Digitized by Google

9978

Google

Palat_XXXV_98

Digitized by Google

AMBROSII CALEPINI DICTIONARII OCTOLINGVIS ALTERA PARS,

Nunc etiam infinitis penè Latinis, & à Latinis Auctoribus vſurpatis tum puris, tum barbaris vocibus, his notulis || || incluſis, illuſtrata, & aucta.

EDITIO NOVISSIMA.

LVGDVNI,
Sumpt. Hæred. PETRI PROST, PHILIPPI BORDE, & LAVRENTII ARNAVD.

M DC. LXVII.
CVM PRIVILEGIO REGIS.

Digitized by Google

M

M LITERA vna eſt ex jis, quas Græci Grammatici ἡμίφωνα ἁπλᾶ, καὶ ἀμετάβολα, hoc eſt, ſeminocales ſimplices, & immutabiles, Latini liquidas appellant. In compoſitione & deriuatione migrat in n, ſequente d, vel t, vel c, vel q: vt tantum tantundem, idem identidem, Eorum eorundem, Num nuncubi, nunquis nunquam. Sic circunquaque, tanquam, nanque, quenque, quanque, quicunque. Similiter Am præpoſitio ſequentibus f, vel c, vel q, mutat m, in n, vt anfractus, &c. Vide in dictione *Anfractus*. M in interiori eius parte ſonum colligit, compreſſis labris, concluſo ore: quem poſtea mugitu quodam non ſine moleſtia extrudit. Eius potiſſimùm infelicitas apparet, quum claudit dictiones: quod quum Latina lingua nimis quàm ſæpe patiatur, habetur & ipſa infelicior. Græca quum in nulla dictione id ferat, hoc etiam nomine cenſetur beatior. Huius elementi mugientem ſonum fugientes Poëtæ Latini, curant id elidendum in carmine ſequente vocali. Eius ſoni tamen maior & minor obſcuritas deprehenditur à loci ſitu: augetur & his modis, idémque minuitur, quibus & aliæ mutæ, vt ſuprà dictum eſt. ‖ In numeris M, eſt nota millenarij, nempe à prima litera nominis *Mille*: vt C ſignificat centum; ex ſimili ratione. Vide ſuprà de littera C & D. ‖

M, non extritum in verſu. Ennius *lib. 1. Annal.*

Dum quidem vnus homo Româ totâ ſuperoſcit.

Idem *lib. 10.*

Inſignita ferè tum millia militum octo.

Lucr. *lib. 7.*

——*namque efficium quod corporum extat.*

Idem. *lib. 1.*

Nam quod fluuidum eſt è leuibus atque rotundis Eſt.

Et *lib. 3.*

Namque papauerum aura poteſt ſuſpenſa leuiſque.

Ibidem.

Sed dum abeſt quod auemus, id exſuperare videtur.

Et *lib. 5.*

Sollicitare ſuis vllum è ſedibus vnquam.

Et *lib. 6.*

——*ſiquis ſimul cum eo commiſcuit ignis.*

M A.

Mâ: μᾶ, mulier fuit vna ex iis quæ Rheam ſequebantur, cui Iupiter Bacchum tradiderat educandum: quæ interrogata à Iunone cujus eſſet infans, ἄρεος, hoc eſt, Martis, reſpondit. Vnde factum eſt, vt Bacchus apud Caras Maſaris fuerit appellatus. Ipſa quoque Rhea Mâ appellata fuit, cui Lydi taurum immolabant: vnde Lydiæ vrbs Maſtaura fuit nominata. Vide Stephanum in dictione *Maſtaura.*

Mâ. Plaut. *Capt. ſc. 1. a. 4.* μά, † Ἀντίνα.

Macæ, Μάκαι Stephano. Populi ſunt felicis Arabiæ, Carmanis oppoſiti, nardo, myrrha & thure abundantes. Autor Mela *lib. 3.*

Mâcareæ, Μακαρέαι, vrbs Arcadiæ, à Macareo Lycaonis filio condita, quam Stephanus à Romanis Beatam vocari tradit. ❡ Gentile eſt Macareates, Μακαρεάτης, eodem Stephano teſte.

Macareus, Μακαρεύς, Æoli filius, qui cum Canace ſorore concubuit. Vide Epiſt. Canaces apud Ouid.

Macaria, μακαρία, locus beatæ vitæ.

Macariſmus, μακαριςμός, beatificatio, beatitudo. Macariſmi, hymni & troparia in commemorationem beatitudinis Sanctorum. Μακαρίζω, eſt beatifico.

Macaria, Μακαρία, Herculis filia fuit, quæ ſe pro incolumitate publica manibus deuouit. Vide Cælium & Eraſmum *in prouerbiis.* ❡ Cyprus item inſula olim ob inſignem fertilitatem Macaria dicebatur. Autor Plin. *lib. 5. c. 30.*

MACARIOS, Μακάριος, viri proprium eſt: quo nomine duo commemorantur à Suida, viri pietate iuxtà ac eruditione inſignes. Eſt autem Græcum nomen, quod nos beatum interpretamur.

‖ Macariontes, beatitudo. Tertull. ‖

Macaros, Μάκαρος. Nomen eſt Cretæ inſulæ à temperie cœli. Plinius *lib. 4. cap. 12.*

‖ Macci, ſtolidi, fatui. Non. ‖

Macco, oppidum Brachmanarum, populorum Indiæ, apud Plin. *lib. 6. cap. 17.*

Mâcĕdnon, Μακεδνόν, Pindi montis Theſſaliæ regiuncula, in Herodot. *lib. 1.*

Mâcĕdŏnĭă, Μακεδονία, latiſſima Europæ regio, duobus olim regibus & orbis terræ imperio clariſſima, antea Æmonia & Emathia appellata, quæ à tenuibus initiis, regum prudentia, gentiſque fortitudine eo magnitudinis excreuit, vt centum quinquaginta potita ſit populorum { Ein herrliche weite landtſchafft Europä zwiſchen Thracien / Epiro / vnd Dalmatien gelägen. } Hanc à Septentrione à Dalmatia Mœſiáque montana ſeiungunt: ab Occaſu mari Adriatico, ſiue Ionio: ab Ortu Ægæo abluitur. Meridianam oram Epiroticæ gentes, & ipſa Græcia excipit. Dicta Macedonia à Macedone quodam Oſiridis, ſiue (vt Stephanus & Solinus ſcribunt) Iouis filio, & Thyiæ filiæ Deucalionis. Hinc deducitur gentile Macedo, onis, Μακεδών, & poſſeſſiuum Macedonicus, a, um, Μακεδονικός.

Mâcĕdo, Μακεδών, qui ex Macedonia ortus eſt. Liu. *lib. 6.*

Quum tibi ſacrato Macedo ſeruetur in antro.

Cic. 5. *Tuſc.* Alexander Macedo, quum ab ineunte ætate res maximas gerere cœpiſſet, nónne tertio & trigeſimo anno mortem obiit? Triginta Sardi, ſexaginta Macedones. Plaut. *Merc. ſc. 1. a. 1.*

Mâcĕdŏnĭcŭs, Μακεδονικός, quidquid Macedonia eſt, vnde Mare Macedonicum, quod eſt Ægæi pars, Macedoniam ab ortu abluens. Leno me militi Macedonico vendidit, Plaut. *Pſeud. ſc. 1. a. 1.*

Macedonius, a, um. Ouid. 12. *Metamorph.*

Quid clypeo, gladióque, Macedoniáque ſariſſa.

Ab illo milite Macedonio. Plaut. *Pſeud. ſc. 1. a. 2. & ſc. 6. a. 4. & ſc. 7. a. 4.* In quibuſdam tamen libris legitur *Macedonico.*

Macedonienſis miles. Plaut. *Pſeud. ſc. 4. a. 4.*

‖ Macella, ſepta, clauſtra. Turn. Item genus teli, quod vno tantum cedit mucrone. Rhodig. ‖

Mâcĕllă, Μάκελλα, vrbs Italiæ, ſic dicta ἀπὸ τοῦ μακελλᾶσθαι ἐν αὐτῇ Φιλοκτήτην, hoc eſt, quod Philoctetes in ea ægrotauerit. Gentile Macelleus. Steph.

MĂCELLVM, li, à μάκελλος, vel μάκελλον. locus Romæ, quò venalia omnia, quæ ad victum humanum pertinebant, contrahebantur. { ὀψοπωλεῖον. GALL. *Boucherie, marché.* ITAL. *Piazza, mercato.* GERM. Ein ſpeißmarckt / an dem man allerley eſſige ſpeß / als fleiſch / eyer / käß / &c. feil hat. HISP. *Carniceria, ò peſcaderia.* ANGL. *The shambles or place where fleſh is ſold.* } Plaut. *in Aulul. ſc. 5. a. 2.* Venio ad macellum, rogito piſces: indicant caros: agninam caram, cara omnia. Cicer. 2. *de Diuinat.* Si Epicuri de voluptate liber corroſus eſſet, putarem annonam in macello cariorem fore. Dictum Macellum, teſte Varrone & Feſto, à Macello quodam homine improbiſſimo, qui in vrbe latrocinium exercebat, quo damnato, Cenſores Æmylius & Fuluius ſtatuerunt, vt in domo eius obſonia rederentur, redactis in ærarium eius bonis. Alij Macellum dictum putant, quòd ibi fuerit hortus, quem Macellum à Lacedæmoniis appellatum ferunt. Et Iones oſtia hortorum Macellotas vocant, vt ait Varr. *lib. 4. de L. L.* Donatus à mactandis pecoribus deriuat. Sequere me ad Macellum, Plaut. *Aulul. ſc. 4. a. 1.* Eo ad macellum vt piſcium quicquid eſt pretio præſtinem, idem *Pſeud. ſc. 2. a. 1.* Circa macellum diſpoſiti cuſtodes lege ſumptuaria, Suet. *in Caſar. cap. 43.*

Mâcĕllārĭŭs, ij, dicitur venditor eorum, quæ ad victum pertinent: non ſolùm carnium, ſed omnium obſoniorum, quinetiam panis & frumenti venditor: nam hæc omnia in macello venundabantur { ὀψοπώλης. GALL. *Vendeur de toutes viandes.* ITAL. *Venditore d'ogni viuanda.* GERM. Ein ſpeißverkeuffer. HISP. *El carnicero ò el que vende peſcado y otras coſas.* ANGL. *A ſeller of all maner of vittailles.* } Varro *lib. 3. c. 4.* Duo ſunt ornithonis genera: vnum delectationis cauſa, vt Varro hic fecit noſter ſub caſino: quòd amatores mutenis multos: alterum fructus cauſa, quo genere macellarij, & in vrbe quidem habent loca clauſa, & rure maximè conducta, in Sabinis, quod ibi propter agri naturam frequentes apparent turdi. Suet. *in Cæſar.* Ea quæ ad epulum pertinebant, quamuis macellariis oblocata, etiam domeſticatim apparebat.

Mâcĕllārĭŭs, deductum nomen à macello, vt Macellaria taberna. { ὀψοπωλικὸν ἐργαςήριον. ὀψοπωλεῖον. } Valerius Maxim. *lib. 3. c. 4.*

‖ Macellōta, æ, oſtium hortorum apud Iones. Varro. ‖

Mâcĕr, cra, um, à μακρός, quòd macri longi ſint. Exilis, extenuatus, gracilis, macilentus. { רזה razeh. ἰσχνός, λεπτός. GALL. *Maigre.* ITAL. & HISP. *Magro.* GERM. Mager / dürr. ANGL. *Leane.* } Virg. 3. *Eclog.*

Heu heu quàm pingui macer eſt mihi taurus in aruo?

Col. *lib. 2. c. 9.* Nam vel pinguiſſima, vel macerrima humo iaciatur. Sipontinus à Græco μακρός deduci putat. Illi enim μακρὰ longa dicunt: quæ autem tenuia ſunt, longiora videntur. ❡ MACER μάκρος, eſt etiam poëtæ proprium, qui de herbarum viribus ſcripſit.

‖ Macellus, μάκελλος, pro macellon. ‖

Mâcĕllŭs, a, um, macilentus, Lucil. *lib. 6.*

Si noſti, non magnus homo ait, naſutu', macellus. Nonius.

Eſt ergo diminutiuum à *Macer*: vt nigellus à *niger*. ❡ Fuit præterea Macellus, hominis improbiſſimi, & ſeditioſi nomen, quo capitis damnato, redactiſque in ærarium eius bonis, ædes etiam eius dirutæ

ſunt, eáque in area extructum eſt ædificium, venundandis obſoniis deſtinatum: quod ab eius nomine macellum fuit appellatum.

Măcĭlēntus, Macie extenuatus, interprete Feſto, macer, gracilis. {רזה razéh. λαμίαγρος, ϲφαδάδος. GALL. *Fort maigre.* ITAL. *Macilento, eſtenuato, dimagrato.* GERM. Außgemägert. HISP. *Coſa muy magra, flaca.* ANGL. *Very leane.*} Plaut. *in Aſin.* Macilentis malis rufulus, ali quantum ventrioſus. Idem *in Capt.* Sed qua facie eſt tuus ſodalis Philocrates? AR. dicam tibi, macilento ore, naſo acuto, corpore albo & oculis nigris.

Măcĭēs, macritudo, & macror, ſiue macor, corporis extenuationem ſignificant. {רזון razôn כחש chochaſch. ἰσχνότης, ἰσχνότης. GALL. *Maigreté, ou maigreur.* ITAL. *Magrezza.* GERM. Die mägere/ oder magerheit. HISP. *Magreza.* ANGL. *Leanenes.*} Plaut. *in Capt.* Oſſa atque pellis ſum miſera macritudine. Pacuuius, Corpúſque meum tali mœrore, errore, macrore ſenet. ——— *Vixque oſſa texit macies,* Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 3. *Triſt.* Colum. *lib.* 6. *cap.* 14. Eſt etiam illa grauis pernicies, quum pulmones exulcerantur: inde tuſſis & macies. Plin. *lib.* 10. *cap* 63. Verres ſubantis audita voce, niſi admittatur, cibum non capit vſque in maciem. Virg. 3. *Æneid.*

Quum ſubitò è ſyluis macie confecta ſuprema
Ignoti noua forma viri, miſerandáque cultu Procedit.

Idem 3. *Georg.*

Ipſa autem macie tenuant armenta volentes.

Măcĕo, ces, macui, Macero, macer ſum, ſiue fio, conſumor, & conficior. {כחש chochaſch נרזה nirzah. λεπτύνομαι, ἰσχναίνομαι. GALL. *Eſtre maigre.* ITAL. *Dimagrare, ſmagrirſi.* GERM. Mager ſein. HISP. *Enmagrecer, enflaquecer.* ANGL. *To be leane.*} Plaut. *in Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Quia oſſa atque pellis totus eſt, ita cura macer.

Măcēſco, ſcis, Macer fio. {כחש chachaſch נרזה nirzah. ἰσχναίνομαι, λεπτύνομαι, μαραίνομαι. GALL. *Deuenir maigre.* ITAL. *Dimagrare, diuenir magro.* GERM. Mager werden. HISP. *Enmagrecer, enflaquecer.* ANGL. *To waxe leane.*} Colum. *lib.* 2. *cap.* 9. Conſtat arua ſegetibus eius (ſcilicet hordei) maceſcere. Varro 3. *de re ruſt. cap.* 16. Tum propter laborem aſperantur & maceſcunt. Maceror, maceſco, conſeneſco, & tabeſco. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1.

Măcĭo, as, Macrum facio. {רזה razah. ἰσχναίνω, λεπτύνω. GALL. *Amaigrir.* ITAL. *Immagrire.* GERM. Enmagern/mager machen. HISP. *Enmagrecer à otra coſa.* ANGL. *To make leane.*} Cuius compoſitum eſt Emacio, de quo vide ſuo loco.

Măcrĕo, es, Macer fio: à quo macreſco eiuſdem ſignificationis. {כחש chachaſch נרזה nirzah. λεπτύνομαι. GALL. *Deuenir maigre, s'amaigrir.* ITAL. *Dimagrare, diuenir magro.* GERM. Mager werden. HISP. *Enmagreſcerſe.* ANGL. *To waxe leane.*} Col. *lib.* 6. *c.* 3. Dabimúſque operam, ne penuria cibi macreſcat pecus. Varro, Quia earum aſpectus ad deſiderium macreſcere facit volucres incluſas. Martial. *lib.* 13.

Ne nimis exhauſto macreſceret inguine gallus.

Măcĕro, as, Conſumo, conficio, attenuo: & de corpore & animo dicitur, à macer. {דך dak כחש chathaſch רכך beràch. λεπτύνω, ϲκελετεύω. GALL. *Amagrir, rendre maigre, amollir, atendrir, deſtremper.* ITAL. *Macerare, ammollire nell' acqua, ſmagrire.* GERM. Außmerglen/außmagern. HISP. *Enmagrecer, curtir ò remojar.* ANGL. *To mak leane, to ſoke in water.*} Horat. *in Carm.*

Humor & in genas furtim labitur, arguens,
Quàm lentis penitus macerer ignibus.

Plut. *in Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Multos iſte morbus homines macerat. Idem etiam ſcribens *in Milite,* At hoc me facinus miſerum macerat, meúmque cor, corpúſque cruciat. Terent. *in Andr.* Tu modò anime mi, noli te macerare. *Ibidem*, Sed quid ego, cur me excrucio? cur me macero! ¶ Accipitur etiam frequentiſſimè pro humore aliquo emollire, vel in aqua quippiam aſſeruare, quoad ſalſedinem aliúmve ſaporem deponat. {Beitzen/weich machen.} Terent. *in Adelph.* Salſamenta hæc, Stephanio, fac macerentur pulchrè. Colum. *lib.* 1. Piſcinas duas, alteram anſeribus pecoribúſque ſeruiat: alteram in qua lupinum, vlmi vimina & virgas atque alia, quæ ſunt vſibus noſtris apta, maceremus. Cato *cap.* 156. dixit, Macerare braſſicam in aquam. ¶ Eſt etiam macerare aliquando proluere, madefacere. {שטף ſchataph.} Plin. *lib.* 11. *cap.* 41. *de Poppea,* Totum corpus illo lacte macerabat. Idem *lib.* 16. *cap.* 10. iubet podagricos macerare pedes in decocto verbenacæ. Vitruuius etiam iubet calcem coctam diu macerari antequam fabri ea vtantur. Ego tuo mœrore maceror, maceſco, conſeneſco, Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Satis me curâ & lacrymis maceraui, *ibid. ſc.* 1. *a.* 5. Quæ miſeriæ miſerè macerant. Mox contabefacere. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Macerat & coquit eum ſolicitudo, Quintil. Item Macerare ſe tormentis, Senec. *c.* 3. *de conſol. ad Mart.* Macerari (dolore) Idem *c.* 8. *de conſol. ad Polyb.*

Mācĕrātus, a, um, Mollis & tener factus. {נרך narách נשטף niſchtaph. ἐπίτακτος, ἐμβεβρεγμένος. GALL. *Deſtrempé maceré.* ITAL. *Macerato, immolato.* GERM. Geweicht/ lind gemacht. HISP. *Curtido ò remojada.* ANGL. *Made leane ſoked.*} Plaut. *Pœn.* Macerato pingues fiunt auro in Barbaria boues.

Mācĕrēſco, Maceror, hoc eſt, madeſio, & mollificor. {נרך narach נשטף niſtaph. ὑγραίνομαι. GALL. *Se deſtremper & amollir.* ITAL. *Macerarſi.* GERM. Weich werden. HISP. *Remojarſe.* ANGL. *To be made wett and ſoked.*} Cato *de re ruſt. cap.* 91. Frumento curculio ne noceat, non mures tangant, lutum de Amurca facito, palearum paulum addito, ſinito matereſcant.

Macro, as, Macero: cuius compoſitum eſt Emacro quod eſt, valde macrum facio. {כחש chachàſch נרזה nirzah. ἰσχναίνω. GALL. *Amaigrir.* ITAL. *Dimagrare.* GERM. Außmagern. HISP. *Enmagrecer à otro enflaquecer.* ANGL. *To mak leane.*} Plin. *lib.* 18. Terram emacrari hoc ſatu, ſcilicet milij exiſtimantes.

Măcĕrĭă, æ, & Maceries, ei, Paries, ſiue murus, vel congeries lapidum in vnum compactorum, ſiue intrita, aut alio genere ferruminis, cuiuſmodi parietes ferè eos eſſe videmus, quibus vineæ claudi ſolent. {גדר ghadhèr. τὸ τειχίον, θριγκός. GALL. *Muraille ſeiche ſans mortier.* ITAL. *Muro ſecco ſenza calcina.* GERM. Ein ſolche mauer in welcher die ſtein an einander nit gepflaſtert ſind/ ein ſtein mauren. HISP. *La albarada de pidras ſinbarro.* ANGL. *A wall of ſtone without morter made in ſteede of a mounde.*} Terent. *in Adelph.* Iube hanc maceriam dirui. Var tamen aliter *lib.* 3. *de re ruſt. c.* 12. Quis ignorat ſepta è maceriis ita eſſ oportere in leporario, vt tectorio tecta ſint, & ſint alta? Cato *de re ruſt c.* 15. Maceria ſi ex calce, & cæmentis, vel ſilice ædificetur. Maceriam dicere apud Caium *l.* 17. *D. com. præd.* pro maceriam imponere, facere ſiue agere. Si precariò vicinus, inquit, maceriam duxerit, id eſt, impoſuerit. ¶ Legitur quandoque maceries apud antiquos pro macie, vel macilentia, ἰσχνότης. Afranius, Si ille hæc nunc ſentit, facere illi ſatis vis, quanta illius mors ſit maceries tibi. Nonius.

MACESTVS, Μάκεστος, fluuius eſt Myſiæ in Rhindacum influens. Plinius *lib.* 5. *c.* 31.

Machæră, æ. {חרב cherèb. μάχαιρα. GALL. *Glaiue ou eſpee.* ITAL. *Spada, ſcimitarra.* GERM. Ein dägen HISP. *Eſpada.* ANGL. *A ſword, a falcon.*} Sica, gladius, culter. Quod nomen impoſitum eſt à Græcis, à verbo μάχεσθαι. quod eſt pugno. Iuuenal. *Satyr.* 7.

——— *ames nomen victúmque machæra.*

Apul. *lib.* 9. *de Aſin.* Comminabatur ſeſe conciſurum cum machæra fruſtatim. Ita me machæra & clypeus benè iuuent, Plaut. *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Vbi Elephantum clypeatus machæra, *ibid. ſc.* 1 *a.* 3. Machæræ obiicere, *ibid. ſc.* 4. *a.* 4. & *ſc.* 2. *a.* 5. & *Menech. ſc.* 3. *a.* 1. & *in Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. vbi obſcœnè. Item Suet. *in Claud. c.* 15. proclamante quodam, præcidendas falſario manus, carnificem ſtatim acciri cum machæra menſáque lanionia flagitauit. Machæra Herculanea, i. magna, vt quæ vulgò *eſpee à deux mains*, apud Iul. Capitolin. *in Pertinace.*

Machærium, μαχαίριον, ſicula. Plaut. *Aulul. ſc.* 2. *a.* 9. Tu machærio congium murænam exdorſua. Ibi quidam accipiunt Machærio vt nomen proprium coqui, ſed cultelli coquinarij genus eſſe monet Guliel.

‖Machæron, viridis cōpoſitio medica cōtra morbos articulares. Onom. M.‖

Māchærŏphŏrŭs, Gladium ferens, ſicarius. {μαχαιροφόρος. GALL. *Eſpadaſſin, maiſtre d'eſcrime.* ITAL. *Schermitore, ſpadaccino.* GERM. Der ein dägen tregt. HISP. *Eſgremidor, que trahe ſpada.* ANGL. *A ſword bearer.*} Cic. *ad Quint. fratrem lib.* 6. Hominem portaui ad mare octophoro, machærophoris centum ſequentibus.

Māchærŏpœŭs, Faber gladiorum {μαχαιροποιός. GALL. *Fourbiſſeur, faiſeur d'eſpées.* ITAL. *Spadaio.* GERM. Ein meſſerſchmid. HISP. *El que haze eſpadas, eſpadero.* ANGL. *That maket ſwordes.*} Quo nomine dictus eſt Demoſthenis pater ab officina gladiorum, quam Athenis egregiam, multiſque opificibus ſeruis inſtructam habebat.

‖Machæropola, μαχαιροπώλης, qui machæras vendit, πωλεῖ.

Machæropolium, μαχαιροπωλεῖον, locus, vbi machæræ πωλοῦνται, i. e. vendantur.‖

Machærus, untis, Μαχαιροῦς Steph. Arx Iudææ, ſecundum olim ab Hieroſolymis dignitatis locum obtinens, Plin. *lib.* 5. *c.* 16.

Machalaum, nomen Græcum, compoſitum ex μάχη, quod pugnam ſignificat, & ἀλαὸς, cæcum & errantem. Oppidum in Brixiano agro, Inſubrum clade nobile.

‖Machâoos, December menſis, lingua Bizantinâ. Pap.‖

Machaon, Μαχάων, filius fuit Æſculapij & Arſinoes (alij Coronidis, alij Heſiones filiæ Meropis, alij Xanthiones filium faciunt) Podalirii frater, & medicus inſignis, qui etiam cum reliquis Græciæ principibus ad Troiam venit. Tandem ab Eurypylo occiſus. Virg. 2. *Æneid.*

———*Pelidéſque Neoptolemus, primúſque Machaon.*

Deo eo etiam Homer. 2. *Iliad* Ab eo Machaonius deducitur. Hinc Machaoniam artem poëtæ vſurpant pro medicina.

‖Machi, impii, perditi. Rh.

Machil, tunica talaris, hyacinthina habens tintinnabula multa Cath.‖

MĀCHĬNĀ, Molitio, inuentum, opus, inſtrumentum. {מוכי mochi כלי chali. μηχανή. GALL. *Machine, ſubtile inuention.* ITAL. *Inuentione, trouata macchina.* GERM. Ein gerüſt oder rüſtzeng. HISP. *Fabrica, ſutil inuençion.* ANGL. *Aginne or engine.*} Hinc Mechanicus faber, ſeu opifex eorum operum, quæ ingenio ſimul & manibus fiunt. Et Mechanica ars, fabrilis. Itaque artes diuiduntur in liberales & mechanicas. Aſconius, Machina dicitur, vbi non tam materiæ ratio, quàm manus atque ingenij ducitur. Plin. *lib.* 19. *cap.* 2. de Spartho loquens, Qui volet miraculum æſtimare, quanto ſit in vſu omnibus terris nauium armamentis, machinis ædificationum. Et machinas bellicas, ὄργανα, opera fabrilia vocantur quibus in bello vtimur. Virg. 2. *Æneid.*

Quò molem hanc immanis equi ſtatuêre? quis autor?
Quidve petunt? quæ religio? aut quæ machina belli?

Horat. 2. *Epiſt.* 2.

Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum.

Vitr. *lib.* 10. *c.* 19. Conſtituebatur autem in ea arietaria machina, quæ Græcè κριοδόχη dicitur, in qua collocabatur taurus perfectus in torno, in quo inſuper conſtitutus aries, &c. ¶ Murales machinæ Plin. *lib.* 7. *c.* 56. Aliquando etiam ponitur pro dolo, fallacia & arte. Plaut. *in Bacch.* Aliquam machinabor machinam. Cicer. 3. *de natur. deor.* Nec quid inde auferam, nec quem dolum ad eum, machinámve commoliar, ſcio quicquam. Idem *ad Brutum*, Ad reliquos hic quoque mihi labor acceſſit, vt omnes adhibeam machinas ad tenendum adoleſcentem. Quintil. Omnes ad amplificandam orationem quaſi machinæ. Plaut. *Milit. ſc.* 1. *a.* 2. Intus paraui magnas machinas. (i. dolos.) At diſturba qua ſtatuiſti machinas. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Illæc machina meas onerat ſcapulas. Idem *Amph.*

Māchĭnālĭs, & hoc le, quod ad machinas ſpectat. μηχανικός. vt, Machinalis ſcientia. Plin. *lib.* 6. *c.* 37. Grande & Archimedi Geometricæ & machinalis ſcientiæ teſtimonium M. Marcelli contigit.

Māchĭnārĭŭs, rij, qui machina tractoria operatur onera in altitudinem ſublata collocans. Paul. *l. ſi putatur. ad leg. Aquil.* Si machinarius hominem prætereuntem occiderit. Machinarius menſor, qui norma in metiendo vtitur, vt ij qui probant opera à fabris materiariis facta. Vlp. *l.* 7. *D. ſi menſor fal. mod.* &c. Etſi menſor machinarius fefellerit, hæc actio dabitur. Nam μηχανῆς verbo hanc normam nominauit, vt artificioſam à decempedali diſtingueret. Illius formam cognoſce ex Vitruuio *lib.* 9. *c.* 2. Hæc ex Hotomano.

Māchĭnŏr, aris, Cogito, per dolum aliquid molior. {זמם zamám. ἐπιτεχνάομαι, μηχανάομαι, μηχανεύω. GALL. *Machiner trouuer quelque fineſſe.*

ITAL.

Digitized by Google

Ital. *Macchinare,imaginare.* Germ. Erdencken/underſtehn/zuruͤſten mit liſt. Hisp. *Buſcar y penſar coſa de ingenio.* Angl. *To deuiſe or inuent ſome ginne or ingenious work.*} Frequentiùs enim in malam partem accipitur. Plaut. *in Caſin.* Illa nubet mihi: machinare quod lubet. Niſi aliquam corde machinor aſtutiam, idem *Capt.ſc.3.a.3.* Liu. *lib.1 ab Vrbe,* Confeſtim Turno necem machinatur. Saluſt. *in Catil.* Iam tum non Conſulibus, ſed plerîſque Senatoribus perniciem machinabatur. Dicitur autem machinari à μηχανάομαι, quod eſt inuenio. Vnde μηχάνημα inuentum & molimen dicitur. Cic. 3. *de natur.deor.* Niobe pariumne ratiocinari videtur, & ſibi ipſa nefariam peſtem machinari? Machinari peſtem in omnes, idem dixit Cic. *in Catil.* ¶ Accipitur etiam machinari in bonam partem, pro inire rationem & viam agendi aliquid. Idem 2. *de Diuin.* Nam primùm aliæ mares, aliæ fœminæ ſunt: quod perpetuitatis cauſa natura machinata eſt.

Māchĭnāmĕntum, pro machina capitur. {מכי *mechi* כלי *cheli.* μηχανή.} Liu. 4. *bell. Pun.* Turres contabulatas, machinamentáque alia quatiendis muris portabant. Tacit. *lib.15.* Adiabeni quum promouere ſchalas & machinamenta inciperent, facilè detruſi. Machinamenta de tormentis dixit etiam Senec. *c.10. de conſol.ad Mart.*

Māchĭnātŏr, oris, Machinarum inuentor & artifex. {חרש *charaſch,* μηχανοποιός.} Li. 4. *bell. Pun.* Archimedes is erat, vnicus ſpectator cœli ſyderúmque, mirabilior tamen inuentor ac machinator tormentorum bellicorum operúmque, quibus ea quæ hoſtes ingenti mole agerent, ipſe perleui momento ludificaretur. De machinatorum arte Senec. *Epiſt. 89.* ¶ Machinator item dicitur, doli alicuius & fraudis conſutor. {זומם *Zomém.* κακομήχανος.} Cic. *in Catil.* Improbiſſimus machinator omnium ſcelerum, hoc eſt, inuentor & autor.

Māchĭnātĭo, Inuentio, aſtutia, fallacia, ars, inuentum, conſilium, dolus. {זמה *Zimmáh* עלילה *ħalilâh.* μηχάνημα. Gall. *Inuention & ſubtil moyen, engin.* Ital. *Inuentione, aſtutia.* Germ. Ein liſtige erdenckung oder erfindung. Hisp. *Sutil inuencion de ingenio.* Angl. *A deuiſing or ſubtill working.*} Colum. *lib.6. cap.2.* Hac machinatione conſequemur, vt etiam contumaces boues grauiſſima onera non recuſent. ¶ Interdum etiam pro ipſa machina. Cæſ. 2. *bell. Gall.* Primus irridere ex muro atque increpitare vocibus, quòd tanta machinatio ab tanto ſpatio inſtrueretur. Liu. *lib.4. bell. Pun.* Saluſt. *Iugurth.* 128. aggeribus, turribúſque, & aliis machinationibus locus importunus.

Machinatus, us, machinatio. μηχανή. Apul. *in Apol.* Itaque apud omnes intemperantiſſimè gloriatur me ſuo machinatu reum poſtulatum.

Machinatus, a, um, μεμηχανημένος. Saluſt. apud Macrob. *Satur. lib. 3. c.13.* Præterea cum ſedenti in tranſenna, demiſſum victoriæ ſimulachrum cum machinato ſtrepitu tonitruum, coronam ei imponebat.

Māchĭnōſus, a, um, μηχανικός, machinis confectus, vel dolis excogitatus: vt, Nauigium machinoſum, apud Suet. *in Neron c.34.* Repetentique Baulos in locum corrupti nauigii, machinoſum illud obtulit.

‖ Machio. Iſidorus *lib.19. y.* Machiones dicti à machinis, in quibus inſiſtunt propter altitudinem parietum. Ergo quaſi machinones. Inde eſt *maſſon* cæmentarius, cum ſibilo & craſſe pronuntiato CH. *Maſſonner* cæmentare. Vet. dict. *Machines* exponit inſtrumenta ædificiorum, corruptè.

Machir, cibus. Cerda. ‖

Maclyæ, Μάχλυες, Herodoto, Populi Africæ ſupra Naſamones quos Androgynos eſſe tradit Calliphanes, vtriuſque naturæ inter ſe vicibus coeuntes. His Ariſtoteles tradit dextram mammam eſſe virilem, læuam muliebrem. Vide Plin. *lib.6.c.2.*

Machlis, fera eſt Scandinauiæ inſulæ peculiaris, alcæ ſimilis, ſed nullo ſuffraginum flexu. Vnde dormitura non cubat: ſed arbori ſe acclinans ſomnum capit: quæ à venatoribus antè ſucciſa, quum ſemel ceciderit, erigere ſe non poteſt: eâque ſola ratione capitur: aliâs miræ velocitatis: labrum ei ſuperius prægrande: ob id retrograditur in paſcendo, ne in priora tendens inuoluatur. Vide Plin. *lib.8.c.15.*

‖ Machōlus, horreum ſine tecto. Gloſſ. Cod. II. antiq. ‖

Macidos, vrbs Thraciæ, quam Ptolemæus Madi nominat degenere vocabulo. Vide Vadianum in Melam *lib.3. in deſcriptione Thraciæ.*

Măcĭdāns, Liquoris infuſione madens. {נשקף *niſchkâph.* Gall. *Mouillé, trempé.* Ital. *Bagnato.* Germ. Geneßt/ befeuchtigt. Hisp. *Mojado.* Angl. *wett*} Apul. *lib.8.* Ille ſpongiis macidatis tumores comprimere.

‖ Macies, ei, macritudo. Cath. ‖

Macir Plinio, aliis Macer, μάκιρ Dioſcoridi, Cortex eſt ſubrufus & magnæ radicis, qui ex India aduehitur, detractus ex arbore ſui nominis. Vide Plin. *lib.12 c.8.* Officinis *Macis* appellatur.

Maciſtus, Μάκιστος Stephano, oppidum eſt Triphyliæ, hoc eſt, Elidis, quod Caucones inhabitarunt: ita dictum à Maciſto fratre Phryxi. Plin. *lib.4. c.6.* Maciſtum enumerat inter Arcadiæ ciuitates.

Măcra, Campus eſt Iudææ, teſte Strabone *lib.16.*

Macras Regio Iudææ, mari proxima: de qua idem Strabo *ibid.*

Macra, fluuius eſt ex Apennino fluens, Liguriam ab Hetruria diuidens, vt ſcribit Plin. *lib. 3. c.5.* & iuxta Lunam ciuitatem in Tyrrhenum mare influens. Vide Strab. *lib.5.* ¶ Eſt & inſulæ nomen in Carcinite ſinu, teſte eodem Plinio *lib 4.c.13.* à Ptolemæo Marcalla dicitur.

Macris, Μακρίς, Inſula eſt exigua Eubœæ adiacens, olim eius pars, donec impetu maris fuit abſciſſa. Vide Plin. *lib.2.cap.88.* Stephanus Eubœam ipſam olim Macrim vocatam tradit.

Macritius, Μακρίτιος, vir Coüs fuit, Sinopes celeberrimæ Ponti vrbis conditor. Vide Steph. in dictione *Sinope.*

Macrobii, Μακρόβιοι. Populi ſunt Æthiopiæ, vltra Meroen, vt inquit Solinus, quibus dimidio protenſior eſt vita, quàm noſtra. Iuſtitiam colunt, amant æquitatem, plurimùm valent robore, & forma ſunt pulcherrimi.

Măcrŏbĭus, Μακρόβιος Viri conſularis nomen eſt, qui fuit Seruii contaneus, qui in ſomnium Scipionis commentariorum libros duos, alióſque ſeptem Saturnaliorum conſcripſit.

Macrocemii montes, vide *Macrocremnij.*

‖ Macrocenſa, longiores receſſus. Lex. gr. 6. ‖

Macrocephali, Μακροκέφαλοι. Populi ſunt Themiſcyræ regionis quæ Ponto & Colchidi proxima eſt. Horum meminit Plin. *lib.6.c.4.* & Mela *lib.1.*

Macrochir, Μακρόχειρ. Cognomen fuit Artaxerxis Aſſyriorum regis, ideo illi impoſitum quòd alteram manum haberet longiorem, Latini Longimanum vertunt.

Macrŏchīră, μακροχειρία. Tunica manicata, quæ & chirodota appellatur. Lamp. Macrochiras ex purpura ad vſum ſuum reuocauit. Has Romæ induere fuit indecorum. Auguſt. *lib.2. de Doct.* Talares ac manicatas tunicas habere apud veteres Romanos flagitium erat.

Macrŏcōlă, orum. {μακρόκωλα. Ital. *Carta reale.* Germ. Regal papier. Angl. *Paper royall.*} Teſte Hermolao *in Plin.* maiores & longiores chartæ, quas nos hodie chartas regias vocamus: quo etiam nomine Catullus chartæ quoddam genus appellauit. Cicer. *ad Attic. lib.13.* Sed tamen ego non deſpero probatum iri Varroni: & id quoniam impenſam fecimus in macrocola, facilè patior teneri. Arbitratur autem Hermolaus Macrocolum dici ἀπὸ τοῦ μακροῦ κώλου, quaſi longum membrum, vel potius longam membranam. Quod ſi ita eſt, vnico l, ſcribendum videtur: quemadmodum & protocolon. Nam vtriuſque eadem videtur origo. Eſt enim Protocolon prima illa charta in qua ſcribæ acta breuiter delineant, ornatiùs & ampliùs, quoties res popoſcerit, deſcripturi. Macrocolorum meminit Plin. *lib. 13. c. 12.* de generibus chartarum loquens. Præterea (inquit) in chartis ſpectatur tenuitas, denſitas, candor, & leuor. Primatum mutauit Claud. Cæſar. Nimia quippe Auguſtæ tenuitas tolerandis non ſufficiebat calamis. Ad hoc tranſmittens literas, lituræ metum afferebat aduerſis, & aliàs indecoro viſu pertranſlucida. Igitur & ſecundo corio facta ſunt ſtamina è primo ſubtegmine. Auxit & latitudinem. Pedalis erat menſura & cubitalis, macrocolis. Hæc Plin. Sunt qui Macrocollum ſcribant gemino ll, putantes dictum eſſe, ἀπὸ τῆς κόλλης, hoc eſt, à glutine, quo chartæ glutinantur.

‖ Macrocoſmus, μακρόκοσμος, magnus mundus: qui conſtat ex cælo & terra & creaturis contentis in iis. ‖

Macrocremnij, montes ſunt non procul ab Iſtri fluminis oſtiis. Plin. *lib.4 cap.12.*

‖ Macrocurinæ, longæ coronæ. lex. gr. 6. ‖

Măcrŏlŏgĭă, μακρολογία, Sermonis prolixitas: cui opponit βραχυλογία, ſiue Laconiſmus. μακρολογεῖν enim Græcis eſt multa loqui, & prolixo ſermone vti.

Macrōnes, Μάκρωνες. Populi Iberiæ, Albanis finitimi. Plinius *lib.6.c.10.*

Macrontichos, Μακρὸν τεῖχος. oppidum eſt Thraciæ non procul ab Iſthmo Cherroneſi, ita dictum à longo muro, quem Miltiades ibi à Propontide ad Melanem ſinum duxit, Cherroneſum à reliqua excludens Thracia. Autor. Plin. *lib.4.c.11.*

Macropolis, Μακρόπολις, Agri Syracuſani oppidum, quod & Euryalus appellatur. Steph.

Macryes, Μάκρυες, Libyæ populi ſunt Stephano, idem opinor, cum iis, quos Herodotus & Plinius, Machlyes vocant. Vide *ſuprà.*

‖ Macte, vide *Mactus.* ‖

Măctĕæ, vel Mactea, dicuntur precioſa edulia. {מטעמים *matħammim,* ὀψα. Gall. *Viandes exquiſes & de grand prix.* Ital. *Cibi di molto prezzo.* Germ. Schleck/köſtliche ſpeiſſen/ Hisp. *Manjar magnifico y coſtoſo.* Angl. *Deintie diſhes.*} Suet. *in Caligula c. 38.* Multis venenatas macteas miſit. Quo in loco nonnulli legunt Mattyas, alij Metteas. Apud Martialem legitur Mactea pluralis numeri & neutri generis. *Mattea* (inquit) *ſola iuuant.* Vide exactiùs infrà in dictione *mattya.*

Măctĭcus, qui habet magnas malas, & os patens, quaſi malacticus. Feſtus.

Macto, as, Interficio. {טבח *tabách* שחט *ſchachát.* σφάζω. Gall. *Tuer, occir, mettre à mort.* Ital. *Occidere, amazzare.* Germ. Mengen/tödten/ ſchlachten. Hisp. *Matar.* Angl. *To kill, to ſlaye.*} Mactare morte, ſupplicio, malo, dãno, infortunio, & ſimpliciter etiam mactare. Cic. *de Aruſp. reſponſis,* Clodius diuiſores omnium tribuum domi ſuæ crudeliſſima morte mactauit. Idem *in Catil.* Nónne hunc in vincula duci, non ad mortem rapi, non ſummo ſupplicio mactari imperabis? Plaut. *in Aul.* Nam quæ indotata eſt, ea in poteſtate eſt viri. Dotatæ mactãt & malo & damno viros. Idem *in Pœn.* Diuitem audacter ſolemus mactare infortunio. Idem *in Amph.* At ego certè cruce excruciatum mactabo. Niſi te magna te mala mactari cupis. Idem *Moſt. ſc.1. a.1.* Mediocriter te macto Infortunio: idem *Curc. ſc.3.a.4.* Hac dextra regem mactaui, idem *Amphitr.* Tractum videtur à ſacris: mactantur enim hoſtiæ quæ immolantur. Dicimus autem mactare hoſtiam alicui Deo, vt,

Cælicolûm regi mactant in littore taurum.

& mactare deûm hoſtia minus quidem vſitatum, ſed tamen à veteribus dictum. Cic. *in Vatin.* Quum inaudita & nefaria ſacra ſuſceperis, quum inferorũ animas elicere, quum puerorũ extis deos manes mactare ſoleas. *Natam mactare Dianæ,* Ouid. *13. Met.* Atque inde iocandi occaſionem arripuit Plaut. *in Amph.* Sacrifico ego tibi. *Amph.* Qui? Sos. Quia enim te macto infortunio. locus enim ex ambiguitate verbi quæſitus. ¶ Mactare Orco, i. ad Orcum demittere, & præcipitare. Liu. *lib.9. ab vrbe,* ſacratos more Samnitium milites, eóque candida veſte, & paribus candore armis inſignes, eos ſe Orco mactare Iunius dictitans, quũ intuliſſet ſigna, &c. ¶ Dictũ putant macto, quaſi magis aucto, hoc eſt, Augeo. Nam prius quàm victimam immolarent, thus, aut vinũ ſuper eam fundebant. Vnde Mactam eſſe taurum dicebant, thure, vel vino cumulatã hoſtiam, quaſi magis auctam. ¶ Hinc mactare pro magis augere, veteres vſurparunt. Cic. *de Repub.* Ferunt laudibus, mactant honoribus. ¶ Quandoque pro præcipitare. Accius, Aut illorum copias fundam in campo, aut naues vram, aut caſtra mactabo in mare. Quandoque pro honorare. Plaut. Tamen honeſtè mactatum reducam domum. ¶ Quandoque pro violare Cic. *6 Verr.* Quum videant ius ciuitatis illo ſupplicio eſſe mactatum.

Măctātus, ta, tum, participium. {נשחט *niſchat.* ſφαγείς, τυθείς. Gall. *Tué.* Ital. *Amazzato.* Germ. Geſchlacht. Hisp. *Matado.* Angl. *Killed.*} vt Hoſtia mactata. Horat. *1. Carm. Ode 19.*

Mactata veniet lenior hoſtia.

Ouid. *5. Metam.*

Vite caper morſa Bacchi mactatus ad aras — *Dicitur altaris.*
Ille miniſtro mactata corpora capta.

idem *Eleg.2. lib.4. Triſt.*

Măctandus, mactanda, dum. Senec. *Troad.* mactanda virgo eſt Teſſali buſto ducis.

Mâctâtûs, huius mactatus. { טביחה tibcháh טבח tébach. σφαγή. Gall. *Tuerie, aſſommement.* Ital. *Vcciſione.* Germ. Schlachtung/ Metzgung. Hisp. *Matança.* Angl. *Kailling, or ſlaying.* } Lucr. *lib.* 1.

——— *Nubendi tempore in ipſo*
Hoſtia concideret mactatu mœſta parentis.

Mâctâtôr, oris, { טבח tabbách φονεύς, σφαγεύς. } Senec. *Troad.* Perge mactator ſenum.

Mactorium, μακτώριον, vrbs Siciliæ, apud Steph.

Mâctrâ, Arca panaria. { משארת miſcheráh. quæ μάκτρα à Græcis dicitur, à verbo Græco μάσσω, quod ſignificat ſubigo, vel pinſo. Gall. *Vnde, huche, ou may.* Ital. *Madia, panaia, arcella.* Germ. Ein brotkorb oder kaſte. Hisp. *Arca para guardar el pan.* Angl. *A kneaging trough.*

‖ Mactriſmus, ſaltationis genus. ‖

Mâctus, a, um. { רב rab. ηυξημένος. Gall. *Augmenté, amplifié.* Ital. *Accreſciuto.* Germ. Fürtreffenlich / gemehrt. Hisp. *Crecido.* Angl. *Augmented, more increaſed.* Putatur eſſe dictio compoſita ex aduerbio Magis, & nomine auctus. Solus autem vocatiuus vtriuſque numeri ab hoc nomine eſt in vſu, in numero ſingulari Macte, & in plurali macti, quibus propriè vtimur, quum aliquem ob rem bene cœptam laudamus, & ad perficiendum adhortamur. ‖ Solenne eſt veteribus *macte*, iungere cum *virtute*: ‖ vt Virg. *lib.* 9. *Æneid.*

Macte noua virtute puer, ſic itur ad aſtra.

‖ Act. Philoctetа,

Macte his armis, macte virtute patrum.

Lucill.

Macte, inquam, virtute ſimulque his viribus eſto. ‖

Martial. *lib.* 12.

Macte animi quem rarus habet, morúmque tuorum.

Sil. *lib.* 5. Venerande pudici Doctor macte animi. Cicer. *Attic.* Macte virtute eſto. Plin. *lib.* 2. *cap.* 12. in laudem Aſtrolog. Macti ingenio eſte cæli interpretes, rerúmque naturæ capaces. Stat. *lib.* 7. *Thebaid. Macte animo iuuenis.* Simillimum eſt illud apud Græcos, ἰὼ μάκαρ, ἰὼ μάκαρ, quibus vtuntur re gnauiter & feliciter geſta. ¶ His autem dictionibus Macte & Macti, quamuis vocatiui ſint, attamen ex vſu autorum tam pro nominatiuo, quàm pro accuſatiuo licitè vtimur, non ratione, ſed autoritate. Liuius *lib.* 2. *ab Vrbe.* Iuberem macte virtute eſſe, ſi pro mea patria iſta virtus ſtaret. Idem *lib.* 4. *ab Vrbe*, Macte virtute ſeruili eſto, liberata Repub. Mactus virtute Diomedes *lib.* 1. Item Macte virtute eſto, dicitur Sanguinolentis & ex acie redeuntibus. Senec. *Epiſt.* 67. Et Liuius 7. *ab Vrbe*, Macti virtute, inquit Decius, milites Roman. eſte. ¶ Ponitur aliquando aduerbij ſignificatione, Plaut. *in Mil. ſc.* 5. *a.* 2. Is amabit meretricem macte Athenis Atticis, id eſt, valde vehementer, & quantum poterat amabat. Macte, abſolutum. Cic. *Attic.* 15. Seruulos autem dicere cum & agripetas eiectos à Buthrotiis. Macte. Sed amabo te perſcribe mihi totum negotium,

Mâcŭlă, læ, Sordes, ſiue labes, nota, ignominia, infamia. { מום múm חברברה chabarburáh. κηλίς, κηλίδος. Gall. *Tache, macule.* Ital. *Macchia.* Germ. Ein mackel/ ein maſen oder fleck. Hisp. *Mancha o Mãzilla.* Angl. *A ſpotte, reproche, or blemiſh.* } Plin. Fullones eas maculas è veſtibus tollunt. Virg. 3. *Georg.*

——— *Ne maculis infuſcet vellera pullis,* *Naſcentem.*

Lucentes maculæ, Stat. 1. *Syl.* Cicer. Cuius vt adoleſcentiæ maculas, ignominiáſque prætercam. ¶ Quandoque pro retis foramine, ſeu plaga ponitur. Idem *in Verr. a.* 7. Reticulum ad nares ſibi admouebat, tenuiſſimo lino, minutis maculis, plenum roſa. Varro *lib.* 1. pro *reti* poſuit. Septum totum grandibus maculis integitur, ne eò inuolare aquila poſſit, néve ex ea euolare aues. ¶ Maculæ item in corpore dicuntur, colorum varietates, à reliquo corporis colore differentes. Plaut. *in Captiuis.* Viden' tu illi maculari corpus totum maculis lucidis? Atra bilis agitat hominem, de rabioſo id dicitur. Item, exigam omnes maculas mœrorum tibi, Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Macularum varietate conſpicua menſa, Senec. *cap.* 1. *de tranquill.* ¶ Marmora item variegata maculis, picta dicuntur. Idem *Epiſt.* 116. Delectant nos ingentium maculæ columnarum. ¶ Eleganter dicimus, Delere maculam. Cic. *pro lege Man.* Delenda eſt vobis illa macula Mithridatico bello ſuperiore ſuſcepta. Eluere maculam. Idem *pro Seſt.* Quoniam illa in Repub. macula regni publicati maneret, quam nemo iam poſſet eluere. ¶ Inurere maculam. Idem *in Saluſt.* Nónne tibi videret æternas inurere maculas, quas reliqua vita eluere non poſſis? ¶ Afficere macula. Idem *pro Roſc. Com.* Legationis ipſius cæremoniam polluerit, maculáque affecerit, id eſt, maculam impoſuerit.

Mâcŭlôſŭs, a, um, Sordidus, immundus, plenus maculis, notatus. { נקוד nakúdh טלוא taluá רמוא ramé ... Gall. *Plein de taches & macules, tacheté.* Ital. *Macchiato, taccato, ſporco.* Germ. Maſſechtig/ wüſt. Hisp. *Manchado, manzillado.* Angl. *Spotted here and there, full of ſpottes.* } Plaut. Sordida & maculoſa facie. Cic. 2. *Phil.* Auctionis verò miſerabilis aſpectus: veſtis Pompeij non multa, eáq; maculoſa. ¶ Maculoſus, notis, ſiue maculis conſperſus. Virg. 1. *Æneid.*

Succinctam pharetra ac maculoſæ tegmine lyncis.

¶ Maculoſus homo, per tranſlationem dicitur immundus & impurus. Maculoſo corpore, notis, per pectus diſperſis. Suet. *in Auguſt. cap.* 80. Littera ſuffuſas habet maculoſa lituras. Ouid. *Eleg. lib.* 3. *Triſt.* Cic. *Attic. lib.* 1. Non enim vnquam turpior in ludo talario conſeſſus fuit: maculoſi ſenatores, nudi equites, &c. Tacit. *lib.* 17. Auaritia & libidine fœdus, & maculoſus. Horat. 4. *Carm. Ode* 5.

——— *mos, & lex maculoſum edomuit nefas.*

Mâcŭlo, as, Fœdo, turpo, conſpurco, inquino. { טנף tinneph טמא timmé. ... Gall. *Maculer, tacher, ſouiller.* Ital. *Macchiare, ſporcare.* Germ. Beflecken/ verunſaubern. Hisp. *Manchar o manzillar, enſuziar.* Angl. *To defile, to ſpotte.* } Plaut. *Capt.* Viden' tu illi maculari corpus totum maculis luridis? Virg. 3. *Æneid.*

Et terram tabo maculant.

Ouid. 7. *Metamorph.*

——— *Exigue maculauit ſanguine ferrum.*

Virg. 10. *Æneid.* tranſlatè,

Idem ego nate tuum maculaui crimine nomen,
Pulſus ob inuidiam ſolio ſceptriſque paternis.

Cic. *pro Mil.* Túque ex tuo edito monte Latialis ſancte Iupiter, cuius ille lacus, nemora, finéſque ſæpe omni nefario ſtupro & ſcelere maculatat. ¶ Hinc Commaculatus & Immaculatus, qui eſt ſine macula.

Mâcŭlâtĭo, μίανσις, μίασμα. Iulius Firmicus *Matheſeos lib.* 1. Vir omni infamia maculationéque pollutus.

Macyberna, vide *Meciberna.*

Macynia, μακυνία, oppidum eſt Ætoliæ, in Taphiaſſo monte ſitum, de quo Strabo *lib.* 10. & Plin. *lib.* 4. *cap.* 2. Apud Stephanum Macrynia legitur, ſed corruptè, quod & ipſa litterarum ſeries, & alphabetici ordinis lex ſatis indicat.

Madaura, μάδαυρα ciuitas in confinio Getuliæ ſita, & Numidiæ, à qua Apuleius Madaurenſis eſt appellatus.

Madaurenſe, Plin. *lib.* 5. *c.* 4. Vrbs in Africa libera.

Mădĕo, es, Madidus ſum, & humore aliquo conſperſus. { נשטף niſchtáph שטף ſcuttáph רוה ravâh רטב ratáb. βρέχομαι. Gall. *Eſtre trempé ou mouillé, eſtre moiſte.* Ital. *Eſſere humido, bagnato, molle.* Germ. Feucht vnd naß ſein. Hisp. *Mojarſe, ſer humedo.* Angl. *To be weit or moiſt.* } Plinius *lib.* 8. *c.* 25. Tergoris ad ſcuta galeáſque impenetrabilis, præterquam ſi humore madeat. ¶ Madere metu, eſt præ timore, ſudore aſperſum eſſe. Plaut. *in Moſtell.* Hei mihi quum iſtæc blanda dicta, quò eueniant cogito, madeo metu. ¶ Madere vino, eſt ebrium eſſe. Martial. *lib.* 11.

Hic totus volo rideat libellus,
Et ſit nequior omnibus libellis,
Qui vino madeat, nec erubeſcat.

Item ſine adiuncto ablatiuo Vino, vt apud Plaut. *Moſt. ſc.* 4. *a.* 1. Madet homo, (i. ebrius eſt.) Et, Madent in corde parietes. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Viden' vt madidè madeam. (i. ſim ebrius.) Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Hinc Madens, id eſt, potus. Sueton. *in Claud. cap.* 33. ¶ Madere pro coctum eſſe, Iam hæc madebunt faxo. i. cocta erunt. Plaut. *Menech. ſc.* 1. *a.* 2. Ouid. 13. *Metamorphor.*

——— *arripit enſem:*
Hoc ait vtendum eſt in me mihi: quique cruore
Sæpe Phrygum maduit, domini nunc cæde madebit.

Idem 1. *Faſt.*

Sparſaque cæleſti rore madebit humus.

Sermonibus madere. Horat. 3. *Carm. Ode* 21.

Non ille, quanquam Socraticis madet
Sermonibus, te negliget horridus.

Madet, id eſt, refertus & plenus & quaſi ebrius eſt præceptis Socratis. Iure madens, (de Iureconſulto,) Martial. *Epig.* 50. *lib.* 7. Sic Madere vitiis, Gell. *c.* 8. *lib.* 13. Oſque madens fletu, Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.* Iam hæc madebunt faxo, (i. cocta erunt.) Plaut. *Menach. ſc.* 2. *a.* 1. Et quò iſta eueniant madeo metu: Idem *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2. Hoc enim magis placet quàm quod Acron ait, Madet, id eſt, fluit. Enſe madens, id eſt, cruore madens hauſto ab enſe. Stat. 5. *Thebaid.*

Mădēſco, ſcis, habet ſignificationem paſſiuam innatam, idémque ferè eſt quod madidum fieri, humeſcere, ſiue humectari. { נשטף niſchtaph שטף ſcuttáph רוה ravâh רטב ratáb. ὑγραίνομαι. Gall. *Eſtre mouillé.* Ital. *Eſſere bagnato.* Germ. Naß werden. Hisp. *Mojarſe, ſer mojado.* Angl. *To be weſt or moiſte.* } Colum. *lib.* 11. *cap.* 3. Hæc enim res efficit, vt in coctura celeriùs madeſcat, & viridem colorem ſine nitro conſeruet. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 1. *Triſt.*

——— *Nec ſatis victa madeſcit aquis.* (nauis ſup.)

¶ Aliqui hoc diſcriminis conſtituunt inter Madeſcere & Madefieri, Madeſcere nos ſudore, vel alio humore ex nobis proueniente: Madefieri extrinſecus veniente. Sed hoc non eſt omnino verum. Col. *lib.* 7. Stabuletur ſicco loco, ne humore madeſcant vngulæ. ¶ Hinc componitur Permadeſco, quod eſt valdè madidus fio. διάβροχος γίνομαι. Idem *lib.* 2. In id tempus conuenit inter peritos rei ruſticæ, non eſſe arandum, niſi ſi magnis (vt fit nonnunquam,) ſubitaneis imbribus, quaſi hybernis pluuiis terra permaduerit.

Madens, (i. potus.) vide ſuprà.

Mădĕfăcio, cis, Madidum facio, humore aſpergo. { שטף ſcatáph רוה rivvah. διαίνω, διυγραίνω, βρέχω. Gall. *Ramoiſtir, mouiller, tremper.* Ital. *Bagnare, immolare, inhumidire.* Germ. Naß machen/ befeuchtigen/netzen. Hisp. *Mojar.* Angl. *To make wett or moiſt.* } Cic. 1. *de Diuin.* Vaticinatum, madefactum iri minus xxx. diebus Græciam ſanguine. Virg. 5. *Æneid.*

——— *Humum viridéſque ſuper madefecerat herbas.*

Colum. *lib.* 2. *cap.* 4. Quum poſt longas ſiccitates leuis pluuia ſuperiorem partem glebarum madefecit, inferiorem non attigit.

Mădĕfio, habet ſignificationem paſſiuam, idémque eſt quod madidus fio, vel humore aſpergor, aqua perfungor. { נשטף niſchtáph שטף ſchuttáph רוה ravéh רטב ratób. διαβρέχομαι. Gall. *Se mouiller.* Ital. *Eſſere bagnato, eſſere immolato.* Germ. Naß werden. Hisp. *Ser mojado.* Angl. *To be made wet or moiſte.* } Suet. *in Cæſar.* Quum decidiſſet in mare per ducentos paſſus, euaſit ad proximam nauem elata læua, ne libelli quos tenebat, madefierent. Ouid. 8. *Met.* — *madefactaque terra cruore eſt.*

Idem 15. *Met.* *Emathiique iterum madefient cæde Philippi.*

Mădĭdŭs, a, um, Aliquo liquore reſperſus ✳ Siccus. { נשטף niſchtáph שטף ſcutáph. רוה ravéh. רטב ratób. διάβροχος. Gall. *Humide, mouillé, moiſte.* Ital. *Humido, bagnato.* Angl. *wetor moiſt.* } Ouid. 1. *Metamorph.*

Tum quoque vt ora Dei madida rorantia barba *Contigit.*

Virg. 5. *Æneid.*

——— *madidáque fluens in veſte Menœtes.*

Ouid. 1. *de arte amand.*

Fac madidas videat, ſi potes, illa genas.

Madidum, (i. elixum.) Mart. *Epigr.* 97. *lib.* 1. & tepidum. *Epigr.* 71. *lib.* 1. ¶ Madida quæ appoſita, (i. coacta.) Plaut. *Men. ſc.* 3. *a.* 1. Ponitur aliquando pro ebrio. Idem *in Amphitr.* Faciam vt ſit madidus ſobrius, id eſt, efficiam vt videatur ebrius, quum nihil biberit. Te reddam madidum, ſi viuo, probè. Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Madidum, nihili, incontinentem. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. paulò antè, Siccum, frugi continentem. ¶ Quandoque idem quod imbutus re aliqua. Mart. *Epigr.* 96. *lib.* 1.

Digitized by Google

Si quis Cecropia madidus, Latiaque Minerua Artibus

¶ Hinc Semimadidus, [illegible]. Colum. lib. 1. Sed quandocunque arabitur, obſeruabimus ne lutoſus ager tractetur, neve exiguis imbribus ſemimadidus.

Madide. Viden' vt madidè madeam? Plaut. *Pſeud. ſc. 2. a. 5.*

Madido, das, Madidum facio. { [illegible] *ſchataph.* [illegible] *reuuach.* [illegible]. GALL. *Moiiller.* ITAL. *Bagnare, inhumidire.* GERM. *Naß machen.* HISP. *Mojar otra coſa.* ANGL. *To make wett or dank* } Claud. *lib. 2. de rapt. proſerpina.*

——ille nouo madidantes nectare pennas

Concutit & glebas fœcundo rore maritat.

Madēſco, is, Madeſacio. { [illegible] *ſchataph* [illegible] *reuuah.* [illegible]. GALL. *Mouiller.* ITAL. *Bagnare, inhumidire.* GERM. *Naſſen naß machen.* HISP. *Mojar otra coſa.* ANGL. *To make moiſt* } Plin. *lib. 38. c. 7.* Et ſi contra eas horas feruentes oculorum angulis [illegible] ode madeſcentur.

Madoraſus, Humiditas & Siccitas { [illegible] *leſchadh.* [illegible]. GALL. *Moiſteur, humidité.* ITAL. *Humidita e aguamento.* GERM. *Neſſe oder feuchte* HISP. *Mojadura, humedad.* ANGL. *Moiſtneſſe, dakeneſſe* } Saluſt. *lib. 3. hiſtor.* Quam par in oppido feſtinatio, & ingens terror erat ne ex latere noua mani noua madore infirmarentur. Nam omnia oppida ſtagnabant redundantibus cloacis aduerſo æſtu maris.

Madulſā, æ, Ebrius, quòd quaſi madidus ſit vino: apud Plaut. *in Pſeud.* { [illegible] *ſchicchor.* GALL. *Yure, yurongne.* ITAL. *Imbriaco.* GERM. *Trunken voll weins* HISP. *Borracho, embriago.* ANGL. *Drunken* } Feſtus legit Maluta [illegible] his verbis, Maduſa, ebriae, a Græco [illegible] deductum, vel quia madidus ſit vino.

Madian. { [illegible] *midian.* [illegible]. } Vrbs quædam ab vno filiorum Abraham ex Cethura ſic vocata, quæ (teſte Hieronymo) eſt trans Arabiam ad meridiem in deſerto Sarracenorum contra Orientem maris Rubri. Vnde vocantur Madianei, & Madianea regio. Legimus & filios Chobab filij Raguelis Madianitæ ſoceri Moſis. Legimus & filias Madian. Sed hæc ciuitas homonyma eius, iuxta Arnonem & Arcopolim, cuius ruinæ nunc tantummodo demonſtrantur.

Madytus, [illegible], vrbs Helleſponti, Gentile Madytius, vel Madyteus. Steph.

Madon, herba eſt, quæ à Latinis Vitis, à Græcis [illegible] dicitur, Huius ſarmenta longis & exilibus internodiis geniculata ſcandunt. Folia habet pampinoſa ad ſimilitudinem hederæ. Plin. *lib. 28. c. 1.*

Mæā, [illegible], ciuitas ad Helleſpontum, Stephano.

Mæander, [illegible], cum diphthongo, qui & Mæandrus. Fluuius Phrygiæ ſiue Mæoniæ, qui oritur e lacu in monte Aulocrene, plurimiſque affuſus oppidis & repletus fluminibus crebris ita ſinuoſus redditus flexibus, vt ſæpe ad fontem credatur reuerti. Vide Plin. *lib. 5. c. 29.* Ouid. *lib. 9. Metamorph.*

Non ſecus ac liquidus Phrygius Mæander in vndis

Ludit, & ambiguo lapſu refluitque fluitque.

Mæander, inquit Strabo, flexuoſus eſt, quoniam alueus multas recipit mutationes, & multum limum deducens modo huic, modo illi ripæ adiicit. Hunc Poetæ fingunt Oceani & terræ filium fuiſſe, & Cyaneen Nympham genuiſſe, quam poſtea Miletus Solis filius oppreſſit, & ex ea Caunum & Byblidem ſuſcepit. Vide Ouid. 9. *Metam.* Item *lib. 8.* cum loquitur de labyrintho. Et *in Epiſt. Deianiræ.*

Mæander terris qui toties errat in iſdem,

Qui lapſas in ſe ſæpe retorquet aquas.

¶ Hinc obliquitates omnes Mæandros veteres appellarunt: vt quum res agitur non ſimpliciter, ſed variis & obliquis conſiliis ſumpta metaphora à fluuio Mæandro qui ſinuoſus ac flexuoſus labitur: vnde & nomen habere videtur quaſi oberret quærens hominum conſortia. Cic. *in Piſo.* Quos tu mæandros, dum omnes ſolitudines perſequeris, quæ diuerticula, flexioneſque quæſiſti? ¶ More Mæandri aliud dicitur, quod tortuoſe, flexuoſeque fit. Colum. *lib. 8. cap. 17.* Oportebit autem nonnullis locis molas intericere more Mæandri parum, ſed anguſtis itineribus. ¶ Mæander etiam, teſte Nonio picturæ genus eſt, in morem labyrinthorum flexuoſis ambagibus impleæum, quod oris chlamydum addi ſolet. Virg. 5. *Æneid.*

Victori chlamydem auratam, quam plurima circum

Purpura Mæandro duplici Melibœa cucurrit.

Vbi Seruius, Mæandro duplici, flexuoſo & nodo dicit, Erat in chlamyde, flexuoſa, & inter ſe remeabilis purpura, in modum Mæandri fluminis Cariæ prouinciæ. Feſtus etiam [illegible] Mæandrum vocat hoc genus picturæ. Mæandrū inquit [illegible] ſitum a ſimilitudine flexus amnis, qui appellatur Mæander. ¶ Hoc etiam nomine dictus eſt mons Lunæ.

Mæcenas, vide Mecœnas.

Mæclinia, Brabantiæ vrbs celebris. { vulgò Mechel. }

Mædi, [illegible], populi ſunt ſupra Macedoniam ſiti. Triballis & Dardani vicini quorum meminit Plin. *lib. 4. c. 1.* Scribitur autem hæc dictio per æ diphthongum in prima ſyllaba, ad differentiam Medorum, qui in Aſia ſunt, Parthis finitimi.

Mæmacterion, [illegible]. Menſis September, ita appellatus à turbido aëre.

Mæna, mænæ, [illegible], Ariſtoteli Piſcis eſt marinus, qui Latinis Alecula, ſiue Alec dicitur interprete Theodoro, ex quo ſalſamenta fieri ſolent. Plin. *lib. 31. c. 7.* Quin & Muria ſalſamentorum recoquitur, iterumque conſumpto liquore ad naturam ſuam redit: vulgo e mænis [illegible]. Cic. 2. *de finib.* Qui enim voluptatem ipſam contemnunt, his licet dicere ſe acipenſerem mænæ non anteponere. Accipitur autem mæna aliquando pro ipſo ſalſamento, quod ex mæna conficitur, in qua ſignificatione vſus eſt Perſius *ſatyr. 3.*

Diſce neque inuidèas quòd multa fidelia putet,

In locuplete penu, defenſis pinguibus vmbris,

Mænaque quod prima nondum defecerit orca.

Mænădes, [illegible], dictæ ſunt mulieres, quæ inſanientium ritu Bacchi Orgia celebrabant: vnde & Bacchæ dicuntur. Mænades autem dictæ ſunt a verbo Græco [illegible], quod ſignificat inſanire. Iuuen. *Satyr. 6.*

——crinémque rotant vlulante Priapo Mænades.

Mænălus, [illegible], Stephano, in ſingulari numero maſcul. gener. teſte Diomede, & in plurali Mænala, neut. gen. Arcadiæ mons altiſſimus, non procul ab Argis, pinis refertus, ita dictus [illegible], quod eſt furere, & inſanire: aut certè à Mænalo Lycaonis filio: vt annotauit Scholiaſtes Theocriti. Virg. 10. *Eclog.*

Piniſer illum etiam ſola ſub rupe iacentem Mænalus.

Idem 8. *Eclog.*

Mænalus, argutúmque nemus, pinóſque loquentes

Semper habet.

Idem 1. *Georg.*

——tua ſi tibi Mænala curæ,

Huc ades o Tegeæe fauens.

¶ Eſt & Mænalus, Stephano [illegible], nomen ciuitatis Arcadiæ à Mænalo Lycaonis filio.

Mænălius, a, um quod eſt ex Mænalo. Vnde Bacchus dictus eſt Mænalius. Et aper Mænalius quem Hercules Eurystheo attulit, & Verſus Mænalius, id eſt, Arcadicus. Virg. 8. *Eclog.*

Incipe Mænalios mecum mea tibia verſus.

Mænălis, idos, [illegible], Patronymicum fœm. Ouid. 3. *Triſt. eleg. 11.*

Cumque ſuas truces Borea Mænalis vrſa videt.

Poſitum eſt pro adiectiuo id eſt, vrſa Mænalia, & intelligit Arcton.

Mænăria, [illegible], Inſula eſt in mari Liguſtico ita dicta a mænis piſcibus, quorum ibi magna capitur copia. Meminit inſulæ huius Plin. *lib. 3. cap. 6.*

Mænoboria, [illegible]. Vrbs Maſſienorum. Gentile Mænoboreus. Stephanus qui alios Maſtienos ad Herculis columnas habitare ſcribit.

Mænoles, [illegible], dictus eſt Dionyſius, quòd Latine tocum furentem ſignificat: ſiue quòd vino concitatur ebrietas, quæ ſpecies eſt inſaniæ: ſiue quod a mulieribus furentibus, quas Bacchas vocabant, aut Mænadas, ſacra eius celebrabantur.

Mænŏmĕnon, mel, [illegible]. Genus eſt mellis venenati, quod in Ponto ex Rhododendri flore contrahitur: ita dictum ab inſania quam gignit. Plin. *lib. 21. cap. 13.*

Mæonia [illegible], Lydia, eſt regio in noſtra Aſia, Phrygiæ ab ortu Solis vicina, ad Septentrionem Myſiæ, a Meridie Cariam amplectens, ad Occaſum ſupra Ioniam excurrens. Ita dicta à Mæone fluuio, vt Stephano placet. Mæoniam Strabo *lib. 13.* [illegible], hoc eſt, cauſtam regionem vocat, eamque arboribus prorſus carere tradit, præter vitem quæ incuriæ ſimul fert acetum. Summam autem camporum faciem cineraceam eſſe petroſam & nigram admiſſionis quandam ſimilitudinem referentem. Imminet autem Mæoniæ Tmoli montis rupes altiſſima, ex qua Pactolus ſluuius defluit aureas trahens arenas: vnde & Chryſorrhoas dicitur. ¶ Inde Bacchus dictus eſt Mæonius. Virg. 4. *Georg.*

——Cape Mæonij carcheſia Bacchi.

¶ Item Lydi dicti ſunt Mæonidæ, & mulieres Lydiæ Mæonides. Ouid. 6. *Metam.*

Mæonis eluſam deſignat imagine tauri Europam.

Quo in loco Mæonis accipitur pro Arachne puella Lydia.

Mæōn, onis, pen. ge. [illegible]. Pater fuit Homeri. vnde & ipſe dictus Eſt Mæonides, eiuſque poemata. Carmina Mæonia patrium appellantur a patris. Martialis,

Perlege Mæonio cantatas carmine ranas.

Mæonides nullas ipſe reliquit opes. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Mæŏtis, [illegible]. Palus Scythica in regione Septentrionali, iuxta Phanidis oſtium, hyeme congelaſcens. Tanaim, aliòſque innumeros ferè recipiens fluuios, & Cimmerico Boſphoro a Ponto Euxino diſcreta. Ouid. *Eleg. 12. lib. 3. Triſt.*

Tardior antiqua viſa Mæotis hyems.

Ita dicta ab accolis qui Mæotæ appellantur: de quo vide teſtimonium Plinij in dictione *Mæota*. Lucan. *lib. 5.*

Quaque fretum torrens Mæotidos egerit vndas.

¶ Aliquando vtimur hoc nomine tanquam patronymico fœminino. Iuuen. *Satyr. 15.*

Tale quid excuſat Mæotide ſæuior ara Ægyptus.

Quo in loco Aram vocat Mæotidem, quæ erat in Taurica regione Thraciæ, quæ non procul abeſt à Mæotide palude.

Mæōticus, a, um, vt Mæotica tellus, Mæotica vnda, quæ paſſim leguntur apud Poetas.

Mæotæ, [illegible]. Dicti ſunt populi Scythiæ, non procul à Mæotide palude, quæ ab illis nomen ſumpſit. Plin. *lib. 4. c. 12.* a Bœrge ſupra Mæotim Sauromatæ, & Eſſedones: at per oram ad Tanaim, vſque Mæotæ, a quibus locus nomen accepit.

Mæſtrum, [illegible], præmium quod obſtetrici datur à verbo [illegible] obſtetricem ago. Mæa obſtetrix.

Mæſto, Mæſtus, & Mæſtitia, vide *Mœreo.*

Mæſius, Oſca lingua maiorem ſignificat. Quare Maius menſis qui à maioribus nomen habet, apud Oſcos Mæſius dicebatur, vt autor eſt Feſtus apud Varr. *lib. 6. de L. L.* Eſt pappus Mæſius, id eſt maior, aut ſenex.

[Magana, Afrorum tuguria. Item pars Carthaginis.]

Magar, Pœnorum lingua villam, ſiue tuguria poſtorum ſignificat, quæ & Magalia Virgilio dicuntur, quamuis Magalia (ſecundùm Seruium) dici debeant. { [illegible] *cherech* [illegible] *neath.* } Virg. 1. *Æneid.*

Miratur molem Æneas magalia quondam.

Vide in ſtatut. Conſtantinopoli Saluſt. *in Iugurth. fol. 66.* vbi de Africa.

[Magalias, ma [illegible] ex [illegible]]

Magaris, [illegible], oppidum Scythiæ iuxta Mallum, de quo Plin. *lib. 5. c. 27.* Stephano Vernaca eſt eius ſitus, non oppidum.

Magas, [illegible] hoc Magadium, [illegible]. Inſtrumentum eſt muſicum, tabula quadrata ſeparata [illegible], quæ in ſe recipit cithara chordas, & [illegible] ¶ [illegible] eam pars [illegible] in qua plectrum [illegible], [illegible] manu dextra. Iugum vero dicitur, [illegible] manu chordæ premuntur. Budæus. [¶ Magadium, [illegible], [illegible]]

Magdeburgum. Vrbs præclara Germaniæ: vulgò Madeburg.

Magdolus [illegible], Ægypti oppidum apud Stephanum, cuius incolæ dicuntur Magdolitæ.

[Mageremo, ferculum. lex. 92. h.

Magerote, machinamentum magicum. Inſidiæ magicæ. l. 92. h.]

Magi, μάγοι. Populi ſub Caucaſo monte ſiti è regione Bactrianorum, quorum meminit Plin. *lib.6. cap.*23.

Magia, vide *Magus*.

Magia, μαγία. Illyrici oppidum eſt Stephano, cuius incolæ Magiatæ dicuntur, & Magiani. ¶ Eſt & Magia montis nomen in agro Syracuſano, apud eundem.

Magicæ, Magicus, vide *Magus*.

Magida, Patinæ, aut catini ſpecies. Varroni eſt magis, vnde & magida nomen habet.

Magnor, aris, quaſi tardè conor, & nugor, inquit Feſtus.

Magirus. { מבשׁל *mebaſſchel* אפה *ophel*. μάγειρος. ANGL. *A cooke*. } Latine coquus dicitur. Vnde Archimagirus, ἀρχιμάγειρος, princeps coquorum.

Magiriſcium, diminut. μαγειρίσκιον, coquulus.

Magis, idis. { משׁארת *miſchareth*. μαγίς. GERM. Ein Multen. ANGL. *A kneding trough*. } vt ex Polluce docet Bud. Hic eſt quod mactra hoc eſt, vas illud in quo farina ſubigitur. ¶ Nonnunquam etiam rotundæ menſæ genus, tripodi imponi ſolitum, eiuſdem Pollucis teſtimonio probat Budæus. ¶ Idem autor eſt hoc nomine etiam appellari poſſe orbiculatum inſtrumentum, quo panifices, & dulciarij piſtores, quos *paſtillarios* vocamus, ſuper quod iis tabulis oblatis ſubſtruuntur. *Rondellum* appellant. Et et am geneſlances eiuſdem formæ Plin. *lib* 33. *cap.*11. Cornel. Nepos tradit, tympana, ſe recentes, appellata ſtateras & lances, quas antiquas Magidas appellauerunt, *Plateilam* noſtri vocant.

Magis, aduerbium Plus. { יותר *iother* πλέον, ἐπὶ πλέον, μᾶλλον. GALL. *Plus, dauantage* ITAL. *Piu*. GERM. Mehr. HISP. *Mas en comparacion*. ANGL. *More* } vnde Magis ac magis, ἐπὶ μᾶλλον. deducitúrque à Magnus, & præter naturam aliorum aduerbiorum, quæ vim comparandi habent, terminatur in is, quum reliqua omnia ſimilia ſint aduerbio comparandi neutri generis. Magis cum poſitiuo, implet vicem comparatiui: cuiuſmodi Ouid. 2. *Metam*.

——— puráque magis pellucida gemma.

Magis quàm, Cicer. *de Amicitia*. Vereor ne inuidi magis quàm amici ſint. Quod magis mereri. Senec. *cap.*3. *lib.*7 *natur.* Quam magis, tam magis. Quint. Magis rectius. Arnob. *lib.*1.

Quæ magis ornato queat eſſe beatior auo.

Virgil. *in Cirici*. Inſperata magis ſæpe accidunt, quàm quæ ſperes. Plaut. *Moſtell. ſc.*3. *a.*3. ¶ Iungitur Comparatiuo, Iuſtitius ſum melior, magis quam vllus Cinædus. Idem *Aulul. ſc.*2. *a.*3 Magis maiorem in modum in ſe concipiet metum. Idem *Amph.* Magis multò facilius patior verba, quàm verbera. Idem *Menech. ſc.*6. *a.*5. Neque me miſerior fœmina eſt, neque vlla videatur magis. Idem *Amph. ſc* 1 *a.*5. Non Inuenias hoc certo magis certius. Idem *Capt. ſc* 4 *a* 3. Iampridem frigida non laui magis libenter. Te faciam ex læto lætantem magis. Idem *Pſ. ſc* 3 *a.*1. Neque ego homines magis aſinos vidi vnquam. *Ibid ſc.*2 *a.*1. Non vidi magis facere ludificare, & magis miris modis. Idem *Merc. ſc.*6 *a.*2. Quis me Athenis magis eſt, cui Dij ſint propitij. Idem *Aulul. ſc.*1. *a.*5 An Sycophantam magis eſſe dicam, neſcio. Idem *Curc ſc.*1. *a.*4. Magis eſt poſſe dici, i. potius dici poteſt. Vlpian. *D. lib.*16 *tit.*4 *l.* 5. An ergo & prouocare ſe inuicem ſecundùm ſuperiorem clauſulam poſſint? Et magis eſt poſſe dici admittendam prouocationem. ¶ Iungitur interdum comparatiuo. Plaut. *Pœnul.* Argentum, niſi qui dederit, nugas egerit. Verùm qui dederit, magis maiores egerit. ¶ Mage ponitur interdum pro magis. Idem *in Truc.* Quem ego eccaſtor mage amo, quam dudum. A quo fit compoſitum Demagis, quod ſignificat valde magis, & pro nimis a veteribus ponebatur, teſte Feſto.

Magister, tri, a magis: vel ἀπὸ τοῦ μεγίστου. Præceptor, pædagogus. { מורה *moreh* מלמד *melammedh* רב *rab* שׁליט *ſcalit*. διδάσκαλος, παιδαγωγός. GALL. *Maiſtre*. ITAL. & HISP. *Maeſtro*. GERM. Ein meiſter. ANGL. *A maiſter* } Teren. *Andr.* —nam antea Qui ſcire poſſes, aut ingenium noſcere, Dum ætas, metus, magiſter prohibebant? Cic *de Amicitia*, Quæ diſputata ab eo meminiſſet, magiſter meus Scæuola. Quamuis etiam Magiſtri nomen ad omnes transferri poſſit quibus præcipua cura rerum incumbit. Hinc magiſtri pagorum, ſocietatum, vicorum, collegiorum dicuntur, i. ἐπιστάται, qui pagis, ſocietatibus, vicis, & collegiis præſunt. Hoc ipſus magiſter me docuit. Plaut. *Aul. ſc.*1 *a.*3.

——— Sus ingſi obtem erat Inda magiſtri Bellua.

Ouid *Eleg.*6. *lib.*4. *Triſt.* Facit hic quod pauci, vt ſit magiſtro ſuo obſequens. Plaut. *Merc. ſc.*2 *a.*1.

Sæpe tui Iudex (ita ſcriptis ſup.) *ſæpe magiſter eram.*

Ouid. *Eleg.* 7. *lib* 3 *Triſt.* ¶ Magiſtri nauium Liuius 3. *dec* 4. Et Cæſar *lib.*2. *de bell. ciuil.* Magiſtri vicorum Sueton. *in Auguſt. cap.*30. Et *in Tiber cap.*76. ¶ Magiſter ſcribendi optimus Senec. *cap* 17. *de vita beat.* Autor eſt harum rerum ac magiſter Liu *lib* 10. *d.*4. ¶ Magiſter equitum, ἵππαρχος, cui ſumma poteſtas erat in equites: vulgus Gallicum *Conneſtabilem* appellat. Varro 4. *de lingua Lat.* Magiſter equitum dicebatur, quod ſumma poteſtas eius eſſet in equites & Accenſos. Addebatúrque ſemper Dictatori, cui ſumma poteſtas erat in populum, à quo & magiſter populi dicebatur. Cic. 1. *de finibus*. Rectius magiſter populi (is enim eſt Dictator) quam Sylla qui trium peſtiferorum vitiorum, luxuriæ, auaritiæ, crudelitatis magiſter fuit. ¶ Magiſter pecoris, paſtor: Varro 2. *de re ruſt. cap.*10. Contra pernoctare quemque ad ſuum gregem, eſſe omnes ſub vno magiſtro pecoris, eum eſſe maiorem natu potius quam alios, & peritiorem quam reliquos. ¶ Magiſter ludi, & Ludimagiſter vno verbo dicitur. Cicer. 1. *Verr.* Si ab iſto libro, quem tibi magiſter ludi neſcio quis alienis orationibus compoſitum dedit, vno verbo diceſſeris. Magiſter liberorum, Liuius *lib.* 5. *ab vrb.* ¶ Magiſter morum, cenſor. Cic. *ad Appium lib.*3. Eo breuior eſt hæc epiſtola, & vt aduerſùs magiſtrum morum moleſtior. ¶ Magiſter nauis eſt, cui totius nauis cura mandata eſt, vt docet Vlpian. *de exerc. act. lib.*1 Cic. 5. *Verr.* Miſit in Siciliam literas ad Carpinatium, quum eſſet magiſter ſcripturæ, & ſex publicanorum. ¶ Magiſtri etiam dicuntur in actionibus publicis qui bona vendebant Idem *ad Attic lib.*1. Vna agebant cæteri creditores, in quibus erat Lucullus & Publius Scipio & is quem putabant fore magiſtrum, ſi bona venirent L. Porus. Vide Cælium Rhodig. *antiq lect. lib.*11. *cap.*5. Quintilian. Eius mater dum viuit, li-dum mortua, magiſtros habuit (auctionum.) locus eſt. Magiſter olim dicebatur venditor patrimonij eius, qui ſoluendo non eſſet, quia illis bonis vendundis ab omnibus creditoribus authoritate Prætoris præponebatur, vt ait Iuſtinian. *titulo de ſucceſ.* ¶ Magiſter ſacrorum, princeps, & ſacri ipſius pontifex, aliíque ſacerdotibus minor. Liuius *lib.*9 *belli Maced.* Ne quis magiſter ſacrorū aut ſacerdos eſſet. Capitolinus *in Antonino* de Saliorum ſacerdotio, Fuit in eo ſacerdotio & præſul, & vates, & magiſter.

‖ Magiſteria, æ, dignitas magiſtri. ‖

Magiſtra. { מורה *morah* מלמדת *melammedheth* שׁליטה *ſchalitah*. διδάσκαλος ἡ. GALL. *Maiſtreſſe*. ITAL. & HISP. *Maeſtra*. GERM. Ein meiſterin ANGL. *A maiſtres, a ladie.* } Cic. 1. *de fin.* Magiſtra ac duce natura. Idem *pro Roſc. Amer.* Vita autem hæc ruſtica, quam tu agreſtem vocas parſimoniæ, diligentiæ iuſtitiæ magiſtra eſt. Quint. *lib.*1. *cap.*5. Certiſſima loquendi magiſtra conſuetudo. Ouid. *Epiſt.* 5.

Quid grauis Antenor, Priamus quid ſuadeat ipſe
Conſule. quess ætas longa magiſtra fuit.

Magiſtra, vti natura, Senec. *Epiſt.*45.

Magiſtellus, li, diminutiuum, Paruus magiſter.

Magiſterium, rij, magiſtri dignitas, ſeu officium. { שׁלטון *ſcholtón* משׂטר *miſchtar*. ἀρχή. GALL. *Maiſtriſe & gouuernement*. ITAL. *Magiſtero*. GERM. Ein meiſterſchafft. HISP. *Dignidad del maeſtro*. ANGL. *A maiſters dignitie or office, maiſterſhip.* } Nam magiſteria ſic à magiſtro videntur deduci quomodo à miniſtro miniſteria. Sueton. *in Auguſt.* Auus municipalibus magiſteriis contentus: abundante patrimonio, tranquilliſſime ſenuit id eſt, magiſtratibus & muneribus municipij ſui. Cic. *de ſenectute*. Me verò & magiſteria delectant à maioribus inſtituta: & is ſermo, qui more maiorum a ſummo adhibebitur magiſtro in poculo. Plin. *lib.*8. *cap.*4. Inter ſe exercent etiam magiſteria. Magiſterium Equitum. Sueton. *in Tiber. cap* 3. Magiſteria ſacerdotij. Idem *in Calig. c.*22. Magiſterij ſucceſſor, de Theophraſto qui ſucceſſit Ariſtoteli in ſchola. Gell. *cap.*5. *lib.* 13. Item Vitrare id factum eſt tua vt magiſterio tuo. Plaut. *Moſtell. ſc.*1. *a.*1. ¶ Magiſterium, magiſtri artificium. Celſ. *lib.* 5. *c.*27. Poſtque nullo modo magiſterio, ſed iam ſuprapoſito vlcus eſt implendum, & ad ſanitatem perducendum.

Magiſtro, as, { נהג *nahagh* רעה *rahah*. ἡγεμονεύω. } Modero, guberno. Autore Feſto.

Magiſtratus, us. Hi qui in poteſtate aliqua ſunt conſtituti. { אלהים *elohim* שׂרים *ſarim* זקנים *zekenim* סגנים *ſeghanim* שׁטרים *ſchoterim*. οἱ ἐν ἀξιώματι, οἱ ἐν τέλει, οἱ ἐν ταῖς ἀρχαῖς, οἱ πολιτευόμενοι. GALL. *Magiſtrat ou officier*. ITAL. *Magiſtrato*. GERM. Die oberkeit/oder oberherrn. HISP. *El que tiene oficio para regir, Magiſtrado*. ANGL. *A magiſtrat.* } Vt ſunt Conſules, Proconſules, Prætores, Proprætores, & alij qui ciuitates & prouincias regunt. Cic. *ad Papyrium Pætum.* Quem magiſtratus comprehend. & vinculis teneri iuſſerat. Idem *lib.*3. *de legib.* Videtis igitur hanc eſſe magiſtratus vim, vt præſit, præſcribatque recta & vtilia, & coniuncta cum legibus. Vt enim magiſtratibus leges, ita populo præſunt magiſtratus: veréque dici poteſt, magiſtratum legem eſſe loquentem legem autem mutum magiſtratum. Idem 1. *de Offic.* Eſt igitur proprium munus magiſtratus intelligere ſe gerere perſonam ciuitatis, deberéque eius dignitatem & decus ſuſtinere, ſeruare leges, iura deſcribere, & fidei ſuæ commiſſa meminiſſe. Atque in hac ſignificatione veteribus etiam vſitatum fuit magiſtratus, vt optimates & ſimilia. Autor eſt Soſipater *lib.*1. ¶ Modo ipſam poteſtatem, ſeu officium. { שׁלטון *ſcholtón* משׂטר *miſchtar*. ἐπιτροπή, ἀρχή. GERM. Das ampt der oberkeit } Cic. Nam iſtam in vrbem magiſtratum gerebat. Idem *de Amic.* Vbi eos inueniemus, qui honores, magiſtratus, imperia, poteſtates, opes, amicitiæ non antepoſuerunt? Magiſtratum alij maiores, vt Conſules, Cenſores Prætores. Alij præter hos dicebantur minores vt Ædiles, Quæſtores, Tribuni. Vide Gell. *c.*14. *lib.*13. ¶ Venuſtè dicimus, Creare magiſtratum, Dare magiſtratum, Gerere magiſtratum, Habere, Mandare magiſtratum, Abire magiſtratu, Accipere magiſtratum, Venire in magiſtratum, Magiſtratum imminuere: quod eſt derogare iuri & prærogatiuis officij. ¶ Magiſtratum ingredi, pro inire. Saluſt. *Iugurth.*87. vbi primum magiſtratum ingreſſus eſt.

Magmata, μάγματα. Paſtilli & maſſæ factæ ex vnguentorum fæcibus odoris gratia, ἀπὸ τοῦ μάσσειν, quod eſt terere & miſcere & in maſſam redigere. Plin. *lib.*10. *c.*2. Siccis odoribus conſtantiaque diapaſmata vocantur: nam fæces vnguenti Magmata appellant.

‖ Magmatarius, μαγειρικός. Gloſſ. id eſt, qui magna facit, frequenter coquit. ‖

Magmentum, inquit Feſtus, veteres dixerunt, quaſi maius augmentum. Varro de hac voce ita *lib.*4. *de L.L.* Magmentum, inquit, à magis quod ad religionem magis pertinet. Itaque propter hoc montana fana, conſtituta certis locis quod id imponeretur mactè. Erat autem daps quæ profanabatur Iano Syluano, Marti, Ioui dapali, &c. Meminit Arnob. *lib.*1.

‖ Magmentaria, fana, vaſa ſacra, quibus magmenta & exta ſacra impoſita aræ inferebantur. ‖

Magna Græcia, dicta eſt ea pars Italiæ, quæ à Tarento vſque ad Cumas eſt, vel vt Plin. *lib.* 3. refert) quæ à Locris Italiæ fronte ad Tarentum vſque protenditur. { Ein landſchafft Italiae gegen Griechenland/ jetz vnder Calabria } ſic dicta, (vt Feſtus putat) quòd multæ magnæque ciuitates in ea fuerint à Græcis conditæ. Vide Iuſtin. *lib.*20. Virg. 3. *Æneid.*

Effuge, cuncta malis habitantur mœnia Graiis.

In ea Italiæ parte Pythagoras Philoſophus, Architas, Parmenides & Zeno eiuſdem ſectatores & Ennius poeta viguerunt. A quibuſdam tota Italia dicta eſt maior Græcia. Ouid. *in Faſt.*

Itala nam tellus Græcia maior erat.

‖ Magnalia, μεγαλεῖα. Onom. id eſt, magnifica opera. ‖

Magnanimus, Magnanimitas, vide *Magnus*.

Magnarius, { μεγαλέμπορος. GALL. *Qui a grand maniement d'affaires, grand negotiateur*. ITAL. *Che ha gran maneggio*. GERM. Ein groſſer gewerbs man der mit groſſen kauffmanſchafften vmbgadt/ ein kauffher. HISP. *Grande negociador*. ANGL. *That hath many affaires and buſines.* } Apud Apuleium pro magno negociatore ponitur, a negotiorum magnitudine, tanquam clarus in obeundis magnis mercaturis.

Magnalis,

Magnata, *μάγνατα* Ptolemæo, vrbs Hyberniæ, à qua Magnatæ populi vocati ſunt. Vide Ptolem. *lib.* 2. *c.* 2.

Magnates, { חורים *chorim* שרים *ſarim* סגנים *ſegbanim* רוזנים *rozenim*. *μεγιστᾶνες*. GALL. *Nobles, puiſſans, les grands.* ITAL. *Nobili potenti.* GERM. Die großgeachte / fürnemme. HISP. *Los grandes en dignidad, y nobleza.* ANGL. *Noblemene.* } Dicuntur nobiliores, & potentiores, quorum magna eſt potentia, & autoritas.

MAGNES, etis. { *μάγνης*. GALL. *Une pierre qu'on appelle aimant.* ITAL. *Calamita pietra.* GERM. Ein Magnetſtein / der eyſen an ſich zeucht. HISP. *La piedra aiman y manante del hierro.* ANGL. *The loadstone, that hath propertie to drawe yron to it.* } Generis maſculini. Genus lapidis, ad ſe ferrum attrahentis. Plin. *lib.* 36. *cap.* 16. Quid ferri duritia pugnacius? ſed cedit, & patitur mores: trahitur namque à magnete lapide. domitrix illa rerum omnium materia ad inane nescio quid currit: atque vt propius venit, aſſilit, tenetúrque, & complexu hæret. Sideritin ob hoc alio nomine appellant, quidam Heracleon. Magnes appellatus eſt ab inuentore, vt ex Nicandri ſententia tradit Plinius *lib.* 36. *cap.* 16. qui cum pecus paſceret, pedem forte haberet ferratum, crepidas ferreis clauis compactas, animaduertit lapidem hunc ferro adhærere. Alij à Magneſia dictum volunt Lydiæ regione, in qua lapidem hunc primum volunt eſſe inuentum circa Heracleam vrbem. vnde & Heracleon appellarunt. In qua ſententia eſt Lucret. *lib.* 6. vbi ſic ſcribit.

Quod ſupereſt agere incipiam, quo fœdere fiat
Naturæ, lapis hic vt ferrum ducere poſſit,
Quem magneta vocant patrio de nomine Graij,
Magnetum quia ſit patriis in finibus ortus.

Cic. 1. *de diuinat.* Vt ſi magnetem lapidem eſſe dicam, qui ferrum ad ſe alliciat & trahat: at rationem cur ita ſit, afferre nequeam.

Magneticus, a, um. Claud. *de magnete*,

——— *Veneremque magnetica gemma figurat.*

Magnes, *μάγνης* Suidæ, Athenienſis antiquæ Comœdiæ ſcriptor tempore Epicharmi, docuit fabulas nouem, vicit duabus. ¶ Magnes item alter Smyrnæus puer, præ cæteris mortalibus formoſus: poetica inſuper & muſica ornatus, corona inſignis aurea, atque habitu molliore indutus, ciuitates obibat multis dilectus, præſertim Gygi Lydorum regi. Parentes autem probrum huiuſmodi perosi, capta occaſione comam eius inciderunt, veſtem ornatúmque omnem lacerauerunt. Quare commotus Gyges, Magneſiis bellum intulit, quibus tandem ſuperatis reuertens, Sardibus panegyricum celebrauit magnificentiſſimum. Suid.

Magneſia, *μαγνησία*, Macedoniæ regio Theſſaliæ annexa, de qua Plin. *lib.* 4. *cap.* 9. ¶ Fit & Magneſia, Ioniæ oppidum ad Mæandrum fluuium, diſtans ab Epheſo (ſicut ſcribit Plinius *lib.* 5. *cap.* 29.) XVI. M. paſſ. circa quam L. Scipio Aſiaticus Antiochum regem victum magna clade affecit.

Măgnēſſă, æ, *μαγνῆσσα* Stephano. Mulier è Magneſia regione Theſſaliæ annexa, aut è Magneſia Ioniæ ciuitate. Horat. *lib* 3. *Carm. Ode* 7.

Magneſſam Hippolyten dum fugit abſtinens.

Maſculinum eius eſt Magnes, etis: quod de ſe facit fœmininum Magneſſa, quemadmodum à maſculino Cres fit fœmininum Creſſa.

Magnetes, *μάγνητες*, qui & Magneſij, *μαγνήσιοι*, Populi vocati ſunt. Lucret. *lib.* 8.

Et Magnetes equis, Minyæ gens cognita remis.

Măgnētēs, tum, { *μάγνητες*. GALL. *Senateurs.* ITAL. *Senatori.* GERM. Radtsherren / Regenten. HISP. *Senadores.* ANGL. *Senatours, the ruſſis* } Apud Macedones erant, qui apud nos Senatores dicuntur, ſiue principes & capita vrbis: vnde & ſummum magiſtratum vocant *Magnetarchen*, teſte Liuio *lib.* 5. *bell. Maced.*

MAGNVS, a, um, à *μέγας*: vt à *πιαρός* pinguis ab *ἔχις* anguis, à *δασύς* denſus. Grandis, amplus. { גדול *ghadhol* רב *rab*. *μέγας*. GALL. *Grand.* ITAL. & HISP. *Grande.* GERM. Groß. ANGL. *Great.* } Comparatiuum eſt Maior, ſuperlatiuum Maximus. Virg. 1. *Georg.*

Heu magnum alterius fruſtrà ſpectabis aceruum.

Idem 2. *Æneid.*

Tum magnum exitium (quod dij prius omen in ipſum
Conuertant) Priami imperio, Phrygibúſque futurum.

Cic. *in Orat.* Magnum opus & arduum Brute conamur. Idem 1. *de Orat.* Studio acriore, otio ac facultate diſcendi maiore & maturiore, & labore atque induſtria ſuperiore. Ouid. 13. *Metam.*

——— *quæritur iſtic.*
Quàm mihi maior honos.

Cic. *Quint. fratr. lib.* 2. Eum tibi commendo maiorem in modum, hominem domi ſplendidum, gratioſum etiam extra domum. Idem *de Amic.* Sed hi ne comparentur Catoni maximo & ſpectato viro. Ouid. *ad Liu.*

Maximus ille armis, maximus ille toga.
Solus vtroque idem diceris Magnus in orbe,

Tibull. *lib.* 4.

Parua magnum decus vrbis Vlyſſem,

ibidem.

———*Vbi ſunt ingentia magni* *Verba viri?*

Ouid 13. *Metam.*

At tibi quis poſſet magnis ſe accingere rebus.

Tibull. *lib.* 4. Homo admodum magnis pedibus, magno capite, acutis oculis. Plaut. *ſc.* 7. *a.* 4. Magna eſt præda cum magno malo. Idem *Aſin.* *ſc.* 2 *a.* 2. Legatus publice magnam reipublicæ gratiam. Idem *Mil. ſc.* 1 *a.* 2. Magnum iter ad longam. Cæſ. 1. *bell. ciu.* ¶ Maior, ad annos relatum, pro longiore æuo. Terent. *Eunuch.* Verum illa ſi viuit, annos nata eſt, ſedecim, Non maior. Martial. *lib* 9.

——— *maior erat menſibus illa tribus.*

Maior potieus eſt hoſtium. (i. filius maior natu) Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Puerum te vidi puer: At ego te video maior maiorem. (de virili ætate.) *Ibid. ſc.* 4. *a.* 3. Maior herus. Vide *Herus*. Tu, an ille maior? Ambo pares. Plaut. *Men. ſc. vlt. a.* 5.

Vt ego maiores, ſic me coluere minores.

Ouid *Eleg. vlt. lib* 4. *Triſt.*

——— *Quanto eſt dux milite maior,*

Idem 13. *Metam.*

Hinc tibi laus maiórve, minórve,

Tibull. *lib.* 4 ¶ Magno natu. Liuius 5. *ab Vrbe*, Conſurgit P. Scaptius de plebe magno natu. Idem 6. *bell. Pun.* Inter hæc e media turba oſſidium mulier magno natu, Mandonij vxor, &c. ¶ Maior natu Cicer. 1. *Tuſc.* Anno ante natum Ennium, qui fuit maior natu, quàm Plautus & Næuius. ¶ Maximus natu [illegible] *Pun.* [illegible] natu ex iis in conſilio reſpondit. ¶ Magnum facere, id eſt, magnum aliquid præſtare. Horat. 1. *Serm. ſat.* 10.

At magnum fecit, quod verbis Græca Latinis
Miſcuit.

Cic. 1. *Acad.* Magnum eſt efficere vt quis intelligat, quid ſit illud verum & ſimplex bonum, hoc eſt, magni laboris, vel magnæ virtutis. ¶ In maius. Saluſt. *Iugurth.* [illegible] in maius celebrare, i. [illegible]. ¶ Quod maius eſt. Cic. *de amicit.* Quæ ſi tanta vis probitatis eſt, vt eam vel in eis, quos nunquam vidimus, vel quod maius eſt, in hoſte etiam diligamus. ¶ Nihil maius, aut antiquius, i. nihil prius, aut potius: nihil antiquius. Saluſt. *Iugurth.* 69. Sibi nihil neque maius quicquam, aut carius autoritate Senatus. ¶ Concipere maiore animo. Ouid. 15. *Metam.* Viribus maiora auſus. Virg. 12. *Æneid.* Maior morbus, qui & comitialis dicitur. Celſus *lib.* 3. *cap* 2. Inter notiſſimos morbos eſt etiam is, qui comitialis, vel maior nominatur. ¶ Magno abſolutè, pro magno pretio, *μεγάλου*. Apul. Me denique pauperculus quidam hortulanus comparat quinquaginta nummis, ſed magno ſibi. Varr. *lib.* 3. *de re ruſt.* Piſcinæ ædificantur magno. Virg. 9. *Æneid.*

———*Hoc Ithacus velit, & magno mercentur Atridæ.*

Cic. 5. *Verr.* Qui, vt ais, magno vendidiſti. Eiuſdem ſignificationis eſt genitiuus Magni, verbis æſtimationem importantibus iunctus. Cic. *Caſſ. lib.* 15. Magni erunt mihi literæ tuæ. id eſt, habebo eas in pretio. Plin. *Epiſt.* 2. *lib.* 3. Itaque magni æſtimo, dignitati eius aliquid aſtruere. ¶ Magnum, pro valdè, *μέγα*. Plaut. *Mil.* Eho an dormit Sceledrus intus? LVC. Non naſo quidem: nam eo magnum clamat, tetigit calicem. ¶ Magnum inclamare. Gell. *c.* 9. *lib.* 5. Item maximum exclamare. Plaut. *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Idem *ibid.* Atque ille exclamat derepente maximum. ¶ Magni dij, Penates vrbium cuſtodes. ¶ Magna Numina, Iupiter, Neptunus, Apollo, &c. Cerda. Virg.] ¶ Optimus maximus non ſolum de Deo dicitur, ſed etiam de fundo, agro, domo, & aliis. Celſ. *in l. quum venderes ff. de contrah. empt.* Quum venderes fundum, non dixiſti, Vt optimus maximúſque eſt: verum eſt quod Qu. Mutio placebat, non liberum, ſed qualis eſſet, fundum præſtari oportet. Adoleſcens eſt ejus maximæ (i. plurimi cibi.) Plaut. *ſc.* 1. *a.* 1. Vt quique ſunt optimi maximi hunc morem habent. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. ¶ Maximi vnde cognominati Valerii & Fabii. Plutarch. *in Pomp.* ¶ Pontifex maximus, qui primus in Pontificum collegium venerat qui omnem ſacrorum poteſtatem, & cæteros ſacerdotes ſibi ſubiectos habebat. Minores autem poſt illum reliqui, & minimus, qui cooptatus erat poſtremus. ¶ Maximæ dignationis Flamen (inquit Feſtus) Dialis eſt inter quindecim Flamines: & quum cæteri diſcrimina maieſtatis ſuæ habeant, minimi habetur Pomonalis: quod Pomona leuiſſimo fructu agrorum præſidet, hoc eſt, pomis. Maiores Flamines appellabantur patricij generis. Minores, plebeij. ¶ Maximus Curio, cuius autoritate Curiæ, omneſque curiones reguntur. ¶ Maximi annales appellabantur, non magnitudine, ſed quòd eos Pontifex Maximus confeciſſet. ¶ Maiorem conſulem L. Cæſar apud Feſtum, putabat dici, vel eum penes quem faſces ſint, vel eum qui prior creatus ſit. Prætorem autem maiorem vrbanum, minores cæteros. Maximum Prætorem putant dici alij eum, qui maximi imperij ſit: alij, qui ætatis maximæ in collegio: quamuis Augurum decretum ſit, quòd in ſalutis augurio Prætores maiores & minores appellantur, non ad ætatem, ſed ad vim imperij pertinere. ¶ Magnum annum dicunt mathematici, quo ſeptem ſidera errantia expletis propriis curſibus in eundem locum redeant, ſiue ad idem punctum reuertuntur. ¶ Maximam hoſtiam ouium pecoris appellabant, non ab amplitudine corporis, ſed ab animo placidiore. ¶ Maxima mulcta, antiquitus erat boum triginta & duarum ouium, *μεγίστη ζημία*. Sed quum in fraudem mulctæ dictæ ſoluerentur boues ouéſque parui pretij, ideirco conſtituti ſunt poſtea in ſingulas oues decem æris, in boues verò æris centum. Erat itaque mulcta maxima trium millium & viginti æris, hoc eſt, trecentarum & duarum drachmarum. ¶ Magnum ſocerum appellat vir vxoris ſuæ auum. Magnam ſocrum, vir vxoris ſuæ auiam.] ¶ Maior domus, œconomus. Cod. ll. antiq.] Maior ſocer, vxoris meæ proauus. Maior ſocrus, vxoris meæ proauia. Maior patruus aui & auiæ patruus. Maior amita, aui & auiæ amita. Maior auunculus, cui & auiæ auunculus. Maior magiſtratus, Conſul dicitur. Hæc Feſtus. Magnè, valdè. Tacit.

Măiōrēs, { אבות *aboth*. *πρόγονοι*, *προπάτορες*, *οἱ ἄνωθεν τοῦ γένους*. GALL. *Les anceſtres.* ITAL. *Noſtri vecchi, antenati.* GERM. Die vorelltern / oder vorfahren. HISP. *Los padres ſubiendo arriba, anteppaſados, mayores.* ANGL. *Forebeares.* } Intelligi poſſunt quicunque aui, abaui, proaui, ataui, tritaui, & ante hos in infinitum. ſicut minores, qui etiam poſt tempores futuri ſunt, Declamat. *in Saluſt.* Ego meis maioribus virtute præluxi, vt ſi prius noti non fuerint à me, accipiant initium memoriæ ſuæ. Cæſ. 4 *bell. Gall.* Quod Germanorum conſuetudo hæc ſit à maioribus tradita quicunque bellum, &c.

Non tua maiorum contenta eſt gloria fama,

Tibull. *lib.* 4. Maiorum meorum fretus virtute (loquitur ſeruus de fraudibus. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. Virtute Deûm & maiorum noſtrorum diues ſum ſatis. Item *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Et *in Aul. ſc.* 3. *a.* 1. Ibi mei maiores ſunt ſiti (de ſeruo.) Idem *Merc. ſc.* 4. *a.* 2.

——— *Maiorum frater Atridæ.*

Ouid. 13. *Met.* ¶ Accipiuntur etiam Maiores indifferenter pro omnibus qui ante nos fuerunt: quemadmodum Minores pro poſteris: vtrúmque his duobus nominibus in duabus hiſce ſignificationibus, tantùm in numero plurali.

Maius, vt Maius æquo dolere. Senec. *c.* 7. *de conſol. ad Marc.* Nam quis to maiora gerit caſtriſve, foróve? Tibull. *lib.* 4.

——— *Dictis vt non maiora ſuperſint.*

 Mãſſiciũs

Maniſcula, diminutiuum, tam ad corpus, quàm ad ætatem refertur. Plinius *lib. 16. cap. 6.* Folia ſunt maniſcula, quam hederæ. Cicer. *De tabella. lib. 9.* Sed quid ago? quum urbs ſit tacitum tranquilliore ſis animo, an vt in bello, in aliqua maniſcula cura negotióve verſere, labor leuius.

Magnanimus, mi, qui magni eſt animi. { גאל *ghéel*. μεγαλόνους μεγαλόψυχος. GALL. *Courageux, magnanime.* ITAL. *Magnanimo.* GERM. Großmütig eines dapfern gemüts. HISP. *De grande animo, magnanimo.* ANGL. *Stout, of a noble harte.* } Cic. 1. *Offic.* Itaque viros fortes, & magnanimos, eoſdem bonos & ſimplices, veritatis amicos, minimeque fallaces eſſe volumus. Ouid. 5. *Triſt. Eleg.* 5.

Corpora magnanimo ſatis eſt proſtrare leoni.

Idem 13. *Metam.*

Néve ea magnanimus fruſtrà memorauerit heros.

Virg. 4. *Georg.*

Magnanimóſque duces totiúſque ex ordine gentis
Mores, & ſtudia, & populos, & prælia dicam.

Magnanimi viri, freti virtute & viribus ſuperbi. Plaut. *Amph.*

Cognoram à parua virgine magnanimam,

Catul. *de com. Beren.*

Măgnănĭmĭtās, atis, Fortitudo, animi elatio. { גאון *ghaón*. μεγαλοψυχία. GALL. *Magnanimité, grand cœur & courage.* ITAL. *Magnanimità.* GERM. Großmütigkeit. HISP. *Grandeza de animo, magnanimidad.* ANGL. *Valiantneſſe of heart, & courage.* } Sic definit Speuſippus, Magnanimitas eſt moderatus contingentium vſus vrbana cum hominibus conuerſatio, magnificentia cum ratione. Cicer. 1. *Offic.* Nam quum omnis honeſtas manet à partibus quatuor, quarum vna ſit cognitionis, altera communitatis, tertia magnanimitatis, &c. Plin. *lib* 7. *cap.* 25. Idem magnanimitatis præbuit exemplum cui comparari non poſſit aliud, &c.

Magnifacio. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. Omnes res perinde ſunt vt eas magnifacias. (i. vt eas magni parui exiſtimes.) Idem *ibid. ſc.* 1. *a.* 4. Te amo, & metuo, & magnifacio.

MAGNIFICVS, a, um, Liberalis, ſplendidus. { אדיר *addir* μεγαλοπρεπής. GALL. *Magnifique, honorable.* ITAL. *Magnifico, ſplendido.* GERM. Großſtatig/herrlich/prächtig. HISP. *Magnifico y liberal.* ANGL. *Magnificke, that doth great actes, ſumptuous.* } Qui magnis in rebus pro dignitate, in ludis, in rebus diis ſacris, in ædificiis, in epulo publico ſumptum facit. Plaut. *Aſin.* Extemplo facio facetum me, atque magnificum virum, Dico me eſſe atticiſſem. Terent. *Heaut.* Mea eſt potens, procax, magnifica, ſumptuoſa, nobilis. Cic. 1. *Offic.* Delectant etiam magnifici apparatus, vitæque cultus cum elegantia & copia. Magnifica verba, Terent. *Eunuch.* Verba magnifica, Ouid. 1 *de Pont.* Magnifica domus, Plin. *lib.* 17. *c.* 1. Magnifica prælia, Velleius. Magnifica verba rebus conſtituere, Liu. *lib.* 7. *d.* 4. Tua magnifica verba, & tuas magnas minas. Plaut. *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Magnificas opes. Ouid. 4. *Faſt.* Satin' magnificus tibi videtur. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. ¶ A Magnificus fit comparatiuus Magnificentior, & ſuperlat. Magnificentiſſimus. Cic. 2. *de fin.* Ad altiora quædam & magnificentiora, mihi crede Torquate, nati ſumus. Idem 2. *Offic.* L. Craſſus Qu. Mutio magnificentiſſima ædilitate functus eſt. Magnificentiſſimas res gerere. Velleius. Magnificiſſima dicebant antiqui pro magnificentiſſima. Re enim vera magnificens dici non poteſt, vnde magnificentiſſima videtur deduci. Feſtus.

Măgnĭfĭcēntia, æ, eſt (vt inquit Cicer. 2. *de Inuent.*) rerum magnarum & excelſarum cum animi ampla quadam & ſplendida propoſitione agitatio, atque adminiſtratio. { אדר *edher* גדולה *ghedhulah*. μεγαλοπρέπεια. GALL. *Magnificence.* ITAL. *Magnificenza.* GERM. Großſtathdigkeit/pracht. HISP. *Magnificentia, grandeza de animo.* ANGL. *The doing or archieuing of great thinges, noble and ſumptuous prouiſion.* Idem de *Amic.* Nec metiamur eam, vt quidam faciunt, verborum magnificentia. Idem *contra Rullum*, Hoc vix eſt liberi populi: vix veſtrorum amicorum magnificentiæ. Quintil. *lib.* 4. *c.* 2. His tribus narrandi virtutibus adiiciunt quidam magnificentiam quam μεγαλοπρέπειαν vocant.

Măgnĭfĭcē, aduerbium. Lautè, honorificè, liberaliter, ſplendidè. { μεγαλοπρεπῶς. GALL. *Magnifiquement.* ITAL. & HISP. *Magnificamente.* GERM. Herrlich/prächtlich. ANGL. *Noblie, ſumptuouſlie.* } Terent. *in Adelph.* Nunquam ita magnificè quicquam dicam, id virtus quin ſuperet tua. Brutus *ad Cicer.* Iuuat enim magnificè loqui: & certè decet aduerſus ignorantes. Plin. *lib.* 13. *c.* 7. Siccæ fici ſtomachum lædunt, gutturi & faucibus magnificè vtiles. Cic. 1. *Offic.* Hæc præſcripta ſeruantem licet grauiter, magnificè, animoſéque viuere, atque etiam ſimpliciter, fideliter & vitæ hominum amicè. Magnificè volo ſummos viros accipere. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Magnificè hominem compellabo. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Vt magnificè infert ſeſe? *Ibid. ſc.* 1. *a.* 4. ¶ Magnificius Cato pro Magnificentiùs dixit, ſeruata rectâ formatione à poſitiuo magnificè. Vide *Feſtum.*

Magnifico, as, Extollo, exalto. { רומם *romém* הגדיל *higdil*. μεγαλύνω. GALL. *Magnifier, exalter.* ITAL. *Eſaltare, magnificare.* GERM. Groß machen/erheben. HISP. *Engrandecer.* ANGL. *To magnifie, to praiſe or exalt.* } Plin. *lib.* 8. *cap.* 16. Magnificant & eruli, qui non ſum herbam guſtauerint, timum. Idem *lib.* 17. *cap.* 9. Archelaum quoque magnificat Varro. Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Te vnam ex omnibus Venus voluit me magnificare.

Magnificatio, μεγαλωσύνη. Macrob. *Saturn. lib.* 5. *cap.* 13. Hinc diuerſarum toties heroas ſunt perſonarum varia magnificatio.

Magniloquus qui magna loquitur. { μεγαλορρήμων. GALL. *Qui parle d'un haut ſtyle, beau & magnifique parleur.* ITAL. *Che parla coſe grande.* GERM. Der groſſe ding redt oder rhümt / prächtig in der red. HISP. *El que habla grandezas.* ANGL. *That ſpeaketh with an high ſtyle.* } Martial. *lib.* 1.

Candida verà dixit, hæc ſunt tua Candide mirus,
Quæ tu magniloquus nocte dieque ſonas.

Tacit. *in vita Agricolæ*, Atque illi modo cauti ac ſapientes prompti poſt euentum, ac magniloqui erant.

Magniloquentia. { μεγαλορρημοσύνη. GALL. *Parole en ſtyle de haut appareil, magnifique & hautaine parole.* ITAL. *Il parlar de coſe grande.* GERM. Ein red von hohen vnd groſſen dingen. HISP. *Grandeza de palabras.* ANGL. *Speaking with an high ſtyle.* } Cic. *in Orat.* Quò ille dactylicus numerus hexametrorum magniloquentiæ ſit accommodatior. Homeri magniloquentia. Cic. *Caſſ. lib.* 15. *Epiſt.* Magniloquentia Græcorum facundiarum. Gell. *c.* 7. *lib.* 1.

Magnipendo, is, Permagni facio, magnifacio, bene æſtimo. { הוקיר *hokir*. ἐν πολλῷ ποιοῦμαι. GALL. *Fort eſtimer & priſer.* ITAL. *Stimar molto.* GERM. Groß achten / groß ſchetzen. HISP. *Eſtimar ó apreciar mucho.* ANGL. *To ſet muche by.* } Plaut. *Curcul.* Neque eum ad me adire, neque me magnipendere viſus eſt. Liuius, Romanorum nemo id authoritatis aderat, vt promiſſa eius magnipenderentur. Terent. *Adelph.* Ego quoque a meis me amari & magnipendi poſtulo. Non magnipendo, ne duit. Plaut. *Aſin. ſc.* 4. *a.* 1. Oleum haud magnipendis. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1.

Măgnĭtās, pro Magnitudine apud antiquos. Accius, Namque ſat frugi: neque dici poteſt pro magnitate.

Măgnĭtūdo, Copia, amplitudo. { גדולה *ghedullah* רב *rob*. μέγεθος. GALL. *Grandeur.* ITAL. *Grandezza.* GERM. Groſſe. HISP. *Grandeza, generalmente.* ANGL. *Greatneſſe, bigneſſe.* } Cic. *pro Roſc. Amer.* Magnitudo æris alieni. Magnitudo animi, id eſt, excellentia, præſtantia. μεγαλοψυχία. Idem 4. *de finib.* Quæque ab iiſdem de temperantia, de modeſtia, de magnitudine animi, de omni honeſtate loquuntur. Multitudinem animi ſuperbia imitatur in animis extollendis. Idem *in Partit.* ¶ Magnitudo periculi pro grauitate. Idem *pro Quintio*, Primùm magnitudo periculi ſummo timore hominem afficit.

Magnè, μεγάλως. Cornel. Tacitus *lib.* 11. Sponte an coactus tam magnè peccauiſſet, nihil referre.

Magnò, idem. Fides rerum auctori ſuo magnò imputata. Senec. *cap.* 1. *de conſ. ad Marc.* Item, *Empta tibi magnò ſibi alia.* (ſuprà, non paruo.) Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Magnopĕrē, aduerb. Valde, vehementer. { מאד *meódh*. μέγα. GALL. *Grandement, beaucoup.* ITAL. *Grandemente.* GERM. Gröſlich/ heftig/ ſeer. HISP. *En grande manera.* ANGL. *Greatlie.* } Plaut. *in Trucul.* Malam rem is & magnam: magnopere ſerua viaticum. Terentius *Heaut.* Meminiſtine me eſſe grauidam, & mihi te magnopere interminatum, Si puellam parerem, nolle tolli? Lucret. *lib.* 3. Sed in omnibus rebus Magnoperè à vera lapſi ratione videntur. Cicer. *ad Caſſium lib.* 15. Ego cæterarum rerum cauſa tibi Romæ magnopere properandum cenſeo. ¶ Manoperè facere. Idem 7. *Verr.* Quid, inquam, magnoperè potuit Cleomenes facere, iſtius auaritia nauibus exinanitis? Non magnoperè laboro: quòd imperiti dicunt, Non multum curo. Idem *pro Roſc. Comœd.* Et quorſum recidat reſponſum tuum, non magnopere laboro. ¶ Magno opere ſeparatim aliquando legitur. Plaut. *Caſ.* Atque id non tam ægrè eſt iam viciſſe villicum, Quàm id expetiuiſſe opere tam magno ſenem.

Măxĭmē, Præcipuè, in primis, ſummè, vehementer. { מאד מאד *meódh meódh*. μάλιστα. GALL. *Grandement, principalement, ſur tout.* ITAL. *Maſſimamente, ſopra tutto.* GERM. Vorauß/fürnemlich/&c. HISP. *Mayormente.* ANGL. *Greatlie, ſpecialie.* } Cic. *Lentulo*, Vel etiam id, quod mihi maximè libet. Idem *pro domo ſua*, Intuemini paulisper animis iuuentutem, & maximè eos qui, &c. Idem 1. *de nat. deor.* Quæ ratio poëtas, & maximè Homerum impulit. Idem 1. *Offic.* Vt quiſque maximè opis indigeat, ita ei primùm opitulari. Idem 1. *de Orat.* Dicere quam maximè ad veritatem accommodatè. Cum illi pugnabãt maximè, ego fugiebam maximè. Plaut. *Amph.* Item Arbitratu tuo maximè. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. ¶ Interdum eſt affirmantis reſponſio. Terent. *in Eunuch.* Tu Parmeno huc fac illi adducantur. P. Maximè. Nunquid peccatum eſt? C. Imò maximè. Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Facilè ventum vt gaudeam. P. Maximè (aſſentientis.) Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Recede. C. Maximè (concedentis.) *Ibidem ſc.* 1. *a.* 3. ¶ Iunctum ſuperlatiuo, Maximè grauiſſimam, Liu. *lib.* 1. *dec.* 5.

Măxĭmŏpĕrē, aduerb. { מאד מאד *meódh meódh*. ἐκ περισσοῦ. GALL. *Grandement.* ITAL. *Grandiſſimamente.* GERM. Gantz heftig / zum höchſten. HISP. *Mayormente.* ANGL. *Greatlie.* } Cic. *Epiſt.* A te maximoperè peto, & quæſo. Non rarò diuiſum legitur. Opere à me petiuit maximo. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Me opere orauit maximo. Idem *Mil. ſc.* 1. *a.* 1. Maximo opere herus te orauit. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 2. Item Maximo opere. Gell. *c.* 13. *lib.* 16.

Maxĭmĭtātem, veteres pro magnitudine dixerunt. Lucilius, Neque ad hoc me togas inani maximitate.

Magnus Pŏrtŭs, μέγας λιμήν, Mauritaniæ Cæſarienſis oppidum eſt à portus ſpatio ita appellatum: vt tradit Plin. *lib.* 5. *c.* 2.

Mago, Nobilium aliquot Pœnorum ducum nomen fuit: quorum primus rem ac diſciplinam Carthaginenſium vehementer auxit. Is ante bellum Punicum, vt Liuius & Trogus referunt, cum cxx. nauibus bello Tarentino auxilio venit Romanis: ægrè ferens Italiam ab externis inuadi. Cui actæ à Senatu gratiæ auxiliaque remiſſa. Duos moriens filios reliquit, Aſdrubalem & Annibalem, de quibus antè ſcripſimus. ¶ Mago, Annibalis frater, cauſa victoriæ apud Trebiam fuit, ſed apud Locros à Manlio clauſus, ab Annibale liberatur. Liuius quoque *lib.* 30. ſcribit Magonem Annibalis fratrem, in agro Inſubrium vulneratum, quum in Africam per legatos reuocatus nauigaret, apud Corſicam obiiſſe. ¶ Mago alius à Scipione capitur, apud Carthaginem in Hiſpania, Románque per Lælium mittitur. ¶ Mago denique Afer, qui de re ruſt. duodetriginta volumina ſcripſit, de quo Colum. *lib.* 1. Verumtamen Carthaginenſem Magonem, vel ruſticationis parentem veneremur. Nam huius octo & viginti memorabilia illa volumina ex Senatuſconſulto in Latinum ſermonem conuerſa ſunt. Huius magonis meminit & Seruius, quem Virg. *in Georg.* ſcribit eſſe imitatum. Item M. Varro *de re ruſt. lib.* 1. *cap.* 1. & Plinius *lib* 18. *c.* 2. ¶ Mago item oppidum eſt in minoribus Baleaˈribus, vt ſcribit Pomponius *in fine lib.* 2.

Magog, { מגוג *magógh*. μαγώγ. } Nomen viri, filii Iaphet, proprium à quo (vt ait Ioſephus *lib.* 1.) Magogæ dicti ſunt, qui à Græcis Scythæ dicuntur.

Magydaris, ſiue (vt alii ſcribunt) Magydaris, μαγύδαρις, Caulis eſſe creditur ex laſerpitio ramice enaſcens. Plin. *lib.* 9. *c.* 3. Alii tradunt laſerpitii radicem fuiſſe maiorem cubitali, tuberque eius ea ſuper terram

Hoc

Hoc inciſo profluere ſolitum ſuccum ceu lacte ſuperato caule quem Magydarin vocarunt. ¶ Eſt etiam Magydaris laſerpitii ſpecies, vt teſtatur Plin. *eodem lib. & cap.* Alterum [illegible] genus eſt quod Magydaris vocatur, tenerius, & minus vehemens [illegible] ſucco. Plaut. *in Rudent.* Si tibi [illegible] ſtis fore multum magydarim. Colum. *lib.* [illegible] *cap.* 16. Facit & radix, quam Græci vocant [illegible]. Vulgus noſtra conſuetudine vocat [illegible]. Vbi tamen quædam exemplaria, [illegible] habent, non [illegible].

Magus, i. [illegible] *mechaſhſheph.* [illegible]. Gall. *Magicien enchanteur.* Ital. *Mago, incantatore.* Germ. Ein weiſer weißſager. Item, ein zauberer. Hisp. *Hombre sabio en el arte magica, magico, encantador.* Angl. *An enchanter a witch.* [illegible] qui apud eos [illegible] [illegible] Magos vocant, vt Græci [illegible], Latini ſapientes, Galli Druidas, Ægyptii Prophetas, ſiue Sacerdotes, Indi Gymnoſophiſtas, & Aſſyrii Chaldæos a Chaldæa Aſiæ regione. Eſt etiam Magus vulgo qui maleficas & omnibus legibus vetitas artes exercet. Nam quum Magi apud Perſas post diuinum deorum cultum vacare ſolerent, in tantum poſtea aucta eſt eorum vanitas, vt non ſolùm obſeruatione ſyderum futura prædicere, ſed animas quibuſdam, & maleficiis, & [illegible] omnia, & facere poſſe profiterentur.

Magia, æ. [illegible] *cha* [illegible]. Gall. *Art magique, enchanterie.* Ital. *Magia, incanteſimo.* Germ. Zauberei und weiß und heimliche und verborgne dingen. Item, Zauberey oder [illegible]. Hisp. *La arte magica.* Angl. *Sorcerie, witchcraft.* Vox eſt Perſica, quam illi ferè accipiunt pro ſapientia, & perfecta rerum naturalium cognitione. Vnde & Magi ab illis appellabantur, quos Græci vocant Philoſophos. Duplex tamen traditur Magiæ ſpecies: quarum altera, quam tam [illegible], nihil aliud eſt quàm naturalis philoſophiæ ſumma & perfecta cognitio, quam Pythagoras, & Plato, & Empedocles, cæterique [illegible] philoſophi [illegible], veluti ſacrorum quandam diſciplinam [illegible], longinquiſque peregrinationibus conquiſiuerunt. Altera quam Goetiam, [illegible], vel Theurgiam vocant, dæmonum inuocatione, [illegible] conſtat, quam & leges omnes execrantur, & Plinius [illegible] vocat, [illegible]. Noſtri magicas præſtigias vocant, eo quod rerum veritatem [illegible], hominum mentes fallacia perſtringentes. ¶ Huius magiæ plures ſunt ſpecies. Hydromantia, [illegible], quæ fit ex aqua. ¶ Axinomantia, [illegible], quæ fit ſecuribus & [illegible]. ¶ Lecanomantia, [illegible], quæ fit peluibus [illegible] Græci [illegible] vocant. Nam apud Perſas erant Magi Lecanomantiæ dicti, vt *lib.* 5. docet Strabo, quaſi ex peluibus diuinantes. Nam [illegible] pelvim accipiebant aqua plenam, [illegible], in profunda [illegible]. Vbi autem dæmon illapſus erat, aqua [illegible]. ¶ Catoptromantia, [illegible], quæ fit per ſpecula, de qua Spartianus in Iuliano [illegible], quum ait, Carminibus [illegible] incantauerunt, & ea quæ ad ſpeculum dicunt fieri, in quo pueri præligatis oculis incantando [illegible] reſpicere dicuntur. ¶ Pyromantia, [illegible], quæ fit per ignem. Hanc Amphiaraus primus inuenit. ¶ Geomantia, [illegible], quæ fit per terram. ¶ Chiromantia, [illegible], per lineamenta manuum. ¶ Necromantia, ſiue Necyomantia, [illegible], quæ fit per euocationes vmbrarum, & per inferorum colloquia, a qua Necromantici, quorum incantamentis mortui reſuſcitati, diuinare, ad interrogata reſpondere videntur. Quam nonnulli etiam Sciomantiam vocari putant. Quidam inter Necyomantiam, Sciomantiamque diſtinguunt, quòd in Necyomantia ad exigendum cadaueri ſanguis [illegible], in Sciomantia ſola [illegible] euocetur. ¶ Capnomantia, [illegible], quæ fit ex fumo aræ, cuius motu futura [illegible], a qua Capnomantiæ dicuntur. ¶ Coscinomantia, [illegible], quæ fit per cribrum. Quo genere etiam hodie mulieres aliquot in Gallia vtuntur, ad inueniendas res furto ablatas. Ex hoc Magiæ fonte deriuati ſunt apud Italos Haruſpices [illegible], apud Indos Brachmanes & Gymnoſophiſtæ, apud Gallos Druidæ, & Bardi, apud Scythas Galeotæ, vbique autem terrarum Aſtrologi, qui & Chaldæi vocantur, [illegible].

Magice, [illegible] magices. Magia, ars incantandi. [illegible]. Gall. *Art magique.* Ital. & Hisp. *Arte magica.* Germ. Die zauberkunſt [illegible]. Angl. *Witchcraft, sorcerie.* Plin. *lib.* [illegible]. Si non expers [illegible] tota [illegible] magices fuiſſet.

Magicus, a, um, adiect. [illegible]. Gall. *Appartenant à art magique.* Ital. *Pertinente ad arte magica.* Germ. Zauberiſch, das zu dem zauberen oder zauberkunſt gehört. Hisp. *Perteneciente à arte magica.* Angl. *Belonging to witchcraft.* Quod ad magum, vel etiam magicen pertinet [illegible]. Magicas artes, Magicas herbas dicimus, quibus magorum [illegible]. Virg. 4. *Æneid.*

Teſtor chara deos, & te germana, tuúmque
Dulce caput magicas inuitam accingier artes.

Idem 8. *Eclog.*

Coniugis vt magicis ſanos auertere ſacris
Experiar ſenſus.

Plin. *lib.* 3[illegible]. *cap.* 3. Nec alia dico magico portenta, niſi vbi canenda ſunt, aut conquerenda, [illegible] fide eorum damnata. De magica arte vide eundem *lib.* [illegible] *&* 2.

Magodus, [illegible], eſt vox compoſita ex [illegible] & [illegible] qui cantu magica [illegible].

Magyr[illegible], lebes olla. Gl. gr. lb.

Mahalum, vel Machalas [illegible]. Gall. *Mal* [illegible].

Maia, media, obſtetrix. Gloſſ. [illegible] eſt obſtetrix, de quo ſupra in *Maieutum.* Cur autem *media*? Quia media inter parientem & [illegible]. Ita Angli *midwife*, quaſi media mulier. Poſſit etiam legi *medica.* Ita Heſych. [illegible], quæ medica eſt circa parientes & [illegible].

Maia, [illegible]. Atlantis filia fuit ex Pleione Nympha, ex qua Iupiter Mercurium ſuſcepit. Virg. 8. *Æneid.*

Vobis Mercurius pater eſt, quem candida Maia
Cyllenes gelido conceptum vertice fudit.
At Maiam (auditis ſi quicquam credimus) Atlas.

Idem Atlas generat, cæli qui ſidera fulcit.

¶ Fuit & altera hoc nomine Fauni filia, cui in melario vaſe, non mel, ſed vinum ſacrificabant. ¶ Maiam item Græci auiam & materteram vocant, item nutricem & obſtetricem, denique mulieres omnes natu grandiores honoris gratia Maias ſalutabant. ¶ Eſt item Maia cancrorum genus marinorum, apud Ariſtot. *lib.* 4. *animal.* [illegible].

Maiales, Porci caſtrati. [illegible]. Gall. *Porceaux chatrez.* Ital. *Porci caſtrati.* Germ. [illegible]. Hisp. *Puercos caſtrados, ò [illegible].* Angl. *Gelded hogges or ſwyne.* Varro 2. *de re ruſt.* [illegible] 4. Caſtrantur verres commodiſſime anniculi vtique, nec minores quàm ſemeſtres. Quo facto [illegible] mutant, atque è verribus dicuntur Maiales.

Maiare, [illegible] ſerreis, quas [illegible] geſtabant infantas [illegible] Nouar.

Maieſtas, atis. A magnitudine dicta eſt. Eſt enim decus, amplitudo, & dignitas vel populi, vel Senatus, vel Principis, Imperatoris ve, aut etiam primarii magni viri, atque alterius adeò maximæ rei. [illegible] *hodh* [illegible] *hadhár.* [illegible]. Gall. *Maieſté, excellence de dignité.* Ital. *Maieſta.* Germ. [illegible] oder würdigkeit / maieſtet. Hisp. *Mageſtad del rey ò principe.* Angl. *Maieſtie, excellencie.* Horat. 2. *Epiſt.* 1.

——— ſed neque paruum
Carmen maieſtas recipit tua [illegible]
Rem tentare pudor, quam vires ferre recuſent.
Maieſtas adeò comes vbique tua eſt.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Maieſtas virorum. [illegible] Imperium in vxores. Liu. *lib.* 3[illegible] *de lege Oppia.* [illegible] Oratione Maieſtas Atticam. [illegible]. Maieſtas orandi [illegible] Eloquentiæ. Quint. Maieſtas naturæ Deorum. Idem. Maieſtas operis [illegible] Deum æquauit. Idem. Maieſtatis [illegible], & [illegible]. Suet. *in Tib.* [illegible] Maieſtatis [illegible] Deos. Idem *in Neron.* [illegible]. Maieſtas [illegible]. Idem *in Tiber.* [illegible]. De lege Maieſtatis [illegible] *Nerone.* 18. Maieſtatem [illegible], quod [illegible] Senatus [illegible]. Maieſtatis [illegible] apud Ouidium *in* [illegible] *lib.* 5. *Faſt.* Hinc Maieſtatis crimen, [illegible], quod [illegible] populum Rom. vel ſecuritatem eius committitur. Et Rei maieſtatis dicuntur, qui eiuſmodi criminis accuſantur. ¶ Maieſtas [illegible] credita eſt, Honoris & Reuerentiæ filia, de qua Ouidius.

Donec Honor, placidóque decens, Reuerentia vultu,
Corpora legitimis [illegible].
Hinc ſacra Maieſtas, quæ mundum temperat omnem,
Quaque die partu eſt edita, magna fuit.
Nec mora, conſedit medio ſublimis Olympo
Aurea, [illegible]

¶ Maieſtas popu[illegible]: Autoritas autem, ſenatus. Populus enim [illegible], & [illegible] Senatus cenſere & autor eſſe. Cic. 3. *Philipp.* Tantus autē conſenſus [illegible] coloniarum que prouinciæ Galliæ, [illegible] autoritate [illegible] maieſtatemque pop. Rom. defendendam [illegible]. Apud Saluſt. Memmius Quirites alloquens [illegible], Maieſtas veſtra, diuina & humana omnia hoſtibus tradita ſunt. *Item.* Maiores veſtri [illegible], & maieſtatis conſtituendæ gratia. Ru[illegible] [illegible] poſita ſenatus autoritas, [illegible] imperium veſtrum. ¶ Maieſtas nominis, eſt magnitudo, ſiue dignitas. Martial. *lib.* 1. Qui [illegible] & maior, & minor ad maieſtatem facti nominis [illegible]. ¶ Maieſtas alicuius [illegible], eſt eius [illegible], ſiue excellentia. Liu. *ab Vrbe.* [illegible] magnitudine Iouis templi, quæ digna Deûm, hominúmque rege, quæ Romano imperio, [illegible]. ¶ Maieſtas in oratione, eſt grauitas. Gell. [illegible]. Quint. in oratione maieſtas. ¶ Imminuere, vel minuere maieſtatem, eſt aliquid committere contra dignitatem, vel amplitudinem populi, aut principis. Hinc [illegible] maieſtatem, vel Soluere maieſtatem. Idem *de Partit.* Maieſtas eſt [illegible], atque in omni populi Romani dignitate: quam minuit is qui per vim multitudinis, [illegible] vocant. [illegible] maieſtatem, qui voluntate popul. Roman. [illegible], & [illegible] per vim [illegible] 2. *de Orat.* Tamen [illegible] maieſtatem minui tebam, negabam, &c. Sueton. *Claudio Caſ.* c. 16. Ex quibus verbis apparet maieſtatem populi Romani [illegible], quod [illegible] Romani [illegible], & [illegible] non ſubeſſet contra [illegible], [illegible] peteret. Contra, Reſeruare maieſtatem, [illegible], Tueri autoritatem. Sic in *Oratore,* [illegible] maieſtatem [illegible]. ¶ Conſtituere maieſtatem, [illegible]. Saluſt. Maiores veſtri parandi iuris, & maieſtatis conſtituendæ gratia [illegible]. ¶ Conſeruare maieſtatem, [illegible]. Cic. *pro Cor. Balbo,* [illegible] Maieſtatem populi Romani comiter conſeruanto. [illegible] Romano, populo que [illegible] & vt [illegible] populus Populo Rom. [illegible], [illegible] vt imperium [illegible] Romanus [illegible].

Maior, Maior [illegible] vide *Magnus.*

Ma[illegible], [illegible] quæ [illegible] & olus, ex [illegible], quòd [illegible] Græcis [illegible].

Ma[illegible], [illegible] *C. lib.* 11. *tit.* 46. [illegible] noſtræ, [illegible], vt Maiumæ [illegible] ita tamen, vt [illegible] honeſtas & verecundia caſtis moribus perſeueret.

Maius. [illegible]. Gall. *Le mois de May.* Ital. *Maggio.* Germ. Der Mey. Hisp. *El mes de mayo.* Angl. *The moneth of may.* Menſis tertius, a maioribus dictus, vt Iunius a iunioribus, quorum conſilio Reſpub. gerebatur [illegible] Iunius a iunioribus, qui [illegible] gerebant. Poſtquam enim Romulus populum Roman. in maiores, iunioreſque diuiſit, vt altera pars conſilio, altera armis Rempub. tue-

retur

retit: in honorem vtriuſque partis hunc Maium, ſequentem Iunium vocauit. Ouid. 5. *Faſt.*

Hinc ſua maiores tribuere vocabula Maio,
Iunius à iuuenum nomine dictus adeſt.

Sunt qui Maium à Maieſtate dea denominatum velint, quòd flamen Vulcanalis Calendis Maiis huic deæ rem diuinam faceret. Alij à Maia Mercurij matre, propterea quod hoc menſe mercatores omnes Maiæ pariter & Mercurio ſacrificare ſoliti erant. Quam opinionem attingit etiam Ouidius *loco iam indicato.*

Aut tu materno donaſti nomine menſem
Inuentor curuæ furibus apte fidis.

Maius menſis, vel à Maia matre Mercurij, vel à Maioribus. Plutarch. *in Num.* Hoc menſe Romæ Lemuria celebrabantur: templaque omnia clauſa erant, putabaturque id tempus nuptiis contrahendis parum eſſe idoneum: quæ opinio ad noſtra etiam tempora permanauit. Vide Ouid. *citato loco.*

‖Maius, a, um, adiectiuè, ad Maium pertinens.‖

Mălă, æ, eſt pars faciei eminens inter oculum, naſum & buccam, quæ & gena dicitur. { לחי *lechi*, γνάθος, παρειά. GALL. *La ioue, ou la maſchoire.* ITAL. *Guancia.* GERM. Ein wange / der oberteil des backens ſo vmb etwas erhaben iſt. HISP. *La mexilla de la cara.* ANGL. *The cheek, or cheek bone.* } Ita appellata quòd rotundam ſpeciem mali præ ſe ferant. Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Infra oculos malæ homini tantum, quas priſci genas vocabant: ibi oſtenditur pudor. Virg. tamen *lib.* 3. *Georg.* equino generi malas tribuit, quum ait,

——— quo tempore Glauci
Potniades malis membra abſumpſere quadrigæ.

Plaut. *in Trinum.* —at pol ego etiam tibi vetet edam, atque ambabus malis expletis votem: & quod dii placeat præcipiam potuli.num. Virg. 5. *Æneid.*

———Dura crepitant ſub vulnere malæ.

Lucret. *lib.* 5.

Inuentus molli veſtit lanugine malas.

Nequiter ferire malam male diſcit manus. Plaut. *Amph.* Pugno malam ſi percuſſero. Idem *Aſin ſc.* 3. *a.* 2. Iam crepabunt manu malæ tibi. Idem *Merc. ſc.* 5. *a.* 2. Ceruiſam cedo qui malas oblinam. Idem *Moſt ſc.* 3. *a.* 1. § Malis mandare, eſt malis committere & comeſſe. Lucret. Ne Saturnus cum malis mandaret adeptus. Apud Cic. 4. *Tuſc.* Impius hortatur me frater, vt meos malis Miſer mandarem natos. Cic. *in Orat.* Malam a maxilla dictam eſſe oſtendit, abiectis mediis literis. Quinetiam (inquit) verba ſæpè contrahuntur, non vſus cauſa, ſed aurium. Quomodo enim ex Axilla, Ala facta eſt, niſi fuga literæ vaſtioris? quam literam etiam e maxillis, e taxillis, e vexillo, & paxillo conſuetudo elegans Latini ſermonis euellet.

Malabathrum, μαλάβαθρον, Dioſcoridi, folium nardi odore, quod ex India aduehitur: cuius duo ſunt genera. Alterum in Indiæ paludibus quibuſdam gignitur, nulliſque hærens radicibus, lenticulæ modo aquis innatat. Alterum in Syria, copioſiuſque etiam in Ægypto arboribus eiuſdem nominis detrahitur. Ex vtroque vnguentum conficitur odoratiſſimum, quod Malabathrinum, & foliatum appellatur. Scribitur & Malobathrum, per quartam vocalem in ſecunda ſyllaba.

Malaca, Μαλάκη Stephano. Ciuitas in Hiſpania Bætica. Mela *lib.* 2. Siga oppidum è regione Malacam vrbem Hiſpaniæ contemplatur.

Mălăchē, μαλάχη, Species eſt maluæ ventrem emolliens: vnde & nomen habet. Nam Græci μαλάσσειν dicunt quod Latinis eſt mollire. Plin. *lib.* 20. *c.* 21. Duo maluarum genera amplitudine folij diſcernuntur. Maiorem Græci Malopen vocant in ſatiuis: alteram ab emolliendo ventre dictam putant Malachen.

‖Malachim, liber ſecundus Regum. Pap.‖

Malachra, quam alio nomine Maldacon vocant, arbor eſt in Bactriana regione magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici, gummi genus exudans, quod Bdellium vocant. Plin. *lib.* 12. *c.* 9.

Mălăchītēs, μολοχίτης, Gemma ſpiſſius virens: ita dicta à colore maluæ, quæ Græcè μολόχη dicitur. Eadem & Molochites appellatur: nam Græci μαλάχην & μολόχην pro eodem dicunt. Plin. *lib.* 37. *c.* 9. Non tranſlucet molochites ſpiſſius virens, à colore maluæ nomine accepto, reddendis laudata ſigillis, & infantium cuſtodia quadam, innato contra pericula ipſorum medicamine.

Mălăcus, a, um, Mollis, delicatus. { רך *rach* ענג *Ianóth.* μαλακός. GALL. *Mol.* ITAL. *Delicato, molle.* GERM. Weich lind. HISP. *Muelle, blando.* ANGL. *Soft, delicat.* } Plaut. *in Bacch.* Pro lorica malacum capiam pallium, id eſt, molle & effeminatum. *Ibidem* Hic noſtra agetur ætas in malacum modum, hoc eſt, molliter & ſuauiter.

Mălăcĭă, æ, γαλήνη. GALL. *Tranquillité de mer, quand la mer eſt calme foibleſſe.* ITAL. *Bonaccia de mare, bonaccia calma languidezza.* GERM. Die meerſtill. HISP. *Bonança en la mar o calma, flaqueza.* ANGL. *Calmeneſſe of the ſea.* } Tranquillitas quum maris fluctus omnino quieſcunt & languent, neque vlla aura commouentur. Senec. *Epiſt.* 68. Non eſt tranquillitas, Malacia eſt. Cæſar 3. *bell. Gall.* At conuerſis in eam partem nauibus, quò ventus ferebat, tanta ſubito malacia ac tranquillitas extitit, vt ſe loco mouere non poſſent. Lucretius pellaciam à pelliciendo appellat, Subdola quum ridet placidi pellacia ponti. § Eſt etiam malacia, mollities quædam prægnantium & defectio, quum modo hoc, modò illud appetunt: adeo vt ne terra quidem, aut carbonibus extinctis abſtineant, quod vitium alio nomine κίσσα, hoc eſt, pica vocatur. Prouenit hoc incommodum à conceptu potiſſimum menſe tertio, nequeunte ſætu omnia ad ſe delata alimenta abſumere. Plin. *lib.* 25. *c.* 6. Malicorium expetitur grauidarum malaciæ, quoniam guſtatu mouet infantem. *Ibidem*, Horum ſemen edendum præcipiunt in malacia prægnantibus. § Malacia ſtomachi, hoc eſt, depravatus appetitus, propter oris ventriculi affectum ab humorum eorumdem copia. Idem *lib.* 18. *c.* 17.

Mălăcĭſſo, âs, Mollio, ſubigo. { רכך *berách*, μαλακίζω. GALL. *Amollir & peſtrir, rendre laſche.* ITAL. *Ammollire, domare.* GERM. Weich machen. HISP. *Ablandar.* ANGL. *To mak ſoft.* } Plaut. *in Bacch.* Ab nimium ferus es. P. mihi ſum. S. malaciſſandus es.

Malaxo, âs, Mollio, ſubigo, maturo. { רכך *berách*, μαλάσσω. GALL. *Amollir & peſtrir, rendre laſche.* ITAL. *Far molle, maturare.* GERM. Erweichen machen. HISP. *Hazer muelle, madurar.* ANGL. *To mak tender and ripe.* } Commalaxo, quod eſt mitigo, maturefacio, Varro. In dolore adiaphoron eſſe, quod philoſophia commalaxaret eam partem, quæ conuitiis cupiditatibus ſolet.

Malaxare malas dixit Laberius. Gell. *c.* 7. *lib.* 16.

Malacoſtraca, μαλακόστρακα, Græci vocant, quod mollem habent teſtam. Vide Malacoſtracos piſces, μαλακόστρακοι iis, quos vocamus qui teſtam quidem habeant, ſed tamen molliorem, vt in cancrorum genere animaduerti poteſt. Piſces enim omnes, aut ſquamis teguntur, vt mugil & Cyprinus: aut molli cute, quos μαλάκια vocant Græci, vt polypus & ſepia: aut teſtis durioribus, qui ὀστρακόδερμοι à Græcis appellantur, quales ſunt oſtreæ, purpuræ, & buccinæ: aut molliore teſta, quos μαλακόστρακα iam diximus appellari.

Mălagma, malagmatis, μάλαγμα, Fomentum, ad rem duram emolliendam ſuperpoſitum. Malagmata enim contuſa & ſuper cutem impoſita, abunde molliunt: à Verbo Græco μαλάσσω, id eſt, mollio. his enim molliuntur apoſtemata & matura fiunt. Col. *lib.* 7. Cuminum conteritur, eique adiicitur exiguum pars liquidæ & axungiæ, vt lentorem malagmatis habeat. Expedit tum malagma, Celſ. *lib.* 5. *c.* 14.

‖Malandria, vulnera circa ceruices equorum. Onom. M.

Malarium, pomarium. Iud. Gloſſ. locus vbi multa poma.‖

Malchus, Μάλχος. Sophiſta fuit Byzantius, qui ſcripſit hiſtoriam à Conſtantino vſque ad Anaſtaſium. Suidas.

Male, aduerb. Vide *Malus*

Malea, Μαλέα, Μάλεια, penultima indifferente. Promontorium Laconiæ, quod per quinquaginta millia paſſuum in mare protenditur, vbi periculoſa eſt nauigatio propter aduerſos ventorum flatus. Hinc eſt illud prouerbium, Quum ad Maleam deflexeris, domeſticos obliuiſcere. Virg. *lib.* 5.

Ioniòque mari, Maleæque ſequacibus vndis.

Stat. *lib.* 7. *Thebaid.*

———Rauca circumſonat ira Maleæ.

Dicta Malea à Maleo Argiuorum Rege, qui in ea pulchrum templum conſtruxit, quod Maleoticum appellauit. § Maleacus ſinus, vide *Malliacus.*

Maledico, Maledictum, Malefacio, vide *Malus* adiectiuum.

‖Maleſinus, ſeptember Byzantiis. Pap.‖

Maleuentum, Hirpinorum vrbs, poſtea auſpicatioris ominis gratiâ Beneuentum appellatum. Vide Plin. *lib.* 3. *c.* 11.

Maleuolentia, vide *Malus* adiect.

Maleus, Μάλεος, per ſimplex l, mons eſt Oretum, Indicæ gentis, iuxta quem vmbræ æſtate in Auſtrum, hyeme ad Septentrionem iaciuntur.

Maliaca, Hiſpaniæ Tarraconenſis vrbs, Ptolemæo *lib.* 2. *cap.* 6. vulgò *Malgrado.*

Maliacus ſinus. { Μαλιακὸς κόλπος. GERM. Die meer ſchoß gegen Euboea / in der Locrenſer landtſchafft. } Locrorum Epicnemidiorum eſt, è regione Eubœæ, in quem Sperchius fluuius influit, teſte Ptolemæo, ita dictus à Malieo oppido, cuius meminit Steph.

Malicorium, Putamen mali granati. { σίδιον. GALL. *L'eſcorce d'vne grenade.* ITAL. *Scorza di melagrana, & de pomo granato.* GERM. Granatapffelrinden. HISP. *Corteza de granada.* ANGL. *The bark or pairing of a pomegarnette.* } Plin. *lib.* 24. *c.* 11. Huius aridis foliis, vt malicorio coria perficiuntur. Idem *lib.* 23. *c* 6. Vulgus coria maximè perficere illo nouit: ob id malicorium appellant medici.

Malica, Μαλιεύς, vrbs Theſſaliæ, à qua populi malices, & mare vicinum Malicum dicitur. Vide Strab. *lib.* 13.

Μαλιεὺς Stephano, vrbs dicta à Malo filio Amphictionis, aut Amyci Bœoti. Hinc ſinus Maliacus. Gentile Maleus & Maleates: quod etiam à Malea promontorio Laconiæ deriuatur. Steph. Vide *Melos.*

Maligno, Malignus, vide *Malus* adiect.

Malinnus, Μάλιννος, Siciliæ mons eſt apud Theocritum, pomis refertus.

Malitia, vide *Malus* adiectiuum.

Mallada, Μαλλάδα, vrbs Perſica, gentile Malladenus. Steph.

MALLEVS, lei, q. mollius, à mollio. Fabrile inſtrumentum notiſſimum, ita dictum quod res duras molliat, quaſi molleus: vel quod quæ dura ſunt, molliuntur ad ignem, vt malleis flagellentur. { פטיש *pattiſch.* σφῦρα. GALL. *Maillet ou marteau.* ITAL. *Martello.* GERM. Ein hammer. HISP. *Martillo.* ANGL. *An hammer.* } Varro *de re ruſt. lib.* 1. *cap.* 22. Corbes, fiſcinæ, tribulla, mallei & raſtelli. Plaut. *in Menæch.* Quam tu [illegible] ligneam, Sæpe tritam, ſæpe fixam, ſæpe excuſſam malleo. ‖ § Eſt & inſtrumentum medicum à ferula.‖

Malleŏlus, malleoli, diminutiuum à malleus. Paruus malleus. { σφυρίον. GALL. *Maillet.* ITAL. *Martellino.* GERM. Ein hämmerlein. HISP. *Pequeño martillo.* ANGL. *A litle hammer.* } § Ab huius etiam ſimilitudine vocatur malleolus. { μοσχεύματα GALL. *Marquote de vigne, ou le farment.* ITAL. *Sarmento di vitte.* GERM. Ein iung rabſchoß / ſchüßling / ein beurte gerdbgerten. HISP. *El farmiento.* ANGL. *A young ſhote or branche of a vine.* } Nouus palmes vitis innatus prioris anni flagello, dictus quòd in ea parte quæ deciditur, ex veteri ſarmento prominens vtrinque malleoli ſpeciem præbet, & plantationi aptus eſt. In qua etiam ſententia fuiſſe Plin. videtur *lib.* 17. *cap.* 21. ſurculum vtrinque capitulatum è duro ſeri conſueuiſſe, eoque argumento malleolum etiam nunc vocari. Cicer. *de ſenect.* Malleoli, plantæ, ſarmenta, vites, traduces, propagines, nónne ita afficiunt, vt quemuis cum admiratione delectent. Dicuntur etiam malleoli, faſciculi ex pice, ſulphure, aliiſque id genus ignis fomitibus confecti, ad incendenda ædificia accommodati. Idem *in Catilin.* Deſinant inſidiari domi ſuæ, Conſuli circumſtare tribunal prætoris vrbani, obſidere cum gladiis curiam, malleoloſque ad incendendam vrbem, faceſque comparare. Idem *pro Milone*, Dominus in cliuo Capitolino ſcutis referta, plena omnia malleolorum ad vrbis incendia comparatorum.

Malleŏlāris, & hoc malleolare, à malleolus fit. { μοσχευματώδης. GALL. *Appartenant à marquote ou farment.* ITAL. *Pertinente à ſarmento di vite.* GERM. Das einen iungen rabſchoß ist. HISP. *Perteneciente à ſarmiento.* ANGL. *Belonging to the yonge branche of a vine.* } Col. *lib.* 3.

lib. 5. Virgam malleolarem non amplius, quàm ſex gemmarum eſſe conuenit.

Mălleatus, a, um, quod malleo factum, aut contuſum eſt. { הלומים *halum pe'amot*. GALL. *Batu au accouſtré au maillet, martelé.* ITAL. *Martellato.* GERM. Geſchmidet mit dem hammer geſchlagen. HISP. *Martillado, ò hecho al martillo.* ANGL. *Made or beaten with an hammer.* } Vnde malleati libri dicuntur, qui malleo percuſſi complanati ſunt quod fere fieri ſolet antequam libri compaginentur. Vlpian. *l. librorum appellatione. de legat.* 3. Sed & præſcripti libri, nondum malleati, vel ornati continebuntur. Colum. *lib.* 12. *cap.* 19. Iſque qui pocerit huic decoquendo, cola tunica, aut ſpartea, ex crudo, id eſt, non malleato ſpartro præparata habeat.

Malleator, הולם *holem*. [illegible] GALL. *Qui vſe de maillet, ou de marteau.* ITAL. *Martellatore.* GERM. Ein hammerer der mit dem hammer ſchlegt. HISP. *Aquel que maja ò martilla.* ANGL. *That worketh with an hammer.* } Martial. *lib.* 12.

Hinc paludis malleator Hiſpana
Tritum nitenti fuſte verberat ſaxum.

‖ Mallas, [illegible], vox Græca eſt longa lana, vellus. ‖

Malli [illegible]. Indiæ populi, à Mallo monte vicino ita dicti. Autores Plin. *lib.* 6. *c.* 17. & Strab. *lib.* 15.

Mallia, nomen proprium, apud Suet. *in Auguſt. c.* 70.

Malloeis, entis, [illegible] Locus in Leſbo, vbi Apollinis templum eſt, [illegible]. Steph.

Mallos, [illegible], Ciliciæ oppidum clariſſimum, à Mallo conditore ita appellatum, vt ex Callimachi ſententia refert Steph. Luca. *lib.* 3.

Mallos & extremæ reſonant Nauallibus Ægæ.

Hodie vulgo *Malo.*

Mallōtes, [illegible], à Græcis appellatur mons Ida ab ouium multitudine. Nam [illegible] apud eos ſignificat vellus, vel pellem lanatam. Vide Cælium *lib.* 15. *c.* 1.

Mallus, [illegible]. Mons eſt in ea parte Indiæ, quæ eſt intra Gangem, à quo vicini populi Malli, [illegible] appellantur. Autor Plin. *lib.* 6. *cap.* 17.

Malluuium, uij. Vas in quo lauantur manus. { [illegible]. GALL. *Baſſin ou vaiſſeau à lauer les mains.* ITAL. *Lauatoio da mani.* GERM. Ein handbecke. HISP. *El plato o fuente para aguamanos.* ANGL. *A baſon to waſh the handes in.* } & fœminino genere malluuiæ (vt Feſtus ait) ſicut pelluuium & pelluuiæ, quo lauantur pedes.

Malo, mauis, mauult, malui, malle, Magis velle. { בחר *bachár* רצה *ratſath*. [illegible]. GALL. *Aimer mieux.* ITAL. *Voler più toſto, amar meglio.* GERM. Lieber wollen. HISP. *Mas querer.* ANGL. *To loue or well rather.* } Cic. *de clar. Orat.* Meo iudicio multo ſtare malo, quàm aliorum. Idem 1. *Tuſc.* Næ ego haud paulo hunc animum malim, quam omnium fortunas. Ad Atticum *lib.* 14. Tamen arbitror malle te, quietam ſenectutem potius agere, quàm ſollicitam. Mauis vituperari falſo, an vero laudari. Plaut. *ſc.* 3. *a.* 1.

Poſſe Meletææs nec mallem mittere chartas.

Tibull. *lib.* 4. Emortuum me mauelim letho malo. Plaut. *ſc.* 3. *a.* 4. Laudari multò malo, quàm culpari. idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. ¶ Legitur & mauolo, mauelim, mauellem pro malo, mallem malim. Idem *in Aſin.* Amari mauolo, mi gnate, me abs te. Idem *in Amphitr.* Experiri iſtuc mauellem me, quam mihi memorari. Idem *in Aulul.* Mortuum ego me mauelim letho malo, Quam non ego illi dem hodie ſuſ[illegible] dua tene.

Malobathrum, i, [illegible] φύλλον. Folium eſt nardi odorem referens, cuius duæ ſunt ſpecies: alterum in quibuſdam Indiæ paludibus gignitur, nullíque hærens radicibus lenticulæ modo aquis innatat. Alterum in Syria, copioſiúſque etiam in Ægypto, arboribus eiuſdem nominis detrahitur. Ex vtroque vnguentum, vel oleum exprimitur odoratiſſimum, quod & malobathrinum, & foliatum vocatur, eóque matronæ & effœminatiores aliquot viri Romæ vti ſolebant ad vngendos capillos. Horat. 2. *Carm.*

Cum quo morantem ſæpe diem mero
Fregi coronatus nitentes malobathro Syrio capillos.

Scribitur & malabathrum, [illegible]. Dioſcorid. Vide *ſuprà.*

‖ Malobathrarius, qui malobathrum vendit. Apud Plaut. *in Aul.* 35. ita quidam legunt. vbi alij Murrobathrarij, alij Myrobrechatij, qui [illegible], vnguento capillitium vngunt. ‖

Maloion, [illegible], à quibuſdam appellata eſt herba quam Dioſc. λυχνίδα [illegible], hoc eſt, lychnidem coronariam appellat.

Malſane, [illegible], oppidum eſt felicis Arabiæ, à quo fit gentile Malſanites. Steph.

Maltha, æ, [illegible]. Cera erat pici liquidæ commiſta, tabulis cerandis idonea, [illegible], hoc eſt, à mollitie nomen habens. Hoc tamen nomine appellatur limus quidam flagrans, magna in copia proueniens in ſtagno quodam Samoſatæ vrbis Comagenes, natura tam admirabili vt aqua accendatur, nec niſi terra reſtinguatur. Hoc limo Samoſateni vrbem ſuam, Lucullo oppugnante defenderunt, hoſtes vna cum armis caurentes, vt autor eſt Plin. *lib.* 2. *cap.* 107. ¶ Eſt præterea maltha materia quædam duriſſima ex calce viua, adipe ſuillo ſubacta aduerſus omnem aquarum iniuriam inuicta. Vide eundem *lib.* 36. *c.* 24. Vide & [illegible] in Conſtantini Lexico. ¶ Hinc deducitur verbum Maltho, as, quod eſt maltham alicui inducere, vel maltha oblinere, quod fiebat in iis præcipue monumentis, quæ æterna eſſe volebant, & aquæ reſiſtentia. Plin. *loco iam demonſtrato.* Quæ malthantur oleo, perfricantur antè. Iténque veteres malthas appellabant molles, à Græco quaſi [illegible]. Lucil. *lib.* 18. Inſanum vocant quem maltham ac fœminam dici videt.

Malthinus, mollis & effœminatus, à malthæ mollitie. Horat.

Malthinus tunicis demiſſis ambulat.

qui Mecœnas fuit, ſi Senecæ creditur. Maltha etiam dicebatur mollis, à [illegible]. Lucil. apud Non.

Inſanum quem maltham & fœminam dici iubet.

‖ Maltho, as. [illegible] maltha imbuo. ‖

Malua, Africæ fluuius Cæſarienſem Mauritaniam à Tingitana dirimens, teſte Ptolem. *lib.* 4. *c.* 1. Plin. *lib.* 5. *c.* 2. Maluanam appellat.

Mălvă, æ, { μαλάχη & μολόχη. GALL. *Mauluе.* ITAL. *Herba malua.* GERM. Pappelen ein kraut. HISP. *La malua.* ANGL. *An hearbe called a malowe.* } Herba eſt notiſſima, cuius duo genera poſuit Plin. *lib.* 20. *cap.* 21. quæ foliorum amplitudine diſcernuntur. In ſatiuis maiorem Græci Malopen. alteram ab emolliendo aluo Malachen dixère. Cicer. Gallo *lib.* 7. Ita ego qui me oſtreis & murænis facilè abſtinebam, à beta & malua deceptus ſum. Mart.

Vtere lactucis, & mollibus vtere maluis.

Māluaceus, a, um. { [illegible]. GALL. *De mauluе.* ITAL. *Di malua.* GERM. Das der pappelen iſt. HISP. *Coſa de malua.* ANGL. *Of the malloſe.* } Plin. *lib.* 21. *c.* 4. Alia funditur è caule maluaceo.

MALVS, li, fœm. gen. arbor cuius fructus eſt Malum, notiſſimum pomi genus. { תפוח *tappuac'*. μηλέα GALL. *Pomier.* ITAL. *Il melo, il pomaro.* GERM. Ein öpffelbaum. HISP. *Mançano.* ANGL. *An appletree.* } Virg. *Eclog.* 3.

Malo me Galatea petit, laſciua puella.

Tractum nomen à Græcis, qui malum, μῆλον dicunt. Vnde Melimela dicuntur. Virg. 3. *Eclog.*

Aurea mala decem miſi, cras altera mittam.
Vt miſſum ſponſi furtiuo munere malum.

Catull. *ad Ortalum.* Huc pertinet verſus vulgaris, quem & vetus Vocabul. allegat,

Mala Mali malo mala contulit omnia mundo.

Mala Mali, i. os maligni ſpiritus Satanæ, *omnia mala* peccatum & pœnam, *contulit mundo*, i. in mundum intulit, *malo*, quod contra Dei mandatum comedit. ¶ Malum granatum. Plin. *lib.* 15. *cap.* 8. Malum Perſicum. Idem *lib.* 25. *cap* 14. ‖ Mala inſana, poma duræ concoctionis, ideo non ſana, pulcherrima tamen. Onom. M. ‖ Plura alia malorum genera inuenies apud ipſum Plin. & Columell. *lib.* 5. *cap.* 10. & Varro. *de re ruſtic lib.* 1. *cap.* 59.

Malum Punicum, Malum granatum. { רמון *rimmon*. ῥοιά. GALL. *Pomme de grenade, vne grenade.* ITAL. *Mala grana, pomo granato.* GERM. Ein granat-öpffel. HISP. *La granada.* ANGL. *A pome garnette.* Dictum Punicum, quod è Pœnorum regione primùm in orbem noſtrum ſit tranſlatum. Martial. *lib.* 1.

Aut imitata breues Punica mala roſas.

Et granatum à granorum multitudine.

Malum terræ, à Latinis vocatur herba, quæ à Græcis Ariſtolochia dicitur: cuius quatuor ſunt ſpecies, quas recenſet. Plin. *lib.* 25. *c.* 8.

Malinus, adiectiuum, Factus ex malo. { [illegible] GALL. *Choſe faite de pomier.* ITAL. *Coſa fatta di melo.* GERM. Öpffelbäumin. HISP. *Coſa hecha de mançano.* ANGL. *Made of an appletree.* } Colum. *lib.* 7. *cap.* 8. Eſt etiam non ingrati ſaporis muria prædaratus, atque ita malini ligni, vel culmi fumo coloratus.

Mālŭs, li, maſc. generis. Arbor nauis, quòd inſtar mali ſit in ſummitate, vel quaſi cingitur, quaſi quibuſdam malis, quorum volubilitate faciliùs leuantur vela. { תרן *tóren*. ἱστός. GALL. *Le mas ou arbre d'un nauire.* ITAL. *L'arbore della naue.* GERM. Ein ſegelbaum. HISP. *Maſtil de la naue.* ANGL. *The maſt of a ſchip.* } Virg. 5. *Æneid.*

Ingentique manu malum de naue Sereſti Erigit.

Ouid. *Epiſt.* 5.

——— rigido pendentia lintea malo.

Cic. *de ſeneƈ.* Vt, Si qui gubernatorem in nauigando agere nihil dicant, quum alij malos ſcandant, alij per foros curſent. Lucan. *lib.* 2.

Antennas, proram, malos tonſáſque natantes.

MĂLVS, a, um, Improbus, ſceleſtus, perditus ✱ Bonus. { רע *ra'* רשע *raſchah*. κακός, [illegible] GALL. *Mauuais.* ITAL. & HISP. *Coſa mala, coſa cattiua.* GERM. Böß. ANGL. *Schrewd, naughtie, euill.* } Cic. 3. Offic. Philoſophi quidam minime mali illi quidem, ſed non ſatis acuti. Ouid. 4. *Triſt.*

——— Lenior fortuna malorum.

Pœnas exercere malorum, hoc eſt, caſtigate malos. Virg. 6. *Æneid.* Mala ætas. Plaut. *Aul. ſc.* 1. *a.* 1. Atque vt te dignam mala malam ætatem agas. Homo malus. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. ô hominem malum! Vt diſſimulatio facinus indignum & malum! *Ibid. ſc.* 5 *a.* 5. Certum eſt bonum eſſe potius quam malum. *Ibidem.* Doctus, verſutus, malus. Idem *Pſeud. ſc.* 8. *a.* 1. Bonus animus in re mala dimidium eſt mali. Idem *ſc.* 5. *a.* 1. Intreitando malo rem quærunt. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Caue ſis malam rem (i. malum.) Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 1. Haud malum huic pondus pugno. (i. paruum, leue.) Idem *Amph.* Socium ad malam rem quærit. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 2. Malam rem quæro cum lucro. Idem *Aul. ſc.* 1. *a.* 4. Mala es, mala mereare bona es. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Malus clandeſtinus eſt amor, damnatum meum. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Malum vobis quæritis. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Malam rem effugies nunquam. *Ibidem.* Malus & mal noſtis homo, Gell. *c.* 1. *lib.* 9. Nullus qui ſeuet malum. (i. morbum.) Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.* Malum vicus, vide *Vicus.* Mala tempora. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.* bonis & malis rebus, (i. ſecundis & aduerſis.) Idem *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.* Sic mala pugna. (i. aduerſa.) Sueton. *in Calig. c.* 51. Qui malam faciem habet, liber non eſt. (i. turpem.) Quintil. Malum ingenium & Inconſtans in eligendo genere dicendi. Suet. *in Auguſt. c.* 56. Omnia mala ingerebat. (i. conuicia.) Idem *Men. ſc.* 1 *a.* 5.

‖ Mala manſio, area, in quam coniecti ſerui malefici, dicta etiam *robur*. Turn. *Codex robuſtus* a. iis. ‖ ¶ Dicimus etiam poëtam malum qui indoctus eſt, imperitus. Malum imperatorem, qui imperatorias artes non callet, qui rei militaris eſt imperitus. Malum Grammaticum, qui eſt rudis. Malum iudicem, qui eſt iniquus. Malam faciem, quæ eſt deformis. ¶ Mala manſio, genus tormenti videtur fuiſſe. Vlp. *l.* 7. *D. depoſit.* Si hominem, apud te depoſitum, ſi quæſtio de eo haberetur, ac propterea vinctum, vel ad malam manſionem extenſum ſequeſter ſoluerit. Idem *in l.* 15. *de iniuriis.* Quæſtionis verbo etiam ea, quam malam manſionem dicunt, continebitur. Ex Hotomanno. ¶ Præterea malum ſubſtantiuè ſumitur pro labore, afflictione, & anguſtia. [illegible]. Virgil. *Georg.*

Aſſuetúmque malo ligurem.

Plaut. *Pœnul.* Si quid boni promittunt, pro ſpiſſo eueniet: id quod mali promittunt, præſentarium eſt. Terent. *in Andr.* Quid facias illi qui dederit damnum, aut malum? Cic. 5. *Verr.* Tu niſi malo coactus, rectè facere

cere neſcis. *Ibidem.* Nam vi, malo, plagis adductus eſt, vt frumenti daret, non quantum haberet, ſed quantum cogeretur. Feſſus malis. Ouid. 9. *Metam.*

Cauſa capútque malorum.

Virg. 12. *Æneid.*

——— *Opes irritamenta malorum.*

Ouid. 1. *Metam.* Deforme malum. Idem 3. *de arte*, Fatale malum. Idem 5. *Triſt.* Affligi malo. Quintil. *in Proœm. lib.* 6. Ego vel hoc vno malo ſic eram afflictus, vt me iam nulla fortuna poſſet efficere felicem. ¶ Item ſumitur pro malignitate, iniuſtitia. Seneca, Imbecillum, innocentémque damnare ſummum eſt malum. ¶ Item malum, pro interiectione, perinde ac ſi diceremus, Prohnefas. Qui loquendi mos per interrogationem & honeſtus, & vſitatus eſt. Gell. Quæ (malum) iſta ratio eſt. Plin. *lib.* 7. *c.* 55. Quæ (malum) iſta dementia eſt iterari vitam morte. Terent. *in Adelph.* Quod hoc (malum) infelicitatis? in eundem ſenſum Cic. *ad Atticum* dixit. Qui (malum) iſti Pindeniſſi? Quæ hæc, malum, impudentia eſt. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Quid tibi, malum, hæc clamatio eſt. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. *bis.* Nam quid, malum, rogitas, quid ago. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 2. ¶ Item, Malum militibus meis qui quieuerint. (Minantis.) Liu. *lib.* 4. *ab vrb.* Quid tu (malum) curas crudum, an coctum edam. Plaut. *Aul. ſc.* 2. *a.* 3. Quas malum nugas, ſatin tu ſanus es? Idem *Amph.* ¶ Aliquando capitur Malum pro paruo, ſicut bonum pro magno. ¶ Peior, & hoc peius, comparatiuum. { [illegible] GALL. *Pire, plus mauuais.* ITAL. *Peggiore, men' buono.* GERM. Böſer. HISP. *Peor, menos bueno.* ANGL. *Worſe naughtie.* } Cic. 2. *Tuſcul.* Turpitudo peius eſt quàm dolor. Nunquam peius facinus feci, nec ſceleſtius. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 3. Peiorem non potui cocum conducere. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Quid peius muliere, aut audacius. Idem *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Duæ mulieres peiores viro. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Peior illi res familiaris, quàm mens erat. Velleius. ¶ Peius, aduerb. Deterius, magis & vehementius. Cic. *lib.* 7. *Epiſt.* Poſtremò vix veriſimile fortaſſe videatur, oderam multò peius hunc quàm illum ipſum Clodium. Idem *Mil. ſc.* 1. *a.* 2. Se ait non odiſſe quemquam peius. Quid illa pote peius muliere memorarier. Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Peius cœno turpes mores colliniunt, &c. *Ibidem.* ¶ Peſſimus, ſuperlatiuum, vt, Omnium peſſimus poëta, Catul. *ad Marcum Tullium.* Peſſuli peſſumi. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Dendes? Peſſimus homo. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Salue multum ſerue Athenis peſſime. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Peſſimum eſt facinus malè ferire. Idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 2. Homo peſſime & nequiſſime. Idem *Menach. ſc.* 2. *a.* 3. Plurimas res peſſimas affert mala ætas. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Ex bonis peſſimis ſunt. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 5. ¶ Peſſime, aduerb. Cic. 5. *Verr.* Intelligit ſecum actum eſſe peſſimè. Peſſimè ornatus eo. Plaut. *Aulul. ſc.* 6. *a.* 4. Vt peſſimè in medium proceſſerim. (i. aui ſiniſtra, *à la malheure.*) Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Peſſime metui, ne mihi, &c. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. ¶ Peiorare, verbum à comparatiuo peior factum, pro deteriorem reddere, quemadmodum meliorare, meliorem reddere. Paul. *lib. ſentent.* 2. *c.* 19. Homo liber qui ſtatum ſuum in poteſtate habet, & peiorare eum & meliorem facere poteſt.

Malè. Praue, nequiter, flagitioſè, incommodè, grauiter, improbè. [illegible] GALL. *Mauuaiſement, mal.* ITAL. & HISP. *Malamente, iniquamente.* GERM. Böſlich vbel. ANGL. *Shrewdly, naughtily.* } Cic. *Attic.* O factum male de Alexione. ¶ Aliquando ponitur pro valde. Idem *de clar. Orat.* Addebat etiam idque ad rem pertinere credebat, ſcriptores illos malè mulctatos, id eſt, magna pœna affectos. Similiter quum dicimus, Malè formido, malè maceror, Male metuo, Male timeo, Malè odi, ſignificat valdè, multum, ſiue vehementer. Minus malè timui. Plaut. *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Vxorem malè odi, idem *Men. ſc.* 3. *a.* 1. Formido malè, ne hic nomen commutem, idem *Amphitr.* (i. valdè.) ¶ Malè feriati. Gell. *c.* 21. *lib.* 10. Malè pedaris. Suet. *in Othon. c.* 11. Malè doctorum hominum iuuilentia. Gell. *c.* 21. *lib.* 10. Male litterati. Idem *cap.* 3. *lib.* 17. Male ſolertes. *cap.* 12. *lib.* 10. Malè plenæ legiones. Liu. *lib.* 5. *d.* 4. Malè diſſimulata, pro ægrè. Suet. *in Tib. cap.* 42. ¶ Aliquando valet ægrè, difficillimè. Virg. 3. *Georg.*

Heu malè tum mites defendit pampinus vuas.

¶ In compoſitione habet vim negationis, [illegible], vt Maleſanus, Maleſortis. Ouid. *lib.* 4. *Faſt.*

Nondum tradiderat victas victoribus artes

Græcia, facundum ſed maleforte genus.

Malè viuere, eſt pauperrimè, & in egeſtate, vel anxiè, & ſolicitè viuere. ¶ Malè loqui eſt maledicere. Malè habet me hæc res, me angit, vexat, ſolicitat, torquet. ‖ Maleloquax, maledicus. Tertull. ‖ ¶ Male docere quid ſit, hæc Terentii verba docebunt *in Heaut.* Male docet te mea facilitas multa, id eſt, cauſa eſt tibi, vt male agas: arripis inde anſam male faciendi. ¶ Malè conſulere in aliquem eſt quod illi ſit incommodo agere. ¶ Malè acceptus [illegible] dicitur, qui propter inopiam male tractatur. ¶ Malè aliquem verbis accipere, eſt iniuria afficere. Male animatus erga aliquem, qui illi malè afficitur, & qui illum odit. ¶ Male eſſe animo tum dicitur, quum ictu alicuius mœroris perculſus animus non ſuſtinet corpus, ſequiturque collapſio membrorum. Animo male eſt, aquam velim. Plaut. *Amph. & Curc. ſc.* 3. *a.* 1. ¶ Male aliquid cuipiam credere, eſt non tuto credere. Idem *in Pœn.* Male credam, & credam tamen. Horat. 2. *lib. Sermonum*, pratenſibus optima fungis Natura eſt: aliis malè creditur. ¶ Male cadere, id eſt, male ſuccedere, & præter ſpem alicui. Cæſ. *in comment.* Vbi tantos ſuos labores, & apparatus malè cecidiſſe viderunt, &c. ¶ Malè audio, Laboro aduerſa fama, maledictis vexor. { [illegible] GALL. *Auoir mauuais bruit, eſtre diffamé & mal renommé.* ITAL. *Hauer cattiua fame, hauer mainome.* GERM. Ein böß geſchrey haben. HISP. *Ser infamado.* } ſicut, Benè audio, laudor. Cuius antitheton eſt Maledico. Terent. *in Andr.* Si pergat maledicere, peius audiet. Cicer. *in Orat.* Non quod libenter male audiam, ſed quia ego cauſam non libenter relinquo. Idem *ad Atticum.* Hanc nonnulli amici Appii ridicule interpretantur, qui me ideirco putent benè audire velle, vt ille male audiat. ¶ Male cogito de te, id eſt, malè affectus ſum erga te, & minimè æquo in te ſum animo. [illegible] Ouid. *in Epiſt.*

Dido non tamen Æneam, quamuis male cogitet, odi.

Cælius Ciceroni, Et ipſe facile animaduerteram, male eum de me cogitare. Huic contrarium eſt, Benè cogito. *Cred.* ¶ Malè conciliatus pro magno emptus. Terent. *Eunuch.* Fugitiue prodi, male conciliate. Vbi Donatus, Male, magno ſignificat, vt Plaut. *Amphitr.* Hæc nox ſcita eſt exercendo ſcorto conducto malè. Ergo, Male conciliate: magnò empte ſignificat. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Exite hinc, agite, ite ignaui, male habiti, & male conciliati, i. nimio empti. ¶ Male iudico, [illegible], male cenſeo, male opinor. ¶ Male mereor de te, [illegible], te iniuria afficio, tibi noceo, & incómmodo. Cuius contrarium eſt, Benè mereor, [illegible]. Cic. 1. *de finib.* Malè credo, mererer de meis ciuibus ſi ad eorum cognitionem diuina illa ingenia transferrem. Benè merenti bene profuerit: malè merenti par erit. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Benè merenti malè refertur gratia. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Plura vide in *Mereor.* ¶ Malè opto tibi, [illegible], malè precor, vel imprecor tibi rem aliquam malam. ¶ Maleſuadus, pen. prod. Qui male ſuadet. Idem *Moſtell.* Perii hercle, ni ego illam peſſimis exemplis enecaſſo. Illa hanc corrumpit mulierem maleſuada vulgi lena. Fames maleſuada. Virg. 6. *Æneid.*

Et metus & maleſuada fames & turpis egeſtas.

Amor maleſuadus ſceptri. Stat. 1. *Thebaid.* ¶ Male vertere, eſt in perniciem vertere. { [illegible] GALL. *Venir en ruine, venir à mal.* ITAL. *Succeder male.* GERM. Vbel außſchlagen. HISP. *Venir mal proueecho.* } Terent. *in Adelph.* Minis viginti tu illam emiſti: quæ res tibi vertat malè. Vbi Donatus, Vertumnus dicitur Deus, qui rebus ad opinata reuertentibus præeſt. Sæpe autem male colit, quod bono futurum putatur: & hoc eſt, malè vertiſſe: vt ille gladius, qui munori datus, adminiculum reginæ fuit pereunti. de quo Virg. 4. *Æneid.*

——— *enſemque recluſit*

Dardanium, non hos quæſitum munus in vſus.

¶ Malè volo tibi, Odi te: quod & malè cupio dicitur. { [illegible] GALL. *Vouloir mal.* ITAL. *Voler male.* GERM. Vbel wöllen. HISP. *Mal querer.* } Malè ſobrius (mox potus.) Ouid. 5. *Faſt.* Me & meos fuſtibus malè contuderunt. Plaut. *Aul. ſc.* 1. *a.* 5.

Maledeus, [illegible], qui & malegenius. Seneca *in Thyeſte,*

Quis maledeorum Tantalo vnam domos

Oſtendit iterum?

Mălĕdīco, Maledictis afficio, maledicta, conuitia, probra, contumelias conicio, maledictis exagito, incello, proſequor, inſector. { גדף *ghiddéph* חרף *cheréph* קלל *killél*. [illegible] GALL. *Meſdire, iniurier, blaſmer.* ITAL. *Maldire.* GERM. Vbelreden leſtern ſchmähen. HISP. *Iniuriar, y dezir mal.* ANGL. *To backbite, to report ill, to ſlaunder.* } Terent. *in Eunuch.* Neſcis, cui maledicas nunc viro.

Nec ſe magnanimo maledicere ſentit Achilli,

Ouid. 15. *Metam.* Non ſanus ſatis, qui ipſus maledicas tibi. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Qui mihi maledicas homini ignoto, *ibid. ſc.* 2. *a.* 3. Ne vlli verbo maledicat. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 4. Interdum etiam diuiſim vſurpatur. Nolo huic malè dici. Idem *ſc.* 2. *a.* 1. Inſanis huic quidem, qui ipſe malè dicit ſibi, idem *Men. ſc.* 2. *a.* 1. ‖ ¶ Maledicere diei, eſt diem pro infelici habere, & tanquam ærumnoſum infamare, quatenus eo aliquid aduerſum nobis aduenit. ‖

Mălĕdĭcus, a, um, maledicentior & maledicentiſſimus: qui proclinis eſt ad maledicendum, aut obtrectandum dicax. { מגדף *meghaddéph* מחרף *mechareph.* [illegible] GALL. *Meſdiſant.* ITAL. *Che dice male d'ogni vno.* GERM. Zuübel reden geneigt / ſchmachredig. HISP. *Maldiziente.* ANGL. *An ill reporter, a babbler or ſlaunderer.* } Cic. *pro Flac.* In tam ſuſpicioſa, & maledica ciuitate locum ſermoni obtrectatorum non reliquit. Idem 1. *de finib.* Homo natura maleuolus, & maledicus. Idem *pro Flac.* Qui in vberrima re turpe compendium in maledicentiſſima ciuitate, in ſuſpicioſiſſimo negotio maledictum omne, non modò crimen effugit. Idem *in Merc.* At ego pol maledicentiorem, quam te noui neminem.

Maledicentiſſimus liber. Gell. *c.* 13. *lib.* 3. Maledicentiſſima carmina. Suet. *in Caſ. c.* 75.

Mălĕdĭcentĭă, Obtrectatio, dicacitas. { גדופה *ghidduphah* גדוף *ghiddúph.* [illegible] GALL. *Detraction.* ITAL. *Detrattione.* GERM. Vbelredung ſchmähung. HISP. *Detraccion.* ANGL. *Backbiting, ſlaundering.* } Gell. *lib.* 3. *cap.* 3. Ob aſſiduam maledicentiam, & probra in principes ciuitatis, &c.

Mălĕdĭcè, aduerb. Contumelioſè. { [illegible] GALL. *Par detraction, en me diſant.* ITAL. *Mordendo, e dicendo male.* GERM. Schmählich mit vbel reden. HISP. *Maldezientemente.* ANGL. *Backbitingly, or ſlaundrouſlie.* } Cic. 1. *Offic.* Quod maxime tum ſolet euenire, quum ſtudioſe de abſentibus detrahendi cauſa, aut per ridiculum, aut ſeuere, aut maledicè, contumelioſeque dicitur.

Mălĕdictum, cti, Conuitium, probrum, contumelia. { חרפה *cherpáh* גדופה *ghidduphah.* [illegible] GALL. *Malediction.* ITAL. *Parole ingiurioſe, e diſcorteſe.* GERM. Ein ſchmachwort leſterwort. HISP. *Maldicho, iniuria de palabras.* ANGL. *Backbiting, ſlaundering, ill reporting.* } Indignus ſi male dicitur, maledictum eſt, ſi dignus bene dicitur, benedictum eſt. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 4. An tibi malam rem vis pro maledictis dari? Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 3. Maledicta expectet, (obiectò ſtuprò.) Idem *Amph.* Satin' hæc pro ſano, maledicta maledictis reſpondeo. Idem *Men. ſc.* 5. *a.* 5. & *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. & *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Cic. *ad Quint. fratr. lib.* 2. Quum omnia maledicta, verſus denique etiam obſcœniſſimi in Clodium & Clodiam dicerentur. Ouid. 5. *Metam.*

——— *maledictaque culpæ*

Additis, & non eſt patientia libera nobis.

¶ Figere omnes maledictis. Cic. 1. *de nat. deor.* Congerere maledicta. Quint. *lib.* 7. *c.* 3. Conicere maledicta in vitam alicuius. Cic. *pro Planc.* Vexare aliquem probris, & maledictis, idem *pro Flac.*

Mălĕdictĭo, onis. { גדופה *ghidduphah* גדוף *ghiddupe.* [illegible] GALL. *Malediction, detraction.* ITAL. *Il dir male, detrattione.* GERM. Ein ſchmachred-übelredung. HISP. *Maldicion detraccion.* ANGL. *A curſing, à backbiting.* } Cic. *pro Cælio*, Maledictio nihil habet propoſiti præter contumeliam.

Mălĕfăcĭo, Malo aliquem afficio, malum adfero. { הרע *heraʿ* הרשיע *hirſchiaʿ.* [illegible] GALL. *Malfaire, nuire.* ITAL. *Far male.* GERM. Böſes thun. HISP. *Mal hazer.* ANGL. *To ae euid, to noye.* }

Cic.

Cic. *ad Brutum lib. Epiſt.* 11. Dii iſti Segulio malè faciant, homini nequiſſimo omnium qui ſunt, &c. Idem *ad Attic.* Quod ſi iſte Italiam relinquet, faciet omnino male. Ex Malefacio compoſitum. Terent. *Adelph.* Neque tu verbis vnquam ſolues, quod mihi re malefeceris. Patroni qui pro illis male quæ fecerunt loquantur. Plaut. *Menach. ſc.* 2. *a.* 4. Nemo eſt cui amplius male plus lubens faxim. Idem *Aulul. ſc.* 2. *a.* 4. Illud malefactum arbitror, quia non latus fodi. *Ibidem ſc.* 2. *a.* 3. Quod ei malefeci nolim te ſuccenſere. (i. in lapidicinas condidi.) Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 3. Male morigerus malefacis mihi. (i. moleſtus es.) Idem *Plena ſc.* 2. *a.* 1.

Malefactum, i. ✕ Benefactum. { רע *rah* רעה *rahâh* נזק *nézek.* κακουργία. Gall. *Malfaict, ou meſfaict.* Ital. *Maleficio, ingiuria, danno.* Germ. Ein übelthat oder ein böſe that. Hisp. *Malhecho.* Angl. *An euill deed.* } Cic. 1. *Offic.* Benefacta male locata, malefacta arbitror. Ex Ennio. Idem *de Inuent.* 2. Denique aduerſarius malefacta augebit. Inſignia malefacta. Lucret. *lib.* 3. Plaut. *Capt. ſc.* 3. *a.* 3. Neque malefactis fuga eſt. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. Tua quoque malefacta iterari poſſunt. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Omnibus malefactis teneri. Idem *in Amph.* Ego iſtis pro dictis ac malefactis ſuſcitem te accipiam.

Maléficus, a, um. Pernicioſus qui damnum infert, & qui nocet alteri, improbus, ſceleſtus. { מרע *merah* רע *rah.* κακοεργός. Gall. *Malfaiſant, nuiſant, dommageable.* Ital. *Colui che fa male.* Germ. Schädlich, das etwas übels oder ſchadens thut, ſchadhafft. Hisp. *Malhechor.* Angl. *An euill doer, a shrewd perſone.* } Cic. 7. *Verr.* In externorum hominum & maleficorum, ſceleratorúmque cuſtodias, in prædonum, hoſtiúmque, tu tantum numerum ciuium Romanorum includere auſus es. Plin. *lib.* 11. *cap.* 52. Oculi quibuſcunque ſunt longi maleficos eſſe indicant: qui carnoſos a naribus angulos habent, malitiæ nota præferunt. Varr. 3. *de re ruſt. c.* 7. Vt locus omnis ſit illuſtris, neve quæ ſerpens, aliuáve quid animal maleficum introire queat. Maleficum frondibus animal, capra. Plin. *lib.* 12. *cap.* 17. Non vidi hominem magis malum & maleficum. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Satin' magnificus tibi videtur? P. Pol atque etiam maleficus. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. ¶ Interdum idem eſt quod veneficus. { מכשף *mechaſſeſcheph* } Hinc Maleficas mulieres dicimus incantatrices, quæ & ſagæ dicuntur. & Maleficas artes, pro incantationibus & veneficiis.

Maléficium, ij, Malefactum, iniuria, facinus. { רעה *rahâh* חמס *chamas.* κακουργημα. Gall. *Malfaict ou meſfaict.* Ital. *Maleficio.* Germ. Ein übelthat miſshandlung. Hisp. *Malecicio, o malhecho.* Angl. *A miſchief or miſcheuous deede.* } Bud. Maleficium dicitur, quicquid improbe admiſſum eſt. Vlpian. *l.* 1. *ff. ſi fam. furt. fec. dic.* Vtiliſſimum id edictum Prætor propoſuit, quo dominus proſpiceret aduerſus maleficia ſeruorum. Cic. *pro Roſc. Amer.* Vt ſi diſſimulare omnes cuperent ſe ſcire, ad quem maleficium pertineret. Idem 1. *Offic.* Vt ne illi quidem, qui maleficio & ſcelere paſcuntur, poſſint ſine vlla particula iuſtitiæ viuere. Committere maleficia, & admittere maleficia, apud eundem *pro Sext. Roſcio Amer.* Temperare a Maleficio. Cæſ. 1. *bell. Gall.* Neque homines inimico animo data facultate itineris per prouinciam faciendi, exiſtimabat temperaturos ab iniuria & maleficio. Idem 2. *de bell. ciu.* Legio in tuto conſedit ſine maleficio.

Malefice. Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Maleficè neque ſycophantiosè, &c.

Maleficéntia, æ, Damnum, iniuria, facinus. { רע *rah* רעה *rahâh* נזק *nézek.* κακοεργία. Gall. *Malfaiſance.* Ital. *Maleficio, danno, ingiuria.* Germ. Beſchädigung. Hisp. *Malhecho, daño, iniuria.* Angl. *A miſcheuous deede.* } Cæſar *lib.* 1. *bell. Gall.* Sibi eſſe animo iter facere per prouinciam ſine vlla maleficentia. Plin. *lib.* 9. *c.* 9. Abeſt enim illa laſciuia, maxime tamen roſtris caniculatum maleficentiæ aſſimulata.

Maleficioſe, aduerb. Inſidioſe, nequiter, callide. { κακούργως. πανούργως. Gall. *Malicieuſement.* Ital. *Malitioſamente.* Germ. Böſshafftiglich. Hisp. *Malicioſamente, y aſtutamente.* Angl. *Miſcheuouſlie, wickedlie.* } Cic. *pro Cæcin.* Quam hoc nouæ litis genus tam maleficiose intenderet. Sic enim legit Calepinus: quum tamen conſtet, *Malitiosè* ibi, non maleficiosè legendum eſſe: nam Maleficioſus & Maleficioſè Latina non ſunt.

Malegenius, κακοδαίμων. Vide *Maledens.*

Malefuada *Plaut. Moſt ſc.* 3. *a.* 1. Maleſuada vulgi lena.

Maleuolus Inuidus liuidus. κακόνοος. Gall. *Maluueillant.* Ital. *Maleuoglienta, nemico.* Germ. Böſswillig. Hisp. *Coſa que mal quiere a otro, mal quiſto.* Angl. *Euill willer, deſpit full.* Cic. 3. *Tuſc.* Nam illam quidem noueram ex commemoratione alienorum malorum ad maleuolos conſolandos eſſe accommodatam. Idem *ad Brutum.* Atque illo die cognoui paulo plures in ſenatu maleuolos eſſe quam putaros. Maleuoli ſolatii genus eſt turba miſerorum. Senec. *c.* 12. *de conſol. ad Mart.* Garruli & maleuoli. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 4.

Maleuolens, tis, Maleuolus. { κακόνους. Gall. *Maluueillant.* Ital. *Malvogliente.* Germ. Übel wöllend. Hisp. *Malqueriente.* Angl. *that wiſheth euill.* } Plaut. Viuo maleuolente genio natus. Eſt miſerorum vt maleuolentes ſint, & inuideant bonis. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 1. Manu malam rem mittunt maleuolentibus. (i. inimicis.) Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4.

Maleuoléntia, æ, Inuidia, odium. { κακόνοια. δυσνοια. Gall. *Maluueillance, & rancune.* Ital. *Maleuoglianza.* Germ. Böſswilligkeit. Hisp. *Malqueréncia.* Angl. *Grudge malice.* } Cicer. 4. *Tuſcul.* Maleuolentia eſt voluptas ex malo alterius, ſine emolumento ſuo. Item *ad Quint. fratr. lib.* 3. Quanquam illorum erit verius iudicium obtrectatione & maleuolentia liberatum.

Malicorium, putamen mali granati. Eius igitur mali eſt corium.

Malignus, a, um qui malo eſt, & deprauato animo, & conſuetudine maleuolus, vt interpretatur Nonius, parum gratus & memor in referenda gratia: cuiuſque eſt contrarius, Liberalis & benignus. { רע *ra'* רשע *raſcha* [illegible]. Gall. *Maling malicieux, mauuais.* Ital. *Maligno, ſcelerato che ha mal animo.* Germ. Boſshafftig, vngütig, miſsgünſtig. Hisp. *Maligno malicioſo.* Angl. *Malicious, that beareth euill will that oweth grudge.* } Plinius, homo malignus & inuidus. ¶ Interdum idem quod iniquus, & alienus. Terent. *Hecyr.* Sed vt ſit poſtquam hunc alienum ab ſeſe videt, Maligna multo & magis procax facta illicò eſt. Hinc maligna via, quæ anguſta & ardua eſt. Virg. 1. *Æneid.*

Aditúque maligni.

Maligna lux, quæ ſuboſcura eſt. Virg. 6. *Æneid.*

Quale ſub incertam lunam, ſub luce maligna.

¶ Interdum idem quod parcus, & minime liberalis: ἀνελεύθερος. φειδωλός, cuius antitheton eſt Benignus. Hinc Malignus ager dicitur, hoc eſt, ſterilis, quique domino ſuo ſe quodammodo ingratum exhibet, ſeménque ſibi creditum parum liberaliter reſtituit. Virg. 2. *Georg.*

Difficiles primum terræ colles, que maligni.

Laudatores quoque malignos dicimus qui intra modum & frigidè laudant, adeo vt præ inuidia ex meritis laudibus aliquid detrahere videantur. Quintil. In laudandis diſcipulorum dictionibus nec malignus, nec effuſus. Maligno ſermone carpere. Suet. *in Aug. cap.* 27.

Non fuit ingenio fama maligna meo,

Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Málignitas, tatis, quæ eſt peruerſa, & deprauata voluntas. { רעה *ra'âh* רשע *reſcha'* רשעה *riſch'âh* κακοήθεια. Gall. *Malignité, mauuaiſtié, mal-vueillance.* Ital. *Malignità.* Germ. Boſshafftigkeit, vergunſt. Hisp. *Malignidad.* Angl. *Malice, ill, will, grudge.* } Plaut. *in Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Nam hercle huic diei, ſi liceat, oculos effodiam lubens: Ita malignitate onerauit omnes mortales mihi. ¶ Quandoque pro parſimonia ponitur Liu. Malignitas conferendi ex priuato. Et *lib.* 4. Malignitas prædæ partitæ. Interdum pro inuidia. Idem *lib.* 34. *& lib.* 8. *d.* 4. Suet. *in Calig. cap.* 34. Nec minore liuore ac malignitate, quam ſuperbia ſæuitiáque, &c.

Málignè, aduerb. Peruersè, deprauatè, &, quod Cicero dicit, malitiosè parum candide, & cum quadam parſimonia. { κακοήθως, ἀνελευθέρως. Gall. *Malicieuſement.* Ital. *Malignamente, ſcarſamente.* Germ. Vngünſtlich, vntrewlich. Hisp. *Malicioſamente, y aſtutamente.* Angl. *Maliciouſlie.* } Liu. 3. *ab Vrbe.* Maligne Senatus in vnum diem ſupplicationes Conſulum nomine fecit. Laudare aliquem maligne. Horat. 2. *Epiſt.* 1.

——— Neque enim bene facta maligne

Detrectare meum eſt,

Ouid. 13. *Metamorph.*

‖ Malina, inundatio maris maior.

Malinus, a, um, μήλινος, ad malum pertinens, ex malo arbore factus. ‖

Malitas, atis, legitur apud Vlp. *l.* 5. *D. quod met. cauſ.* eodem modo vt Bonitatem dicimus: in vulgatis tamen eo loco contra autoritatem Pandectarum Florentinarum legitur *mali.*

Malitia, æ, Peruerſitas quæ virtuti, ſeu bonitati contraria eſt. { רעה *rahâh* רשע *reſcha'* רשעה *riſch'âh.* κακία. Gall. *Malice.* Ital. *Malitia.* Boſheit, boſshafftigkeit, ſchalckheit. Hisp. *Malicia, aſtucia.* Angl. *Malice, grudge.* } Seneca. In hoc ſumma bonitas, in illo extrema malicia. ¶ Propriè autem Malitia eſt quum quis data opera malè agit. Senec. *Epiſt.* Hoc habent inter cætera boni mores, placent ſibi, & permanent: leuis eſt malitia, ſæpe mutatur non in melius, ſed in aliud. ¶ Frequenter autem in vſu eſt pro verſutia. πανουργία. Cic. 4. *Tuſc.* Huius igitur virtutis contraria eſt vitioſitas: ſic enim malo quam malitiam appellare, quam Græci κακίαν appellant. Nam malitia certi cuiuſdam vitii nomen eſt: vitioſitas omnium. ¶ Antiquis Malitia vocabulum medium fuiſſe videtur, quod & in bonam partem accipi poterat. Hinc malitiam malam, legimus apud Plaut. *in Aulul.* Equidem (inquit) te ciuem ſine omni malitia mala etiam. Semper ſum ratus, & nunc arbitror. ¶ Accipitur etiam quandoque Malitia pro inclementia, vel intemperie. Plin. Quod modò cæli, modò terræ malitia facit. Varro, id ſæpe accidit malicia ſoli.

‖ Malitioſitas, malitia. Tertul. ‖

Mälitiōsus, Verſutus, callidus, aſtutus, fallax. { רע *rah* רשע *raſchah* עקב *'akôb.* πανοῦργος, πονηρός. Gall. *Malicieux.* Ital. *Pien di malitia, malitioſo.* Germ. Boſshafftig, boſsfertig. Hisp. *Malicioſo, aſtuto.* Angl. *That beareth ill will, malitious.* } Cic. 3. *Offic.* Hoc autem celandi genus quale ſit, cuius hominis, quis non videt? certè non aperti, ſimplicis, non ingenui, non iuſti viri non viri boni: verſuti potius obſcuri, aſtuti, fallacis, malitioſi, callidi, veteratoris, vafri. Malitioſa iuris interpretatio. Idem 1. *Officior.* Malus & malitioſus homo Gell. *cap.* 2. *lib.* 9.

Malitiōsē aduerb. Callidè, dolosè, verſutè. { πανούργως. Gall. *Malicieuſement, par fineſſe tromperie.* Ital. *Malitioſamente.* Germ. Boſshafftiglich, auſs böſem liſt. Hisp. *Malicioſamente y aſtutamente.* Angl. *Maliciouſlie, by deceit and guile.* } Plaut. *in Mil. ſc.* 6. *a.* 2. feci inſipienter, at non malitioſe tamen id eſt, non feci vt deciperem. Cicer. 2. *Verr.* Malitiosè neceſſe eſt illiuſmodi rationi aliquo conſilio obſiſtere. Idem *in Orat.* Et in eligendo fecit malitiosè. ¶ Malitioſius gerere rem mandatam Idem *pro Roſc. Amer.*

‖ Mallenus, lanatus. L. gr. b. Mallos, vellus, lana promiſſa.

Malobathrum vnguenti genus. Pap.

Malaſia, nomen corruptum ex Monembaſia, quod oppidum ſic ab anguſtis acceſſus dicitur. Inde Maluaticum vinum, quod Monembaticum. ‖

Mamaus, μάμαος fluuius eſt Peloponneſi, in tractu Thriphiliaco, non procul a Pylo, qui olim Amathus dicebatur. Author. Strabo *lib.* 8.

Mamarcina μαμάρκινα, vrbs Auſoniæ Gentile Mamarcinianus. Steph.

Mambila, oppidum Æthiopiæ, ab ea parte, qua Africam ſpectat. Autor Plin. *lib.* 6. *cap.* 30.

Mamore. { ממרא *mamré* μαμβρῆ } Mons iuxta Hebron.

‖ Mamburgus, curator, aduocatus. Mamburgium, curatio L. L. ‖

Mamercus, Præſul fuit Viennenſis, qui, teſte Ptolemæo Lucenſi, anno CCCCLXV. ſupplicationes primus inſtituit, quas Rogationes noſtri vocant, ob frequentes terræmotus, quibus ea regio infeſtabatur. Volaterranus. ¶ Mamercus item Pythagoræ filius creditur, inſigni humanitate, à quo Æmylia gens Romę appellationem traxit. Plutarch. *in Num.*

‖ Mamers, Mauors, Mars Oſcorum lingua. Cam. ‖

Mamercus, Oſcorum prænomen, a Marte deductum quem illi Mamertem appellarunt.

Mamers, lingua Oſcorum dictus eſt, qui a Romanis detractione vnius ſyllabæ Mars, & à Poëtis per epentheſim Mauors appellatus Ἄρης.

Mamertes, Corinthius filios fratris ſui Siſiponis libidine regnandi interfecit

perfecit maximo ſuo malo. Nam vbi Siſapo factum reſciuit, eum membratim diſcerpſit, vt eſt autor Ouid. *in Ibin.*

Mamertini, μαμερτῖνοι. Populi Campani, qui quum Meſſanam colonos miſiſſent, ipſi quoque Mamertini potius, quàm Meſſanenſes ſunt vocati: & vinum eorum, cuius ager ille feraciſſimus eſt, Mamertinum. Plin.*lib.*14.*cap.*6. Martial.*lib.*13.

Amphora Neſtoreo tibi Mamertina, ſenecta
Si detur, quodvis nomen habere poteſt.

Dicti à ciuitate Mamertia, quæ à Lacedæmoniis ſubuerſa fuit, quòd Meſſenii quinquaginta virgines Lacedæmonias violare tentaſſent, & non conſentientes, eas occidiſſent. Stephan. μαμερτῖνοι vocant.

Mamilia, æ, Telegoni filia, à quo Mamiliorum familia nomen traxit.

Māmillānā, fici genus eſt, a mamillarum ſimilitudine ita dictum: cuius meminit Plin.*lib.*15 *cap.*18.

MAMMA, æ, dicitur receptaculum lactis in fœmina, quo fœtum educat, quod & vber dicitur. { שד *ſchad.* μαστὸς, μαζὸς. GALL. *Mammelle, tette.* ITAL. *Poppa, mamma.* GERM. Die bruſt oder butten. HISP. *La teta.* ANGL. *A dug, teat, or pappe.* } Iuuen. Satyr. 1.

Et nuda teneat venabula mamma.

Ecquid videor tibi mammam adire? mox, Tun' meam vis mammam adire? Plaut. *Moſtell. ſc.*4.*a.*1. Vbi mamma mamicula opprimitur. Idem *Pſeud. ſc.*1.*a.*5. Mammas habent & capræ. Plin.*lib.*11.*cap.*40. Quibus ſolida vngula, nec ſupra geminos partus, hæc omnia binas habent mammas, nec alicubi quàm in fœminibus. ¶ Mammæ etiam porcarum dicuntur. Martialis *lib.*2.

Quicquid ponitur, hinc & inde verris.
Mammas ſuminis, imbricémque porci, &c.

Μάμμα quoque Græca dictio eſt, qua ſignificatur Auia, id eſt patris, ſeu matris mater. ¶ Hoc etiam nomine infantuli matrem, vel nutricem appellant, ſicut Patrem Tatam. Martial. *lib.* 1.

Mammas, atque Tatas habet Afra.
——— ſed ipſa tatarum
Dici & mammarum maxima mamma poteſt, quaſi abmatrix.

Dicitur ab Ammonio τὴν τεκοῦσαν, μαμμα, & μαμμάν. Plaut. *in Moſtell.* Nunc comeſſatum ibo ad Philolacheten, vbi nos hilari ingenio, & lepido accipiet. Ecquid tibi videor mammam Adire? Cato, qui cibum ac potionem Buas, & Pappas vocant, & patrem Tatam, & matrem Mammam. Mamma, in ſurculis arborum, parua illa extuberantia corticis, è qua proſiliunt & enaſcuntur rami. Plin.*lib.*6.*cap.*16. de illo inſerendi genere loquens, quam emplaſtrationem vocant. Ergo amputatis omnibus ramis, ne ſuccum auocent, nitidiſſima in parte, quâque præcipua cernatur hilaritas, exempta ſcutula (ita ne deſcendat vltra ferrum) cortici imprimitur ex alia cortex par cum ſui germinis mamma: ſic compage denſata, cicatrici vt locus non ſit, & ſtatim vnitas fiat, non humorem, non afflatum recipiens.

Mămillă, æ. Quamuis diminutiuum nomen ſit à mamma, quod geminata conſonante ſcribitur, vnico tamen m contentum eſt, primámque ſyllabam corripit, quæ in voce mamma, vnde deducitur, eſt producta. { μαστάριον. GALL. *Mammelle, petite tette.* ITAL. *Māmella.* GERM. Ein butlin. HISP. *Pequeña teta.* ANGL. *A little teat or pappe.* } Iuuenal. *Satyr.* 6.

Illa loqui recta facie, ſtrictiſque mamillis.

¶ Mamillæ penſiles in capris, Varro *lib.* 2. *de re ruſtic. cap.*3. Duas vt mamillas penſiles habeant, quòd hæ fœcundiores ſunt, &c. Vbi ſunt, quibus vos oculiſſitis, vitæ, tuana, mamillæ, &c. Plaut. Mamillæ ſiniſtræ admouere gladium, quà cor emicat Velleius.

‖ Mamillana ficus, a mammæ ſimilitudine. Plin.*lib.*15.18.

Mammo, lacto, θηλάζω, mammam præbeo. Ita poſteriores Græci μαμμίζειν, dicunt pro nutrio. ‖

Māmmūlă, æ, aliud diminutiuum nomen à Mamma. μαζίον. Celſus *lib.*7 *cap.* 26. Fœmina breuius vrinæ ſimiliter & rectius iter habet, quòd mammulæ ſimile inter vtras oras ſuper naturale poſitum, &c.

Mamillāre, is, Velum, ſiue faſcia, aut quoduis aliud amiculi genus, quo mulieres mammas tegere conſueuerunt. { στηθόδεσμος. GALL. *Vn gorgias ou gorgeret de quoy les femmes couuroyent les tettes.* ITAL. *Velo da coprire le mammelle.* GERM. Ein bruſttuch HISP. *Faxas para faxar las tetas.* ANGL. *A gorget, a kerchef where with women couer there pappes.* } De quo eſt diſtichon illud apud Martial.*lib.*14.

Taurino poteras pectus conſtringere tergo.
Nam pellis mammas non capit iſta tuas.

‖ Mamillaria, fici genus, a mamillarum ſimilitudine.

Mamillarium, forcipula. Lgr.b. ‖

Mamluchus, vox Arabica. Scalig. *lib.* 5. *Chronol. canon.* Mamluch Arabice eſt ἀργυρώνητος, mancipium ære emptum, item αἰχμάλωτος, qui bello captus in ſeruitutem reductus eſt. In genere autem talis apoſtata, qui a fide Chriſtiana deficit, *Mamluc* appellatur. A Chriſtianis emtos intellige, quos illi vendiderant, μαμ λουκος, non ...

Mămmĕātŭs, ta, tum, quod mammarum ſimilitudinem refert, μαστοειδὴς. Hinc regulæ mammatæ dictæ ſunt, quæ balneis adhibentur, & aquæductibus.

Mammĕātŭs, ta, tum, Mammoſus, μαζώδης. Plaut. Cuius amicam mammeatam vidimus.

Mămmōsŭs, ſa, ſum, quicquid magnis eſt mammis. { μαζώδης. GALL. *Qui a grandes mammelles.* ITAL. *Che ha gran mammelle.* GERM. Mit groſſen butten. HISP. *Tetudo que tiene grandes tetas.* ANGL. *That hath great pappes.* } Martial.*lib.*14.

Mammoſas metuo, tenera me trade puella.

Varro *lib.* 2. *cap.* 9. canes etiam mammoſas appellat. Et apud Plin. *lib.*15.*cap.*15. Pyra mammoſa. Apud eundem *lib.*12. *c* 34 Thus mammoſum dicitur, pro fœminino, ad differentiam maſculi thuris. ¶ Mammoſum panicum. Idem *lib.*18 *cap.*7.

Mammona ממון *mammon.* μαμμωνᾶ. } Vox eſt Syriaca, diuitiarum deum ſignificans, quem Græci πλοῦτον vocant, accipiturque pro ipſis diuitiis.

Mamphur, lignum rotundum, loro circumuolutum, quod circumagunt fabri in operibus tornandis. Feſtus.

Māmŭrĭūs, μαμούριος. Faber ærarius laudatiſſimus, qui tempore Numæ floruit, & Saliorum ancilia confecit, ad ſimilitudinem eius quod de cælo deciderat, de eo Plutarch. *in Num.* De hoc ſic ſcribit Feſtus, Mamurij Veturij nomen frequenter in cantibus Romani frequentabant: hac de cauſa, Numa Pompilio regnante, è cælo cecidiſſe fertur ancile, id eſt, ſcutum breue, quod ideò ſic appellatum eſt, quia ex vtroque latere erat reciſum, vt ſummum infimumque eius latus medio pateret: vnáque edita vox eſt, Omnium potentiſſimam fore ciuitatem, quandiu id in ea manſiſſet. Itaque facta ſunt eiuſdem generis plura, quibus id miſceretur, ne internoſci cæleſte poſſet. Probatum opus eſt Mamurij Veturij, qui præmij loco petiit, vt ſuum nomen Salij inter carmina canerent. Hæc ille Ouid. 3. *Faſtor.*

Inde ſacerdotes operi promiſſa vetuſto
Præmia perſoluunt Mamuriumque vocant.

Mamurra, Formiis natus, eques Romanus, & præfectus fabrorum C. Cæſaris in Gallia, qui primus Romæ in Cælio monte parietes domus ſuæ marmore incruſtauit, nullámque in ædibus columnam habuit, niſi è marmore: omnéſque ſolidas è Caryſtio, aut Lunenſi. Hic eſt ille Mamurra Catulli Veronenſis carminibus proſciſſus, qui domum eius dixit habere, quicquid habuiſſet Comata Gallia. Hæc Plin.*lib.*36.*cap.*6.

Mamzer. *Deut.* 23. 2. Non egredietur Mamzer, hoc eſt, de ſcorto natus, in Eccleſiam Domini, ſcilicet, vt publico aliquo munere fungatur.

‖ Mana, mater. Manita, parua mater. Gloſſ gr.b.

Manea, tributa. Cerda.

Manabile, quod manare poteſt. Lucr. ‖

Manæthus, μανέθως, Ægyptius fuit ex Dioſpoli vrbe ortus, qui de Phyſiologia, & de Aſtrologia iudiciaria carmen reliquit. ¶ Fuit & alter hoc nomine Mandeſius, ſacerdos apud Ægyptios. Vtriuſque meminit Suidas.

Manalis, *vide Mano.*

Manceps, pis, qui aliquid à populo emit, conducitve, quia ſublata manu ſignificat ſe autorem emptionis eſſe, conductor, redemptor, publicanus. { τελώνης. GALL. *Vn acheteur ou fermier des choſes publiques.* ITAL. *Chi compra ò piglia a ſitto del publico* GERM. Ein kauffer oder Entpfaͤcher/ein ſolcher der von einer oberkeit oder einer gemeind etwas vmb ein benampt gelt kaufft oder nur entpfaͤcht/als da ſine zöll/zehenden/ &c. HISP. *El que compra ò arrenda en almoneda* ANGL. *An byer of publish thinges* } Cic *pro Roſc. Amer.* Hominis ſtudioſiſſimi nobilitatis manceps fit Chryſogonus. Paul. *l qui fideiuſſor.* ff *locati.* Qui fideiuſſor extitit apud mancipem pro colono publicorum prædiorum hoc eſt, apud publicanum. Cicer. 3. *Verr.* Si opus pupillo redimeretur, ſi res abiret ab eo mancipe, quem ipſe appoſuiſſet, ſibi nullam prædam eſſe. Quo in loco Manceps pro redemptore ſartorum tectorum, dictus eſt. Manceps, qui in auctione aliquid emit. Mancipes ſunt publicanorum principes Romani homines, qui quæſtus cauſa ſi decumas redimunt, Decumani dicuntur: ſi portum aut paſcua publica, Portitores, aut Pecuarij: quorum ratio ſcriptura dicitur. Hi omnes exigenda à ſociis ſuo periculo exigunt, & Reipubl. repræſentant, prouidentes tamen in illa redemptione commodis ſuis Licèt autem ſi moderate fiat æſtimare in cellam Prætori frumentum mancipi, pro frumento pecunias ab aratoribus accipere non licet. Aſcon. *in Diuinat.* Sueton. *in Veſpaſ cap* 1. Non negarim iactatum à quibuſdam Petronij patrem è regione tranſpadana fuiſſe mancipem operarum, id eſt conductorem mercenariorum, & operariorum ſeruorum, vt opera eorum ad quæſtum vteretur. Plin *lib.*10. *cap.* 43. videtur Mancipem accepiſſe pro Magiſtro officinæ qui operis redemptis vtitur ad quæſtum: aut certe pro eo quem Græci Propolam vocant, qui minoris emit, vt carius vendat. Hinc (inquit Plin.) ſiue æmulatione incitatus manceps proximæ ſutrinæ, ſiue iracundia ſubita vt voluit videri, excrementis eius impoſita calceis macula exanimauit. In hac etiam ſignificatione hoc nomine vſus eſt idem Plin.*lib.*33. *cap.*4 Aut aliquis præualens manceps annonam flagellet. Hæc fere Bud. ¶ Quandoq; accipitur pro eo, qui dat aliquid mancipio. Plaut. Ego mancipem te nihil moror, nec lenonem alium quenquam. Antea autem dixerat, Egon' ab lenone mancupio aliquid accipiā, quibus ſui nihil eſt? Item manceps dicitur, qui emit mācipatione, quod in ſolenni emptione emptor manu rem capiebat. ¶ Metaphoricè hac dictione vſus eſt Plin. *Epiſt. lib.*2. Sequuntur auditores actoribus ſimiles, conducti, & redempti mancipes, conuenitur à conductis, & redemptus in media baſilica. Mancipes, inquit, id eſt, ij qui cauſidicos in cauſis agendis, conducta ad hoc corona vulgi plaudentis, laudandos redemerunt. ‖ ¶ Mancipi res, quæ in noſtro ſunt mancipio, & abalienari poſſunt ſolenni iure L. I. ‖

Mancinus, μαγκῖνος. Conſul fuit Romanus. quid quòd ignominioſam cum hoſtibus pacem erat pactus ad liberandos religione Romanos, hoſtibus fuit deditus.

Manciolæ, arum i Manus Gell. *c.*7. *lib* 19 Manciolis dixit pro manibus.

MANCIPIVM, pij, vel mancupium, Homo in bello captus, & ſeruituti addictus. { עבד *ſchabi* עבד *tebed* ἀνδράποδον. GALL. *Eſclaue & ſerf.* ITAL. *Mancipio, ſchiauo.* GERM. Ein leibeigner menſch/ als da ſind die man ertaufft im krieg ſabet/&c. HISP. *Sieruo ò ſierua eſclauo* ANGL. *A drudge, a ſlaue* } Varro, Mancipiū dicitur, quod manu capiatur Plaut. *Sticho,* Damna euenerunt maxima miſero mihi, ita me mancipia miſerum affecerunt malè. ¶ Neque tamen ſolùm de homine in bello capto dicitur, ſed de omnibus rebus quæ manu capiuntur, teſte Varr. Mancipiorum negociatores (id eſt, Mangones) Quintil. Bone vir lepidum mancipium. Plaut. *Capt ſc.* 2. *a.* 5. ¶ Aliquando pro dominio & poteſtate dicitur: Sic materfamilias dicitur eſſe in mancipio mariti. Gell. *cap.* 3. *lib.* 4. hoc eſt, in eius dominio, & poteſtate. ¶ Mancipio dare, eſt rem ſolenni illa venditione, de qua paulò poſt, alienare: transfertur tamen & ad alia, & ſignificat in poteſtatem & dominium tradere. Lucr. *lib.* 3.

Vitaque mancipio nulli datur, omnibus vſu.

Ibi Gifanius Dare mancipio rem aliquam dicebant olim, quod poſteriores dominum facere, proprium facere, Sic mancipio accipere, eſt eodem modo emere. Plaut. *in Curc ſc.* 2. *a.* 4. Memini, & mancipio tibi dabo c v. egóne a lenone quicquam mancipio accipiam, quibus ſui nihil eſt, niſi vna lingua? Idem *ibidem,* Quis tibi hanc dedit mancipio?

aut

not vnde emisti? Et *milit. ſc.* 1. *a.* 1. Me tibi habeto, & ego me illi mancipio dabo. Ex hoc loco facile intelligitur quid ſit mancipio dare & accipere, inquit Pallas. Lucret. *lib.* 3.

Vitaque mancipio nulli datur,

id eſt, nulli ita datur, vt propriam ac perpetuam habeat. Nihil dat fortuna mancipio. Senec. *Ep.* 1. 3. Mancipio non dedit natura eum, ſed commodauit. Idem *cap.* 1. *de con ol. ad Polyb.* Item Mancipiorum negligeat domina fortuna. ¶ Sui mancipii eſſe eſt nullius dominio ſubiectum eſſe. Brutus *ad Ciceronem,* Quæ tenda eſt, arma parasti, quibus dominatum prohiberetur Antonius. An ſcilicet vt illo prohibito rogatemus alterum, qui ſe in eius locum reponi pateretur, an vt eſſet ciuitas, & mancipii Reſpublica? Quo loco Sui mancipii Rempublicam dixit Brutus, quæ nullius dominio ſubiecta eſſet antequam Augustus imperium occupaſſet. ¶ Item res mancipi, vel vt antiqui loquebantur, res mancipii dicebantur, quæ in noſtro ſunt mancipio, hoc eſt, quæ noſtro dominio, iure, aut poteſtati ſunt ſubiectæ, quæque modis iure Ciuili ſtatutis, vt mancipatione, in iure ceſſione, &c. alienari & abſtrahi poſſunt, quales ſunt prædia in Italico ſolo, tam ruſtica, quàm vrbana, eorumque iura, item ſerui, & quadrupedes quæ dorſo collóve domantur, veluti boues, muli, equi, aſini. Cæteræ res nec mancipi ſunt, quoniam modis iure Ciuili inſtitutis alienari non poſſunt. Hæc ferè Vlp. *Instit. cap* 19. ¶ Emptio mancipi, dicebatur ſolenne quoddam genus emptionis, quod fiebat inter ſolos ciues Ro. præſentibus non minus quinque teſtibus puberibus Romanis, & eo qui libram tenebat, Libripens que vocabatur, quibus præſentibus, is qui mancipium accepit, æs tenens ita dicit, Hunc ego hominem ex iure Quiritium meum eſſe aio, iſque mihi emptus eſt hoc ære, æneaque libra. Deinde ære percutit libram, idque æs dat ei, a quo mancipium accipit, quaſi pretii loco. ¶ Sunt itaque emptio mancipi, & mancipatio, quaſi relata & [illegible]. Nam reſpectu venditoris contractus hic dicitur Mancipatio: contra reſpectu emptoris, dicitur Emptio mancipi. De his latiùs diximus in dictione Libripens. Quod autem attinet ad Grammaticæ rationem, in hiſce locutionibus, Res mancipi, vel mancupi, Res nec mancipi, Emptio mancipi, & ſimilibus, Mancipi genitiuus eſt a Mancipium, abiecta vltima vocali per apocopen: quanquam non deſunt qui aut nomen indeclinabile putent, aut datiuum eſſe à Manceps: qui certè falluntur, vt alibi latiùs docuimus. Huiuſmodi emptionis meminit Plin. *lib* 33. *cap.* 3. Qua conſuetudine (inquit) in iis emptionibus, quæ mancipi ſunt, etiam nunc libra interponitur.

Māncipo, pas, à nomine Mancipium fieri videtur: idémque eſt quod in mancipium, hoc eſt, in dominium alterius trado, vendo, obligo, vel quouis modo alieno. { שכר *ſcirabab* מכר *machar.* [illegible] GALL. *Se deſſaiſir & ſaiſir vn autre de quelque poſſeſſion & droit.* ITAL. *Mancipare, alienare.* GERM. Zu einem aigentumb gäben an frömbde hend gäben HISP. *Agenar, vender.* ANGL. *To giue poſſeſſion and right of any thing to an other.* } Plaut. *in Curc.* Alienos mancipatis, alienos manumittitis, alienis imperatis: Nec vobis auctor vllus eſt, nec voſmet eſtis vlli Cicer. *Philip.* 2. Tum iſte venditum atque mancipatum tribunatum conſiliis noſtris oppoſuit. Mancipatum emphaticôs dixit, quod plus eſt quàm venditum. Compoſitum eſt Emancipo, de quo ſuo loco.

Mancipatus, quoque partic. Addictus in dominium alterius traditus { [illegible] *ſcirabut* נשכרה *niſchbàh* נמכר *nimchár.* [illegible] GALL. *Mis en vendu entre les mains de ſon ſeigneur.* ITAL. *Venduto, obligato, mancipato, dato à vendere in ſeruitù.* GERM. Verpflicht/ vnderworffen verbunden. HISP. *Vendido, apropriado.* ANGL. *Solled or giuen ouer to the, the power of an other.* } Cicer. *in Cato. Maior.* Ita enim ſenectus honeſta eſt, ſi ſe ipſa defendit, ſi ius ſuum retinet, ſi nemini mancipata eſt, &c.

Mancipatus, huius mancipatus, [illegible]. In mancipatum venire Plin. *lib.* 9. *cap.* 35 de vnione loquens, Et hoc tamen æternæ pene poſſeſſionis eſt ſequitur hæredem in mancipatum, venit vt prædium aliquod, id eſt, ſolennitates eæ adhibeantur, quæ ſolent in iis rebus, quæ ſunt mancipi Budæus.

Mancipatio. Eſt genus venditionis inter ſolos ciues Ro. vſitatum fieri ſolitum, ſolenni quodam ritu, de quo ſuprà in dictione *Mancipium.* { [illegible] *ſchebyráh* [illegible] *ſche'de* מכר *mimchar.* [illegible] GALL. *Saiſie apres auoir acheté* ITAL. *Vendita.* GERM. Verkauffung oder vbergäbung zu eigenthumb. HISP. *Aquella obra de comprar o apropriar.* ANGL. *Selling before witneſſe vpon warrantize, ſelling of [illegible].* } Mancipatio (inquit Boet. 3. *Com. in Topic. Cic.*) eſt imaginaria quædam venditio. Ea res ſic agitur adhibitis nô minus quam quinque teſtibus ciuibus Romanis puberibus, & eo qui Libripens dicitur, is qui mancipium accipit, æs tenens ita dicit, Hunc ego hominem ex iure Quiritium meum eſſe aio, iſque mihi emptus eſt hoc ære, æneáque libra. Deinde ære percutit libram, idque æs dat ei, a quo mancipium accepit quaſi pretii loco.

Mancus propriè dicitur, qui altera manu caret, mutilatus, imperfectus [illegible]. GALL. *Manchot, mutilé.* ITAL. *Che ha vna mano ſola, debole.* GERM. Der nur ein hand hatt preſthafft, vnvollkommen. HISP. *Manco de manos.* ANGL. *Lame vnperfyte.* } Quanquam & pro debili accipiatur & pro infirmo, cuius ſcilicet membrum aliquod naturales ſuas actiones probè obire non poteſt. Cicer. *pro Rabir.* Quintus Scæuola confectus ſenectute, perpeditus morbo, mancus, & membris omnibus captus & debilis. Ouid. *lib.* 3. *Faſt.*

Et licet antiquo manibus collatus Epeo
Sit peior irata Pallade mancus erit.

¶ Transfertur & ad res inanimatas. Cic. 3. *de finib.* Qui mancam fore putauerunt ſine aliqua acceſſione virtutem.

Mandane, es, [illegible]. Aſtyagis Medorum regis filia fuit, quæ patri per quietem viſa eſt tantum vrinæ reddere, vt totam Aſiam inundaret. Quare quum ex Magis didiciſſet fore vt qui ex filia ſua naſceretur, Aſiæ imperium obtineret, Medorum nemini eam tradere voluit vxorem ſed Cambyſem quendam, mediocris dignitatis hominem ſibi generum delegit: ex quo quum illa grauida eſſet effecta, rurſus Aſtyages ſomniauit, è filiæ vtero vitem egredi, quæ totam Aſiam obumbraret Quo ſomnio exterritus filiam grauidam ad ſe acceſſit, filiumque ex

ea natum cuidam ex intimis familiaribus, Harpago nomine, tradit necandum. Qui quum per ſe ipſe tam triſte miniſterium nollet exequi, Mitridati regio paſtori negotium illud commiſit. Huic vxor erat nomine Spaco, quæ ſub idem ferè tempus mortuum enixa erat partum. Quare quum regium puerum intueretur forma inſigni præditum eum pro ſuo educauit: qui poſtea ab auo agnitus, & in Perſidem ad matrem remiſſus, vbi primum adoleuit, Harpagi inſtinctu Aſtyagi bellum intulit, eúmque in prælio captum quo ad vixit, penes ſe habuit. Vide Herodot. *lib.* 1.

Mandanes, [illegible], Gymnoſophiſta fuit inſignis apud Indos, quem quum Alexander per internuntios ad Iouis filij epulum vocari iuſſiſſet, & parenti ampliſſima præmia, detrectanti verò grauiſſimum proponeret cruciatum, conſtantiſſimè ferunt reſpondiſſe nec illum Iouis filium eſſe, nec magnæ parti terrarum imperare, neceſſe ſinus doni permoueri, cui nulla eſſet ſatietas, nec minas pertimeſcere, quod viuenti India abundè multa eſſet ſuppeditatura. mortem verò tantùm abeſſe vt formidaret, vt multis etiam votis eam expeteret, quæ ſe ſe marcida ſenio carne liberatum, in puriorem melioremque vitam vindicaret. Vide Strab. *lib.* 15.

Mandaræ, [illegible] Oxytonum, pars Cyri Macedoniæ Incolæ [illegible], paroxytonum. Steph.

Mandanicæ. vide *Mandreni, & Madian.*

Māndātarĭŭs, Mandatum, vide *Mando.*

Mandibula, læ, in qua dentes ſunt ſiti, quæ & Maxilla dicitur. { לחי *léchi.* [illegible] GALL. *Maſchoire.* ITAL. *Maſcella.* GERM. Ein kinbacken HISP. *La quixada, aſſientos de los dientes* ANGL. *The iawbone, or chekebled.* } Sunt autem duæ mandibulæ, ſuperior ſcilicet, & inferior, à mandendo.

‖ Mandibularij, manducatorij, manſorij muſculi è corporibus orientes. L. M.‖

Mandiburgus, quod & Mamburgus, curator, aduocatus: Mamburgium, curatio. Vox eſt feudiſtarum; vetus Germanica. Vide Mamburgus.

Māndo, das, Committo. { הפקיד *hiphkid.* [illegible] GALL. *Mander bailler charge ou commiſſion.* ITAL. *Commettere, imporre.* GERM. Befelhen/ vbergeben. HISP. *Mandar.* ANGL. *To giue in charge or commandement.* } vt quum quid memoriæ mandatur, committitúrve, vt memoriter teneatur. Liu. 3. *Heren.* Quoniam ſuperrimè dictum facile memoriæ mandatur, vtile eſt, quum dicere deſinamus recentem aliquam relinquere in animis auditorum, firmam argumentationem Gell. Memoriæ mandatum, Platonem philoſophum tenui admodum pecunia familiari fuiſſe. Cic. *pro Sext.* Hæc fama celebrantur, monumentis annalium mandantur, poſteritati propagantur. Nam mandare monumentis, aut annalium, aut literarum, eſt ſcribere, & poſteritati relinquere. Aliquando vtrunque coniungimus, Mandare aliquid memoriæ & literis. Idem 2. *Philipp.* Quid huic facias, qui hoc literis, memoriæque mandauit. Lactant. *lib.* 6. O ingenia hominibus indigna, quæ has ineptias protulerunt, miſeros atque miſerabiles, qui ſtultitiam ſuam literis, memoriæque mandauerunt. Eſt etiam Mandare memoriæ, in memoria figere & ediſcere: quod etiam dicitur animo mandare. Cic. *de Amic.* Cuius diſputationis ſententias memoriæ mandaui. ¶ Mandare terræ ſemina idem eſt quod ſeminare. Colum. *lib.* 3. Semina quam recentiſſima terræ mandare conuenit. Interdum Mandare ponitur pro committere, iniungere. { צוה *tſiuvah* [illegible] } Plaut. *in Curc.* Mandatum eſt mihi, vt has tabellas ad eum ferrem. Terent. *in Adelph.* Huic mandes, ſi quid rectè curatum velis. Sic Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Eidem homini ſi quid rectè curatum velis mandes. Mandaui vt illi daret operam. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Quod feciſti? L. Quod mandaſti, feci, tui honoris gratia. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 4. Mando quaſi manui, vel in manum do, quo ſenſu etiam ponitur, pro tradere. Terent. *Andr.* Bona noſtra hæc tibi committo, & tuæ mando fidei. Hanc mihi in manum dedit. Plaut. *Men ſc.* 2. *a.* 5. Ludibrio habeor. Vnde? Ab eo cui me mandauiſti viro. Item, Mandare domeſticis vltionem. Sueton. *in Calig. c.* 5. Et mandare alicui excuſationem, *Donner charge de s'excuſer.* Idem *in Othon. c.* 6. Alij teſtem ſimulaſſe aiunt, eámque excuſationem proximis mandaſſe, ſi quæreretur. Mandare ſuis aliqua moriendo, Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 1. *Triſt.* Hoccine mandauit tibi cum peregre iit ſenex Plaut. *Myl. ſc.* 1. *a.* 1. Mandatum eſt mihi, vt has tabellas ferrem, i. imperatum. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Satin' habes ſi mandata quæ ſunt facta refero? Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Et à manu danda mandaſſe conſtat, quod in dandis accipiendiſque mandatis manus ſibi inuicem dare mos erat. ¶ Mandare in vltimas terras, eſt mittere, ablegare, amandare. ¶ Mandare animis, & mentibus, eſt memoriæ committere, & memoria tenere Cic. *in Catil.* Attendite quæſo, diligenter quæ dicam, & ea penitus animis veſtris mentibuſque mandate. ¶ Mandare fidei alicuius, eſt committere eius fidei. ¶ Mandare ſe fugæ, eſt fuga ſalutem ſibi quærere. Similiter mandare vitam fugæ, eſt fugiendo vitam ſeruare, & tueri. ¶ Mandare literis, eſt ſcribere. ¶ Mandare aliquem humo, eſt humare, ſepelire. ¶ Mandare tumulo, idem. ¶ Mandare vinculis, eſt vinculis addicendum cenſere. Cic. *in Catil in Senatu.* Cæſar non dubitat P. Lentulum æternis tenebris vinculiſque mandare. ¶ Mandare verſibus. Eſt carmine aliquid conſcribere apud eundem *pro Archia.* ¶ Item mitto, vel ſcribo,

Carmina quæ mando qualiacunque legat.

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 2. *Triſt.* ¶ Mandare honores alicui eſt honores tribuere ¶ Mandare magiſtratum, eſt decernere. Cic. *pro Planc.* Populus in mandandis magiſtratibus non iniuſtè eſt dignitatis iudex. Cæſar 5. *de bell. ciu.* Mandauerat his magiſtratus. ¶ Mandare curam, vel curas aliis, eſt eas aliis relinquere, ſiue committere. Mandare infra mortuos, pro mittere & ablegare dixit Cic. *pro Quint.* Is non modo ex numero viuorum exturbatur, ſed, ſi fieri poteſt, infra etiam mortuos mandatur. ¶ Mandare vetuſtati, eſt poſteritati relinquere. ¶ Compoſita huius verbi ſunt, Amando, Admando, Commendo, Demando, Emando, & Remando, de quibus ſuis locis.

Māndātor, verbale, qui alteri mandatum aliquod iniungit. { מצוה *metſavveh.* [illegible] GALL. *Qui donne charge ou commiſſion de faire quelque choſe.* ITAL. *Chi commette ad alcuno vna impreſa.* GERM. Ein befelcher/ heiſſer. HISP. *Mandador, el que manda.* ANGL.

A commander.} ¶ Mandatores item Budæus ait impulſores eſſe delatorum, interque delatores numerari. Suet. *in Tib.* inter aduerſa temporum & delatores mandatoréſque erant. Qui locus intelligendus eſt de mandatore cauſæ, hoc eſt, eo qui mandat alicui, & inſtruit eum ad accuſationem, dando probationes, allegando accuſationes, cuius fit mentio *in l. 2. §. Imperator. & l. 22. §. fin & l. 2. & 24. de iure fiſci, D.*

Mandatarius, cui dantur mandata peragenda. ὁ ἐντεταλμένος.

Mandatum, & participium, & nomen eſſe poteſt. Participium, vt mandatum eſt mihi ἐντέταλταί μοι, apud Plautum. מצוה *metſuvah.* Cic. *pro Roſc. Amer.* In priuatis rebus, ſi quis rem mandatam non modò malitioſius geſſiſſet &c. ¶ Nomen, vt apud Quintilianum, Mandata tamen tua ſili perago. ¶ Et eſt propriè Mandatū, Datum negotium ſine mercede exequendum. { מצוה *mitſvah.* ἐντολὴ ἐπιταγή. GALL. *Mandement, commiſſion, charge.* ITAL. *Ordine carico, commendamento.* GERM. Ein befelch geben. HISP. *El mandado.* ANGL. *Commiſſion, charge, à commaundement.*} Saluſt. C. Manlius ex ſuo numero legatos ad Martiū regem mittit, cum mandatis huiuſmodi. Eleganter dicimus, Venire cum mandatis. Mandata, & legatos mittere. Mandata accipere ad aliquem. Habere mandata ab aliquo. Facere mandata. Mandata dirigere, perſequi, conficere. Mandata addere, Exhaurire mandata, id eſt, exequi & abſoluere. Dare mandata de aliquibus. Dare mandata alicui ad aliquem. Item mandata reddere. Suet. *in Tib. c. 16.* Perferre. Plaut. Quintilian. Quorum exempla ex Cicerone, & aliis multa ſuppeditantur. Hoc mihi etiam in mandatis dedit, Plaut. *prolog. Amph.*

Nec mandata dabo (moriens)

Ouid. *Eleg. 1. lib. 3. Triſt.* Mandata peragere.

Vt peragas mandata liber.

idem *Eleg. 1. lib. 1. Triſt.* Veluti mandata perferet. Quintilian. Dicam ei mandata eſſe facta. Plaut. *Aſin. ſc. 2. a. 5.* Qui tua quæ tu iuſſeris mandata perferat. Idem *Capt. ſc. 2 a. 2.*

Mandatus, us, Quarta declinatione apud Iuriſconſultos legitur. Caius, ſi mandatu meo Titio credideris. Iulianus, Mandatu creditorum

MANDO, is, i, ſum, Perottus a manu & dando mandere dici exiſtimat, quòd manu cibus admouetur, quemadmodum & a manu ducenda dicimus manducare. Sed malunt alij, à manu edere, vt ſit mandere de manu edere. Cibum dentibus conficio. { אכל *acchál.* μασάομαι. GALL. *Maſcher, manger.* ITAL. *Maſticare.* GERM. Kewen. HISP. *Maſcar ò comer.* ANGL. *To eat, to chew.*} Cic. 1. *de natura deorum,* Alia ſugunt, alia carpunt, alia vorant, alia mandunt. Serenus, Purgatur cerebrum manſa radice pyrethri. Diomedes *lib. 1.* ¶ Accipitur etiam pro rodere, vel mordere. Virg. 4. *Æneid.*

Stat ſonipes ac fræna ferox ſpumantia mandit.

Huius compoſitum eſt Remando, ἀναμασάομαι, quod eſt rurſus mando, rumino Plin. *lib. 10.* Pontica quoque mures ſimili modo remandunt.

Manſito, frequentatiuum. Plaut. *in Amph. ſc. 3. a. 4.* Mutatos Atticos in Arcadia homines & ſæuas belluas manſitaſſe. τὸ *manſitaſſe,* hic apud Plaut. ſignificat manſiſſe & formatur à ſupino verbi maneo, es: de quo infrà poſt *Manſio.*

Mando, onis, Edax, qui aſſiduè manſit. { זולל *zolél* φάγος. GALL. *Vn grand maſcheur ou mangeur.* ITAL. *Mangione* GERM. Ein fraſs HISP. *Gran comedor, que mucho come.* ANGL. *A great eater or chewer.*} Lucil. apud Nonium, Atque omnes mandonum gulæ.

MANDUCO, as Mando. { אכל *achál.* μασάομαι. GALL. *Manger ou maſcher.* ITAL. *Mangiare, maſticare.* GERM. Eſſen/käwen zerbeiſſen. HISP. *Comer ò maſcar.* ANGL. *To eat or chew meate.*} Suet. *in Aug.* Qui in balneo demum poſt horam primam noctis duas buccas manducaui prius quàm vngi inciperem. Quid ſit propriè, docet Diomedes *lib. 1.*

Manducor, aris, { נאכל *neec. kál.*} Deponens apud antiquos. Lucilius *lib. 14.* (vt citat Nonius.)

——*illud qui faciat, quod manducamur in ore.*

¶ Eius compoſitum eſt commanducor, Plin. *lib. 20.* Huius cucurbitæ commanducatæ ſuccus ſtomacho admodum prodeſt, Plaut. *Mil. ſc. 6. a. 2.* Occiſam ſuem plus ſapere cum manducatur.

Manſus, participium, Dentibus confectus & tritus. { μασηθείς. GALL. *Maſché* ITAL. *Maſticato.* GERM. Gekewet. HISP. *Maſcado.* ANGL. *Chewed.*} Quint. *lib. 10. c. 1.* Cibos manſos ac propè liquefactos demittimus. Cic. 2. *de Orat.* Atque omnia minima manſa (vt aiunt) nutrices infantibus pueris in os inſerant.

Manducus, a mandendo, Edacem ſignificat, inquit Feſtus. πολυφάγος.

Manducatus, cibus, & Commanducatus, non tam ſignificat comeſtum quàm manſum, & dentibus comminutum, maſticatumque, qui deinde pro medicamento imponi ſolet. Διαμασηθεὶς & διαμασηθέν.

Manduco, onis, Edacem ſignificat, teſte Nonio. { זולל *zolél.* ἀδηφάγος. GALL. *Vn grand maſcheur ou mangeur, goulu.* ITAL. *Mangione, gran mangiatore.* GERM. Ein fraſs oder freſſiger. HISP. *Comilon que mucho come.* ANGL. *A great eater or chewer*} Hæc enim omnia ferè idem denotant: Madones, Manducones, Manduci, Manſatt, Comedones, Comedi, Edones, Edaces, Epulones, Lurcones, Gargulones, Heluones, Patinarij, Gulones, Phagones, Liguritores, Nepotes, Catillones.

Manducus, i, Manduco, onis, teſte Nonio. Plaut. *in Rud.* Quid ſi aliquò ad ludos me pro manduco locem? Manduci effigies in pompa antiquorum inter cæteras ridiculas, & formidoloſas imagines ire ſolebat. Erant enim larvato capite humano maxillas vaſtæ magnitudine, vaſtiſque armatas dentibus habentes, qui oris hiatu, dentiumque crepitu ſeſe in vtranque partem vix dum flecterent, ridente turbam terrebant in figuris. Quædam exemplaria hoc in loco apud Plautum habent *Manduca.* Feſtus legit *Manduce* a nominatiuo Manduces, vel mandax. Iuuenalis ad hunc morem reſpicit,

——*tandémque redit ad pulpita notum*
Exodium, quum perſonæ pallentis hiatum,
In gremio matris formidat ruſticus infans.

Varro *lib. 6. de L. L.* Manducum obſonium quoddam eſſe ait, cuius tamen nomen, vt ille non profert ſic quoque non extare arbitror.

Mandonius, Dux Hiſpanus, partes Romanorum cum Scipione Africano in Hiſpania iunxit, deinde Scipione ægrotante, ſeditionem agitare in Romanóſque inſurgere cœpit: quem quum Scipio morbo liberatus comprehendiſſet, veteris officij memor, tantùm caſtigatum verbis dimiſit. Liu. *lib. 28.*

Mandra, æ, { אורוה *vrauáh.* μάνδρα. GALL. *Eſtable à bœufs, cheuaux, ou autres beſtes.* ITAL. *Mandra.* GERM. Ein vichſtelle/vichſtall. HISP. *El cobre o rebanno de beſtias.* ANGL. *An houell or couering, a ſtable.*} Spelunca, cubile, & receptaculum ouium, boum, aliorumque huiuſmodi. ¶ Item agmen ipſum veterinorum, aut aliorum brutorum animantium. Iuuenal. *Satyr. 3.*

——*& ſtantis conuitia mandræ*
Eripiunt ſomnum Druſo.

Probus ſcribit Mandram eſſe vici oſtium, vel flexum, vel arctum, aut breue, & vile ædificium, quod anguſtat latitudinem vici, vel ingens vehiculum, quo trabes portantur: quod Græce Mandron dicitur, Martial. *lib. 5.*

Vixque datur longas mulorum vincere mandras,
Quaque trahi multo marmora fune vides!

Mandragora, æ, { דודאים *dudháim.* μανδραγόρας. GALL. *Mandragore.* ITAL. *Mandragora.* GERM. Alraun. HISP. *Mandragola.* ANGL. *A mandragger hearbe.*} Herbæ ſoporiferæ genus eſt, quod alio nomine appellatur Circeium. Eius duæ ſunt ſpecies, quas & ſexu diſtinguunt Nam candidam, marem putant: nigram fœminam. Ferunt mala auellanarum nucum magnitudine. Mandragoram foſſuri ab aduerſante vento cauent, & Occaſum ſpectant. Vis eius in poculo ſomnifera eſt, ac etiam olfactu. Colum. *lib. 10.* Mandragoræ pariat flores. De hac herba vide Plin. *lib. 25. c. 13*

‖ Mandiatur, cauillatur. Iſid. gl. ‖

Mandreni, & Mandianitæ, μανδρηνοὶ & μανδιανῖται, Populi Arabiæ. Vtuntur autem Arabes duobus his typis gentilium. Stephan.

Mandro, fuit nauicularius quiſpiam, qui aſpirante fortuna, tandem factus eſt Imperator: vnde etiam factus adagio locus in eos qui præter meritum ad opes euecti, priſtinæ conditionis non meminerunt.

Mandropolis, μανδρόπολις. Oppidum eſt Phrygiæ à quo Gentile Mandropolites μανδροπολίτης, Steph.

‖ Mandualis, cancellus, qui deſuper tumulum ſtat. Cod. legum antiq.

Mandulus, cenſus clauſuræ horti. Pap. ‖

Mandurium μανδύριον, Oppidum Iapygiæ, hoc eſt, Apuliæ: à quo fit gentile Mandurinus. Steph.

‖ Mandya, veſtis militaris genus. Poll. ‖

Mane, { בבקר *bóker* πρωΐ, ἕωθεν. GALL. *Le matin, au matin* ITAL. *La matina* GERM. Morgenfrü. HISP. *La mañana* ANGL. *The morning, early.*} Diei principium, quum dies clarus eſt ab omine boni nominis. Manum enim veteres bonum dicebant, vt ait Seruius Teſte autem Nonio, Manum veteres clarum dixère. Macrob. *lib. 1. Saturnaliorum,* putat ¶ Mane dictum eſſe à Manibus, quòd exordium lucis ab inferioribus partibus emergat. Varro à manando deriuat, quòd cum Sole manet dies ab Oriente Hinc Manij & Lucij, qui nati ſunt manè & luce. ¶ Iunctum inuenitur ſæpè adiectiuis, migrátque in nomen ſubſtantiuum. Martial. *lib. 1.*

Sed manè totum dormies,

Perſius *Satyr. 3.*

——*Iam clarum manè feneſtras intrat.*

¶ Iunguntur quoque ei aduerbia. Cic. 3. *ad Atticum,* Bene manè hæc ſcripſi ¶ Inuenitur iunctum genitiuo: vt, Manè diei Hirt. *de bell. Afric.* Præſertim quum milites à mane diei ieiuni ſteuiſſent defatigati. Manè & mani veteres dixerunt, quemadmodum Here & heri, propter cognationem literarum E & I, autore Donato. Seruius mani ablatiui eſſe dicit a mane, adducens Plauti exemplum, A mani vſque ad veſperam. Idem, à mane *In Amphitr.* pugnata pugna à mane vſque ad veſperum Etiamſi datur de te ſupplicium a mane vſque ad veſperam. Idem *Mil. ſc. 6. a. 2.* Auctio fiet manè diei ſeptimi. Idem *Men. ſc. vlt. a. 5.*

MANEO, es, manſi, ſum, Commoror, in aliquo loco me contineo. { עמד *hamadh* חנה *chanáh* שכן *ſcachán* ישב *iaſcháb* μένω. GALL. *Demeurer & s'arreſter, ne bouger.* ITAL. *Reſtare remanere* GERM. Bleiben ſich an einem ort halten, HISP. *Quedar.* ANGL. *To tarie, to abyde.*} Cic. *lib. 3. Offic.* Cyrillum quendam ſuadentem vt in vrbe maneret. Virg. 10. *Æneid.*

——*Manet imperterritus ille,*
Hoſtem magnanimum opperiens.

Quandoque expectare ἀναμένειν, περιμένειν Plaut. Ego hic te manebo. Quandoque futurum eſſe inſtare imminere. ἐπιμένει. Cic. 2. *Phillip.* Curis te fatum ſicut Curionem, manet. hoc eſt, cuius fatum tibi imminet, ſicut Curioni. Quandoque inhærere, fixum eſſe. Virg. 1. *Æneid.*

——*manet alta mente repoſtum*
Iudicium Paridis.

¶ Quandoque durare, perſiſtere, perſtare, Terent. *in Hecyr.* Manere affinitatem hanc inter nos volo ſi vllo modo poſſit, quod ſpero fore. ¶ Manere promiſſis idem quod ſtare promiſſis Virg. 2. *Æneid.*

Tu modò promiſſis maneas, ſeruataque ſerues
Troia fidem.

¶ Mane, gaudentis aliquando particula, non opperiri iubentis, inquit Donatus. Terent. *in Adelph.* Si quidnam foris crepuit? mane, ipſe exit foras Mane, mane, ecca exit. Plaut. *Men. ſc. 2. a. 1.* Hinc intro abeam. Mane, reuocantis *Ibid. ſc. 2. a. 2.* Mane ſuffundam aquulam. Necdum egredere, idem *Curc. ſc. 1 a. 1.* Nunc te nox, quæ me manſiſti, mitto. Idem *Amph.* Quid faciam, maneam, an abeam? Idem *Curc. ſc. 4. a. 4.* Quin tu me manes? A. Mox ſi voles manebo. (ambiguè de mortuo qui abire non poterit.) Idem *Aſin. ſc. 3. a. 3.* Etiam paraſitum manes? (i. expectas. Idem *Men. ſc. 4. a. 2.* lecti ſedendo dolent manendo medicum. *Ibid ſc. 3. a. 2.*] ¶ Huius compoſita ſunt, Commaneo, emaneo, enimeo, immaneo, obmaneo, permaneo, præmaneo, promaneo, de quibus ſuis locis Manetur, Impetſonale. Cic. *Attic. lib. 8.* Id ſi eſt, in Italia fortaſſe manebitur.

‖ Manetes, conditio, ſors, ratio. ‖

Manſurus, Particip. vt, Vrbs manſura. Virg. 3. *Æneid.*

Manſio, onis, à Maneo. { מעמד מקום *maſamádh* *bemádh* מושב *moſcháb*. GERM. Ein bleibung, wohnung. ANGL. *A taryeng, abydyng.* } Actus ipſe manendi, aut quieſcendi in alio loco: cui contrarium eſt Deceſſio. Cic. *ad Sulpit. lib.* 4. Is mecum ſæpe de tua manſione, aut deceſſione communicat. ¶ Ponitur etiam pro ſtationibus in quas ſe milites expeditionis tempore quieſcendi cauſa recipiebant, quæ annonis & pabulis ex viciniorum collatione inſtruebantur. Sueton. *in Tit. Veſpaſian. c.* 10. Deinde ad primam ſtatim manſionem febrim nactus, quum inde lectica transferretur, &c. ¶ Ponitur quandoque pro itinere vnius diei. { מסע *maſſa'*. } Plin. *lib.* 12. *cap.* 14. Manſionibus octo ſtat regio thurifera à monte excelſo. Idem *lib.* 6. *c.* 23. A Copto camelis itur aquationum ratione manſionibus diſpoſitis.

‖ Manſionarius, a, um, manens vel ad manendum pertinens. Vetus Vocab.

Manſionatici, hoſpitum ſuſceptiones, ſeu ſuſceptores. Cod. legum antiq.

Manſionaticum, hoſpitij, ſeu manſionis expenſa. vnde Manſionaticus. L. I. ‖

Mānſito, as, Maneo frequentiùs & crebriùs. *Διατρίβω πολλάκις* GALL. *Demeurer ſouuēt.* ITAL. *Molto & ſpeſſo dimorare.* GERM. Offt vnd dick bleiben oder wohnen. HISP. *Quedar muchas vezes.* ANGL. *To tary or abyde often.* } Tacit. *lib.* 13. Quippe manſitaſſe vna convincebatur. Idem *lib.* 14. Quum vetere ex more familiam omnem, quæ ſub eodem tecto manſitauerat, ad ſupplicium agi oporteret. Plaut. *Amphitr. ſc.* 3. *a.* 4. ſtatim in principio: Olim eſt auditum, mutatos Atticos in Arcadia homines, & ſæuas belluas manſitaſſe, nec vnquam denuò parentibus cognitos. Manſito, à Mando, mandis. Vide *Mando, is.*

Manes, ium, Seruius putat per antiphraſim dictos ab antiquo nomine adiuncto, manus, mana, manum, quod pro bono veteres in vſu habebant, tanquam qui minime bono eſſe hominibus crederentur. { מתים *methim.* δαίμονες. GALL. *Les eſprits & ames des treſpaſſez.* ITAL. *Anime infernali.* GERM. Die Geiſter der abgeſtorbnen/ oder die geiſter ſo bey der abgeſtorbnen gräber ſtehn. HISP. *Animas de muertos.* ANGL. *The ſpirites and ghoſtes of the dead.* } Putabant enim veteres Manes eſſe deos inferos, eóſque inter numina læua numerabant: placabántque eos ſacrificiis, ne nocerent. Alij putant hoc nomine appellatas fuiſſe animas ſeparatas à corpore: vnde videmus vetuſta ſepulchrorum monumenta Diis manibus eſſe inſcripta. In qua etiam ſententia videtur fuiſſe Apuleius *de dæmonio Socratis.* Manes (inquit) animæ dicuntur melioris meriti, quæ in corpore noſtro genij dicuntur, corpori renuntiantes. Lemures, quum domos incurſionibus infeſtarent Laruæ appellabantur: contra ſi æqui & fauentes eſſent, Lares familiares. Sunt etiam qui putent Manes eoſdem eſſe quos vetuſtas Genios appellauit, duóſque Manes corporibus ab ipſa ſtatim conceptione aſſignatos fuiſſe, qui ne mortua quidem corpora deſerant: conſumptíſque etiam corporibus, ſepulchra inhabitent. Quare qui ſepulchra demoliebantur, Deos manes violare putabantur. Cic. 2. *de legibus,* Deorum manium iura ſancta ſunto. Plaut. *Amphitr.* Quem ſi comperero, Teleboïs ſacrificabo manibus. Atque eandem ob cauſam Manes pro oſſibus ipſis, & ſepulchris ponuntur. Ouid. *Eleg.* 11. *lib.* 3. *Triſt.*

Parce precor, manes ſollicitare meos.

Ibidem, ſimulachra, cineres, oſſa, buſta. In quo ſignificatu etiam Liu. *lib.* 1. *bell. Maced.* Quintil. Iuro per illos manes (filij) numina doloris mei. Item,

Perque feros manes hoſpita ſemper erit.

(id eſt, Sarmaticas inter vrbicas.) Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.* Perſius *Satyr.* 1.

——Nunc non è manibus illis

Naſcuntur violæ?

Vbi Cornutus, Manes pro oſſibus Perſium poſuiſſe ſcribit. Idem *Sat.* 5.

Indulge genio carpamus dulcia noſtrum eſt

Quod viuis cinis & manes, & fabula fies.

¶ Quandoque Manes dicuntur pœnæ. Virg. 6. *Æneid.*

Quiſque ſuos patimur manes.

Vbi Seruius, Manes, id eſt, ſupplicia, quæ ſunt apud manes. ¶ ‖ Manes lædere, eſt offendere animas defunctorum: vt violatione ſepulchri aut aliis ingratis rebus ſed nos Chriſtiani fugiamus has impuras phraſes. ¶ Manes pro loco manium, quem fingebant h. e. ſepulchro, vbi ordinarie eos habitare opinabatur malè credula gentilitas. Perſ. *ſat.* 1.

——— nunc non è manibus illis,

Nunc non è tumulo fortunatáque fauilla

Naſcentur violæ?

Idem *ſat.* 5. dicit,

——— cinis & manes & fabula fies.

hoc eſt, corpus tuum crematum, (pro more veterum) mutabitur in cinerem, anima exuta erit corpore, & non amplius eris homo. Horat. lib. 4. od. 6. ait:

Iam te premet nox, fabulæque manes.

Eſt tenebroſa oratio de re tenebroſa: plena implicatorum troporum. ¶ Manes pro pœnis. Virg. Æneid. 6.

——— Quiſque ſuos patimur manes. ‖

Mānēs, *μάνης*, Hæreſiarcha fuit, tempore Aureliani Cæſaris, genere Brachmanes, tantæ dementiæ, vt ſe Spiritum Paracletum eſſe aſſereret à Chriſto promiſſum, à quo Manichæorum ſecta fluxiſſe traditur. Hic tandem à Perſarum rege, quod eius filium, quem repulſis omnibus medicis ſanandum ſuſceperat, interemiſſet, viuus excoriatus eſt. Autor Suid.

Mānes, flumen, ſiue potius torrens, Locrorum Epicnemidiorum, Thronion præterfluens interdum tam exiguus, vt tranſeuntis vix tingat pedes, interdum tam latus, vt in bina diffundatur iugera. Alio nomine Boagrius appellatur. Vide Strab. *lib.* 9.

Mānesium, *μανήσιον*, Phrygiæ oppidum, à diuite quodam, cui Manes nomen fuit, ita appellatum. Steph.

Manethus, vide paulo ante *Manatus.*

Manemalia, vrbs Cretæ inſulæ, apud Pomp. Melam *lib.* 2.

‖ Manganarius, *μαγγανάριος*, qui facit mangana, inſtrumenta bellica.

Manganula, *μαγγάνια*. Gloſſ. præſtigiæ ſunt. ‖

MANGONES dicti ſunt magiſtri formæ puerorum & mentiendi coloris artem probe callentes, qui homines vendebant. { *ἀνδραποδοκάπηλοι, σωματέμποροι.* GALL. *Fardeurs, regratteurs, maquignons.* ITAL. *Venditori & mercatanti d'huomini.* GERM. Kauffmanner vnd verkauffer der Menſchen/ oder pferdt vnd anderer dingen/ die man auffbutzt/ außſtreicht vnd ziert auff den kauff. HISP. *Pregoneros que venden eſclauos.* ANGL. *Which painte and ſett out old thinges to ſell the deceavas horſe courſers, huſters.* } Solebant enim pueris puellíſque, quo faciliùs vendi poſſent, artificio quodam inducere colorem fuco, ac verum robur inani ſagina mentiri, vt cariùs venderent. Martialis,

Millia pro puero centum me mango poposcit.

Sueton. *in Domit.* Caſtrari mares vetuit: ſpadonum, qui reſidui apud mangones erant, pretia moderatus eſt. Idem *Auguſt. c.* 69. Adultas ætate virgines denudare tanquam Thoranio mangone vendente. De mangone & nouitio puero per roſtra iacto, & publicanis. Quintil. *in declam.* Mangones vitia venalium occultant. Senec. *Epiſt.* 81. Mangonum periphraſi, negotiatores mancipiorum. Quintil. Phorus, Thynni ſanguine oblitos pueros puberſcere negant Mangones. ¶ Aliarum quoque rerum Mangones dicuntur, qui merces poliunt, atque interpolant vt pluris vendant. Vide Plin. *lib.* 36. *c.* 14. Decuſſi fragmenti paululum, quod in lamina ferrea teratur, efficaciſſimum, experimento excuſant mangones gemmarum. ¶ Nec mares tantùm, ſed etiam fœminæ, Mangones vocantur. Plin. Mango obſtetrix erat.

Mangonizo, as, Orno, compono rem ad alliciendos emptores. { *μαγγανεύω, σωματεμπορεύω.* GALL. *Regratter, rabiller, farder.* ITAL. *Ornare le coſe a cio che piu facilmente ſe vendano.* GERM. In dem kauff auff butzen/ außmuntern/mangen. HISP. *Afeytar lo que ſe vende.* ANGL. *To paint old thinges and ſett y ame out.* } Plin. *lib.* 23. *c.* 1. Succus radicis vitis nigræ cum eruo, lætiore quodam colore, & cutis teneritate mangonizat corpora. ¶ Hodie etiam mangonizantur panni ſiue linei, ſiue lanei. ¶ Quin & equos mangonizatos venire videmus. Hos Græci ab equis comendis *ἱπποκόμους* vocant.

Māngōnicus a, um, quod ad mangonem pertinet. { *σωματεμπορικός.* GALL. *Appartenant à fardeur, fripper, ou regratteur.* ITAL. *Coſa pertinente à tale venditore.* GERM. Das zu einem gehört der alte oder ſunſt vngeſchaffne ding zu dem kauff außbutzt. HISP. *Coſa pertenecziente à pregoneros.* ANGL. *That belongeth to an huſter or lyk man.* } Plin. *lib.* 21. *c.* 26. Radix hyacinthi bulbacea, mangonicis venalitiis pulchrè nota, quæ in vino dulci illita, pubertatem coercet, & non patitur erumpere. Sueton. Neceſſarióque ad mangonicos quæſtus ſuſtinendæ dignitatis cauſa deſcendit.

Mangōnium, ij, Artificium quod ad res faciliùs vendendas adhibetur. { *μαγγανεία, σωματεμπορία.* GALL. *Fardemēt, deſguiſement, regratement, fripperie.* ITAL. *Acconciamento, & rabellemento de coſe vecchie per meglio venderle.* GERM. Manguerſieren/ die kunſt deren dingen ſo man verkauffen will ein farb anzuſtreichen/ vnd außzubutzen. HISP. *El afeyte de lo que ſe vende.* ANGL. *Painting or ſetting out of old thinges.* } Plin. *lib.* 10. *c.* 50. Nec tamen in hoc mangonio quicquam totum placet, hic clune, alibi pectore tantùm gallinarum laudans.

‖ Mani, idem quod manè. ‖

Māniæ, maniarum, *μανίαι*, Deformes perſonæ, autore Feſto. ¶ Manias item laruas, quas nutrices pueris minitari ſolent appellant. ¶ Item Mania dea, Larum mater, cui olim ſacrificabant. ¶ Maniæ etiam dicebantur ficta quædam ex farina in hominum figuras, quòd deformes eſſent, quas etiam Maniolas appellabant. Autor Feſtus.

Māniă, æ, Inſania, furor. { שגעון *ſchigghaon* *μανία.* GALL. *Troublement d'eſprit, folie.* ITAL. *Turbamento d'animo, pazzia.* GERM. Vnſinnigkeit. HISP. *La locura.* ANGL. *Madneſſe woodneſſe.* } Cic. 4. *Tuſc.* Græci *μανίαν* vnde appellent, non facilè dixerim: eam tamen ipſam diſtinguimus nos melius, quam illi. Hanc enim inſaniam quæ iuncta ſtultitiæ patet latius, à furore diſtinguimus. Græci volunt illi quidem, ſed parum valent verbo: quem nos furorem, melancholiam illi vocant: quaſi verò atra bili ſolum mens, ac non ſæpe, vel iracundia grauiore, vel timore, vel dolore moueatur. Quo genere Athamantem, Alcmæonem, Aiacem, Oreſtem furere dicimus. Qui ita ſit affectus, eum dominum eſſe rerum ſuarum vetant duodecim Tabulæ. Itaque non eſt ſcriptum, Si inſanus, ſed, Si furioſus eſſe incipit. Stultitiā enim cenſuerunt, id eſt, incōſtantiam ſanitate vacantem, poſſe tamen tueri mediocritatem officiorum & vitæ communem cultum, atque vſitatum. Furorem autem eſſe rati ſunt mentis ad omnia cæcitatem, quod maius eſt quam inſania, &c.

‖ Maniaces, monile, torques. Suid. ‖

MĀNĬCĂ, æ, Pars veſtis qua manus teguntur. { *χειρίς.* GALL. *Manche gant, gantelet.* ITAL. *Manica.* GERM. Ein ermel an einem kleid. HISP. *Guante de la mano, ò manga de la veſtidura.* ANGL. *A ſleeue, a manacle.* } Virg. 9. *Æneid.*

Et tunicæ manicas & habent redimicula mitræ.

¶ Hinc manicata veſtis, quæ manicas habet, quas velut probroſas, & minimè viriles notat poëta, quòd priſci Romani breues, & circa humerum deſinentes veſtes primò geſtauerint, Cic. *in Catil.* Quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut bene barbatos videtis, manicatis, & talaribus ac tritis tunicis, velis amictos, non togis. ¶ Manicæ etiam dicuntur manuum vincula, quemadmodū Pedicæ, vel Compedes, vincula quibus pedes ligantur. { אזקים *azikim* *ἐνδαι.* } Virg. 2. *Æneid.*

———manicas atque arcta leuari

Vincla iubet Priamus.

Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Inicite huic manicas maſtigiæ. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Vbi manus manicæ complexæ ſunt. ¶ Aliquando etiam Manicæ per tranſlationem dicuntur vincula nauium. Lucanus,

Aſt alias manicæque ligant teretéſque catenæ.

¶ Item Manicæ, thecæ ſunt ex ferro, quibus brachia & manus contra hoſtium iniurias muniuntur. Iuuenalis,

Quale decus rerum, ſi coniugis auctio fiat,

Balteus, & manicæ, criſtæ cruríſque ſiniſtri

Dimidium tegmen.

Braſſeletum Gallicum vulgus appellat. ¶ Et Maniceæ dicuntur, quibus aduerſum vim frigoris manus muniuntur, χειρῖδες. Plin. iunior *ad Macrum*, Ad latus notarius cum libro, & pugillaribus, cuius manus, hyeme manicis muniebantur, vt ne cæli quidem aſperitas vllum ſtudij tempus eriperet.

‖ Manicare, per manum tenere. Item frequenter manere. Sol manicat, radios emittere incipit. ‖

Mănĭcātus, a, um quod habet manicas. { ὁ χειριδωτός. Gall. *Qui a manches.* Ital. *Chi a maniche.* Germ. Das ermel hatt. Hisp. *Coſa de largas mangas.* Angl. *That hath ſleeues or manicles.* } vt Manicata tunica. Cic. *in Cat.* Quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut bene barbatos videtis, manicatis, & talaribus tunicis, velis amictos, non togis. Colum. *lib.* 11. *c.* 1. Quæ vtraque prohibeatur optimè pellibus manicatis & ſagatis cucullis.

Manichæi, Hæretici, vide ſuprà *Manes*.

‖ Manicla um, manualis claua, aclis. ¶ Etiam pro flagello & bacillo accipitur Græcis poſter. μαγκλάβιον. vide Gloſſ. Græcob. Meurſ. ‖

Mānĭco, as, Feſtinare, manè ire, manè conſurgere, vel manè conuenire: & dicitur a manè. Quædam gloſſa dicit ſuper illud *Luc.* 21. Omnis populus manicabat ad eum, i. manè venire accelerabat. Et producit primam.

Mănĭcōn, μανικόν. Sthrycni herbæ ſpecies eſt, quam ſi quis drachmæ pondere ſumpſerit, variæ ſpecies ac lætitiæ plenæ animo obuerſantur: quod pondus duplo maius mentis exceſſum triduo affert, triplo mortem. Alio nomine Dorycnion appellatur, quòd cuſpides in prælus eo tingerentur. Vide Plin. *lib.* 21. *c.* 31. Ea putatur eſſe, quæ hodie in officinis *Solatrum mortale* appellatur.

Mănĭcŭlă, æ, diminutiuum, Parua manus. { χειρίον. Gall. *Petite main.* Ital. *Picciola mano.* Germ. Ein hendlin. Hisp. *Pequeña mano.* Angl. *A litle hand.* } Plaut. *in Rud.* Dux connexæ maniculæ & ſecula. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. Maniculâ mamma opprimitur. ¶ Manicula item dicitur tranſuerſa regula in ſtiua aratri, ita dicta quòd manu bubulci teneatur. Autor Varr. *lib.* 4. *de L. L.*

‖ Maniductus, μανιόχειρος Gloſſ. qui in medio choro ſtans manuum plauſu ſigna dabat. an *Manuductor*, aut potiùs *manuductor*. ‖

Mănĭfestŭs, a, um, adiectiuum, clarus & apertus: ab antiquo adiectiuo Manus, quod clarum ſignificabat, (teſte Nonio) & verbo Facio. Vel à manu ferendo, vt Infeſtus ab inferendo. Vnde manifeſtus fur, quaſi manibus furtum ferens deprehenſus. גלוי *ghalúi.* δῆλος, φανερός. Gall. *Manifeſte, clair, & euident.* Ital. *Manifeſto, chiaro, aperto.* Germ. Offenbar/heiter. Hisp. *Coſa manifeſta y clara.* Angl. *Manifeſt, cleare plaine.* } Cic. 4. *Verrina*, Manifeſtus in rebus hominem iam teneri videbitis.

Hei mihi cur nimium quæ ſunt manifeſta requiro?

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.* ¶ Iungitur pulchrè genitiuo: vt Manifeſtus ſceleris, aut mendacij: cuius ſcelus, aut mendacium omnibus palam eſt. Saluſt. *in Iugurtha*, A Iugurtha manifeſtus tanti ſceleris, non prius omiſit contra verum niti, &c.

Quid facerem per quod fierem manifeſta doloris,

Ouid. 5. *Faſt.* Furti manifeſti, & nec manifeſti, ſiue manifeſto furto prehenſorum pœna, & quid ſit Gell. *c.* 18. *lib.* 11.

Mănĭfestē, aduerbium. Palàm, perſpicuè, clarè, non obſcurè. { φανερῶς. Gall. *Manifeſtement, clairement, euidemment.* Ital. *Manifeſtamente, chiaramente, apertamẽte.* Germ. Offentlich/klärlich. Hisp. *Manifeſtamente, y claramente.* Angl. *Clearlie, plainelie.* } Cic. *in Catil.* vt tota res à verbis manifeſtè deprehenderetur.

Mănĭfestissĭmè, Scæuola *D. lib.* 33. *tit.* 2. *l.* 32. Niſi manifeſtiſſimè probetur, aliud teſtatorem ſenſiſſe.

Mănĭfestò, aduerbium eiuſdem ſignificationis. Cic. *pro Cluent.* Oppianici facinus manifeſtò compertum, ac deprehenſum. Prehenſus in furto, & manifeſtò verberatus, Plaut. *Aſin ſc.* 2. *a.* 3. Quid cum manifeſtò tenetur? Anguilla eſt, elabitur. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Haud hominem manifeſtò teneo. *Ibid. ſc.* 7. *a.* 4. Manifeſtò teneri hominem magis non vidi. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4.

Mănĭfesto, as, verbum, Palam facio. { גלה *ghaláh.* φανερόω. Gall. *Manifeſter, declarer.* Ital. *Manifeſtare, dichiarare.* Germ. Eroͤffnen/entdecken. Hisp. *Manifeſtar y declarar.* Angl. *To manifeſt, to make plaine.* } Hoc vtitur frequenter Iuſtinus hiſtor. vt *lib.* 41. Hoc etiam ipſorum vocabulo manifeſtatur. Ouid. *lib.* 11. *Metam.*

Inſidias prodet Manifeſtabitque latentem.

Mănĭfestārĭus, manifeſtaria, manifeſtarium, Manifeſtus. { גלוי *ghalúi.* δῆλος, φανερός. Gall. *Manifeſte, clair.* Ital. *Manifeſto.* Germ. Offentlich. Hisp. *Manifeſto y claro.* Angl. *Manifeſt, plaine.* } Vt, Res manifeſtaria. Plaut. *in Milite*, Mitte Sceledre: manifeſtaria res eſt. ¶ Fur manifeſtarius, αὐτόφωρος, vel Adulter manifeſtarius, qui in ipſo furto, vel adulterio deprehenſus eſt, ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχός. Idē *in Aul. ſc.* 4. *a.* 3. Capio fuſtem, obtrunco gallum furem manifeſtarium. Gell. *c.* 7. *lib.* 1. Ne vt in Plauti Comœdia Mœchus, ita in Ciceronis oratione ſolœciſmus eſſet manifeſtarius. Et Plaut. *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. (de ſtupro, ſiue furto loquens) manifeſtaria res eſt, inquit. Dicitur quoque manifeſtarium pignus pro manifeſte & diſertè obligatum. Paulus *l.* 6. *D. in quibus cauſ. pign.* Eſt differentia obligatorum propter penſionem, & eorum quæ ex conuentione manifeſtarij pignoris nomine tenentur.

‖ Manifex, manum dans. Gloſſ. Iſid. tanquam, qui manum facit. ‖

Manilius Octauius, a quo Manilij fluxêre, is Tuſculanorum dux, & Tarquinij gener, ad quem ille poſt fugam ſe recepit, eiuſque auxilio Romanis intulit bellum. Liu. *lib.* 1.

‖ Maniolæ, imagines deformes, quibus terrentur pueruli. ¶ Idem ‖ Inſulæ ex aduerſo Indiæ extra Gangem, in quibus tradunt nauigia, quæ clauos ferreos habent, detineri, nec vlterius progredi, nequando lapis Herculeus, qui circa ipſas gignitur, illa ad ſe trahat. Eas tenent Anthropophagi. Manioli dicti ſicuti ſcribit Ptol. *lib.* 7.

Mănĭpŭlus, i, a manu fit, & propriè ſignificat manualem herbarum faſciculum, quem manu quis apprehendit metendo. { אלומה *alummáh* עמר *hamer.* δράγμα, λυχνάδιον Gall. *Vne poignée, vne iauelle, vn botean.* Ital. *Manipolo, brancho d'herbe.* Germ. Ein büſchele ſo groß als es einer mit der hand faſſen mag/ein handuol. Hisp. *El manojo de hierua.* Angl. *A bottell an hand full.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 28. Iuſſum eſt vna opera iugerum in die deſecari, alligarique manipulos tria millia ducenta, quaternorum pondo. Manipulos fœni hic vocat Plinius, quos noſtri *Batellos* vocant, inquit Budæus. ¶ Ponitur etiam pro exigua militum manu, quæ vnum ſequitur ſignum. { λόχος, μανιπλος. Gall. *Vne chambree de dix hommes de guerre.* Ital. *Manipolo* Germ. Ein hauff oder pott kriegsleutt. Hisp. *Seña de cada eſquadra.* } Et in legione quidem erant triginta manipuli. Dictus manipulus (vt inquit Varro) quod vna plures militum manus iunguntur. ¶ Seruius docet manipulos eſſe ſigniferos, quòd imperante Romulo, quum Romani & Latini ſub vno centurione bellum aggreſſuri eſſent, manipulo herbæ haſtæ alligato pro ſigno veterentur. Ouid. 3. *Faſt*

Pertica ſuſpenſos portabat longa maniplos,
Vnde maniplaris nomina miles habet.

At Veget. *lib.* 2. ſcripſit manipulum vocari contubernium decem tantummodò militum ſub eodem tentorio degentium, quòd coniunctis manibus dimicabant. Terent. *in Eunuch.* Cedo alio vbi centurio eſt Sanga & manipulus furum? hoc eſt manus militum. Manipulus quid, & manipulares, Plutarch. *in Rom.* In legione, inquit Gell. *c.* 4. *lib.* 16. Sunt Centuriæ ſexaginta: Manipuli triginta. Cohortes decem. Miles pulchre centuriatus es extincto in manipulo. Plaut. *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. ¶ Inde Commanipulones, qui in eodem manipulo ſunt, & Commanipulatio, quibus nominibus vtitur Spartianus. Manipulus quoque eſt militis tegumentum manus. Quare valdè importunos & grauiter imperitos eſſe eos neceſſe eſt, qui hoc vocabulo pro tegumento manus, (quod Græci, χειρίδα, vel χειρόθηκα vocant) vti recuſant. Sueton Sed cùm ad conſpectum eius concitus leo impetum feciſſet, manum manipulo inuolutam Lyſimacus in os leonis immerſit, arreptáque lingua feram exanimauit.

Manipularis, e, quod ad manipulum pertinet, quódque eſt de manipulo vt Miles manipularis, vnus è manipulo: quem & Manipularem abſolutè vocabant. { ὁ τοῦ λόχου ὢν, ὁ τῆς σπείρας. Gall. *Qui eſt de la chambre ou compagnie de dix hommes de guerre.* Ital. *Della ſquadra di dieci homini.* Germ. Das zur rot kriegsleut gehört. Hisp. *El que eſta de baxo de eſquadra*, Angl. *That is of the band of ten ſouldiours.* } Plaut. *in Moſtell.* Conueniunt manipulares eccos, prædam participes petunt. Cic. *ad Attic. lib.* 9. Et me vna hæc res torquet, quòd non omnibus in rebus labentem, vel potius ruentem Pompeium, tanquam vnus manipularis ſecutus ſim. Cæſ. 7. *bell.* Tres ſuos nactus manipulares, atque ab iis ſubleuatus, murum aſcendit. Quid manipularis. Plutarch. *in Rom.* Ouid. 3. *Faſt.* Et Plut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Conueniunt Manipulares. *Ibidem.* prædam participes petunt. Manipulares ſequimini me, inquit ductor primi pili, paulo poſt dicuntur eiuſdem centuriæ Cæſar. Manipularius, aliud adiect. à manipulo, vt, Habitus manipularius, apud Suet. *in Calig. cap.* 9.

Mănĭpŭlātim, aduerb. Per manipulos. κατὰ λόχους Gal. *par petites bandes.* Ital. *Di ſquadra in ſquadra.* Germ. Durch alle rotten/rottechtig/mit rotten der kriegsleut. Hisp. *De eſquadra en eſquadra* Angl. *By bandes.* } Plaut. *in Pſeud.* Manipulatim mihi Mangonium facite ante ædes iam hic adſint. Liu. *lib.* 8 *ab Vrbe*, Et quod antea phalanges ſimiles Macedonicis erant, hoc poſtea manipulatim ſtructa acies cœpit eſſe.

‖ Manit, ædificat. Iſid. gloſſ. ‖

Mānĭus, Prænomen eſt, quo Romanorum quidam appellati ſunt, quòd mane nati eſſent: quemadmodum Lucij dicebantur, qui prima luce naſcebantur. Hoc prænomine appellatus eſt Martius quidam, qui (vt ſcribit Plin. *lib.* 18. *c.* 3. in ſumma annonæ caritate populo ſingulos frumenti modios ſingulis aſſibus vendidit. Cornutus *in Perſ. Sat.* 1. Manios dici ait homines indecori vultus, quibus pueri terrentur, à manibus fortè quòd Manes & laruas referre videntur,

Manliana, vrbs Luſitaniæ, Ptolemæo: vulgò *Mons Maior.* ¶ Manliana item Tuſcorum vrbs, Ptolemæo: hodie *Mallianum*, Pontificum villa.

Mānlĭus Capitolinus, Prænomine Marcus, Romæ magnæ in primis vir nobilitatis, qui re malè geſta à Conſulibus ad Alliam contra Gallos Senones videns in mœnibus vrbis parum eſſe præſidij, lecta mille iuuenum manu arcem Capitolinam occupauit, & à vi hoſtium ſeruauit intactam. A qua tamen ipſa arce, quod in affectati regni ſuſpicionem veniſſet, poſtea præcipitatus eſt: cautúmque eſt Senatuſconſulto, nequis ex Manlia gente Marcus diceretur. De huius fortitudine vide Plin. *lib.* 7 *cap.* 28. Liuium *lib.* 6. Hiſtoriam hanc ſcribit Seruius, enarrans illud Virg.

In ſummo cuſtos Tarpeiæ Manlius arcis.

De eo & eius ſupplicio vide Plutarch. *in Camillo.* ¶ Fuit & T. Manlius Torquatus, cognomento imperioſus, quod ſæuiſſimi exempli autor fuerit filio ſuo maximæ ſpei iuuene, quòd contra imperium ſuum in hoſtem pugnaſſet, quanuis pugnatum eſſet feliciter, virgis cæſo, & ſecuri percuſſo. Atque inde, Imperia Manliana dicta, apud Liu. *dec.* 1. *lib.* 4. De hoc vide Gellium *lib.* 9. *c.* 13. ¶ Manlius Torquatus alius fuit, qui ob ingenij & linguæ tarditatem à patre in prædia ruſticana relegatus fuit, patrémque iudicio exemit à Marco Pomponio accuſatum, vt ſcribit Liuius *lib.* 4. *decadis* 1. ¶ Manlius Volſo, cuius meminit Liuius *lib.* 8. *de bello Maced.* (Cneus Manlius Volſo inquit) Conſul in Aſia acceptis a L. Scipione copiis, & exercitu luſtrato contra Gallogræcos bellum geſſit, eiſque ſuperatis reuertens, quum in æde Bellonæ triumphum peteret, decem legati, qui cum eo miſſi fuerant, reſtitere: inter quos L. Furius Purpurio, & L. Æmilius Paulus dicebant, ſe legatos Cn. Manlio datos, pacis fœderiſque cum Antiocho ineundi gratia Manlium autem operam dediſſe, vt eam pacem turbaret, multóſque nobiles viros in exercitu ſua temeritate morti obieciſſe: vicit tamen amicis atque cognatis ſuffragantibus, res feliciter geſtas, & exercitum integrum reportatum dicentibus, vt triumphus ei decerneretur. ¶ Manlius item alius fuit, proconſul Hiſpaniæ, cuius meminit Liuius *lib.* 30. Autor Valer. Maximus *lib.* 6 *cap. de ſeueritate.* ¶ Manlius item Torquatus, alius Ciceronis temporibus vir doctus, ex Rhodia diſciplina Molonis, natura ad dicendum nec ſatis ſolutus, neque

expeditus

expeditus. Cui ſi vita ſuppeditaſſet, ſublato ambitu Conſul factus eſſe. Plus facultatis habuit ad dicendum, quam voluntatis. Itaque ſtudio huic non ſuffecit. Hæc Cicero. ¶ Fuit præter hos L. Manlius Torquatus, cui etſi non erat (inquit Cicero) oratio, quam Græci politicen dicunt, erant in eo plurimæ literæ, nec eæ vulgares, ſed interiores quædam & reconditæ: ſumma verborum & grauitas, & elegantia atque hæc omnia vitæ decorabat grauitas, me quidem admodum delectabat. Pædianus autem de eodem ſic ſcribit. L. Torquatus, qui P. Syllam patris competitorem in Conſulatu accuſauit, qua accuſatione & ipſe Sylla & collega damnati ſunt. Rurſus eum accuſauit, quod in coniuratione Catilinæ fuiſſet: defenditur a Cicerone, cuius extat oratio. ¶ L. Manlius pictor egregius, apud quem quum Seruilius forte cœnaret, filióſque eius deformes animaduerteret: Non ſimiliter (inquit, Manli) fingis & pingis. At ille: Nam (inquit) in tenebris fingo, in luce pingo. Author Macrobius. ¶ Manlius etiam alius fuit cognomento Antiochus, conditione ſeruus, aſtrologiæ ac poeta vna cum Plotio poeta mimographo, & Tabernio Eroteque Grammatico conſeruus, ex Aſia vna naui aduectus, teſte Plinio *lib.* 35. *cap.* 17. ¶ Fuit præterea alius hoc nomine, ex vtero mortuæ matris exectus, quem idem *lib.* 7. *c.* 9. ſcribit, Carthaginem cum exercitu eſſe ingreſſum. ¶ Manlius item Mathematicus, Romæ Auguſti temporibus fuit: Huius mentionem facit idem *lib.* 36 *cap.* 10.

Manliana imperia, dicuntur dura, ſeuera & crudelia: quemadmodum à Græcis tyrannis & crudelitas, *[illegible]* vocatur. Tractum prouerbiū ab hiſtoria quam ſcribit Liu. *lib.* 4. *ab Vrbe*, de Manlio Torquato qui filium, quòd contra edictum ſuum cum hoſte pugnaſſet, virgis cæſum ſecuri ferire iuſſit. Vide Eraſmum *in Chiliad.* ¶ Sunt & Manliana, malorum genera ab authore ſic dicta, vt tradit Plin. *lib.* 15. *c.* 14.

‖ Manna, eſculentum aliquid, quod cœlitùs dabatur Iſraelitis, *[illegible]*. ‖

Manna. { [illegible] *man.* *[illegible]*. Gall. *Manne comme miel qui tombe du Ciel.* Ital. *Mana.* Germ. Miltaw/ himmelbrot. Hisp. *Mana.* Angl. *Heauen's foode called man.* } Manna Hebraicum, vel certè Syriacum eſt vocabulum, quo ſignificatur ros melleus matutinus, teſte Cælio *lib.* 13. *c.* 16. quē à Cotin. Celtis Ros Syriacus appellatur. Galenus *lib.* 3. *de alimentis*, autor eſt, hoc mellis genus copioſiſsime colligi in Libano Syriæ monte, ita ſtque regionis ruſticos expanſis pellibus [illegible], concuſsíſque arboribus plena ſæpe folia eius roris domum referre. ¶ Manna thuris, *[illegible]* Dioſcoridi. Mica thuris ſunt è maioribus guttis, vel ex concuſſione eliſæ. Omnis enim thuris ſubſtantia in antiqua medicina tripartitò diuiſa fuit, in thus, corticem thuris, & eiuſdem manna, quam & pollinem thuris nonnulli appellarunt. A Græcis etiam *[illegible]*, a concuſſu dicitur: nihílque habet commune cum melle Aerio, quod voce ab Hebræis detorta recentiores Manna appellant. Vide Plinium *lib.* 12. *cap.* 14. & Dioſcor. *lib.* 1. *cap.* 71.

Manni, orum, Pumilones equi tolutim veſtigia glomerantes: qui & Aſturcones ab Aſturia regione Tarraconenſis Hiſpaniæ, & Gradarij appellantur. { *[illegible]*. Gall. *Cheualets.* Ital. *Canaletti.* Germ. Zelter rößlin. Hisp. *Cauallos enanos, y pequeños.* Angl. *A litle ambling naige.* } Horat. *in Epod.*

Et Appiam mannis terit.

Vide Senec. *cap.* 88. Sammonicus *cap. de vulner.* Siue fimus manni. Vide infrà.

‖ Mannire, monere: in ll. Veter. Mannita, monitio, ex Germanico Mahnen: quod eſt moneo. ‖

Mannulus, li, Equinus pullus. { *[illegible]*. Gall. *Cheualet, petit cheual.* Ital. *Polledro, caualetto.* Germ. Ein fülin. Hisp. *Cauallo, potro, hijo de cauallo.* Angl. *A litle horſe or colte.* } Martial *lib.* 12.

Nunquam eſt mulio, mannulis tacebunt.

Plin. *Epiſt.* 67. Habebat pater mannulos multos, & iunctos, & ſolutos: habebat canes maiores, minorésque. ¶ Dicti autem ſunt Mannuli, hoc, vt eſt apud Horatium, Manni, quòd manſuetudine manum ſequantur: vt ſcribit Acron. *in illud Horatij lib.* 3. *Carm.*

Si per obliquum ſimilis ſagittæ Terruit mannos.

Mannocarta, *[illegible]*, vrbs Arabiæ. Gentile Mannocartenſis. Steph.

Manneos, *[illegible]*, Regio media inter fluuios, in qua habitant Arabes. Manneotæ *[illegible]*. Steph.

Mannvs, filius fuit Tuiſconis Dei, alias Teutonis, à quo alemanni ſe dici gloriantur. Vide in *Alemanni.*

Mano, as, are. Propriè deſtillo & minutatim fluo. { [illegible] *natáph* [illegible] *nazál* *[illegible]*. Gall. *Sortir, ſourdre, couler.* Ital. *Stillare, ſorgere, colare.* Germ. Tropfen/ tropfechtig rünnen oder flieſſen. Hisp. *Manar como agua de fuente, deſtilar.* Angl. *To ſpring, drop, or runne out.* } Tractum a Græcis, qui *[illegible]* rarum, & ſine denſitate appellant. Feſtus Manare a Mane aduerbio dictum putat, Soliſque proprium eſſe exiſtimat, quum oriens radiis ſplendorem iactare incipiunt: ſed frequentius ad aquam & ad humores refertur. ¶ Per tranſlationem vſurpatur pro deſcendere, fluere, procedere. { [illegible] *[illegible]*. } Et humor, quæ manat, quandoque in nominatiuo ponitur. Virg. 3. *Æneid.*

Tum gelidus toto manabat corpore ſudor.

Quandoque in accuſatiuo. Plin. *lib.* 14. Arborum ſucco manantium picem, reſinámque aliæ ortæ in Oriente, aliæ in Europa ſecuntur. Liuius *lib.* 1. *d.* 4. Manantia ſanguine ſpolia. Catull. *ad Ortalum.*

——— *Lethes gurgite*

Pallidulum manans alluit vnda pedem.

¶ Quandoque in ablatiuo. *lib.* 1. *ab Vrbe*, Cultrum ex vulnere Lucretiæ extractum manantem cruore præ ſe tenens, id eſt, fluentem, vel ſtillantem. Quandoque pro diſſeminari, diſpergi, ſpargi, percrebeſcere accipitur, atque id quidem tranſlatè Cic. 1. *Tuſc.* Latius enim manabit hæc ratio & aliquando maiorem locum, quam de vno dicere occupabit. ¶ Sic fama, vel rumor res aliquas dicitur manare, diuulgari, crebreſcere, dilatari, & proferri in vulgus. Liu. *lib.* 7. *ab Vrbe*, Diuiſa enim erant per Campaniæ vrbes, manauerantque a Capua conſilia in exercitum omnia. Cic. 14 *Philipp.* Quum ve ſeris, hoc tridio, vel quatriduo triſtis a Mutina fama manaret. ¶ Sic manat malum, apud eundem *Philipp.* 5. Manantia vlcera, Plinius *identidem*, pro iis quæ ſerpunt accipit,

vt *lib.* 3. *cap.* 3. Budæus. ¶ Huius verbi compoſita ſunt, Emano, & Permano: quæ vide ſuis locis.

‖ Manabilis, e, quod manare per aliquid poteſt, ſeu penetrare in intimas partes. Lucr. *lib.* 1.

Nec capere humorem, nec item manabile frigus,

Nec penetralem ignem, quibus omnia conficiuntur. ‖

Manāli, fons dictus, quia aqua ex eo perpetuo manat. ¶ Manalis vrceolus, hoc guttarnium. Vas dicebatur ex quo aqua in pollubrum demittitur. *[illegible]*. ¶ Manalis lapis, Oſtium eſt Orci, per quod animæ inferorum ad ſuperos manant, qui dicuntur Manes. Manalem lapidem etiam vocabant petram quandam, quæ erat extra portam Capenam, iuxta ædem Martis, quam quum propter nimiam ſiccitatem in vrbem protraxerunt, inſequebatur ſtatim pluuia: eúmque, quòd aquas manaret, Manalem lapidem dixere. Feſtus. ¶ Fulgentius Placiades de locis obſcuris, Labeo, inquit, qui diſciplinas Etruſcas Tagetis, & Bacchetidis xv. voluminibus explanauit, ita ait, Fibræ iecoris ſandaracei coloris ſi fuerint, manales tū vertere eſt opus petras, id eſt, quas antiqui ſolebāt in modū Cylindrorū per limites trahere pro cōmutanda pluuiæ inopia.

Manobarbuli, Teli genus ſimile plumbeæ pilæ, quo vtentes milites ipſi Manobarbuli dicti ſunt. Hi poſtea a Maximiano Cæſare, quòd ſe fortiter in Illyrico geſſiſſent, Iouiniani & Herculiani dicti ſunt. Sipontinus putat eſſe vocabulum peregrinum. Vide *Martiobarbulus.*

Manon, *[illegible]*, Spongiæ genus minus ſpiſſum, & molius, *[illegible]* hoc eſt, a raritate appellatum. Plin. *lib.* 9. *cap.* 45. Spongiarum tria genera accepimus: ſpiſſum, prædurum & aſperum, tragos id vocatur: minus ſpiſſum & mollius, Manon: tenue denſúmque, ex quo penicilli, Achilleum.

‖ Manopera, manus opera, Germ. handleiſtung.

Monos, mannos, monos, monilis genus. Poll. Tiraq.

Manſeres, illegitimi de ſcorto nati, aut ex virgine viduáve nobili, patre vero ignobili. I. I. ‖

Manſiſterna, Aquæ vrna, id eſt vrceus. *[illegible]* Plaut. *in Bacchid.* Effer manſiſternam cum aqua foras. vox eſt ſpuria licet in Onomaſt. quocirca lit *Ma ſiſterna*, *[illegible]*, vide *Naſiterna.*

Manſutor. Plaut. *Truc. ſc.* 4. *a.* 4. Video eccum, qui manſutorem med adoptauit bonis. *Med*, inquit Turnebus, ibi pro *me* ſcribendum eſt, vt hiatus obſtruatur, qui verſum violaret. Ibi, vt manceps eſt, qui manu capit, ita manſutor, qui manu tuetur & tenet, quique poſſidet. Meurſ. legit *manſututorem.* Acidalius *qui me ſuis tutorem* & *ſuis* in omnibus libb. veteribus eſſe ait. Sed quomodo de femmina Verbalia in *or*, veteribus erant communia.

‖ Manducum. Feſtus: Manſucium edacem, à mandendo ſcilicet. aliter Manducum. ‖

Mansvetvs, a, um. Mitis, cicur, quaſi manu aſſuetus, quòd omnia quæ ſua natura fera manuum permiſſione miteſcant. { [illegible] *[illegible]*. Gall. *Doux & traictable priué & apprinoiſé.* Ital. *Manſueto, dolce, trattabile.* Germ. Senfft/ zam geſchlacht. Hisp. *Manſo.* Angl. *Meeke, tame, milde.* } Virg. 7. *Æneid.*

Ille manuum patiens, menſaque aſſuetus herili.

Terent. *in Andr.* Hæc ego putabam eſſe omnia humani ingenij, Manſuetique animi officia. Cic. 3. *Philipp.* Illud quæro, cur tam ſubitò manſuetus in ſenatu fuerit, quum in edictis tam fuiſſet ferus. Ouid. 5. *Triſt. Eleg.* 6.

Numinis vt læſi fiat manſuetior ira.

Idem *in Ibin.*

Huic igitur meritas grates, vbicunque licebit

Pro tam manſueto pectore ſemper agam.

Cic. 2. *de Orat.* In moribus ſuis erga neceſſarios declarandis manſuetiſſimos. Feſtus, Māſuetus, neque miſericordia moeſtus, & neque crudelitate ſæuus, ſed modeſtia temperatus. Nequeo te interdictis facere manſuetam meis. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. Reddam te ex fera famè manſuetum, alias manſuetem. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. ¶ Beſtiæ manſuetæ, etiam placidæ, & cicures dicuntur. Plin. triſariam diuidit animantia, in placida, fera, & inter hæc media. Nam hirundines, apes, delphini, nec placida ſunt, nec fera, ſed mediæ inter vtrumque naturæ.

Manſuete, aduerb. Placide, clementer. { *[illegible]* Gall. *Doucement paiſiblement.* Ital. *Dolcemente.* Germ. Gütiglich/ſenfftiglich/ lieblich. Hisp. *Dulce y manſamente.* Angl. *Meekelie, gentlie.* Cicer. *pro Marcel.* At vero quum aliquid clementer, manſuetè, iuſtè, moderatè, ſapienter factum, in iracundia præſertim, quæ eſt inimica conſilio, & in victoria, quæ natura inſolens & ſuperba eſt, aut audimus, aut legimus, quo ſtudio incendimur, vt eos ſæpe, quos nunquam vidimus, diligamus.

Manſuetūdo, manſuetudinis, Lenitas, clementia, facilitas, &, vt inquit Speuſippus, conſtantia animæ aduerſus iræ impetum immobilis. { [illegible] *[illegible]*. Gall. *Douceur, humanité priuauté.* Ital. *Manſuetudine, humanità.* Germ. Sanfftmut. Hisp. *Manſedumbre.* Angl. *Meekeneſſe.* } Cic. 1. *Offic.* Quid ad hanc manſuetudinem addi poteſt, eum, qui cum bellum geras, tam molli nomine appellari?

Manſuefacio, is Manſuetum reddo, domo, cicuro. { [illegible] *limmadh.* *[illegible]*. Gall. *Apprinoiſer, adoucir, donter.* Ital. *Domeſticare, far manſueto.* Germ. Zam machen/ zämmen. Hisp. *Amanſar.* Angl. *To mak. to tame.* } Plin. *lib.* 8. *c.* 16. Primus autem hominum leonem manu tractare auſus, & oſtendere manſuefactum. Liu. *lib.* 3. *ab Vrbe* Paulatim permulcendo, tractandóque manſuefecerant plebem. Cic. 1. *Tuſc.* A quibus manſuefacti, & exculti, à neceſſariis artificiis ad elegantiora defluximus. ¶ Manſuefactum. Cæſar. multáque erant intra eum locum manſuefacta, quibus interiu iumenta paſcerentur. id eſt, vt ipſe dicit, inter manniones ſata. Budæus.

Manſueſio, Manſuetus fio, manſueſco, cicuror. { [illegible] *lummádh.* *[illegible]*. Gall. *S'apprinoiſer.* Ital. *Mitigarſi diuenire manſueto.* Germ. Zam werden. Hisp. *Ser amanſado.* Angl. *To waxe meeke or tame* } Cæſ. 2. *bell. Gall.* Sed aſſueſcere ad homines, & manſueſieri, ne paruuli quidem excepti poſſunt.

Manſues, etis, Antiqui dicebant pro manſueto. { [illegible] *[illegible]*. Gall. *Doux, traittable, priué, apprinoiſé.* Ital. *Manſueto.* Germ. Sanfft oder ſenfftmütig/ zam. Hisp. *Manſo, amanſado.* Angl. *Meeke, gentle.* } Plaut. *Aſin.* [*ſc.* 2. *a.* 1.] Reddam ego te ex fera fame manſuetum

fuerem. Accius *Meleagro*, Nunc me matrem manſues miſericordia capit.

Manſueſco, is, Manſuetus fio, miteſco. { [illegible] *lummádh.* [illegible] GALL. *Deuenir doux & prime, & s'adoucer & apprivoiſer.* ITAL. *Diuenir domeſtico, laſcia la ſaluatichezza.* GERM. Zam werden/ ſenfft oder mild werden. HISP. *Amanſarſe, ſer amanſado.* ANGL. *To waxe meeke.* } Colum. *lib.* 7. Nam per hæc blandimenta triduo feræ manſueſcunt. Virg. 4. *Georg.*

Neſciáque humanis precibus manſueſcere corda.

Idem 2. *Georg.*

Tellus manſueſcit arando.

Varro *lib.* 2. *de re ruſt.* pro manſuefacio vſus eſt. Sic ex animalibus, quum propter eandem vtilitatem, quæ poſſent ſylueſtria deprehenderent, ac concluderent & manſueſcerent. Fortaſſe legendum *manſuefacerent.*

Manſuetarij, qui feras manſuefaciunt. { [illegible] *melammedhim.* [illegible] GALL. *Apprivoiſeurs, qui apprivoiſent les beſtes ſauuages.* ITAL. *Coloro che domeſticano le here.* GERM. Thierzämmer. HISP. *Los que amanſan ò doman animales brauos.* ANGL. *Which tameth wild beaſtes.* } Lampridius *in Heliogab.* Habuit leones, & leopardos, quos exarmatos per manſuetarios, ſubitò ad ſecundam menſam iubebat accumbere. Iul. Firmicus *lib* 8. *Matheſeos*, Septentrione oriente nati, erunt manſuetarij ferarum.

Manſus (ait Cuiac. *in lib.* 1. *feud. tit.* 1.) eſt fundus, vnde quis ſe & familiam ſuam tueri ſatis commodè poteſt, & præterea vectigal, ſiue cenſum domino referre, &, quod veteres dixere, hæredium.

‖ Manta, mane. Non. Plaut. ‖

Mantalus, [illegible], Phrygiæ oppidum, ita dictum à Mantalo conditore. Gentile Mantaienus, [illegible]. Steph.

Mantare, veteres pro manere vſurpabant, teſte Nonio, [illegible]. Plaut. *in Pſeud.* At dabit, parabit aliquid hos dies, manta modò. Cæcilius *Nypolimos apud Nonium.* In voltu eodem, in eadem mantat malitia. Plaut. *Pſeud.* —nos herus apud ædem Veneris mantet.

Mantelum, manteli, & Mantelium, mantelij, & Mantele, mantelis, compoſita dictio ex Manus, & tela, idem quod mantile, linteolum quo manus tergere ſolemus. { [illegible] GALL. *Seruiette ou touaille à mains, ou nappe.* ITAL. *Mantile, touaglia.* GERM. Ein handzwehel/ tiſchzwehel. HISP. *Pañizuelo de manos ò toualla.* ANGL. *A table napking, a towell.* } Ouid. *lib.* 3. *Faſtorum.*

Dixerat ad dextram villis mantele ſolutis.

Martial. *lib.* 12.

Mantele è menſa ſuſtulis Hermogenes.

Aliqui hoc in loco legunt *Mantile*: quod tamen in idem recidit, vt ſuo loco dicemus. ¶ Mantelia, ſeu Mantela accipiuntur etiam pro penulæ genere, quo ſe, vt lorica milites, ſolent munire: ſiue pro thorace, quo pectus armatur. Græci hanc [illegible] vocant, vt Suidas ait. Plin. *lib.* 7. *c.* 2. Oſſibus humanorum capitum bibere, cutibúſque cum capillo pro mantelibus ante pectora vti. ¶ Ponitur metaphoricωs, pro tegmine quolibet, ſiue velamento in quo fraudis aliquid & fallaciæ lateat. Plaut. *in Capt. ſc.* 3. *a.* 3. Nec mendaciis ſubdolis mihi vſquam mantelum eſt meis. Ponitur ibi pro pallio, latebra, aut quouis alio tegmine, quo dolus tegi poſſit.

Mantis, mantis, Latinè, vates, diuinus. { [illegible] *koſem.* [illegible] GALL. *Deuin, ſorcier.* ITAL. *Indouino.* GERM. Ein weiſſager/oder warſager. HISP. *Adeuino ò adeuina.* ANGL. *A diuineur or ſoothſayer.* } Cicer. 1. *de diuin.* Nam Athenienſes omnibus ſemper publicis conſiliis diuinos quoſdam ſacerdotes, quos Mantes vocant, adhibuerunt.

Manteum, { [illegible] *debir.* [illegible] } Locus oraculis dicatus. Cicer. *lib.* 2. *de finib.* Vt quaſi de manteo promanant medicamenta illa Epicurea, dolor ſi grauis, breuis: ſi longus, lenis. Vetera exemplaria habent, de narthecio. Plin. *lib.* 5. *cap.* 29. Ab Epheſo manteum aliud colophoniorum.

Mantice, mantices, Diuinatio. { [illegible] GALL. *L'art & ſcience de deuiner.* ITAL. *L'arte d'indouinare.* GERM. Die kunſt deß weiſſagens. HISP. *Arte para adeuinar.* ANGL. *The art of ſoothſaying or telling of thinges to come.* } Cic. 1. *de nat. deor.* Sequitur [illegible] veſtra quæ Latinè Diuinatio dicitur.

Mantia, æ, Diuinatio, vaticinium. { [illegible] *keſem.* [illegible] GALL. *Diuination.* ITAL. *Diuinatione, profetia.* GERM. Weiſſagung. HISP. *Diuinacion.* ANGL. *Diuination, [illegible] ſaying.* } A Mantia per compoſitionem fiunt Necromantia, Hydromantia, Pyromantia, & alia huiuſmodi, quorum peculiaria producuntur. Vide ſupra in dictione *Magia.*

Manthyrea, [illegible], vicus Arcadiæ, Gentile Manthyreus.

MANTICA, æ, Caſaubono eſt vox peregrina, notans balteum, aut zonam, quæ veteribus inſtar peræ fuit. Poſſet deduci à *manu*, ſicut *mantiſſa & mantelum.* Pera viatoria, qua ſcilicet iter facientes viaticum, aliáve neceſſaria circumferunt. { [illegible] *chis* [illegible] *tſeror.* [illegible] GALL. *Bourſe ou gibeciere, beſace ou ſac.* ITAL. *Biſaccia.* GERM. Ein weideſack/ ein ſack in welchen einer alle ding thut/ wann einer ober feld reiſt. HISP. *Las argenas, ò alforias, ò mochila.* ANGL. *A bagge of leather, purſe or pouche.* } Plaut. Æſopus mortales ſingulos binas habere manticas, quarum altera ante pectus, altera a tergo penderet: ſed in priorem aliena vitia coniicere, in poſteriorem ſua. Hinc ortum eſt prouerbium, homines non videre quod in tergo manticæ eſt, hoc eſt, quum aliena vitia acutiſſime videant, in ſuis prorſus cæcutire. Catul. *ad Varrum,*

Sed non videmus, manticæ quod in tergo eſt.

Manticula, pro parua mantica, in qua, vt ait Feſtus, pecunias ſuas tenuiores ſolent recondere, [illegible].

Mantilia, dicuntur ea quæ in frequenti vſu habentur, & quaſi manu tractantur. Frequens enim ad manus tergendas vſus fuit manteolorum: vnde hæc tracta [illegible]. Feſtus.

Manticularius, dicitur fur, qui inferens ſe confertæ multitudini, marſupia aut ſecat, aut artificio doloſo aperit, & euacuat, ablata pecunia. { [illegible] GALL. *Coupeurſe.* ITAL. *Taglia borſe.* GERM. Ein ſeckelraumer / ein ſeckelabſchneider. HISP. *Ladron, cortabolſas.* ANGL. *A purſe cutter.* } Dictum a manticulis, in quibus tenuiores, teſte Feſto, pecuniam recondebant.

Manticulatio, Aſtus & fraus, furtum, inciſio loculorum, [illegible].

Manticulor, aris, eſt, autore Feſto, furandi gratia manticulas attrectare. { [illegible] GALL. *Deſrober.* ITAL. *Far l'arte del furbo, uccellare à borſe marinolare, rubbare.* GERM. Einem zum ſeckel greiffen darauß zu ſtelen. HISP. *Robar.* ANGL. *To ſteall, to pike a purſe.* } Inde ponitur pro aliquid doloſè ago. Pacuu. Ad manticulandum aſtu aggreditur. Hoc verbo etiam vſus eſt Plaut. *in Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Sume, poſce prome quiduis: te facio cellarium. Nam herclè nihil manticulatus ſum proœ hæc ſciui, petito. Æternum tibi dapinatio victum, ſi vera autumas.

Mantichora, [illegible], Beſtia in India quæ triplicem dentium ordinem, & hominis faciem vna cum corpore leonino habet, humanas carnes maximè affectans. Plin. *lib.* 8. *c.* 21. De manticora ſic ſcribit Ælian. *lib.* 4. *cap.* 2. Apud Indos, inquit, naſcitur immenſo robore animal, cui Indorum lingua Manticora nomen eſt, magnitudine maximi leonis, colore rubrum, canis modo villoſum, facie eadem propè quæ hominis, dentium triplici vtrinque ordine acutiſſimorum, caninis maiorum, auribus hominis ſimilibus, niſi quòd hæ & grandiores & villoſiores ſunt: oculis cæſiis, & his non diſſimilibus hominis: pedibus & vnguibus iiſdem, qui leonis. Summa cauda illi ſcorpionis modo terreni, aculeo plus quàm cubitali armata: reliquum caudæ vtrinque aculeis cuſpidatum eſt: quos, tanquam tela, ſiquis inſequatur, eminus iaculatur. Humanis carnibus maximè delectatur: quocirca complures homines interficit: nec ſingulos duntaxat homines inuadit, ſed plures collectos ſolum interemit. ¶ Ideo Indicè Manticora appellatur, quòd beſtia ſit hominum conſicientiſſima, ex rebus quas gerit, nomen trahens. Vide plura apud Ælianum *loco iam indicato.*

Mantile, is, generis neutri. Mantelum, linteolum ad detergendas manus factum. { [illegible] GALL. *Seruiette ou touaille à mains, nappe.* ITAL. *Mantile, touaglia.* GERM. Ein handzwehel/ tiſchzwehel. HISP. *Pañizuelo de manos, toualla.* ANGL. *A ſerniett, a towell.* } Virg. 4. *Georg.*

———*tonſiſque ferunt mantilia villis.*

Seruius inquit, maiores mappas villos habuiſſe. Epigramma eſt apud Martialem *lib.* 14. de mantili, ſiue Gauſapa villoſa. Nobilius villoſa tegant tibi lintea citrum, Orbibus in noſtris circulus eſſe poteſt. Plin. *lib.* 7. *cap.* 2. Cutibúſque cum capillo pro mantilibus ante pectora vti. Quo tamen in loco, in pleriſque Plinij codicibus Mantelibus legitur per ſecundam vocalem in antepenultima.

Mantinea, [illegible], vrbs Arcadiæ, quæ poſtea Antigonia dicta fuit, in adulationem Antigoni eius, qui Philippi Perſei patri curator regni fuit. Sed poſtea Hadriani Imperatoris iuſſu ruſus Mantinea fuit appellata.

Mantineus, a, um: vt, Prælium Mantineum, quod inter Thebanos & Lacedæmonios eorumque ſocios apud Mantineam contigit: in quo Epaminondas Thebanorum dux victoria iam propemodum potitus cecidit. Vide Xenoph. *de rebus Græcorum lib. vlt.* & Plutarch. *in vita Epaminonda.*

Mantis, Diuinus, vel vates. Vide poſt *Mantelum.*

Mantiſſa, Lingua Tuſca, autore Feſto, dicitur additamentum rei, quæ venditur, id eſt, pauxillum illud quod adiicitur ponderi: ita dictum quòd manu addatur. { [illegible] GALL. *Addition au poix.* ITAL. *Giunta.* GERM. Ein zugab das man in einem kauff gibt. HISP. *Añadidura al peſo juſto.* ANGL. *An addition to that which is ſold.* } Lucilius, Mantiſſa obſoniorum vincit.

Mantius, [illegible], Melampi filius ex Iphianaſſa filia Præti & pater Polyphidei, & Clitu, Homer. *lib.* 15. *Odyſſ.*

Manto, as, are, pro manſito. Plaut. *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. Vſque dum mantant, domum parietes ruunt.

Manto, huius Mantus, [illegible], Mulier fatidica fuit Tireſiæ Thebanorum vatis filia. Quæ quum poſt patris obitum Creontis, & Theſei tyrannidem fugeret, primùm in Aſiam venit: vbi Apollinis Clarij templum condidit, deinde etiam in Italiam, vbi ex Tiberi fluuio (vt poetæ fabulantur) vel ex Tyberino rege Ocnum peperit: qui poſtea ad Padum fluuium vrbem condidit, quam a nomine matris Mantuam appellauit.

MANTVA, æ, [illegible], Stephano, vulgo *Mantoua.* Vrbs eſt clariſſima ab Ocno filio Tyberis, & Mantus Tireſiæ Thebani vatis filiæ ad Padum condita, & à nomine matris eius Mantua appellata. Vide Virg. *lib.* 10. Ille etiam patriis agmen ciet Ocnus ab oris Fatidicæ Mantus, & Tuſci filius amnis, Qui muros, matriſque dedit tibi Mantua nomen. Poetarum clariſſimo doctiſſimóque Virgilio Marone gloriatur Mantua, cuius felix ingenium tam omnes efferre debent, quam imitari nulli poſſunt.

Mantuanus, a, um, [illegible], a Mantua deductum nomen, vnde Mantuanus Homerus, Virgilius dictus eſt. Fama mantuana, Stat. 4. *Sylua.*

‖ Mantuchi, chlamys. Caſaub.

Mantum. Iſid. *lib.* 19. 24. Mantum Hiſpani vocant, quòd manus tegat tantùm. Eſt enim breue amictum. ‖

Manuale, & Manubrium, vide poſt *Manus.*

Manum, dicitur clarum, Mane, poſt tenebras diei pars prima. Nonius.

‖ Manus, a, um, bonus. Quia immanis eſt inclemens manus fuerit bonus, & clemens. ‖

MANVS, us, a manando dicta eſt, quòd ex brachiis manat, vel quòd ex ea manent digiti. { [illegible] *iadh.* [illegible] GALL. *Main.* ITAL. & HISP. *Mano.* GERM. Ein hand. ANGL. *The hand.* } Ouid. *Epiſt.* 17.

Iam tibi formoſam porriget illa manum.

Catull. *Berecyntia,*

Niueis citata cepit manibus leue tympanum.

Virg. 1. *Æneid.*

Tendentemque manus Priamum conſpexit inermes.

Fidem non operam, ſed manu facere. [illegible] Sener. *Epiſt.* 69. Manu ſua finem vitæ fecit. Idem *cap.* 19. *de vita beata.* Manu facere obitum, [illegible] exhauſiſſe. Idem *c.* 19. *de conſol. ad Mart.* Manus noſtræ oculatæ ſunt. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Talos poſcit in manum. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Si mihi dantur duo talenta argenti numerata in manum. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Stimulum cepero in manum. Idem

An.

Aul. prolog. Manum leuis artificis. (i. docta & facilis.) Martial. *Epigr. 12. lib. 6.* In auro nihil præter manus pretium interrimentis fit. Liu. *lib. 4. d. 4.* Manus ſolent ad [illegible] decurrere quod ſolet. Senec. *c. 17. de conſol. ad Helu.* Da mihi optima manum fortuna ſalutantis. Plaut. *Aul. ſc. 1 a. 1.* Vb. manum iniicit benigne. *Ibid. ſc. 4. a. 1.* Impunis illis omnibus adij manum. *Ibid. ſc. 5 a. 2.* Manu ſalutem mittunt beneuolentibus. Idem *Pſeud. ſc. 2 a. 4.* Cedo manum in ſalutando. Idem *Capt. ſc. 1 a. 4. & Curc. ſc. 3 a. 2 & Pſeud. ſc. 5 a. 4.* Manum oſculabantur veteres. Suet. *in Tib. c. 72.* Manus lauabant poſt epulas. Senec. *Epiſt. 89.*

——— Tutius eſt aptu contendere verbis,
Quam pugnare manu.

Ouid. 13. *Metam.* Crepabunt manu male tibi, Plaut. *Mil. ſc. 5 a. 2.*

——— Quantis manus vltima cœpto Defuit.

Ouid. *Eleg. 1. lib. 3. Triſt.* Manus dement ſtudiis irata, idem *Eleg. 1. l. 4.* Manum commodare (ad necem.) Velleius. Manu reddere. (i. Manu propria.) Suet. *in Tib. c. 34.* Manus ſumma operibus excolendi deſuit. Quintil. Quædam ingenia manu, vt aiunt, facienda ſunt. Senec. *Epiſt. 53.* In maleficio plus iniuriæ, quàm in manu. Quintil. Manus prima deformatum Marmor. Item, Manu ſtreauas. Gell. *c. 8. lib. 4.* Non tubaucla ceruice, nec manibus oppoſitis recipere ſertum. Senec. *c. 11. de tranq.* In manibus victoria. Liu. *lib. 5. d. 4.* Manus penulis continere. Suet. *in Galba c. 16.* Manu promptus, vide *Promptus.* Item, A manu ſeruus. Idem *in Caſ. c. 74.* Item, Manus remittere, *Quitter la main,* in ludo. Idem *in Auguſt. c. 71.* ¶ Plena manu. Senec. *Epiſt. 33.* hoc eſt, ampliter, copioſe, prolixe, minimeque maligne. Cic. *Attic. lib. 1.* At hercle alter tuus familiaris Hortenſius quam plena manu, quàm ingenuè, quàm ornatè noſtras laudes in aſtra ſuſtulit. ¶ Manu breui, Vlpianus *l. 43 §. 1. ff. de iur. dot.* eleganter poſuit pro directo, & ſine ambagibus. Quoties, inquit, extraneus accepto ſeit debitori dotis conſtituendæ cauſa, ſiquidem nuptiæ inſecutæ non fuerint, liberatio non ſequitur: niſi fortè ſic accepto tulit, vt vellet mulieri in totum donatum: tunc enim credendum eſt breui manu acceptum a muliere & marito datum, id eſt, quaſi mulier non per acceptilationem & circuitionem illã, ſed directò per manum ipſius creditoris, pecuniam accepiſſet, & marito dediſſet. ¶ Contra, Manu longa Iuriſconſultus figurata locutione dixit, pro ſinuoſe & obliquè *l. 79. ff. de ſolut.* Ex Hotomanno. ¶ Manufactus, χειροποίητος, vna dictione, ſiue duabus [illegible] Naturalis. Celſus. Naturales, vel manu factæ nationes. Cic. 3. *de finib.* Quid enim aut in natura, qua nihil eſt aptius, nihil deſcriptius: aut in operibus manufactis tam compoſitum, tamque compactum, & coagmentatum inueniri poteſt? ¶ Manus præterea inſtrumentum, & ferrum nauale dicitur, quo naues harpagonibus raptæ tenentur, a manus humanæ ſimilitudine. Plin. *lib. 7. c. 56.* Anacharſis harpagonas, manus Pericles Athenienſis inuenit. ¶ Item Manus, multitudo vocatur, vel exercitus. Virg. 6. *Æneid.*

Hic manus ob patriam pugnando vulnera paſſi.

Idem 6. *Æneid.*

———Iuuenum manus emicat ardens
Littus in Heſperium.

Manus hæc Ciceronem inſequebatur. (i. turba, natio.) Quintil. Mora manus procerum eſt. i. multitudo. Ouid. 13. *Met.* Denique vt voluimus, noſtra ſuperat manus, (i. exercitus.) Plaut. *Amph.* Sic manus clientum. Suet. *in Tib. c. 1.* Manus equitum. Idem *in Caſ. c. 14.* Manu facta irrumpere. Cæſ. *lib. 3. bell. ciu.*

Sic ſit tibi ſerua manus,

(i. turba ancillarum.) Ouid. *lib. 5. Faſt.* ¶ Accipitur etiam Manus pro poteſtate: vt quum dicimus, rem aliquam in manu noſtra eſſe ſitam, quod Græci dicunt, ἐπὶ χερσὶ τινῶν. Lucanus *lib. 1.*

In manibus veſtris, quantus ſit Cæſar, habetis.

Saluſt. *in Iugurth. 60.* neque mihi in manu fuit, Iugurtha qualis foret. Hinc mulieres in manu conuenire dicebantur, quum per coemptionem matresfamilias factæ eſſent: de qua re Boetius *in Topic.* & Vlp. *in Inſtitut.* In manu mancipióque (viri, eſſe matrimonij cauſſa. Gell. *c. 3. lib. 4.* Quia tibi in manu eſt quod credas. At ego quod dicam mea in manu eſt, id eſt, liberum arbitrarium. Plaut. *Merc. ſc. 4. a. 3.* Quibus eſt ea res in manu. (i. in poteſtate.) Idem *prolog. Amph.* Illuc tibi eſt in manu. *Ibid. ſc. 1 a. 2.* Cui plus in manu ſit, quam tibi. (i. poteſtatem maiorem habet dandæ pecuniæ.) Item *Aſin. ſc. 1 a. 1.* In manu & tutela. Liuius. ¶ Manumittere, Eſt de ſeruo liberum facere, libertatem dare. ἀπελευθεροῦν. Cic. *pro Cælio.* Adſunt ſerui ex cognatorum ſententia manumiſſi. ¶ Manumiſſus, liberatus a poteſtate domini. ἀπελεύθερος, ἀπελευθερωθείς. Nam quandiu quis in ſeruitute eſt, manu ie hoc eſt, poteſtati ſubditus eſt. ¶ Interdum verbum hoc diuiditur: dicimuſque, Mittere manu, vel emittere manu. Plaut. *in Aul.* Igitur orabo, vt manu me mittat. Frequentius coniunctim ſcribitur. Alienos manumittens, alientque imperans. Idem *Curc. ſc. 2. a. 4.* Ibo igitur, orabo vt manu me mittat, (quia aurum reperi.) Idem *Aul. ſc. 1 a. 5.* Volo me emitti manu. *Ibid.* Et *Capt. ſc. 3. a. 2.* Dicitur & manu emittere Liu. *lib. 4. d. 5.* Et manu emiſſus, vide *l. mi. ſut.* ¶ Hinc Manumiſſio, quæ eſt datio libertatis. Cic. *pro Cælio.* Sed ſcire cupio, quid habeat argumenti iſta manumiſſio. Erat autem mos in manumiſſione, vt dominus caput, aut aliud membrum ſerui tenens, diceret, Hunc hominem liberum eſſe volo: & mittebat eum e manu. Inde manumiſſio dicta eſt, & manumiſſus, a poteſtate liberatus. Manumiſſioni vacaturus tribunal conſcendit. Suet. *in Galba cap. 10.* ¶ Item Manus capitur pro proboſcide elephanti, quòd ea in decerpendo paruulo pro manu vtatur elephantus. Curt. *lib. 4.* de elephãto loquens, Præcipuè terribilis illa facies erat, quum manu arma viroſque corriperent, & ſuper ſe regentibus traderent. Idem *de eodem.* Copidas vocabant gladios leu ter curuatos, falcibus ſimiles, quibus oportebant belluarum manus. ¶ Nonnunquam pro ſcriptura manuum. Quint. *lib. 1. de Orthographia.* Cauſſa, Caſus Cicero & Virgilius ſcripſerunt. ſic manus eorum docent. Cic. *ad Attic. lib. 4.* Occupationum mearum, vel hoc ſignum erit, quod epiſtola librarii manu eſt. *Ibid lib. 11.* Quibus tibi videbitur, velim des literas nomine meo: noſti familiares ſi quam requirent, & manum: dices iis, me propter cuſtodias eas vitaſſe. Budæus. Manus in ludo dicitur, id quod ſibi tollit qui proiecit Venerem. Augustus in quadam Epiſt. quam recitat Suet. *c. 71. in Auguſto.* Ego perdidi viginti milia nummum meo nomine. ſed quum eſſet in luſu liberalis fuiſſem, vt ſoleo plerunque. Nam ſi, quas manus remiſi cuique, exegiſſem, ac retinuiſſem, quod cuique donaui, vicíſſem vel 50 millia. ¶ Manum conſerere eſt prælium incipere, & cominus pugnare, συμβάλλειν, συμπλέκεσθαι. Propriè tamen Manum conſerere, nihil aliud eſt, quàm manus coniungere. Apud Iuriſconſultos autem Manum conſerere dicebantur litigantes, quum in agrum, aut aliam rem, de qua lis erat, profecti, præſente Prætore rem litigioſam manu apprehendebant, ſicque ſuum in re præſenti vindicabant. Poſtea tamen propagatis Italiæ finibus, Prætoribuſque aliis negotiis occupatis, placuit vt litigantes, ſine Prætore in agrum proficiſcerentur, glebaque inde in ius ad prætorem deferrent, & in eã, tanquam in toto agro, vindicarent, aduerſariumque ex iure manu conſertum ad Prætorem vocarent. Vide ea quæ de hoc annotauimus in verbo *Conſero.* Vſus autem obtinuit, vt verbo ad rem militarem tranſlato, Manum conſerere, pro pugnare, inire prælium, cum hoſtibus ſigna conferre, dimicare, certare diceretur. ¶ Manu ſalutem quærere. Saluſt. *Iugurth. 84.* Aulo omnes infeſti, ac maximè qui bello ſæpe præclari fuerunt, quòd armatus dedecore potius, quàm manu ſalutem quæſierit. ¶ Malum obiectũ mala manu. Plaut. *in Amphitr.* Neſcio quid autem mali eſt mala obiectum manu. id eſt, neſcio quis veneficus eius mentem mutauit. Manu autem dixit, quia non verbis ſolùm faſcinant, ſed etiam veneni manus opera adhibitis. Virg. *in Æneid.*

Spargere qui ſomnos cantúque manúque ſolebat.

¶ Manibus prælium facere, eſt manum conſerere. Saluſt. *in Iugurtha,* Romani pro ingenio quiſque, pars eminus glãde, aut lapidibus pugnare: alii ſuccedere, ac modò murum ſuffodere, modò ſcalis aggredi, cupere manibus prælium facere. ¶ Manu docere, eſt apertè docere. Cic. 1. *de nat. deor.* Epicurus autem res occultas, & penitus abditas non modò viderat animo, ſed etiam ſic tractauit, vt manu doceat nos, eam eſſe vim & naturam deorum. ¶ Primas & ſecundas manus, apud Quintil. *lib. 5.* Hermolaus vocari poſſe ait, quando feſſis recentes ſuccedunt: ſed tamen potiùs ictus ſignificari videntur, vt ait Budæus. ¶ Inter manus arripere aliquem, eſt collatis ſimul manibus aliquem ſublimem ferre. Plaut. *in Moſt.* Arripite hunc intrò actutum inter manus. Inter manus aliquid eſſe dicitur per tranſlationem, pro in poteſtate eſſe. Virg.

Ante oculos, interque manus ſunt omnia veſtras.

¶ Verſari inter manus, eſt in vſu eſſe. ¶ In manum dare. Terent. *in Phorm.* Eho dic quid velis dari tibi in manum, vt herus deſiſtat litibus? Vbi Donatus, Datur ei in manum, qui ſeparatim accipit, ſine arbitris, aut interprete: vt præuaricator, aut iudex corruptus. Plaut. Si mihi dãtur duo talenta argenti numerata in manum. Sic in manum latio apud Cic. *in Philipp.* id eſt, captura & turpis largitionis ſordes. ¶ Sub manu eſſe, id eſt, ad latus, expeditum, promptumque in vſum, ſiue eſſe in promptu, & in proximo. ¶ In manus ſumere librum, pro eo quod eſt librum legere. Quintil. & Cic. ¶ Eſſe in manibus liber dicitur, qui editus eſt, & legitur. ¶ Manus remittere in aleæ ludo, eſt colluſori tactum condonare, quem ſua quiſque manu damnoſum iecit. ¶ Manu capere, bello quærere. Saluſt. Populus Romanus quaſcunque vrbes, & agros manu ceperat, Regi donat. ¶ Succedere ſub manus, eſt aliquid benè, & ad optatum contingere. ¶ Rem ad manus venire, eſt etiam ad contentionem & pugnam venire. ¶ Venire ad manum, i. ad curationem quæ manu chirurgi fit, non autem medicamentis. Celſ. *lib. 8. c. 4.* Tum demum ad manum ſcalprúmque veniendum eſt, i. *ἐπὶ τὴν χειρουργίαν.* ¶ Per manus tradere, de manu in manum, quo vtitur Cic. *ad Cæſarem lib. 7.* Totum denique hominem tibi trado de manu, vt dicitur, in manum tuam iſtam. ¶ Per manus tradita diſciplina, vel res geſta dicitur, quæ non monumentis literarum, ſed verbo tantùm traditur, & maioribus ad poſteros ſine literis tranſmittitur, quemadmodum ſacrorum myſteria olim tradi ſolebant. ¶ Præ manibus, pro in manibus, vel inter manus. Plaut. *in Bacch.* Reddidi patri omne aurum, quod mihi fuit præ manibus. ¶ Præ manu dare, eſt quod vulgò dicitur, Ante omnia, vel ante manum dare, Gallico ſermone, *Auancer.* ¶ Quàm leuiſſima manu teneri ſcalpellus debet, inquit Celſus *lib. 7. c. 19.* id eſt, maximè ſuſpenſa, vt attingat, non imprimat. *lib. 8. c. 2.* dicit, Suſpendenda magis manus. ¶ Tollere manus, Modus eſt loquendi, quo ſignum lætitiæ ſignificamus. Cic. *Caſ.* Suſtulimus manus, & ego, & Balbus: tanta fuit opportunitas, &c. ¶ Tendere manus, eſt petentis auxilium, vel miſericordiam implorantis ſignum. Idẽ *lib. 3 bell. Gall.* Hedui manus tendere, deditionem ſignificare. ¶ Plus eſt illi in manu, quàm tibi, id eſt, ditior eſt te. ¶ Nihil illi eſt in manu, id eſt, nihil habet. Habere enim in manu dicuntur, qui aliquid poſſident, & diuites ſunt. ¶ Manus tua hæc eſt, hoc eſt, ſi fauent tibi, & te iuuant. ¶ Manus vetant prius, quàm penes ſeſe habeant, quicquam credere. Plaut. *in Truc.* id eſt, nihil credã te daturũ, niſi prius numerauetis. ¶ Manus multas poſcit hoc opus. Plin. *in Ep. 118.* id eſt, hoc opus eſt multi laboris. ¶ Manus oculatæ dicuntur a Plaut. *in Aſin.* quæ re ipſa aliquid volunt exhiberi, non oratione promitti. Semper enim oculatæ noſtræ ſunt manus, credunt quod vidẽt. ¶ Manu fingere eſt arte, curaque formare, tractũ a plaſtis, qui e molli luto manu imagines faciunt. ¶ Manum ferulæ ſubducere, eſt in aliquo modo in literis proficiſci, & deſinere in ludo literario verſari. Nam Grammatici ſolent puerorum manus ferula percutere. Iuuen. *Sat. 1.* Et nos ergo manũ ferulæ ſubduximus. ¶ Manũ de tabula tollere neſcire, eſt in re aliqua conficienda nimis anxium eſſe. Tractum ab Apellis elogio de Protogene, quòd dicebat illum manũ de tabula tollere neſcire. ¶ Manum non verterim prouerbiale eſt Hyperbole, qua vtimur, quoties nos rem aliquam ſuſque dèque ferre volumus ſignificare, & de ea nos nihil eſſe ſollicitos. ¶ Manum ſub pallio habere dicuntur Rhetores, qui inter agendum non commouentur. Nam bona pars actionis in manibus conſiſtit. Quæ omnia vide latiùs in Adagiis Eraſmi. ¶ Manus in [illegible], dicitur quoties nulla [illegible] autoritate expectata [illegible], an [illegible] χειρῶν ἄρχειν, de quo vide in *Initium.* ¶ Manibus ac pedibus quicquam conari eſt ſumma diligentia. Iis enim verbis extremum conatum ſignificamus. *ποσὶ καὶ χερσὶν ἐπιχειρεῖν.* Terent. *in Andr.* Quem ego credo manibus pedibuſque obnixè omnia facturum. ¶ Seruus ad manum, vide *Ad* præpoſit. ¶ Ad manum. In promptu, in proximo, & parabile. *πρόχειρος.* Senec. Ad manum eſt quod ſat eſt. Sub manum: prompte. Suet. *in Aug. c. 49.* Sub manu, quod aiunt, naturæ con-

filium. Senec. *Epiſt.* 71. Manu peccare, i. manu offendere, ferire, vt qui non intra verba ſolum deſipiunt, ſed etiam manu peccant. Gell. *lib.* 3. *c.* 18. Ex his autem eos, qui intra verba deſipiunt, aut leuiter etiam manu peccant, onerare aſperioribus coërcitionibus ſuperuacuum eſt. ‖ Manus mortua, poſſeſſio immortalis, qualis eſt Eccleſiæ. L. I. ‖

Manicula, manicula, diminut. Vide ſuprà poſt *Manicon.*

Maniola, æ, diminut. item à manus. Parua manus. Nonius, Maniolis tene illis.

Mănŭālĭs, e, quod extenſæ manus altitudinem habet, vel quod amplecti manu poſſumus. Plin. *lib* 24 *c.*13. Ob id incipientibus hydropicis efficax, manualibus ſcapis eius in tribus heminis atque decoctis vſque ad tertias. ¶ Manualis faſciculus lini. { *δεσμὸς ὁ χειροπληθής, ἢ ὁ χειροπληθής.* GALL. *Qu'on peut empoigner en tenir à la main.* ITAL. *Quanto ſi può tenere in mano.* GERM. Ein handvol das man in einer hand faſſen mag. HISP. *Coſa que ſe puede tener en la mano.* ANGL. *That may be comprehended in the hand.* } Apud Plin. *lib.* 19. *c.* 1. eſt, qui manus implet: noſtræ verò ætatis medici Manipulum vocant. Manuale quid ſit, Martial. *Epigr.* 80. *lib.* 14.

‖ Manuatium, candelabrum. L. gr. b. ‖

Mănŭārĭŭs, a, um, quod ad manum pertinet. { *ἐγχειρίδιος.* GALL. *Appartenant à la main.* ITAL. *Ciò che appartiene à la mano.* GERM. Das zu der hand gehört. HISP. *Coſa pertenecïente à la mano.* ANGL. *Belonging to the hand.* } vnde, Æs manuarium, quod manuum labore acquiritur. Gell. *c.*13. *lib.* 18. Hoc ære quaſi manuario collecto, cœnula parabatur. Alij optimi Grammatici æs manuarium exponunt, æs in alea partum, quod in aleæ luſu manus dicantur, ipſæ ludendi vices. & Gellius ab alea hoc caput ſic exordiatur: Saturnalibus Athenis alea quadam feſtiua & honeſta luſitabamus.

Manuarius ſubſtantiuum, pro fure. Et Manuari pro furari dixit Laberius apud Gellium *c.*7. *lib.* 16.

‖ Manulea, *χειρίς*, manica. Gloſſ. ‖

Mănŭlĕātŭs, a, um, Manicatus. { *χειριδωτός.* GALL. *Veſtu d'un habillement ayant manches.* ITAL. *Veſtito di habito con maniche.* GERM. Das ermel hatt. HISP. *Veſtido de veſtidura con mangas.* ANGL. *Clothed with a garment that hath ſleeues.* } Plaut. *in Pſeudolo.* Manuleatam tunicam hominem habere aiebat, hoc eſt, tunicam manicas prolixiores habentem. ¶ Manicatum, aut Manuleatum hominem dicimus, indutum tunicis manicatis. Suet. *in Calig. c.* 52. Gemmatáſque indutus penulas, manuleatus in publicum proceſſit.

Mănŭlĕārĭŭs, qui veſtimenta manicata conficiebat, *ὁ χειριδωτῶν χιτώνων ποιητής.* Plaut. *in Aul.* Aut manulearij, aut myrobrecharij.

MĂNVBRIVM, brij, à manu, Capulus cuiuſcunque rei appellatur, quòd manu teneatur. { נצב *niſſab.* *κώπη, λαβή.* GALL. *Manche.* ITAL. *Manica.* GERM. Ein hefft ein handthab HISP. *Empuñadura, como de eſpada.* ANGL. *An handle, hilt, or hafte.* } Plaut. *Aul.* Exemi ex manu manubrium. Pall. *lib.* 16. *c.* 43. Hyginus fieri iubet manubria ruſtica, carpinea, ligna cetera. Colum. *lib.* 11. *cap.* 2. Vel facta manubria aptare, quorum optima ſunt ilignea.

Mănŭbrĭŏlum, li, diminutiuum, Paruum manubrium. { *τὸ λαβίον, τὸ κωπίον.* GALL. *Petit manche.* ITAL. *Manichetto.* GERM. Ein hefftlin. HISP. *Pequeña empuñadura.* ANGL. *A little hafte.* } Celſ. *lib.* 7. *c.* 7. Lini duo capita apprehendere, & per ea recto vngue, ſi qua parte oculo inhæret, manubrio ſcalpelli diducere, donec ad angulum veniat.

‖ Manubriatus, manubrio præditus Ammian. *lib.* 25. *Manubriatos cultros dicit.*

Manubria, fulmen in lingua Hetruſca. ‖

MANVBIÆ, arum dictæ ſunt, quod manu caperentur ab hoſtibus. { שלל *ſchalal* בז *baz.* *λάφυρα.* GALL. *La deſpouïlle & le butin qu'on a gaigné ſur les ennemis.* ITAL. *Preda, bottino* GERM. Beut oder raub ſo dem feynd abgetrungen iſt. HISP. *Botin, el deſpojo de la caualgada.* ANGL. *Bootie or ſpoile of the enemies.* } Eſt enim præda ab hoſtibus capta. Aſconius ſcribit, Manubias eſſe prædas Imperatorum pro portione de hoſtibus capta. Cic. 5. *Verr.* iouidiæ augendæ cauſa, Manubias vocat ſigna & tabulas quæ è Sicilia Verres, tanquam hoſtium ſpolia deportauerat. Nonne, (inquit) perſpicuum eſt, Verrem eſſe qui veſtras villas ſuis manubiis ornet? ¶ Spolia quoque quæſita de hoſte notoſi per deditionem, Manubias veteres dicebant, de quibus vt volent conſtituerent. Gell. vero *lib.* 13. *c.* 13. quid præda à manubiis differt, his verbis declarat. Nam præda, inquit, dicuntur corpora ipſa rerum, quæ capta ſunt: Manubiæ appellatæ ſunt pecuniæ, quæ à Quæſtore ex venditione prædæ redactæ ſunt. Dicit tamen quoſdam non ignobiles ſcriptores, aut temere, aut incurioſè quædam pro manubiis, & manubias pro præda poſuiſſe: ſed qui propriè locuti ſunt, ſicut Cic. *in Orat. de lege Agrar.* Manubias pecuniam dixiſſe. Quod, inquit, ad quemque peruenerit ex præda, ex manubiis, ex auro coronario. Quo in loco M. Tullius manifeſtè diſtinguit Prædam à Manubiis: vt annotauit Nonius Marcellus: qui prorſus eadem de Manubiis ſentit, quæ Gellius. Ex manubiis pecunia illata ærario, Velleius. Ex manubiis inſcriptio, Gell. *c.* 24. *lib.* 13. Manubiæ de præda ciuili, Suet. *in Calig. c.* 41. ¶ Manubias facere, eſt prædari. Cic. *in Verr.* Qui manubias ſibi tantas ex L. Metelli manubiis fecit. ¶ Eſt quoque cùm ictus fulminum Manubiæ dicantur, *κεραυνοβολία.* Senec. *lib.* 2. *quæſt.* autor eſt, Ioui tres manubias dari, quarum prima monet, ſecunda prodeſt, tertia adhibitis conſilio diis emittitur. ‖ ¶ Manubiæ præda, quæ manu capta eſt. Gloſſ. ‖

Mănŭbĭālis, e, quod ad manubias pertinet. { *ἀπὸ τῶν λαφύρων γινόμενος.* GALL. *Du butin.* ITAL. *De bottino.* GERM. Das zu der beut oder dem raub gehört. HISP. *Coſa de botin.* ANGL. *Belonging to bootie.* } vt, Manubialis pecunia, quæ ex venditione manubiarum contracta eſt. Suet. *in Auguſt.* Quo autem facilius vndique vrbs adiretur deſumpta ſibi Flaminia via Arimino tenus munienda, reliquas triumphalibus viris ex manubiali pecunia ſternendas diſtribuit.

‖ Manubiare, vigilare pernoctare. Gloſſ. Iſid. An fortè *manicare* ſcripſit. ‖

Manubiarius, a, um. Manubiarum particeps Plaut. *in Trucul.* Amicus mihi eſto manubiarius. ‖ Turnebus exponit, qui manubias affert & ſpolia, amicus fructuoſus. Alciat legit *manubriarius*, tanquam tu ſis, promptus, quo quis ceu manubrio vtitur.

Manubia iteratio doctrinæ. Gloſſ. Iſid. An *manubiæ*? vt ſit ſimilitudo à manubiis fulminis terriforatis.

Manucodiata, quam paradiſeam, vel paradiſi auem, & apodem indicam appellat Geſnerus, in Moluccis inſulis, mortua intecta aut mari colligitur: quæ viuens nunquam videri ſolet, quoniam pedibus careat, caudaque & alis in orbem extenſis ſponte ſuſtineatur. ‖

Manumiſſio, & Manumiſſio, vide *Manus.*

Manuor, aris, Manu aufero, furor, *κλέπτω.* Accius, Manuatus veſtem amicæ. Laberius apud Gellium *c.*7 *lib.* 16.

‖ Manupletium, *χειροπληθής.* Gloſſ. manipulus, faſciculus manum implens. ‖

Mănŭprĕtĭŭm, dictio compoſita, Merces pro opera manus. Cic. *in Piſon.* Quum verò iſta tibi prouincia manupretium fuerit non euerſæ per te, ſed perditæ ciuitatis. Da mihi inaures. M. fiat. Cedo aurum, ego manupretium dabo. Plaut. *Men. ſc.* 3. *a.* 3.

‖ Manutergium. Iſid. *lib.* 17. 26. Facitergium, à tergendo faciem, vel manus vocatur.

Manutius, magnas manus habens. Gloſſ. Iſid. in vet. vocab. eſt, Manutus, a, um.

Măpālĭă, orum. { חרוחו *cheròth* נאות *neòth.* *καλύβαι, σκηναί.* GALL. *Logettes, maiſonnettes à la mode des Perſes.* ITAL. *Capane.* GERM. Hütten/ hüttenhäuſle. HISP. *Moradas como de ganado cabana.* ANGL. *Cottages builded round lyk ouens.* } Punica lingua, agreſtes caſæ dicuntur, autore Feſto, in quibus quia nihil eſt ſecreti, ſolet id vocabulum ſolutè viuentibus obiici. Seneca, Ego P. C. interrogare vobis permiſeram, vos mera mapalia feciſtis, i. vos diſſoluti fuiſtis, & à diſciplina receſſiſtis, inconditéque & perturbatè omnia egiſtis. Sunt autem quaſi rotundæ cortes, vt inquit Cato *lib.* 4. *orig.* Liu. 9. *bell. Pun.* Familiæ aliquot cum mapalibus, pecoribuſque ſuis (ea pecunia illis eſt) proſecuti ſunt regem. ¶ Mapalia, inquit Seruius, idem ſignificat quod Magalia, hoc eſt, Afrorum caſas. ſed Magalia, ma producit, Mapalia vero corripit. Virg. 3. *Georg.*

——Et raris habitata mapalia tectis.

Item 4. *Æneid.*

Vt primùm alatis tetigit magalia plantis.

Măpĕtă, *Κάπητα*, Sarmatiæ Aſiaticæ vrbs, autore Ptolem. *lib.* 5. *c.* 9. Vulgò *Cepa.*

MAPPĂ, æ, Linteum quo menſa ſternitur, aut certè quo manuum ſordes in menſa abſtergimus. { *ὄψον.* GALL. *Nape.* ITAL. *Touaglia.* GERM. Ein tiſchlach oder tiſchzwehel. HISP. *Los manteles ò touajas.* ANGL. *A table cloth, ò table napking, a towell.* } Nam in conuiuium pro ſe quiſque mappam afferebat. Mart. *lib.* 12.

Attulerat mappam nemo, dum furta timentur.

Plin. *lib.* 19. *c.* 1. Ardentes in focis conuiuiorum vidimus mappas, ſordibus exuſtis, ſplendeſcentes igni magis quàm poſſent aquis. ¶ Mappam (inquit Quint. *lib.* 1 *c.* 9.) vſitatum Circo nomen Pœni ſibi vendicant. idcirco autem dicit mappam Circo vſitatam, quod in ludis Circenſibus Prætor ſoleat præſidere, qui mappæ miſſione ſignum dabat ineundi certaminis. Mart. *lib.* 12.

Cretatam Prætor quum vellet mittere mappam,
Prætori mappam ſurripit Hermogenes.

Septimius Florens, Cognoſce dementiam de vanitate: miſit dicunt, & nuntiant lauicem, quod ſimul omnibus viſum eſt. Teneo teſtimonium cæcitatis non vident nullum quid ſit, & mappam putant: ſed eſt diaboli ab alto præcipitati figura. ‖ ¶ Mappam etiam vulgo vocamus tabulam, in qua pictus eſt mundus, vel aliud aliquid, quia eſt extenſa tanquam mappa. ‖ ¶ A Mappa verò fit diminutiuum mappula.

‖ Mapparius, qui mappam in circo mittebat. ‖

Maracha, *Μαράχα*, vrbs Indica, Gentile Marachius, Steph.

‖ Maranus, apoſtata. ‖

Maras, *Μάρας* Suidæ, nomen proprium viri ex Berœa Syriæ ciuitate, qui vt ditiſſimus, ita humaniſſimus, & officioſiſſimus in omnes tum ciues, tum hoſpites extitit. Vide Suidam.

Mărăſmus, *μαρασμός*. Tabes, hoc eſt, totius corporis, vel partis alicuius ſiccitas, quæ accidere ſolet, humore natiuo vi caloris abſumpto. A verbo Græco *μαραίνεσθαι*, quod eſt tabeſco. ¶ Hinc febris marasmodes a medicis appellatur hecticæ ſpecies, quæ contingit ex febri ardente adeo propagata, vt humorem totius corporis abſumat. Vide Galen. *de different. feb. lib.* 1. *cap.* 10.

‖ Maratha, in rubis naſcentia mora. Item templum maius. L. gr. b. ‖

Marathesium, *Μαραθήσιον*, Epheſiorum oppidum in Caria: cuius incolæ dicuntur Marathesij. Steph.

Mărăthōnĭă, *Μαρώνεια*, oppidum Thraciæ, non procul ab Abderis: cuius incolæ dicuntur Marathoniatæ. Steph.

Mărăthōn, *Μαραθών*, Attici agri ciuitas, diſtans ab Athenis circiter decem millia paſſuum, non procul a Tricorytho, & Rhamnunte: morte Icari regis interfecti inſignis, victoriáque Theſei, tauro Marathonio ſuperato: ſimiliter & Miltiadis gloria, qui ibi centum millia ex Darij Perſarum regis exercitu profligauit. ¶ Eſt & Marathon, exiguum oppidulum Phocidis ad mare, non procul ab Anticyra, vt eſt videre apud Strab. *lib.* 9.

Marathonius, a, um, *Μαραθώνιος* Vnde Taurus Marathonius, qui apud Marathonem a Theſeo interfectus eſt. Hic eſt Taurus amatus a Paſiphae, quem Hercules ex Creta eò abegit.

Mărăthrum, { *μάραθρον.* GALL. *Du fenouil.* ITAL. *Finocchio.* GERM. Fenchel. HISP. *Hinojo.* ANGL. *Fenell.* } Latini fœniculum dicunt de Marathro Hippomarathro. Vide Plin. *lib* 20. *c.* 23.

Mărăthrītes, *μαραθρίτης οἶνος.* GALL. *Vin de fenouil.* ITAL. *Vino di finocchio.* GERM. Fenchelwein. HISP. *Vino de hinojo.* ANGL. *Wyne of fenell.* } Vinum eo modo dictum quo Aromatites, nempe quod marathrum infuſum habet: valétque ad viſus imbecillitatem adiuuandam. Colum. *lib.* 12. *cap* 35.

Marathus Iulius, nomen authoris. Suet. *in Aug. c.* 94.

Marathus, thi, *Μάραθος*, antiqua Phœnicum ciuitas: cuius meminerunt Plin. *lib.* 5. *c.* 20. & Strabo *lib.* 16. ¶ Stephanus item Marathrum vrbem in Acarnania collocat.

Marathusa, æ, *Μαραθοῦσσα*, Stephano, Inſula ante Ioniam, Aſiæ regionem,

non procul à Clazomenis, cuius meminit Plin. *lib.* 5. *c.* 31. ¶ Eſt & Marathuſa, Cretæ inſulæ oppidum, apud eundem *lib.* 4. *c.* 12.

‖ Marca, vide *Marchia.* ‖

Marcæum, μαρκαῖον, mons Troadis, iuxta Geraghitem, incolæ Marcæiſſii. Steph.

Marcella, μαρκέλλα, nomen mulieris Romanæ, quæ quum à matre rogata eſſet, gauderetne ſe nupſiſſe: ita valde, reſpondit, vt amplius nolim.

Marcellus, nomen viri clariſſimi Romani proprium, cuius res geſtæ, & à Liuio, & ab aliis auctoris traditæ ſunt. Hic Gallorum ducem ſingulari certamine ſudit, ſpolia legit. Annibalem primus vinci poſſe docuit. Syracuſas per tres annos obſedit, & tandem expugnauit, quinquies Conſul. Qui poſtremo conſulatu, dum ad occupandum collem quendam cum paucis proficiſceretur, inſidiis circumuentus, occiſus eſt, magnificéque ab hoſte Annibale virtutis cauſa elatus. Marcellus quaſi Martius. Plutarch. *in Marcello initio.*

Mārceo, es, ui, Putreo. {נמק *namák* נבל *nabál.* σήπομαι, μαραίνομαι. Gall. *Eſtre fleſtri, pourri & gaſté.* Ital. *Marcire.* Germ. Faulen verwelcken. Item, Abnemmen oder kraftloß werden. Hisp. *Marchitarſe.* Angl. *To wether, to corrupt, to waxe rotten.*} Martial. *lib.* 5. Marcentes tibi porrigemus vuas. ¶ Nonnunquam idem quod langueo, tabeo & tabeſco. Ouid. 2. *Amor. Eleg.* 13.

Cur ego plectar amans ſi vir tibi marcet ab annis.

Celſ. *lib.* 1. *c.* 1. Si marcet animus, ſi corpus torpet, ſi moueri loquique piget. Liu. 3. *bell. Pun.* Sed qui pugnent, marcere Campana luxuria, &c. Vigebat in hac parte miles: in illa marcebant omnia, Velleius. Marcere & oſcitare, Senec. *cap.* 2. *de tranq.*

Mārceſco, Putreſco. {נמק *namák* נבל *nabal*, ἀπομαραίνομαι. Gall. *Deuenir ou eſtre pourry ou gaſté.* Ital. *Marcerſi guaſtarſi.* Germ. Anheben faulen. Item, Kraftloß werden. Hisp. *Marchitarſe, ſer marchito.* Angl. *To waxe rotten or withered.*} Plin. *lib.* 10 *c.* 48. Corpus occiſæ ſtatim marceſcit. Ponitur quandoque pro langueſco. Sueton. *in Calig.* Marceſcente adhuc ſtomacho pridiani cibi onere. Liu 8. *bell. Pun.* Ad hæc equitem marceſcere deſidia. Marceſcere otio. Idem *lib.* 5. *d.* 4. Marceſcente ſtomacho (alias *marcente.*) Suet. *in Calig.* 58. ¶ Huius compoſita, Emarceſco & immarceſco, de quibus ſuis locis.

Marcha, terminus, finis.

Marchio, princeps, qui præeſt marchiæ, id eſt, limiti. Germ. Marggraue/ quaſi limitis comes, quem vocant liminarcham, ex Latino, & Græco.

Marcidus, a, um, adiectiuum, Putridus, langueſcens. {נבל *na'el.* σαπρὸς, μαραινόμενος. Gall. *Fleſtri, pourri.* Ital. *Marceo, marcito.* Germ. Faul/ welck. Hisp. *Coſa marchita ò muſtia.* Angl. *Rotten, vnluſtie, withered.*} Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Feſſis equis aures marcidæ. Idem *in Panegyr.* Alii marcidi ſomno, heſternaque cœna redundantes, comitiorum ſuorum nuntios opperiebantur.

Marcōr, marcoris, Putredo, vel languor, & conſumptio, quæ & Tabes dicitur. {מק *mak.* μαρασμὸς, σῆψις. Gall. *Fleſtriſſure ou pourriture.* Ital. *Marcia.* Germ. Faule verwelckung verzeerung. Hisp. *Marchitura.* Angl. *Witheringe, vnluſtineſſe.*} Plin. *lib.* 22. *c.* 42. Si ferri, vel chalybis aliqua rubigo, vel panni marcor affuerit. Celſus *de lethargo lib.* 3. *c.* 20. In hac marcor, & inexpugnabilis pene dormiendi neceſſitas.

Marcipor, Marci puer, hoc eſt, famulus: ſicut Publipor, Lucipor, & alia huiuſmodi. Plin. *lib.* 33. *c.* 1. Singuli Marcipores, Luciporeſve, dominorum gentiles, victum in promiſcuo habebant. Quibus verbis ſignificat Plinius, priſcos Romanos ſingulis ſeruis contentos fuiſſe: quare Marcipores, quaſi Marci pueri vocabantur, hoc eſt, miniſtri & aſſeclæ, vt Græci παῖδας, vocant ſeruos. Quod in numeroſa familia poſtea fieri non potuit. Fabius *lib.* 1. In ſeruis iam intercidit genus illud nominis, quod ducebatur à domino vnde Marcipores, Publipores.

Marcŭlus, Latro fuit inſignis in ſylua Dodonea, vt ſcribit Tortellius.

Marcŏmāni, vel Marcomanni, μαρκομάννοι. Populi Germaniæ, quos Cæſar cum Arouiſto Germanorum rege ſuperauit. Hos Bohemos, vel Morauos putant eſſe. Vulgò Die Mehren. Stat. *lib.* 3. *Syluar.*

Qua modo Marcomanos poſt horrida bella, vageſque
Sauromatas.

Vide Strab. *lib.* 7.

Marculus, diminutiuum à Marco, inquit Feſtus. ¶ Eſt etiam nomen inſtrumenti, quo fabri ærarij vti ſolent. {פטיש *pattiſch.* ῥαιστὴρ, χαλκέων σφῦρα. Gall. *Vn marteau de chauderonnier.* Ital. *Martello da magnano.* Germ. Ein hammer oder dergleichen werckzeug der kantengießer. Hisp. *El martillo de hierro.* Angl. *A coper ſmithes han mer.*} Plin. *lib.* 7. *cap.* 56. Tegulas inuenit Cinyra Agriopæ filius & metalla æris, vtrunque in inſula Cypro: item forcipem, marculum, vectem, incudem. Martial. *lib.* 12. Nec cogitandi ſpatium, nec quieſcendi in vrbe locus eſt pauperi, negant vitam ludi magiſtri manè, nocte piſtores, ærariorum marculi die toto. Et tamen Caper Grammaticus ſcribit *Martulus* à Marte, non marculus. Ergo illo authore Martulus dicendum pro malleo, quod vulgaris lingua retinet.

Marcus Antonius orator, vide in *Antonio.*

Mardi, μάρδοι, populi Aſiæ, ſupra Pontum, non procul à Colchide: quorum meminit Plin. *lib.* 5. *cap.* 6. ¶ Stephanus Mardos quoſdam inter Hyrcanos collocat.

‖ Mardochea dies, μαρδοχαϊκὴ ἡμέρα, 2. *Macch.* 15. 37. Intelligitur *Purim*, quo Iudæi celebrabant memoriam liberationis, Dei beneficio præſtitæ per conſilium Mardochæi. Vide infra *Purr.* ‖

Mardonēs, μαρδόνες, gens Epirotica.

Mardōnius, μαρδόνιος, ex præcipuis fuit Perſarum Satrapis, quem Xerxes prælio nauali apud Salaminem à Themiſtocle ſuperatus, cum trecentis armatorum millibus in Græcia reliquit. Hunc poſtea Pauſanias ſpecioſiſſima victoria apud Platæas ſuperauit: vbi & Mardonius ipſe occubuit, ab Arimneſto quodam Lacedæmonio interfectus. Vide Herodot. *lib.* 9.

Mărĕ, huius maris, à Syriaco *Marath.* ſeu Hebr. *Marah* amarum eſſe: ſiue *Marar*, quod idem ſignificat. Niſi malis à μαρμαίρω. Pelagus, oceanus, æquor, dictum (vt putatur) ab amaritudine aquarum. {ים *iam.* θάλασσα. Gall. *La mer.* Ital. *Mare.* Germ. Das meer. Hisp. *La mar.* Angl. *The ſea.*} Virg. 2. *Æneid.*

——vaſtum maris æquor arandum.

Idem 1. *Æneid.*

——quum Iupiter æthere ſummo
Deſpiciens mare veliuolum: terráſque iacentes.

Cic. 1. *Tuſc.* tranſlatè, Tanquam ratis in mari immenſo noſtra vehitur oratio.

Pro te vel rapidas auſim Maris ire per vndas,

Tibull. *lib.* 4. A mari ſupero per Apennini dorſum. Suet. *in Caſ. c.* 44. Mare haud eſt mare, vos eſtis mare acerrimum. Nam in mari reperi, hîc elaui bonis. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Oras Italicas quâ egreditur mare: aliàs, quas adgreditur mare. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Quiſnam ille fluuius eſt, quem non recipiat mare. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1.

Sæpe maris pars intus erat,

Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 1. *Triſt.*

——Contentus parte dolorum
Exiguam pleno de mare (i. mari) demat aqua,

idem *Eleg.* 2. *lib.* 5. ¶ Magnum mare, i. mare Mediterraneum. Iſid. *lib.* 13. *c.* 16. Mare magnum eſt, quod ab occaſu ex Oceano fluit, & in Meridiem vergit, deinde ad Septentrionem tendit: quod inde magnum appellatur, quia cætera maria in comparatione eius minora ſunt. Cic. 1. *de diuinat.* Iamque mari magno claſſis cita texitur. Plin. *lib.* 9. Intrant è magno mari Pontum verno tempore gregatim. Lucret.

Ille quoque ipſe viam, qui quondam per mare magnum
Strauit.

Vbi de Helleſponti anguſtiis loquens ad maris totius Mediterranei magnitudinem reſpexit. Græci ob magnitudinem & vaſtitatem ἀπέραντον dicunt. Magnum mare etiam dicitur, quod inflatur intumeſcitque tempeſtate, atque in altum attollitur & incuruatur. Saluſt. *in Iugurth.* Nam vbi mare magnum eſſe, & ſæuire cœpit ventis in MS. *ventus cœpit.* ¶ Maximum autem illud mare, quod totam terram ambit, à velocitate Oceanum appellant. Illud verò, quòd inter Abylam & Calpen irrumpens, Africam diuidit ab Europa, Mediterraneum mare vocatur. Vtriuſque autem maris partes à prouinciis quas alluunt, varia ſortiuntur nomina. Sic Oceanum Atlanticum vocamus mare illud quod ab Occidente Atlantem montem alluit. Britannicum quod Britanniæ: Germanicum, quod Germaniæ eſt proximum. Ad hunc etiam modum ſinus ille maris, quem Mediterraneum mare vocamus, à regionibus quas alluit, varia inuenit nomina. Nam vbi Hiſpaniam alluit, Ibericum appellatur: vbi Liguriam, Liguſticum, vbi Tuſciæ proximum eſt, Tuſcum mare, vel Tyrrhenum appellatur. Sed hæc latiùs ſuis locis. Mare cælo miſcere, eſt omnia turbare, nihilque non facere. Virg. de Iunone omnia aduerſùm Troianos tentante,

——maria omnia cælo Miſcuit.

Iuuenal. *Satyr.* 6.

——clames licèt, & mare cælo
Confundas, homo ſum.

Mari terraque quærere, id eſt, vbique. Plaut. *in Pæn.* poſtquam eas perdiderit, Mari terráque illas vſquequaque quærit. Sic Cicero, Terra marique conquirere. ¶ Mare quandoque pro ſinu maris vſurpatur. ‖ ¶ Mare iunci, ſeu carecti, eſt. ‖ Mare rubrum, ἐρυθρὰ θάλασσα, Sinus maris eſt, Arabiam felicem à meridie alluens ab anguſtiis Arabici ſinus vſque ad ſinum Perſicum extenſus. Rubrum appellatum, non quod aqua eius re vera ſit rubra (vt plerique putauerunt,) ſed quòd eiuſmodi appareat, à ſubiectæ arenæ rubedine, vel Solis repercuſſu. Siue, (quod magis placet) imitatione Græcorum, qui mare hoc Erythræum appellarunt, ab Erythra rege Perſei & Andromedes filio, qui ea in ora imperauit. vbi etiam ſepulchrum eius oſtendi ſolet, teſte Strab. *lib.* 16. Latini itaque tam Erythræum à Græcis dictum: quòd ἐρυθρὸν, hoc eſt, rubrum eſſet, ipſi quoque Rubrum mare appellarunt. Vide latiùs apud Strab. *loco iam indicato.* Hebræi vocant mare Suph, hoc eſt, procelloſum, vel carecoſum, ſeu fruticoſum. Contendúntque pro rubro ſic fuiſſe Latinè vertendum. Mare mortuum. Iuſtinus *hiſtoriar. lib.* 36. *de Iudæa.* In ea regione lacus latus eſt, qui propter immobilitatem mortuum mare dicitur. Hic Aſphaltites lacus, Ioſepho, Plinio, Solino. Cum mari comparata vita. Senec. *c.* 9. *de conſ. ad Polyb.* Mare mortuum, vita ſine fortunæ telis. Idem *Epiſt.* 68. ‖ ¶ Mare ſalis, eſt lacus ille ſalſugine infectus, miſtus cœleſti pluuiæ, qua fuerunt euerſa Sodoma, Gomorrha, Adama & Zeboym, cum ſuis vicis & villis: is lacus dicitur *Aſphaltites*, & mare mortuum, id eſt, inhabile ad alendum animalia viuentia. ¶ Mare fuſum, erat vas æreum, amplum in templo, vbi ſacerdotes ad altare aſcenſuri antè manus & pedes ab luebant. ¶ Mare vitreum, ante thronum Dei, ſancto Ioanni in viſione Apocalyptica oſtenſum, videtur fuiſſe ingens lacus, ad inſtar eius maris, quod olim in templo erat ad vſus ſacerdotum. ¶ Mare in ſacris & prophanis literis aliquando ſignificat copiam, non tantum rerum multarum & profundarum, ſed etiam hominum quâ mare capax eſt, & multas vndas, eaſque variis animantibus diuites, continet. ‖

Mărīnus, a, um, quod mare incolit, vel quod eſt in mari, vel ex mari. {θαλάσσιος, ἐνάλιος. Gall. *De mer, marin.* Ital. *Marino.* Germ. Das in dem meer wohnet. Hisp. *Coſa de mar.* Angl. *Of the ſea.*} vt piſcis marinus, marina aqua, Oſtreæ marinæ, apud Plin. *lib.* 10. *cap.* 69. Cic. 2. *de natura deorum*, Probabile eſt igitur præſtantem intelligentiam in ſyderibus eſſe, quæ & ætheream partem mundi incolunt, & marinis terreniſque humoribus longo interuallo extenuatis aluntur.

——Siue marinas flumine cogit aquas,

Ouid. *Eleg.* 10. *lib* 3. *Triſt.* ¶ Tranſmarinum autem dicimus quod trans mare eſt. ὑπερπόντιος: vt Tranſmarinæ merces, & Tranſmarinus triumphus.

Mărĭtĭmus, a, um, quod ad mare eſt, vel quod ad mare, vel in mari ſit. {παραθαλάσσιος, θαλάττιος. Gall. *Maritime, qui eſt ou demeure auprès, ou ſur le bord de la mer.* Ital. *Maritimo.* Germ. Das an dem meer ſtoſt/ das deß meer iſt. Hisp. *Coſa cerca de la mar.* Angl. *That dwelleth by the ſea coaſt.*} vt, Ora maritima, ἀκτὴ παραθαλάσσιος. Gens maritima, Bellum maritimum, Cic *ad Attic lib* 2 Quod extremum eſt, te in Arpinati videbimus, & hoſpitio agreſti accipiemus, quia maritimum hoc contempſiſti. Plaut *Ciſt.* Modò quod ſuaſit, diſſuadet: quod diſſuaſit, id oſtentat. Maritimis moribus mecum experitur, ita meum frangit amantem animum. Id eſt, periculum de me ita facit, vt mare

quum iactatur variis fluctibus. ¶ Accipitur etiam aliquando maritimus, pro eo quod ex mari eſt, vel quod ad mare pertinet: pro marino. Cic. 2. *de nat.deor.* Æſtus maritimi multum accedentes & recedentes. Sic etiam Plaut. *in Rud.* Fluctus maritimos dixit pro fluctibus marinis. Aqua maritima, pro marina. Celſ. *lib.*4.*c.*2.

Marīa, *μαρεία*, Lacus eſt Alexandriam a meridie alluens, multis Nili foſſis auctus, portum habens altero qui ad mare eſt, multo vtiliorem. Alio nomine dicitur Mareotis: vt teſtatur Strabo *lib.* 17. ¶ Stephano item Marea oppidum eſt Mareotidi lacui adiacens.

Mărĕōtis, idis, *μαρεῶτις*. Lacus in Ægypto, Alexandriam à Meridie alluens, multis Nili foſſis tum à ſuperioribus partibus, tum à lateribus adauctus, portum habens nobilem, eóque qui ad mare eſt, multò vtiliorem. Autor Strab. *lib.* 17. ¶ Mareotis præterea appellatur pars illa Libyæ, quæ eſt inter Cyrenaicam regionem & Ægyptum, à Ptolemæo Marmarica appellata. Eius deſcriptionem vide apud Plinium *lib.* 5. *cap.*6. ¶ Eſt præterea mareotis pars Epiri, in qua vinum optimum naſcitur: vnde Mareotides vuæ dictæ ſunt. Virg. 2. *Georg.*

Sunt Thaſiæ vites, ſunt & Mareotides albæ.

Colum. *lib.*3.*c.*2. Mareoticæ vites.

Mărĕōtæ, *μαρεῶται*, populi ſunt in ea parte Libyæ, quæ Ægypto proxima eſt, quæ Mareotis Plinio, Ptolemæo Marmarica appellatur. Vide Plin. *lib.*3.*c.*6.

Mareplacidæ, arum, genus eſt nauium. Gell.*c.*25.*lib.*10.

Mareſchalcus, Marſchalck in Germanica lingua ſonat, ἱππόκομος, equorum adminiſter, qui equorum curam gerit.

Măgă, æ. Genus terræ in modum Cretæ albæ, qua ruſtici vtuntur ad agros ſtercorandos. Vide Plin. *lib.*17.*c.*6.

Margana, æ, ſiue Marganæ, arum *μάργανα*, ἢ *μαργάναι*, oppidum Indiæ, vt ex Martiani ſententia tradit Stephan.

Mărgaēa, *μάργαια*, nomen fontis in agro Syracuſano, apud Plin. *lib.* 3. *cap.* 8. quo etiam nomine dicta eſt vrbs in Elide, cuius meminit Stephanus.

Margarītēs, *μαργαρίτης*, Palmæ ſunt à margaritis nomen trahentes, quoniam & breues & candidæ, & rotundæ ſunt, acinis, quàm balanis ſimiliores. Plin. *lib.*13.*c.*4.

MARGARITA, æ, vel margaritum. i, { בדלח *bedhôlach* פנינים *peninim.* *μαργαρίτης.* GALL. *Vne perle.* ITAL. *Perla.* GERM. Ein pärlin HISP. *Aljofar menudo, ò perla grueſſa.* ANGL. *A pearle.* } Lapillus candidus eſt in conchis naſcens, quem Romani vnionem vocant, quòd nulli duo reperiantur indiſcreti. Plin *lib.* 9. *cap.* 35. Principium ergo culménque omnium rerum pretij margaritæ tenent. Et *paulo poſt*, Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, læuore, pondere, haud promptis rebus: in tantum, vt nulli duo reperiantur indiſcreti. Cicer. 6. *Verr.* Nego vllam gemmam, aut margaritam fuiſſe quin abſtulerit. Tacit. *in vita Agricol.* Ferè Britannia aurum & argentum, & alia metalla gignit & Oceanus Margarita, ſed ſuffuſca, & liuentia, Galli ſua lingua vocant *Perle.* Non gemmæ, non margaritæ te flexerunt, Senec. *cap.* 16. *de conſol. ad Helu.* Monilia & margaritæ ſunt fœminarum, Quintilian. Margaritas aceto liquefactas ſorbere, Sueton. *in Calig. cap.* 37. ¶ Margaritum in neutro genere, Soſipater tamen reprehendit. Ita enim ait, Margaritum dicere vitioſum eſt, propterea quòd Græca nomina in *ης* terminata, tranſeunt in *a*, vt *χάρτης*, charta, ὁ καὶ ὁ ἀθλητής, athleta, ὁ μαργαρίτης, margarita. Vſus eſt tamen, eodem teſte, Varro ipſe linguæ Latinæ *autor lib.*8. *Epiſt.* Et præter eum Valgius *in epigrammate.*

Mărgărītārii. { *μαργαριτοπῶλαι.* GALL. *Vendeurs de perles.* ITAL. *Venditori di perle.* GERM. Perlin krämer / die mit pärlin vmbgehn. HISP. *Vendedores de aljofares menudos, ò grueſſas perlas.* ANGL. *That ſelleth pearles.* } Negotiatores, mangonéſque margaritarum, apud Firmicum.

Mărgărītĭfer, a, um, adiect. quod fert margaritas. { *μαργαριτοφόρος.* GALL. *Produiſant perles.* ITAL. *Che produce perle.* GERM. Das pärlin tregt oder gebirt. HISP. *Coſa que trahe ò cria aljofar ò perlas.* ANGL. *That beareth pearles.* } Plin. *lib.* 32. *c.* 11. Concharum genera, inter quæ & margaritiferæ cochleæ.

Mărgĭānā, *μαργιανή*. Regio Aſiæ maioris, inclytæ apricitatis (vt inquit Solinus) ambitu ſtadiorum mille quingentorum, difficilis adita propter arenoſas ſolitudines: in qua Antiochus Antiochiam extruxit: vt *lib.*10. & 11. ſcribit Strabo.

Margion, *μάργιον*, ciuitas Phrygiæ, poſtea Apollonia dicta.

MĂRGO, tam maſculini, quàm fœminini generis, vniuſcuiuſque rei extremitas. { כנף *chanáph* יד *iadh.* ὤα, *κράσπεδον.* GALL. *Le bord de quelque choſe que ce ſoit, la marge, la frontiere.* ITAL. *Margine.* GERM. Das euſſerſt an einem jetlichen ding / dan bort. HISP. *El margen ò cabo de alguna coſa.* ANGL. *To brimme or edge of a thing, ye margen.* } Ouid. *lib.*1. *Metamorph.*

—— *Nec brachia longo*
Margine terrarum porrexerat Amphitrite.

Iuuen. *Satyr.*1.

—— *Plena iam margine libri.*

Margines teſtudinis. Plin. *lib.* 9. *cap.* 10. Dentes non ſunt teſtudini, ſed roſtri margines acuti, ſuperna parte inferiorem claudente pyxidum modo. Margines fluminum. Varr. 3. *de re ruſtic. cap.*5. Quum habeam ſub oppido Caſſino flumen, quod per villam fluat, liquidum, & altum marginibus lapideis, latum pedes LVII. ¶ Margines imperii. Plin. *lib.* 12. *cap.* 20. Quin & in noſtro orbe ſeritur extremo in margine imperii, qua Rhenus alluit. Gramineus margo fontis, Ouid. 3. *Metamorph.*

Vix que i aſit in Imperij margine terra tui, idem *El.*1. *lib.*2. *Triſt.*

Mărgĭnātŭs, a, um, & marginatus, a, um. { *κρασπεδωτός. κρασπεδώδης.* GALL. *Marge, qui a grand bord.* ITAL. *Di grande orlo o margine.* GERM. Das ein groſ bort hatt. HISP. *Coſa que tiene margen.* ANGL. *That hath a bordour or brimme.* } vt, Marginata tabula, apud Plin. *lib.* 35.*c.*12. quæ marginem habet latiſſimum. Marginandas vias. Liu. *lib.*1. *dec* 5.

Margus, fluuius Aſiæ, quem Ptolem. *lib.* 3.*c.*1. duobus fontibus ex montibus Sariphis deſcendere tradit, & per Maſſagetas, qui margianis vicini ſunt, ac Dorbicas in Oxum amnem detrudi.

Mărĭă. { מרים *mirjám.* *μαρία.* } Fœmininum eſt à nomine Marius, & accentum in antepenultima habet nam penultimam habet correptam, quemadmodum & Marius. Claudian. *in nupt. Honorij.*

Præparat & pulchros Maria, ſed luce minores
Eligit ornatus.

¶ Pro Deipara Virgine vult Valla Mariam nominatiuo caſu legi, quemadmodum Abraham, indeclinabile, & accentu in vltima. Nam apud Lucam *cap.* 1. vbi legimus, Et nomen Virginis Maria, Græca lectio habet Mariam. Hebræi vero Mirjam dicunt duabus tantum ſyllabis: vt in Exodo *cap.* 15. legitur de ſorore Aaronis propheteſſa. Nos i conſonantem vertimus in priorem vocalem. Hæc fere Eraſmus *in annot. in Lucam.*

‖Maria Magdalena, ſic dicta à Magdal, quod erat oppidum in litore maris Galilææ in tribu Nephtalæa.‖

Mariaba, *μαριάβα* Stephano, Metropolis Sabæorum eſt. Strabo *lib.* 16. Iuncti ſunt his Sabæi, eorúmque metropolis Mariaba.

Mariæburgum, vrbs alia Pruſſiæ, alia verò Liuoniæ.

Mărĭamma, æ, *μαρίαμμα*. Phœnices oppidum, cuius incolæ dicuntur Mariammitæ. Autor Paul. *lib.*6.

Mărĭāna Cŏlōnĭa, Corſicæ inſulæ ciuitas, ita dicta à C. Mario ſepties Conſule, qui eò coloniam deduxit. Autor Plin. *lib.*3. *c.*6.

Marĭanæ foſſæ, Narbonenſis prouinciæ oppidum eſt, quod hodie *Aquas mortuas* vocant: ita dictum à vicina foſſa à C. Mario ad mare vſque ducta. Vide Ptolem. *lib.*2. *cap.*10. Plin. *lib.* 3. *cap.*4. & Strab. *libr* 4.

Mărĭāndynum, *μαριανδυνία* Stephano, Regio in Aſia ſita eſt, Bithyniæ contermina, vbi Hercules Cerberum canem tricipitem ad ſuperos traxiſſe dicitur: quem ferunt ibi virulentam ſpumam in ſaxis euomuiſſe, ex qua ibi natum volunt aconitum. Eius regionis incolæ dicti ſunt Mariandyni, qui olim, teſte Herodot. *lib.*1. Crœſi regis imperio paruerunt. Horum meminit Strab. *lib.*8. & Valer. Flacc. *lib.*4. *Argon.* Et Mariandynûm penetrauit ad vrbes.

Mărĭānus, Ptolemæo Hiſpaniæ Bæticæ mons, vulgò *Sierra Morena*, ſaltus Caſtulonenſis.

Mărīcă, Dea habita fuit litoris Minturnenſium iuxta Lyrim amnem. Horat. *lib.*3. *Carm. Ode* 17.

Qui Formiarum mœnia dicitur
Princeps, & innantem Maricæ
Littoribus tenuiſſe Lirim.

¶ Fuit etiam Marica Fauni vxor & regis Latini mater, teſtatur Virg. *lib.*7. *Æneid.*

—— *rex arua Latinus & vrbes*
Iam ſenior longa placidas in pace gerebat.
Hunc Fauno & nympha genitum Laurente Marica
Accipimus.

Maridunum, *μαρίδουνον*, Britanniæ inſulæ vrbs. Ptol. *lib.*2. *c.*3.

Marinus, Maritimus. Vide *Mare.*

Marionis, *μαριονίς*, Germaniæ ciuitas Ptolem. *lib* 2. *cap.* 12. Vulgò Lunenburg. Item altera eiuſdem regionis eidem authori, Vulgò Lubec.

Maris, fluuius Agathyrſorum in Iſtrum fluens, teſte Herodot. *lib.*4.

Mărīſcæ, ficus grandiores, ſed inſipidæ, quas à Græcis *θύμους* appellari tradit Feſtus. { פגים *paghgim.* GALL. *Figues foles.* ITAL. *Fiche ſcipiti.* GERM. Vngeſchmackte feygen. HISP. *Vn cierto genero de higo ſin ſabor.* ANGL. *Wild or vnſauery figges.* } Mart. *lib.*14.

Infanti melimela dato, fatuáſque mariſcas.

Plin. *lib.*15. *cap.* 18. Cato de ficis ſerendis ita meminit, Ficos mariſcas in loco cretoſo, & aperto ſerito. Colum. *lib.* 10. Purpureæque chelidoniæ, pinguéſque mariſcæ. Vocantur ficus duplices. ¶ A fructus huius ſimilitudine etiam Mariſcæ dicuntur, tubercula vlceroſa, quæ ex præpoſtera libidine circa podicem naſcuntur: & forte ille eadem ſunt cum illis, quæ Martial. *in Cæcilianum*, Ficos appellat. Iuuen. 2. *Satyr.*

Cæduntur tumidæ, medico ridente mariſcæ.

Mărĭſcŭs, maſcul. gener. vel Mariſcum generis neutri, Genus iunci maioris, quem ὁλόσχοινον Græci vocant, hoc eſt, totum iuncum. Ex eo fiunt tegetes, & marinæ naſſæ, vt ait Plin. *lib.*21. *c.*18.

MĂRĪTVS, i, Vxoris vir, à nomine Mas, maris. { בעל *bá'al* איש *iſch.* ἀνήρ, ὁμευνέτης. GALL. *Mary.* ITAL. *Marito.* GERM. Ein eheman. HISP. *Marido de muger legitima.* ANGL. *An huſband or maried man* } Plaut. *in Caſ.* Quid agis tu marite, mi vir: vnde ornatu hoc aduenis? *Ignara puella mariti*, hoc eſt, virgo, Horat. 2. *Epiſt.* 1. *Iura reuelata mariti.* Ouid. 2. *de Arte.* Vbi ſunt amatores mariti: quid ceſſant? Plaut. *Men.* *ſc.*2. *a.*1. Dites damnoſi mariti. Idem *Curc. ſc.*1. *a.*4.

Quæ ſi non eſſet, calebs te vita teneret
Nullaque cui poſſes eſſe maritus erat.

Ouid. *Eleg.*1. *lib.*2 *Triſt.*

Cumque feſellit amans aliqua nouitate maritum,
Plauditur.

idem *ibidem.* ¶ Ponitur aliquando ſimpliciter pro maſculo, & de aliis quoque animantibus dicitur: vt de gallinaceo apud Colum. *lib.* 8. *cap.*15. Rarior eſt in his auibus, maritis bonitas.

Olentis vxores mariti,

dictæ capræ, Horat. 1. *Carm. Ode* 17. Maritæ dicuntur mulieres nuptæ. { בעולות *be'ulóth.* ὕπανδροι. GALL. *Femmes mariees.* ITAL. *Donne maritate.* GERM. Eheweiber. HISP. *Mugeres legitimas cazadas.* ANGL. *Maried women.* } Ouid. *lib.*2. *Faſt.*

—— *dura cum ſorte marita*
Reddebant vteri pignora rara ſui.

Hinc maritos pro coniugibus. Vide infra *Maritus, a, um.* Papinianus polait *in l.*52. *in fin. D. de donat. inter virum & Vxorem.* Nam quo caſu, inquit, inter cæteras conditio naſcitur, inter maritos nihil agitur. Transfertur autem ad arbores vitiferas, quales ſunt vlmi & populi, cæteræque id genus arbores, quibus vites applicantur, qualque ſuis claniculis complectuntur Plin *lib.*14. *cap.*1. Iam in Campano agro populis nubunt vites, maritaſque complexæ, atque per ramos earum procacibus brachiis, geniculato curſu ſcandentes cacumina æquant. ¶ Maritæ domus. Liu. 7. *bell. Pun.* Vagabatur enim cum vno, aut alte-

ro comite per maritas domos dies noctéſque, i. per domos maritorum adulterium committebat cum maritis vxoribus. ¶ Marita pecunia. Plaut. *Epid.* Pulchra ædepol dos pecunia eſt. P. quæ quidem ædepol non eſt marita. Quaſi dicat, fateor pecuniam eſſe pulchram dotem ſed eam pecuniam quæ non ſit vxori commiſſa. id eſt, dummodo extra matrimonium habeatur.

Mărĭto, as. Viro trado, ſeu aſſocio, { בעל *ba'ál.* συνοικίζω. GALL. *Marier, conioindre.* ITAL. *Maritare.* GERM. Verehelichen. HISP. *Ayuntar marido y muger, caſar.* ANGL. *To marie.* } Sueton. *in Veſp. cap.* 14. Vitellii hoſtis ſui filiam ſplendidiſſime maritauit, dotauitque etiam, & inſtruxit. Tacit. *lib.* 12. Capto ruſus nouo, quando maritandum principem cuncti ſuaſiſſent, docuit oportere fœminam nobilitate, puerperiis, ſanctimonia inſignem. Sueton. *in Auguſt. cap.* 34. Retractauit leges de ambitu, de maritandis ordinibus. ¶ Neque ſolùm de hominibus, ſed etiam de aliis dicitur, vt de arboribus, quæ vites ſuſtinent. Colum. *lib.* 3. Sexto anno ſi iam viti habetur firma, maritabitur hoc modo. de arbore loquitur. Et *lib.* 4. *cap.* 1. Et ideo maritandis arboribus nemo minorem bipedanea ſcrobem vitibus comparat. ¶ Maritari etiam dicuntur canes. Varro 2. *de re ruſtic. cap.* 9. Tum enim dicuntur catulire, id eſt, oſtendere ſe velle maritari. ¶ Maritari, Prægnantem fieri. Solinus *cap.* 26. In proximis Vlyſſipone equæ laſciuiunt mira fœcunditate. Nam ſpirante Fauonio vento concipiunt, & ſitientes viros auratum ſpiritu maritantur.

Mărītālis, e. { γαμήλιος, γαμικός. GALL. *Appartenant à mariage ou mari.* ITAL. *Pertinente à maritaggio, o maritato.* GERM. Das zu dem ehemann oder der verehelichung gehört. HISP. *Coſa pertenecient à caſamiento o a marido y muger.* ANGL. *Belonging to mariage or an husband.* } Colum. *in Proœm. lib.* 12. Xenophon Athenienſis eo libro, qui Œconomicus inſcribitur, prodidit maritale coniugium ſic comparatum eſſe natura, &c. Capiſtrum maritale. Iuuenal. *Satyr.* 6.

Stulta maritali iam porrigit ora capiſtro.

Veſtis maritalis. Ouid. 2. *de Arte.*

Luſa maritali Gallica veſte manus.

Mărītus, a, um, adiect. Idem quod coniugalis. { ἔγγαμος. GALL. *Marié, conioint en loi amor.* ITAL. *Coniugale.* GERM. Das der ehe ſach iſt ehelich. HISP. *Coſa de marido y muger.* ANGL. *Maried.* } Liuius *lib.* 7. *tertij bell. Punic.* Vagabatur cum vno, aut altero comite per maritas domos dies noctéſque. Sueton. *in Auguſt. cap.* 44. Maritis e plebe propriis ordines aſſignauit, (id eſt, matrimonio iunctis.) Ouid. 2. *Faſt.*

——— Dura cum ſorte marita

Reddebant vteri pignora cara ſui.

Ibidem.

Tu rapis: hic caſtas, duce ſe, iubet eſſe maritas.

Vide ſuprà *Maritus, i.* Idem *in Epiſt. Paridis ad Helenam*;

An pudet, & metuis Venerem temerare maritam,

Caſtaque legitimi fallere iura tori?

¶ Sic maritum oliuetum per tranſlationem dixit Colum. *lib.* 5. *cap.* 11. Rarandum (inquit) arbuſtum, vel oliuetum, quod non tuerit maritum, vineis deſtinatur. ¶ Marita pecunia, hoc eſt, dotalis, apud Plaut. *in Epid.* Pulchra ædepol dos pecunia eſt. P. Quæ quidem ædepol non eſt marita.

Marium, μάριον, Stephano, oppidum fuit in Cypro inſula, teſte Plinio *lib.* 5. *cap.* 31.

Mărĭus, qui ſepties Romæ Conſul fuit, ex municipio Arpinate humili loco ſuit natus, multóſque annos in villa Cereatinate vitam ruſticam egit procul ab vrbanis exlicens. Hic per ordinem primis honoribus functus, legatus Metellum in Numidia criminando, Conſulatum adeptus, Iugurtham captum ante currum egit. In proximum annum Conſul vitro factus Cimbros in Gallia apud Aquas Sextias, Teutonas in Italia vicit, deque his triumphauit. Victus à Sylla Minturnis in palude latuit inuentus & in cuſtodiam traditus, immiſſum percuſſorem Gallum vultus autoritate deterruit: acceptáque nauicula in Africam traiecit, vbi diu exulauit. Mox Cinnana dominatione reuocatus, cæſis inimicis, ſeptimo Conſulatu (vt quidam ferunt) voluntaria morte deceſſit. Hic quum in cruribus varices haberet, præbuit varicoſum crus medico ſecandum: & dum ſecaretur, neque ſuſpirans, neque ſupercilia contrahens, pertulit ſectionem, fixiſque oculis cruciantem ſe medicum ſpectauit. Quúmque medicus alterum crus ſecare vellet, minime aſſenſum præbuit, dicens, Curationem tanto dolore dignam eſſe non arbitror. ¶ Habuit filium Marium nomine, qui quum eſſet viginti ſeptem annorum, Conſulatum inuaſit: quem honorem mater tam immaturum fleuiſſe fertur. Hic patri ſæuitia ſimilis, Cinnam armatus obſedit, & tribunos tres trucidauit: tandem & ipſe crudeliſſimo mortis genere Catuli morti ſubditus ad infectos miſſus eſt.

Mărĭanus, a, um, Cic. 2. *de lege Agrar.* Quid erat vt Marianus, Trib. pleb. quem nos Syllanos in inuidiam rapit? Propert. *lib.* 3. *Eleg.* 3.

Aut quibus in campo Mariano prælia ſigno Stent.

Marmăcæ, μαρμάκαι, populi Æthiopiæ: quorum meminit Hecatæus in deſcriptione Aſiæ.

Marmărĭca, μαρμαρική Regio Africæ, quæ (vt Ptolem. *lib.* 4. ſcribit) ab occaſu terminatur Cyrenaica prouincia, à Septentrione Ægyptiaco pelago, ab Oriente Ægypto, à Meridie interioris Libyæ parte, quæ Ægypto conterminà eſt. Plin. *lib.* 5. *c.* 6. Mareotidem appellat. Populos habet Adrymachidas, Marmaridas, & Mareotas.

Marmărĭdæ, populi ſunt Marmaricam Libyæ regionem incolentes. Iniecit his natura fellisque habentes ſibi iam præſens aduerſus omnia venena remedium aſſerentem. Horum opera vſus eſt Cato quum reliquias Pompeianas exercitus per deſerta Libyæ ad Iubam perduceret.

Marmarĭdius, Magi nomen, apud Plin. *lib.* 3. *cap.* 1.

Marmărītis, μαρμαρῖτις. Herba a quibuſdam appellatur, quam Dioſcorides κάπνιον, nos Fumariam, vel fumum terræ dicimus. Eſt autem ex nomenclaturis, quas inter notha Dioſcoridis reiiciunt eruditi.

Marmărĭtis, μαρμαρῖτις, Herbæ genus, quam alio nomine Aglaophotim vocant, propter admirabilem colorem. Naſcitur in Marmoribus Arabiæ, qua de cauſa Marmaritis vocata eſt. Vide Plin. *lib.* 24. *cap.* 17.

Marmarium, μαρμάριον, Eubœæ inſulæ oppidum: cuius incolæ dicuntur Marmarii, & Marmarini, vnde & Apollo Marmarinus dictus, qui inſigne ibi habebat templum. Strabo *lib.* 10.

Marme, es, μάρμη, oppidum Phœnices: cuius incolæ Marmæi, μαρμαῖοι, appellantur. Steph.

MARMOR, oris, { שיש *ſchá iſch* μάρμαρος GALL. *Marbre.* ITAL. *Marmo.* GERM. Ein marmelſtein. HISP. *Piedra marmorea, marmol.* ANGL. *Marble ſtone.* } Genus lapidis durioris, & ſolidiſſimi: cuius diuerſa ſunt genera. ¶ Quoddam enim album, Parium dicitur à Paro inſula: quare & in Liguria olim Lunenſium lapicidinæ dederunt. ¶ Aliud Laconicum, quod eſt viride, & cunctis hilarius. ¶ Aliud Luculleum, quod ferè atrum erat, quo delectatus Lucullus illi nomen dedit. Marmor Alexandrinum. Senec. *Epiſt.* 87. ¶ Aliud Ophites a maculis ſerpentum, quibus diſtinguitur, nomen accepit. ¶ Aliud Porphyrites, quod eſt rubrum, candidis interuenientibus punctis, quod & Leucoſtictos vocatur. ¶ Baſaltes ferrei coloris & duritiæ, vnde nomen mutuatur. ¶ Onychites ex Arabiæ montibus eſt, ex quo vaſa potaria in Germaniam afferuntur. ¶ Alabaſtriten quoque candidum cauare ſolent ad myrothecia: quoniam vnguenta incorrupta ſeruare creditur. Sunt & alia marmoris genera, quæ breuitatis cauſa omitto. Vide Plin. *lib.* 36. *c.* 7. Templum de marmore. Vir. 4. *Æneid.*

Præterea fuit in tectis de marmore templum.

Inciſa notis marmora. Horat. 4. *Carm. Od.* 8. Virg. 6. *Æneid.*

———Solido de marmore templa.

Incluſaque gelu ſtabant vt marmore puppes,

Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.* Idem *ibid. Eleg.* 3. *lib.* 3.

Marmŏrāre. Lamprid. *in Alex. Seuero*, Hoc genere marmorandi ſtatuas Coloſſeas in vrbe multa locauit.

Marmŏrārĭus, qui marmora vel polit, vel ſecat. Seneca *epiſt.* 89. Non enim adducor, vt in numerum liberalium artium pictores recipiam, non magis quàm ſtatuarios, marmorarios, aut cæteros luxuriæ miniſtros.

Marmŏrātĭo, onis. Conſtructio ex marmore. { μαρμάρωσις. GALL. *Baſtiment de marbre.* ITAL. *Fabrica di marmo.* GERM. Ein baum oder beſetze au marmelſtein. HISP. *Encaladura de marmol.* ANGL. *A bulding of marble ſtone.* } à Marmoro, ras, quod eſt ex marmore conſtruo. Apul. *lib.* 3. *Flor.* Quid igitur ſupereſt ad ſtatuæ meæ honorem? pauimenti marmoratio, non proſcenii contabulatio, nec ſcenæ columnatio, ſed nec culminis æris pretium, & artificis miniſterium, quæ mihi ne in mediocribus quidem ciuitatibus, in què deſuere.

Marmŏrātus, a, um, ex marmore factus, vel marmore obductus. { μαρμαρωτός GALL. *Paué ou reueſtu de marbre.* ITAL. *Coperto di marmo.* GERM. Mit marmelſtein bedeckt / gemarmelt. HISP. *Edificio de piedra marmol cubierto de marmol.* ANGL. *Paued or encrbazed with marble ſtone.* } vt Marmorata pauimenta apud Cic. 2. *de legibus.* Varro *lib.* 3. *de re ruſt.* ſubſtantiuum vſurpauit. Intrinſecus (inquit) quaſi leuiſſimo marmorato toti parietes, ac cameræ oblinuntur, & extrinſecus circum feneſtras, nemus aut lacerta arrepere ad columbaria poſſit.

Mărmŏrĕus, a, um, ex ſolido marmore factus. { μαρμάρεος, μαρμάρινος. GALL. *De marbre.* ITAL. *Marmoreo, di marmo.* GERM. Marmelſteinin. HISP. *Coſa de marmol.* ANGL. *Made of marble.* } vt, Sepulchrum marmoreum. Plin. *lib.* 31. *c.* 2. Varro autor eſt, Prituum quendam Prætura functum marmorei ſigni faciem habuiſſe propter id vitium. Cic. *pro domo ſua*, Columnæ marmoreæ ex ædibus meis ſpectante Populo Romano ad ſocerum Conſulis portabantur. Ouid. 4. *Metam.*

Marmoreum ratus eſſet opus.

Marmoreæ moles peribunt. Senec. *cap.* 18. *ad Polyb.* ¶ Tecta marmorea, & ſola marmora, apud Cicer. *in Parad.* Ceruix marmorea, hoc eſt, candida, niuei marmoris ſimilitudine, Virg. 4. *Georg.* Sic Ouid. *lib.* 4. *Faſt.*

Aurea marmoreo redimicula demite collo.

Idem *ibidem*,

——— Marmoreo pallet aduſta gelu.

Idem *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Terraque marmoreo eſt candida facta gelu.

Marmŏrōſus, a, um, adiectiuum. { μαρμαρώδης. GALL. *Plein de marbre, dur comme marbre, reſſemblant à marbre.* ITAL. *Pieno di marmo. duro come marmo, ſimile à marmo.* GERM. Dem marmelſtein gleich/hart wie marmelſtein. HISP. *Coſa llena de marmol, o que tiene marmol, ò ſemejante à marmol.* ANGL. *Full of marble, reſembling marble.* } Quod marmoream formam, vel duritiem habet. Plin. *lib.* 33. *c.* 12. Sil propriè limus eſt: optimum ex eo quod Atticum vocatur. Pretium in libris XXXII. Proximum marmoroſum ſub dimidio Attici pretio.

Marnan, μάρναν, templum Iouis Cretenſis in Gaza Palæſtinæ. Vocantur autem puellæ in Creta Marnan. Steph.

Măro, nis, opifex fuit figulus, ſiue (vt alij putant) magi cuiuſdam viatoris mercenarius, Virgilij Latinorum poëtarum principis pater.

‖ Maren, luſus genus. L. gr. b. ‖

Mărōnĕus, a, um, Stat. *lib.* 4. *Syluarum,*

——— tenues ignauo pollice chordas

Pulſo Maroneique ſedens in margine templi,

Sumo animum.

Mărōnēa, μαρώνεια. Steph. Ciconum ciuitas, præſtantiſſimo vino laudata. ¶ Inde Maroneus, a, um. Tibull. *ad Meſſalam,*

Victa maroneo fœdatus lumina Baccho.

Maronis, Germaniæ ciuitas. Ptol. *lib.* *c.* 22. vulgò Lüneburg. Vide *Marcomis.*

Marpēſus, μάρπησσος Stephan. Mons in Paro inſula: à quo Marpeſius, a, um, μαρπήσιος: vt, *Marpeſia cautes*, apud Virg. 4. *Æneid.* id eſt, Parius lapis.

Marpēſſa, μάρπησσα Homero, filia Eueni, & ſpecioſa inter paucas nympha, vtéque Idæ, omnium illius ſeculi virorum fortiſſimi: mater Cleopatræ pulcherrimæ fœminæ, vxoris Meleagri. ¶ Hanc maritus tam perditè fertur adamaſſe, vt quum eam Apollo rapere conaretur, ſumpto arcu & ſagittis, raptorem inuadere non dubitarit. Verum quum eius recuperandæ ſpes nulla ſupereſſet, mater eam pro Marpeſſa Halcyonem nominauit, propterea quod fatum Halcyoni

ſimile ſortita videretur. Vide Homer. 9. *Iliad.*

Ma p[illegible]idæ, nauigii genus, quo Siculi vtebantur.

Marrā, ferreum inſtrumentum, ad excindendas herbas accommodatum. { מכרשבה *machareſchâh*. ἡ μάρρον. GALL. *Vne marre de vignerons.* ITAL. *Marra* GERM. Ein eyſenwerckzeug der weinbauwern. HISP. *Almadana ò marra* ANGL. *A mattock or pikax.* } Col. *lib.* 10. Contundat marra, vel fracti dente ligonis. Iuuen. *Satyr.* 3.

———Ne marra, & ſarcula deſint.

Marrūbii, populi fuerunt Italiæ, circa Fucinum lacum habitantes, ſic dicti, vel à Rege Marrubio, vel quòd circa mare habitent. Virg. 7. *Æneid.*

Quin & Marrubia venit de gente ſacerdos.

Marrūbium, ii, Herba ſatis nota, quæ exulcerate veſicam purgatur. Græci πράσιον, alii Linoſtrophôn, quidam Philopæda, nonnulli Philochares appellant { GALL. *Herbe appellée du Marrubium.* ITAL. *Marrubio.* GERM. Weiſſer Andorn oder Marobel. HISP. *Marrubio, Marrovios.* ANGL. *An herbe called marrubium, or horehound.* } Plin. *lib.* 20. *cap.* 12. ¶ Eſt & Marrubium nigrum, πράσιον μέλαν, & βαλλωτή à Græcis appellatum: quod & Marrubium fœtidum nonnulli nominant, apud Dioſc. *lib.* 3. *c.* 115. & 118. Vnde dicti, Cato apud Priſcianum *lib.* 9.

Marrūcīni, populi Italiæ in regione Marſorum. Silius *lib.* 8.

Marrucina ſimul Frentanis æmula pubes.

Mārs, Deus, belli præſes ab antiquis creditus. { ἄρης. GERM. Der Gott deß kriegs. } Dictus, vt ait Varro *lib.* 4. *de L. L.* quòd maribus in bello præſit. Siue à Sabina dictione Mamers: quo nomine Sabini Martem dicebant: à poetis Mauors dicitur per epentheſim, quod magna vertat. Hic Iouis & Iunonis filius fuiſſe fingitur, vel, vt Ouidius fabulatur, ſolius Iunonis. Quam cum olim Iuno turbata, eò quod animaduertiſſet Iouem maritum percuſſo capite ſine muliere procreaſſe Mineruam, verſùs Oceanum proficiſceretur, vt ſciſcitaretur quo pacto & ipſa ſine viro parere poſſet & in itinere fatigata ſecus fores Floræ Deæ, coniugis Zephyri, conſediſſet, interrogata ab ea fertur, quam ob cauſam ad Oceanum pergeret, qua cognita, facturam ſe voti compotem Deam pollicita eſt, ſi id Iuno Iouem celaret. Quod quum Iuno iureiurando affirmaſſet, mox illam Flora monuit, in Campis Olenis florem eſſe, quo tacto ſtatim conciperet ſine viro: id experta Iuno, concepit, & peperit filium, quem Martem nominauit. Hunc ferunt poſtea cum Venere concubuiſſe, eóſque Vulcani fallaciis tam obſcœnè iacentes catena inuiſibili ligatos, omnium deorum riſui expoſitos fuiſſe: tandem Neptuno intercedente, à Vulcano ſolutos eſſe. Sororem habuit Bellonam, belli deam. Sacrum ei fecerunt lupum & picum: quos in Dei huius tutela eſſe credi voluerunt. Salios habuit ſacerdotes, de quibus infrà. Marti vltori dicare gladium. Suet. *in Caligul. c.* 24.

Nec aperti copia Martis Vlla fuit.

Ouid. 13. *Metamorph.* Quantumque ego Marte feroci in acie valeo, *ibidem.*

Vtque ſuo Martem cecinit grauis Ennius ore,

idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Et fora Marte ſuo litigioſa vacent,

idem 4. *Faſt.*

———Finitimo cinctus premor vndique Marte,

idem *Eleg.* 3. *lib.* 5. *Triſt.* Dubio marte equo deſcendere, Velleius.

Iam ſimul audaces veniunt Martis,

Tibull. *lib.* 4.

Seu libeat duplicem, ſeu inunctum cernere Martem

Te manet inuictus Romano Marte Britannus,

idem *ibid.* Mars à Roma, Ouid. *Eleg.* 3. *lib* 3. *Triſt.* ¶ Vſurpatur ſæpiſſime pro ipſo bello, μεταλήψει. Virg. *Eclog.* 10.

Nunc inſanus amor duri me Martis in armis

Tela inter media, atque aduerſos detinet hoſtes.

Liu. *lib.* 1. *ab Vrb. cond.* Aliquandiu ibi Marte incerto, varia victoria pugnatum fuit ¶ Eſt etiam Mars ſtellæ nomen quatuor & viginti menſibus, & ſex diebus minus ferè orbem luſtrans. ¶ Marte noſtro aliquid dicimus facere, quoties aliquid noſtro ingenio nullius alterius auxilio conficimus, ἀπὸ ἰδίας. Cic. 3. *Offic.* Hanc igitur partem relictam explebimus, nullis adminiculis, ſed, vt dicitur, noſtro Marte. dixit Virg. *in Æneid.*

Seu noſtrum annuerit nobis victoria Martem, i. non fauentem & ſecundum.

¶ Mars communis dicitur, quòd incertus ac varius belli euentus ſit. Cicer. 11. *Philipp.* Sed vt concedam incertos eſſe exitus belli, Martem communem, tamen pro libertate, vitæ periculo decernendum.

Martiūs, a, um, quod ad Martem pertinet, aut ad bellum, ἄρειος, ἢ ἄρειος, vt Martia auis, Marti dicata Ouid. *Faſt.* 5.

Martia picus auis gemino pro ſtipite pugnat.

Auguſt. *lib.* 3. *de ciuit. Dei*, Nullo Martio impetu territi ſedarentur inimici. Martias haſtas nunciatum mouiſſe, Gell. *c.* 6. *lib.* 4.

Martia cùm durum ſterneret arena forum,

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* ¶ Interdum bellicoſum ſignificat, vt Martios populos. ¶ Martius campus, Planities quædam fuit in agro Romano, inter Tyberim, & antiquam vrbem ſita, hodie vrbis pars: ita dictus, quòd Tarquinio in exilium acto (cuius hic erat) Marti fuerit conſecratus ἄρειος πεδίον. Liu. *lib.* 2. *ab Vrbe*, Ager Tarquiniorum qui inter vrbem & Tyberim erat conſecratus Marti, Martius deinde campus fuit. Idem, Campus etiam Tyberinus campus dictus eſt, donatus à Tarratia virgine. Gell. *cap.* 7. *lib.* 6. Plutarch. *in Valer.* Item eſt & mons Martius (locus.) Plutarch. *in Camill.* ¶ Martius menſis. { μαρτιος μὴν. GALL. *Le mois de Mars.* ITAL. *Marzo.* GERM. Mertz. HISP. *El mes de Março.* ANGL. *The moneth of marche.* } Primus olim anni menſis apud Romanos, quem Romulus genitori ſuo dicauit. Ouid. 3. *Faſtor.*

A te principium Romano ducimus anno.

Primus de patrio nomine menſis erit.

Plutarch. *in Num.*

Marticŏla, qui Martem colit. Ouid. 5. *Triſt. Eleg.* 4.

Nec procul a ſtabitata tibi, ſed ad vſque nouiſſima

[illegible] venisſi, Marticolamque Getam.

Martiānus, adiect. μαρτιανὸς, vt, Fœdus Martianum. Cicer. *pro Cornelio Balbo*, Qui & veterem illam ſpeciem fœderis Martiani, ſemper omni ſanctionem Marte duxerunt.

Martigĕnus, a, um, adiect. Marte genitus. ἀρειογενής. Plaut. *in Amph.* Martigenam illæ aggreſſus beluam magnus Europæ quæſitor, anguineos, Repente hoſtes peperit ſemino.

Martialis, e, ἄρειος. quod eſt natum ſub Martis ſtella, vel qui Martis ſacris ſeruit. Cicer. *pro Aul. Cluent.* Martiales quidam Larini appellabantur, miniſtri publici Martis, atque ei Deo veteribus inſtitutis, religionibuſque Larinatium conſecrati. Martiales ludi. Sueton. *in Claud. cap.* 4. ¶ Martialis eſt præterea nomen Poëtæ proprium qui Epigrammatum feſtiuitate nomen ſibi celebre & illuſtre promeruit.

Martŭlus, vide *Marculus.*

Marſi, μαρσοι Stephan. Populi Italiæ Picentibus, Æquiculanis, & Samnitibus finitimi, à Marſo Circes filio orti, qui ſaliua ſua ſerpentium morſibus medebantur. Vide Plin. *lib.* 7. *cap.* 2. Quinetiam regio ipſa eodem nomine effertur. Cicer *pro domo ſua*, Is in Marſis natus eſt. ¶ Sunt & Marſi Scythiæ populi apud Herodot. *lib.* 4. ¶ A Marſis, fit Marſicus, a, um: vt Marſicum bellum, quod Romani cum Marſis geſſerunt.

Marſippus, vrbs Phœnicæ, μάρσιππος, gentile Marſippeus, Stephan.

Marſus, Circes filius, qui Marſorum genti in Italia nomen dedit, vt teſtatur Plin. *lib.* 7. *c.* 2.

Marſpĭtĕr, penultim. corrupt. Mars pater, ἄρης: ſicut Iupiter, & Iouis pater, vt Iouis ſit nominatiuus, hoc eſt, ipſe Iupiter, & ipſe Mars. Gell. *lib.* 5. *cap.* 12.

Marſūpium, pii, Loculi, ſacculus numorum. { כיס *chis.* μαρσύπιον. GALL. *Gibeciere, bourſe.* ITAL. *Borſa.* GERM. Ein ſeckel oder täſch HISP. *La bolſa.* ANGL. *A bagger of leather, a wallet.* } Cato *de liberis*, Et quod perſpicuum eſt, maiorem curam habere marſupii noſtri, quam vitæ noſtræ. Plaut. *Amph. ſc.* 4. *a.* 4. Vt bene nummatum ſeruaretur marſupium. Paulò poſt crumena dicitur. Plaut *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Cedo dum huc mihi marſupium. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 2. Cum inſpicio marſupium. *Ibid. ſc.* 7. *a.* 5. Rectè obligatum eſt in vidu-marſupium. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Obolum marſupium, &c. Ietto autem dicitur Maſſupium. Varro 3. *de re ruſt. c.* 17. Magis ad oculos pertinent, quam ad veſicam. & potiùs marſupium domini exinaniunt, quam replent.

Marſyas, μαρσύας, Tibicen fuit è Phrygia, ea temeritate, vt ipſum etiam Phœbum ad cantus certamen auderet prouocare: à quo & victus, & excoriatus eſt. Vide etiam apud Ouidium *libr.* 6. *Faſtor.* Eſt & Marſyas, ſiue Marſya, Aſiæ minoris flumus Apamiam alluens: quem Poetæ fabulantur ortum eſſe ex Nympharum, & Satyrorum lacrymis, Marſiam deflentium. Ouid. 5. *Metamorph.*

Illum ruricolæ, ſyluarum numina, Fauni.

Et Satyri fratres, & tunc quoque clarus Olympus,

Et Nymphæ flerunt, & quiſquis montibus illis

Lanigerosque greges, armentaque bucera pauit,

Fertilis immaduit, madefactaque terra caducas

Concepit lachrymas, ac venis perbibit imis.

Quas vbi fecit aquas, vacuas emiſit in auras.

Inde petens rapidum ripis decliuibus æquor,

Marſya nomen habet, Phrygiæ liquidiſſimus amnis.

Vide Iunium *lib.* 3. *d.* 2.

Marſyā, æ, μαρσύα, oppidum Phœnices: vnde Marſyeni Steph.

Marſyās, Periandri filius, Pellæus hiſtoricus, nutritus vna cum Alexandro Magno. Scripſit res Macedonicas libris decem à primo rege vſque ad Alexandrum. Item de rebus Atticis libros duodecim. ¶ Marſyas Philippeus hiſtoricus ſuperiore recentior. Marſyas Tabenus, qui ſcripſit de Tranquillitate libros duodecim. fabuloſa libris ſeptem, & quædam alia de patria ſua. Autor Suid.

Martha, mulier fanatica. Plutarch. *in Mario.*

Martes, is, Fera ex genere muſtelarum: cuius pellis ſummo habetur in pretio. { ANGL. *A fulmer or polecatte.* } Mart. *lib.* 10.

Venator capta marte ſuperbus adeſt.

Martiā, Catonis Vticenſis vxor fuit, quam poſtea, quam ex ea aliquot liberos ſuſtuliſſet, Hortenſio amico conceſſit. eóque mortuo ſub initium bellorum ciuilium rurſus eandem duxit. Qua in re Cato in deuolorum reprehenſione non caruit, qui vacuam & pauperem eam dimiſſam eſſe calumniabantur, vt poſtea Hortenſii teſtamento locupletatam reciperet. Autor Plutarch. *in vita Catonis.*

Martia āquā, quæ & Aufeia, omnium toto vrbe aquarum clariſſima fuit à nono lapide ſtructis fornicibus in vrbem perducta: ita dicta ab Anco Martio Romanorum rege, qui eam primus in vrbem ducere auſpicatus eſt. Vide ſuprà in dictione AVFEIA, & apud Plin. *lib.* 31. *cap.* 3.

[Martinalia, Hadrian. Iunius dicit, quæ Græcis πιθοίγια Feſtum, inquit, quo relinebant plena muſto dolia, vt in Martinalibus paſſim obſeruari videmus hodie vocamus S. Martens tag]

Martiobarbuli, plumbatæ, & milites qui huiuſcemodi plumbatis vtebantur. Vegetius *lib.* 1. *cap.* 17. Plumbatarum quoque exercitatio (quas Martiobarbulos vocant) eſt tradenda iunioribus. Nam in Illyrico dudum duæ legiones fuerunt, quæ ſena millia militum habuerunt. quæ, quod his telis ſcienter vtebantur & fortiter, Martiobarbuli vocabantur. Quidam Grammaticus maximi nominis ſatis infulſe etymologiam commentus eſt à Martis barbis, ſiue barbatis pilulis, tocalanteque ita dici vult, ego periculoſe, Secutores etiam in gladiatorio ludo malla plumbea aduerſus retiarios depugnabant, vt author Iſidor. *lib* 18. *cap.* 55.

Martion, Smyrnæus medicus, de quo ſic Plin. *lib.* 28. *c.* 4. Martion Smyrnæus, qui de ſimplicibus affectibus ſcripſit, rump. ſcolopendras marinas ipuris tradit item rubetas, aliaſque ranas.

Martius, cognomen Anci, quarti Romanorum regis, qui Numæ Pompilii nepos fuit, æquitate & religione auo ſimilis. Latinos bello domuit, & Auentinum Ianiculumque montes vrbi addidit, noua muris oppida circumdedit, ſyluas ad viium maritimum publicauit: ſalinarum vectigal inſtituit, carcerem primus ædificauit, Oſtiam coloniam mariti-

mas

mis commeatibus opportunam in oſtio Tyberis deduxit. Author Liu. 1. *ab Vrbe*. De Mauortiorum familia & vnde, Plutarch. *in Coriol. & in Numa*.

Martyr,is. { עד *hedh*. μάρτυς. } à Græcis dicitur quẽ nos teſtem vocamus Quo factum eſt, vt qui ſanguinis ſuis pretiore Chriſto diuinitatis teſtimonium dederunt, Martyres vocentur. ¶ Hinc martyrium μαρτύριον teſtimonium. ¶ Item martyrium pro templo martyribus dicato ponitur apud Iurep. *in l. 1. & 5. C. de ſacroſ. eccleſiis*.

Marula, menſuræ genus, quod heminas ſex capiebat. Autor Iulius Pollux.

Marullus, Tribunus plebis cum Flauio, coronas Cæſaris dictatoris ſtatuis detraxit, eoſque qui primi Cæſarem regem ſalutauerant, in vincula duci iuſſit. Quamobrem Cæſar Marullum magiſtratu priuauit. Author Plutarch. *in Cæſare*. ¶ Marullus item poeta mimographus ſub Antonino principe, apud Spartianum. ¶ Pomponius item Marullus, Grammaticus Romæ profitebatur, ſermonis Latini exactor moleſtiſſimus, quum ex oratione Tiberium reprehendiſſet, affirmante Atteio Capitone, & eſſe illud Latinum & ſi non eſſet, futurum certè. Iam inde mentitur (inquit) Capito: tu enim Cæſar ciuitatem dare potes hominibus, verba non potes. Pugilem olim fuiſſe Aſinius Gallus hoc in eum epigrammate oſtendit,

Qui caput ad lanam didicit, gloſſemata nobis
Præcipit. os nullum, vel potius pugilis.

Marum, μάρον Dioſcoridi, herba eſt ſurculoſa, flore origani, ſed odoratiore, foliiſque multo candidioribus: quæ circa Magneſiam & Tralleis copioſa gignitur. Plin. quoque *lib. 12. c. 24.* in Ægypto marum naſci tradit, ſed peius quam Lycium, maioribus foliis ac variis.

Marus, (quod hic pro nomine montis perperam legebatur,) vide *Ismarus*.

Mās, maris, maſcul. gen. Maſculus)(Fœmina. { זכר *Zachár*. ἄῤῥην, ἄρσην. GALL. *Maſle*. ITAL. *Maſchio*. GERM. Ein mann oder mannbild HISP. *El macho*. ANGL. *The male*. } Cic. 1. *de nat. deor* Beſtiæ aliæ mares, aliæ fœminæ ſunt. Liu. *lib. 8. bell. Pun.* Cæſe porcus biceps, & agnus mas, idémque fœmina. Col. *lib. 8 c. 2.* Contumax ad concubitum deſignatur gallina, admittere marem, Varro 3. *de re ruſt. c. 12.* Quis item neſcit, paucos ſi lepores mares in fœminas intromiſerit, breui tempore fore vt impleatur leporarium? Col. *lib. 6. c. 24.* Menſe Iulio fœminæ maribus plerunque permittendæ. Interdum Mares ſumuntur pro fortibus & magnanimis. Horat

Et maribus Curiis & decantata Camillis.

Vt contra, male marem vocat Catullus, Effeminatum & mollem. Plaut. *Mil. ſc. 5. a. 2.* Non hic me marem, ſed fœminam eſſe cenſet.

‖ Maſca, venefica ſtriga in ll. Long. ‖

Maſculeſco, is, ere, eſt maſculum fieri. { הזכיר *hizchár*. ἀῤῥενοῦσθαι. GALL. *Deuenir maſle* ITAL. *Immarchirſi*. GERM. Zu einem man werden. HISP. *Hazerſe macho ò mas recio*. ANGL. *To turne to the male kind*. } Plin. *lib. 18. cap. 13.* de rapis & napis loquens, Genera eorum Græci duo prima fecere, maſculinum, fœmininumque & ea ſerendi modo ex eodem ſemine. Denſiore enim ſatu maſculeſcere, hoc eſt, ex fœminis maſculos fieri.

Maſcŭlo, as, Maſculum animum induo, firmo, roboro. { חזק *chizzék*. ἀῤῥενόω GALL. *Faire maſle* ITAL. *Immaſchire*. GERM. Manlich vnd geherʒt machen. HISP. *Hazer macho*. ANGL. *To mak of the male kind*. } A quo commaſculo. Apuleius 2. *de Aſino*. His cognitis, animum meum commaſculaui.

Maſculētum, i, locus in quo plantæ vinearum maſculæ conſitæ ſunt. Plantæ autem maſculæ ſunt, quæ non ſubiguntur vt palmites alios emittant: ſed altiùs creſcunt, & in altum attolli permittuntur. Plin. *lib. 17. cap. 22.* Nec veterem placet palmitem in longum, & ad quartum vſque pedamentum emitti: quod alii dracones, alii funiculos vocant, vt faciant quæ Maſculeta appellant.

Maſcŭlus, li, ſubſtantiuum diminutiuum. { זכר *Zachár*. ἀῤῥενικός GALL. *Maſle*. ITAL. *Maſchio*. GERM. Ein männlin. HISP. *Macho*. ANGL. *Male*. } Plaut. *in Ciſtell.* Bona fœmina, & malus maſculus hic te volunt. Aliquando adiectiuum eſt, idem ſignificans quod maſculinus, vt Maſcula facies, ἀῤῥενωπία Maſcula Sappho, dicta eſt ab Horat. *lib. 1. epiſtol.* eo quòd tribas eſſet, & in portentoſo mulierum concubitu viri vice fungeretur. ¶ ‖ Maſculus, a, um, virilis, quod & maſculinus. ‖ Maſcula proles, Horat. 3. *Carm. 6.*

Sed ruſticorum maſcula militum proles,
Sabellis docta ligonibus
Verſare glebas.

¶ Aliquando accipitur pro forti, & vehementi, & quod virum decet. Sic maſcula bilis dicitur a Perſio 5. *Satyr.*

——calido ſub pectore maſcula bilis intumuit.

Plin. *lib. 12. cap 14.* quandam thuris ſpeciem Thus maſculum appellat ad differentiam fœminini. Ideirco autem thus maſculum quidam dici putant, quòd teſtium ſpeciem habeat.

Maſcŭlinŭs, a, um, quod eſt maris, ſiue maſculi. { ἀῤῥενικός. GALL. *De maſle* ITAL. *Di machio*. GERM. Männlich HISP. *Coſa de macho*. ANGL. *The maleking*. } Plin. *lib. 18 cap. 13.* Genera eorum Græci duo prima fecere, maſculinum fœmininúmque, & ea ſerendi modo ex eodem ſemine.

Maſalia Cretæ fluuius. Ptolem. *lib. 3. c. 17.* Hodie *Meſana*.

‖ Maſarna, ſupellex I. gr b. ‖

Maſaris, μάσαρις, Bacchi cognomen apud Caras: de cuius origine ſic fabulantur: In comitatu Rheæ cui Iupiter Bacchum alendum commiſerat mulierem fuiſſe, cui nomen erat Ma. quam quum Iuno rogaſſet cuius is eſſet puer, Ἄρεος hoc eſt, Martis, illa reſpondit. Qua voce a vulgo excepta, Bacchus deinceps Maſaris dictus eſt, quaſi τοῦ Ἄρεος.

Maſæſani, Aſiæ populi, iuxta Parthiam, & Carmaniam deſertam incolentes: Horum meminit Ptolem. *lib. 6. c. 17.*

Maſanorada, μασανωράδα. Vrbs Cariæ, à Maſanorado Cyndapſi filio; gentile Maſanoradeus. Steph.

Maſarane, μασαράνη. Vrbs Scenitarum Arabum, ἀπὸ τῆς ... Steph.

Maſcotus, μάσκοτος, vrbs Libyæ, & alia prope Heſperides. Steph.

Maſdoranus, mons Aſiæ, qui Parthiam ad orientem ab Aſia dirimit. Author Ptol. *lib. 6. c. 5.*

Maſes, μάσης, vrbs Argiuorum. Homer. οἵ τ' Ἑρμιόνην Ἀσίνην τε ... dicitur etiam Μάσητος in recto, Ciues Maſetii, Steph.

Maſetis, μασητίς. Palus quædam & vicus, & inſula. Steph

‖ Maſgidum, μασγίδιον, templum, locus adorationis, in ſpecie templum Saracenorum è ligno fabricatum: templum Mahometanum. ‖

Maſiniſſă, Numidarum rex fuit, acerrimus primùm nominis Romani hoſtis, poſtea vero fideliſſimus ſocius. Hic ad extremam vſque ſenectam mira valetudinis proſperitate vegetóque corporis robore vſus eſt, adeo vt nonageſimo ætatis anno filium genuerit. itemque quamuis prolixum factum, equum nunquam aſcenderit, nullo imbre nulliſque frigore adduci potuiſſet, vt capite operto fuerit, teſte Cicer. *in lib. de ſenect.* Ouid. 6. *Faſtor.*

Poſtera lux melior, ſuperat Maſiniſſa Syphacem.

De hoc multa Liu. *lib. 3. bell. Punici.*

Maſius, μάσιος Steph. Gordyæorum montium pars eſt, ſupra Niſibim, vbi Armenia dirimitur a Meſopotamia. Author Strab *lib. 11.*

‖ Maſora, eſt traditio, vox Hebr.

Maſoretha, vel Maſoritha, auctor Maſoræ. ‖

Maſpētum, maſpeti, penult. corr. μάσπετον Dioſcoridi, Caulis eſt laſerpitii ferulæ ſimilis. Plin. autem *lib. 19. cap. 3.* folia laſerpitii hoc nomine tradit appellari.

Maſpii, μάσπιοι, Gens Perſica, apud Steph.

Maſsă, Libyæ fluuius, Ptolemæo.

Maſsă, maſſæ, Farina macerata, & aqua ſubacta. { עריס *Aaris* בצק *batſek*. μᾶζα GALL. *paſte, maſſe, choſe maſſiue & eſpoiſſe*. ITAL. *Paſt & ſimeli coſe ſpeſſe*. GERM. Ein teig, teun, Ein kloß. HISP. *La maſſa de pan y tal coſa ſemejante*. ANGL. *Paaſt all thing thick and maſſie lyk paaſt, a maſſe or wedge*. } ¶ Significat etiam quicquid denſum eſt, ſpiſſúmve ad ſimilitudinem farinæ ſubactæ: vt Maſſa auri, Maſſa ferri, hoc eſt, pila, & veluti moles. Colum *lib. 12. c. 15.* Quidam ferri maſſas exurunt, ita vt ignis ſpeciem habeant. Virg. 1. *Georg.*

——Maſſam picis vrbe reportat.

Ouid. 4. *Faſt.*

Æs erat in pretio: Chalybis iam maſſa placebat.

Maſſo, as, are, In maſſam redigere, Conglobare, Condenſare Lucret. *lib. 1.* Quòd ſi fortè vlla credunt ratione poteſſe ignes in cœtus ſtringi, maſſarique corpus.

Maſſula, diminutiuum { τὸ μαζόνιον μάζιον. GALL. *petite maſſe*. ITAL. *picciola maſſa*. GERM. Ein teiglein oder klößlin. HISP. *Pequenna paſta*. ANGL. *A litle maſſe*. } Colum. *lib. 12. cap. 38.* Poſt hæc complures ex ea maſſulæ fiunt, & ita per latera ſeriæ in multum demittuntur, &c.

Maſſaca, μάσσακα. Steph. Indorum oppidum eſt, apud Arrianum.

Maſſæſyli, μασσαισύλιοι, ſiue, vt apud Steph. & Strab. legitur, μασαισύλιοι vnico s, Africæ regio, à Mauris Malucha fluuio (quem Strabo Molochat appellat) diſtempta. Vide Strab. *lib. 17.* & Plin. *lib. 5. cap. 2.* ¶ Huius regionis populi Maſſæſyli vocati fuerunt, quos Plinius teſtatur ſua ætate extinctos fuiſſe, regionémque eorum a Getulis fuiſſe occupatam.

Maſsagĕtæ, μασσαγέται, populi Scythici in Aſia vltra mare Caſpium: qui quum per deſerta diſcurrunt, equorum ſuorum ſanguinem cum lacte bibunt. Apud hos ſenio confecti, in fruſta cæduntur, admiſtiſque ouilis carnibus a ſuis eduntur: qui vero morbo intereunt, feris deuorandi obiiciuntur. Infeſtiſſimi ſunt hoſpitibus, neque cum vicinis populis vllam ſeruant amicitiam, aut fidem. Vxores habent communes, cum quibus etiam in publico coire non verentur. Solem præcipuè venerantur, cui & equum immolant: cæteros deos habent neglectui. Vide Strab. *lib. 11.* & Herodot. *lib. 5.* Stat. *in Achilleide*,

Lactea Maſſagetæ veluti qui pocula fuſcant
Sanguine puniceo, &c.

¶ Nominatiuus ſingularis eſt Maſſageta, vel Maſſagetes. Luc. *lib. 3.*

Longaque Sarmatici ſoluens ieiunia belli
Maſſagetes, quo fugit equo.

Maſſăris, vua eſt quæ ex vite ſylueſtri cum flore in Africa decerpitur: medicinæ tantum, & odoramentis idonea. Vide Plin. *lib. 12. cap. vlt. & in proœm. lib. 23.*

Maſsia, μασσία Stephano oppidum Hiſpaniæ vlterioris, non procul à Tarteſſo, circa quod lateres fiebant ex terra pumicoſa, qui ſiccati non mergebantur in aqua. Vide Plin. *lib. 35. c. 14.*

Maſſica, regio Bæticæ Tarteſſiis oppoſita. hanc Vitruuius Maximam appellat.

Maſsĭcŭs, Mons Campaniæ, optimi vini ferax. Silius *lib. 7.*

Maſſicus vuiferis addebat nomina glebis.

Hinc Maſſicum vinum, inter Campana vina olim laudatiſſimum. Plin. *lib. 14. c. 6* Certant Maſſica æquè ex monte Gaurano, Puteolos Baiáſque ſpectantia. Horat *lib. 1. Carm. Ode 1.*

Eſt qui nec veteris pocula Maſſici,
Nec partem ſolido demere de die   Spernit.

Plaut. *Pſeud. ſc. 2. a. 5.* Maſſici montis fructus ebibere. Docet Seruius, Maſſicus in plurali facere Maſſica. Virg. *lib. 7.*

——Vertunt felicia Baccho   Maſſica.

Maſsĭlĭă, { μασσαλία. GALL. *Marſeille*. GERM. Maſſilien } vrbs in Narbonenſi Prouincia, à Medis Aſtyage imperante condita, circa ſecundam & quadrageſimam Olympiadem, annis ante quam Virgo pareret DCXIII. poſt obitum Dauid regis annis CCCCLXXXIV. Diruta deinde, a Phocenſibus inſtaurata eſt, qui Cyri tyrannidem fugientes deſtituta Græcia in hunc ſinum nauigarunt, Olim Maſſiliæ ſtudia ingenuarum doctrinarum adeo floruerunt, vt Romani pro Attica peregrinatione Maſſilienſe peterent gymnaſium ad diſciplinas capeſſendas. Plaut. *in Caſin.* Maſſilienſes mores, tanquam optimos & probatiſſimos dixit. Vbi (inquit) tu es, qui colere mores Maſſilienſes poſtulas? Maſſilienſium mores & inſtituta ſummis laudibus extollit Cicero, cum alibi ſæpè, tum præcipuè *in Oratione pro L. Flacco*, cuius hæc ſunt verba, Neque verò te Maſſilia prætereo, quæ L. Flaccum militem quæſtorem cognouiſti: cuius ego ciuitatis diſciplinam atque grauitatem, non ſo-

iam

lium Græciæ, ſed haud ſcio an cunctis gentibus anteponendam iure dicam. Quæ tam procul a Græcorum omnium regionibus, diſciplinis, linguáque diuiſa, quum in vltimis terris cincta Gallorum gentibus, Barbariæ fluctibus alluatur: ſic optimatum conſilio gubernatur, vt omnes eius inſtituta laudare facilius poſſint, quam æmulari. Inclytam autem fuiſſe clariſſimo gymnaſio in Agricolæ vita Tacitus quoque teſtatur, quum ſocerum ſcribit Agricolam ſtatim paruulum ſedem ac magiſtram ſtudiorum Maſſiliam habuiſſe, locum Græca comitate & prouinciali parſimonia miſtum ac bene compoſitum. Lege Strab. *lib.* 4. De eius veteribus inſtitutis multa Valer. *lib.* 2. Vide Senecam *cap.* 8. *de conſol. ad Heluiam.* Plutarch. *in Solon.* Mercator Maſſiliam condidit. De origine verò & primis initiis non pauca Iuſtinus *lib.* 43. hæc vini optimi ferax fuit: vnde Martial. *lib.* 13.

Tu me Maſſilia ponere vina putes.

¶ A Maſſilia fiunt, Maſſilienſis, Maſſilianus, Maſſilioticus, [illegible], [illegible]. Vnde Maſſilienſes viri. Plaut. *Menæch. ſc.* 1. *a.* 1. Maſſilienſes, Illirios ſumus prætervecti. Maſſiliana vina, & Maſſilioticum oſtium Rhodani, quod Maſſiliæ proximum eſt. Plin. *lib.* 3. *cap.* 4. Libyca appellantur duo Rhodani ora modica: ex his alterum Hiſpanienſe, alterum Metapinum: tertium, idémque ampliſſimum, Maſſilioticum.

Maſyli, [illegible]. Stephan. populi Africæ, Cæſarienſi Mauritaniæ, & Maſſæſylis proximi. Hi neque frænis, neque ephippiis vtuntur, ſola contenti virga, qua equos regunt.

Maſſylus, a, um, adiectiuum. Virg. 4. *Æneid.*

Hinc mihi Maſſylæ gentis monſtrata ſacerdos.

Măſſylĭŭs, a, um, Lucan. *lib.* 4.

Et gens quæ nudo reſidens Maſſylia dorſo
Ora leui flectit frænorum neſcia virga.

Măſſylēŭs, a, um, Martialis *lib.* 9.

Et Maſſyleum virga gubernat equum.

Măſtaūra, [illegible], Lydiæ ciuitas, ita dicta, quòd in ea Rheæ, Bacchi nutrici (quæ Mā Lydis appellaretur) taurus ſoleat immolari. Vide ſuprà in dictione MA. Huius incolæ dicti ſunt Maſtaurenſes, [illegible], & [illegible] Stephano, quorum meminit Plin. *lib.* 5. *cap.* 29.

Maſtiani, [illegible], & alibi [illegible], populi iuxta Herculis columnas, ab vrbe Maſtia. Stephan. Sixtus, inquit *alibi*, vrbs Marinorum corruptè, vt videtur.

Măſtĭchē, es, cum aſpiratione in vltima ſyllaba, [illegible] Dioſcorid. { GALL. *Du maſtich.* ITAL. *Maſtice.* GERM. Ein gummi auß dem baum lentiſco. HISP. *El almaſtica goma de lenteſco.* } teſte Plin. *lib.* 12. *c.* 17. lacryma eſt, quam lentiſcus arbor gummi modo ſudat.

‖ Maſticinus, a, um, Iſid. *lib.* 19. 28. vbi agit de coloribus veſtium.

Maſtico (medicis vſitata vox) contero cibum in ore, inter dentes. Eſt autem verbum Italicum, *maſticare*, quod Galli *maſcher*, Hiſp. *maſcar*, dentibus cibum molere, Germani kaeuen.

Maſticatorium medicis eſt commanſum, apophlegmatiſmus, quod ore commanſum pituitam capitiſque humores deducit. [illegible] ‖

MASTIX, igis, Scutica, flagrum ſiue lora quibus mancipia cæduntur. { [illegible] *ſchot* [illegible] *ſchotét.* [illegible] GALL. *Foüet, verges à feſſer.* ITAL. *Staffile, ſcorregiata.* GERM. Ein geiſſel. HISP. *El açote* ANGL. *A whip to whipe ſeruandes with.* } à Græco verbo [illegible], flagris cædo. ¶ Inde Homeromaſtix appellatus eſt Zoilus ille Homeri calumniator. Vide infrà in dictione ZOILVS.

Măſtīgŏphŏrŭs, [illegible]. Dicebatur ſeruus flagellifer, qui ſcilicet agonothetis in ſacris certaminibus comitabatur, virgas præferens, ad ſubmouendam turbam, & cohibendas ſeditiones. Bud.

MASTIGIA, Verbero, verberibus dignus. { [illegible]. GALL. *Digne d'auoir du fouet, batable.* ITAL. *Huomo da baſtone, pezzo d'aſino.* GERM. Der geiſſlens werdt iſt. HISP. *Açotadizo.* ANGL. *A knaue worthie to be ſcourged.* } Plaut. *ſc.* 4. *a.* 3. Crucior lapidem non habere, vt illi maſtigiæ cerebrum excutiant. Reddin' an non virginem Maſtigia? Idem *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Exi culina, ſis foras, maſtigia. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 2.

Măſtīgĕŭs, ea, um. Plaut. *in Trinum.* Aggrediundus eſt hic homo maſtigeus.

‖ Maſtromiles, magiſter militum. Conſt. L. græc. b. ‖

MASTRVCA, veſtis genus qua Sardi vtebantur { [illegible]. GALL. *Vne ſorte d'habillement duquel vſent les Sardes* ITAL. *Veſte vſata da Sardi* GERM. Ein gattung eines kleids der völcker in Sardinia. HISP. *Veſtidura propria de los de Cerdeña.* ANGL. *A king of garment which the Sardes vſeth.* } Cicer. *pro Scauro*, Quem purpura regalis non commouit, cum Sardorum maſtruca mutauit? Prudentius,

———*maſtrucis proceres veſtire togatos*, i. veſtibus ſcorteis, vt exponunt Grammatici.

Măſtrūcātŭs, qui maſtruca veſtitur. { [illegible]. GALL. *Veſtu de tel habit Sardeau.* ITAL. *Veſtito di tale habito.* GERM. Mit einem ſolchen Sardiniſchen kleid angethon. HISP. *Veſtido de Aquella veſtidura.* ANGL. *Clotheth with a garment of the Sardinians.* Cicer. *de prou. Conſ.* Res in Sardinia cum maſtrucatis latrunculis à Proprætore vna cohorte auxiliaria geſta.

Maſturbari, fœdum verbum. Martial *Epigramm.* 41. *lib.* 9. *& Epiſt.* 203. *lib.* 14.

Maſtus, { שד *ſchád.* [illegible] } Latinè mamma, & propriè animalium eſt. Per tranſlationem tamen Maſti etiam appellantur tubuli mammati in fontibus, & aquæductibus, quos Latinorum nonnulli Mammas, Varro etiam Papillas vocat. Virg. *lib.* 7. Athenis (inquit) ex huiuſmodi locis & fontibus maſti vſque ad portum Piræeum ducti ſunt ſalientes. A Caſſiodoro etiam Vbera appellantur. Quando (inquit) pulchrius eſt Claudiam aquam per tot ſicca montium iuga lauacris, & domibus liquores puriſſimos fiſtularum vberibus immiſiſſe. Plin. *lib.* 26. *c.* 15. herbam etiam huius nominis eſſe dicit, quæ potui indita, pilos mammarum à partu naſcentium auferre.

MASVRIVS, [illegible]. Eques Romanus fuit tempore Tiberij, Iureconſultus non incelebris, qui publice de iure ſcripſit.

Mataeotechnia, [illegible]. Superuacua atque inutilis artis imitatio, & vanitas artis dicitur, quæ ſcilicet artifici nihil affert commodi. Eiuſmodi fuit ars eius, qui ciceris grana ex ſpatio ſatis longinquo in acum ſine fruſtratione iniiciebat, [illegible] enim vanum dicitur, [illegible] ars.

‖ Mataris, teli genus, minus lanceâ. Steph. ‖

Mataurus, [illegible] Siciliæ oppidum Locrorum opus, cuius incolæ dicuntur Matautini. Steph.

Mataxæ, inquit Budæus, ſunt manipuli & faſciculi cannarum quos Vitruuius tomice alligari iubet. Ipſaque, inquit tectoria abacorum & ſpeculorum diuiſionibus circa ſe prominentes habent expreſſiones. Exiſtimo autem ex Æmarì Rauconeti ſententia, diuiſiones abacorum formas eſſe quadratas in tectorio prominentes: ſpeculorum autem diuiſiones formas eſſe rotundas. Hæc Turnebus.

Matella Matellio, vide Matula.

Matcola, apud Plin. & Catonem, genus eſt ſarculi. Cato *de re ruſt. cap.* 46. Quum taleam demittes pede tantum opprimito: ſi parum deſcendit malleolo, aut matcola adigito, cauetóque ne librum ſcindas, quum adiges.

MATER, huius matris. Notæ ſignificationis nomen eſt, à Græco [illegible]. { אם *em* GALL. *Mere.* ITAL. & HISP. *Madre.* GERM. Ein mutter ANGL. *A mother.* Cic. *pro A. Cluent.* Nam Saſſia mater huius Habiti (mater enim à me nominis cauſa, tametſi in hunc hoſtili odio & crudelitate eſt, mater, inquam, appellabitur: neque vnquam ita de ſuo ſcelere & immanitate audiet vt naturæ nomen amittat. Virg. 8. *Eclog.*

———*crudelis tu quoque mater.*

Carentes matre priuigni, Horat. 3. *Carm. Ode* 24. Mater abeſt, nihil iubeo Romane requiras. Ouid. 4. *Faſt.*

Mater, ait virgo mota eſt Dea nomine Matris.)
Quid facis in ſolis incomitata locis.

(Honoris verbum.) *Ibidem* Triſte matribus agmen. Senec. *cap.* 2. *de conſol. ad Mart.*

Quam multas matres feceris ille Deus (Iuppiter.)

Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 2. *Triſt.* Dum aduentu matris proſilit (virgo) excutitur malum. Catull. *ad Ortalum.*

Me pia detinuit coniux, pia mater Achillem.

Ouid. 13. *Metamorph.*

Eſt quoque per matrem Cyllenius addita nobis
Altera nobilitas.

Sine matre creata carmina Palladis exemplo, idem *Eleg. vlt. lib.* 3. *Triſt.* Mater tu (ei) eadem hera es Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Salutem dicito matri & patri. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Vtrum te ipſum, an matrem ſalutem (i. qui vt mater mihi das lucis tuendæ copiam (Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. ¶ Aliquando tamen pro nutrice vſurpatur, Plaut. vtramque ſignificationem complexus eſt, Ita forma ſimili pueri, vt mater ſua Non internoſſe poſſet, quæ mammam dabat. Neque adeò mater ipſa, quæ illos pepererat. ¶ Sumitur etiam hoc nomen latiùs, vt & de brutis animantibus dicatur, quæ fœtum ediderunt. Mater, inquit Nonius, quæ quoduis animal partu edit. Virg. 3. *Georg.*

———*excretos prohibent à matribus hædos.*

¶ Mater mellis, apis. Varr. 2. *de re ruſt. c.* 5. Denique ex hoc putrefacto naſci dulciſſimas apes, mellis matres. ¶ Transfertur & ad arbores, quæ matres dicuntur ob propagines, quæ ex ipſis naſcuntur. Plin. *lib.* 12. *c.* 5. Superiores eiuſdem rami in excelſum emicant, ſiluoſa multitudine, vaſto matris corpore ¶ Luxuries auaritiæ mater. Cic. 2. *de Orat.* ¶ Sapientia omnium bonorum mater. Idem 2. *de legibus.* ¶ ‖ Mater matrima matrem viuam habens: hic pater patrimus, pater habens patrem viuum. ‖

Mātĕrcŭlă, æ, diminutiuum à mater { [illegible]. GALL. *Petite mere.* ITAL. *Picciola madre.* GERM. Ein mäterlin. HISP. *Pequeña madre.* ANGL. *A litle mother.* } Cicer. *pro Flacc.* Nunc denique materculæ ſuæ feſtiuus filius, aniculæ minimè ſuſpicioſæ purgat ſe per epiſtolam. Horat 1. *epiſt* 7.

Dum pueris omnis pater & matercula pallet.

Mātĕrnŭs, a, um, quod matris eſt { [illegible] GALL. *De mere.* ITAL. *Di madre.* GERM. Mütterlich. HISP. *Coſa de madre.* ANGL. *Of the mother* } vt, Maternus, paternuſque ſanguis. Cicer. *pro Roſc. Amerin.* Idem *pro Cluen.* quo eſt nomen amantius indulgentiuſque maternum. Ouid. 3. *Metamorph.*

———*maternaque tempora compleſt.*

Virg. 4. *Æneid.*

———*materno veniens ab auo Cyllenia proles.*

Vbera materna, Statius 1. *Thebaid.* Maternus animus. Terent. *in Heaut.* Res maternæ atque paternæ abſumptæ. Horat 1. *Epiſt.* 10.

Sed neque materno quòd ſum generoſior ortu,

Ouid. 13 *Metamorph.* Maternus illius animus in nos. Senec. *cap.* 1. *de conſol. ad Heluiam.*

Et modò maternis tecta videtur aquis,

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 2. *Triſt.*

Mātĕrfămĭlĭās, vxoris ſpecies eſt. { בעלת הבית *bahaláth habbáyth.* [illegible]. GALL. *Mere de famille, la maiſtreſſe ou dame de la maiſon.* ITAL. *Patrona di caſa, donna, madonna* GERM. Ein hauſzmutter. HISP. *Muger caſada y dueña de caza.* ANGL. *The good wife or maiſtreſſ of the houſe.* } Non enim quæuis vxor ſtatim materfamilias eſt, ſed ea ſola, quæ in mariti manu mancipióque eſt, aut in eius in cuius manu mancipióque eſt maritus, ita dicta, quoniam non in matrimonium tantùm ſed in familiam quoque mariti, & in ſui hæredis locum venit. Feſtus dicit, non antè matrem familiæ dici, quam vir eius paterfamiliâs appelletur: nec poſſe hoc nomine plures in vna familia appellari, ſed vnam tantum matremfamiliâs dici. Vlpianus *l. pronuntiatum ff de verb ſignificat.* aliter hoc nomen interpretatur. Matremfamiliâs (inquit) accipere debemus eam, quæ non inhoneſtè, ſed honeſte & cum dignitate vixit. Matrem enim familiâs a cæteris fœminis mores diſcernunt atque ſeparant proinde nihil intereſt nupta ſit, an vidua, ingenua, an libertina. Nam neque nuptiæ neque natales faciunt matremfamiliâs, ſed boni mores. Liu. 4. *bell. Macedon* Et quum tibi viro liceat purpura in veſte ſtragulata vti, matremfamiliâs tuam purpureum amiculum habere non ſines? Iuſta materfamilias, & Pellex contraria. Liu. 9. *bell. Maced.* Hunc iuſta materfamilias, illum Pellice ortum eſſe. Vide hac de re plura apud Gell. *lib.* 18. *cap.* 6. & apud Boetium *in comment.* 3. *in Topic.*

pie. Cicer. Materfamiliâs quoque dicitur quæ eſt ſui iuris & emancipata. Vlpian. *in l. poſt mortem. ff. de adopt. & emanc.* Per ſupremi Regis regnum iuro, & matremfamiliâs Iunonem. Quæ ſit & quid differat a matrona, Gell *cap. 6. lib.* 18. Porrò quod ad vocis huius compoſitionem attinet, Familiâs antiquus eſt genitiuus Græcorum imitatione formatus, qui genitiuum fœmininorum in a purum deſinentium mittunt in as.

Matêr mâgna, dicebatur Tellus deorum (vt veſtutas credidit) omnium mater, a Græcis Cybele dicta, cui ſus prægnans mactabatur, quæ hoſtia eſt propria terræ. Dicitur & mater alma, quod omnia alat. ¶ Itē mater deum, quòd omnia generet. ¶ Vocatur item Mater Phrygia a monte Phrygiæ, quem plurali numero Dindyma vocant.

Matêr matrima, illa quæ quum mater ſit, adhuc matrem habet viuentem. Vide infra in dictione *Matrimus*.

Matêr Matută, Aurora dicitur, quam antiqui, teſte Feſto, ita appellarunt, a vetuſto nomine Manum quod illis bonum ſignificabat. *λευκοθέα*. Hanc Poëtæ fingunt fuiſſe Ino Cadm. filiam, quæ Athamantis furorem metuens, vnà cum Melicerta filio ſeſe in mare præcipitauit: qui quum nuſquam conſpicerentur, in marinos deos mutati creduntur: atque ipſa quidem à Græcis *λευκοθέα*, & a noſtris Mater Matuta: Melicertes autem ab illis *παλαίμων*, & a Latinis Portunus appellatus eſt. Cicer. 1. *Tuſcul.* Ino Cadmi filia *λευκοθέα* nominata à Græcis, Matuta habetur a noſtris.

Mātĕrtĕră, matris ſoror, quaſi mater altera, inquit Feſtus. { *μητραδέλφη*. GALL. *La ſœur de ma mere, ma tante.* ITAL. *Zia.* GERM. Der mutter ſchweſter. HISP. *Hermana de la madre, tia.* ANGL. *The ſiſter of my mother, myne aunte.* } Cicer. 2. *de Oratore*, Quorum noſtra erat matertera, &c. Idem 1. *de diuinat.* Puellam defatigatam petiſſe à matertera, vt ſibi concederet paulisper, vt in eius ſella requieſceret. Ouid. 1. *Metamorph.*

——tu tantùm fida ſorori
Eſſe velis, prolisque mea matertera dici.

Pater meus iſtum geſtauit. At mea matertera. Plaut. *Curt. ſc. 2. a. 5.* ¶ Matertera magna auiæ, maior proauiæ, maxima abauiæ meæ ſoror dicitur: de quibus Iuriſconſultus *in l. Iuriſconſultus. D. de grad. cognat.*

Mātrāliă, matris Matutæ feſta, tertio Nonas Iunij celebrari ſolita *μητρῷα*. Ouid. *lib. 6. Faſt.*

Ite bonæ matres, Veſtrum Matralia feſtum,
Flauaque Thebanæ reddite liba deæ.

MATRŌNA dicitur, inquit Gell. *lib. 8. cap. 6.* quæ in matrimonium cum viro conuenit, etiamsi liberi adhuc non ſint ſuſcepti. { בעלת הבית *ba'alath habbaith.* *οἰκοδέσποινα*. GALL. *Dame maiſtreſſe d'vne maiſon* ITAL. *Patrona di caſa, matrona.* GERM. Ein eerlich ehewyb. HISP. *Matrona ſeñora de caſa.* ANGL. *The good wife honſe wife.* } Quippe appellationem habet a matris nomine, non adepto, ſed cum ſpe & nomine mox adipiſcendi. Vnde ipſum quoque Matrimonium vocatum eſt, quoniam eo vir & vxor coniungantur, vt illa mater fiat Plaut. *Caſ.* Non matronarum officium eſt, ſed meretricum, Viris alienis, mi vir, ſublandirier. Cicer. 3. *de natura deorum.* Natio quoque dea putanda eſt: quæ quia partus matronarum tueatur, a naſcentibus natio nominata eſt. Ouid. 2. *Metamorph.*

Senſerat hoc olim magni matrona tonantis.

Vt matronarum hic facta pernouit probè, vbi earum luxus recenſetur. Plaut. *Aulul. ſc. 5. a. 3.* Deripiamus aurum matronis palam *Ibid. ſc. 6. a. 4.* Matronæ, non meretricum eſt vnum inſeruire amantem. Idem *Moſtell. ſc. 3. a. 1.* ¶ Diſtinguitur autem matrona a matrefamiliâs, quod materfamilias dicatur, quæ per coemptionem in manum mancipiumque viri conuenit, & in ſui hæredis locum, viróque inteſtato, veluti filia, ſuccedit. Matrona autem, quæ & vxor vſu dicebatur, quæ in lecti tantum conſortium veniebat, non etiam bonorum. Vide Boet. *in Top. Ciceronis.* Vide ſupra in diction. *Materfamil.* Vide & Gell. *cap. 6. lib.* 18.

Matronalis, e, adiect. apud Liu. 4. *bel Maced.* Matronale decus apud Col. *lib. 12. in proœm.* Matronalis labor, qui proprius matronæ eſt. Matronales genæ. Ouid. 2. *Faſt.* de Lucretia,

Quæque poteſt narrat reſtabant vltima, fleuit,
Et matronales erubuere genæ.

{ *γυναικεῖος, ὁ τῆς κυρίας*. GALL. *De matrone, de femme d'honneur.* ITAL. *Di femina honorata.* GERM. Das einem eeren weib zů ſtat. HISP. *Coſa de matrona.* ANGL. *of a matron or a woman of honour.* } Matronalis decus. Liu. *lib.* 34. SC. de matronali iure ac de feminis ſumtoſis. Suet. *in Tiber. cap* 35.

Matronă, Vulgo *Marne*. Nomen eſt fluuij Campaniam, Galliarum alluentis de quo ſic Auſonius *in Moſ.*

Non tibi ſe Liger ante feret, non Axona præceps,
Matrona non Gallos Belgaſque interſita fines.

Matrōnālĭă quiberant dies matronis feſti, quibus viri pro conſeruatione coniugij diis ſupplicabant De iis Plutarch. *in Rom.*

Matricīdă, æ, qui matrem occidit. Hinc matricidium matris occiſio. *μητροκτόνος, μητραλοίας*. GALL. *Homicide & meurtrier de ſa mere.* ITAL. *Vccidetor della madre.* GERM. Der ſein mutter ertödet. HISP. *El que matò à ſu madre* ANGL. *That killeth his mother.* } Cic. *ad Quint. Fr. lib.* 1. Quem ſcribis certiſſimum matricidam.

Matricīdium, ij. { *μητροκτονία, μητραλοίας* GALL. *Homicide fait de ſa mere.* ITAL. *Homicidio de madre.* GERM. Ertödtung oder todſchlag ſeiner mutter. HISP. *Matança de madre.* ANGL. *A killing or murdering of the mother.* } Cic. 1. *de Inuent.* Oreſtes ſi accuſetur matricidij.

MATRIMONIVM, ij, eſt maris & fœminæ coniugatio. { חתנה *chatunnáh.* *συζυγία, γάμος* GALL. *Mariage.* ITAL. *Matrimonio.* GERM. Die ehe oder eheſtand. HISP. *Caſamiento, matrimonio.* ANGL. *Mariage.* } Cicer. 5. *Verr.* Vectius affinis, cuius ſororem habes in matrimonio. Idem *pro Cluent.* Saſſiam in matrimoniū ducere cupiuit. Idem, quæ nuptiæ non diuturnæ fuerunt: erant enim non matrimonij dignitate ſed ſceleris ſocietate coniunctæ. Idem 2. *Philipp.* Curio te a meretricio quæſtu abduxit, & tanquam ſtolā dediſſet in matrimonio ſtabili, & certo collocauit Nunquam cauſſam dicis quin te hoc multem matrimonio? Plaut. *Amphitr.* Nullis matrimoniis diuertentibus, (id eſt, coniugibus.) Gell. *cap. 3. lib. 4.* Matrimonij cauſſa eſſe cum aliquo *Ibidem.* In matrimonium amare meretricem. Quintil. Egóne me parũ hic eſſe in matrimonio, vbi vir compilet quicquid domi eſt Plaut. *Menæch. ſc. 1. a. 4.* ¶ Matrimonia contrahere, dimittere, tenere Sueton. *in Calig. c. 25.* Dictum autem matrimonium, a matris nomine, quia ideo nubunt fœminæ vt matres aliquando fiant. Et vt Gell. *c. 6 lib.* 18 loquitur, à matris nomine non adepto, ſed cum ſpe mox adipiſcendo. Vide in voce *Matrona*, & in voce *Nuptiæ*.

Matrimonialis, e, quod ad matrimonium pertinet. { *γαμικός*. GALL. *De mariage* ITAL. *Di matrimonio.* GERM. Das dem Eheſtand zu gehört. HISP. *Coſa matrimonial.* ANGL. *Of mariage.* } Aug. *lib. 13. de ciuit.* Quid concubitus coniugalis, qui ſecundum matrimonialium præſcripta tabularum procreandorum fit cauſa liberorum?

Matruelis, dicitur qui ex matris fratre progenitus eſt. Vlpian. *l. 1. ad legem Pomp. de parr.* { *ἀδελφιδοῦς ἐκ γυναικῶν, ὁ παῖς ἐκ μητραδέλφου*. GALL. *Le fils ou la fille du frere ou de la ſœur de ma mere.* ITAL. *Figliuolo ò figliuola del fratello di mia madre.* GERM. Meiner mutter bruders kind. HISP. *El primo, hijo del hermano de la madre.* ANGL. *An auntes child, a mother ſiſters child.* }

Mātrēſcĕrĕ, eſt matri ſimilem fieri. *μητρίζειν*. GALL. *Eſtre fait ſemblable à ſa mere.* ITAL. *Aſſimigliarſi alla madre.* GERM. Der muter gleich werden. HISP. *Semejarſe à la madre.* ANGL. *To be lik to the mother.* } Pacuu. Vtinam nunc matreſcam ingenio, vt meum patrem vlciſci queam. Nonius.

Mātrīmŭs, mi, { *ὁ τὴν μητέρα ζῶσαν ἔχων*. GALL. *De qui la mere eſt encor viuante.* ITAL. *Colui che ha madre ancora viua.* GERM. Deß ſein mutter noch labt HISP. *El que tiene a ſu madre viua.* ANGL *whoſe mother liued yet.* } Qui matrem adhuc habet ſuperſtitem, quemadmodum patrimus qui patrem. Cic. *de Aruſp. reſp.* Si puer ille patrimus, ac matrimus terram non tenuit. Reliqua vide infra in dictione *Patrimus*, & ſuprà, *Mater, Matrima.*

Mātrīx, icis Fœmina, quæ fœtus gratia tenetur. { GALL. *Vne portiere, vne femelle qu'on garde pour porter des petits* ITAL. *La femina di qualunque animal che ſi tiene per razza.* GERM. Ein yeden weibliche geſchlecht darvon man junge zeucht ein zuchtmutter. HISP. *La madre ò que puede ſerlo.* ANGL. *A damme or mother.* } Colum. Sint ergo matrices robuſti corporis, quadratæ, pectoroſæ, magnis capitibus. Idem *lib. 17. cap. 3.* Vt eadem ratione matrices niteantur. ¶ Medici accipiunt pro veſiculo, quæ in fœminis iunctas eſt veſicæ, ad recipiendum ſemen, & continendum fœtum accommodatus. רחם *rechem.* *μήτρα*. Vide Gell. *lib. 2. c. 7.* ¶ Matricem arborem dixit Suet. *in Aug.* ex qua ſtolones ſuccreuerunt Et ex ea arbore, inquit, continuò nata ſoboles, adeò paucis diebus adoleuit, vt non æquipararet modò matricem, verumetiam obtegeret. Matrix autem arboris appellatur, quod in medio ligni, vel caudicis continetur, a nonnullis cor, ab aliis Medulla dicitur, a Theophraſto, *μήτρα*. Vide Ruellium. *lib. 1. c. 2.* ¶ Matrices etiam vrbes dicuntur quæ à Græcis appellantur *μητροπόλεις*, ex quibus multæ aliæ vrbes natæ & ductæ ſunt.

Matricula, diminutiuum à matrix Catalogus, deſcriptio, index, numerus.

Matricularius, Eccleſiæ œconomus.

MATĔRĬĂ, riæ, ſeu Materies, ei, à mater. Eſt ex qua aliquid fit. { *ὕλη*. GALL. *Matiere comme bois à baſtir, marrain ou autre choſe.* ITAL. *Materia, ſogetto.* GERM. Allerley zeug oder materi darauß man etwas macht. HISP. *Madera, o materia.* ANGL. *Al maner of ſtuffe to work vpon.* } vt Materia libri membrana eſt, & atramentum. Ouid. 2. *Metamorphoſ.*

Regia Solis erat ſublimibus alta columnis,
Clara micante auro, &c.

Et *paulò poſt*.

Materiam ſuperabat opus: nam Mulciber illic
Æquora celarat media cingentia terras, &c.

¶ Materia domus, calx, lapides, ligna, ſaxa, & regulæ: quanquam Materiæ appellatione præcipuè intelligantur ligna, quæ ædificiis aptantur. Liu. Multam materiam ceciderat milites. Quintil. *lib. 7. cap. 1.* Opera extruentibus ſatis non eſt, ſaxa, & materiam, & cætera ædificanti congerere vtilia, niſi diſponendis eis, collocandiſque artificum manus exhibeatur. Colum. *lib. 5.* vocat materiam lignum, quod eſt intra corticem. Quaſi cuneum ferreum (inquit) vel oſſeum inter corticem & materiam lene dimittito, ne lædas, aut rumpas corticem. Idem *lib. 5. cap. 6.* Materiam vocat palmitem, qui de nouello naſcitur: & in tenero alligatus dependet. ¶ Materies de equis etiā dicitur. Colum. *lib. 6. c. 27.* Equinū pecus tripartitò diuiditur eſt enim generoſa materies quæ circo ſacriſq; certaminibus equos præbet. ¶ Accipitur etiam Materia pro argumento libri, aut orationis, aut carminis. { *ὑπόθεσις*. GALL *Argumēt, matiere ſubiect* ITAL. *Argomento, ſoggetto* GERM. Der inhalt alles das davon in einem buch oder geſchrifft gehandlet wirt. HISP. *Argumento materia.* } Horat *de Arte Poet.* Sumite materiam veſtris, qui ſcribitis, æquam viribus. Sueton. *de Clar. Gram.* Ad exercitanda diſcentium ingenia, æquales inter ſe committere ſolebat propoſita non ſolùm materia quam ſcriberent, ſed & præmium quod victor auferret.

Non hæc ingenio, non hæc componimus arte,
Materia eſt propriis ingenioſa malis,

Ouid. *Eleg. 1. lib. 5. Triſt.*

Diuitis ingenij eſt immania Cæſaris acta
Condere. Materia ne ſuperetur opus,

idem *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

Et ſe (locem,) materiam carminis eſſe iuuat.

idem *ibid.*

Materia ſcripto conuenit eſſe ſua.

ibid. Eleg. 1. lib. 5.

Materiamque tuis triſtem virtutibus imple.

idem *Eleg. 3. lib. 4. Triſt.* Materiam belli præbere, Velleius.

Sentit amans ſua damna, fere tamen hæret in illis
Materiam culpæ proſequiturque ſuæ.

Ouid. *Eleg. 1. lib. 4. Triſt.*

Quos in materia proſperiore iuuet.

idem

idem *Eleg. 1. lib. 1. Triſt.* ¶ Materia Triumphorum Sueton *in Cæſ. c. 22.* Materiam tumultus ſubducere, idem *in Tiber. c. 22.* Nec quid materiæ præberent conſpirandi. (id eſt occaſionis.) Idem *in Galba c. 9.* Cicer. *ad Attic. lib. 2.* Quod me, vt ſcribam aliquid hortaris, credere mihi quidem materies, vt dicis, ſed tota res etiam nunc fluctuat, &c. Materia benefaciendi Plin. *in Paneg. 61.* Debuiſſe quidam, ſeu potius demonſtraſſe contentus largam ac prope intactam benefaciendi materiam ſuo reſeruauit. ¶ Materia tamen & materies videntur aliquo modo diuerſa eſſe. Materiam enim recte appellamus arboris, panni, ceræ, & aliarum omnium rerum quibus opifices vtuntur: non autem materiem Materies enim potius animum & ingenium ſpectat. Cornel. Front. *de differ. vocab.*

Mātĕriālē, quod eſt materiæ [illegible], à quo Materialiter [illegible], aduerb. in. Vnde materialiter aliquid ſumi dicitur, quum non forma, ſed materia ſignificatur. Vtitur hac voce Macrob. *comment. lib. 2. c. 12.* Materialis influxio. Vox maximè in ſcholis Philoſophorum trita.

Mātĕriārĭus, ij, ſubſtant. dicitur qui materiam ad ædificia ſuppeditat. { [illegible] GALL. *Charpentier ou boſcheron.* ITAL. *Maeſtro de legname, chi prepara la materia à i muratori.* GERM. Der daß holz eines baues zurüſt oder zuhin ſeget HISP. *El carpentero.* ANGL. *A carpenter.* } atque a materia cuius nomine ligna ad fulciendum, ædificandumque neceſſaria, idoneáve ſignificantur. Plaut. *in Milit.* Addunt fabri, architectique, eam quidem ad rem haud imperiti. A. Si non nos materiarius remoratur, quo quidem opus eſt, Noui indolem noſtri ingenij, citò erit parata nauis.

Mātĕrĭārĭus, a, um, adiectiuum. { [illegible] GALL. *Appartenant à matiere.* ITAL. *Partinente à materia.* GERM. Das zu dem holzwerck gehört HISP. *Coſa pertenecciente a materia* ANGL. *Belonging to mater* vt Materiarius faber, faber lignarius: & Materiaria fabrica, lignaria. Plin. *lib. 7. c. 56.* Fabricam materiariam Dædalus, & in ea ſerram, aſciam, &c. inuenit.

Mātĕrĭŏr, aris, materiam cædo. Deponens, verbum eſt caſtrenſe, ea forma dictum, qua Lignor. { [illegible] GALL. *Charpenter.* ITAL. *Fabricare.* GERM. Holz ſchlahen / holz zu holtz verſähen. HISP. *Obrar de madera, maderar.* ANGL. *To dreſſe any ſtuff for building or other work.* } Propriè enim milites materiari dicuntur quum materiam cædunt ad conficiendum vallum. Cæſar. *7. bel. Gall.* Erat eo tempore & materiari, & frumentari, & tantas munitiones fieri neceſſe.

Mātĕrĭātus, a, um, adiectiuum, quod ex materia confectum eſt. { [illegible] GALL. *Faict de marrain.* ITAL. *Fatto de legnami.* GERM. Auß allerley zeug gemacht. HISP. *Maderado de madera y otra coſa.* ANGL. *That is made of any ſtuff.* } Sic Cicer. *lib. 3. Officiorum*, vocat ædes malè materiatas, quæ ex mala, & improba materia ſunt confectæ.

Mātĕrĭātĭo, & materiatura, deducta videntur à verbo *Materio*, quod tamen nuſquam (quod quidem ſciam) legitur. Vtroque tamen vſus eſt Vitruu. *lib. 4. cap. 2.* In ædificiis omnibus inſuper collocatur materiatio variis vocabulis nominata. Et *paulò poſt*, E quibus rebus, & à materiatura fabrili in lapideis & marmoreis ædium ſacrarum ædificationibus.

Mātĕrĭs, huius materis. { [illegible] GALL. *La charpenterie d'vn edifice.* ITAL. *Legname d'una fabrica.* GERM. Ein langer pfeyl doch ſtärcker dann ein gſchoß. HISP. *A quella obra de maderar.* ANGL. *A dreſſing of timber for building.* Teli genus poſt lanceam longius, Siſenna, Gallia materibus. Sueui lanceis configunt. Fœminini generis eſt. Nonius.

Mātĕrnus, Matertera, vide *Mater*

MATHESIS, is, [illegible], vel Mathema, tis, [illegible], diſciplina, ſitque à verbo [illegible], quod & diſco ſignificat, & doceo. Propriè autem de iis dicuntur artibus, quæ firmis demonſtrationibus conſtant: cuiuſmodi ſunt Geometria, Aſtrologia, Muſica, & Arithmetica.

Măthēmătĭcus, [illegible], a nomine Græco [illegible], quod diſciplinam ſignificat. Dicitur propriè, qui Geometriæ, Muſicæ, Arithmeticæ, Aſtrologiæque diſciplinas nouit. Nam hæ propriè Mathematicæ ſcientiæ, vel diſciplinæ dicuntur, eo quod diſcantur planè, & per demonſtrationem aliquam percipiantur. Philoſophia verò, vt Logica, cum aliis, non dicuntur diſciplinæ, quia non firmiſſima demonſtratione, vt illæ, ſed ratione quadam, & ſtudio inueſtigatione percipiuntur. Cic. 1. *de Orat.* Quis ignorat, ii qui Mathematici vocantur, quanta in obſcuritate rerum, & quam recondita in arte, & multiplici, ſubtilique verſentur? Iuuenal. *Satyr. 14.*

Nota mathematicis geneſis tua.

Mathematicis vrbe pulſis. Suet. *in Tiber. c. 36.*

Matiana, [illegible], pars Mediæ, Steph. ex Strab. *lib. 12.* Hyope, inquit *alibi*, vrbs eſt [illegible].

Mātīnus. Mons eſt Calabriæ, authore Porphirione, apibus abundans. Lucan. *lib. 9.*

——— *& calidi lucent buxeta Matini.*

Mătīnus, a, um, adiectiuum: vt apis Matina. Horat. *4. Carm. Ode 2.*

———*Ego apis Matinæ*
More modóque
Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum circa nemus, vuidique
Tyburis ripas operoſa paruus
Carmina fingo.

¶ Cacumina Matina, idem *Epod. 16.*

——————*quam o*
Padus Matina lauerit Cacumina.

Matium, Cretæ inſulæ oppidum eſt, apud Plin. *lib. 4. c. 12.*

Matralia, vide *Mater.*

Matreſco, Matricida, Matrimus, Matrimonium, Matrix, vide *Mater.*

Matrona, Matronalis, vide *Mater.*

Matrici. Feſto, Homines dicuntur malarum magnarum, atque ore latè patenti.

Matrinus, [illegible] fluuij nomen in Piceno, non procul ab Adria vrbe: de quo Strab. *lib. 5.* & Ptol. *in deſcriptione Italiæ.*

Mătta, ſtoria, & teges, quæ fit ex cannabe, lino iunco, palma, ſcirpo, aut ſparto, vbi ſtuppa, vel fœnum, vel lanæ rudiores, aut quid ſimile inſertum eſt. { [illegible] GALL. *Laudier, materats ou matelats, natte.* ITAL. *Stuoia coperta imbottita di ſtoppa, di gottone o d'altra coſa.* GERM. Ein ſergen oder decke auß ſtrow / rind / binnen vnd der gleichen dingen gemacht. HISP. *Eſtera de eſparto y juncos, colchon.* ANGL. *A matt.* } Ouid. *6 Faſtor.*

At dominus, Diſcedite, ait plauſtróque morantes
Suſtulit, in plauſtro ſcirpea matta fuit.

‖ Mattarius, qui in matta dormit.

Matteola, delicatus cibus. diminutiuum ex mattea.

Mattea, vide *Mattya.* ‖

Mattiacum, Germaniæ oppidum, calidis fontibus nobilitatum, de quibus ſic ſcribit Plin. *lib. 31. c. 2.* Sunt & Mattiaci in Germania fontes trans Rhenum, quorum hauſtus triduo feruet. Circa margines verò pumicem faciunt aquæ, fortaſſis ea eſt vrbs, quam Germani ſua lingua vocant Baden, quæ eſt in ditione Marchionis Badenſis, vbi hoc etiam tempore Thermæ ſunt magnificentiſſimæ, & celeberrimæ. Hinc Mattiacas pilas quidam dictas exiſtimant ſphærulas ex odorato ſapone conſtantes, quo t fortaſſis præſtantiſſime apud Mattiacum conficerentur, Martialis *in diſtichis.*

Si mutare paras longæuos cana capillos,
Accipe Mattiacas, quò tibi calua pilas.

Idem *paulò antè*, Cauſticam ſpumam pro eodem poſuiſſe videtur, quum ait,

Cauſtica Teutonicos accendit ſpuma capillos,
Captiuis poteris cultior eſſe comis.

‖ Mattus, triſtis. Gloſſ. GERM. Mat. GALL. *Mat.* eſt defeſſus, fractus labore. Iiſdem GERM. Mat & Matt / pauper, miſer, vilis, non magni pretij. ‖

Mattici, vide *Matrici*

Mattya, æ, quid ſit oſtendit Cælius *lib. 9. c. 11.* his verbis, Mattam (inquit) putant ex farina, oleo & aqua confici ſolitam. Suidas etiam ex lacte, vnde mox paulò nata & mattya eſt, dictaque eo nomine pretioſa omnia edulia, vt ſcribit Athenæus. Martial *lib. 10. Epig. 59.*

Dentes & ex omni poſita eſt inſtructa macello
Cœna tibi, ſed te mattya ſola iuuat.

Suet *in Calig.* Et multis venenatas mattyas miſit.

MATVLA, æ, q. madula, à *madeo*. vas eſt in quod veſicam leuamus quod & Matella & Scaphium dicitur: quanquam Scaphium propriè mulierum eſſe volunt. { [illegible] GALL. *Pot à piſſer, vrinal.* ITAL. *Orinale boccale de orinale.* GERM. Ein brunnſcherbel HISP. *Orinal.* ANGL. *A piſſepot.* } Plaut *in Moſtell. ſc. 1. a. 2.* Iam hercle ego vos pro matula habebo, niſi matulam datis. ¶ Pro meticuloſo, vanóque accipere videtur. Idem *in Perſa.* Tacen, annon taces? nunquam ego te tam eſſe matulam credidi. Quid metuis?

Mătellă, à matula, vas in quod vrinam reddimus. { [illegible] GALL. *Pot à piſſer* ITAL. *Orinale.* GERM. Ein brunnſcherbel. HISP. *Orinal.* ANGL. *A piſſepot.* } Martial. *lib. 10.*

Deſperent, ſi tu Pyladi Præſtare matellam
Dignus es.

Græci [illegible] vocant. Matellam crepitu digitorum poſcere. Idem Mart *Epigr. 119 lib. 14.* ¶ Sunt tamen qui ita matellam diſtinguunt à ſcaphio, vt illa virorum ſit, hoc mulierum tam ad ventris onus, quàm ad vrinam excipiendam accommodatum. Matellam verò, quòd anguſtiore eſſet ore, vrinæ tantum excipiendæ fuiſſe video. ¶ Eſt item Matella, aquarium vas, teſte Nonio. Plautus *Amphitruone*, Ne tu poſtulas, matellam vnam tibi aquæ infundi in caput. Varro *Endymionibus*, vt à Nonio citatur, Diuitum aphocaſchias ad communem reuocat matellam.

Mātellio, vaſis aquarij genus, teſte Varrone *lib. 4. de ling. Lat.* ita dictum à Matula, à cuius figura tamen nonnihil recedit. Varro *de vita patr.* Poſtulo ut trullam matellionem, peluim. Cicer. *in Paradoxis*, Quid enim cenſes, ſi L. Mummius aliquem iſtorum videret matellionem Corinthium cupidiſſimè tractantem, &c. ¶ Matellio item Pompeio Feſto vas eſt, in quod vrina redditur. quod & Matella appellatur.

MATVRVS, a, um, Coctus, temperatus, & propriè de fructibus dicitur. Vide Gell. *c. 11. lib. 10.* { בשל *boſchel* מבשל *mebuſchal* [illegible], [illegible] GALL. *Meur, auancé, haſté.* ITAL. *Maturo.* GERM. Zeitig HISP. *Coſa madura* ANGL. *Ripe haſted.* } Cic. *in Caton.* Et quaſi poma ex arboribus, ſi cruda ſunt, vi velluntur ſi matura, & cocta, decidunt.

Tonditurque ſeges maturis annua partus,

Tibull. *lib 4.*

Maturúmque vtero molliter aufer onus,

Ouid. 2. *Faſtor.* Per tranſlationem ponitur quandoque pro ſene: vt Maturus æui homo, id eſt, ſenex, & perfectam ætatem habens. Virg. 5. *Æneid.*

——— *Æui maturus Aceſtes.*

Auſonius,

Maturus æui nec rudis diſudicem.

¶ Matura ætas, ſenilis: quaſi omnino perfecta, & tempus debitum aſſecuta. [illegible] Maturi centuriones, (id eſt, qui iam debebant dimitti. Sueton *in Calig. c. 44.* Matura militiæ progenies. Manus *lib. 2. d. 4.* ¶ Ponitur interdum pro celeri, & feſtino, ſiue repentino: vt matura ſenectus. *Celſus*, Ignauia corpus hebetat, labor firmat illa maturam ſenectutem, hic longam adoleſcentiam reddit. Cicer. *7. Verr.* Vt etiam illa vox, & illa imploratio. Ciuis Romanus ſum, quæ ſæpè multis in vltimis terris opem inter barbaros, & ſalutem tulit, ea mortem illius acerbiorem, & ſupplicium maturius ferret. ¶ Maturum malum. Plaut. *in Pſeud.* Mittam hodie tunc ſuo Die natali malam rem magnam & maturam. ¶ Maturum facere, eſt citò expedire Gell. *lib. 3. c. 6.*

Hunc ſtirps Oceani maturis nixibus æthra
Edidit,

Ouid *5. Faſt.* Item,

Seu matura dies fato properat mihi mortem,

Tibull. *lib.* 4. In herum matura, in ſe ſera condecet capeſſere, Plaut. *Aulul. ſc.* 1. *a.* 4. Matura virtute, correcta fortuna temporis Velleius. ¶ Maturum cenſeo, ſi rem ſeruare vis, faciendum. ¶ Quandoque pro graui ac conſtanti. Cic. *pro Cecinna*, Siquis quod ſpopondit, qua in re verbo ſe vno obligauit, id non facit maturo iudicio, ſine vlla religione iudicis condemnatur. ¶ Virgo matura viro, Gel. *lib.* 12. *c.* 7. Virginem habens iam maturam viro. Horat. 3. *Carm. Ode* 6.

Motus doceri gaudet Ionicos matura virgo.

¶ Virginitas matura toris, apud Stat. 3. *Achil.* ¶ Eius compoſita ſunt duo immaturus, præmaturus, de quibus alibi.

Maturior. Ouid. 15. *Metamorph.*

Si mora pro culpa eſt, ego ſum maturior illo, (i. prior veni.)

Mātūriſſimus, ſuperlatiuum. Col. *lib.* 4. *c.* 29. Fœcundos, & quam maturiſſimos ſurculos viti detraxerit. Idem *lib.* 11. *c.* 3. Horum autem ruborum ſemina quam maturiſſima legi oportet.

Matūrrimus, aliud ſuperlatiuum. Tacitus *lib.* 12. Robur ætatis quàm maturrimum precari.

Maturitas, atis, propriè eſt perfecta coctio ſucci in fructibus. { πέπανσις GALL. *Meureté, maturité.* ITAL. *Maturità.* GERM. Zeitigung. HISP. *Madureza, o preſteza.* ANGL. *Ripeneſſe.* } Cicer. *de Orat.* Non poteſt in eo eſſe ſuccus diuturnus, quod nimis celeriter eſt maturitatem aſſecutum. Idem *de natur. deorum.* Commutationes temporum quadripartitæ, ad maturitatem frugum aptæ. Colum. Nos quoque medicatam fabam ſic comperimus, quum ad maturitatem producta ſit, minus a curculione infeſtari. ¶ Transfertur & ad alia: vt, Maturitas orationis, maturitas ſceleris, Maturitas ætatis. Cicer. *Sulp. lib.* 4. *Epiſt.* Tamen hoc ſtudium quotidie ingraueſcit, maturitate credo ætatis, ad prudentiam. Idem *de ſenect.* Sic ſenectutis maturitas naturale quiddam habet, quod ſuo tempore percipi debeat. ¶ Maturitas virtutis. Cicer. *pro Cal.* Quæ ſtudia in his iam ætatibus noſtris contractiora eſſe debent, in adoleſcentia, tanquam in herbis ſignificant, quæ virtutis maturitas, & quantæ fruges induſtriæ ſint futuræ. Maturitas (in ingeniis,) Indicium exitii. Senec. *c.* 23. *de conſol. ad Mart.* ¶ Accipitur item Maturitas pro tempore maturo, ſiue opportunitate Cic. *ad Attic. lib.* 1. Inducendi ſenatuſconſultum maturitas nondum eſt. Idem *ad Quint. fratrem lib.* 3. Sed eius rei maturitas necdum venit, & tamen nunc appropinquat. Maturitatem mortis precari. Suet *in Tib. c.* 61.

Mature, aduerbium, Tempeſtiuè, in tempore, opportunè. { ὡραίως GALL. *Meurement, de bonne heure, à temps, ſoudainement.* ITAL. { *A tempo, preſto.* GERM. Zeitlich bey zeiten. HISP. *Maduramente ò preſto.* ANGL. *In ſeaſon, in dew tyme.* } Saluſt. *in Catil.* Prius quam incipias, conſulto: & vbi conſulueris, mature opus eſt facto. Quid propriè ſit, docet Gell. *c.* 11. *lib.* 10. ¶ Aliquando ſignificat citò, & tardè ſimul. Plaut. *in Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Qui homo vix maturè quæſiuit pecuniam, niſi eam maturè parcit, maturè eſurit. ¶ Comparatiuum Maturius. Cic. 4. *Acad.* Quò quidem & maturius venimus.

Mātūriſſimè, vel maturrimè, ſuperlatiuum. Cic. 3. *de Orator.* Quippe qui omnium maturrimè ad publicas cauſas acceſſerim. Idem *pro Cecinna*, Nam vt quæque res eſt turpiſſima, ſic maximè, & maturiſſimè iudicanda eſt. ¶ Pro eodem etiam legimus Maturatè. Liu. 1. *bell. Maced.* Iuſſis cæteris, quantum maximè poſſent, maturatè ſequi. Plaut. *Milit.* Iube maturate illam exire huc. Idem *Pſeud.* at maturate propera. vides iam diei multum eſſe.

Mātūro, as, Maturum facio, perficio. { בשל *baſchál* הבשיל *biſchil.* πεπαίνω GALL. *Meurir, haſter, auancer.* ITAL. *Maturare.* GERM. Zeitig machen. HISP. *Madurar.* ANGL. *To make ripe, to haſt.* } Cicer. *in Caton.* Primo eſt peracerba guſtatu, deinde maturata dulceſcit. Interdum maturare eſt accelerare, ita vt adhibeatur induſtriæ celeritas, & diligentiæ tarditas: ex quibus duobus contrariis fit maturitas, vt neque aliquid citius, neque ſerius fiat. Hoc temperamentum Auguſtus Græcè ita exprimere ſolebat σπεῦδε βραδέως, quæ ſignificant, Accelera tardè. Vnde Virg. *lib.* 1. *Georg.* quaſi contraria, ſeparauit Maturare, & Properare quum ait,

Frigidus agricolam ſi quando detinet imber,
Multa forent, quæ mox cœlo properanda ſereno
Maturare datur.

At Plaut. coniunxit, in *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Matura & propera. Nam propero. ¶ Hinc maturè fit, quod tempeſtiuè fit. Idem *Æneid. lib.* 1. Maturate fugam, quod eſt, quaſi cum maturitate, id eſt, in tempore & cum commodo veſtro diſcedite. Saluſt. videtur ſimpliciter poſuiſſe pro properare, quum ait, Antonius Catilinam cum exercitu perſequi maturet. Sic Liu. *lib.* 10. Inde comitiorum cauſa Romam profecturus maturauit. His exemplis manifeſtum eſt, Maturare abſolutè dici poſſe, & Maturare rem aliquam. ¶ Maturare cœpta, eſt maturè abſoluere. Liuius 4. *bell. Punic.* Domum ad cœpta maturanda, redire iubet. ¶ Maturare alicui mortem, hoc eſt, accelerare, vt apud Ciceronem *pro Cluent.* Huic mortem maturabat inimicus. ¶ Maturare iram, eſt mitigare, & lenire. ¶ Maturor eiuſdem ſignificationis cum matureſco. πεπαίνομαι Plin. *lib.* 15. *cap.* 18. Contrà nouiſſima ſub hyeme maturatur chelidonia. Quintilianus, Maturatur & concoquit labor ille: caleſcendi.)

Matūratio, verbale. Author ad Herennium *lib* 4. Dolus conſumitur in pecuniam, pollicitationes, diſſimulationes, maturationes, mentiones, & cæteras res.

Matūrātus, participium, Maturus factus, coctus. { בשל *beſchel* מבשל *mu'ſchal.* ἐκπεπανθείς, ὁ πεπεγείς GALL. *Auancé, haſté, meuri, meur* ITAL. *Affretato, maturato.* GERM. Zeitig worden HISP. *Madurado, maduro preſto.* ANGL. *Made ripe haſted.* } Cicer. *in Catilinam*, Deinde maturata dulceſcit. ¶ Maturatum negotium dicitur acceleratum, aut maturè perfectum. Et apud Plinium, Maturata concoctio, id eſt, perfecta. ¶ Maturato opus eſt, hoc eſt Opus eſt celeritate & maturitate Liu. 4. *bell. Punic.* Sed quod volebant, non quàm maturato opus erat, grauiter expediebant. Item 1. *ab Vrb.* Vt cum ſingulis fidelibus amicis veniant ita facto, maturatóque opus eſſe rem atrocem incidiſſe, &c.

Mātūrāte, id eſt, Feſtinanter De hoc diximus in aduerbio *Maturè.*

Mātūreſco, à Maturo, Maturū fieri. { בשל *baſchal.* πεπαίνομαι. GALL. *Se meurir, deuenir meur* ITAL. *Maturarſi.* GERM. Zeitig werden/reiff werden. HISP. *Madurarſe.* ANGL. *To waxe ripe.* } Plin. *lib.* 11. Quum mella cœperint matureſcere, abigūt fucos Col. *lib.* 4. Nam & quæ matureſcere incipient, tempeſtiue leguntur: & quæ nondum maturitatē ceperunt vuæ ſine diſpendio differuntur ¶ Matureſcere dicitur homo, quum nondum grauis eſt, ſed iam incipit grandior eſſe. Senec. *c.* 23. *de conſol. ad Mart* Quæ citò maturuerunt, citò occidunt. ¶ Et apoſtema matureſcere dicitur, quum non diſcutitur, ſed perducitur ad maturitatem vt vel frangi per ſe, vel ferramento aperiri poſſit

Mātūreſcens, participium. { בשל *beſchel* גמל *ghomél.* ὁ ὀργάζων, ὑπεροργάζων. GALL. *Se meuriſſant, deuenant meur.* ITAL. *Che ſi fa maturo.* GERM. Zeitigend. HISP. *Que ſe haze maduro.* ANGL. *waxing ripe.* } Plin. *lib.* 10. *c.* 3. Malus Aſſyria omnibus horis pomifera eſt, aliis cadentibus, aliis matureſcentibus, aliis ſubnaſcentibus.

MATVTA, tæ, A noſtris Aurora, a Græcis λευκοθέα, hoc eſt, alba dea. { שחר *ſcáchar.* GALL. *L'aube du iour.* ITAL. *Aurora.* GERM. Die morgen röte. HISP. *Alua, madrugada.* ANGL. *The break of the day.* } ita dicta eò quòd matutino tempori præſit: vt ait Cic. *lib.* 1. *Tuſcul.* ſic inquiens, Quid Ino Cadmi filia? nónne Leucothea nominata à Græcis, Matuta habetur à noſtris? Hæc fuit filia Cadmi nomine Ino, Athamantis vxor, quæ mariti inſaniam fugiens in mare ſeſe præcipitauit vna cum Melicerta filio: quorum corpora quum nuſquam inuenirentur, pro diis marinis habiti ſunt: & Ino quidem à Græcis λευκοθέα, à noſtris Matuta dicta eſt: Melicerta autem à Græcis Palæmon, à Latinis Portunus eſt appellatus. De Dea Matuta Plutarch. *in Camill.* Ouid. 6. *Faſtor.*

Mātūtīnus, a, um, & Matutinum tēpus. } ὄρθριος. GALL. *Du matin, matinal.* ITAL. *De la matina, matutino.* GERM. Die zeit des morgens vnnd herbrächenden tags. HISP. *Coſa de la madrugada.* ANGL. *Earlie, ſoone in the morning.* } quum ſcilicet Matuta, hoc eſt, Aurora incipit apparere, Cic. *Attic lib.* 1. Itaque quum bene completa domus eſt, tempore matutino, quum ad forum ſtipati gregibus amicorum deſcendimus, reperire ex magna turba neminem poſſumus, quocum aut iocari liberè, aut ſuſpirare familiariter poſſimus. Quare te expectamus, &c. ¶ Matutinis omnibus, pro quolibet manè, dixit Plin. *lib.* 10. *cap.* 43. Coruus omnibus matutinis euolans in roſtra. Quintil. Eodem matutino venire. ¶ Matutinò, pro manè. Idem Plin. dixit *lib.* 9. *cap.* 10. & ſubauditur *tempore.* Ferunt, inquit, & paſtum egreſſas noctu, auidéque ſaturatas laſſari, atque matutino ſumma in aqua obdormiſcere. Diomed. *lib.* 2. ¶ Matutinus homo. Virg. 8. *Æneid.*

Nec minus Æneas ſe matutinus agebat.

Vbi Seruius, Rem temporis ad perſonam tranſtulit.

Mātūtīnum, i, Manè, τὸ πρωΐ. Quint. *lib.* 11. *c.* 18. Pridie ad ſe venire litigatorem, aut eodem matutino iubeat.

Matycetha, ματυκῆθα. populi Scythiæ Europeæ. Steph.

‖ Matylla, eduſium ſitim conciens, quo in media compotatione vtebantur. Poll.

Matuminus, qui graciles habet manus. L. gr. b. ‖

Mauōlo, mauis. Idem quod Malo: quod frequens eſt in Plauti Comœdiis. Experiri iſtuc mauelim (aliàs mauellem) quàm mihi memorarier. Item *Amph.* Liber eſſe an ſeruus eſſe mauelis. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Mori ſe miſerè mauolet. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Nolo metui, amari mauolo. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 5. Emortuum me mauuelim letho malo. Idem *Aul. ſc.* 3 *a.* 4. Ollium crepuit. P. Crura mauellem. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Vt mauelim lupos apud oues linquere. *Ibid.*

Mauors, qui & Mars, quòd magna vertat, vt ait Cicer. *lib.* 2. *de nat. deor.* Ἄρης. Vnde Mauortius, a, um, vide *Mars.*

‖ Mauortis, veſtis quædam mulierum & monachorum ‖

MAVRITANIA, μαυριτανία. Africæ regio extrema, verſus Gaditanum fretum, & Occidentalem Oceanum. In ea Antæus gigas regnaſſe dicitur ab Hercule victus. Eſt autem duplex, Cæſarienſis a Cæſarea, & Tingitana à ciuitate Tingi. Dictáque eſt Mauritania, ἀπὸ τοῦ μαυροῦ, quod inter cætera ſignificat obſcurum, vel nigrum, quòd nigros habeat colonos. Gignit ſimias, dracones, ſtruthiones, &, elephantes.

MAVRI, μαῦροι, ἢ μαυρούσιοι, populi ſunt, qui Mauritaniam Africæ regionem Occidentalem verſùs Gaditanum fretum incolunt. Eos fuiſſe Indos, & Hercule duce cum innumera aliarum gentium multitudine, in hæc loca perueniſſe multi crediderunt, vt Strabo *lib. vlt.* ſcribit. Saluſtius certè *in Iugurtha*, Mauros & Numidas, reliquóſque qui maritimam Africam cultiorem reddiderunt, Medos, Armenios, Perſas, & Phœnices fuiſſe indicat. His Romanis, bellis Punicis, maximè autem contra Iugurtham geſtis, innotuerunt. Vide Strab. *lib. vlt.*

‖ Mauricè Maurorum more. Gell.

Mauron, nigrum. Cath. ‖

Maurus, nomen gentile eſt, vt Gallus qui è Gallia originem habet: Mauritanus verò vt Gallicus. ¶ Dicimus enim virum Maurum, & bellum Mauritanum. Ouid. 6. *Faſt.*

———*Et letho Conſulis omnes*
Attoniti Mauras pertimuere manus.

Maurūſius, a, um, μαυρούσιος, à nomine Maurus. Silius *lib.* 10. Et multa thorax perfoſſus cuſpide, & hærens Loricæ interdum Mauruſia pendet arundo. Sic Tellus Mauruſia, apud Claudianum 3. *Panegyr.*

Maurūſiăcus, a, um, Martial. *lib.* 12.

Et Mauruſiaci pondera rara citri.

Mauſōlus, μαύσωλος, Cariæ regis nomen, quem Theopompus ſcripſit, referente Suida, nulla à re pecuniæ cupiditate abſtinuiſſe. Hunc tam ingenti amore proſecuta eſt vxor Artemiſia, vt eius fato perfuncti cineres, vino permiſtos tradatur ebibiſſe. Ad hæc ſepulchrum eidem ſumptuoſiſſimum extruxit, vt in ſequenti dictione dicemus. Gell. *cap* 18. *lib.* 10.

Mauſōlēum, μαυσώλειον. Mauſoli regis Cariæ ſepulcrum ab Artemiſia vxore extructum, tanta operis magnificentia, vt inter ſeptem orbis miracula fuerit numeratum. Martial. *de Amphitheatro Domitiani*:

Ære nec vacuo pendentia Mauſolea
Laudibus immodicis Cares in aſtra ferant.

Mauſolei fores ſponte patefactæ. Sueton. *in Neron. cap.* 46. ¶ Ab operis huius ſimilitudine ſepulchra omnia ſumptuoſiora, Mauſolea ſunt appellata. Hinc & Suetonius ſepulcrum Cæſarum, Mauſoleum

appellauit.

appellauit. De Mauſoleo vide plura apud Plin. *lib.* 36. *cap.* 5. & apud Herodot. *lib.* 7.

Mauſoli, μαυσωλοί, dicti ſunt Cares Aſiæ populi, à Mauſolo rege Artemiſiæ viro. Steph.

Maliſos, μαλισός, agri Corinthij vicus eſt. Steph.

Maxies, μάξυες, Africæ populi, à Troianis (vt ipſi gloriantur) orti, qui dextram partem capitis comatam geſtant, ſiniſtram radunt, & corpus minio tingunt. Autor Herodot. *lib.* 4.

Maxillă, æ, non eſt diminutiuum a Mala (vt putauit Priſcianus,) ſed Mala a Maxilla fit per detractionem mediæ ſyllabæ, ſicut docet Cicer. *in Oratione ad Brutum* Vide ſupra in dictione *Mala* {לחי *lechi*. σιαγὼν, γνάθος. GALL. *La maſchoire.* ITAL. *Maſcella.* GERM. Ein kinback es ſey der vnder oder der ober. HISP. *La quixada ò mexilla de la cara.* ANGL. *the iawbone or cheekebone.*} Eſt autem Maxilla in qua fixi ſunt dentes: quamuis etiam de parte exteriore quandoque dicatur, quæ barbam emittit. Perſius *Satyr.* 4.

Tu quum maxillis balanatum gauſape pectas
Inguinibus quare detonſus gurgulio extat?

Suet. *in Tiber. c.* 21. Miſerum populum Romanum ſub lentis maxillis erit, (vulgò, *ods ist.*) ¶ Hinc Maxillaris, & hoc re, quod ad maxillam pertinet dens maxillaris, γομφίος, qui etiam dicitur Molaris. Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Maxillareſque ita ſanari dentes præcipuè putant.

[Maxima, ſubſtantiuè, eſt Philoſophis regula principalis & illuſtris, quia maxima, i. e. potiſſima eſt magni vſus, & ampla, catholicum theorema. Gallis eſt vſitata vox maxime, vt Italis maſſima, enumeratio generalis, firma propoſitio, χυρία δόξα.

Maximates, Summates. Optimates. Lucil.]

Maximinus, μαξιμῖνος, natione Thrax, Romanorum Imperator, ſuffectus eſt in locum Alexandri Seueri, à militibus interfecti, qui & ipſe ab exercitu ſuo cæſus eſt, quum Aquileiam nequicquam obſideret. Vide Herodian. *lib.* 8.

Maximus Maximopere, vide *Magnus.*

Mază, μᾶζα, panis genus eſt conſtans farina, oleo & aqua, aut etiam ex lacte, teſte Suida. Vide Cælium Rhodig. *lib.* 9. *c.* 12.

Mazara, μάζαρα, Palæſtinæ oppidum: cuius incolæ dicuntur Mazareni, μαζαρηνοί.

Mazaca, μάζακα Stephano, ciuitas Cappadociæ ſub monte Argeo, quam Tiberius Archelao pulſo, & Cappadocia in prouinciæ formam redacta, nominauit Cæſaream. Hinc Mazacenus, & Mazaces, Mazacis, in genitiuo, μαζακηνὸς, μαζακάδις Suet. *in Neron.* Turba Mazacum.

Mazzum, μαζαῖον, Bithyniæ oppidum, teſte Steph. in dictione ἀμαζόνιον.

Mazæi, μαζαῖοι, Pannoniæ populi ſunt. Strab. *lib.* 7

Mazares, μαζάρης, ex Medorum Satrapis fuit, qui Prienenſes in Cyri ditionem redegit. Vide Herodot. *lib.* 1.

Mazyes, μάζυες, Libyæ populi inter Nomades, diuerſi ab iis, quos ab Herodoto, Maxias vocari ſupra oſtendimus.

Mazara, æ, genus teli quo antiqui in bello vtebantur, Cæſ. 1. *bell. Gall.* & nonnulli inter carros, totáſque mazaras, ac tragulas ſubijciebant, noſtróſque vulnerabant.

Mazax, μάζαξ, Africæ populus, qui in torquendis miſſilibus non eſt inferior Medis. Beroardus in illud Lucani *lib.* 4.

——————*aquaturóſque ſagittas*
Medorum, tremulum quum torſit miſſile Mazax.

Mazeras, fluuius in ora maris Hircani. Plin. *lib.* 6. *c.* 16.

Mazonomum, μαζόνομον, μαζονομεῖον. {ANGL. *A charger or great platter wherin meate is caried.*} Græca dictio, qua lanx grandior ſignificatur ad ferenda obſonia in menſam. Horat. 2. *Serm. Satyr. vlt.*

Mazonomo pueri magno diſcerpta ferentes
Membra gruis.

Varr. *lib.* 3. *de re ruſt. c.* 4. Vt in eodem tecto ornithonis incluſum triclinium haberet, vbi delicatè cœnitaret, & alios videret turdos in mazonomo poſitos coctos, alios volitare circa feneſtras captos.

M E

Mē, pro mihi, inquit Feſtus, dicebant antiqui. Ennius *lib.* 2. Si quid me fuerit humanitus, vt teneatis, &c. Me ſeis cum illo non conuenire. i. mihi. Gell. *c.* 5. *lib.* 12. & *c.* 9. *ibidem.* Quid fiat me neſcio, Plaut. *Mil ſc.* 3. *a.* 1. Imperti me quod cōmentus es, (pro mihi.) Idem *Merc. ſc.* 2. *a.* 2. Vt qui me opus ſit inſputari. (i. mihi.) Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Licet me id ſcire quicquid ſit. Idem *Pſ. ſc.* 1. *a.* 1. Vocem loquentis me audire viſus ſum. Idem *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Me faciat quod volt magnus Iuppiter, pro mihi, vel de me *Ibid. ſc.* 6. *a.* 5. Si magis me inſtabūt (pro mihi.) Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. ¶ Idem me pro ego, qui me quid rerum agitem patri perferat. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 1. Item mauolo amari me. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 5. Eius iuſſu huc me affero. Idem *Amph. ſc.* 4. *a.* 3. Hoc ego nunquam ratus ſum me vt tibi fuerem ſupplex. Idem *Pſ. ſc.* 2. *a.* 5 Vbi me vacat. ſicut & *in Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Ego me id facere ſtudeo. Item ſi ego, me ſciente pateter vicino fieri iniuriam. Idem *Mil ſc.* 6. *a.* 2. Non vides, me vt madide madeam? Idem *Pſ. ſc.* 2. *a.* 5. Quis me æquè fortunatus erit. (i. ac ego.) Idem *Curc. ſc.* 2. 1. Me mauelim eſſe viduam, (pro ego vidua. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 5. E mori me malim. Idem. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 4. ¶ Idem ſi me exquiret. pro ex me, idem *Mil. ſc.* 2. *a.* 2.

Meapte, compoſitum ex ablatiuo Mea, & particula pte extra compoſitionem nihil ſignificante: vt Meapte cauſa, ἐμῶ χάριν, i. mea propria Ter. *in Heaut.* Ita me dij ament, vt ego nunc non tam meapte cauſa Lætor, quam illius, quam ego ſcio eſſe honore quouis dignam.

Mearus, μέαρος Ptolemæo, fluuius Hiſpaniæ in ora Aſturum. Pompon. Mela *lib.* 3. Vulgò *Mearon.*

[Meatim meo more vt tuatim, tuo more.]

Meatus, us, vide in dictione *Meo, as.*

Mecaphrodiſon, μηκαφρόδισον. Species eſt papaueris, ſpumeum habens ſemen vnde etiam a Dioſcoride μήκων ἀφρώδης, hoc eſt, ſpumeum papauer, appellatur.

Mecaſtor, μὰ τὸν κάστορα. Iurandi aduerbium, Mecaſtor, ait Feſtus, & Mehercules iuſiurandum erat, quaſi diceretur. ita me Caſtor, ita me Hercules vt ſubaudiatur Iuuet. Nę ego mecaſtor mulier miſera Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 4 & 5. Itē *ſc* 2. *a.* 4. Mecaſtor pulcher eſt. Idem *Mil ſc.* 1. *a.* 1. Mecaſtor dignus eſt. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Noui hominem haud malum mecaſtor. Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 1. Terent. *in Hecyr.* Salue mecaſtor Parmeno. Vbi Donatus, Olim ſalutantes addebant iuſiurandum, vt hoc ſedulò facere viderentur.

Mecēſtus, μέκεστος, Troadis fluuius, in Rhyndacum influens: cuius meminit Strab. *lib.* 2.

[Mechanemata, ingenioſa manuum opificia. Sidon.]

MECHANICUS, opifex, qui artē illiberalem exercet. {חרש *chàraſch.* βάναυσος, μηχανικός. GALL. *Mechanique, faiſeur de machines ou d'autres œuures mechaniques* ITAL. *Artigiano* GERM. Ein handwercker/ oder handwercks man. HISP. *Oficia de qualquier arte* ANGL. *A handie craftſman, a man of occupation.*} ἀπὸ τ μηχανῆς, quod inuentionem ſignificat. Suet. *in Veſp. c.* 18. Mechanico quoque grandes columnas exigua impenſa perducturum in capitolium pollicenti, præmium pro commento non mediocre obtulit.

Mechanicus, a, um, Ars mechanica, βαναυσοτεχνία, quæ manu exercetur. cuiuſmodi eſt ars fabrilis. Vnde artes diuiduntur in liberales, & mechanicas, id eſt, vt Cic. vocat, illiberales.

[Mechanopeus, mechandurgus, machinarum fabricator. Poll.

Mechimenium, mendicimonium, inopia. Non.]

Meciſtum, μήκιστον. Triphyliæ oppidum eſt Steph. Eſt autem Triphylia Peloponeſi regio littoralis, quæ & Meſſenia dicitur.

Mēciſtēus, μηκιστεύς. Fuit ex ſociis Aiacis Telamonij, vt ſcribit Homer. *lib. Iliad.* 13.

MÆCŒNAS, μαικήνας, cum œ diphthongo. Propriū nomen equitis Romani, viri clariſſimi, & apud Auguſtum potentiſſimi, cui, velut vnico ſtudioſū patrono Virgil. Georgica ſua, & Horatius libros Carminum inſcripſit. Delicatum hunc fuiſſe, non ſolùm cultu ac moribus, ſed etiam ſtylo commemorat. quare eum Auguſtus Malacinum vocabat, & exagitabat frequenter vt cacozelum, teſte Tranquillo. Horat. 1. *Carm.*

Mecœnas atauis edite regibus.

Fuit vir hic in prouehendis cùm omnium diſciplinarum, tum præſertim poëticæ cultoribus adeò benignus, vt ab eo hodie etiam ſtudiorum patroni, qui in ſubleuanda doctorum hominum egeſtate ſe munificos præbent, Mecœnates appellentur. Mecœnatiani horti. Suet. *in Tiber. cap.* 15.

Mecœnaticus a, um, à Mecœnas. Suet. *in Neron. cap.* 38. E turri mecœnatica proſpectans.

Mēcōn, onis. μήκων. Steph. Vrbs eſt Peloponneſi, non procul à Corintho, quæ poſtea Sicyon appellata eſt, teſte Strab. *lib.* 8.

[Mecon, papauer.]

Mēcōnium μηκώνιον Succus eſt papaueris, teſte Dioſcor. adeò frigidus, vt epotus exitium afferat. Item humor in vaſculo excrementum fœtus. L. M.

Mēcōnitēs, μηκωνίτης, gemma eſt papaueris ſimilitudinem exprimens, de qua Plin. *lib.* 37. *c.* 10.

Mēcōnis μηκωνίς, lactucę atrę genus à copia lactis ſoporiferi, μήκωνα enim Græci papauer dicunt. De hoc videas Dioſcorid. *lib.* 6. *c.* 17. & Hermolaum Barbarum *in eundem lib.* 4. *c.* 68. & Plin. *lib.* 8. *c.* 19.

Mēcum, cum me per tranſpoſitionem præpoſitionis, Vnà, ſimul. {עמי *himmi.* μετ' ἐμοῦ. GALL. *Auec moy.* ITAL. *Meco, con meco.* GERM. Mit mir. HISP. *Con migo.* ANGL. *with me.*} Cic. *in orat. ad Brut* Ex eo Mecum & Tecum: non Cum me, & Cum te, vt eſſet ſimile illis vobiſcum, atque nobiſcum. Interdum mecum μετ' ἐμαυτοῦ, ἐν ἐμαυτῷ, ſignificat intra me. Terent. *in Hecyr.* Haud propterea te rogo, vt hæc proferam, ſed vt tacita mecum gaudeam. Sic Secum, Tecum, Nobiſcum, & Vobiſcū. Hoc quidem quoquò ibo, mecum erit, mecum feram. (de Theſauro.). Plaut. *Aul ſc.* 3. *a.* 3 Quid tibi commercij mecum eſt, ſenex. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 4. Quid tibi eſt mecum & tecum? (ſup. rei.) Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Etiam mutire audes, aut mecum loqui? Idem *Menaech. ſc.* 1. *a.* 5. Quid tibi rei mecum eſt. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. Quid mecum tibi vnquam fuit negotij. *Ibid. ſc.* 4 *a.* 2. &c. ¶ Mecum pulchrè cum Simul iungitur. Idem *in Bacch.* Atque vt eum mecum ad te adducam ſimul. ¶ Similiter cum Vnà. Terent. *in Hecyr.* Vt colloqui mecum vnà poſſit. ¶ Interdum hæc tria coniungimus, Mecum, Vnà, Simul, idem *in Heaut.* Clinia hæc fieri videbat. M. quidni? mecum vnà ſimul. ¶ Mecum facere, ſignificat mecum ſentire: quod & Latinè dicitur, à me facere, barbarè pro me facere. Cic. *pro Cæcin.* Rem & ſententiam interdicti mecum facere fatebatur verbo me excludi dicebat.

Mēcybērnă μηκύβερνα, oppidum Maritimum Orientali tractu Macedoniæ, non procul à Pallene: à quo & vicinus ſinus Mecybernæus dicitur. Meminit huius oppidi Plin. *lib.* 4. *c.* 10.

Mēdabă, μήδαβα. Steph. Nabathæorum oppidum.

Mēddix, Summi magiſtratus nomen erat apud Oſcos. Ennius,

Summus ibi capitur Meddix, occiditur alter.

[Aliter ſcribitur Medix proueniens à μέδω, imperiū teneo, regnator ſum. Medde, pro meſſe, antiq Lipſ.]

Medea μήδεια, Inſignis incantatrix fuit. Æetæ Colchorum regis filia, quæ quum Iaſonem perditè deamaret, facilem illi ad aureum vellus aditum præbuit, ſopito peruigili dracone, qui noctes, dieſque illud aſſeruabat. Quo facto patris iram metuens, Iaſonem in Græciam ſequuta eſt, patremque inſequentem diſcerptis Abſyrti fratris membris, & per viam diſperſis, retardauit. Repudiata deinde ab Iaſone, filios ſuos, quos ex eo ſuſceperat, occidit, Glaucámque Creontis filiam, cum qua Iaſon ſecundas contraxerat nuptias, incenſa regia, viuam cremauit, ipſúmque etiam Iaſonem impatientia doloris manus ſibi inferre coegit. Medea Peliam concoxit ſenem. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3.

Medeis, Medeidis, fœminin. gen. Patronymicum, poſitum pro poſſeſſiuo. Ouid. 2. *de arte amandi.*

Non facient vt viuat amor Medeides herba.

Mēdērgā, pro me erga, id eſt, Erga me, dixerunt antiqui, interpoſito d. propter hiatum vocalium. Plaut. *in Epid.* quaſi quid filius meus Deliquiſſet medergа. Pro mecum antiq. Lipſ.

Mēdeon onis, μεδεών. Duorum vicorum nomen eſt apud Strab. *lib.* 9. quorum alterum in Phocide collocat ad ſinum Criſſæum: alterum in Bœotia, non procul ab Onchesto.

MEDEOR, deris, a *meditor*, vel a μέδος, cura, conſilium Medicinam do, medicinam alicui facio, aut adhibeo. {רפא *rapha* גהה *ghahah.* ἰατρεύω.

θεραπεύω, ἰατρεύω. GALL. *Medeciner, remedier*. ITAL. *Medicare* GERM. Heylen artzneyen HISP. *Amelezinar*. ANGL. *To remede, to heale, to cure.* } A Medius fieri videtur, quod ad medium temperamentum, quoad fieri queat, æger debeat reduci. ¶ Eſt autem Mederi, remedium afferre. Et conſtruitur fere cum datiuo. Cic. *pro Quintio*. Ita fit, vt ego qui tela depellere, & vulneribus mederi debeam, &c. ¶ Quandóque cum accuſatiuo. Terent. *in Phorm.* Quas, quum res aduerſæ ſint, minus mederi poſſis. ¶ Inuenitur etiam Medetur impersonale. Plin. *lib.* 27. Ex eo medetur oris vlceribus perunctis hoc ſucco foliis puſillis. ¶ Dicimus etiam Mederi contra morbum. Plin. *lib.* 9. *cap.* 13. Contra ſerpentium ictus medentur.

Médendo, gerundium, quod etiam in paſſiua ſignificatione inuenitur, vt annotauit Seruius in illud Virgilii 12. *Æneid.*

Exuperat magis, ægreſcitque medendo:

id eſt, dum ei medetur. Huius verbi compoſitum eſt Immedeor, quod eſt nimis medeor Col. *lib.* 6. Si oportebit palorum capita, & imas partes miſto nino cum cinere oblinere, & ita totos eos immederi.

Medéla, æ Idem quod medicina, ſiue morbi remedium { רפואה *rephuáh* רפאות *riphéuth* מרפא *marpé* גהה *ghehâh* ארוכה *arucháh*. ἄκεσις, ἄκος, ἀκεσμός. GALL. *Medicine* ITAL. & HISP. *Medicina* GERM. Ein artzney. ANGL. *A remedie to cure.* Gell. *cap.* 1. *lib.* 15. Qua medela, quáque ſolertia ignem defenderes. Idem *cap.* 1. *lib.* 20. *&* *c.* 11. *lib.* 16. Herbarum ſuccis, & incantationibus facere medelarum miracula.

Medeſicaſte filia Priami notha, vt ſcribit Homerus.

Medi. Catull. *de com. Beren.*

Cum meas irrupere nouum Mare (i. Perſæ.)

Média, { מדי *madhai*. μηδία. } Regio Aſiæ, a Septentrione Hyrcano mari, ab Occaſu maiori Armenia & Aſſyria diſcreta: a Meridie Perſiden, ab Ortu Hyrcaniam habens & Parthiam, quæ Coſſæorum montibus ab ea excluditur. Strabo *lib.* 11. Mediam in duas diuidit partes quarum alteram Maiorem vocat, cuius caput Ecbatana facit: alteram Minorem, quæ & Atropatia dicta eſt ab Atropato duce, qui eam a Macedonum impetu tutam præſtitit. Eſt autem Media bona ſui parte montoſa & frigida: & fere tota ſterilis, excepta regione quæ ſub Caſpiis portis in humili & concauo iacet ſolo, quæ opulenta eſt, rerúmque omnium neceſſariarum ferax, præterquam olei. In ea campus eſt latiſſimus, quem Hippoboton vocat, in quo equorum quinquaginta millia paſci dicuntur. Regium id armentum eſt, Mediam Solinus dictam putat a Medo, Ægei & Medeæ filio. Hinc medicus, a, um, prima ſyllaba longa, *μηδικός* vt Malum medicum, quod & Citreum appellant,

Mediaſtinus, vide *Medius*.

Médica, æ. { μηδική. GALL. *Herbe appellée grand Treffle ou foin de Bourgongne* ITAL. *Medica, trefoglio*. GERM. Burgundiſch oder Medrich hew. HISP. *Trebol.* } Herba eſt trium foliorum ſemper virens, in equorum pabulis laudatiſſima: quæ ſemel ſata decem annos durat, ſingulíſque annis quater, aut interdum ſexies demeſſa, ſua ſemper ſponte ſuccreſcit, ita dicta quòd in Media abundet. Seruius ſcribit Medicam à Medis in Græciam fuiſſe translatam, quo tempore Romani eam inuaſerunt. Col. *lib.* 7. Ad maciem nulla res tantum quantum Medica poteſt. Vide Catonem *de re ruſt. c.* 41. & Varr. *lib.* 1. *de re ruſt. c.* 42. & Col. *lib.* 7. Hieronymus Tragus fœnogræcum ſyluestre vocat. Idem lotum ſylueſtrem ſiue Libycum eſſe ſuſpicatur, Ruſtici quidem apud nos in Polonia, folia trifolii, minoris ſui ad vomitum prouocandum edunt, aduerſùs crapulam præſertim: nimia enim ſui dulcedine & neſcio qua incredibili qualitate nauſeam ciet.

Medico, as, & Medicor, aris, Medeor. גהה *ghehâh* רפא *raphá*. ἰατρεύω. GALL. *Mediciner, remedier*. ITAL. *Medicare* GERM. Heylen artzneyen HISP. *Amelezinar, ò curar dolencia*. ANGL. *To heale, to cure.* Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Semina vidi equidem multos medicare ſerentes.

Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 14.

Dicebam deſiſte tuos medicare capillos,

Tingere quàm poſſis, iam tibi nulla coma eſt.

Eius paſſiuo vſus eſt Plin. *lib.* 16. *cap.* 27. Ficus ſola ex omnium arborum fœtu maturitatis cauſa medicatur. Sed hoc rariùs. Frequentius enim vtimur, verbo deponente Medicor. quod modò cum datiuo iungitur Virg. *Georg.*

——*Senibus medicantur anhelis.*

Terent. *in Andr.* Eius labore, atque eius dolore, Gnato vt medicarer tuo. Modò cum accuſatiuo Virg. *lib.* 11. *Æneid.*

Sed non Dardaniæ medicari cuſpidis ictum

Eualuit

Ego iſtum lepidè tibi medicabor metum. Plaut. *Moſtell ſc.* 1. *a.* 2.

Médicâtus, a, um quod medicamentis admiſtis eſt infectū. { נרפא *nirpá*. φαρμακευθείς. GALL. *Medeciné, mixtionè de quelque drogue ou liqueur* ITAL. *Medicato, meſcolato di qualche liquore medicinale*. GERM. Mit artzney vermiſcht / vermengt. HISP. *Amelezinado, meſclado con melezina*. ANGL. *Healed, mixed with ſome drogge or licour.* } vt Medicatæ fruges. Virg. 6. *Æneid.*

Melle ſoporatam, & medicatis frugibus offam.

¶ Sic Medicata pocula, Medicatæ ficus, Medicatus ſapor, Medicatus odor. Martial. *lib.* 9.

Santonica medicata dedit mihi pocula virga.

Plin. *lib.* 23. *c.* 7. *de ficu* Nouiſſimæ ſalubriores, quam primæ: medicatæ vero nunquam. Idem *Epiſt.* 17. Color cæruleo albidior, viridior & preſſior, ſulphuris odor, ſapórque medicatus, vis, qua fracta ſolidantur. Medicata infuſione vina Col. *lib.* 1. *c.* 6. Tela medicata veneno, Silius *lib.* 7. Medicatus pro venenatus & toxico infectus. Suet. *in Claudio*. Et veneno quidem occiſum conuenit. Alii domeſtico conuiuio per ipſam Agrippinam, quæ boletum medicatum auidiſſimo ciborum talium obtulerat

Medicatio, verbale. { רפואה *rephuáh* רפאות *riphéuth* מרפא *marpe* גהה *ghehâh* ארוכה *arucháh*. ἰατρεία, ἄκεσις. GALL. *Medicament, medecine, remede*. ITAL. *Medicamento, remedio*. GERM. Artzneyung / heilung. HISP. *Melezina, medecina*. ANGL. *Healing, curing.* } Colum. *lib.* 2. *cap.* 10. Poteſt tamen etiam citra iſtam medicationem cineris multa commode ſeruari.

Calepini Pars II.

Médicus, i, qui artem medendi nouit. רפא *raphé*. ἰατρός. GALL. *Medecin*. ITAL. *Medico* GERM. Ein artzt HISP. *Medico curador de dolencias.* ANGL. *A phyſicion.* } Huius duo ſunt ſcopi, vt ſcilicet præter naturam affectos, quoad eius fieri poteſt, ad naturalem ſtatum ſtatim reducere. aut ſi id fieri non queat, vt ſaltem dignoſcat qui ſanabiles ſint, & qui deplorati. ¶ Officium medici (vt inquit Aſclepiades) eſt, vt tuto, vt celeriter, vt iucunde curet. Vocantur quoque medici, *ἀσκληπιάδαι, παίονες*, a Græcis Plaut. *in Rud.* Imo ædepol vna litera plus ſum, quàm medicus. Gnum tu medicus es? L. tetigiſti acu. Cic. *pro Cluentio*. Iam hoc quoque probè iniquiſſimè comparatum eſt, quod in morbis corporis, vt quiſque eſt difficilimus, ita medicus nobiliſſimus, atque optimus quæritur: in periculis capitis, vt quæque cauſa difficilima eſt, ita deterrimus, obſcuriſſimuſque patronus adhibetur. ¶ Cura ſolers medicorum Ouid. 1. *de Pont. Eleg.* 7. Celer, atque fidelis medicus, Horat. 2. *Serm. Satyr.* 3. Conuocare medicos, Catullus. Medici muſici. Gell. *c.* 10. *lib.* 3. Numo ſum conductus, plus iam medico. Plaut. *Menech. ſc.* 6. *a.* 5. Obſecro hercle medice, propera quicquid facturus face. Idem *Menech. ſc.* 5. *a.* 5. Medici muſici. Gell *c.* 10. *lib.* 3. Lumbi ſedendo docent manendo mecum dum ſe ex opere recipiat & de coxum inſolentia. Plaut. *Menech ſc.* 5. *a.* 5.

{Medicifica, medicifices, medici. Lipſ. }

Médicus, a, um, quod eſt medici. { ἰατρικός. GALL. *De medecin* ITAL. *De medico* GERM. Artzneyiſch. HISP. *Coſa de medico* ANGL. *Of a phyſicion.* } Virg. *lib.* 3. *Georgic.*

Dum medicas adhibere manus ad vulnera paſtor Abnegat.

Ars medica, Tibull. *lib.* 2. *Eleg.* 3. Ope medica iuuare aliquem, Ouid. 2. *Amorum* Plin. *lib.* 8. *c.* 16. Vnde medicas manus hominis ſciunt? ¶ Medicinæ rei ſolers Mithridates. Gell. *c.* 16. *lib.* 17.

{Medica, herba equorum pabulo optima. Plin. Colum. }

Médicum malum vide, *Media*.

Médicína, æ, Ars medendi. { רפואה *rephuáh* רפאות *riphéuth* מרפא *marpé* גהה *ghehâh* ארוכה *arucháh*. ἰατρική. GALL. *L'art de medecine*. ITAL. & HISP. *Medecina*. GERM. Die kunſt der artzneyen / oder ein artzney. ANGL. *The art of medecine.* } Cic. 5. *de finib.* Quoniam vt medicina valetudinis, nauigationis gubernatio, ſic viuendi ars eſt prudentia.

Tu cura requies, Tu medicina venis,

Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

——*Quarum* (malorum) *medicina quiéſque*

Nulla niſi in ſtudio eſt

idem *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.* Medicinam factitare, Quintil. Scribonius Largus *operis initio*. Quamobrem ſpernendi ſunt, qui medicinam ſpoliare tentant vſu medicamentorum, non à medendo, ſed à potentia, effectúque medicamentorum ita appellatam. ¶ Modo, pharmaca, & remedia, quibus quis curatur, ſignificat. Cic. *ad Attic lib.* 16. Sed deſperatis etiam Hippocrates vetat adhibere medicinam. Idem 2. *de Orator.* Sicut medico diligenti, priuſquam conetur ægro adhibere medicinam, non ſolùm morbi eius, cui mederi volet, ſed etiam conſuetudo valentis, & natura corporis cognoſcenda eſt. ¶ Somnus medecinæ cura. Ouid. 1. *de Ponto. Eleg.* 2.

At puto quum requies, medicinaque publica curæ

Somnus adeſt, ſolitis nox venit orba malis.

¶ Adhibere medicinam reipubl. Cic. *pro Seſt.* Et cohortari auſus eſt accuſator in hac cauſa vos iudices vt aliquando eſſetis ſeueri, aliquando medicinam adhiberetis reipubl. Non ea eſt medicina, quum ſanæ parti corporis ſcalpellum adhibetur atque integræ, carnificina eſt iſta, & crudelitas. ¶ Afferre medicinam. Cic. *in Catil.* Deinde ſingulis medicinā conſilii, atque orationis meæ, ſi quam potero afferam. ¶ Facere medicinam. Idem *Terentia*, ita ſum leuatus, vt mihi deus aliquis medicinā feciſſe videatur. Plaut. *Ciſtel.* confidam fore, Si medicus veniat, qui huic morbo facere medicinam poteſt. Nullus (eo) melius medicinam facit. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 1. Viden vt anus tremula medicinam fecit. (i. ſuffundit aquam ne crepent cardines.) Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Medicinas vitiorum ferre. Gell. *c.* 1. *lib.* 5. ¶ Parare medicinam. Ouid. 1. *de remed.*

Principiis obſta, ſerò medicina paratur

Quum mala per longas inualuere moras.

¶ Medicinam, inquit Nonius, dicimus & venenum: tractum à Græcis, qui venenum *φάρμακον* appellant. ¶ Medicinæ inuentorem Chironem Centaurum perhibent: hic inuenit herbarum vires. Nonnulli Æſculapio hoc tribuunt. apud Ouid. 1. *Met.* Medicinæ inuentionem ſibi Appollo vendicat. Inuentum (inquit) medicina meum eſt. Plurimum deinde medicinæ contulit Hippocrates eámque ita excoluit, auxit atque illuſtrauit, vt cæteris longe anteponendus ſit, ac Parens Medicinæ habēdus videatur. Galenus verò princeps Interpres Hippocratis inter Medicinæ auctores ſecundum locum meritò ſibi vendicat. ¶ Medicinæ tria genera veteres fecēre: *διαιτητικήν, χειρουργικήν, & φαρμακευτικήν*: quarum prima victus ratione, altera manu, tertia pharmacis medetur.

Médicinæ, arum, Medicorum tabernæ, vicus thurarius, tabernæ aromatariæ, vbi pharmacopolæ degunt & pharmaca venduntur. { ἰατρεῖα GALL. *Boutiques de medecins ou apothicaires*. ITAL. *Spetiarie, botteghe di medicina* GERM. Ein Apoteck / Ein ort darin man artzneyen feil hat. HISP. *Tiendas de eſpecias, o botica de medicinas*. ANGL. *The phyſicions ſhopes.* } Plaut. *in Amph.* Nam omnes plateas perreptaui, gymnaſia, myropolia Apud emporium, in macello, in palæſtra, atque in foro, in medicinis, in tonſtrinis, apud ædes omnes ſacras. Facite illic homo in medicinam (tabernam) ſublimis ablatus fiet. (alias in medicinas.) Idem *Menech ſc.* 6. *a.* 5.

Médicinālis, e, adiectiuum, quod ad medicinā pertinet. { ἰατρικός. GALL. *Medecinal*. ITAL. *Medicinale*. GERM. Das zur artzney dient HISP. *Coſa pertenaciente à la medicina, medecinal*. ANGL. *Beloging to healing.* } vt, Herba medicinalis, *πόα ἰατρική*. Cucurbita medicinalis. *σικύα ἰατρική*, vaſculum ore anguſto, inferne latius, quo ſanguis exugitur cute prius ſcalpello inciſa. Nomen accepit a cucurbita hortenſi, quam ſimilitudine refert. Plin. *lib.* 32. *c.* 10. Quippe eadem ratio earum, quæ cucurbitarum medicinalium, ad corpora leuanda ſanguine. Celſus, Vix vlla perpetua præcepta ars medicinalis recipit Medicinalis vero digitus dictus eſt minimo proximus, vt inquit Macrobius, quem & Anularem veteres appellarunt, quod in eo digito veteres anulum potiſſimum geſtabant

ſtabant

ſtabant. Cuius rei rationem hanc reddit idem Macrob. *lib. vlt.* neruum ſcilicet quendam a corde ad hunc digitum proficiſci: ideoque potiſſimum annulo, veluti corona quadam circundari.

Mĕdĭcābĭlis, e, cui adhiberi medicina poteſt, curabilis ſanabilis. { *[illegible]*. GALL. *Qu'on peut guerir, medicinable.* ITAL. *Atto à eſſere medicato* GERM. Dan zu artzen vnd zu heilen iſt. HISP. *Coſa que ſe puede amelezinar, y curar.* ANGL. *That mabe healed or cured.* } Ouid. 1. *Metam.*

Hei mihi quòd nullis amor eſt medicabilis herbis.

Idem. *Epiſt.* 5.

——nulla medicabilis arte

Laſa pudicitia eſt.

Sunt tamen qui legant, *reparabilis.* ¶ Quandoque ponitur pro medicinali. Col. *lib.* 7. *c.* 10. Quippe ligni ſuccus medicabilis, epotus inteſtini tumorem compeſcit.

‖Medicabulum, locus medicandi. Apul.‖

Mĕdĭcābĭlĕ, Medicabile, *[illegible]*. Feſtus.

Mĕdĭcāmĕn, inis, medicina. { רפואות *riphúth* מרפא *marpé* גהה *ghehâh* ארוכה *aruchâh*. *[illegible]*. GALL. *Medecine, remede, medicament.* ITAL. *Medicamento.* GERM. Artzney. HISP. *Melezina.* ANGL. *Medecine, remedie to cure.* } Plin. *lib.* 7. *c.* 16. Fœcunditatis in fœminis prærogatiuã accepimus, iniunctis medicamine oculis, ſaluam inſici. Ouid. 2. *de Arte,*

Ergo, age, & irata medicamina fortia prabe,

illa ferè requiem ſola doloris habent.

Cicer. *in Piſon.* Et quum iſto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalaſſes, meminiſti excuſatione te vti valetudinis: quod diceres, vinolentis te quibuſdam medicaminibus ſolere curari. ¶ Accipitur & medicamen pro colore, quo lanæ medicantur, hoc eſt, inficiuntur, ſeu tinguntur: vnde & pro ſucco purpuræ poſuit. Plin. *lib.* 29. *cap.* 28.

Mĕdĭcāmĕntum, i, Medicina: quo videlicet homines, ac cætera animalia curantur. { תרופה *rephuáh* רפואות *riphuúth* מרפא *marpé* גהה *ghehah* ארוכה *aruchâh*. *[illegible]*. GALL. *Medicament, remede.* ITAL. *Medicina.* GERM. Ein Artzney. HISP. *Melezina* ANGL. *Medecine, a remedie to cure.* } Scribonius Largus *initio operis.* Inter maximos quondam habitus medicos Herophilus, fertur dixiſſe medicamenta diuinum munus eſſe. Cicer. 3. *Offic.* Si quis medicamentum cuipiam dederit ad aquam intercutem, pepigeritque, ne illo medicamento vnquam poſtea vteretur, &c. Idem 2. *de natura deorum,* Medicamentorum ſalutarium pleniſſimæ terræ. Celſus *lib.* 7. *cap.* 4. In eo medicamini locus nullus eſt. ¶ Sumitur quandoque Medicamentum pro veneno, ſicut venenum pro medicamento: quoniam Græci vtrumque *φάρμακον* vocant. Caius Iureconſultus *de verb. ſignific.* Qui venenum dicit, adiicere debet bonum, vel malum: nam & medicamenta, venena ſunt: quia eo nomine omne continetur quod adhibitum naturam eius cui adhibitum eſt mutat. Quum id quod nos Venenum appellamus, Græci Pharmacum dicunt, apud illos quoque tam medicamenta, quam quæ nocét, hoc nomine continentur. Vnde adiectione alterius nominis diſtinctio fit. Medicamento & venenis recoxit Peliam Medea. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2, *a.* 3. Vide Fab. Quintil. *declam.* 246. ¶ Medicamenta amatoria dicuntur philtra, aut alia quæuis venena, quæ ad amorem conciliandum dantur. Medicamenta ſoporifera quibus ſomnus acceſſitur. ¶ Medicamentum autem à remedio quomodo differat, vide infrà in voce *Remedium.*

Mĕdĭcāmĕntārĭus, ij ſubſtantiuum, qui medicamenta conficit. { רופא *rophe.* *φαρμακοποιός*. GALL. *Medecin, qui appreſte les medecines.* ITAL. *Colui, che fa medecine.* GERM. Der artzneien macht/Ein Apotecker. HISP. *Medico que adoba melezinas.* ANGL. *That maketh or prepareth medicines.* } Plin. *lib.* 19. *c.* 6. Scilicet duo genera hoc herbaceum, folio inciſuras eius euidentibus, quo vtuntur medicamentarij. ¶ Medicamentaria, Ars conficiendi medicamenta. *φαρμακοποιΐα*. Plin. *lib.* 7. *c.* 56. Medicinam contendunt Ægyptij, apud ipſos repertam alij ab Arabo Babylonis, & Apollinis filio herbariam & medicamentariam à Chirone.

Mĕdĭcāmĕntōſus, quod remedium adfert, & medicamenti vice eſt. { *[illegible]*. GALL. *Medicinal, portant medecine.* ITAL. *Medicinale, che porta medecina.* GERM. Heilſam/Rechtſig zur artzney. HISP. *Coſa medicinal.* ANGL. *That bringeth remedie.* } Cato *c.* 15. Et primum ſcito, de omnibus braſſicis nulla eſt huiuſmodi medicamentoſior.

Mĕdĭĕtas, vide *Medius.*

Mĕdimnus, { *μέδιμνος*. ANGL. *A meaſure containing ſixe buſhelles.* } Genus menſuræ, teſte Budæo, quæ ſenos capit modios Galli ſua lingua *Minam* vocant. Cic. 5 *Verr.* Sed tritici ſeptẽ millia medimnũ ex Nymphonis arationibus edicta pœna, &c. Dicimus & Medimnum neut. gen. Idem *ibid.* In iugere Leontini agri medimnum ferè tritici ſerunt.

Mĕdĭŏcris, Mediocritas, Mediocriter, Medioximus, vide *Medius.*

MEDIOLANVM, *Μεδιόλανον*, vulgo *Milano.* { GERM. Meiland } Vrbs eſt Ciſalpinæ Galliæ metropolis, populi multitudine celeberrima, agrique bonitate feliciſſima, annis CCCLIX. ante Chriſti aduentum a Gallis Inſubribus condita, & à nomine relicti ab eis Mediolani (vt putat Volaterranus) ita appellata. Quanquam ſunt nonnulli, inter quos eſt Ambroſius, qui a ſue dimidia parte lanata Mediolanum appellatam putent. In hac etiam ſententia videtur fuiſſe Sidonius Apollinaris. Veriſimilior tamen apparet Volaterrani opinio, præſertim quum ipſe etiam Ptolemæus Mediolanum oppidum in Gallia Lugdunenſi recenſeat inter Ligerim & Sequanam fluuios. De origine huius vrbis ita ſcribit Liu. *lib.* 5. *decad* 1. Galli per Taurinos, ſaltuſque Iuliæ Alpis tranſcenderunt: fuſiſque acie Tuſcis haud procul Ticino fluuio, quum, in quo conſederant, agrum Inſubrium appellari audiſſent, cognomen Inſubribus pago Heduorum, ibi omen ſequentes loci, condidere Vrbem, quam Mediolanum appellarunt. Ex hac vrbe Statius Cæcilius poeta comicus originem traxit. ¶ Eſt prætereà Mediolanum, ſiue Mediolanium, teſte Ptolem. Britanniæ oppidum. ¶ Item aliud interioris Germaniæ oppidum in Colonienſi diœceſi, quod hodie Monaſterium vocant. ¶ Strabo *lib.* 4. aliud huius nominis oppidum collocat inter Xantones Galliæ Aquitaniæ populos, quod hodie idem eſſe credimus quod vulgò *Saintes* vocant. Vrbs eſt (inquit) Xantonum Mediolanum ad Oceanum vergens, inter Aquitanos maximè arenoſa, & agro tenui, ex milio alimoniam captans, reliquis fructibus ſterilis. Huius etiam Mediolani, & alterius in Gallia Ciſalpina meminit Stephanus *Μεδιόλανον πόλις ἀκυϊτανίας, ἐν οἱ οἰκοῦντες Μεδιολάνιοι, ἔστι καὶ ἄλλη ἰνσουβρῶν λιγυστικῆς.*

Mediolanenſis, & hoc Mediolanenſe, *μεδιολάνιος*, qui ex Mediolano eſt, vel Mediolanum habitat. Cic. *in Piſonem.*

Mĕdĭŏlum, *μεδίολον*, oppidum eſt Celtiberorum in tractu Tarraconenſi Hiſpaniæ, apud Ptolem. *lib.* 2. *c.* 6. Putatur ea eſſe quæ hodie *Medina celi* appellatur.

Mĕdĭŏmātrĭcēs, *μεδιομάτρικες*, populi ſunt inter Belgas Leucis & Eburonibus vicini, Metenſes ſcilicet, & his vicini Lotharingiæ populi. { Die Metzer oder Weſterreicher. } Plin. & Strab. Mediomatricos vocant Vulgò *Metz en Lorraine.*

Mēdĭon, *μήδιον*, herba eſt Mediæ peculiaris (vnde & nomen accepit,) in locis vmbroſis, petroſiſque naſcens. Romani trifolium odoratum vocant. Vide Dioſcorid. *lib.* 4. *c.* 20.

Mĕdĭōn, *μεδίων*, oppidum in finibus Ætoliæ. Polyb. *lib.* 28.

Mĕdĭoxŭmi Dij, vide *Mediocris* in *Medius.*

Mĕdĭpontus, Inſtrumentum funarium, quod apud Catonem *c.* 3. numeratur inter ea quæ neceſſaria ſunt ad conficiendum oleum. Medipontus in inſtrumento funario, erat, quem Medi Xerxis pontem vocabant. *[illegible]* Herodotus appellat: ad cuius imitationem hic factus videri poſſit. Funium enim ponte Xerxes Helleſpontum iunxerat: cuius tamen qui vſus in torculari eſſet non facile eſt dicere. Forte ad traducendum vſui erat. Veriſimile etiam eſt vehementiſſimos funes fuiſſe, quibus ad premendum vehementiùs oleum vterentur. Ex Turnebo.

MEDITOR, aris, quaſi medio animo verſo, cogito & mente perpendo, conſidero, expendo, commentor. { הגה *haghâg* חשב *chaſchab*. *μελετῶ, ἐνθυμέομαι, φιλοσοφέω*. GALL. *Mediter, penſer diligemment, & attentiuement.* ITAL. *Penſare, curare.* GERM. Betrachten/Bedencken/Nachſinnen. HISP. *Mucho penſar.* ANGL. *To muſe or ſtudye on a thing, to recorde in ones mynde.* } Plaut. *in Amphitr.* Ea nunc meditabor quomodo illi dicam, quum illò aduenero. Haud tu malè meditantem, malè dicat et. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Vt te accuſem meditabar. Idem. Sycophanta nequam eſt, nugis meditatur malè. Idem *Pſ. ſc.* 7. *a.* 4. & *Moſtell. ſc.* 1. *a* 2. Terent. *in Andr.* Venit meditatus alicunde ex ſolo loco. *ἐκ μελέτης*. Plin. *in Panegyr.* Igitur quod temperamentum omnes in illo ſubito pietatis calore ſeruamus, hoc ſinguli quoque meditati teneamus, &c. Meditati inquit, id eſt, præparata oratione. ¶ Interdum exercere. Virg. 6. *Eclog.*

Agreſtem tenui meditabor arundine muſam.

Plaut. *in Sticho,* Simúlque ad curſuram meditabor Me ad ludos Olympiæ Gell. *c.* 15. *lib.* 9. Meditans & exercens eloquentiæ Latinæ facultatem. & Suet *in Neron. c.* 40. Prædictum à Mathematicis olim erat, fore vt quandoque deſtitueretur, &c. quo maiore venia meditaretur citharœdicam artem, &c. ¶ Inde meditationes, *μελέται, ἐπιχειρήσεις*, in Romana militia dicebantur exercitationes, & imaginarij quidam conflictus, qui citra ſanguinem fiebant. Nam ars militaris, teſte, Vegetio, vt cæteræ omnes artes, meditatione perficitur. ¶ Meditari alicui inſidias, vel dolum, idem eſt quod tendere inſidias vel dolum. Virg. 5. *Eclog.*

Nec lupus inſidias pecori, nec retia ceruis

Vlla dolum meditantur,

Meditati ſunt doli probè. Plaut. *Pſ. ſc.* 1. *a.* 4. ¶ Seruius putat Meditor dictum eſſe, quaſi melitor, à verbo *μελετῶ*, per immutationem l in literam d. Interdum enim hæ duæ literæ ſibi mutuo cedunt: vt Sella pro Sedda Hinc meditari apud Virgilium pro canere 1. *Eclog.*

Sylueſtrem tenui muſam meditaris auena.

¶ Reperitur etiam hoc verbũ in paſſiua ſignificatione. Ter. *in Phormion.* Meditata ſunt mihi omnia mea incommoda *προμεμελετημένα*. Cic. 1. *Officiorum.* Leuiora enim ſunt ea quæ repentino aliquo motu accidunt, quam ea quæ mediata & præparata inferuntur. Diomedes Grammaticus *lib.* 1. Medito, inquit & meditor differunt. Nam, vt putat Plin. (nẽpe *in arte Grammatica,* de qua ſe ſcripſiſſe teſtatur *in hiſtoria præfatione*) Meditare eſt ſecum cogitare, Meditari voce dicere.

Mĕdĭtātē, Cogitatè. { *[illegible]*. GALL. *Leury auoir penſé de long temps.* ITAL. *Penſatamente per longo tẽpo.* GERM. Mit betrachtung/ mit erwegung. HISP. *Con mucho penſamiento.* ANGL. *Panſingly with meditation and ſtudye.* } Plaut. *in Bacch.* Nx tu illorum mores perquam meditatè tenes. quaſi dicat, probè calles illorum mores, atque ad vnguem noſti ex longa meditatione viu & experientia. Nouiſſe me tuos mores meditatè decet. Idem *Milit. ſc* 1. *a.* 1.

Mĕdĭtātio, onis, Commentatio, exercitatio. { הגיון *higha on.* *μελέτη*. GALL. *Grand penſement* ITAL *Gran penſiero* GERM. Ein Betrachtung/ übung HISP. *Grande penſamiento.* ANGL. *Great panſing and muſing. ſtudie.* } Cicer. 2. *de Orat.* Quos locos multa commentatione, ac meditatione paratos, atque expeditos habere debetis. Idem 2. *de diuin.* Multi naturæ vitium meditatione, atque exercitatione ſuſtulerunt, vt Demoſthenes. Idem. 2. *Tuſcul.* Stulta eſt meditatio futuri mali. Meditationes, pro conflictibus imaginariis, vide ſupra in *Meditator.*

Mĕdĭtāmen, nis, meditatio. Catullus *in carmine nuptiali,*

Aſpice vt nuptæ ſecum meditamina quærant.

Mĕdĭtāmĕntum, ti. Meditatio. Tacitus *lib.* 20. Et cæteris belli meditamentis militem firmabant. Idem *lib.* 15. Nomina ſummæ curæ, & meditamenta.

Mĕdĭtābundus Cogitabundus. { *σύννους ἐν ἑαυτῷ φροντίζων*. GALL. *Penſif.* ITAL. *Penſoſo.* GERM. Betrachtig. HISP. *El que mucho pienſa, penſatiuo.* ANGL. *Panſiue.* } Et aduerbium mirabunde, cogitabunde. *φροντιστικῶς*.

Mĕdĭtātīuum, dictio ſic à Grammaticis, qui meditatiuum verbum appellant: quod ſenſum quendam meditandi videatur habere, cuiuſmodi ſunt Eſurio, Mictūrio & ſimilia: quæ Valla deſideratiua vocat, quod deſiderium ſignificent, actus per verbum primitiuum ſignificati.

‖Meditatorium, locus meditationi & lectioni deſtinatus Nouat.‖

Medítrina, Medicamentorum dea. Feſto.

Mĕdĭtrīnālĭa, orum Sacra deæ Meditrinæ, Mos erat, ait Feſtus, Latinis populis, quo die quis primùm guſtaret muſtum, dicere ominis gratia. Vetus nouum vinum bibo: veteri nouo morbo medeor. A quibus verbis

bis etiam Meditrinæ deæ nomen cœptum: eiúſque ſacra Meditrinalia dicta ſunt. Varr. *de L. L. lib.* 5. Meditrinalia, dies dictus eſt à Medendo: quod (vt ait Flaccus) Flamen Martialis dicebat hoc die ſolitum vinum nouum & vetus libari, & degustari medicamenti cauſa: quod facere ſolent etiam nunc multi, quum dicant, Nouum vetus vinum bibo, nouo veteri morbo medeor.

‖ Mediator, proxeneta, pararius, conciliator, in contractibus ſeu quæſtor. ‖

Mĕdius, a, um, à μέσος. quod non menſuratum æqualiter diſtat ab extremis. { μέσος. GALL. *Qui eſt au milieu, moyen.* ITAL. *Mezzo.* GERM. Das mitteſt das in der mitten iſt. HISP. *Coſa media entre dos cabos* ANGL. *That is in the meddeſt.* } quamuis etiam Medium dicatur quicquid inter duo extrema eſt, etiamſi non æqualiter diſtet ab vtroque. Virg. 7. *Æneid.*

Interea medium Æneas iam claſſe tenebat
Certus iter.
Arma viri fortis mediis mittantur in hoſtes,

Ouid. 13. *Metam.* Nihil metuo, niſi ne medius dirumpar miſer. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Medios ſerra diſſecare. Suet. *in Calig. c.* 27. Media de plebe. Vide *Plebs.* Media ſermonum relinquere Gell. *c.* 4. *lib.* 18. In medio relinquere aliquid. Velleius. Dubiũ ſe mediumque partibus præſtare. Idẽ. Sed eſt natu grandior media eſt mulieris ætas. Item poſt mediam ætatem, qui mediam vxorem ducit domum. Plaut. *Aul. ſc.* 3. *a.* 1. Media linguã manus, & ſequeſter, & interpres. Quint. Decem medij dies. (i. interiecti.) Senec. *c.* 14. *de tranquill.*

Medio defenditur Iſtro,

(i. Interpoſito. Ouid. *Eleg.* 14. *lib.* 3. *Triſt.* Quis è medio. (i. è vulgo.) Gell. *c.* 12. *lib.* 9. ex medio ſumpta verba. Quintil. Medium vinum. (i. nihil.) Gell. *cap. vlt. lib.* 13. Media & communia verba. Idem *c.* 9. *lib.* 12. Medium pignus Concordiæ inter Cæſarem & Pompeium Iulia. Velleius. Si media nox eſt, ſiue eſt prima veſpera, Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Medius in eo bello Eumenes fuit animo. Velleius. Medij nec in alterius fauorem inclinati. Liu. 10. *d.* 4. Medij & neutrius partis Suet. *in Caſ. c.* 7. Medij & neutram partem ſequentes. Idem *in Neron. c.* 2. Quandoque idem valet quod in commune, ſiue in communem vſum. Virg. 1. *Georgic.*

Nec ſignare quidem, aut partiri limite campum
Fas erat. In medium quærebant.

Idem 11. *Æneid.*

Conſulite in medium & rebus ſuccurrite feſſis,

Cic. 1. *Offic.* Et omnes vtilitates in medium afferre mutatione officiorum. Aliquando, Medium eſt è duobus temperatum quiddam & admiſtum, quæ inter ſe contraria ſunt. Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe,* Medium erat Anco ingenium, hoc eſt, procliue tam ad pacis, quàm ad belli artes: ita religione Numam auum ſuum exprimens, vt militarem diſciplinam non negligeret. ¶ Aliquando pro dubio ponitur. Liu. 9. *bell. Macedon.* Medio reſponſo ſpem ad voluntatem interpretantibus fecerat, ceſſurum patrum autoritati eſſe. ¶ Quandoque manifeſtum. Virg. 2. *Æneid.*

———Medióque ex hoſte recepi.

Ibidem,

Quanquam in media iam morte tenetur

Vtrobique exponit Seruius medium pro manifeſto. In priore tamen exemplo, non ineptè interpretari poſſumus, E medio hoſte, pro, E medijs hoſtibus, vel E medio hoſtium ¶ Quandoque intercedens, aut potiùs importunus, & incongruus. Idem 1. *Æneid.*

Ne qua ſcire dolos, mediuſue occurrere poſſit.

¶ Accipere aliquem medium, hoc eſt, medium amplecti. Liu. 1. *ab Vrbe,* Multo & ætate, & viribus validior, medium arripit Seruium, elatúmque è curia in inferiorem partem per gradus deijcit. Sic apud Terent. *in Andria,* Accurrit, mediam mulierem complectitur. ¶ Ponere in medio, vel quod idem eſt, Proferre aliquid in medium, eſt Publicè exponere, & omnibus ea de re iudicandi poteſtatem facere. Cic. *de nat. deor.* Ponam in medio ſententias Philoſophorum. ¶ Vocare in medium, idem ferè eſt, quod vocare in dubium & clariùs de re aliqua velle cognoſcere. Idem *in Cluent.* Rem in medium vocare cœperunt, & cauſam illam totam depoſcere. ¶ Venire in medium. Eſt in diſputationem, & controuerſiam venire. Idem 1. *de finibus,* Prima veniat in medium Epicuri ratio, ¶ Procedere in medium, eſt in coronam prodire, & interdum idem cum ſuperiori. ¶ Relinquere aliquid in medio. Velleius. Eſt indeciſum, & controuerſum aliquid relinquere, nihilque de eo ſtatuere. ¶ In medio eſſe, vel poſitum, aut ſitum eſſe in medio, eſt manifeſtum eſſe, facile, vel in promptu. Cic. 4. *Verr* Tabulæ poſitæ ſunt in medio. ¶ Aliquando in medio eſſe, eſt, Dubium eſſe, vel incompertum, vt apud Sueton. Quod diſcrepat, in medio ſit: hoc eſt, indeciſum relinquatur. ¶ In medium conſulere, eſt in commune conſulere, vel ad communem vtilitatem: de quo ſuprà dictum eſt. ¶ Pellere de medio, vel è medio, eſt extra cœtum aliorum pellere. Ennius apud Cicer. *pro Murena,* Pellitur è medio ſapientia. Sueton. *in Tiber. cap.* 10. è medio ſe mouere. Recedere de medio, eſt ſe ſubducere, & occultare. Cicer. *pro Sext. Roſc.* Recede de medio, per alium tranſigam. ¶ Sumere argumenta de medio, eſt ex rebus manifeſtiſſimis, & omnibus notis argumenta ſumere. ¶ Tollere de medio, pro occidere. Idem *pro Roſc. Amer.* Perfacilè hunc hominem incautum, & ruſticum, & Romæ ignotum, tolli de medio poſſe. ¶ Medio excedere pro mori. ¶ E medio diſcedere, pro ſecedere & occultari, ait Budæus. Medio tempore, pro Interea. Sueton. *in Caſare,* Medius pro mediocris. Liu. *lib.* 6. *ab Vrbe.* Apparebátque nec veri iudicij mediam gratiam, nec falſi offenſionem fore. Velleius, Medius eloquentia Pompeius. (i. mediocris.) ¶ Priſcianus Medium dictum putat à modo, hoc eſt, à menſura: vnde & modium, & differentiæ cauſa Medium dici exiſtimat, mutato o in e. Alij malunt à Græco μέσος deducere, quod idem eſt quod medius. ¶ Hinc dimidius, a, um quaſi per medium diuiſus.

Mĕdia vocabula dicuntur quæ in bonam & in malam partem accipi poſſint, μέσα à Græcis dicta. Qualia ſunt tempeſtas, Valetudo, Facinus, Dolus Gratia, Induſtria, Periculum, Venenum, Contagium: & apud veteres Honor, quo etiam ſignificabatur iniuria. Vide Gell. *lib.* 12. *c.* 9. & *c.* 4. *lib.* 18. Vide *ſuprà.*

Mediale, is, neutr. gen. Solin. *c.* 65. Lignum omne atque mediale, eadem termine & facie & nitore, qui eſt in lapide gagate. Id eſt omnes hebeni partes, tam exteræ, quàm mediæ, ſeu meditullieæ, ſimiles ſunt gagati lapidi. Idem *c.* 33. Comperta arbor eſt pinei generis, cuius mediale Autumni tempore ſuccino lacrymat.

Mĕdianum, idem quod medium verbum architectonicum. { ANGL. *The middle or meddeſt.* } Vlp. *l.* 5. *§.* 2. *D. de his qui deiecer.* Quod ſi ex mediano cœnaculi quid deiectum ſit, veriùs eſt omnes teneri. Adiectiuè. Vitruuius perſæpe medianas columnas dicit, ad differentiam angularium & mediana epiſtylia, &c. Ex Hotomano.

‖ Mediapontus, inſtrumentum funarium. Turn. ‖

Mĕdĭĕtas, tis, Alicuius pars media. { τὸ ἥμισυ, ἡ μεσότης GALL. *Le milieu, la moitié.* ITAL. *Metà.* GERM. Das halb theil / mittel mäſſigkeit. HISP. *El medio de dos extremos, medianía.* ANGL. *The half of any thing.* } Hac voce Cic. non auſus eſt vti, vt teſtatur *in libello de Mundo, ſiue Vniuerſitate.* Sic enim *ibi* habet, Vt in ſingulis eſſent bina media: vix enim audeo dicere medietates quas Græci μεσότητας vocant: ſed quaſi ita dixerim, ita intelligatur: is erit enim planius.

Mĕdiocris, e, Medium tenens, modeſtus, temperatus. { μέτριος. GALL. *Mediocre, moyen, ne trop grand ne trop petit.* ITAL. *Mediocre, mezzano.* GERM. Mittelmäſſig. HISP. *Mediano.* ANGL. *Moderat, neither to much nor to litle.* } Cic. 2. *de Oratore,* Hæc ſunt, omnia ingenij vel mediocris, exercitationis autem vel maximæ. Idem *Tuſc.* Omne enim malum etiam mediocre magnum eſt. Idem *de Amicit.* Nec verò negligenda eſt fama, nec mediocre telum ad res gerendas exiſtimare oportet beneuolentiam ciuium. Non mediocri modo iratus iracundia. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 4. Mediocri macto infortunio. *Ibid.* Mediocres viri quibus opponuntur eminentiſſimi. Velleius.

Mediocriculus, diminutiuum à mediocris Aliquantulum mediocris. vet. Vocab. Varro, (vt annotat Feſtus) *mediocriculum exercitum* dixit.

Mĕdiocritas, Medium, vt ait Nonius, modus { μέτρον, μετριότης. GALL. *Mediocrité, ne trop, ne peu, moyen.* ITAL. *Mediocrità ne troppo ne poco.* GERM. Mäſſigkeit / zimligkeit. HISP *La medianía entre dos cabos.* ANGL. *Mediocritie, a mea ſure or meane.* } Cic. *lib.* 1. *Offic.* Eadem ratio eſt habenda veſtitus: in quo, ſicut in pleriſque rebus, mediocritas optima eſt, Col. *lib.* 4. Mediocritas in electione loci maximè probatur, quoniam in confinio boni, malique poſita eſt.

Mĕdiocritĕr, aduerbium, Quodam modo prudenter & moderatè. { μετρίως GALL. *Mediocrement.* ITAL. *Mediocremente.* GERM. Ziemlicher weiß / Mäſſiglich. HISP. *Medianamente.* ANGL. *Meanelie, meaſurablie.* } Cic. 5. *Verr.* Quod mehercule iudices, mihi non mediocriter ferendum videtur. Idem 2. *Tuſculan.* Nemo mediocriter doctus ignorat. Terent. *in Andr.* Horum ille nihil egregiè præter cætera Studebat, & tamen omnia hæc mediocriter.

Mĕdiōxŭmŭs, vel medioximus, Mediocrem, ſiue medium ſignificat. { μέσος. GALL. *Mediocre, moyen.* ITAL. *Mediocre.* GERM. Mittelmäſſig. HISP. *Coſa mediocra y cerca del medio.* ANGL. *Moderat, not her to much nor to litle.* } Vnde Medioximi dij vocantur, poteſtatis mediæ. Seruius *in lib.* 8. *Æneid.* dicit Herculem eſſe communem deùm, vtriuſque naturæ medium inter mortalitatem, & diuinitatem. Eſſe enim numina aliqua tantùm terreſtria, aliqua tantùm cæleſtia, aliqua media quos deos Apuleius Medioxumos vocat. Plaut. *in Ciſtell. ſc.* 2. *a.* 1. Ita me dij, dexque ſuperi atque inferi & medioxumi, &c. Meurſ. tamen teſtatur, in veteri codice eſſe *inferi & medigrumi.* quod, inquit, vt Plauti putem, facilè animum inducor. *Ibid.* Medioxumam quam duxi vxorem: ex ea nata eſt hæc virgo.

Mĕdŭſcŭlŭs, putauit Calepinus diminutiuum eſſe ab adiectiuo Medius, deceptus corrupto Plinij loco, quem ex *lib.* 11. *c.* 37. citat ad hunc modum, Oculos vnicolores nulli cum candore omnibus meduſculo differente. Qui locus hodie ſic reſtitutus eſt, Oculus vnicolor nulli cum candore omnibus medius color differens.

Mĕdĭŭs fidius. Aduerbium eſt iurandi ex tribus compoſitum, putatúrque idem ſignificare quod mehercules: quaſi dicas, ita me Iouis filius amet. ὁ Διὸς υἱός. Nam Δία, Græci dicunt quem nos Iouem. Fidium autem pro filio dictum videtur: quia antiqui pro l. literam d, ſæpiſſimè collocabant. ¶ Quidam interpretantur, Per diui fidem: quidam per diurni temporis, i. diei fidem. Hæc Feſtus. Alij ſic exponunt, Medius fidius, hoc eſt, Per deum Fidium, nam fidius Deus, eſt qui fidei præeſt. Plaut. *in Aſin.* Per Deum fidium credis iurato mihi. Cicer. *ad Brut.* Ego medius fidius non exiſtimo tam omnes deos auerſos. ¶ Fidij dei, alia duo fuerunt nomina: nam & Sancus, & Semicaper appellabatur: fiebátque ei ſacrum Nonis Iunij in colle Quirinali: vbi templum habebat à Sabinis (vt putatur) primum dedicatum qui in vrbem recepti, deos quoque patrios in vrbem tranſtulerunt. Ouid. 6. *Faſt.*

Quærebam Nonas Sanco, Fidióne referrem,
An tibi Semicaper: tunc mihi Sancus ait,
Cuicunque ex illis dederis, ego munus habebo,
Nomina terna fero ſic voluere Cures.

Mĕdiē, μέσως. Moderatè. Vlp. *D. lib.* 13. *tit.* 7. *l.* 25. Cùm dicere vult iudici & mediam viam tenẽdam eſſe, ſic inquit Mediè igitur hæc à iudice erunt diſponẽda, vt neque delicatus debitor, neque onero ſus creditor audiatur.

Mĕdiaſtinus q. *medius* in ædibus, *ſtans* ad obſequia. { ὑπηρέτης, μιαρός. GALL. *Seruiteur qui ſert en choſes viles, vn ſouillon.* ITAL. *Famiglaccio.* GERM. Ein Sudelkoch / ein knecht ſo man zu aller groben vnnd ſudelechtigen hausarbeit brauchte / ein Hausboſſler. HISP. *Sieruo de poco precio* ANGL. *A drudge, a kitchen ſlaue.* } Mancipium abiectius eſt, teſte Budæo, quod viliſſima & ſordidiſſima miniſteria obire domi cogitur, qualia ſunt domum verrere, purgamenta efferre, ligna congerere, & huiuſmodi alia facere: ab hoc ita dictum, quòd in media domo ad imperia omnium nutúſque ſoleat excubare. Cicer. *in Catil.* Magnoperè contemno exercitum collectum ex ſenibus deſperatis, ex agreſti luxuria, ex ruſticis mediaſtinis decoctoribus, ex iis qui vadimonia deſerere, quàm illum exercitum maluerunt. Col. *lib* 1. *c.* 9. Mediaſtinus qualiſcunque ſtatus poſſit eſſe, modò perpetiendo labori ſit idoneus. *Ibid.* Separandi ſunt aratores à vinitoribus, atque à mediaſtinis Horat. 1. *Epiſt.*

Tu mediaſtinus tacita prece rura petebas.

Lucil. *Villicum Ariſtocratem mediaſtinum, atque bubulcum*

Vlp. *lib.* 1. *D. naut. caup. ſtabul.* Qui mediaſtini opera funguntur, non continentur: vt porpurarij, atriarij, focarij, & his ſimiles. ¶ Priſcianus *Mediaſtinos* interpretatur, ſeruos eſſe abiectiſſimos lauantibus in balneis miniſtrare ſolitos: itaque appellatos exiſtimat, quòd in medio balnei ſtare ſoleant, ad ſordidiſſima quæque miniſteria parati. ¶ Mediaſtinum appellant medici membranas in ventre hominis medio, quæ ſunt veluti medius quidam paries, diuidens thoracem totum in duos veluti ventriculos. Legend. Beroaldus *in Indice Columellæ.*

Mĕdiăſtŭtĭcus, Summus apud Campanos magiſtratus erat. Liu. *lib.* 6. *dec.* 3. Mediaſtuticus (qui ſummus magiſtratus apud Campanos eſt) eo anno Seppius Leſius erat loco obſcuro, tenuique fortuna ortus. &c.

Mĕdĭtĕrrānĕŭs, a, um, quod eſt à mari remotum, quaſi in media terra. Maritimus. { μεσόγειος. GALL. *Qui eſt au milieu de la terre.* ITAL. *Che ſta intra terra.* GERM. Das im lande oder erdtrich iſt. HISP. *Coſa lexos de la mar y en medio de la tierra.* ANGL. *That is in the middle of the earth.* } Cæſar. 5. *bell. Gall.* Naſcitur ibi plumbum in mediterraneis regionibus in maritimis ferrum. Mediterraneis agris abditus. Suet. *in Tiber.* c. 12. Quintilian. *lib.* 5. c. 10. Montanus, an planus maritimus an mediterraneus. Cic. 1. *de natur. deor.* Ita fit vt mediterranei mare eſſe non credant. Mediterraneum mare, ἡ ἐντὸς θάλασσα, quod ex Oceano inter Abylam Mauritaniæ & Calpen Hiſpaniæ promontorium irrumpens, per medias terras diffunditur, Africamque diuimit ab Europa.

Mĕdĭtrĕnĕus, adiectiuum, Mediterraneus Feſtus. Meditreneam melius quam Mediterraneam Siſenna dici putat. Antiquum.

Mĕdĭtullĭum, lij, non medium terræ ſed procul a mari, quaſi meditellium ab eo quod eſt tellus τὸ μέσον. Cicer. *in 7 ep.* dicit, tullium in hoc verbo extenſionem eſſe vocabuli nihil ſignificantem Apuleius *lib. de philoſophia.* Nec ſolum quod careant ſe lundantia, & egeſtate, ſed quòd in meditullio quodam vitiorum ſitæ ſunt.

Mĕdmā, μέδμη. Steph. Oppidum in agri Brutij littore, vnà cum portu. Plin. *lib.* 3. c. 5.

Mĕdmāſſā, Μεδμασσός Steph. Oppidum Cariæ, cuius meminit Plin. *lib.* 6 *cap.* 29.

Mĕdōn, μέδων. Nothus fuit Oilei, ex matre Rhena, teſte Homero *lib.* 2. *Iliad.* alius Troianus, apud Virg. 6 *Æneid.* Medontaque,

Mĕdŏācus, ſiue Meduacus, μεδόακος. Venetorum fluuius Patauium alluens, qui nunc vulgo *Brenta* dicitur. Nam oſtia Padi Plinius deſcribens, ait Pars eorum & proximum portum facit Brúdulum, ſicut Edronem Meduaci duo, & foſſa Clodia. Strabo ſcribit Medoacum vocari & portum & flumen. Idem ſupra Venetos Carnorum, & Meduacorum fuiſſe gentem tradit. Vide Plin *lib.* 3. c. 16.

MEDVLLA, æ, eſt quod in mediis eſt oſſibus. Sic autem dicta eſt, quòd ſit in meditullio oſſium. Alij, quod in oſſibus ſit media, ſed minus recte. { מח *moach.* μυελός. GALL. *Mouelle* ITAL. *Medolla.* GERM. Das marck. HISP. *Meollo, ò tuetano del hueſſo.* ANGL. *The marrow within the bone.* } Plaut. *in Stich.* At ego perij, cui medullam laſſitudo perbibit. Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Et medulla ex eodem videtur eſſe, in iuuenta rubens, & ſenecta albeſcens. Cicer. 4. *Tuſcul.* Quum autem hic feruor concitatióque animi inueterauerit, & tanquam in venis medullíſque inſederit, tum exiſtit & morbus, & ægrotatio. Idem 5. *Tuſcul.* Tu vero Metrodore, qui omne bonum in viſceribus medullíſque condideris. &c.

Cùm penitus mœſtas exedit cura medullas,

Catull. *de com. Beren.*

Hæc mihi ſemper erunt imis dèfixa medullis.

Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 1. *Triſt.* Hoc (dictum) ſi quis in medullas demiſerit. Senec. *cap.* 11. *de tranquill.* ¶ Medulla mellis, de re maiorem in modum ſuaui dicebatur. Vnde & Ennius apud Cic. *de claris orator.* M. Cornelium Cethegum, Suadæ medullam appellat, ob ſingularem ſuauiloquentiam. Nam quod optimum eſt, id natura videtur intimè recondidiſſe. Gell. *cap.* 4. *lib.* 18 Non primam cutem ſed medullas, & ſanguinem Saluſtij tenere. Vnde & illa paſſim obuia, in medullis & medullitus amare, non diſſident à ſimulacro prouerbiali. Eraſm. ¶ Hinc emedullo, ἐκμυελίζω, quod eſt medullam extraho. Plin. *de lemento.* Item graueolentiam aliarum emendat, radicis emedullatæ vncia in vini Falerni heminis tribus decocta. ¶ Per tranſlationem ſignificat declaro. Plaut. Narra iam rem nobis omnem, atque emedulla.

Mĕdullŭla, diminut. μυελίδιον. Catull. *ad Thallum epig.* 22. Cinæde Thalle mollior cuniculi cappillo, vel anſeris medullula, vel imula moliicella.

Mĕdullĭtŭs, aduerbium eſt, ſignificans, Ex ipſis medullis, vel vſque ad medullas { ἐκ μυελῶν. GALL. *Profondement, affectueuſement.* ITAL. *Profondamente, affettuoſamente.* GERM. Von dem innerſten herauſ: innerlich. HISP. *Profondamente y afectuoſamente.* ANGL. *Deepelie, affectuouſlie euen frome the heart.* } Varro, Medullitus Aquiloniam ſeruat frigedinem. ¶ Per tranſlationem ſignificat intime, vel ex intimo animo & affectu. Plaut. *in Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. vt Videas medullitus me amare.

Mĕdullĭā μεδυλλία Steph. Latij oppidum, Albanorum opus, cuius meminit Plin. *lib* 3 *cap.* 5.

Mĕdullīnă, μεδυλλίνα Plutarcho, Puellæ cuiuſdam Romanæ nomen, quæ à patre in tenebris vitium paſſa, quum ex detracto ei annulo ſtupri autorem agnouiſſet, capillis eum ad aram pertraxit, patrémque prius, deinde etiam ſeipſam ad expiandum flagitium interfecit. Vide Plutarch *in Parallelis.*

Mĕdūſă, μέδουσα. Fuit filia Phorci ex Ceto marina belua: quæ vnà cum duabus ſororibus Euryale & Stenone Gorgadas inſulas in Oceano Æthiopico tenuiſſe feruntur. Vnde & *Gorgonides* appellantur. Hæc quum eſſet inſigni forma, etiam habuit inter alia decoris inſignia crines proximè ad auri colorem accedentes, quorum ſplendore captus Neptunus, in Mineruæ templo cum ea concubuit, ex quo concubitu natus eſt Pegaſus equus. Quam iniuriam Minerua graui & iniquo animo ferens, Meduſæ crines quibus maximè amatori ſuo placuerat, in angues mutauit, qui ea vi eſſent, vt omnes eam aſpicientes in lapides verterentur. Quamobrem quum nemo tam immane monſtrum intueri poſſet, Perſeus Iouis & Danaes filius Mercurij talaribus, & falcato enſe accepto, Palladis item ſcuto, vt ære repercuſſam effigiem eius videre impune poſſet, ex improuiſo, quum ipſa angueſque ſopiti eſſent, adorta tus, vno ſed eo validiſſimo ictu peremit, & in patriam rediens quum eiuſdem caput ſecum deferret, contigit vt guttæ ſanguinis decidentes per ſolitudines Africæ mutarentur in ſerpentes. Vide Lucan. *lib.* 9. Squalebant latè Phorcinidos arua Meduſæ. ¶ Inde Meduſæus, a, um. Vide in dictione *Pegaſus.*

Mĕdūſă, μέδουσα. A quibuſdam appellatur herba, ea quam Romani Veneriam, ſiue Lanceolam, Dioſcorides λογχῖτιν appellauit. Habet hæc herba florem inuerſo pileolo ſimilem, qui theatralis laruæ & hiſtrionicæ perſonæ formam refert ex cuius medio, quaſi ex aperto & hiante ore ſe profert quædam quaſi lingua candido colore. Ob quam cauſam & Meduſam appellarunt, à Gorgonis, abſciſſi capitis ſimilitudine. Nam etiam hodie in antiquis monumentis Meduſæ caput ita effictum videmus, vt quam maximè poteſt, aperto ore, linguam exerat. Vide Marc. *in Dioſcor.*

Medvllia μεδυλλία, vrbs ab Albanis condita Romanorum colonia, Gentile Medullinus. Steph.

Mega, id eſt, magnum, Promontorium Mauritaniæ Cæſarienſis, inquit Ptolemæus.

Mĕgăbyzi, μεγάβυζοι, ſiue Megalobyſi. Dicebantur Epheſiæ Dianæ ſacerdotes. Plin. *lib.* 35. *cap.* 10. Pinxit & Magabyzi ſacerdotis Epheſiæ Dianæ pompam. Rurſus, Epheſi verò eſt Megabyzi ſacerdotis Epheſiæ ſepulcrum. Vide Heſych. & Appianum *lib.* 5. *ciuilium.* Eunuchos eſſe oportebat. Vnde & pro imbellibus ac mollibus poni conſueuerunt, quales ſunt ſpadones. Quint. *lib.* 5. *cap.* 12. An vero ſtatuarum artifices pictoreſque clariſſimi, quum corpora quam ſpecioſiſſima fingendo pingendóve effingere cuperent, nunquam tamen in hunc ceciderunt, errorem, vt Bagoum, aut Megabyzum aliquem in exemplum operis aſſumerent ſibi, ſed Doryphorum illum aptum vel militiæ, vel palæſtræ aliorum quoque iuuenum bellicoſorum & athletarum corpora decorare exiſtimarunt, &c.

Megadomeſticus, μεγαδομέστικος, magnus domeſticus. Eutropio, Domeſticus maior.

Mĕgæră, μέγαιρα cum diphtongo in pen. Vna è furiis. Nam μεγαίρω Odi, ſiue inuideo Latinè denotat. Claud. Inuectiuâ prima in Rufinum Improba mox ſurgit triſti de ſede Megæra.

Mĕgalīum, μεγάλειον, vnguentum a magnificentia ſic appellatum, eò quod excelleret Telinum ante ſe cantatiſſimum: alij a Megalio, inuentore Siculo Athenienſi dictum malunt. Vide Dioſc. *lib.* 1. c. 6. & Hermolaum *in Plinium.*

Mĕgălēſĭă, rum, μεγαλήσια, dies feſti magnæ matri deorum. Ludi quoque qui celebrabantur ante templum in ipſo Magnæ matris deûm conſpectu, Megaleſia, ſiue Megalenſia dicebantur. & ludi Megalenſes. { Die feſttag vnd ſchawſpiel der groſſen Göttin Cybeles. } Liu. *lib.* 2. *ab Vrb.* M. Iunius Brutus ædem magnæ matris deûm in palatio dedicauit & Ludos ob eam dedicationem factos, Megaleſia appellauit, Cicer. *de Aruſp. reſpon.* Nam quid ego de illis loquar, quos in palatio noſtri maiores ante templum in ipſo Matris magnæ conſpectu Megalenſibus fieri celebrarique voluerunt. Patricij Megalenſibus mitare ſoliti ſunt plebs Cerealibus, Gell. c. 2. *lib.* 18.

Megalographia, μεγαλογραφία. Pictura magni ſumptus, & magnarum perſonarum, aut rerum deformatrix atque figuratrix, vti deorum, pugnarum, fabularum. Et μεγαλογράφος, qui magna pingit.

MEGALŎPŎLIS, μεγάλη πόλις, Arcadiæ vrbs, poſt Leuctricum bellum condita: quæ dimidia ſui parte Oreſtia vocabatur, ab Oreſtis aduentu. Ex hoc oppido ortum traxerunt Cercidas, præſtantiſſimus legiſlator, Ægeſias Peripateticus Theophraſti diſcipulus, Aceſodorus qui de vrbibus ſcribit, & Polybius Hiſtoricus. ¶ Megalopolis item Aſiæ oppidum fuit poſtea Aphrodiſias dictum, inter Lycum & Mæandrum fluuios ſitum quod Stephanus Cariæ attribuit. quanquam in Græcis codicibus Icaria corrupte legitur pro Caria. Tertia eiuſdem nominis ciuitas in Iberia collocatur ab eodem Stephano. ¶ Alia item vrbs Megalopolis Germaniæ eſt. { vulgò Mecbelburg. }

Mĕgălŏpŏlītæ, μεγαλοπολῖται, Megalopolis incolæ. Stephanus.

Mĕgălŏprĕpīă, גדולה *gedullah.* μεγαλοπρέπεια. GALL. *Magnificence.* ITAL. *Magnificenza.* GERM. Groſsmächtigkeit, herrligkeit HISP. *Franqueza* ANGL. *Magnificence.* } Magnificentia, vel munificentia, quæ inter magnos viros verſatur magniſque in rebus. ¶ Et Megaloprepes, μεγαλοπρεπής, dicitur, qui huiuſmodi magnificentia, aut munificentia vtitur: quem Magnificum quidam appellant.

Mĕgălŏpſychĭa, μεγαλοψυχία, Magnanimitas: & Megalopſychus, μεγαλόψυχος, Magnanimus.

‖Megaloſchemus, μεγαλόσχημος, monachus. L. gr. b.

Mĕgără, æ, μέγαρα, vrbs eſt Achaiæ in confinio Atticæ, & Peloponneſi, patria Euclidis Geometræ: ita dicta à Megaro Apollinis filio. Vrbis eius meminit Plin. *lib.* 4. c. 7. & Seruius Sulpit. ad Cic. *lib.* 4. *Epiſt.* Pro eodem dicitur Magara, orum, plurali numero. Plin. *lib.* 16. c. 39. Megaris diu ſtetit oleaſter in foro Col. *lib.* 10.

Iam Megaris veniant genitalia ſemina bulbi.

¶ Eſt item Magara, montis nomen in Sicilia apibus abundantis, qui vrbem habet eiuſdem nominis in radice ſitam. ¶ Fuit præterea hoc nomine filia Creontis, & vxor Herculis.

Megarus, a, um, adiectiuum Virg. 3. *Æneid.*

Pantagiam Megaróſque ſinus.

Mĕgărĕus dictio triſyllaba, μεγαρεύς nomen fuit patris Hippomenis & nepotis Neptuni, ex Onchesto Bœotiæ oppido oriundi. Ouid. 10. *Met.*

Namque mihi genitor Megareus Oncheſtius illi

Et Neptunus auus: pronepos ego regis aquarum.

¶ Fuit præterea eodem nomine Appollinis filius, qui Megaris à ſe conditis nomen fecit

Mĕgăris, idis μεγαρίς. Regio eſt Achaiæ, in confinio Atticæ & Peloponneſi, ita dicta a Megaris, præcipua eius tractus vrbe. Plin. *lib* 4. c. 7. Attingit Iſthmū parte ſui, quæ Megaris appellatur a colonia Megara. Ex

hac regione præſtantiſſimi mittebantur bulbi, qui ab ea dicti ſunt Megarici. Idem *lib.* 19.*c.*5 Proxima his eſt bulborum natura quos Cato in primis ſerendos præcipit celebrans Megaricos. ¶ Eſt præterea Megaris, inſulæ nomen inter Neapolim & Pauſilypum ſitæ, teſte Plin. *lib.*3.*c.*6. ¶ Megaris item Niſæa vocabatur, a Niſo Pandionis filio. Item Niſæa navale Megarenſis. Steph.

Megaſa, μέγασα, vrbs Libyæ, in qua πυρὸς ἄγει & χρυσός. Steph.

Meges, μέγης, vnus ex Græcorum principibus, qui ad Troiam profecti ſunt: de quo Homerus *in Catalogo nauium*.

Megiſtanes, גדולים *ghedholim* שרים *ſarim*. μεγιστᾶνες. GALL. *Grands perſonnages & excellens.* ITAL. *Magnati, grandi perſonaggi.* GERM. Die fürnembſten HISP. *Grandes en dignidad.* ANGL. *Excellent, or noble men* } Dicuntur proceres primateſque. nam μέγιστος, Latinè dicitur Maximus. Corn. Tacit. Megiſtanas Armenios, qui primi à nobis defecerant, pepulit ſedibus. Suet. *in Caligul.c.*5. Regem etiam regum & exercitatione venandi, & conuictu megiſtanum abſtinuiſſe.

Megiſte, μεγίστη, vrbs & inſula Lyciæ, a Magiſteo quodam. Steph.

Mehercule, iurandi aduerbium. Per Herculem, medius fidius, mecaſtor. νὴ Δία, νὴ τὸν Ἡρακλέα. Cic. *Att. lib.*10. Epiſtola tua gratiſſima fuit meæ Tulliæ, & mehercule mihi. Strenue, mehercule, iſti. Plaut. *Pſ. ſc.*7. *a.*4. ¶ Dicimus etiam Mehercules in eadem ſignificatione. Feſtus. Mecaſtor, & Mehercules iuſiurandum erat, quaſi diceretur, Ita me Caſtor, ita me Hercules: vt ſubaudiatur, iuuet. Cic. *in Orat* Impetratum eſt inquit, à conſuetudine, vt peccare ſuauitatis cauſa liceret. & Pomeridianas quadrigas, quam Poſtmeridianas libentius dixerim, & Mehercule, quam Mehercules.

Meio, is, diſſyllabum tertiæ coniugationis. Significat vrinam emitto. השתין *hiſchtin.* οὐρῶ, ὀμιχῶ. GALL. *Piſſer, vriner.* ITAL. *Orinare piſciare.* GERM. Brunnen. HISP. *Mear, vrinar.* ANGL. *To piſſe, to make water* } Diomedes præteritum quidem proprium Meij eſſe dicit, ſed minimè eſſe in vſu. Perſius *Saty.*7.

——ſacer eſt, pueri, locus, extrà meiyte.

Horat. 2. *Serm. Satyr.*7.

Ditior aut forma melioris meiat eodem.

Martial. *lib.*3.

Minxiſti currente ſemel Pauline carina.
Meiere vis iterum, iam Palinurus eris.

Iuuen *Satyr.*1.

Cuius ad effigiem non tantùm meiere fas eſt.

¶ Mictum, mictu in ſupino. Horat. 1. *Serm. Satyr.*8.

——atque in me veniat mictum atque cacatum
Iulius & fragilis Pedacia.

Mula meiens, Catullus.

Meionis, μειονίς, Cyprus olim dicebatur, Stephanus.

Mel, lis, à Græco μέλι, notæ ſignificationis eſt { דבש *debaſch.* GALL. *Miel.* ITAL. *Mele.* GERM. Honig. HISP. *Miel.* ANGL. *Honie.* } Gothæus, Mel eſt ſuccus dulcis, calidus & ſiccus, in ventriculis apum elaboratus & ore redditus ex matutino rore fieri, vt & cera ex floribus, proditur. Eſt autem initio, vt aqua, dilutum & primis diebus feruet, vt muſta, ſeque purgat. Vigeſimo die coaleſcit, mox obducitur tenui membrana, qua feruoris ipſius ſpuma concreſcit Cic. *de ſenect.* Villáque tota locuples eſt, abundat lacte, caſeo, melle Idem 3. *de finib.* Mel etſi dulciſſimum eſt, ſuo tamen proprio genere ſaporis non comparatione cum aliis dulce eſſe ſentitur. Virg. 4. *Georg.*

——hinc cœli tempore certo Dulcia mella premes.

Ibidem,

Feruet opus, redoléntque thymo fragrantia mella.

Ibidem,

——& ſpumantia cogere preſſis Mella fauis.

Plaut. *in Truc.* In melle ſunt linguæ ſitæ veſtræ, atque orationes, Corda in felle ſunt ſita, atque acerbo aceto. Tuus ſum alumnus, mel meum Idem *Moſt. ſc.*4.*a.*1. O melle dulci dulcior mihi tu es. Idem *Aſin. ſc.*3.*a.*3. Mel meum amme mi. Idem *Curc. ſc.*3.*a.*1. & *Pſ. ſc.*4.*a.*1. Sunt qui dicant mel eſſe ſudorem, alii ſyderum ſaliuam, alij purgantis ſe aeris ſuccum. Conſtat ſanè ex aere decidere, ſyderum maximè exortu, ſublucanis temporibus. Vnde ſub primam auroram, folia arborum melle roſcida inueniuntur. ¶ Mel vernum, dicitur Anthinum mel. Æſtiuum ὡραῖον, Quod per ſe fluxit, Acœton, vocatur quod ſine retrimento fit. Mel ſylueſtre, Ericæum, ab erica frutice, quam & giſarum nominant, folia habet tamarici ſimilia. Acœton, Mel purum atque integrum, quod neque aceſcere cœpit, nec vllum paſſum eſt vitium. Vide Plin *lib.*11.*c.*14.

Melliculum, diminut. blandientis. { μελίχιον. ANGL. *Darling. ſweet heart or honie.* } Plaut. *Caſi.* Meum corculum, melliculum, verculum, Idem *Curc.* Egón' apiculatum opera congeſtum non feram, Ex dulci oculiſſimo melliculo dulci meo?

Mellarius, a, um, quod ad mel pertinet. { μελιτωρικός. GALL. *Appartenant a miel.* ITAL. *Pertinente à mele.* GERM. Das zu dem honig gehört. HISP. *Pertecīente à miel.* ANGL *Belonging to honie.* { Plin. *lib.*21. *cap.*14. Vaſa mellaria, aut fauos lauari aqua præcipiunt.

Mellarium vide *Melittones.*

Mellarius, rii, qui mellis opus exercet. { μελιτουργός. GALL. *Celuy qui a le gouuernement des mouſches à miel & qui en retire le miel.* ITAL. *Chi ha in gouerno le api & il mele.* GERM. Honig wacher · der mit honig vmbgeht HISP. *El colmenero.* ANGL *That hath rule of the bees and honie.* } Varr. *lib.*3.*de re ruſt. c.*16. Ad extrema, qua mellarij fauum eximere poſſint, opercula imponunt alueis.

Melitturgus, μελιτουργός. Latinè Mellarius dicitur, qui mellificium exercet. ſic enim interpretatur Varr. *lib* 3. *de re ruſt.*

Mellatio, onis, Mellis vindemia, quum mel eximitur. { μελίτωσις GALL. *Cueillette de miel.* ITAL. *Raccolta del mele.* GERM. Honigſamlung. HISP. *La caſtrazon de las colmenas.* ANGL. *The tyme of droxing, hiues to tak out honie.* } Plin. *lib.*11.*c.*16. Hæc ergo mellatio ſine vindemiæ & vergiliarum occaſu, Idibus Nouembris ferè includitur. Idem *lib.*11.*c.*15. Altera mellatione decimam partem Thaſio Dionyſio apibus relinqui placet.

Melleus, a, um quod ex melle eſt, vel mellis dulcedinem refert ipſo guſtu. { μελιτώδης. GALL. *De miel, ou luy reſſemblant.* ITAL. *Di mele, ſoaue.* GERM. Das von honig iſt / honigſüß. HISP. *Coſa de materia de miel.* ANGL. *Of honie or lik honie.* } vt, Melleus ſapor, apud Plin. *lib.*15.*c.*14.

Mellilla, æ, diminutiuum, a Melleus. μελιτώδιον. Plaut. *in Caſin* Mea vita, mea mellilla, mea feſtiuitas, Sine tuos ocellos deoſculer, voluptas mea. Quanquam non abſurdè fortaſſis legendum *Mellila*, vt ſic diminutum nomen intelligere poſſimus a nomine Mel: vt Mea mellilla, plurali numero dictum intelligimus, pro Mea mella, vel meæ deliciæ.

Mellitus, a, um, quod eſt melle conditum. { μελιτωμένος, μελιτώδης. GALL. *Fait de miel, ou doux comme miel.* ITAL. *Mellato* GERM. Mit honig angemacht / oder vermiſcht HISP. *Coſa dulce como miel.* ANGL. *Sweete lik honie, or layed with honie.* { Placentæ mellitæ. Horat. 1. *epiſt.* 10.

Vtque ſacerdotis fugitiuus, liba recuſo.
Pane egeo iam mellitis potiore placentis.

Plin. *lib.* 36. *cap.* 19. Melitites ſuccum remittit dulcem, mellitúmque tuſus. Varro 3. *de re ruſtica cap.* 16. Et faui mellitis intus ponendi à faucibus longè. ¶ Mellitus puer, pro ſuaui & iucundo Cic. *ad Att. lib* 1. Ita ſum ab hominibus deſtitutus, vt tantum requietis habeam, quantum cum vxore, & filiola, & mellito Cicerone conſumitur. Catullus *ad Iuuencium*,

Mellitos oculos tuos Iuuenci, &c.

Mellĭflŭus, a, um, ex quo fluit mel, vel fluere videtur μελίρροος, μελίρρυτος, hoc eſt, dulce, iucundum, vt Mellifluа oratio Mellita, in Cœna in Neron. *cap.*27. Vbi ſunt quibus oculi, vnæ ſuauia mellita Plaut. *Pſeud. ſc.*2.*a.*1.

Mellĭfico as, Mel facio. { μελιτουργῶ. GALL. *Faire du miel.* ITAL. *Far mele.* GERM. Honig machen. HISP. *Hazer miel las abejas.* ANGL. *To make honie.* } Virgilius, in quodam Epigrammate.

Sic vos non vobis mellificatis apes.

Mellĭfĭcus a, um, { μελιτουργικός. GALL. *De miel.* ITAL. *Di mele.* GERM. Das honig macht. HISP. *Coſa hecha de miel.* ANGL. *Of honie.* } Colum. *lib.*18. Vt ab opere mellifico euocatæ apes fœtibus expleant. ¶ Item Mellificatio, onis. μελιτουργία.

Mellĭfĭcium, ij, Mellis factio. { μελιτουργία. GALL. *Façon de miel, accouſtrement de miel.* ITAL. *Artificio di far mele.* GERM. Honig machung / honigwerck. HISP. *Aquella obra de hazer miel.* ANGL. *The making of honie.* } Varr. *de re ruſt lib.*3. *cap.*16. Sed vt hoc aptiſſimum ad ſanitatem apum ſic ad mellificium thymum. Idem, Quod ad mellificium bonum vehementer prodeſt. Colum. *lib.*9. *cap.*12. Apes magis mellificiis, quàm fœtibus ſtudeos.

Mellĭfer, a, um, Ferens mel. { μελιτοφόρος. GALL. *Qui porte miel.* ITAL. *Chi porta mele.* GERM. Das honig bringt oder ſamlet. HISP. *Coſa que trae miel.* ANGL. *That bringeth or beareth honie.* } Ouid. 15. *Metam.*

Nonne vides quos cera tegit ſexangula fœtus
Melliferarum apium ſine membris corpora naſci.

Mellĭgĕnus, a, um, quod eſt eiuſdem generis cum melle. { μελιτώδης. GAL. *De miel.* ITAL. *Di mele.* GERM. Das der art oder gattung des honigs iſt. HISP. *Coſa de miel.* ANGL. *Of honie.* } Plin *lib.*16.*c.*7. Fert & aliam inutilem pilulam cum capillo, verno tamen tempore melligeni ſucci, hoc eſt eiuſdem ſucci cuius eſt mel ipſum.

‖ Mellona & Mellonia, mellis dea.

Mellonis pagina, charta Nili. Auſon. ‖

Mĕlăbăchrum, μελάβαθρον. Herba eſt quæ alio nomine Parthenium dicitur, chamæmelo adeò ſimilis, vt pro ea ſæpe fallat legentem. Vide Dioſc. *lib.*3.

Mĕlænă, μέλαινα. Inſula eſt in oſtio maris Adriatici, quæ alio nomine Corcyra dicitur, vt docet Plin. *lib.*3.*c.*26. Statius *lib.*12. *Thebaid.*

Icary, Celæque domus, viridiſque Melane.

Melæne μελαιναί, oppidum in Arcadia, a Melenæo Lycaonis filio cōditum inter Heræam, & Megalopolim. Plin. *Melaneam.* vocat *lib.* 4.*c.*6. Stephanus *Melanæ.*

Melamborius, ventus vehemens. Strabo habet vocem *lib.*4. vbi Caſaubonus probat lectionem μελαμβόρειος, niſi quis, art, μελαμβόρειον maliс, vt dicti ſunt ἀνδρομέλανες, apud Theophraſtum.

Melampea, μελάμπεια, vrbs Lydiæ a Melampo quodam. Gentile Melampeus. Steph.

Mĕlămpĕlŏs, μελάμπελος. Herba eſt, quæ alio nomine Helxine dicitur: quidam etiam ex Latinis Vitem nigram appellant. De hac Dioſc. *lib.*4.

Mĕlămphyllŏn, μελάμφυλλον. Herba eſt aculeata, folio in nigredinem tendente: vnde & nomen accepit. Alio nomine Acanthus dicitur. Vide Plin. *lib.*22. *cap.*22. & Dioſcor. *lib.*3. & quæ ſuprà annotauimus in dictione Achantus.

Mĕlămphyllŏn, μελάμφυλλον. Nomen eſt montis in Thracia, apud Plin. *lib.*5. *cap.*11.

Mĕlămphyllŭs, μελάμφυλλος. Inſula eſt Ioniæ adiacens, ante Epheſum, quæ notiori nomine Samus appellatur. De hac Plin. *lib.* 5. *cap.*31. & Strab. *lib.* 14.

Mĕlămpyros, μελάμπυρος. Herba eſt in ſegetibus naſcens, teſte Theophraſto, quæ aliàs Miagros appellatur, Latinè atrum frumentum.

Mĕlampodion, μελαμπόδιον. Genus eſt nigri hellebori, ita dictum à Melampode quodam, qui eo vti in diuinationibus ſolebat, vel a paſtore eiuſdem nominis, qui primus hanc herbam inueniſſe dicitur, dum capras eo purgari animaduerteret. Vide Plin. *lib.*25.*c.*5.

Mĕlampus μελάμπους, Amythaonis Argiui, & Dorippes filius, teſte Homer. Odyſſ. *lib.*15 Nomen autem accepiſſe fertur, eo quod mater infantem expoſuerat toto corpore tectum, præterquam pedibus qui à ſole atro colore attracto, nominis cauſam dederunt. Augurio clarus, Byantem item iuuit in auferendis bobus Iphiclo, quas ille Neleo reſtituit, accepta eiuſdem filia, Pero nomine in vxorem. Filias quoque Prœti furiis agitatas ſanitati mentis reſtituit, quarum vnam Iphianaſſam nomine in coniugem accepit, vt ſuperiùs traditum eſt. Virg. *lib.*3 *Georg.*

Phyllirides Chiron, Amythaoniúſque Melampus.

Vide Tibull *lib.* 4. &c. ¶ Et quoque Canis nomen apud Ouid. *lib* 13 *Metam.* a pedum nigredine impoſitum.

Melania æ, fœm. gen. Idem quod nigritia, ſeu nigredo. Plin *lib.* 24. *c.* 8. Et lentiginem & carcinomata, melanias quoque veteres, addito melle emendant.

emendant. Meminit etiam Hermolaus.

Mĕlanchætēs μελαγχαίτης. Canis nomen apud Ouidium *lib.* 3. *Metam.* ἀπὸ τῆς μελαγχαίτης χαίτης, hoc eſt, à pili nigredine impoſitum.

Mĕlancholĭă, cum accentu in penultima, Latinè dicitur atra bilis, quæ ſæpe in furorem agit homines. { μελαγχολία. Gall. *Melancholie.* Ital. *Maninconia, humor maninconico.* Germ. Melancholey. Hisp. *Melancolia.* Angl. *Melancholie.* } Cicer. 3. *Tuſc.* Græci volunt illi quidem, ſed parum valent verbo, quem nos furorem, melancholiam illi vocant quaſi verò atra bile ſolùm mens, ac non ſæpe vel iracundia grauiore vel timore, vel dolore moueatur. ¶ Melancholiæ varias ſpecies, vide apud Galen. *in tract. de Atra bile.*

Mĕlanchŏlĭcŭs, qui nigra bile plurimùm abundat. μελαγχολικός. Gall. *Melancholique.* Ital. *Maninconoſo.* Germ. Voll ſchwartzer gallen oder Schwartz geblüt. Hisp. *Melancolico.* Angl. *Melancholick.* } Plin. *lib.* 20. *cap.* 7. Dantur & melancholicis candidæ copioſiores. &c. Cic. 1. *Tuſcul.* Ariſtoteles quidem ait, omnes ingenioſos melancholicos eſſe: vt ego me tardiorem eſſe non moleſtè feram. Idem 1. *de diuin.* Ariſtoteles eos etiam qui valetudinis vitio furerent, & melancholici dicerentur, cenſebat habere aliquid in animis præſagiens, atque diuinum. Vide Plutarchum *Lyſandr.*

‖Melancholicæ, μελαγχολικῶς, per melancholiam.‖

Mĕlanchlænī, μελάγχλαινοι, Scythiæ populi, à nigris veſtibus quas ferunt ita nominati. Steph.

Mĕlanchŏryphŭs, μελαγκόρυφος, Auis, quæ & Ficedula dicitur: ſed Ficedula tantum autumno ab edendis ficis, aliis temporibus melancoryphus vocatur quod κορυφὴν μελαίνην, hoc eſt, verticem nigrum habeat, Latinè atricapillam dicere poſſumus. Plin. *lib.* 37. *c.* 8. Sunt qui in Arabia inueniri eas dicant in nidis autem, quas Melancoryphos vocant.

Mĕlanchrænă, μελαγχραίνα, Sibylla Cumana a quibuſdam dicta eſt, Ariſtot. *in mirabilib.*

‖Melancranis, μελάγκρανις, iunci genus, quaſi magniceps, à magno capite, quod Græcis μέγα κρᾶνον.‖

Mĕlandĭă, μελανδία, Regio Sycioniæ, gentile Melandius. Stephanus.

Melandryum, μελάνδρυον Ruellius interpretatur intimam, duriſſimámque roboris materiam, quæ cortice & alburno detractis relinquitur.

Melanea, μελάνεια Stephano. Oppidum eſt in Arcadia. Plin. *lib.* 4. *c.* 6.

Melanes, vel Nigri, Montes iuxta deſerta Arabiæ. Ptolem. *lib.* 6. *c.* 17. Hodie mons Sinai, mons S. Catharinæ, Sur deſertum Hebræis, à Mauris Tur dicitur.

Mĕlănеŭs, per tres ſyllabas, & penult. corr. μελανεύς, numeratur inter canes Actæonis, apud Ouid. 3. *Metamorph.*

Harpalos, & Melaneus, hirſutaque corpore Lacne.

¶ Eſt & centauri nomen apud eundem 12. *Metam.*

Mĕlanĭŏn, μελάνιον, flos eſt ſubnigri coloris Latinè violam nigram poſſumus interpretari.

Mĕlănĭppĭŏn, μελανίππιον, Pamphyliæ fluuius, apud Hecatæum *in deſcriptione Aſiæ.*

Mĕlănŏrrhĭzŏn, μελανόρριζον. Herba eſt, quam alio nomine Veratrum nigrum appellant Nomen habens a radicis nigredine, μέλαν enim nigrum eſt, & ῥίζα, radix. de hac Dioſcorid. *lib* 4.

Mĕlantērĭă μελαντηρία. Alio nomine Atramentum metallicum appellatur quo medici vtuntur ad putrefactam, ſiue excreſcentem carnem conſumendam. Vulgus *gallorum Armentum* vocat.

Mĕlanthĭă, μελανθία, filia fuit Deucalionis ex Pyrrha, & ſoror Hellenis.

Melanthĭŏn, μελάνθιον. Herba eſt, ſiue potius frutex puſillus, a ſeminis nigredine nomen habens, quod a Plin. *lib.* 20. *c.* 17. *Gith.* appellatur, & a quibuſdam *Melaſpermon.* Officinæ *Nigellam* vocant.

Mĕlanthĭus, μελάνθιος. Paſtor caprarum Vlyſſis, qui, quòd & rem domini abſentis vna cum procis abſumpſiſſet, & heræ, filioque heriſi ſemper ſe moleſtum præbuiſſet poſt reditum Vlyſſis, a Telemacho, trucidatus eſt. Homerus *Odyſſ. lib.* 22. Fuit item hoc nomine quidam Athenienſis, cuius celebratur illud in Gorgiam æmulum ſuum dictum: Hic nobis concordiam ſuadet, qui tres in vna domo concordes efficere non poteſt. ¶ Præter hos & pictor nobilis fuit hoc nomine Pamphili Macedonis diſcipulus. de quo *lib.* 35. *c.* 10.

Mĕlanthō, μελανθώ, filia fuit Protei ſenis cui conſuetudo erat poſitis veſtibus dorſo delphinum inſidere, atque ſic per maria vagari. Qua re cognita Neptunus ſe in delphinum transformauit, illámque blandiendo illexit, vt dorſo ſuo inſideret, tranſuectæque in aduerſum littus ſtuprum obtulit. Ex quo concubitu Amycum natum fuiſſe quidam prodiderunt, quem tamen Seruius Meletes filium facit.

Mĕlanūrus, μελάνουρος, penult. prod. Piſcis eſt ſaxatilis, nigricantem habens caudam Hippias *in* 3. *Oppian.*

Haud facili parvus Melanurus fallitur arte.

Ennius tamen contra orthographiæ rationem penultimam corripuit, primamque quæ per e ſcribitur, licenter produxit in hoc verſu,

Melanurum, turdum, merulam, vmbramque marinam.

¶ Eſt præterea Melanurus, ſerpentis genus, præcipue in Libya & Arabia naſcens, vipera minus, ſed ad inferendam perniciem multo velocius. Morſi ab eo ſiti torquentur immodicéque bibentes ſibi necem inferunt, Cauda lineis duabus nigris diſtinguitur (vnde & nomen accepit) corpore reliquo albicante. Vide Cæl. *lib.* 15. *c.* 13.

Melanion, μελανίων, dictus eſt Hippomenes, eo quòd pomis certamen confecerit. Quamuis corrupte apud Propertium *Mymalion* pro Melanion legatur, cùm inquit,

Mimalyon nullos fugiendo Tulle labores,
Sauitiam duræ contudit Iaſidos, &c.

Malim penultimam per iota.

Melapium, Mali genus, ex μῆλον malum, & ἄπιον pirum. vulgò *pommepoire* ita dictum ab Appii mali ſimilitudine. Plin. *lib.* 15. *c.* 14.

‖Melarium, locus malis recondendis in Il.fal. ex Italico *mela*, i. e. malum pomum.‖

Mĕlās, μέλας. multorum fluuiorum nomen eſt. Nam vnum eſſe in Mygdonia oſtendit Ouid. *lib. Metam.* 2. Mygdoniúſque Melas ¶ Rurſum alium nauigabilem eſſe qui Ciliciam a Pamphylia diuidat, ſcribit Plin. *lib.* 5. *c.* 27. ¶ Alium item in Thracia collocat idem *lib.* 4. *cap.* 11. ¶ Item alium in Bœotia, qui a Parnaſſo profluens Mineruæ ſacer dicitur à Poëtis, quia ripæ eius oliuis ſint refertæ. Stat. *lib.* 7. *Thebaid.*

Palladiuſque Melas Hecateia gurgite nutrit
Flumina.

Is vnus omnium Græciæ fluuiorum ab ipſo fonte nauigabilis, atque circa ſolſtitium æſtiuum, vt Nilus, ſtata accipiens incrementa nec longus excurrit, ſed in lacus & cuniculos delapſus, modica ſui parte Cephiſo infunditur. Huius fluminis aqua oues nigras efficere ſcribit Plin. *lib.* 2. *c.* 103. Eius etiam meminit Herodotus *lib.* 17. poſtremo alium eſſe in Sicilia, autor Ouid. *Faſt. lib.* 4. quum de fluminibus, & de locis Siciliæ, quæ peragrauerat Ceres, loquens ait,

Sacratúmque Melan, paſcua læta boum.

‖ Melectos, melior antiq. Feſt.

Mele, mela, ſpecillum vulnerarium chirurgicum, quo aliquid illinitur, aut infunditur vulneri. Poll.

Mele, carmina, modulationes, cantiones ſuauiſſimæ. Lucr.‖

Mĕleagĕr, & Meleagrus, μελέαγρος Suidæ, fuit Oenei Calydoniæ regis filius ex Althæa coniuge quo recenter nato, viſa ſibi eſt mater tres Parcas igni aſſidentes videre manuque ſtipitem tenentes, æqualem puero cum ſtipite vitam aſſignare. Recedentibus itaque Parcis, Althæa extinctum ſtipitem diligentiſſime aſſeruauit. Adulto deinde Meleagro, quum ſpreta ab Oeneo Diana, immenſæ magnitudinis aprum immiſiſſet, qui omnem regionē latè vaſtabat, Meleager collecta robuſtiſſimorum iuuenum manu, aprum interfecit, caputque eius Athalantæ Iaſii Arguiorum regis filiæ, quæ prima aprum vulnerauerat, velut partem ſpolii dedit, Quod quum auunculi ſui vi puellæ auferre conarentur, vtrunque occidit. Nunciata itaque fratrum morte, Althæa doloris impatientia in furorem verſa, fatalem illum ſtipitem in ignem coniecit, quo exuſto, Meleager etiam exuſtis intus inteſtinis omnibus conſumptus eſt. ¶ Nominis huius nominatiuus tripliciter effertur, Meleager, Meleagrus & Græco more Meleagros. Ouid. 6. *Metam.*

Nec tamen illa ſui ſucceſſu lætior ictus,
Quàm Meleager erat.

Ibidem,

Inſcius atque abſens flamma Meleagros eadem
Vritur

Et paulò antè.

———dum Meleagros, & vnà
Lecta manus iuuenum calnere cupidine laudis.

Mĕleăgrĭă, μελεαγρία, Calydo vrbs dicitur, quoniam Meleager in ea imperauit.

Mĕleăgrĭdēs, { μελεαγρίδες. Gall. *Gelines d'Afrique.* Ital. *Galline d'India.* Germ. Indianiſche hüner Hisp. *Gallinas moriſcas.* Angl. *Hennes of Afrike.* } Gallinæ Africanæ ſunt, quas vulgus Indicas gallinas vocat. Has Ouid. *lib.* 8. *Metam.* fabulatur Meleagri ſorores fuiſſe, doloris impatientia, quem ex morte fratris conceperant, in has aues conuerſas, Plin. *lib.* 10. *c.* 16. Simili modo pugnant Meleagrides in Bœotia Africæ, hoc eſt, gallinarum genus gibberum, variis conſperſum plumis. Varr. *lib.* 3. *de re ruſt.* Gallinæ Africanæ ſunt grandes, variæ, gibberæ, quas μελεαγρίδας appellant Græci. Hæc nouiſſimè in triclinium ganearum introierunt è culina. propter faſtidium hominum. Vide ea quæ in dictione Gallina annotauimus de tribus gallinarum generibus.

Melencis, vicus in Antiochide tribu. Callimachus *Melenas* vocat. Tribulis Melenæus, Steph. Vide *Melane.*

Meles, etis, μέλης fluuius eſt Ioniæ, Smyrnam alluens, ad cuius ripas natus fertur Homerus. Meminerunt fluuii huius Plin. *lib.* 5. *c.* 29. & Strabo *lib.* 12.

Mĕles, lis, fœm. gen. { Germ. Ein dachß. Angl. *Abrockobadger.* } Animal, quod & Taxus, ſiue Taxo dicitur, quòd ſit melis auidiſſimum & aluearibus ſemper infeſtum, in cauernis viuens, aſperum, mordaxque magnitudine vulpis, colore felis, ex cuius pelle pharetras, & canum collaria obtegunt. Plin. *lib.* 8. *c.* 38. hanc eſſe ait melibus in metu ſolertiā, vt ſufflata cute diſtentæ, ictus hominum, & morſus canum arceant.

Meleteæ chartæ. Tibull. *lib.* 4.

Poſſe Meleteas nec mittere chartas,

Mĕlēſĭgĕnēs, μελησιγένης Nomen proprium poetarum principis, qui poſtea a cæcitate dictus eſt Homerus. Meleſigenes autem appellatus eſt (vt refert *in vita eius* Herodotus) a Melete fluuio Smyrnam alluente, ad cuius ripas natus creditur.

Meleti ſinus μελέτου κόλπος, à Meleto fluuio dictus, antea Smyrneus, Steph.

Meletius, Præſul fuit in Ægypto Vitianæ ſectæ, vt ſcriptum eſt in Hiſtoria Tripartita.

Mĕlĭă μελία, à Græcis dicitur arbor quam Latini Fraxinum vocant. Vide Ruellium *lib.* 1. *cap.* 81. ¶ Eſt & Melia Cariæ oppidum, apud Hecatæum *lib.* 1. *Genealog.*

Mēlĭă terra, μηλία γῆ Terræ genus eſt Eretriæ cinereæ non diſſimile quodque digitis confricatum ſtridorem reddit tanto pumici ſimilem, Vires habet in medicina eaſdem ferè cum alumine, paulò tamen ignauiores Pictoribus etiam vſui eſt, ad diuturniorem colorum firmitatem. Plin. Melinum vocat, nomine deducto a Melo inſula, vna Sporadum, vnde aduehi ſolet.

Melibocus, μελίβοκος, Germaniæ mons. Supereſt in Catti Meliboci, qui eſt tractus Germaniæ, vulgo Katzenelnbogen. h. e. Cattorum ancon, ſeu cubitus,

Mĕlĭbœă, μελίβοια Stephano, vrbs eſt Magneſiæ, quæ eſt Græciæ regio, annexa Theſſaliæ, teſte Plin. *lib.* 4. *c.* 9. Patria Philoctetæ Pæantis filii à quo Melibœus, a um, μελιβοεύς Item Melibœus. μελίβοιος, nomen paſtoris ab eo impoſitum, quod boum curam habeat.

Mĕlĭcēris, dis μελικηρίς. Abſceſſus ſpecies eſt ex pituitæ affluxu generati, qui humorem in ſe continet, mellis & craſſitudinem & colorem referentem. Vnde & nomen accepit Plin. *lib.* 21 *de Meliloto*, Peculiariter contra melicerides efficax. Celſus *lib* 5. hoc abſceſſus genus, μελικηρίδα vocari aſſerit, nomine ſumpto a fauo, cuius ſimilitudinem refert.

Mĕlĭcertă, ſiue Melicertes, μελικέρτης, Inûs & Athamantis Thebarum regis filius, cum quo mater, quum virum videret furere, in mare ſe præcipitauit, ambóque deorum miſeratione in numina marina ſunt commutati: Ino quidem in Leucotheam, quam & Matutam matrem vocant:

vocant: Melicerta verò in Palæmonem, quem Latini Portunum appellant. Vide *Matuta*.

Mělichrōs, [illegible], Gemma eſt mellei coloris: vnde & nomen habet Plin. *lib.* 37. *c.* 1. Colos appellauit chryſolithum aureus, chryſophraſium herbaceus, melleus melichrora.

Mělichryſos, [illegible]. Gemma quæ ex India mittitur, quaſi per aurum ſyncero melle tranſlucente. Plin. 37. *c.* 9.

Mělicraton, [illegible], potus eſt confectus ex aqua & melle, qui à Latinis Aqua mulſa dicitur. Nomen accepit [illegible], hoc eſt, à melle, & verbo [illegible], quod eſt miſceo, ſiue tempero.

Mělicus, a, um, idem quod muſicus. { [illegible]. GALL. *Muſicien*. ITAL. *Muſico*. GERM. Ein ſinger/ der geſang macht oder ſich in denen übt. HISP. *Dulce en canto*. ANGL. *A muſicien*. } A Græco nomine [illegible], quod carmen, ſiue cãtum ſignificat, vnde poetæ Lyrici, Melici dicti ſunt. Auſonius, Tu melicos, lyricoſq; modos. Cic. *de opt. gen. Orator.* Poëmatis enim tragici, comici, epici, melici etiam, atque dithyrambici, &c.

Mělicæ, Gallinæ, teſte Col *lib.* 8. *c.* 2. vulgò appellatæ ſunt, quæ Medicæ dici debuerant. Melicæ grues, alias Mellicæ præſtantiſs. Gell. *c.* 16. *lib.* 7.

Meligune, [illegible], Inſula eſt maris Adriatici, ante Dalmatiam ſita. Ptol. *lib.* 2. *cap. vlt.*

Meligunis, [illegible], Inſula eſt Siciliæ adiacens, vna ex Æoliis, quæ notiore nomine Lipara dicitur. Plin. *lib.* 3. *c.* 9.

Melilotos [illegible], quaſi dulcis & mellea lotos. Herba eſt croco ſimilis, frequens in Campania, quæ quòd coronamentis adhiberi ſolet, Sertula Campana appellatur à Latinis. De hac Plin. *lib.* 21. *c.* 11. & Ruell. *lib.* 3. *cap.* 35. Ouid.

Pars thyma, pars flores, pars meliloton amant.

Mělĭmēla { [illegible]. ANGL. *Mellow apples*. } vtrobique per ſimplex l, dicuntur poma muſtea, ſiue dulcia, quaſi mellea mala. Nam [illegible], vel, [illegible] malum ſignificat. Varro *de re ruſt. lib.* 1. *c.* 59. Quæ antea muſtea vocabant, nunc melimela appellant. Eadem vulgo Nana vocantur, à paruitate arborum è quibus proueniunt. Plin. *lib.* 15. *c.* 14. Muſtea à celeritate miteſcendi quæ nunc Melimela dicuntur à ſapore melleo. Martial. *lib.* 7.

Infanti melimela dato, fatuáſque mariſcas.
Nam mihi quæ nouit pungere, Chia ſapit.

Vide Colum. *lib.* 5. *c.* 10.

Melinā, æ, [illegible], vt Feſtus ait, genus tibiæ acutiſſimi ſoni. ¶ Eſt & genus veſtis, vel à colore, vel à melo inſula, vnde afferebatur, ſic dicta Plaut. *in Epid.* Vbi ergo eſt niſi ſi in vidulo Aut in in melina attuliſti. ¶ Eſt quoque potionis genus ex melle. Idem *in Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Dulce promat indidem. Et quid habet? Murrhinam, paſſum, defrutum, Melinam, &c.

Mělanophăgi [illegible], Thraciæ populi ita dicti, quod panico veſcantur. Steph.

Mělinum, i { [illegible]. GALL. *Meliſſe*. ITAL. *Meliſſa*. GERM. Meliſſenkraut/ oder Bynkraut. HISP. *Torongil*. ANGL. *Baulme hearbe*. } Apiaſtrum vocat Varro *lib.* 2. *de re ruſtic. cap.* 16. ¶ Eſt & melinum (vt ait Plin. *lib.* 23. *cap* 6.) oleum ex flore malorum. ¶ Eſt & vnguentum. Idem *lib.* 13. *cap.* 1. Amaracinum in Coo poſtea eodem loco prælatum eſt melinum. ¶ Melinum quoque coloris candidi ſpecies eſt, à Melo inſula, vna Sporadum, nomen habens, vbi præſtantiſſimum effoditur. Dioſcorid. *lib.* 5. Meliam terram vocat Plin. *lib.* 35. *cap.* 6. Melinum, candidum, & ipſum eſt, optimum in melo inſula. In Samo quoque naſcitur, ſed eo non vtuntur pictores, propter nimiam pinguedinem. Plaut *in Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Neque ceruſſam, neque melinum, neque aliam offuciam.

[Melion melius item dicebant antiqui. Feſt.]

Melior, Meliuſculus, Melioro, & Melioreſco. Vide *Bonus*.

Mělipēctă, [illegible], Cibaria mellita, cuiuſmodi ſunt placentæ mellitæ.

Mělĭphyllum { [illegible]. GALL. *Meliſſe*. ITAL. *Meliſſa*. GERM. Meliſſenkraut/oder Honigblat. HISP. *Torongil*. ANGL. *Baulme hearbe*. Herbæ nomen eſt, quæ alio nomine dicitur Apiaſtrum. Varro *lib.* 3 *de re ruſt. c.* 16. Reliquum thymo, & cythiſo obſerendum, & apiaſtro quod alij [illegible], alij [illegible], quidam [illegible], appellant. Virg. 4. *Georg.*

——huc tu iuſſos aſperge ſapores
Trita meliphylla, & cerinthæ ignobile gramen.

Vbi Seruius annotauit, Meliphylla per ſyncopen eſſe dicta, quaſi meliſſophylla.

Melipontus, quem & Melipootum vocari ſuprà oſtendimus. Funis genus eſt, quod à Catone non vno in loco numeratur inter ea quæ neceſſaria ſunt oleum conficientibus. Cato c. 68. Vbi vindemia, & oleitas facta erit, prœla extollito, funes, torculos melipontos, ſubductiarios, aut in carnario, aut in prœlo ſuſpendito.

[Melis animal vide *Meles*.

Melis haſta a ligno mali dicta. Feſt.]

Meliſſa [illegible] oppidum Libyæ, cuius incolæ dicuntur Meliſſæi. Steph. ¶ Fuit præterea Meliſſa Cretenſium regis filia, quæ vna cum ſorore Amalthea Iouem caprino aluit lacte. ¶ Fuit & Nympha, quæ mellificium primo inuenit: vnde data eſt occaſio fabulæ, Meliſſam in apem fuiſſe conuerſam. Col. *lib.* 9. *c.* 2. Nec ſanè ruſtico dignum eſt ſciſcitari, fueritne mulier pulcherrima ſpecie, quam Iupiter in apem conuerterit. ¶ Fuit Meliſſa item Periandri Corinthiorum tyranni vxor, quam ille, concubinarum delationibus temere credens, quum grauida eſſet, pedibus conculcans interemit. Vide Laërt. *in vita Periandri*.

Mělĭſſophyllum { [illegible], GALL. *Meliſſe*. ITAL. *Meliſſa*. GERM. Meliſſenkraut oder ymbenblatt. HISP. *Torongil*. GALL. *Baulme herbe*. } Herba eſt ballotæ ſimilis, quæ & Apiaſtrum & Citrago & Meliphyllum & Melinum appellatur. Galli Meliſſam vocant. Nomen habet [illegible], hoc eſt, ab apibus quæ eo tantopere oblectantur, vt ſi eo aluearia perungantur, nunquam diffugiant. De hac herba vide Colum. *lib.* 9. *c.* 8. & Varr. *de re ruſt. lib.* 3. *c.* 16.

Mělĭſſus, [illegible], Cretenſium rex fuit antiquiſſimus, qui primus dijs ſacrificauit, cuius filiæ Meliſſa & Amalthea fuerunt, quæ Iouem infantem melle & lacte caprino aluerunt. ¶ Fuit item Meliſſus, Grammaticus ingenuus donatus Mæcenati, & manumiſſus ab eo. Autor Tranquillus. ¶ Meliſſus præterea Samius, Parmenidis auditor, philoſophus ciuibus ſuis charus, quibus præcepta plura dedit. Rempublicam adminiſtrauit, claſſique in bello præfuit, vt refert Apollodorus.

Mělĭtă, vel Melite, es, [illegible], vulgò *Malta*. Inſula eſt non procul à Pachyno Siciliæ promontorio. Ouid. *Faſt.* Fertilis eſt Melite. Eſt etiam Melite, ſiue Melita, vrbis nomen in hac ipſa inſula, à Carthaginenſibus (vt refert Diodorus) condita, textrinis pretioſiſſimarum veſtium in primis nobilis. Cic. 6. *Verr.* Inſula eſt Melita, iudices, ſatis lato ab Sicilia freto, periculoſóque diiuncta: in qua eſt eodem nomine oppidum, quò iſte nunquam acceſſit: quod tamen iſti textrinum per triennium ad muliebrem veſtem conficiendam fuit.

[Melitæna, [illegible], herba quæ meliſſophyllum. Nicandro [illegible], à [illegible] mel.]

Melitæus, a, um, & Melitenſis, [illegible] Stephan. vt Melitæi catuli, [illegible], quæ ad fœmineārum delicias ex Melita aduehebantur. Plin. *lib* 3. *cap. vlt.* Melita, vnde Melitæos canes appellari autor eſt Callimachus.

Mělĭtene, [illegible], Cappadociæ regio, prætenta Armeniæ maiori, non procul ab Euphrate Plin *lib.* 6 *c.* 3.

Melites, [illegible], gemma ſic dicta à colore mali Cydonei, quod [illegible], dicitur. Plin. *lib.* 37. *c.* 11. ſic ait, Melites mali coloris, nec plura addidit.

Mělĭtites, maſcul. gen. [illegible], genus potionis dulcis (vt ait Plin. *lib.* 14. *cap.* 9.) facta ex melle & muſto, hoc eſt, ex congio mellis, & quinque congiis auſteri muſti, & cyatho ſalis, vna feruefactis. Diſtat autem à mulſo, in quo binis vini, ſinguli mellis congij admiſcentur, vt docet Dioſcor. *lib.* 5. ¶ Eſt præterea Melitites, lapis cinericei coloris, qui coti attritus, vel cum liquore contuſus, liquorem dulcem emittit: vnde & nomen accepit. Vide Plin. *lib.* 36. *c.* 19. & Galen. *lib.* 9. *ſimpl.*

Melitoma, [illegible], opus dulciarium ex melle: placentula mellita. [illegible] eſt melle condio.

Mělĭttæă, [illegible], Theſſaliæ oppidum, Steph ciuis Melitæus, Theopomp. & Philon [illegible] vocant: vide *Melitæus*.

Melituſa, [illegible] Steph. Illyrici oppidum, cuius incolæ Melituſæi & Melituſij appellantur.

Mělĭttōnēs [illegible], vel [illegible], Aluei, in quibus apes nutriuntur Varro *de re ruſt. lib.* 3. *c.* 16. Melittones ita facere oportet, quos alij [illegible] appellant. Eadem quidem Mellaria. Gell. *cap.* 20. *lib.* 2. Vulgus Gallicum vocat *Ruches*.

Mělitrugus, vide *Mel*.

Melitus [illegible], nomen alterius ex accuſatoribus Socratis.

Mělium, [illegible]. Herba eſt in aquis & locis vliginoſis naſcens, ſemen habens lini ſemini non diſſimile, aliquando tamen maius & firmius, & præ leuore ſplendens. Alio nomine Satyrion rubens appellatur. Vim habere creditur incendendi ad libidinem. Dioſcor *lib.* 3. Altera ſpecies eſt quam vulgò *palmam Chriſti* appellant.

Mělius, comparat. à Bene, & Meliuſculè, vide *Bene* in *Bonus*. Dij meliùs faciant. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1.

Melizandrus, [illegible], Poëta Mileſius, Lapitharum & Centaurorum bellum ſcripſit, vt eſt autor Ælian. *de varia hiſt.*

Melizōmum, [illegible]. Condimentum quoddam vocat Apicius ex mellis deſpumati mixtura confectum.

Mella, [illegible], fluuius Galliæ, iuxta quem Amello herba frequens naſcitur. Seruius.

Měllaria, æ, oppidum Hiſpaniæ in tractu Bætico, Pomponij Melæ patria. vt ipſe teſtatur Geographiæ ſuæ. *lib.* 2.

[Mellax, adulcus adoleſcens, Gl. gr. 6.]

Měllacium, [illegible] Muſtum ad mediam partem decoctum, quam Sapam, appellamus, vt inquit Nonius.

Měllĭfĭcātio, Mellificator, Mellifico, Mellitus, vide *Mel*.

Melligo, inis. { [illegible]. ANGL. *Mildew on corne*. } Succus è lachrymis arborum, ſiue florum, quem apes deuorant, poſtea ad alueos regreſſæ euomunt, operaque componunt. Plin. *lib.* 11. *c.* 6. Primum itaque fauos conſtruunt, ceram fingunt, deinde ſobolem, poſtea mella. Ceram ex floribus, melliginem è lacrymis arborum, quæ glutinum pariunt, ſalicis, vlmi, arundinis ſucco, gummi, reſina. ¶ Ponitur & pro quocunque ſucco floreſcentis fructus adhuc atque immaturi. Plin. *lib.* 2. *c.* 17. In prima lanugine demittitur vua, eiuſque melligo, reliquum corpus ſole coquitur.

Melliloquūs. Cui oratio ſuauis inſtar mellis, ex ore profluit, [illegible], [illegible].

Melo, nomen fluuij, qui & Nilus, & Geon appellatus eſt. Auſon. *in Ænigmate*, Melonis albam paginam.] ¶ Idem eſt quod meles animal, vide *Meles*.]

Mělŏboſis, [illegible], Nympha eſt, Oceani & Tethyos filia, teſte Heſiodo *in Theogonia*: ſic dicta ab ouibus paſcendis.

Melocabus, Germaniæ vrbs, apud Ptol. *lib.* 2. *c.* 11. Choburg.

Mělŏcarpos, [illegible]. Herba eſt, quæ alio nomine Ariſtolochia longa appellatur. Dioſc. *lib.* 3. *c.* 4.

Meloeſſā, [illegible], Inſula eſt ex Syrenuſis vna, è regione Lacinij extremi Italiæ promontorij, non tam à pomorum, quam à pecoris abundantia dicta. Vide Plin. *lib.* 3. *c.* 10.

Melolontha, [illegible] Scarabæi genus eſt, colore viridi naſcens.

Mělŏměli, [illegible]. Confectio quædam ex malis cydoneis melle obrutis in lagena. Rationem conficiendi docet Colum. *lib.* 12. *c.* 45. & Dioſc. *lib.* 5.

Melones, quaſi [illegible], i. pomei à [illegible] malum. { GALL. *Melons, Pompons*. ANGL. *Mylow fruit*. } A Palladio dicuntur, qui ex genere peponum ad malorum rotunditatem accedunt: à quibuſdam, facto ex malo & pepone nomine, Melopepones appellantur. ¶ Eſt & melo, qui pitiorinus dicitur, qui pirum refert.

Mělŏnŏmŭs, [illegible], ouium paſtor. Nam [illegible] & poma, & oues ſignificat.

Melopepones, [illegible]. Fructus ſunt ex genere peponum, qui mali figuram rotunditate imitantur. Non pendent hi ſed humi rotundantur & odorem iucundiſſimum habent vbi maturuere. Palladius *Melones*, vocat. Vide Ruel. *lib.* 2.

Mělŏs, { [illegible] *Zemirah*, [illegible] GALL. *Douceur de chant, melodie*. ITAL. *Dolcezza de canto melodia*. GERM. Der lieblich thon des geſangs. HISP. *El canto dulce*. ANGL. *Sweetneſſe of muſicke, melodie*. } generis neutri. &

indeclinabile eſt, aut certè defectiuum: nam genitiuum, & datiuum ſingulares, totúmque pluralem numerum apud Latinos non habet. Ablatiuo Melo vius eſt Lactant. Firmian. *in Hymno de Reſurr. Dominica.*

Vtque repercuſſo dulcior aura melo.

Apud Græcos, τὸ μέλος, ὁ μέλος. Eſt autem Melos cantus ſuauitas, ex apta vocis modulatione, & flexu proficiſcens. Perſ. *in proœm.* Stat. Coruos Poetas, & Poetridas picas Cantare credas Pegaſeium melos. ¶ Hinc multa, de quibus mox, deducuntur.

Mēlŏs, μῆλος, gen. fœm. inſula eſt Cretæ adiacens, vna Sporadum, & vrbs in eadem inſula. Strab. Melos inſula inter Cretam, Peloponneſúmque interuallo æquali ſita, à Peloponneſo promontorium Scyllæum, a Creta Dictynnæum habens. Inter Cycladas numeratur a Pomponio *lib.* 2. *cap.* 7. Hanc primus (inquit Stephanus) Phœnices habitauerunt. vnde & Byblos vocata eſt a Byblus Phœnicibus, item Zephyria. Hinc Diagoras Melius, & Socrates, & Ariſtophanes. In Theſſalia verò populi quidam μηλιεῖς dicuntur. Eſt & vicus Acarnaniæ, à quo Melius, vel Malicus Dorice. A Melius etiam formatur Meliceus, Meliacus, & regio Melis, Steph. Vide *Mala.* De vrbe Theſſaliæ, & de Byblide inſula quoque ſupra diximus.

Mēlŏs, & Melaria, μῆλος & μελαρία, duo oppida in finibus Hiſpaniæ: à malis ſic dicta. Fertur enim Hercules aurea mala illuc ex Libya attuliſſe. Steph. *in Bolo.* Vide *Meloeſſa.*

Melus, μῆλος, filius Mantûs, a quo Melois Lesbi locus. Steph.

Melodus, μελῳδός, qui carmina modulatur. Melodus, a, um, tanquam adiectiuum: vt ſit melicus. Sidon. *lib.* 9. *epiſt.* 15.

Potuiſſet iſta ſemper efficacius
Humo atque gente cretus in Liguſtide
Proculus melodis (al. *melodes*, malè) *inſonare impulſibus.*

Ita Auſonius,

Liquit canentes qui melodas virgines.

μέλος eſt carmen, & ᾠδὴ cantus. Melodes (μελῳδὲς) Græci non dicunt. &, ſi dicerent, Latinis foret *melodibus impulſibus.* In Onomaſtic. quidem habetur μελώδης, ſed pro Latino membroſus.

Mĕlōdĭa. { זמרה *Zemiràh.* μελῳδία. Gall. *Melodie, doux chant.* Ital. *Melodia.* Germ. Ein lieblich oder ſüſſ geſang. Hisp. *Canto dulce.* Angl. *Sweetneſſe of muſicke, melodie.* } cum accentu in penultima. Dulcis cantus, ſiue melleus.

Mēlōtă, æ & Melote, es, μηλωτὴ, Dici poteſt pellis ouina vnà cum lana corpori detracta. μῆλον enim a Græcis dicitur, qui a nobis ouis.

‖ Melotis, auricula, item ſpecillum. Onom. M.

Melotius, lapis viridis, & grandis Ægypti. Iſid. ‖

Mēlothrum μήλωθρον. herba eſt, quæ alio nomine ἄμπελος λευκὴ, hoc eſt, vitis alba appellatur. De hac Dioſc. *lib.* 4.

Mĕlpŏmĕnē, μελπομένη. Vna ex Muſis, tragœdiarum inuentrix à modulando nomen trahens. Vide *de Muſarum inuentis.*

Melpomene Tragico proclamat mœſta boatu.

Vide *Muſa.*

Memaliarus, μεμαλίαρος, vnus ex Cadmi ſocus, Theram inſulam condidit. Steph.

Membliarus, μεμβλίαρος, Inſula eſt maris Ægæi, vna Sporadum, non procul a Thera & Anaphe. Plin. *lib.* 4. *c.* 12.

Mĕmbrum, i, à μέλος, q. melbrum. Propriè dicitur caro artus tegens. { μέλος. Gall. *Membre.* Ital. *Membro.* Germ. Haut vnd Fleiſch damit die glider deſ leibs vberzogen ſind. Item Ein jeliches glid. Hisp. *Miembre.* Angl. *A member.* } vnde Membrana, ſuperior membri pars dicitur, hoc eſt, pellis ipſa. Ibins,

——— *& venis malè iuncta trementibus oſſa*
Extant conſumptis viſu deformia membris.

¶ Accipiuntur tamen etiam membra pro ſingulis corporis partibus: vt manus, pes, auris, membra dicuntur. Ter. *in Adelph.* Membra metu debilia ſunt. Cic. 3. *de finibus.* Iam membrorum, id eſt, partium corporis, alia videntur propter eorum vſum à natura eſſe donata, vt manus, crura, pedes, &c. alia autem nullam ob vtilitatem, quaſi ad quendam ornatum, vt cauda pauoni. Virg. 6. *Æneid.*

Quo ſequar? aut quæ nunc artus, auulſáque membra,
Et funus lacerum tellus habet?

Ne quid ſui membri commoueat in tenebris. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Membri rupti tali. Gell. *c.* 1. *lib.* 20.

Diuidor haud aliter quàm ſi mea membra relinquam.

Ouid. *El.* 3. *lib.* 1. *Triſt.* Nihil intereſt quibus membris cinædi ſitis, prioribus, an poſterioribus, i. pudendis. Gell. *c.* 5. *lib.* 3. Vt eius membra & oſſa, & artus comminuam. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. ¶ Membra principalia & principes partes ſunt in animante, Cor, cerebrum, iecur. Quomodo autem differant membra in artubus, vide in dictione *artus.* ¶ Sumitur etiam membrum pro parte cuiuſque rei. Plin. *Epiſt.* 17. *lib.* 2. Adhæret dormitorium membrum, tranſitu interiacente, hoc eſt, pars domus quieti corporum dicata. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 1. *Triſt.*

——— *Et cara dulcia membra domus.*

Item *ibid.*

Diſſoluere quaſſata pareiſe membra domus.

¶ Item,

Dulcia conuictus membra fuere mei.
Ponticus & Battus.

idem *El. vlt. lib.* 1. *Triſt.* Membra Imperij, Suet. *in Aug. c.* 48. Cic. 1. *de nat. deor.* Omnes autem eius partes, atque omnia membra tum facillime naſcuntur, quum totæ quæſtiones ſcribendo explicantur. Columella præterea, & Apuleius partem domus, membrum nominant. Et Vlp. *de manumiſſionibus.* Quære, inquit, poteſt, ſi fabris duobus, vel pictoribus templum vel membrum depictum eſſet. De orationis membris ita Autor ad Herennium. Membrum, oratio appellatur res breuiter abſoluta, ſine totius ſententiæ demonſtratione, quæ denuo alio membro orationis excipitur. Cic. *in Oratore.* Quæ Græci κόμματα, & κῶλα nominant, nos rectè, ceſa & membra dicimus. ¶ A membrum fiunt adiectiua. Bimembris, δίκωλος. Trimembris, τρίκωλος, Quadrimembris, τετράκωλος, hoc eſt duarum, trium quatuor partium.

‖ Membrulum, paruum membrum. ‖

Mēmbrātĭm, aduerbium. Significat per membra ſingula, per partes. { κατὰ μέρος. Gall. *Par membres, par pieces, membre à membre.* Ital. *Membro à membro.* Germ. Von einen glid zu dem andern in ſtuks weiſs. Hisp. *Miembro à miembro.* Angl. *by member and member, by partes.* } Plin. *lib.* 9. *c.* 15. Hi membratim cæſi, ceruice & abdomine commendantur. Idem *lib.* 2. *c.* 37. Itaque nunc per ſingulas partes corporis, præter iam dictas, membratim tractetur hiſtoria. Cic. *in partit.* Narratio autem accuſatoris erit, quaſi membratim geſti negotij ſuſpicioſa explicatio. Quint. *lib.* 9. *c.* 4. Vbicunque acriter erit & inſtanter, pugnacitérque dicendum membratim, cæſimque dicendum.

Mĕmbrānă, æ, Pellis exterior quæ membra tegit, & generaliter pro quauis tenuiori pellicula accipitur. { עור *'or* דק *dak.* ὑμὴν. Gall. *Taye, petite peau.* Ital. *Pelle ſottile.* Germ. Die oberſt haut deſ leibs. Hisp. *La tela.* Angl. *The vppermoſt skinne of any thing.* } Cicer. 2. *de natur. deor.* Quæ primum oculos membranis tenuiſſimis veſtiuit & ſepſit. Lucret. *lib.* 4.

Membranas mittunt vituli de corpore ſummo.

Plin. *lib.* 9. *c.* 29. Membranam inter illa inetæ tenuitatis extendit. ¶ In ligno quoque membrana eſt. Idem *lib.* 16. *de tilia.* Inter corticem & lignum tenues tunicas multiplici membrana. ¶ Membranæ etiam dicuntur chartæ pergameuæ ex pellibus animalium factæ. { διφθέρα. Gall. *Parchemin.* Ital. *Carta pecora.* Germ. Pergament. Hisp. *Pergamino.* Angl. *Parchement.* } Earum vſus Pergami, regnante Eumene inchoauit: magnamque earum vim Rex Attalus Romam miſit, vt pecunia chartæ pellibus penſaretur. Vnde Pergaminarum nomen ad hanc vſque diem, tradente ſibi inuicem per manus poſteritate ſeruatam eſt. Quintilian. *lib.* 10. *cap.* 3. Illa quoque minora non ſunt tranſeunda, ſcribi optimè ceris, in quibus facillima eſt delendi ratio, niſi forte viſus infirmior membranarum potius vſum exegit. Plin. *lib.* 7. *cap.* 21. In nuce incluſam Iliada, Homeri carmen in membrana ſcriptum, tradidit Cicer. Mart. *lib.* 1.

Hos eme, quos arctat breuibus membrana tabellis.

Horat. *de Arte,*

——— *Membranis intus poſitis delere licebit*
Quod non edideris.

¶ Differt autem Charta a Membrana, quòd Membranæ pelliceæ ſunt & Pergami primum inuentæ, vnde & Pergamenæ ſunt appellatæ, Chartæ autem ex papyro olim in Ægypto fiebant, vt Plin. oſtendit: apud nos de centonibus certo quodam modo maceratis, & glutino concretis formantur. Chartam ex papyro in victoria Magni Alexandri inuentam ſcribit Varro, antea palmarum foliis ſcriptitatum fuiſſe: deinde quarundam arborum libris, poſtea publica monumenta plumbeis voluminibus, mox & priuata linteis & ſchedis confici cœpta. Ptolemæus autem chartas, Eumenes verò membranas, quum vterque eorum maximas haberet bibliothecas, inuenerunt: quorum alter Pergami, alter Ægypti rex fuit. Plinius autem putat chartarum vſum Numæ temporibus fuiſſe, idque autoritate Caſſij Heminæ confirmat, qui Cn. Terentium ſcribam, agrum ſuum in Ianiculo repaſtinantem, inuenisſe ait arcam in qua Numa rex ſitus eſſet, & in ea libros eius e charta ſcriptos. Sed Numam, pluribus ætatibus ante Alexandrum fuiſſe conſtat. ¶ Membrana item pro Superficie, figura, & ſimulachro aliquo rerum: vt, Membrana tamen coloris, &c. Lucret. *lib.* 4.

At contrà, tenuis ſummi membrana coloris
Quum iacitur, nihil eſt quod eam diſcerpere poſſit, &c.

Ibidem.

Dico igitur rerum effigies tenuéſque figuras
Mittier ab rebus ſummo de cortice earum
Quæ quaſi membrana, vel cortex nominanda eſt.
Quod ſpeciem ac formam ſimilem gerit eius imago.

Mēmbrānŭlă, diminutiuum. { τὸ ὑμένιον. Gall. *Taye, petite peau.* Ital. *Pelle ſottile.* Germ. Ein permentin. Hisp. *La tela.* Angl. *A thinne out ward skinne.* } Cic. *ad Attic. lib.* 4. Iiſque imperes, vt ſumant membranulam ex qua indices fiant.

Mĕmbrānācĕus, a, um, quod ſimilitudinem membranæ habet. { ὑμενώδης. Gall. *Semblable à parchemin.* Ital. *Simile à membrana.* Germ. Dem pergament gleich. Hisp. *Coſa ſemeiante à pergamino.* Angl. *That is lyk parchement.* Plin. *lib.* 16. *c.* 31. Quorum iam cortex membranaceus, vt viti. Idem *lib.* 10. *c.* 61. Volucrum animal parit veſpertilio tantùm, cui membranaceæ pinnæ vni.

Mĕmbrānĕus, quod ex membranis eſt. { διφθέρινος. Gall. *De parchemin.* Ital. *Di carta pecora.* Germ. Permentin, aus pergament gemacht. Hisp. *Coſa de pergamino.* Angl. *Made of parchement.* } Vlp. *l. librorum appellatione. ff. de legat.* 3. Quod ſi in codicibus ſint membraneis, vel chartaceis, vel etiam eboreis.

‖ Membranum, hymen, eugium, clauſtrum virginale. Suppl. ‖

Membro, as, ſignificat per membra formari, διαρθροῦσθαι, quo verbo vtitur Cenſorinus *in lib. de die natali.*

Mēmbrātūrā, eſt membrorum poſitura. Διαμέλωσις.

Mēmbrōſus, a, um, μελώδης, qui magna habet membra.

Mĕmĕcўlŏs, μεμαίκυλος. Species eſt arbuti. Plin. *lib.* 15. *cap.* 24. de vnedone loquens, Duobus tamen hoc nominibus appellant Græci, Comaron, & memecylon. Ex quo apparet totidem eſſe genera & apud nos. Vide Dioſcor. *lib.* 1.

Memet, Pronomen compoſitum, pro Meipſum. Plaut. *Ciſtell.* Sed nunc ego memet moror.

Mĕmĭnī, a Meno antiquo verbo fit, quo veteres vſi ſunt pro recordor, & in mentem reuoco: à quo prima ſyllaba geminata fit præteritum Memini, ſicut a Pungo Pupugi. Sed & Memino veteres dixerunt: vnde participium *meminens.* Auſonius *in commem. profeſſ. Burdig.* 2.

Veniet adhuc aut quod periit, meminens.

Sidonius *Epiſt.* 10.

Sicque oppidò meminens.

{ זכר *Zachar.* μέμνημαι. Gall. *Se ſouuenir, auoir memoire.* Ital. *Ricordarſi.* Germ. Ich bin eingedenck. Hisp. *Recordarſe.* Angl. *To remēber.* } Et quamuis ſit præteriti temporis, in præſent. tamen fere ſemper accipitur, teſte Valla *in Ruden.* Plaut. *Epid.* Lunulam atque anellum aureolum

lum in digito. v. memini mi homo. s. Non meminiſti me inaurem ad te afferre natali die? Idem *Aſin.* In ius voco te. l b. non eo. m e. non is? memento. l b. memini. Terent. *in Andr.* Facturum quæ voles, ſcio eſſe omnia. p. memini. Cic. *pro Quint.* Meminit, vetus eſt, de ſcurra multò faciliùs diuitem, quàm patremfamiliàs fieri poſſe. Virg. 2. *Æneid.*

Quanquam animus meminiſſe horret, luctúque refugit, Incipiam.

Memor meminit. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Quid longiſſimè meminiſti? Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 1. Heus memento mihi dare dimidium. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Memoria meminit. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. ¶ Aliud eſt meminiſſe, aliud ſcire. Senec. *Epiſt.* 33. Plaut. tamen pro ſcire poſuit, *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Memini ego iſtuc, id eſt, ſcio. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. diſtinguit Memini & ſcio. Ouid. 9. *Metam.*

Dum loquor, horror habet, párſque eſt meminiſſe doloris.

Requirit genitiuum, vel accuſatiuum. Terent. *in Eunuch.* Faciam vt huius loci diéique, meíque ſemper memineris. Idem & totidem verbis Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Faciam vt huius diei locique meíque ſemper memineris. Item,

At ſine me fati non meminiſſe mei,

Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.*

——Cogor meminiſſe dolore Temporis illius,

Idem 13. *Metam.* Virg. 9. *Eclog.*

——numeros memini, ſi verba tenerem.

Ouid. *Epiſt.* 21.

——meminerant omnia amantes.

Cic. *de ſeneƈt.* Omnia quæ curant ſenes, meminerunt. Hic rem non meminit ſuam, Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 4. *Potes hoc meminiſſe.* Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 4. Monet quod memet meminit. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Si potes iſtuc memoriter meminiſſe, idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Præcepta facito vt memineris, idem *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Memento, l i. memini. [aut minantis, aut inſtantis. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 1. Sed quum ſignificat, mentionem facio, recuſat accuſatiuum, poſtulatque ablatiuum cum præpoſitione d e, vel genitiuum. Quintilian. *lib.* 11. *c.* 2. De quibus multi meminerunt. *Ibidē*, Neque omnino huius rei meminit Poeta ipſe. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. De palla memento amabo. In priore ſignificatione iungitur tam cum præterito infinitiui, quàm cum præſenti. Virg. 9. *Eclog.*

Nanque ſub OEbaliæ memini me turribus altis
Corycium vidiſſe ſenem.

Facito vt memineris conueniſſe me quid dotis afferret. Plaut *Aul ſc.* 4. *a.* 1. Memento promiſiſſe. c. Meminero. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Oro te meminiſſe vt memineris. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Virg.

Cantando puerum memini me condere Soles.

Cic. *Appio*, Ad me adire quoſdam memini Idem *Papyrio lib.* 4. Nec tamen eas cœnas quæro, vt magnæ reliquiæ fiant. Quod erit magnificum ſit & lautum. Memini te mihi Phameæ cœnam narrare. temperius fiat, cætera eodem modo. Memini fieri Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 1. Meminiſti me dicere tibi. Idem *Pſeud. ſc.* 6. *a.* 4. Meminiſti Atrienſem vendere aſinos. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 2. Cic. *Attic. lib* 1. De comitiis meis, & tibi me permiſiſſe memini. Idem *pro Roſc. Amer.* Meminiſti me ita diſtri, buiſſe initio cauſam. ¶ Huius compoſitum eſt, Commemini, de quo ſuo loco.

Mĕmŏr, huius memoris, omnis gen. ſecundùm Priſcanum. a verbo memini qui rei alicuius recordatur. { זכר *zochér* זכור *zachúr* μνήμων, μνήμων. Gall. *Memoratif, qui à memoire, & ſe ſouuiet.* Ital. *Ricordeuole, memore.* Germ. Eingedenck. Hisp. *El que ſe recuerda.* Angl. *Myndfull.*} Plaut. *in Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Aduerte ergo animũ & fac ſis promiſſi memor. Idem *Capt.* Nunquid vis? p. venias tempori. a. memorem mones. Virg. 4. *Æneid.*

Et bene apud memores veteris ſtat gratia facti.

Idem 6. *Æneid.*

Quique ſui memores alios fecêre merendo.

Horat. 2. *Serm ſatyr.* 6.

Viue memor quàm ſis æui breuis.

Cum memor ac citos ſemper dolor admonet annos,

Tibull.

Et iuſſi ſonos memores eſſemus,

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.*

Inde alios aliòſque memor componere verſus,

Tibull. *lib.* 4.

Gaud. méque tui memorem, ſéque fuiſſe pium,

Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.*

Sitque memor noſtri [illegible] referte mihi.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 4. Et memor ſum & diligens, vt quæ imperes compareant. Plaut. *Amphitr.* Memorem immemorem facit, qui monet quod memor meminit. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Item,

Eſte mei memores,

Ouid. *lib.* 13. *Metam* ¶ Quum autem de inanimatis rebus dicitur, ſignificat rem cuius nos memores ſumus. Virg. 1. *Æneid.*

——ſæuæ memorem Iunonis ob iram.

Horat *lib.* 1. *Carm.*

——Siue puer furens
Impreſſit memorem dente labris notam.

hoc eſt, tam vehementem, vt non facilè excidat memoria. Ouidius *Epiſt* 17.

Et vocem memori condidit ante tuam.

Idem 4. *de Ponto Eleg.* 2.

Carmina ſola tibi memorem teſtantia curam.
Non data ſunt, quid enim, quæ facis ipſe daremi?

Huius contrarium eſt Immemor, de quo ſuo loco.

Mĕmŏrĭă, æ. (vt inquit autor ad Herennium *lib.* 1.) Eſt firma animi rerum & verborum diſpoſitionis perceptio, item recordatio, ætas, antiquitas. { זכר *zécher* זכרון *zicarón* μνήμη Gall. *Memoire.* Ital. *Memoria, rimembranza.* Germ. Gedæchtnuß. Hisp. *La potencia de ſe recordar, memoria.* Angl. *Memorie, remembrance.* { Cic. 2. *Inuent.* Memoria eſt, per quam animus repetit illa quæ fuerunt. Idem *de clar. Orat.* Quorum memoria & recordatio in maximis noſtris grauiſſimiſque curis iucunda ſanè fuit. Idem *ad Plancum lib.* 10. *Epiſt.* Nihil poſt hominum memoriam glorioſius, nihil gratius, ne tempore quidem ipſo opportunius accidere vidi. Terēt *in Andr.* In memoria habeo, Διὰ μνήμης ἔχω Vbi Donatus, Plus eſt, quam ſi dixiſſet, Scio. Nam quæ ſcimus, poſſumus obliuiſci: quæ verò memoriæ commendamus, nunquam amittimus. Pacuuius. Teque noſtram egregiam humanitatem, quam memoria firmauit. Memoriæ conſulendum: quæ magnis viris æternitatem promittit. Senec. Memoria tua] eſt optima. Plaut. *Mil. ſc.* 1. *a.* 1. Huius memoriæ ſcriptor eſt Herodotus. (i. rei memorandæ.) Gell. *c.* 9. *lib.* 5. Memoriæ datum, pro mandatum. Idem *c.* 1 *lib.* 7. Homo in noſtra memoria doctiſſimus. Idē *c.* 22. *lib.* 1. & *c.* 6. *lib.* 18. In nulla memoria, *cap.* 10. *lib.* 16. In vetere memoria. Idem *c.* 4. *lib.* 15. Ad litteras memoriáſque veteres ſe dediderat. Item in memoriis veteribus ſcriptum eſt. Idem *c.* 6. *lib.* 4. & *c.* 12. *lib.* 10. & 24. *lib.* 10. *c.* 5. *lib.* 5. Idē *c.* 2. *lib.* 14. A maioribus memoria ſic accepi. Idem *c.* 2 *lib.* 14. Dabimus te in omnem memoriam clariſſimum caput. Senec. *c.* 14. *de tranq. vit.* In memoriam redeo. Item in memoriam regredior audiſſe me. Plaut. *Capt. ſc.* 4. *a.* 5. Sacra patris eius memoria. Quintil. Vſus & Memoriæ filia ſapientia. Gell. *c.* 8. *lib.* 13. Memoriæ non eſt, pro nō memini. Idem *c.* 11 *lib.* 12. Et quantum nobis memoriæ eſt. *c.* 16. *lib.* 7. Memorias de Commentariis & ſcriptis. Idem *c. vlt. lib.* 10. & *c.* 18. *lib.* 11. Memoriam & reliquias ſuas commendare (de mox morituro.) Suet. *in Othon. c.* 10. Idem *in Claud c.* 11. Excidentes in memoriam reponuntur vnius admonitione verbi. Quintil. Quid ſit memoria docet Diomed. *lib.* 1. Nominis huius in oratione varius eſt vſus. Dicimus enim, Inſidere in memoria, Memoriæ affigere. Memoriæ mandare, dare. Idem Gellius *c.* 1. *lib.* 7. Cui opponitur memoriæ excedere. Suet. *in Claud. c.* 11. Memoria cuſtodire, Memoriam alicuius ſibi proponere, In memoria eſſe alicui, memoriam alicuius vſurpare, Memoriæ alicuius dare operam, Memoriam tenere, Memoria continere, Memoria complecti, Memoriam alicuius tenere, Memoria meminiſſe, Memoriæ prodere, Memoriam alicuius rei prodere, Memoriæ tradere: Memoria eſt, pro eo quod eſt, Memini: Memoria cadit, vel intercidit, Memoria falli, Memoria repetere, In memoriam redigere, In memoriam reuocare, Reducere in memoriam, In memoriam redire, Referre memoriam alicuius, Omni memoria, vel in omni memoria, pro omni tempore: Superiori memoria, pro ſuperiori tempore: Vſque ad hanc memoriam, id eſt, vſque ad hoc tempus) e mea memoria eſt, id eſt quantum poſſum meminiſſe, aut reminiſci: Memoria mea factum non eſt illud, id eſt, quantum meminiſſe poſſum. Quarum loquutionum teſtimonia paſſim bonos autores legenti occurrent.

Mĕmŏrĭŏlă, diminut Cic. *ad Attic. lib.* 12. Sed quod ſcribis igniculum matutinum γεροντικόν, γεροντικώτερον eſt memoriola vacillare.

Memorialis, e, adiect. vt, Memorialis liber, id eſt, enchiridion ad iuuandam memoriam. Suet. *in Cæſare c.* 56. Epiſtolæ quoque extant ad Senatum, quas videtur primùm ad paginas, & formam memorialis libri conuertiſſe.

‖ Memoriale, ὑπόμνημα. Onon.

Memoriales adiutores, in iure ciuili dicuntur quæſtores ex diuerſis ſcriniis aſſumpti, qui leges & reſcripta perſcribebant, aut perſcripta curabant ¶ Memoriales item, ſeu commonitoriæ, literæ quibus inſtruebantur Legati de ſingulis, ad quæ mittebantur, agenda. Scriban. ¶ Memoriales etiam, qui militum geſta notabant, vt pro meritis præmia acciperent. Pancirol. ¶ Item ſcriniorum præfecti. ¶ Item, qui ſuarum ſcripturarum memoriam conſeruabant. ‖

Mĕmŏrĭter, & memorioſe aduerb. imperiti dicunt, Mente tenus, de memoria, ex memoria. { μνημονικῶς. Gall. *Par memoire par Cœur.* Ital. *Ricordandoſi, & hauendo à mente.* Germ. Auſwendig. Hisp. *De memoria.* Angl. *By hart, redelie, with good remembrance.* } Cic. *de Amicit.* Qu. Mutius Augur Scæuola multa narrare de C. Lælio ſocero ſuo memoriter & iucunde ſolebat. Quæ illic res ſunt geſtæ memorat memoriter Plaut. *Amph.* Si potes iſtius memoriter meminiſſe. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. & *Aſin. ſc.* 2. *a.* 3. Sic etiam dicimus, Memoriter cognoſcere, Memoriter memorare, enumerare, pronuntiare, complecti rem, recitare, reſpondere Memoriter colligere, Memoriter meminiſſe, Memoriter narrare, Memoriter reſpondere, Memoriter exponere, Memoriter vocare.

Mĕmŏrācŭlum, μνημόσυνον. Apuleius *in Apologia*, Me ſanctiſſimè tot ſacrorum ſigna, & memoracula cuſtodire.

Mĕmŏrābĭlĭs, le, qui eſt dignus memoria, laudabilis, præclarus, excellent. { נזכר *nizchár.* ἀξιομνημόνευτος ἀξιόλογος. Gall. *Memorable, digne de memoire.* Ital. *Memorabile.* Germ. Gedæchtnuswirdig. Hisp. *Coſa digna de memoria.* Angl. *VVorthie of memorie or remembrance.* } Colum. *in præfat. lib.* 1. Quum tot alios Romani generis intuear memorabiles duces. Cic. *de Amic.* Quam accepiſſemus à patribus maximè memorabilem C. Lælii, & Pub. Scipionis familiaritatem fuiſſe. Ter. *in Heaut.* Heus tu, non ſit ſine periculo facinus magnum & memorabile. Virg. 4. *Æneid.*

——magnum & memorabile numen.

Idem 2. *Æneid.*

——nanque & ſi nullum memorabile nomen
Fœminea in pœna eſt

Cic. 3. *de finibus*, Si enim ſapiens aliquis miſer eſſe poſſit, næ ego iſtam glorioſam memorabilémque virtutem non magno æſtimandam putem. Memorabilis dulcedine carminum, Heliod 18. Erit mihi factum mortuo memorabile, Plaut. *Curc. ſc.* 5. *a.* 3. Nec illac bellum, nec memorabile, *ibid ſc.* 1. *a.* 1.

Mĕmŏro, as Ad memoriam reduco: item ſimpliciter narro. { μνημονεύω, Gall. *Penſer & ramenteuoir, reduire en memoire.* Ital. *commemorare, ricordare.* Germ. In gedæchtnuß bringen/widerholen. Item Erzelen. Hisp. *Recordar à alguno.* Angl. *To bring in remembrance, to make mention, to recite or reporte.* } Plaut. *in Pœn* Memorandum mihi ſi noui forte, aut ſi ſunt cognati mihi. Idem *in Capt. ſc.* 3. *a.* 5. Memorandum mihi. ¶ Interdum eſt dicere, narrare, ſeu exponere, recitare, λέγειν, ἱστορεῖν. Liu. *lib.* 1 *ab Vrbe*, Herculémque in ea loca Geryone interempto, boues mira ſpecie abegiſſe memorant. Virg. 1. *Æneid.*

Muſa mihi cauſas memora.

Plaut. *in Trin.* Agedum nomen tuum primum memora mihi Idem *in Amph* Ibi nunc meus pater memorat legiones hoſtium, vt fugauerit, hoc eſt, commemorat, vel narrat. Ouid. 13. *Metam.*

Qui

Qui nunc, vt memorant, ſaxa monet gemitu.

Quæ illic res geſtæ ſunt memorat memoriter. Plaut. *Amph.* Eandem patriam & patrem memorat. Idem *Men. ſc. vlt. a. 5.* Seruus an liber eſſe manaſis memora mihi. Idem *Capt. ſc. 2. a. 2.* Occidi, ſi tu verè memoras, Idem *Moſtell. ſc. 1. a. 2.* Nomen ſi memores modo, idem *Pſeud. ſc. 2. a. 4.* Quidnam potè mutare potius memoraucr. Idem *Moſtell. ſc. 3. a. 1.* Latinus biblior. interpres aliquando memoror vſurpat, vt deponens, pro recordor. Virg. *in Culice.*

Et tibi ſancte puer memorabitur, & tibi certè
Gloria perpetuum lucens manſura per æuum.

Id Scaliger exponit, tibi memorabuntur abſenti illa, quæ ſolent dici inter pocula nempe ea quæ ſequuntur, *& tibi certè.* Tibi tanquam deo aliquo in conuiuiis libabant, tuóque honori bibebant homines cum hac & illa acclamatione. ¶ Huius compoſita ſunt, Commemoro, & Rememoro, quod eſt in memoriam reduco. Legitur & paſſiuum Memoror. Plaut *in Amph.* Experiri iſtuc mauellem me, quam mihi memorarier. Saluſtius, incredibile memoratu eſt, quàm facilè coaluerint.

Mĕmŏrātŏr, oris, verbale qui memorat. { מזכיר *mazchir.* ὁ μνημονεύων. GALL. *Raconteur* ITAL. *Raccontatore.* GERM. Ein erzeler. HISP. *Recordador.* ANGL. *That maketh Mention, or reporteth.* } Propert. *lib. 3. Eleg. 1.*

Nec non ille tui caſus memorator Homerus.

Mĕmŏrātŭs, us, Memoratio, commemoratio. { זכר *Zecher* זכרון *Zichcharón* μνήμη. GALL. *Memoire.* ITAL. *Rimembranza.* GERM. Wiedergedächtnuß widerholung. HISP. *Obra de recordarce.* ANGL. *A reporting or making of mention.* } Gell. *lib. 11. cap. 4.* Eos verſus non minus frequenti, aſſiduóque memoratu dignos puto, quàm philoſophorum de officiis decreta. ¶ Pro ingenti. Ruger.

Mĕmŏrātiſsĭmŭs, ſuperl. Celeberrimus. ἀοιδιμώτατος. Gell. *lib. 8. c. 4.* Herodotus ſcriptor hiſtoriæ memoratiſſimus. Memoratiſſima imago Ialyſi. Idem *cap. vlt. lib. 15.*

Mĕmŏrōſus, & Memorioſus, ſi, qui memoria præditus eſt. Corn. Fronto *de diff. voc.* Memorioſus habet ad dicta factáque memoriam.

Mĕmŏrĭōſē, aduerb. Idem Corn. Fronto, Memorioſè qui facit, oſtendit in omni re naturæ bonum. Vide *Memoriter.*

Mĕmmĭŭs, Ciuis Romanus, qui de ambitu poſtulatus fuit à Quint. Curtio, teſte Cicerone ad Quintum fratrem *lib. 3.* à quo Memmiorum familia.

Memnon, teſte Homero, filius fuit Tithoni fratris Laomedontis ex Aurora ſuſceptus qui cum maxima Orientalium populorum copia in auxilium venit Priamo, & in pugna ab Achille occiſus, vel (vt alij tradunt, a Theſſalis inſidiis occiſus eſt: qui cum in rogo cremaretur, precibus Auroræ in auem mutatus eſt: ex eadémque pyra multæ aliæ aues euolarunt, quæ Memnonides vocantur. Has ferunt quotannis ex Æthiopia ad Memnonis ſepulchrum, quod eſt iuxta Ilium, aduolare. Virg. *lib. 1. Æneid.*

Eoáſque acies & nigri Memnonis arma.

Strabo *lib. 15.* vbi ſepulturæ eius mentionem facit. Memnonius color. id eſt, niger. Ouid. *3. de Ponto Eleg. 3.*

Memnonio cygnos eſſe colore putem.

Multi enim putant Memnonem Æthiopem fuiſſe.

‖ Mempanis torporibus. Iſid. gl. ‖

Mĕmphĭs, { מף *moph* נף *noph.* μέμφις. } Vrbs Ægypti regia, ab Ogdoo Rege condita, & à nomine filiæ eius appellata. { Ein haupt ſtat Aegypti. } Hæc inter omnes Ægypti vrbes ſecundum ab Alexandria locum obtinuit pyramidibus, & regum ſepulchris, in primis inſignis. Eius ambitus traditur fuiſſe centum & quinquaginta ſtadiorum. Sita eſt hæc vrbs in loco totius Ægypti oppoltuniſſimo, vbi Nilus in duas ſciſſus partes literæ Δ, ſpeciem præbet: quo fit vt portuoſiſſima ſit, omniqúe penè ex parte nauigiis aditum præbeat. Vulgus hodie *Alcayrum* vocat. ¶ Hinc fiunt duo patronymica, vnum maſculini generis, Memphites, æ, alterum fœm. Memphitis, idis, Tibull. *lib. 1. Eleg.*

Barbara Memphitem plangere docta bouem.

Iuuen. *Satyr. 15.*

——Anne aliam terra Memphitide ſicca
Inuidiam facerent nolenti ſurgere Nilo?

Mĕmphĭtĭcŭs, a, um. adiect. Ouid. *1. de arte amandi.*

Nec fuge Niligenæ Memphitica ſacra iuuencæ.

Mĕmphĭtēs, æ, vel is, μεμφίτης, Lapis pinguis varióque colore, in membris ſecandis, vel vrendis citra omne periculum ſenſum adimens, de hoc Dioſcor. *lib. 1.*

Mĕmprĭcĭŭs, Rex Britanniæ, qui fratrem Malyn exuit vita, vt eo mortuo regnaret. Autor. Volaterranus.

‖ Mempſis, querimonia.

Memptica, accuſatoria, expoſtulatoria.

Mempſimœria, crebra querela de ſuâ ſorte ‖

Men. Pacuuius apud Gell. *cap. vlt. lib. 15.* Men' me ſeruaſſe, vt eſſent qui me perderent? Men' hodie conueniſſe te audes dicere, Plaut *Men. ſc. 8. a. 5.* Abi ad Acheronteim venefica. Idem *Amph. ſc. 4. a. 4.* Men' rogas. Idem *Men. ſc. 2. a. 4.*

Mēnă, μαίνη, apud Romanos fuit dea, quæ menſtruis fluxibus præeſſe putabatur. Quo etiam nomine dictus eſt piſcis quidam breuis, μαινίς, qui hyeme candidus, æſtate nigrior ſit: ſed tunc Mæna cum diphthongo ſcribitur. Cic. *de ſinib.* Qui voluptatem contemnunt, eis licet dicere, ſe acipenſerem mænæ non anteponere. Martialis *lib. 11.*

——& caudam cibo breuéſque manas.

Hunc piſcem eundem eſſe cum halece Theodoro credimus, qui ex Ariſtot. Halecem vertit, quem ille μαινίδα appellat.

Mĕnæchmus, Μέναιχμος, Philoſophus Eudoxi auditor, qui Platonis temporibus vixit, & ſcripſit libros tres, in libros Platonis de Republ. ¶ Menæchmus item Sicyonius hiſtoricus, qui ſcripſit hiſtoriam Alexandri Magni. Meminit vtriuſque Suidas. Item eſt quoque Menæchmus nomen proprium viri Plaut. *Menæch. ſc. 1. a. 2.* Audin' Menæchme, &c.

Menæchmi, Μέναιχμοι. Apud Plautum comœdia, in qua fratres gemini introducuntur eiuſdem nominis, qui indiſcreta ſimilitudine miros aſpicientium errores excitant.

‖ Menagyrta, μηναγύρτης, qui ſingulis menſibus aliquid colligit. ‖

Mĕnalcas, Μενάλκας, Paſtoris nomen apud Virg. *3. Eclog.*

Menalippa, æ, vel Menalippe, es, Μελανίππη, fuit Antiopes Amazonum reginæ ſoror. Hæc ab Hercule capta dicitur in bello quod contra Amazones geſſit, quam quum Antiopæ ſorori reſtitueret, accepit pretium, arma reginæ & balteum. Nam hæc quoque ex eo bello reportare fuerat iuſſus ab Ariſteo. Iuuen. *Satyr. 8.* Sume vel Antigones ſeu perſonam Menalippes.

Menalippides, Μελανιππίδης, Poëta Melius genere, ſcripſit Dithyrambicorum plures libros, & poemata epica, & epigrammata, & elegos. ¶ Huius ex filia nepos Menalippides iunior, item poeta, ſcripſit Lyrica & Dithyrambica. Vixit, mortuúſque eſt apud Perdiccam regem Macedoniæ. Suidas.

Menalippus, Μελάνιππος, Thebanus quidã fuit, qui Tydeum in pugna apud Thebas lethaliter vulnerauit. Qui quum mortem appropinquare videret, adeò impatienter tulit, vt ferè in rabiem verſus ſociis iuſſerit, vt vulneratoris caput ad ſe deferrent. Sic enim apud Statium vociferatus,

——caput ò mihi ſi quis Apportet Menalippe tuum.

Qui poſtquam illud multo ſanguine fuſo detuliſſent, mordicus arripuit, ac cerebra non aliter, ac canis rabidus, dentes infixit, quùmque illud beſtiali ritu deuoraret, occubuit. ¶ Fuit & alter Menalippus Tydei frater, quem Tydeus in venatu fertur peremiſſe, óbque id fratricidium exulaſſe. ¶ Fuit & tertius Menalippus Troianus, quòd virtute præſtaret, a Priamo filij loco eſt habitus.

MENANDER, Μένανδρος, Poeta comicus, Theophraſti diſcipulus, ſtrabus fuit, mente acutus, amore in mulieres inſanus. Scripſit fabulas LXXX. & epiſtolam vnam ad Ptolemæum regem, aliáque nonnulla ſoluta oratione. Hæc Suid. Quint. *lib. 10. cap. 1.* Menander meo quidem iudicio diligenter ad cuncta quæ præcipimus efficienda, ſufficiat. Ita omnem vitæ imaginem expreſſit, tanta in eo inueniendi copia, eloquendi facultas, ita eſt omnibus rebus, perſonis, affectibus accommodatus. Ouid. *2. Triſt.*

Fabula iucundi nulla eſt ſine amore Menandri.

Legitur & Menandros, Græcorum more. Idem *lib. 1. Amor.*

Dum fallax ſeruus, durus pater, improba lena
Vixerit & meretrix blanda, Menandros erit.

¶ Menander autem Loadiceus ſophiſta, ſcripſit commentarios in artem Hermogenis, & in præexercitamenta Minutiani. Suidas. ¶ Menander alius Simoni Mago ſucceſſit, non ſolùm eius referens impietatem, ſed longe maioribus ſuperans portentis. Se ſe enim iactitabat ſeruatorem eſſe ex Olympo, ad hominum ſalutem demiſſum, docebátque nullo alio pacto Angelos ab hominibus vinci, aut cogi poſſe, quam artis magicæ diſciplina & baptiſmo a ſe traditis, ex quibus ſolis immortalitatem humano generi contingere poſſe aſſeuerabat. Hæc Irenæus.

Menandrēus, adiect. Μενάνδρειος. Propert. *lib. 2. Eleg. 6.*

Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim Tanta.

Mĕnăpĭi, Μενάπιοι, populi qui ad vtranque Rheni ripam habitant, proximi Vbiis, Eburonibus, & Sicambris. Vnde coniecturam facere poſſumus eſſe eos, quos hodie Iuliacenſes vocamus & Cliuenſes. quanquam Menapiorum omnino latiores fuiſſe videntur fines, quam hodie ſunt Iuliacenſium, & Cliuenſium. { Die Gelder im Hertzogthumb Gülch. }

Menarchus. Eſt nomen proprium. Plaut. *Capt. prologo.*

Menaria, lege *Manaria.*

‖ Menaulum, iaculi ſpecies. Leo. conſt. ‖

Menceps, mente captus. Priſcian. *lib. 1.*

MENDA, æ, & Mendum, i, a minus. propriè eſt defectus. hinc emendo. Error, erratum, vitium. { משגה *miſchgheh* משוגה *meſchughah* שגגה *ſchegaghah* עקשות *ikkeſchúth.* ἁμάρτημα. GALL. *Faute.* ITAL. *Menda, errore.* GERM. Ein fäler oder irrthumb. HISP. *Tacha, ò manzilla, ò mentira, error y falta.* ANGL. *An errour ò faut inwritting.* } Cecinna Ciceroni *lib. 6. fam.* Mendum ſcripturæ litura tollere. Ouid. *lib. 1. de arte.*

Nocte latent menda, vitióque ignoſcitur omni.

Cic. *Attic. lib. 2.* Caſtrianum mendum nos corrigemus, &c. Idem *4. Verr.* Quod mendum iſta litura correxit. Quam mendam, legit Nonius. id quod Victorius admonuit. Ouid. *Amor. Eleg. 5.*

In toto nuſquam corpore menda fuit.

Menda eſſe videbatur in hoc verbo, Gell. *c. 7. lib. 1.* Neque menda, neque vitium in eo verbo. Idem *ibidem.* Mendæ indoles inoleuit in plureis libros. Gell. *c. 5. lib. 20.* ¶ Hinc etiam fit verbum Emendo, as, quod eſt quaſi mendas tollo. Remendo, Latinum non eſt: quamuis id recenſuerit Calepinus in deriuata à nomine Mendum, deceptus corrupto loco Columellæ, quem ſic citat ex *lib. 3. c. 17.* Quidam flagellum totum, ſicut erat matri detractum, crediderunt rationi conuenire, idque per gemmas quinas, vel etiam per ſenas partiri, complures tale oleaſter remendauerunt: quod ego minimè probo. Quo in loco caſtigatiora exemplaria ſic habent, *Taleolas terra mandauerunt.*

Mēndōſus, a, um, quod eſt erroribus plenum, corruptus, vitiatus. { מעקש *meikkaſch* מעקש *mekukkáſch.* πλημμελής. GALL. *Incorrect, plein de fautes.* ITAL. *Pieno d'errori, ſcorretto.* GERM. Voll fäler. HISP. *Coſa llena de mentiras y erratas incoregible.* ANGL. *Full of erroures, or faultes.* } vt, Exemplar mendoſum, apud Plin. *in Epiſt.* & Cic. *4. Verr.* Cur ſeruus ſocietatis, qui tabulas conficeret, ſemper in Verrutij nomine certo ex loco mendoſus eſſet? Idem *2. de Orat.* Deinde ſingulorum generum partes, in quo & deeſſe aliquam partem, & ſuperare mendoſum eſt. Idem *de clar. Orat.* Quanquam his laudationibus hiſtoria rerum noſtrarum eſt facta mendoſior. ¶ Accipitur quandoque pro vitioſo & deprauato. Ouid. *2. Amor.*

Non ego mendoſos auſim defendere mores.

Horat. *in Serm.*

Mendoſa eſt natura.

Mēndōſē, incorrupte, inemendatè, corruptè, deprauatè. { πλημμελῶς. GALL. *Auec beau coup de fautes.* ITAL. *Scorrettamente con molte falle.* GERM. Fälſchlich vnfleiſſiglich, mit vil fäler. HISP. *Mentiroſamente, con muchas erratas.* ANGL. *With many faultes.* } Cic. *ad Quint. fratr. lib. 3.* De Latinis vero quò me vertam neſcio, ita mendoſè ſcribuntur & veneunt. Idem *1. de Inuent.* Neque eò dico, quòd eius ars,

quam

quam edidit, mihi mendoſiſſimè ſcripta videatur, &c. Perſius *Satyr.* 5

——— *mendoſe colliges, inquit*
Stoicus, hic autem mordaci lotus aceto.

MENDACIVM, cij, eſt orationis vanitas. { שקר *ſchéker* כזב *cházab* כחש *chácaſch.* [illegible]. GALL. *Menſonge, menterie.* ITAL. *Bugia, menzogna.* GERM. Ein lugen HISP. *Mentira.* ANGL. *A lie or leaſing.* } Ouid. *Epiſt.* 21.

Nec vos decipiant blanda mendacia linguæ.

Cic. *pro Cluent.* Homo quæreſet totus ex fraude & mendacio compoſitus. Idem *pro Murana.* Improbi hominis eſt mendacio fallere. Mendacium dicere etiam ſapienti conceſſum. Quint. Dij te perdant cum iſtis tuis omnibus mendacijs, Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Mendacium quod commentus fui, (i. dolus.) *Ibid. ſc.* 5. *a.* 2. Si dixero mendacium ſolens meo more fecero. Idem *Amphitr.* Nec mendacijs ſubdolis meis eſt mantellum. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. O hominem lepidum te quoque etiam dolis, & mendacijs. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Mera iam mendacia fundis. *Ibidem.* Magnum & imprudens mendacium. Cic. *pro Cluent.* Dicere mendacium, & Mentiri, quid differant, vide in verbo *mentior, ris.*

Mendaciŭncŭlum, li, diminut. Paruum mendacium. { [illegible]. GALL. *Petite menſonge, petite menterie.* ITAL. *Bugierda* GERM. Ein kleine lugen. HISP. *Pequena mentira.* ANGL. *A litle lie.* } Cicer. *lib.* 2. *de Orator.* Quod tamen eſt mendaciunculis aſpergendum.

Mĕndāx, cis, Vanus, futilis, qui dicit mendacium. { כחש *checháſch* כזב *chozéb.* [illegible]. GALL. *Menteur.* ITAL. *Mendace, bugiardo.* GERM. Lugenhafftig. HISP. *Mentiroſo.* ANGL. *A lier.* Cic. *pro Roſc. Com.* Quid intereſt inter periurum & mendacem? qui mentiri ſolet, peierare conſueuit. Idem 2 *de diuin.* Mendaci homini ne verum quidem credere ſolemus. Virg. 8. *Æneid.*

Raptabátque viri mendacis viſcera Tullus
Per ſyluam & ſparſi rorabant ſanguine vepres.

Splendidè mendax, Horat. 3. *Carm. Ode* 11. Fuit mendax mihi, hoc eſt, falso mihi perſuaſi, Ouid. *Epiſt.* 2. ¶ Et genitiuo iungitur: vt, Mendax huius rei eſt, de hac re mentitur, Plaut. *in Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Si huius ſciſſe mendacem inueneris. Et ſpeculum mendax eſſe querere tuum, Ouid. *Eleg.* 7. *lib.* 3. *Triſt.* Mendacem & glorioſum reperias apud Cleacinæ ſactum. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Haud mendacia tua verba Idem *ſc.* 2. *a.* 1. Verum amo, mendacem odi. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. ¶ Mendax fit Comparatiuum mendacior, Superlatiuum Mendaciſſimus, & Aduerbium Mendaciter, [illegible].

Mĕndacilŏquus, qui loquitur Mendacium. { כחש *checháſch* כזב *chozeb.* [illegible]. GALL. *Menteur, qui dit menſonges.* ITAL. *Che dice bugie, bugiardo.* GERM. Ein lugenreder oder lugenmaul HISP. *El que habla mentiras, mentiroſo* ANGL. *A lier, that telleth leaſinges.* } Plaut. *in Trin.* Nihil eſt profectò ſtultius, neque ſtolidius, neque mendaciloquius, neque argutum magis.

Mendæ, [illegible], vrbs Siciliæ propè Palicos. Vnde Mendæus Steph.

Mende, [illegible], vrbs Thraciæ à Mende, vel Mendi muliere. Inde vinum Mendæum. Steph.

Mendes, [illegible], vrbs Æpypti iuxta Lycopolin, vbi Pana & hircum colunt. Ciuis Mendeſius, aut Mendites. Steph.

Mendeſium [illegible]. Vnum ex Nili oſtijs, autore Plin. *lib.* 5. *cap.* 10.

Mendeſium, [illegible], Ægypti oppidum, cuius incolæ Mendeſij, [illegible], appellantur. Herodot. *lib.* 2. dictum exiſtimat à Pane, qui illi ſub hirci ſpecie colebatur. Hircus enim Ægyptiorum lingua Mendes appellatur. Ab hoc etiam oppido vicinum Nili oſtium Mendeſium dictum fuit. ¶ Mendeſium quoque vocatur nobiliſſimi vnguenti genus, quod ex hac vrbe præſtantiſſimum mittebatur de quo Plin. *lib.* 13. *c.* 1.

Mĕndiculă, [illegible]. Veſtis a Mendice dicta, quod magiſtratus nomen erat apud Oſcos, vt ait Feſtus. Plaut. *Epid.* Quid erat induta? an regillam induculam, an mendiculam?

Mendicium, & Mendicum, (inquit Feſtus) dici putant velum, quod in prora ponitur.

MENDICVS, qui victum oſtiatim quæritat. { אביון *ebión* רש *raſch.* [illegible]. GALL. *Mendiant, qui demande l'aumoſne.* ITAL. *Mendico pitocco.* GERM. Ein bättler. HISP. *Mendigo, el que pide mendigando.* ANGL. *A begger.* } Et, vt refert Feſtus. Verrius dictum putat à mente, quòd mentem eius feſellerit fortuna. vel a medendo, quòd precetur omnes, vt vitæ ſuæ medeatur cibo: vel quòd manu indicet. Plaut. *in Trin.* Semper mendici moleſti ſunt. Idem *Perſa*, Cum hac dote poteras, vel mendico nubere. Quid tibi nos, mendice homo, eſt tactio? Idem *Aulul. ſc.* 1. *a.* 3. Cicer. 5. *Tuſcul.* Paupertas ſi malum eſt, mendicus beatus eſſe non poteſt, quamuis ſit ſapiens. Apud Ciceronem *pro Murana*, legimus ſuperlatiuum Mendiciſſimus, pro miſerrimo pauperrimoque. Solos (inquit) ſapientes, ſi diſtortiſſimi ſint, formoſos, ſi mendiciſſimi, diuites. ¶. Interdum accipitur pro infirmo & imbecillo, Cic. 3. *de Orat.* Inſtrumentum autem hoc forenſe, litigioſum, acre, tractum ex vulgi opinionibus exiguum ſanè ac mendicum eſt, hoc eſt, infirmum & inualidum, quódque mendici in morem alienum poſtulet auxilium.

Mendiculus, diminutiuum. { [illegible] GALL. *Beliſtreau, cagnardeau.* ITAL. *Mendico piccolo.* GERM. Ein bättlerlin. HISP. *Mendigo pequeño.* ANGL. *A litle poore begger.* } Cic. *in Catilina*, Collectum ex ſenibus deſperatis, ex agreſti luxuria, ex ruſticis mendiculis, ex decoctoribus, &c.

Mendico, as. Vitæ alimenta poſtulo oſtiatim. { שאל *ſcaál*, [illegible]. GALL. *Mendier, demander l'aumoſne.* ITAL. *Mendicare.* GERM. Bättlen heiſchen. HISP. *Mendigar.* ANGL. *To begge, to aske his almonſe.* } Iuuen. *Satyr.* 6.

Arcanam Iudæa tremens mendicat in aurem.

Mendicare ſibi malum, per metaphoram dixit Plaut. *in Amph.* Quia ſenecta ætate à me mendicas malum. Veteres etiam mendicor pro mendico dicebant, vt idem Plaut. *in Vidularia*, Malim moriri meos, quam mendicarier. Boni miniſtrantur, illum nunc irrident mali. Ex Nonio. Pater vendibit potius, quam te ſinam egere, aut mendicarier, Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Mendicare ſemper aliquid, Apul. *Apolog* 1. Mendicare ſtultitia, Senec. *cap.* 11. *de tranquill.* Hiſtrionem cogis mendicarier, Plaut. *Capt. prolog.* Item, Opus eſt. M. Scio, vt mendices. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2.

Mĕndĭcāns, participium. { שאל *ſchelé.* [illegible]. GALL. *Mendiant.* ITAL. *Mendicante.* GERM. Bättlend. HISP. *Mendigo.* ANGL. *Begging.* } Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. decere videatur magis Me ſaturum ſeruire apud te, ſumptu & veſtitu tuo, Quam ibi, vbi minimè honeſtum eſt, mendicantem viuere.

Mĕndĭcātus. Aliud participium: vt Cibo mendicato paſci, Ouid. 6. *Triſt.*

Mendicatio, verbale. Seneca *Epiſtola* 102. Quid ſibi vult tam fœda vitæ mendicatio?

Mĕndĭcĭtas, Inopia, paupertas, egeſtas. { רש *reſch* חסרון *cheſrén.* [illegible]. GALL. *Mendicité pauvreté, iuſques à mendier à l'huis en huis* ITAL. *Pitocheria, mendicatione.* GERM. Bättlerey bättlerey groſſe armut vnd mangel. HISP. *Mendiguez.* ANGL. *Extreme powertie beggerie.* } Cic. *pro Flacc.* Potuit dare Sextius nam fratres quidem conſortes ſunt mendicitatis. Plaut. *Ruden.* Mendicitatem mihi obtuliſti opera tua. Dum tuis auſpicio magnoſque mendacium Cic 1. *de Inuē.* Quum & mendicitatem multi perpetiantur, & viuant. Idem *in Catil.* Vt omnes animi cruciatus, & corporis egeſtas, & mendicitas conſequatur. Qui ſe properent ad mendicitatem detrudere. Idem *Men. ſc.* 3. *a.* 1.

Mendicè, cui opponitur plena manu Senec. *Epiſt.* 33.

Mĕndĭcē, Miſerè & tenuiter. [illegible].

Mendicimonium, Inopia, [illegible], qua voce vſus eſt verborum inſignis innouator Laberius, vt refert Nonius. Et Gell. *c.* 7 *lib.* 16.

Mendicabulum, Mendicatio, pla, ſiue ipſe mendicus. { רש *reſch* חסרון *cheſrón.* [illegible]. GALL. *Mendicité,* ITAL. *Pitaccheria, mendicatione.* GERM. Ein abbättlung oder ein bättler. HISP. *Mendiguez.* ANGL. *Beggerie.* } Plaut. *in Aul. ſc.* 5. *a.* 4. Nam iſtos reges memorare nolo, hominum mendicabula.

Mendum, vide *Menda.*

Meneccina, [illegible], vrbs mediterranea Œnotriæ, à qua Meneccinæi, [illegible] & Meneceni populi. Steph.

Menecrates, [illegible], Æliano teſte, medicus fuit Syracuſanus, qui ab ægrotis aliam mercedem non ſtipulatur, quam vt ipſum Iouem appellarent, ſe ſe autem illius ſeruos faterentur. ¶ Alter Menecrates comicus poëta fuit, vt ſcribit Suidas.

‖ Mene, defectus lunæ. Item luna. Cath. ‖

Mĕnĕdēmium, [illegible], vrbs Lyciæ, Gentile Menedemius, vel Menedemieus. Steph.

‖ Menedēmus, à Luna & populo quis dictus. Plaut. ‖

Mĕnĕdēmŭs, [illegible], Philoſophus ex Eretria ciuitate, à quo Philoſophi Eretriaci dicti ſunt. Eretria verò in Eubœa eſt, vt inquit Strabo *lib.* 9. Hic militiam primò exercuit, poſtea ad Platonem conceſſit. Fuit honeſtate & grauitate inſignis, ſtatus corporis in ſene, vt in iuuene, firmus & validus. Et quum primus ab omnibus ludibrio haberetur, poſtea tanta in admiratione habitus, vt ciuitatis gubernacula ei traderentur. Obiit vitæ ſuæ anno ſeptuageſimo tertio. ¶ Fuit & alius Menedemus Lampſacenus Cynicus, qui in tam prodigioſam venerat ſuperſtitionem, vt ſumpto habitu Furiæ, prodiret, dictitans ſe exploratorem ex inferis veniſſe, delaturum dæmonibus mortalium peccata. Pullatus ambulabat cum tunica talari adſtricta balteo puniceo. Arcadicum pileum geſtabat, cothurnos tragicos, virgam in manu, autor Laërtius. ¶ Item alius Rhodius, Ariſtotelis auditor, de quo vide Ariſtotelis iudicium apud Gellium *lib.* 13. *cap.* 5.

Menelæetus. { [illegible]. ANGL. *An hauke called a ſaker* } Auis ex aquilarum genere, minima magnitudine, viribus præcipua, colore nigricans, quæ ſola fœtus ſuos alit, frequénſque verſatur in montibus, Vide Plin. *lib.* 10. *cap.* 3.

Menelaus, [illegible], filius Atrei, & Æropes, vt Homerus tradit, Pliſthenis verò vt Heſiodus, & frater Agamemnonis, rex Spartæ qui Helenam Iouis, & Ledæ filiam, vxorem habuit: quam quum Paris Priami filius eo abſente rapuiſſet, legatos ad Troiam miſit qui illam repeterent: ſed quum reddere nollet, omnes totius Græciæ principes ad bellum conuocauit: qui collecto maximo exercitu, ad vnum omnes ſub Agamemnone rege in excidium Troianum coniurarunt. Quúmque iam tota Phrygia, atque Myſia deuaſtata, Ilium Priami regiam decennali bello oppugnaſſent, tandem fraude magis, quàm viribus expugnauerunt: ita Helena recepta poſt octauum erroris annum, domum rediit. Virg. *lib.* 2. *Æneid.*

Et Menelaus & ipſe doli fabricator Epeus.

Menelaus legatus cum Vliſſe venit Troiam, Ouid. 13. *Metam.*

Menelaus, [illegible], vrbs Æpypti. Strab *lib.* 14. & regio Menelaites. Eſt etiam Menelaium, [illegible], parua regio Spartæ, Gentile, [illegible], poſſeſſiuum Menelaicus: ſed ab Ægypti vrbe Menelaites dicitur Stephan.

Menephron, viri proprium qui cum matre occubuit, autore Ouid. *lib.* 7. *Metam.*

‖ Meneo olim erat pro moneo.

Menerua veteribus, quod poſtea Minerua.

Meneruo, moneo antiqua vox. vnde *premeneruas* monet, in Saliari carmine. Scalig. ‖

Mēnēs, [illegible], teſte Herodoto, primus omnium hominum in Ægypto regnauit, ſub quo tota Ægyptus præter Thebaicam plagā paluſtris fuit.

Mĕnĕſthĕus, [illegible], viri fortis nomen, qui vnà cum Adraſto & Thydeo profectus eſt ad bellum Thebanum. Vide Strab. *lib.* 6. *Thebaid.*

Mĕnĕthō, [illegible] nomen Nymphæ, a memorando dictum.

Mĕnĕſthĭus, [illegible], fuit Arithoi & Philomeduſæ filius, ex Arna ciuitate, quem Paris in bello Troiano occidit Hom. *in initio lib.* 7. *Iliad.*

Meniana, Ædificia appellata ſunt à Menio Cenſore, inquit Feſtus, qui primus in foro vltra columnas tigna proiecit, quo ampliarentur ſuperiora ſpectacula. Aſcon. autem huius verbi originem ſic explicat Menius quum domum ſuam venderet Catoni & Flacco Coſſ. vt ibi baſilica ædificaretur, exceperat ius ſibi vnius columnæ, ſuper quam tectum proiiceret ex prouolantibus tabulatis vnde & ipſe, & eius poſteri ſpectare munus gladiatorum poſſent. Ex illo Menia co lumna vocata eſt. Ex quibus apparet error Porphyrionis, cum ſcribit Menium ſcurrilitate notiſſimum poſt abſumptum patrimonium vendidiſſe domum

quam

quam habuerat ad forum ſpectantem, vna ſibi recepta columna, vnde gladiatores ſpectaret, quæ ex eo Menij columna nominabatur. Super hac columna, (vt nonnulli tradiderunt) Menius tectum proiecit & tabulata: vnde & ipſe & poſteri eius ſpectare munus gladiatorium poſſent. Vnde factum putatur, vt omnia id genus ædificia Menia vocarent. Suet. *in Calig.* Pauci e proximis Menianis ſpectabant.

‖ Mensaticum, tributum menſtruum Lex. gr. b. ‖

Meninges, [illegible]: Membranæ duæ ſunt, cerebrum circunquaque contegentes, quarum exterior, quæ aduerſùs cranij impreſſiones cerebri veluti propugnaculum eſt & tegumentum, Craſſa, ſiue Dura meninx appellatur & vulgò *Dura mater.* Hæc cranium intus ſuccingit, inter ſe & alteram meningem tantum relinquens ſpatij, quantum cerebri pulſibus ſatis eſt. Eſt autem hæc crebro ritu perforata, duplicatúrque, vt commodius venas muniat, quas in ſe habet ad ſummum capitis verticem aſcendentes. Altera cerebro penitus coniuncta eſt, quæ quod tenuiſſimæ illi membranæ (quam in fœtu [illegible], id eſt, ſecundas vocant) perſimilis ſit, [illegible] appellatur *Pia mater.*

‖ Meningophylax, membranæ cuſtos. lamina ænea, quâ chirurgi vtuntur in capitis vulneribus curandis. L. M. ‖

Mēnīnx, [illegible], nomen inſulæ, ex aduerſo minoris Africæ (vt docet Plin. *lib.* 5. *c.* 7.) quæ in longitudinem patet triginta tantum millia paſſuum, in latitudinem viginti quinque. Vulgo *Gelues.*

‖ Menio, melior antiq. Scalig. ‖

Mĕnĭppūs, [illegible], Phœnix philoſophus Cynicus, conditione ſeruus, qui nihil memoria magnopere dignum reliquit, præter Nænias aliquot, Teſtamenta, & Epiſtolas, & id genus crebris ſalibus, Cynicáque mordacitate refertas, ad quarum imitationem M. Varro Satyras conſcripſit, quas ab illius nomine Menippeas appellauit, vt tradit Macrobius *in Saturn.* Hic ad rem augendam tam auidus fuiſſe dicitur, vt etiam nauticum fœnus exerceret, Qua ratione immenſam pecuniæ vim breui congeſſit, quam quum per inſidias ſibi comperiſſet eſſe ereptam, laqueo vitam finiuit. Hæc Diogenes Laertius. ¶ Fuit item, teſte Suida, Menippus quidam Poeta Comicus. ¶ Alius item Stratonicenſis, tota Aſia diſertiſſimus, præceptor Ciceronis, vt ipſe in Bruto teſtatur. Poſt à me (inquit) Aſia tota peragrata eſt, cum ſummis quidem oratoribus, quibuſcum exercebar ipſis lubentibus, quorum erat princeps Menippus Stratonicenſis: meo iudicio, tota Aſia illis temporibus diſertiſſimus: & ſi nihil habere moleſtiarum, nec ineptiarum, Atticorum eſt, hic orator in illis numerari rectè poteſt. Hactenus Cicero *in Bruto.*

‖ Meniſcor, muſitatum, vnde comminiſcor, reminiſcor.

Meniſcus, [illegible], lunula.

Meniſterium, menſa, in qua poſita conuiuij pocula. Lex. gr. b. ‖

Mēnius, Lycaonis filius, qui quum patre in lupum verſo, & domo conflagrante Iouem deteſtaretur, ab eodem fulmine percuſſus eſt.

Mēnius Coſ. Romanus, anno ab vrbe condita 430. deuictis nauali prælio priſcis Latinis & Antiatibus, eorum roſtra nauium ærata in foro poſuit, appellarique forum Roſtra cœpit. Autor Liu. *lib.* 8. & Plin. *lib.* 34. *cap.* 5.

‖ Menianus, a, um, ad Menina pertinens. ‖

Mēnlārīā, [illegible] Ptolemæo *lib.* 2. *cap.* 6. Hiſpaniæ vrbs: vulgò, *Marcia.*

Mēnŏdŏtūs, [illegible]. Medicus inſignis, ætate Serapionis, cuius meminit Galenus *in Therapeut.*

Mēnœcĕūs, [illegible], Thebanus filius Creontis, qui pro patriæ ſalute ſanguinem ſuum, atque adeò vitam ipſam ſponte profudit. Nam quum Thebanis eo tempore, quo ab Argiuis obſidebantur, redditum eſſet oraculum, vrbem ſaluam fore, ſi vltimus ex Cadmi poſteris, ſpontanea ſe morte manibus eius deuoueret, intelligens Menœceus oraculum illud ad ſe pertinere, nihil cunctatus, ſuo ſibi gladio necem conſciuit. Vide Stat. 10. *Thebaid.*

Mĕnœcis, [illegible], Vrbs Phocenſium vltima quæ ad Occaſum vergit.

Mĕnœtēs, [illegible], nomen vnius ex ſocijs Æneæ. Virg. 5. *Æneid.*

Rectorem nauis compellat voce Menœten.

Mĕnœtiūs, [illegible], teſte Homero, filius Actoris ex Ægina, quam vitiatam Iupiter illi in coniugem dederat. Hic poſtea relicta Ægina matre Opuntem Locrorum ſe contulit: ibique Patroclum ex Sthenele vxore ſuſcepit, qui ab eo Menœtiades appellatur. Ouid. *in Epiſt. Penel.*

Siue Menœtiadem falſis cecidiſſe ſub armis, &c.

Menoles, vide *Menœles* cum diphthongo.

Menologium, [illegible], liber in quo menſium ratio redditur, à [illegible] menſis, & [illegible] ratio.

Mĕnōn, onis, [illegible], Arrogantiſſimus Sophiſta, Socratis ætate, cuius meminit Plutarchus in libello, quem [illegible] inſcripſit.

Mēnŏphĭlūs, [illegible], Eunuchus fuit, cui Mithridates à Pompeio victus filiam ſeruandam dedit in arce quadam: quam quum Manlius Priſcus obſediſſet, defenſoréſque deditionem parantes Menophilus ſentiret, puella interfecta, gladium in viſcera ſua compegit, veritus ne captiua raperetur & violaretur. Autor Ammianus Marcel. *lib.* 16.

Mēnōſcă, [illegible] Oppidum Vardulorum in Tarraconenſi Hiſpania, cuius meminit Plin. *lib.* 4. *c.* 20. & Ptolemæus *lib.* 2. *cap.* 6.

Menoſgada, vide *Menoſgada.*

Menotharus, [illegible], fluuius in Mæotim influens, cuius meminit Plin. *lib.* 9. *cap.* 7.

Mens, tis, fœm. gen. & olim quoque in recto *mentis.* Animus, intelligētia, memoria [illegible] *dehath.* GALL. *Entendement, penſee, eſprit, memoire.* ITAL. *Mente, penſiero memoria.* GERM. Der verſtand/vernunfft das gemüt. HISP. *Entendimiento ò memoria.* ANGL. *The mynd, the vnderſtanding the thought.* } Eſt princeps animæ facultas, qua ſolus homo præditus cæteris antecellit animantibus, quaque res incorporeas & ab omni materia abſtractas contemplatur. Hinc fit, vt mentem plerique dictam exiſtiment quaſi eminentem, ſiue quod inter omnes animæ facultates maxime emineat, ſiue quod per eam inter animalia parimum emineamus. Ouid. 15. *Metam. Mente deos adiit.*

Vt tibi ſolicita ſenſibus ereptis mens excidit,

Catull. *de com. Beren.*

——Vt longo tædia belli

Mente ferant placida.

Ouid. 15. *Metam.* Bona mente, vel mala facere Quintil.

——Mea ſemper placuerunt otia menti,

Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.*

Sic igitur carmen, recta ſi mente legatur,

idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

——Tota tibi mente, mihique

Gratulor,

idem *Eleg.* 8 *lib.* 1. Mens in querelis. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Melius eſt, mulier, ſanam mentem ſumere. *Ibidem.* Hæc ſola ſanam mentem geſtat meorum familiarium, idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 5.

Hæc ego ſummotus qua poſſum mente videbo,

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Qui duo corporibus, mentibus vnus erant.

idem *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.* & quod natura negabat Viſibus humanis, oculis ea pectoris hauſit. Cic. *de ſenect.* Homini ſiue natura, ſiue Deus, nihil mente præſtantius dedit. Idem *pro Rabirio*, Itaque cum multis alijs de cauſis virorum bonorum mentes diuinæ mihi atque æternæ videntur eſſe, tum maxime, quod optimi & ſapientiſſimi cuiuſque animus, ita præſentit in poſterum, vt nihil niſi ſempiternum ſpectare videatur. Idem 1. *Offic.* Hominis autem mens diſcendo alitur, & cogitando ſemper aliquid aut inquirit, aut agit, videndique & audiendi delectatione ducitur. Lactant. *lib.* 7. Primum non idem eſt mens & anima. Aliud eſt enim, quo viuimus, aliud quo cogitamus. Nam dormientium mens, non anima ſopitur: & in furioſis mens extinguitur, anima manet. Et ideo qui mentis compotes non ſunt, non exanimes, ſed dementes appellantur. Mens ergo, (id eſt, intelligentia) vel augetur, vel minuitur pro ætate: anima in ſtatu ſuo ſemper eſt. Et ex quo tempore ſpirandi accepit facultatem, eodem vſque ad vltimum durat, donec emiſſa corporis clauſtro, ad ſuam ſedem reuolet. Thales Mileſius, Velociſſimum (inquit) omnium quæ ſunt, eſt mens. nam tantæ celeritatis eſt, vt vno temporis puncto cælum omne colluſtret, maria peruolet, terras & vrbes peragret. Inter animum quoque & mentem intereſt quod Mens ſit cogitationis, conſilijque ſubtilitas quædam, certæ orationi conſentanea. Ideo amentes, & dementes dicuntur, qui nullo conſilio vtuntur. Animus vero eſt vitæ, & voluntatis fundamentum. Plaut. *in Ciſtell.* Exanimor, differor, diſtrahor, diripior, ita nullam mentem animi habeo. Idem *in Epid.* Pauor territat mentem animi, neque eſt vbi meas collocem ſpes. Item Ouid. *El.* 1. *lib.* 5. *Triſt.* Iuro hanc animum fauiſſe tibi & qua ſola potui mente, fuiſſe tuum. Catull. *ad Ortalum,*

Nec potis eſt dulces Muſarum expromere fœtus

Mens animi.

Et Gell. *cap.* 2. *lib.* 15. Mentem animúmque. Ex quibus teſtimonijs clariſſime oſtenditur, Mentem eſſe rem diuerſam ab Animo. Alioqui enim ineptè, & a Cicerone regnum animi menti datum, & a Plauto animi mens dictum eſſet. Similiter etiam Terent. *in Andria*, Animum & Mentem res diuerſas facit. Mala (inquit) mens, malus animus. ¶ Accipitur quandoque pro voluntate, ſententia, ſiue (vt vulgus loquitur) intentione. Virg. 1. *Æneid.*

——In primis regina quietum

Accipit in Teucros animum mentémque benignam.

Cicer. 4. *Tuſcul. quæſt.* Humanus autem animus qui decerptus eſt ex mente diuina, cum alio nullo, niſi cum ipſo Deo (ſi hoc eſt fas dictu) comparari poteſt. Hic igitur ſi eſt excultus, & ſi eius acies ita curata, vt nec cæcetur erroribus, fit perfecta mens, id eſt, abſoluta ratio, quod eſt idem quod virtus. Ponitur quandoque Mens pro conſilio, [illegible]. Virg. 1. *Æneid.*

——Noſtram nunc accipe mentem.

Quandoque pro animo. Cic. 1. *de Orat.* Ego autem defendebam hac eum mente fuiſſe, &c. ¶ Suæ mentis eſſe dicuntur, qui ſibi rectè proſpiciunt, & bonam mentem habent. Idem *in Piſonem.* Hic ſi mentis eſſet ſuæ, niſi pœnas patriæ, &c. ¶ Deponere mentem mentemque in gremiis mimarum, dixit idem *in Anton. Philipp.* 3. ¶ Huius compoſita ſunt, Amens, Demens, Vehemens. ¶ Mente captus, pro amente accipitur, [illegible], quemadmodum Oculis captus, pro cæco. Feſtus. Mente captus dicitur, quum mens ex hominum poteſtate abiit. Mente lapſi: furioſi. Suet. *in Auguſt. c.* 48. & Senec. *epiſt.* 36. Item egentes mentis Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2 *Triſt.*

Qui legis Electram & egentem mentis Oreſtem.

Venit in mentem illa res, vel illius rei, vel de illa re, id eſt, illius rei memini. Cicero. Scin' quid nunc in mentem venit mihi? Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Venit in mentem mihi petere argentum Idem *Curr. ſc.* 4 *a.* 4. Vt lepidè, vt aſtute de ſpeculo in mentem venit malæ! Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. *Ibidem ſc.* 4. *a.* 1. In mentem venit modo (mox.) Iam memini. Et, Non cuiquam eorum in mentem venit rectè facere, i. non ſua ſponte cogitat. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. In mentem venit te eſſe bouem, & me aſellum. Idem *Aul. ſc.* 4. *a.* 2. ¶ Nunc vero mihi in mente fuit. Idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Quid iſtuc in mente eſt tibi, mi vir, percontarier? Idem *ibidem ſc.* 3. *a.* 2. ¶ Mens ei redire dicitur, qui cùm deſiperet reſipiſcit. Gell. *lib.* 3. *c.* 18. Leuatúsque acceſſionis impetu, protinus mens rediit.

Mentio, nis, a ſupino Mentum. Quod à Mino verbo antiquo deducitur, teſte Valla *lib.* 1. } זכר *Zecher* זכרון *Zichcharôn.* [illegible]. GALL. *Mention, memoire* ITAL. *Mentione, memoria.* GERM. Meldung/gedechtnuß. HISP. *Mencion, ò memoria.* ANGL. *Mention.* } Mentionem facere alicuius eſt commemorare, ſermonem de eo habere. Terent. *in Eunuch.* Si quando illa mentionem Phædriæ faciat, &c. Cicer. *ad Sulpitium lib.* 13. Deinde credas mihi affirmanti velim, hominem eſſe neminem qui vnquam mentionem tui ſine tua ſumma laude fecerit. ¶ Dicimus etiam Mentionem facere de aliquo. Mentionem habere alicuius, Quintil. Incidere in mentionem alicuius. Plin. *lib.* 2. *cap.* 8. In mentione terræ dicetur, id eſt, dum terræ faciemus mentionem. Item pro loqui: Vbi mentionem fecero de filia. (i. loqui cœpero.) Plaut. *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Fac mentionem cum Auunculo mater mea, (i. loquere) *Ibid. ſc.* 1. *a.* 4. Item Iacta mentio. (alias tacita.) Velleius. Inferre mentionem, Liuius 9. *d.* 4.

Mēntĭŏr, iris, à menda, adeóque à minus. Etenim qui minus quam opus eſt,

eſt,dicit, is veritatem imminuit, dicitúrque mendax. Contra id quod in mente eſt loquor, fingo, comminiſcor. { כחש chicheſch כזב chizzéb. ψεύδομαι ψευδολογέω. GALL. *Mentir, feindre.* ITAL. *Mentire, dir bugie.* GERM. Liegen. HISP. *Mentir.* ANGL. *To lie, to faine, to inuent falſe things.* } Plaut. *in Amph.* — verbero, mentiris nunc? At iam faciam, vt verum diſcas dicere. Terent. *in Heaut.* Non eſt mentiri meum, id eſt, non conſueui mentiri. Vide ne me ludas. P. Haud mentior. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Tun' me mentiri ais? A. Mentiris, inquam, meæ corruptor familiæ. Idem *Amph.* Mentiri pro teſtimonio. Gell. *cap.* 1. *lib.* 20. Aſſentiendum eſt, quicquid hic mentibitur. Plaut. *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Item, Vt vera eſſe inducat quæ mentibitur. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. Ego vt te aduerſum mentiar mater mea. Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 4. Non taces tu? Non mentior. Idem *Men. ſc.* 7. *a.* 5. Quid mihi ſit boni, ſi mentiar? Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 2. Item mentiri verum robur. Fab. *cap.* 16. *lib.* 2. Qui enim mentitur, non ipſe fallitur, ſed alterum fallere conatur. Qui vero mendacium dicit, tum etiam fallitur, quum credit ſe verum dicere. Hinc Nigidius apud Gell. *cap.* 11. *lib.* 11. Vir bonus præſtare debet, ne mentiatur: prudens, ne mendacium dicat. ¶ Aliquando tamen Mentiri, eſt per impudentiam falſum dicere, ſicut & mendacium dicere. Cicer. *lib.* 4. *Tuſculan.* Nunc ad philoſophos veniam, qui negant amorem ſtuprum eſſe, atque in eo litigant cum Epicuro non multum mentiente. ¶ Interdum eſt fingere, ſimulare, imitari, & velle videri id quod non eſt vt quum quis dicit. Mentiri ſexum, Mentiri colorem ſuum fuco. Martial. *lib.* 1.

Mentitúrque virum prodigioſa Venus.

Colum. *in præfat. lib.* 1. Attonitíque mirantur æſtus effœminatorum, quod a natura ſexum viris denegatum muliebri motu mentiuntur, decipiántque oculos ſpectantium. Quint. *lib.* 2. *cap.* 15. Et mangonum, qui colorem fuco, & verum robur inani ſagina mentiuntur. Plin. *lib.* 37. *c.* 8. Inficitur, candorémque mentitur. ¶ Sic dicimus Mentiri aduerſus aliquem, Mentiri in aliquem, Mentiri alicui, & Mentiri de aliquo: quorum paſſim exempla occurrunt. Mentibor, pro Mentiar, apud Plautum *in Mil.* Vide ſupra. ¶ Huius compoſitum eſt Ementior, quod eſt, aperte, ſeu publice oſtendo, quod non eſt ἐπιψευδολογέω. Item Mentiturus, a, um. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.*

(Hæc) *Non mentitura tu tibi voce refer.*

Item mentitus, a, um, Quintil. Mentitum colorem exuere. Idem.

Hos non mentito reddidit ore ſonos,

Ouid. 6. *Faſt.* Dixit me periurum & ſceleſtum. Pol haud mentitum eſt, (aliás) mentitas eſt. Mentitus eſt. Plaut. *Pſeud. ſc.* 6. *a.* 4.

MENSA, æ, q. meſa quia ponitur in loco medio. Et olim dicebant *meſa*, vt *teſus*, pro *tenſus*. At quam accumbimus cibum ſumpturi dicta, (inquit Varro) quaſi meſa, id eſt, media, quod inter duos ſtatueretur. שלחן ſchulchan. τράπεζα. GALL. *Table.* ITAL. *Menſa, tauola.* GERM. Ein tiſch. HISP. *Meſa en que comemos.* ANGL. *A table.* } Virg. *Æneid.*

Pars epulis onerant menſas, & plena reponunt
Pocula.

Duo autem fuerunt apud Romanos pretioſiſſima menſarum genera. Citrea, ſcilicet, & Acerna, de quibus apud Martialem *lib.* 14. Epigrammata duo. Ouid. 12. *Metam.*

Hinc pede conuulſo menſe Pellaus acerna
Strauit humi Pelates deiecto in pectora mento
Ad umbras.

Cic. 6. *Verr.* Tu maximam & pulcherrimam menſam citream à Lucadio abſtuliſti. Horat. 1. *Serm ſatyr.* 3.

——— *modò ſit mihi menſa tripes, &*
Concha ſalis puri, & toga, quæ defendere frigus
Quamuis craſſa, queat, &c.

Menſa varietate maculata conſpicua. Senec. *cap.* 1. *de tranquill.* Peniculo nomen fecit mihi. Ideo quia menſam quando edo detergeo. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 1.

——— *Scamnis conſidere longis*
Mos erat, & menſa credere adeſſe Deos.

Ouid. 6. *Faſt.* Cereales cœnas dat, ita menſas extruit. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 1. Te dormitare aiebas, menſa ablata eſt. Idem *Amph.* Communicabo te ſemper menſa meâ. Idem *Mil. ſc.* 1. *a.* 1. ¶ Quandoque ponitur pro prandio, vel cœna. Iuuenal. *Satyr.* 1.

——— *quum de tot præclaris orbibus, & tam*
Antiquis una comedunt patrimonia menſa.

Vnde & Primæ, & Secundæ menſæ, id eſt, quæ in principio, & in conuiuij fine fercula apponuntur, vulgus *Introitum & exitum* menſæ appellat. Ouid. *de Nuce,*

Poma cadunt menſis non interdicta ſecundis.

Cic. *ad Attic. lib* 14. Secundam menſam dixit in numero ſingulari. Hæc (inquit) ad te ſcripſi, appoſita ſecunda menſa. Accipitur etiam menſa pro abaco numulariorum, quemadmodũ apud Græcos τράπεζα: vnde & ipſi nomularij a Cicerone Menſarij vocantur, quos Græci vocant τραπεζίτας. Cic. *in Piſon* Quid? ſtipendium militibus per omnes a ciuitatibus menſis palam propoſitis, eſſe numeratum. Gell. *cap.* 2. *lib* 14. Menſæ rationibus probari datam pecuniam. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Decem minas dum ſoluit omnes menſas tranſiit. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Iſti poſtquam a menſa ſurgunt. (de argentariis,) &c. ¶ Accipitur quandoque pro diſco, ſiue quadra, qua vtimur in menſa ad epulas in fruſtula conſcindendas. Fieri ſolet frequentius ex ligno, aut ſtamno, olim etiam ex pane. Virg. 7. *Æneid.*

Accisis coget dapibus conſumere menſas.

¶ De menſa mittere, id eſt, de iis quæ appoſita erant menſæ. Cicer. *ad Attic. lib.* 5. Diſcubuimus omnes præter illam cui tamen Q. de menſa miſit, illa reiecit. Antiqui menſam vaſorum quadratam habuerunt, vocaueruntque Vmarium de quo vide Varronem. ¶ Fuit & menſa vinaria rotunda, nomine Cylibantum, ἀπὸ τ κύλικος ſic enim Græci calicem vocant. Altera erat quadrata vna columnella ſubnixa, Cartibulum vocabatur. Autor eſt idem Varro *de Ling. Lat. lib.* 14.

‖ Menſægerulus, qui menſam gerit. Poll. ‖

Menſula, æ, diminutiuum. { τραπέζιον. GALL. *Petite table.* ITAL. *Picciola tauola.* GERM. Ein tiſchlin. HISP. *Pequeña meſa.* ANGL. *A litle table.* } Plaut. *in Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Cedò aquam manibus, puer, appone hic menſulam.

‖ Menſale, mappa. Lex. gr. b.

Menſarium, quod eſt in menſa Cath. ‖

Mēnsarius, rii, qui & Argétarius a Latinis, à Græcis. { τραπεζίτης, ὁ κολλυβιστής dicitur. GALL. *Banquier, caiſſier, changeur.* ITAL. *Caſſiere, bãquiere.* GERM. Ein wechſsler. HISP. *Banquero, o cambio cambiador,* ANGL. *An exchanger or banker.* } Liu. *lib.* 7. *ab Vrbe.* Solutionem æris alieni in publicam curam verterunt: quinque viris creatis, quos menſarios à diſpenſatione pecuniæ appellarunt. Cic. *pro Flacc.* Cum ciuitate mihi res eſt acerrima, & conficientiſſima litterarum, in qua nummus moueri nullus poteſt, ſine quinque Prætoribus, tribus Quæſtoribus, quatuor menſariis, qui apud illos a populo creantur. Menſarius & Nummularius iidem ſunt, apud Suet. *in Cæſ. cap.* 4.

Mēnsŭlārii iidem, qui nummularij, vt patet ex Caio *l.* 47. *D. de pact.* alios autem nummularios ab argentariis fuiſſe, patet ex *l.* 9. *de excep.* Verũ igitur Menſularij dicti ſint a menſulis, quas in minore negotiatione, quàm illi, qui argentarij dicebantur, exercebant, an interdum pro argentariis ſumantur, & menſariis, difficile dictu eſt.

Mēnsĭō, onis. Vide *Metior.*

Mēnsis, is, à Mentior deducitur, quaſi numerus dierum menſus. { חדש chodheſch. μήν. GALL. *Mois.* ITAL. *Meſe.* GERM. Ein monat. HISP. *El mes.* ANGL. *A moneth.* } Cic. *lib.* 2. *de nat. deor.* qui quia menſa ſpatia conficiunt, Menſes nominantur. Macrobius à Græco μήνη, id eſt, à Luna trahitnam Lunæ curriculo menſis conficitur. Terent. *in Adelph.* Compreſſu gravida facta eſt, menſis hic decimus eſt. In decem menſibus homo ederetur. Gell. *cap.* 1. *lib.* 14. Alter decimo pòſt menſe naſcetur puer quàm ſeminatus, alter menſe ſeptimo. Plaut. *Amphitr.* Alter peperit decumo menſe poſt. Idem *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Vel ſex opperibor menſes. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Septem menſes ſunt cùm nemo in haſce ædes intro retulit pedem. Idem *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 2. ¶ Menſum pro Menſium. Ouid. 5. *Faſt.*

Cùm tua ſint, cedántque tibi confinia menſum.

Et iterum idem *ibidem*, Nec tu dux menſum Iane biformis eras. Item Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Ita vetus Codex paucorum menſum ſunt relictæ reliquiæ. Horat. 1. *Epiſt.* 1.

Qui vel menſe breui, vel toto eſt iunior anno.

Stat. 1 *Syl.*

——— *ſtupet ipſe labores*
Annus, & anguſto biſſenis limite menſes.

Virg. 3. *Georg.*

Sæpe diem noctémque, & totum ex ordine menſem
Paſcitur.

Terent. *in Adelph.* Hæc dum dubitas menſes abierunt decem. Virg. 4. *Eclog* Et incipient magni procedere menſes. ¶ Menſes in plurali, ſunt mulierum menſtrua. Plin. *lib.* 21. *cap.* 15. Ciet menſes è vino pota. Idem *lib.* 21. *cap.* 21. Prodeſt & orthopnoicis, & anhelationi mulierúmque menſibus retardatis. Menſis etiam in ſingulari idem ſignificat. Plin. *lib.* 28. *cap.* 4. Multa genera morborum primo coitu, ſoluuntur, primóque fœminarum menſe. Hinc Trimeſtris, τρίμηνος, trium menſium, Auguſt. *lib.* 13. *de Ciuitate,* Arcades, quorum anni trimeſtres fuerunt. ¶ Bimeſtris duorum menſium. De vario numero menſium in anno, Plutarch. *in Num.*

Mēnſtrŭŭs, a, um, quod eſt vnius menſis. { μηνιαῖος, ἐμμήνιος. GALL. *D'vn mois, ou qui vient de mois en mois.* ITAL. *Di vn meſe.* GERM. Das eines monats iſt. HISP. *Coſa que vienne de mes en mes.* ANGL. *Of one moneth, or that cometh euerie moneth.* } Cic. 1. *de nat. deor.* Huius hanc luſtrationem eiuſdem incenſa radiis menſtruo ſpatio luna complet, Varro *de re ruſt. lib.* 1. *cap.* 27. Et quando tempora duorum generum ſunt, vnum annale, quod Sol circuitu ſuo finiuit: alterum menſtruum, quod Luna circumiens comprehendit, &c. Cic. *pro Roſc. Com.* Quid eſt, quòd negligenter ſcribamus aduerſaria? quid eſt, quod diligenter conficiamus tabulas? qua de cauſa? quia hæc ſunt menſtrua, illæ æternæ. Menſtrua cibaria, apud Cic. 5. *Verr.* quæ ſunt vnius menſis. Sic Opus menſtruum, Menſtrua vita. Menſtruum iuſſus miles ſecum ferre. Liu. 4. *d.* 5. Frumentum menſtruúmque gratuitum. Suet. *in Neron. c.* 10. Menſtruæ ſupplicationes. Idem *in Galba cap.* 4. ¶ Menſtruum etiam ponitur aliquando pro alimento in ſingulos menſes legato: vt Annuum, quod in ſingulos annos. Vlp. *in l. qui pœnis, ff. de ceſſ. bonor.* Si quid miſericordiæ cauſa fuerit relictum, putà menſtruum, vel annuum alimentorum nomine. ¶ Menſtrua ſoluere, i. ſacra ſoluere, quæ menſe quoque debeantur. Saluſtius, Conuentum vitantes ad menſtrua ſoluenda montem aſcendunt.

Mēnſtrŭă, orum, ſubſtantiuum, pluralis numeri. Menſes mulierum profluuium eſt, & purgatio frigidi & indigeſti humoris, quem natura quaſi noxium expellit. { נדה niddhàh דוות deuóth. τὰ καταμήνια, τὰ ἐπιμήνια. GALL. *Le flux de ſang qui vient ès femmes tous les mois, leur male ſepmaine.* ITAL. *Fluſſo di ſangue che pattiſcono le done ogni meſe.* GERM. Die vierwochige kranckheit der weiber. HISP. *La purgacion de la muger.* ANGL. *A flux of blood that à women hath monethlie.* } Dicta ſunt autem Menſtrua, quòd vnoquoque menſe mulieribus, quæ ejus ætatis ſunt, vt poſſint concipere, ſoleant accidere: vnde etiam Menſes appellamus. Menſtrui ſanguinis virus deſcribit Plin. *lib.* 7. *cap.* 15. Fœminæ quibus ſanguis per menſtrua non reſpondet. Celſ. *lib.* 4. *c.* 4. *Ibid.* Mulieri, cui menſtrua non feruntur. Rurſus *lib.* 6. *c.* 18. Fœminæ quibus menſtrua non proueniunt.

Mēnſtrŭālis, le, quod ſingulis menſibus fit. μηνιαῖος. GALL. *D'vn mois qui ſe fait par chacun mois.* ITAL. *Coſa che ſi fa ogni meſe.* GERM. Das alle monat geſchicht. HISP. *Coſa que ſe haze cada mes.* ANGL. *That is done euerie moneth.* Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. Qui ſolebam menſtruales epulas ante adipiſcier. Menſtrualis mulier, quæ menſtrua patitur, quæ mulieribus ſingulis menſibus accidere ſolent, ἡ ἐν ἀφέδρῳ. Plin. *lib.* 19. *cap.* 10. Omnia verò acceſſu mulieris menſtrualis flaceſcunt. Idem *lib.* 7. *cap.* 15. Solum autem animal menſtruale mulier eſt.

Mēnsūră, vide *Metior.*

Menſurnus, à menſe, ſicuti diurnus à die Hygin.

Menta, & Mentula, virga virilis.

Mēntagră, æ, Morbus dictus à mento, à quo incipit & faciem quidem collum,

collum, pectus, manuſque fœdo quodam furfure occupat. { λειχὴν. GALL. *Male dartre.* ITAL. *Infermità che viene al mento.* GERM. Ein böſe raud ſo an dem kyne auffcht vn weit vmb ſich friſſet. HISP. *La bub a o empeyne de la barba.* ANGL. *A tatter or ring worme.* } Vide Plin. *lib.* 26. *c.* 1. & ea quæ annotauimus in dictione *Lichen.*

Mente captus, vide *Mens.*

Mentĕsă, Μεντησα, oppidum Hiſpaniæ, in plaga Auſtrali Celtiberiæ. Ptol. *lib.* 2. *cap.* 6.

Menthă, æ, { ἡδύοσμον. GALL. *Herbe appellée menthe.* ITAL. *Menta herba.* GERM. Müntz, ein kraut. HISP. *La yerua buena.* ANGL. *Mynte.* } Herba vulgo nota, etiam hodie apud nos nomen retinens: ita dicta à Græca dictione μίνθη. Sic enim olim hæc herba à Græcis vocabatur a nomine Menthes Cocyti filiæ, quam Proſerpina, cum Plutone deprehenſam in hanc herbam commutauit: quæ poſtea commutato nomine propter odoris ſuauitatem dicta eſt ἡδύοσμον. Plin. *lib.* 19. *c.* 8. ¶ Menthæ nomen ſuauitas odoris (hoc enim ſignificat Hedyoſmos) apud Græcos mutauit quum alioquin Mintha vocaretur: vnde veteres noſtri nomen declinauerunt. Scribitur etiam *Menta* ſine aſpiratione.

Mēnthaſtrum, Sylueſtre olus dictum, quòd mentham imitetur, quaſi ſylueſtris mentha. { ἡδύοσμον ἄγριον. GALL. *Du pouliot, ou de la menthe ſauuage.* ITAL. *Menta ſaluatica.* GERM. Wilde müntz. HISP. *El maſtranço.* ANGL. *VVild minte.* } Plin. *lib.* 20. *c.* 4. Dioſc. *lib.* 3. *cap.* 40.

Mentīgo, inis. Genus morbi, quod pecudes inuadere ſolet. λειχὴν. Colum. *lib.* 7. *c.* 5. Eſt autem mentigo, quam Paſtores Oſtiginem vocant, mortifica lactentibus. Ea plerunque fit, ſi per imprudentiam paſtoris emiſſi agni, vel etiam hœdi roſcidas herbas depauerint: quod minimè committi oportet: ſed quum id factum eſt, velut ignis ſacer, os atque labra fœdis vlceribus obſidet.

‖ Mentula, minima. Sup. ‖

Mentiŏr, iris, vide *Mens.*

Mentoas, Μεντώας, fluuius olim dicebatur, quem nunc (Euſtathio *in Dionyſium* teſte) Iſtrum, ſiue Danubium appellamus. { Die Thonaw.

‖ Mentonalis, ſepes, quæ ad mentum vſque hominis ſtaturæ mediocris pertingit. in ll. vet.

Mentor, cogito, à meniſcor inuſitato, vnde commentor. ‖

Mēntor, oris, Μέντωρ. Mirus fuit in vaſis cælandis artifex. Iuuen. *Satyr.* 8. Raræ ſine Mentore menſæ. Plin. *lib.* 33. *cap.* 11. L. verò Craſſus orator duos ſcyphos habuit, Mentoris artificis manu cælatos ſeſtertiis c. Idem *lib.* 12. Mentori quotidie teſtimonium perhibet Capitolinus Iupiter, & Diana Epheſia, quibus fuêre conſecrata eius artis vaſa.

Mēntorĕus, a, um. Propert. *lib.* 1.

Lesbia Mentoreo vina bibas opere.

Mentŏrēs, Μέντορες, Stephano, Populi fuerunt in Illyrico, quorum meminit Plin. *lib.* 3. *cap.* 21.

Mentum, cogitatum. Feſt. ¶ Item metum. Lucr.

Mētum, ti, ab eminendo: à gula enim eminet. { שפם *ſapham.* γένειον. GALL. *Le menton.* ITAL. *Mento.* GERM. Das kyne. HISP. *La barba de hombre ò muger.* ANGL. *The chinne.* } Et quamuis Plin. 11. *lib. cap.* 37. dicat mentum nulli præter hominem eſſe, Plautus tamen *in Menaech.* porcis etiam menta tribuit. Glandonicam (inquit) ſuillam, lardum, pernam. Itidem autem ſinciput, aut menta porcina. Item Virg. 3. *Georg.* de boue,

Et crurum tenus à mento palearia pendent.

Cic. 1. *Tuſc.* Mento ſummam aquam attingens ſiti enectus Tantalus. Virg. 3. *Georg.*

Nec minus interea barbas, incanáque menta
Cinyphij tondent hirci, ſetáſque comantes
Vſum in caſtrorum & miſeris velamina nautis.

Ecce autem ædificat, Columnam mento ſuffulcit ſuo, Plaut. *Milit. ſc.* 2. *a.* 2.

Mentyrna, Μέντυρνα, vrbs Samnitum in Italia. Gentile Mentyrnæus.

Menus, lege *Mæuus.*

Menus, vir inter Samnitas natus, qui mirè ſolitudinem amabat, in qua nequid per otium perperam faceret, apes curabat.

Menuthias, Μενουθιάς, Steph. Inſula eſt Æthiopiæ adiacens, iuxta Praſſum promontorium: cuius meminit & Ptolem. *lib.* 4. *cap.* 6. Vulgò *Madagaſcar ò Isla de S. Iorge.*

Mēnuthis, Μενουθίς, Vicus Ægypti non procul à Canopo: cuius incolæ Mēnuthitæ Μενουθῖται vocantur. Steph.

‖ Menytrum, μήνυτρον, quod indici & exploratori datur à *verbo* indico.

Mentana, October menſis Iouis. Iſidor. ‖

Mĕo, as, q. magis eo. vel à μέω, μείω quæro. Vado, vltro citróque eo. הלך *halá* h. πορεύομαι. GALL. *Aller à trauers, paſſer, trauerſer.* ITAL. *Andare.* GERM. Gehen. HISP. *Andar, ir.* ANGL. *To goe or flowe.* } Plin. *lib.* 9. *cap.* 18. *de accipenſere*, Vnus omnium, ſquamis ad os verſis, contra aquam nando meat. Idem *lib.* 6. *cap.* 14. Interruptis anguſto tranſitu iugis, ita vt vix ſingula meent plauſtra. Anima means in membra diuerſa. Lucan. *lib.* 3. Mobilitas meandi per magnum inane. Lucret. *lib.* 2. ¶ Eſt item meare, fluere, manare. { נזל *nazál* נגר *nighghár.* ῥεῖν. } Vnde Meatus quos Græci πόρους vocant. Plin. *lib.* 20. *cap.* 22. Succus maluæ decoctæ, poros, hoc eſt, meatus ſuaues facit. Huius compoſita ſunt, Commeo, Immeo, Permeo, Remeo, & Tranſmeo, de quibus ſuis locis.

Mĕatus, Itio, inceſſus, curſus. { הלך *helech* הליכה *halicháh.* ἡ πορεία, ὁ πόρος, ἡ ῥύσις. GALL. *Cours, paſſage.* ITAL. *Corſo, paſſaggio.* GERM. Ein gang oder bewegung. HISP. *Corrida, paſſamiento.* ANGL. *A going, or flowing.* } Plin. *lib.* 10. *cap.* 38. Aues ſolæ (inquit) vario meatu feruntur, & in terra, & in aere. Item *lib.* 2. *cap.* 8. Meatus ſyderum, hoc eſt, curſus & motus aſtrorum. Meatus etiam dicuntur πόροι, in corpore. Idem *lib.* 20. *cap.* 21. Succus maluæ decoctæ, poros, hoc eſt, meatus ſuaues facit.

Mĕābĭlis, & hoc bile, adiectiuum, quod meat. { βατός, πορευτός. GALL. *Qui paſſe facilement & va par tout.* ITAL. *Che paſſa facilemente per tutte.* GERM. Gangig, durchgängig. HISP. *Coſa paſſadera por lugar.* ANGL. *That goeth eaſilie through all.* } Plinius *lib.* 2. *cap.* 1. Vitalem hunc & per cuncta rerum meabilem aerem, id eſt, qui facilè per omnia meat & fluit.

Meaculum, via per quam meatur: vt, Meaculum venarum.

Meopte. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Hominum auaritia, non meopte ingenio. Meopte ingenio id repeti. Idem *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1.

Mĕon, μῆον Dioſcoridi, Herba eſt folia habens aniſo non diſſimilia quam Plin. *lib.* 20. *cap.* 23. *Meu* appellat.

Mephitis, huius mephitis. Terræ putor, ex aquis maximè ſulphuratis, atque corruptis proueniens. { δυσωδία ἀναφορά. GALL. *Vne puanteur de terre & eaux enſoulfrees.* ITAL. *Puzza di terra ſulforata.* GERM. Ein ſtarcker geſtanck ſo von dem erdtrich oder geſchwefelt en waſſeren herauß dempft. HISP. *Hedor de la piedra, tierra y agua, ufre.* ANGL. *A ſtinke, of the earth.* } Eſt & in nemoribus grauior ex denſitate ſyluarum. Virg. *lib.* 7.

——— nemorum quæ maxima ſacro
Fonte ſonat, ſæuamque exhalat opaca mephitim.

¶ Alij Mephitim Deum eſſe volunt, Leucotheæ connexum: ſicut eſt Veneri Adonis, Dianæ Virbius. ¶ Alij Iunonem intelligunt, quam aerem eſſe conſtat. Omnis autem putor nonniſi ex corruptione aeris naſcitur, ſicut bonus odor de aëre incorrupto: vt ſit Mephitis dea odoris grauiſſimi, id eſt, grauèolentiæ. Hæc Seruius *in locum Virg. iam citatum.*

Mĕphitĭcus, a, um, apud Sidonium Apollinarem pro fœtulento. δυσώδης.

Mepte. Plaut. *Men. ſc.* 8. *a.* 5. Certiſſimum eſt mepte potius fieri ſeruum, quàm te emittam manu.

Mĕră, Μαῖρα, proprium nomen ſacerdotis Veneris. Stat. *lib.* 8. *Theb.*

———Ægæa Veneris quas Mera ſacerdos
Ediderat perhibente Dea.

¶ Mera item Prœti & Antiæ filia fuit, quæ quum venationi dedita, Dianam per nemora ſequeretur, à Ioue viſa & dilecta eſt, qui ſumpta Dianæ figura, cum ea concubuit. Quapropter quum poſtea ob patrati ſceleris pudorem timens ne denuo deciperetur, vocanti ſe Dianæ obſequi nollet, ab eadem ſagittis confoſſa occubuit. Tandem in canem eſt mutata. Ouid. *lib.* 2. *Metam.*

Et quos Mera nouo latratu terruit agros.

¶ Eſt etiam alterius canis nomen, de qua ſupra in dictione *Erigones.*

MERACVS, a, um. Merus, ſolidus, purus, immixtus. נקי *naki* בר *bar.* ἄκρατος. GALL. *Pur.* ITAL. & HISP. *Puro.* GERM. Lauter oder vnuermengt. ANGL. *Pure, cleare, not mixed.* } Plin. *lib.* 13. *cap.* 1. Meracis potionibus per viginti dies ante Canis ortum, totidémque poſtea ſuaſet Heſiodus vti. Vnde vinum meracum dicitur, quod nihil habet aquæ admiſtum. Et meracum vocabulum, (à merum Latinum.) Gell. *cap.* 18. *lib.* 1. Horat. 2. *Epiſt.* 2.

Expulit helleboro bilem, morbúmque meraco.

Propertius.

Ah pereat quicunque meracas reperit vuas,
Corrupitque bonas nectare primus aquas.

Calepinus putauit huius dictionis Penultimam ſyllabam corripi, adducens hunc verſiculum ex Lu*ſ. in Priapum*, *Conſtitui meracas, ebidicaque notas.* Sed quoniam hic verſiculus mendæ ſuſpicione non caret, tanti apud nos eſſe non debet, vt receptiſſimorum poetarum teſtimoniis quæ iam adduximus, debeat præferri.

Mĕrăcŭlus, diminutiuum, ἀκρατέστερος, μικρὸν ἄζωρος. Plin. *lib.* 20. *cap.* 19. Opium ex vino meraculo, ſi protinus detur, ſcorpionum ictibus reſiſtit.

Mĕrăciŏr, comparatiuum. & Meraciſſimus ſuperlatiuum. Itaque Meracius bibere dicuntur ij, qui minus aquæ vino miſcent, ἀκρατέστερον, ἀκρατέστερον, ζωρότερον. Dilutius, qui plus aquæ adhibent. Celſus præcipit hyeme meracius bibendum eſſe, æſtate dilutius. Cic. 3. *de nat. deor.* Vt ſi medicus ſciat eum ægrotum, cui iuſſiſſet vinum ſumere, meracius ſumpturum, ſtatímque periturum, magna ſit in culpa.

‖ Merarcha, μεράρχης, qui iuſtæ parti præeſt, ὁ ἄρχων ἄρχης.

Merarchia, μεραρχία, agmen conſtans e viris bis mille quadraginta octo.

Meraria, γλάστρα. Gloſſ. vaſculum quo merum guſtabant in caupone. Gloſſ. Iſid. Meraria popina.

Mercada, mercatus, vox barbara in ll. à Germanica marckt. Aliter mercatum, neutro genere. Guil. Epiſc. Pariſienſis in addit. Prohibetur Sacerdotibus, ne mercata frequentent. Latinè dicimus Mercatus, ûs. ‖

Mĕrcālis, Mercator, Mercatura, Mercatio, Mercatus, participium Mercatus, adiect. vide *Mercor.*

MĒRCES, edis, A merendo ære, inquit Varro *lib.* 4. *de L. L.* Præmium, ſtipendium. { שכר *ſa. hár.* μισθός. GAL. *Loyer, ſalaire.* ITAL. *Mercede ſalario.* GERM. Ein belonung, belohn. HISP. *Iornal, y ſalario de cada vn dia.* ANGL. *A reward or hyre.* } Iuuen. *Satyr.* 7.

Scire volunt omnes, mercedem ſoluere nemo.

Merces mihi gloria detur, (ſupra, facti præmia,) Ouid. 3. *Faſt.* Cupio mercedem dare (ei) qui nullum commonſtret mihi. Plaut. *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Mercedem vbi eris nactus. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Dromo mercedem retulit. (ſup. operæ locatæ.) *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Iam medico mercede eſt opus. Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 3. Pro vapulando mercedem petam. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 3. Meritam mercedem dabo ſceleri. Idem *Capt. ſc. vlt. a.* 5. Qui mercedis domino demeret. Petatis, quanti conductus eſt, Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Cic. *pro Sext. Roſc.* Interim mihi videris Eruci vna mercede duas res aſſequi velle: nos iudicio perfundere: accuſare autem eos ipſos, à quibus mercedem accepiſti. Merces quiſque mortis ſuæ. (In proſcriptione) Velleius. Sui quiſque periculi merces foret. Petronius. (Roma) Ipſa ſui merces erat, & ſine vindice præda. ¶ Quandoque ponitur pro reditu annuo qui ex agris percipitur. Nam penſio eſt reditus qui percipitur ex locatione prædiorum vrbanorum. Cic. 2. *de finib.* Vides igitur ſi amicitiam ſua caritate metiare, nihil eſſe præſtantius: ſin emolumento, ſummas familiaritates prædiorum pretioſorum mercede ſuperari. Suet. *in Cæſ. cap.* 20. Publicanos remiſſionem petentes, tertia mercedum parte releuauit. (id eſt, eius pecuniæ, quam ex locato debebant.) ¶ Quandoque pro pretio & damno. Cic. *ad Lent.* Tamen in moleſtia gaudeo te eam fidem cognoſcere hominum, non ita magna mercede, quam ego maximo dolore cognoueram.

Mercedula, æ diminutiuũ. { [illegible]. GALL. *Petit ſalaire.* ITAL. *Picciolo ſalario.* GERM. Ein lönlein oder kleine beſoldung. HISP. *Pequeno jornal.* ANGL. *A litle reward.* } Cic. 1. *de Orat.* Itaque vt apud Græcos infimi homines mercedula adducti miniſtros ſe præbent in iudiciis oratoribus. Mercedulas exigere a diſcipulis. Quintil.

‖Mercedarius, qui dat mercedem pro labore ſibi impenſo. Gloſſ. Iſid. Vet. Voc. Mercedarius ſeruus, vel alius, qui diſtribuit pecunia ſub domino ſuo.

Mercedinus mercenarius quod mercede ſe tueatur. Feſt.

Mercedinas dixerunt a mercede ſoluenda. Feſt. Ibi Scaliger. Mercedonias ſub intellige dies ‖

Mercenarius, rij, qui mercedis gratia operam ſuam alteri præſtat, operarius. { שכיר *ſa-kir* [illegible]. GALL. *Mercenaire, qui fait quelque choſe pour auoir ſalaire.* ITAL. *Chi lauora à ſalario.* GERM. Ein tagloner. HISP. *El peon jornalero de vn dia.* ANGL. *That is hiree for a reward, a hireling.* } Columell. Siue mediarum facultatum dominus ex mercenariis aliquem recuſantem iam quotidianum illud tributum, qui vectigalis eſſe non poſſit, ignarum rei, cui præfuturus eſt magiſtrum fieri iubet. Cicer. 1. *Offic.* Illiberales & ſordidi quæſtus mercenariorum omnium: quorum operæ, non quorum artes emuntur.

Mercenarius, a, um, qui mercede conductus eſt, emptus, redemptus, venalis. { שכיר *ſa-kir.* [illegible]. GALL. *Appartenant à loyer, & à ſalaire.* ITAL. *Coſa pertenecients à ſalario.* GERM. Umb lohn beſtelt oder gedings. HISP. *Coſa pertenaciente à iornal de cada un dia.* ANGL. *Hired for a reward.* } vt mercenarij teſtes apud Ciceronẽ *in Epiſtol.* & mercenarium prætoris decretum, apud eundem *in Verrem.* Mercenarius, & Gratuitus ſunt contraria. Cicer. 1. *de Leg.* Quid liberalitas? gratuitáne eſt, an mercenaria? Si ſine præmio, benigna eſt & gratuita: ſi cum mercede, conducta. Vos mercenaria, & opera forenſis. Quintil.

Mercimonium, vide *Merx.*

MERCOR, aris, deponens eſt, Emo, mihi comparo, pretio concilio. { סחר *machar* קנה *kanáh.* [illegible]. GALL. *Marchander, acheter.* ITAL. *Mercare.* GERM. Werben/gewerbſchafft oder kauffmanſchafft treiben. Item kauffen. HISP. *Mercar ò comprar.* ANGL. *To vſe merchandiſe, to bie.* } Terent. *in Heaut.* Inde adeo, quod agrum in proximo hic mercatus es. Cic. *lib.* 1. *Offic.* Sordidi etiam putandi, qui mercantur a mercatoribus quòd ſtatim vendant. Plaut. *in Epid.* Mercatus te hodie eſt de lenone Apœcides? Qui ſcias mercari furtiuas. Plaut. *Curc. ſc.* 1 *a.* 5. Qui hinc a nobis eſt mercatus mulierem. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Terent. *in Eunuch.* Quidam eunuchus, quem mercatus fuerat frater Thaidi. Mercari ad certã ſummam. Cic. *ad Gallum lib.* 7. Sed eſſent mi Galle, omnia facilia, ſi & ea mercatus eſſes quæ ego deſiderabam, & ad eam ſummã quam volueram. ¶ Mercari Græca fide, eſt vbi non verbis, neque ſtipulationibus, ſed præſenti pecunia res agitur. Ob leuitatem enim Græcis nihil habebatur fidei, niſi præſentem pecuniam numeraſſent. Plaut. *in Aſin.* Cætera quæ volumus vti, Græca mercamur fide. ¶ Mercari præſenti pecunia. Idem *in Capt.* Quos tam grandi ſum mercatus præſenti pecunia. ¶ Compoſita ſunt, & Commercor. *Ibid.* Pater ergo captiuos commercatus alios. ¶ Præmercor, ante alios mercor, vt ſcilicet cariùs vendam.

Mercatus, a, um, particip. { [illegible]. GALL. *Qui achete, ou qui eſt achete.* nam modò actiuè, modò paſſiuè ponitur. ITAL. *Mercante.* GERM. Gekaufft. HISP. *Mercador ò comprador.* ANGL. *Vſing or making merchadiſe that bieth.* } Actiuè, vt apud Terent. Agrum in proximo mercatus es, id eſt, emiſti. ¶ Paſſiuè. { נמכר *nimchar* נקנה *niknah.* [illegible]. GALL. *Acheté.* ITAL. *Comprato.* GERM. Das gekaufft iſt. HISP. *Comprado.* } Plin. *lib.* 37. *c.* 2. HS CLM. trullam vnam non ante multos annos mercatam à matrefamiliâs nec diuite.

Mercatus, us, Mercatura mercatio. { מקנה *miknáh.* [illegible]. GALL. *Marchandiſe, achet. traffic.* ITAL. *Mercato.* GERM. Ein kauffmanſchafft oder kauffung. HISP. *Mercadaria, obra de mercar.* ANGL. *Merchandiſe, or bying.* } Plaut. *in Moſt.* Ædes filius tuus emit. TR. ædes? TR. ædes. TR. Euge Philolaches patriſſat, & iam homo in mercatum auortitur. ¶ Aliquando etiam pro loco accipitur, ad quem mercatores emendi, vendendique gratia conueniunt, quem etiam appellant Emporium, vel Forum. { [illegible]. GALL. *Marché.* ITAL. *Mercato.* GERM. Ein marckt/ein ort an welchem man marckt oder meß halt. HISP. *Mercado, lugar de mercar o comprar.* } Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe.* Tullus ad Feroniæ fanum mercatu frequenti negotiatores Romanos comprehenſos querebatur. Cic. *lib.* 1. *Offic.* Quorum tanquam ad mercatum bonarum artium, profectus ſis, inanem redire turpiſſimum eſt. Abij cum patre Tarentum ad mercatum. Plaut. *Menæch. ſc. vlt. a.* 5. Mercatus & ludi funebres (Olympiorum) Velleius. Terent. *in Adelph.* emptæ mulieres complures, & item hinc alia quæ porto in Cyprum, niſi eo ad mercatum venio, damnum maximum eſt. Quem in locum Donatus annotauit, Mercatum aliquando accipi pro ipſo tempore, quo negotiatores ad emendum & vendendum conueniunt. hoc eſt, pro ipſis nundinis. Sic Plautus *Aſin. ſc.* 4. *a.* 1. Aſinos vendidit mercatori Pellæo mercatu. (i. in ipſis nundinis.) GALL. *A la foire.*

Mercatio, onis, verbale, Emptio. { מקנה *miknáh.* [illegible]. GALL. *Achet marchandiſe.* ITAL. *Il mercare.* GERM. Kauffmanſchafft oder kauff. HISP. *Obra de mercar.* ANGL. *Merchandiſe, bying.* } Gell. *lib.* 3. *c.* 3. Pecunia omni in mercationibus perdita.

Mercator, oris, qui in exportandis, aut importandis mercibus operam ſuam collocat. { סוחר *ſocher.* [illegible]. GALL. *Marchand.* ITAL. *Mercante.* GERM. Ein kauffman/krämer. HISP. *Mercader ò comprador.* } Horat. 1. *Epiſt.*

Impiger extremos currit mercator ad Indos.

Cic. *in Orat.* Neque me diuitiæ mouent, quibus omnes Africanos & Lælios multi venalitii, mercatoréſque ſuperarunt. Iuuenal. *Satyr.* 14. Sacci mercator olentis. Horat. *de arte.*

Mercatórne vagus, cultorque virentis agelli.

Cepi tabellas, conſignaui, dedi mercatori, qui ad herum deferat. Plaut. *Merc. ſc.* 1. *a.* 2. Periphanes Rhodo mercator diues. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 1.

Mercatura, æ, negotiatio, ſeu actus mercandi. סחר *ſáchar.* [illegible].

Calepini pars II.

GALL. *Marchandiſe.* ITAL. *Mercantia.* GERM. Gewerbſchafft/kauffmanſchafft/handtierung/kauffen vnnd verkauffen. HISP. *Mercaduria.* ANGL. *The thrade of merchantes in bying.* } Mercaturæ olim honos habitus. Plutarch. *in Solon.* Cic. *lib.* 1. *Offic.* Mercatura autem ſi tenuis eſt, ſordida putanda eſt: ſin magna & copioſa, multa vndique apportans, multis ſine vanitate impertiens, non eſt admodum vituperanda. Dicimus autem. Facere mercaturam, pro exercere. Idem 7. *Verr.* Alios qui a prædonibus erant capti, quum mercaturas facerent, &c. Idem *de lege Agrar.* Hanc verò emendi & vendendi quæſtuoſiſſimam ac turpiſſimam mercaturam, alienam actione Tribunitia, alienam dignitate pop. Rom. ſemper putaui.

Mercalis, & e, Vendibilis, { [illegible]. GALL. *Vendible.* ITAL. *Vendibile mercanteſco.* GERM. Verkäuffig oder feil. HISP. *Coſa que ſe puede vender.* ANGL. *Saleable.* } Columella *lib.* 7 *c.* 6. Ex his ſingula capita quæ videtur eſſe robuſtiora, in ſupplementum gregis reſeruantur, cætera mercalibus traduntur: id eſt, vendibilibus. Quædam exemplaria hic legunt *Mercantibus*, non mercalibus. ¶ Hinc componitur promercalis, de quibus infrà.

Mercedinum menſis intercalaris. Plaut. *in Num.* Mercedonius dicitur ab eodem, *in Cæſar.*

Mercedula, Mercenarius, vide *Merces.*

Mercurialis, herba eſt inſigniter aluum ciens. { [illegible]. GALL. *Herbe appellée mercuriale ou foirolle.* ITAL. *Mercorella.* GERM. Dingelkraut/kürwurtz oder Mercurius kraut. HISP. *Mercuriales, ortiga muerta.* } Huius duo genera, maſculus & fœmina. Plin. *lib.* 25. *c.* 5. Linozoſtis, ſeu parthenion, Mercurij eſt inuentum, ideo apud Græcos Hermupoan multi vocant eam, apud nos omnes Mercurialem.

MERCVRIVS, Iouis & Maiæ filius, ita dictus a mercibus, eo quòd negotiatoribus præſidere exiſtimetur. A Græcis [illegible] dicitur [illegible], hoc eſt, ab interpretando. Variis a Poetis appellatur nominibus: nam modò Ligius dicitur, modò Argiphontes, modò Nomius, modò Cyllenius. ¶ Præter hunc tres alij fuiſſe Mercurij dicuntur: vnus Cœli & Diei filius: alter Liberi & Proſerpinæ: tertius Iouis & Cyllenes, quem fama eſt, ob Argi cædem profugum, literas Ægyptiis oſtendiſſe: verùm omnes ad Maiæ filium referuntur. Alas in capite & in pedibus ponunt, volentes ſignare velocem ferri per aera ſermonem. Ideo deorum nuntium dictum putant, quoniam per ſermonem omnia cogitata enuntiantur. Dictus eſt Deus facundiæ, quod hominibus eloquentiam præſtare putabatur. Habitus Deus mercatorum, palæſtræ, furum, [illegible], [illegible], Lyram inuenit. Hermaphroditum ex ſorore Venere genuit: Martem è carcere liberauit: Argum interemit: Prometheum in Caucaſo religauit. ¶ Fuit præterea alius hoc nomine Ægyptiorum ſacerdos ſuperioris, vt putatur nepos, qui a Græcis [illegible], hoc eſt, Mercurius ter maximus dictus eſt, quod & ſummus eſſet ſacerdos & ſapientiſſimus philoſophus, & rex potentiſſimus. ¶ Eſt etiam Mercurius vnus ex ſeptem planetis, cuius corpus cunctorum ſyderum minimum, fere ſemper ſubeſt radiis ſolaribus, a quibus, non recedit longius, quam viginti octo gradus. Ideo ab Aſtronomis [illegible] dicitur, quod eſt radians. Vnde etiam ſolatus & peruſtus fingitur, quòd Soli vicinior ſit, quã reliquæ ſtellæ. Cic. *lib.* 3. *de nat. deor.* quinque Mercurios commemorat. Mercurius (inquit) Vnus Cœlo patre, Die matre natus, cuius obſcœnius excitata natura traditur, quòd aſpectu Proſerpinæ commotus ſit. Alter Valentis & Phoronidis filius, is qui ſub terris habetur, idem Trophonius. Tertius, Ioue tertio natus ex Maia, ex quo & Penelopa Pana natum ferunt. Quartus Nilo patre, quem Ægyptij nefas habent nominare. Quintus, quem colunt Pheneatæ, qui & Argum dicitur interemiſſe, ob eámque cauſam Ægypto præfuiſſe, atque Ægyptiis leges & literas tradidiſſe. Hactenus Cic. Virg. 4. *Æneid.*

Tunc ſic Mercurium alloquitur, ac, talia mandat, &c.

Mercurius, argentum viuum: metaphoricè; quia mobile eſt, vt Deum Mercurium fingunt velocem.

Mercurius, [illegible], Gloſſ. i. e. vulnus animalis.

‖ Mercurius communis, [illegible], quia liberalis eſt. quod eſt apud Martialem *lib.* 2.

Quod nulli calicem tuum propinas,
Humane facis, Herma, non ſuperbè.

Mercurius terreſtris ([illegible]) à Gentilibus habitus eſt animarum deductor, ideo eum [illegible] vocant.‖

Mercuriolus, diminutiuum à Mercurius apud Apuleium *in Apologia*, Ita minutatim ex tabulis compacta craſſitudine Mercuriolum expediri potuiſſe.

‖Mercurialis, e, ad Mercuriũ pertinens. Mercurius ſtatua Hermæ effigies.‖

Mercuriales, videntur fuiſſe ſodales ex collegio aliquo in honorem Mercurij inſtituto. Cic. *ad Quint. fratr. lib.* 2. M. Furium Flaccum, equitem Romanum, hominem, nequam, Capitolini & Mercuriales de collegio eiecerunt. Hoc collegium ex mercatoribus fuiſſe docet Liu. *lib.* 8. Certamen Conſulibus inciderat, vter dedicaret Mercurij ædem: Senatus a ſe rem ad populum reiecit, vtri eorum dedicatio iuſſu Populi data eſſet, eum præeſſe annonæ: Mercatorum collegium inſtituere, ſolemnia pro Pontifice iuſſit ſuſcipere.

MERDA, æ, à [illegible], & hoc à [illegible]. Cibi excrementum. { צואה *tſoáh* צאה *tſoáh* אשפות *aſchpóth.* [illegible]. GALL. *Merde, ordure.* ITA. *Merda.* GERM. Dreck. HISP. *Eſtiercol, mierda.* ANG. *Dirte, dung.* } Horatius *lib.* 1. *Serm.*

Mentior at ſiquid, merdis caput inquiner albis
Coruorum, atque in me veniat mictum atque cacatum
Iulius.

Merdo, as, [illegible], a quo permerdo, de quo ſuo loco & conſpurco.

Merè aduerbium. Vide *Merus.*

MERENDA, æ Cibus, autore Nonio, qui datur poſt meridiem. { [illegible]. GALL. *Le gouter.* ITAL. *Merenda*, GERM. Dan abendeſſen oder abendbrot. HISP. *La merienda del medio dia.* ANGL. *A boier, a noone meale, meat of ter noone.* } Vnde & Merendo, as, Plaut. *in Moſt.* Videſis, ne forte ad merendam quopiam diuorteris, atque ibi melius quam ſatis fuerit, biberis. Feſtus. Merendam antiqui dicebant, pro prandio quòd ſcilicet medio die caperetur.

Merendarij alumni, quòd merenda noſtra fruatur. Seneca *controuerſ. lib* 10. *in* 4. Buſſus, Oſtende nobis merendarios tuos, Labienus commodiùs, Oſtende nobis alumnos tuos.

‖ Merendiam, δείλη Gloſſ. Δειλη eſt pomeridianum tempus ‖

MEREO, es, & Mereor, eris, deponens, indifferenter efferunt præteritum merui, vel meritus ſum: & propriè ſignificat aliquid facio, quamobrem aut præmium accipere dignus ſim, vel pœnam pati. { [illegible] GALL. *Meriter, deſeruir.* ITAL. *Meritare.* GERM. Verdienen / beſchulden HISP. *Merecer.* ANGL. *To merite, to deſerue.* Et in hac ſignificatione frequentius vtimur verbo Mereor, præterquam in præterito, quo indifferenter vtimur. Et tam in bonam partẽ accipitur, quàm in malam. Plaut. *in Moſtell.* Quid merear, quamobrem mentiar? Quintil. *lib.* 4. *cap.* 1. Nam vt optabile eſt plus fauoris mereri: ſic proximum odij minus.

Si merear, ſtudiis adſit amica meis,

Ouid. 3. *Faſt.* Mereri comitia & facere. Quintil. Cic. 1. *de nat. deor.* Quid enim merear, vt Epicureus eſſe deſinas? Terent. *in Andr.* Vnum hoc ſcio, hanc meritam eſſe, vt memor eſſes ſui. Plaut. *in Trinummo.* Non videor meruiſſe laudem, culpa caruiſſe arbitror. Meruit nomen clarum Quintil. Quin ſcis an iſtuc malum tibi eueniat? Nunquam merui: Tu meruiſti: & nunc meres Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Neque re, neque verbis de te merui, vt faceres quod facis, (i. vt me irrideres.) Idem *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Accipiam hominem, quibus dictis meret. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 5. Te, vt digna es, perdam, atque vt de me meres. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1 Nam illa tuo facit iuſſu, nihil quicquam meret, (ſup. mali.) *Ibidem.* Quanti conducta chlamys? quid meret machæra? quid mercedis, quid meret? quantillo argento ſe conduxit? Idem *ſc.* 7. *a.* 4. Meruiſſe me fateor maximum malum. Idem *Merc. ſc.* 6. *a.* 2. Vt vt erga me merita eſt. Idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 5. Quid de te merui, qua me cauſſa perderes? Idem *Men ſc.* 2. *a.* 3. Ter meruiſti culpam. *Ibidem ſc.* 1 *a.* 5 Bene merenti male refertur gratia. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Benè merenti, benè profuerit, male merenti, par erit. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. nunquam poſſum referre gratiam vt meritus eſt de me. Idem *Moſt. ſc* 3. *a.* 1. Magis amabunt cum videbunt benè merenti (me) gratiam referre. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1. Ad carnificem dabo. Meritus eſt. Idem *Capt. ſc. ult. a.* 5. ¶ Mereri de aliquo benè, malè, præclarè, εὐεργετεῖν, illius contrarium, κακῶς ποιεῖν, idem eſt quod conferre aliquid boni, vel mali in aliquem, & hoc ferè cum altero horum aduerbiorum Benè, vel Malè, vt Benè mereri de aliquo, εὐεργετεῖν, eſt aliquid beneficij in aliquem conferre. Virg. 4. *Æneid.*

Si bene quid de te merui.

Malè mereri de aliquo, κακῶς ποιεῖν idem eſt quod offendere. Plaut. *in Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Heus tu mulier, malè mereri de immerente inſcitia eſt. ¶ Interdum ſine his aduerbiis, Mereri de aliquo, quod modò in bonam, modò in malam partem pro rerum ratione dicitur. Cic. 6. *Verr.* Talis ille vir fuit, ita de populo Romano meritus, vt non vni familiæ ſed vniuerſæ ciuitati commendatus eſſe debeat, hoc eſt, tam multa beneficia in populum Romanum contulit. ¶ Mereo etiam ſignificat ſtipendia facio in militia, μισθοφορέω hoc eſt, ſtipendij gratia milito: & tunc datiuum, aut ablatiuum requirit, vel abſolutè ponitur. Lucan. *lib.* 10. Ære merent paruo Stat. *lib.* 14. *Theb.*

——*non hi tibi ſolùm Amphiarae merent.*

Lucr. *lib.* 6.

Scæua viro nomen, caſtrorum in plebe merebat.

Ouid. 3. *Faſt.*

——*totidem Pilanus habebas*

Corpora, legitimo quiſque merebat equo.

Dicimus etiam merere pedibus Liu. 4. *belli Punici*, Vt ij omnes quos Cenſores notaſſent pedibus mererent. ¶ Aliquando etiam accuſatiuo iungitur, vt apud Suetonium, Prima ſtipendia meruit. Et in hac ſignificatione vix vtimur verbo deponente Mereor. Non autem dicimus Mereri pedibus, vel Mereri ſtipendia: ſed, Merere pedibus Merere equo merere ſtipendia. ¶ Hinc Emeriti milites dicuntur, qui militia perfuncti ſunt, quique legitimum militiæ tempus expleuerunt. Plin. *lib.* 11. Nouiſſiméque fellis, & iam emeritis inchoatæ. Nonnunquam etiam paſſiuè ſumitur, vt apud Quintilianum, Emeritis huic bello ſtipendiis. Et per tranſlationem Emeriti boues dicuntur, quibus ſenio debilitatis vacatio ab opere datur. Emeriti verò ſenes, ſolent habere eos, qui pro ſe laborent qui dicuntur pro alio opus agere, ¶ Item Mereo ſimpliciter ponitur pro militare, & in militia eſſe Cic. 7. *Verr.* Clamabat ille miſer, ſe ciuem Romanum, municipem Coſſarum meruiſſe cum L. Precio ſplendidiſſimo equite Romano, qui Panhormi negotiaretur. Liu. *lib* 1. *dec.* 3 Cum hac indole virtutum ac vitiorum triennio ſub Aſdrubale Imperatore meruit. ¶ Accipitur etiam Mereo, pro turpem quæſtum facio, ἐργάζομαι, ἑταιρέω. Inde Meretrices dicuntur, quæ corpore quæſtum faciunt: & Meritorij pueri, qui quæſtus gratia proſtituuntur Vnde Gell. *cap.* 18. *lib.* 2. a domino Lenone ad merendum puer coactus. Item Scorta meritoria. Sueton. *in Claudio. cap.* 15. & Meritoria taberna, diuerſorium mercenarium, quo quæſtus gratia hoſpites accipiuntur ¶ Compoſita ſunt, Commereor, Demereor, Emereor, Promereor: ſiue Commereo, Demereo, Emereo, Promereo: de quibus ſuis locis.

Mĕrĭtus, a, um nomen ex participio, Debitus, conueniens. { [illegible] ἄξιος. GALL. *Merite, deſerui.* ITAL. *Meritato, conuenient.* GERM. Billich / gebürlich Item, Verdient beſchuldt. HISP. *Merecido, conueniente.* ANGL. *De, erued, due.* Virg. 1. *Æneid.*

——*meritos aris imponet honores.*

Idem. 1. *Æneid.*

Et pater Anchiſes paſſis de litore palmis

Numina magna vocat, meritóſque indicit honores.

Ouid. *in Ibin.*

Huic igitur meritas grates, vbicumque licebit,

Pro tam manſueto pectore ſemper agam.

¶ Meritus verò cum eſt participium, ſignificat eum qui aliquid meruit. Plin. *lib.* 7. *cap.* 30. de Cicerone, Primus in toga triumphum linguæque lauream merite. Vide exempla *ſuprà.* ¶ Paſſiuè etiam interdum accipitur Idem *lib.* 7. *cap.* 18. quæ Canius corona merita, Virg. *Æneid.* 8.

——*meritâ accendit, Mezentius ira.*

⁂ Immeritus. ἀνάξιος. Idem 3. *Æneid.*

Poſtquam res Aſiæ, Priamique euertere gentem

Immeritam viſum ſuperis.

A quibus Meritiſſimus, & Immeritiſſimus. Terent. *in Phorm.* Iamdudum te omnes nos accuſare audio immeritò, & me omnium horum immeritiſſimum. ¶ Meritum meum eſt; hoc eſt, meritus ſum. Terent. *in Heaut.* Hui, tam graues hos quæſo? M. ſic meritum eſt meum Idem *in Phorm.* Faciámque, & dicam. N. Benignè dicis, M. Pol meritum eſt tuum, id eſt, meritus es. ¶ Sic merito meo. Plaut. *in Aſin.* —nemo enim me accuſauit Merito meo. hoc eſt, propter peccatum à me admiſſum *Ibidem*, Decet verecundum eſſe adoleſcentem Argyrippe. AR. ædepol pater. Merito tuo facere poſſum, id eſt, meritus es tuis in me beneficiis, vt illud preſtem. ¶ Pro merito. hoc eſt, ita vt meritus eſt quiſpiam. Terent *in Phorm.* Non poteſt ſatis pro merito ab illo tibi referri gratia. ¶ ‖ Merita militiæ, commoda præmiæue emeritis debita. Lex. I C. ‖

Mĕrĭtiſſimus, ſuperlat. Plin. *Epiſt. lib.* 5. *Pontio*, Quod mihi cognitum eſt non fama, qua alioquin optima & meritiſſima fruitur.

Mĕrĭtum, i, dicitur quum vel malè vel benè de aliquo meremur Eſt enim vocabulum medium, quod tam in meliorem, quam in deteriorem partem accipi poteſt. Quando in bonam partem accipitur, idem ferè eſt quod beneficiũ. { חסד *cheſedh.* [illegible] GALL. *Merite.* ITAL. *Merito.* GERM. Ein verdienſt oder gutthat / wolthat. HISP. *Merecimiento.* ANGL. *Deſerte, worthineſſe.* } Plancus *Ciceroni*, Quid enim pro maximis tuis, ac penè immortalibus in me meritis, præſtare amplius poſſim? Virg. 9. *Æneid.*

——*Meriti tanti non immemor vnquam.*

Ouid. *Epiſt.* 12.

Eſt aliqua ingrato meritum exprobrare voluptas.

Idem 8. *Metam.*

Nil agis, ah fruſtrà meritorum oblite meorum?

Denique cum meritis impleueris omnia Cæſar,

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Ipſe quoque (liber pater) *ætherias meritis inuectus in arces,*

idem *Eleg.* 4 *lib.* 5. *Triſt.*

——*Meritis expendite cauſſam,*

idem. 13. *Metam.* Idem Merita formæ, idem *in Epiſt.* Sapphus,

Et formæ meritis tu mihi Phœbus eris.

Quum in peiorem, idem quod peccatum, culpa, ἀξία. Ouid. *Epiſt.* 5.

Leuiter ex merito quicquid patiare ferendum eſt.

Item Vatinius *ad Ciceronem* Scis meam fortunam: neſcio quomodo facilè obtrectatores inuenire, non meo mehercule merito. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Quod tibi malè facere potero faciam, meritóque id faciam tuo. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 3. *& ſc.* 2. *a.* 5. Et Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 3. *Triſt.* ¶ Dicitur etia Meritum, pro mercede, vt annotauit Budæus ex illo Terentij *in Phorm.* Egóne illam cum illo vt patiar nuptam vnum diem? Nihil ſuaue meritum eſt. id eſt: nihil mihi mercedis ſuaue eſt, vt ego illam cum illo nuptam feram.

Mĕrĭtiſſimum, ſubſtantiuum, hoc eſt, maximum meritum Plaut. *in Aſin.* —iube aduenire, quæſo, Meritiſſimo eius, quæ volet faciemus.

Mĕrĭtō aduerbium Non iniuria, dignè, iure { ἀξίως, δικαίως. GALL. *A bon droit & à bonne cauſe, en l'ayãt merité.* ITAL. *Degnamente, meritamẽte.* GERM. Billich / auß verdienſt. HISP. *Dignamente, merecidamente.* ANGL. *With good cauſe, worthelie.* } Terent. *in Adelph* Bene facis, meritò te amo. Cic. 5. *Verr.* Quanquam meritò ſum iratus Metello, tamen hæc quæ vera ſunt, dicam Ago gratias meritò magnas, Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Meritóque vobis bona ſe facere quæ facit. Idem *prolog. Amph.* Ego te amo, tu me amas, meritò vterque fieri exiſtimat. Idem *ſc.* 3. *a* 1. Vt te accuſem meritò meditabar. Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 4. Perfidiæ laudes gratiáſque habemus meritò magnas. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 3. Meritò ea tibi euenerant à me. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Superlatiuum habet Meritiſſimò, itidem aduerbium, citra tamen comparatiuum. Cic. *de Orat. lib.* 1. Primùm Scæuolæ te dediſti, quem omnes amare meritiſſimò pro eius eximia ſuauitate debemus. P. Gallio, Cui ego meritiſſimò omnia volo & debeo, hæres eſto. Quintil.

Mĕrĭto, as, frequentatiuum a Mereo. { μισθοφορεῖν GALL. *Meriter, deſſeruir, gaigner.* ITAL. *Guadagnare.* GERM. Gewinnen. HISP. *Merecer y ganar.* ANGL. *To deſerue.* } Plin. *lib.* 7. *c.* 39. Quippe quum iam apud maiores Roſcius hiſtrio H-S. quinquagínta annua meritaſſe prodatur. Haud to malè meritantem maledicax, es. Plaut. *Curc. ſc.* 2 *a.* 4. ſic legit Paſler. pro *meditantem.*

Mĕrĭtōrĭus, a, um, quod quæſtus gratia locatur. שכיר *ſachir.* μίσθιος. GALL. *Meritoire, mercenaire, de louage* ITAL. *Che ſi da per guadagno, che ſi da à nolo* GERM. Das man vmb gelt oder gewiñs willen außlethe. HISP. *Coſa alquilada pro precio.* ANGL *That is ſett for gaine.* } Hinc equi meritorij & meritoriæ rhedæ. ζεῦγος μίσθιον. Meritoria vehicula. Tranq. *in Calig. cap.* 39. Quicquid inſtrumenti veteris aulæ erat, ab vrbe repetit, comprehenſis ad deportandum meritoriis vehiculis ¶ Meritorium quoque cœnaculum idem Trãquillus dixit, pro ablocatitio diuerſorio: ita de Vitellio ſcribens, Satis conſtat exituro viaticum defuiſſe: tanta egeſtate rei familiaris, vt vxore & liberis, quos Romæ relinquebat, meritorio cœnaculo abditis domum in reliquam partem anni ablocaret. ¶ Pueri meritorij, dicuntur ſcorta maſcula, quæ ad turpem quæſtum proſtituuntur. quemadmodum mulieres, quæ corpus ſuum virorum libidini proſtituunt, Meretrices appellantur: vtrique a merendo dicti, quòd corpore ſuo mereant, hoc eſt, turpem quæſtum faciant. Cic. *in Anton.* Ingenui pueri cum meritoriis, ſcorta cum matribusfamiliàs verſabantur. Scorta meritoria. Suet. *in Calig. cap.* 15. Meritoria artificia, (i artes mercenariæ.) Senec. *Epiſt.* 89. Meritoria ſunt loca quæ mercede locantur a merendo dicta. Vlpian. *lib.* 13. *D. de vſufruct.* Quod autem dicit meritoria non facturum, ita accipe quæ vulgò *Diuerſoria*, vel *Fullonica* appellant. Hinc Taberna meritoria, diuerſorium atque hoſpitium mercenarium, quò cuique introire licet danti mercedem. ¶ Ratio verò meritoria, quaſi vilis & malè coempta. ¶ Aliquando Meritorium abſolute dicitur pro taberna mercede conducta Iuuenal. *Satyr.* 3.

——*nam*

——— *nam quæ meritoria ſomnum*
Admittunt.

Meretricum cellæ, interpres Iuuenal.

Meretrix, cis. Impura mulier, quæ corpore turpiter meretur. Quia eſt ex ſupino *meritum*, analogia poſceret *meritrix*. ſed illud obtinuit. זונה *Zonáh* [illegible] GALL. *Paillarde, putain.* ITAL. *Meretrice.* GERM. Ein hur oder Hur, ein gemeine mag. HISP. *Puta.* ANGL. *An harlott, or hoore, a ſtrumpet.* } Hæc etiam Proſtibula dicitur, ſiue a proſtando, ſiue (vt alij putant) quòd pro ſtabulis, hoc eſt, ante diuerſoria ſoleat habitare. Vnde & Plautus *in Ciſtell. & Men ſc. 7. a. 5.* Intro ad bonam meretricem in via ſola proſtibula ſane eſt. Idem *Truc.* Meretricem ego eodem eſſe reor, Mare vt eſt, quod des deuorat, nunquam abundat. Idem *in Capt.* Hic neque periurus leno eſt, nec meretrix mala Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 15

Dum fallax ſeruus, durus pater, improba lena
Viuet, dum meretrix blanda, Menandrus erit.

Horat. 1. *Serm. ſatyr* 4.

——— *à turpi meretricis amore Quum deterreret.*

Eſca eſt meretrix, illex, Plaut. *Aſin. ſc. 3. a. 1.* Meretrix tantiſper blanditur, dum illud quod rapiat videt. Idem *Men. ſc. 3. a. 1.* Meretrices hunc morem habent, ad portum mittunt. *Ibid. ſc. 1. a. 1.* Meretrices nuſquam blandiores *Ibid. ſc. 1. a. 2. & ſc. 3. a. 2.* Leno eam vult meretricem facere. Idem *Curc. ſc. 1. a. 1.* Condignè hæc meretrix fecit, vt mos eſt meretricibus. Idem *Menſc. 5. a. 5.* Matronæ, haud meretricum eſt viri inſeruire Idem *Moſtell. ſc. 3. a. 1.* Meretrices ſunt illecebræ argentariæ. Idem *Men. ſc. 4. a. 2.*

Mĕretriculă, diminutiuum. { [illegible] GALL. *Petite putain, petite paillarde.* ITAL. *Picciola meretrice* GERM. Ein hürlin. HISP. *Pequena puta, putanilla.* ANGL. *A litle hoore.* } Cic. 5. *Verr.* a meretricula commendari.

Mĕrĕtrīciŭs, a, um, quod eſt meretricis, quod pertinet ad meretricem. { [illegible] GALL. *De paillardes, appartenans à putains.* ITAL. *Coſa da meretrice.* GERM. Huriſch. HISP. *Coſa de puta.* ANGL. *Belonging to hoores.* } vt ars meretricia Terent. *in Heaut.* Ignaram artis meretriciæ. Idem *in Andr.* Ac meretricios amores nuptiis glutinas? Idem *in Eunuch.* Quis homo pro mœcho vnquam vidit in domo meretricia Deprehendi quenquam? ¶ Meretricia diſciplina. Cic. 5. *Verr.* Meretriciæ opes. Idem *pro Cælio.* Turba meretricia Ouid. 5. *Faſt.* Et *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

Corpora veſtales oculi meretricia cernunt. (nuda.)

Mĕrĕtrīcium, cij. זנות *Zenúth.* [illegible] GALL. *Paillardiſe & puterie.* ITAL. *Arte meretricia.* GERM. Hurenwerck, hurerey. HISP. *Arte de puterias, puteria.* ANGL. *Harlottrie.* } Tranq. *in Calig.* Additúmque ad caput legis, vt teneretur publico, & quæ meretricium, & quæ lenocinium feciſſent.

Mĕretriciè aduerb. In modum meretricis. { [illegible] GAL. *A la façon d'vne paillarde.* ITAL. *A foggia di meretrice.* GERM. Auff hüriſche weiß. HISP. *En manera de vna puta.* ANGL. *After the faſhion of an hoore.* } Plaut *in Milit.* Quam dignè ornata incedit, haud meretriciè.

Mĕrĕtrīcor, aris Scortor, lupor זנה *Zanáh.* [illegible] GALL. *Paillarder, putaſſer.* ITAL. *Putaneggiare.* GERM. Hurerey treiben. HISP. *Putanear.* ANGL. *To playe the hoore or harlot.* } Aulus Gellius, Thais meretricando magnam pecuniam demerebat. Col. *lib. 1. cap. 1.* Quippe plurimum affert mali, ſi operatio meretricandi poteſtas fiat.

‖ Meretrigæ, manifeſtæ turpitudines Pap. ‖

Mergæ, arum, { [illegible] GALL. *Vn ranceſtier, fourche.* ITAL. *Forcole, forche.* GERM. Ein korn gabel oder ſchauffel. HISP. *Las barcas para traſtornar manojos.* ANGL. *A potchforke.* } Furculæ ſunt autore Feſto, quibus aceruì frugum fiunt, dictæ a mergis volucribus. Vt enim illi ſe in aquam mergunt dum piſces perſequuntur: ſic meſſores furcas in fruges mergunt, vt eleuare poſſint manipulos. Plaut. *in pæn* Palas vendundas tibi mergas datas, Vt hortum fodiat, atque vt frumentum metat. ¶ Alij mergas ferramenta eſſe exiſtimant, quibus olim in frugibus demetendis vtebantur. Nam in rariore ſegete ea metendi erat ratio, vt culmi medij falce inciderentur, ſpicæque inter duo ferramenta diſtringerentur quæ a Colum *Mergæ* appellantur. Sic enim habet ille *lib. 2. c. 21.* Sunt autem metendi genera complura: multi falcibus ſericulatis, atque iis vel roſtratis, vel denticulatis medium culmen ſecant: multi mergis alij pectinibus ſpicam ipſam legunt, idque in rara ſegete facillimum, in denſa difficillimum eſt. Plin. *lib. 18. cap. 30.* *Mergites* appellat.

Mĕrgĕs, itis Manipulus ſpicarum. { עמיר *Hamír.* [illegible] GALL. *Vne poignée ou iauelle d'eſpies de blé.* ITAL. *Faſcio de ſpiche* GERM. Ein korngarb. HISP. *El manojo* ANGL. *A hois ſhel or bos toll of eares of corne.* } à mergendo dictus, inquit Seruius. Virg. *lib. 1. Georg.*

Aut fœtu pecorum, aut Cerealis mergite culmi,
Prouentuque oneret ſulcos.

Mergites quoque a veteribus dicebantur ferramenta quædam, quibus in rariore ſegete meſſores ſpicas ſolent diſtringere, quæ & Mergæ vocantur a Columella, vt ſupra ſuo loco oſtendimus. Plin. *lib. 18. cap. 30.* Stipulæ alibi media falce præciduntur, atque inter duos mergites ſpica diſtringitur. Sed legendum putant, *iterum è deſecta mergite.* Nam Varro *lib. 1. de re ruſt. c. 50.* In Vmbria falce ſecundum terram ſaecidunt ſtramentum: & manipulum, vt quemque ſubſecuerunt ponunt in terra. Vbi eos fecerunt multos, iterum eos percenſent, ac de ſingulis ſecant inter ſicas & ſtramentum.

Mergo, is, ſi, ſum Immergo, ſubmergo, aquà obruo. { השקיע *hiſchkiah* [illegible] GALL. *Plonger en l'eau, mettre tout dedans l'eau, & l'en couurir.* ITAL. *Attuffare porre ſotto aqua.* GERM. Eintuncken in dan waſſer ſtoſſen, tauſſen. HISP. *Cabullir baxo del agua.* ANGL. *To drowne or plunge in to water, to dip.* } Plin. *lib. 9. cap 38.* Rurſuſque mergitur lana carminata, donec omnem ebiberit ſaniem. Virg. *Æneid. 9.*

——— *quis te, Palinure, deorum*
Eripuit nobis, medioque ſub æquore merſit?

Manifeſtius etiam Plin *lib. 9. cap. 44.* Piſcantium cymbas ſpeculatur, occultéque adnatans mergit Suet. *in Calig. c. 20.* Mergere ſcripta flumine Tiberinæ, non vt mergat nos, ſed deprimat curas. Senec. *cap. 15. de tranquill.* Merſi ſomno & vino Liu. 2. d. 5.

Cùm graue nexa ſimul retia mergat onus,

Ouid. *Eleg. 4. lib. 3. Triſt.*

——— *Imoque ſub æquore merſit*
Incolumem toties vna procella ratem,

idem *Eleg. 1. lib. 3. Triſt.* Quos Seiani odium, vel amor merſerat. (i. perniciem attulerat.) Senec. *Eleg. 56.*

Te tamen eſt vno iudice merſa parum. (ſup. mea fortuna.)

Ouid. *Eleg. 11. lib. 3. Triſt.* ¶ Per tranſlationem autem Mergere dicimus pro obruere, inuoluere, ſeu implicare Virg. *Æneid. 6.*

Sed me fata mea & ſcelus exitiale Lacænæ,
His merſere malis.

¶ Huius compoſita ſunt, Demergo, Emergo, Immergo, Submergo: quorum ſignificata vide ſuis locis. Mergi, pro, ære alieno obrui. Vlpianus *in l. quid ergo, de contraria & vtili actione tutela.* Neque enim in hoc adminiſtrantur tutelæ vt mergantur pupilli, id eſt, ære alieno obruantur. Budæus.

Merſurus, particip. fut. temporis [illegible] Ouid. *in Ibin,*

Sic te merſuras adeuntes ignis aquas.

Mĕrſo, ſas, Sæpe mergo. { [illegible] GALL. *Plonger en l'eau ſouuent.* ITAL. *Attuffare ſpeſſo.* GERM. Offt oder ewig eintuncken. HISP. *Cabullir baxo del agua muchas vezes.* ANGL. *To plunge or dip often.* } Col. *lib. c. 4.* Quarto die, ſi eſt vicinia maris, ad littus deducta merſatur ouis. Virg. 1. *Georg.*

——— *Balantúmque gregem fluuio merſare ſalubri.*

Catullus,

Fluctibus fortunæ merſor.

Merſito, as, are, frequentatiuum à frequentatiuo Merſo. Solinus *c. 57. ad finem* Quo quis acrior fuerit, ſpeique maioris, eo profundiùs nares merſitat in bibendo de pullo equino

Mĕrto, tas, frequenter mergo, pro merſo, vt pulto, pro pulſo. Accius *Deiphobo*, Vel hic qui in ea parte effrænata impudentia præſentem præſens dictis mertare inſtituit. Hæc Nonius. Feſtus. *Mertat*, pro merſat antiqui dicebant, Fabius verò Quint *lib. 1. c. 6.* Et hæc ipſa (inquit) S, litera, ab his nominibus excluſa in quibuſdam ipſa alteri ſucceſſit. Nam Mertare, atque Pultare, dicebant. Item, Mertare Nonius accipit pro mœrentem facere. Apud Accium *in Myrmidonibus*, Quod ſicut decuit, iſta res meeum, aut meus mertaret dolor, iamdiu inflammari atques vidulent ſuas.

‖ Mergula. Gloſſ. Mergulæ [illegible] vide *Mergulus.* ‖

Mĕrgulŭs, li, Funiculus ille qui in lychno flammam nutrit, ellychnium. { פתילה *patil ił.* [illegible] GALL. *La meche.* ITAL. *Stoppino, lucignolo* GERM. Ein docht. HISP. *La macha del candil.* ANGL. *The weik of a candle.*

Mĕrgus, goris [illegible] Genus vaſis, quod nonnulli ſitulam appellant, ita dictum, quòd puteo mergatur, dum eo aquam haurimus.

‖ Mergoræ ſitulæ, quibus aqua de puteo trahitur. Gl. Iſid. Vet. Vocab. legitìe videtur *mergora*, neutro genere vt inde finxerit Mergus, oris. Sed vocem Hiſpanis vſitatam fuiſſe puto fœminino genere *mergora, æ* ‖

Mĕrgus, gi. { [illegible] GALL. *Vn oiſeau appellé plongeon.* ITAL. *Smergo.* GERM. Eintaucher oder teuchent. HISP. *Cueruo marino* ANGL. *A cormorant.* } Auis ita dicta, quòd ſe in aquam, captans cibum, aſſidue immergat, teſte Varro *lib. 4. de ling. Lat.* & Ouid. *Metam. 11.* de Æſaco priami filio, ita ſcribente.

Æquor amat, noménque manet, quia mergitur illi.

Virg. 5. *Æneid.*

——— *immotáque attollitur vnda*
Campus, & apricis ſtatio gratiſſima mergis.

Ouid. 1. *de Ponto, Eleg. 7.*

Nam prius incipient turres vitare columbæ,
Antra feræ, pecudes gramina, mergus aquas,
Quàm male ſe præſtet veteri Gracinus amico.

Huius auis natura eſt, vt ſæpe mergens auratum ſigna colligat & præuidens tempeſtatem futuram, properè medio reuolet ex æquore, & ad littorum tuta cum clamore contendat. ¶ Eſt & Mergus in vite, vt docet Colum. *lib. 4. cap 15.* Quum ſupra terram iuxta ſuum adminiculum vitis curuatur, atque ex alto ſcrobe ſubmerſa perducitur ad vacantē palum. Pallad. Mergum dicimus. quoties velut arcus ſupra terram relinquitur, alia parte vitis in foſſa. Et *paulò poſt*, Mergi verò poſt biennium reſcindentur, in ea parte quæ ſuprà eſt, & in loco iuſtas vites relinquūt. Hodie Galli vulgò mergum in vinea appellant *marquotte*, quaſi mergottam per diminutionem, alij *courſon, brin.* Carolus Steph.

Merginа, [illegible] A Romanis vocatur illa, quam Græci [illegible], hoc eſt, ſmilacem aſperam vocant. Vide Dioſcorid *lib. 4.*

Meribibulus, vide *Merus.*

Meridies, ei, Medius dies, quaſi medidies. { צהרים *tſaharáijm.* [illegible] GALL. *Midi.* ITAL. *Mezzo giorno, mezzodi* GERM. Der mittag HISP. *Medio dia* ANGL. *The midde day.* } Nam (vt inquit Varro) d, antiqui, non r, hoc loco dicebant: ſed ſuauioris pronuntiationis gratia mutatum eſt d, in r, quod & confirmat Cic. *in Orat. ad Brutum*, dicens, Ipſum meridiem, cur non medidiem? credo, quòd erat inſuauius. Plaut. *in Moſtell.* Heus iam appetit meridies. id eſt, inſtat, appropinquat. Horat. 3. *Carm. Ode.* 28.

Inclinare meridiem ſentis.

Terent. *in Adelph.* — præter hæc, Meridie ipſo faciam vt ſtipulā colligant. Semper autem maſculinum eſt quia certum diei tempus ſignificat Meridie quidam interiungere ſoliti Senec. *cap. vlt. de tranquill.* Quotumo die huc perueniſti? Altero ad meridiem [illegible] alto adhuc meridie. Plaut. *Pſeud. ſc. 7. a. 4.* ¶ Annotandum & illud, veteres meridiem pro media nocte dixiſſe: quemodo & æquidiale pro æquinoctio. Varro *in Marcipore*,

Repentè noctis circiter meridiem,
Cum pictus aër feruidis latè ignibus,
Cœli choreas aſtricas oſtenderet. Nonius.

Mĕrīdĭānŭs, a, um, quod ad meridiem ſpectat. { [illegible] GALL. *De midi.* ITAL. *Di mezzo di.* GERM. Mittägig. HISP. *Coſa de medio dia.* ANGL. *Of the midde day.* } Sic Plin. *lib. 2. cap. 19.* Meridianum Solem dicit, & *lib. 13. cap. 4.* Orbem meridianum. ¶ Meridianò, pro meridie, id eſt,

hora meridiana. Plin. *lib.* 2. *c.* 26. Emicant & faces, nonniſi quum decidunt, vt Germanico Cæſare gladiatorum ſpectaculum edente, præter ora populi meridianò tranſcurrit. ¶ Meridianus pro gladiatore. Suet. *in Claud. cap.* 34. Beſtiariis, meridianiſque adeò delectabatur, vt etiam prima luce ad ſpectaculum deſcenderet: & meridie dimiſſo ad prandium populo præſideret, prætérque deſtinatos etiam leui, ſubitáque de cauſa quoſdam committeret. ¶ Inde fit compoſitum Pomeridianus, de quo *infrà*.

Měrīdiānŭs, ſiue Meridianus circulus, μεσημβρινὸς κύκλος. Vnus eſt ex ſex maioribus ſphæræ circulis, per polos mundi, & verticem noſtrum ductus, qui vnà nobiſcum mutatur pro locorum & regionum, in quibus ſumus, ratione. Dictus meridianus, quòd Sole in noſtro hemiſphærio ad circulum hunc accedente, apud nos fit meridies: & rurſus media nox, quum in inferiore hemiſphærio Sol ad eundem peruenerit. Vide Scalig. *in lib.* 1. *ſphær.* Manil.

Měrīdĭo, as, & Meridior, aris, deponens, ſignificat ſomnum meridianum capio. {μεσημβριάζω, ἀριστῶ. GALL. *Meriender, repoſer ou dormir à midi.* ITAL. *Mangiare ò vero dormire doppo mezzo giorno.* GERM. Zu mittag oder zu imbiß eſſen. HISP. *Merendar ò comer, ò dormir à medio dia.* ANGL. *To dyne.*} Plautus, lentando, meridiando, comeſſando, pergræcando vitam lucere. ¶ Aliquando ſignificat ſomnum meridianum capio, &c μεσημβριάζω καθεύδω. Cornel. Celſ. *lib.* 1. *c.* 2. Longis diebus meridiari potius ante cibum, vtile eſt: ſin minus poſt eum per hyemem totis noctibus conquieſcere. Suet *in Nerone c.* 6. Miſſos à Meſſalina vxore Claudij, qui eum meridiantem, quaſi Britannici æmulum ſtrangularent. Idem *in Calig. c.* 38. Gloriatuſque eſt expergefactæ ſomno Cæſoniæ, quantum egiſſet, dum ea meridiaret.

Měrīdĭātĭo, Quies meridiana. μεσημβρινὴ ἀνάπαυσις. GALL. *Merienne, le repos ou dormir ſur le midi, ou ſur le ſoir.* ITAL. *Eſſo dormire à mezzo giorno.* GERM. Die mittags ruw/mittags ſchlaff. HISP. *Aquella obra de dormir à medio dia dormir la ſieſta.* ANGL. *The reſt of the midde day.* } Cic. *lib.* 2. *de diuinat.* Tunc & lucubrationes detraxi, & meridiationes addidi, quibus antea vti non conſueueram.

‖ Meringa, eſt pellicula in aure vbi fit auditus. Ita Vet. Vocab. ‖

Mērĭŏnēs, Μηριόνης. Fuit teſte Homero *lib. Iliad.* 2. Auriga Idomenæi, & cum eo dux nauium, quæ è Creta venerant ad Troiam, Marti, vt ait, Martis arbitrio comparandus. Meminit Ouid. 13. *Metam.*

Mēris, μηρίς, herba eſt, quæ alio nomine Tripolium appellatur. de hac Dioſcorides *lib.* 4.

Mĕrīſmos, μερισμός, ‖ diuiſio: à μερίζω, diuido. ‖ A Græcis dicitur figura apud Rhetores, quam Latini Diſtributionem vocant: quum ſcilicet genus in ſpecies, aut totum in partes diſſecamus, ordine diſcreto: quæ ſententiarum figura diuiſioni ac partitioni affinis eſt. Nam diſpoſitio (quæ vtrunque complectitur) eſt, autore Fabio, vtilis rerum ac partium in loco diſtributio. Huc etiam pertinet Διάλυσις, id eſt diſſolutio, quum diſperſa diſtributione diſſipantur: quali Cicer. vſus eſt *in Epiſt. ad Lucium ſecunda familiarium lib.* 5. Transferam animum ad ea quibus ſecundæ res ornantur, aduerſæ adiuuant.

Mĕrĭtō, aduerbium, Merito, Meritas, Meritorius, Meritum, Meritus, vide *Mereo.*

Meritus, mons Thraciæ, apud Plin. *lib.* 4. *c.* 11.

Mermeros. Vnus ex Centauris. Ouid. *Metamorph.* 12.

Quique pedum nuper certamine vicerat omnes
Mermeros, accepto tum vulnere tardior ibat.

μέρμερος autem Latinè curioſus interpretatur, à verbo μερμηρίζω, cogito & conſulo.

Mĕrmēſſŭs, Μερμησσός, vrbs Troadis, Sibyllæ Erythrææ patria, vt Stephano placet. qui etiam ab vrbis huius rubedine Erythræam eam appellatam exiſtimat. Straboni tamen magis credendum exiſtimo, qui *lib.* 14. Erythræam Sibyllam dictam exiſtimat, ab Erythris Ioniæ vrbe, non procul à Clazómenis ſita.

Mĕro, per iocum dictus eſt Tiberius Cæſar, pro Nerone: quòd impendio vinoſior eſſet. Suet. *in Tiberio Cæſare*, In caſtris tyro etiam tum propter nimiam vini auiditatem, pro Tiberio, Biberius: pro Claudio, Caldius: pro Nerone, Mero vocabatur.

Mĕrŏbĭbŭs, a, um, vide *Meribibulus.*

Meroctes Lapillus porracei coloris, qui lacte ſudat. Plin. *lib.* 37. *c.* 10.

Mĕrŏē, roes, Μερόη. vulgò *Saba*, dictio triſyllaba, inſulæ Nili Metropolis, à qua & tota inſula Meroe dicitur, vulgò *Saba*. De hac ita ſcribit Herodotus, Meroë fuit olim regni caput: clypei figuram ea inſula imitatur, ad tria millia ſtadiorum cum Nilo protenſa, accolunt paſtores eam, qui paſſim venantur, & agricolæ qui auriſodinas habent. Hanc Cambyſes condidit, appellauitque à nomine ſororis Meroës. Quum enim Ægyptum omnem occupaſſet, Meroën ſecum vſque ad Ægyptios duces proceſſit: quæ quum ibi mortem obiiſſet, vrbi nomen indidit. De hac Lucan. *lib.* 10.

———— gurgite rupto
Ambitur nigris Meroe fœcunda colonis.

Patet longitudine ſtadiorum tribus millibus, latitudine mille. Effodiuntur in ea aurum, argêtum, æs, ferrum, ebenum. Præterea fert & lapidum multiplex genus: diſtátque à Syene quinque millibus ſtadiorum, vltra quam eſt torrida zona. Exuperat omnes alias Nili inſulas, quas circiter ſeptingentas eſſe ſcribit Diodorus *libro* 1. *&* 17. Strabo *libro* 16.

Mĕrŏpē, es, Μερόπη, vna filiarum Atlantis ex Pleióne Nympha, cuius ſtella ex ſeptem Pleiadibus obſcuriſſima apparet, quòd quum ſorores omnes diis nupſiſſent, ſola Siſypho nupſerit homini mortali. Ouid. 4. *Faſt.*

Mĕrŏpĭā, Μεροπία, vulgò *Siſano.* Inſula eſt vna Cycladum, quæ aliis nominibus & Siphnos & Acis appellatur. de hac Plin. *lib.* 4. *c.* 12.

Mĕrŏpis, Μεροπίς, inſula eſt Cariæ adiácens, quæ notiore nomine Cos appellatur. Plin. *lib.* 5. *cap.* 31. Vulgò *Lango.*

Mĕrops, μέροψ. ANGL. *Bird which eateth bees.*} Auis eſt, teſte Æliano, pietate in parentes volucribus cæteris præſtans: nam vbi primum per ætatem volare poteſt parentes in altiſſimis ſpecubus reconditos alit. Inteſta ſu primis eſt alis eius apeſque abſumit: vnde & Apiaſtra a quibuſdam appellatur. Virg. 4. *Georg.*

Abſint & picti ſqualentia terga lacerti
Pinguibus à ſtabulis meropéſque, aliæque volucres.

Plin. *lib.* 10. *cap.* 33. Nec verò iis minor ſolertia, quæ cunabula in terra faciunt, corporis grauitate prohibitæ ſublime petere. Merops vocatur, genitores ſuo reconditos paſcens, pallido intus colore pennarum, ſupernè cyaneo, priori ſubrutilo. Nidificat in ſpecu ſex pedum defoſſa altitudine. Græcis μέροψ eſt epitheton hominis, ex eo dicti, quòd μείρει ὄπα, diuidit vocem, & articulatos ſonos effert. Et merops auis vocem edit, quodammodo inſtar hominis, qui ore in rotundum clauſo ſonaret, *grulgrurru grurul*, ſono tam alto, quàm oriolus. Petr. Bellon. ¶ Meropes præterea diuerſarum linguarum homines dicuntur a μερίζω, diuido, & ὄψ, per o breue, quod vocem ſignificat. ¶ Eſt etiam Merops Gigantis nomen, vnus ex iis qui Iouem de cælo deturbare conati ſunt: a quo inſula Cos Meropis appellata exiſtimatur.

Mĕro; ii, Μέροψ, Mons Græciæ iuxta Theſſaliam, variis præruptus anfractibus qui vndique referente Echo voces diuerſas reddit, vnde etiam appellationem ſortitus eſt.

Meros, ſiue Merus, Μηρός. Mons eſt in finibus Indiæ, in cuius radice Dionyſius in Indiam proficiſcens, Nyſam vrbem condidit Curt. *lib.* 7. Nyſa ſita eſt ſub radicibus montis, quem Meron accolæ appellant. Inde Græci mentiendi traxere licentiam, Iouis femine Liberum patrem eſſe celatum Græcè enim μηρὸς femur ſignificat.

‖ Merſinium, funis. Lex. gr. b. ‖

Mērſo, & Merto, vide *Mergo.*

‖ Mertium. Apul. *lib.* 8. ſpecta denique, quale cœleſti prouidentia mertium reportauerit, i. præmium meritum.

Mĕrŭlă. Auis ſic dicta, quòd ſola volet, & ſolitaria paſcatur: quaſi mera volās. {κόσσυφος. GALL. *Vn merle.* ITAL. *Merlo vccello.* GERM. Ein amſel. HISP. *La mirla* ANGL. *An owſell, abrid called a black mack.* Hanc tamen etymologiam, vt ſuperſtitioſam & plus iuſto curioſam ridet Fabius *lib.* 1. *cap.* 10. ita Varronem vellicans, Sed huic tanti fuit vertere, vt merula, quia ſola volat, quaſi mera volans nominaretur. De huius auis natura Plin. *lib.* 10. *cap.* 29. Merula ex nigra ruffeſcit, æſtate canit, hyeme balbutit, circa ſolſtitium muta. Roſtrum quoque in anniculis, in ebur transfiguratur duntaxat maribus Horat. 2. *Serm ſatyr.* 8.

Vidimus & merulas poni, & ſine clune palumbes.

Idem *de arte,*

Intentus merulis anceps.

¶ Eſt etiam piſcis ſaxatilis, Plinio teſte *lib.* 32. *cap.* 11. { GERM. Merſchlete. ANGL. *A whiting* } Hoc nomine etiam dictus eſt fluuius: qui Albingæ vrbis latus alluit: alio nomine Cinta dictus, quia centenis amnibus augetur.

‖ Merulus, κόσσυφος. In Gloſſ. tribus. Scribit κόσσυφος: vt & apud Suid. Vet. lex. κόψιχος. ſed Varro *lib.* 8. *de L. L.* dici coruum, turdum, non dici coruam, turdam: contrà dici pantheram, merulam, non dici pantherum, merulum. Recentioribus tamen etiam dici cœpit *merulus*, vt auctori Philomelæ.

Et merulus modulans tam pulchris concinit odis,
Nocte mente tamen carmina nulla canit. ‖

Mĕrŭs, a, um Solus, immixtus, vnicus. { נקי *naki.* ἄκρατος. GALL. *Seul.* ITAL. & HISP. *Solo.* GERM. Allein/lauter/ vnuermiſcht. ANGL. *Onlie, alone not mixed.* } Oſtentatores ſunt meri. Plaut. *Curc. ſc.* 1 *a.* 4. Amor clandeſtinus damnum eſt merum *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1. Quæ in nos dicis aurum & argentum merum eſt. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Quæ memini, mora mera eſt monerier. Idem *ſc.* 3. *a* 2. Mera mendacia fundis. Idem. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Merum condidicit bibere, foribus dat aquam, Idem. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1.

Sed linguam nimio non tenuiſſe mero,

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Lapſaque ſunt nimio verba profana mero.

Quicquid meris adiicietur affectibus. Quint. Mera indulgentia. Senec. *c.* 8 *de conſ. ad. Polyb.* Mera eſtis mortuaria gloſſaria Gell. *c.* 7 *lib* 18.

Lacte mero veteres vſi narrantur & herbis,

Ouid. 4. *Faſt.* Terent. *in Phorm.* Nihil habet, niſi ſpem meram. Merum, inquit Feſtus, antiqui dicebant ſolum. At nunc merum, purum appellamus. Hinc merum furtum, quod ab omni datione ſeiunctum eſt, merum officium Prætoris, quod à iudicis officio ſecretum eſt: mera pœna, quæ à rei perſecutione ſeiuncta eſt: merum imperium, quod in rerum capitalium quæſtionibus verſatur, & à priuatarum rerum iuriſdictione purum eſt. Reliqua vide apud Hotomanum, Cic *lib.* 2. *de Orat.* Ecce tibi exortus eſt Iſocrates, magiſter iſtorum omnium, cuius è ludo, tanquam ex equo Troiano, meri principes αὐτοκράτορες exierunt. Idem 3. *de nat. deor.* Vehementius quidem inuectus es in meram Stoicorum rationem. Idem *ad Attic. lib.* 4. Venerat horis duabus antè Cherippus, mera monſtra nuntiarat. Idem, Quid eſt igitur quod laborem? amicos habet, meras nugas, &c. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Hanc amas, meras nugas. Paulò ante, perſolæ nugæ. Idem *in Amphitr.* Eam ego, vt matre fuerat natum vini eduxi meri. Idem *Men. ſc* 1. *a.* 1. Nugæ ſunt meræ. ¶ ‖ Merus bellator excellens. Plaut. ¶ Merum imperium habens ius gladii vſque ad mortem incluſiue. Lex I c ‖

Mĕrum, ſubſtantiuum, Vinum aqua nō dilutum. { יין ,תירוש *tiróſch.* ἄκρατον. GALL. *Vin pur & ſans eau, & ſans aucunes mixtion.* ITAL. *Vino puro.* GERM. Wein der lauter vnnd allein iſt / vnuermiſchter wein. HISP. *Vino puro y no mezlado.* ANG. *Wyne not alayed.* } Plin. *lib.* 23. *c.* 1. Merum quidem remedio eſt contra cicutas, coriandrum aconita, viſcum, meconium, argentum viuum. Ouid. 15. *Metam.*

———— odiúmque meri permanſit in vndis.

Idem 9. *Metam.*

Haud alio vultu, quàm ſi conuiua iaceres
Inter plena meri redimitus pocula ſertis.

Virg. 3. *Æneid.*

Tum pater Anchiſes magnum cratera corona
Induit, impleuitque mero, diuoſque vocauit,
Stans celſa in puppi.

Merè, aduerbium, ἀκράτως, purè. Plaut. *Trucul.* Interim illa Hamum vorat, ſi ſemel amoris poculum accepit mere.

Mĕrĭbĭbŭlŭs, li, qui vinum ſine aqua bibit. { ἀκρατοπότης. GALL. *Qui boit* vin

vin ſans eau. Ital. *Colui che bene il vino ſenza acqua.* Germ. Der eitel oder lauter wein trinckt ohn waſſer. Hisp. *Beuedor de vino ſin agua.* Angl. *That drinketh wine with out water.* } Auguſt. Quum temeti auidior eſſet, quadam die ab irata ancilla per conuitium appellata eſt meribibula, quæ res tantum ei pudorem iniecit, vt poſtmodum ſobria [illegible] fuerit. Et hoc quidem nomen diminutiuum eſt. Sicut enim Bibulus diminutiuum videtur a Bibus, quo extra compoſitionem non vtimur, ita Merobibula, vel Merobibula, a Merobiba. quo nomine licentioſa compoſitione vſus eſt Plaut. *in Curc.* Anus hic recubare ſolet, cuſtos, ianitrix nomen eſt ſeni Maltibiba, atque Merobiba.

Merūſium, ſij, [illegible] Siciliæ locus 70. a Syracuſis ſtadijs diſtans: cuius incolæ Meruſij dicti ſunt. Autor Stephan.

‖ Mertvo [illegible], vox in Longobard. li. eſt prorectio de equa. ‖

Merx, cis. Res quæ a mercatoribus venales importantur, aut exportantur. { [illegible] *me her.* [illegible]. Gall. *Marchandiſe, dauree.* Ital. *Merce.* Germ. Kauffmanſchaft wahr. Hisp. *Mercaderia.* Angl. *Marchandiſe, ware that is bought and ſold.* } Cic. *lib* 3. *de Repub.* Phœnices primi mercaturis, & mercibus ſuis auariciam & magnificentiam, & inexplebiles cupiditates omnium rerum exportauerunt in Græciam. ¶ Singularis huius vocis numerus minus eſt vſitatus. Legitur tamen apud Plin. *lib.* 12. *cap.* 25. Sarmenta quoque in merce ſunt. Plaut. *in Ciſtell.* Mala merx hera hæc, & callida. Idem *in Milit.* Sicuti merci pretium ſtat pro virtute vt væneat. Quæ improba eſt, pro mercis vitio dominum pretio pauperat. Idem *Perſa*, Merx tua mala eſt. Quintil. *lib.* 1. *c.* 12. Sordidæ mercis negotiator. Geſtat mercem ſine fuco, Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 2. Frequentius verò in plurali. Idem *in Arte,*

Vt præco ad merces turbam qui cogit emendas.

Cic. 7. *Verr.* Mercibus ademptis in vincula coniectos eſſe mercatores. ¶ Eſculentæ merces apud. Colum. *lib.* 12. hoc eſt, ea quæ hominū eſui accommodata venduntur. Fallaces & fucoſæ merces, Cic *poſt Rabir. Poſth.* Mutare merces, Ouid. 1. *Triſt. Eleg.* 2. Si æs habent dant mercem. (i panem & vinum) Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Mala merx eſt. (de lenone.) Idem *Pſeud. ſc.* 1 *a.* 4.

Mērcimonium, eiuſdem ſignificationis: nomen quidem antiquum, ſed quod tamen non reformidauit exactiſſimus verborum cenſor Laurentius Valla qui eo ſtatim in fronte verſionis Latinæ Herodoti Græci hiſtorici vſus eſt, & Plaut. *in Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Sed quid agit meum mercimonium apud te? (de puella empta.) Idem *in prologo Amph.* Vt vos in veſtris voltis mercimoniis emundis vendundiſque, &c.

‖ Mercion, mercatus. Lex. gr. b. ‖

Mèsă, [illegible] teſte Vitruuio, ſunt partes mediæ ædium, quas idem Latinè Medianas appellari aſſerit.

Meſancylum, teli miſſilis genus, inquit Feſtus. legitur & apud Gellium, ſed corrupte in editis libris.

Mĕſapia, Meſapus, vide *Maſſapia.*

Meſanites ſinus, [illegible], Perſici ſinus pars eſt. Steph.

Meſăræum, [illegible]. Vide *Meſenterium.*

Mèſăreon, [illegible], dicitur corpus illud venoſum, per quod hepar, veluti per manum, chylum ex ventriculo attrahit. Alio nomine Meſenterium dicitur, quod vide.

‖ Meſarnum, tributum dimidiatæ ouis. Buleng. Lex. gr. b.

Meſarium, lorum ab equo ad alium equum tendens. Poll. ‖

Meſaŭli, [illegible], Ædium itinera dicuntur, quæ inter duas aulas, id eſt, duo atria ſunt interpoſita. A nonnullis etiam Andrones vocantur, teſte Cælio Rhodig. *lib* 27 *c.* 2.

‖ Meſaulium, [illegible], & [illegible]. Suid. mediana ianua, in aulæ meditullio locus. Cæl.

Meſaton, magiſtratus ad quem lites deferebant arbitrum. Lex. gr. b. ‖

Meſe, [illegible], media, abſolute ſic dicitur chorda media inter ſeptem ordine iunctas. Deinde metonymicè tonus, qui ea pulſata oritur. ‖

Mĕſenterium, [illegible], Craſſa quadam & adipoſa membrana eſt, multis & neruis, & venis, & glandulis intertexta, medium inter inteſtina ſitum obtinens: vnde & nomen accepit. Huius veluti manus cuiuſdam opera, ſecus chylum a ventriculo attrahit, per eas venas, quas meſaraicas vocant. Alio nomine *Meſaræum* appellatur.

Mĕſēs, meſæ, [illegible], Ventus inter Boream, & Cæciam medius: vnde & nomen habet. { Ital. *Greco tramontana.* Germ. Einer auß den nordwinden beiſeits gegen Auffgang } Huius meminit Plin. *lib.* 2. *c.* 47.

Mĕſembria, [illegible], Vulgo *Meeſember.* Megarenſium colonia, quam antea Menebriam vocabant, quaſi Menapolim, id eſt, Menæ ciuitatem. Eius enim ædificator Menas appellabatur. Bria vero ſermone Thracio ciuitas vocatur. Hæc Strabo *lib.* 7. Meſembriaci portus meminit Ouid. 1 *Triſt. Eleg.* 9.

Meſiă, vide *Mœſia.*

‖ Meſiticum, [illegible], æs, quod pro loco, in foro, mercibus vendendis ſoluebatur. [illegible] & forum Græcis poſterioribus. quia id plerumque eſt in medio vrbis. Gloſſ. gr. b. Meurſij

Meſobolum & Meſabum, [illegible] & [illegible], medium inter boues iunctos lignum. Suid. nempe a [illegible] & [illegible]. ab alijs exponitur lorum, quo temo iugo alligatur: ab alijs iuge [illegible], vbi ceruices boū ligantur. ‖

Mĕſochorŭs, [illegible]. Qui in medio turbæ ſtans, reliquis canendi, vel aliud agendi ſignum proponit, Sidonius.

——nullus ibi lyriſtes,

Choraules meſochorus, tympaniſtria, pſaltria canit.

Vide Cælium Rhod. *lib.* 4. *cap.* 14.

Mĕſocranium, [illegible], Vertex capitis, medium cranij locū obtinens.

Meſolă [illegible], Meſſeniaci agri oppidum inter Taygetum montem, & Meſſenem vrbem ſitum. Gentile eſt Meſolates. Stephano.

Mĕſoleucos, [illegible], Gemma, quam mediam linea alba diſtinguit: de qua Plin. *lib.* 37. *c.* 10. ¶ Eſt præterea hoc nomine herba quædam habens candidam lineam per folium diſcurrentem. Idem *lib.* 27. *c.* 11 Leuce Mercuriali ſimilis, nomen ex cauſa accepit per medium folium candida linea tranſcurrente, quare Meſoleucon quidam vocant [illegible] namque medius eſt, & [illegible] albus.

Meſŏmēdes [illegible], Poeta Lyricus ex Creta oriundus. Adriani Cæſaris libertus in cuius gratiam ſcripſit laudes Antinoi, qui Adriano in delitiis erat. Suidas.

Mĕſomĕlas, [illegible], Gemma eſt nigram habens venam, quemlibet colorem per medium ſecantem. Plin. *lib.* 37. *cap.* 10.

Meſon, [illegible], autore Feſto, Perſona Comica appellatur, aut coqui aut nautæ, aut eius generis: dicta ab inuentore eius Meſone Comœdo, vt Ariſtophanes ait Grammaticus. Rectiùs quidem videtur manare a fonte Græco, [illegible] namque medium ſignificat. Porrò coquorum, nautarum, cerdonum, atque huiuſmodi opificum perſonæ mediæ ſunt: vt quæ neque ſeruiles videantur, quum liberæ ſint operæ: neque omnino liberæ quum mercenariæ. Eſt enim merces, vt ait Cic. autoramentum ſeruitutis. Proinde mediæ ſunt & miſtæ perſonæ, qui [illegible] dici poſſunt: vt [illegible], dicimus in Comœdiis. ¶ Fuit præterea Meton, [illegible], quidam Aſtrologus, qui Athenienſibus in expeditionem Sicilienſem profecturis, quum ipſe quoque ad id bellum delectus eſſet, imminentem toti exercitui cladem proſpiciens, proprijs ædibus ignem iniecit, furoremque tam ſcite aſſimulauit, vt veluti inſanus, & bello parum idoneus, domi fuerit relictus. Vide Plutarch. *in Nicia, Alcibiade, & Pyrrho.* Item apud Cæl. *lib.* 11. *c.* 76.

Mĕſŏnaūtă, qui medium inter nautas, id eſt, remiges, locum obtinens, reliquis remigandi ſignum præbet, eodem modo dictus, vt { [illegible]. Angl. *That hath middroome or place amongeſt the mariners or rowers.* } Ex Hotomano Vſus eſt hoc vocabulo Vlpianus *l.* 1. *D. de naut. caup. ſtab.* Sed de exercitore ſolummodo prætor loquitur, nec enim debet, inquit, Pomponius per remigem, aut meſonautam obligari, ſed per ſe vel per nauis magiſtrum.

‖ Meſoneſtimas, quarta ſeptimana Quadrageſima dicta Lætare. Lex. gr. b. ‖

Mĕſŏnyctiŏn, [illegible], Media nox. ‖ nox intempeſta. Item hymnus media nocte cantatus. Lex. gr. b. ‖ Vide latius ſuprà in dictionibus *Aurora & Dies.*

‖ Meſopentecoſte, ſeptimana quarta poſt Pentecoſtem. Lex. gr. b.

Meſophryum medium ſuperciliorum ſpatium, metopium Poll ‖

Meſopleuri, [illegible], vel [illegible], quæ inter coſtas ſonat, quæ Græcis [illegible].

Mĕſŏpŏntiŭs, [illegible], cognominatus eſt Neptunus, qui apud Ereſum Lesbi inſulæ ciuitatem colebatur Steph.

Mĕſopotamia, { ארם נהרים *aram naharaym.* [illegible]. } Regio maioris Aſiæ inter Euphratem & Tigrim, vnde nomen habet: [illegible] enim medium ſonat, & [illegible] fluuium. Tacit. *lib.* 5. Mox repetita amicitia regis, multo apud eum honore, prælectus campis: qui Euphrate & Tigri inclytis amnibus circumflui, Meſopotamiæ nomen acceperunt. Habet hæc regio Tigrim ab Oriente, & Euphratē ad Occidentem: à Meridie Babyloniam, ab Aquilone Caucaſum. ¶ Meſopotamiam impinguat Euphrates (vt inquit Solinus) annuæ inundationis exceſſibus terris ſuperfuſus. Hæc regio etiam dicta eſt Seleucia, vt *lib.* 6. refert Plinius.

‖ Meſoria, interualla, ac pauſæ horarum canonicarum. L. gr. b. ‖

Mĕſosphærum, [illegible], Indici nardi folium, vt magnitudine, ita & pretio, medium è triplici ſpecie locum obtinens. Vide Plin. *lib.* 12. *c.* 12.

Meſpilus, li, { [illegible]. Gall. *Meſlier, ou meſflier, ou neſflier* Ital. *Neſpolo.* Germ. Ein neſpel baum. Hisp. *Niſpero.* Angl. *A medler tree.* } Genus arboris, cuius fructus Meſpilum. { [illegible]. Gall. *Meſle, meſſle ou neſſle.* Ital. *Neſpolo frutto.* Germ. Ein neſpel. Hisp. *Niſpero fruta.* Angl. *A medler frutte.* } dicitur. Palladius *de inſitionibus*, Meſpilaque exarmat pugnacibus horrida membris. Hæc arbor folijs eſt prius ſubeis, quam decidui, radice quæ euelli non poteſt, ignota Italiæ Catoni ſuo.

Meſquita, templum Mahumedanum, vox facta ex Arab. *Maſgid.* Maſgidiū.

Meſſabă, [illegible], vrbs Carum. Gentile Meſſabeus, Steph.

Meſſală, æ, [illegible], dictus Valerius Coruinus, quia Meſſanam in Sicilia expugnauit, & vrbis captæ in ſe tranſlato nomine, Meſſana primò, paulatimque vulgò permutante literas, Meſſala dictus eſt. Hinc Valeria familia Romæ florentiſſima, ex qua Meſſala Coruinus orator nobilis ortum habuit. Hic quum prouectior ætate eſſet, ante biennium quam moreretur, adeo memoriæ ſenſum amiſit, vt vix paucula verba coniungeret, & nominis quoque ſui immemor eſſet. Tandem verò vlcere oborto, ſeipſum inedia confecit. autor Cælius, & Crinit. *lib.* 1 *cap.* 12. Is orator fuit (Fabio teſte *lib.* 10. *c.* 1.) nitidus & candidus, & quodammodo præ ſe ferens nobilitatem ſuam: viribus tamen minor. Huius familia Coruini cognomentum tulit a coruo, qui Valerio Tribuno, viri ex maioribus aduerſus Gallum pugnanti, ſuppetias tulit, vt meminit Gell. *lib.* 9. *cap.* 11. Liu. *lib.* 7. Vide Sueton. *in Tib. cap.* 70.

Meſſălīna, [illegible], nomen filiæ Barbati Meſſalæ, conſobrini Claudij Imperatoris. Tandē a Claudio ſupplicio affecta, quum C. Silio nupſiſſet. Autor. Tranquillus *in Claudio* Prodigioſam huius libidinem lege apud Iuuenal *Satyr.* 6. Tacit. *lib.* 11. & Plin. *lib.* 10 *cap.* 63.

Meſſana [illegible], vrbs eſt Siciliæ, propinqua Peloro promontorio à Meſſenis Achaiæ populis condita, & a nomine relictæ ab illis vrbis ita appellata. Silius *lib.* 14. Incumbens Meſſana freto, nimbuſque reuulſa. Huius incolæ primum Meſſanenſes dicti: poſtea quum Mamertini, è Campania eo colonos miſiſſent, ipſi quoque Mamertini ſunt vocati. Fuit inde origo primi belli Punici, vt Florus tradit *lib.* 2. Eius ager feraciſſimus eſt vini, quod Mamertinum appellatur, Mart.

Amphora Neſtorea tibi Mamertina ſenecta

Si detur, &c.

Meſſapeæ, [illegible], Laconici agri locus, in quo Iupiter colebatur, vt ex Theopompi ſententia refert Stephan.

Meſſapia, [illegible], Regio eſt in extremis finibus Italiæ, peninſulæ forma. Iſthmo non admodum lato, qui eſt inter Brundiſium & Tarentum continenti adhærens. Eadem & Iapygia dicta eſt { Die landtſchafft Calabria zu hinderſt in Italia. } Vide Strab. *lib.* 6 & Plin. *lib* 3. *c.* 11.

Meſſapion, [illegible], Euboeæ inſulæ mons, ita dictus a Meſſapo quodam, qui inde in Italiam coloniam deduxit Steph

Mĕſſāpŭs, [illegible], vnus ex fortiſſimis Italiæ ducibus, qui Turno aduerſus Æneam ſuppetias tulit. Virg. 7. *Æneid.*

At Meſſapus equûm domitor, Neptunia proles,

Quem neque fas igni cuiquam, nec ſternere ferro.

Meſſeïs, μεσσηΐς. Theſſaliæ fons eſt, non procul à Pharſalo oppido, cuius meminerunt Plin *lib.4.c.8.* & Strab. *lib.9.*

Meſſene, μεσσήνη, ciuitas Græciæ in Peloponneſo, à quo Meſſenii dicti ſunt, qui in Sicilia ad Pelorum promontorium vrbem condiderunt, quam à nomine patriæ ſuæ μεσσήνην appellarunt. Latini vnâ litera longum commutato, vocant Meſſanam. De Meſſeniis ita ſcribit Hieronymus *in Iouinianum.* Spartiatæ, & Meſſenij diu inter ſe habuêre amicitias, in tantum, vt ob quædam ſacra etiam virgines ad ſe mutuò mitterent. Tandem verò Spartani Meſſenios, propter frequentem defectionem, in ſeruitutem redegerunt, eóſque durius etiam quam reliquos ſeruos tractarunt ne denuò res nouas molirentur. Hinc adagium natum, Seruilior Meſſena. Hi ſe nota literæ M. cognobiles reddebant.

Meſſenio, nomen ſerui, apud Plaut. *Men. ſc.1.a 2.*

Meſſias, vox Syriaca ad Græcam terminationem facta. Græcè ὁ χριστὸς Chriſtus, Latinè Vnctus. GERM. Geſalbter / dicitur.

Meſſio, Meſſor, Meſſorius. vide *Meto.*

MESSIS, is, Tempus metendi & ipſæ etiam ſegetes { קציר katsir. θερισμός, ἄμητος. GALL. *La moiſſon, le temps de la moiſſon.* ITAL. *Ricolta.* GERM. Die ernd. HISP. *Mies.* ANGL. *The harueſt.* } Virg. 3. *Eclog.*

Ante focum, ſi frigus erit: ſi meſſis, in vmbra.

Idem 1. *Georg.*

Illam immenſæ ruperunt horrea meſſes.

Dicitur autem meſſis propriè de his rebus quæ metuntur, quemadmodum Varro autor eſt *lib.1. de re ruſt.* Interim tamen ſæpè etiam de vuarum, pomorum & aliarum omnium rerum prouentu dicitur. Ouid. 3. *de Ponto:*

Triſtia per vacuos horrent abſynthia campos,
Conueniénſque ſuo meſſis amara loco eſt.

¶ Per tranſlationem accipitur pro multitudine cuiuſuis rei. Plaut. *in Trinum.* Neque quicquam hic vile eſt, Niſi mores mali: eorum licet iam meſſem metere maximam. Euenens rebus in omnibus velut horna meſſis magni fit. Idem *Moſtell. ſc. 3.a. 1.* Quid attinet meſſis ad lauationem, nihilo plus quàm lauatio ad meſſim. *Ibidem.* ¶ Interdum idem eſt quod Meſſio, ſiue actus metendi. θερισμός. Cic. 3. *de Orat.* Tamen nemo tam ſine oculis, tam ſine mente viuit, vt quid ſit ſementis ac meſſis, quid arborum putatio, ac vitium, quo tempore anni, aut quomodo ea fiant omnino neſciat. Meſſibus pro tẽpore meſſis. Plin. *lib. 21. c.12.* Semen colligi meſſibus oportet per meſſes. Idem *lib.23.cap.7.* Radix per meſſes morſa ſuccum dat aptiſſimum dentium dolori. Meſſim accuſatiuus, pro meſſem, apud Plaut. *in Moſtell.* Vide *ſuprà.*

‖ Meſſicula, parua meſſis. Cath. ‖

Meſſura Vide *Meto.*

Meſſoa, μεσσόα, vrbs Laconiæ, & tribus eiuſdem. Gentile Meſſoates. Stephanus.

Meſſouium, Ptolemæo *lib.2. cap.13.* Germaniæ vrbs: vulgò Maydburg. in Saxonia.

Meſſogis, μεσσωγίς. Mons Lydiæ: inde Meſſogites, optimi vini ferax, Stephanus.

Meſthles, μέσθλης, Dux Mæonum, qui vnà cum fratre Antipho Troianis ſuppetias tulit aduerſus Græcos. Homer. *lib.2. Iliad*

Met, Piam, & Te, ſyllabicæ ſunt adiectiones extra compoſitionem nihil ſignificantes: in compoſitione autem aliquid addentes ſignificationis dictionum cum quibus componuntur: vt, Egomet, Quiſpiam, Tute. Sed Met iungitur caſibus omnibus pronominis primæ perſonæ, tam pluralis, quam ſingularis numeri, abſque genitiuo plurali: vt Egomet, memet, noſmet, & reliqua. Secundæ verò perſonæ obliquis tantùm caſibus: vt, Tuimet, tibimet. Nominatiuo non addunt, ne verbum putetur Tumet à Tumeo: ſed Tute, Tutemet profertur. Aduerbio Tanquam coniunxit etiam Plaut. Phædrome ſerua me. Ph. Tanquammet genium meum. *In Curc. ſc.2.a.3.* Item, Voſmet, vide *Vos.* Et quidem ſic iuncta diſcretionem ſignificat: vt ipſemet, id eſt, ipſe per ſe, & non per alios. ¶ *Pte* iungitur cum ablatiuis horum quinque pronominum, Mea, Tua, Sua, Noſtra, & Veſtra: vt Meapte, Tuapte, Suapte, Noſtrapte, Veſtrapte Vel cum eorum maſculinis, aut neutris: vt Meopte, Tuopte, &c. Tute tibi tuopte ingenio prodes plurimum. Plaut *Capt. ſc. 3.a. 2.* Vide *Tute.* *Te*, ſimiliter cum pronomine ſecundæ perſonæ idem efficit: vt Tute id feciſti, id eſt, tu ipſe per te, & non per alium. Sed hoc ſoli nominatiuo iungitur, nam Tuite, aut Tibite non dicimus. In accuſatiuo aliquando legimus Tete, ſed tunc diuiſæ potius videntur dictiones, maioris effectus cauſa figuratè geminatæ, quemadmodum etiam aliquando legimus Meme. ¶ *Ce* verò iungitur obliquis horum pronominum Hic, Ille, Iſte in I, literam deſinentibus: vt Huiuſce, Hiſce, Hoſce, Haſce, Iſtiuſce, & Illiuſce: vnde fiunt compoſita, Huiuſcemodi, Iſtiuſcemodi, & Illiuſcemodi. Interdum etiam inuenitur iunctum cum caſibus horum pronominum deſinentibus in c. literam: vt Hicce, hæcce, hocce pro quibus tamen frequentiùs vtimur, Hiccine, hæccine, hoccine. Virg.

Hocce erat alma parens, quòd me per tela, per hoſtes
Eripis?

Terent. Hoccine eſt credibile, aut memorabile factum? ¶ Hicce, ſeu hiccine, οὗτοσί. Sicce, ſiue ſiccine, οὕτως. Hiccine, hanccine illiccine, ἐκεινονί. Iſticcine, illanccine. Idem, illanccine mulierem duxit, pro illamne.

META, æ, Congeries, ſeu ſtrues in acutum tendens, ſeu turbo inuerſus: ita dicta quod eſſet poſita in dimenſo ſpatio vel quia eam metiantur quadrigæ circuncurrentes. { מצבה maſſebah. σπὼ ſoph. νύσσα. GALL. *Vn bout ou borne, ou autre choſe large par bas & montant en pointe.* ITAL. *Meta.* GERM. Ein jedes ding ſo da vnden breitlecht vnnd oben auff geſpitzt iſt wie ein kegel. HISP. *El termino.* ANGL. *Any thing broad beneath and ſharp aboue, abutte* } ¶ Moris enim erat ſepties metam luſtrare Propert. *lib.2. Eleg.*

Aut prius infecto depoſcit præmia curſu,
Septima quam metam triuerat ante rota.

Quum enim iam, acceleres emulæ, ad metam veniſſent quadrigæ, erat opus vt circum ipſam flecterentur. Meminit Sueton *Caſ. c. 39.* Quod laxius dimicaretur, ſublatæ metæ ſe circo. Idem *in Claud c.21.* Circus maximus, marmoreis carceribus metæ auratæ. Virg. 5. *Æneid.*

Hic viridem Æneas frondenti ex ilice metam
Conſtituit ſignum nautis.

Hinc etiam agrorum termini, quòd pyramidali figura fieri ſoleãt, Metæ vocantur. ¶ Eadem etiam ratione Metæ fœni vocantur, quæ ita cõgeſtæ ſunt, vt inferiori parte latiores, ſupernè in anguſtum deſinant conum. Col. *lib. 19 c. 2.* Certè quicquid ad eum modum, quod debet, ſiccatum erit, in metas conſtrui conueniet, eaſque ipſas in anguſtiſſimos vertices exacui. Sic enim commodiſſimè fœnum defenditur à pluuiis. Sic metæ trianguli vocantur Pyramides, à Gemino *cap 20. lib. 1.* Per tranſlationem verò quoniam meta collocari conſueuit in fine circi, vel alterius ſpatij, in quo quadrigæ certabant, factum eſt, vt Meta accipiatur pro quocunque termino ac fine, ὅρος, τέρμα. Virg. *lib. 1. Æneid.*

His ego nec metas rerum nec tempora pono.

Ouid. *ad Liuiam,*

Tendimus huc omnes, metam properamus ad vnam,
Omnia ſub leges mors vocat atra ſuas

Idem *Eleg.8. lib. 4. Triſt.*

Nec procul à metis quas penè tenere videbar
Curriculo grauis eſt facta ruina meo.

Gell. *c.22. lib. 2.* Meta Orientis ſolſtitialis. Et Ouid. *Eleg.8. lib.1. Triſt.*

Detur inoffenſa vita tibi tangere metam.

¶ Hinc perueniſſe ad metam dicuntur qui iter aut aliud opus perfecerunt. ¶ Meta lactis, dicitur caſeus, qui factus eſt ad formam metæ νύσσης ἀποειδής. Mart.

Fert ille ceris caua cum ſuis mella,
Metámque lactis Saſſinate de ſylua.

¶ Meta item ſignificat inferiorem partem molæ ſub qua catillus, id eſt, ſuperior pars vertitur quemadmodum autor eſt Paulus *in l.18. D. de inſtruct. & inſtrum. leg.*

‖ Meta, & Metium (vox barbara) eſt pretium quod donatur, quando ſponſam maritus ſponſat in ll. vet.

Meta, μετὰ, præpoſitio Græca eſt cum, item trans, vltra. ‖

Metula, æ, diminut. legitur apud Plin. iun. *in epiſtolis.*

Metabaſis, μετάβασις, Latinè Tranſitio: figura qua monemus quid dictum ſit, & proponimus quod ſupereſt, vt Cic. *pro Deiotaro*, Habetis crimina inſidiarum: nihil enim dixit amplius, & paulo poſt ſequitur, Reliqua pars accuſationis duplex fuit. Huius figuræ Fabius (quam eſſe ait, quum ſenſus non mutatur, ſed forma loquendi) longe diuerſum exemplum adducit. *lib.9 c 3.* ex Virg. *Æneid. lib. 1.*

Fas omne abrumpit, Polydorum obtruncat, & auro
Vi potitur. quid non mortalia pectora cogis,
Auri ſacra fames?

Metabole, μεταβολὴ, quam quidem Traiectionem interpretantur. Figura eſt quæ fit contrariis ita tranſpoſitis, vt à priori poſterius oppoſitum proficiſcatur: vt apud Terent. *in Andria*, Quoniam id fieri quod vis non poteſt, id velis quod poſſit.

‖ Metabulum, fauſta nauigatio. Iſid. gl. ‖

Metabus, μέταβος. Siſyphi filius fuit, teſte Steph. & nepos Æoli, qui Metapontum in Italiæ finibus condidit

Metacarpium, vola pars manus, à iunctura vſque ad digitorum craſſitiem vbi intra digitos aperitur. Poll

Metachœum, μεταχοιον, Arx Bœotiæ, inter Orchomenum & Coroneam, quam alij Metachœrum appellant. Steph.

‖ Metagogus, conductor, Tertull. ‖

Metagonium, μεταγώνιον, Promontorium Africam à Numidia diuidens, ita dictum, quòd angulare ſit. Ab hoc promontorio Numidia ipſa Metagonitis dicitur. Autor Plin. *lib.5. cap.3* & Mela *lib. 1.* Vulgò *Cabo de tres arcas.*

Metalepſis, μετάληψις, Figura eſt, quæ fit quum aliqua dictio aliud à propria ſua ſignificatione, ex iis quæ antecellerunt, ſignificat: vt apud Virg. *1. Eclog.*

Poſt aliquot, mea regna videns, mirabor ariſtas.

Poſt aliquot (inquit) ariſtas, hoc eſt, poſt aliquot æſtates, vel poſt aliquot annos Nam ex ariſtis æſtates, ex æſtatibus annos intelligimus. Idem *1. Æneid.* Speluncis abdidit atris. Vbi ex atris, tenebroſæ: ex tenebroſis, profundæ intelliguntur. Latinè Tranſumptionem vocare poſſumus. Deducitur enim ἀπὸ τοῦ μεταλαμβάνειν, quod inter cætera ſignificat tranſmittere.

‖ Metalepticus, a, um, μεταληπτικός, ή, όν participatiuus: metalepſin habens Metalepticè per metalepſin. ‖

METALLUM, i, { μέταλλον. GALL. *Metal.* ITAL. *Metallo.* GERM. Ein metall / ein jedes ertz ſo man auß dem erdtrich grabt / als gold / ſilber / eiſen / &c. HISP. *Metal.* ANGL. *Metall* } Dicitur quæuis materia dura, è terræ viſceribus effodi ſolita: vt aurum, argentum, cuprum, ſtannum, plumbum, & ſimilia. Dictum putatur à verbo Græco μεταλλάω, vel μεταλλεύω, hoc eſt à fodiendo, vel perſcrutando. Alij dictum putant παρὰ τὸ μετ' ἄλλα ἀλλα ζητεῖν: eo quod vix illa metalli vena inueniatur, quin alterius metalli vena in propinquo poſtea inueniatur Plin. *lib. 33. c.6.* Id quoque in ſterili ſolo, atque etiam in montibus, & vbicunque vna inuenta vena eſt, non procul inuenitur alia. Hoc quidem & in omni ferè materia vnde Metalla Græci videntur dixiſſe. Virg. *2. Georg.*

Hæc eadem argenti riuos ærisque metalla
Oſtendit venis, atque auro plurima fluxit.

Ouid. *4. Faſt.*

Omnia purgat edax ignis, vitiúmque metalli
Excoquit.

Horat *1. Epiſt. 10.*

Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret.

¶ Metallum miniarium, Fodina ex qua effoditur minium, μιλτωρυχεῖον, ſicut Argentarium, ex quo argentum, & Plumbarium, ex quo plumbum effoditur. Plin. *lib. 33 c. 7.* Celeberrimum ex Siſaponenſi regione in Bæticæ miniario metallo, vectigalibus populi Romani nullius rei diligentiore cuſtodia.

Metallarii, ſiue Metallici, μεταλλεῖς. GALL. *Tireurs de metaux.* ITAL. *Cauatori de metalli.* GERM. Ertzgraber / die zu einer ſtraff in das bergwerck verdampt

uerdampt ſind. HISP. *Cauadores y ſacadores de metal.* ANGL. *Diggers of metall out of the earth.* } Qui in metallis verſantur, & præcipuè qui ad effodienda metalla damnati ſunt: de quibus apud Iuriſconſult. *ff. de pœnis, & C. de metall.*

Mĕtāllĭcŭs, a, um, quod ad metallum pertinet. { μεταλλικός. GALL. *De metaile.* ITAL. *Di metallo.* GERM. Das zu ertz gehört. HISP. *Coſa de metal.* ANGL. *Belonging to metall.* Plin. *lib.* 27 *cap.* 4. Fuêre, qui tradderent in Iudæa ſuper Hieroſolymam eius naturam metallicam. ¶. Metallicum atramentum, Corpus eſt metallicum, quod mulomedici excreſcentem in iumentorum vlceribus carnem conſumunt. μελαντηρία. Vide ſuprà in dictione *Melanteria.*

Mĕtāllĭcŭs, ſubſtant. Metallarius, qui metallis effodiendis & purgandis operam dat. { μεταλλεύς. GALL. *Tireur de metail.* ITAL. *Cauatore de metalli.* GERM. Ein ertzknap/bergknap. HISP. *El que anda à buſcar mineras, ſacador de metal.* ANGL. *A purger of metall or digger.* } Plin. *lib.* 34 *cap.* 16. Lauant eas arenas metallici, & quod ſubſidit coquunt in fornacibus.

Mĕtāllĭfĕr, Metallum gignens. { ὁ & ἡ μεταλλοφόρος. GALL. *Qui porte metail, où il y a mines de metail.* ITAL. *Che produce metallo.* GERM. Das ertz oder metall tregt. HISP. *Coſa che trace ò cria metal.* ANGL. *That bringeth metall.* } Stat. *ſylu. lib.* 4.

Anne metallifera reperit iam mœnia Lunæ?

Mĕtămŏrphōſĭs, μεταμόρφωσις. Transfiguratio, ſeu transformatio Latinè: dicitur à verbo Græco μεταμορφῶ, quod ſignificat transformo. Hoc nomine Ouid. & Apul. libros transformationum inſcripſerunt.

Metanœa, μετάνοια, pœnitentia, mentis mutatio, νοῦς eſt mens, μετὰ trans, notat mutationem. Auſon. *epigr.* 12.

Sum dea, quæ facti non factique exigo pœnas.
Nempe vt pœniteat, ſic metanœa vocor.

Meurſ. in Gloſſ. Græcob. μετάνοιαι inclinationes. Reuerentiæ, vt vulgò loquuntur.

Mĕtăpa, æ, μέταπα. Acarnaniæ oppidum, apud Polyb. *lib.* 5. cuius gentile eſt Metapæus. Steph.

METAPHORA, æ, μεταφορά, Tranſlatio à Cicerone dicitur, fitque quum nomen, aut verbum ex proprio loco in eum transfertur, in quo aut proprium deeſt, aut tranſlatum proprio melius eſt: vt, *Claſſique immittit habenas,* Virg. *Æneid.* 6.

‖ Metaphoricus, a, um, ſumtus per metaphoram. Metaphoricè, μεταφορικῶς, modo metaphorico.

Metaphraſis, mutatio in aliud orationis genus. ‖

Metaphrenum, μετάφρενον. Pars illa corporis, quæ præcordiis à tergo eſt obiecta: ita dicta quod μετὰ τὰς φρένας, hoc eſt, poſt præcordia ſita ſit.

Metaphyſica, metaphyſicorum, tantùm pluraliter, ſupernaturalia vocant. Quum tamen verè, & ex ipſius operis, quod conſcripſit Ariſtoteles, titulo, μετὰ τὰ φυσικά ſcribatur, q. d. poſtnaturalia. Metaphyſica quid, Plutarch. *in Alexand.*

Mĕtăplāſmŭs, μεταπλασμός, dici poteſt transformatio. Eſt autem, teſte Donato, translatio recti, ſolitique ſermonis in alteram ſpeciem, metri vel ornatus, vel neceſſitatis gratia, vt Agreſte in ablatiuo, pro agreſti. Fit autem à verbo μεταπλάττω, quod eſt transformo.

‖ Metaplaſticus, a, um, transformatiuus. Metaplaſticōs dicitur apud poëtas vſurpari id, quod propter neceſſitatem mutare conſueuerunt. quod idem barbariſmus dicitur in ſoluta oratione conſcribenda. Feſt. ‖

Metapinum, teſte Plin. *lib.* 3. *c.* 4. vnum eſt ex oſtiis Rhodani.

Mĕtăpōntĭs, tidis, μεταποντίς. Inſula eſt in mari Carpathio, inter Rhodum & Gnidum ſita, recentiore nomine Syme appellata, à Syme Ialyſi filia. Vide Steph. in dictione *Syme.*

Mĕtăpōntum, μεταπόντιον Ptolemæo, quaſi tranſpontum, dictum eſt oppidum Italiæ in ſinu Tarentino: à quo Metapontini populi à Pyliis, qui Neſtore duce è Troia nauigauerunt, conditum: adeò terræ prouentu, & agricolatione felix, vt ea gratia auream æſtatem Apollini Delphico, aliquando donum obtulerit. Pomponius *lib.* 2.

‖ Metallæ, bidentes, quæ nec agnæ ſunt, quia illæ necdum dentes ediderunt: neque adaſiæ, quia iam exceſſerunt, ideò aptæ ſacrificij bidentes, quod duos dentes habeant. Cerda.

Metaſtaſis, μετάστασις, remotio, translatio, cùm culpam vel in rem conferimus, quæ in iudicium vocari non poſſit, vel in perſonam, quæ non acceperit ipſa malum μεθίστημι eſt transloco, tranſpono.

Metaſyncriſis, metaporopœaſis, eſt exiguorum meatuum tranſmutatio ad ſtatum naturalem. L. M. ‖

Mĕtăthĕſĭs, μετάθεσις, Latinè tranſpoſitio, quum vna littera neceſſitatis cauſa, ex vno dictionis loco in alium tranſponitur, vt Tymbre pro Tymber. Virg. 10. *Æneid.*

At tibi Tymbre caput Euandrius abſtulit enſis.

Mĕtatŏr, & Metatio, vide in verbo *Meto.*

Mĕtāum, μέταον, Lesbi oppidum, à Meta quodam Tyrrheno, ita appellatum. Stephan.

Mĕtaurŭs, & Metaurum, μέταυρος. { Metro ein fluſs in Italien. } Vmbriæ fluuius per Flaminiam decurrens, & inter Fanum Fortunæ, & Senogalliam in mare defluens. Iuxta hunc fluuium Claudius Nero Conſul, cum Liuio Salinatore ad internecionem eius exercitu deleto, Aſdrubalem interfecit. Plin. 3. *cap.* 14. Nunc in ora flumen Æſis, Senogallia, Metaurus fluuius, colonia Fanum Fortunæ, Piſaurum cum amne. Lucan. *lib.* 2.

In laeuum cecidêre latus, veloxque Metaurus,
Cruſtumiúmque rapax.

Horat. *lib* 4. *Carm. Ode* 4.

Quid debeas, ô Roma Neronibus,
Teſtis Metaurum flumen.

quo in loco Metaurum flumen, neutro genere protulit, ſicut alibi Rhenum, Quum flumen Rhenum aut pluuius deſcribitur arcus.

Metaxa, ſericum rude. In Cod. *Iuſt. lib* 10. *tit.* 8. *l.* 10. Serico blattæ, & metaxæ ſpecies.

Metaxarius, μεταξάριος. metaxæ, i. ſerici negotiator.

Metaxatus μεταξωτός, ſericus.

Metaxiaticum, tributum, quod metaxarij ſoluebant. μεταξιατικόν.

‖ Metaxylogia, μεταξυλογία, eſt παρεμβολή, ſiue ἐμβολή, cùm in medio orationis cauſa aliqua, vel circumſtantia rei interponitur. μεταξὺ in medio: λόγος ſermo. ‖

Mĕtēlĭs, μέτηλις, oppidum Ægypti, non procul ab Alexandria, recentiore nomine *Bechis* appellatum: à quo vicinus Nomus Metelites dictus eſt. Steph.

‖ Metella. Veget. *lib.* 4. 6. Inuentum quoque remedium eſt, vt de ligno crates facerent, quas metellas vocauerunt, lapidibúſque complerent. Aliter legitur, *metilas,* & *medullas.* An potiùs *metulas*: vt ſit diminutiuum à meta? quod metarum inſtar erigerentur. ‖

Mĕtēllŭs, μέτελλος, Cæciliorum familiæ cognomen, ex qua non pauci fortiſſimi, Reique pub. vtiliſſimi ciues orti: in primis L. Cæcilius Metellus Pontifex Maximus, quem adeò impeditæ ac balbutientis linguæ fuiſſe tradunt, vt multis menſibus fatigatus, torrúſque ſit, dum meditaretur dicenda in æde Opiferæ dedicanda. Hic fuit ille Metellus, qui, teſt. Plin. *lib.* 7. *cap.* 44. conflagrante æde Veſtæ, Palladium Troia aduectum, ſubtraxit ab incendio, magna quidem pietate, ſed euentu miſero. Nam dum in flammas auidiùs ſe coniiceret, orbatus eſt viſu. Iuuen. *Satyr.* 3.

Da teſtem Roma tam ſanctum, quàm fuit hoſpes
Numinis Idæi: procedat vel Numa, vel qui
Seruauit trepidam flagranti ex arce Mineruam.

Hic Metellus etiam primo bello Punico de Pœnis ſpecioſiſſimum egit triumphum, XIII. ducibus hoſtium, & CXX elephantis in eo ductis. ¶ Metellus, à domita Macedonia Macedonicus eſt vocatus, Prætor Pſeudophilippum, & Achæos, quos bis prælio fudit, triumphandos Mummio tradidit. Inuiſus plebi ob nimiam ſeueritatem, & ideo Conſul ægrè factus. De hoc Liu. *lib.* 59 ¶ Memorantur alij plures Metelli, vt Balearicus, Vittatus, quem Plinius Diadematum vocat. ¶ Metellus præterea Numidicus, qui de Numidiæ rege Iugurtha triumphauit. Cuius meminit Cic. & item Aulus Gell. *c.* 6. *lib.* 1. & *lib.* 6 *c.* 11. ¶ Metellus Creticus à deuicta Creta dictus, cuius meminit Plutarch. *in Pompeio.* ¶ Metellus Dalmaticus, à deuictis Dalmatis. Autor Pædianus *in act.* 3. *contra Verrem* ¶ Metelli, Plebeij fuêre, vt ait Liu *lib.* 19. verùm clari victoriis & magiſtratibus, Cæciliique omnes appellati.

Mĕtĕmpſўchōſĭs, μετεμψύχωσις, Latinè reddi poteſt Animæ transmigratio, hoc eſt, tranſitus animarum, ex vno corpore in aliud. Putabat enim Pythagoras nihil intereſſe inter animam hominis, quam rationalem animam vocamus, & brutorum animantium: ſed mortuo homine eius animam tranſmigrare in corpora brutorum. Vnde Ouid. Pythagoreorum dogma *lib.* 15. *Metam.* explicans ait,

Morte carent animæ, ſempérque priore relicta
Sede, nouis domibus viuunt, habitántque receptæ.

Ex hoc Pythagoræ dogmate inducta eſt ab eſu animalium abſtinentia, ne fortè (vt feſtiuiter ait Tertull.) bubulam quis de aliquo proauo ſuo opſonaret. Hieron. Probabo non Empedoclis, & Pythagoræ vos dogma ſectari, qui propter μετεμψύχωσιν, id eſt, transformationem, omne quod mouetur, & viuit edendum non putant.

Mĕtĕōra μετέωρα, à Græcis dicuntur, Miſta imperfecta, quòd in ſublimi, hoc eſt, in aëre generentur: cuiuſmodi ſunt pluuiæ, niues, grandines, faces ignitæ: de quibus tractat Ariſtoteles *tribus primis libris meteorologicis*: nam *quarto* qualitates perſequitur. Vox Philoſophis vſitata planè à monumentis ſcriptorum veterum abeſt.

‖ Meteoroleſches, μετεωρολέσχης, qui de rebus ſublimis nugatur. μετέωρα ſunt ſublimia, λέσχη, nugatio.

Meteorologus, μετεωρολόγος, qui de meteoris diſſerit. Meteorologia, doctrina de meteoris. ‖

Mĕtĕōroſcŏpŭs, μετεωροσκόπος, qui ſublimia reſpicit. ¶ Accipitur pro ſtolido, rebuſque gerendis inutili. Græca vox.

‖ Methium, ſponſalitia, vel nuptialis donatio. Cod. Il. antiq.

Methodium, idem quod methodus, ſicut exodium exodus ‖

MĔTHŎDVS, μέθοδος, ex μετὰ & ὁδὸς, aſpirato componitur. Methodum appellat Quint. *lib* 1. *Inſtitut.* quam Cicero viam, artem, & rationem vocat: & alibi breue dicendi compendium vertit, quaſi breuem viam, qua quam celerrimè ad peritiam, propoſitum nobis in diſcendo finem, perueniamus. ¶ Deinde eſt ipſa aliqua diſciplina compendio & ordine tractata: vt cum Celſ. *lib.* 1 *in præf.* ait: Medicinam ita finiunt, vt quaſi viam quandam, quam μέθοδον Græci nominant, eorúmque quæ in morbis communia ſunt, contemplatricem eſſe contendant. ¶ Eſt etiam μέθοδος, fraus, illuſio: vnde μεθοδεύω, machinor, decipio: nempe via quadam compendiaria circumueniendo. Similiter τέχνη, artem & fraudem ſignificat. Scribens ad Theonem ait Auſonius.

Vale beatis nomen à Diuis Theon
Methodus ſed iſta ſæpe currentem indicat.

¶ Methodus in Dialecticis eſt ἔλεγχος, ſeu ἔλεγχος argumentorum, quû examinantur ſyllogiſmi, aut τῇ ἀναλύσει, aut τῇ ἀπαγωγῇ εἰς ἀδύνατον, aut τῇ θέσει. Propterea dicuntur ſyllogiſmi μεθοδικοὶ, cum his modis exiguntur. In Grammaticis autem, vt etymologiis, v. g. methodus Theonis nominis eſt diſquirere vtrùm à verbo θέω, an παρὰ τοὺς θεούς. Theoni igitur ſuum nomen παρὰ τοὺς θεοὺς μεθοδεύεται. Auſon. μεθοδεύεται παρὰ τὸ θέω. Hæc ex Scalig. Auſon *lib.* 1. *cap.* 10.

Mĕthŏdĭci, μεθοδικοὶ, à methodo dicti ſunt qui rationem artis, & diſcendi compendia ſequuntur. ¶ Et Amethodi, ἀμέθοδοι, hoc eſt, à via, & ratione docendi, diſcendíque abhorrentes, quaſique auij. Hæc ex Budæi *annotat. in Pandectas.*

Methodice, es, fœm. gen. eſt pars Grammatices, rationem loquendi tradens Quintil. *lib.* 1. *cap* 15.

Mĕthōnē, μεθώνη, vulgò *Modo,* Ciuitas eſt littoralis Peloponeſi, in Meſſoniaca regione, quam quum obſideret Philippus Rex Macedonum, Alexandri magni pater, oculum amiſit ictu ſagittæ, quam iecerat Aſter oppidanus cui quoque inſcriptum erat, Aſter telum Philippo immiſit in oculum. Valer. Flaccus *lib.* 1.

Neleïdéſque Periclymenus, quem parua Methone, &c.

Huius meminit Ptolemæus *lib* 3 *cap.* 16. Hodie *Modone.*

Methone, Stephan. vrbs Thraciæ, Homerus, per οἳ δ' ἄρα Μηθώνην καὶ Θαυμακίην ἐνέμοντο. Ciuis Methoneus. Alia eſt Macedoniæ abundat vino, quod Græci μέθυ vocant: vnde nomen. Alia eſt Laconiæ, cuius gentile Methoneus. Quarta Perſidis. Quinta Eubœæ.

Methuriades, μεθουριάδες, Stephano, ſiue (vt apud Plin. legitur) Methurides, inſulæ quatuor ſunt in ſinu Megarico, non procul à Trœzene. Vide Plin. *lib.4. cap.12.*

Methydrium, μεθύδριον Steph. Arcadiæ oppidum eſt, de quo Strab. *lib.8.* & Plin. *lib.4. cap.6.*

Mēthymnă, vel Methymne, μήθυμνα, vrbs Lesbi, apud quam naſcitur generoſum vinum. Ouid. 1 *de arte amandi.*

Gargara quot ſegetes, quot habet Methymna racemos.

Mēthymnæus, a, um, μηθυμναῖος. Ouid. *lib.11. Metam.*

Et Methymnæa potiuntur littore Lesby.

Ab hac vrbe ortum habuit Arion citharœdus nobilis, quem Herodotus à prædonibus in mare proiectum, & a Delphine incolumem deuectum in portum ad Tænarum fabulatur.

Methymnias, adis, fæm. gen. μηθυμνιάς. Ouid. *Epiſt.21.*

Nec Pyrrhiades, Methymniadeſque puella.

Metia porta, Vide infra in *Metius.*

Meticuloſus, vide *Metus.*

Mētiŏchŭs, μητίοχος, fuit, teſte Herodoto *lib. 6.* Miltiadis Athenienſium ducis filius. qui cum a Phœnicibus captus, ad Darium Perſarum regem, contra quem bellum gerebat, adductus eſſet, donatus ab eo ampliſſimis ædibus, diuitiis auctus, data vxore Perſica, ex qua liberos ſuſciperet, & magno in honore habitus fertur.

Mētĭŏr, iris, menſus, Menſuro, dimetior, iudico, æſtimo. { מדד *madhadh.* μετρέω. GALL. *Meſurer.* ITAL. *Miſurare.* GERM. Meſſen oder außmeſſen. HISP. *Medir.* ANGL. *To meaſure.* } Cic. 2. *de nat deor.* Sed fuit quædam ab infinito tempore æternitas, quam nulla temporum circumſcriptio metiebatur. Idem 1. *Offic.* Etiam ſi dinumerare ſe ſtellas, aut metiri mundi magnitudinem poſſe arbitraretur. Idem *de Amic.* Iã virtutem ex conſuetudine vitæ, ſermoniſque noſtri interpretemur: nec metiamur eam, vt quidam indocti, verborum magnificentia. Idem *in Cat.* Neque enim ipſorum conuiuiorum delectationem corporis voluptatibus magis, quàm cœtu amicorum & ſermonibus metiebar. ¶ Aliquando ponitur pro tranſire, & abire. Virg.

——magnum qui piſcibus æquor,

Et iuncto bipedum curſu metitur equor.

Compoſita eius ſunt, Permetior, hoc eſt, ad finem vſque metior, vel peragro. Virg. 1. *Æneid.*

Nos tumidum ſub te permenſi claſſibus æquor. id eſt, euecti, vt inquit Seruius.

Ouid. *Eleg.4. lib.1. Triſt.*

—— Erecta ſideribus totis Diſtantia menſos. (i. emenſos.)

¶ Remetior, Rurſus metior, ἀναμετρέω. Virg. *lib. 2. Æneid.*

Arma deóſque parans comites, pelagóſque remenſo

Improuiſi aderunt.

¶ Metiri ſtipendium Curt. *lib.5.* Ex pecunia deinde Babyloniæ Macedonibus equitibus ſexceni denarij tributi, peregrinus eques quingenos accepit, duceni peditum ſtipendium menſum eſt.

Menſōres, a Metior appellantur agrorum finitores. { מדד *modheſth.* μετρηταί. GALL. *Arpenteurs, meſureurs.* ITAL. *Miſuratori.* GERM. Lupmeſſer veldmeſſer. HISP. *Medidores.* ANGL. *meaſurers.* Colum. *lib.6. c.1.* Ego non agricolæ, ſed menſoris officium eſſe dicebam. ¶ menſores præterea ſunt (inquit Vegetius *lib.2. c.7.*) qui in caſtris ad podiſmum demetiuntur loca, in quibus tentoria milites figant, vel hoſpitia in ciuitatibus præſtant. Hoc in loco Podiſmus eſt dimenſio pedibus facta. Hi etiam Metatores (autore Budæo) dicuntur.

Mēnſio, onis, à verbo metior, Menſura, dimenſio. מדה *middáh* ממד *memedh.* μέτρησις. GALL. *Meſurement, meſurage.* ITAL. *Miſuramento.* GERM. Ein meſſung. HISP. *Obra de medir, medimiento.* ANGL. *A meaſuring.* } Cic. *in Orat.* Aures, vel animus aurium nuncius naturalem quandam in ſe continet vocum omnium menſionem.

Mēnſūră, æ Inſtrumentum quo metimur, vnde & nomen habet: aut quo rei alicuius quantitatem deprehendimus { מדה *middah* ממד *medáh.* μέτρον. GALL. *Meſure.* ITAL. *Miſura.* GERM. Ein maß oder mäß. HISP. *Medida.* ANGL. *A Meaſure.* } Plin. *lib.7. c. 56.* Menſuram & pondera Phidon Argiuus, aut Palamedes (vt maluit Gellius) inuenit. Ouid. *Eleg. vlt lib.4. Triſt.*

Curia reſtabat claui menſura coacta eſt.

¶ Transfertur etiam ad alia. Plin. *lib.2. c.1.* Quaſi verò menſuram vllius rei poſſet agere, qui ſui neſciat. Plin. iun. *in epiſt.* Ex illo enim menſuram beneficii tui prorſus intelligo. Menſura corporum humanorum, apud Solin. *cap.5.*

Mētis, μῆτις, Nympha Oceani & Tethyos filia, ſic dicta à conſulendo: μῆτις enim conſilium ſignifica. Huius meminit Heſiod. *in Theog.* ¶ Eſt & vrbs in Mediomatricibus ſita, huius nominis. { Metz. }

Mētiſcus, Turni auriga, de quo Virg. *lib.12. Æneid.*

Aurigam Turni media inter lora Metiſcum Excutit, &c.

Sunt qui ſcribendum putent *Methiſcus*, etymon eius deducentes à Græco verbo μεθύσκω, quod eſt inebrior.

Mētius ſuffetius, Dux Albanus tempore Tulli regis Romanorum, qui quod ex præſcripto fœderis ad belli ſocietatem contra Fidenates vocatus, euntibus in hoſtem Romanis, ſuos præ io eduxerat, iuſſu Tulli duabus admotis quadrigis diſceptus eſt. Vide Liu. *lib.1. ab Vrb.* Currendum eſt extra portam Metiam. Plaut. *Pſeud ſc.3. a.1.*

Metius geminus, Dux Tuſculanorum, ſuperatus a Romanis bello Latino. ¶ Metius item Curtius, Sabinorum dux contra Romulum, ob raptas Sabinas acriter pugnauit.

Metius carus, Delator inſignis, de quo Plin. 1. *Epiſt. ad Vocanium & lib.6. ad Hiſpanum.*

Mēto, is, meſſui, meſſum, Fruges ſeco, & fructus colligo. { קצר *katsár.* θερίζω, ἀμάω GALL. *Moiſſoner recueillir le grain, aouſter.* ITAL. *Mietere.* GERM. Schneiden, ernden. HISP. *Segar.* ANGL. *To reape or mowe.* } Propriè enim ſegetes meti dicuntur, & herbæ, quum falce aliòve inſtrumento reſecantur. Cic. 2. *de Orat.* Vt ſementem feceris, ita & metes. Cæſar 4. *Bell. Gall.* Tum diſperſos depoſitis armis, in metendo occupatos ſubito adorti. ¶ Vuas quoque metere dixit Virg. 2. *Georg.* pro colligere vuas, ſeu vindemiam facere.

Sarmenta (inquit) *& vaſlos primus ſub tecta referto.*

Poſtremus metito.

¶ Item pro depaſcor, apud eundem 4. *Georg.*

Illa continuo ſaltus ſyluáſque peragrant,

Purpureóſque metunt flores.

¶ Metere maximam meſſem malorum, dixit Plaut. *in Trin.* pro, maximam malorum hominum copiam inuenire. Vide in dictione *Meſſis.* Idem *in Epidico*, Mihi iſtic nec ſeritur, nec metitur, hoc eſt, iſta res nihil ad me pertinet, vt quæ neque meo periculo fiat, neque emolumento. Vide Eraſmum *in Chiliad.* ¶ Huius compoſita ſunt, Demeto, Emeto, & Præmeto, de quibus ſuis locis.

Meſſio, ipſa metendi, id eſt, fruges, vel herbas ſecandi actio, à verbo Meto, metis. Hanc vocem negat eſſe Latinam Diomedes *lib.1.* Meſſura enim dicitur (inquit,) non Meſſio. Vide paulò infra { קציר *katsir.* θερισμός. GALL. *Moiſſonnement.* ITAL. *il mietere.* GERM. Schneidung, das ernden. HISP. *mieſſe ò mies.* ANGL. *Reaping, mowing.* }

Meſſor, is, dicitur qui metit. { קצר *katsir.* θεριστής, ἀμητήρ. GALL. *Moiſſonneur.* ITAL. *Mietitore.* GERM. Ein ſchnitter. HISP. *Segador.* ANGL. *A reaper, à mower.* } Virg. *Georg.1.*

——quum flauis meſſorem induceres arnis Agricola.

Cic 3. *de Orat.* Non mihi oratores antiquos, ſed meſſores videris imitari, Virg. 2. *Eclog.*

Theſtylis & rapido feſſis meſſoribus æſtu

Allia, ſerpillumque herbas contundit olentes.

Plaut *in Capt. ſc.5 a.3.*—togas? Sartor, ſatórque ſcelerum, & meſſor maxume.

Meſſorĭus, a, um, quod ad Meſſoré pertinet. { θεριστικός. GAL. *Appartenant à moiſſonneur.* ITAL. *Pertinente à mietitore.* GERM. Das deß ſchnitters iſt. HISP. *Coſa pertenaciente à ſegador.* ANGL. *Belonging to à reaper or mower.* } Cic. *pro Seſtio.* Meſſoria ſe corbe contexit.

Meſſura, θερισμός, Meſſio. Diomedes Grammat. *lib. 1.* Metor meteris cùm ad fructum, ex quo perfectum fit Meſſus, non metitus ſum: meſſuram enim dicimus, non meſſionem: & futuro actiuo meſſurus, paſſiuo metendus.

‖ Metoche. Propriè μετοχὴ eſt participatio, à μετέχειν participare.

Metœcia, ſacrificia de receptis in ciuitatem colonis Athen.

Metœcium, penſio, vectigal, quod incolæ quotannis perſoluunt. ¶ Item locus carceris. Tributum quod extra patriam habitantes perſoluebant. Athen.

Metœciſmus, tranſlatio incolarum, habitatio apud exteras gentes. ‖

Metœcus μέτοικος. Qui de vna ciuitate in aliam migrauit habitandi animo, Latinè aduena dici poteſt, vel inquilinus. Pompon. *de verb. ſignific. l. pupillus,* Varrœcum, πάροικον appellat. Specialiter Metœcus eſt, qui iuſſu magiſtratus in aliam ciuitatem pœnæ cauſa transfertur. De Metone Aſtrologo Plutarch *in Alcibiad.*

MĔTŌNYMIA, μετωνυμία, cum accentu in penultima, Latinè transnominatio. Figura eſt, vel potius tropus, quum cauſa pro effectu, ſubiectum pro adiuncto, aut contra ponitur, vt cum Cererem pro pane & frugibus, Bacchum pro vino ponimus: ferrum pro armis, Italiam pro Italis, &c. De hac videndi ſunt Rhetores. Neque enim huius loci eſt exempla adducere ex autoribus, & paginas implere.

‖ Metonymicus, a, um, ad metonymiam pertinens.

Metonymice, metonymico more.

Metopa, μετόπη, vocabulum architectorium. ‖

Metōpĭŏn, μετώπιον arbor eſt in Africa Æthiopiæ ſubiecta naſcens, ex qua Ammoniaci lacryma in ſubiectas arenas diſtillat. Plin. *lib.12. c.18.* Ergo Æthiopiæ ſubiecta Africa Ammoniaci lacrymam ſtillat in arenis ſuis. Inde & nomen etiam ab Ammonis oraculo, iuxta quod gignitur arbor, quam Metopion vocant. Hactenus Plin. Dioſcoridi verò Metopion, ferula eſt in Syria naſcens, ex qua galbanum diſtillat. ¶ Eſt & Metopion olei genus ex amaris amygdalis confectum, teſte Plin. *lib.15. c.7.*

Mĕtopoſcopus, μετωποσκόπος, Latinè frontis inſpector interpretari poteſt, ἀπὸ τοῦ μετώπου, quod frontem ſignificat, & σκοπεῖν, quod eſt contemplari inſpicere, conſiderare. Sunt enim Metopoſcopi, qui ex frontis & oris lineamentis, quid cuique euenturum ſit, diuinant. Suet. *in Tito,* Quo quidem tempore aiunt metopoſcopum à Narciſſo Claudij liberto adhibitum, vt Britannicum aſpiceret, conſtantiſſimè affirmaſſe, illum quidem nullo modo, cæterum Titum, qui tum propè adſtabat, vtique imperaturum. Plin. *lib.35. c. 10.* Imaginum ſimilitudines adeò indiſcretè pinxit, vt incredibile dictu) Appion Grammaticus ſcriptum reliquerit, quendam ex facie hominum adiuuantem) quos Metopoſcopos vocant) ex iis dixiſſe, aut futuræ mortis annos, aut præteritæ.

MĒTŎR, is, Metas & terminos pono, diuido, definio, metior. { מדד *madhadh* תכן *techchen* גבול *gbul* חבב *chanáb.* ὁρίζω, μετρέω. GALL. *Aligner, mettre bornes, meſurer, aſſoir.* ITAL. *Per meta, miſurare.* GERM. Außzylen außmarcken, außmeſſen. HISP. *Apoſentar, poner termino.* ANGL. *To ſett marches and boundes, to meaſur.* } Gell *lib.1. c.1.* Nam quum ferè conſtaret curriculum ſtadij, quod eſt Piſis apud Iouem Olympium, Herculem pedibus ſuis metatum, idque feciſſe longum pedes ſexcentos. Virg *lib.2 Georg.*

———ſi pinguis agros metabere campi, Denſa fere.

¶ Metari caſtra, id eſt, deſcribere & collocare, ὁρίζω. Saluſt. *in Iugurtha,* Sylla pariter cum ortu Solis caſtra metabatur. Et ſimpliciter Metari pro caſtra metari. Liu. *lib.4. d.5.* Et metari frontem caſtrorum Idem *ibid.* Item, Metata caſtra paſſiue. Vide infra, in *Metatus.* Metari cœlum. Ouid. 1. *Faſt.*

Nos quoque ſub ducibus cœlum metabimur illis,

Ponemuſque ſuos ad vaga ſigna dies.

¶ Inuenitur etiam Meto, metas. Virg *in Culice,* Metabat ſeſe circum loca. ¶ Compoſitum a Metor eſt Emetor, penultima producta, perfectè metior. διαμετρέω. Lactant *de Opificio Dei.* Nam ſi peritus architectus, quum magnum aliquod ædificium facere conſtituit, primò omnium cogitat quæ ſumma perfecti ædificij futura ſit, & antè emetatur, quem locum ſe ac pondus expetat.

Mētătio, nis, ipſa metandi, hoc eſt, collocandi, diuidendi, vel diſponendi actus { תכונה *mathchóneth.* μέτρησις, καταμέτρησις. Abſtreit. Abmeſſen. GAL. *Aſſiete, alignement.* ITAL. *Ordine, diſpoſitione* GERM.

Auß

Abſteckung/ ordnung, ſetzung. HISP. *Apoſentamiento.* ANG. *A meaſuring or bounding of landes.*} Colum. *lib.* 4. *c.* 15. Hæc in quincuncem vinearum metatio expeditiſſima ratione conficitur.

Mētātor, is. Menſor qui arbores in ſeminario, vel arbuſto diſponit, & ordine quodam digerit. { מדד *medbirbh*, μετρητὴς. Δενδρομέτρης, Δενδρονόμος. GALL. *Qui aſſiet qui plante les arbres à la ligne.* ITAL. *Chi piãta gli albori con ordine & diſpoſitione.* GERM. Ordner auffſetzer/auffzyler. HISP. *Apoſentador, el que planta o aſſienta los arboles por orden.* ANGL. *A planter of trees by order and rankes.* ¶ Item qui locum futuro ædificio, aut caſtris collocandis metitur, aut qui agrum, aliúmve quemuis locum in certas diſtribuit partes. Cic. *in Philipp.* Saxa caſtrorum antea metator, nunc vt ſperat, vrbis. *Ibidem*, Saxa peritus metator & callidus vrbem iam decempeda ſua diuiſerat. Lucan. *lib.* 1.

Heſperios audax veniam metator in agros.

Pro eodem Cic. *in Philipp.* Decempedatorem dixit. L. Antonius (inquit) agri publici & priuati æquiſſimus decempedator. Metatores etiam dici poſſunt, qui iuſſu atque autoritate principis militibus diuerſoria aſſignant: quíque in caſtris, figendis tentoriis locum vnicuique oſtendunt. Vegetius *lib.* 2. *c.* 7. Metatores, inquit, in caſtris dicuntur, qui præcedentes, locum caſtris idoneum eligunt. Hi etiam Menſores dicuntur, vt *ſuprà* ſuo loco docuimus.

Metatorium, hoſpitium, quod aduenienti hoſpiti paratur. Græcis ἀπομιτατόν.

Mētātus, particip. quod aliquando paſſiuè acceptum, videtur eſſe à verbo Metor. Horat. *lib.* 2. *Carm.*

Nulla decempedis metata priuatis
Opacam porticus excipiebat Arcton.

Liu. *lib.* 4. *dec.* 5. Metata caſtra.

‖ Metorchium, interſtitium inter plantarum ordines. Colum.

Metragyrta, μητραγύρτης, ærulcator, æſculator magnæ matris Idææ. ‖

Mētrēnchytæ, μητρεγχύται. Inſtrumenta ſunt medicorum, per quæ medicamenta in vterum iniiciuntur. Lynacrus vertit vterinos clyſteres. Vide Galenum 5. *Metho.* 1.

Mētrā, Eriſichthonis cuiuſdam Theſſali filia, meretrix liberali forma, ad quam qui commeabant adoleſcentes, corporis copiam non aſſequebantur, niſi equos, boues, ampliſſimáque deferrent munera: quæ a nondum id temporis repertus fuerat gemmarum vſus. Porrò Theſſali per iocum dicebant: Metram Eriſichthonis verti in ea omnia, quæ illi ab amatoribus donabantur: vnde fluxit prouerbium, Mutabilior Metra Eriſichthonis. Ouid. *lib.* 8. *Metam.*

‖ Metreos, October menſis Bythinis. Pap. ‖

Mētrēta, æ. Genus vaſis conſtans ex duobus batis. { μετρητὴς. GALL. *Vne ſorte de meſure contenant, ſelon la ſupputation de Budée, ſoixante ſeptiers.* ITAL. *Miſura di dieci congy.* GERM. Ein maß helt zwölff congios/das macht ſechs vnnd dreiſſig maß. HISP. *Cierta medida antigua,* ANGL. *A veſſell or meaſure of ten gallones.* } Quod (inquit Budæus *lib.* 5. *de aſſe,*) Dioſcorides metretam dixit, Plinius cadum tranſtulit, quod & ipſum Græcum eſt, ſed vtroque noſtri vtuntur, Metretam enim Cato, & Columella dixerunt. Eſt autem congiorum decem vt autor eſt Dioſcorides *lib.* 5. his verbis, Ἔστι δὲ ὁ μετρητὴς χοῶν δέκα. Legend. ἐν δὲ ὁ μετρητὴς χοῶν δώδεκα. Ita in editione Baſilienſi de anno 1529. niſi quòd ibi eſt χοῶν i. excuſſit δ. debebat enim eſſe ιβ. Et ſic in Matthioli verſione *lib.* 5. *c.* 45. Implet autem metreta congios duodecim. Vide Martinium *in ſuo Etymologico.* Decem autem congij ſexaginta ſextarios valent, id eſt, amphoram & quadrantem. Pollux tamen *in* 10. *de vocabulis* ait, Cratinum cõicum metretam amphoram appellaſſe. Iuuen. Satyr 3.

———*Capiti incutis ille metretam.*

De hoc nomine plura apud Budæum *lib.* 2. *de Aſſe.*

‖ Metriaſmus, mediocritas. Pap. ‖

Metricus, a, um, vide *Metrum.*

‖ Metroacum, μητρῳακόν, carmen à matre deorum, aliter Galliambicum. ‖

Metrocles, Μητροκλῆς, Cynicæ ſectæ Philoſophus, & diſcipulus Cratetis, qui Hipparchiam ſororem eius in matrimonium habebat. Vide Laertium.

Mētrŏcōmiă, μητροκωμία. Sic eſt inter vicos, vt Metropolis inter vrbes, a ſuiſque coloniis agnoſcitur. Eſt enim propriè Metrocomia vicus, vel pagus, vnde in alios vicos ductæ ſunt coloniæ, quemadmodum Metropolis vrbs eſt, ad quam deductæ coloniæ, velut ad matrem originem ſuam referunt. Vide annot. Budæi. Vtitur hac voce Iuſtinianus *in Codice, tit. non licere habitatoribus metrocomia poſſeſſiones ſuas ad extraneum transferre,* & Iuriſconſ. *l. vlt. de exact. tribut.* Latinè Matrix villa dici poteſt, quemadmodum Metropolis, Matrix ciuitas. Nam μήτηρ matricem ſignificat, & κώμη vicum, ſiue villam.

Mētrŏdōrus, Μητρόδωρος Pictor, & Philoſophus Athenienſis Carneadis auditor. Cic. *de Orat. lib.* 1. Erat, inquit, etiam Metrodorus, qui cum illis vna illum ipſum Carneadem diligentius audierat. ¶ Fuit præterea Metrodorus quidam Sceptius, qui poſtea relicta philoſophia, ad ciuilium rerum adminiſtrationem ſeſe contulit. Hic oratori in ſcriptis ſuis, quam philoſopho vicinior fuit, nouóque quodam dicendi genere multos a ſui imitatione deterruit. Propter nominis tamen famam, quanquam pauper erat, clarum coniugium apud Carthaginenſes aſſequutus, Carthaginenſis ciuis eſt habitus. Quumque amicitiam Mithridatis regis ſibi conciliaſſet, ad illum cum vxore profectus, honore maximo ab eo affectus eſt. Nam iuri dicundo præfectus dicitur fuiſſe, cum poteſtate tam ampla, vt ab eo ad regem prouocare non liceret. Quæ tamen res ei non feliciter ceſſit. Nam quum hominum aliquot improborum odium incurriſſet, legatus ad Tigranem Armeniorum regem miſſus à Mithridate deſciuit. Quamobrem comprehenſus a Tigrane, inuitus ad Mithridatẽ remiſſus eſt, quo in itinere, ſiue regis opera, ſiue morbo (nam vtrumque dicitur) extinctus eſt. Hæc Strabo *lib.* 13. Huius etiam meminit Cic. memoriámque eius commendat *Tuſcul. quæſt. lib.* 1. Non quæro, inquit, quanta memoria Simonides fuiſſe dicatur, quanta Theodectes, quanta is, qui a Pyrrho ad ſenatum miſſus eſt legatus, Cineas, quanta nuper Carneades quanta qui modo fuit, Sceptius Metrodorus, quanta noſter Hortenſius. Hactenus Cicero. ¶ Fuit & Metrodorus quidam Chius, qui vniuerſum ſempiternum eſſe dicebat. ¶ Fuit item Metrodorus Lampſacenus, Epicuri diſcipulus, fidiſſimuſque amicus Strabone, Diogeneque teſtibus.

‖ Metropater, Mater & pater. Tertull.

Metrophanelius, materiam. L. gr. b. ‖

Metropolis, { אם *em.* μητρόπολις. } Dicitur vrbs, teſte Budæo *in prioribus annot. in Pand.* ex qua coloniæ deductæ ſunt, quales multæ ex Athenis miſſæ ſunt, & ab vrbe Roma. Latinè Matricem ciuitatem dicere poſſumus. Nam μήτηρ matricem ſonat, & πόλις ciuitatem. Nam quemadmodum in pecore ex matricibus noui ſemper fœtus: ita ex metropoli nouæ ciuitates propagantur. Poteſt & ἀπὸ τοῦ μέτρου compoſitum videri. Sic enim ſe habet Metropolis ad coloniam, vt mater ad filiam: id quod illo Thucydidis loco manifeſtè declaratur, Ἀποικία εὖ μὲν πάσχουσα τιμᾷ τὴν μητρόπολιν, ἀδικουμένη δὲ ἀλλοτριοῦται, id eſt, Colonia beneficio affecta honore Metropolim ſuam perſequitur: iniuria autem affecta, ab ea alienatur. Metropoles, inquit Suidas, dicuntur quæcunque ciuitates colonias deduxerunt. Latinè dici poſſent Matrices vrbes.

Mētrŏpŏlītæ, μητροπολῖται, qui ex Metropoli oriundi ſunt, quive metropolim inhabitant.

Metropolites μητροπολίτης. Metropolitanæ ciuitatis incola.

Mētrŏpŏlis, μητρόπολις, vrbs Phrygiæ, teſte Stephano, à Cybele Deûm matre condita. ¶ Item alia eiuſdem nominis in conuentu Apameno. ¶ Tertia in conuentu Epheſiorum ad Cayſtrum fluuium. ¶ Stephanus præterea alias ſeptem enumerat, quarum primam in Lydia, ſecundam in Theſſalia collocat, tertiam Acarnaniæ, quartam Scythiæ attribuit, reliquas tres in Ponto, ſuperiore Theſſalia, & Eubœa conſtituit.

METRUM, i, Menſura, dimenſio. { שירה *ſchirâh* שיר *ſchir* מזמור *mizmor.* μέτρον GALL. *Meſure.* ITAL. *Miſura.* GERM. Ein maß oder maß. HISP. *Medida.* ANGL. *Meaſure, dimenſion.* } Et quoniam metiuntur verſus, a noſtris dicũtur Metra Col. *lib.* 3. *c.* 10. Nã id ipſum cenſuiſſe maiores noſtros non dubium eſt, quamuis nullo alio iñ ſcripto proditum, exceptis, quæ retulimus metris Virgilianis. ¶ Hinc fiunt per compoſitionem Monometrum, quod vnica menſura maiori, hoc eſt, duobus pedibus conſtat. ¶ Dimetrum, quod duabus menſuris, hoc eſt, pedibus quatuor. ¶ Trimetrum, quod ſex pedibus. ¶ Tetrametrum, quod octo pedibus, ſiue quatuor menſuris conſtat, quem numerum pedum rarò ſupergredimur. ¶ Pentametrum dicitur, quod quinque habet menſuras minores, quas vocamus pedes. ¶ Hexametrum, quod ſex minoribus menſuris, ſeu pedibus conſtat.

Mētricus, a, um, μετρικός, quod ad metrum, hoc eſt, ad verſum, ſiue ad menſuram pertinet. vt Ars metrica. μετρική, & Lex metrica. Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Arteriarum pulſus in modulos certos, legéſque metricas per ætates ſtabilis, aut citatus, aut tardus. Metrici, (i. qui metra faciunt.) Gell. *c.* 14. *lib.* 18.

METUO, is, ui, Timeo. { ירא *jaré.* δέδια, φοβοῦμαι. GALL. *Craindre, auoir peur.* ITAL. *Temere.* GERM. Förchten. HISP. *Temer.* ANGL. *To feare, to dread.* } Varro à motu animi deductum putat, quum id, quod malè caſurum putat, mens refugit. Quúmque vehementiùs in mouendo, vt à ſe abeat, foras fertur, Formido appellatur: ſi autem ex horrore venturæ rei vehementer tundatur pectus, a pauiendo Pauor dicitur. Pauire enim tundere eſt. Inde pauimentum, quod pedibus pauiatur, id eſt, tundatur, & quia in hac perturbatione frigeſcimus, ab horrendo Horror dicitur, vt à tremendo Tremor. Et propriè Metuere, ſeruorum eſt. Vereri liberorum. Cic. *in Cat.* Metuebant enim ſerui, verebantur liberi, charum omnes habebant. Serui qui cùm culpa carent, metuunt, ij ſunt heris vtibiles, non qui metuunt malum promeriti. Plaut. *Men. ſc.* 6. *a.* 5. Sanè ego illum metuo ne quid malè faxit mihi. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Sed metuo no ſero veniam. *Ibid. ſc.* 7. *a.* 5. Metuò maximè. P. Quid metuis? Ne nos perdiderimus. Idem *Mil. ſc.* 5. *a.* 1. Deos, quos maxumè æquum eſt metuere. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Et nunc eum malè metuo miſer! *Ibid. ſc.* 1. *a.* 5. Quam (Iunonem) me vereri & metuere eſt par maximè. Idem *Amph. ſc.* 5. *a.* 1. ¶ Quærit Ariſtoteles *in problem.* Cur tremunt qui metuunt An propter refrigerationem? Deficit enim calor, atque contrahitur. Hinc Virgilius,

——— *gelidúſque per ima cucurrit*
Oſſa tremor.

Metuentibus aluus funditur, algor & ſitis prouocatur, teſticuli contrahuntur, dentes crepitant, & arietantur. ¶ Dicimus Metuo te, & Metuo tibi, quemadmodum Timeo te, & Timeo tibi: quæ ſic differunt, vt Metuo, vel Timeo te, idem ſit quod metuo, nequid mihi mali inferat: Metuo, vel timeo tibi, nequid tibi mali accidat. Terent. *in Eunch.* Metuebant omnes iam me. Vt quum abſim me ames, metuam abſentem (pro abſenti inquit Paſſerat. ſi vera eſt lectio.) Plaut. *Amph. ſc.* 3. *a.* 2. Metuo a, vel ab Cic. *ad Attic. lib.* 9. Sed quum eadem metuam ab hac parte. Metuo Reip. malum ab eo. Nolo metui, amari mauolo abs te, mi gnate. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 5.

Cur ſpolieris, erit, non cur metuaris ab hoſte,

Ouid. 13. *Metam.* Quid ã nobis metuit? Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Cic. *Attic. lib.* 1. Metuo de vita. Idem *Attico lib.* 3. Metuere pro aliquibus. Celſus *lib.* 3. *c.* 12. Non metuo quin meæ vxori latæ ſuppetiæ ſint, id eſt, certò ſcio latas eſſe ſuppetias. Plaut. *Amph.* Metuo vt. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Ornamenta quæ locaui metuo ne non poſſim recipere. Cicero, Metuo vt ne pereat. Item, Nihil metuo, niſi medius diſrumpar. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Item hunc ſeruum metuebam, ne vxori renunciaret. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 1. Metuo autem fit a me & tuo, pro tueor, i. mihi caueo, quia metus cautio eſt.

Mĕtuēns, nomen ex participio. { ירא *jaré* φοβούμενος, δειλός. GALL. *Craignant, craintif.* ITAL. *Temente.* GERM. Forchtſam/oder förchtend. HISP. *Temeroſo.* ANGL. *Fearing.* { Cic. *pro red. in Sen.* Nam Conſules, modeſti legumque metuentes, impediebantur lege, non ea quæ de me, ſed ea, quæ de ipſis lata erat. Idem *pro domo ſua.* Homines legum, iudiciorúmque metuentes. Metuens pueris, mihi formidans. Plaut. *Amph.*

Mĕtuēntior, comparat. Ouid. 6. *Faſt.*

Regis opus placidi, quo non metuentius vllum
Numinis ingenuum terra Sabina tulit.

Mĕtuēndus. Cic. *ad Aruſp. reſp.* Eodem fere tempore factus in agro Piceno Potentiæ nunciatur terræ motus horribilis, cum quibuſdam multis metuendiſque rebus.

——Sic pugnat, ſic eſt metuendus Vlyſſes.

Ouid. 13. *Metam.*

Mĕtutus, particip. Lucret. *lib.* 5.

Nam cupide conculcatur nimis ante metutum.

Mĕtus, Timor, horror, formido, & (ſicut Vlpianus ſcribit) de inſtanti, vel futuro periculo, mentis trepidatio. { [illegible] *iirecah* [illegible] *pachadh.* φόβος, δέος. GALL. *Peur, crainte.* ITAL. *Temore, tema, paura.* GERM. Ein forcht. HISP. *Miedo, eſpanto temor.* ANGL. *Feare, dread.* } Cic. 4. *Tuſc.* Metus eſt opinio impendentis mali, quod intolerabile eſſe videatur. *Ibidem.* Ægritudini finitimus eſt metus: eſt enim metus, & ægritudo præſentis, ſic ille futuri mali: itaque nonnulli metum Præmoleſtiam appellabant, quòd eſſet quaſi dux conſequentis moleſtiæ. Iſta quæ exanimant madeo metu. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2.

——Videóque trementem

Pallentémque metu, & trepidantem marte futuro.

Ouid. 13. *Meta.* Fugiat capite obuoluto cum ſummo metu. Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 2. Ego iſtum tibi lepidè medicabor metum. Idem *ibid.* In metu eſſe maximo. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 4. *&* *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Item, Per metum, pro metu, vel præ metu. Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 1. *ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Metum atque fugam meis perduellibus inicitam. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 3. *Pone metum,* i. abiice, amoue. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 3. *Triſt.* In metu aliquem ponere, pro metuere, dixit Cic. *ad Attic.* Quid autem inquit, abſurdius hunc metuere, alterum in metu non ponere. Metus autem tam actiue, quam paſſiue ſumitur, teſte Gellio *cap.* 12. *lib.* 9. Nam metus hoſtium, rectè dicitur, & quum timent hoſtes, & quum timentur. Et Metus meus quo ego metuo alios: itemque meus, quo metuor ab aliis. Saluſtius apud Nonium, Ad bellum excitabat metus Pompeij victoris, hoc eſt, quo Pompeius metuebatur. Sic, Deûm metum parentum amorem & cognatûm concordiam. Plaut. *Amph.* ¶ Item, Capitur interdum pro religione, quia, vt ait Seruius, ex metu nata eſt religio. Virg. *lib.* 7.

—— Multóſque metu ſeruata per annos.

Mĕtĭcŭlus, diminutiuum. Hinc

Mĕtĭcŭlōſus, ſignificat Timidum. { [illegible] *charîdh.* ψοφοδεής, δειλός. GALL. *Craintif, poureux.* ITAL. *Pauroſo, timido.* GERM. Forchtſam. HISP. *Medroſo, o temeroſo.* ANGL. *Fearefull.* } Plaut. *in Moſt.* Neſcis quã meticuloſa res ſit ire ad iudicē. Idem *in Amph.* Nullus eſt hoc meticuloſus æquè.

Mĕtys, Purgamentum ceræ, ex quo partem aluei priorem apes allinunt. Hæc Sipontinus. Plin. tamen *lib.* 11. *c.* 7. (vnde Sipontinus hæc videtur eſſe mutuatus) primum ceræ fundamentum Commoſim appellat. Quare libet ſuſpicari, Perotum deprauato Plinij vſum eſſe exemplari

[Metiſtum. tempium minus L. gr. b.]

Mē... per duas ſyllabas, [illegible] Dioſc. Herba eſt caule, foliiſque aniſo non [illegible] quâ Plin. *lib.* 20. *c.* 23.

Mĕuānĭă, [illegible] Ptolemæo, vulgò *Meuania.* Ciuitas Vmbriæ, inclyta Propertio alumno, ſita ad viam Flaminiam, armentorum & gregum ferax. Lucan. *lib.* 1.

——tauriferis vbi ſe Meuania campis explicat, &c.

Plin. *lib.* 35. *cap.* 14. In Italia quoque latericius murus Aretij & Meuaniæ eſt. Huius vrbis incolæ dicuntur Meuanates. Plin. *lib.* 3. *c.* 14.

Mæuius [illegible] infimus Virgilij & Horatij temporibus, vtrique æquè inuiſus quod poemata illorum inſectaretur, & ex alienæ laudis obtrectatione gloriam aucuparetur: vnde & Virgilio mantix vulgo appellatus eſt. Virg. 3 *Eclog.*

Qui Bauium non odit, amet tua carmina Meui:

Atque idem iungat vulpes, & mulgeat hircos.

Horat. *lib.* 1. *Carm.*

Mala ſoluta nauis exit alite.

Ferens olentem Meuium.

Mĕŭs, a, um, pronomen poſſeſſiuum, vt meus ager. { ἐμός, ἐμή, ἐμόν. GALL. *Mien, mon.* ITAL. & HISP. *Mio.* GERM. Mein. ANGL. *Myne, my.* } Quum verò dico, Meus ſum, perinde eſt ac ſi dicerem, Meæ poteſtatis ſum, [illegible]. ¶ Perſius ſatyra.

——Poſtquam meus à Prætore receſſi.

Me miſerum, ſi te iam pudet eſſe meam (vxorem,)

Ouid. *Eleg.* 3 *lib.* 4. *Triſt.* Aue mi Cai, meus ocellus. Gell. *c.* 9. *lib.* 15. Anime mi, meus ocellus. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Meo cibo & ſumptu educatus eſt. Idem *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Mea hæc habeo, meo peculio empta. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Oculus meus, pro, ocule mi. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Quid tibi mea, aut quid agam, curatio eſt? Mei tergi facis hoc, non tui fiducia. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1

At quæcunque mea poterunt audere Camenæ, (i. ego.)

Tibull. *lib.* 4.

Id mea me multis docuit regina querelis,

Catull. *de com. Beren.*

At non per dubias errant mea carmina laudes.

Tibull. *lib.* 4. Exurgite qui terrore meo occidiſtis. (i. mei.) Plaut. *Amph.* O mea commoditas, ô mea opportunitas, ſalue.

Et meus hic recte eſt, (ſenis.)

Ouid. 11. *Metam.* ¶ Aliquando etiam, Meus, Tuus, Suus ſubſtantiuè accipiuntur, facileque in eis ſubauditur ſubſtantiuum aliquod, Amicus, Familiaris, vel domeſticus. Virg. *lib.* 4.

——dulceſque meorum Reliquias.

& *lib.* 3.

——Cape dona extrema tuorum.

Terent. *in Phorm.* Ego meorum ſolus ſum meus. Item, Meus carnifex. Idem apud eundem *in Andria* qui me excarnificat. ¶ Meum eſt, hoc eſt, Meo ſeruo eſt. [illegible]. Sic tuum, ſuum noſtrum, & veſtrum eſt. Dicitur etiam ſuum, noſtrum, & veſtrum officium eſt, meum munus, meæ partes. Meum non eſt, id eſt, non eſt mea natura. Terent. *in Heaut.* non eſt mentiri meum.

——Neque enim benefacta malignè

Detrectare meum eſt,

Ouid. 13. *Met.* Maledictis te eam ductare poſtulas. A. Non meum eſt. B. Nec meum eſt, vt [illegible] Plaut. ¶ Mea, Meam, & huiuſmodi, inalteria ſunt blandientium, hoc quibus, inquit Donatus, non progreditur colloquium fœminarum, & maximè trepidantium. Terent. *in Adelph.* Modò dolores, mea tu, occipiunt primulum. Idem *in Eunucho,* Heu obſecro mea Pythias, quid iſthuc nam monſtri fuit. Meum eſt, pro Meum eſt inuentum, excogitaui ipſe. *Ibidem,* Tuum obſecróne hoc dictum erat? vetus credidi. THRAS. Audieras? GNA. Sæpe, & fertur in primis. THR. Meum eſt, id eſt, ego ipſe huius dicti autor ſum. ¶ Mea quidem ſententia, pro vt ego ſentio, vt opinor. Idem *in Adelph.* Et errat longe, mea quidem ſententia. Plaut. *Men. ſc.* 3. *a.* 1. Meo quidem animo. (i. vt mihi videtur.) ¶ Mea eſt deſcriptio, apud Cic. *de ſenect.* pro Ego nunc deſcripſi. ¶ Meo pretio, in prologo Hecyræ, interpretatur Donatus pro Pretio a me facto, & a me ſtatuto. Meus ille homo eſt. (i. a me decipietur mox.) Plaut. *Mil. ſc.* 3 *a.* 2 *&* *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. *&* *ſc.* 2. *a.* 2. Item, Meus hic eſt, hamum vorat. (de eo, qui dolo circumueniendus eſt.) Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. ¶ Mea vnius ſalus. Cic. *in Vatin.*

Mĕzentĭus Tyrrhenorum Rex, ſummus deorum contemptor, à ſubiectis populis ob immanem crudelitatem cum tota familia expulſus, qui vnà cum Lauſo filio fugiens, ad Turnum Rutulorum regem peruenit, cum quo aduerſus Æneam profectus eſt, ſed inauſpicatò: Æneas enim ipſum cum filio in pugna interfecit. Virg. *lib.* 11.

At Iouis interea monitu Mezentius ardens.

Succedit pugnæ, &c.

Fuit impius in homines ſine deorum reſpectu, inquit Macrobius.

M I

Mī, Ῥεμοὶ, dandi caſus, è genitiuo *Mei*, pro mihi. Virg. 6. *Æneid.*

—— Et mi genus ab Ioue ſummo.

¶ Mi, vocatiuus à Meus. Terent. *in Adelph.* O mi Æſchine, ô mi germane. Idem *in Phorm.* Mi patrue, ſalue. Quo in loco, *mi*, vim blandimenti habet. Idem *in Eunuch.* Ne crucia te obſecro, anime mi Phædria. Fœminarum inquit Donatus, oratio, etſi non blanditur, blanda eſt tamen. Gell. *c.* 7. *lib.* 15. Aue mi Cai. Plaut. *ſc.* 3. *a.* 3. Da mi anime. Idem, Salue mi patrone, *Men. ſc.* 7. *a.* 5. Perij mi pater. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Mi, inuidiosè rogantis. Terent. *in Hecyra*, Illius dices culpa factum. SOSTR. haud equidem dico mi Laches. Donat.

Mĭăcōrŭs, μιάκορος. Chalcidis oppidum, apud Theopo. *lib.* 25. referente Stephano. A quo fit gentile Miacorius.

Mĭcă, micæ, Puluiſculus ille, qui in arena quaſi argentum fulget. { [illegible] *path.* [illegible]. GALL. *Miette une petit morceau comme ce qui reluit parmi le ſablon.* ITAL. *poluere che lampeggia nella ſabbia, briſa de pane.* GERM. Ein gleſtin/iſt das glitzerend bunlin in dem ſand eben wie ſilber. HISP. *La migaja.* ANGL. *A litle thing that ſhyneth amonge the ſand, a crumme of bread or of any other thing.* } A quo & panis, & omnium rerum fruſtula, quæ tractantibus nobis aliquam rem inde emicant, Micas appellamus. Vnde eſt illud, Nam & catelli comedunt de micis quæ cadunt de menſa dominorum ſuorum. Catullus.

Nulla in tam magno eſt corpore mica ſalis.

Ouid. 1. *Faſt.*

Ante deos homini quod conciliare valeret,

Far erat, & puri lucida mica ſalis.

Horat. 3. *Carm. Ode* 21.

Molliuit auerſos penates

Farre pio & ſaliente mica.

Vbi Porphyrion, Salientem micam ſalis granum intellige, quòd ſaliat quum in ignem miſſum ſit. ¶ Micæ auri, [illegible]. Lucret.

Ex aurique putat micis conſiſtere poſſe

[Miccotrogus, qui pauxillum rodit, [illegible] Apud Plaut. *Stich.* 12. Epitheton paraſiti, qui eſcas alienas rodit ad inſtar muris]

Mĭco, as, ab ico, propter ictum radiorum. Propriè eſt ſubinde, & per interualla, vt micæ faciunt, fulgeo, & reſplendeo, corruſco. { [illegible] *barák* [illegible] *nathan.* [illegible]. GALL. *Reluire par fois, eſtinceler, retinter.* ITAL. *Reſplendere, folgorare, rilucere.* GERM. Glanzen glitzern/ glentzen. HISP. *Reſplandecer.* ANGL. *To gliſter and ſhine by fittes, to ſparkle or twinckle as ſtarres.* } Virg. 1. *Æneid.*

——crebris micat ignibus æther.

Idem *lib.* 10. *Æneid.*

Qualis gemma micat, fuluum quæ diuidit aurum.

Et quoniam talis quædam variatio, dum digitis ſortimur, apparet, per translationē Micare capitur pro digitis ſortiri, [illegible] Varro, Micandum erit cum Græco, vtrum ego illius numerum, an ille meum ſequatur. ¶ Eſt autem Micare digitis, luſus genus quoddam, quod adhuc apud Italos durat, vt repente porrectis digitis, certantia verorum numerum diuinet. Huius meminit Cic. *lib.* 2. *de diuin.* Quid enim ſors eſt? idem propemodum quod micare, quod talos iacere quod teſſeras. Ab hoc ludi genere tractum eſt, vt qui certiſſima eſſet fide, quique vir bonus exiſtimaretur, eum antiqui dignum dicerent, quicum in tenebris micaretur. Idem *lib.* 3. *Offic.* Hæc nónne turpe eſt dubitare Philoſophos, quæ ne ruſtici quidem dubitent? A quibus natum eſt, id quod iam tritum eſt vetuſtate prouerbium. Quum enim fidem alicuius, bonitatémque laudant, dignum eſſe dicunt quicum in tenebris mices. Porro qui cum in tenebris mices, in aperto eſt, ſi velit, fallere. Proinde dignus qui cum in tenebris mices dicitur, qui fide adeo certa ſit, vt nec ſi tuto poſſit velit quempiam mendacio fallere. Ex Eraſmo. ¶ Et quia ſplendor tremulus eſt, & intermiſſis vicibus mouetur, factum eſt, vt Micare accipiatur pro certis interpoſitis interuallis moueri [illegible]. Virg. *lib.* 3. *Georg.*

—— & linguis micat ore triſulcis.

Cic. *de nat. deor.* Iam vero venæ, & arteriæ micare non deſinunt quaſi quodam igneo motu. Huius compoſita ſunt, Dimico, hoc eſt, pugno, & Emico, [illegible], extra ſplendeo. Intermico, inter vel in medium mico. Auguſt. *lib.* 8. *de Ciuit.* Id quoque vel altiſſimis tenebris pallidiſſimo coruſcamine lumen candidum intermicare. Promico, [illegible]. Extendo, vel longe iacio ſplendeóque. Habent autem hæc omnia penultimam correptam.

Michale, [illegible], fœmina venefica inter Centauras. Seneca *Herc. OEth.* Hoc docta Michale Theſſalas monuit nurus. Vnam inter omnes luna quam ſequens alte relictis.

Micipſa, Numidarum rex, Maſiniſſæ regis filius, qui Iugurtham Manaſtabalis fratris filium, vna cum Adherbale & Hyempſale filiis regni participem reliquit. Autor Saluſt. *de bello Iugurthino.*

Micrŏ

Microlŏgia, *μικρολογία*, à Græcis appellatur, anxia cura circa minutula, & ſedulitas quouis modo rem augendi. Is quoque qui rem vilem magni facit & tenuiſſimum lucellum vndecunque aucupatur, Micrologus, *μικρολόγος*, appellatur.

Micropſychulus, *μικρόψυχος*. GALL. *Puſillanime, de peu de cœur.* ITAL. *Puſillanimo, di poco animo.* GERM. Kleinmütig. HISP. *Medroſo, o temeroſo, de pequeño coraçon.* ANGL. *That hath no courage or ſpirites.*} Puſillanimis dicitur, & timidus. Nam ψυχὴ, anima, & μικρὸς paruus. Plin. *lib.* 22. *cap.* 24. Inuenio apud autores hunc potum bibendum aſſiſis, item paruis: humilis, ac præparci, quos illi dixère micropſychos.

Micropſychia, *μικροψυχία*, puſillanimitas.

Microſphæron, *μικρόσφαιρον*, Nardi folium eſt, ex tribus ſpeciebus, vt minimum, ita & longè præſtantiſſimum. Vide Plin. *lib.* 12. *c.* 12.

Micturio, micturis. Verbum deſideratiuum à Meio. Idem quod cupio meiere, vel teneor cupiditate meiendi. { *οὐρητιάω*. GALL. *Auoir faim de piſſer, vouloir vriner.* ITAL. *Deſiderare di orinar.* GERM. Mich bekommt ein thue mir not zubrunnen. HISP. *Hauer gana de mear.* ANGL. *To deſire to piſſe, or vrine.*} Iuuenal. *Satyr.* 6.

Noctibus hic ponunt lecticas micturiunt hic.

quanquam videtur hic idem ſignificare, quòd mingere abſque deſiderio, qua in ſignificatione vſus eſt quoque Cornutus in Perſium *Satyr.* 1. Pueris ne in loco ſacro micturiant, anguium pictura terroti eſt.

Mictyris. Pauperculum pulmentum pulmentaria vtentibus, aut aliquod genus herbæ, & ius mœnarum bene habet ſe mictyris. Ex Nonio.

Midæum, vel Midæ, arum, *Μίδαιον*, Phrygiæ oppidum Stephano. Plin. *lib.* 5. *c.* 32. Midaion appellat.

Midas, *Μίδας*, Gordii bubulci filius, & rex Phrygum, qui cunctos penè reges pecuniæ abundantia antecellit. Huic (vt eſt in fabulis propter Bacchū hoſpitio ſuſceptum, conceſſum eſt, vt quicquid vellet optaret, futurus voti compos optauit autem, vt quicquid corpore contigiſſet in aurum verteretur quod, annuente Baccho, factum eſt. Sed quum cibus, & potus contacti etiam in aurum mutarentur, ſenſit tandem ſtolidus, ſe ſtultè petiſſe & facti pœnitens, orauit Bacchum, vt hoc munus auferret tum Bacchus iuſſit, vt in Pactolo flumine ſe lauaret, & ſic liberaretur. Quod quum feciſſet, cœpit deinceps Pactolus aureas arenas trahere. Poſtea quum Phœbus & Pan carmine certarent, & Midas iudex electus cum Tmolo monte (qui Phœbum victorem pronuntiauerat, ſecundū Pana iudicium tuliſſet, indignatus Apollo, aſininas ei auriculas addidit. quas tam ſcitè occultauit, vt nemo ſciret præter ſolum tonſorem. qui quum rem inauditam tacere non poſſet, foſſam ingreſſus proclamauit, Aures aſininas habet rex Midas. Deinde foſſam terra adoperuit, ſucceſſuque temporis creuerunt illic arundines, quæ commotæ vocem quam tonſor infuderat, reddiderunt. Vide Ouid. 11. *Metam.*

——— arguitur tamen, atque inuſta vocatur.
Vnius ſermone Mida. Nec Delius aures
Humanam ſtolidas patitur retinere figuram, &c.

Nonnulli dicunt, quum inter Apollinem & Marſyam decertantes iudex conſtitutus eſſet, & ipſe pro Marſya ſententiam tuliſſet, auriculis aſininis à Phœbo fuiſſe donatum. Hinc natum eſt prouerbium, Auriculas aſini Midas habet: quo vtimur in ſtolidos, & craſſis auribus: pinguique iudicio homines. Alii narrant, quum præteriret aliquando Liberi patris aſinos, atque eos afficeret iniuria, iratum Bacchum Midæ auriculas aſininas addidiſſe. Sunt qui dicant huic aures natura prælongas fuiſſe: & aſininarum inſtar prominentes: atque hinc fabulæ locum ortum eſſe: quanquam pluribus placet, hac allegoria ſignificatum Midam tyrannum coryceos ac ſubauſcultatores dimittere ſolitum, per quos quæcunque per omnem regionem vel fierent, vel dicerentur, cognoſceret, nimirum illis vtens aurium vice. Proinde quum vulgus admiraretur, ab illo ſciri etiam ea quæ clam ac procul fierent, occaſionem fabulæ datam eſſe, vt Midas diceretur auriculas aſini habere. Vel quod nullum aliud animal acrius audiat, quam aſinus, excepto mure: vel quod aures habeat omnium longiſſimas. Perſius, Auriculas aſini quis non habet? Ferunt nonnulli primum poetam ſcripſiſſe, auriculas aſini Midas rex habet deinde metu Cæſaris ſcripturam mutaſſe, Quis non habet? Hæc ex Eraſmi Chiliadibus. ¶ Eſt etiam vermiculus in fabis naſcens, inquit Theophraſt. *lib.* 4. *de plantarum cauſis*, & Hermolaus in Plinium *lib.* 21 *c.* 19. ¶ Item feliciſſimus iactus in ludo teſſerarum à Mida beatiſſimo rege nomen habens.

Midia, ſiue Midea *Μιδέα*. Steph. Oppidum in agro Argiuo ita dictum à Mida Aloe filia, quum antea Perſepolis appellaretur, Meminit huius Homerus *lib.* 2. *Iliados*.

Mieza, *Μίεζα*, oppidum Macedoniæ, quod olim Strimonium vocabant: à Mieza Beretis Macedonis filia cognominatum, Autor Stephan. Huius oppidi meminit Plin. *lib.* 31. *c.* 2.

Midion, genus nauigii, apud Feſt. Pomp.

‖ Migma, miſtura, ferrago: *μίγμα*, à *μίγνυμι* miſceo. ‖

MIGRO, as, à Magar Hebr. Eſt, inquit Valla, domicilium muto, & aliò me ad habitandum confero relicta priore habitatione, demigro, in alium locum me confero. { צעד *tſahath* גלה *ghalah* נסע *naſah*. *μετοικίζω*, *μεταναίω*. GALL. *Deſloger, changer de logis, aller demeurer d'un lieu en autre.* ITAL. *Mutar ſtanza, andare ad habitare altroue.* GERM. Außziehen / auß einer wohnung oder behauſung in ein andere ziehen. HISP. *Mudarſe de caſa à otra.* ANGL. *To go out of one place to an other for to dwel, to flitte.* } Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*. Ex Roma inde frequenter migratum eſt à parentibus maximè, & propinquis raptarum. ¶ Migrare ex vita, pro mori *μεταναστῆναι τοῦ βίου*. Cicer. *lib.* 6. *de Republ.* Antequam ex hac vita migro, conſpicio in meo regno & his tectis P. Cornelium Scipionem. Idem *de finibus* 1. Non dubitat, ſi ita melius ſit, migrare de vita, id eſt, mori. Hoc eſt magis feliciter de vita migrare, quam mori. Velleius, loquens de metello. Ego in cœlum migro: Iuppiter apud Plaut. *Amphitr.* Migrare certum eſt iam nunc e fano foras. Idem *Curc. ſc.* 5. *a.* 1. Item, fac ſis, vacuas Pſeudole ædes aurium, mea vt migrare dicta poſſint, quò volo. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. ¶ Legitur interdum Migrare actiue pro transferre, *μετοικίζειν*. Gell. *lib.* 2. *cap.* 29. Ita Caſſita nidum migrauit. ¶ Apud antiquos in vſu fuit, Migraſſit pro Migrauerit, vt apud Cicer. 3. *de leg.* XII. *Tabul.* Quiſquis earum rerum migraſſit, noxiæ pœna par eſto. Migrare in mucronem. Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Aliis ad ictum pluribus modis, ſupina, conuerſa, conuexa, omnia in mucronem migrantia, id eſt, caſpidem acuminatam habentia, veluti mucro. ¶ Huius compoſita ſunt Commigro, Demigro, Emigro, Immigro, Remigro, Semigro, Transmigro: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Migratio, tionis, Commigratio, diſceſſio { גלה *ghelah* טלטלה *taltelah*. מסע *maſſah*, *μετοίκησις*. GALL. *Deſlogement, changement de logis.* ITAL. *Diloggiare, il mutar ſtanza.* GERM. Das außziehen von hauß zu hauß / verenderung der wohnung. HISP. *Mudança de caſa.* ANGL. *Changing of lodging or habitation a flitting* } Cic. *fam.* 4. Migrationem, & comptionem feliciter euenire volo, tuamque in ea re officium probo. Idem *Tuſcul.* 1. Sin vera ſunt quæ dicuntur, mortem eſſe migrationem in eas oras, quas, qui vita exceſſerunt, incolunt, id multò iam beatius eſt.

Mihi, pronomen datiui caſus ab Ego ex *me*: mi ex *μοί*. Spiritus interpoſitus eſt plenioris ſoni & extinctionis gratia. Si bonam famam mihi ſeruaſſo, ſat ero diues. Plaut. *Mil. ſc.* 1. *a.* 1. Di te omnes mihi ſeruent. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1 & *ſc.* 1. *a.* 4. Nil quod in te eſt auxilii mihi. *Ibid.* Nimia mira mihi hodie exorta ſunt. Idem *Men. ſc.* 7. *a.* 5 Palla eſt mihi ſurrepta, *ibid. ſc.* 4. *a.* 1. Rem mihi eſſe datam. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 5 Hoc (inde, ait, in me vtendum eſt mihi, Ouid. 11. *Metam.* Vatum in vſum habet. { לי *li*, *μοί*, *ἐμοί* } Ad meam vtilitatem hoc ſpectat. ad meum incommodum. Terent. *in Adelph.* Si quid peccat, Demea, mihi peccat. Sic Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Mihi dolebit non tibi, ſi quid ſtultè fecero. ¶ Aliquando quantum ad meum iudicium, vt me ſpectatur Donatus *in illud Adelph.* Nam is mihi eſt profecto ſeruus ſpectatus ſatis, Cui dominus curæ eſt. ¶ Aliquando A me. Idem *in Heaut.* Syrus eſt prehendendus, atque adhortandus mihi. Tacta mihi tandem ora Sarmatis. (i. à me.) Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Liberior fratri ſumpta mihique toga,

idem *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

——— Non hæc mihi crimina finge
Scribere Tydides. (i. à me.)

idem 13. *Metam.*

Illa nocte mihi Troiæ victoria parta eſt,

idem *ibid.* (i. à me) ¶ Aliquando, In me, Circa me Terent. *in Hecyr.* Vt vos mihi domi eritis, proinde ego ero fama foris. ¶. Item apud me Plaut. *Menach. ſc.* 3. *a.* 1. Superior ſis mihi. (i. potior apud me.) Item, Quid mihi triſtis es (i. contra me, vel vocat.) *Ibidem ſc.* 2. *a.* 4. Et, malignitate onerant omnes mortales mihi. (i. in me.) Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. ¶ Item mihi pro me. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Nimis velim, qui certum mihi faciat. ¶ Mihi pro mei: Quantum æris mihi ſit, & quantum alieni. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. ¶ Item pro meo, Peccato mihi. Terent. *Hecyr.* ¶ Pro Me. Quid mihi futurum eſt, Plaut *Menach. ſc.* 1. *a.* 4 ¶ Pro Mea,

Nec tanto careat mihi nomine charta,

Tibull. *lib.* 4. ¶ Item eleganter dicimus, Mihi ſcribo, mihi lego, mihi bibo, eſurio, edo, curro, &c. pro, ſcribo pro me, lego pro me, &c Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Ipſe mihi (quid enim faciam) ſcribóque legóque.

Mihi eſurio, non tibi. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Is dies mihi ceſſo. Idem *Pſeud ſc.* 3. *a.* 1. Item, Mihi ſapio, mihi credo, Ego mihi video Vide *Credo* ſuprà. ¶ Aliquando mihi & Tibi in oratione ponuntur feſtiuitatis tantùm gratia. Cicer. *in Piſon.* Is mihi etiam gloriabitur ſe omnes magiſtratus ſine repulſa aſſequuturum? Mihi crede, ſeu Credas mihi velim, affirmantis ſunt particulæ, quæ idem ſignificant, quod certè. Cic. Tuis (mihi crede) litteris perlectis, exilui gaudio. ¶ Mihimetipſi datiuus eſt ab Egometipſe quo vſus eſt Cic. *pro Quintio.* Breuitas poſtulatur, quæ mihimetipſi amiciſſima eſt. Plaut. *Mil. ſc.* 5. *a.* 1. Cupio mihimet approbarier.

Mihipte, pro mihipſi poſuit Cato. *a'uctol.* Feſtus.

‖ Milago, piſcis ſuper aquas volitans. Iſid. ‖

Milax, *μῖλαξ*. A Galeno appellatur frutex hederæ ſimilis, quem Similacem vocat Dioſcorides Vterque duas eius facit ſpecies, aſperam & læuem. Vide infra in dictione *Smilax*.

Milciades, lege infrà *Miltiades*.

‖ Mile, milia pro mille, millia, antiq. Caſaub. ‖

Miles, itis, gener communis, vulgo q. molis *κατ' ἀντίφρασιν* aliis à moles Rectiſſime à milites: quia primum legio erat trium millium, ſingulæque tribus mittebant mille milites. { איש מלחמה *iſch milchamah*. *στρατιώτης*. GALL. *Soldat homme de guerre, gendarme.* ITAL. *Soldato.* GERM. Ein kriegsman. HISP. *Hombre armado para la guerra, ſoldado.* ANGL. *A man of warre, a ſouldiour.* } Dicitur quicunque militiam exercet, autore Valla *lib.* 6. *cap.* 12. ſed propriè qui pedes militat: à militia, id eſt, à duritia, quam pro Repub. ſuſtinet dictus, aut à multitudine, aut à malo, quod arcet, aut à mollitie per contrarium (vt Feſtus putat.) Itemque Donatus eo quod nihil molle, ſed potiùs aſperum quid gerat. Vel à mille, quòd initio ex mille tribus quiſque quod trium millium prius legio fiebat, & ſingulæ tribus Tatienſium, Ramnenſium, Lucerum, mille milites mittebant. Eutropius ſcribit milites dictum à Mille, quod cum Romulus initio mille ex populo delectos armaſſet, à numero milites appellauit. Donato placet ita dictum *κατ' ἀντίφρασιν*, quòd minimè ſit mollis. Quis hic ferat tot Grammaticorum ineptias? Plaut. *Capt. prolog.* Meretrix mala miles gloriosus.

Me ex tibi emeritis non eſt ſatis vtile annis:
Ponat ad antiquos quæ tulit arma Lares

Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.* Cedit miles, æs petit, ſtipendium à priuatis, Plaut *Aul. ſc.* 5. *a.* 3.

Laudat à ſidus vrgeat certamine miles,

Tibull *lib.* 4. De Militum cibariis detrahere graue crimen. Quintil. ¶ Miles pro latrone

Diſcolor, vt recto graſſetur limite miles.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib* 2. *Triſt.* De iureiurando & excuſationibus militum. Gell. *c.* 4 *lib.* 16. Milites pro militibus Cæſar 2. *bell. ciuil.* Et Liuius ſæpè Cicer. *pro lege Manil.* Qui extrema pueritia miles fuit ſummi Imperatoris Idem *pro Corn. Balb.* C. Marius P. Africani diſcipulus ac miles. ¶ Leuis armaturæ milites. Cæſar. 3. *bell. Gall.* Quibus celeriter ſubuenirent

uenīunt leui- armaturæ milites. Qui pedites erant, & expediti milites. ¶ Ærarii milites, vt ait Varr. 4. *de L.L.* dicuntur ab ære, quòd ſtipendia facerent. ¶ Aurati, & Argentati milites in Samnitium militia. Liu. 9. *ab Vrb.* Tunicæ auratis militibus verſicolores, argentatis linteæ candidæ. ¶ Cauſarii milites, hoc eſt, morbo, aut debilitate affecti, ob idque ceſſare coacti. Idem 6. *ab Vrb.* Tertius exercitus ex cauſariis ſenioribus a Luc. Quintio ſcribatur, qui vrbi, mœnibúſque præſidio ſit. ¶ Legionarii & Auxiliarii milites. Alinius Pollio *Ciceroni lib.* 10. *Epiſt.* Militem non modò legionarium, ſed ne auxiliarium quidem vllum quoquam miſit. ¶ Tria autem ſunt (vt inquit Seruius) militum genera. Euocati qui non milites, ſed pro militibus erant. Vnde Conſul ſolebat dicere, qui vult Remp. ſaluam, me ſequatur. Nam diuerſi ad diuerſa loca propter cogendos exercitus mittebantur. Virg. 9. *Æneid.*

Mittitur & magni Venulus Diomedis ad vrbem.

Saluſt. Ab his omnes euocatos centuriones Tumultuarii qui neceſſitate aliqua electi ad vnum duntaxat bellum, militant, quando vicinum periculum vobis ſingulos iurare non patitur. Virg. *lib* 7.

——— ſimul omne tumultu

Coniurat Trepidi Latium.

¶ Sacramento religati, qui poſt electionem in Rempub. iurabant, ſe non receſſuros a præſcripto Conſulis, niſi poſt completa ſtipendia: quod militare ſacramentum dicebatur. Hi plenam militiam habebant, erántque quinque & viginti annis obligati: vt apud eundem in illud Virg. 2. *Æneid.*

Fas mihi Graiorum ſacrata reſoluere iura.

De his tribus militiæ generibus vide Bud. *in Pandectas.* Milites pro apparitoribus iudicum & magiſtratuum. Vlp. *in l. in eadem ff. ex quibus cauſ. maiores* In eadē cauſa ſunt & qui à militibus ſtatoribúſque, vel à municipalibus miniſteriis adſeruantur: ſi probentur rei ſuæ ſuperesse non potuiſſe.

¶ Mileſius, ſermo voluptuarius.

Mileſius, a, um, quod ex vrbe Mileto. ¶

Mīlētŏpŏlĭs, μιλητόπολις, vrbs in minore Aſia, inter Cizicum, & Bithyniam, ad Rhyndacum amnem, cuius meminit Strabo *lib* 12.

Mīlētŭs, μίλητος. filius fuit Apollinis, & Argeæ Cleochi filiæ: vel (vt Ouidius cenſet) Deiones, qui quum Minoa Cretenſium regem iam ſenem regno priuare vellet, à Ioue territus, in Samum, deinde in Cariam Aſiæ regionem fugit, ibique oppidum condidit: quod de ſuo nomine Miletum appellauit, eiúſque incolas Mileſios. Ouid. *lib.* 9. *Metamorph.*

Tunc erat inualidus, Deionidénque iuuenta

Robore Miletum Phœbóque parente ſuperbum

Pertimuit, credénſque ſuis inſurgere regnis

Haud tamen eſt patriis arcere penatibus auſus.

Sponte fugis Milete tua, celerique carina

Ægæas metiris aquas & in Aſide terra

Mœnia conſtituis poſitoris habentia nomen.

Alii tamen alium afferunt nominis rationem vide in dictione ſequenti. Inde Mileteis, idis, Patronymicum, id eſt, Byblis, Mileti filia. ¶ Eſt præterea vrbs in finibus Ioniæ & Cariæ, autore Herodoto, ædificata a Mileto Solis, & Deiones filio, vt teſtatur Ouid. 9. *Metamorph.* Strabo *lib.* 12. à Sarpedone conditam mauult, Iouis filio, & Minois ac Rhadamanthi fratre: & ab eo Miletum appellatam fuiſſe ab altera eiuſdem nominis vrbe, quam in Creta reliquerat. Vrbem hanc præſtantiſſimæ lanæ prouentus nobilitauit, ex qua fiebant Mileſia ſtragula, quæ ob inſignem mollitiem in prouerbium ceſſerunt. Martialis *lib.* 8.

Nec Miletus erat vellere digna tuo.

Et Virg. *lib.* 3. *Georgic.*

———quamuis Mileſia magno

Vellera mutentur Tyrios incocta colores.

Vbi Seruius, Mileſia vellera, id eſt, lanæ pretioſiſſimæ. Nam Miletus ciuitas eſt Aſiæ, vbi tinguntur lanæ optimæ. Idem 4. *Georgic.*

———Mileſia vellera Nymphæ

Carpebant, hyali ſaturo fucata colore.

Cicer. *In Verrem*, Nam quid à Mileſiis lanæ publicè abſtulit. ¶ Eadem eſt Anactoria nominata ab Anacte quodam, Cæli & terræ filio. Fuit autem hæc vrbs colonus a ſe conditis in primis fæcunda, quæ octoginta & amplius vrbium per omnia maria metropolis extitit. Oraculum habuit antiquitus Branchidarum appellatum, poſtea Apollinis Didymæi. Ex Mileto ortum traxerunt viri memoratu digni, Thales vnus ex ſeptem ſapientibus, qui primus Phyſiologiæ, ac Mathematicæ autor inter Græcos eſt habitus: & Anaximander eius diſcipulus. Item huius diſcipulus Anaximenes, & Hecatæus, qui ſcripſit hiſtoriam, & Æſchines orator, non ille qui cum Demoſthene contendit, ſed alter qui ſibi ſumpta nimia in Pompeium licentia, in exilium miſſus eſt. Hinc & Timotheum muſicum ortum ferunt, & Pittacum philoſophum. ¶ Alia fuit eiuſdem nominis vrbs in Creta, teſte Hom. *lib.* 2. *Iliad.*

Mileſii, μιλήσιοι, populi à Mileto vrbe dicti ſunt, qui quum priùs potentes eſſent & opulenti, deliciis deinde addicti & opes, & potentiam amiſerunt. Hinc Mileſius ſermo dicitur voluptuarius, à Mileſiorum moribus laſciuis. Apuleius *in Aſino aureo*, At ego tibi ſermone iſto Mileſio varias fabellas conſeram, auréſque tuas beneuolas lepido ſuſurro permulceam. Vnde apud Plutarch. *in Craſſo*, Mileſii libri & Mileſiæ delitiæ. Martianus Capella, Nam certè mythos poeticæ etiam diuerſitatis delicias Mileſias, &c. Et μιλησιακῶν librorum impudicorum autor Ariſtides, apud Plutarchum *in Craſſo*, de quibus Ouid. *in Epiſt. ad Auguſt.*

Vertit Ariſtiden Ciſenna, nec obfuit illi

Hiſtoria turpes inſeruiſſe iocos.

Idem Eleg. 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Iunxit Ariſtides Mileſia crimina ſecum.

¶ Miliens, millies. Sup. ¶

Miliaria, auis, dicta quod milio veſcatur, & pinguefcat, κεγχρίς. Huius meminit Varro *lib.* 3. *de re ruſt. cap.* 5. ¶ Miliaria etiam herba eſt, quæ milium necat. Plin. *lib.* 22. *cap.* 25.

Miliarium, vas æneum grande ad aquam calefaciendam: vide *Milliarium.*

Milias, lege *Milyas.*

Milichiæ, fontis nomen in agro Syracuſano, teſte Plinio *lib.* 3 *c.* 8.

Mileſſia, μιλησσία, vrbs Epidaurus dicta, vt ſupra ex Stephano diximus.

MILITIA, æ, Bellum, & rem militarem ſignificat. {מלחמה *milchamáh* צבא *tſabá*. πολεμία. GALL. *Guerre, le temps de la guerre.* ITAL. *Militia ſoldo.* GERM. Ein krieg, Kriegs rüſtung. HISP. *La guerra, ò tiempo de la guerra.* ANGL. *warfare or warre* } Cic. 3. *de Offic. de Vlyſſe*, Sed ille nunc laute cum tragœdia ſimulatione inſaniæ militiam ſubterfugere voluiſſe Horat. *lib.* 1. *Serm. Satyr* 1.

O fortunati mercatores grauis annis

Miles ait, multo iam fractus membra labore.

Contrà mercator, nauim iactantibus Auſtris

Militia eſt potior, quid enim? concurritur: hora

Momento aut cita mors venit, aut victoria læta.

¶ Quandoque per metaphoram pro quouis exercitio, munere & officio ſumitur. Cic. *ad Atticum lib.* 5. Grata hæc & magna mihi quæ nondum laborioſa ex illa vetere militia. Hinc militiæ caſus, cùm alicuius militia, hoc eſt, munus alicuius eorum, qui publica principis negotia gerunt, per eius mortem cecidit, quaſi dicas caducam militiam, caducum officium, de qua *Nouell.* 53. apud Iuſtinianum. ¶ Militiæ nomen dare eſt, inquit Budæus *in annot. ad Pandect.* ad delectum reſpondere, noménque ſuum in militum album deſcribendum edere. Cic. *in Philip.* Re & veritate nobis milites ſine vlla recuſatione ſummo etiam cum ſtudio nomina dant, id eſt, ἑαυτοὺς ἐκδιδόασι ἀπογραφῆναι. Militiam vrbanam ſequi, dixit Cicer. *pro Muræna*, in iudiciis verſari & cum aduerſariis in foro contendere. ¶ Imaginariam militiam. Sueton. *in Claud.* vocat pugnam ſimulatam ad ſpectatorum delectationem exhibitam. A militia fit compoſitum, Commilitium, hoc eſt, ipſa belli ſocietas, & Commilito, onis, qui nobiſcum militat, συστρατιώτης. Cicer. *pro Deiotaro*, Hic vero adoleſcens, qui meus in Cilicia miles, in Græcia commilito fuit. ¶ Militiæ, genitiuus aduerbii vice poſitus, ſicut domi. Terent. *in Adelph.* vna a pueris paruuli ſumus educati: vnà ſemper militiæ & domi fuimus. Saluſt. Sed mihi multa legenti, multa audienti, quæ populus Rom. domi militiæque, mari atque terra præclara facinora fecit. Detrectare militiam. Ouid. 13. *Metam.*

——— Detrectantque furore

Militiam ficto.

Sueton. *in Claud. cap.* 24. Militias equeſtres ordinare. Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 4 *Triſt.*

Aſpera militiæ iuuenis certamina fugi.

Senec. *Epiſt.* 47 Per militiam Senatoriam auſpicari vacò ſcriptura militiæ. Diomed *lib.* 1.

Mīlĭto, as, Militiam exerceo, & ſtipendia facio, mereo. {צבא *tſaba*. στρατεύω, στρατεύομαι. GALL. *Guerroyer, militer ſuiure, ou faire la guerre.* ITAL. *Militare, eſſercitare l'arte de la guerre, guerreggiare* GERM. Kriegen, im krieg vmb ſold dienen. HISP. *Eſtar ò andar à la guerra, guerrear.* } vt, Hic ſub Cæſare militauit. Plin. *in Præfat. lib.* 13. Militare didiciſſet ſub Annibale. Cic. *Offic.* 1. Qui in eadem legione militabat. Militare mercede. Curt. Græcis mercede apud Perſas militantibus.

Mīlĭtātŭr, nulla certa & definita perſona. Plaut. *in Perſa*, Illa militia militatur magis. Legitur & Militor paſſiuum. Horat. *Epod.* 1.

Libenter hoc & omne militabitur

Bellum in tuam ſpem gratiæ.

Mīlĭtārĭs, re, quod ad milites, aut militiam pertinet, bellicoſus. { πολεμικός GALL. *Militaire, de guerre.* ITAL. *Cioche appartiene à militia.* GERM. Kriegliſch, das zum krieg dienet. HISP. *Coſa pertenecciente à la guerra.* ANGL. *Belonging to warrefare.* } vt, Militaris homo. Plaut. *Epid.* — ſcio te eſſe quidem hominem militarem. Saluſtius, Præmittit illis homines militares. ¶ Militaris via, quæ vulgò communis dicitur, alio nomine Regia, Conſularis, Prætoria, aut Publica, λεωφόρος. ¶ Dicta eſt autem militaris, quòd à militibus ſterneretur, vel quòd milites in bellum proficiſcentes, per eam iter facerent. Quintil. ſtratum iter militari labore vocat. Eiuſmodi fuerunt Romæ Salaria, Flaminia, Appia, Æmilia. ¶ Ætas militaris, hoc eſt, robuſta, & ad militiam apta. Tacitus *lib.* 2. Referebat habitaſſe quondam ſeptingenta millia ætate militari. militaris eloquentia (i. virilis, non effœminata, Impolita.) Sueton. *in Cæſ. cap.* 55. ¶ Militaris ignominia ſanguinis. Gell. *cap.* 8. *lib.* 10. Ita diſciplina militaris. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Militaris, ac ruſticus, (pro Imperito.) Quintil. Dabo in timorem militarem aduenam. Suprà, qui a leſt à milite. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. ¶ Signa militaria. Cicero *in Catil.* Quum arma, quum ſecures, quum faſces, quum tubas, quum ſigna militaria, quum Aquilam illam, &c. ¶ Timor militaris. Plautus *Pſeud.* ſic ego illum dolis Atque mendaciis dabo in timorem militarem alienam

Militaris herba, quam & Dioſcorides στρατιώτην appellat. Herba eſt quæ aliis nominibus Achillea, Millefolium, & Supercilium Veneris appellatur. Militaris dicta, quòd ab ea milites vulnerati petere ſoleant præſidium.

Mīlĭtārĭŭs, adiect. Antiqui vſurpauerunt pro militaris, στρατιωτικός. Plaut. *in Pſeud.* Quin hunc metimur gradibus militariis?

Mīlĭtārĭtĕr, aduerb. ſignificat more militum, ſeu more militiæ. { στρατιωτικῶς. GALL. *En homme de guerre, en façon de la guerre.* ITAL. *Da ſoldato.* GERM. Auff kriegiſche weiß, kriegiſch. HISP. *A manera de guerra a la ſoldada.* ANGL. *warre like, lik a warrier.* Liu. 5. *ab Vrb.* Aduerſus hæc Tempanii oratio incompoſita fuiſſe dicitur, cæterum militariter grauis, non ſuis vana laudibus, non crimine alieno læta.

MILIVM, lii Genus frugis, a mille dictum eſt (vt putat Feſtus) propter multitudinem granorum { דחן *dochan.* κέγχρος. GALL. *Du millet.* ITAL. *Miglio* GERM. Hirß. HISP. *El mijo*, ANGL. *A kind of graine or corne namen millet.* } Martialis *lib.* 12.

Frumentum, milium, ptiſanámque, fabamque

Solebas vendere

Plin. *lib.* 18. *cap.* 10. Milio Campania gaudet præcipuè, pultémque candidam ex eo facit. fit & panis prædulcis. *Ibid. c.* 7. Milium intra hos decem annos ex India in Italiam inuectum eſt nigrum colore, amplum grano, arundineum culmo: adolescit ad pedes altitudine ſeptem

præg. andibus

prægrandibus culmis. Lobas vocant, omnium frugum fertiliſſimum.

Miliarius, adiectiuum (κεγχρώδης.) Quod ad milium pertinet, vel quod eſt milij. Miliaria auis, quæ milio veſcitur & pinguescit. Varro *de re ruſtica lib. 3 cap. 5.* Igitur teſtudo fit magna, in qua millia aliquot turdorum ac merularum includere poſſint. Quidam cum eo adiiciunt præter eas aues alias quoque, quæ pingues væneunt care vt miliariæ ac coturnices.

Mille, vel mile, ſubſtantiuum, & neutri generis, à χίλια. hinc χίλιοι. & milliare. { אלף *eleph* χίλια. Gall. *Mille.* Ital. *Mille.* Germ. Tauſend. Hisp. *Mil.* Angl. *A thouſand.* } Declinaturque in vtroque numero, quanuis in ſing. num. genitiuus, & datiuus non inueniantur. Ablatiuus, quanuis hodie in vſu non ſit, inuenitur tamen apud antiquiſſimos. Lucilius *lib. 9.* vt citat Gell. *lib. 1 c. 16.*

Tu in mili nummum potes vno quærere centum.

Vbi, Vno milli numorum dixit, pro vno mille numis. Gell *ibidem.* q. d. potes vno mille numis acquirere centum millia ¶ Conſtruitur autem mille ſuo ſubſtantiuo cum genitiuo, vtroque numero. Cic. *in Antonio,* Quis vnquam in illo Iano inuentus eſt, qui L. Antonio mille nummum ferret expenſum? Sic Mille talentum dixit Liuius *lib. 7 d. 4.* Et, Vel manè poſſum mille cantharûm (potare.) Plaut. *Menæch. ſc. 2. a. 1.*

Eſt aliquid de tot Græcorum millibus vnum à Diomede legi.

Ouid. 13. *Metam.* Quot millia paſſuum declamaſti? Quintil. Quot Philippei? A. Duo millia. Plaut. *Amph.* Item,

Millia qua nomet diſtat ab vrbe decem,

Ouid. *Eleg. 7 lib. 4. Triſt.*

Inter tot populi, tot ſcripti millia noſtri,

Idem *Eleg. 1 lib. 1 Triſt.*

Libros mille locis plenos nominis eſſe tui.

Ibidem.

Nempe ego mille meo protexi pectore puppes.

Idem 13. *Metamorph.* Quadrigarius *lib. 3 Annal.* Ibi occiditur mille hominum. Varro *lib. 7. rerum human.* Plus mille & centum annorum eſt. Plaut *in Milite,* Qui mille annorum perpetuò viuunt, hoc eſt, quod Græci χιλιέτη vocant. Aliquando mille adiectiuum eſt pluralis numeri tantum, & indeclinabile, quemadmodum & Centum: vt quum dicimus, Mille nummi, mille propugnacula. Nec licet dicere, Millia homines quia ſubſtantiua non cohærent, ſine copula non dicitur. Decem millia, & ducenti homines, quod ita intelligitur, decem millia hominum, & ducenti homines recte dici poteſt. Georg. Valla putat, Mille adiectiuum etiam ſcriptura differre a ſubſtantiuo, quod illud geminā conſonante ſcribi debeat, hoc vnico l contentum ſit, quemadmodum ile, & Cubile, & reliqua eiuſdem terminationis.

Milleſimus, a, um, adiect. Ordinis numerus eſt à mille formatus. { χιλιοστός. Gall. *Millieme.* Ital. *Milliſimo.* Germ. Tauſeſt. Hisp. *Coſa de mil en orden.* Angl. *The thouſandt in order.* } Cic. *ad Attic. lib. 19.* Feciſti mihi pergratum, quòd Serapionis librum ad me miſiſti: ex quo quidem ego (quod inter nos liceat dicere) milleſimam partem vix intelligo. Idem *de fato,* Quanquam id milleſimo ante anno Apollinis oraculo editum eſſet.

Millefolium, millefolij, Herbæ genus eſt, quod Græci μυριόφυλλον appellant: de quo vide Plin. *lib. 24. c. 16.*

Millefolia, æ, Panacis genus eſt, ab Achille inuentum, vnde Achilles appellatur, ἀχίλλειος. Plinius *lib. 25. cap. 5.* Aliqui & hanc Panacem Heracleon, alij Sideritin, & apud nos Millefolium vocant, cubitali ſcapo, ramoſam, minutioribus quam fœniculi foliis veſtitam ab imo.

Millepeda, æ, Animal eſt, teſte Plinio *lib. 29. c. 6.* è vermibus terræ pilotum, multis pedibus arcuatum repens, tactuque contrahens ſe. χιλιόπους. Oniſcon Græci appellant, alij Tilon, qui multo pedum agmine ſcatet, ab aliis centipeda, aut multipeda dicta. Hieron. *contra Iouinian.* Coge Syrum, Africum & Arabem, vt Vermes Ponticos glutiat: ita eos aſpiciet vt muſcas, multipedes & lacertos.

‖ Milleſies, mille. quod vide. ‖

Millibarius, a, um, Mille librarum. { χιλίων λιτρῶν. Gall. *De mille.* Ital. *Migliaio.* Germ. Das tauſent begreifft / das tauſent pfundig iſt. Hisp. *Coſa de mil.* Angl. *Of a thouſand or belonging to a thouſand.* } Vnde Apri milliarij apud Columellam dicebantur mille librarum, qui apponebantur in cœnis Romanorum. Seneca *lib. 21. Epiſtol.* Non magnam rem facis, quod viuere ſine tecto apparatu potes, quòd non deſideras milliarios apros, nec linguas phœnicopterorum, & alia portenta luxuriæ iam tota animalia faſtidientis. Plin. *lib. 17. c. 22.* Milliarias vocant multas oleas narrant a pondere olei, quod ferant annuo prouentu. Et milliarius grex apud Varro. *de re ruſtica lib. 2. cap. 10.* Item milliaria porticus, apud Suet. *in Ner cap. 31.* Veſtibulum eius fuit in quo coloſſus CCXX. pedum ſtaret. Ipſius eſſigiei tanta laxitas, vt porticus triplices milliarias haberet.

Milliarium, rij, Mille paſſuum ſpatium, milliare. { μίλιον. Gall. *L'eſpace de mille pas, vne demi lieue.* Ital. *Miglio.* Germ. Ein meil weg / tauſent ſchrit lang. Hisp. *La milla.* Angl. *The ſpace of a thouſand paces, a myle.* } Cic. *ad Attic. lib. 8.* Poſtea audiui à tertio milliario tum eum eſſe: τοῦτο μιλίου τρίτου ἀπέχειν. Hoc etiam millium dicitur. Vide Bud. *in priore Annot. in Pand.* Milliarium quòque octo ſtadiorum erat. Plutarch. *in Graccho.* Itaque huius octaua pars ſtadium vocatur, paſſus continens 125. Paſſus autem ex quinque conſtat pedibus, & ſinguli pedes è quatuor palmis: ſinguli autem palmi quatuor digitis. ¶ Milliarium vas æneum, altum, & anguſtum, multarumque menſurarum capax (vnde & nomen a mille, non autem a milij forma, vt voluit maximus Grammaticus quod Græce μιλιάριον. huius maximus vſus in balneis. Cato *de re ruſt.* inter orbem & milliarium vnum digitum intereſſe oportet. Palladius *lib. 1.* Vas æneum milliario ſimile, id eſt, altum & anguſtum, veſpere inter alucaria collocemus, & in fundo eius ponamus lumen accenſum. Seneca *quæſt. natur. lib. 4 cap. 9.* Sequitur, vt quemadmodum minora balnearia, & minora milliaria citius calefiunt, ſic, &c. Rostius *lib. 3. cap. 24.* Facere ſolemus dracones, & milliaria, & complures formas, in quibus ære tenui fiſtulas ſtruimus per decliue circumdatas, vt ſæpe eundem ignem ambiens aqua per tantum fluat ſpatij, quantum efficiendo calori ſat eſt. ¶ Milliarium aureum, Romæ in foro columna erat, in quam omnes viæ Italiæ competebant & deſinebant. Sic dictum, quia milliaria continebant. Sueton. *Vit.* Iam turba ſub æde Saturni ad milliarium aureum opperientur. Plutarch. ἐν Γάλβᾳ: κατῆλθεν εἰς τὸ καλούμενον χρυσοῦν μίλιον, οὗ πᾶσαι πᾶσαι ... Maximus & Tacitus & Plin. *lib. 3.*

Milliare, Milliarium, hoc eſt, mille paſſuum ſpatium Cicer. *ad Attic. lib. 6.* Accepi tuas literas ad quintum milliare Laodiceæ: quas legi libentiſſime.

Millies, aduerb. eſt numerandi, idem ſignificans quod vulgò aiunt mille vicibus. χιλιάκις. Gall. *Mille fois.* Ital. *Mille volte* Germ. Tauſentmal. Hisp. *Mil vezes* Angl. *A thouſand tymes.* } vt, Millies te vidi. Sic Decies, Centies, & huiuſmodi. Cic. *in Verr. a. 5.* Millies audiui. Terent. *Phorm.* At enim tædet iam audire eadem millies. Cic. *1. Offic.* Millies oppetere mortem quàm illa pati maluiſſet. Millies periurare mauellem. Plaut. *Pſeud. ſc. 5 a. 2.*

Millus, li, vel Millum, li, Collare canum factum ex corio, multis clauis ferreis eminentious aduerſus impetum luporum, aut aliarum ferarum. { περιαυχένιον. Gall. *Vn colier, comme celuy qu'on met aux chiens, ayant des picquans par dehors.* Ital. *Collare da cane.* Germ. Ein dornechtig halßband ſo man den hunden anlegt Hisp. *Collar del perro.* Angl. *A maſtiues coller made of leather and nailes.* } Scit. In Æmilianus ad populum: Nobis inquit, reique publicæ præſidio erit, quaſi nel us canis. Dictus millus, a multitudine clauorum, hoc eſt, a mille clauis: vel quaſi melinus, quòd ex pelle animalis melis fere hæc collaria fiunt. Varro *de re ruſt lib. 2. cap. 9.* Ne vulnerentur canes a beſtiis, imponuntur his collaria quæ vocantur millum, id eſt, cingulum circum collum ex corio firmo cum clauis capitatis, cui intra capita inſuitur pellis mollis, ne noceat collo duritia ferri.

Milo, μίλων. Ciuis Romanus ex municipio Lanuuino, qui quum P. Clodium Tribunum plebis multa ſeditiosè in Republica molientem occidiſſet, fruſtrà a Cicerone defenſus eleganti illa oratione, quæ etiam hodie omnium manibus teritur, Maſſiliam damnatus in exilium profectus eſt: vbi quum aliquando vidiſſet orationem Ciceronis pro ſe ſcriptam, multo meliorem ea, quæ in iudicio habita erat, dixiſſe fertur. Si ſic oraſſet Cicero, non ego Maſſiliæ barbatos mullos eſitarem. Hæc Dionyſius *in Roman. hiſt.* ¶ Fuit alius hoc nomine athleta Crotoniates, qui taurum in Olympico certamine ictu nudæ dextræ occidiſſe dicitur, & ſine fatigatione per ſtadij ſpatium ſupra humeros portaſſe, totumque eo die comediſſe. Hanc malum ſi tenuit digitis nemo poterat extorquere: dum conſtitiſſet, nemo veſtigio educere. Quum autem annis iam grauis ſiſſam arborem in parte m..ha .. tem diducere vellet, brachiis hinc inde conſtrictis, & retentis conata retentus, lupis fuit præda. De eo vide Gell. *cap. 16. lib. 15* ¶ Eſt & Milo, fluu. Milus, mons Indiæ, in quo homines auerſis plantis naſcuntur, octonos digitos in ſingulis pedibus habentes. Autor Plin. *7. cap. 2.*

Milonia, μιλωνία, oppidum Samnitium, apud Dionyſium *lib. 16. Antiquit.*

Miltiades, per t, in ſecunda ſyllaba, μιλτιάδης, Suid. Dux Athenienſium clarus, qui decem millibus ſuorum ciuium & Platæenſibus auxiliaribus mille, profligauit Perſarum ſexcenta millia in campis Marathoniis. Autor eſt Iuſtinus *lib. 2.* Poſtea tamen peculatus damnatus, in carcere & vinculis mori ab Athenienſibus coactus eſt. Autor Valer. Maximus *lib. 5. cap. 3.* & Æmilius Probus, qui eius vitam eleganti breuitate conſcripſit.

Miluius, pons, Romam iuxta Mart. *Epig 14. lib. 3.*

Milvus, & Miluus, vtroque modo ſcribitur, Auis rapaciſſima: à molli volatu, vt quibuſdam placet: vel fict. a nomine a voce quam edit. { דאה *daah* ἴκτινος. Gall. *Vn milan, ou vn huа, ou vne eſcouſſe.* Ital. *Nibbio.* Germ. Ein weyge. Hisp. *Milano.* Angl. *Akite.* } Ouid. *lib. 3 Faſt.*

Iuppiter alitibus rapere imperat: attulit illi
Miluus, & meritis venit in aſtra ſuis.

Pulmentum ei pedem eripuit Miluius. Plaut. *Aulul. ſc. 1. a. 2.* Terent. *in Phorm.* Non rete accipitri tenditur neque miluio. Plin. *lib. 10. cap. 12.* Miluij in eodem accipitrum genere magnitudine differunt. Notatum in iis rapaciſſimam & famelicam ſemper alitem nihil eſculenti rapere vnquam ex funerum ferculis, nec Olympiæ ex aris. ¶ Ab hiſ us auis ſimilitudine piſcis quidam Miluius, ſic Marinus dicitur, quòd ſe ſaltu ſupra mare attollens, milui in modum volare videatur. Idem *lib 9. cap. 26.* Volat hirundo ſanè quam ſimilis volucri hirundini item miluius. ¶ Ponitur & pro ſydere caeleſti. In quod miluus, qui Ioui elapſum anulum retulit, fertur mutatus. Ouid. *lib. 3. Faſtorum.*

Stella Lycaoniam verget declinis ad arcton
Miluius, hac iſta nocte videnda venit.

¶ Item Miluus per tranſlationem de homine rapaci dicitur. Plaut. *in Pœnulo.* Tenens me ancilla mea volo præs, milui ego metuo miluos, Mala iſta beſtia eſt, ne fortè me auferat pullum tuum.

Miluinus, adiect. à nomine Miluus, quod ad miluum pertinet. { ἰκτίνειος. Gall. *De milan, hua ou eſcouſſe.* Ital. *Di nibbio.* Germ. Weiin oder des weihens. Hisp. *Coſa de milano* Angl. *Belonging to akite.* } Miluinæ tibiæ dicuntur quæ in accentus exeunt acutiſſimos. ¶ Item, Miluinæ vngulæ, pro manibus rapacibus. Plaut. *in Pſeudolo,* An tu inuenire poſtulas quenquam coquum, Niſi ſic miluinas, aut aquilinas vngulas?

Miluina appetentia. Plaut. *in Menæch.* i. vehemens, ab auis rapaciſſimæ & rapuliciæ natura. ¶ Miluinus pes, herbæ nomen eſt apud Colum. *lib. 12. cap. 7.* quam nonnulli eandem eſſe putant cum coronopo. Plaut. *Menæch. ſc. 3. a. 1.* Quæ mihi madida apponis miluinam ſuggerunt.

Milyas, ados, μιλυάς, Regio eſt in monte Aſia, Cariæ, & Lyciæ finitima, cuius incolæ Milyæ, μιλύαι appellantur, a Milyæ (tagi vxore, quum antea Solymi appellarentur. Vide Steph. & Strab *lib. 12.*

Mimalion, adoleſcens fuit qui Atalantam puellam Arcadiæ venatricem amauit. Sunt qui eundem & Meleagrum dictum fuiſſe putent. Ouid. 3. *de Arte,* (& aliis.)

Mimalion

Mimalleo humeris Atalante crura ferebat &c.

Quædam exemplaria legunt *Melanion.*

Mimallis, μιμαλλὶς, A Callimacho Inſula dicitur, quæ ab aliis Melos, à nonnullis Zephyria vocatur, teſte Plin. *lib.4.c.12.*

Mimallŏnĕs, μιμαλλόνες Bacchæ mulieres, à Mimante Thraciæ, vel (vt alij malunt) Ioniæ monte, vel à μιμεῖσθαι, verbo Græco, quod imitor ſignificat, quòd Liberum patrem imitarentur, & ad eius imitationem cornua ferrent. ¶ Inde mimallonis, idis, patronymicum fœm. quo ferè in eadem ſignificatione vtimur. Ouid. *lib.1. de arte amandi.*

Ecce Mimallonides ſparſis in terga capillis.

Mimallŏnĕŭs, mimallonea, mimalloneum Perſ. *Satyr.1.*

Torua Mimalloneis implerunt cornua bombis.

Hæ quoque Baſſarides, & Thyades & Ogygiæ vocatæ ſunt.

Mimās, antos, μίμας, Mons Ioniæ in minori Aſia, teſtibus Plinio & Strabone: vel, vt Suidas mauult, Thraciæ, vbi ſacra, & certamina quotannis fieri Baccho conſueuerunt. Ouid. 2. *Metamorph.*

Et tandem Rhodope niuibus caritura Mimáſque.

¶ Mimas etiam gigantis nomen fuit, quem Iupiter fulminauit. Horat. *lib.3. Carm.*

Sed quid Typhœus, & validus Mimas, &c.

Mimnermus, μίμνερμος Suidæ, Ligyrtiadæ filius, Colophonius, aut Smyrnæus, aut Aſtypalæenſis Elegiarum ſcriptor. Natus fertur Olympiade XXXVII. quod ſi eſt, ſeptem ſapientibus antiquior eſt. Quidam tamen eodem tempore, vixiſſe illum dicunt. Vocatus fuit Ligyaſtades, propter concinnitatem & dulcedinem carminis. Scripſit libros multos Hæc Suid. Propert. *lib.1. Eleg.9.*

Plus in amore valet Mimnermi verſus Homero:
Carmina manſuetus lenia quærit amor.

Mimēſis, Alienorum morum imitatio. {μίμησις. GALL. *Art pour contrefaire toutes geſtes & contenances.* ITAL. *L'arte da imitare i geſti & le parole d'altri.* GERM. Ein erdichte nachthuung frömbder geberden. HISP. *Arte para contrahazer las perſonas.* ANGL. *A following of others maners, or art to counterfait geſtures.*} Alio nomine à Græcis dicitur ἠθοποιία Quintilian *lib.9. cap.2.* Imitatio morum alienorum, quæ ἠθοποιία vel (vt alij malunt) μίμησις dicitur, iam inter leuiores affectus numerari poteſt. Eſt enim poſita ferè in eludendo, ſed verſatur in factis & in dictis: in factis, quod eſt ὑποτύπωσις vicinum: in dictis, quale eſt apud Terent. *in Eunuch.* At ego neſciebam, quorſum tu ires, Paruula hinc eſt abrepta: eduxit mater pro ſua: Soror dicta eſt: cupio abducere, vt reddam ſuis. Donat *ſuper illo Terentij loco in Phorm.* Ad precatorem, abeam credo, qui mihi ſic oret nunc omitte quæſo hunc, cæterùm poſt hac ſi quicquam, nihil precor, &c. Mimeſis, inquit, dicitur, vbi non verba modò, verumetiam geſtum vocémque fingimus alienam ¶ Idem *alibi*, Mimeſis, eſt quando aliqua verba ſic pronuntiamus vt vana videantur. Mimeſis igitur figura eſt cognata ironiæ, quando alterius verba, ſeu geſtum imitamur: quod fere deridentes, improbantéſque facimus.

Mimnēſus, μιμνησός, oppidum Lydiæ, apud Hecatæum *in deſcriptione Aſiæ.* Steph.

MIMVS, i, qui dicta aliorum imitatur geſticulando ea exprimens. {μῖμος. GALL. *Batteleur, bouffon, qui contrefait tous geſtes & contenances.* ITAL. *Mimo, buffone, beffatore.* GERM. Ein gaucklet ſo adrerſcher weiß andern leuten Ire wort oder werck vnd geberd nache thut. HISP. *El momo, contrahazedor de perſonas.* ANGL. *He that counterfaiteth others geſtures and maners.*} A μιμεῖσθαι (vt Diomed. inquit) quod ſignificat imitari. Hiſtrio verò perſonatus in ſcena Comœdias & Tragœdias, voce & corporis geſtu agit. Inde Pantomimi, id eſt, omnium perſonarum imitatores, effictoreſque. Et Archimimi, pro hiſtrionum principibus. Hæc fuſiùs à Budæo declarãtur *in proœmio Annotat. in Pandect.* Mimi olim dicti familiares. Senec. *Epiſt.47.* Mimi centunculo vti, Apul. *Apolog.1.* Mimis ſimilia omnia negotia humana. Senec. 15. *de tranquill.* Verùm ſimulator & mimus fuerit. Sen. *Epiſt.26.* tanquam mimo, aut inſomnio delectare. Gell. *cap.8. lib.13.* De Mimis & eorum obſcœna materia, Ouid. *Eleg.1. lib.2. Triſt.* Mimum vitæ tranſigere. Sueton. *in Auguſt. cap.99.* ¶ Mimi etiam dicuntur poëmata, ſine vllo pudore laſciuiam imitantia: quod genus Latini vocant Planipedias. Ouid. 2. *Triſt. Eleg.1.*

Scribere ſi fas eſt imitantes turpia mimos,

Sueton. *in Cæſare*, Decius Laberius eques Romanus mimum ſuum egit. Cic. *pro Cælio*. Mimi ergo eſt iam exitus, non fabulæ. Tam poemata ſeſtiua erant ſententiis ¶ Mimus quoque pro ridiculo facto, & quaſi fabula ridicula digna tranſlatè ponitur. Sueton. *in vita Othonis cap.3.* Quare diducto matrimonio ſepoſitus eſt per cauſam legationis in Luſitaniam & ſatis viſum, ne pœna acrior mimum omnem diuulgaret. Qui tamen ſic quoque hoc diſtincto coorat, Cui Otho meanito ſit quærimus ex ... amore Vxoris moechus cœperat eſſe ſuæ. Dicimus etiam, Mimo ſubeunte, pro contrariam vocem in ſymphonia fingere, hoc eſt, figmentum, vel fabulantem adiuuare.

‖ Mimulus, diminutiuum. ‖

Mimă, æ, {ἡ μιμητρίς. GALL. *Celle qui contrefait tous geſtes & contenance.* ITAL. *Donna che contrafa gli altrui geſti.* GERM. Ein gaucklerin mit außtruckung vnd nachthuung frömbder geberden. HISP. *La muger contrahazedora de perſonas.* ANGL. *A woman wenche that counterfaiteth or hers geſtures.*} Cic. *in Philipp.2.* Vehebatur in eſſedo Tribunus plebis: lictores laureati antecedebant inter quos aperta lectica mima portabatur: quam ex oppidis municipales homines honeſti obuiam neceſſario prodeuntes, non vero illo, & mimico nomine, ſed Volumniam ſalutabant.

Mimŭla diminut. à Mima, quod geſticulatricem ſignificat, à Græcis μιμητρίς. Cic. 2. *in Anton.* Veniſſi Brundiſium in ſinum quidem & complexum tuæ mimulæ. Mimiambus, Scribunt Mimographi mimiambos, comœdiaſque verſibus Iambicis, vt Laberius, Virgilius, Romanus, de quo Plin. *Epiſt. lib.6. Caninio*, Scripſit mimiambos tenuiter, argute, venuſtè, atque in hoc genere eloquentiſſime.

‖ Mimarius, mimo. Ind. gl. ‖

Mimiambus. Mimia ubi ſunt verſus iambici, mimus vſum Sophron (de quo Varro 4. *de L.L.*) ſcripſit mimiambos, ſed proſa oratione. Eius imitatione mimiambos quoque ſcripſit Herodotus vetus ſcriptor, verſibus Hipponactéis: quem ſequutus Mattius Romanus poeta. Terentianus Maurus de metris:

Hoc mimiambis Mattius dedit metro.
(Nam vatem eundem eſt Attico thymo tinctum
Pari lepore conſecutus & metro.

Intelligit Herodotum, cuius ſcazontas adducit Stobæus, apud quem tamen corruptè ἰαμβίοις pro μιμιάμβοις legitur. Apud Gellium Mattius citatur in mimiambis.

Mimŏgrăphŭs, Laſciui poëmatis ſcriptor, vt fuit Philiſtio, vt Publicus, vt Laberius.

‖ Mimologus, μιμολόγος, qui mimos recitat. ‖

Mimicus, a, um, adiectiuum à Mimus, ſicut à Satyrus, Satyricus, quod ad mimum pertinet. Cic. *de Orat. 2.* Vitandum eſt oratori vtrumque ne aut ſcurrilis iocus ſit, aut mimicus. Senec. *cap.11. de tranquill.* Mimicæ ineptiæ.

Min. Auſon.

Et quod germano mixtum malè lethiferum Min.

quem verſum, inquit Turneb. *lib.21. 30.* de minio intelligo, lethali pharmaco & homines necante, quod in argentariis metallis reperitur.

Mīn' pro Mihine. Figura ſynæreſis, qua Perſius vtitur *Satyr 1.* Quis leget hæc? Min' tu iſtud ais?

Mina, Aemina. {מנה *maneh* Græcè μνᾶ.} Atticum eſt vocabulũ, quo tam in appellatione rei nummariæ, quam ponderalis Athenienſes vtebantur. Conſtabat autem ex drachmis Atticis centum: eráque maior Romana libra drachmis quatuor, nam hæc nonaginta ſex tantum pendebat drachmas. Fannius *apud Priſcianum*,

Accipe præterea paruò quam nomine Graij
Mnam vocitant, noſtrique Minam dixère priores.
Centum hæ ſunt drachmæ: quòd ſi modò dempſeris illis
Quattuor, efficies hanc noſtram denique libram,

Sed hoc de mina noua intelligi debet, quæ & Solonis mina à quibuſdam appellatur Conſtat enim minam Atticam antiquitus fuiſſe drachmarum tantum ſeptuaginta quinque: quæ auctis poſtea à Solone ponderibus, Mina vetus appellata eſt. de qua intelligi debet quod ſubdit Fannius *apud Priſcianum*, Attica quæ fiet quartam ſi dempſeris hinc mina. Quo tamen in loco Fannius ſentire videtur, Minam Atticam eam eſſe, quæ conſtet ſeptuaginta quinque drachmis, quam nos Minam veterem vocauimus. alteram verò quæ centum conſtat drachmis, Minam Græcam vocat. Sed hoc non eſſe verum, facile Plinij autoritate conuinci poteſt, qui *lib.21. cap.ult.* vbi ex profeſſo Atticorum ponderum interpretationem tractat, ſubdit *in fine capitis*, Mna, quam noſtri Minã vocant, pendet drachmas Atticas centum. Vide plura eius rei teſtimonia tam Græca, quam Latina apud Georg. Agricolam. Quoties autem apud ſcriptores minæ mentio occurrit, de mina noua intelligendum eſt quæ epitritam portionem habet, ad minorem, ſeu veterem minam quemadmodum & talentum maius ad talentum minus. Continet itaque Mina, ſi de pondere intelligas, vncias duodecim, & ſemiſſem. Quòd ſi de re nummaria ſit ſermo, Mina ad monetæ Gallicæ æſtimationem reducta, valebit circiter libras Turonenſes ſeptendecim, & ſemiſſem. Tantum enim conficiunt centum drachmæ, ſingulæ tribus ſolidis Turonenſibus & ſemiſſe æſtimatæ. Budæus æſtimat Minam aureis coronatis decem: quod in idem recidit, modò ſanè intelligas ſingulos coronatos ab eo triginta quinque duntaxat ſolidis Turonenſibus æſtimari. Triginta minas pro capite tuo dedi. Plaut. *Moſtell. ſc.3. a.1.* Illuc verbum vile eſt viginti minis. *Ibid. ſc.3. a.3.* Eam puellam paruulam decem minis. Idem *Curcul. ſc.2. a.4.* Si credis nummo (te docebo:) ſi non, ne mina quidem Idem *Pſeud. ſc.2. a.3.* Quatuor Minis emi iſtam palliam: quatuor minæ perierunt. Idem *Menæch. ſc.3. a.1.* Viginti minis æſtimabantur ſerui. Idem *Capt. ſc.2. & 3. a.2.* Alias me poſcit (leno) pro illa, (amica) triginta minas: Alias talentum magnum. Idem *Curc. ſc.1. a.1.* Emi de illo virginem triginta minis: & pro veſte, & auro decem concedunt minæ. Idem *ibidem*. Leno me vendidit militi viginti minis, dedit quindecim minas, &c. Idem *Pſeud. ſc.1. a.1.* Iam ducentæ fieri poſſunt præſentes minæ, *Ibid. ſc.3. a.1.* ¶ Mina etiam menſuræ genus eſt qua agri metiuntur: qui & Modius dicitur, & Actus quadratus. Habet in latitudine pedes centum viginti, & in longitudine totidem. Vide Varr. *de re ruſtic. lib.1. cap.10* ¶ In pecore item ouillo, Minæ dicuntur, quæ ventre ſunt glabro. Idem *lib.2. cap 2.* Emptor ſtipulatur priſca formula, illaſce oues ſanas recte eſſe, vti pecus ouillum, quod recte ſanum eſt extra luſcam ſurdam, minam, id eſt, ventre glabro. ¶ Minam autem dici volunt, quòd minus habeat. ¶ Minam etiam (vt ſcribit Feſtus) Ælius vocitatam ait mammam alteram lacte deficientem, quaſi minorem factam.

Mināclæ, arum, à Plauto dicuntur, quas nos hodie Minas vocamus. ἀπειλαὶ: vt *in Truc.* Melius, te munere certare mecum, quàm minaciis. Idem *in Rud.* Minacias ego iſtas flocci non facio tuas.

Minæ, arum, Comminatio, minitatio, mali denuntiatio {ἀπειλαί. GALL. *Menaces.* ITAL. *Minaccie.* GERM. Trœwung. HISP. *Amenazas.* ANGL. *Threates, menacinges ater in wordes or ſignes.*} Larua vmbratilis, tu me minis territas. Plaut. *Amph.* idem *ibidem ſc.3. a.4.* Oſtendam quid ſit herum fallere minis. Et *Aſin. ſc.3 a.2.* Minis expletus. Terent. *in Andr.* Si illum relinquo, eius vitæ timeo: ſin opitulor, huius minas. Cicer. *ad Attic lib.2.* Minæ Clodij contentioneſque, quæ mihi proponuntur, modicè me angunt. Liu. 2. *ab Vrbe*. Deſtitutus tum quoque inter tantas fortunæ minas: metuendus magis quam metuens. Virg. 3. *Æneid.*

Dij prohibete minas, dij talem auertite caſum.
Aduerſúſque minas frigoris arma parat.

Ouid. 4. *Faſt.*

Se (hyeme) rigidas incutiente minas.

idem *Eleg.10. lib.1. Triſt.* ¶ Quandoque etiam dicuntur eminentiæ murorum, quas pinnas ἐπάλξεις vocant, teſte Seruio, & à Minor aris, deriuatur, quod inter cætera extare & eminere ſignificat. Virg. 8. *Æneid.*

———pendent opera interrupta minæque
Murorum ingentes.

¶ Minēt, eminet Luc. ‖

Minor, aris, Minas infero, terrorem alicui incutio denunciatione periculi. { ἀπειλέω, ἐπαναταίνομαι. Gall. *Menacer.* Ital. *Minacciare.* Germ. Trōwen. Hisp. *Amenazar.* Angl. *To threaten or menace.* } Peni, minatur mihi oculos exuere. Plaut. *Menæch. ſc.2 a.5* Minatur ſeſe abire. Idem *Aſin. ſc.3.a.3.* Et *Menæch.ſc.2.a.5.* Illum metuo vt minatur ne quid male faxit mihi. Cicer. 1. *Tuſcul.* Cui quum Lyſimachus Rex crucem minaretur. Iſtis quæſo iſta horribilia minitare purpuratis tuis. Ouid. *Epiſt.*10.

Multa mihi terra, multa minantur aqua.

Terent. *Heaut.* Abiturum ſe abs te illico minabitur. ¶ Item eminere, extare, efferri. Virg. 2. *Æneid.*

——— geminique minantur
In cælum ſcopuli.

Falsò hîc citatur Virgil. Nam ibi poëta alludit ad Gigantum fabulam.

Minans, antis, particip. { ἀπειλῶν. Gall. *Menaçant, qui menace.* Ital. *Minacciante.* Germ. Trōwend. Hisp. *Amenazador, que amenaza.* Angl. *Threating.* } Ouid. 2. *Faſtorum,*

Edidit impauidos ore minante ſonos.

Idem 3. *Metam.*

Rident Pæmides, ſpernúntque minantia verba.

¶ Compoſita huius verbi ſunt, Comminor, & Interminor, quæ habent penultimam correptam.

Minatio, nis, Minæ, vel actus comminandi, comminatio. { ἀπείλησις. Gal. *Menacement.* Ital. *Minacciamento.* Germ. Trōwung. Hisp. *Amenazamento.* Angl. *A threating.* } Cic. *de Oratore* 2. Execrationes, admirationes, minationes.

Minanter, aduerb. Minaciter. { ἀπειλητικῶς. Gall. *En menaçant, par menaces.* Ital. *Minacciosamente.* Germ. Mit trōwen. Hisp. *Amenazando.* Angl. *Threatinglie.* } Ouid. *lib. 3. de arte amandi,*

Multaque ſubmiſſe, multa minanter agant.

Minitor, aris, Frequentatiuum, ſæpè, vel impetuoſe minor. { ἀπειλέω. Gall. *Menacer, ou fort menacer.* Ital. *Minacciare.* Germ. Offt oder heſſtig trōwen. Hisp. *Amenazar.* Angl. *To threat en often.* } Plaut. *in Curcul. ſc.4. a.4.* Mihin' malum minitare? C. Atque ædepol non minitabor, ſed dabo. Qui minus mihi liceat minitarier populo. Idem *Amph.* Minitaris tibi te vitam eſſe amiſſurum. Idem *Aſin. ſc.3.a.5.* Imperito plagas minitaris. Idem *Capt.ſc.2.a.5.* Noli minitari. Scio crucem futuram mihi ſepulchrum. Idem *Mil. ſc. 4. a. 2.* Erit vbi te vleiſcar. Quid minitare? habeo tergum. Idem *Pſeud. ſc.2.a.5.* Caue quiſquam quod ille minitetur flocci fecerit. Idem *Men ſc.6.a.5.* Cic. 2. *Catil.* Vobis atque huic vrbi ferro, flammáque minitantur. ¶ Pro eodem etiam legimus Minito, as, præſertim apud antiquos. Plaut. *Amphit.* Quid minitabas te facturum ſi iſtas pepuliſſem fores? Idem *Capt.ſc.5.a.3.* Breue ſpatium eſt perferendi quæ minitas mihi.

Minitans, tis, particip. { ἀπειλῶν. Gall. *Menaçant, qui menace.* Ital. *Minacciante.* Germ. Heſſtig vnnd vil trōwend. Hisp. *Amenazador.* Angl. *That Menaceth or threatneth.* } Cic. 7. *Verr.* Quem iam ingredientem nauem & Verri nimis atrociter minitantem, à ſe retractum eſſe, & aſſeruatum, &c.

Minitabundus, Valde minans, quaſi plenus minarum. { ἀπειλητικός. Gall. *Menaçant, vſant de menaces, plein de menaces* Ital. *Minacciante, pieno di menaccie.* Germ. Voll trōwens/ ſtets trōwend. Hisp. *Coſa que mucho amenaza, llena de amenazas.* Angl. *Threathening.* } Liu. 9 *bell. Maced.* Etenim tum quoque minitabundus petebat.

Minitabiliter veteres dixerunt pro minaciter. ἀπειλητικῶς. Pacuuius in *Antiopa*, Minitabiliterque increpare dictis ſæuis incipit.

Minax, cis, qui frequenter minatur. { ἀπειλητικός Gall. *Menaceur, ou qui menace.* Ital. *Minaccioſo.* Germ. Trōwerig/ der da trōwet. Hisp. *Coſa que mucho amenaza, amenazador.* Angl. *That threateneth often,* } Virg. *lib. 3. Georg.*

——— & ire viam, & fluuios tentare minaces.
Audet & ignaro ſeſe committere ponto.

Cicer *pro Font.* Indutiomarus iſte minax atque arrogans. Idem Cæſar minaces & acerbas literas ad Senatum miſit. Ouid. *Eleg. lib. 2. Triſt.*

Edictum quamuis immite mináxque.

Minaciſſimus, ſuperlat. Sueton. *in Calig.* Aduerſùs quoque barbaros minaciſſimus.

Minaciter, aduerb. ἀπειλητικῶς. Gall. *En menaçant, par menaces.* Ital. *Minaccioſamente.* Germ. Mit trōwen. Hisp. *Mucho amenazando.* Angl. *Threateningly.* } Liu. *lib. 2.* Minaciter fremunt, id eſt iurgioſè & cum minis. Plautus *in Stich.* An potiùs tenerem leuiter? an minaciter? ſcio lites fore. Cic. *in Philipp. 5.* Num putatis P. C. dixiſſe eum minacius, quam facturum fuiſſe?

Minæi, ſiue, vt apud Steph. legitur, Minnæi, duplicato n, μιναῖοι, Populi ſunt in regione Arabiæ, mari rubro adiacentes, qui primi commercium thuris fecere, nec præter hos Arabes, alij thuris arborem vident. Vnde ab ipſis thus ipſum Minæum dictum eſt, teſte Plinio *lib. 12.c.14.*

Minas, vnus gigantum, cuius meminit Horatius 3. *Carm. Ode 4.*

Sed quid Typhœus & validus Minas.

Mincius, Venetorum fluuius, qui ex Benaco lacu defluens, alium prope Mantuam lacum efficit, & inde rurſus, melsis torrentibus auctus, effluit in Padum. { Germ. Ein fluſs in Lombardey. } Virg. 4. *Georg.*

——— Tardis vbi Mincius errat
Flexibus.

Ab hoc Virgilius Minciades dictus. Iuuen. Illos Minciadæ celebrat dulcedo Maronis.

Minerva, Diſciplinarum dea, quæ Græcè Pallas dicitur, ἀθηνᾶ. } Germ. Die Göttin der kunſt vnd weiſzheit. } Et a minando dicitur, quaſi vim minetur. Solet enim pingi ægide & haſta formidabilis. Aut à minuendo (vt placet Cicer. *lib. 2. de natur. deor.*) Aut (vt alij malunt) à monendo, quòd rectè moneat. Feſtus, Minerua dicta quòd benè moneat. Hanc enim veteres pro ſapientia colebant. Cornificus verò quod fingatur, pingaturque militaribus minitans armis. Mineruæ armigeræ feſta quinque. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt* (Vide *Quinquatrus.* Flauæ tutela Mineruæ nauis. Idem *Eleg. 9. lib. 1. Triſt.* Eadem & Tritonia à Poetis appellatur, quod Ogygis regis temporibus circa Tritonidem Africæ paludem virginali facie dicatur apparuiſſe: ab Homero etiam γλαυκῶπις, quaſi glaucos habens oculos. ¶ Palladis autem nomen accepiſſe putatur ἀπὸ τοῦ πάλλειν, hoc eſt, à iaculando, vel vibrando. Pingitur enim quaſi manu haſtam tenens eámque vibrans. Prima olei & lanificij inuentrix creditur extitiſſe: ob quæ erga humanum genus beneficia, diuinos honores meruit, ſapientiæque & bonarum omnium artium dea habita eſt. ¶ Fabulantur autem Poetæ Mineruam ex cerebro Iouis eſſe prognatam: quo commento ſignificare volunt humaniorum literarum diſciplinas humani ingenij non eſſe inuentum, ſed ex Iouis cerebro, hoc eſt, ex inexhauſto diuinæ ſapientiæ fonte ad hominum vſum eſſe depromptas. Pingui, ſeu craſſa Minerua aliquid facere, eſt ſimplicius, rudius, vel indoctius aliquid facere. Columella *in Præfat. lib. 1.* Poteſt enim nec ſubtiliſſima, nec rurſam (quod aiunt) pingui Minerua res agreſtis adminiſtrari. ¶ Inuita Minerua aliquid facere, idem eſt, quod repugnante ingenio, vel repugnante natura aliquid aggredi. Horat. *de Arte,*

Tu nihil inuitâ dices, faciéſue Mineruâ.

¶ Sus Mineruam, ſubaudi docet, vel monet: tritiſſimum eſt prouerbium, quo vtimur, quoties indoctus aliquis eum conatur docere, à quo ipſe ſit magis docendus. Vide Eraſmi Adagia.

Mineruai, & mineruale, à Minerua deductum nomen, erat quaſi præmium quod dabatur præceptori, ſicut cœna, & huiuſmodi quaſi magiſterij merces paucis diebus à ſcholaſticis dari ſolita ante Quinquatria, per quos dies pueri vacabant. διδάκτρον. Varro 3. *de re ruſtic. cap. 2.* Quin ſimul ac promiſeris mineruai, incipiam, inquit Ouid. 3. *Faſt.*

Nec vos turba feri cenſu fraudata magiſtri
Spernite: diſcipulos attrahit illa nouos.

Mineruium, Mineruæ templum, vt Dianæ Dianium. Varro *lib. 4. de L.L.* Ceroilienſis quarticeps circa Mineruium, i. Athenæum. Vtitur & Liuius *lib. 45.* & Arnobius. Sic dicitur Ianium, Iani templum, Varro vbi ſuprà.

Mineus, μινύας, vir quidam fuit Thebanus, cuius filiæ in veſpertiliones mutatæ fuerunt, vt fabulatur Ouid. 4. *Metamorph.* eo quòd Bacchi ſacra ſpreuerent, nec illum pro Deo haberent. Hinc

Mineias & Mineis, Patronymica fœmina, apud eundem Ouid. 4. *Metamorphoſ.*

Mingo, is, minxi, minctum. Vrinam facio, meio. Diomed. *lib. 1.* { השתין *hiſchtin.* οὐρέω. Gall. *Piſſer, vriner.* Ital. *Piſciare, orinare.* Germ. Brunnen/ harnen. Hisp. *Mear, orinar.* Angl. *To piſſe, to mak water.* } pro quo magis vtimur Meio. Vnde & Permingo. καταουρέω. Horatius,

Hunc perminxerunt calones, atque caballi.

¶ Hinc Minctuario, & Mictio, tas, quæ vide ſuis locis.

Minaria, Minarius, Miniacius, Miniatus, vide *Minium.*

Minius, mons Theſſaliæ, poſtea Orchomenus dictus eſt.

Minio, fluuius eſt Tuſciæ, non procul à Cærete oppido, vulgò *Mennone.* Virgilius *lib. Æneid. 10.*

Qui Cærete domo, qui ſunt Minionis in aruis.

Minimè, minimè. Vide *Paruus.*

Minio, as, are, vide *Minium.*

‖ Miniſcor, recordor, mente voluo. Feſt. Aliter meniſcor, à meneo, i. emoneo. ‖

Ministro, as, Seruio, porrigo, præparo, adminiſtro. { שרת *ſcheréth* כהן *chihên.* ὑπηρετῶ, διακονῶ, ὑπουργῶ. Gall. *Adminiſtrer, ſeruir.* Ital. *Miniſtrare, ſeruire.* Germ. Dienen/ darreichen. Hisp. *Seruir, miniſtrar.* Angl. *To ſerue, to giue a thing in ſeruing.* } Plaut. in *Curcul.* Tu tabellas conſignato, hic miniſtrabit, id eſt, ſeruiet. *lib. 2.* Idque facile factu dixit, quoniam filij ſui pocula in conuiuio regi miniſtrarent. Virg. 1. *Æneid.*

Iamque faces & ſaxa volant, furor arma miniſtrat.

Varro 3. *de re ruſt. c. 17.* Quum non paulò ſumptuoſius, quam ego, his miniſtret victum. Mihi pleno de fonte miniſtrat, Ouid. *Eleg. 1. lib. 4. Triſt.* Atque vt miniſtres mihi, &c. (Alloquitur Iupiter Mercurium.) Plaut. in *Amph.* Huius compoſita Adminiſtro, ſubminiſtro, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Miniſtrator, is, qui miniſtrat adminiſtrator, adiutor. { משרת *meſchareth* כהן *chohen.* ὑπηρέτης. Gall. *Seruiteur, miniſtre, adminiſtrateur* Ital. *Seruitore.* Germ. Ein diener. Hisp. *El que ſirue, ſieruo.* Angl. *That ſerueth or giueth in ſeruing.* } Cic. 2. *de Orat.* Vt quum te, plura Sulpiti obiurgabam, quod miniſtratorem peteres non aduerſarium.

Miniſtratrix, & miniſtrix Miniſtra, adminiſtra. { משרת *meſcharáth.* ὑπηρέτρια. Gall. *Seruante, chambriere.* Ital. *Seruitrice, cameriera.* Germ. Ein dienerin. Dienſtmagt. Hisp. *Sierua, la que ſirue.* Angl. *She that ſerueth or giueth.* } Cicer. 1. *de Orat.* Sed vt omnes comites atque miniſtratrices eſſe diceres. Tu tamen miniſtras leges. Ita enim legitur in emendatis exemplaribus.

Miniſtratorius, adiectiu. quod ad miniſtratorem pertinet. { ὑπηρετικός. Gall. *Choſe pour ſeruir.* Ital. *Coſa da ſeruire.* Germ. Dem zu dienen gehört. Hisp. *Coſa para tal ſeruicio.* Angl. *That belongeth to ſeruice.* } vt miniſtratorij vrceoli, apud Martial. *lib. 4. Epigr. 105.*

Miniſter, ri, à minùs, vel à μινύειν, vel a manu, q. maniſter. Qui inſeruit & miniſtrat, miniſtrator, adminiſter. { משרת *meſchareth* כהן *cohen* ὑπηρέτης. Gall. *Seruiteur ou miniſtre.* Ital. *Miniſtro.* Germ. Ein diener/ gehülff. Hisp. *Sieruo* Angl. *He that miniſtreth or ſerueth* } Cicer. 1. *de Orat.* Infimi homines mercedula adducti, miniſtros ſe præbent in iudiciis oratoribus. Valer. Flac. *in Argon.*

Taciti ſedent ad iuſſa miniſtri.

Cic. *de Amic.* Vt aut libidinis miniſtri, aut adiutores eſſent ad iniuriam. Miniſter aliquando οἰνοχόος. (i. qui vinum miniſtrat.) Qua etiam ſignificatione dicitur miniſtrare. Cic. Cum maioribus poculis miniſtraretur. Catull. Miniſter vetuli puer Falerni. Illo dicitur mactata miniſtro corpora. Ouid. *Eleg. 2. lib. 4. Triſt.* ¶ Huius fœmininum eſt miniſtra, ὑπηρέτις. Cic. 1. *de finib.* Miniſtræ & ſatellites voluptatum, virtutes.

Littera ſermonis fida miniſtra mei.

Ouid. *Eleg 7. lib. 3. Triſt.*

Miniſter,

Miniſter,ra,rum,adiect. Ouid.epiſt.10.

Lumina propoſiti facta miniſtra tui.

‖ Miniſteriales,vaſalli,militares Heum. Cod.ll.antiq. aut miniſtri eius,vt Pincernæ,Diſceptores,Cellarij,& huiuſmodi.Pancirol.

Miniſteriani,qui præerant caſtris Principum.L.IC. Buleng.

Miniſteriarches,princeps miniſterij. Cath. ‖

Miniſterium , ij , Opera quæ à miniſtris præſtantur,obſequium. { שרות ſcaréth. λειτουργία,ὑπουργία.GALL. *Miniſtere, ſeruice, maniement.* ITAL. *Miniſterio.* GERM. Ein dienſt oder dienung. HISP. *Seruicio , miniſterio.* ANGL. *Seruice ,the charge or office to do a thing , the work.* } Virg 7. *Æneid.*

Abſtinuit tactu pater , auerſúſque refugit
Fœda miniſterio : & cacus ſe condidit vmbris.

Plin.*lib.*10. *cap.*71. Et minor varietas in pedum miniſterio. Virgil.6. *Æneid.*

——— Pars ingenti ſubiere pheretro
Triſte miniſterium.

Ouid.11. *Metamorph.*

Somne quies rerum , placidiſſime Somne deorum,
Pax animi, quem cura fugit , qui corpora duris ,
Feſſa miniſteriis mulces , reparáſque labori,&c.

Sub miniſterij honorifico titulo relegatus Cyprum Cato,inquit Velleius. ¶ Miniſterium pro ſacrificio,*lib.*1. *ab vrb.*dixit Liuius : vt Miniſtrum pro eo qui mactat,Ouid.ſuprà in *Miniſter.* ¶ Aliquando miniſteria accipiuntur pro miniſtris,ſicut Seruitia pro Seruis. Paulus Iureconſultus, Vrbica miniſteria dicimus etiam , quæ extra vrbem nobis miniſtrare conſueuerunt.

Minitor, & Minitabiliter. Vide *Minor, aris, in Mina.*

MINIVM, ij, Pigmenti genus eſt laudatiſſimi coloris, quod in argentariis metallis cum argento viuo inueniri ſolet. { שרשר ſcarchar. μίλτος. GALL. *Vermeillon.* ITAL. *Minio.* GERM. Minien/ bergzinober. HISP. *Bermellon.* ANGL. *Vermilion, read, ſynople.* } Maxima eius copia, teſte Plin.*lib.*33.*c.*7.effoditur in Hiſpania, ſed hoc durum eſt & arenoſum. Optimum naſcitur ſupra Epheſum in Cilbianis agris. Quo pacto autem purgetur minium , docet idem Plinius *paulò poſt* , arenam eſſe colore cocci, quæ teri conſueuit, & deinde lauari , abiectíſque purgamentis, quæ in aqua ſupernatant, minium in fundo inueniri , Nonnulli per errorem Minium idem eſſe putant cum cinnabari , quum propriè cinnabaris ſit ſanies draconis morientium elephantum pondere eliſi, vtriuſque animalis ſanguine permiſto. Idem *loco iam citato,* Comperitque vulgò pro cinnabari Indico in medicamenta minium addi inſcitia nominis, quod eſſe venenum docebimus inter pigmenta. Ouid.*Eleg.*1.*lib.*1.

Nec titulus minio,nec cedro charta notet.

Miniária, æ, Locus in quo foditur minium. μιλτωρυχεῖα. Plin.*lib.*33.*cap.*7. Siſaponenſibus autem miniariis ſuæ venæ arena ſine argento excoquitur Auri modo probatur.

Miniárius, adiectiuum, vt Miniarium metallum. Plin.*ibidem* , Celeberrimus ex Siſaponenſi regione in Bætica miniario metallo, &c.

Miniácius,a,um,quod eſt ex minio, μιλτώδης. Vitr. *lib.*7. Parietes paſſim expolitione miniacia expoliebantur.

Miniátus, & per diminutionem Miniatulus, idem eſt quod rubrum, quaſi minio tinctum. μιλτοπάρῃος Homero. Vnde cerulam miniatulam veteres dixerunt , quam nos rubram dicimus. Et miniatula cera aliquid notare pro eo quod eſt , loca corrigenda annotare. Cicer. *ad Dolabellam in Epiſtol ad Attic. lib.*15. His literis ſcriptis me ad συντάξεις dedi, quæ quidem vereor , ne miniatula cera tua pluribus locis notandæ ſint Idem *ad Attic. lib.*16. Cerulas enim tuas miniatulas illas extimeſcebam.

Minio,as,are,μιλτόω,Minio tingere.Plin. *lib.*33.*cap.*7.Hac religione etiam nunc addi in vnguenta cœnæ triumphalis, & à Cenſoribus in primis Iouem miniandum locari.

‖ Miniographus,qui minia ſcribit.Cath ‖

Minius,μίνιος,fluuius Hiſpaniæ,iuxta Abubricam Callæcorum oppidum, vaſtiſſimo ore in Oceanum profluens,vulgò,*Miño.* De hoc Plin.*lib.* 4. *cap.*20.& Ptol.*lib.* 2.*cap.*6.

‖ Minnurius,morio, ſtultus,malus Gl.Iſid.Vulcanius corrigit , Mimarius. An poſſit retineri Minarius: vt ſit vox à Gallico *mene* geſtus. ‖

Mino,as,Duco.{נהג nahágh.ἄγω.GALL. *Mener,conduire.* ITAL. *Menare, condurre.*GERM. Füren oder treiben.HISP. *Lleuar,guiar.* ANGL.*To leard or conuaigh.*} Feſtus , Agaſones equos agentes , id eſt , bene minantes. Apud Antiquos etiam pro minor legitur, à quo Minito, tas, vt *ſuprà* docuimus ex Priſciano. Vtitur interpres Iuuenalis *Satyr.*6. & Auſon. *Epiſtol.* 66.

Minôa,μινώα, vulgò *Altemura,* vrbs in Amorgo inſula, vna Cycladum. Item altera in Siphno inſula, vna Sporadum. Tertia in Sicilia. Atque hæ quidem tres enumerantur à Stephano. Strabo præterea *lib.*9. Minoam fuiſſe emporium tradit in agro Attico , decem & octo ſtadiis à Megaris diſtans, quod poſtea Nyſæam appellarunt.

Minois, idis, μινωΐς. Inſula eſt vna Cycladum , quæ notiore nomine Baros appellatur : de hac Plin. *lib.*4. *c.* 12.

Minôr, aris, vide *Mina.*

Minôr, comparat. a paruus, quod vide.

‖ Minoro, minuo.Minoror, inferior fio.

Minoratio, actio minuendi, exinanitio, ſtatus minor , ἐλάττωσις. ‖

Mindum , μίνῳον. Oppidum eſt Cretæ inſulæ , a Minoe rege ita appellatum. Recenſetur à Plin. *lib.*4.*cap.*12.

Minos, μίνως, Iouis,& Europæ filius,Rex Cretæ,qui primus Cretenſibus leges dedit. Hic quum haberet vxorem Paſiphaen , & illa ex tauro genuiſſet Minotaurum Dædalum,quòd bouem ligneã fabricaſſet,ſub qua latens cum tauro vxor concubuerat,perſecutus in Siciliam peruenit,vbi à Cocali regis filiabus eſt interfectus, (vt Ariſtoteles refert) iuxta Camerinam vrbem, & apud inferos propter inſignem iuſtitiam iudex factus.Virg.6. *Æneid.* Quæſitor Minos vrnam mouet. Minos thure & vino ſine tibicine ſupplicauit Suet.*in Tiber.cap.*70.

Minôius,a,um,μινώϊος poſſeſſiuum.vt.Minoia regna.Virg.6.*Æneid.*

Dædalus,vt fama eſt,fugiens Minoia regna.

Minous,a,um,aliud adiect. Ouid.*in Ibin.*

Si tua contigerit Minoa puppis arenas.

¶ Taurus Minous,pro Minotaurus.Stat.1. *Achil.*

Minôis,idis,Patronymicum fœm.Ouid.8.*Metam.*

Protinus Ægydes rapta Minoide Diam Vela dedit.

Quo pacto autem Minos iudex habeatur inferorum propter iuſtitiam, non video, quum violator fuerit hoſpitij, & raptor (vt Suidas ait) Ganymedis,& multa alia commiſiſſe dicatur à vera iuſtitia non parum abhorrentia.

Minotaurus , μινώταυρος , ex Minoë, & tauro dictio compoſita, Monſtrum biforme ex portentoſo Paſiphaes cum tauro concubitu prognatum : quod iuſſu Minois (vt fabulantur poetæ) Labyrintho incluſum humanis carnibus veſcebatur. Huic quotannis Athenienſes ex præſcripto fœderis ſeptem ex ſuis liberis mittebant deuorandos. Sed tertio anno Ægei filius Theſeus ſorte miſſus,Minotaurum occidit , & ab Ariadne accepto fili glomere, fuga euaſit. De hoc Virg. 6. *Æneid. in principio.*

Hic crudelis amor tauri ſuppoſtáque furto
Paſiphae mixtúmque genus proleſque biformis,
Minotaurus ineſt.Veneris monumenta nefandæ.
Hic labor,ille domus,& inextricabilis error.
Magnum reginæ,ſed enim miſeratus amorem
Dædalus,ipſe dolos tecti,ambageſque reſoluit,
Cæca regens filo veſtigia.

Seruius credit Taurum ſcribam fuiſſe Minois , qui abſente rege cum Paſiphaë concubuit in domo Dædali : & quia Paſiphaë eodem tempore gemellos peperit, quorum alter Minoi , alter Tauro eſſet ſimilis, factus eſt locus fabulæ , vt Minotaurum biforme monſtrum peperiſſe dicatur.

‖ Minſo,as,frequenter mingere,& dicitur à mingo. A minſo minſito,aliud frequentatiuum. Minſabilis,e, quod facilè mingitur. Minſatorius , vas ad mingendum,quod recipit vrinam. Minſaterium, idem. Ita Vocab. Vet. Eſt vox barbara. Videtur facta vox ex ſibila pronuntiatione Gallica literæ G. ‖

Minthê , μίνθη , A poëtis Cocyti filia fuiſſe fingitur , quam quum Perſephone cum Plutone deprehendiſſet , in herbam ſui nominis commutauit. Nam μίνθη à priſcis Græcis dicebatur herba , quæ poſtea ab odoris ſuauitate ἡδύοσμος appellata fuit. Latini vnius tantum literæ immutatione Mentham vocant. { GERM. Müntz. } Hanc fabulam tangit Ouid. 10. *Metam.ad finem,*

——— An tibi quondam
Fœmineos artus in olentes vertere minthas,
Perſephone licuit?

Minthes , μίνθης , mons eſt Peloponneſi , non procul à Pylo : de quo Strab. *lib.*8.

Minthos , { μίνθος. ANGL. *Dunge,or a flour growing in dunghilles.* } Præter vulgatam illam ſignificationem , qua apud Græcos excrementa hominum ſignificantur,etiam floris nomen eſt in ſterquiliniis enaſcentis, quo mirum in modum afficiuntur hirci. ¶ Alij caprarum retrimenta, hoc nomine ſignificari volunt , quibus frigentium hircorum nares paſtores illinunt , & ita commoto ſternutamento curant. Vide Cælium, Rhod.*lib.* 10.*cap.*12.

Minturnæ,μιντοῦρναι Ptolemæo,oppidum in Campania inter Sinueſſam , & Formias,ad Lyrim fluuium habens propinquas paludes, in quibus Marius delituit. fugiens proſcriptionem Syllæ.

MINVO,is,ui,utum,Imminuo,comminuo,deminuo,detraho,derogo,extenuo,eleuo,debilito,deceſſionem de ſumma facio. { גרע gharáh מעט hemhít.ἐλαττόω,μειόω.GALL. *Amoindrir, appetiſſer, diminuer, menuiſer.* ITAL.*Minuire,menomare.*GERM. Mindern/ringern. HISP. *Deſmenuzar, menguar.* ANGL. *To leſſen,or to make leſſe.* } Plin. Radix commanducata dentium dolorem minuit Cic.*ad Attic.*Si putares meam moleſtiam minui poſſe. Idem *in Catil.* Ne quid ſumma dignitate Reip. minueretur. Terent. *in Prolog. Heaut.* Vt aliqua pars laboris minuatur mihi. Cæſar 3.*bel.Gall.* Nam & noſtris militibus ſpem minuit , & hoſtes ad pugnandum alacriores effecit. Hoccine eſt pietatem colere, Imperium matris minuere. Plaut. *Aſin.ſc.*1.*a.* 3. Minuit luctus tempus. Ouid. *Eleg.*6.*lib.*4.*Triſt.* ¶ Huius compoſita ſunt,Comminuo, Diminuo, Imminuo,de quibus vide ſuis locis.

Minurio,exili voce loquor,aut cantillo.

Minurizo,idem.

Minutio , Imminutio , detractio. { מגרעה migrahâh.μείωσις,ἐλάττωσις. GAL. *Menuiſement , diminution.* ITAL. *Diminutione.*GERM. Minderung.HISP. *Deſmenuzamiento,amiguamiento.* ANGL. *A diminiſhing, making leſſe.* } Gell *lib.* 16.*cap.* 5. Ve particula tum intentionem ſignificat,tum minutionem. Quint.*lib.*4.*cap.*3.

Minutus, a , um , & particip.& nomen eſſe poteſt. Participium ſignificat comminutum, hoc eſt, minus factum, imminutum, diminutum , breuem,paruum,exiguum. { גרוע gharúah נגרע nigráh. μειωθείς.GALL. *Amoindri,menuiſé,appetiſſe.* ITAL. *Minuto,menomato.*GERM. Geminderet HISP. *Menudo,deſmenuzado,amenguado.* ANGL. *Diminiſhed,made leſſe.* } vt,Minuta ſpes,pro imminuta , apud Tacitum *in vita Agricolæ.* Cic.7.*Verr.* Reticulum ad nares admouebat , tenuiſſima lino minutis maculis,plenum roſæ. Minuta itinera facere.Suet. *in Auguſt. cap.*82. Et pueri minuti. *cap.*83. ¶ Aliquando ponitur pro puſilli animi homine,&c vt Nonius ait,ſcrupuloſo,ſolicito, anxio, vt a Græcis dicitur μικροπρεπής. Cic.1.*de fin.*Ecce autem alij minuti,& anguſti,& omnia ſemper deſperantes:aut maleuoli,inuidi,difficiles,lucifugi.

Minutiſſimus,ſuperlat. Sueton. *in Caligula.* Tandem flagitante populo propoſuit quidem legem , ſed & minutiſſimis literis & anguſtiſſimo loco,vt ne cui deſcribere liceret.

Minutulus,diminut.λεπτότατος,μικρότερος.Plaut.*in Pœnulo* Si minus curaſſint,quum veniant heri domum , Nutrices pueros infantes minutulos.vſus eſt Gell.*cap.*5 *lib.*17.

‖Minutum, porrò minuta,parua, vt temporis , & ponderis. ¶ Eſt etiam num ſpecies.Marci 12 *c.* Minuta duo,quod eſt quadrans. ‖

Minutatim,per minutas partes,fruſtatim {κατὰ λεπτόν. GALL. *par le menu,petit a petit.* ITAL. *A minuto.*GERM. Stucklechtig. HISP. *Deſmenuzado*

nuzado en piezas. ANGL. *By litle and litle, by piece and piece.*} Colum. *lib.* 8. *cap* 14. Naſturtium confectum minutatim. ¶ Aliquando enim accipitur pro paulatim. Varr. *lib.* 1. *de re rust.* Tum ita ad ſubigendum vt minutatim aſſuefaciant, & vt tyronem cum veterano adiungant. Imitando enim facilius domantur. Minutatim ætas tibi eximet triſtitiam. Senec. *cap* 8. *de conſol ad Mart.*

Minutim, aduerb. In minutas partes, ſignificat fruſtatim, vel etiam deſentim {[illegible]. GALL. *Par pieces menues, fort menu, par le menu.* ITAL. *Minutamente.* GERM. Zu kleinen ſtucklin HISP. *Deſmenuzado en pedaços.* ANGL. *By litle partes or pieces.*} Colum. *lib.* 5. Inſequatur deinde foſſor, qui crebris bidentibus æqualiter & minutim ſoli terga comminuat.

Minutè. Gell. *cap.* 9. *lib.* 2. Nimis minutè ac propè frigidè. Minutiùs. Quintil. minutiùs ac ſcrupuloſiùs.

Minūtĭă, æ, Contemptibilis paruitas cuiuſcumque rei, inquit Sipontinus. {[illegible] *dak.* [illegible]. GALL. *Petite piecette, morcelet.* ITAL. *Minuzzia.* GERM. Ein klein ſtuckle HISP. *Parte pequeña de cada coſa.* ANGL. *The litle dome of any thing or à very litle peece.*} Lactantius *de ira Dei*. Hæc (inquit) per inane irrequiets moribus volitant, & huc atque illuc feruntur, ſicut pulueris minutias videmus in ſole, quum per feneſtram radios, ac lumen immiſerit. ¶ Minutia etiam dicta porta Romæ, a Minutio, quòd minutij ſacello proxima eſſet. ¶ Et Minutia, virgo Veſtalis, quæ propter ſuſpicionem ſtupri viua defoſſa eſt. Liu. 8. *ab Vrbe.*

Minūtăl, genus edulij, quod ex conciſis minutatim oleribus fit, autore Apicio. {[illegible]. GERM. Ein gehacks kraut / oder lungen muß. ANGL. *A hotch pott, a paſte made in a pott.*} Fiebat inter cætera marino piſce liquamine, oleo, vino, porris, & coriandro. Martial. *lib.* 11.

Hinc exit varium coco minutal.

Et Iuuenal. *Satyr.* 14.

|| *Heſternum ſolitus medio ſeruare minutal.*

Minutalia terræ, mineralia. ¶ Item minutiæ. Tertull.

Minutarius, propola, negotiator, qui minuta vendit. Bud. ||

Minutia, Familia non ignobilis Romæ fuit.

Minutius, cognomento Augurinus, Præfectus annonæ Sp. Melium regnum Romæ affectantem, re ad Senatum delata, coarguit, qui poſtea a Seruilio Hala, cùm à dictatore Quintio vocatus parente imperata recuſaſſet, eſt interfectus. Huic quòd farris pretium trinis nundinis ad eam vilitatem redegiſſet, vt aſſe modius venirer, tantum a plebe habitum eſt honoris, vt collata in capita ſtipe vnciaria, ænea ei ſtatua extra portam trigeminam fuerit collocata. Autore Plin. *lib.* 34. *cap.* 5. & *lib.* 18. *cap.* 3.

Minurizo, Succino, leniter & ſubmiſſa voce cano: [illegible] enim cantillo ſignificat, & modulatè concinno. {GALL. *Chanter bas.* ITAL. *Cantar ſotto voce.* GERM. Klein ſingen vnd lieblich. HISP. *Cantar baxo.* ANGL. *To ſing with a lowe voice.* Sidonius *lib.* 1. *Epiſt* Diluculo autem philomela inter frutices ſiſerum Progneo, & inter acetes minuritantem. ¶ Hinc Minurrationes, [illegible], dicti ſunt, teſte Feſto, auium minorum cantus.

Minus, Minuſculum, vide *Minor* in *Paruus*.

Minya, [illegible] Stephano. Theſſaliæ oppidum, à quo nonnulli Argonautas Minyas vocatos exiſtimant: quanquam alij nominis huius originem ad Myniam regem referre malint.

Minyæ, [illegible], populi Theſſaliæ, qui Iaſonem in Colchos proficiſcentem ſecuti ſunt: qua dictione frequenter vtitur Valer. Flac. *in Argonaut.* pro ipſis Argonautis. Ouid. *lib.* 7. *Metamorph.*

Iámque fretum Minyæ Pegaſæa puppe ſecabant.

Alij dicunt fuiſſe populos Bœotiæ circa. Iolcum montem habitantes: quos ita dictos volunt à Minya rege Orchomeni filio Chryſæ, & Nepote Neptuni.

Minyas, [illegible], Chryſæ filius à quo Minyæ, quibus imperauit, nomen acceperunt. Hic quum mortales omnes ſuæ ætatis opibus ſuperaret, primus omnium gazophylacium recondendarum pecuniarum gratia extruxit. De hoc Pauſanias. Cælius Rhodiginus *lib.* 29. *cap.* 25.

Minyeius, per quatuor ſyllabas, ſiue Minyeius (vt apud Homerum legitur) per quinque, fluuius eſt Theſſaliæ, poſtea Orchomenus dictus, vt ſcribit Plinius *lib.* 4. *cap* 8. Hunc Strabo *lib.* 8. eundem facit cum Anigro. Homer. *lib.* 11. *Iliad.* iuxta Arenen in mare defluere tradit,

[illegible]

[illegible]

|| Minytica, ex alto cauſas detergentia. Tiraq. ||

Mirabilis, Miraculum, Mirificus, & alia, vide *Miror*.

|| Mirach, abdomen, vox Arabica. ||

Miritus, vide *Meritus*

Mirmillōnes, erant pugiles Retiariorum aduerſarij: nam digladiantium alter Retiarius, alter Mirmillo appellabatur. De Mirmillone Retiarium conſequente, Quintil. Item Turneb. *cap.* 4 *lib.* 5. *Aduerſar.* Feſtus, Retiario, inquit, pugnanti aduerſus mirmillonem cătatur, Non te peto, piſcem peto. quid me fugis Galle? Quia mirmillonicum genus armaturæ Gallicum eſt, ipſique Mirmillones antè Galli appellabantur. quorum galeis piſcis effigies inerat. Quod genus pugnæ inſtitutum eſt à Pittaco vno ex ſeptem ſapientibus, qui aduerſus Phrinonem dimicaturus, propter controuerſias finium, qui erant inter Atticos, & Mitylenæos, reti occultè allato impediuit Phrinonem. Mirmillonum armaturam reſcidit Caligula. Sueton. *in Calig. cap* 55.

Mirobriga, [illegible] Ptolemæo, vulgò *Chiudad Rodrigo.* Hiſpaniæ vlterioris vrbs in conuentu Cordubenſi. Plin. *lib.* 3. *cap.* 1. Mirobricam vocat per ſecundam conſonantem in vltima ſyllaba.

Mio as, pro Miror, Varro *Eumenidib* Hoſpes quid miras. Nonius.

MIROR, aris, Admiror, ſtupeo, in admirationem rapior. {תמה *tamáh.* [illegible] GALL. *S'eſmerueiller & esbahir.* ITAL. *Ammirare, ſtupire.* GERM. Verwundern HISP. *Marauillarſe* ANGL. *To merueil, to wounder or be aſtoneid at a thing.*} Virg. 1. *Æneid.*

Artificúmque manus inter ſe, operúmque laborem

Miratur.

Miror te non ſtultam ſtultè facere. Plautus *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Meum ſeruum Strobilum miror vbi ſit. Idem *Aulul. ſc.* 4. *a.* 4. Vin'

Calepino Pars II.

etiam dicam quod magis miremini Idem. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Quod mireris magis. Mart. *Epigr.* 43. *lib.* 4. Ne quis miretur qui ſim, paucis eloquar. Plaut. *Aulul. Prolog.* Non queo mirari ſatis. Idem *Capt ſc.* 1. *a.* 4. Mirabar ſi non, &c. Senec. ¶ Mirari etiam eſt, cum voluptate intueri. Virg. 2. *Georg.* Seu quis Olympiacæ miratus præmia palmæ. Item neſcire, quia (vt Donatus inquit) admiratio ab ignorantia deſcendit Terent. *in Andr.* Miror vnde ſit. ¶ Item aliquando ponitur pro extollo, laudo & glorioſè de aliquo ſentio. Martial. *lib.* 13. qui ſe mirantur, in illos Virus habe. ¶ Conſtruitur hoc verbum cum accuſatiuo, & cum genitiuo. Virg. 11. *Æneid.*

Iuſtitiæ ne prius mirer, belline laborum.

Græciſmus eſt (Græci enim dicunt [illegible]) ſubauditúrque cauſa, vt Græce [illegible]. ¶ Quandoque abſolutè ponitur. Ouid. *lib.* 13. *Metamorph.* Dumque moror, mirórque, ſimul fugit omnis in vndas. ¶ Huius compoſita ſunt, Admiror, Demiror, Emiror. quorum ſignificata vide ſuis locis.

Mīrātĭo, Admiratio, obſtupefactio. {תמהון *timmahón.* [illegible]. GALL. *Admiration.* ITAL. *Ammiratione.* GERM. Verwunderung. HISP. *Marauilla.* ANGL. *Merueyling, woundring* } Cic. 2. *de Diuin* Cauſarum enim ignoratio, in re noua mirationem facit.

Mīrātŏr. {תמה *tamáh.* [illegible] GALL. *Eſmerueilleur, qui, s'eſmerueille.* ITAL. *Chi ſi marauiglia.* GERM. Der ſich verwundert. HISP. *El que ſe marauilla.* ANGL. *He that merueyleth.*}

Mīrātrix, cis fœmininum: vt, Turba miratrix. Iuuen. *Satyr.* 4. Item, Fama miratrix, apud Senec. *in Hippolyto*, Fama miratrix ſenioris æui.

Mīrāndŭs, a, um Admiratione dignus {[illegible] GALL. *digne d'admiration.* ITAL. *Degno d'ammiratione.* GERM. Wunderſam / verwunderens wert / wunderbar. HISP *Coſa digna de marauilla.* ANGL. *Merueylous* } Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 2. Nihil eſt mirandum melius ſi non ſit tibi, &c. Terent. *in Andr.* Mirando hoc tanto, tam repentino bono. Cicer. 6. *Verr.* Quoniam mirandum in modum Græci rebus iſtis, quas non contemnimus, delectantur.

Mīrābūndŭs, qui miratur. {[illegible]. GALL. *Qui s'eſmerueille, ou fait de l'esbahi.* ITAL. *Pieno di marauiglia.* GERM. Der ſich verwundert. HISP. *El que mucho ſe marauilla.* ANGL. *That woundreth and is aſtoneid.*} Liu. 5. *bell. Pun.* Extemplo improuida res pauorem incutit Pœnis, mirabundique vnde tot hoſtes tam ſubitò exorti, &c.

Mīrŭs, a, um, à [illegible], quòd anima inter mirandum ſe huc ac diuidat illuc. admiratione dignus, mirabundus, admirandus, magnus, egregius. {נפלא *niphlá* פלא *pele* פלאי *pali.* [illegible]. GALL. *Merueilleux, digne d'admiration.* ITAL. *Marauiglioſo* GERM. Wunderbar. HISP. *Marauilloſo.* ANGL. *Merueylous, wounderfull.* } Plin. *lib.* 2. *cap.* 108 Hipparchus & in coarguendo eo, & in reliqua omni diligentia mirus, adijcit ſtadiorum paulò minus xxv. millia Idem *lib.* 12. *cap.* 9. Mira arborum natura. Et *lib.* 9. *cap.* 55. Miræ ad cauendum ſolertiæ. Virg. 4. *Æneid.*

Præterea fuit in tectis de marmore templum,

Coniugis antiqui, miro quod honore colebat.

Plaut. *in Amphitr.* Enimuerò illud præter alia mira, miror maximè, ſi hæc habet pateram illam. Mirum & magnum feceris facinus. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Neque mirum, neque nouum fecit, nec ſecus quàm alij ſolent. Idem *in Aſin.* In extremo. Num mirum hic, aut nouum quiſpiam facit. Idem *Moſtell. ſc.* 4. *a.* 1. Tortes monere mirum eſt. Idem *Milit. ſc.* 4 *a.* 2. Mirum eſt lolio victitare te tam vili tritico. Ibid. *ſc.* 3. *a.* 2. Tanta mira in ædibus facta ſunt. Idem *in Amphit.* Maxima memoras mira. Ibid. Mira memoras. Idem *Menæch ſc. vlt. a.* 5. & *Amphitr. ſc.* 3. *a* 4 Quæ mira video poſtquam aduenio peregrè? Idem *Amphitr.* Mira videntur hic teſtare. Idem *Menæch. ſc.* 3 *a* 2. Nimia mira mihi exorta ſunt. Item, Mira ſunt hæc, & nihilominus quàm inſomnia. Ibid. *ſc.* 7 *a.* 5.

Et Dea per lucos mira locuta ſuos,

Ouid. *Eleg.* 12. *lib.* 3. *Triſt.* ¶ Hinc Permirus, a, um, penult. prod. Cicer. *App. Pul.* Illud verò mihi permirum accedit, tantam temeritatem fuiſſe in eo adoleſcente. ¶ Apud veteres mira pro monſtris atque horrendis ſumuntur. [illegible]. Plaut. *in Amph. ſc* 1 *a* 1. 4. 5. Mira memoras, nimis formidoloſum prædicas facinus Exempla in Plauto habes modò citata. Virg. autem *Georg.* 4. de Proteo canens, res huiuſmodi admirandas, & portentoſas vocat Miracula, Omnia (inquit) commutat ſeſe in miracula rerum. ¶ Mirum ni, id eſt, mirandum niſi, vel ponitur pro certè, profectò Plaut *in Amphit.* Mirum ni hic, me quaſi murænam exoſſare cogitat. Terent. *in Andr.* Age igitur vbi nunc eſt ipſus? c. Mirum ni domi eſt. ¶ Mirum, reſponſio aduerbij cuiuſdam formam habens. Terent. *Eunuch.* Rex te ergo in oculis. T. ſcilic G. Geſtare. T. verùm credere omnem exercitum, Conſilia. G. Mirum. ¶ Hinc Mirius antiqui dixerunt, pro Magis mirum. Varr. Nunquid hoc mirius. ¶ Mirum in modum, id eſt, in maiorem modum vide *infrà.* ¶ Mirum in modum, & Mirandum in modum, [illegible], id eſt, maiorem in modum, vel ſupra modum Plaut *in Amphit.* Vterque deluditur dolis mirum in modum. Cic. *Metello.* Marcellum tuum Conſulem factum, téque ea lætitia eſſe affectum, mirandum in modum gaudeo. ¶ Mirum quantum, eiuſdem ſignificationis. Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe* Mirum quantum illi viro hæc nuntianti fides fuerit.

Mīrē, aduerbium, pro miro modo, ſiue mirabiliter {[illegible]. GALL. *Merueilleuſement.* ITAL. *Mirabilmente.* GERM. Wunderbarlich. HISP. *Marauilloſamente.* ANGL. *Merueylouſlie wounderfullie.*} Cic. *ad Attic.* Puero mancipia mirè fauent.

Mīrĭfĭcŭs, a, um, Mirabilis, mirus. {נפלא *niphlá* פלא *pele* פלאי *pali.* [illegible]. GALL. *Merueilleux, admirable.* ITAL. *Mirabile.* GERM. Wunderbar das verwunderung bringt HISP. *Marauilloſo* ANGL. *Merueylous, wounderfull.* } Cic. *in* [illegible] Mirificos ludos [illegible]. Mirificus homo in doctrinis & præſtigijs Gell *cap.* 15 *lib.* 6. ¶ Hinc ſuperlatiuum mirificiſſimus. Terent. *in Phorm.* Quidnam arbitraris, neſcio, atqui mirificiſſimum. ſcilicet facinus.

Mīrĭfĭcē, aduerbium. pro Mirum in modum, mirabiliter. {[illegible]. GALL. *Merueilleuſement.* ITAL. *Marauiglioſamente.* GERM. Wunderbarlich. HISP. *Marauilloſamente.* *wounder fullie.* } Cic. 4. *Acad.* Delectabatur autem mirifice lectione librorum

Mīrĭfĭcō. as, Mirabilem facio. {הפליא *hiphli.* [illegible]. GALL. *Faire*

merueil

merueilleux. Ital. *Far marauiglioſo.* Germ. Wunderſam machen. Hiſp. *Hazer marauilloſo.* Angl. *To make merueylous or wounderfull.* } Plaut. *in Amph.* Quanquam adeò Thebani ciues modo miro mirificabant.

Mīrābĭlĭs, & hoc mirabile, Mirus, mirificus. { נפלא *niphlá* פלא *péle* פליא *pali.* [illegible] GALL. *Admirable, merueilleux.* ITAL. *Mirabile.* GERM. Wunderbar/das zu verwundern iſt. HISP. *Marauilloſo.* ANGL. *Merueylous.* } Cic. *lib.* 3. *Offic.* Quare ex multis mirabilibus exemplis, haud facilè quis dixerit hoc exemplo, aut laudabilius, aut præſtantius. Tibul. *lib.* 4.

Alter dicat opus magni mirabile mundi.

Mīrābĭlĭtās, Miratio, ſtupor. { פלא *péle.* [illegible] GALL. *Merueille.* ITAL. *Marauiglia.* GERM. Verwunderung/erſtaunung. HISP. *Marauilla.* ANGL. *Merueyling, wounderіng.* } Cic. *lib.* 5. *ad Attic.* Ea erga, & hæc animi deſpicientia mirabilitatem magnam facit.

Mīrābĭlĭtĕr, aduerbium, Mirificè. { [illegible] GALL. *Merueilleuſement.* ITAL. *Mirabilmente.* GERM. Wunderbarlich. HISP. *Marauilloſamente.* ANGL. *Merueylouſlie.* } Cic. *ad Caſ. lib* 13. Satisfacere immortalitati laudum tuarum mirabiliter cupit.

Miracula, ſcortum turpe. Varro *lib.* 6. *de cauſ. L. L.*

Mīrācŭlum, dicitur quicquid admirationem afferre poteſt, quaſi ſit contra naturam, portentum, prodigium, monſtrum { פלא *péle.* [illegible] GALL. *Miracle.* ITAL. *Miracolo.* GERM. Ein wunder oder wunderwerck. HISP. *Milagro o marauilla.* ANGL. *A meruell, a wounder.* } Liu *lib.* 2. Adiciunt miracula huic pugnæ Suet. *in Calig. c.* 51. Miracula locorum irridere. Item, Miracula Medelarum faciunt Marſi. Gell. *c.* 11. *lib.* 16. Silentio proximæ noctis ex ſylua Arſya ingentem auditam vocem. ¶ Hinc Accius perſonas diſtortas, oribus deformes, miriones appellat. ¶ Miracula ſeptem mundi ſunt hæc, Templum Dianæ Epheſiæ, quod ſummæ magnificentiæ fuit, & admirationis apud Priſcos. Ducentis viginti annis conſtat factum eſſe à tota Aſia. Columnæ centum viginti ſeptem à ſingulis regibus factæ, ſexaginta pedum altitudine: ex his triginta ſex cælatæ. Simulacrum ipſius, deæ ex hebeno eſſe tradunt. Plin. *lib.* 7. *cap.* 38. *& lib.* 16. *cap.* 40. *& lib* 36. *cap.* 5. *&* 14. Secundum, Mauſoli regis ſepulchrum Idem *lib.* 35. *cap.* 14. Tertium coloſſus Solis apud Rhodios. Idem *lib.* 34. *cap.* 7. Quartum, Iouis Olympici ſimulacrum quod Phidias fecit ex ebore, Idem *lib.* 7. *cap.* 18. *& lib.* 14. *cap.* 3. *& lib.* 35. *cap.* 8. *& lib.* 36. *cap.* 5. Quintum muri Babylonis, quos Semiramis regina conſtituit. Sextum, Pyramides in Ægypto. Idem *lib.* 36. *cap.* 12. Septimum. Domus Cyri Medorum regis, quam Menon arte prodiga, illigatis auro lapidibus fabricauit. Vide Senec. *de conſol. ad Polyb. cap.* 1. ¶ Miraculum etiam pro monſtro & re horrenda aut turpi dicitur, per ſynecdochem ſpeciei. Nam illud eſt inter mera. Feſtus monet, antiquos *miracula* dixiſſe res turpes.

Mirio, perſona diſtorta, mira, i. deformis.

Mis, antiquus genitiuus pro *mei.* Plaut. *Trinum. ſc.* 4. *a.* 1. Quos penes mei poteſtas boni, miſque forет & meæ vitæ. aliter legitur *mei.*

Miſach, vnus ex tribus pueris, de quibus Daniel.

Mīſanthrōpos, { [illegible] GALL. *Qui hayt les hõmes.* ITAL. *Che ha in odio gli huomini.* GERM. Ein leutſcheuher/der mit niemandt kein gemeinſchafft haben mag. HISP. *Aborrecedor de los hombres.* ANGL. *He that hateth and abhorreth the companie of men.* } Oſor hominum, qui homines odit, qui fugit hominum congreſſus, quaſi [illegible]. Hoc cognomine præcipuè eſt dictus Timon quidam Athenienſis, qui hominum genus vniuerſum peroſus, nullius congreſſum admittebat præterquam vnius Alcibiadis, quo ſe ideirco delectari aiebat, quòd ſciret cum aliquando populo Athenienſi magni mali cauſam futurum.

‖ Miſanthropia, tale vitium. ‖

Mīſceo, es, miſcui, miſtum, per ſ, non per x, Tempero, turbo, confundo, immiſceo, admiſceo. { מסך *maſách* ערב *hará* בלול *balál.* [illegible] GAL. *Meſler, brouiller, mixtionner.* ITAL. *Meſchiare, meſcolare.* GERM. Miſchen/vermiſchen/verwirren. HISP. *Mezclar ò enturbiar.* ANGL. *To mixe, to mingle.* } Virg. *Æneid.*

Interea magno miſceri murmure pontum
Emiſſámque hyemem ſenſit Neptunus, & imis
Stagna refuſa vadis.

Plin. *lib.* 7. *cap.* 56. Vinum aqua miſcere Staphilus docuit. Colum. *lib.* 6. *cap.* 4 Multi largo ſale miſcent pabula. Idem *lib.* 7. *cap.* 5. Cæleſtis aqua pari menſura lacti miſcenda eſt Cicer. *pro Sexto Roſcio.* In tenebris ruebant, omnia miſcebant, hoc eſt, perturbabant. Miſcere ſeditiones, Liu. *lib.* 5. *d.* 4. Miſcere certamina. Idẽ *lib.* 1. *ab vrb.* Agitandum aliquid miſcendúmque rati. Idem *lib.* 5. *d.* 4. Miſcere ſumma imis, Velleius.

Atque ea (oſſa) cum foliis & Amomi puluere miſce,

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.* miſcuiſti cum illa lacrymas tuas. Senec. *cap.* 1. *de conſol. ad Helu.*

Miſcetur vaſta multa per ora freto.

Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.* Armis tumultúque omnia miſcebant. Velleius. Antiquas miſcueràtque comas Canities, Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.* Dulce & amarum vna nunc miſces mihi. (cum legis Epiſtolam Amicæ) Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. ¶ Quandoque eſt potum miniſtrare, [illegible], tractum a commiſtione calidi & frigidi aut certe aquæ & vini. Iuuenal. *Satyr* 5. neſcit tot millibus emptus Pauperibus miſcere puer. ¶ Miſcere abſolute, pro Miſcere omnia Cicer. *ad Quint. fratr. lib.* 2. Pompeius abeſt, Appius miſcet ¶ Miſcere contractum, Paulus dixit, pro facere contractum, & contracta cum aliquo implicari. ¶ ‖ Miſcere etiam de concubitu dicitur. ‖ ¶ Huius compoſita ſunt, Admiſceo, Commiſceo Immiſceo, Intermiſceo, Permiſceo, vnde Promiſcuus. Miſceantur triſyllabum apud Virg. 2. *Georg.* 26.

Miſcueruntque herbas, & non innoxia verba.

Sic & 3. *Georg.*

Miſceri ex Cic. 3. *Offic.* Nec verò finis bonorum & malorum, qui ſimplex eſſe debet, ex diſſimilibus miſceri, & temperari poteſt.

Miſtus, particip. Temperatus, confuſus, turbatus { בלול *balál* [illegible] GALL. *Attrempé meſlé* ITAL. *Meſcolato, temperato.* GERM. Gemiſcht oder vermiſcht. HISP. *Templado, mezclado.* ANGL. *Mixed or mingled.* } Liu. 3. *ab. Vrbe,* Ea colluuio Miſto, omnis generis animantium, &c. Metuo malum mœrorem ne mixtum bibam. Plaut. *Aul ſc.* 4. *a.* 1.

Miſtūra, æ, Temperatura, confuſio, & moderatura, vt ait Nonius. { מזג *mezeгh.* [illegible] GALL. *Meſlange, mixtion.* ITAL. *Meſcolanza, miſtione.* GERM. Ein vermiſchung. HISP. *Meſcladura.* ANGL. *A mixture or mingling.* Col. *lib.* 7 *c.* 5. Nam ea miſtura palatum, atque lingua, totumque os perfricatur, Quintil. etiam eo verbo vſus eſt.

Miſcellānĕus, a, um, quod variatum ex rerum commiſtione, nullo obſeruato ordine, conflatum eſt. { בלול *balál.* GALL. *Meſlé, mixtioné.* ITAL. *Meſcolato.* GERM. Das vermiſcht iſt. HISP. *Mezelado.* ANGL. *That is mixed or mingled of ſundrie.* } Gell. *lib. vlt. cap* 11. Quia variam & miſcellaneam & quaſi confuſaneam doctrinam conquiſiuerunt, eò titulos quoque ad eam ſententiam exquiſitiſſimos indiderunt. Emendatiores codices hic habent *Miſcellam,* non Miſcellaneam. Itaque hic locus Gellij pertinet ad verbum Miſcellus, de quo paulò infra. Sic Apul. *in Metamorphoſ.* Miſcellaneam turbam vocat, ex promiſcua colluuione hominum diuerſi ordinis, atque dignitatis conflatam. Nec mora (inquit) cum magna irruptione patefactis ædibus magiſtratibus, eorumque miniſtris, turbæ miſcellaneæ cuncta completa.

Miſcellānĕă, orum, dicuntur quæcunque ex variis diſſimilibúſque rebus nullo ſeruato ordine, ſunt commiſta. { [illegible] GALL. *Meſlanges.* ITAL. *Meſcolamẽti, miſcugli.* GERM. Miſchler Vilerley ding on ordnung zuſamen getragen. HISP. *Mezclamientos.* ANGL. *A Gallemalfrey or hotchpott or anything ſo mixed.* } Vnde nonnulli opera ſua, in quibus res variæ nullo ordine tractantur, Miſcellanea vocauerunt. ¶ Inter ludos quoque miſcellanea dicebantur, in quibus varia ſpectacula nullo ordine exhibebantur: ita dicta à permiſtis ſpectaculis ſiue (vt aliis placet,) à confuſis conceſſibus, quod in iis ſedendi ordo, vt in iuſtis ludis, non ſeruaretur. Iuuenal. *Satyr.* 11.

——Sic veniunt ad miſcellanea ludi,

Imò illic genus cibi eſt, vt annotauit Paſſer. Laudans interpretem in hunc locum. Tu ipſum adi.

‖ Miſcellania, vltima cœna. Salmaſ. ‖

Miſcelliones appellantur qui non certæ ſunt ſententiæ, ſed variorum mixtorúmque iudiciorum. Feſt. Ergo quia miſcelli.

Mīſcēllŭs, a, um, adiect. quod miſtum eſt. { בלול *balál.* [illegible] GALL. *Meſlé.* ITAL. *Mechio.* GERM. Vermiſcht von mancherley dingen HISP. *Mezclado* ANGL. *Mixed, or mingled.* } Miſcellos ludos Lugduni edidiſſe Caligulam, ſcribit Suet. *in Calig. c.* 20. Varro *lib.* 3. *c.* 7. Miſcellum vocat columbarum genus, quod nec agreſte eſt nec domeſticum ſed ex vtroque temperatum. Ex his duabus ſtirpibus (inquit) fit miſcellum tertium genus fructus cauſa, atque incedunt in locum vnum. Gell. *c. vlt lib. vlt.* Variam & miſcellam & quaſi confuſaneam doctrinam conquiſiuerunt. ¶ Item miſcellæ vites, quæ omni agro conueniant, quòd cæteris vbique vtiliter miſceantur, Cato *de re ruſt. c.* 6. Cæteræ vites, & de his miſcellæ maximè, in quemuis agrum conueniunt. Varr. 1. *de re ruſt. cap.* 54. Nam & præcox & miſcella, quam vocant nigram, multo antè coquitur. Miſcellas vuas vocat Cato *cap.* 23. quibus prælıganeum vinum fit, quod operarij bibant. ¶ ‖ Miſcella doctrina, varia. ¶ Miſcelli columbi, neque agreſtes, neque domeſtici ‖

Mīſcēllŭs, [illegible]. Crotonis vrbis in magna Græcia conditor: de quo vide infra in dictione *Syracuſa.*

Mīſcēră [illegible]. Oppidum Siciliæ, apud Steph.

Miſellus, vide *Miſer.*

Mīsēnŭs, [illegible]. Vulgò *Monte Miſeno* Promontorium eſt Campaniæ, non procul à Cumis, nomen habens à Miſeno Æneæ tubicine illic ſepulto Virg. 6. *Æneid.*

At pius Æneas ingenti mole ſepulchrum
Imponit, ſuáque arma viro, remúmque, tubámque
Monte ſub aerio, qui nunc Miſenus ab illo
Dicitur, æternúmque tenet per ſecula nomen.

Horat. *lib.* 2. *ſerm Satyr.* 4.

Oſtrea Cyrcæ, Miſeno oriuntur echini.

Miser, a, um, Flebilis calamitoſus, ærumnoſus, infelix. { עני *hani* שומם *ſchomem.* [illegible] GALL. *Miſerable malheureux, piteux.* ITAL. *Miſero, Meſchino* GERM. Arbeitſelig/Elendthafft/leidenhafft HISP. *Coſa mezquina ò deſdichada.* ANGL. *Miſerable, wretched.* } Ter. *Eunuch* Apparet ſerui hunc eſſe domini pauperis, Miſeríque. Idem *Heaut.* Nemo eſt miſerior me Miſer & pauper orator. Quintil. Perij, perditus ſum miſer. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. (de amante.) Tu fortunatus. ego miſer. Idem *Moſtell. ſc.* 1 *a.* 1. Et miſer & fortunatus ſum. Idem *Capt. ſc vlt. a.* 5. Drachmis miſeri egentes Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Perdidi infelix miſer. Idem *Aulul. ſc.* 6. *a.* 4. Ego illum miſerum habeo. Idem *Aſin. ſc.* 2 *a.* 5. Næ ego mulier miſera. Idem *Menach. ſc.* 1. *a.* 4. Qui me miſeram arguit ſtupri innocentem. Idem *Amphitr.* Oſſa & pellis ſum miſera macritudine Idem *Cap ſc.* 1. *a.* 1. Miſer ſum, nuſquam inuenio argentum. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Miſerorum turba maleuoli ſolatii genus eſt. Senec. *cap.* 1. *de conſol. ad Mart.* Nulla domus, quæ non inueniat in miſeriore ſolatium. Idem *ibid.* Me vexitare pulchrè, te miſeris modis. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a* 1. Facilè eſt miſerum irridere. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Se miſerum prædicat (ambigue de ægroto & infelice. Idem *Menach ſc.* 5. *a.* 5. ¶ Miſer animi. Idem *in Milite.* Quid illam miſeram animi excrucias, quæ nunquam malè de te merita eſt? Miſer animo, & miſer ex animo. apud eundem in Truculento, & Sticho. Sic Gell. *c.* 1. *lib.* 14. Miſer ex animo, vel e fato. ¶ Interdum miſer pro ægroto: nam agritudo genus eſt infelicitatis Plaut. *in Pœnulo,* Miſeram eſſe prædicat buccam, Fortaſſe medicos nos arbitratur. ¶ Interdum ponitur pro innocente Cic. *pro Mil.* Miſeros interdum ciues optimè de repub. meritos. ¶ Inuenitur etiam pro interiectione dolentis poſitum ac ſi diceremus. Nefas, ò mo.. Virg 6. *Æneid.*

Cecropidæ iuſſi miſerum) ſeptena quotannis
Corpora natorum.

¶ Miſer aliquando blandientis eſt, Seruius ad illud *Æneid.* 4.

Sed fugite ò miſeri,

annotat Aut blandientis particula eſt, vt in Terentio, Terram intuens modeſte miſer aut tenera miſer, qua ad Cyclopes delati. ¶ Mi-
ſerrimum

ſerrimum miſeriarum. Cic *ad Quint. frat. lib. 3. Epiſt.* Quod de fratre, vbi eum viſuri eſſemus, neſciebamus quem quidem ego, nec quo modo viſurus, nec vbi dimiſſurus ſum, ſcio, id eſt, maximum & miſerrimum meatum miſeriarum. Plaut. *Menech. ſc. 2. a. 5.* Omnium hominum exopto vt fiam miſerorum miſerrimus Idem *Capt. ſc. 1 a. 4.* Miſer homo eſt, ſed ille miſerior, & ille miſerrimus. Cæſar. 2 *bell. ciuil.* Miſerrimus exercitus, qui inopia conflictatur. Miſeram me, Dolentis & mœrentis particula, Terent *Andr.* Miſeram me quod verbum audio? Vbi Donatus Miſeram me proprium eſt mulierum quum loquuntur, aut aliis blandiuntur. ¶ Miſerum aliquando interponitur, tanquam in pro cheu Virg. *Æneid* 6.

——————tum pendere pœnas
Cecropidæ iuſſi, miſerum, ſeptena quotannis
Corpora.

Ibi Seruius: Miſerum, dolentis interiectio: ac ſi diceret, nefas: vt

————ſequiturque (nefas) Ægyptia coniux

Vicem ſcil. interiectionis ſubit. Sic Galli vſurpant *helas*, ἴλεως.

Miſĕllŭs, a, um, diminutiuum eſt à Miſer. { ... GALL. *Pouret, poure petit malheureux.* ITAL. *Meſchinello.* GERM. Jämlich arbeitſälig, elend. HISP. *Meſchino ò dedicando un poco.* ANGL. *wretched* } Plaut. Cenſen' miſello mali aliquid facturum? ¶ Miſellum pallium. Idem *in Rud.* Heu, ſum redactus ad hanc vſque vitam tuniculam. Et ad hoc miſellum pallium? Cic *ad Attic. lib. 3.* Meum Ciceronem, cui nihil miſello relinquo præter inuidiam & ignominiam nominis mei, tuere quoad poteris Idem *Ad Terentiam*, Sed certè quoquo modo res ſe habebit, miſera infelix & matrimonio & tamæ tetutendum eſt!

Miſĕrē, aduerb. Infeliciter. { ... GALL. *Miſerablement, mal-heureuſement.* ITAL. *Miſeramente infelicemente* GERM Jämerlich elendiglich. HISP. *Meſquina, o deſdichadamente* ANGL. *wretchedlie, miſerabole.* } Cicer. Neque commouent eius delicias non poſſum, qui tam miſerè perit Miſere & beate viuere item oppoſuit, *ad Attic. lib. 3.* Malè & miſere ſudare, Gell. *cap. 6. lib. 9.* ... captus! Cum labore magno & miſerè viuere. Plaut. *prolog. Aul. & ibid. ſc. 1. a. 2.* Item, Ego ſum miſer miſerè perditus. *Ibidem. ſc. 6. a. 4.* Heu me miſerum, miſerè perij. Quandoque ſignificat Valde, nimis Idem *Curcul.* Viden' vt miſere moliuntur, neque queunt complecti ſatis, Ter. *Andria.* nam omnes nos quidem Scimus, quam miſere hanc amant. Idem *Adelphis.* Neſcio, niſi quia tam miſere hoc eſſe cupio verum, eo vereor magis. *Ibidem.* nam hunc diem Miſere nimis cupio, vt cœpit, perpetuum in lætitia degere Idem *Heaut.* Eam miſerè amat.

Miſĕrĭtĕr, Miſerabiliter. { ... GALL. *Miſerablement.* ITAL. *Miſerabilmente.* GERM. Elendiglich / erbärmlich. HISP. *Miſerablemente* ANGL. *wretchedlie. miſerablie.* } Laberius apud Nonium, Mens incorrupta miſeriter corrumpitur.

Miſĕrĭă, æ, Infelicitas, calamitas. { ... GALL. *Miſere malheur.* ITAL. *Miſeria infelicita* GERM Arbeitſäligkeit / Jamer vnd elend. HISP. *Miſeria, deſdicha.* ANGL. *Miſerie, wretchedneſſe* } Cic. 1. *Tuſcul.* Gentes noſtras flebunt miſerias. Plaut. *Amphitr.* Miſerrima iſtæc miſeria eſt ſeruo bono. &c. Cic. 3. *de fin.* Ita qui proceſſit aliquantulum ad virtutis aditum, nihilo minus in miſeria eſt, quam ille qui nihil proceſſit. Nimia eſt miſeria eſſe pulcrum hominem nimis. Plaut. *Men. ſc. 1. a. 1.* Quæ te miſeria & cura contabefacit (de amore.) Item, Quæ te miſeriæ tam miſerè macerant. Idem *Pſeud ſc. 1. a. 1.*

Miſeritudo, vox antiq. pro Miſeria. { ... ANGL. *wretchedneſſe.* } Accius qui tenta miſeritudine tactus eſt aliena. Idem *in Alpheſibæa*, Miſeritudo eorum illa eſt liberum. Ex Nonio.

Miſereor, eris, ertus, vel miſeritus, verbum deponens, Miſericordia moueor, ægritudine quadam animi ex alicuius infortunio afficior. { ... GALL. *Auoir pitié & compaſſion.* ITAL. & HISP. *Hauer miſericordia y compaſſion.* GERM. Sich erbarmen, erbärmd tragen. ANGL. *To haue pitie or compaſſion.* } Habet enim animi paſſiuam affectum. Virg. 1. *Eclog.*

Nil noſtri miſerere, mori me denique coges.

Brutus *Cicer.* ... miſereber velis. Cic. *pro Corn. Balbo*, Miſeremini eius qui non de ſuo peccato, ſed huius ... & clariſſimi viri facto diſcepeat. Virg. 2. *Æneid.*

—— miſerere laborum
Tantorum, miſerere animi non digna ferentis.

Miſĕrĕo, antiqui vſurpabant pro miſereor. { ... Ennius *in Hecuba apud Nonium*, Miſerete manus, date ferrum, vt me anima priuem Ait ... ſed poſteriores ſolum impersonale receperunt: vt, Miſeret me tui, miſeret me pœnæ, miſeret me vicem tuam. Deriuatum à *miſereſco* manſit, etſi etiam Terent. Miſereſcat me tui. vide infra *Miſereſco.*

Miſĕrĕt, Impersonale, ſimili modo commotionem animi & affectum habet, ſicut Miſereor. ... { ANGL. *It pitieth.* } Idem enim eſt, Miſeret me illius, & Miſereor illius: quia vtrunque ſignificat. Ex illius miſeria angorem ſuſcipio. Cicer. Miſeret me infelicis familiæ. Virg. 5 *Æneid.*

Si te lapſorum miſeret, quæ munera Niſo Digna dabis?

Si huius miſeret, ecquid das, qui bene ſit. Plaut. *Curc. ſc. 1 a. 3.* Egetur acriter B. Miſereat, ſi familiam alere poſſim miſericordia Idem *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Neminis miſereri certum eſt, quia mei miſeret neminem. (alias nemo.) Idem *Capt. ſc. 5 a. 5.* Nihilne te mei miſeret? B. Inanis, accedat. Idem *Pſ. ſc. 3. a. 1* Neque te mei tergi miſereret, ſi hoc non effecillem. *Ibid ſc. 2. a. 5* ¶ Miſeret me, eadem forma, inquit Feſtus, dicitur, qua piget, pœnitet, tædet. Ter. *in Eunuch.* — quid eſt? P. Miſeret me. itaque vt ne viderem, miſeræ huc effugi foras. ¶ Miſeret me vicem illius. Ter *in Heaut* Ita me dii amabunt, vt nunc Menedemi vicem Miſeret me, tantum deuenitſe ad eum mali.

Miſĕrĕtur, apud vetuſtiſſimos legitur pro Miſeret Turpilius *in Epiclero*, Quam ... nunc patris me miſeretur magis. Nonius

Miſĕreſco, ...s Moueor miſericordia, miſereor, ad miſericordiam traduco { ... GALL. *Auoir pitie & compaſſion.* ITAL. *Moueerſi à miſericordia.* GERM. Sich erbarmen, erbarmd

vberkommen / zu mit leiden bewegt werden. HISP. *Hauer miſericordia, y compaſſion.* ANGL. *To haue pitie, mercie or compaſſion.* Virg. 2. *Æneid.*

His lachrymis vitam damus, & miſereſcimus vltro.

Plaut. *Epid.* Siquid eſt homini miſeriarum, quo miſereſcat, miſer ex animo eſt Virg. 8. *Æneid*

At vos ô ſuperi, diuûm tu maxime rector
Iupiter, Arcadij quæſo miſereſcite regis.

¶ Inde compoſitum Commiſereſcit. Ter. *in Hecyr.* Demum tam ægrè tulit, vt ipſam Bacchidem, ſi adeſſet, credo commiſereſceret.

Miſĕrēſcit, impersonale, cum ſignificato ſui verbi. Ter. *in Heaut.* Atque inopis te miſereſcat mihi.

Miſĕrĭcors, dis, omn. gen. quem alterius miſeret, ad miſericordiam propenſus, lenis, mitis. { ... GAL. *Miſericordieux.* ITAL. *Miſericordioſo.* GERM. Barmhertzig. HISP. *Coſa que ha miſericordia, piadoſa.* ANGL. *Mercifull mecke* } Cic. 4. *de fin* Nec miſericordem iudicem eſſe oportere. Idem *pro Lig.* Si honeſto, & miſericordi mendacio ſalutis eius calamitoſi conſultum eſſe vellemus.

Miſĕrĭcō. dĭŏr, comparatiuum antiquum, quo vtitur Plaut. *in Rud.* Nulla miſericordior eſt me fœminarum.

Miſĕrĭcōrdĭă, eſt ægritudo ex miſeria alterius iniuria laborantis, inquit Cic 4 *Tuſc.* { ... GALL. *Miſericorde & compaſſion.* ITAL. & HISP. *Miſericordia, compaſſion.* GERM. Barmhertzigkeit. ANGL. *Mercie, pitie.* } Idem *pro Deiot.* Non debeo tentare, quónam modo dicendo miſericordiam tuam commouere poſſim, ipſa enim occurrere ſolet ſupplicibus, nulla oratione euocata Idem 3. *Tuſc.* Quemadmodum miſericordia ægritudo eſt ex alterius rebus aduerſis, ſic inuidentia ægritudo eſt ex alterius rebus ſecundis. Ex Stoicorum placitis vitium animi Seneca miſericordiam dixit eſſe, Vitium, inquit, animi eſt miſericordia: nec miſerebitur ſapiens, ſed ſuccurret. Ita & Cic. 3. *Tuſc.* tanquam Stoicus dixit, Si ſapiens in ægritudinem cadere poſſet, poſſet & in miſericordiam, poſſet & in inuidentiam. Autor *in oratione pro Ligario*, Nulla de tuis virtutibus plurimis nec gratior, nec admirabilior miſericordia eſt: popularem enim orationem occaſio requirebat. Ter. *in Andr.* Tot me impediunt curæ, quæ meum animum diuerſe trahunt Amor, miſericordia huius, nuptiarum ſollicitatio. Cic. *pro Roſc. Amer.* Prædia mea tu poſſides, ego aliena miſericordia viuo.

Miſĕrĭcōrdĭtĕr, aduerb. ſignificat. Cum miſericordia. { ... GALL. *miſericordieuſement.* ITAL. & HISP. *Miſericordioſament.* GERM. Barmhertzlich. ANGL. *Mercifullie.* }

Miſĕror, aris, Queror, conqueror, deploro. { ... GALL. *Auoir pitié & compaſſion.* ITAL. & HISP. *Hauer miſericordia.* GERM. Bedauren oder klagen / ein hertzlich bedauren tragen. ANG. *To haue pitie and compaſſion.* } Feſtus Miſeratur is qui conqueritur aliena incommoda. Saluſt. *in Iugurth* Eos multa pollicendo, ac miſerando caſum ſuum, confirmat. Cæſar. 1. *bell. Gall.* Abditi in tabernaculis aut ſuum fatum querebantur, aut cum familiaribus ſuis commune periculum miſerabantur, id eſt, deplorabant. Idem 2 *bell. ciu.* Suam mortem miſerabantur, deflebant. Virg. 4. *Georg.*

Confuſoſque animos, & res miſerabere fractas.

Idem 10. *Æneid.*

Ingemuit miſerans grauiter, dextrámque tetendit.

Idem 12. *Æneid.*

——— & Turni ſortem miſerantur iniquam.

Miſerari animi, pro animo Idem 10. *Æneid.*

Inanémque animi miſerata repreſſit.

¶ Hinc Commiſeror, & verbale Commiſeratio, quæ eſt ſignificatio miſericordiæ quæ ex alicuius infelicitate mouemur, quum ſcilicet vel ex aſpectu alicuius, vel oratione, vel etiam cogitatione adducimur, vt eius miſereamur ... Liu *lib. 1. ab Vrb* Agmen migrantium impleuerat vias, & conſpectus aliorū mutua miſeratione integrabat lacrymas. Autor ad Heren. *lib. 5.* Commiſerationem breuem eſſe oportet

Miſĕro pro Miſeror dicebant veteres: vt Accius *in Athamante*, Atque ita de illis merui, vt iure hæc nunquam miſerarem mala.

Miſĕrātĭo, nis, commiſeratio, ægritudo, qua ex alicuius rebus aduerſis mouemur. { ... GALL *Pitié, compaſſion.* ITAL. *Pietà, compaſſione.* GERM. Ein erbärmd oder erbarmung / bedaurung. ANGL. *A quella obra de miſericordia, compaſſion* ANGL. *Pitie, compaſſion* } Plin *Epiſt. 51.* Quod me recordantem fragilitatis humanæ miſeratio ſubit. Cic. *Luceio. lib. 5.* Quem enim noſtrûm ille mortem apud Mantineam Epaminondas non cum quadam miſeratione delectat

Miſĕrandŭs, Miſeratione dignus { ... GALL. *Miſerable, de qui on doit auoir pitie & compaſſion.* ITAL *Degno di miſericordia.* GERM. Das zu erbarmen iſt / erbärmlich HISP *Lo que merece miſericordia* ANGL. *To be pitied.* } Cicer. 1. *Tuſcul. ex Sophocle.* Accede accede nate, aſſiſte, miſerandum aſpice Exulceratum corpus laceratu patris. Idem 1. *de Orat.* Hunc in minimis, tenuiſſimiſque rebus ita labi, vt alius miſerandus, alius irridendus eſſe videatur. Pudenda ac miſeranda oratio. Suet. *in Tiber. cap. 65.*

Miſĕrābĭlĭs, e, Miſeratione dignus, flebilis miſerandus. { ... GAL. *Miſerable de qui on doit auoir pitié & compaſſion.* ITAL. *Degno di miſericordia.* GERM Erbärmlich klaglich jämerlich. HISP. *Coſa digna di miſericordia.* ANGL. *To be pitied.* Ouid. *in Ibin*,

Siſque miſer ſemper, nec ſis miſerabilis vlli.

Liu. 1 *ab Vrbe.* Euentus tamen belli minus miſerabilem dimicationem fecit, quod nec acie certatum eſt, & tectis modo dirutis alterius vrbis, duo populi in vnum confuſi ſunt *Ibid* Voces etiam miſerabiles exaudiebantur, mulierum præcipuè. ¶ Miſerabile pro miſerabiliter, nomen pro aduerbio. Virg. 2. *Æneid.*

——— miſerabile cæſis
Hoſtibus inſultans. Seruius.

Miſĕrābĭlĭtĕr, Miſerè. { ... GALL. *Miſerablement.* ITAL. *Miſerabilmente* GERM Erbärmlich / elendiglich. HISP. *Miſerablemente.* ANG. *Miſerably, wretchedly.* } Cicer. 1 *Tuſc.* Etſi cum flemus quum legimus, tamen non miſerabiliter vir clarus emoritur. Liu. 3. *ab Vrbe*, Proſequuntur

tur coniuges, liberique, cuinam ſe relinquerent in ea vrbe, in qua nec pudicitia, nec libertas ſancta eſſet miſerabiliter cogitantes.

Miſeranter, aduerb. Cum commiſeratione { ἐλεεινῶς. GALL. *Auec pitiè & compaſſion.* ITAL. *Con pieta & compaſſione.* GERM. Erbärmlich. HISP. *Con compaſſion y miſericordia.* ANGL. *with pitie & compaſſion.* } Gell. *lib.* 10. *cap.* 3. Et quid eſt aut amplius inſigniúſve, aut lacrymoſè, aut miſeranter, &c.

Miſerus, i, pen. prod. μισηρός oppidum Macedoniæ, apud Stephan, cuius gentile eſt Miſerius, [illegible].

‖ Miſfactum, ſcelus. Lex. gr. b. malè factum. ‖

Miſgetes, [illegible], Populi Iberum Steph.

Miſocali, μισόκαλοι, Græco vocabulo appellantur, qui ab omni literarum elegantia, nitoreque dicendi abhorrerent, tanquam inuenuſti & honeſtatis oſores.

Miſogynia, penult prod. Odium mulierum. μισογυνία. quale fuit in Euripide tragœdiarum ſcriptore, qui mulieres ferè omnes maiorem in modum exoſus fuiſſe dicitur: vnde & μισογύνης, id eſt, oſor mulierum dictus.

Miſpila, μέσπιλα, Medorum oppidum apud Xen. *lib.* 3. *expeditionis Cyri minoris.* Gentile eſt Miſpilates.

Miſſenia, (quod hîc corruptè legebatur) vide *Meſſenia.*

Miſſile, Miſſio, Miſſus vide *Mitto.*

Miſna, ſeu Miſena, Meiſſen, V. E. Saxoniæ, ad Albim fl. ſub A. Magdeburgenſi.

Miſtyllus nomen coqui apud Martialem.

Miſy, os, μίσυ, Corpus eſt metallicum, quod in fodinis ærariis ſupra Chalcitim & Sori inuenitur, colore ſubflauo in morem ſulphuris ignē iam experti. Vulgus *Vitriolum* appellat. ¶ Miſy præterea Plin. *lib.* 19. *c.* 3. tuberis genus eſt, ſuauitate odoris & ſaporis præcipuum, quod in Cyrenaica prouincia naſcitur, noſtratibus carnoſius.

‖ Mitea, affectio, vel vulnus naſi. L. gr. b. ‖

Mitella, vide *Mitra.*

Miteſco, miteſcis, vide *Mitis.*

‖ Mithradath, nomen proprium legis, dominum ſignificans. Delrius. ‖

Mithras, μίθρας, cum h, à Perſis dicitur Sol: cuius ſimulachrum effingebant rictu leonis, cum tiara, vtraque manu bubula premens cornua. Solem enim multæ gentes pro deo coluerunt: alij aliis eum appellantes nominibus. Statius *lib.* 1. *Thebaid.*

Adſis, ô memor hoſpitij, Iunonidque arua
Dexter ames ſeu te roſeum Titana vocari
Gentis Achæmeniæ ritu ſeu præſtat Oſirim
Frugiferum, ſeu Perſei ſub rupibus antri
Indignata ſequi torquentem cornua mithram.

Strabo *lib.* 15. Perſæ cælum Iouem putant: colunt Solem, quem Mithram vocant. Apuleius pro ſummo ſacerdote & principe ſacrorum vſus eſt *lib. vlt.* Ipſumque mithram illum, ſuum ſacerdotem, præcipuum ſacrorum miniſtrum decerunt.

Mithriaca, orum, μιθριακά Sacra Mithræ (ſic enim Perſæ Solem appellabant quæ in antro fieri ſolent, boue inde cornibus educto, quem poſt hymnorum concentum Soli immolabant Lamprid. *in Commodo*, Sacra Mithriaca homicidio vero polluit, quum aliquid ad ſpeciem timoris vel dici, vel fingi ſoleat.

Mithrax, μίθραξ. Gemma eſt variis coloribus contra Solem refulgens, de qua Plin. *lib* 37. *c.* 10. Mithrax a Perſis accepta, & rubri maris montibus multicolor contra Solem variè refulgens.

Mithridates, μιθριδάτης, Rex Ponti fuit, vi tanta & animi & corporis, vt ſex iuges equos regeret, duarum & viginti gentium ore loqueretur. Hic diſſidentibus Romanis ſociali bello, Nicomedem Bythiniæ, Ariobarzanem Cappadocia expulit: Græciam inſulaſque omnes excepta Rhodo occupauit: ſed poſtea a Sylla apud Dardanum victus, a Lucullo profligatus & exutus regno, rurſus a Pompeio victus, tandem a Pharnace filio in turre obſeſſus, venenum ſumpſit. Quúmque id ſæpius fruſtra bibiſſet, quod aduerſum venenum multis antea medicaminibus corpus firmauerat, immiſſum percuſſorem Gallum, citò autoritate vultus territum reuocauit: & in cædem ſuam manum trepidantis adiuuit. Laborauit infamia maximæ crudelitatis: nam Laodicem coniugem & ſororem præterea matrem fratremque, ac tres filios impuberes, totidemque filias interfecit. Iuuenal *Satyr.* 14.

Ocyus Archigenem quære atque eme quod Mithridates Compoſuit, &c.

Vide Plutarchum, Appianum, Iuſtinum & Valerium. De Mithridate & antidoto Mithridatico vide Gellium *cap.* 16. *lib.* 17. ¶ Alius etiam Mithridates qui Bruti epiſtolas collegit de quibus ſi modò illius ſunt, his verbis indicium fecit. [illegible]

Mithridaticum antidotum. μιθριδάτειος ἀντίδοτος, à rege Mithridate nomen habet, quod primus hoc commiſtionis genus credatur inueniſſe, & aduerſus venena eo ſe præmuniiſſe Plin. *lib.* 25. *c.* 2. Vni ei excogitatum quotidie venenum bibere, præſumptis remediis, vt conſuetudine ipſa innoxium fieret. Primo inuenta genera antidoti, ex quibus etiam vnum eius nomen retinet. Illius inuentum autumant, ſanguinem anatum Ponticarum miſcere antidotis quoniam veneno viuerent.

Mitigo as, vide *Mitis*

Mitis, e, qui facile mitiit. Lenis, dulcis, manſuetus, ſuauis. { ענו *ganáv.* πρᾶος, ἤπιος. GALL. *Doux, debonnaire.* ITAL. *Manſueto, humano, piaceuole.* GERM. Milt ſanfftmütig gütig. HISP. *Manſo o blando* ANGL. *Meeke gentle, mylde,* } Ouid. *Eleg lib.* 3. *Triſt.*

Quod pro te vt voueam miti pietate mereris.
——— *Ego mite parentis*
Ingenium verbis ad publica commoda verti,

Idem 13. *Metam.* Cic *de ſenect.* Facit perſæpe ſibi audientiam diſerti ſenis compta & mitis oratio){ Immitis, ἀμείλικτος, id eſt, aſper, ſæuus, crudelis. Virg. 1. *Æneid.*

Troas reliquias Danaum atque immitis Achilli.

¶ Quandoque mitis pro tranquillo, & immitis pro proceloſo & inquieto. Lucan *lib.* 9.

Mitis vt in morem ſtagni placidæque paludis.

Cic. *Attic.* 7. Ita belle nobis flauit ab Epiro leniſſimus Auſter & mitis. Ouid. 1. *Faſt.*

Hinc alia Satyris incendia mitia præbent.

¶ Quandoque pro maturo, ὥριμος. Virg. 1. *Eclog.*

——— *ſunt nobis mitia poma,*
Caſtaneæ molles.

Plin. Immitia adhuc & cruda poma. ¶ Superlat. Mitiſſimus, a, um, Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 4.

Tu verò tua damna dole mitiſſima coniux (i. piiſſima.)

¶ Minor & mitius. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.* Mitius exilium oro. Idem *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt*

Cæſare nil ingens mitius orbis habet.

Et *Eleg.* 8. *lib.* 4 *Triſt.*

Mitius immenſus quo nihil orbis habet,

ibidem, &c A mitis fiunt aduerbia mitiùs & mitiſſimè. Cæſar 7. *bell. Gall.* Quam mitiſſimè poteſt, legatos appellat. Ouid. 15. *Metam.*

——— *ſimiles alterum reſpice caſus,*
Mitiùs iſta feres.

Mitius ac moderatius eſſe in ærumnis Senec. *c.* 3. *de conſol. ad Mart.*

Miteſco, is, Manſueſco { למד *lummádh.* πραΰνομαι. ἡμεροῦμαι. GALL. *Deuenir doux & traitable, s'adoucir.* ITAL. *Manſuefarſi.* GERM. Zam werden/ milt werden/&c. HISP. *Amanſarſe, ablandarſe* ANGL. *To waxe meek and gentle.* } Plin. *lib.* 21 *c.* 25. Vt feræ domi educatæ miteſcunt. Liu *lib.* 5. *ab Vrb.* Miteſcunt diſcordiæ Et *lib.* 3. *bell. Pun.* Miteſcit hyems. ¶ Aliquando tranquillus fio. Apul Conflacceſcunt fluctus mare miteſcit. ¶ Aliquando matureſco, πεπαίνομαι. Plin. *lib.* 15. *c.* 13. Reliquorum pomorum velocitas citò miteſcentium trauolat. Gell. *c.* 5. *lib.* 15. Vuas à ſole miteſcere tempus eſt.

Mitigo, as, Placo, reconcilio, quaſi mitem ago. { החליק *hechelik* שבח *ſchibbáh* השביח *hiſchbiach* השקיט *hiſchkit.* πραΰνω. GALL. *Adoucir, amollir.* ITAL. *Mitigare, indolcire.* GERM. Miltern/verſönen/ begütigen. HISP. *Amanſar ò ablandar.* ANGL. *To appaiſe. mitigate or aſſuage.* } Cic. 7. *Verrin.* Neque in parentum luctu atque lacrymis, te mei nominis commemoratio mitigauit. Virg. 5. *Æneid.*

Iunonis grauis ira & inexaturabile pectus,
Quam nec longa dies, pietas nec mitigat vlla.

Mitigare metus. Quint Mitigat iras tempus Ouid. *El.* 6. *lib.* 4. *Triſt.* Mitigandæ ferociæ doloris efficaciſſimum tempus. Senec *c.* 8. *de conſ. ad Mart.* Mitigare atrocitatem temporum. Suet. *in Tib c,* 65. ¶ Item ponitur pro coquere & maturum reddere πεπαίνειν. Cic. *lib.* 4. *de Republica* Quumque autumno terras ad concipiendas fruges patefaceret, hyeme ad concipiendas relaxarit: æſtiua maturitate alia mitigauerit, alia torruerit. Idem 2. *de nat. deor.* Arborum autem confectione, omnique materia & culta & ſyluestri, partim ad calfaciendum corpus igni adhibito. & ad mitigandum cibum vtimur. i. coquendum. ¶ Huius compoſitum eſt Commitigo, de quo ſupra.

Mitigatio, nis, nomen, Placatio. { שקט *ſcheket.* πράϋνσις. GALL. *Appaiſement, adouciſſement.* ITAL. *Mitigatione, placamento.* GERM. Milterung. HISP. *Obra de amanſar ò ablandar.* ANGL. *Aſſwaging, appaſſing* Cic. 3. *de Orat.* Omniſque ad omnem animi motum impulſio, & ſi ita res ferret, mitigatio.

Mitigatorius, adiectiuum, quod habet vim mitigandi { πραϋντικός. GALL. *Lenitif, qui a vertu & puiſſance d'adoucir.* ITAL. *Lenitiuo, c'ha virtu di placare.* GERM Kräfftig zu miltern. HISP. *Coſa que puede amanſar ò ablandar* ANGL. *That hath vertue and force to aſſwage.* } Plin. *lib.* 28. *c.* 6. Contra renum & lumborum, veſicæque cruciatus in balinearum ſoliis pronos vrinam reddere mitigatorium habetur.

Mitifico, as, Mitem ac placidum reddo, mitigo. { החליק *hechelik* שבח *ſchibbah* השביח *hiſchbiach* השקיט *hiſchkit.* ἡμερόω. GALL. *Rendre doux & appaiſer* ITAL. *Manſuefare, domeſticare.* GERM. Zam machen miltern. HISP. *Amanſar o ablandar.* ANGL. *To mak meek and appeaſe.* } Plin. *lib.* 8. *c.* 7. *de elephantis*, Capti celerrime mitificantur hordei ſucco. ¶ Mitificare cibum, concoquere. Cicer. 2. *de diuin. de gallis loquens*, Depulſo enim de pectore & in omne corpus diuiſo, & mitificato cibo, cantus edere quietè ſatiatos.

‖ Mitolinum, filum è lino L. gr. b. ‖

MITRA, æ, { מצנפת *mitſnepheth.* μίτρα. GAL. *Mitre* ITAL. *Mitra.* GERM. Ein Biſchoffshut/ oder haube. HISP. *Mitra, ornamento de la cabeça.* ANGL. *A miter.* } Dictio barbara quæ ſignificatur quoddam capitis ornamenti genus, hoc eſt, pileus incuruus, quo primum Ionii, deinde Ægyptij, Syri, Phryges, & Lydi vſi ſunt. ¶ Aliquando tamen & pro muliebri corona ad ornatum capitis adoleſcentularum accipitur, ex qua pendebant faſciolæ, quæ Philla dicebantur, quod foliorum inſtar dependerent. Noſtri quoque Pontifices mitris vtuntur, quum rei diuinæ operam dant. Et apud Græcos non ſolum pro ornatu capitis, ſed etiam pro taleia in loricæ modum contexta, ad latera defendenda vſui erat. Virg. 9. *Æneid.*

Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ.

Ouid. 1 *Epiſt. Deian.*

Auſus es hirſutos mitra redimire capillos.

¶ Fuit etiam mitra zonæ genus quoddam, quam ſoluebant primùm parentes, & Dianæ conſecrabant, quam ob cauſam eam λυσίζωνον cognominabant. Vide Cælium Rhodig. *lib.* 16. *c* 10.

Mitella, diminutiuum Parua mitra, μιτρίον. Virg.

Copa Syriſca caput Graia redimita mitella.

Apud Celſum *lib.* 8. *cap.* 10. *fracti brachij curatione.* Siquidem is maximè brachij naturalis habitus eſt, idque inuolutum mitella commodiſſime excipitur, quæ latitudine ipſi brachio, perangustis capitibus collo iniicitur, atque ita commode brachium ex ceruice ſuſpenditur. Hic mitella, faſcia eſt lata, ex cuius lateribus dependent tæniæ, ſiue redimicula Fit verò mitella inuolucrum brachium excipere. Vulgò *porter ſon bras à eſcharpe.* Mitellam refert calantica Anglica, qua & viri noctu caput tegunt.

Mitrula, æ, aliud diminutiu. Solinus *c.* 40. Serpens eſt penè ad ſemipedem longitudinem alba quaſi mitrula lineis caput. de baſiliſco.

MITTO is, miſi, miſſum. { שלח *ſcalach.* πέμπω. GALL. *Enuoyer* ITAL. *Mandare.*

Mandare.GERM.Schicken/ſenden.HISP.*Embiar* ANGL.*To ſend*.} Cic. *in Catone*,Hunc librum ad te de ſenectute miſimus. Nullam ſalutem mittere ſcriptam ſolet? Manu ſalutem mittunt beneuolentibus:eadem malam rem mittunt maleuolentibus Plaut. *Pſ.ſc.*1 *a*.4. Mittam hodie huic ſuo die natali malam rem *Ibid. ſc*.3.*a*.2. Mitto in comitium. (i. ire iubeo.) Idem *Curc ſc*.1.*a*.3.Miſi paraſitum in Cariam petere argentum. *Ibid ſc*.3.*a*.1. ¶ Pro dimittere:ſed tum mœſta virum mittens (i. dimittens à te.) Catull. *de coma Beren.*Mitte me,ſis, (quia complexus erat.) Plaut.*Pſeud.ſc.*3.*a*.1.Nunc te nox, quæ me manſiſti mitto.Idem *Amph.* Cur me retentas? &c.Mitte quæſo. Idem *Aſin. ſc* 3.*a*.3.Ariolos aruſpices mitte omnes. Idem *Amph.* Mitto ſcrutari (i. deſino.) Idem *Aul.ſc.*3.*a*.4.Mitte iſtum.(quem tenes ſup.)Idem *Curc.ſc.*2.*a.*5.Abire non ſinam P.Mitte. (hunc abire.) non omitto. Plaut *Mil ſc*.5 *a* 1.Mittis,an non mittis? *Ibid.* ¶ Interdum deponere, ἀφιέναι Virg.1. *Æneid.*

——*mœſtúmque timorem Mittite.*

Terent.*in Adelph.*Hera lacrymas mitte. ¶ Item donare. Virg. 9. *Eclog.* Hos (illi quod nec bene vertat) mittimus hœdos Mittere munus hero die natali i. offerre Plaut *Pſeud.ſc* 1.*a*.3.bis. Hic eſt quam tibi miſi natali die.Idem *Curc.ſc.* 2. *a*.5. ¶ Mittere metum pro dare,& ſigna timoris.Cæſ.*lib.*1.*bell.ciuil.*Si placuimus, ſignum mittite. Plautus *Capt. ſc*.2 *lt a*.5. ideſt,date Item Tibi miſi mulierem. Et, Non meum eſt ad te vt mittam gratis. *Ibid.ſc*.3.*a* 1 *&* *ſc*.3 *a*. 3. ¶ Mittere in conſilium eſt dimittere iudices ad ſententiam ferendam, vbi orator dixerit, Dixi. Autor Aſconius.Cicer.*pro Cluentio.* Cur Stalenum, quum in conſilium iretur, Cluentius & Canutius abeſſe patiebantur, & quum in conſilium mittebant, Stalenum iudicem, qui pecuniam dederant,non requirebant? Budæus. ¶ Mittere in poſſeſſionem prætor dicitur, quum ſeruandi crediti cauſa vel ventris, vel dotis, legatorúmve nomine, damnive infecti cauſa rerum cuſtodiam alicui mandat, non vt poſſideat, ſed vt in poſſeſſione ſit. Hotom. Sic, Mittere in concordiam aliquos.Gel.*c*.12.*lib*.2.Item mitti & dimitti cauſſa in rem aliquam dicitur.Quint. ¶ Miſſum facere, eſt deponere à noſtra conſuetudine, familiaritate, poteſtate, arbitrio demittere. Ter.*in Phorm.* Miſſum te facimus. ¶ Mitti ex ipſius ore.(i.proferri.) Cæſar.*lib.* 1.*de bell.ciu.*Mittere vocem liberam aduersùs aliquem. Liu. *lib*. 5.*d*.4. ¶ Mittendus animus in præteritum. Senec.*c*.10.*de con ol.ad Polyb.* Mittere oculos per viam. Quintil. Non ſunt mittendæ in longinquum cupiditates Senec. *c*.10.*de tranq.* ¶ Mitti ſanguis dicitur, quum fit phlebotomia, φλεβοτομία, ἀφαίρεσις αἵματος. Cornel. Celſus *lib*.2. Mitti ſanguis debet ex brachio.Idem, Sanguinem inciſa vena, mitti nouum non eſt Mittere, pro Tranſmittere. Cic.*in libello ioculari*.vt Quint, vocat *lib.*8.*c.vlt.*Fundũ Varro vocat,quem poſſum mittere funda. Talos mittere pro iacere, ſeu iactare. Propert. Vocem mittere, pro Emittere. Liu. Cicer. & alij. Mitto vitam duram, pro Taceo. Cicer. 3.*Verr.* Vt mittam cætera, quo tandem pudore tales viros, &c. ¶ Huius compoſita ſunt Admitto, Amitto,Committo,Immitto,Omitto,Permitto,Præmitto,Promitto,Remitto,Manumitto,Summitto Tranſmitto, de quibus ſuis locis.

Mĭſſŭs, a, um particip.eas ſignificationes habet quas Mitto. { שלוח *ſcheloách*. πεμφθείς GALL.*Enuoyé*.ITAL.*Mandato*.GERM.Beſchickt/geſendt. HISP.*Embiado*.ANGL.*Send*. }

MISSA ſubſtantiuè,idem quod miſſio, vt Græci, finita populi concione, dicebant λαοῖς ἄφεσις,ſic Latini,*Ite,Miſſa eſt.* h.e.dimiſſio cœtus dimittitur, ire licet domum. Bellarminus *lib.* 1. *de Miſſa cap*. 1. dicit: Probabiliſſima eſt eorum ſententia, qui *Miſſam* dicit volunt à miſſione, populi, vt remiſſa miſſa quod miſſio: ſicut idem ſunt apud veteres collecta & collectio, & Græcè σύναξις, & σύναξις, & peccati remiſſa & remiſſio, Ibidem recitat quinque acceptiones *Miſſa* apud ſcriptores Eccleſiaſticos. Sunt autem iſtæ, *Primò* accipitur ſimpliciter pro miſſione. *Secundò* pro diuino officio. *Tertiò* pro illa parte liturgiæ, quæ eſt ab offertorio vſque ad finem, quæ propriè dicitur Miſſa fidelium. *Quartò* pro tota celebratione diuini officij, in quo εὐχαριστία, conſecrabatur: vt comprehendat ſimul miſſam cathecumenorum & fidelium. *Quintò* pro ipſis collectis ſeu precibus, quod dicitur in liturgia. ſic ille.

Miſſale, liber continens quæ in Miſſa peraguntur.‖

Miſſus,us,ſubſtantiuum,quartæ declinationis.Immiſſionem ferarum, aut gladiatorum in arenam ſignificat. Imò ſunt miſſiones curruum. Vide Turneb. & Seruium { שלוח *miſchlách* משלוח *miſchóach*. משלחת *miſchlachath*. ἄφεσις, πομπή. GALL *Iettement*. ITAL. *Mettere in conteſa le fiere ne ſpettacoli* GER. Die herfürlaſſung der thieren oder fechter zu einem ſchauwſpyl.HISP.*Echamiento*.ANGL. *A ſending or putting forth.* } Suet *in Domitiano*, In his Circenſium die,quo facilius centum miſſus peragerentur, ſingulos a ſeptenis ſpatiis ad quina corripuit. Centum miſſus circenſes ſunt, inquit Seruius, vnius diei:centum enim currus mittebantur ob id dixit *in Georg* Virg.

Centum quadriiugos agitabo ad flumina currus

Vltimus autem miſſus ærarius vocabatur. Ruſus Sueton.*in Claudio*, Circenſes frequenter etiam in Vaticano commiſit, nonnunquam interiecta per quinos miſſus venatione Hæc Budæus. Miſſus ordinarius in Circenſibus.Interpres Iuuenal. *Satyr.* 11. ¶ Aliquando ſumitur pro ammiſſione ferculorum. { ἐπιφορά GALL. *Mets*.ITAL.*Meſſo*.GERM. Ein tracht einer malzeit. HISP.*El manjar, ò coſa que ſe leua en plato* ANGL. *A meſſe or diſhe of meate borne to the table.* } Ita Lampridius ſcribit, Heliogabalum celebraſſe tale conuiuium,vt apud amicos ſingulos ſinguli miſſus appararentur:& aliquando omnes miſſus ſola carne phaſianorum ſtruxiſſe Budæus.

Miſſio, Actus ipſe mittendi. { שלוח *miſchlách* משלוח *miſchlóach* משלחת *miſchlachat*. πομπή.GALL.*Enuoy*. ITAL.*Il mandare*. GERM. Schickung ſendung.HISP *Obra de embiar*.ANGL. *A ſending*.} Cic.*ad Att lib*.1. De literarum miſſione ſine cauſa abs te accuſor. Legatorum miſſio Idem 7. *Philippica* Non ſine cauſa legatorum iſtam miſſionem ſemper timui, nunquam probaui: quorum reditus quid ſit allaturus ignoro ‖Miſſio gratioſa,quæ per ambitionem & gratiam impetrata eſt. Liuius. Et quorum ante emerita ſtipendia gratioſa miſſio ſibi viſa eſſet ‖¶ Miſſio ponitur etiam pro dimiſſione. ἀπόλυσις, ἀφεσις. Suet. *in Caſare c.* 70. Miſſionem continuò efflagitauit. Miſſiones facere veteranorum.Idem *in Tib.c.*48.Miſſionum commoda.(in Militia.) Idem *in Aug. cap* 49. Idem *ibid. c* 45. Gladiatores ſine miſſione edi prohibuit. Huiuſmodi miſſionum in re militari multa ſunt genera. Eſt enim honeſta, quæ,emeritis ſtipendiis ab Imperatore indulgetur. Eſt cauſaria qua quis propter valetudines a laboribus militiæ ſoluitur. Vnde, Cauſarij milites, dicuntur à Liuio Eſt & ignominioſa, quum quis propter delictum ſacramento ſoluitur.Vide *Exautoro.* ¶ Item, Sanguinis Miſſio Suet. *in Calig.c.*29.GALL *la ſaignée.*

Miſsito, as, frequentat. Sæpe mitto. { πέμπω συνεχῶς. GAL. *Enuoyer ſouuent*. ITAL. *Mandar ſpeſſo*. GERM. Offt ſchiken. HISP *Embiar à menudo*. ANGL. *To ſent often*.}Liu.9.*ab Vrbe*.Quod incolumi Hernico nomine ſimul cum iis Samnites auxilia militauerant, Saluſt. *Iugur.ib.*83.

Miſsiculo, as, item frequentatiuum à mitto, idem quod miſſito.} πέμπω συνεχῶς.GAL.*Enuoyer ſouuent*.ITAL. *Mandar ſpeſſo*. GERM. Offt vnnd viel ſchicken/widerumb ſchicken.HISP.*Embiar à menudo*.ANGL.*To ſend often*.}} Plaut. *in Epid.* —empta eſt ancilla, quòd tute ad me literas miſſiculabas.

Miſſĭlis, adiectiuum, quod facilè mittitur. Miſſile, quem per ſe ſubſiſtit. Telum quod manu mittitur. } ἀκόντιον, βέλος. GALL. *Toute ſorte de dard.* ITAL. *Ogni ſorte di dardo.* GERM. Das leicht zuwerffen oder zuſchieſſen iſt/als da ſind pfeil/ſchäfelin/ſtein/ &c. HISP. *La lança que ſe tira*.ANGL. *A dart or any ſuch thing* }Virg.*Æneid.*

——*ſed pellere vallo*

Miſſilibus certant.

Plin. *lib.* 28. *cap*. 4. Ferunt difficiles partus ſtatim ſolui quum quis tectum, in quo ſit grauida,tranſmiſerit lapide, vel miſſili, ex his quæ tria animalia ſingulis ictibus interfecerint hominem, aprum, vrſum. Miſſiles lapides. Liu.1.*ab Vrbe.* Pontus miſſile diſci.Prop.*lib*.3.*Eleg*.14.Miſſilia ſaxa,& miſſilia tela,Liu.2. *&* 5.*ab Vrbe*, Miſſilia tormenta. Plin. *lib*.8.*c*.21 Ouid 3.*Faſt.*

Sed tamen in dextra miſſilis haſta fuit.

Suet *in Aug.cap.*98.*&* *in Neron. cap* 11. Diripere res miſſiles. Miſſilia etiam dicuntur munera quæ à principibus populo ſpargebantur, vt putà, bellaria,lintea,odores, vnguenta, ἐπιδόσεις. Idem *in Calig.*Sparſit & miſſilia variarum rerum, & panaria cum obſonio viritim diuiſit. Idem *in Nerone, c*.11. Quare ſpectaculum multiplicatis miſſilibus in ſerum protrahebatur,

Miſſorium, concha modica, vbi aliquid liquoris immittitur. Vet. Voc In Gloſſ. Græcob. Meurſ. μισσώριον, ſiue μισσόριον miſſorium. Ibi Græcos & Latinos citat, illis vocibus vſos.

Miſtarius,quo miſcemus. Non. & citat hunc verſ.Lucil.ex *lib*.5.

Vrceus aut longa geminus miſtarius anſa.

Mĭtylēne, es, Μιτυλήνη, & Mitylenæ, arum, Vrbs in Leſbo iuxta Mithymnam, à cuius nomine nunc omnis inſula Mitylene appellatur. Vulgo *Metelin.* Martial.*lib.*10.

Quum tibi non Epheſos,nec ſit Rhodos,aut Mitylene.

Dicta Mitylene, vt Dioſc. *lib*. 4. ſcribit, a Mitylene Machari filia. Hæc nunc Metelinum dicitur, vrbs clara Pittaco ex ſeptem ſapientibus vno, & Alcæo poeta, & Antimenide fratre eius, & Diophane oratore, & Theophane Pompeianarum rerum ſcriptore, qui Magno Pompeio admodum familiaris fuit, & ab eo in concione militum ciuitate donatus, vt teſtatur Cicer.*pro Archia*, De hac ſcribit Vitr. *lib.*1.Magnificenter & eleganter ædificatam fuiſſe, ſed non prudenter poſitam: in qua Auſter cum flat,homines ægrotant: quum Corus, tuſſiunt:quum Septentrio, reſtituuntur in ſalubritatem. A Mitylenis recepit vxorem, Pompeius: (An Mitylenæis?) Dicuntur etiam Mitylenæ,arum, Cæſar *lib*.3.*de bell.ciuil.*

‖ Mina, conditum de cydoniis.Mina ſimplex ſolùm fit ſex ſucco cydoniorum & ſaccharo.

Miurus, μείουρος,ν,cauda carens,extrema parte mutilus. à μείω, minuo & οὐρά cauda. Ita miurus verſus dicitur in fine claudicans ‖

Mius,pro Meus, vnde Mi, in vocatiuo.Diomedes *lib*.1.

Mitys, Μίτυς, υος, Vir quidam, cuius ſtatua eum,à quo interfectus fuerat Mitys,collapſa oppreſſit. Ariſtot.*c*.10.*de Arte Poetica.*

Mitterum, inſula vltra Britanniam ſex dierum nauigatione, vt *lib*.4.Plin. ſcribit, In ea candidum plumbum prouenit.

‖Mixis. miſtio. Tertull.‖

Mixobarbari, μιξοβάρβαροι,'dicebantur qui ex altero parente Græco, altero Barbaro prognati erant: quo nomine dicti fuerunt Medeæ liberi, quos illa ab Iaſone repudiata Ægeo peperit. Nonnulli recentiorum, detorto nonnihil vocabulo, Mixobarbaros vocauerunt, qui quum Barbari eſſent, Græcè tamen nocent.

‖Mixolydius,μιξολύδιος,quaſi mixtus Lydius; modus in Muſicis.‖

Mixtārĭŭs,idem quod miſtarius. Onom. Mixtarius κιρνάω.

M N

Mna, { מנה *manéh*.μνᾶ.Græcè, Latinè, Mina } id vide

Mnas, Pirata fuit, qui temporibus Pompeij oram Italiæ, prædatoria claſſe infeſtabat, vt eſt autor Plutarch *in Antonio*

Mnaſyrium,μνασύριον,locus eſt in Rhodo inſula non procul à Lyndo oppido.cuius meminit Strab.*lib*.4.

MNEMOSYNE, זכרון *Zichcharón*. זכר *Zécher* μνημοσύνη. } Memoriam ſignificat.Poetæ Muſarum matrem faciunt, quòd omnium ſcientiarum theſaurus memoriæ beneficio acquiratur, & conſeruetur. ¶ Inde Mnemoſynum. { זכרון *Zichcharón* זכר *Zécher*.μνημόσυνον.} Dicitur Monumentum,vel pignus quod ad noſtri memoriam relinquimus. Catullus, Mnemoſynon mei ſodalis. id eſt,monimentum.

‖Mnemonicus a, um, memorialis, ad memoriam pertinens.‖

Mnēmonică, orum, μνημονικά, ſcil.παραγγέλματα, autore Herenn. *lib*. 3. præcepta quæ memoriam adiuuant. Quemadmodum (inquit) qui literas ſciunt, poſſunt id quod audierunt ſcribere & recitare quod ſcripſerunt ita qui mnemonica didicerunt,poſſunt, quæ audierunt,in locis collocare,& ex his memoriter pronuntiare.

‖ Mnemuſium, monumentum. L. gr. b. ‖

Mnēsārchŭs, Μνήσαρχος,Inter principes philoſophorum Ciceroni numeratus, *Academ.quæſt. lib*.4.

Mneſimachus, μνησίμαχος, Poëta comicus cuius fabulæ tres enumerantur à Suida.

Mneſitheus, μνησίθεος. Medicus Athenienſis, cuius meminit Galenus *de arte curandi ad Glauconem.* ¶ Mneſitheos quoque à quibuſdam vocatur herba, quæ notiore nomine Buphthalmus appellatur. Vide Dioſcor. *lib.* 3.

Mneſter, μνηστήρ, Agrippinæ matris Neronis libertus. Is Agrippina à Satellitibus Neronis interempta, ferro ſe transfixit: incertum charitate in patronam, an metu exitij. Author Cornel. Tacit. *lib.* 4. Latinè procum ſignificat. Nam μνηστεύω, idem eſt quod puellæ nuptias ambio.

Mneſtheus, μνησθεύς, proprium nomen viri Troiani, vnius ex comitibus Æneæ, qui ab Aſſaraco rege originem traxit. vt autor eſt Virg. 11. *Æneid.*

Et genus Aſſaraci Mneſtheus.

Nonnunquam verò cauſa metri addiciur e poſt n, vt fiat dictio triſyllaba Meneſtheus Idem 10. *Æneid.*

Nec Lycio genitore minor, nec fratre Meneſtheo.

Nam aliter non poteſt conſiſtere verſus, vt annotauit Seruius.

Mneuis, μνεῦις, Suidæ Bos Soli ſacer, quem Heliopolitæ pro deo colebant in ſepto eum nutrientes. Autor Strab. *lib.* 17.

M O

Mōāb, { מואב *moáb*, μωάβ. } Arabiæ ciuitas, quæ & Areopolis nominatur.

Mobilis, Mobilitas, Mobiliter, vide *Moueo.*

Mocarſus, μώκαρσος, proparoxytonum, Parua regio Thraciæ, Gentile μωκαρσεύς, oxytonum. Steph.

Mocata, μώκατα, vrbs Bithyniæ. Gentile Mocatenus, Steph.

Mocle, μώκλη, vicus Phrygiæ, incolæ Mocleni. Steph.

Mŏdĕrārĕ, Moderatio, Moderator, Moderatrix, Moderatus, Modero, Modeſtè, Modeſtia, Modeſtus, Modicè, Modificum, Modifico, vide *Modus.*

‖ Modiſmus, certus modiorum numerus. L. gr. b. ‖

Mŏdĭŭs, ij, vt inter dictos noſtræ ætatis ferè conuenit, menſuræ genus fuit, continens ſedecim ſextarios, { איפה *ephâh* μέδιμνος, ὁ μόδιος, qui etiam μόδιος. GALL. *Vn muy ou vn boiſſeau.* ITAL. *Moggio* GERM. Ein maß/wirt bey vns gemeinlich fur ein ſeſter genommen. HISP. *Celemin ò almud.* ANGL. *Abusbell.* } Cicer. *de Amic.* Verúmque illud eſt quod dicitur, Multos modios ſalis ſimul edendos eſſe, vt amicitiæ munus expletum ſit. Idem 2 *Offic.* Ne Marco quidem Seio vitio datum eſt, quòd in caritate aſſe modium populo dedit. Voluſius Metianus, Quandrantal, inquit, quod nunc plerique amphoram vocant, habet vrnas duas, modios tres, ſemodios ſex, congios octo, ſextarios octo & quadraginta, heminas ſex & nonaginta, quartarios centum nonaginta duos, cyathos quingentos ſeptuaginta ſex. Ex quibus Voluſij verbis facillimè colligi poteſt quantū modius contineat. Nam quum dicit Amphoram, quam antiqui Romani Quadrantal vocabant, continere tres modios, ſextarios autem octo & quadraginta, ſequitur neceſſariò, Modium tertiam partem eſſe XLVIII. ſextariorum, quæ eſt ſedecim ſextariorum. Lapſus eſt itaque Perottus, & poſt eum alij, qui Modium, eſſe putauerunt duorum & viginti ſextariorum: quanquam vtrobique librariorū (vt arbitror) culpa Sextertiorum legatur, non Sextariorū. ¶ Hinc fit compoſitum Semodius, quod ſignificat modij dimidium. Col. *lib.* 2. Eadem quatuor modiis, nonnunquam tribus, aliquando etiam duobus ac ſemodio iugerum occupat. ¶ Modius vini Pariſinus, tricenos ſenos ſextarios noſtros capit. Sextarius autem octonas eas quas pintas dicimus. Budæus. ¶ Modius tritici Pariſinus, quatuor & vinginti medimnos Atticos capit. ¶ Modius agri, Actus quadratus, qui latus eſt pedes centum viginti, & longus totidem: Mina etiam Latinè dicitur, teſte Varr. 1. *de re ruſt. c.* 10. ¶ Modium neutro genere etiam dicitur, Plin. *lib.* 18. *c.* 16. Id præſtant in iugera modia vicena.

‖ Modius, ſatyra quædam Varronis fuit. ‖

Modiatio, nis, pro eodem, *in l. quum non frumentum, C. de vſuris*, Quum non frumentum, ſed pecuniam fœnori te accepiſſe alleges, vt certa modiatio tritici præſtaretur: ac niſi is modius ſua die fuiſſe oblatus menſurarum &c.

Mŏdĭŏlŭs, diminut. { κάδιον, χοινικίς. GALL. *Vn petit muy ou boiſſeau.* ITAL. *Moggio picciolo.* GERM. Ein ſeſterlin oder viertelin HISP. *Pequeño celemin ò almud.* ANGL. *Alittle bushell.* } Eſt quarta pars modij, vt putat Sipontinus innixus Plauti loco *ex Ciſtell.* vix exculpſi vt diceret, Quia ei promiſi modiolum vini dare. Ex quo Plauti loco ſatis conſtat modiolum eſſe genus menſuræ: cuius tamen fuerit capacitatis neque ex hoc loco deprehendi poteſt, neque alibi, memini me legiſſe. ¶ Hoc etiam nomine dictum eſt paruum vas quadratum ad hauriendum ex puteo aut lacu, aut flumine aquam. Horum autem modiolorum (vt eſt apud Frontinum *de aquaductibus*) alius eſt erogatorius, alius acceptorius, vt multis in locis intueri licet. Vitruuius. Ita quum rota à calcantibus verſabitur, modioli pleni ad ſummum elati, rurſus ad imum reuertentes infundent in caſtellum ipſi per ſe quod extulerunt. ¶ Modiolus etiam eſt vas menſurarium potui paratum, vt phiala, vt trulla: non tamen poculum inquit Scæuola *in l. Stuc. ff. de auro & argento legat.* Hæc Budæus. ¶ Modiolus in rota cui affixi ſunt radij. Plin. *lib.* 9. *c.* 4. Apparent & rotæ appellatæ à ſimilitudine, quaternis diſtinctæ radiis, modiolos earum oculis duobus vtrinque claudentibus. ¶ Eſt præterea modiolus inſtrumentum chirurgicum. Celſus *lib.* 8. *cap.* 3. Excidunt verò os duobus modis: ſi paruulum eſt, quod læſum eſt modiolo, quem χοινίκιον Græci vocant: ſi ſpatioſus, terebris. Deinde ſubdit, Modiolus ferramentum concauum, & teres eſt, imis oris ſerratum, per quod medium clauus ipſe quoque interiore orbe cinctus demittitur.

Mŏdĭālis, e. A modio, quod eſt vnius modij. { μεδιμναῖος. GALL. *D'un muy.* ITAL. *D'un moggio.* GERM. Das ein ſeſter halt. HISP. *Coſa de vn celemin.* ANGL. *Of. one bushell.* } Plaut. *in Captiuis ſc.* 3. *a.* 4. Aulas, calicéſque omnes confregit, niſi quæ modiales erant.

Modò quando habet o finalem corr. ſignificat tempus præſens, vel paulo antè præteritum, vel nondum præteritum, ſed ſtatim futurum { עתה *attáh*. ἄρτι. GALL. *A ceſte heure, tantoſt, n'a gueres.* ITAL. *Mo hor, vera, ſolamente, puro.* GERM. Jetzund, eben ietzt. HISP. *Agora, poco ha paſſado.* ANGL. *Now, euen now.* } vt, Modò id ago. Terent. *in Eunucho*, Modò ait, modò negat. Sic etiam dicimus, Modò dicebam, modò veni, modò faciam. Crepuit Lenonis oſtium. P. Crura mauellem modò. (pro quidem, aut quid ſimile.) Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Sine modò. (minantis.) *Ibid. ſc.* 4. *a.* 1. Vide *Sino.* Quandudum iſtud factum eſt? iamdudum, pridem modò. Idem *Amphitr.* Dic modò quod te iubeo. Idem *Menach. ſc.* 2. *a.* 1. Tace modò *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Crucior modò ſi interfectus, &c. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 5. Nequeo exorare lacrumam vt exprimant vnam modò Impera quid vis modò. Ambigue. Idem *Menach. ſc.* 4. *a.* 2. Modo vtendum. (i. modicè.) Quintil. Operare ſex dies, ſaltem modò. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Modò ego abeam. (i. dummodò.) *Ibid.*

Fert benè præcipites nauis modò facta procellas,

Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.* Caue modò ne priùs accumbas. Plaut. *Moſtell. ſc.* 4. *a.* 1. Si ſcies me latum pedem modò Impoſuiſſe in vndam. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. Si modo viuit. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.* Modò ne communia ſolus occupet. Ouid. 13. *Metamorphoſ.* In quantum modò hominis eſt. Senec. *c.* 17. *de conſol. ad Polyb.* ¶ De tempore præterito teſtimonium eſt apud eundem *in Eunucho.* Quàm dudum? DO. Modò. Vbi Donatus, Nota modò apertè pro tempore præterito dictum eſſe, id eſt, iamdudum. Nam qui vitiauerat virginem, non modò, ſed longè antè veſtem mutauit cum Eunucho. ¶ In vſu eſt aliquando pro duntaxat, ſolum tantummodo, μόνον. Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, Euentus belli minùs miſerabilem dimicationem fecit quòd nec acie certatum eſt, & tectis modò dirutis alterius vrbis, duo populi in vnum confuſi ſunt. id eſt, ſolum vel tantùm vnius vrbis tectis dirutis. Quintil. *lib.* 2. *c.* 16. Quidam enim circa res omnes, quidam circa ciuiles modò verſari Rhetoricem putauerunt. ¶ Aliquando idem eſt quod Si modò, Dum modò χρῆ. Ter. *in Heaut.* Modo liceat viuere, ſpes eſt. Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

Si modò quod memoras factum fortuna ſequatur.

¶ Hinc & Solummodo, Tantummodo, &c. modò, λοιπὸν, quod ſignificat Poſthac. Quòd ſi Modo producta vltima ſyllaba proferatur, datiuus, vel ablatiuus caſus eſt a modus. ¶ Modo, pro ſaltem. Terent. *in Adelph.* Vtinam hoc ſit modò defunctū. ¶ Modò pro interdum Propert.

Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
Thermodonteis turba lauatur aquis:
Et modò Taygeti crines aſperſa pruina.
Sectatur primos per iuga longa canes.

¶ Modò non, idem eſt quod Ferè, vel propemodum: vt, tantùm non. Terent *in Phorm.* Modò non auri montes pollicens. Item pro *quidem* vel *tamen.* Cic. 1. *de diuin.* Nemo aliter philoſophus ſenſit in quo modò eſſet authoritas.

Mŏdŭlŏr, Modulatio, Modulator, Modulatus vide *Modulus in Modus.*

MODVS, di, Temperatio mediocritas, ratio. { דרך *derech* חק *chok* מנה *memádh* מדה *middáh.* μέτρον, τρόπος. GALL. *Moyen, maniere, & facon, meſure, regle, fin.* ITAL. *Modo, miſura, regola.* GERM. Ein maß/weiß gattung. HISP. *Manera, medida.* ANGL. *A maner fachion, or meaſure.* } Ratio verò iubet nequid nimis, ſed omnia cum moderamine fiant. Vnde Quomodo & Quemadmodum dicimus, id eſt, qua ratione, & Admodum pro Satis, quaſi ſecundum rationem. Notāda locutio, Maior quam pro modo, i. ὑπέρμετρος. Celſ. *lib.* 5. *cap. de Theriomate*, Maior quam pro modo vlceris inflammatio. Et Propemodum, ferè, quaſi parum abſit a modo, hoc eſt, a ratione. Et mirum in modum, Maiorem in modum, quaſi præter id quod ratio poſtulat. Commodum, aptum, conueniens: quaſi cum modo & ratione. Plaut. *Pœn.* verùm hoc vnum tamen cogitato, modus omnibus in rebus ſoror eſt optimum habitu. Cic. *de Orat.* In omnibúſque rebus videndum eſt quatenus: etſi enim ſuus cuique modus eſt, tamen magis offendit nimium, quàm parum. Idem *de ſeneƈt.* Nam habet natura, ſicut aliarum omnium rerum, ſic viuendi modum. Idem 1. *Offic.* His enim rebus quæ tractantur in vita, modum quendam adhibentes & ordinem, honeſtatem & decus conſeruabimus. Col. *lib.* 2. Eſt autem modus in ſiccando fœno, vt neque peraridum, neque rurſus viride colligatur. id eſt, menſura quædam & moderatio. Idem *lib.* 5. in quo ſcrobe deſtinaueris nuces ſerere, terram minutam in modum ſemipedis ponito. id eſt, menſuram. Ad immodicum modum inſoleſcere, Gell. *cap.* 3. *lib.* 7. Intra modum Gell. *cap.* 8. *lib.* 1. Eſt modus, quo id pati vxorem oportet. Plaut. *Menach. ſc.* 4. *a.* 5. Quis modus dandi Nam tu nunquam expleri potes Lena. Quid modi eſt ductando? Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Nec finis nec modus adhibitus. Velleius. Quid modi amplexandi facies? *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Quid modi futurum eſt illum quærere? Plaut. *Menach. ſc.* 1. *a.* 2. Ita nunc ſeruitium eſt profectò modus haberi non poteſt. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Modum impoſiturus incrementis Cæſaris Pompeius. Senec. *cap.* 14. *de conſol. ad Mart.* Ipſe modum ſtatuam carminis, illa (hyems) ſui Ouid *El.* 10. *lib.* 1. *Triſt.* Modus regnat in omnibus. Quintil. Modò pecuniæ is triumphus priores exceſſit. Velleius Debueras illis (annis) impoſuiſſe modum. Ouid. *Eleg.* 13. *lib.* 3. *Triſt.*

Quis tibi, Naſo, modus lacrymoſi carminis, &c.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.* ¶ Modus etiam dicitur quantitas, Cicero *in Verr.* 5. Tamen antiquum modum ſationis nulla ex parte exequi potuit hoc eſt, quantum ſoli arari, & ſeri antea conſueuerat. Agri reliquit ei non magnum modum. Plaut. *prologo. Aul.* Item modum alimentorum rumpit inopia Senec. *de conſol. ad Mart. cap.* 11. Idem *pro Flacco.* voluiſti magnum agri modo cenſere. Exequi delicta pro modo (id eſt, pro magnitudine.) Sueton. *in Cæſ. c.* 67. Magnum modum legionis effecerat. Velleius. Modum ciuilem concupiſcere dignitatis. Idem.

In non credendos corpora verſa modos,

Ouid *Eleg.* 1. *lib* 2. *Triſt.* ¶ Hinc ſunt illa tranſlata, Statuere, Conſtituere, Terminare, Apponere, Adhibere, Definire, Habere, retinere modum, hoc eſt, in rebus omnibus moderatione vti. Colum. *lib.* 2. Atque rurſus in Sole ſiccata, & mox refrigerata reconditur ſi maior eſt modus in horreo: ſi minor, in vaſis olearijs, ſalſamentariiſque. Celſ. *lib.* 6. *c* 8. Mel cum exiguo modo reſinæ. ¶ Interdum dicitur finis, ſeu euentus. { סוף *ſóph* πέρας. } Iuuenal.

Impenſique modum ſapiens, & rebus agendis.

Virg. *lib.* 4. *Æneid* Sed quis erit modus? Item variè vſurpatur: vt hic ſcriptura modus non recipit illa: Alibi forma operis: Velleius. Mihi

moleſta

moleſta eſt quòquo modo. Plaut. *Men ſc.*2. *a.* 5. Malis perdidi modis quod dedi. Idem *Pſ.ſ.*3. *a.* 1. Ornatus inceſſi in nouum modum. Idem *Prolog. Amph.* GALL. *Aller veſtu à la nouuelle mode.* Noſtras more noſtro & modo inſtruximus. Idem *ibid ſc.*1.*a.*1. (de legionibus loquitur) miſerum eſſe omnibus modis, Idem *Aul.ſc.* 4. *a.* 4. Meo modo loquar quæ volam. Idem *Aſin.ſc.* 2.*a.*1. nouo modo in ſcenam peruenit. Idem *Pſ.ſc.*5.*a.*1.&c. In modum vxoris habuit. Suet. *in Cal.c.*24. (i. pro vxore.)

In modum tumuli concaua ſurgit aqua,

Ouid. *Eleg.*10.*lib.* 1. *Triſt.* In humano modo humana ferre. Senec. *c.* 3. *de conſol. ad Marc.* ¶ In metu ſum maximo triplici modo. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 4. Semper iſtoc modo moratus viuere debebas Idem *Moſtell. ſc.* 4. *a.* 1. ¶ Accipitur etiam Modus pro menſura illa quam muſici inter canendum obſeruare ſolent. Cic. 1. *de Orat.* Solet idem Roſcius dicere, ſe quò plus ætatis ſibi accederet, eo tardiores tibicinis modos, & cantus remiſſiores eſſe facturum. Hinc illud *in titulis Comœdiarum Terentij*, Modos fecit Flaccus Claudij filius tibiis paribus, dextris & ſiniſtris. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Scribere conabar verba ſoluta modis.

Senec. *Epiſt* 89. Flebiles modi in muſica. Et Ouid *Eleg.*1. *lib.*2. *Triſt.*

Infregiſſe ſuis fortia facta modis. de Achille.

Mŏdŭlŭs, li, diminutiuum eſt a nomine modus. Méſura. { מדּד *middád* ממד *memád.* μέτριον. GALL. *Petite mode & meſure.* ITAL. *Miſuretta.* GERM. Ein maß. HISP. *Pequeña medida ò manera.* ANGL. *A litle maner of meaſure.* } Sueton *in Nerone*, Scrobem coram fieri imperauit, dimenſus ad ſui corporis modulum. ¶ Modulos etiam vocabant veteres architecti particulas quaſdam, ad quas totum opus ſolent dimetiri: vulgus hodie *Paruum pedem* vocat Paulus *in l. non ſolùm. ff. de oper. noui nunciatio.* Sed vt probari poſſit quid poſtea ædificatum ſit, modulos ſumere debet is qui opus nouum nuntiat. ¶ Erant præterea moduli, quædam menſuræ in aquæductibus, quibus aqua ex caſtellis ad priuata ædificia duci ſolet. Vlpianus *l. damni infecti. D. de damno infecto.* Vnde Labeo putabat eum, qui modulorum, aut riui faciendi cauſa opus faceret, etiam ſatiſdare debere. Hæc ferè omnia ex Budæo. Eſt etiam modulus, idem quod modulatio, vel ipſe cantus, aut flexus vocis, vel ipſa (vt loquuntur) cantus menſura. Plin. *lib.*11.*c.*37. Arteriarum pulſus in modulos certos, legéſque metricas, per ætates ſtabilis, aut citatus, aut tardus. Idem *lib.*7.*cap.*56. Lydios modulos Amphion. Dorios Thamiras Trax, Phrygios Marſyas Phryx inuenit. ¶ Modulus, ſiue Modus poteſt etiam dici id cantionis genus, quod Galli cantores vocant *vn mottet.*

Mŏdŭlŏr, aris, Dimetior, ſiue cum menſura & numerorum ratione compono. { זמר *zimmér* נגן *nighghen.* μετρέω, μελῳδέω, καθῳδέω. GALL. *Chanter, prononcer, ou iouër de meſure & muſique, compoſer par meſure.* ITAL. *Miſurare, comporre con miſura.* GERM. Außmäſſen: nach gewiſſer maß ordnen/ mäſſen/ ſingen HISP. *Medir, componer algo con medida.* ANGL. *To meaſure, to finde or tak the meaſure of any thing, to ſing by meaſure.* } Gellius *lib.*1.*c.* 1. Scitè ſubtiliterque ratiocinatum Pythagoram philoſophum dicit, in reperienda, modulandáque ſtatus longitudiniſque eius præſtantia. ¶ Sic modulari carmen, eſt componere, vel cantare. Virg. 7. *Eclog.*

Carmina deſcripſi, & modulans alterna notaui.

Idem 10. *Eclog.*

Carmina paſtoris Siculi modulabor auena.

Cic. *in Oratore*, Ipſa enim natura, quaſi modularetur hominum orationem, in omni verbo poſuit acutam vocem, nec vna plus, nec à poſtrema ſyllaba citra tertiam: quo magis naturam ducem ad aurium voluptatem ſequatur induſtria.

Mŏdŭlātŭs, a, um. particip. Ad modum factus, cantatus, vt Modulata cantica. { מזמר *mezummar* מנגן *menughghán.* κατμελῳδητός. GALL. *Faict & compoſé par meſure* ITAL. *Fatto con miſura.* GERM. In weiß vnnd maß nach dem ſchlag geſtelt. HISP. *Hecho con medida.* ANGL. *Done or ſong by meaſure.* } Quintilian. *lib.* 9. *cap* 2 Nomen ductum a canticis ad aliorum ſimilitudinem modulatis. ¶ Sonus modulatus. Senec. *Agam.* —non quæ verno nobile carmen Ramo cantat querula Ædonis Ityn, in varios modulata ſonos.

Mŏdŭlātŭs, us, ui, Modulandi actus, modulatio. { זמירה *zemiráh* זמרה *zimráh.* μέλος, συμμετρία. GALL. *Meſure de muſique.* ITAL. *Miſura è proportione di muſica.* GERM. Das ſingen nach dem ſchlag. HISP. *Medida de muſica.* ANGL. *A tunning or ſinging by meaſure.* } Idem quod modulatio. Seneca *Hercul furente*, Cuiuſque muros natus Amphion Ioue Struxit canoro ſaxa modulatu trahens.

Mŏdŭlātĭo, onis, { זמירה *zemiráh* זמרה *zimráh.* μέλος, ῥυθμός. συμμετρία. GALL. *Meſure de muſique, melodie.* ITAL. *Miſura di muſica, melodia.* GERM. Eins geſangs weiß. HISP. *Medida de muſica, melodia.* ANGL. *A muſicall meaſure, a pleaſant tunning.* Quintil. Quorum alterum modulatione, alterum canore, ac ſonis conſtat.

Mŏdŭlāmĕn, inis, neutr gen. { זמירה *zemirah* זמרה *zimrán.* } Modulatio. Author Philomelæ,

Nam quamuis alta volucres modulamina tentent.

Nulla poteſt modulis æquiualere tuis.

Caſſius Parmenſis, Donec modulamine ſyluas auulſóſque ſuis ſcopulos radicibus egit.

Mŏdŭlāmentum. idem quod modulamen. Gell. *lib.*1.*c.*7. Id potius ἐμμελέα τῆς λέξεως, modulamentis orationis M. Tullij conuenit ſe.

Mŏdŭlātŏr, is, qui modulatur. { מזמר *mezammér* מנגן *menaghghén* ῥυθμοποιός, μελοποιός. GALL. *Faiſeur de chanſons, chanter.* ITAL. *Chi inſegna à cantare, cantore.* GERM. Ein geſangdichter: ein ſinger. HISP. *El cantor que canta ſuaue* ANGL. *That ſingeth by meaſure.* } Columell. *in præfat lib.* 1. Placitæ diſciplinæ conſectentur magiſtrum vocis, & cantus modulatorem.

Mŏdŭlātē, aduerbium, Concinnè, & cum menſura. { ἐμμελῶς; μετ᾽ ᾠδῆς. GALL. *Auec meſure.* ITAL. *Con miſura.* GERM Nach der weiß. HISP. *Con medida.* ANGL. *By meaſure.* } Cic. 2. *de nat. deor.* Si ex oliua modulatè canentes tibiæ naſcerentur, num dubitares, quin eſſet in oliua tibicinis quædam ſcientia?

Mŏdĭfĭcŏr, aris, Dimetior, metior, menſuro. { מדד *madhádh.* μετρέω. GAL. *Meſurer.* ITAL. *Miſurare.* GERM. Meſſen/maß machen. HISP. *Medir.* ANGL. *To meaſure.* } Gell. *lib.*11.*cap.*1. Comprehenſa autem menſura Herculani pedis, ſecundum naturalem membrorum omnium inter ſe competentiam modificatus eſt: atque ita id colligit quod erat conſequens, tantò fuiſſe Herculem corpore excelſiorem quàm alios, quantò Olympicum ſtadium cæteris pari numero factis antiret. Cicer. 3. *de Oratore*, Verba illa modificata eſſe debebunt. ¶ Hinc modificatio, pro temperantia, modo, vel menſura μετριότης. Senec. *epiſtol.*89. ſyllabarum enarratio, verborum diligentia, fabularum memoria, verſuum lex ac modificatio.

¶ Modificatio variè dicitur,

I. Rhetorica in verbis, oppoſita natiuæ ſimplicitati ſignificationis.

II. Logica, in præpoſitionibus quæ dicuntur modificatæ oppoſitæ abſolutis.

III. Muſica, vt cùm cantus dicitur modificatus, oppoſitus ſimplici.

IV. Ethica, vt actio modificata, i.e. certa moderatione conſtans. ¶

Mŏdĭcŭs, a, um, Paruus, puſillus, exiguus; { מעט *mehát* צעיר *tſahir.* ὀλίγος, μέτριος. GALL. *Moyen, mediocre, petit.* ITAL. *Poco piccolo.* GERM. Klein. HISP. *Pequeño, poquillo, mediano.* ANGL. *Litle ſmall, betwene thetwo.* } vt, Modica pecunia. Plin. *lib.*10.*c.* 55. Sed inuentum, vt oua in calido loco impoſita paleis, igne modico fouerentur. Horat. *a.* *Epiſt.*2.

—ex modico, quantum res poſſet, aceruo

Tollam.

Col. *lib.*6.*c.*2. Humilis enim & modica corporatura pecori operarij debet eſſe. ¶ Sic immodicum quod plus æquo eſt magnum, ἄμετρος, ἄμετρος. Col. C. Licinius damnatus eſt, quoniam in magiſtratu rogatione tribunitia quam promulgauerat, immodica poſſidendi libidine tranſcendiſſet. Refertur etiam ad numerum, vt idem ſit quod exiguo numero Plaut. In angiportu turba eſt domum modici introierunt. Cic *ad Paradox.* Meam autem quoniam pecuniam contemnis, & rectè: eſt enim ad vulgi opinionem mediocris, ad tuam nulla, ad meam modica de me ſilebo, de te loquar. Sic immodicos, dicimus nimis multos. Martialis, Atriáque immodicis arctat imaginibus. ¶ Propriè tamen Modicum dicitur, non cui aliquid ſit imminutũ, ſed quod non excedat modum, & modeſtum eſt, & temperatum. μέτριος. Plaut. Cui animus modicus, continens, expers ambitionis. Sufficientia ſibi (i. modica) poſſidere. Quint. Modica eſt (anus capit quadrantal) ambiguè de modiali. Plaut. *Curcul. ſc.*2.*a.*1. Modica & modeſta forma (i. mediocris.) Gell. *c.*11. *lib.*5. Modicus virium. Vell. Modicus voluptatum. Tacit. *lib.*1. Saluſt. *Iugurth.*103. de Mario, animus bello ingens, domi modicus Rurſus *In orat. Marij pag.*188. primò induſtrios, ſupplices, modicos eſſe, dehinc per ignauiam & ſuperbiam ætatem agere.

Mŏdĭcum, i, Aliquando nomen per ſe ſubſiſtens. { מעט *mehát.* ὀλίγον. GALL. *Peu.* ITAL. *Poco.* GERM. Ein klein: ein wenig. HISP. *Poco, pequeño.* ANGL. *A litle of any thing.* } Iuuenal, *Satyr.*8.

———modico contentus agebas.

Mŏdĭcellŭs, a, um, diminutiuum à Modicus. { ἡ μετριώτερος. ὑπομέτριος. GALL. *Petit.* ITAL. *Piccillino.* GERM. Faſt klein. HISP. *Poquillo* ANGL. *Litle.* } Suet. *in Neron. c.* 48. Decubuit ſuper lectum modicella culcitra, vetere pallio ſtratum, &c.

Mŏdĭcŭm, aduerbium, Parum. { מעט *mehát.* τὸ ὀλίγον, τὸ μέτριον. GALL. *Vn petit, moyennement.* GERM. Wenig. HISP. *Medianamente, poco.* ANGL. *Litle.* } Idem Ædepol id modicum curat.

Mŏdĭcē verò, temperatè, moderatè. { μετρίως. GALL. *Temperement, moyennement, aſſez petitement.* ITAL. *Moderamente temperamente.* ANGL. *with meaſure, moderatlie, temperatlie.* } Idẽ *in Milit.* Modicè ſapit. Hoc eſt mediocriter & temperatè, moderatè Varr. *de re ruſt.* Quum aër eſt modicè temperatus. ¶ Immodicè, nimis, vel intẽperatè, ἀμέτρως. Col. *lib.*2. Magiſque conducere agricolæ, frequenter id potius, quàm immodicè facere. ¶ Aliquando etiam Modicè idem videtur ſignificare quod parum. Plin. *lib.*6.*c.*23. Ædificia modicè à terra extantia.

Modicò pro paulò, Apul *Apolog.*1. Modicò prius. i paulò ante Paſſer.

Mŏdĕrŏr, aris Rego, moderationem adhibeo, modum ſtatuo, pono, guberno, rego. { נהג *nihég* רעה *rahah.* μετριάζω, διοικέω, ἡγέομαι, ἰθύνω, ἐπιτροπεύω, κυβερνάω. GALL. *Moderer regir gouuerner.* ITAL. *Moderare, reggere.* GERM. Mäſſigen/ Jnmaß halten / meiſtern / regieren. HISP. *Regir y templar.* ANGL. *To gouerne guide and rule.* } Variè autem cum dandi & accuſandi caſu conſtruitur. Sal Fortuna cuius libido gentibus moderatur. Cic. *de nat.* 3. Deus cœlum verſans, terram tuens, maria moderans. Idem *Academ.* Mens, quæ omnia moderetur, moueat, regat. Et *de Orat.* 1. Senatum ſeruire populo, cui populus ipſe moderandi, & regendi ſui poteſtatem tradidiſſet? Idem *in Verr.* 5.—Venti & tempeſtates res ruſticas moderantur. Plaut. *in Curc.* Linguæ moderandum eſt. Suet. *in Aug.* Nec ſucceſſum victoriæ moderatus eſt Ter. *Heaut.* Ex ſua libidine moderantur, quæ nunc eſt, non quæ olim fuit. Cic. 5. *Tuſc.* Tibicines, iique qui fidibus vtuntur, ſuo, non multitudinis arbitrio cantus numeróſque moderantur. ¶ Linguæ moderari. Plaut. *Curc.* Sed interim crepuere fores, linguæ moderandum eſt mihi, hoc eſt, tollendum eſt, mihi. ¶ Dicitur & Modero, ras, in eadem ſignificatione Saluſt. Vbi hoc exemplo per Senatus decretum Conſul gladium eduxerit, quis illi finem ſtatuet, aut quis moderabit? Accius *in Epigonis*, apud Non. Video vt te impietas ſtimulat, neque moderat metus.

Mŏdĕrātĭo, nis, Temperatio. { μετριότης, διοίκησις. GALL. *Gouuernement, meſure.* ITAL. *Gouerno, miſura, temperamento.* GERM Mäſſigung. HISP. *Regimiento y templança.* ANGL. *A gouerning, guiding, or temperance* } Cic. *de ſenect.* Moderatio modò virium adſit, & tantum quantum quiſque poteſt nitatur. Vide *Modeſtia.* ¶ Secare magna cum moderatione Celſ. *lib.*7.*c.*7. quod & temperata manu ibidem dixit.

Mŏdĕrāns, participium { מנהיג *menahég* רעה *roheh.* κυβερνῶν, διοικῶν. GAL. *Qui modere & gouuerne, qui donne meſure.* ITAL. *Chi gouerna & de norma & regula ad altri.* GERM. Regierend: leitend HISP *El que da medida y regimiento.* ANGL. *That guideth or gouuerneth, that giueth meaſure.* } Iuuenal. *Satyr.*10. *de Demoſthene.*

———ſanus & illum

Exitus eripuit, quem mirabantur Athenæ.

Torrentem & pleni moderantem fræna theatri.

Mŏdĕrāntĕr, aduerb. Moderatè. { μετρίως. GAL. *Temperément, moderément.*

ment. Ital. *Temperadamente , moderatamente* Germ. Måſſiglich. Hisp. *Templadamente* Angl. *Moderatlie, with meaſure.* } Lucr. *lib.* 2.

Quis regere immenſi ſummam, quis habere profundi
Endo manu validas potis eſt moderanter habenas?

Ouid. 1. *Metamorphoſ.*

——— *moderantibus ore :*
Curre , fugámque inhibe , moderantius inſequar ipſe.

¶ Huius compoſitum eſt Præmoderor, antè moderor.

Mŏdĕrātŭs, adiect. Temperatus. { [illegible] Gall. *Temperé, moderé* Ital. *Moderato, temperato.* Germ. Måſſig/beſcheiden. Hisp. *Templado moderado.* Angl. *Temperat , moderat.* } Cic *de ſenect.* Moderati enim , & nec difficiles ſenes , nec inhumani tolerabilem agunt ſenectutem. Ouid. 1. *Triſt. Eleg.* 8.

Nec ſolet iraſci, neque enim moderatior alter.

Moderatior. Aiax, idem 13. *Metamorph.*

Mŏdĕrātiſsĭmŭs, ſuperlatiuus. Iulius Capitolinus *in M. Antonino*, Fuitque per omnia moderatiſſimus in hominibus deterrendis à malo.

Mŏdĕrātē, aduerbium, Adhibita moderatione. [illegible] Gall. *Temperément moderément.* Ital. *Temperamente, moderamente.* Germ. Måſſiglich/beſcheidenlich. Hisp. *Templadamente, medianamente.* Ang. *Temperatlie, moderatlie.* } vt, Moderatè dictum Cic. *pro Fonteio*, Ab his quicquam ſanctè aut moderatè dictum putabis? Idem 1. *de fin.* Qui autem, ſi maximè hoc placeat, moderatiùs tamen id volunt fieri, &c. Idem 3. *de legibus*, Quæ res quum ſapientiſſimè, moderatiſſiméque conſtituta eſſet a maioribus noſtris nihil habui (ſanè non multum) quod putarem nouandum.

Moderatius ac mitius eſſe in ærumnis. Senec. 3. *de conſol ad Mart.*

Mŏdĕrātim, aduerb Lucret. *lib.* 1.

——— *naturaque rebus*
Paulatim tribuit moderatim creſcere cogens.

Mŏdĕrātŏr, is, Rector, gubernator. { מנהג *menahegh* רועה *ro'éh* [illegible] Gall. *Gouuerneur, maiſtre & regent.* Ital. *Chi regge, chi ha imperio, chi gouerna, gouernatore.* Germ. Ein regierer/fårer vnnd leiter in gewiſſer maß. Hisp. *Regidor, ò templador.* Angl. *A ruler, a gouernour or guider.* } Cic *lib.* 1. *Tuſc.* Hæc igitur, & alia innumerabilia quum cernimus, poſſumúſne dubitare quin his præſit aliquis conditor, vel effector, ſi hæc nata ſunt, vt Platoni videtur, vel ſi ſemper fuerunt, vt Ariſtoteli placet, moderator tanti operis & muneris? Idem 2. *de nat. deor.* Poſtea quum vidiſſent motus eius finitos & æquabiles, omniáque ratis ordinibus moderata, immutabilique conſtantia , cœperunt intelligere ineſſe aliquem non ſolùm habitatorem in hac cæleſti & diuina domo ſed etiam rectorem & moderatorem , & tanquam architectum tanti operis, tantique muneris. ¶ Moderator iuuentæ, Præceptor & pædagogus Martial. *lib.* 2.

Quintiliane vaga moderator ſumme iuuentæ.

Ouid. 2. *de Pont. Eleg.* 5.

Succeddáſque ſuis orbis moderator habenis.

Tibull. *lib.* 4.

validiſque ſedet moderator habenis.

Mŏdĕrātrix, Gubernatrix, rectrix. { מנהגת *menaheghéth.* [illegible] Gall. *Gouuernante.* Ital. *Gouernatrice* Germ. Ein regiererin. Hisp. *Regidora gouernadora* Angl. *A woemã that guideth and ruleth.* } Cicer. 1. *de inuent.* Moderatrix rerum ſapientia Idem 3. *de nat. deorum*, Eius autem vniuerſæ fictricem & moderatricem diuinam eſſe prouidentiam.

Moderamentum, Gell. *c.* 6. *lib.* 13. Moderamenta vocum. i. accentus.

Mŏdĕrāmen, inis , Moderatio, gubernatio. תחבולה *tacbulah.* [illegible] Gall. *Gouuernement, regiment.* Ital. *Gouerno* Germ. Regierung/leitung. Hisp. *Regimiento.* Angl. *Gouernemet, or rule* } Ouid. 3. *Metam.*

Obſtupui, capitiſque aliquis moderamina, dixi,

de nauis moderamine, hoc eſt, gubernatione intelligit, quam [illegible] vocant Græci Idem 2. *Metamorph.*

Vltima prona via eſt & eget moderamine certo ,

de quorum moderamine loquitur, quod [illegible] vocant Græci. Sume te moderamina mundi. Claud *de laudib. Serena.*

Ingenium eſt quod eget moderamine noſtro,

Ouid. 13. *Metamorphoſ*

Moderabilis , & hoc moderabile , quod moderatum eſt. Ouid. 1. *Amorum Eleg.* 6.

Nox & Amor, vinúmque nihil moderabile ſuadent
Illa pudore vacat · Liber, Amorque metu.

Mŏdĕstŭs, a, um, à Modo, qui animi elationi, cæteriſque cupiditatibus moderatur , & in rebus omnibus modum ſeruat)(arrogans. { צנוע *tſannah* ענו *hanáv* [illegible] Gall. *Modeſte, temperé* Ital. *Modeſtamente, accoſtumato, temperato.* Germ. Züchtig/beſcheiden/ſittig. Hisp. *Modeſto y templado, moderado.* Angl. *Demure and modeſt.* } Ter *in adelph.* Proba & modeſta, vbi Donatus, Proba ſibi, & modeſta apud alios. Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 3 *Triſt.*

Ne mea ſint timeo vota modeſta parum.

Plaut. *Curc. ſc.* 3 *a.* 1. Auro contra cedo modeſtum amatorem. Modeſta & modica forma. Gell. *cap.* 11. *lib.* 5. Idem *Hecyr.* Hæc ita viri liberali eſſe ingenio docet, Prudens , modeſta incommoda , atque iniurias viri omnes ferre, & tegere contumelias. Modeſtus vultus, id eſt , ipſo aſpectu modeſtiam quandam præ ſe ferens. Terent. *in Andr.*—& vultu, Soſia, Adeo modeſto , adeo venuſto, vt nihil ſupra. Cicer. Nam & modeſtum hominem cognoſces & prudentem. Idem *pro Plancio* Adoleſcentis modeſtiſſimi pudor. Idem *contra Rullum*, Plebs optima & modeſtiſſimis moribus. Plaut. *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Modeſtior nunc quidem eſt de verbis, prout dudum fuit.

Modeſtè, Cum modo & temperatè. { [illegible] Gall. *Modeſtement, auec meſure* Ital. *Modeſtamente, con miſura.* Germ. Züchtiglich/beſcheidenlich/måſſiglich Hisp. *Modeſtamente y templadamente.* Angl. *Demurlie modeſtlie.* } Cic. *contra Rul.* In ea veſtri illi ſatellites modeſtè inſolentiam ſuam continebunt. Modeſtè parere dixit idem *de leg.* 3. Ter. *in Phorm.* Animus qui modeſtè iſthæc ferat. Plaut. *Men. ſc.* 6. *a.* 5. Cui cor modeſtè ſit ſitum. Varro , Non eos optimè vixiſſe , qui diutiſſime vixerunt, ſed qui modeſtiſſimè

Mŏdĕstĭa, æ, { ענוה *hanavah.* [illegible] Gal. *Modeſtie, attrempance.* Ital. *Modeſtia, mediocrita.* Germ. Måſſigkeit oder måſſigung/zucht. Hisp. *Templança, moderacion* Angl. *Modeſtie, ſoberneſſe, humilitie.* } & Moderatio [illegible] hunc habet ordinem, vt modeſtia fundamentum, ſoliditas, & baſis ipſa virtutis ſit, ex qua gignitur moderatio , quæ temperat auiguatque modos in factis & dictis, & cæteris rebus, quæ agendi ordine vtuntur. Autor ad Heren. *lib.* 1. Modeſtiam ita definit, vt ſit in animo continens moderatio cupiditatum. Cic. 1. *Offic.* Sic fit , vt modeſtia ſcientia ſit opportunitatis idoneorum ad aliquid agendum temporum. Claud 8. *Paneg.*

Seruat inoffenſam diuina modeſtia vocem,

Quint. *lib.* 5. *c.* 7. Nam ſæpe qui aduerſùs inſectantem pugnaſſent, modeſtia mitigarent. Cic. 1. *de diuinat.* Vbi ille paulo antè ſapiens virginali modeſtia? Plaut *Men. ſc.* 3. *a.* 1. Hæc e[illegible] tempeſtas, mihi quæ modeſtiam omnem detraxit. Senec. *cap.* 3. *de conſ. ad Polyb.* Eſt quædam & dolendi modeſtia. (i. modus, moderatio.)

Mŏdĭpĕrātōrēs, dicuntur, teſte Nonio, qui in conuiuiis modificandi autoritatem habent, quaſi modum imperantes , [illegible] Varr. *rer. humanar, lib.* 2. vt citat idem Nonius , In conuiuiis inſtituti ſunt modiperatores atque magiſtri. *Lib.* 4. *de Analogia* , Magiſtros ſimpliciter vocat, & lex magiſtra, [illegible] citat Poſthuma. Catullus,

Vt lex Poſthumia iubet magiſtra,

Vide Plin. *lib.* 14. *cap.* 12.

Moschŭs, Adulter, ſcortator. { נואף *noéph* מנאף *menaéph.* [illegible] Gall. *Adultere, paillard.* Ital. *Adultero.* Germ Ein ehebrecher. Hisp. *Adultero de caſada* Angl. *An adulterer or lecherous perſone.* } Plautus *in Amph.* ita illum cenſet virum ſuum eſſe , quæ cum mœcho eſt , Ter. *Eunuch.* Nunc minatur porro ſeſe id quod mœchis ſolet. ¶ Huius fœmininum eſt Mœcha, [illegible] idem quod adultera. Martial. *lib.* 10.

ad nocturna faces ſaſtoſe limina mœcha.

¶ Mœchus mulierum. Plaut. *in Milit.* Herus meus ita magnus mœchus eſt mulierum, vt neminem fuiſſe æquè, neque futurum credo. ¶ Mœchus vxoris ſuæ, *in Epigram quodam* apud Suet. *in Othone.* 3.

Vxoris Mœchus cœperat eſſe ſuæ.

Mœchocinædus, adulter, idémque mollis. Lucilius,

Imberbi, androgyni, barbati mœchocinædi.

Mœchimonium, pro Adulterium dixit Laberius apud Gell. *c.* 7. *lib.* 16.

Mœchiſſo, as, are, Per Adulterium polluo. { נאף *naáph.* [illegible] Gall. *Adulterer, paillarder.* Ital. *Adulterare.* Germ. Mit dem ehebruch beflecken Hisp. *Adulterar con caſada.* Angl. *To committ adulterie or whoredome.* } Plaut. *in Caſ.*—in adulterio dum mœchiſſat , Caſinam credo, perdidit.

Mœchŏr, aris, Adulteror, ſcortor, cubile alterius ingredior. { נאף *naáph:* [illegible] Gall. *Adulterer, commettre adultere, paillarder.* Ital. *Commettere adulterio.* Germ. Die ehebrechen/ehebruch begehn. Hisp. *adulterar las caſadas.* Angl. *To commit adultery, to play the harlotte.* } Cat.

Mentula mœchatur, mœchatur Mentula certè.

Memagus, Ptolem Galliæ vrbs.

‖Mœnes, murus Ennio. Plurale vſitatum eſt Mœnia , à mœnio, quod veteribus pro munio, vt pœnio pro punio. ‖ { חומות *chomóth.* [illegible] Gall. *Les murs d'une ville.* Ital. *Mura, muraglie.* Germ. die ringkmauren einer ſtatt. Hisp. *Los muro de la ciudad ò villa.* Angl. *The walles of a citie.* } Veteres enim œ & u, indifferenter vtebantur. Et propriè dicuntur, quæ vrbem cingunt. Virg. 2. *Æneid.*

——— *& mœnia pandimus vrbis.*

Cic. 3. *de nat. deor.* Diligentiorèque vrbem religione, quàm ipſis mœnibus cingitis Item.

Mœnia qui forti Troiana ſub Hercule cepit.

Ouid. 13. *Metam.* Sub mœnibus vrbis procubuere , idem 13. *Metam.*

——— *Vrbis ſe mœnibus hoſtes Continuere diu,*

Ibidem,

——— *Iliaci Neptuna mœnia muri,*

Auſon. Mœnium magnitudo hodiéque vires vrbium oſtẽtat. Velcius.

Saxum anhelanti mœnia luſtrat equo,

Ouid *Eleg.* 1. *lib.* 4 *Triſt.* Magnam rem incipiſſis magna mœnis mœnia. Plaut. *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. (i, conſtruis.) Virg 9. *Æneid.*

——— *ingenti clamore per omnes*
Condunt ſe Teucri portas, & mœnia complent.

Idem 1. *Æneid.*

O fortunati, quorum iam mœnia ſurgunt.

¶ Mœnia mundi , i. cœlum , quaſi vrbs mundus ſit cœli mœnibus ſepta. Lucret. *lib.* 2.

Lunámque efficerent , & magni mœnia mundi.

¶ Hinc fit ſubmœnium quod eſt ſub mœnibus. Vnde Submœnianæ, vel Summœnianæ, meretrices dictæ quæ ſub mœnibus in fornicibus proſtabant. Martial. *lib.* 8. Communa Zoili quiſquis poteſt eſſe, Summœnianas cernet inter vxores. Et pomœrium , quaſi poſt mœnia , de quo ſuo loco. ¶ Mœne ſingulariter protulit Ennius , teſte Feſto , Apud emporium in campo hoſtium pro mœnæ.

Mœnio, is, ire. Plaut. *Mil ſc.* 2 *a.* 2. Rem magnam incipiſſis , magna mœnis mœnia. Vide *Circummœnio.*

Mœnitus, Mœnibus cinctus. { [illegible] Gall. *Enclos de murs.* Ital. *Cinte di mura.* Germ. Mit ringkmauren vmbgeben oder bewart. Hisp. *El encerrro de muros* Angl. *Incloſed or enuironned with walles.* } Plaut. *in Bacchide* , Quum Priami Pergamum diuino mœnitum manu. Participium eſt antiqui verbi mœnio : quo veteres vtebantur pro munio. quemadmodum & Pœnio pro Punio.

Moeniana, vide *Meniana.*

Mœnus, ſiue Mœnis , vulgo *Meyenò, Meno.* { Germ. Der Mein. } Fluuius eſt Germaniæ per agrum Franconienſem in Rhenum defluens. de quo Plin *lib.* 9. *c.* 15. Pompon. *lib.* 3. Mœnim vocat. In Rhenum , inquit , influunt Mœnis & Lupia.

Mœra, æ, Parca , [illegible] Liuius Andronicus , Quando aduenit dies quem profata mœra eſt Alii ſcribunt *mora.*

Mœrĕo, es, mœſtus per œ diphthongum , & rariſſimè mœreor , Triſtor, dolore afficior , in mœrore & luctu ſum : deduci putatur ἀπὸ τ̃ [illegible], quo nomine Græci Parcam ſignificant , ſiue mortem. Varro tamen

à mœcen

à marceſco dictum putat, quòd mœrore corpus marceſcat: ita per æ ſcribendum videretur. { אנה *anah* נעצרה *neetzrah* נכאה *nicheah* אבל *a ál* דאג *daa* · דאג *daáh*. [Greek] GALL. *Eſtre triſte & dolent, ſe contriſter.* ITAL. *Eſſere dolente, attriſtarſi.* GERM. Trawren/ trawrig ſein/betrübt ſein. HISP. *Entriſtecerſe.* ANGL. *To be ſorowfull and ſadde.* } Cic. de *Amicitia*, Quocirca mœrere hoc eius euentu, vereor ne inuidi magis ſit, quam amici. Horat. *Epod.* 15.

Eheu translatos aliò mœrebis amores.

Aliquando etiam inuenitur cum accuſatiuo conſtructum. Cic. *Terent.* A te quidem omnia fieri fortiſſimè & amantiſſimè video, nec miror, ſed mœreo caſum eiuſmodi, vt tantis tuis miſeriis meæ miſeriæ ſubleuentur. ¶ Item ponitur pro deploro, vt apud eundem. *lib.* 1. *Tuſc.* At illa ſicut acerbiſſimam rem mœret, ὀδύρεται. Et iterum, Quum grauiter filij mortem mœreret.

Mœrĕor, eris, paſſiua voce infrequens admodum. Cic. tamen ita *pro Sextio*, Nos pulſi eramus, inquit, vos taciti mœrabimini. Vnicũ quoque exemplum eſt apud Varro. *lib.* 6. *de L. L.*

Corpora Graiorum mœrebar mandier igni.

Mœro, as, Mœrentem & triſtem facio. { עצב *hitſſib* הכאיב *hichhah*. [Greek]. GALL. *Contriſter, faire marri.* ITAL. *Dolerſi, attriſtare.* GERM. Betrüben/trawrig machen. HISP. *Entriſtecerſe.* ANGL. *To mak ſorowfull and ſadde* } Pacuuius, Nam me multis mœrauit modis Numius.

Mœrens, tis, participium. Dolens. { עצב *hatſú* נכאה *necheéh* דוי *dauvai* [Greek]. GALL. *Qui eſt dolent & marri.* ITAL. *Che ſta dolente.* GERM. Trawrend. HISP. *El que tiene triſteza, triſte.* ANGL. *Mourning.* Virg. 1. *Æneid.*

——— *& dictis mœrentia pectora mulcet.*

Ouid. *Epiſt.* 11.

Interea patrius vultu mœrente ſatelles

Venit.

Mœrŏr, is, Dolor, triſtitia, luctus. { אניה *anyiáh* תאניה *taaniyah* עצב *hetſeb*. [Greek]. GALL. *Triſteſſe & douleur de cœur, marriſon, dueil.* ITAL. *Grauezza, dolore, noia.* GERM. Trawrigkeit/kummer. HISP. *Triſteza ò lloro.* ANGL. *Mourning ſaddeneſſe* } Cic. *Att. lib.* 1. Mœrorem minui, dolorem non potui. Iuuenal. *Satyr.* 10.

Inque perpetuo mœrore, & nigra veſte ſeneſcant.

Ita Diis placitum eſt, voluptati vt mœror comes conſequatur. Plaut. *Amphit.* Malum mœrorem metuo, ne mixtum bibam. Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 1. Sed tamen in tantis mœroribus Ortale mitto hæc carmina. Catul. *ad Ortalum.* Mihi mœrores ante uertunt gaudiis. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Mœrorum maculas exigam. *Ibidem.*

‖ Mœrus, murus. *Æn.* 10. Aggeribus mœrorum: ibi Seruius, pro murorum antiquè. nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc eſt mœrorum, pro murorum, & contrà pœnio pro punio. ‖

Mœſtŭs, a, um. Triſtis, dolore oppreſſus. { עצב *hatsúb* נכאה *niehéd* דוי *davvúi*. [Greek]. GALL. *Triſte & dolent.* ITAL. *Meſto, triſto.* GERM. Trawrig. HISP. *Triſte, mueſto, lloroſo.* ANGL. *Sadde ſorowfull.* } Virg. 1. *Æneid.*

——— *& mœſtas premere voces.*

Cæſar 7. *bell. Gall.* At ii qui ab Aleſia proceſſerant, mœſti, propè victoria deſperata, ſe in oppidum receperunt. Ouid. 4. *Triſt. Eleg.* 4.

Alter ab alterius funere mœſtus erat.

Virg. 2. *Æneid.*

In ſomnis ecce ante oculos mœſtiſſimus Hector

Viſus adeſſe mihi.

Timor mœſtus. Idem 1. *Æneid.* 12.

——— *Reuocate animos, mœſtúmque timorem*

Mittite.

Vbi Seruius, Mœſtum timorem, quòd mœſtos & ſolicitos faciat. vt, Mors pallida, & triſtis ſenectus.

Semper mœſta tua carmina morte canam.

Catul. *ad Ortal.*

Cùm penitus mœſtas exedit cura medullas.

Idem *de com. Beren.*

Déque tuis mœſti ſigna doloris amor.

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.* Quem videam æquè eſſe mœſtum, vt quaſi dies hic dicta ſit. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 5. Abeo mœſtus ad forum. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3.

Effuge ne dubita mœſtum foror effuge tectum. (i. funeſtum.)

Ouid. 3. *Faſtor.*

Sentiet officium mœſta fauilla pium.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 3. ¶ Mœſtior, comparat. Mœſtiſſimus, ſuperlat.

Mœſtitia, & mœſtitudo, inis, Mœror, vel vehemens triſtitia. { אניה *anyiah* תאניה *taaniyáh* עצב *hetséb*. [Greek]. GALL. *Triſteſſe, dueil.* ITAL. *Triſteza.* GERM. Trawrigkeit/kummer/herzleid. HISP. *Dolencia, triſteza, lloro.* ANGL. *Saddeneſſe, ſorowfulneſſe, heauineſſe of heart.* } Plautus *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Cui tanta mœſtitudo obtigit. Cic. 1. *de fin.* Sapientia enim eſt vna, quæ mœſtitiam pellat ex animis. Tacit. *lib.* 3. Cæſar Nero in mœſtitiam ore, ſuam inuidiam, &c.

Mœſtĕ, aduerb. { [Greek]. GALL. *Auec douleur & triſteſſe.* ITAL. *Con dolore, con maninconia.* GERM. Trawriglich. HISP. *Con dolencia ò triſteza.* ANGL. *Saddelie, heauilie.* } Autor ad Herenn. Tum clementer, mœſtè, hilariter.

Mœſtitĕr, aduerb. antiquum, pro Mœſtè. Plaut. *in Ruden.* Obſecro tam mœſtiter veſtitas?

Mœri, orum, pro muris. { חומות *chomóth*. [Greek]. GALL. *Les murs ou murailles.* ITAL. *Mura.* GERM. Mauren. HISP. *Muros.* ANGL. *Walles.* } Virg. 10. *Æneid.*

Quin intra portas, atque ipſis prælia miſcent

Aggeribus mœrorum.

Vbi Seruius Mœrorum, pro Murorum, antiquè. Nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per œ diphthongum pronuntiabant. Hinc eſt mœrorum, pro murorum, & contra Punio pro pœnio.

Mœris, [Greek], Inſula eſt in mari Lycio: de qua Plin. *lib.* 5. *cap.* 31. ¶ Fuit præterea hoc nomine Ægyptiorum rex, cuius opus eſt lacus inter Arſinoitem & Memphitem Nomen manu factus, circuitu CCCCL. M. paſſ. qui ab illo Mœridis lacus appellatur. de hoc Plin. *lib.* 5. *c.* 5.

Mœſia, [Greek], vulgò *Seruia, Seruiere,* vel *Boſna.* { Meſy oder Meſſen. } Prouincia eſt Europæ iuxta Danubium, quæ à Pannonia ad Pontum vſque protenditur. In ea ſunt Dardani, Mœſi, & Triballi, Pontóque contermini Scythæ.

MOGAM, primum dicebatur quæ poſtea Cappadocia, nunc Cæſarea à Cæſare, vt refert Ioſephus vt ſupra dictum eſt in Cæſarea.

‖ Mogor, prouincia Aſiæ vaſtiſſima, cuius incolæ ſuperioribus annis, per Patres Soc. IESV, Euangelicam doctrinam audire cœperunt. ‖

Moguntia, [Greek], V. A. & Academia Germaniæ, ad Rhenum fluuium. Vulgò *Mogoncia.* A Gallis vocatur *Maience.* GERM. Mentz.

Molæ, vxores Martis. Gell. *cap.* 21. *lib.* 13. Molas Martis.

MŎLA, æ, nomen habet à mole, quòd ſaxi mole frumenta leguminàque ea terantur. { רחים *rechaym* טחנה *tachanáh*. [Greek]. GALL. *Vne meule.* ITAL. *Macina.* GERM. Müle. HISP. *Muela.* ANGL. *A mill.* } Alij à mouendo dictam putant, quòd quæ in eam coniiciuntur, motu lapidis comminuantur. Iuuenal. *Satyr.* 8.

——— *triſtique trahunt epiredia collo*

Segnipedes, dignique molam verſare nepotis.

Sed ceſſo Pſeudolum facere, vt det nomen ad molas, (aliàs ad molarum colonam) Plaut. *Pſ. ſc.* 6. *a.* 4. Item, Verbera, compedes, molæ. Idem *Men. ſc.* 6. *a.* 5. Ouid. 3. *de Arte.*

Illa ſonat raucum quiddam atque inamabile ridet,

Vt rudit à ſcabra turpis aſella mola.

Cicer. *ad Att. lib.* 12. Vt Rhodi videretur mollis potius, quàm Moloni operam dediſſe ¶ Puniceæ. Ouid. 6. *Faſt.*

Inde focum ſeruat piſtor, dominámque focorum,

Et quæ puniceas verſat aſella molas.

¶ Molas antiqui ab aſinis Aſinarias, alias à manu manuarias, à trudendo Truſatiles appellabant. Hinc Molas truſatiles circumagere. Gell. *c.* 3. *lib.* 3. Hæ verſatiles quoque dicuntur à vertendo. Hinc Plin. *lib.* 36. *cap.* 18. Idem molas verſatiles Volſiniis inuentas, quarum aliquas & ſponte motas inuenimus in prodigiis. Sumunt quoque molæ nomina ex rebus, quæ per eas comminuuntur: vnde molas frumentarias dicimus, & molas fabarias ¶ Molæ oleariæ dicuntur, è quibus ex nucibus, aut ex ſemine aliquo oleum exprimitur. Et Latinè quidem mola, Græcè μύλος, ſiue μύλη dicitur: vnde Amylum, ἄμυλον, placentæ genus ſine mola factum ex tritico. In molendinis, vt nunc vocant vulgò, ſuperiorem partem Metam vocant, μύλην: inferiorem verò Catillum ὄνον. ¶ Accipitur etiam quandoque mola, μύλη, pro mandibula, ſiue maxilla. ¶ Dicitur præterea aliquando mola, caro informis & inanima in vtero mulieris, ſine viri ſemine genita quæ licet iis quoque accidat quæ coitu vtuntur, quoties menſtrua vitioſa ſunt, aut ſemen viri ad formandum fœtum debile eſt, atque ineptum, frequentiùs tamen his accidit quæ à coitu abſtinent, ſolitæ aliàs coire, quales viduæ ſunt, in quibus fit huiuſmodi tumor præter naturam, quum ſemen ſanguine mixtum, indureſcit in carnem: quamuis aliquando ex ſolo ſpiritu fiat mola quæ mouetur natura tentante eam expellere. De hac Ariſt. *lib.* 4. *de generat. animal.* Quum ex humore conceptus ſterit, tunc mola gignitur, idque in mulieribus meritò aut ſolis, aut maximè. ¶ Præterea Mola, à molito farre, dicitur far toſtum, & ſale ſparſum, quòd eo molito hoſtiæ ſparguntur. οὐλοχύται Plin. *lib.* 12. *c.* 18. Nec minus propitij erant dij mola ſalſa ſupplicantibus, imò verò (vt palàm eſt) placatiores. Plaut. *in Amphit.* —— prodigiali Ioui, aut mola ſalſa hodie, aut thure comprecatum oportuit. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 3.

Tu quum pro vitula ſtatuis dulcem Aulide natam

Ante aras, ſpargiſque mola caput, improbe, ſalſa.

Lucret. *lib.* 1.

——— *iam fundere Bacchum*

Cœperat, obliquoque molas inducere cultro.

‖ ¶ Mola pro dente molari, apud Latin. vet. interpr. Ergo mola etiam maxilla verti poteſt. ¶ Mola, os cui dentes inhærent. ‖ ¶ Inſpergere molam. Cic. 2. *de diuinat.* Caput eſt in iecore, cor in extis nam abſcedet, ſimul ac molam ac vinum inſperſeris. ¶ Apud antiquos poſt glandes & arbuſta vſus farris in honore fuit, ſeruatus in tantum, vt ſacrificium non fieret ſine ſale & farre. Virg. 8. *Ecleg.* Sparge molam. Hinc Immolo as, de quo ſuo loco.

Molaris, is, ſubſtantiuũ, generis maſculini, Dens maxillaris { טוחנה *tochanáh*. [Greek]. GALL. *Dent maſchelière.* ITAL. *Maſcellare.* GERM. Ein ſtockzan darauff man die ſpeiß woll zermalet. HISP. *La muela para maſcar.* ANGL. *The chek tooth.* } A mola pro maxilla deducto nomine, quòd cibum à cæteris dentibus confractum dentes maxillares molant. ¶ Aliquando etiam molaris accipitur pro molæ fragmento. Ouid. *lib.* 3. *Metam.*

—— *Aut comes, inquit, ero: dixit, dextráque molarem Suſtulit.*

Stat. *lib.* 3. *Theb.*

——— *Vaſtáque ſudes, fractique molares.*

Mŏlāris, e, adiectiuum. { [Greek]. GALL. *Propre ou conuenable à faire meule de moulin.* ITAL. *Coſa da far macina.* GERM. Das der müle iſt. HISP. *Coſa para hazer muela* ANGL. *Of a mill* } vt Lapis molaris, ex quo mola fit. Plin. *lib.* 36. *c.* 23. Vtilior eadem ex effoſſo lapide, quam ex ripis fluminum collecto: vtilior è molari, quia eſt quædam pinguior natura eius. Molari lapidi ſignum excalpere. Quintil. ¶ Hunc quidam Pyriten vocant, quod ei inſit plurimus ignis, quem πῦρ Græci dicunt: vel frumento, quod πυρὸν nominant, quod eo conteritur. Vide infrà.

Mŏlārĭus, a, um, quod ad molam pertinet. { [Greek]. GALL. *De meule.* ITAL. *Da macina.* GERM. Das zu der müle gehört. HISP. *Coſa de muela.* ANGL. *Of a mill.* } vt, Aſinus molarius quo vtimur ad molam. Cato *de re ruſt. c.* 11. Molarium aſinum vnum.

Molarium, [Greek], Gloſſ. An pretium molarium, μύλης ὠνή, certa ſc. portio farinæ, quam molitor mercedis loco ſibi ſumit.

‖ Molacio, molitio. Gloſſ. Delr. ‖

Molo, is, molui, molitum, Mola tero. { טחן *tachan*. ἀλέω, μύλω. GALL. *Mouldre.* ITAL. *Macinare.* GERM. Malen. HISP. *Moler.* ANG. *To grind.* } Terent. *in Phor.* Moſcitulum vſque in piſtrino, vapulandum. Plin. *lib.* 7. *cap.* 56.

c. 56. Ceres frumenta inuenit, quum antea glande veſcerentur: eadem molere, &c. Cæſar *lib.* 1 *commentar.* Trium menſium molita cibaria ſibi vnumquemque domo efferre iubet. Nimio libentius edo molitum, quàm molitum præbibeo. Plaut. *Men. ſc.* 6. *a.* 3. ¶ Molere, vt eius compoſitum Permolere, etiam obſcœnè ſumitur. Vide *Permolere.* Commolo, ſimul molo, συναλέω. Lactant. *de Opſfic.* Contritos & commolitos dentibus cibos colligit & conglobatos vi ſua deprimit, & tranſmittit ad ventrem. Emolo, perfectè molo. Habent autem hæc penultimam correptam.

Molitura. {טחינה *techînah.* τὸ ἄλεσμα. GALL. *Moulture.* ITAL. *Macinatura.* GERM. Das malen. HISP. *La moledura ò obra de moler.* ANGL. *A grinding.*} Plin. *lib.* 15 *c.* 23. Molitura etiam præſtant ieiunio fœminatum quandam imaginem panis.

Mŏlĭtŏr, qui molit {טוחן *tochen.* μυλωθρὸς, ἀλέτης. GALL. *Mouſnier.* ITAL. *Mugnaio, mulinaro* GERM. Ein müller. HISP. *Molinero ò el que muele.* ANGL. *A miller.*} Vulgò *molendinarius* dicitur. Et molitrix, quæ molit, μυλωθρίς. Eſt & molitor penultim. product. à molior. Vide ſuo loco.

Molendinārĭus, a, um, quod ad molendinum pertinet. {μυλικός. GALL. *Appartenant à moulâre.* ITAL. *Da molino.* GERM. Das zu der mülle oder malen gehört. HISP. *Coſa Para moler.* ANGL. *That belongeth to grinding or to a mil.*} vt, Aſina molendinaria. Paul. Iureconſul. Aſinam molendinariam negant ea appellatione contineri.

¶ Molendinarius, qui molam curat.

Molendinum, domus vbi molitur farina & teritur. Vet. Vocab. & ipſa mola.¶

Mŏlĕtrīnă, æ, à molendo, Piſtrinum olim dicebatur, quo tempore frumenta tundebantur, non molebantur. {רחים *rechâym.* ὑδραλέτης, μυλὼν. GALL. *Vn moulin.* ITAL. & HISP. *Molino.* GERM. Ein stechmülle, ein waſſer mülle ANGL. *A hand mill or querne.*} Cato *in Thermum*, (vt citat Nonius) carcere, neruo, moletrina. Bud. credit etiam hoc nomine appellari poſſe aquarum molarum loca.

Molile, lis, inſtrumentum quo aliquid molitur, ſiue imminuitur, vel id quod molæ, aut collis boum, vel humeris ſeruorum ad alligatur ad trudendas molas {μυλοειδὲς τοῖς ἀρμοζόμενον.} Cato *c.* 104. Molas aſinarias vnas, & truſatiles vnas, Hiſpanienſes vnas, molilia tria, abacum vnum *ibidem*, Iuga ploſtrana duo, iugum aſinarium vnum, molile vnum. Eſt vero Molile, ſcapus, vel manubrium quo mola truſatilis mouetur.

Mōlēs {כבד *chôbed* משא *maſſâ.* ὄγκος, βάρος. GALL. *Toute choſe grāde, puiſſant & maſſiue.* ITAL. *Grandezza, mole* GERM. Ein laſt/etwas das groſt vnd ſchwär iſt. HISP. *Grandeza, ò peſadumbre.* ANGL. *A pile of wood or any ſuch thing.*} Res magna & ingentis ponderis: nomen habens a mouendo, quòd ægre moueatur. Feſtus, Moles pro magnitudine ſæpe poni ſolet. Virg. 6. *Æneid.*

> ——— *totamque infuſa per artus*
> *Mens agitat molem,* id eſt, magnitudinem mundi.

Colum. *lib.* 4. India perhibetur molibus ferarum mirabilis. Idem *lib.* 2. *cap.* 2. Atque hoc modo tota mole corporis totóque pondere nititur. Ouid. *Epiſt.* 2.

> *Eſt ſinus adductos modicè falcatus in arcus,*
> *Vltima prærupta cornua mole rigent.*
> *Oppoſui molem clypei texique iacentem,*

Idem 13. *Metam.*

> *Non ea te moles Romani nominis vrget,*

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Architectus Athenienſium molis (de portu) Gell. *cap.* 13 *lib.* 1. ¶ Molem & montes, apud Virg. pro molem montium, *lib.* 1. *Æneid.*

> *Hoc metuens molémque & montes inſuper altos Impoſuit.*

Quoniam verò quæ magna ſunt difficilia eſſe conſueuerunt, capitur quandoque moles pro re difficili atque ardua. Idem *ibid.*

> *Tantæ molis erat Romanam condere gentem.*

Quint. Operum mole difficiles ciuitates. ¶ Et in mari moles opera dicuntur, ſiue aggeres, quibus excluditur aqua. Cic. *ad Attic. lib* 4. Conſtat enim aditus inſulæ eſſe munitos mirificis molibus. Accipitur & pro motu. Virg. 5. *Æneid.*

> *Inde Gyam ipſámque ingenti mole chimæram Conſequitur.*

Sueton. *in Calig. cap.* 37.

Mŏlĕstvs, a, um. Grauis, odioſus, importunus. {כבד *chabêd* קשה *keſcheh.* ὀχληρός, λυπηρός, ἐπαχθής. GAL. *Facheux, ennuyeux* ITAL. *Moleſto.* GERM. Vberlegen, vberlaſtig/beſchwerlich. HISP. *Peſado, ò enoyoſo.* ANGL. *Grieuous, painefull, troubleous.*} Dictum putat Paſſerat. à pœna ſeruorum & mola, qua nihil illis grauius & odioſius. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Non fuit moleſta ſeruitus. Item, Nolo tibi moleſtos eſſe no. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Dabo malum mihi, ſi pergis moleſtus eſſe. Idem *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Lege agito mecum, moleſtus ne ſis. Idem *Aul. ſc.* 5 *a* 3. Parua res voluptatum præ quàm quod moleſtum eſt. Idem *Amphit.* (i. comparatione moleſtiæ.) Qui moram occupato moleſtam obtulit. Idem *Pſeud. ſc.* 3 *a.* 1. Moleſtus ne ſis, non tuo hoc fiet modo Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Cicer *de Amic.* Moleſta veritas eſt: ſiquidem ex ea naſcitur odiū. Idem *de ſenectut.* Importunitas autem & inhumanitas omni ætate moleſta eſt. Terent. *in Andr.* Moleſtus ei certè fuero, atque animo morem geſſero. ¶ Moleſta tunica dicebatur alimentis ignium illita & intexta, qua reos in pœnam induebant. Iuuenal. *Satyr.* 8. Et Martial. *Epigram.* 25 *lib.* 10.

> *Auſi quod liceat tunica punire moleſta.*

Vide Cælium Rhodig. *lib.* 10. *cap.* 5. Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 4. Quid feci iſti, quæ mihi moleſta eſt quoquo modo. Inſanus es, qui moleſtus es homini ignoto. Idem *ibid ſc.* 2. *a* 2. Moleſtus etiam interdum difficilis dicitur, vt ſeparatio moleſta. Vlpian. *in l ſi ſeruus, §. ſi ſt. ff. ad legem Aquiliā.* Item ſi quis frumento arenam, vel aliud miſcuerit, vt moleſta ſeparatio ſit quaſi de corrupto agi poterit.

Mŏlĕstĭă, æ, Solicitudo & grauitas. {דאגה *deaghâh* דאבה *deabâh* עצב *ghêtſeb* עצבון *hitſtſa bon.* λύπη, ἀηδία. GALL. *Ennuy & faſcherie.* ITAL. *Moleſtia faſtidio.* GERM. Vberlegenheit verdruß/beſchwerd. HISP. *Peſadumbre y enoio.* ANGL. *Painefullneſſe, greuouſneſſe.*} Cic. 4. *Tuſcul.* Moleſtia, ægritudo permanens. Idem *de ſenect.* Mihi quidem ita iucunda huius libri confectio fuit, vt non modò omnes abſterſerit ſenectutis moleſtias, ſed effecerit mollem etiam & iucundam ſenectutem. Ter. *in Eunuch.* ſi ſapis neque præterquam quas ipſe amor moleſtias Habet addas. Inde fit compoſitum Præmoleſtia. Cicer. *lib.* 4. *Tuſc.* Alij metum præmoleſtiam appellant, id eſt, anticipationem moleſtiæ, quaſi metus ſit præuius dux moleſtiæ futuræ. Plaut. *Aſinar. ſc.* 2. *a.* 3. & *in Amph.* Amoui ab oſtio maximam moleſtiam. (de homine moleſto.) Damno & moleſtiæ eſſe. Idem *Aul. ſc.* 1 *a.* 4. Ne moræ moleſtiæque imperium habeat ſeruus frugi ſibi. *Ibid.* Moleſtiam naſo exhibere. Idem *Capt. ſc.* 1 *a.* 4. Odio, & malo, & moleſtiæ ſunt Lenones, vt pulices pedéſque. Idem *Curc. ſc.* 2 *a.* 4.

Mŏlĕstē, aduerb. Grauiter, ægrè. ἀνιαρῶς. GALL. *Auec ennuy & faſcherie* ITAL. *Con diſpiacere, con affanno.* GERM. Vberläſtiglich/mit beſchwerd vnnd verdruß. HISP. *Grauemente y ennojadamente* ANGL. *Greuouſlie, painfullie, with trouble.*} Cic. 4. *Acad.* Non moleſte (inquit) fero nos hæc contuliſſe. Idem 2. *Verr.* Cupiebā diſſimulare, me id moleſtè ferre: cupiebam animi dolorem vultu tegere, & taciturnitate celare.

Mŏlĕsto, as, moleſtia afficio, & quaſi molem affero. {עצב *ghitſtſeb.* ἀνιάω. GALL. *Moleſter, faſcher, donner ennuy* ITAL. *Moleſtare, faſtidire.* GERM. Beſchwären/vberlägen ſein. HISP. *Agrauiar ò enojar.* ANGL. *To vexe, to diſquiet, to trouble.*} Modeſt. ab Aurelio Sempronio fratre meo neminem moleſtari volo.

Moletrina, Molile, vide *Mola.*

Mŏlĭor, iris, à mouendo, vel à molibus. Significat rem aliquam magnam & ponderoſam moueo. {יגע *hoiagh* עולל *ſolell* חרש *charâſch.* ὀχλίζω, μοχλεύω. GALL. *Mouuoir auec peine.* ITAL. *Mouere con difficulta.* GERM. Ein laſt von ſeinem ort rucken vnnd entziegen. Item, mit arbeit anderſtehn zuthun/zurüſten HISP. *Dificultoſamente mouer.* ANGL. *To moue, to force, to ſtreigne him ſelfe to do any thing.*} Liu. *lib.* 9. *ab Vrbe,* Num montes moliri ſua ſede paramus. Dicitur autem de omnibus rebus grauibus, quæcunque vel ingenio, vel corpore aguntur, & ſignificat ædificare, parare, meditari, machinari, inuenire, excogitare, vt ex ſequentibus locis apparebit. Virg. 3. *Æneid.*

> ——— *claſſemque ſub ipſa*
> *Antandro, & Phrygiæ molimur montibus Idæ.*

Idem 6. *Æneid.*

> *Inde datum molitur iter.*

Idem 12. *Æneid.*

> ——— *Et manibus molitur habenas.*

Idem *lib.* 1. *Georg.*

> *Inſidias auibus moliri incendere vepres.*

Apuleius, Dum mihi moliuntur inſidias. Virg. 1. *Æneid.*

> ——— *Pars ducere muros, Moliri arcem.*

⁜ Demoliri. Idem *ibidem,*

> *Moliri moram, aut veniendi poſcere cauſas.*

Idem 1. *Georg.*

> *Ipſe pater media nimborum in nocte coruſca*
> *Fulmina molitur dextra.*

Colum. *in Præfat.* Qui bella molitur, armorum & militiæ gnaros adhibeat. Moliri ſimpliciter poſitum etiam inuenitur: vt apud Plautum *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Viden' vt miſerè moliuntur, nec queunt complecti ſatis? Idem, Aliquid moliar, quò me hoc diſcrimine liberem. Cic. *de vniuerſitate*, Mundum efficere moliens Deus, terram primùm ignémque coniunxit. Idem 3 *de Legibus*, Qui aliquod munus efficere molitur. Idē *lib.* 1. *Tuſc.* Quarum altera, quam nos incolimus, ſub axe poſita ad ſtellas ſeptem, vnde horrifer Aquilonis ſtridor gelidas molitur niues. Col. *lib.* 2. Et ideo minoribus aratris moliuntur, id eſt, operantur.

> *Ecce meus patruus ferrum molitur in illas* (palmas,

Ouid. 3. *Faſt.* Hoc crudeliter aduersùs te fortuna molita eſt. Senec. *cap.* 15. *de conſol. ad Heluiam.* Paruula molientium opera. (i. fodientium.) Suet. *in Neron. c.* 32. Portarum obices moliri: videtur poſuiſſe Liu. *lib.* 6. pro labefactare. Moliri terram dicuntur cultores. Idem *lib.* 10. *d.* 4. Item, Moliuntur obtinere. Idem 2. *d.* 5. ¶ Aliquando paſſiuè Moliri, pro retardari. Lucil. *lib.* 7. Mutilamur, molimur, ſubducimur. ¶ Huius compoſita ſunt, Amolior, Admolior, Demolior, & Remolior. quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Mŏlītus particip. ἐγχειρισθεὶς, μηχανησάμενος. Cic. *lib.* 1. *de finib.* Molita quippiam impietas.

Mŏlītĭo, nis, verbale, Ipſe moliendi actus, conatus ipſe, & machinatio. {תחבולה *ſalelâh.* GALL. *Effort pour faire quelque choſe.* ITAL. *Sforzo che ſi fa per fare qualche coſa.* GERM. Zurüſtung das vnderſtehn. HISP. *Esfuerço para hazer alguna coſa.* ANGL. *A forcing and ſtreigning him ſelf in doing any thing.*} Cic. 1. *de nat. deor.* Quæ molitio, quæ ferramenta, qui vectes, quæ machinæ, qui miniſtri tanti muneris fuerunt?

Mōlīmĕn, inis. Niſus & conatus quo aliquid molimur, & conamur. {תחבולה *ſalelâh*, ἐγχείρησις, κατασκευή. GALL. *Effort.* ITAL. *Sforzamento.* GERM. Ein arbeitſame vnderwindung oder zurüſtung/das vnderſtehn. HISP. *Esfuerço.* ANGL. *Indeuour or going about to do a thing.*} Liu. 2. *ab Vrbe*, Res tamen ſuo ipſa molimine grauis certaminibus in annum extrahitur. Ouidius 1. *de Pont. Eleg.* 3.

> *Magna tenent illud nomen molimina rerum.*

Idem 12. *Metamorphoſ.*

> ———*ſolidóque reuellere dumo*
> *Annoſam pinum magno molimine tentat.*

¶ Pro eodem etiam dicimus Molimentum. Liu. 7. *bell. Macedon.* Ex eo minoris molimenti ea clauſtra eſſe, quod in fluminis modum, longum & anguſtum, & vadoſum oſtium portus ſit. Idem *lib.* 5.

Molitor, qui aliquid machinatur, conatur, ſtruit, aut efficit. {חרש *choreſch.* δημιουργός, μηχανητής. GALL. *Qui s'efforce de faire quelque choſe* ITAL. *Ciò ſi sforza di fare qualche coſa.* GERM. Ein vnderſteher oder zurüſter/der etwas groſſes zuhanden nimpt. HISP. *El que ſe esfuerça para hazer algo* ANGL. *He which diuiſeth and forceth him ſelf in doing any thing.*} Cicer. *de Vniuer.* Hanc igitur habuit rationem effector mundi, molitórque Deus, vt vnum opus totum atque perfectum ex omnibus totis atque perfectis abſolueret. Maximorum molitores ſcelerum. Senec. *cap.* 2. *de tranquil.* ¶ Molitor rerum nouarum, apud Sueton. *in Domit. cap.* 10. Molitrix nouarum rerum. Idem *in Claud. Neron cap* 35.

Molitus, pen. cor. Vide *Molitor,* in *Mola.*

Mŏllis, e, *Tener, non durus*, tactui cedens: à mouendo, quaſi mobilis, quòd in quancunque partem facilè trahi ac moueri poſſit. { רך *rach.* μαλακὸς, μαλθακός. GALL. *Mol, delicat.* ITAL. *Molle, tenero.* GERM. Weich/lind. HISP. *Muelle ò blando al ſentido del tocar.* ANGL. *Soft tender, nice*} Virg. 2. *Georg.*

Qui nemora Æthiopum molli canentia lana.

Cic. 3. *de Orat.* Sicut molliſſimam ceram ad noſtrum arbitrium formamus & fingimus. Egi mollem in ſtudiis vitam Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 5. *Triſt.*

——— *Molli ſub veſte locatum* (malum)

Catul. *ad Ortalum.*

Aſſuetus ſtudiis mollibus ipſe fui,

Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 1. *Triſt.* Fuſtibus ſum mollior miſer magis, quàm vllus Cinædus. Plaut. *Aul. ſc.* 2. *a.* 3. Teneris labellis molles morſiunculæ. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1.

——— *Tua Cæſar*

Fiat ab ingenio mollior ira meo,

Ouidius *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Quique facis doctâ per mollia ſaxa manu.

Idem 4. *Faſt.* Molliora facere (de ſtatuis) vel duriora, vel minus rigida. Quintil. Molliſſima dulcedo carminum Heſiodi.

Mollia prebuerunt, poſteriora grauant. (fata ſup.)

Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.*

Purpureus molli fiat in ore pudor,

ibid. *Eleg.* 3.

Viue ſine inuidia, molléſque inglorius annos

Exige,

Idem *Eleg.* 2. *lib.* 3. *Triſt.*

Ad duram verbis mollibus vſus eras,

Idem 6. *Faſt.*

Flent pariter molles animis virgóque ſenéxque,

Idem 4. *Faſt.*

Ni fuerit laſſi mollior ira Dei,

Idem *Eleg. lib.* 1. Animi iacentis res, & mollis frontis. Quint.

Molle cupidineis, nec inexpugnabile telis

Cor mihi,

Ouid. *Eleg. vlt lib.* 4. *Triſt.*

Nec nocet authori mollem qui fecit Achillem,

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Dum venies placido mollior aura Deo,

Idem *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.* ¶ Item Molles Cleopatræ. (i Spadones.) Senec. *Epiſt.* 88. Molle faſtigium. Cæſar. *lib.* 2. *de bell. ciu.* Molli manu leniter aſpera. Quintilian. Molli articulo tractare. Idem, Mollis digitorum geſticulatio. Sueton. *in Tiber. cap.* 68. ¶ Cum homine iunctum in deteriorem partem ferè accipitur, pro effœminato, languido & inerti. Cic. 2. *de Orat.* Quis hoc philoſophus tam mollis, tam languidus, tam eneruatus, tam omnia ad voluptatem corporis, doloremque referens probare poſſet? Idem *de clar. Orator.* Solutus & mollis in geſtu. Liu. 1. *bell. Maced.* Quum in publico epulatus, reuerteretur domum temulentus proſequentibus mollibus viris, qui ioci cauſa conuiuio celebri interfuerant ¶ Molle ingenium, hoc eſt, docile, cuique facilè quicquid diſcit imprimitur. ¶ Mollis animus, hoc eſt, tractabilis, flexibilis, placabilis, qui ſcilicet facile accipit offenſiones, & facile deponit. Cic. *Attic. lib.* 1. Quanta ſit in Qu. fratre meo comitas, quanta iucunditas, quàm mollis animus & ad accipiendam offenſionem, & ad deponendam, nihil attinet ad te, qui ea noſti, ſcribere. ¶ Quoniam verò ea quæ tenera ſunt pro voluntate noſtra facile tractamus, & quocunque lubet ducimus, factum eſt vt Mollis quandoque pro domito ſumatur. Virg. 3. *Georg.*

Belgica vel molli melius foret eſſeda collo.

¶ Quandoque pro facili. *Ibid.*

——— *iuuat ire iugis qua nulla priorum*

Caſtaliam molli diuertitur orbita cliuo.

¶ Quandoque pro maturo, πέπων. Idem 1. *Eclog.*

——— *ſunt nobis mitia poma, Caſtaneæ molles.*

¶ Mollia vina, dicuntur defæcata, & aſperitate carentia, vt annotauit Seruius in illud Virg. 1. *Georg.*

Tunc agni pingues, & tunc molliſſima vina.

¶ Quandoque pro opportuno ac tempeſtiuo, εὔκαιρος. Idem 4. *Æneid*

Sola viri molles aditus, & tempora noras.

¶ Quandoque pro remiſſo, & contemnendo, χαῦνος. Idem 3 *Georg.*

——— *Tua Mecœnas haud mollia iuſſa.*

¶ Quandoque pro ſuaui, iucundo, & placido. Idem,

——— *Molléſque ſub arbore ſomni.*

¶ Hinc Mollior, & Molliſſimus. Liu. 4. *bell. Macedon.* Volo id quàm molliſſima via conſequi. Colum. *lib.* 6. *c* 1. Corpore denſo breuique, colore rubeo, vel fuſco, tactu corporis molliſſimo.

Mŏllĭcŭlus, a, um, Mollis, ἁβρὸς, ἁπαλός. GALL. *Molet, douillet.* ITAL. *Delicato, tenerello.* GERM. Weichlechtig/ item, ein zärtling. HISP. *Luxurioſo ò delicado.* ANGL. *A litle prettie ſoft thing, a fine litle tender one.*} Plaut. pro tenello & delicato poſuit, quum inquit in *Caſina*, —ſed lepide volo Molliculus eſcas, vt ipſa mollicula eſt. Catull. *ad Aurelium,*

Qui me ex verſiculis meis putaſtis,

Quòd ſint molliculi, parum pudicum.

Mŏllĭuſcŭlus, vt Molliculus Catullo Plin. *Epiſt. lib.* 1. Facit verſus quoſdam ſanè, ſed data opera molliuſculos, leniuſculóſque, duriuſculos quoſdam.

Mollicellus, diminut. Molliculus, μαλάκιος, Catull.

Cinæde Thalle mollior cuniculi capillo,

Vel anſeris medulla, vel imula mollicella.

Mollimentum. Senec. *cap.* 10. *de tranq.* Mollimentum calamitatum conſuetudo.

Mŏllĭtĭes, ei, quæ & Mollitia, æ, Mollitudo. { מרך *morech* רפיון *riphion* μαλακία, μαλακότης, χαυνότης. GALL. *Molleſſe, delicateſſe* ITAL. *Mollitie, delicatezza.* GERM. Weiche/lindſame. HISP. *Molledura, blandura, ò delicadeza.* ANGL. *Softeneſſe, tenderneſſe, niceneſſe.*} Plin. *lib.* 1. *cap.* 1. Item omnium auriculæ ac nares, quæ modicum eminent flexili mollitia. Idem *lib.* 13 *cap.* 9. Sed vbi nux illi, hunc pomum, differens breuitate ac mollitie. Mollitiis fluens vltra feminam (Sardanapalus) Velleius. Inceſſu ipſo vltra muliebrem mollitiam fluere. Senec. 14. *de tranq.* Vos quæ in munditiis, mollitiis, delitiis ætatulam agitis. Plaut. *Pſ. ſc.* 2. *a.* 1. ¶ Crebrò in malum, pro languore & inertia capitur. Saluſt. Sed inertia & mollitie animi alius alium expectantes cunctamini. Terent. *in Eunuch.* Abi ſis, nihil dicis Parmeno: Eiicinda hercle hæc mollities animi: nimis me indulgeo. Cicer. 1. *de finib.* Qui officia deſerunt mollitia animi, id eſt, laborum & dolorum fuga. ¶ Mollitiæs maris, Placiditas, tranquillitas. { שקט *ſchekets* γαλήνη. } Plin. *de Vir. illuſtr.* Vbi per mollitiem maris anguis proximum Æſculapii fanum petiit. Colum. *lib.* 7. *cap.* 2. Ex his furtius quicquid conceptum eſt, maternam mollitiem, paternum & auitum retulit colorem.

Mollitūdo. ✠. Duritis. { מרך *morech* רפיון *riphion* μαλακότης. GALL. *Molleſſe, delicateſſe.* ITAL. *Tenerezza.* GERM. Weiche. HISP. *Molledura, ò blandura.* ANGL. *Softneſſe, delicatneſſe.*} Cic. 2. *de nat deor.* In pulmonibus autem ineſt raritas quædam, & aſſimilis ſpongiis mollitudo, ad hauriendum ſpiritum aptiſſima Idem 3. *de Orat.* In ipſo tactu ineſt & mollitudinis, & læuitatis modus. ¶ Accipitur & pro facilitate & flexibilitate. Autor ad Heren. *lib.* 3. Mollitudo vocis, quum eam torquere pro commodo noſtro poſſumus.

Mŏlliter, aduerbium, Leniter, non duriter. { μαλακῶς, ἁπαλῶς. GALL. *Mollement, delicatement.* ITAL. *Mollemente.* GERM. Sanfftiglich/ zärtlich/ ſittiglich. HISP. *Muellemente, ò blandamente.* ANGL. *Softelie, tenderlie.*} Plin. *lib.* 15 *cap.* 10. Mira naturæ cura molliter ſemina collocandi. Cic. 2. *de natur. deorum.* Et cubilia ſibi, nidóſque conſtruunt, eóſque quàm poſſunt molliſſimè ſubſtruunt, vt quàm facillimè oua ſeruentur. Ferre molliter, id eſt, placidè, æquo animo. Idem *de ſenect.* Quod ferendum eſt molliter ſapienti. Idem 2. *de finib.* Aberat enim omnis dolor: qui ſi adeſſet, nec molliter ferret, &c. In vitio poſuit Saluſtius *Iugurth.* 187. minus molliter ægritudinem pati, i. minus fortiter, & iniquiore animo. ¶ Aliquando ſignificat delicatè. { ἁβρῶς, μαλακῶς. GALL. *Delicatement.* ITAL. *Delicatamente.* GERM. Gütlich/ zärtlich. HISP. *Delicadamente.* ANGL. *Delicately, eaſely.*} Ter. *in Adelph.* Ædepol, Syriſce te curaſti molliter. Plaut. *Pœn.* Ego id quæro hoſpitium, vbi ego curer molliùs. Quã regi Antiocho curari hoſpites ſolent. Molliùs loquĕtur ſerui de ſpectaculis. Quint. Molliùs curari. Senec. *c.* 2. *de tranq.* ¶ Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.* Dii tibi dent molliter in patria poſſe viuere tua. Quid autem propriè ſit Molliter viuere, Senec. *Epiſt.* 83. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Molliter ſiſte me, aliàs ſuſtine me, caue ne cadam. Alii molliter agant. ego conflıgam cum mœrore tuo. Senec. *Epiſt.* 1. *de conſ. ad Marc.*

Mŏllĭùs, comparatiuum. Tacit. *lib.* 18. Et amici adulantes, molliùs interpretabantur vnius legionis eam ſeditionem.

Mollio, is, iui, vel mollij, mollitum, Molle reddo, lenio, mitigo. { רכך *herach.* ἁπαλύνω, μαλάσσω, μαλακίζω. GALL. *Amollir, adoucir.* ITAL. *Far molle, mollificare.* GERM. Weichen/ lind machend. HISP. *Amollentar, ò ablandar.* ANGL. *To make ſoft and tender, to aſſwage or mittigat.*} Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 4.

——— *dum ferrum molliat ignis.*

¶ Accipitur & pro ſedare, mitigare, ſiue placare. { השקיט *biſchkit* שכך *ſchibbeach.* καταπραΰνω. } vt, Mollire mare, Mollire ventos. Gell *lib.* 9. *cap.* 1. Sed poſtea, quum Brundiſium aduentaremus, mollitique eſſent venti maris, percunctatus ego eum ſum, quænam illa ratio eſſet pauoris ſui. Accius *Telepho*, Remiſque nixi, properiter nauem in fugam tradunt ſubter ſaxa ad læuam, qua mons mollibat mare. Mollire impetum, Reprimere. Liu. 3. *ab Vrbe*, Propalam obuiam ire cupiditati parum auſi, obſecundando mollire impetum aggrediuntur. ¶ Mollire animos, mites facere. Cic. 2. *Tuſc.* Molliunt animos noſtros, ita ſunt deinde dulces, vt non legantur modò, ſed etiam ediſcantur. Mollire iras, Liu *lib.* 1. *ab Vrbe*, Eloquióque virum morbiſque vtraque furentem mollit. Ouid. 13. *Metam.* Vt molliet ipſe mutati pœnam conditione loci. Idem *Eleg* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

Indoctis numero cum nunc mollis opus (foſſor.)

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Mollitámque manu Cererem duret in igne focus,

Idem 6. *Faſt.* Ipſo interuallo molliente Senec. *cap.* 15. *de conſ ad Helu.* ¶ Fut. mollibit reperitur apud Horat. *Ode* 13. *lib.* 2. *Carm.* ¶ Mollire animos pro effœminare. Cic. 3. *Tuſ.* Sed nos vmbris, delicijs, otio, languore, deſidia animum infecimus: opinionibus, maléque more delinitum molliuimus. Saluſt. Loca amœna, voluptuoſa facilè in otio feroces militum animos molliuerant, id eſt, effœminauerant. Lanam mollire. Ouid. 3. *Faſt.*

——— *lanam mollire puellæ*

Diſcant, & plenas exonerare colos.

¶ Huius compoſitum eſt Emollio, quod eſt valde mollio, ἐκμαλάσσω, Plinius, Quæcunque emollire opus ſit, auferimo adipe curantur. Et Præmollio, ἐγχαλάω, & Remollio.

Mollimentum, mollimenti, Lenimentum. Seneca *de tranquill. vita* Nullo nomine melius de nobis meruit natura, quàm quod calamitatum mollimentum conſuetudine inuenit.

Mŏlleſco, is, Mollis, aut Placatus fio. { רך *rach.* ἁπαλύνομαι. GALL. *S'amolir* ITAL. *Ammollirſi, placarſi, acquetarſe.* GERM. Weich werden/ ſanfft oder begütiget werden. HISP. *Hazerſeme muello, ò ablandarſe.* ANGL. *To waxe ſoft.*} Claud. *lib.* 2 *de rapt. Proſerp.*

——— *ditiſque ſoneri*

Ferrea laſciuis molleſcant corda ſagittis.

Ouid. 4. *Metam.*

Quiſquis in hos fontes vir venerit, exeat inde

Semiuir, & tactis ſubitò molleſcat in vndis.

Idem 1. *de Pont. Eleg.* 7.

Pectora molleſcunt, aſperitáſque fugit.

Plin *lib.* 12 *cap.* 17. Ladanum vitis aridum, ſtatum tactu molleſcere. ¶ Hinc componitur Remolleſco. Ouid. 1. *Metam.*

——— *precibus ſi numina iuſtis*

Victa remolleſcunt, ſi flectitur ira deorum.

Cæſar, Vinum ad ſe omnino importari non ſinunt: quòd ea re ad laborem ferendum remolleſcere, atque effœminari arbitrentur.

Mōllĭfico,as, & Mollefacio, is, idem quod mollio, μαλάσσω.

Mollĭpēs, pedis, qui mollem habet pedem. { μαλακόπους. GALL. *Qui a le pied mol & tendre.* ITAL. *Huomo chi à i piedi molli.* GERM. Lind füſſig. HISP. *El que tiene los pies muelles o blandos.* ANGL. *Tender and ſoft footed.* { Cic. *de diuinat.* Mollipedéſque boues ſpectantes lumina cœli.

Mōlĕſtra, æ, pellis ouina. { μηλωτή. GALL. *Peau de brebis.* ITAL. *Pelle pecorina.* GERM. Ein ſchaffféll. HISP. *Pelleio ò cuero de oueia.* ANGL. *A ſheepes ſkinne.* { Molleſtras (inquit Feſtus) antiqui vocabant pelles ouinas, quibus galeas extergebant.

Mollĭcĭnă, æ, Veſtis, (inquit Nonius) à mollitie dicta: μαλακὴ ἱμάτιον Næuius *in Epidico*, Mollicinam, crocotam, chirodotam, ricam, ricinium.

Molo, molis, vide *Mola*.

Mollūgo, inis, ſpecies eſt lappaginis, ſimilis anagallidi, niſi quòd ramoſior eſt, ac pluribus foliis, aſpera alioqui, & graui odore. Plin. *lib. 26. cap.* 10. Quidam eandem credunt, quam Dioſcorides vocat Hippophæſton.

Mollŭſca, æ, τὸ κάρυον, μαλακόδερμον. Nux eſt è genere iuglandium, cortice adeò molli, vt vix attrectata ſtatim frangatur: vnde & nomen accepit. Hæc etiam nux Perſica appellatur, quòd è Perſide primum ad nos ſit tranſuecta: cuius rei optimus teſtis eſt Sueuius apud Macrobium, qui hoc nucis genus eo tempore quo Alexander Macedo cum regibus Perſarum bellum geſſit, in Græciam tranſlatum affirmat. Meminit huius nucis & Plin. *lib. 15. cap. 22.* aitque eam mateſcentem putamen ſuum rumpere. Macrobius putauit Moluſcam eandem eſſe cum malo Perſico, adducens Sueuij teſtimonium, qui idem eſſe oſtendit Perſicum & Molluſcam: ſed in hoc fallitur Macrobius, quòd putat Sueuium de pomo Perſico loqui, quum de nuce loquatur. Vide Ruel. *lib. 1. cap. 89.*

Mōllūſcum, Vber eſt aceris arboris, quemadmodum & Bruſcum. Sed bruſcum intortius eſt criſpum, molluſcum verò ſimplicius ſparſum: & ſi magnitudinem menſarum caperet, haud dubiè prælatum à veteribus fuiſſet. Plin. *lib. 16. c. 16.* Pulcherrimum verò eſt bruſcum, multóque excellentius etiamnum molluſcum.

Molo, μόλων, Orator Alabandenſis, qui Rhodi claruit Ciceronis ætate, cuius meminit Plutarch. *in vita Cic.* & Strab. *lib. 14.*

Molochath, Africæ fluuius, Mauritaniam Cæſarienſem a Maſſeſylorum regione dirimens. Plinio & Saluſtio *Mallucha* dicitur.

Moloche, quæ & Malache, μολόχη, ἡ μαλάχη. Herba eſt notiſſima, quam Latini Maluam appellant.

Moloche agria, μολόχη ἀγρία. Herba eſt inter ſylueſtris maluæ genera annumerata Galeno. Plin. Hibiſcum interpretatur, *lib. 20. c. 4.* paſtinacæ ſimilem facit.

Molochinūs color, qui purpuram inclinat, quòd maluæ flori ſimilis ſit, μολόχινος, Græci enim μολόχην maluam dicunt.

Molochinarius, Molochini coloris infector Cæcilius *in Pauſimacho*, (vt citat Nonius) Carcaſina, molochina. Plaut. *in Aſin. ſc. 5. a. 3.* Aſtant molochinarij, petunt fullones.

Mŏlŏchītes, μολοχίτης, gemma eſt non tranſlucens, ſpiſſa viriditate maluæ colorem referens: vnde & nomen accepit. Nam maluam Græci μολόχην, & μαλάχην appellant. Plin. *lib. 37. cap. 8.* Non tranſlucet molochites, ſpiſſiùs virens, à colore maluæ nomine accepto, reddendis laudata ſignis, & infantium cuſtodia quadam, innato contra pericula ipſorum medicamine.

Mŏlōrchŭs, μόλορχος, dictus fuit ſeniculus Arcadicus, qui ad expugnationem leonis Nemeæi proficiſcentem Herculem ſuſcepit comiter hoſpitio. Cuius beneficij nomine Hercules illi ſacra ſolennia inſtituit, quæ Molorchæa dicebantur. Quin & leo ipſe à nomine eius Molorcheus, μολόρχειος, à poëtis dicitur. de hoc Statius *lib. 4.* & Seruius *in 3. Georg.* Tibull. *lib. 4.*

Lata Molorchæis poſuit veſtigia tectis
Galades.

Mŏlōthūs, idem quod perpendiculum, hoc eſt, plumbum à filo & gnomone dependens, quod à ſummo ædificio deorſum demiſſum, rectitudinem eius, vel obliquitatem indicat. στάθμη. Dictus autem putatur Molothus, quaſi μόλυβδος ὀρθὸς, hoc eſt, plumbum rectum, ſine prioris dictionis in compoſitione euphoniæ gratia abiecto.

Mŏlōſſĭa, μολοσσία, Regio pars Epiri, à Moloſſo Pyrrhi & Andromaches filio nominata cuius incolæ etiam appellantur Moloſſi, μολοσσοί. Scribit Theopompus fuiſſe XIIII. Epirotarum gentes, è quibus celeberrimi fuerunt Chaones, & Moloſſi. In hac regione naſcebantur egregij canes, qui & ipſi Moloſſi dicti ſunt. Virg. 3 *Georg.*

Nec tibi cura canum fuerit poſtrema, ſed vna,
Veloces Spartæ catulos, acrémque Moloſſum
Paſce ſero pingui.

Moloſſici canes paraſiti (quibus opponuntur venatici.) Plaut. *Capt. ſc. 1. a. 1.* ¶ Legitur &

Moloſſus, a, um. Ouid. 1. *Metam.*

Nec contentus eo, miſſi de gente Moloſſa,
O ſides vnius iugulum mucrone reſoluit.

Moloſſi, μολοσσικοὶ κύνες, ex Moloſſia Epiri regione mittebantur, vnde & nomen acceperunt. Poëtæ fabulantur canes hoſce originem traxiſſe à cane æneo, à Vulcano fabricato, quem ille Ioui, Iupiter Europæ, Europa Procridi, Procris Cephalo dono dedit. Vide Iulium Pollucem *lib. 5. cap. 5.*

Mŏlōſſus, μολοσσὸς, Pes metricus, dictus eſt ab eius regionis ſaltatione: vel quòd odas eo pedis genere magna ex parte conſtantes Moloſſi in templo Iouis canere conſueuerunt, in memoriam Moloſſi filij Pyrrhi & Andromaches a quo poſtea tellus Moloſſia dicta ſunt. Vel, vt alij volunt, quod Moloſſi ad bellum procedentes, huius modulata compoſitione vtebantur. Conſtat autem tribus longis, vt Æneas.

| Moloſſus, organum, ὄργανον μολοσσὸν, conueniens Moloſſinæ ἐμμελείᾳ, i. e. modulationi. Athen.

Moloſſicum, carmen ex Moloſſis, vt apud Diomedem *lib. 4.* ex Cæcilio Baſſo:

Romani Galli deuicti ſunt victores.

Molshemium, Molsheim, oppidum Alſatiæ, ſedes hodie Epiſcopi, & Capituli cathedralis Argentinenſis: habet Academiam ann. 1618. a Leopoldo Archiduce, & E. Argentinenſi fundatam. |

Molucrum. Lignum quadratum eſt, autore Feſto, quo veteres immolabant. Item illud quo molæ vertuntur. (al. legitur, *quo rota vertuntur.* al. *verruntur.*) quod Græci μόλουκρον, dicunt. ¶ Item tumor ventris, qui etiam virginibus accedere ſolet. Molucrum vocatur. Afranius. Ferme virgini, tanquam grandæ mulieris creſcit vterus: molucrum vocatur, tranſit hac doloribus.

Molus, μόλος, vxorem habuit Siden Mentam filiam, & nomen dedit inſulæ, Stephan.

Molucha, vide *Mulucha*.

Molus, Homero vir fuit Cretenſis, & Merionis, aurigæ Idomenei pater.

Moluodana, μολυόδανα, vrbs Maſſienorum. Autor Stephan.

Mō.y, μῶλυ. Herba eſt Homeri carmine celeberrima. de qua ſic ſcribit Plin. *lib. 25. cap. 4.* Laudatiſſima herbarum eſt, Homero teſte, quam a dijs vocari putat moly: & inuentionem eius Mercurio aſſignat, contraque ſumma veneficia demonſtrat. Naſci eam hodie circa Pheneum, & in Cyllene Arcadiæ tradunt, ſpecie illa Homerica, radice rotunda, nigraque, magnitudine cæpe, folio ſcillæ: effodi autem difficulter. Græci autores florem eius luteum pinxere, quum Homerus candidum ſcripſerit. Ibidem plura. Nomen habere putatur παρὰ τὸ μωλύειν τὰς νόσους.

Molybdænā μολύβδαινα Eſt (inquit Plin. *lib. 37. cap. 18.*) quæ aliàs *Galena* vocatur, plumbi & argenti vena communis. ¶ Eſt etiam, vt idem aſſerit *lib. 25. cap. 13.*) genus herbæ, ſic dictæ, quòd nomine Plumbago dicitur.

Molybdītis, μολυβδῖτις, Argenti ſpuma, quæ fit ex plumbi fuſura. Plin. *lib. 33 c. 6* Fit in iiſdem metallis, & quæ vocatur ſpuma argenti. Genera eius tria: optima quam chryſitin vocant. ſecunda, quam argyritin: tertia, quam molybditin. Deinde ſubdit, Chryſitis ex ipſa vena fit, argyritis ex argento, molybditis ex plumbi fuſura, quæ fit Puteolis, & inde nomen habet.

Mōlycria, μολυκρία, oppidum eſt Ætoliæ, non procul ab Antirrhio promontorio, quod Rhium Molycrium appellauit Thucidides *lib. 2.*

Mōlyndēī, μολυνδεῖς, Stephano, Lyciæ oppidum.

Mōlyris, idis, μολυρὶς, Ariſtoteli, locuſtæ genus, quæ frumenta depopulatur.

Mōlys, μῶλυς, Libyæ oppidum, à quo ſiunt gentilia Molytes, & Molyates, Steph.

Mōlyzā μολύζα, ab Hippocrate appellatur, alij caput cum ipſa coma. Vide Ruel. *lib. 2. c. 85.*

| Momar, Siculi ſtultum vocant. Feſt. |

Mōmēmphis, μώμεμφις, Ægypti oppidum, à quo Momemphitica præfectura apud Strab. *lib. 17.*

Mōmēn, inis, id eſt, momentum. Lucret. *lib. 3.*

Momine vti paruo poſſint impulſa moueri.

Mōmētum, a momen, & hoc à moueo dicitur qualecunque ſpatium temporis, & qualecunque pondus, ſiue magnum hoc ſit, ſiue paruum. רגע *rebhá*, ῥοπή, ἡ στιγμή. GALL. *Moment.* ITAL. & HISP. *Momento.* GERM. Ein enderung/ verruckung oder neigung es ſey der zeit/ deß gewichts/&c. ANGL. *A moment, the eſtimation or value of a thing, a weight or poiſe.* } Momentum id propriè putat eſſe Paſſerat. quod licet ſit perexiguum, lanci impoſitum eam mouet ac deprimit. Gelius *lib. 14. c. 1.* Momentum, punctum, curſum temporis tranſuolantis, eadem ſunt, idémque ſignificant. Cicer. *Trebat.* Omnia momenta obſeruabimus, neque vllum prætermittemus tui iuuandi & leuandi locum. Idem 5. *de finib.* In his momenta ſunt maxima ad beatè viuendum. ¶ Accipitur etiam frequenter Momentum pro minimo puncto temporis, quod Græci ἄτομον vocant, vel ἀκαρές. { Ein augenblick. } Horat. *lib. 1 Serm. ſatyr. 1.*

——— quid enim? concurritur: hora
Momento cita mors venit, aut victoria læta.

Sueton. *in Auguſt. c. 49.* Ad Epiſtolas omnes horarum momenta nec diei modo, ſed & noctis, quibus datæ ſignificarentur, addebat. Idem *in Cæſar. cap. 65.* Sed (militem, ſiue exercitum) paratum & intentum momentis omnibus, quo vellet educeret. { GALL. *A tous moments, à toute heure, à vn inſtant.* } ¶ Nonnunquam etiam pro aliarum rerum minima quantitate Plin. *lib. 30. cap. 7.* Proſunt & combuſtæ vt cinis earum bibatur in vino, addito reſinæ momento. ¶ Momentum etiam iuxta eum modum dicitur, quo multi dicunt Res parui, vel magni momenti: id eſt, quæ magnum, vel paruum pondus, & vim habet. GALL. *Qui eſt de grande ou petite importance.* Seneca, Nunquid vt concordat res, magni momenti eſſe. *c. 11. de conſ. ad Mart.* Liu. *lib. 5. ab Vrbe*, Rege ſuperato nullam [illegible] ſolis per ſe Gallorum copiis fore. Cic. 4. *de finib.* Sic errare Zenonem, qui nulla in re, niſi in virtute, aut vitio, propenſionem ne minimi quidem momenti ad ſummum bonum adipiſcendum eſſe diceret. Idem *in Verr.* Cuius teſtimonium propter turpitudinem vitæ, ſordeſque domeſticas, nullius momenti putaretur. Braſſica nullius momenti in medicina. Plin. *lib. 20. c. 9.* ¶ Momentum pro exiguo loci ſpatio, ſiue interuallo. Idem *lib. 8. c. 34.* Sol autem quotidie ex alio cæli momento, quàm pridie oritur. Quintil. In parua momenta diducere corpus.

Mōmentānĕŭs, a, um, quòd eſt caducum, & quod facilè mutatur ac deficit, στιγμιαῖος, ὀλιγοχρόνιος.

Mōmentarius, a, um, quod in momento fit. { ἀκαριαῖος. GALL. *Ce qui ſe fait en vn moment.* ITAL. *Cio che ſi fa in vn momento.* GERM. Augenblicklich. HISP. *Coſa que ſe haze en vn momento.* ANGL. *That is in a momen.* { Ambroſ. Syros vero Eliſæus, quos obſidentes in ciuitatem induxerat, momentaria cæcitate percuſſos, quum quò ingrederentur, videre non poterant, &c. Sed nemo me autore Ambroſium imitatur, Theologum quidem ſummum, ſed Latinæ linguæ autorem parum locupletem.

Mōmentoſŭs, a, um, momenti multum habens, id eſt, ponderis. { ὁ μεγάλην ῥοπὴν ἔχων, ὁ πολλὴν διαφορὰν, ἤγουν ὁ σπουδαῖος, ἐπικαίριος. GALL. *De grande importance.* ITAL. *Di molta importanza.* GERM. Schwer/ lichtig vil geltend/ ſchwer. HISP. *Coſa de grande peſo.* ANGL. *Of*

great

great importance.} Quint.*declam.*13.Nunc verò diſſerendum mihi eſt, quam momentoſa ſit huius animalis rapina.Loquitur de apibus, quæ ita leuiter flores decerpunt, vt nulla appareat rapinæ iactura.

Mŏmento, as, are, Vno momento, ſiue exigua re dirigere & æquare. Cornut.*in Perſ.Sat.*5 Reuera ſcis iuſtitiam in lance penſare, & ipſius dubiæ lancis rectitudinem calles diſcernere, & curuam regulam momentare.

‖ Momus μῶμος, dedecus, ignominia, reprehenſio ‖

Mŏmus, i, μῶμος, Deus nocte matre (inquit Heſiodus) ac ſomno patre progenitus. Huic adeò mos eſt, ipſum quidem nihil operis edere, ſed aliorum deorum opera curioſis oculis contemplari, & ſi quid eſt omiſſum, aut perperam factum, vt ſumma cum libertate carpere. {Ein Schelter/der nichts gefelt.} Nam μῶμος Græcè reprehenſionem ſonat. Vide de eo fabulam apud Lucianum *in dialogo de hæreſibus.*

Mona, μῶνα, Inſula eſt inter Britanniam & Hyberniam ſita, vt docet Plin *lib.4.cap.*16.Cornel. Tacit.*lib.*14. Igitur Monam incolis validam, & receptaculum perfugarum, aggredi parat, nauesque fabricatur plano alueo aduerſus breue littus, & incertum. Idem *in Iulii Agricolæ vita*, Monam inſulam, cuius poſſeſſione reuocatum Paulinum, rebellione totius Britanniæ ſupra memoraui redigere in poteſtatem animo intendit.

Mŏnăbæ, μοναβαὶ, Iſauriæ oppidum: à quo fit gentile Monabates. Stephanus.

Mŏnăchŭs, i, Solitarius. {כמר chamár μοναχὸς, ἀσκητής. Gal. *Moine, ſolitaire* Ital. *Monacho ſolitario*. Germ. Ein münch/der ein abgeſünderte einige leben fürt. Hisp. *Monge ſolitario, ſolo.* Angl. *A monke.*} ἀπὸ τοῦ μονάζειν, quod eſt in ſolitudine viuere. Primi enim monachi, quo contemplationi, ſacrarum literarum ſtudio, atque orationi commodiùs vacare poſſent, hominum cœtus fugiebant, & in vaſtiſſimas ſe conferebant ſolitudines. Hinc

Monaſterium {μοναστήριον ἀσκητήριον: antiquitus φροντιστήριον. Gall. *Monaſtere* Ital.& Hisp *Monaſterio.* Germ. Ein einöde cloſter/ein abgeſundert ort Angl. *A monaſterie*} locus vbi homines ſolitarii degunt à μονάζω ſolitarius ſum. Aliquando Græcis ſcriptoribus dicitur μονή, i.e. manſio. Iſid.*lib.*15 *c.*4. Monaſterium vnius monachi, id eſt, ſolitarii habitatio. Sed latius etiam vſurpatur, pro habitatione plurium Monachorum. ‖

Monachium, μοναχεῖον pro conuentu & ſodalitate monachorum. *l.* 13. *C.de ſacroſanct.eccleſ.* Sanctimonialis mulier, ſiquid vel teſtamento, vel codicillo Eccleſiæ, martyrio, clero, aut monachio relinquendum crediderit, id omnibus modis ratum firmúmque conſiſtat.

‖ Monialis monacha inde hic & hæc monialis, & hoc moniale. & componitur ſanctimonialis Sic Vet.Voc. Sed monialis videtur eſſe ab Hiſpanico *monia*, i.e. monacha, factum ex mongo maſculino, quod eſt monachus Italis *monaco* eſt monachus: *monaca* monacha. Sanctimonialis autem ſimpliciter eſt deriuatum a ſanctimonia. Vide & *Nonna.*

Monacus, Arcadiæ mons, quaſi ſolus vertex, ſiue ſola ſummitas, vt notat Tortelius.

Monacum, ciuitas Bauariæ, vulgò München/ vide Cambodunum. Eſt & alia Hercyniæ ſyluæ. {Wald münchen.}

‖ Monacus, vehiculi genus ab vno iumento ducti. Gloſſ. A L. ‖

Monarda. Ptol.*lib.*2. *c.*2. inſula iuxta Orientalem plagam Hyberniæ alio nomine Monarina dicta.

Monapia, μοναπία, Inſula eſt inter Hyberniam, & Britanniam, cuius meminit Plin.*lib.*4.*c.* 16. In emendatioribus exemplaribus *Menapia*, non Monapia legitur.

‖ Monarcha, μονάρχης, qui ſolus imperat: à μόνος ſolus, & ἀρχὴ imperium. ‖

Mŏnarchiă, æ, μοναρχία, cum accentu in penult. Eſt vnius principatus quem Suet. appellat Arbitrium orbis terrarum. Hac qui potitur, Monarcha, μονάρχης dicitur.

Mŏnas, adis, μονὰς à μόνος deducitur, & ſignificat vnitatem. {Gall. *Vnité.* Ital. *Vnita* Germ. Die einige zaal. Hisp. *El numero de vno, vnidad.* Angl. *One.*}

‖ Monaſterium, Münſter / olim Mimigedum totius VVeſtphaliæ caput, V. E. ſub A.Colonienſi. in qua Anabaptiſtæ noui ſcilicet regni ſedem ſuperiori ſeculo collocarunt. ‖

Monaulus, μόναυλος, Tibia ſimplex: μόνος enim ſolus interpretatur, & αὐλὸς, tibia. Martial.*lib.*14.

Sæpe duas pariter, ſæpe monaulon habet.

Plin.*lib* 6.*c.* 56. monaulon, id eſt, vnicam & ſimplicem tibiam, Mercurius inuenit.

Monazo, μονάζω, ſolitarius viuo. Vnde *C lib.*10.*l.* 26. Quidam ignauiæ ſectatores, deſertis ciuitatum muneribus, captant ſolitudines ac ſecreta, & ſub ſpecie religionis ſub cœtibus monazonton congregantur. μοναζόντων, i. ſolitariorum monachorum, inepte *mona concta* legebatur.

Monedulă, Auis ex graculorum genere, quaſi monetula, quòd monetas ſurripiat. {κολοιός. Gall. *Choucas ou chouette.* Ital. *Monachia.* Germ. Ein dole. Hisp. *La graja.* Angl. *A daw, a cadeſſe.*} Cic. *pro Val. Flacco*, Non plus aurum tibi, quam monedulæ committendum. Huic enim aui furacitas argenti atque auri præcipuè eſt. Plin. *lib.* 10. *c.* 29. Inſubrium tractu examina graculorum, monedularumque: cui ſoli aui furacitas auri argentique præcipuè mira eſt. Ouid.7. *Metam.*

Nigra pedes, nigris velata monedula pennis.

Plaut. *Aſin.ſc* 3.*a.*3.

‖ Monela, monitio. Tertull. vt ſequela, ſequutio. ‖

Mŏneo, es, ui, itum, prius meneo, à mens. hinc meniſcor. Admoneo, ſuadeo, hortor, præcipio. {יזהיר *hizhir.* ὑπομιμνήσκω, παραινῶ. Gall. *Admonneſter, auertir, conſeiller.* Ital. *Auiſare, ricordare, ammonire, auertire.* Germ Warnen/vermanen. Hisp. *Amoneſtar, recordar.* Angl. *To warne, to counſayle, to put in mynde or remembrance.*} Quin mone quid ceto. Plaut. *Moſtell. ſc.* 4.*a.*1. Qui monet, quaſi adiuuat. De eo qui conſilium dat perituro. Idem *Curc ſc.*1.*a.*3. Nunquid vis? H. venias tempori. S. Monitorem mones. Idem *Capt.ſc.*2.*a* 1. Memini, mora mera eſt monerier. *Ibid.ſc.*3.*a.*2. Toties monere, mirum eſt. Idem *Mil. ſc.*4 *a.*2. Abſiſte moneo, moleſtus ne ſies. (verba minantis & iubentis cauere) Idem *Amphitr.* Rectè mones. *Ibid.ſc* 3.*a.*4. Ne me mone, ego illum curabo. Idem *Aſin. ſc* 2.*a.*5. Te mihi, & me tibi conſuiere, & monere æquum eſt. Idem *Aul.ſc.*3.*a.*1. Eſt paucis quod vos monitos voluerim. Idem, *Capt.prolog.* Hoc te monitum volueram. Idem *Capt.ſc.*2.*a* 2. Meliuſculum eſt monere: Memento promiſiſſe te Idem *Curc.ſc.*2.*a* 4. Monendus, ne me moneat. Idem *Pſeud.ſc.*1.*a.*4. Memorem immemorem facit, qui monet quod memor meminit. *Ibid.* Haud male mones. *Ibid.ſc.*2.*a.*5. Mones rectè, ſciam rectè monuiſſe, ſi tu rectè caueris. Idem *Men.ſc.*2.*a.*2. Cic. *ad Quint. fratr.* Tu me de retinenda Seſtii gratia literis monuiſti. Idem *ad Attic.* Id ipſum me mones, quod triduo antè cogitaram. Idem *de Amic.* Sed quum tot ſignis natura declaret quid velit, obſurdeſcimus tamen neſcio quomodo: nec ea quæ ab ea monemur, audimus. *Ibid.* Nam & monendi ſæpe amici ſunt & obiurgandi: & hæc accipienda amice quum beneuole fiunt. Plaut. *in Pſeud.* At hoc volo monere te, monendus ne me moneas ¶ Interdum Monere, eſt temporis, horæ, diei, loci, perſonæ admonere. ὑπομιμνήσκειν. Terent. *in Heaut.* — ſed vt diei tempus eſt, Monere oportet me hunc vicinum Phaniam ad cœnam vt veniat. ¶ Varie hoc verbum conſtruitur. Nam & monere aliquem aliquid, & de re aliqua, & alicuius rei dicimus. Cic. *in Catil* Sed eos hoc moneo, deſinant furere. Idem 2.*de diuin.* Quod idem dici de Moneta poteſt: à qua, præterquam de ſue plena quid vnquam moniti ſumus? Terent. *in Andr.* Habeo pro illa re, illum quod moneam probè. Valer. Max. Ab eo qui proximè aſſidebat, ſolutæ à ſe legis ſuæ admonitus ¶ Moneris pro monueris, Priſci dicebant. Pacuuius *in Armorum iudicio*, vt citatur a Nonio, Dic quid faciam? quod me moneris, effectum dabo. Idem *in Chryſide*, Dii monerint meliora. ¶ Moneo admoneo, & ſubmoneo, ita ſeparat Corn. Front. *de ver. differ.* Monet, inquit, aliquis propter beneuolentiam. Admonet, vt contineat memoriam. Submonet, vt poſſit ordinatè pronuntiare Igitur in monente beneuolentia, in admonente memoria, in ſubmonente officium. ¶ Compoſita ſunt, Admoneo, Commoneo, Emoneo, Præmoneo, & Submoneo, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Mŏnitum, ti, quod quis monet, monitio, admonitio. παραίνεσις, παραίνημα Gall. *Auertiſſement, admonition.* Ital. *Auiſo, documento, ammonitione.* Germ Ein warnung/oder ermanung. Hisp. *Amoneſtamiento.* Angl. *An admonition or warning, a counſayle.*} Cic. 4 *de finib.* Itaque quæ ſunt eorum conſolationes, quæ cohortationes, & etiam monita à conſilio ſcripta ad ſummos viros Virg.8. *Æneid.*

——— cum Hetruſca reſedit.
Hoc acies campo, monitis exterrita diuûm.

Ouid.3.*de Arte.*

Hæc quoque pars monitis erudienda tuis.
Hæc ego ſi monitus prius ipſe fuiſſem.

Idem *Eleg.*4.*lib.*3.*Triſt.*

Mŏnĭtŭs, us. Monitio. {παραίνεσις. Gall. *Aduertiſſement, admonition, remonſtrance.* Ital. *Ammonitione.* Germ. Ein warnung/ermanung. Hisp. *Amoneſtamiento.* Angl. *A warning or putting in remembrance.*} Liu.1.*ab Vrbe*, Seu voce cæleſti ex Albano monte miſſa (nam id quoque traditur) ſeu aruſpicum monitu. Iuuenal. *Satyr.*14.

Et læuo monitu pueros producit auaros.

Virg.4. *Æneid.*

Multaque præterea vatum prædicta priorum
Terribili monitu horrificant.
Ecce Iouis monitu, rex iubet.

Ouid.13.*Metam.*

Mŏnĭtŏr, is, qui nos alicuius rei monet. {ὑπομνήστης, ὑπομνηματιστής. Gall. *Ammoneſteur, auertiſſeur.* Ital. *Ammonitore, auiſatore.* Germ Ein ermaner/warner. Hisp. *Amoneſtador.* Angl. *A warner, one that putteth in remembrance.*} Cic. *in Catil.* Fortaſſe minus erunt, hoc monitore & autore huiuſce ſententiæ, mihi populares impetus pertimeſcendi. Externus monitor. Statius 3.*Syl.*

——— nec enim externo monitore petendus
Virtutis tibi pulcher amor.

Terent. *Heaut.* Monere oportet me hunc vicinum Phaniam ad cœnam vt veniat. ibo vt viſam ſi domi eſt: nihil opus fuit monitore iam dudum domi Præſto apud me eſſe aiunt. ¶ Dicuntur præterea monitores, qui in iudicio ſummiſſa voce oratorem admonent eorum quæ dicenda ſunt. Cic. *in diuin. in Verr.* Video mihi non te, ſed hunc librum eſſe reſponſurum, quem monitor tuus tenet. Appellare ciues per monitorem, id eſt, nomenclatorem, inquit Bud. Cic. *pro Muræna.* ¶ Sic etiam in ſcena monitores dicuntur, autore Feſto, qui hiſtriones, eorum quæ dicenda agendave ſunt, monent. Galli vocant *Protecolles* Item monitores dicuntur ſerui à colono præfecti, vt operariorum veluti vinitorum, & aratorum turbam obeuntes vnumquemque moneant, & ſegniores caſtigent. Colum. *lib.* 1.*c.vlt.* Senec. *c.* 9.*de conſ. ad Mart.* In Monitoris intempeſtiui caput.

Mŏnĭtōrius, a, um, quod monet ὑπομνηστικός. vt, Liber monitorius. Fulmen monitorium, apud Senecam 2.*nat. quæſt.* quod homines præmonet de rebus futuris.

Monitio, Adhortatio, admonitio. {παραίνεσις, νουθεσία. Gal. *Admonition, auertiſſement.* Ital. *Amonitione, auiſo.* Germ. Ein warnung. Hisp. *Amoneſtamiento.* Angl. *A warning or aduertiſement.*} Cic. *lib.*1.*Offic.* Habenda ratio & diligentia eſt primum vt monitio acerbitate, deinde obiurgatio contumelia careat.

Moneres, μονήρης, nauis quæ vno remorum ordine ducitur.

Moneſio, æte fabricatus a Vulcano canis Cephali. &c. Pollux *quinto.*

Moneta, dicta eſt Iuno à monendo. Quum enim, vt inquit Cic. *lib.*1.*de diuin.* terræ motus factus eſſet, vt ſue plena procuratio fieret, vox ab æde Iunonis ex arce extitit, quocirca Iuno Moneta cognominata eſt. Lucan. *lib.*1.

Numina miſcebit caſtrenſis flamma Moneta.

Item, Monetæ Iunonis templum vbi domus fuerat Tatii. Plutarch. *in Rom.* Et vbi domus Manlii. Idem *in Camill.*

Mŏnetă, æ, à monendo dicta eſt, quòd nos ſigni impreſſione, vel autoris, vel pretii moneat. {νόμισμα. Gall. *Monnoye.* Ital. *Moneta.* Germ. Münz oder gelt. Hisp. *La moneda.* Angl. *Money or coyne.*} Ouid. 1. *Faſt.*

Vide

Victaque conceſſit priſca moneta nouæ.

Martial. *lib.* 1.

Et centum dominos noua moneta.

¶ Quo etiam nomine dicta eſt Iuno. Cic. *lib.* 1. *de diuin.* Poſt cladem illam maximam à Senonibus Gallis factam, audita vox ex arce Iunonis fuit, ex quo Iuno illa appellata Moneta eſt. ¶ Moneta etiam forma eſt typúſque monetæ. Macrob. pro vero tranſlatè ita vſurpauit, *lib.* 1. *com. cap.* 6. Verùm ſemine ſemel intra formandi hominis monetam locato, hoc primùm artifex natura molitur.

Mŏnĕtālis, e, quod ad monetam pertinet. {νομισματικός. GALL. *Ce qui appartient à la monnoye.* ITAL. *Cio che s'appartiene à moneta.* GERM. Das zu der müntz gehört. HISP. *Coſa de moneda.* ANGL. *Belonging to money.*} Apul. *de Aſin.* Plotina pretioſiſſimis monilium, & auro monetali zonis refertis incincta. ¶ Monetales Triumuiri dicti ſunt (ſicut ſcribit Pompon. Iureconſultus *lib.* 2. *de orig. iur.*) æris, argenti, atque auri flatores. Cic. *ad Attic. lib.* 10. de Vulteio loquens, Monetali autem adſcripſi quod ille ad me Proconſulem, id eſt, in ſumma epiſtola ſcripſi, Vulteio monetali. Bud.

‖ Monetarius, a, um, & hoc monetarium, locus monetæ, qui etiam dicitur hoc monetum. Vet. Vocab. ‖

Mŏnĕtārĭŭs, qui monetam cudit. {ἀργυροκόπος. GALL. *Vn monnoyeur, batteur ou forgeur de monnoye.* ITAL. *Monetario.* GERM. Ein müntzer. HISP. *Monedero, for ador de moneda.* ANGL. *A coy ner of money.*} Firmicus, Habentes horoſcopum ſub ſigno hoc, erunt monetarij. Vtitur & ea voce Vopiſcus in Aureliano. Suidas, μονητάριοι οἱ ἐπὶ τὸ νόμισμα τεχνῖται.

Monetium, oppidum Iapodum prope Iſtrum. Strab. *lib.* 7.

Mŏnīlĕ, à moneo. {ענק *charaz* ענק *hadh* שרשרת *chals.* ὅρμος, περιτραχήλιον. GALL. *Collier, carquant.* ITAL. *Collana, monile.* GERM. Ein halßzierd, etwas das man vmb den halß legt oder daran henckt zur zierd. HISP. *Collar ò cadena de oro.* ANGL. *A coller or to well that women vſeth about there neckes, an ouche.*} Ornamentum gutturis, quod ſolet de collo virginum pendere Græcè ὅρμος nuncupatur, inquit Hier. dictum quòd geſtantem virtutis admoneat, nam primò ob aliquod egregium factum dari ſolebat. Ouid. 10. *Metam.*

Dat digitis gemmas, dat longa monilia collo.

Quintil. Monilia & Margaritæ ſunt fœminarum, inquit. ¶ Neque ſolùm illud monile dicitur, quod ex hominum, verumetiam quod ex equorum, aliorúmve animalium collo dependet. Virg. 7. *Æneid.* de equis Latini,

Aurea pectoribus demiſſa monilia pendent.

Gell. *lib.* 5. *cap.* 5. Equitatum frænis, ephippiis, monilibus, phaleriſque præfulgentem. Ouid. 6. *Faſt.*

Quem (Aſinum) *in diua monent de pane monilibus ornat.*

Suprà, *Panis dependet aſellus.* Idem. *ibid.* Monile etiam ſegmentum dicitur, quod quibuſdam bracteolis, quaſi præſegminibus conſtat.

Mŏnŭmĕntum, vide *Monumentum.*

‖ Mono, quod in nonnullis vocibus ſequentibus Græcis legitur, eſt ex μόνος ſolus, ſolitarius, vnicus. ‖

Monobambylum, μονοβάμβυλον, ſimplex conclaue palatij ſecretius, in quo congregabatur clerus Patriarcham nouum electurus.

Mŏnŏbĕli, μονόβελοι. A Lamprid. *in vita Heliogab.* vocantur qui ſolo obelo, hoc eſt, longitudine conſpiciendi ſunt. quaſi ſint tantùm veruа, ὀβελὸς enim eſt veruа.

Mŏnŏcĕrōs, otis, {ראם *reem.* μονόκερως. GALL. *Vne licorne.* ITAL. *Alicorno.* GERM. Ein einhorn. HISP. *Vnicornio.* ANGL. *An vnicorne.*} Animal vnicum cornu gerens, quod & Vnicornis appellatur Habet equinum corpus, caput ceruinum, mugitum horridum. Plin. *lib.* 8. *c.* 21. Aſperrimam autem feram monocerotem, reliquo corpore equo ſimilem. capite ceruo, pedibus elephanto, &c.

Monocherium, μονοχείριον, armilla vnius brachij: vt dextrocherium. Gloſſ. μονοχείρια mamillares. Meurſ legit *manuales.*

Mŏnŏchŏrdum. {μονόχορδον. GALL. *Vn manicordion, ou eſpinette.* ITAL. *Manicordo.* GERM. Ein gattung eines ſeitenſpyls / ſo gleiche ſeiten hat. HISP. *Monacordio en la muſica.* ANGL. *Clauichordes.*} Inſtrumenti muſici genus eſt, ita dictum, non quòd vnam chordam, ſed quòd omnes chordas vnius vocis habeat, niſi paniculi nexu diſtinguantur.

Monochrōmătă, μονοχρώματα. Picturæ dicebantur, quæ non variis, vt hodie, ſed ſingulis coloribus conſtabant, Plin. *lib.* 33. *c.* 7. Cinnabari veteres, quæ etiam nunc vocant monochromata, pingebant. Idem Plin. *lib.* 35. *c.* 3. autor eſt, primum picturæ genus fuiſſe lineare, quod nullis adhibitis coloribus, rei pingendæ ſimilitudinem circumductis lineis exprimebat. Dehinc huic ſucceſſiſſe alterum picturæ genus quod ſingulis coloribus rerum imagines imitatur: idque poſtea inuenta operoſiore pictura, monochromaton eſſe appellatum.

Monochromateus adiect. Plin. *lib.* 35. *c.* 5. Quia monochromata genera picturæ vocauerint, qui deinde, &c.

‖ Monoclŏnus, a, um, μονόκλωνος. Pollux 4. *cap.* 9. ait, λαλεῖ μονόκλωνος, tibiæ cantus ſimplex. κλὼν eſt ſonus, ſtrepitus. ‖

Mŏnŏclōnos μονόκλωνος Species eſt artemiſiæ, à ramuli vnitate ita appellata, quemadmodum πολύκλωνος à ramulorum multitudine. Vide Dioſcor *lib.* 3.

‖ Monocolus, a, um, μονόκωλος, vnum membrum habens, vt cùm dicimus Periodus eſt, vel μονόκωλος, vel πολύκωλος. ‖

Monocoſinum. Meurſ in Gl. gr. b. κόσμιον, iumentum, μονόζυγον, vehiculum vno iumento trah. ſolitum.

Monoculus μονόφθαλμος Onom. Vox compoſita ex Græco, & Latino, qui μόνον (i. e. vnū) oculum habet.

Monocinctia vide *Monaſto.*

Monodus, μονῳδὸς, qui ſolus canit. ſol. ſine choro ‖

Monodia, cum accentu in pen. μονῳδία, Lugubris cantus, qui fit à præfica in defunctorum funeribus, quaſi vnius cantus. Nam cæteris flentibus ſola præfica canit. Huiuſmodi cantus etiam Nænia dicitur.

Monodus, penult corr. μονόδους, Pruſiæ Bithyniæ regis filius, qui dentium loco os vnum continuum habuit in ſuperiore oris parte, vt tradit Plin. *lib.* 7. *cap.* 16. Vnde etiam Monodus dictus eſt, quaſi μόνος ὀδοὺς ἔχων, eo quòd quodammodo vnicum cumque perpetuum haberet dentem.

Monœcus, cum æ diphthongo, μόνοικος, Portus & ſtatio quædam Liguriæ, ab Albinga oppido diſtans ſtadijs quadringentis & octoginta. à Monœci portu vſque in Hetruriam vniuerſam litus cōtinuum omnino ſine portu eſt, exceptis quibuſdam paruis ſtationibus ad iactandas anchoras, neque ipſe eſt multarum, aut magnarum capax nauium. Arcem habet munitiſſimam, non procul à Nicea. quam hodie vocant itali *Monacho.* Lucan *lib.* 4.

——— *ſolus ſua littora turbat*

Circius, & tuta prohibet ſtatione Monæci:

Nominis rationem ad Herculem referunt, qui ibi ædem habebat, in qua ſolus colebatur.

Mŏnŏgămŭs. {μονόγαμος. GALL. *Qui a eſté marié vne fois.* ITAL. *Colui che ha hauuto vna moglie ſola.* GERM. Der nur ein eheweib genommen hat HISP. *Caſado vna vez* ANGL. *That hath bene ones maried.*} Vnius vxoris vir. Vide & *Monogamia.* Hieron. Quam ſancta ſit monogamia, hinc oſtenditur, quod bigamus in clerum eligi non poteſt. Græca vox, & nulli veterum vſitata.

‖ Monogamium, conditio monogami: vnæ ſolæ nuptiæ: vnam tantùm vxorem habuiſſe. ‖

Mŏnŏgĕniŏn, μονογένιον. Herba eſt inſignis, quæ notiore nomine Pæonia appellatur. Legitur ita in quibuſdam Dioſcoridis codicibus. A doctioribus tamen hæc nomenclatura, vt pleræque aliæ ex Bruſfelſij Onomaſtico huc tranſlatæ inter notha Dioſcoridis numerantur, & ſcribendum *Menogenion*, à luna.

Mŏnŏgrammi, homines macri, pertenues, & decolores. {μονόγραμμοι. GALL. *Maigres, eſchars, ſans couleur.* ITAL. *Magro ſenza colore.* GERM. Magere / dürre vnnd vbel geſarbte leut. HISP. *Muy magros, flacos ſin color.* ANGL. *Leane men without any good colour.*} Cicer. *lib.* 2. *de natur. deor.* Dij ab Epicuro Monogrammi dicuntur. Tranſlatio ducta eſt ab antiquiſſimo picturæ genere, quæ ſolis lineis rei ſimilitudinem exprimebat, non additis reliquis, quæ iuſtam picturam abſoluunt. Hanc Græci μονόγραμμον vocant. Plin *lib.* 35 c. picturam linearum appellat.

Monolithas, i. μονολίθους, columnas, h. e. ſolidas, non autem ſtructiles, vocauit ita Laberius apud Nonium Marcellum, Cùm prouinctas deſpoliauit, columnas monolithas, &c. Tales videntur Lugduni in æde d'Eſnay: quod Athenæum fuit. Ipſæ conflatiles eſſe creduntur, ſine ſutiles, quod rei adauget miraculum molis tantæ magnitudinis.

‖ Monolium, pro monili, minus Latinè, vt adnotauit Egnatius & Rhodiginus *lib.* 4. 7. ‖

Mŏnŏlŏgiŏn, μονολόγιον. Sermo per omnia ſibi ſimilis, vel eadem orationis facies, quum nulla varitate leguntur, Græca vox.

Monolōrēs, Vopiſcus *in Aureliano*, Prægrandes veſtes ipſe primus militibus dedit, cùm antè non niſi rectas purpureas accepiſſent: & quidem aliis monolores, aliis dilores, trilores aliis, & vſque ad penteloreſ: quales hodie lineæ ſunt. Compoſitio facta eſt à loro.

Mŏnŏmăchĭă {μονομαχία GALL. *Combat de ſeul à ſeul* ITAL. *Duello.* GERM. Ein kampff in welchem nur zween mit einander ſtreiten. HISP. *El deſafio de vno por vno.* ANG. *A combat of to hand to hand.*} A Latinis duellum, vel ſingulare certamen appellatur, quod fieri ſolet ad eruendam rei alicuius veritatem, vel ad purgationem inducendam: idque hunc in modum, vt qui ſe ſic probaturum purgaturúmve aliquid obtulerit, & vicerit, probaſſe, vel purgatus eſſe credatur: ſin ſuccubuerit in probatione defeciſſe, vel obiectis criminis conuictus eſſe putetur. Hoc tamen probationis genus hodie iure etiam ciuili eſt eliminatum. Nam in otio ciuili & domeſtica quiete, cruenta ſpectacula ſibi non placere, Imperator atteſtatur *l. vnica, C. de gladiatoribus.*

¶ Qui hoc certaminis genere congrediuntur, Monomachi. μονομάχοι, dicuntur.

‖ Monomœria μονομοιρία, minutia partium. Scal.

Monopodium, ſemita anguſta, per quam vni tantùm patet acceſſus l. g. 6. ‖

Monophagi, μονοφάγοι, dicebantur, teſte Athenæo, qui ſeorſum cibum ſumebant, more diuerſo à Romanis, qui ſimul cum amicis accumbebant: vnde & Cœnam appellabant, ἀπὸ τ. κοινωνίας. ¶ Dicuntur prætera Monophagi, qui eodem perpetuo victu vtuntur, quæ viuendi ratio etiam monophagia μονοφαγία, appellatur.

Mŏnŏpŏdĭum, μονοπόδιον, dicitur menſa vnico tantùm pede ſubnixa, Liu. 9. *bell. Maced.* Et quæ tum magnificæ ſupellectilis habebantur, monopodia & abacos Romam aduexerunt.

Monopola, μονοπώλης, qui ſolus merces alicubi diuendit.

‖ Monopolis, Monopoli, V. E. exempta, in regno Neapolitano, ex veteris Egnatiæ ruinis creuit ‖

Monopolium lij, μονοπώλιον, dicitur quum penes vnum aliquem rei alicuius vendendæ poteſtas eſt, ἀπὸ τοῦ μόνον πωλεῖν. Hoc enim fit quum vnus ſolus aliquod genus mercaturæ vniuerſum emit: vt ſolus vendat, pretium ſuo modo ſtatuens. quod genus hodie in multis rebus ſeruatur, vt in corallis Africæ apud Hipponem, alumine in Sicilia & Hetruria, vuis paſſis in Achaia, bitumine in Iudæa quod bitumen quia Græci Aſphalton vocant, omne monopolium vulgo Aſphaltum dicitur. Plaut. habes murrinam & calamum potes monopolium inſtituere. Legimus apud Iuſtinianum, monopolia non eſſe admittenda, quoniam non ad commodum Reipubl. ſed ad labem, detrimentúmque pertinet. Nomen vſurpauit Monopolij Sueton. *in Tib. cap.* 30. & 71. Monopolium in legibus eſt, Gemeinlicher verkauff ¶ Monopolium etiam dicitur penſio illa, quæ Principi, vt monopolij alicuius exercitium permittat, quotannis penditur. ‖ ¶ Monopolium ſtatio, vbi res vna venditur tantum. Gloſſ Iſid.

Monops, μόνωψ, Feræ genus eſt Pæoniæ peculiare, magnitudine tauri, quod cum ab inſequentibus vrgetur, acre & igneum ſtercus excernit, quod ſi in venatorum quempiam inciderit, mortem repente affert. Autor Ælian. *lib.* 7. c 8.

‖ Monopteros μονόπτερος, vna ala cinctus, à πτερὸν ala. Vide *Scripteros.*

Monopticus mimus Gloſſ. Iſid. cum notis detectus. An mimus, qui vno oculo videt, altero clauſo, cæcum repræſentans. ‖

Monoptoton, μονόπτωτον. Vnius caſus, quod vnum modò habet caſum: vt Natu, quum aliquem maiorem, aut minorem natu dicimus. Reliqui

liqui enim caſus non ſunt in vſu ¶ Aptota, ἄπτωτα, verò dicuntur, quæ ſine caſu ſunt, hoc eſt, nomina quæ inflecti non poſſunt.

‖ Monoptotus, a, um, μονόπτωτος, ον, vnum ſolum caſum habens.‖

Monoſceli, μονοσκελεῖς, homines Indici ſingulis cruribus, σκέλος enim crus dicitur. Hi & Sciopodes vocantur, quòd in maiori æſtu humi iacentes σκιᾷ ποδῶν, hoc eſt, vmbra pedis ſe protegant. Vide Plinium *lib.7.cap.2.*

‖ Monoſtichus, a, um μονόστιχος, ον, vno ordine conſtans vno verſu.

Monoſtichon vnus verſus, ſubaudi [illegible] verſus

Monoſtrophus, a, um, μονόστροφος, ον, vnam tantum habens ſtrophen i.e. conuerſionem. Vet. Voc. Monoſtrophus dicitur oda illa, quæ tantum vnam metri varietatem habet Vide *Strophe.*

Monoſtylus, a, um, μονόστυλος, ον, vnam columnam habens. στῦλος eſt columna.

Monoſyllabus, a, um, μονοσύλλαβος, ον, vnam ſyllabam habens de ſyllaba infrà.

Monoteſſaron, vnum ex quatuor.

Monotonus, qui vno tantum tenore progreditur.

Monotrophus, μονότροφος, qui ſolus paſcitur.‖

Monoxyla μονόξυλα, Lintres ſunt, ex vnico ligno (vt vox ipſa ſtatim indicat) excauatæ: quibus Ægyptii per ſtagna, & Nili inundationes vtuntur. Strabo *lib.3.* Plin *lib.6.c.23.* Regio autem ex qua piper monoxylis lintribus Becarim conuehitur, vocatur Cottona.

‖ Monoxylus, a, um μονόξυλος, ον, vnico ligno conſtans.

Mons Albanus, *Montaulban,* ſiue *ſainct Lyedard de Montaulban*, V. E. Montis Albani, ad Tarnem ſl ſub A Tolotano.

Mons Amanus, *Monte Negro* ad mare Mediterraneum.

Mons Altus, *Montalto,* V. E Picen. ſub A. Firmano.

Mons Faliſcorum Ferrario, Mons Phyſconis. *Monte Faſcon*, notum hodie oppidum ad lacum Vulſinienſem ‖

Monsferratus, Regio Italiæ, cuius fines ſunt hinc Padus, inde Apenninus & Tanarus amnis ex ſuperiore parte, montes proximi Moncauerio, vbi Pedemontium incipit.

Mons ſanctus, ὄρος ἅγιον, Vide *Plenteis.*

Monspeſſulum, Galliæ Narbonenſis vrbs. { *Montpellier in Langendocc.* }

Mons regius, vrbs celebris Pruſſiæ. { *Künigsberg in Preuſſen.* }

Mons S. Annæ, in Myſina. { *Sant Annenberg* }

Mons, huius montis, Terræ tumor altiſſimus, ab eminendo, quaſi eminens dictus. { הר *har.* ὄρος. Gall. *Vne montagne, vn mont.* Ital. *Monte, montagna.* Germ. *Ein berg* Hisp. *El monte, altura de la tierra* Angl. *A montane.* } Itaque aliquando mons dicitur pro omni eo quod eminet, vt dicit Virgilius, — præruptus aquæ mons. Tacitus *lib.4.* Cæli temperies hyeme mitis obiectu montis. Virg. 12. *Æneid.*

——— *totuſque remugit*

Mons circum, & vocem late nemora alta remittunt.

‖ ¶ Mons, quia eſt multa terra in altum congeſta, vt mare multa aqua profundum ambo pro multitudine vſurpantur.‖

Mons ſaxeus, Saluſtius *Iugurth.* 128. Ille quoque euerſus mons eſt (Athos, Catull *de com Ber.*

Monte nec Inferior prora puppique recurua

Inſilit, & pictos verberat vnda Deos,

idem *Eleg.3.lib.1.Triſt.*

Me miſerum quanti montes voluuntur aquarum,

idem *Eleg.2.lib.1.Triſt.* Mali mœroris montem maximum conſpicatus ſum. Plaut. *Moſtell. ſc.1.a.2.* Pici, qui aureos montes colunt. Idem *Aul. ſc.5.a 4.* Quibus cunctis montes maximi acerui frumenti ſunt. Idem *Pſeud. ſc.2 a. 1.* ¶ Montes & lacus in triumpho, Ouid *Eleg. 2. lib. 4 Triſt* ¶ Mons Martius, locus Plutarch. *in Camil* ¶ Mons Maſſicus, vide *Maſſicus.* ¶ Sumitur quandoque pro ſaxo. Virg. 6. *Æneid.*

Frondentemque vucu manibus capita aſpera montis

Ferro innuaſet.

¶ Sic aliquando ſaxum pro monte, vt apud eundem, Saxi de vertice paſtor. ¶ Hinc ſeptimontium, locus qui habet ſeptem montes, quo eſt nomine Roma appellata. ¶ Montes aureos polliceri, prouerbialis hyperbole de iis qui immenſa promittunt, ſpeſque ampliſſimas oſtentant. Vide *Chiliades.*

Mōntĭcŭlus, diminutiuum, Paruus mons. { ὄχθος, βουνός. Gall. *Montagnette, petite montagne.* Ital. *Monticello* Germ. *Ein bërglin.* Hisp. *Pequeño monte, monteſſillo.* Angl. *A litle montane.* } Dicitur & monticellus. Hoc verbum Calepinus de ſuo addit.

Mōtanus, a, um, quod eſt ex monte. { הררי *harari.* ὄρειος. Gall. *De montagne.* Ital. *Montano, di monte.* Germ. *Das deſs bergs iſt oder vom berg kompt.* Hisp. *Coſa montañoſa, ò de monte.* Angl. *Of a montane.* } vt Montani imbres. Ouid. 11 *Metam.*

Panaque montanis habitantem ſemper in antris.

idem 2. *Faſt.*

Campus erat, campi claudebant vltima colles,

Syluaque montanas occulere apta feras.

Cicer. *contra Rull.* Ligures montanos, duros, atque agreſtes docuit ager ipſe, nihil ferendo niſi multa cultura, & magno labore quæſitum. Liu. *lib.4.d.4* Ad montanos proficiſci. Ouid. *Eleg. 11 lib 3. Triſt.*

Cinctaue montanis vt pauet agna lupis.

Montanus pro montoſus, vt Plin. *lib 5.c 27.* Montana nunc ſunt omnia, id eſt, plena montibus & montoſa.

Mōntōſus, a, um. Locus montibus plenus { ὀρεινός. Gall. *Montagneux plein de montagne.* Ital. *Montuoſo.* Germ. *Bergechtig.* Hisp. *Coſa de monte, ò lleno de montes.* Angl. *Full of montanes* } vt, Montoſa regio, non montuoſa. Plin. Naſcitur in montoſis & aſperis, aliquando & herboſis. Virg *lib 7.*

Et te montoſæ miſere in prælia Nurſæ.

Cic. *de Amicitia*, Quum locis etiam ipſis montoſis delectemur, & ſyluestribus.

Monticola, & qui montes incolit Ouid. 1 *Metam.*

Et Nymphæ, Satyrique & monticola Syluani.

Mōntĭgĕnă, In monte genitus, ὀρεσίγονος.

Mōntĭuăgus, penult. corr. qui per montes vagatur. { ὀρεσσιβάτης. Gall. *Qui court, fuit ou vague par les montaines.* Ital. *Che vaga per monti.* Germ. *Bergſchweiffig.* Hisp. *Coſa que vaga por los montes.* Angl. *That wandereth on the montanes.* Cic. 5. *Tuſcul.* Quid beſtiæ, nónne frigus? non famem, non montiuagos atque ſyluestres curſus, atque luſtrationes patiuntur.

Mōnstro, as, à Moneo, Oſtendo, declaro, indico, demonſtro, { הורה *horáh* הודיע *hodiia* הראה *hereáh* δείκνυμι. Gal. *Monſtrer & enſeigner* Ital. *Moſtrare.* Germ. *Zeigen.* Hisp. *demonſtrar como de la viſta.* Angl. *To shewe, to tell.* } Si ſcis, monſtra quod bibam. Plaut *Men. ſc.1. a.5.* Quoties monſtraui tibi morem vt viro geras. *Ibid. ſc 2 a.5.* Hæc ei monſtra, præcipe. Idem *mil ſc.2.a.2.* Non periculum eſt ne quid rectè monſtres. Idem *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Propera mihi monſtrare, vbi oſtium Lenonis ædium *Ibid ſc.1.a.4.*

Alter humum, de qua fingantur pocula monſtrat,

Ouid. *Eleg.1.lib. 2. Triſt.* Item Monſtratus, a, um idem *Eleg.11.lib. 3. Ibidem,*

Nec mora monſtratis crudeliter ignibus vſtus. (Perillus.)

Terentius *in Adelphis.* Scio vbi ſit, verùm hodie nunquam monſtrabo. ¶ Monſtrare aliquando, pro docere. Plaut. *in Bacchid.* Iam perdidiſti te atque me, atque operam meam, qui tibi nequicquam ſæpe monſtraui bene. Cic. *lib 1 de diuinat.* Qui ſemitam non ſapiunt, alteri monſtrant viam. Monſtrare, pro Probare. Vlpian *in L.1. §. qui aduersùs, ff. de poſtulando,* Qui aduersùs ea feciſſe monſtretur: & pro aliis interdicta poſtulatione repellitur, & pro æſtimatione iudicis extra ordinem pecuniaria pœna multatur. ¶ Huius compoſita ſunt, Commonſtro, Demonſtro, & Præmonſtro.

Mōnſtratio, nis { δεῖξις, ἐνδειξις. Gall. *Demonſtration, enſeignement.* Ital. *Dimoſtratione, lo inſegnare.* Germ. *Zeigung weiſung.* Hisp. *Demonſtracion, enſeñamiento.* Angl. *A shewing or telling.* } Terent. *in Adelph.* Defeſſus ſum ambulando, vt Syre te, cum tua Monſtratione magnus perdat Iupiter.

Monſtratus, huius monſtratus, pro Demonſtratione. Senec. *in conſolat. ad Martiam,* Vtque ignotarum vrbiū monſtratus nouo hoſpiti gratus eſt.

Mōnſtrātōr, oris. { δεικτήρ, μηνυτής Gall. *Monſtreur, qui monſtre.* Ital. *Monſtratore.* Germ. *Ein zaiger.* Hisp. *El que demonſtra, enſeñador.* Angl. *A shewer or teller.* } Virgil. *Georg.*

Adſis ô Tegeæe fauens, oleæque Minerua

Inuentrix, vncique puer monſtrator aratri.

Senec *cap. 2 c. de conſol. ad Mart.* Monſtrator ignotarum vrbium gratus eſt hoſpiti.

Monſtrabilis δεικτός, δεικτικός Gall. *Digne d'eſtre mōſtré & cognu.* Ital. *Degno di eſſere moſtrato & conoſciuto.* Germ. *Zeigenswerdt vernamer.* Hisp. *Digno de ſer moſtrado y conocido.* Angl. *Worthie to be shewen.* } apud Plin. *Epiſt. 107.* Neſcio an noris hominem, quanquam noſſe debes, eſt enim probitate morum, ingenij elegantia, operum varietate monſtrabilis.

Mōnstrum monſtri, à monſtrando dictum eſt, quòd aliquid ſignificando demonſtret portentum, prodigium, oſtentum. { מופת *mopheth.* τέρας. Gall. *Monſtre.* Ital. *Moſtro, miracolo.* Germ. *Ein wunder ding/ ein vnnatürlich vnnd vngewonlich ding.* Hisp. *Monſtro.* Angl. *A wonderfull & ſtrange thing againſt the common courſe of nature.* } Pro monſtro eſt, quando qui ſudat, tremit. Plaut. *Aſin. ſc.2.a.2.* Monſtrum Caligula dicitur. Suet. *cap.22.* Prodigioſa corpora, & monſtris inſignia. Quintil. Cic. 2. *de nat. deor.* Monſtra prædictiones & præſenſiones rerum futurarum, quid aliud declarant, niſi hominibus ea quæ futura ſunt, portendi, prædici? ex quo illa oſtenta, monſtra, portenta, prodigia dicuntur. Virg 3 *Æneid.*

Horrendum & dictu video mirabile monſtrum.

Idem 2. *Æneid.*

Et monſtrum infelix ſacrata ſiſtimus arce.

Ibidem,

Nec dubiis ea ſigna dedit Tritonia monſtris.

Cic. 5. *Verr.* Non mihi iam furtum, ſed monſtrum ac prodigium videbatur. Virg. etiam Polyphemum vnoculum, monſtrum horrendum, ingens appellauit. Et ſic quicquid eſt natura deforme, hoc eſt præter naturam, monſtrum, & res monſtroſa eſt. Terent. *in Eunuch.* Quid iſtuc nam monſtri fuit? Donat. Monſtrum eſt omne contra naturam: ſi igitur eunuchus eſt, & vitiauit virginem, contra rerum naturam factum eſt ¶ Quandoque monſtrum, τέρας, ponitur pro documento, vt apud Virg. 3 *Æneid*

Monſtra deûm refero.

¶ Monſtrum alid ſumus, vbi quid occulti vitii latere ſignificamus. Haud ſcio an inde ducitur metaphora, quod monſtra ob pudorem clanculum aluntur, & occultantur. Terent. *in Andr.* Quamobrem: niſi ſi id eſt, quod ſuſpicor, Aliquid monſtri alunt. Vide latius *in Adagiis Eraſmi* Cornel. Fronto *de differ. vocab* Oſtentum, portentum, prodigium & monſtrum, ita diſtinguit: Oſtentum, inquit, eſt, quod præter conſuetudinem offertur, atque ideo tantas admirationem facit. portentum, quod porro & diutius manet, futurumque poſtmodum aliquid ſignificat. Prodigium: quod motes faciunt per quod detrimentum expectatur, Monſtrum verò, quod eſt contra naturam, vt minotaurus. Hæc Fronto. Sed tamen ab autoribus Latinæ linguæ hæc differentia curioſè obſeruata non eſt.

‖ Monſtrum generali ſignificatione ſit aliquid viſendum ſeu notabile quod monſtratur. Specialiter

I. Obſeruabile monitum, ſeu documentum.

II. Res inuſitata, quæ nobis ſtupenda occurrit & terribilis.

III. Eſt auertabile facinus, cuius aliquem in luce & aperto pudeat ſicut monſtroſi partûs.

IV Eſt aliquid ita inuſitatum, vt ſit præter naturam.

V. Eſt ita inuſitatum & tremendum, vt excedat omnem naturam. Ita quædam miracula monſtra dicuntur, quatenus aliqua in re ſunt præter communem curſum naturæ, vt tamen cauſæ ſecundæ aliquo modo appareant: quædam autem talia ſunt, vt naturaliter fieri, aut naſci non potuerint.‖

Mōnſtrōſus, a, um, quod monſtrum refert, quod eſt contra naturam. { τερατώδης. Gall. *Monſtreux* Ital. *Moſtruoſo,* Germ. *Das ein vnnatürlich vnnd wunder ſeltzame geſtalt hat.* Hisp. *Milagroſo.* Angl. *Monſtrous,*

ſtruous, againſt nature.} Monſtroſi concubitus Suet. *in Tib. c.* 43. Monſtroſæ ſanitates. Gell. *c.* 16. *lib.* 3. Lucan. *lib.* 1. Monſtroſque omnium partus. Cic. 2 *de diuin.* Quid minus mirum, quam illam monſtroſiſſimam beſtiam vrnam euertiſſe, ſortes diſſipauiſſe? Gell. *c.* 10. *lib.* 16. Monſtroſiſſimum hoc, &c. Item

Monſtruoſus, a, um. Sueton. *in Caligul. cap.* 16. Monſtruoſæ libidinis Spinthria.

Mōnſtrōsē, aduerbium, Præter naturam. { *τερατωδῶς*. GALL. *Monſtrueuſement, contre nature.* ITAL. *Moſtruoſamente, contra natura.* GERM. Vnförmlich/Scheutzlich/onnatürlich. HISP. *Monſtruoſamente, contra natura.* ANGL. *Monſtruouſlie, againſt nature.* { Cic. 3. *de diuin.* Nihil tam præpoſterè, tam incondite, tam monſtroſè cogitari poteſt, &c.

Mōnſtrĭfĕr, ra, rum, adiectiuum, Monſtrum referens. { *τερατοφόρος*. GALL. *Monſtrueux.* ITAL. *Moſtruoſo.* GERM. Das ein wunderſame geſtalt hat. HISP. *Monſtruoſo.* ANGL. *Monſtruous or repreſenting a monſtre.* } Plin. *lib.* 6. *cap.* 30. Animalium hominúmque effigies monſtriferas circa extremitates eius gigni minimè mirum, Lucil. *lib.* 5.

——— mundúmque coerces

Monſtriferis agit vnda ſinus.

Monſtrificabilis, e, idem quod monſtrifer. Lucilius, Nunc ignobilitas his mirum ac monſtrificabile.

Mōnſtrĭfĭcus, a, um, qui monſtra dicendo, vel faciendo profert. { *τερατοποιός*. GALL. *Monſtrueux.* ITAL. *Moſtruoſo* GERM. Das wunder ſeltzam ding macht. HISP. *Monſtruoſo.* ANGL. *Monſtruous.* } Plin. *lib.* 21. *c.* 3. Inuenta in his & ratio inſerendi, monſtrificis hominum ingeniis. Idem *lib.* 6. *c.* 15. Sed nihil facilè reperiatur mulierum profluuio magis monſtrificum.

Mōnſtrĭfĭcē, aduerb. { *τερατωδῶς*. GALL. *Monſtrueuſement.* ITAL. *Moſtruoſamente* GERM. Wunder/ſeltzamlich/ſcheutzlich. HISP. *Monſtruoſamente.* ANGL. *Monſtruouſlie.* } Plin. *lib.* 28. *c.* 11. Equarum virus à coitu in lychnis accenſum, Anaxilaus prodidit, equinorum capitum viſus repræſentare monſtrificè.

‖ Montaltum, olim *Vffugum, Montalto*, V.E. Calabriæ. ‖

Montanus, Poëta, cuius meminit Ouid. 4. *de Ponto, Eleg.* 16.

Mōntānus, Montigena, Montiuagus, Montoſus, vide *Mons.*

MŌNVMĔNTVM, i, vel etiam monimentum per i, dicitur quicquid nos monet, vt tituli, ſepulchra, ſtatuæ, fana, porticus, carmina, hiſtoriæ, documenta, præceptiones, ſapientum monita, libri, & cætera eiuſmodi. { מצבה *matſſebá* זכרון *Zicheharón.* *μνημεῖον, μνῆμα*. GALL. *Memoire, monument, ſouuenance.* ITAL. *Memoria, monumento.* GERM. Ein gedächtnuß zeichen / etwas das einen vergangenen dings erinnert / ein gedächtnuß. HISP. *Memoria, ò recordacion, amoneſtamiento.* ANGL. *A monument, or remembrance of any thing doone.* Cicero *ad Cæſarem*, Sed ego quæ monumenti ratio ſit, nomine ipſo admoneor, ad memoriam magis ſpectare debere poſteritatis, quam ad præſentis temporis gratiam. Ouid. 13. *Metam.*

At puto, funeribus dotabere regia virgo,

Condetúrque tuum monumentis corpus auitis.

Cic. 1 *Tuſc.* Quid teſtamentorum diligentia? quid ipſa ſepulcrorum monumenta? quid elogia ſignificant, niſi nos futura etiam cogitare? Florent. Iureconſ. *l. monumentum, ff. de relig. & ſumpt. funerum*, Monumentum generaliter eſt res memoriæ cauſa in poſterum prodita, in quam ſi corpus, vel reliquiæ inferantur, fiet ſepulchrum: ſi verò nihil eorum inferatur, erit monumentum memoriæ cauſa factum, quod Græci *κενοτάφιον* appellant. Varro *lib.* 5. *de lingua Latina*, Monumenta à monendo, quæ ſunt in ſepulchris Et ideo ſecundùm viam, quò prætereuntes admoneant, & ſe fuiſſe, & illos eſſe mortales. Ab eo cætera quoque ſcripta ac facta memoriæ cauſa Monumenta dicta. Hactenus Varro. Rerum geſtarum monumenta, ſunt hiſtoriæ, vel annales, quæ virorum fortium memoriam ab interitu vindicant, quæque poſteros admonent, vt illorum exemplo, pericula omnia pro patria intrepidè ſubeant. Cic. *de Orat.* Rerum geſtarum monumenta, & vetuſtatis exempla oratori nota eſſe debent. Idem *de finib.* Vt enim nos ex annalium monumentis teſtes excitamus eos, quorum omnis vita conſumpta eſt in laboribus glorioſis. Monumenta quæ Cæſar. 2. *bell. ciu.* vocauerat ornamenta templi. Quintilian. Monumentum aliud, aliud tumulus Velleius. Fecit virtutis ſuæ monimentum Carthaginem, quod monimentum fuerat aui, &c. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Statuam vincam, quæ tuo gutturi ſit monumentum. Idem *ibidem ſc.* 1 *a.* 3. Vult dare auream ſtatuam faciundam factis monumentum ſuis. Velleius. Monumenta virtutis Pompei ſunt Syria & Pontus. Idem, Et monumenta eius victoriæ & triumphi. ¶ Item Senec. Eloquentiæ monimentis. (i. ſcriptis & ingenio.) Idem, Monumenta ingenii ſui comburere. Quint. Oratio ſcripta eſt monimentum orationis habitæ Ouid *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

——— Maiora libelli

Et diuturna magis ſunt monumenta mei.

¶ Monumentum etiam dicitur pignus, aut res aliqua, memoriæ cauſa apud aliquem relicta Græci *μνημόσυνον* vocant. Virg. *Æneid.*

——— quem candida Dido

Eſſe ſui dederat monumentum & pignus amoris.

¶ Monumentum etiam dicitur pro munere & dono, quòd ea memoriæ eorum qui acceperunt inhæreant. Perſius *Satyr.* 3.

——— neque inuideas.

Et piper & perna, Marſi monumenta clientis.

Monumentarius, ad monumentum pertinens. Apul.

Mōnĭchă, ſiue cum y, & ch aſpiratio, *μόνικα*. Nomen eſt matris diui Auguſtini, cuius vitæ ſanctimoniam, & ipſe diuus Auguſtinus, & Maphæus Vegius Laudenſis vates literis mandauere.

Mōnychus, *μόνυχος*, vnus fuit Centaurorum, de quo Iuuen. *Satyr.* 1.

——— Quantas iaculetur Monychus ornos.

¶ Dictum autem eſt hoc nomen a Græco *μώνυξ*, quod perinde eſt, acſi Latinè ſolungulum dicas. Hoc autem proprium equorum eſt epitheton, qui vnicam & ſolidam habent vngulam. Quorum, vt & centaurorum meminit, quibus poëtarum fabulæ equinos tribuerunt pedes.

Monymus, *μόνιμος*, Mithridatis vxor, quæ inde ſ. oratione regem protagatarum, detractum e capite diadema collo circumpoſitum traiecit, ſeſéque ex eo ſuſpendiſſe: & quum corporis pondere laqueus ille diru-

ptus eſſet, dixiſſe, Execrandum diadema, neque in tam triſti miniſterio mihi profuiſti, móxque quum ſuper illud humi abiectum inſpuiſſet, eunucho regio iugulandam ſeſe obtuliſſe.

Monymus, *μόνιμος*, Corinthi cuiuſdam trapezitæ ſeruus: qui quum magno philoſophiæ amore teneretur, Diogenique in primis operam dare cuperet, ſimulata inſania monetam heri ſpargere cœpit, eóque modo ab illo dimiſſus, ad philoſophiæ ſtudium ſe conuertit, & Diogeni ſe totum tradidit. Vide Laertium

Mōpsĭum, *μόψιον*, Agri Pelaſgici oppidum in Theſſalia, apud Strab. *lib.* 9.

Mopſos, *μόψος*, Liberum Ciliciæ oppidum, ad Pyramum fluuium ſitum, teſte Plin. *lib.* 5. *c.* 27 Strabo *lib.* 14. *μόψου ἑστίαν* appellat

Mōpsōpĭă, *μοψοπία*, Attica regio à Mopſo rege ſic dicta, vt autor eſt Strab. *lib.* 9.

Mōpsus, *μόψος*, nomen proprium viri vatis, qui (vt Pomponius Mela refert) in finibus, Pamphyliæ Phaſelim vrbem condidit. ¶ Fuit & alter Mopſus Lapitha, id eſt, Theſſalus (vt Strab *lib.* 9.) qui fuit Ampyci & Chloridis filiæ Orchomeni filius. ¶ Alius fuit cum quo certauit Calchas de peritia diuinandi, Apollinis filius.

MORA, æ, Expectatio, temporis dilatio, cunctatio. { עכבה *hikkebáh.* *διατριβή.* Cō. *ἀμβολία* *ἀναβολή.* GALL. *Demeure, retardement, delay.* ITAL. *Indugio, dimora.* GERM. Ein verzug oder verhinderung. HISP. *La tardança, o detenimiento.* ANGL. *Tarring ſtayer delay* } Mora nulla tibi eſt: licet ire accubitum. Plaut. *Menach. ſc.* 4. *a.* 2. Mora habuit quominus. Vell. Par hominum moram hanc induxerunt. Plaut *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1.

Si mora pro culpa eſt, Ego ſum maturior illo.

Ouid. 13. *Met* Præter hanc, moram non facies mihi. (i. moleſtus non eris.) Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1 Mora ius tibi fecit dolor Senec. *c.* 1 *de conſ. ad Mart.* Tibi moram dicti creat. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Fames & mora bilem in naſum conciunt. Idem *Amph.* Ne moræ moleſtiæque herile imperium habeat ſibi ſeruus frugi. Idem *Aul.* 1. *a.* 4. Mora mera eſt monerier. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Si alia memorem mora eſt. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Caue in te mihi ſit mora. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Ne mora quæ ſit. Idem *Pſeud ſc.* 2 *a.* 1. Quis eſt qui moram occupato moleſtam obtulit. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Ærumna creuit auctâ morâ. Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.* Hos fruſtra per omnes moras exitu prohibere conatus. Sueton. *in Cæſar. cap.* 34. Non decreſcit mora quod naturale eſt. Senec. *cap.* 8. *de conſol. ad Mart.* Si auaritia dimiſit (te,) ambitio moram non faciet. Idem *c.* 13. *de conſ ad Helu.*

Nec mala tam longa noſtra leuata mora.

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.* Quies nulla (malorum) niſi in ſtudio Pieridúmque mora, idem *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.* Item, Longa referre mora eſt, idem *lib* 13. *Metam.* Mora ſegnis, vide *Segnis.* Plaut. cui mora ſemper obfuit, diligentia profuit. Cic. 6. *Philipp.* Itaque bellum nefarium illatum Reipublicæ quum viderem, nullam moram interponendam inſequendi Antonium putaui. Terent. *Andr.* Nec mora vlla eſt, quin eam vxorem ducam. Virg. 3. *Æneid*

Hic tibi ne qua moræ fuerint diſpendia tanti.

Idem 3. *Eclog.*

——— In me mora non erit vlla.

Terent. *Andr.* Sed ſequere me intro, ne in mora illi ſis. Frangere moras portarum, id eſt, frangere portas quæ nos morantur. Stat. 10. *Theb.*

——— rapite arma moráſque

Frangite portarum.

Moram redimere. Saluſt. *in Iugurth.* 74. Sed Iugurth. primùm tantummodo belli moram redimebat.

Mōrŭlă, æ, diminutiuum à mora *διατριβίον*. Aug. *lib.* 11. *Conf.* Quæro quoniam dies dicitur non tantùm morula Solis ſuper terram, ſecundùm quod aliud eſt dies, aliud nox.

Mŏrāmĕntum, i, Mora. { עכבה *hikkebah.* *μόνιμον.* GALL. *Demeure, retardement, delay.* ITAL. *Dimora.* GERM. Ein verhinderung. HISP. *Tardança.* ANGL. *Taryng ſtay or delay.* } Apul. *in Floridis.* Hiſce igitur moramentis omnibus, qui volunt equitare, ad victorem ſibimet equum deligunt.

Mŏrātŏr, verbale, Retardator, cunctator. { מעכב *me'akkeb* מתמהמה *mithmahmeáh.* *μελλητής, ἀναβολεύς.* GALL. *Retardeur, dilayeur.* ITAL. *Dimoratore, tardatore.* GERM. Ein verhinderer. HISP. *Tardador.* ANGL. *A taryer, delayer or ſtayer.* Liu. 2. *ab Vrbe.* Quatuórque tribunorum aduersùs vnum moratorem publici commodi auxilio defectum. COSS. habent.

Mŏrātōrĭus, a, um. { *ἀναβλητικός* GALL. *Choſe pour retarder.* ITAL. *Coſa da tardare.* GERM. Dan deſs verzugs iſt. HISP. *Coſa para tardar à otro.* ANGL. *A thing for to tary vpon.* } Paulus Iureconſ. Quo minus prædium iure pignoris diſtrahatur, oblata moratoria cautio non admittitur. hoc eſt, cautio quæ datur vt quis differat & expectet.

Mora vaticana, *ῥᾶμνος βατία*. A Romanis vocatum fuiſſe rubi fructum, autor eſt Dioſc. *lib.* 4. *c.* 35.

‖ Moracia, ſunt moroſi & anxij & iracundi difficiles ſenes, vnde quidam moraceas nuces, duras eſſe dixerunt: à quo fit

Moracillum, h. e. duriuſculum. ‖

Moralis, Moratus, vide *Mos.*

‖ Morauia, Marhern/Germaniæ prouincia, Marchionatus titulo decorata ad regnū Bohemiæ. Eſt in ea Olmutenſis E. Pragenſi A. ſuffraganeus. ‖

MŌRBVS, i, Ægritudo corporis, vel mala affectio contra naturam, quæ vſum eius faciat deteriorem. Cælius apud Gell. *c.* 2. *lib.* 4. vbi plura de differentia morbi & vitij. { חלי *cholí* מחלה *machaleh.* *νόσος, νόσημα.* GALL. *Maladie.* ITAL. *Morbo male.* GERM. Ein kranckheit/ſucht. HISP. *Dolencia, enfermedad, mal.* ANGL. *Sickneſſe diſeaſe or ſore.* } Apud Iureconſultos ſcriptum eſt, Morbum & vitium inter ſe differre: ad quod Ciceronis loco oſtenditur *lib* 4 *Tuſc.* Morbum eſſe totius corporis corruptionem, veluti febris eſt. Ægrotationem, morbum cum imbecillitate. Vitium quum partes corporis inter ſe diſſident. Ex quo prauitas membrorum, diſtortio deformitas Cic. *Attic. lib.* 11. Tulliæ meæ morbus, & imbecillitas corporis me exanimat. Idem 1 *in Catil.* Vt homines ægri morbo graui, quum æſtu, febríque iactantur. Idem 1. *Offic.* Quapropter in adeundis periculis conſuetudo imitanda medicorum eſt, qui leuiter ægrotantes, leniter curant grauioribus autem morbis periculoſas curationes, ancipites adhibere coguntur. Te igitur morbus

bus agitat hepatarius? Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Heu herclè morbum acrem & durum! Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5 Non tu ſcis, quantum iſti morbo facias mali? *Ibid. ſc.* 5. *a.* 5. Quid morbi eſſe dicetas *Ibid. ſc.* 4. *a.* 5. Morbos cognitos ante remedia: Et cupiditates natas eſſe ante leges Liu. *lib.* 34. Et de repente tantus morbus incidit. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5.

—Meo comes eſt inſania morbo.

(i. poeticæ.) Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. ¶ Item morbus eum inuaſit grauis (de inopia pecuniæ.) Plaut *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Cui tu abiens affers modum. (i. ægritudinem.) *Ibid. ſc.* 3. *a.* 3. Morbus cui inſputatur ei venit. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Comitialem intelligit morbum, quem leuari, aut etiam arceri ſputando, i. ſputo, ſiue oris ſaliua credidit antiquitas. Virg. 3. *Georg.*

——————— Omniáque in ſe
Oſſa minutatim morbo collapſa trahebat.

Galenus *in tract. de differentiis morborum* Morbus (inquit) eſt affectus contra naturam primò vitians actionem. Quare quum actio vitiata non fuerit, morbi nomen non meretur. Euenit autem tripliciter, vt actio impediatur. Aut enim id contigit ex primarum qualitatum intemperie, aut ex partium immoderatione, aut ex ſolutione vnitatis. ¶ Dicuntur tamen etiam morbi in animo vitia inueterata & corroborata vſu: vt eſt auaritia, ambitio. Cic. *Tuſc.* Quomodo autem in corpore eſt morbus, ægrotatio, & vitium: ſic in animo Declamat. *in Cic.* Grauiter, & iniquo animo maledicta tua paterer M. Tulli, ſi te ſcirem iudicio magis, quàm morbo animi, petulantia iſta vti. Morbus iræ & affectus. Gell. *c. vlt. lib.* 1. Quid autem morbus *in xij. Tab.* Cælius docet apud eundem Gell. *c.* 1. *lib.* 20. Et dicimus, Affici graui morbo, Laborare morbo, Conualeſcere ex morbo, &c. ¶ Morbus maior, i. Celſo *lib.* 3. *c.* 23. Comitialis, ἡ ἐπιληψία, νόσος μέγαs, & ἱερὰ, i. magnus & ſacer, Hippocr. σεληνιασμὸς Tralliano, caducus, Herculeus, infantilis Lucretio, ſonticus Gellio, fœdus μιαρὰ Galeno 3. *de locis affect.*

Mŏrbĭdŭs, a, um quod eſt morbo infectum, ægrotum, infirmum. { חלה *choleh* דוה *davuai* [illegible]. Gall. *Malade, mala diſpos, mal ſain.* Ital. *Morbato, infettato.* Germ. Siech / kranck. Hisp. *Doliente ò enfermo.* Angl. *Sicke, ſore* } Plin. *lib.* 8. *c.* 28. Atque ita profluuio ſanguinis morbidum alias corpus exonerat. Lucret. *lib.* 6. languens quem contulit agricolarum Copia, conueniens ex omni morbida parte Varro 3. *de re ruſt. cap.* 6. Aut quum ſunt apes morbidæ propter primores vernos paſtus, Morbida vis quæ morbum affert. Lucr. *lib.* 6.

——————— unde repentè
Mortiferam poſſit cladem conflare coorta
Morbida vis hominum generi, pecudumque cateruis
Expediam,

Idem, Fit morbidus aer. Et Senec. *de conſol. ad Martiam,* Homo morbidus fit multis cauſſis.

Mŏrbĭfĭcŭs, a, um, quod morbum infert. { מחלה *machalah.* [illegible]. Gall. *Qui porte maladie.* Ital. *Che apporta morbo.* Germ. Das kranckheit bringt / vngeſund. Hisp. *Coſa que haze ò trae dolencia.* Angl. *That cauſeth ſickneſſe.* }

Morbilli, vulgò dicuntur [illegible], ſiue tanquam parui morbi ſiue tanquam paruorum morbi. Iuniores eis vulgo laborant

Mŏrbōſŭs, a, um, Obnoxius morbo, & valetudinarius dicitur. { חלה *choleh* דוה *davai.* [illegible]. Gall. *Mal ſain.* Ital. *Mal ſano.* Germ. Kranck der vil kranck wirt. Hisp. *Doliente ò enfermo, ò de mucha dolencia* Angl. *Sick or ſickelie.* } Cato *de re ruſt. c.* 2. Ferramenta vetera, ſeruum ſenem, ſeruum morboſum, & ſiquid aliud ſuperſit vendat. Qui propriè dicatur morboſus, vide Gell. *c.* 2. *lib.* 4.

[Morcaſſus ſuperciliotus. L. gr. b.]

Mordeo, es, momordi, & Memordi Gell. *c.* 9. *lib.* 7. & olim morſi, morſum, Dentibus lædo. { נשך *naſ hach* [illegible]. Gall. *Mordre.* Ital. *Mordere.* Germ. Beiſſen. Hisp. *Morder.* Angl. *To bite.* } Lucan. *lib.* 3.

Exi ibuit primus chalybem, frenóſque momordit.

Plaut. *in Trin.* ni fugiſſem, inquit, medium credo præmorſiſſem. Ouid. 13. *Metam.*

——— manúque
Pabula decerpſi, decerptaque dente momordi.

Cic. *pro Roſc. Amer.* Latrant & mordent carnes. ¶ Translatè lædere & obtrectare ſignificat. Terent. *in Eunuch.* —mordere omnes mihi, Mordere clanculum: ergo non flocci pendere. ¶ Idem pungere, ſiue dolore afficere. Cic. *ad Attic. lib.* 13. Valde me momorderunt epiſtolæ tuæ de Attica noſtra. Herba quoque mordere dicitur, id eſt, ſapore acri pungere. Plin. *lib.* 12. *c.* 19. Hunc mordebit obiurgatio Quint. Quod offendit animum, vel mordet. Senec. *Epiſt.* 67. Hoc tene, hoc morde. (i. ne obliuiſcere) Idem *Epiſt.* 79. Odium mordet. Quintil. Efferatus & mordeat ita nos. (animus poetæ ſup.) Senec. *c. vlt. de tranq.*

Tu caue defendas quamuis mordebere dictis,

Ouid. *Eleg. lib.* 1. *Triſt.*

Nec liuor iniquo dente momordit opus Vllum,

idem *Eleg.* 1. *vlt. lib.* 4. *Triſt.* ¶ Mordere, eſt aliquando edere, vt Iuuenal *Sat.* 5.

—— Sordes farris mordere canini. i. cantabri, vt exponit ſcholiaſtes aliter panem ſordidum caninum, i. frangere morſu, *Sat.* 15. Ita *Sat.* 6. Oſtrea mordet, i. comedit. Coniungit *Sat.* 15.

——— ſed qui mordere cadauer
Suſtinuit, nil vnquam hac carne libentius edit.

¶ Compoſita ſunt Admordeo, Commordeo, Demordeo, Immordeo, Obmordeo, Præmordeo Remordeo de quibus vide ſuis locis.

Morſus, a, um. participium. { נשוך *naſchu h.* [illegible]. Gal. *Qui eſt mors* Ital. *Morſo, morſicato* Germ. Gebiſſen. Hisp. *Mordido* Ang. *bitten.* } Plin. *lib.* 20. *c.* 3. Datur morſis a cane rabioſo ne rabidi fiant

Morſus, us, nomen, propriè dicitur actus mordendi. { נשך *néſchech.* [illegible]. Gall. *Morſure.* Ital. *Morſo, morditura.* Germ. Ein biß. Hisp. *Bocado, ò mordedura* Angl. *A bite.* } Cic. *de diuinatione lib.* 1. Quid Ariſtolochia ad morſus ſerpentum poſſit, &c. Idem 2. *de Fato,* Illi Philoctetes vlceratus ſerpentis morſu. Lacerare morſu artus ſuos. Quint. Catull. *lib.* 1. *Epigr.*

Atque acres ſolet incitare morſus.

¶ Accipitur etiam Morſus pro dolore & ægritudine. Cic. 3. *Tuſcul.* Itaque & dolor corporis, cuius eſt morſus acerrimus perfertur ſpe propoſita boni. Morſus neceſſarius in diſceſſu, vel amiſſione cariſſimorum Senec. *cap* 7 *de conſol. ad Mart.* ¶ Nonnunquam etiam pro detractione. Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*

Non iſtic obliquo oculo mea commoda quiſquam
Limat, non odio obſcuro, morſúque venenat.

Mŏrsĭuncŭlă, æ, diminutiuum, Paruus morſus. { δηγμάτιον. Gal. *Petite morſure.* Ital. *Picciola morditura.* Germ. Ein biſſlin. Hisp. *Pequeno bocado.* Angl. *A litle bite.* } Plaut *in Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Compreſſiones arctæ amantum corporum. Teneris labellis molles morſiunculæ. Item Morſus pro coniunctione & nexu, vbi lorica cum fibulis connectitur. Silius *lib.* 7.

Strage ſuper lapſus ſociûm qua fibula morſus
Loricæ crebro laxata reſoluerat ictu.

Mŏrdāx, qui mordet, { δηκτικός Gall. *Mordant, poignant.* Ital. *Mordace, morditore* Germ. Beiſſig / item, ein nachreder / hinderſtecher. Hisp. *Coſa que muerde, ò maldize.* Angl. *That byteth, that ſtingeth with teeth or wordes.* } Plin. *lib* 16. *c.* 24 Mordacia ſunt quibuſdam folia, vt vrticis Plaut. *in Trucul.* Nunc tibi iam amabo, ianua eſt mordax mea quo introire Metuas mea voluptas? Mordax folium: hoc eſt, pungens, & tactum, vel guſtum feriens Mordax homo, Detractor. Liuidus & mordax. Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 4. Mordaciſſimus ſuperlat. Plin. *lib.* 17. *c.* 18. Mordax equus & calcitro. Gell. *cap.* 2. *lib.* 4.

Non ego mordaci diſtrinxi carmine quenquam.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Mŏrdācĭtās, { ἡ δηκτικότης, ἡ δακνώδης δύναμις. Gall. *Aſpreté mordante.* Ital. *Mordacità.* Germ. Beiſſung oder ſtechung etlicher kreuter / das brennen. Hisp. *Aquella obra de morder, ò maldezir.* Angl. *Abiting, ſharpeneſſe of wordes.* } Plin. *lib.* 21. *c.* 16 his enim omnibus ſolus ineſt aculeata mordacitas.

Mordices, dentes quibus mordemus: tanquam à *mordex*; ſicut dicitur *tumex.* Plaut. *Aul. ſc.* 2. *a.* 2. Aſini me mordicibus ſcindant, boues incurſent cornibus. Vt cornua inſtrumenta ſubſtantialia feriendi, ita mordices. Hic tamen per mordices intelliguntur oblocutiones, & inimicæ operationes per cornua Non. *c.* 2. Mordicitus & mordicus pro morſu. apud Plautum Turnebus ac Lambinus legi volunt *mordicus.* Gruterus ſuſpicatur *mordacitus.*

Mŏrdĭcŭs, aduerb. Mordendo, { ὀδὰξ. Gall. *Auec les dents, en mordant* Ital. *Co denti.* Germ. Mit beiſſen Hisp. *A bocados.* Angl. *By byting, by the teeth.* } Plaut. *in Curc. ſc.* 1. *a.* 5. Manum arripuit mordicus Idem *Menach. ſc.* 3. *a.* 1. Oportebat iam naſum ademptum mordicus. ¶ Aliquando ſignificat arctè, & quaſi morſu ac dente. Sueton. *in Caſ.* Elata læua, ne libelli, quos tenebat, madefierent paludamentum mordicus trahens, ne ſpolio poriretur hoſtis. ¶ Mordicus tenere per tranſlationem, pro ſumma pertinacia tueri Cic. 4. *de finib.* Quum id fugiunt, re eadem defendunt, quæ Peripatetici verba tenent mordicus.

Mŏrſĭco as, Dolorem affero, perinde acſi morſu læderem. *Feſtus.*

Mŏrſĭcātĭm, Mordendo. { ὀδὰξ, δακνωδῶς. Gal. *En mordant.* Ital. & Hisp. *Mordendo* Germ. Mit beiſſen. Angl. *By byting.* } Varro Sicut pupilli incedunt, & in labellis morſicatim luſitant. ex Nonio.

Mordiæum, μορδιαῖον. Ciuitas Piſidiæ, Appollonia poſtea dicta, Steph.

Morditas, vel Mordritum, vox Germanica, Mörderey / quæ ſignificat latrocinium. Extat in ll. Ripuar *tit.* 15.

Morella, in officinis dicitur ſolanum hortenſe. { Gall. *Morelle* Hisp. *Mora morella.* }

Mŏrētum, ti, { μυττωτὸν. Gall. *Certain gaſteau tartre ou tourteau faite de farine, laict, vin, fromage, & herbes.* Ital. *Torta di farina, latte, vino, formaggio, & altre ſorti d'herbe.* Germ. Ein fladen kuchen ſo auß milch / wein / käß vnd etlichen kreutern gemacht wirt. Hisp. *El almodrote ò ſalſa ſemejante.* Angl. *A kinde of cake made of milk, wine, cheeſe and herbes.* } Genus libi ex lacte, vino, caſeo, & herbis confectum, quale deſcribitur a Virgilio in eo opuſculo cui titulus eſt *Moretum.* Ouid. 4. *Faſt.*

Non pudet herboſum, dixi, poſuiſſe moretum
In dominæ menſis? an ſua cauſa ſubeſt?
Lacte, mero veteres vſi narrantur, & herbis
Sponte ſua ſi quas terra ferebat, ait,
Candidus elixa miſcetur caſeus herba,
Cognoſcat priſcos, vt dea priſca cibos.

Dictum autem eſt Moretum (vt non obſcure ſignificat Virg. *loco iam indicato*) a verbo Græco μορέω, quod inter cætera ſignificat abrado.

Tum demum digitis mortaria tota duobus
Circuit, inque globum diſtantia contrahit vnum.
Conſtet vt effecti ſpecies nomenque moreti.

Morganatica, nuptiale donum. vox Germana corrupta, apud feudiſtas. Hotomanus docet, eſſe Morgengabe, matutinum munus. Id erat quod ſponſus die nuptiarum ſponſæ manè ſalutatæ coram propinquis & amicis ante conuiuium nuptiale donabat.

Morgentium, μοργέντιον. Vrbs Italiæ, ἀπὸ Μόργητος, vocatur etiam Morgentina, Gentile, Morgentinus & Morgites. Steph.

Morgus fluuius eſt ex Alpibus defluens, vnus eorum qui à Pado excipiuntur de quo Plin. *lib* 3. *c.* 16.

Morgyna, μόργυνα, vrbs Siculorum Gentile Morgynæus Steph.

[Moria vox Hebræa, mons ille, in quo templum ædificatum eſt à Salomone. Schindel. in lex. ad vocem *Moria*: Iuxta Hebræos in iſto monte fuit,

I. Altare, in quo ſacrificarunt, Adam creatus, Abel, Kain.
II. Altare, inquo ſacrificauit Noah, egreſſus arcâ.
III Colligatus Iſaac.
IV. Altare extructum tempore Dauidis & Salomonis.
V. Ieruſalem & templum.]

Moria, μωρία, ſtultitia. vox Græca.

Morieni, μοριεῖς, Populi Indiæ ligneas domos habitantes Steph.

Morini, μορινοὶ, Populi ſunt inter Belgas ad Oceanum Britannicum Baſtenbus, & Neruiis vicini, quorum oppidum mediterraneum, Ptolemæo teſte, fuit Teruanna, ταρουάννα, etiam hodie nomen retinens. { Die

Bolanger. } Hi à Virgilio Extremi hominum appellantur, quòd (vt diximus) Oceano ſint proximi, breuiſſimuſque ab eis, vel ipſo Cæſare teſte, in Britanniam ſit traiectus.

Mōriones, μωραίνοντες, Stulti, Principum deliciæ. Mart. *lib* 8.

Morio dictus erat, viginti millibus emi.

Morion, Lapidis pretioſi nomen. Plin. *lib.* 37. *c.* 10 Morium Indicæ quæ nigerrimo colore tranſlucet, vocatus Pramnium: in qua miſcetur & carbunculi color, Alexandrinum vbi Sardæ, Cyprium.

Moriſeni, Traciæ populi, circa Ponti littora incolentes: quorum meminit Plin. *lib.* 4. *c.* 11.

Mōrmyrā, Piſcis eſt marinus, variis coloribus pictus, cuius meminit Ouid. *in Halieut* referente Plin. *lib.* 32. *c. vlt.*

Mōrochthūs, μόροχθος, Lapis eſt in Ægypto naſcens, quem nonnulli à lacteo colore Galaxiam & Leucographia appellant. Vtuntur eo lintea-riorum officinæ ad candorem veſtium, propterea quòd mollis ſit, & facillimè diluatur. autor Dioſc. *lib.* 15.

Morior, vide *Mors.*

Mōror, aris, Expecto, Opperior. { [Hebrew] ne'ethān [Hebrew] *hithmahmeāh* [Hebrew] *kauāh.* ἀναμένω. Gall. *Retarder, detenir, amuſer, attendre.* Ital. *Aſpettare, indugiare* Germ. Verziehen/warten. Hisp. *Eſperar lo que ha de venir, tardar.* Angl. *To tarie, to abyde.* } Lentulus Senatus, inter epiſtolas Ciceronis: Diutiùs morari, aut expectare præſidium non neceſſe habui. Nihil hoc Curionem morabatur ab ſpe. Cæſ. 1. *de bell. ciuil.* Abſoluto Claudio negauit Tibull. ſe Gracchum morari. Liu. *lib* 3. *d.* 3 Te moraris mihi cùm obloquens. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 1. Nunquid me morare. *Ibid ſc. vlt. a.* 5. Tametſi occupatus moramur (te.) Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a* 1. Non morabor argentum, quin feras. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Neque diem decet me morari Idem *Capt ſc.* 3. *a* 2.

———Oculos paulum tellure moratos

Suſtulit ad proceres.

Ouid 13. *Metam.* ¶ Dicitur & Moro, moras, are, Diomedes *lib.* 1. ¶ Aliquando etiam accipitur pro curo, vel laboro. Plaut. *in Aul.* —pallas purpuram Nihil moror quæ in ſeruitutem ſumptibus redigunt viros. Idem *ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Nihil moror iſtas magnas dotes dapſiles, hoc eſt nihil curo, nihil facio, οὐδὲν μοι μέλει. Ego iſtam domum, neque qui homines ſitis noui. Idem *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. Nihil moror tergum mihi negotioſum eſſe *Ibid.* Alieno vti nihil moror. (i. non placet.) *Ibid. ſc* 3. *a.* 2. Nihil morantur Laconas Imi ſubſellij viros. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 3 Ego iſtius complexum nihil moror: Meum autem hic aſpernatur. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Idem *Aul. ſc.* 5 *a.* 1. Si vis porrò dicam, Nihil moror. (i. non placet audire.) Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Ego te mancupem nihil moror. (i. nolo *Ibid ſc* 2 *a* 4. ¶ Sæpiſſime etiam Morari, eſt detinere, retardare { [Hebrew] *hikkib.* ἀναχάζω, ἀναχέω } Quintilian. *in Mathematico.* Quid me adhuc pater retines? Quid moraris abeuntem? Plaut *in Epid.* Nihil ego te moror Item Morari, manere. χρονίζειν. Cæſar *bell. Gall. lib.* 2. Itaque paulliſper apud oppidum morari, agróſque Rhemorum depopulari, &c. Lauabo vt rem diuinam faciam, ne affinem morer. (i. expectare cogam. Plaut. *Aul. ſc.* 2. *a.* 4. Nihil morabitur (continuas:) Idem *Men. ſc* 2. *a.* 2. ¶ Morari oculos voluptate. Senec. *cap.* 1. *de tranq* Cur dicti, litteráque eſt oculos vlla morata meos, Ouid. *Eleg* 1. *lib.* 5. *Triſt.*

Et pater eſt aliqua fraude morandus, ait,

idem *Eleg* 9. *lib.* 3. *Triſt.* ¶ Item hærere, dubitare. Virg 2. *Æneid.*

Quid vo moror ſi omnes vno ordine habetis

Achiuos.

Et in his omnibus ſignificationibus habet primam correptam. ¶ Morari verò prima producta, apud Suet. in *Neron. c.* 33. pro inſanire, deſipere. { [Hebrew] *chaſál* [Hebrew] *nimhár.* μωραίνειν. Gal. *Folaſtrer.* Ital. *Impazzire.* Germ. Unſinnig ſein. Hisp. *Hazer beuerias* Angl. *To playe the foole.* } quod oſtendit Suetonius, ſolitum inquiens eſſe dicere Neronem, deſiiſſe Claudium inter homines morari, nam Græci μωρὸν ſtultum vocant & fatuum. Videbatur dicere, Claudium deſiiſſe manere & viuere inter homines: quum intelligi vellet, eum deſiiſſe per mortem delirare & deſipere, qui viuus delirauerat.

Mōrans, antis, participium. Virg. 4. *Georg.*

——————nanque morantes

Martius ille æris rauci canor increpat.

Vbi Seruius, Morantes, id eſt, tardè incedentes. ¶ Compoſita à Moro, ſunt Commoror, Demoror, Immoror, & Remoror, de quibus ſuis locis.

Morator publici commodi Liu. 2. *ab Vrbe.*

‖ Mormolyceum, terriculum: à μορμολύττω, terreo.

Mormyra piſcis. Plin.

Morochthus, μόροχθος, lapis quidam Ægyptius, alio nomine γαλαξίας & λευκογραφίς, eo vtuntur ad dealbandas veſtes. ‖

Mōrōs. { [Hebrew] *cheſil* [Hebrew] *holel.* μωρός. Gall. *Fol.* Ital. *Stolto.* Germ. Ein narr/tor. Hisp. *Loco, bono.* Ang. *A foole.* } Græca dictione appellatur, qui Latinè ſtultus. Plaut. *in Trin.* Amor mores hominum moros, & moroſos efficit. ¶ A quo morari verbum prima longa. Vide paulo ante in verbo *Moror.* vide *Morus.*

Mōrolŏgūs, gi, ſtulta & inepta loquens { μωρολόγος. Gal. *Qui parle follement. & ſottement* Ital. *Che raggiona pazzie.* Germ. Der eitl torechtigs geſchwetz oder narren rädung treibt. Hisp. *El que habla beuerias* Angl. *That ſpeaketh folis olie.* } ¶ Vnde & ſermones huiuſmodi Morologiæ, μωρολογίαι dicuntur: qui & periphraſticῶs Morologi ſermones appellantur, à Plauto *in Pſeudolo*, Nec moleſtum eſſe, nec ſermonibus morologis, μωρὸς enim ſtultus, λόγος ſermo. Plaut. *in Perſ.* Morologus fio hoc eſt, ſermone ſtulto vti incipio,

Moroſus, vide *Mos.*

Morpheus, μορφεύς, ſomni miniſter eſt, qui (vt in fabulis eſt) iuſſu domini quoſcunque vultus hominum fingit, verba ipſa, mores item & geſtus imitans Ouid. *lib.* 11. *Metam.*

Excitat artificem, ſimulatorémque figuræ Morphea, &c.

Mōrphnūs, μορφνός, Aquilæ genus, circa paludes & lacus vitam præcipue agens ab Homero Percnos, ab aliis etiam Plancus & anataria appellatur. Vide Plin. *lib.* 10. *cap.* 3. vbi ſex aquilarum genera enumerat Melænaeton, Pygargon, Morphnon, Percnopterum, Gneſion, & Haliæeton, &c.

Mōrs, tis, θάνατος, ἡ ψυχῆς διάλυσις, hoc eſt, animæ & corporis diſſolutio, Lethum, interitus, obitus. { [Hebrew] *máveth* [Hebrew] *temuthah.* ἡ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος, τελευτή, θάνατος. Gall. *La mort.* Ital. *La morte.* Germ. Der todt. Hisp. *La muerte.* Angl. *Death.* } Cic. *Tuſc.* 1. Sunt enim qui diſceſſum animi à corpore putent eſſe mortem *Ibid* A malis igitur mors abducit, non a bonis. Mors (inquit Seneca) eſt naturæ lex, tributum, officiumque mortalium, malorúmque omnium remedium. Hæc a veteribus dea credita eſt. Noctis & Erebi filia, quæ in mortales omnes vitæ necíſque haberet poteſtatem. Stat.

In ſcopulis mors ſæua ſedet.

Cic. 1. *Tuſc.* Mors non eſt interitus, omnia tollens, atque delens: ſed quædam quaſi migratio, commutatióque vitæ, quæ in claris viris, & fœminis dux in cælum ſolet eſſe. Horat. 1. *Epiſt.* 17.

———*Mors vltima linea rerum eſt.*

Virg. 2 *Æneid.*

——— ———crudelis vbique

Luctus, vbique pauor, & pluríma mortis imago.

Ouid. 14. *Metam.*

At vero fuga vos ab acerba morte reduxit.

Morte ſimplici punire. Suet *in Caſ. c.* 74. In morte eſſe. Gell. *cap.* 13. *lib.* 6. Morte tua detentus. Suet. *in Caſ. c.* 88.

Semper mœſta tua carmina morte canam,

Catull. *ad Ortal.* Mors inſtat à tergo. Senec. *cap.* 10. *de conſol. ad Mart.* Inter vitam & mortem morbis detinere. *Ibid.* Crudelitas in qua Mors beneficium erat. Idem *c.* 15. *de tranq.*

Finitis gaude tot mihi morte malis.

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.* Deſperata victoria in mortem dimicabatur, Velleius.

Inter gemina nautam confinia mortis. i. Inter Scyllam & Carybdim,

Tibull. *lib.* 4. Niſi mors animum meum à te abalienauerit Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Ciceroni morte ſtetit vindicta libertatis. Velleius. Mors tenet quicquid abſtulit. Senec. *c.* 6. *de conſol. ad Mart.* Cras neceſſum erit mortem exequi. (i. obire.) Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a* 4. Euenit in dolore & labore, vt mors obrepat interim. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 2. Cur me morti dedere optas. Idem *Aſin ſc.* 3. *a.* 3. Quouſque? vſque ad mortem extrema. Mors fatalis, vide *Fatalis.* ¶ Accipitur quandoque Mors pro aliarum rerum interitu, etiam inanimatarum. Plin. *lib* 14. *cap.* 22. Hinc rerum omnium obliuio, mórſque memoriæ Legitur etiam nonnunquam in numero plurali Mortes. Cicer. 2. *de finib.* Præclarè mortes ſunt imperatoriæ. Plin. *lib.* 13. *cap.* 21. Qua in domum illata, difficiles partus fieri produnt, mortéſque miſeras. Quintilian. *declam.* 1. Contra verbera, & experimenta tortorum, mortium pertulere patientiam. Mortes fœnerauerunt, Seneca.

Mŏrĭŏr, eris, & itis, Obeo, intereo, excedo, decedo, è vita migro, vitam cum morte commuto, nunc tertij, olim etiam quarti ordinis. { [Hebrew] *meth* [Hebrew] *gāuah.* ἀποθνήσκω, θνήσκω, τελευτάω. Gall. *Mourir.* Ital. *Morire.* Germ. Sterben Hisp. *Morir.* Angl. *To die.* } Ouid *lib.* 4. *Metamorph.*

At ſtrepitum mortémque timens, cupidúſque moriri.

Plaut. *Rud.* —acta hæc res eſt, certum eſt mori, quàm hunc pati Lenonem in me graſſari. Mori miſerè mauolet, quàm non perfectum reddatur. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1 Periculum ne interea moriamur fame. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 3. Væ virgis quæ in tergo morientur meo. Idem *Capt ſc* 4. *a.* 3. Se facturum dixerem ſi moriatur mater ſua. (Mox, Periculum ne interea moriamur fame.) Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. Certúmne eſt tibi iſtuc? Non: Moriri certius. Idem *Capt ſc.* 5 *a.* 3. Morior Simo (dolore ſup.) Haud te ſinam emoriri, niſi mihi argentum redditur. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a* 4.

Pars etiam quædam mecum moriatur oportet,

Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 1. *Triſt.*

Protinus vt morior non ero terra tuus.

idem *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.* priuſquam moritur, mihi dedit anulum. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a* 3. Is quoniam moritur, (i. poſtquam.) Idem *Aul. prolog.* Ait ad ſe in ſomnis illum veniſſe mortuum. Mox, Hoc ſibi dixiſſe mortuum. Idem *Moſt. ſc.* 2. *a.* 2. Vtinam meus nunc mortuus pater nuncietur *Ibid ſc.* 3. *a.* 1. Vbi viuos homines mortui incurſant boues. Idem *Aſin ſc.* 1. *a.* 1. Mortuus eſt Demenætus. Metaph. vt dicitur, perij.) *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Mortuus eſt, loces efferundum. Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Dies iam dimidiatus eſt mortuus ad vmbilicum. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 1. (i. Iam meridies eſt.) Hominem inter viuos quæritamus mortuum *Ibid ſc* 1. *a.* 2. Qui mortuis cœnam coquat, Nam ſolus is coquere, quod mortuis placeat, poteſt. Idem *Pſeud. ſc.* 2 *a.* 3. Mortuâ re, verba nunc facis. *Ibid. ſc* 2. *a.* 1. Auguſt. *lib.* 3. *de ciuit. Dei*, Non importunè, neque incongruè arbitror dicere, etſi non humana induſtria, iudicio fortaſſe diuino, vt hoc verbum quod eſt Moritur, in Latina lingua nec Grammatici declinare potuerint ea regula, qua cætera talia declinantur. Namque ab eo quod eſt Oritur, fit verbum præteriti temporis Ortus eſt: & ſiqua ſimilia ſunt, quæ per præteriti temporis participia declinantur: ab eo vero quod eſt moritur, ſi quærimus præteriti temporis verbum, reſponderi ſolet, Mortuus eſt, u, litera geminata. Sic enim dicitur mortuus, quo modo Fatuus, Arduus, Conſpicuus, & ſiqua ſimilia, quæ non ſunt præteriti temporis, ſed quoniam nomina ſunt, ſine tempore declinantur. Illud vero, quaſi declinetur quod declinari non poteſt, pro participio præteriti temporis ponitur nomen. Conuenienter ergo ſic factum eſt, vt quemadmodum id quod ſignificat, non poteſt agendo ita ipſum verbum non poſſet loquendo declinari Horat. 3. *Carm Ode.* 2.

Dulce, & decorum eſt pro patria mori,
Mors & fugacem perſequitur virum,
Nec parcit imbellis iuuentæ
Poplitibus, timidóque tergo.

Vir. 4. *Æneid.*

Quin morere vt merita es, ferróque auerte dolorem.

Idem 5. *Æneid.*

O felix vna ante alias Priameia virgo,
Hoſtilem ad tumulum Troiæ ſub mænibus altis
Iuſſa mori.

¶ Mori

¶ Mori morte, eſt certò mori. ¶ Mori alicui rei in diuinis literis eſt nunquam perinde non affici ea, atque ſi mortuus eſſes. ¶ Mori in peccatis, eſt manere & perire in peccatis, & ob ea damnari. ¶ Quid autem eſt, mori legi, eſt, deſinere legi adhærere & confidere, quaſi per ipſam iuſtus quis, & ſaluus eſſe poſſit. ¶ Moriar, iuradi verbum, quemadmodum Diſperéam. Cic. *ad Attic. lib.* 8. Moriar, ſi magis gauderem, ſi id mihi accidiſſet. Moritur dies, i. occumbit Sol, dies clauditur. Papinius,

Iam moriente die rapuit me cœna benigni Vindicis.

Ob id dies comburi, & comburi dicebatur. Vide Comburo, & Compono. Plaut. Dies quidam iam ad vmbilicum dimidiatus eſt mortuus. ¶ Compoſita huius verbi ſunt, Commorior, Emorior, Immorior, & Præmorior de quibus ſuis locis.

Moriens, particip. præſ. temp.

Mortuus, particip. præterit. Vnde Mortuo verba facere, pro fruſtrà, vel ſuadere, vel orare perinde quaſi mortuo quis loquatur. Plaut. *Pſeud.*

Moribundus, Moriens, morti vicinus. { [illegible] *meth.* [illegible]. GALL. *Qui ſe va mourant qui ſe meurt.* ITAL. *Morendo, che va morendo.* GERM. Sterbend. HISP. *Moriendo, ò del todo muerto* ANGL. *Dying, readie to die.* } Liuius 6. *bell. Punic.* Atque ita gladio quem veſte texerat, per aduerſum pectus transfixus, ante pedes Imperatoris moribundus procubuit.

Mortalis, e, qui morti ſubiectus eſt, ✕ Immortalis { [illegible]. GALL. *Mortel.* ITAL. *Mortale.* GERM. Tödlich/ſterblich. HISP. *Mortal ò que puede morir.* ANGL. *Subiect to death mortal.* } Quintil. *lib.* 5. *cap.* 12. Inclariſſimum ſolem mortale lumen inferre. Cic. 3. *de natur. deorum*, Mortale igitur omne animal, & diſſolubile, & diuiduum ſit neceſſe eſt. Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 6.

—— terreſtria quando
Mortales animas viuunt ſortita.

Occidiſti hercle. Quem mortalem? Omnes tuos. Plaut. *Moſt. ſc.* 2. *a.* 2. Ante omnes minimi mortales Pretij. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5 Malignitate hic dies onerauit omnes mortales mihi. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. Omnes mortales ſciunt. Idem *Mil ſc.* 1. *a.* 1.

—— Aſpiciunt oculis ſuperi mortalia iuſtis,

Ouid. 15. *Metam.* Publica conditio mortalis nata es, mortales peperiſti. Senec. *c.* 31. *de conſ. ad Mart.*

Mortalis, ſubſtantiuum, Pro homine. { [illegible]. GALL. *Homme mortel.* ITAL. *Huomo mortale.* GERM. Ein menſch ſo ſterblich vnnd binfellig iſt. HISP. *Hombre mortal.* ANGL. *A mortall man.* } Saluſt. *Iugurth.* 67. multos mortales capit. Plin. *lib.* 12 *c.* 17. Tanta mortalibus ſuarum rerum ſatietas eſt, alienarúmque auiditas. Cic. 7. *Verr.* Nam illum paucis horis primæ actionis omnium mortalium ſententiis condemnaui. Ouid. 2. *Metam.*

Ides deos hominéſque vero, nec contigit vllum
[illegible] mea mortalem.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 8. *a.* 4. Nimis hic mortalis verſutus. (i. homo.)

Mortalior, comparatiuum. Plin. *lib.* 34. *cap.* 14. Eadémque prouidentia nihil in rebus mortalius faciente, quàm quod infeſtiſſimum mortalitati.

Mortalitas, atis, ✕ Immortalis. { [illegible]. GAL. *Mortalité, ce qui eſt ſubiet à mort.* ITAL. *Mortalità.* GERM. Tödtligkeit/ſterbligkeit. HISP. *Mortalidad ò condicion de morir.* ANGL. *Mortalitie.* } Cic. 1. *de natura deor.* Aut non omne quod ortum ſit, mortalitas conſequatur. ¶ Mortalitas etiam pro hominibus mortalibus. Plin. *lib.* 2. *c.* 76. Mortalitas ipſa inuenit ſibi medium quiddam. Idem *lib.* 7. *cap.* 40. Vana mortalitas, & ad circunſcribendum ſeipſam ingenioſa. Mortalitatem ignorare ſtulti: impudentis recuſare. Senec. *cap.* 11. *de conſol. ad. Polyb* Ius mortalitatis, *ibid.* 17. Mortalitatis exempla colligere ridiculum. Idem *cap.* 12. *de conſol. ad Mart.*

Mortifer, ſiue mortiferus, a, um, pen. corr. Lethifer, lethale, quod mortem affert. { [illegible]. GAL. *Mortel, qui fait mourir.* ITAL. *Mortifero.* GERM. Das den todt bringt tödtlich. HISP. *Coſa matadera, ò que trahe muerte* ANGL. *Deadlie, that cauſeth death.* } Colum *lib* 7. eſt etiam mortiferus ſerpentis ictus Plin. *lib.* 10. *cap.* 50. Pullis anſerum vrtica mortifera contacta. Cic 1. *Tuſc.* Et quum penè in manu iam mortiferum illud teneret poculum, locutus ita eſt, vt non ad mortem trudi, verum in cœlum videretur aſcendere. Virg. 6 *Æneid.*

——— mortiferúmque aduerſo in limine bellum.

Celſus *lib.* 5. *cap.* 16. Nam muſculus percuſſus mortiferus eſt, præciſus ſanitatem recipit. Senec. *cap.* 11. *de conſol. ad Mart.* Mortifera multa homini.

Mortiferè, aduerb. Lethaliter. Plin. *epiſt.* 60. Ægrotabat mortiferè.

Mortuale, quod ad mortuos pertinet { [illegible]. GAL. *Mortuaire.* ITAL. *Che appartiene à morti.* GERM. Das zu den todten gehört HISP. *Coſa pertenecìente à mortuorio.* ANGL. *That belangeth to the death* } Plaut. in *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Hæc ſunt non nugæ: non enim mortualia. ¶ Vnde Emortualis dies, in quo quis eſt mortuus: ſicut Natalis, in quo quis natus eſt. *Ibid.* Idem *Pſeud. ſc.* 8. *a.* 4. Certum eſt enim hunc emortualem facere ex natali die.

Mortuarius, a, um. Gell. *c.* 7. *lib.* 18. Mortuaria Gloſſaria. Scalig. in Varronem legit *Mortualia.*

Morticinus, a, um, pen. prod. quod eſt exangue, corruptum, & ſponte ſua mortuum. { [illegible] *meth.* [illegible]. GAL. *Qui eſt mort de ſoy meſme, & qui n'a point eſté tué.* ITAL. *Morto da* [illegible]. GERM. Der von im ſelbs geſtorben iſt [illegible]. HISP. *Muerto de ſu voluntad* ANG. *That is dead by the ſelf.* } Vnde Morticinam carnem dicimus animalium quæ non ſunt mactata, ſed per ſe mortua. Plinius Sola hæc auis in eo genere morticina carnem non attingit. Varr. 2. *de re ruſt. cap.* 9. Morticinæ ouis non patiuntur veſci carne

Morticini. Claui dicuntur pedum, quòd velut morticina caro ſit, quam Græci [illegible] vocant [illegible]. Plin. *lib.* 22. *c.* 23. Clauis pedum, qui vulgo morticini appellantur, &c.

Morſiuncula. Mortiuncula, Morſus, vide *Mordeo.*

Mortam, vnam eſſe ex Parcis dicunt quas veteres Latini tres eſſe putauerunt, eaſque natiuitati & morti præſidere. Earum nomina fuerunt Nona, Decima, & Morta, quo commento illud videntur voluiſſe ſignificare, tempeſtiuum partus tempus eſſe menſem nonum & deci-

Calepini pars II.

mum: qui verò ante hoc tempus in lucem prodeunt, aut mortuos naſci aut natos ſtatim mori, Sipontinus *ex Martiano.*

Mortarium, in quo res, quæ reſoluendæ ſunt, piſtillo contuſæ teruntur. { [illegible] *medoc hah.* [illegible]. GALL. *Vn mortier.* ITAL. *Mortaio.* GERM. Ein mörſel HISP. *El mortero para majar.* ANGL. *A morter* } Plaut. *in Aul.* Cultrum, ſecurim, piſtillum, mortarium, Quæ vtenda vaſa ſemper vicini rogant. Lapis mortariorum, [illegible], ex quo mortaria confici ſolent. Plin. *lib.* 36. *c.* 22. Autoribus curæ fuere lapides mortariorum quoque, nec medicinalium tantum, aut ad pigmenta pertinentium. ¶ Huius diminutiuum eſt Mortariolum, [illegible]. Hieronymus *in Numeris*, Ponent cum eo thuribula, mortariola, cyathos, & crateres ad vina fundenda. ¶ Eſt & mortarium locus, & ſuſceptaculum in quo calx, iam intrita ſubigitur ſeruaturve, quæ loca etiam hodie vulgò *Mortaria* appellantur. Budæus, Mortarium locus eſt vbi arenatum, rutro ſubigitur. Vitruuius *lib.* 7. *cap.* 3. Græcorum verò tectores non his rationibus ſolùm vtendo faciunt opera firma, ſed etiam mortario collocato, calce & arena ibi confuſa, decuria hominum inducta, ligneis vectibus piſant materiam, vt ita ad certamen ſubacta tunc vtantur.

Morticinus, Mortifer, Mortualis, vide *Mors.*

Mortuum mare, Straboni dicitur, quia nihil viuum gignit [illegible]. Lacus eſt in pentapoli Syriæ, qui nihil præter bitumen gignit, nihil in eo graue ſubmergitur. { Das todtmeer/ iſt ein ſtinckender See in Syria. Vnde & Aſphaltites vocatur, ſiue ab eo quòd Græci bitumen [illegible] appellant, ſiue [illegible], hoc eſt, à ſecuritate, eò quòd corpora viua ei innatent, tutáque ſint à ſubmerſione. Hinc mortuum mare vita ſine infortunio. Senec *Epiſt.* 68.

Morus, a, um, id eſt, ſtultus, a, um. Plaut. *Mil ſc.* 4. *a.* 2. Ego ſtulta ac morâ multum *Ibidem. ſc.* 1 *a.* 3. Morus es. Et *Men. ſc.* 2. *a.* 4. More moro vtimur maximè. Vide *Mores.*

Morus, i, Arbor. { [illegible] GAL. *Vn meurier.* ITAL. *Moro albero.* GERM. Ein maulbeer baum. HISP. *El moral arbor.* ANGL. *A mulberry tree.* } Morum, fructus, [illegible], à mora, id eſt, tarditate, vt quidam putant nam poſtrema omnium arborum morus floret, propter quod prudentiſſima arbor dicitur, quia lædi ſe à frigore non ſinit: neque niſi planè frigore peracto germen emittit: ſed quum cœpit, in tantum vniuerſa germinatio erumpit, vt vna nocte peragat, etiam cum ſtrepitu. Sunt qui à Græco id nominis deriuent: [illegible] enim nigrum dicitur. Plin *lib.* 16. *cap.* 44. In hoc arborem mori eximiam ætate noſtra adamauit Paſſienus. ¶ Mora quoque in rubis ſunt, ſed multum ab his differentia. Colum. *lib.* 5. *de pruno*, Morum ab Idibus Februarius vſque in æquinoctium vernale rectè ſeres.

Morus Pyramea arbor ſub qua occubuerunt Pyramus & Thyſbe. Fabula eſt apud Ouid *lib.* 4. *Metam.*

Moryllij, [illegible], Macedoniæ populi in occaſum vergentes, iuxta Alantenſes & Lynceſtas. Plin. *lib.* 4. *c.* 10.

Morychus, [illegible]. Cognomen Bacchi apud Siculos cuius faciem vindemiæ tempore muſto & recentibus ficis obliuere conſueuerunt. Vide Eraſmum *in prouerbio* Morycho ſtultior.

Mos, moris, eſt vitæ inſtitutum conſuetudine firmatum. { [illegible] *derech.* [illegible]. GAL. *Maniere, couſtume, façon de faire.* ITAL. *Coſtume, vſanza.* GERM. Guten brauch/gewonheit. HISP. *Coſtumbre.* ANGL. *A maner or faſhion, à cuſteme.* } Varr. ait, Morem eſſe iuſtitutum animi quod ſequi debeat conſuetudo. Cic *pro Cluent.* Non mos, conſuetudóque ſeruata. Cic. *de clar. Orat.* Mos eſt hominum, vt nolint eundem pluribus in rebus excellere. Virg. 1. *Æneid.*

Virginibus Tyriis mos eſt geſtare pharetram.

Idem 4 *Æneid.*

Non licuit thalami expertem ſine crimine vitam
Degere more feræ,

Mores natura pudicos tibi dediſt, Ouid. *Eleg.* 7. *lib.* 3. *Triſt.*

Doctaque non patrio carmina more canis.

Ibidem.

Quamuis fortuna, vt mos eſt illi, me aduerſa fatiget,

Tibull. *lib.* 4. Habent hunc morem meretrices. Plaut. *Men ſc.* 2. *a.* 2. *&* *ſc.* 2. *a.* 4. *&* *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Mos eſt meretricibus, Idem *Men. ſc.* 5. *a.* 5 Et *prolog. Amph.* An mos ita eſt hic, vt peregrinis aduenientibus narrent fabulas. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 5. Vt nunc mos eſt maximè, quid mirum ſi amat. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Noſtri amores, mores, conſuetudines. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1. Nouiſſe mores me tuos decet (ſuprà animum.) Idem *Mil. ſc.* 1. *a.* 1. ¶ Amator meretricis mores ſibi emit auro & purpurâ (i. morigeram reddit ſibi.) Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Mos obſequi hominibus. Idem *Capt. ſ.* 3. *a.* 5. Maxima pars hominum hunc morem habent. (i. vitiũ.) *Ibid. ſc* 1. *a.* 1. Nos noſtras more noſtro & modo inſtruximus legiones. Idem *Amph.* Moribus præfectum mulierum hunc factum velim. Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Pulchrum ornatum turpes mores peius cœno collinunt. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Antiquis adoleſcens moribus. Idem *Capt. ſc.* 2. *a* 2. ¶ Quæ vni præcipuè morem geras. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Cape tabellas, lege. P Mos tibi geretur Idem *Pſeud. ſc.* 1 *a.* 1. Is ſenex hoſpiti amanti morem gerit Idem *Mil ſc.* 1. *a.* 2. Bene morem gerere hero. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2 Vni modo geſſi morem. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Pater nunc intus ſuo animo morem gerit. Idem. *prolog. Amph.* Fiat, geratur mos tibi. Itẽ Feci more meo. Fecit more hominum. Idem *Aul. ſc.* 4 *a.* 2. Soror facis more tuo. (in laudem.) Idem *Aul ſc.* 3. *a.* 1. ¶ Interdum ſumitur pro conſuetudine approbata, quæ habetur pro lege. Cic. 1. *Offic.* Quæ more aguntur inſtitutiſque ciuilibus. Idem *contra Rull.* Eſt hoc in more poſitum inſtitutóque maiorum. ¶ Mores plurali numero, [illegible] conſuetudo cuipiam familiaris, & in habitum recepta, a qua benè, vel malè morati dicimur. Eſt enim vocabulum medium, quod tam in bonam, quam in malam partẽ accipitur. Plaut. *in Trin.* Nam hic nimiũ morbus mores inuaſit bonos. Ita plerunque omnes iam ſunt intermortui Sed dum illi ægrotant, interim mores mali, Quaſi herba irrigua, ſuccreuerant vberrimè. ¶ Mores grauiores, item mores maiores, coniugum vitia & minus honeſtas actiones leui vocabulo & honeſto Iureconſulti vocant. Vlpian. *lib.* 4 *Inſtit. tit.* 6. Mores grauiores ſunt adulteria tantum leuiores omnes reliqui. Maritus propter maiores mores præſentem dotem reddit. propter minores, ſenûm menſium die. ¶ Mores cæli. Plin. *lib.* 14. *cap.* 1. Succíque tantum gratia ex his pluribus modis ad

cæli mores, ſolique ingenia. Mores, de equis. Columell. *lib.6. c.29.* Mores autem laudantur qui ſunt ex placido & concitato mitiſſimi. Moribus, pro more & conſuetudine. Cic. Tribuni appellati negarunt ſe in mora eſſe quominus ſeu legibus, ſeu moribus mallet, inquireret. Virg. 1. *Georg.*

——Varium cæli perdiſcere morem.

¶ Transferre ad morem. Cic *in Orat.* Græcorum prudentiam poſſe ad noſtrum morem, vſúmque transferri. Morem gerere, Obedire. Terent *Eunuch.* Mos gerendus eſt Thaidi. Cic. *pro Murana*, Geſtus eſt mos & voluntati & dignitati tuæ More bono, aut malo. Saluſt. *Iugurth.* 87. Sed bono vinci ſatius eſt, quàm malo more iniuriam vincere. ¶ Hinc fit Moratus, Moralis, Morigeratus, &, quod hodie in vſu non eſt *Moſculus* diminutiuum, quod apud Catonem legitur.

Mōrātŭs, nomen eſt, non participium, à nomine mos, dicitúrque vt plurimum de eo qui bonis laudatiſque moribus eſt præditus *ἠθικός, κόσμιος*. GAL. *Morigené, apprins & accouſtumé.* ITAL. *Coſtumato.* GERM. Wolgeberdt der guter ſitten vnnd gebärden iſt / item, vbelgebärdt. HISP. *Bien acoſtumbrado.* ANGL. *That hath good or badde maners.*} Plaut. *in Aul. vt ſc. 4. a. 1.* Dummodo morata recte veniat dotata eſt ſatis. Cic. *Tuſc.* Quotus enim quiſque philoſophorum inuenitur, qui ſit ita moratus, ita animo ac vita conſtitutus, ratio poſtulat Idem *de clar.* Quæque erant propria cùm præſtantis viri in Republ. tum bene moratæ & bene conſtitutæ ciuitatis. ¶ In malam partem vſus eſt Plaut. *in Truc.* Noui ego hominum mores. Ita nunc adoleſcentes morati ſunt. Item Terent. *in Hecyr.* Sed quid mulieris vxorem habes, aut quibus moratam moribus? Ita morata eſt hæc ianua, extemplo ianitorem vocat. Plaut. *Aſin. ſc. 3. a. 2.* Iſto more moratam, ibi placere. *Ibid. ſc. 1. a. 3.* Reliquit filium pariter moratum, vt eius pater fuit Idem *Aul. prologo.* Moratus eſt eius moribus pater *Cap. ſc. 2. a. 1.* Nec quicquam exornata eſt bene, ſi morata eſt malè Idem *Moſt. ſc. 3. a. 1.* Semper iſtoc modo moratus viuere debebas *Ibid. ſc. 4. a. 1.*

Mōrālis, e. Ad mores pertinēs. {*ἠθικός*. GAL. *Moral, appartenāt aux mœurs.* ITAL. *Morale, che s'appartiene à coſtume.* GERM. Das zu ſitten vnnd der zucht gehört. HISP. *Coſa perteneciente à coſtumbres.* ANG. *Belonging to maners.*} Cic. *de fato* Quia pertinet ad mores, quos ἤθη Græci vocant, nos eam partem philoſophiæ de moribus appellare ſolemus: ſed decet augentem linguam Latinam nominare moralem, explicandáque vis eſt, ratióque enunciationum, quæ Græci *ἀξιώματα* vocant. ¶ Morale aliquando naturali opponitur Vtrumque bonum eſt.

I. *Archetypum*	*Naturale*, Deus ſumma eſſentia & vita.	
	Morale, ſapientia, ſanctitas & beatitudo diuina increata.	
II. *Ectypum*	*Naturale*	vtile,
		ſuaue, ſeu delectabile.
	Morale, ſapientia, ſanctitas & beatitudo creata & Angelis & hominibus.	

Sic & malum naturale & morale dicimus. Aliquando *morale*, diſtinguitur non tantùm à *naturali*, ſed etiam à *rationali*; vt cum philoſophia ex tribus illis differentiis diuiditur }

Mōrālitas, *ἠθοποιία*. Macrob *Saturn. lib. 5. c. 5.* Sunt præterea ſtyli dicendi duo, diſpari moralitate diuerſi.

Mōrigĕrŏr, aris, Morem gero, obſequor & quaſi ad alterius voluntatem mores transformo {שמע *ſchamàh. χαρίζομαι, ὑπουργῶ*. GALL. *Faire au gré d'aucun, obeyr.* ITAL. *Compiacere.* GERM. Gehorſam ſein / willitig ſein. HISP. *Obedecer complazer.* ANG. *To obeyr, to be at commandements.*} Cic. *in Orat.* Voluptati autē aurium morigerari debet oratio Terent. *in Adelph.* Si adoleſcēti eſſes morigeratus Plaut. Morigero, dixit *in Amph* Volo deludi illum dum cum hac vſuraria Vxore nunc mihi morigero. Idem *Capt. ſc. 1. a. 2.* Vos morigerari (ſeruituti) mos bonus eſt. ¶ Item Ore morigerari obſcœnè dixit Suet. *in Tib. c. 44.*

Morigeratio, *ὑπουργία*. quaſi obedientia. Afranius, Si poſſent homines delinimentis capi, omnes haberent nunc amatores anus: Ætas & corpus tenerum & morigeratio, Hæc ſunt venena formoſarum mulierum Mala ætas nulla delinimēta inuenit Hinc Aduerb. Morigere, *ὑπουργικῶς*.

Mōrĭgĕr, & Mōrĭgĕrus, pen. corr. Obediens, obſequens, morem gerens {שמע *meàh ὑπήκοος*. GALL. *Obeiſſant, qui fait au gré d'aucun.* ITAL. *Obediente* GERM. Gehorſam willig. HISP. *Coſa obediente a otra coſa.* ANGL. *Obedient, pliant, readie to do as one wald.*} Plaut. *in Aſin.* Vt tibi morigerus hodie, vt voluptati ſiet, Terent. *in Andr.* Sine hæc te ſolum ſemper fecit maximi, Seu tibi morigera fuit in rebus omnibus. Vna viuis meis morigera moribus. Plaut. *Mem. ſc. 3 a. 1.* Mihi morigerus tace. Idem *Curc. ſc. 3. a. 1.* Tibi Vt morigera, atque vt munifica ſim bonis, profim probis. Idem *Amphitr.* Malè morigerus malefacis mihi. Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 1.* Meóne æquum eſt morigerum patri ſ (ſup. eſſe.) *Ibid.* Bene morigerus fuit puer, (obſcœne.) Idem *Capt. ſc. 2. a. 5* Morigeri mihi pelluli fiant. *Supra*, Morem mihi gerite Idem *Curc. ſc. 2. a. 1.*

Mōrōſis, *μώρωσις*, *ἢ μωρότης*. Vitium principalis animæ facultatis, non modo memoriam, verumetiam Vſum rationis imminuens, vox Græca.

Mōrōſŭs, a, um. Curioſus, diligénſque, qui nimis exacte omnia fieri expoſcit {קשה *kaſcheh, δύσκολος, δυσάρεστος, ἰδιογνώμων*. GALL. *Faſcheux & difficile à ſeruir, malaisé à contēter.* ITAL. *Difficile à contentar, faſtidioſo* GERM. Zuntlgeſüchtig mürriſch vngeſchlacht. HISP. *Intratable, enfadoſo.* ANGL. *Wayward, froward, diuers to pleaſe* } Morōſus, inquit Pompeius, is eſt qui multorum morum inter ſe contrariorum eſt. Vnde Senectus moroſa. Eſt enim hoc ſenum præcipuum vitium, vt difficilibus & faſtidioſis ſint moribus. Cic. *lib. 1. de Orat.* Vſque adeo moroſi ſumus, vt nobis non ſatisfaciat ipſe Demoſthenes. Suet. *de Cæſar. cap 45.* Circa corporis curam moroſior, vt non ſolum tonderetur diligenter, ſed etiam velleretur. Idem *de ſenect.* At ſunt moroſi, & anxii & iracundi, & difficiles ſenes: ſi quærimus, etiam auari ſed hæc morum vitia ſunt non ſenectutis. Senec. *cap. 1 de tranq.* Querulus & moroſus ſtatus.

Mōrōſe, aduerbium. *δυσκόλως, δυσαρέστως*. GALL. *Chagrinemēt, faſcheuſement difficilement* ITAL. *Con difficulta, noia & faſtidio.* GERM. Zuntlgeſüchtig vngeſchlacht. HISP. *Intratablemente y enfadoſamente* ANGL. *Waywardly* } Plin. *lib. 18. c. 13.* Terram non moroſe eligit, penè vbi nihil aliud ſeri poſſit. Cic. *de clar. Orat.* M. Piſo iracūdius reſpuebat ineptias hominum, ſiue moroſè, vt putabatur, ſiue ingenuo liberóque faſtidio Moroſiſſimè. Suet *in Aug. cap. 66.*

Mōrōſĭtas, atis, Morum grauitas, & difficultas, quum nulla res ſatisfacere alicui poteſt. {קשי *keſchi. ἡ δυσκολία*. GAL. *Quand aucun eſt difficile à ſeruir ou contenter.* ITAL. *Difficulta di ſeruire ad alcuno.* GERM. Ein genſinnigkeit / vngeſchlachter ſitten da einem nichts gut gnug iſt. HISP. *Aquella intra ſtabilidad y enfado.* ANGL. *VVaywardneſſe, frowardneſſe, diuerſneſſe to pleaſe.*} Cic. *de ſeneƈt.* At moroſitas tamen, & ea quæ dixi, vitia habent aliquid excuſationis. Suet. *in Tib. c. 70.* Moroſitas & affectatio nimia in ſcribendo

‖ Moroſus, aliquando barbarè à mora. Vet. Vocab. habet verſum.

Mos me moroſum, mora me facit eſſe moroſum.

Ita Gabriel. *diſt. 15. 14. quæſt. dub. 3. lib. 4.* Moroſus dicitur qui non tradit rem, quam tradere tenetur, licèt eam tradere intendat.

Morphæa, quædam infirmitas, ſcilicet, quando aliquis mutatur in alium colorem, & dicitur a morphe mutatio. Vet. Vocab. imò *μορφή*, eſt forma. ergo à formæ mutatione.

Morphnus, *μορφνός*, aquilæ genus: quæ & percnus, à colore vel nigro, vel vario. *μορφνός, ή, όν*, eſt obſcurus, a, um. *ὄρφνος*, niger.

Morottum, *μόροττον*, corticibus aliquid nexum, quo mutuò ſe in cerealibus percutiebant. ‖

Moſa, *μόσα*, fluuius inſignis Galliæ Belgicæ, ex Vogelo monte, non procul a Lingonum finibus profluens. Et per Eburonum, Menapiorum, ac Sicambrorum agrum labens, tandémque in finibus Batauorum accepto Rheno in Oceanum ſe exonerans. {Die maaſ. } ¶ Meminerunt huius fluuii Plin *lib. 4. c. 14. & 15.* Tacit. *lib. 2. & 20.* Cæſar. *de bello Gall.*

‖ Moſcharium, vitulus. L. g. b. ‖

Mōſchătŭlă, { *Pers moſcatelle.* } Pyra quædam dicuntur, teſte Sipontino quæ odorem moſchi referunt. ¶ Eſt autem moſchus animalculum ſimilitudine muris binos in ſuperiore mandibula dentes habens, & totidem in inferiori, eóſque ad interiora recuruos, in cuius corpore iuxta vmbelicum apoſtema ſanguinolentum naſcitur, quod vna cum pelle excīſum ſiccatumque, præſtantiſſimum ſpirat odorem, & inter primas hominum delicias habetur, cibiſque & medicinis & vnguentis paſſim adhibetur. Hunc etiam odorem ab animalis nomine Moſcum vocant Arabes. Veteribus enim creditur fuiſſe incognitus. Hinc itaque pyri quoddam genus Moſcatulum dicitur, quod ad hunc odorem proxime accedat. ¶ Alio nomine Superba pyra dicta ſunt, quòd celeritate quadam matureſcendi principatum inter pyra videantur velle obtinere. Vox minimè Latina, ſed quæ autoris ingenium elegans redolebat qui excogitauit.

Mōſchĕūtŏn, *μοσχεύτων*, roſæ genus, è caule maluaceo fuſum, folia habens oleacea. Vide Plin *lib. 21. c. 4.*

Moſchi, *μόσχοι*, populi ſunt Aſiæ. Albanis & Iberibus finitimi, à quibus pars Tauri montis in Septentrionem declinans, Moſchij nomen accepit. Vide Plin *lib. 5. c. 27. & lib. 6. c. 10.* Lucan. *lib. 3.*

—— ſæuiſque affinis Sarmata Moſchis.

Moſchos, Grammaticus & poëta Syracuſanus: Ariſtarchi familiaris, qui ſecundus a Theocrito ſcripſit carmen Bucolicum. Suidas.

Moſcho prognatum patre. Plaut. *Men. ſc. 4. a. 2. & ſc. vlt a. 2.* bis.

‖ Moſchos, *μόσχος*, Græca vox, eſt vitulus, item metaphoricè tenellus ramus, pullulus.

Moſchus, vox exotica, pretioſum quoddam odoramentum.

Moſes, is, & Moſi. { משה *moſcheh. μωσῆς, μωϋσῆς.* } Sicut & Achilles. lis, li, nomen inclyti Iudæorum ducis, qui Iſraelitas ex Ægypto & Pharaonis tyrannide eduxit. Iuuen. *Satyr. 4.*

Tradidit arcano quæcunque volumine Moſes.

Arator,

——non hæc ieiunia Moſes Condidit.

Quidam Moyſes efferunt per tres ſyllabas y litera interpoſita, & prima ſyllaba contra artem correpta. Sedulius, Quid quòd & Heliam & clarum vidēre Moyſen. Scribit Ioſephus ex euentu rerum nomen ei impoſitum fuiſſe, eo quòd à Pharaonis filia de flumine ſit ſeruatus.

Moſynæci, *μοσυνοίκοι*, populi Aſiæ versùs Septentrionem, qui (vt Pomponius *lib. 1.* refert.) turres ligneas ſubeunt, notis corpus omne perſignant, in propatulo veſcuntur, promiſcuè concumbunt, & palàm reges deligunt, vinculiſque arctiſſima cuſtodia tenent Dicti autem *μοσυνοίκοι*, quaſi turricolæ, à turribus quibus domorum vice vtuntur. Hos Plin *lib. 6 c. 4.* vocat Moſynos, quamuis in omnibus ferè exemplaribus Moſſynos legamus geminato ſſ. Alij Moſynos. Tibull. *lib. 4.* Getas nigat Tanaisque Moſynos.

Moſylon, *μόσυλον*, Promontorium Æthiopiæ, emporium habens eiuſdem nominis. Stephan.

Mŏtăcillă, auis ſemper mouens caudam, vulgò *Cauda tremula* dicitur. { *σεισοπυγίς*. GAL. *Vn oyſeau qui remuë touſiours la queue.* ITAL. *Cutrepola.* GERM. Ein waſſer ſtelz. HISP. *La pezpita ò aguzanieue, aue nota.* ANGL. *A wag tayle or water ſwallow.* } Autor. Varr. *4. de ling. Latina.*

‖ Motaciſmus eſt, quoties in m literam vocalis ſequitur: vt bonum aurum, iuſtum amicum. Sed & hoc vitium aut ſuſpenſione m literæ, aut detractione vitamus. Iſid *lib. 1. 31.* ‖

Motho, us *μωθώ*, Arabum vicus, in quo Antigonus Macedo à Rabilo rege fuit interfectus: quæ etiam cædes vico nomen fecit. nam Motho Arabum lingua mortis locum ſignificat. Steph.

Motabilis, Motus, vide *Moueo*.

Motiena, *μοτιηνή*, parua regio Iberiæ, colonia à Romanis deducta, Phlegon Matienum *ματιηνή* vocat. Gentile *Motienus*. Steph.

Motye, es, *μοτύη*. Siciliæ oppidum, ita dictum à Motye quadam muliere, quæ Herculi eos indicauit, qui boues eius abegerant. Hæc Stephanus ex ſententia Hecatæi.

Moueo es, Moui, motum, Remoueo, dimoueo. in alium locum transfero, deiicio, depello, { הניע *heniah* טלטל *tiltel* הניד *henidh. κινέω*. GAL. *Mouuoir, remuer.* ITAL. *Mouere.* GERM. Bewegen. HISP. *Mouer.* ANGL. *To moue, to put or come out of one place to another.* } Terram mouiſſe. Gell *c. 28. lib. 2 & c. 6. lib. 4.* Et de procurando terræ motu, & mouiſſe haſtas Martias. *Ibid.*

——Nolle

——— *Molle*

Cor mihi, quódque leuis cauſſa moueret erat. (ad amorem.)

Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Quoque loco eſt vitis de palmite gemma mouetur,

idem *Eleg.* 12. *lib.* 3. *Triſt.*

Nec mihi luſura mouimus arma manu,

ibid. *Eleg.* 1. *lib.* 4.

Muſaque quæ mouit, motam quoque leniet iram,

idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Et moueo Primum (verbis) *Priamúmque Antenora iuxtim,*

idem 13. *Metam.*

Arma animum motura virilem.

idem *ibid.* Omne mouemus hoc tibi Tribull. *lib.* 4. Inde mouetur opus, idem 4. *Faſt.* ¶ Mouere corpus ad numeros: mox, Tripudiare, Senec. *cap.* 15. *de tranq.* ¶ Pro Incipere, Quid enim vetat inde moueri? (i. ab eo carmen incipere?) Ouid. 3. *Faſt.*

Sic me quæ video, non videóque mouent. (i. angunt.)

Idem *Eleg.* 6 *lib.* 4. *Triſt.* ¶ Pro amouere: Moue abs te moram. Plaut. *Capt ſc.* 1. *a.* 4 Veſte data tegitur, vetat hanc fortunam moueri: (i. amoueri.) ¶ Quique moues Cœlum. (i celator.) Ouid 3. *Faſt.* Saxa moues gemitu, idem 13. *Met.* Mouerat ingenium. (i. excitauerat,) idem *Eleg. vlt lib.* 4 *Triſt* ¶ Mouere crimen alicui. Suet. *in Claud. cap.* 16. Item, Mouere ſe in aliquam partem, pro ſtudio partium Cæſ. 2. *de bell. ciu.* Mouere conditiones deditionis. Suet. *in Caſ. c.* 75. Nihil ab hoſte motũ. Liu. 10. *d.* 4. Mouere ſeſe ad motũ fortunæ. Cæſ. 2. *de bell ciu.* Mouere expectationem. Suet. *in Caſ c.* 42. Nihil motum ex antiquo. (i. mutatum de vetere conſuetudine, aut contra eum tentatum.) Rerum mouentium furtum non fieri, ſed fundi, aut ædium. Gell *c.* 18. *lib.* 11. Item, ¶ Pro perſuadere. Ouid. 13. *Metam.* Mota manus procerum eſt, (i. perſuaſa eſt.) ¶ Item pro moliri. Liu. 7. *bell. Pun.* Audendo aliquid mouere. ¶ Mouere ſibi inuidiam. Suet. *in Caſ. c.* 78. & mota mentione regni. *Ibid. c.* 79. ¶ Pro moliri. Liu. *lib.* 7. *bell. Pun. & dec.* 4. *lib.* 3. Audendo aliquid mouere. Item mouere vocem pro loqui. Liu. *lib* 3. *ab vrbe.* Cæſar 3. *bell. Gall.* Poſtero die caſtra eo loco mouent. Cic. *lib.* 3. *Offic.* Quid ergo: nónne nocet, qui quodam quaſi veneno perficiat, vt veros hæredes moueat; in eorum locum ſuccedat? ¶ Mouere animum, eſt inducere, allicere. Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Non vmbra altorum nemorum, non mollia poſſunt
Prata mouere animum.

Seruius, Mouere animum, in ſui deſiderium illicere. ¶ Mouere pro diſcedere, quod militare verbum eſt eſt enim mouere caſtra, quæ eſt locutio rerum ſcriptoribus crebrò vſitata. Cic. *ad Attic. lib.* 9. Hæc autem ſcribebam pridie Non 14. die poſtquam ille Canuſio mouerat. ¶ Mouere loco, idem *ad Quint. fratr. lib.* 2. Exarſit dolor, vrgere illi, vt loco nos mouerẽt. ¶ Mouere ex opinione. Idem 3. *de nat. deor* Nec me ex ea opinione, quã à maioribus accepi de cultu deorum immortalium vllius vnquam oratio, aut docti, aut indocti mouebit. ¶ Mouere Senatu, vel de Senatu. Cic. *pro Cluent.* Vt alter de Senatu mouere vellet, alter retineat. Liu. 9 *bell Maced.* Sepẽ mouerunt Senatu. ¶ Sic moueri ſtatu. Idem *lib.* 10. *bell. Pun.* ¶ Mouere aluum vel ventrem: hoc eſt, ciere aluum. Cato *de R. R. c.* 115. Vinum ad aluum mouendam. Martial. *lib.* 11.

Prima tibi dabitur ventri lactuca mouendo.

¶ Arma mouere. Plinius, Scribonius arma Illyrico contra Claudium mouerat. Virg. 12 *Æneid.*

Tum demum mouet arma leo.

¶ Bellum Mouere. Liu. 8. *ab Vrbe*, Quia toties iam Sidicini, aut ipſi mouerant bellum, aut mouentibus auxilium tulerant. ¶ Mouere riſum pro excitare. Horat. 1. *Epiſt.* 3.

Ne ſi fortè ſuas repetitum venerit olim
Grex auium plumas moueat cornicula riſum
Furtiuis nudata coloribus

¶ Signa mouere ſe accingere, in hoſtem impetum facturum, quod bellè Virg a re militari tranſtulit 3. *Georg.*

Signa mouet, præcépſque oblitum fertur in hoſtem.

¶ Mouere ſtomachum alicui pro irritare. Cic. *ad Attic. lib.* 6. In quo tamen ille mihi riſum magis quam ſtomachum mouere ſolet ¶ Mouere tragœdias, ſignificat verbis rem atrocem, & indignam efficere, quale eſt opus tragicorum, de rebus atrocibus ſemper mœſtiſque loquentium. Sicut econtrariò, Comœdias agere pro ridicule ac dicaciter loqui. Quint. *lib.* 6 *c.* 1. Nam in paruis litibus mouere tragœdias tale eſt, quale ſi perſonam Herculis & cothurnos aptare infantibus velis. ¶ Mouet me. Papinius *Cod de furt. l. parui refert.* Nec me mouet, præſens homo fuerit necne. ¶ Mouentur res magnæ, hoc eſt, commouentur, excitantur. Cic. *ad Quint fratr. lib.* 9. *Epiſt.* Itaque magnæ mihi res moueri videbantur. Aliquando inuenitur mouere poſitum pro moueri. Gellius *lib.* 4. *cap* 6. Vt terram mouiſſe nuntiari ſolet, eáque res procuratur: ita in veteribus memoriis ſcriptum legimus, nunciatum eſſe Senatui in ſacrario, in regia haſtas Martias mouiſſe hoc eſt, motas eſſe. Bud. Similiter & participium Mouens paſſiuè ponitur. Dicuntur enim à Cicerone res mouentes pro mobilibus, quæ ſcilicet mouentur: quanquam mouentes res ex propriè dicuntur, quæ mouentur per ſe mobiles: item quæ aliunde & extrinſecus. ¶ Moueo iſtæc, aut curo, loquutio apud Terent. *in Andr.* Ego iſtæc moueo, aut curo. ¶ Compoſita huius verbi ſunt, Amoueo ✠ Admoueo Commoueo, Dimoueo, Emoueo, Permoueo, Remoueo Semoueo Summoueo. de quibus vide ſuis locis

‖ Motum, μοτὸν, vel μοτὸς, linamentum vulnerarium, linteum carptum quod vulnerum cauis ad ea implenda inditur ‖

Motus, a, um, particip. Commotus, excitatus. {נגעש *ghohâſch* מתנעש *mithgâhâſch*, κεκινημένος. GALL. *Meu, eſmeu, remue.* ITAL. *Moſſo.* GERM. Bewegt. HISP. *Mouido.* ANGL. *Moued, ſtirred.*} Virg. 1. *Æneid.*

——— *Sed motos præſtat componere fluctus.*

Liu. 4 *bell. Maced.* Nullis minis, nullis terriculis ſe motas, ſperantes ſatis opis & auxilii ſibi in Romanis eſſe. Mota mens. (i furens.) Senec *c. vlt. de tranq* Mota manus procerum. (i. perſuaſa eſt.)

Mōtus, us. Ipſa motio. {מנוד *menodh* נידה *nidhâh* מטלטלה *metaltelâh.* κίνησις. GAL. *Mouuement, remuement, eſmeute.* ITAL. *Moto, mouimento.* GERM. Bewegung. HISP. *Mouimiento.* ANGL. *A mouing, a ſtirring.*} vt, Motus animi, Motus terræ. Cic. *de Amic.* Quibus rebus ad illum primum motum animi, & amoris adhibitis, admirabilis quædam exardeſcit beneuolentiæ magnitudo. Ouid. *Epiſt.* 18.

Sæpe per aſſiduos languent mea brachia motus.

Suet. *in Claud. c* 35. Motu ciuili, (i. bello.) Horat. 3 *Carm Ode* 6. Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo. ¶ Motus pro commotione, ſiue perturbatione. Cic. *pro Flac.* Videtis quo in motu temporum quanta in conuerſione rerum ac perturbatione verſemur. Idem. *pro domo ſua*, Magnificentiſſimus ille totius Italiæ motus, municipiorum que concurſus. ¶ Motus pro cauſa. Plin. *Epiſt.* 4 *lib.* 3. Audiſti conſilij mei motus. ‖ ¶ Apud Phyſicos motus ſunt:

I. Subſtantiales { Generatio. / Corruptio.

II. Accidentales, ratione. { *Quantitatis* { Augmentatio. / Diminutio. } / *Qualitatis.* Alteratio. / *Loci*, Motus localis, antè, retrò, ſurſum, deorſum, dextrorſum, ſiniſtrorſum, & in orbem.

Eſt & quidam quaſi motus reſpectu temporis, ſucceſſio. Sed illa aliunde petenda. ‖

Motio, verbale, Motus. {מנוד *menôdh* נידה *nidhâh* מטלטלה *metaltelâh* κίνησις. GALL. *Mouuement, remuëment.* ITAL. *Moto mouimento.* GERM. Bewegung. HISP. *Mouimiento.* ANGL. *A mouing, a ſtirring.*} Cic. 2. *de natur. deor.* In corporum etiam motione, atque geſtu multò cernunt ſubtiliùs. ¶ Motio febris, i. commotio. Celſ. *lib.* 3. *c.* 5. Nam ſi poſt alteram febrem motio manet: vulgò dicimus *Il eſt encor eſmeu.*

Motiuncula, diminut. Seneca *de tranq. vitæ cap.* 2. Qui ex diuturno grauique morbo expliciti, Motiunculis, leuibúſque offenſis perſtringuntur. Idem *Epiſt.* 54. Leuis motiuncula decipit.

Mōtŏr, is, verb. {מטלטל *metaltêl*, κινητής. GAL. *Remueur.* ITAL. *Motore.* GERM. Beweger. HISP. *Mouedor.* ANGL. *A mouer, ſtirrer.*} Mart. *lib.* 11.

Cunarum fueras motor Charideme mearum,
Et pueri cuſtos aſſiduúſque comes.

Mōto as, frequentatiuum à Moueo. {κινέω, σείω. GALL. *Remuër ſouuent.* ITAL. *Mouere ſpeſſo* GERM. Offt oder eſſtig bewegen. HISP. *mouer muchas vezes.* ANGL. *To moue often.*} Virg. 5. *Eclog.*

Siue ſub incertas Zephyris motantibus vmbras.

Idem *Eclog.* 6.

Tum verò in numerum Faunóſque, feráſque videres
Ludere: tum rigidas motare cacumina quercus.

Plaut. *in Amphitr.* Neque ſe luna quoquam motat, ſitque vti exorta eſt ſemel. Gell. *cap.* 3. *lib.* 11. Motandi corporis gratia ſpatiamur, aut vectamur, &c.

Mōtitantur, pro motantur, dixit Plaut. *in Truculẽ.* Næ vt in æſtu motitantur iræ.

Mōbilis, le, qui facilè mouetur, inſtabilis, varius, inconſtans. {εὐκίνητος. GAL. *Meuble, mobile, inconſtant* ITAL. *Mobile, volubile.* GERM. Beweglich. HISP. *Coſa mudable ò mueble.* ANGL. *That is eaſilie moued inconſtant.*} Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Supercilia homini & pariter & alternè mobilia Horat. 2 *Serm. Satyr.* 3.

———*In amore hæc ſunt mala, bellum,*
Pax rurſum: hæc ſiquis tempeſtatis propè ritu
Mobilia, & cæca fluitantia ſorte laboret
Reddere certa: ſibi nihilo plus explicet, ac ſi
Inſanire petat certa ratione modóque.

¶ Mobili animo eſſe, hoc eſt, leui, & inconſtanti. Qu. Merell. *ad Cicer. lib.* 5. Etiam mobili in me meóſque eſſe animo, non ſperabam. ¶ Quorum contraria ſunt, Immobilis, ἀκίνητος: & Immobilitas, ἀκινησία.

Mōbilitas, {εὐκινησία. GALL. *Habilité à ſe mouuoir, viteſſe* ITAL. *Agilità & leggerezza.* GERM. Beweglichkeit. HISP. *La habilidad para ſe mouer.* ANGL. *Moueableneſſe, or habilitie in mouing.*} Virg. *Æneid.*

Fama malum, quo non aliud velocius vllum.
Mobilitate viget, viréſque acquirit eundo

Cic. 2. *de nat. deor.* Neceſſe eſt quod animal in eo gignatur, idem quoque ſenſu acerrimo, & mobilitate celerrima eſſe, Cæſ 2. *de bell. ciu.* Mobilitas nauium. i. celeritas. ¶ Mobilitas etiam pro inconſtantia & leuitate accipitur. Cic. 7. *Philipp.* Quid eſt enim inconſtantia, mobilitate, leuitate, cum ſingulis hominibus, tum verò vniuerſo Senatu turpius? Saluſt. *Iugurth.* 78. Profectò fidem mutaſſent; tanta mobilitate ſeſe gerunt. i vſque adeò mobili ſunt animo.

Mōbilĭtĕr, aduerbium, Celeriter, {εὐκινήτως. GAL. *Legerement, en ſe mouuant.* ITAL. *Con agilità.* GERM. Beweglicher weiſs, mit bewegen. HISP. *Mouible y mudablemente.* ANGL. *Spedelie, haſtelie.*} Cic 2 *de nat. deor.* Animaduerſúmque ſæpe eſt, cor animantis alicuius euulſum, ita mobiliter palpitare, vt imitaretur igneam celeritatem.

Mōbilito, as are. {εὐκίνητον ποιῶ. GALL. *Remouuoir, faire Mobile.* ITAL. *Far mobile* GERM. Beweglich machen. HISP. *Hazer mouible.* ANGL. *To make mouable.*} Lucret. *lib.* 3.

Inde calor motus, & venti cæca poteſtas
Accipit: inde aer, inde omnia mobilitantur.

‖ Mouita, vitalit aliis ſi barbar. Gallis *mauueſtie.* l non pronuntiato. *Mauuais* eſt malignus. *Mal* malus plurali *Maux.* ‖

Mox, à moueo tam cito, quam te moueas. Statim motu facto celeri. {במהרה *bimherâh* בפתע *pethah.* αὐτίκα, αὐτίκα. GALL *Tout incontinent, tantoſt apres.* ITAL. *Toſto, incontinente preſto.* GERM. Bald. HISP. *Luego ò ſubito.* ANGL. *Anon, by and by.*} Terent. *in Andr.* Mox ego huc reuertar. ¶ Significat etiam Paulo poſt, vel poſtea. Cic *lib.* 1. *de Orat* Verùm illa mox: nunc de ipſa exercitatione quid ſentias quærimus. ¶ Mox pro deinde, Plin. *lib.* 12. *c.* 12. In noſtro orbe proximè laudatur Syriacum nardum, Mox Gallicum, tertio loco Creticum. ¶ Quam mox. Terent. *in Phorm.* Dum expecto quàm mox veniat.

‖ Motarabes, Chriſtiani Arabibus in Hiſpania mixti: quorum liturgia, ſeu Miſſa per Leandrum Hiſpalenſem conſcripta extat *tom.* 6. Bibliothecæ veterum Patrum. ‖

M V.

Mu, particula terrorem ſignificans Plaut *in Caſo*, Quis tu es qui ducis tu?

me 1 mu, peri hercle, Afer eſt. ¶ Hinc mu facere pro mutire. Lucilius *ſatyrarum.lib.*3.

Me non laudare hominem quenquam neque mu facere vnquam.

‖ Mū minimum aliquid ſignificat, Varr. *lib.*1.de L.L. ex Ennio.

Quod minimum eſt, neque vt aiunt, μῦ facere audeat. ‖

Idem, mut facere, quo vſus eſt Apuleius Platonicus. Dicitur autem prouerbaliter de illis, qui præ nimia timiditate ne mutire quidem audent. Varro *vbi ſuprà* & citat Soſipater, Mu, inquit, canum eſt, vnde dicuntur mutire, vt γρῦ porcorum, vnde grunire.

Mvcōr, is Lanugo, quæ diutino ſitu contrahitur, quemadmodum in pane, carne, aliiſque huiuſmodi fieri videmus. { μύκης, εὐρώς. Gal. *Moiſiſſure.* Ital. *Muffa.* Germ. Schimmel/iſt den grauw wollechtig ding. Hisp. *El moho.* Angl. *Mouldineſſe, muſtineſſe hoarneſſe.* } Col. *lib.*12. *c.*4. Ne ſitu pecora mucorem contrahant.

Mūcĭdŭs, a, um, quod mucorem ex vetuſtate contraxit. { נקוד *nikkúdh* μυχμώδης, εὐρώεις. Gal. *Moiſi.* Ital. *Muffo.* Germ. Schimmlig/ grow von ſchimmel. Hisp. *Mohiento ò mohoſo.* Angl. *Mouldy.* Iuuen. *Satyr.*14.

——neque enim omnia ſuſtinet vnquam

Mucida cærulei panis conſumere fruſta

Martial.*lib.*8.

Argenti furioſa ſui quum ſtemmata narrat

Garrulus, & verbis mucida vina facit.

Mūcōsŭs, a, um, adiectiuum, ſignificat id quod mucore obductum eſt. Inde per metaphoram mucoſi naris dicuntur homines ſtulti & imprudentes, quemadmodum è contrario prudentes emuncti. Cornutu *in Perſium.*

Mvceo, es, ui, Mucidus ſum: à quo Muceſco, mucidus fio, à mucorem contraho. { עבש *habáſch.* εὐρωτιάω. Gal. *Se moiſir, eſtre ou deuenir moiſi.* Ital. *Muffarſi, eſſer muffo.* Germ. Schimmlig oder grauw werden. Hisp. *Enmohecerſe.* Angl. *To waxe hoare and mouldie.* } Plin. *lib.*18. Iterúmque exporrigi in ſole ſuper lintea: quod niſi feſtinatò peragatur, lurido colore muceſcere. Cato *de re ruſt.* Vini ſingulæ vrnæ dabuntur, quod neque aceat, neque muceat.

Mvcro, nis. propriè cuſpis, & acumen enſis, ac telorum. { חדודי *haddúh.* ἀκωκὴ, αἰχμή. Gal. *La pointe ou le bout aigu de quelque choſe que ce ſoit.* Ital. *Punta di arma aguzza, ſpada.* Germ. Ein ſpitz beſonder an einem ſcheidlichen gewehr. Hisp. *La punda de qualquier coſa aguda, eſpada.* Angl. *The point or edge of a ſword or knife* } Martial.*lib.*4.

Tabuit in calido vulnere mucro tener.

Apul. Circulatorem aſpexi equeſtrem ſpatham præacutam infeſto mucrone deuorare. Senec. *ad Lucil.* Gladium bonum dices, non cui deauratus eſt balteus, nec cui vagina gemmis diſtinguitur ſed cui ad ſecandum ſubtilis eſt acies, & mucro munimentum omne rupturus. ¶ Figuratè pro enſe, ſicut Tectum pro domo. חרב *chéreb.* Ouid *lib.*1. *Metamorphoſ.*

——iugulum mucrone reſoluit.

¶ Accipitur etiam Mucro, pro ſummo cuiuſuis rei acumine. Vnde apud Plin. herbarũ, dentiũ, vnguium mucrones dicuntur: vt *lib.*18 *c.*15. Mirũ, pardos, pantheras, leones, & ſimilia, cõdito in corporis vagina vnguium mucrone, ne refringantur, hebetentúrque, ingredi. Mucronem Tribunitium exacuere, apud Cic. 3. *de Leg.* Quis (inquit) vnquam tam audax, tam inimicus nobis fuiſſet, vt cogitaret vnquam de ſtatu noſtro labefactando, niſi mucronem aliquem Tribunitium exacuiſſet in nos?

Mucrōnātŭs, a, um, quod eſt acutum, & ad mucronis ſpeciem formatum חד *chadh.* ὀξύς. Gal. *Pointu, aigu.* Ital. *Aguzzo.* Germ. Geſpitzt Hisp. *Coſa de punta agudo.* Angl. *That is poynted and sharpe* } Plin. *lib.*32 *c.*2. Trebius Niger autor eſt xiphiam, id eſt, gladium, roſtro mucronato eſſe, à quo naues perfoſſæ merguntur in Oceano.

Mucula, Perſarum lingua appellatur gemma, cordis colorem habens: vnde & Telicardios appellatur. Plin. *lib.*37. *c.*10.

Mvcvs, (quod & muccus) à mugo; pro quo nunc mungo dicitur. Narium humiditas, & craſſior pituita. { μύξα, κόρυζα. Gall. *Morue ou morueau de nez.* Ital. *Mocco.* Germ. Ein naſenbutz/ſchnuderkengel. Hisp. *El moco, humor de las narizes.* Angl. *Sneuell, the filth of the noze.* } Catullus,

Mucúſque & mala pituita naſi.

Mūcōsŭs, a, um, muco plenus. { μυξώδης, μυξῶν, κορυζῶν, *miché.* Gall. *Morueux.* Ital. *Muccoſo, moccoſo.* Germ. Schnuderechtig/ſchleimechtig Hisp. *Mohoſo, ò mocoſo.* Angl. *Felthie nozed, ſnattie* } Columella *lib.*6. *c.*7. Sequitur torminum vitium, quorum ſignum eſt cruenta & mucoſa ventris proluuies. Cornutus *in Perſium*, a mucore mucoſum deducit. Vide ſuprà in *Mucor.*

‖ Mucculentus, muccipleaus.

Muccinium, quo narium mucum rapimus, vulgò minùs appoſitè *ſudarium.* Eraſmo *ſtrophiolum.*

Muſa, idem quod mucus, vel mucor. Vocab. vet. Ital. *muffa* eſt quæ Gallis *moiſiſſure*, mucor, vel mucus.

Muffula, uox à Gallis ſumta. *Mouffles*, aliter *mitaines*, hibernæ manicæ, chirothecæ hibernæ.

‖ Muger mucoſus. Feſt. & Paulus: Muger dici ſolet à caſtrenſibus, quaſi muccoſus is qui talis male ludit. Siue ſimpliciter tanquam mucci, ex mucus, ſiue tanquam muciger. ‖

Mugil, mugilis, & Mugilis in nominatiuo, q. maxime agilis. Genus piſcis capitoni: vnde etiam a Græcis κεφαλος appellatur. Hic omnium piſcium ſquamis intectorum velociſſimus eſt, teſte Æliano *lib.*12 *cap.*19. adeò vt reti implicitus, in ſublime ſeſe iaculetur, retiáque quantumuis alta tranſiliens, ſpem piſcatoris eludat. Plin. *lib.*9. *cap* 17. Mugilum natura ridetur, in metu capite abſcondito, totos ſe occultari credentium.

Mvginor, aris, Murmuro eſt, interprete Nonio. { רגן *nirgan.* γογγύζω. Gall. *Murmurer.* Ital. *Mormorare.* Germ. Murmlen Hisp. *Murmurar.* Angl. *To murmure.* } Lucilius. Muginamur, molimur, ſubducimur. Feſt. nugari interpretatur, & tardè conari. Cic. *Attic.lib.*16. De Ocella dum tu muginaris, nec mihi quicquam reſcribis, cepi conſilium domeſticum.

Mvgio, is, iui, vel ij, itum, Boo. { געה *ghaháh.* μυκάομαι. Gal. *Mugler, beugler.* Ital. *Muggire.* Germ. Lüyen wie ein rind. Hisp. *Bramar como buey, bramar.* Angl. *To bellowe, to roare.* Factitium verbum à voce boum. Ouid. *Eleg.*11. *lib.*3. *Triſt.*

Mugiet, & veri vox erit illa bouis.

Autor ad Heren. *lib.*1. Vagire, mugire, murmurare, ſibilare. ¶ Per tranſlationem accipitur pro grauiter ſonare. Lactant. *lib.*7. Cur emicent fulgura, cur tonitrua mugiant. ¶ Huius compoſita ſunt, Admugio, Emugio, Immugio, Remugio. de quibus vide ſuis locis.

Mugitus, Boatus. { μυκηθμός, μύκημα. Gal. *Buglement, le cri d'vn bœuf, vache ou taureau.* Ital. *Muggio de boui.* Germ. Das lüyen oder eines ochſchrey. Hisp. *Bramamiento, obra de bramar como buey.* Angl. *A bellowing, a roaring.* } Ipſa boum vox. Liu. 1. *ab Vrbe*, Inde quum actæ boues, quædam ad deſiderium, vt fit, relictarum mugiſſent. Virg. 2. *Georg.* Mugitúſque boum. ¶ Per tranſlationem etiam mugitus dicitur quiuis ſonitus. Vnde Mugitus nemorum. Plin. *lib.*18. *c.*35 Equidem & montium ſonitus, nemorúmque mugitus prædicunt. Sueton. *in Galba c.*18. Mugitui ſimilis terræ motus.

Mugius, cognomen Romani cuiuſdam à frequenti murmuratione, à quo mugionia porta, cui ipſe aliquando præfuit, nominata eſt. Vide dictionem ſubſequentem.

Mugonia porta (vt apud Sipontinum legitur,) vel Mugiona, (vt potiùs legendum arbitror,) vrbis Romæ porta fuit, ita dicta a mugitu, quod per eam venale pecus intraret. Hæc & Trigonia appellata eſt, hoc eſt, trium angulorum. Feſtus Mugionam appellatam putat, non a mugitu, ſed à Mugio quodam, qui huic portæ aliquando præfuiſſe creditur.

Muia, Mularis, vide *Mulus.*

Mvlceo, es, ſi, ſum, & ctum Lenire, mollire, blandiri, mitigare, dulcem facere, delectare. { החליק *hech'elik* הרך *herách* המתיק *himtik* פתה *pittah.* καταψάω, καταθέλγω, θέλγω. Gall. *Adoucir, appaiſer alecher, amadouer.* Ital. *Mitigare intenerire, indolcire.* Ger. Streichlen, begütigen/ verſünen/ſänfftigen. Hisp. *Mitigar, halagar.* Angl *To pacifie, to aſſwage.* } Priſcianus, Mulceo, mulſi, multum, & mulctum, vnde Cicero in contentione Metelli, Permulſa, atque recreata. Varro *in Sat.* Capite permulſo. Saluſt. *lib.*4. *hiſt.* Dein lenita iam ira, poſtera die liberalibus verbis permulcti ſunt. Ouid.4. *Triſt. Eleg.*1.

Paſtor arundineo carmine mulcet oues.

Virg. 1. *Æneid.*

——— & dictis maerentia pectora mulcet.

Ceruix mulcetur dextra. Cic. *in Arato*, Virg. 7. *Æneid.*

Æthera mulcebant cantu.

Auræ mulcent florem. Catullus *in carm. nupt.* Virg. 1. *Æneid.*

Et mulcere dedit fluctus, & tollere ventos.

Ouid. 2. *Faſt.*

——— Et aquoreas carmine mulces aquas.

Idem *Eleg.*1. *lib.*2. *Triſt.*

Plurima mulcendis auribus apta refert.

Item, ſumma mulcebit ariſtas, idem 5. *Faſt.* Et vana vulnera mulcet ope, *ibidem.* ¶ Huius compoſita ſunt. Demulceo, Permulceo, καταψάω, ἐπιψάω, ἐξημερόω, placeo, mollio, *lib* 3. *ad Herenn.* ¶ Nam læduntur arteriæ, ſi ante, quam vox bene permulſa eſt, acri labore compellerur, id eſt, mollificata. Gellius *lib.*1. Nihil adeò in congrediendis hoſtibus, atque in principijs præliorum ad ſalutem virtutémque aptius rati, quàm ſi permulcti ſonis mitioribus, non immodicè ferocirent.

Mulſus, a, um. à Mulceo, Diomed.*lib.*1.

Mulcēdo, inis, Permulſio, blandimentum. { חלקה *chelkáh.* θέλγητρον. Gall. *Adouciſſement, alechement.* Ital. *Mitigatione, eſſo intenerire.* Germ. Sänfftigung. Hisp. *Halago* Angl. *A mitigatting aſſwaging.* } Gell. *lib.*19 *cap.*9. Quæ nullas voluptates, nullámque mulcedinem Veneris, neque Muſæ haberet.

Mūlcĭbĕr, Mulciberis, & per ſyncopen Mulcibris. Eſt enim tertij ordinis, rarius ſecundi. ἥφαιστος. { Der ſchmid Vulcanus ein gott deß feurs. } Eſt autem Mulciber Vulcanus, ita dictus à mulcendo, id eſt, molliendo ferro. Mulcere enim mollire, ſiue lenire eſt, quòd ignis omnia mulceat: id eſt, molliat, vincat, ac domet. Ouid. 2. *de Arte*,

Mulciberis capti Márſque, Venúſque dolis.

Apud Cic. *lib.*2. *Tuſc.* legitur in patrio caſu, *Mulcibri* ſecundæ declinationis, & trium ſyllabarum, Iouíſque numen Mulcibri adſciuit manus. Donatus putat Vulcanum Mulciberem dictum a mutilando, quòd claudus a poetis fingatur, & mutilatus. Fuit enim Mulciber Iouis ex Iunone filius, quem quum parentes infeliciſſima forma eſſe vidiſſent, ex cælo in Lemnum inſulam præcipitarunt: ex qua ruina intorto pede fertur claudicationem contraxiſſe.

‖ Mulco, as. pugnis calcibuſque afficio. Gloſſ. Arab. ‖

Mūlctă, vide *Multa, a.*

Mūlctră, Mulctrale, vide *Mulgeo.*

Mvlgeo, es, mulſi, vel xi. ſum, & mulctum. Lac è mammis exprimo. { מצץ *matſáts* חלב *hetlich* ἀμέλγω. Gal. *Tirer le laict d'vne mammelle.* Ital. *Mugnere, cauare il latte* Germ. Melcken Hisp. *Ordeñar, o eſprimir la leche.* Angl. *To milke or ſtroke* } Priſcian. Mulgeo quoque mulſi facit, quamuis differentiæ cauſa quidam mulxi protulerunt, quia Mulceo quoque mulſi facit. Virg 3. *Georg.*

Quod ſurgente die mulſere, horíſque diurnis,

Nocte premunt.

Idem 3. *Eclog.*

Bis ve[n]it in die, & [oues] cuſtos bis mulget in hora.

¶ Mulgere hircos, prouerbium de re palam abſurda. Idem 3. *Eclog.*

Qui Bauium non odit, amet tua carmina Maui,

Atque idem iungat vulpes, & mulgeat hircos.

Eius compoſita ſunt Emulgeo, & Immulgeo, de quibus ſuis locis.

Mvlctra, æ, Vas in quo mulgetur, in quo lac excipitur. { עטין *hatin.* ἀμολγεὺς. Gal. *Le pot dedans quoy on tire le laict.* Ital. *Secchia doue ſi mugne.* Germ. Ein milchkübel/oder melckgern. Hisp. *El jarro ò herrada para ordeñar.* Angl. *A milk payle.* } Virg 3. *Georg.*

Quam magis exhauſto ſpumauerit vbere mulctra

Læta magis preſſis manabunt vbera mammis.

Idem 3. *Eclog.*

Bis venit ad mulctram, binos alit vbere fœtus.

Colum.

Colum. *lib* 8. Sed mulctra quum eſt repleta lacte, non ſine tempore aliquo debet eſſe. ¶ Interdum accipitur pro ipſo lacte emulcto: vt apud Colum. *lib.* 8. *c.* 17. Et nuces digitis fractæ ſunt, dandæ: nec minus ciceum molle ſorbum, quæque ſunt cibi ſorbilibus proximi, vt mulctra, recens caſeus, ſi loci conditio, vel lactis annona permittat.

Mulctrale, is, Mulctra, vas quo excipitur lac, quod ex animalium vberibus emulgetur. { עָטִין [illegible] } Virg. 3. *Georg.*

———*implebunt mulctralia vaccæ.*

Mulctrum, i. Mulctra, [illegible] Horat. *in Epod.*

Illic iniuſſæ veniunt ad mulctra capellæ.

Mulctus, us, mulg. [illegible], verbale Col. *lib.* 1. *c.* 11. Sed horum ſunt diſcrimina quæ ſunt, & a paſtionibus, & a pecudum natura, & a mulctu, de lactis loquitur diſcriminibus.

Mulgeo, palam facio, dimulgo, diuulgo. { [illegible] *hodiah.* [illegible] GALL. *Manifeſter, publier.* ITAL. *Manifeſtare, far paleſe.* GERM. Offenbar oder landtprecht machen HISP. *Manifeſtar, publicar.* ANGL. *To publiſh, to diuulgate.* } Plaut. *in Aſſ.* pro puella ſeruulus nequam qui dominum mulgat, atque vilitatem. ¶ Huius compoſita ſunt, Diuulgo, & Promulgo: de quibus alibi.

MVLIER, is, A mollitie (vt inquit Varro) dicta eſt, immutata & detracta litera, quaſi mollier. Imò (inquit Paſſerat.) Mulier dicitur a molendo, quod molatur & permolatur. Et certe proprie Mulier dicitur, quæ virgo non eſt { נְקֵבָה *nekebah* אִשָּׁה *iſchſchah* [illegible] GAL. *Femme.* ITAL. *Donna.* GERM. Ein weib oder fraw. HISP. *Muger.* ANGL. *A woman.* } Vlp. *l. aliequin ff. de contrahend. empt.* Quod ſi inquit, ego me virginem emere putarem, quum eſſet mulier, emptio non valebit. Hanc Cicero obiurgatus quod ſexagenarius Publiam virginem duxiſſet, Cras mulier erit, inquit. Mulier ſæpe vocatur cõtemptim a Soſia Alcmena vxore principis Thebanorum. Item ab ipſo Amphitruone, apud Plaut. *in Amph. ſc.* 3 *a.* 2. Mulier es, audacter iuras, idem *ibid.* Tibi ego iſtis mulierem (de ſcorto.) Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Mulieres duæ ſunt peiores vna (ex vetere poeta.) Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1 5. Iterum contemptim. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 5. Quæ res te agitat mulier. Et, Non tu ſcis mulier. Et paſſim. Quid petis mulier, atque audacius. Idem *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Næ ego mulier miſera. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Omnium mulierum virum, & omnium virorum mulierẽ Cæſarem Curio pater dixit. Suet. *in Cæſ. c.* 52. Magnus amator mulierum. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Meretrix mulier. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 1. Mulier recte olet, vbi nihil olet. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1 Neque eques, neque pedes æque confidenter facit ac mulieres faciunt. Idem *Mil. ſc.* 5. *a* 2. Meretrices mulieres nuſquam blandiores. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 2. ¶ De mulierum loquacitate, idem *Aul. ſc.* 1. *a.* 1. Earum mores & malitia, & doli deſcribuntur ab eodem *in Mil. ſc.* 2. *a.* 2. ¶ Mulieribus vinum prohibuit Numa, eaſque loqui vetuit, niſi coram maritis: & portenti loco habita mulier in vrbe cauſſam agens. Plutarch. *in Numa.* ¶ Item vni fœminarum datum eſt ius teſtimonij, & vt eſſet teſtabilis. Gell. *cap.* 7. *lib.* 6 Horat. *de Arte,*

———*vt turpiter atrum*

Deſinat in piſcem mulier formoſa supernè.

Idem 1. *Serm ſatyr.* 5.

——— *mulier ſi forte doloſa,* &c.

Cic. *pro Mur.* Mulieres omnes propter infirmitatem conſilij maiores in tutorum poteſtate eſſe voluerunt, Caius tamen ſcribit, Mulieris nomine etiam virginem viripotentem contineri. Et Plaut. *Curc. ſc.* 3 *a.* 1. Heus tu mulier (de virgine.) Item *ſc.* 1. *a* 2. *Ibid.* Emit de Lenone virginem. mox. Vt mulierẽ a Lenone abduceret. Et *Pſeud. ſc.* 2 *a.* 1. Mercatus eſt a nobis mulierem (i. puellam, ſiue virginem.) Vlpian. vno in loco vtroque ſignificato vſus eſt *in l. quaritur ff. de aedil. edict.* Mulierem ita arctam, vt mulier fieri non poſſit, ſanam non videri conſtat. Eandem dixit mulierem, & non mulierem. Primum pro quauis fœmina: ſecundo pro ea quæ eſt nupta. Saluſt. *in Iugurtina*, Quum interim Hiempſal reperitur, occultans ſe in tugurio mulieris ancillæ, quo initio pauidus & ignarus loci perfugerat. ¶ Mulier aliquando etiam pro vxore ponitur, vt apud Scæuolam *in l.* 93 *D. de leg.* 3 *pãtec lib.* 32. Semproniæ mulieri meæ reddi iubeo ab hæredibus &c. Et apud Suet. *in Aug. c.* 69. Per cuiuſque mulieres exquirere conſueuerant vxores.

Mulierculă, æ dim. { [illegible] GALL. *Petite femme, femmelette.* ITAL. *Femminella, donnicula.* GERM. Ein weiblin, fräuwlin. HISP. *Pequeña muger o mugercilla.* ANGL. *A little woman.* } Cic. 5 *Tuſc.* Lurculus mane noſter Demoſthenes qui illo ſuſurro delectari ſe dicebat aquam ferentis mulierculæ. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Vt Lenoni ſurripere:n mulierculam.

Muliebriă, muliebrium, tantùm plurali numero, dicuntur menſtrua. { דֶּרֶךְ נָשִׁים נִדָּה *niddah* דֶּרֶךְ נָשִׁים *dere h naſchim.* [illegible] } Interdum ſumuntur pro muliebri natura, [illegible]: ſicut Virilia pro pudendis viri. Interdum pro præpoſtera libidine, quum quis ſexus ſui oblitus, alterius libidini obſequitur, & mulieris quodammodo partes ſuſcipit. [illegible]. Quint. Nobilis adoleſcens à Centurione muliebria paſſus. Sic Saluſt. *in Catilin.* Viros muliebria pati, mulieres pudicitiam in propatulo habere. ‖ ¶ Muliebria pati, de impudicitia flagitioſa & deteſtabili: quam damnat Apoſtolus *Rom.* 1. *&* 1 *Cor.* 6 ‖

Muliebris, e, quod ad mulieres pertinet, ſeu quod eſt, aut ſit mulieris. [illegible] GALL. *De femme, appartenant aux femmes.* ITAL. *Donneſco.* GERM. Weibiſch oder weiblich HISP. *Coſa pertenecіente à mugeres.* ANGL. *Of a woman, or belonging to a woman.* } Plaut. *in Men.* Muliebris malitia. Idem *in Epid.* Muliebris animus timidus & inconſtans. Idem *Men. ſc.* 2 *a.* 1. Muliebre veſtimentum. Virum æquum eſt venire, & mulierẽ in muliebre veſtimentum dare foras. *Ibid. ſc.* 2. *a* 4. Nihil muliebre præter corpus. Velleius. Muliebri feciſti ſide. Plaut. *Mil ſc.* 5. *a.* 2. Vltra muliebrem mollitiem incedere. Senec. *c* 15. *de tranq.* Cic. *Offic.* ex Ennio. Vos etenim iuuenes animos geritis muliebres. Idem *pro Cælio.* Alacriſne ille, an equus Troianus fuerit, qui tot inuictos viros muliebre bellum gerentes tulerit ac texerit? Idem *pro Milone.* Muliebri & delicato ancillarum puerorũmque comitatu. ¶ Muliebris folliculus Fœtus receptaculum, quod & vulua, ſiue veteres appellari conſueuerunt, [illegible].

Muliebritèr, aduerbium, Molliter effœminatè, more mulierum { [illegible] GALL. *En femme, en mode & maniere de femme.* ITAL. *Da femina, da donna, mollemẽte.* GERM. Weibiſch, nach weibiſcher art. HISP. *Mugerilmente, muellemente.* ANGL. *womanneſhly, faynctli.* } Iuſtin. Quæ non muliebriter noſtram aduentu terruit. Cic. 2. *Tuſc.* Nequid abiectè, nequid timidè, nequid ignauè, nequid ſeruiliter muliebritérve faciamus in dolore, maxime prouidendum eſt. Sen. *c.* 15. *de tranq.* Muliebriter & ignauè perire.

Mulierosus, qui nimium appetit mulieres, effœminatus, libidinoſus. { [illegible] GALL. *Trop amoureux de femmes.* ITAL. *Femminieri, volto all' amor delle donne.* GERM. Weibsbegirig, weibiſch, den weibern ergäben. HISP. *Dado a mugeres.* ANGL. *Effeminat, that hath to great aluſt of women.* } Cic. *de fato,* Hunc ſcribunt ipſius familiares, & ebrioſum, & mulieroſum fuiſſe. ¶ Nonnunquam idem quod muliebris, vel effœminatus. Plaut. *in pœn.* Sane genus hoc mulieroſum eſt tunicis demiſſitiis.

Mŭliĕrŏsĭtās, { ἡ γυναικομανία, φιλογυνία. GALL. *Amour de femme deſraiſonnable.* ITAL. *Inclinatione & animo volto alle donne.* GERM. Weibsbegird. HISP. *Vicio de ſeder à las mugeres.* ANGL. *Rankeneſſe towarde women.* } Cicer. 3. *Tuſc.* Similiterque cæteri morbi, vt gloriæ cupiditas, vt mulieroſitas, vt ita appellem eam, quæ Græce φιλογυνία, id eſt, amor mulierum dicitur.

Mulierarius, mulieribus deditus { φιλογύνης. GAL. *Feminin, adonné aux femmes.* ITAL. *Femminee.* GERM. Ein weibs begeriger. HISP. *Mugeril.* ANGL. *That hauateth inordinately.* } Iulius Capitol. Mulierarius fuit inter primos amatores.

Mulĭĕro, as, Effœmino. { γυναικίζω, [illegible]. GAL. *Effeminer debiliter.* ITAL. *Effeminare far molle.* GERM. Weibiſch machen. HISP. *Debilitar ò enflaquecer, hazer mugeril.* ANGL. *To make effeminate or weak.* } Varro apud Nonium, Et res, & miſellus ille pauper amat, habétque ignem intus acrem. hic ephebum mulierauit.

Mulio vide *Mulus.*

Mullĕi orum. Calcei regum Albanorum erant, purpurei coloris, poſtea patritiorum, à mullando, id eſt, a ſuendo, vt ex Titinio probat Feſtus. Cato *orig. lib.* 7. Qui magiſtratum curulem cepiſſet, calceos mulleos aluetinatos, ſcribend. *alutatos*, vel potius *aluta-tinctos*, cæteri perones. Vopiſcus *in Aureliano.* Calceos mulleos, & cereos & albos viris omnibus abſtulit, mulieribus reliquit.

Mullo, as, are, antiquum verbum ἀπὸ τοῦ μύειν, Græco verbo quod ſuere ſignificat.

‖ Mullotes, mutas. Gl. grab. ‖

MVLLVS per duplex ll. { τρίγλη. GAL. *Vn poiſſon nommé barbeau en ſurmulet.* ITAL. *Triglia, barbio à Venetia.* GERM. Ein meerbarb. HISP. *El barbo.* ANGL. *A fiſh called a barbill.* } Genus piſcis marini, maximè nobilitatis & gratiæ: tanti autem pretij, vt à Plin. *lib.* 9. *c.* 17. memoriæ proditum ſit, Aſinium Celerem virum Conſularem Claudij Cæſaris temporibus mullum vnum octo millibus nummorum emiſſe: quum tamen, eodem Plinio teſte, hic piſcis duarum librarum pondus rarò excederet. Horat. *lib.* 2. *Serm. ſatyr.* 2.

———*laudas inſane trilibrem Mullum.*

Martial.

Nolo mihi ponas rhombum mullúmque bilibrem.

Sueton. *in Tib. c.* 34. Trelque mullos xxx. millibus nummûm veniſſe. (i. venditos & emptos) tuliſſet grauiter conqueſtus eſt. Idem *ibidem cap.* 60 Piſcatori, &c. qui mullum obtulerat, eodem piſce perfricare faciem iuſſit. (in pœnam ſe propter aſperas ſquammas.) Habent autem mulli in inferiore labro geminam barbam: vnde peculiari epitheto Barbati & Barbatuli appellantur a Cic. *in Paradox.* & Varr. *lib.* 3. *de re ruſt.* Hinc & vulgo Veneti, *Barbones* vocant. Mullorum autem nomen acceperant, vt ex Feneſtellæ ſententia docet Plinius, a colore mulleorum calceamentorum. Romani ſeruato Græco vocabulo, etiam hodie Triglam appellant.

Mŭlŭlus, Diminutiuum [illegible]. GAL. *Vn petit barbillon.* ITAL. *Picciola triglia, piccolo barbio.* GERM. Ein barbelin. HISP. *Pequeña barbo.* ANG. *A litle barbill fiſhe.* } Cic. *in Paradox.* Et videant aliquem ſummis populi beneficiis vſum barbatulos mullulos exceptantem de piſcina & pertractantem.

MVLSVM, i, Potio ex melle & vino { οἰνόμελι. GAL. *Vin miellé ou emmiellé.* ITAL. *Vino melato.* GERM. Ein mätt auß honig vnd wein gemacht. HISP. *la clarea compueſta de vino y miel.* ANG. *A drinke of hony and wine.* } a mulcendo, vt quidam putant: hoc eſt mulliceato, eo quod vini auſteritas mellis dulcedine mitigatur. Plin. *lib.* 22. *c.* 24. ſcribit mulſum ex vetere vino veliſſimum fieri, quod facillimè cum melle concorporatur. Mihi obiectum Cantharo mulſum date. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 3. Mulſi Congialem plenam faciam tibi, o fides fidelium. Idem *Aul. ſc.* 2 *a.* 4. De hoc Martialis.

Attica nectareo turbatis mella Falerno,

Miſceri decet hoc à Ganymede merum.

Hoc ſi calidum bibatur, vocem permulcet, ſi frigidum, exaſperat. Cic. *lib.* 2. *de Orat.* Quam vocem in diſcendo obtuderit, ſiue Lucius Granius, vt multam frigidam biberet ſimulac domum redijſſet. Perdam (inquit) vocem, ſi id eſſecero. Vlpian. vini appellatione ait mulſum non contineri, œnomeli continen. interpretaturque οἰνόμελι, vinum dulcis. nam Quæ ſententia ſi vera eſt, mulſum non erit, quod œnomeli. Si quis tamen ea quæ paulo antè de mulſo ex Plin. annotauimus, diligentius contulerit cum, his quæ Dioſc. *lib.* 5. *c.* 9. tradit de eo, quod œnomelitos vocat, facile intelliget alterum ab altero non differre. Vtrunque enim fit ex vino vetuſtiſſimo, & optimo melle, & confert ægrotis.

Mulsus, a, um, Dulce, quod quaſi mellis ſaporem refert. { [illegible] GAL. *Doux.* ITAL. *Dolce* GERM. Das ſüß, oder geſchmackt iſt wie ein weinmätt. HISP. *Dulce.* ANGL. *Sweet that guſteth of honie and wine.* } Col. *lib.* 12. *c.* 45. Hæc ratio non ſolum ipſa mala cuſtodit, ſed etiam liquorẽ mulſei ſaporis præbet. Plin. *lib.* 21. *c.* 19. Vtrumque radix mulſei ſaporis eſt.

Mŭlsus, a, um, aliquando in quo aliquid habet aliquid mellis admixtum vt, Aqua mulſa [illegible]. ANGL. *That hath any honie admixed.* } potio ex aqua & melle confecta. Plin. *lib.* 21. *c* 14. Rudis naturam rerum pernoſcere volentibus, in mellis operibus, & aqua mulſa tractari debet. Col. *lib.* 9. *c* 13. Rorem marinum aqua mulſa decoctum. Lac mulſum Plin. *lib* 9. *c.* 22 Excreplam quoque lacte mulſo augetur. ¶ Dicta mulſa, hoc eſt,

ſuauia. apud Plaut. *in Rud.* Idem *in Caſin.* Mea mulſa dixit, blandientis affectu, pro eo quod eſt, Mea ſuauitas.

MVLTĂ, æ. { ענש *ónesch.* ἐπιτίμιον, ἐπιζήμιον, ζημία. GALL. *Amende peine pecuniaire.* ITAL. *Pena condannatione in danari.* GERM. Ein buß oder ſtraff. HISP. *La pena que ſe pone en dinero.* ANGL. *An amercement, a fine a forfaiture.* } Pœna pecuniaria, quæ pro delicti magnitudine variè irrogabatur, ita dicta, teſte Varrone, quod multa ſimul imperabantur, idque contra antiquorum conſuetudinem, qui ſingulas tantum, aut certè vnius generis res multæ nomine exigebant. Feſtus tamen autor eſt vocabulum hoc Oſcum eſſe, non Latinum. In hoc autem Multa differt à Pœna, quòd Pœna generali nomine dicitur omnium delictorum correctio. Multa verò ſpecialis eſt peccati, cuius animaduerſio pecuniaria eſt. Pœna ἀμοιβή, contra non tantum pecuniaria, ſed & capitis & exiſtimationis irrogari ſolet. Et multa quidem ex arbitrio eius venit, qui multam dicit. Pœna non irrogatur niſi qua lege, vel quo alio iure ſpecialiter ſingulis delictis conſtituto. Suprema multa, teſte Gell *lib.* 11. *cap.* 1. apud priſcos erat in ſingulos dies triginta boum, & duarum ouium: minima ouis vnius. Poſtea tamen cum in multæ dictæ tandem pecora minimi pretij ſoluerentur, conſtitutum eſt lege Aternia. vt in ſingulas oues æris deni, in boues centeni ſoluerentur: hoc eſt. pro ſingulis bobus denarij decem pro ſingulis autem ouibus denarius vnus. Erat itaque multa ſuprema trium millium, & viginti æris, ſeu trecentarum & duarum drachmarum: quas ſi ad Gallicæ pecuniæ æſtimationem te facias, inuenies libras Turonenſes duas & quinquaginta, & ſolidos ſeptem fermè. Dicimus autem in eadem ferè ſignificatione, Dicere multam, ἐπιβολὴν ἐπιβάλλειν, Infligere multam, irrogare multam, & Facere multam, quorum poſtremo vſus eſt Cato *lib.* 3. *Orig.* Imperator, inquiens, noſter, ſiquis extra ordinem depugnatum iuit, ei multam facit. Item edicere multam. Liu. *lib.* 2. *ab Vrbe*, Multam irrogare, & prædes poſcere. Gell. *cap.* 19. *lib.* 7. Multam ſubire nocentes, Ouid. 5. *Faſt.* Pignus capitur & dicitur multa Senatori, qui nec adeſt. Gell. *c.* 7. *lib.* 14. Multæ panitio quæ olim. Idem *c.* . *lib.* 11. ¶ Multam dicere propriè erat iudicis, vel magiſtratus, exigi tamen non poterat, niſi populus teſte multarum vel... contriuiſſet. de hoc multa ſcribit Budæus *in Pand.* Multam igitur dicere antiqui tum dicebant, quum ad populum, & in concione multa diſceptanda irrogabantur, quod ipſi certare multam dicebant. Liu *lib.* 5. *bell. Pun* Sp & L. Carulij, quum rem inuiſam, infamémque cernerent, ducentûm millium æris multam M. Poſthumio dixerunt: cuius certandæ quum dies aduenîſſet, conſiliúmque frequens plebis adeſſet, vna ſpes videbatur eſſe, ſi Caſca Trib. pleb. qui propinquus erat. cognatúſque Poſthumo prius quàm ad ſuffragium tribus vocarentur, interceſſiſſet. Idem *paulò pòſt*, Hæc quum ab optimo quoque pro atrocitate rei acta eſſent, vimque eam contra rempublicam pernicioſo exemplo factam Senatus decerneret, confeſtim Carulij Trib. pleb. omiſſa multæ certatione, rei capitalis diem Poſthumio dixerunt: ac, ni vades daret, prehendi à viatore, atque in carcerem duci iuſſerunt. His verbis apparet, moris fuiſſe, vt Tribuni pleb. multam dicerent. quæ poſtea populi ſuffragiis, vel irrogaretur, vel abrogaretur, vel etiam remitteretur: quo tempore Multa certari dicebantur. Non enim Tribuni damnare multæ poterant, ſed tantùm rogare populum: apud quem quum reus non iure multarum ſe contenderet, lis illa multatitia diſceptabatur. Hæc Bud. ¶ Nonnulli hodie ſcribunt Mulcta per c, eiúſque originem referunt ad verbum Mulgeo: quia quemadmodum pecora, dum mulgentur, ſuo ſpoliantur lacte: ita cui multa dicitur, emungitur, & veluti emulgetur pecunia. Ita tamen à veteribus ſcribi non ſolere, ex iis quæ paulo antè ex Varrone adduximus, ſatis poteſt intelligi. Multam committere, eſt quum quis aliquid committit propter quod multa eſt afficiendus. Cic. *pro Cluentio.* Nihilominus enim poteſt, vt illam multam non commiſerit, accepiſſe tamen ob rem iudicandam pecuniam, &c. Budæus. Multa ei eſto, vt Plaut. *Aſin. ſc.* 3 *a.* 4. Hæc multa ei eſto vino viginti dies, vt careat. id eſt, interdicatur ei vino.

MVLTO, as, Punio, condemno multam dico, vel irrogo { ענש *'aná, ſch.* ζημιόω, ἐπιζημιόω. GALL. *Condamner a l'amende punir.* ITAL. *Punire, condennare.* GERM. Straffen ein ſtraff auflegen. HISP. *Imponer pena de dinero, condenar.* ANGL. *To amerce, to puniſhe by the purſe, to put to a fine.* } Et conſtruitur cum ablatiuo, vel genitiuo, ponitúrque pro Punio. Virg. 11. *Æneid.*

— *Multatam triſti morte Camillam.*

Curtius *lib* 2. Is quoque inſulæ præſidijs occupat, pecunia multat. Tacit. *lib.* 11. Vt quidam accuſatorum eius exilio multarentur. Cic. 5. *Verr.* Multos crudeliſſimè per vim morte eſſe multatos. Virg. *in Priap.*

Quod ſi perdiderim patria multabor.

¶ Interdum lacerare, mutilare, verberare, diſſoluere. Terent. *in Adelph.* Ipſum dominum atque omnem familiam multauit vſque ad mortem. Plaut. *Amph.* Niſi vſque ad mortem male multaſſitis. Aliqui emendant Mulcare. Tacit. *ſub. finem lib.* 1. Mulcato corpore pro Mutilato, niſi ſit mendum. Colum. *lib.* 2. *c.* 4 Quo euenit vt in iteratione quoque ſcamna fiant, & boues iniquitate operis maximè multentur. ¶ Interdum agere, & voti compotem facere. Neuius *in colace apud Nonium*, Et vobis quidem gratias ago, quum votis me multatis meis. ¶ Interdum male tractare. Colum. *lib.* 1. *c.* 2. Nam illud vetus eſt Catonis, Agrum peſſime multari, cuius dominus quid in eo faciendum ſit, non docet ſed audit villicum. ¶ Multare matrimonio, eſt repudiare coniugem, & diuortium facere. Plaut. *in Amph.* Nunquid cautam dicis quin te multem matrimonio? Pſeudolus viginti commoêris multauit minis. Idem *Pſeud. ſc.* 7 *a.* 4. Me malis multauit modis. Idem *ibidem.* Virtutem filij morte multauit Manlius. Quintil. ¶ Multatus eſt, pro multauit. Suet. *in Aug. c.* 21. Neque vnquam rebellantes grauiore multatus eſt pœna, quam, &c.

[Multarium, ὅλμος. Gloſſ. lege *Murtarium* pro mortarium. Gloſſ. Phil. ὅλμος mortarium.]

Multatitius, a, um. quod ex multa fit, vel quod ad multam pertinet, ſiue quod nomine multæ exigitur ἐπιτίμιος, ζημιώδης. GALL. *Qui provient des amendes,* ITAL. *Ricolto per condannagione* GERM. Das der buß oder der ſtraff iſt. HISP. *Coſa de pena de dineros.* ANGL. *That commeth of amercement.* Liu. *lib.* 10 *ab Vrbe*, ex multatitia item pecunia, quam exegerunt pecuariis damnatis, ludi facti. Et *lib.* 7. *bell. Pun.* Ædiles plebis ex multatitio argento ſigna ænea ad ædem Cereris dedère.

Multatus, a, um male multatum cornu aciei. Velleius. Multatus à patria contumelioſiſſimè. Heſiod. Multata fœce libertatis, idem Vell.

Multatio, verbale ζημίωσις. Cic. *pro Rab. perduell. reo.* Miſera eſt ignominia iudiciorum publicorum miſera multatio bonorum, miſerum exilium Plin. *lib.* 18. *c.* 13 Multatio quoque nonniſi ouium boumque impendio dicebatur.

MVLTVS, a, um, notæ ſignificationis. { רב *rab.* πολύς. GALL. *Beaucoup.* ITAL. *Molto.* GERM. Vil HISP. *Mucho.* ANGL. *Much, many.* } Cicer. *pro P. Seſt.* Et in cæteris, quæ rerum potitæ ſunt, multis fortiſſimis atque optimis viris, iniuſtis iudiciis tales caſus incidiſſe. Gell. *c.* 9. *lib.* 20 celebris hominem fama, & multo nomine GAL. *Et de grand renom.* Cæſ. *lib.* 1. *de bell. civ.* Multum frumentum prouiſum Cum multo ſanguine fudi, Ouid. 13. *Metam.* Virg. Multæ antiquitatis homo Gell. *c.* 12. *lib.* 5. Multam ſalutem tibi me iuſſit dicere. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. & *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Iambos multos dies geſtas tabellas, *ibid. ſc.* 1 *a.* 1. Pauci è multis amici certi homini. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Verba multa facimus. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. ſup. nimis. Tibull. *lib* 4.

Quin largita tuis ſunt multa ſilentia votis.

Item, Multos annos eſt. Vide *Annus* Multa ea de re opinio. i. varia. Gell. *c.* 16. *lib.* 3. &c. Multus in opere, hoc eſt, continuus, aſſiduus. Saluſt. *in Iugurth.* Iocari atque ſeria cum humillimis agere in operibus, in agmine, atque ad vigilias multus eſſe. Multus in eo fuit, ſiue in ea re Cic 4. *Acad.* Ad multum diem, idem *ad Attic. lib.* 13. Multo die, hoc eſt, bona diei parte tranſacta. Cæſ. 1. *bell. Gall.* Multo denique die per exploratores Cæſar cognouit, & montem à ſuis teneri, &c. Sic, Multa nocte. Cic. *ad Quintum fratr. lib.* 2 Multa nocte veni ad Pompeium. Multo manè, idem *ad Attic* ¶ Multò tanto, ea forma dicitur, qua altero tanto: quod Græci dicunt, πολλαπλάσιον. Plaut. *in Rud.* Ego multò tanto miſerior, quàm tu Labrax. ¶ Multus, pro multiplici. Plin. *lib.* 19. *c.* 3. Radice multa, craſſaque. ¶ Multus homo es, i. es Pathicus quaſique multiplex. Catullus,

Multus homo es Naſo, nec tecum multus homo, i. nec tecum hominum frequentia: quia tetram libidinem exerces remotis arbitris, aut incomitatus es, téque auerſantur homines, & refugiunt, propter obſcœnitatem *ſed deſcendit Naſo: multus es & pathicus.*

Mūltùm, aduerbium, valde, vehementer. { מאד *meódk.* μάλα. GALL. *Beaucoup.* ITAL. *Molto.* GERM. Heftig oder vil. HISP. *Mucho.* ANGL. *Much, or greatlie* } Plaut. *in Perſa*, Dic me illam amare multùm Cic. *ad Gall. lib.* 7 *Epiſt.* Sed opinor Caſſium vti non ita multùm ſorore. Idem *de ſenect.* Adeum amicis, venio in ſenatum frequens, vltróque affero res multum & diu cogitatas. Multùm colloquia diu. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. civ.* Salue multū ſerue catenis peſſime. Plaut. *Pſeud ſc.* 3. *a.* 1 Ego ſtulta ac mora multum Idem *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Odioſi diu & multum. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 1. Amare multum ait, vt hoc deferas. (i. orare.) Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5.

Mūltō, { πολλῷ, πολὺ, πάμπολυ. GALL. *De beaucoup.* ITAL. *Aſſas piu.* GERM. Vil. HISP. *De mucho mas.* ANGL. *Muche.* } Cum dictionibus Alius, Aliter, Secus Antè, Pòſt, Præſtò, Malo, Antecedo, Excello, item cum comparatiuis, aut ſuperlatiuis: aut eorum vim habentibus elegantem in oratione vſum habet. Terent. *in prologo Andriæ.* Verùm aliter euenire multò intelligit. Cic *in Verr.* Cui quemadmodum reſiſtam multò mihi antè eſt, iudices, prouidendum Idem *Attico*, Non multò pòſt quam tu a me diſceſſiſti. Idē, Multo ſecus euenit. Saluſt Multò præſtat beneficij, quàm maleficij memorem eſſe. Cic. *de Amic.* Sed obſequium multo moleſtius, quod peccatis indulgens præcipitem amicum ferri ſinit. Idem *pro lege Manil.* Magna ac multò maxima parte, non modò vtilitatis, ſed dignitatis atque imperij caruit. Multo maximè diſſenſum eſt. Gell. *c.* 11. *lib* 3. Nec nihil, nec multò plus edes. Plaut. *Capt ſc.* 1 *a.* 4. Magis multò facilius patior verba, idem *Men. ſc* 6. *a.* 5. Haud multo poſt. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Haud multo pòſt ſcribis. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 4. Haud multo prius adduxit mulierem. Idem *ſc.* 6. *a.* 4. Si quid ille deliquerit, multò tanto illum accuſabo amplius Idem *Men ſc.* 2. *a.* 5. Pater venibit multò potius quam te ſinam. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1.

Multitūdo, inis, Frequentia & copia. { רב *rob.* πλῆθος. GALL. *Multitude.* ITAL. *Moltitudine.* GERM. Die vile. HISP. *Muchedumbre de coſas.* ANG. *A multitudine.* } Cic. *de Orat. lib.* 2. Habet enim multitudo vim quandam talem, vt quemadmodum tibicen ſine tibiis canere, ſic orator ſine multitudine audiente eloquens eſſe non poſſit. Idem 2. *Tuſc.* Eſt enim philoſophia paucis contenta iudicibus, multitudinem conſulto fugiens, eique ipſa & ſuſpecta & inuiſa, &c.

Multangulus, a, um. Multos angulos habens. { πολύγωνος GALL. *Qui a plusieurs coins ou anglets* ITAL. *Che ha molti cantoni* GERM. Das vil ecken hatt eckechtig. HISP. *Coſa de muchos rincones.* ANGL. *That hath many corners.* } Lucret. *lib.* 4.

Eſſe minora igitur quædam, maioráque debent,
Multa rotunda, modis multis multangula quædam.

[Multeſimus, a, um, vnum e multis. Quod Græcis eſt πολλοστὸν μέρος (& vna voce πολλοστημόριον) Latinis veteribus erat pars multeſima, i. e. pars minima. Lucret. *lib* 6.

Et videas cœlum ſummai totius vnum,
Quam ſit paruula pars, & quàm multeſima conſtet.]

Mūltibarbus, qui habet multam barbam. { πολυγένειος. GALL. *Qui a grand barbe* ITAL. *Chi ha molta barba.* GERM. Wolgebart der vil barts hat. HISP. *Coſa que tiene mucha barba.* ANG. *That hath a great beard.* } Apul. *in Florid.* Multibarbus, ſpinis obſitus & pilis.

Multibibus, dicitur qui multi eſt potus, helluo. { סבא *ſobé.* πολυπότης. GALL. *Grand beuueur, qui boit beaucoup* ITAL. *Che beue molto.* GERM. Ein groſſer trincker. HISP. *Coſa que mucho beue.* ANGL. *That drinketh much.* } Plaut. *in Curcul. ſc.* 1. *a.* 1. Nomen eſt lenæ multibiba atque merobiba.

Mūlticăuatus, a, um, Multa habens caua. { πολύτρητος. GALL. *Qui a beaucoup de trous.* ITAL. *Di molti caue ò fori.* GERM. Wolgehölt oder gelöchert HISP. *Coſa que tiene muchos agujeros.* ANGL. *That hath many holes.* } Varro 3. *de re ruſt. c.* 16. Fauus eſt quem fingunt multicauatum e cera, quum ſingula caua, ſingula latera habeant.

Mūlticā

Multicauus, a, um, Multum habens concaui. { πολύκοιλος. GALL. *Qui a force trous.* ITAL. *Che ha molto concauo.* GERM. Wol gehölt oder gelöchert. HISP. *Coſa que tiene muchos agujeros.* ANGL. *That hath many holes.* } Ouid *lib.* 8. *Metam.*

Pumice multicauo, nec leuibus atria tophis
Structa ſubit.

Multicaulis, e, Multos habens caules. πολύκαυλος. GALL. *Qui a plusieurs tiges.* ITAL. *Di molti gambi.* GERM. Das vil ſtengel hat. HISP. *Coſa que tiene muchos tallos.* ANGL. *That hath many ſtalkes.* } Plin. *lib.* 21. *cap.* 16. Eſt & illa differentia, quòd quædam in iis multicaulia ramoſáque ſunt, vt carduus.

Multicolor, is, omnis generis, quod habet multos colores, verſicolor, diſcolor. { πολύχρους. GALL. *De beaucoup de couleurs.* ITAL. *Di molti colori.* GERM. Das vilerley farben hatt. HISP. *Coſa de muchos colores.* ANGL. *Of diuers colours.* } Plin. *lib.* 17. *cap.* 10. Gell. *c.* 10. *lib.* 11. Sicuti multicoloria multiformia dicimus.

Multifacio, is, Magni æſtimo. { הוקיר *hokir.* περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι. GALL. *Eſtimer beaucoup.* ITAL. *Eſtimare molto.* GERM. Hoch oder groß achten. HISP. *Eſtimar en mucho precio.* ANGL. *To eſteeme muche.* } Sicut magnifacio, & paruifacio. Cato, Neque fidem, neque iuſiurandum, neque pudicitiam multifacit. Feſtus.

Multifarius, a, um, Varium, quod multis modis poſſit diuidi, vel quod eſt ex multiplici ſpecie. { πολυειδής, πολύτροπος. GALL. *De diuerſes ſortes & manieres.* ITAL. *Vario.* GERM. Mancherley vilerley. HISP. *Coſa de muchas maneras.* ANG. *Manifold.* } Gellius *lib.* 5. *cap.* 6. Militares coronæ multifariæ ſunt.

Multifariè, aduerbium, Variè, multis modis. { πολλαχῶς. GALL. *En pluſieurs ou diuerſes manieres & façons.* ITAL. *Variamente, in diuerſe maniere.* GERM. Auff mancherley weiſe. HISP. *En muchas maneras.* ANGL. *Many, foldly, many wayes.* } Plin. *lib.* 6 *c.* 34. Et tamen multifariè priſcos ſeruare ritus.

Multifariam, aduerbium, idem quod multifariè. { πολλαχῶς. GALL. *En pluſieurs ſortes.* ITAL. *Variamente.* GERM. Auff mancherley weiſe, auff vilerley gattung. HISP. *En muchas maneras.* ANGL. *Many foldly, by ſundry faſhions.* } Cic. 2. *de Orat.* Quò eſſet multifariam defoſſum. Idem 2. *de Legib.* Hodie multifariam nulla ſunt. Suet. *in Calig. c.* 18. Scenicos ludos & aſſiduè, & varii generis multifariam fecit.

Multifer, a, um, Multa ferens, fertilis. { πολυφόρος. GAL. *Fertil qui porte & produit pluſieurs ou diuerſes choſes.* ITAL. *Fertile.* GERM. Das vil tregt. HISP. *Fertil coſa que mucho trahe.* ANGL. *Fertile, that bringeth many thinges.* } Plin. *lib.* 16. *cap.* 2. Tam multifera ſunt, & tot res præter glandem pariunt robora. Idem *de braſſica*, Nullo æquè genere multifero, donec ſua fertilitate conſumatur.

Multifidus, a, um, quod in multas partes ſinditur, & multas diuiſuras habet. { πολυσχιδής, πολύσχιστος. GALL. *Fendu en pluſieurs parts.* ITAL. *Feſſo in molte parti.* GERM. Das in vil theil geſpalten. HISP. *Coſa hendida en muchas partes.* ANGL. *Hauing many clefites and creuiſes.* } Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Cornua nulla quibus multifidi pedes. Martial. 14.

Multifido buxus qua tibi dente datur.

Iſter multifidus. Lucan. *lib* 3. Linguæ multifidæ. Valer. Flacc. *in Argon.* Faces multifidæ. Ouid. 6. *Metamorph.*

——— *Timauus*
Multifidum, quod in mult. * *,ſia ſiſſus*
In mare prorumpat.

Martial. *lib.* 8.

An tua multifidum numerauit lana Timauum.

Multiforis, e, quod eſt multorum foraminum { πολύτρητος. GALL. *Qui a force trous.* ITAL. *Di molti buochi è pertuggi.* GERM. Löcherecht vol löchern. HISP. *Coſa de muchos agujeros.* ANGL. *That hath many holes.* } Plin. *lib.* 8. *c.* 55. Iniiciunt eas in ſpecus, quæ ſunt multifores in terra. Pro eodem etiam dicimus Multiforus, a, um. Ouid. *lib.* 12. *Metam.* Longa que multiforis delectat tibia buxi.

Multiforatilis, Multiforis, πολύτρητος: vt, Tibia multiforatilis, apud Apul. *in Flor.*

Multiformis, e, Varius, quaſi multiplicis formæ, aut variæ. { πολύμορφος. GALL. *De diuerſes manieres & façons.* ITAL. *Vario, di forme diuerſe.* GERM. Mancherley oder vilerley geſtalt. HISP. *Coſa de muchas formas y maneras.* ANGL. *Of many faſhions.* } Plinius *lib.* 11. *cap.* 36. Oculi contrarii multiformes. Columell. *lib.* 8. *cap.* 9. Vt per anni diuerſa tempora, mala, pruna, pyrum, multiformes nuces, ac ficum præbeat. Cicer. 1. *Academic.* Ex iis autem ortæ variæ ſunt, & quaſi multiformes.

Multiformiter, aduerbium, Variis modis. { πολυτρόπως. GALL. *En diuerſes ſortes & manieres.* ITAL. *In diuerſe maniere.* GERM. Auff vilerley weiſe. HISP. *En muchas formas.* ANGL. *By diuers faſhions.* } Gell. *lib.* 9. *cap.* 5. Plato ante hos omnes ita variè, & multiformiter diſſeruit de voluptate. Plin. *lib.* 36. *c.* 37. Peſtilentiæ, quæ Solis obſcuratione contrahitur, ignis ſuffitu multiformiter auxiliari certum eſt.

Multigeneris, & multigenere, ſignificat quod eſt multorum generum. { πολυγενής. GALL. *De pluſieurs ſortes.* ITAL. *Di molte maniere.* GERM. Vilerley geſchlechte oder gattung. HISP. *Coſa de mucho generos o eſpecies.* ANGL. *Of diuers kindes.* } Plin. *in Capt.* Multis & multigeneribus opus eſt tibi militibus.

Multigenus, a, um, Multigeneris. Plin. *lib.* 11. *cap.* 1. Multa hæc & multigena terreſtrium volucrúmque vita.

Multiiugus, a, um, & multiiugis, e, pen. corr. quod eſt multiplex, varium, multum & numeroſum. { πολύζυγος. GAL. *De diuerſes ſortes.* ITAL. *Di molte ſorti, vario.* GERM. Mancherley, manigfältig. HISP. *Coſa de muchas maneras.* ANGL. *Of diuers ſortes and kindes.* } Vbi iugus nihil ſignificat, ſicut in Poſtliminium, Meditullium & huiuſmodi. Prima pars in multiiugum multum ſignificat reliqua pars protractio ſola eſt, nihil ſignificans. Cic. *ad Attic. lib.* 14. Verum tamen de Rep. multa cognoui ex tuis literis, quas quidem multiiuges accepi vno tempore à Veſtorii liberto. Gell. *cap.* 2. *lib.* 10. Multiiuga pactio. Multiiuga dona. Idem *c.* 11. *lib.* 2. Multiiuga diſputatio. Idem *cap.* 2. *lib.* 14. Et *cap.* 16. *lib.* 11. vbi agit de huius nominis compoſitione.

Multiloquus, qui multa loquitur. { πολυλόγος, πολύφωνος. GALL. *Qui parle beaucoup, grand parleur.* ITAL. *Colui che parla molto.* GERM. Ein ſchwetzer der vil redet, ein redman. HISP. *El que habla muchas coſas.* ANGL. *That ſpeaketh much.* Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 3. Multiiugum & glorioſum coquum.

Multimodus, a, um, Multiplex, varius. { πολύτροπος. GALL. *De pluſieurs & diuerſes ſortes.* ITAL. *Di molti modi.* GERM. Vilerley weiſe, mancherley gattung. HISP. *Coſa de muchas maneras.* ANGL. *Manifold, of ſundrie ſortes.* } Liu. 1. *bell. Pun.* Oppidani ad omnia tacendo atque obeundo, multimoda arte diſtineri cœpti ſunt, & non ſuſtinebant.

Multimodis, aduerb. variè. apud Lucretium ſæpius ſicut & *omnimodis.*

‖ Multimodus, a, um. Apul. *lib.* 5. Colubrum multinodis voluminibus, *ſerpentem.* }

Multinominis, e. Apuleius *lib.* 11. Deæ multinominis, diuinis imperiis.

Multinuba, æ, qui vel quæ multis nupſit. Cornutus *in Perſium*, *Satyr.* 1.

Multinummus, adiect. { πολυχρήματος. GALL. *De beaucoup de pecune & profit.* ITAL. *Di molti danari.* GERM. Vil geldt gewinnend. HISP. *De muchos dineros y prouecho.* ANGL. *Very riche.* } Varro 3. *de re ruſtic. c.* 17. Ego enim vno ſeruulo, hordeo non multo aqua domeſtica, meos multinummos alo aſinos, id eſt, quorum opera multos paro nummos.

Multipartitus, a, um, adiectiuum. { πολυμερής. GALL. *Diuiſé en pluſieurs parties.* ITAL. *Diuiſo in più parti.* GERM. In vil abgetheilt. HISP. *Partido en muchas partes.* ANGL. *Deuided in to many partes.* } Plin. *lib.* 6. *cap.* 19. Namque vita mitioribus populis Indorum multipartita degitur.

Multipes, multipedis, vel multipeda, æ. Vermis eſt piloſus, multis pedibus arcuatim proſerpens, qui & Centipeda, & Millepeda appellatur. { ἴουλος. GALL. *Vne chatepeluſe, vne ſorte de ver velu, qui ſe trouue en abondance es arbres quand les fruicts commencent à ſe former, ver qui a pluſieurs pieds.* ITAL. *Verme di molti piedi.* GERM. Ein würmlin das vil füſſe hat, ein eſel. HISP. *El ciento pies guſano ponçoñoſo.* ANG. *A worme that hath many feete.* } Plin. *lib* 21 *c.* 25. Ad multipedum morſus cum melle. Idem *lib.* 29. *c.* 6. Millepeda, ab aliis Centipeda, aut multipeda dicta, animal eſt è vermibus terræ piloſum, multis pedibus arcuatim repens, tactúque contrahens ſe. Item multipes, huius multipedis, adiect. Qui multos pedes habet. Plin *lib.* 11. *cap.* 45.

Multiplex, icis, omnis gen. Varius, inuolutus, multas plicationes habens. Simplex { πολυπλάσιος. GAL. *Qui a pluſieurs plis, de pluſieurs & diuerſes ſortes.* ITAL. *Inuiluppato e addoppiato, vario.* GERM. Vilfältig. HISP. *Plegado muchas vezes de muchas maneras.* ANGL. *Manifold, of diuers ſortes.* } Sueton. *de clar. Grammat.* Multiplici variáque doctrina cenſebatur. Plaut. *in Epid.* Simul ærumnam multiplex exercita Habet paupertas. Virg. 4. *Æneid.*

Hac tum multiplici populos ſermone replebat
Gaudens.

Cic. *de Amic.* Qui fieri poterit, ſi ne in vno quidem quoque vanus animus erit, idémque ſemper, ſed varius, commutabilis, multiplex.

Multipliciter, aduerbium Titulus eſt apud Plin. De eodem multiplicius, *lib.* 7. *cap.* 14. πολλαπλασίως.

Multiplicabilis, e, quod poteſt multiplicari, & nonnunquam idem quod multiplex. { πολλαπλασιαστός, πολύπλοκος. GALL. *Qui ſe plie & entortille en pluſieurs plis.* ITAL. *Che ſi può multiplicare.* GERM. Das vilfältig zu machen. HISP. *Lo que ſe puede multiplicar.* ANGL. *That is pliant or may be folded.* } Cic. 2. *Tuſcul.* Hæc interemit tortu multiplicabili Draconem auriferam obtutu aſſeruantem arborem. Carmen eſt è Sophocle à Cicerone verſum.

MVLTIPLICO, as, are, Multiplex reddo, aut facio. { הרבה *hirbah.* πολλαπλασιάζω. GAL. *Multiplier, accroiſtre, augmenter.* ITAL. *Multiplicare.* GERM. Vilfältig machen, meeren. HISP. *Multiplicar ò acrecentar.* ANG. *To multiplie, to augment.* } Plin. *lib.* 34. *c.* 8. Primus hic multiplicaſſe varietatẽ videtur. Cic. *ad Quint. fratr.* Si diem nobis Clodius dixerit, tota Italia cõcurret, vt multiplicata gloria diſcedamus. Ouid. 2. *de remed.*

Flumina collectu multiplicantur aquis.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Cogitur & vires multiplicare ſuas (dolor incluſus.)

Idem *Eleg.* 6. *lib.* 4

Quæ mala ſunt longa multiplicata die.

Multiplicatio. { מרבית *marbith.* πολλαπλασιασμός. GAL. *Multiplication, accroiſſement.* ITAL. *Multiplicatione, accreſcimento.* GERM. Vilfältigung, meerung. HISP. *Acrecentamiento.* ANG. *A multiplying or augmenting.* } Columella *lib.* 3. *c.* 2. Nam ſi ſit ſolum, aut vile eſt, feraciſſimam quanque ſerere conducit, vt multiplicatione frugum reditus augeatur.

Multipotens, tis, omnis generis, qui multum poteſt. { πολυκρατής. GAL. *Fort puiſſant, qui peut beaucoup.* ITAL. *Huomo che può molto.* GERM. Gewaltig, vil vermögend. HISP. *Lo que mucho puede.* ANG. *Of great might and power.* } Plaut. *in Bacch.* —nequius nihil eſt Quàm egens conſilii ſeruus niſi habet pectus multipotens. Vbicunque vſus ſiet Idem *Trin.* Salſipotenti multipotenti Iouis fratri ubi Nerei Neptune Lætus, lubens laudes ago.

Multiſcius, qui multa ſcit & multarum rerum ſcientiam habet. { πολυμαθής, πολύιδρις. GALL. *Qui ſçait beaucoup.* ITAL. *Che ſa molto.* GERM. Vil wiſſend. HISP. *El que mucho ſabe.* ANGL. *That knoweth much.* } Apuleius *in Apologia*, Meminerat Homerum poetam multiſcium, vel potius multarum rerum apprimè peritum.

Multiſonorus, a, um. { πολυηχής. GALL. *Qui rend diuers ſons.* ITAL. *Che rende ſuoni diuerſi.* GERM. Das vil getöns gibt. HISP. *Coſa que ſuena por muchas partes.* ANGL. *That geueth diuers ſoundes.* } Claudian. *de nuptiis Gallieni.*

Eſſeda concordes multiſonora trahunt.

Multiſonus, adiectiuum. πολύηχος. Martial. *lib.* 1.

Sit vbi multiſona feruet ſacer Atthide lucus.

Multitia, orum, Iuuenal. *Sat.*

——— *cum tu multitia ſumas.*

Vet. ſchol. exponit, veſtes intextas ſub ſtamine, quibus ſolent vti puellæ.

Multiuagus, a, um, qui multum vagatur, errans. { πολυπλανής. GALL. *Qui vague en pluſieurs ſortes, qui ne ſe peut arreſter.* ITAL. *Che vaga molto*

multo. GERM. Vilſchweiffig / umbſchweiffig. HISP. *Coſa que vaga por muchas partes.* ANGL. *That erreth and wandereth much.* } Plin. *lib.* 1[illegible] *cap.* 3[illegible]. Ferunt non mutare ſedem columbas, multiuaga alioqui aue. Multiuagus lunæ curſus, apud eundem *lib.* 2 *c.* 10.

‖ Multiuius, a, um. Apul *lib.* 9. Compluriam iumentorum multiuij circuitus *Ibid.* Vngulas multiuia circumitione in enormia veſtigium porrecta. ‖

Multópĕrĕ, ea forma dixit Plautus qua magnopere, vt *in Merc.* Multopere in mundo ruſtico ſe exercitum. { [illegible]. GALL. *Moult, beaucoup.* ITAL. *Grandemente.* GERM. Mechtig. HISP. *En grande manera.* ANGL. *Greatlie.* }

Multitia, orum, Indumenta dicebantur munitiſſimis filis contexta, ita a multis filis, & propterea ſubtilibus appellata. { [illegible]. GALL. *Drap* [illegible] *dont le tiſſu eſt moult deſlie & ſubtil.* ITAL. *Veſtas ſottiliſſimas.* GERM. [illegible] HISP. *Veſti intera de ſeda ſutil.* ANGL. *Cloth wouen of many small threades, tafette* } Vel a maleeudo, quoniam carnem demulceant. Et tantùm pluraliter declinatur. Iuuenal. *Satyr.* 2.

——— quaeras an deceant multitia teſtem.

Ibidem,

——— ſed quid

Non facient alij quum tu multitia ſumas

Cretice?

Multĭuŏlus, a, um, qui multarum rerum deſiderio tenetur. [illegible]. GALL. *Ayant diuers vouloutez, qui veut beaucoup.* ITAL. *Che vuole molto.* GERM. Vilwollend vilwillig. HISP. *Coſa que quiere muchas coſas.* ANGL. *That willeth many thinges.* } Catull. *ad Mallium.* Multiuola eſt mulier ¶ Plus, ris. { יותר *iother.* [illegible]. GALL. *Plus d'auantage.* ITA. *Piu.* GERM. Mehr. HISP. *Mas.* ANGL. *More.* } Generis neutr. in obliquis verò, & numero plurali trium generum, ſecundùm Priſcianum, comparatiuum eſt, ſignificatione tantùm, non voce, à Multum, quamuis Gell. *lib.* 5 *c. vlt.* ex Capitonis autoritate putauerit eſſe abſolutum, hoc eſt, poſitiuum. Aut dimidium, aut plus teret. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2 *a.* 1. Quos tu te as, tibi plus noceas. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Nemo eſt cui amplius male plus lubens faxim. Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 3. Plus illi eſt in manu, quam tibi. i. maiorem habet eius rei poteſtatem. Idem *Aſin ſc.* 1. *a.* 1. Oculis carebis, qui plus vident, quam quod vident, idem *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Ne minus, aut plus, quam tu ſapies. Idem *Aſin ſc.* 1. *a.* 4. Plus oportet ſcire, quam loqui. Idem *Mil. ſc.* 5 *a.* 2. ¶ Plus pretij. Saluſt. *Iugurth.* Ita neque pluris pretij coniuam, quam vitam habeo. ¶ Plus nominatiuo aliquando iungitur. Liu. *de bell. Maced.* Plus quinquaginta hominum millia ceciderunt. Plus duo millia. Liu. *lib.* 9. *d.* 4. ¶ Aliquando accuſatiuo. Terent. *in Eunuch.* Non plus triduum. Vitruu. *lib.* 7. Aſſeres directi diſponantur inter ſe, nec plus ſpatium habentes pedes binos. Quin ſuſpirabo plus ſexcentos in dies. Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 5. Plus annum. Liu. *lib.* 9. *d.* 4. & vbique, *lib.* 6. *d.* 4. Plus partem dimidiam. ¶ Aliquando ablatiuo. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 5. Plus triginta annis natus ſum. In quibus omnibus locutionibus intelligitur particula Quam, quæ plerunque etiam exprimitur. Mihi vno te plus eſt etiam quam volo. Idem *Amph.* Plus anno hoc ſcio. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Sat ſcio multo plus occiſam ſua ui ſapere. Idem *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Id ſatis ſcio, & plus nimio merui mali. *Ibid.*

Quem nimio plus eſt indoluiſſe ſemel,

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Plus petendo excidere formulâ. Suet. *in Claud. cap.* 14. Nihilo plus, vide *Nihilo.* ¶ Iungitur aliquando & genitiuo, communi more omnium nominum quæ per ſe ſubſiſtunt: vt plus ſapientiæ, apud Plaut. *in milite.* Liu. *lib.* 10. *ab Vrbe,* Paulo plus viginti millium exercitus fuit. Item, Non habet plus ſapientiæ, quam lapis Plaut. *Mil. ſc.* 2 *a.* 2. ¶ Item iungitur verbis emendi & vendendi, & omnibus æſtimationem quandam ſignificantibus in genitiuo. Cic *pro Quint. Roſc.* Ager nunc multo pluris eſt quam tum fuit. Non eſt in hac virtus ſeruis, qui ſit pluris. Plaut *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. ¶ Inuenitur etiam apud Antiquos in ablatiuo. Idem *in Caſo,* Plure altero tanto, quanto eius fundus eſt. Item *Men. ſc.* 3. *a.* 4. Id ita eleganter exprimit, Bis tanto pluris tibi redimam aliam pallam (i. veſtem.) Lucilius, Plure vendunt, quod pro minore emptum antiquè. Aliquando temporis aduerbium fit, idem ſignificans quod Diutius. Terent. *in Hecyra,* Vt cum in ſtc [illegible] plus eſſet ¶ Plures pro Multi, paſſim apud autores legitur. Cic. 2. *de finib.* Plures dies manere non poteſt. Plin. *lib.* 9. *cap.* 11. Aquatilium tegmenta plura ſunt ¶ In plurali numero, Plura dicimus, & Pluria. Donatus, Antiqui hoc Complure, & hæc Compluria, quod noſtri Complura dicunt. Cic. *in Orat.* Confirmat ſi genera complura. Credo quia veteres hic & hæc Pluris, & hoc Plure, non hoc plus dicebant. Hæc ille. Gell. *c. vlt. lib.* 5. verò refert, Capitonem docuiſſe Pluria Latinum eſſe, Plura verò barbarum. Nunc autem de vſu & Pluria, & Plura dicimus Vnde & compluria & Complura. Terent. *in Phorm.* Multa aduehemus, vt fit, noua hic compluria. ¶ Sed inter ſe differunt Plura & complura, quod plura de duobus dici poſſit, Complura nonniſi de minore numero. Eſt præterea illud comparatiuum, hoc minime, ideoque non regit caſum. ¶ Compluſſimus non reperitur, ſed tantùm plurimus. Eſt etiam Plus aduerbium. Plus ſatis, [illegible] dicimus, pro eo quod eſt abunde & plus quam ſatis. Terent. *in Eunuch.* Accede ad ignem hunc, iam caleſces plus ſatis. ¶ Plus minus, Plus minúsve, Pluſve, minúsve, in eadem ſignificatione vſurpamus, pro Circiter. frequentius tamen inuenitur Plus minus: vt, Dies plus minus triginta pro eo quod eſt, paulo plus, aut paulo minus, hoc eſt, circiter. ¶ Dicimus etiam Plus, pluſque, pro eo quod eſt in dies vehementius. Cic. *Attic. lib.* 6. Quem mehercule plus, pluſque in dies diligo. Plus pluſque iſtuc ſoſpitent iſtac. i. magis magiſque. Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Item, Aut plus, aut minus, quam quod optauerat. Idem *Men. ſc.* 4 *a.* 5. Hinc Perplures compoſitum, idem ſignificans quod permulti. Plin. *lib.* 13. *c.* 24. Spon[illegible] agero eius annos perplures, vel mediocri ſolo redditur. ¶ Vnde Perplurimum, aduerbium, vt Perplurimum refert. apud eundem *lib* [illegible] ¶ Item derivatiua, Pluralis, & plurale à vulgo Grammaticis [illegible], & Pluratiuus, a, um, eandem ſignificationem, apud Macrobium, Pluratiuus numerus. Gell. *c.* 16. *lib.* 1 *& c.* 8. *lib.* 19. *& c.* 3. *lib.* 20. ¶ Pluſculus, a, um, diminutiuum à

Plus. { [illegible]. GAL. *Vn peu d'auantage, vn peu plus.* ITAL. *Vn poco piu.* GERM. Ein wenig mehr. HISP. *Vn poco mas.* ANGL. *Somewhat more* } Quamuis, Plus maſculinum, femininúmve genus non habeat: idemque ſignificat quod Paulo, vel aliquanto plus. Terent. *in Phorm.* Tum pluſcula ſupellectile opus eſt. ¶ Inde fit compoſitum Compluſculus. Idem *in Hecyr.* Primum dies compluſculos. ¶ Pluſculum neutri generis. Col. *lib.* 12 *c.* 4[illegible]. Deinde ex [illegible] piperatum, & pluſculum mellis, aut mulſi adijciunt. Cic. 2 *de Orat.* Verù vt aliquanto [illegible] dolucemus illum, quem conſtituimus, & eas quidem, in quibus pluſculum negotij eſt. Cic. *Lucceio lib.* 5. Pluſculum etiam, quam concedit veritas amori noſtro largiare. Inuitauit ſe in cœna pluſculum Plaut. *Amph.* ¶ Pluritanus, adiectiuum, Varius, multiuagus, multiuarius. { [illegible]. GAL. *En pluſieurs ſortes & manieres.* ITAL. *Vario, di molti ſorti.* GERM. Vilerley manigfaltig. HISP. *Coſa de muchas maneras.* ANGL. *Manifold* } Sueton. *in Claud.* Cæſar gladiatoria munera pluriſaria ac multiplicia exhibuit. Quædam exemplaria hic legunt pluriſariam ſignificatione aduerbij. ¶ Pluriſariam, adu. Pluribus modis, ſiue pluribus locis, multifariam. { [illegible]. GAL. *En pluſieurs ſortes.* ITAL. *A molti modi, in multi luoghi.* GERM. Vilfältiglich / Vilerley weiſe. HISP. *En muchas maneras.* ANG. *Of many ſortes* } Suet. *de Tib.* Cubicula pluriſariam diſpoſita, tabellis ac ſigillis laſciuiſſimarum picturarum adornauit. Gell. *c.* 9. *lib.* 16. *& c.* 24. *lib.* 10. Et Suet. *in Aug. c.* 46. *& c.* 80. ¶ Plurimus, a, um, Superlatiuum à Multus. { [illegible]. GAL. *Beaucoup plus* ITAL. *Aſſaiſſimo.* GERM. Gant vil uberauß vil. HISP. *Muchos mas* ANGL. *Very many* } Plaut *in Aulul.* Quod me ſollicitat plurimis miſerum modis. Quandoque pro longo & porrecto. Virg. 1. *Æneid.*

Iámque aſcendebant collem, qui plurimus vrbi

Imminet.

Vnde apud eundem, Nux plurima id eſt, longa, qua ſignificatur amygdalum. Ouid. *Eleg.* vlt *lib.* 4. *Triſt.*

———In toto plurimus orbe legor.

Plaut. *Men ſc.* 1. *&* 2. *a.* 1. Sycophantæ plurimi. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4 Pro eius factis plurimis peſſimiſque dignam. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 5. Res plurimas peſſimas adfert ſecum ſenectus. ¶ Plurimum cum genitiuo, vt Plurimum ætatis, plurimum iucunditatis. Cic Nam quod in publicis motuum cauſis, vel plurimū ætatis meæ verſor, velim vtrumque [illegible] obſeruo, &c. Idem 1. *de finib.* Itaque ne iuſtitiam quidem recte quis dixerit per ſe ipſam optabilem, ſed quia iucunditatis vel plurimum afferat. Plurimi generis verbis æſtimandi iungitur. Cic. 3. *de finib* Sic bonum hoc, de quo agimus, eſt illud quidem plurimi æſtimandum: ſed ea æſtimatio genere valet, non magnitudine. Plaut *Bacchid.* Intus vince illum, plurimi pendit. ¶ Plurimum, aduerbium, Perſimultum. } מאד מאד *meod me. dh.* [illegible]. GALL. *Beaucoup, la plus part du temps.* ITAL. *Molto, la piu parte del tempo* GERM. Vberauß vil. HISP. *Muchos mas, la mayor parte del tiempo* ANGL. *Greatumlie, very much.* } Cicer. *de Amic* Plurimum tibi confidit. ¶ Quandoque valet Vt plurimum, *ut* [illegible]. Terent. *in Phorm* Domum ne pergam, ibi plurimum eſt Plaut. *in Mil. ſc* 3 *a.* 1. Mihi credo plurimum. ¶ Pluralis & hoc plurale, apud Grammat. quod plura comprehendit, vel plures vt, Pluralis numerus, qui & Pluratiuus numerus dicitur. apud Macrobiū.

Mulucha, fluuius Mauritaniæ, Maſſæſylorum fines à Cæſarienſi Mauritania diſtinguens. de quo Strab. *lib* 17 Poſt Mauritaniam inquit, eſt Maſſæſylorum regio à Molochath flumine (ita Muluchum nominat) initium ſumens, &c. Vbi indicat, trans flumen in ortū Maſſæſylios eſſe, ſicut Plin. Intelligendum ergo Mulucham regnorum terminum fuiſſe, Bocchi quidem Orientalem, Iugurthæ vero occidentalem, ea ratione: quemadmodum aliquando Rhenus Romani imperij ab ortu, & ſeptentrione terminus fuit rurſum vero Germanorum ab occaſu, & Meridie [illegible] quod mihi in ortum proſpicienti dextrum eſt, id tibi in occaſum verſo ſiniſtrum fit. Sic Rubiconem veteris Italiæ olim & Togatæ Galliæ terminum fuiſſe intelligimus. Ita *in Iugurtha* Saluſtius, Haud longe (inquit) à flumine Mulucha quod Iugurthæ Bocchique regnum diſiungebat. Et alibi apud eundem, Bocchus, inquit, Ego flumen Mulucham, quod inter me & Micipſam fuit non egredior, neque id Iugurtham intrare ſinam. Hactenus Saluſtius Sunt qui hoc nomen neutro genere efferendum putent (in quibus eſt & Caper inſignis Grammaticus) vnde apud Saluſtium *loco iam citato,* Mulucha legendum putant, non Mulucham. quemadmodum etiam in exemplaribus quibuſdam vetuſtiſſimis ſcriptum oſtendimus

Mulus, per ſimplex l, a mola. Animal quod ex aſino & equo generatur. { פרד *peredh,* [illegible]. GAL. *Vn mulet.* ITAL. & HISP. *Mulo.* GERM. Ein mauleſel maulthier ANGL. *A mule.* } qui autem ex equo & aſina genitus eſt pullus, Hinnulus dicitur. Plin. *lib.* 8. *c.* 44. Ex aſino & equa mulus gignitur menſe duodecimo animal viribus in labore eximium. Et *paulo poſt,* Equo & aſino genitos mares, Hinnulos antiqui vocabant: contráque Mulos, quos aſini & equæ generarent. Vide de hoc latiùs in dictione HINNVS. Muli pretio ſuperat equos (quibus veherentur matronæ.) Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. *Ibidem.* Ancillas, mulos, Muliones. Item Mulos curauit & fricauit Ventidius Gell. *cap.* 4. *lib.* 15. Muli Mariani furculæ ſunt, teſte Feſto, quibus religatas ſarcinas, viatores gerunt: quarum vſum quia Marius inuenit, Muli Mariani poſtea ſunt appellati, [illegible]. Vide Plutarch *in Mario.* Plaut. Ærumnulas vocat. Front. *lib.* 4. *Stratag.* C. Marius recidendorum impedimentorum gratia, quibus maximè exercitus agmen oneratur, vaſa & cibaria militum in faſciculos aptata furcis impoſuit, ſub quibus & habile onus, & facilis requies eſſet. De Mullo piſce, ſupra in *Mullus.*

‖ Mulio[illegible], qui mulos curat. Gloſſ. [illegible]. Illud [illegible] in fine eſt ex Latino, vt in [illegible]. Quare male quidam ſubſtituunt [illegible]. Meurſ. in Gloſſ. gr. b. ‖

Mūlă, æ, fœmininum generis. { פרדה *pirdáh* [illegible]. GALL. *Vne mule.* ITAL. & HISP. *Mula.* GERM. Ein mauleſelin. ANGL. *A ſhe mule.* } Plin. *lib.* 8. *cap.* 44. Gignitur mula ex equo & aſina, ſed effrænis & tarditatis indomitæ. Iuuenal. *Satyr.* 7.

——— Munda nitet vngula mula.

Fœta mula. Idem *Satyr* 3.

——— Et fœta compare mula.

Mulæ ſignatæ, &c. omnes vnius coloris. Senec. *Epiſt.* 88. Mulæ Pomiliæ.

liæ. Mart.*lib.* 14. *Epigr* Item Suet. in *Galba c.* 4. Cum mula pepererit.

Mūlāris, e, adiectiuum a mulo. { ἡμιονικός. GALL. *De mulet ou mule.* ITAL. *Da mulo, ò mula.* GERM. Mauleſeliſch. HISP. *Coſa pertenociente à mulo ò mula* ANGL. *Of à mule.* } Colum. *lib* 6. *cap.* 27. Eſt enim quæ circo ſacriſque certaminibus equos præbet: eſt mularis quæ pretio fœtus ſui comparatur generoſo.

Mūlio, nis, qui mulos clitellarios, ſiue quadrigarios ducit. { ἡμιονηλάτης, ὀρεωκόμος. GALL. *Mulatier.* ITAL. *Mulatiere.* GERM. Ein eſeltreiber. *Harriero, ò mulatero.* ANGL. *That ruleth or guideth mules.* } Iuuen. *Satyr.* 3.

Nam mihi commota iamdudum mulio virga.

Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Ancilias, mulos, muliones, pediſequas. ¶ Mulius, mulij, quòd hic legebatur pro mulione, Latinum non eſt: quanuis Calepinus deceptus inemendata Horatij lectione, putauerit indifferenter pro eodem dici Mulionem & Mulium. Locus Horatij, qui Calepino impoſuit, eſt ex *lib.* 2. *Serm ſatyr.* 7.

Audis cum magno blateras clamore, furiſque,
Miluius.

Sic enim legi debere, & conſtanti caſtigatiorum exemplariorum conſenſu, & Acronis autoritate conſtat: qui Miluium inſignem fuiſſe aſſerit Horatij temporibus paraſitum. ¶ Eſt præterea mulio genus culicum. Plin. *lib.* 11. *c.* 18. Impugnant eas naturæ eiuſdem degeneres veſpæ atque crabrones, & è culicum genere, qui vocantur Muliones.

Mūlliōnĭūs, a, um, quod ad mulionem pertinet { ἡμιονηλατικός. GALL. *Appertenant à mulatier.* ITAL. *Pertinente à mulattere.* GERM. Das deß eſeltreibers iſt. HISP. *Pertenecciente à mulatero, ò harriero.* ANGL. *That belongeth to the ruler of mules.* } Cic. *pro Seſt.* Mulioniam penulam arripuit, cum qua primum Romam ad Comitia venerat, &c.

Mumaſtes, Carıæ oppidum: cuius incolæ dicuntur Mumaſticæ.

‖ Mumia, caro humana balſamo condita: item alia, quæ quidem non mortua, ſed occiſa ſanandi vim habet. Etiam Chymicis *Mumia* eſt balſamum, ſeu ſeminalis humor. ‖

Mŭmmĭŭs, prænomine Lucius in primis Romæ & nobilitate & gloria rerum geſtarum clarus, qui Corinthum bello captam diruit, Ita iamque vaſis Corinthiis, æneiſue ſignis impleuit. Autor Plin *lib.* 34. *cap.* 3. & 7.

‖ Muna, munera militibus data. Gloſſ. Iſid. ‖

Mŭndă, oppidum eſt Hiſpaniæ Bæticæ multis cladibus & funeribus celebre. Ad Mundam enim Cæſar cum Pompeij filiis manus conſeruit, in quo prælio tanta ſtrages facta dicitur, vt Cæſar obſidens victos congeſtis corporibus vallum circum vrbem ſtruxerit. Lucan. *lib.* 1.

Vltima funeſta concurrent prælia Munda.

Vide Plin. *lib.* 3. *c.* 1 Vulgò *Mundeſara.*

Mundicina, mundities. Apul. *Apol.* Mundicinas dentium: vt in fame, cùm dentes non habent, quo occupentur, defectus cibi.

MVNDVS, a, um, quod eſt purum, terſum, poliſ ſimque. ✠ Immundus. { טהור *tahór* נקי *naki.* καθαρός, κόσμιος. GALL. *Net, pur.* ITAL. *Mondo, polito netto.* GERM. Sauber, rein, wol geſegt. HISP. *Limpio, ò afeytado.* ANGL. *Neate, cleane* } Plaut. *in Ciſt.* Neque munda es adæque vt ſoles. Terent. *in Eunuch.* Quæ dum foris ſunt, nihil videtur mundius, Nec magis compoſitum quicquam. Horat. 1. *Epiſt.* 5.

Iamdudum ſplendet focus, & tibi munda ſupellex.

Idem *Satyr.* 7.

——— *vnde*
Mundior exires vix libertinus honeſtè.

¶ Mundior iuſto cultus. Liu. *lib.* 9. *ab Vrbe.*

Mūndŭlus, Delicatus, mollis, diminutiuum, qui nimia munditia vtitur, vt placeat muliercul is, ὁ καλλωπιστής. Plaut. *in Trucul.* Nunc ego iſtos mundulos vrbanos amaſios Hoc ictu exponam.

Mūndŭs, i, ſubſtantiuum, dicitur ornatus muliebris: quo ſcilicet mulier mundior fit. { κόσμος γυναικεῖος. GALL. *Ornement.* ITAL. *Ornamento.* GERM. Weiberzierd / das die weiber brauchen ſich damit zuziert en vnnd bugen HISP. *Las joyas de la muger.* ANGL. *The whole attyre, iewels or ornaments of women.* } In cuius nominis appellatione continetur ſpeculum, inaures, armillæ, anuli, gemmæ, & ſimilia, quibus mulier ornatur. Cato *pro lege Oppia.* Imò alius, Liu. *lib* 4. *d.* 42. apud eundem *lib.* 34. Munditiæ ornatus & cultus, fœminarum indicia ſunt: his gaudent, & gloriantur. Hinc Mundum muliebrem appellarunt noſtri maiores. Idem 2. *bell. Maced.* Non aurum modo iis, ſed & poſtremò veſtem, mundumque omnem muliebrem ademit. Colum. *lib.* 12. *c.* 3. Poſtea mundum muliebrem, qui ad dies feſtos comparatur. Dicitur & Mundum, neutro genere, Lucil. Legauit quidam vxori mundum omne penúmque. ¶ Hinc etiam

Mundus accipitur pro eleganti illa ornatáque totius vniuerſi machina, quæ ex omni eo conſtat, quod cæli ambitu continetur. { עולם *'olám.* GALL. *Le monde, l'vniuers.* ITAL. & HISP. *Mondo.* GERM. Die welt ANGL. *The world.* } Nam ſicut Græci κόσμον, quod apud eos ornatum ſignificat, ita nos à perfecta, abſolutáque elegantia vocamus Mundum, quòd nihil eo ſit mundius & pulchrius, & ornatius. Hæc ex Plinio *lib.* 2. *cap.* 1. & 4 Catull. *de com. Beren.*

Omnia qui magni diſpexit lumina mundi.

Tibull. *lib.* 4.

Téque (Manet) interiecto mundi pars altera Sôle.

Ibidem.

Alter dicat opus magni mirabile mundi,

Ouid. 13. *Metam.*

Nec Clypeus vaſti calatus imagine mundi.

Idem 4. *Faſt.*

Otia mundus agat.

Cic. *de finib. bon. & mal. lib.* 3. Mundum autem cenſent regi numine deorum, eúmque eſſe quaſi communem vrbem, & ciuitatem hominum & deorum, & vnumquenque noſtrûm huius mundi eſſe partem, ex quo illud natura conſequitur, vt communem vtilitatem noſtræ anteponamus. Idem 2. *de nat deor.* Mundus eſt quaſi communis deorum, atque hominum domus, atque vrbs vtrorumque. ¶ Mundus lucens, i. mundus ſuperior, cœlum, vt, Mundus inferior, i. terra. Cic. *de vniuerſ.* Mundum Deus ad volubilitatem rotundauit, conſitéque cum ſapientia, quam optimæ mentis effecit, circúmque cælum æqualiter diſtribuit. vt hunc varietate diſtinctum benè Græci κόσμον, nos lucentem mundum nominaremus. ¶ In mundo aliquid eſſe, veteres dicebant, cùm in promptu, & in manibus aliquid eſſe ſignificare vellent. Plaut. Quia ſciebam in mundo fore. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 2. Aut mihi in mundo ſunt virgæ. Et *ibid. ſc.* 1. *a.* 1. Hariolari occeperunt ſibi eſſe in mundo malum. Item Priſtinà in mundo ſcibam. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Vide Victor. *c.* 20. *lib.* 8. Ennius, Tibi vita, ſeu mors in mundo eſt. Vſus eſt quoque Cælius, Annæus Cornutus, & alij veteres, vt autor eſt Solipar. *lib.* 1. ¶ Mundus etiam dicitur foſſa quædam in vrbe condenda. Plutarch. *in Rom* Et τὸ μῆ.

Mundi mœnia, cælum, Lucretio & Manilio.

‖ Mundo nomen impoſitum ab eo mundo, qui ſuprà nos eſt. ‖

Mūndānŭs, a, um, quod mundi eſt. { κοσμικός. GALL. *Du monde.* ITAL. *Mundano.* GERM. Weltlich HISP. *Coſa del mundo.* ANGL. *Of the world.* } Vnde interrogatus Socrates philoſphus, cuias eſſet, mundanum ſe eſſe reſpondit Vide Cic. 5. *Tuſc.*

‖ Mundialis homo mundi ſtatu. Iſid. Intellige, Mundialis, homo mundani ſtatus. Eſt autem mundialis, adiectiuum, idem quod mundanus.

Mundiburdium, defenſio, patrocinium.

Mundicina, mundities. Apul ‖

Mūndĭtĕr aduerb. καθαρῶς, κοσμίως. Plaut *in Pœn.* Nam quum ſedulò munditer eos habeamus, vix ægrè amatorculos inuenimus

Mūndĭtĭēs ei, & Munditia, æ. Lautitia, puritas, elegantia, nitor. { נקיון *nikka ón* טהרה *taboráh* טהר *tohar* בר *bor.* καθαριότης. GALL. *Netteté.* ITAL. *Modezza, politezza.* GERM. Sauberkeit / reinigkeit / auffmutzung. HISP. *Afeyte, limpieza.* ANGL. *Cleaneſſe, pikedneſſe.* } Cic. *lib.* 1. *Offic.* Adhibenda præterea munditia eſt, non odioſa nec exquiſita nimis, tantùm quæ fugiat agreſtem & inhumanam negligentiam. Ita munditiis dignè habiti (in conuiuio.) Plaut *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. In munditiis, delitiis, mollitiis ætatem agitis *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Munditiæ ſermonis. Gell. *cap.* 24. *lib.* 10. ¶ Munditia, illecebra eſt animo amantum. Plaut *Menach. ſc.* 2. *a.* 2. Ouid. 3. *de Arte,*

Munditiis capimur, ne ſint ſine lege capilli.

Munditiarum & lautitiarum ſtudioſiſſimum multi prodiderunt. Suet. *in Cæſ. c.* 46. Colum. *lib.* 9. *c.* 14. Nec quamuis amantiſſimas munditiarum, offendunt odore ſuo. ¶ Munditias facere, apud Catonem *cap.* 1. Saluſt. *Iugurth.* 1. 5. de Mario. Non Græca facundia, neque vrbanis munditiis ſeſe exercuit. *Ibid.* 1. 2. ita accepi, munditias mulieribus, viris laborem conuenire.

Mūndĭfĭco, Mundum facio. { נקה *nikkáh* טהר *tihár.* καθαρίζω. }

‖ Mundium dominium, & dicitur a *mundus* Vet. Voc. ſed hoc eſt Germanicum, in ll. veterib. & ſignificat tutelam. Inde Mundius, qui ſui iuris eſt, neque ſub tutorum poteſtate: qui ſcilicet ſeipſum iam tuetur. ‖

Mundo, as, Detergo, purifico, purgo. { נקה *nikkáh* טהר *tihér.* καθαίρω, καθαρίζω. GAL. *Nettoyer, monder.* ITAL. *mondare, nettare.* GERM. Saubern / reinigen. HISP. *Limpiar ò afeytar.* ANGL. *To make cleane, or neate.* } Plin. *lib.* 15 Ob id crebrius vaſa mundanda ¶ Hinc componitur Emundo, expurgo, ſordibus libero, ἐκκαθαίρω. Colum. *lib.* 2. Quædam pluuiis diebus, vt bubilia, & ouilia, debent emundari.

‖ Mundualdus, tutor ‖

Mūnĕro as, vide *Munus.*

MVNGO, is, xi, ctum, quaſi mucum ago, Mucum è naribus educo. { מצץ *matſats.* μύσσω. GAL. *Mouſcher.* ITAL. *Moccare.* GERM. Die naſen butzen. HISP. *Limpiar los mocos* ANGL. *To ſnuff a candle, to make cleane or wipie the noſe.* } Id enim Mungere eſt, quum è naribus mucus trahitur. Vnde Emungo fit, ἀπομύσσω. de quo ſuprà. Inuenitur etiam Mungor deponens. Cato *de liberis educandis,* Neque mungentur libertatem. Alij legunt *emungentur.*

Municeps, vide *Munus.*

MVNIO, is, iui, vel ii, itum, ſignificat Fulcio, vallo, circundo, defendo. { בצר *biſtſer* חזק *chizzek* גנן *ghanán.* ὀχυρόω, τειχίζω, ἀσφαλίζω, φράττω. GAL. *Fortifier, munir, garnir.* ITAL. *Fortificare, guarnire.* GERM. Bewaren / beſeſtigen. HISP. *Fortalecer, ò guarnecer.* ANG *To fence, to fortifie, to make ſtrong.* } Plaut. *in Milit.* Magnum illic honorem incipis, ſi magna munis mœnia. Idem *in Perſa,* Vt munitum muro tibi viſum eſt oppidum? P. Si incolæ bene ſunt morati, pulchrè munitum arbitror. Columella, Quantúmque res patietur à frigore & tempeſtatibus muniemus. Plaut. *in Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Tibi muni viam qua cibatus commeatúſque ad te & legiones tuas tutò poſſit peruenire, hîc pro *cibatus.* Paſſ. legit *cibus.* ¶ Munire viam, ſubſternere & ſternere, ſiue facere: idque interdum lapidibus, quales ſunt viæ Romanæ à pleriſque portis, in multorum dierum iter ſtratæ. Cic. *pro Mil.* idoſne Appius ille Cæcus viam muniuit, non qua populus vteretur, ſed in qua ſui poſteri impunè latrocinaretur? ¶ Et per tranſlationem pro præparare, & aditum ſibi quodammodo patefacere. ὁδοποιεῖν. Cic. 1. *Tuſc.* Abiit ad deos Hercules, nunquam abiiſſet, niſi quum inter homines eſſet, eam ſibi viam muniſſet. Sic dicimus Munire ripam, Munire alueum, Munire aditum, quum illa vel reficimus, vel reparamus.

‖ Munitas, conditio eius, qui munis eſt, quaſi officioſitas: ſicut immunitas eſt eius, qui immunis. Vet. lex. Munitas λειτουργία. Gl. inr. [illegible] ‖

Mūnĭtĭo, nis, Munimentum, vallum, agger. { מבצר *mibtſár* מצור *matſór* מצורה *metſuráh* מצודה *metſudhah.* ὀχύρωμα, [illegible]. GAL. *Fortification ou forterefſe, munition, defenſe.* ITAL. *Munitione, guarnimento.* GERM. Befeſtigung / ſchantz. HISP. *Fortalecimiento ò guarnicion* ANGL. *A fortifieng, a fort or ſtronge old.* } Cic. 8. *Philipp.* Antonius Mutinam operibus munitionibuſque ſepſit. Idem 3 *de Orat* Fons qui totus fluctibus operiretur, niſi munitione, ac mole lapidum à mari disiunctus eſſet. Cæſ. *de bell. ciu* Munitione flumen à monte ſecluſit Sueton. *in Calig. cap.* 27 Ad munitiones viarum damnare.

Mūnīmĕn, inis, ſiue Munimentum, ti, Munitio, quæ propriè caſtrorum eſt, cæterarúmque rerum, quæ contra aduentum hoſtium muniuntur, ſiue vallo, ſiue foſſa, ſiue alio quouis modo, quo hoſti aditus præcludatur. { מבצר *mibtſar* מצור *matſór* מצורה *metſuráh* מצודה *metſudah.* ὀχύρωμα, ἐρύμα, [illegible], [illegible]. ANG. *A fore*

fort ſtrong hold. } Salaſt. *in Iugurth.* 6. munimēta regni me habiturum. Liu. 1. *ab Vrb.* Quiritum quoque foſſam haud paruum munimentum à planioribus aditu locis, Anci regis opus eſt. Ouid. 13. *Metamorph.*

—— Foſſas munimine cingo.

¶ Munimen ad imbres, vel ad æſtum, hoc eſt, quo imbres, vel æſtum arcemus. Virg. 2. *Georg.*

——— hoc effuſos munimen ad imbres,
Hoc vbi hiulca ſiti findit Canis æſtifer arua.

Munītōr, huius munitoris, qui munit. Liu. 7. *ab Vrbe.* Et ab haſtatis, principibuſque qui pro munitoribus intenti armatique ſteterant, prælium initum.

Munīo, as, munire cupio, deſiderat. eſt verbum, non frequentatiuum. Cic. *pro Roſc. Amer.* Quæ quidem dominatio, Iudices, in aliis rebus antea verſabatur, nunc verò quam viam muniret, quod iter affectet, videtis.

Mūnīs, vide *Munus.*

MVNVS, eris, à murus, ſeu mœnibus. Fuit enim munus onus muris reficiendis. { שחד *ſcochád* מנחה *minchâh* מתנה *mattanáh* מתן *mattán* מתת *mattáth* שי *ſchai.* δῶρον, χάρις. GALL. *Don, preſent.* ITAL. *Dono, preſente.* GERM. Ein gaab oder ſchenck. HISP. *Don o dadiua, ò beneficio.* ANGL. *A gift, or preſent.* } Munus propriè eſt quod neceſſariò ſubimus, lege, more, imperióve eius, qui iubendi habet poteſtatem. Dona autem propriè ſunt, quæ nulla neceſſitate, iure, aut officio, ſed ſponte præſtantur: Quæ ſi non præſtentur, nulla reprehenſio eſt. Et ſi præſtentur, plerunque laus quædam eſt. Sed in ſumma in hoc ventum eſt, vt nō quodcunque munus idem quod donum accipiatur, ac quod donum fuerit, id munus dicatur. Verba Martiani ſunt, *D. de verb. ſign.* Tribus autem modis dicitur. ¶ Primò, pro dono: vnde Munera dari, ac mitti dicuntur. Dictum Munus (vt inquit Varro) quòd qui mutuo animo ſunt, id dant officij gratia. Plaut. *in Truc.* Melius te munere certare mecum, quā minaciis. Muneri accipere ſeruos. Suet. *in Galb.* c. 10. Catul. *ad Ort.*

Et miſſum ſponſi furtiuo munere malum.

Idem *de com. Beren.*

Priſtina vota nouo munere diſſoluo (i. dono ex voto.)

Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Non modò fortuna munere factus eques.

Idem *Eleg. 5. lib. 4. Triſt.* Te præſta conſtanter ad omne munus amicitiæ. Et, Prælatus munere formæ, idem 13. *Met.* Plaut. *Pſeud. ſc. 2 a. 1* Facite multa munera conueniant huc ab amatoribus. (natali die, ſcilicet.) Ouid. 3. *Faſt.* Grandæ munera vitis amans. (anus) Idem *Eleg 11. lib. 3.* Vt munus munere penſes. Terent. *Euuch.* Munus noſtrum ornato verbis quod poteris. ¶ Deinde pro officio, ſiue Munere. { כהונה *chehunnáh* פקדה *pekuddáh.* } Nam munera publica ſine labore, atque onere exercitari non poſſunt, vnde immunitas appellatur & immunis. Plin. *lib. 16. c. 4.* Vacatio munerum omnium ipſi, patrique & auo paterno conceſſa. Cic. *ad Brutum.* Quanquam enim Lamia ſummo ſplendore, ſumma gratia eſt, magnificentiſſimo munere Ædilitio, tamen, &c. Liu. 4. *bell. Pun.* Ita inter ſe munera belli partiti ſunt, vt Epicydes præeſſet cuſtodiæ vrbis, Hippocrates, &c. Suſceptum Reip. munus explere, Cic. *de prouin. Conſul.* Munera regis exequi. Idem *de ſeneƐ.* Maſiniſſa ſenex, omnia regis officia & munera exequitur Grammatici, oratores, medici & philoſophi vacationem habent munerum ciuilium. Hinc municipes dicuntur qui in ciuitatem recepti, munera cum ciuibus ſuſtinent. Ouid. 13. *Met.*

——— Duri fugientem munera belli.

Plaut. *Aſin ſc. 2. a. 4.* Munus adoleſcentuli fungare, de te veneres. Idem *in Amph.* Tuam rem curet, & munus fungatur tuum (de adultero.) Suet. *in Cæſ. c. 67.* Munere officiorum remiſſo. Liu. *lib. 6. d. 4.* munera belli. Idem *lib. 5. bell Pun.* Nequi eorum munere vacaret, neu dono militari virtutis ergo donaretur. (i. ne miſſionem haberet.) vt ipſe Liuius interpretatur initio *lib. 6.* Gellius etiam pro priuato onere poſuit, quem dixit, adhibendas puero nutrices, ne ad dolores, quos enitendo mater tuliſſet, munus quoque nutricationis graue ac difficile accederet. ¶ Tertiò pro ſpectaculis, ſeu ludis, qui à principe populo quaſi muneris loco exhibentur, ἀγῶνες. Nanque id genus oblectamenti antiqui Munera nominarunt, quòd populus tali ſpectaculo perinde ac munere quodam capiebatur. Suet. *in Cæſ.* Beſtias quoque ad munus populi comparatas trucidarant. Mart. *lib. 1.*

Priſca fides taceat, nam poſt tua munera Cæſar,
Hæc iam fœminea vidimus acta manu.

¶ Munus gladiatorium dicebatur, quum in ſpectaculis multa gladiatorum paria exhibebantur. Suet. *in Cæſ.* Edidit ſpectacula varij generis, munus gladiatorium, ludos etiam regionatim vrbe tota.

Mūnuſcŭlum, i, diminutiuum, Exiguum munus. { τὸ δωρήμιον. GALL. *Vn petit don, vn petit preſent.* ITAL. *Picciol dono* GERM. Ein kleine ſchencke oder gab. HISP. *Donatiuo pequeño.* ANGL. *A litle gift.* } Cic. 5. *Verr.* Quam tu totam inſulam cuidam tuorum ſodalium, ſicut aliquod munuſculum condonaras. Virg. 4. *Eclog.*

At tibi prima puer nullo munuſcula cultu, &c.

Catul. *Argon.*

Non ingrata tamen fruſtrà munuſcula diuis Promittens.

Munerabundus, munerantis geſtum habens. Apul.

Mūnĕrārius, qui ludos gladiatorios exhibet populo, vnúmque, vel plura gladiatorum ad ſpectacula pugnatura producit. ἀγωνοθέτης, ἀθλοθέτης. Suet. *in Domit. c. 1.* Patremfamiliàs, quòd Threcem mirmilloni parem, munerario imparem dixerat, detractum è ſpectaculis in arenam, canibus obiecit. Quint. *lib. 8 c. 3.* Munerarium Auguſtus primus dixit. Qui verò familiam gladiatorum habet, gladiatoreſque domi inſtituit, ac poſtea vendit a lanianio dicitur Laniſta. Hinc nonnunquam legimus, Laniſtas vendidiſſe gladiatores munerariis.

Mūnĕrārius, a, um, adiectiuum. Seneca *quæſt. natur. cap. vlt.* Iam ſpeculum ornatus tantum cauſà adhibitum nulli non vitio munerario, neceſſarium factum eſt.

Mūnĕratio, δωρεὰ δώσεως, Vlpian. *D. lib. 27. tit. 3. l. 1.* Si munus nuptiale matri pupilli miſerit, non eum pupillo imputaturum Labeo ſcripſit, nec perquam neceſſaria eſt iſta muneratio.

Mūnĕrālis, adiectiuum, quod ad munus pertinet. { δωρεᾶς, δωρεαστικός. GALL. *Appertenant à don.* ITAL. *Pertinente à dono.* GERM. Das zu der gab gehört. HISP. *Coſa pertenneciente à don, ò dadiua.* ANGL. *Belonging to a gift.* } Hinc muneralis lex, νόμος δωρεῶν. qua Cincius cauit, ne cui liceret munus accipere. Plautus, Nec muneralem legem, neque lenoniam rogo: fuerit nécne, flocci æſtimo.

Mūnĕro, as, & Muneror, aris deponens. Dono, beneficium in aliquem confero. { שחד *ſchachádh.* δωρέομαι. GALL. *Remunerer, faire preſent, donner.* ITAL. *Donare, preſtare.* GERM. Begaben/ſchencken. HISP. *Remunerar.* ANGL. *To giue a gift, to reward, to recompenſe a good turne.* } Plaut. *in Capt.* & dij poteſtatem dabunt, Vt beneficium benè merenti noſtro merito muneres. Ter. *in Heaut.* Nam diſciplina eſt eiſdem munerarier Ancillas primum, ad dominas qui affectant viā. Cic. 2 *de Inuent.* Aliud alij commodi aliquo adiuncto incommodo muneratur. Macrob. 1. *Saturn. c. 7.* Ianus quum Saturnum claſſe prouectum excepiſſet hoſpitio, & ab eo edoctus peritiam iuris, ferum illum & rudem ante fruges cognitas victum in melius redegiſſet, regni eum ſocietate munerauit. ¶ Munerari, Vlp. *l. 1 de vacat & excuſat.* pro munus gerere & ſuſtinere poſuit. Qui, inquit, in fraudem ordinis, in honoribus gerendis, cùm inter eos ad primos honores creari poſſint, qui in ciuitate munerabantur, euitandorum maiorum onerum gratia, &c. Hotomannus. ¶ Hinc remunero, ἀντιδωρέομαι. Liu. *lib. 2. ab Vrbe*, Tum Mutius quaſi remunerans meritum.

Mūnis, e, inquit Feſtus, Officioſus. Plaut. *in Merc.* Dico eius pro meritis gratum me, & munem fore. de hoc vocabulo ita Nonius. Munes, inquit, apud veteres dicebantur non à largitione quæ ignota erat, ſed conſentientes ad ea quæ amici vellent: vt etiam munificus, de quo *infrà.* Compoſitum huius eſt Immunis.

MVNIA, orum, Opera lege debita: & officia, quæ publicè præſtantur. { פקדה *pekuddah* כהנה *chehunnáh.* λειτουργίαι. GAL. *La charge, l'office, ou le deuoir.* ITAL. *Vffici.* GERM. Die pflicht oder ämpter ſo einer ſchuldig iſt. HISP. *Los oficios.* ANGL. *Offices or charges due to be done.* } Cic. *pro Murena* Hæc ſunt officia neceſſariorum, commoda tenuiorum, munia candidatorum. Colum. *lib. 12. c. 1*, Sic enim & magiſtri ſingulorum officiorum ſedulò munia ſua exequuntur. Liu. 1. *ab Vrbe*, Interim Seruio Tullio iubere populum dicto audientem eſſe, cum iura eſſe redditurum, obiturúmque alia regis munia. *Ibidem*, Cenſum enim inſtituit, rem ſaluberrimam tanto futuro imperio, ex quo belli paciſque munia non viritim, vt antea, ſed pro habitu pecuniarum fierent. Senec. *cap. 14. de conſol. ad Mart.* Munia Imperatoris obire. Et munia ducis obire. Velleius. Hinc Immunis, ἀτελής: qui ab eiuſmodi onere liber eſt. ¶ Item Communis, de quo diximus ſuo loco.

Mūnĭcĭpālis, e, quod ad municipes pertinet. Cic. 3. *de legib.* Vtinam iſto animo, atque virtute in ſumma Repub. verſari nobiſcum, quam in municipali maluiſſes. Municipales homines dicuntur, qui in municipiis degunt, hoc eſt, in iis oppidis, quæ ciuitatis Romanæ ius ſunt adepta. Cic. *ad Attic. lib. 8.* Multum meorum municipales homines loquuntur, multum ruſticani, Cæſ. *lib. 1. de bell ciu.* Municipes, dixit pro eiuſdem municipij. De hoc nomine legendus Gell. *c. 13. lib. 16.* Budæus municipales homines interpretatur, pro ſimplicibus, & imperitis: fortaſſis idcirco, quòd homines in municipiis degentes minus aſtu & calliditate valeant, quam vrbani. Municipalis pro ignobili, vili & obſcuro. Tacit. *lib. 4.* Séque ac maiores & poſteros municipali fœdabat adultero. Iuuenal. *de Cicerone*, Municipalis eques. ¶ Municipalia ſacra vocantur, quæ ab initio habuerunt municipes ante ciuitatem Romanam acceptam, quæ obſeruare eos voluerunt Pontifices, & eo more facere, quo facta fuiſſent. al. *adſueſſent.* al. *adſuiſſent.* antiquitus. Municipale ius, dicitur priuatum ius vniuſcuiuſque ciuitatis. Municipalia magiſteria, vocantur adminiſtrationes, & officia ſui municipij.

Mūnĭcĭpĭă, orum, dicebantur ciuitates ſuo iure & legibus vtentes, muneribus tamen populi Romani, & honoribus fungentes. Capiebant enim munera, honores & magiſtratus cum ciuibus Romanis: à quo nomen ſibi vendicauere, nulla populi Romani lege aſtricti. Erant itaque municipiorum incolæ, qui municipes dicebantur, meliore conditione quam coloni. Municipiorum iura iam penitus obliterata ſunt. Municipem (inquit Vlpianus) facit aut ciuitas, aut manumiſſio, aut adoptio, quoniam Municeps eſt, & qui liber in municipio natus eſt, & qui in municipio à ſeruitute ſe liberauit, & qui ciuitatem quancunque aſſecutus eſt. Propriè tamen Municipes dicuntur, qui in ciuitatem Romanam recepti munerum participes fiunt. Sed abuſiuè nunc Municipes dicimus, ſuæ cuiuſque ciuitatis ciues. Quo nomine tam Oratores, quam Poetæ vtuntur. Iuuen. *Satyr. 4.*

Iam princeps equitum, magna qui voce ſolebat
Vendere municipes fracta de merce ſiluros.

Cic. *in Bruto*. Non dubito quin ſcias non ſolum cuius municipij ſim, ſed etiam quam diligenter ſoleam municipes Arpinates tueri.

¶ Municipia, quidam putant à munitionibus dicta, alij à munificentia, quòd munificæ eſſent ciuitates, primaque origo oppidorum, quæ ciuitates dictæ ſunt, municipia nominata. Hæc Siculus Flaccus.

‖ Municipatus, conditio municipis: item veri ciuis ſtatus. ‖

Mūnĭcĭpātim, ſignificat per municipia ſicut Oppidatim, per oppida. Suet. *in Iulio c. 14.* Senatu vniuerſo in ſocios facinoris vltimam ſtatuente pœnam, ſolus municipatim diuidendos cuſtodiendóſque publicatis bonis cenſuit.

Munico, largiter impertior, à munis: vt *communico à communis.* Feſt. Municus pro communitas dicit Verrius à muniis, i. operibus.

Mūnĭfĭcus, a, um, adiectiuum, Liberalis, facilis. { נדיב *nadhib.* μεγαλοπρεπής, δωρητικός. GALL. *Courtois, franc & liberal.* ITAL. *Corteſe, liberale.* GERM. Freygebig. HISP. *Cortes, franco y liberal.* ANGL. *Courteous free and liberal.* } Apud antiquos, non à largitione, quæ nulla erat, ſed conſentiens appellabatur ad ea quæ amici vellent, autore Nonio. ¶ Nunc autem munificus pro liberali ponitur, quaſi munera largè præbens: de quo in dictione *Liberalis.* Munificus amicus. Liu. 5. *bell. Maced.* Mitis & munificus amicus fuit. Ouid. 1. *Amorum Eleg. 5.*

Te dea munificam gentes vbicumque loquuntur.

Idem 4 *de ponto Eleg. 1.*

Nec mihi munificas arca negauit opes

Munificus laudis, id eſt, qui largiter laudat. Claudian. 7. *Paneg.*

Munificus laudis, ſed non & prodigus auri.

Plaut.

Plaut. *Amph.* Tibi morigera, atque vt munifica ſim bonis, proſim probis. ¶ A Munificus, fit Munificentior & Munificentiſſimus. Cicer. *pro Roſc. Com.* Semper liberaliſſimus, munificentiſſimuſque fuit. Cato tamen Munificior, & munificiſſimus dixit. Feſtus, Munificior a munifico identidem Cato dixit, quum nunc munificentior dicamus, quamuis Munificens non ſit in vſu.

Mūnĭficē. aduerb. Large, abundanter. { μεγαλοπρεπῶς. GALL. *Largement, liberalement.* ITAL. *Corteſemente, abondeuolmente.* GERM. Freygäbiglich, reichlich. HISP. *Francamente, liberalmente.* ANG. *Liberalie, bountifullie.* } Cic. *de nat. deor.* Sic haud ſcio, an melius fuerit humano generi motum iſtum celerem cogitationis acumen, ſolertiam, quam rationem vocamus, quoniam peſtifera ſit multis, paucis admodum ſalutaris, non dari omnino, quam tam munifice, & tam large dari. Munificè & æquè tueri ſocietatem coniunctionis humanæ. Cic. 5. *de fin.* Munifice prædam largiri. Liu. 1 *ab Vrbe.*

Munifico, are, Ditare, beatum facere. { [Hebrew] *heheſchir* [Hebrew] *iſchechér.* πλουτίζειν. GALL. *Faire dons & preſens, enrichir.* ITAL. *Arricchire, far beato.* GERM. Begaben, reich machen HISP. *Enriquecer à otro, hazer bienauenturado.* ANGL. *To giue gift, and make riche.* } Lucret. *lib.* 2. ac Cybele deorum matre,

Ergo quum primum magnas inuecta per vrbes,
Munificat tacita mortales muta ſalute,
Ære atque argento ſternunt iter.

Mūnĭfex, cis, maſc. gen. quamuis etiam aliis generibus iungitur. { ὁ ἢ ἡ τελεσφόρος, ὁ ἢ ἡ ἐνεργός. GALL. *Qui fait ſa charge & ſon eſtat.* ITAL. *Che fa il ſuo officio.* GERM. Der ſein ampt thut oder verrichtet. HISP. *El que haze el ſuo officio.* ANG. *That doeth his charge and office* } Munifices, autore Feſto, qui non vacabant, ſed munus principi faciebant. Contrà beneficiarii dicebantur, qui vacabant muneris officio. ¶ Munifices item a Vegetio *lib.* 2. *c.* 7. dicuntur milites, qui munera faciunt: quibus immunes non obſtricti ſunt. Inde illud Plinianum per Metaphoram dictum *lib.* 11. *cap.* 40. Vno verò ex omni turba relicto, ſola munifex mamma quæ genito ſuccus attributa, deſcendit. ‖ ¶ Munifex etiam eſt liberalis, largitiuus: ſicut munificus ‖

Mūnĭficentĭă, æ. { [Hebrew] *nedabah.* μεγαλοπρέπεια. GAL. *Liberalité & largeſſe* ITAL. *Corteſia, liberalità.* GERM. Freygäbigkeit. HISP. *Franqueza, liberalidad.* ANGL. *Liberalitie bountie.* } Plin. *lib.* 27. *c.* 1. Nec dubie ſuperata hoc modo poſſet videri etiam rerum naturæ ipſius munificentia, ſi humani operis eſſet inuentio. Suet. *in Tib. c.* 48. Munificentia animi Saluſt. *in Iugurth* 55.

Munigerulus. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Munigeruli aſſunt ante ædes.

Munychia, μουνυχία. Tumulus eſt in Cherroneſi formam curuatus, ingreſſum habens anguſto ore, a quo murus 40. ſtadiorum longitudine protendebatur, Athenarum vrbem cum Piræo, duobúſque aliis portubus connectens. ¶ Hinc

Munychius, a, um, poſſeſſiuum. Ouid. 6. *Metam.*

Munychióſque volans agros gratámque Mineruæ
Deſpiciebat humum.

¶ Fuit item

Munychia Dianæ cognomen, quæ apud Pygellam, non procul ab Epheſo colebatur, vt refert Strab. *lib.* 14.

Munychion, μουνυχιὼν, apud Athenienſes decimus menſis, nempe primus vernorum, inter ἐλαφηβολιῶνα & θαργηλιῶνα ‖

MVRÆNĂ, Piſcis eſt longitudine non diſſimilis anguillæ, & fœminini tantum ſexus. { μύραινα. GAL. *Murene.* ITAL. *Morena.* GERM. Ein meerfiſch diſes namens. iſt in der form wie ein Aal oder ſchlang. HISP. *Murena.* ANG. *Alamprey.* } Nam maſculus, teſte Plinio *lib.* 9. *c.* 23. Myrinus vocatur, robuſtior quam Muræna, & vnicolor. Fuit autem hoc piſcis genus apud veteres in maximis deliciis, partim ob præſtantiam ſaporis, partim ob inſignem viuacitatem. Nam quum reliqui piſces aut tædio carceris, aut vitio piſcinarum facilè intereant, ſolæ murænæ ad quotidianos vſus viuariis incluſæ diutiſſimè poſſunt aſſeruari. Conſtat enim autoritate Plinii *lib.* 9. *cap.* 55. C. Hircium ex viuariis ſuis Cæſari Dictatori ſex millia murænarum mutuo appendiſſe. Manſueſcunt autem murænæ, & de manu cibum capiunt: vnde a quibuſdam ſuprà quàm credi poſſet, feruntur adamatæ. Nam & Craſſus Murænam in viuario ſuo mortuam fertur vt filiam defleuiſſe, & tumulo condidiſſe. & Antonia Druſi murænæ a ſe amatæ inaures addidiſſe. Optimæ autem inter murænas habebantur quæ capiebantur in freto Siculo: quas Macrobius *Saturn. lib.* 3. Flutas vocari aſſerit his verbis: Acceſſebantur ad piſcinas vrbis ab vſque freto Siculo (illæ enim optimæ eſſe creduntur) tam murænæ, quàm anguillæ, & vtraque ex illo loco Plotæ, à Latinis Flutæ vocantur, quod in ſummo ſupernatantes, ſole torrefactæ curuare ſe, & in aqua mergere deſinunt, atque ita facilè capiuntur. Mart. *lib.* 13.

Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exuſtam mergere ſole cutem.

Gell. verò *cap.* 16. *lib.* 7. Muræna Tarteſſia optima. Plautus *in Aulular. ſc.* 6. *a.* 2. Congrum, murænam exdorſua quantum potes. Idem *in Amphitr.* Metuo ni hic me quaſi murænam exoſſare cogitat. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Exoſſabo ego illum vt Murænam coquus. ¶ Eſt autem Muræna duplex, Marina & Fluuiatilis. Marina roſtrum habet, quale anſeres: Fluuiatilis, quæ a quibuſdam Galeos dicitur, multo minor eſt marina, vtpote quæ cubiti longitudinem non multùm excedat. Paulus Iouius in eo libello, quem de Romanis piſcibus edidit, arbitratur eandem eſſe quæ a Plinio Muſtella, & a nobis a lambendis petris *Lampetra* dicitur. ¶ Eſt & Muræna, μυραίνας, cognomen viri Romani in familia Licinia ab eo piſce deductum. Ciceronis extat oratio *pro Muræna.*

Murænulæ, Ornamenta circundata collo inſtar murænarum & catenæ ex auro quibus mulieres ornantur. { [Hebrew] *keſer ſeur.* περιαυχένια. GAL. *Collier.* ITAL. *Collare* GERM. Köſtliche halßgeſchmeid, oder ketten ſo man zur zierd am halß henckt. HISP. *Collares o cadenillas de oro.* ANG. *Ornaments and chaines hangyng down frome the necke.* Hieronym. ad Marcell. his verbis, Aurum colli ſui, quod murænulam vulgus vocat; quòd ſcilicet metallo in virgulas lenteſcente quædam ordinis flexuoſi catena contextum, abſque parentibus vendidit. ¶ Poteſt etiam Murænula eſſe

diminutiuum à Muræna, vt ſit parua muræna.

Mūrālis, Muratus, vide *Murus.*

‖ Murceus, ignauus. Onom. Murcei νωθεῖς. ‖

Murciă, teſte Hermolao *in Plinium*, Socordiæ dea habita fuit: quemadmodum Strenua, ſolertiæ & ſtrenuitatis. Nam Murcidum antiqui ignauum & inertem appellabant, teſte Feſto. Habuit autem hæc dea ſacellum ſub monte Auentino, qui & ipſe antiquitus murcus appellatus eſt.

‖ Murcia, *Murcia*, vrbs primaria regni Murciæ in Hiſpania, habet Epiſcopum Toletanum A. [illegible] gaucum, qui & Carthaginienſis dicitur. ‖

Murcidos, antiqui, teſte Feſto, ignauos appellarunt & ſtultos μωροὺς. Plaut. *in Epid.* Væ tibi murcide homo.

Mūrci, dicti ſunt homines timidi & ignaui, qui vt militiæ periculum effugerent, pollices ſibi amputabant. { ἄνανδροι. GAL. *Mornes, ſots, mal-auiſez.* ITAL. *Stolti poltroni, da poco.* GER. Trâg, zaghafft, faule leut mit denen nichts auß zurichten iſt. HISP. *Locos, bouos.* ANGL. *Daſtardes or cowardes.* } Cæl. Rhod. *lib.* 18. *c.* 21. Inter Gallos non fere compertus, qui militiæ detrectandæ cauſa pollicem ſibi præcideret: quod genus loco Murcos dicunt.

‖ Murcinatus, mutilus. Gl. Iſid. à *murcus.* ‖

Mūrĭcĭŏlum, i. Col. Semen lentiſci vocat, velut à figura muricis, quòd buccini ſpecie viſatur is folliculus, niſi quis pro, languido accipiat, quando & numen ſocordiæ Murciam deam vocabant. Hæc Hermolaus *in* 33. *cap. lib.* 9. Plinii.

MVREX, icis, Piſcis marinus ex concharum genere, à purpura diuerſus: qui per excellentiam etiam Conchylium dicitur. { πορφύρα, ἢ κόχλος. GAL. *Vn certain poiſſon en eſcaille, du ſang duquel on ſouloit teindre en couleur de pourpre.* ITAL. *Peſce di mare col cui ſanguine ſi tingue la porpora.* GERM. Ein gattung meer ſchnecken dem gleich ſo die purpurfarb gibt. HISP. *La concha con que ſe haza la purpura.* ANG. *A ſhellfiſh of the licour wher of purple colour was made.* Plin. *lib.* 9. *c.* 35. Conchylia & purpuras omnis ora atterit. Ex muricis humore fit color, qui & ipſe Murex, ſiue Conchylium dicitur. Virg. 4. *Eclog.*

Ipſe ſed in pratis aries iam ſuaue rubenti Murice.

Vnde veſtis tincta murice, quæ & Conchyliata dicitur. Idem 4. *Æneid.*

——— Tyrióque ardebat murice læna.

¶ Fuerunt item Murices in menſarum deliciis: vnde de iis ſic ſcribit Mart. *lib.* 13.

Sanguine de noſtro tinctas ingrate lacernas
Induis: & non eſt hoc ſatis, eſca ſumus.

¶ Accipitur interdum pro acumine, ſiue aſperitate ſaxi prominentis. Virg 5. *Æneid.*

——— Et acuto in murice remi
Obnixi crepuêre.

¶ Interdum murices ſunt tribuli, τρίβολοι, hoc eſt machinulæ ferreæ, doloſæ, tetragona forma, quæ in quancunque partem incubuerint, vnum, aut plures aculeos infeſtos protendunt. Valer. Maxim. *lib.* 3. Suadentibus quibuſdam, vt circa mœnia vrbis, quam obſideret, ferreos murices ſpargeret, ne ſubita eruptione hoſtes impetum in præſidia noſtra facere poſſent, &c Tribulorum meminit Vegetius *lib.* 3. In armario muricibus præfixo deſtituti homines ad cruciatum. Gell. *cap.* 4. *lib.* 6.

‖ Muriaticus, a, um, muria conditus, ταριχηρός. ‖

Mūrĭcātŭs, a, um, quod eſt muricis modo factum. { πορφυρωτός. GALL. *Fait en façon de pourpre.* ITAL. *Fatto à foggia di porpora.* GERM. Geſpitzt HISP. *Hecho a guiza de abrojos.* ANGL. *Made with many windinges.* { Plin. *lib* 30. *c.* 23. Vtrique folia pauca, ſpinoſa muricatis cacuminibus Muricati greſſus, Fulgentio id eſt, formidoloſi, & pauendi. Intuebamur (inquit) arua, quibus adhuc impreſſæ bellantium plantæ: muricatos (quod aiunt) ſigillauerunt greſſus. Et formidine menti nondum exterſa, hoſtes in veſtigiis pauebamus: terrorem enim pro ſui memoria miles hoſtis hæredem reliquerat.

Mūrĭcātim, aduerbium, Conuolutim, in modum muricis. { [Greek] [Greek]. GAL. *En façon de pourpre, ou en tortillant.* ITAL. *A foggia di porpora.* GERM. Als ein meerſchneck gebogen. HISP. *A manera de abrojos.* ANGL. *Roundly and by winding about* } Columell *lib.* 9. *cap.* 33. Vertice muricatim intorto, margine in mucronem emiſſo. Budæus.

‖ Muricalus [Greek], qui murem cedit. ‖

Mūrĭlĕgŭlŭs, i, à muricibus legendis, ſiue colligendis, nomen habet. Cæl. Rhod. *lib.* 8. *cap* 11. Murilegulos Iureconſulti muricis & purpurarum perquiſitores nuncupant. Meminit Iuſtinianus *lib.* 11. *Codicis, tit. de monetariis, & murileg.*

‖ Murilegus latus Gloſſ. Iſid. a muribus legendis. ‖

Murgentini, μυργεντῖνοι, Populi Siciliæ: à quibus Vitis Murgentina nomen accepit, quam & Pompeianam nonnulli appellant. Vide Plinium *lib.* 3. *cap* 8. *& lib.* 14 *cap.* 12.

Mūrgis, oppidum in ora maritima Bæticæ, à quo Murgitana regio. Plin. *lib.* 3. *c.* 1. Vulgo *Muxacra.*

Mūrgiſo, inis, deſidioſus: a mora & deſidendo dictus, inquit Feſtus.

MVRIA, æ, genus liquaminis, quod ex thynno piſce conficiebatur. { ἅλμη. GALL *Saumeure.* ITAL. *Salamuoia.* GERM. Ein ſoß oder bruy von einem meerfiſch gemacht. Item, Ein iedes ſaltzlab oder geſaltzne brüye. HISP. *Salmuera ò ſalmorejo para adobò.* ANGL. *A ſalte licour.* } Perſius *Satyr.* 6.

Tingat olus ſiccum muria vafer in calice empta.

De Muria epigramma eſt Mart. *lib.* 13.

Antipolitani fateor ſum filia thynni.
Eſſem ſi ſcombri, non tibi miſſa forem.

Horat. *Satyr* 8

Vt melius muria quàm teſta marina remittat.

¶ Muria etiam dicitur ſalſugo, hoc eſt liquor ex ſale reſolutus, quam *Salmuriam* vulgò dicimus. Colum. *lib.* 12. *cap.* 25. Quoniam quidam, imò etiam fere omnes Græci, aqua ſalſa, vel muria muſtum condiunt, eam quoque partem curæ non omittendam putaui. Plin. *lib.* 31. *cap* 8. Muria quoque, ſiue illa ſalſugo ſpiſſat, mordet, extenuat, ſiccat Quintilian. Durati muria piſces. Muria cruda, i. ἅλμη, ἄρτυσις τῆς γλώσσης,

γλυκεία, hæc dilutior. Muria crudeliſſima. ἅλμη δριμεῖα ἁλμυρὰ καὶ ἄκρατος, hæc ſalſiſſima. de his apud Celſum & Columellam, cui & muria matura, eſt ἅλμη ὡραῖος, temperata.

Muries, ei. Idem quod muria, hoc eſt, liquor ex ſale reſolutus, ἅλμη. Cato c.88. Si natabit, ea muries erit, qua vel carnem, vel caſeos, vel ſalſamenta condias. Feſtus, Muries eſt, quemadmodum Veranius docet, ea quæ fit ex ſale ſordido, in pila pinſato, & in ollam fictilem coniecto, ibique operto, gypſatóque, & in furno percocto, cui virgines Veſtales ſerra ferrea ſecto, & in ſeriam coniecto, quæ eſt intus in æde Veſtæ in penu exteriore, aquam iugem, vel quamlibet, præterquam quæ per fiſtulas venit, addunt, atque ea demum in ſacrificiis vtuntur.

Muriaticus, a, um, quod muria conditum eſt. { ἁλμυρώδης. GAL. *Qui ſent la ſaumure, ou eſt accouſtré en ſaumure.* ITAL. *Acconcio en ſalamoia.* GERM. Gebeizt in einem ſaltzlab. HISP. *Adobado en ſalmuera.* ANGL. *Being long in brine or ſalt licour.* } Plaut. *in Pæn.* —ſoror cogita Amabo, nos item perluberi quaſi ſalſa muriatica. Eſſe autumantur, ſine omni lepôre, & ſine ſuauitate, niſi Multa aqua vſque & diu macerantur, olent, ſalſa ſunt, tangere vt non velis. Item nos ſumus eiuſcemodi, mulieres ſunt admodum inſulſæ, atque inuenuſtæ, ſine munditia & ſumptu. Idem, Scit muriatica vt macerent, i. ſalſamenta.

Murylius, vide *Murex.*

MVRINA, æ, vel Myrrina æ, ſiue, vt alij ſcribunt, Myrrhina, ſiue Murrhina. { μυῤῥίνη. ANGL. *Hippocras wine.* } Potionis genus (inquit Feſtus) quod Græci nectar vocant: quod quidam dici putant ab vuæ murrhinæ nomine. Plin. item *lib* 14. *c.* 13. Ex Plauti ſententia murinam oſtendit vini dulcioris genus eſſe. Laudatiſſima (inquit) apud priſcos vina erant myrrhæ odore condita: vt apparet in Plauti fabula, quæ Perſa inſcribitur: quanquam in ea & calamum addi iubet. Ideo quidam aromatite delectatos maximè credunt. Sed Fabius Dorſenuus decernit his verſibus, Mittebant vinum pulchrum, murinam. Et *in Acharistione*, Panem, & polentam, vinum, murrhinam. Scæuolam quoque & Lælium, & Atteium Capitonem in eadem ſententia fuiſſe video, quoniam *in Pſeudolo* ſit, Quòd ſi opus eſt, vt dulce promat indidem, ecquid habet? c. rogas? Murrhinam, paſſum, defrutum, mella. Quibus apparet, non inter vina modò murrhinam, ſed inter dulcia quoque nominatum. Hactenus Plinius. Gellius quoque *c.* 23. *lib.* 10. Murrhinam inter dulces potiones enumerat quæ mulieribus Romæ in vſu eſſe conſueuerunt. Romanas (inquit) mulieres bibere ſolitas ferunt loream, paſſum, murinam, & quæ id genus optant pota dulcia. vbi quidam codices Murrhinam habent geminata littera rr.

Murinus, a, um, Adiect. vt Murinus odor. Plaut. *Pæn.* Tanta ibi copia venuſtatum aderat, ſuo quæque loco ſita nitidè, Arabius, murrinúſque omnis odor complebat. Murinus autem à Mure, vide *Mus.*

MVRMVR, Tantùm eſt neutri generis, quamuis Euangeliorum interpretes ſemel in maſculino genere vſus ſit. המית *hamith* לחש *lácbaſch* תלונה *telunáh.* ψόφος, ψιθυρισμός. GALL. *Murmure, bruit.* ITAL. *Mormorio.* GERM. Ein gereuſch oder gedöß eines flieſſenden waſſers, ein gemummel. HISP. *Ruido ò murmullo de gente.* ANG. *Murmure, bruite.* } Eſt autem propriè Murmur, lenis aquæ ſtrepitus: tametſi & pro alio quocunque ſtrepitu poni conſueuerit. Nomen eſt fictitium, teſte Quintil *lib.* 8. *cap.* 6 quemadmodum & Mugire, & Sibilare. Virg. 10. *Æneid.*

——ceu flumina prima,
Quum deprenſa fremunt ſyluis, & cæca volutant
Murmura.

Cicer. 3. *de Orat.* Nam & odor vrbanitatis & mollitudo humanitatis, & murmur maris, & dulcedo orationis, ſunt ducta à cæteris ſenſibus. Idem *in Arato*, Nec metuens canos minitanti murmure fluctus. Ouid. 1. *Metam.*

——qui poſtquam voce, manúque
Murmura compreſſit, tenuere ſilentia cuncti.

Idem *ibid. lib.* 13. *Metam.*

——Vulgique ſecutum
Murmur erat.

Ibidem,

Deſine Tydidem vultúque & murmure nobis
Oſtentare meum.

Mŭrmŭro, as, Leniter ſtrepo, & ſonum aquæ fluitantis ſimilem edo. { המה *hamáh* נרגן *nirghán* חלין *helin.* μορμύρω. GALL. *Murmurer. bruire* ITAL. *Mormorare.* GERM. Wllen rauſchen HISP. *Murmurar ò hazer ruido.* ANGL. *To murmure.* } Vnde ſtrepitum murmurantis maris, dixit Cic. 5. *Tuſcul.* Quamuis etiam indifferenter de quouis alio ſono dicatur. Plin. *lib.* 18. *cap.* 35 Pallidi nanque, murmurantéſque ignes, tempeſtatum nuntij ſentiuntur. Plaut. *in Caſin.* Mihi inanitate iam iudum inteſtina murmurant, hoc eſt, crepant. κορκορυγεῖν ¶ Murmurare item contradicere aliquando ſignificat, & ſecreto murmure indignationem oſtendere. Idem *in Mil.* Verùm vbi dies decem continuos ire ad eundem inſtat, Tametſi dominus non inuicus patitur, ſerui murmurant. Idem *in Aul.* Vt ſceleſta ſola ſecum murmurat. ¶ Antiqui etiam in eadem ſignificatione vſi ſunt verbo deponente Murmuror. Varro, Romæ in balneis plodere cœpimus, & murmurari. Nonius. Huius compoſita ſunt, Admurmuro & Commurmuro, Immurmuro, Submurmuro, de quibus ſuis locis

‖ Murmurabundus Apul. Qui cunctorum obſtinatione confuſus indigna murmurabundus quam vellet exurgere ‖

Mŭrmurātio. { המית *hamith* לחש *lác'aſch* תלונה *telunáh.* μορμυρισμός, γογγυσμός, ψιθυρισμός. GAL. *Murmurement, bruyement* ITAL. *Il mormorare.* GERM. Ein gereuſch ein murmung / brummlung. HISP. *Murmuramiento, ruido.* ANG *A murmuring.* } vt, Murmuratio aquilarum. Plin *lib* 10. *c* 3 Murmuratio querula. *Ibidem*

Mŭrmŭrillo, as, Submurmuro. לחש *lac'aſch.* ὑποτονθορύζω. } Plaut. *in Rud.* Quid murmurillas tecum, & te diſcrucias?

Mŭrmŭrillum, li, Exigua & ſubmiſſa murmuratio { לחש *lacháſch.* ὑποτονθορυσμός. GALL. *Petit bruit.* ITAL. *Picciolo mormorio.* GERM. Ein gemurmel, ein kleins getöß. HISP. *Pequeño ruido.* ANGL. *A rumbling* Plaut. *in Rud.* Palam age, nolo murmurillum, neque ſuſurrum fieri mihi.

Murcela, μουρκέλα, Pannoniæ ſuperioris vrbs: apud Ptol. *lib.* 2. *c.* 15. Vulgò *Merech.*

‖ MVRRA. Gloſſ. Phil. μύρον vnguentum, murra.

Murratus. Feſt. Murrata potione vſos antiquos indicio eſt, quòd etiam nunc ædiles ſupplicationes diis addunt ad puluinaria, & quòd XII. tabulis cauetur, ne mortuo indatur, vt ait Varro in antiq. *lib.* 1. nempe vt nectar quoddam, ſeu deorum potus. ‖

Mūrrānŭs, priſcus Latinorum rex, a quo poſtea Latini omnes reges Murrani ſunt dicti. Autor Seruius, Scimus enim inquit, plerunque fieri, vt primi regis reliqui nomen poſſideant, vt apud Romanos Auguſti vocantur, apud Albanos Syluij, apud Perſas Arſaces, apud Ægyptios Ptolemæi, apud Athenienſes Cecropes. Hæc Seruius.

MVRRHĂ, Lapidis precioſi genus eſt, odoris præſtantia commendabile, & colorum varietate inſigne, ſubinde circumagentibus ſe maculis in purpuram, candorémque, & tertium ex vtroque igneſcentem, veluti per tranſitum coloris purpura rubeſcente, aut lacte candeſcente. Naſcitur in Oriente apud Parthos, & præcipuè in Carmania. Creditur eſſe humor, Solis calore ſub terra condenſatus. Amplitudine nuſquam excedit paruos abacos, craſſitudine autem rarò tanta, vt poculis potoriis ſufficiat: qua in re præcipuus erat vſus murrhæ. Martial *lib.* 4.

Si calidum potas, ardenti murrha Falerno,
Conuenit, & melior fit ſapor inde mero.

Mūrrhĕŭs, a, um, μύῤῥινος, quod ex murrha eſt. Iabolenus Iureconſultus ſcribit, Murrhea vaſa, quæ ad vſum edendi, & bibendi cauſa reperta ſunt, eſſe in ſupellectili.

Mūrrhĭnŭs, a, um, vel (vt alij ſcribunt) Myrrhinus, μύῤῥινος, quod ex Murrha confectum eſt, vt, Abaci murrhini, Trullæ murrhinæ, Pocula murrhina. Sueton. *in Auguſt* Alexandria capta nihil ſibi præter vnum murrhinum calicem ex inſtrumento regio retinuit. ¶ Murrhina ſubſtantiuè, dicuntur vaſa murrhina, quæ apud veteres ſummo erant in pretio, partim ob colorum varietatem, partim propter gratiam odoris. Plin. *lib.* 37. Oriens murrhina mittit: inueniuntur enim ibi pluribus in locis, nec inſignibus, maximè regni Parthici: præcipuè tamen in Carmania. Humorem putant ſub terra calore denſari. Amplitudine nuſquam paruos excedunt abacos, craſſitudine rara, quanta dictum eſt, vaſi potorio. Splendor his ſine viribus, nitórque verius quàm ſplendor. Sed in pretio varietas colorum, ſubinde circumagentibus ſe maculis in purpuram candorémque, & tertium ex vtroque igneſcentem, veluti per tranſitum coloris purpura rubeſcente, aut lacte candeſcente. Et *paulò pòſt*, Aliqua & in odore commendatio eſt. De incredibili murrhinorum pretio vide Plin. *eodem cap.* Martial. *lib.* 13.

Surrentina bibis? nec murrhina picta, nec aurum
Poſce dabunt calices hæc tibi vina ſuos.

‖ Murrhina, factitia potio, dulcis.

Murrio. Gloſſ. Iſid. Murrire, clamare, propriè murium.

Murro. Gl. Iſid. Murrat, murmurat. Sic Germani dicunt murren. ‖

Murrobathrarij. Plaut. *Aul ſc.* 5. *a.* 3. Aliàs, *Myrobrecharij.*

Mūrſă, μοῦρσα, Ioniæ oppidum, Adriani Cæſaris opus. Gentile eſt Murſeus, μουρσεύς. Autor Steph.

Mūrtĭă, æ, Veneris cognomentum, à myrtho arbuſcula illi ſacra impoſitum: inde primùm Myrtea dicta eſt, & deinde corrupto nomine Murtia. Plin. *lib.* 15. *c.* 29. Ara fuit Romæ vetus Veneris Myrteæ, quam nunc Murtiam vocant. Feſtus hanc deam Murteam appellat, & ſub Auentino eam ſacellum habuiſſe tradit. Murteam autem dictam vult ſiue quòd homines murteos, hoc eſt, ignauos & inertes redderet: ſiue quòd Auentinus, ſub quo ſacellum habuit olim Murcus, fuerit appellatus. Varro à Murtio dictum putat, qui locus fuit Romæ in quo ſacellum Murtiæ Veneris erat: vel ab vrceis, quòd is locus eſſet inter figulos, vel à murteto ita dictus, *lib.* 4. *de L. L.*

‖ Murta, idem quod myrtus. ‖

Murtatum, farciminis genus ex inteſtino craſſo, vt autor eſt Varr. *lib.* 4. *de L. L.* ex murto factum. Meminit Plin. *lib.* 15. *c.* 29. Et alius baccæ vſus fuit apud antiquos antequam piper reperiretur, illam obtinens vicem, quondam etiam generoſi obſonij nomine inde tracto, quod etiamnum murtatum vocatur.

‖ Murtetum, μυρτών. locus, vbi myrtus naſcitur.

Murthlacum *Mourthley*, V. olim E. Scotiæ: cuius ſedes inde Aberdoniam tranſlata per S. Dauidem Scotiæ Regem, teſte Boëtio *lib.* 11. ‖

MVRVS, i, a muniendo dictus, propriè eſt lapideus, aut latericius vrbis ambitus: quum Paries propriè ſit domorum. { חומה *chomah.* τεῖχος. GALL. *Mur, Muraille.* ITAL. *Muro, muraglia.* GERM. Ein mure HISP. *Muro de la ciudad o villa.* ANGL. *A wall* } Maceria verò, ſiue Maceries, quæ conſtat ex lapidibus, ſine calce, aut alio genere ferruminationis. Cæſ. 7 *bell. Gall.* Portas claudere, murum complere cœperunt. Murorum deſtructione punitæ ciuitates, Sueton. *in Galb. c.* 12. Murus inexpugnabilis philoſophia. Senec. *Epiſt.* 83.

Vixque breuis tutos Murus ab hoſte facit,

Ouid. *Eleg.* 3. *lib* 5. *Triſt.*

—— Porta vetant, muróque tueri

idem *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

—— Cuſtodia muri
Submouet infeſtos clauſaque porta Getas.

idem *Eleg. vlt lib.* 3. *Triſt.* Syluani lucus extra murum eſt auius. Plaut. *ſc.* 3. *a.* 4. Structis muris exſurgunt oppida. Tibull *lib.* 4. Muri vrbis ſancti, non portæ. Plutarch. *in Romul.* Cicer. *de nat. deor.* Muri vrbis, quos vos ſanctos eſſe dicitis. Virg. 4. *Eclog.*

Quæ tentare Thetin ratibus quæ cingere muris
Oppida, quæ iubeant telluri infindere ſulcos.

Ouid. 11. *Metam.*

—— Phrygiaque tyranno
Ædificat muros, pactus pro mœnibus aurum.

Horat 3. *Carm. Ode* 3.

Ter ſi reſurgat murus aheneus,
Autore Phœbo.

¶ Murus per tranſlationem. Cic. 7. *Verr.* Ad omnes enim meos impetus quaſi murus quidam boni nomen Imperatoris opponitur. Murus

item

item dicitur agger ſine foſſa. Varr. 1. *de re ruſt.* c. 14. Ad viam Salariam, & in agro Cruſtuminio videre licet locis aliquot coniunctos aggeres cum foſſis, ne flumen agris noceat. Aggeres qui faciunt ſine foſſa, eos quidam vocant muros, vt in agro Reatino.

Mūrālis, e, quod ad murum pertinet. { *τειχικός*. Gal. *appartenant à muraille* Ital. *Cio ch'appartiene à muro*. Germ. Das zu der maur gehört. Hisp. *Coſa pertenecient à muro*. Angl. *Belonging to a wall*. } Vt, Muralis corona, quæ donari ſolebat ab Imperatore ei qui primus murum conſcendiſſet. De qua legendus Gell. *cap.* 6. *lib.* 5. Plin. *lib.* 16. *cap.* 4. Cedunt iis murales, vallareſque & aureæ, quanquam pretio antecedentes. Liu. 3. *bell. Pun.* Vtque poſtquam corona aurea muralis propoſita eſt, &c. Pila muralia quibus verberantur & quatiuntur muri. Cæſ. 7. *bell. Gal.* Aut ex vallo & turribus traiecti pilis muralibus interibant. Machinæ murales, quibus muri diruuntur. Plin. *lib.* 7. *cap.* 56. Muralis herba, *ἑλξίνη*, *παρθένιον*. Cels. *lib.* 2. *cap.* 33. quæ vulgò *Vitriolum* dicitur, quod vaſa vitrea in modum conterſa purificet, ideóque Vrceolaris à veteribus dicta. Eadem Parietaria vocatur, quod in muris frequentius naſcatur, & Perdicium, quoniam perdices ea præcipue paſcantur. Plin. *lib.* 22. *cap.* 17. & Dioſcor. *lib.* 4. *cap.* 43. Tormentum murale. Virg. 12. *Æneid.*

——— muralı concita nunquam

Tormento ſic ſaxa fremunt.

Mūrātus, a, um. { *τετειχισμένος*, *ἐντειχής*. Gall. *Muré* Ital. *Murato*. Germ. Gemauret. Hisp. *Coſa fortaleſcida de muros, murado*. Ang. *That is walled or hath walles.* } Quod muros habet: hinc vrbes muratæ dictæ, hoc eſt, muris circundatæ.

Mvs, muris, exiguum animal, incola domus noſtræ (vt Plinius loquitur), roſor omnium rerum. { עכבר *Hachbar* *μῦς*. Gall. *Vn rat, ou vne ſouris*. Ital. *Sorice, topo*. Germ. Ein mauſs. Hisp. *Raton*. Ang. *A mouſe*. } Exiguum animal eſt, à Dioſc. *οἰκίδιος*, hoc eſt, domeſticus ad aliorum diſcrimen dictus. Diſtinguitur à Sorice, quod Sorex maior ſit mure, clariúſque ſtrepat, vt docet Eraſmus in *prouerbio*, Sorex ſuo perit indicio: vtrunque eſt animal nobis infeſtum, ſorices tamen quia maiore ſunt corpore, plus afferunt detrimenti. Colum. Si ſerpens, aut mus ſoréxve in muſtum ceciderit. Murem certè nec ferum nec dixeris, nec placidum, qui nunquam manſueſcit, vt inquit Plin. Virg. 1. *Georg.*

——— ſæpe exiguus mus

Sub terris poſuitque domos, atque horrea fecit.

Horat. *de Arte.*

Parturient montes, naſcetur ridiculus mus.

Cic. *Att. lib.* 14. Sed quod quæris quid arceſſierim Chryſippum: tabernæ mihi duæ corruerunt, reliquæ rimas agunt: itaque non ſolùm inquilini, ſed & mures migrauerunt. Ouid. 2. *Faſt.*

Qua breuis occultum mus ſibi fecit iter.

Plaut. *Capt. ſcen.* 1. Quaſi mures ſemper edimus alienum cibum. De muribus vide Plin. *lib.* 8. *cap.* 57. Mus araneus eſt quem Græci *μυγαλῆν* appellant, compoſito nomine *ἀπὸ τοῦ μυὸς & γαλῆς*, hoc eſt, à mure, & muſtella, quòd muris magnitudine ſit, muſtellina ſpecie, ore oblongo, cauda gracili, verſu dentium quadruplici, vt inquit Aëtius. Abundat his inſula Britannia Plin. *lib.* 29. Et ipſe mus araneus contra ſe remedio eſt, diuulſus, & impoſitus. Murium marinorum meminit idem Plin. *lib.* 9. *cap.* 19. ¶ Mures, i. Martes ex quibus parantur pellitæ penulæ. Senec. *lib.* 4. *Epiſt.* Non hodieque magna Scytharum pars tergis vulpium induitur, ac murium, quæ tactu mollia & impenetrabilia ventis ſunt. Iuſtinus hiſtoricus de Scythis, Lanæque viſus ac veſtium ignotus & quanquam continuis frigoribus vrantur, pellibus tamen ferinis, aut murinis veſtiuntur. ¶ Mures cæci apud Samonicum *cap. de ſerpent. morſ.* id eſt, Plin. *lib.* 8. *cap.* 18. mures aranei. Cæci tamen non ſunt, ſed minus oculati, obtuſiúſque cernentes.

Mus Indicus, vide *Ichneumon.*

‖ Muris nomen ad diuerſa animalia accomodatur, ob ſimilitudinem, quæ eſt inter ipſa, non tantùm in terra, ſed & in mari. Plin. *lib.* 9. 18. marinos mures intelligit teſtudines.

Mures Africani, pantheræ, apud Plaut. Pœn. 5. 1.

Mures metaphoricè, qui inſidiantur alicui, vt eſcis mures. Ita & paraſiti mures, & apud Plaut. *Rudens.* 2. 1. mures marittimi, pro piſcatoribus. aliter *ut res* legitur.

Murinus color, à muribus: qualis eſt aſinorum.

Murinum hordeum, phœnix, herba hordeo ſimilis, breuis ac humilis, & ferè inutilis: vnde nomen eſſe videtur.

Mus piſcis, *μῦς*.

Mus araneus. Colore quidem ſimilis muſtelæ *γαλῇ*, magnitudine autem muri aliquanto tamen minor, roſtro porrecto & acuto: vnde Germ. Gitzmauß. ‖

Mūſcŭlus, i, Modò diminutiuum eſt, & ſignificat paruum murem. { *μυΐσκος*. Gall. *Petit rat, petite ſouris*. Ital. *Topolino* Germ. Ein meuſslin. Hisp. *Ratoncillo*. Angl. *A litle mouſe*. } Plin. Detergente Nilo muſculi reperiuntur. Cicer. 2. *de Diuin.* Nam & muſculorum iecuſcula bruma dicuntur augeri. ¶ Muſculi, vt à medicis accipiuntur, ſunt partes corporis carnoſæ, neruorum fibris motus gratia circumnectæ, venisque & arteriis conſperſæ, illis quidem ad alimenti diſtributionem, his autem ad natiui caloris cuſtodiam, quæ omnia tenuis complectitur tunica, muſculum deſiniens. { Gal. *Muſcles*. Ital. *Muſcoli*. Hisp. *Morecillos*. Angl. *The braune of the arme or other place.* } Tres autem muſculi vniuſcuiuſque ſunt partes, origo, medium, & exitus, quibus caput planè neruoſum eſt: medium, carne, neruis & arteriis exfibratur. extremum in tendonem, confuſis neruorum & vinculorum ſibris deſinit. Plaut. *in Amphitr.* Qui ſi licet non, cicatricem in dextro muſculo ex iſto vulnere, Quod mihi impegit Pterela. Plin. *lib.* 20. *cap.* 21. Item conuulſis, ſtratis, rumpentibus muſculis, neruis, articulis impoſitum. ¶ Item Muſculus genus piſcis parui, qui paruo moderamine caudæ erratica belluæ ne in ſcopulum impingat. Eſt enim Balæna luminoſa, & pene excoculata, quæ quum forte aliquo profectura eſt, indiget hoc pileculo prævio, qui eam deducat, & regat, at de hoc Claudianus *lib.* 2. *in Eutropium*. Sic nat in rupes amiſſo piſce ſodali, Bellua, ſubſidias qui præuius edocet vndas, Immenſúmque pecus paruo moderamine caudæ Temperat, & tanto coniungit fœdera monſtro. Plin. *lib.* 9. *cap.* 62. Balænæ muſculus, quandoque prægraui ſuperciliorum pondere obrutis eius oculis, infeſtantia magnitudinem vada prænatans demonſtrat, oculorúmque vice fungitur. Muſculos etiam dixerunt antiqui minores machinas quibus protecti liberatores, foſſas congeſtis lapidibus, lignis, & terra, non ſolum complent, ſed etiam ſolidant, vt turres ambulatoriæ ſine impedimento veherentur ad murum. Sunt minores vineis ſubtiliorésque, maiores autem, & firmiores pluteis. Cæſar. 7. *bell. Gall.* A caſtris longurios, muſculos, falces, reliquáque, quæ eruptionis cauſa parauerat, profert. Idem 3. *bell. ciu.* Scalas, muſculóſque ad repentinam oppugnationem fieri, & præparari iuſſit. Muſculi autem machinæ formam deſcribit Cæſ. *lib.* 2. *de bell. ciu.* Et Veget. c. 16. *lib.* 4.

Mūſcŭlōſus, a, um. { *μυώδης*. Gal. *Muſculeux, qui a beaucoup de muſcles* Ital. *Pieno di muſcoli*. Ger. Mauſslechtig, vollmeuſs fleiſch Hisp. *Coſa de muchos muſculos*. Angl. *Hauing great braunes or ſtrong ſinewes.* } Celſus *lib.* 5. c. 20. At ſi neruoſus, aut muſculoſus is locus eſt, commodius eſt cerato miſcere.

Mūrīnus, a, um, Poſſeſſiuum à mure deductum. { *μύειος*. Gal. *De rat*. Ital. *Di topo*. Germ. Mauſin / das von mauſen iſt. Hisp. *De raton*. Angl. *Of a mouſe* } Plin. *lib.* 13. *cap.* 8. Murino fimo contra calculos illinire ventrem poteſt. ¶ Murinus color, qualis ferè eſt aſinorum. Colum. *lib.* 3. *cap.* 37. Murinus quum ſit in aſino vulgaris, tamen non optime reſpondet in mula. Murinum hordeum, herbæ nomen. Plin. *lib.* 22. c. 25. Eſt & herba Phœnicia appellata à Græcis, à noſtris verò Hordeum murinum. Hodie à vulgò Sterilis auena appellatur, teſte Ruellio *lib.* 3. c. 96.

Mūſcerda, æ, Murinum ſtercus. { *μυόχοδον*. Gall. *Crote, ou merde de rat ou de ſouris*. Ital. *Sterco di topi*. Germ. Meuſsdreck. Hisp. *Eſtiercol de los ratones*. Angl. *Muſe dung.* } Plin. *lib.* 23. *cap.* 6. Præterea, vt Varro noſter tradit, murinum fimum, quod item muſcerdas appellat.

Mūſcĭpŭla, Machina ad capiendos mures. { *μυοθήρας*, *παγίς*. Gal. *Souriciere, ratiere*. Ital. *Trappola à prender topi* Ger. Ein meuſsfall Hisp. *Ratonera para tomar ratones*. Ang. *A mouſe trappe.* } Varr. 1. *de re ruſt.* c. 8. Necnon ſi paria humus mures, huius minor ſit vindemia, niſi totas vineas oppleuerit muſcipulis. Viſus eſt Senec. *Epiſt.* 48.

‖ Muſcipulor, decipio. Vet. Vocab. Gloſſ. Iſid. Muſcipulator, deceptor, alter: plex. i. e. qui duplex eſt, aliud ſentit, aliud loquitur ‖

Mvsă, æ, Cantus. { *μοῦσα*. Gal. *Muſe*. Ital. & Hisp. *Muſa*. Germ. Ein geſang oder lied. Angl. *A ſong* } Muſæ dictæ *ἀπὸ τοῦ μῶσθαι*, i. ab inquirendo (inquit Diodorus) quòd ea inquirant hominéſque doceant, quæ ignorantur. Alij aliter, vide infrà. Virg. 8. *Eclog.*

Paſtorum muſam Damonis & Alpheſibæi.

Idem 6. *Eclog.*

Agreſtem tenui meditabor arundine muſam.

¶ Craſſiore muſa. Quint. *lib.* 1. c. 10. l. 17. Libet propter quoſdam imperitiores craſſiore (vt vocant) muſa dubitationem huius vtilitatis eximere. Iocoſa muſa. Ouid. 3. *Triſt. El.* 2. Pedeſtris muſa. Horat. *Serm. Satyr.* 6. Solers lyræ muſa. Idem *de Arte.* Nec potis eſt dulces Muſarum exponere fœtus. Mens animi. Catull. *ad Ortalum.*

Inque ſuum furtim Muſa trahebat opus,

Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Vita verecunda eſt, Muſa iocoſa mihi,

idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Me quoque Muſa leuat, &c. ſola comes fugæ,

idem *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.* Cane muſa receptus. Idem *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.* Gratia Muſa tibi quod viuo. *Ibid. Eleg. vlt.*

Hei mihi, cur vnquam Muſa locuta mihi eſt?

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.* A liberali Muſa non abhorrens Gell. *cap.* 3. *lib.* 9. Eiuſdem Muſæ vir. (i. ſtudij) Gell. *cap.* 10. *lib.* 9. ¶ Hinc Muſica, *μουσική*. Ars & facultas canendi. Et Muſicus, *μουσικός*. muſicæ peritus. ea vide. ¶ Poëtæ Muſas nouem finxerunt, eaſdémque deas, Iouis, & Memoriæ filias, quæ poëtis & Muſicæ præſſent. Oportet enim virum eruditum, ac doctum, intelligentia memoriáque vigere. Has dixerunt in Helicone habitare, qui mons Bœotiæ eſt, Phocidi affinis: a quo Heliconides, & Heliconiades appellantur. Diſtat autem Helicon non procul a Parnaſſo Phocidis monte, æmulus illi & altitudine & ambitu rupes a bruptum ſaxea eſt. ¶ Quin & Parnaſſum habitare Muſæ dicuntur vnde & Parnaſides dictæ. ¶ Et quoniam Phocidi continens Aonia eſt, etiam Aonides appellantur. ¶ Alio etiam nomine dicuntur Citheriades, vel Citharriades ab Atticæ regionis monte, qui Cithæron dicitur, quem ſimiliter Muſis ſacrum eſſe dicunt. Initium habet a Megaricis & Atticis montibus, ſinitur propè Thebas. ¶ Pierides item dictæ a Pieria, quæ regio eſt Macedoniæ, Emathia ante dicta. Hæc Muſarum patria, domúſque eſt, a nemore item appellata, cui nomen eſt Pierus. ¶ Theſpiades, a Theſpia oppido Heliconi propinquo. ¶ Hippocrenides, ab Heliconis pulcherrimo fonte, qui a Græcis Hippocrene dicitur, hoc eſt, equi fons. *ἵππον* equum vocant, *κρήνην* fontem. vnde & a noſtris Fons Caballinus vocatur, & Pegaſeius, quod Pegaſus eo loco ſaxum vngula terens, fontem dicatur aperuiſſe. Hunc equum putant eſſe qui inter ſydera collocatus eſt. Quamuis alij Bellerophontis equum eſſe dicant. ¶ Libethrides vocatæ ſunt à fonte Macedoniæ, in ea regione, quæ Magneſia dicitur. Hic fons Libethros, Muſis eſt ſacer, & ſpelunca eodem in loco, quæ Libethra appellatur. Item Pimpleides, ſeu Pimpleæ, a Pimpla Thraciæ monte, vel a fonte Pimpleo in radice eius montis ſito. ¶ Caſtalides a fonte Caſtalio, in radicibus Parnaſſi, Muſis ſacro, qui a Caſtalia Nympha nomen aſſumpſit. ¶ Nouem autem Muſæ finguntur, quibus hæc nomina impoſita ſunt. Primam enim à bonitate vocis dixere Calliopen. ¶ Secundam Clio, a gloria & celebritate rerum geſtarum, quas canit: quæ eadem Hiſtorica dicitur. ¶ Tertiam, *ἐρατώ*, Erato, vel a canendis amoribus, vel quod cantus omnibus expetatur. Ouid. 2. *de Art.* Nunc mihi, ſi quando puer, & Cytherea fauete, Nunc Erato. nam tu nomen amoris habes. ¶ Quartam a voluptate, ac laſciuia cantus *θαλία* Thaliam: *θάλλειν* enim virere, germinare, florere eſt. ¶ Quintam *μελπομένην*, Melpomenen, a canendo: *μέλπομαι* enim canto & modulor ſignificat

acd

ἀπὸ τοῦ μέλπεσθαι, hoc eſt, à concentu faciendo: vnde & Tragœdiis præſidere putabatur. ¶ Sextam τερψιχόρην, ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς χορούς, hoc eſt, delectandis choreis: vnde à quibuſdam dicitur Cithariſtria. ¶ Septimam εὐτέρπην, Euterpen, à ſuauitate concentus, quaſi bene delectantem. Hæc à nonnullis Tibicina dicta eſt. & præcipuè tibiarum cantui creditur præſidere. ¶ Octauam Polyhymniam, quod multa canendo ſit, & vigeat memoriæ magnitudine, aut ſi Polymniam ſcribas, quòd memoria excellat. ¶ Nonam οὐρανίαν, Vraniam, quaſi cæleſtem, vel à cæleſtium rerum cantu, vel à cantus diuinitate. οὐρανὸν enim Græci vocant cœlum. ¶ Vnde autem dictæ ſint Muſæ, inter ſcriptores non ſatis conuenit. Plato in *Cratylo*, ἀπὸ τοῦ μῶσθαι dictas putat, hoc eſt, ab inquirendo: vnde ab antiquis interdum vocatæ ſunt Moſæ. Alij Muſas dictas putant quaſi ὁμούσας, quòd inter omnes diſciplinas ſimilitudo ſit, &, quoddam quaſi cognationis vinculum, quo inter ſe omnes coniunguntur, & copulantur: vnde & Muſæ ita pingi ſolent, vt ſe mutuò tenentes, choros ducant. ¶ Sunt etiam qui Muſas dictas putent ἀπὸ τοῦ μυεῖν, quod ſignificat, bona honeſtáque diſciplina inſtituere. Muſarum nomina & inuenta exequitur Virg. *in Epigram.*

Clio geſta canens tranſactis tempora reddit.
Melpomene Tragico proclamat mœſta boatu.
Comica laſciuo gaudet ſermone Thalia.
Dulciloquos calamos, Euterpe flatibus vrget.
Plectra gerens Erato ſaltat pede, carmine, vultu.
Carmina Calliope libris heroica mandat.
Vrania cæli motus ſcrutatur & aſtra.
Signat cuncta manu, loquitur Polyhymnia geſtu.
Mentis Apollineæ vis has mouet vndique Muſas.
In medio reſidens complectitur omnia Phœbus.

Muſæ item pro humanitate, doctrina & literis accipiuntur. Cicer. 5. *Tuſc.* Quis eſt enim omnium qui modò cum muſis, id eſt, cum humanitate & cum doctrina, habeat aliquod commercium, qui ſe non hunc mathematicum malit, quàm illum tyrannum? ¶ Auerſus à Muſis, inſulſus & ineptus ad literas. Cic. *pro Archia.* ‖ ¶ Muſa teſſella variè picturata. vide *Muſicum* ¶ Muſa quoque eſt planta, quam quidam palmarum generi aſſcribunt.

Muſach. 1. *Reg.* 16. 18. Muſach quoque Sabbati, quod ædificarent in templo. Vet. Vocab. Muſach erat arca, in qua reponebantur donaria regum, vel principum ad reficienda ſartatecta templi. ‖

Mūſicā, æ, & Muſice, es, Scientia canendi vna liberalium artium, quæ vim & rationem canendi demonſtrat. { μουσική. Gal. *Muſique.* Ital. *Muſica.* Germ. Die kunſt artlich vnd wolzuſingen Hisp. *El arte de la muſica para cantar.* Ang. *Muſick.* } Hæc apud Græcos tanti olim fuit, vt iidem Muſici & vates, & ſapientes iudicarentur. Cuius ſcientiæ quum ſe imperitum Themiſtocles confeſſus eſſet (vt inquit Cicero) indoctior habitus eſt. Suet. *in Ner. cap* 20. Occultæ muſicæ nullus reſpectus. Et apud Gell. *cap. vlt. lib.* 13. Muſica abſcondita nulli rei eſt. ¶ Muſicæ appellatione (inquit Budæus) priſci humanitatem literarum ſignificabant: in qua ingenuos homines docebant otium contemnere, animúmque recreare. Recentiores verò ad numerorum modulationem hoc verbum tranſtulerunt: quia muſica velut ludus animi eſt, & à curis vexati requies. Hinc Priſcian. *lib.* 1. *part.* 2. Artem poſſidere Muſicæ. (i. litterarum.)

Mūſicā, orum. Cicer. 3. *de Orat.* Quis muſicis, quis huic ſtudio litterarum quod profitentur ij, qui Grammatici vocantur, penitus ſe dedidit, quin, &c. Idem 5. *Tuſc.* Muſicorum verò perſtudioſum accepimus.

‖ Muſicarius. Paul. ad illud Manilij *lib.* 4.

Per varios cantus modulatáque vocibus ora,

annotat: Eiuſmodi Calliopicos vocat Firmicus. ῥίδωρ. Ptolemæus, ἐ φιλομούσους. Fortaſſe etiam Muſicarios ſuſpiceris in vetere inſcriptione Romana.

COLOCASIO
VERNÆ DVLCISS.
ET MVSICARIO
INGENIOSISSIMO:

niſi intellexeris de Muſicorum inſtrumentorum artifici, quod fortaſſe verius. ‖

Muſicor, aris, Palæmon Grammaticus *cap. de pronomine.* At enim (inquit) ſtudium fuit omnibus muſicari latinitatem. (i. Euphoniæ latini ſermonis conſulere & concinnitati.

Mūſicūs, a, um. Ad muſicam pertinens. { μουσικός. Gall. *Appartenant à Muſique.* Ital. *Muſico, pertinente à muſica.* Germ. Das zu der kunſt des ſingens gehört. Hisp. *Coſa pertenecciente à la muſica.* Angl. *Belonging to muſick.* } Plin. *lib.* 2. *cap.* 22. Sed Pythagoras interdum ex muſica ratione appellat tonum, quantum abſit à terra Luna. Quintilian. *lib.* 1 *cap.* 12. Aut muſicis notis cantica excipiat. Sueton. *in Ner. cap.* 12. Muſici agones. (i. certamina muſica.) Idem *ibidem cap.* 12. Muſicum, Gymnicum equeſtre. ¶ Artem tractare muſicam periphraſticῶs dictum eſt fabulas & comœdias ſcribere. Ter. *in Pr log Phorm.* In medio omnibus palmam eſſe poſitam, qui artem tractant muſicam. ¶ Muſicum ſtudium. Idem *in Heaut.* Repentè ad ſtudium hunc ſe applicaſſe muſicum. Item Gell. *cap.* 9. *lib.* 19 Ad rem muſicam facili ingenio. (i. ad litteras.) Priſcianus *fol.* 1. *pag.* 2. Artem Muſicæ poſſidere (i litterarū.) Et Gel *c.* 10. *lib.* 3. Medici Muſici (i docti, litterati.) Idē *c. vlt lib. vlt.* Profanū vulgus à ludo Muſico diuerſū. (i litterario, ſiue à litteris alienū.

Mūſicūs, i, Cantor, qui nouit, aut docet muſicam. { ὁ μουσικός. Gal. *Muſicien.* Ital *Muſico.* Germ. Ein ſinger / der diſer kunſt des ſingens wol bericht iſt Hisp. *Cantor che canta muſica.* Angl. *A muſicien.* } Cic. 3. *de fin.* Ergo in Græcia muſici floruerunt. Idem 1. *Offic* In tibiis muſicorum aures vel minima ſentiunt. Idem 2. *Tuſcul.* Si abſurdè canat is qui ſe haberi velit muſicum.

Mūſicē, Ponitur pro integrè vt nihil deſit. { μουσικῶς. Gall. *Muſicalement, ou muſique.* Ital. *Muſicalmente.* Germ. Gemlich Hisp. *Con muſica, muſicalmente.* Angl. *After the maner of muſick.* } Nam muſicam veteres encyclopædiam dixêre, in qua omnes ſunt comprehenſæ diſciplinæ. Muſice etiam delicate ſignificat, & genialiter. nam muſicos opipare & genialiter viuere manifeſtum eſt. Plaut. *in Moſtell.* Muſicè heſclè agitis ætatem: itaque vti vos decet, Vino, & victu, piſcatúque probo electili Vitam colitis.

Mvsævs, a, um, μουσεῖος, α, ον, quod Muſarum eſt: vt, Lepor muſeus. Lucret. *lib.* 4.

Deinde quod obſcura de re tam lucida pango
Carmina, muſeo contingens cuncta lepore.

Mūsēum. { μουσεῖον. Gall. *Lieu conſacré ou dedié aux Muſes, vne eſtude.* Ital *Muſeo, luoco conſecrato alle muſe.* Germ. Ein ort da man guten künſt obligt / als ein ſtudierſtub Hisp. *Lugar conſagrado a las muſas ſtudio.* Ang. *The houſe of a learned man, a ſtudie.* } Locus eſt Muſis, & ſtudiis conſecratus. Strab. *lib. vlt.* ſcribit apud Alexandriam fuiſſe celeberrimum muſeum. Plin. Iun. *lib.* 1. *Epiſt ad Fundanum*, ô mare, ô litus, verum, ſecretúmq; muſeon quàm multa inuenitis! quàm multa dictatis! Philoſtratus in vita Apollonij Tyani μουσεῖον, vocat locum vbi Muſæ colebantur, & reſponſa reddebant: quaſi Muſarū ſacrarium. ¶ Eſt præterea Muſeum μουσεῖον, opus ex pumicibus conſtructum, ita dependens, vt imaginem ſpecus imitetur. Plin. *lib.* 36. *c.* 21. Non prætermittenda eſt & pumicum natura, appellantur quidem ita & cætera ſaxa eroſa annis: in ædificiis Muſea vocant, dependentia ad imaginem ſpecus arte reddendam.

Mūsā Antōnĭus, Augusti medicus fuit, cuius meminit Horat. *lib.* 1. *Epiſt. ad Vallum.* Plin *lib.* 19. *cap.* 8. Diuus certè Auguſtus lactuca conſeruatus in ægritudine fertur prudentia Muſæ medici. Eiuſdem meminit & Suet. *in Auguſt.*

Mūsēum, μούσειον, Locus eſt circa Olympum Macedoniæ montem, Muſis conſecratus. Steph.

Muſæus, μουσαῖος, Poëta inſignis, Orphei tempore, vnus ex Argonautis. de quo extat verſus,

Ancus erat Romæ quo Martius optimus anno,
Muſæus Græcis floruit in partibus.

Quod epigramma ſi verum eſt, Muſæus non fuit vnus ex Argonautis, quo expeditionem fecerunt in Colchos ante tempora Troiana. Poteſt tamen hoc de alio quopiam Muſæo intelligi. Nam tres commemorantur à Suida, omnes poëtæ, inter quos præcipuus fuit Muſæus Eumolpi filius, Athenienſis, qui amores Erûs & Leandri carmine heroico deſcripſit. De huius laudibus extat honeſtiſſimum Virg. elogium. 6. *Æneid.*

Muſæum ante omnes: medium nam plurima turba
Hunc habet, atque humeris extantem ſuſpicit altis.

Mūscă, æ. Paruum animal volatile, nulli non notum. זבוב Zebûb. } μυῖα. Gall. *Vne mouche* Ital. & Hisp. *Moſca.* Germ. Ein flieg / oder muck. Angl. *A flie.* } Plaut. *in Curcul.* Item genus eſt lenonum inter homines, meo quidem animo. Vt muſcæ, culices, pedéſque, pulicéſque. Varr. 3. *de re ruſt. c* 6. Non vt muſcæ liguriunt, quòd nemo has videt: vt illas, in carie, aut ſanguine, aut adipe. ¶ Eius diminutiuum eſt Muſcula. Boetius, Quid imbecillius homine, quem morſus muſcularum necat!

‖ Muſcula μυῖα ὑποκοριστικῶς Gloſſ i. e. parua muſca.

Muſco, nis, magna muſca. Vet. Vocab. ‖

Mūscārĭus, a, um, quod ad muſcas pertinet. { μυιακός. Gal. *de mouſches.* Ital *Di moſche.* Germ Das der fliegen iſt. Hisp. *Coſa de moſcas.* Angl. *Belonging to a flie.* } Plin. *lib.* 29. *cap.* 6. Aranei muſcarij telæ, & præcipuè ſpelunca ipſa impoſita per frontem ad duo tempora. Vbi Muſcarium araneam vocat, qui venatur muſcas.

‖ Muſcarij claui. Vitruu. *lib.* 7 3. Cum paries totus luto inquinatus fuerit, tunc in eo opere cannæ clauis muſcariis perpetuæ figantur. Ibi Philander: Muſcarios clauos interpretor, qui ſunt vmbellati. i capite latiore, & expreſſo in orbem cacumine ‖

Muſcarium, ij, Flabellum, quo muſcæ abiguntur. { ῥιπίς Gall. *Vn eſuentoir ou autre inſtrument à chaſſer les mouch. s.* Ital. *Ventaglio.* Germ. Ein fliegen wädel. Hisp. *Moſcadero.* Ang. *A flee flappe.* } Cuiuſmodi ex caudis pauonum confici ſolent, quæ muſcaria pauonina vocat Mart. *lib.* 14. *Epigram.* 67. & 71. Hieronymus *ad Marcellam*, Quod autem matronis officiis muſcaria, paruis animalibus ventilandis, elegans ſignificatio eſt, debere luxuriam cito reſtringere, quia muſcæ morituræ oleum ſuauitatis exterminant. ¶ Erant & Muſcaria bubula, quæ ex boum caudis conficiebantur, puluere veſtibus excutiendo idonea, quorum etiam meminit idē Martialis *loco iam indicato* ¶ Ab horum ſimilitudine herbarum quoque comæ in orbem radiatæ, cacumináque in faſces coacta, Muſcaria appellantur. Plin. *lib.* 12 *c.* 26. Semine in muſcariis dependente, vt ferulæ.

‖ Muſcellarium, muſcipula, à muſcellus, i. muſculus. Vide *Muſcipula* ‖

Muſcerdā. Muſcipula. Muſculus, vide *Mus*

‖ Muſcetum & muſculetum, locus vbi abundant muſcæ. Vet. vocab.

Muſcinus, μυΐνος. Onom. i. ad muſcas pertinens.

Muſcio, μυιαγρός. Onom. i. qui muſcas captat. Aliud *muſtio.* id vide ‖

Mvscvs, i, Vt alij herba, ſeu potiùs lanugo, in corticibus arborum & circa fontes & loca humida naſcens. Ita Diomedes *lib.* 1. Herba quæ in parietibus aut corticibus arborum hæret. { μνίον βρύον. Gall. *Mouſſe.* Ital. *Muſcho, muſcho che naſce ſulla cortecciade gli alberi* Germ. Mieß ſo an den bäumen fürnemlich wachßt Hisp. *El moho de los arboles.* Angl. *Moſſe.* } Virg. 6. *Eclog.*

muſco circundat amaro
Corticis.

Colum *lib.* 4 *cap.* 24. Iam verò muſcus, qui more compedis, crura vitium deuincta comprimit, ſitúque ex veterano macerat, ferro diſtringendus, & eradendus eſt.

Muſcōſus, a, um, quod muſco opertum eſt { βρυώδης. Gal. *Plein de mouſſe.* Ital. *Pieno di muſco.* Germ. Mieſſechtig / vol mieß. Hisp *Lleno de moho* Angl. *Full of moſſe* } Vnde dicuntur Muſcoſi fontes, & muſcoſa prata. apud Varr. 1. *de re ruſt. c. v.* Cicer. *ad Quint fratr. lib.* 3. Nihil muſcoſius. Plin. 12 *c.* 2. Muſcoſi pumices

Mūſcari, eſt muſco tegi. βρυάζ. Vide E.muſcari, eſt muſco liberari. Col. *lib.* 11. *c.* 2. Oleæ putantur, & emuſcantur.

Mūſēā muſcorum, vide *Muſeum in Muſa.*

Muſicā, vide *Muſa*

Mūſĭmōn, is, maſcul. gener. Animal ouillo pecori non diſſimile, villo tamen

tamen captiuo ſimilius. Hiſpaniæ & Corſicæ familiare. Plin. *lib. 8. c. 49.* Eſt & in Hiſpania, & maxime in Corſica, non maxime abſimile pecori, genus muſimonum, captino villo quam pecoris velleri propius quorum e genere, & ouibus natos priſci Vmbros vocauerût Inſumuſſumum pecori caput: quamobrem auctum a ſole paſci cogendum. Nonius ait ter, Muſimones, inquit, aſini, muli, aut equi breues. Lucil. *lib. 6.* Pretium emit, qui vendit equum muſimonem.

‖ Muſium caltum, ab eo, quod curat, id eſt, videt. ‖

MVSIVVS, a, um, continue teſſellatus, ex Græco μουσεῖον, inſerto u, ſicut ex ἀργεῖος, argiuus. Hinc

Muſiuum, ſubſtantiuè opus eximia compoſitione teſſellatum: ſicut teſſellatum & fictile pauimentum dicit Suet. in Iulio *c. 46.*

Muſiuarius, a, um, ad muſiuum pertinens.

Muſiuarius, artifex qui muſiua facit.

‖ Muſio, animal in vino naſcens. Gl. A. L.

Muſſipontum, oppidum Lotharingiæ, *Pont à Mouſſon*, ad Moſſan fl. habet Academiam, auctoritate Gregorii XIII. Papæ anno 1572. a Carolo Lotharingiæ Cardinale inſtitutâ. Rector Academiæ perpetuò eſt aliquis ex ſocietate Ieſu, idque decreto Sixti V.

Muſſo, as, vide Mutio in *Mutus.*

MVSTACÆ, es, ſiue potiùs Muſtax, cis, Lauri ſpecies, quæ maximo folio conſtat, flaccidóque & albicante: ita dicta quòd muſtaceis ſoleat ſubnci. Plin. *lib. 15. cap. 30.* Duo lauri genera tradit Cato, Delphicam & Cypriam: Pompeius Lenæus adiecit, quam Muſticam appellauit, quoniam muſtaceis ſubiiceretur. Hanc eſſe folio maximo, flaccidóque & albicante. Ex quo Plinij loco apparet nominatiuum huius dictionis potius videri Muſtax, quam Muſtace, quippe quæ accuſatiuum faciat Muſtacem: qua etiam declinatione vſus eſt Ruellius.

Muſtāceūs, æ, Muſtaceum, i, Libi genus eſt, conſtans ex farina ſiliginea muſto conſperſa, caſeo, cumino, aniſo, adipe, & ramentis lauri, quod in nuptiis adhiberi ſolet. Iuuen. *Satyr. 6.*

> *Si tibi legitimis pactam, iunctámque tabellis*
> *Non es amaturus, ducendi nulla videtur*
> *Cauſa, nec eſt cur cœnam & muſtacea perdas.*

Cato *de re ruſt. c. 121.* vſus eſt hoc nomine in maſculino genere. Muſtaceos inquit, ſic facito. farinæ ſiligineæ modium vnum muſto conſpergito. aniſum, cuminum, adipis pondo duo, caſei libram & de virga lauri deraſito eòque addito & vbi definxeris, lauri folia ſubtus addito dum concoques. Dicta ſunt autem Muſtacea a Muſto, quo farina conſpergebatur: non (vt quidam putauerunt) a muſtace lauri genere: quum è contrario, vel ipſo Plinio teſte, conſtet, hoc lauri genus a Muſtaceis nomen accepiſſe, quòd muſtacis ſoleat ſubiici. Vide ea quæ de hoc annotauimus in dictione *Laureola.*

MVSTĒLLĂ, æ, ſiue Muſtela, vnico l, {חלד choléd. γαλῆ. GALL. *Vne belette.* ITAL. *Donnola.* GERM. Ein wiſelin. HISP. *Comadreia, huron.* ANGL. *A weeſell.*} Animal eſt paruum, ſed oblongum, flaui coloris, quod columbarus, aliſque id genus auiarus maxime infeſtatur, oua exorbens, ipſaſque etiam aues enecans. Plin. Muſtellarum duo facit genera magnitudine diſtantia, ſyluestre, quod Græci ictidem vocant: & alterum domi noſtræ oberrans, quod ſuos quotidie transfert catulos, & ſerpentes perſequitur. Plin. *lib 29. cap. 4.* ¶ Eſt etiam Muſtella, γαλέος, piſcis nomen apud eundem *lib. 9. c. 17.* proximam a ſcaro bonitatem obtinentis: quem Paulus Iouius *in eo libello*, quem de piſcibus Romanis edidit, multis argumentis oſtendit, eundem eſſe quem nos a lambendis petris Lampetram vocamus. ¶ Item Muſtela viri nomen proprium, qui Ciceronis valde ſtudioſus fuit, vt ipſe teſtatur, ſcribens *Attico lib. 12.* Idem *2. Philipp.* dicit hunc gladiatorum principem fuiſſe.

Mūſtēllīnūs, a, um, adiectiuum. Fit à muſtella. {γαλέινος. GAL. *Appartenant à belette.* ITAL. *Pertinente à donnola.* GERM. Das der weſelin iſt. HISP. *Pertenecìente à comadreia.* ANGL. *Belonging to a weesill.*} Terent. *in Eunuch.* Hic eſt vetus, victus, veternoſus ſenex, Colore muſtellino. Plin. *lib 30. c. 14.* Aut ex vaſculo muſtellino per genitale effluentes aquas.

Mūſtrĭcŏla, æ, eſt machinula, autore Feſto, ex tegulis in qua calceus nouus inſuitur. Afranius Muſtricolam in dentes iuidam tibi.

MVSTVM, i, Recens vinum. {תירוש tiróſch. γλεῦκος, τρύξ. GAL. *Du mouſt, vin doux qui vient de la cuue.* ITAL. *Moſto, vino nuouo.* GERM. Moſt/vnuerjäſener wein. HISP. *El moſto de las vuas.* ANGL. *New wyne, or any drink that is new and freſh.*} Ouid. *4. Faſt.*

> *Prœmia de lacubus proxima muſta tuis.*

Plin. *lib. 23. cap. 1.* Muſta differentias habent naturales has, quòd ſunt candida, aut nigra aut inter vtrumque, aliáque ex quibus vinum fiat: alia ex quibus paſſum. Cicer. *de clar. Orat.* Sic ego iſtis cenſuerim & nouam iſtam quaſi de muſto ac lacu feruidam orationem fugiendam, &c. Virg. *1. Georg.*

> *Aut dulcis muſti Vulcano decoquit humorem.*

Ouid. *2. de Arte,*

> *Qui properant noua muſta bibant, mihi fundat auitum*
> *Conſulibus priſcis condita teſta merum.*

Ne muſta in lacu ſtatim auſtera ſint. Quintil.

> *Nec cumulant altos feruida muſta lacus.*

Ouid. *Eleg. 1. lib. 5. Triſt.* Vide plura in *Lacus*, ſuprà.

Muſtus, a, um, Recens {חדש c'ada chadáſch. GAL. *Nouueau fait, freſchement fait.* ITAL. *Nuouo.* GERM. Neuw als der moſt. HISP. *Freſco, nueuo.* ANGL. *New and freshe.*} Plaut. Muſtam iuuencam dixit. ¶ Muſtum (inquit Nonius) non ſolum vinum, verumetiam nouellum quicquid eſt, rectè dicitur. Næuius in Gymnaſtico, Vt iam eſt melius, virginem, aut viduam vxorem ducere? virginem, ſi muſta eſt.

Mūſtārius, a, um, quod ad muſtum pertinet. {γλευκίνος, ληνίδιος. GALL. *Appartenant a mouſt.* ITAL. *Pertinente a moſto.* GERM. Das zu dem moſt gehört. HISP. *Pertenecìente a moſto.* ANGL. *Belonging to ſwet wyne.*} Vt Muſtarius vrceus, in quo muſtum reponitur. Cato *de re ruſt. cap. 11.*

Mūſteus, a, um, Dulcis, & muſti ſaporem referens. {γλευκώδης, GALL. *Doux comme mouſt.* ITAL. *moſtoſo.* GERM. Süß vnd geſchmackt wie moſt. HISP. *Dulce, moſtoſo.* ANGL. *Sweet, lyke new wyne.*} vnde Poma muſtea. Plin. Eſt tanta muſteis pomis ſuauitas, vt ſinis manderi nomen a periculo fiat. ¶ Dicitur etiam Muſteus recens idem quod muſtus. Idem *lib. 12. c. 7.* Amaritudo grano eadem quæ piperi muſteo creditur eſſe. Colum *lib. 8. c. 13.* Transferitur in vaſa fictilia mel, quæ paucis diebus aperta ſint, dum muſteus fluctus deferueſcat.

Muſtulentum, vt vinolentum quod odorem habet muſti, aut oblitus muſto ac madens. Plaut. *in Ciſt.* Nam iſta muſtulentus æſtus nares attigit. Ex Nonio.

Muſulmanus, Turca. vox Arab. Græcis μουσουλμανίζειν eſt Muſulmanicam religionem profiteri.

Muſulum, cinnamomi genus ex Muſulo vrbe aduecti. Gloſſ. Græcol. Meurſ.

‖ Muſurgus, μουσουργός, qui muſica ratione cantus temperat & modulatur: qui μουσικῇ ἔργῳ facit.

Muta, cauea, auiarium, Italica vox. Frid. II. nuper *de Venat. l. 2.* Quædam in conſeruando ſanas, etiam quando iam mutant pennas, in domunculā, quæ dicitur muta. Inde Græcis recentioribus μουτάρειν in mutam includere, μουταρισμένος in mutam incluſus. Gloſſ. gr. b.

Mut facere non audet, vt apud Apuleium Platonicum de prouerbus ſcriptum eſt *lib. 2.* Charſius. ‖

Mūtābilis, Mutabilitas, vide *Muto.*

MVTILVS, a, um, Truncatus, aut membro aliquo neceſſario diminutus mancus. {חרוצ charúts מקצץ charuá גרוע ghearúá מקוצץ mekutſ-ſats. κολοβός, κουρός. GALL. *Mutilé qui n'eſt point entier, coupé.* ITAL. *Tronco, tagliato.* GERM. Geſtümplet/eines glids beraubt. HISP. *Mocho ò deſmochado.* ANGL. *Mutilat, cutte.*} vnde boues, aut capri, qui cornua non habent, mutili dicuntur. Horat. *1. Serm. Satyr. 5.*

> *————— o tua cornu*
> *Ni foret exſecto frons (inquit) quid faceres, quum*
> *Sic mutilus minitaris?*

Ouid. Turpe pecus mutilum. Col. *lib. 8.* ſcribit meliorem eſſe arietem mutilum, quam cornutum. Cæſar *6 bell. Gall.* Harum eſt conſimilis capri figura & varietas pellium. ſed magnitudine paulo antecedunt, mutilæque ſunt cornibus. ¶ Et per tranſlationem mutilus pro imperfecto. Cic. *in Orat.* Sed quum mutila quædam & hiantia locuti ſunt, quæ vel ſine magiſtro facere potuerunt, germanos ſe putant Thucydidis. ¶ Sunt qui diſtinguant Mutilum à Manco, Vt, Mutili dicantur, hi quibus ferro, vel alia re aliquod membrum exectum ſit. Manci verò, quibus membrum naturæ vitio deſit. Iuuenalis, ex eo tanquam Mancus, & extinctæ corpus non vtile dextræ. Debiles autem, quibus membrum vel vulnere vel morbo inutile ſit redditum.

Mūtĭlo, as. pen. corr. Trunco, aliquid detraho, diminuo. {כרת chérāth גרע ghará קצץ kitſéts. κολούω, κόπτω. GALL. *Mutiler, couper.* ITAL. *Troncare, tagliare.* GERM. Geſtümplen. HISP. *Deſmochar ò cortar membre.* ANGL. *To mayme.*} Terent. *in Hecyr.* Ego te propterea ſedulò & moneo, & hortor ne cuiuſquam miſereat, Quin ſpolies, mutiles, laceres, quenquam nacta ſis. Huius compoſita, Admutilo, Dimutilo de quibus ſuis locis.

Mutilātus, a, um, Truncatus, diminutus. {כרות charúth גרוע gharúá מקצץ mekutſáts. κολοβωθείς, κοπωθείς. GAL. *Mutilé, coupé.* ITAL. *Troncato.* GERM. Geſtümplet. HISP. *Deſmochado.* ANGL. *Maymed.*} Plin. *lib. 8. cap. 5.* Certè Cato quum Imperatorum nomina annalibus deſcriberet, eum qui fortiſſimè prœliatus eſſet in Punica acie, Surum tradidit vocatum, altero dente mutilato. Ouid. *de Nuce,*

> *At mihi ſæua nocent mutilatis vulnera ramis.*

Cicer. *3. Philipp.* In Galliam mutilatum duxit exercitum, id eſt, diminutum.

Mutulus Lapis in pariete prominens, quadrangulus ferè, inferiore tamen ſui parte nonnihil imminutus. Varr. *lib. 3. c. 7.* Sed pro columbariis in pariete mutulos, aut palos in ordinem, ſupra quos tegeticulæ cannabinæ ſint impoſitæ. Idem *lib. 3. c. 16.* Eas aluos ita collocant in mutilis parietis, vt ne agitentur, néve inter ſe contingant.

Mŭtĭnă. Vulgò *Modena.* Ciuitas eſt Galliæ Ciſalpinæ in Flaminia, quondam Romanorum colonia, vbi Antonius D. Brutum obſedit, quem Hircius & Panſa Conſules, victo Antonio liberarunt. Lucan. *lib. 1.*

> *His Cæſar Peruſina fames, Mutinæque labores.*
> *Accedant fatis.*

Cic. *Philipp. 5* Anton. circunſedit Mutinam firmiſſimam & ſpendidiſſimam populi Romani coloniam.

Mutinenſis color, μουτινήσιος χρῶμα dicitur natiuus, à Mutinenſibus lanis, ex quibus natiuo colore panni fiebant. Varro, Nam & ſuderat alacrem vidimus Mutinenſi tunica.

Mutio, is vide *Mutus.*

Mutito, vide poſt *Muto.*

Mutius, Vir Romæ clarus, qui accepta poteſtate à ſenatu, in caſtra Porſenæ regis, tum temporis Romanos obſidentis ſolus intrauit, eo animo vt regem interficeret: ſed quum regem non cognoſceret, ſatellitem purpura indutum pro rege occidit. Hinc comprehenſus, & ad regem perductus, iuſſus eſt & conſcios, ſi qui eſſent indicare. Mutius verò vt oſtenderet ſe nullo ſupplicio vinci poſſe, & vt pœnam de dextra ſua exigeret, quod in cæde aberraſſet, ipſam igni impoſitam in conſpectu regis ſtatuit adulſit: vnde illi poſtea Scæuolæ cognomen, quod ſiniſtra manu vti cogeretur. σκαιός enim Græci ſiniſtram vocant. Ita Rex eius fortitudinem admiratus, liberum dimiſit. Mutius igitur, regi vt grati animi ſignificationem aliquam daret, indicauit trecentos iuuenes in eum ſimiliter coniuraſſe. Qua re territus Porſena, bellum acceptis obſidibus depoſuit. Martial.

> *Vrere quam potuit contempto Mutius igne,*
> *Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.*

Vide Liuium *lib. 2. ab Vrbe condita.* Fuerunt præterea alii Mutii, quorum facta illuſtria multis proſequitur Raphael Volaterranus *lib. 7.*

MVTO, as. Vario immuto, commuto, innouo. {חלף hechéliph הַמִיר ſchinnáh הֵמִיר hemír. ἀμείβω, μετατίθημι. GALL. *Muer, changer.* ITAL. *Mutare, variare.* GERM. Enderen/verwandlen. HISP. *Mudar.* ANGL. *To change.*}

change.} Plin. *lib.* 7. *cap.* 29. Colorem mutat ad ſimilitudinem loci, & maxime in metu. Vnde mutare ſententiam dicimus. § μεταγνῶναι. Terent. *in Phorm.* Haud ſcio hercle, vt homo eſt, an mutet animum. Cic. *ad Gall. lib. famil.* 7. Sin autem ſententiam mutaſti, ego habebo. § Quandoque aliud pro alio accipio, permuto, ἀνταλλάσσω, ἀμείβω, καταλλάττω. Saluſt. *in Iugurth.* Statuit tamen Metellus pecoris, & mancipiorum prædas certatim agere, eáque mutare cum mercatoribus vino aduectitio, & aliis talibus. Idem *ibid.* neque ab Hiſpanis emendi, aut mutandi copia erat. id eſt, permutandi. Rurſus, Freto diuiſi ab Hiſpania, mutare res inter ſe inſtituerunt. Ouid. *El.* 2. *lib.* 1. *Triſt.*

——Non latum mutandis mercibus æquor
Aro.

Mutare, pro eo quod eſt emere, aut vendere, Antiqui ſæpe dicebant. Col. *c.* 9. *lib.* 7. Porcus lactens ære mutandus eſt. Idque Græcorũ exemplo apud quos ſæpè iſto modo ponitur verbum ἀμείβειν. Quia antiquiſſima ratio contrahendi, vt Ariſtoteles & Iureconſulti docent, permutatio eſt. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 1. Si queat inuenire qui cum mutet filium. Item, Si quem reperire poſſet cum quo mutet ſuum captiuum. Idem *ibid. prolog.* (Cum, hoc illum me mutare confido fore. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. § Aliquando ſine ablatiuo. Virg. 4. *Eclog.*

——nec nautica pinus
Mutabit merces: omnis feret omnia tellus.

§ Mutare conſilium. Cic. *ad Attic. lib.* 3. & ad Quint. *frat. lib.* 3. Mutare decretum, & mutare ius. Idem 3. *Verr.* § Mutare factum Ter. *in Andr.* Haud muto factum. Vbi Donatus, Vetuſtè: non me pœnitet. Idem Donatus *in Phorm.* Sic enim veteres dicebant, Muto factum, & Nolo factum, quum alicuius rei eos pœnitebat. § Mutare fidem. Plaut. *in Milit.* Sed ne iſtam amittã, & hæc mutet fidem. Mutare ſacramentum. Suet. *in Claud. c.* 13. Mutare perſonam. Senec. *c.* 6. *de conſol. ad Mart.* Colore mutari initio dicendi. Quint. Mutare prætextam & virilem togam. Gell. *cap.* 4 *lib.* 18.

Quamuis in cinerem corpus mutauerit ignis.

Ouid. *Eleg.* 3 *lib.* 3. *Triſt.* Mutare ſe aliò, eſt ſe aliò habitatum transferre. μετοικίζω. Varro Fac te aliquò cum omni familia mutes. § Pace bellum mutare, eſt loco belli pacem accipere. Saluſt. *in Catil.* Nemo, niſi victor, pace bellum mutauit. Mutare neutrum abſolutum, pro variare. Liu. *lib.* 5. *ab Vrbe*, Annona ex antevecta copia, nihil mutauit. id eſt, Quoniam vrbs frumento abundabat propter antevectam copiam, annonæ pretium non creuit Gell. *cap.* 12. *lib.* 18. Mutare, pro Mutari dixit. Et *cap.* 3 *lib.* 13. pro varium eſſe, ſiue variare. Mutans Particip. præſens aliquando accipitur pro eo qui mutatur, Quint. *lib.* 1. *c.* 10. Diu enim mutantibus (ſcilicet verbis) repugnandum: ſed abolita atque abrogata retinere inſolentiæ cuiuſdam eſt, & friuolæ in paruis iactantiæ. § Huius compoſita ſunt, Commuto, Demuto, Immuto, Permuto, de quibus ſuis locis.

‖ Mutim, pro mutem. Lipſ.

Muto, nis, ὄνος. Onom. i. e. veretrum. ‖

Mūtātus, a, um, Particip. {מְשֻׁנֶּה meſchunnéh שָׁנוּי ſchenûi, μεταβαλλόμενος, ἀμειφθείς. GALL. *Mué, changé.* ITAL. *Mutato.* GERM. Geendert/verwandlet. HISP. *Mudado.* ANGL. *Changed.*} Plin. *lib.* 3. *c.* 11. In ſecunda regione Hirpinorum coloniæ vna Beneuentum, auſpicatius mutato nomine, quæ quondam Maleuentum. Virg. 2. *Æneid.*

Hei mihi, qualis erat! quantum mutatus ab illo
Hectore, qui redit exuuias indutus Achilli!

Mūtātio, nis, Commutatio {חֲלִיפָה chaliphâh תְּמוּרָה temurâh. μεταβολή. GALL. *Mutation, changement.* ITAL. *Permutatione.* GERM. Enderung/verwandlung. HISP. *Mudança.* ANGL. *A changing.*} Cic. 12. *Philip.* Conſilii mutatio optimus eſt portus pœnitẽti Idem *pro Quint.* Loci, non ingenij mutatio. Vt mutatio inter me & illum noſtris fiat filius. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. ‖ § Mutationes, loca curſus publici vbi equi mutabantur. Pancirol.

Mutatorius, a, um. vt, mutatoriæ veſtes, 2. *Reg.* 5. 22. quæ non continuè geſtabantur, ſed per vices ‖

Mūtābilis, e, à muto, Inconſtans qui facilè mutatur, varius. {μεταβλητός, ἀλλοιωτός. GALL. *Muable, inconſtant.* ITAL. *Mutabile, inſtabile.* GERM. Wanckelbar/unbeſtendig/das ſich leichtlich endern läſt. HISP. *Mudable, que ſe puede mudar* ANGL. *That maybe changed, vnconſtant.*} Virg. 4. *Æneid.*

——varium & mutabile ſemper Fœmina.

Mutabilis vulgi animus. Liu. 2. *ab Vrb.* Mutabili ratione labuntur planetæ. Cic. *de Vniuerſ.* § A quo Immutabile.

Mūtābilitās, tis, Mobilitas, varietas. {חֲלִיפָה chaliphâh תְּמוּרָה temurâh. ἀμεταβλησία, τροπή. GALL. *Muableté, inconſtance.* ITAL. *Mutabilità, legerezza, inconſtanza.* GERM. Wanckelmütigkeit. HISP. *Aquella poſſibilidad de mudarſe, inconſtancia.* ANGL. *Varietie vnconſtancie.*} Cic. 4. *Tuſc.* Hæc inconſtantia, mutabilitaſque mentis, quem non ipſa grauitate deterreat Item *cap.* 11. *lib.* 7.

Mutulus, vide *Mutulus.*

Mutuo, aduerbium & Mutuo, mutuas, vide *Mutuum.*

MVTVS, A mugiendo quidam deduci putant. {אִלֵּם illém ἄφωνος, κωφός. GALL. *Muet.* ITAL. *Muto.* GERM. Ein ſtumm. HISP. *Mudo.* ANGL. *Dumme.*} Nam quamuis mutus loqui non poſſit prorumpit tamen in vocem, quæ mugitus potius, quam ſermo videtur. Vel dicitur Mutus, quaſi minutus, quod eo ſenſu minutus ſit. Vel dicitur a muſſando, quod non aliud quam inconditum quendam ſonum edat Muta reperta nulla mulier. Plaut. *Aulul ſc.* 1. *a.* 1. Quis ait hoc? quaſi muti ſilent. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. Mutis gregibus maxima animalia præſunt. Senec. *Epiſt.* 91. Mutus aſpectus miſerorum mouet. Quint. Muti magiſtri libri. Gell. *cap.* 2. *lib.* 14 Cic. *Cornef lib.* 12. Mutum eſſe ſatius eſt, quam quod nemo intelligat, dicere. Plin *lib.* 10 *cap.* 29. Merula canit æſtate, hieme balbutit, circa ſolſtitium muta. Cicer 3. *de legibus.* Vt enim magiſtratibus leges, ita populo præſunt magiſtratus veréque dici poteſt, magiſtratum legem eſſe loquentem, legem autem, mutum magiſtratum Virg. 12. *Æneid.*

Scire poteſtates herbarum, vſúmque medendi
Maluit, & mutas agitare inglorius artes.

Vbi Seruius, Artes mutas dixit, quaſi minus celebres, vel comparatione muſicæ. § Mutæ item artes dicuntur picturæ, quæ quum non loquantur, res tamen ipſas exprimunt. Cicer. 3. *de Orat.* Etſi hoc in his quaſi mutis artibus eſt mirandum, & tamen verum: quanto admirabilius in oratione, atque in lingua? De arte picturæ. § Mutæ dicuntur literæ quædam ex conſonantibus, quòd præ aliis modicum, & veluti mutum quendam reddant ſonum: ἄφωνα. § Mutæ cicadæ dicuntur cicadæ minores, non quòd nihil canant, ſed quòd parum canant. ἄφωνοι τέττιγες. Quintilian. *cap.* 10 *lib.* 1. Muta animalia de Apibus. ‖ § Muta exta dicuntur, quibus nihil diuinationis aut reſponſi elicitur. ‖

Muti, Lapides in agrorum diuiſionibus dicebantur, ſine inſcriptione appoſiti, ideo quia nulla ſignificatione apparerent, quoto loco numerati eſſent. Ex Hygino.

Mūteo, es, ui, a quo Muteſco, Mutus fio, vel mutorum more taceo. {נֶאֱלַם neelám, κωφοῦμαι. GALL. *Deuenir muet* ITAL. *Ammutire.* GERM. Stumm ſein/erſtummen. HISP. *Emmudecer.* ANGL. *To waxe dumme.*} Lact. *lib.* 7. Quum in exitu lingua muteſcat. § Hinc Immuteſco, & Obmuteſco, de quibus ſuis locis.

Mutitio, nis. Quid tibi hanc rem curatio eſt, aut mutitio? (i. cur mutis?) Plaut. *Amphit.*

MVTIO, is, iui, vel ij, itum, Timidè & imperfectè loquor, mu facio, {לָחַשׁ lachâſch. γρύζω. GALL. *Parler entre ſes dents, grommeler, gronder.* ITAL. *Mutire, parlar con temore, & imperfettamente.* GERM. Leiß reden grünen. HISP. *Hablar como entre dientes, querer hablar y no oſar del todo* ANGL. *To whiſper, to mutter.*} Terent. *in Andr.* Itaque hercle nihil iam mutire audeo, id eſt, verbum efferre. Plaut. *in Curc.* Viden' vt aperiũtur ædes feſtiuiſſimè? non mutit cardo. id eſt, non crepitat. Si mutiuero, dato me excruciatum. Idem *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Etiam mutis? Iam tacebo. Plaut. *Amph ſc.* 1. *a.* 1. Non mutit cardo, eſt lepidus. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Nunquã vllum verbũ mutit cùm aperitur (oſtiũ.) *Ibid.* Etiámne verbum mutire audes? Idem *Menæch. ſc.* 2. *a.* 5.

Mūtito, as, Mutua conuiuia agito. ἀντιδειπνῶ Gell. *lib.* 2. *c.* 24. Principes ciuitatis, qui ludis Megalenſibus antiquo ritu mutitarent, id eſt, mutua inter ſe conuiuia agitarent, vt apud Virg. *in Æneid.*

Mutuaque inter ſe læti conuiuia curant.

Alij legunt *mutuitarent*, alij *mutitarent*, ret, in cut, à Mutatione ferculorum.

Muttum, ti, verbum eſt à verbo Mutio, quod rectiùs antiquo more muttio ſcribi videtur. Hinc Gallica dictio, *vn mot.* Cornutus *in Perſium*, Prouerbialiter dicimus, Muttum nullum emiſeris, id eſt, verbum, eodem modo ne mu, aut mut feceris. de quibus ſuprà in dictione *Mu.*

Mŭtĭlŭs, a, um. {חָרוּץ charúch חֵרוּץ cherúts גָּרוּעַ gharúah מְקֻצָּץ mekuſſats. κολοβός. GALL. *Mutilé.* ITAL. *Troncato.* GERM. Geſtümpelt/abgebrochen. HISP. *Deſmochado.* ANGL. *Maymed.*} vt Spica mutica. Varro 1. *de re ru.* 1. *c.* 48. Spica mutica dicitur quæ non habet ariſtam: eæ enim quaſi cornua ſunt ſpicarum. Quibus verbis oſtendit Varro, ſpicam dici muticam, quaſi cornibus mutilatam, Quam etiam interpretationem probat Cælius *lib.* 3. *cap.* 10.

MVSSO, as, Submiſſa voce loquor, & ſecretè, occultéq; quod celatũ velim, quaſi murmuro. {לָחַשׁ lachaſch ψιθυρίζω, γρύζω. GALL. *Parler bas & entre ſes dents grommeler.* ITAL. *Parlar ſommeſſo.* GERM. Mudeten/brummlen vnd nicht heiter außſagen. HISP. *Hablar como entre dientes* ANGL. *To whiſper, to mutter often*} Plaut *in Aulul. ſc.* 3. *a.* 3. Neque occultum id haberi, neque per metum muſſari. Quin participem pariter ego te, & tu me vt facias. § Aliquando vſurpatur pro tacere, & quaſi obmuteſcere. Ennius apud Feſtum, Non decet muſſare bonos. Terent. Sile, cela, occulta, tege, tace, muſſa. § Aliquando pro dubitare Virg. *lib.* 11.

——muſſat Rex ipſe Latinus,
Quos generos vocet.

§ Muſſare, murmurare, inquit Feſtus. Ennius, In occulto muſſabant. Seru. Muſſare, quem Virg. 11 *Æneid.*

Flent maſſi muſſantque patres.

Mūſſito, as, Frequentatiuum a muſſo, hoc eſt, multum & frequenter muſſo, & quod apertè dicere non audeo, clam murmuro. {לָחַשׁ lachaſch. ψιθυρίζω. GALL. *parler ſouuent bas & entre les dents.* ITAL. *Muſſare parlar ſotto voce* GERM. Vil muden vnd brummlen. HISP. *Hablar como entre dientes.* ANGL. *To mutter, to ſpeak ſoftlie and often.*} Quicquid eſt muſſitabo potius quàm inteream malè. Plaut. *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Ergo muſſitabis, ſi ſapis. *Ibidem ſc.* 5. *a.* 2. Liuius *lib.* 1. Haud mirum eſſe Superbo inditum Romæ cognomen: Iam enim ita clàm quidam muſſitantes, vulgò tamen eum appellabant. Idem *lib.* 7. Muſſitantéſque inter ſe rogitabant, num quem plebeij eos pœniteret Plaut. *in Milit.* Illi inter ſe certant donis, ego mecum muſſito. Terent. *Adelph.* Verùm cogito id quod res eſt: quando eum quæſtum acceperis, Accipiunda, & muſſitanda iniuria adoleſcentium eſt. Vbi Donatus, Muſſitanda, patienda, conſiderãda cũ ſilentio Muſſitare enim propriè eſt diſſimulandi cauſa tacere. Cur ea muſſitabas, i. tacebas, Plaut. *Pſ ſc.* 5. *a.* 1.

Muſſitabundus, Multum muſſitans, & quod non ſatis tuto apertè dici poſſit, clam murmurans. {לָחַשׁ lochéſch. γρύζων}

Mutinus apud Arnob. & Lactantium. Auguſt. eſt Priapus. § Mutinus etiam dicebatur Deus qui mutiret, efficeretque ne quid emanaret, ſed clam eſſet, & tacitum & occultum.

MVTVVM, vi, dicitur, ab eo, quod de meo tuum ſit vel quia res quæ redduntur, mutantur, & propriè ſine vſura. {מַשְׁכֹּנֶת maſchkeneth δάνειον. GALL. *Preſt emprunt* ITAL. *Scambio, preſtanza.* GERM. Ein gelihens/das man entlehnet HISP. *Preſtado* ANG. *A lone, that which is borrowed.*} Paulus Iureconſultus, Mutuum damus, recepturi non eandem ſpeciem quam dedimus, alioquin aut commodatum erit, aut depoſitum: ſed idem genus. Nam ſi aliud genus, veluti pro tritico vinum, recipiamus, non erit mutuum. § Mutuum item aduerbialiter ponitur, pro mutuo. Cic *pro Flacco.* Pecuniam ſumpſit mutuãm a ſchola Item amant ſe mutuum, id eſt, inter ſe amant.

Mutua

‖ Mutuarius, a, um. Apul *lib.* 11. Ipſe mutuarias operas cum vicinis ſuis cambiat. ‖

Mūtuo, aduerb. Inuicem, inter ſe ἀλλήλως. GALL. *L'un l'autre.* ITAL. *Scambieuolmente.* GERM. Einander/gleichlich. HISP. *A vezes.* ANGL. *Courſe about, one after an other.* } Cicero. Mutuò ſe amabant. ἀλλήλους, id eſt, inter ſe amant, quod venuſtiſſimè alibi dixit Plancus Ciceroni, Fac me mutuò diligas, id eſt, fac mihi in amore reſpondeas, & me viciſſim ames. Idem, *in Epiſt.* Te vt diligas me, ſi mutuò me facturum ſcis, rogo. Senec. *cap.* 13 *de conſol. ad Mart.* Mutuo hæc bona accepimus.

Mūtuè, aliud aduerb. Cicer. Cn. Pomp *lib.* 5. Nulla in re tam lætari ſoleo, quàm meorum officiorum conſcientia, quibus ſi quando non mutuè reſpondetur, apud me plus officii reſidere facillimè patior.

Mutuitare, verbum deſideratiuum, mutuari cupere. Plaut. *in Mercat.* Conclamitare tota vrbe, & prædicare, Omnes pareerent mutuitanti credere.

Mūtuo, as, are à moueo, motum. Aliis *mutuum* putatur dici, quòd ex meo fiat tuum: vel quaſi μοι τὸ, mihi tuum. Varro deducit a voce Siculâ μοῖτον. Sed Cuiacius μοῖτον ducit a Latino mutuum. Mutuum dare. הלוה *hilvah* δανείζειν. GALL. *Preſter, bailler à vſure.* ITAL. *Dare à cambio, dare in preſtito.* GERM. Leihen. HISP. *Empreſtar alguna coſa à alguno.* ANGL. *To lend or pleaſure a man with the vſe of thing for a while.* } Plaut. *in Trin.* Si quis quid mutuauerit, ſit pro proprio perditum. Nam ego talentum, mutuo quod dederam talento. Hoc inimicum mihi emi, amicum vendidi. ❡ Significat etiam mutuum accipio. Cæcilius, Ad amicos curiat mutuatum, mutuet cauſa mea. Quã in re autem differant Mutuare, & Commodare. vide in dictione *Commodo*.

• Mutuor, aris, deponens. Mutuum, vel mutuo accipio & propriè dicitur de iis quæ numero, pondere, vel menſura pari, non eadem ſpecie ſed ſumus. } לוה *lavah.* δανείζομαι. GALL. *Emprunter, prendre à vſure.* ITAL. *Prendre à cambio, pigliare in preſtito.* GERM. Entlehnen. HISP. *Tomar lo empreſtado de otro.* ANGL. *To borow.* } Plaut. Decem minas à patre mutuatus, quod etiam dici poteſt, Sumpſit mutuum, vel mutuo. ❡ Mutuari per tranſlationem pro aliunde ſumere. Cic. *de nat. deor.* Mutuemur hoc quoque verbum, dicaturque tam æther Latinè, quam dicitur aer. Idem *de Fato*, Orator ab Academicis ſubtilitatem ingenij mutuatur. Vide Bud. *in Epiſt.*

Mutuitans, particip. tanquam à frequent. Mutuito, Rogitans mutuum. Plaut *Mercat* mutuitanti credere.

Mutuatio, nis, Mutui acceptio, alienæ rei vſurpatio. { משאה *máſchſchá* משה *meſché.* δάνεισμα, δανεισμός. GALL. *Emprunt.* ITAL. *Preſtito.* GERM. Entlehnung. HISP. *Empreſtada.* ANGL. *Borrowing.* } Cic. *pro Flacco*, Itaque quum Roma clam eſſet profectus, multóſque minutis mutuationibus fraudauiſſet, in Aſiā venit. Idem 3. *de Oratore*, Tranſlationes quaſi mutuationes ſunt, quum quod non habeas, aliunde ſumas. Idem, Multa rea pœna, quæ ſine mutuatione & verſura poſſit diſſolui.

Mutuatus, id eſt, Mutuò ſumptus. { ANGL. *Borowed.* } Cicer. *de fin.* Aliter mutuatam, aliter inuitatam. Idem *alio loco*, Hæc ab illo viro, quemadmodum multa ſolet ab eo, mutuata ſunt.

Mūtuatĭtĭus, a, um, quod mutuò datur. δανειστὸς vt pecunia mutuatitia. Gell. *lib.* 10. *cap.* 1. Maximéque in pecuniæ mutuatitiæ vſu, atque commercio.

Mutuus, a, um, dicitur, quod mutuò datum acceptúm ve eſt. Plaut. *Aſin. ſc. vlt. a.* 1. Nam ſi mutuas non potero (ſup. pecunias) accipere, certum eſt ſumam fœnore. Item, Saltem tute ſi pudoris egeas ſumas mutuum. Plaut. *Amph.* Illa me amat. Et ego cum illa nolo facere mutuũ. P. Quid ita? Ph quia facio propriũ, amo pariter ſimul. Potes nihi drachmam mutuam dare. Idem *Pſ. ſc.* 1. *a.* 1. Miſi petitum argentum à ſodali mutuum. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Nullus eſt quem roges mutuum, &c. Quin nomen ipſum interit Mutuum. Idem. *Pſeud ſc.* 3. *a.* 1.

Coniugibus noſtris mutua cura ſumus.

Ouid 2. *Faſt.* Mutuas pecunias ſumere. Cæſ. *lib.* 1 *de bell ciu.* Mutua officia vſurpare cum aliquo. Suet *in Tib. cap.* 11. Cic *ad Attic.* Is e mihi HS. quatuordecim non reddidit, quæ dedi eius filio mutua. Sic ſæpe ab eodem dicitur Sumere, accipere pecunias mutuas. ❡ Mutuus idem aliquando quod pariter æquabiliterque reſpondens, ἀντίστροφος. Cic. *ad Attic.* Tua voluntas erga me, meáque erga te par atque mutua. Sic mutuus amor, mutua voluntas, id eſt, alterius in alterum par æqualis Sic mutuum cum aliquo facere, id eſt, idem ac par. Plaut. *in Trin* Leſbon. Quid agit filius? P. Benè volt tibi. L. ædepol mutuum mecum facit Idem *in Curcul.* Eam volt meretricem facere, ea me deperit, Ego autem cum illa facere volo mutuum

Muſirum, Indiæ Emporium, cuius meminit Plin. 6. *c.* 23.

‖ Muzarabes, Chriſtiani mixti Arabibus Bibl. SS. Patrum. ‖

M Y

‖ My facere hæſitare, vix loqui audere. ‖

Mya, μύα, genus conchæ, ſiue Margaritæ in freto circa Boſphorum Thracium, vniones rufos, ac paruos gignens. Plinius *libr.* 9. *cap.* 35. ❡ Eſt item Mya, inſula in ſinu Ceramico, cuius meminit idem Plin *lib.* 5. *cap.* 31.

Myacanthon, μυάκανθον, herba eſt, quæ alio nomine Corruda, hoc eſt, ſylueſtris aſparagus dicitur: de qua Plin. *lib.* 8. *c.* 9. ❡ Myacantha verò quibuſdam herba eſt, quæ a Dioſcoride μυρσινάκανθα, a Latinis Ruſcus appellatur. Cuius nomenclaturæ rationem hanc reddunt, quòd herba hæc in carnario ſuſpenſa, arceat ſuis mures a lardo, carneque ſalſa arceat. Vide Marcellum Virg. *in Dioſcor.*

‖ Myagra, muſcipula quâ mures intercipiuntur. Onom. M. ‖

Myia, μυῖα, Græcis muſcam ſonat, quo etiam nomine appellatur ludus quidem puerilis, quum aliquis obductis oculis, extenſiſque manibus comuiores quærit, Græca vox

Myiagrus, μυίαγρος, Muſcarum Deus qui & Myodes dicitur, teſte Plutarcho, & Athor. { GERM Der muckengott } Plin *lib.* 10. *c.* 8. Inuocant & Ægyptij Ibes ſuas contra ſerpentum aduentum: & Elei Myiagron deum muſcarum, multitudine peſtilentiam afferente, quæ protinus intereunt, quãl litatum eſt illi Deo, ❡ Eſt item Myiagrus, Nobilis ſtatuarii nomen apud Plinium *lib.* 34. *c.* 8. ❡ Myiagrus præterea herba eſt ferulacea, foliis rubiæ, tripedanea, ſemine oleoſo. Fit item ex eo oleum, quod oris vlceribus eo perunctis medetur. Græcis μελάμπυρον appellant, quaſi nigrum frumentum. vulgus Gallorum vocat Camelinam, teſte Ruellio *lib.* 3. *c.* 126.

Myaces μύακες, piſces ſunt ex concharum genere, qui muricum modo coaceruantur, viuuntque in locis algoſis, & vbi dulcis aqua copioſa mari miſcetur. gratiſſimi autumno. nam procedente hyeme amaritudinem contrahunt, coloremque rubrum. Reliqua vide apud Plinium *lib.* 32. *cap.* 9.

Mycale, mycales, μυκάλη. Mons eſt Ioniæ inter Mæandrum & Cayſtrum fluuios, non procul ab Epheſo: ad quem Iones vniuerſi conuenire ſolent ſacrificiorum cauſa, quæ Panionia vocabant. Autor Herodotus *lib.* 1. ❡ Eſt item Mycale inſula Ioniæ adiacens, cuius meminit Plin. *lib.* 5. *c.* 31. ❡ Mycale præterea veneficæ nomen eſt, apud Ouid 12. *Metam.*

Mycaleſſus, μυκαλησσός. Mons in Mediterraneo Bœotiæ, oppidum habens eiuſdem nominis. Vtriuſque meminit Plin. *lib.* 4. *c.* 7. ❡ Stephanus Mycaleſſum nomen accepiſſe exiſtimat a mugitu bouis, quæ Cadmum in Bœotiam perduxit.

Mycenæ mycenarum, & Mycena, mycenæ, μυκῆναι. Vrbs Peloponeſi, non procul ab Argis, quam Perſeus Danaes filius extruxit, & in qua poſtea regnauit Agamemnon: à Mycena Nympha ſic appellata. Virg. 6. *Æneid.*

Eruet ille Argos, Agamemnoniáſque Mycenas.

Mycenæus, a, um, μυκηναῖος. Nomen adiectiuum Mycenis deductum. Virg. 1. *Æneid.*

Ipſe Mycenæus magnorum ductor Achiuûm.

Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 2. *Triſt.* Téque mycenæo amata duci.

Mycēnis, mycenidis, μυκηνίς. Gentile fœmin. à Micenis Argiui agri oppido deriuatum: quo poetæ pro Iphigenia Agamemnonis Mycenarum regis filia vtuntur. Ouid. 12. *Metam.*

Victa dea eſt, nubémque oculis, obiecit & inter
Officium, turbámque ſacri, vociſque precantum,
Suppoſita fertur mutaſſe Mycenida cerua.

Mycerinus, Cheopis Ægyptiorum regis filius, qui poſtquam patri ſucceſſit in regnum, ita paterna facta peroſus eſt, vt & templa ab eo clauſa reſerauit, & populo pyramidum operibus exhauſto, & ad extremum calamitatis afflicto, res ſuas agendi fecerit poteſtatem quinetiam præ regibus omnibus iuſtitiam exercuiſſe fertur. Herodot. *lib.* 2.

Mycothonia, μυγδονία, vide *Mygdonia*.

Myci, populi de quibus Hecatæus. Steph.

Mycōn, myconis μύκων, nomen egregij pictoris patria Athenienſis: cuius meminit Plin. *lib.* 35. *c.* 6. ❡ Fuit etiam hoc nomine inſignis ſtatuarius, qui 87. Olympiade floruit. Idem *lib.* 34. *c.* 8.

Myconē, mycones, & Myconos, myconi, μύκονος. Inſula vna ex Cycladibus, non procul à Delo. Virg. 3. *Æneid.*

Quam pius Arcitenens oras & littora circum
Errantem, celſa Gyaro, Myconéque reuinxit.

Ouid. 7. *Metamorphoſ.*

Hinc humilem Myconem, cretoſaque rura Cimoli.

Sub hac inſula fabulantur poëtæ ſepultos eſſe gigantes, poſtremò ab Hercule interfectos. vnde factus eſt locus prouerbio, Omnia ſub vnam Myconum: quod in eos dici conſueuit, qui res natura diſiunctas, eodem opere conantur complecti. Stat. *lib.* 1. *Achil.*

Cyclades hinc ſpreta, Myconos, humiliſque Seriphos.

Mycōnĭus, a, um. μυκώνιος. nomen à Mycono, ſeu Mycone inſula Accipitur pro caluo, quòd eius inſulæ homines ſine capillo gignerentur: vt tradit Steph. & Plin. *lib.* 11. *c.* 37.

Mydia, Inſula, quæ etiam Delos dicitur, vna ex Cycladibus.

Mydon, μύδων, teſte Homero *lib.* 5. *Iliad.* Atymnij filius, & Pylæmenis ducis Paphlagonum auriga, ab Antilocho Neſtoris filio in bello Troiano interemptus.

Mydriāſis, μυδρίασις. Vocatur morbus oculorum, quum pupilla quidem ipſa colorem non mutat, ſed videtur vltra naturalem ſitum, multò latior, interim vt viſum omnem adimat, interim vt patient, res vero ipſæ minores quàm ſint, appareant contrario in phthiſi maiores: in qua pupilla contrahitur, corrugatúrque. Latini pupillæ dilatationem vocant.

Myduſa, μύδουσα. A quibuſdam recenſetur inter nomenclaturas Anchuſæ herbæ: & legitur ſane in Græcis quibuſdam Dioſcoridis exemplaribus, a doctioribus tamen inter eius ſcriptioris notha reiicitur.

Myes, etis, μύης, vrbs Ionica, Gentile Myeſius. Steph.

Mygălē, mygales, μυγαλῆ, Animal mediam inter murem & muſtellam ſpeciem habens, quod Latini murem araneum appellant. Vide ſupra in dictione *Mus*

Mygdonia μυγδονία, Regio littoralis Macedoniæ, in quâ Niobe Tantali filia, vxórque Amphionis in ſaxum verſa eſt, a Mygdone rege ſic dicta ❡ Eſt & altera Mygdonia, Aſiæ regio, in ea Phrygiæ parte, quæ Troadi ſuperiacet, ad Rhyndacum amnem, & Daſcyliticum lacum. Strab. *lib.* 12. Vtriuſque incolæ dicti ſunt Mygdones.

Mygdonus, fuit frater Otrei, ac, teſte Porphyrio *in Iliad.* 3. ambo fratres Hecubæ regis Priami vxoris, & Ciſſei filij ambo reges in Thracia: & à Mygdono, eius filius Chorœbus Mygdonides dictus eſt. Malim μύγδων Mygdon, qui fratrem habuit Edonum, à quo Edoni Traciæ populi. Stephan & alibi, A Mygdone, inquit, Mygdonia dicta eſt, vt etiam Hetoria Mygdone rege, Mydon filium habuit Geraſtum. Steph. *in Parthenopeli.* Mygdonis, idos, fœm. gen. Patronymicum. Ouid 6. *Metam.* Mygdoniſque nurus.

Mygiſſa, μύγισσα, vrb. Cariæ. Hinc Mygiſia Minerua, & Mygiſius. Stephan.

‖ Myiagros, μυίαγρος, μυοθήρας, muſcarum venator, à μυῖα muſca, & ἄγρα captura.

Myinda, ludus, vbi quis, obſtructis pileo tenuiue luminibus fugientes tantiſper exquirit pulgatus interim, dum prehenderit aliquem.

Mylacris μυλακρίς, Blattæ genus, magnitudine cicadæ, circa molas naſcens, veſcenſque farina. Pollux autor eſt mylacridem apud Ariſtophan. accipi pro gallina.

Mylæ, μυλαί, Stephano, oppidum Siciliæ, de quo Senec. *lib. 4. natural. quæſt.* Circa Meſſanam & Mylas fimo quiddam ſimile malè profert, feruétque & æſtuat non ſine calore fœdo. Vnde illic ſtabulari Solis boues fabula eſt. Suet. *in Auguſt. c. 16.* Vulgò *Milazo*.

Mylaces, gens Epirotica. Lycophron, ... Stephan.

Mylantia, μυλαντία, Promontorium in Camiro. vulgata exemplaria habent ἐν ... Rhodi. Hinc dij Melantij. Fuit autem illic Mylas quidam, qui molæ vſum primus reperit. Autor Steph.

Mylaſa, μύλασα, Liberum Cariæ oppidum, ita dictum (ſi Stephano credimus) à Mylaſo Æoli abnepote. Meminit huius oppidi Plin. *lib. 5. cap. 29.*

Myle, myles μύλη, herba eſt radicem habens paruo bulbo ſimilem, contrahentis facultatis quæ cum farina loliacea dehiſcentem ſanat vuluam. Autor Gal. *lib. 7 ſimpl.*

Mylion, μυλίων Gens Phrygiæ. Steph.

‖ Mylitta Chaldæis, teſte Herodoto, Venus dicebatur μύλιττα, quod merè Chaldaicum eſt. ‖

Mylon, vrbs Ægypti, μύλων, ciuis Mylopolites. Steph.

Mylæcus, μυλαικός, genus eſt vermiculi ex blattis, quod circa molas ferè ſolet naſci. Autor eſt Plin. *lib. 30. c. vlt.*

Myndus, myndi, μύνδος, Cariæ oppidum maritimum, ad radicem Phœnicis montis, è regione Coæ inſulæ. Autores Plin. *lib. 5. c. 29.* Ptolem. *lib. 5. c. 2.* ¶ Fuit in eadem Caria & alterum eiuſdem nominis oppidum, quod poſtea ad recentioris differentiam Palæmyndum appellauere.

Myndones μυνδόνες, populi Libyæ. Steph.

Mynetes, vide *Menetes*.

Myoctŏnŏs, μυοκτόνος, Aconitum herba, ita dicta, quòd è longinquo mures interficiat. Plin. *lib 27. c. 3.*

Myodes, μυώδης. Muſcarum deus, qui & Achor, & Myiagrus appellatur. Plin. *lib. 29 cap. 6.* Nullum animal muſca minus docile exiſtimatur, minoriſve intellectus: quo mirabilius eſt, Olympiæ ſacro certamine, nubes earum, immolato tauro deo, quem Myodem appellant, extra territorium inde abire.

Myon, μύων, vrbs Locrorum in Epiro, ciues μυονεῖς, vel μυωνεῖς. Steph.

Myonia, μυωνία, vrbs Phocidis, ciues Myones, vel Myoneis. Steph.

Myoneſus, μυόννησος, vrbs, vel parua regio, inter Teon & Lebedon. Inſularis Myoneſius. Steph.

Myonēsus, Inſula eſt ante Epheſum, cuius meminit Plin. *lib. 5. cap. 31.*

Myopăro, { μυοπάρων. GALL. *Vn galion ou brigantin.* ITAL. *Vna ſorte di naue, come brigantine o galeone.* GERM. Ein raubſchiff. HISP. *Naue ligera de coſſario.* ANGL. *A brigantine, a galiene.* } Genus nauigij piratici habens formam quandam mediam inter onerariam & longam triremem: de quo vide Bayfium *de re naual.* Cic. *lib. 3 de Orat.* Nam quum quæreretur ex eo quo ſcelere impulſus, mare haberet infeſtum vno myoparone. Eodem (inquit) quo tu orbem terræ. Idem *in Verrem.* Illi ſtatim myoparonem egregium de ſua claſſe ornatum atque armatum dederunt. Saluſt. *lib. 3. hiſt.* Et fortè in nauigando cohors vna grandi phaſelo vecta a cæteris deerrauit, marique placido à duobus prædonum myoparonibus circumuenta. Meminit Gell. *c. 25 lib. 10.*

Myōpēs, { μύωπες. GALL. *Qui ont la veuë courte.* ITAL. *Coloro che hanno la viſta corta.* GERM. Kurtzſichtige / blinnende / die von fern nicht ſähen. HISP. *Viſojos, que veen poco.* ANGL. *Poore blind or ſund blind.* } Dicuntur à Græcis, qui rem aliquam niſi propiùs oculis admotam, non vident, ſimilique & ſemiclauſis oculis intuentur. Μύωπες (inquit Ariſtoteles) λέγονται οἱ ἐκ γενετῆς μὲν τὰ ἐγγὺς βλέποντες, τὰ δὲ ἐξ ἀποστάσεως οὐχ ὁρῶντες. Hoc vitij genus à Græcis μυωπία, vel μυωπίασις appellatur: contrarium nobis accedit in ſenectute, vt ſcilicet longiuſculè diſſita commodiùs videamus. Dicti Myopes, ἀπὸ τοῦ μύειν τὰ ὦπα, hoc eſt, à claudendo viſu. Nyctalopes autem dicuntur, qui quum interdiu clariſſimè perſpiciant, aduentante nocte hebetioribus ſunt oculis.

Myŏphŏnŏn, μυόφονον. Herba eſt muribus exitialis: vnde & nomen accepit, eadem fortaſſis cum ea quam alibi Myoctonon, & Aconitum appellari docuimus. Meminit Myophoni Plin. *lib. 21. c. 9.*

Myoſota, μυὸς ὦτα, herba eſt, quam & Alſinem, & verbum ex verbo exprimentes, Muris auriculam vocant Latini. Folia enim, quum primum erumpunt, murinæ auri habet non diſſimilia. Alſines vero nomen accepit quod algidis locis gaudeat, & opacis. Gallis *Morones* nomine notiſſima eſt, eaque ſolent auicularum eſcam faſtidientium appetitum recreare. ¶ Refertur & alterum Myoſoton genus a Dioſcoride, quod & Myoſotis, μυὸς ὠτίς, diminutiua forma appellatur, plures ab vna radice caules mittens, aliquatenus ab imo rubentes, & concauos: folia autem anguſta, nigreſcentia, & in acutum deſinentia, floſculos vero cæruleos, anagallidis colorem exprimentes. Quidam putant eſſe Officinarum Piloſellam: licet deſcriptio ei vſquequaque non conueniat. Poſteriorem hanc ſpeciem deſcribit Plin. *lib. 27. c. 12.* Priorem verò *lib. 26. c. 4.*

Myplei, ſeu Nypſæi, teſte Herodot. *lib. 4.* populi ſunt Thraciæ, qui Dario Thraciam oppugnante, vltrò ſeſe dediderunt. Vide *Nypſæ*.

Myra, μύρα, vna ex maximis Lyciæ vrbibus, cuius meminit Strabo *lib. 14.*

Myracanthon, μυράκανθον, herba aculeata, quæ & Eryngion & centum capita appellatur. Radicem habet odoratam: vnde & Myracanthi nomen accepit.

Myrcinus, μύρκινος, oppidum Thraciæ ad Strymonem amnem, quod & Myrcynnia appellatur. Steph.

Myrgetæ, μυργέται, populi Scythiæ.

Myriandrus, μυρίανδρος, vrbs Syriæ, in ſinu Iſſico ſita: qui & ipſe Myriandricus ab ea appellatur. Vide Plin. *lib. 2. c. 108.*

Myrĭăs, myriadis, Numerus decem millium { רבו *ribbó.* μυριάς. GALL. *Dix mille.* ITAL. *Decima di migliaia.* GERM. Ein zaal die zehen tauſent begreifft. HISP. *Diez millares.* ANGL. *Ten Thouſand.* } Vnde Myriarchus ſiue Myriarcha, μυρίαρχος, ὁ μυριάρχης, dictus eſt decem millium præfectus.

Myrīcă, { ערער *ăarăr.* μυρίκη. GALL. *De la bruyere, dequoy on fait verges à nettoyer robes.* ITAL. *Tamarice.* GERM. Tamariſche ſtauden. HISP. *El tamariz.* ANGL. *Heath to make broomes of.* } Genus humilis virgulti, cuius ſunt duæ ſpecies: ſatiua, quam & Thamariſcem vocat Plin. *lib. 13. c. 21.* altera ſylueſtris, quam in Achaia Bryam ſylueſtrem vocant. Hanc Ruellius eſſe arbitratur, quam Galli lingua vocant *Bruyere.* Virg. *4. Eclog.*

Non omnes arbuſta iuuant, humileſque myricæ.

Ouid. *3. de Arte,*

Nec denſum foliis buxum, fragileſque myricas.

Idem *10. Metam.*

Perpetuóque vires buxum, tenuéſque myricæ.

Myricæ, myricæ, μυρίκαι, Inſula eſt maris rubri, apud Stephanum.

Myrigus, Myricuntis, μυρικοῦς, Troadis oppidum eſt è regione Tenedi: cuius incolæ dicuntur Myricuſij.

Myrina, μυρίνα, Regina fuit Amazonum, quæ triginta millia peditum & duo millia equitum in exercitu habuiſſe dicitur. Autor Diodorus *lib. 4.* ¶ Fuit præterea, teſte Homero, vrbs in Æolide eiuſdem nominis, item alia in occidentali parte Lemni inſulæ, cuius meminit Ptolem. *lib. 3. Geograph.* & Galen. *lib. 9.* de facultatibus ſimplicium medicamentorum.

Myrinus, μύρινος, ab Ariſtot. vocatur mas murænæ, qui dentes extra os habet. Plin. *lib. 9. c. 23.* Ariſtoteles myrinum vocat marem, qui generat: diſcrimen eſſe, quòd myræna varia & infirma ſit: myrinus vnicolor, & robuſtus, dentéſque extra os habeat.

Myrinus, μύρινος, Apollinis cognomentum à Myrina Æolidis vrbe, in qua religioſiſſimè colebatur. Vnde & Myrini campi appellati.

Myriophyllon, μυριόφυλλον, herba eſt, alio nomine Achillea dicta ab Achille Chironis Centauri diſcipulo, qui eam traditur inueniſſe. Myriophyllon appellata a multitudine tenuium foliorum: vnde & Millefolium à Latinis appellatur. Vide Plin. *lib. 24. c. 16.*

Myriſtĭcă nux, { μυριστικὴ κάρυον. GALL. *Noix muſcate.* ITAL. *Noce Moſcata.* GERM. Ein muſcatnuß. HISP. *Nuez moſcada.* } A quibuſdam appellatur, quam nos hodie Nucem odoratam, vel muſcatam vocamus. In qua etiam opinione eſt Hermolaus Barbarus *in Dioſcoridem.* Et certè non video cur ita appellari non poſſit, modò ſciamus diuerſam eſſe à glande myrepſica, quam Plinius vocat Myrobalanum.

Myrlea, μύρλεια oppidum Bithyniæ, ita dictum a Myrlo Colophoniorum duce, vel Myrlea Amazone: poſtea Apamia appellata: à nomine Apames, quæ Pruſiæ Zelæ vxor fuit. Nam quum Demetrius & hanc & vicinam Cium euertiſſet, vtranque Pruſiæ dedit, qui eas denuo à fundamentis erexit, & Cium quidem de nomine ſuo Pruſiadem, Myrleam autem a nomine vxoris Apamiam appellauit. Autor Strab. *lib. 14*

Myrmēcĭă, { μυρμηκία. GALL. *Certaines verrues ſur le corps qui formillent & demangent.* ITAL. *Porri delle mani.* GERM. Ein gattung wartzen ſo geſchlagen genennt werden. HISP. *Berrucas o verrugas de las manos.* ANGL. *Certaine wartes.* } Verrucæ ſunt, lupini amplitudine, fere in palmis manuum, & plantis pedum naſcentes: ita dictæ quòd formicæ in morem pungant. Celſus. *lib. 5. cap. vlt.* quatuor enumerat genera verrucarum, vel potius vlcuſculorum verrucæ ſimilium: ἀκροχορδόνα, Thymium, Myrmecium, & Clauum, de quorum differentiis vide ipſum.

Myrmēcĭdēs, μυρμηκίδης. Inſignis ſculpendi eboris artifex fuit, qui quadrigam ex ebore confecit adeo minutam, vt muſcæ alis tegeretur, & nauim, quam apicula pinnis abſconderet. Plin. *lib. 36. c. 5.* Myrmecides, cuius quadrigam cum agitatore cooperuit alis muſca. Cic. *4. Acad.* Vt etiam inter deos Myrmecides minutorum opuſculorum fabricator fuiſſe videatur.

Myrmecites, μυρμηκίτης, gemma, quæ inpatam repentis formicæ effigiem habet. Plin. *lib. 37. c. 11.*

Myrmēcium, μυρμήκειον, Phalangij genus, formicæ ſimile capite, aluo nigra, guttis albis diſtinguentibus. Hæc ferè Plin. *lib. 11. c. 4.*

Myrmēcŏlĕo, μυρμηκολέων, exiguum animalculum, formicis aduerſum, quod ſe ſub puluere abſcondit, & formicas frumenta geſtantes interficit, & interfectas conſumit. ¶ Eſt autem dictio ex formicæ & leonis nominibus compoſita: quaſi Formicoleonem dicas. Nam quemadmodum leo imbecilliorum animalium, ita hoc animaculum formicarum prædam agit, quum tamen volucribus nihil aliud ſit, quam formica. Hinc bibliorum interpres *in lib. Iob.* Myrmecoleo periit, eo quòd non habeat prædam.

Myrmecĭăs, μυρμηκίας, gemma nigra, eminentias, quaſdam habens ſimiles verrucis. Plin. *lib 37. c. 12.*

Myrmĭdones, μυρμιδόνες, Theſſaliæ populi fuerunt, qui Achillem ad bellum Troianum ſunt ſecuti. Hi ex Ægina inſula ortum traxerunt, Peleumque patria profugum ſecuti, in Theſſalia ſedes habuerunt. Æginetas enim Myrmidonas dictos conſtat, teſte Strabone *lib 7.* Quod agricolæ ſtrenui eſſent, perpetuóque in fodienda terra formicarum more verſarentur. Ouid. *lib. 7. Metam.* nominis rationem ad hanc refert fabulam. Quum peſtilentia in Ægina crudeliſſime eſſet graſſata, eamque inſulam viris propemodum exhauſiſſet Æacus, quum ad radicem quercus infinitum propemodum formicarum numerum cōſpexiſſet, Iouem tradatur oraſſe, vt ſibi parem virorum numerum concederet, precibuſque eius vix abſolutis formicas in viros fuiſſe commutatas.

Myrmilon, huius Myrmilonis, μυρμίλλων, hiſtrionis nomen apud Iuuenalem *Satyr. 6.*

—— aut Myrmilonem exprimat infans.

Myrmiſſus, μυρμισσός, vrbs eſt Aliæ, in ora Helleſponti, non procul à Lampſaco. Gentile eſt Myrmiſſius, μυρμίσσιος. Steph.

Myrobălănum, μυροβάλανος, glans eſt arboris ſimilis heliotropio, magnitudine nucis auellanæ, quam Dioſcorides βάλανον μυρεψικήν appellat, hoc eſt, glandem vnguentariam. Glandis huius nucleus Græcarum nucum more tritus, humorem reddit, quo ad pretioſa vnguenta pro oleo vtantur. Naſcitur in Æthiopia Ægypto & Arabia, quæ Iudæam ab Ægypto diſterminat. ¶ Habet autem hæc dictio omnes ſyllabas breues: vnde carmen heroicum ingredi non poteſt: ad quod alludit Martialis *in Apophoretis.*

Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,
Hoc ex vnguento conſtat & ex balano.

Retinet

Retinet hæc glans etiam hodie nomen ſuum in pharmacopolarum officinis. Vide de hoc plura dictione *Balanus*.

Myrobrechi, μυρόβρεχοι, vaſa vnguentaria, quaſi vnguento ſtillantia. μύρον Græci vnguentum vocant, βρέχω, ſtillo, pluo, & irrigo. Hinc Plaut. *in Aul.* Myrobrecharios, μυροβρεχοῦς, pro vnguentorum confectoribus accipit ad capillos madefaciendos. Ait enim aut manuleatij, aut myrobrecharij. Suet. *in Aug. c.* 86. Cuius (Mæcenatis μυροβρεχεῖς) cincinnos vſquequaque perſequitur, & imitando per iocum irridet.

Myron, μύρων, Statuarius inſignis fuit, Ageladis diſcipulus Cic. 6. *Verr.* Verùm vt ad illud ſacrarium redeam, ſignum erat hoc quod dico, Cupidinis è marmore, ex altera parte Hercules egregiè factus ex ære, is dicebatur eſſe Myronis, vt opinor. Hæc ille. Ex huius operibus præcipuam laudem meruit bucula ex ære veræ vaccæ ſimillima multis poetarum verſibus celebrata. Ouid. 3. *de Ponto*,

Vt ſimilis veræ vacca Myronis opus.

Propert.

Atque aram circumſteterant armenta Myronis
Quattuor artificis viuida ſigna boues.

Myrōn, μύρων, vrbs Lyciæ, à Myrone, vel Myro fluuio profluente, vel potiùs à Myra. Vſurpatur in fœminino & neutr. gen. μύρα.

Myronis, inſula, μύρωνος νῆσος, in Arabico ſinu eſt. Gentile Myrononeſites, vel Myrononeſæus Steph.

[Myrophoræ, vocatæ tres Mariæ cum vnguentis ad ſepulcrum Chriſti accedentes. L. gr. b.]

Myrŏpōlă, Vnguentarius, vnguentorum venditor. { רקח *rokéah* μυροπώλης. GALL. *Parfumeur, vendeur de ſenteurs, odeurs ou onguëts.* ITAL. *Profumiere.* GERM. Ein apotecker/der allerley ſalb verkauffe. HISP. *El que vende vnguentos oloroſos.* ANGL. *A ſeller of ſweet oyles and perfumes.* } Plaut. *in Caſin.* Myropolas ſolicito omnes vbicunque vnguentum eſt lepidum.

Myrŏpōlium, locus vbi vnguenta venduntur. { μυροπώλιον. GAL. *Le lieu où on vend ſenteurs, odeurs ou vnguens.* ITAL. *Profumeria.* GERM. Ein apoteck HISP. *La tienda donde ſe venden los vnguentos oloroſos.* ANGL. *A place where oyles and perfumes are ſold.* } Plaut. *in Amph.* Nam omnes plateas perreptaui, gymnaſia, myropolia. Latinè Vnguentaria taberna dicitur. Suet. *in Auguſto* Et modò vnguentariam tabernam, modò piſtrinum Atiæ exercuiſſe obiicit.

Myrŏthēcium, μυροθήκιον, Vnguentorum repoſitorium. Cic. ſcribit ſe myrothecium Iſocratis totum conſumpſiſſe in commẽtario Conſulatus ſui ſcribendo, hoc eſt, pigmenta oratoria. *Epiſt. ad Attic.*

MYRRHA. { מר *mor.* σμύρνα. GALL. *Myrrhe.* ITAL. & HISP. *Mirra.* Myrrhen ANGL. *Myrrhe.* } Arbuſcula eſt in Arabia naſcens, altitudine quinque cubitorum, non ſine ſpina, caudice duro & intorto, cuius cortice inciſo defluit lacryma, quæ & ipſa myrrha vocatur, ſeu ſtacte. Eius præcipua virtus eſt, vt mortuorum cadauera incorrupta conſeruet. Vide Plin. *lib. 12. c. 15. &* 16. Ouid. 1. *Faſt.*

Nondum pertulerat lacrymatas cortice myrrhas.

¶ Myrrha præterea Cyniræ Cypriorum regis fuit filia, quæ nefando patris amore capta, quum aliquot noctes auxilio nutricis cum illo concubuiſſet, tandem illato lumine agnita, quum illam pater vellet occidere, noctis beneficio elapſa, in Arabiam profugit, vbi in arborem ſui nominis eſt conuerſa, Ouid. 10. *Metam.*

Myrrhĕus, a, um, quod ex Myrrha eſt, μύρρινος, Propert.

Myrrheáque in Parthis pocula cocta focis.

Myrrhinŭs, a, um, μύρρινος quod myrrham habet admiſtam, vel quod myrrha eſt conditum. Suet. *in Aug. c.* 71. Myrrhinus Calyx. Et Martial. *epigr.* 113 *lib.* 14. Myrrhina vaſa.

Myrrhăpĭă, ſiue, vt apud Plin. legitur. Myrapia, μυράπια. Genus pyrorum, quod odorem gratiſſimum reddit. Plin *lib.* 4 *c.* 15.

Myrrhine, myrrhines, μυρσίνη. Fluuius eſt Troadis, alio nomine Sebaſtopolis dicta Autor Plin. *lib.* 5 *c* 30.

Myrrhĭs, idis, μυῤῥίς, oleris genus cicutæ ſimillimum, foliis aliquãto minoribus & breuioris caule, ſaporis & odoris iucundi Vulgus herbariorum vocat *Cicutariam.*

Myrrhĭtēs, μυῤῥίτης, gemma quæ myrrhæ colorem habet, odorémque vnguenti. Plin. *lib. vlt. c.* 10.

Myrſĭlūs μύρσιλος, Myrſi filius vltimus ex Heraclidarum genere. Lydiæ Rex, alio nomine Candaules appellatus, qui quum vxorem haberet formoſiſſimam, non contentus ſecreta voluptatum ſuarum conſcientia, Gygi cuidam ex ſatellitibus ſuis, nudam eam oſtendit. Quam rem illa indignè ferens, Gygem ad viri necem impulit, ſeſéque illi & Lydorum regnum tradidit. Autor Herodot. *lib.* 1.

Myrſinites, μυρσινίτης, teſte Plin. *lib.* 26 *c.* 8. Species eſt tithymali, & foliis myrthi acutis compungentibus, ſed mollioribus. ¶ Item Myrſinites gemma eſt, quæ melleum colorem nigricantem habet, & myrti odorem. Plin *lib.* 37. *c.* 10.

Myrſinus, myrſini, μύρσινος. Oppidum Elidis, teſte Stephano, poſtea Myrtotium appellatum, cuius meminit & Homerus *in Catal. nauium.*

Myrſūs, μύρσος. Proprium nomen fuit patris Candaulis, à quo & ipſe Myrſilus dictus fuit. Herodot. *lib.* 1.

Myrtilis, oppidum eſt in ora Luſitaniæ, ad Oceanum, cuius meminit. Plin. *lib.* 4. *c.* 22.

Myrtilus, μυρτίλος, Mercurii ex Phaëtuſa, ſed Myrto Amazone filius auriga OEnomai, qui à Pelope curuli certamine cum Hippodamia OEnomai filia certante, pecunia corruptus, axi in certamine vectem non obiecit, vt Hippodamiæ currus diſſolueretur, & Pelops victor euaderet. Quod quum tuliſſet, à Pelope victore præmium poſtulauit; qui ab OEnomao moriente ante rogatus, vt Myrtili factum vlciſceretur, eundem in mare præcipitauit, quod ab eo Myrtoum dictum eſt. Claudian.

——— *nam perfidus obice regis*
Prodidit OEnomai deceptus Myrtilus axem, &c.

¶ Fuit item Myrtilus quidam Comicus Athenienſis, Lyſidis filius & Hermippi Comici frater: cuius fabulæ commemorantur à Suida.

Myrtopetalum, μυρτοπέταλον. Herba eſt quam alio nomine Polygonaton appellant à multitudine geniculorum Autor. Plin. *lib.* 27. *c* 12.

Myrtoum pelagus, μυρτῶον πέλαγος. Pars maris Ægæi, ſeu quod eſt inter Ægæum & Ionium. Nomen habens à Myrtilo Mercurij filio, qui in id proiectus fertur: ſiue (vt Plin. tradit. *lib.* 14. *c.* 11.) ab exigua inſula non procul Caryſto Eubœæ oppido ſita, quæ cernitur à Gereſto, Macedoniã petentibus. Incipit a Megarico ſinu, Cretámque alluit, & Atticam Occiduamque Cariæ orã, habétque inſulas plurimas, Cythera, Calauriam & quæ Æginam cingunt, & Salaminẽ, & ex Cycladibus pleraſque: quod verò contiguũ eſt, iam Ægæũ exiſtit. Autor Strab. Ouid. *in Ibin*,

Proditor vt ſaui periit auriga tyranni,
Qui noua Myrtoæ nomina fecit aquæ &c.

MYRTVS. { μυρσίνη. GALL. *Vn arbre appelé meurte* ITAL. *Mirto.* GERM. Myrtenbaum/welſche oder frembde heydelbeer. HISP. *Arrayan moriſco que ſe labra.* ANGL. *Myrt.* } Arbor ſaporis præcipui prouinciæ, ex quibus vinum fit, quod Myrtites vocant. Gellius *c.* 6. *lib.* 5. Frondem Veneris appellat. Quintilian. Myrti tonſæ & Platani ſteriles. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Fœtet anima vxoris tuæ. D. Myrrham olet. Dicebant & veteres in fœminino murta. Varr. *lib.* 4. *de L. L.* Murtatum, inquit, à myrta, quòd ea largè fartum inteſtinum craſſum. ſic enim rectè legitur vt eſt in antiquis, quum & Cato in hoc ſexu vſus ſit. De murtato autem vide ſuprà ſuo loco.

Myrtaceus, a, um, adiect. idem quod myrteus, vt apud ſimilitudinem myrtacei folij Celſ. *lib.* 7. *c.* 17.

Myrtidanum, μυρτίδανον, vini genus myrti ſylueſtris baccis conditum, Plin. *lib.* 14. *c.* 16. Ramis teneris cum ſuis foliis in albo muſto decoctis, tuſis, libram in tribus muſti congiis deferuere faciunt, donec duo ſuperſint Quod ita ſylueſtris myrti baccis factum eſt, Myrtidanum vocant.

Myrtētum, Locus myrtis conſitus. { μυρσινών GALL. *Vn lieu planté de meurtes.* ITAL. *Luogo doue ſono piantati molti mirti.* GERM. Ein ort da vil myrtenbäum ſtehen. HISP. *Arrayanal.* ANGL. *A place planted with myrth.* } Plaut. *in Aulul.* Neſcio qui Ceruus è myrteto proſiluit. Horat. *lib.* 1. *Epiſt. ad Vallum.*

———*ſanè myrteta relinqui,*
Sulphura contemni vicus gemit.

Myrtĕūs, a, um, quod ex myrto eſt. { μυρσίνεος. GAL. *De meurte.* ITAL. *Di mirto.* GERM. Von myrtenbaum/oder von welſchen heydelberen. HISP. *Coſa de arrayan* ANGL. *Of myrte.* } Tibullus.

Et geris inſigni myrtea ſerta coma.

¶ Hinc murteam Venerem priſci appellauerunt. Plin. *lib.* 15. *c.* 29. Ara fuit Romæ vetus Veneris Myrteæ, quam nunc Murtiam vocamus. Gell. *c.* 6. *lib.* 5. Oualis corona myrtea eſt. ¶ Myrteus color à Palladio in equis numeratus. Iſidorus colorem preſſum in purpura expiicuit. Petronius Arbiter, Vltimo cynædus ſuperuenit, myrtea ſubornatus gauſapina. Myrteum folium, Celſ. *lib.* 7. *cap.* 2. Myrteum idem ſæpe poſuit *lib.* 6 pro oleo myrtino.

Myrtĭŏlus, a, um, eiuſdem ſignificationis, vt oleum myrtinum. μυρσινέλαιον. Plin. *lib.* 13. *c.* 4. Oleo myrtino illitum ſtatim reſoluitur.

Myrtuoſus, a, um, aliud adiect. à Myrtus. Plin. *lib.* 12. *c.* 13. Frutice myrtuoſo, palmi altitudine.

Mys, Myos, μῦς nomen fuit cælatoris, qui claruit argento cælando. Mart. *lib.* 8.

Quis labor in phiala, docti Myos, ánne Myronis?

¶ Et item Mys, piſcis marini genus, cuius meminit Plin. *lib.* 32. *c.* 11. Hunc & muram marinam appellant. & in littore oua parere aſſerunt, ſcrobeque facta ea terra operire: trigeſimóque die terra refoſſa, fœtum in aquam ducere Vide eundem *lib* 9. *c.* 51.

Myſia, μυσία, vulgò *Boſina* & *Seruia* Regio eſt minoris Aſiæ ad Helleſpontũ, Troadi contermina: cuius incolæ Myſi dicti ſunt, abiectiſſimæ conditionis homines, fortiſque adeò contemptæ vt ceſſerint in prouerbium. Quoties enim hominem nullius pretij volebant denotare, Myſorum vltimum eſſe dicebant. Cic *pro L. Flacco*, Nanque, vt opinor, Aſia veſtra conſtat ex Phrygia, Myſia, Caria, & Lydia. Vtrum igitur noſtrum eſt, an veſtrum hoc prouerbium, Phrygem plagis ſolere fieri meliorem? Quid de tota Caria? nónne hoc veſtra voce vulgatum eſt, ſiquid cum periculo experiri velis, in Care id potiſſimum eſſe faciendũ? Quid porrò in Græco ſermone tam tritum, atque celebratum, quàm ſi quis deſpicatui dicitur, vt Myſorum vltimus eſſe dicatur? Strabo etiam Myſos conſtituit in Europa in confinio Pannoniæ ad Danubium fluuium, putátque Myſos Aſiæ populos ab his vt originem, ita & nomen duxiſſe. Sed hi à Plinio non Myſi, ſed Mœſi appellantur.

Myſomacedones, μυσομακεδόνες. Populi ſunt Aſiæ in tractu maioris Myſiæ Macedonibus oriundi: vnde & nomen habent. Meminit horum Plin. *lib.* 5. *c.* 29.

MYSTERIA, { סודות *ſodhóth.* μυστήρια. GALL. *Myſteres, ſecrets concernans les choſes diuines* ITAL. *Myſterij.* GERM. Geheimnüſſe *Los ſecretos del ſacrificio.* ANGL. *Myſteries, ſecret maters.* } à Græcis dicuntur ſacra quædam arcana, quæ Latini ſecluſa vocant: ita dicta, quòd ea δεῖ μύειν ἐν τῷ ἔσω, hoc eſt, quòd ea intus oporteat occludere, nec cuiquam profano explicare. Nefas enim erat alicui aperire myſteria, qui ſacris non eſſet initiatus. Vnde Poëta neſcio quis occæcatus fertur, quòd myſteria enuntiaſſet. Hinc non ſine myſterio fieri dicimus, quod occulta aliqua ſacrorum ratione perficitur. ¶ Vnde Myſtæ dicti ſacra diſcentes, myſteriorum periti, diſcipuli, & initiati ſacris alicuius numinis, vt apud Auſonium, Senecam & Papinium. ¶ Et Symmiſtæ, conſacerdotes, eiſdem ſacris initiati. Qua dictione Apuleius, Sidonius, & Hieronymus vtuntur. Myſtæ qui dicantur, Plutarch *in Alcibiad.* In myſteriis autem tradebantur multa arcana, quæ in vulgus enuncianda non ſunt, quum (autore Tertulliano) omnibus myſteriis ſilentij fides debeatur Scribit Euſebius *lib.* 2. *de præparatione Euangel.* in ſacris Iſidis & Serapidis fuiſſe Harpocratis ſimulacrum, quod digito labiis impreſſo admonere videretur, vt ſilentium fieret ¶ Myſteria etiam quædam feſta dicebantur in honorem Cereris celebrari ſolita quæ & initia dicebantur de quibus nonnulla diximus in verbo Initior. Cicer *ad Attic. lib* 6. Facitéque me in quem diem Romana incidant Myſteria, certiorem, & quomodo hyemaris. Putatur autem hoc ſacrorum genus ab Eleuſine Attici agri oppido in reliquas terras exportatum Ibi enim duo erant myſteriorum genera maiora, quæ Cereri ſacra erant & minora, in honorẽ Proſerpinæ filiæ eius inſtituta. Et quoniam vtrorumque ceremoniæ ſummo ſtudio occultabantur, factum eſt, vt Myſteria pro arcanis accipiamus. Cic. *ad Atticum*, Neque enim ſunt epiſtolæ noſtræ, quæ ſi perlatæ

non ſint, nihil ea res nos offenſura ſit: quæ tantum habent myſteriorum, vt eas ne librariis quidem ferè committamus.

Myſtăgōgŭs, myſtagogi Sacrorum cuſtos, qui cuſtodiæ ſacrorum eſt præfectus. { כמר *chamár*. μυσταγωγός. Gall. *Sacriſtain.* Ital. *Sacraſtano.* Germ. Der vber heylige ding zu hut verordnet iſt / ein ſacriſt / der einen vber gehympte ding füren kan. Hisp. *Guardador de los ſecretos, ſacriſtan.* Angl. *Achurchewarden.* } Cic *Verr.* 6. Itaque iudices ij, qui hoſpites ad ea quæ viſenda ſunt ducere ſolent, & vnumquidque oſtendere, quos illi myſtagogos vocant, conuerſã iã habent demonſtrationẽ ſuam.

Myſtĭcŭs, a, um, μυσταγωγικός, μυστικός, propriè quod in arcanis deorum ſacris fiebat, qualia erant Bacchi Orgia, quæ noctu clàm à ſolis mulieribus celebrabantur. ¶ Vnde myſtica ſacra pro arcanis ſacris dixit Mart *lib.* 8.

Non per myſtica ſacra Dindymenes.
Nec per Niliaca bouem iuuenca,
Nullos denique per deos, deáſque
Iurat, Gellia, ſed per vniones.

‖ Myſtici, Senatores ſecretiores Concilij, non Secretarij. Codin. Item Arcanorum Principis conſcij. Buleng. ‖

Myſtia, μυστία, vrbs Samnitum, ciues Myſtiani. Autor Steph.

Myſtŭs, genus piſcis, qui à Plinio *lib.* 32. *cap.* 11. numeratur inter genera lacertarum.

Myteſerata, μυτεσέρατα, Caſtellum Siciliæ, gentile Myteſeratinus. Stephanus.

Mythŏlŏgĭa, æ, μυθολογία. A Latinorum nonnullis, Affabulatio dicitur, hoc eſt, fabulæ explicatio. ¶ Vnde Mythologi dicuntur, qui rationes reddere conantur, quare fabula vnaquæque fuerit excogitata.

Mytilene, Mytilenides, Myronides, Myton, &c. Vide *ſuprà* in *Mitylene*, cum prima per iota.

Mytĭlŭs, μύτιλος, Piſcis eſt ex genere concharum, in arenoſis potiſſimum locis proueniens, cuius exuſti cinis cauſticam vim habet, non ſecus ac muricis. Vide Plinium *lib.* 32. *c.* 9. *&* *lib.* 9. *c.* 51. Mart *lib.* 5.

Sumitur inciſo mytilus ore mihi.

Mytiſtraton, μυτίστρατον, oppidum iuxta Carthaginem. Gentile Mytiſtratius. Stephan.

Myus, myuntis μυοῦς, vna ex duodecim Ioniæ vrbibus, triginta à Mæandri oſtio diſtans ſtadiis: quam poſtea ob hominum paucitatem Mileſij incoluerunt. Autor Strabo *lib.* 14.

Myxă, { μύξα, Gall. *Morue, morueau.* Ital. *Moco* Germ Schnuder / rotz auß der naſen. Hisp. *El moco.* Angl. *Snattineſſe, or filth of the noze.* } apud Græcos, propriè pituitæ excrementum è naribus fluens, qui & Mucus dicitur: vnde μυξῶν, mucoſus appellatur, hoc eſt, nares muco ſordidas habens. Μυξωτὴρ verò ipſum narium foramen appellatur. ¶ Hinc etiam Myxos prominens pars lucernæ vocatur, ex qua profertur ellychinium, quemadmodum ex naribus mucus. Quare Græci quoties volunt ellychniam produci, vt luceat clariùs, ἀπομύξαι τὸν λύχνον dicunt: noſtri verò Emungere lucernam. ¶ A Myxos fit Dimyxos, quæ eſt lucerna duo ellychnia habens: Trimixos, tria: Polymixos, multa. Mart. *lib.* 14.

Illuſtrem quam tota meis conuiuia flammis,
Tóque geram myxos, vna lucerna vocor.

Myxōn, myxonis, μύξων, piſcis eſt, apud Romanos olim in deliciis habitus. Plinius *lib.* 35. *cap.* 12. De vaſis fictilibus loquens, Tripatinum appellabatur ſumma cœnarum lautitia: vt erat murænarum: altera luporum: tertia myxonis piſcis, inclinatis iam ſcilicet moribus. Hinc piſcem nonnulli Banchum vocauère. Idem *lib.* 32. *cap.* 7. de iecore huius piſcis loquens, Auribus, inquit, vtiliſſimum bati piſcis vel recens, ſed inueteratum vino. Item Banchi, quem quidam Myxona vocant.

‖ Mypinum, ſiue imiſſinum, imiſium, bombycini leuiſſimi ſpecies. Anaſtaſ. *in Hib.*

Myxos, arbor. H.P. ‖

NOTÆ ANTIQVORVM.

‖ M. Marcus, Mutius, Martius, monumentum, mulier, miles, meum, mos, mus. In numeris mille ſignificat, quod mala ſcribendi conſuetudine inductum eſt. Nam cum his notis CIↃ. apud veteres mille ſignificarentur, errore quodam ex tribus iſtis notis M. factum eſt.

M. A. Macuuius. Mag. magiſtratus militis ager. M A G. EQ. magiſter equitum. M A G. M I L. magiſter militum. M A I. maior. M A N. L. manifeſtus locus. M A. O P P. manifeſtum oppidum. M. T E R. manifeſtum territorium. M. Æ M. Marcus Æmilius. M AT. P. F E C. S. E T. S. P Q. E. mater piiſſima fecit ſibi, & ſuis poſteriſque eorum. M A R. maritus. M. A V R. Marcus Aurelius. M A X. maximus.

M. B. mulier bona.

M C. mancipio. M. C. Marcus Cicero, vel Marcus Cenſor. monumentum condidit. M. C. F mortis cauſâ fecit, fuit. M. C. M. mortis cauſâ manumiſſus. M. C. V. manu conſertum vocauit. M. C S. Marcus Cæſar.

M. D. O. mihi dare oportet.

M. E. M. municeps eius municipæ. M E N S. menſes. M E R. S. Mercurio ſacrum. M E N S. I A N. menſis Ianuarij. M E S. menſes.

M. F. Marci filius. malâ fide malè fidus. M. F. P. malæ fidei poſſeſſor. M. F A. Marcus Fabius. M F. F. manifeſtum fecit.

M. H. E. mihi hæres erit. M. H. malus, magnus homo. M H P. Θ Υ. Mater Dei.

M. I. maximo Ioui. M I L. miles, militauit, millia. M I N. minor. M. I N T E R. morte interueniens M. I. miles, maleficus

M. L. militis locus. Marci libertus. M. L. C. R E G. I N S T. Marcus Lepidus ciuitatem regere inſtituit. M. L. P. R. militum primus. M. L. Q. V. melius quicunque velit. M L T. milites.

M M. militem, milites. M M. A. monumentum accepit. M. MAN. Marcus Manlius. M. M A R C. Marcus Marcellus. M M. L. monumenti locus memoriæ latonæ. M. M. mulier mala. M M L E. memoria legatorum M M. P. monumentum poſuit. M. M. P. malo mancipio poteſtate. M M. R. G memoria Regis. M M T. monumentum.

M. N. meo nomine. millia nummûm. M N F. L. manifeſtus locus M N M. manumiſſum M N. municipalis, municeps.

M O. modo, mors.

M. P. malè poſitus, Marcus Pacuuius, maximus Princeps M. P. malè poſitus M. P. D. maiorem partem diei. M. P O P. Marcus Popilius

M. R. miles Romanus, militia Rauennatis. M. Reg. militiæ Regienſium.

M. S. menſes, moleſtus. M S. P. memoriæ ſuæ poſuit.

M. T. F. E. malo tuo factum eſt. M. T. C. Marcus Tullius Cicero.

M V. Mutius. M V. F. Mutij filius. M. V I. menſibus ſex. M V L. B. mulier bona. M V L. M. mulier mala. M V L. P. mulier peſſima. M V N R. munerabilis. M V N. municipium, municeps. ‖

N

N Litera, vna ſemiuocalium, ab antiquis inter liquidas commemorata, quæ ſi primum in dictione locum teneat, aliquando ſumit ante ſe g, vt Narus, Gnarus, vnde ignarus: Nauus, Gnauus, vnde Ignauus. Aliquando etiam in compoſitione c litera, quę ſtatim ſubſequitur poſt n, vertitur in g, vt Quadringenti, pro Quadrincenti, Quingenti, pro Quincenti. Sed in quibus n non fuerit, ſeruatur c, vt Ducenti. ‖ N inter E & s polatiſſe veteres vt mollius proferent author eſt Ant. Auguſt *lib.* 2. *c.* 6. *emend.* vt in dictione quotiens, & vicenſimus, trigenſimus & quadragenſimus perpetuo in Pand. Flor. Prot. N L nota erat, non liquere ‖ qua iudices in amplianda cauſſa vtebantur, quum nondum ſatis vel conuictus eſſet reus ſceleris, vel etiam non planè defenſus.

N A

Naarda, νάαρδα. Vrbs Syriæ iuxta Euphratem: inde Naardanus. Steph.

Nabatha, ciuitatis cuiuſdam nomen eſt.

Nabathæa. { נביות *ne a ìoth.* ναβαταία Dionyſio ναβαταιοὶ Steph. } Regio Arabiæ, Syriæ contermina populoſa in primis, & paſcuis abúdans: cuius metropolis eſt Petra, trium, aut quatuor dierum itinere diſtans ab Hericunte, teſte Strab. *lib* 16. Hinc Nabathæus, a um, ναβαταῖος, Iuuen.

Et quot depoſuit Nabathæo bellua ſaltu.

Et quia Nabathæa regio Orientem ſpectat, factum eſt vt Nabathæus accipiatur pro regionibus & populis ad Orientem vergentibus. Ouid. 2. *Metamorph.*

Eurus ad auroram, Nabathæaque regna receſſit.

Nabis, *Giraffa*, Lingua Æthiopum camelopardalem ſignificat animal camelo ſimile capite collo, equo pedibus & cruribus bouis albis maculis rutilum colorẽ diſtinguentibus, quod animalis genus Cæſaris Dictatoris ludi Circenſes primum Romæ oſtenderunt. Autor Plin. *lib.* 8. *cap.* 18.

‖ Nabita, nauita. Gl. Iſid. ‖

Nabius, Tarraconenſis Hiſpaniæ fluuius. Ptolem. *lib.* 5. *cap.* 6. Natium dicit Mela.

Nabriſſa, νεβρισσα, Ptol. *lib.* 2. *c.* 4. aliis Nebriſſa, hodie Veneria cognominata, Hiſpaniæ Bæticæ ciuitas eſt.

‖ Nabla, nablum, vel nablium, Suidæ *lib.* 10. νάβλα, vbi agnoſcit eſſe barbarũ & exoticum nomen ‖ inſtrumentum muſicum, quod & Pſalterium appellatur. { נבל *nébel.* ναύλιον. Gall. *Vn Pſalterion.* Ital. *Strumento muſico detto ſalterio.* Germ. Ein muſic inſtrument / Pſalter genant. Hisp. *Pſalterio* Angl. *A muſicall inſtrument called al ſo pſalterion.* } Ouid *lib.* 3. *de arte amandi.*

Diſce etiam duplici genialia nablia palma
Plectere: conueniunt dulcibus illa modis.

Nācæ, inquit Feſtus, vulgo appellantur Fullones, quod nauci ſint (vt voluit Curiatius) id eſt, nullius pretij. Quidam inde dictos malunt, quod omnia ferè opera ex lana νάκη dicantur à Græcis. { מכבס *chobeſim.* } Hæc Feſtus. Alij ſcribunt νάκη) quia νακκὰ conctilia, à νάσσω, νάττω & ναστός. ἄσσω verò eſt cogi, quod de lana conſilari dicitur. Apuleius *Aſini aurei lib.* 9. Maritus foris apud nactam proximum cœnitabat. Rurſus *in* 2. *Apolog.* Quid illi exiſtimant nactæ, non putabo. Perſius,

Non pudet in morem diſcincti viuere naca, potiùs *nacta,*

vt apud Horat.

Non qui fundatis immundus nacta lucernis.

Nacta, æ, vide *Naca.*

Nacolla, νακόλεια, aliàs νακολία vel νακώλεια, vrbs Phrygiæ à Nacole nympha, vel à Nacolo Daſcoli, filio, alias Nacolæ, Gentile Nacolaus. meminit eius Stabo *lib.* 12.

Nacone, νακώνη, vrbs Siciliæ Gentile Nacônæus Steph.

Nacria, νακρία, vide *Nucria.*

Næ per diphthongam ſcriptum, Græca dictio eſt ſignificans Vehementer, valde, vel nimis. { אכן *achen.* ναί. Gall. *Certainement, en verité, certes.* Ital. *Certamente, de certo.* Germ. Fürwar / warlich. Hisp. *Certamente, en verdad.* Angl. *Verbiſe.* } Terent. *in Prolog. Andr.* Faciunt næ intelligendo, vt nihil intelligant. Hoc eſt, quum plus quam opus ſit velint intelligere, in eorum numero ſunt habendi qui nihil intelligunt. ¶ Sæpius tamen affirmandi aduerbium eſt, idem ſignificans quod certè, vel

vtique.

vtique Cicer. *Curioni*, Incredibile quàm cupiam facere videar, qui his rebus interſim: næ tu videris multò ante prouidiſſe quid impediret. ¶ Idem *Trebatio*, Næ ego multo libentius emerum diuerſorium Tarracinæ. Idem *in Catil* Næ illi vehementer errant. Ædepol næ adueni tempore. Plaut. *Menach. ſc.* 7. *a.* 5. Sum næ ego mulier miſera. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Næ ego mecaſtor mulier miſera. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. At næ hercle id dixiſti, cum cruciatu. Idem *Curc. ſc* 3. *a.* 1. Ædepol næ me expleui probe *Ibid. ſc.* 1. *a.* 3. *&* *Menach. ſc.* 2. *a.* 1. *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Ædepol ne Idem *Menach ſc* 5. *a.* 5. *&* *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. ¶ Item pro ſiquidem. Idē *Amphit. ſc.* 1 *a.* 3. Næ hanc inchoatā tranſiga comœdiam.

Næniā, æ, Næniæ arum, (vt apud Ouid 6. *Faſt.* Græcum nomen eſt, à Græco νεάτη deductum, id eſt, vltimum. Erat enim vltimum quod defunctis caneretur carmen, quod in funere laudandi gratia cantabatur ad tibiam ante cadauer ſepultum. Alio nomine ἐπικήδειον, ſiue θρῆνος, Græcis dicitur. Diomed. Apud Romanos id carmen, quod cum lamentatione extremum atque vltimum mortuo accinitur, Nænia dicitur. Acron verò docet eſſe fictitium nomē à ſimilitudine vocis eorū qui querūtur, & dolent. Quint. *lib.* 8. *c.* 2. Tertius eſt huic diuerſus trāſlationis modus quum res communis pluribus, in vno aliquo habet nomen eximium: vt carmen funebre, propriè Nænia dicitur. Ouid. 6 *Faſt.*

Ducit ſupremos Nænia nulla choros. (de pompa funebri.

Næniáque in volucres Marſa figurat anus.

idem *ibid.* ¶ Item pro fine, dixit Plaut. *ſc.* 1. *a.* 5. Id fuit Nænia ludo. i. finis. ¶ Impropriè vſus eſt pro inepta cuiuſlibet cantus, aut ſermonis. Sic Hieronymus *contra Rufinum*, Niſi fortè non fuit impræſentiarum, qui tuas emendaret nænias. Hoc carmen Simonides poëta lyricus ex Cea inſula primus inſtituiſſe dicitur. Horat.

——————*ſed ne relictis*

Muſa procax iocis Ceæ retractes munera næniæ.

Sidonius pro Epitaphio poſuit: Nenia, inquit, marmori inciſa per hendecaſyllabon. Pompon. Feſtus Nænia eſt, inquit, carmen quod in funere laudandi gratia canatur ad tibiam. Nænia (inquit Nonius Marcellus) ineptum & inconditum carmen, quod à conducta muliere, quæ Præfica diceretur, iis, qui propinqui non eſſent mortuis, exhiberetur. Varro *de vita popul. Rom* *lib.* 4 Ibi a muliere næniam cantari ſolitam ad tibias, & fides. Cic. *de leg.* 2. Honoratorum virorum laudes in concione memorant, eáſque etiam ad cantus, & ad tibicinē proſequuntur: cui nomen eſt Næniæ: quo vocabulo etiam Græci cantus lugubres nominant. ‖ ¶ Nænia quo edulio in minutas partes conciſo, quibuſdam ad hoc allegantibus ex Arnob. *lib.* 7. Quid tædæ? quid næniæ? quid offæ? ſed legendum *tænia.* ¶ Nænia ſoricina apud Plaut. *Bacch.* 4. 3. quid ſit diſceptant eruditi. Putatur dici rem vilem, ſoricem ipſum, qui captus multis vulneribus confoditur, tanquam dicas cadauer muris. ‖ ¶ Næniam quoque deam veteres coluere, cui ſacellum, autore Feſto, extra portam Viminalem erat dedicatum.

Næſſus, Ναισσός, vrbs Thraciæ, patria Conſtantini regis, à quo etiam condita eſt, gentile Naiſſatanus, vel Neſitanus. Steph.

Næuiā, Ναιβία. Nomen mulieris, à næuo ſic appellatæ.

Næuiūs Poeta antiquiſſimus fuit, cuius extat epitaphium apud Aul. Gell. *cap.* 24. *lib.* 1. Arrogantiæ (vt inquit Gellius) Campanæ plenum. Hic & Comœdias ſcripſit, quæ paſſim citantur à Nonio, & Feſto, & Bellum Punicum primum, in quo ipſe ſtipendia fecit, literis prodidit, vt refert Gellius ex autoritate Varr. Hinc Adiect. Næuianus. Cicer. *de clar. Orat.* Illius autem ætatis qui ſermo fuerit, ex Næuianis ſcriptis intelligi poteſt.

Næuvs, Corporis inſigne, ſeu genitiua macula. { מום *mum.* ἐμφυτικὸν σημεῖον. Gal. *Marque ou tache naturelle, ſigne noir en l'homme.* Ital. *Neo.* Germ. Ein anmaſſ/ein maſen welche eines mit une aueß mutterleib bringt. Hisp. *El lunar, ſeñal negro en el hombre.* Angl. *A mole, a naturall marcke in our natiuitie.* } Cic. *de nat. deor.* 1. At eſt corpori macula næuus illi tamen hoc lumen videbatur. Plin. *lib.* 22 *c.* 25. Farina decocta in aceto tollit næuos. Gell. *c.* 1. *lib.* 12. Vbera quaſi quidam Næuuli.

Næuulus diminutiuum à næuus, σπιλάδιον, κηλίδιον, parua macula. Gell. *lib.* 12. *c.* 1. An tu quoque, inquit, putas naturam fœminis mammarum vbera quaſi quoſdam næuulos venuſtiores, non liberorum alendorum ſed ornandi pectoris cauſa dediſſe?

Næuoſus, adiectiuum, qui næuis plenus eſt.

‖ Nagarba, manipulus faſciculus ſpicarum, in conum erectus. ‖

Nagis vel Nacidos, vrbs inter Ciliciam & Pamphiliam à Nagide gubernatore condita. Gentile Nagidæus. Eſt & inſula Nagiduſa, Steph.

Nagnata, vide *Magnata.*

Nagnia, Vilambrorum vrbs in Italia Ptol. *lib.* 3. *c.* 2.

‖ Nago, vacillo, huc & illuc fluctuo. Gl Iſid. Gall. *nager.* ex Græco νήχω. ‖

Naiades, à ſingul. nominatiuo Naias, vel Naides, à Nais ναϊάδες, dicuntur nymphæ fontium, & fluuiorum ἀπὸ τοῦ νάειν, quod eſt fluere. { Germ. Die götter der brunnen vnd flüſſen. } Porrò hæc dictio nunc tribus, nunc quatuor ſyllabis effertur. Virg. *Ecl.* 6. Ægle Naiadum pulcherrima, &c. Calphurnius *Eclog.* 2.

Adfuerant ſicco, Dryades pede, Naiades vdo, &c.

Ouid. 4. *Faſtor.*

Naiada vulneribus ſuccidit in arbore factis,

Illa perit fatum Naiados arbor erat.

¶ Eſt item Nais Nymphæ cuiuſdam nomen propriū apud Virg. 2. *Ecl.*

Nāicūs, a, um, Propert. *lib.* 2.

Suppoſita excipiens Naica dona manu.

Naim, ciuitas Galilææ, duobus milibus diſtans à monte Thabor. Quo nomine Hebræis ſignificatur fluctus, ſiue commotio.

Nais, fluuius qui ex Tauro monte naſcens, in Pontum mergitur,

Nais, Ναΐς, meretrix inſignis Steph. *in Eucarpia.*

Nalcua, Ναλκούα, vrbs Britanniæ, Ptol. Nunc vulgò dicitur *Oſſiforda*

Nam Coniunctio cauſalis, quæ in oratione primum tātùm locum ſortitur { כי *chi.* γάρ. Gall. *Car.* Ital. *Perciocho porche.* Germ. Dann Hisp. *Ciertamente, coniunçion porque cauſal.* Ang. *For.* } Plancus Cic. *lib.* 10. *famil.* 1 *Epiſt.* Lepidus ne mediocrem quidem equitatum habebat. Nam etiam ex paucitate eius, non multis ante diebus, decem, qui optimi fuerant, ad me tranſierunt. Nam quid id refert mea? (i. Quidnam) Plaut. *Curc ſc.* 1. *a.* 3. Nam quò te dicam ire. (i. quonam) *ibid. Curc.*

ſc. 1. *a.* 1. Sceleſtiſſimam te arbitror. 80. Nam quamobrem, (pro quamnam ob rem.) Idem *Amphitr. ſc.* 1. *a.* 2 Nam quid modi futurum, (pro quidnam modi Idem *Menach. ſc.* 1 *a.* 2. Nam cur iſtuc dicis: pro curnam) Idem *Amphitr.* ¶ Item pro Equidem, vel næ. Iam pax eſt inter vos duos? Nām quia vos tranquillos video, gaudeo. *Ibidem ſc.* 3 *a.* 3. Quæ mira video poſtquam aduenio peregre. Nam verum eſt quod olim eſt auditum fabulaier (i. equidem.) *Ibid ſc.* 3. *a.* 4 Nam quouſque? (pro quónam vſque?) Idem *Aſin ſc* 1. *a.* ... In ædibus quid tibi meinam erat negotij, pro quidnam.) Idem *Aulul ſc.* 2. *a* 3. Cedo ceruſſam. Am. quid ceruſſa opus? Nam qui malas oblinam, ſcilicet. Idem *Moſtel. ſc.* 3. *a.* 1. Nam ſi pulchra eſt, nimis ornata eſt (pro, ſi verò, vel ſi autem.) *Ibid.*

Nam te non alius belli tenet aptius artes. (pro autem, vel præterea) Tibull. *lib.* 4. Nam quid me rogitas (pro quidnam) Plaut. *Moſtell ſc.* 1. *a.* 2. Non ſalutas? Nulla eſt mihi ſalus dataria. Nam Pol tantundem accipies. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. i. Equidem. Nunquam dediſti. Nam pol vna dedi die (pro atqui ſanè. Idem *Men. ſc.* 3. *a.* 2. 3. Nam, de inepta ratione Vinciri decet qui rectè aſſeruandus. Nam ego vinciri volo *Ibid.* *& Trinum initio.* Terent. *in Andr.* Quidnam hoc rei eſt: quidnam hic vult veterator ſibi? Nam ſi hîc mali eſt quicquam hem. illic eſt huic rei caput. Idem *in prolog. Andria.* Nam in prologis ſcribundis operam abutitur. Aliquando pro autem, vel ſimili diſcretiua particula. Cicer. *lib. famil. Epiſt.* 5. Pro iis rebus nullam mihi abs te relatam, eſſe gratiam, tu es optimus teſtis: contrà etiam eſſe aliquid abs te profectum ex multis audiui: nam comperiſſe me, non audeo dicere, ne fortè idipſum verbum ponam quod abs te aiunt falsò in me ſolere conferri. Idem *in Saluſt.* Nam quòd in vxorem, atque filiam meam tam petulanter inuectus es. ¶ Solet autem hæc particula *Nam* in compoſitione poſtponi, præterquam in *Nanque*, vt Quiſnam, vt videre eſt in exemplo Terentij paulò antè citato ex *Andria*, Quidnam hoc rei eſt? Olim etiam præponebatur vt apud eundem. Nam quæ eſt anus à fratre egreſſa meo? Vbi *Nam* quæ accipitur pro Quænam. ¶ Nam, etiam pro etenim ſæpiſſimè vſurpatur. Cic *in Orat.* Nam eſt longè aliter in verſibus. Idem, Nam qui audiunt, hæc duo animaduertunt. Budæus. ¶ Nam pro atqui, ſæpe apud Cic. & Plaut. vt *in Capt. ſc.* 1. *a.* 3 *initio* Nam pro præterea. Nam ego vos nouiſſe credo, vt ſit pater meus. Plaut *in prolog. Amph.* Nam certò illic vidi, pro atqui. Idem *Milit. ſc.* 4. *a.* 2. Vbi bis diuersè ponitur. Item (Nam) ter repetitum eſt diuersè *in Pſeud. ſc.* 1. *a* 2.

Namnetæ, Ναμνῆται, (alij legunt Σαμνῖται) Galliæ Celticæ populi ad Oceanum ſiti, alio nomine Namnetis dicti: quorum oppidum Condiuincum commemoratur à Ptol. *lib.* 2. *c.* 8. Vulgo *Nantes.*

‖ Namurcum, *Namur*, *Namea*, V. E. Belgij, ad Moſum fl. ſub A. Cameracenſi: caput comitatus Namurcenſis, & ſenatus prouinciæ ſedes.

Nancerium, Vide *Lotaringia.*

Nangaſacum, *Nangaſaci* V E. Iaponiæ, ſub A. Goano ‖

Nannetum, vrbs Britanniæ ducatus. Vulgò *Nantes.*

Nanque, Coniunctio eſt, qua cauſa redditur, vt Nam, *quæ* fere otioſo. { כי *chi.* γάρ. Gall. *Car* Ital. *Per cioche.* Germ. Dann. Hisp. *Ciertamente, porque.* Angl. *For.* } Plancus *Ciceroni.* 10. *Epiſtol. famil.* Namque aſſiduis internuntiis cum Lepido egi, vt omiſſa omni contentione, reconciliatáque voluntate noſtra, communi conſilio Reipubl. ſuccurreret. Virg. *in Tityro.*

Nanque erit ille mihi ſemper deus,

¶ Significat etiam idem quod Sed, ſeu Verum. Cic. 1 *de Orat.* Namque illud quare Scæuola negaſti? ¶ Namque ſi non dabis flagitabere. Plaut. *Pſ. ſc* 5. *a.* 1. (pro atqui.) Namque meus potare haud tantillo minus. Idem *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2. ¶ Namque etiam pro non primo loco, γάρ. Plin. *lib.* 2 *c* 11 Defectus eius (Solis) lunæ magnitudinem haud dubia ratione declarat, ſicuti terræ paruitatem ipſa deficiens. Nanque cùm ſint tres vmbrarum figuræ, &c.

Nancio, pro nanciſcor. Priſc. *lib.* 10.

Nānciscōr, eris, nactus, A Nancio, cis, ſit, ſecundùm Priſcianum, & æquè in bonam & malam partem ponitur, Acquiro, adipiſcor, aſſequor, inuenio. { מצא *matſa* קנה *kaná*. τυγχάνω. ἐπιτυγχάνω, εὑρίσκω. Gall. *Recouurer, trouuer, rencontrer* Ital. *Acquiſtare, ritrouare aſſeguire.* Germ. Bekommen/oberkommen/erlangen. Hisp. *Hallar adquirir, conſeguir.* Angl. *To gett, to obteine, to find.* } Terent *in Phorm.* Non triumpho, ex nuptiis tuis, ſi nihil nanciſcor mali? Saluſt. Homines adoleſcentes ſummam poteſtatem nacti. Cicer *de ſenect.* ad vitem tranſtulit, Vitis vt ſeſe erigat, clauiculis, quaſi manibus, quicquid eſt nacta complectitur. Aliquando eſt caſu inuenire. Idem *de Natur.* 2. Alter alterius, vbicunque nactus eſt oua, frangit. Et *de clar. Orat* Nactus ſum etiā, qui Xenophontis ſimilem ſe eſſe cuperet. Idem *de Natur.* 3. At verò aut honoribus aucti, aut re familiari, aut ſi aliud quippiam nacti ſumus fortuiti boni, aut depulimus mali, tum diis gratias agimus. Idem *App. Pul.* Pluribus verbis ad te ſcribam, quum plus otij nactus ero. Id. in *de finib.* 1. Quoniam nacti te ſumus aliquando ocioſum, rectè audiam quid ſit. Lactant. *lib.* 6. Si ducem nactus fuerit, qui dirigat ad meliora titubantem. Hinc Reuanciſcor quod à veteribus poſitum eſt pro reprehendo teſte Pompeio. Nulliſmne nactus qui poſſet reparare exercitum. Plaut. *Capt ſc.* 2. *a.* 1. Valentiorem aduerſarium nactus ſi erit. *Ibid prolog.* Cupio malum nanciſcier Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Nactus neſcio, quem vbi comes. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Littora nacta (nauis) (i. appulſa.) Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 1. *Triſt.* Mercedem vbi eris nactus remeas. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1.

Nāniūm, νάννιον, Nomen fictum à Comicis, pro muliere parua, ſed pulchra, per diminutionem, blandiendi cauſa, ſicut Glycerium, & huiuſmodi. Plaut. *in Prolog. Amphitr.* Etiam hiſtriones Nanio in proſcenio hic Iouem inuocauerunt. De ea muliere Athenæus.

Nānum, νάνον, Græci vas aquarium dicunt humile & concauum, quod vulgò vocant ſitulam barbarum. ¶ Vnde Nani pumiliones appellantur. Hæc ad verbum ex Feſto. Meminit Varro: quanquam locus apud Varr miſſice corruptus eſt: quem ita legendum putat Scaliger. Vas aquarium vocāt Futum, quo in triclinio allatam aquam infundebant: poſtea acceſſit Nanus cum Græco nomine, &c

Nānūs, na, num, { גמד *ghammadh.* νάνος. Gall. *Nain ou nainte.* Ital. *Nano.* Germ. Ein zwerg/oder kurtz erdmännlen. Hisp. *Enano.* Angl. *A dwarf, a very litle perſone.* } teſte Gell. *lib.* 16 *c.* 7 *&* *lib.* 19. *c.* 13. Græ-

cum vocabulum eſt, quo vocauerunt breui corpore hominem paululum ſupra terram extantem, quem Latinè Pumilionem dicimus. Nec de hominibus tantùm, ſed de aliis quoque rebus dicitur. Vnde etiam mala nana, quæ alio nomine Melimela vocantur.

‖ Nanus, νάνος genus placentæ Caſeo & oleo præparatæ. Athen. *lib.*14. 14. An quod parua? ¶ Nanus Græci vas aquarum dicunt humile & concauum, quod vulgò vocant ſitulum barbatum.

Naophilax, templi cuſtos. ‖

Nāpææ, ναπαῖαι, Syluarum deæ, quæ & Dryades dicuntur: nam, νάπη, ſiue, νάπος, Græcis Saltum ſignificat, ſiue locum ſyluoſum. Naides autem, vel Naiades dicuntur fontium nymphæ, ſicut Oreades montium, Hamadryades arborum, quæ cum arboribus naſci credebantur, & cum iiſdē interire. Nereides verò maris nymphæ sūt appellatæ. Virg. 4. *Georg.*

——Faciles venerare Napaeas.

Nāpæī, ναπαῖοι, populus in Lesbo, ita dicti ab vrbe Napa: vnde & Apollo Napæus dictus eſt.

Napata, orum, νάπατα, ων. Æthiopiæ, vrbs eſt: olim Candaces reginæ regia: cuius meminit Strab *lib.*17.

‖ Napellus herba venenata; quæ ſic vocatur à figura napi in radice apparentis. ‖

Nāphthā, νάφθα, bituminis flòs tenuiſſimus, circa Babylonem copioſſimè proueniens, cui eſt tanta cum igne cognatio, vt flamma tranſiliat in eam vndecunque viſam. Petroleum. Autor Plin. *lib.*2.*cap.* 105. Vulgus Oleum Nedeæ vocat. Ex hoc conficitur ignis penè inextinguibilis, quem Græcanicum appellant. Vide Plutarch. *in Alexand.*

Nāpitæ, ναπῖται, populi in Scythia, quorum caput vicus Napis, qui & Napatæ nominantur. Steph.

Nāpŭs, { βουνιάς. Gall. *Nauet ou naueau.* Ital. *Nauone.* Germ. Ein ronde rüb/ſteckrub. Hisp. *El nabo.* Angl. *A nauewe or turnep.* } Herba eſt rapo forma, temperamentóque ſimillima: quam Galli, ſeruatis priſci nominis non obſcuris veſtibus, *Nauettam* appellant. Col. *lib.*2. *c.*10. Napus deuexam terram amat, & ſiccam. Vide Plin. *lib.*20 *cap.*4. Huius diminutiuum eſt Napunculus.

Nāpinæ, loca napis conſita. { βουνιῶνες. Gall. *Vne nauettiere, lieu où croiſſent force nauets.* Ital. *Luogo da ſeminarui nauoni.* Germ. Ein rubgarten oder rubacker. Hisp. *La ſemiente de nabos.* Angl. *Beddes of nauewes.* } Colum. *lib.*11.*c.*2. Napinæ, itemque rapinæ ſiccaneis locis per hos dies fiunt.

‖ Napocaulis, ex duobus oleribus compoſitum nomen habet, quia, dum ſit ſapore napo ſimilis, non in radice, ſed in thyrſo conſcendit, vt caulis. Iſid. *lib.*17.*c.*10.

Napura, funiculus. ‖

Nār, νάρ Steph. Sabinorum fluuius in Fiſcello monte naſcens, qui per vrbem Narniam fluens, Tyberi immiſcetur. Lucanus *lib.*1.

——Qui Nar Tyberino illabitur amnis.

Virg. *lib.*7.

Sulphurea Nar albus aqua.

Mela præterea eiuſdem nominis fluuium in Illyride conſtituit, qui ex Adrio monte profluens, non procul ab Epidauro in mare Adriaticum illabitur. Plin. Ptolem. & Strabo Naronem vocant.

Narame, (quod pro Dalmatiæ, ſiue Illyridis fluuio ineptè legebatur.) Vide naro.

Naracuſtoma, ναρακύστομα. Secundum Iſtri fluminis oſtium, apud Plin. *lib.*4. *cap.*12.

Narcaſſis, vrbs æſtuaria in Hiſpania. Steph.

Narbis, νάρβις, vrbs Illyriæ. Steph.

Nārbo, νάρβων, cognomento Martius, olim ampliſſimum fuit Galliæ Braccatæ emporium, teſte Strab. *lib.*4. hodie tutiſſimū Galliarum aduerſus Hiſpanos propugnaculū: à quo tota ea pars Galliarum quæ olim Romanorum fuit prouincia, nomen accepit. Narbonam vocat Cæſar 2. *de bell. ciu.* ſed in aliis legitur *Narbonem* { Gall. *Narbonne.* Germ. Narbonen/ein ſtatt in Languendock gegen dem Roncevall am oberen meer gelegen. } Martium autem Narbonē ex eo dictum putant, quòd eò Cæſar ex Martia legione colonos deduxerit. Cicer. *pro Fonteio.* Eſt in eadem prouincia Narbo Martius, colonia noſtrorum ciuium, ſpeculum pop. Romani, ac propugnaculum iſtis ipſis nationibus oppoſitum & obiectum. Suet. *in Tiber. c.*4. Narbona colonia in Galliam deducta.

Nārbōnēnſis Gallia, ναρβωνῖτις, teſte Plin. *lib.*3.*c.*4. dicta fuit tota illa Galliarum pars, quæ interno mari alluitur, ante Braccata dicta à braccis villoſi veſtis genere, quibus ea regio præcipue vtebatur, quum reliqua Gallia à ſtudio nutriēdæ comę, Comata diceretur. { Die landtſchafft Gallia ſo da begreifft die Prouintz/Languendock/Delphinat/vnd die Saphoyer. } Hæc olim fuit Romanorum prouincia, quam à Narbone Martio, ampliſſimo eius regionis emporio, hodie munitiſſimo Galliarum propugnaculo, Narbonenſem prouinciam appellabant. Diuiditur ab Italia amne Varo, & Alpium iugis: à reliqua autem Gallia latere Septentrionali Iura & Gebenna montibus

Narcaſſus, ναρκασσός, vicus & vrbs Cariæ, inde Narcaſſeus, Steph.

Narce νάρκη, torpedo: affectio & piſcis

Narcissvs, { νάρκισσος. Gall. *Narciſſe* Ital. *Narciſſo.* Germ. Ein narciſſen röſlin Hisp. *Vn cierto genero de lirio.* Angl. *A kind of lilly.* } Lilii genus radice carnoſa atque odora flore purpureo: folia habens ad ſimilitudinem foliorum arundinis: ſed aliquanto craſſiora. Dictus à νάρκη (vt Plin. autor eſt *lib.*21. *c.*19. quod ſtuporem Latinè ſignificat. Nam odor eius caput aggrauat. Eius duo ſunt genera, vnum purpureo flore, alterum herbaceo. ¶ Poëtæ fabulantur Narciſſum puerum fuiſſe Cephiſi amnis, & Lyriopes Nymphæ filium, tanta formæ præſtantia, vt quum aliquando ad fontem bibiturus acceſſiſſet, conſpectæ ſuæ imaginis amore captus, quum nulla potiendi amoris ſpes eſſet, nimio deſiderio contabuerit, & in florem ſui nominis commutatus ſit. Vide Ouid. *lib.*3. *Metam.* Huius monumentum in ora Bœotiæ fuiſſe tradunt: quod cum ſilentio viatores præterirent. Vnde & ἀσίγητον, hoc eſt, taciturnum appellabant. ¶ Eſt & Narciſſus nomen flauij, & nomen liberti potentiſſimi Claudij.

Nārcīſsīnŭs, a, um, ναρκίσσινος, quod ex narciſſo fit: vt oleum narciſſinum, ναρκίσσινον. Plin *lib.*21.*c.*19. Ex hoc flore fit narciſſinum oleum ad emolliendas duritias. Inde etiam Narciſſinum vnguentum, quod ex flore narciſſi fieri ſolebat, ſed ſtatim obliteratum eſt: vt refert idem Plin. *lib.*13.*c.*1.

Nārcīſsītēs, ναρκισσίτης. Gemma appellata eſt, quæ narciſſi colorem habet, venis hederæ diſtincta. Huius meminit Plin. *lib.*37.*cap.*11.

Nārcōtĭcā, ναρκωτικά. Medici noſtri temporis appellant medicamenta, quibus ſtupor conciliatur, ac torpor, aduerſùs ſenſum doloris & cruciatum. ἀπὸ τῆς νάρκης, quod ſtuporem ſignificat.

‖ Narcoticus, a, um, ναρκωτικός, ή, όν, habens vim conciliandi torporem, aduerſùs doloris ſenſum. ‖

Nardoſphærum, vide *Hardoſphærum.*

Nardvs, { נרד *nerd.* ἡ νάρδος. } fœmin. gen. & Nardum neutri. Frutex eſt teſte Plinio *lib* 12. *c.*12. graui & craſſa radice, ſed breui ac nigra, fragilique, quamuis pingui, ſitum redolente, vt cyperi, aſpero ſapore, folio paruo denſóque, cacumina in ariſtas ſe ſpargūt: adeo gemina dote nardi ſpicas, & folia concelebrant. Eius duo ſunt genera, Indicum & Syriacum, non quòd ex iis regionibus afferatur, ſed quòd montes, in quibus naſcitur, aut Indiam, aut Syriam ſpectent. Retinet hæc herba etiam hodie nomen ſuum in officinis. ¶ Eſt præterea herba huic non diſſimilis, quam ob id Pſeudonardum vocant, folio craſſiore, carnoſo, anguſto, colore languido in candidum vergente, frequentibus ſpicis in ariſtas ſparſis, floſculis purpureis. Gaudet petroſis locis & apricis: tanta ſuauitatis fragrantia, vt omnes flores odoris ſuauitate prouocet: qua dote in veſtibus inſeritur. Duo etiam huius ſunt genera, vnum procerius adoleſcit, & maiorem ſpirat odorem: quod quia non minus, quàm nardum placet, ſibi ſpicæ nomen apud nos arrogauit. Vulgus *Aſpicum* vocat. ¶ Alterum tum amplitudine, tum odore minus, quod quia balneis & lauacris expetitur, *Lauanda* vulgò, & *Lauandula* appellatur: quam nonnulli malè putant eſſe nardum Celticam, vt poſtea docebimus. Vtraque pſeudonardi ſpecie Narbonenſis prouincia maximè abundat, adeo vt & montes, & campi iis veſtiantur. Nardus autem Gallica, ſiue Celtica, herba eſt ab hiſce diuerſa, folia habens longiuſcula, & flaueſcentia, florémque luteum, quæ, teſte Plinio, cum radice velli ſolet, & in manuales faſciculos digeri. Hæc alio nomine appellatur Saliunca, vt docet Ruellius *lib.*2. *c.*6. *&* 7. ex quo hæc excerpſimus. ¶ Nardus piſtica, vel nardum piſticum apud Euangeliſtas. Gloſſ Iſidori, Nardum piſticum chriſmatis ſit impoſitura. ¶ Nardus Italica, lauendula ab odore aromatico nardi vide *Lauandula.* ¶ Nardus montana, Valerianæ paruæ perſimilis herba quia nardo viribus ſimilis vrinam plus mouet, quàm aut Indica, aut Syriaca nardus. Label ¶ Nardus ruſtica herba, aſarum, floribus purpureis, odore nardi. Haſelwurtz. ‖ ¶ Ex nardo fiebant pretioſiſſima vnguenta, quibus Romani ſolebant capillos delibutos geſtare. Tibull. *lib.*2. *Eleg* 2.

Illius puro deſtillent tempora nardo.

Nārdīnŭs, adiect. vt Nardum pyra, dicuntur ab odore, ſcilicet quæ nardum redolent, ναρδῖνα. Plin. *lib.*15.*c.*13. Pyra ab odore myrapia, laurea, nardina. ¶ Nardinum pen. corr. ναρδῖνον vnguentum ex nardo factum, addito omphacio, balanino, iunco, coſto, amomo, myrrha, & balſamo. Alio nomine dicitur Foliatum. Plin. *lib.* 13.*c.*1.

‖ Nardificat, fragrat. Gloſſ. A. L. Græcis ναρδίζειν, eſt nardum ore referre.

Nardites ναρδίτης, vinum nardi odore conditum.

Narditis, idis, ναρδῖτις, nardus montana. ‖

Nārēs, { אף *aph.* ῥῖνες. Gal. *Narines* Ital. *Narice, buchi del naſo.* Germ. Die naßlöcher. Hisp. *Las narizes.* Angl. *The noſethrilles.* } Propriè naſi latiores partes, in quibus ſunt ſpiracula, à naritate, ſiue gnaritate, (vt inquit Donatus) quòd nos odoratu doceant præſtò ac propè eſſe quod adhuc oculi non videant. Siue, vt alij volunt, quòd per eas odor, vel ſpiritus nare non deſinat. Vel à Græco ῥῖνες per inuerſionem literarum vt ῥῖνα tenet, Cicer. 2 *de natura deorum.* Itémque nares, eo quòd omnis odor ad ſuperiora fertur, rectè ſurſum ſunt Perſius *Satyr.* 1.—balba de nare locutus. Ouid. 1. *de Arte.*

Inque caua nullus ſtet tibi nare pilus.

Virg. *lib.*3. *Georg.*

Collectúmque premens voluit ſub naribus ignem.

Ouid. vſus eſt ſingulari pro naſo, *Pendaque naris erat.* ¶ Naribus aduncis indulgere, à Perſio *Satyr.* 1. dictum eſt, Murmellio teſte, pro naribus in rugam contractis ridere, & ſubſannare. Verba Perſij ſunt,

——nunc non è manibus illis,
Nunc non è tumulo fortunatáque fauilla
Naſcentur violæ? ridet, ait, & nimis vncis
Naribus indulget.

Simile eſt illud apud Horatium *lib.*1. *Serm. Satyr.*6.

——Naſo ſuſpendis adunco.

De quo latius in dictione *Naſus.* ¶ Emunctæ naris homo, is dicitur qui nares habet emunctas & purgatas, hoc eſt, qui facilè rem ſubodorat: vnde & pro prudenti & ſagaci accipitur. Horat. *lib.* 1. *Serm. Satyr.*4.

Hinc omnes pendet Lucilius hoſce ſecutus,
Mutatis tantùm pedibus, numeriſque facetus,
Emunctæ naris, durus componere verſus.

Obeſæ naris iuuenis, apud Horatium *Epod.*12. qui nihil olfacit. Corrugare nares. Idem 1. *Epiſt.*5.

——ne ſordida mappa
Corruget nares

Plaut. *Curc. ſc.*2.*a.* 1. Flos veteris vini naribus obiectus eſt.

‖ Nario, is, iui, nares fricare. i.e. illudere. Germ. Einen narren.

Nario ſubſannans. Gloſſ Iſid. à nare, qui naribus vncis indulget.

Naris propriè naſi foramen: ſed & latior naſi pars, in qua illa foramina, etiam aliquando totus naſus, ſynecdochicè. ‖

Narica, eſt genus piſcis minuti. Plaut. Mariaticam video in vaſis ſtanneis naricam bonam, & canatam, & taguma, quinas fartas conchas piſcinarias. Naticem piſcem leges apud antiquos per t, non per r, & videtur à natando dictus. Hæc Feſtus.

‖ Narita, oſtrei genus, formâ buccinis proximâ. Græcis ναρίτης. ‖

Naritia, vide *Narycium*

Naritius dux Vlyſſis. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 1. *Triſt.* Vide *Neritius.*

Narmalis, ναρμαλίς, vrbs Piſidiæ, gentile Narmaleis.

Narnia, νάρνια Stephano, vulgò *Narni.* Vmbriæ ciuitas, per quam Nar fluuius νάρ Stephano, labitur, à quo & nomen accepit. Liu. *lib.* 10. A Nare flumine Narina appellata

Narnienſis, ναρνιάται, Narniæ populi.

Naron, ſiue Naro, onis, νάρων, vulgo *Narenta*, fluuius Dalmatiæ, ſiue Illyrii, iuxta Epidaurum in mare Adriaticum influens: quem Pomponius Mela, Narem appellat. Vide ſuprà in dictione *Nar.*

Narōnă Liburniæ oppidum, oppoſitum Naroni fluuio: vnde & nomen accepit, a Solonio LXXII. M. paſſ. diſtans. Autor Plin. *lib* 4. *c.* 22.

NARRO, as, Dico, refero, enarro, recenſeo. { ספר *ſipper* אמר *amár* השתעה *hiſchtahah.* διηγοῦμαι. GALL. *Raconter, reciter, conter.* ITAL. *Narrare, racontare, dire.* GERM. GERM. Erzellen ſagen. HISP. *Contar hiſtorias o razones dezir.* ANGL. *To ſhew, to declaire, to rehearſe, to make mention.* } Narrare. i. narum, ſiue gnarum facere: vnde gnarigare dicebant narrare. Feſtus, Pallerat, gnarrare. Vet gl. Terent. *in Eunuch.* Narra iſtuc quæſo quid ſiet. *ibid.* Tu illi narrato omnem rem ordine, vt factum ſiet. Propert. *lib.* 2. *Eleg.* 1.

Nauita de ventis, de tauris narrat arator.

¶ Fabellam narrare ſurdo aſello, Horat. 2. *Epiſt.* 1. Quid narras? Admirantis vox, non interrogantis, inquit Donatus. Terent. *Adelph* Quid (malum) bone vir mihi narras? equidem perii. An hæc ita mos eſt, peregrino vt aduenienti narrent fabulas? Plaut. *Menæch.* ſc. 1 a 5. Vxor quid hic narrauit tibi? *Ibid. ſc.* 2. *a* 4 Narrate lo na am. Idem *Curc. ſc.* 1. *a* 2. *& ſc.* 2 *a.* 2. Quod argentum? quas tu mihi tricas narras? Ibid *ſc.* 2. *a.* 5. Quid morbi e de diuerſas, narra ſenex. Idem *Menæch. ſc.* 4. *a* 5 Quod epiſtola iſta narret. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Quid a... quid narrat? quid dicit tibi? *Ibid. ſc.* 6. *a.* 4. Narrando fallere tempora labentia tarde, Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 5. *Triſt.* Narrant pro Docuit Plin *lib.* 11. *c.* 37. Solus enim pericula & metus, narrant. Huius compoſita Denarro, Enarro, & Prænarro.

Nārrātĭo, nis, quæ eſt rerum geſtarum expoſitio, alicuius rei longa commemoratio, & ponitur pro ea orationis parte à Rhetoribus, qua quemadmodum res geſta eſt de qua agitur, ſolet exponi. { פרשה *paraſchâh* שניירה *ſchenirâh.* διήγησις. GAL. *Narration, recit.* ITAL. *Narratione* GERM. Erzellung. HISP *Obra de contar ò dezir, narracion.* ANGL. *Narration à telling of any thing.* } Cic 2. *de Orat* Obſcura narratio totam occæcat orationem. Idem *in Orat.* Credibiles non hiſtorico, ſed propè quotidiano ſermone dilucidè explicatæ narrationes.

Nārrātĭuncŭlă, Parua narratio. { διηγημάτιον. GALL. *Petit recit & narration.* ITAL. *Picciola narratione.* GERM. Ein kleine oder kurtze erzellung. HISP. *Pequeña narracion* ANG *A litle narration.* } Quint *lib.* 10. *c.* 9. Narratiunculas à poëtis celebratas notitiæ cauſa, non eloquentiæ tractandas puto.

Nārrātŏr, is, qui narrat. { מספר *meſappér.* διηγητής. GAL. *Racontant qui recite ou conte.* ITAL. *Chi narra ò racconta.* GERM. Ein erzeller. HISP. *Contador aſſi.* ANG. *That maketh narration or mention of any thing* } Cic. 2. *de Orat.* Cæteri non exornatores rerum, ſed tantummodo narratores fuerunt.

Nārrātus, a, um, participium. { מספר *meſuppár.* διηγηθείς. GALL. *Narré, recité, raconté.* ITAL. *Narrato, raccontato.* GERM. Erzelt. HISP. *Contado, narrado.* ANGL. *Recited, mentioned.* } Ouid. 3. *de Ponto, eleg* 2.

Fabula narrata eſt poſtquam vulgaris ab illo,
Laudarunt omnes facta, piámque fidem.

Nārrātūs, us, ui. { פרשה *paraſchah* שנירה *ſchenirâh.* διήγησις. } Ouid. 6. *Metam.*

——— *veniet narratibus hora*
Tempeſtiua meis.

Nārrābĭlis, e. { διηγητός. GALL. *Qui ſe peut raconter.* ITAL. *Che ſi può raccontare.* GERM. Das zu erzellen iſt. HISP. *Coſa que ſe puede aſſi contar.* ANGL. *That may be rehearſed and declared.* } Ouid. 2 *de Ponto, eleg.* 2.

Lingua ſile, non eſt vltra narrabile quicquam.

Nārſēs, ναρσῆς, Suidæ, Eunuchus, Iuſtiniani principis cubicularius bibliopola prius, deinde ob animi virtutem patritiatus honore auctus, vir religione pietatéque præditus. Is in locum Beliſarij ducis in Italiam miſſus, ſeptem annos variis euentibus pugnauit, tandémque Gothos inſigni prælio fudit ad Anienem fluuium, quem & ponte primus inſtrauit. quarum rerum nequando vlla temporum diuturnitate memoria obſcuraretur, ſaxo eas inſculpendas curauit inſigni epigrammate, quod etiam hodie in Anienis ponte legitur. De quo vide apud Volaterranum.

‖ Narta, νάρτη Putatur eſſe μάρναθον, vel σμάραθον, quod & λάμναθον, aroma corticoſum, ſimile ſycomori libro, quod iucundi odoris gratia ſuffitur ‖

NĀRTHĒCĬĂ, æ, ναρθηκία. Species ferulæ humilioris, quæ ad iuſtam altitudinem narthecis non aſſurgit, folia habens maxima, vt quæque terræ proxima. Dicta videtur Narthecia per diminutionem, à fruticis humilitate: quare etiam à quibuſdam Ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. *lib.* 13. *cap.* 22. de ferula loquens, Duo eius ſunt genera. Narthecea Græci vocant aſſurgentem in altitudinem, Nartheciam verò ſemper humilem.

Nārthēcium, ii, { ναρθήκιον. ANGL. *Aſpicerie, a place to keep ſpice in.* } Dicitur repoſitorium medicamētorū ita dictum quòd narthecis, hoc eſt, ferulæ lignum ad medicamenta aſſeruanda eſſet accomodatiſſimum: vnde primò Narthecia appellata ſunt vaſa medicamentaria, quæ ex ferula conficiebantur: poſtea verò quæuis vaſa in hunc vſum comparata, quamuis ex ferula confecta non eſſent, hoc nomine dici cœperunt. Cic 2. *de fin.* Iam doloris medicamenta illa epicurea tanquam de narthecio promant. Martial. *lib* 14. *Epigr.* 78.

Artis opes medicæ narthecia cernis habere.

Nārthēcūſă, ναρθηκοῦσσα, inſula eſt in mari Carpathio, cuius meminit Plin. *lib.* 5 *c* 31.

NĀRTHEX, icis, νάρθηξ Arbuſcula eſt, lignum foris corticis loco habens, intus autem ligni loco fungoſam medullam. Plin. *lib.* 13. *c.* 22. Ferulam appellat, ponitque duo genera ferularum, Narthecea, quæ in iuſtam excreſcit altitudinem & Nartheciam, hoc eſt, minorem ferulam quæ non alte ab humo attollitur. Et ferulam, inquit, inter externas duxiſſe conuenit, arborúmque generi aſcripſiſſe: quoniam quarundam naturæ (ſicut diſtinguemus) lignum omne corticis loco habent, hoc eſt, forinſecus: ligni autem loco fungoſam intus medullam, vt ſambuci: quædam verò inanitatem, vt acuta lines. Ferula calidis naſcitur locis, atque trans maria geniculatis nodata ſcapis. Duo eius genera. Narthecea Græci vocant aſſurgentem in altitudinem: Nartheciam verò ſemper humilem. Hæc ille. A Narthex autem dicti ſunt.

Narthecophori, ναρθηκοφόροι, Bacchi miniſtri, quaſi Thyrſigeri, Nam thyrſi antiquitus etiam ex ferulis fiebant.

‖ Narthex etiam eſt inſula ad Samum. Strab. *lib.* 14.

Narus, gnarus, id vete.

Narus, vrbs Liuoniæ, ad fluuium eiuſdem nominis, qui Liuoniam à Moſcorum ditione dirimit. ‖

Nārycium, νάρυκιον, quod & Naryx, νάρυξ, & Naryce, ναρύκη, dicitur, oppidum fuit Locrorum vetuſt. ſimam: a quo Aiax Narycius, & populi Narycij dicti ſunt. Virg. 3. *Æneid.*

Hic & Narycij poſuerunt mœnia Locri.

Abundat autem pice optima quæ Narycia dicitur. Virg. 2. *Georg.*

Et iuuat vndantem buxo ſpectare Cytorum,
Naryciaque picis lucos.

Naſale, ornamentum equorum. Gloſſ. Iſid. Vet. Vocab.

Naſile, quod naſum protegat.

Nāſāmōnēs, νασαμῶνες, ſunt populi Libyæ, nauium Syrtibus inuolutarum ſpoliatores. Lucanus *lib.* 9.

Hoc tam ſegne ſolum raras tamen exerit herbas,
Quas Naſamon, gens dura legit qui proxima ponto
Nudus rura tenet, quem mundi barbara damnis
Syrtis alit, nam littoreus populator arenis
Imminet & nullos portus tangente carina
Nouit opes: ſic cum, toto commercia mundo
Naufragiis Naſamones habent.

¶ Hinc Naſamonias & Naſamoniacus adiectiua.

Naſamonitea, νασαμωνῖτις, gemma, quæ quum ſanguinea ſit, ſcatet nigricantibus venis. Plin. *lib* 37. *c.* 10.

NASCŎR, eris, natus, notæ ſignificationis. { נולד *noládh.* φύομαι, γίνομαι, γεννῶμαι. GALL. *Naiſtre.* ITAL. *Naſcere.* GERM. Geboren werden. HISP. *Nacer.* ANG. *To be borne* } Plin. *lib.* 10. *c* 53. Aues omnes in pedes naſcuntur contra quam reliqua animalia. Saluſt. L. Catilina nobili genere natus fuit magna vi animi & corporis. ‖ ¶ Naſci, pro in lucem & notitiam prodire, poſtquam antè formatum fuit. Ita in ſymbolo dicimus, *Natus ex Maria Virgine.* ¶ Pro quoquomodo oriri, ſeu produci. ¶ transfertur etiam ea vox ad diuina Sic enim filius Dei, λόγος, dicitur natus ab æterno à Patre, h. e. ineffabili ac incomprehenſibili modo, eóque ſanctiſſimo de ſubſtantia Patris genitus eſſe, tanquam imago eius perfectiſſima. ¶ Naſci in cordibus noſtris dicitur Chriſtus, non quod ibi ille exiſtere incipiat, ſed quatenus eius cognitio & amor ibi eſſe incipiat. ¶ Nati laudi, & ad laudem. Cic. *pro Sext.* Qui ſe patriæ, qui ciuibus ſuis, qui laudi, qui gloriæ, non ſomno, non conuiuiis, non delectationi natos arbitrantur. *Ibid.* Nam quid ageret vir, ad dignitatem & gloriam natus? Horat. 1. *Epiſt.* 2.

Nos numerus ſumus, & fruges conſumere nati.

Ad naſcendos homines vim habere (certum aliquem numerum ſup.) Gell. *c.* 10. *lib.* 3. Quos lege naſcendi ſuperſtites optamus. Senec. *c.* 10. *de conſol. ad Martiam.*

Tactáque naſcenti corpus haberet humus,

Ouid. *Eleg.* 3 *lib.* 4 *Triſt.* Naſcenti mors determinata. Senec. *cap.* 10 *de conſol. ad Mart.* Naſci impune nulli contigit. *Ibidem c.* 13. Omnia noſtra ſcripta dum naſcuntur, nobis placent. Quintil. Neque poſtquam ſum natus, habui niſi te ſeruam. Plaut. *Amphitr.* Cicer *de ſenectute,* Mortuus eſt (quum ego quinque & ſexaginta annos natus, legem Voconiam voce magna & bonis lateribus ſuaſiſſem) annos ſeptuaginta natus: tot enim vixit Ennius. Idem *de Amicitia.* Magna etiam diſſidia, & pleraque iuſta naſci. ¶ Huius verbi compoſita ſunt, Agnaſcor, Cognaſcor. ¶ Enaſcor, Ex re aliqua naſcor. ἐκφύομαι. Iuſtinus *lib.* 1. Hic per ſomnium videt ex naturalibus filiæ (quam vnicam habebat) vitem enatam, cuius palmite omnis Aſia adumbratur. ¶ Denaſcor, decreſco, deficio morior, ἀποφύομαι. Caſſius *Hemina lib.* 2. *Animalium*, Quæ nata ſunt omnia, denaſci aiunt. ¶ Innaſcor, intus naſcor. ἐμφύομαι. Cic. *lib.* 1. *Offic.* Sed illud odioſum, quod in hac elatione & magnitudine animi, facillimè pertinacia & nimia cupiditas principatus innaſcitur. ¶ Internaſcor, In medio naſcor, διαφύομαι. Col *lib.* 5. Ne autem pampinarius palmes internatus, &c. ¶ Obnaſcor Circumnaſcor, περιφύομαι. Renaſcor, rurſus naſcor. ἀναγεννάομαι Lactant. *lib.* 7. Itaque renaſci eas putauerunt. Pronaſcor, Ortum habeo, προγίγνομαι. Ter. *in Phorm.* Aiunt illam ciuem Atticam, bonam, bonis prognatam

‖ Naſcendus, a, um, qui naſcetur. ‖

Natus, a, um, participium à Naſcor. { נולד *nolâdh.* γεννηθείς. GALL. *Nay ou né.* ITAL. *Nato.* GERM. Geboren HISP. *Nacido.* ANGL. *Borne.* } Terent. *in Heaut.* Annos ſexaginta natus es, aut plus eo, vt conijcio. Pro re nata, hoc eſt, pro præſenti rerum ſtatu, & vti res nunc ſe habent Cic. *ad Attic. lib.* 5. Animaduertendum poſſe pro re nata te non incommodè ad me in Albanum venire. *Ibid.* in his locis pro re nata non incommodè poſſunt eſſe. ¶ Ita natus locus eſt. (i. eiuſmodi eſt loci à natura ſitus.) Liu. *ab Vrb* ¶ Natus ſermo ſuper cœnam. Suet. *in Cæſ. c.* 87. Pauper natus in armis. Tibull. *lib.* 4

Si memor es de quo mihi ſit Proſerpina nata,

Ouid 4. *Faſt* Neque poſtquam ſum natus intra portam penetraui pedem Plaut. *Menæch. ſc.* 4 *a.* 2. Viſus natæ tertia erat. Gell. *cap.* 13 *lib.* 13. Natum eum nemo putat. Martial. *epigr* 27 *lib.* 10 & *Epigram.* 63 *lib.* 8. Plus triginta annos ſum natus cum interea. Plaut. *Men. ſc. plus triginta.* Securæ ſue in otia natus, Ouid. *Eleg.* 2 *lib.* 3. *Triſt.* Homo quando hic natus eſt, ſimilis eſt nouatum a dum. Plaut. *Moſtell ſc.* 1. *a.* 1 fratres germanos duos geminos vna matre, vno patre natos, vno die. Idem *Men. ſc. vlt a.* 5. Senı huic fuerunt filij nati duo. Idem *Capt. prolog* Auctus nato filio. Gell. *c.* 1. *lib.* 12. Facinus apud nos natum nouum. Plaut. *Milet. ſc* 3. *a.* 2. Suum repetunt, alienum reddunt nato nemini. Idem *ſc.* 3 *a.* 2. Libera ego ſum nata. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5.

Nātus, i, nomen ſubſtantiuum, Gnatus, filius, ſicut nata, ſiue gnata pro filia. Diſſimulabat cultu natum. Ouid. 13. *Metam.* Concede huc mea nata. Plaut. *Menach. ſc.* 4. *a.* 5. ¶ Nati, pro libris, qui ſunt fœtus ingenij, Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 3. *Triſt.*

Tres mihi ſunt nati, contagia noſtra ſecuti. (i. libri amorum.)

Idem *El.* 1. *lib.* 3. *ibid.* { ילד *ieládh.* ὁ παῖς. Gal. *Vn fils.* Ital. *Figliuolo.* Germ. Ein ſohn. Hisp. *Hyo.* Angl. *A ſonne.* } ἡ παῖς. Gall. *Vne fille.* Ital. *Figliuola.* Germ. Ein tochter. Hisp. *La hija.* } Virg. 1. *Æneid.*

Nate mea vires, mea magna potentia ſolus.

Idem 3 *Æneid.*

Et nati natorum, & qui naſcentur ab illis.

Cic. *de Amic.* Primùm ex ea charitate, quæ eſt inter natos & parentes, quæ dirimi, niſi deteſtabili ſcelere, non poteſt. Virg. 1. *Æneid.* Maxima natarum Priami. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 3.

Tu quum pro vitula ſtatuis dulcem Aulide natam
Ante aras, ſpargiſque mola caput, improbe ſalſa.

¶ Natorum appellatio (inquit Modeſtin.) ad nepotes extenditur. ¶ Addimus quandoque, & dicimus Gnatus, Gnata, quæ ſemper ſunt ſubſtantiua. ¶ Natos etiam pullos equarum dixit Col. *lib.* 6. *c.* 27. Id præcipuè genus pecudis amore natorum, niſi fiat poteſtas noxam trahit.

Nātū, Ablatiuus eſt ſolus ſine nominatiuo, aliòve caſu vitiato, iungiturque cum his adiectiuis Magnus, Paruus, & grandis, ἡλικίᾳ. Cic. *in Cat.* Quanquam eum colore cœpi, non admodum grandem natu, ſed tamen iam ætate prouectum. Terent. *Adelph.* Id mea minimè refert, qui ſum natu maximus. Liu. 2. *ab Vrbe*, Sed de iſtis rebus in patria maiores natu conſulemus. Plaut. *Aulul. ſc.* 3. *a.* 1. Sed eſt grandior natu: media eſt ætas mulieris. (i. non eſt Iuuenis.) Item, Magno natu quidam Liu. 2. *ab Vrb.*

Nātio, nis, genus hominum (inquit Feſtus) qui non aliunde, ſed ibi nati ſunt. { גוי *ghei* לאם *leóm.* ἔθνος. Gall. *Nation gent.* Ital. *Natione.* Germ. Ein volck das in einem Land geboren iſt. Hisp. *La nacion.* Ang. *A nation or cuntry.* } Plaut. *in Menach.* Nanque Epidamnea natio eſt hæc ita hominum, Voluptarii, atque potatores maximi. Plin. *lib.* 12. *cap.* 25. Color in quacunque natione præfertur ruſus. Erudita illa Græcorum natio. Cic. 2. *de Orat.* Inanes & barbaræ nationes. Idem *ad Quint. frat. lib.* 1. Idem *de prouinc. conſul.* Cæſar cum acerrimis nationibus Germanorum & Heluetiorum, prælijs multis feliciſſimè decertauit. Idem *pro Font.* Verùm etiam exteris nationibus ac gentibus oſtendere, &c. Dimidiam partem nationum vſque omnium ſubegit. Plaut. *Curcul. ſc.* 1. *a.* 3. Ita eſt hominum natio, ſunt potatores maximi. Idem *Menach. ſc.* 1. *a.* 2. Gell. *c.* 11. *lib.* 15. Si vlla meretrix meam domum introiuit, & omnium nationum poſtremiſſimum, nequiſſimùmque exiſtimatote. Nationis autem vocabulum latius extenditur, quàm Gentis: nam in eadem natione plures poſſunt eſſe gentes. Neque enim omnes qui eiuſdem ſunt nationis, ex eadem ſunt gente. ¶ In pecoribus quoque (vt inquit Feſtus) bonus prouentus feturæ, bona natio dicitur. ¶ Dicitur & de rebus inanimatis. De melle. Plin. *lib.* 21. *c.* 24. Mellis cauſas atque differentias nationéſque & iudicationem, in aptum ac deinde florum natura diximus. De reſina. Idem *lib.* 14. *c.* 6. Reſinam è ſupradictis arboribus gigni docuimus, & genera eius & nationes in ratione vini, ac poſteà in arboribus. ¶ Natio quoque ordinem, ſocietatem, ſectam & genus hominum ſignificat. Cicer. *pro Seſt.* Nimirum hoc illud eſt, quod de me potiſſimum in accuſatione quam ei, quæ eſſet noſtra natio optimatium.

Nātio, nomen deæ, natiuitatum præſidis, de qua ſic Cic. 3. *de nat. deor.* Furiæ deæ ſunt, ſpeculatrices, credo, & vindices facinorum, & ſceleris. Quòd ſi tales dij ſunt, vt rebus humanis interſint, Natio quoque Dea putanda eſt: cui, quum fana circuimus in agro Ardeati, rem diuinam facere ſolemus: quæ quia partus matronarum tueatur, à naſcentibus Natio nominata eſt.

Nātālis, e. Natalitius, quod ad natiuitatem pertinet { γενέθλιος. Gall. *De la naiſſance ou natiuité.* Ital. *Natale.* Germ. Das der geburt iſt, oder darzu gehört. Hisp. *Coſa pertenecientes al nacimiento, natiuidad.* Angl. *That belongeth to the natiuitie or birth.* } Vnde Natalis dies dicitur is, quo quis natus eſt. γενέθλιος. Cic. *ad Atticum lib.* 3. Natali die tuo ſcripſiſti epiſtolam. Ter. *in Phorm.* Porrò autem alio, vbi erit puero natalis dies. Cicer. *Attic. lib.* 6 Quum is dies caſu Bruti natalis eſſet. Idem 2 *de Diuinatione*, Chaldæi in prædictione, & in notatione cuiuſque vitæ ex natali die minimè credendum. Agere diem natalem. Cic. *de finibus.* Vocatus ad cœnam? E. Quid dum? quia mihi eſt natalis dies. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Hic eſt (anulus) quem tibi miſi natali. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Hodie meus eſt natalis dies, volo (vos) magnificè accipere. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2.

Lucifer amborum natalibus adfuit idem
Vna celebrata eſt per duo liba dies.

Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.* Mittam huic ſuo die natali malam rem. Plaut. *Pſ. ſc.* 3. *a.* 1. Emortualem (diem) facere ex natali die *Ibid. ſc.* 7. *a.* 4. Natalis adeſt. Ouid. *Eleg.* 13. *lib.* 3. *Triſt.* ¶ Item, De die natali ac eius ritu Idem Ouid. *Ibid.* ¶ Interdum ſupprimitur ſubſtantiuum Dies, vt quod facile queat intelligi. Virg. 2. *Eclog.*

Phyllida mitte mihi, meus eſt natalis, Iola.

¶ Natale ſolum, Patria in qua quis natus eſt. πατρίς. Ouid. 1. *de Ponto*,

Neſcio qua natale ſolum dulcedine cunctos
Ducit, & immemores non ſinit eſſe ſui.

¶ Dicitur & Natalis de rebus inanimatis pro naſcens. Plin. *lib.* 37 *c.* 4. Similis eſt huic quidem Arabicus, minor tantùm, ſimiliter & naſcens, cæterum pallor gentis, & in auro non niſi excellentiſſimo natalis, de Adamante. Natalis vrbis, id eſt, dies qua condita fuit vrbs. Idem *lib.* 14. *c.* 4. Ea cæli temperies fulſit quam cocturam vocant, Solis opere natali vrbis D C. XXXIV. id eſt, vrbe condita. Cic. *pro Flacc.* O Nonæ illæ Decembres quæ me Conſule fuiſtis: quem ego diem verè natalem huius vrbis, aut certè ſalutarem appellare poſſum. De Natali, vide Sueton. *in Calig. c.* 16. de Natali vrbis Romæ, Plutarch *in Rom.* Natales magnorum virorum celebrare. Senec. *Epiſt* 65. Qui memor accepti per me Natalis, i. vitæ. Ouid. 5. *Faſt.* Natalis item dicitur ſemen è quo aliquid naſcitur. Plin. *lib* 17 *cap.* 10. E capreſſo fœmina pilulæ collectæ, quibus ducunt menſibus, ſiccantur ſole: ruptáque emittunt ſemen, formicis maximè expetitum: ampliato etiam miraculo, tantuli animalis, cibo abſumi natalem tantarum arborum.

Nātālēs, plurali tantùm numero, id eſt, generis nobilitas. Diomed. *lib.* 1. { מולדת *moledheth* משפחה *miſchpachah.* γένος. Gal. *Parenté, parentage, famille.* Ital. *Famiglia, parentato.* Germ. Das herkommen von der geburt, der ſtamm, das geſchlecht. Hisp. *El eſtado en que cada vno naſce, parentesco.* Angl. *To ſtock and familie where of one cometh, paritage.* Ius libertatis quod natura principio generi humano æquabiliter tribuit, vt alter alterius ne pareret imperio vel ius Ingenuitatis, quod Seruitus & manumiſſio ademit. Hinc reſtituere natalibus eſt quum princeps liberis ingenuitatis ius ac dignitatem tribuit. Et reſtitutı natalibus ſunt, qui quum liberti eſſent, eo loco beneficio principis habentur, quaſi nunquam ſerui fuiſſent. *l.* 3. *D. de bon. libert. l.* 4. *D. de iure aureor. anul.* ¶ Dicitur tamen natalibus reſtitui non modò libertus, ſed etiam plebeius & ignobilis, quum ad nobilitatem aſciſcitur, quamuis a nobilibus ortus non eſt. Itaque natalibus reſtituere, i. quòd vulgò dicitur *Nobilitare* Cornel. Tacit. Aderat Cornelius Fuſcus vigens ætate clarus natalibus. Plin. *in Epiſt. ad Maſſennium lib.* 3. in malam partem accepit, pro ignobilitate & ſordibus generis, Nonnunquam, inquit, candidatus aut natales competitoris, aut annos, aut etiam mores arguebat. ¶ Iuuenal. *Satyr.* 6. etiam pro celebritate diei natalis ſumpſit,

Palmam inter dominas virtus natalibus æquat.

id eſt, non aliter à victoria exhilaratur, quam ſi dies natales celebrentur. ¶ Natales, etiam pro annis accipiuntur. Sappho *Phaoni in ep. Heroid.* Sex mihi natales ierant. Tot enim dies celebrantur natales, quot aguntur. ¶ Natales diuerſarum gentium. Plin. *lib.* 7. *c.* 12. Diuerſarum quidem gentium natales tam concordi figura reperire, ſuper omnem eſſe taxationem. Natales videtur vſurpaſſe pro origine, & generis principio.

‖ Natalis, pro die natali.

Natalis, pro feſto die aut ſolemnitate. ¶ Pro ſemine, genere & proſapia. ¶ Natalis Deus, genius, qui colebatur a viris. ¶ Natalis Dea, Iuno. ‖

Nātālĭtĭus, a, um, quod ad Natales, ſiue ad natiuitatem pertinet, natalis { γενέθλιος. Gal. *De natiuité, appartenant a naiſſance.* Ital. *Della natiuità.* Germ. Daß zu der geburt gehört. *Coſa pertenecientè à nacimento.* Angl. *That belongeth to the natiuitie or birth.* } Cic. 2. *de diuinatione.* Qui hæc Chaldæorum natalitia prædicta defendunt. Et *paulò poſt*, Chaldæi notant ſydera natalitia.

Nātālĭtĭa, orum, Celebritates quibus quis diem ſuum natalem colit, ſiue ipſum conuiuium quod quis natali ſuo die amicis præbet. γενέθλια. Cic. *de Philipp.* Hodie non deſcendit Antonius. cur? dat natalitia in hortis. cui? neminem nominabo: putatote eum Phormioni alicui, tum Gnathoni, tum Ballioni. Natalitia prædicta, id eſt, diuinationes aſtrologorum, inquit Budæus. Cicer. 2. *diuinat.* Sic iſti diſputant, qui hæc Chaldæorum natalitia prædicta defendunt. Et *paulò pòſt*, Notent ſidera natalitia.

Nātīuus, a, um, quod nullo artificio confectum eſt, ſed tale omnino eſt, quale naſcitur, naturalis, genuinus. { γενητός. Gal. *Natif, naturel, qui vient de nature.* Ital. *Natiuo.* Germ. Natürlich, angeboren. Hisp. *Coſa natural nacido.* Angl. *Natiue, naturell* } Plin. *lib.* 31. *cap.* 7. Sunt & montes natiui ſalis, vt Indis Oromenus. Gell. *lib.* 12. *cap.* 1. Propterea obliteratis, & abolitis natiuæ pietatis affectibus. Cato apud Gell. *c.* 3. *lib.* 7. Cogitate quanto nos noſtri natiui cautiùs facimus. Et natiuæ lanæ, apud Plinium *lib.* 8. *cap.* 47. dicuntur, quæ natiuum colorem retinent. ¶ Natiuum malum, id eſt, innatum, ingenitum. Cic. *pro domo ſua*, Nónne fuiſſet maior adhibenda medicina, quæ & illud natiuum, & delectum malum ſanare poſſet? ¶ Natiui Dei, qui naſcuntur, & occidunt. Cicero *de natura deorum* 1. Anaximandri autem opinio eſt natiuos eſſe deos, longis interuallis orientes, occidentéſque. ¶ Natiua verba quæ primitiua, ſeu primæ poſitionis vocant Grammatici: quibus opponuntur Reperta, id eſt, deriuata. Cicer. *in Partition.* Simplicia verba partim natiua ſunt, partim reperta. Natiua ea quæ ſignificata ſunt ſenſu. Reperta, quæ ex his facta ſunt. ¶ Natiuus color, naturalis, qui nulla arte, ſed natura producitur, modò in albedinem tendat, modò in nigredinem: non tamen perfectè aut albus, aut niger. Plin. *lib.* 26. *c.* 4. Natiuus color albus, Leucophæus appellatur, ab eo quòd Græci album vocant λευκὸν, & φαιὸν, fuſcum, ſiue pullum. Huic contrarius Bæticus, vel Pullus vocatur. Plin. *lib.* 32. *c.* 10. Iecur rubetæ, vel cor adligatur in panno leucophæo, & quartanis prodeſt. Hinc Leucophæati, qui rudiori alba veſte, ac vili, & natiui coloris induti ſunt. Martial. *lib.* 1.

Amator ille triſtium lacernarum,
Et baſeatus ſimul & leucophaeatus.

‖ Natiuum, pro nato, ſeu orto ‖

Natiuitas atis, Ortus. { הולדת *hullédheth* מולדת *molédheth.* γέννησις, γένεσις. Gal. *Natiuité, naiſſance.* Ital. *Natiuita, Naſcimento.* Germ. Die geburt. Hisp. *Nacimiento.* Angl. *Natiuitie, birth.* Vlp. *l.* 1. *ff ad municipal* Municipem aut natiuitas, aut adoptio facit. ‖ ¶ Natiuitatis terra, eſt patria. *Gen* 11. 28. ¶. Natiuitatis vultus. *Iac.* 1. 23. ¶ Natiuitatis rota. *Iac.* 3. 6.

Natiuitus, ex natiuitate. Tertull. ‖

Natūrā, æ, dicta eſt ab eo quòd aliquid naſci faciat diuinus omnium rerum ordo quo omnia mouentur, oriuntur & occidunt. { φύσις. Gal. *Nature.* Ital. *Natura* Germ. Die natur. Hisp. *Natura, naturaliza.* Angl. *Nature.* } Hanc quidam Deum eſſe dixerunt, a quo omnia ſunt creata. Senec. *lib.* 4. *de benef.* Natura hoc mihi præſtat. Non intelligis te, quum hoc dicis, mutare nomen Deo? Quid enim aliud eſt natura quam Deus, & diuina ratio toti mundo, & partibus eius inſerta? Plinius. *Vbique* Naturam parentem, rerúmque opificem appellat. Ouid *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Inuida me ſpatio Natura coërcuit arcto (ingenij.)

Ibid Eleg. 7 *lib.* 3.

Nam tibi cum facie mores Natura pudicos,
Et raras dotes, ingeniúmque dedit.

Naturam ſibi facere rei alicuius. Quint. ¶ Natura pro ſitu. Cæſ 1. *bell. ciu.* cognita natura locorum. Item, Fluminis natura. *Ibid.* ¶. Accipitur interdum pro vi, & ingenita rei alicui virtute & potentia: vnde arborum atque herbarum naturas dicimus. Plin. *lib.* 11. *c.* 14. Hæc concreta denſantur

ſantur, vbi loci natura poſcit. Cic. *de ſomn. Scipion.* Animæ natura propria, atque vis, vt ipſa a ſe ipſa moueatur. Virg. *lib. 4. Georg.*

Nunc age, naturas apibus quas Iuppiter ipſe
Addidit, expediam.

Ter. *in Eunuch.* Si qua habitior paulò, pugilem eſſe aiunt, deducunt cibum: Tametſi bona eſt natura, reddunt curatura iunceas. ¶ Naturæ ſatisfacere, & naturæ concedere dicimus pro mori. Cic. *pro Cluent.* Vos auditis de eo in quem iudices non eſtis, de eo quem non videtis, de eo quem odiſſe non poteſtis, de eo qui & naturæ & legibus ſatisfecit, quẽ leges exilio, natura morte mulctauit. Saluſt. *in Iugurth.* Pater vti neceſſe erat, naturæ conceſſit. fratri, quem minimè decuit, propinquus per ſcelus etiam eripuit. ¶ Eſt in rerum natura, i. euenit aliquando, contingit, ſic Celſ. *lib. 7. c. 2.* Eſt etiam in rerum natura, vt cutis latiùs excidenda ſit. ¶ Et, In rerum naturam cadere, dixit Quintilianus (vt notauit Budæus) pro Interdum accidere. ¶ Natura pro corpore. Suet. *in Tib. c. 3.* Naturæ vitia eſſe, non animi. ¶ Aliquando etiam Natura accipitur pro genitalibus, tam virilibus, quam fœmineis, quæ & à Græcis dicitur φύσις. Cic. 2. *de diuinat.* Parere quædam matrona cupiens, dubitans, eſſétne prægnans, viſa eſt in quiete obſignatam habere naturam: retulit: negauit eam, quoniam obſignata fuiſſet, concipere potuiſſe. Plin. *lib. 22. c. 23.* Si quadrupedes fœtum non admittunt, vrtica naturam fricandam monſtrat. Suet. *in Tib. c. 45.* Hircum vetulum capris naturam ligurire. Dicta autem Natura quòd in eo membro naſcendi vis ſit. ¶ Quinta Natura. Cic. 1. *Tuſc.* Ariſtoteles longè omnibus (Platonem ſemper excipio) præſtans & ingenio, & diligentia, quum quatuor genera illa principiorum eſſet complexus, è quibus omnia oriirentur, quintam quandam naturam cenſet eſſe è qua ſit mens. ¶ Naturá, ablatiuus, pro Naturaliter apud Quintil. *lib. 1.* Fieri natura, cui opponitur, Fieri quodam inſtituto. Cic. *in Orator.* ‖ de natura vniuerſali, vide Martinium in ſuo Etymologico, vbi de natura vniuerſali quà Logicam, quà Phyſicam, & quà Aſtronomiam: item quæ ſunt ſecundùm, præter, contra & ſupra naturam, prolixè.

Naturæ deum dicunt profani Scriptores non eum qui naturæ vniuerſæ, cœlo, terræ, mari præeſt: ſed hominis genium, qui naturam cuiuſque regit, fouet, tuetur, curat, ſanat. Horat. *lib. 2. ep. 2.*

Scit genius, natale comes qui temperat aſtrum,
Naturæ Deus humanæ, mortalis in vnum.
Quodque caput, vultu mutabilis, albus & ater.

Naturabilis, e, naturalis. Apul. Flor. Naturabilia contemplatus. Sic *rationabilis* pro rationalis.‖

Nātūrālis, e, quod ſecundùm naturam eſt. {φυσικός. Gal. *Naturel.* Ital. *Naturale.* Germ. Natürlich. Hisp. *Natural.* Angl. *Naturall.*} Vnde Naturalis filius dicitur, qui naturaliter ex noſtro ſemine eſt procreatus: ὁ γνήσιος [illegible], cui opponitur filius adoptiuus, [illegible], Apud Suet. *in Tiber. c. 52.* Naturalis filius & adoptiuus opponuntur. Filiorum, inquit, neque naturalem Druſum, neque adoptiuum Germanicum, patria charitate dilexit. ¶ Naturalia deſideria, pro cupiditate coëundi dixit Columella *lib. 4. c. 24.* de vaccis loquens, Atque (inquit) in id ferè tempus naturalia congruunt deſideria. Idem *lib. 4. c. 27.* Equæ deſiderus naturalibus anguntur. Liu. *lib. 4. d. 5.* Naturalis P. Scipio. (ſup. filius.) Aliter, quam apud Iuriſconſultos. Item Quint. Naturalis pater. ¶ Diuinatio naturalis, cui opponitur Artificiola præſenſio. Cic. 1. *de diuinat.* ¶ Lex naturalis. Idem 1. *de nat. deor.* Legem naturalem diuinam eſſe cenſet Zeno, eamque vim obtinere, recta imperantem, prohibentemque contraria. ¶ Naturale eſt, Plin. *lib. 11. c. 37.* Pleriſque verò naturale, vt nictare non ceſſent, quos pauidiores accipimus.

Nātūrālĭă, plurali numero, dicuntur Pudenda. {בשר *baſár*. [illegible] Gal. *Les parties honteuſes.* Ital. *Le parti vergognoſe.* Germ. Die ſcham geburts glider. Hisp. *La natura del hombre ò muger.* Angl. *The ſecret or priuie membres.*} Celſ. *lib. 7. c. 18.* de colis morbis, Ac Eraſiſtrati aut Cratonis compoſitio rectè ſuper purulenta naturalia imponitur, i. genitalia. Colum. *lib. 6. c. 28.* Si equa marem non patitur, detrita ſcilla naturalia eius liniuntur, quæ res accendit libidinem. Idem *lib. 9. de gallinarum pullis*, Plumulæ ſub cauda, clunibus detrahendæ, ne ſtercore coinquinatæ dureſcant, & naturalia præcludant. Naturale, numero ſingulari eodem ſenſu protulit Celſus *lib. 7. c. 26.* Fœmina breuius vrinæ ſimiliter & rectius iter habet: quod mammulæ ſimile, inter imas oras ſuper naturale poſitum, non minus ſæpe auxilio eget.

Nātūrālĭtēr, aduerb. hoc eſt, à natura, vel ſecundum naturam. φύσει. Gall. *Naturellement.* Ital. & Hisp. *Naturalmente.* Germ. Natürlich Angl. *Naturallie.*} Cic. *de ſenect.* Quod cuiuſ hominis naturaliter inſitum eſt, eo vti decet: & quicquid agas, agere pro viribus. Naturaliter diſſimillimi. Velleius Colum. *lib. 3. c. 16.* Naturaliter infœcunda vitis Cæſar. 3. *de bell. ciu.*

‖ Naturale, pars corporis ſexum diſcernens: id quo viri ſumus, aut fœminæ. vſitatius plurali *naturalia* eo ſenſu.‖

Nāsīcă [illegible]. P. Scipionis cognomen fuit. Hic adhuc adoleſcens à Senatu vir optimus iudicatus Magnam matrem deorum hoſpitio ſuſcepit, donec ei templum ædificaretur: vnde à Iuuenale Hoſpes numinis Idæi appellatur. Huius etiam ductu Tiberius Gracchus ſeditioſis concionibus ſtatum Reipubl. labefactans fragmentis ſubſelliorum in concione eſt oppreſſus. Vide Cic. *in Orat. pro C. Rabirio perduellionis reo.*

‖ Naſio, ſubſannans. Gloſſ. Iſid.‖

Naſiterna, æ, vas aquarium, anſatum, ac patens, [illegible]. Varr. *lib. 1. de re ruſt. c. 22.* Vt ex ære ahena, vrceos, naſiternam faceret.

Naſium, Ptolem. autore *lib. 2. c. 9.* Galliæ Belgicæ vrbs.

Naſo nomen eſt autoris. Suet. *in Cæſar c. 9.*

‖ Naſo dictus Ouidius, quia magnum naſum habuit. Vet. Vocab.‖

Naſſus, [illegible], vrbs Thraciæ. Steph. Vide *Neſtus.*

Naſſa, genus vaſis piſcatorij ex vimine contextum, quò quum intrauerit piſcis, exire non poteſt. {κύρτος. Gal. *Vne naſſe.* Ital. *Naſſa.* Germ. Ein rüſch darin man die fiſch fahe. Hisp. *La naſſa o garlito para peſcar.* Angl. *A weele or bowet to tak fiſhe.*} Plaut. *Mil. ſc. 6. a. 2.* Nunquam ex iſta naſſa hodie eſcam petam. Cicer. *lib. 15. ad Attic.* Ex hac naſſa exire conſtitui, non ad fugam, ſed ad ſpem melioris mortis. Silius *lib. 5.*

Haud ſecus, ac vitreas ſolers piſcator ad vndas,
Ore leuem patulo texens de vimine naſſam.

Naſtaid, iuratè per pectus ſuum. In II. Aleman.

‖ Naſtale, is, cingulum, vel fibula, quod reſtringit pallium circà collum.‖

Nāſtēs, Νάστης, fuit frater Amphimachi, æquum cum illo in Caras habens imperium, qui Priamo aduersùs Græcos ſuppetias tulerunt, teſte Homero *lib. Iliad. 2.*

Nāſtūrtĭum, herba hortenſis eſt notiſſima, quam Græci κάρδαμον vocant. {Gal. *Creſſon alenois.* Ital. *Naſturzo.* Germ. Gertenkreſſich. Hisp. *Naſtuercio, verros.* Angl. *Creſſes.*} Venerem inhibens, animúmque exacuens. Eius (teſte Plin. *lib. 25. c. 13.*) duo ſunt genera, Albũ ſcilicet, quod purgatiuam vim habet, bilémque in aqua denarij pondere potum detrahit. Alterum eſt nigrius, quod capitis vitia purgat, viſum clarificat, commotas mentes ſedat ex aceto ſumptum. Vtrumque cerebrum purgat, mentémque mirificè excitare creditur: vnde factus eſt locus prouerbio, vt homines ſocordes & ſomnolentos naſturtium edere iubeamus. Naſturtium autem à naſi tormento appellatum eſſe, autor eſt Plin. *lib. 20. c. 8.* quòd ſcilicet mordacitate quadam naſum torqueat, & ſternutationes prouocet.

Naſtus, [illegible], placenta è melle, vuis paſſis, aliiſque condimentis.

Nāsŭs, i, dicitur ea pars capitis quæ a ſuperciliorum confinio oriens, & quaſi æquali porrecta iugo, vtrunque aciem ſimul & diſcernit & munit. {אף *aph.* [illegible] Gall. *Le nez.* Ital. *Naſo.* Germ. Die naſen. Hisp. *La nariz.* Angl. *The noſe.*} Duo autem eius ſpiramina, geminique hiatus, quos veluti quidam paries per medium ductus interſepit, Nares vocantur. Cicer. 2. *de natur. deor.* Naſus ita locatus eſt, vt quaſi murus oculis interiectus eſſe videatur. Perſius *Satyr. 3.*

Ingeminat tremulos naſo criſpante cachinnos.

¶ Naſus culicis, Mart. *Epigr. 96. lib. 14.* Si amabas, naſum oportebat abreptum mordicus. Plaut. *Men. ſc. 3. a. 1.* Cum naſo odos oblectatus eſt meo, da viciſſim gutturi meo gaudium. Idem *Curc. ſc. 1. a. 1.* Sagax naſum habet, canem eſſe par fuit. *Ibidem.* Fames & mora in naſum bilem conciunt. Idem *Amph.* Macilento ore, naſo acuto. Idem *Capt. ſc. 4. a. 3.* vt ſciat alieno naſo, quam exhibeat moleſtiam. *Ibidem ſc. 1. a. 4.* (de odore terræ.) ¶ Naſus vigilans. Iuuenal. *Satyr. 1.*

Doctus & ad calicem vigilanti ſtertere naſo.

Ibi Britannicus: Qui reuera non dormiat, ſed ſomnum vigilet. à Cepio quodam ſumtum, qui Paractreachon dictus eſt, quòd dormientem ſimularet, quò impunitius vxor mœcharetur illud, Non omnibus dormio, vt Feſtus & Cœlius Rhodigin. *lib. 22. cap. 16.* ſcribit, vnde Beroaldus *vigilantem naſum* putat clamoſum & obſtreperum, quum ſcilicet altiore ſomno oppreſſus homo ſtertit ſonantius, vt, homine quieſcente, naſus tamen non dormire videatur. Ergo vigilanti eſt rhonchiſſanti. ¶ Aliquando naſus pro ſagacitate, acrimonia, & dicacitate: ita Habere naſum eum dicimus, qui venuſta quadam & ſcita irriſione alium deridet. Metaphora ducta eſt a canibus, qui narium olfactu abſtruſiſſima quæque inueſtigant. Horat. 1. *Serm. Satyr. 6.*

Nec quod auus tibi maternus fuit, atque paternus,
Olim qui magnis legionibus imperitarint,
Vt plerique ſolent, naſo ſuſpendis adunco
Ignotos, vt me libertino patre natum.

Plin. Primus Lucilius condidit ſtyli naſum, i. ſcripſit Satyram, quæ acerbitatem quandam & acrimoniam ſtyli habet in vitiis inſectandis. Mart. *lib. 1.* Non cuique datum eſt habere naſum, i. acrimoniam ad deridendum, & dicacitatem. Item. Et pueri naſum rhinocerotis habent. ‖ ¶ Naſus tortus, Leuit. 21. 18. ¶ Naſus vigilans. Iuuen. *Sat. 1.*

Doctus & ad calicem vigilanti ſtertere naſo.

¶ Naſus pro iudicio, [illegible]. ¶ Naſus, ira, multiplici tropo. ¶ Pro irriſione, & contemtu ¶ Naſus ſermonis mordax & inuectiua acrimonia. ¶ Naſus rhinocerotis, longus ad ſimilitudinem rhinocerotis cornu, quod id animal in naribus habet. Vetus eſt prouerbium, Naſus rhinocerotis, de iis, qui facilè quemuis irrident, quòd homines, quo longiore naſo ſunt, eo maiores rhonchos edant, propter quod & naſuti dicuntur. ¶ Naſus pro anſa, per metaphoram, quia enim inſtar naſi, ſeu roſtri, & ea vas prehendi poteſt.

Naſutus, magnum naſum habens. Horat. *Sat. 2. lib. 1.*

——— ò crus, ò brachia! verùm
De pyga, naſuta, breui latere ac pede longa eſt.‖

Nāsūtī. Dicaces, reprehenſores, & deriſores, qui doctè alios norunt irridere. {[illegible]. Gall. *Moqueurs, railleurs.* Ital. *Beffeggiatori.* Germ. Naſweiſſe, die einen meiſterlich ſpotten können. Hisp. *Moſadores, eſcarnidores.* Ang. *Mockers, ſcorners or taunters.*} Martial. *lib. 13.*

Naſutus ſis vſque licèt, ſis denique naſus.

Idem formauit comparatiuum, Nihi naſutius hac, maligniúſque eſt. Naſutiſſimus homo. Mox, nullius ingenij. Senec. Et per diminutionem Naſutulus. Apuleius. Naſutula mulier ac dicacula. ¶ A Naſus fit verbum Denaſo, ſas, [illegible]. Plaut. *Capt.* Os denaſabit tibi mordicus.

Naſutiſſimus, ſuperlatiu. Senec. *in vlt. Suaſoria*, Cæſtius homo naſutiſſimus, diſſimulauit exaudiſſe ſe.

Naſutulus. Adiectiuum diminut. Apuleius, Naſutula mulier atque dicacula.

Nātālēs, vide *Naſcor.*

Natatilis, Natatio, vide *Nato.*

Nătēs, natium, Caro eſt conglobata versùs os ſacrum, ſedendi officio aptiſſima, à nitendo, vt quidam exiſtimant. {שת *ſcheth*, [illegible]. Gall. *Les feſſes.* Ital. *Natiche.* Germ. Die Arßbacken. Hisp. *Las nalgas* Angl. *The hippes or buttockes.*} Ibi enim eſt caro firmior, quam in cæteris membris, ne premente corporis mole oſſibus offendatur. Horat. 1. *Serm. Satyr. 8.*

Nam, diſploſa ſonat, quantum veſica, pepedi
Diffiſſa nate ficus.

Idem *Epod. 8.*

Quum ſit tibi dens ater, & rugis vetus
Frontem ſenectus exaret,
Hietque turpis inter aridas nates
Podex, velut crudæ bouis.

Mart. *lib. 4.*

Alea parua nuces, & non damnoſa videtur.

Sæpe

Sæpe tamen pueris abſtulit illa nates.

¶ Hæ etiam alio nomine Clunes dicuntur. Iuuenal.

Ad terram tremulo deſcendunt clune puellæ.

‖ Nathinæus, vox Hebræa, Latinis dedititius ‖

Natinatores, Seditioſi, negotioſi, vocabantur, & Natinatio, negotiatio. Feſtus.

‖ Natino, fluctuo. ‖

Nātio, Natiuus, vide *naſcor*.

Natiſo, Venetiæ fluuius, Ptolem. *lib.* 3. *cap.* 1.

‖ Nāto, natas, vide *No, nas*.

Natolia, veteribus Aſia minor. ‖

Natrix, [illegible], gen. maſc. & fœm. Genus ſerpentis etiam aquas veneno inficiens, à nando nomen habens { ANGL. *A ſerpent of the water.* } Plin. *lib.* 15. Natrix quum ſpeciem anguis ſignificat, maſculinum quoque inuenitur. Cic. 4. *Acad.* Cur omnia noſtri cauſa quum faceret, tantam vim natricum, viperarúmque fecerit? cur mortifera tam multa paſſim diſperſerit? Lucan *lib.* 9. Et natrix violator aquæ. Suet. *in Calig. c.* 11. *Metam* dixit: Natricem populo Romano alere. ¶ Item Natrix Plin. *lib* 27. *c.* 12. herba eſt, cuius radix euulſa, virus hirci redolet. ¶ Natrix quoque mulier dici poteſt natans, ſicut Natatrix. ‖ ¶ Natrix videtur & flagrum eſſe, ad inſtar natricis ſerpentis. ‖

Natura, Natus, vide *Naſcor*.

‖ Naua flumen. Tacit *lib.* 20. Inter Treueris comitantibus vitato Moguntiaco Loingium conceſſit, fidens loco, quia pontem Nauæ fluminis abruperat Hinc corrige illud in Auſonij Moſella.

Tranſieram celerem nebuloſo flumine nauem.

Scribe *Nauam*. ‖

Nauale, Nauarchus, vide *Nauis*.

Naualia, Ptol. *lib.* 2. *cap.* 11. Vrbs Germaniæ, vulgò *Saul*.

Nauaria, pars Hiſpaniæ Septentrionalis, verſùs Arcton. Vaſconibus adiacet, ad Meridiem verò Tarraconiam habet regionem.

Nāvci, Putamen nucis, ſiue oliuæ nucleus, ſeu membranula quæ in nucis iuglandis medio eſt. { [illegible]. GALL. *La coquille ou petite taye d'vne noix, choſe de nulle valeur.* ITAL. *Scorza della noce.* GERM. Nuß ſchell/das böglin in der nuß. HISP. *La caſcara de la nuez.* ANG. *The huske or inner skinne of a nutt.* } & accipitur pro re nihili. Plaut. *in Moſtell.* Qui homo timidus erit in rebus dubiis, is nauci non erit. Cic. 1. *de diuinat.* Non habeo denique nauci Marſum augurem.

Nāucifācio, Nihili facio, vilipendo, ne nauci quidem dignum iudico. { [illegible]. GALL. *Ne tenir conte, n'eſtimer rien.* ITAL. *Stimar niente* GERM. Für nicht achten/gering halten. HISP. *Tener en poco precio.* ANGL. *To regard nothing or ſett litle by.* } Plaut. *in Bacch.* Perij, hoc ſeruum meum non naucifacere eſſe auſum.

Naucleriacus, Nauclerus, vide *Nauis*.

Naucratis, [illegible] Stephano, ciuitas in Ægypto, à Mileſiis condita, qui tum mari potiebantur, teſte Strab. *lib.* 17. Eius incolæ Naucratitæ appellantur.

‖ Narcupes, ad eundum acutum habens pedem, Gloſſ. ‖

Naufragium, vide *Nauis*.

Nāuiă, æ. Lignũ cauatũ vt nauis, quo in vindemiis vti ſolent, inquit Feſt.

‖ Nauia ficus in comitio appellatur ab Attio Nauio augure. ‖

Nauiculor, Nauigo, vide *Nauis*.

Nāvis, à Græco [illegible]. { [Hebrew] *oniiáh* [Hebrew] *ſephinâh* GALL. *Nauire, nef.* ITAL. & HISP. *Naue.* GERM. Ein ſchiff. ANGL. *A ship.* } Ouid. 1. *Faſt.*

Acta per æquoreas hoſpita nauis aquas.

Moderamen nauis pro gubernaculo. Idem 15. *Metam.*

——— *& innixus moderamine nauis, in alta*
Puppe caput poſuit.

Virg. 5. *Æneid.*

Rectorem nauis compellat voce Menœten.

Naue mea vento forſan eunte ſuo,

Ouid *Eleg.* 5. *lib.* 3. Meminiſti te mecum exire è naui. Plaut. *Menæch. ſc.* 3. *a.* 5.

Fert bene præcipites nauis modò facta procellas,
Qualiter exiguo ſoluitur imbre vetus.

Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.*

Si tamen hac nauis vento ferretur amico.

Idem *El.* 4. *lib.* 1. *Ibid.* Si qua peregrina nauis in portum aduenit. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 1. parata naui, clauo hæreret ſedulo. Idem *Amph.* Ego quantum poſſum mihi nauem paro. Idem *Mil. ſc.* 1. *a.* 2. Prandi in naui. Idem *Men. ſc.* 4. *a.* 1. Quid ceſſo abire ad nauem dum ſaluo licet? *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Vter veſtrûm aduectus naui mecum? Idem *ſc. ult. a.* 5.

Dum licet, & ſpirans flamina nauis eat.

Allegoricè. Ouid. 4. *Faſt.* ¶ Nauis & Reip. comparatio apud Liuium *lib* 34. ¶ Frangere nauem, idem quod naufragium facere Ter *in Andria.* Nauem is fregit apud Andrum inſulam. Plaut. *in Men. ſc.* 4. *a.* 1. Perij miſera, quam tu nunc mihi nauem narras? MB ligneam. Sæpe tritam, ſæpe fixam, ſæpe excuſſam malleo. ¶ Actuaria naues, quæ remis agebantur: vide ſupra in dictione ACTVARIVS. Hircius *de bell. Alexand.* Nauibus actuariis, quarum numerus erat ſatis magnus magnitudine quanquam non ſatis iuſta ad prœliandum, roſtra impoſuit. Has adiunctis nauibus longis, & numero claſſis aucto, militibus veteranis impoſuit, &c. ¶ Roſtratæ naues, dictæ à roſtris quæ quia ex ære fiebant, æratæ etiam dicebantur. Virg. 8. *Æneid.* In medio claſſes æratas, Actia bella Cernere erat. Liu 4. *decad lib* 6. Vna & octoginta roſtratis nauibus multis præterea minoribus, quæ aut apertæ, roſtratæ, aut ſine roſtris, ſpeculatoriæ erant, Delum traiecit. ¶ Naues apertæ. Liu. *lib.* 5. *dec.* 4. contrariæ tectis. ¶ Æratæ dicuntur Cæſari *lib.* 3 *de bell. ciu.* ¶ Fluuiatiles naues quibus vehimur in fluuiis, apud Liuium *lib.* 10 *decadis* 1 ¶ Naues luſoriæ, quæ huc illuc ſolebant diſcurſare, vt quas in excubiis in Danubio aduerſus Barbaros Romani habebant. Seneca, Cur triremes & æratas non mitterem luſorias & cubiculares, & alia ludibria Regum in mari laſciuientium mittam. Ac ludere nauis dicitur quæ huc & illuc velut laſciuia quadam currit Seneca, vbi naues luſerunt, hauriuntur. ¶ Frumentariæ naues, onerariæ, ad frumentum vehendum aptæ. Cæſar *lib* 3 *bell Gall* ¶ Longæ naues ab onerariis differebant: ſiquidem onerariæ velis duntaxat incitabantur: longæ verò etiam remis agebantur. Lentul. *in epiſt* Cic. *lib.* 12. A claſſe diſceſſerunt, nauiqque longa profugerunt, onerariis relictis. ¶ Naues marinæ, quibus mari vehimur, ad differentiam fluuiatilium, *l. Iulia repetundarum, ff. de vacation. & excuſat. muner.* ¶ Piſcatoriæ naues, ad piſces capiendos paratæ. Liu. 3. *decad. lib.* 5. ¶ Prædatoriæ naues, & Naues piraticæ, apud eundem 3. *decad. lib.* 9. *& decad.* 4. *lib* 4. Plaut. *Men ſc.* 2. *a.* 1. Eleganter & allegoricè, de meretricis inſidiis: Nauis, inquit, prædatoria ſtat in portu. Ducis lembum directum nauis prædatoria (.i. ducis meretrix heturis meum ſub dio erectum & quaſi cruci affixum lembus enim nauicula leuis eſt.) *Ibid. ſc.* 3. *a.* 2. ¶ Prætoria nauis quam Græci [illegible] vocant, noſtri vulgò *Capitaneam*. Liu 5. *decad. lib.* 1. ¶ Speculatoriæ naues. Idem *decad.* 4 *lib* 6 *& dec.* 4. *lib* 5. Turritæ naues, quibus ad libram turres imponebantur idque non ſolum ad proram, ſed etiam ad puppim, vt teſtatur Appianus *de bell. ciuilibus.* ¶ Nauis frumentaria. Cæſ. 3. *de bell. ciu.* ¶ Vinaria nauis apud Vlp. *l. vulgaris. ff. de furtis.* Conſtratæ naues, [illegible], quæ & tectæ dicebantur: de quibus Plin. *lib.* 7. *c.* 56. Et tegebantur pellibus. Cæſ. *lib.* 3. *de bell ciuil.*

Nāuĭcŭla, æ, eſt parua nauis, qua vel in mari, vel in flumine circumuehimur. { [illegible]. GALL. *Petite nauire, naſſelle.* ITAL. *Nauicella.* GERM. Ein ſchifflin. HISP. *Nauezica, ò nauezilla.* ANGL. *A litle ship.* } Quo nomine appellari poſſunt quæ plurimæ Venetiis ſcita in primis atque eleganti forma ad aquam traiiciendam viſuntur. Cic *Acad.* 4. Ita ſermone confecto, Catulus remanſit: nos ad nauiculas noſtras aſcendimus, Idem *Att. lib* 14. Deinde ad epulas Veſtorij nauicula, ſubaudiatur. Idem *ad Quirit.* poſt reditum, Cum parua nauicula traiecit in Africam.

Nāuĭcellă, diminut. à Nauicula, quo vtitur Martianus Iuriſconſultus *in tractatu de fundo inſtructo.*

Nāuālis, e, adiect. quod ad naues pertinet. { [illegible]. GAL. *De nauire* ITAL. *Nauale.* GERM. Das zu ſchiffen gehört. HISP. *Coſa pertenecients à las naues.* ANGL. *That belongeth to a ship.* } Hinc naualis corona. qua donabatur qui primus in nauem hoſtium armatus tranſiliſſet. Virg.

Tempora nauali fulgent roſtrata corona.

¶ De nauali corona, Gell. *c.* 6. *lib.* 5. Prœlium nauale, Plin. *lib.* 6. *cap.* 1. Bellum nauale. Cicer. *pro lege Manil.* Certamen nauale. Virg. 5. *Æneid.* Diſciplina naualis, Cicer *pro lege Manilia.* Pugnæ nauales & pedeſtres. Idem *de ſenect.* Socij nauales, pro remigibus, apud Liuium 1. *&* 34. *bell. Punici.* Ouid. *lib* 1. *Faſt.*

——— *Sed cur naualis in ære*
Altera ſignata eſt: altera forma biceps. (i forma nauis.)

Idem *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.*

In cana ducuntur quaſſa naualia puppes.

¶ Naualia vaſa, in quibus onera recondita in naues imponuntur. Vlp. *l.* 19. *D. de aur & argent. leg.* Vaſorum appellatio generalis eſt: dicimus vaſa Vinaria & Naualia. Vbi nonnulli reponunt niualia, quod & Vlpiani ſententia repudiat & loquendi conſuetudo. Niuaria enim per R. legendum eſſet. Ex Hotomano.

Nāuāle, is, ſubſtantiuum, vel Naualia, um, in quibus ſtant, vel fieri ſolent naues. { [illegible]. GALL. *Vn haure.* ITAL. *Arſenale.* GERM. Ein ſchifflende/item, das ort an welchem man ſchiff macht. HISP. *El ataraçana de las naues.* ANG. *A deber hauen where shippes are layd vp or made.* } Virg. 4. *Æneid.*

Deripiúntque rates alij naualibus! ite

Ouid *lib.* 3. *Metam.*

Haud aliter quàm ſi ſiccum nauale tenerent.

Cic. *Offic.* 2. Atque etiam illæ impenſæ meliores, muri, naualia, portus, aquarum ductus.

Nāuarchŭs, I, Præfectus claſſis, qui à prætoribus, vel conſulibus, in prouinciis conſtitui ſolebant, vt in mari verſarentur, maritimáque ſuæ prouinciæ partes à piratis defenderent. { [Hebrew] *rab hacho'el.* [illegible]. GALL. *Pilote & patron de nauire.* ITAL. *Capitano d'armata di mare* GERM. Ein ſchiffherr/ der oberſt vber ein gantze armada HISP. *Capitan ſobre la mar.* ANGL. *The shipmaſter, the pilote.* } Hanc Græci eadem ratione [illegible] vocant, quod in ea nauigaret nauarchus. Cic. 2. *Verr.* Sumptum omnem in claſſem frumento, ſtipendio, cæteriſque rebus nauarcho ſuo quæque ciuitas ſemper dare ſolebat. *Ibid.* An quod forum Syracuſanum nauarchorum ſanguine redundauit?

Nāuclērŭs, i. { [Hebrew] *rab hachobel,* [illegible] GAL. *Pilote de nauire, ou patron de galere.* ITAL. *Nocchiero, padrone di galera.* GERM. Ein ſchiffherr der da lugt das die ſteurleut das ſchiff recht leiten. HISP. *Nauchel, piloto ò patron de la naue.* ANGL. *The shipmaſter or pilote.* } Qui naui præeſt, & nautarum cuique munia ſua præſcribit. Cicer. *Nauicularium* vocat, & *Nauiculatorem*. Plaut. *in Mil* Cubare in naue lippam, atque oculis turgidis Nauclerus dixit, qui illas aduexit mihi.

Nāuclērĭăcŭs, a, um. { [illegible]. GAL. *Appertenant à patron de galere.* ITAL. *Pertinente à padron di galera.* GERM. Das dem ſchiffherren oder ſchiffman zu gehört. HISP. *Coſa pertenneciente à nauchel, piloto ò patron de la naue* ANGL. *That belongeth to the pilote.* } Quod ad nauclerum pertinet. Plaut. *in Mil.* Facito vt venias huc ornatu naucleriaco.

Nauclērĭŭs, a, um, eiuſdem ſignificationis. Plaut. *in Aſin.* Volo mei patris me ſimilem, qui cauſa mea nauclerio ipſe ornatu per fallaciam, Quam amabam abduxit ab lenone mulierem.

‖ Naucum an Ateius Philologus poni pro nugis. ‖

Nāufrăgŭs, qui naufragium paſſus eſt, qui iactura facta omnia ſua amiſit. { [illegible]. GALL *Qui eſt eſchappé du peril de la mer, apres auoir perdu le nauire où il eſtoit.* ITAL. *Che è fuggito dal pericolo del mare, ò ancho chi non ha fuggito ma morto ò andato male* GERM. Ein ſchiffbruch/ oder der ein ſchiffbruch erlitten hat HISP. *El que eſcapa de la naue quebrada, ò que es muerto en tal peligro.* ANGL. *He that eſcaped, after a shipwreck* } Propert. *lib.* 2. *Eleg.* 3.

Ille venena libens, & naufragus ebibat vndas.

Cic. *de Inuentione* 3. Duo quidam quum iam in alto nauigarent, & eorum alterius nauis alterius onus eſſet, naufragum quendam natantem, & manus ad ſe tendentem animaduertunt: miſericordia commoti nauim ad eum applicauerunt, hominem ad ſe ſuſtulerunt. Ouid *in Ibin.*

Siue per immenſas iactabere naufragus vndas.

Nāufrăgŭs, a, um, adiectiuum, { [illegible]. GALL. *Qui fait perdre ou*

rompre

rompre le nauire. ITAL. *Chi fa rompere la naue.* GERM. Schiffbrüchig/ das ſchiffbruch bringt. HISP. *Que haze quebrantar la naue.* ANGL. *Perteining to ſhipwreck, or that cauſeth ſhipwreck.* } vt, Mare naufragum, in quo naufragia fiunt. Horat. 1. *Carm. Ode* 16.

——— *nec mare naufragum,*

Nec ſaeuus ignis, &c.

Corpora naufraga, Virg. 3 *Georgicor.* Tempeſtas naufraga, Valer. Flac 1. *Argonaut.* Vnda naufraga, Tibul. *lib.* 1. *Eleg.* 4. Idem 4. *Faſt.*

Et vos Niſaei naufraga monſtra canes.

Item,

Et vidit in tumidas naufraga puppis aquas.

Idem *Eleg* 1 *lib.* 2. *Triſt.*

(Ne) *Naufraga ſeruatis omnibus vna foret.* (Carina.)

Idem *Eleg.* 1. *lib* 1 *Triſt.* ¶ Naufragus etiam tranſlatè, qui bona diſſipauit, vel qui quauis re alia calamitoſus eſt, & res ſuas in deſperatis & profligatis habet Cic. *in Catil.* Quòd ſi ſe eiecerit, ſecúmque ſuos eduxerit, & eodem caeteros vndique collectos naufragos aggregauerit, extinguetur, atque delebitur non modò haec tam adulta Reipub. peſtis verùm etiam ſtirps ac ſemen malorum omnium.

Naufrăgium, ii, nauis fractio, ſubmerſio. { ναυάγιον, ναυαγία. GAL. *Briſement & perte de nauire.* ITAL. *Naufragio.* GERM. Ein ſchiffbruch HISP. *Quebrantamiento de la naue.* ANGL. *Shipwreck, loſſe on the ſea.* } Cic. *pro Deiotaro*, Itaque quum eſſet ei nuntiatum, Domitium naufragio periſſe, te in caſtello circumſideri: de Domitio dixit verſum Graecum, &c. Idem *famil. Epiſt.* 16 Interea qui cupidè profecti ſunt, multi naufragia fecerunt. ¶ Tranſlatè verò pro calamitate, damno, iactura, vel exitio vſurpatur. Cic. *famil.* 4. Verſor in eorum naufragiis, & bonorum direptionibus Ex naufragio tabula. Idem *ad Atticum* 4. Perſpice aequitatem animi mei, & ludum, & contentionem Seleucianae prouinciae, & meam hercle cum Caeſare ſuauiſſimam coniunctionem Haec enim me vna ex naufragio tabula delectat, id eſt, ex communi Reip. calamitate & iactura hoc mihi vnicum ſubſidium, hae amicitiarum reliquiae. Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 1. *Triſt.*

Naufragij tabulas qui petiere mei.

Naufrăgus, a, um, eiuſdem ſignificationis: vt, Fretum nauifragum. Ouid. 14. *Metamorph*

Liquerat & Zancle, aduerſáque moenia Rhegi,

Nauifragúmque fretum, gemino quod littore preſſum

Auſonia, Siculaque tenent confinia terrae.

Saxa nauifraga, Statius 5 *Thebaid.*

Naufrăgor. Naufragium facio, nauem frango { ναυαγέω. GAL. *Rompre le nauire.* ITAL. *Rompere la naue* GERM. Ein ſchiffbruch erleiden HISP. *Quebrantar la nao en la mar.* ANGL. *To make ſhipwreck.* } Per ſynecdochen de eo, qui alias calamitates & iacturam patitur, aut aliquid volens, vel nolens amittit & excutit.

Nauiculātor, ris, Nauicularius nauclerus, ναύκληρος, ναυκλάριος. Cic. *pro lege Manil.* Maiores veſtri ſaepe mercatoribus, ac nauiculatoribus iniuriosiùs tractatis bella geſſerunt.

Nauicularius, ii, qui naui praeeſt, caeteriſque imperat, ſuáque vnicuique munia diſtribuit { רב החבל *rab hachbel.* ναύκληρος. GALL. *Pilote ou patron.* ITAL. *Nocchiero.* GERM. Ein ſchiffherr/ſchiffleiter/ der auffſicht darumb das ſchiff recht gefürt werd. HISP. *Nauchel, Piloto.* ANGL. *A ſhip maiſter or pilote.* } Cic. *Terens lib.* 16. Mare magnum & difficile tibi reſtat: ſi poteris cum Meſcinio, cautè is ſolet nauigare: ſin minus, cum honeſto aliquo homine, cuius autoritate nauicularius moueatur. Idem 7. *Verr.* Malo, inquam, te iſti generi hominum, quam mercatoribus, & nauiculariis inimicum, atque infeſtum putari.

Nauiculariă, ae. Nauis adminiſtratio, vel quaeſtus ex nauigatione. { ναυκληρία. GALL. *L'art & ſcience de conduire & gouuerner vn nauire.* ITAL. *Arte di gouernar naue.* GERM. Die kunſt zu ſchiffen oder der gewyn mit ſchiffen. HISP. *La arte de gouernar y regir la naue.* ANGL. *The art of gouuerning a ſhip.* } Nauiculariam facere. Cic. 7. *Verr.* Quid eos loqui qui videbant: quid exiſtimare eos qui audiebant, arbitrabare? Inanem te nauem eſſe in Italiam ducturum nauiculariam te, quum Romam veniſſes, eſſe facturum.

Nauiculаris, ναυκληρος Hermogenianus *D. lib. vlt. tit.* 4 *l.* 1. Patrimonij ſunt munera rei vehicularis, item nauicularis decemprimatus.

Nauicŭlor, aris, propriè otioſus nauicula vehor. { πλέω. GAL. *Aller ſur l'eau en vn nauire.* ITAL. *Barcheggiare.* GERM. Im ſchiff faren. HISP. *Nauegar por ſu plazer.* ANGL. *To ſayle or go by a ſhip.* } Martia. *lib.* 3.

Piger Lucrino nauiculatur in ſtagno.

Nauigium, ii, Omne genus nauis, quo nauigamus. { אניה *oniyáh* ספינה *ſephináh* עברה *habaráh.* πλοῖον. GAL. *Toute ſorte de nauire.* ITAL. *Nauilo vaſello.* GERM. Ein jede gattung eines ſchiffs. HISP. *Naue ò el nauio.* ANGL. *All ſort of ſhip ſayling.* } Col. *in praefat. lib.* 1. Iámque qui aedificare velint, fabros & architectos aduocent, qui nauigia mari concredere, gubernandi peritos: qui bella moliri, armorum & militiae gnaros & ne ſingula proſequar, ei ſtudio quod quis agere velit, conſultiſſimum rectorem adhibeat. Cicer. 2. *de nat. deor.* Arborum ſectio magnos vſus adfert ad nauigia facienda. Caeſar, Hi primùm nauigia hoſtium lapidibus ac fundis repellebant. Nauigia ſpeculatoria, apud Caeſarem *lib* 4. *bell Gall.* pro nauibus exploratoriis, quas vulgò *Brigantinas* appellant. Speculatoria, inquit, nauigia impleri iuſſit. ¶ Accipitur aliquando Nauigium pro ipſa nauigatione, vt *in l quis Romae ff de verb. oblig* Idque creditum eſſe in omnes nauigij dies ducentos ſub pignoribus & hypothecis, mercibus a Beryto comparatis.

Nauigiolum. diminutiuum. { πλοιάριον GALL. *Vne barque, vne ſette.* ITAL. *Picciola barqua,* GERM Ein ſchifflin. HISP *Pequeno nauio* ANGL. *A barke, a boate.* } Lentul. Cicer *lib.* 12. *famil.* Tantum enim abfuit vt illorum praeſidio noſtram firmaremus claſſem, vt etiam a Rhodiis vrbe, portu, ſtatione, quae extra vrbem eſt, commeatu, aqua denique prohiberemur noſtri milites. nos vix ipſi ſingulis cum nauigiolis reciperemur.

Nauigĕr, a, um qui nauem fert, aut ſuſtinet. { ναυσιφόρος. GALL. *Portant nauire.* ITAL. *Chi porta naue.* GERM. Der ein ſchiff tregt. HISP. *Que trae naue.* ANGL. *That beareth a ſhip.* } vt, Mare nauigerum. Lucret. *lib.* 1.

Quae mare nauigerum, quae terras frugiferentes

Concelebras.

Plin. *lib.* 9. *c.* 30. Nauigeram ſimilitudinem & aliam in Propontide viſam ſibi prodidit Mutianus.

Nāuigo, as. Nauiter facio, nauim ago, naui vehor. { πλέω, ναυτίλλομαι. GALL. *Nauiger.* ITAL. *Nauigare.* GERM. Schiffen. HISP. *Nauigar.* ANGL. *To ſayle.* } Quod verbum tametſi neutrum eſt, tamen accuſatiuum nonnunquam recipit. Virg. 1. *Aeneid.*

Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat aequor.

Cic. 2. *de finibus.* Maria ambulare, terramque nauigare dixit, de Xerxe. ¶ Saepius abſolutè. Idem *famil.* 16. Quum recte nauigare poteris, tum nauiges. *Ibid.* Si poteris, cum Meſcinio nauiga ſolet is cautè nauigare. ¶ Nauigo in mari, idem *de Inuent.* 2. Quum iam in alto nauigarent. Ter. *in Andr* Hui tuo periculo fit, ego in portu nauigo, id eſt, a periculo abſum, tutus ſum. Hoc enim ſignificat, In portu nauigare: propterea quòd qui adhuc in mediis fluctibus nauigant, hi ventorum & aeſtus arbitrio feruntur: qui verò iam portum attingunt, omni periculo ſunt defuncti. Vide Eraſmi Adagia. ¶ Eius compoſita, Annauigo, Enauigo, & Renauigo. Nauigatur, Impersonale. Cic. *pro Manil.* Quum aut hyeme, aut referto praedonum mari nauigaretur.

Nauigatio, Curſus eſt maritimus. { πλοῦς. GAL. *Nauigation.* ITAL. *Nauicatione* GERM. Schiffung oder ſchiffart. HISP. *Nauegaçion.* ANGL. *A ſayling.* } ¶ Prima nauigatio dicitur, cum ſaeuitiam hyemis, qua mare clauſum eſſe fertur, vere primùm nauigantibus aperitur. Cic. *lib.* 2. Epiſt. ad Qu. fratrem: Iidem aiebant nuntiare te prima nauigatione eſſe traſmiſſurum. Paulo antè dixerat, Atque clauſum mare ſe ô ſuiſſe. Verum, Tu mi frater, ſimul ac ille venerit, primam nauigationem (dummodo idonea tempeſtas ſit) ne omiſeris. Caeſ. *lib.* 5. *bell. Gall.* Corus ventus nauigationem impediebat.

Naumăchiă, ae, Pugna naualis, nauale bellum. { ναυμαχία. GALL. *Guerre ſur la mer ou par mer.* ITAL. *Guerre nauale.* GERM. Ein ſtreit ſo auff dem waſſer auff den ſchiffen geſchicht. HISP. *Pelea ò batalla naual.* ANGL. *A fightinn on the ſea or warre by the ſea.* } Martial. *lib.* 1.

Do tibi naumachiam, tu das epigrammata nobis:

Vis, puto, cum libro Marce natare tuo.

Sueton. *in Claud. cap.* 21 Quin & emiſſurus Fucinum lacum, naumachiam ante commiſit. ¶ Interdum accipitur pro loco vbi fit pugna. Idem *in Tiberio,* Semel triremi vſque ad proximos naumachiae hortos ſubuectus eſt.

Naumachiārii, qui nauale praelium committunt. { ναυμάχοι. GALL. *Combatans ſur la mer.* ITAL. *Coloro che combattono in mare* GERM. Kriegſleut ſo auff dem waſſer auff den Schiffen ſtreitten. HISP. *Peleadores de naues* ANGL. *Fighters on the ſea.* } Suet. *in Claud. cap.* 21. Proclamantibus naumachiariis Hi etiam [illegible] dicuntur Graeca voce. ¶ Naumachiarius, a, um, adiectiuum, vt Pons naumachiarius. Plin. *lib.* 16. *cap.* 39. Concremato ponte naumachiario.

Nāuigabilis, e, quod poteſt nauigari. { πλώϊμος, πλωτός. GALL. *Nauigable, commode pour nauiger.* ITAL. *Che ſi puo nauigare.* GERM. Das man ſchiffen kan / ſchiffreich. HISP. *Coſa que ſe puede nauegar.* ANGL. *That may be ſayled on.* } Liu. *lib.* 5 *bell. Maced.* Nam ſimul primum anni tempus nauigabile praebuiſſet mare. Columell. *lib.* 1. *cap.* 2. Ne procul à mari, aut nauigabili flumine, quo deportari fructus & per quod merces inuehi poſſint.

Nauita, vide *Nauta.*

[Naublio, [illegible]. Lex. Graec. Vet. intellige nablio, nempe qui nablizat.

Nauthalumos, inquit Baptiſta Pius *in annotat. prior. c.* 181. eſt nauis pompatica, & apta genio oblectando, quae ſecum inſtrumenta deliciarum affert.

Naulium, *Noli,* V. E. Liguriae ſub A. Genuenſi.]

Naulum, i. { ναῦλον, πορθμεῖον. GAL. *Le ſalaire qu'on baille pour eſtre paſſé l'eau.* ITAL. *Nolo di naue.* GERM. Der ſchifflon. HISP *E. nolito o el frete dela nao.* ANGL. *The fraite for paſſage ouer the ſea.* } Pretium quod ſoluitur pro vectura in naui. Iuuen. *Sat.* 8. Furor eſt poſt omnia perdere naulum. Vlp. *l.* 6 *D. qui pot. in pign.* Si quis in merces ſibi obligatas crediderit, vel vt ſaluae ſint, vel vt naulum exoluatur.

[Naumachia, pugna naualis. Gloſſ. ναυμαχία, nauale bellum.

Naumachiarius, a, um, ad naumachiam pertinens.

Naumachiarius, qui nauale praelium committit.

Naumburgum, vel Narburgis. Naumburg, V. E. Germaniae ad Salam fl. ſub. A. Magdeburgenſi.

Nupactum, hodie *Lepanto*, vrbs à Turcis anno 1499. capta: ad cuius ſinum Chriſtiani inſignem illam victoriam contra Turcas anno 1571. obtinuerunt, duce Ioanne Auſtriaco.]

Naupēgus, Nauium architectus, ναυπηγός dicitur apud Tarentenum *in l. vlt. D de immunit.*

[Naurigus, nauis princeps. Naurēgus, notareticus. Gloſſ. Iſid.]

Naută, & Nauita, ae, fiunt à naui & itare, quaſi naui itans. Paſſ. { מלח *mallách.* ναύτης, ναυτίλος GALL. *Marinier, matelot, batelier, nautonnier.* ITAL. *Nocchiero, marinaro, nauigante.* GERM. Ein ſchiffman / der ein ſchiff fürt. HISP. *Marinero.* ANGL. *A mariner.* } Qui ſe in naui agenda exercet: & quicunque in naui eſt, nauis ducendae gratia Cicer *famil.* 15. Solent nautae feſtinare quaeſtus ſui cauſa. Ter. *in Phorm.* Saluas audiui ex nauta, qui illas vexerat. Cicer. *ad Attic. lib.* 13. Nauitam ipſe audire videor iam euocantem. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Nauitis nulla voluptas maior, quam quum ex alto terram conſpiciunt.

Nautepibatae, ναυτεπιβάται, dicuntur qui nauem conſcendunt, & nauis loco nautarum officio funguntur. Vide Alciat. *lib.* 2. *diſpunct.*

Nauticus, Nauta. { ναύτης GAL *Marinier.* ITAL. *Marinaro* GERM. Ein ſchiffman. HISP. *Marinero.* ANGL. *A mariner.* } Plin. *lib.* 9. *c.* 31. Quod vbi videre nautici, ſtatim pluribus anchoris nauigia infraenant. Liu. *lib.* 8. *bell. Pun.* Metúmque etiam ex terra nauticis praebuit.

Nāutĭcus, a, um, quod eſt nautarum. { ναυτικός. GALL. *De nautonnier.* ITAL. *Di nauigante.* GERM. Schiffmänniſch / das der ſchiffleuten iſt. HISP. *Coſa de marinero, ò piloto.* ANGL. *That belongeth to a mariner.* } Virg *lib.* 3.

Nauticus exoritur vario certamine clamor.

Cic. *de nat. deor.* Propter nauticarum rerum ſcientiam plurimis mari-

timis

timis rebus fruimur. ¶ Nauticus panis dicitur, quem hodie *Biſcoctum* vocamus. Plin *lib.* 22. *c* 25. Nauticus panis rurſus, atque iterum coctus ſiltis aluum Virg. 4. *Eclog.*

Cedet & ipſe mari vector, nec nautica pinus
Mutabit merces.

¶ Nauticus cantus, *κέλευσμα*. Cic. 2. *de natura deorum* Idémque iuuenibus viſis, auditóq; e nautico cantu. ¶ Nautica pecunia quæ & traiectitia dicitur, quam creditor vſque ad certum locum, vel in omne itionis & reditionis tempus ſuo periculo præſtat, qua de cauſa permiſſum eſt, vt eius nomine & ex pacto vſuram petat grauiſſimam, quæ nauticum fœnus & vſura maritima dicitur Ex Hotoman. De Nautico fœnore, vide Plutarch. *in Cato. Cenſ.* ¶ Nautica pyxis eſt vaſculum ligneum, planum, & rotundum, altitudine duorum, aut ad ſummum trium digitorum In huius vaſculi fundo rotula quædam eſt verſatilis papyracea. Hanc rotulam papyraceam planam ſuſtinet tegumentum tenue & velut bipartitum, in centro verò ænea quædam & acuminata turricula defixa eſt, quæ ſtylo, ſeu cuſpidi acutæ inhæret, atque huc inde voluitur in æquilibrio. Vbi autem conquieſcit eius pars, quam lilij imagine nautæ inſigniunt, & in qua ligula, ſeu ferramentum magnete confricatum deſinit, ibi Septentrio & Polus Arcticus oſtenditur, quocunque contorto clauo nauis impellatur. Quî autem fiat, quòd pars ferramenti ſiue ligulæ, ea, quæ ad magnetem affricata eſt, Septentrioni obuertatur, id nullius hominis adhuc ingenium potuit peruestigare Cæterum in eius quam diximus, rotulæ circulo, ductæ ſunt à centro ad circumferentiam 32 lineæ æqualiter diſtantes in hunc vſum: 1. vt deſignent cæli cardines & ventos, quos 32. nautæ numerant: 2. vt denotent terræ ac maris ſpatia celebrioribus partibus diſtincta per gradus, in quos lineæ incurrunt. Inuenta autem eſt hæc pyxis ante annos 300. à Flauio quodam Melphi, qui in Campania, regni Neapolitani prouincia, habitauit. Vide Keckerman *tract. de re naut.*

Naula, æ, fœm. gen. *νάβλα*. Genus inſtrumenti muſici, quod idem cum Pſalterio eſſe quidam tradunt.

Naulium, i, diminutiuum. Ouid. 3. *de Arte,*

Diſce etiam duplici genialia naulia palma
Vertere, conueniunt dulcibus illa modis.

Vide Cælium *lib.* 9. *c.* 4.

Naulum, ciuitas in Liguria, à portu & turribus, inclita: & Vadorum Sabatiorum portus, à quo decem millibus diſtat Sabatia.

Naulóchum, *Ναύλοχος*, Locrorum oppidum eſt, teſte Plin. *lib.* 4. *cap.* 3 ¶ Eſt item Naulochum, ſiue Naulochus, Thraciæ oppidum, non procul ab Hæmo monte: cuius meminit idem Plin. *lib.* 4. *cap.* 11. Steph. præterea Naulochum vrbem in Ionia collocat, alio nomine Smyrnam appellatam. Sueton. *in Aug. cap.* 16.

Navo, as, Do, confero, adhibeo. { שׂום *ſcham* בהשׂכלים *biſchlim.* *ἀγωνίζομαι, σπουδάζω.* Gall. *Accomplir, s'employer à faire quelque choſe.* Ital. *Empire, compire.* Germ. Fleiß anwenden/ geſtiſſen erzeigen Hisp. *Hender dar.* Angl. *To force himſelf, and giue diligence in doing any thing.* } Cicero *lib.* 2. *de Oratore*, Iam mihi videor nauaſſe operam quòd huc venerim. Idem *App. Pulchro*, illud pugna & enitere, ne quid nobis temporis prorogetur, vt quum hic tibi ſatisfecerimus, illic quoque te noſtram in te beneuolentiam nauare poſſimus, id eſt, conferre, vel oſtendere, vel (vt inquit Budæus) nauo animo adhibere & præſtare. Tractum verbum à nautis, quum ſunt auxilio aliis in gubernandis nauibus. Naues enim quum ex naualibus in mare deducantur, maximo hominum auxilio indigent. Studium ſuum alicui nauare. Cicer. *ad Attic. lib.* 15. Nauare & efficere opus aliquod. Idem *ad Attic. lib.* 9. Vtinam hac miſeria aliquod Reipubl. *πολιτικὸν* opus efficere, & nauare mihi liceat.

Naupactus, *Ναύπακτος*, oppidum eſt Ætoliæ, non procul à Locris. ita dictum (inquit Stephanus) *ἀπὸ τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν ναυπηγίας*, hoc eſt, ab Heraclidarum naualibus. Hodie vocatur Lepanthum, per Turcas Venetis ereptum. Vide Strab. *lib.* 9. Plaut. *Milet. ſc.* 1. *a.* 2. publicè legatus Naupactum fuit. ¶ Hinc Naupactius, a, um, *ναυπάκτιος*, & Naupacteus penultima producta, *ναυπάκτειος*. vt, Naupacteus Achelous. Ouid. 2. *Faſt.*

Naupliã, æ, *Ναυπλία*. Agri Argiui oppidum eſt, & portus Argiuorum qui & inde nomen accepit, quod naues eo ſoleant applicare. Autor Strab. *lib.* 8.

Nauplius, *Ναύπλιος*, Palamedis pater fuit, qui vt mortem filij falſa Vlyſſis accuſatione oppreſſi, vlciſceretur, Græcis tempeſtate laborantibus, ex Caphareo monte ignem oſtendit, bonámque claſſis partem ad ignem, tanquam ad vicinum portum, annauigantem, in aſperrimos ſcopulos pellexit, miſerandóque periculo naufragio. Poſtea verò quam intellexiſſet Vlyſſem & Diomedem, quibus eas inſidias potiſſimum ſtruxerat, incolumes euaſiſſe, doloris impatientia ſeipſum in mare præcipitem dedit Suet. *in Ner. c.* 39. Tranſeuntem eum Iſidorus Cynicus in publico, clara voce, corripuerat, quod Nauplij mala bene cantitaret, ſua bona male diſponeret.

Naupliádes, *Ναυπλιάδης* Patronymicum maſculinum, quod pro Palamede accipitur, Nauplij filio. Ouid. 13. *Metam.*

——— *Timidi commenta retexit*
Naupliades animi.

Item,

Sed neque Naupliades facinus defendere tantùm ibid.

Nauplius, piſcis eſt ſepiæ ſimilis, de quo vide Plin *lib.* 9 *cap* 30.

Naupórtus, *Ναύπορτος*. Strab *lib.* 7. oppidum eſt Iſtriæ, Tauriſcorum colonia, ad fluuium Corcoram.

Naupórtus, Iſtriæ fluuius eſt inter Æmoniam & Alpes naſcens, nomen habens ab Argo naue, quam Argonautæ humeris eouſque delatam per hunc fluuium ſubuexerunt. Autor Plin. *lib.* 3. *c.* 18.

Nauſio, is, it, de grano fabæ dicitur, quum naſcendi gratia ſe aperit, quod non ſit diſſimile nauis formæ Feſtus.

Nauſeã, æ, זרא *zara* געל *ghetal* Gall. *Appetit de vomir, vomiſſement.* Ital. *Mouimento di vomitare.* Germ. Ein vnwillen / ergentlich ein ſolcher vnwill ſo das kotzen bringt. Hisp. *Alteracion ò diſpoſition para vomitar, vomito.* Angl. *Appetit of vomitting, or vomitting, lothing.* } Stomachi ad vomitum ex graui odore perturbatio, & concitatio. Cic. *lib.* 16. *familiar.* Feſtinare te nolo ne nauſea moleſtiam ſuſcipias æger. Idem *ad Atticum* 5. nauigauimus ſine timore & nauſea. Plinius *lib.* 20. *cap.* 14 Nauſeas cum ſale & polenta in frigida aqua pota inhibet. A naui deductum nomen, ex cuius ſentina mouetur vomitus, vel ex cuius frequenti & inordinato motu, ſubuertitur ſtomachus, & ad vomitum concitatur. Senec. *cap.* 1. *de tranq.* Non tempeſtate, ſed nauſeâ vexor. ¶ Accipitur etiam aliquando Nauſea pro quauis moleſtia, vel faſtidio, vnde mouere nauſeam, idem eſt quod moleſtiam procreare.

Nauſeola, diminut. a nauſea { *ναυτίδιον, μικρὰ ναυτία.* Gal. *Petit vomiſſement.* Ital. *Picciolo vomito.* Germ. Ein kleyner vnwillen. Hisp. *Pequeno vomito.* Angl. *A litle appetit or lothing* } Cic. *ad Attic. lib.* 14. Nauſeolam tibi tum anſam ei ij dediſſe tacite patiebar.

Nauſeõſus, ſa, ſum, quod nauſeam inducit. { *ναυτιώδης.* Gall. *Qui induit & prouoque à vomir.* Ital. *Coſa che prouoca à vomitare.* Germ. Das vnwillen bringt oder zukotzen macht. Hisp. *Coſa que haze vomitar,* Angl. *That cauſeth to vomite.* } Plin. *lib.* 20 *cap.* 18. Radice cruda nauſeoſa.

Nauſeo, ſeas. { זרם *zirem* קאה *katſ...* *ναυτιάω.* Gal. *Vomir.* Ital. *Vomitare, hauer nauſea.* Germ. Vnwillen haben Hisp. *Vomitar.* Angl. *To vomite, to lote a thing.* } Nauſea laboro, & vomitu infeſtor, ad vomitum impellor, vomendi appetentiam habeo, vomo. Cic. *Poſt. ep.* 1. Non diſſimulat P. C. apparet eſſe commotum: ſudat, pallet: quidlibet, modò ne nauſeet, faciat quod in portícu Numic a fecit. Plaut. *in Amph.* Laſſus ſum hercle è naui, vt vectus ſum hoc, etiam nunc nauſeo. Cic. *Fabio Gallo*, tu tamen quum audiſſes ab Antio (vidit enim me nauſeantem) non modò mittendi cauſam habuiſti, ſed etiam viſendi. Nauſeare, pro contemnere & reſpuere, quod qui nauſeant, cibos faſtidiunt. Idem 1. *de nat. deor*, Quàm bellum erat Vellei confitere potius neſcire quod neſcieris, quam iſta effutientem nauſeare, atque ipſum ſibi diſplicere.

Nauſeator, verbale Senec *Epiſt* 54 Illud ſcito Vlyſſem non fuiſſe tam irato mari natum, vt vbique naufragia pateretur: nauſeator erat.

Nauſicaa, *Ναυσικάα*. Alcinoi Phæacum regis filia, & Aretes, quæ quum exiſſet ex vrbe cum pediſſequis, iuiſſetque ad flumen lotura veſtes, vidit Vlyſſem, naufragum in littore ſedentem, nudum arborum ramis circumtectum, cui oranti & veſtes dedit, & in regiam patris ſui ire iuſſit. de hac Martialis *lib.* 2.

Si mihi Nauſicaã patrios concederet hortos,
Alcinoo poſſem dicere, malo meos.

Nauſimenes, *Ναυσιμένης*, vir Athenienſis, cuius vxor quum liberos in inceſtu deprehendiſſet, indignitate facinoris perterrita vocem amiſit.

Nauſithous, *Ναυσίθοος*, Rex Phæacum, Neptuni filius, & PeribϾ Eurymedontis filiæ, & Pater Alcinoi.

‖ Nauſtibulum, vas aluei ſimile. videtur à nauis ſimilitudine. Feſt ‖

Nautea, { *ναυτία*. Angl *Curriers bleacke, an hearbe that curriers doe vſe.* } Herba eſt, inquit Feſtus, grani nigri, qua vtuntur coriarij: vel aqua coriariorum: vel (vt Nonius inquit, aqua ex nauis ſentina veniens. Plaut *in Aſin. ſc.* 2. *a* 5. Nauteam bibere malim ſi neceſſum eſt, quam illam oſcularier. Idem *in Curc. ſc.* 2. *a.* 1. & *ſc.* 2. *a* 5. Omnium vnguentum odor præ tuo nautea eſt.

Nauticus, vide *Nauis.*

Nautilus, *ναυτίλος*, piſcis marinus ita dictus, quòd nauigantis effigiem habeat: *ναυτίλος* enim apud Græcos ſignificat Nauigo Plin. *lib* 9. *c.* 29. Inter præcipua autem miracula eſt, qui vocatur Nautilos, ab aliis Pompilos. Supinus in ſumma æquorum peruenit, ita ſe paulatim ſubrigens, vt emiſſa omni per fiſtulam aqua, velut exoneratus ſentina, facile nauiget. Poſtea duo prima brachia torquens, membranam inter illa miræ tenuitatis extendit: qua velificante in auras, cæteris ſubremigans brachiis media cauda vt gubernaculo, ſeſe regit. Ita vadit alto, liburnicarum gaudens imagine, & ſiquid pauoris interueniat hauſta ſe mergens aqua.

Navvs, a, um, Gnauus, ſtrenuus, gnarus, aſſiduus à nauium celeritate dictus. Vel potius quod à nauis ſit ſemper aliquid agendum. Vide & Donatum in *Nauiter.* { שׁקד *ſchekedh* זריז *zariz* אביר *abbir* מהיר *mahir* *δραστήριος, ὀξύς*. Gall. *Prompt, diligent, ſoigneux, ſondain* Ital *Diligẽte, ſollecito, preſto,* Germ. Euſtig / emſig / arbeitig / handtig / fleiſſig Hisp. *Diligẽte induſtrioſo, ligero.* Angl: *Diligent ſturring, quick, actiue, valiant.* } Liu. *lib.* 5 *ab Vrbe*, In Fabio minus in bono conſtans, quã nauũ in malitia ingenium. Huius contrarium eſt ignauus. Columella *lib.* 11 *cap.* 1. In agreſti negotio dici vix poteſt quid nauus operarius ignauo & ceſſatore præſtet ¶ Interdum nauus dicitur, quaſi ſciens & cognoſcens Idem *lib.* 8. Sit autem vigilans, impiger, induſtrius, nauus omnium quæ patet. Quo tamen in loco *Narus* potius, ſiue *Gnarus* legendum videtur.

Nauitas, atis, ſiue Gnauitas diligentia ſtrenuitas. { מהירה *meherah.* *σπουδή*, Gall *Soudaineté, diligence, ſoing* Ital. *Diligenza.* Germ. Fleiß anhaltung. Hisp *Diligencia.* Angl. *Diligence, quickneſſe valiantneſſe.* } Cic *in Epiſt lib* 5. *ad Funnium*, Itemque operam, nauitatem animum in Remp. ſuam, celeritatem præturæ anteponendam cenſeo, Vide Ignauia, tarditas, deſidia.

‖ Nauiter idem quod *Nauiter.* ‖

Nauitẽr, ſiue Gnauiter, Diligenter, ſtrenuè. { *σπουδαίως.* Gall. *Diligemment, ſoigneuſement.* Ital. & Hisp. *Diligentemente.* Germ. Fleiſſigklich / emſiglich / vnuerdroſſen Angl *Quickelie, valiantlie.* } Colum. *lib.* 1. *cap.* 1. Vt tamen te commendo ſæpe maturius peruenit is qui nauiter, & ſine villis concedationibus permeabit, quam is qui quum via profectus ſit, vmbras arborum fontium, amœnitatem vel auræ refrigerationem captaui ne in agreſti negotio, &c.

Nauius Accius, inſignis Augur fuit, qui ſub Tarquinio Priſco Romanorum rege floruit, quem Liuius *lib.* 1 *ab Vrbe condita* tabulat nouacula cotem diſcidiſſe memorant huius Cicero ſæpe *in lib. de diuinat.*

Naxia, Cos eſt, ligni marmoreis poliendis, & gemmis ſcalpendis accommodata, *ναξία ἀκόνη*. Inuenitur in Cypro inſula, vt inquit Plin. *lib* 16. *cap.* 7.

Naxus, *Νάξος*, vulgò *Nicſia*, Inſula in mari Ægæo, vna ex Cycladibus, cæteras ſuperans antea Strongyle dicta. Hæc Dia poſt appellata fuit. Verum quum Cares ex Lamia profecti ante Naxo eam occupauerint, a Duce Naxum appellarunt. Hanc Dionyſiada a vinearum fertilitate di-

ci ſcribit Plin. *lib. 4. cap. 12.* Vel quia (vt alij volunt) ſolæ Naxiæ mulieres octauo menſe pariant, quo & Liber pater natus creditur. Siue quia fons in ea vino fluat. Diſtat a Delo ſeptem millibus.

Naxius, a, um, ναξιος, vnde Naxius ardor, apud Columellam, quo ſignificatur Ariadnes coronæ ſydus. Nam (vt ferunt poetæ) in inſula Naxo relicta Ariadne à Theſeo, nuptias cum Baccho fecit, coronámque, quam a Venere, & Horis dono acceperat, inter ſydera relata fuit.

Nazaræus, ναζαραῖος, ὁ ναζωραῖος. Conſecratus dicitur: & à Nazareth Nazarenus Chriſtus dictus eſt. ¶ Idem monachorum genus apud Turcas. Lex. gr. b.

Nazaretha, ναζαρέθ, patria Domini noſtri Ieſu Chriſti.

‖ Nazarenus, A. titularis, in regno Neapolitano, & D. Tranenſi. ‖

Nazarenus aliquando idem, quod Chriſtianus: qui ſcilicet ipſum Nazarenum ſeruatorem ſuum confitentur.

‖ Nazianzus, V. olim E. poſtea M. ſub P. Conſtantinopolitano. ‖

N E.

Ne, dehortatiuum, ſeu prohibitiuum aduerbium eſt, & iungitur magis imperatiuo, quàm ſubiunctiuo, inquit Donatus. { אַל. μή. GALL. *Ne.* ITAL. *Non, acciòche non.* GERM. Nicht. HISP. *Porque no.* ANGL. *No, not.* } Ne plora. Plaut. *Pſeud. ſc. 4. a. 4.* Ne feceris. (id ſup.) Idem *Men. ſc. 4. a. 2.* Ne erres, vide *Erro.* Vapulare te iubeo. Ne me territes quæſo. Idem *Curc. ſc. 4. a. 4.* Vel tu ne faceres tale in adoleſcentia. i. non debuiſti facere. Idem *Pſeud. ſc. 5. a. 1.* Benignè fecit, ne iratus eſſet. Idem *Mil. ſc. 6. a. 2.* Mihi moleſtus ne ſis. Idem *Men. ſc. 2. a. 4.* Dum ne ob malefacta peream, parui æſtimo. Idem *Capt. ſc. 5. a. 3.* Idem *in Perſa,* Abi, ne iura, ſatis credo. Terent. *in Andrea,* Ne ſæui tantopere. Virg. 3. *Æneid.*

Tu ne cede malis, ſed contrà audentior ito.

Terent. *in Eunuch.* Si certum eſt facere facias: verùm ne pòſt conferas culpam in me. *Ibid.* Hic nebulo magnus eſt, ne metuas. Peri. P. Ne time. Plaut. *Men. ſc. 2. a. 1.* Ne proſit, néve mihi noceat, ne fruſtra ſis. Vide *Fruſtrà.* Vtrum ſpémne, an ſalutem te ſalutem. Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 4.* &c. Item, Ne me nequicquam ſerues. Idem *Men. ſc. 2. a. 1.* ¶ Iungitur quum iurantis eſt, & obteſtantis, optatiuo. Cic. 7. *lib. Epiſt. ad Gallum,* Sed ne viuam, ſi tibi concedo. Terent. *in Phorm.* Quod vtinam ne Phormioni id ſuadere in mentem incidiſſet. ¶ Ne pro vt non, vt ne niſi, i. vt non niſi. Celſ. *lib. 4. c. 4.* Cùm acceſſit id quoque ne, ne niſi recta ceruice ſpiritus trahatur, ὀρθόπνοια. Martial. *lib. 1.*

Lex hæc carminibus data eſt iocoſis,

Nec poſſint, niſi pruriant, iuuare.

Vbi adiunctiuam particulam eſſe tradunt Grammatici ¶ Ne pro non. Plaut. Niſi tu ne vis. Terent. Quid ne es alacris? id eſt, cur non. Idem *in Andr.* Ego id agam, mihi qui ne detur, i. ἵνα μή. Lucret.

Illa quoque in Solis quæ lumine cernere quimus,

Ne quibus id faciant plagis, apparet aperte.

¶ Quandoque rationalis pro ergo. Virg. 1. *Æneid.*

——Méne incepto deſiſtere victam?

Catull.

Alloquar, Audieróne vnquam tua verba loquentem.

Plaut. *Men. ſc. 2. a. 5.* Súmne ego mulier miſera. Sumne ego infelix. Vide *Sum* pro an, & pro certè, antique, Emitteréſne nec ne eum manu. Idem Plaut. *Capt. ſc. 5. a. 3.* ¶ Ne pro quin, idem. *Amph. ſc. 3. a. 4.* Ne te ſacrificem nunquam euades. (i. quin.) ¶ Ne, pro ſine priuatiua particula plerunque in Latina lingua ponitur, vt ſcribit Gell. *cap. 21. lib. 13.* ¶ Ne ſubauditum. Plaut. *Pſeud. ſc. 2. a. 1.* Amor prohibet faciam. i. ne fac. ¶ Quandoque cauſalis. Idem 2. *Æneid.*

Ne recipi portu, aut duci in mœnia poſſit,

id eſt, vt non, ἐφ' ᾧ μὴ, ἵνα μὴ, ὡς μὴ. ¶ Quandoque pro Vt. Cicer. *Curc.* Vt non vereremur, ne nimis citò mitteremus. ¶ Ne nihil, id eſt, Vt aliquid. Idem *Pato,* Ne amicis nihil tribuamus, epulamur: id eſt, vt amicis aliquid tribuamus. ¶ Quandoque Nedum. Terent. *in Andr.* Ne vacuum eſſe nunc me ad narrandum credas. ¶ Plerunque dubitatiua, ἆρα. Virg. 11. *Æneid.*

Inſiſtiamne prius mirer, belline laborum

Apud oratores, Ne interrogatiuum raro geminatur ſed loco poſterioris vtimur aduerbio An, vt, Bonúſne, an malus? Aliquando etiam ſic, Eundum mihi, nécne ſit, ignoro. Et per interrogationem. Cic. *pro dom.* Taméne arbitraris id me poſſe obtinere? ἆρα μή. ¶ Quidam ſuperuacuum addunt An, hoc modo, Neſcio an bene faciam, nécne. ¶ Quandoque confirmatiuè. Virg. 11. *Æneid.*

Tantáne me tenuit viuendi nate voluptas,

Vt pro me hoſtili paterer ſuccedere dextræ?

Quo tamen in loco quidam (quos quantitas reprobat: nam Ne illic corripitur, vt notum eſt) exponunt Næ pro vtique, cum diphthongo ſcribentes. ¶ Quandoque interrogatiua eſt. Terent. Egóne? Tu ergo. ¶ Quandoque habet vim interrogandi, & dubitandi ſimul. Idem *in Andr.* Datúrne illa hodie Pamphilo nuptum? Quandoque vim extenuandi habet, & nedum valet. Saluſt. Secundæ res ſapientum animos fatigant: ne illi corruptis moribus victoriæ temperent, hoc eſt, tantum abeſt, vt illi victoriæ temperent. At næ, ναί, cum diphthongo Græca dictio eſt, idem ſignificans quod certè, vel vtique, de qua dictum eſt ſuo loco. ¶ Compoſita a Ne, aduerbia negandi ſunt, Nec, Neque, μηδὲ οὐδέ. Nequa, Nequo, Nequicquam, Neutiquam, Neutique, Nequaquam, Necubi, Nedum, & alia. ¶ Aliquando, Ne accipitur pro Vt, præſertim quum ſubiungitur poſt aliquod horum verborum, Metuo, Timeo, Vereor. Euſdem enim ſignificationis ſunt hæ orationes, Vereor ne moriatur. & Vereor vt moriatur. ¶ Interdum etiam vtrunque coniungimus, vt apud Cic. Metuo vt ne pereat. Terent. *in Eunuch.* id vt ne fiat, iſta hæc res eſt remedio. Idem *in Andr.* Apprimè in vita vtile, vt ne quid nimis. In quibus omnibus exemplis, Vt, ſuperfluit, ornatúſque potius, quam neceſſitatis cauſa additum. ¶ Vt ne, Ne, vacat. Gell. *cap. 8. lib. 6.* ¶ Quandoque Ne idem eſt quod neque, vel, & hoc fere ſubſequente particula Quidem. ita tamen, vt inter Ne & Quidem dictio aliqua intercedat. Cic. *de Amic.* Nunquam illum ne minima quidem re offendi. ¶ Ne dicam. Si hæc clauſula ſequatur ſubſtantiuum, adiectiuum ſequens in accuſatiuo ponitur. Cic. *pro rege Deiotaro,* Crudelis Caſtor, ne dicam ſceleratum & impium, qui nepos, &c. ſi ſubſtantiuum poſtponatur huic particulæ, id eſt, ſi interſeratur inter adiectiuum & ſubſtantiuum, vtrunque erit in nominatiuo: vt, Crudelis, ne dicam ſceleratus & impius Caſtor. Hæc ex Valla *lib. 3. c. 20.* Sunt & aliæ dicendi formulæ à particula Ne, profectæ, quibus vtimur deprecandæ longitudinis cauſa, Ne vos vel, Ne te diutiùs teneam vel, Ne te pluribus teneam. Item, Ne multa, Ne multis, Ne plura, Ne pluribus, Ne longus ſim, Ne longum ſit, Ne longum faciam, &c. id eſt, vt breuis expediam, ad ſummum, vt breuiter dicam. ¶ Ne ſit ſanè, videri certe poteſt. Cic. 4. *Acad.* Barbari dicunt, Cape quod ita non ſit. Latius, Ne ſint vera quæ Athenienſes modò legati de libidine regis dixerunt. Cic. *pro Cælio,* Obliuiſcor iam iniurias Clodia, depono memoriam, &c. ne ſint hæc in te dicta quæ dixi.

‖ Nea, noua, Neos, nouus ¶ Eſt item ‖ Nea, νέα, inſula prope Lemnum, in qua nonnulli volunt Philoctetem hydri morſu fuiſſe interfectum. Plin. *lib. 2. c. 87.* de inſulis, enatis Inter Lemnum & Helleſpontum Nea.

Neæra, νέαιρα, nomen eſt nymphæ, quæ peperit Soli duas filias Phaethuſam & Lampetiam, quæ armenta Solis tranſeunti Vlyſſi iuxta Siciliam oſtendit. ¶ Eſt etiam mulieris nomen proprium apud Virg. *Eclog. 3.*

——Dum fouet ille Neæram.

Nēæthus, νέαιθος, fluuius eſt in extremis Italiæ finibus, non procul à Lacinio promontorio, & Crotone vrbe. Vide Plin. *lib. 6. c. 11.*

Nĕālcēs, νεάλκης. Pictoris nomen, qui Venerem pinxit, Naumachiam Ægyptiorum & Perſarum, Item aſellum bibentem in littore, & crocodylum ei inſidiantem. Autor Plin. *lib. 35. c. 10.*

Nĕāndrŭs, νέανδρος. Troadis oppidum, poſtea Perperenne nominatum, teſte Plin. *lib. 5. c. 30.* Steph. Neandriam, νεάνδρεια, appellat.

Nĕāpŏlĭs, { νεάπολις. ITAL. *Napoli.* GERM. Naples } Ciuitas eſt Campaniæ a Chalcidenſibus condita, quæ quum à Cumanis eſſet euerſa, ingruente acerbiſſima peſte, ita iubente Apollinis oraculo, ab iiſdem ſplendidiùs eſt reſtituta: bonáque ciuium eò tranſlata, ad differentiam veteris vrbis, Neapolis eſt appellata. Hæc & Parthenope dicitur, à nomine Sirenis ibi ſepultæ. Autor Plin. *lib. 3. cap. 5.* Suid. Νεάπολις πόλις Ἰταλικὴ ἀξιόλογος, ἐν ᾗ παρθένου ἵδρυται σῆμα ἄγαλμα, παλαιὰ δὲ ἦν ἄνω πανθεῖον. ¶ Eſt & Neapolis, Atticæ oppidum, vt ſcribit Pomponius Mela *lib. 1.* ¶ Eſt item eius nominis Cariæ vrbs ad Iaſium ſinum, eodem autore. ¶ Neapolis, quæ & Leptis magna. Ptolem. *lib. 4. cap. 3.* vrbs iuxta Syrtim paruam, quam *Tripolim* hodie vulgus appellat.

Neapolitanus, a, um, qui ex Neapoli eſt, νεαπολίτης.

Nĕārchŭs, νέαρχος, Iuuenis eximiæ pulchritudinis, cuius meminit Horat. *lib. 3. Carm.*

Nebis, apud Ptolem. *lib. 2. cap. 6.* Tarraconenſis Hiſpaniæ fluuius, Benis Straboni dictus *lib. 3.*

‖ Nebrias, νεβρίας, ſpecies piſcis. ‖

Nebrĭdēs { νεβρίδες. GALL. *Peaux de daim ou de cerf.* ITAL. *Pelli di damo ò di ceruo.* GERM. Gembſen oder hirſchhäut. HISP. *Pellejos de gamo ò cieruo.* ANGL. *The hides of does, or hartes.* } Damarum, ſeu ceruorum pelles, quibus vti veteres in Bacchi ſacris ſolebant, νεβρὸς enim dama, ſeu ceruus eſt. ‖ ¶ Nebrides Dianæ, cerui Dianæ. Gl. Iſid. ‖

Nebrites, νεβρίτης. Gemmæ ſpecies eſt, Libero patri ſacra, à nebridum pellium ſimilitudine, quibus in Liberi ſacris vtebantur. Plin. *lib. 37. cap. 10.*

Nebrodes, νεβρώδης, mons in Sicilia, cui damarum copia nomen dedit. Eſt & vnum ex Bacchi cognominibus.

Nebros, νεβρός, Clariſſimus ex Aſclepiadis fuit in Co inſula, vel Pythiæ teſtimonio, vnde & Nebridæ dicti, ex quibus & Hippocrates. Stephanus in Co.

Nĕbŭlă, æ, [illegible] νεφέλη, ὁμίχλη. GALL. *Vne bruine, brouillart nuée.* ITAL. *Caligo, nebbia.* GERM. Ein nebel. HISP. *Niebla.* ANGL. *Miſte, a cloude.* } Sic differt à Nube, quòd nebula vapor ſit è terra atque aquis ſurgens quæ ſiue ſtatim euaneſcit, ſiue in altum ſublata, conuertitur in nubem. Nubes quocunque tempore fieri poſſunt, Nebulæ nec æſtate calida, nec nimio frigore exiſtunt, inquit Plin. *lib. 2. cap. 60.* Atra nebula. Virg. 1. *Æneid.* Humentes nebulæ. Stat. 9. *Theb.* Liuens nebula. Sil. *lib. 6.*

——tandem exhalauit in auras

Liuentem nebulam fugientis ab ore veneni.

Nebula erroris. Iuuenal. *Satyr. 10.*

——pauci dignoſcere poſſunt

Vera bona, atque illis multum diuerſa, remota

Erroris nebula.

¶ Quaſi per nebulam audire, eſt leuiter, & non attentè audire. Plaut. *in Capt. ſc. vlt. a. 5.* Nunc ædepol demum in memoriam regredior, audiſſe me quaſi per nebulam, Ægionem meum patrem vocarier. Ex ſpiritu atque anhelitu nebula conſtat. Idem *Amph. ſc. 1. a. 1.* Nebulæ quæſtionum, Gell. *cap. 9. lib. 8.* Nebulæ dolia ſumma tegunt (cum florent vina.) Ouid. 5. *Faſt.* Plaut. *Pſeud. ſc. 5. a. 1.*

Quæ quaſi per nebulam ſcimus atque audiuimus.

¶ Nebula pulueris, puluis excitatus & aerem offuſcans, tanquam nebula. Lucil. *lib. 5.*

——multa pulſata pedum vi

Puluerea exhalat nebulam, nubéſque volantes.

¶ Nebula, panis tenuis, inſtar nebulæ alicuius, vt ſunt placentæ & placentulæ, quæ vix tactæ rumpuntur. Vet. Vocab. In Græciſmo dicitur,

Aeris eſt nubes, nebula de flumine ſurgens.

At panis nebula tibi ſubtiliſſimus extat.

Eſt quidem etiam *nebula* pannus tenuiſſimus. Sed vera tamen lectio eſt *panis.* ¶ Nebula erroris, cæcitas mentis, ignorantia veri & boni. Iuuenal. *Sat. 10.*

Omnibus in terris quæ ſunt à Gadibus vſque

Auroram & Gangen, pauci dignoſcere poſſunt

Vera bona atque illis multum diuerſa, remotâ

Erroris nebula.

¶ Nebulæ pro nugis. Perſ.

Grande locuturi nebulas Helicone legunto.

id eſt, figmenta inania & nugacia poetarum. Plaut. *in Pœnulo,* Cuius

ego vel nebulæ cyatho ſeptem noctes non emam. vbi pro te nihili. Inde Nebulones dicti. ¶ Nebula linea, i. tenue amiculum lineum, quod nec panni crebritatem, nec telæ denſitatem, ſed nebulæ tenuitatem pelluciditati æmulatur. Petron. Arbiter, Palàm proſtare nudam in nebula linea. vide *Ventus textilis*.

Nebularium, ij, Ædificium, à ſubiicienda meſſe per nubilum tempus. ἢ ὑποστέγασμα ἢ ἀποθήκη τῶν ἀγρῶν.

Nĕbŭlōnēs, & Tenebriones. { ἄνθρωποι οὐδενὸς ἄξιοι. GALL. *Vauneants, trompeurs, faineants*. ITAL. *Huomini da niente, truffadori, cicaloni*. GERM. Nichts ſollende Leut, die mit bubenwerck umbgehn, loterbuben, ſchlosse. HISP. *Hombres de poca eſtima*. ANGL. *A knaue, a lyingering fellow*. } Dicti ſunt fures, nugatores, vani, nullius pretij homines, qui mendaciis & aſtutiis ſuis nebulam quandam & tenebras obiiciunt: vel quòd ad fugam fugitiuis nebulæ ſunt accommodatæ: vel quòd molles ſunt, Inanes, & vani, vt nebula, vt Donatus inquit. Lucilius, Nugator quidam ac nebulo ſit maximus multò, Cicer. *ad Attic. lib*. 1. Totum inueſtiga, cognoſce, perſpice, & nebulonem illum, ſi quo pacto potes, ex iſtis locis amoue. Terent. *in Eunuch*. Nebulonem hunc certum eſt ludere. *Ibid*. Sanè quòd tibi nunc videatur eſſe, hic nebulo magnus eſt. Horat. 1. *Serm. ſatyr*. 1.

——non ego auarum
Quum verò te fieri, vappam iubeo, aut nebulonem.

Idem. 1. *Epiſt*. 2.

Nos numerus ſumus, & fruges conſumere nati,
Sponſi Penelopes, nebulones, Alcinoique.

¶ Nebulo homo. Gell *c*.6 *lib*.16. Nebulonis hominis facetias riſi. Item, nebulo egregius, *cap. vlt. lib*. 13.

‖ Nebulor ἀχρεῶ. Gloſſ. Græcol. Eſt inutilem fieri, aut eſſe, inſtar nebulæ, nebulonem eſſe. ‖

Nĕbŭlōſŭs, a, um, Nebulis tectus, nebulis & nubibus plenus, tepidus, & frequentibus nebularum humoribus conſperſus. { ὁμιχλώδης GALL. *Nebuleux, plein de nuées & brouïllarts*. ITAL. *Nuuoloſo*. GERM. Nebelecht oder niblig. HISP. *Coſa llena ò cubierta de nieblas*. ANGL. *Full of miſt or cloudes*. } Cato *de re ruſt. c*.6. Ager ſi nebuloſus eſt, rapa, raphanos, milium, panicum, ibi maximè ſeri oportet. Colum. *lib*.2. *c*.10. Eaque nec macrum, nec nebuloſum locum patitur. Gell. *cap*.2. *lib*.20. Nebuloſo nomine vocari. (i. obſcuro.)

‖ Nebuloſitas. Arnob. *lib*.7. Non, ſi mille tu pondera maſculi thuris incendas, cœlumque hoc totum redundantium vaporum nebuloſitate cludatur. ‖

Nēc, Neque, & Necdum. Coniunctiones ſunt diſiunctiuæ, quæ ferè geminatæ in oratione collocantur, aut etiam ſingulæ, ſed tamen ita, vt ferè ſemper præcedat negatio. { ולא *vela*, ואין *veen*, μηδὲ, οὐδὲ, οὔτε, μήτε GALL. *Ne*, ITAL. *Ne*. GERM. Nicht. HISP. *Porque no*. ANGL. *Nether, nor*. } Nec rectè in nos dicis. Plaut. *Aſin. ſc*. 3. *a*. 1. Nec viuam, nec mortuam. Idem *Curc. ſc*. 3. *a*. 5. Nec quicquam quàm Sueton. *in Claud. c*. 10. Nam nec edo, nec emo, niſi quod eſt cariſſimum. Plaut. *Men. ſc*. 2. *a*. 1. Emitteréſne necne eum manu. Idem *Cap. ſc*. 5. *a*. 3. Nec rectè, vide *in Rectè*. ¶ Nec non vt tempora notes, Ouid. *Eleg. vlt. lib*. 4 *Triſt*.

——Nec non in corpore noſtro
Pectora ... ſunt potiora manu,

idem *lib*. 13. *Metam*. Nec etiam. Suet. *in Auguſt. c*. 66. ¶ Nec, ſemel poſitum initio orationis. Nec te vltrò orani. Plaut. *Men. ſc*. 3. *a*. 4. Ita ponitur Neque *ibidem*, de quo infrà. ¶ Item, Nec manifeſti furti pœna dupli Gell. *c*. 18. *lib*. 11. Cic. *de Amic*. Nec enim melior vir fuit Africano quiſquam, nec clarior. Terent. *in Eunuch*. Occidi, neque virgo eſt vſquam, neque ego, qui illam è conſpectu amiſi meo. Cic. *de Amic*. Neque quicquam vnquam, niſi honeſtum & rectum, alter ab altero, poſtulabit: neque ſolùm colent ſe inter ſe, ac diligent, ſed etiam verebuntur. ¶ Nonnunquam ſignificat non: vt, Nec video quorſum res euadat. Cic. *lib*. 3. *de Legibus*, Senatori qui nec aderit, aut cauſa, aut culpa eſto. Verba ſunt legis antiquæ, quibus hoc ſignificatur, Senatori, qui ad ſenatum vocatus non conuenerit, aut culpam imputari oportere, aut iniungendam neceſſitatem cauſæ legitimæ excuſandæ. Hæc Budæus *in poſterioribus annotat*. Plaut. *Aul ſc*. 1. *a*. 1. Nec nunc queo comminiſci, quid ille inuenerit. (i. non queo.) Terent. *in Andr*. Audiui iam omnia. D. ah, ne tu omnia. Idem *in Heaut*. Vt hanc lætitiam nec opinanti primus obiicerem, hoc eſt, non opinanti, & præter expectationem. Cic. *in Offic*. Nec opinatò, pro inopinatò aduerbij loco. ἀπροσδοκήτως. Idem *lib*. 3. *de finibus*, Quum incidiſſet, vt alterum nec opinatò videremus, ſurrexit ſtatim. ¶ Reſoluuntur autem ferè hæ coniunctiones, per negationem & coniunctionem diſiunctiuam, vt hæc oratio, Nec fuit Africano vir melior, nec clarior, ſic ferè exponitur, Africano non fuit vir melior, aut clarior. Sed ſi ſequatur Enim, vim ſimplicis negationis habet vt, Nec enim id facerem, id eſt, non enim id facerem. Quandoque ſignificat Etiam. Quintilianus, Perſolui gratia non poteſt, nec malo patri, id eſt, etiam malo patri. ¶ Factum eſt autem Nec à Neque, per apocopen duarum extremarum literarum, & q, quòd finem Latinæ dictionis tenere non poſſit, in c, commutato. ¶ Neque quid velim, neque quid nolim magni facitis. Plaut. *Aſin. ſc*. 3. *a* 1. Factis neque malis neque improbis. Idem *Aul. ſc*. 4. *a*. 1. Neque leges, neque æquum colunt, Idem *Men ſc*. 2. *a*. 1. Neque ego inſanio, neque ego pugnas cœpio. *Ibid. ſc* 5. *a* 5 Neque verit mile, neque verum. Idem *Moſt ſc*. 1. *a*. 1. Neque refugit & adhortatus eſt Suet. *in Cæſ. c* 63. Et *in Aug. c* 44. Neque quicquam melius eſt Plaut. *Pſeud ſc*. 7. *a*. 4. Neque hominem magis malum vidi. *Ibid ſc* 1. *a*. 4. Neque tibi occupare patrem, neque tibi præripere poſtulo. Idem *Men. ſc vlt a*. 5. ¶ Neque non, initio periodi. Gell. *c*. 23. *lib*. 13. Neque non illa quoque, &c. Item, Initio orationis. Plaut. *Men. ſc. vlt. a*. 4 Neque te defraudandi cauſa poſco. Idem *Pſeud. ſc*. 7. *a*. 4. Neque quicquam melius eſt ¶ Neque, quater poſitum. Vide apud eundem *in Pſeud ſc*. 4. *a* 1. ¶ Necdum non adhuc. { οὔπω. GAL. *Non point encore*. ITAL. *Non ancho*. GERM. Noch nicht. HISP. *No aun, no agora*. } Virg. 1. *Æneid*. Necdum etiam cauſæ irarum, ſæuique dolores Exciderunt animo. Cic. *ad Attic lib*. 6. Caſſius ineptas literas miſit: necdum Bibuli erant allatæ. ¶ Nequedum, idem quod necdum, id eſt, Et nondum. Cic. *ad Quint. fratr lib*. 3. Sed eius rei maturitas nequedum venit, & tamen iam appropinquat. Idem *ad Attic. lib*. 14. Nequedum Roma es profectus. ¶ Nec eo minus. { GAL. *Non autrement*. ITAL. *Ne punto manco, ne niente manco*. GERM. Nicht deſto minder. HISP. *No otramente*. Pro nihilo ſecius dixit Suet. Tranquil. *in Othone, c*. 4. Nec eo minus alium alia vim militum demerebatur. ¶ Neque ſecius eo, pro Nihilominus, idem *in Domic. cap*. 12. Item, Nec quicquam aliud, pro Tantùm, idem *in Nerone cap*. 43. Neque quicquam quàm, pro Tantùm, idem *in Claud. Cæſar*. Has formulas loquendi notauit Eraſmus *in Sueton*. tu inde exempla petito.

Necepſo, nomen autoris, de quo Firmicus *lib*. 8. ſic inquit, Hunc locum diuinus ille Necepſo, vt remedia valetudinum inueniret, diligentiſſimè quidem (vt diuinum tanti viri potuit ingenium) manifeſtis tractatibus explicauit.

Nĕcĕſſĕ, & neceſſum indeclinabile. Gell. *cap*. 7. *lib*. 2. & *c*. 2. *lib*. 16. Dicitur quod vi aliqua cogente fieri opus eſt. { ἀναγκαῖος. GALL. *Neceſſaire*. ITAL. & HISP. *Neceſſario*. GERM. Notwendig, von nöten. ANGL. *Needfull, neceſſarie*. } à Ceſſo verbo deductum, quòd non ſit in eo ceſſandum. Olim, teſte Donato, declinabatur, hic & hæc Neceſſis, & hoc Neceſſe, & Neceſſus, a, um, ex quibus hodie manſerunt Neceſſe & Neceſſum. Terent. *in Eunuch*. Sed neceſſe eſt, huic vt ſubuenias. Cicero *ad Atticum*, Eo minus neceſſe habeo ſcribere, aut etiam cogitare quid ſim facturus, id eſt, eo minus mihi opus eſt, ſiue opus habeo. Plaut. *in Stich*. Nunc auctionem facere decretum eſt mihi, Foras neceſſum eſt quicquid habeo, vendere. Cæſ. 1. *de bell. ciu*. Ne neceſſe habeant ad vltimum ſupplicium progredi. (i. ne velint.) Plaut. *Aſin ſc*. 2. *a*. 5. Video iurato mihi neceſſe eſſe eloqui, quicquid roges. *Ibidem ſc*. 1. *a*. 1. Neceſſe eſt hodie Sicyoni me eſſe, aut cras mortem exequi. Idem *Pſeud. ſc*. 2. *a*. 4.

Nĕcĕſſĭtās, atis, Vis. { צורך *tſoreth*. ἀνάγκη, χρεία. GALL. *Neceſſité*. ITAL. *Neceſſità*. GERM. Notwendigkeit. HISP. *Neceſſidad*. ANGL. *Neceſſetie, neede*. } vt, Neceſſitas mihi incumbit eundi. Mutuam Neceſſitas me ſubigit, vt te rogitem. Plaut. *Pſeud. ſc*. 1. *a*. 1. Neceſſitatis ſuæ nulli gratiam facit natura. Senec. *c*. 10. *de conſol ad Polyb*. Nullis neceſſitatibus ad ſtricti municipes. Gell. *cap* 13. *lib*. 16. Famem & cæteras neceſſitates pati. Suet. *in Cæſ*. 68. Idem neceſſitas pro inopia, *in Tib. cap*. 47. Apud Quintilian Neceſſitas eſt vis qua quis cogitur aliquid facere. Cic. 10. *Philipp*. Sed mihi neceſſitatem attulit paulò plura dicendi ſententia, eius qui rogatus eſt ante me. Idem *poſt reditum, ad Quirit*. Fatali aliqua quaſi neceſſitate mihi, cum fortuna belligerandum fuit. Idem *pro Cluent*. Neceſſitate coactus feci Idem 1. *Offic*. Datur neceſſitati venia. ¶ Nonnunquam pro inſtantibus & neceſſariis negotiis ſumitur. Plin. *lib* 4. *Epiſt*. Collegæ optimi meique amantiſſimi, de communis officij neceſſitatibus proloquuti, excuſare me, & eximere tentarunt. ¶ Aliquando appellatione neceſſitatis, ius quoddam & vinculum religioſæ coniunctionis, hoc eſt, ſanguinis familiaritatiſve ſignificatur, οἰκειότης, οἰκεῖοι. Cæſar. *in ſuaſione legis Plantiæ*, Equidē mihi videor pro noſtra neceſſitate, non labore, non opera, non induſtria defuiſſe. Neceſſitas & neceſſitudo, quid, & an differant, vide apud Gell. *c*. 3. *lib*. 13. ¶ Neceſſitas etiam aliquando impropriè & catachreſticè vſurpatur pro infallibilitate, quam barbarè vocamus, h. e. pro ea certa notitia, ob quam falli iudicium alicuius nequit. ¶ Neceſſitas in diuinis litteris ſignificat 1. vim cogentem oppoſitam libertati. 2. Pro anguſtia, afflictione, miſeria 3. Pro indigentia, egeſtate, defectu rerum, quibus opus eſt, quibus indiget vitæ vſus; quæ egeſtas nos quaſi in arctum cogit. 4. Pro opere, ſeu onere publico, quod alioqui reipubl. neceſſitate eſſet faciendum. ¶ Neceſſitas Diomedea. Dicitur de his qui neceſſitate aliquid faciunt. ¶ Neceſſitas dulcis & triſtis. Caſaubon. *in Athen. lib*. 2. *c*. 3. exponens illud Bacchylidis γλυκεῖ' ἀνάγκα, *ô neceſſitas dulcis, quæ venis & oriris è poculis*, ait: ἀνάγκαν, vocat melliſſimus poeta τὴν φερομένην, cùm poto liberaliùs vino, homo ſuæ ſpontis non eſt, neque mentis ſanæ. Hanc neceſſitatem vocat γλυκεῖαν, quia erat aliud olim anancææ potionis genus, cuius triſtis neceſſitas.

Nĕcĕſſĭtūdo, inis, aliquando idem eſt, quod neceſſitas, hoc eſt, vis illa vrgens, quæ nos ad aliquid faciendum cogit. Saluſt. *in Iugurth*. Coactus rerum neceſſitudine ſtatuit armis certare. ¶ Præterea neceſſitudo, eſt coniunctio quædam affinitatis, vel ſanguinis, vel etiam meritorum. אהבה *ahabah* ידידות *iedhidhuth* מודעת *modhahath*. GALL. *Eſtroite amitié & alliance*. ITAL. *Amicitia ſtretta*. GERM. Sippſchafft, verwandtſchafft. HISP. *Amiſtad*. ANGL. *Neceſſitie night frendſhip*. } Cicer. *famil*. 13. Multos tibi commendem neceſſe, quando omnibus nota noſtra neceſſitudo eſt tuaque in me beneuolentia. Saluſt *In Iugurth*. Etiam antea Iugurthæ filia Boccho nupſerat. verùm ea neceſſitudo apud Numidas, Maurósque leuis ducitur. De Neceſſitudine & Neceſſitate legendus Gell *c*. 3. *lib*. 13. ¶ Aliquando Neceſſitudo ponitur pro neceſſario, id eſt, cognato, vel affine. Suet. *in Auguſt*. Remiſit tamen hoſti iudicato neceſſitudines, amicóſque omnes.

Nĕcĕſſārĭŭs, a, um, dicitur aliud, quod omnino fieri neceſſe eſt: vt, Neceſſarius eſt mihi aduentus tuus. { ἀναγκαῖος. GALL. *Neceſſaire*, ITAL. & HISP. *Neceſſario*. GERM. Notwendig. ANGL. *A neceſſarie thing*. } Cic. *Verr*. 5. Quo minus mirentur Siculos te neceſſaria nulla coactos, auxilium a patronis, a Conſulibus, a Senatu, ab legibus, a iudiciis petiuiſſe. Idem 1. *Philipp*. An quum illum neceſſarium, & fatalem pene caſum non tulerimus, hunc feremus voluntarium Idem *pro Quint. Roſc* Illa ſuperior fuit oratio neceſſaria, hæc erit voluntaria. Idem 2 *de nat. deor*. Nos è terræ cauernis ferrum elicimus, rem ad colendos agros neceſſariam. Idem 1. *Offic*. Ad vſus vitæ neceſſarios expetuntur diuitiæ. ¶ Sic neceſſarius hæres apud Iuriſconſultos dicitur, Seruus hæres inſtitutus, quia ſiue velit, ſiue nolit omnino poſt mortem teſtatoris protinus liber & neceſſarius hæres fit. ¶ Neceſſarium dictu. Plin *lib*. 11. *c*. 24 Plura autem horum ſunt genera, nec dictu neceſſaria in tanta notitia. Non neceſſarium bellum ſuſcipere. Item, Non neceſſarius bellum duci (i. magno incommodo.) Cæſ *lib*. 1. *de bell ciuil*.

Neceſſarior, magis neceſſarius, ἀναγκαιότερος, vel ἀναγκαιέστερος, apud Tertull. & Ambroſ.

Nĕceſſarij, dicuntur cognati, vel affines, vel amici, & hi quibus vti familiariter ſolemus quòd neceſſaria inter eos officia conferantur, autore Feſto. מודעים *modhahim* רעים *rehim*. οἱ ἀναγκαῖοι. GALL. *Parens & alliez*. ITAL. *Parẽti, amici, ſtretti*. GERM. Geſipte verwandte. HISP. *Ami-*

ges, parientes. ANGL. *Nere, freindes, kinſmen.*} Cic. *Planco lib.* 14. *Ep.* 3. Nec dubito quin ſcias, in iis neceſſariis, qui tibi a patre relicti ſunt, me tibi eſſe, vel coniunctiſſimum. Marcus Cicero *familiar.* 11. Vitio mihi dant quòd mortem hominis neceſſarij grauiter fero. Idem *pro Cluent.* Quamobrem tota iſta res per Stalenum potius, hominem ab vtroque alieniſſimum, ſordidiſſimum, turpiſſimum, quam per bonum aliquem virum ageretur, & amicum, neceſſariumque communem. Vide Gell. *cap.* 3. *lib* 13.

Neceſſarie, & Neceſſariò, aduerb. { ἀναγκαίως. GALL. *Neceſſairement.* ITAL. & HISP. *Neceſſariamente.* GERM. Notwendiglich. ANG. *Neceſſarilie, of neceſſitie.* } Cic. 1. *de Inuent.* Neceſſarie demonſtrantur ea quæ aliter ac dicuntur, nec fieri, nec probari poſſunt. Item 4. *Tuſ.* Nosque vnius diſciplinæ legibus aſtricti, quibus in Philoſophia neceſſario pareamus. Terent. *in Andr.* Tum neceſſario ſe aperiunt & timent.

NECO, as, aui, atum, vel necui nectum, Interimo, vel interficio. { הֵמִית *hemith* קָטַל *katal.* ἀποκτείνω. GALL. *Tuer, occir, mettre à mort.* ITAL. *Uccidere, amazzare.* GERM. Tödten/ umbbringen. HISP. *Matar.* ANGL. *To ſlay, to kill.* } Diomed. *lib* 1. & Priſcian. ita diſtinxerunt hæc præterita, vt Necaui, ſit quaſi ferro occidi. Necui, quaſi ſuffocaui: idémque omnino iudicabant de participiis Necatus & Nectus. Sed hæc differentia ſæpiſſimè confunditur. Valla ita diſtinguit, vt Necatus generalem habeat ſignificationem, Nectus ſpecialem: putátque hoc poſteriori non eſſe vtendum, niſi addito certo genere mortis: ſæpque frequentiùs in compoſitis, nam ſimplex Nectus raro legitur. Liu. *lib.* 21. Fame, frigore, illuuie, ſqualore enecta. Sic etiam dicimus Enectus siti, Enectus morbo: non autem Enectus ferro: quod teſte Valla, nuſquam legitur. Necatus autem dicitur tam is qui ferro, quàm qui alio quouis modo interiit. Autor ad Herennium *lib.* 3. Si accuſator dixerit a reo hominem veneno necatum. Nec de homine tantùm dicitur, ſed de aliis quoque. Colum. *lib.* 2. Sic omnes radices herbarum perrupex necantur. Fame neco, λιμοκτονέω, Suet. *in Tib. c.* 54. Hoſtes fame necauit. Cic. *ad Attic. lib.* 9. Parentem patriam fame necandam putent. Morſu necare. Ouid. 2. *de remedio amoris*,

Parua necat morſu ſpatioſum vipera taurum.

¶ Necaturus participium. Idem 1. *Triſt. Eleg.* 2.

Opprimet hanc animam fluctus fruſtraque precanti,
Ore necaturas accipiemus aquas.

¶ Compoſita, Eneco, Interneco, & Perneco. Lien necat, renes dolent, (lien valde me cruciat.) Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Hoſpes necauit hoſpitem captum manu. Idem *Moſt. ſc.* 2 *a.* 2.

Nĕcator, ris, occiſor, interfector, ἀνδροφόνος. Macrob. *Saturn lib.* 1. *c.* 12. Marti eſſet dicatus, Deoque plerunque hominum necatori.

[Necolatum, ſtultum. Gl. Iſid.]

Necos, ſiuus fuit Plammitichi & Ægypti rex cui filius Pſammis in regno ſucceſſit, teſte Herodoto *lib.* 2.

NECROMANTIA, Diuinatio, quæ fit euocatis ad ſua cadauera ſpiritibus. { νεκρομαντεία. GALL. *Necromancie.* ITAL. *Negromantia.* GERM. Die kunſt den warſagen/mit beſchwerung der Todten. HISP. *Nigromancia.* ANGL. *Necromancie, ſoothſaying by calling the dead.* } Vulgus corrupte dicit *nigromantia*, quaſi nigra ars, quæ eſt commercium cum nigro dæmone. Eius duas faciunt ſpecies, Necyomantiam, & Sciomantiam. Necyomantiam vocabant, quum ad recens cadauer, calido ſanguine oppletum, vmbra, vel dæmon aliquis magicis carminibus euocatus, per os ipſius cadaueris futura prædicebat. Huiuſmodi Necyomantiam depingit Lucanus *lib.* 6. vbi a Theſſalica quadam malefica reuocatus ad vitam miles recenter occiſus, Sexto Pompeio euentum belli Pharſalici prædicit. ¶ Sciomantiam autem vocabant, quum euocata tantum vmbra futura diſcebant. Dicta eſt autem Necromantia ἀπὸ τοῦ νεκροῦ, quod mortuum ſignificat, vel cadauer: καὶ τῆς μαντείας hoc eſt, a diuinatione. Eſt enim diuinationis quoddam genus, fieri ſolitum per vmbras, aut cadauera mortuorum. Hinc

Necromantæ, νεκρομάντεις dicti ſunt, qui hoc magiæ genere vtuntur.

[Necromanticus, qui necromantiæ deditus, νεκρομαντικός corrupte nigromanticus. GERM. Schwartzkünſtler.]

Necrocorinthia, νεκροκορίνθια, hoc eſt, Corinthiorum defuncti, dicebantur vaſa Corinthia, tam ænea quam fictilia, quæ euerſa Corintho ex mortuorum ſepulchris eruebantur. Vide. Strab. *lib.* 8.

Necrŏpŏlis, νεκρόπολις, Ægypti oppidum eſt, triginta, non amplius ſtadiis ab Alexandria diſtans, ita dictum, quod ibi Cleopatra, admota vberibus aſpide, ſeſe interemerit.

[Necrothytus, a, um, νεκρόθυτος, ον, mortuis immolatus.]

NECTAR, ris, νέκταρ. GALL. *La boiſſon des dieux des payens.* ITAL. *Nettare.* GERM. Ein tranck der Götter. HISP. *La pocion que beuen los dioſes, clarea.* ANGL. *The drink of the goddes, of the heathen.* } Deorum (vt inquit Feſtus) potionem ſignificat. Cic. *lib.* 1. *Tuſc.* Non enim ambroſia deos, aut nectare, aut iuuentute pocula miniſtrante lætari arbitror. Ouid. 4. *Metam.*

Protinus imbutum cæleſti nectare corpus
Delituit, terrámque ſuo madefecit odore.

¶ Dictum putatur nectar a priuatiua particula νη, & verbo κτείνω, quod eſt occido: quod non eorum qui moriuntur, ſed immortalium deorum ſit potus. ¶ Per tranſlationem accipimus pro quouis vino dulciori. Virgil. in *Daphnide*,

Vina nouum fundam calathis Arviſia nectar.

¶ Interdum etiam pro melle. Idem. 1. *Æneid.*

——— *aut cum liquentia mella*
Stipant, & dulci diſtendunt nectare cellas.

¶ Pro odore ſuauiſſimo. Lucret. *lib.* 2.

Sicuti amaracini blandum ſtactæque liquorem
Et nardi florem, nectar qui naribus halat,
Cum facere inſtituas.

¶ Pro qualibet re ſuaui, non tantùm corporali, ſed etiam ſpirituali, authore Ambroſ.

Nectărĕus, a, um, νεκτάρεος, quod nectaris ſaporem refert, aut odorem, vt Falernum nectareum, apud Martialem *lib.* 13. Flores nectarei, apud Claudianum *de nupt. Honorij.* Eſt & Nectarea herba, aliis nominibus

Helenion & Medica, & Symphyton, & Idæa dicta: ex qua conficitur vini quoddam factitij genus quod Nectarites appellatur. Vide Plin. *lib.* 14 *cap.* 16.

Nectarea herba, ex qua vinum factitium *Nectarites.*

NECTO, is, nexui & nexi nexum, ligo, iungo. { קָשַׁר *kaſchár.* πλέκω, ἄγω. GALL. *Attacher, nouer, lier enſemble.* ITAL. *Legare, annodare.* GERM. Knüpffen/ zuſammen binden. HISP. *Trauar, atar, nudar.* ANGL. *To knitt, to tie.* } Virg. 6. *Ecloga*,

Ille dolum ridens, quo vincula nectitis? inquit

Horat. 1. *Carm Ode* 29.

Non ante deuictis Sabææ
Regibus, horribilique Medo
Nectis catenas.

Propert. *lib.* 3 *Eleg.* 9.

At tibi qui noſtro nexiſti retia lecto.

Nectere aquam, dixit Propert. pro gelu conſtringere, *lib.* 4 *eleg.* 1.

Africus in glaciem frigore nectit aquam.

¶ Nectere magicum carmen. Virg. *Eclog.* 8.

Necte tribus nodis ternos Amarylli colores,
Necte Amarylli modo & Veneris dic vincula necto.

¶ Eleganter nectere dolum alicui dicitur, pro dolis circumuenire. Liu. *ab Vrbe lib.* 1. & *lib.* 7. *bell. Pun.* Vndique dolus Regi nectitur,

Protinus incedunt Charites nectúntque coronas.

Ouid. 5. *Faſt.* ¶ Aliquando Nectere eſt in vincula & compedes conijcere, quemadmodum diuites fœneratores homines nobiles, miſeris obæratos, qui ſoluendo non erant, facere ſolebant. De qua re Liuius *ab Vrbe.* Eo anno plebi Romanæ velut aliud initium libertatis factum eſt quòd necti deſierunt. ¶ Huius verbi compoſita Annecto, Connecto, Internecto, Obnecto, & Subnecto: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Nexus, Participium, πλεχθείς. Cic. 3. *Tuſc.* Omnes enim inter ſe nexæ & iugatæ ſunt, de virtutibus. Aliæ ex aliis aptæ & neceſſitate nexæ cauſæ. Idem 5. *Tuſc.* Cauſa cauſæ nexa rem ex ſe gignit. Idem *de diuin.* Manus nexæ ex ordine, Ouid. 8. *Metam.* ¶ Nexa res pignori, Martianus *in l. res quæ ff. de iur. fiſci.* Res autem nexas pignori diſtrahere procuratores poſſunt. Pedes per mutua nexi Virg. 7. *Æneid.*

[Nexus, a, um. Aptus, iunctus. Item captiuus. Iuſt. *lib.* 21. Non carcerem nexis, ſed ciuitatem cædibus replet. Cic. *in Tuſc.* Omnes virtutes inter ſe nexæ ex iugatæ ſunt. Idem *de diuin.* Cum cauſa cauſæ nexa rem ex ſe gignit. Idem *de fato*, ex æternitate quædam vera eſſe & ea non eſſe nexa cauſis æternis, & a fati neceſſitate eſſe libera.

Nexa res, alicui pignori obligata. Lex. I.C.

Nexi, liberi homines operas ſuas pro pecunia, aut ære alieno locantes.]

Nexus, us, ui, πλοκή, ipſa ligatio. Plin. *lib.* 8. *c.* 11. Bellantéſque cum iis perpetua diſcordia dracones tantæ magnitudinis, vt & ipſos circumflexu facili ambiant, nexúque nodi præſtringant. Arcto luctantia pectora, Ouid 6. *Metam.* ¶ Nexus, nodus. Plaut. *in Milit.* Idem & cum nexu in humero læuo, expapillato brachio præcinctus.

Nexum, ſiue Nexus, genus obligationis ciuilis qua corpus etiam vt pignus afficitur. Varro. *de L. L. lib.* 6. Nexum Manilius ſcribit eſſe, omne quod per libram & æs geritur, in quo ſint mancipia. Mutius, Quæ per æs & libram fiunt, vt obligentur, præterquam quod mancipio detur. Hoc verius eſſe, ipſum verbum oſtendit de quo quærit. Nam idem quod obligatur per æs & libram, neque ſuum fit, inde nexum dictum. Liber qui ſuas operas in ſeruitute pro pecunia quam debebat, dum ſolueret, nexus vocabatur, vt ab ære obæratus. Hoc C. Popilio rogante Sylla dictatore, ſublatum ne fieret & omnes qui bonam copiam iurarent, ne eſſent nexi diſſoluti. Feſtus *lib.* 12. In nexu ſunt hæc, teſtamentifactio, nexi datio, nexi liberatio. Nexum æs apud antiquos dicebatur pecunia quæ per nexum obligatur. Cic. *Cæcinna*, vt non ſuſtulerint horum nexa & hæreditates. Idem *in Epiſt.* proprium te eſſe ſcribis mancipio & nexu. Vide L. 11. 2. & 8. Cic. *in Topicis*, vbi Manilium ſequitur.

[Nexilis, e, nectendo factus.

Nexo, as, vel is, vt Prob. placet. nexui.]

Nĕcubi, Ne alicubi, in nullo loco, { μηδαμοῦ, μή που. GALL. *Nulle part, en nul lieu.* ITAL. *Che non e in qualche luogo.* GERM. Niener. HISP. *En ningun lugar.* ANGL. *In no place.* } vt iuſſi necubi mihi præſtò ſis, id eſt, ne in vllo loco ſis. Varro. *de re ruſt. c.* 45. Si erunt vmbræ ſequuti, videndum necubi aqua conſiſtat. Lucan.

Necubi ſuppreſſus pereat gener.

Necuii, Νεκουΐα, vrbs Vmbrorum Gentile. Necuiates. Steph.

Necundè, ne alicunde Ne ex aliquo loco. μή ποθεν. GALL. *De peur que de quelque part.* ITAL. *Che non da qualche luogo.* GERM. Nienenhar. HISP. *De ningun luga.* ANGL. *Leaſt out of any place.* } Liu. *lib.* 2. *bell. Pun.* Circumſpectus necunde impetus in frumentatores fieret.

[Necunquem, necunquam quemquam. Feſt.]

Necya, { νέκυια. GALL. *Les feſtes des treſpaſſez.* ITAL. *Feſta de i morti.* GERM. Ein gedächtnis feſttag oder etwas anders ſo man den abgeſtorbnen zu lieb halt. HISP. *Mortuorios, o fieſtas delos muertos.* ANGL. *The feaſtes of the dead.* } Quaſi mortuaria, reique funebris & ad mortuos pertinens, & etiam mortuorum feſtum, quum pro impetranda defunctorum Manibus quiete, mortuorum ſepulchra cum facibus & cereis frequentabantur.

Necyomantia, vide *Necromantia.*

Necydalus, i. { νεκύδαλος. GALL. *Vn certain ver dont s'engendre le ver qui fait la ſoie.* ITAL. *Verme che fa la ſeta, caualiere della ſeta.* GERM. Ein Seidenwurm. HISP. *El guzano de que ſe haze la ſeda.* ANGL. *A kinde of worme whereof the ſilk worme is engendred.* } Quid ſit, docet Plin. *lib.* 11 *cap.* 22. his verbis. Eſt & alia horum origo e grandiore vermiculo, gemina protendens ſui generis cornua. Hi erucæ ſunt. Fit deinde quod vocatur bombylis: ex ea necydalus: ex hoc in ſex menſibus Bombyx. Ex quibus Plinij verbis conſtat, Necydalum genus eſſe vermiculi, aut certe inſecti, quod deinde poſt ſex menſes transformatur in bombycem.

Nede νέδη, vel νέδων, vrbs Arcadiæ à Nede Nympha. Inde νεδώνιος. Stephanus.

Nedon, νέδων, vrbs & locus Laconiæ, vnde Minerua Neduſia. Steph.

Nedum, ſignificat, Non ſolum. { μὴ, μὴ ὅτι γε, μήτοιγε. GALL.

Non ſeulement. ITAL. *Non pure.* GERM. Alſo fern iſt es/ich will geſchweigen. Item, nicht allein HISP. *No ſolamente.* ANGL. *Not only.* } Duobus modis in oratione collocari ſolet. Vno, quum vtranque ſententiam eodem claudimus verbo, vt, Funderem pro te ſanguinem, nedum pecuniam. Alterum quum ſuum vtrinque ſententiæ verbum accommodamus vt, Funderem pro te ſanguinem, nedum tibi pecuniam crederem. Negatiuè ſic, non funderem pro te obolum, nedum pro te ſanguinem funderem. Quum autem affirmamus, id quod grauius eſt, maioriſque momenti, in prima orationis parte ponendum: quum negamus, id quod minoris. Plus eſt enim fundere ſanguinem, quam pecuniam: & minus eſt & leuius, perdere, aut credere obolum, quam perdere, aut fundere ſanguinem. Hæc Valla. *lib.* 2. *c.* 8. Nedum, aliquando pro Non ſolum, & poſt ſe recipit. Sed etiam Cic. *ad Attic lib.* 1. Tu quoniam quartana cares, nedum morbum remouiſti, ſed etiam grauedinem, te vegetum nobis in Græcia ſiſte. & literarum aliquid interea, &c. Nedum, pro ne. Plaut. *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Volo perſcrutari noſtri an alieni ſimus, & nedum quiſpiam nos immutauerit. Videtur pro An, vel pro Num.

NEFANDVS, a, um quod non eſt fandum. à nefas, quod ne fari quidem liceat, infandus, execrabilis. { בליעל *belyiahal.* ἄῤῥητος, ἀθέμιτος. GALL. *Choſe qui n'eſt point à dire ne raconter, tant eſt meſchante.* ITAL. *Nefando, ſcelerato, da non dire.* GERM. Schandtlich/das es nicht zuſagen iſt. HISP. *Coſa illicita por religion indignat de ſer dicha.* ANG. *Abominable, execrable, vn worthie to bee ſpoken, er hard.* } Cicer. *de nat deor.* 1. At verò nefandum quidem auditu eſt, crocodilum, aut ibin, aut felem violatum ab Ægyptio. Idem *ad Brutum,* Contraque eius arma nefanda, prædia quæ oblata ſunt, Cæſaris conſilio & autoritate firmaui. Virg. 12. *Æneid.*

Hoc caput, ô ciues, hæc belli ſumma nefandi,
Ferte faces properè, fœdaſque repoſcite flammis.

Ouid. 6. *Metam.*

——atque vtinam feciſſes ante nefandos
Concubitus, vacuas habuiſſem criminis vmbras.

Virg. 3. *Æneid.*

——ſatis eſt gentem effugiſſe nefandam.

Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 3. *Triſt.*

Auſa atque auſura multa nefanda manu.

Idem *Eleg.* 4. *lib.* 4.

——Non inuidioſa nefandis
Nec cupienda bonis regna Thoantis erant.

¶ Pro eodem etiam apud antiquos legitur Nefas, antis. Lucilius *lib.* 7.

Tantalus qui pœnas ob facta nefantia luit.

Nĕfandiſsĭmŭs, ſuperlatiu. Iuſtinus *hiſtor. lib.* 18. Auſuſne es nefandiſſimum caput, illa purpura & auro ornatus in conſpectum tot miſerorum ciuium venire?

‖ Nefans Nonius *cap.* 1. Nefantia pro nefanda. Lucil. *Sat.* 3.

Tantalus, qui pœnas ob facta nefantia pendit.

Idem *lib.* 19 diſſociat atque omnia nefantia. ‖

Nĕfas, Impium facinus & execrabile, quaſi non fas. { בליעל *beli'á'al.* ἀθέμιτον. GALL. *Choſe ſi meſchante qu'elle n'eſt point à dire ne raconter.* ITAL. *Scelerità, ſceleraggine.* GERM. Ein unzimliche ſchand/ groſſ laſter. hoch vnd theur verbotten. HISP. *Illicito por religion, o de no dezir y menos de no hazer.* ANGL. *An execrable deed.* } Cic. *ad Trebonium,* Mihi nefas ſit obliuiſci. Autor carminis ad Piſonem,

Seu capitale nefas operoſa diluis arte.

Vrg. 4. *Æneid.*

Illa dolos, dirúmque nefas in pectore verſat.

Ouid. 10. *Metam.*

——at tu dum corpore non es
Paſſa nefas animo ne concipe.

¶ Non turpe ab eo vinci, quem vincere nefas. (i. ἀθέμιτον.) Velleius. Item, Nefas laudare Catonem, idem Velleius. Reppulit ille nefas. Ouid. 2. *Faſt.*

——Nefas viſu, medio altaribus anguis
Exit.

Idem 2. *Faſt.* & *Eleg.* 2. *de lib.* 4. ¶ Nefas & Prò nefas, iraſcentis vox. Diomedes *lib.* 1. ¶ Nefas ſit Cic. *de amic.* Æquè autem nefas ſit, tale aliquid & facere rogatum, & rogaſſe. ¶ Nefas dictu. Idem *de ſenect.* Quorſum igitur, & tam multa de Maximo? Quia profectò videtis nefas eſſe dictu, miſeram fuiſſe talem ſenectutem. Nefas habere. Idem *de natura* 3. Mercurius quem Ægyptii nefas habent nominare. ¶ Nefas vltimum, id eſt, parricidium. Senec. *lib.* 1 *de clementia, c.* 23 Pater tuus plures intra quinquennium culeo inſuit, quam omnibus ſeculis inſutos accepimus. Multo minus audebant liberi nefas vltimum admittere, quandiu ſine lege crimen fuit. ¶ Nefas, nefarius homo. Virg. *Æneid.* 2.

Extinxiſſe nefas tamen & ſumpſiſſe merentis
Laudabor pœnas, i. nefariam fœminam.

¶ Nefas, infamia, dedecus indignum, quod ſcilicet pati non eſt iuſtum. Idem *Æneid.* 5.

——hoc arcete ciues
Et prohibete nefas.

Ibi Seruius, Nefas modo opprobrium, quod eſt viro forti in quocunque certamine perdere. ¶ Nefas, pro impoſſibili. Plato *in Timæo.*

Nĕfarii, Sceleſti, facri- [illegible] dicti a farre, quod ne digni quidem ſint, qui farre veſcantur. { בליעל *bely á al.* ἀσεβεῖς, ἀνόσιοι. GALL. *Pleins de toute meſchanceté.* ITAL. *Scelerati, ribaldi.* GERM. Lasterhaffte/ſchandtlich nicht werd deſs im meldung beſchehe. HISP. *Deteſtables, ſceleradas, [illegible].* ANGL. *Wicked full of all knauerie and miſchief* } Nonius, Nefarii proprietatem *lib.* 1. *de vita populi Romani* Varro patefecit. A farre, quod ad eum eſt, quo ſcelerati vti non debeant. Aſconius ſcribit, Nefarium dici, quod ſacra polluit, farre pro tota celebrari, ergo Nefaria ſacrilegia. ¶ Alii maluit huius nominis originem ad Fari verbum referre: vnde & Nefas, & Nefandus deriuationem trahunt: vt nefarium dicatur, quod adeo eſt ſceleratum, vt ne fari quidem, hoc eſt, nominare debeamus. ¶ Nefarius, a, um, id eſt, profligatus, perditus, nequam. Cic. *pro Sylla,* Horum ego faces eripere de manibus, & gladios extorquere poſui, ſicut feci: voluntates verò conſceleratas, ac nefarias ne ſanare potui, nec tollere. Idem *ad Lentulum lib.* 1. Subitò exorta eſt nefaria Catonis promulgatio. Facinus nefarium. Cæſar. 7. *bell. Gall.* Latrocinium nefarium Cic. 3. *Verr.* Scripta nefaria. Catull. *ad Fund.* ¶ Nefarium, ſubſtantiue, apud Liuium *lib.* 9. *ab Vrbe.* Niſi eo nefario Rempub. obſtrinxeris, quod ominari horret animus. ¶ Hinc Nefarie aduerbium, hoc eſt, ſcelerate, impiè. Cic. 2 *Verr.* Quum multa in deos hominéſque nefarie feceris.

Nĕfaſtus, a, um, adiectiuum: vt Nefaſti dies: quibus non licet fari, hoc eſt, quibus non licet Prætori tria dicere ἀποφράδες ἡμέραι. Ouid. 1. *Faſt.*

Ille nefaſtus erit per quem tria verba ſilentur.

Varro *lib.* 5. *de ling. Latina,* Vocantur dies nefaſti, per quos dies nefas fari Prætorem, Do Dico Addico. Liu. *ab Vrbe* 1. Nefaſtos, faſtóſque dies fecit: quia aliquando nihil cum populo agi vtile futurum erat. ¶ Nefaſti dies, vt inquit Feſtus, N. litera, notabantur. Atri dies, vulgo perperam Nefaſti. Gell. *c.* 17 *lib.* 5. ¶ Nefaſtus pro nefas, i. quod non licet. Statius *Thebaid.*

Et Triplicis mundi ſummum, quem ſcire nefaſtum eſt.

¶ Accipitur aliquando Nefaſtus pro Nefario. Plin. *lib.* 2. *cap.* 1 1. Eaque cauſa, ne inter nefaſtos frutices damnetur. Cic. 2 *de legib.* Quæque Augur iniuſta nefaſta vitioſa dira dixerit, irrita, infectáque ſunto. ¶ Nefaſta terra, pro infauſta & ominoſa. Liu. 6. *ab Vrbe,* Neque terra ſit nefaſta victoriæ ſuæ.

NEFRENDES, { νεφροί. GAL. *Petits couchons ſeurez.* ITAL. *Porcelli.* GERM. Spinſeklin/ferckin ſo erſt entwehnet ſind. HISP. *Cochinos.* ANGL. *Young pigges.* } Dicuntur a Varro *lib.* 4. *c.* 4. porci qui nomine lactentis amiſſo, nondum fabam frendere poſſunt, id eſt, frangere. Terent. Scaurus *de Orthographia.* Nefrendes porci ſunt ſine dentibus, quia fabam frendere non poſſunt. ¶ Antiqui, teſte Feſto, Nefrendes Arietes dicebant, quòd dentibus frendere non poſſunt. Alii dicunt Nefrendes, infantes nondum frendentes id eſt, frangentes. Liuius Andronicus, Quem ego nefrendem alui lacteam immulgens opem ¶ Sunt qui nefrendes teſticulos dici putent, quos Lanuuini appellant Nebrundines, Græci νεφρούς, Prænestini Nefrontes. Hæc Feſtus.

‖ Nefrendicium, annale tributum, quod certo tempore ruſtici dominis, vel diſcipuli doctoribus afferre ſolent, duntaxat ſit carneum, vt porcellus.

Nefrendus, Vet. Vocab. Nephrendus, i. m. g. id eſt, porcus domeſticus carens teſticulis.

Nefrens, qui frendere nequit. ‖

Nĕgābūndŭs, Negatio, Negatiuus, Negito, vide *Nego.*

‖ Negibundus antiqui pro negantem dixerunt. Cato. nempe Negibundus pro negabundus: vt artire pro artare, impetrire pro impetrare. Onom. Negabundus ἐξαρνητικός.

Negino, nego, more veteri. ‖

Negla νέγλα. Oppidum Arabiæ, Gentiles Neglius, vel Neglites. Steph.

NEGLIGO, exi, ectum. Antiquè neglegi, Diomed *lib.* 1. Contemno, ſperno, quaſi ne legendo quidem dignum iudico. { בזה *bázach.* [illegible], ὀλιγωρέω, ἀμελέω. GALL. *Negliger, meſpriſer, ne tenir conte.* ITAL. *Sprezzare, non curare* GERM. Verachten / verſaumen / verliederlichen. HISP. *Menoſpreciar, no curar.* ANGL. *To neglect, to lightlie, to contemne.* } Cic. *lib.* 4. *famil.* Periculum fortunarum, & capitis ſui, pro mea ſalute neglexit. Terent. *in Adelph.* Pecuniam in loco negligere maximum interdum eſt lucrum. Veteres etiam neglego dicebant. Idem *in Phorm.* Quia egens relicta eſt miſera, ignoratur parens neglig- [illegible] ipſa. *Ibidem,* Narrabat ſæpe interea mihi ſenex, te hunc neglegere cognatum ſuum. Vſus eſt quoque hoc verbo Varro *lib.* 4. *de ling. Lat.* Non videbatur conſentaneum neglegere, quod antè Rex Latinus finxiſſet.

Negligens, omn. gen. qui nihil curat. Cic. *de Amic.* Et in illis quidem parandis curam adhibere: in amicis eligendis negligentes eſſe. Tacit. *lib.* 19. Amicorum inimicorúmque negligens. Plin. *Epiſt.* 78. Negligens de alieno, Obtegere ædes (negligens fuit. Plaut. *Moſtel. ſc.* 2. *a.* 1. perditi, negligentes, ingenio improbo. Idem *Pſeud. ſc.* 2 *a.* 1. Negligens mancipiorum dicam fortunam negligens lenocinij. Sueton. *Auguſt. cap.* 79. Senec. *cap.* 10. *de conſol. ad Mart.* Non negligentes religionis Galli. Vide verbo *ſeq.*

Nĕglĭgēntĭă, æ, Incuria & indiligentia. { ἀμέλεια, ὀλιγωρία. GALL. *Negligence, nonchalance.* ITAL. *Negligenza.* GERM. Liederligkeit/verſaumnuſs/ hinläſſigkeit HISP. *El deſcuydo* ANGL. *Slakeneſſe in doing any thing.* } Cic. 3. *famil.* Quanquam me nomine negligentiæ tibi ſuſpectum eſſe doleo, tamen, &c. Negligentia tua feci id eſt, quòd te negligam. Terent. *in Phorm.* Nam neque negligentia tua, neque odio feci tuo: Negligentia Deum, contemptus eſt apud Liu. *lib.* 5. *d.* 30 Non negligentes religionis Galli. Idem. Liu. *lib.* 5. *ab vrb.*

Neglectio, Negligentia. Cic. *pro Murana,* Amicorum neglectio.

Neglectus, us pro contemptu, Terent. *in Heaut.* Hæc res neutiquam neglectui eſt mihi. { בזיון *bizzaión* בוז *buz* בוזה *buzáh* [illegible]. GALL. *Meſpris.* ITAL. *Diſprezzo.* GERM. Verachtung HISP. *Menoſprecio.* ANGL. *Contempt, and light, eſtimation.* } At Neglectus, a um, particip. Contemptus, non curatus. Cicero 3. *de finibus,* Abiectus & neglectus vir.

Nĕglĭgentĕr, aduerbiũ. { ἀμελῶς GALL. *Negligemment, par meſpris* ITAL. *Negligentemente, con diſprezzo.* GERM. Liederlich hinläſſiglich HISP. *Negligentemente, con deſcuido y menoſprecio.* ANGL. *Sluttiſhlie, ſlacklie* } Terent. *in Andr.* An tantamne rem tam negligenter agere? ¶ Aliquando ſignificat Per contemptum. Suet. *de claris Grammaticis,* de Orbilio loquens, Librum etiam, cui eſt titulus Perialogos, edidit, continentem querelas de iniuriis quas profeſſores negligenter ab ambitione parentum acciperent.

NEGO, as, ex Non, & ago, pro Dico, compoſitum eſt Renuo, inficias eo. { כחש *cheheſch* מאן *meen* ἀποφάναι, ἀρνοῦμαι, ἀπαρνέομαι, ἐξαρνος εἰμί. GAL. *Nier.* ITAL. *Negare.* GERM. Leugnen/verneinen. HISP. *Negar.* ANGL. *To denie.* } Cic. *pro Milone,* Negant intueri lucem fas eſſe eum, qui a ſe hominem occiſum fateatur. Idem *de clar. Orat.* A Mario, ſi fateris, ſumpſiſti multa: aut ſi negas, ſurripuiſti. Qui promiſi? T. linguaC. Ea lera nunc nego. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. T. Negas? C Nego hercle verò. *Ibidem,* Nullus ſum. A. Imo es, Me negato, omnium nequiſſimus.

Idem

Idem *Aſin. ſc.2. a.5.* Si tuum negas eſſe me, ſine abire liberum. Idem *Men.ſc.7.a.5.* Nego enimuero, & me aduenire nunc aio. Idem *Amphitr.* Tun' Amphitruo? Nego me dicere. (pro dicturum.) Idem *Curc.ſc.1.a.5.* Et negat accipere) pro, accepturum.) Gell *cap.9.lib.6.* Nimio hæc impudenter negas. Plaut. *Men.ſc.2.a.5.* Negabas te daturum, tamen das. Idem *Pſeud.ſc.2.a.5.* Ne nega. Idem *Aſin.ſc.2.a.2.* Poma negas regio. Ouid. *Eleg.10. lib Triſt.*

——Vox mihi ſeſſa loquendo
Dictandi vires ſiccaque lingua negat,

idem *Eleg.3.lib.3. Triſt* Arma negate mihi omnia, idem. 13. *Metam.* ¶ Interdum accipitur pro Recuſo, vt non ad verba ſolum, verumetiam ad facta extendatur. Terent. *in Andr.* Hic nunc non dubitat, quin te ducturum neges. ¶ Mart. *Epigr. 7 lib. 13.* Negare cœnæ, tertio caſu dixit. ¶ Huius compoſita ſunt, Abnego, Denego, Pernego quod eſt perfectè & conſtanter nego. Plaut. *in Aſin.* Vbi creditum quod tibi ſit datum eſſe pernegaris. Subnego, Aliquantum nego. ὑπαρνοῦμαι. Cic. *Trebat. in præfatione Topic.* Veruntamen quod petieras tibi propè ſubnegaré, &c. Et habent penultimam correptam.

Nĕgatio, nis, recuſatio. { כחש *chácháſch.* ἀπόφασις, ἄρνησις. Gall. *Negation, niement ou deniement.* Ital. *Negatione.* Germ. Leugnung/verneinung. Hisp. *Negacion, obra de negar* Angl. *A denying, a naye.* } Cic. *pro Sylla.* Eandem vim eſſe negationis huius, quam ſi extra coniurationem hunc eſſe ſe ſcire dixiſſet. Idem *de partit.* Negatio, inficiatióque facti. Idem 2. *de inuentione,* Diſparatum eſt id, quod ab aliqua re per oppoſitionē negationis ſeparatur hoc modo, ſapere & non ſapere. ¶ Negatio poſtpoſita negationi, non ſemper habet vim affirmandi, ſed interdum magis negandi: vt quum altera pro vniuerſali ponitur, & particulares ſequuntur, hoc modo, Nullas accepi a te literas, nec breues, nec prolixas. Virg. *lib. 3. Georg.*

——nulla, neque amnem
Libauit quadrupes, nec graminis attigit herbam.

¶ Item vna ſola negatio poſtpoſita negationi negat, ita tamen vt ſequens iungatur cum Quidem. Cic. *Lentulo,* Neque errarent, ne aduerſarii quidem. In huiuſmodi enim locutionibus ſubauditur ſemper pars aliqua prioris membri: vt quum dico, Non tibi hoc perſuaderet, ne Deus quidem: deſideratur nominatiuus Aliquis, vel ſimilis: hoc modo, Nemo hoc tibi perſuaderet, ne Deus quidem, cui omnino eſt credendum. Terent. *in Heaut.* Agrum in his regionibus meliorem neque pretii maioris habet nemo. ¶ Aliquando etiam duæ negationes inueniuntur poſitæ pro vna. Varro *de vita populi Romani,* Qua abſtinentia viri, mulieréſq; Romanæ fuerint, quod a rege munera eorum noluerit, nemo accipere, &c. Quid ſi *voluerit* legendum, facili errato ab vna in alteram literam. Tres negationes pro vna ponuntur. Terentius *in Andr.* Neque haud dicas tibi non prædictum. ¶ Aliquando etiam præpoſitiones negant, ſed hoc ſolum in compoſitione: vt indoctus, idem eſt quod non doctus. Sic etiam apud Græcos φρονῶ, idem eſt, quod ſapio: παραφρονῶ, idem quod deſipio.

Nĕgātīuus, a, um, & negatorius, a, um, quod negat. { מכחש *mec hecháſch* מכחן *mecn.* ἀρνητικὸς, ἀποφατικός. Gall. *Negatif, qui nie.* Ital. *Negatiuo, che nega.* Germ. Das da leugnet. Hisp. *El que niega ò coſa para negar.* Angl. *That denieth* } vt dictio negatiua. ¶ Actio negatiua, ſiue negatoria, apud Iuriſconſultos quæ verbis concepta negantibus, per quam aut libertatem, aut ſeruitutem vindicamus. *l. 5. D. ſi vſuſfr. petat. l. 2. §. 4. D. de ſeruit vind.*

Nĕgantia æ, negatio. { כחש *chácháſch.* Angl. *A denying.* } Cic. *in Topic.* Deinde addunt coniunctionem negatiuam, ſic, Non & hoc eſt, & illud.

Nĕgito, as, frequentatiuum. Plaut. *Merc.* Abnuere, negitare adeò me natum ſuum. Idem *Bacchid.* Vix quidem negito.

Nĕgātus, a, um, participium. { מכחש *me. hecháſch.* ἀρνηθεὶς, ἀποφαθείς. Gall. *Nié.* Ital. *Negato.* Germ. Abgeſchlagen. Hisp. *Negado.* Angl. *Denied, refuſed.* } Ouid. 15. *Metam.*

Nitimur in vetitum ſemper, cupimúſque negata.

Idem *Eleg. 8. lib. 4. Triſt.*

Nec tamen errori vita negata meo eſt.

Horat. 3. *Carm. Ode 2*

Virtus recludens immeritis mori
Cælum, negata, tentat iter via.

Nĕgans, tis, particip. ſeu nomen ex participio. { מכחש *mechacháſch* מכחן *mecn* ἀρνούμενος, ἐξαρνούμενος, ἀπόφασκων. Gall. *Niant, qui nie.* Ital. *Negante.* Germ. Leugnend. Hisp *Negador, que niega.* Angl. *Denying, refuſing.* } Cic. *in Topic.* Sunt etiam valdè contraria alia, quæ appellantur negantia, ea ἀποφατικὰ Græci, contraria aientibus: vt, Si hoc illud non eſt. ¶ Negatur impersonale. Ouid. 1. *de arte,*

Si tibi per tutum placidúmque negabitur iter.

Nĕgōtĭum, ij. Occupatio munus, opus à Nec, & otium, quaſi non otium hoc eſt, opus, ſicut à Nec, & lego, Negligo: c, mutata in g, ſicut in Quingenti, quamuis à centum deductum ſit. { עסק *hinjân.* ἀσχολία, πρᾶγμα, ἐργον. Gall. *Negoce, affaire, charge, ſoing.* Ital. *Affare, negotio.* Germ. Ein geſchäfft. Hisp. *El negocio* Angl. *Buſines, affaire* } Horat.

——aliena negotia curo

Cic. 1 *Offic.* Peregrini officium eſt, nihil præter negotium ſuum agere. Idem *pro Flacco* Non debuit, quum prætor eſſet, ſuum negotium agere. Tuum illic negotium actum. Senec. *cap 6. de conſol. ad Mart.* Negotii plenus ſum. P. Paulo poſt magis (futurus ſup.) quia tibi damnum dabo & malum. Plaut *Pſeud. ſc.3 a.1.* Magna res eſt. Quid negotii eſt? Idem *Curc. ſc.2. a.5.* Et *Mil ſc.2. a.2. & ſc.3. a.2.* Quid hoc negotii eſt Neminem meum dictum magnifacere? Idem *Aſin. ſc.4. a.2.* Tranſeunte cito ita negotium eſt. (i. ita res poſtulat.) Idem *Mil. ſc.6. a.2.* Propera pellegere, ita negotium eſt. Idem *Pſeud. ſc.2. a.4.* Celere obiectum mihi eſt negotium. Idem *Curc ſc.3. a.2.* Qui cum opulento homine cœpit habere negotium, aut rem. Idem *Aul. ſc.4 a.3.* Cum iſtoc negotij mihi nihil eſt. Idem *Curc. ſc.1. a.4.* Tace P. quid negotij eſt? C. Oſtium crepuit. Idem *Pſeud ſc 1. a 1.* Teneo, quid ſit hoc negotij. Idem *Capt. ſc.5 a 3* Apage te a me, ſi quid eſt negotij. (i. rei.) Idem *Amph.* Quid illuc negotii dicam (eſſe.) Idem *Men. ſc 3 a.2.* Quid eſt negotii quamobrem ſuccenſes mihi. Idem *Capt. ſc. 4. a. 3.* Neque herile negotium plus curat, de concubina. Idem *Mil. ſc.6. a.2.* Vah! C. Quid negotij eſt?

Idem *Aul. ſc.1. a.2.* Miror quid ſit hoc negotij. Idem *Men. ſc. 4. a.2.* Quid hoc eſt negotii? quid deliqui? Idem *Capt. ſc. 5. a.3.* Age tuum negotium. Senec. *c.8. de tranquill.* Negotiis alienis ſe offerunt. *Ibid. c.12.* Tuum illic negotium actum eſt. Idem. *c. 6. de conſol ad Mart.* ¶ Negotium dare, eſt Imperare, in mandatis dare, mandata dare, mandare. Cæſar *lib. 2. commentariorum,* Ipſe quum primum pabuli copia eſſe inciperet, ad exercitum venit: dat negotium Senonibus, reliquiſque Gallis qui finitimi Belgis erant, vti ea, quæ apud eos gerantur cognoſcant. ¶ Aliquando negotium, accipitur pro labore & moleſtia. πραγματεία. Cic *Cornificio,* Etſi periniquo patiebar animo, te a me digredi: tamen eo tempore non conſolabar, quod & in ſummum etiam otium te ire arbitrabar, & ab impendentibus magnis negotiis diſcedere. Idem *Fabio.* Adhibui diligentiam, quoties Senatus fuit, vt adeſſem, plurimumque in eo negotij habui. Idem *Attic. lib. 4.* Nolo enim negotij Quintum fratrem habere quicquam. Terent. *in Prolog. Andriæ.* Poeta quum primum animum ad ſcribendum appulit, id ſibi negotij credidit ſolum dari, Populo, vt placerent quas feciſſet fabulas. Quo in loco Negotium, teſte Donato, accipitur pro cura, & moleſtia. πραγματεία. ¶ Faceſſere negotium, eſt moleſtiam exhibere. πράγματα παρέχειν. Cic. *App. Pulchro.* Quum eſt allatum ad nos de temeritate eorum, qui tibi negotium faceſſerent. Gell. *c.16 lib.3.* Factúmque eſſe (ei mulieri) negotium (i. in ius vocatam eſſe.) Quintilian. Facere innocenti negotium (pro accuſare.) Plaut. *Men. ſc.9. a.5* Huic exhibui negotium (i. moleſtiam.) Idem *Mil. ſc.5. a.2.* Quid tibi negotij mecum eſt? (i. cur me moraris, aut mihi moleſtus es?) Idem *Amph* Illi meus amor Inſonti exhibuit. Suet. *in Calig. c.40.* Negotium componere. i. litem. ¶ Gell. *cap.16. lib.3.* Negotio rei tunc paruæ poſtulante. ¶ Idem *cap.15. lib.1.* Sine iudicij negotio loqui. i. ſine ratione & cura. Idem *c.25. lib.1.* Non id Varroni negotium fuit. i. non curauit. Cæſar *lib.3. bell. ciu.* Negotium vnius diei. i. quod facile tranſigi poteſt. ¶ Sueton. *in Cæſar. c.23.* In magno negotio habere. i. maximi ducere ¶ Eſt mihi negotium Terent. *in Adelph.* Mirabar quid hic eſſet negotij tibi. ¶ Aliquando negotium accipitur pro controuerſia, vel diſſenſione. Cic. *ad Attic. lib.7.* verum tamen video mihi cum homine audaciſſimo, paratiſſimóque negotium eſſe. Cælius *Ciceroni lib.8. Epiſtolarum,* Vt exiſtimarent homines, Pompeio cum Cæſare eſſe negotium. ¶ Item, Negotium dicitur factum, de quo eſt quæſtio, vnde dicta eſt Conſtitutio negotialis. ¶ Negotium pro remedio apud Plaut. *in Cap. ſc.3. a.3.* Neque de hac re negotium eſt, quin malè occidam. id eſt, nullo remedio occurri poteſt quin malè occidam ¶. Negotium eſt, apud eundem *in Milite,* pro Ita oportet, Sic res poſtulat. ¶ Nullo negotio pro facilè. Cic. *ad Attic. lib. 8.* Iurabat ad ſummam, quod nullo negotio faceret, amiciſſimum mihi Cæſarem eſſe debere *Ibid. lib.4.* Cato, qui tenere Siciliam nullo negotio potuit. Negotium pro πρᾶγμα. Quintilian. *lib 3. c.5. circa finem,* Cauſa eſt negotium, cuius finis eſt controuerſia. Negotium eſt congregatio perſonarum, locorum, temporum, cauſarum, modorum, caſuum factorum, inſtrumentorum, ſermonum, ſcriptorum & non ſcriptorum. Cauſam nunc intelligimus ὑπόθεσιν, negotium περίστασιν. Periſtaſis Latinè circumſtantia dici poteſt.

Nĕgōtĭŏlum, diminutiuum. τὸ πραγμάτιον. Cic. *ad Quint. fratr. lib.4.* Erit neſcio quid negotioli.

Nĕgōtĭŏr, aris, Negotia gero & mercaturæ operam do. { סחר *sachár* πραγματεύομαι, ἐμπορεύομαι. Gall. *Traffiquer, negocier.* Ital. *Negotiare trafficare* Germ. Werben/handtieren/kauffmanſchaft treiben. Hisp. *Negotiar, mercadear.* Angl. *To bie and ſell, to exerciſe buſines* } Cicer. *lib. 3 Officiorum.* Quum ſe Syracuſas otiandi cauſa, non negotiandi contuliſſet. Idem Seruius Sulp. *lib.13. Epiſt.* M. Curius qui Patris negotiatur, id eſt, mercaturæ operam dat. ¶ Negotiari animas, apud Plin *lib. 29. cap. 1.* eſt, accepto pretio homines interimere, & veluti vendendarum animarum negotiationem exercere. Nec dubium eſt, inquit, omnes iſtos fama nouitate aliqua aucupātes, animas ſtatim noſtras negotiari, hoc eſt, anima & vita noſtra ad quæſtum & negotiationem ſuam abuti.

Nĕgōtĭator, Præfectus negotiationis. { סחר *ſocher.* ἔμπορος. πραγματευτής. Gall. *Negociateur, marchand, traffiqueur, facteur.* Ital. *Mercante, fattore.* Germ. Ein gewerbſman. Hisp. *Negociador, mercador.* Angl. *A trafficker, a merchant.* } Vnde Labeo, Negotiatores ſerui videntur, qui præpoſiti ſunt negotij exercendi cauſa, veluti qui ad emendum, aut locandum & conducendum præpoſiti ſunt. Cic. *lib.1. Epiſtolarum ad Quintum fratrem,* Improbus negotiator, paulo cupidior publicanus. Idem *5. Verrina,* Qui plus exiſtimet apud lectiſſimos ſenatores, pecuniam quam apud tres negotiatores metum valere. Mercis ſordidæ negotiator. Quintilianus *lib.1. cap.12.* Quod ſi tamen rectè quis conſideret inter mercatorem & negotiatorem hoc intereſſe videbit: vt mercator dicatur qui exportandis, aut importandis mercibus operam dat, eáſque vendit. Negotiator verò non qui merces diſtrahit, ſed qui in coëmendo vino, frumento, & vendendo tuendiſque & arandis agris, ſuam induſtriam ponit. Mancipiorum negotiatores, i. mangones. Quintilian. ¶ Item, Negotiatores erant, vt decumani, aratores, pecuarij, qui vectigalia publica redimebant, vnde perſpicuum eſt, aliud eſſe à mercatore. Paſſer

Nĕgōtĭatrix, Paulus *D. lib. 34. tit. 2. l. 32.* Cùm teſtatrix negotiatrix fuerit.

Nĕgōtĭātĭo. { סחר *ſáchar* מסחר *miſchár.* ἐμπορία, πραγματεία. Gall. *Traffiq, marchandiſe.* Ital. *Traffico.* Germ. Gewerb/handtierung mitt kauffmanſchafft. Hisp. *Aquella obra de negociar.* Ang. *Bying and ſelling, marchandiſe.* } pro Mercatura Quintil. vſus eſt. Colum. *lib.1.* Hæc enim negotiatio curam villici auocat. Cic. *Cecinnæ lib.6.* Vt ad reliquas Aſiaticæ negotiationis proficiſcare. Abominanda negotiatio. Quintil. de patronis mercedem poſcentibus. Negotiatio dicitur in mercaturis faciendis, veluti negotiatio ſagaria. *l. 52. D. pro ſocio* Hotoman.

Nĕgōtĭōſus, a, um quod eſt negotiis plenum. { πραγματώδης, πολυπράγμων. Gall. *qui a beaucoup d'affaire.* Ital. *Difficile, pieno de fattiche.* Germ. Geſchäfftig/mitt geſchäfften beladen. Hisp. *Lleno de negocios.* Angl. *That hath muche buſines to do.* } Saluſt. Prudentiſſimus quiſque, quaſi maxime negotioſus erat. Plaut. *Aſin. ſc. 3. a. 3.* Negotioſus eſt interdius. Idem *Pſeud ſc.2. a.2.* Negotioſus eſt, res agitur apud Iudicem Negotioſa cogitatio. Celſ. *lib. 4. vlt.* Circuncisa omni negotioſa

cogitatione, & actione. Eſt enim res negotioſa, id eſt, difficilis, & in qua multum ſit negotij & laboris. Plaut. *in Sticho.* Ædepol rem negotioſam quid ſit nihil etiam ſcio. Cic. *pro Murana.* Habuit hic Lege Titia prouinciam tacitam & quietam tu illam, cui quum Quæſtores ſortiuntur etiam acclamari ſolet Hoſtienſem, non tam gratioſam & illuſtrem, quàm negotioſam & moleſtam. ¶ Negotioſi dies, hoc eſt, profeſti, diebus ſacris oppoſiti. Tacit. *lib.* 13. Eóque oportere diuidi ſacros, negotioſos dies, queis diuina colerentur, & humana non impedirent. Negotioſum tergum, Cui faceſſitur negotium. Plaut. *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. nihil moror, negotioſum mihi eſſe tergum.

Négotioſior, comparatiuus. Seneca. 2. *de ira c.* 11. Quid crudelitate negotioſius.

Něgŏtiālis, e, Ad negotium pertinens. { πραγματικός. GALL. *Appartenant à charge ou negoce.* ITAL. *Pertinente à carico, ò negocio.* GERM. Das zu einem geſchäfft gehört. HISP. *Pertenenciente à negocio.* ANGL. *Belonging to buſines.* } vt, Conſtitutio negotialis apud Rhetores. Cic. 1. *de inuentione,* Hæc conſtitutio partes duas videtur habere iuridicialem & negotialem. Quintil. *lib.* 2. *c.* 21. Eique locum in Ethice negotialem aſſignant, id eſt, πραγματικόν.

Nĕgōtiālis, adiect. Spartian. *in Firmo,* Naues quoque ad Indos negotiatias ſæpe miſit. Lamprid. *in Alex. Seuero,* Aurum negotiatorium & coronarium Romæ remiſit, id eſt, quod negotiatores principibus pendere ſolebant.

‖ Negumate, in carmine CN. Marci vatis ſignificat negare, cùm ait: Quamuis mouentium duorum negumate. Scaliger, lego, inquit, neginate, vel negunate. Neginare pro negare: vt natinare pro natare.

Nehuſtan, 2 *Reg.* 15.4. de ſerpente æneo, quem Ezechias confregit, *Vocauitque nomen eius Nehuſtan.* ‖

Neium, νήϊον, mons Ithacæ, à quo νηΐάδες, dictæ, vel, vt alij volunt quòd verſentur ἐπὶ τοῖς νάμασι, id eſt, ad aquas: inde νήϊον, vel ναιάδος & ὁμόιον compoſitum.

Neiuſe, iniuria: à ne, i. non.

Neiuuare. Ita quidam legunt Plaut. *Trinum ſc.* 2. *a.* 2. Deſerere illam, & neiuuare in rebus aduerſis pudet. al. deiuuare, Lipſ. deſiuare, vel deſiuere, i. deſerere.

Neleus, Νηλεύς, Neptuni filius ex Tyro Nympha Salomonei filia, qui à Pelia fratre pulſus, in Laconiam venit, vbi Pylon vrbem condidit: cuius rex fuit, teſte Homero *Odyſſ.* 11. Huic vxor fuit Chloris, Amphionis Orchomeni regis filia, ex qua duodecim filios ſuſcepit, quos poſtea omnes præter vnicum Neſtorem tum forte ablegatum, Hercules euerſo Pylo interfecit.

Nēlīdēs, æ, Νηλείδης, Patronimicum à Neleo Pyli rege, & Patre Neſtoris formatum. Ouid. 12. *Metam.*

Bis ſex Nelida fuimus conſpecta iuuentus.

‖ Nema, atis, νῆμα, filum *Dig.* 39. 4. 16. 7. Nema ſericum, i.e. ſtamen, ſeu filum. ‖

Nĕmauſus, teſte Strab. *lib.* 4. Ciuitas eſt Narbonenſis Galliæ olim florentiſſima, vtpote quæ quatuor & viginti vicorum fuerit metropolis. vulgò *Nimes.* { Nimes. } Vnde Nemauſenſes populi. Sueton. *in Tiber. cap* 13.

Nĕmĕă, vel Nemee, es, Νεμέα. Sylua eſt Achaiæ inter Cleoñas & Phliuntem, vbi in honorem Herculis, qui in ea ſylua leonem occiderat, ſacra quædam certamina celebrari conſueuerunt, quæ ab hac ſylua Nemæa dicta ſunt. Hoc etiam nomine dicta eſt tota regio ſyluæ huic vicina. Martial. *lib.* 1.

Non Marathon taurum, Nemee frondoſa leonem,
Arcas menalium non timuiſſet aprum.

Nĕmĕæus a, um, per quatuor ſyllabas, quod eſt ex Nemea ſylua, vel regione. Νεμεαῖος. Ouid. *in Epiſt. Deian. ad Herculem,*

Nempe ſub his animam peſtis Nemeæa lacertis Edidit.

Nĕmĕæă, Νέμεια. Sacra fuerunt Græciæ certamina, ita appellata à Nemea Peloponneſi ſylua, in qua fieri conſueuerunt in honorem Herculis, qui in ea ſylua leonem ferunt occidiſſe, ſeu potiùs in honorem Archemori pueri in ea ſylua a ſerpente occiſi. Nemæorum victores apio coronabantur. Vide *ſuprà* in dictione certamen.

Nĕmĕſis, Νέμεσις, Nomen cuiuſdam deæ, quæ facinoroſos & delinquentes punire putabatur, vt ex Catullo & Auſonio licet intelligere. Ea quoque Rhamnuſia dicitur, quòd in Rhamnunte Aſiæ oppido templũ, & ſimulachrum Phidiacum habuerit. Inſuper eadem fertur remuneratrix benefactorum, vnde apud Statium *lib.* 13.

Eſt dea, quam Nemeſim dicunt, dea magna, potenſque,
Quæ bona cæleſtum conceſſu cuncta deorum
Poſſidet.

Hanc quidam Fortunam dixerunt, cui primus Adraſtus rex templum ædificauit. Vnde & Adraſtia, ἀδράστεια cognominatur. Romani quoque huic deæ templa dicauere. ¶ Hoc etiam nomine dicta Tibulli amica. Martialis *lib.* 4.

Viſit amatorem Nemeſis laſciua Tibullum.

Nĕmĕſis, νέμεσις, appellatiuè eſt indignatio & ſpecialiter ea, quæ ex improborum proſperiore ſucceſſu naſcitur: ſicut miſericordia eſt dolor ex proborum ærumnis.

Nĕmeſis, νέμεσις, eſt diſtributio, à νέμω diſtribuo. [illegible] particulones.

Nemeſia, orum, νεμέσια, feſtum Nemeſis, quo parentabant defunctis. Harpocr. In Suida eſt Νεμέσεια.

Nemeſtrinus, nemorum Deus. Arnob. *lib* 4.

Ne netobriga, Ptol *lib.* 2. *c.* 6. Hiſpaniæ Tarraconenſis vrbs.

Nemetes, populi quidam ad Rhenum. Plin. *lib* 4. 17. Rhenum accolentes Germaniæ gentium in eadem prouincia, Nemetes, Tribochi, Vangiones. Tacit. *de mor. Germ.* Ipſam Rheni ripam haud dubie Germanorum populi colunt, Vangiones, Triboci, Nemetes. Vulgo intelliguntur Spirẽſes. Pichaymerus vult, Vangiones eſſe Spirenſes, Nemetes VVormatienſes. Rationem addit Irenicus, quod Ptolemæus, qui in deſcriptione Rheni ſolitus ſit a Meridie in Septentrionem decurrere, primum meminit Vangionum, deinde Nemetum. Sig. Gemblacenſis tamen, qui ante annos ſcripſit circiter quingintos, VVormatiam Vangionum vrbem vocat. Abrahamus Ortel. *in Theſaur. Georg.* Slauoni a parte totam Germaniam appellant. Eſt enim illis Germanus *Nemiz.*

‖ Nemetum, ciuitas, id eſt Spira *Speir,* V. E. ſub M. Maguntiacenſi. ‖

Neminia, fons eſt in agro Reatino, vario ortu annonæ mutationem ſignificans. Autor Plin *lib.* 2. *c.* 103.

NEMO, inis, gen. communis, compoſitum videtur à Ne & homo. οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν. GALL. *Nul homme, ou nulle femme, nulle.* ITAL. *Neſſuno, niuno.* GERM. Niemand. HISP. *Ninguno.* ANGL. *No man.* } Nam de ſolis dicitur hominibus. Terent *in Eunuch.* Nemo eſt quem ego magis nunc cuperem videre, quàm te, Nemo homo pro nemo omnino Mart.

Nemo quater miſſos currere ſenſit equos.

Cic. *lib.* 13. *famil. epiſt.* Poſteaquam mecum in bello, atque in re militari fuit, tantam in eo virtutem, prudentiam, fidem tantamque erga me beneuolentiam cognoui, vt hominem neminem pluris faciam. Ne nemo quiſpiam poteſt minoris conducere. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. alienum reddunt nato nemini. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Tune id audes dicere quod nemo vnquam homo antehac viait? Idem *Amphitr.* Huc nemo intromittit me. Idem. *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Scio me incerto daturum hoc homini nemini. Idem, *Aſin ſc.* 4. *a.* 2. Alienum hominem intromittat neminem. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 3. Nemini credo qui large blandus eſt pauperi. Idem *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Neminis miſereri certam. Idem *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Me homo nemo deterruerit. Idem *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Nemo it inficias. i. non nego. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 4. Quo nemo adæque parcus iuuentute omni ex Attica. Idem *Moſt. ſc.* 1 *a.* 1. Quo hominum nemo fortunatior. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. ¶ Nemo quiſquam. Gell. *c.* 7. *lib.* 12. ¶ Nemo vnus, Cæl. 3. *de bell. ciu.* & Gell. *c.* 15 *lib* 18. ¶ Nemini non. Suet. *in Caſ. c.* 75. ¶ Nemo hominum pro Nemo eſt hominum. Terent. *in Eunucho,* Ego formidoloſus? nemo eſt hominum qui viuat minus. ¶ Nemo pro vllus. Cic. *fam.* 9. Contigit enim tibi, quod haud ſcio an nemini: vt ſumma ſeueritas animaduerſionis non modò non inuidioſa, ſed etiam popularis eſſet, & cùm bonis omnibus, tum infimo cuique gratiſſima. Idem 2. *Offic.* Quòd quum omnibus eſt faciendum, tum haud ſcio, an nemini potius quam tibi Dicitur verò *Nemo* non tantùm de hominibus ſed etiam diis: quod annotat quoque Vet. Vocab. ¶ Non nemo, hoc eſt, nonnullus. Cic. *pro lege Manil.* Quum eſſet non nemo in Senatu, qui diceret, non oportere, &c. ¶ Nemo etiam nonnunquam de fœminis dicitur. Terent. *in Andr.* Hoc ſcio vnum ego, neminem peperiſſe hic. Plaut. *Caſin.* Vicinam neminem amo merito magis, quam te.

Nemo homo, i. plane nullus, pleonaſmo. Ter. *Eunuch. ſc.* 3. *a.* 5. Nunquis hic eſt? nemo eſt nunquis hinc me loquitur? nemo eſt.

Nempĕ aduerb. confirmantis, quod aliquando cum interrogatione ponitur, aliquando ſine interrogatione. { אכן *achen.* δηλαδή, ἀληθῶς, τοὶ δήν. GALL. *Certes, certainement.* ITAL. *Certamente.* GERM. Nemblich. HISP. *Ciertamente.* ANGL. *Surelie, verely.* } Lucr. *lib.* 4. *de vi Veneris:*

Nempe alia quoque ſunt: nempe hoc ſine viximus ante;
Nempe eadem facit & ſcimus facere omnia turpi.

Cic. *pro Ligario,* Apud quem hæc dico? Nempe apud eum qui quum hoc ſciret, me tamen ante quam vidit, reipublicæ reddidit. Hic, Nempe, vim reſpondendi elegantem habet poſt interrogationem. Idem *pro Milone,* Quid ergo tulit Pompeius? nempe vt quæreretur. Plaut. *in Menachmis,* Nempe iubes? M. Iubeo herclè verò. Sine interrogatione poſuit Terent *in Andria.* Nempe hoc ſic eſſe dictum opinor patrem. Quintilian. Nempe enim in hoc plurimum laboris exhauſimus, vt Rethoricam oſtenderemus bene dicendi ſcientiam & vtilem, & artem & virtutem eſſe.

Nempe capi Troiam prohibebant fata ſine illo,

Ouid. 13. *Metam.*

Nempe ego mille meo protexi pectore puppes,

ibidem.

——— Hectora qui perdere poſſet Nempe dedit.

ibid. Sed tamen tu nempe eos annos prædicas, Plaut *Aſin ſc.* 1. *a.* 1. Nempe ita animati eſtis. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Nempe hoc eſt, quod illi dedi. Idem *Menach. ſc.* 3. *a.* 3. (i. ſcilicet.) Nempe in foro. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Pa. Obloquere. Pe. Fiat maximè. Ph. Etiam taces? Pa. Nempe obloqui me iuſſeras. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Pa. Quid agis? Ca. Viuo. Pa. Nempe vt dignus es. *Ibidem ſc.* 1. *a.* 2. Nempe tu illam dicis (aſſentientis.) Idem *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Ire quo voles, nempe iubes? Idem *Menach ſc.* 7. *a.* 5. Nempe tu illius ſeruus. Idem *Pſeud. ſcen.* 7. *a.* 4.

Nemut, niſi, etiam, vel nempe, inquit Feſt. ſignificat.

NEMVS, oris, neutri generis. { יער *iáhar.* אשל *eſchel.* νέμος, ἄλσος. GALL. *Bois, foreſt.* ITAL. *Boſco, ſelua.* GERM. Ein luſtwald. HISP. *Boſque, ſilua, mobeda.* ANGL. *A groue of pleaſure or foreſt.* } Propriè dicitur ſylua voluptatis cauſa comparata, & plena amœnitatis: ἀπὸ τοῦ νέμειν, hoc eſt, a paſcendo, ſiue quòd nemoris glandibus olim homines victitarint, ſiue quod in eo greges atque armenta depaſci ſolerent. Nemora (inquit Feſtus) ſignificant ſyluas amœnas. Virg. 6. *Æneid.*

Interea videt Æneas in valle reducta
Seclusum nemus, & virgulta ſonantia ſyluæ.

Idem *eodem,*

——— atque inimica refugit
In nemus vmbriferum.

Ouid. 6. *Faſt.*

Eſt nemus arboribus denſum, ſecretus ab omni
Voce locus, ſi non obſtreperetur aquis.

Horat. 1. *Carm. Ode.* 1

——— me gelidum nemus
Nympharúmque leues cum Satyris chori
Secernunt populo.

Suet. *in Auguſt. cap.* 72. Nemoribus (ædes) excoluit. ¶ Nemus etiam, teſte Sipontino, peculiariter appellatur locus quidam haut longè ab Aricia, in quo lacus eſt, quod Speculum Dianæ Dicitur. Hinc Aritia dicitur nemoralis.

Nemus loci nomen. Turneb. *Aduerſa, c.* 20. *lib.* 24. ¶ Item Nemus Cæſarum, de loco ſacro. Suet. *in Aug c.* 43.

Nĕmŏrōſus, a, um, Nemoribus abundans. { ὑλώδης. GALL. *Plein de bois.* ITAL. *Boſcheroſo, pieno de boſchi.* GERM. Waldechtig / das voll wälden iſt. HISP. *Lleno de mobedas ò de montanas.* ANGL. *Full of trees or forreſtes.* }

forreſtes.} Plin. *epiſt.* 161. Modicus collis aſſurgit, antiqua cupreſſu nemoroſus, & opacus. Colum. *lib.* 2. *c.* 2. Montem ſabulonem & aſperum nec nemoroſum, & herbidum maximè probauerunt. Ouid. *epiſt.* 15.

Eſt locus in mediis nemoroſis vallibus Idæ.

Virg. 3. *Æneid.*

Iam medio apparet fluctu nemoroſa Zacynthos.

Nĕmŏrēnsis, e, quod ex nemore eſt, aut quod in nemore natum eſt. { ὁ ἐν ὕλῃ, ὁ ὑλαῖος. GALL. *De bois, bocage.* ITAL. *Di boſco, boſchereccio.* GERM. Das auß dem wald iſt. HISP. *De montana o moheda.* ANGL. *Of a foreſt.*} Col. *lib.* 9. *c.* 4. Sed ex omnibus deterrimæ notæ mel habetur nemorenſe, quod ex ſparto atque arbuto prouenit. ¶ Nemorenſis rex dicebatur, qui Dianæ Ariciniæ ſacrificiis præerat. Suet. *in Calig.* Nemorenſi regi, quòd multos iam annos potiretur ſacerdotio, validiorem aduerſarium ſubornauit. In Nemorenſi villa Cæſaris. Idem *in Cæſ. c.* 46.

Nĕmoralis, e, adiect. quod eſt in nemore. { ὁ ἐν ὕλῃ, ὑλαῖος. GAL. *De bois ou foreſt.* ITAL. *Di boſco ò ſelua.* GERM. Das deß walds iſt. HISP. *De boſque y ſelua.* ANGL. *Of a foreſt.*} Martial *lib.* 13.

Mittit præcipuos nemoralis Aricia porcos.

Nemorale templum & Nemorale ſtagnum, hoc eſt, nemori Aricino vicinum. Ouid. 1. *de Arte.*

Ecce ſuburbana templum nemorale Dianæ.

Idem 14. *Metam.*

Quaque colunt Scythicæ ſtagnum nemorale Dianæ.

Nĕmorĭuăgus, a, um, quod in nemore vagatur. { ὁ περὶ ὕλην ἀλώμενος, ὑλονόμος. GALL. *Vagant par les bois.* ITAL. *Vagante per boſchi.* GERM. Waldſchweiffig / das in dem wald vmbher ſchweifft. HISP. *Que erra y vaga por las montanas.* ANGL. *That erreth throughe the forreſt.*} vt aper nemoriuagus. Catull. de Berecynthia, vbi cerua ſyluicultrix, vbi aper nemoriuagus.

Nemut, niſi etiam, vel nempe Cato. Meminit Feſt. Si nempe, a nam.

Nenu, pro Non, apud antiquos reperitur. Lucil. Sed tamen hoc dicis, quid hoc eſt, ſi nenu molleſtum eſt. Varro, Si hodie nenu venis, cras quidem veneris, &c. Ex Nonio.

Neo, nes, neui, netum ſignificat filum torquere, éſtque proprium mulierum. { νέω, τὰ νήματα ποιῶ. GALL. *Filer.* ITAL. *Filare.* GERM. Näyen / ſpinnen. HISP. *Hilar.* ANGL. *To ſpine.*} Iuſtinus *lib.* 1. Inuenit eum inter ſcortorum greges purpuram colo nentem. Plin. *lib.* 33. *c.* 3. Superque omnia netur, atque texitur lanæ modo, & ſine lana. Silius *lib.* 7.

——— *donum Quod noſtra nentere manus*

¶ Hinc Pernœo compoſitum.

Nĕobule, Νεοβούλη. Lycambis filia, quæ quòd archilocho poetæ promiſſa negaretur, Iambis inceſſari cœpit Lycamben Archilochus, eumque ad laqueum dicitur adegiſſe. Vide *ſuprà* in dictionibus, *Archilochus & Lycambes.*

Neoburgum, vrbs ad Danubium. Alia euſdem nominis in Thuringia ſita eſt.

Nĕocæsārĕă, æ, Νεοκαισάρεια, vrbs Cappadociæ, quam Lycus amnis præterfluit. Autor Plin. *lib.* 6. *c.* 3.

¶ Neocaſtrum, ſeu Nouocaſtrum *Nicaſtro*, vrbs calabriæ, gaudet titulo Epiſcopatus, & comitatus, ſub A. Rhegienſi.¶

Nĕŏclēs, clis, Νεοκλῆς, Philoſophus Athenienſis, Epicuri frater, Suidas.

Neodunum Ptolemæo *lib.* 2. *c.* 8. Galliæ Lugdunenſis ciuitas.

Nĕŏgămus, i { νεόγαμος. GALL. *Eſpoux.* ITAL. *Spoſo.* GERM. Der newlich geweybt hat / ein newer Eheman. HISP. *Nouio.* ANGL. *A brydgroome.*} Qui recens vxorem duxit.

Nĕŏmenĭă, νεομηνία, Latinè Nouilunium, vel prima dies lunæ, aut menſis. Græci enim menſes ſuos ad Lunæ curſum dirigebant, & à primo nouilunij die menſes ſuos auſpicabantur.

Neon, Νέων, vrbs Phocidis, Herodot. *lib* 8. Gentile, Neonius & Neonæus. Stephan.

Nĕŏphytus νεόφυτος. Nouellus, quaſi νέον φυτόν, hoc eſt, nouum germen, noua planta.

Nĕoptolemus, mi, Νεοπτόλεμος Pyrrhi Achillis filij cognomen fuit, ab eo impoſitum, quod admodum adoleſcentulus primum tyrocinium in bello poſuerit Troiano. Græcis enim νεοπτόλεμος, tyronem, vel nouum militem ſignificat. ¶ Neoptolemus vetus Tragœdus. Suet. *in Cal. c.* 57.

Neoris, Iberiæ oppidum inſigne, iuxta Harmalium fluuium. Autor Plin. *lib.* 6. *c.* 10.

Neotĕrĭcus, a, um, Recens. { חדש *chadkáſch.* νεωτερικός. GALL. *Moderne, nouueau.* ITAL. *Freſco, nouello.* GERM. Neuw. HISP. *Moderno.* ANGL. *One of late tyme, newe, a freſhwater ſouldiour.*} a comparatiuo Græco νεώτερος formatum. Vnde Neoterici ſcriptores dicuntur recentiores, quibus opponuntur antiqui, vel priſci.

Nĕotĕrĭcē, aduerb. νεωτερικῶς. Noue. Aſconius Pædianus *in Diuinat.* Hoc quod leuiter à Cicerone dictum, & neoterice putant.

Nĕotīchitæ, Νεοτειχῖται. Æolicus populi ſunt quorum vrbs νέον τεῖχος, hoc eſt, Noua mœnia, commemoratur à Stephano.

Nĕpa, æ, Animal venenatum, cauda feriens, quod Latinè Scorpius dicitur, nam, teſte Feſto Nepa Africum eſt. { σκορπίος. GALL. *Vn ſcorpion.* ITAL. *Scorpione.* GERM. Ein ſcorpion. HISP. *Eſcorpion o el alacran.* ANGL. *A ſcorpion.*} Cic. *lib.* 5. *de finibus.* Serpere anguiculos, natare anaticulas, volare merulas, cornibus vti videas boues, nepas aculeis, ſuam cuique naturam eſſe ad viuendum ducem. Huius nominis prima corripitur. Manil. *lib.* 2.

——— *pietate ad ſidera ductam*

Erigonem ſiluque nepam, ſpoliaque leonem.

Natura huius eſt, vt in parietum latibulis delitteſcat, & quum aliquid ſenſerit, retrocedat. Plaut. *Caſin.* Receſſim cedam ad parietem, imitabor nepam. Captandus eſt horum clanculum ſermo mihi. ¶ Feſtus, Nepa Afrorum lingua ſidus, quod Cancer appellatur: vel, vt quidam volunt Scorpius. ¶ Nepa etiam herba. Sic Latinè vertit Gaza eam, quæ Theophraſto σκορπίος genista ſpinoſa.

Neparcus, non parcus. Reſpondet Græco ἀφειδής.

Nepenthes, neutri gen., νηπενθές. Herbæ genus eſt, quæ vino inſecta triſtitiam adimit, animique hilaritatem inducit: vnde a quibuſdam eadem eſſe putatur cum buglosso, quæ teſte Plinio, eandem habet vim. Ab

hac exhilarandi virtute huic herbæ nomen creditur inditum, a νη priuatiua particula, & πένθος luctus. Plinius *lib* 21. *c.* 21. Attribuunt & hilaritatis vim eidem potæ in vino, quam nepentes illud prædicatum ab Homero, quod ex tristitia omnes aboleatur.

Nepeta, Νεπέτα Siuiæ, ciuitas Hetruriæ, quæ Plinio Nepet, & vulgò dicitur *Nepi*, a qua Nepeſini. Vnde Silius,

Hos iuxta Nepeſina cohors, æquique Phaliſci

¶ Nepeta etiam, ſiue Nepita nomen eſt herbæ, quam Dioſcorides ſecundam calaminthæ ſpeciem facit. Vulgus herbariorum à pulegij ſimilitudine, Pulegium vocat agreſte. { GERM. Katzentraut.} De hac meminit Plin. *lib.* 20. *c.* 14. & Colum. *lib.* 8. *c.* 7.

Nephalius, a, um, νηφάλιος, ſobrius a νήφω ſum ſobrius.

Nephaliă, νηφάλια. Sobriorum feſta erant, in quibus non vinum, ſed aqua mulſa libabatur. Græci enim νηφαλίους, ſobrios vocant. Apud Athenienſes fiebat νηφάλια θυσία, id eſt, ſobrium ſacrificium, Soli, Lunæ, Memoriæ, Nymphis, Auroræ, & Veneri, in quo ξύλα νηφάλια, id eſt ligna ſobria cremabantur, quæ ſcilicet ex vite, ficu, & moro non eſſent. Vide Chiliad. Eraſmi.

Nephĕle, νεφέλη, Latinè ſonat nubem. Nomen proprium vxoris Athamantis, & matris Phryxi & Helles. vnde Ouidius, Hellen Nepheleida dixit.

Nephelæus, adiect. νεφελαῖος, vt, Pecus Nephelæum Aries qui Phryxum & Hellen per mare vexit. Valer. 1. *Argonaut.*

I decus & pecoris Nephelæi vellera Graio

Redde tholo.

Nephelococcygia νεφελοκοκκυγία. Confictum vrbis nomen apud Ariſtoph. Comicum & Steph.

Nephthalitæ, νεφθαλῖται, populi denominati in Oriente, vt ſcribit Ioſephus. Steph.

Nephritis, νεφρῖτις, è lumborum vertebris prima, ſicut poſtrema, ἀκροσπαδίνη.

Nephritis, νεφρῖτις, ſcil. νόσος, Renum morbus, quum ſcilicet calculo aut vlcere renes infeſtantur, νεφροὶ enim Græcis renes ſunt, propriè ſic vocatur lithiaſis. Vnde Nephritici dicti, νεφριτικοί, qui renum morbo laborant.

Nepita, vide *ſuprà Nepeta.*

Nepos, qui ex filio filiave natus eſt, teſte Feſto: quod natus poſt ſit patri quam filius. { נכד *necched.* υἱωνὸς. GALL. *Nepueu.* ITAL. *Nipote.* GERM. Ein enckel / ein kindskind. HISP. *Nieto.* ANGL. *A nephew.*} Cic. *pro Deiotaro*, Crudelis Caſtor, ne dicam ſceleratum & impium, qui nepos auum in diſcrimen capitis adduxerit. Eius relatiuum eſt Auus, ſicut Proauus relatiuum eſt Pronepotis, & Proauia Proneptis. Etenim Proauus, aut paternæ, vel maternæ pater & Abauus proaui paterni, vel materni pater: item proauiæ paternæ vel maternæ pater à quo Abauia, relatiuumque eius Abnepos, à quo Abneptis. Huius rurſus pater dicitur Atauus, Ataui autem pater Tritauus: quibus reſpondent relatiua Atnepos, & Trinepos, Atneptis, & Trineptis. Qui vero poſt trinepotem ſunt, Minores dicuntur ſicut poſt tritauos Maiores. ¶ Nepos ex fratre, idem eſt qui nepos fratris. Nam quod hic antea ſcriptum erat, Nepotem ex fratre, aut ſorore eſſe, nihil aliud quam filium fratris, aut ſororis, ineptum eſt. Appellatur enim ille non nepos fratris, ſed filius. Paulus *l.* 10. *ſ.* *de grad.* Illud, inquit notandum eſt, non quemadmodum patris matriſque fratres & ſorores: ita fratris ſororiſque filios filiáſque nomen ſpeciale cognationis habere: ſed ita demonſtrari fratris ſororiſque filios filias. Nepotem autem ex fratre poſt fratris filium conſtitui aperte docet Caius *in l.* 7. *D. de legit. tutor.* Veluti, inquit, frater eodem patre natus fratris filius nepoſue ex eo. Item Imp. *l.* 7. *C. de nuptiis.* Quod vero eruditi nonnulli illa verba Suetonij *in Cæſar. cap.* 83. ita loquentis, ſed nouiſſimo teſtamento tres inſtituit (Cæſar) hæredes ſororum nepotes, C. Octauium, &c. ita interpretantur, Nepotes ex ſororibus, id eſt, ſororum filios, planè abſurdum eſt: quum ſatis conſtet Octauium ex Accia Iuliæ ſororis C. Cæſaris filia natum eſſe. Ex Hotomano. Nam, vt ex Suetqu. *in Auguſt. cap.* 4. clarum eſt Iulia ſoror Cæſaris, mater fuit Acciæ, ſiue vt *ibi* legit Caſaubonus) Atiæ quæ mater fuit Octauij. præterea *ibidem. cap.* 7. ipſa Iulia vocatur Auia Octauij, & ipſe Cæſar, maior eius auunculus Iuliæ maternæ frater. Cæterum quem vulgo vocant nepotem, (GALL. *nepueu*) apertè vocat eum Suetonius ſororis filium *cap.* 65. & apertius *cap.* 64. *infrà ibidem*, vbi nepotes Auguſti appellat filios ex Iulia eius filia natos GAL. *Petits fils, arriere fils*, Neptes euſdem Iuliæ filias. Vide *Neptis* Sic itaque intelligendus eſt Velleius cùm ait, Nepos ſororis Cæſaris Iuliæ Caius Octauius. i. filius filiæ ſororis, plus Cæſaris. *le petit fils.*) Item Vell. Nepos Africani ex filia Tiberius Gracchus. Ex Quintil. *initio lib.* 4. Nepotes ſororis. Plaut. *Mil. ſc.* 1. *a.* 1. Bombomachides Neptuni nepos, &c. ¶ Inueniturtamen interdum poſitum pro filio ſororis: quem Galli vocant *Nepueu*, vt apud eundem *Amph. ſc.* 4. *a.* 4. Ego ſum Amphitruo Gorgophones nepos. Atqui Gorgophone fuit Amphitruoni Amita, non Auia, vt notat Paſſer. quippe ſoror fuit Alcei patris Amphitruonis. Hic Alceus Plauto *prologo Amphitr.* dicitur Argus, i. Argiuus Nonio interprete, quia Argis oriundus. ¶ Quandoque nepotes, Poſteri, ἀπόγονοι, vocantur. Virg. 6. *Æneid.*

Forte recenſebat numerum, claróſque nepotes,

id eſt, poſteros & ex ſtirpe ſua naſcituros. ¶ Per tranſlationem etiam Nepotes dicuntur tenellæ vitium fruticationes, quæ poſtremo loco exoriuntur, ita dictæ, vel quòd nulli alteri rei ſint vtiles, quam abſumendis vitis alimentis quum ipſæ vuas non ferant: vel quòd ad ſuccedendum veterum palmitum, veluti nepotes in maiorum ſuorum locum ſuccreſcant. Colum. *lib.* 4. *cap.* 6. Ex eo loco vnde nepotem adeum, confeſtim alterum fundit. *Ibidem* Omnes eius intra id ſpatium nepotes enatos ſæpius decerpemus. ¶ Nepos etiam dicitur de mulis. Idem *lib* 6. *cap.* 37. itaque eiuſmodi emiſſarius nepotibus magis, quam filiis aptior eſt. ¶ Item nepotes dicuntur homines nequam, diſſoluti & decoctores ἄσωτοι. Cic. 2. *Catilina*, Quis ganeo, quis nepos, quis adulter, quis perditus inueniri poteſt, qui cum Catilina non familiariſſime viuiſſe videatur? Idem *in Rull.* Vt ri rebus tuis ita in Repub. luxurioſus nepos. Sine dubio autem diſſolutos & homines perditos, nepotes, veteres appellarunt, quod qui pueri, patre mortuo, in aui tute-

lam

lam veniunt, tales euadere conſueuerint. Nam & indulgentiores patribus ferè ſunt aui, & ſi ſeueri eſſe velint, facilè propter ætatis imbecillitatem à pueris partio metu ſolutis contemnuntur. Sextus Pompeius Nepotem dictum putat, quòd res familiaris ei maior non ſit, quam ei cui pater & auus viuunt. Nam quod antea hic ſcriptum fuit a Nepa ſcorpione dici Nepotem, vel inde falſum eſſe intelligitur, quòd Nepa Aſricum vocabulum eſt, teſte Feſto. Romani autē tam longè ſuæ linguæ originem petere non conſueuerunt. ¶ Nepos autem antiquis, & de fœmina dicebatur Ennius *apud Nonium*. Dia nepos quas ærumnas tetuliſti. Sed nunc *neptis* dicitur. ¶ Nepos in diuinis literis per periphraſim dicitur *filius filij*. Deinceps numerantur *filij tertiorum*, ſeu tertianorum, *filij quartorum*. ¶ Nepos proprium aliquando eſt: vt Iuuen. *Satyr.* 8.

Segnipedes dignique molam verſare Nepotis. i. molere in piſtrino. Ille Nepos Romæ habebat piſtrinum, de quo & Martial.

Bis vicine nepos.

Nepotalis, nepotibus conueniens, luxurioſus.

Nĕpōtŭlŭs, diminutiuum, [illegible]. Plaut. *in Milite bis ſc. vlt. a.* 9. Sic te ſaluum hinc mittimus ne Venerium nepotulum.

Nĕpōtŏr, Luxurioſè & prodigioſè viuo. {[illegible]. GALL. *Viure en faire prodigalemēt.* ITAL. *Luſſuriare, viuere prodigalmente.* GERM. Im ſauß leben/praſſen/demoſſen. HISP. *Luxuriar, glotonear.* ANGL. *To leue vie touſlee.*} Seneca *de benefic. lib.* 1. *c.* 15. Veto liberalitatē nepotari, hoc eſt, in prodigalitatem verti, & in eum conferri qui nequiter profuſurus ſit. Tertul. *in Apologetico*. Ariſtippus in purpura nepotatur.

Nĕpōtātŭs, huius nepotatus, Voracitas, & vitæ luxuries, [illegible]. Aſia ſcurrilitate ac nepotatu nobilis.

Nĕptis, is, quæ ex filio filiáve nata. Eſt enim fœmininum à nepos. {[illegible]. GALL. *Niepce.* ITAL. *Nezza, nipote.* GERM. Ein kindstochter/ein nichte. HISP. *Nieta.* ANGL. *A neece.*} Cic. *de clar. Orat.* Ergo illā patris elegantia tinctam videmus & filias eius Mutias ambas, quarum ſermo fuit notus, & neptes Licinias. Sueton. *in Caſ. cap.* 27. Octauiam ſororis ſuæ neptem, conditione Pompeio detulit (GALL. *La petite fille ou l'arriere fille de la ſœur.*) Vide in *Nepos* Ouidius *Epiſt.* 8.

——— *Arbitrium neptis habebat auus.*

[Nepticula, parua neptis. Item veſtis breuiſſima. Pap.]

Nĕpōtīnŭs, a, um, ad nepotem pertinens: item luxurioſus, [illegible]. GALL. *Deſordonné, deſreiglé.* Suet *in Calig.* Nepotinis ſumptibus omnium prodigorum ingenia ſuperauit.

[Nepotor, nepotem ago, nepotinis ſum moribus, i. e. luxurioſus.]

NEPTVNVS, [illegible], Saturni & Opis filius, maris deus dictus eſt a nando, mutatis literis primis (vt inquit Cic. *lib.* 2. *de nat. deor.*) vel (vt Varroni placet) à nubendo, hoc eſt, tegendo, quòd vt cælum nubes, ita mare terras tegat. Dicit enim Varro, Neptunus eſt deus maris, vel ipſum mare, quod terras nubat, id eſt, cooperiat. Neptunum autem, vt eſt in fabulis, mater abſcondit, ne à patre deuoraretur, eique poſtea, expulſo Saturno, aquæ in ſortem ceciderunt, vt *ſuprà* de Ioue dictum eſt. Vxorem habuit Amphitritem, ex qua plurimas nymphas ſuſcepit. Tridentem habet pro ſceptro. Muros Troianos iuuante Apolline condidit. Habe Neptune gratiam tibi. Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 2. Neptunus in Tragœdiis Latinis. Idem *prologo Amph.* Hæc ad Neptuni pecudes condimenta. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3.

[Neptunus equeſtris, [illegible], vide ſuprà *Hippius*.

Neptuni equi. Turn. *lib.* 26. *c.* 23. Equos Neptuni intelligo hippocampos, qui priores pedes habeant, poſterioribus careant ſed poſitū legant & natent.]

Nĕptūnĭŭs, a, um, [illegible], poſſeſſiuum. Tibull. *lib.* 4.

Ceſſit & antea Neptunius incola montis.

Plaut. *Mil. ſc.* 5. *a.* 1. In locis Neptuniis templiſque turbulentis.

[Neptuniæ aquæ. Liu. *lib.* 39. Molem ad Neptunias aquas, vt iter populo eſſet.]

Nĕptūnālĭa, [illegible], Neptuni ſacra, quæ & Salaria à Salo dicuntur. Diomed *lib.* 1.

Nĕptūnīnē, es, Patronymicum eſt fœmininum à Neptunus. Catull. *in Arg.*

Tene Thetis genuit pulcherrima Neptunine?

Nĕqua, aduerb. ſignificat Ne per aliquem locum, aut Ne aliqua ratione, [illegible]. Virg. 1. *Æneid.*

Ne qua ſcire dolos mediúſue occurrere poſſit.

¶ Eſt & nequa compoſitum à Ne, & quis, quæ, quod: pro Ne aliqua. Cic. *in Verr. act.* 1. Tamen nequa deductio fieret, magna ex parte tua poteſtas erat.

Nĕquālĭă, detrimenta. Feſt. 1. nugæ à nequam pro prauo.

NEQVAM, nomen indeclinabile, quod apud veteres ſignificabat hominem nullius pretij, quòd ne tanti quidem ſit, quanti quod habetur minimi. {[illegible] *beliiaal.* [illegible]. GALL. *Vaunneant, meſchant.* ITAL. *Huomo da niente.* GERM. Ein nichts ſollender menſch/ein ſchalk/lotter bub. HISP. *Hombre de poca eſtima.* ANGL. *A man of no price à knaue.*} Varr. Nequam ex Ne & quicquam, media ſyllaba exterita compoſitum oſtendit *lib.* 4. *de ling. Lat.* Quidam à nequeo, quod nihil queat, nulliſque rei ſit aptus. Caper docet Nequam ſignificare non malum, ſed inutilem: quod vel ex eo apparet, quòd Cic. 2. *de Orat.* Seruo nequam oppoſuit Seruum frugi. Iiſdem (inquit) verbis & laudare frugi ſeruum poſſumus: & ſi eſt nequam, iocari. ¶ Nequam vitis, inutilis, Colum. *lib.* 3. *c.* 1. *ad finem*. Niſi tamen (quod eſt abſurdum) crediderunt id tranſlatum & abſciſſum à ſua ſtirpe deſtitutumque materno alimento, frugiferum quod in ipſa matre nequam fuiſſet. ¶ Aliquando etiam Nequam accipitur pro laſciuo, petulanti, libidinoſo, & prodigo. Cic. 2. *Philipp.* O hominem nequam! ſic nihil enim poſſum magis propriè dicere. Ergo vt te catamitum nec opinato cum oſtendiſſes, prætet ſpem mulier aſpiceret, idcirco vrbem terrore nocturno, Italiam multorum dierum metu perturbaſti. Gell. *lib.* 7. *c.* 11. Perſuadenti cuidam adoleſcēti Lucano, qui apprimè ſummo genere natus erat, ſed luxuria & nequitia pecuniam magnam conſumpſerat, &c. Plura de ea re exempla vide apud Gell. Cic. *pro Deiot.* Dij te perdant fugitiue: ita non modò nequam & improbus, ſed & fatuus & amens es. ¶ Nequam pro nequitia & malo. Vnde iocus Plauti. Vin' tu illi dare nequam nunc? AC. Cupio. MI. ea me dato. vbi ludit ex ambiguo, quia ea nequam malum hominem ſignificat. ¶ Pro nequiter vſus eſt Plautus *in Pœnul.* Dicatque locum ſibi velle liberum præberier, Vbi nequam faciat clàm, ne quis ſit arbiter. Malum & nequam eſt ſeruus. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Vbi ſunt nequam homines, qui potentiam pulitant. Idem *Aſin ſc.* 1. *a.* 1. Sectatus es homo nihili nequam beſtiam, [illegible]. Idem *Mil ſc.* 3. *a.* 2. Quanquam nequam es, equus. Idem *Aſin ſc.* 3. *a.* 3. Quanquam nequam homo es, recte mones. Idem *Pſeud ſc.* 4. *a.* 4. Diues malus frugi habetur, ſi pauper haud malus, nequam. Idem *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Opus eſt, vt mendices, (here) tanto nequior es, quod ſeruus mendices. *Ibid ſc.* 4. *a.* 5. ¶ Item homo ingenuoſi hinc nequam C. Curio. Velleius. Sycophanta nequam eſt, & non ſatis callidus. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1.

Nequior, & Nequiſſimus. Plaut. *Pſeud ſc.* 3. *a.* 1. Si ego emortar, te ſit Athenis nemo nequior. Item Nequam videtur oppoſuit prudenter apud Liuium *lib.* 1. *decad.* 5. Ego ſum in vlu nimio factus nequior. Plaut. *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 1. Vlius æbium nequior. *Ibid.* Colum. *lib.* 1. *c.* 1. Nulla eſt nequiſſimi hominis amplior cuſtodia, quam quotidiana operis exactio. Nam illud verum Marci Catonis oraculum, Nihil agendo homines malè agere diſcunt.

Nequĭtĕr, à Nequam, Luxurioſè, intemperanter, profuſè. {[illegible]. GALL. *Meſchamment.* ITAL. *Maluagiamente.* GERM. Schalckhafftig. HISP. *Malamente y luxurioſamente.* ANGL. *Wickedlie, lik a knaue.*} Cic. 3. *Tuſc.* Adeſt temperantia, quæ eſt eadem moderatio, à me quidem paulò antè appellata frugalitas, quæ te turpiter, & nequiter facere nihil patiatur. Idem 2. *de finib.* Ille porrò male, praue, nequiter, turpiter, cœnabat, id eſt, cum nequitia. Eius contrarium eſt Frugaliter, quemadmodum Nequitiæ Frugalitas opponitur. Cato apud Gell. *c.* 1. *lib.* 16. Nequiter facere, & nequiter factum. Idem, Nequiter ſcrite malam malè diſcit manus, Plaut. *Amph.* Fugere & facere nequiter. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 1. Nimis prouectum eſt nequiter. *Ibid. ſc.* 5. *a.* 5. Quis illam ſurripuit? Factum ædepol nequiter. *Ibid ſc.* 2. *a.* 4. Item, De ſubito facere nequiter cuiuis facile eſt, pro Improbè. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 2.

Nequĭtĭă, æ, Improbitas, malitia, denique vitium omnia cætera in ſe complectens. ✕ Frugalitas. {[illegible] *belyial. al.* [illegible]. GAL. *Meſchanceté.* ITAL. *Maluagità.* GERM. Schalckheit/boßheit/wüſten. HISP. *Maldad.* ANGL. *Wickedneſſe, knauerie.*} Vt enim Frugi à fruge, id eſt, a fructu per quandam animorum fœcunditatem: ita Nequitia à Nemeate, hoc eſt, à nihilo nominata eſt. Nihil eſt enim quicquid fluit, laxatur, liquescit, & ſemper perit. Hinc nequam idem & perditus ac profligatus, poſtremúsque omnium hominum dicti. Cic. 3. *Tuſcul.* Relinquitur, & quarta virtus, vt ipſa ſit frugalitas neceſſe eſt, eius enim videtur eſſe proprium, motus animi appetentis regere & ſedare, ſemperque aduerſantem libidini moderatam in omni re ſeruare conſtantiam: cui contrarium vitium Nequitia dicitur. Frugalitas, vt opinor, à fruge, qua nihil melius è terra oritur. Nequitia ab eo, etſi hoc erit fortaſſe durius ſed tentemus, & luſiſſe putemur, ſi nil ſit) quod nequicquā eſt in tali homine, ex quo nihil item dicitur. ¶ Sæpe tamen Nequitia pro laſciuia, & libidinoſa illecebra, & pro cultu vitæ prodigo, atque effuſo accipitur. Hinc Aphricanus (referente Gellio) *cap.* 11. *lib.* 7. ſcripſit, Mala probra, flagitia, quæ homines faciunt, in duabus rebus eſſe Malitia & Nequitia. Nequitia, inquit Donatus, propriè libidinoſa inertia dicta eſt, quòd nihil queat, nulliqque rei apta ſit. Terent. *in Adelph.* Id miſero reſtat mihi mali ſi illum poteſt, Qui alicui rei eſt, etiam eum ad nequitiam adducere. Cic. *pro Roſcio Amerino.* Si domus hæc potius habenda eſt, quam officina nequitiæ & diuerſorium flagitiorum omnium domus eius. Ouid. 1. *Faſt.*

Nequitia eſt quæ te non ſinit eſſe ſenem.

Cic. *in Verr.* Ea malorum moris veſtigia libidinis atque nequitiæ. Nequitia pro Improbitate. Senec. *Epiſt.* 42.

——— *Ludi quoque ſemina præbent Nequitiæ.*

Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 2. *Triſt.* ¶ Nequitia pro inertia. Liu. *lib.* 2. *bell. Pun.* vide Gell. *lib.* 7. *cap.* 11.

Nequities, ei. {[illegible] *belyyaal.*} Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 2.

Illum aut nequities, aut vafri inſcitia iuris,

Poſtremum expellet certò viuacior hæres.

[Nequitus, prodigè, ſceleſtè. Feſt.]

Nēquando, Ne vllo tempore. {[illegible]. GALL. *Afin que quelque fois ou quelque tēps ne.* ITAL. *Accio che à niun tempo.* GERM. Das nicht etwan. HISP. *En ninguno tiempo.* ANGL. *Leaſt at any tyme.*} Sicut, Siquando, ſi aliquo tempore. [illegible]. Cic. *ad Attic lib.* 10. Tu tamen eas epiſtolas quibus aſperiùs de eo ſcripſi, aliquando concerpito, nequando quid emanet: ego item tuas.

Nēquāquām, aduerb. negandi: ſignificat enim Non, vel nullo modo. {[illegible] *ephes* [illegible]. GALL. *Nullement, en nulle façon.* ITAL. *A niuna maniera, à guiſa alguna per niente, à niun modo.* GERM. Gar nicht, in keine weiß noch weg. HISP. *En ninguna manera.* ANGL. *No or no wiſe.*} Cic. *in Catone Maiore*, Eſt illud quidem Læli aliquid: ſed nequaquam in iſto ſunt omnia.

Nĕquĕ, vide *Nec*.

NEQVEO, nequiui, & nequi nequitum, nequire, [illegible]. Non te interpretatur Feſtus. Significat autem Non poſſe. Cicer. *de Amic.* Cuius autem aures clauſæ veritati ſunt, vt ab amico verum audire nequeat, huius ſalus deſperanda eſt. Plaut. *Mi ete*, heu mihi, nequeo, quam ſeam, Quum abs te abeam. Horat. 2. *Serm ſat.* 5.

Quam nequeat proci recto depellere curſu.

Si dictis nequeas perducere, ne hæc credas. Plaut. *Moſt ſc.* 3. *a.* 1.

Haud timeo ſi iam nequeam defendere crimen,

Ouid. 3. *Metam.* Si id facere nequeat, det illi locum, qui queat. Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Nequeon' te facere manſuetam. Idem *Aſin ſc.* 1. *a.* 3. Nequeo me continere, quin loquar. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 1.

Nequitum & Nequitur pro non poſſe dixerunt veteres. Pacuuius, Sed quum contendi nequitum, vt clam tetendenda eſt plaga. Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Nequita facta: (aliàs, facta nequitia.) Idem *in Satyrico* Retrahi nequitur quoquò progreſſa eſt ſemel.

Nēquicquam, à ſuctorum, Non, nullo modo. {[illegible] *lo* [illegible] *alin* [illegible] *ephes.* [illegible]. GALL. *Non, pour neant.* ITAL. *Non.* GERM. Nit. HISP. *No.* ANGL. *No.*} Virg. *Georg.*

Nequicquam pingues palea teret area culmos.

Sed hoc tamen frequentius in vſu eſt pro fruſtra. {[illegible] *ſchav.* [illegible].

GALL.

GALL. *En vain* ITAL. *In vano.* GERM. *Umbſunſt/vergäbenlich* HISP. *En vano.* ANGL. *In vaine.*} Idem *Æneid.* 2.

Arma diu ſenior deſueta trementibus æuo
Circundat nequicquam humeris

Vera dico, ſed nequicquam, quia non vis ere lete Plaut. *Amph.* Cupio id, quod te nequicquam cupere intelligo. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Ne iſtuc nequicquam dixeris, i. impune *Ibid. ſc.* 3. *a.* 3. Nolo faciat. C. At enim nequicquam neuis. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Ne me nequicquam ſerues hodie, ducam ſcortum. Idem. *Men. ſc.* 2. *a.* 1. Nequicquam exornata es bene, ſi male morata es. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1.

Ne tua dicta vagi nequicquam credita ventis,

Catull *ad Ortalum.*

Nequinum, Vmbriæ oppidum, teſte Plin. *lib* 3. *c.* 14. quod nunc Narnia dicitur: ob incolarum libidinoſam inertiam. A quo Nequinates, qui nunc Narnienſes, vulgò *Narni.*

Nĕquĭnunt, pro Nequeunt, id eſt, Non poſſunt, dixerunt antiqui. Feſt.

Nēquĭs, {μήτις. GALL. *Qu'aucun ne.* ITAL. *A fine che alcuno non.* GERM. *Das nicht einer/das nicht jemandes.* HISP. *Ninguno.* ANGL. *Leaſt any.*} Ex Ne & quis, pro Ne aliquis, hoc eſt, vt nullus. Prop.

Viuere, ne quis eat liber amore, dolis.

Vide *Nequa.*

Nēquĭd nimis. {μηδὲν ἄγαν. GALL. *Que quelque choſe ne.* ITAL. *Accio che niuna coſa* GERM. *Nicht zuuil.* HISP. *Que ninguna coſa.* ANGL. *Leaſt any thing to muche* } Sententia peruulgata, admonemur in rebus omnibus modum ſeruare. Terent. *in Andr.* — nam id arbitror Apprime in vita eſſe vtile, vt nequid nimis.

Nerabus, bi, νήραβος, Syriæ oppidum. apud Stephan cuius incolæ Nerabii appellantur.

Nĕrēĭdes, νηρηΐδες. Maris nymphæ, Nerei, & Doridis filiæ, humanam effigiem habentes, quarum nomina ſunt Neſæe, & Cymothoë, & alia, quæ apud Heſiodum *in Theogonia* enumerantur. Nominatiuus ſingularis eſt Nereis, penultima indifferente. Ouid. 1. *Metam.*

Sed memor admiſſi Nereida colligit orbam

Nērēſiūs, νηρεσιος, oppidum eſt in Cea inſula, cuius meminit Æſchines *Epiſt.* 1. *ad Polycratem.*

Nereus, νηρεύς, Deus maris eſt (vt docet Heſiodus *in Theogonia*) Oceani & Tethyos filius, qui ex Doride vxore, eadémque ſorore maximâ Nympharum turbam ſuſcepit, quæ à nomine patris Nereides appellantur. Hinc Orpheus *in Argonaut.* deorum antiquiſſimum appellat. vnde & Grandæuus à Virgilio dicitur 4 *Georg.*

——*hunc & Nymphæ veneramur & ipſe*
Grandæuus Nereus.

Tibull. *lib.* 4.

Vexit & Æolios placidum per Nerea ventos.

¶ Figurate vſu eſt pro mari. Perſius *Satyr* 1.

Et qui cæruleum dirimebat Nerea delphin.

Nĕrĭo, nis, vel Neriene, es, & apud antiquiſſimos Nerio, æ, νηρίη. Martis vxor. Plaut. *in Truc.* Mars peregrè adueniens ſalutat Nerienem vxorem ſuam. Gell. *lib.* 13. *c.* 21. docet Sabinum eſſe vocabulum, quo ſignificatur virtus & fortitudo, vnde & pro vi, poteſtate & maieſtate Martis accipitur. Vide Gellium.

Nēris, idis, νηρίς, oppidum eſt Peloponneſi, in agro Meſſeniaco. Stephanus. ¶ Eſt item Neris Dioſcoridi nardi montani genus, in Syria, Ciliciáque naſcens, ramulis & folio eryngii, eiuſdem naturæ cum Nardo Gallico.

Nērĭtæ, νηρίται. Sunt ex concharum genere, quæ per maria nauigant, præbentes concauam ſibi partem, alteram vero flanti auræ inſtar veli opponentes. Hæc Plin *lib.* 9 *c.* 33.

Nērĭtus, νήριτος, mons eſt in Ithaca inſula: cuius meminerunt Strab *lib.* 10. Plin. *lib.* 4. *c.* 12. Hinc Neritius, adiect. quo nomine Vlyſſem intelligit Ouid. 1 *Triſt. Eleg* 4.

Pro duce Neritio docti mala noſtra poëtæ
Scribite: Neritio nam mala plura tuli

¶ Eſt item Neritus, ſiue (vt apud Plin. legitur.) Neritis, peninſula Acarnaniæ a Illyricis, alio nomine Leucadia appellata opere accolarum olim à continenti abſciſſa, denuóque reddita ventorum flatu congeriem arenæ accumulantium. Virg 3. *Æneid.*

Dulichiúmque, Saméque, & Neritos ardua ſaxis.

¶ Neritus item, ſiue Neritum, neutri generis, peninſulæ huius oppidum eſt, quod recentiores Leucadem appellarunt, teſte Plinio *lib* 4. *cap.* 1.

Nērĭum, νήριον, frutex eſt, foliis amygdalæ, ſed maioribus & pinguioribus, quæ quadrupedibus ſunt venenum, homini autem contra ſerpentes præſidium. Rhododaphne alias dicitur, quòd florem roſæ, folium lauro ſimile habeat. Vulgò in officinis dicitur *Oleander.* Meminit Plin. *lib.* 24. *cap.* 11.

Nērium νήριον Ptolem. *lib* 6 *cap.* 6. Promontorium Tarraconenſis Hiſpaniæ iuxta Artabos, vulgò *Finis terræ.*

Nēro, νέρων, teſte Gellio *lib.* 13. *c.* 21. verbum Sabinum eſt. quo ſignificatur virtus & fortitudo. Itaque ex Claudiis, quos à Sabinis oriundos accepimus, vir egregia ac præſtanti fortitudine, Nero appellatus eſt. Sabini autem id nomen à Græcis accepiſſe videntur, qui vincula & firmamentum membrorum νεῦρα dicunt, noſtri neruos. ¶ Ex hac familia fuit Claudius ille Nero qui Aſdrubalem Annibali fratri ſuppetias ferentem iunctis cum Liuio collega copiis, ſuperauit. ¶ Fuit item hoc cognomen Romanorum Imperatoris illius ex Claudii principis adoptione parricidæ omnium quos terra tulit, crudeliſſimi. Imò prænomen fuit huius, non cognomen. Suet. *in Claud* c. 1. Olim Decimum: mox Neronem prænomine &c. At Tiberii cognomen, Nero fuit, non prænomen. Idem Suet. *in Tib.* c. 1. Hinc proprium nomen in appellatiuum commutatum eſt, vt Nerones nunc crudeles dicantur. ¶ A Nerone autem ſunt duo Adiectiua. Neroneus & Neronianus, quorum illo vtitur Stat. 1. *Sylu.* hoc Martial. *lib.* 12.

NERVA XIII. Romanorum Imperator fuit, Flauio Domitiano, cui ſucceſſit, deſiſſimus. Hic quum liberos ſibi nullos genuiſſet, Ælium Traianum ſibi adoptauit, qui illi etiam in Imperio ſucceſſit.

Nĕrvus, i. {גיד *ghid.* νεῦρον. GALL. *Nerf* ITAL. *Nervo.* GERM. *Ein ſpanader oder ſchnader.* HISP. *Nervio.* ANGL. *A ſinewe* } Prima ſunt in corpore animalis ſenſus motuſque inſtrumenta, a cerebro & ſpinali medulla orta, totius corporis membris mouendi ſentiendique vim conferentia. Cic. 2. *de nat. deor.* Nec, enim dii venis, neruis, & oſſibus continentur: et *paulo poſt.* Huc adde neruos a quibus artus continentur, eorumque implicationem toto corpore pertinentem. Ouid. 12. *Metam.*

Nec graue vulnus erat, ſed rupti vulnere nerui
Deficiunt, motúmque negant, vireſque volandi.

Neruus vnde dictus ſit, docet Gell. *c.* 21. *lib.* 13. ¶ Quandoque Neruus pro robore & viribus vſurpatur: in neruis enim robur maximè exiſtit. Horat. 2. *Serm. ſatyr* 11.

——*ſine neruis altera quicquid*
Compoſui, pars eſſe putat.

Terent. *in Eunuch* digna adeò res eſt, vbi tu neruos intendas tuos. hoc eſt, vbi vniuerſas ingenii tui vires expromas. Eſt enim neruos intendere, ſiue omnibus neruis contendere, vel, Omnes neruos contendere, totis viribus conari, & omnem ſolicitudinem, atque operam adhibere, ſumma vi, ſummóque ſtudio niti. Cic. 5. *Verr.* Omnibus enim neruis mihi contendendum eſt, atque in hoc elaborandum vt omnes intelligant, &c. Idem 2. *Verr.* Magnum fortaſſe onus, & mihi periculoſum, veruntamen dignum in quo omnes neruos ætatis, induſtriæque meæ contenderem. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.*

Non careat neruis candor vt iſte ſuis.

¶ Neruus pro chorda arcus. Virg. 5. *Æneid.*

Primaque per cælum neruo ſtridente ſagitta
Hyrtacidæ iuuenis volucres diuerberat auras.

Idem 10. *Æneid.*

——*neruóque aptare ſagittas.*

Neruos retrò tendimus expulſuri tela. Quint. ¶ In neruum ire, prouerbium ductum à ſagittariis, qui nimium contendendo arcum, aut arcus neruum rumpunt, aut neruum ſibi aliquem lędunt. Terent. *in Phorm* Cæterum quum argentum repetent, noſtra cauſa ſcilicet in neruum potiùs ibit, id eſt, decipiet, ait Donatus. Vide Eraſmum *in Chiliadibus.* ¶ Neruos Reipub. Cicero pro lege Manilia appellat milites, claſſes & vectigalia, quod in his conſiſtat omnis Reipublicæ fortitudo & robur. Etenim ſi neque, ſi vectigalia neruos eſſe Reipublicæ ſemper duximus, eum certe ordinem, qui exercet illa, firmamentum cæterorum ordinum rectè eſſe dicemus. ¶ Neruus etiam vinculi genus eſt, quo pedes, aut ceruices impediuntur. ποδοκάκη. Ex quo eſt illud Catonis, Fures priuatorum furtorum in neruo, atque in compedibus ætatem agunt, fures publici, in auro atque in purpura. Plaut. *in Aul.* & *Aſin ſc.* 1. *a.* 3. Neruos, catenas numellas, pedicas, boiás. Idem, Perfidioſè captus, eo ædepol neruo ceruices probat. Nudus aleator in neruo. Quintil. Item, Ego te in neruum: haud ad prætorem hinc rapiam. Plaut. *Aul. ſc.* 3 *a.* 4. Tu in neruo iam iacebis, niſi mihi argentum redditur. *Ibidem.* Ita te neruo torquebo, vt Catapultæ ſolent. (de debitore.) *Ibid.* Credo deos voluiſſe, vt te apud me in neruo enicem. (de fure.) Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 4. ¶ Item nerui dicuntur chordæ citharæ. Cicero 1. *Tuſc.* Summam eruditionem Græci ſitam cenſebant in neruorum vocúmque cantibus. Propertius,

——*hæc carmina neruis Aptat* —

Neruorum ſpatia complere (in cithara.) Quintil. Vox, vt nerui, quo remiſſior, eo plenior. Idem. ¶ Eſt & Neruus membrum virile, luuen.

——*Menſura incognita nerui.*

Nĕrvŭlus, dimin. {τὸ νευρίον. GALL. *Petit nerf.* ITAL. *Picciolo nervo* GERM. *Ein ſpanäderlin* HISP. *Pequeño nierno.* ANGL. *A litle ſinew.* } Cic. *lib.* 10. *ad Attic.* Si neruulos tuos adhibueris.

Nĕrvĭæ, ab antiquis dictæ ſunt fides, ſiue chordæ muſicorum inſtrumentorum. {מיתרים *metharim.* νευρα. GALL. *Cordes d'inſtruments de muſique.* ITAL. *Corde de ſtromenti.* GERM. *Seiten.* HISP. *Cuerdas de nierno en la muſica* ANGL. *String yes of inſtruments of muſick.* } Varro in ſatyra, quæ περὶ ἐξαγωγῆς inſcribitur, Scientia doceat quemadmodum in Pſalterio tendamus neruias. Gell. *c.* 7. *lib.* 9. Neruiæ in fidibus certo tempore ſponte ſonant. ¶ Obſeruatum eſt & Neruium neutr. gener. Varro *ibidem.* Et id dicunt ſuam Briſeidem producere quæ eius neruia tractare ſolebat Ex Nonio.

‖ Neruina, crumena. Sic Priſcianus legit illud in Plaut. *Truc. a* 5. Pectus ad hanc collo in neruina ego obligata detero. ‖

Nĕrvōſus a, um, quod multos habet neruos. {νευρώδης. GALL. *Nerueux, plein de nerfs.* ITAL. *Nervoſo, nerbuto.* GERM. *Aderecht, vaſt ſtarck von gliedern.* HISP. *Coſa de muchos niervos.* ANGL. *Pithie, that hat greſſe and many ſinewis.* } Plin. *lib.* 11 *c.* 37. Ideo nulla eſt ei caro, ſed neruoſa exilitas. ¶ Per tranſlationem Neruoſus dicitur fortis & vehemens, quod omne robur in neruis conſiſtat. Sic neruoſus orator, qui magnam vim & copiam ad dicendum affert. Cic. *de clar. Orat.* Quis Ariſtotele neruoſior? ¶ Hinc fit Neruoſe pro audacter, valide firmiter {νευρωδῶς, ἰσχυρῶς. GALL. *Vigoureuſement, puiſſamment.* ITAL. *Arditamente, vigoroſamente.* GERM. *Mit ſtercke.* HISP. *Poderoſamente, fuertamente.* } Plancus *ad Cic. lib.* 10. Vt vigilanter, neruoſeque nos, qui ſtamus in acie, ſubornes. Idem *de Orat.* Dicitur enim non Peripateticorum more (eſt enim illorum exercitatio elegans, iam inde ab Ariſtotele conſtituta) ſed aliquando neruoſius.

Nervōſitas, apud Plin. *lib.* 19 *c.* 1. Neruoſitas filo æqualior. {τὸ νευρῶδες. GAL. *Vigueur, force.* ITAL. *Vigore, forza.* GERM. *Stercke.* HISP. *Nervoſidad, fuerça.* ANGL. *Strength or hauing of many ſinewes.*}

Nĕrvĕus a, um, quod eſt ex neruo {νεύρινος. GALL. *De nerf* ITAL. *Di nervo* GERM. *Das auß adern iſt.* HISP. *Coſa de materia de nervios.* ANGL. *Of aſinewe.*}

Nĕrvĭcus, a um, dicitur qui neruis laborat. {νευρικός. GALL. *Qui a douleur de nerfs: qui a les nerfs debilitez.* ITAL. *Che patiſce infirmita di nervi.* GERM. *Der an den geädern etwas kranckheit oder gebreſten hatt* HISP. *El que padece el mal de los nervios* ANGL. *That hath the gouttor ache in the ſinewes.* } Vitruu. *lib.* 4. Aquę neruicos & podagricos efficiunt, ſulphuroſi fontes neruorum labores reficiunt. Ita enim legit Calepinus quum tamen in omnibus exemplaribus *Neuricos* legamus, vt proculdubio legendum eſt. Fit enim a Græca dictione νεῦρον, quæ nobis neruum ſonat.

Nĕruij *νέρβιοι*, fuerunt populi inter Belgas Atrebatibus vicini, ad Scaldem fluuium, omnium Belgarum fortiſſimi & maximè feri: de quibus Cæſar *lib. 2 comment.* meminit. Hi nunc *Tornacenſes* dicuntur, vulgò *Ternay*. { Das Hennegauw oder Dörnic. }

Neruiani, populi in Latio iuxta Romam, quorum meminit Plin. *lib. 3. cap. 5.*

Neruluṁ, oppidum in Lucanis, quod vi captū repentino aduentu Æmilij teſtatur, Liu. *lib. 9. ab vrb cond.* ¶ Inde Neruolenſes dicti ſunt. Suet. *in Auguſt.* Manibus colybo decoloratis Neruiolenſis menſarij.

Neſa, Regio montana iuxta Ætnam.

Neſapus, qui non ſapit, (inquit Terent Scaur. *de Orthographia*) quia ne, pro non, antiqui dicebant.

Nēſcĭo, is, Ignoro, me fugit, me præterit: ex Ne, & ſcio. { לא ידע *lo iadhah*. *ἀγνοέω*, ein lodu. GALL. *Ne ſçauoir, ignorer*. ITAL. *Non ſapere*. GERM. Nicht wiſſen. HISP. *No ſaber*. ANGL. *Not to knowe, to be vnskifull or ignorant*. } Neſcio debet proferri, vt ſ, litera poſteriori ſyllabæ hæreat. Nam venit à Ne, i. Non, & ſcio. Terent. Scaurus *de Orthog.* Plaut. *Amph.* Me miſeram, quid agam neſcio Idem *Aſin. ſc. 1. a. 1* Verum meam vxorem neſcis qualis ſiet. Idem *Aul. prolog.* Illa illum neſcit. Idem *Mil. ſc. 5. a. 2.* Quin ex hoc rogem quod neſciam? Idem *Curc. ſc. 3. a. 5.* Vehementer te perme cupio Ne tu me neſcias Idem *Mil. ſc. 3. a. 2.* Quid fuat me neſcio. Idem *Pſeud. ſc. 1 a 1.* Atque id, vnde futurum dicam, neſcio. Cic. *1. de Orat.* Nemo in eo, quod neſciat, diſertus eſſe poteſt Terent. *in Eunuch.* Tu pol ſi ſapis, Quod ſcis, neſcis, neque de Eunucho, neque de vitio virginis. Donatus admonet eſſe prouerbium. Quod ſcis, neſcis, ſumptum a Dialecticorum ludis, in quibus huiuſmodi quidam ſcrupi proponi ſolent, Facio, & non facio, Sum amicus, & non ſum amicus, Audio, & non audio. Hoc autem prouerbio ſumma taciturnitas, certáque in tacendo fides ſignificatur: ſum quis videlicet, quod ſcit perinde continet, ac diſſimulat quaſi neſciat. Simile eſt *in Heaut.* Tu neſcis quod ſcis, Dromo, ſi ſapies. i. mutum dices. ¶ Neſcio quid, locutionis forma, quoties rem aliquam, eiúſve cauſam nobis ignotam eſſe volumus ſignificare. Idem *Ibid.* Neſcio quid triſtis eſt, non temere eſt, metuo quid ſiet Cic. *pro Quintio*, Poſteaquam neſcio quid impedit, & in commune contulit, mediocri quæſtus contentus eſſe non poterat Terent. *in Heaut.* Faciam, ſed neſcio quid profectò mihi animus præſagit mali. Plaut. *Men ſc. 2 a. 5.* Neſcio quid vebitati eſtis inter vos.

Tu breue neſcio quid victa telluris habebas,

Ouid. *2. Faſt.*

Hoc quoque neſcio quid noſtris appone libellis,

idem. ¶ Neſcio quis, Cic. *de Amic.* Quinetiam ſi quis aſperitate ea eſt, & immanitate naturæ, vt hominum congreſſus fugiat, atque oderit, qualem fuiſſe Athenis Timonem neſcio quem accipimus. Ibi neſcio quis maxima voce exclamat Plaut. *Amph.* Ibi neſcio quis me accepit. Idem *Curc. ſc. 2. a. 5* Neſcio quem loqui autumat. Idem *Amph.* Cum altero neſcio quo oſculantem vidi. Idem *Mil ſc 3. a. 1.*

Terraque neſcio quo non placet iſta modo,

Ouid. *Eleg. 3 lib. 3. Triſt.* Neſcio qui herum ſublimem ferunt. Plaut. *Men ſc. 6. a. 5.* ¶ Neſcio quomodo Cic *de Amic.* Serpit enim neſcio quomodo per omnem vitam amicitia. Neſcio quo pacto, idem *de Amic.* ¶ Neſcire Latinè. Idem *de clar. Orat.* Non enim tam præclarum eſt ſcire Latine, quàm turpe neſcire. ¶ Neſcitur. Idem *ad Attic. lib. 7.* Inde vtrùm conſiſtere vſpiam velit, an mare tranſire neſcitur. Idem *4. Acad* Vt ſtellarum numerus par an impar ſit, neſciatur. Neſcire aliquem pro Non cognoſcere. Plaut *Menæch.* Quem tu hominem me arbitrare? neſcio te ego? M. Scis tu me? Non te noui? Vbi Neſcio te ego? ſignificat, Putas te mihi non eſſe notiſſimum. Neſcio, cum Infinitiuo. Neſcis nec in pace nec in bello viuere. Cicero.

‖ Neſcienter, negligenter. Prud. ‖

Nēſcĭŭs, a, um. Ignarus, qui aliquid neſcit, ſiue ignorat. { *ἀνεπιστήμων*. GALL. *Qui ne ſçait, ou ne cognoit point, ignorant*. ITAL. *Ignorante, che non ſa*. GERM. Vnwiſſend, dan kein wiſſen tregt HISP. *No ſabidor, ignorante*. ANGL. *Vnskil full, ignorant* } Cicero *famil. 1. ad Lucceium*. Neque tamen hæc quum ſcribebam eram neſcius, quantis oneribus premerere ſuſceptarum rerum, & iam inſtitutarum id eſt, neque tamen ignorabam. Idem *pro Deiotaro*, Iratum te regi Deiotaro fuiſſe non erant neſcij Virg. *1. Æneid.*

Neſcia mens hominum fati, ſortiſque futuræ.

Idem *4. Georg.*

Neſciaque humanis precibus manſueſcere corda.

Viuit, attonitus, & eſt vitæ neſcius ipſe ſuæ,

Ouid. *Eleg. 3. lib. 1. Triſt.*

Neſciaque eſt vocis quod barbara lingua Latinæ,

idem *Eleg. 3. lib. 5. Triſt.* Quod neſcibo id neſcium tradam tibi. Plaut. *Men. ſc. vlt. a. 5. & Capt. ſc. 2 a 2.* ¶ Interdum paſſiue accipitur pro ignoto, ſiue incognito. Idem *in Rudente* Nunc tibi amplectimur genua egentes opum, quæ in locis neſciis Neſcia ſpe ſumus, vt tuo recipias tecto, ſerueſque nos. id eſt, in locis incognitis, & incerta ſpe. Vide Gell. *c. 12. lib. 9.*

Nēſăcē, es, ſiue Neſæa, æ, *νησαίη*. Nympha marina, Nerei & Doridis filia, *παρὰ τὸ νεῖν* hoc eſt, a natando dicta. Autor Heſiodus *in Theog.*

Neſei, populi Indiæ Oceano proximi, de quibus Plin. *lib. 6. c. 20.*

‖ Neſi, pro ſiue, poſitum eſt in lege ædis diuinæ Auentinenſis. Feſt. ‖

Nēſĭōn, *νησίον*, inſula in Campano litore inter Pauſilypum & Puteolos, quæ alio nomine dicitur Neſis, *νησίς*. Lucan.

——— *Tali ſpiramine Neſis.*

Huius nominis obliquos producit Papinius, Sylúaque quæ fixam Pelago Neſida coronat. Item Sannazar *Eclog. 1.*

Huc illuc dum Pauſilypi latus omne pererro.

Piſcoſámque lego celer, Neſida Phaſelo.

Senec. *Epiſt 54.*

Neſpecus, *νέσπεκος*, vrbs Italiæ, Gentile. Neſpeſinus. Steph.

Neſſon, *νέσσων*, vrbs Theſſaliæ, Gentile Neſſonites. Steph.

Nēſſŭs, *νέσσος*, nomen eſt Centauri Ixionis, & Nubis filij: qui quum Deianiram rapere vellet, ab Hercule ſagitta confixus eſt. Vide fabulam latius apud Ouid *lib. 9. Metam* Inde

Nēſſĕus, a, um, pen. prod. Ouid. *in Epigr. Deianira*,

Illita Neſſeo miſi tibi texta veneno.

Nēſsŏtrŏphēum { *νησσοτροφεῖον*. ANGL. *A place or coope where drake, or duckes or keepe to be madefatte.* } Locus vbi anates clauſæ aluntur & paſcuntur. *νῆσσαι* anates Græcis dicuntur, & *τρέφω*, alo. Col. *lib. 8. c. 15.* Media deinde parte neſſotrophij lacus defodiatur in duos pedes altitudinis, ſpatiumque longitudini datur & latitudini quantum loci conditio permittit.

Neſtŏr, *νέστωρ*. Filius fuit Nelei & Cloridis, teſte Homero *lib. Odyſſ. 11.* qui adhuc adoleſcens bellum geſſit, etiam cum viuo patre, aduerſus Epeos Peloponneſi populos, qui poſtea Elij dicti ſunt & deinde quum Pirithoi nuptiis intereſſet, aduerſus Centauros, qui Hippodamiam rapere conabantur, ſtrenue pugnauit Poſtremo bello Troiani tempore, iam ſenior effectus, vt idem Homerus *in 2. Iliados* ſcribit, quinquaginta nauibus cum reliquis Græcis principibus ad Troiam venit, quum natus annos nonaginta, iam tertiam hominis ætatem viueret, vt ipſe ait apud Ouid. *11. Metam.* quum trecenteſimum annum ageret. vbi conſilij dexteritate tantum Græcorum rebus profuit, vt Agamemnon profiteri non dubitaret, breui ſe Ilium fuiſſe expugnaturum, ſi decem ſibi contigiſſent Neſtores. Nam præter ſummam prudentiam ætatis diuturnitate collectam, tanta præterea eloquentia excelluit, vt ex eius ore melle dulcior fluere diceretur oratio. Vxorem habuit Eurydicem Clymeni filiam, ex qua ſeptem filios, & vnicam filiam ſuſcepit, Ouid *lib. 13.*

Qui licet eloquio fidum quoque Neſtore vincat.

Non tamen efficiet deſertum, vt Neſtora crimen

Eſſe rear nullum.

idem *13. Metam.*

‖ Neſtoriani, populi Chriſtiani per Syriam, & alias prouincias Orientales. ‖

Nēſtŏrĭdes, *νεστορίδης*, patronymicum, & Neſtorius, *νεστόρειος*, poſſeſſiuum.

Neſtos, *νέστος*, vrbs & fluuius Illyriæ. Hinc Neſtius, & regio, *νεστίς*, Steph. Vide *Naiſſus*, & *Neſtus*.

Neſtus, *νέστος*, Thraciæ fluuius eſt, in Hæmo monte naſcens, & Abderam vrbem præterfluens. Vide Plin. *lib 4. c. 11.*

Neſus *νῆσος*, Græcè, quod Latinè inſula. Eſt & neſus vrbs Iberica Steph.

Neſſus, [illegible], Thraciæ vrbs condita à Conſtantino Imperatore, patria eiuſdem. Steph autor.

‖ Nete, *νήτη*, ad verbum eſt nouiſſima.

Nete ſynemmenon, *νήτη συνημμένων*, vltima colligatarum, ſcil chordarum.

Nete hyperbolæon, *νήτη ὑπερβολαίων*, vltima excellentium.

Netorſum, fuſum, fuſile. gl. Iſid.

Netum, filum ‖

Neu, pro Néve, abiecta vltima litera per apocopen. { [illegible] *μήτε*. GALL. *Que non*. ITAL. *Che non*. GERM. Das nicht. HISP. *Que no*. ANGL. *That nether*. Virg. *2. Æneid.*

Neu recipi portis, aut duci in mœnia poſſit.

¶ Hæc particula geminata elegantem vim habet. Cæſar. *lib. 1. bell. ciu.* Flens Petreius manipulos circuit, militeſque appellat: neu ſe, neu Pompeium abſentem Imperatorem ſuum aduerſariis ad ſupplicium tradant, obſecrat. Operam obſecro mihi des, neu ſinas mihi fieri tantam iniuriam. Plaut. *Men. ſc. 7. a. 5.*

Neuceria, *νευκερία*, vrbs eſt Vmbriæ, vide *Nuceria*.

Nēuĕ, idem quod Ne aut: & interdum idem quod Neque. *μήτε*. Cicero, Peto à te ne id à me, néve in hoc reo, néve in aliis quæras. Idem *in Orat.* Néve vaſtius ſyllabæ deducantur.

Neuius, vide *Næuius*

‖ NEVMA, æ, Iubilus. Voc. Eccl. Cath.

Neumaticus, modulator dulcis. Cath.

Neunquam, nullo modo. ‖

Neuolo, neuis, neuult, quaſi Non volo, vel Nolo. Plaut. *in Trin.* Filiam meam tibi deſponſatam eſſe audio, niſi tu neuis. Nolo facias. At enim nequicquam neuis Idem *Pſeud. ſc 3. a. 1.* Niſi neuis. Idem *Curc. ſc. 1. a. 1.* Neuult. Idem *Moſt. ſc. 2. a. 1.* [illegible] Titinius *Setina*, Ipſius quidem, hercle, ducere ſane neuult. Ex Nonio.

Neurás, adis, *νευράς*. Dionum, lingua herba appellata eſt, quæ alio nomine Poterion dicitur, neruorum diſſolutiones iuuans: vnde & nomen accepit. Nam quos neruos Latini, Græci *τὰ νεῦρα* appellant. Hæc etiam in vino pota, ranarum quas Rubetas nominant, veneno medetur. Vnde & Phrynion vocatur. Plin. *25. c. 10* Sunt & ranis venena, rubetis maximè. Auxiliatur ei Phrynion in vino potum. Aliqui neuradá appellant, alij poterion, &c. Eadem & Paronychia appellatur, quod *παρωνυχίαις*, hoc eſt, abſceſſibus circa vngues medeatur.

Neuris idis, *νευρίς*. inſula eſt Propontidis, Cyzico adiacens, alijs nominibus Elaphonneſus & Proconneſus dicta. Autor Plin. *lib. 5. c. vlt.*

Nēuri, *νευροί*, populi Scythiæ Europeæ ad Boryſthenem amnem, quorum meminit Plin. *lib. 4. c. 12.*

Nēuris, *νευρίς*. Herba quam alij ſolanum, alij veſicariam appellant. Dioſc. *lib. 4. c. 74. & 75.* Hermolaus *in eundem*

Nēurŏbătæ, *νευροβάται* Qui omnifariam prorepunt, qui ambulant ſuper neruos, & funes neruеos. Nam *τὰ νεῦρα* Græci neruos dicunt Iul. Firm. *lib 7. Matheſeos*, Oriente Ingeniculo, quem *ἐγγόνασιν* Græci appellant, natium teſtimonio vero Martis & Lunæ, erunt Funambuli, oribatæ, & qui talia pertractent.

Nēurŏīdēs, *νευροειδής*, ſpecies eſt ſylueſtris lactucæ: quæ alio nomine Limonium appellatur, multò minoribus folijs quàm Beta ſatiua, vndecim interdum caules habens. Autor Plin. *lib. 20. c. 8.*

Nēurоſpaſton, *νευρόσπαστον*, herba eſt quam Græci *κυνόσβατον*, Lat. Rubum caninum appellant Folium habet veſtigio hominis ſimile, vnam autem nigram, in cuius acino neruum habet vnde & nomen accepit. Autor Plin. *lib. 24. c. 14.* Sunt item Neuroſpaſta, imagunculæ, quæ neruis quibuſdam, & ſidiculis occultis mouentur, perinde ac ſi viuerent. Horat. *2. Serm. ſatyr. 7.*

Duceris vt neruis alienis mobile lignum.

Vide Cælium Rhod *lib. 7. c. 16.* Vt, inquit, ſidiculis neuroſpaſta mouentur, ſic tua libidine vt neruis, aut ſidiculis traheris. Hæc Turnebus. Hoc ſe habuiſſe in libris aduerſarius Lambinus etiam affirmat, vbi eum locum interpretatur.

Neuter,

Neuter, a, um, à ne, i. non ; & vter. { οὐδέτερος, μηδέτερος. GALL. Ne l'vn ne l'autre. ITAL. Ne l'uno ne l'altero. GERM. Keiner weder diſer noch ihener. HISP. Ni vno ni otro de dos. ANGL. Neither the one nor the other. } In genitiuo Neutrius, olim etiam Neutri Neutræ, quemadmodum Nullus, Solus, & ſimilia. ¶ Eſt autem Neuter, Vtrique contrarium, ſignificatque, Nec hic, nec ille. Dicendum autem eſt, Neuter alterum, non autem Neuter neutrum: nam ſi ita efferimus, Neuter alterum diligit, hoc ſignificat, neque ille hunc diligit, neque hic illum. Quòd ſi Neuter neutrum dicimus, perinde eſt ac ſi hoc dictum ſit, ne ſi quidem ipſum vtrumque diligere. Quoties edixi vt neuter iteris ad me cum querimonia. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. P. Nos non nouiſti P. Neutrum noui. Idem *Men. ſc.* 5. *a.* 1. Sit in neutrum conſpiciendus eques. (i. neque diuitiis neque paupertate.) Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 2. *Triſt.*

Neutrò, & Neutro, aduerbium ſignificat nec ad vnam partem, nec ad aliam. { μηδετέρωσε. GALL. Ne vers vn coſté, ne vers l'autre. ITAL. Nell'uno, nell'altro luogo. GERM. Weder auff diſe noch auff jhene ſeiten. HISP. Ni à vna parte ni à otra. ANGL. Neither to the one part nor to the other. } Liu. 5. *ab Vrbe*, Et neutro inclinata ſpe torpebat, id eſt, in neutram partem.

Neutrālis, e, vulgò Grammaticis vox vſitata, οὐδέτερος. GAL. Neutre. ITAL. Neutrale. GERM. Das der zweien keins iſt/Vnparteyiſch. HISP. Co ſa neutral, de ninguna parte. ANGL. Neutrall, of none of the twoo. } Quint. *lib.* 1. *c.* 4. Aut quæ fœminina poſitione mares, aut neutrali fœminas ſignificant.

‖ Neutrala, veſtimenta, quæ in neutra parte villos habent. Plin. ‖

Neutrobi, idem quod Neutrò, apud Plaut. *in Aul ſc.* 4. *a.* 1. & te vtar iniquiore, & meus me ordo irrideat, Neutrobi habeam ſtabile ſtabulum.

Neutiquam, Nequaquam, vel nullo modo. { לא lo באפס iphes. μηδαμῶς. GALL. Nullement, en nulle maniere. ITAL. In niuna maniera, per niente, à niſſun mod. GERM. Gantz gar nicht/ keins wegs. HISP. En ninguna manera. ANGL. No in no wiſe } Habet enim aliquid aſſertionis. Ter. *in Hecyr.* Illud viſum eſt Pamphilo neutiquam graue. Id neutiquam mihi placet. Plaut. *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Vide Gell. *c.* 13 *lib* 16.

Nex, cis, Propriè mors, quæ ferro, aut alia vi fit, violenta mors. { מות máveth. φόνος. GALL. Mort. ITAL. Morte. GERM. Der todt. HISP. La muerte violenta. ANGL. Death. } Neci datus dicitur, qui quouis modo interfectus eſt quamuis Feſtus necidatum intelligi velit, qui ſine vulnere interfectus eſt, vt veneno, aut fame. Auſonius *in Monoſyllabis*,

Sera veneno pota abſtulit Annibalem nex Sifenna.

Quoniam neque mea nex neque interceſſio poſſe videtur illorum dementem reprimere audaciam. Cic. *pro Milone*, Inſidiatori verò, & latroni quæ poteſt afferri iniuſta nex? In necem alterius aliquid facere, id eſt, in damnum & fortunarum euerſionem. Vlpian. *de crim. ſtellionatus*, Si quis impoſturam fecerit, vel colluſionem in necem alterius. Cæſ. *6. bell. Gall.* Viri in vxores, ſicut in liberos, vitæ neciſque habent poteſtatem. Artifices necis, qui nouum aliquod necis genus comminiſcuntur. Ouid. *de Arte*,

——— neque enim lex iuſtior vlla eſt,
Quàm necis artifices arte perire ſua.

Tantus amor necis eſt. Idem *Eleg.* 8. *lib.* 3. *Triſt.* Et illi pro mercede complexus dedit. Idem *Eleg* 4. *lib.* 4. *Triſt.*

Ergo aut exilio vires ſubducit Achiuis,
Aut nece (Palamedis.)

Idem 13. *Metam.* Necem à Græco dici certum eſt (inquit Feſtus) νεκρὸν enim mortuum dicunt Græci.

‖ Necula, parua nex. Cath. ‖

N I.

Ni, pro Niſi, per apocopen, id eſt, Si non, ſubiunctiuo iungitur. { לולא lule. εἰ μή. GAL. Si non, ſi ne. ITAL. Se non. GERM. Wo nicht HISP. Si no. } Terent. *in Phorm.* Nam ni hæc ita eſſent, cum illo haud ſtares. Dij me perdant ſi ego tui quicquam abſtuli, nive adeo abſtuliſſe vellem. Plaut. *Aul. ſc.* 3. *a.* 4. Dij me faciunt quid volunt, ni te libetaſſo, & ni ſcapham enicaſſo. Idem *Moſt. ſc* 3. *a.* 1. Ni mala, ni ſtulta ſis, ni indomita pro niſi eſſe. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 1. Quid ego ni negem, pro Quidni. Idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Quippe ego te ni contemnam. (i. quidni. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Ni piget, vide *Piget.* ¶ Niſi ſi, Seneca ſæpiùs, vt *c.* 13 *de tranq.* & Plaut *Men. ſc.* 1. *a.* 1. Niſi ſi hiſtoriam ſcribimus pro niſi. Idem. Niſi ſi aliquam aſtutiam machinor. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 1. Pudica eſt niſi ſi eſt oſculando impudicus. Idem *Curc ſc.* 1. *a.* 1. ¶ Niſi ne, *ibidem.* ¶ Niſi neuis, vide *Neuolo.* ¶ Niſi pro ſi non. Quid tibi in meis ædibus erat negotij niſi ego iuſſeram. Idem *Aul. ſc* 2. *a* 3. ¶ Pro Sed. Exit domo. S. Domo P. Te vidente. Video. Niſi mirum eſt facinus, qui potuerit hunc tranſire. Idem *Mil ſc.* 4. *a.* 2. ¶ Pro Præter:

Si tamen extinctis aliquid niſi nomina reſtant.

Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 3. *Triſt.* Niſi minantis: Niſi mihi vaſa reddi iubet. Plaut. *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Niſi refers. Idem *Aulul. ſc.* 1. *a.* 1. ¶ Quandoque etiam indicatiuo Terent. *in And* Mirum ni domi eſt. Vbi ſciendum eſt eſt, Ni, Niſi, Quam, & Præterquam ſemper repetere eoſdem caſus qui præceſſerunt: vt, Quid eſt animal, niſi corpus cum anima concretum. εἰ μή. Nulli placet, præterquam mihi. Præter verò ſemper exigit accuſatiuum: vt, Nulli placet, præter me. ¶ Ponitur interdum Ni, pro Ne. Virg. 3. *Æneid.*

Inter vtranque viam lethi diſcrimine paruo,
Ni teneant curſus, certum eſt dare lintea retro.

Quem in locum vide ea, quæ annotauit Seruius. Plaut *in Menæch.* Ni mala, ni ſtulta ſis. i. ne. Hæc particula etiam nonnunquam vſurpata eſt in ſponſionibus, & in iudicio recuperatorio. Cic. *in Ver. act.* 4. Sponſio facta eſt cum cognitore tuo Apronio de fortunis tuis omnibus, ni locum te ſibi in decumis dictitaret. Idem P. Rabirius Apronium in ſponſione laceſſiunt, ni Apronius dictaret te ſibi in decumis eſſe ſocium. Hæc Bud. *in Epiſt.* ¶ Interdum Niſi aduerſatiuæ particulæ vim habet, vt idem ferè ſignificet, quod Sed. Cic. *lib.* 13. *Epiſt. famil.* De te nihil poſſum iudicare, niſi illud mihi certe perſuadeo, te talem virum nihil temerè feciſſe. *Ibidem*, Nec cur illa tantopere contendat video, nec cur tu repugnes, niſi tamen multo minus tibi concedi poteſt, quam illi, laborare ſine cauſa. Quid mihi, niſi malum, veſtra opera eſt. Plaut. *Pſeud. ſc* 1. *a.* 1. Nihil metuo, niſi ne medius diſrumpar miſer. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Niſi occupo mihi aliquod conſilium, hi me ad ſe auferent Idem *Men ſc.* 2. *a.* 5. Id vnde iratum dicam neſcio, niſi quia futurum eſt. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Meus eſt niſi me. *Ibid ſc.* 3. *a.* 1. Hos te ſi forte non vis monitum volui. Idem *Capt ſc* 1. *a.* 2. Niſi quidem amem illam dormiens. Idem *Mil. ſc* 3. *a.* 2. Niſi quis meliorem conditionem afferat. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Non ſum qui ſum, niſi hanc iniuriam vltus fuero. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 3. Quis igitur niſi vos narrauit mihi. Idem *Amphitr.* Eo ad forum, niſi quid vis. Idem *Aſin ſc.* 1 *a.* 1. Niſi quidem manus agitari virgis. Idem *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. Niſi vnum hoc faciam, vt in puteo cœnam coquant. Idem *Aul. ſc.* 4. *a.* 2. Niſi quidem veſtra ciuitatibus perditis. Idem *Men. ſc.* 6. *a.* 5. Nihil pauco, niſi vnum. *Ibidem ſc.* 2. *a.* 4. Item Hortenſius, Omnibus oratoribus, niſi M. Tullio, clarior. Gell. *cap.* 5 *lib.* 1 Cum aduerbio Mirum venuſtè coniungitur. Cic. *de Orat.* 2. Quid ploras pater? mirum ni cantem. Plaut. *Pſeud. c.* 7. *a* 4. Tu niſi mirum eſt, perdidiſti mulierem. ¶ Niſi pro præterquam, vel præterquam quòd, πλὴν ὅτι, niſi quod, πλὴν ἀλλ' ἢ. Saluſt. *Iugurth.* 120. Quid reſponſuros creditis, niſi, ſeſe liberos quam optimos voluiſſe?

Niæthôs, lege *Neathus.*

‖ Nibarus, ſplendidus. Gl. Iſid.

Nibatilinus genus ſaltationis barbaricæ. ‖

Nibis, ιβις, vrbs Ægypti. Gentile Nibites. Steph.

‖ Nibita, aqua ex nubibus tacta. Gloſſ Iſid. ‖

Nicæarchus, νικαίαρχος, pictor fuit ſua ætate eximius: qui inter alia Venerem inter gratias & Cupidinem pinxit: & Herculem triſtem inſaniæ pœnitentia. Plin *lib.* 35. *c.* 11.

Nicandêr, νίκανδρος, vel Nicandrus. Colophonius Grammaticus, & Poeta Medicus tempore Attali illius, qui Gallogræcos vicit Scripſit de Theriacis, alexipharmacis, & de agricultura. Præterea Curationum collationes, & Prognoſtica Hippocratis verſibus edidit, aliáque complura. Autor Suidas. Cic. *de Orat.* Nicandrus homo ab agro remotiſſimus, de agricultura tamen diligentiſſimè ſcripſit, tanta vis eloquentiæ.

Nicānôs νικάνωρ. Alexandrinus Grammaticus, ſub Adriano principe, æqualis Hermippo Berytio, cuius ſcripta enumerantur à Suid.

Nicarchus, νίκαρχος, Philoſophus fuit Corinthius, ſub Periandro, cuius meminit Plutarchus *in ſympoſio ſeptem Sapientum.*

Nicaſia, νικασία, inſula eſt exigua circa Naxum. à qua inſulani Nicaſij νικασιεῖς, appellantur Steph.

Nicator, νικάτωρ, cognomen fuit Seleuci potentiſſimi regis, (vt Appianus autor eſt *in Syriacis*) bello ſemper inuicti.

Nicatoris, νικατορίς, Syriæ oppidum, à Seleuco Nicatore conditore, ita appellatum: cuius incolæ dicuntur Nicatoriæ. Stephanus.

Nicerotianum, νικηρωτιανόν. Laudatiſſimi vnguenti genus, ita dictum ab artifice Nicerone. Martial. *lib.* 6 Laudas pinguia Nicerotiana.

Nicea, ſiue potius Nicæa per diphthongum, νίκαια Stephan. & Suidæ, multarum vrbium nomen eſt, quarum vna eſt Galliæ, non procul à Varo fluuio, à Maſſilienſibus condita. Altera Aſiæ & Bithyniæ metropolis, quam primus Antigonus Philippi filius condidit, & Antigoniam nominauit. Poſtea Lyſimachus à nomine vxoris, Antipatri filiæ, Nicæam appellauit. Vrbis ambitus ſtadiorum ſexaginta fuit, in figura quadrata in campo ſita. Habuit quatuor portas ad rectos angulos: quæ ex vno lapide, qui ad medium gymnaſium poſitus erat, omnes cernebantur. Hic iubente Conſtantino clariſſima illa ſynodus celebrata eſt, trecentorum decem & octo Epiſcoporum, in qua perfidam Arrij dogma conuulſum ſublatumque eſt. ¶ Tertiam huius nominis vrbem Stephanus apud Locros Epicnemidios conſtituit: quartam in Illyride: quintam in India. ſextam in Corſica inſula. ſeptimam in Leucadia Bœotiæ: & octauam in Thracia.

Nicephorium, rij, νικηφόριον, oppidum eſt Meſopotamiæ, non procul ab Euphrate fluuio, ab Alexandro magno conditum. Autor Plin. *lib.* 6. *cap.* 26.

Nicetes, νικήτης. Smyrnæus ſophiſta, Adriano principi gratiſſimus ab eóque Muſæo Ægyptio aſcriptus. Quum cauſas tentaret foro etiam aptiſſimus videbatur. Adeo ingenium ad vtranque dicendi rationem accommodauit, vt genus iudiciale ſophiſtica quadam facultate exornauerit: ſophiſticum verò & vmbratile forenſibus aculeis roborauerit. Genus dicendi antiquum, & politum retinuit, laſciuus nihilominus, & dithyrambicus viſus. Ex Philoſtrato.

Nicias, νικίας, Pyrrhi medicus, qui olim ad Fabricium veniens, ei promiſit Pyrrhum ſe veneno necaturum. At ille auerſatus facinus Pyrrho reſcripſit, vt à Nicia ſibi caueret. Curtius. ¶ Nicias Grammaticus Romæ familiaris Pompeio & Ciceroni, qui eius in epiſtola quadam ad Atticum meminit: item Epiſtola ad Dolabellam. Tranquillus. ¶ Nicias item nomen viri Athenienſis nobiliſſimi. Ariſtoteles ſcribit tres viros Athenis eodem tempore æquè potentes fuiſſe, Niciam Nicerati. Thucydidem Mileſium, & Theramenem Anonis Thucydides hic natu, aliquantum maior, multa cum Pericle clara pro Republica geſſit. Poſt mortem Periclis ad Niciam primæ partes delatæ ſunt. Miſſus igitur Imperator vna cum Demoſthene altero duce contra Syracuſanos, qui Gylippum Lacedæmoniorum ducem auxilio acceſſiuerant, infeliciter pugnantes ambo à Syracuſanis in bello capti ſunt, in carceréque coniecti, ſibi manus intulere. Nicias Marco Craſſo ex noſtris comparatur à Plutarcho in Parallelis, quod & diuitiis abundauerit, & eundem ferè exitum hic apud Siculos, ille apud Parthos inuenerit. ¶ Nicias alius Athenienſis pictor, qui, teſte Plin. *lib.* 35. *cap.* 11. diligentiſſimè mulieres pinxit, lumen & vmbras cuſtodiuit: atque vt eminerent è tabulis picturæ maximè curauit. Hic eam in artem tanta contentione animi incubuiſſe dicitur, vt cibum ſumere ſæpe oblitus ſit. Ælianus *de varia hiſtoria.*

Nicētēriā, { νικητήρια. ANGL. Rewardes of games for victorie, as rings a collars of gold. } Sunt præmia relata ex victoria, vt torques. Iuuen. *Sat* 3. Et ceromatico fert niceteria collo Dicta Niceteria, à νικῶ, quod eſt vinco. ¶ Niceteria præterea dicuntur ſacrificia, & publica conuiuia, quæ victoria adepta victores facere ſolent Budæus *in Pand.*

Nico νίκων, fuit vnus ex tredecim principibus Tarentinorum, qui coniurarunt in Annibalem: tandemque comprehenſus cum Philomele, ad

Annibalem deductus eſt. de quo Liu. *decad.* 3.

[Nicocinia, ſubſtantiæ. Gloſſ. gr.b.]

Nicocrĕōn, ontis, Νικοκρέων. Cypriorum tyrannus, qui Anaxarchum philoſophum malleis ferreis cædi iuſſit. Vide *Anaxarchus.*

Nicŏlāus, Damaſcenus, Νικόλαος ὁ Δαμασκηνός. Peripateticæ ſectæ philoſophus, Herodi Iudæorum tetrarchæ, & Auguſto Cæſari familiaris, qui vniuerſarum rerum hiſtoriam libris 80. complexus eſt. ¶ Nicolaus alius fuit ex Myra Lyciæ ciuitate, flagrantiſſimus Chriſtianæ religionis propagator, qui ſub Conſtantino Cæſare vixit. ¶ Fuit item Nicolaus quidam Sophiſta, ex eadem vrbe ortus, Dioſcoridis Grammatici frater, qui artem Rhetoricam conſcripſit, & Meditationes quaſdam. De his omnibus vide plura apud Suid.

[Nicolai panes, placentæ ab Auguſto ita appellatæ, quòd iis donatus fuerit à Nicolao Damaſci. Pallad.

Nicolaitæ, hæretici vxorum communionem admittentes.]

Nicŏmăchŭs, Νικόμαχος. Nomen patris Ariſtotelis philoſophi. ¶ Nicomachos quinque tradit Suidas: primum ex Alexandria Troadis poëtam tragicum, qui ſcripſit tragœdias vndecim. Secundum Athenienſem, item tragicum, qui vicit Euripidem & Theognim, Nicomachum item Medicum, Machaonis filium, Æſculapii nepotem qui ſcripſit de medicina libros ſex, & de philoſophia vnum. Reliquos duos, patrem & filium Ariſtotelis recenſet ambos medicos: quorum filius ſcripſit commentarios in Phyſica patris. Sextum Nicomachum addit Plinius pictorem, Ariſtodemi filium & diſcipulum, qui pinxit raptum Proſerpinæ (quæ tabula fuit Romæ in delubro Mineruæ in Capitolio, ſupra ædiculam Iuuentutis) Scyllámque quæ erat in templo pacis. Autor Plin. *lib* 35. *cap.* 2.

Nicomēdēs, Νικομήδης. Nomen regis Bithyniæ, Romanorum maximè ſtudioſi, qui olim raſo capite ſumpſit pileum, & ſe Romanorum libertum vocauit. Hic in adoleſcentia eo nomine malè audiuit, quòd turpi obſequio ſibi Cæſarem crederetur conciliaſſe.

Nicŏmēdīă, Νικομήδεια. Vulgò *Nichor*, nautis *Comidia*. Ciuitas Bithyniæ à Nicomede rege qui eam condidit, appellata. In huius vrbis villa Magnus Conſtantinus obiit, qui quum vellet in Iordane fluuio baptizari, atque idcirco Hieroſolymam peteret, morte præuentus ab Euſebio Nicomedienſi Epiſcopo, Arianæ perfidiæ ſectatore baptizatus eſt. Quæ res Chriſtiani principis fidem apud pleroſque in dubium vertit. Sed non eſt veriſimile eum principem, qui per omnem vitam Ariani dogmatis hoſtis fuerat, in extremo ſpiritu ei dementiæ conſenſiſſe, quam ſummo ſtudio de ſuo imperio prius eliminauerat.

[Nicon, is, Νίκων, in Hieroſolymitana obſidione, maxima Iudæorum helepolis.]

Nicōniă, æ, Νικωνία, oppidum eſt Ponti ad Iſtri fluminis oſtia, cuius incolæ dicuntur Niconiatæ. Autor Stephan. & Strabo *lib.* 7.

Nicŏphănēs, Νικοφάνης. Nomen pictoris inſignis, cuius meminit Plin. *lib.* 35. *cap.* 10. Annumeratur (inquit) his & Nicophanes, elegans & concinnus, ita vt vetuſta opera pingeret propter æternitatem rerum impetuoſi animi, & cui pauci comparentur. Cothurnus ei, & grauitas artis.

Nicŏphŏrŏs, Νικηφόρος, frutex eſt, ex generibus hederæ, alio nomine, Smilax appellatus. Vide Plin. *lib.* 24. *cap. eod.*

Nicŏpŏlĭs, Νικόπολις, vulgò *Preueſa*, ciuitas Epiri à victoria Auguſti ſic appellata, qui quum Cleopatram, & M. Antonium apud Actium prælio ſuperaſſet, in proximo littore vrbem condidit, & à victoria ſua Nicopolin appellauit. ¶ Eſt & Nicopolis alia in Bithynia: item tertia in minori Armenia: & quarta inter Ciliciam & Syriam, ab Alexandri victoria ita appellata, qui ibi Darium ſuperauit, quum antea Iſſus diceretur.

Nicŏſtrătă, Νικοστράτη, Euandri mater, quæ quòd fatidica eſſet, à carminibus Latinè Carmenta eſt appellata.

Nicŏſtrătŭs, Νικόστρατος. Macedo, orator inter decem ſecundus, tempore M. Antonii, & Dionis Chryſoſtomi, & Ariſtidis Oratoris æqualis, ſcripſit nonnulla, vt autor eſt Suidas. ¶ Fuit item alter Nicoſtratus poëta comicus, cuius meminit Athenæus *in Dipnoſoph.* Nicoſtratus citharœdus, & Laodocus, quum inter ſe certarent, dixit Nicoſtratus Laodocum eſſe in magna arte paruum, ſe autem in parua magnum, ſciúſque eſſe non domum diuitiis, ſed artem ſtudio & diligentia augere. Ælianus *de varia hiſtoria.* ¶ Nicoſtrati Quintilianus meminit, quem ſenem ſe adoleſcentem ait vidiſſe. Sed intelligit Pancratiaſtem, de quo Pauſanias.

Nicere (vnde nictere, id eſt, ſignum facere, vt manum mouere, aut eminari. Plaut *in Trucul.* Emouiere, ocyus ſi manus niceris. Quid ſi manus nicerim?

Nicotiana, herba, quæ & hyoſcyamus Peruuianus, herba ſacra, aut ſancta herba, Nicolao Monardi *Tabaco.* Americæ incolæ *petum* appellant.

Nictio, is. Ad canes pertinet, quum ſentiunt odorem leporum, ſeu prædarum. { ... Gall. *Japer*, *vzler* Ital. *Abbaiare.* Germ. Dem geſpor nach leis bellen/wenn ſie eigentlich von den hunden verſtanden Hisp. *Gañir, ladrar.* Angl. *To yalpe lyke a dogge when he hath the ſente of a thing.* } Feſtus, Nictit canis in odorandis veſtigiis ferarum leniter gannieus, vt Ennius *lib.* 10. Veluti ſi quando vinculis venatica velocis capta ſolet, ſi fortè ex nare ſagaci ſenſit, voce ſua nictit, vlulat: quæ ibi accita eſt, vnde ipſa gannitio Hæc Feſtus.

Nicto, as, frequentatiuum verbi Niueo, es. Eſt oculis ſignum dare, altero vel vtroque clauſo. { קרץ *karátz.* σκαρδαμύττω. Gall. *Cligner les yeux* Ital. *Far di cenno, accennare.* Germ. Mit den augen wincken oder ein zeichen geben Hisp. *Hazer o dar ſeñal con los ojos.* Angl. *To winck to winckle with the eyes.* } Plaut *in Aſin. ſc.* 1. *a* 4. Nec illa vlli homini nutet, nictet, annuat. Non herclè nuto, neque nicto tibi. Idem *Menach. ſc.* 2. *a.* 4. Plin. *lib.* 11. Pleriſque vero naturale eſt, vt nictare non ceſſent, quos pauidiores accepimus. Pro eodem etiam legitur Nictor deponens. *Ibidem cap* 37. Grauiores alitum inferiore gena conniuent, eædem nictantur ab angulis membrana obeunte. ¶ Nictari, inquit Feſtus, eſt oculorum, & aliorum membrorum niſu ſæpe aliquid conari. Lucret *lib.* 4. Hic vbi nictari nequeunt inſiſtereque alis. ¶ Hinc deducuntur verbalia Nictatio & Nictus. Cæcil *in Fugit.* Tamen inter laudandum hunc timidum Tremulis palpebris percutere nictu.

hic gaudere & mirarier. ¶ Compoſitum, eſt Annicto, quod eſt nictu alicui quippiam ſignifico ἐπινεύω. Feſtus, Annictat, ſæpe leuiter oculo annuit.

Nictātio, oculorum concluſio & apertio. { ... Gall. *Clignement des yeux.* Ital. *Eſſo accennare con gli occhi.* Germ. Winckung oder nickung mit den augen Hisp. *Obra de hazer ò dar ſeñal con los ojos.* Angl. *A wincking or twynckling.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Nec genæ quidem omnibus, ideo neque nictationes iis quæ animal generant.

Nidamentum, locus vbi nidulantur aues, apud Plaut. *in Rud.* In nexuo mille hodie nidamenta congeret.

Nīdĕo, es, ui, cuius compoſitum, Renideo in frequentiori eſt vſu, Reſplendeo, ſplendeo. { נגה *nagháh* ... Gall. *Reſplendir, reluire.* Ital. *Splendere.* Germ. Scheinen gleiſſen. Hisp. *Reſplendecer.* Angl. *To shyne or gliſter.* } Stat. *lib.* 10. *Theb.* Emicat effigies, & ſparta orichalca renident. Plin. *lib.* 7. Neque in receſſu gemmæ, aut in deiectu renident Horat. *lib.* 2. *Carm.* Non ebur neque aureum Mea renidet in domo lacunar. Modò redoleo, vnde Nidor, oris, de quo *infrà.*

Nīdus, i. Auium domicilium: à nidore (vt putatur) quod mali odoris ſint auium cubilia. קן *ken.* νοσσιά, καλιά. Gall. *Vn nid.* Ital. & Hisp. *Nido.* Germ. Ein vogelnäſt/Näſt Angl. *A neſt.* } ¶ Quandoque tamen Nidus accipitur pro fœtu auium, quaſi continens pro contento. Virg. *lib.* 4. *Georg.*

——— *ipſaque volantes*

Ore ferunt publicam nidis immitibus eſcam.

¶ Quandoque pro quodam vaſis genere à nidorum ſimilitudine. Varro, Lymphaque è lacuna fontium allata nidos implent. ¶ Et nidi dicuntur, in quibus merces in tabernis ſeparatim tenentur, ... Martial. *lib.* 1.

De primo dabit, alteró ve nido

Raſum pumice, purpuraque cultum.

Nīdŭlŭs diminutiuum Paruus nidus. { τὸ νοσσίδιον. Gall. *Petit nid.* Ital. *Nidetto.* Germ. Ein näſtlin. Hisp. *Pequeño nido.* Angl. *A litle neſt.* } Gell. *lib* 2. *c.* 29. De auiculæ nidulo lepidè, atque iucundè præmonet.

Nīdĭfĭco, Nidum facio. { קנן *kinnén.* νοσσεύω. Gall. *Faire vn nid, nicher.* Ital. *Far nido.* Germ. Niſten. Hisp. *Anidar ò hazer ò poner nido.* Angl. *To buyld or make a neſt.* } Virg. *in quodam Epigram.*

Sic vos non vobis nidificatis aues.

Col. *lib.* 8. *c.* 15. Pedalia in quadratum cubilia, quibus nidificent aues.

Nidificus, adiectiuum. apud Senec. *in Medea*, Quodcunque tellus Vere nidifico creat.

Nidulor, aris. Nidifico. { קנן *kinnén.* νεοττεύω. Plin. *lib.* 11. Aliud rurſus eorum genus, qui è fimo ingentes pilas auerſis pedibus volutant, paruóſque in his contra rigorem hiemis vermiculos fœtus ſui nidulantur. Caſſita habitat nidulaturque in ſegetibus. Gell *c.* 29. *lib.* 2. ¶ Aliquando eſt oua incubare. Varro, Deinde dies illos, quibus halcyones hyeme in aqua nidulantur, eos quoque ſeptem eſſe dixit. Gell *c.* 10. *lib.* 3.

Nīdŏr, is. { ריח *réach.* κνίσσα. Gall. *L'odeur & flair de quelque choſe qui eſt au feu ou bruſle* Ital. *Odore di coſa arroſtita* Germ. Ein geſchmack eines gebratnen oder geröſten dings Hisp. *Olor ſuaue del manjar aſſado* Angl. *To ſauour or ſmell of any thing burned or roſted.* } Odor rei aduſtæ: vt apud Virg. 12. *Æneid.*

——— *illi ingens barba reluxit,*

Nidorémque ambuſta dedit

¶ Propriè tamen de carnibus aſſis & cæteris epulis coctis dicitur, à nidore ... Martial. *lib.* 1.

Paſceris & nigra ſolo nidore culina.

Suet *in Claud. c* 33. Ictúſque nidore prandii. Plaut. *Moſtell ſc.* 1. *a.* 1. Exi nidor è culina, de homine. Interdum pro nixu. Horat. 2. *Serm. ſat.* 7.

——— *Naſum nidore ſupinor.*

Sic enim Porphyrio interpretatur. Acron. verò Naſum (inquit) nidore ſupinatur qui nimium delectatur, & inclinatur odoribus pulmentariorum. Nidor autem à nimio odore tractum Nidor pro putore, apud Apuleium. Nidor differt ab odore. Plin. *lib* 13. *c* 1. Cedri tantùm & citri ſuorum fruticum in ſacris fumo conuolutum nidorem verius quam odorem nouerant.

Nigĕlla, æ, { קצח *kétſach.* μελάνθιον. } Frutex eſt puſillus, ramulis tenuibus altitudine palmorum duorum, foliis paruis, ſenecionis herbæ ſimilibus, in cacumine capitulum habens exiguum ceu papaueris, in quo ſemen nigrum, acre, odoratum includitur, in officinis etiam hodie nomen ſeruat, a Gallis *Poyurette* appellatur.

Nĭger a um, Nigri coloris, ater. { שחור *ſchachór.* μέλας. Gall. *Noir.* Ital. *Nero, oſcuro, moro.* Germ. Schwartz Hisp. *Negro, oſcuro.* Angl. *Blacke.* } Cic. *lib* 2 *de diuin.* Neſcio qui ille diuinus ſi oculis captus ſit, vt Tireſias fuit, poſſit quæ alba ſint, quæ nigra, dicere. Plaut *in Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Macilento ore, naſo acuto, corpore albo, & oculis nigris. Ouid. *Epiſt.* 17.

Ipſa vides cælum pice nigrius, & freta ventis.

Turbida.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 4 *Triſt.*

Stamina de nigro vellere facta mihi.

Virg. 4. *Georg.*

Et nigram mactabis ouem lucúmque reuiſes.

Vua nigerrima. Catullus *Epigram.* 17. *ad Coloniam.* ¶ Per tranſlationem tamen ponitur quandoque pro mortuo. Iuuen. *Satyr.* 1.

Inſtituitque rudes melior Locuſta propinqua

Per famam & populum nigros efferre maritos.

¶ Quandoque pro noxio. Virg 2. *Georg*

——— *& nigris exeſa chelydris.*

Creta.

¶ Quandoque pro malo. Iuuen. *Satyr* 3.

——— *Nigrum in candida vertunt.*

Solebant enim priſci, quod bonum & laudabile erat, creta, vel alba linea notare: contra, quod turpe fuiſſe, nigra ſignabant Perſius,

Quæque ſequenda forent, & quæ vitanda viciſſim,

Illa prius creta, mox ex carbone notaſti.

¶ Niger homo pro perfidioſo, maliſque moribus prædito. Horat. *Serm. lib.* 1 *Sat* 4.

——— *abſentem qui rodit amicum,*

Qui

Qui non defendit alio culpante, ſolutos
Qui captat riſus hominum, famámque dicacis,
Fingere qui non viſa poteſt, commiſſa tacere
Qui nequit: hic niger eſt, hunc tu Romane caueto.

Cic. *pro Cecinna.* Nec minus niger, nec minus confidens, quàm ille Terentianus eſt Phormio. ¶ Niger lapis in Comitio locum funeſtum ſignificat, vt alij, Romuli morti deſtinatum, ſed non vſu obuenit, vt ibi ſepeliretur, ſed Fauſtulum nutritium eius ibi ſepultum fuiſſe. Feſt. ¶ Niger pro alto & profundo. Virg. *in Georg.*

Quà niger humectat flauentia culta Galeſus.

Sic apud Homerum, ὕδωρ μελάνυδρον. Aqua profunda nigra apparet, quia ad fundum non penetrant lucis radij. Nigerrimus ſuperlatiuus. Plin. *lib.* 15. *c.* 25. Ceraſorum Aproniana maximè rubent, nigerrima ſunt Actia. ¶ Nigra vena, id eſt, mediana.

Nigellus, a, um, Sub niger. {שחרחר *ſchecharchór* ὑπομέλας. GALL. *Vn peu noir.* ITAL. *Alquanto nero.* GERM. Schwartzlecht/ziemlich ſchwartz. HISP. *Negro un poco.* ANGL. *Somewhat black, blackiſh.*}

Nigredo, inis, & Nigrities, ei, & Nigritia, æ, Color niger. {שחור *ſchechór.* μελανία, μελανότης. GALL. *Noirceur, noirete.* ITAL. *Negrezza.* GERM. Schwärtz. HISP. *El negror.* ANGL. *Blackneſſe.*} Plinius. Capillorum nigritiam dixit, *lib.* 9. *c.* 26. Nitorque eius nigritiæ dat auctoritatem. Idem *lib.* 13. *c.* 9. Materies nigritia nihil differens a loco. Cornel. Celſus *lib.* 8. *c.* 2. Si nigrities eſt, aut ſi caries ad alteram quoque partem oſſis tranſit, oportet excidi.

Nigritudo, inis, Nigredo {שחור *ſchechór*, μελανότης.} Plin. *lib.* 10. *c.* 26. Nulla Veris initio apparet nigritudo in roſtro, quæ ab æſtate incipit. de pallenibus.

Nigreo, es, Niger ſum, à quo nigreſco, niger fio. {שחר *ſchachar* קדר *kadhár* μελαίνομαι. GALL. *Deuenir noir, ſe noircir, eſtre noir.* ITAL. *Diuenir nero, farſi nero.* GERM. Schwartz ſein/ſchwartz werden. HISP. *Ennegrecerſe.* ANGL. *To waxe black.*} Claud. *lib.* 3. *de rapt. Proſer.* Nunc tibi mutatas liceat nigreſcere veſtes. Colum. *lib.* 12 *c.* 48. Olivæ quum nigruerint, nec adhuc maturæ fuerint, ſereno cælo, diſtringere manu conuenit. Plin. *lib.* 8. *cap.* 32. Tunc roſtra eorum nigreſcunt. Virg. 11. *Æneid.*

——— & tenebris nigreſcunt omnia circum.

Æquora nigreſcunt ventis, Ouid. *Triſt. Eleg.* 3. Cælum nigreſcit ab Auſtris, idem 5. *Faſt.* Venæ nigreſcunt ſanguine, idem 3. *de Arte.*

Nigro, as, Nigrum reddo, denigro. {הקדיר *hikdir* μελαίνω. GALL. *Noircir, faire noir.* ITAL. *Far nero.* GERM. Schwärtzen. HISP. *Negrecer, o hazer negro.* ANGL. *To make black.*} Lucret. *lib.* 2.

Aut ea quæ nigrant, nigro de ſemine nata.

¶ Vnde denigro, as, Hieronymus, Denigrata eſt facies. ¶ Interdum eſt nigrum eſſe. Colum. *lib.* 7. Parandi ſunt boues nouelli, quadrati, magnis membris, cornibus proceris, & nigrantibus, & robuſtis, &c. Plin. *lib.* 9. Rubens color nigrante deterior.

Nigror, is, Nigredo, nigritudo {שחור *ſchechór.* μελανία. GAL. *Noirceur.* ITAL. *Nerezza.* GERM. Schwärtze. HISP. *Negrura.* ANGL. *Blackneſſe.*} Cic. *lib.* 1. *de diuin.* Noctiſque & nimborum occæcat nigror.

Nigrefacio, is. {הקדיר *hikdir* μελαίνω. GALL. *Noircir, faire noir.* ITAL. *Far nero.* GERM. Schwartz machen. HISP. *Hazer negro.* ANGL. *To make black.*} Nigrefio μελαίνομαι, notæ ſignificationis.

Nigrico, as, Parum nigreſco. {ὑπομελαίνομαι. GALL. *Eſtre noir, ou tirer ſur le noir.* ITAL. *Eſſere neretto, oſcurir.* GERM. Schwärtzen ſich auff die ſchwertze ziehen. HISP. *Negrecer por de fuera.* ANGL. *To waxe ſomewhat black.*} Plin. *lib.* 10. *c.* 3. Vnibus præcipua, colore nigricans, ſola aquilarum fœtus ſuos alit, id eſt, aliqua nigredine tincta, vel ſubnigra. Idem *lib.* 9. *c.* 38. Color ſanguinis concreti nigricans aſpectu.

Nigidius, Figulus, Philoſophus Pythagoricus Romæ floruit Cæſaris, Ciceronis & Varr. tempore. Hic, teſte Gellio, multa de re grammatica edidit volumina, quæ ad noſtra ſecula non peruenerunt.

Nigris, νίγρις, fluuius eſt interioris Æthiopiæ, eiuſdem cum Nilo naturæ. Nam calamum gignit, teſte Plin. *lib.* 5. *cap.* 8. & papyrum, eiuſdémque generis animantes, quæ in Nilo gignuntur, iiſdemque etiam temporibus augeſcit. Dictus Nigris propter ſolitudines nigri pulueris eminentibus interdum velut exuſtis cautibus. ¶ Stephanus Nigretem, νίγρητα, appellat, accoláſque ipſos Nigretas: quorum meminit & Strabo *lib. vlt.* Plinius *lib.* 5. *cap.* 8. Nigritas nominat. ¶ Item Nigris fons eſt in Æthiopia, quem nonnulli caput Nili eſſe crediderunt. Idem *lib.* 5. *cap.* 9.

Nihil, vide *Nihilum.*

NIHILVM {אפס *ephes* בלימה *belimáh.* οὐδὲν, οὐδέν. GAL. *Rien.* ITAL. *Niente.* GERM. Nichts. HISP. *Nada.* ANGL. *Nothing.*} Ex non, & hilum componitur: quod, autore Feſto, ſignificat id quod grano fabæ adhæret. Cic. 1. *Tuſcul.* Tum illud quod Syſiphus verſat ſaxum, ſudans nitendo nec proficit hilum. ¶ Inde fiunt Nihilum & Nihil per apocopen, quæ ſignificant quantitatis priuationem. ¶ Inuenitur etiam pro aduerbio negandi poſitum. Terent. *in Andr.* Nihil circuitione vſus es, id eſt, non. Nunquid natus es mihi? nihil profecto. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Nihil te mei miſeret. *Ibidem ſc.* 4. *a.* 1. Nil tu me ſaturum monueris. (i. non.) Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Nihil eſt, quà hac tranſire poſſit, i. nulla via. Idem *Milit. ſc.* 3. *a.* 1. ¶ Inuenitur etiam Nihili ἄτιμος, ἀχρεῖος, trium generum, quaſi qui nihili quidem, hoc eſt, nullius pretij ſit. Cic. 4. *Tuſc.* Nequitia ab eo quòd nequicquam ſit in tali homine, ex quo idem Nihili dicitur. Poſſet tamen non abſurdè Nihili, in huiuſmodi locutionibus genitiuus à Nihilum exiſtimari. Dicitur enim Nihilo in ablatiuo. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Minus nihilo eſt. Et *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Quid ad lucrationem meliùs. Nihilo pius quam lauatio ad meliùs. *Ibidem.* Nihilo quam tu amata ſum. (ſuo minus.) Nihilo ſecius, vide *Secius.* Item, Nihilo hercle magis facetus, &c. Idem *Merc. ſc.* 9. *a.* 5. Artienſis: L. Nihilo magis intus eſt. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 2. Item, De nihilo, id eſt, pro nihilo, ſine nulla cauſa. Iul. *lib.* 4. *d.* 4. Nihilo ſumn certior, &c. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. De nihilo dicunt contumeliam alteri. (i. nulla de cauſa.) *Ibid. ſc.* 1. *a.* 4. Item, Nihili imperium heri ſeruus facit. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Nihili ſeruus (i. nequam.) *Ibidem* Malidus, nihili, incontinens: cui opponitur ſiccus, frugi, continens. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Iis, qui nihili ſunt, quid pretij detur. Idem *Men. ſc.* 6. *a.* 5. Sine ſim nihili. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. (de amante) Vetus eſt nihili coctio. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 2. Nihili beſtia (ſimia.) Idem *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. Homo nihili, ecſtatus nequam beſtiam. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 2. Profectò vos nihili meam gratiam facere. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Me nihili faciat, nec ſaluum velit. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 2. ¶ Nihil ex nihilum, per apocopen. Illuc quidem nihil eſt (elevantis ſua facta) Idem *Mil. ſc.* 1. *a.* 1. Nihil eſt quicquid ille dicit. (i. nugatur.) Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Nihil hac docta doctius. Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. In hoc (penu) aut iam nihil eſt, aut iam nihil erit. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 4. Poſtquam nihil fit clamore, hominem poſco de lento debitore. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Nihil equidem pauco nihil vnum. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 4 Poſtquam nihil fit clamore, hominem poſco (de lento debitore) Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 5.

Luce nihil geſtum nihil eſt, Diomede remoto,

Ouid. 13. *Metam.*

Quid facit interea qui nil niſi prælia noſſet?

idem 13. *Metam.* Quando nihil eſt amator amare deſinat. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. ¶ Nihil ago tecum verba I. C. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Nec nihilo nec multo plus. Nihil eſt, quod perdam domi. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Nihil metuo, niſi ne diſrumpar. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Nihil hoc confidentius. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4 Nihil hoc homine audacius. *Ibidem.* Nihil eſt ad illum ignotum mittere. i. nihil proderit. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Nihil eſt. i. nihil promoueo. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Vbi nihil habebis, gemes. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Nihil mihi tecum: te non appello. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Nihil moror, vide *Moror.* Nihil quicquam, vide *Quicquid.* Nihil verbum, pro vili. Plautus *Sticho.* Nihil quidem hercle verbum, ac viliſſimum. Nihil iunctum cum genitiuo, vt Nihil falſi, Nihil gratiæ, &c. Terent. *Adria.* Ne mileriam nihil pol falſi dixi ſenex. ¶ Nihil pro non, aduerbii vice aliquando ponitur. Vide infra *Nil.*

‖ Nihil cenſi nihil iudicati. Gl. Iul. ‖

Nihildum, Nondum, vel nihil adhuc. {οὐδέπω. GALL. *Rien encor.* ITAL. *Niente ſin hora.* GERM. Noch nichts. HISP. *Aun na.* ANGL. *Nothing yet.*} Cic. *Caſſ.* Et quanquam nihildum audieramus, nec vbi eſſes, &c. Nihil etiam dum. Vide infra in *Nil.*

Nihilifacio, Nihili æſtimo. {בזה *bazáh* בז *baz.* οὐδὲν ἡγοῦμαι, παρ' οὐδὲν ποιοῦμαι. GALL. *Ne faire ou tenir conte de quelque choſe, ne l'eſtimer rien.* ITAL. *Diſprezzar.* GERM. Nichts ſchetzen/nigents fürhalten. HISP. *Eſtimar nada.* ANGL. *To eſteeme regard, or ſet at nothing.*} Plaut. *in Milit.* Sed me excepit, nihili facio quid faciat cæteris.

Nihili pendo, is, ere, Nihili facio. {בזה *bazáh* בז *baz.* οὐδενὸς ἀξιῶ.} Plaut. *in Moſtell.* Video te nihili pendere omnes homines præ Philolache. Vide ſupra *Nauci.*

Nihilominus, Non minus. {οὐδὲν ἧττον. GALL. *Neantmoins, ce nonobſtant.* ITAL. *Non meno.* GERM. Nichtdeſto minder. HISP. *No menos.* ANG. *Neuertheleneſſe.*} Cic. *Figulo.* Tamen nihilominus eis conficior curis, vt ipſum quod viuam, peccare me exiſtimem. Dicitur & nihilo minus: & nihilo nihilo, diuiſim, de quo vide *Nihil.*

‖ Nihiloſecius, non aliter. Pap. ‖

Nil, Per ſyncopen factum eſt a Nihil. {אפס *ephes* בלימה *belimáh,* οὐδέν. GALL. *Rien.* ITAL. *Niente.* GERM. Nichts. HISP. *Nada.* ANGL. *Nothing.*} Et modò nomen eſt, vt Nihil bonitatis. Nihil loci, vide *Locus.* Nihil eſt hic Sycophantis quæſtus. Plaut. *Pſeud. ſc.* 7 *a.* 4. Quibus ſui nihil eſt niſi vna lingua. (de lenonibus.) Idem *Cur. ſc.* 2. *a.* 4. Nihil pudet. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4.

Nec dare thura libet, nil exorantia diuos,

Ouid. *Eleg.* 13. *lib.* 3. *Triſt.* Nihil etiam du harpagauit. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Modo aduerbium. Terent. *in Andr.* Nil me fallis. Nil agis, vide *Ago.*

‖ Nilum, nihilum. Lucr. ‖

Nilion, νείλιον, gemma eſt colorem habens fumidæ topazii, aut aliquando mellis. Plin. *lib.* 37. *c.* 8 India & has generat, & nilion fulgore hebeti, & breui, & quàm intuare, fallaci. Eſt autem color fumidæ topazii, aut aliquando melleæ. Iuba in Æthiopia gigni tradit, & in littoribus fluminis, quem Nilum vocamus, & inde nomen trahere.

Nilis, νεῖλις, lacus eſt interioris Mauritaniæ, non procul ab Oceano, quem Nili aquæ ſtagnantes efficere credantur. Vide Plin. *lib.* 5. *c.* 9.

Nilus, {שיחור *ſchichór.* νεῖλος.} Ægypti fluuius fluuiorum maximus. Gellius, *lib.* 1. a Nileo rege ſic dictus, vel à nouo inferendo luto, quod ſua inundatione totam terram reddat Ægyptum. Seruius Nilum dici exiſtimat, quaſi νέαν ἰλύν, hoc eſt, nouum trahentem limum, quod oblinet Ægyptum & oppleat. Vnus eſt ex maioribus totius orbis fluuiis. A quibuſdam Geon dictus, quaſi terra, antea Melo vocabatur. Habet ſeptem oſtia. Virg. 6. *Æneid.*

Et ſeptem gemini turbant trepida oſtia Nili.

Nomina oſtiorum hæc ſunt, Canopicum, Bolbiticum, Sebenniticum, Phatniticum, Mendeſium, Taniticum & Peluſiacum. Naſcitur in monte inferioris Mauritaniæ, non longe ab Oceano ſtagnante ibi lacu, quem vocant Nilidem: deinde condit ſe itinere aliquot dierum, ruſumque erumpit alio lacu maiore in Mauritania Cæſarienſi iterúmque arenis receptus: per deſerta viginti dierum ſpatio fertur ad proximos Æthiopas, & denuò profiſit fonte, qui Nigris dicitur. Inde Africam ab Æthiopia diſterminans, mox que Æthiopas medios ſecans, pleraſque inſulas facit, quarum clariſſima eſt Meroe, cuius metropolis etiam Meroë vocatur. Æthiopes Aſtapum vocant, quod illarum gentium lingua ſignificat aquam è tenebris profluentem. Circa Meroën in duo diſpergitur brachia, Aſtabores læuo alueo dictus, dextro Aſtuſapes, nec ante quam concordibus aquis iunxerit, Nilus appellatur. Poſtremò ſeptem, vt dictum eſt, oſtiis exonerat ſe in mare Ægyptiú, Ægyptique interiorem partem, dextra, læuáque diuiſus, amplexu ſuo determinat, Canopico oſtio ab Africa, ab Aſia Peluſiaco: propter quod aliqui Ægyptum inter inſulas poſuere, ita ſe diuidente Nilo, vt triquetram terræ figuram faciat. Ideo multi à Δ Græcæ literæ ſimilitudine Delta vocauerunt. Augetur Nilus circa æſtiuum ſolſtitium mirum in modum, & per totam ſpatiatur Ægyptum, terram pluuiis omnibus deſtitutam aquis ſuis irrigat, fœcundiſſiméque limo obducit. Cauſas incrementi Nili vide apud Lucan. *lib.* 10. A Nilus fiunt adiectiua Niloticus, ica, icum, νειλωτικός, vt, Nilotici piſces: & Niliacus, a, um, νειλῶος, Mart.

Niliacis primùm puer hic fit natus in oris.

¶ Nili

¶ Nili quoque apud veteres capiuntur pro foſſis, ſeu canalibus, quæ ſpeclaculis circundari ſolent, aut quibus aqua ad prata & villicia duci conſueuit: qualibus etiam hodie videmus magnatum inſulas eſſe cinctas. Cic. 1. *de legib.* Ductus verò aquarum, quos iſti Euripos, & Nilos vocant. Vide latius in dictione *Euripus*. Niligenus, aliud adiectiuum a Nilo fluuio, apud Ouid. 1. *de Arte*,

Nec fuge Niligenæ Memphitica ſacra iuuencæ, id eſt Iſidis.

Nilus, regio quædam. Strab. *lib.* 16. vbi de Ichthyophagis: In mediterranea eſt regio quædam fluuialis, quæ Iſidis dicitur, & alia quæ Nilus.

¶ Niligena, Νειλογενής, genitus a Nilo vel in Ægypto.

Niliacus, & Niloticus ad Nilum pertinens, Ægyptiacus. vt Nilotica papyrus, Tunica Niliaca, acu picta ab Ægyptiis. ‖

Nimbus, inſula non longe a Gyaro, quam Callimachus Agathuſam vocat.

Nimbus, i, Repentina & præceps pluuia, imber. { גשם *gheſchem*. νιφάς, ὄμβρος. GALL. *Vne gelee, vne ondee de pluye froide, qui vient tout à coup.* ITAL. *Pioggia ſubita, nimbo.* GERM. Ein geſchwinder platregen. HISP. *Neuada de lluuia, ò viento buelto con agua.* ANGL. *A ſhower of rayne.* } Liu. 1. *ab Vrbe* Subitò coorta tempeſtas cum magno fragore tam denſo regem operuit nimbo, vt conſpectum eius concioni abſtulerit. Ouid. 1. *Metam.*

——— *denſi funduntur ab æthere nimbi.*

Virg. 1. *Æneid.*

Inuoluêre diem nimbi, & nox humida cælum

Abſtulit.

¶ Accipitur & pro vento. *Ibidem*, Nimbrorum in patriam, loca fœta furentibus auſtris, Æoliam venit. ¶ Interdum pro nube, νέφος, qua dij dicebantur in terras deſcendere. Lucilius, Cum nimbo cælitus deſcendit Iupiter. Nimbus per tranſlationem pro repentino & præcipiti caſu. Cic. *Attic lib* 15. Quid autem iſte in domo tua caſus armorum? Sed hunc quidem nimbum citò tranſiiſſe lætor. ¶ Nimbus item vaſis genus, quo vina, vnguenta, & alij liquores funduntur. Mart. *lib.* 14. *Epig.* 112.

A Ioue qui veniet, miſcenda ad pocula largas

Fundet nimbus aquas, hic tibi vina dabit.

¶ Nimbus pro ornamento muliebri, vide *Nimbatus*.

Nimboſus, a, um. Nimbum inducens, vel imbri & ventis obnoxius & infeſtus, pluuioſus. { ὀμβρώδης. GALL. *Pluuieux.* ITAL. *Pionoſo.* GERM. Wittrig/dan vel platregen vnd vngewitter iſt. HISP. *Lluuioſo* ANGL. *Full of ſhower, raynie or ſtormie.* } Virg. 1. *Æneid.* Fluctu nimboſus Orion. Plin. *lib.* 8 c. 10. Campus eſt montis ſubiacens nimboſis. Virg. 3. *Æneid.* Mox & Leucatæ nimboſa cacumina montis

Nimbifer, hoc eſt, ferens nimbos. ὀμβροφόρος.

Nimbatus, a, um, Vnguentatus, ſiue vnguento perfuſus, à nimbo vaſe. Plaut. *in Pœn.* Quam magis aſpecto tam magis eſt nimbata, & nugæ meræ. Alij nimbo ornata, ideo fucata. Eſt verò Nimbus (teſte Iſidoro *lib.* 10. *cap.* 17.) faſciola tranſuerſa ex auro aſſuta in linteo, quod eſt in fronte fœminarum.

Nimirum, aduerbium confirmandi, ſine dubio, certè, videlicet, nempe. δηλαδή, δήπουθεν, αὐτίκα, ἄρα. GALL. *Certainement.* ITAL. *Certamente.* GERM. Gewißlich vngezweifelt frölich. HISP. *Ciertamente.* ANGL. *Truly, without doubt, that is to ſay.* } Componitur ex particula Ne (qua veteres pro Non) & mirum: quaſi dicas, Mirum non eſt. Cic. *Attic.* Itaque nimirum hoc illud eſt quod Cæſar ſcripſit, ſe velle vti conſilio meo. ¶ Aliquando ad reſponſionem adhibetur. Quintil. *lib.* 12. *c.* 1. Demus id quod nullo modo fieri poteſt, idem ingenij, doctrinæ, ſtudij peſſimo atque optimo viro, vter melius dicetur orator? nimirum, qui homo quoque melior.

Nimis, Plus æquo, plus ſatis { מאד מאד *meódh meódh*. λίαν, ἄγαν. GAL. *Trop.* ITAL. *Troppo.* GERM. Zuuil HISP. *Demaſiado* ANGL. *To much* } Terent. *in Andr.* Nequid nimis. Cic. 1. *de Orat.* Nō ſumus nimis auidi: ua iſta mediocri eloquentia contenti ſumus. Nimis ſtultè faciunt. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 1. & *ſc.* 1. *a.* 5. Nimis metuebam male. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. & *Aul. ſc.* 1. *a.* 1. Scire nimis lubet vbi ſient. Idem *Curc ſc.* 3. *a.* 1. Nimis verecundè tandem. Idem *Men. ſc.* 3. *a.* 4. Legiones educunt ſuas nimis pulchris armis præditas. Idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Nimis ſimilis eſt mei. *Ibid.* Nimis verecunda es. Idem *ſc.* 2 *a.* 3. Nimis lepide verba fecit ad parſimoniam. Idē *Aul ſc.* 5. *a.* 3. Nimis vellem habere perticam. Idem *Aſin ſc.* 2. *a.* 3. Nimis ſollicitum me habuit. Idem *Men. ſc* 1. *a.* 4. Si pulcra eſt, nimis ornata eſt. Idem *Moſt. ſc.* 5. *a* 1. Nimis diu abſtineo manum. *Ibid.* 6 Nimis doctum dolum. Idem *Mil. ſc.* 1 *a.* 2. Nimis velim lap. dem. Idem *Moſt ſc.* 3. *a.* 1. Nimis velim (dari mihi ſup.) qui certum faciat. Idem *Pſeud ſc.* 2. *a.* 1. Nimis beat quod commeatus eſt trans iam parietem. (Alias tranſtinet parietem.) *Mil. ſc* 6. *a.* 2 Sed nimis tum ſtultus, nimium fui indoctus. Idem *Pſeud. ſc.* 2 *a* 1 Nimis ſuperbe B. Nimis moleſtus. *Ibid.* Nimis ea ſcuta vincula eſcaria. Idem *Men. ſc.* 1. *a* 1. ¶ Nimis quam. Idem *Capt. ſc.* 2 *a* 2. Nimis quam cupio, vt impetret. Et Gell. *c.* 1 *lib.* 14. Nimis quam, &c. Item Quintil.

Nimium, nomen pro aduerbio, Nimis multum. { מאד מאד *meódh meódh*. ἄγαν. GALL. *Trop* ITAL. *Troppo* GERM. Zuuil. HISP. *Demaſiado.* ANGL. *To much.* } Terent. *in Adelph.* Nimium iſtoc abiſti: hic propter hanc aſſiſte. Cicer. 4. *Academ.* De quo nimium diu etiam diſputo. Nimium libenter edi. Plaut. *Aul. ſc* 6. *a.* 3. Nimium eſt mortalis graphicus. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 1. Nimium te habui delicatum. Idem *Menaech. ſc.* 2. *a* 1.

Heu nimium fati tempora lenta mei,

Ouid. *Eleg* 1 *lib.* 4. *Triſt.*

Male commiſſi nimium memor ille furoris,

idem 13. *Metam.*

Non erat hoc nimium, nunquam niſi magna loquenti,

ibidem,

Dij quos experior nimium conſtanter iniquos,

idem *Eleg* 2. *lib.* 3. *Triſt.* ¶ Facundia nimium quanto præſtabilis. Gell. *c.* 3. *lib.* 18. Item, Nimium quàm delectabiliter. Idem *c.* 1. *lib.* 15. ¶ Nimium nimiùmque, admodum Tibull. *lib* 3. *Eleg.* 6.

Iam venit iratus nimium nimiùmque Seuerus.

¶ Nimium quantum, i. valde. Ita nec nimio maior, aut minor.

Nimiō, Ablatiuus, comparatiuis ſolet iungi. Cicer. *ad Attic. lib.* 10. Sed quia te nimio plus diligo. Plaut. *in Bacch* Quem ego ſapere nimio cenſui plus quam Thalem. *Ibidem*, Viuiſſe nimio ſatius eſt, quam viuere. Nimio plures. Liu. *lib* 9 *d.* 4. Nimio celerius venit, quod moleſtum eſt. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Satis & plus nimio merui mali. Idem *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Fuiſſe, quam eſſe nimio mauelim. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 5. Nimio confidentius, id eſt, Gell. *c.* 16. *lib.* 10. Nimio facilius ferret quod pudet, quam quod piget. Plaut *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1.

Quem nimio plus eſt indoluiſſe ſemel.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt* Nimio libentius edo molitum (ab aliis) quam molitum (a me) perhibeo. Plaut. *Men. ſc.* 6. *a.* 5. Nimio expectatior venire potuit. Idem *Moſt. ſc.* 2. *a.* 2. Factus ſum nimio nequior. *Ibid ſc.* 2. *a.* 1 ¶ Item iunctum non comparatiuo inuenitur. Sueton. *in Calig. c.* 45. In hoc quoque nimio præter modum Intemperans. Ita Faller, legit Caſaubon. verò, *in hoc quoque nimio.*

Nimiopere, aduerbium eadem forma dictum, qua Magnopere, & Minimopere. { מאד מאד *meódh meódh*. λίαν ἐν ὑπερβολῇ GALL. *Grandement.* ITAL. *Grandemente* GERM. Gar zuuil vil zuuil. HISP. *Muy mucho grandemente.* ANGL. *To much greatlie.* } Cic. *in Parad* Quos ædificia magnifica nimiopere delectant. Dicitur & nimio opere diuiſim. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a* 4. Ne nimio opere ſumat operam.

Nimie aduerbium, Nimis, ſupra modum, & interdum idem quod valdè. { מאד מאד *meódh meódh* ἄγαν ANGL. *Beyonde, meaſure, out of meaſur.* } Plaut. *in Milit.* — nam nulli mortali ſcio Obtigiſſe hoc, niſi duobus, tibi & Phaoni Leſbio, Tam nimiè vt amarentur.

Nimius, a, um, quod modum excedit, nimis magnus. { גדול מאד *ghadhol meódh* סרח *ſeráach* עדף *hodheph*. ἄγαν. GALL. *Demeſuré, qui eſt trop exceſſif* ITAL. *Troppo intemperato.* GERM. Vnmäſſig/vil zu groß oder heftig HISP. *Demaſiado.* ANGL *That is exceſſiue, to much.* } Plaut. *in Mil. ſc. a.* 1. Nimia eſt miſeria, pulchrum eſſe hominem nimis. Nimio ego periculo hanc abſtuli palam. Idem *Menach. ſc.* 3. *a.* 1. Ne nimio opere ſumat operam Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Nimia memoras mira. Idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. bis & ter *ſc.* 1. *a.* 5. Vide *Mirus, a, um.* Nimij Boreæ vis ſæua. Ouid. *Eleg* 10. *lib.* 3. Reperi ego hodie diuitias nimias. Plaut. *Aul. ſc* 1. *a.* 5. Ad huius ſapientiam nimius nugator fuit Thales. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2.

Qui nimia mouerat artis opem, (de Æſculapio.)

Ouid. 6 *Faſt.*

Lapſaue ſunt nimio verba profana mero.

idem *Eleg.* 5. *lib.* 3.

——— *Eram nimio iunctus amore tibi.*

idem *Eleg* 7. *lib.* 3. *Triſt.* Terent. *in Heaut.* Nulla adeò ex re iſtuc fit, niſi ex nimio otio. Nimius animi, ἄγαν μεγαλόψυχος, nimis magno animo, animi impotens. Liuius, Manlius nimius animi, quum alios principes ſperneret, &c. Sermonis nimius erat. Tacit. *lib.* 19. Nimius in decernendis honoribus, & tanquam prodigus. Cic. *Brut lib.* 5 *Epiſt.* Et cum ablatiuo ſine Præpoſitione, apud Plin. *lib.* 14. *c.* 2. Ex minus fertiles vino, acinis & fæce nimiæ. Nimium abſolutè. Cic. 4. *Tuſc.* Nam quod aiunt, nimia reſecari oportere, naturalia relinqui. quid tandem poteſt eſſe naturale, quod idem nimium eſſe poſſit?

Nimietas, atis, ſuperfluitas. { סרח *ſeráach.* ἀμετρία. GAL. *Superfluité, trop grande abondance.* ITAL. *Superfluità.* GERM. Vberfluß/vbermaſſ. HISP. *Muchedumbre o demaſia y ſuperfluidad* ANGL. *Superfluitie* } Columell. *lib* 4. *cap.* 24. Naturalia congruunt deſideria, quoniam nimietate veris pabuli pecudes exhilaratæ laſciuiunt. Plin. *lib.* 14. *cap.* 6. Exoleuit hoc quoque nimietate copiæ. Vſus eſt Apul. *Apolog.* 1.

Ninæa, Νιναία, vrbs in Œnotriorum mediterraneo. Gentile Ninæus, vel Ninæeus. Steph.

Ningo, is, vel Ninguo, is, xi, Niue pluere. { השליג *hiſchligh.* νίφω. GALL. *Neiger.* ITAL. *Neuare* GERM. Schneyen HISP *Neuar.* ANGL. *To ſnowe.* } Priſcianus ningo quoque ninxi, vnde & Nix, ſicut à duxi Dux, à rexi Rex. Virg. *lib.* 3 *Georg.*

Interea toto non ſecius aquore ningit.

Sunt qui Ninguo dictum velint, à ningue, cuius nominatiuus erat Ninguis, quod antiqui pro niui vſurpabant. Lucret. Albas effundere ningues. Apuleius *in Herm.* Aſpera hiems erat, omnia ningue canebant. Nunc dicimus Nix, χιών. de quo ſuo loco.

Ninguidus, a, um, Niuoſus, vel niue abundans. { νιφόεις, χιονώδης. GALL. *Neigeux, plein de neiges.* ITAL. *Neuoſo.* GERM. Schneyerig/vol Schnee. HISP. *Coſa neuada ò llena de nieue.* ANGL. *Snowie or full of ſnowe.* } Auſonius *ad Paulinum,*

——— *Barcino me bimaris ninguida linquis*

Oppida Iberorum,

‖ Ninguis niuis. Gloſſ. Arabicol Priſc. *lib.* 6. Nix niuis, antiqui etiam ninguis dicebant. ‖

Ningulus, nullus. Marcius vapas, Ne ningulus mederi queant. Feſt. pro nec vllus. ‖

Ninive es. { נינוה *niniveh* Νινευή Suidæ, pen. corr. } Vrbs Aſſyriorum ad Tigrim fluuium ſita, appellata a Nino conditore Beli filio. Auguſt. *lib.* 15 *Ciuit.* Niniues ciuitatis Magnæ Ninus Beli filius conditor: vnde nomen ex illius nomine deriuatum eſt, vt à Nino Niniue vocaretur. Populi in ea habitantes, Niniuitæ, Νινευῖται, pen. prod. dicuntur. Ptolemæus in deſcriptione Aſſyriæ vrbem hanc Ninum, Νῖνος, appellat: quo nomine ferè ab omnibus ret geographicæ ſcriptoribus cenſetur. Vide Plin. *lib.* 6 *c.* 16 & Strabonem *in princ lib* 16.

‖ Ninna, vox nutricum a parulis. Vide *Lallus.* ‖

Ninnarius, cuius vxor mœchatur & tacet. Gl. Iſid Et Gloſſ. Arabicol. Ninnarius nimio, cuius vxor mœchatur, ipſe tacet. Vet. Vocab. Ninnarius maritus. ‖

Ninoe, es, Νινόη, Cariæ oppidum eſt, aliàs Aphrodiſias appellatum, Lelegum, Pelaſgorum colonia, ſi Stephano credimus.

Ninus, Νῖνος, Beli filius, & Semiramidis vir, primus Aſſyriorum. Nam Belus ſolam habuit Babylonem, Ninus verò totam Aſſyriam partam armis obtinuit.

Niobe, Νιόβη, nomen filiæ Tantali ſororis Pelopis, vxoriſque Amphionis quæ in ſaxum verſa eſt ex dolore, vt poetæ fingunt, quum ex fœcundiſſima matre ad orbitatem redacta, extinctos vidiſſet filios, filiaſque

que omnes, quos Apollo & Diana ſagittis confixerant. Quæ in ſaxum verſa dicitur, quoniam ex nimio dolore attonita obmutuit, ac veluti lapideſcens malis diriguit. A Statio in ſyluis Sipyleia mater dicta Niobe, quoniam facta ſaxea turbine venti in Sipylum patriam rapta eſt, vbi fixa cacumine montis Liquitur, & lacrymis etiam nunc marmora manant. ¶ Fuit & altera Niobe Photonei filia, ex qua Iupiter Oſirim ſuſcepit, qui & Serapis dictus eſt.

Niphātēs νιφάτης. Mons ſupra Aſſyriam, ad finem maioris Armeniæ, Tauri pars ex quo Tigris naſcitur, vt refert Strab *lib.* 11. Virg. 3. *Georg.* Addam vrbes Aſiæ domitas, pulſúmque Niphaten. Dictus Niphates à niuibus. ἀπὸ τοῦ νιφάδος, ἀπὸ τῆς νίφεω.

Nīphaeūs, νίφαιος, nomen viri proprium, ab equis interfecti, apud Virg. 10. *Æneid.*

Nīphē, es, νίφη, vna ex comitibus Dianæ à niueo candore appellata Ouid. 3. *Metam.*

Excipiunt Laticem Niphéque, Hypaniſque, Rhaniſque.

Nīpsā, νίψα, Thraciæ oppidum: cuius incolæ dicuntur Nipſæi, νιψαῖοι. Stephanus.

Niptrā, νίπτρα, dicuntur lauacra, à νίζω, quod ſignificat lauo: quo nomine dicta eſt tragœdia Pacuuij, quam citat Cicero. 1. *Tuſc.*

Nīrēus, νιρεὺς, Charopi & Aglaiæ filius, Græcorum omnium formoſiſſimus, quemadmodum Therſites omnium maximè deformis. Ouid. *lib.* 4. *de Ponto,*

Tam mala Therſiten prohibebat, forma latêre,
Quam pulchra Nireus conſpiciendus erat.

Nīs, pro nobis veteres ſcripſere, ſicut Im pro Eum. Feſtus.

Nīsā, æ, νίσα, oppidum Siciliæ, cuius meminit Thucyd. *lib.* 3. ¶ Eſt & nomen puellæ ruſticæ, apud Virg. *in Pharmaceut.* ¶ Item Perſis haſta.

Nīsæā, νίσαια oppidum in ſinu Megarico, vbi Megarenſium erant naualia, teſte Thucyd. *lib.* 2. ¶ Eſt item Niſæa, Parthienes regio, cuius caput fuit Alexandropolis, ab Alexandro conditore ita appellata. Vide Plin. *lib.* 6. *c.* 16. Hæc regio præſtantiſſimos alebat equos, qui ab ea Niſæi appellabantur, teſte Strabone *lib.* 11.

Niſaea, (quod hic pro Nymphæ nomine corruptè legebatur.) Vide *Neſaea.*

Niſan, menſis ſeptimus Iudæorum, in anno ciuili, cuius initium eſt à Septembri: primus autem menſis in anno ſacro, reſpondens partim Martio, partim Aprili noſtro. Initium capit a nouilunio, quod proximè præcedit, aut ſequitur æquinoctium vernum, ſeu ingreſſum Solis in arietem.

‖ Niſæi equi, optimi & maximi. quibus reges in primis Perſæ vtebantur. ‖

Niſi, {לולי *lule.* εἰ μὴ, ἐὰν μὴ.} Dictio exceptiua. Vide ſupra *Ni.*

Niſibis, νίσιβις, oppidum eſt Arbelitidis, quæ eſt regio Syriæ propinqua, in qua Alexander Darium ſuperauit, alio nomine Mygdonia appellata. Niſibim autem Antiochus fertur condidiſſe, & a nomine ſuo Antiochiam appellaſſe. Vide Plin. *lib.* 6. *cap.* 13.

Niſſa, æ, νίσσα, Bœotiæ oppidum eſt, apud Homerum in Catalogo nauium.

‖ Niſus, auis, quæ alio nomine dicitur halizetus. Sic rectè Vet. Vocab. ‖

Nīsūs νίσος, nomen regis Megarenſium, qui (vt in fabulis fertur) a Scylla filia ſua fatali capillo ſpoliatus, in auem ſui nominis conuerſus fuit. Virg. 1. *Georg.*

Apparet liquido ſublimis in aëre Niſus,

¶ Fuit & alius hoc nomine, Hyrtacis filius, indiſſolubili amicitiæ vinculo Euryalo coniunctus, vt ſatis copioſè deſcribit Virg. *lib.* 9. *Æneid.*

Nisūs, us, vide *Nitor*, eris.

Niſyros, νίσυρος Homero, inſula eſt in mari Carpatio, vna Sporadum: quam Poetæ fabulantur olim Coo adhæſiſſe, Neptunique ſceptro inde fuiſſe auulſam.

Nitedula, Nitella, vide *Niteo.*

Nitĕo, es, nitui, Splendidus, cultus, politus ſum. {צחצח *tſach.* στίλβω, λαμπρύνομαι. GALL. *Eſtre pols & net, reluire de netteté.* ITAL. *Splendere, rilucere, eſſer polito.* GERM. Scheinen/gleiſſend ſein hüpſch vnd wol auſſgebutzt ſein. HISP. *Reſplendecer, ſer polido.* ANGL. *To glance or gliſter.*} Plaut. *in Pſeud.* Tibi hoc præcipio, vt niteant ædes. ¶ Nitere vnguentis, fulgere purpura, Cic. *in Catil.* Ibidem 4. *de finibus*, illorum vides quàm niteat oratio.

Nam mihi cum magnis opibus domus alta niteret.

Tibull. *lib* 4.

Et nitet inducto candida barba gelu,

Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Nitēns, participium, Micans, ſplendens, cultus & ornatus. {צחצח *tſach.* λάμπων, στίλβων. GALL. *Reluiſant.* ITAL. *Lampeggiante.* GERM. Gleiſſend glitzerend. HISP. *Reſplendiciente.* ANGL. *Shyning or gliſtring.*} vt, Equi nitentes, Virg 6. *Æneid.* Galea nitens. Idem 9. *Æneid.* Oculi nitentes. Idem 1 *Æneid.* Aſtra nitentia. Ouid 6. *Faſt.* Læta nitens arbor. Gell. *c.* 1. *c.* 12. ¶ Nitens pro pingui & obeſo. Virg. *Æneid.* 3.

——— *ſuperáque nitentem*
Cælicolum regi mactabam in littore taurum.

Quæ ſaginata ſunt nitere dicuntur.

Nitēſco, is, ere, Nitidum fieri {צחצח *tſach.* λαμπρύνομαι. GALL. *eſtre pols & net, reluire de netteté.* ITAL. *Eſſer polito, riſplendere.* GERM. Gleiſſend oder ſcheinend werden. HISP. *Reſpendecer, ſer polido.* ANGL. *To waxe gliſtring or neate.*} Cic. 1. *Tuſc* Cælum niteſcere, arbores frondeſcere. Plin. *lib.* 37. *c.* 12. Et alias omnes gemmæ mellis decoctu niteſcunt, præcipuè Corſicæ. ¶ Compoſita ſunt Eniteo, quod eſt clare, ſeu valde niteo. ¶ Per translationem verò ſignificat celebrem eſſe, εὐδοκιμεῖν. *Lib.* 4. *ad Heren.* Nunc hoc ſigni eſt, ipſos artis ſcriptores non potuiſſe in omnibus elocutionis partibus enitere. ¶ Et ab eo eniteſco. de quo ſuo loco.

Nitor, is, Splendor in quacunque re dicitur. {נגה *noghah.* λαμπρότης. GALL. *Netteté, beauté reluiſante, lueur, reſplendiſſeur* ITAL. *Splendore, politezza* GERM. Glantz ſchein HISP. *Limpieza ò reſplendor.* ANGL. *Gliſtring, neatneſſe*} Cic. *in Catone*, Tum Lyſandrum intuentem purpuram eius, & nitorem corporis. Ipſe nitor galeæ prodet latentem. Ouid. *lib* 13. *Metam.* Columel. *lib.* 2. Verum ex his maxime ſerendum quod robur dicitur, quoniam & pondere, & nitore præſtat. Eloquij nitor. Ouid. 2. *de Ponto Eleg.* 2.

Nunc tibi & eloquij nitor ille domeſticus adſit,
Quo poteras trepidis vtilis eſſe reis.

Generis nitor. *ibid. Eleg* 9. Marmorum nitor Plin. *lib.* 22. *c.* 1.

Flammineus vt rapidi Solis nitor obſcuretur,

Catull. *de com. Beren.*

Nitĭdus, a, um, Splendidus, clarus, lucens. {צח *tſach.* λαμπρὸς, κομψός. GALL. *Reſplendiſſant, net bien poli.* ITAL. *Splendido, rilucente.* GERM. Gleiſſig/ glitzerig HISP. *Luzido o reſplendeciente.* ANGL. *That ſhyneth, neate gay.*} Plaut. *in Stich.* Facite, ſultis, vt nitidæ ædes meæ ſint quum redeam domum. Idem *in Milit.* Tum autem illa ipſa eſt nimium lepida, nimiſque nitida fœmina. Cic *in Orat.* In picturis alios, horrida, inculta, abdita & opaca: contra alios nitida, læta, colluſtrata delectant. Colum. *lib.* 12. Far quod appellatur Cluſinum candidioris & nitidi coloris. Nitidúmque Orionis enſem. Ouid. 13 *Metam.*

Integer eſt melior nitidis gladiator arenis,

Idem *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt* Item, Nitidiſſimúm caput oleo & vnguento. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1.

Si bene floruerint oleæ, nitidiſſimus annus (erit ſup.)

Ouid. 5. *Faſt.* Plaut. *Aul. ſc.* 5 *a.* 3. Aliquantò facias rectiùs, ſi nitidior ſies.

Nitĭdĭtās, Accius, Formæ niriditate præclarus regi.

Nitidē, Nitidius, Nitidiſſimè. Aduerb.

Nitidiūſcŭle diminutiuum A Nitidius comparatiuo καθαριώτερον. Plaut. *in Pſeud.* Neque ego amatorem mihi inuenire vllum queo, Qui amet me, vt curet tandem nitidiuſculè

Nitido, as, Nitidum facio. {הלקלק *hilkál.* λαμπρύνω. GALL. *Rendre ou faire net & reluiſant.* ITAL. *Luſtrare.* GERM. Glitzerend oder glantzend machen. HISP. *Limpiar ò hazer luzir.* ANGL. *To clenſe, to gliſter and mak neate.*} Colum. *lib.* 12. *cap.* 3 Ferramenta deterſa nitidentur, atque rubigine liberentur.

Nitela, æ, Nitor Solinus *cap.* 35. Nam præcipua viris gloria eſt in armorum nitela. Apud eundem *cap.* 36. Depurgant in minium nitelas pulueris. Nitelas interpretantur micas pulueris auri, quæ inter arenas reperiuntur.

Nitēllă, æ, dicitur res quæ leuigat ſordes, & expolit. ῥύπτρον. GALL. *Vn inſtrument d'atourneraſſe, curedent.* ITAL. *Curadenti, nettadenti.* GERM. Das glat vnd gleiſſend machet. HISP. *Mondadientes* ANGL. *A tooth or ear piker or any ſuch lyk inſtrument.*} Vnde Apuleius vtitur pro dentificio os ipſum & dentes honeſtante. Miſi (inquit) vt petiſti tibi munditias dentium Nitellas oris, ex Arabicis frugibus Tenuem, candificum, nobilem puluiſculum Complanatorem tumidæ gingiuulæ, Conuerritorem pridianæ reliquiæ, Ne qua videatur tetra labes ſordium. Reſtrictis forte ſi labellis riſeris.

Nitēdŭla, æ, Muris exigui genus eſſe docet Seruius, alij vermem eſſe putant nocte lucentem, quæ etiam dicitur noctiluca. {ἡ λάμπουρις, ἡ λαμπυρίς, ἡ πυγολαμπίς. GAL. *Vne eſpece de ſouris, ou pluſtoſt ver luiſant, qui apparoiſt quand les bleds ſont meurs.* ITAL. *Specie de topo picciolo.* GERM. Ein kleine mauß. HISP. *La luziernaga que luze de noche.* ANGL. *A globerd or glowworme* Cic. *pro Seſtio*, Quoniam id etiam fatum ciuitatis fuit, vt illa ex vepreculis extracta nitedula Rempub. conaretur arrodere. ¶ Eſt & Nitedula, cicindela, quæ noctu lucet.

Nitiobriges, populi Narbonenſis Galliæ apud Ptolemæum, vicini Ruthenis. Hodie Montem Peſſulanum vocant. Vulgò *Montpelier.* Meminit Cæſ. *bell. Gall.* *lib.* 7.

Nitor, eris, nixus, & niſus. Conari ſub onere. {יגע *iagháh* עמל *hamál* הרה *harah* סמך *ſamách.* ἐρείδω. GALL. *S'efforcer* ITAL. *Sforzarſi.* GERM. Vnderſtehn mit arbeit ſträben. HISP. *Eſtribar, esforçarſe.* ANGL. *To endeuour, to laboure, to tak paine, to leane to.*} Virg. 3. *Georg.*

Poſt valido nitens ſub pondere faginus axis
Inſtrepat.

¶ Interdum incumbere, firmari, ſuſtentari. ἐπερείδεσθαι, ἐπιστηρίζεσθαι, διερείδεσθαι, Idem 6. *Æneid.*

Ille vides pura iuuenis qui nititur haſta.

¶ Ab hac ſignificatione manauerunt translationes & variæ & multæ Cic. *pro Milone*, Ei autem viro mors parabatur, cuius in vita nitebatur ſalus ciuitatis. Idem *lib.* 1. *Offic.* Eſt igitur adoleſcentis maiores natu vereri, ex hiſque deligere optimos ac probatiſſimos, quorum conſilio atque autoritate nitatur id eſt, fulciatur, gubernetur, inſtituatur. ¶ Niti gradu apud Pacuuium legitur, pro Ambulare Ardua per loca agreſti & trepidante gradu nititur. ¶ Niti alis, id eſt volare. Virg. *lib.* 4.

Hic primùm paribus nitens Cyllenius alis
Conſtitit.

Niti leua, vide *Nixus.* Sumptu ſuo labore nituntur, vt alij ſibi ſimiles expetant. Plaut. *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. Sibi conſiſtere, & in ſe niti, Gell. *c.* 29. *lib.* 12. ¶ Quandoque etiam ſignificat dare operam, laborare, conari, πειρᾶσθαι Terent. *in Adelph* Quapropter nitar, expetiar,

Te tamen aggrediar, mecumque reducere nitar.

Ouid. 13. *Metam.*

——— *A terris ſurgere nititur aër.*

Tibull. *lib.* 4. Niti in aduerſa (de aſcenſu.) Quintil. Regem nihil contra ſe niſurum exiſtimabat. Cæſ. *de bell. ciu.* Cicer. *de ſeneƈt.* Moderatio modo virium adſit, & tantum quantum quiſque poteſt, nitatur. Huius compoſita ſunt Annitor, Connitor, συντείνομαι, διατείνομαι, quod eſt totis viribus nitor, Cic. *lib.* 1. *Offic.* Quare quantum conniti animo potes, quantum labore contendere (ſi diſcendi labor eſt potius, quam voluptas) tantum fac vt efficias. ¶ Enitor, pario, ἀποτίκτω. Plaut *Amph.* Geminos Alcmena enititur. Vnde enixæ dicuntur mulieres, quæ partus dolore leuatæ ſunt. Itē Eniti, eſt multo conamine & labore aliquid perficere, φιλοπονεῖν. Saluſt. *in Iugurth.* Ab adoleſcentia ita ſe enixum, vt ab optimo quoque probaretur: id eſt, multo conatu, & labore id ſe perfeciſſe, vt ab optimo, &c. Colum. *lib.* 2. Sed nec in media parte verſuræ conſiſtat, detque requiem in ſumma, vt ſpe ceſſandi totum ſpatium bos agilis enitatur: id eſt, exaret, perficiat. Hinc enixè, aduerbium, συντόνως. Quod & enixim dicitur. ¶ Innitor, inhæreo, firmor. Idem *lib.* 6. Quò plus Solis mediæ arbores, quibus vitis applicata, & religata innititur, accipiant. ¶ Obnitor, ἀντερείδομαι, ἀνθίσταμαι, ἀντιπαλαίομαι, διατείνομαι, contra nitor, obluctor, indutor, obſtinor. Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Verſaque

Verſáque in obnixos vrgentur cornua vaſto
Cum gemitu, id eſt, contrà obluctantes.

Hinc aduerb. Obnixè, διατεταμένως. ¶ Pernitor, valdè nitor, Seru. Pernix, perſeuerans, à pernitendo tractum eſt. ¶Renitor, ἀντιτείνω, ἀντερείδω, contrà nitor. ¶ Subnitor, ſuffulcior. Virg. *lib.* 3.

Parua Philoctetæ ſubnixa Petilia muro.

Aliquando eſt ſurſum nitor, Cæcilius *in Annal.* Et Latini ſubnixo animo ex victoria conſilium ineunt. Habent autem omnia hæc penult. prod.

‖ Nixæ ὠδῖνες, i. e. parturientium dolores, à nitendo i. e. enitendo, Nixè muniè. Gl. Iſid. à niti, quatenus eſt ſaluum eſſe.‖

Niſus, huius niſus, Conatus. Virg. 1. *Æneid.*

——— *niſúque immotus eodem,*
Corpore tela modo atque oculis vigilantibus exit.

Colum. *lib.* 1. *c.* 3. Quia minoris apportentur eò, quo facili niſu perueniatur. Niſus pro gradu. Cic. 1. *Tuſc.* Sedato niſu.

Nixus, a, um, participium. Innixus, vel incumbens, fultus, ſuſtentatus. { נשען iagheab סמוך ſamúch. ἐπερειδόμενος, στηριχθείς. GALL. *Qui s'eſt appuyé.* ITAL. *Apoggiato, ſuſtentato* GERM. Geſtützt, angelänt. HISP. *Soſtenido.* ANGL. *That taketh paines, that hath leaned to.* } Cic. 7. *Verr.* Sicut ſoleatus Prætor populi Romani cum pallio purpureo, tunicáque talari nixus in littore. Ecce autem auortit ſe, nixus (alias niſus) leua. Plaut. *Milit. ſc.* 2. *A.* 2.

Ille Deus, bene quo Romana potentia nixa eſt.

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.* Nixi genibus, pro ſupplices. Liu. *lib.* 2. *d.* 5. Et Sueton. *in Auguſt. cap.* 52.

Nixus, us, ſubſtantiuum, Parturientium labor ינגיע ieghia יגיע iagbab. ὁ πόνος, αἱ ὠδῖνες, vel ὠδίς. GALL. *Peine & trauail d'enfant.* ITAL. *Trauaglio di donna che s'affatica per partorire.* GERM. Die geburts arbeit, die arbeit ſo die weiber haben mit gebären. HISP. *El eſtribadero ò dolor del parto.* ANGL. *Childe bearing, deliuerance of childe.* } Virg. 4. *Georg.*

——— *haud fœtus nixibus edunt.*

Gell. *lib.* 12. *c.* 1. Quam diutinum puerperium, & quàm laborioſi nixus fuiſſent. ¶ Dicitur etiam Nixus de alio quouis conatu. Quintil. *lib.* 2. *cap.* 13. qui totius corporis nixu in id quod ſemel inuaſit, incumbit. Ouid. 5. *Faſt.*

Hunc ſtirps Oceani maturis nixibus æthera
Edidit.

Nixus, i, Sidus cæleſte, quod Iulius Firm. Ingeniculum vocat, ἐγγόνασιν. Cic. *in Arato*, Iam dextrum genu, & decoratam lumine ſuram Erigit, ille vagans vulgato nomine Nixus. Quem nocte extinctum atque exortum vidimus vna. *Ibidem*, Hic ille exoritur conuerſo corpore nixus, Aluum, crura, humeros, ſimul & præcordia luſtrans, Et dextræ radios cũ læto lumine iactans. Hunc Higinus Herculem eſſe ait, qui dextro genu nixus, ſiniſtro pede, capitis Draconis dexteram partem opprimere conatur.

Nixi dij, qui (vt Iuno Lucina, ſiue Ilithyia, i. εἰλείθυια) parientium nixibus præſidere putabantur. Feſtus, Nixi dij appellantur tria ſigna in Capitolio ante cellam Mineruæ genibus nixa, velut præſidentes parientium nixibus. Itaque legendum cum antiquis codicibus apud Ouid. *in Met.*

——— *Tendénſque ad cælum brachia magno*
Lucinam, Nixóſque pari clamore vocabam.

Opigenam etiam (inquit Feſtus) Iunonem matronæ colebant, quòd ferre eam opem in partu laborantibus credebant.

Nixurio, is, nixurij, Niti volo, ſeu cupio, aut conor facere. Nigidius apud Nonium, Nixurit qui niti vult, & in conatu ſæpius aliqua re perpellitur.

Nixor, aris, nixatus ſum, nixari, Nitor, hoc eſt, fulcior, ſuſtentor. { סמוך ſamúch. ἐρείδομαι, στηρίζομαι. } Lucret. *lib.* 4.

Et violare fidem primam, & conuellere tota
Fundamenta, quibus nixatur vita, ſalúſque.

Idem *lib.* 3.

Hoc eſt aduerſo nixantem trudere monte
Saxum.

Nixij dij, inquit Feſtus tria ſigna in Capitolio ante Cellam Mineruæ genibus nixa, velut præſidentes parientium nixibus. Vide *Partus.*

Nitibundus, a, um, Vehementer nitens. ἐπερειδόμενος. Gell. *lib.* 1. *c.* 11. Sed enim Achæos Homerus pugnam indipiſci ait, non fidicularum, tibiarúmque concentu, verùm conſpiratu tacito nitibundos.

‖ Nitria, mons in Ægypto circa Scetin.‖

Nitrites nomos, νιτριωτικὸς νομὸς Straboni, Præfectura eſt in ea parte Ægypti, quæ eſt ſupra Memphim, nomen habens à duabus nitrariis, quæ plurimum ferunt nitri. Vide Plin. *lib.* 4. *c.* 9. & Strab. *lib.* 16.

NITRVM, ſuccus concretus, ſali finitimus. נתר nether. νίτρον. GALL. *Nitre.* ITAL. *Nitro.* GERM. Nharter/Salpeter. HISP. *Salitre.* ANGL. *Saltpeter.* Dictum ἀπὸ τοῦ νίζειν, vt quidam putant, eò quod abluendi purgandique habeat facultatem: ſiue, vt alij malunt, à Nitria Ægypti regione, in qua copioſiſſimè prouenit. Nam diſtat a ſalis Ammoniaci ſpecie, nonnullique exiſtimant eſſe ſalis genus. Sicut enim ſalem feruor conficit Solis, in petram aquas marinas durando, ita in nitrariis, vbi æſtate pluuiæ prolixiores tellurem infunduntur, ardor nimius aquas excoquit in petram ſali ſimillimam, ſed nihil gelidi rigoris niſi ſalſi ſaporis habentem, quæ tamen iuxta naturam ſalis durare in caliditate, & nubiloſo aëre fluere ac liqueſcere ſolet. Gignitur copioſiſſimè in Nitrite Ægypti nomo, aqua Nili in nitrarias immiſſa: parciùs apud Medos caneſcentibus ſiccitate conuallibus: præſtantiſſimum autem in Clitis Macedoniæ. Dioſcorides foſſile præferre videtur, quod leuius eſt, & ſine pondere, roſeo colore, aut albo; & ſpongiarum modo fiſtuloſum. Putant nonnulli inter Nitri ſpecies eſſe numerandum, quod vulgi (vt opinor) vocabulo nonulli *Sal nitrum*, alij *Sal petra* vocant, eóque Pharmacopolæ pro nitro vtuntur, decepti corrupta Plinij lectione *lib.* 31. *c.* 10. Sal nitrum ſulphuri concoctum in lapidem conuertitur. Ita enim vulgò legitur: quum tamen caſtigatiora exemplaria ſic habeant, Sal & nitrum ſulphuri concoctum, &c. Veriſimilius eſt itaque illud quod hodie vulgò *Sal nitrum* vocant, veteribus fuiſſe incognitum, nouitiúmque eſſe inuentum, non ita pridem ad bellicorum tormentorum vſum excogitatum.

Nitroſus, a, um, νιτρώδης, quod nitrum habet, vel nitri ſaporem. Plin. *lib.* 31. *c.* 10. Aquæ verò nitroſæ pluribus locis reperiuntur, ſed fine viribus denſandi. Nitroſus locus. Idem *lib.* 20. *c.* 19.

Nitraria, æ, νιτρία, νιτροπηγία, locus vbi nitrum fit, aut effoditur. Plin. *lib.* 31. *c.* 10. Sunt tibi nitrariæ, in quibus & rufum exit à colore terræ.

Nitratus, a, adiectiuum, ὁ νιτρωτός, cui nitrum admiſtum eſt. Martial. *lib.* 13.

Nitrata viridis braſſica fiat aqua.

Colum. *lib.* 12. *c.* 55 Nitratam aquam ſuffundito.

‖ Nitura, genitura leg. *gnitura* contractè: aut natura.‖

Niualis, Niueus, vide *Nix.*

Niveo, es, nixi, nictum, quod minimè eſt in vſu, à quo conniueo. Vide in dictione *Nicto.*

Niueſco, albeſco. Tertull. *de pallio.*

Niuitor, niue conſpergor. Gloſſ. Cyr.

NIx, niuis, notæ ſignificationis. { שלג ſchélegh. χιών. GAL. *Neige.* ITAL. *Neue.* GERM. Schnee. HISP. *La nieue.* ANGL. *Snow.* } Plin. *lib.* 17. *c.* 2. Quando nix, aquarum cæleſtium ſpuma eſt. Virg. 10. *Eclog.*

Pérque niues alium, pérque horrida caſtra ſecuta eſt.

Niue candidiores equi, Ouid. 8. *Metamorphoſ.* Eluctari niues. Tacitus *lib.* 19 Et vix quieto agmine niues eluctantibus, patuit quantum diſcriminis adeundum foret. Capitis niues, apud Horat. 3. *carm. Ode* 13. pro canis, te quia rugæ Turpeant, & capitis niues.

Nix iacet & iactam non ſol pluuiæque reſoluunt:
Indurat Boreas perpetuamque facit,

Ouid. *Eleg.* 10 *lib.* 3. *Triſt.* Iterum, Nix iacet. &, Nix iactata ſub arcto. *Ibid.* Vino niuem diluere & glaciem addere. Senec. *Epiſt.* 79. De niue manat aqua. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.*

Vere prius flores æſtu numerabis ariſtas,
Poma per Autumnum, frigoribúſque niues.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.* De Niuis potatione, Mart. *Epigr.* 117. & 118. *lib.* 14. ¶ Ab antiquis Ninguis appellabatur. Lucretius Gelidas effundere ningues. Vide in verbo *Ningo.* ‖ ¶ Nix, aquarum cæleſtium ſpuma altera prima, pro ſpuma.‖

Niualis, e, quod ad niuem pertinet, vt, Niualia loca, obnoxia niuibus, in quibus plurimum ningit. { χιονώδης, νιφετώδης. GALL. *De neige.* ITAL. *Neuale, neuoſo.* GERM. Schneyerig, zu dem Schnee gehörend. HISP. *Coſa de nieue, ò coſa fria.* ANGL. *Of ſnow.* } Plin. *lib.* 16. *c.* 8. Naſcitur in petroſis, apricis, & iiſdem niualibus. Niualis dies, hoc eſt, niuoſus, quo ſcilicet plurimum niuis è cælo dilabitur. Liu. 1. *bell. Punic.* Erat fortè brumæ tempus, & niualis dies. Niualis aqua. Gell. Qui aquam niualem frugibus ſanè & arboribus fœcundam diceret, ſed hominibus potu nimio inſalubrem eſſe. Col. *lib.* 1 *c* 1. Niuale cælũ dixit, quod ſæpe niues inducit: ait enim, Cælum porrò neque niuale vinea, neque rurſus æſtuoſum deſiderat. ¶ Oſculum niuale, metaphoricῶs pro frigido. Mart. *lib.* 7.

Audes tu tamen oſculo niuali
Omnes obuios hinc & hinc tenere.

Niuarius, a, um, vt Niuarium colum. { χιονοδιαλυτής, ᾧ χιὼν ἐμβληθεῖσα ἀτμεῖται. GALL. *Où on met la neige, ou par où on la coule.* ITAL. *Sacco da colar neue* GERM. Ein ſchneeſechte, ein ſack oder geſchirr das durch man das ſchneewaſſer ſeight. HISP. *El coladero para nieue.* ANGL. *A colander or ſtrainer wherein ſnow was ſtrained* } Bayfius, Colum niuarium, vas quo aqua ex niuibus colari ſolebat. Nos hodie colo vtimur ad lac colandum, & eſt vas ligneum quod fundum linteum habet annexum. Saccus niuarius. Plin. *lib.* 24. Nitroſæ, aut amaræ aquæ, polenta addita mitigantur, vt intra duas horas bibi poſſint. Qua de cauſa & in ſaccos niuarios additur polenta. Bayfius, Vtebantur Romani & ſacco niuario, quo liquidius merum potarent: & erat lineus. Niuaria lagena. Mart. *Epigr.* 116. *lib* 14.

Niuatus, a, um, quod eſt niue refrigeratum. { χιονοψυχής. GAL. *Meſlé ou rafraichi auec de la neige.* ITAL. *Rinfreſcato di neue.* GERM. Mit Schnee kelter. HISP. *Mezclado ò cubierto de nieue, resfriado con nieue.* ANGL. *Couered or made cold with ſnow.* } Suet. *in Neron.* Refotus ſæpius calidis piſcinis, ac tempore æſtiuo niuatis.

‖ Niueſco, albeſco. Tertull.‖

Niueus, a, um, quod eſt ex niue. { χιόνεος. GALL. *Neigeux, qui eſt de neige.* ITAL. *Neuoſo, cio che è di neue* GERM. Das auß Schnee iſt. HISP. *Coſa de nieue ò coſa blanca.* ANGL. *Of ſnow.* } vt, Maſſa niuea, Niueus liquor, Cic. 2. *de diuin.* Virg. 3. *Georg.*

Sed iacet aggeribus niueis informis & alto
Terra gelu latè.

Vſus eſt Martialis pro candido, & Virg. *lib.* 8. *Æneid.*

Dixerat, & niueis hinc atque hinc diua lacertis
Cunctantem amplexu molli fouet.

Ebur niueum, Ouid. 10. *Metam.* Interea niueum mira feliciter arte Sculpſit ebur, &c.

‖ Niuica, aqua ex niuibus. Gloſſ. Iſid.

Niuit νίφει. Gloſſ. Phil. Leg. *niuet*, vel *niuit*. νίφει, vel νείφει, Gloſſ. Gr. νίφει, Ninguit.

Niuitet, niue conſperget. Gloſſ. Cyr. χιονίζεται, niuitet.‖

Niuoſus, a, um, Niue abundans. { χιονόβολος, χιονώδης. GALL. *Neigeux, abundant en neiges* ITAL. *Neuoſo, che abonda di neue.* GERM. Schneyecht, ſchneechtig, vol ſchnee. HISP. *Coſa llena de nieue.* ANGL. *Full of ſnow.* } Colum. *lib.* 2. *cap.* 9. Ea locis prægelidis ac niuoſis, vbi æſtas eſt humida, & ſine vaporibus rectè committitur. Niuoſa hyems. Liu. *lib.* 5. *ab Vrbe.* Niuoſa grando. Idem 1. *bell. Punic.* Et mox aqua leuata vento, quũ ſuper gelida montium cacumina concreta eſſet, tantum niuoſæ grandinis deiecit, vt omnibus omiſſis procumberent homines. Ouid. *El.* 4. *lib.* 5. *Triſt.*

——— *Aduſque niuoſum*
Strymona veniſti.

Nixurio, Nixus, a, um, Nixus, huius nixus, vide *Nitor.*

N O

No, nas, naui, natum, proprium eſt piſcium. { שחה ſacháh שחה tſaph. νήχομαι. GALL. *Nager.* ITAL. *Nuotare.* GERM. Schwimmen. HISP. *Nadar.* ANGL. *To ſwimme.* } Plin. *lib.* 9. *c.* 17. de accipẽtere, Vnus omnium ſquamis

mis ad os verſis contra aquam nando meat. Quanquam & de aliis rebus rectè dicitur in aqua fluitantibus. Ouid. 1. *Metam.*

Nat lupus inter oues, fuluos vehit vnda leones.

Virg. 1. *Æneid.*

Apparent rari nantes in gurgite vaſto.

Inter gemina nantem confinia mortis. (i. nauigantem.)

Tibull. *lib.* 4.

——— *Cúmque iuuentus*

Per medium claſſe barbara nauit Athon.

Catul. *de com. Beren.* ¶ Nare ſine cortice, prouerbialis metaphora eſt, de iis dici ſolita qui ſuo iam marte ſibi poſſunt conſulere, nulli alieno egentes ſubſidio. Translatio ſumpta eſt ab iis qui natandi non ſatis periti, ſuberis corticem corpori ſubiiciunt, donec eum in arte profectum fecerint, vt cortice deinceps non egeant. Quaſi pueris, qui nare diſcunt, ſcirpea induitur ratis faciliùs vt nent. Plaut. *Aulul. ſc.* 1 *a.* 4.

Hic artem nandi præcipit, ille trochi,

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Inter gemina nantem confinia mortis. (i. nauigantem.)

Tibul. *lib.* 4.

——— *Cúmque iuuentus*

Per medium claſſe barbara nauit Athon.

Catul. *de com. Beren.*

Nabilis, e, ad nandum habilis, à no. Vet. dict.

Nato, as, frequentatiuum eſt verbi No, nas, & proprium eſt piſcium. { שחה *ſacháh* צף *tſaph.* νηχομαι, νέω, κολυμβάω. GALL. *Nager.* ITAL. *Nuotare.* GERM. Schwimmen eins ſchwimmens. HISP. *Nadar.* ANGL. *To ſwimme* } Mart. *lib.* 1. Sacris piſcibus hæ natantur vndæ. Cicer. *Tuſc.* 1. Natura beſtias nantes aquarum incolas eſſe voluit. Nant, ſeu natant, tamen volucres, & beſtiæ & homines. Virg. *Æneid.* 1.

Apparent rari nantes in gurgite vaſto.

Cic. *de nat. deor.* In quo quidem magis tu mihi natare viſus es, quàm ipſe Neptunus ¶ Col. *de Arbor.* per translationem pro ſerpere poſuit. Alioqui etiam nouella vinea quæ ex refectione enata fuerit, vim multam habebit, ſumma parte terræ natantibus radicibus. ¶ Quandoque pro trepidare. Ouid. *lib.* 6. *Faſtor.*

Nox erat, & vino oculíque animíque natabant.

¶ Dicitur etiam de nauibus. Virg. 4. *Æneid.*

——— *& littore celſas*

Deducunt toto naues, natat vncta carina.

¶ Interdum pro madere, manare, ſeu diffluere. Cic. *Philipp* 3 Natabant pauimenta vino, madebant parietes, &c. Virg. 3 *Æneid.*

——— *ſanieque aſperſa natarent*

Limina.

¶ Huius compoſita ſunt Abnato, Annato, προσνήχομαι, iuxta nato, ſiue ad aliquem locum nauigo. Virg. *lib* 1. *Æneid.* Hinc pauci veſtris annauimus oris Sic & *lib.* 6. Connato, ἐνήχομαι, ſimul nato. Plaut. connatat nobiſcum, id eſt, riualis eſt. Denato, deorſum nato, κατανήχομαι. Obnato, contra, ſeu ei ita nato: vt in æquore fuluis Obnatat vmbra fretis. Prænato, ante nato. Plinius, Prænatante piſciculo frontem ſuam ſpargit. Renato, rurſus nato, vel natando reuertor, ἀνανήχομαι. Supernato, ſuper vndis ſto, non mergo, ἐπινήχομαι. Plin *lib.* 24. Poſtea ſupernatans aqua tollitur ſpongus. Transnato, vltra nato, διανήχομαι, διακολυμβάω. Liuius, Magonem cum equitatu flumen transnataſſe.

Natatus, us, Ipſe natandi actus. { νεῦσις. GALL. *Nagement.* ITAL. *Eſſo nuotare.* GERM. Das Schwimmen. HISP. *Obra de nadar.* ANGL. *Swimming.* } Claud. *lib.* 3. *de raptu Proſerpinæ,*

Lucus erat propè flumen Atim quod candida praefert

Sæpe mari, pulchróque ſecat Galatea natatu.

Segnis natatus, Idem *de Torpedine.*

Natabula. { τὰ νηκτά GALL. *Lieux où l'on nage* ITAL. *Luoghi doue ſi nuota* GERM. Orter da man ſchwimmet. HISP. *Nadadero, lugar de nadar.* ANGL. *Places to ſwimme in.* } ab Apuleio dicuntur natationes, hoc eſt, piſcinæ natatoriæ.

Natator, is, verbale, qui natat. { שחה *ſocheh.* κολυμβητής, νηκτής. GALL. *Nageur.* ITAL. *Che nuota* GERM. Ein ſchwimmer. HISP. *Nadador.* ANGL. *A ſwimmer.* } Ouid. 1. *de remed. amor.*

Pugnat in aduerſas ire natator aquas.

Natatorius, a, um. *Ioh.* 9. 7. 11. Laua in natatoria Siloa.

Natatorium, & Natatio à natando dicuntur, & à Græcis κολυμβήθρα, Ἀνακολυμβη dicuntur.

Natatilis, qui natat, vel natare poteſt ſicut Volatilis, qui volat, vel volare poteſt. νηκτός, νευστικός. GAL. *Qui peut nager.* ITAL. *Che nuota.* GERM. Schwimfertig / das da ſchwimmt oder ſchwimmen kan. HISP. *Coſa de agua que pueda nadar* ANGL. *That may ſwimme.* Aug. *lib.* 12 *de ciuit.* Talem ille creauit animam, qua per rationem & intelligentiam omnibus eſſet præſtantior animalibus terreſtribus, & natatilibus, & volatilibus, quæ mentem huiuſmodi non haberent.

Natatilè, ſubſtantiuum, locus eſt vbi natant piſces, aut anates, & ſimilia. κολυμβήθρα, βαπτιστήριον GALL. *Le lieu où nagent les poiſſons, canes ou canarts.* ITAL. *Doue nuotano peſci, anitre & ſimili.* GERM. Ein ort da die thier ſchwimmen es ſeyen Fiſch / Genß / Enten / &c. HISP. *Nadadero donde nadan los peſcados.* ANGL. *A place where fiſhes ſwimmet.* } Varro *lib* 3. *de re ruſt. c.* 5 Circum ſaltere & natalitia ſunt excauata anatum ſtabula.

Nitantius, a, um, quod natat, νηκτικός.

Noa, Syenita, um oppidum eſt ad Nilum fluuium. Plin. *lib.* 6. *c.* 29.

Nox, νῶξ, vrbs Siciliæ Gentile Nocus, Steph.

Noas, νόας, Thraciæ fluuius eſt, ex Hæmo monte naſcens, & in Iſtrum influens. Autor Herod. *lib.* 2.

Nobilis, e, illuſtris, clarus, celeber, quaſi noſcibilis, vt ita dicam, dignus, cu ius nomen omnibus cognitum ſit, à Noſco, vnde & pro noto ponitur. { אדיר *addir* נודע *nodhár* הדור *hadhúr* הדר *hadhár* כרוז *karú* קרוא *kerí* יקיר *iakir* נודע עמים *nodáx* יקר *akar* נכבד *nicbadh* מחורים *cheri* *horim* γνώριμος, ἐπίσημος, & κλεινός. GALL. *Noble, Excellent, fort cognu.* ITAL. *Nobile, chiaro, cognoſciuto.* GERM. Edel / berümpt / fürtrefflich.

HISP. *Noble ò notable, y conocido.* ANGL. *Noble, excellent, famous.* } Virg. 7. *Æneid.* Eſt locus Italiæ medio ſub montibus altis Nobilis. ¶ Sic illuſtris, Egregius, Inſignis, Præcipuus, non ſemper laudis nomina ſunt, ſed tam in malam quam bonam partem accipiuntur. ¶ Nobilis itaque pro eximio & excellenti in quacunque re ponitur, ſiue bona, ſiue mala. De bona, vt quum ad generis dignitatem refertur. Saluſt. *in Catil.* Nobili genere natus fuit. Cic. 1 *de diuinat.* Nobili loco natus De mala, Liuius, Nobilis ille clade Romana locus. Plaut. *in Rud.* Qui ſe ſcelere nobiles fieri volunt. Nobilis & obſcura origo opponuntur. Sueton. *in Vitell. cap.* 1. ¶ Facinus nobile, idem quod inſigne Cicer. 4. *Verr.* Accipite nunc aliud eius facinus nobile, & multis locis ſæpe commemoratum. ¶ Nobilis ad, id eſt, vtilis per excellentiam dicitur. Plin. *lib.* 11 *cap.* 37. Vitulis quidem marinis ad multa quoque nobile fel. Homo omnium nobiliſſimus, Cicer. *Lentulo lib.* 1. *Epiſtol.* In te enim homine omnium nobiliſſimo ſimilia multorum vitia perſpexi. Velleius, nouitatis nobiliſſimæ. Item, Cimbri ſuis noſtriſque cladibus nobiles. Idem

Nobilis eſt Canace fratris amore ſui,

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Nobiles & acerbæ inimicitiæ, Liuius *lib.* 7. *bell. Pun.* ¶ Inimicitiæ nobiliſſimæ. Idem 9. *bell. Macedonici*, verú enim vero quum ſint nobiliſſimæ ſibi cum Conſule inimicitiæ, qui ab eo quemquam aſpectare æquum eſt? Hinc ſunt illa crebrò vſitata, Nobilis genere, Nobili loco, Summo, Honeſto, Claro loco natus.

Nobiliſſimus, Græca ſcriptura apud hiſtoricos Græcos, νωβελίσσιμος, corruptè magna dignitas erat, quæ cœpit Conſtantini & Licinij temporibus, ea & minores ipſorum Imperatorum filij ornabantur. cùm crearentur, coronabantur, & veſtis quoque illis purpurea erat auteo limbo. Fœminæ, quibus hic honor obtingebat, dicebantur nobiliſſimæ. Vide Gloſſ. Græcob. Meurſij. Ad eam dignitatem qui promoti participes quodammodo imperij erant, & iam Cæſarianæ maieſtatis, velut deſignati hæredes. Ideo purpureâ quoque veſte, quæ ſola Principem decet, vtebantur. Eo titulo gaudebant Principum filiæ & ſorores. Lindenbr. in Amm. *lib.* 14

Nobilitas, atis, Generis, vel alterius rei excellentia & dignitas. { אדר *éder* הדר *hedher* הדר *hadhár* כבוד *cha'ódh* יקר *iekár*. εὐγένεια. GALL. *Nobleſſe, excellence, bruit & renommee.* ITAL. *Nobiltà, fama, dignità per virtù.* GERM. Adel / herrlichkeit. HISP. *Nobleza ò hidalguia.* ANGL. *Nobilitie, renowme excellentie of kinned* } Colum. *lib.* 4. Deprehendi poteſt nobilitas in geſtu. Cicer. *pro P Seſt* Omnes boni ſemper nobilitati fauemus: & quia vtile Reip. nobiles eſſe homines, dignos maioribus ſuis: & quia valet apud nos clarorum hominum, & bene de Rep. meritorum memoria His contraria ſunt, Ignobilis, ἄδοξος, & ignobilitas, ἀδοξία.

Eſt quoque per matrem Cyllenius addita nobis

Altera nobilitas,

Item, Nobilitate potens, Ouid. 13. *Metam.*

Et quæcunque minor nobilitate fora eſt,

idem *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

In quo pars magna nobilitatis erat.

idem *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.* Quid ſit nobilitas, docet Cicer. apud Nonium in *Veteraſcere* ¶ Nobilitas pro fama, & nominis celebritate. Idem Cicer. 4. *Acad.* Studioſus nobilitatis fuit. ¶ Nobilitas vetus opponitur nouitati. vide Saluſt. *Iugurth.* 119.

Nobilito, as, Nobilem reddo, honore augeo, dignitatem addo, decoro, honeſto. הדר *hadhar* כבד *chibbédh.* ἐνδοξάζω. { GALL. *Anoblir, mettre en bruit & credit.* ITAL. *Nobilitare, far noble.* GERM. Edel machen berümpt machen / fürtrefflich machen. HISP. *Ennoblecer ò hazer noble.* ANGL. *To make famous, or to bring to great renowme.* } Cicer. *de ſenect.* Neque enim ex te vnquam es nobilitatus, ſed ex latebris & lacertis tuis ¶ Aliquando notum facio & celebro, vel infamem reddo, γεγωνίζω Cicer. *lib.* 1. *Offic.* Teſtis eſt Phalaris, cuius eſt præter cæteros nobilitata crudelitas. ¶ Nobilitare aliquem flagitiis. Terent. *Eunuch.* Tu iam pendebis, qui ſtultum adoleſcentulum nobilitas flagitiis, & eundem indicas. Vbi Donatus, Duas res ſignificat ſimul. & cogis flagitia facere, & facientem indicas. Nobilitatus carminibus. Senec. *cap.* 17. *de conſol. ad Heluiam.*

Nobiliter, aduerb. Inſigniter & decorè. { ἐνδόξως. GAL. *Noblement, excellement.* ITAL. *Nobilmente.* GERM. Adelich / herrlich. HISP. *Noblemente ò notablemente.* ANGL. *Excellentlie, noblie.* } Plin. *lib.* 34. *c.* 8. Poſſidonius, qui & argentum cælauit nobiliter.

Noceo, es, ui, itum, Obſum, aut damnum, aut iniuriam alicui infero. { הרע *heráh.* βλάπτω, ἀδικέω. GALL. *Nuire.* ITAL. *Nuocere* GERM. Schaden thun. HISP. *Dañar* ANGL. *To hurt, to harme, to annoye.* } Col. *lib.* 2. Non nocebitur ei nocturnis roribus, aliiſve ex cauſis, dum à pecore & auibus vendicetur. Cic. 3 *Offic.* Eodem modo conſtitutum eſt, vt non liceret ſui commodi cauſa nocere alteri. Ouid. 5. *Metam.*

——— *nocuit ſua culpa duobus.*

Virg. 10. *Eclog.*

Surgamus: ſolet eſſe grauis cantantibus vmbra.

Iuniperi grauis vmbra nocent & frugibus vmbræ.

Horat. 1. *Epiſt.* 2.

——— *nocet empta dolore voluptas.*

Plaut. *in Milite*, cum accuſatiuo iunxit, Iurá (inquit) te non nociturum eſſe hominem de hac re neminem.

Hunc modo ne proſit, néve mihi noceat ingenium,

Ouid. 13. *Metam.* Quos dum ferias tibi plus noceas. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Ego ne quid noceat, caueo. (i. ne me fallat.) *Ibid. ſc.* 5. *a.* 1. Neque dem me decet memorari: neque nocti nocerer. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. (i. me nocti obſtare, nec decedere aduenienti. Nocere noxam. Liuius 9. *ab Vrbe*, Atque ob eam rem noxam nocuerunt, ex priſcis legibus. Item Paulus *l.* 63. *D. ad Falcid.* Eadem cauſa eſt eius ſerui qui noxam nocuit: nec enim delinquendo quiſquam pretioſior fit Nihil nocet. Cicer *ad Attic. lib.* 12. De quo nihil nocuerit, ſi aliquid cum Balbo erit locutus.

Nocetur impersonale. Cicer. 4. *Verr.* Confirmat his curaturum ſe eſſe ne quid ei per filium ſuum noceretur.

Nocens, nocentis, participium & nomen ex participio qui iniuriam, aut maleficium committit, aut qui alteri nocuit, damnumve intulit { פרע meraſ.

Nolentia, actus nolentis, apud Tertul.

‖ **Nolus**, non vultis. Noluntas, non voluntas Lucil. ‖

Noluntas, actus quo quis non vult: tanquam ἀβουλία. Gloſſ. Araticol. Noluntas, ab eo quòd nolumus.

Nŏmădĕs, um, νομάδες, Africæ populi inter Zeugitanam regionem & Mauritaniam ſiti, qui poſtea literis aliquot mutatis Numidæ appellati ſunt. Hos ſcribit Saluſtius ex Perſis ortum traxiſſe, qui Herculem in Hiſpaniam ſunt comitati: eóque mortuo, in Africam traiecisſe, locáque occupaſſe Oceano proxima, alueóſque nauium inuerſos, pro tuguriis habuiſſe: deinde paulatim per connubia ſibi Getulos miſcuiſſe, poſteáque Numidiæ nomo propter multitudinem à parentibus digreſſos, poſſediſſe ea loca quæ proximè Carthaginem Numidia appellatur. Hæc ille. Dicti autem ſunt Nomades ἀπὸ τοῦ νέμειν, hoc eſt, à paſcendo, quòd paſtionibus præcipuè vacarent herbi, que vno in loco depaſtis, papiliones ſuos curribus aliò transueherent. Sunt & alij Nomades in Scythia ſupra Mæotim Agathyrſis & Baſilidis finitimi, quorum meminit Plin. *lib.* 4. *c.* 12.

Nomæ νομαί, vlcera quæ depaſcunt, vorántque ſerpendo corpus. Plin. *lib* 1. *c.* 4. Toſti autem, & cum melle triti nomas repurgant

Nomæi, νομαῖοι. Populi qui poſtea Scythæ dicti ſunt. Steph.

Nŏmarchĭ, æ, & Nomarcha, æ, vide in dictione *Nomos*.

Nomba νόμβα. Vrbs Iudææ, Gentile, Numbæus, Steph. ex Ioſepho.

Nōmĕn, inis. שם *ſchem*. GALL. *Nom* ITAL. *Nome* GERM. Ein nam. HISP. *Nombre*. ANGL. *A name*. } Quaſi nouimen (inquit Feſtus) à Noſco, quòd notitiam faciat: nam per id quo quicquid nominamus agnoſcitur. Aut à Græco ὄνομα, abiecto o. Propriè autem nomen dicitur, teſte Nonio, proprium vocabulum ſingulorum, hoc eſt quo ſingulæ res appellantur. Inde Nomino, quod eſt nomen alicui rei impono. Te ne dicat, nomen nominet Plaut. *Aſin ſc* 1. *a.* 4. Paratum nomen puero, Poſthumus. Idem *Aulul. ſc.* 3. *a.* 1. Aliud nomen quærendum eſt mihi. Idem *Amphitr. ſc.* 1. *a.* 1. Quicquid eſt nomen tibi. Gell. *c.* 1. *lib.* 4. & Plaut. *Menach. ſc.* 2. *a.* 5. & *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. Nomen commutare, mutare. Idem *Aulul. ſc.* 5 *a.* 1. & alibi. Ibo ad tres viros, ibique veſtra nomina, faxo erunt. (i. deferam nomina.) Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Et, Ad tres viros ego deferam tuum nomen. Idem *Aulul. ſc.* 2. *a.* 3. Iniuria es. Falſum nomen poſſidere poſtulas. (i. alienum, aut certè non tuum.) Idem *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. Quid eſt tibi nomen, Syrus. Id nomen eſt mihi. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. *Ibidem* Quid eſt tibi nomen? Harpax. Iterum *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Quid nomen eſſe dicam iſti ſeruo? Simiæ. Nomen diu ſeruitutis ferant. (nequam ſerui.) Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a* 4. Adire nomen Inuidioſæ fortunæ Cæſaris Velleius de Auguſto eius hærede.

Vt noſtrum tantu inſcribam nomen in actis.

Tibullus *lib.* 4. Pol tibi iſtuc nomen (furcifer) credo actutum fore. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Eſt mihi nomen Menæchmus. Idem *Menach. ſc. vlt. a.* 5.

Rebus adeſt nomen, nominibúſque pudor,

Ouid *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Quid nomen illi? Leno Balbio. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a* 4. Quomodo nomen factum Menæchmo tibi. Idem *Menach. ſc. vlt. a.* 5. Nomen & argumentum Comœdiæ eloquar. Idem *Milite, ſc.* 2. *a.* 1. Nomen Onagros & huic fabulæ. Idem *Aſin. prolog.* Quo nos vocabis nomine? libertos. Idem *Aſin ſc.* 3. *a.* 3. Iuuentus nomen indidit Scorto mihi. Idem *Capt ſc* 1. *a.* 1. Commutare nomen alicui. Idem *Pſ. ſc.* 1. *a.* 1. Vno nomine ambo eratis. Idem *Men. ſc. vlt. a.* 5. Nomini muliebri datum Ius in lachrymas. (i. ſexui.) Senec. *cap.* 15. *de conſol. ad Heluiam*. Muliebre nomen prætendere, *ibid. c.* 16.

Et plures quorum nomina magna vigent,

Ouid *Eleg.* 1. *lib* 5. *Triſt.*

Nec mihi ius ciuis, nec mihi nomen abeſt,

idem *Eleg.* 3. *lib.* 5. *Triſt.* Nomen clarum meruit inter patronos. Quint.

Idque tuo nuper ſcriptum ſub nomine Cæſar (opus)

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Nullo nomine melius natura de nobis meruit, quàm, &c. Senec. *c.* 10. *de tranq.*

Et ſupereſt ſine me nomen in orbe meum,

Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. ¶ Latini nominis ſocij, (id eſt, gentis.) Liuius *lib* 14. Nomen enim Latinum apud Liuium ſæpè pro gente vſurpatur. Sic Ouid

Romanum ſi modò nomen amant (Dij)

idem *Eleg.* 1 *lib.* 2. *Triſt.* Iterum *Ibid.*

——— *Moles Romani nominis vrget.*

Et Velleius, Nomini Romano inuiſa Carthago. ¶ Nomen ſtipendij imponere prouinciæ. (i. ſtipendiariam facere.) *Rendre tributaire, taillable*, Sueton. *in Cæſ. cap.* 25. ¶ Nomen dare in coloniam, Liu. *lib.* 4. *d.* 4. & Senec. *cap.* 7. *de conſol. ad Hel.* Quod tibi eſt, nomen fecit mihi. Plaut. *Menach ſc. vlt a.* 5. Nomen autem fit dupliciter. Aut enim vniuerſo generi imponimus, quod Grammatici Nomen appellatiuum vocant: vt quum animal vtens ratione Hominem dicimus nominari. At ſingulis rebus peculiare nomen imponimus, quod illi cum alio non ſit commune. Hoc à Grammaticis nomen proprium appellatur. Quod ſic definitur à Cicerone, Nomen eſt quod vnicuique perſonæ attribuitur, quo quæque ſuo proprio & certo vocabulo appellatur. Hoc rurſus diuiditur in Prænomen, Nomen, Cognomen, & Agnomen, vt Publius, Cornelius, Scipio Africanus. ¶ Prænomen interdum vna, interdum duabus, interdum tribus literis notabatur: vt, C. Caius, Gn. Gneus, Sex. Sextus. Fuitque nonnulla ratio prænominis: nam & Quintum ideò dixerunt, quod quinto fortaſſis loco natus eſſet: Lucium, quod initio lucis exortus: Manium mane: Gneum, à corporis effigie. ¶ Nomen, quod generis & familiæ originem declarat, quódque omnibus, qui ex eadem gente ſunt, commune eſt, vt Cornelius. ¶ Cognomen, quod nomini ſubiungitur tractum ab aliquo vel corporis vitio, vel commodo, vel aliquo euentu, vt Scipio. ¶ Agnomen quod cognomen ſequitur, & quemadmodum cognomen, à corporis, ſiue mentis adiunctis, aut aliis euentis ducitur, vt Africanus à deuicta Africa. Sæpe autem Cognomen pro Agnomine ponitur. Cicero, Scipio ille, cui Africano fuit cognomen. Idem *ad Attic.* Téque non cognomen ſolùm Athenis deportaſſe, ſed humanitatem & prudentiam intelligo. Romani plerunque tribus vti ſolent nominibus, nonnulli etiam quatuor: vt P. Cornelio Scipio Africanus: vbi Publius eſt prænomen Cornelius nomen propriè dictum, Scipio cognomen, Africanus agnomen. Et nomen quidem atque cognomen omnium eiuſdem familiæ commune erat, prænomen verò tantùm ſingulorum. Prænomen enim erat, quo fratres à ſe mutuo diſtinguebantur: vt pater appellabat ex duobus filiis alterum Publium, alterum Lucium, nec ſe aliter inter ſe fratres ipſi vocabant. Prænomina Patritiorum Improborum non indebant aliis. Gell. *c.* 2. *lib.* 9. Quidam etiam à veſtimento cognomen ſortiti ſunt, vt Antonius Caracalla. Quidam à pecore minori, vt Porcius, Scropha. Quidam à pecore maiori, vt Equitius, Taurus. Quidam à piſcibus, vt Sergius, Orata, Muræna. Quidam ab arboribus, vt Frondïtius. Quidam ab ea re quam optime ſererent, vt Fabius, Lentulus, Cicero, Piſo: quamuis hoc nonnulli à pinſendo dictum putent. Piſum autem cognomen inde tractum putatur, quòd qui primus in ea familia hoc cognomine dictus eſt, piſi viuum inuenerit. ¶ Aliquando Nomen pro decore, gloria, fama, exiſtimatione, prædicatione & ſermone, hominum vſurpatur. Virg. 2. *Æneid.*

Auulſúmque humeris caput, & ſine nomine corpus

Ibidem.

——— *& nos aliquod noménque decúſque Geſſimus.*

Ouid. 10. *Metam.*

——— *Magnum & memorabile nomen.*

Multo nomine Grammaticus. Gell. *cap.* 9. *lib.* 20. Nomen clarum inter patronos meruit. Quintil. nomen captare, (i. famam.) Senec. *cap.* 9. *de tranquill.* ¶ Nomen etiam accipitur pro gente: vt apud Virg. noſtrumque in nomen ituras. ¶ Nomina prætereà dicuntur, teſte Budæo, capita, vel (vt hodie loquimur) articuli rationis argentariæ, in quibus deſcripta ſunt nomina debitorum, quibus pecuniæ expenſæ feruntur Cicer. 3. *Verr.* Satis te elapſurum omni ſuſpicione arbitrabare, ſi quibus pecuniam credebas, iis expenſum non ferres neque in tuas tabulas vllum nomen referres, quum tibi tot nominibus acceptum Curtij referrent? quid proderat tibi expenſum illi non tuliſſe. ¶ Nonnunquam nomen accipitur pro ipſo debitore Colum. *lib.* 1. *cap.* 7. Vel optima nomina non appellando fieri mala, fœnerator Alphius dixiſſe veriſſimè fertur. hoc eſt, etiamſi optimi ſint debitores, ſi tamen diutius debitum exigere diſtuleris, negligentia tandem eos fieri non ſoluendo. Cic *in Epiſt.* Ego ſum allecutus, vt bonum nomen exiſtimer. ¶ Sæpe etiam Nomen accipitur pro ipſo debito Idem *ad Attic. lib.* 16. Nomina mea per Deos expedi. Idem *ad eundem lib.* 6 Salaminios autem adduxit, vt totum nomen Scaptio vellent ſoluere. Nomen eſt quicquid in accepti, vel expenſi tabulas refertur. Nomina facere (de debitore.) Senec. *cap.* 1. & 14. *lib.* 1. *de benefic.* ¶ Nomen profiteri & edere, pro dare dixit Liuius *lib.* 2. *ab. vrb.* ¶ Item, Nomina colliis habet, pro nomen. Ouid. 3. *Faſtor.* ¶ Nomen deferre, vide *Deferre*. Nomina recipere. Liu. 9. *ab Vrb.* Eſt vt opinor, redigere in reorum tabulas. ¶ Nomina in ſocios tranſcribere. Idem, Perdidi meo nomine &c. Sueton. *in Auguſt. cap.* 71. De nomine, prænomine, cognomine, vide Plaut. *in Coriola. & in Mario.* ¶ Item videtur nomen quoque accipi pro ipſo creditore Cicer. *pro Quint.* Cùm æris alieni aliquantum eſſet relictum, quibus nominibus pecuniam Romæ curari oporteret, &c. ¶ Ponitur etiam nomen aliquando pro cauſa. Cicer. *de Amic.* ab amicitia Qu. Pompeij meo nomine ſe remouerat vt ſcitis, Scipio. Idem *in Vat.* Non tam tuo, quàm Reip. nomine. Cæſ. 3. *bell. Gall.* Odiſſe etiam ſuo nomine Cæſarem, & Romanos. Quo nomine mirari eos conuenit. Velleius, i. qua de cauſa. Celſ. *lib.* 6. *in curat. oculor.* Et acres cibi non alio magis nomine his nocent, quàm quòd lacrymas mouent. ¶ Nomen cum pars orationis eſt, aliquando tranſit in aduerbium vt Toruúmque tuetur. id eſt, torue ὄψιν ταῦρος. Item aduerbium in nomen, vt apud Perſium. Iam cras heſternum conſumpſimus, ecce aliud cras. Nomina tamen in aduerbium migrantia ſuam ſæpe ſeruant quantitatẽ: vt apud Virg. 3. *Eclog.* Tranſuerſa tuentibus hircis. Nam Tranſuerſa quum aduerbium ſit, a tamen breuis, quia venit ex nomine, quum ſint in a terminata aduerbia longa. ¶ Nomina per diuerſos caſus loco aduerbiorum ponuntur. Per nominatiuum, vt Fors pro Fortè, Recens pro Recenter. Per genitiuum, Militiæ pro in Militia Per datiuum, vt Veſperi, Ruri, Sorti per ſortem. Per accuſatiuum, vt Toruum pro Toruè, Clarum pro Clarè. Per ablatiuum, vt Rure, Domo.

Nōmĭno, as, Appello, nomen impono, nomen indo. { קרא *kará*. ὀνομάζω. GAL. *Nommer*. ITAL. *Nominare*. GERM. Nennen/ein namen geben. HISP. *Nombrar ò poner nombre* ANGL. *To name* } Cic. *de Amic.* Amor enim ex quo Amicitia eſt nominata, princeps eſt ad beneuolentiam coniungendam Interdum accipitur pro nominatim compello. Plaut. *in Moſt.* Hem quis me nominat? Idem *in Aſin.* Alienum hominem intromittat neminem, Quòd illa aut amicum, aut patronum nominet Contumeliæ cauſa aliquem nominare. Sueton. *in Tiber. cap.* 27. Quem te nominem Deum Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Quem vides eum ignoras, eum nominas quem non vides Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Nominandi iſtorum, quàm edundi copia *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. ¶ Nominare aliquando eſt Proferre, declarare, vt vulgò dicimus, & exprimere. Cicer. *pro Cælio*, Multi à me ſummi viri prædicarentur, quorum partim nimia libertas in adoleſcentia, partim profuſa luxuries, magnitudo æris alieni, ſumptus, libidines nominarentur. ¶ Eſt etiam Nominare, præſentem ſiſtere, & vt iuris Pontificij ſcriptores dicunt, Ius patronatus habere: hoc eſt, nominare deſignandum. de quo vide teſtimonium in dictione *Nominatio*. Denomino quod idem eſt, quod nomino, ſeu nomen alicui impono: παρονομάζω. Colum. *lib.* 4. Quippe vniuerſæ regiones regionúmque ſingulæ penè partes habent propria vitium genera, quæ conſuetudine ſua denominant.

Nōmĭnātus, nomen ex participio pro celebri. { קרוא *karú* נקרא *nikra* קרא *kera*. ὀνομαστός. GALL. *Nommé, renommé*. ITAL. *Nominato, celebrato* GERM. Benampt/Nammhafft. HISP. *Nombrado, bien afamado*. ANGL. *Named, renowmed*. } Cicer. 6. *Verr.* Quid illa Attalica tota Sicilia nominata ab eodem Heio peripetaſmata emere oblitus es? Plin. *lib* 12. *cap.* 19. Vicina eſt Bactriana, in qua Bdellium nominatiſſimum. Nominati coloni. Velleius.

Nōmĭnātim, aduerbium Per ſingulorum nomina. { ὀνομαστί. ἐξονομακλήδην. GAL. *Nõmement, par nom & ſurnom, expreſſement*. ITAL. *Nominatamente, nominando vno à vno*, GERM. Namentlich/Mit namen. HISP.

Nombradamente. ANGL. *Name by name, namely.* } Plin. Quum villico [illegible] nominatim aſſignati eſſent. Liu. *lib. 2. ab Vrbe.* Diuiſo Senatu, Conſules in tribunal aſcendunt, citant nominatim iuniores. ¶ Dicitur tamen & de vno: vt Tenens cruentum pugionem Brutus, nominatim Ciceronem inclamauit. ¶ Aliquando etiam accipitur pro Expreſsè. Cic. *lib. 3 Offic.* Quidquid enim eſt in prædio vitij id ſtatuerunt, ſi venditor ſciret, niſi nominatim dictum eſſet, præſtari oportere. Nominatim)(Generatim. Idem *ad Att. lib. 9.* Tanta erat in illis crudelitas, tanta cum barbaris gentibus coniunctio, vt non nominatim, ſed generatim proſcriptio eſſet informata. Nominatim ciuitatibus fortiſſimum quemque euocare. Cæſ. *lib. 1. de bell. ciu.*

Nōminatio, nis, verbale. { קריאה *keriáh.* ὀνομασία, ὀνομαθεσία. GALL. *Nomination, denombrement.* ITAL. *Eſſo nominare.* GERM. Nennung / benamſung. HISP. *Obra de nombrar.* ANGL. *A naming.* } Plin. 73. Mihi verò etiam illud gratulatione dignum videtur, quod ſucceſſori Iulio Frontino principi viro, qui me nominationis die per hos continuos annos inter ſacerdotes nominabat tanquã in locum ſuum cooptaret. Budæus, Nominatio eſt, vt vulgò hodie appellatur: id enim nomen in ea ſignificatione vulgus noſtrũ retinuit. Brutus *ad Cic.* Bibulus in Panſæ locum petere conſtituit: eam nominationem à te petimus. ¶ Nominatio, figura Rhetorum, de qua autor ad Heren. *lib. 4.* Nominatio eſt prima quæ nos admonet, vt cui rei nomen aut non ſit, aut ſatis idoneum non ſit, eam noſmet idoneo verbo nominemus, aut imitationis, aut ſignificationis cauſa.

Nominatiuus caſus, ὀνομαστική, à Grammaticis dicitur quòd nominat rem, & rectus, quòd à nullo cadit.

[Nominalia, dies, quo nomina imponebant infantibus.]

Nōminālis, ὀνοματικός. Nomen eſt Cenſus Grammatici. Diomedes *Grammatices lib. 1.* Vbique enim deficit Latinus ſermo, ideo quia duo appellatiui nominales ſunt copulati.

Nōminātōr, is, Vlp. *D. lib. 27. tit. 8 l. 1.* Nec nominatores magiſtratuum ex hac cauſa tenebuntur.

Nōminito, as, are, frequentatiuum à Nomino. { συχνὰ ὀνομάζω. GALL. *Nommer ſouuent.* ITAL. *Nominare ſpeſſo.* GERM. Offt vnd vielt nennen. HISP. *Nombrar muchas vezes.* ANGL. *To name often* } Lucr. *lib. 3.* Suſcipere hunc motum, quem ſenſum nominitamus. Idem *lib. 4.* Quę quaſi membrana, vel cortex nominitanda eſt.

Nōmĕnclātŏr, is, vel (vt quibuſdam placet) Nomenculator, à nomine calando, id eſt, vocando. qui memoriter vnumquenque nominatim vocare, & nomina omnium de memoria ſubiicere poteſt { ὀνοματολόγος. GALL. *Nommeur, celuy qui ſçait les noms d'vne multitude.* ITAL. *Colui che ſa il nome d'ogni vno.* GERM. Der einem jeden mit ſeinem namen rüffen kan. HISP. *El que llama à los otros, y que tiene los nombres de todos.* ANGL. *That calleth the names of a multitude by order.* } Cicer. *ad Attic. lib. 4.* Ad vrbem ita veni, vt nemo vllius ordinis homo nomenclatori notus fuerit, qui mihi obuiam non venerit. Horum opera vtebantur potiſſimum candidati, vt ſibi in prenſando ſuffragatores, nomina ciuium ſuggererent. Vnde laudatur Cato, quòd legem ſeruarit quæ candidato nomenclatores adeſſe vetat, vt per ſeipſum ſine nomenclatore nominatim ſalutaret ciues Romanos. Hi & Fartores quoque dicebantur, quod ſalutatorum nomina (vt ait Feſtus) velut infarcirent petitorum auribus. Cicero etiam Monitores vocat *in Muraniana.* Nam ſi nomine appellari abs te ciues tuos honeſtum eſt, turpe eſt eos notiores eſſe ſeruo tuo, quàm tibi. Si etiam notis, tamen per monitorem non appellandi ſunt, Nomenculator ſeruus. Suet. *in Aug. c. 19.* Et Nomenculatores. Idem *in Calig. c. 41.* Nomenclator perſalutat. Senec. *cap. 12. de tranquill.*

Nōmĕnclātĭo, & Nomenclatura, pro nuncupatione, & nominatione. { ὀνομασία, ὀνοματολογία. GALL. *Denombrement de noms & ſurnoms de pluſieurs choſes.* ITAL. *Il nominare.* GERM. Rüffung mit dem namen / Benamſung. HISP. *Obra de llamar por nombres.* ANGL. *A numbring and calling of names by order.* } Coll. *lib. 3. c. 2.* Quare prudentia magiſtri eſt, eius nomenclationis aucupio, quo potiri nequeat ſtudioſos non demorari. Plin. *lib. 2.* Iouem quidem, aut Mercurium, aliterve alios inter ſe vocari, & eſſe cæleſtis nomenclaturæ.

[Nominoſus, famoſus celeber. Gl. Iſid.]

Nōmĕntum, Νώμεντον Stephano, vulgò *Lamentano.* Oppidum in Latio, non procul ab Roma. Mart. *lib. 13.*

Si vicina tibi Nomento rura coluntur.

¶ Hinc Nomentana via Romæ. Suet. *in Neron. c. 48.* quà itur Nomentum: & Nomentani, Νωμεντανοί, qui Nomentum habitant. Dictum Nomentum à Nomento conditore.

Nōmiſma, νόμισμα, vide *Nummus,* & *Numiſma.*

Nomius, νόμιος, dictus eſt Apollo, quaſi paſtor, ſiue quod cœlo exulans (vt fabulantur poetæ.) Admeti regis pecus pauerit ſiue (vt ſe haberet res) quod Solis calore omnia hæc inferiora paſcantur & vegetentur.

Nomia dea, νομία θεὰ Pales. Gloſſ. nempe dea νομίων paſtorum.

Nomōs, Græca dictio eſt, quæ quum accentum habet in poſteriori νομός, ſignificat præfecturam: qua etiam voce Latini vtuntur in hac ſignificatione. Plin. *lib. 5. cap. 9.* Summa pars contermina Æthiopiæ Thebais vocatur: diuiditur in præfecturas oppidorum (quas Nomos vocant) duodecim. ¶ Inde Nomarchæ dicti ſunt qui nomis præſunt, quos Præfectos Latini vocant. Et Nomarchia pro Nomo, vel præfectura. ¶ Nomos etiam legem ſignificat, vel inſtitutum ſed tunc apud Græcos ſcribitur νόμος, cum accentu in priore. Suet. *in Neron. cap. 20.* Inchoatum abſoluere nomon muſica, i. cantilenam numeris conſtantem.

Nomodidaſcalus, qui legem docet, νομοδιδάσκαλος.

Nomodidaſcalus, νομοδιδάσκαλος, legis doctor.

[Nomodotes, Primicerius lectorum, Iuriſperitus, Suid. Lex. g b.]

Nomŏphylacēs, νομοφύλακες, Legum cuſtodes & ſeruatores, ἀπὸ τοῦ νόμου, id eſt, à lege, & φύλακος, hoc eſt, cuſtode. Col. *lib. 12.* Non ſatis viſum eſt bonas leges habere, niſi cuſtodes earum diligentiſſimos ciues creaſſent, quos Græci νομοφύλακας appellant.

Nomos, νομός, lex, à νέμω rego. eſt enim regula vitæ & morum. ¶ Item præfectura, regio cuius eſt certus præfectus & adminiſtrator.

Nomos. Proſopites, præfectura Ægyptiaca, ſic dicta apud Herodot. Ptolemæum & Stephanum.

[NOMOTHESIA, de legibus tractatio legis latio.]

Nŏmothĕtæ, { מחוקקים *mechokekim.* νομοθέται. GAL. *Legiſlateur.* ITAL. *Legiſlatori.* GERM. Geſatzgeber. HISP. *Los que dan ò ponen la ley.* ANGL. *A lawmaker or preſcriber of lawes.* Latini legiferi dicuntur: vnde Solon apud Athenienſes Nomothetes dictus & Lycurgus apud Lacedæmonios.

Nōn, negatiua dictio. { לא *lo* אין *en.* οὐ, οὐκ. GALL. *Non, ne, non pas.* ITAL. *Non no.* GERM. Nein nicht. HISP. *No.* ANGL. *No* } Accommodari poteſt omnibus modis præterquam Imperatiuo, Indicatiuo, Ter. *in Eun.* Non te dignum Chærea feciſti. Optatiuo, Plaut. *in Men.* Non negem, ſi nouerim. Subiunctiuo, Virg. *1 Georg.*

——— *non illa quiſquam me naue per altum*

Ire neque a terra moneat conuellere funem.

Infinitiuo, Terent. *in Phorm.* Amo te, & non neglexiſſe habeo gratiam. Non tu ſcis quantum iſti morbo facias mali? (pro Num.) Plaut. *Men. ſc. 5. a. 5.* Non hinc emigraſti? (pro nónne.) *Ibid. ſc. 1. a. 5.* Sic, Non tu ſcis quapropter, &c. Non equidem ſcio. *Ibid. ſc. 1. a. 5.* Non tu iſtas meretrices nouiſti? *Ibid. ſc. 4. a. 2.* Si credis, nummo: ſi non, ne mina quidem. Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 3.* Tibi credam? Cur non? *Ibidem ſc. 3. a. 1.* Non tu iſtinc abis? *Ibid. ſc. 7. a. 4.* Non taces? Non herclè verò taceo. Idem *Menach. ſc. 2. a. 4.* Non ego te vidi indutum palla exire? *Ibid. ſc. 2. a. 3.* Non tu abis quo dignus es? *Ibidem.* ¶ Non loquens, pro Muto. Gell. *cap. 9. lib. 5.* ¶ Non ſubauditum Sed id quam facile mihi ſit, haud ſum falſus. (pro quam non.) Plaut. *Men. ſc. 2. a. 5.* ¶ Non ſine, vide *Sine.* Non ſi. Tibull. *lib. 4.*

Ipſe mihi non ſi præſcribat carmina Phœbus.

Ouid. *Eleg. 4. lib. 4. Triſt.*

Aut ſine me fati non meminiſſe mei.

Doli non ſunt doli, niſi aſtu colas. Plaut. *Capt. ſc. 1. a. 2.* ¶ Non pro nécne: ſit Non ſit neſcio. Idem *Aſin. ſc. 4. a. 2.* ¶ Non, pro non ſolum Velleius, Nō ſeculi ſui, ſed omnis æui optimus. ¶ Non vſitatior, (pro minus vſitata Gel. *c. 13. lib. 15.* ¶ Non, dum negationi præponitur, affirmat: vt Nonnihil tibi debeo: id eſt, aliquid tibi debeo. Quum verò poſtponitur, magis affirmat: vt ſi dixero, Nihil non tibi debeo, ſignificat omnia tibi debeo Ouid. *lib. 3. Faſtorum,*

Multa tibi memores, nil non debemus Eliſæ,

id eſt, debemus multa tibi, quum fueris de nobis merita, ſed Eliſæ debemus omnia. ¶ Non autem, rectè dicimus: at non dicimus, Non vero. οὐ μέντοι, vt Amicus Cæſaris ſum, non autem aſſentator: vel, Aſſentator verò non. ¶ Non ita pridem, hoc eſt, non multo tempore ante: οὐ πρὸ πολλοῦ, πρὸ μικροῦ. ¶ Non modo ſignificat non ſolum. { μὴ ὅτι, οὐχ ὅτι, οὐ μόνον. GALL. *Non ſeulement.* ITAL. *Non ſolamente.* GERM. Nicht nur / nicht allein. HISP. *No ſolamente* } vt, Non modò te diligo, ſed etiam amo. Non vtique, id eſt, non reſtrictè, non præcisè. Vlpian. *l. 21. D. mand.* Sed ſi non vtique vnius, ſed vtriuſque mandatum intuitus id tecerim Sic Pomponius *ad leg. Aquil.* Dominum enim lex Aquilia appellat, non vtique eum, qui tunc fuerit, cum damnum daretur. ¶ Quandoque ponitur pro Nedum. Treb. *Ciceroni* Non enim neſcit quanti te faciam, & quam pro vetertimo amore omnibus tuis etiam minimis commodis, non modo tanto bono gaudeam. ¶ Nonnullus, aliquis. { τινὲς, τις. GALL. *Aucun, quelqu'vn.* ITAL. *Alcuno.* GERM. Etwar / etlicher. HISP. *Alguno.* } Cic. *pro Murena,* Conſiliũ tuum nonnulla in re fortaſſe emendare poſſim. Nonnullum periculum eſt, ne id mihi eueniat. Plaut. *Capt. ſc. 1. a. 1.* ¶ Nonnunquam ſignificat aliquando, ἔσθ' ὅτε, ποτέ. Non ſobrius, pro ebrio accipitur { μεθυων. GALL. *Yurogne.* ITAL. *Inbriaco.* GERM. Nicht nüchter / das iſt / Vol vnd truncken. HISP. *Borracho, emboriago.* } Martialis,

Et non ſobria verba ſubnotaſti,

¶ Non tacendus, hoc eſt, nominandus & laudandus *iure,* Mart. *ad Licianum,* vir Celtiberis non tacende gentibus. Num non vis. Vide *Nola.*

Nōndum. { οὔπω, μήπω, οὐδέπω. GALL. *Non encore.* ITAL. *Non ancora.* GERM. Noch nicht. HISP. *Aun no.* ANGL. *Not yet.* } Aduerbium, ſignificans Necdum, neque dum, nihil dum, etiam nunc non. Cic. *in Epiſt. famil.* Nondum ſatis conſtitui. Idem *in ſom. Scipio.* Cuius quidem anni nondum viceſimam partem ſcito eſſe conuerſam. de magno anno loquitur.

Nónne, Aduerbium interrogandi, ex Non & ne compoſitum. Virg. *1. Georg.*

———*nónne vides, croceos vt Tmolus odores*

India mittit ebur? &c.

Cic. *7. Verr.* Nónne publicè vidicaremus?

Nonnihil, indeclinabile, Aliquid, vel Aliquantum. Cicer. *pro Quintio,* Nonnihil commoueo. Nonnihilo æſtimare. Cic. *4. de fin.* Non quia bonum ſit valere, ſed quia nonnihilo æſtimandum.

Nonnullus, vide in *Non.*

Nonnunquam, vide in *Non.*

Nonnuſquam, Aduerb. in aliquibus locis, ſiue alicubi. Gell. *cap. 15 lib. 13.* Plin. *lib. 14. cap. 19.* Nonnuſquam vini fæce acetóque condiunt:

Nona, æ, vna ex Parcis, Latini Nonam, Decimam, & Mortam, Parcas dixere: quod tempeſtiuum tempus partus, ſit & nono & decimo menſe, qui verò ante hoc tempus in lucem prodeant, aut mortui naſcantur, aut paulò pòſt moriantur. Vide ea quę annotauimus in dictione Morta, & quæ ea de re ſcripta ſunt apud Gellium *lib. 3 c. 16.*

Nōnăcris, Νώνακρις. Plin. *lib. 4 cap. 6.* Mons eſt Arcadiæ: aut (vt alij malunt) regiuncula montoſa, cum oppido eiuſdem nominis. Vitruu. *lib. 8. c. 3.* Eſt in Arcadia Nonacris nominata, quæ habet in montibus ſtillantes ex ſaxo frigidiſſimos humores. Hæc autem aqua Στυγὸς ὕδωρ appellatur, quam neque argenteum, neque æneum, neque ferreum vas poteſt ſuſtinere, ſed diſſilit ac diſſipatur, conſeruare autem eam & continere, niſi vngula mulina nil poteſt.

Nonacrius, a, um, Νωνάκριος, Νωνακρίνης, Νωνακριάτης. Ouid. *in Faſt.* Et matri & vati paret Nonacrius heros ¶ Item Nonacrinus, crina, num. Idem, Quid fuit aſperius Nonacrina Atalanta?

Nōnæ, arum. { νῶναι. GALL. *Les nones du mois.* ITAL. *Le none de ciaſcun meſe.* GERM. Etliche gewiſſe tag in einem jeden Monat ſo bey den alten

Nonae geheiſſen haben. HISP. *Las nonas de cada mes.* ANGL. *Certaine dayes of the moneth called nones.* } Quaſi nouæ, propter initium obſeruationis: vel quod ab eo die ſemper ad Idus nouem dies putentur, ſiue ad imitationem Tuſcorum, qui nonas vocabant nonũ quemque diem, quo regem ſuum ſalutabant, & de propriis negotiis conſulebant. ¶ Erant autem Nonæ, in Martio, Maio, Iunio, & Octobri ſex illi dies, qui Calendas ſequuntur: reliqui vero menſes quatuor tantùm habebant nonas, iuxta vulgatos verſus.

Sex Maius Nonas, October, Iulius & Mars.
Quattuor at reliqui.

Nonæ dies inauſpicatus. Suet. *in Aug. c.92.* Nonæ caprotinæ quæ. Plutarch. *in Rom.*

[Nonæ, & decimæ, de partibus frugum in vet. legib.]

Nonageni, Nonagies, Nonaginta, Nongenti, vel Nongenti, Nonarius, Nonus, vide *Nouem.*

[Nonarius, a, um ad nonam pertinens.]

Nonaria, impura mulier, meretrix. Perſius *Sat.1.*

Si cynico barbam petulans nonaria vellat.

Ideo ſic dicta vt, Cornutus annotat, quòd non niſi à nona hora talibus liceret proſtare, ne conſuetæ exercitationes manè à iuuentute intermitterentur. Conſuetudo erat olim apud Romanos, vt vſque ad horam nonam de commodo reipubl. diſputarent, neque alicui delectationi ante horam nonam vacarent. Gemm. gemmar. Nonaria eſt meretrix, quoniam ad nonam vſque dormit etiam quia ante nonam non licuit ire ad lupanaria.

[Nonæcolæ vocantur papulæ, quæ ex faucibus caprarum dependent. Pal. apud Feſt. Quidam legunt *nauola.* In Gloſſ. Iſid. eſt Nomicolæ tubercula, quæ ſub mento capræ ſunt. Varr. *lib.2. de R.R. c.3.* vocat *ſub roſtro mamillas penſiles,* quas quæ capræ habent, eas fœcundiores dicit.

Nonna, femininum à Nonnus. Hier. *de cuſtod. Virg. ad Euſtoch.* Caſtæ vocantur & nonnæ. Ita nunc quoque vulgo vocantur monachæ virgines.

Nonnula rete ad capiendas aues. Gl. Iſid.

Nonnus vox Ægyptiaca Gloſſ. Arabicol. Nonnus maior, nempe in monaſterio.

Nonnus, poeta Panopolitanus, qui dionyſiaca de Bacchi progenie & rebus geſtis ſcripſit, & Ioannem Euangeliſtam carmine heroico tranſtulit.

Nonuncium quòd nouem vnciarum ſit.

Nonuſſis, vide infra verb. *Nouem.*]

Nonymna, *νονυμνα*, vrbs Siciliæ, ciuis Nonymnæus. Steph.

[Norax, peccator, criminoſus Gl. Iſid.]

Norba, Cæſarea, Luſitaniæ vrbs, Ptolemæo *lib. 2. cap. 5.* Vulgò *Alcantara.*

Noricum, *νωρικόν*. Regio eſt Germaniæ habens ab Occaſu Ænum flumen qui medius eſt inter Vindelicos & Noricos: a Septentrione Danubium, ab ortu Solis montem Cecium, qui Pannoniam ſuperiorem determinat à Norico: a Meridie montem Carnancam qui eſt ſuper Iſtriam. { Das Beyerland mit ſampt dem Jtal. } Eam nunc regionem bona ex parte *Bauariam* appellant. Sunt qui vulgo *Stiria & Carinthia* vocent.

Noricus, a, um, *νωρικός*. Hor. *lib.1. Carm.*

———*quas neque Noricus*
Deterret enſis.

Virg. *3. Georg.*

Tum ſciat aërias Alpes & Norica ſiquis
Caſtella in tumulis, &c.

Norma, æ, קו *kav* כלים *poes* משקל *miſkál.* *κανών, γνώμων.* GALL. *Vne eſquierre ou reigle.* ITAL. *Norma, regola, ſquadra.* GERM. Ein winckelmaß. HISP. *La eſquadra de cantero regla.* ANGL. *A rule or ſquire.* } Fabrorum inſtrumentum quo omnia dirigunt, metiunturque, quæ & Regula dicitur. Plin. *lib. 36. c.22.* Structuram ad normam & libellam fieri, & ad perpendiculum reſpondere oportet. Vitruu. *lib. 7.* Longitudines ad regulam & lineam, altitudines ad perpendiculum, anguli ad normam reſpondentes exigantur. Noſtrates *Quadram* vocant. Vnde quæ recta, directaque ſunt, ad normam facta dicuntur. ¶ Per metaphoram etiam norma accipitur pro lege, formula & præſcripto. Cic. *pro Mur.* Et primum M. Catoni vitam ad certam rationis normam dirigenti, & diligentiſſime perpendenti momenta officiorum omnium, de officio meo reſpondebo. Cicer. *in Lælio,* Nunquam ego dicam C. Fabricium M. Curium, Tiber. Coruncanum, quos ſapientes maiores noſtri iudicabant, ad iſtorum normam fuiſſe ſapientes. ¶ Norma loquendi. Horat. *de arte.*

———*volet vſus*
Quem penes arbitrium eſt & ius & norma loquendi.

¶ A norma fiunt adiectiua Abnormis, & Enormis.

Normalis, e, Ad normam factus. { *κανονικός, κατὰ γνώμονα.* GALL. *Fait à le quierre.* ITAL. *Fatto in ſquadra.* GERM. In das winckelmaß geſtelt. HISP. *Hecho à la eſquadra.* ANGL. *Made after a rule or ſquire.* } vt, Normalis angulus, Quintil. *lib.11. cap. vltim.* de pronuntiationis geſtu loquens. Siniſtrum brachium eouſque alleuandum eſt, vt quaſi normalem illum angulum faciat, ſuper quod ora ex toga duplex æqualiter ſedeat.

[Normalis linea *ὀρθογώνιος*: linea, quæ ad perpendiculum cadit, i.e. *κατὰ ὀρθήν.*]

Normatus, a, um, quod eſt ad normã factum, & directum. *ἀπευθυνόμενος.* Colu. *lib.2. c.13.* Antiquam illam coronam infiximus, vt tanquam ſuppoſito vaſi ad perpendiculum normata inſiſteret.

[Noro, as, noui, ſcio.]

Normannia. Regio Galliæ vltra Sequanam flumen, quæ à Carolo Magno domita, fidem Chriſtianam ſuſcepit: ita dicta a Normannis Cimbricæ Cherroneſi populis qui eam regionem occuparunt. Normanniæ autem nomen, Germanorum procul dubio vocabulum eſt, qui *Nort,* Septentrionem appellant, & *Man,* virum. A Cæſare totus ille tractus inter Armoricas ciuitates numeratur.

Noruegia, Regio in Europa, Septentrionalis, versùs Oceanum Germanicum ſubdita imperio regis Danorum. Vulgò *Noruega.*

Nos, noſtrum, vel noſtri, plurale eſt ab Ego, mei, vel mis. { אנחנו *anachnu* *ἡμεῖς, ἡμῶν.* GALL. *Nous.* ITAL. *Noi.* GERM. Wir. HISP. *Nos otros.* ANGL. *We.* } Nos inter nos. Cic. *ad Pompeium lib.5.* illud non dubito, quin ſi te mea ſumma erga te ſtudia parum mihi adiunxerunt, Reſp. nos inter nos conciliatura coniuncturáque ſit. Terent. *in Adelph.* Quaſi non nouimus nos inter nos. Nos iam defuncti ſumus (dicendo tu.) Plaut. *Men. ſc. 2. a. 4.* Item, Nullus huc commeatus à nobis (i. ex domo noſtra.) Idem *Milit. ſc. 3. a. 2.* ¶ Noſmet, pro Noſipſi. Item *in Rud.* Si non moneas noſmet meminimus. ¶ Noſmetipſi. Cic. *4. de fin.* Sed primum poſitum ſit, noſmetipſos commendatos eſſe nobis. Noſmetipſi inter nos. Cicer. *ad Attic. lib. 4.* Ital vt noſmetipſi inter nos coniunctiores ſimus, quàm adhuc ſumus.

Noſter, a, um, pronomen poſſeſſiuum. { *ἡμέτερος.* GALL. *Noſtre.* ITAL. *Noſtro.* GERM. Vnſer. HISP. *Nueſtro.* ANGL. *Our.* } Noſter abſolutè pro noſter filius familias. Ter. *in Phorm.* Noſter quid ageret neſcire, & illam ducere cupiebat, & metuebat abſentem patrem. Languida non noſter peragit labor otia. Tibull. *lib.4.*

Vtque tuo mihi ſic fiat tibi copia noſtrûm.

Ita vetus editio, pro *Noſtri.* Ouid. *13. Metamorphoſ.* Deûm vtente & maiorum noſtrûm. Plaut. *Capt. ſc.2. a. 2.* Noſtrum amborum vir.... *Ibid. ſc.3. a.2.*

Iucundum noſtris naſcitur tempus aquis.

Ouid. *Eleg. 3. lib. 3. Triſt.* Hic noſter eſt circiter triennium. (i. in ſeruorum numero.) Plaut. *Milit. ſc.3. a.2.* Tacere noſtrorum ſolus ſcio. (i. familiarium, & conſeruorum.) *Ibid. ſc. 2. a. 2.* Noſter noſtræ qui eſt magiſter curiæ. Idem *Aulul. ſc.2. a.1.* Tu me alienabis nunquam Noſter. Idem *Amphitr.* Item, Perſcrutari volo, nos noſtri, an alieni ſimus. (i. ex noſtra familia.) Mox, Certè equidem noſter ſum. Idem *Milit ſc.2. a.2.*

Non te deficient noſtra memorare camœnæ,

Tibull. *lib. 4.*

Veſtrum eſt dare, vincere noſtrum eſt,

Ouid. *4. Faſt.*

Flagrant odio tua pectora noſtro,

Idem *Eleg. 9. lib. 4. Triſt.*

———*Quæ nos non fecimus ipſi*
Vix ea noſtra voco.

Idem *13. Metam.* ¶ Noſter, pro Noſtras. Terent. *in Eunuch.* Haud ſimilis virgo eſt virginum noſtrarum. Donatus, Noſtrarum ciuium ſcilicet, id eſt, terræ ac patriæ noſtræ. vt Virg. *2. Georg.* Non eadem arboribus pendet vindemia noſtris. Noſtra pro mea, moraliter dictum, autore Donato. Terent. *Eunuch.* Eſtne vt fertur forma? P. Sane. C. at nihil ad noſtram hanc.

Noſtâpte culpa. Terent. *in Phorm.* Noſtrapte culpa facimus.

Noſtras, noſtratis, omnis generis à Noſter, ſignificátque e noſtra gente, vel patria. { *ἡμεδαπός.* GALL. *De noſtre pays.* ITAL. *Di noſtra patria ò ſetta.* GERM. Vnſers lands. HISP. *De nueſtra tierra ò vande.* ANGL. *Of our ten trey or houshold.* } Cicer. *Fam. lib.7.* Mirifice capior facetiis, maxime noſtratibus. Plin. *lib.15. cap.11.* Quæ candidiora, noſtratia, odoris præſtantiſſimi.

Noſco, is, noui, notum, quod & Gnoſco olim dicebatur vnde agnoſco, cognoſco, Notum & cognitũ habeo, notitiã alicuius habeo. { ידע *iadhâ* הכיר *hichchir,* *γινώσκω.* GAL. *Cognoiſtre, ſçauoir.* ITAL. *Conoſcere.* GERM. Kennen. HISP. *Conocer.* ANGL. *To knowe.* } Cic. *1. Tuſcul.* Et nimiũ hanc habet vim præceptum Appollinis, quo monet vt ſe quiſque noſcat. Quum igitur Noſce te dicit hoc dicit, Noſce animum tuum. Ego te ſimitu noui cum Parthaone Plaut. *Menach. ſc. 1. a. 5.* Qualiſqui interim ſit poſſimus noſcere Idem *Pſeud. ſc.3. a.2.* Tam facile hunc noui, quam me. Idem *Merc. ſc.2. a.5.* Si me nouiſti minus, ego ſum Lyconides. Idem *Aulul. ſc.6. a. 4.* Carnifex, ego te nõ noui, Abin' ab aſpectu meo Idem *Capt. ſc.4. a. 3.* Neq; te qui ſitis noui, neque ſcio. Idem *Milit. ſc.5. a.2.* Quid iſtuc ſit nequeo noſcere. (i. intelligere & aſſequi quid dicas.) Idem *Aſin. ſc.1. a.1.* Sauream non noui. L. At noſce ſane. *Ibid. ſc.4. a.2.* Herus iſtunc nouit, atque herũ hic. (de ſpectata fide.) *Ibid.* Hac dextra vt noſti regem mactaui. Idem *Amphitr.* Vt meam ſententiã noſcere poſſis. Idem *Aulul ſc.2. a.3.* Noſce imaginem mox. Cognoſce ſignum. Idem *Pſeud. ſc.2. a.4.* Vt magis noſcas (ingenium hominis.) Idem *Capt. ſc.2. a.2.* Etiam derides, quaſi nomen non noueris. Non negem ſi nouerim. Idem *Menach. ſc.2. a.2.* Signum noſcis? (anuli ſup.) Quidni nouerim? Idem *Curc. ſc. 1. a. 3.* De forma noui. De colore non queo nouiſſe. *Ibid. ſc.1. a. 2.* Da mihi operam Tametſi non noui dabo. *Ibid. ſc.2. a.2.* Nunquid aliud me vis? Ne me noueris. Ambiguè, id eſt, ne curioſè obſerues quid agam, vel ne meam vim experiare. Idem *Pſeud. ſc.7. a.4.* Noui hos pugnos meos. Idem *Curcul. ſc.3. a.5.* Cylindrus ego ſum. Non noſti nomen meum. Idem *Men. ſc.2. a. 2.* Ego te non noui. Neque nouiſſe adeò volo. Idem *ibidem.* Terent. *in Andr.*—Nam antea Qui ſcire poſſes, aut ingenium noſcere, Dum ætas metus, magiſter prohibebant? ¶ Bene noſſe, *γνωρίζειν εὖ,* quod de diſcipulo atque auditore dicitur. Cicer. *4. Academ. quæſt.* Bene autem noſſe Carneadem Stratonicus Metrodorus putabatur. Vbi Carneadis diſcipulum fuiſſe ſignificat. Idem *1. de Orat.* Erat, inquit, Metrodorus, qui cum illis, vna ipſum illum Carneadem diligentius audierat. Ex factis noſcere rem Plaut. *Moſtell. ſc.3. a.1.* Nouiſſe mores tuos, me decet Idem *Milit. ſc.1. a.1.*

Clypei cælamina nouit, mox, *intelligit,*

Ouid. *13. Metam.*

At ſimul intonuit, fugiunt nec noſcitur vlli,

Idem *Eleg. 4. lib. 1. Triſt.*

—*Tanquam noua vulnera nouit.* (i. ſentit.)

Idem *Eleg. 1. lib. 4. Triſt.*

———*Vt tempora noris.*

Ibid. Eleg. 7. lib. 4.

Quid facit interea, qui nil niſi prælia noſſit?

Idem *13. Metam.* Neque illum Pſeudolum mortalis qui ſit non noui, neque ſcio. Plaut. *Pſ. ſc.7. a.4.* ¶ Noſcere, aliquando vim ſuam auget, & plane cognitum, teſtatum, compertum, exploratum habere ſignificat, clarum habere. Virg *lib.4. Georg.*

Et patriam ſolæ & certos nouere penates.

¶ Habet & alia compoſita, vt Dignoſco, Internoſco, Pernoſco, quæ

vide ſuis in locis. Fit autem noſco à Græco: nam Græci γνώσκειν, dicunt cognoſcere; γνωτὸν cognitum, γνῶσιν, notitiam. Hinc Latini veteres non noſco, ſed Gnoſco dicebant, & Gnotum, cognitum, & Gnoro pro ſcio.

Nōtus,a,um, Cognitus, perſpectus, exploratus. { ידוע *iadhúah* נודע *nodháh*. γνωστὸς, γνώριμος. GALL. *Cognu*. ITAL. *Conoſciuto*. GERM. Bekant. HISP. *Conocido*. ANGL. *Knowen*. } Plin. *lib.* 16. *cap.* 18. Alpina & hæc arbor, nec vulgò nota. Date viam noti atque ignoti. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 3. Notos hoſpitéſque quærebat. Cæſar *lib.* 1. *de bell. ciuil.* Omnibus amicis notiſque edico meis à me vt caueant. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 11.

——— Notum ſpectantia cœlum,

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.*

Notaque non tardè facta Thalia mea eſt,

Idem *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.* Notum facere Senatui. Sueton. *in Aug. c.* 65. *&* 88. ¶ Notus, pro gnaro, vel eo qui nouit, Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Ita herus meus eſt imperioſus. 3. noui: notis prædicas. ¶ Notus, νῶτος, dorſum, tergum. ¶ Notus, νότος, ventus, auſter, ventus à meridie flans, eſt humidus. Hinc Ouid.

——— pluuióque madeſcit ab auſtro.

Nōtŭs, notior, notiſſimus, nomen ex participio. Cic. *pro Muren.* Tua verò nobilitas Serui Sulpiti, tametſi ſumma eſt, tamen hominibus literatis & hiſtoricis eſt notior. populo verò & ſuffragatoribus obſcurior. Idem 4. *Academ.* Cui erant, quæ paulò antè dixi, notiſſima. ¶ Notus, amicus, & charus. Virg. *lib.* 7.

——— Et notu compellat vocibus vltrò.

Idem 2. *Eclog.*

——— Hic inter flumina nota.

id eſt, chara: vt inquit Seruius.

Nōtio, nis, Cognitio, demonſtratio, manifeſtatio. { דעה *deháh* דעת *dáhath* הכרה *hachcharáh*. ἐπίγνωσις, ἔννοια. GALL. *Cognoiſſance, intelligence*. ITAL. *Cognitione, demonſtratione*. GERM. Erkantnuß. HISP. *Obra de conocer, conocimiento, demonſtracion*. ANGL. *Knowledg, vnderſtanding quaentance*. } Cic. *lib.* 3. *Offic.* Explica atque excute intelligentiam tuam, vt videas quæ ſit in ea ſpecies forma, & notio boni viri. Propriè autem Boetius *comment.* 3. *Topic.* Notio, intellectus eſt quidam, & ſimplex mentis conceptio, quæ ad res plures pertineat à ſe inuicem differentes. Plin. *lib.* 17. *cap.* 28. Cuius rei rationem, notionemque eodem volumine tradidit Cicer. 1. *de Leg.* Dei notionem nullum animal eſt quod habeat, præter hominem. ¶ Notio pro cognitione cauſæ. Tacit. *lib.* 3. Tiberius dilata notione de iure flaminis, Gellius *cap.* 18. *lib.* 17. Notiones Cenſorias exercere. i. iudicia & animaduerſiones.

Nōtĭtĭă, æ, Cognitio, à Notus, quæ & Notio dicitur. { דעה *deháh* דעת *dáhath* הכרה *hachcharáh*. γνῶσις. GALL. *Cognoiſſance*. ITAL. *Notitia*. GERM. Ein erkantnuß / wiſſenheit. HISP. *Conocimiento*. ANGL. *Aknawing or knawledg*. } Terent. *in Heaut.* Quanquam hæc inter hos nuper notitia admodum eſt. Cic. *de ſenect.* Qui ſermo, quæ præcepta, quanta notitia æquitatis. Quint. *lib.* 4. *cap.* 2. Protinus iudex notitia rerum inſtituendus videtur.

Et ſunt notitiæ multa minora tuæ,

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Augurium ratio eſt & coniectura futuri,
Hac diuinaui, notitiámque tuli.

idem *Eleg.* 8. *lib.* 1. *Triſt.* ¶ Notitia etiam eſt amor, & in ſpecie coniugalis. per Synecd. Ita γνῶσις de eo Scriptura loquitur: etiam aliquando ſcriptores profani. Cæſar *lib.* 6. *de bell. Gall.* Intra annum verò vigeſimam fœminæ notitiam habuiſſe, in turpiſſimis habent. Ita Ouid. de illicito amore.

Turpiter illa virum cognouit adultera virgo,

¶ Notitia, breuis, vel libellus, quo deſcriptio ſtatus adminiſtrationis & diœceſeos continetur. vt ille, qui dicitur, *Notitia vtriuſque imperij*. ¶ Notitiæ alicuius ſubtrahere, id eſt, impedire ne reſciſcat. Celſ. *lib.* 1. *cap.* 5. Itaque ſi quæ ſunt quæ exaſperatura eorum animos ſunt, optimum ea dum ægrotant, eorum notitiæ ſubtrahere. Ruelius *lib.* 6. *in cura oculor.* Vitandaque cura domeſticorum, quorum etiam ſi quid tale inciderit, eius notitiæ ſubtrahendum.

Nōtĭties, ei, Notitia. Vitruuius *lib* 6. *in Proœm.* Ideo notitiei parum eſt aſſecuta.

Nōtĕo, es, ui, à quo Noteſco, notus fio. { נודע *nodháh*. γνωρίζομαι. GALL. *Venir en bruit & cognoiſſance, eſtre notoire*. ITAL. *Eſſere fato noto*. GERM. Bekant werden. HISP. *Ser notorio y conocido*. ANGL. *To become knowen*. } Lactant. *lib.* 1. Quod quia fieri non potuit, vt huiuſmodi per ſeipſam ratio diuina noteſceret, non eſt paſſus hominem diutius errare. Propertius,

Nec minus hæc noſtri noteſcet fama ſepulchri.

Nōtĭfĭco, as, Notum facio. { הודיע *hodíah*. γνωρίζω. GALL. *Donner à cognoiſtre, notifier*. ITAL. *Far noto*. GERM. Kund thun / zuwiſſen thun. bekant machen. HISP. *Hazer notorio y conocido*. ANGL. *To make knowen*. } Ouid. *lib.* 1. *de Ponto. Eleg.* 2. Atque modum pœnæ notificare velis. Gell. *lib.* 9. *c.* 3. Philippi arma, viuique toti Græciæ cauendam, metuendamque, inclytæ illæ Demoſthenis orationes, concionéſque notificant. aliàs, *vociferant*.

Nōſcĭto, as, Frequentatiuum à Noſco ידע *jadhah* הכיר *hichchir*. ἐπιγινώσκω, γνωρίζω. GALL. *Cognoiſtre ou recognoiſtre*. ITAL. *Conoſcere, ò riconoſcere*. GERM. Erkennen. HISP. *Conocer*. ANGL. *To knoow*. } Plaut. *in Cist.* Nunc veſtigia, ſiqua ſunt, noſcitabo Liu. *lib.* 3. *ab Vrbe*, Circumſpectare omnibus fori partibus Senatorem, raróque vſquam noſcitare. Licetne? P. Inquire iubeo, & placide noſcita. Plaut. *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Meam formam noſcito. Idem *Men. ſc.* 9. *a.* 5. Item Quint. & Gel. *cap.* 2. *lib.* 9. Vt te eſſe philoſophum noſcitemus.

Nōſcĭtăbundus, a, um, { ידע *jadhiah* מכיר *machchir*. ἀναγνωρίζων, ἐπιγινώσκων. GALL. *Recognoiſſant*. ITAL. *Riconoſcente*. GERM. Als ein kennender / anſahend erkennen. HISP. *Que mucho conoce*. ANGL. *Knawing*. } Gell. *lib* 5. *cap.* 14. *de leone.* Deinde lenſim atque placide, tanquam noſcitabundus ad hominem accedit hoc eſt, tanquam noſcitans, ſiue agnoſcens

Nōtor, is, qui aliquid notum facit, à noſco verbale. primò ſcilicet analogia, qui noſcit aliquem, deinde & qui notum facit. Senec. *Epiſt.* 39. Qui notorem dat, ignotus eſt.

Nōtōrĭus, a, um, adiectiuum manifeſtus. { ידוע *iadhuá* נודע *nodháh* גלוי *ghalúi* δῆλος. GALL. *Notoire manifeſte*. ITAL. *Notorio, manifeſto*. GERM. Kündtlich, bekant das heiter am tag iſt. HISP. *Notorio, muy conocido, manifieſto*. ANGL. *manifeſte*. } vt Notoria iudicia, Paulus *in l. ab accuſatione ff. ad Senatuſ conſ. Turp.* Nuntiatores qui per notoria in ſeta produnt, notoriis ſuis aſſiſtere iubentur *&* *C. de accuſ. l. ea lege*. Verum talis nécne notoriis ſubnullatus ſit, perpenſo iudicio diſpic. debet. Dicuntur autem Notoria denunciationes criminum, elogia quibus crimina ad magiſtratus deferuntur. Hotoman.

Noſōpion, νοσόπιον. Lucæ vrbs eſt apud Plin. *lib.* 5. *c.* 27.

Noſocomium, Hoſpitium ægrotantium pauperum, locus in quo recipiuntur & aluntur pauperes ægroti. { νοσοκομεῖον. GALL. *Hoſpital*. ITAL. *Hoſpitale ſpedale*. GERM. Ein Siechenhauß / ein ellend herberg / Spital. HISP. *Enfermeria, hoſpital poſada por los enfermos*. ANGL. *An hoſpital or ſpitell*. } Hieron. *ad Ocean.* Cenſum quem habere poterat diſtribuit, diſſipauit, ac vendidit, & in pecuniam congregatum, vſibus pauperum præparauit. Et primò omnium noſocomio, id eſt, languentium villam inſtituit, in quo ægrotantes colligeret de plateis, & conſumpta languoribus atque media miſerorum membra refoueret. Vtitur Iuſtinian. *l. illud.* 16 *&* *l. ſancimus* 18. *C. de ſacroſ. Eccleſ.*

‖Not tarius ſponſus. Gl g h.‖

Noſōră, νόσορα, inſula eſt maris Rubri, teſte Steph. cuius incolæ dicuntur Noſoreni.

Noſtĕr, vide *Nos*.

Nŏtă, à noſco, is, deducitur, Cuiuſcunque rei ſignum. { אות *oth* חותם *chotem* נקודה *nekuddah*. σημεῖον, σῆμα, ἐπίσημον, στίγμα. GALL. *Note, marque*. ITAL. *Nota, ſegno*. GERM. Ein zeichen. HISP. *Senal*. ANGL. *A note or mark, a token*. Feſtus, Nota nunc ſignificat ſignum: vt in pecoribus, tabulis, libris, literæ ſingulæ, aut binæ. Nunc ignominiam. Plin. *lib.* 11. *c.* 36. Mammas homo ſolus è maribus habet: cætera animalia mammarum notas tantum. Cic. *in Part.* Literatura conſtat ex literarum notis. Pacis an iſta nota eſt? (clamat Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.* Vbi non paruæ columnæ notæ, idem 6. *Faſt.* Nota interiore animi patefacta Suet. *in Tib. c.* 54. Ex notis corporis Magi prædicebant futura. Velleius, Quibus corporis notis, vel cicatricibus Suet. *in Auguſt. c.* 65. Qui notis ſcribebant, vtebantur locis & imaginibus. Quintil.

Grandibus in tumulis marmore cæde notis,

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.* ¶ Vſurpatur & pro ſcriptura. Curtius *Ciceroni*, Quare Cicero mi perſeuera conſtanter nos conſeruare, & Sulpitij ſucceſſori nos de meliore nota commenda. ¶ Sunt etiam notæ, vulgo *chiffres d'eſcripture*. Sueton. *de Cæſare*. Extant ad Ciceronem, item ad familiares domeſticis de rebus, in quibus ſiqua occultiùs perferenda erat, per notas ſcripſit. hoc eſt, ſic ſtructo literarum ordine, vt nullum verbum effici poſſit: quæ ſiquis inueſtigare & perſequi vellet, quartam elementorum literam, id eſt, d pro a, & perinde reliquas commutet. Gellius *de notis Cæſaris* ſic ſcribit. In epiſtolis Cæſaris inueniuntur literæ ſingulares ſine coagmentis ſyllabarum, ex quibus verba confici nulla poſſunt. ¶ Notis ſcribere eſt compendioſo ſcribendi genere excipiendo vti. Modeſtinus, Eos qui notis ſcribunt acta præſidum, Reipubl. cauſa non abeſſe certum eſt. Sueton. *de Tito*, E pluribus comperi, notis quoque excipere velociſſimè ſolitum. Huiuſmodi exceptores ſunt hodie in Curia parlamenti miranda ſolertia, omnia propemodum dicta, aduocatorum quoque, nedum iudicum excipientes. Quales olim etiam in iudiciis fuiſſe Romanis, multis teſtimoniis conſtat. Alij Grammatici tradunt, Notis ſcribere, non eſſe compendio quodam verba complecti ad celeritatem, ſed quibuſdam fictis ſignis comprehendere: idque pueros doceri conſuetum fuiſſe, non tantùm ſcribere Caſſianus martyr, qui puerorum ſtylis confoſſus Chriſto animam reddidit, notis ſcribere docuit. Prudentius,

——— magiſter literarum ſederat,
Verba notis breuibus comprendere cuncta peritus,
Raptimque punctis dicta præpetibus ſequi.

Iterum,

Fictis notare verba ſignis imbuens.

Aliud enim eſſe notis, aliud literis ſcribere oſtendit Manilius.

Hic & ſcriptor erit felix, cui litera verbum eſt.
Quique notis linguam ſuperet curſumque loquentis.

Notis ſcribere opponitur quod dicebant ſcribere ſermonibus. Varro apud Seruium, In foliis palmæ interdum notis, interdum ſermonibus ſcribebant. ¶ Nota pro infamia, & ignominia Lucil. *lib* 30. Quem ſcis ſcire tuas omnes maculas notáſque Suet. Varius affectus notis. Cic. 3. *Offic.* O turpem notam temporum. Eximere notæ, id eſt, remittere infamiam. Gell. *lib* 4. *cap. vlt.* Nota cenſoria ſubmoueri à Rep. Velleius. Notas mittere Idem

Ille notas veteres & longi dedecus aui Suſtulit,

Ouid. 5. *Faſt.*

Diſtrictus minima nec tamen ille nota,

(nempe Propertius ob amandi præcepta) Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* ¶ Notæ vocum, i. proſodiæ. Gell. *c.* 6. *lib.* 13. ¶ Aliquando nota refertur ad laudem. Ouid *lib.* 1. *Faſt.*

Ille Numantina traxit ab vrbe notam.
Eſt vbi non parua parua columna nota.

Idem 6. *Faſtor.* ¶ Eſt item nota ſignum quo aliquid notatur. Cicer. *Quint. Valerio*, Reliquis epiſtolis tantum faciam, vt notam apponam eam, quæ mihi tecum conuenit, & ſimul ſignificem de numero eſſe Criſpi amicorum. Liuius, Edit nomina eorum quibus conuentus opus eſſet, inſtruit etiam ſecretis notis, per quas haud dubie cognoſcerent ſua mandata eſſe: id eſt, dat ſigna quibus fidem faceret. ¶ Notæ etiam accipiuntur pro indiciis. Celſus *lib.* 2. *cap.* 6. Nec tamen ignorare oportet, in acutis morbis fallaces magis notas eſſe & ſalutis & mortis Idem in longis quoque morbis tales notas non habentibus, ſore licet increſcere, ſi ſomnus incertus eſt. ¶ Nota pro cicatrice, quæ eſt nota vulneris, ſtigma. Synecd. gen. ¶ Pro interpretamento, quo aliquid

quid explicatur, aliquando & reprehenditur. *Synecd. partis & metaph.* ¶ Nota etiam eſt ſignum, quo vtebantur celeriter aut occultè ſcripturi, qui ex eo dicti Notarij *Notis ſcribere, διὰ σημείων γράφειν*. Vide Martinium *in lexico etymologico*, Buxtorf. *in abreuiat* & M. Claud. Duret. *in lib. Tretſor de l'hiſtoire des langues de ceſt vniuers cap.* 19.

Nŏtābĭlis, e, qui notari, hoc eſt, conſiderari debet & noſci. { נודע *nodháh* ... *ghalúi* ... GALL. *Notable.* ITAL. *Notabile.* GERM. Merckllich bekandtlich ſcheinbarlich. HISP. *Notable, coſa que puede ò deue ſer conocida.* ANGL. *worthie to be noted and marked.* } Columel. *lib.* 3. *cap.* 21. Quia maior pars putationis per id tempus adminiſtratur, quo vitis neque folium notabile gerit, &c. id eſt, per quod noſci poſſit. Notabilis, inſignis, apertus. Notabilis fauor in bonam partem Sueton, *in Calig. cap.* 14. Notabiles res raritate. Idem *in Auguſt. cap.* 72. Notabiliora erant. Idem *in Tiber. cap.* 19. Notabile hoc in eo fuit. Idem *in Neron. cap.* 38. ¶ Vſurpatur etiam in malam partem. Quintil. Notabile verbum & veluti macula. Notabilia ad reprehenſionem. Idem. Plin. *lib.* 36. *cap.* 5. Notabilis fœditas vultus Hipponacti. Quo in loco notabilis accipitur in deteriorem partem. In meliorem accipitur apud Cicer. *ad Lucceium, lib.* 5. *Epiſt.* Si exitu notabili concludantur.

Nŏtābĭlĭter, aduerbium. } *σημειωτῶς*. GALL. *Notablement, euidemment.* ITAL. *Notabilmente.* GERM. Mercklich. HISP. *Notablemente.* ANGL. *Notabele, euidentlie.* } Plin. *Epiſt.* 5. Expalluit notabiliter, quamuis palleat ſemper id eſt, ita vt perciperetur. Tacitus *lib.* 17. Quibuſdam vt tumultu notabilius turbantibus Suet. *in Auguſt. c.* 87.

‖ Notaria, ſcripturæ compendium. Buling ‖

Nŏtārĭus, ij, Scriba publicus, ſeruus publicus qui acta in iudicio, vel extra iudicium notis, vel literis excipit. { *γραμματεύς, σημειογράφος*. GALL. *Notaire, eſcriuain ſous vn autre* ITAL. *Notaro, notare.* GERM. Ein auffzeichner/Schreyber/Notary. HISP. *Notario, que eſcriue lo que otro dize* ANGL. *A ſcriuener or notarie.* Plin. *in Epiſt.* Notarium voco, & die admiſſo, quæ formaueram, dicto. Mart. *lib.* 10. Nec calculator, nec notarius, vel ex Maiore quiſquam circulo coronetur. Notarius quid ſit, Mart. *Epigram.* 217. *lib.* 14. Item de iis & eorum vſu, Plutarch. *in Catone Vticen.* ¶ Notarius item qui aliquid dorſo fert, baiulus. Gloſſ. Baſil. ... i. qui grauia onera fert. Suid. ... Ergo ei eſt vox compoſita à νῶτος & αἴρω, vt ſit qui dorſo aliquid tollit ferendum.

Nŏto, as, frequentatiuum a noſco In quo eſt animaduertendum, quum à notus ſit deductum, corripi tamen penultimam. Compoſita enim a notus mutant o, in i, corr. vt Agnitus, cognitus, quum ignotus ſeruauerit o. Eſt autem notare, animaduertere. { רשם *raſchám* סמן *ſamán* ... *σημειοῦν*. GALL. *Noter, ſigner, marquer.* ITAL. *Notare.* GERM. Warnemmen mercken. HISP. *Notar, ſeñalendo ſeñalar.* ANGL. *To not, to obſerue, to marke and conſider.* } Lactant. *lib.* 2. Curſus ſyderum & defectus notauerunt. Ouid. 2. *Metam.*

Qua tenuit lanam vimineam prima notauit Mercurium.
Nec titulus nimio nec cedro charta notetur,

idem *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Vidi ego confuſos vultus, viſóſque notaui,

idem *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

——— *Cum te delicta notantem,*

ibid. Eleg. 1. *lib.* 2. *Triſt* Vt me moréſque notaret Cæſar meos *Ibidem.* Genitale notantia tempus. (liba) *Ibid. Eleg.* 13. *lib.* 3. *Triſt.*

Vt neque diuitiis nec paupertate notanda eſt (domus.)

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt* ¶ Notari ignominia eſt ignominiæ nota affici à Cenſore, vel imperatore, ob turpitudinem, vel ſcelus aliquod commiſſum Vnde Senatores ob flagitium aliquod Senatu moti, ignominia notari dicebantur: quemadmodum & Equites, quibus equus adimebatur: & milites, quia alicuius flagitij cauſa exautorabantur. Cicer. *Cecin.* Deinde vt eam in ciuitatem boni viri, & boni ciues nulla ignominia notati non reuertantur: in quam tot ſcelerum condemnati reuerterunt. ¶ Poteſt etiam à nota deduci, vt ſit notare ſignum, notámve apponere. Iuuenal. Sed quæ Fabricius Cenſor notet. ¶ Notare pro notis quibuſdam, & compendiis literarum aliquid breuiter perſtringere, & apud Fabium: Quantum notando conſequi potuerant. Suet. *in Galba*, Quia notata, non perſcripta erat ſumma ¶ Notare etiam ab alio dictata ſcribere. Hinc factum eſt, vt qui dictata notis excipit, Notarius appelletur, *σημειογράφος*. ¶ Notarunt hoc annales, pro Scriptum eſt in annalibus. Plin. *lib.* 8. *cap* 51. ¶ Item ignominia afficere, ... Cic. *de ſenect.* Sed notandam putaui libidinem nimiam. ¶ Compoſita huius verbi ſunt, Annoto, Connoto, Denoto, Prænoto, de quibus ſuis locis.

Nŏtātus, a, um, participium. Scriptus, item celebris, { *σημειωθείς*, GALL. *Noté.* ITAL. *Notato.* GERM. Verzeichnet HISP. *Notado.* ANGL. *Noted, marked.* } vel nomen ex participio. Cic. 3. *Tuſc.* Verbis Latinis melius quam Græcis hæc notata ſunt Idem *pro domo ſua*, Notatiſſimus omnium ſcelerum, libidinúmque maculis.

Nŏtātĭo, notationis, verbale, Animaduerſio, quæ & Nota dicitur. { *σημείωσις*. GALL. *Note, notation, remarquement.* ITAL. *Auertimento.* GERM. Warnemmung/gemerck HISP. *Nota, ò notacion.* ANGL. *Marking, noting, or obſeruing of any thing.* } Cic. 2. *de diuinat.* Cœli enim diſtributio, quam antè dixi, & cæterarum rerum notatio, docet vnde fulmen venerit, quò conceſſerit. *Ibidem*, Chaldæis in prædictione & in notatione cuiuſque vitæ ex natali die, minimè eſſe credendum. Temporum notatio. Idem *de clar. Orat.*

Nŏteſco, vide *Notio*, in verbo *Noſco*.

‖ Notha, peregrina. Ab. ‖

Nŏthīa, *νοθεῖα*, Græci vocant portionem illam bonorum, quæ ex teſtamento patris nothis poterat obuenire. Crudele enim iudicabant, quibus vitam dediſſent, nihil ad vitæ alimenta relinquere: neque rurſus æquum videbatur notham filio legitimo adæquari. Ea itaque moderatio adhibita eſt, vt liceret parenti a lege ſtatutam portiunculam nothis relinquere: quæ Nothia ab illis vocabantur.

Nŏthus, apud Græcos dicitur, teſte Quint *lib* 3. *c* 8 qui ex vxore non legitima natus eſt. { ממזר *mamzér*, *νόθος*. GALL. *Baſtard.* ITAL. *Baſtardo.* GERM. Ein banckart/ein lediger oder vnehlicher. HISP. *Baſtarda, ò no legitimo.* ANGL. *A baſtard.* } Latinum eius rei nomen (vt Cato quadam ratione teſtatur) non habemus idcóque vtimur peregrino. Virg. *lib.* 7. Suppoſita dare matre nothos furata creauit. Nothus ante legitimum natus legitimus habetur: poſt tantum eius Quintil. *ibid. cap.* 8. *lib.* 3. ¶ Nothum Græci appellant quicquid non legitimum, verum, nec germanum eſt, vt Nothum Atticiſmum dicunt non verum ſchema Atticum, ſed ad alienum, ſpuriumque. ¶ Nothi pulli. Col *lib.* 8 *c.* 10 Omnium autem horum generum nothi ſunt optimi pulli, quos conceptos ex peregrinis maribus noſtrates edi ferunt. ¶ Nothos etiam appellant Arabicos elephantes, Indicis minores teſte Plin. *lib.* 8. *c.* 1.

Nŏtĭă, æ, *νοτία*, gemma eſt cum imbribus cadens, vnde & Ombria alio nomine dicitur eandem vim habens quàm Broncia. Autor Plin. *lib.* 37. *cap.* 10.

Notiæos. i Dorſago, medulla dorſi. Reliqua quæ in vertebris continentur. Spondilionis occupant nomen, vt inquit Iulius Pollux.

Notifico, Notio, Notitia, Notities. vide *Noſco.*

Nŏtĭum, *Νότιον*, oppidum eſt Ioniæ non procul à Colophone: cuius meminit Plin. *lib.* 5. *cap.* 29. ¶ Eſt item Notium Calydnes inſulæ oppidum. Idem *lib.* 5. *cap.* 31. Calydne inſula cum tribus oppidis, Notio, Niſyro, Mendeterо. Vulgò *Cabo de Mar.*

Nŏtĭum Mare, *νότιον*, *πέλαγος*, à Græcis dicitur ea maris Mediterranei pars quæ eſt inter Liguſticum & Siculum: alio nomine à Tuſcia, quam alluit, Tuſcum appellatum. Plin. *lib.* 3. *c.* 5. A Liguſtico vſque ad Siciliam inſulam, Tuſcum, quod ex Græcis alij Notium, alij Tyrrhenum, è noſtris plurimi inferum vocant.

Nŏtus, i, { *νότος*. GALL. *Le vent de Midi.* ITAL. *Auſtro.* GERM. Der Sudwind/wind von Mittag. HISP. *Viento de medio dia.* ANGL. *The ſouth winde.* } Ventus Meridionalis quem nos Auſtrum appellamus: ita dictus ἀπὸ τῆς νοτίδος, hoc eſt, ab humiditate.

Nŏtĭus, a, um, *νότιος*. Idem quod Auſtralis, & humidus. Nam Græci *νότον* vocant, quem nos Auſtrum.

NŎVĀCŬLA, æ, Culter raſorius, culter tonſorius. { תער *tháar*. *ξυρόν*. GALL. *Vn raſoir.* ITAL. *Raſoro, raſoio* GERM. Ein ſchärmeſſer. HISP. *La nauaja para raer pelos.* ANGL. *A raſer.* } A Nouo, as, quòd faciè nouare, id eſt, nouam quodammodo & recentiorem facere videatur. Cic. 1. *de Diuin.* Ita cotem in comitium allatam, inſpectante & rege & populo, nouacula eſſe diſciſſam. Aliquando etiam accipitur pro quouis cultro. Col *lib. vlt. cap* 45. Raporum quàm rotundiſſima ſumito, eáque, ſi ſint lutoſa, detergito. & ſummam cutem nouacula decerpito. Nouacula ſecare fauces. Suet. *in Calig. c.* 23.

Nouālis, is, gen. fœmin. & Nouale genere neutro ſecundùm Seruium, diuerſis modis exponi ſolet. { ניר *nir.* *νεός*, *νέαμα*. *νεατός*. GALL. *Terre qu'on ſeme de deux ans l'vn, varet ou gueret.* ITAL. *Terra non ſeminata gia due anni.* GERM. Ein Brachfeld/oder ein Newbruch/Auffbruch eines Feldes oder Ackers. HISP. *La ſementera ecba en Barvecho* ANGL. *A fallow field that is to be ſowen the next yeare* } Paulus Iure cõſult. dicit eſſe terram proſciſſam, quæ anno ceſſat. Sic Varro, Qui intermittitur à nouando Noualis ager dicitur. Sic Plin. Nouale eſt (inquit) quod alternis annis ſeritur Idem ſentire videtur Feſtus, Noualis, inquit, ager nouæ relictus ſementi Seruius Noualem eſſe aruum credit tunc primum ad ſementem proſciſſum. Alibi tamen noualem interpretatur terram, quæ per ſingulos annos ſemine renouatur. Virg. 1 *Eclog.*

Impius hæc tam culta noualia miles habebit?

Deplorebat enim agrum, in quo inſtruendo magnopere laboraſſet. Quint. *in Milite Mariano*, Mox ingentibus lacertis humum fodere, ſegnem futuris noualibus eruere ſyluam. Sed Virgilius in ſenſum priorem accipit. Alternis, inquit, idem tonſas ceſſare nouales. Et ſegnem patere ſitu dureſcere campum.

Nŏuă Mœniă, *νέα τεῖχος*. Sarmatiæ vrbs in Europa. Ptolem *lib.* 3. *c.* 5. Hodie *Album caſtrum* appellant. Stephanus quoque eiuſdem nominis vrbem in Æolide conſtituit, cuius ciues Neotichitas ait appellari. Vulgò Weiſſenburg.

Nŏuānus, i, fluuius eſt in agro Pinnate trans Apenninum, qui æſtiuis ſolſtitiis ſupra modum augetur, & circa brumam ſiccatur. Vide Plin. *lib.* 2. *cap.* 103.

Nŏuārĭă oppidum eſt Italiæ in tractu tranſpadano: cuius meminit Plin. *lib.* 3. *cap.* 17. Vulgò *Nouara.*

Nŏuĕllĭus Torquatus, Mediolanenſis quidam fuit temporibus Tiberij Cæſaris, qui geſtis honoribus è Prætura ad Proconſulatum vſque peruenit. Hic Tricongius cognominatus eſt, quòd tres congios vini vno impetu epotauerit, adeóque ſiccauerit, vt nihil prorſus, reliquerit quod ad pauimentum poſſet effundi. Autor Plin. *lib.* 14. *c.* 22.

Nŏvem, à Nouus, quòd ſit nouiſſimus, id eſt, vltimus numerus inter ſimplices. Numeri nomen { תשע *teſchá* ... *ἐννέα* GAL. *Neuf* ITAL. *Noue.* GERM. Neun. HISP. *Nueue.* ANGL *Nyne.* } Virg. 5. *Æneid.* iámque dies epulata nouem gens omnis & aris Factus honos. Cic. *Quinto Frat.* In nouem & dies & liberos diſtributus ſermo.

——————— *Nouémque*
Addiderat luſtris altera luſtra nouem

Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Nouies, Aduerbium. { *ἐννάκις*. GAL. *Neuf fois.* Ouid. *Eleg. vlt. lib* 4. *Triſt.*

Millia qui nouies diſtat ab vrbe decem.

Nŏuēnārĭus, rij. { תשיעי *teſchiíi* *ἐννεαδικός*. GALL. *Neufuieſme, neufuain.* ITAL. *Numero di noue.* GERM. Das neunteſt/oder das nennt ſich begreifft. HISP. *Cauſa de nueue.* ANGL. *The ninth, of nine.* } Nouenarius, a, um, Varro, Quo pacto erunt in mulis & paſtoribus nouenæ partes vbi nec admiſſuræ, nec fœturæ obſeruantur. Sed do in hominibus poſſe nouenarium retinere numerum Plin. *lib.* 17. *cap.* 11. Sulco qui nouenarius dicitur.

Nonus, *ἔννατος*. Adiect. numerale. Plin. *lib.* 18. *c.* 21. Et à ſemente non niſi nonis menſibus in aream redeunt.

Nonarius, a, um. Perſius *Satyr.* 1.

Si Cynico barbam petulans nonaria vellat

Nonariam meretricem hic dicit, quia apud veteres à nona hora, hoc eſt, tertia promeridiana proſtabant, ne manè omiſſa exercitatione illò irent adoleſcentes.

‖ Nouember, menſis inter Octobrem & Decembrem. Ita dicitur à *nouem*,

quis nouus à Martio, qui olim apud Romanos ordiebatur annum: atque ita Februarius claudebat. *Ber* autem eſt productio vocis ſlexę.vide *December*. Germanis eſt Wintermonath / i.e hibernus menſis. Attingit hiemem & frigore ſuo adducit. ‖

Nouēnŭs a, um. { *tiſchiiſ.* ANG. *Nyne.* } Martial. *lib.* 10. Annos addite ter precor nouenos. Plin. *lib.* 3.*c.*5. Nouenorum ita concepta dierum. Liu. 7. *bell. Pun.* Decreuere item Pontifices, vt virgines ter nouenæ per vrbem euntes carmen canerent. Terga nouena boum, Ouid. 12. *Metam.*

Nóuēndĭum, Nouem dierum ſpatium { GALL. *Eſpace de neuf iours.* ITAL. *Spatio di noue giorni.* GERM. Neun tag lang. HISP. *Eſpacio de nueue dias.* ANGL. *The ſpace of nyne dayes.* } à quo Nouendiale ſacrificium dicebatur, quod nouem diebus continuis fieri ſolet ad expiationem prodigiorum. Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, Romanis quoque ab eodem prodigio nouendiale ſacrum publicè ſuſceptum eſt, ſeu voce cæleſti ex Albano monte miſſa, (nam id quoque traditur) ſeu aruſpicum monitu. Manſit certè ſolenne, vt quandocunque idem prodigium nuntiaretur, feriæ per nouem dies agerentur.

Nouendialis, e. Plaut. *Aul. ſc.* 1 *a.* 2 Cocus ille nouendialis eſt, in nonum diem ſolet ire coctum. Item, Liu. *lib.* 1. *ab. Vrb.* Nouendiale ſacrum. de quo vide in præcedente dictione.

Nŏuūnclum, Dodrans, hoc eſt, pōdus, vel menſura nouem vnciarum.

Nonageſimus, vltimus ex nonaginta. Cic. *de ſenect.*

Nonagenarius, qui nonaginta annos natus eſt.

Nonagenarius, pro Nonageſimo, vt Nonagenarius motus. Plinius *lib.* 2. *cap.* 15.

Nōnāgēnī, æ, a. tantum, pluraliter. { *tiſchbim.* } Numerus eſt diſtributiuus à Nonaginta.

Nōnāgiēs. GALL. *Nonante fois.* ITAL. *Nouanta volte.* GERM. Neunzig mal. HISP. *Nouenta vezes.* ANGL. *Nynetie tymes.* } à Nonaginta numerale aduerbium.

‖ Nonaginta, nouies decem: à nonus, ſicut ab . Ginta eſt vt . ‖

Nōnīngēnī, vel (quod vſitatius eſt) per ſyncopen Nongenti. æ, a. { GALL. *Neuf cens* ITAL *Nouecento* GERM. Neunhundert. HISP. *Nueuecientos.* ANGL. *Nyne hundred.* } Idem quod nouies centum. Pro eodem etiam dicimus Noningeni, & per ſyncopen Nongeni.

‖ Nonuſſis, nouem aſſium numus, Var. *lib.* 5. *L.L.* ‖

Nŏuēm viæ, Stephano, Ciuitas Thraciæ, quæ & Amphipolis dicitur.

NŎVĔRCĂ, æ, dicitur quam pater meus poſt meæ matris obitum, nouam vxorem ducit, & dicitur reſpectu priuigni. { GALL. *Maraſtre,* ITAL. *Matrigna.* GERM. Ein ſtieffmuter. HISP. *Madaſtra.* ANGL. *A ſtepmother, à mother in law.* } a Nouus & hercilco: quia eſt noua diuiſio familiæ; vel ex & , quia eſt noua gubernatio familiæ. Virg. *in Buc.* Eſt mihi namque domi pater, eſt iniuſta nouerca. Cic. *in Orat.* Ab hac indole iam illa matura, vxor generi, nouerca filij, filiæ pellex. Iſtuc apud Nouercam quærere. Plaut. *Pſ. ſc.* 3. *a* 1. (Ambiguè de eo, qui eſt iniquus & infeſtus.) Quorum eſt nouerca Italia. Velleius. Item Quorum eſt mea Roma nouerca Petronius.

Nŏuĕrcālĭs, e. { GALL. *De maraſtre.* ITAL. *Di matrigna.* GERM. Stieffmütterlich. HISP. *De madaſtra.* ANGL. *Of a ſtepmother.* } Quod nouercæ proprium eſt: vt, Odium nouercale, quo nouerca priuignum proſequitur. Tacit. *lib.* 1. Manus nouercales. Senec. *Herc. fur.* Stimuli nouercales, Claudianus *lib.* 2. *de rapt. Proſerp.*

‖ Nouercaliter, more nouercarum. ‖

Nŏuĕrcārī, eſt nouercarum more agere, hoc eſt, malignè & inimicitèr:

Nouiſſimus, Nouitas, Nouitius, vide *Nouus.*

‖ Nouidunum, ſeu Equeſtrium ciuitas, *la ville de Nion, entre Geneue & Lauſanne*, in prouincia Lugdunenſi quana. ‖

Nouium, Tarraconenſis Hiſpaniæ vrbs, in tractu Artabrorum, non procul à Nerio promontorio.

Nouius, fluuius Britanniæ. Ptolem. *lib* 2. *c.* 3.

Nouo, nouas, vide *Nouus.*

Nouum comum, Galliæ Ciſalpinæ oppidum eſt ad Larium lacum ſitum, antea Comum appellatum, donec deductis eò à Diuo Iulio quinque colonorum millibus auctius factum, Nouum comum appellatum eſt, & oppidani Nouocomenſes, Vide Strabonem *lib.* 5.

NŎVVS, a, um, propriè dicitur recens, & quod nuper factum eſt, vel cœptum. { *chadháſch.* GALL. *Nouueau, neuf* ITAL. *Nouo.* GERM. Newo. HISP. *Nueuo.* ANGL. *New freſh.* Ouid. 1. *Metam.*

In noua fert animus mutatas dicere formas Corpora.

Terent. *in Adelph.* Nouus maritus anno demum quinto & ſexageſimo Fiam, atque anum decrepitam ducam? *Ibid.* Et noua nupta eadem hæc diſce. Noua nupta, vide in *Nupta.* Nouarum ædium ſimul ſ eſt homo quando natus eſt. Plaut. *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. Vt Spinther ad aurificem ferres, vt fieret nouum. (ſuprà reconcinnari.) Idem *Men. ſc.* 3. *a.* 4.

Nec noua quod tecum loquor eſt iniuria noſtra,

Ouid. *Eleg.* 4 *lib.* 4. *Triſt.*

———Admonitu fit nouus ipſe dolor,

Idem *Eleg.* 6. *lib.* 3.

Supplicium patitur non noua culpa nouum,

idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Nouus amator Catulo ſuoblanditur. Plautus *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Neque mirum neque nouum fecit, nec ſecus, quàm alij ſolent. *Ibid ſc.* 2. *a.* 5. *& Moſt ſc.* 4. *a.* 1. Facinus apud nos natum nouum. Idem *Mil. ſc.* 3 *a.* 2. Vult te nouus herus veteri domino operam dare. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Iubeas nouum ſpinter reconcinnarier. Idem *Menach. ſc.* 3. *a.* 3. Nouo conſilio opus eſt, noua res obiecta eſt. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1.

Fortior in fulua nouus eſt luctator arena.

Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.* Noua pictura interpolare vis opus lepidiſſimum. Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Nouo modo qui prouenit in ſcenam nouum aliquid afferre addecet. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 2. ¶ Accipitur quandoque pro magno & mirando, incredibili & inopinato, Virg. 3. *Eclog.*

Pollio & ipſe facit noua Carmina.

Idem,

Quis furor iſte nouus.

Vt genitor luctuque nouo tardetur.

(i. ingenti & inopinato.) Ouid. *El.* 9. *lib* 3. *Triſt.* Noua re (i. inopinata.) Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Et Nouus aduentus. Idem *lib* 3. *de bell ciu.* ¶ Item Nouus pro ignoto. Plaut. *Pſ. ſc.* 4. *a.* 2. Iſte Pſeudolus nouus mihi eſt. (i. ignotus.) Æſtate anni noui, i. veri) Gell. *c.* 1. *lib.* 18. Nouæ Tabulæ, vide *Tabula* Nouus auctus hymenæis Catull. *de Com. Beren.* Irrupere nouum mare *Ibid* Nouum orbem. Tibull. *lib.* 4. Noui homines dicuntur, quorum nulli maiores clari fuere, ſed ipſi per ſeipſos clari eſſe incipiunt, & magiſtratus in ciuitate aſſequi. Plutarch. *in Caton. Cenſore.* Cicer. *T. Fabio. lib* 4. *Epiſt.* Adeptus es, quod non multi homines noui amiſſi quæ plurimi homines nobiliſſimi. ¶ Nouum pro claro, per meton. cauſæ & Synecd. gen. quia nouitas quædam, vt, iucunda, amorem gignit ¶ Noui ſales, i. veris dies. Virg. *Georg* ¶ Nouis rebus ſtudere, nouas res moliri, dicuntur, qui ſtatum reipubl. innouare ſatagunt per Synecd.

Nŏuē, & Nouiter aduerbia, { GALL. *Nouuellement.* ITAL. *Contra l'vſo, & il coſtume.* GERM. Newlich. HISP. *Nueuamente.* ANGL. *Newlie, lately* } Autor ad Herennium *lib* 1. Nequid ambiguè nequid nouè dicamus Plin. *in Paneg.* Vidimus delatorum iudicium, quaſi graſſatorum, quaſi latronum: non ſolitudinem illi nouiter, ſed templum ſed forum inſederant.

Nŏuiſsĭmŭs, ſuperlatiuum. Vltimus, poſtremus: quia quæ recenter fiunt, vltimum locum habent. { *acharón.* GALL. *Le dernier.* ITAL. *Vltimo.* GERM. Das allerletzt. HISP. *Vltimo.* ANGL. *The laſt of all.* } Gell *c.* 21. *lib.* 10. Falſus eſt, cùm aſſerit nuſquam fuiſſe vſum verbis his (nouiſſimus & nouiſſimè) Ciceronem, cùm non ſemel vſus fuerit. Cic. *lib.* 1. *de Orat.* Quæ duo ſunt ad iudicandum nouiſſima. Idem *pro Roſcio Comœdo*, Itaque perbreui tempore qui ne in nouiſſimis quidem erat hiſtrionibus, ad primos peruenit comœdos.

Hæc eſt Auſonio ſub iure nouiſſima (tellus)

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Dum me terrarum pars penè nouiſſima Ponti, &c. habet.

Idem *Eleg.* 13. *lib.* 3. *Triſt.*

Barbara me tellus orbiſque nouiſſima magni Suſtinet,

idem *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.*

Nŏuiſſĭmē, aduerbium, Poſtremò. { GALL. *Finalement* ITAL. *Finalmente, vltimamente.* GERM. Zum allerletzten. HISP. *Vltimamente.* ANGL. *Laſt of all, finallie.* } Suet. *in Neron. c.* 11. Nouiſſimè naues, Inſulæ, agri. Item pro poſtremò, aut tandem, Senec. *cap.* 2. *de conſol. ad Heluiam.* Ad poſtremum dixit Plancus *Epiſt. ad Cic. famil.* 10. Denique quòd ad omnes caſus coniunctiores Reipublicæ eſſe volebam vt nouiſſimè ab omni omnium ſolicitatione auerſus, eos tales vobis præſtare poſſem, quales adhuc fuerunt. Gellius hîc fallitur: vt in *Nouiſſimus* diximus. Celſ. *lib.* 7. *c.* 7. Primùm id fieri non poteſt. Deinde, Nouiſſimè cùm humor aliquis &c. id eſt poſtremò, tandem vltimò. ¶ Nouiſſimè etiam ad tempus poſtremum refertur, vt , vulgò *dernierement,* Plancus Ciceroni *Epiſt. lib.* 10. Quo ego interprete nouiſſimè ad Lepidum ſum vſus.

Nŏuĭtās, atis)(Vetuſtas, antiquitas. { GALL. *Nouueauté, nouuelleté.* ITAL. *Nouità.* GERM. Die newe. HISP. *Nouedad ò innouacion.* ANGL. *Newneſſe freſhneſſe.* } Cic. *de Amic.* Nouitates autem ſi ſpem afferunt, vt tanquam in herbis non fallacibus fructus appareat, non ſunt illæ quidem repudiandæ: vetuſtas tamen ſuo loco conſeruanda eſt. Nouitas rei pro re inopinata & inexpectata ac repentina. Cæſ. 1. *de bell. ciu.*

Cùmque feſellit amans aliqua nouitate maritum,

Ouid *Eleg.* 1 *lib.* 2. *Triſt.* Virg. 1. *Æneid.*

Res dura, & regni nouitas me talia cogunt

Moliri.

Ouid. 4. *Metam.*

——— dulcique animos nouitate tenebo.

Cic. 2. *de diuin.* Eumque errorē, quem tibi rei nouitas attulerit, naturæ ratione depellito. ¶ Nouitas pro generis ignobilitate, quemadmodum homines noui dicuntur ignobiles. Saluſt. *in Iug.* Nouitatem meam contemnunt, ego illorum ignauiam: mihi fortuna, illis probra obiectantur. Cic. *ad Lentulum,* Nouitati eſſe inuiſum meæ. Velleius, Cicero nouitatis nobiliſſimę.

Nŏuĭtĭŭs, a, um, quod eſt nouum. } *chadháſch.* GAL. *Nouice, tout nouueau.* ITAL. *Nouitio, nouo.* GERM. Das newe iſt, newling. HISP. *Nueuo.* ANGL *New or newiſh* } vt Nouitiū opus, quod eſt nuperrimè factū. Nouitia mancipia teſte Martiano *ff. de ædil. edict.* intelligūtur, quæ nondū annum ſeruierunt; quibus opponuntur Veterana. Vlp. *eodem titulo,* Plerique ſolent mancipia, quæ nouitia non ſunt, quaſi nouitia diſtrahere, ad hoc vt pluris vendant. Præſumptum eſt enim ea mancipia, quæ rudia ſunt, ſimpliciora eſſe, & ad miniſteria aptiora, dociliora, & habiliora. Trita verò & veterana mācipia difficile eſt reformare. Plin. *lib* 13. *c.* 1. Nouitium vnguentum reſinatum nulli conducit. Ter. *in Eunuch.* Abduxit ſecum ancillas, paucæ, quæ circum illam eſſent, manent. Nouitiæ puellæ. Cic. *pro Domo,* Syrum neſcio quem, de grege nouitiorum factum eſſe Conſulem. Nouitium inuentum. Plin *lib.* 17. *c.* 21. Inuentu nouitio funditur malleolus. Idem *lib.* 23. *c.* 1. Vinum ieiunos bibere nouitio inuento inutiliſſimū eſt. Legendus Gell. *c.* 5. *lib.* 6. vbi reprehendens Alphenum Iureconſultum, docet Nouitium dictum, non quod magis ſit nouum. ſed quod à nouo dictum inclinatumque ſit. Alphenus contra exiſtimauit nouum Nouitium dici per augendi figuram, quaſi magis nouum. Quæ ſententia Paſſeratio probatur Item Nouitij à peritis differunt. Nouitium mango fecit per roſtra prætextatum. Fab. Quint. *declamat.* 340. Nouitij vt inſtituuntur. Idem *c.* 20 *lib.* 1. Interpres Iuuenal. *Satyr.* 7. Illi Nouitij ſemidocti. Gell. *c.* 7 *lib.* 16.

Nouitiolus, paruus nouitius. Tertull.

Nouo, as. Nouum facio, innouo, inuento. { *chiddéſch.* GALL. *Innouer. faire quelque choſe de nouueau.* ITAL. *Far di nouello, rinouellare.* GERM. Ernewern. etwas newes machen. HISP. *Renouar ò innouar.* ANG. *To mak new* } Saluſt. *in Catil.* Conſul. optimum factu ratus, noctem quę inſtabat antè capere, nequid eo ſpatio nouaretur. Cicer. *ad Caton famil.* 15. Qui

15. Qui nouari aliquid volebant. Cic. 3. *de legib.* Nihil habui ſanè, non modo multum, quod putarem nouandum in legibus. Nouare item eſt verbum Iuriſconſultis viitatum, pro debitum in aliam obligationem transferre. Ouid. 1. *Faſt.*

Ingratos nulla prole nouare viros,

Tibull. *lib* 4.

——Nam cura nouatur

Cum memor acceptos ſemper dolor admonet annos.

Vnde Nouatio, de qua paulo poſt. Huius compoſita ſunt. Innouo, ἐγκαινίζω, καινίζω: & Renouo, ἀνακαινίζω, de quibus vide ſuis locis.

Nouans, participium. { מחדש *mechaddeſch.* } Virg. 4. *Æneid.*

Æneam fundantem arces, ac tecta nouantem Conſpicit.

Nŏuāndus, a, um, Ouid. 8. *Metam.*

——etiam mihi ſæpe nouandi

Corporis, ô iuuenes, numero finita poteſtas.

Nouātŭs, a, um, { מחודש *mechuddáſch.* ἀνανεωθείς. GALL. *Innoué, renouuellé.* ITAL. *Rinouellato.* GERM. Erneuweret / newo gemacht. HISP. *Renouado.* ANGL. *Make new.* } Ouid. 2. *de Remedio.*

Admonitu recreatur amor, vulnúſque nouatum,

Scinditur, infirmis culpa puſilla nocet

Nŏuātrīx, Nouatrix Ouid. 15. *Metam.*

——rerúmque nouatrix.

Ex aliis alias reddit natura figuras.

Nŏuātĭo, nis. { ἀνανέωσις. GALL. *Innouation, renouuellement.* ITAL. *Rinouamento.* GERM. Ein newerung. HISP. *Renouamiento.* ANGL. *A making new, or renewing.* } Dictio eſt Iuriſconſultis viitata, qua illi vtuntur pro prioris debiti in aliam obligationem aut naturalem, aut ciuilem transfuſione. quod tripliciter fit, primum cum vnius perſonæ obligatio in alterius perſonæ obligationem nouatur: ſecundò, cum alterius generis obligatio, in verborum obligationem nouatur: tertiò, cum verborum obligatio in alteram formam commutatur. Hotomanus.

Nŏuĕllus, a, um diminutiuum. { חדש *chaddáſch.* νεόφυτος. GALL. *Nouuelet, nouueau planté.* ITAL. *Nouello* GERM. Ein newſchoß / das newlich iſt. HISP. *Nouello.* ANGL. *New, freſh.* } Virg. 3. *Eclog*

Atque mala vites incidere falce nouellas.

Cic. 5. *de finib.* Itaque & viuere vitem, & mori dicimus arborémque & nouellam, & vetulam, & vigere & ſeneſcere. Ouid. 4. *de Pont. Eleg.* 12.

—— tu duxque, comeſque fuiſti,

Quum regerem tenera frena nouella manu

[Nouellæ conſtitutiones, & elliptice *Nouella*, i. e. nouæ, vel extremæ: quia poſt codicem æditæ erant, atque ita extremæ, ideo à Græcis νεαραὶ μετὰ τὸν κώδικα, & aliquę poſt Βασιλικῶν libros.]

Nŏuĕllo, as, are, Nouum agrum colere, ſeu nouas vites pangere. { νεόφυτα φυτεύειν. GAL. *Planter de nouueau.* ITAL. *Piantare di nuouo.* GERM. Ein newen auffbruch oder ein newſetz machen. HISP. *Poner vides en majuelo.* ANGL. *To mak new.* } Suet. *in Domitiano*, Edixit nequis in Italia nouellaret. ¶ Huius compoſitum eſt Renouello, de quo vide ſuo loco.

Nŏuĕllētum, Vinea ex nouellis vitibus conſita. { νεόφυτον. GALL. *Vn lieu complanté de ieune ou nouuelle vigne.* ITAL. *Virgiuale nouo & giouane.* GERM. Ein newſatz mit räben. HISP. *Lugar plantado de vides nueuas en majuelo.* ANGL. *A place planted with new vynes.* } Paulus Iuriſconſult. *in l. veluti, ff. de impenſ. in rebus dotalib. fact.* Veluti ſi nouelletum in fundo factum ſit.

Nouellitas, nouitas. Tertull.

Nŏx, noctis, à noceo, quòd oculis noceat: vel à Græco νύξ Hinc enim & Nyctelius dictus Bacchus, quòd eius ſacra noctu celebrarentur. { ליל *lajil.* GALL. *Nuict.* ITAL. *Notte.* GERM. Die nacht. HISP. *Noche.* ANGL. *Night.* } ¶ Eſt autem Nox, terræ vmbra, vel (vt Speuſippus ait) vmbra dici contraria, & Solis priuatio. Cic. 2. *de nat. deor.* Ipſa vmbra terræ Soli officiens, noctem efficit. Virg. 2. *Georg.*

Et quantum longis carpent armenta diebus.

Exigua tantum gelidus ros nocte reponet,

Idem 2. *Æneid.*

—— & iam nox humida cælo

Præcipitat ſuadéntque cadentia ſydera ſomnos.

Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 11.

—— laſciua gaudia noctis.

——Quorum nox conſcia ſola eſt

Idem 12. *Metam.*

Et veniunt aſtus, & nox immenſa videtur.

idem *El* 3. *lib.* 4. *Triſt.* Neque diem me mocari decet, neque nocti nocere. Plaut *Curcul ſc.* 3. *a.* 2. Vna nocte & die perdocere Idem *Capt. ſc.* 5. *a* 3. vbi alterum vacat. Ea ſi memorem, Nox diem adimat. *Ibidem ſc.* 3. *a.* 2.

Illa tegi cæca condita nocte velim,

Ouid *El* 6. *lib.* 3. *Triſt* Hîc ero vſque ad noctem, ſaltem intromittar domum. Plaut *Men. ſc* 5. *a.* 5. Vt eſſet noctes & dies hunc annum totum, idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Dies noctéſque potent. Idem *Aſin ſc.* 3. *a.* 3. Nox immunis eſt ab expeditione redeuntium militum. Senec. *cap. vlt. de tranq.* Diem aquam, Solem, Lunam, noctem, Hæc argento non emo. Plaut. *Aſin. ſc* 3. *a* 1. Pactus legibus noctem huius, & cœnam ſibi dare *Ibid.* De nocte Cæſar *lib* 1. *bell. ciu.* Nocte hac emigraſti. Plaut *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Noctem huius opto. & vini cadum. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a* 3. Hanc tibi noctem dono dabo *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Alterna noctes amica frui. *Ibid ſc.* 2. *a* 5. Adiudicato cum vtroiſtam noctem ſies Idem *Men. ſc* 3. *a.* 1.

——Spreto noctiſque hoſtiſque periclo,

Cuius equos pretium pro nocte popoſcerat hoſtis.

ſi opera nocturna exploratoris. Ouid. 13 *Metam.* Noctem incuſtoditam ſpeculari. Tacit. *lib.* 2 Dies noctéſque bibite. Plaut. *Moſt ſc* 1. *a* 1. ¶ Nox pro noctu. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 3 Nox, ſi voles, manebo. ¶ Æquare nocti ludum, eſt ludere totam noctem. Virg 9. *Æneid.*

——felix ſi potenus illum

Æquaſſet nocti ludum in lucémque tuliſſet.

¶ Supremam noctem agere. Idem 6. *Æneid.* ¶ Dare noctes alicui, de meretricibus dicitur. Horat. *Epod.* 15.

Non feret aſſiduas potiori te dare noctes.

¶ Hinc locare noctes. Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 10.

Sola locat noctes, ſola locanda venit.

Negare noctem, quum admittere amatores noctu negant. Idem 1. *Amor. Eleg.* 8.

Sæpe nega noctem capitis modò finge dolorem, &c.

¶ Poſcere noctem, Rogare noctem: amatorum ſunt, Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 8. *& lib.* 2. *Amor. Eleg.* 2 ¶ Nox pro ſomno. vt exturbare noctem, Stat 10. *Theb* Talia vociterans noctem exturbabat, &c. ¶ Nox æterna, pro morte. Virg. 10. *Æneid.*

—— in æternam clauduntur lumina noctem.

¶ Nox animi, hoc eſt, ignorantia, & cæcitas. Ouid. 6. *Metam.*

Tantaque nox animi eſt,

Nox pro nocte, aut noctu Decemuiri in XII. tabulis poſuerunt, vt ex Gellio intelligitur *c.* 1. *lib.* 8. Lex enim erat hæc. Si nox furtum faxit, &c ¶ Noctes & dies: id eſt, continue, ſemper. Plaut. *Merc.* Obiurgare pater ob hæc me noctes, & dies. Virg. 6. *Æneid.*

Noctes atque dies patet atri ianua Ditis

¶ Noctis partes ſunt Veſpera, Crepuſculum, Prima fax, Concubium, Nox intempeſta, Ad mediam noctem, Media nox, De media nocte Gallicinium, Conticinium, & Diluculum. Vide Cenſorinum *de die natali*; & ea quæ ſupra annotauimus in dictione *Dies.* ¶ Diuidunt etiam milites noctem in vigilias quatuor, quæ ſingulæ trium horarum ſpatio ſupputantur, quoniam ſeruant caſtra viciſſim per vigilias. Hinc prima vigilia, Secunda, Tertia, & Quarta. Vnde Lucan. *lib.* 7. Tertia iam vigiles commouerat hora ſecundos. ¶ A nox fiunt Pernox. παννύχιος. Noctua, Nocturnus. Noteſco, Pernocto, Noctiuagus, Noctiluca, Binoctium, Trinoctium, Quadrinoctium, & huiuſmodi.

Nocticula, parua nox. [Item nocticula, id eſt, luna.

Noctianus, nocte cuſtos, vigilis νυκτοφύλαξ. Gloſſ. leg. *vigil.*]

Nŏctū, pro nocte, vtebantur antiqui. { νύκτωρ. GALL. *De nuict.* ITAL. *Di notte.* GERM. Zu nacht / bey nächtlicher weil. HISP. *De noche.* ANGL. *In tyme of night.* } Quadrigarius conuenit Senatum noctu multa domum dimitti. Plaut. *Milit. ſc.* 4. *a.* 2. Haud talium cuenit ſomnium, quod noctu hac ſomniaui. Idem *Curcul ſc.* 1. *a.* 2 Hac noctu quod ſomniaui. Idem *Amphitr* Nónne hac noctu, noſtra nauis huc ex portu Perſico venit. Hac noctu in portum aduecti ſumus. Idem *ibidem.* Item, Credo hac noctu Nocturnum obdormiſſe ebrium. *Ibid. & Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Vide Gell *cap.* 1. *lib.* 8. ¶ Noctu verò aduerbium, νύκτωρ, ſignificat per noctem Saluſt. Diu, noctúque laborare, feſtinare. Plaut. *Pſ. ſc.* 3. *a.* 2. pietatem iſtam amplexator noctu pro Phœnicio. *Ibid. ſc.* 7. *a.* 4 Noctu in vigiliam quando ibat miles. ¶ Aliquando etiam legitur Nox pro noctu, vt eſt in XII. Tabulis, Si nox furtum factum ſit, ſi im aliquis occiſit, iure cæſus eſto, Vbi im, accuſatiuum dixerunt ab is, & Occiſit pro Occiderit. Vide Macrobium *lib.* 1. *Saturn. cap.* 4. & Gell. *cap.* 1. *lib.* 8.

[Noctua, vide ſuprà]

Nŏctūrnŭs, a, um, quod eſt noctis. νυκτερινός, ἔννυχος. GALL. *Choſe de nuict, nocturne.* ITAL. *Di notte.* GERM. Nächtlich / das der nacht iſt. HISP. *Coſa de noche.* ANGL. *Of the night.* } vt nocturna lux: ſicut a Die Diurnus. Claudianus,

Omnia quæ ſenſu voluuntur vota diurno,

Tempore nocturno reddit amica quies.

Cic. 4. *Verr* Sic etiam fortunis hominum abutebatur ad nocturna vota cupiditatum ſuarum Somnia nocturna Horat. 4. *Carm.* Viſus nocturni. Tacit. *lib.* 20 Nocturni temporis licentia. Cæſar *lib.* 1. *de bell. ciu.* Nocturnum iter. Suet. *in Tiber. cap.* 6. Nocturnum vinum edormire. Gell. *cap.* 10. *lib.* 6.

Dulcia nocturna portant veſtigia rixa,

Catull *de com. Beren.* Opera vt largus es nocturna. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Nocturni pro furibus, quòd noctu præcipue graſſentur fures Petron. Arbiter, Aduocati tamen, iam pene nocturni, qui volebant iucri facere, flagitabant vt apud ſe vtraque deponerentur. ¶ Nocturnus pro noctis Deo. Plaut. *in Amph.* Credo Nocturnum obdormiſſe ebrium. ¶ Nocturnus etiam, i. veſper. Papinius.

Roſcida iam nouies cælo dimiſerat aſtra

Lucifer, & totidem luna præuenerat ignes

Mutato nocturnus equo.

Dicitur etiam Noctifer à Catullo.

[Nocturnus, a, um, Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Tu cum noctuis oculis. *al. nocturnis.*]

Nocturnus, i noctis Deus Plaut. *Amph.* Credo ego hac noctu Nocturnum obdormiſſe ebrium,

Nocticolor. Gell *c.* 7. *lib.* 19.

[Nocticorax, vide *Nycticorax.*]

Nŏctĭfĕr, Perpetuum epitheton eſt ſtellę veſpertinæ, quam Heſperum, ſiue Veſperum appellamus. { νυκτοφόρος. GALL. *Qui apporte la nuict.* ITAL. *Chi porta la notte.* GERM. Der abendſtern ſo die nacht bringt. HISP. *Que trahe la noche.* ANGL. *That bringeth or toke, with night.* } Catull *in carmine nuptiali*,

Nimirum Eoos oſtendit noctifer ignes.

Dicitur etiam Nocturnus, vide *ſuprà.*

Nŏctĭfuga, qui noctem fugit νυκτίφυγος.

Nŏctĭlūcă, dicitur luna quæ noctu lucet. { ירח *iaréach.* νυκτιλαμπής. GAL. *La lune qui luit de nuict.* ITAL *La luna che luce di notte.* GERM. Das nächtliche der mon. HISP. *La luna que luce de la noche.* ANGL. *The moone that shyneth by night.* } Horat. 4. *Carm. Ode* 6.

Lesbium ſeruate pedem, meique

Pollicis ictum,

Ritè Latonæ puerum canentes,

Ritè creſcentem face Noctilucam,

Proſperam frugum, celerémque pronos

Voluere menſes.

¶ Noctilucam etiam quidam appellarunt animalculum exiguum, quod nocturno tempore lucet, æſtate præſertim, ſegete iam matura, & meſſi vicina Alio nomine *Nitedula* dicitur.

Noctipuga. Lucilius vocauit obſcœna, quòd noctu pungant, atque excitent Venerem.

Nocteſcere, eſt obtenebrari. { חשך *chaſach. h. νυκτώζειν*. GALL. *Se faire nuict*. ITAL. *Farſi notte*. GERM. *Nacht werden*. HISP. *Anochecer, hazerſe noche*. ANGL. *To waxe night or dark*. } Furius apud Nonium,

Omnia nocteſcunt tenebris caliginis atra.

Gell. *cap.* 11. *lib.* 18.

Noctes Atticæ, *νύκτες ἀττικαί*. Gellij opus ita appellatum (vt ipſe teſtatur *c. vlt. totius operis*) quòd hybernis noctibus in Attico agro fuerit elucubratum.

Noctiuagus, qui nocte vagatur. { *νυκτίπλαγκτος*. GALL. *Errant, & vagant de nuict*. ITAL. *Che va vagabundo di notte*. GERM. *Der zu nacht vm beinander ſchweifft*. HISP. *Coſa que anda de noche*. ANGL. *That erreth or wandereth by night*. } Virg. 10. *Æneid*.

——————— *almaque curru*

Noctiuago Phœbe medium pulſabat Olympum.

Deus noctiuagus, Sopor. Stat. 10. *Theb.* Strepitus noctiuagus Faunorum. Lucret. *lib.* 4.

Noxa delictum, ſiue culpa. { אשמה *aſchmáh* נזק *nézek* רע *rah* רעה *rahah. ἀμαρτία*. ANGL. *An offence or faulte*. } Caius *l. plebis. D. de verb. ſign.* Noxæ appellatione omne delictum continetur. Liu. *lib.* 3. Alia omnis penes milites noxa erat, qui nequid ductu atque auſpicio recte gereretur, vinci ſe per ſuum atque illorum dedecus patiebantur. ¶ Noxa item damnum & vitium ex aliqua re contractum ſignificat { Die ſtraff von wegen einer miſſethat / oder die miſſethat ſelbs vbelthat. } Hinc capere noxam & concipere & contrahere apud Columellam dicuntur ſerui ex nimio labore. Hinc noxam nocere apud Liuium, i. noxã committere, & Noxius ſeruus, qui noxã nocuit i. damnum intulit, & ob eam cauſam obnoxius eſt. Hinc eundem ſeruum vel quadrupedem quæ damnum dedit, Noxæ dedere præciſa locutione dicimus, pro noxæ nomine dedere, i. ob damnum & noxam quam intulit. Quemadmodum *Verr.* 5. Lucri & acceſſionis dare frequentiſſime pro lucri & acceſſionis nomine. ¶ Transfertur autem eleganter hoc à Liuio: Obrui, inquit, Ætnæ ignibus, aut mergi freto illi Inſulæ ſatius eſſet, quam velut dedi noxæ inimico Conſuli. Hinc noxis ſolutus dicitur ſeruus, noxio contrarius, ob cuius noxam nihil debetur vel qui nemini eſt obnoxius, quaſi liber & ſolutus omni obligatione quæ ex noxa contrahitur. Ex Hotomano. Eximere noxæ, Eſt gratiam criminis facere, hoc eſt, Remiſſionem dare. Liu. *lib.* 8. *ab Vrb.* Tum dictator ſilentio facto, Bene habet (inquit) Quirites, vicit diſciplina militaris: vicit imperij maieſtas, quæ in diſcrimine fuerunt an vllæ poſt hanc diem eſſent non noxæ eximitur. Q. Fabius qui contra edictum Imperatoris pugnauit, ſed noxa damnatus donatur populo Romano, donatur Tribunitiæ poteſtati, precarium non iuſtum auxilium ferenti. Budæus Noxam luere pecunia Liu. 8. *d.* 4. Noxa liberare reum. Quint. Noxam ſarcire de furto. Gell. *c.* 18. *lib.* 12. Liu. *lib.* 9. *ab vrb.* In noxa eſſe, Idem in crimine Idem *lib.* 2. *d.* 4 Suet. *in Aug. c.* 67. Noxæ arguere, (i. culpæ & criminis.) Liu. 3. *d.* 4. Nihil his, aut ſociis eorum noxæ eorũ fraudive. Idem *lib* 4. *d.* 4. ¶ Noxa caput ſequitur, i. obligatio a pœna ſuum auctorem. ¶ Heroum filij noxæ. Id Græci ſic efferunt, *ἀνδρῶν ἡρώων τέκνα πήματα*. Senſus eſt, præſtantium & clarorum parentum liberum plurimum a paterna virtute degenerare, & damna reip. euadere *Noxa* ergo hic eſt res noxia, ſeu inutilis.

Noxalis, e, vnde Noxalis actio, dicitur quæ aduerſùs nos inſtituitur, non propter vitium à nobis contractum, aut culpam, ſed ob noxam, hoc eſt, damnum a ſeruo aut pecude noſtra datum *βλάβης δίκη*. Caius *in l.* 1 *ff. de noxalibus action.* Noxales actiones appellantur, quæ non ex contractu, ſed ex noxa, atque maleficio ſeruorum aduerſùs nos inſtituuntur: quarum actionum vis & poteſtas hæc eſt, vt ſi damnati fuerimus, liceat nobis deditione corporis, quod deliquit, euitare litis æſtimationem. Vide *ſuprà* in *Noxa*.

‖ Noxax, criminoſus. Acc. ‖

Noxia, Culpa. { אשמה *aſchmáh* נזק *nézek* רע *rah* רעה *val. ἀδίκημα*. GALL. *Faute, offence, coulpe*. ITAL. *Colpa*. GERM. *Die ſchuld einer ſünd oder vbelthat*. HISP. *Culpa*. ANGL. *An offence or faute*. } Ter. *in Phorm.* Meminiſtin' olim vt fuerit noſtra oratio In re incipiunda ad defendendam noxiam? Plautus, Amicum caſtigare ob meritam noxiam. Ter. *in Eunch.*—vnam hanc noxiam Mitte, ſi aliam vnquam vllam admiſero, occidito. ¶ Noxiæ eſſe, hoc eſt, fraudi eſſe, aut vitio, vel culpæ aſcribi. Liuius, Si domum abire vellent, publica fide accepta, nihil eam rem noxiæ futuram, quòd ſe hoſtibus tradidiſſent. ¶ Noxiam & noxam pro eodem accipi contendit Valla *lib.* 6. Tamen noxiam pro noxa, i. Peccati pœna, aut damno, raro ſcriptum reperias. Noxia, i. damno. Liu. *lib.* 2. *d.* 5.

‖ Noxilis, nocens. Gloſſ. Iſid. à noxa. In Gloſſ. *βλαβερὸς* nocibilis. ‖

Noxit, pro nocuerit. Lucil.

‖ Noxitudo, pro noxia Accius *armorum Iudicio* ocule noxitudo oblitteretur Pelopidarum, ac per nos ſaniteſcat genus. Non. ‖

Noxius, a, um. quod nocet. { מזיק *mezik* רע *rah. βλαβερός*. GALL. *Dommageable, qui porte dommage*. ITAL. *Nocevole, nocente*. GERM. *Schädlich*, Item *Schuldig*. HISP. *Dañoſo* ANGL. *That offendeth, or hurteth, noyſome*. } Saluſt. Quæ niſi quæſita erant, & niſi vindicatum in noxios, quid erit reliquum. Liu. 5. *ab Vrbe*, Qui noxij ambo, alter in alterum, &c. Virg. 6. *Æneid.* Igneus eſt ollis vigor, & cæleſtis origo Seminibus quantum non noxia corpora tardant. Ouid. *in Ibin*,

Inque tuis opifex vatis quod fecit Achæo,

Noxia luminibus ſpicula condat apis.

Idem 10. *Metam*

Nec metuens atro crinitas angue ſorores,

Quas facibus ſæuis oculos atque ora petentes

Noxia corda vident.

¶ Noxius, cum genitiuo. Tacitus *lib.* 5. vt noxium coniurationis ad diſquiſitionem trahebat. Ouid. *Eleg.* 1 *lib* 2. *Triſt.*

Cur aliquid vidi? Cur noxia lumina feci?

¶ Cuius contrarium eſt Innoxius, culpa carens innocens, qui non nocet. Plaut. *in Aul.* Heu Megadore, haud decorum facinus tuis factis facis, Vt inopem atque innoxium abs te atque abs tuis, me irrideas. Noxius de parricida. Suet *in Claud. c.* 34. ¶ Obnoxius, idem eſt quod aſtrictus, vel obligatus de quo ſuo loco.

Noxior, Cõparatiuus a noxius. Senec. *lib.* 1. *de Clementia. c.* 13. Omnibus reis noxior ac ſolicitior.

Noxioſus, idem, quod noxius. Senec. 1. *de Clement.* Si noxioſiſſimo cuique animali in nos daretur poteſtas, &c. Idem *Epiſt.* 71. Quod animi pertiti noxioſique habent, non habebunt illi quos aduerſus hos caſus inſtruxit longa meditatio.

N V

Nubæ, *Νοῦβαι* Steph. Populi ſunt Libyæ, ad ſiniſtrum Nili flexum habitantes, in multa diuiſi regna, teſte Strabone *lib.* 17.

Nubes, { ענן *hanán* עב *hab. νεφέλη*. GALL. *Nue, ou nuée*. ITAL. *Nuuola, nebbia*. GERM. *Ein wolck*. HISP. *La nuue*. ANGL. *A cloude*. } Eſt vapor humidus in ſublime elatus è terra per æſtum: ſiue aër in liquorem coactus, cuius denſitas haud dubiè Solem obumbrat: vnde etiam nomen accepiſſe creditur, à nubendo ſcilicet, hoc eſt, tegendo, quòd ſolem obnubat. Sunt tamen qui eius originem referant ad dictionem Græcam *νέφος*, quæ nebulam ſignificat, vel nebulum. Cicer. *de diuinat.* Si autem nubium conflictu ardor expreſſus ſe emiſerit, id eſſe fulmen. Virg. 5. *Æneid.*

——— *& alis*

Plaudentem nigra figit ſub nube columbam.

Idem 3. *Æneid.*

Inuoluêre diem nimbi, & nox humida cœlum

Abſtulit, ingeminant abruptis nubibus ignes.

Idem 1. *Georg.*

Et fœdam glomerant tempeſtatem imbribus atris

Collectæ ex alto nubes.

¶ Nubes peditum per tranſlationem, pro multitudine & denſitate vſurpauit. Liu. 5. *bell. Macedonics*, Rex contra peditum equitũmque nubes iactat, & conſternit maria ſuis claſſibus. Liu. *lib.* 4. *d.* 4. Telorum velut nubes Idem *lib.* 2. *d.* 5. Nubes locuſtarum. Nubes animi.

Vt tamen hanc animi nubem dolor ipſe remouit,

Ouid. *El.* 3 *lib.* 1. *Triſt.* Armorum nubes, Statius 4. *Thebaid.* Belli nubes. Virg. 10. *Æneid.* ¶ Nubis in nominatiuo apud Plautum *in Merc.*—nonne ex aduerſo vides? Nubis atra, imberque inſtat.

Nubecula, æ, diminutiuũ, Parua nubes. { *νεφέλιον*. GAL. *Petite nuée*. ITAL. *Nuuoletta*. GERM. *Ein wölcklin*. HISP. *Nube pequena* ANGL. *A litle cloude* } Plin *lib.* 18. *c.* 15. Nubecula quamuis parua, ventum procelloſum dabit. ¶ Per tranſlationem accipitur pro ſupercilio, triſtitia vultus, frontis contractione. Cicer. *in Piſon.* Neque tam fui timidus, vt qui in maximis turbinibus ac fluctibus Reip. nauem gubernaſſem, ſaluámque in portu collocaſſem, frontis tuæ nubeculam, tum collegæ tui contaminatum ſpiritum pertimeſcerem.

Nubifer, Nubes ferens. { *νεφεληφόρος*. GALL. *Portant nuées*. ITAL. *Chi porta nuuole* GERM. *Der das gewülck bringt*. HISP. *Que trahe nuues* ANGL. *That bringeth or cauſeth cloudes*. } Vnde Nubiferi montes dicuntur, ita editi, vt nubes ſuſtinere videantur. Ouid. 2. *Metam.*

Aeriaque Alpes & nubifer Apenninus.

¶ Nubifer notus, qui nubes affert, ſiue gignit. Idem *Epiſt.* 2.

Te dare nubiferis linea vela Notis.

Nubifugus, adiectiuum, qui nubes fugat. { *νεφελοελάτης*. GALL. *Qui chaſſe les nuées*. ITAL. *Che caccia le nuuole*. GERM. *Der die wolcken vertreibt*. HISP. *Que desbarata las nuues* ANGL. *That putteth away or diſſolueth cloudes*. } Col *lib.* 10. Nec tam nubifugo borea Latonea Phœbe Purpureo radiat vultu.

Nubigena, æ, ex nube genitus. { *νεφεληγενής*. GALL *Engendré de nuée*. ITAL. *Generato di nuuola* GERM. *Auß dem gewülct erboren*. HISP. *Engendrado de nuue*. ANGL. *That is engendred of a cloudes*. } Col *lib.* 10. Mox vbi nubigenæ Phryxi nec portitor Helles, &c. ¶ Nubigenæ dicũtur centauri, quòd ex nube ſint nati. Quum enim Ixion Iunonem deperiret, obiata eſt illi nubes, quæ imaginem Iunonis repræſentaret, cum qua congreſſus, genuit Centauros. Statius 5. *Thebaid.*

Luxuriant Lapitharum epulæ, ſi quando profundo

Nubigenæ caluere mero.

Feri nubigenæ. Ouidius 12. *Metamorphoſ.* Bimembres Nubigenæ Virg. 8. *Æneid.*

——— *tu nubigenas inuicte bimembres*, &c.

Amnes nubigenæ. Statius 1. *Theb.*

Nubiger, a, um. Adiect. nubifer. Papinius,

Quis tibi tuum tenero permiſit plaudere collo

Nubigeros clypeos, intactaque cædibus arma

Nubilus, a, um, Fuſcum, nubibus tectum. { *ἐπινέφελος*. GALL. *Nubileux ou nebuleux, obſcur*. ITAL. *Foſco, nubilo*. GERM. *Gewülckt / dunckel von wolcken*. HISP. *Nubloſo, ò anublado*. ANGL. *Dark, cloudie*. } Plin. *lib.* 16. *c.* 26. Pyrus, & amygdala, etiamſi non pluat, ſed fiat auſtrinum cælum atque nubilum, florem emittunt.

Nubila ſunt ſubitis tempora noſtra malis,

(metaph.) Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 1. *Triſt.*

Tempora ſi fuerint nubila, ſolus eris,

idem *Eleg.* 8 *lib.* 1. *Triſt.*

Nubila promiſſi Styx mihi teſtis erit,

idem 3. *Faſtor.*

Nubila naſcenti ſeu mihi parca fuit,

idem *El.* 4. *lib.* 5. *Triſt.* ¶ Nubilus color obſcurus. Plin *lib* 9. *c.* 35. Inde nubilum trahi colorem, aut pro claritate matutina ſerenum.

Nubilum, ſubſtantiuum, ipſam nubem ſignificat. { *τὸ νέφος*. ANGL. *Dark wether*. } Plin. *lib.* 2. *c.* 62. Rhodi & Syracuſis nunquam tanta nubila obduci, vt non aliqua hora ſol cernatur. Ouid. 7. *Metam.*

——————— *nubila pello,*

Nubilaque induco ventos abigóque, vocóque.

Virg. 6. *Æneid.*

Et pater omnipotens denſa inter nubila telum Contorſit.

¶ Regem oſtenſurus propter nubilum diſtulit. Suet. *in Nero. c.* 13. Triſtitia quoddam nubilum ducunt oculi. Quintil.

Nubilarium, ij, locus, quò propter nubes conferuntur frumenta ſemitrita, *ἀποθήκη*. Col. *lib* 1. *c.* 6. Huic areæ nubilarium applicari debet, maximè in Italia, propter inconſtantiam cæli, quo collata ſemitrita frumenta protegantur, ſi ſubitaneus imber acceſſerit. ¶ Dicitur & Nubilar. Idem *lib.* 2. *c.* 21. Quod ſi falcibus leges cum parte culmi demeſſa ſit, protinus in aceruum, vel nubilar congeritur.

Nubilo,

Nūbilo, as, are. Nubilum fieri, nubibus obſcurari. { קנן kanán. ζοφόω. GALL. *Couurir des nuées, rendre obſcur & nubileux, obſcurcir.* ITAL. *Nuuolare.* GERM. Gewölckt werden. HISP. *Nublar.* ANGL. *To waxe darke or cloudes.* } Vnde nubilat aër, apud Varr. *de re ruſt.* Plin. *lib.* 37. *cap.* 7. Caliſtratus fulgorem carbunculi debere candidum eſſe poſuit, extremo viſu nubilantem. Hinc componitur Obnubilo, de quo vide ſuo loco.

Nūbilor, aris, deponens. Nubilo. Cato *de re ruſt. c.* 88. Vbi nubilabitur, noctu ſub tecto ponito: quotidie quum ſol erit, in ſole ponito.

Nūbilōſus, a, um, quod eſt nubibus plenum. { νεφελώδης, ζοφώδης. GALL. *Nebuleux, plein de nuées.* ITAL. *Nuuoloſo.* GERM. Wolckechtig. HISP. *Lleno de nunes.* ANGL. *Cloudie or full of cloudes.* }

NVBO, is, pſi & nuptus ſum, in praet. in ſup. nuptum, Velo, operio, tego, obnubo { כסה chaſah. καλύπτω. GALL. *Couurir.* ITAL. *Coprire, velare.* GERM. Bedecken. HISP. *Cubrir.* ANGL. *To couer.* } vnde nubes dicta creditur, quòd cælum obnubat. Quoniam vero ſponſæ apud veteres dum viro tradebantur, nubere, hoc eſt, velare capita ſolebant, factum eſt vt Nubere vſurpetur pro viro tradi { התחתן hithchatten נשא naſa. γαμεῖσθαι, συνοικεῖν. GALL. *Prendre mari, eſpouſer mari.* ITAL. *Maritare.* GERM. Mannen, ein man nemmen. HISP. *Caſarſe la muger.* ANGL. *To be maried to ſome man.* } Eſt enim proprium mulieris. Quò libeat, nubant, dum dos ne ſiat comes. Plaut. *Aulul. ſc.* 5. *a.* 3. Eho: An tu huius nupſiſti patri? (obſcœnè.) Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Quò eam facilius nuptum, ſi vellet, daret. Plaut. *Aulul. ſc.* 1. *a.* 1. Filiam deſpondi Ego hodie nuptum huic dabo. Idem *Ibid. ſc.* 4. *a.* 1 *& ſc.* 1. *a.* 4. Quam minimo ſumptu filiam vt nuptum darem *Ibid. ſc.* 5. *a.* 2. Terent *in Andr.* Aiebant hodie filiam meam nubere tuo gnato. Non enim vir, ſed mulier propriè nubit. Licet quandoque figuratè, vel peruerſo naturæ ordine præpoſterè dicatur. Pomponius *in Pannuceatis*, vt citat Nonius, Sed meus frater maior, poſtquam vidit me inde eiectum domo, nupſit poſterius dotatæ vetulæ, varicoſæ Aphræ. Iuuen. *Satyr.* 2. Quid quæris? nubit amicus. ¶ Sunt qui dicant virum tum nubere, quum ſeruit vxori, ſeque illi ſubiicit, quæ ſibi parere debebat. Vnde Martialis *lib.* 8. Vxori nubere nolo meæ. Senec. *controuerſ.* 6. *lib.* 7. in Titulo. Tyrannus permiſit ſeruis vt dominabus ſuis nubant. Vtroque autem modo dicitur, & Nubere alicui, & cum aliquo Nubere. Cicer. *Marc. Catoni.* Regis Parthorum filium, quocum eſſet nupta regis Armenorum ſoror. ¶ Nubere in familiam claram. Idem pro *Cælio*. Quum ex ampliſſimo genere in familiam clariſſimam nupſiſſet. Nubere in domum Liu. *lib.* 4. *ab vrb.* Et Nupta in domo. Idem *lib.* 6. *ab vrb.* ¶ Nubere dicuntur etiam arbores vitibus, & vites arboribus, pro coniungi & implicari. Plin. *lib.* 34. *cap.* 1. In Campano agro populis nubunt. de vitibus. ¶ Nubitur, Plaut. *Perſa*. Hìc cum mala fama facilè nubitur, Dum dos, ſi nullum vitium vitio vortitur. ¶ Dare nuptum viro. Idem *Caſi.* Ancilla Caſina vt detur nuptum noſtro villico. Huius verbi compoſita ſunt, Connubo, συνοικίζομαι, συνοικέω, quod eſt Matrimonio iungor, quaſi Simul nubo. Apul. Neſcientibúſque parentibus puellari ætate connupſeramus. Hinc Connubium, ius legitimi matrimonii. Denubo, Innubo, quod propriè ſignificat ad domum viri tranſire. Vnde & pro tranſire ſimpliciter ſumitur. Lucil. *lib.* 6. *Satyr.* Suam enim inuadere, atque innubere cenſet. Hinc Innubus, qui vxorem nunquam duxit. & Innuba, quæ viro nunquam fuit tradita. Obnubo, abſcondo, tego, ἐγκαλύπτω. Statius,

Obnubitque comas, & temperat aſtra Saloro.

Pronubo, Nuptiis præſum: à quo Pronubus, Pronuba, quæ duo penultimam corripiunt: quemadmodum & Innubus, & Innuba: cætera omnia habent penultimam productam.

‖ Nubentes apud Tertull. *lib. adu. Hermog.* ſunt iteratores nuptiarum.
Nupto frequentat. ex nubo Gl. Iſid. ‖

Nūptus, a, um participium, In matrimonio collocatus. { נשואה niſſâ. γεγαμημένος. GAL. *Marié, eſpouſé.* ITAL. *Maritato.* GERM. Vermählt. HISP. *Deſpoſado, caſado.* ANGL. *Maried.* } Cic. *pro Seſtio*, Seſtius C. Albini filiam duxit, ex qua hic eſt puer & iam nupta filia. Idem 6. *Verr.* Mulier nupta vni, propoſita omnibus Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.*

Me miſerum ſi turpe putas mihi nupta videri.

Dum quidem cum illo nupta eris Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Qui cum Alcmena eſt nupta. Idem *Prologo Amph.* Quid ego tibi deliqui, ſi cui nupta ſum. Idem *Amph. ſc.* 3. *a.* 2. ¶ Nupta verba, hoc eſt, obſcœna, & laſciuoſa, qualia ſunt mulierum, quæ viro traditæ verecundiam dedidicerunt: ea autem virgines nequaquam decent. Idem *in Dyſcolo*, referente Feſto. Virgo ſum, nondum didici verba nupta dicere. ¶ Huius antitheton eſt, innupta, ἄγαμος, quæ nondum accepit virum, vt innuptæ puellæ, apud Virg. 2. *Æneid.*

Nūptus, i Nuptæ maritus. { חתן chatán. νυμφίος. GALL. *Eſpoux, le nouueau marié.* ITAL. *Spoſo, marito.* GERM. Ein breutigam, der man welchem eine vermählt iſt. HISP. *Nouio, eſpoſo.* ANGL. *A bridegrome or new maried man.* } quamuis rarò ſit in vſu, niſi apud veteres, vt apud Plaut. in *Caſ.* Lubet Chalinum quid agat ſcire nouum nuptum, id eſt maritum, vt exponit Priſcianus.

Nūpta, æ, ſubſtantiuum, quæ nupſit. { כלה challáh. γαμετή. GALL. *Qui eſt mariée.* ITAL. *Spoſa.* GERM. Ein braut. HISP. *Nouia, ò eſpoſa.* ANGL. *A bride.* } Vnde Nouam nuptam dicimus, quæ iam recens viro tradita eſt. Catull. in *Epithalamio Malliæ*,

Prodeas noua nupta venit dies.

Ter. in *Adelph.* Ea noua nupta eadem hæc diſcet. Apud duos vna nupta eſſet. Gell. *cap.* 23. *lib.* 1. Dum tete abſtineas, nupta, vidua, virgine. Plautus *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Vna ex duobus nupta fieret. Gell. *loco citato* & Plautus *Men. ſc.* 1. *a.* 5. Eſtne nouis nuptis odio Venus? Catull. *de com. Ber.*

Sic aquet tua nupta virum bonitate,

Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.* Noua nupta rapiebatur trans flumen. Plutarch. in *Rom.*

Nūptus, us, pro ipſo nubendi actu. { חתנה chatunnáh. γάμος. GALL. *Mariement, mariage.* ITAL. *Il maritarſi.* GERM. Das mannen, verheuratung, vermahlung. HISP. *Obra de caſarſe.* ANGL. *Mariage, wedding.* } Hinc nuptui dare, vel nuptui collocare: συνοικίζειν. Cæſ. *lib.* 1. *bell. Gall.* Et ſorores ſuas nuptui in alias ciuitates collocaſſe. Plin. *de viris illuſtr.* Eo die Numantini fortè ſolenni nuptui filias locabant. Nuptum & tedas paſſa Statius 5. *Syluarum.*

Nūbilis, is, quæ eſt apta & matura viro, viripotens. { ἐπίγαμος, ὡραία. GALL. *Mariable, & ſe dit des filles.* ITAL. *Da marito.* GERM. Mannbar. HISP. *Donzella caſadera.* ANGL. *Apt or readie to be maried.* } Virg. 7. *Æneid.* Iam matura viro, iam plenis nubilis annis. Cic *pro Cluent.* Nubilis filia, & Liu. 9. *de bell. Punici*, Nubilis virgo. Ouid. *lib.* 2. *Triſt. El.* 1.

Nubilis hos virgo, matronáque, virque, puérque
Spectat.

Nūpturio, is. Nubere cupio. { γαμησείω. GAL. *Deſirer de ſe marier, auoir faim d'eſtre mariée.* ITAL. *Bramare di maritarſi.* GERM. Begird haben zu mannen oder ſich zu verheuraten. HISP. *Auer gana de ſe caſar.* ANGL. *To deſire to be maried.* } Apuleius in *Apolog.* Ea ſi nupſiſſet homini ruſticano, indecrepito ſeni ſponte, eam diceres ſine vlla magia iam olim nupturiſſe.

Nūptiæ, arum, Matrimonium, coniunctio maris & fœminæ omnis vitæ conſortium continens. { חתנה chatunnáh. γάμος. GALL. *Nopces.* ITAL. *Nozze.* GERM. Hochzeit. HISP. *Caſamiento ò bodas.* ANGL. *The ſolemnitie or tyme of mariage.* } Propriè tamen dicuntur cæremoniæ, & ſolennitates in ducendis vxoribus, ipſéque nuptiarum dies, ita dictæ proculdubio a nubendo, quod propriè ſignificat Velo, vel tego. Sed quoniam noua nupta, dum viro tradebatur flammeo præ pudore caput obuoluebat, factum eſt, vt Nubere acciperetur pro Tradi viro: & Nuptiæ pro maris & fœminæ coniunctione. Cic. *pro Cluent.* Nuptiæ plenæ dignitatis, plenæ concordiæ *Ibid.* Nuptiæ non matrimonii dignitate, ſed ſceleris ſocietate coniunctæ. Cœnabis apud me, hodie fient nuptiæ. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Cedo, Nuptias adorna. Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 1. Sed nuptias hodie quin facimus? num quæ cauſſa eſt? (Mox.) Ibo igitur & parabo, numquid me vis? *Ibid. ſc.* 4. *a.* 1. Venimus coctum ad nuptias. (i. pro nuptiis.) *Ibid ſc.* 2. *a.* 3. Repudium? rebus paratis & exornatis Nuptiis? *Ibid ſc.* 6. *a.* 4. Nuptiis ſimilia omnia hominum negotia. Senec. *cap.* 15. *de tranq.* Veteres in nuptiis maximè omina obſeruabant, id quod Virgil oſtendit, — primiſque iugarat Ominibus. Et rurſus 4. *Æneid.*

——— Prima & tellus & Pronuba Iuno
Dant ſignum.

Ita & Stat. de infauſti Adraſti nuptiis, commemorans prodigiis ait,

——— Cunctos tamen omnia rerum
Dicta mouent, variſque metum ſermonibus augent.

Hæc ex Turnebi Aduerſar.

Nūptiālis, e, quod ad nuptias pertinet. { γαμικός. GALL. *De nopces, nuptial.* ITAL. *Nuttiale.* GERM. Hochzeitlich. HISP. *Coſa de caſamiento ò bodas.* ANGL. *Pertaining to mariage.* } vt, Nuptialis thalamus, nuptialis cœna. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Tu vt hodie adueniens cœnam des ſororiam, Hic nuptialem cras dabit. Nuptialis vox. Liu. *ab Vrbe.* Nuptiales faces, & Nuptialia dona. Cic. *pro Cluent.*

Nūptiāliter, aduerbium, quod ſignificat more nuptiarum. γαμικῶς.

Nūptiālitius, idem quod nuptialis, γαμικός. Vlp. *l.* 194. *de verb. ſignif.* Munus eſſe donum cum cauſa vtputa natalitium, nuptialitium.

‖ Nuptorium, domus & locus nubentium. gl. Iſid. ‖

Nūcamenta, κόνδυλοι, κόνδυλοι, teſte Plin. *lib.* 16. *c.* 10. dicuntur quædam quaſi paniculæ dependentes ex ramis abietis & piceæ. Ruellius, Cæterùm ea quæ callo ſquamatim compactili pendent è ramis nucum, roborum, picearũ, appellantur Nucamenta: vel ideo quòd ſint quaſi quædam naturæ rudimenta, pineam nucem facere condiſcentis, vel quòd apertiſſimè in nucibus propendêre cernantur. Græci etiam Cyttara appellare conſueuerunt.

Nuceria, Νουκερία, vulgò *Nocera.* Ciuitas Campaniæ, cuius populi dicti ſunt Nucerini, & ager Nucerinus. Plin. *lib.* 3. *c.* 5. Haud procul à monte Veſuuio ager Nucerinus eſt, & nouem m. paſſuum à mari ipſa Nuceria.

Nuces, vide *Nux.*

Nucleus, vide *Nux.*

Nuctutiæ, nauium, ſiue nauigij genus. Gell. *cap.* 25. *lib.* 10.

Nudipedalia, vide *Nudus.*

Nuditanum, Hiſpaniæ Bæticæ oppidum eſt, apud Plin. *lib.* 3. *c.* 1.

Nudo, as, vide *Nudus.*

Nūdiuſtertius, { שלשום ſchilſchóm. πρώην. GALL. *L'autre hier, deuant hier.* ITAL. *L'altr' hieri.* GERM. Vorgeſtern. HISP. *Anteahier.* ANGL. *Two dayes agoe.* } & Nudiuſquartus, compoſita ſunt (inquit Feſtus) à Nunc, & die tertio, & quarto: quaſi dicas, nunc eſt tertius, & nunc eſt dies quartus: ſempérque de die præterito dicuntur. Nuper die quarto. Idem Gell. *cap.* 24. *lib.* 10. Dicitur & Nudiuſquintus, & Nudiuſſextus. Plaut. *in Moſtell.* Nam heri & nudiuſtertius, Quartus, quintus, ſextus, vſque poſtquam hinc peregrè eius pater Abiit. Idem in *Curc. ſc* 1. *a.* 1 *& ſc.* 3. *a.* 1. Nudiuſquartus paraſitum miſi in Cariam. Cic. 5 *Phil.* Recordamini qui dies nudiuſtertius decimus fuerit, quantus conſenſus veſtrûm, quanta virtus, quanta conſtantia.

NVDVS, a, um, à nudus, i. nunc dies, ſcil. me aſpicit ſine veſte. Niſi malis ex ne & udus. quod eſt ſine tegmine, apertus, intectus. { ערום ærôm, γυμνός. GALL. *Nud.* ITAL. *Nudo, ignudo.* GERM. Nackend, bloß. HISP. *Deſnudo.* ANGL. *Naked.* } Virg. 1. *Æneid.*

Nuda genu, nodóque ſinus collecta fluentes.

Nuda pulchra mulier, quàm purpurata pulcrior. Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Nudus vinctus centum pondo es. Idem *Aſin ſc.* 1. *a.* 1. Nudus in neruo (aleator) apud Quintil. Nudo pede preſſa vua. Ouid *El.* 6. *lib.* 4. *Triſt.* ¶ Nudus pro paupere & egente. Cic. *pro Flac.* Quoniam nudus te delectarat, ſemper nudum eſſe voluiſti. Qui iocus eſt ambiguo: quo nudo, inquit, in flore ætatis oblectatus eſt, eum ſemper nudum, hoc eſt, fortunis omnibus ſpoliatum atque euerſum eſſe voluiſti. Nudum nuces legere. locus ex ſimilitudine apud Cic. *lib. de Orat.* 2. Cùm innumerabilem Magio præfecto pecuniam dixiſſet datam: idque Scaurus tenuitate Magii redargueret: Erras, inquit, Scaure. Ego enim Magium non conſeruaſſe, dico, ſed tanquam Nudus nuces legeret, in ventrem abſtuliſſe. ¶ Nudus ab amicis, & nudus a propinquis, qui nullos habet amicos, aut propinquos. Cic *pro domo ſua.* Tam inops autem ego ab amicis aut [illegible] nuda Reſpublica magiſtratibus? Sic, Nuda vrbs præſidio. Idem *Att. lib.* 7. Nudum in cauſa deſtituere, apud eundem. ¶ Nudo veſtimenta

menta detrahere,eſt commodum ſperare ab eo qui nihil habet quod auferri queat Plaut. *in Aſin.* Me defraudato. L. Maximas nugas agis: nudo detrahere veſtimenta me iubes. Nudus item Inſepultus, ſiue Mortuus. Virg. 5. *Æneid.* Nudus & ignota Palinure iacebis arena. Idem *Ecl.* 13. Et freta deſtituent nudos in littore piſces Seruius Sic,

Traduntur ducibus menſa nuda ſua, (cæſis principibus.)

Ouid. 2. *Faſt.*

Ipſa virum rapuit ſimulachraque nuda reliquit. (1. Cæſaris)

Idem. 3. *Faſt.*

——— *Nudos ſine arbore campos,*

idem *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

——— *Et menſas oſſaque nuda videt,*

idem 1. *Faſt.*

Sub nuda poſitum cernere poſſit humo ,

idem *Eleg.* 5. *lib.* 1. *Triſt.* Nudæ valles , apertæ. Liuius *lib.* 8. *d.* 4. Sueton. *in Tiber. cap.* 17. In nudo ceſpite cibum capere. ¶ Nudus per metaphoram accipitur pro plano & claro , & quod nullo prætextu , aut coloribus eſt velatum, ψιλὸς, vt quum Nudam veritate dicimus , & Nudam ſimplicitatem. Nudæ artes Rhetorum quorundam. Et Nuda præceptorum traditio. Quintil. Nudos artus probationum & velut carne ſpoliatos. Idem Quint.

Vixque meus capiet nomina nuda liber,

Ouid. *Eleg* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Nuda vina *ibid. Eleg.* 10. *lib.* 3 Nudam Cæſaris iram. Nuda pax. *Eleg.* 11. *lib.* 3. *Triſt.* Nudum certamen habetur. (i. ſolum.) Idem 13. *Metam.* Item , Turpi ac nuda fuga Velleius.

Nūde, aduerbium, ſimpliciter . & non fucatè. ψιλῶ..

Nūditas, atis , Simplicitas : & quandoque ſumitur pro inopia. { עירם *herom.* γυμνότης. GAL. *Nudité pauureté.* ITAL. *Nudita.* GERM. Die bloſſe. HISP. *Deſnudez.* ANGL. *Nakednesse, want of any thing.* } Quintil. *lib.* 10. *c.* 2. Tenuitas ac nuditas, placuit , &c.

Nūdo, as , Nudum facio, detego, aperio, nudum conſtituo { פשט *paſchát* פרע *paráh.* γυμνῶ, ἀπογυμνῶ. GALL. *Deſnuer , mettre nud, deſcouurer.* ITAL. *Nudare.* GERM. Entblöſſen/ nackend machen. HISP. *Deſnudar.* ANGL. *To mak naked or bare , to vncouer.* } Cicer. 7. *Verr.* Repentè hominem proripi , atque in foro medio nudari , ac deligari , & virgas expediri iubet. Nudatur arbor foliis. Plin. *lib.* 16. *c.* 22. Quum quædam primæ germinent, & inter nouiſſimas nudentur. Nudare viſcera. Virg. 1. *Æneid.*

Tergora deripiunt coſtis, & viſcera nudant.

Nudare gladios , pro diſtringere. Liu. 8. *bell Punic.* Nudata caſtra. Cæſar 2. *bell. Gall* Nudatus defenſoribus murus. *Ibid.* Nudare ſcelus aliquod, Indicare , patefacere. Liu. 5 *bell. Macedon.* Iam enim & id magis in dies, Ætoli defectionem nudabant. Nudare animos. (i. aperire voluntatem.) Idem 3 *d.* 4 & 4. *d* 4. Et Nudare littora. (i. deſerere ſe præſidiis.) Cæſ. 3. *de bell. ciu* ¶ Nudati opere cenſorio. Vide Sueton. *in Cæſ. c.* 41 A Nudo fit compoſitum Denudo , Enudo, pen prod. ἀπογυμνόω, de quo infrà ſuo loco.

Nūdipĕdālia , Sacra erant Hieroſolymis , vt ſcribit Hieronymus contra Iou. γυμνοπόδια. De his meminit Egeſip. *lib.* 2. *bell. Iud.* Nudipedalia Ethnicorum quoque erant, quæ pro pluuia impetranda indicebant. Tertull.

‖ Nudipes Gloſſ. vt Græcis γυμνόπους : qui nudo pede eſt , nec calceatur ἀνυπόδητος. ‖

Nūgæ, arum , à Non , & ago, componi videtur, quòd qui nugatur, nihil agat. { לצון *latſôn.* φλυαρία, λῆρος, ὕθλος. GALL. *Baueries, bourdes, gabeties.* ITAL. *Ciancie, baie.* GERM. Vnnütze/ nichtſollende ding/ es ſeyn wort oder werck. HISP. *Los deſuarios de vanas palabras.* ANGL. *Triffles toyes.* } Sunt enim aut res nullius pretij , aut ſermones leuium rerum ac nullius ponderis , & plerumque ſcurriles , ioculatoriiſque. Hinc Catullus , poemata ſua vocat Nugas , vt de inanibus minimeque ſeriis rebus agentia. Plaut. *in Men.* Nugæ ſunt meræ. Idem *in Trin.* Hic poſtulet frugi eſſe, nugas poſtulat. Nugas garris. C. Soleo, propterea vno facilius. Idem *Pſ. 6 a* 4 Item , Quid dicit tibi? Nugas theatri. Verba, quæ in Comœdiis ſolent. (q. d. res nihili , ridicula , ſiue facetias. Idem *Curc. ſc.* 2. *a* 5 Hanc amat , nugas meras. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Non fuit liber. nugas agit. i. loquitur. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Non potes probare nugas. (i. perſuadere) te nihil habere, quod falſum eſt. Ide *Aul ſc.* 1. *a.* 5 Maximas nugas agis. (i. dicis) Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Hæ ſunt non nugæ. Non enim mortualia *Ibid. ſc* 1. *a.* 4 Nugas ludificabitur, garriet. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Sycophanta nequam eſt . nugis meditatur malè. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. ¶ Nugarum ludus, de quæſtionibus triuolis. Gell. *c.* 13 *lib* 6. ¶ Nugæ, de vnguentis. Martial. *Epigr.* 1... *lib.* 5.

Nugarium , futile , inutile. Nugarium vnguentum. Narrenſalb.

Nūgax, is , trium generum, & Nugator, qui meras nugas loquitur. nugigerulus. ‖ inutilis. Gloſſ. pro nugax, vel nugans. ‖ { לצן *letſets* לץ *le t.* φλύαρος. GALL. *Vain, plein de baueries.* ITAL. *Ciancaiatore.* GERM. Ein leichtfertiger/ der gern mit vnnützen dingen vmbgeht oder darvon redt. HISP. *Vano, loco, que mucho deſuaria.* ANGL. *That ſpeaketh only triffles or toyes.* }

‖ Nugicus , nugas canens. Cath. ‖

Nugigerulus, qui vana nunciat, qui nugas circumfert. Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Vbi nugigerulis res ſoluta eſt omnibus. { לצן *letſets* לץ *lets* φλύαρος. GALL. *Portant baueries.* ITAL. *Che porta ciancie* GERM. Ein marſtrāger/ der vnnütze ding vmbher tregt zu klappern. HISP. *El que trahe nuenas vanas.* ANGL. *A teller of triffles.*

Nūgĭgĕrus, a, um , idem, vt Nugigera manus , hoc eſt , vana, & quæ ſeipſam fefellit. Cic. *ad Att. lib.* 4. Dices , Volebam iampridem : ſcio te voluiſſe & me : aſt nugigeram manum fuiſſe. Aliqui codices ſic habent : Aſt me maſt. giam germanam fuiſſe, emendat Mala ſpina , vt in malis non male. Eſt enim planè corruptus , & deprauatus locus.

Nugiparus , qui nugas parit. Gloſſ. Iſid.

Nugipolyloquides , vox Plauti , per comicam licentiam ficta , *in Perſ. ſc.* 4. *a* 6. Eſt autem qui nugas πολλὰς, i. multas loquitur. Ian. Guilielm. legit *Nugidoliloquides* , qui nugas doloſas loquitur.

Nugiuendus, i , ab antiquis dicebatur (inquit Nonius) qui aliquid mulieribus venderet. { לצן *letſets* לץ *lets.* λαγοπώλης. GALL. *Vn vendeur de bourdes* ITAL. *Che vende baie* GERM. Der ſchlechte vnnütze wahr vertauſſt/ als kinderding oder weybesding. HISP. *Joyero de joyas de mugeres.* ANGL. *A feller or triffles or toyes.* } Nam omnia quibus mulieres vtuntur, pro rebus vanis atque inutilibus habentur. Plaut. *in Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Nugiuendis res ſoluta eſt omnibus.

NVGOR , aris , Vana loquor & nugas ago. { לץ *lets.* ληρολογέω , ὑθλέω, φλυαρέω GALL. *Dire bourdes, bauer, reſuer.* ITAL. *Cianciare.* GERM. Mit eytelen vnd vnnutzen dingen vmbgehn. HISP. *Deſuariar en vanas palabras.* ANGL. *To triffle, to ſpeak a thing vnmeet for the purpoſe* } Cic. 2. *de diuin.* Democritus tamen non inſcitè nugatur.

Nūgātŏr , qui meras nugas loquitur. { לצן *letſéts* לץ *lets.* λογολέσχης. GAL. *Jaſeur , baueur , cauſeur.* ITAL. *Ciancaiatore che ſempre dice parole vane.* GERM. Der mit eiteln vnnutzen dingen vmbgeht. HISP. *El que deſuaria en vanas palabras.* ANGL. *A triffler, a dalleer.* } Idem *in Capt. ſc* 2. *a.* 2. Euge pol Thalem talento non emam Mileſium . nam ad ſapientiam huius nimius nugator fuit. Cic. *pro Flac.* Neque in iſtum nugatorem tanquam in aliquem teſtem inuehar. Nugator homo Gell *c.* 2. *lib.* 12. Item , Nugatorem lepidum lepidè eſt nactus. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 4.

Nugatōrĭus, a, um, Nugalis, leuis, inanis , futilis, nullius momenti & ponderis. { φλυαρώδης. GALL. *Plein de bauerie & raſerie.* ITAL. *Pieno di ciancie.* GERM. Der voll vnnutzes liederliches dings iſt. HISP. *Lleno de deſuarios.* ANGL. *Triffling vaine , that triffleth.* } Cic. 1. *de nat. deor.* Tota res Vellei nugatoria eſt. Idem *pro Cæcina* , Omnino ad probandum, vtramque rem videam infirmam , nugatoriámque eſſe.

Nūgalis , e, quod eſt nugis plenum. φλυαρώδης. Gell. *lib.* 1. *c.* 2. Sed theorematibus tantum nugalibus dilatrantes , obiurgatione iuſta increpuit. Nugalia quædam loqui , ſiue differere , mittere. Idem *c.* 16. *lib* 3. & *c.* 2. *lib.* 4. & *c.* 17. *lib.* 7.

Nūgamenta, nugæ { לצון *latſôn.* ἀθύρματα. GALL. *Bourdes* ITAL *Ciancie.* GERM. Eitelige vnnd vnnuge ding/ narrenwerck oder narrenſtādung. HISP. *Deſuarios de vanas palabras* ANGL. *A toyes or triffling thing.* } Apuleius *lib.* 1. A quorum iſtorum nugamenta hæc comparaſti?

NVLLVS , a, um, Ne vllus. { οὐδεὶς, μηδείς. GALL. *Nul.* ITAL. *Niuno, neſſuno.* GERM. Keiner. HISP. *Ninguno.* ANGL. *None or noman.* } Compoſitum eſt ab vllus , quaſi non aliquis , vel ne vnus quidem. Cic. *de Amicitia.* Sic munitus eſt, vt nullo egeat. Horat. 1. *Epiſt.* 1.

Nullius addictus iurare in verba magiſtri.

Tibull. *lib* 4.

Nulla mihi ſtatuent finem te fata canendi.

Et nulla incœpto perlabitur vnda liquore,

ibid. Item , Nulla nec exuſtas habitant animalia partes. *Ibid.* Hic patera nulla in ciſtula eſt. Plaut. *Amphitr.* Vbi ſatur ſum , nulla crepant inteſtina. Idem *Menæch. ſc.* 5. *a.* 5. Magna res eſt. Ph. Nulla eſt mihi. Ambigue, de negotio & bonis Idem *Curcul. ſc.* 2. *a.* 5. Perij. (Mox:) nullus ſum. Idem *Moſtell ſc.* 1. *a.* 2. Quam abduxiſti à Lenone? nullam abduxi. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Nullus eo melius medicinam facit Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 1. ¶ Quem ego hominem nulli coloris noui. (pro nullius.) Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4 ¶ Nullus , leuis, & inanis. Cic. *de Amicitia* , Nulla hæc igitur amicitia , quum alter verum audire non vult, alter ad mentiendum paratus eſt. Plaut. *Trin.* Nullum beneficium eſſe duco id, quod cui facias, non placet. ¶ Nullus pro non. Terent. *Hecyr.* — ſi quæret me, vt Tum dicas : ſi non quæret , nullus dixeris. Cicer. *Attic. lib.* 11. Philotimus non modò nullus venit , ſed ne per literas quidem , aut per nuntium certiorem facit me quid egerit. Ita Plaut. *Aſin ſc.* 4. *a.* 1. In tonſtrinam , vt radetam veniue, Is nullus venit Cicer. *de prouin. conſul.* Niſi C. Virginius legatus vir fortis, & innocens interueniſſet , vnum ſignum Byzantij ex maximo numero nullum haberent. Terent. *Andr.* Liberatus ſum. Daue, hodie tua opera. DAV. At nullus quidem. Plaut. *Trinummo*, Nullus credas : nulla eſt mihi vita expetenda ſine te. ¶ Nulli conſilij, pro nullius. Terent. *Andr.* — quandoquidem tam iners, tam nulli conſilij ſum. Nullis literis, id eſt, illiteratus. Plin. *Epiſtol.* 115. Video etiam multos paruo ingenio , literis nullis, vt bene agerent, agendo conſecutos. Homo nulli rei, pro, nullius. Gell. *cap* 9. *lib.* 15. & *cap.* 2. *lib.* 9. & *lib.* 13. *cap. vlt.* Muſica abſcondita nulli rei eſt. ¶ Nullus ſum : frequens apud Comicos pro perij , vel occidi. Terent. *in Andria*, Nullus ſum, οὐδείς εἰμι, id eſt, non ſum. Et plus eſt dicere, Nullus ſum, quam perij Nam qui periit , corpus eſt reliquum : qui verò nullus eſt, ita eſt, ac ſi natus non ſit Cicer. *de ſenect.* Nolite putare me, quum a vobis diſceſſero , nuſquam aut nullum fore. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Nullus ſum. A. Imò es , Ne negato , omnium nequiſſimus. Nullus. (i. Incertus . ſiue Ignotus.) Liuius *lib.* 4. *ab Vrbe.* Patre nullo. (i. incerto ignoto.) ¶ Nulli modo, pro nullo modo Macrob. *lib.* 1. *in ſom. Scip.* niſi mendum. ¶ Inter nullus autem & nemo multum intereſt. Dicitur enim Nullus de rebus omnibus. Nemo verò tantùm de hominibus. Autor eſt Cornel. Fronto *in lib. de diff. vocabulorum.*

Nullum , id eſt, nulla res. Iuſt *lib.* 5. Alcibiades Athenis inſimulatur myſteria Cereris, initiorum ſacra, nullo magis , quam ſilentio ſacra , enunciaſſe. Quint. *lib.* 2. *c.* 109. Et, hercle, Deus ille princeps parens rerum fabricatórque nullo magis hominem ſeparauit a cæteris , &c. quam dicendi facultate.

Nūſquam, ſignificat in nullo loco. { οὐδαμοῦ. GALL. *En nul lieu.* ITAL. *In neun luogo.* GERM. Nienen. HISP *En ningun lugar.* ANGL. *Nowhere* }

‖ Nullio, baroare, nullum facio, muto. GLAL.

Nullatio, mutatio.

Nullatenus , nulla parte tenus , nulla ratione. ‖

Nūlluſdum , i. nullus in hunc diem , nullus adhuc. { οὐδείς πω. GALL *Nul encores iuſques a preſent.* ITAL. *Niuno ſin hora.* GERM. Noch bißhär keiner. HISP. *Ninguno haſta agora.* ANGL. *No man yet.* }

Nūm { הלא *halô*, μῶν, ἆρα, οὐ. GALL. *N'eſt ce pas? n'eſt-il pas?* ITAL. *Anforſe* GERM. Jſt es? HISP. *Por ventura alguno?* ANGL. *whether.* } Interrogatiua particula eſt , quæ negatiuam præ ſe fert reſponſionem , ſicut contra Non interrogatiue acceptum affirmandi vim habet. Eſt itaque Num, idem quod An, ſiue Nunquid Cicer. 1. *Acad* Quid igitur eſt ſic? num ſophiſtes? Et *paulo antè*, Num cenſes Ennium dixiſſe? Num qui minus veſtra opera vtor? pro nunquid, vel qua in re.) Plaut. *Pſ ſc* 2. *a.* 1. Vel Num parricon eſt. Num quem alium, Non me quæritas. Idem *Men. ſc.* 4. *a.* 2 Num non vis me Interrogare te? Idem *Aulul. ſc.* 3 *a.* 1. Num laruatus eſt, aut cerritus? Idem *Men. ſc.* 4. *a.* 5. Num confidis? (de Sycophanta.)

phanta.) Idẽ *Pſ ſc. 7. a. 4.* Num mentior? *Ibid ſc. 1. a. 4.* Num ancillæ, aut ſeruæ tibi reſponſant? *Ibid. ſc. 1. a 4.* Num non vis me ire obuiam. Idem *Moſtell ſc 4. a. 1.* Num quid cauſæ eſt, quin te in piſtrinum condam? Idem *Pſ ſc. 5. a. 1.* Num mea gratia pertimeſcit? *Ibi. ſc. 2. a 5.* Num mirum, ille aut nouum quippiam facit? Idem *Moſt. ſc. 4. a. 1.* ¶ Numnam eiuſdem ſignificationis, Cicer. 1. *de ſomn. Scip.* Numnam aſpicis quæ in templa veneris? Pro eodem etiam dicimus An num. Cic. 1. *de Diuin.* An num imperatorum ſcientia nulla eſt.

Nūmă Pompilius, *Νουμᾶς.* Ex Curibus Sabinorum vrbe ortus, ſecundus à Romulo Romanorum rex, iuſtitia & pietate inſignis, qui pacatis finitimorum odiis, quò truces efferatóſque longa militia animos ad pacis artes traduceret, ad deorum cultum animum adiecit: primúmque ad infimum Argiletum Iani templum condidit, quod apertum bellum: clauſum, pacem indicaret. Deinde Dialem, Martialem, & Quirinalem Flamines creauit, Salios item duodecim Marti aſſignauit, virgines Veſtales ſacrauit, Pontificem maximum primus declarauit, dies faſtos, nefaſtóſque condidit: annum in duodecim menſes diuiſit. Quæ omnia quo maiore apud imperitam plebem in veneratione eſſent, ſimulauit ſibi cum Ægeria Nympha nocturnos congreſſus eſſe, cuíuſque ſe monitu, quæ acceptiſſima diis eſſent, ſacra inſtituere. Poſtremò vbi maxima cum reuerentia & ſuorum, & finitimorum creuiſſet, quadragintáque annis regnaſſet, diem ſuum obiit. Vide Liu. *lib. 1. ab Vrbe condita*

Numana, oppidum eſt Piceni, à Siculis conditum, teſte Plinio *lib 3. cap. 3.*

Nūmāntĭă, *Νουμαντία*, ἢ *Νομαντία* Stephano, quibuſdam *Cæſar-Auguſta*: aliis verò *Soria*, Celtiberorum inſignis fuit vrbs, quæ quum à Romanis fruſtra obſeſſa fuiſſet per annos quatuordecim, tandem ab Africano cuius Paulus pater Perſea vicit, fame potius, quàm viribus eſt deleta. Quum enim fame laborarent, nec iis daretur iuſti certaminis copia, omnia ſua, & ſeipſos igni concremarunt. Florus *lib. 2.*

Nūmāntīnus, a, um, *Νουμαντῖνος*, ἢ *Νομαντῖνος* Stephano, Numantiæ incola. Quod etiam cognomen Scipionis Æmiliani fuit, qui Numantiam expugnauit.

Nūmārius, adiectiuum, Numarius, rij, Numario, Numarus. Vide *Nummus.*

Numatius Planctus, Nobilis fuit Romanus, Iulij Cæſaris temporibus, qui primus Lugdunum coloniam deduxit. Ad hunc extant Ciceronis aliquot epiſtolæ, & Horatij carmen. Sunt qui ſcribant Munatius.

Nūmella, genus vinculi lignei, ad diſcruciandos noxios paratum, quò & collum & pedes immittuntur, *κύφων* Plaut. *in Aſin.* Qui aduerſum ſtimulos, laminas cruceſque compedéſque, Neruos, catenas carceres, numellas, pedicas, boias. ¶ Feſtus Numellam vinculi genus eſſe aſſerit, quo quadrupedes deligantur. { Angl. *A collar or leash to tie abeaſt in.* } Varro *lib 2. de re ruſtica, cap. 9.* de canibus loquens, Conſuefaciunt quoque, vt alligati primùm poſſint lenibus numellis: quas ſi abrodere conantur, ne id conſueſcant facere, verberibus eos, deterrere ſolent. Col. *lib. 6. c. 19.* de bobus cæteriſque magnis animalibus. Vbi (inquit) poſſunt etiam numellæ fabricari, vt inſerto capite deſcendentibus per foramina regulis ceruix teneatur. Idem *de ouibus & capris, lib. 7 cap. 8.* Nonnulli antequam pecus numellis inducant, virides pineas nuces in mulctram demittunt.

| Numellatus, numellâ ligatus. Gl. A. I. |

Nvmĕn, inis, à nuo. propriè nutus, voluntas & poteſtas Dei eſt. { נוט *ſchem.* Θεῖον, θειότης, τὸ θεῖον. Gall. *La volonté & puiſſance de Dieu, diuinité.* Ital. *Diuinità, volontà di Dio.* Germ. Der Göttlich gewalt oder will. Hisp. *La voluntad y poder de Dios.* Angl. *Goddes will and power.* } à Nuo, is, quod veteres pro volo vſurpabant. Virg. *Æneid.*

——— non hæc ſine numine diuûm
Eueniunt.

Idem 4. *Eclog.*

Concordes ſtabili fatorum numine Parcæ.

Vnde diuerſa numina, id eſt, diuerſæ poteſtates in vno Deo eſſe poſſunt: ſicut de Iunone ſcribitur, quòd fuerit dicta Curetis, quia vteretur curru & haſta: quia partubus præeſſet, Lucina: quia præeſſet nuptiis, Pronuba. ¶ Aliquando Numen ſumitur, pro ipſo Deo, *δαίμων, τὸ δαιμόνιον.* Virg 4. *Æneid.*

Spero equidem mediis (ſi quid pia numina poſſunt)
Supplicia hauſurum ſcopulis.

Numinis ita dedit mihi plus exitij. (i. Auguſti ira.) Ouid. *Eleg 8. lib. 4. Triſt.*

Iuppiter ingeniis prabet ſua numina vatum,

idem *ibid. Eleg. 4. lib. 4.* Numen ſuum intueri. (i. Cæſarem.) Senec. *c. 7. & 12. de conſol. ad Polyb.*

Venerit in magni templum tua Numina Martis,

Ouid. *Eleg. 1. lib. 2. Triſt. & Eleg. 1. lib. 2. eiuſdem.* Iuro per illos manes (filij) numina doloris mei, Quintil. ¶ In legibus catachreſticè pro maieſtate imperatoria. ¶ Aliquando pro habitu atque ornatu, vt interpretatur Nonius. Virg. 2. *Æneid.*

Vadimus immiſti Danais, haud numine noſtro.

Quem tamen locum aliter interpretatur Seruius, Haud nomine noſtro (inquit) id eſt, Aut diis contrariis, aut quia in ſcutis Græcorum Neptunus, in Troianorum fuerat Minerua depicta. ¶ Diuinum numen. Cicer 4. *Acad.* Quis enim poteſt, quum exiſtimet ſe curari à Deo, non & dies & noctes diuinum numen horrere? ¶ Numen Senatus tranſlatè pro autoritate, ſeu poteſtate. Idem 6. *Philipp.* Magna vis eſt magnumque numen vnum & idem ſentientis Senatus. Numina diuûm, Oracula. Virg. 2. *Æneid.*

——— quæ ſint ea numina diuûm
Flagitat.

Seruius. Conceptum numen pectore. Lucan. *lib. 5.* Manifeſto numine, id eſt, manifeſto deorum iudicio. Virg. 11. *Æneid.*

Fatalem Æneam manifeſto numine ferri.

¶ Numen, pro nutu. Lucret *lib. 2.*

Terrificas capitum quatientes numine criſtas.

Nū̆mēnĭŭs, *Νουμήνιος*, Miſenæ regionis (quæ mari rubro proxima eſt) ſub Antiocho præfectus, qui Perſas eodem die nauali, & equeſtri certamine vicit: geminàque eodem in loco Ioui & Neptuno trophæa erexit. ¶ Fuit & Numenius Platonicæ ſectæ philoſophus, quem Origenes non dubitat cæteris omnibus philoſophis anteponere. Hunc ferunt, quum Platonis dogmata cum Moſis myſteriis conferret, illud identidem aſſeruiſſe, Platonem ſibi prorſus videri Moſem alterum, Attica eloquentia diuinitatis arcana rimantem.

Numentana via. Vide *Nomentana.*

Numeria, dea numeri. Gloſſ. Iſid. Ex Auguſt. *lib. 4. de ciuit. Dei, lib. 11.* vbi dicit, Numeria, quæ numerare doceat.

Numerius, *Νουμέριος*, numerò, id eſt, citò natus, ſine parentis magna difficultate. Varr

Nvmĕrŭs, eſt collectio vnitatum. { מספר *miſpar.* ἀριθμός. Gall. *Nombre. Numero.* Germ. Ein zaal. Hisp. *Cuento cogido de vnidades numero.* Angl. *A numbrer.* } Itaque vnitatem dicunt non eſſe numerum, ſed principium numeri. Cicer. *de ſomn. Scipionis.* Hi duo numeri, quorum vterque plenus alter altera de cauſa habetur. Augebis tuti numerum genus ferratile. Plaut. *Menach. ſc. 1. a. 1.* Eximere ſe numero viuorum. Senec *c. 3. de conſol. ad Martiam.* Nihil ſibi numero deeſſe ſentiebat (amiſſo altero filio.) Idem *cap. 4. de conſol. ad Mart. cap. 16 de conſol. ad Heluiam.*

Teſſera quos habeat numeros diſtante vocato,

Ouid. *El. 2. lib. 2. Triſt.* In numerum ſtipendiorum ea veniunt. Senec. *c. 3 de tranq.* Peperit decumo menſe pòſt numerum cape. Plaut. *Aulul. ſc. 6 a. 4.* Habui numerum ſedulò. Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 4.*

Atque vtinam numero nos non eſſemus in illo,

(poëtarum.) Ouid. *Eleg. 1 lib 5. Triſt* Tot numero libri. Gell. *c. 3 lib. 14.* Numerum equitum falſum referre. Cæſ. 3. *de bell. ciuil.* Numerum frumenti cogere. Idem 2. *de bell. ciu.* Numerum ciuitatis implere. Quintil. *declam.* 319 Item, Singulo numero, pro ſingulari. Gell. *cap. 8. lib. 19.* ¶ Aliquando vim & magnitudinem ſignificat ad quantitatem relatum. Cic. *lib. 3. Offic.* Si exempli gratia, vir bonus Alexandria Rhodum magnum frumenti numerum aduexerit. ¶ Interdum ad ordinem. Virg. 3. *Æneid.* Digerit in numerum. In ordinem redigere, vel numero eximere, Quint. Extra numerum es mihi. Plaut. *Men ſc 2. a. 1.*

Vt careant numeris tempora prima ſuis,

Ouid. *Eleg. 7. lib. 1. Triſt.* ¶ Et quoniam omnis concentus, & omnis harmonia numeris conſtat, frequenter etiam Numerus pro ratione harmoniaca ponitur, quam Græco vocabulo *ῥυθμὸς* appellamus. Virg. 9. *Eclog.*

——— numeros memini, ſi verba tenerem. (Foſſor cantat.)
Indocili numero cum graue mollit opus,

Ouid. *Eleg. 1. lib. 4. Triſt.*

Ad numeros, antiquaque ſacra reuerti
Suſtinet in tanto hoſpide Muſa malis,

idem *ibid.* (i. ad poëſim)

In numerum pulſa brachia verſat aqua,

(Remex) (Celeuma.) Idem *ibid.* Ad numeros mouere corpus. (Mox tripudiare.) Senec *c. 3. de tranq*

Sponte ſua carmen numeros veniebat ad aptos,

Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.* ¶ Numeros quos vocant Palæſtrici doctores, Quint. ¶ Oratorius eſt quidem numerus & poeticus. Cic. *in Orat.* Quidquid eſt, quod ſub aurium menſuram aliquam cadit, etiamſi abeſt à verſu (nam id quidem orationis eſt vitium,) Numerus vocatur qui Græcè vocatur *ῥυθμός.* ¶ Aliquando etiam accipitur pro certa ratione atque ordine. Idem *lib. 11.* Hetruſcique duces, equitúmque exercitus omnis Compoſiti numero in turmas. ¶ Siderum curſus numeróſque dignoſcere. Quintilian. ¶ Numerus etiam dicitur ordo, ſtatus, gradus cuiuſque, & locus quo eſt habendus *τάξις.* Saluſt. Dum hæc Romæ geruntur, C. Manlius ex ſuo numero legatos ad Martium regem mittit, i. ex iis qui partium ſuarum erant ¶ In numero eſſe, id eſt, annumerari Cic. *ad Sulp. famil. 13.* in primiſque libertus eius L. Coſſinius Anchialus homo & patrono & patroni neceſſarius (quo in numero ego ſum) probatiſſimus. ¶ In numeros nomen referre. Plin. *in Epiſt.* Neque enim adhuc nomen in numero relatum eſt, ideóque liberum eſt nobis Syluanum in locum tuum ſubdere. In numero (inquit) id eſt, in ordinem. Tribunorum ſcilicet. Milites quoque nondum in numerum relati dicunt, quum delecti quidem ſunt, nondum tamen in ſuos ordines peruenere Numeri enim pro albo, in quo lecti milites conſcribuntur, quem Græci *κατάλογον* appellant ¶ Numeri etiam appellabantur in re militari centuriæ & cohortes legionéſque militum: in qua ſignificatione quoque *ἀριθμὸν* poſuit Syneſius. Sueton *in Veſpaſiano*, Reuocatis ad officium numeris parumper. Alij tamen *muneris* ſcribunt Hoc vocabulum frequentiſſimum apud Marcellinum & Iuriſconſultos. ¶ Numerus pro honore, vel exiſtimatione. Cicer. 2. *Philipp.* Itaque quem locum apud ipſum Cæſarem poſt eius ex Africa reditum obtinuiſti? quo numero fuiſti? qua exiſtimatione? quo gradu dignitatis? Numero, vel in numero aliquo haberi, vel eſſe. Varr. *de re ruſtic. lib. 1. cap. 17.* Quod quum ita ſit, minus ſe putant deſpici atque aliquo numero haberi à domino. Cicer. 3. *de Oratore.* Sine hac ſummus orator eſſe in numero nullo poteſt. ¶ A numerus fit adiectiuum Innumerus, a, um, *ἀναρίθμητος*, quod eſt ſine numero, hoc eſt, infinitum. ¶ In numerato eſſe pecunia dicitur, quum eſt in promptu: *ἀριθμητὰ χρήματα*: vt, Habeo pecuniam in numerato hoc eſt, non valorem, ſed pecuniam ipſam promptam paratámque Vnde de actore dicente ex tempore dictum eſt, teſte Quintiliano *lib ſexto, cap. tertio.* Ingenium eum in numerato habere, hoc eſt, ſemper promptum paratumque ad omnia: ſicut de Pollione Aſinio, ſeriis iociſque pariter accommodato, dictum eſt, Eſſe eum horarum omnium. ¶ Omnibus numeris abſolutus. Plin. *Epiſt.* 113. Legi eum librum omnibus numeris abſolutum. Cicer. 2. *de Diuinat.* Itáne verò quicquam poteſt caſu eſſe factum, quod omnes habet in ſe numeros veritatis? Idem 2. *de natura deorum*, Perfectum expletúmque omnibus ſuis numeris & partibus. Per omnes numeros cognoſcere aliquid. Quint. ¶ In numeris, vt maximus eſt quiſque, ita primo loco ponitur: vt, Viginti quinque, Triginta ſex, ſed ſi copula intercedat, is numerus præponitur, qui minor eſt, quoties infra centum, & ſuprà viginti loquimur: vt, Vnus & viginti, Duo & viginti. Cicer. Plato vno & octo-

geſi

geſimo anno ſcribens mortuus eſt. Iſocrates quarto & ſeptuageſimo, cum librum, qui Panegyricus inſcribitur, ſcripſiſſe dicitur, vixitque quinquennium poſt. cuius magiſter Leontinus Gorgias centum & ſeptem compleuit annos. Ex quibus verbis colligitur, ante centum præponi numerum minorem, poſt centum verò poſtponi. Eodem modo loquitur ſupra viginti millia vſque ad centum millia: vt, Milites noſtri ſex & viginti millia erant: vel, Milites noſtri erant vicies & ſexies mille: vel, Militum nobis erant viginti ſex millia. Etenim hæc nomina, dum copula carent, compoſita videntur: vt, Vndecim, Duodecim, Septendecim, Vigintiduo Vigintitria: quemadmodum illa, Vndeuiginti, Duodeuiginti. Eodem modo Vndeuigeſimus, Duodeuigeſimus, Vndecenteſimus, Duodecenteſimus, Vndemilleſimus, Duodemilleſimus, & reliqua ſimiliter. ¶ Numeri autem illi quibus ordinem ſignificamus, quales ſunt, Secundus, Tertius, Centeſimus, & reliqui huiuſmodi, ſignificant vltimum ex eo numero: vt ſecundus, id eſt, vltimus ex duobus. Tertius vltimus ex tribus: Centeſimus vltimus ex centum. Licèt primus non ſignificet vltimum ex vno, ſed ipſum vnum, in ordine tamen ad multos ſubſequentes. Aliquando tamen non pro vltimo ex eo numero vſurpantur, ſed pro vno quolibet ex toto numero: vt, Centeſimam partem bonorum patris aſſecutus ſum, hoc eſt, vnam ex centum. ¶ Aliquando pro bis tantùm, ter centum: vt, Hic ager centeſimum fructum extulit, hoc eſt, centies tantum, quantum ſementis acceperat. Plinius, Admiſcetur huic far, vt mitiget amaritudinem eius: & tamen ſic quoque ingratiſſimum ventri eſt. Naſcitur qualicunque ſolo cum centeſimo grano: ipſúmque pro lætamine eſt, id eſt, cum centum granis, ſiue centuplo grano. ¶ Affine hiſce ſignificatum habent nomina illa numeralia, Simplus, ἁπλοῦς, Duplus, διπλοῦς. Decuplus, δεκαπλοῦς. & ſimilia: hoc eſt, ſemel tantùm, bis tantùm, decies tantùm. ¶ Sunt præterea, Binarius, Ternarius Tricenarius, Centenarius, & ſimilia, quæ ſignificant non multiplicationem: ſed numerum aliarum rerum, quæ non nominantur: vt, Lapis centenarius, non quòd centuplum ſit, ſed centum librarum. Homo centenarius, quòd centum annos ſit natus. Grex centenarius, centum capitum grex. Dicimus etiam Binarium, Ternarium, Centenarium numerum, quia numerus omnia complectitur. Itaque rectè dicimus, Centenarium numerum annorum ingreſſus eſt: non autem, Centenarium annum: & Millenarium numerum pondo vehit nauis: non autem Millenaria pondo. ¶ Item, Singulum, Binum, Trinum, ſiue Ternum, Quaternum Quinum, Senum, Septenum, Octonum, Nouenum, Denũ, Vndenum, Duodenum, Ternumdenum. Quaternumdenum, Quinumdenum, Senumdenũ, vel Denumquaternum, Denumquinum, Denumſenum, Denumſeptenum, Denumoctonum, Denumnouenum, Vicenum, Tricenum, Quadragenum, Quinquagenum, Sexagenum, Septuagenum, Octogenum, Nonagenũ, Centenum: quibus oratores vtroque numero vtuntur, ſed frequentiùs plurali, præſertim vbi ſubiectum nomen eis additur, tantùm pluraliter declinatur: vt, Binæ literæ, Binæ nuptiæ, Bina arma, Poëtæ verò frequentiùs ſingulari vtuntur: ſed oratores ferè propriam vſurpant ſignificationem horum nominum. Binus enim, ſiue Bini, ſignificat ſingulis duo. Ternus, ſiue Terni, ſingulis tres: vt, Creabantur olim bini. Conſules. i. per ſingulos annos duo, & accepimus omnes à Cæſare bina talenta. id eſt, ſingulis data ſunt à Cæſare duo talenta. At poëtæ, aliique ſcriptores, pro ſuis ferè primitiuis hæc nomina accipiunt. Virg 1. *Æneid.*

Bina manu lato criſpans haſtilia ferro.

Idem,

Gurgite ſepteno rapidus mare ſubmouet amnis,

id eſt, ſeptem gurgitibus. Idem,

Per duodena regit mundi Sol aureus aſtra.

Plinius, prodigioſa ſunt quæ circa hoc tradit Theophraſtus, autor alioqui grauis, ſeptuageno coitu durare libidinem contactu eius, id eſt, ſeptuaginta coitibus. Sed in his omnibus notandum eſt, à triginta tricenum dici, g in c mutata, ſicut pro vigeno Vicenum. Tricenum verò à trecentum, quia hæc omnia ſupra centum quidem contrahuntur, non item infrà. Nam duceni dicimus pro Ducenteni. Triceni pro Trecenteni, Quadringeni, Quingeni, Sexceni, Septingeni, Octingeni, Nongeni, vel Noningeni: pro Quadringenteni, Quingenteni, Sexcenteni, Septingenteni, Octingenteni, Nongenteni, Centeni autem & milleni, propter dictionum breuitatem non contrahuntur. ¶ Sunt item nomina numeralia, Simplex, Duplex, Triplex, Quadruplex, Centuplex, & ſimilia: à quibus ſimplicitas, duplicitas, & reliqua. Et aduerbia Simpliciter, Dupliciter, cum reliquis. ¶ Item aduerbia numeralia, Bis, Ter, Quater, Decies, Centies, Millies. In quibus notandum, ſicut ſuperiora illa, quæ diximus, ſupra centum contrahuntur, infra centum minimè: ita hæc è diuerſo infra centum contrahi, vltra verò non: vt, Vicies pro Viginties, Tricies, pro Triginties, Quadragies, Quinquagies, Sexagies, Septuagies, Octogies, Nonagies: cætera verò non contrahi, Quinquies, Sexies, Septies, Octies, Nouies, Decies, Centies, Ducenties, Trecenties, Quadringenties, Quingenties Sexcenties, Septingenties, Octingenties, Nongenties, Millies, Bis millies, Ter millies, Decies millies, Vicies millies. ¶ Numeri autem apud Latinos ſic notari ſolent, vt vſque ad quinarium per vnitates ſcriberentur: quinarius autem per quintam vocalem v. Denarius autem per x. quæ eſt decima conſonans apud Græcos. L. litera, quinquagenarium numerum repræſentabat. c. centenarium, D. quingenarium, M. millenarium. ¶ Quòd ſi numero alicui transuerſa linea ſuperducatur, tot ſignificabit millenarios, quot per ſe valebat vnitates. Ad hunc modum Ī, millenarium ſignificabat V̄. quinque millia: X̄, decem millia. ¶ Vnitas duos habens à tergo apoſtrophos, ad hunc modum IƆƆ, quinque denotat millia. Quòd ſi etiam totidem à fronte ponantur apoſtrophi, hunc in modum, CCIƆƆ decem fient millia: quæ & aliter hoc modo notari ſolent, X̄. Quinquaginta millia ſic ſcribi conſueuerunt, IƆƆƆ. Centum autem millia, ſic CCCIƆƆƆ, qui numerus legitur apud Cicer. *lib.* 2. *ad Caninium.* Salutis Quod (inquit) ſcribis ad me de drachmis CCCIƆƆƆ. nihil eſt quod cuiquam in iſto genere commodare poſſim. Quingenta millia ita notari ſolent CQƆ. q. litera quæ in voce Quingenti prima eſt, inter duos apoſtrophos interpoſita. Millies autem mille in hunc modum ſcribi conſueuit CMƆ. Ex Probo ¶ Numeri pro teſſeris. Nam in talis figura laterum pro numero erat, qui in teſſeris adſcriptus erat. Ouid. *de Arte,*

Seu ludet numeróſque manu iactabit eburnos,
Tu bene iactato, tu bene iacta dato.

Et *lib.* 3.

Et modò tres iactet numeros, modò cogitet aptè
Quam ſubeat partem callida, quámque vocet.

Notis quibuſdam veteres vtebantur numeros ſignificantibus, quas deinde ad literarum formam ſcribendi conſuetudine, paulatim conuertit librariorum inſcitia. quas quidem notas, & earum ſignificationem, è regione ſubiiciam. Atque hæ tredecim ſunt totidem, quot Priſcianus agnoſcit: ab eo tamen quiddam eſt, cui diſſentire cogar.

Antiquæ notæ:		*Significatio.*
I	1	vnus
V	5	quinque
X	10	decem
Ɫ	50	quinquaginta
C	100	centum
IƆ	500	quingenta
CIƆ	1000	mille
IƆƆ	5000	quinque millia
CCIƆƆ	10000	decem millia
IƆƆƆ	50000	quinquaginta millia
CCCIƆƆƆ	100000	centum millia
IƆƆƆƆ	500000	quingenta millia
CCCCIƆƆƆƆ	1000000	decies centena millia.

Non erat autem, inquit Plinius, apud veteres numerus vltra centum millia. itaque & hodie multiplicantur hæc, vt decies centena millia, aut ſæpiùs dicatur. Atque hæ notæ, ſi figuram conſideres, eædem omnes ſunt, niſi quòd in quinque primis deprehenditur diſſimilitudo. nam cùm ſcribimus CIƆ, ſiue IƆƆ, & inde quæ ſubſequuntur duabus tantùm vtimur notis, I & C, hoc tamen obſeruantes, vt C poſt I, non tanquam auerſa, ſed quaſi reſpiciens conſtituatur, ſic vnamquanque ſummam, quàm volueris immenſam, explicari primis quinque notis animaduertes. Hæc eſt prima conſideratio: ſequitur altera, quòd à prima nota ad vſque eas, quas in extremo poſui, alternis modò in quincuplum, ſumma creſcit, modò in duplum: quod, ipſas notas qui perſequi ſingulas voluerit, intelliget. Priſcianus autem hanc rationem tractat imperitè, primum mille ſic ait notari, X, & decem millia ſic, CXƆ. in quo repugnat vetuſtatis obſeruatio. triplex id genus eſt, quod antiquitatem maximè teſtatur, lapides, libri, numi. & cùm ego in ſingulis non ita negligenter ſim verſatus, nunquam tamen X pro mille comperi, nunquam CXƆ pro decem millibus, ſed idem labat in ſua ſententia: infert enim paulò pòſt: Decem millia, quod veriſimilius eſt, notatum per M, circumſcriptam ex vtroque latere, & M putat mille ſignificare, quia nominis prima ſit litera. quorum alterum concedo, vt M mille valeat: alterum, quia cum ratione pugnat, concedere non poſſum, vt M, ideo mille ſignificet, quòd in verbo mille princeps occurrat litera. mihi enim dubiũ non eſt, quin M inde ſit deriuata, quòd veteres pro quingentis hac vtebantur figura IƆ: vnde contra Priſciani ſententiam, qui de origine D neſcio quid ridiculè comminiſcitur, facta eſt D, negligentia ſimul & ignorantia deſcribentium, dum antiquas notas elementa putant, ergo pro quingentis, vt dixi ſcribebant IƆ, pro mille CIƆ: vnde fluxit M, errorem creante ſimilitudine, quòd M, quandoque ita ſcribunt ClƆ, vt minimum diſcrepare videatur à CIƆ. In antiquis autem libris & alias figuras pro mille vſurpatas licet animaduertere, vt ∞ & CIƆ, quas peperit minus accurata librariorum feſtinatio, id agentium, vt CIƆ vno calami ductu perficerent etiam ∞ & ∞ pro mille reperias: quæ deriuatæ ſunt ab CIƆ corruptæ ſcilicet à corrupta. Quæritur etiam, cur L quandoque pro I. poſita reperitur, vt in hac figura CCCLƆƆƆ & ſimilibus: huius quoque mutationis culpam ſuſtinet librariorum inſcitia: qui cùm antiquam notam I. longiuſculam viderent, exempli gratia ſic, CCClƆƆƆ, decepti ſimilitudine conſonantem L putarũt & pro CCClƆƆƆ, ſcripſerunt CCCLƆƆƆ. Hæc de numerorum notis. Reliqua erant nonnulla, quæ quia ſatietati legentium placet occurrere, prætermitto. hac de re paulò pleniùs agetur in libris de quæſitis per epiſtolam. Ex Pauli Manutij *commentario in Epiſt. ad Atticum.*

Nŭmĕrè, & Numerò, aduerbium, veteres pro nimium citò dicebant, autore Feſto. Imò etiam pro aduerbio temporis. Paſſer. {GALL. *Bien à poinct, à temps.*} Plaut. *in Amphitr.* Numerò mihi in mentem fuit. (aliàs, nunc verò.) Non admodum numerò ignota fuit hiſtoria. Gell. c. 1. *lib.* 10. *ſub finem.* Plaut. *Menæch ſc.* 2. *a.* 2. Menæchme, numerò huc aduenis ad prandium. Idem *in Milit.* Haud etiam numerò hoc dicis. Idem *in Caſ.* O Apelles, ô Zeuxis pictor, cur numerò eſtis mortui. Hinc exemplum vt pingeretis! ¶ Numerò etiam eſt ad numerum, numeratò, ordine, ſine hæſitatione.

Nŭmĕrōſus, a, um, quod magno conſtat numero, magnus, multus, innumerus. {πολύς. GALL. *Qui eſt en grand nombre.* ITAL. *Numeroſo.* GERM. Groſz anzal. HISP. *Coſa de mucho numero ò cuento.* ANGL. *In great number.*} vt, Numeroſus populus, Numeroſa multitudo, Numeroſa cohors. Plin. *lib.* 7. *cap.* 44. Numeroſa varietas. Idem *lib.* 9. *cap.* 17. Numeroſus partus. Idem *lib.* 11. *cap.* 40. Quæ numeroſo fœcunda partu, hæ plures habet mammas. Numeroſa verò oratio quæ numeris oratorijs conſtat. ἔνρυθμος λόγος. Cic. *in orat.* Id numeroſum eſt in omnibus ſonis, atque vocibus, quod habet quaſdam impreſſiones, & quod metiri poſſumus interuallis æqualibus. Demulſit noſtras numeroſus Horatius aures, Ouid. *Eleg. vlt. lib* 4 *Triſt.* Paulo numeroſius opus dicitur argumentoſum. Quintil.

Numeroſè, aduerbium, Sonorè & per numeros, hoc eſt, per menſuras, ſiue dimenſiones muſicas. ἀρίθμως, ἐν ῥυθμῷ. GALL. *Par meſure.* ITAL. *Con miſura.* GERM. Der menſur oder dem ſchlag nach/ in gewiſſer zaal. HISP. *Con medida.* ANGL. *By dimenſion and meaſure.*} Cic. 3 *de Orat.* Et tamẽ eam coniunctionem, ſicuti verſum, numeroſè cadere, & quadrare, & perfici volumus. Idem 2. *de nat. deor.* Quid ſi platani fidiculas ferrent numeroſè ſonantes?

Nŭmĕroſiſſimè, Apul. *de Deo Socratis*, Familias numeroſiſſimè comparant. Quam numeroſiſſime verſare ſcripta. Quintil.

Nŭmĕroſitas, πολυαριθμία. Macrob. Saturn. *lib.* 5. *c.* 20. Sed Ariſtophanes

adiecit Gargara, ad ſignificationem numeroſitatis innumeratæ.

Nŭmĕrālĕ, quod ad numerum pertinet, à Grammaticis ficta vox præclaris Latinæ linguæ autoribus, ſi Calepini iudicio ſtandum eſt. Studioſi politiorum literarum ab imitatione ſcriptorum veterum non diſcedunt, tanquam ſcopulum minus Latinum verbum ſibi vitandum ducentes. { ἀριθμητικός. GALL. *Appartenant à nombre.* ITAL. *Che ſi appartiene à numero.* GERM. Das zu der zaal gehört. HISP. *Coſa perteneciente al numero.* ANGL. *Pertaining to a number.* } vnde numeralis ſcientia, quæ tractat de numeris, Græce Arithmetica dicitur. Et apud Grammaticos Nomina numeralia, quibus vtimur in numerando: vt, Vnus, Duo, Tres. Et aduerbia numeralia, vt Bis, Ter, &c.

Nŭmĕrābĭlis, e, quod numerari poteſt. { *εὐαρίθμητος, ἀριθμητός.* GALL. *Qui ſe peuvent nombrer.* ITAL. *Che ſi puo annumerare.* GERM. Zalbar/das wol zuzellen iſt. HISP. *Coſa que ſe puede contar.* ANGL. *That may be numbred eaſilie.* } Cuius contrarium eſt innumerabile, quod numerari non poteſt. Horat. *de Arte,*

Quo ſane populus numerabilis, vtpote paruus
Et frugi, caſtuſque, verecunduſque coibat.

‖ Numerarius, ἀριθμητής. Gl. Cyr. i. e. numerator.

Numeria dea nomen. Gl. Iſid.

Numerius, numerò, id eſt, citò natus ſine parientis difficultate. ‖

Nŭmĕro, as, Supputo, per numeros recenſeo vel colligo & metior. { ספר *ſaphar.* ἀριθμεῖν. GALL. *Nombrer, conter.* ITAL. *Annumerare.* GERM. Zehlen. HISP. *Contar por numeros.* ANGL. *To number, reckon or caſt a counte.* } Virg. 3. *Eclog.* Biſque die numerant ambo pecus alter & hedos. Cic. *de Amicit.* Nec metiamur eam, vt quidam indocti, verborum magnificentia, viróſque bonos eos, qui habentur numeremus, Paulos, Catones, &c. Idem 4. *Verr.* Numerare omnes non eſt neceſſe. Tu quæ pro capite mihi iam tamque argentum numeras. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. Sic hæc præſtituta numerando argento dies. *Ibid. ſc.* 3 *a.* 1. Si mihi dantur duo talenta argenti numerata in manum. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Hic ſunt quinque argenti lectæ & numeratæ minæ. Idem *Pſeud. ſc.* 7 *a* 4. ¶ In numerato habere ingenium. Quintilian. ¶ Numerare pecuniam, pro præſentem pecuniam dare, ſoluere. Cicer. *ad Planc.* Atticus, qui ciuitatem conſeruatam cuperet, pecuniam numerauit de ſuo. ¶ Interdum ſupprimitur accuſatiuus. Plaut. *in Aſin.* Numerari iuſſit ſeruulo Leonidæ. Cicer. *pro Quintio*, Sed Romæ quotidie, ſimul atque hic ſibi hic annuiſſet, numeraturú ſe dicebat. Numerare, pro habere, & cenſere. Idem 3 *Verr.* Qui collega Timarchidis prope numerabatur, id eſt, habebatur, & cenſebatur. ¶ Nullo loco numerare id eſt, nihili facere. Idem 2. *de fin.* Idque Socratem, qui voluptatem nullo loco numerat, audio dicentem. ¶ Huius compoſita ſunt Annumero, Connumero, Dinumero, Enumero, Prænumero, & Renumero quæ vide ſuis locis.

Numeratio, verbale, ἀρίθμησις. Col. *lib.* 11. *c.* 1. Sed vbi æris numeratio exigitur, res pro nummis oſtenditur.

Nŭmĕrātim, aduerbium, ſignificat per numeros. κατ' ἀριθμόν. Diomedes *lib.* 1.

Nŭmĕrātò, aduerbij loco poſitum. { GALL. *Par compte.* ITAL. *Numeratamente.* GERM. Mit zehlen/gezelt. HISP. *Contando por numeros.* ANGL. *By reckening.* } Cic. *ad Attic. lib.* 12. Mihi & res, & conditio placet, ſed ita, vt numeratò malim, quàm æſtimatione, id eſt, malim numerari mihi, quàm æſtimari.

‖ Numerarchæ, Chiliarchæ, tribuni millenarij. Buleng.

Numerij, celeriter nati homines, quia numerò facti videbantur. ‖

Nŭmĕſtrānī, populi Italiæ, in tractu Lucanorum, Vrſentinis, & Volſentanis proximi: quorum meminit Plin. *lib.* 3. *c.* 11.

Numicius, fluuius in Latio, in quo repertum cadauer Æneæ, & Anna ſoror Didûs ſeſe ſubmerſiſſe fertur. Hic poſtea decreuit & in fontem redactus, qui & ipſe poſtea exſiccatus eſt, ſacris Veſtæ (cui ex hoc flumio modò libari fas erat) vna interceptis Ouid. 3. *Faſt.*

Corniger hanc tumidis rapuiſſe Numicius vndis
Creditur.

Virg. 7. *Æneid.*

——— Hæc fontis ſtagna Numici.

Vbi Numici per apocopen dixit pro Numicij.

‖ Numida, qui vendit herbas, vel qui alit pecora ad vendendum. Gl. Iſid. ‖

Numidia νομαδία vulgò, *Il regno di Tunis*, pars Africæ, inter Cæſarienſem Mauritaniam, & Carthaginenſem regionem, cuius populi a Latinis Numidæ, à Græcis Nomades, νομάδες, dicuntur, quaſi in paſcuis inter armenta degentes: ἀπὸ τοῦ νέμειν, quod eſt paſcere. Erat enim ea gens rei pecuariæ in primis ſtudioſa: & ob id ad lætiora pabula cùm vſus requirebat, magalia ſua transferebat: quemadmodum & Hamaxobitæ, qui plauſtris domos ſuas circumferebant. Plin. *lib* 5 *cap.* 3. Numidæ verò, Nomades, à permutandis pabulis, mapalia ſua, hoc eſt, domos plauſtris circumferentes. Hi a Virg. *lib.* 4. *Æneid.* Infræni Numidæ appellantur, quòd equos non fræno, quemadmodum nos conſueuimus, ſed virgula duntaxat regerent. Curſores & Numidæ in comitatu delicatarum Senec. *epiſt.* 88.

Numidicus, a, um, νομαδικός: vt lapis Numidicus, qui inter generoſa marmora annumeratur. A Papinio Libycus ſilex appellatur. Et pauimenta Punica à veteribus dicebantur, quæ ex Marmore Numidico ſtrata erant. Numidicæ cruſtæ. Senec. *Epiſt.* 87. Numidicæ aues. Suet. *in Calig. cap.* 22. e lapide Numidico columna. Idem *in Caſ. cap.* 85. Vide ſuprà *Nomades.*

Nŭmĭ... ană pyra, A patria nomen ſortita: quorum meminit Plin. *lib.* 11. *cap.* 15.

Nŭmĭtŏr. Filius Procæ Albanorum regis, & Amulij frater, Romuli & Remi auus maternus. Hic Rheam Syluiam filiam habuit, quam Amulius pulſo Numitore fratre Veſtalem virginem fecit, ne quando ſobolem haberet, quæ patruum vlciſceretur. Poſtea verò ſenex a Romulo & Remo nepotibus, occiſo Amulio, in regnum reſtitutus eſt. Virg. *lib.* 6.

Et Capys & Numitor, & qui te nomine reddet
Syluius Æneas, &c.

Vide Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe.*

Nŭmĭſma, Numoſus, Numularius, vide *Numus.*

NVMVS, Moneta, Numiſma. { אגורה *aghorah.* νόμισμα. GALL. *Monoye.* ITAL. *Denaro, moneta.* GERM. Ein müntz/pfennig. HISP. *Dinero, moneda.* ANGL. *Money or coine.* } ἀπὸ τοῦ νόμου, hoc eſt, à lege appellationem accepit, o in u commutato: quum enim olim permutatione mercium homines vti ſolerent, lege vſus numi introductus eſt. Nummum argenti inuenire nequeo. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Non feres hinc argenti nummum. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Diuidere argenti nummos in viros. Idem *Aulul. ſc.* 1. *a.* 2. Inauſes da mihi faciundas, pondo duûm nummum. Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 2. Numoſum conductus, plus iam medico mercede eſt opus. Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 3. Tu iſto genere natus nummum non habes. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Me nemo poteſt me minoris nemo conducere. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 5 Illanc cauſa tibi numum dabo *Ibid.* item, Ecce tres numi ad emendum opſonium (de aureis.) Idem *Menæch. ſc.* 1. Quanti veneunt hic poterſ facere? *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. Siquid numo ſarciri poteſt, &c. Idem *Aulul. ſc.* 2. *a.* 1. Nunc eris hinc numo diuitior. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Ne quiſquam credat numum eſſicam omnibus. *Ibid. ſ.* 3. *a.* 1. Reſcribere numos. Vide *Reſcribere.* Mihi præterea vnum numum ne duis. Idem *ibid.* Numus Philippeus aureus, vide *Philippi.* Alio etiam nomine dicitur Numiſma, quod ab eodem etymo fonte dicitur deriuatum. Quapropter vtrunque, vnico m, ſcribendum videtur. Sunt tamen nonnulli, qui nummum geminato m, ſcribendum putent, eo quod videant primam vbique produci, quæ in dictione numiſma corripitur: vt apud Martialem *lib.* 1. Cur data ſunt equiti bis quinque numiſmata? Sed hoc in loco cæteriſque omnibus, in quibus huius nominis prima ſyllaba corripitur: quidam Nomiſma legendum contendunt, per quartam vocalem. Vtcunque ſcribas, illud certè conſtat primam in dictione Numus ſemper produci: quæ contra in Nomine numiſma apud probatos autores ſemper corripitur: quamuis nonnulli inter recentiores, nullo veterum exemplo auſi ſint producere. ¶ Numus autem aliquando generale nomen eſt, idem ſignificans quod Numiſma & de qualibet pecunia, ſiue moneta dici poteſt, ſiue aurea ſit, ſiue argentea, atque adeo ærea. Plaut. *in Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Nimis ſum miſer, nummum nuſquam reperire argenti queo. Cicer. 1. *de finib.* Vnde ſi ſecutus eſſet eorum ſententiam, qui honeſta & recta emolumentis omnibus & commodis anteponerent, ne nummum quidem attigiſſet. ¶ Aliquando etiam ſpeciale nomen eſt pecuniæ æreæ, quæ alio nomine Seſtertius, vel coniunctim numus ſeſtertius appellabatur: valebátque æſtimatione Gallicæ pecuniæ decem denarios Turonenſes & ſemiſſem, hoc eſt, quartam partem denarij argentei Cicer. 4. *Verr.* Facta eſt ſponſio ſeſtertiis quinque: cogit Scandilium quinque illa millia numum dare ac numerare Apronio. Et rurſus *inferius* Cogit Scandilium Apronio ob ſingularem improbitatem atque audaciam præmium, atque nefariæ ſocietatis, H.S. quinque millia mercedis nomine, ac præmij dare. Vbi hoc notandum eſt, Ciceronem Quinque ſeſtertia, Quinque millia ſeſtertium, & quinque millia nummum pro eodem dixiſſe. ¶ Numus pro didrachma, i. e. binis drachmis. Plaut. *in Trucul.* De mina vna deminui modo quinque numos, mihi detraxi partem herculanam. Mina autem centum fuit drachmarum, párſque herculana decima. ¶ Numus adulterinus, non legitimus, κίβδηλον νόμισμα. Cicer. *lib.* 3 *Offic.* Quæritur etiam, ſi ſapiens adulterinos numos acceperit imprudens pro bonis, quum id reſciuerit, ſoluturúſne ſit eos, ſi cui debeat, pro bonis.

Nŭmŭlus, diminutiuum, Paruus numus. { κερμάτιον, νομισμάτιον. GALL. *Petite monnoye.* ITAL. *Picciola moneta.* GERM. Ein pfennigle. HISP. *Pequeña moneda.* ANGL. *Litle or ſmall money.* } Cicer *ad Att. lib.* 1. Si iudicium eſt: triginta homines populi Romani, leuiſſimos ac nequiſſimos, numulis acceptis ius, & fas omne delere. Idem, Tu ſi tuis blanditiis a Sicyoniis numulorum aliquid expreſſeris, velim me facias certiorem.

Nŭmĭſmă, vel Nomiſma, atis, vtrunque enim dicimus. { אגורה *ageràh.* νόμισμα. GALL. *Monnoy.* ITAL. *Danari, moneta.* GERM. Ein müntz. HISP. *El numo ò moneda.* ANGL. *Money or coine.* } Græca dictio eſt, idem ſignificans quod Numus, ἀπὸ τοῦ νόμου, hoc eſt, a lege, vnde & Numus dictus putatur. Nam quum ante percuſſum numiſma homines mutuo permutationis commercio vterentur, poſtea lege introductus eſt vſus numi. De hoc latiùs in dictione *Numus.* Habet autem hoc nomen primam ſyllabam correptam quæ in dictione *Numus* producitur. Vnde Græcorum more Nomiſma per o in carmine ſcribendum eſſe pleriqve arbitrantur, quum alioqui ſæpius per u ſcribamus. Horat. 2. *epiſt.* 1. Retulit acceptos regale numiſma Philippos. Mart. *lib* 1.

Cur data ſunt equitis bis quinque nomiſmata? quare?

Nŭmārĭŭs, qui numis abundat. { πολυχρήματος. GALL. *Riche, pecunieux.* ITAL. *Danaroſo.* GERM. Geltreich/der vil bargelt hat. HISP. *Rico de dineros.* ANGL. *Riche, wealthie in money.* } Plaut. *Amph.* Vt benè numatum ſeruetur marſupium. Cic. *de lege Agrar.* Volitat enim ante oculos iſtorum Iubæ regis filius adoleſcens, non minus benè numatus, quam benè capillatus. Horat. 1. *Epiſt.* 6.

Et genus, & formam regina pecunia donat:
Ac bene nummatum decorat Suadela, Venúſque.

Nŭmōſĭtas, atis, Numorum abundantia & affluentia. { πολυχρηματία. GAL. *Richeſſe d'argent, abondance d'argent & deniers.* ITAL. *Abondanza de danari.* GERM. Reichtumb an bargelt. HISP. *Abundancia de dineros.* ANGL. *Richeſſe, plentie of money.* } Cic. 2 *Phil.* Pone ante oculos lætitiam Senatus populique Romani, confer eam cum numatio ne tua, tuorúmque: tum intelliges quantum inter laudem & lucrum interſit.

Nŭmārĭus, a, um, quod ad numos pertinet. { χρηματικός. GALL. *De monnoye.* ITAL. *Cio ch'appartiene à danari.* GERM. Das zu der müntz oder dem gelt gehört. HISP. *Coſa perteneciente al dinero.* ANGL. *Pertaining to money.* } Vt res numaria. Cicer. 3. *Offic.* Vt res numaria de communi ſententia conſtitueretur. ¶ Numarius interpres pacis & concordiæ, apud eundem *pro Cluent.* i. mercenarius, & qui ob id pecunias accepiſſet. Numarium iudicium, quod acceptis pecuniis corrumpitur. Idem 2. *Verr.* Ecquod iudicium Romæ tam diſſolutum, tam perditum, tam numarium fore putaſti, quo ex iudicio te vlla ſalus ſeruare poſſet? Numarii iudices ſordidi & corrupti. Idem *ad Att. lib.* 1. Numaria theca. Idem *ad Att. lib.* 4. Numaria difficultas. Suet. *in Tib. c.* 48.

Nŭmātŭs, ij, qui numis deditus eſt. { χρηματιστής. GALL. *Addonné à l'argent, corrompu par argent.* ITAL. *Dato à danari.* GERM. Geltſüchtig/dem gelt ergeben. HISP. *Corrompido con dineros.* ANGL. *That is genen to money.*

monet.} Hieron *ad Marcel.* Volo in nummarios inuehi ſacerdotes.

Nūmmulōrius, diminutiuum. Senec. *controuerſ.9.*

Nūmmŭlā.riūs, ii ἀργυραμοιβὸς Budæo. GALL. *Banquier, changeur.* ITAL. *Banchiere.* GERM. Ein wechsler. HISP. *Cambiador, bāquero.* ANGL. *An exchanger or banker.* } à nummis permutandis dicitur quem nos Campſorem vocamus, qui ſcilicet pecuniæ permutationem exercet. Nummularius, & Menſarius. Idem Suet. *in Aug. c.4 & in Galb. c.9* Horum autem officium vilius erat quàm argentariorum, qui non tam pecuniarum permutationem, quam maiorem negociationem exercebant, acceptique & expenſi rationes conficiebant, quas non faciebant nummularij. Dicuntur autem nummularij à nummulis, quòd maioris pretij nummis acceptis, nummulos, id eſt, minuſculam monetam per partes reddebant. aut certæ regionis acceptam pecuniam, regionis alterius pecunia permutabant. Hotomanus.

Nummularia, æ herbæ nomen, centimorbia vulgò, Matthæolus lunariam minorem vocat, forte echios altera Plinij, pulegio ſimilis, vt Geſnerus in Iulio admonet. Hanc quidam falſo clatinem eſſe putant.

Nūnc, { עתה hattáh. νῦν, νυνὶ. GALL. *Maintenant, à ceſt heure, à preſent.* ITAL. *Hora, adeſſo.* GERM. Jetz, jetzund. HISP. *Agora, luego.* ANGL. *Now* } Aduerbium eſt temporis, quod tempus præſens ſignificat, ita dictum a Græco νῦν, ν, in u, commutato, & in fine addita litera c. Cor dolet, cùm ſcio, nunc vt ſim & vt olim fui. Plaut. *Moſtell ſc.1.a.1.* Nunc poſtquam nihili ſum. *Ibid.* Nunc dum libet, licétque pota. Idem *Menach. ſc.1.a.1.* Nunc redeo, nunc tum valeo (ſubauditur primùm.) *Ibid. ſc.3.a.4* Nunc iam meus es. (GALL. *Deſmaintenant*) Idem *Pſeud. ſc.5. a.1.* Quid nunc, doletne? *Ibid ſc 5.a.1.* Quid nunc? (ellipticωs dictum es (amplius ſup.) Idem *Curc.* Loquere nunc iam. Idem *Moſtell. ſc.2. a.2.* Nunc illinc venit (pro nuperrimè.) Idem *Menach. ſc.4.a.2.* Hoc agite nunc iam. (i. nunc maximè.) Idem *Prolog. Aſin & Pſeud ſ. 5.a.1.* Feſtinate nunc iam quantum lubet. Idem *Menach. ſc. 3. a. 3* Abſcede nunc etiam, etiam nunc, etiam Ohe nunc. Idem *Aulul. ſc.3.a.1.* Nunc demum experior ob alios caliginem mihi obtigiſſe. Idem *Milit. ſc.4. a.1.* Solute iſtum nunc iam. Idem *Capt. ſc. 2. a.1.* Nunc ego te experiar. (i. in tanto periculo.) Idem *Pſeud ſc.1.a.1.* Moleſtus ne ſis, nunc iam i rus. Idem *Moſtell. ſc. 1.a 1.* Nunc (pro tunc.) Liu *lib 4 d 5.* Nunc animæ tenues. (i. tunc.) Ouid. 2. *Faſt.* Nunc iraſcentis & dolentis. Liu *lib. 34.* & Cicer. *pro Archia, &c.* ¶ Interdum ponitur pro Tandem, vel ſerò. Virg. 8. *Eclog.* Nunc nunc ſcio quid ſit amor. ¶ Interdum pro Sed accipitur, ſine vlla temporis ſignificatione. Cic. 1. *de diuinatione.* Quæ quidem multo plura euenirent, ſi ad quietem integri iremus: nunc onuſti cibo & vino confuſa & perturbata cernimus. Nunc item concedendi aduerb Plaut. *Truculento,* Haud manſiſti vt ego darem, tute ſumſiſti tibi: nunc habeas vt nactus. hoc eſt, Age habeas, vel habeas ſanè. Nunc pro Autem, qua in ſignificatione frequens eſt apud optimos ſcriptores, & habet gratiam, ſi in loco vtaris. Quint. *lib. 1 cap 1.* Nam bona facile mutantur in peius: nunc quando in bonum verteris vitia? id eſt, quando autem. Nunc temporis, id eſt, hoc tempore, vt dicitur, Tunc temporis, pro illo tempore. Nunc ipſum, pro Hoc ipſo momento & puncto temporis Cicer *ad Attic lib. 12.* Nunc ipſum ea lego, ea ſcribo, vt ii, &c. *Eidem*, Nunc ipſum ſine te eſſe non poſſum. ¶ Dicitur & Nunc nuper, pro Non ita pridem. Terent *in Eunuch.* Idem Mænandri Phaſma nunc nuper dedit. Quo in loco, teſte Donato, Nunc adiectum eſt tollendæ ambiguitatis cauſa Eſt enim Nuper ex iis dictionibus, quas veteres propter ambiguitatem cum adiectione proferebant.

NVNCIVS, ij, vel potiùs Nuntius, qui nunciat & quod nunciatur. { מלאך malach. ἄγγελος, ἀγγελία. GAL. *Meſſager, ou meſſage.* ITAL. *Meſſo, meſſagero, nuncio.* GERM. Ein bott oder bottſchafft. HISP. *Menſajero ò menſaje.* ANGL. *A meſſenger.* } Nuncij dicti fortaſſe quia per eos noua ſciuntur. Paſſer. Plaut. *Capt ſc.2.a. 2.* Ego ad parentes hunc remittam nuntium. (i. mittam.) Hunc ſtratioticum nuncium percutiam. Idem *Pſeud. ſc.2 a.2.* Virg. 2. *Æneid.*

——— *& nuntius ibis Pelidæ genitori.*

Nuntio Prætoris accerſitus. Cic 6. *Verr.* ¶ Nuntium remittere vxori, pro repudiare vxorem, Idem *ad Att. lib 1.* Deinde ex Senatuſconſulto Conſules rogationem promulgaſſe: vxori Cæſarem nuntium remiſiſſe. Nuntium remittere virtuti, virtuti valedicere, & ab ea deficere. Idem *ad Caſſium*, Iam biennium, aut triennium eſt, quum virtuti nuntium remiſiſti. ¶ Nuntius, quod nuntiatur. Plaut. *in Sticho,* Suo nunquam æque patri nuntium lepidum attulit. *Ibid* Citus præcucurri, vt nuntiatem nuntium exoptabilem. Item, Allati nuntij per diſpoſitos equites. Cæſar. *lib. 3. de bell. ciu.* Bonis nunciis afficit homines Mercurius, Et nunciis præeſt, &c. ¶ A nuntius fit internuntius διάγγελος, qui inter duos medius eſt ad aliquid tractandum. Vide ſuo loco.

Nūncium in neutro genere, pro re quæ nunciatur. { בשורה beſoráh ἀγγελία. GALL. *Meſſage* ITAL. *Meſſagio.* GERM. Ein bottſchafft HISP. *Menſaie.* ANGL. *A Meſſage.* } Catul. *de Berecynthia,* Geminas deorum ad aures noua nuntia referens.

Nunciolum, paruum nuntium Nunciolus, paruus nuntius.

Nūnciă, æ, ſtraſagen { מבשרת meſ aſſereth. ἡ ἀγγέλλουσα, ἡ ἀγγελιῶτις. GALL. *Meſſagere* ITAL. *Meſſaggiera.* GERM. Ein bottſchafft verkünderin. HISP. *Menſajera.* ANGL. *She that telleth tydinges.* } Plin. *lib. 15. c. 30.* Romanis præcipuè lætitiæ victoriarumque nuntia additur litteris, & militum lanceis pilisque. Cic. 1. *de legib*

Nuntia virgo Iouis miranda viſa figura,

Ouid. *Epiſt. 6.*

Cur mihi fama prior, quàm nuntia littera venit?

Idem 1. *Metam.*

Nuntia Iunonis varios induta colores

Concipit Iris aquas.

Nūncio, as, vel potiùs Nuntio per t, Moneo, ſignifico. { בשר biſſar. ἀγγέλλω. GALL. *Dire ou porter nouuelles, annoncer.* ITAL. *Nunciare, annonciare.* GERM. Sagen zuwiſſen/ thun anzeygen. HISP. *Traher menſaie ò nueuas.* ANGL. *To tell to reporte to warne, to tell tydinges or newes.* } Terent *in Hecyr.* At te dij omnes perdant, qui hæc libenter nuntiant. Plaut. *Capt.* Nunquid aliud vis patri nuntiari? Cicer. *ad Brutum*, Ita enim Romam erat nuntiatum, ita perſuaſum omnibus, cum paucis incrmibus, perterritis metu, fracto animo fugiſſe Antonium. Nunciare bellum, pro denunciare & indicare. Liu. *lib. 6. d. 4.* Epiſtolæ, quibus nunciauit. (i. ſcripſit.) Gell. *cap. 3 lib. 9* Nunciant luctus tibi lugenti. Senec. *cap. 2. de conſol ad Helu.* Quæ ad patrem vis nunciari? Idem *Capt. ſc 2. a. 2.* Salutem dicito Patroni. c. Nunciabor Idem *Curc. ſc.2. a.4.* Iſtæc nunciabo, ſuprà dicito. Idem *Milit. ſc.2.a.2.* Qui te nuntiaret mortuum. Idem *Moſtell. ſc.2.a.2.* Venit ad me pater mortuus nuncietur. *Ibid. ſc. 3. a.1.* ¶ Huius compoſita ſunt Annuncio, Denuncio, Enuncio, Obnuncio, Prænuncio, Pronuncio, Renuntio: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Nūnciātio, nis, Ipſe denunciandi actus. { בשורה beſoráh. ἀγγελία. GALL. *Nonciation, annoncement.* ITAL. *Ambaſciada, & meſſo.* GERM. Anzeigung/verkündigung. HISP. *Obra de traher menſaie.* ANGL. *A declaring, a shewing or telling of tydinges or newes* } Cicer. 2. *Phil.* Nos enim nunciationem ſolam habemus, Conſules & reliqui magiſtratus etiam inſpectionem.

Nūnciātōr, qui rem quampiam nunciat. Apud Iureconſultos, Nunciatores dicuntur delatores criminum, ex quo eorum indicia notoria dicuntur. Paulus *lib. 6. ad Turpil.* Nunciatores qui per notoria indicia produnt, notoriis ſuis aſſiſtere iubentur. Ex Hotomano.

Nuncoreus, Seſoſtridis filius, qui obeliſcum, qui nunc viſitur Romæ in Vaticano, curauit excidendum. Autor Plin. *lib. 6. c. 11.*

Nuncubi, Aduerb. compoſitum ex nunquid & alicubi. Ter. *Eunuch* Nuncubi meam benignitatem ſenſiſti in te claudier? Vbi Donatus, Nuncubi. Nunquid alicubi.

NVNCVPO, as, Nomino, appello, voco. { קרא kará נקב nakáb. χρηματίζω, ὀνομάζω. GALL. *Nommer, dire nommément & expreſſement.* ITAL. *Nominare, appellare.* GERM. Nennen. HISP. *Nombrar por nombre.* ANGL. *To name, to call by ſome name.* } Liu. *lib. 1.* Quem Iulum eundem Iulia gens autorem ſui nominis nuncupat Varro *in Modo*, Quis tu es mulier, quæ me inſueto nuncupaſti nomine? Se eſſe philoſophum nuncupauit. Apul. *Apol.* 1. Cicer. 2. *de natura deorum*, Itaque tum illud, quod erat à deo datum, nomen ipſius dei nuncupabant: vt quum fruges Cererem appellamus. Nuncupata vota dicuntur, quæ Conſules & Prætores, quando in prouinciam proficiſcuntur, faciunt ¶ Nuncupare vota, Eſt alicui diuorum vota polliceri & deſtinare. Plin. *in Paneg.* Nuncupare vota & pro æternitate Imperij, & pro ſalute ciuium ſolebamus. *Ibid.* Quo maiore fiducia iiſdem illis vota, quæ ipſe pro te nuncupari iubet, oro & obteſtor, ſi bene rempubl. ſi ex vtilitate omnium regit. Cicer. 3. *Philipp.* Neglectiſque ſacrificiis ſolennibus, ante lucem ea vota quæ nunquam ſolueret, nuncupauit. Nuncupandi voti exemplum apud Liuium *lib. 6. d. 4.* ¶ Nuncupare teſtamentum, eſt viua voce ſupremam voluntatem declarare. Plin. *lib. 14. cap 22.* Alij teſtamenta ſua nuncupant: alij mortifera loquuntur, redituráſque per iugulum voces non continent. ¶ Inde Nuncupatiuum teſtamētum dicitur, quo teſtator viua voce, quæ poſt mortem agi velit, declarat. ¶ Et Nuncupatus hæres dicitur, qui voce teſtatoris hæres pronunciatus eſt: differtque ab hærede ſcripto: de quo vide Iuſtin. *Inſtitut. de teſtament.* Nuncupati inter hæredes. Suet. *in Aug. cap. 16.* & plura *in Calig cap. 38.* ¶ Item nuncupata pecunia, id eſt, vt ait Curtius *in lib. de officio Iuriſconſulti,* nominata, certa, nominibus propriis pronuntiata. Quum nexum faciet, mancipiúmque, vti lingua nuncupaſſit, ita ius eſto.

Nuncupatio, operis dedicatio. Plin. *in præfat. operis,* Sed hæc ego mihi nunc patrocinia ademi nuncupatione. ¶ Nuncupatio item hæredis inſtitutio. Suet. *in Calig.* Quo metu cùm iam & ab ignotis inter familiares, & à parentibus inter liberos palam hæres nuncuparetur: deriſores vocabat, quòd poſt nuncupationem viuere perſeuerarent: & multis venenatas mattĕas miſit. Nuncupatio fauſta (dedicationis.) Senec *cap. 13. de conſol. ad Martiam.*

Nūndĭnă, æ, Romanorum dea, à nono die naſcentiū̄ dicta qui & Luſtricus dicitur. Erat autem Luſtricus dies, quo infantes luſtrabantur. Is autem erat in maſculis nonus, in pueris verò octauus. Vide Macrob. *lib. 1. Saturn. ca. 16.*

NVNDINAE, arum. A nono die dictæ ſunt, quaſi nouendinæ. { ירידים bi ... ἀγοραὶ, πανήγυρις. GALL. *Foire, marché public.* ITAL. *Fiera, mercato.* GERM. Meß/oder jarmärckt. HISP. *Feria ò mercado.* ANGL. *A faire or market.* } Nundinæ quid. ¶ Item Trinum nundinum ſpatium datum reis, Plutarch. *in Coriolan.* ¶ Poſtridie nundinas, dies inauſpicatus. Sueton *in Auguſt. cap. 92* ¶ Ius nundinarum petere. Idem Sueton. *in Claud. cap. 12* Inſtitutæ autem eo conſilio perhibentur, vt ruſtici octo diebus in agris eſſent, & nono die repeterent vrbem ad mercatum, legum accipiendarum cauſa: & vt ſcita atque conſulta frequentiore populo referentur, & trinundino propoſita, à ſingulis atque vniuerſis facile noſcerentur, Vnde etiam mos tractus, vt leges trinundino die, ſpreto ... apud Athenæum promulgarentur. Cic. *contra Rullum pro lege Agr.* Ille Capuam, nundinas ruſticorum, horreum Campani agri eſſe voluerat. Col. *lib. 11. cap. 1.* Villicus non vrbem, non vllas nundinas, niſi vendendæ, aut emendæ rei neceſſariæ cauſa frequentauerit. ¶ Dicitur & Nundinum, neutro genere. Liu Poſtquam verò comitia Decemuiris creandis, in trinum nundinum indicta ſunt. Sic enim legunt nonnulli Caſtigatiora tamen exemplaria habent Trinum iinum. Trinū ſinus autem dies, vel Trinundinum, ſiue Trinum nundinum, dicebatur dies tertiarum nundinarum, qui prædici ante ſolebat, vt notior eſſet vniuerſis.

[Nundinum, idem quod Nundinæ: Trinum nundinum, & trinas nundinas, eodem ſenſu dicimus.

Nundina, Romanorum dea, à nono die naſcentium nuncupata, qui luſtricus dicitur. Vide *Luſtricus*.]

Nūndĭnālis, e, quod pertinet ad nundinas. { πανηγυρικός. GALL. *Foire.* ITAL. *Cioe ſi appartiene à mercati.* GERM. Das zu der meß oder jarmärckt gehört. HISP. *Coſa pertenecciente à ferias.* ANGL. *Belonging to the faire or market.* } Plaut. *in Aul. ſc. 1. a. 2.* Coquus ille nundinalis eſt, in nonum diem ſolet ire coctum.

[Nundinalis, ad nonum diem pertinens: & nominatim ad Nouendiales ferias. Plaut. *Aul. c. 4.* Coquus ille nundinalis eſt: in nonum diem ſolet ire coctum.]

Nūndĭnŏr,

Nūdĭnŏr, aris, Palàm vendo, publico mercatu diſtraho { סחר *ſachár.* πανηγυρίζω, ἀγοράζομαι. GALL. *Marchander, faire marchandiſe, negocier en foire.* ITAL. *Vendere in publico, vendere al mercato.* GERM. Offentlich verkauffen / feil haben als in einer meß / vnd ſein gewin damit ſuchen. HISP. *Negociar o vender en ferias.* ANGL. *To mak merchandiſe, to ſell and bie openly in the merkat.* } Iul. Firmic. *lib.* 6 *Matheſeos*, Quæſtus & libidinis cauſa pudorem duobus fratribus nundinabit, & ad tertium fratrem mutabit, & filium. Suet. *in Tito Veſpaſ.* Suſpecta & rapacitas, quod conſtabat in concionibus patris nundinari, præmiáque ſolitum. deinde propalam alium Neronem & opinabantur & prædicabant. Cicero ſæpius Nundinari pro emere poſuit, *in Verrem*, Ab iſto pueri annorum ſenûm ſeptenûmque denûm Senatorũ ordinẽ nundinati ſunt. Idem 5. *Philipp.* Vna in domo omnes quorum intererat, totum imperium populi Romani nundinabantur.

Nundinatio, nis Ipſe nundinandi actus. { פרקמטיא *frkm'on* סחר *ſachár*, vel *ſachar* מסחר *miſchar* πανήγυρις. GALL. *Vente ou achet.* ITAL. *Vendita ò compra.* GERM. Feil habung / das kauffen vnnd verkauffen. HISP. *La obra de negociar à las ferias.* ANGL. *Bying or ſelling openlie.* } Cic. *de lege Agrar.* Hinc vos quas ſpoliationes, quas pactiones, quam denique in omnibus locis nundinationem iuris, ac fortunarum fore putatis? Nundinatio iuris, idem *Verr* 4. ſæpè.

Nūdĭnātŏr, qui nundinas frequentat. { πανηγυριστής. GAL. *Marchand, qui hante les foires.* ITAL. *Mercante che va alle fiere.* GERM. Ein krämer / der die meſſen vnd jarmärckt braucht vnd beſucht. HISP. *Aquel negociador.* ANGL. *A merchant that haunteth the faires.* } Feſtus, Nundinis ruſtici conueniebant mercandi & vendendi cauſa, cúmque nefas erat cum populo agi, ne interpellarentur nundinatores.

Nūndĭnārĭŭs, a, um, quod ad nundinas pertinet, vel quod nundinis deputatum eſt. { πανηγυρικός. GAL. *Appartenant aux foires.* ITAL. *Pertinente alle fiere.* GERM. Das zu der meß gehört oder verordnet iſt. HISP. *Pertenecientе à ferias.* ANGL. *Belonging to faires.* } Plin. *lib.* 11 *c.* 17. His commerciis Carras oppidum aperuere, quod eſt illis nundinarium. Idem *lib.* 8. *c.* 15. *de ſuibus*, Quin & duces in vrbe forum nundinarium, domóſque petere diſcunt.

‖ Nundinatitium, oſtentatium caput non velatum. Tertull.

Nundinium, nundinum, nundinatum tempus. Sabinas. ‖

NVNQVAM, Nullo tempore. { לא לעולם *lo le'olam* μήποτε, οὐδέποτε. GALL. *Iamais.* ITAL. *Mai.* GERM. Nimmermehr / zu keiner zeit. HISP. *En ningun tiempo, iamas.* ANG. *Neuer.* } Nunquam potiſum referre gratia. Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Nunquam hercle auſugiet. Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 1. Nunquam quiſquam faciet, quin ea ſit. Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. ¶ Nunquam pro non. Nunquam id argentum tam benè collocaſſem. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Nunquam factum eſt, id eſt, non. Idem *Amph. ſc.* 2. *a.* 2. *bis.* Nunquam etiam quicquam verborum prolocutus eſt perperam. *Ibid.* (id eſt, non.) Inrroire in ædes, nunquam licitum eſt. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1. (i. non) Item, Nunquam quicquam animo meo fugit ægrius *Ibid.* Nunquam erit tam auarus quin te emittat manu. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. à quo Nonnunquam, quod ſignificat Aliquando. Idem *in Mercat.* Nonnunquam ædepol quiſquam illam habebit potius, quàm ille, quem ego volo.

Nūnquāmnōn, Semper, omni tempore. { לעולם *lebolám.* ἀεὶ, πάντοτε, ἀδιαλείπτως. GALL. *Touſiours.* ITAL. *Sempre.* GERM. Nimmermehr nicht / allwegen. HISP. *Siempre.* ANGL. *Euer, at all tymes.* } Suet. *in Tib.* Turbatiore cælo nunquam non coronam lauream ceruice geſtauit, quòd fulmine afflari negetur id genus frondis.

Nūnquāndo, μήποτε, Num aliquando. Et habet accentum in antepenultim ſicut Aliquando. Cic. *de Amic.* Exiſtit autem hoc loco quæſtio ſubdifficilis, Nunquando amici noui digni amicitia, veteribus ſint anteponendi, vt equis vetulis teneros anteponere ſolemus.

Nūnquis, nunqua nunquod, vel nunquid. Num aliquis. { μήτις. GALL. *Y a-il quelque autre choſe?* ITAL. *V'è più altro.* GERM. Iſt jemandts? oder etwas. HISP. *Ay por ventura algo mas?* ANGL. *Whither if any.* } Ter. *in Eun.* Nunquid vis? *ibidem*, Nunquis hic eſt? nemo eſt. nunquis hinc me ſequitur? nemo homo eſt. Nunquid iratus es mihi? Nihil profectò. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Nunquid aliud me vis? Idem *Milit. ſc.* 6. *a.* 2. & *Curc. ſc.* 2. *a.* 4. & *Aulul. ſc.* 3. *a.* 1. & *ſc.* 4. *a.* 1. & *ſc.* 1. *a.* 2. & *Amphit. ſc.* 3. *a.* 1. & ſæpè *alibi*, Nunquid cauſſæ eſt, quin te condam in piſtrinum. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. ¶ Pro eodem etiam aliquando legimus Nunquiſnam, & in neutro genere, Nunquidnam, præſertim apud Comicos. Terent. *in Andr.* Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

‖ Nunſio, vel nanſio, titubo, dubito. Gl. A.I. ‖

Nūntio, as, are, Nuntius, vide *Nuncio.*

Nŭo, nuis, cum ſuis compoſitis, vide in dictione *Abnuo.*

NVPĔR, aduerbium, q. nouo opere: vt ſemper q. ſemiopere: & toper, i. cito, q. toto opere. Non longo ante tempore, ſuperioribus, ſiue proximis diebus { νεωστί, ἀρτίως, ἔναγχος. GALL. *N'agueres, il n'y a pas long temps.* ITAL. *Di nuouo poco fa.* GERM. Kürtzlich / nicht lang hievor zu nächſt. HISP. *Poco tiempo ha.* ANGL. *Latelie, not long agoe.* } hoc eſt, ante paucos dies, vel menſes. Virg. 1. *Eclog.*

——— *Nuper me in littore vidi.*

Boëtius, Hoc autem quod nuper diximus. ¶ Quandoque de longiore tempore dicitur, Cicer. 2. *de diuinat.* Neque ante philoſophiam patefactam, quæ nuper inuenta eſt, hac de re communis vita dubitauit. ¶ Hinc nuperrimè ſuperlatiuum, hoc eſt, recentiſſimè. Gell. *cap.* 4. *lib.* 6.

Nūpĕrŭs, a, um, quod recens eſt, quod nuper fuit. { חדש *chadháſch* πρόσφατος, νέος. GALL. *Recent, nouueau.* ITAL. *di nuouo.* GERM. Neuw / kurtzlich. HISP. *Coſa de poco tiempo.* ANGL. *New, late.* } Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Recens captum hominem, nuperum, nouitium.

Nūpsĭă, νυψία, oppidum eſt ad Nilum fluuium, in tractu Syenitarum: cuius meminit Plin. *lib.* 6. *c.* 29.

Nūpsis, oppidum eſt Arabiæ, Nomadibus proximum: de quo Plin. *lib.* 6. *cap.* 100.

Nūptĭæ, Nuptiæ, Nuptus, vide *Nubo.*

‖ Nura, cauda. Gl. g. b. ‖

Nūrsĭă, vrbs antiqua Sabinorum, ex qua Qu. Sertorius, vir rei militaris eſt. Virg. 7. *Æneid.*

——— *quos frigida miſit*

Nurſia, & Hortinæ claſſes, populique Latini.

Vbi Seruius, Frigida Nurſia, vel quia re vera talis eſt, vel frigidam dixit, quaſi venenoſam, & nocentem, Gracchi nanque vbique in concionibus ſuis Nurſinos ſceleratos appellauere. Scimus autem Virgilium amare hiſtoriarum rem per tranſitum tangere. Hæc ille. ¶ Huius oppidi incolæ dicti ſunt Nurſini. quorum meminit Plin. *lib.* 3. *c.* 12.

Nūrsīnus, a, um, adiect. Martial. *lib.* 13.

Nurſinas poteris parcius eſſe pilas.

Nŭrus, filij vxor. { כלה *challáh.* νυός, νυμφή. GALL. *Bru, la femme de mon fils.* ITAL. *Nuora.* GERM. Eins ſonſfrauw. HISP. *La nuera muger del hyo.* ANGL. *My ſonnes wife, a daughter in law.* } Cic. 2. *Philipp.* Reiecta mater amicam impuri filij tanqua nurum ſequebatur. ¶ Poetæ Nurum ſæpe pro ſexu tantum ponunt. Ouid. 2. *Metam.*

Excipit, & nuribus mittit geſtanda Latinis,

id eſt, fœminis Latinis. Martial. *lib.* 4. Atque inter Latias gloria prima nurus.

——— *Romanas erudiéntque nurus,*

Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 2.

Cúmque bonus nuribus pro ſoſpite Liuia nato

Munera das,

idem *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Auſonias matréſque nurus. (i. matronas.)

idem *Eleg.* 1. *lib.* 2.

‖ Nus, mens. Tertull.

Nuſcum, Noſca, v. c. regni Neapolitani, ſub A. Salernitano. ‖

NVSQVAM, Aduerbium loci eſt, In nullo loco. { οὐδαμοῦ. GALL. *En nul lieu, nulle part.* ITAL. *In niun luogo.* GERM. Niergent oder nienen / an keinem ort. HISP. *En ningun lugar.* ANG. *In no place, no where.* } Terent. *in Eunuch.* Ille autem bonus vir nuſquam apparet. ¶ Nuſquam gentium, id eſt, nuſquam omnino. Plaut. *in Amph.* Sed quid ais? num obdormiſti dudum? A. nuſquam gentium. Terent. *in Adelph.* Næ ego homo ſum infelix, primum fratrem nuſquã inuenio gentium. Nuſquam erat Pompeius corpore, vbique nomine. Velleius. Cùm libella tibi nuſquam eſt. Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Id quod nuſquã eſt, vides. Idem *Milit. ſc.* 3. *a.* 2. Nuſquam ego quicquam deliqui. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Nuſquam inuenio ſalutẽ (argenteam.) Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Quærit quod nuſquam eſt gentium. *Ibidem ſc.* 4. *a.* 1. Minore nuſquã bene ſui diſpendio. Idem *Menæch. ſc.* 2. *a.* 3. Operam nuſquam melius potui ponere, quam quod te amo. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Nuſquam eſſe, (de mortuo.) Gell. *cap.* 8. *lib.* 7. ¶ Nuſquam ad locum. Plaut. *Aulul.* Nam ad ædes noſtras nuſquam adiit quaquam propè. Idem *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. Te nuſquã mittam, niſi mihi das Iuratam fidem. (i. emittam, ſiue abire ſinam.) Terent. *in Eunuch.* Deuinco te, fortaſſè tu profectus alið fueras. P. Nuſquam.

Nūſquamnon, vbique, Nonnuſquam, alicubi. { πανταχοῦ. GALL. *En tout lieu, par tout.* ITAL. *In ogni luogo.* GERM. Niemenicht / allenthalben. HISP. *Donde quiera.* ANGL. *Euerie where, in all place.* }

‖ Nutinare, ingenium, genitura. Gl. Iſid. ‖

NVTO, as, frequentatiuum eſt à Nuo, quod propriè eſt frequenti capitis inclinatione aliquid ſignifico. { קרץ *karats* מעד *ma'adh* נט *mat.* νεύω, ἐπινεύω. GALL. *Faire ſigne en baiſſant la teſte, branſler, hocher.* ITAL. *Accennare col capo chinandolo.* GERM. Mit dem haupt offtnicken vnd damit etwas zuwincken geben. HISP. *Mouer o inclinar la cabeça.* ANGL. *To ſignifie by nodding or ſhaking of the head.* } Plaut. *in Aſin.* Nec illa vlli homini nutet, nictet, annuat. Nutat ne loquar, Non hercle nuto, neque nicto tibi. Et illi non nutaſſe. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. ¶ Accipitur & pro vacillare, labaſcere & ruinam minari. Cic. 6. *Verr.* Illud ſignum interea nutabat, quum vectibus ſubiectis conarentur ſubmouere. Catull. *de com. Beren.*

Impellens nutantibus aëra pennis.

Gell. *c.* 23. *lib.* 2. Frigere & nutare à Menandro Cæcilius viſus. Nutantes ciuitates retinere. Suet. *in Caſ. c.* 4. Nutantia nemora. Senec. *cap.* 18. *de conſ. ad Marc.* ¶ Nutantem, ambiguè poſitum, apud Suet. *in Calig. c.* 38. ¶ Transfertur & ad animum, vt idem ferè ſit quod hærere, & dubitare in quam potiſſimum partem te inclines. Cic. 1. *de nat. deor.* Democritus nutare videtur in natura deorum.

Nutatio, verbale, Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. A cerebro proficiſcitur ſomnus hinc capitis nutatio. hoc eſt, inclinatio & decliuitas capitis dum ſomnus viget.

‖ Nutabundus, nutandi ſimilis. Apul. Nutabundus tamen, & iſtoc plagarum dolore ſaucius. ‖

NVTRIO, is, iui, vel ii ſecundùm Priſcianum, Educo, alo. { האכיל *heechil* רבה *ribbah* אמן *amán.* τρέφω. GALL. *Nourrir.* ITAL. *Nutrire.* GERM. Erneehren / erziehen. HISP. *Criar.* ANGL. *To nourriſh, to bring vp.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 40. Balænæ, vituliquе mammis nutriunt fœtus. Nutrire tranſlatè. Celſ. *lib.* 4. *cap.* 11. Si extremæ partes corporis frigent, calidis fomentis nutriendæ, i. fouendæ. Et *cap.* 18. Deſidere oportet in aqua calida, ſæpiúſque ipſam anum nutrire. Sic enim legendum ex veteri codice. Idem. *lib.* 5. *c.* 28. De apoſtematibus tractans dixit, Tum ſi qua in alis, vel inguinibus ſunt, ſiue linamento nutrienda ſunt, i. tractanda, carne implenda. Et *lib.* 6. *c. de vlcerib.* dixit vlcera oculorum lenibus medicamentis nutrienda eſſe. Rurſus, Oculorum morbi lenibus medicamentis nutriuntur, i. curantur, tractantur. vide & *lib.* 7. *c.* 14. ¶ Inuenitur etiam Nutrior, agendi & patiendi ſignificatione. Virg. *lib.* 2. *Georgic.*

Hoc pinguem & placidam paci nutritor oliuam,

id eſt, nutrito, vel nutrias. Col. *lib.* 12. *c.* 30. Quanto magis æſtus erit, eo ſæpius conueniт vinum nutriri, refrigerarique, & ventilari. *Ibidem*, nutritum vinum operimus, atque oblinimus.

Nūtrĭtŭs, us, Nutrimentum. { אבילה *achilah.* τροφή. GALL. *Nourriſſement.* ITAL. *Nodrimento.* GERM. Ein erneehrung / narung. HISP. *Mantenimiento.* ANGL. *Nourriſhing.* } Plin. *lib.* 22. *c.* 25. Multi ſenectam longam molli tantùm nutritu tolerauere.

Nūtrico, as, Nutrio { האכיל *heechil* רבה *ribbáh* אמן *amán.* τρέφω, τιθηνέω. GALL. *Nourrir, alimenter.* ITAL. *Nutrire.* GERM. Erneehrung / erziehen. HISP. *Criar.* ANGL. *To nouriſh, to bring vp.* Plaut. *in Mil.*

Bona mea inhiant certatim, nutricant & munere. Idem *in Merc.* Nec pecus tuû paſcere, nec pueros nutricare.

Nūtrīcŏr, aris, deponens, Nutrico, alo. { ANGL. *To nouriſh, to bring up.* } Cic. 1. *de nat. deor.* Omnium autem rerum quæ natura adminiſtrantur, ſeminator, & ſator, & parens (vt ita dicam) atque educator, & altor eſt mundus: omniáque ſicut membra ſua, & partes ſuas, nutricatur, & continet. Columell *lib.* 8. Nam ſuburbanus (inquit) lactens porcus nutricandus eſt. Varro 2. *de re ruſtica, cap.* 23. Quòd ea ſole nutricantur.

Nūtrīcātĭo, nis, Educatio. { τιθήνησις. GAL. *Nourriſſement.* ITAL. *Nutrimento.* GERM. Erneherung / aufferziehung. HISP. *Obra de criar, mantenimiento.* ANGL. *Nouriſhing, vp bringing.* } Gellius *lib.* 12. *cap.* 1. Ne ad dolores, quos in enitendo tuliſſet, munus quoque nutricationis graue ac difficile accederet.

Nūtrīcātŭs, us, ui, Nutricatio. Varro. 1. *de re ruſt. c.* 47. Contrà herba in pratis ad ſpem fœniſeciæ nata, non modò non euellenda in nutricatu, ſed etiam non calcanda.

Nūtrīcĭŭs, ij, qui nutrit, ſiue qui curam habet infantium, & adultorum, vt viuant. { אומן *omén* τροφεὺς, τροφεύς. GALL. *Nourricier, qui nourrit.* ITAL. *Balio, colui che nutriſce.* GERM. Ein erneherer. HISP. *El amo que cria.* ANGL. *That nouriſhet.* } Cæſ. 3. *belli ciuilis.* Nutritius eius pueri eunuchus.

Nūtrĭtĭŭs, a, um. { τρόφιμος. GAL. *Appartenant à nourrir.* ITAL. *Pertinente à nutrire.* GERM. Das zu der erneherung vnnd erziehung gehört. HISP. *Pertenneciente à criar.* ANGL. *That belongeth to nouriſh.* } Colum. *lib.* 3. *c.* 3. Ne incrementa duritia ſua reuerberet, ſed tenero velut nutritio ſinu recipiat, & cœleſtes admittat imbres.

Nutrīcium, ij. Senec. *cap.* 17. *de conſol. ad Heluiam*, Illius materno nutritio, conualui.

Nūtrĭtŏr, is, qui nutrit. { אומן *omén.* τροφεύς. GAL. *Nourricier, qui nourrit.* ITAL. *Chi nutriſce, & allena.* GERM. Ein erneherer / erzieher. HISP. *El que cria, criador.* ANGL. *He that nouriſheth.* } Stat. 10. *Theb.*

Vertice ſic Pholoes volucrum nutritor equorum.

Lætatur, &c.

Suet *de clar. Gramm.* M. Antonius Gnypho, ingenuus in Gallia natus, ſed expoſitus, & à nutritore ſuo manumiſſus.

Nūtrĭx, cis, quæ nutrit. { אומנת *oméneth* מינקת *meneketh.* τιθὴ, γαλὸ, τιθήνη, τιθηνήτρια. GALL. *Nourrice.* ITAL. *Nutrice, balia.* GERM. Ein erneherin / ein ſäugamm. HISP. *El ama que cria.* ANGL. *She that nouriſheth, a nourryce.* } Terent. *in Eunuch.* Nutricem accerſitum iit, quæ illam aluit paruulam. Cic. *de Amic.* Iſto enim modo nutrices & pædagogi iure vetuſtatis plurimum beneuolentiæ poſtulabunt. Idem 3. *Tuſc.* Vt penè cum lacte nutricis errorem ſuxiſſe videamur. Perij mea nutrix, venter dolet. Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 4. Equiram ex gnata pediſequa nutrice anu. *Ibid. ſc.* 6 *a.* 4 Inuoco almam meam nutricem. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. ¶ Nutrix, pro Seminario (inquit Budæus) in quo tenella adhuc ſemina depanguntur, deponunturque. Plin. *lib.* 17. *cap.* 10. Omnia ea non ſtatim moris eſt in ſua locari, ſed priùs nutrici, dari, atque in ſeminariis adoleſcere, iterúmque migrare.

Nūtrĭcŭlă, diminut. { τιτθάριον. GALL. *Petite nourrice.* ITAL. *Picciola nutrice.* GERM. Ein erneherin. HISP. *Pequeña ama.* ANGL. *A litle nourryce.* } Iuuenal. *Satyr.* 7.

Gallia, vel potiùs nutricula cauſidicorum.

Nūtrīcĭă, orum, gen. neutr. Merces nutricis. { τὰ τροφεῖα. GALL. *Le ſalaire d'auoir nourri.* ITAL. *Salario di balia.* GERM. Der ſäugammen lohn. HISPAN. *Salario ò ſaldado del ama.* ANGL. *The reward of à nourrice.* } vt in titulo *de variis & extraordinariis cognitionibus, circa finem.*

Nūtrīmēntum, i, Alimentum, hoc eſt, vt medici definiunt, quicquid ſubſtantiam noſtram augere poteſt { אכילה *achiláh* אכל *óchel* מאכל *maachál.* τροφή. GALL. *Nourriſſement.* ITAL. *Nutrimento.* GERM. Narung. HISP. *Mantenimiento.* ANGL. *Nouriſhment, foode.* } ¶ Transfertur & ad res inanimatas. Cic. *in Orat.* Sed quod educata huius nutrimentis eloquentia eſt, ipſa ſe poſtea colorat & roborat. ¶ Accipitur & pro ipſa nutritione, ſiue educatione. Suet. *in Calig.* Quantum per hanc nutrimentorum conſuetudinem fauore & gratia valuerit, id eſt, quòd in caſtris educatus ſit, vt ait Bud. ¶ Nutrimentorum locus, pro vbi quis nutritus eſt. Suet. *in Aug. cap.* 5.

Nūtrīmĕn, inis, idem quod Nutrimentum. { אכילה *achiláh* אכל *óchel* מאכל *maachál.* τροφή. } Ouid. 15. *Metam.*

Naturaque ſuum nutrimen deerit edaci.

Nūtŭs, *penu*, νεῦμα, & Nuto, tas, νευστάζω. Vide in verbo *Abnuo.*

Nŭx, à nocendo dicta, quòd ſatis noceat. { אגוז *egóz*, καρύα, κάρυον. GALL. *Noix.* ITAL. *Noce.* GERM. Ein nuß / oder andere frucht dergleichen / mit einer harten ſchalen. HISP. *Nuez.* ANGL. *A nutte, or nutte tree, commonlie a wall nutte or wall nutte tree.* } Non ego vitam tuam emam vitioſa nuce. Plaut. *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Te amatorem inuentum eſſe Inanem, quaſi caſſam nucem, idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1 Nuces Thaſiæ optimæ, Gell *cap.* 16. *lib.* 7 Nuce ardenti crura ſuburere, vt mollior pilus ſurgat. Sueton *in Aug. cap.* 68. Ouid.

——quoniam ſata lædere dicor

Cultus in extremo margine fundus habet.

Siue quòd linguæ noceat. Vel quòd vt nox aërem, ita nux ſucco ſuo corpus atrum faciat. Conſtat nucis nucleum eſſe difficilem concoctu, dolorem capitis inferentem, tuſſientibus inimicum. Græci κάρυον vocant, à grauedine capitis. κάρα enim caput ſignificat. Eſt autem nux generale omnibus, quæ duro operimento teguntur, vt ſunt caſtaneæ, amygdalæ, & huiuſmodi, τὰ ἀκρόδρυα. Virgilius,

Caſtaneaſque nuces mea quas Amaryllis amabat.

¶ Pomum verò de iis propriè dicitur, quæ mollem habent corticem: quanuis etiam pro nucibus aliquando accipiatur, vt apud Plin. *lib.* 15 *c.* 22. Ab his locum amplitudine vindicarunt, quæ ceſſere autoritati, nuces iuglandes. Et *paulò poſt*. ſolum hoc pomum natura compactili operimento clauſit nanque ſunt bifidæ putaminum carinæ, nucleorúmque alia quadripartita diſtinctio, lignea incurſante membrana. Cæteris quicquid eſt, ſolidum eſt, vt in auellanis & ipſo nucum genere, quas antea abellinas, patrio nomine vocabant. ¶ Malum verò non quodcunque pomi genus tenuioris, atque carnoſi dicitur, ſed illud tantùm quod ſui nominis arboribus producitur: illa ſcilicet, quas malos vocamus: quemadmodum Pyra quæ pyrus producit. Hoc modo Mala citrea ſiue Medica dicimus, Mala cotonea, Mala punica, & ſimilia. ¶ Nuces ſpargere Virg. *Eclog.* 8.

Sparge, marite, nuces: tibi deſerit Heſperus Oetam.

Ibi Seruius: Varro ſpargendarum nucum hanc dicit eſſe rationem, vt Iouis omine matrimonium celebretur, vt noua matrona ſit Iuno. Nam nuces in tutela ſunt Iouis, vnde & *iuglandes* vocantur, quaſi Iouis glandes. Nam illud vulgare eſt, ideo ſpargi nuces, vt à rapientibus pueris fiat ſtrepitus, ne puellæ vox, virginitatem deponentis, poſſit audiri. ¶ Relinquere nuces, eſt omiſſis nugis pueritibus ad maiora negotia conuerti. Eſt enim nucum luſus ſoli pueritiæ conueniens, grandiorique ætati indecorus. Perſ. *Satyr.* 1. Et nucibus facimus quæcunque relictis, Quum ſapimus patruos ¶ Nux Græca, eadem cum amygdala, quæ & Thaſia dicitur. Colum. *de arborib. cap.* 22 Quum de amygdala loquitur. Hæc arbor (inquit) an fuerit in Italia Catonis ætate dubitatur, quoniam Græcas nominat. ¶ Nuces amaræ, κάρυα πικρά, i. amygdalæ amaræ, apud Celſ. *lib.* 6. *c.* 7. ¶ Nuces iuglandes, quæ & regiæ dictæ ſunt. Plin *lib.* 15. *c.* 22. Ab his locum amplitudine vindicarunt, quæ ceſſere autoritati, nuces iuglandes. de diuerſis nucum generibus, vide in dictione *Iuglans.*

‖ Nux, myſticè, *Cant* 16. 11. Eccleſia eſt Deo fructifera varietate bonorum operum. ‖

Nucetum, locus vbi nuces naſcuntur. Tertull.

Nŭcĕus, a, um quod eſt ex nuce { καρύϊνος. GALL. *De noix.* ITAL. *Di noce.* GERM. Nußbaumin. HISP. *Coſa de nuezes.* ANGL. *Of a nutte.* } Plin. *lib.* 16. *c.* 39. Vlmeam, pineam, nuceam, hanc atque aliam materiam omnem quum effodies, luna decreſcente eximito poſt meridiem.

Nŭcŭlă æ, diminutiuum, Minuta nux. { καρύδιον. GALL. *Petite noix, noiſille.* ITAL. *Nocella.* GERM. Ein nußlein. HISP. *Pequeña nuez.* ANGL. *A litle nutte.* } Vnde & Præneſtinæ nuculæ appellatæ ſunt. A nucula fit aliud diminutiuum, Nucella.

Nŭclĕus, i, veteribus Nuculeus, quod tenerum in nuce includitur. { πυρήν. GALL. *Noyau, cerneau de noix.* ITAL. *Gariglio, garrione, quel dentro della noce.* GERM. Ein nußkern. HISP. *El meollo de la nuez, y fruta ſeca.* ANGL. *A kernell of a nutte.* Plaut *in Curc ſc.* 3. *a.* 1. Qui e nuce nucleum eſſe vult, Frangit nucem: hoc eſt, qui commodum appetit, ne fugiat laborem. Allegoricôs, vide Lambinum in hunc locum. ¶ Inde Enucleo, as, eſt idem quod declarare, quaſi nucleum rei alicuius eruere. ¶ Nuclei oliuarum, Teſtæ. Vlp. *in l. carbonum ff. de verb ſignif.* ¶ Nucleus, item Allij ſpica, nam multis ſpicis, ſeu nucleis compactum eſt allij caput. Plin. *lib* 19. *cap* 6. ¶ Nucleus ferri ab eodem *lib.* 34 *c.* 14. accipitur pro chalybe. Fornacum (inquit) maxima differentia eſt: in iis quidem nucleus ferri excoquitur ad indurandum aciem, alióque modo ad denſandas incudes, malleorúmque roſtra. ¶ In acino Nuclei dicuntur minuta illa grana, quæ vulgò *Vinacea* vocant. Idem *lib.* 23. *c.* 1. Vua paſſa, quam Aſtaphida vocant, ſtomachum, ventrem, interanea tentaret, niſi pro remedio in ipſis acinis nuclei eſſent: iis exemptis veſicæ vtilis habetur. ¶ Nucleum amiſi, prouerbium. Plaut *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Nucleum amiſi, reliquit pignori putamina. Verba ſunt Hegionis vbi reſciuiſſet ſibi impoſitum eſſe, & herum amiſſum pro ſeruo, ſeruum pro domino retentum: is enim ex quo fructus expectabatur aufugerat, eo relicto, ex quo nihil emolumenti poterat capi. Eraſmus, Nucleus apud Vitruu. in pauimentis quid ſit, vide in verbo *Statuminο.*

Nŭcĭfrangĭbŭlŭm. { ANGL. *A nutcracker.* } ioco pro dente accipit Plaut. *Bacchid.* Dentibus enim nuces ſolent confringi. Mihi cautio eſt, Ne nucifrangibula excuſſerit ex malis meis.

Nucipruuum, nucipruni, Prunum inſitum nuci. Plin. *lib.* 15. *c.* 13.

‖ Nucis pineæ, στρόβιλα. Gloſſ. leg. Nuces pineæ. ‖

N Y

Nyctages, hæretici, à ſomno nuncupati, quòd vigilias noctis reſpuunt; ſuperſtitionem eſſe dicentes iura temerare diuina, qui noctem ad requiem tribuit. Iſid. *lib.* 8. *c.* 1. Nox eis nomen dedit. Finis verò vocis ſuſpectus eſt. an qui νύκτα ἄγνυσι, i. noctem frangat.

Nyctalops, νυκτάλωψ, qui noctu cæcus eſt, quum interdiu clarè videat. Hic etiam Luſcioſus dicitur à Latinis, Plinius *lib.* 8. *cap.* 50. De iecore caprino, Reſtituit veſpertinam aciem his quos Nyctalopas vocat.

Nyctalopia, eſt paſſio, qua per diem viſus potentibus oculis denegatur, & noctis irruentibus tenebris redditur: aut vice verſa (vt plerique volunt) die redditur, nocte negatur. Iſid. *lib.* 4. *c.* 8.

Nyctopola, herba, de qua Plin. *lib.* 21. *c.* 11.

Nyctĕlĭŭs, νυκτέλιος, vnum eſt ex Bacchi cognominibus, tractum ab eo quòd nocturno tempore eius ſacra celebrabantur, quæ Nyctelia, νυκτέλια dicta ſunt.

‖ Nyctegreſia, quaſi noctiſurgium. ‖

Nyctelia, νυκτέλια, nocturna ſacra, quæ noctu celebrabantur, in honorem Bacchi.

Nyctĕus, per duas ſyllabas, νυκτεύς. Neptuni fuit filius ex Celenæ Atlantis filia; quem ex Amalthea Cretenſi nympha Antiopam & Nyctimenem ſuſcepiſſe ferunt, ipſúmque ab hac poſteriore turpi amore adamatum, cum eadem nutricis opera ignarum concubuiſſe: ſed ſcelere cognito Nyctimenem occidere voluit: illa verò fugiens, miſeratione Mineruæ in auem ſui nominis verſa eſt, & in ipſius tutelam ſuſcepta eſt, νυκτιμένη enim Græcis noctuam ſonat. Vide Ouid. *lib.* 2 *Metam.*

Nycteris, idis, νυκτερίς, veſpertilionis genus tam minutis pedibus, vt eis carere videatur. Plin. *lib.* 11. *c.* 47. Qui negant volucrem illam ſine pedibus eſſe, confirmant & apodas habere, nycterin & drepanin.

Nycticorax Coruus nocturnus νυκτικόραξ.

Nyctilecia νυκτέλια, ſacrificia quæ Baccho fiebant, à nocturno tempore dicta. Vnde & Bacchus Nyctilicus, νυκτέλιος, νυκτιλεύς, vel Nyctelius dictus, quod eius ſacra noctu celebrarentur.

Nyctilops, opis, herbæ genus, quod alio nomine Nyctegretum appellatur, ita dictum, quod noctu è longinquo fulgeat. Eandem & Chenomychon quidam appellant, quod ad primum eius conſpectum anſeres ſtatim

ſtatim expaueſcant. Vide Plin. *lib.* 11. *c.* 1. Sunt qui eandem, quam chymilam Lunarem appellant noctu cum luna lucentem

Nyctimĕne, νυκτιμένη, filia Nyctei, ex Amalthea Creteuſi Nympha, quæ nefando patris ſui amore capta, opera nutricis cum illo concubuit, tandémque agnita, quum pater eam vellet occidere, fuga ſe ſubduxit: imploratóque Mineruæ auxilio, transformata eſt in auem ſui nominis, quæ à Latinis Noctua dicitur. Græci etiam γλαῦκα appellant, quæ etiam nunc ſceleris ſui conſcia, lucem fugit, nec niſi noctu volat Ouid. 2. *Metam*

An quæ per totam res eſt notiſſima Lesbon,
Non audita tibi eſt, patrium temeraſſe cubile
Nyctimenen? tanta illa quidem ſed conſcia culpa
Conſpectum lucémque fugit, tenebriſque pudorem
Celat, & à cunctis expellitur æthere toto.

Nyctophylax, νυκτοφύλαξ, noctis cuſtos: qui nocturno tempore aliquem cuſtodit.

Nyctoris, Babyloniorum regina, maximi animi mulier, & quæ ipſam Semiramidem ſolertia longè ſuperauit. Vide Herodot. *lib.* 1. vbi tamen hæc non Nyctoris, ſed Nitoris appellatur.

NYMPHA, Latinè ſponſa. { כלה *challah.* νύμφη. GALL. *Nymphe, eſpouſee.* ITAL. *Spoſa, ninfa.* GERM. Ein braut. HISP. *Eſpoſa, nimpha.* ANGL. *A nymphe, a faire maide or virgine.* } Sed putauerunt antiqui Nymphas aquarum deas eſſe, quaſi lymphatum numina: quamuis etiam latius Nymphæ nomen accipiatur. Nam & montium deæ præſides ſunt, quas Oreades vocant: quæ arboribus & ſyluis putabantur præſidere, quas Dryades, & Hamadryades, & Napæas. Veteres Græci Nymphám dicebant, quam nos mutatione vnius literæ Lympham, hoc eſt, aquam.

Inuenies qui te Nympham Atlantida dicant,

Ouid. 3. *Faſt.*

Suſtulit hoc Nymphe, cinxitque decentibus herbis,

idem 5. *Faſt.* Neſcio quid, Nymphe, &c. *Ibidem, & Epiſt.* 1. Grata ferunt Nymphæ. ¶ Nymphæ Libethrides, Muſæ dicuntur a Libethro Thraciæ monte Muſis conſecrato. Virg. 7. *Eclog.*

Nymphæ noſter amor Libethrides.

¶ Dicuntur & nymphæ apes quum primùm formam cœperint habere. Plin. *lib.* 11. *cap.* 16. de apibus loquens, Gallinarum modo incubant. Id quod excluſum eſt, primùm vermiculus videtur candidus, iacens tranſuerſus, adhæréntque ita, vt paſcere videatur. Rex ſtatim mellei coloris, vt electo flore ex omni copia factus, neque vermiculus, ſed ſtatim penniger. Cætera turba quum formam capere cœpit, Nymphæ vocantur: vt fuci ſirenes, atque cephenes. ‖ ¶ Nympha hymen virginitatis index, vide *Hymen.* ‖ ¶ Nympha etiam a rei anatomicæ peritis vocatur caruncula in muliebribus pudendis bifariam prominens, quem Colliculum Latini appellant: cuius vſus eſt, coli orificium tegere, & frigus ab eodem arcere. Hanc carunculam Ægyptii in virginibus ſolent excidere. Vide Galen. *lib.* 15. de vſu partium.

‖ Νύμφη Græcis, & alia ſignificat. Eſt calix roſarum paululum ſe aperiens. Item cauitas in inferiore labro. Eſt inſuper ſumma pars [illegible]

Nymphæ in ethnica theologia ſunt deæ, ita dictæ, quòd nympharum, id eſt, ſponſarum forma apparebant. vt ludebat diabolus temporibus ignorantiæ. ‖

Nymphæum. Lauacrum, vel balneum. { λουτρόν. GALL. *Vn bain.* ITAL. *Bagno.* GERM. Ein bad, waſſerbad. HISP. *El baño.* ANG. *A bane or ſtewe, a waſhing place.* } Plin. *lib.* 5. *cap.* 18. Eúmque ſeruatum in nimphæo, donec Corinthum Mummius euerteret tradunt. Iulius Capitol. Opera Gordiani Romæ nulla extãt, præter quędam nymphæa, & balneas. Ioſephus ſcribit Herodem, apud Aſcalonem conſtituiſſe nymphæa, id eſt, lucus & balneas. ¶ Nymphæum, νυμφαῖον, templum Nymphis dicatum. Plin. *lib.* 2. *cap.* 95. Sunt & in Nymphæo paruæ inſulæ, Saltuares dictæ, &c. Vide Sotionem in Eclogis, vbi de Calamina. ‖ ¶ Item ſaxum in Appolloniatarum finibus, ignem egerens ſub quo fontes tepido fluentes bitumine. ‖

Nymphæă, æ, { νυμφαία. ANGL. *Nenufar, water lillie or water roſe.* } Herbæ genus eſt, in paludibus naſcens, & aquis ſtagnantibus, vnde & nomen accepit, teſte Dioſcoride *lib.* 3. *cap.* 149. quòd ſcilicet aquoſis locis gaudeat. ¶ Alio etiam nomine Heracleon appellatur, quòd nympha quædam Herculis amore capta, in hanc herbam feratur commutata. ¶ Eſt & altera nymphææ ſpecies, cuius flos Blephara dicitur, foliis ſuperiori ſimillimis, radice alba, ſcabra, flore luteo, nitente, & roſæ ſimili. Autor Dioſc *lib.* 3 *c.* 150.

Nymphæa, æ, νυμφαία, inſula eſt iuxta mare Adriaticum, in qua Calypſo dicitur habitaſſe. Gentile eſt Nymphæus, νυμφαῖος Stephano.

Nymphæum, νύμφαιον Stephano, Oppidum eſt in Taurica regione, non procul à Boſphoro Cimmerio iuxta Panticapæum, & Theodoſiam, portum habens vtiliſſimum, teſte Strabone *lib.* 7. & Plin. *lib.* 4. *cap.* 12. ¶ Eſt item Nymphæum, locus quidam in ea Macedoniæ parte, quæ mare Adriaticum ſpectat, non procul ab Appolloniatarum finibus, petram habens ignem vomentem, cui ſubſunt fontes, qui aqua tepida, bituminéque ſcatent. Autor Strab. *lib.* 7.

Nymphæus, νυμφαῖος. Italię fluuius eſt iuxta Velitras, non procul à Circeis in mare influens. Autor Plin. *lib.* 3. *c.* 8.

‖ Nymphagogus, νυμφαγωγός, qui νύμφην ἄγει, i. e. ſponſam ducit ad ſponſum ex domo paterna. ‖

Nymphàs, νυμφάς, locus eſt Arcadiæ, cuius incolæ vocantur Nymphaſij. Steph *ex Pauſania.*

Nympheum, νυμφεῖον, thalamus ſponſi & ſponſæ, à, νυμφεύω, i. nuptui colloco.

‖ Nympheutria, pronuba, ſponſam è paternis ædibus ad ædes ſponſi comitans. nymphagogus.

Nymphius, νυμφίος, ſponſus qui νυμφεύει.

Nymphon, thalamus, nuptiarum domus. Tertull. ‖

Nymphŏdōtŭs, νυμφόδοτος, Medici inſignis nomen, cuius meminit Plin. *lib.* 34. *c.* 10.

‖ Nympholeptus, νυμφόληπτος, qui à Nymphis εἰλήπται, i. e. correptus eſt, furioſus. Vide *lymphor.* ‖

Nyſă, νύσα. Vrbs eſt in ea parte Arabiæ quæ Ægypto contermina eſt, apud quam (vt Diodor. ait, Bacchus educatus a Nymphis fertur. Vnde & Nyſæus, νυσαῖος, νυσεύς, dictus eſt, ac Dionyſius. a Ioue ſcilicet & Nyſa nomine accepto. ¶ Nyſa etiam ciuitas in India eſt, a Libero patre (vt refert Strabo *lib.* 15.) condita, carminibus poetarum celebratiſſima ſita ſub radicibus montis quem Meron incolæ appellant. ¶ Alia eſt Nyſa in Bœotia, apud Homer. *in Catal nauium*, quam tamen in caſtigatioribus exemplaribus Niſam videmus appellari. ¶ Alia in Caria, apud Plin. *lib.* 5 *cap.* 29. ¶ Eſt item vicus in Helicone, apud Steph. Baccho ſacer. ¶ Item oppidum Eubœæ apud eundem, in cuius agro fabulantur eodem die & vites florere, & vuas matureſcere. Ptolem. præter has duas alias eiuſdem nominis vrbes commemorat, quarum alteram in Lycia, alteram in Ionia collocat. Plinius *lib.* 8. *cap* 30. Nyſam Indiæ montem eſſe tradit, iuxta quem lacertæ ad 24. pedum longitudinem feruntur excreſcere.

Nyſæa, pro Indiæ oppido, lege Nyſa. Pro emporio autem, ſiue portu Megarenſium, lege *Niſæa*

Nyſeus, νυσεύς, diſſyllaba dictio, Bacchi cognomen eſt, à Nyſa Arabiæ oppido vbi ferunt eſſe educatum. Ouid *lib* 4. *Metam.*

Additur his Nyſeus, indetonſuſque Thyoneus.

Nyſeius, adiect. vt Iuga Nyſeia, apud Lucan *lib.* 8

Nyſias, Nyſiadis, Patronymicum fœm. νυσιάς, vt Nymphæ Nyſiades, apud Ouid. 3. *Faſt.* poſitum pro gentili.

Nyſigena, qui in Nyſa genitus eſt. Catull *Argonaut Epigr.* 59.

Nyſæi, habitatores Nyſæ vrbis: de quibus meminit Cicero ſcribens Silio *lib.* 13. *c.* 65.

Nyſæus, adiect. vt chori Nyſæi. Proper. *lib.* 3. *Eleg.* 17. Palmes Nyſæus, Virgineus. Sil. *lib.* 7. Feſtas Nyſæo redimiuit palmite menſas.

Nyſirus, vide *Niſyrus.*

Nyſſă, νύσσα, per geminum ſſ, repagulum vnde curſores mouentur, ἀπὸ τοῦ νύσσειν, quod inter cætera ſignificat pungere propterea quòd illic inciperent equos calcaribus vrgere. ¶ Item ipſa meta, ἀπὸ τοῦ νεύειν. hoc eſt, ab inclinando quòd quum metam attigiſſent, ibi inclinarentur, & flecterentur. Hæc tamen vox, vt pleræque aliæ, quum in vſu Latinorum non ſit, in Græcolatinum Lexicon potiùs erat reiicienda.

‖ Nyſtagmus, νυσταγμός, dormitatio. νυστάζω dormito.

Nyxa, pruna minor damaſcenis. Herber. ‖

NOTÆ ANTIQVORVM.

N. Non, nomen. Nonius, noſter, numiſma, numerator, &c.

N A V. naues, nauicula.

N B L. nobiles.

N C. nunc. non certè, Nero Cæſar. Nero Claudius. N. C. S N, C O. S. D. E. notis ciuibus Senatus conſulti ſuffragium datum eſt. N. C. N. P. non clam, neque precariò. N. C. C. non calumniæ causâ.

N. E. D. notus & diues. N. E. G. negotiator. N E P T. Neptunalia. N E P. R E D. Neptuno reduci. N E P. S. Neptuni ſacellum.

N. F. C. noſtræ fideicommiſſum. N. F. N. nobili familiâ natus.

N. H. Notus homo.

N. K. C. non calumniæ causâ.

N. L. non liquet. Nominis Latini. non licet non longè.

N. M. Nonius Macrinus. non malum. non minus.

N N. noſtri. N. N. Q. N numeras neque numerum.

N O. nobis. noſtrum. N O B B. nobilibus. N O B. G. nobis generatus. nobili genere. N O B. G N nobili genere natus N O B. F. N. nobili familiâ natus. N O N. A P R. nonis Aprilis. N O R. noſtrorum.

N. P. nihil poteſt, non poteſt.

N. Q. nuſquam, namque, nunquam. N. Q. A. N. numerat, qui annumerat. N. Q. N. nunquid non.

N. R. noſtrorum, noſtrum. N. R. non reſtiterunt. N. R. Nero. N. R. nobis Rhauennas. non reſtituerunt. N R. C L. Nero Claudius. N. R. noſter.

N. S. E. non ſic eſt.

N T. nominatis. N. T. noſtri temporis.

N. V. non vis, non vocat, non valet. N. V. N. D. N. P. O. neque vendetur, neque donabitur, neque pignori obligabitur. N V P. nuptius. N V S. E P. natus eſt puer. N. V V. non vult.

O

O LITTERAM non ſolùm pro indifferente vocali habuerunt antiqui, ſed & pro e, vſurparunt: vt *vorſus* pro verſus, *voſter* pro veſter. Item pro u, vt *ſeruos* pro ſeruus, *volgus* pro vulgus. Turneb. Quin & o, litteræ cum au, quoddam commercium fuit. nam veteres *plodo*, *cloſtra*, *coda*, pro plaudo, clauſtra, cauda dixere. Diomed. *lib.* 1. *Gramm.*

O Aduerbium vocandi. Terent. *in Adelph.* O Cteſipho. C. O Syre, Æſchinus vbi eſt? Virg. 1. *Æneid.*

O regina, nouam cui condere Iupiter vrbem, &c.

Plaut. *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. O Sceledre! Et *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 4. ô Fortunate! Cedo fortunatam manum. ¶ Nonnunquam etiam Interiectio eſt, variis ſeruiens affectibus. Senec *cap* 17. *de conſol. ad Helu.* O quam multorum egregia opera in obſcuro iacent!

Inuita ô regina tuo de vertice ceſſi,

Catull. *de com. Beren.* O Venus venuſta! Hæc eſt illa tempeſtas mea. Plautus *Moſtell. ſc.* 3 *a.* 2. ô carnificinum cribrum. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1.

——— *ô quanto melior illa fuit!*

Ouid. 5. *Faſt.* O qui, *initio Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.* O mihi, *initio Eleg.* 4. *lib.* 3. *Triſt.* & *Eleg.* 5. *lib.* 4. O ciues ciues. Plaut. *Curc ſc.* 2. *a* 5. o melle dulci dulcior mihi tu es. Idem *Aſin ſc.* 3 *a* 3. ô lepidum diem. Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 4. ô miſerrime. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a* 1. Eſt enim aliquando admirandi, vt Iuuen.

O qualis facies, & quali digna tabella!

¶ Aliquando indignandi. Cic. *in Catil.* O tempora, ô mores, ô paterni generis oblite, materni vix memor. ¶ Aliquando optati aduentus, aut repentè inſperatæ rei atque improuiſæ occurſu perculſi. Terent. O ſalue, ô Pamphile. O Teuropides here ſalue! Plaut. *Moſt. ſc.* 2 *a* 2. ô adoleſcens ſalue, qui me ſeruaſti. Idem *Men. ſc.* 9. *a.* 5. ô mea opportunitas, o mea commoditas ſalue! *Ibid ſc.* 2. *a.* 1. ô ſalue inſperate multis annis, &c. *Ibid. ſc. vlt. a.* 5. Virg. 4. *Æneid* Adſis, ô placidúſque veni. ¶ Interdum eſt interiectio dolentis. Cicer. O me miſerum ô infelicem. ὢ τῆς δειλαίας τῆς ἐμῆς. ¶ Exprimit nonnunquam exultantis affectum. Virg. 3. *Æneid*

O mihi ſola mei ſuper Aſtyanactis imago.

Terent *Adelph.* O frater, frater, quid ego te nunc laudem? Idem *Andr.* O factum bene, beaſti. ¶ Aliquando exclamantis Idem *in Phorm.* O audaciam, etiam me vltro accuſatum aduenit. O hominis impudentem audaciam. Plaut. *Men ſc.* 1. *a.* 5. facinus Indignum. *Ibid. ſc.* 6. *a.* 5. ¶ Aliquando irridentis. Cic. *de Amic.* O præclaram ſapientiam, ſolem enim è mundo tollere videntur, qui amicitiam à vita tollunt. ¶ Aliquando ponitur pro Vtinam. Virg. 2. *Eclog.*

O tantùm libeat mecum tibi ſordida rura,
Atque humiles habitare caſas.

Plaut. *Amphitr.* ô Dij faciant. ¶ Aliquando vtrunque coniungimus: ita tamen, vt O præcedat, *Vtinam* ſequatur Ouid. *in Epiſt. Penelopes,*

O vtinam tunc, quum Lacedæmona claſſe petebat,
Obrutus inſanis eſſet adulter aquis.

¶ Iungitur quoque ei particula Si: & dicimus O ſi, & eſt deſiderantis, idem valens quod vtinam. Virg. 11. *Æneid.*

Quanquam, ô ſi ſolitæ quicquam virtutis adeſſet, &c.

Horatius,

O ſi vrnam argenti fors quæ mihi monſtret.

¶ Iacetur quandoque o, quam accuſatiuo iungitur (nam & nominatiuo & vocatiuo, iunctum legimus, vt patet ex ſuperioribus exemplis) vt apud Plin. iuniorem. Hominem te patientem, ac potius durum, ac pene crudelem Et ſicut docet Donatus Emphaticus ſi ipſis eſt hoc modo pronunciatum, & quandoque melius ſonat. Terent *in Eunuch.* Hominem perditum, miſerumque, & illum ſacrilegum Plaut *Moſt. ſc* 2. *a.* 2. Nimis doctum dolum! Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Hominem malum! vt diſſimulas.

O A

Oætarica, ὠὰ ταρίχη, dicuntur mugilum oua, ſale condita. ὤϊον enim eſt, quod nos ouum dicimus, interpoſita v euphoniæ cauſa, ταρίχη ſalſum dicitur ταριχεύω, ſeruo, condio, liquefacio, ſicco.

Oanus, ni, Ὄανος. Lydiæ oppidum, apud Steph.

Oaſis, Ὄασις, oppidum in deſertis Libyæ, ſeptem dierum itinere a Thebis diſtans, quod Herodoti ætate a Samiis tenebatur, vt ipſe refert *lib.* 3.

Oaxis, Ὄαξις, fluuius Cretæ inſulæ, ab Oaxe Apollinis filio ſic vocatus: vnde & Oaxia tellus, Creta appellatur. Virg. *Eclog.* 1. Pars Scythiam, & rapidum Cretæ veniemus Oaxem. At Seruius putat eſſe fluuium Meſopotamiæ, cretoſum, vehementer limum vnde a poeta rapidum Cretæ putat appellatum. Quæ tamen interpretatio a doctioribus omnibus meritò reiicitur.

Oaxus, Ὄαξος, ciuitas Cretæ, ab Oaxo Minois ex Acallide filia nepote, vel a ſitu loci quod Cretenſes Græci Axon vocent. Herodotus quoque *lib.* 4. Oaxum vrbem Cretæ facit, in qua Etearchus pater Phronimæ matris Batti regnauit, qui Cyrenem Libyæ vrbem ædificauit.

O B

Ob, Præpoſitio ſeparari & componi poteſt. Separata cauſalis coniunctionis locum tenet, & ſignificat propter. { בעבור *bâ'abúr*, διά. GALL. *Pour, à cauſe de.* ITAL. *Per, per cagione.* GERM. *Von wegen, umb.* HISP. *Por.* ANGL. *For.* } Virg. *lib.* 11.

Cuius ob auſpicium infauſtum, moréſque ſiniſtros.

Terent. *in Andr.* Ego pretium ob ſtultitiam fero. Ob hoc verbum te donabo alicui. Item. Ob iſtuc verbum. Plaut *Moſt ſc.* 3. *a.* 1. Ob eam rem quia te ſeruaui, me amiſiſti liberum. Idem *Men. ſc.* 8. *a.* 5. Ob rem ? hoc habeo. i. pro patria pugnando.) Idem *Curc ſc.* 1 *a.* 3. Patera quæ mihi ob virtutem data eſt. Idem *Amph* Ob itanc induſtriam amabit amplius. Idem *Men ſc* 2. *a.* 5. Ob eam rem in carcerem compactum. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 5. ¶ Folle in obſtringit ob gulam (i. per ſiue ad.) Idem *Aul ſc.* 1. *a.* 2. Ait ſe ferre ob aſinos argentum Atrienſi Sauriæ, (paulò ante, pro aſinis.) Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. *Ibidem*, Itaque ob aſinos relatum pretium Sauriæ? Pretium ob ſtultitiam, vel ob aſinos, id eſt pretium aſinorum, vel ſtultitiæ, ait Donatus. ¶ Veteres etiam pro Ad, vel potiùs contra, & aduerſus, vel ante vſurpabant Ennius apud Feſtum, Ob Romam noctu legiones ducere cœpit. Cic. *Papyrio Pæto*, Cuius ob os Graii ora obuertebant ſua. Sic dicebant Obire pro adire. Obmoueo pro admoueo. Obiacent pro adiacent Plaut. *in Milite*, Nunc demum experior ob oculos caliginem Pitus mihi obtigiſſe. *Ibidem*, Qui lanam ob oculum habebat. Sic idem *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Experior ob oculos caliginem obtigiſſe, Idem *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2, Glauconiam ob oculos obiiciemus. ¶ Compoſita ſignificant contra, ἀντί, vt Oppugno, Obiicio. ¶ Quandoque circum: vt Obambulo, Obſideo ¶ Quandoque ſuper, ſiue coram, ſiue obuiam, vt Obuenio. ¶ Quandoque Ad, vt Obeo. Dicimus enim, Iſte obiuit mortem, hoc eſt, ad mortem conceſſit. ¶ Componitur autem cum verbis incipientibus ab a: vt Obaudio: cum c, vt occumbo: d, vt obduco: e, vt obeo: f, vt offero: g, vt oggannio: h, vt obherbeſco: i, vt obiicio: l, vt oblitero: m, vt obmuteſco: n, vt obnitor: o, vt oborior: p, vt oppugno: q, vt obquinìſco: r, vt obruo: ſ, vt obſto: t, vt obtineo: u, vt obumbro. Sed quoties vocalibus iungitur, vel d, l, n, r, ſeruatur b, integra, Cùm c, mutatur b, in c, præterquam in obſcurus, & obſcœnus: in quibus duobus, b ſeruatur & ſ, additur poſt b. Cum aliis literis mutatur b, in ſequentem literam: vt offero, offendo, opportunus, oppono. Excipitur omitto quod abiicit b nam perpetuò apud poetas corripitur. Horat *de Arte*, Pleraque differat, & præſens in tempus omittat. ¶ Obmuteſco ſeruat vtranque compoſitionis partem integram. In operio, & compoſitis Adoperio, & cooperio abiicitur b De s litera ante diximus. In iis quæ à t incipiunt ſeruatur b, vt obtrudo. ¶ Ob rem opponitur fruſtra Saluſt *Iugurth.* 76. Verùm id fruſtra, an ob rem faciam, in veſtra manu poſitum eſt. Terent. *Phorm.* non pudet vanitatis? D. minimè dum ob rem i. e. re. mea ¶ Ob vos ſacro, in quibuſdam precationibus eſt, pro vos obſecro, vt ſub vos placo, pro ſupplico. Feſt. Sic inter præpoſitionem eiúſque caſum in deprecationibus amant ponere pronomen. Virg. *Æneid.* 8.

Per ego has lacrymas

Terent. *Andr.* Per ego te deos oro.

[Ob vos ſacro, in quibuſdam precationibus eſt, pro, vos obſecro, vt ſub vos placo, pro ſupplico. Feſt.]

Obiecto, as, autore Feſto idem eſt quod obloquor, atque alterius ſermoni obſtrepo, ἀντιφθέγγομαι. Sumptum videtur ab acere frumenti purgamento, quod Græci vocant ἄχυρα.

Obacerbo, bas Exacerbo, παροξύνω Feſtus.

[Obæro, as, precio, ſcilicet ære conducere.]

Obæratus, a, um, Ære alieno obſtrictus, ære alieno oppreſſus. { ὑπόχρεως, ὑπόχρεος GALL. *Endebté.* ITAL. *Obligato pro debito, indebitato.* GERM. Mit geltſchulden beladen vnnd verſtrickt. HISP. *Obligado por deudas.* ANGL. *Indebted, oppreſſed with debt.* } Cæſar. *lib.* 1. *comment.* omnes obæratos, quorum magnum numerum habebat, eodem conduxit. Varro *lib.* 1. *de re ruſt. c.* 17. Omnes agri coluntur hominibus ſeruis, aut liberis, aut vtriſque. Liberis, aut quum ipſi colunt, vt plerique pauperculi, cum ſua progenie: aut mercenariis, cum conductitiis liberorum operis res maiores, vt vindemias ac fœniſecias, adminiſtrant ii, quos obæratos noſtri vocitarunt. & etiam nunc ſunt in Aſia, atque in Ægypto, & in Illyrico complures

Obambulo, as, Deambulo, huc illuc ambulo. { התהלך *hith-hallêch* סובב περιπατῶ. GALL. *Cheminer couſtoyer, aller à l'entour.* ITAL. *Paſſeggiare, andare d'intorno quà e là.* GERM. Hin vnd här gehn, ſpacieren. HISP. *Paſſear, andar en derredor.* ANGL. *To walk about or againſt.* } Plaut. *in Capt* Item alii parariti fruſtra obambulant in foro. Ouidius 2. *Triſt.*

——— *quum ſolus obambulet ipſe.*

Plaut. *Amph.* Famem expectat obambulans. ¶ Sæpe etiam idem quod circumeo, circumambulo, & ſic ferè accuſatiuo iungitur περιέρχομαι, περιπατέω. Ouid. 13. *Metam.*

Ille quidem totam gemebundus obambulat Ætnam.

Virg. *lib.* 3 *Georg* demto maxit,

Non lupus inſidias explorans ouilia circum,
Nec gregibus nocturnus obambulat.

Vbi Seruius exponit, Obambulat pro inſidiatur. Liu 6. *bell. Maced.* obambulare muris, vt facile noſceretur ab Ætolis, cœpit. ¶ Aliquando accipitur pro vltro citroque ambulare. Sueton. *in Tib* Et lectorum petenti, nomini adhibito Druſo filio, dedit, dextramque obambulantis, veluti incumbens quoad peragerentur ſermo, continuit. ¶ Eſt item Obambulare, interprete Feſto, aduerſus alios ambulare, & quaſi ambulanti ſe opponere.

Obambulatio, Deambulatio, inambulatio. { התהלכות *halicháh.* περίπατος, περιπάτημα, περιπλάνησις. GALL. *Pourmenement.* ITAL. *Paſſeggiamento.*

giamento. GERM. Das hin vnd her ſpatieren. HISP. *Obra de paſſearſe.* ANGL. *A walking about or againſt.* } Autor ad Herenn. *lib.* 3 Propterea quòd frequentia & obambulatio hominum conturbat, & infirmat imaginum notas.

Obareni, [illegible], Armeniæ populi, non procul à Cyro fluuio, quorum meminit Stephan.

Obāreſco, Circunquaque areſco. { [illegible]. GALL. *Se ſecher à l'entour.* ITAL. *Seccarſi intorno.* GERM. Zu rings vmb verdorren. HISP. *Secarſe en derredor.* ANGL. *To waxe drie on all partes.* }

Obarmo, as, are, Armis tego, armo. { [illegible] *chalátz.* [illegible]. GAL. *Armer.* ITAL. *Armare.* GERM. Waffnen. HISP. *Armar.* ANG. *To arme or weapon.* } Horat. 4. *Carm Ode* 4.

——————quibus
Mos vnde deductus per omne
Tempus Amazonia ſecuri
Dextras obarmet, quærere diſtuli.

Obăro, as, Circum aro, arando excolo. { [illegible]. GALL. *Labourer autour.* ITAL. *Arare, arare intorno.* GERM. Vmbeeren als vvan man brachet. HISP. *Arar en derredor, labrar la tierra.* ANGL. *To eare about.* } Liu. 3. *bell. Pun.* Et quum hoſtes obaraſſent, quicquid herbidi terreni extra murum erat, raporum ſemen iniecerunt.

Obāter, adiectiu. quodammodo ater, & veluti ſubater. { [illegible] *ſchecarchór.* [illegible] GALL. *Vn peu noir, noiraſtre.* ITAL. *Alquanto negro, nereggiante.* GERM. Schwartzlecht. HISP. *Negro vn poco* ANG. *Some what blacke.* } Plinius *lib.* 18. *cap.* 35. Naſcens Luna ſi cornu ſuperiore obatro ſurget.

Obaudio, is, à nonnullis vſurpatur pro non odio. [illegible] cuius tamen ſignificationis nullum idoneum ex aliquo veterum profertur teſtimonium Olim Obaudio idem ſignificabat, quod hodie Obedio: quod & apertè docet Feſtus, qui obedio interpretatur pro obaudio. Neſtor, non contemnendus Grammaticus autor eſt Obedio dictum eſſe ab Obaudio, au, in e, commutato, Vide plura in verbo *Obedio.*

¶Obauro, auro obduco. Apul. ¶

Obbă, æ, poculi genus, autore Nonio, vel ligneum, vel ex ſpartho, à verbo Obbibo, (vt quidam putant) appellatum: quo verbo etiam Cicero vſus eſt, pro ſimplici Bibo. Vel, vt alij malunt à Græco [illegible], quod tribum, vel populi partem, ſiue turbam ſignificat. { [illegible]. ANGL. *A bottle.* } Varro *in Epiſtol. ad Marullum* Verùm meridie, an veſperi libeatius ad obbam accedas. Perſ. *Satyr.* 15. Veientanúmque rubellum Exhalet vapida læſum pice ſeſſilis obba.

Obbĭbo, is, Bibo. { [illegible] *ſchatáh.* [illegible]. GALL. *Boire.* ITAL. *Bere.* GERM. Trincken. HISP. *Beuer.* ANGL. *To drink.* } Cicer. 1. *Tuſcul.* Qui cùm coniectus in carcerem triginta iuſſu Tyrannorum, venenum ut ſitiens obbibiſſet, reliquum ſic è poculo eiecit, vt id reſonaret.

OBBRVTĔO, es, Obſtupeo: quod verbum ab adiectiuo Brutus, ortum traxit, quod olim ſtupidum ſignificabat, teſte Feſto, { [illegible] *nibl ár.* [illegible]. GALL. *Perdre ſens & raiſon, s'abbrutir.* ITAL. *Perdere i ſentimenti, ſtupirſi* GERM. Erſtarren, geragen HISP. *Quedar ſin ſentido, y paſmado.* ANGL. *To loſe ſenſe and mynd, to be brutiſh.* } Afranius, Non poſſum verbum facere, obbrutui.

Obbrūteſco, is, ere, Brutum fieri, rationem amittere. { [illegible] *nibl ár.* [illegible]. GALL. *S'abbrutir, perdre ſens & raiſon.* ITAL. *Perdere la ragione.* GERM. Zu einem vnuernunfftigen thier werden. HISP. *Hazer, e bruto beſtial y ſin ſeſo* ANGL. *To waxe brutiſh or ſtupide.* } Lucret. *lib.* 3 An contractu ſuis è partibus obbruteſcat.

Obcantatus, i. [illegible]. Apuleius *in Apologia* Dic tu quibus verbis epiſtolam finierit mulier obcantata, vecors, amens, amans.

Obcæco, as, vel, vt alij ſcribunt, Occæco, Cæco, videndi ſenſum adimo. { [illegible] *hevvér.* [illegible]. GAL. *Aueugler.* ITAL. *Acciecare.* GERM. Verblenden, blind machen. HISP. *Cegar otro.* ANGL. *To blind.* } Colum. *lib.* 4. Velut ignorantiæ tenebris obcæcata, luce veritatis caruit. Cic. *ad ſenatum,* Quod ego negotium non ſtultitia obcæcatus, ſed verecundia deterritus recuſaui. ¶ Accipitur & pro obſcurare. Autor *Carminis ad Piſonem,* Æther terrificis obcæcat ſydera nimbis. Cic. 3. *de Orat.* Narratio obſcura totam obcæcat orationem. ¶ Obcæcare ſulcum agro, pro obtegere. Colum. *lib* 2. *c.* 7. At vbi ſolutior humus eſt, aliquæ ſiunt patentes, quædam etiam obcæcantur, ita vt in patentes ora hiantia earum competant. id eſt, deſuper teguntur.

Obcædes, i. occiſio, truculentum quid. Plaut. *Stich ſc.* 2. *a.* 4. Nolo obcædes catuli vt ludunt, nunc volo. i. aliquid delectabile, & incruentum. Palmer. vult. Nolo obſcœnes, i. auidiùs veſcaris.

Obcanto, incanto incantando lædo, Bezaubern.

Obdo, is, ex Ob, & do, ſignificat, vt inquit Feſtus, Oppono. { [illegible]. GALL. *Oppoſer.* ITAL. *Opporre.* GERM. Fürthun, fürſtoſſen. HISP. *Poner encontrario, oppener.* ANGL. *To oppener.* } Terent. *in Eunuch.* Peſſulum oſtio obdo. ¶ Aliquando eſt claudo. Plaut. *in Caſ.* Forem obdo, ne ſenex me opprimeret. Plin. *lib.* 6. *c.* 11. Ab iis ſunt portæ Caucaſiæ magno errore à multis Caſpiæ dictæ, ingens naturæ opus & montibus interruptæ repentè, vbi fores obditæ ferratis trabibus, &c.

Obdŏrmio, Dormio. { [illegible] *nirdám* [illegible] *aſchán.* [illegible]. GALL. *Dormir* ITAL. *Dormire.* GERM. Entſchlaffen. HISP. *Adormeſcerſe.* ANGL. *To ſleepe.* } Plaut. *in Amph.* Sed quid ais, num obdormiuiſti dudum. Cic. 1. *Tuſc de Endymione,* Neſcio quando in Latmo obdormiuit. nondum, opinor, experrectus eſt. Obdormire crapulam, dixit Plaut. *in Moſtell.* Vbi, inquit, ſomnum ſepeliui, omnémque obdormiui crapulam. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Obdormiui ebrius. Idem *Amph.* Credo ego Nocturnum obdormiuiſſe ebrium. Sed quid ais? ¶ Hinc Obdormiſco. Cic. 1. *Tuſc.* Quid melius, quàm in mediis vitæ laboribus obdormiſcere, & ita conniuentem ſomno conſopiri ſempiterno? Sueton *in Claud.* Quoties poſt cibum obdormiſceret (quod ei ferè accidebat) olearum ac palmularum oſſibus inceſſebatur,

OBDVCO, is, Operio, tego. { [illegible] *tſippáh* [illegible] *chiſſáh.* [illegible]. GAL. *Couurir.* ITAL. *Coprire.* GERM. Vberziehen, bedecken. HISP. *Cubrir.* ANGL. *To couer, to laye before or ouer.* }

Virg *in Moreto,* Et cinis obductæ celabat lumina prunæ. Cic. 2. *de nat. deor.* Obducuntúrque libro, aut cortice trunci ſtirpium, quo ſint à frigoribus & caloribus tutiores. Cæſar *lib* 3. *de bell. ciu.* Obducere foſſam iuſſit crates. ¶ Aliquando ponitur pro Detego, aperio. Lucill. Vos interea lumen auferte, atque aulam obducite, id eſt aperite, vt interpretatur Nonius. ¶ Aliquando pro Adduco, admoneo, [illegible]. Nam, vt ſupra docuimus, Ob, in compoſitione idem valet quod Ad. Plaut. *in Pſeud ſc.* 1. *a.* 2. Si hos expugno, facilem ego hanc rem meis ciuibus faciam. Poſt ad oppidum hoc vetus continuò meum exercitum Protinus obducam. ¶ Obducere, aduerſarium æmulum opponere, atque obijcere. Plaut. *in Mercatoris argum.* Eum putat vxor illius obduxiſſe ſibi ſcortum. Sic apud Cic *prima ad Attic Epiſt* Non eſſe [illegible] Curtium obducere, i. opponere aliis candidatis, & aduerſarium illis candidatum obijcere, & contra eos ad prenſandum petendúmque deducere, vel aduerſarium æmulum adducere ¶ Aliquando pro Inducere ponitur. Plin. *lib.* 22. *c.* 25. Torporem autem obducit percuſſo loco. Cicero 4. *Acad.* Conatus eſt rebus tenebras obducere. Obducere frontem, eſt frontem contrahere, ſiue corrugare. Quintil. *lib.* 10. *cap.* 3. Interrogauit quæ cauſa frontis tam obductæ. ¶ Obducere diem, dixit Cicer. *ad Attic. lib.* 16. Nono, inquit, kalend. iui ad Siccam: ibi tanquam domi meæ ſcilicet: itaque obduxi poſterum diem, id eſt, conſumpſi, ſiue circum illa loca duxi. Obducere vulnus ſolatij, Senec. *cap.* 12. *de conſol ad Polyb.* Obduxit vultum triſtitia. Idem *cap. de* 1. *conſol. ad Mart.* Obducta (vulnera) reſcindere *ibidem cap.* 2. En tegulas, en obductas fores. Paulò ante Opeſſulatas. Plaut. *Amphitr.* ¶ Obducere callum dolori, eſt perpetua doloris aſſuefactione res aduerſas æquiore animo pati. Cicero. 2. *Tuſcul.* Et ipſe labor quaſi callum obducit dolori. Tracta eſt metaphora ab iis quorum manus, pedéſque ex perpetuis laboribus callis obduruerunt. Illi enim ad ferendos labores magis ſunt accommodati.

Obdŭcto, as, frequentat. [illegible]. Plaut. *Mercat.* Meáſque in ædes ſic ſcorta obductarier.

Obdŭctio, Tectio, inuolutio. { [illegible] *tſippúi* [illegible] *chiſſúi* [illegible] *cheſúth.* [illegible]. GAL *Couurement.* ITAL. *Coprimento.* GERM. Vberziehung, bedeckung HISP. *Obra de cubrir, cubrimiento.* ANGL. *A couering.* } Cic. *pro C. Rab.* Carnifex verò, & obductio capitis, & nomen ipſum crucis abſit, &c. Obductio capitis, id eſt, obuolutio, inquit Bud.

Obdulceſco, ſcis, Dulceſco, dulcis fio. { [illegible] *mathák.* [illegible] GAL. *S'adoucir, deuenir doux.* ITAL. *Addolcire.* GERM. Süß werden. HISP. *Endulçar.* ANGL. *To waxe ſweet.* }

OBDVRĔO, es, rui, à quo Obdureſco, durior fio. { [illegible] *kaſcháh.* [illegible] GAL. *S'endurcir.* ITAL. *Indurarſi.* GERM. Hart werden. HISP. *Endurecerſe.* ANGL. *To waxe hard.* } Cic. *Cornif.* Equidem ſiiam obdurui, vt ludos Cæſaris noſtri æquiſſimo animo viderem: quod eſt quaſi callum obduxi, occallui.

Obdūreſco, is idem quod Obdureo. { [illegible] *kaſcháh.* [illegible]. ANGL. *To waxe hard.* } Varr 3 *de re ruſt. cap.* 14. Earum ſemen minutum, ac teſta molli, diuturnitate obdureſcit. ¶ Per tranſlationem, eſt longa doloris aſſuefactione res aduerſas æquiore animo ferre. Cicer. *ad Attic. lib.* 10 Exanimauit omnes, qui mecum erant: nam ipſe obdurui. ¶ Iungitur aliquando accuſatiuo cum præpoſitione Ad, idem *ad Catum lib.* 2. Obduruit animus ad dolorem nouum. ¶ Et cum præpoſitione Contra. Idem 3 *Tuſcul.* Obduruiſſéque ſeſe contra fortunam arbitrantur. ¶ Item ablatiuo cum præpoſitione *In* Idem 7. *Verr.* Iam verò quum in eiuſmodi patientia turpitudinis, aliena, non ſua, ſatietate obduruiſſet

Obduro, as. pro Durum reddo. { [illegible] *hikscháh.* [illegible]. GAL. *Endurcir.* ITAL. *Indurare.* GERM. Verherten, hart machen. HISP. *Endurecer à otra coſa.* ANGL. *To make hard.* } Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 5. Perſta atque obdura, &c. Catull. *Epigramm.* 8. *ad ſeipſum,* Deſtinatus obdura, &c. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Pernegabo, obdurabo, periurabo.

OBEDIŌ, is, iui, itum, Obtempero, pareo, morem gero, moriger ſum. [illegible] *ſchamáh.* [illegible]. GAL. *Obeir.* ITAL. *Vbedire.* GERM. Gehorſamen oder gehorſam ſein HISP. *Obedecer à otro.* ANG. *To obey.* } Obœdire (inquit Valler.) videtur ſcribendum. Certè ſecundam ſyllabā producit Auſonius *in ludicro* VII. *ſapientum.* Is (Solō) me euocauit, veniui, dicto obediens. Obeditum eſt imperio. Velleius. Quid refert me feciſſe regibus, vt mihi obedirent, ſi, &c Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 4 Cic. 3. *de legib.* Nec vero ſolum, vt obtemperent obediántque magiſtratibus, ſed etiam vt illos colant, diligántque, præcipimus. Vſurpatur & in deteriorem partem Idem, Dum autem ipſe dedecori, ac turpitudini obediret, non modò Imperator omnino habendus non erit, &c. ¶ Interdum præter datiuum habet & accuſatiuum, appoſita præpoſitione Ad. Cic. *pro Carin.* Si ſeruulis noſtris hoc concederemus, vt ad verba nobis obediant, non ad id quod ex verbis intelligi poteſt, obtemperent. Obedibo, in futuro pro Obediam veteres dixerunt. Afranius, Meo vt obſequar amori, obedibo tibi.

Obediens, entis participium. { [illegible] *ſchomeah.* [illegible]. GAL. *Obeyſſant.* ITAL. *Obediente.* GERM. Gehorſam. HISP. *El que obedece à otro.* ANGL. *Obedient, obeying.* } Cic. 1. *Offic.* Appetitum rationi obedientem præbeamus. Idem 3. *Offic.* Naturæ obediens homo, homini nocere non poteſt, Migrat interdum in nomen: vnde Obedientior & obedientiſſimus. Liu. *lib.* 25. Et vt imperiis virorum nemo obedientior me vno fuerit, ita poſt mortem, &c. Plin. *lib.* 16. *c.* 43. Obedientiſſima quocunque in opere fraxinus,

Obēdientiă, æ, Obſecundatio. [illegible] *miſchmáh.* [illegible]. GALL *Obeiſſance* ITAL. *Obedienza.* GERM. Gehorſamkeit. HISP. *Obediencia.* ANGL. *Obedience.* } Cic. 1. *Offic.* Relinquunt enim & abiiciunt obedientiam, nec rationi parent, cui ſunt ſubiecti lege naturæ.

Obedienter, Obſequenter { [illegible]. GALL. *Auec obeyſſance.* ITAL. & HISP. *Obedientemente.* GERM. Gehorſamlich. ANGL. *Obedientlie.* } Liuius 2 *ſbell. Punic.* Obedienter curatum eſt. Idem 5. *ab Vrbe.* Collatum obedienter nullúmque ad exercitum eſt, Obedientius nihil fecerunt. *lib.* 8. *d.* 4.

OBĔDO, is. Conſumo, quaſi circumedo. { [illegible] *achál.* [illegible]. GALL. *Ronger.* ITAL. *Rodere.* GERM. Vmbfreſſen. HISP. *Comer à roer en derredor.*

derredo. ANGL. *To eat about and gnaw.* }

Obēſus, a, um. { בריא *nec bâl.* } Quod propriè (teſtibus Nonio & Gellio.) *cap. 7. lib.* 19. accipitur pro gracili, & exili, & circumroſo, macilentóque Næuius, Corpore, pectoréque vndique obeſo, ac mente exſenſa, tardigenula, ſenio oppreſſum. ¶ Aliquando tamen Obeſus, teſte Nonio, & Feſto, accipitur pro vberi & craſſo. { דשן *daſchen* בריא *bari* שמן *ſchamân.* GALL. *Gras.* ITAL. *Graſſo.* GERM. Feiſt/maſtig. HISP. *Gordo.* ANGL. *Porſy quarrie, fatte.* } vt ſit Obeſus, quaſi ob edendum factus. Virg. *lib.* 3. *Georg.* Arguturmque caput, breuis aluus, obeſaque terga.

‖ Obeſum, gracile & exile. ‖

Obeſo, as, impinguo, ſaturo, ſagino. { הבריא *hebri.* GALL. *Engraiſſer.* ITAL. *Ingraſſare.* GERM. Meſten/feiſtmachen. HISP. *Engordar.* ANGL. *To make fatter porſy, to cramme.* } Colum. *lib* 8. *c* 7. Nonnulli tribus aquæ partibus vnam boni vini miſcent, madefactóque triticeo pane, obeſant auem, de gallinis.

Obeſitas, atis, Pinguedo, vel ipſe obeſorum ſtatus, ſiue habitus. { דשן *deſchen.* GALL. *Graiſſeur.* ITAL. *Graſſezzar.* GERM. Die feiſte vnnd dicke. HISP. *Groſura gordura.* ANGL. *Fatneſſe, groſſeneſſe.* } Col. *lib.* 6. *c.* 41. Ne eas ſteriles reddat nimia corporis obeſitas. Plin. *lib.* 8. *c.* 42. In magna obeſitate. Suet. *in Dom. c.* 18. Poſtea caluitio quoque deformis, & obeſitate ventris, & crurum gracilitate.

Obēliæ, ὀβελίαι, Panes erant Baccho ſacri, ita dicti, vel quòd obolo Alexandriæ venirent, vel quòd in veru torrerentur. Vide Cæl. Rhodig. *lib.* 9. *cap.* 16.

Obēlus, Veru, ſiue veruculum. { ὀβελός. GALL. *Vne broche.* ITAL. *Spedo, ſchidione.* GERM. Ein bratſpiß HISP. *El aſſador.* ANGL. *A ſputte.* } A cuius ſimilitudine virgula quædam, quæ adulterina, aut etiam perperam ſcripta iugulamus, & confodimus à Græcis ὀβελὸς, à noſtris etiam veru dicitur. Hac vſi ſunt ſacrarum literarum interpretes, quoties denotare volebant aliquid additum in tranſlatione, quod in prototypis non haberetur. Hier. *ad Paul.* Origenis ſtudium me prouocauit, qui editioni antiquæ tranſlationem Theodotionis admiſcuit, aſteriſco, & obelo opus omne diſtinguens. Sic dictus, quòd obelo, id eſt, veru ſit ſimilis, vel quia tanquam veru ſuperflua iugulat, & confodit.

Obēliſcus, ſci. { ὀβελισκός. GALL. *Vne aiguille.* ITAL. *Aguglia.* GERM. Ein hoher viereckechtiger ſtein der vnden für breit iſt / vnd ſich je lenger je mehr in die höhe biß zu oberiſt in ein ſpitz verleurt. HISP. *Aguja, ò coſa que tiene forma de aguja.* ANGL. *A ſteeple, a great thing of ſtone or other mater, brode and foure ſquarre beneath, vp wardes ſmall and sharpe.* } Diminutiuū ab Obelus, magis nomine quàm re: non enim eſt paruus obelus, ſed ſaxum ingens, in figuram metæ cuiuſdam, ſenſim a proceritate in excelſum conſurgens, paulatim graciteſcens, ſpecie quadrata, in verticem productum, anguſtum manu læuigatum artifici. Viſuntur etiam hodie Romæ aliquot obeliſci, ea figura, qua iam depinximus: vnus ex Vaticano ſuburbio iuxta ædem Diui Petri quoniam ex parte adhuc integer eſt: alter iuxta ædem Diui Rochi in Campo Martio. Sunt autem Pyramidibus longe minores, Solis numini ſacrati, vt ait Plinius *lib.* 36. *cap.* 8. propter quod ad radiorum ſimilitudinem fiebant.

Obēliſcolychnium, ὀβελισκολύχνιον. Inſtrumentum militare ab vſu gemino, ſcilicet veruculi, & lucernæ dictum. Eius meminit Ariſtot. *lib.* 4. *de partib. anim. & 4. Politic.*

‖ Obelo, verbum factum ex obelus, quo Latini (ſed barbarè) exprimunt Græcum ὀβελίζω.

Obeo, is, ii, tum, idem quod adeo. { הלך *halach* ἐπέρχομαι. GALL. *Aller.* ITAL. *Ire andare.* GERM. Daran gehn/begehn HISP. *Andar, ir.* ANGL. *To goe or about* } Nam Ob, pro Ad, quandoque ponitur. Vnde Obire mortem, eſt adire mortem מות *meth* גוע *ghavah* אסף *ſap* נאסף *neſâph.* τελευτάω & θνήσκω. GALL. *Mourir.* ITAL. *Morire.* GERM. Todt gehn/ſterben. HISP. *Morir.* ANGL. *To die.* } Plaut. *in Aul. prologo* Vbi is obiit mortem, qui mihi id aurum credidit. ¶ Obire morte, quoque dicimus Suet. *in Auguſt.* Morte obiit repentina & ſine caſu. ¶ Similiter Obire diem dicimus, pro eo quod eſt mori, quaſi adire diem fati. Seruius Sulpit. *Cic.* Nunciatum eſt mihi Marcellum diem ſuum obiiſſe. Obire diem mortis. Gell. *cap* 21. *lib.* 17. Et Obiit diem paulò ante mortem. Plaut. *prolog. Aul.* ¶ Pro eodem etiam dicimus Obire, abſolutè. Iuuenal. *ſatyr* 6. Magnus ciuis obit, & formidatus Othoni. ¶ Obire vadimonium, eſt ire ad vadimonium, id eſt, die vadimonij ſe iure ſiſtere. ἀπαντᾶν ἐπὶ τὴν ἐγγύην. Cicer. *pro Quintio*, Vadimonium mihi non obiit quidam ſocius & affinis meus &c. ¶ Interdum additur prepoſitio Ad. Plin. *lib.* 8. *Epiſt.* 12. *ad Minutianum*, An ſi litibus tererer, obſtrictum eſſe me crederem obeunti ad mea vadimonia. Vnde Obitum Vadimonium *Ibidem*, Qua tibi hora vadimonium non ſit obitum, eadem te hora contumacem eſſe, &c. ¶ Aliquando Diem obire, eſt ad ſtatutum diem ſe ſiſtere, & præſentem exhibere. Suet. *in Caſare*, Tamſius adiicit, Craſſum, diem cædi deſtinatum non obiiſſe. ¶ Aliquando exequi, ſiue ſuſcipere ἐπιτελεῖν. vt, Obeo legationem, id eſt, exequor munus, ſiue officium legationis. Senec. *cap* 14 *de conſol. ad Mart*, Obire munia Imperatoria. Velleius, Obire munia ducis ¶ Obeo prouinciam, exequor aut ſuſcipio munus prouinciale. Cic. *pro lege Agraria*, Qui rerum priuatarum cauſa legationes liberas obeunt. Liu. 1. *ab Vrbe*, Eum iura redditurum obiturúmque alia regis munia eſſe. ¶ Aliquando eſt peragere, ſiue perficere. Cic. *ad Attic. lib* 8. Nec vero hæc extrema quiſquam iure poteſt reprehendere, quod mare non tranſierim, id enim etſi erat deliberationis, tamen obire non potui. ¶ Quandoque pro circundare. Virg. 8. *Æneid.*

——quem fulua leonis Pellis obit totum.

Obire locum & tempus tacmoris. Cic. *pro Mil.* etiam aliquando eſt circuire. περιέρχομαι. Virg 6. *Æneid.*

——matnas obeuntia terras Tot maria intraui.

¶ Item obire, obuiam procedere. ἀπαντᾶν: vnde obitus pro occurſu. Terentius *in Hecyr.* Antiquámque adeò tuam venuſtatem obtines, Vt voluptati obitus ſermo, aduentus tuus, quocunque adueneris, Semper ſiet Donat. obitus, occurſus. ἀπάντησις. ¶ Obiri, paſſiuè. Ouidius 1. *Faſt.*

Hic vbi virgineas campus obitur aquas.

Obitus, a, um, particip. ab Obeo, is. { מת *meth* נפטר *niſpâr.* τετελευτηκώς. GALL. *Finé, acheué, mort.* ITAL. *Morto, finito* GERM. Dran gegangen. HISP. *Acabado, muerto.* ANGL. *Ended, dead* } Ouidius,

Morte obita quales fama eſt volitare figuras.

Cic. *pro Seſt.* Nec vero illorum quiſquam, quos a maioribus noſtris morte obita poſitos in illo loco, atque in noſtris collocatos videtis.

Obitus, us, nomen, Mors, interitus. { מות *maveth.* τελευτή. GALL. *Fin, mort.* ITAL. *Morte.* GERM. Der todt oder abgang. HISP. *Muerte.* ANGL. *Death.* } Cic *Attic.* Qui de obitu fratris literas accepiſſem. ¶ Ponitur etiam pro occaſu ſtellarum & ſignorum ✠ Ortus. δύσις. Virg. *lib* 1 *Georg.*

Nec fruſtrà ſignorum obitus ſpeculamur & ortus.

Catull. *de com. Beren.*

Qui ſtellarum ortus comperit atque obitus.

¶ Aliquando pro aduentu, ſiue aditu. ἐπιφορά. Turpilius, Et quis eſt, qui interrumpit ſermonem meum obitu ſuo? ¶ Aliquando idem, quod occurſus. Vide *Obeo.*

Obequito, as, Circum equito. { περιελαύνω, καθιππεύω. GALL. *Chevaucher autour.* ITAL. *Caualcare intorno.* GERM. Bereyten/vmbreyten. HISP. *Caualgar en derredor.* ANGL. *To ride about.* } Liu. *lib.* 2. Veiens hoſtis, Hetruſciq, eò magis properè agere, laceſſere ad pugnam primo, obequitando caſtris prouocandoque. Nihil frequentiùs eo verbo apud Liuium. Curt. *lib.* 3. Alexander ante prima ſigna ibat: quámque agmen obequitaret, varia oratione, vt cuiuſque animo aptum erat, milites alloquebatur.

‖ Oberos, in ll. Longob. *tit.* 14 *lib.* 5. Mulier curtis ruputuram, quod eſt oberos, facere non poteſt. ‖

Oberro, as, Circumerro. { תעה *taâh.* ἀλάομαι. GALL. *Errer autour, aller çà & là.* ITAL. *Girare, ire intorno.* GERM. Vmbher ſchweiffen. HISP. *Errar en derredor.* ANGL. *To erre and wander and hither.* } Plin. 17 *c.* 19. In ſumma tellure oberrant. Idem *lib.* 29 *c.* 4. *de muſtela*, Hæc autem quæ in domibus oberrat. ¶ Oberrare eadem chorda dicuntur citharœdi, qui eodem & nunquam variato cantu faſtidium mouent auditoribus Horat. *in Arte*,

——& citharœdus
Ridetur chorda qui ſemper oberrat eadem.

¶ Perſius Oberro circumuolo poſuit,

Diues erat Caribus, quantum non miluus oberret.

Obeſcit, oberit, vel aderit. Feſt.

Obēſco, as ab eſca compoſitionem habet, quaſi eſca farcio. { האכיל *heechil* הבריא *hebri.* GALL. *Bailler a manger.* ITAL. *Ineſcare.* GERM. Atzen/ſpeiſen. HISP. *Cenar para tomar las aues ò peces.* ANGL. *To laye a bayte for fiſhes or birdes.* } Columell. *lib.* 8. *cap.* 7. Nonnulli tribus aquæ partibus vnam boni vini miſcent, madefactóque triticeo pane obeſcant aues, quæ prima luna (quoniam id quoque cuſtodiendum eſt, ſaginari cœptæ, vigeſima perguiſcunt. Alij ibi legunt *obeſant.* Vide *Obeſo.* Ineſco, δελεάζω, eſt obiecta eſca aues, vel aliud quiduis in prædam adlicio, & per tranſlationem oſtentata ſpe vtilitatis, decipio. Vide ſuo loco.

Obeſus vide *Obeſo.*

Obex, cis, ab obiicio, obſtaculum, peſſulum vel quoduis impedimentum. { ἐμπόδιον. GAL. *Empeſche, obſtacle.* ITAL. *Oſtacolo* GERM. Ein jede hindernuß ſo man braucht im weg oder durchgang zu weeren / als da ſind Rigel/Grendel/ſperling/&c HISP. *El eſtoruo ò obſtaculo.* ANGL. *All maner of lett or ſtoppe as barre, lohe or bolte.* } Genitiuum facit obicis. Poetæ tamen vt priorem, quæ natura breuis eſt, producant, ſcribunt obiicis geminato i. Fuit olim hoc nomen incerti generis, pòſt tantùm maſculini. Virg. *lib.* 10 fœminino genere vſus eſt,

Ecce maris magna claudit nos obice pontus.

¶ Hinc etiam peſſulum feræ in oſtio, obicem appellamus, autore Feſto. μοχλός, κλεῖθρον. Plaut. *in Mercat.* Tibi denique iſta lætitiam parit obex.

‖ Obicula, paruus obex. Gl. Iſid.

Obfibulare, concludere, circundare. Gl. Iſid.

Obficus, turpis ludus, impudicus Pap. ‖

Obfirmo, as, are, Firmum propoſitum, & fixum in animo habeo, & quaſi obſtinate in re aliqua perſiſto. { חזק *chazzák.* διαβεβαιοῦμαι. GAL. *Affermir ou tenir ferme.* ITAL. *Affirmare oſtinatamente.* GERM. Steiff auff ſeinem kopff oder meinung bleiben/vnd ſich nicht wöllen weyſen laſſen/ſich widerſetzen. HISP. *Affirmar.* ANGL. *To hold firme or obſtinatly.* } Terent. *in Heaut.* Age quæſo, ne tam obfirmes te Chreme. Plaut. *in Mercat.* Amens, amanſque, vt animum obfirmo meum. Terent. *Hecyr.* Certum obſtinate eſt viam me quam decreui perſequi. Vbi Donatus, Obfirmare viam, aduerſus omnia obſtinatè agere.

Obfirmatus, nomen ex participio. { מחזק *mechuzzák* ἐπιμεμελημένος. GAL *Afferme.* ITAL. *Affirmato* GERM. Geſtetz/ſinnlich darin geſtellt. HISP. *Affirmado.* ANGL. *Obſtinat, ſtubburne, wilfull.* } Feram & perferam animo forti & obfirmato. Plaut. *Amphitr.* Cic. *ad Attic. lib.* 1. Incredibile eſt quanto mihi videatur illius voluntas obſtinatior, & in iracundia obfirmatior.

Obfirmatè, aduerbium, Pertinaciter. { ἐπιμεμελημένως, βεβαίως, αὐθαδῶς. GALL. *Fermement, obſtinément.* ITAL. *Oſtinatamente, fermamente.* GER. Steiff/widerſpenſticklich/widerſetzen. HISP. *affirmadamente.* ANG. *Obſtinatlie, ſtubburneſſe.* } Suet. *in Tib c.* 25. Ad capeſſendam rem perurgebant, quanquam obſtinate reſiſteutem.

Obfringo, vide *Offringo.*

‖ Obfuſco, refero, vel dont fraudem. Gl. A. L. ‖

Obgannio, ἐγγρύζω, vide *Gannio & Ogannio*

Obhæreo, es Adhæreo. { דבק *dabák.* ἐγκαταδέομαι. GALL. *Tenir à ou contre quelque choſe.* ITAL. *Attacarſi.* GERM. Anhencken/behangen. HISP. *Allegarſe.* ANGL. *To ſtick, to any thing.* } Suet. *in Nerone*, Conſurgenti ei primum lacinia adhæſit.

Obhæreſco, ſupra adhæreſco. Apul.

Obherbeſco, ſcis, Herbis obducor ex Ob, & herbeſco. Herbeſcere verò eſt herbam ferre. Cic. *in Catil.* Et elicit herbeſcentem ex eo viriditatem

tem, quæ nisi ſibris ſtirpium, ſenſim adoleſcit. Feſtus, Obherbeſcere, herbam increſcere.

Obhorreo, es, ui, ere. In ſuperficie horreo. Plin. *lib.* 37. *cap.* 6. Vilioris eſt turbæ praſius, cuius alterum genus ſanguineis punctis obhorret.

Obiăceo, es, Cubum, aut contra iaceo, ſiue obſto. { ἀντίκειμαι. GALL. *Geſir ou eſtre couché autour ou contre.* ITAL. *Giacere all' incontro o d'intorno.* GERM. Im weg ligen, entgegen ligen. HISP. *Eſtar echado en derredor, ò contra algo.* ANGL. *To lye about or againſt*. } Columell. *lib.* 2. *cap.* 4. Sed vaſtos ceſpites conuellit, quibus obiacentibus, impeditum arandum minus recte poteſt iterari. Liu. *lib.* 9. *ab Vrbe*, Quum ad alias angultias protinus pergerent, ſeptas deiectu arborum, ſaxorumque ingentium, obiacente mole inuenere, id eſt, contra iacente. Stat. 4. *Theb.*

[Obigitat, ante agitat: et obambulat Feſt.]

——— *Latmique ſimul qua conſpicuus amnis*
Gorgoneo percuſſus equo, quaque obiacet alto
Iſthmos.

Ŏbĭcio, is, Antè iacio, antè pono, porrigo, offero. { השליך *hiſchlich* הבה ... נתן קבור *nathan kabol.* προβάλλω, ἀντιτίθημι. GAL. *Oppoſer, obiecter, mettre au deuant.* ITAL. *Opporre, mettere innanzi.* GERM. Fürwerffen, entgegen werffen. HISP. *Contraponer.* ANGL. *To caſt before, to oppone.* } Colum. *lib.* 7. Teneriſſimâ quæque frondem, aut pampinos viris obiicit, id eſt, appoint, vel ante poni. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Tios veteris vini meis naribus obiectas, id eſt, oblatus. Teret. *in Heaut.* Vt hanc lætitiam, nec opinanti prius obiicerem ei domi, id eſt, offerrem, & in eum effunderem. Huic homini neſcio quid eſt mali, mala obiectum manu. (i. porrectum.) Plaut. *Amph.* Argentum obiicias lenæ. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 4. Item, Obiicere exercitum prælio. Cæſar. 1. *de bell. ciu.* Et, Ob oculos obiicimus. Plaut. *Mil. ſc.* 1. *a.* 2. ¶ Aliquando obſtaculo eſſe & opponere. προβάλλειν. Cic. *pro Fonteio*, Propugnaculum, hoſtibus oppoſitum, & obiectum. Obiicere ſe, vel caput ſuum periculis, idem eſt quod exponere: in qua ſignificatione variam habet conſtructionem vt facilè erit videre in exemplis, quæ iam ſubiungemus. Cic. *ad Torquatum*, Ad omnes caſus periculorum obiecti ſumus. Idem *pro Archia*, Obiicere ſe in impetus hominum quotidianos. Idem *pro domo ſua*, Obieci meum caput pro veſtris cæremoniis. ¶ Aliquando infero. Plaut. *in Amph.* Qui multa Thebano populo acerba obiecit funera. ¶ Aliquando repente oſtendo. Claudian.

Extemplò ſeſe mediis obiecit in arvis.

¶ Obiicere alicui mentem, eſt inicere, vel dare. Liu. 5. *ad Vrbe*, Reſpódit profecto iratos deos Veienti populo illo die fuiſſe, quo ſibi eam mentem obieciſſent, vt exercitum patriæ fatale proderet. ¶ Obiicere moram, eſt retardare. Plin. *in Trin.* Sed fores hæ ſonitu ſuo mihi moram obiiciunt incommodè. ¶ Ponitur quandoque pro exprobrare ὀνειδίζειν, ἐπιπλήττειν. Idem *in Milit.* Me tibi iſtuc ætatis homini facinora puerilia obiicere, neque te decora, neque tuis virtutibus. Cic. 6. *Verr.* Non tibi obiicio, quod hominem dignisſimum tuis moribus ſ. ... In hac ſignificatione iungitur interdum duobus datiuis Plin. *lib.* 34. *cap.* 3. Camillo enim crimini obiecit Spur. Caruilius Quæſtor quòd ærata oſtia haberet in domo. Crimini (inquit) obiecit, hoc eſt, crimini dedit. ¶ Interdum præter datiuum, ablatiuo cum præpoſitione De. Brutus *ad* ... *lib.* 11. *Epiſt.* Cic. Te mirantur, quum hæc reticueris, non potuiſſe continere iracundiam tuam, quin nobis de morte Cæſaris obiiceres. Et cum præpoſitione In. Cic. *pro Cluent.* Doce in illorum iudicijs, quid præter hoc venenum Oppianici, non modò in criminis, ſed in maledicti loco ſit obiectum. ¶ Obiicere vt probrum. Idem *Tuſc.* 1. Honori tamen huic generi non fuiſſe declarat oratio Catonis, in qua obiecit vt probrum M. Fuluio nobiliori, quòd is poetas in prouinciam duxiſſet.

Ŏbiectus, a, um, participium, Oppoſitus. { נתן קבור *nathan kabol.* προβεβλημένος. GAL. *Oppoſé, ietté au deuant.* ITAL. *Oppoſto.* GERM. Entgegen geſetzt. HISP. *Contrapueſto.* ANGL. *Oppoſed layed or caſte before.* } Cic. *pro Fonteio* Propugnaculum hoſtibus oppoſitum & obiectum. Obiectæ vallo munitiones, apud Liu. *lib.* 3. *ab Vrbe.* Celeriter mihi obiectum negotium. Plaut. *Curc ſc.* 3. *a.* 2. Noua res mihi ſubitò obiecta eſt. Idem *Pſeud ſc.* ... *a.* 1.

Crimina vidiſtu pretio quæ obiecta patebant.

Ouid 13 *Metam* Obiectus apro à ſermo. i rel... Suet *in Aug. c.* 67. Erat obiectus portis Erctius Cæl. 3. *de bell. ciu.* ¶ Interdum idem eſt, quod oblatus. Cic. 1 *de finib.* Obiecta ſpecie voluptatis. Idem 1. *Acad.* Vt ſi quis tremerent obiecta terribili re. Obiectus ad omnes caſus periculorum. Idem *Torquato.* ¶ Obiectus aliquando idem eſt quod exprobratus, datum vitio. Idem *pro Cluent.* Crimen obiectum non confiteri.

Ŏbiectus, us, nomen, Oppoſitio, obiectio. { ἀντίθεσις. GAL. *Obiection, oppoſition.* ITAL. *Oppoſitione.* GERM. Ein fürwurff, entgegenwurff. HISP. *Contrapoſicion.* ANGL. *An oppoſing, or laying before.* } Plin. *lib.* 2. *c.* 10. Obiectu terræ lunam occultari. Virg 1. *Æneid.*

——— *inſula portum*
Efficit obiectu laterum.

Obiectu lapillorum reſultans amnis. Quintil.

Ŏbiectum, i, Philoſophi vſurpabant pro eo quod ſenſu aliquo percipitur. { τὸ ὑποκείμενον. GALL. *Obiect.* ITAL. *Obietto.* GERM. Ein gegenwurff / ... als die farben des geſichts als die geröch dem gehörn &c. HISP. *Lo que ſe contrapone à los ojos.* ANGL. *An obiect.* } Vnde colorem viſus obiectum vocant, ſonum auditus, odorem olfactus, ſaporem guſtus, & corpus ſenſibile tactus. Vox in ſcholis philoſophorum vſitata & iactata crebrò in ſophiſtarum concertationibus.

Ŏbiecto, as, Frequenter obiicio, oppono, impono, exprobro. { ... *thereph* ..., ὀνειδίζω. GAL. *Ietter au deuant, mettre deuant les yeux.* ITAL. *Gittar in occhio.* GERM. Fürtragen / aufrupffen / fürwerffen. HISP. *Echar ò cótraponer delante los ojos.* ANGL. *To put before the eys to caſt before.* } Cic. *in Salu.* Qui falſum crimen I omis obiectat. Plaut. *in Trin.* Ne omnino inopiam ciues obiectare poſſint tibi. Saluſt *in Iugurth.* 120. nulli fortuna, aliis probra obiectantur. ¶ Hinc Obiectatio, exprobratio, ὀνειδισμός. Cæſar 3 *bell. ciuil.* Itaque ita eſſe cum ex aliorum obiectationibus, tum etiam ex domeſticò iudicio. Interdum ponitur pro expono & offero. παραδίδωμι. Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

——— *Et corpora ſaxo Obiectant*

¶ Item, Obiectaculum pro obice & clauſtro, vt ait Budæus. Varro 3 *de re ruſt. c.* 17. In Baiano autem tanta ardebat cura, vt architecto pe misſerit, vt ſuam pecuniam conſumeret, dummodo perduceret ſpecus è piſcinis in mare, obiectaculo, quo æſtus bis quotidie ab exortu lunæ ad proximam nonam tractotie ac redire rurſus in mare poſſet.

Obiectatus, a, um. Liuius *lib.* 9. *ab Vrbe*, Obiectata crimina: niſi Codex errat.

Ŏbiectamentă, Obiectatio, probra ... Homero. Apuleius *in Apologia* 1. Quæ ergo quum intelligerem, non tam crimina iudicis, quam obiectamenta iurgio prolata, vltro eos ad accuſandum crebris flagitationibus prouocaui.

[Obiniams, e, in tammo mane.]

Obiuuit, obeunt. Feſt.

Obiraſcor, iraſci admodum. Senec *cap.* 2. *de tranquil.* Obiraſci fortunæ.

Ŏbĭrătus, adiectiuum, Iratus. { ... *zaheph.* ... GALL. *Courroucé.* ITAL. *Sdegnato, & adirato.* GERM. Erzürnt. HISP. *Airado.* ANGL. *Angrie.* } Liu. 1. *ab Vrbe*, Aut fortunæ, vt fit, obirati, cultum relinquerant deum.

Obĭter, aduerb ex Ob, & iter compoſitum, In tranſitu, extra propoſitum. { ... GALL. *En paſſant, ce temps paſſant.* ITAL. *Accidentalmente, à caſo.* GERM. In fürgang, eben anderſt neben anhin. HISP. *De camino, de paſſada, o à propoſito.* ANG. *By the way.* } Perottus. Obiter non eſt, vt Valla, & alij quidam exiſtimarunt, ſpecialiter, ſed quod vulgò dicitur incidenter, h. e. præter. propoſitum, quaſi in itinere occurrens. Plin. *in prolog lib.* 11. Vt obiter caueam illos Homeromaſtigas. Ex *lib.* 18. *cap.* 10. Maior pars Italiæ nudo vtitur pilos, totis etiam quas aqua verſet obiter & molat. Idem *lib* 11. *cap.* 37. Cuius anguſtiæ non ſinunt vagari in certam aciem, & velut canali dirigunt, obiterque incidentia facile declinari. Iuue 1 *Satyr.* 3.

Atque obiter leget, aut ſcribet, aut dormiet intus, id eſt, interim.

Ŏbĭnānis, e, Inanis & vacuus. niſi aliquid auget compoſitio. { ריק *rek.* ... GALL *Vuide.* ITAL. *Vacuo voto.* GERM. Gantz lär. HISP. *Vano, hueco, vazio.* ANGL. *Emptie, voide.* } Varro 3. *de re ruſt. cap.* 4. In his idem ſiunt quum ad lumen ſuſtuleris, quod perluceat id eſſe obinane. Docet quomodo cognoſcas an plena ſint oua, an inania, ſeu vacua.

Ŏbiurgo, as, Arguo, reprehendo, incuſo, increpo. { הוכיח *hochiach.* ... GALL. *Reprendre, tancer.* ITAL. *Riprendere.* GERM. Ernſtlich ſchelten, ſtraffen mit worten. HISP. *Reprehêder.* ANGL. *To chide, to rebuk or reprehend.* } Terent. *in Andria*, Nam ſi illum obiurges, vitæ qui auxilium tulit: Quid facias illi qui dederit damnum, aut malum? Rectè obiurgas. Plaut. *Curc. ſc.* 3 *a.* 1 Obiurgare flagris aliquem. Sueton. *in Othon. cap.* 2. Ferulis obiurgare. Idem *in Calig. cap.* 20. ¶ Obiurgare à peccatis. Plaut. *in Trinum.* Sed obiurgans me à peccatis, rapis in deteriorem viam. ¶ Obiurgare de re aliqua. Cic. *ad Attic lib* 2. Quòd me quodammodo molli brachio de pompeij familiaritate obiurgas, nolim ita exiſtimes, &c. ¶ Aliquando valet idem quod exprobrare. Quintilian. *lib.* 6. *cap.* 4. Cicero obiurgantibus, quòd ſexagenarius Popiliam virginem duxiſſet, cras mulier erit, inquit. Gell. *cap.* 29. *lib.* 13. Obiurgare iuuenibus peruicaciam. ¶ Transfertur Obiurgare etiam ad res inanimatas. Cic. *ad Quint. frat. lib. Epiſt* 3. Ex villa quæ nunc eſt, tanquam philoſophia videtur eſſe, quæ obiurget cæterarum villarum inſaniam.

Obiurgito, frequentatiuum. Plautus *in Trinummo*, Rogitas, tēpe obiurgitem?

Ob.urgatio, Caſtigatio, reprehenſio. { תוכחה *to hec'áh.* ἐπίπληξις. GALL. *Tancement, ou reprehenſion.* ITAL. *Ira, ripreſione di qualche errore.* GERM. Beſchuldigung, ſtraff mit worten. HISP. *quella obra de reprehender.* ANG. *A chiding, a rebuking.* } Cic. *de Amic.* Deinde vt obiurgatio contumelia careat.

Ŏbiŭrgātŏr, qui alterum obiurgat. { מוכיח *mochiach.* ἐπιτιμητής. GALL. *Repreneur.* ITAL. *Riprenditore.* GERM. Ein ſchelter der einen mit rauhen worten vmb ſein miſſethat ſtraffet. HISP. *Aquel que aſſi reprehende, reprehendedor.* ANGL. *A reprehender or rebuker.* Cic. *de lege Agrar* Nam attendite quantas conceſſiones agrorum hic noſter obiurgator vno verbo tacere conetur.

Ŏbiurgatorius, ad ectiuum, quod ad obiurgationem pertinet. { ἐπιπληκτικός. GALL. *Appartenant à reprehenſion.* ITAL. *Pertinente à ripreſione.* GERM. Das zu der beſcheltung gehört. HISP. *Pertenecient à reprehenſion.* ANGL. *Pertaining to chiding or rebuking.* } Cicer. *ad Attic. lib.* 13. Vna cum illius obiurgatoria tibi meam quoque, quam ad eum reſcripſeram, miſi.

Obiūro, as, iureiurando aſtringo { השביע *hiſchbiah.* ἐξορκόω. } Inquit Feſtus, citans locum ex antiqua fabula, cuius inſcriptio erat Penthesilea, formidabant obiurare. Cicer. *pro Cælio*, Fuit in hac cauſa pertriſtis quidam patruus, cenſor, magiſter, obiurauit Marcum Cælium, ſic neminem vnquam parens, ita enim legit Calepinus, ſed corruptè, ibi enim *obiurgauit* legendum eſt, non *obiurauit*.

Oblædo, Lædo. { ... *herab* ... נגע *nagha* ... *naþh* βλάπτω. GALL. *bleſſer offenſer, mutiler.* ITAL. *Offendere.* GER Verletzen HISP. *Dañar ò liſiar.* ANGL. *To annoye, to hurte.* } Plaut. *in Caſin.* Ne oblæſus manum: hoc eſt, ne oblæſeris.

[Oblamentia, vitis nigra apud Dioſc.]

Ŏblanguĕo, es, Langueo, { חלה *c'aláh* נחלה *nachaláh* μαραίνομαι, ... GALL *Languir, eſtre languiſſant.* ITAL. *Eſſere languido.* GERM. Erligen / laß vnd müd werden. HISP *Enflaquecerſe.* ANGL. *To be leane and weare away.* } Cic. *ad Teren.* Literulæ meæ, ſiue noſtræ, tui deſiderio oblanguerunt.

Oblaqueo. Iſid. *lib.* 17 *c.* 5. Oblaqueare eſt circa codicem terram aperire, & velut lacus efficere. Hoc aliqui excodicare appellant.

[Oblata, per ſe eſt adiectiuum.

Oblator ... Gloſſ. Philox. i. e. qui offert aliquid, in feſto, vt puto. celebrare eſt vna celebrare feſtum.]

Ŏblatro, as, Circum, aut contra latrare. { ... GALL. *Abbayer contre, crier apres.* ITAL. *Abbaiare all'incontro.* GERM. Widerbellen / wider

widerbäffgen. HISP. *Ladrar y maldezir en contrario.* ANGL. *To barke about or againſt.* } Et propriè eſt canum quanquam etiam per tranſlationem pro obloqui, ſiue obtrectare accipitur. Vt apud Silium *lib.* 8. — hinc auctus opes largúſque rapinæ, Infima dum vulgi fouet, oblatrátque Senatum. Lactant. *lib.* 5. Qua Demetrianum (ſicut ipſe ait) oblatrantem atque obſtrepentem veritati redarguere conatur.

Oblātrātōr, oris, & Oblatratrix, cis. Plaut. *Mil.* Sed nolo mihi oblatratricem in ædes intromittere.

Ōblātio, & oblatus, vide in *Offero* infrà.

[Oblatum furtum, non malo genio, ſed occaſione factum. Gell.]

ŌBLECTO, as, Recreo, delecto, lætifico. { שעשע *ſchi: aſchah.* ... GALL. *Recreer, reſiouyr.* ITAL. *Recreare, delettare* GERM. Beluſtigen/ergetzen. ANGL. *Alegrar o delestar à otro.* ANGL. *To delight in ...* } Perottus, A licio fit oblicio, idem ſignificans quod delicio, a quo oblecto. Sunt tamen, qui delecto & oblecto non à delicio & oblicio verbis deduci exiſtimant, ſed à lacto verbo. Plaut. *Aſin.* Oblectabo interea illum. Terent. *in Phorm.* Habebis quæ tuam ſenectutem oblectent. Plaut. *in Pœn.* Amabo, num hi falſo oblectant gaudio nos? Horat. *de Arte*

Interdum ſpecioſa locis, morataque rectè
Fabula nullius veneris ſine pondere, & arte,
Valdius oblectat populum, meliuſque moratur,
Quàm, &c.

Terent. *Hecyr.* Dic mihi Philotis, vbi te oblectaſti tam diu? ¶ Habet autem Oblecto interdum cum accuſatiuo ablatiuum cum præpoſitione Cum. Cic. *ad Quint. fratr.* Oblecta te cum Cicerone noſtro quam belliſſimè. Terent. *in Adelph.* Bono animo eſto, tu cum illa te intus oblecta interim. ¶ Habet & ablatiuum poſt accuſatiuum, cúmque ſine præpoſitione. Cic. *de ſenect.* Num igitur horum ſenectus miſerabilis fuit, qui ſe agricolatione oblectabant? Terent. *in Eunuch.* Me ſperes, me te oblectes, mecum tota ſis. Cic. *ad Cælium. lib.* 2. In communibus miſeriis hac tamen oblectabar ſpecula. Idem *pro Muræna*, Ludis tamen oblectamur, & ducimur.

Ōblēctōr, aris, deponens, Oblectatio. Cicer. *ad Quint. fratr. lib.* 2. Ego me in Cumano Pompeiano, præterquam quod ſine te, cæterùm ſatis commodè oblectabar. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Studio vitam oblectas pa... Ego illum hîc interea oblectabo. (de ludis.) *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. Qui vos oblectem, hanc fabulam dum tranſigo. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1.

Ōblēctātio, nis, Delectatio, recreatio. { שעשועים *ſcha'aſchu'im.* ... GALL. *Reſiouyſſance, recreation.* ITAL. *Dilettatione.* GERM. Beluſtigung. HISP. *Obra de deleytar, deleyte.* ANGL. *A delighting taking of pleaſure.* } Cicer. *Acad.* Indagatio ipſa rerum cùm maximarum, tum etiam occultiſſimarum habet oblectationem. Idem 1. *Academ.* Doloris medicinam à philoſophia peto, & otij oblectationem hanc honeſtiſſimam puto.

Ōblēctāmēntūm, i, idem. Solatium in malis quæſitum animi fallendi cauſa, aberratio à mœrore, à triſtitia, à doloris ſenſu. Cic. *de ſenect.* Satiari delectatione non poſſum, vt meæ ſenectutis requietem oblectamentúmque noſcatis. Tacit. *lib.* 14. Nec deerant, qui voce, vultúque ..., inter oblectamenta regia ſpectari cuperent.

Ōblēctāmēn, inis, Oblectamentum. Stat. 3. *Syl.*

Nec deſunt variæ circum oblectamina vitæ.

Oblego, contra legare vel contrarium, vel contradicere. Vet. Voc.

Ōblēnio, oblenis, oblenitu, & oblenij, oblenire pro lenire. Senec. *de Ira.* 3. Lectio illum carminum obleniat.

[Oblicare ... Gloſſ. intellige, obliquare.]

Ōblīdo, is, ex Ob & lædo ſignificat lædo, ſuffoco, neco. { ... *hered pan chinnéh.* ... GALL. *Suffoquer.* ITAL. *Suffocare.* GERM. Derletzen/erſticken. HISP. *Ahogar.* ANGL. *To ſtoffell, to beate euen, to death.* } Colum. *lib.* 7. *cap.* 3. Ne anguſtiæ fœtus oblidant. Tacit. *lib.* 5. Exin obliſos faucibus, id ætatis corpora in Gemonias abiecta.

Ōblīgo, as, Circunligo, aſtringo, conſtringo. { אסר *aſár* צרר *tſarár.* ... GALL. *Lier autour ou auec, enueloper.* ITAL. *Ligare intorno, vilegare.* GERM. Derbinden. HISP. *Atar al rededor.* ANGL. *To bind about or with, to fold together.* } Columell. *lib.* 6. *cap.* 28. Siue vt fœmina, ſiue vt maſculis concipiatur, noſtri arbitrij fore Democritus affirmat, qui præcipit vt quum progenerari maſculum velimus, ſiniſtrum teſticulum admiſſarij lineo funiculo, alióve quolibet obligemus: quum fœminam dextrum. Curtius. Ne obligato quidem vulnere, haud ſegniùs deſtinata exequitur. Colum. *lib.* 11. *cap.* 2. Bonus operarius prati iugerum deſecat, nec minus mille ducentos manipulos vnus obligat, qui ſint ſinguli quaternarum librarum. Ait obligaſſe ſe crus fractum Æſculapio, Apollini autem brachium. Plaut. *Menæch. ſc.* 3 *a.* 5. Ad obligandа vulnera alterius Senec. *cap.* 1. *de conſol. ad Helu.* ¶ Item Votis obligo. (i. vela facio.) Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 1. *Triſt.* ¶ Per tranſlationem Obligare eſt, deuincire beneficiis & ſibi obſtringere. { אסר *aſar* ... GAL. *Obliger.* ITAL. *Obligare.* GERM. Derpflichten/verbinden. HISP. *Obligar.* ANGL. *To oblishe.* } Cic. *Aulo Trebonio*, Dolabellam antea tantummodo diligebam, obligatus nihil etiam. Idem *ad Quintum fratrem lib.* 3. Scaurum beneficio defenſionis valde obligauit. Item 4. *in Catil.* Hoſtes alienigenæ, aut oppreſſi ſeruiunt, aut recepti beneficiosè obligatos putant. Plin. *Epiſt.* 69. Obligabis me, obligabis Caluiſium noſtrum, obligabis ipſum non minus idoneum debitorem, quam nos putas. ¶ Obligare ſe furti, hoc eſt furti crimen incurrere. Gell. *lib.* 7. *cap.* 15. Quod cui ſeruandum datum eſt, ſi id vſus eſt, ſiue quod vtendum accepeit ad aliam rem, atque accepit, vſus eſt, furti ſe obligauit.

Ōblīgātio, nis. { אסר *eſar.* ... GALL. *Obligation.* ITAL. *Oblige.* GERM. Derbindung. HISP. *Obra de obligar.* ANGL. *Obligation.* } Cicer. *ad Brutum*, Eſt autem grauior & difficilior animi & ſententiæ, maximis præſertim in rebus, pro altero, quam pecuniæ obligatio.

Ōblīgans, & Obligatus, participia Senec. *de benef. lib.* 1. *cap.* 4. Tu me aliquid eorum doce, per quæ obligantium obligatorumque animi certent. Dapem obligatam redde Ioui, id eſt, promiſſam ac deuotam. Horat. 2. *Carm. Ode* 7. Differunt tamen ſecundum Acronem, Obligatus & Diſtrictus, quoniam Obligatus etiam nodis vinculorum duci poteſt. Diſtrictus manu tantùm, & ſine vinculis.

[Obligatores, mercatores. Nonat. Item qui ligaturas faciunt. Cod. ll. antiq.]

Ōblīgūrio, is, Multa auidè conſumo, voluptatem & ſuauitatem ex eduliorum immoderato vſu capio, dilapido, profundo, obligurio. { ... GALL. *Conſommer & despendre tout par friandiſe.* ITAL. *Tragueggiare.* GERM. Derſchlemmen/vnnützlich verthun vnnd verſauffen. HISP. *Gaſtar en golozinas.* ANGL. *To waſt much and ſpend verye riotouſlie.* } Vnde etiam pro patrimonium profundere ſumitur Cic. *in Catil. Orat.* 2. Nihil cogitat niſi cædes, niſi incendia, niſi rapinas: patrimonia ſua profuderunt, fortunas ſuas obligurierunt.

ŌBLĪMO, as ex Ob, & limus, componi videtur, & ſignificat Limo obduco, ſiue limo repleo. { ... GALL. *Empler ou couurir de boue, fange & ordure.* ITAL. *Coperire di gorra, di loto, di fango.* GER. Mit leymechtigem kath vnd ſchlim vberziehen. HISP. *Enſuziar con tierra.* ANGL. *To couer or fill with claie.* } Cic. *lib.* 2. *de nat. deor.* Ægyptũ irrigat, & quũ tota æſtate obrutam, oppletámque tenuerit, tũ recedit, mollitóſque & oblimatos agros ad ſerendum relinquit. Suet. *in Aug. c.* 18. Foſſas omnes, in quas Nilus exæſtuat, oblimatas longa vetuſtate, militari opere detergit. Virg. *lib.* 3 *Georg.*

———*& ſulcos oblimet inertes.*

¶ Per tranſlationem Claudianus *lib.* 3. pro obcæco, ſeu obtundere vel inquinare poſuit, —ſed quod diſſuaſor honeſti Luxus & humanas oblimat copia mentes. ¶ Eſt & oblimo, a Limo, limas, compoſitum, quo Horat. *lib.* 1. *Serm. ſatyr.* 5. vſus eſt pro conſumo. ...

Rem inquit *patris oblimare malum eſt.*

& hoc ducunt a *lima.* Nam *limare* eſt attenuare.

Ōblīnio, is, Circumlinio. { טח *tach.* ... GALL. *Oindre & froter autour, enduire* ITAL. *Vgnere, fregare intorno.* GERM. Beſtreichen. HISP. *Vntar y fregar en torno.* ANGL. *To anoynt about or Vpon, to rubbe about, to ſmeare ouer.* } Colum. *lib.* 5. *cap.* 9. Sed oportebit taleatum capita, & imas partes mixto fimo cum cinere oblinire.

ŌBLĪNO, is, Circumlino. { טח *tách.* ... GALL. *Souiller autour.* ITAL. *Coprire bruttare, vguere intorno.* GERM. Beſtreichen/vmbſalben. HISP. *Eſuziar en torno.* ANGL. *To dawbe or ſmeare ouer* } Quid opus cerulla? Qui malas oblinam Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Colum. *lib.* 5. *c.* 10. Ita cacumina arboris ſumma obleuimus. Varr. 3. *de re ruſt. c.* 8. Qui ita decipiuntur, quum ſe obleuerint viſco. Saluſt. *in Iugurth.* Simul gladium ſanguine oblitum oſtentans.

Ōblĭtūs, ab Oblinos. Circunlitus, & circunquaque fœdatus. { מטח *matoách.* ... GALL. *Souillé autour.* ITAL. *Vnto, tinto, bruttato, imbruttato, attorno.* GERM. Beſtrichen/beſudlet. HISP. *Enſuziado en derredor.* ANGL. *Dawbed or ſmeared ouer.* } Tibullus,

Oblitus & muſto ferias pede ruſticus vuas.

Oblitus vnguentis, Cic. *in Catil.* ¶ Oblitus ſtultitia atque inhumanitate, dixit idem 5 *in Verr.* Et *ad Papyrium Epiſt. lib.* 9. Facetiæ oblitæ Latio, id eſt, aſperſæ. Idem 7 *Verr.* Vt non cera, ſed cœno obliti eſſe videantur. Parricidio oblitum idem dixit *in Anton.* 11. ¶ Siccine mihi os eſſe oblitum? (aliàs ſublitum.) Plaut. *Curc. ſc.* 4. *a.* 4.

ŌBLĪQVŪS, a, um, adiectiuum, Non rectus, indirectus. { עקלתון *akallathon* עקלקל *akalkal* עקש *ikkeſch* ... GALL. *Oblique, qui va de trauers & de coſté.* ITAL. *Obliquo, torto.* GERM. Schlim/ſchalb/krumb. HISP. *Tuerto, à altraues.* ANGL. *A croſſe, awrie, or ouerwhart.* } Ouid. 1. *Metam.*

Illa deam obliquo fugiente lumine cernens
Murmura parua dedit.

Idem *Epiſt.* 4.

———*Nec obliquo dente timendus aper*

Idem 1. *Amor. Eleg.* 6.

———*aditu fac ianua paruo*
Obliquum capiat ſemi adaperta latus.

Plin. *lib.* 9. *cap.* 29. de cancris loquens, Natant obliqui in caput, id eſt, tranſuerſi, non rectè. Obliqua fulmina, Senec. *cap.* 18. *de conſol. ad Martiam.*

Ōblīquĭtās, עקשות *ikkeſchúth.* ... GALL. *Tortuoſité, flechiſſure.* ITAL. *Diſtorgimento trauerſamento.* GERM. Schälbe/krumbe. HISP. *La tortedad.* ANGL. *Croſſeneſſe, awrie, or otter wartneſſe.* } Plin. *lib.* 3. *c.* 5. Ni talis obliquitas in latus digredi videretur.

Ōblīque, aduerbium ✕ Rectè. { ... GALL. *De trauers, obliquement, de coſté* ITAL. *Di trauerſo, tortamente.* GERM. Krumb/beyſeits. HISP. *Tuertamente.* ANGL. *Croſſelie, awrie, or ouerthwalie.* } Cato *c.* 41. Vites vtrúque latus alterum præradito oblique. Gell. *c.* 17. *lib.* 7. Agendum obliquè, vt cum homine ſtulto exiſtimam.

Ōblīquo, Curuum facio. { עקל *ikkel* עקש *ikkaſch.* ... GAL. *Faire aller de trauers & de coſté, deſtourner.* ITAL. *Far andare à trauerſo, torcere piegare.* GERM. Krumben/krumb machen. HISP. *Entortar o torcer.* ANGL. *To ſett awrie, to croſſe.* } Plin. *lib.* 6. *c.* 13. At vbi cœpit in latitudinem pandi, luratus obliquatur cornibus. ¶ Obliquare ſinus (vt apud Virg. *in Æneid.*

Obliquatque ſinus in ventum.)

eſt velum obliquum tendere, quod fecit neceſſariò Palinurus, cùm tranſuerſi venti flarent, ſequitur enim,

Mutati tranſuerſa fremunt.

ŌBLĪTĔRO, as, Aboleo, obſcurũ facio, deleo, vel in obliuionem duco. { מחה *machah* טח *tách.* ... GALL. *Effacer, abolir.* ITAL. *Depennare, cancellare.* GERM. Durchthun/außtilgen/In vergeß bringen. HISP. *Raer, borrar, cancelar.* ANGL. *To abolish, to croſſe out.* } Cic. *ad Senatum poſt reditum.* Publici in me beneficij memoria priuatam offenſionem obliterauit. Gell. *c.* 14. *lib.* 9. Illo quod ante ſcriptum erat obliterato. (i. deleto.) Idem *c.* 18. *lib.* 9. Obliteratæ leges tacito illiteratoque conſenſu: Nęuius apud Gell. *c.* 7. *lib.* 19. Obliteram gentem, pro obliterata, dixit. Obliterato ſuorum caſu. Suet. *in Calig. c.* 10. Vetuſtate obliterata res. Liu. *lib.* 3. *ab vrb.* Suet. *in Tib. c.* 21. & *c.* 52. Obliterare rem ſilentio. Idem *in Neron. c.* 40. & *in Tib. c.* 22. Lactant. *lib.* 6. Ergo idem Dominus ac parens indulgentiſſimus, remiſſurum ſe pœnitentibus peccata promittit, & obliteraturum omnes

omnes iniquitates eius, qui iuſtitiam denuo cœperit operari. Catull. *Argon.*

Hæc vigeant mandata, nec vlla obliteret ætas.

Liu. 6. *bell. Pun.* Aduerſæ pugnæ in Hiſpania nullius in animo quàm meo minus obliterari poſſunt. Idem 1. *bell. Pun.* Nondum obliterata memoria ſuperioris belli. ¶ Fit autem Oblitero (vt quidam putant) à litus, quòd ibi notata à fluctibus æquari & tolli ſoleant. Alij a verbo Obliuiſcor deduci malunt, cuius ſupinum eſt oblitum: propterea quod nihil aliud ſit Obliterare, quàm æternæ obliuioni tradere. Alij ab oblinendo, hoc eſt, inducendo, ſiue delendo, profectum volunt. Alij à literis dici putant, vt ſit Obliterare, quaſi a literarum monumentis eradere.

Obliteſco, is, ab Oblitco, inuſitato verbo, Abſcondor, ſiue deliteſco. { נסתר *niſchár.* λανθάνω. GALL. *Eſtre caché & muſſé.* ITAL. *Aſconderſi.* GERM. Verligen. HISP. *Eſconderſe.* ANGL. *To lurke.* } Varr. 1. *de re ruſt. cap.* 51. Ne æſtu timoſa in rimis grana obliteſcant, & recipiant aquam.

[Oblitnit, quod ſit à latere. Sen.]

Oblitus, vide *Oblino & obliuiſcor.*

OBLIVISCOR, Memoriam rei alicuius amitto, non recordor, ex memoria depono. { שכח *ſchachách* נשכח *naſchàh.* ἐπιλανθάνομαι. GALL. *Oublier* ITAL. *Dimenticarſi, ſcordarſi.* GERM. Vergeſſen. HISP. *Oluidarſe.* ANGL. *To forgett.* } Ab Ob, & leo, leui, quaſi obliuiſcor: quia deletur aliquid ex memoria: vel, ab oblinendo. Paſſer. Plaut. *ſc.* 1. *a.* 1. Eſt quod domi dicere penè oblitus fui. Idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. An egomet me illic reliqui, ſi fortè oblitus fui? Item *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 2. Lucernam oblitus fueram extinguere. Catullus *de coma Beren.*

Anne bonum oblita es facinus.

Plaut. *Capt ſc.* 3. *a.* 5. Mos eſt obliuiſci hominum, & non nouiſſe, cuius nihili facienda gratia Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.*

——*Et oblitam non ſinis eſſe mei.*

Idem 13. *Metam.*

——*Oblitus regiſque ducíſque meique.*

Verbum eſt deponens, quamuis aliquando paſſiuè ſumatur. Virg. 6. *Ecloga.*

Nunc oblita mihi tot carmina, pro à me.

Obliuiſci aliquid, Plaut. *in Caſ.* Non ſum ego oblitus officium meum. Virg. *Æneid.*

Quiſquis es amiſſos hinc iam obliuiſcere Graios.

Obliuiſci alicuius rei. Cic. 2. *Verr.* Quæ te obliuiſci laudis domeſticæ non ſinant. Idem *pro Planc.* Memini enim, memini, nec vnquam obliuiſcar noctis illius.

Oblitus a, um, participium ab obliuiſcor. { שכח *ſcho-béach,* (vel *ſchachéach*) ἐπιλελησμένος. GALL. *Oublié, qui s'eſt oublié.* ITAL. *Dimenticato, che s'è dimenticato.* GERM. Vergeſſen HISP *Oluidado que ſe oluida.* ANGL. *Forgotten.* } Ouid. 1. *de Ponto,* Oblitus moris patrij. Virg. 5. *Æneid.*

Oblitus decoriſque ſui ſociúmque ſalutis.

Obliuio, nis, eſt memoriæ defectus, ſiue imbecillitas. { נשיה *neſchiyáh.* λήθη. GALL. *Oubli, oubliance.* ITAL. *Obliuione, ſmenticanza.* GERM. Vergeſſenheit oder vergeſſligkeit. HISP. *Oluidança.* ANGL. *A forgetting or forget fulneſſe.* } Plin. *lib.* 13. *c.* 17. de loto arbore Tam dulcis ibi cibus, vt nomen etiam genti terræque dederit nimis hoſpitali aduenarum obliuione patriæ. Venuſtè dicimus, Huius rei capit me obliuio, Hanc rem obliuione contero, obliuioni do, obliuione deleo, obliuione obruo. Res hæc in obliuione diu iacuit, Hanc rem nulla obſcurabit obliuio, Huius rei obliuio mihi ſubrepit, Hæc res venit in obliuionem, Hanc rem ab obliuione vindicabo: quarum locutionum exempla omnia à Cicerone ſuppeditantur, & nulli legenti receptos autores non erunt obuia. In obliuione iacuit, Cicer. 3. *Verr.* id eſt, in obſcuro. de homine dictum: cui opponitur, In aſſidua eſſe commemoratione.

Obliuioſus, a, um, dicitur is, qui citò obliuiſcitur. { שכח *ſchachéach.* ἐπιλήσμων. GALL. *Qui oublie incontinent, oubliant.* ITAL. *Scordeuole.* GERM. Vergeßlich. HISP. *Oluidadizo.* ANGL. *Forgetfull.* } Cicer. 1. *de Inuent.* Acutus, an hebetior: memor, an obliuioſus. Idem *de ſenect.* Nam quos ait Cæcilius comicus ſtultos ſenes, hos ſignificat, credulos, obliuioſos, diſſolutos. ¶ Obliuioſus, qui obliuionem inducit. Horat. 2. *Carm. Ode.* 7.

Obliuioſo lænia Maſſico Ciboria exple.

Obliuius, a, um, adiectiu. ſignificat id quod obliuione obſcuratum eſt. { נשכח *niſchácḥ.* } Varr. 4. *de ling. Lat.* Verba, inquit, ſunt aut aliena, aut noſtra, aut obliuia. de obliuiis relinquam, &c. ¶ Obliuium, idem quod Obliuio, ſæpè & in plurali vſitatum. Horat. *in Serm.*

Ducere ſolicitæ iucunda obliuia vitæ.

Virg. 6 *Æneid.*

Securos latices & longa obliuia potant.

Cepere te obliuia noſtri Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Vtque mea famam tenuent obliuia culpa.

Obloco, as, Loco, abloco. { שכר *ſa-hár.* μισθόω. GALL. *Aloüer à faire, arrenter.* ITAL. *Locare, affittare.* GERM. Verdingen. HISP. *Arendar.* ANGL. *To ſett for wage, to lett out* } Iuſtinus, Quum operam oblocare ad puteos exhauriendos ſolitus eſſet. Suet *in Caſ. c.* 16. quæ ad epulum pertinebant quamuis macellariis oblocata, tamen domeſticatim apparabat.

[Oblogat imperat Gl. Iſid.]

Oblongus, a, um, adiect. Longus, niſi quid addat præpoſitio. { ארך *arú h* ארך *erech.* ὑπομήκης. GALL. *Long.* ITAL. *Longo.* GERM. Faſt lang langlecht. HISP. *Largo.* ANGL. *Long* } Plin *lib.* 34. *c.* 12. Figura oblonga maximè probatur Idem *lib.* 10. *c.* 52. Quæ oblonga ſint oua, gratioris ſaporis putat, Horatius Flaccus.

OBLOQVOR, Obturbo, obſtrepo, ſermonem alicuius interpello, contradico, { נדבר *nidhbár* נרגן *nirghán.* ἀντιλέγω. GALL. *Parler contre, meſdire, parler mal.* ITAL. *Interrumpere, il parlar ad alcuno* GERM. Widerſprechen, einem den einem in die red fallen. HISP. *Hablar en contrario, eſtoruar al que habla.* ANGL. *To gainſay, to blackbyte or report ill.* Cic. *Quint. fratr. lib.* 2 Tu verò vt me & appelles & interpelles, & obloquare & colloquare velim. Idem *pro Cluentio,* Vocat me iamdudum tacita veſtra expectatio, quæ mihi obloqui videtur. Virg. pro Accinere poſuit *lib.* 6. *Æneid.*

Nec non Threicius longa cum veſte ſacerdos,

Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum.

¶ Interdum idem eſt quod detracto, maledico. κακολογέω. Liu. 1. *ab Vrbe,* Notatos quoque qui ferociſſime obloquuti erant, ſingulos manu corripuit. Plaut. *in Curc. ſc.* 1. *a.* 1 Lenonis hæ ſunt ædes PA. malè iſtis eueniat PH. Qui PA. quia ſceleſtam ſeruitutem ſeruiunt. PH. Obloquere. PA. ſiat maximè. PH. etiam taces? PA. Nempe obloqui me iuſſeras. Gellius *cap. vlt. lib.* 1. Obloquebatur dum verberabatur, ſe non meruiſſe *Il contrediſoit* Idem *Menach. ſc.* 1. *a.* 1. Te morare, mihi cum obloquere

Obloquutores, Maledici, detractores. { רגנים *rogkenim* נרגנים *nirghanim.* κακολόγοι GAL. *Contreroleurs, qui contreroleent & trouuent à dire à tout Meſdiſans.* ITAL. *Maldicenti.* GERM. Ein hinderſtecher/ein vbelreder. HISP. *Maldezientes.* ANGL. *Backbiters ſclaunderers.* } Plaut. *in Milit.* Obloquutor non ſum alteri.

[Oblucino. Feſt. Oblucinaſſe dicebant antiqui mente erraſſe, quaſi in luco deorum alicui, occurriſſe.]

Obluctor, aris, Contra luctor, aut vehementiùs contra aliquid nitor. { נאבק *neebák* נפתל *niphtál.* ἀντιπαλαίω. GALL. *Luicter contre, s'efforcer contre, reſiſter.* ITAL. *Sforzarſi all' incontro.* GERM. Widerſtreben/widerſechten/entgegen ringen. HISP. *Luchar en contrario.* ANGL. *To ſtruggle againſt, to reſiſt greatlie* } Colum. *lib.* 5. Quum in proſcindendo, aut duriori ſolo aut obuiæ radici obluctatus, conuellit armos.

OBLVDO, is, Ludo vel, cum aliquo ludo. { צחק *ſhe'ék.* παίζω, συμπαίζω. GALL. *Se iouer.* ITAL. *Giuocare, ſcherzare.* GERM. Mit einander ſchimpffſpil treiben. HISP *Iugar ò burlar.* ANG. *To playe or ſport.* } Plaut. *in Trucul.* Quum vident quempiam ſe aduerſare, obludunt, quo cuſtodem Oblectent per ioculum & ludum.

[Obmaneo. Feſt. Obmanens olim manens, vt permanens]

Obmolior, iris. Facta mole obſtruo, vel molè obucio. { ἀντιβάλλω, ἐμβάλλω. GALL. *Auec peine & trauail mettre au deuant, afin d'empeſcher paſſage ou autrement.* ITAL. *Porre con fatica vna coſa auãti à vn luogo per impedire il paſſo.* GERM. Entgegen bawen etwas groſſes entgegen ſetzen. HISP. *Empachar el paſſo con eſfuerço* ANGL. *With great laboure to ſett ſome thing againſt ſome place where one muſt needes paſſe.* } Liu. 7. *bell. Maced.* Sed vndique omnes ad munienda & obmolienda, quæ ruinis ſtrata erant concurrerunt, id eſt obſtruenda oppoſitis molibus. Curtius *lib* 6. Arborum truncos & ſaxa obmoliuntur.

Obmoneo, es, pro Admoneo, apud antiquos dicebatur, autore Feſto. { הזהיר *hizhir.* νουθετέω. }

Obmoueo, admoueo, antiquis. Feſt.

Obmurmuro, as, Contra murmuro. נדבר *nidbbár* נרגן *nirgan.* καταγογγύζω. GALL. *Murmurer contre quelqu'vn.* ITAL. *Mormorare contra alcuno.* GERM. Wider etwas murren vnd brumlen. HISP. *Murmurar contra alguno.* ANGL. *To murmure againſt.* } Ouid. *epiſt* 17.

Vana peto, precibúſque meis obmurmurat ipſe.

Obmurmurare, pro ſæpè & tacitè dicere Suet. *in Othon. c.* 7.

Obmuteſco, ſcis, quaſi mutus fio. { נאלם *neelám* κωφόομαι GALL. *Se taire comme vn muet.* ITAL. *Ammutire.* GERM. Erſtummen. HISP. *Emmudecer.* ANGL. *To keep ſilence, to bedumme.* } Cic. 2. *de finib.* Sed quia tale ſit, vt vel ſi ignorent id homines, vel ſi obmutuiſſent, ſua tamen pulchritudine eſſet, ſpecieque laudabile. Idem 2. *de Orat.* Ego verò, inquit Craſſus, neque Antonium verbum facere patiar, & ipſe obmuteſcam, niſi priùs à vobis impetraro. Vir. 6. *Æneid.*

——*Dixit preſſóque obmutuit ore.*

¶ Apud Plin. pro obſoleſcere, *lib.* 33. *c.* 13. Lydium Sardibus emebatur, quod nunc obmutuit.

Obnato, as, vide *Nato, in No, nas.*

Obnatus, ἐμπεφυκώς, Particip. ab Obnaſcor Liu. *lib.* 3. *bell. Pun.* Ibi hærentia inter obnata ripis ſalicta conſpiciuntur, hoc eſt, circum ripas nata.

Obnecto, is, autore Feſto, Obligo, verbum maximè in nuptiis frequens. Scaliger monet legendum, nexis, mancupiis frequens eſt, vel nexæ, mancupii.

Obniger, adiect. Niger, vel ſubniger, aut. vt quidam volunt, admodum niger. { ὑπομέλας, ὑπομέλας, κατάμελας. GALL. *Noiratre ou fort noir.* ITAL. *Poco nero ò molto nero.* GERM. Schwartzlecht oder heftig ſchwartz. HISP. *Poco ò mucho negro.* ANGL. *Very black or ſomewhat blacke.* } Plin. *lib.* 8. *c.* 23. Radicibus multis & obnigris.

Obnitor, eris, obniti, Contrà nitor, obluctor. { נפתל *niphtál.* ἀντερείδω, ἀνθίσταμαι GAL. *Reſiſter de tout ſon pouuoir, tenir ferme contre.* ITAL *Sforzarſi all' incontro.* GERM. Entgegen tringen oder ſtreben/ewas verhalten/widerſtehen. HISP. *Eſtribar en contrario.* ANGL. *To reſiſt, to withſtand.* } Virg. 1. *Georg.*

Verſaque in obnixos vrgentur cornua vaſto.

Cum gemitu.

Cic. *pro Mil.* At non P. Clodio mortuo vſitatis iam rebus obnitendum eſt Miloni, vt tueatur dignitatem ſuam. Velleius, Fuere qui obniterentur impedire.

Obnixe, aduerbium, Cum conatu, enixè, totis viribus. { ἀντερειστικῶς, ἀγωνιστικῶς. GALL. *En s'efforçant ciore, de tout ſon pouuoir.* ITAL. *Con ogni forza.* GERM. Heftiglich/mit allen kreften. HISP. *Eſtribando con todas fuerças.* ANGL. *With all power and force* } Terent. *Andr.* Pedibus manibuſque obnixè omnia facturum.

OBNOXIVS, a, um, ex Ob, & noxius componitur. { מחויב *mechuiáb* אשם *aſchém.* ὑπεύθυνος, ὑπόδικος, ἔνοχος. GALL. *Coulpable, qui a deſerui d'eſtre puni pour quelque faute.* ITAL. *Reo, colpeuole, obligato,* GERM. Schuldig vnderworffen/verſtrickt. HISP. *Obligado, ſubiecto, reo, digno de punicion.* ANGL. *That hath deſerueth puniſhment, giltie, bounde, ſubiect.* Noxius autem à noxia, aut Noxa deriuatur, quæ a nocendo originem, trahunt. Apud antiquos Noxia (vt Feſtus ait) pro damno capiebatur apud poëtas pro culpa: Noxa verò pro peccato, aut peccati pœna, quæ omnia complectitur Nonius. Nam qui noxius eſt, damnum ſibi plerunque, & aliis: culpam vero ſibi infert, poſtremóque peccati pœnam,

Vnde Obnoxius, id eſt, noxia, ſiue, noxa circundatus, vel quaſi ob noxiam, ſiue noxam, notatus, & pœnæ addictus. [illegible]. Propriè enim Obnoxius dicitur, (vt inquit Feſtus,) qui pœnæ obligatus eſt ob delictum, veputa ſiquis morbis obnoxius, ob nimiam cibi intemperantiam: aut ſi mulier, ob ſtupri cum aliquo viro conſuetudinem, illi obnoxia ſit. Perottus: Obnoxius propriè eſt alicui ob noxam datus, ſiue is, qui noxæ datur, in eius poteſtate eſt, cui datur, ſit, vt aliquando pro obligato ponatur: aliquando pro obediente & morigero. Nonnunquam tamen non à noxa ſed à noxius hoc vocabulum deducitur, & idem ſignificat, quod ſuum ſimplex: vnde obnoxius, & innoxius ſunt contraria De hoc vocabulo Gell. *c.17. lib. 7.* Obnoxius pecuniæ fuit. Senec. *c.2. de conſ. ad Polyb.* Aduerſum, vel obnoxium gratiæ reddere iudicem. Quintil. Quia obnoxij, i. pœnæ ob noxam obligati, trepidi, dubij, incerti, ſupplices ſunt. Inde variæ notiones fluxerunt, & quod ait Plaut. *in Sticho*, non obnoxiè, i. certò, non dubiè, non arbitrariò. Et Ennius apud Gellium *loco citato*, Innoxium vocat intrepidum: & res obnoxias, incertas, dubias, ſuſpenſas, ſine fiducia. ¶ Senec. *cap. 6. de conſol. ad Mart.* Vel in naufragio laudandus rector nauigij quem obruit mare clauum tenentem. ¶ Non priuatum modò, ſed etiam obnoxium, & trepidum egit. (i. ſupplicem.) Suet. *in Tib. cap. 12.* ¶ Accipitur tamen etiam generaliùs, vt Obnoxius dicatur qui quouis modo eſt obligatus, ſeu addictus. Terentius *in Hecyr.* Tum vxori obnoxius ſum, ita me olim ſuo ingenio pertulit. hoc eſt, vxori propter eius erga me beneficia obligatus ſum. Plaut. *Aſin. ſc. 2. a. 2.* Adeò vt ætatem ambo ambobus nobis ſint obnoxij, noſtro deuincti beneficio. Obnoxij ambo ſumus (beneficio.) Idem *Capt. ſc. 1. a. 2.* ¶ Obnoxium etiam aliquando dicitur, quod noxæ, hoc eſt, damno eſt expoſitum. Plin. *de viris illuſtribus*, Illa virgines, puerósque eligit, quorum ætatem iniuriæ obnoxiam ſciebat. Sic etiam dicimus arbores, vel regiones ventis, vel tempeſtatibus eſſe obnoxias, hoc eſt, expoſitas, & (vt ita dicam) ſubiectas. Colum. *lib. 4. cap. 15.* Rurſus exilis terra, & accliuis, torrénſque æſtu, vel quæ vehementiùs procellis obnoxia eſt, humilius iugum poſcit. ¶ Eſt prætereà, quando Obnoxius accipitur pro obediente & morigero. Saluſt. *in Catil.* Erátque ei cum Fuluia nobili muliere vetus conſuetudo cui quum minus gratus eſſet, quia præ inopia minus largiri poterat, repente glorians, maria montéſque polliceri cœpit, & minari interdum ferro, niſi ſibi obnoxia foret, id eſt, morem gereret. ¶ Interdum Obnoxius, ponitur pro noxio)(Innoxius. Ennius, ſed virum vera virtute viuere, animatum addecet fortiter, eúmque innoxium vocare aduerſus aduerſarios: ea libertas eſt, qui pectus purum & firmum geſtitat: aliæ res obnoxiæ nocte in obſcura latent. ¶ Obnoxius animus, id eſt, illiberalis, ſeruilis & degener dicitur à Plinio *in Præfat. hiſtor. natur.* obnoxij profectò animi, atque infelicis ingenij eſt, deprehendi in furto malle, quam mutuum agnoſcere. ¶ Obnoxia corpora, dicuntur à Plinio, quæ ſunt valetudinaria, *lib. 31. c. 6.* Nanque paulò diutius, quàm balneis vti oportet. Ac poſtea frigida dulci, nec ſine oleo deſcendentibus, quod vulgus alienum arbitratur, idcirco non aliòs corporibus magis obnoxius. Seneca *c. 21. de conſolation. ad Martiam*, Nulla pars vitæ tam obnoxia, ac tenera eſt, quàm quæ maximè.

Ŏbnŏxĭē, aduerbiũ, quod teſte Bud. ſignificat ſeruiliter & trepidè, Vide in *Obnoxius* paulò ante. Ita apud Liu. *lib. 3. ab Vrbe*, Obnoxiè dicere ſententiam. {[illegible]. GAL. *Seruilement, par crainte.* ITAL. *Seruilemẽte, con timore.* GERM. Vnderwürffiich/forchtſamlich. HISP. *Seruilmente, con miedo.*} Item, Obnoxiè (i. certò, non arbitrariò.) Paſſer. ex Plaut. *in Sticho.* Vide Gellium *cap. 17. lib. 7.* Et ſuprà in *Obnoxius*. Obnoxiè petire, apud Plaut. *Epid. ſc. 3. a. 2.* exponunt variè. Alij. proximè, [illegible], vt ſit, non obſtrictum tantum eſſe periculo, ſed perire. Alijs eſt clementer, vt agimus cum iis, quibus obnoxij ſumus. Vide an poſſit eſſe, ex merito, ſeu ex debito.

Obnoxioſus, apud Plaut. *in Trinum. ſc. 4. a. 3.* aliis qui aliam ſibi noxiam habere vult, imperioſus. alijs rectius (vt Acidalio) valde obnoxius, vt ſit ibi querela, leges moribus, parentes liberis obnoxios eſſe, cum contrarium ex naturæ ordine obtinere debeat. Sed aliter ibi legitur *Obnoxius*.

‖ Obnoxiatio, oppigneratio. In Vet. Il. ‖

ŎBNŪBĬLO, as, are, eſt quaſi caligine quadam & nubilo obtenebrare, hoc eſt, obſcurum facere, & quaſi nubibus implere. {[illegible] *hebib* [illegible] *heſchiſch.* [illegible]. GALL. *Obſcurcir.* ITAL. *Annebbiare, imbrunire.* GERM. Dunckel vnnd trüb machen/als mit einem gewülck verdunckeln. HISP. *Annublar, oſcurecer.* ANG. *To mak darke or couer with cloudes.*} Gell. *lib. 1. c. 2.* Ac ne oris quoque & vultus ſerenitatem Stoici hominis, vnquam vlla poſſe ægritudine obnubilari.

Ŏbnūbĭlĭs, adiect. Circumcirca nubilus. {[illegible] *aphél.* [illegible]. GALL. *Obſcur.* ITAL. *Oſcuro.* GERM. Finſter/dunckel. HISP. *Eſcuro.* ANGL. *Cloudie, dark.*} vt, Obnubila loca dicuntur obſcura, & tenebris obſita apud Cic. 1 *Tuſc.*

Ŏbnūbo, is, Abſcondo, tego. {[illegible] *chaphâh* [illegible] *caſâh.* [illegible]. GALL. *Counrir.* ITAL. *Coprire.* GERM. Zudecken verdecken / verhüllen. HISP. *Cubrir.* ANGL. *To couer or hide.*} Statius 6. *Theb.*

Obnubitque comas, & temperat aſtra galero.

Feſtus, obnubit, caput operit: vnde & nuptiæ dictæ à capitis opertione. Hæc Feſt. Cicer. *pro Rabir.* Sed Tarquinij, ſuperbiſſimi regis iſta ſunt cruciatus carmina, quæ tu homo lenis ac popularis libentiſſimè commemoras, Caput obnubito: arbori infelici ſuſpendito. Virg. 11. *Æneid.*

——— *cumas obnubit amictu.*

ŎBNŪNTĬO, as, Mali aliquid nuntio. {[illegible]. GALL. *Annoncer mauuaiſe nouuelle, denoncer le mal à venir.* ITAL. *Nuntiare qualche male.* GERM. Böſe bottſchafft verkünden. HISP. *Denunciar, en contrario ò mal.* ANG. *To tell euill tydinges.*} Terentius *Adelph.* Primus ſentio mala noſtra, primus reſciſco omnia, Primus porro obnuntio. ægrè ſolus ſiquid ſit, fero. Augures item obnuntiare dicebantur, qui vbi de cælo ſeruaſſent, nuntiabant ſe mali aliquid auſpicij vidiſſe, quod prohiberet nequid eo die cum populo agi poſſet. Erat autem id potiſſimum remedium contra pernicioſas leges. Cic. *pro Sextio*, Quumque auſpicis religionis patens obnuntiaret, quod ſenſerat. Obnuntiare item pro Reſiſtere & reluctari. Sueton. *in Caſar cap. 20.* Lege autem Agraria promulgata obnuntiantem Collegam armis foro expulit.

Ŏbnūntĭātĭo. {[illegible]. GALL. *Denoncement de mauuaiſes nouuelles.* ITAL. *Proteſto & auertimẽto di malo incontro.* GERM. Verkündigung etwas vbels. HISP. *Obra de denunciar en contrario ò mal.* ANGL. *A telling of euill tydinges.*} Cic. 1. *de diuin.* M. Craſſo quid acciderit, videmus, dirarum obnuntiatione neglecta. Item, Obnuntiare per edicta. Suet. *in Caſ. c. 20.*

Ŏbŏlŭs, i, {[illegible] *gherâh.* ὀβολός.} Genus ponderis eſt, conficiẽs ſextam partem drachmæ Atticæ, hoc eſt, æreola ſex: ſingula autem æreola ſeptem continent minutias: quæ a Græcis vocantur λεπτά. ¶ Fuit prætereà Obolus minimum numiſma apud Athenienſes, quod ſexies ſumptum explebat drachmam Atticam. Plutarch. *in Lyſandr. Ibidem*, vnde dictus obolus, ad Gallicæ autem monetæ æſtimationem redactum, valet denariolos Turonenſes ſeptem. Terent. *in Andr.* Etiam puerum inde abiens conueni Chremis, Olera & piſciculos minutos ferre obolo in cœnam ſeni. Suid. [illegible], id eſt, Obolus quidem apud Athenienſes ſex eſt, æreolorum verò ſeptem minutiarum. λεπτὸν autem, id eſt, minutia indiuiſum manet. Quot Philippei? A. Duo millia. L. Oboli verò? bis totidem. Plaut. *Amph. ſc. 4. a. 4.*

Ŏbŏlĕo, malè oleo, & grauem odorem reddo, moleſtum odorem iniicio. {ὄζω. GALL. *Rendre mauuaiſe odeur, ſentir de loin.* ITAL. *Putire, rendere cattiuo* GER. Vbel ſchmecken / ſtincken. HISP. *Heder, echar de ſi mal olor.* ANGL. *To giue an euill ſauour, to ſtinck.*} Plaut. *in Moſt.* — at te Iuppiter, Diique omnes perdant, oboluiſti allium Germana illuuies. Sueton. *in Calig. cap. 23.* Ille antidotum oboluiſſet, quaſi ad præcauenda venena ſua ſumptum. ¶ Accipitur etiam interdum pro ſentire, ſiue ſubolere. Plaut. *in Men. ſc. 4. a. 2.* Oboluit marſupium huic iſtud, quod habes. Idem *Amphitr.*

Obominor, malè ominor. Apul.

‖ Oὐρόpa, inſtrumentum ruſticum Eruendis lapidibus, referens caput vpupæ auis. Salmaſ. ‖

Ŏbŏrĭŏr, Orior, erumpo, adnaſcor ſubnaſcórve. {[illegible] *tſamách*, [illegible]. GALL. *Naiſtre.* ITAL. *Naſcere.* GERM. Inſtehen/erwachſen. HISP. *Nacer.* ANGL. *To be borne.*} Liu. *lib. 1. ab Vrbe*, Aduentu ſuorum lachrymæ obortæ. Cic. *pro Ligar.* Vide quanta lux liberalitatis & ſapientiæ tuæ mihi apud te dicendi oboriatur. Ouid. *in Metam.* Súntque oculis tenebræ per tantum lumen obortæ. Et Plaut. *Curc. ſc. 3. a. 2.* Tenebræ oboriuntur! Mox, proſpicio parum.

Obrauco, raucum facio. Solin.

ŎBRĒPO, is, Latenter & tacitè aduenio, ſicut & Surrepo. {[illegible] *zachál.* [illegible]. GALL. *Se couler doucement, ſuruenir ou auenir ſans qu'on y penſe.* ITAL. *Venire celatamente.* GERM. Herzu ſchleichen / heymlich herein kriechen. HISP. *Entrar à eſcondidas.* ANGL. *To creep or come in priuily.*} Tractum ab animalibus pedibus carentibus, quæ greſſu tacito gradiuntur. & transfertur etiam ad inanimata Iuuenal. *Satyr. 9.*

———*obrepit non intellecta ſenectus.*

Obrepit fames. Plut. *Pænul.* Nam niſi clamabis, ſtatim te obrepet fames. Obrepit mors. Idem *Pſeud. ſc. 3. a. 2.* atque hoc euenit in labore, atque in dolore, vt mors obrepat interim. Obrepit ſomnus. Horat. *de Arte*,

Verùm opere in longo fas eſt obrepere ſomnum.

Obrepit dies. Cic. *Attic. lib. 6.* Obrepſit dies, vt vides: mihi enim ad tertium. Kalend. Sextiles de prouincia decedendum eſt. ¶ Obrepere in Cic. 1. *de diuinat.* Nullæ ergo imagines obrepunt in animos dormientium extrinſecus. ¶ Significat interdum fallere, ſiue incautum aggredi. Plin. *lib. 36. c. 3.* Nec poteſt videri Scaurus rudi, & huius mali improuidæ ciuitati obrepſiſſe quodam vitæ rudimento, &c. Obrepſit id Trebatio (i. fefellit ſpecie veri.) Gell. *c. 12. lib. 6.* Obrepere id poteſt (i. fallere legentem) & aliter atque eſt, accipi ab eo Idem *cap. 5. lib. 16.* ¶ Obrepere ad magiſtratus dicitur, qui falſa ſpecie probitatis, & virtutis ad magiſtratus aſſumitur. Cic. *pro Planc.* Et doceo Cn. Plancium non obrepſiſſe ad honores, ſed eo veniſſe curſu, quo ſemper patuerit omnibus hoc noſtro Equeſtri loco. id eſt, vt vulgus loquitur, *Per abuſum.* Budæus.

Ŏbrepto, as, frequentatiuum. [illegible]. Plaut. *in Perſ.* Operæ ne fuerint, nequis obreptauerit.

Ŏbrēptĭo, nis, Latens & fallax aditio. {[illegible]. GALL. *fine & ſubtile entrée.* ITAL. *Sopraueniumento da naſcoſto & di ſoppiatto.* GERM. Ein ſchleichung. HISP. *Obra de andar à eſcondidas.* ANGL. *A ſtealing in priuely.*} Vlpian. *in l. ſed ſi hac. ff. de in ius. vocando.* Patronum autem appellamus, etiam ſi capite minutus ſit, vel ſi capite libertus minutus ſit, dum arrogetur per obreptionem.

Ŏbrĕtĭo, is, eſt reti aliquem circundo, aut reti implico {[illegible] *iahéſch.* [illegible]. GALL. *Enueloper, ou enuironner de rets.* ITAL. *Intrigare.* GERM. In ein garn verſtellen/mit einem garn fahen. HISP. *Enredar.* ANGL. *To catch in a nett.*} Lucret. *lib. 3.*

———*neque araneæ tenuia fila*

Obuia ſentimus, quando obretimur euntes.

Ŏbrĭgĕo, es Rigore induteſco, rigidus fio. {[illegible]. GALL. *Eſtre tout roide de froid.* ITAL. *Gelare, indurarſi per lo freddo.* GERM. Von kelte geragen oder erſtarren. HISP. *Elarſe.* ANGL. *To be or waxe ſtiff or hard for cold.*} Cicer. 1. *de nat. deor.* Atqui terræ maximas regiones inhabitabiles, atque incultas videmus, quod pars earum appulſu Solis exarſerit, pars obriguerit niue, pruinaque, longinquo Solis abſceſſu. Idem *in ſomn. Scip.* Quorum duos obriguiſſe pruina vides. Columell. *lib. 4. cap. 32.* Nam vtique in id tempus incrementum capit, ac tum compeſcitur arundo, quum obriguit hyberno frigore.

Obrima, æ. Vnus eſt ex tribus fluminibus Apamiam vrbem in Aſia celeberrimam ambientibus. Plin. *lib. 5. c. 29.* Tertius conuentus Apamiam vadit, ante appellatam Celænas, deinde Ciboton. Sita eſt in radice montis Signiæ, circumfuſa Marſia, Obrima, Orga fluminibus in Mæandrum cadentibus.

Ŏbris ὄβρις, Fluuius eſt Galliæ Narbonenſis, ex Gebenna monte naſcens quem Ptol. Obrium, Plin. Obrim appellat. Vide Pompon. *ad finem lib. 2.*

‖ Obrizum

[Obrizus, a, um, igni excoctus, purgatus, purus, putus. De metallis dicitur et aurato optimum.]

Obrizum, i, ſiue obryzum. { אופיר ophir פז paz [illegible]. GALL. Or fin, or affiné, qui par pluſieurs fois a eſté purgé au feu. ITAL. Oro netto, pro forotto. GERM. Gediegen gold. HISP. Oro recozido, puro, acendrado. ANGL. Pure gold perfecte ſe tried. } Aurum purum dicitur quaſi [illegible], hoc eſt, ſyncerum, delicatumque: quod ſæpe igne candefactum & exuſtum eſt, donec nihil habeat alterius metalli admiſtum. Plin. lib. 33 c. 3 Aurique experimento ignis eſt, vt ſimili colore rubeat, quo ignis: atque ipſum obryzum vocant. Hieron. in Ieremiam, putat Obryzum aurum dictum, quaſi Ophirizum, quod ex Ophir inſula præſtantiſſimum aurum ſoleat aduehi. Suet. in Neron. c. 44.

Obruſſus, a, um, idem quod obryzus: literis Græcis tranſlatis in Latinas.

Obruſſa, ſubſtantiue, auri purgatio, vt fiat obryzum. In vet. libris ſcribitur obryza, quod planè idem eſt, tantum obruſſa ad Latinam formam eſt inflexum.

Obrōdo, is. Circùm rodo. { [illegible]. GALL. Ronger tout à l'entour. ITAL. Rodere d'intorno. GERM. Vmbnagen. HISP. Roer al rededor. ANGL. To gnawe about } Plaut. in Amphitr. Emmuſcio prægnantiſ oportet, & malum dari. Vt quod obrodat ſit, animo ſi male eſſe occœperit.

Obrŏgo, as, quaſi obloquor, atque alterius ſermonem moleſtè impedio { [illegible]. GALL. Deprier au contraire, ſupplier contre, rompre le parler. ITAL. Rompere il parlare. GERM. Einreden, oder widerreden. HISP. Hablar en contrario, eſtoruar al que habla. ANGL. To break an others ſpeaking, to pray or requeſt on the contrarie } Feſtus, Obrogare legem, eſt legis prioris infirmandæ cauſa, legem aliam ferre, [illegible]. Cic. ad Attic. lib. 3. Quod per legem Clodiam promulgare, abrogare, derogare, obrogare, ſine fraude ſua non liceat. Idem 1. Philipp. Quid quod obrogatur his legibus Cæſaris, quæ iubent ei qui de vi, itémque ei qui maieſtatis damnatus ſit, aqua & igni interdici. Obrogare autem legem, propriè eſt, quum aliquid ex prima lege immutatur, teſte Vlpian. inſtit. cap 1.

Obrumpo, is, idem quod rumpo. { קרע kara' שבר ſchâ'ar. [illegible]. GAL. Rompre. ITAL. Rompere. GERM. Abbrechen. HISP. Quebrar, romper. ANGL. To breake. } Varr. 1. de re ruſt. c. 16. Vt radicem, rendi, iuncti, quem educere velint, e terra obrumpunt codum. de Anterius loquitur. Alia exemplaria habent, abrumpunt.

Obruo, is, Infodio, terra, lapidibus aliave re operio. { כבר kabár כסוה [illegible]. GAL. Couurir de terre ou d'autre choſe. ITAL. Coprire, ſotterrare, ſepelire, coprire, ſotto terra. GERM. Vberfallen, mit erden, ſteinen, oder dergleichen dingen bedecken. HISP. Enterrar. ANGL. To couer and ouerwhelme. } Cic. de ſeneſt. Nec vero quenquam ſenum audiui oblitum, quo loco theſaurum obruiſſet. Suet. in Calig. c. 59. Obruere corpus leui ceſpite. ¶ Obruo & Eruo contraria. Cic. 4. de finib. Nam qui ſciet, vbi quidque poſitum ſit, quáque eò veniat, is etiam ſi quid obrutum erit, poterit eruere. ¶ Transfertur etiam ad animum. Quintilian. Tot voluptates obruere poſſunt vnum dolorem. Liu. lib 3. ab vrb. Obrutus ſceleribus. Item, ius vi obrutum, Velleius. Quem obruit mare clauum tenentem. (de rectore nauigij.) Senec. cap 6. de conſol. ad Marc. Obruere affectum, vel dolorem. Idem cap. 16. de conſol. ad Helu.

——— Cur Obruis infelix nulla procella caput.

Ouid. Eleg. 2. lib 3 Triſt. Obruerat Vatinium dignatione Brutus. (i. cùm ſcilicet ei legiones extorſit) Velleius. ¶ Venuſte dicimus Obruere lapidibus, telis & aliis id genus, id eſt, lapidare, & telis lapidibúſque operire ad necem. Obruere ſitu vetuſtatis, Obruere nubibus. Obruere itinera ſtrage, id eſt, cooperire, Obruere ſe vino, id eſt, inebriari. Obruere ære alieno Obruere memoriam alicuius rei, Obruere nomen alicuius. Obruere copia ſententiarum, Obruere magnitudine negotij, Obruere obliuione. Obruere iſtu, Obruere teſtimoniis Quorum omnium exempla inuenire eſt facile. ¶ Hinc Adobruo, & Inobrutus, de quibus ſuis locis.

[Obrutus, vide Obrutus.]

Obſæuio, is, idem quod ſæuio, ſiue in alium ſæuio. { [illegible]. GALL. Se monſtrer rude & maupiteux eſtre cruel. ITAL. Incrudelire. GERM. Vber einem grimm oder wütend ſein. HISP. Encrueleſcerſe. ANGL. To be wood angrie againſt one. } Plaut. in Epid. Tu is es, qui per voluptatem in mea ærumna obſæuiſti grauiter.

Obſălūto, as, Salutandi gratia ſeſe offerre alicui, dicebant antiqui, vt Conſalutare pro Salutare. Feſtus.

Obſăturo, ras, ſignificat ſatietatem, & quodammodo faſtidium rei alicuius inducere. השביע hiſbia'. [illegible]. GALL. Saouler entierement. ITAL. Saſiare a fatto. GERM. Ganz vol vnd maſleidig werden. HISP. Mucho hartar y del todo. ANGL. To fill veryfull, to cauſe lothſomneſſe by filling. } Terent. in Heaut. Næ tu propediem, vt iſtam rem video, iſtius obſaturabere.

[Obſcuſio in ll. Longob. eſt carceris cuſtos.]

OBSCOENO, as, ſignificat obſcœnum id eſt, malum omen affero. Paſſeratius hic emendat, Obſcæuo, as, ſignificat Obſcœnum, &c. Et apud Plaut. in Aſin loco infra citato legit Obſcœuauit. u quintam vocalem, pro n conſonante ſubſtituens. { [illegible]. GAL. Apporter ou denoncer malheur ou malencontre. ITAL. Dar cattiuo augurio. GERM. Etwas vnglücklichs vnd böſes bedeuten. HISP. Dar mal aguero. ANGL. To denonce or tell euill tydinges. } Plaut. in Aſin. ſc. 1. a. 1. Sed quid illuc, quod exanimatus currit huc Leonida? Metuo ne illic obſcœnauerit meæ falſæ fallaciæ. Paſſerat, vt dictum eſt, legit hic Obſcæuauit: confirmátque ſuam lectionem altero Plauti loco in Pſeud. ſc. 1. a. 1. Male facis mihi, cum ſermone huic obſcæuas.

Obſcœnus, a, um, vnde dictum ſit, inter Grammaticos non conuenit: alij enim a cœno deductum putant: alij a canendo. Varro à Scena. Feſtus ab Oſcis. Scal c. 34. de cauſ L. L. ab Obs & [illegible]: vnde cœnum noſtrum, Sic igitur eſſet obſcœnum, quod circumcirca [illegible], i. pollutum. Meurſius, ſcœnum, pro cœnum, vt ſcœlum, pro cœlum, & ſcœna, pro cœna. Hinc obſcœnus, ſcœno, ſiue cœno obnoxius. Quicquid eſt, viſus obtinuit, vt per œ diphthongum ſcriberetur. Duas autem præcipue habet ſignificationes. ¶ Aliquando enim obſcœnum idem eſt, quod inauſpicatum. { [illegible]. GAL. Qui porte ou ſignifie quelque malencontre à venir ITAL. Di mal augurio. GERM. Vnglückhafft. abſcheuhlich. HISP. De mal aguero. ANGL. That ſignifieth euill tydinges or ſome miſchaunce to come. } Virg. 12. Æneid.

——— Nec me terrere timentem
Obſcœnæ volucres, hoc eſt, infelices & malum omen afferentes.

Idem 1. Georg.

Obſcœnique canes, importunæque volucres.

Idem 3. Æneid.

Obſcœnámque famem, quæ prima pericula vito.

Vbi Seruius, Obſcœnam: aut quæ homines etiam ad obſcœna compellit: vt Maleſuada fames: aut certè quam obſcœna auis prædixerat. Et apud Suet. in Galb. c 4. Obſcœnum oſtentum, pro lætiſſimo accepit. Gell. c. 14. lib. 13. Mons obſcœnis auibus ominoſum. ¶ Aliquando etiam idem quod turpe & immundum. { טמא tamé נבל nabal [illegible]. GALL. Vilain, ord & ſale. ITAL. Sporco, immondo. GERM. Vnflätig, vnſauber, wüſt. HISP. Turpe, feo, y ſuzio. ANGL. Filthie, foule. } Cic 5. Tuſc. Nam & obſcœnas voluptates, de quibus multa apud illos habetur oratio, &c. Ouid. 2. Triſt.

Arguor obſcæni doctor adulterij.

Idem 2. de Arte,

——— non denique poſſunt
Partibus obſcœnis oppoſuiſſe manus.

Horat. 2. Epiſt. 1.

Torquet ab obſcœnis iam nunc ſermonibus aurem.

Ouid. Eleg. 1. lib. 2. Triſt.

Narrat in obſcœno corpora prenſa toro.

Item ibidem.

Eſt & in obſcœnos deflexa tragœdia riſus.

Idem,

Turpiáque obſcœna vidimus exta canis,

Idem 4. Faſt.

——— Obſcœni forma virilis,

ibidem.

——— Mimos obſcœna iocantes,

Idem Eleg. 1 lib. 2. Triſt. ¶ Obſcœna cantare & probra, idem lib. 3. Faſt.

Obſcœne, aduerb. Impure. [illegible]. GALL. Vilainement, ordement, impudiquement. ITAL. Lordamente, dishoneſtamente. GERM. Vnflätiglich. HISP. Fealmente, y ſuzeamente. ANGL. Filthely, diſhoneſtlie. } Cic 1 Offic. Latrocinari, fraudare, adulterari, re turpe eſt: ſed dicitur non obſcœne.

Obſcœniſſimus, ſuperlatiuus. Velleius Paterculus hiſt. 2. Obſcœniſſimarum rerum autor & miniſter.

Obſcœnitas, tis, Impuritas. { נבלה nebalâh נבלות nablúth. [illegible]. GALL. Vilenie, impudicité. ITAL. Diſhoneſtà ò bruttezza. GERM. Vnflätigkeit, verreinigkeit, wüſte. HISP. Fealdad, ſuziedad y torpeza. ANGL. Villanie, ribauldrie, filthineſſe. } Cic. 1. Offic. Si rerum turpitudini adhibeatur orationis obſcœnitas. Idem pro Flacc. Cuius de prioris adulteriis ac ſtupris extant Æmonenſium literæ: quas ego non ſolum propter longitudinem, ſed etiam propter turpiſſimam obſcœnitatem verborum prætereundas puto. Suet. in Claud. c. 15. Obſcœnitatis in fœminas reus.

Obſcœuo, as, are, verbum antiquitate obſoletum, quaſi ſcæuum, id eſt, malum omen afferre. Plaut. in Aſin. ſc. 1. a. 1. Metuo quòd illic obſcœuauit meæ falſæ fallaciæ, ex Nonio.

OBSCVRVS, a, um, Latens, abſconditus & ſine lumine. { אפל aphél. [illegible]. GALL. Obſcur. ITAL. Oſcuro. GERM. Dunckel, finſter. HISP. Eſcuro. ANGL. Obſcure, dark, without light. } Perott. Obſcura vult ex eo dici, quòd, quæ lumine carent, curam nobis obijciunt. Scal. c. 39. de cauſ. L. L. ducit Obs, & cura. Virg. 9. Æneid.

Vidimus obſcuris primam ſub vallibus vrbem.

Idem 2. Æneid.

——— ſi quos obſcura nocte per vmbram
Fudimus inſidijs.

Tiboll. lib. 4.

——— Obſcuras acceſſit ad oras.

In obſcuro iacent multorum egregia opera. Senec. c. 1. de conſ. ad Helu. ¶ Obſcura ratio: difficilis & cuius ſententia non facilè poteſt percipi: [illegible]. ¶ Vſurpatur quandoque obſcurum pro ignobili [illegible]: ſicut clarum pro nobili: quæ metaphora inde tracta eſt, quòd viri nobiles omnibus conſpicui ſint & cogniti contra qui humili loco ſunt nati, tanquam in tenebris agentes, nemini innoteſcant Cic. lib. 1. Offic. Qui magna ſibi proponunt obſcuris ortu. ¶ Ponitur aliquando pro aſtuto & tacito vt obſcurus vir, apud eundem 3. Offic id eſt, Non candidus, nec apertus.

Obſcure, aduerb. ✕ Palàm. { בסתר beſéther. [illegible]. GALL. Obſcurement, couuertement. ITAL. Obſcuramente, copertamente. GERM. Dunckel nicht heiter, vnuerſtentlich. HISP. Eſcuramente. ANGL. Darkelie, obſcurelie } Cic. 4. Acad. Alterum quidem, vt videmus palàm: alterum vt ſuſpicamur, obſcurius eſt. ¶ Obſcurè aliquid ferre, eſt diſſimulanter ferre: ſic vt nemo agnoſcat notas animi commoti. Cic in Parad. Itaque iſtam paupertatem, vel potiùs egeſtatem, ac mendicitatem tuam nunquam obſcurè tuliſti.

Obſcuritas, tatis, Opacitas, tenebræ. { אפל óphel אפלה aphelâh מאפל maaphal חשך choſech [illegible]. GALL. Obſcurité ITAL. Scurità. GERM. Dunckelheit. HISP. Eſcuridad. ANGL. Darkeneſſe. } Plin. lib. 20. c. 1. Obſcuritates, & vitia oculorum ſanat. ¶ Transfertur etiam ad alias res, & pro difficultate ponitur, & aliquando pro ignobilitate. Cic. 4. de finib. Sed ineſt in rebus ipſis obſcuritas. Idem lib. 2. Offic. Quorum autem prima ætas, propter humilitatem & obſcuritatem in hominum ignoratione verſatur.

Obſcuro, as, Supprimo & obſcurum reddo. { החשיך hechſchich העיב heîb. [illegible]. GALL. Obſcurcir. ITAL. Oſcurare. GERM. Verdunckelen, verfinſteren. HISP. Eſcurecer. ANGL. To ſhadow, to make dark. } Cic 2. de nat. deor. Ætneorum ignium tenebræ finitimas regiones obſcurauerunt. Idē 2. de finib. Lumen lucernæ obſcuratur & offunditur luce Solis. Idem pro Archia, Neque enim eſt diſſimulandum,

quod obſcurari non poteſt, ſed præ nobis ferendam. *Suet in Tib.c.70.* Obſcurare ſtylum. Idem, Non obſcuratur eius memoria tãta patris imagine. Velleius, & Catull. *de com. Beren.*

Flammeus, vt rapido Solis nitor obſcuretur.

¶ Eſt item obſcurare, extenuare, humiléque & obſcurum reddere: cui opponitur celebrare. Saluſt. Sed profectò fortuna in omni re dominatur: ea res cunctas ex libidine magis, quàm ex vero celebrat, obſcuráque.

Obſcŭrātĭo, nis. { אֹפֶל *ópbel* אֲפֵלָה *apheláh* מַאְפֵּל *maaphél* חֹשֶׁךְ *choſech* [illegible]. GALL. *Obſcurciſſement.* ITAL. *Oſcuramento.* GERM. Verdunckelung/verfinſterung. HISP. *Obra de eſcurecer à otro.* ANG. *A making darke.* } Vt Obſcuratio Solis, apud Plin. *lib. 37.c.26.* Cic. 4. *de finib.* In quibus propter eorum exiguitatem obſcuratio ſequitur.

OBSECRO, as, ex Ob, & adiectiuo ſacer, Per ſacra rogo, obteſtor, precor. חִלָּה *chilláh* הִתְפַּלֵּל *bethpallel.* [illegible]. GALL. *Prier auec obteſtation, prier affectueuſement, au nõ des dieux ou des choſes ſainctes & ſacrées.* ITAL. *Pregare, ſcongiurare.* GERM. Vmb Gottes willen bitten. HISP. *Rogar conjurando.* ANGL. *To pray or requeſt with obteſtation or affectuouſlie.* { Terent. Obſecro te, quamprimùm hoc me miſerum libera metu. Obſecrare, inquit Donat. eſt iratos rogare. Terent. *in Eunuch.* Excluſit, reuocat, redeam? non ſi me obſecret. Obſecro te per Deos, & homines. Plaut. *Mil. ſc.6.a.2.* Vbi eſt is obſecro te? Idem *Moſt. ſc.1.a.* 7. Eloquere obſecro te. Idem *Curc. ſc. 3. a. 1.* Pro dij obſecro veſtram fidem. Idem *Moſt ſc. 1. a. 2.* Reſecro quod dudum obſecraueram. Idem *Aul. ſc. 5. a. 4.* (aliàs *ſc. 7.*) Vide *Reſecro* infrà. Perij, obſecro te, nutrix. *Ibidem.* Mihi auus huius obſecrans concredidit auri theſaurum. Idem *Aul. prolog.* Tuam fidem obſecro. Idem *Amphitr.* Item Obſecro te (mox.) Obſecro te hoſpes defende. Idem *Aſin. ſc.4.a.2.* Obſecro quantus, & quàm validus eſt? Idem *Amph.* Obſecro te hoc vnum. Idem *Capt. ſc. 1.a.2.* Additur aliquando ablatiuus Precibus. Marcell. *ad Cic. lib. 4.* Quum mihi Caius Marcellus frater amantiſſimus rei non ſolùm conſilium daret, ſed precibus quoque me obſecraret. ¶ Ponitur quandoque aduerbij ſignificatione pro cedò: eſtque veluti rogantis cum interrogationis particula Terent. *in Eunuch.* Obſecro an is eſt, id eſt, dic quæſo. Dic mihi obſecro verùm herclè ſerio. Idem *Pſeud. ſc. 3.a.1.* Obſecro, parentéſne meos mihi prohibeas? Idem *Curc ſc.2.a.1.* Eloquere obſecro herclè. *Ibid. ſc. 3.a. 1.* Obſecro herculè, cur me deridiculi gratia ſic ſalutas. Idem *Capt. ſc. 2. a. 2.* Obſecro, etiámne hoc negabis? *Ibidem* An obſecro herclè habent quoque Gallinæ manus. Idem *Pſeud. ſc. 1 a. 1.* Quem in locum obſecro (migrauit.) Idem *Men. ſc. 1.a. 5.* Quid illic homines ad me currunt obſecro? Dij immortales, obſecro, quid oculis aſpicio meis? *Ibid. ſc.6.a.5.* ¶ Obſecro cum cum duobus accuſatiuis. Cic. *pro Quintio*, Itaque te hoc obſecrat C. Aquili, vt quam exiſtimationem, &c.

Ōbſecrātĭo, verbale. { תַּחֲנוּנָה *tachinnáh* תְּפִלָּה *tephilláh.* [illegible]. GALL. *Priere affectueuſe.* ITAL. *Prego affettuoſo.* GERM. Ein flyſſige vnd hertzliche bitt. HISP. *Aquella obra de rogar conjurando.* ANGL. *Earneſt prayer or requeſt for goddes ſacke.* } Cic. *pro Font.* Cauete ne periculoſum, ſuperbúmque ſit eius nos obſecrationem repudiare. Obſecratio in vnum diem populo indicta. Liu 6. *bell. Pun.*

Ŏbſĕcŭndo, as, ex Ob, & adiectiuo ſecundus, quod ſignificat proſperum: Obſequor, obedio, ad alterius nutum omnia facio. { יָאַת *jaáth* שָׁמַע *ſchamáh.* [illegible]. GALL. *Complaire & faire au gré de quelqu'un.* ITAL. *Secondare, compiacere* GERM. Zu willen werden folgen. HISP. *Obedecer, hazer bien auenturado.* ANGL. *To obey, to do as one would haue.* } Terent. *in Adelphis*, Sed ſi vultis potiùs, quæ vos propter adoleſcentiam Minus videtis, magnis impensè cupitis, conſulitis parum, Hæc reprehendere & corrigere me, & obſecundare in loco, &c. Vbi Donat. Nam qui reprehendit, non continuò corrigit: qui corrigit, non illicò obſecundat, id eſt, lætiſſimum reddit. Cic. *pro lege Manil.* vſus eſt pro obſequi. Non modò omnes, (inquit) ciues aſſenſerint, ſocij obtemperarint, ſed etiam venti tempeſtatéſque obſecundauerint. ¶ Inuenitur & obſecundor deponens.

Ōbſēpio, is, Sepibus circundo. { סָךְ *ſách.* [illegible]. GALL. *Enuironner & clorre de hayes, boucher & eſtouper* ITAL. *Circundare di ſiepe* GERM. Verzeunen oder embzeunen/verhagen. HISP. *Cercar de ſeto.* ANGL. *To incloze with an hedge.* } Plaut. *in Caſ.* Vbi illum ſaltum video obſeptum rogo vt alterum ſinat adire. ¶ Obſeptre iter ad honores per tranſlationem pro occludere & impedire)(Munire viam. Liu. 9. *ab Vrbe*, Hæc plebi ad curules magiſtratus iter obſepit. Cic. *pro Murana*, Hæc omnia tibi accuſandi viam muniebant, adipiſcendi obſepiebant. Obſepta via eſt. Plaut. *Pſeud. ſc.5.a.1.*

ŎBSEQVŎR, Alterius voluntati morem gero, inſeruio. יָאַת *laáth* שָׁמַע *ſchamáh.* [illegible]. GAL. *Complaire, obeyr, obtemperer, faire au grè.* ITAL. *Compiacere* GERM. Folgen. geföigig ſein. HISP. *Obedecer, complazer.* ANGL *To obey, to do as one would haue.* } Plautus, Ego ſanè cupio obſequi gnato. Terent. *Heaut.* Nos quoque ſenes æquum eſt ſenibus obſequi Idem *in Andr.* Eorum obſequi ſtudiis, aductus nemini. Iuuenal. *Satyr.* 10.

——— Interea tu obſequere imperio.

Plaut. *Capt. ſc. 2.a.1.* Alterius obſequor imperio. (i. ſeruio.) Item, Obſequi pro cedere. Idem *Amphitr.* Bacchæ bacchanti ſi velis aduorſarier ex inſana inſaniorem facies, ſi obſequare, vna reſoluas plaga. Idem *Curc. ſc. 1.a.1.* Naſo obſecutus eſt odor. (i. placuit.) Id percupio, obſequi gnato meo. Vide dictionem ſequentem. ¶ Obſequi animo ſuo, vel obſequi animo, eſt indulgere ſibi, ſiue genialem vitam agere. Idem *in Bacchid.* Lubido eſt homini ſuo animo obſequi. Vide in dictione ſequenti. ¶ Aliquando iungitur cum accuſatiuo. Gell. *lib. 2.c. 7.* Sed ea tamen quæ obſequi nos oportet.

Ōbſĕquēns, Obediens, aliquando nomen, aliquando participium. { שֹׁמֵעַ *ſhomeah.* [illegible]. GAL. *Obeiſſant.* ITAL. & HISP. *Obediente.* GERM. Folgend geföigig. ANGL. *Obedient, pliant.* } Terent. *in Hecyr.* Obſequentem voluptati hominem. Plancus *Senatui*, Legiones noſtra liberalitate nobis obſequentes. Amantes cordi & animo obſequentes. Plaut. *Pſeud ſc. 1.a.5* Facit id quod pauci, vt ſit magiſtro obſequens. Idem *Curc ſc.2 a. 2.* Amans animo obſequens Idem *Amph. ſc 1 a.1.* Declam. in Cic. Filia matris pellex tibi iucundior atque obſequentior, quàm parenti par eſt.

Ōbſĕquēntĕr, tius, tiſſimè, aduerbia, Obedienter. Liuius *lib. 1 d. 5.* { [illegible]. GALL *Auec obeyſſance.* ITAL. *Per obedienza.* GERM. Gehorſamlich willſertiglich HISP. *Con obediencia.* ANGL. *Obedientlie.* } Plin. *in Epiſt.* Vixit in contubernio auiæ delicate ſeueriſſimè, & tamen obſequentiſſimè.

Ōbſĕquĭum, ij, Miniſterium, reuerentia, quum quis id ſequitur & facit quod alteri placet. { מִשְׁמַעַת *miſchmáh.* [illegible] GALL *Plaiſir ou ſeruice, obeiſſance.* ITAL. *Compiacimento.* GERM. Ein wollfarung/ein willfertiger dienſt. HISP. *Plazer y obediencia.* ANGL. *Pleaſure, ſeruice obedience.* } Terent. *in Andr.* Obſequium amicos, veritas odium parit. ¶ Obſequium animo ſumere, ait Plaut *in Bacch.* pro indulgere ſibi & animo obſequi. Cic. *ad Attic. lib. 7.* Itaque effeci omni obſequio, vt neutri illorum quiſquam eſſet me charior. Idem 1. *de Leg.* Nam qui animus cognitis perceptíſque virtutibus, à corporis obſequio indulgentiáque diſceſſerit, &c Idem *in Piſon.* Ego Antonium collegam patientia, atque obſequio meo mitigaui. Senec. *cap. 1 de conſol. ad Mart.* Molliter & per obſequium alleuari dolorem Ouid 6. *Faſt.*

Arſerat obſequio Semele Iouis.

Ōbſĕquēntĭa. Cæſ. *lib. 7. bell. Gall.* Factum imprudentia Biturigum, & nimia obſequentia reliquorum.

Ōbſĕquēla, Morigeratio. { מִשְׁמַעַת *miſchmah.* [illegible]. GALL. *Obeiſſance.* ITAL. *Compiacimento, compiacenza.* GERM. Gehorſamme. HISP. *Obediencia al plazer de otro.* ANGL. *Obedience* } Plaut. *in Aſin ſc.a.1.* Omnes parentes, Liciane, liberis ſuis, Qui mihi auſcultabunt, facient obſequelam Idem *Aſin ſc. 3 a. 3.* A. Quem te nominem Deum? L. Fortunam & Obſequelam.

Ōbſĕquĭōſus, qui facilè obſequitur. { שָׁמִיעַ *ſchomeáh.* [illegible]. GALL, *Seruiable, prompt à faire ſeruice.* ITAL. *Che compiace facilemente.* GERM. Gefölgig. HISP. *Coſa obediente.* ANGL. *Seruiceable, that obeyeth eaſilie.* } Plaut. in *Capt. ſc. 3.a.2.* Nam ſi meus ſeruus eſſes, nihilo ſecius Obſequioſus mihi ſemper fuiſti.

Ōbſĕquĭbĭlis, qui obſequitur. שָׁמִיעַ *ſchomeáh.* [illegible]. GALL. *Seruiable.* ITAL. *Dolce, facile à compiacere.* GERM. Vnderdienſtlich/dienſtbar HISP. *Coſa obediente.* ANGL. *Seruiceable.* } Gell. *lib. 2.c.19.* Cognatos affinéſque nullos fermè tam obſequibiles eſſe ait, &c.

Ōbſĕro, Conſero. זָרַע *zarah* נָטַע *natáh.* [illegible]. GALL. *Semer, ou planter.* ITAL. *Seminare, plantare.* GERM. Beſäyen/ vberſäyen. HISP. *Sembrar ò plantar.* ANGL. *To ſowe or plante.* } Colum. *lib. 2.c.9.* Vtatur præceptis eorum, qui vberem campum in ſingula iugera tritici, quinque & adorei modiis octo obſerere præcipiunt. Idem *lib. 3.* Agrum antequam vineis obſeras, exploratio qualis ſaporis ſit. Varro 1. *de re ruſt. cap. 14.* Primum naturale ſepimentum, quod obſeri ſolet virgultis, aut ſpinis. Plaut. *Men. ſc. 7 a. 5* Sementem his in ore faciam, pugnóſque obſeram. ¶ Obſerere mores, per tranſlationem dixit idem Plaut. *in Trinum.* pro Imbuere, —hem iſtic (inquit) Oportet obſerere mores malos: ſi in obſerendo poſſint interficier. ¶ Quandoque obducere. Terent. *in Heaut.* Ea texebat vnà pannis obſita.

Ōbſĭtus, Inuolutus, tectus, obductus. { זָרוּעַ *zaruáh.* [illegible]. GALL, *Complanté ſaiſi, occupé.* ITAL. *Inuolto.* GERM. Vberzogen/bedeckt. HISP. *Embulto.* ANGL. *VVrapped, compaſſed, ſett about.* } Terent. *in Eunuch*, pro pannoſo, ſqualore, & ſordibus cooperto. Video ſentum, ſqualidum, ægrum, pannis anniſque obſitum. Plautus etiam dixit ſenectute conſitum. Veteres obſitum pro pleno dicebant, ex eo quòd locus frugibus obſitus, aut ſentibus, iis plenus eſt. Et Lucretius,

——— & lumina conſerit arma,

i. opplet, complet. Virg *in Æneid.*

——— ibat rex obſitus æuo.

Rurſus 7. *Æneid* propriè eſt vſus. At læuem clypeum ſublatis cornibus Io Auro inſignibat, iam ſetis obſita, iam bos, &c. Horat. 1. *Carm. Ode 18.* Vatis obſita frondibus. Aër obſitus pallore. Lucan. *lib. 5.* Tenebris loca obſita, ex Poëta. Cic. 1. *Tuſc.* Niuibus obſitum iter. Curtius *lib. 5.* Ventum erat ad iter perpetuis obſitum niuibus, quas frigoris vis gelu aſtrinxerat. ¶ Obſitus, conſitus locus. [illegible]. Liu. *lib 8. bell. Pun.* Fragoſa loca, & obſitos virgultis tenebat colles. ¶ Rura obſita pomis Ouid. 11. *Metam.* Varro *lib. 1. de re ruſt. cap. 14.* Primum naturale ſepimentum quod obſeri ſolet virgultis, aut ſpinis, &c

Ōbſĕro, as, Occludo, veluti ſera impoſita. { הִגִּיף *heghiph* נָעַל *naál* [illegible]. GALL. *Fermer au verrouil ou à la clef, boucler* ITAL. *Serrare.* GERM. Verſchlieſſen/als mit ſchoß vnnd riglen oder dergleychen HISP, *Cerrar con llaue.* ANGL. *To lock, to make cloſe.* } Terent. *in Eunuch.* Tu abi, atque obſera intus.

ŎBSĔRVO, as, Oculis mentis & corporis ſeruo, ſpecular, cuſtodio, noto. שָׁמַר *ſchamár.* [illegible]. GALL. *Obſeruer, guetter, eſpier, prendre garde.* ITAL. *Oſſeruare, cuſtodire per mente.* GER. Warnemmen. HISP. *Mirar y guardar.* ANGL. *To marke, to obſerue, note, and conſider, to keep.* } Terent. *in Andr.* Obſerues filium, quid agat. Idem *Ibidem* —obſeruabam mane illorum ſeruulos Venientes, aut abeuntes: rogitabam, Heus puer, &c. Ego illas obſeruaſſo fores. Plaut. *Mil. ſc. 3, a. 2.* Illa me rabioſa ab læua obſeruat canis Idem *Men. ſc. 2.a 5.* Ego inde obſeruabo vbi aurum abſtrudat. Idem *Aul. ſc. 3. a. 4.* Væ illi, qui tam indiligenter obſeruauit ianuam. Idem *Aſin. ſc. 2. a. 2.* Cœpi obſeruare ecquid mihi honorem haberet. Idem *Aul. prologo.* Obſeruabo quid agat, hominem. Idem *Men. ſc. 2.a. 3.* Obſerua iſtuc ne quò hinc abeat. Idem *ibid. ſc. 2. 4. 5* ¶ Hoc obſeruato modò, pro adſeruato. Idem *Men. ſc. 2.a 2.* Obſeruare virum deſines: mox, ſeruare. *Ibid. ſc. 2. a. 2.* ¶ Auentinum (montem) receptum & intra pomœrij fines obſeruatum. Gell. *cap. 14. lib. 13.* Obſeruare, etiam eſt verbum augurum. Virg. 6 *Æneid.*

Obſeruans, quæ ſigna ferant, quò tendere pergant, &c.

Vbi Seruius, Obſeruare enim, & de cælo, & de auibus, verbo augurum dicitur. ¶ Obſeruare, inquit idem Seruius *in 4. Geor.* eſt callide aduertere ¶ Obſeruare item eſt venerari & admirari homines tantum dignitatis, vel virtutis cultu. [illegible]. Virg. *lib. 3. Georg.*

Præterea Regem non ſic Ægyptus, & ingens
Lydia, nec populi Parthorum, aut Medus Hydaſpes
Obſeruant.

Cic. *Octauio*, M. Aruilius Auianus ab ineunte adoleſcentia me obſeruauit

nauit, ſempérque te dilexit.

Obſeruito, frequentatiuum. Cic. 1. *de diuinat.* Neque ſolum Deorum voces obſeruitarunt Pythagorei, ſed etiam hominum, quæ vocant omina.

Obſeruans, participium, vel nomen potiùs ex participio. { מכבד *me-kabbédh.* GALL. *Qui prend garde & obſerue par honneur.* ITAL. *Chi porta honore ad alcuno.* GERM. Ehrerbietig / der einen in ehren halt / auff ein acht tragend / ein ehr oder ein dienſt zu bewereiſen. HISP. *Mirar y guardar con honra y acatamiento.* ANGL. *That waiteth on or marketh.* } Cic. *Attic. lib.* 4. Cognoui te mei ita cupidum, vt mehercule paucos æquè amantes, atque obſeruantes me habere exiſtimem. Idem *pro Quintio*, Ita credo hominem propinquam, tui obſeruantem virum bonum. Idem *ad Quint. fratr.* Fert enim grauiter homo & mei obſeruantiſſimus, & ſuæ dignitatis retinens, ſe apud te neque amicitia, nec iure valuiſſe. Item Gell. *cap.* 15. *lib.* 10.

‖ Obſeruanter, ..., ex obſeruatu. ‖

Obſeruatus, us, nomen, Obſeruatio. { משמר *miſchmár* משמרת *miſchméreth.* GALL. *Obſeruation, regard.* ITAL. *Auertimento, reuerenza.* GERM. Warnemmung. HISP. *Obra de guardar y mirar y acatar.* ANGL. *A marking, or keeping.* } Varro 2. *de re ruſt. cap.* 7. His maiores qui ſunt intelligi negant poſſe, præterquam quum dentes ſunt facti brochi, & ſupercilia cana, & ſub ea lacunæ, ex obſeruatu dicunt eum equum habere annos ſexdecim.

Obſeruatio, nis, Animaduerſio, attentio. { משמר *miſhmár.* משמרת *miſchméreth.* GALL. *Obſeruation, regard.* ITAL. *Auertimento, reuerenza.* GERM. Warnemmung. HISP. *Obra de guardar, y mirar, y acatamiento.* ANGL. *A notting, marking or conſidering.* } Plin *lib.* 11 *cap.* 12. Mira obſeruatio operis. Cic. *de clar. Orat.* Veruntamen natura magis, tum caſu nonnunquam, quam aut ratione aliqua, aut obſeruatione fiebat. Plaut. *Milit. ſc.* 6 *a.* 2. Certum eſt obſeruationi operam dare. (de cuſtode mulieris.) Apud Valer. Max. pro obſeruantia & cultu, *lib.* 1. *c.* 1. Haud Marcello adiecto impenſæ impedimento fuit, quò minus religionibus ſuus tenor, ſuáque obſeruatio redderetur. Vide dictionem ſequentem.

Obſeruatè, Aduerb. Gell. *c.* 17. *lib.* 2. Obſeruatè curioſéque animaduertit M. Tullius.

‖ Obſeruator, is. Plinius *in Panegyrico*: Nemo obſeruator, nemo caſtigator adſiſtet. ‖

Obſeruantia, æ, vt inquit Cic. 2. *de Inuent.* eſt per quam homines aliqua dignitate antecedentes, cultu quodam & honore dignamur, reuerentia, honos. { כבוד *cha'bód* ... GALL. *Obſeruance, reuerence.* ITAL. *Oſſeruanza, reuerenza.* GERM. Ehrerbietung. HISP. *Acatamiento.* ANGL. *Reuerence.* } Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, Obſequio & obſeruantia regem cum omnibus, benignitate erga alios cum Rege ipſo certaſſe. Cic. *Sulpit. lib.* 4. Seruius tuus, vel potiùs noſter, ſumma me obſeruantia colit. ¶ Idem *pro Quintio*, Amicos obſeruantia, rem parſimonia retinere. ¶ Obſeruantia, pro obſeruatione. Suet. *in Aug. cap* 76.

Obſeruabilis, qui idoneus eſt vt obſeruetur, vel veneretur. { נכבד *ni-kbádh.* GALL. *A quoy on peut & doit prendre garde.* ITAL. *Oſſeruabile, degno d'eſſere oſſeruato.* GERM. Das man wol warnemmen kan. Item, wär dem man ehr erbiet. HISP. *Digno de tal acatamiento y honra.* ANGL. *Worthie to be reuerenced or taken head to.* } Quint. *lib.* 9. *c.* 1. In motum certamine & aduerſos ictus, & rectas, & ſimplices manus tum videre, tum etiam cauere, & propulſare facile eſt auerſæ, tectæque minus ſunt obſeruabiles. ¶ Huius contrarium eſt Inobſeruabilis, de quo ſuo loco.

Obſes, obſidis, vide *Obſido.*

OBSIDO, is, Obſedi, obſidere, tertiæ coniugationis, & Obſideo es, obſedi, obſidere, ſecundæ coniugationis, propemodum idem ſignificant, niſi quod in Obſido, motus quidam eſt, vt ſit quaſi Obſiſto, in Obſideo verò quies, quaſi Obſto. { צר *tsár.* ... GALL. *Aſſieger, enuironner.* ITAL. *Aſſediare.* GERM. Belegen / belägern. HISP. *Poner ſitio o cerco à lugar.* ANGL. *To be ſiege, to compaſſe about, to enuiron.* } Saluſt. *in Catil.* Permittit illis homines militares ſine tumultu, præſidiis collocatis ſicuti præceptum erat, occultè pontem obſideant. Idem *In Iugurtha*, Armis obſeſſus teneor, id eſt, impeditus. Significat itaque Obſido, & Circumſido, quaſi Obſepio, & Circumſepio, aut ad obſidendum, ſiue circumſidendum eo, vel ad obſidendum me loco. Obſideo verò, & Circumſideo, obſeſſum, hoc eſt, vallo & foſſa ſeptum teneo. Quanquam ſimpliciter pro Circumſedeo ponatur, vt apud Curtium. Per hos pellices introducebantur alio aditu, quàm quem armati obſidebant. Liu. *lib.* 10. *d.* 4. Obſidere aures. Obſidere anguſtias. Idem *lib.* 1 *de bell. Maced.* Obſidere vias: vbique apud eundem, vt *ibidem*, Obſidere ſaltum. Idem *lib.* 10. *d.* 4. Cùm Marianæ partes iam triennium obſiderent Velleius. Item, Obſidere ianuas. Liu *lib.* 34. ¶ Accipitur interdum Obſidere pro ſimpliciter ſedere. Terent. *in Adelph.*, nunc verò domi Certum obſidere eſt, vſque donec redierit. ¶ Obſidere ſtuprum, eſt per inſidias, ſtupri occaſionem aucupari. Cic. *in Catil.* Iacère humi non ſolùm ad obſidendum ſtuprum, verumetiam ad facinus obeundum. ¶ Apud Senecam pro circumſtare. Varia & incerta pericula humanam vitam obſident. ¶ Aliquando pro morari & detinere. Cic. 1. *Verr.* Vt perſpicuum cuiuis eſſe poſſit, hominem ab iſto quæſitum eſſe, non qui reû ſuum addiceret, ſed qui meum tempus obſideret, hoc eſt, qui tempus quod mihi inquirendum depopoſci, coarctaret, & me anguſto temporis ſpatio concluderet.

Obſeſſus, a, um. Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Fluctus in obſeſſo gurgite nullus erit.

Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Obſeſſis rebus omnibus. Ouid. 4. *Faſt.*

Et leuis obſeſſo ſtabat auena ſolo.

Quintil. In metris omnes longæ breuéſque (ſyllabæ) inter ſe obſeſſæ ſunt pares. Nec fera te Tyrio tellus obſeſſa colono.

Obſidior, ris, inſidias facio { ארב *aráb.* ... GALL. *Eſpier, guetter.* ITAL. *Far inſidie.* GERM. Lauſtren / auffſetzig ſein. HISP. *Hazer celada, ò acechanças.* ANGL. *To lie in awaite, to take one.* } Colum. *lib.* 9. *c.* 14. Sed inter Caniculæ, & Arcturi exortum cauendum erit, ne apes ... violentia crabronum, qui ante aluearia plerunque obſidiantur prodeuntibus.

Obſeſſi, ſunt qui ita in loco aliquo ab hoſtibus cincti ſunt, vt egredi non poſſint. { נצורים *netſurim.* ... GALL. *Aſſiegez.* ITAL. *Aſſediati.* GERM. Belägert. HISP. *Aſſitiados.* ANGL. *Beſett or beſieged.* } Cic. *poſt redit.* Quum vi, ferro, metu obſeſſi teneremur. Plin *lib.* 10 *cap.* 5. Dulciſſima omnium ſagi, vt qua obſeſſos etiam homines duraſſe in oppido Chio tradit Cornelius Alexander. Cæſ. 1. *bell. Gall.* Tandem omnibus rebus obſeſſi, quartum iam diem ſine pabulo retentis iumentis, aquæ, ligni, & frumenti, inopia, colloquium petunt.

Obſidium, ii, & Obſidio, nis, & Obſeſſio, idem ſignificant. Cæſar *lib.* 6. *& 7. de bell. Gall.* & ab Obſido, ſiue obſideo fiunt. מצור *matſór.* ... GAL. *Siege.* ITAL. *Aſſedio.* GERM. Ein belägerung. HISP. *Sitio o cerco del lugar.* ANGL. *A ſiege or beſieging of à towne.* } Colum. *lib.* 9. *cap.* 7. Atque vtiliſſimum eſt, pro frequentia domicilii, duos, vel tres aditus in eodem operculo diſtantes inter ſe fieri, contra fallaciam lacerti, qui velut caſtos veſtibuli prodeuntibus inhians apibus, affert exitium, eæque patentiores exeunt, quum licet vitare peſtis obſidia, per aliud vadentibus eſſugium. Plaut. *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Cogè in obſidium perduelles, noſtris præſidium para. Idem *ibidem*, Viden' hoſtes adeſſe tuóque tergo obſidium. Idem *Aſin ſc.* 2. *a.* 2. Herum in obſidione linquet, Inimicum animos auxerit. metaph. Sæpiùs tamen in vſu eſt, Obſidio, onis. Cic. *pro Rabirio*, Quum innumerabiles hoſtium copias in Italia fudiſſet, atque obſidione Rempublicam liberaſſet. Idem *pro Cornelio Balb.*, *& pro domo ſua.* Obſeſſio templorum, Occupatio fori. ¶ Pro eodem autem dicimus, Obſidere vrbem, Cingere vrbem obſidione, Claudere muros obſidione, & Facere obſidium: quorum poſtremo vſus eſt Gell. *lib.* 15. *c.* 31. Demetrius, inquit, dux ætatis ſuæ inclitus, cuìa peritia, diſciplináque faciendi obſidii, machinarúmque ſolertia ad capienda oppida repertarum, cognomentum ... fuit. ¶ Soluere obſidionem, vel obſidium, eſt obſeſſos obſidione liberare. Tacit. *lib.* 4. Primo ſui inceſſus ſoluit obſidium. Pro eodem etiam dicimus, Eximere obſidione Liu. *lib.* 1 *bell. Pun.* Legati aſſuerunt orantes, vt ſe obſidione eximeret.

Obſeſſor, qui obſidet. { צר *tsár* ... GAL. *Aſſiegeur qui aſſiege.* ITAL. *Chi aſſidia vna terra.* GERM. Ein belägerer. HISP. *Que pone ſitio, ò cerco à lugar.* ANGL. *He that beſiegeth.* Liu. *lib.* 9. *ab Vrbe*, Papyrio quoque, obſeſſori Luceriæ reſtiterat. Ouid. *Faſt.*

Hic mihi cauſa moræ vinearum obſeſſor aquarum

Hic tenuit fontes, officiúmque meum.

Obſeſſor fori. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Hoc ego fui hodie obſeſſor fori, (i. diu in foro ſedi.) Obſeſſor curiæ, Cic. *pro domo ſua.*

Obſidiæ, arum, Inſidiæ. { מארב *maaráb.* ... GAL. *Embuſches.* ITAL. *Inſidie.* GERM. Lauſtrunge / heimliche auffſätz. HISP. *Celada ò acechanças.* ANGL. *A lying in waite, to deceiue.* } Colum. *lib.* 8. *c.* 2. Dum tamen anus ſedula, vel puer adhibeatur cuſtos vagantium, ne obſidiis hominum, aut inſidioſorum animalium diripiantur.

Obſidionalis, e, eſt à nomine Obſidio, nis, deductum. { ... GALL. *Appartenant à ſiege.* ITAL. *Pertenente ad aſſedio.* GERM. Das zu der belägerung gehört. HISP. *Perteneciente à ſitio.* ANGL. *Belonging to a ſiege.* } Vnde corona obſidionalis, quæ ei debebatur, qui obſeſſos ab hoſtibus liberaſſet. Hæc fiebat ex gramine viridi, ex eo loco decerpto, in quo erant incluſi. Plin. *de vir. illuſtr.* Quare à Minutio, & eius exercitu obſidionali corona donatus eſt. Gell. *c.* 6. *lib.* 5.

Obſes, idis, qui traditur imperio alicuius, ea conditione, vt ſi is, qui obſidem dedit, à fide recedat, recipienti ſit poteſtas in corpus & vitam eius ſæuiendi, qui datus eſt obſes. { בן התערבות *ben hatta'arubóth.* ... GALL. *Baillé en oſtage.* ITAL. *Homo dato in pegno, hoſtaggio.* GERM. Ein bürg / Ein geyſel. HISP. *El rehen de las pazes ò treguas.* ANGL. *An hoſtage or pleage.* } Hic quoniam obſidionis ſoluendæ cauſa dari conſueuit, inde nomen aſſumpſit, quamuis Iuſtus ex Ob, & fides, compoſitum velit, per mutationem literæ, quòd ſit ob fidem datus. Cic. 1. *Verr.* A nobis multos obſides habet populi Rom. Ouid. 1. *Metam.*

——— *miſſi de gente Moloſſa*

Obſidis vnius iugulum mucrone reſoluit.

Obſides, per tranſlationem Cic. 4. *in Catil.* Habemus enim à C. Cæſare ſicut ipſius dignitas & maiorum eius amplitudo poſtulabat, ſententiam tanquam obſidem perpetuæ in Remp. voluntatis. Quint. Obſidem Reip. dare malorum ciuium accuſationem.

‖ Obſidatus, ſtatus & conditio obſidis, eſſe obſidem, ... ‖

Obſidianus, a, um, vt Obſidianum vitrum, quod ita dictum eſt, quòd ſimilitudinem habeat lapidis Obſidiani, qui, teſte Plin. nigerrimi eſt coloris, in ſpeculis parietum pro imagine vmbras reddens. Naſcitur in India, & in Samnio Italiæ, & ad Oceanum in Hiſpania: maximè autem in Æthiopia, vbi etiam ab Obſidio inuentus Obſidianus vocatur. Vide *lib* 36. *c.* 26.

Obſigillo, as, aui, are, abſcondere. Senec. *Epiſt.* 1. *lib.* 21. Nunc multa obſigillant, & aciem veſtram vel ſplendore nimio repercutiunt, vel obſcurè retinent. Alludit ad morem antiquum obſignandi anulo, quæ clauſa eſſe volebant.

OBSIGNO, as, Signi impreſſione occludo, & ad literas, cæteráque quæ ſigno quouis notantur aut imprimuntur, pertinet. { חתם *chatám.* ... GALL. *Seeller & cacheter.* ITAL. *Sigillare.* GERM. Beſiglen / ein ſigel darauff trucken. HISP. *Sellar, cerrar con ſello.* ANGL. *To ſeall, to ſett a mark on a thing.* } Plaut. *in Curc.* Scribit, & obſignat literas. Idem *in Amphitr.* Eloquere, vbi nunc patera eſt? c. In ciſtula Amphitryonis obſignata ſigno eſt. Erat ſignum obſignatum probe. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 4. In libello obſignato attuli, (i. in Epiſtola.) Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Imaginem obſignatam mittere. *Ibidem.* Rectè obſignatum eſt in vidulo marſupium. Idem *Men ſc.* 7. *a.* 5. ¶ Quandoque ſumitur pro eo, quod eſt, ſigno notariorum, ſeu ſubſcriptione eorum, aut teſtium ſignare. Cic. *pro Cluent.* Dinea teſtamentum faciente, quum tabulas prehendiſſet, Oppianicus qui gener eius fuiſſet, digito legata deleuit. Et quum id multis locis feciſſet, poſt mortem eius, ne lituris coargui poſſet, teſtamentum in alias tabulas tranſcriptum ſignis adulterinis obſignauit. Cæſar 1. *bell. Gall.* Vulgò totis caſtris teſtamenta obſignabantur. Cic. *pro Cluent.* pecuniáque obſignata, quæ ad eam rem dabatur.

Obſignatores, { חותמים *chothemim*, ... ANGL.

They

They which putteth there ſeales to a deede. } dicti ſunt teſtes, qui teſtamentum ſignis ſuis obſignabant Cic. *pro Aulo Cluentio*, Auilius, vt conſtitutum erat, ſimulat ſe ægrotare, & teſtamentum facere velle. Oppianicus obſignatores ad eum, qui neque Aſinium, neque Auilium noſſent, adducit. ¶ Poteſt tamen hodie obſignator dici tabellio, qui in teſtamentis ſuum, & teſtium nomen ſubſcribit.

Obſipo, as. Obiicio, [illegible], vt quum ruſtici dicunt, Obſipa pullis eſcam. Feſtus.

Obſiſto, is. Contra ſiſto, obſto, repugno { עמד בפני *hamádh bephanim* [illegible] *bith aiſcé bephanim.* [illegible] GALL. *Reſiſter, contredire, s'oppoſer.* ITAL. *Oſtare, far reſiſtenza.* GERM. Widerſtehn / entgegen ſtehen. HISP. *Reſiſtir a otro.* ANGL. *To withſtand.* } Hic obſiſtam, ne ſe ſurrepſit mihi. (i. obſtabo exire volenti) Plaut. *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. Iracundia oculis obſiſtit. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Nec quiſquam tam audax fuat, qui obuiam obſiſtat. Idem *Amph.* Et *in Curcul. ſc.* 3. *a.* 2. Obſtant, obſiſtunt, incedunt cum ſuis ſententiis *Ibid.* Non poteſt pietate obſiſti huic (lenoni.) Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 2.

Pro te vel ſolus denſis obſiſtere turmis (auſim.)

Tibull. *lib.* 4. Obſiſtit Orion. (i. ſe oppoſuit,) & excepit ictum, quo exſiſt eſt, Ouid. *lib.* 5. *Faſt.* Cic. 7. *Verr.* Quis enim vnquam iſtius libidini obſtitit. Idem *de ſenect.* Hoc eſt illud quod Piſiſtrato tyranno a Solone reſponſum eſt, quum illi quærenti, qua tandem ſpe fretus, ſibi tam audacter obſiſteret, reſpondiſſe dicitur, Senectute. Idem 2. *de finib.* Itaque ictam natura victus, (cui obſiſti non poteſt) dicit alio loco, &c. Lucan. *lib.* 3. Viribus an poſſe. t obſiſtere iura. Ouid. *Epiſt.* 13.

Tunc freta debuerant veſtris obſiſtere ventis.

Obſoleſio, Suet. *in Aug.* *l. c.* 88. Obſoleſieri nomen commiſſionibus.

‖ OBSOLEO, inueteraſco, quaſi oleſco. i. e. creſcere deſino, vt ea, quæ fiunt [illegible] }

Obſoleſco, ſcis, eui, vel ui, etum, ex Ob, id eſt, contrà, & oleſco, interpoſita s. ✕ Oleſco, quod ſignificat creſco: Obſoleſco, deficio, reiicio, inueteraſco, deſueſco. { [illegible] GAL. *Aller ou eſtre hors d'vſage, deſaccouſtumer.* ITAL. *Diſuſarſi, vſcir d'vſo, inuecchiarſi.* GERM. Veralten / alters halb in abgang kommen / abgehen / auſs dem brauch kommen. HISP. *Deſacoſtumbrarſe, enuejecerſe.* ANGL. *To weare out of vſe* } Cic. *pro lege Manilia*, Obſoleuit iam iſta oratio, re multo magis, quàm verbis refutata, id eſt, deſueuit, ſiue ab vſu receſſit. Idem *pro Calio*, Chartæ quoque, quæ illam priſcam ſeueritatem obtinebant, obſoleuerunt, id eſt, inueterauerunt, ſiue defecerunt. Et hæc præterita ab Obſoleſco, non ab Obſoleo ſunt. ¶ Nitere. ✕ Obſoleſcere. Cic. *de lege Agraria*, Non dico hoc ſolum in Repub. vectigal eſſe, quod amiſſis remaneat, intermiſſis aliis non conquieſcat, in pace niteat, in bello non obſoleſcat.

Obſolētus, participium eſt, aut nomen ex participio, In deſuetudinem inductus, inueteratus. { GALL. *Deſaccouſtumé.* ITAL. *Diſuſato.* GERM. In abgang kommen / Veraltet. HISP. *Deſacoſtumbrado.* ANGL. *Out of vſe or decayed.* } Cicer. *pro P. Quintio*, Audacem, cupidum, perfidioſum, vulgaria & obſoleta ſunt id eſt, inueterata, & quæ ab vſu receſſerunt. [illegible] Senec. *de conſol. ad Polyb.* Obſoleto longo ſitu animo & hebetato. ¶ Accipitur etiam Obſoletus pro Obſcœno, ſordido, & detrito. [illegible] Liu. *lib.* 3 Filiam ſecum obſoleta veſte, comitantibus aliquot matronis, cum ingenti admiratione in forum deducit Cic. *in Rul.* Veſtitu obſoletiore, corpore inculto & horrido, capillatior quàm antea, barbáque maiore, vt oculis & aſpectu denuntiare omnibus vim tribunitiam, exitiúmque minitari Reipublicæ videretur. Columel. *lib.* 3. Sapore certè nihilo differt à cicercula, colore tamen diſcernitur Non eſt obſoletior, & nigro colori propior. Suet. *in Neron. c.* 48. Obſoleti coloris tunica.

Obſolētē, aduerb. { [illegible] GAL. *Hors d'vſage.* ITAL. *Fora d'vſo.* GERM. Mit etwas veralteten oder geſchliſſnen kleidern HISP. *Fuera de coſtumbre.* ANGL. *Out of vſe.* } Cic. 3. *Verr.* Saltem vt eum, cuius opera ipſe multos annos eſt in ſordibus, paulò tamen obſoletius veſtitum videret.

‖ Obſoliratus, pollutus, obſoletus Gl. Iſid.

Obſolito, obtero, inquino. G.A.L. }

Obſono, as, are Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Sermone huic obſonas. (i. obſtrepis quaſi malè ſonas.)

Obſonus, Malum ſonum habens. Varro, Humili & obſona & tremula voce. Fortaſſe legebatur *abſona.*

Obſōnium, vide *Opſonium.*

‖ Obſopio. Solin. *cap.* 18. de delphino quodam: Qui odoris nouitate obſopitus aliquantiſper pro exanimo iactatus. Et *cap.* 33. ſomno obſopitus. }

Obſorbeo, es. Obſorpſi, vel obſorbui, obſorptum. Sorbeo. { בלע *billáh* [illegible] GAL. *Humer tout, engloutir.* ITAL. *Sorbere.* GERM. Abſupffen / auſſſuffen. HISP. *Sorber.* ANGL. *To ſuppe vp all.* } Plautus *Curc. ſc.* 3 *a.* 1. Vin' aquam? CVRC. Si frustulenta eſt, da obſecro: hercle obſorbeam.

Obſordeſco, Sordidus fio, aut obſoleſco, inquit Nonius. { [illegible] *hitchab* [illegible] GALL. *Deuenir ord & ſale.* ITAL. *Lordarſi.* GERM. Wüſt oder alt werden. HISP. *Enſuziarſe.* ANGL. *To be filthie and ſluttiſh* } Cælius. Obſordeſcit tam hæc in me ærumna miſeriæ.

Obſtaculum, vide *Obſto.*

‖ Obſterno Apul. *apol.* Vxorem miſero puero obiicit & obſternit }

OBSTETRIX icis, quæ parturientium curam habet ab obſtando dicta, eo quod obſiſtant doloris, vel certe fœtui, ne laxatis viris genitalibus clauſtris in terram deſluat. { מילדת *me alledeth* [illegible] GALL. *Vne ſage femme, qui aide aux femmes qui veulent enfanter* ITAL. *Raccoglitrice, la commadre* GERM. Ein hebamm. HISP. *La partera.* ANG. *A midwife.* } Terent. *in Andr.* Obſtetricem acceſſo Quæ opem tuleiit parienti, Obſtetrix dicitur, ait Donatus, vnde & parturientes, Per opem clamant. Plin *lib.* 28 *cap.* 7. Quæque alia non obſtetrices modo, verum etiam meretrices prodidere. Plaut. *Capt ſc.* 4. *a.* 3. An meæ matri fuiſti obſtetrix.

Obſtetrico, as. Parturientem adiuuo, ſiue obſtetricis officium ago. { ילד *jilledh* [illegible] GALL. *Faire l'office de ſage femme.* ITAL. *Far l'officio d'adenatrice.* GERM. Einer hebammen werck oder ampt thun. HISP. *Hazer oficio de partera* ANGL. *To do the office of a midwife.* } Pro eodem etiam vtuntur Obſtetricor verbo deponente.

‖ Obſtineo Feſt. Obſtinet pro oſtendit. In veteribus carminibus: Sed iam de cœlo cadens aurora obſtinet patrem ſuum. }

OBSTINO, as, ab obſto Perotti. { חזק *chazzak.* [illegible] GALL. *S'obſtiner, s'opiniaſtrer.* ITAL. *Oſtinarſi, eſſere pertinace.* GERM. Sich gänntlich widerſetzen vnd ſperren. beharrlich eigenſinnig ſein / ſich ſteiff ſetzen. HISP. *Confirmarſe en mal, porfiar.* ANGL. *To be obſtinat or ſtubburne.* } Liu. *lib.* 2. *ab Vrbe.* Quoniam id certum, inquit, atque obſtinatum eſt, neque ego obeundam Plaut. *in Aul.* Credo ego iam illum inaudiſſe mihi theſaurum domi, id inhiat, ea aſſiduitatem hanc obſtinauit gratia.

Obſtinatus, participium, aut nomen ex participio, Obſtinatus, aut perſeuerans retinere poſſit, inquit Feſtus [illegible] GALL. *Obſtiné perſeuerant & ayant ferme propos.* ITAL. *Oſtinato, perſeuerante, di fermo propoſito.* GERM. Steiff vnd beharrlich auff ſeinem fürnemmen. HISP. *Confirmado en mal, porfiado.* ANGL. *Obſtinat, ſtubburne* } vt Obſtinata voluntas, Obſtinata pudicitia, apud Liu 1. *ab Vrbe de Lucretia*, Quo terrore quum viciſſet obſtinatam pudicitiam, velut victrix libido, &c. Idem 3. *ab Vrbe*, Aduerſus quæ omnia obſtinato animo Appius (tanta vis amentiæ verius, quàm amoris mentem turbauerat) in tribunal aſcendit. Senec. *cap.* 8. *de conſol. ad Mart.* Pertinax & obſtinata triſtitia.

Obſtinatio, Firmitas animi, pertinacia, ſiue perſeuerantia. { חזק *chózek.* [illegible] GALL. *Oſtination.* ITAL *Oſtinatione.* GERM. Ein beſtätigung deß gemüts / eigenſinnigkeit / hartnäckigkeit. HISP. *Aquella confirmacion en mal.* ANGL. *VVilfulneſſe ſtubburneſſe.* } Cicer. *de prouinc. Conſul.* Quæ omnia ego non irato animo, ſed obſtinatione quadam ſententiæ repudiaui.

Obſtinatē, Firmiter. { [illegible] GALL. *Obſtinément.* ITAL *Oſtinatamente.* GERM. Beharrlich eigenſinnigklich HISP. *Confirmadamente en mal.* ANGL. *Obſtinatlie, ſtubburnelie.* } Liuius *lib.* 2. *d.* 5. Obſtinatè mori. Item alibi, Obſtinate reſiſtere. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Ita me obſtinate aggreſſus (de adiutante,) Terentius *in Andria*, Itáne obſtinate operam dat, vt me a Glycerio miſerum abſtrahat? vbi Donatus, Obſtinate facere aliquid, eſt in alterius malum cum conatu facere perſeueranter, & in alterius perniciem nimis niti.

OBSTIPO, as, are, Claudo. { אטם *atám* סכר *ſacbár.* [illegible] GALL. *Eſtouper.* ITAL *Otturare, turare, ſtroppare.* GERM. Verſtopffen. HISP. *Tapar.* ANGL. *To ſtoppe chinkes or cleefter.* } Alii interpretantur condenſare, obturare rimas, obſtruere. Plaut. *in Ciſtell.* Obſtipat aquulam, ¶ Obſtipare verticem dixit idem *in Mercat.* pro contorquere, vt cogitabundi ſolent.

Obſtipus, a, um, cui collum riget, & in humerum caput eſt inclinatum. { [illegible] GALL. *Qui panche la teſte, torcol.* ITAL. *Chi a torto la teſta.* GERM. Der den kopff auff ein ſeiten tregt Der den kopff tregt als ob er un an ein rebſtäcken geſteckt wäre. HISP. *Cabeztuido.* ANGL. *VVrie neckeded, holding downe the dead toward the ſhoulde.* } Perſ,

——— ærumnoſique Solones

Obſtipo capite, & figentes lumine terram.

Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 5.

——— Datus ſis comicus, at ſis

Capite obſtipo.

Col *lib.* 7. *c.* 10. Febricitantium ſigna ſunt, quum obſtipæ ſues tranſuerſa capita ferunt, & per paſcua ſubitò, quum paulùm procurrerint conſiſtunt. Plin. obliquum caput dicit, Index, inquit, ſuis inualidæ: caput eſt obliquum in inceſſu. Suet. *in Tib. c.* 68.

OBSTO, tas, titi, titum, Contra ſto, Impedio, obſum, repugno. { עמד בפני *hamádh bephanim* [illegible] *bith jatſiſé bephanim* [illegible] GALL. *Reſiſter, empeſcher.* ITAL. *Oſtare, impedire.* GERM. Darwider ſein / Im weg ſtehen. entgegen ſtehen. HISP. *Eſtoruar o contrariar.* ANG. *To withſtand, to ſtoppe or lett.* } Curtius, Obſtant oppido gemini colles. Plaut. *Curc. ſc* 3. *a.* 2. Obſtant, obſiſtunt, &c. Quintil. Per obſtantia erumpere. Vide plura in *Obſiſto* ſuprà Ouid. 4. *Faſt.*

Obſtitit in media candida turba via.

Terent. *in Andr.* Quid obſtat cur non verè fiant? Videtur etiam habuiſſe ſupinum Obſtatum: vnde legitur participium Obſtaturus. Quintil. *lib.* 2. *cap* 12. Video quoſdam in ipſo ſtatim limine obſtaturos mihi. Ouid. 13. *Metam.*

——— Obſtantia fata remoui.

Obſtatur, Impersonale Cic. 13. *Philipp.* Neque enim quod quiſque poteſt, id ei licet, nec, ſi non obſtatur, propterea etiam permittitur.

Obſtaculum, i, Impedimentum, ab obſtando, dictum. { [illegible] GALL. *Empeſchement.* ITAL. *Oſtacolo.* GERM. Ein widerſtand / hindernuß. HISP. *Eſtoruo ò empacho.* ANG. *A ſtoppe or hinder, a lett.* } Plaut. *in Pſeud.* Ibi nunc oppido oppoſita obſtacula.

‖ Obſtitus, a, um, violatus, cui aliquid obſtitit. Eſt enim ab *obſtiro*, pro obſtare. }

Obſtragulum, li, Operimentum, quo aliquid inſternitur. { כסוי *chesúi.* [illegible] GALL. *Couuerture, couuerte.* ITAL. *Coberta.* GERM. Ein decke oder vberlitz. HISP. *Cubertura.* ANGL. *A couering to couer any thing with.* } Plin. *lib* 9 *c.* 35. Quin & pedibus, nec crepidarum tantum obſtragulis, ſed totis ſocculis addunt. id eſt, non ſolùm operimentis, & ſuperioribus partibus ſocculorum, quas *Plannulas* Itali, in his Veneti propiùs accedentes *Zoccolas* vocant, addunt margaritas: ſed etiam totis ſocculis.

OBSTREPO, is, ere, Contra aliquem ſtrepitum facio, obloquor, contradico. { [illegible] GALL. *Faire bruit pour empeſcher quelqu'vn.* ITAL. *Interrumpere far ſtrepito incontro a qualch vno.* GERM. Wider iemandts ein reden machen mit rauſchen / rumplen / widerſtreben. HISP. *Hazer eſtruendo contra algo.* ANG. *To whiſper or mutter againſt.* } Liuius 1. *ab Vrbe* Primò vterque vociferari, & certatim alter alteri obſtrepere Laudi alicuius obſtrepere. Senec *Hercul. Fur* Literis obſtrepere alicui. Cic. *Marcell lib.* 5. Quæ res facit, vt tibi literis obſtrepere non auderem. Clamore obſtrepi Idem *pro Marcell* Sed tamen eiuſmodi res, neſcio quomodo etiam dum audiuntur, aut dum leguntur, obſtrepi clamore militum, videntur, & tubarum ſono. Sic obſtrepunt huic definitioni. Gell. *cap.* 1. *lib.* 6.

Obſtre

‖ Obſtrepito Claudianus *lib.* 2. de raptu:

——— Ne turbida ſacris
Obſtrepitent lamenta choris. ‖

Obſtrépĭtur, impersonale. Liuius 3. *ab Vrbe*, Eos concio audit, Decemuiro obſtrepitur.

OBSTRIGILLO, ſiue Obſtringillo, as. Obſto, detraho alicui, repugno. [illegible] GALL. *Meſdire, oſter la bonne renommee, contredire.* ITAL. *Oſtare, repugnare, ò dir mal de alcuno.* GERM. Widerſtehen / widerfechten / darwider ſein. HISP. *Eſtorvar, contradezir, ò refutar.* ANG. *To withſtande, to ſclaunder and backbite.*} Varro *lib.* 4. *de vita populi Rom.* Curio quum id feciſſet, dicebat amicis, vt illi renunciaretur, ſe obſtrigillaturum, ne triumphus decerneretur: aut ne iterum fieret Conſul. Ex Nonio.

Obſtrigillator, reprehenſor. Sumptum à ſtrigilibus, quibus cùm vehementius diſtringuntur, læduntur. Varro, Æmulum illius artis, atque obſtrigillatorem.

‖ Obſtrigulus. Iſid *lib.* 19. *c. vlt.* quod eſt de calceamentis: Obſtrigilli ſunt calcei, qui per plantas conſuti ſunt, & ex ſuperiori parte corrigia trahitur, vt conſtringantur, vnde & nominantur. ‖

OBSTRINGO, is, Deuincio, obligo, circunſtringo, conſtringo, adſtringo. {אסר *aſár* צרר *tſarár.* [illegible] GAL. *Lier & eſtreindre, ſerrer.* ITAL. *Stringere, obligare.* GERM. Verſtricken / zuſammen ſtricken. HISP. *Atar ò obligar.* ANGL. *To bing faſt, to tiche* [illegible]} Plaut. *in Aulul ſc.* 1. *a.* 1. Laqueo collum quando obſtrinxero. Idem *in Amphitr.* Amphitruonem collo hinc obſtricto traham. Colum. *lib.* 5. Alij viminibus obſtringunt. Plaut. *Curc. ſc. vlt. a.* 5 Obſtringe & abduce in malam crucem. bis. Idem *in Aul. ſc.* 1. *a.* 2. follem obſtringis ob gulam. ¶ Obſtringere ſibi aliquem munere, beneficio, &c. Cic. *Seruio lib* 13. Téque ita exiſtimare volo, quibuſcunque officiis in Epiroticis reliquiſque rebus Atticum obſtrinxeris, iiſdem me tibi obligatum fore. Legibus obſtringi. Idem 2. *de inuent.* Religione obſtringere. Idem 2. *Philipp* Obſtringere ſe parricidio, periurio, ſcelere & huiuſmodi, eſt committere parricidium, ſcelus, peierare. Idem 3. *Offic.* Num igitur ſe obſtrinxit ſcelere, ſi quis tyrannum occidit quamuis familiarem? Obſtringere ſe hæreditati, eſt eam occupare & ſibi vendicare. Paulus *in l. ſuus ad ff. de acquirenda, vel omitt. hæred.* Nam vt quis pro hærede gerendo obſtringat ſe hæreditati, ſcire debet, qua ex cauſa hæreditas ad eum pertineat.

Obſtrictus, a, um, particip. Obligatus. ✕ Liber & ſolutus.

Collo obſtricto, vide *Collum.*

Obſtrictus, us. Anguſtia. Senec. *lib* 5. *natur. quæſt.* Per hæc loca quum ſe exitum quærens tempus terit, accendat flammam ipſo obſtrictu neceſſe eſt.

Obſtrūdo, is, ſi, ſum, ex Ob, & trudo, interpoſita ſ. Occludo, ſeu occulto, abſcondo, abdo. חפה *chiſſáo.* [illegible] GALL. *Serrer, couurir.* ITAL. *Serrare, coprire.* GERM. Verſtoſſen / verbergen. HISP. *Cerrar, cubrir.* ANGL. *To hide, to driue a thing deep and hide in the ground.*} Plaut. *Stich.* Quin tu ſtas? obtruſero aliquid ſtrenuè Idem *in Curc.* Obſecro parentéine meos mihi prohibeas? P. Quid? ſub gemma obtruſos (aliàs *obtruſos*) habeo tuam matrem, & patrem? Plin. *in Paneg.* Bonos autem otio, aut ſitu obſtruſos, & quaſi ſepultos. Terra obſtruſa Ouid. *Epiſt.* 7. Receſſu obſtruſi. Claud. 7. *Paneg.* ¶ Inuenitur & Obtrudo, quod eſt inuito, & renuenti aliquid offero, vel do, [illegible] de quo infra ſuo loco. Plaut. *in Curc.* Aliquid priùs obtrudamus, pernam, ſumen glandium. Terent. *in Hecyr.* Nunquam auſus ſum recuſare eam, quam mihi obtrudit pater, id eſt, inuito deſpondet.

OBSTRVO, is, Obſepio, occludo, & quaſi ſtrue quadam obſiſto. {אטם *atám* סכר *ſachár.* [illegible] GAL. *Eſtouper, boucher.* ITAL. *Chiudere, otturare.* GERM. Vermachen / verſchoppen / verbauwen. HISP. *Encerrar.* ANGL. *To ſtoppe, to ſhutt vp*} Cic. *de ſenect.* Qui iter Pœnis, vel corporibus ſuis obſtruere voluerūt. ¶ Obſtruere luminibus, eſt altiore extructo ædificio, officere aduerſis è regione ædibus, quominus lumen recipiant. Cic. *pro domo ſua.* Habitare laxè, & magnificè voluit, duáſque magnas, & nobiles domos coniungere. at ſcaue contendit, vt Qu. Veſtius ſibi domum venderet, Quum ille negaret, primò ſe luminibus eius obſtructurum minabatur, &c. Per metaphoram quis dicitur alterius luminibus obſtruere, qui nominis eius claritatem obſcurat. Idem *in Bruto*, Catonis luminibus obſtruxit hæc poſteriorum quaſi exaggerata altius oratio. ¶ Obſtruere vadas molibus. Lucanus *lib.* 2. Obſtruere aures alicui, eſt obſtinatum & inexorabilem reddere. Virg 4. *Æneid.*

Fata obſtant, placidáſque viri Deus obſtruit aures.

¶ Fauces obſtruere. Lucan. *lib.* 5.

Cætera ſuppreſſit, fauceſque obſtruxit Apollo.

Obſtructio, verbale, Occultatio. {סכר *ſecher.* [illegible] GAL. *Bouchement, eſtoupement.* ITAL. *Otturamento, lo ſtoppare.* GERM. Verbauwung / verſchoppung. HISP. *Encerramiento.* ANGL. *A ſtopping or ſhutting vp*} Cic. *pro Sex.* Sed hæc obſtructio, nec diuturna eſt, nec obducta ita, vt curioſis oculis perſpici non poſſit.

OBSTVPEO, es, & Obſtupeſco, is, Stupeo, attonitus fio, ſtupore percellor. {שמם *ſchamam* קהה *kahah.* [illegible] GALL. *S'eſtonner, s'eſpouuanter.* ITAL. *Stupire.* GERM. Verſtaunen. HISP. *Paſmar, eſpantar.* ANGL. *To be amazed.*} ¶ Aliquando inſenſibilis fio. [illegible] Terent. *in Adelph.* Membra metu debilia ſunt, animus timore obſtupuit. Idem *in Andr.* Id mihi viſus eſt dicere, Abi cito, & ſuſpende te, Obſtupui. Virg 5. *Æneid.* Obſtupuit viſu Æneas. Cic. *ad Attic. lib.* 5. Ob hæc beneficia, quibus illi obſtupeſcunt, nullos honores mihi, niſi verborum decerni ſino: ſtatuas [illegible] prohibeo. Idem *pro Marcell.* Obſtupeſcent poſteri certe imperia, prouincias, Rhenum, Oceanum, Nilum, pugnas innumerabiles, incredibiles victorias, monumenta, munera, triumphos audientes, & legentes tuos.

Obſtŭpĕfăcio, Animo conſterno, & ſtupidos ſenſus reddo. {שומם *ſchomem* [illegible] GAL. *Eſtonner, eſpouuanter.* ITAL. *Stupefare.* GERM. Erſtaunt machen / verſchrecken. HISP. *Eſpantar à otro.* ANG. *To make amazed*} Terent. *in Phorm.* Poſtquam ad iudices ventum eſt, non potuit cogitata loqui, & ita eum tum timidum obſtupefecit pudor. Liu. 2. *ab Vrb.* Adeóque conſtantia ſua & tribunos obſtupefecit, & plebem.

Obſtŭpĭdus, adiectiuum. {שומם *ſchomem.* [illegible] GAL. *Eſtonné, eſpouuanté.* ITAL. *Stupido.* GERM. Erſtaunet. HISP. *Paſmado, ò eſpantado.* ANG. *Amazed, aſtonied.*} Gell. *lib.* 5. *c.* 1. Conſulit ille vniuerſos, quaſi attonitos, & obſtupidos, hoc eſt, propemodum ſtupidos factos præ metu.

Obſum, obes, obfui, Noceo, quaſi ob, id eſt, contrà ſum. {עמד בפנים *tamádh bephanim* הרע *herá* [illegible] GAL. *Nuire, empeſcher.* ITAL. *Nuocer* GERM. Schaden / oder ſchädlich ſein. HISP. *Empecer, ò dañar.* ANG. *To annoy, to hinder.*} ✕ Proſum, quaſi antè ſum. Plaut *in Amph.* Factum is Amphitryoni obfuit. Cic. 1. *de Orat.* Fuit enim mirificus quidam in Craſſo pudor: qui tamen non modò non obeſſet eius orationi, ſed etiam probitatis commendatione prodeſſet. Ouid. 11. *Metam.*

——— an abeſt quoque gloria multis?

Obfuit huic certè. Idem *Eleg.* 4. *lib.* 3. *Triſt.* Non proſit potiùs, ſi quis obeſſe poteſt. Idem *ibid. Eleg.* 4. *lib* 4.

——— Nobis primus obfuit error.

Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Tibi obeſt.

Obsŭo, is, ui, utum. {[illegible] GALL. *Couldre à l'entour.* ITAL. *Cucire d'intorno.* GERM. Vmbnägen / wol bunen. HISP. *Coſer en derredor* ANGL. *To ſuew or ſtitch round about.*} Circunſuere. Ouid. 2. *Faſt.*

Quódque pice adſtringit, quod acu traiecit ahena,
Obſutum mentha torret in igne caput.

Obſuta lectica. Suet. *in Tib cap.* 64.

Obſurdeſco, is, Surdus fio, ſenſum audiendi amitto {החריש *hecheriſch.* [illegible] GALL. *Eſtre, deuenir ou faire le ſourd.* ITAL. *Aſſordirſi, diuenir ſordo.* GERM. Erdummen / dumm oder gehörloß werden. HISP. *Enſordecerſe* ANGL. *To be or to waxe deafe.*} Cic. *in ſom. Scip.* Hoc ſonitu completæ aures obſurduerunt. Idem *de Amic.* Sed quum tot ſignis eadem natura declaret quid velit, obſurdeſcimus tamen neſcio quomodo, nec ea quæ ab ea monemur audimus. Gellius *c.* 1. *lib.* 12. Obſurduit, metaphor.

Oblus, in vetuſto Lexico, [illegible], i. lapis Lydius, [illegible], vnde deductum obſus, vbi [illegible].

Obtego, is, ere, Operio, & tego. {צפה *tſippáh* חפה *c'aphah.* [illegible] GAL. *Couurir diligemment.* ITAL. *Coprire diligentemente.* GERM. Vberdecken / zudecken. HISP. *Cubrir diligentemente.* ANGL. *To couer.*} Columell. *lib.* 3. *c.* 13. Et quod eſt durum ſummis glebis obtegatur. Cic. *in Vatin.* Habet hoc præmium tua indignitas, vt adoleſcentiæ turpitudo obſcuritate & ſordibus tuis obtegatur. Tacit. *lib.* 4. Animus audax, ſui obtegens, in alios criminator, Virg. 2. *Æneid.*

——— quanquam ſecreta parentis
Anchiſæ domus, arboribuſque obtecta receſſit.

Plaut. *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1 Ignauia me detexit, poſt illa obtegere negligens fui. ¶ Obtegere ſe corpore alicuius, eſt ſe tueri alicuius obiectu, atque oppoſitu. Cic. *pro Sext.* Séque ſeruorum, & libertorum corporibus obtexit.

OBTEMPERO, as, Morem gero, pareo {שמע *ſchamá*. [illegible] GALL. *Obeyr, obtemperer.* ITAL. *Compiacere, obedire.* GERM. Gehorchen / oder gehorſam ſein. HISP. *Obedecer y conſentir.* ANGL. *To obey.*} Plaut. *in Moſt.* Sed tu etiámne adſtas, nec quod dico obtemperas? Cicer. mihi ſemper obtemperauit, tanquam filius patri. Plaut. *Amph.* Non ego illi obtempero quod loquitur. Ouid *Eleg.* 6. *lib.* 3. *Triſt.*

Quæque ſuis iuſſis obtemperat Inda magiſtro
Bellua.

¶ Interdum pro conſulo, prouideo. Terent. Ex qua re minus aut famæ foret, aut rei obtemperans. Figuratè tamen, & frequentiùs accipitur pro morem gero.

Obtempĕrātio. {משמעת *miſchmáth.* [illegible] GALL. *Obeiſſance,* ITAL. *Obedienza.* GERM. Gehorſamkeit. HISP. *Obediencia.* ANGL. *Obedience.*} Cic. *de Leg.* Iuſtitia eſt obtemperatio ſcriptis legibus, &c.

OBTENDO, is, Ante aliquid, & contrà tendo, oppono. סך *ſach* נטה *natáh* [illegible] GALL. *Tendre au deuant, couurir, oppoſer.* ITAL. *Diſtendere, opporre.* GERM. Fürſpannen. HISP. *Tender ò contrapuner* ANGL. *To couer ouer, to hange before.*} Cic. *Quint. Fratr.* Vniuſcuiuſque natura tegitur, & quaſi quibuſdam velis obtenditur. Suet *in Neron. c.* 48. Obtenſo ante faciem ſudario. Plin. *lib.* 5. *c.* 2. Huic par, interiacente valle mons aduerſus Antilibanus obtenditur, hoc eſt, oppoſitus eſt. ¶ Aliquando obtendo idem eſt, quod excuſationem aliquam prætexo. Plin. *Epiſt.* 159 Nec puduit rationem turpitudini obtendere, egregiam quidem pulchrámque rationem.

Obtendicŭlum, quo aliquid tegitur. [illegible]

Obtentus, pro Velo, operimento & prætextu. {[illegible] GAL. *Couuerture, pretexte.* ITAL. *Coprimento, preteſto* GERM. Fürwendung. HISP. *Cubierta, pretexto.* ANG. *A pretence or colour, a drawing of a curteine before.*} Gell. *lib.* 10. *c.* 22. Qui obtentu philoſophiæ nominis inutile otium, & linguæ vitæque tenebras ſequuntur. ¶ Ponitur aliquando pro extenſione Virg. *lib.* 11. *Æneid*

Extructoſque toros obtentu frondis inumbrant.

Obtentus, eſt participium. [illegible] Virg. 1. *Georg.*

——— Et obtenta denſantur nocte tenebræ. id eſt, obducta, ait Seruius.

Obtentus, occupatus, acquiſitus: ab obtineo.

‖ Obtentus us, actio obtendentis: & id quod obtenditur, prætextus ‖

Obtento, as, vide *Obtineo.*

OBTERO, is Contero, contendo, ſuffoco. {כתת *chatháth.* [illegible] GALL. *Eſcacher, briſer, fouler, broyer, menuyſer.* ITAL. *Fracaſſare.* GERM. Zertretten / zertreten, zerreiben. HISP. *Hollar o quebrar.* ANG. *To weare in rubbing, to bruiſe.*} Liuius, Ab elephantis obtriti ſunt, id eſt, pedibus elephantorum contuſi. Catull. *ad Ortalum,*

Troia Rhœteo quem ſubter littore tellus
Ereptum noſtris obterit ex oculis.

Plaut. *Curc. ſc.* 4. *c.* 4. Meæ pugnæ præclares obtritæ iacent. ¶ Aliquando ſignificat circum, ſeu ab omni parte tero, tundo in mortario. Colum. *lib.* 6. *c* 4. Nonnulli pellem ſerpentis obtritam cum vino miſcent.

Obtrĭtus, us. {מכתתה *mechitthah.* [illegible] GALL. *Briſement, foulement.* ITAL. *Rompimento, tritamento.* GERM. Zertrettung / zerſtampffung. HISP. *Hollamiento quebradura.* ANGL. *A wearing in rubbing, a bruſe*

ſug.}.Plin.*lib* 18.*c*.28. Ne herbæ vellantur, obtritéque hebetentur.

OBTESTOR aris, Precor, oro vehementiùs, imploro. { השביע *heſchbia* התפלל *hithpallel.* ἱκετεύω, ἀντιβολέω. GAL. *Prier ou demander aide auec adiuration, prier de grande affection.* ITAL. *Pregare con ſcongiuri.* GERM. Heſſtig bitten vnnd gar nach beſchweren. HISP. *Rogar conjurando.* ANGL. *To obteſt, to beſeek for goddes ſacke.* } Hoc verbo vtimur in ſummis negotiis, & ferè ſemper cum adiuratione. Ter. *in Andr.* Quod ego per hanc te dexteram oro & genium tuum, per tuam fidem pérque huius ſolitudinem Te obteſtor. Plaut. *Aul. ſc.*6.*a*.4. Oro, obſecro, obteſtor vos homines demonſtratis. Idem *Aſin. ſc.*1.*a*.1. Te obteſtor per ſenectutem tuam. Idem *Capt. ſc.*1.*a*.2. Te obteſtor Hegio, ne tuum animum auariorem faxint diuitiæ meæ. ¶ Aliquando etiam ſine adiuratione. Saluſt. *in Catilinam*, Te atque ſenatum obteſtamur, vt miſeris ciuibus legis præſidium, quod iniquitas prætoris eripuit, reſtituatis. Cic. *pro Flacc.* Quum ego te Flacce cælum, noctemque conteſtans flens flentem obteſtabar, quum tuæ fidei optimæ & ſpectatiſſimæ ſalutem vrbis & ciuium commendabam. Cæſ. *lib.*7. *bell. Gall.* Matres familiæ paſſis manibus obteſtantur Romanos, vt ſibi parcerent.

Obteſtatio, verbale. תחנה *techinnâh*, ἱκετεία, ἐξορκισμός. GAL. *Requeſte auec adiuration.* ITAL. *Eſſo pregare ſcongiurando.* GERM. Ein trungenliche ernſtliche bitt. HISP. *Obra de rogar conjurando.* ANGL. *An humble deſiring, a taking of god to witneſſe.* } Cic. *ad Mummium* 13. Phædri obteſtationem, ſedem, domicilium, veſtigia ſummorum hominum ſibi tuenda eſſe dicit.

Obtexo, is, circumtexo. { περιυφαίνω. GALL. *Tiſtre à l'entour.* ITAL. *Teſſere d'intorno.* GERM. Vmbweben/zu rings vmb bedecken. HISP. *Texer en derredor.* ANGL. *To weaue round about.* } Plin. *lib.*11.*c*.19. Filis etiam araneus quacunque inceſſerit, alarum maximè lanugines obtexit. Virg. 11. *Æneid.*

> ——— *fundum ſimul vndique tela*
> *Crebra niuis ritu, cælúmque obtexitur vmbra.*

OBTICEO, es, ere, Taceo: & eſt propriè de iis quæ nos pudet dicere. { חשה *cha'schâh* שתק *ſchaták* החריש *hec'riſch.* σιωπάω. GALL. *Se taire.* ITAL. *Tacere.* GERM. Schweigen. HISP. *Callar.* ANGL. *To keep ſilence.* } Terent. *in Eunuch.* Virgo conſciſſa veſte lacrymans obticet. Martial. *lib.*10.

> *Et queritur nugas obticuiſſe meas.*

Ouid. 14. *Metam.*

> *Nec prius obticuit, quàm guttura condidit arbor.*

Obticentia, æ. Quint. *lib.*9.*c*.2. { ἀποσιώπησις. GALL. *Quand on ſe tait.* ITAL. *Quando ſi tace.* GER. Stillſchweigung/geſchweigung. HISP. *Quando ſe calla.* ANGL. *An holding of peace or ſilence.* } (quam idem Cicero Reticentiam: Celſus, Obticentiam, nonnulli interruptionem appellant) & ipſe oſtendit affectus.

OBTINEO, es. Adipiſcor, vinco, quaſi contra teneo. { קנה *kanâh* אחז *achâz* השיג *hiſſig* ἐπιτυγχάνω, κρατῶ. GALL. *Obtenir.* ITAL. *Ottenere.* GERM. Erlangen/gewinnen/behaupten/erhalten. HISP. *Alcançar.* ANGL. *To obteine, to gett.* } Cic. *ad Attic. lib.* 7. Malas cauſas ſemper obtinuit, in optima concidit. ¶ Obtinere interdum pro ſeruare, & fortiter tenere. ¶ Interdum ſignificat certum locum & gradum tenere, ſiue habere. Col. *lib.*2. Tertium locum obtinet pecudum ſtercus. ¶ Aliquando retinere & conſeruare. Cic. *ad Treb.* Tu ſi iſthic commendatione mea dignitatem tuam obtinebis, perferas noſtri deſiderium. Senec. *c.* 16. *de conſ. ad Helu.* Ad obtinendum dolorem. (i. retinendum) defendere nomen muliebre. Plaut. *Men. ſc.*1.*a*.5. Vſque dum regnum obtinebit Iuppiter. ¶ Obtinere, vel vitiare auſpicia. Gell. *c.* 14. *lib.* 13. *Ibid.* retinere, Hæc res non poteſt Ellebori iugere obtinerier. Plaut. *Men. ſc.*5.*a*.5. Quiſque vt ſteterat iacet, obtinétque ordinem. Idem *Amph.* Si iſtam firmitudinem animi obtines, ſalui ſumus. Idem *Aſin. ſc.*1.*a*.2. Obtinere Brunduſium (*la Garder.*) Cæſ. 1. *de bell. ciu.* Collaudauit milites quòd duabus tantis icti cladibus prouinciam obtinuiſſent. Liu. *lib.*6. *bell. Pun.* Idem *ibid.* Oratione pro Scipione. Amiſſa tanta clade poſſeſſionem pop. Rom. & mihi ſucceſſori integram obtinuiſtis. ¶ Obtinere, pro obtinere cauſam, vel litem, id eſt, vincere *d. lib.*5. *tit.*3. *l.* 47. Lucius Titius cùm in falſi teſtamenti propinqui accuſatione non obtinuerit ¶ Obtinere & Repelli ſunt contraria. Cicer. *ad Lentulum lib.*1. *Epiſt.* Neque ſi quid non obtinuerimus, repulſi eſſe videamur. ¶ Vſurpatur aliquando pro occupare Plinius *lib.*12. *cap.*1. Arbor agros longis obtinens vmbris. Obtinere prouinciam, eſt Habere prouinciæ gubernationem, vel regimen quod vocant, ad tempus, vt Proconſul, aut Prætor, vel vt Quæſtor. Cic. 5. *Verr. &c.*

Obtento, as, frequentat. ab obtineo, es. ἐπέχω. Cic. *ad Attic. lib.*9. Et tamen me ſpes quædam obtentabat, fore vt aliquid conueniret potius, quàm aut hic tantum ſceleris, aut ille tantum flagitij admitteret.

Obtingit, Obuenit, euenit. { קרה *karâh* בא *ba.* συμβαίνει, συμπίπτει. GALL. *Il auient, il eſt auenu.* ITAL. *Toccare, accadare.* GERM. Widerfaren/begegnen. HISP. *Acontecer ò venir à ſuerte.* ANGL. *It happeneth or chaunceth.* } Terent. *in Andr.* Neſcis quid mihi obtigerit. Idem *in Heaut.* Iſtuc tibi ex ſententia obtigiſſe lætor. Cic. 1. *Offic.* Ex quo quia ſuum cuiuſque fit eorum quæ natura fuerant communia, quod cuique obtigit, id quiſque teneat. Non niſi in tertiis perſonis legitur. Plautus *Mil. ſc.*4.*a*.2. Experior mihi ob oculos caliginem obtigiſſe. *Ibid. ſc.*3.*a*.2. Plus mali illicò adſit, ſi boni obtigit quid. Idem *Amph.* facile ex optatu obtingent. Idem *Aſin. ſc.*3.*a*.3. Cui tanta mala, mœſtitudóque obtigit. Idem *Aul. ſc.*6.*a*.4. Hic dies mihi peruorſus, & aduorſus obtigit. Idem *Men. ſc.* 5. *a*. 5. ¶ Obtingere alicui prouincia dicitur, quæ ſorte obuenit. Cic. 3. *Verr.* Quæſtor ex Senatuſconſulto prouinciam ſortitus es, obtigit tibi conſularis.

Obtinnio, tinnio. Apul. Ecquid illi aures obtinnirent.

Obtorpeſco, is, ab obtorpeo, Torpidus fio, & ſtupore quodam afficior, obſtupeſco, ſenſum mitto. ναρκάω, ἀποναρκάω. GALL. *Eſtre engourdi, s'engourdir.* ITAL. *Impigrirſi.* GERM. Blug werden/erſtaunet vnd erzittert werden. HISP. *Entorpecerſe.* ANGL. *To fainte for feare, to be very ſlow or dull.* } Curtius *lib.*10. Quis crederet ſæuam paulò antè concionem obtorpuiſſe ſubitò metu? Cic. *pro domo ſua*, Miror et & linguam non obmutuiſſe, & manum obtorpuiſſe. Idem 3. *Tuſc.* Sed iam ſubiectus miſeriæ obtorpui. Ex Euripide verſum.

OBTORQUEO, es, vehementer torqueo. { עקל *kibbel* עקש *kikkéſch.* διαστρέφω. GALL. *Fort tordre.* ITAL. *Torcere forte.* GERM. Vmbträhen. HISP. *Torcer en contrario, ò fuertemente.* ANGL. *To wringe or wreſt about.* } Plin. *de vir. illuſt.* Conſuli legibus agrariis reſiſtenti ita collum in comitio obtorſit, vt multus ſanguis efflueret è naribus.

Obtortus, a, um, participium. { מעקל *mekukkál* διεστραμμένος. GALL. *Tors, tourné.* ITAL. *Torto.* GERM. Vmbgeträhet/gewunden. HISP. *Torcido.* ANG. *VVringed or wreſten about.* } Cicer. 6. *Verr.* Quem obtorto collo in carcerem abripi iuſſit. Vide Plutarch. *in Publicola.*

OBTRECTO, as, ex Ob, & tracto: a in e mutata. Tracto verò frequentatiuum eſt verbi Traho. { חרף *cheréph* גדף *giddéph.* διασύρω, κακολογέω. GALL. *Meſdire, detracter, blaſmer.* ITAL. *Dir mal.* GERM. Vbelreden/hinderreden/ſchmächlich zureden. HISP. *Maldezir.* ANGL. *To ſclaunder, to backbite, to report ill.* } Eſt autem Obtrectare, autore Feſto, contra alienam ſententiam tractare, ſeu maledicere: quum ſcilicet alicuius dicta aut facta deprauantur. Obtrectat (inquit Eraſmus) qui maledicit de alio: detrahit qui minuit laudem alicuius. Cicero *Dolabellæ*, Non tam id laboro, vt ſi qui mihi obtrectent à te refutentur, quàm intelligi cupio me à te amari. Obtrectare gloriæ. Liu. *lib.*6. *decad.* 4. Obtrectare commodis. Suet. *in Calig. c.*35. Obtrectare laudes. Liu. *lib.* 6. Item Obtrectare (ſimpliciter.) Suet. *in Tib. c.* 10. Reprehendere & Obtrectare. Gell. *c.*15. *lib.*4. ¶ Accipitur aliquando pro culpare, ſiue damnare. Plin. *lib.*9.*c*.35. Superbo ſimul ac procaci faſtu, vt regina meretrix lautitiam eius omnem apparatúmque obtrectans.

Obtrectatio, Vituperatio. { חרפה *cherpâh* גדופה *gidduphâh.* διασυρμός. GALL. *Detraction, malediction.* ITAL. *Detrattione, maldicentia.* GERM. Ein böſer tyb daß einer mit ſchmertzen ſicht daß ein anderer bey im auffkompt. Item, Ein böſe nachred/vbelredung. HISP. *Detracion.* ANGL. *A ſclaundering, a backbiting.* } Obtrectatio eſt, quam intelligi zelotypiam volo, ægritudo ex eo quòd alter quoque potiatur eo quod ipſe concupierit. Cic. 4. *Tuſc.* ¶ Ponitur aliquando pro detractione. Cæſar 1. *bell. ciu.* A quibus & inductum & deprauatum Pompeium queritur inuidia atque obtrectatione laudis ſuæ &c.

OBTRECTATOR, is, Maledicus. { מחרף *mecharéph* מגדף *megaddéph.* διασυρτής, λοίδορος. GALL. *Detracteur, meſdiſant, meſdiſeur.* ITAL. *Detrattatore, maldicente.* GERM. Ein nachreder/verleumbder/ ein vnderneme der den andern lobe. HISP. *Maldezidor, que maldize de otro.* ANGL. *A ſclaunder or backbiter.* } Cic. *de clar. Orat.* Dolebámque, quod non vt pleríque putabant, aduerſarium, aut obtrectatorem laudum mearum, ſed ſocium potiùs, & conſortem glorioſi laboris amiſeram.

Obtrectatus, huius tus, idem quod obtrectatio Gell. *lib.*20. *c. vlt.* Æquum eſſe puto, vt ſine vano obtrectatu conſulerent.

OBTRUDO, is, ſi, ſum, Aduersùs alium trudo, obiicio. { הדיח *biddiach* תקע *takâh.* ἀντωθίζομαι. GAL. *Pouſſer vers ou contre.* ITAL. *Spingere incontro.* GERM. Entgegen trucken/ zutrucken: item, auffſtoſſen. HISP. *Empuxar en contraria.* ANGL. *To put, to with force, to offer or giue to one againſt his will.* } Hinc obtrudere fores dicitur, qui in ædes ingrediens, foris aſtantem excludit. Plaut. *in Men.* Iámne abit intrò? abiit: obtrudit fores. Obtrudere, quaſi inuito, & renuenti offerre & dare. Terent. *in Andr.*—ea quoniam nemini obtrudi poteſt, Itur ad me. Vbi Donatus, Bene obtrudi. quaſi inuito. de hoc vide etiam ſuprà in verbo *Obſtrudo.* Et apud Plaut. *Pſeud ſc.* 1. *a*.4. & *Curc. ſc.*3.*a*.1.

Obtruſus, a, um, participium, Abditus, reconditus. { תקוע *takuâh.* ἀντωθείς. GAL. *Pouſſé contre.* ITAL. *Spinto incontro.* GERM. Auffgetruckt oder auffgeſtoſſen. HISP. *Empuxado en contraria.* ANGL. *Thruſt, or put to by force.* } Cic. *de clar. Orat.* Quò magis expurgandus eſt ſermo & adhibenda quædam obtruſa ratio quæ mutari non poteſt.

OBTRUNCO, Occido: vulneribus conficio, quaſi corpus membris mutilatis truncum reddo. { נקף *nakaph.* ἀποδειροτομέω, κατακόπτω. *Decapiter, oſter la teſte, eſtronçonner.* ITAL. *Tagliar in pezzi.* GERM. Zerhauwen/enthaupten. HISP. *Deſcabeçar ò cortar miembro.* ANGL. *To kill, to beheade, to cutt away the toppe.* } Cic. 2. *de nat. deor.* Puerum interea obtruncat, membra articulatim diuidit. Virg. 3. *Æneid.*

> *Excipit incautum, patriáſque obtruncat ad aras.*

Liuius *lib.* 1. *ab Vrbe*, Ita regem obtruncant. Capio fuſtem, obtrunco gallum. Plaut. *Aul. ſc.* 4. *a*.3. Ipſus Amphitruo regem ſua obtruncauit manu. Idem *Amph.* Eum ego obtruncabo (machæra.) Idem *Mil. ſc.*5.*a*.2.

Obtruncatio. { נקף *nakaph.* ἀποκοπή, ἀκρωτηριασμός. GAL. *Coupement par le haut, eſtronçonnement.* ITAL. *Troncamento.* GERM. Ein abſchneidung oder beſchneidung. HISP. *Cortadura de miembros, deſcabeçadura.* ANGL. *A beheading or cutting away of the toppe.* } Col. *lib.*4.*c*. 19. Quod tum & obtruncatione vitis, & cum eiuſdem reſectionis ſiſſura præcipit fieri.

OBTUEOR, eris, obtutus ſum, obtueri. Diligenter conſpicio. { הביט *hibbit* ראה *raâh.* ἐνορῶ, ἐμβλέπω. GALL. *Regarder fermement.* ITAL. *Guardare.* GERM. Beſchauwen/fleyſſig etwas ſchawen. HISP. *Mirar.* ANGL. *To look or behold ſtedfaſtlie.* } Plaut. *in Bacchid.* Num qui nummi exciderunt here tibi, quod ſic terram obtuere? Idem *in Moſtell.* At tu iſtac nos obtuere, quoniam cornicem nequis conſpicari. *Ibid. ſc.*1.*a*.2. Quid eſt? Quid me nunc obtuere furcifer? Idem *in Amphitr.* Inimicos ſemper oſa ſum obtuerier.

Obtuor, eris, obtuitus, vel obtutus, obtui: obtueor. Vide infrà in dictione, *Tueor, eris.*

Obtutus, us, quaſi obtuitus, id eſt, aſpectus. { ראות *reuth* ראי *roi.* ἀτένισις. GALL. *Ferme regard.* ITAL. *Lo ſguardo.* GERM. Anſchawung/anſchung. HISP. *Mirada.* ANG. *Stedfaſt looking or beholding.* } ab obtueri: ἀτενίζειν, τὸ ἀτενίζειν. Virg. 1. *Æneid.*

> *Dum ſtupet obtutúque hæret defixus in vno.*

Cic. 3. *de Orat.* Qui vultum eius, quum ei dicendum eſſet, obtutúmque oculorum in cogitando probè noſſet. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.*4. *Triſt.*

> *Semper in obtutu mentem vetat eſſe malorum.* (Muſa.)

OBTUNDO, is, di, tuſum, ſine n, ſicut fit in aliis à Tundo compoſitis, quamuis Tuſum, à Tundo, n retineat. { קהה *kehâh.* ἀμβλύνω. GAL. *Reboucher ou refouler le trenchant ou la pointe, faire mouſſe, eſtourdir.* ITAL. *Spuntare, romper la teſta, ſtordire, ribattere il taglio.* GERM. Zerbleuwen/wol ſtumpff machen. HISP. *Embotar lo agudo hiriendo.* ANG.

To

To mak the edge of a thing blunt, to mak dull } Eſt autem propriè Obtundo, totum, ſeu circum percutio, & hebeto. Plaut. *Men. ſc. 2. a. 5.* Fuge domum, quantum potes, ne hic te obtundat (pugnis.) Idem *Amph.* Nam ſum obtuſus pugnis peſſimè, id eſt, percuſſus, vel perfractus. Colum. *lib. 4. c. 24.* Obtuſa, hebeſque & mollis falx putatorem moratur, eóque minus operis efficit, & plus laboris affert vinitori. ¶ Transfertur quoque ad ingenium, ad oculos & ad vocem, vt Obtuſum ingenium, & obtuſa acies, id eſt, hebes, & ſine acumine. [illegible] ¶ Obtundere & Acuere ſunt contraria. Cic. 1. *Tuſc.* Multa enim e corpore exiſtunt, quæ acuant mentem, multa quæ obtundant. ¶ Aliquando ſignificat ſæpius repetendo eadem, alicui moleſtiam & faſtidium afferre. [illegible]. Tractum à fabris qui repetunt ictus tundendo aliquid malleo. Terent. *in Andr.* Obtundis tametſi intelligo. Idem *in Adelph.* Ne me de hac re obtundas ſæpiùs. Cic. *antequam iret in exilium,* Quis nunc ego de propriis meis meritis prædicem? Si meminiſtis obtundam, id eſt, faſtidio vos afficiam.

Obtūſus, participium. { הקהה *hakheh.* ἀμβλυνθεὶς. GALL. *Rebatu, rebouché, mouſſe.* ITAL. *Ribattuto mozzato.* GERM. Zerblewet. HISP. *Embotado.* ANGL. *Made blunt or dull.* } vt, Obtuſus pugnis peſſime. Plaut. *in Amph.*

Obtūſus, nomen, pro hebete. { ἀμβλὺς, νωθρός. GERM. Toll/eines groben verſtands. ANGL. *Dull, blunt.* } Cic. *in Catone,* Nonne vobis videtur animus is, qui plus cernat, & longius videre, & ad meliora proficiſci: ille autem cuius obtuſior ſit acies, non videre? Aures auditorum obtuſæ. Autor *ad Herenn.* Quint. Clara, vel obtuſa vox.

Obtūſè, aduerb. Indocte, ſtupide. { ἀμβλέως. GAL. *Lourdement, groſſement, ſans eſprit.* ITAL. *Groſſamente, alla groſſa, ſenza giudicio.* GERM. Groblich/toll. HISP. *Sin juizio, groſſamente.* ANGL. *Dullie, bluntlie, without ſpirit.* Cicero 1. *de natura deorum,* Quo quid dici poteſt obtuſius? ¶ Obtunſus legitur apud Plinium *Epiſtol.* 123. ſed minus frequenter & parum vſitatè.

Obtūrbo, as, Sermonem, vel negotia alicuius interpello. { בהל *behél.* [illegible] GALL. *Troubler totalement.* ITAL. *Rompere il parlare, interrompere.* GERM. Einem in ſeinen worten oder wercken/verſtören/betrüben/verwirren. HISP. *Turbar, eſtorvar el que habla.* ANG. *To vexe or trouble muche.* } Terent. *in Andr.* Itáne verò obturbat? Turbo. Cic. *ad Attic. lib. 2.* Me literæ & ſcriptio non leniunt, ſed obturbant. Suet. *in Aug. c. 86.* Obturbare lectorem. Obturbatur, Impersonale. Plin. *Epiſt.* 190. Incipit reſpondere Veiento, nemo patitur, obturbatur, obſtrepitur, adeò vt diceret, Rogo, P. C. ne me cogatis implorare auxilium Tribunorum.

¶ Obturbator, is, qui obturbat. ¶

OBTVRO, as. Occludo. אטם *atám* סכר *ſachar.* [illegible] GALL. *Boucher, eſtoupper, clorre.* ITAL. *Serrare, chiudere, turare.* GERM. Verſtopffen/voll vermachen. HISP. *Cerrar.* ANGL. *To ſtoppe or cloſe.* } Horat. *lib. 2. Epiſt.*

Obturem patulas impunè legentibus aures.

Cic. *de Fato,* Stupidum eſſe Socratem dixit, & bardum, quòd iugula concaua non haberet, obſtructas eas partes, & obturatas eſſe dicebat. Plaut. *Aulul. ſc. 1. a. 2.* Etiámne obturat inferiorem gutturem. ¶ Feſtus dicit dictionem eſſe compoſitam ex Latina præpoſitione Ob, & Græca dictione θύρα, quo nomine illi oſtium appellant: & ita (ſi Feſto de hac etymologia fidem adhibere velimus) videretur per th aſpiratum eſſe ſcribendum.

Obtūrāmentum, quo aliquid obturatur. { סתר *ſécher.* ὁ φραγμὸς, [illegible] GAL. *Bouſchon, bondon, eſtupillon.* ITAL. *Coſa da ſtoppare.* GERM. Alles damit etwas verſtopfft oder verſchoppet. HISP. *Aquella cerradura.* ANGL. *Whereby any thing is ſtopped, a ſtoppell.* } Plin. *lib. 16. c. 8.* Vſus eius cadorum obturamentis, de cortice ſuberis loquens. Idem *lib. 33. cap. 4.* Et repleto ſtagno excuſſis obturamentis erumpit torrens tanta vi, vt ſaxa peruoluat.

Obuāgio, is. Contra vagio, ſeu vagitu obſtrepo. { [illegible] GALL. *Braire comme petits enfans.* ITAL. *Gridare como i bambini.* GERM. Vmbher grannen oder greinen/ wirt von kleinen kindlinen verſtanden. HISP. *Llorar como el niño.* ANGL. *To crie as a childe.* } Plaut. *in Pœn.* Nutrices pueros infantes minutulos Domi, vt procurent neúque impeditum afferant, Ne & ipſæ ſitiant, & pueri pereant fame, Neve eſurientes hîc quaſi hœdi obuagiant.

¶ Obuagulare, conuitium facere ante ædes, differre pipulo. Varro. ¶

Obuallo, as, Circumuallo. { הקיף *hikkiph* סבב *ſabáb.* [illegible] GAL. *Enuironner de rampars & aſſieger.* ITAL. *Circundare munire, fortificare, ſerrare intorno.* GERM. Verbolwercken/ verſchannen oder vmbſchantzen. HISP. *Cercar de palizada.* ANGL. *To enuiron or compaſſe about with a diche or trenche.* } Cic. *de lege Agrar.* Me longo interuallo prope memoriæ temporumque noſtrorum primum nouum hominem Conſulem feciſtis, & eum locum quem nobilitas præſidiis firmatum atque omni ratione obuallatum tenebat, me duce reſcidiſtis.

Obuaricatores, dicebantur, qui cuipiam occurrebant, quo minus iter rectum iter conficeret, inquit Feſtus. ¶ Obuarico, as, vero pen. corr. eſt occurro, obſto, teſte eodem.

Obuāro, as. Deprauo, peruerto. { עוה *ſevváh.* διαστρέφω. GALL. *Gaſter, corrompre.* ITAL. *Guaſtare.* GERM. Verkeren verkēren. HISP. *Entortar lo derecho, corrompero.* ANGL. *To corrupt.* } Tractum a varis, qui introrſum pedes intortos habent. Ennius *in Achill.* Nam conſiliis obuarant, quibus tamen concedit hic ordo Nonius.

Obucula, æ oppidum vlterioris Hiſpaniæ, in conuentu Aſtigitano. Cuius meminit Plin. *lib. 3. c. 1.*

OBVENIO, nis, Obtingo, in tertiis perſonis. { בא *ba* הוה *ha áh.* [illegible] GALL. *Suruenire, venire au deuant, eſcheoir.* ITAL. *Auuenire, ſopravenire, accadere, venir all'incontro.* GERM. Begegnen/ zuhandenſtoſſen ſich begeben. HISP. *Venir ò proceder, acontecer.* ANGL. *To chance, to come in the meane tyme, to meete with* } Plaut. *in Aſin.* Sed ſi occaſionem opprimere hanc, quæ obuenit, ſtudet. Quint. *lib. 10. cap. 3.* Expectantes quid obueniat, quid res poſcat, quid perſonam deceat. ¶ Aliquando dicitur etiam de rebus, quæ ſortem contingunt. Liuius 10 *ab Vrbe,* Conſules inter ſe prouincias partiti ſunt, Scipioni Hetruria, Fuluio Samnites obuenerunt. Cic. 3. *Verr.* Verri ſorte prouincia obuenit. Idem 6. *Philipp.* In ſortitione prouinciarum, quæ cuique apta erat, ea cuique obueniat. ¶ Obuenire ex hæreditate, vel hæreditatem. Idem *in Verr.* 4. Ita ſi, vndecies Q. Dionem, quòd hæreditas ei obueniſſet, perdidiſſe. Suprà dixerat idem per verbum Venio. Varro *de re ruſt. lib. 1. cap.* 11. Quid potero facere, ſi huiuſmodi mihi fundus hæreditate obuenit? Senec. *Epiſt.* 91. Sapientia non obuenit: mox, beneficiaria res non eſt.

Obuentio, verbale, dicitur emolumentum omne quod tum ex corpore ipſo ret, tum ex hominum opera & induſtria obuenit, veluti penſiones vrbanorum prædiorum, vectuæ iumentorum, &c. [illegible] Vlpian. *l. magis puto, ff. de reb. cor. qui ſub tutel. & cura ſunt.* An pecuniam pupillus habeat, vel in numerato, vel in nominibus, quæ conueniri poſſunt, vel in fructibus conditis, vel etiam in redituum ſpe, atque obuentione.

¶ Obuentitia, fortuita. Tertull.

Obuerbero, è regione verbero. Apul. *lib. 7.* Baculo, quem gerebat, obuerberans. ¶

Obversor, aris, deponens, In oculis verſor, adſum. { [illegible] GAL. *Se tourner contre, aller ſouuent en quelque lieu.* ITAL. *Verſarſi intorno.* GERM. Etwan vor ſein, etwan ſchwäben. HISP. *Boluerſe ò traſtornaſe al rededor, yr en contrario.* ANGL. *To walk often in one place, to before the eyes.* } Cicer. *pro Sextio,* Sed mihi ante oculos obuerſatur Reipublicæ dignitas, quæ me ad ſe rapit. Obuerſari per metaphoram etiam illud dicitur, quod ita animo apparet, vt adeſſe coram videatur, & cerni. ¶ Et dicimus Obuerſari ante oculos, vel cum datiuo, Obuerſari oculis. Liu. 5 *bell. Maced.* Caudinæque cladis memoria, non animis modò, ſed propè oculis obuerſabatur.

Obuerſātio, verbale, ἡ [illegible]. Cic. *pro Mur.* Mœſtos amicos, obuerſationes, teſtificationes, ſeductiones, &c. animaduertebant.

¶ Obuerſùs, præpoſitio. Apul. *lib. 2.* Tunc Orientem obuerſùs & incrementa Solis auguſti tacitus imprecatus. ¶

Obuerto, Contrà verto. { פנה *panáh.* [illegible] GAL. *Tourner vers, en contre.* ITAL. *Volgere contra.* GERM. Entgegen kehren. HISP. *Boluer en contrario.* ANGL. *To turne againſt, to turne backe.* } Plin. *lib. 14. c. 11.* Feneſtras obuerti in Aquilonem oportere. Cic. *in Arato,* Obuertunt nauem magno cum pondere nautæ. Virg. 6. *Æneid.*

Obuertunt pelago proras.

Idem 2. *Georg.*

——— qua parte calores
Auſtrinos tulerit, quæ terga obuerterit axi.

¶ Obuerſus ſto, pro aduerſus. Plin. *lib. 9. c. 17.* Contráque venantes refugere in ſuas cauernas, & in illis obuerſos ſtare. Colum. *lib. 7.* Plurimum refert, vt paſcentium capita ſint obuerſa Soli, qui plerunque nocet animalibus. Liuius, Tum totam aciem in Samnites obuertit. Plaut. *Pſeud. ſc. 3. a. 4.* Metuo ne in me obuertat cornua. (i. ne me oppugnet.)

OBVIO, as, Occurro, obuiam proficiſcor, ſeu obuius fio, quaſi ob, id eſt, contra viam eo: quemadmodum Deuio, à via recedo. { פגע *pagháh* פגש *paghaſch* קרה *karáh.* ἀπαντάω. GALL. *Aller au deuant.* ITAL. *Ire incontro, incontrare.* GERM. Begegnen/ entgegen kommen oder gehn. HISP. *Venir al encuentro, encontrar en el camino.* ANGL. *To meete in the way.* } ¶ Per tranſlationem ponitur pro occurrere & obſiſtere. Saluſt. *in Iugurth.* Tum primùm ſuperbiæ nobilitatis obuiatum. Sic exemplaria quædam impreſſa, & etiam manuſcripta. Alij, obuiam itum eſt. Sed in Lexico ſancti Germani (quod eſt Græci veteris) *obuiat* exponitur ἀπαντᾷ. Alibi dixit Saluſt. Ite obuiam iniuriæ. Et, eius ſceleri obuiam eſſe, i. ἀπαντᾶν. Vide *Occurſare.*

Obuius, a, um, quod alicui occurrit, & tanquam in via oppoſitum eſt. { פגע *pogheah* פגש *pogheſch.* [illegible] GAL. *Qui rencontre, ou qu'on rencontre.* ITAL. *Cio che viene all'incontro.* GERM. Entgegen kommend/ od ſtoſſend. HISP. *Coſa encontradiza.* ANG. *That which meeteth one.* } Saluſt. *in Iugurth.* Deinde omnes puberes Numidas atque negotiatores promiſcuè vtcuiſque armatus fuerat obuius interfecit. Lucan. *lib. 1.* Infeſtiſque obuia ſignis Signa. ¶ Obuium ſe dare alicui. Liu. *lib. 1. ab Vrbe,* Romulus, inquit, Quirites parens vrbis huius, prima hodie luce cælo repente delapſus, ſe mihi obuium dedit. Procedo obuius Iugurthæ obuius procedit, Saluſt. *Iugurth.* 68. i. id obuiam. ¶ Obuium eſſe Cic. *pro Cæcin.* Sin autem ingredienti cum armata multitudine obuius fueris. Liu. *lib. 7. d. 4.* In obuio eſſe. Quintil. Brutus ex obuio victus. Item, Obuia & illaborata virtus. (i. quæ facilè obuenit, & ſine labore.) Tibul. *lib. 4.*

——— Lento perfregerit obuia pilo.

¶ Rectè verò dicitur, Obuius tibi fio, Obuius ſum tibi, Obuiam me tibi fero, & Obuio tibi. ¶ Obuius, & expoſitus homo dicitur, qui omnes admittit, nec ſe difficilem præbet in colloquiis. Plin. *Epiſtol.* 10. Eſt enim obuius, & expoſitus, plenuſque humanitatis, quam præcepit.

Obuiam, Aduerbium loci, occurſum denotans, quaſi ob, id eſt, cōtra viam. לקראת *likráth.* εἰς ἀπάντησιν. GALL. *Au deuant.* ITAL. *All'incontro.* GERM. Entgegen. HISP. *Encontrando al encuentro.* ANGL. *By meeting.* } Terent. *in Phormione,* At ego obuiam conabar tibi Daue. Apud Cic. & alios, procedere obuiam alicui, Prodire obuiam, Properare obuiam, Ire obuiam, Venire obuiam, Mittere obuiam, Obuiam fieri. Cicer. *pro Milone* Obuiam fit ei Clodius expeditus in equo. Effundere ſe obuiam, Obuiam ire periculis, Obuiam ire conatibus, hoc eſt, obſiſtere. Obuiam eſſe, quod eſt in promptu eſſe. Plaut. *in Capt. ſc. 3. a. 3.* Nec ſycophantiis, nec fucis vllum mantellum obuiam eſt. Nonne vis huc me obuiam ire. (noſtri gratia.) Idem *Moſtell. ſc. 4. 1.* Vide Ire aduorſum. Obuiam ire dolori. Senec. *de conſol. ad Mart. cap. 1.* Præcurriſti obuiam, vt mitigas eas. Plaut. *Menæch. ſc. 8. a. 5.* Quis oculis meis obuiam obuiam. Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 2.* Ne quis mihi obſtiterit obuiam. Idem *Capt. ſc. 1. a. 4.* Fiunt obuiam, (pro veniunt) gratulantur. *Ibid. ſc. 1. a. 3.* Nec quiſquam homo tam audax fuat, qui mihi obſiſtat obuiam. Idem *Amphitr.* Quod te ſcio facile abſtinere poſſe ſi nihil obuiam eſt, (de fure.) Idem *Aulul. ſc. 2. a. 2.* Occedamus hac obuiam. Idem *Pſeud. ſc. 3. a. 1. & in Aſin. ſc. 5. & 4. a. 2.* Obuiam vltrò deferam ei argentum. *Ibid. ſc. 2. a. 5.* Ve malus viro optimo obuiam it. *Ibid. ſc. 1. a. 5.* Ne obuiam, vide *Obuio.*

Obulco,

Obulco, onis, oppidum mediterraneum vlterioris Hiſpaniæ in conuentu Cordubẽſi, cuius meminit Plin. *lib.* 3. *c.* 1.

Obultroneus, αὐθαίρετος. Gloſſ. Phil. i. planè vltroneus. Gloſſ. Cyr. αὐθαίρετος, promptuarius, vltroneus, voluntarius.

Ŏbŭmbro, as, Vmbris vndique obſcuro. { הצל *hetſâl*. ἐπισκιάζω, ἐπισκοτίζω. GALL. *Enombrager, offuſquer, obſcurcir*. ITAL. *Adombrare*. GERM. Beſchatten/ allenthalben vberſchatten. HISP. *Cubrir con ſombra*. ANGL. *To caſt a shadow vpon*. Virg. 1. *Æneid.*

——— obumbrant æthera telis.

¶ Per tranſlationem obumbrare pro tueri ſumptum. Idem *lib.* 11.—& magnam reginæ nomen obumbrat. ¶ Aliquando pro obſcurare. Quintil. *in Proœmio lib.* 8. Fidem amittunt propter id quod ſenſus obumbrant, & velut læto gramine ſtrangulant. Plin. *lib.* 23. *cap.* 1. Sic quoque in prouerbium ceſſit, Sapientiam vino obumbrari. Budæus. Obumbrare cum datiuo quoque reperitur. Plin. *lib.* 17. *c.* 21. Meliórque ea vino, quando ſibi ipſa non obumbrat, aſſiduóque ſole coquitur, & afflatum magis ſentit.

Ŏbŭncus, adiectiuum, Vncus & incuruus. { ἐπικαμπής. GALL. *Fort crochu & tortu*. ITAL. *Molto torto*. GERM. Schelcts/ hackechtig/ krumb. HISP. *Coſa encoruada ò tuerta*. ANG. *Verie crooked*. } Virg. 6. *Æneid.*

——— roſtróque immanis vultur obunco
Immortale iecur tundens.

Obundo, as, are, περικλύζω, ab vnda. Stat. 1. *Achill.*

——— latéque dea Sperchios obundas
Obuius, & dulci veſtigia circuis vnda.

‖ Obungo, ſupra vngo. Apul. *lib.* 2. Guttis Arabicis obunctus. ‖

OBVŎLVO, is, Circumuoluo. { גלם *ghalám* עטה *ʿatah* עטף *ʿatáph*. περιειλέω, ἐγκαλύπτω. GALL. *Enuelopper, entortiller*. ITAL. *Inuolgere, volgerſi incontro*. GERM. Vmbwicklen/ verwicklen. HISP. *Boluer al rededor ò al encuentro*. ANGL. *To folde or wrappe together*. } Cic. *in Orat.* Obuoluendum caput Agamemnonis eſſe, quoniam ſummum illum luctum penicillo non poſſet imitari, &c. Idem 7. *Verrin.* Alij capitibus obuolutis e carcere ad palum rapiebantur. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2. Vt obuoluto capite fugiat cum ſummo metu. Item Sueton. *cap.* 51. Caput obuoluere. ¶ Sumitur aliquando per metaphoram pro diſſimulo, velo, obtego. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 7. Tu quum ſis quod ego, & fortaſſis nequior, vltro inſectere, velut melior, verbiſque decoris Obuoluas vitium.

Obuſtus, Adiect. ἐμπυρώδης, Circumuſtus: vt Sudes obuſta. Ouid. 2. *Metamorphoſ.*

Quæ iuncta eſt humero ceruix, ſude figit obuſta.

Robur obuſtum.

O C

Ocalea, æ, ſiue Ocalee, es, pen. corr. Ὠκαλέα, Bœotiæ oppidum eſt, cuius meminit Homerus in Catalogo nauium, Ὠκαλέην, Μεδεῶνά τ' ἐϋκτίμενον πτολίεθρον.

Occă Inſtrumentum, quo tracto reptantéque ſuper terram, ferreis dentibus quibus inſtructum eſt, glebæ conteruntur, & agri ſuperficies coæquatur, & ſemina cooperiuntur. { חרוץ *charûts*. βωλοκόπος. GALL. *Vne herſe ou vn pleuſtre*. ITAL. *Arpago*. GERM. Ein eggen. HISP. *Inſtrumento para quebrantar los terrones*. ANGL. *An harrow or dragges*. } Col. *lib.* 3. *cap.* 28. Deinde viciam permiſtam ſeminibus fœni ſeremus, tum glebas ſarculis reſoluemus, & inducta occa coæquabimus. Sunt tamen qui legunt hic, inducta crate. Cratibus enim glebas ſolere æquari, locupletiſſimus teſtis eſt Virg. 1. *Georg.*

Multum adeò raſtris glebas qui frangit inertes,
Vimineáſque trahit crates.

‖ Occāmen, contuſio glebarum. Gloſſ. Iſid. ‖

Ŏcco, as, are, eſt glebas confringere, & ſata operire. { שדד *ſiddéd*. βωλοκοπεῖν. GALL. *Eſcſter, herſer*. ITAL. *Arpegare*. GERM. Eggen/ mit der erden decken. HISP. *Quebrantar los terrones*. ANG. *To harow*. } Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Semper occant prius quàm ſariunt ruſtici. Cic. *de ſenect.* Quæ quum gremio mollito, ac ſubacto, ſparſum ſemen excepit primum id occatum cohibet, ex quo occatio (quæ hoc efficit, nominata eſt) Palladius. Arbores quæ abiaqueatæ fuerant occare, hoc eſt, operire iam conuenit. Varro 1. *de re ruſtic. cap.* 31. Vineas nouellas fodere, aut arare, & poſtea occare, id eſt, comminuere ne ſit gleba: quod ita occidunt, occare dicunt. Feſtus, Occare, & Occationem Verrius dictam putat ab occidendo, quòd cædant grandes globos terræ: quum Cicero venuſtiſſimè dicat ab obcæcando fruges iactas. ¶ Huius compoſita, Deocco & inocco, vide ſuis locis.

Ŏccātio, nis, ab Occo, as. { משדד *miſchaddédh*. βωλοκοπία. GAL. *Herſement de terre pour rompre les mottes*. ITAL. *Arpegamento per rompere le zolle*. GERM. Das eggen/ oder die egge. HISP. *Obra de quebrantar los terrones*. ANG. *An harrowing*. } Plin. *lib.* 8. *cap.* 10. Aratione per tranſuerſum iterata occatio ſequitur. Sic Colum. *lib.* 2. *c.* 8. & Cic. *de ſenect.*

Ŏccator, ris, qui occat, hoc eſt, glebas in aruo confringit. { βωλοκόπος. GAL. *Herſeur*. ITAL. *Arpegatore*. GERM. Ein egger/ der mit der eggen vber den acker fährt. HISP. *Quebrantador de terrones*. ANG. *He that harroweth*. } Plaut. *in Capt. ſc.* 5. *a.* 3. quid ego deliqui? AR. rogas? Sartor, ſatórque ſcelerum, & meſſor maxume. T. Non, occatorem dicere debebas prius: Nam ſemper occant prius, quam ſariunt ruſtici. Sic Colum. *lib.* 11. *cap.* 13. ¶ Occator, Deus Seruius *in* 1 *Georg.* Nomina numinibus ex officiis conſtat impoſita, v. c. ab occatione deus Occator, à Sarritione Sarritor, a ſtercoratione Sterquilinus, a Satione Sator.

Ŏccātōrĭŭs, a, um, quod ad occationem pertinet. { βωλοκοπικός. GALL. *Appertenant à herſer*. ITAL. *Pertenente à arpegare*. GERM. Das zu dem eggen gehört. HISP. *Pertineciente a quebrantar los terrones*. ANGL. *Perteining to harrowing*. } Colum. *lib.* 4. *c.* 1. Bubulcorum opera tres exigunt, occatoriam vnam, &c.

ŎCCALLEO, Calloſus ſum { ἀποτυλόομαι, ἐντυλόομαι. GALL. *S'endurcir en durillon, ſe faire des cals*. ITAL. *Hauer calli, far il callo*. GERM. Vil herte ſchwullen haben/ voll ſchwyllen ſein. HISP. *Hazer callos*. ANGL. *To be hard skinned*. } & per tranſlationem pro obdureſcere vſurpatur. ¶ A quo Occalleſco, quod eſt callo obducor. Partes autem illæ callum obducere dicuntur, quæ obdureſcunt. Plaut. *Aſin ſc.* 4. *a.* 3. Qui latera conteram tua, quæ occalluere plagis? Occaluit animus, alibi ait, hoc eſt, Diutina malorum aſſuetudine aduerſa patienter ferre didicit. Longa patientia occalui. Plin. *Epiſt.* 35. ¶ Fauces guloſorum a Seneca dicuntur occaluiſſe tanquam callum obduxerint ex cibis ardentibus aduersùs ſenſum feruidorum ciborum, qui vix ſuffixerat gulam homunum magis ardentem, quam ardeat feruens opſonium.

Occallatus, qui callum obduxit. Senec. 4. *nat. quæ.* Sed quid ſentire poſſunt emortuæ fauces, & occallatæ cutis ardentibus?

Occillo, occa comminuo. Plaut. *Amph.* os occillet, id eſt, pugnis contundat.

Ŏccano, & Occino, is, ui, & ini, & ui, ſecundùm Probum, quum Cano Centini faciat & ſignificat contra cano, cantu obſtrepo. { ἀντιφθέγγομαι. GALL. *Chanter contre*. ITAL. *Cantare incontro*. GERM. Singen/ entgegen ſingen. HISP. *Cantar en contrario*. ANGL. *To ſing againſt*. } Liuius, Si pulli non paſcentur, ſi tardiùs ex cauea exierint, ſi occinuerit auis. Saluſtius, referente Priſciano, Iuſſu Metelli cornicines occanuere. Tacit. *lib.* 2. Tum ſentius occanere cornua, tubáſque, & erigi ſcalas iuſſit. Catullus *Epigr.* 12.

Quum diua mater alites oſtendit occinentes,
Remitte pallium mihi meum, quod inuolaſti.

¶ Supinum facit occentum.

Ŏccentus, pro concentu, aut ipſo occinendi actu, ἐπῳδή. Valer. Max. *lib.* 1. occentúque ſoricis auditus, Fabio Maximo Dictaturam, C. Flaminio Magiſterium equitum deponendi cauſam præbuit.

Ŏccento, as, are, frequentatiuum, vide infra ſuo loco.

Occæco, vide *Obcæco*.

ŎCCASIO, nis, inquit Feſtus, eſt opportunitas temporis caſu proueniens. { עלילה *ʿalilah* תואנה *toanah*. καιρός, εὐκαιρία. GAL. *Occaſion, opportunité*. ITAL. *Occaſione, opportunità*. GERM. Ein anlaſs/ gelegenheit. HISP. *La ocaſion o achaque*. ANGL. *Occaſion, opportunitie*. } Cicer. 1. *de Inuent.* Occaſio eſt pars temporis, habens in ſe alicuius rei idoneam faciendi opportunitatem. Idem 1. *Offic.* Tempus autem actionis opportunum Græcè εὐκαιρία, Latinè appellatur occaſio. Hæc naſcitur per hominum actus agendi facultatem non impedientes, vt puer dormiens facit furandi occaſionem. Peccaui ſcilicet, qui amiſi occaſionem tam bonam. Plaut. *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 1. Vbi huic euenit occaſio. Idem *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. *Ibidem*, Poſtquam occaſio eſt. Nemo eſt quin vbi quicquam occaſionis ſit, ſibi faciat bene. Idem *Aſin. in fine*. Quid ceſſo dum datur occaſio tempúſque abitet? Idem *Menach. ſc.* 3. *a.* 3. ſi huic occaſioni tempus ſe ſubterduxerit. Item, Si mecum hanc occaſionem opprimere, quæ obuenit, ſtudet. Idem *Aſin ſc.* 2. *a.* 2. Quando illæc occaſio perit, pòſt ſerò cupit. Idem *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Vt quæque illi occaſio eſt ſurripere ſe ad me. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Vbi data eſt occaſio, rape, clepe. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Fuit occaſio, ſi vellet, iampridem argentum vt daret. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Hæc ea occaſio eſt dum dormit. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 4. Nunc eſt occaſio & tempus. *Ibid ſc.* 2. *a.* 4. Occaſionem repperiſti, vbi me percontaris. Idem *Pſeud ſc.* 4. *a.* 4. ¶ Accipitur aliquando Occaſio pro copia, teſte Budæo, Columella *lib.* 9. *cap* 1. Id fabricatur ex robore, quercu, vel ſubere, nam oleæ rara eſt occaſio. ¶ Dicimus occaſionem capere, occaſionem captare, occaſionem patere, occaſionem eſſe, occaſionem venire, occaſionem videri, occaſionem dare, occaſionem habere, occaſionem offerri, occaſionem nanciſci, occaſionem tenere, aut remittere, quæ ſunt contraria, occaſionem amittere, occaſionem amplecti, occaſionem arripere. Exempla apud probatos autores ſunt inuentu facilia. ¶ Occaſionem veteres Romani deam eſſe putauerunt, Græci Deum, quem καιρόν vocabant. Simulachrum occaſionis ita fingebatur, vt pennatis pedibus volubili rotæ inſiſteret, vertigine quadam velociſſima ſe in orbem circumagens priore capitis parte capilloſa, poſteriore glabra. Quo commento occaſionis breuitatem & inconſtantiam voluerunt ſignificare: quæ niſi quum primum ſeſe offerat arripiatur, ſtatim elabitur è manibus: nihilque nobis remanet præter pœnitentiam, quæ perpetua occaſionis fingitur eſſe comes: ita vt quum occaſio effugerit nobis, maneat pœnitentia. De occaſionis effigie extat elegans Epigramma apud Auſonium: quod quoniam dignum viſum eſt, quod non tantùm ibi legeretur, hic etiam adſcripſimus.

Cuius opus? Phidiæ qui ſignum Palladis eius,
Quique Iouem fecit: tertia palma ego ſum.
Sum dea quæ rara & paucis Occaſio nota,
Quid rotulæ inſiſtis? Stare loco nequeo.
Quid talaria habes? Volucris ſum. Mercurius quæ
Fortunare ſolet, tardo ego quum volui.
Crine tegis faciem? Cognoſci nolo. Sed heus tu
Occipite caluo es? Ne tenear fugiens.
Quæ tibi iuncta comes? Dicat tibi. Dic rogo quæ ſit.
Sum dea cui nomen nec Cicero ipſe dedit.
Sum dea quæ facti non factique exigo pœnas.
Nempe vt pœniteat, ſic Metanœa vocor.
Tu modo dic quid agat tecum. Si quando volaui,
Hæc manet: hanc retinent quos ego præterij.
Tu quoque dum rogitas, dum percontando moraris,
Elapſam dices me tibi de manibus.

Ŏccāſĭūncŭla, æ, diminut. { ἡ μικρὰ εὐκαιρία, ἡ μικρὰ ἀφορμή. GALL. *Petite occaſion*. ITAL. *Picciola occaſione*. GERM. Ein kleiner oder geringer anlaſs. HISP. *Pequena occaſion*. ANGL. *A litle occaſion*. } Plaut. *in Trinum.* Nam mihi auſero, nimis argute obrepſiſti mea occaſiuncula.

Occado, Occaſus, vide *Occido*.

Ŏccedo, is, ſſi, ſſum, ex Ob & cedo, occurro, obuiam eo. פגע *paghaʿ* קרה *karáh*. ἀπαντάω. GAL. *Aller au deuant*. ITAL. *Andar al incontro*. GERM. Entgegen tretten/ entgegen gehen. HISP. *Andar en contrario ò al encuentro*. ANGL. *To meete with in the waye*. } Plaut. *in Aſin.* Næ tu herclè cum magno malo mihi obuiam occeſſiſti. Idem, Quiſquis obuiam huic occeſſerit irato, vapulabit. Item vbi legitur *in Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Accedamus hac obuiam, legit Paſter *occedamus*.

Occento as are, frequentatiuum. Occentare (inquit Feſtus) Conuitium facere ſignificat, vt apud antiquos, quum id clare & cum quodam canore fieret, vt procul exaudiri poſſet, quod turpe habetur, quia non ſine cauſa fieri putatus. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. quid ſi adeà fores, Atque occentem

occentem? P A. neque vero, neque iubeo, quando te video immutatis moribus eſſe hæc. Idem *Perſa*, at ego intromittere vereor: Hæc enim illi nocte occentabunt oſtium, exurent fores.

Occepſo, veteres pro incepero poſuerunt. Plaut. *in Amphitr.* Ne ego illi puteo ſi occepſo, animam omnem intertraxero. Idem *Aſin.ſc.*1.*a.*4. Si tuſſire occepit.

[Occhi, arbores, è quibus mel defluit, ſimiles ficis. Onom. Med.]

Occido, is, ex Ob & cædo, ſignificat quocunque modo interficio. {הֵמִית *hemith* קָטַל *katal* הָרַג *haragh*. φονεύω, ἀποκτείνω, σφάζω. GALL. *Tuer, faire mourir, mettre à mort.* ITAL. *Occidere, ammazzare.* GERM. Tödten, vmbbringen. HISP. *Matar.* ANGL. *To kil, to ſlay.*} Terent. *in And.* Si quicquam mentitum inuenies, occidito. ¶ Aliquando ſignificat enecare, excruciare, & nimium alicui moleſtum eſſe. Terent. *in Adelph.* occidunt me quidem, dum nimis ſanctas nuptias ſtudent facere. Occidiſti, quem mortalem? omnes tuos. Plaut. *Moſtell. ſc.*2.*a.*2. Iubes me impetum facere in [illegible] atque occidere. Idem *Menech ſc.*2.*a.*5. Occidor, niſi intus propero currere, (vt ibidem eradicari.) Idem *Aulul. ſc.*5.*a.*5. ¶ Occidis me (i. enecas.) Idem *Pſeud.ſc.*2.*a.*4. ¶ Occiſus, a, um, occiſam ſæpe plus multo ſuem, cùm manducatur. Idem *Milite ſc.*6.*a.*2. Occiſa hæc eſt res, niſi reperſo aſtutiam. (i. actum eſt, parum ſpei reliquum eſt, res deperdita eſt.) Sic idem *in Menach. ſc.*2.*a.*3. Satin' ſanus occiſa hæc res eſt. Et iterum *Pſeud. ſc.*5.*a.* 2. de quo infra. Occiſus plus eſt, quàm cæſus. Quintil. ¶ Quandoque eſt cædere, ferire, percutere. Terent. *in Adelph.* Cteſipho me pugnis miſerum, & iſtam pſaltriam vſque occidit. Vbi Donatus, occidit, vehementer cecidit. Vnde etiam occiſum poſſumus intelligere cæſum, quamuis interfectus non ſit. Propriè autem occiſus dicitur qui eſt interemptus. Vlpian. Occiſum interemptum accipere debemus, ſiue gladio, ſiue fuſte: vel alio telo, vel manibus, ſi fortè ſtrangulauit eum, vel calce petiit, vel capite, vel qualitercunque. ¶ Neque verò homines ſoli cædere, aut animalia occidi dicuntur, verumetiam plantæ: quæ licèt non ſentiant, tamè viuere dicuntur. ¶ Differuntque inter ſe Occiſus & necatus: quòd Occiſus vulnere, Necatus etiam ictu dicatur. vnde veneno necatos, non occiſos dicimus. Occiſa res dicitur, deſperata & perdita. Plaut. *in Pſeud.* Occiſa iam eſt hæc res, hæret hoc negotium. Vnde & Occiſiorem & Occiſiſſimum veteres dixere. Idem *in Caſ.* Occiſiſſimus omnium qui viuunt.

Occiſio, nis, Interemptio, interfectio. {הֶרֶג *héregh* הֲרֵגָה *hareghàh* קֶטֶל *ketel*. φόνος. GALL. *Tuerie, occiſion.* ITAL. *Occiſione.* GERM. Ein ertödtung, todtſchlag. HISP. *La matança.* ANGL. *A killing.*} Plin. *de viris illuſtr.* In inſidias delapſi, ad vnum occiſione perierunt. ¶ Occiſione occidere, idem eſt quod vſque ad internecionem delere. Cic. 14. *Philipp.* Eiuſque copias occiſione occident, ſuo exercitu ita incolumi, &c.

Occidio, nis, Occiſio, cædes, mors. {הֶרֶג *héregh* הֲרֵגָה *hareghàh* קֶטֶל *ketel* φόνος. GAL. *Occiſion.* ITAL. *Occiſione.* GERM. Todtſchlag. HISP. *La matança.* ANGL. *Slaughter or killing.*} Columella *lib.*5. *cap.*5. Sola ea fomenta non aſpernatur lactis caprini, quod infuſum tantum valet, vt & blandiatur, igneam ſæuitiam differens magis, quàm occidionem gregis prohibens. Corn. Tacit. *lib.*12. Copiæ cum occidione occubuiſſent. Idem, Ac poſt multum vulnerum occidione exempti ſunt. ¶ Occidione occidere, idem eſt quod ad internecionem delere. Liu. *lib.*8. *bell. Pun.* Quum duo exercitus eorum propè occidione occiſi ſunt, &c. Nihil certè frequentius. Ita etiam Gell. *c.*17. *lib.*15. Exercitus Pop. Rom. Occidione occiſus.

[Occiſito. Feſt. Occiſitantur, ſæpe occiduntur.]

Occido, is, idi, caſum: ex Ob & cado. Intereo, pereo, perdor. {מוּת *moth* גָּוַע *ghavuáh* אָבַד *abád* נָבַל *nabal*. καταδύω, ἀποθνήσκω. GALL. *Mourir.* ITAL. *Morire.* GERM. Sterben, zu grund gehen. HISP. *Morir.* ANGL. *To die, to periſhe.*} Terent. *in Eunuch.* — occidi. Neque virgo eſt vſquam, &c. Pulchrè occidi. Plaut. *Curc. ſc.*3.*a.*1. Periſ interim, occidi. Idem *Aulul ſc.*9 *a.*4. Exurgite omnes, qui terrore meo occidiſtis. metaph. i. humi occidiſtis. Idem *Amphitr.* Nunc enimuero occidi. Idem *Cap. ſc.*4. *a.*3. Repentè exortus ſum, repentinò occido. Idem *Pſeud. ſc.*1.*a.*1. Scilicet occidimus Ouid *Eleg.*1 *lib* 1. *Triſt.* Occidit ſpes noſtra, inquit Plaut. *in Moſtell ſc.*1. *a.*2. id eſt, periit, omiſſa eſt, de ſpe decidimus. ¶ Accipitur aliquando Occido, pro obeunio: vnde Occaſus. Neque ſolùm de homine, cæteriſque animantibus, verumetiam de herbis & de arboribus dicitur, quum ſeneſcunt, & euaneſcunt. Virg. 4. *Eclog.*

——& fallax herba veneni
Occidet.

¶ Aliquando pro cado, ſiue deſcendo. Plaut *in Rud.* Et alia ſigna de cælo ad terram occidunt, id eſt, cadunt. ¶ Hinc & ſol occidere dicitur, quia cadere videtur dum mergitur: quemadmodum econtrario Oriri dum videtur ſurgere. Lactant. *lib.* 3. Videbant ſiderum curſus in occaſum meantium ſolem atque Lunam in eandem partem ſemper occidere. ¶ Huius compoſitum eſt Præoccido, ante occido. Plin. *lib.* 18. Quarto Kalend. Mart Canis occidit, ſydus & per ſe vehemens, & cui præoccidere Caniculam neceſſe ſit.

Occidens, participium. {מְבוֹא *mebóh*. καταδύων, κελευτῶν.} Cic. *Epiſt. ad Sulp.lib.*4. Profectò aliquid opis occidenti Reipub tuliſſemus.

Occidens, ſubſtantiuum, dicitur plaga, in qua Sol occidit. {מַעֲרָב *ma-haràb*. δύσις. GALL. *L'occident.* ITAL. *Occidente, ponente.* GERM. Der nidergang. HISP. *El occidente.* ANGL. *The weſt.*} Quæ & Occidentalis plaga vocatur. *Δυσμαὶ, ἑσπέρα.* Cicer. 2. *de nat. deor.* Qui has nobiſcum terras ab Oriente ad Occidentem colunt. Plin. *lib.*2. *c.*67. A Gadibus columniſque Herculis Hiſpaniæ & Galliarum circuitu totus hodie nauigatur Occidens: Septentrionalis vero Oceanus maiori ex parte nauigatus eſt.

Occidentalis, quod vergit ad occidentem. {*δυτικός*. GALL. *Occidental.* ITAL. & HISP. *Occidentale.* GERM. Des nidergangs, gegen nidergang gelegen. ANGL. *Of the weſt.*} Plin. *lib.*19 *c.*34. Ab Occaſu ſolſtitiali & Occidentali latere Septentrionis.

Occaſo, verbum antiquum ab Occaſum, quod eſt ſupinum verbi Occido, idemque ſignificat quod intereo. Plaut. *in Caſin.* Satin' propter te pereo ego atque occaſo?

Occaſus, a, um, Sol occaſus in XII. Tabulis. Gell. *c.*2.*lib.*17. & *c.*7.*lib.* 14. Item poſt ſolem occaſum & a ſole occaſo. Idem *c.*2.*lib.*3. Item Plaut. *Menach. ſc. Per ego.* Abſque te eſſet, nunquam hodie ad Solem occaſum viuerem.

Occaſus, us, Interitus, & tã de homine, quàm de rebus inanimatis dici ſolet. {מוֹת *moveth* אֲבַדּוֹן *abaddon* מָבוֹא *mabó* מַעֲרָב *ma-harab* δύσις, δυσμή. GALL. *Mort, renverſement, accedement.* ITAL. *Morte, ocaſo.* GERM. Der vndergang, abgang, verderbung. Item, der nidergang. HISP. *Muerte ò el occacaute donde ſe pone el ſol.* ANGL. *Death, the weſt, the going downe of the ſunne frome our ſight.*} Cicer. 1. *Acad.* Ac poſt Lælij noſtri occaſum. Idem 2. *Catil.* tranſlatè. Totius vrbis atque imperij occaſus appropinquat. Et Virg. 2. *Æneid.*

Teſtor in occaſu Troia nos ſola nec vllo
Vitaſſe vices Danaûm.

¶ Interdum dicitur Solis veſpertina abſconſio, vel tranſitus ad inferius hemiſphærium. Autor ad Herennium *lib.* 3. Solis exortus, curſus, occaſus nemo admiratur, propterea quod quotidie fiunt. ¶ Vſurpatur crebrò pro loco vbi Sol occidit. Cicer. 2. *de nat deor.* Ab ortu ad occaſum ſpatiis immutabilibus commeans ſydus. Tu facito ante Solis occaſum venias aduorſum mihi. Plaut. *Menach. ſc.*4.*a.*2.

Ibit in occaſum quicquid dicitur ab ortu,

Ouid. *Eleg.*9. *lib.*4. *Triſt.*

Occiduus, a, um, Occidentalis. *Δυτικός*. Plaut. *lib.* 2. *de raptu Proſerpinæ*, Solus Amazonio cinctus Stymphalidas arcu Appetis, occiduo ducis ab orbe greges. ¶ Nonnunquam id quod occidit. Ouid. 1. *Metamorph.*

Veſper & occiduo qua littora ſole tepeſcunt,
Proxima ſunt Zephyro.

¶ Aquæ occiduæ pro mari Heſperio apud eundem 1. *Faſt.* Et Senectus occidua, 15. *Metam* Idem *Eleg.*3. *lib.*4. *Triſt.*

Et maris occiduas non ſubeatis aquas. (Vrſæ.)

Occillare, Contundere. {מָחַץ *mahatzh*. ψῶχω. GAL. *Peſtrir.* ITAL. *Peſtare.* GERM. Zerſtoſſen. HISP. *Herir ò maſſar.* ANGL. *To knock & breack in ſmal pieces.*} Plaut. *in Amph.* Qui mihi aduenienti occilet os. Quidam tamen legunt Oſcillare pro inchoare.

Occino, vide Occano

OCCIPIO, is, compoſitum eſt à Capio, quemadmodum Incipio, Concipio, præcipio, & ſimilia, ſignificatque idem quod incipio. הֵחֵל *hec el.* ἄρχομαι. GALL. *Commencer.* ITAL. *Commenciare.* GERM. Anheben, anfahen. HISP. *Comenſar.* ANGL. *To beginne.*} Primum vnde occipias habes. Plaut. *Pſ ſc.*4.*a.*1. Aliam occipis fabulam. Idem *Men. ſc.*5.*a.*5. Occœpit quæſtum inhoneſtum. Idem *Cap. ſc.*1.*a* 1. Poſtquam parturire vxor occœpit tua. Idem *Amphitr.* Pergam quò occœpi. Idem *Aſin. ſc.*1.*a.*1. Id occœpi dicere. Idem *Curc. ſc.*1.*a.*1. Amphitruonem me eſſe vt occœpi ſemel eſſe aſſimulabo. Idem *Amphit.* Liu. *lib.*1. *ab Vrbe* Agere porro occœpit. Ter. *in Eunuch.* Interea miles qui me amare occœperat. Idem *in Andr.* ſi quid narrare occœpi, continuò dari tibi verba cenſes. ¶ Occipere aliquando pro inire, ſiue ſuſcipere, vt Occipere magiſtratum Liu. *lib.* 13. Creatur Marcellus qui extemplo magiſtratum occideret. Idem *lib.* 41. Collegam qui exemplò magiſtratum occiperet, creauit. Occepſo, vide *ſupra*

Occœpto, as, are Plaut. *Menach.* Iam occœptat inſanire primulum.

Occiput, itis. neutri generis, ex Ob & caput, ſignificat poſteriorem capitis partem quæ fronti opponitur. {עֹרֶף *boreph*. ἰνίον. GALL. *Le derriere de la teſte* ITAL. *Parte di dietro della teſta.* GERM. Das hinderteil deß haupts. HISP. *El colodrillo.* ANGL. *The hinder part of the head.*} Auſon. *in Epigram. ſimulachri Occaſionis & Pœnitentiæ.*

——ſed heus tu
Occipite caluo es, Ne tenear fugiens.

Occipitium, ij, idem Plaut *Aulul. ſc.* 1. *a.* 1. Quæ in occipitio quoque habet oculos peſſima, id eſt, ita verſuta, circumſpectaque eſt, vt non ſit eam facilè fallere. Frons occipitio prior, priſcis agricolis celebratum adagium, atque inſtar ænigmatis iactatum. Vide Eraſmum in *Chiliad.*

[Occiſtio tabernarius. Gloſſ. vet.]

Occlamito, as, are. Idem quod Clamitare & obſtrepere. — dormio. Ne occlamites. Plaut *Curc ſc.*3.*a.*1.

OCCLVDO, is, Claudo. {סָגַר *ſaghár*. κατακλείω. GALL. *Enfermer, clorre & enuironner.* ITAL. *Chiudere ſerrare.* GERM. Beſchlieſſen. HISP. *Encerrar.* ANGL. *To ſhut e faſt.*} Plaut. *in Aulul* occlude ſis Fores ambobus peſſulis. Cicer. 4. *Acad* Quid me igitur Luculle in inuidiam & tanquam in concionem vocas, & quidem vt ſeditioſi tribuni ſoleat, occludi tabernas iubes? ¶ Occludere linguam. Plaut. *in Milite.* Quippe, ſi reſciuere inimici conſilium tuum, tibi Tuopte conſilio occludunt linguam, & conſtringunt manus. hoc eſt, impediunt ne quid reſpondere poſſis. Ædes occludam hinc foris claui laconica. Idem *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2. (i. claui, vt ita dicam doloſiore & malitioſiore.) Abi intro, occlude ianuam. Idem *Aulul. ſc.*2.*a.*1. Item, Fores occluſæ omnibus ſient niſi tibi. Idem *Aſin. ſc.*1. *a.*4. Occluſerunt ædes. Idem *Amphitr.* Occlude oſtium intus, & ego hinc occludam foris. Idem *Menach. ſc.*1. *a.*2. Sed quid hoc? Occluſa eſt ianua interdius. Idem *Moſtell. ſc* 1.*a.*2. Ædes fac occluſæ ſient. Idem *Menach. ſc.*1. *a* 1. Non me excludet a ſe, ſed includet domi. *Ibid. ſc.*2. *a.*2. Fores omnibus excluſæ ſient, niſi tibi. Idem *Aſin. ſc.*1.*a* 4.

Occluſus, aliquando participium, aliquando nomen κατακλειστός. Plaut. *in Trinummo.* Occluſioremque habeant ſtultiloquentiam, hoc eſt, magis occultam & obſcuram.

Occo, as, vide Occa.

Occubo, as. Compoſitum à Cubo, idem quod occumbo. {מוּת *moth* גָּוַע *ghavá*. ἀποθνήσκω. GALL. *Mourir, cheoir.* ITAL. *Morire, cadere.* GERM. Sterben, vmbkommen. HISP. *Morir, caer.* ANGL. *Die, to fall downe.*} Morte occubuit. Liu. *lib.*1.*d.*1. Virg. 1. *Æneid.*

——nec adhuc crudelibus occubas vmbris.

Vide *Occumbo* infra.

Occulco, as, idem quod conculco. {דָּרַךְ *daràch*. καταπατέω. GALL. *Fouler, inculquer.* ITAL. *Calcare.* GERM. Zutretten, oder zertretten. HISP. *Hollar ò acoçear ò piſar.* ANGL. *To go vpon and treade with the feete.*}

Cato *de re ruſt. cap.* 49. Ita vbi fuerit, ponito in ſcrobe, aut in ſulco, opertitóque & bene oculato.

OCCVLO, occului, occultum, Abſcondo, ſiue abdo: ex Ob & colo, o in u mutata: licèt quidam à celo compoſitum velint. { [illegible] *tſaphán* [illegible] *heſtir* [illegible] *hee*t*bi.* [illegible]. GALL. *Cacher, celer muſſer.* ITAL. *Celare, aſcondere.* GERM. Verbergen/verſtoſſen. HISP. *Eſconder ò encubrir.* ANGL. *To hyde.* } Virg. 2. *Georg.*

Quod ſupereſt, quæcunque premes virgulta per agros
Sparge fimo pingui, & multa memor occule terra.

Cic. *ad Atticum lib.* 15. Appij vulnera non refrico, ſed apparent, nec occuli poſſunt. Idem 2. *Tuſcul.* Quæ cæteris in vrbibus molliſſimo culpa parietum vmbris occuluntur. Æther occulit deos. Ouid. 2. *de Pont. Eleg.* 8. Sylua occulit feras. Idem 2 *Faſt.*

Iupiter occuluit aërem nubibus.

Idem 14. *Metam.* Virg. 12. *Æneid.*

——— qua nube fugacem
Fœmineæ tegat & vanis ſeſe occulat vmbris.

Vitia corporis fuco occulunt Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1.

Occultus participium, Abſconſus, abditus. { [illegible] *niſtár* [illegible] *tſaphún.* [illegible]. GALL. *Caché, muſſé ſecret.* ITAL. *Apiattato, occulto, naſcoſto.* GERM. Verborgen. HISP. *Eſcondido, encubierto.* ANG. *Hidde, kept cloſe.* } ¶ Quum autem in nomen tranſit, idem eſt quod ſecretus. [illegible]. Plaut. *in Trinum.* In occulto iacebis, quum te maximè clarum voles. In occultis locis proſtant lenones. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Non æquum eſt id occultum haberi. Idem *Aulul. ſc.* 3. *a.* 1. In occulto viuunt paraſiti. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 1. Vt ſumma Ingenia ſæpe in occulto latent. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. & *ſc.* 1. *a.* 1. Cicer. *ad Mart. lib.* 12. Habeo multò occultiora, quæ vix verbis aſſequi poſſum. ¶ Ex occulto, aduerbij vi ponitur pro ſecretò Plin. *lib.* 9. *cap.* 41. Nam paſtinaca latrocinatur ex occulto, tranſeuntes radio (quod telum eſt ei) figens.

Occultè, aduerbium, Clàm & cautè. { [illegible] *beſéther.* [illegible]. GAL. *Secrettement* ITAL. *Di ſoppiato, naſcoſamente.* GERM. Verborgenlich/heimlich. HISP. *Eſcondidamente.* ANG. *Priuely, cloſely.* } Cæſar. 1. *bell. ciuil.* Occultè ad exploranda loca proficiſcitur. Cicer. 1. *de leg. Agrar.* Quæ res apertè petebatur, ea nunc occultè cuniculis oppugnatur. Idem 1. *Offic.* Remouent ſe ab oculis, ipſique neceſſitati dant operam, vt quàm occultiſſimè pareant. Occultè ſi quis (me) amauit, amet. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 3. *Triſt.*

Occulto, as, frequentatiuum eſt ab occulo, is, Abſcondo, abdo. { [illegible] *tſaphán* [illegible] *hiſtir* [illegible] *hect bi.* [illegible]. GAL. *Cacher, celer* ITAL. *Occultare, naſcondere, coprire.* GERM. Emſig verbergen/verhälen. HISP. *Eſconder ò encubrir.* ANGL. *To hide.* } Virg. 2. *Eclog.*

Nunc virides etiam occultant ſpineta lacertos.

Cicer. 1. *Officior.* Quæ enim natura occultauit, eadem omnes qui ſana mente ſunt remouent ab oculis Cæſar. 1. *bell. ciuil.* Quanto hæc diſſimulare & occultare, quàm per nos confirmari præſtat. Volui ſedulò occultare genus & diuitias meas. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Occultemus lumen & vocem. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Aliquò aufugiam & me occultabo aliquot dies. Idem *Milit. ſc.* 6. *a.* 2. Qui veſtitu & creta occultant ſe. Idem *Aulul. ſc.* 6. *a.* 4. Purpura ætas occultanda eſt. Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1.

Occultatus, participium. { [illegible] *niſtár* [illegible] *tſaphún.* [illegible]. GAL. *Caché, muſſé.* ITAL. *Appiattato, occulto, naſcoſto.* GERM. Wol verborgen HISP. *Eſcondido.* ANGL. *Hidden, kept cloſe* } & Occultè aduerbium occultè, [illegible]. Cicer. *pro Deiot.* Quod igitur & occultatiùs conari, & efficere cautiùs potuit, id tibi & medico callido, & ſeruo? vt putabat fideli non credidit? Et hic Calep. fallitur, *occultiùs* enim legendum eſt.

Occultatio, nis. { [illegible] *ſether* [illegible] *macha bé* [illegible] *ekobián.* [illegible]. GALL. *Cachement, cacherie* ITAL. *Naſcondimento.* GERM. Verbergung/verhälung. HISP *Eſcondrijo.* ANGL. *An hiding.* } Cicer. 2. *de finib.* Quæ libido ſe non proripiet, ac proiiciet in occultatione propoſita aut impunitate, aut licentia? Cæſar. 6 *bell. Gall.* Cuius rei nulla eſt occultatio.

Occultator, is. { [illegible] *maſtir* [illegible] *tſophèn* [illegible] *mactabi.* [illegible]. GALL. *Cacheur, receleur.* ITAL. *Che naſconde.* GERM. Ein verberger/Auffenthalter. HISP. *Eſcondedor.* ANGL. *He that hideth.* } Cic. *pro Mil.* Suſtinuiſſet hoc crimen primùm ille ipſe latronum occultator & receptor locus.

OCCVMBO, is, Morior, mortem oppeto ex Ob & cubo, as, aut certè ab antiquo verbo Cumbo. { [illegible] *meth* [illegible] *ghauáh* [illegible]. GALL. *Mourir* ITAL. *Morire.* GERM. Vmbkommen/undergehen/ſterben. HISP. *Morir.* ANGL. *To die.* } Ouid. 3 *de arte amandi*, Reſpice Phylacidem, & quæ comes iſte marito Fertur, & ante annos occubuiſſe ſuos. ¶ Occumbere morte. Cic. 1. *Tuſc.* Vt eſſet qui pro patria morte non dubitaret occumbere. Liu. 1. *ab Vrb.* Quem quum vadentem, ad ſpeluncam, Cacus vi prohibere conatus eſt, ictus claua, fidē paſtorum nequicquam inuocans morte occubuit. Idem Liu. *lib* 1 *dec* 2. & *lib.* 8. *dec.* 4. ¶ Pro eodem dicimus Occumbere mortem. Liu. 1. *bell. Maced.* Qui pugnantes mortem occubuiſſent. Suet. *in Auguſt.* Voluntariam occubuiſſe necem ¶ Et occumbere morti. Virg. 2. *Æneid.*

——— ſeu certæ occumbere morti.

¶ Occumbere etiam de Sole & ſtellis dicitur, quum occidunt: videtur Occubitus ſyderum pro occaſu ‖ Occubitus ſolis apud vet. interpret. Bibl. *Gen.* 28. 12. *Deut.* 11. 30 *Iud.* 14. 18 ‖

OCCVPO, as, ex Ob & capio, Inuado, arripio, mihi vendico, vi detineo, { [illegible] *lakáh* [illegible] *achaz.* [illegible]. GAL. *Occuper, vſurper.* ITAL. *Occupare, vſurpare.* GERM. Einnemmen/zuvor behnen. HISP. *Occupar ò tomar de primero.* ANGL. *To preuent, to do or tak before an other.* } Quintilian *declamatione* 13. Multa quò nihilominus libera fuerunt, tranſeunt in ius occupantium, ſicut venatio & aucupatio. Ne te ad aliud occupes negotium Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Vnumquemque animo occupa. (i. conſidera.) Senec. *cap* 14. *de conſol. ad Mart.* Qui hac re occupatos occupat. Plaut. *Menech. ſc.* 1. *a.* 3. Occupare nuptias pactæ alteri. Vell. Luxuria & ornatu occupatæ matronæ. Liu. *lib.* 34. Occupatus ſum, non audio (verba excuſantis) Quintilian. *declam.* Cicer. *de Amic.* Tiberius Gracchus regnum occupare conatus eſt. ¶ Occupari ſæpe etiam accipitur pro detineri, ſeu diſtringi. [illegible]. Idem *Offic. lib.* 1. Et in ea funditus delenda occupati ſunt, & fuerunt. ¶ Interdum pro occidi. Velleius, Occupatus Cæſar ab ingratis. h. e. occiſus ab iis, quos occidere debebat. Sic Occupare eſt præuenire, ſiue aliquid ante alium facere. Gell. *cap.* 1. *lib.* 3. Niſi tu occupaſſes. (i. prior rogaſſes.) Et *cap.* 3. *lib.* 7. Id priores facere occulpabimus. Item, Opinio vetus occupauit & conualuit. Idem *cap.* 11. *lib* 4. Occupat occidere. Liu. *lib.* 5. *dec* 4. Volo vt prior occupes adire Plaut. *Pſeud. ſc* 1. *a.* 4. Occupat (nos) odium generis humani. Senec. *c.* 15. *de tranq.* (i. præuenit.)

Occupat egreſſus quamlibet ante rates. (i. præuortitur.)

Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 1. Quam quidem niſi illa ante occupaſſit, te affliges ſcio. (i præuenerit, & antè ſuſtulerit.) Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 4. Occupant bellum facere. Liu *lib.* 1. *ab vrb.* Primam occupat fugam Cleopatra. Velleius. ¶ Occupatus alicuius rei apud Plinium *lib.* 26. *cap.* 2. Sedere namque in his ſcholis auditioni occupatum gratius erat. ¶ Occupatus in alio amore. Terent. *in Andr.* Occupare ſe ad aliquid. Plautus, Ne quod te aliud occupet negotium. Idem *in Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. ¶ Interdum eſt locum tenere, ſeu vi capere Liu. *lib* 33 Nam & ipſis vocantibus vrbem hanc accepi, non occupaui: id eſt, non vi cepi. ¶ Aliquando ſignificat præuenire. Plaut *in Ruden.* Occupas præloqui. Varro *in Ephebo*, Crede mihi plures dominos ſerui comedere, quàm canes: quòd ſi Actæon occupaſſet, & ipſe priùs ſuos canes comediſſet. ¶ Aliquando eſt inuenire. Plaut. *in Menech.* amplius enim hæreo, Ni occupo aliquod mihi conſilium. ¶ Aliquando tenere, poſſidere. Idem *in Trin.* Familiam optimam occupauit. ¶ Idem aliquando quod exercere, vt occupare pecuniam, id eſt, exercere, & otioſam non relinquere. Columella *lib.* 1 *cap.* 8. de villico loquens, Néve negocietur ſibi pecuniámque domini aut animalibus, aut aliis rebus occuparet. Hinc occupare pecuniam, pro locare fœnori. Cicer. *pro Flac.* Pecuniam adoleſcentulo grandi fœnore, fiducia tamen accepta occupauiſti. Idem *Verr.* 3. Præterea pecunias occupaueras apud populos & ſyngraphas feceras. Hæc ex Hoto[illegible]

‖ Occupatitius, a, um, quod occupatur. Feſt. ‖

Occupatus, a, um, quod modò participium eſt, modò ex participio nomen admittens comparationem. { [illegible] *nilkách* [illegible] *ne'ház.* [illegible]. GALL. *Occupé, empeſché, ſaiſi, detenu.* ITAL. *Occupato, impedito.* GERM. Vnmüſſig/mitt geſchäfften behafft. HISP. *Ocupado, tomado de primero empachado.* ANGL. *Lett by buſineſſe, occupied.* } Cicer. *ad Attic. lib.* 16. Non dubito quin occupatiſſimus fueris. ¶ Occupatus & orioſus contraria. Cicer. 1 *Tuſcul.* Vt ſi occupati aliquid profuimus ciuibus noſtris, proſimus etiam, ſi poſſumus, otioſi. ¶ Dicimus cum datiuo, Occupatus alicui rei. Plin. *lib.* 26. Ego nimium occupatos dixerim, quos id feſellerit Velleius. In pauca, vt nunc occupatus ſum, confer quid velis. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Occupatam ab aliis relinquere materiam.

Occupatitius ager, dicitur qui deſertus à cultoribus propriis, ab aliis occupatur. [illegible].

Occupatio, Negotium. { [illegible] *hin'án* [illegible]. GALL *Occupation.* ITAL. *Occupatione.* GERM. Geſchäfft/vnmuß. HISP *Ocupaçion* ANGL. *Occupation.* } Cic. *in Orat.* In maximis occupationibus nunquam intermittit ſtudia doctrinæ. ¶ Eſt etiam occupatio, [illegible], apud Rhetores ſchema quoddam quum aliquid nos reticere dicimus, & tamen tacitum intelligitur: quod fit vel quum rem notam eſſe putamus auditoribus, vel quum ſuſpicionem excitare maiorem reticendo volumus. A Græcis [illegible] vocatur. Quale eſt illud, Cogis me iniuriæ tuæ cauſam proferre, Nihil agis, non dicam, ſed ipſum tempus eam patefaciet. ¶ Præterea Occupatio, ſiue præoccupatio, aliud ſchema dicitur, quum quæ dici ab alio poterant, ea ipſi præueniendo dicimus in aduerſarium noſtrum, ne nobis poſtea officiant, detorquentes. Dicta Occupatio, quaſi præuentio. nam Occupare, vt ſuo loco diximus, inter cætera ſignificat præuenire.

OCCVRRO, is 1, & Occucurri, dixit Tubero apud Gell. *c.* 9. *lib.* 7. occurſum, obuius fio, obuiam procedo. [illegible] *karáb* [illegible] *pathaſ.* [illegible]. GALL. *Rencontrer, aller au deuant.* ITAL. *Occorrere, andar all'incontro.* GERM. Entgegen lauffen/entgegen kommen. HISP. *Encontrar, andar al encuentro.* ANG. *To meet with* } Iuuen. *Satyr.* 1.

Occurrit matrona potens.

Cicero *pro Cluent.* per tranſlationem Sed ego occurram expectationi veſtræ iudices, id eſt, vltrò anteuertam, & præueniam. ¶ Occurrere ad vadimonium. Sueton. *in Calig. cap.* 39. Occurrere ad prædictam horam Cœnæ. Idem *in Claud. cap.* 8. Occurrere non poſſe ad comitiorum tempus. Liuius *lib.* 7. *dec.* 4. Occurrere alicui ad diſſidium. Idem *in Calig. cap* 39 Item, Abduxit prædam qui occurrit prior. (i. aduenit.) Plaut *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4 ¶ Quandoque occurrere, ponitur pro in mentem venire. [illegible]. Idem *de ſenect.* Sed mihi, quum de ſenectute aliquid vellem ſcribere, tu occurrebas, [illegible]. Theod. Et in hac ſignificatione poſſumus addere datiuum aliquem, qualis eſt Animo, vel Menti, vel ſimilem. Cicer. 4. *Academ.* Si id quod officij ſui ſit, non occurrit animo, nihil vnquam omnino aget Liu 1 *bell Pun.* Sed occurrebat animis, quantos exercitus terreſtres, naualéſque, &c. ¶ Aliquando pro offerri, incidere, [illegible], vt apud Ciceronem, Occurrebat tibi oratio, id eſt, offerebat ſe Colum. *lib.* 2. *cap.* 1. Occurrebant oculis tot paludes, tot etiam campi ¶ Quandoque pro obſtare, ſiue obſiſtere, [illegible]. Perſius,

——— Venienti occurrite morbo.

Lucret *lib.* 6.

è portis occurri cuique decoret.

De portis loquitur vrbium, aut caſtrorum, quibus in hoſtem eruptio fit, & ei occurritur. Occurritur, Impersonale, Obſiſtitur, reſiſtitur, repugnatur. Cic. 2. *Offic.* Occurritur item nobis, & quidem à doctis & eruditis, quærentibus ſatiſne conſtanter facere videamur, qui quum percipi nihil poſſe dicamus, &c.

‖ Occecurri, pro occurri, quod fuit occucurri: vt peposci pro, poposci memordi, ſpepondi. ‖

Occurſa

Occurſaculum quod occurrit, vt ſpectrum Apul.

Occurſus, us, Ipſe occurrendi actus. { פגע pegáh קראת keráth מענה taanáh. ἀπάντησις. GALL. *Rencontre.* ITAL. *Incontro.* GERM. Gegenlauff / Begegnung. HISP. *Encuentro.* ANGL. *A meeting with* } Plin. *lib.8.cap.*30. Qui ne contrario occurſu hebetetur, capſatum modo includitur. Conuictus filij & occurſus iucundi. Senec. *cap.*5. *de conſol. ad Marc.*

Occurſio, nis. Senec. 18. *de conſol. ad Mart.* Ab occurſionibus Solis lumen mutuatur ſuum.

Occurſo, as, frequentatiuum, Currendo obuiam eo. { קראת keráh פגע pagáh. πρὸς ἀπαντῶ. GAL. *Rencontrer.* ITAL. *Incontrare.* GERM. Entgegen lauffen. HISP. *Encontrar.* ANGL. *To meet by running.* } Virg. *Eclog.* 9.

——— & inter agendum
Occurſare capro (cornu ferit ille) caueto.

¶ Aliquando occurſare eſt in memoriam venire. Plaut. *in Mil.* Nam ita mihi occurſant multæ, haud meminiſſe omnes poſſum. Plinius *Epiſt. lib.*5. Occurſant animo meo mortalitas, & mea ſcripta. ¶ Occurſare numinibus, eſt adorare, & ſacrificiis placare, & præuenire numina, ne nobis noceant. Idem *in Panegyricis*, Atque inter hæc pia mente adire lucos, & occurſare numinibus. ¶ Occurſare, ἀνθίστασθαι, occurrere ſæpiùs, & aduerſari, ἐνίστασθαι, ſiue ἀνθίστασθαι, quod eſt obuiare, & obuiam ire, i. ἀπαντᾶν, dicitur. Saluſt. *Iugurth.* 119. Et ea agere inter inuidos, occurſantes, factioſos, opinione, Quirites aſperius eſt. Vide *Obuiare* pro *conuenire*.

Occurſatio, verbale, diligens captatio honorum, quum gratioſis hominibus, aut populo occurrimus prius quam decernatur. ἀπάντησις. Cic. *pro Plancio*, Facilis eſt illa occurſatio & blanditia popularis.

Occurſorius. Apul. *lib.*9. vt primùm occurſoriam potionem & inchoatum guſtum extremis labiis contingebat adoleſcens.

OCEANVS, ὠκεανός, & per ſimplex c, Cæli & Veſtæ filius, & maritus Tethyos, quem poëtæ maris deum efficiunt. Virg. 4. *Georg.*

Oceanúmque patrem rerum Nympháſque ſorores.

¶ Oceanus item mare vniuerſum appellatur, quod vniuerſum circuit terram. Britanniam peragrauit Cæſar, nec Oceano continere felicitatem potuit. Senec. *c.*14. *de conſol. ad Mart.* Clypei celamina.

Oceanum & terras, cúmque alto ſidera cœlo,

Ouid. 15. *Metam.*

Oceanus ponto qua continet orbem,

Tibull. *lib.* 4. ¶ Pro eodem etiam neutro genere Oceanum dicitur, præſertim ſi Mare ſequatur: vt Caper & Probus teſtantur. Irrumpit autem Oceanus in medium terrarum, inter Africam & Hiſpaniam, Abylam Africæ montem ad dextram, Calpen Hiſpaniæ ad ſiniſtram relinquens, qui ob altitudinem Herculis columnæ dici conſueuerunt, eo quòd teſtimonio vetuſtatis laboris Herculei limes illic fuerit conſecratus. Dictus eſt autem Oceanus, à Græca voce ὠκύς quæ velocem ſignificat, vt quidam putant. Suidas verò deducere videtur ab α, priuatiua particula, & κεῖν quod eſt ξηρόν, mutato α, in ω. Et quamuis nomen ſit proprium Oceanus, aliquando tamen non mare vniuerſum, ſed partes eius ſignificat. Quo modo mare aliquàdo totum oceanum ambientem terras, ſingulas eius partes tantùm aliquando ſignificat nam a littoribus plerunque accipit nomen. Ad dextram ſiquidem antequam terram intret, Atlanticus dicitur: ad ſiniſtram, Gaditanus: illinc Arabicus, Perſicus, Indicus. Hinc Britannicus, Germanicus, Scythicus, & ſic de aliis nominibus. ¶ Poëtæ tamen Oceanum pro quocunque mari vſurpant Virg. 2. *Æneid.* Et ruit Oceano nox. ¶ Eſt & Oceanus ſolium valtum in balneis, omnino lacus, alueúſque maior, ab amplitudine vocatus, & à lauantium quoque ſtrepitu, & marino quaſi æſtu. Lampridius, Oceani ſolium primus inter principes Alexander appellauit, quum Traianus id non feciſſet, ſed diebus ſolia deputaſſet. Nam Thermarum magnitudo Romæ quanta fuerit, Ammianus teſtatur *lib.*16. quum inquit, Lauacra in vrbe in modum prouinciarum extructa. Ab Oceanus fit Oceanitis, tidis, ὠκεανῖτις, ὠκεανίς, pro filia Oceani. Virg. *lib.* 4. *Georg.* Oceanitides ambæ.

Oceanine, ὠκεανίνη filia Oceani. Heſych. ὠκεανίνης κόρης τῆς Στυγός.

Oceana aqua. Venatio in Phœnice, i. marina.

Oceanitis, tidos, ὠκεανῖτις, filia Oceani. Maſc. ὠκεανίτης, ex Oceano ortus.

Ocellæ, ab ocellis cognominati ſunt, hoc eſt, ab exiguis oculis, qui ſcilicet iuſto minores haberent oculos.

Ocellatus, Ocellus. vide *Oculus*.

Ocelum, ὤκελον, Hiſpaniæ Tarraconenſis vrbs in tractu Gallecorum, teſte Ptolem. *lib.* 2. *cap.* 6.

Ocha, æ, ὄχη. EubϾæ inſulæ opp. eſt. cuius meminit Plinius *lib.* 4. *cap.*12.

‖ Ochlagogium, quum turba popularis concitata in vnum locum confluit. Phat. ‖

Ochra, ὤχρα. GALL. *De l'Ochre.* ITAL. *Ocrea.* GERM. Ogger oder berggälſt ein gälb erdtrich. HISP. *Color de almagra quemada.* ANGL. *Okre that painters vſe.* } Genus eſt coloris lutei, qui fit ex vſta rubrica in ollis nouis luto circumlitis. Plin. *lib.* 35. *c.*6.

‖ Ochros ὦχρος, legumen quoddam ſimile cicerculæ, λάθυρος. ‖

Ochus, ὦχος, fluuius qui in Indiæ montibus ortus, per Bactrianorum regionem fluit. Plin. *lib.*6. *cap.*16.

‖ Ochros, limbus, veſtis muliebris. Poll. ‖

Ocimum, per i noſtrum. { ὤκιμον. GAL. *Herbe appellée Baſilic.* ITAL. *Baſilico.* GERM. Baſilien / ein kraut / hatt drey fürnemme geſchlechte / zwey zame vnnd ein wildes. HISP. *Albahaca.* ANGL. *An herbe called baſill* } Dioſcoridi herba eſt hortenſis pedali altitudine ſurculoſa, ramulis teretibus, folio muralis herbæ, dilute viridis, odoriſque fragrantiſſimi, quam recentiores Baſilicam herbam vocant: quo etiam nomine vtitur vulgus. Ductum eſt nomen, vt putatur, a celeritate naſcendi, quod omnium eorum quæ in hortis naſcuntur, celerrime proueniat, diéque a quo ſata eſt tertio erumpat: vnde etiam a nonnullis per y ſcribitur, eo quòd à dictione Græca ὠκύς, deriuari putetur. Sed (vt ſuo loco docebimus) ocymum farraginis quoddam genus eſt, ab ocimo omnino diuerſum.

¶ Ocima cantare. Perſ. *Satyr.*4.

Dum ne deterius ſapiat pannucea Baucis,
Cum bene diſcincto cantauerit ocima vernæ.

Turnebus *lib.*15. 3. eſſe putat, cum non plus quam oleariam muliterculam ſapere. Vide *Ocymum*.

OCIVM, ii, ſiue (quod eruditis magis placere video,) Otium per t, propriè vacatio a labore: ✻ Negotium. { שבת ſchebeth. ἀργία, ἀπραγμοσύνη, σχολή. GALL. *Oiſiueté, loiſir.* ITAL. & HISP. *Ocio.* GERM. Müſſiggang / Müß. ANGL. *Reſt or leyſure.* } Colum. *lib.* 1. Sed quum tam otij, quam negotij rationem reddere maiores noſtri conſueuerint, nos quoque monendos eſſe agricolas exiſtimamus, quæ ferias facere, quæ non facere debeant. Autor ad Herennium *in Præfat. oper.* etsi negotiis familiaribus impediti vix ſatis otium ſtudio ſuppeditare poſſumus, & idipſum quod datur otij, libentiùs in philoſophia conſumere conſueuimus, tua nos tamen, &c. ¶ Accipitur etiam Otium pro exercitatione leuiore animi, vel corporis, & relaxatione à grauioribus & magis ſeriis negotiis, Hinc, Otium literarum pro ſtudio literarum, quòd hoc exercitationis genus oblectamentum potius videri debeat, quam ſeria aliqua occupatio. Cicero, Quid dulcius eſt otio literario: id eſt, ſtudio, & (vt ita dicam) negotioſo otio. ¶ Accipitur etiam Otium pro tranquillitate, pace, quiete. ἡσυχία. Idem *in Verr.* Ergo tunc quum bello fugitiuorum tota Italia arderet, C. Norbanus in ſummo otio fuit. Idem 2 *Famil. Epiſt.* 18. Si antea auditum erit, otium eſſe in Syria. Otia mundus agat, Ouid. 4. *Faſt.*

Oblectéſque mei ductaque per otia vita,

idem *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.* Quæ meæ placuerunt otia menti carpens. Idem *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.* Item,

Expetere Aonia ſuadebant tuta ſorores
Otia iudicio ſemper amata meo.

(i. amœniora ſtudia, poeſim.) Idem *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Non tibi contingunt quæ gentibus otia præſtas,

idem *Eleg.* 1 *lib.* 2. *Triſt.* Et non exigua otia legentem delectent. Idem *Eleg.* 6 *lib.* 1 *Triſt.*

Excutiáſque oculis otia noſtra tuis (i. carmina iocoſa.)

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Ad otium repoſiti mores. Senec. *cap.* 17 *de conſ. ad Helu.* Pacem atque otium dare illis. Plaut. *Amphitr. ſc.* 1. *a.* 1. Hem: nunc otium eſt (i. vacat cœnare) Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 1 In otiis vixerunt. Gell. *cap.* 2. *lib.* 17.

Ociosus, vel potiùs otioſus, Vacans, ceſſans, liber à negotio, opere ſolutus. { σχολαῖος, ἄεργος. GALL. *Oiſif, oiſeux.* ITAL. & HISP. *Ocioſo, a.* GERM. Müſſig. ANGL. *Idle, that reſteth or ceaſeth frome labour.* } Cic. *de Claris oratoribus.* Quum inambularem in Xyſto, eſſémque domi otioſus. Plin. *Epiſt.* 9. Satius eſt enim (vt Attilius noſter eruditiſſime ſimul & facetiſſime dixit) otioſum eſſe, quam nihil agere. ¶ Dicitur & de animo, qui tunc otioſus eſt, quum tranquillus eſt ſecurus, & ſolicitudine vacuus. Terent. *in Andria*, Animo iam nunc otioſo eſſe impero, id eſt, ſecuro. Nam niſi ſecurus eſt, nemo eſt otioſus vt inquit Donatus. Dies otioſus, pro feſto. Cicer. *ad Quint. frat. lib.* 3. Id perficiam his ſupplicationum otioſis diebus. Idem *de ſenectute*, Si verò habet aliquid tanquam pabulum ſtudij, atque doctrinæ, nihil eſt otioſa ſenectute iucundius. Idem 3. *Offic.* Dicere ſolitum Scipionem accepimus, nunquam ſe minus otioſum eſſe, quàm quum eſſet otioſus. Quintilian. Otioſus ſermo. (i. Inutilis & nullius effectus oratio,) Otioſos homines ad concionem decuit deligi. Plaut. *Men. ſc.* 1 *a.* 3. Eos eſſe otioſos à metu iubet. Gell. *c.* 29. *lib.* 2. ¶ Otioſa pecunia, dicitur a Iureconſultis quæ in arca iacet nullum ſuo domino fructum afferens: eique tanquam è regione reſpondet, Occupata. Nam occupare pecuniam alicui, eſt fœnori apud eum collocare, & quaſi exercere ne otio & inertia langueſcat. Plin. *lib. epiſt.* 10 Pecuniæ publicæ & exactæ ſunt & exiguntur, quæ vereor ne otioſæ iaceant. Vlpianus etiam *in l.* 3. *de contr. tut.* ſterilem pecuniam appellat. Ex Hotomano.

Ocioſè aduerb. quod eſt cum otio. { σχολῆ ἀνέτως. GALL. *Oiſiuement, tout à loiſir, ſans ſoucis, negligemment, tout bellement.* ITAL. *Otioſamente ſenza penſiero, negligentemente.* GERM. Müſſigklich. HISP. *Ocioſamente negligentemente, ſin penſamento.* ANG. *Idlelie, at lyſure.* } Ter. *in Adelph.* Otioſe nunc iam illico hic conſiſte. ¶ Apud Cicer. Otioſè ſpectare otioſè quærere aliquid, otioſè viuere. Plaut. *Pſ. ſc.* 1. *a.* 4. Ambula ergò, Imò otioſe volo. Idem *Aulul. ſc.* 6. *a.* 4. Magna eſt res, quam ego tecum otioſe cupio loqui.

Ocior, aris, ociari, In otio & quiete ſum. { בטל batál שבת ſchabáth נח nach. σχολάζω. GALL. *Ne rien faire, eſtre oiſeux, ſe repoſer.* ITAL. *Ociare, ſtare in ripoſo.* GERM. Müſſig gehen / müſſig ſein. HISP. *Eſtar en ocio y holgar.* ANGL. *To be idle, to be at reſt.* } Cuius contrarium eſt, Negotior. Cic. *lib* 3. *Offic.* C. Canius Eques Romanus, neque infacetus, & ſatis literatus, quum ſe Syracuſas otiandi non negotiandi cauſa contuliſſet, dictitabat ſe hortulos aliquos emere velle.

‖ Ocnia, pigritia: Ocna, foramen dolij. Lex. gr. b. ‖

Ocnus, ὄκνος, Tiberis filius fuit ex Manto muliere fatidica, Tireſiæ Thebani filia, qui in Gallia Ciſalpina vrbem condidit, & à nomine matris Mantuam appellauit. Virg. 10 *Æneid.*

Ille etiam patriis agmen ciet Ocnus ab oris
Fatidicæ Mantûs, & Tuſci filius amnis,
Qui muros matriſque dedit tibi Mantua nomen.

¶ Eſt etiam Ochnus nomen cuiuſdam apud inferos, multis inſignium artificum picturis celebrati, quem effinxerunt perpetuo, torquentem funem, aſtante aſella, quæ quantum ille torſiſſet, ſtatim præroderet. Inde ortum eſt prouerbium, Ochnus funiculum torquet, quod quum in eos omnes competat, qui non profuturam in re aliqua operam collocant, tum in eos præcipuè, qui quum nihil neque laboris, neque induſtriæ ad augendam rem familiarem prætermittant, nihilo tamen redduntur ditiores, quòd domi habeant aſellam, hoc eſt, vxorem prodigam, quæ quicquid miſellus multis ſudoribus corraſit, ſtrenue profundit. Ad hanc picturam alludit Propertius *lib.*4 *Eleg.*

Dignior obliquo funem qui torqueat Ochno,
Æternúmque tuam paſcat aſella famem.

Ocquiniſco, { נטה natáh השתחוה hiſchtachavváh. GALL. *Incliner* ITAL. *Inclinarſi.* GERM. Sich neigen oder biegen. HISP. *Inclinarſe.*

Angl. *To incline.* } Inclino (inquit Nonius) Pomponius *in Piſtore*, Niſi nunc aliquis ſubitò obuiam occurrit mihi, qui ocquiniſcat, quo compingam terminum in tuum locum.

Ocrea, æ. Militaris calceamenti genus eſt ex ære ad obtegendas tibias accommodatum, quo vtebantur tantùm duarum primarum claſſium milites: reliqui enim caligis tibias muniebant. { Gall. *Houſeaux, bottes, greues, armures des iambes.* Ital. *Gambiera.* Germ. Ein ſtiffel mitt welchen ſich die kriegsleut waaffnen/Beinſchynen. Hisp. *El calçado como botas ò antiparo.* Angl. *A boote or legge harneys.* } Apuleius, Hic galea caput, ille crura ocreis inuoluit. Varro ocream dictam ait, quòd opponebatur ob crus. Feſtus tamen ab antiquo vocabulo ocri dictas eſſe putat, quòd in modum ocris inæqualiter tuberatæ eſſent.

Ocreatus, a, um. qui ocreis calceatus incedit. { Gall. *Houſé, botté, armé par les iambes.* Ital. *Stiualato, armato le gambe.* Germ. Mit eiſinen ſtifflen angethan. Hisp. *Calçado de botas.* Angl. *That hath boot or legge harneys.* } Plin. *lib.* 19. *cap.* 1. Ad reliquos vſus laborioſè euellitur ocreatis cruribus, manibúſque tectis manicis, conuolutum oſſeis ligneiſve conamentis. Liu. *lib.* 9. Crus ocrea tectum.

Ocris, antiqua vox, quæ montem confragoſum ſignificat, vt apud Liuium Andronicum. Sed qui ſunt qui aſcendunt altum ocrim? Celſoſque ocres aruáque pertrita, & mare magnum. Feſtus.

Ocrium, ſiue Ocrion, Britanniæ inſulæ promontorium eſt, apud Ptolemæum *lib.* 2. *c.* 3. Vulgò *Mont S. Michel.*

Octaëteris, tempus, octannorum: ab & annus.

Octangulus, vide *Octo.*

Octapodion, flammeum Imperatoris, habens multas imagines hieraticarum cum octo lingulis. Codin.

Octaſtylos, habens octo columnas in fronte: ab &.

Octavia gens, à Velitris originem accepit, quam nonnulis Auguſti gratiam per aſſentationem captantes, nobiliſſimè eximia fuiſſe prodiderunt. Ipſe autem Auguſtus nihil amplius quam equeſtri familia ortum ſe ſcribit, vetere ac locuplete, & in qua primus Senator ſuus pater fuerit. M. Antonius libertinum ei proauum exprobrat, Reſtionem è pago Turino & auum argentarium. Ex Tranquillo. Cic. *in Epiſtola quadam* (ſi modò eius autor eſt) eum nepotem argentarij, & filium adſtipulatoris vocat. Vtcunque id fuerit, conſtat Auguſti patrem honeſtiſſimum fuiſſe, magnáque laude Macedoniam prouinciam adminiſtraſſe ex ipſius etiam teſtimonio Ciceronis, qui ad Quintum fratrem ſcribens hortatur, vt in promerendis ſocis vicinum ſuum Octauium imitetur. Natus eſt Octauius Auguſtus M. T. Cicerone, & C. Antonio Conſulibus: cui infanti cognomen Thurino inditum eſt, in memoriam originis maiorum. Poſtea C. Cæſaris, & deinde Auguſti cognomen aſſumpſit: alterum teſtamento maioris auunculi, alterum Munatij Planci ſententia. De his vide Suetonium *in vita Octauij.* ¶ Octauius Manilius, alius fuit, cum quo Aulus Poſthumius Dictator bello Tuſculano dimicauit, vt ſcribit Cicer. 2. *de nat. deor. & in Epiſtolis ad Attic. lib.* 9. ¶ Alius Octauius Balbus iudex, homo & iuris & officij peritiſſimus. Cic. 4. *Verrina.* ¶ Alius Octauius Marſus ſceleratus & inſignis latro, de quo Cic. 11. *Philipp.* ¶ Qu. Octauius à L. Cinna collega in Conſulatu interfectus Pædian. ¶ Octauius autus, & Petelius Fauſtinus, furta Virgilij adnotarunt, locáque indicarunt vnde carmina eſſent ſurrepta, vt ait Seruius. Fecit & hoc idem Macrobius.

Octauiæ porticus duæ appellantur quarum alteram theatro Marcelli propiorem Octauia ſoror Auguſti fecit, alteram theatro Pompeij proximam Cn. Octauius, Cn filius, qui fuit ædilis curulis. Pr. Con. Decemuir ſacris faciendis, triumphauitque de rege Perſe nauali triumpho: quam combuſtam reficiendam curauit Cæſar Auguſtus. Feſtus.

Octauianus, a, um, Cic. 2. *de Diuin.* Ex quo genere ſæpe ariolorum etiam & vatum furibundas prædictiones, vt Octauiano bello Cornelij Culeoli, audiendas putauerunt.

Octauianus, Auguſti Cæſaris cognomen, inde tractum, quòd ex Octauiorum familia in Cæſarum gentem fuit adoptatus, quemadmodum & Africanus minor dictus eſt Æmylianus, quòd Pauli Æmilij filius fuerit, à P. Cornelio Scipione adoptatus. Solebat enim in adoptionibus nomen naturalis familiæ vna, aut altera litera extendit ad earum retinendam memoriam.

Octo, { *ſchemonah.* Gal. *Huit.* Ital. *Otto.* Germ. Acht. Hisp. *Ocho.* Angl. *Eight.* } Nomen numerale, adiect. indeclinabile. Virg. 1. *Georg.*

—— pedes terno protentus in octo.

Octo hominum munus facile fungitur paraſitus. Plaut. *Menæch. ſc.* 4. *a.* 1. Octo virgatores, ſiue cædeant ſeruos. Idem *in Amphitr. ſc.* 1. *a.* 1. *& in Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. Omnia octo, prouerbium de re omnibus numeris abſoluta, vide Eraſmum. ¶ Octo dies vocamus ſeptimanam vulgò, nempe ſeptem recurrentes in octauum. Ita & Germanice acht tage. tamen duas hebdomadas dicimus viertzehen tage/ XIV. dies. Mos hic loquendi etiam apud alias gentes inuenitur.

October, menſis autumni ſecundus. Auſon.

Septembri, Octobri autumnum, ſéque Nouembri.

Eſt octauus in anno, quando hic incipit a Martio. Nunc a, cùm Ianuarius ſit primus, October eſt decimus. } Gall. *Le mois d'Octobre.* Ital. *Ottobre.* Germ. Der Weinmonet. Hisp. *El mes de Obre.* Angl. *The moneth of October.* } ¶ October equus appellatur qui in campo Martio menſe Octobri immolatur quotannis Marti. Feſt.

Octies, aduerb. { Gall. *Huit fois.* Ital. *Otto volte.* Germ. Acht mall. Hisp. *Ocho vezes.* Angl. *Eight tymes.* } Col. *lib.* 8. *cap.* 8. Nam & octies anno pullos educat de columbis.

Octauus, a, um. { *ſchemini.* Gal. *Huitieme.* Ital. *Ottauo.* Germ. Der echteſt. Hisp. *Coſa ochaua en orden.* Angl. *The eight.* Horat. *in Epiſt.* 7.

Strenuus, & fortis, cauſiſque Philippus agendis
Clarus, ab officiis octauam circiter horam
Dum redit, &c.

Octauum, ponitur aliquando tanquam aduerbium pro octies. Liu. 6. *ab Vrbe.* Nam præter Sextium, Liciniúmque latores legum iam octauum Tribunos plebis refectos. Sic Octauum Conſulem dicimus, qui octauum gerit conſulatum. ¶ Octauo autem conſulem, qui octauo anno ab exactis regibus, inſtitutiſque Conſulibus, fuit Conſul. Vide Aulum Gellium *in noct. Attic.*

Octingenti, æ, a. Cic. 4. *Acad.* Mille & octingenta ſtadia, &c. { Gall. *Huit cens.* Ital. *Ottocento.* Germ. Acht hundert. Hisp. *Ochocientos.* Angl. *Eight hundred.* }

Octingenarius, a, um quod ex octingentorū numero conſtat: vt Octingenarius grex, qui octingentas habet pecudes. { Gall. *De huit cens.* Ital. *Di ottocento.* Germ. Das acht hundert begreifft. Hisp. *De ochocientos.* Angl. *Of eight hundred.* } Varro *de re ruſt. cap.* 10. Septingenarij enim mei (greges) vt opinor octingenarios habuiſſi.

Octingenteſimus, a, um. { Gall. *Huicenteſime.* Ital. *Ottocenteſimo.* Germ. Der achthunderſt. Hisp. *Vno de ochocientos.* Angl. *The eight hundreth.* } Ultimus ex octingentis, vel vnus ex numero octhogenario. Cic. *de ſenect.* Deinde qui minus grauis eſſet iis ſenectus, ſi octingenteſimum annum agerent, quàm octogeſimum?

Octoginta, adiect. { *ſchemonim.* Gall. *Octante, ou quatre vingts.* Ital. *Ottanta.* Germ. Achtzig. Hisp. *Ochenta en numero.* Angl. *Eightie foure ſcore.* } Cicer. *de ſenect.* Arganthonius quidam Gadibus qui octoginta regnauit annos, centum viginti vixit.

Octogenus, adiectiuum, { *ſchemonim.* Gall. *Octantieſme.* Ital. *Di ottanta.* Germ. Je achtzig. Hisp. *Coſa de ochenta.* Ang. *The eightieth.* } Plin. *lib.* 9. *c.* 51. Torpedo octogenos fœtus habens inuenitur, id eſt, octoginta.

Octogeſimus, a, um, { *ſchemonim.* Gal. *Octantieſme.* Ital. *Ottanteſimo.* Germ. Der achtzigeſt. Hisp. *Ochenta en orden.* Angl. *The eightieth.* } Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Dentes homini nouiſſimi, qui genuini vocantur, circiter viceſimum annum gignuntur multis & octogeſimo.

Octogies, aduerb. { Gall. *Quatre vingt fois.* Ital. *Quatro volte venti.* Germ. Achtzig maal. Hisp. *Ochenta vezes.* Angl. *Eightie tymes.* } Cic. *in Piſ.* Nónne ſeſtertium centies & octogies, quod quaſi vaſarij nomine, in venditione mei capitis aſcripſeras: ex ærario tibi attributum, Romæ in quæſtu reliquiſti?

Octogild, ſiue Octogilt. In ll. Longob. id eſt, mulctæ, capita.

Octonus, a, um, propriè diſtributiuus numerus, quamuis etiam accipiatur pro Octo { Gal. *Huit.* Ital. *Otto.* Germ. Je acht. Hisp. *Ocho.* Angl. *Eight.* } Varro, Nutricatæ octonos porcos paſtuſſos primò poſſunt incremento facto, à porcis dimidia pars remoueri ſolet. Plin. *lib.* 8. *c.* 50. Octonis menſibus ferunt partus, id eſt, octo menſibus. Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Octonos lapides effodere. Item octona loca. Liu. *lib.* 6. *ab Vrbe.*

Octonarius adiect. Plin. *lib.* 31. *cap.* 6. Fiſtulas denùm pedum longitudinis eſſe, legitimum eſt. Et ſi quinariæ erunt, ſexagena pondo pendere: ſi octonariæ, centena: ſi denariæ, centena vicena: ac deinde ad has portiones. Denaria appellatur, cuius laminæ latitudo antequam curuetur, digitorum decem eſt, dimidióque eius quinaria. Loquitur Plin. de aqua per fiſtulas ducenda. De Octonarij numeri dignitate Plutarchus *in Theſeo in extremo.*

Octoiugis, Octo habens iuga. { Gall. *Accouplez, ou alliez huit enſemble, huis d'vne bande.* Ital. *Otto da vna banda & vniti inſieme.* Germ. Acht einer rott oderburſt die zu einander vers bunden ſind. Hisp. *Ochos, ayuntados, iuntamente.* Angl. *Eight in one couple or bande.* } Liu. *lib.* 5. *ab Vrbe*, Antea trina loca cum contentione ſumma patritios explere ſolitos: nunc iam octo iuges ad imperia obtinenda ire.

Octangulus, Res, vel figura dicitur, octo angulos habens.

Octipes, huius octipedis, quod octo habet pedes. { Gall. *De huit pieds.* Ital. *De otto piedi.* Germ. Achtfüſſig. Hisp. *De ocho pies.* Angl. *Of eight feete.* } ita ab Ouidio *lib.* 1. *Faſtorum*, hoc epithethon Cancro cœleſti ſigno tribuitur. Octipedis fruſtra quæruntur brachia Cancri.

Octuplex, adiect. { Gall. *Huit fois au double.* Ital. *D'otto doppi.* Germ. Achtfaltig. Hisp. *Coſa de ocho dobles.* Angl. *Eight fold.* } Cic. 6. *Verr.* Decis enim te in Decumanum, ſi plura ſuſtuleriſt quam debitum ſit, in octuplum iudicium daturum eſſe.

Octuplicatus, a, um, Liu. 4. *ab Vrbe*, Octuplicatóque cenſu ærarium fecerunt.

Octuſſis, Numi ſpecies ad valorem octo aſſium. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 3.

Quanti empta? paruo, quanti ergo? octuſſibus.

Octominutalis. Lampridius *in Alexandro Seuero*, Cùm fuiſſet octominutalis libra ad duos vnaquæque vtriuſque carnis libra redigeretur.

Octodurum, Vaccæorum oppidum in Hiſpania Tarraconenſi, cuius meminit Ptolemæus *lib.* 2. *cap.* 6. Vulgo *Toro.* ¶ Eſt etiam Octodurum oppidum in Alpibus Cottiis, non procul à Centronibus: cuius incolæ Octodurenſes, commemorantur à Plin. *lib.* 3. *cap.* 20. Vulgò *S. Maurice.*

Octophorum, Lectica dicitur, quæ ab octo ſeruis geſtatur, ſicut Hexaphorum, quæ à ſex ſeruis ferri conſueuit. Sueton. *de Calig.* Interdum adeò ſegniter & delicate inceſſit, vt octophoro veheretur. Martial. *lib.* 6. Octophoro ſanus portatur Aute Philippus, id eſt, octo ſeruis in lectica.

Octuſſis, octo aſſes.

Oculiſtera, ſiue Ocliferia. vide Senecam *Epiſt.* 33.

Oculus, i, dictus eſt ab occulendo, quòd ciliorum tegumentibus occulatur. Latent enim oculi ſub ciliis, & genis. { *haiin.* Gal. *Oeil.* Ital. *Occhio.* Germ. Ein aug. Hisp. *Ojo.* Angl. *The eye.* } Huius oculos in oculis habeas tuis. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Sinapi, oculi vt exiſſent facit. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Non te ante hunc diem vidi oculis meis. *Ibid. ſc.* 20. *a.* 1. Vbi ſunt quibus oculi eſſis, quibus vitæ *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Seruum oportet domitos habere oculos, & manus. Idem *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Niſi oculos & ornamentum commutas tibi. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 2. Ob oculos obiicere. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 2. Quid dicam illud quod fugiunt te oculos meos video. *bus.* Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Hercle Imperium edixit, vt quod

quod frons velit, oculi ſciant. Idem *Aul. ſc. 1. a. 4.* Fugin' hinc ab oculis, *Ibid ſc. 3. a. 4* In oculos inuadi optimum. Idem *Aſin. ſc. 2. a. 5.* Per oculos iurare. Idem *Menach. ſc. 9. a. 5.* Ad eorum ne quem illa oculos adiciat ſuos. Idem *Aſin. ſc. 1. a. 4.* Pallam repoſcis. tibi habe, aufer, vtere vel tu, vel tua vxor, vel etiam in oculos compigite. Idem *Menach. ſc. 3. a. 2.* Oculi ludibundi. Gell. *cap. 5. lib. 4.* Iracundia obſtiat oculis. Plaut. *Aſin. ſc. 3. a. 2.* Lumbi ſedendo, oculique ſpectando dolent. Idem *Menach. ſc. 3. a. 5.* Bene vale ocule mi. Idem *Curc. ſc. 3. a. 1.* Neque corde ſapere, neque oculis vti. Idem *Mil. ſc. 3 a. 2.* Oculis mihi ſignum dedit, ne ſe aſpicerem. Idem *ſc. 1 a. 2.* Viden' tu illi oculos virere, alias virer. Et oculi vt ſcintillant. Idem *Menach. ſc. 2. a. 4.* Apollo imperat, vt ego illi oculos exuram lampadibus ardentibus. Perij, Minatur mihi oculos exurere. *Ibid.* Eripe oculũ, ab humero, iſti, qui te tenet. *ibid. ſc. 1. a. 5.* Solentne tibi vnquam oculi duri fieri? an me locutã eſſe centes. *Ibid.* Sub oculis domini ſuam probare operam. Cæſar *lib. 1 de bell. ciu.* Sub oculis Cæſaris accepta clades. Velleius. Oculos hominum conuertere fulgore purpuræ. Sueton. *in Calig. cap. 15.* Oculos intendere in cœlum. Gell. *cap. 4. lib. 6* Oculos circumferre, vide *Circumferam.* Ab oculis valere. Idem *cap. 10. lib. 5.* Oculis faſcinationes fieri, etiam ab iis quibus pupilla eſt duplex. Idem *cap. 4. lib. 9.* Exhauſti oculi fletibus. Senec. *c. 2. de conſol. ad Polyb. & cap. 5.* Conturbat & exhaurit oculos. Item defeſſos exhauſtos oculos Senec. *cap. 1. de conſol ad Mart.* Item oculos fluentes continere *Ibidem*, Oculos exſiccare. *Ibid. cap. 39.* In oculos hoc quotidie incidit. Idem *cap. 9.* Item, Oculis inhærentia ingenia. (i. Oratores & poetæ viui.) Velleius. Oculis admota virtus reuileſcit. Senec. *cap. 15. de tranquill.* Ne oculis quidem contingere mulierem. Gell. *c. 8.* Oculis requirere aliquem Idem *cap. 1. lib. 19.* Sub oculos venire. Quintil. Et, Oculos Implerere (lacrymis ſup.) Senec *cap. 13. de conſol. ad Mart.* Sub oculis tuis formauit ſtudia ſua. Idem *cap. 24. de conſol. ad Martiam* Et ſub oculis patris poſita. *Ibid. cap. 25.* Ex oculis pectoréque ſomnum & ſocordiam amouere Plaut. *Pſeud. ſc 2. a. 1* Teneo ego hunc oculum facе vt oculi locus in capite appareat. Idem *Menach. ſc. 7. a. 5.* In oculum vtrumuis conquieſcito. P. Oculum vtrum, an in aurem? Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 1.*

Ille ferox & adhuc oculis hoſtilibus ardens,

Ouid. *Eleg. 2. lib. 4. Triſt.* Circumſpectatrix cum oculis emiſſitiis, Plaut. *Aſin. ſc 2. a. 1.* Truculentis oculis *Ibid. ſc. 3. a. 2.* Tu cum noctuinis oculis. Idem *Curc. ſc. 3. a. 1.* Lactant. *lib. de Opiſ.* Vt igitur oculi munitiores ab iniuria, ciliorum tegminibus occuluit vnde oculos dictos Varroni placet. Sunt autem oculi pars corporis pretioſiſſima, in quibus (vt Albertus Magnus inquit) maxima indicia amoris & odij exiſtunt. Sunt enim veri cordis nuntij, in quibus animus inhabitat. Terent. *in Adelph.* —dij me pater Omnes oderint ni magis te quàm oculos nũc amo meos Cicer. 2 *de nat. deor.* Nam & oculi tanquam ſpeculatores altiſſimum locum obtinent, ex quo plurima conſpicientes fungantur ſuo munere. Plaut. *in Trinum.* quem ego quis ſit homo neſcio, Neque oculis ante hunc diem vnquam vidi Virg. 8. *Æneid.*

———atque oculos per ſingula voluit.

¶ Accipimus etiam Oculos pro notis, ſeu maculis rotundis, quales videmus in pardorum pellibus, & caudis pauonum Plin. *lib. 8. c. 17* Pantheris in candido breues macularum oculi. ¶ Per tranſlationem poſuit Cic. *in Lælio*, Nec verò ille in luce modò, atque in oculis magnus, ſed intus, domique præſtantior. Magnus in oculis & lucerid eſt, coram hominibus. ¶ Dicuntur etiam oculi in arborum ſurculis, vn ſe germinant. Cato *de re ruſtic. c. 6.* Ibi oculos arundinis pedes ternos alium ab alio ſerunto. ¶ Habet præterea hoc nomen varios eóſque elegantes in oratione vſus Dicimus enim Adiicere oculos rei alicui, pro eo quod eſt, rei alicuius cupiditate teneri. Cic. 4. *Verr.* Partim planè videbant adiectum eſſe oculum hæreditati. ¶ Capere rationem oculis apud Plautum, eſt rem aliquam viſu æſtimare. Plaut *in Pſeud. ſc. 2. a. 2.* Vt ego oculis rationem capio. ¶ Habere alicuius oculos in ſuis, eſt videre quid ille velit, aut imperet Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 3.* vide *ſuprà.* ¶ In oculis aliquid habere, eſt ad illud valde, ſempérque intentum eſſe, vt interpretatur Budæus, ſemper aliquid obſeruare. ¶ Oculi mei in vultu illius habitare dicuntur, a quo contuendo non mouentur. ¶ Oculum exculpere, idem quod eruere (Excludere.) Idem Excludito hercle oculum ſi dedero Plaut *Pſeud. ſc. 5. a. 1.* Oculos tibi effodiam, ne me obſeruare poſſis. Idem *Aulul. ſc. 1. a. 1.* Alicui oculos effodere, prouerb. Seneca *Epiſt. 84.* ¶ Oculi alicui dolere dicuntur, quoties aliquid videt quod videre moleſtum eſt. ¶ Intendere oculos, eſt fixis oculis aliquid intueri, & oculos immobiles tenere. ¶ Oculos aliquorum tenere, eſt in contemplationem ſui adducere. ¶ Oculos tollere, per tranſlationem, eſt refici, recreari, & delectari vt lætiore nuntio de re aliqua, quæ cupidè expectatur. Cicer. *ad Tironem* Litteræ meæ, ſiue noſtræ, tui deſiderio oblanguerunt: hac tamen epiſtola quam Acaſtus attulit, oculos paululum ſuſtulerunt. ¶ Aboculus Plaut. ſuo more formauit ſuperlatiuum Oculiſſimus, pro chariſſimus, Salue, valuiſtin' oſtium oculiſſimum? Et *Curc. ſc. 2. a. 1.* Salue homo oculiſſime. ¶ Oculis captus, Cæcus dicitur: ἀναὸς, πηρωθεὶς τοὺς ὄψεις. Cic. 6. *Verr.* Tametſi in oculis quidem captus in hanc fraudem tam ſceleratam decidiſti.

Ŏcĕllŭs, diminut. {ὀμμάτιον. GAL. *Oeillet petit œil.* ITAL. *Occhietto.* GERM. Ein Euglin. HISP. *Pequeño ojo, ojuelo.* ANG. *A lytle eye.*} Catullus *de Acme,*

Et dulcis pueri ebrios ocellos.

¶ Ocellus meus, apud Plaut. *in Aſin.* blandientis vox eſt, Da (inquit) meus ocellus, mea roſa. Idem *Miſtell. ſc. 3 & 4. a. 1.* Ocellus es meus meum mel. Gell *c. 7. lib. 15* Mi Cai, meus ocellus iucundiſſimus.

‖Ocellulus, aliud diminut. Diomedes Grammat *lib. 1.*‖

Oculiſſimus, chariſſimus, ab oculo, quatenus eſt res chara. Ita oculus ſignificatione fit ceu adiectiuum, quum eſt *charus.*

Ŏcĕllātus a, um, quod ocellos habet, id eſt, cauernulas quaſdam. {πολυόμματος. GALL. *Qui a pluſieurs petits yeux* ITAL. *Chi a molti piccioli occhi.* GERM. Eugleſchtig. HISP. *Lleno de muchos ojuelos.* ANGL. *That hath many eyes.*}

Ocellatum, i, vel in plurali Ocellata, orum. Suet. *in Auguſto c. 83* Talis, aut ocellatis, nucibúſque ludebat. Hîc, vt putat Paſſeratius, Ocellata

ſunt putamina, ſiue nuclei malorum perſicorum. GALL. *Noyaux de peſches*, quæ ab ocellis, h. e. minutis foraminibus, quibus conſperguntur, Occellata dicta ſunt. Caſaubonus vero præſtantiſſimus Suetonij interpres ſcribit Ocellata ibi eſſe globulos, vel lapideos, vel eburneos, vel ex alia materia quibus olim puellæ ludebant: & fruſtrà eſſe Brodeum, cùm mihi Oſſiculis legi voluit: itémque alios qui oſcillaris legendum eſſe contendunt, pro Ocellatis.

Ŏcŭlĕŭs, a, um. Plenus oculis, oculatus. {πανόπτης, πολυόμματος. GALL. *Plein d'yeux.* ITAL. *Occhiuto pieno d'occhi* GERM. Vol augen. HISP. *Lleno de ojos.* ANGL. *Full of eyes.*} Plaut. *in Aul. ſc 5. a. 3.* Quos ſi Argus ſeruet, qui totus oculeus fuit Quem quondam Ioui Iuno cuſtodem addidit. Is numquam ſeruet. ¶ Per tranſlationem ponitur pro perſpicaci, quaſi qui totus ex oculis conſtet. Apuleius, Perſpicaciorem ipſo Lyncio, vel Argo, & oculeum totum.

Ocularius, adiect. ὀφθαλμικός. Solinus *c. 37.* Cuius ſuccus proficit ad ocularium claritatem Loquitur autem de euphorbia. Ocularia ægritudo. Solinus *c. 10. ad finem*, Aut etiam ocularias diſſipant ægritudines. Celſ. *lib. 6. c. 6.* Euelpides autem qui noſtra ætate maximus fuit ocularius medicus, vtebatur eo quod ipſe compoſuerat.

Ocularia, ὀφθαλμική, {Augentroſt/q. oculorum ſolatium, herba.}

‖Oculariarius faber in marm. aut is deſignatur, aut certè ita vocari poteſt, qui oculos vitreos, ſeu conſpicilla parat. GERM. Brillen macher. Hadr. Iun.‖

Ŏcŭlātŭs, a, um, qui multos habet oculos, vel qui acutè videt. {πολυόμματος, ὀξυωπής, ὀξυδερκής. GAL. *Plein d'yeux, qui a bonne veuë.* ITAL. *Occhiuto.* GERM Voll augen/ſcharpfſichtig. HISP. *Lleno de ojos.* ANGL. *That hath man eyes, quicke of ſibe.*} Plaut. *in Truc.* Pluris eſt oculatus teſtis vnus, quam auriti decem: id eſt, qui præſens fuerit, viderit que. ¶ Plin. Oculatiſſimum locum appellat conſpicuum, *lib. 34. cap. 6.* In qua legatione interfecto, Senatus ſtatuam poni iuſſit quàm oculatiſſimo loco in Roſtris. Quid ſi luculentiſſimo leui immutatione legas? ¶ Oculatam diem vocat. Plaut. *in Pſeud. ſc. 3. a. 2.* diem præſentem, quo ſcilicet ſtatim videmus pecuniam nobis annumerari: cui opponit Cæcam diem, qua nihil numeratur præſentis pecuniæ. Eme (inquit) die cæca oleum: ad vendito oculata die. Idem *Aſin. ſc. 3 a. 1.* Semper oculatæ ſunt manus noſtræ, credunt quod vident. id eſt, nos oculati ſumus, vt pro merce, quam daturi ſumus, æs recipiamus videntes.

Ŏcŭlātĭo, nis. In vitibus pro gemmarum luxuriantium deſectione. Plin. *lib. 17. c. 21.* Simplici iugo conſtat porrecto ordine, quem canterium appellant: melióque ea vino, quando ſibi obumbrat aſſiduóque ſole coquitur, & afflatum magis ſentit, & celeriùs rorem admittit. Pampinationi quoque & oculationi, omníque opere facilior.

Oculeus, oculis plenus. Plaut. *Aulul. ſc. 3. a 6.* Quos ſi Argus ſeruet, qui oculeus totus fuit, Quem quondam Ioui Iuno cuſtodem addidit, Is nunquam ſeruet.

Ŏcŭlĭtŭs aduerb. inſtar oculi. Sicut Medullitus, animitus, in modum oculi. {ὀφθαλμοειδῶς, ὡς τοὺς ὀφθαλμούς. GAL. *De profond des yeux comme ſes propres yeux.* ITAL. *Come i ſuoi occhi.* GERM. Als ſeine eigne augen. HISP. *Como los ojos.* ANGL. *Euen with his eyes.*} Qui amant ancillam meam oculitus.

Ŏcŭlō, as, Illuſtro, vel illumino, quaſi ex cæco oculatum facio. {הגביה *higbighiah* הפקח *hepiah.* ὀμματόω. GAL. *Illuſtrer, illuminer.* ITAL *Illuſtrare, illuminare.* GERM. Ein aug geben/erleuchten HISP. *Alumbrar, eſclarecer.* ANGL. *To mak light.*} Tertull. *in Apologet.* ſed quia iam expolitos, & ipſa vrbanitate deceptos, in agnitionem veritatis oculares. Sed hoc vix crediderim apud veteres inueniri. Neque enim oculatus participium eſt à verbo Oculo, ſed potius nomen, ſicut Manicatus & Tunicatus.

Ŏcȳălŭs, Ὠκύαλος. Vnus ex Phæacibus, tempore Alcinoi regis, vt oſtendit Hom. *lib. 8. Odyſſ.*

Ŏcĭmŭm, {ὤκιμον. GALL. *La dragée aux cheuaux ou beufs* ITAL *Herbe diuerſe per boi.* GERM. Geſäyt auß vilerley fretter vnd gemüß dem vich zu dem futer oder zur weid. HISP. *Herren caſſo para los buyes.* ANGL. *A mixture of ſundrie cornes for beaſtes.*} Farrago eſt diuerſarum herbarum, vel leguminum ad boum pabulum ſata, qua ciebant aluum bobus: id erat huiuſmodi, Fabæ modios decem, viciæ duos, tantundem & eruiliæ, in iugero autumno miſcebant, ac ſerebant, admiſta etiam auena Græca, cui non cadit ſemen. Deductum nomen ab ὠκύς, quod ſignificat Velocem, vel propter celeritatem naſcendi, vel quod bobus aluum cieat: quapropter etiam iis datur, vt purgentur. Autor eſt Varr. *lib. 1. de re ruſt. c. 31.* Vide de hoc plura in Annotat Hermol Barbari in Dioſcorid. *lib. 2. c. 158.*

‖Ocyminus, a, um, ὠκίμινος ad ocymum pertinens.

Ocymaſtrum, ὠκιμοειδές, herba tanquam ocymo ſimilis. folia fert ocymi‖

Ŏcĭŏr, {θάσσων, ὠκύτερος. GALL. *Plus ſoudain, plus leger, plus viſte.* ITAL. *Più veloce* GERM Schneller. HISP. *Mas ligero.* ANGL. *More ſuddaine or ſwift.*} & Ociſſimus, ταχύτατος, ὤκιστος, Græca quibus tanquam Latinis vtimur, pro Celerior, celerrimus: fiunt a poſitiuo Græco ὠκύς, quo Latini carent. Plin. *lib. 2 cap. 8.* Mercurii ſydus inferiori circulo fertur, nouem diebus ocyore ambitu, modò ante Solis exortum, modò poſt occaſum ſplendens. Idem *lib. 16. cap. 31.* Quidam breuitate ta[...]um ſeneſcere celeriùs arbores putant quod contigit aunt fieri quartum ſ dicet longiſſimæ & ſenectus ocyſſima eſt. Scribitur & *ocior*, *ociſſimus*, quia voces Latinæ ſunt. Græci autem habent ὠκύτερος, & ὠκύς, ὤκιστος & ὠκὺς Priſcian *lib. 11.* Ocior quaſi ab oco, quod in vſu non eſt, licèt à Græco ſit ὠκύς. Giſan. Indice Lucretiano: Ocior & ocius qui per y ſcribunt, falluntur, vt opinor. nam veteribus omnibus libris repugnat ea ſcriptura. & Priſcianus liquidò indicat per i ſcribendum. Cùm enim dixiſſet, multa eſſe nomina iuncta, aut ab aliis deducta, quo non tamen ignoretur origo, exempli loco addit Ocior. Ocior (inquit) quaſi ab Oco, quod in vſu non eſt, licet a Græco ſit ὠκύς. nec ſatis idonea eſt eorum ratio, quod ſcil. a Græco deducatur. hac enim ratione permiſſa, tota orthographia apud Romanos miſceretur ac turbaretur. Sumpſerunt enim illi plurima à Græcis, quæ ita tamen vel errore primò, vel prudenter ac paulatim conformarunt, vt penè ignoretur pene. Eadem ratione anculandi verbum, elogium, &c. lege, vt ita dicam, Iunia de ciuitate Romana eiiciunt, ſed etiam. Seruius *in 4. Æneid* ad

illud *ocyùs ire equites* annotat. Ocyus poſitiuus antiquus eſt, id eſt, celeriter. nec enim poteſt eſſe comparatiuus, vbi nulla eſt comparatio: aut comparatiuum pro poſitiuo ponitur, vt ſenior pro ſenex. Eſt autem à Græco nomine comparatum ὠκύς. Sed tenera comparatur, *ociter, ocius, ocyſſimè.*

[Ocyter, velociter. Apul *lib.* 1. Proper ociter. Gl. ociter ταχέως.]

Ocyus, & Ocyſſimè, aduerbia. { ταχύτερον, ταχύτατα, ὤκιστα, τάχιστα. GALL. *Plus viſtement plus legeremēt.* ITAL. *Molto preſto* GERM. Eylendts/gantz ſchnell/ſtracks. HISP. *Mas ligeramēte.* ANGL. *Sooner quicklier* } Quanquam & Ocyter dicatur pro Citò, & perquam promptè. Ter. *in Andr.* Eamus ergo ad eum ocyus. Idem *in Heauton.* — & tu, id quod capis Quàm ocyſſimè vt des. Plaut. *Curc ſc.* 2. *a.* 1. Non ſe commouent ocyùs peſſuli. *Ibid ſc.* 2. *a* 1. Exi, exi inquam, ocyùs.

Ocypete, ὠκυπέτη, vna ex Harpyis ſic dicta quòd alarum velocitate polleat. ὠκύς enim celer & citus dicitur: πέτομαι, volo, as. Vide Cælium *lib* 19. *cap.* 27.

Ocyrhoe, ὠκυρόη. Nympha fuit, Chironis Centauri filia ex Chariclo nympha: ita dicta à celeriter fluendo: ὠκὺς celer, & ῥέω fluo. Poëtæ in carmine abiciunt alterum r, quòd alter hexametrum carmen nequeat ingredi. Ouid. 2. *Metam.*

——quam quondam nympha Chariclo
Fluminis in rapidi ripis enixa vocauit Ocyrhoen.

[Ocys, ὠκὺς ὠκεῖα, velox. Hinc eſt *ocyter* aduerb. id vide.]

O D

Ōdē, ᾠδὴ ab ᾄδω cano, Cantus, canticum: vnde etiam Horatius carmina ſua Odas appellauit.

Odeſſus, Ὀδησσὸς, vrbs eſt in Mœſia inferiori, inter Axiacem & Boryſthenem amnes paululum à ponte Euxino remota. Autor Ptolem. *tabula Europæ* 8. & apud Melam *lib.* 2.

Ōdēum, { ᾠδεῖον. GALL. *Lieu deputé aux chantres ou meneſtriers pour chanter.* ITAL. *Luogo deſignato nella caſa à cantare.* GERM. Ein geſanghauß / oder ein gemach im hauß in welchem man ſingt vnd muſiciert. HISP. *Lugar para cantar* ANGL. *A place appointed fort ſingers or minſtrels* } Locus eſt in ædibus cantui deſtinatus, ἀπὸ τῆς ᾠδῆς, hoc eſt, à cantu dictus. Cicer. *ad Attic.* 4. Monumentum illud quod tu tollere laudibus ſolebas, vt odeum laxaremus, & vſque ad atrium Libertatis explicaremus, contempſimus ſeſtertiûm ſexcenties. Vide Cæl. *libr.* 18. *cap.* 12. Vitruu. *lib.* 5. *cap.* 9. Pericles Athenienſis inter cætera opera quæ Athenis extruxit, fecit & odeum, in quo certamina muſica ſpectabantur: quod multis ſedibus & columnis exornatum fuiſſe hiſtorici prodiderunt.

Ŏdefăcio, veteres pro olefacio dixerunt, teſte Feſto.

ODI, odiſti, odit, verbum defectiuum (vt Priſcianus inquit) neque præſens neque futurum, neque participium habet: ſed tam præſentis, quàm præteriti temporis ſignificationem retinet. { שָׂנֵא *ſanè,* μισῶ, ἐχθαίρω. GALL. *Auoir en haine, hair* ITAL. *Hauer in odio.* GERM. Haſſen. HISP. *Aborrecer.* ANGL. *To hate to diſdaine.* } Significat enim Odi, odio habeo & habui. ¶ Veteres dixere Odio, is, it. Vide annotata à Io. Paſſeratio ad Antonij epiſtolam ad Hircium & Cæſarem ad ea verba, Ne deſere partes, quas Pompeius odiuit. Plaut *Menach. ſc.* 6. *a* 5. Verbera ego odi, Ait ſe non quenquam peius odiſſe. Idem *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. adeò vt omnes oderit. Idem *Capt. prologo.* Odi aurum multa ſuaſit perperam, *Ibidē Capt. ſc.* 1. *a.* 1. Minimè miror ſi te odit *Ibid. ſc.* 4. *a.* 3. Vt vxorem odi malè. Idem *Menach. ſc.* 3 *a.* 1. Mendacem odi. Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Cic. *de Amicit.* Alterum propter crudelitatem ſemper hæc ciuitas oderit. Idem, Apertè odiſſe magis ingenij eſt, quàm fronte occultare ſententiam. Horat 1. *Epiſtol.* 19.

Oderunt hilarem triſtes, triſtémque iocoſi:
Sedatum celeres, agilem grauémque remiſſi:
Potores bibuli media de nocte Falerni
Oderunt porrecta negantem pocula, quamuis
Nocturnos iures te formidare vapores,

Ouid. 2. *de Arte*, amor odit inertes. ¶ Hinc participium Oſus: & compoſita Exoſus & Peroſus, & Oſor verbale, *de quibus ſuis locis.*

Ŏdĭum, Ira inueterata. { שִׂנְאָה *ſinéah.* μῖσος, ἔχθος. GALL. *Haine, rancune.* ITAL. *Odio.* GERM. Ein haß. HISP. *Ira enuejecida, odio, aborrecimiento.* ANG. *Hatred or diſdaine.* } Interdum vtuntur pro importuna quadam aſſiduitate, moleſtia, faſtidio. ἀηδία, ὄχλησις. Plaut. *in Aſin. ſc.* 4. *a.* 1. Iam hic me abegerit ſuo odio. (i. tam odioſus eſt.) Terent. *in Eunuch.* — tum ſicubi eum ſatietas Hominum, aut negotij ſiquando odium ceperat.

Eſtne nouis nuptis odio Venus?

Catull. *de com. Beren.*

——— Flagrant odio tua pectora noſtro,

Ouid. *Eleg* 9 *lib.* 4. *Triſt.* Odium, non vxor eram. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 5. Item, Tun' me odium vocas? Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1.

———— Hanc odiis exonerate fugam.

Ouid. *Eleg* 3 *lib.* 1. *Triſt.* Odio ciuiliter vſus. Idem *Eleg.* 8. *lib.* 3. *Triſt.* Odio, & malo & moleſtiæ eſtis vt pulices, pedes, culices. Plaut. *Curcul. ſc.* 2 *a.* 4. Odium mitigatur, deponitur, tenetur, ſedatur. Cic. *ad Quir. poſt reditum.* Odium vel precibus mitigari poteſt: vel temporibus Reip. communique vtilitate deponi vel vlciſcendi difficultate teneri, vel vetuſtate ſedari. Odium igitur in illo eſt qui odit. Aliquando tamē meum, aut tuum odium dicitur, non quo ego, aut tu alium, ſed quo alius me, aut te proſequitur. Terent. Nam neque negligentia neque odio id fecit tuo. In quo negligentia etiam ponitur in eo qui negligitur, quum proprium ſit in eo qui negligit.

Ōſus, a, um. שׂוֹנֵא *ſonè* שָׂנִין *ſanin.* μισῶν. GALL. *Qui a hay ou hait.* ITAL. *Che ha odio.* GERM. Der da haſſet. HISP. *El que tiene odio.* ANGL. *That hat eth or diſdaineth* } Atque eius compoſita, Exoſus & Peroſus participia ſunt, ſiue participiorum ſignificatione vſurpantur potiùs. Habent autem actiuam ſignificationem, exigúntque accuſatiuum. Feſtus, Oſus ſum præteritum eſſe putat a verbo Odio: quod tamen in vſu non eſt: nos potiùs a defectiuo Odi deductum putamus Plautus *in Amphitr.* Inimicos ſemper oſa ſum obtueri. id eſt, odi. Gell. *c.* 8. *lib.* 4. Oſus cum erat.

Ōſūrŭs. Cic. 8. *in Lælio*, negabat vllam vocem inimiciorem amicitiæ potuiſſe reperiri, quàm eius qui dixiſſet, ita amari oportere, vt aliquando eſſet oſurus.

Ōſŏr. { שׂוֹנֵא *ſonè,* μισητὴς, ὁ ἐχθαίρων. GALL. *Qui hait, qui porte haine.* ITAL. *Chi porta odio* GERM. Ein haſſer. HISP. *El aborrecedor.* ANGL. *He that hateth.* } Plaut. *in Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Madidum, nihili incontinentem atque ſorem vxoris ſuæ id eſt, qui odit vxorem ſuam.

Ŏdĭbĭlis, e, adiectiuum, { μισητός. } Lamprid. *in Heliog.* Vita, moribus, improbitate ita odibilis eſt factus, vt eius nomen Senatus eraſerit.

Ŏdĭōſus, a, um, qui odio habetur. שָׂנוּא *ſanu* שָׂנִין *ſanin,* μισητός. GALL. *Odieux, faſcheux* ITAL. *Odioſo.* GERM. Häſſig/verhaſſet. HISP. *Coſa aborrecida ò enojoſa* ANG. *That is hated or diſdained* } Cic. *de amicit.* Odioſum ſane genus hominum officia exprobrantium. Idem 1. *Offic.* Palæſtrici motus ſæpe ſunt odioſiores, & hiſtrionum nonnulli geſtus ineptiis non vacant. Idem *de ſenect.* Senectus ſit pleriſque ſenibus odioſa eſt, vt onus ſe Ætna grauius dicant ſuſtinere. ¶ Aliquando capitur pro moleſto. λυπηρὸς, ὀχληρὸς. Terent. *in Phorm.* Si porrò eſſe odioſi pergitis. Haud falſa ſum nos (mulieres) odioſas haberi. Plaut. *Aulul. ſc.* 3. *a.* 2. Mihi odioſus es quiſquis es. Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. & *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Odioſus tandem vix ab ægrotis venit Medicus. Idem *Menach. ſc.* 3. *a.* 1. æquum ſi facias odioſus ne ſies. *Ibid. ſc.* 2 *a* 3. Sciendum quod in oſus elata quædam copiam, aut affectionem: quemadmodum apud Græcos terminata in ώδης, ſignificare, vt Animoſum, Neruoſum, Saxoſum, Aquoſum: quod copiam ſaxorum, neruorum, ingenij & animi habet. Vinoſus, Libidinoſus, Mulieroſus, Seditioſus, Factioſus, qui amat vinum, libidines, mulieres, ſeditiones, factiones. Quædam actionem, vt Studioſus, Stomachoſus, Contumelioſus qui operam dat ſtudio, qui ſtomachatur, qui contumelia afficit. Quædam paſſionem, vt Odioſus, Inuidioſus: qui habetur odio, & qui inuidetur. Quædam actiue & paſſiuè accipi poſſunt, vt, Formidoloſus, Laborioſus, Operoſus, Voluptuoſus, Religioſus.

Ŏdĭōſē, aduerbium, Cum odio, ſtomacho, faſtidio. { μισητῶς, ἐχθρῶς. GALL. *Odieuſement.* ITAL. *Odioſamente.* GERM. Häſſiglich/mit haſs/ feindtſéligklich. HISP. *Enojoſamēte.* ANGL. *with hatred, ſpite fully.* Plaut. *in Bacch.* Caue vero, odioſe facis. Ad Herennium *lib* 4. Viuis inuidioſè, delinquis ſtudioſè, loqueris odioſè. Quintil. *lib.* 1. *cap.* 6. Qua nihil eſt odioſius affectatione.

Odinolyontes, ὠδινολύοντες, piſciculi ſunt exigui, magnitudinem magnæ limacis non excedentes quos Græci alio nomine Echeneidas. Latini etiam Remoras vocant ἀπὸ τοῦ λύειν τὰς ὠδῖνας dictum eſt, a ſoluendo dolore partus Quippe ſale aſſeruatum & alligatum, grauidis partum ſoluere prodiderunt. Plin. *lib.* 32. *cap.* 1.

Odites, Ὀδίτης. Vnus ex Centauris, Ixionis ex Nube filius, à Mopſo interfectus in nuptiis Pirithoi. Ouid 12. *Metam.*

Occubuit fruſtraque loqui tentauit Odites.

Odius, Ὀδίος. Halizonum dux fuit, quem Agamemnon in bello Troiano interfecit. Homer. *lib. Iliad.* 5.

Odo, nis, calceamenti genus. Cuius meminit Vlpian. *l.* 25. § 17. *D. de aur. & argent.* Alia, inquit, cauſa odonum eſt, quia vſum calceamentorum præſtant Significare videtur ſoleas laneas, aut lineas, quarum alteras caloris, alteras mundiciei cauſa induimus. Vdones tamen apud Martial. legimus. Vide *infrà Vdo* Ex Hotomano.

Odœporicon, vide *Hodœporicon.*

[Odonaria, odonia, vdones. L. g. b.]

Odontagra, æ, ὀδοντάγρα, inſtrumentum eſt chirurgicum dentibus euellendis accommodatum.

[Odontitis, lutea herba paluſtris. H. P.]

Odontotrimma, ὀδοντότριμμα. A Græcis dicitur dentifricium, hoc eſt, medicamentum quo dentes fricantur: vt albeſcant. ἀπὸ τοῦ τρίβειν τοὺς ὀδόντας.

[Odontoxeſtes, inſtrumentum chirurgicum exeſis dentibus eradendis idoneum. Poll.]

ODŎR, is, Nihil aliud eſt quàm infectus aër, interprete Plin. *lib.* 9. *cap.* 7. { רֵיחַ *réach* ὀσμή. GALL. *Odeur, ſenteur.* ITAL. *Odore.* GERM. Ein geſchmack oder geruch. HISP. *Olor.* ANGL. *A ſauour, ſmell, or ſent.* } Dictus odor quaſi olor, litteræ vnius commutatione. dicitur & Odos pro odor, ſicut Honos, Lepos. Plaut. *in Capt.* Quorum odos ſubbaſilicanos omnes abigit in forum. Idem *in Menach ſc* 2. *a.* 1. Ecquid de odore poſſis, ſi quid fortè olfeceris, facere coniecturam. Naſo odos obſecutus eſt meo. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1 Is odos demiſſis pedibus in cœlum volat. Idem *Pſeud. ſc* 2 *a.* 2. Eum in odorem (patinarum) cœnat. *Ibid.* Quarum odore præterire nemo piſtrinum poteſt. (i. tetro.) Et. Quorum (piſcium) odos abigit. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Vbi vino conſperſi fores De odore ſcit me adeſſe. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Sternite lectos, incendite odores. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Omniū vnguentum præ tuo nautea. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1 Naſo odos obſecutus eſt meo. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Dianæ arabico fumificem odore. Idem *Milit. ſc.* 5 *a* 2. Vnguenta, odores, corollæ, (in conuiuio) Idem *Pſeud. ſc.* 1 *a* 5. Virg. 3 *Æneid.*

——— contactuque omnia fœdant
Immundo: tum vox tetrum dira inter odorem.

Ouid. 1. *Metam.*

Vt tamen ingratus in pectora fudit odores.

¶ Per tranſlationem quandoque ponitur pro indicio, teſte Budæo, vt Odor Dictaturæ. Cic. *ad Attic. lib.* 4. Res fluit ad interregnum, & eſt nonnullus odor dictaturæ. Gell. *cap.* 14. *lib.* 12. Odor ſuauitatis in verſibus. ¶ Odores & aromata pro eodem accepit Colum. *lib.* 12. *cap* 20. Quòd ſi non ita vt præcipimus, permiſcueris, ſubſident aromata & aduruntur. Et *paulo poſt*, Ad prædictum autem modum muſti adiici debēt odores, nardi folium, iris Illyrica, &c.

Odōrus, a, um, quod ex ſe odorem mittit. { ὀδμηρὸς, εὐώδης. GAL. *Qui flaire bon qui rend bonne odeur.* ITAL. *Che ha bono odore* GERM. Vaſt ſchmackt/ſchmacktreich/wolgeſchmackt. HISP. *Coſa de buē olor.* ANG. *That hath and letteth out a ſauour.* } Stat. 6. *Theb.*

——— & odore vulnere penna
Scinditur.

Ouid. 9 *Metam.*

Naiades hoc pomis, & odoro flore repletum
Sacrarunt: diuéſque meo bona Copia cornu eſt.

¶ Aliquando

¶ Aliquando actiuè pro ſagaci & eo qui odoratur. Virg. 4. *Æneid.*
——— *& odora canum vis.*

Odōro,as, Odoratum facio. { *ὀζειν ποιῶ, εὐωδίζω*. GALL. *Donner bonne odeur a quelque choſe, la faire ſentir bon.* ITAL. *Profumare.* GERM. Ein guten geſchmack oder geruch machen. HISP. *Hazer buen olor, perfumare.* ANGL. *To make to ſmell and ſauour well.* } Colum. *lib. 9. cap. 4.* Qui coloret odoretque mella hoc eſt, odorata reddat. ¶ Odoro pro odo, exſpico. Ouid. 15. *Metam.*

Thura ſuper ripas, aras ex ordine factas,
Parte ab vtraque ſonant & odorant aera fumis,

Ŏdōrŏr, aris, deponens. Odorem percipio הריח *heriach. ὀσφραίνομαι*. GALL. *Sentir & flairer, odorer.* ITAL. *Odorare, ſentire odore.* GERM. Schmecken eines geſchmacks innen werden. HISP. *Sacar el raſtro por olor.* ANGL. *To ſmel the ſauour of a thing.* } Col. *lib. 6. c. 2.* Deinde nares perfricato, vt homines dicunt odorari, olfacere. Plaut. *Men.* Agedum odorare hanc quam ego habeo pallam quid olet? ¶ Per tranſlationem eſt odore quodam ſuſpicionis aliquid ſentire vt apud Cicer. *ad Attic.* Cupio antequam Romam veniam odorari diligentius quidnam futurum ſit. ¶ Odorari ſagacius, eſt diligenter inueſtigare & indagare. Idem *ad Attic. lib. 6.* Tu ſagacius odorabere. Odorari & deguſtare aliquem, eſt callide & clam explorare quid quiſque habeat animi. Idem *ad Attic. lib. 4.* Tu velim vt Fabium ſi quem habes aditum odorere, & iſtum conuiuam tuum deguſtes. Plaut. *Men. ſc. 2. a. 2.* Ibo odorans quaſi canis venaticus. Agedum odorare iſtam pallam. Quid olet? ſtupra olfacere. *Ibid. ſc. 2. a. 1.* ¶ Pro eodem etiam legimus Odorare in actiua voce. Cicer. *poſt reditum.* H. voluptates omnes veſtigant & odorant. Ibo odorans quaſi canis venaticus. Idem *Aſin. ſc. 2. a. 2.*

Odōratio, nis, Odoris perceptio. { ריח *reach. ὄσφρησις*. GALL. *Flairement.* ITAL. *Odoramento, eſſo odorare.* GERM. Das ſchmecken, die krafft zu ſchmecken. HISP. *Aquella obra de hazer buen olor.* ANGL. *A ſauouring or feeling the ſmell of a thing.* } Cic. 4. *Tuſcul.* Et quales eſt hæc aurium, tales ſunt oculorum, & actionum, & odorationum, & ſaporum voluptates.

Odōrātor, is. { מריח *meriach. ὀσφραντικός*. GALL. *Qui flaire.* ITAL. *Che odora bene.* GERM. Ein erſchmecker der ein ding geſchwind wol erſchmeckt. HISP. *El que ſaca el raſtro por olor.* ANGL. *That ſmelleth or ſenteth the ſauour of any thing.* } Qui odoratus ſenſu plurimum valet, vti ſunt ex canum genere qui & Odoriſequi, & ſagaces dicuntur.

Ŏdōramentum, ti, Paſtillus vel aliud quiduis quod odoris gratia tenemus { מבשמות *mebeſamoth. ὀσμή, ἄρωμα*. GALL. *Odeur, ſenteur.* ITAL. *Odoramento, odore.* GERM. Etwas das wol ſchmeckt, ein wolriechend ding. HISP. *Buen olor.* ANGL. *Any ſweet thing that ſauoureth well.* } Plin. *lib. 21. c. 17.* Omnium odoramentorum atque adeo herbarum differentia eſt in colore & odore & ſucco. Col. *lib. 12. c. 2.* Tum etiam talem atque odoramenta quibus condire vinum conſueuerunt.

Odoramen, idem Macrob. *lib. 1. Saturn. in præf.* Confuſura videlicet omnium ſuccos odoraminum in ſpiramentum vnum.

Ŏdōrārius, ij ſubſtantiuum, qui odores conficit vendítque. { רקח *rokeach. μυρεψός*. GALL. *Parfumeur.* ITAL. *Profummiere.* GERM. Der wolriechend ding macht vnd verkaufft. HISP. *Perfumero.* ANGL. *That maketh and ſelleth perfumes.*

Odorarius, a, um, quod ad odores pertinet, vt Odoraria myrrha. Plin. *lib. 12. c. 17.* Pretium eius, quam odorariam vocant ad XIV.

Ŏdōrātus, a, um, Odore repletus, odore perfuſus & qui aliunde odorem accepit. { *εὐώδης*. GALL. *Plein d'odeurs, qui ſent & flaire bon.* ITAL. *Odorato.* GERM. Wolgeſchmackt, wol guten geſchmacks. HISP. *Coſa de buen olor.* ANGL. *That ſmelleth ſweetlie, repleniſhed with ſweet ſauour.* } vt Tempum odoratum Plin. *epiſt. lib. 2.* Ante cryptoporticum xyſtus violis odoratus. Horat. 3. *Carm. Ode 19.*

Fertur & lenis recreare vento,
Sparſum odoratum humerum capillis.

Idem in *Serm.* Satyr. 7.

———*vrodo ex indice Dama*
Turpis, odoratum caput obſcurante lacerna.

¶ Interdum imitatur pro odorifero, id eſt, quod ex ſe odorem habet. Plin. *lib. 21. c. 4. de roſa*, Quibuſdam annis minus odorata proueniunt. Præterea locis omnibus ſiccis quam humidis odoratior. Virg. *lib. 3. Georg.*

Diſce & odoratam ſtabulis accendere cedrum.

Seruius Odoratam pro odoriferam.

Venaque odorati diſponit pocula Bacchi,

Ouid. 3 *Faſt.*

Feſtaque odoratis innectunt tempora ſertis,

Idem *Eleg. 4. lib. 4. Triſt.*

Odoratus, huius odoratus pro olfactu. { ריח *reach. ὄσφρησις, ὄσφρανσις.* } Cic. *de nat. deor.* Eorum iucundus non guſtatus ſolum, ſed odoratus etiam & ſpectatus.

Odoratus, item pro Odore. Plin. *lib. 25. c. 13.* Folia coriandri tenuiora, graui odoratu.

Ŏdōrĭfĕr, a, um, adiectiuum, Odorem reddens. { *εὐωδιαστικός, εὐώδης*. GALL. *Odoriferant, qui rend bonne odeur.* ITAL. *Odorifero.* GERM. Das wol ſchmeckt, oder wolſchmeckend ding bringt. HISP. *Coſa que da buenos olores.* ANGL. *That bringeth a ſauour, or ſmell.* } Plin. *lib. 2. c. 17.* Eundé & ad ſerpentes fugandas vrunt in odoriferis ſyluis frequentiſſimas. Gens odorifera, Ouid. 4. *Metam.* Arabia odorifera, in qua naſcuntur odores. Plin. *lib. 5. c. 11.*

Odryſæ, *Ὀδρύσαι*, populi ſunt Thraciæ. Plin. *lib. 4. c. 11.* Horum olim ampliſſimum fuit regnum ab Abderis Thraciæ vrbe vſque ad Pontum Euxinum, & Iſtrum fluuium extenſum. Vide Thucyd. *Hiſtor. lib. 2.*

Odryſius, adiect. Idem quod Thracius. Stat. 1. *Achil.* Carmen Odryſium, id eſt, Orphei qui Thrax erat. Valer. 5. *Argon.*

Odyſſea, Ulyſſea, *Ὀδύσσεια*. Homeri opus de Vlyſſis erroribus, 24. libris abſolutum. Cic. *de clar. Orat.* Nam & Odyſſea Latina eſt ſic tanquam aliquod opus Dædali, & Liuianæ fabulæ, &c.

O E

OEa, *Ὤεα*, Africæ ciuitas eſt, vna ex tribus quæ Tripolim illam Africanam fecerunt, Solinus, Achæi Tripolim lingua ſua ſignant de trium vrbium numero, Oex, Taphræ, Leptis magnæ, &c.

OEagrus, *Οἴαγρος*, nomen eſt patris Orphei. Eſt præterea hoc nomine Thraciæ quidam fluuius, a quo Hebrus initium ſumit, qui ob id OEagrius cognominatur. Virg. 4. *Georg.*

Tum quoque marmorea caput à ceruice reuulſum
Gurgite cum medio portans OEagrius Hebrus, &c.

OEanthe, *Οἰάνθη*, Steph. oppidum eſt Locrorum: apud Plin. *lib. 4. cap. 3.*

OEbares, *Οἰβάρης*, Darij ſtabularius, cuius induſtria ipſe Darius Perſarum regnum adeptus eſt. Nam cùm placuiſſet ſeptem Perſarum Satrapis, vt poſtridie ſingulos equos certum in locum adducerent, cuiuſque equus primus hinnitum edidiſſet, is Perſarum rex declararetur. OEbares re intellecta domini equum eodem in loco quo conuenturi erant equa admiſit. Quò quum poſtridie reducerentur, coitus deſiderio rurſus hinnitum edidit. Vide Herod. *lib. 3.* & Iuſtin. *lib 1.*

OEbalia, *Οἰβαλία*, vulgò *Taranto*, Regio in Peloponneſo, quæ & Laconia dicitur ab OEbalo Argiuorum rege, qui rex Laconum fuit. Stat. *lib. 1. Achill.*

Soluerat OEbaliæ claſſem de littore paſtor.
Dardanius.

Quod autem Virg. *lib. 4. Georg.* dixit

Namque ſub OEbaliæ memini me turribus altis, &c.

ideò poſuit, vt oſtenderet Tarentum a Laconibus fuiſſe conditum, quorum pars eſt OEbalia. OEbaliæ matres Sabinæ. Ouid. 3 *Faſt.*

OEbalidæ, *Οἰβαλίδαι*. Dicti ſunt Caſtor & Pollux ab OEbalia Laconiæ regione, in qua nati feruntur. Ouid. 5. *Faſt.*

Effugere OEbalidæ curſu potuere ſequentes.

Helena quoque illorum ſoror eadem ob cauſam OEbalis dicta eſt.

OEbalus, *Οἴβαλος*, Rex Laconum, Argali filius, a quo Regio OEbalia. ¶ Alius fuit Telonis Caprearum regis, & Sebethidis nymphæ filius, qui bonam Campaniæ partem in ditionem ſuam ſubegit. Vide Seruium in Virgilium 7. *Æneid.*

Qui flos priùs OEbalio fuerat de vulnere natus,

Ouid. 13. *Metam.*

OEchalia, *Οἰχαλία*, vrbs Laconicæ, ab OEchaleo fluuio eam præterfluente ita dicta, ſed poſtea ab Hercule euerſa. Vide & ea pars Laconicæ, quæ vrbi huic propinqua eſt, OEchalia appellatur. Virg. 8. *Æneid.*

Vt bello egregias idem diſiecerit vrbes
Troiamque, OEchaliamque

In hac Eurytus regnauit, qui Herculi filiam Iolam ante promiſſam, neganti, quod filios ſuos deſhortatus Herculem & vxorem & filios eſſe interfecturum affirmauerat. Quare illum & filios interemit, atque OEchaliam cepit, vt memorat Virg. 8. *Æneid.* Ouid. *lib. 9. Met.*

Victor ab OEchalia Cenæo vota parabat
Sacra Ioui.

¶ Aliæ etiam fuerunt OEchaliæ, vna Theſſaliæ, & Eubœæ.

Œcōnŏmus, בן משק *ben meſchek*. *οἰκονόμος*. GALL. *Maiſtre d'hoſtel, diſpenſier.* ITAL. *Diſpenſiere, maeſtro di caſa.* GERM. Ein hauſzhalter, Schaffner. HISP. *Mayordomo.* ANGL. *A ſteward, he that keepth the ſtore of an houſehold.* } Tam pecuniæ, quam frugum & omnium, quæ domi nata ſunt, diſpenſator & rei familiaris adminiſtrator eſt. ¶ *Οἰκονόμος*, œconomus magnus, ordinis eccleſiaſtici nomen, adminiſtrabat omnia prædia eccleſiaſtica & illorum reditus. Erat primus cleri poſt Patriarcham. Vide Gloſſ. Græcobarb. Meurſ.

Œcōnŏmĭa, æ. Adminiſtratio, diſpenſatio. { *οἰκονομία*. GALL. *Gouuernement & conduite d'vne maiſon.* ITAL. *Gouerno di vna famiglia.* GERM. Ein hauſzhaltung, hauſzverwaltung, Schaffnerey. HISP. *La mayordomia.* ANGL. *The ſteward ſhip or gouuernance of an houſe.* } ¶ Ita ſtetit tamen ad alia. Nam apud Quintil. *lib. 1.* pro diſpoſitione accipitur oratoris & poetæ maxime neceſſaria, quæ quo loco ſit, ſuo loco oſtendit. Sic enim eodem *lib. cap. 8.* Vt OEconomia quoque in his diligentior, quam in plerique nouorum erit. Idem *lib. 3. c. 3.* Hermagoras iudicium, partitionem, ordinem, quæque ſunt elocutionis ſubiicit œconomiæ, hæc Græce appellata ex cura rerum domeſticarum, & hic per abuſionem poſita, nomine Latino caret.

‖ Œconomicus, a, um, ad œconomiam pertinens. ‖

Œcŏnŏmĭca, orum, quæ ad rem domeſticam ac familiarem pertinent. *τὰ οἰκονομικά*. OEconomica, pars philoſophiæ, & eius laus. Plutarch. *in compar. Catonis & Ariſtid.* ¶ Vide & OEconomicus Xenophontis pulcherrimus liber eſt, qui non gubernationem vrbis, ſed regendæ domus rationem deſcribit: qui liber eſt à Cicerone Latinus factus. Componitur enim ex *οἶκος*, quæ eſt domus, & *νόμος* lex.

Oēcus, } בית *beth*. *οἶκος*. Domus, ſiue familia à quo OEconomus. Ea voce vtitur Plin. *lib. 36. cap. 25.*

‖ OEcumĕne, quæ habitatur, *οἰκουμένη*. Gloſſ. Orbis terrarum ſubaudi, terra. ‖

Œcŭmĕnĭcus, a, um *οἰκουμενικός*, Latinè vniuerſalis, & ad totum orbem pertinens vnde OEcumenicum Concilium dicimus. *οἰκουμένη* enim idem eſt quod orbis terrarum, terra habitabilis.

‖ Oecus, *οἶκος*, domus quo homo recedit, aduerſus externas moleſtias, tanquam in portum ſuum. ¶ Eſt & apud Græcos & Latinos ſcriptores pars quædam domus, vt nunc triclinium, cubiculum. nobilis pars domus, ubi viri conuiuia celebrabantur.

OE ſalt, vox ponderis, & ſtateras imitationem oſtende ca'lens ‖

Oedema, atis. *οἴδημα*. Eſt tumor præter naturam, ratus, & in totum conſtans ex tenuis partis inte'ngente cum aſſiduo pituitæ. Vide Galenum *lib. 14 Methodi c. 4.*

OEdipus, OEdipodis, vel OEdipi, *Οἰδίπους*. Laij Thebanorum regis & Iocaſtæ filius fuit } Ein ſon Laij... der dem mutter ein Sohn gegeben hat ... vnd ... Darnach ... } Quum pater quum ex Apollinis oraculo futurum intellexiſſet vt a filio occideretur, paſtori occidendum tradidit: qui miſericordia commotus, quum tantum regiæ ſtirpi manus inferret, neque tamen regis imperium auderet detrectare, pertoſſis gladio plantis, viminíque traiectis, ex arbore ſuſpendit. futurum parans vt ita moreretur. Cæterum quum Phorbas Polybi Corinthiorum regis paſtor illac iter faceret, audito vagitu, eò occurrens, puerum ſeruauit, reginæque, quæ liberis carebat, magni muneris loco obtulit: a

qua. veluti puer cælitus miſſus, filij loco eſt educatus, & à pedibus ex vulnere tumentibus, OEdipus eſt appellatus. Grandior deinde natu factus, quum fortè Thebas veniſſet, Laium patrem ſuum ignorans occidit, Iocaſtámque matrem duxit vxorem. Poſtea vero re cognita, tantorumque a ſe ſcelerum pœnam repetens, vtrumque ſibi eruit oculum Athenáſque in voluntarium conceſſit exilium. Declinatur autem OEdipus, podis, per tertiam declinationem vel OEdipipus, OEdipi, per ſecundam: vt apud Plautum. *in Pœn.* OEdipo eſt coniectore opus, qui Sphingi interpres fuit. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. OEdipodas facito. ¶ Pro eodem etiam legimus OEdipodes, æ, per primam declinationem. Statius *lib.* 1. *Thebaid.* OEdipodæ confuſa domus. ¶ Dauus ſum, non OEdipus, prouerbio vſurpatur a Dauo, apud Terentium *in Andria*, quum vellet ſignificare hominem ſeſe rudem, ad intelligenda obſcuriora ænigmata imparem eſſe. Tractum eſt prouerbium a callido, acutóque OEdipi ingenio, quod diſſoluto Sphingis ænigmate in vulgi ceſſit prouerbium.

Oedipŏdīŏnĭūs, ab OEdipus deducitur. Lucan.

> *OEdipodioniae infelix Fabula Thebas.*

Oedipodionides, Patronimicum maſculinum. Stat. 1. *Theb.*

> *Interea patriis olim vagus exul ab oris*
> *OEdipodionides furtim deſerta pererrat*
> *Aonia.*

‖ OEnagra, [illegible], quæ & œnothera ([illegible]) & onuris. frutex eſt. ‖

OENANTHARION [illegible]. Vnguentum œnanthinum eſt, teſte Ægineta, qui non ob id ſic nominatum putat, quòd œnanthen reſipiat, quum ſæpe fiat ſine ea, ſed à vino & floribus lilij.

OEnănthē, es, [illegible], flos labruſcæ, hoc eſt vitis ſylueſtris, non tamen cuiuſlibet, (nam duæ ſunt labruſcæ ſpecies) ſed eius tantùm quæ ſolùm florem, non etiam vuas profert. Colligitur quum optimè olet, ſiccatur in vmbra ſubſtrato linteo, atque in cados conditur. Dicta quaſi [illegible], hoc eſt, vini flos. Autor Plin. *lib.* 12 *cap.* 28. ¶ Eſt præterea OEnanthe herba in petris naſcens, folio paſtinacæ, radice magna, numeroſa Autor Plin. *lib.* 21. *cap.* 24. ¶ Eſt & nomen auis quaſi vitiflora, vt ait Gaza. Niphus à colore ſimili germinantibus vuis dictam conijcit.

OEnănthĭnus, a, um, adiect. [illegible], quod ex œnanthe factum eſt: vt OEnanthinum vnguentum, quod ex œnanthe, hoc eſt, flore labruſcæ fit. Plin. *lib.* 13. *c.* 1. 14. 16.

Oenanthia, vrbs Sarmatiæ in Aſia. Ptolem. *lib.* 5. Hodie S. Sophia, alias OEnantie.

‖ OEnarea, ſiue OEnoë, vitis domeſtica apud Dioſc. *lib.* 5. *c.* 1.

OEnas, [illegible], auis, quæ Gazæ vinago, cuius venatores [illegible].

‖ OEnoſteria, vinalia Stuck ‖

Oeneus, [illegible], Ætoliæ rex Parthaonis filius, qui ex Althea Theſtij filia Meleagrum, Tydeum, & Deianiram genuit, quam Hercules duxit vxorem licet alij matrem Tydei Eurigœam appellent. Stat. *lib.* 1. *Theb.*

> *Vos quæ progenies quanquam Calydonius OEneus &c.*

Fabulantur Poetæ regem hunc de primitiis, omnibus numinibus ſacrificaſſe, excepta Diana, quæ irata aprum immiſit, qui cuncta vaſtabat, donec a Meleagro occideretur. Hæc Seruius.

OEnēŭs, a, um, quo vſus eſt Ouid. 8. *Metam.* & OEneius per quatuor ſyllabas quo vtitur Stat. 5. *Theb.*

‖ OEnipons, *Inſpruck* vrbs egregia, ad OEni ripam ſita, ſedes Principis & Parlamenti ditionum Auſtriacarum. ‖

Oenoanda, [illegible], oppidum Gabaliæ, quæ Lyciæ regiuncula eſt, tria habens oppida, Balburam, Bubonem, & OEnoandam. Autor Plin. *lib.* 5. *cap.* 25.

Oenobrema, [illegible]. Mons in finibus Africæ.

Oenochoüs vide *Onochonus*

Oenomaüs, [illegible], Hippodamiæ pater, Elidis rex, & Piſæ, & ex Marte & Harpina Aſopi, ſeu, vt alij tradunt, Euryththoe Danai filia progenitus qui quum ex oraculo ſe a genero interfectum iri didiciſſet, & illa tamen a multis procis ob formæ præſtantiam ambiretur, curule certamen procis propoſuit, ea lege vt filia victori in matrimonium cederet, victus mortem ſubiret. Tredecim igitur victis & occiſis, Pelops Tantali filius amore eius captus, Myrtilum eius aurigam pretio corrupit, vt axes infirmos & fragiles curri ſubiungeret. Quo facto OEnomaus vna cũ curru corruit, membriſque omnibus ea ruina colliſis, mortuus eſt. Pelops itaque & coniuge & regno potitus, vniuerſam Cherroneſum de nomine ſuo Peloponneſum appellauit. Strab. *lib.* 8. ¶ Alter fuit Peloponneſius in bello Troiano ab Hectore interfectus, teſte Homero.

Oenomĕli, itos, [illegible], potio ex melle & vino auſtero, quam Latini mulſum appellant Rationem conficiendi vide apud Dioſc. *lib.* 5.

Oenoë, es, [illegible], oppidum Græciæ, Atticam a Bœotia diſterminans: cuius meminit Thucyd. *lib.* 3.

Oenōnē, [illegible], nomen Nymphæ Phrygiæ quæ Paridem adamauit. Ouid. *in Epiſt.*

> *Quum Paris OEnone poterit ſpirare relicta,*
> *Ad fontem Xanthi verſa recurret aqua.*

OENOPHORVM, [illegible] *aſchab.* Vas vinarium ad ferenda vina aptum ab [illegible], vinum & [illegible], porto Mart. *lib.* 5. Reddant œnophori pondera parua ſui. Apuleius *Metam. lib.* 8. OEnophoro, quo immiſſum vino gerebat venenum. Iuuenal. *Satyr.* 6.

> *—— tandem illa venit rubicundula totum*
> *OEnophorum ſitiens.*

Oenŏphŏrus, [illegible], miniſter qui vinum in menſa miniſtrat.

OEnopia, [illegible], inſula. Ouidio & Pindaro, quæ alter OEnone. Pauſanias Atticis.

> *———— nomen ab OEnone nympha.*

OEnotheræ radicis nomen, quia Polydamna Ægyptia medicamentum exterit, de quo poeta ſcribit,

> *Miſcuit albutum dulci medicamina vino,*
> *Vnde iram luctuſque mali & fuit immemor omnis.*

Oenopides, [illegible], Nomen Mathematici ex Chio inſula, Anaxagora aliquanto minor.

Oenopolæ, [illegible], venditor vini.

Oenopolium, ij, [illegible]. ANGL. *A wine tauerne.* Taberna vinaria. Plaut. *in Aſin.* Quum à piſtore panem petimus, vinum ex œnopolio. Idem *Curc.* ſc. 3. a. 2. Quos ſemper videas bibentes eſſe in œnopolio.

Oenoptæ, [illegible], in Græcorum ſympoſijs dicebantur, quorum officium erat dare operam vt ex æquo biberetur. Vide Cæl. Rodig.

‖ OEnotera, vide OEnagra ‖

Oenōtrĭă, [illegible], Regio Italiæ, ſeu ipſa Italia, cuius populi OEnotrij dicuntur, vel OEnotria ita appellata [illegible], quod optima in Italia vina naſcantur: vel (vt Varro putat) ab OEnotro, Sabinorum rege. Virg. *lib* 1. *Æneid.*

> *OEnotrij coluere viri, nunc fama minores*
> *Italiam dixiſſe ducis de nomine gentem &c.*

Oenōtrĭdes, [illegible], dictæ ſunt duæ inſulæ quæ ſunt contra Veliam: Pontia ſcilicet & Iſcia Plin.

Oenuſſæ, [illegible]. Tres inſulæ ſunt ante Meſſenem Peloponneſi vrbem: quarum meminit Plin. *lib.* 4. *c.* 12. ¶ Eſt etiam OEnuſſa exigua inſula, Chio adiacens, de qua idem Plin. *lib.* 5. *c.* 31.

OEnutta [illegible], placenta ex vino & melle confecta.

Oeſophagus, [illegible], eſt fiſtula ab ore ad ventriculum vſque protenſa & velut via quædam cibo, potuique tranſmittendo deſtinata. Latinè gulam vocant. A Græcis etiam [illegible] nunquam ſtomachum nominamus quam improprie pro ventriculo poſituim accipimus.

Oeſtrum, [illegible]. GALL. *Vn taon qui tourmente les beſtes l'eſté.* ITAL. *Tafano* GERM. Ein rauſſende bräme. HISP. *La moſcarda.* ANGL. *An horſe flie that ſucketh the blode of beaſtes.* Inſecti genus eſt horriſono ſtrepitu, quod Latini Aſilum vocant, vulgus Tabanum. Virg. 3. *Georg.*

> *Eſt lucos Silari circa ilicibúſque virentem*
> *Plurimus Alburnum volitans, cui nomen Aſilo*
> *Romanum eſt, OEſtrum Graij vertere vocantes:*
> *Aſper acerba ſonans, quo tota exterrita ſyluis*
> *Diffugiunt armenta.*

Col. *lib.* 9. *c.* 14. ſcribit naſci in extremis partibus fauorum, ampliores [illegible], quam ſunt apes cæteræ, eóſque nonnulli putant eſſe reges. Verum Græcorum autores [illegible] appellant, quod exagitent, nec patiantur examina conquieſcere. Plin. *lib.* 11. *c.* 16. Naſcuntur interdum in extremis fauis apes grandiores, quæ cæteras fugant: OEſtrus vocatur hoc malum. Eo Iuno in pellicem Io immiſſo, eam in furorem egit. Ita & poetæ diuino furore correpti, œſtro perciti dicuntur. ¶ OEſtrus apum, per metaphoram ab effectu Plin. *lib.* 11. *c.* 16.

OEſume, [illegible], oppidum eſt in Thracia, ſiue in ea Macedoniæ parte, quæ Thraciæ proxima eſt, non procul a Philippis, & Neapoli. Meminit huius oppidi Plin. *lib.* 4. *c.* 11.

Oeſypum, [illegible], Dicitur pinguedo, & ſordes hærentes in ouium velleribus nondum purgatis Ouid. 3. *de Arte amandi,*

> *OEſypa quid redolent, quamuis mittantur Athenis,*
> *Demptus ab immundo vellere ſuccus ouis?*

Dictum eſt autem OEſypum ab oue, quam Græci [illegible] vocant quaſi [illegible], ouium ſordes Vide Plin. *lib.* 29 *c.* 2.

Oeta, [illegible], mons inter Theſſaliam & Macedoniam clarus morte & ſepulchro Herculis, & copia hellebori, quod optimum in eo naſci traditur. In hoc monte, vt Seruius inquit, ſtellæ videntur occidere, ſicut de monte Ida naſci. A Parnaſſo vſque Pindum pars in Thermopylas vergens, propriè OEta vocatur.

Oetæus, a, um, [illegible], vnde Hercules OEtæus, nomen Tragœdiæ, apud Senecam.

OEtoſcyros, [illegible], lingua Scythica Apollo dicebatur.

Oetus, [illegible], Gygas ingens fuit, filius Aloi, & frater Ephialtis, qui in Creta bellum geſſit, vt Saluſtius refert, Vnde OEtij campi dicti ſunt.

O F

Offa. per duplex ff conſtabat ex carne ferè porcina Lucanica, quam facere ex medio ventriculo Romani mulieres a Lucanis didicere. [illegible] *path* [illegible] *chechebar* [illegible] *eſchpar*, [illegible]. GAL. *Vne piece de chair, de pain, de paſte, ou autre viande eſpaiſſe ou de quelque groſſeur, comme vne ſouppe de pain.* ITAL. *Lucanica ſalſiccia & offella.* GERM. Ein geköch von fleiſch ein ſtuck fleiſch. HISP. *La pulpa ò la carne ſin hueſſo, ſoppa.* ANGL. *A ſoppe, a morſell.* Eſt item offa quodlibet carnis fruſtum. Vnde offam porcinam cum cauda, Offam penitam dicebant. vnde eſt illud Iuuen. *Satyr.* 2.

> *———— Et ratruo ſimiles effundere offas.*

¶ Offa etiam cibus [illegible] ex fruſtis panis, [illegible] pingui, caſeo vetere, pipere, & cinnamomo conditis, quæ ſuffulta & Caſſata dicitur. ¶ Offa & pultem ſignificat, & quicquid eſt in pultis modum redactum. Virg. 6. *Æneid.*

> *Melle ſoporatam & medicatam frugibus offam.*

Poteſt etiam fieri offa ex alijs rebus. Varr. *lib.* 3. *de re ruſt. c.* 53. Chartæ offa poſtea ſit maxime glomeratim ex ficis & farre miſto. ¶ Ponitur quandoque offa pro mala Plin. *lib.* 9 *cap.* 48. In noſtro mari offa in formas coloris tantum leporis ſimiles. ¶ Offæ, & Maſſæ vocabulis promiſcuè vſus. Col. *lib.* 12 *c.* 38. Poſt hæc complures ex ea maſſulæ fiunt & ita per latera ſæpè in maſſam demittuntur, ne altera offa ſuper alteram pereamus. Gell. *cap.* 16. *lib.* 1. Inter os & offam, prouerbium eſt, Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Mea potta eſt optima P. Offa me monet.

Offatim, [illegible], Concidit offas [illegible].

Offendiculum, Particulatim [illegible].

Ofellă, [illegible], teſte Seruio, vnico f ſcribendũ eſt contra primitiui naturam quod per nam fabulam corripit. Eſt autem Ofella fruſtulũ [illegible]. GALL. *Petite ſoupe petite carbonade.* ITAL. *Carbonata* GERM. Ein ſtücklin fleiſch. HISP. *Pequeza pulpa.* ANGL. *A litle ſoppe, a litle morſell.* Vnde porcina ofella dicitur, particula carnis porcinæ quam in ſartagine, craticula, & prunis coquimus. Vitellinæ a vitulo, quam ad ignem verubus verſantes, ad eſcam paramus. Mart. *lib.* 14.

> *Parua tibi curua craticula ſudat ofella.*

Iuuen. *Satyr.* 11.

> *———— at rudus omnis*
> *Tempore & exigua fruſtis imbutus ofella*

Offŭla, æ, alius diminut. ab Offa, [illegible]. Columella ſcribens de ſalſura carnis ſuillæ

[illegible] ait, Dei offulæ carnis ſpiſſæ componuntur, & alternis [illegible] Suet. in Claud. c. 39.

Offectores, inquit Feſtus, dicuntur lanæ infectores, & propriè ij qui [illegible] illum colorem reſtituunt.

OFFENDO, is, i, ſum, ex Ob & fendo: à quo fit & Defendo, ſignificat [illegible] caſu aliquem inuenio. [illegible] { [illegible] } GAL. Offenſer, offendre, rencontrer, chopper. ITAL. Offendere, incontrare, vrtare. GERM. An einen ſtoſſen [illegible] HISP. Offender o encontrar. ANGL. To finde by chance, to ſtrike and [illegible] a thing vnwares, to offend, to do amiſſe } Verbum naufrago [illegible] proprium putat Pallerianus, [illegible] illo loco Ouid. 2. de Ponto, Eleg. 14

Ad veteres ſcopulos iterum deuertere [illegible]
In quibus offendit naufraga puppis aquas.

Æquè ad corpus & ad animum refertur. Terent. in Eunuch. Atque [illegible] offendi quendam mei loci hinc atque ordinis hominem haud impurum [illegible] offendero, ex vnoquoque eorum [illegible] polentarium [illegible] Plaut. Curc. ſc. 3. a. 2. Eo more expertem [illegible] offendi domi. Idem Amphitr. Præter me alterum faciam vt offendas [illegible] Ibid. Quum autem eam ego offendi domi. Idem Milet. ſc. 6. a. 2. ¶ Et quoniam qui incidunt in aliquid, lædere ſæpe ſolent in eo in quod incidunt, factum eſt vt offendere pro lædere vſurpetur { [illegible] } Colum. lib. 5. cap. 9. Deinde arando ne coxam bos, aliamve partem corporis offendat. Cicer. pro Cluent. Cœteriſſe ex equo dicitur & homo [illegible] valetudine latus offendiſſe vehementer. Plaut. Curcul. ſc. 1, a. 1. Ne quem capite, aut cubito offendam, aut genu ¶ Offendere ponitur pro inuenire, ſed præter opinionem. [illegible] GALL. Trouuer. ITAL. Ritrouare. GERM. [illegible] HISP. Hallar. } Terent. Heaut. Texentem telam ſtudioſe ipſam offendimus. Cic 2. de Rep. Sed [illegible] Archytam illum Tarentinum, qui quum ad villam veniſſet, & omnia aliter offendiſſet, &c. Facite vt parata offendam omnia. [illegible] præter expectationem, quia nequam [illegible] Item Pſeud. ſc. 2. a. 1. Pater hic me offenderet aduenient [illegible] Idem Moſtell. ſc. 1. a. 2. Hoccine modo hic rem curatam offendet ſuam. Ibid. [illegible] ¶ Item Cæſar lib. 2. de bell. ciuil. Me offendiſtis, inquit, [illegible] veſtram offenſionem meam. [illegible] ¶ Offendere apud aliquem, eſt [illegible] agere & ignominiam referre Cicer. pro Cluent. Quum eſſet nemini dubium, illum potius iudicium nec [illegible] quibus apud eos iudices offendiſſet, quam eum qui bis [illegible] cauſam [illegible] id eſt, damnatus eſſet, ſiue contrariam ſententiam tuliſſet. ¶ Offendere apud iudices, eſt condemnari, inquit [illegible] ¶ Interdum ponitur pro peccare, errare Cicer. ad Varr. lib. 9. Quis eſt tam [illegible] qui in tantis tenebris nihil offendat, nuſquam incurrat? Liu. 2. ab Vrbe. Conſulis [illegible] alterius quum nihil aliud offenderit, nomen [illegible] ciuitati fuit. ¶ Offendere abſolutè poſuit Cicer. in Verr. pro rem malè gerere, Quum (inquit) multi viri fortes in communi, incertoque periculo belli, & terra & mari offenderunt.

Offenſus, particip. Læſus, vel in aliquam rem impactus. { [illegible] } GAL. Offenſé bleſſé. ITAL. Offeſo. GERM. [illegible] angeſtoſſen. HISP. Ofendido. ANGL. Hurt, offended, [illegible] on a thing vnwares } Ouid. 2. Faſtor. Ille [illegible] pronus matri dedit oſcula terræ Creditus offenſo eſt procubuiſſe pede. Offenſa voluntas populi. Cicer. 5. Tuſcul.

Offenſus, nomen ex participio, Inuiſus, odioſus. Suet. in Iul. Cæſare, Pompeium [illegible] eſt, offenſum patribus, quòd Mithridate victo, &c. Idem Suet. in Galba c. 16. Per hæc propè vniuerſis ordinibus offenſus, vel præcipua flagrauit inuidia apud milites. Cicer. 5. Verr. O miſerum atque inuidioſum, offenſumque paucorum culpa atque indignitate ordinem ſenatorium Offenſum, hoc eſt, inuiſum, inquit [illegible]

Offenſior, inuenitur pro irato. Sueton in Claudio Cæſare, in Tribunatu Pontificibus offenſior, quòd alium quàm ſe in patris ſui locum cooptaſſet.

Offenſa, æ offenſio, onis, & Offenſus, us, Lapſus, error [illegible] { [illegible] } GAL. Offenſe, faute, choppement. ITAL. Offenſione offeſa. GERM. [illegible] HISP. Offenſa tropeçadura. ANGL. An offence, a ſtumbling or hitting of a thing vnwares, a faute } Senec. in Epiſt. Per huiuſmodi offenſas [illegible] eſt [illegible] hoc [illegible] lib. 5. Non [illegible] multis offenſibus [illegible] Offenſa ferè actiuè ſumitur, eſtque propriè eius qui offendit. Cic. Quũ tot [illegible] offenſas pati non poſſem [illegible] Sueton. in Auguſt. cap. [illegible] Offenſis intercementibus ¶ Offenſio plerunque paſſiue. Item de ſeneƈt. In corpore [illegible] eſt omnis offenſio, id eſt, omnis moleſtia & paſſio ¶ Offenſa opponitur gratiæ. Quintil. lib. 4. cap. 2. Verùm hòc omittamus, ne minus gratiæ, excipiendo recta, quàm offenſæ, reprehendendo praua, mereamur. ¶ Eſſe in offenſa, eſt offendere. ¶ Offenſionem eſſe, eſt moleſtiam afferre. ¶ Offenſio fit id eſt, moleſtia. ¶ Offenſiones belli, ſunt damna, & pericula. ¶ Offenſiones ex morbis, ſunt læſiones & dolores.

Offenſiuncula, æ, parua offenſio. { [illegible] } GALL. Petite offenſe, petit ennuy. ITAL. Offeſa piccola. GERM. Ein klein [illegible] HISP. Offenſa pequeña. ANG. A litle offence or hurt. } Cic. pro Planc. Vidit M. [illegible] ædilitate offenſiuncula accepta, ſummos a populo Romano eſſe honores adeptum.

Offenſo, as, identidem offendo, læ[illegible] impingo [illegible] Liu. lib. [illegible] bell. Punic. Hæc omnes repente & offenſare capita. Quintil. [illegible] offenſantéſque.

Offenſatio, ſicut ab Occurſo, Occurſatio. Quintil. Offenſatione deprenditur haſtæ.

Offenſator, is, qui ſæpe offendit & labitur, ſiue errat. { [illegible] } GALL. Qui choppe ſouuent & trebuche. ITAL. Che [illegible] GER. Ein [illegible] HIS. El que ofende [illegible] ANGL. He that ſtutteth or ſtammereth. } vt, Offenſator equus. Quint. lib. 1. cap. 2. At [illegible] velut offenſator fieret, [illegible] Offenſatorem appellat, quum legendo [illegible] reſiſtit, aut potius, qui perperam legit.

Offenſaculum, i, eſt id quod obiectum eſt, vt aliquis in ipſum incidat, vel impingat. { [illegible] } [illegible]

Offendiculum, i, Impedimentum, obſtaculum, obiecta ad impediendum [illegible] { [illegible] } [illegible] GAL. [illegible] ITAL. Oſtacolo. GERM. [illegible] HISP. El tropieço o eſtoruo. ANGL. A thing whereupon one ſtriketh himſelf vnwares. } Plin. epiſt. 185. Sunt enim in hac [illegible] nonnulla [illegible] oculos, & occurrent.

Offendimentum, i, Ligatura nodus, quo apex retinebatur quum peruenitſſet ad mentum Feſtus.

Offendix idem quod offendimentum. Feſtus.

OFFERCIO, is, Impleo. [illegible] GAL. Remplir, farcir. ITAL. Empiere. GERM. Fullen oder voll ſchoppen. HISP. Henchir [illegible] ANGL. To fill or ſtuff }

Offertus, hoc eſt, plenus: & Offertiſſimus, id eſt, pleniſſimus. { [illegible] } GAL. Remplie & farci. ITAL. Empiuto. GERM. [illegible] voll geſchoppt. HISP. Hincado, lleno. ANG. Filled and ſtoffed full. } Plaut. in Aſinar. Maximas opportunitates, gaudióque offertiſſimas pariet. ¶ Aliquando eſt pinguiſſimus. Plaut. in Capt. Sine ſacris hæreditatem ſum adeptus offertiſſimam.

OFFERO, offers, Exhibeo vltrò do. { [illegible] } GALL. Offrir, preſenter. ITAL. Offerire, dedicare. GERM. Antragen dargeben. HISP. Ofrecer. ANGL. To preſent, to offer. } Ter. in Heaut. Opportunè te mihi offers. Offerre vitium virgini dicimus, pro eo quod eſt violare, [illegible] Senec. cap 12. de tranquill. Offerunt ſe alienis negotiis. [illegible] Plaut. Pſeud. ſc. 3. a. 1. Opportunè hic ſe offert. Idem Aulul. ſc. 4. a. 4. Tantum moleſtiæ hic dies obtulit mihi. Ibid. ſc. 6. a. 4. Vides me caput tuum pro me offerre. Idem Capt. ſc. 1. a. 2. [illegible] tantum offero. [illegible] Ibid. ſc 1. a. 4. Non [illegible] tibi offerre cenſuram. (i. proponere.) Senec. 12. de conſol. ad Polyb.

Nulla tibi a [illegible] regia ſeſe offeret armis,

[illegible] lib. 4. ¶ [illegible] ponitur pro [illegible] Cicer. pro domo ſua, Domus [illegible] in palatio, [illegible] ad [illegible] in Lal. [illegible] delectetur animus, aut [illegible] ¶ Interdum polliceri [illegible] Iuſtin. Quum ei auxilium obtuliſſet. ¶ Ponitur aliquando pro opponere Cic. ad Brutum, Romam vt veni, ſtatim me obtuli Antonio [illegible] atque dementiæ. ¶ Offerre religionem eſt iniicere religionis ſcrupulum. Idem ad Plancum lib. 10. Recitatis literis, oblata religio [illegible] eſt. ¶ Offerre cautionem Vlp. ad lib. 45. [illegible] Si dubitet creditor, an fideiuſſores ſoluendi ſint, & vnus ab eo electus paratus ſit offerre cautionem [illegible] ¶ Interdum inferre. [illegible] Regina ſtuprum obtulit. Idem pro Roſcio. Amerin. Quod ſupplicium ſatis acre reperiretur, in illum qui mortem obtuliſſet parenti, pro quo mori ipſum ſi res poſtularet, iura diuina atque humana cogebant. ¶ Offerre ſe litis, eſt ſine mandato, rei ad ſe non pertinentis iudicium accipere.

Offerenda, antiphona, quæ canitur, cùm oblatio debet celebrari. Vet. Voc.

Offerentia, oblatio, actus offerentis Tertull.

Oblatus, a, um, datus, illatus. Cicer. ad Attic. Gaudeo, [illegible] cauſam oblatam, in qua omnes ſentiant [illegible] Stuprum per vim oblatum Lucretiæ Ouid. [illegible] Trist. [illegible] oblata eſt præſentia. ¶ Oblatum [illegible] vt ait [illegible] quum res [illegible] ab aliquo [illegible] oblata eſt, [illegible] concepta eſt [illegible] Ouid. cap. [illegible] Oblatum [illegible] eſt nouum per [illegible] oblatam [illegible] Hic [illegible] oblatam, pro oblata occaſione [illegible]

Oblationes, quæ diis offeruntur propriè dicuntur { [illegible] } GALL. Offrandes. ITAL. Offerte. GERM. Opffer. HISP. Las ofrendas. ANGL. Offringes } Veteres [illegible] ¶ Vlpian. D. [illegible] 24 tit. [illegible] 3. Proinde & [illegible] ad oblationem Dei vxoris donata.

Offerumentas per quandam tranſlationem Plaut. dixit plagas, percuſſiones, & flagella, quod ea ſcapulis, & tergo offerantur, quibus quis ſuiſſe cæditur. Item in Rud. Ni offerumentas habebis pluris in tergo tuo, Quàm vlla nauis longa clauos, tum ego ero mendaciſſimus.

Offerumenta, veteres dicebant oblationes, quæ diis offeruntur, autore Feſto. [illegible]

¶ Offertorium, locus vbi reponuntur, vel vbi fiunt oblationes.

Offex, impeditor. Gl. [illegible] qui officit ¶

OFFICIO, is, ex Ob, contra, & facio, Obſum, impedimento ſum, noceo. { [illegible] } GALL. Nuire, empeſcher. ITAL. Nuocere. GERM. [illegible] HISP. Empecer, dañar. ANGL. To hinder, to lappe. } Cic 3. Offic. Demoliri ea, quorum [illegible] officeret auſpiciis. Liu. lib. 34. Si quod ius priuatim officeret, [illegible] & demoliri. ¶ Officere & obſtare commodis alicuius, apud eundem pro Sexto Roſ. Herbæ officiunt frugibus. Virg. 1. Georg. ¶ Officere [illegible] Plaut. in Truc. [illegible] ¶ Officere [illegible] ſignificat [illegible] vnde Offectores, colorum infectores dicuntur [illegible] qui [illegible] colorem reſtituunt. ¶ Officere luminibus [illegible] pro Obſtruere luminibus. Vide Obſtruo [illegible]

OFFICIVM, ii, dicitur quod quisque efficere debet, obſeruata locorum, temporum [illegible] { [illegible] } GALL. Office, deuoir. ITAL. Officio quello che ogn vn deue fare GERM. Ein ampt HISP. Oficio, la obra que ſegun ſu eſtado cada vno deue hazer. ANGL. Office, duetie. } Vnde familia bene inſtituta dicimus omnes in officio eſſe oportere, id eſt, agere quæ debent. Cic. ad Terent. lib. 14 Tantum ſcribo, [illegible] in officio [illegible] pecunia non deerit. ¶ Deficere officium, ſeu Diſcedere ab officio. ¶ [illegible]

Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1.

——— *Officium noſtrum tibi carmine factum,*

Ie me ſuis acquité de mon deuoir en te loüant par mes vers, Ouid. *Eleg* 4. *lib.* 4. *Triſt.* Qui officium ſuum facere eſt immemor, eſt ſeruus. Plaut. *Pſ. ſc.* 7. *a.* 4. Metuebam ne abiiſſes: Fuit officium meum vt facerem, (verba ſunt fugitiui.) Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 4. Item, Quin tu facis officium tuum, ac fugis. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Date mihi viam dum facio meum officium, paulò pòſt ſequitur, Celere mihi obiectum eſt negotium. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Coqui hercle, credo, faciunt officium ſuum, (i. furantur.) Idem *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Quid me accuſas, facio officium meum (inquit Leæna.) Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Scimus nos noſtrũ officium (nempe ſeruí & captiui.) Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Fecit officiũ hic ſuum cum verum confeſſus eſt. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. Ita improbo ingenio eſtis vt cogatis officium veſtrum malo commonerier. Idem *Pſ. ſc.* 2. *a.* 1. ¶ Dicimus Latinè, Facio officiũ meum, Fungor officio meo, & antique Officium fungor. item Obeo officium. Exequor officium meum, Perſoluo officium alicui receptum, Preſto officium, Seruo officium, Retineo officium, Satisfacio officio. Vſurpo officium, Intermitto officium, Memini officium meum, Commoneo aliquem ſuum officium: vel, quod frequẽtius eſt, ſui officii: quæ omnia legendis bonis autoribus paſſim inuenies. Officia intendere, i. plus debito officium præſtare. Saluſt. *Iugurth.* 112. Præterea commeatus ſpe amplior: Quia Numidæ, ſicuti plerique in noua deditione officia intenderent. ¶ Officij duxit, abſolutè, per putauit officium ſuũ eſſe, dixit Sueton. *in Tiber. Cæſ.* Et quanquam, inquit, lætus nuntio, tamen officij duxit, quantum in ſe eſſet, exorare filiæ patrem. ¶ Donatus officium ab efficiendo dictum putat, quod ſit illud quod quoque pro conditione ſuæ perſonæ facere deceat. Nonnulli etiam à verbo Officio per antiphraſin dictum putant, quòd nemini officiat, ſed proſit. Ambroſ. *lib.* 1. *Offic.* Legimus, Officium dici à nobis poſſe, nec ratio ipſa abhorret: quandoquidem Officium ab efficiendo dictum putamus quaſi efficium: ſed propter decorem ſermonis vna immutata litera, Officium nuncupari. Vel certè vt ea agas quæ nulli officiant, proſint omnibus. Poteſt etiam dici & rectè, vt ab Officio, is Officiũ deriuetur. ita vt Ob, non contra, ſed circum ſignificet, vt circa quod faciendum eſt, immoramur. Eſt itaque propriè Officium, id in quod quiſque debet incumbere, vt ipſum pro loci, temporis & perſonæ qualitate reddat effectum τὸ καθῆκον. denique cuius probabilis ratio reddi poteſt, cur factum ſit. Puto me facere poſſe officium meum, vt cum illo perdiderim fidem. (i. id quod decet lenonem.) Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. (mox) hoc meum officium eſt.

Et quid in officio thorus eſt ſocialis

Ouid. 2. *Faſtor.* Priuati officij mandata habere. Cæſar. *lib.* 1. *de bell. ciuil.* ¶ Officiorum munere remiſſo, *Le debuoir de leurs charges* Suet. in *Cæſare c.* 47. Officia mutuo exercere. Idem *in Aug. c.* 53. Et præſtare officia quotidiana more clientum. Idem *in Aug. c.* 60. ¶ Officium de homine: Nouum denique Officium inſtituta voluptatibus. (i. miniſtrum.) Idem *in Tiber. c.* 43. Item, Nouus in officio & prælatus munere fortis (de pugna forti commiſſa.) Ouid. 13. *Metam.*

Sentiet officium mæſta ſauilla pium.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

Officiis præfuit ille meis. (Cæſar.)

Idem 4. *Faſtor.* Ab officiis ſolennibus ſeducta: (Octauia lugens.) Senec. *cap.* 2. *de conſol. ad Mart.* Officium ſolenne (auiæ in neptem. Idem *c.* 16. *de conſol. ad Heluiam. & cap.* 12. *de tranquill.* Item, Ad officium nuptiarum venire. (i. facere copiam ſui honoris cauſſa.) Ipſo die nuptiarum. Sueton *in Calig. cap.* 25. Officium nuptiarum celebrare. Idem *in Claud. cap.* 26. Et *in Neron. cap.* 28. celeberrimo officio nuptiarum deductum. (ſup. puerum quaſi nuptam nuptam ad maritum.) Sumitur officium in malam partem, vt in ſequenti dictione notatum eſt. ¶ Et quoniam proprium hominis officium eſt, alteri pro viribus prodeſſe, & omnibus quantum in ſe eſt gratificari & benefacere: (neque enim tam nati ſumus vt nobis, quam vt aliis aliquid vtilitatis afferamus) factum eſt vt Officium accipiatur pro beneficio. Cic. *de Amic.* Odioſum ſane genus hominum, officia exprobrantium, quæ meminiſſe debet is in quem collata ſunt non commemorare qui contulit. Colum. *lib.* 2. *cap.* 5 Licet ſaccum ſine iniuria vicini, etiam cum officio decedere. hoc eſt, vt non modò nihil damni inferamus, verumetiam bene de illo promereamur. ¶ Eſt etiam officium, obſequium, vel honor. Sueton. *in Cæſ.* Aſſidentem coniurati ſpecie officij circumſteterunt. ¶ Magiſtratus quoque Officium dicitur, vel quia hominis gratia inſtitutus eſt, vel quia opem populo fert, vel quia ius quodcunque debetur, reddit. ¶ Quandoque pro alicuius artis ratione, ἔργον, vt, Officium Grammatici. Officium medici. Et quamuis Officium propriè ad virtutem pertineat: vt, Hominis officium eſt pietatem colere: dicimus tamen interdum, Lenonis eſt officium inſidiari pudicitiæ. Accuſatoris eſt officium crimina inferre. ¶ Eſt autem Officium duplex, teſte Cicer. *lib.* 1. *Offic.* alterum perfectum, quod Græci κατόρθωμα vocant, quod & omnes numeros virtutis continet. Alterum medium pertinens ad inſtitutionem vitæ communis. Idem *lib.* 3 *de Finib.* Quod ratione actum ſit, id officium appellamus. ¶ Summo officio præditus homo, is dicitur qui eſt officioſiſſimus, vel integræ vitæ, vel qui omnino id quod decet, ſtrenue facit. Idem 5. *Verr.* Hominem ad vitam præditum ſummo officio, ac virtute præditum, &c. ¶ Officium pro officiis magiſtratuque inuenio ſæpiſſimè apud iuriſconſultos. Sueton in Veſpaſiano, Quinetiam ex officio admiſſionis ſimultes, eiecit abire Morbouiam (vel vt MSS. Cod. Morbonitam) pro quo Xyphilinus in Dionis Epitome, ἐς κόρακας, habet) iuſſerat.

Officioſus, a, um qui libenter vel probè officium, ſeu beneficium alicui exhibet, fuo cum obſequium libenter, & gratificatur cui debet. { נדיב nadib. ὑπουργικός, εὐεργετικός ... GALL. *Qui fait volontiers plaiſir & ſeruice ſeruiable, diligent à faire ſon deuoir.* ITAL. *Officioſo, gratioſo, pronto a far piacere.* GERM. ... HISP. *Diligente en la amiſtad.* ANGL. *Frendlie, that is glade to pleaſe or do a dutie, ſeruiceable.* } Cicer. *Octauio*, Hominem prudentem, & officioſum cognoſces. Idem *pro Planc.* Quos tu ſi ſodales vocas officioſam amicitiam nomine inquinas criminoſo. Ouid. *Eleg.* 7 *lib.* 4. *Triſt.*

——— *Cur tua non dextera verſat*

Quamlibet in paucos officioſa ſuit.

Idem 5. *Faſt.*

——— *Vedenda*

Stella eſt in cunas officioſa leuis.

Cicer *Attic. lib.* 13 Equidem ſi ex omnibus eſſet eligendum nec diligentiorem, nec officioſiorem facile deligerem Vettorio. Item *ad Q. frat. lib.* 1. Eſt ille quidem in me officioſiſſimus. ¶ Vſurpatur aliquando in malam partem. Nam quum olim Q. Arrius detenat et ... hæc deſenſione vſus eſſe fertur. Impudicitia in ingenuo crimen eſt, in ſeruo neceſſitas, in liberto officium. Ex eo iniquiter & obſcœnum aliquantulum Officium vocari cœpit. ¶ Officioſus dolor, à Cic. 1. *Tuſc.* dicitur qui ex nulla cauſa fit ... & cuius probabilis ratio reddi poteſt.

Officioſè, aduerb. { ... GALL. *Courtoiſement, en faiſant ſon deuoir, courtoiſement ſeruiablement.* ITAL. *Corteſemente, per gentilezza.* GERM. ... HISP. *Diligentemente y corteſmente.* ANGL. *Frendlie, curteſlie.* } Cicer. *ad Attic. lib.* 13. Quæ immodico animo ferant, quum vtrique officioſe pareat. Idem *de Amic.* quorum plerique aut queruntur ſemper aliquid, aut etiam exprobrant eoque magis, ſi aliquid habere ſe putant quod officioſe, amice, & cum labore aliquo ſuo factum queant dicere.

Officialis, e, quod ad officium pertinet, vel quod de officio tractat. τὸ ... GALL. *De ſeruice.* ITAL. *Officiale.* GERM. Von dienſten, zum dienſt gehörig. HISP. *Coſa pertenecente al oficio.* ANGL. *Belonging to duetie or office.* } Lact. *lib.* 6. Quid M. Tullius in ſuis Officialibus, nónne hoc idem perſuadet non eſſe omnino largiendum? ¶ Officialis etiam miniſter magiſtratus vocatur. Apul. Sed iuſſit poteſtas officialem ſuum magna ſeueritudine coërceri.

Officina. Locus in quo artifices opera faciunt, ab officiendo dicta. { ἐργαστήριον. GALL. *Ouuroir, officine, boutique.* ITAL. *Bottega.* GERM. Ein werckſtatt. HISP. *La tienda donde algo ſe haze.* ANGL. *A ſhope, a ware houſe or work houſe.* } Cic. 3. *Philipp.* Armorum officinas in vrbe videtis. Officina dicendi. Idem *de clar. Orat.* Extitit igitur iam ſenibus illis, quos paulò antè diximus, Iſocrates cuius domus cunctæ Græciæ quaſi ludus quidam patuit, atque officina dicendi. Idem 2. *de Orator.* Clariſſima Rhetoris officina. Liu. *lib.* 9. *d.* 4. Officina corruptelarum omnium. ¶ Hinc *Officinator* à Vitruuio *lib.* 6. pro fabro ponitur. Quum, inquit, ſubtiliter officinatoris probabitur exactio. Taberna verò vbi aliquid venditur, quod alibi factum ſit, licet quandoque Officina pro taberna ponatur. ¶ Officina, item ipſa (vt ita dicam) factio, operatio, vel fabricatio. Plin. *lib.* 11. *c.* 2. In magnis ſiquidem corporibus, aut certè maioribus, facilis officina ſequaci materia fuit. In his tam paruis, &c. De inſectis. ¶ Officinam, gallinarium vocat. Col. *lib.* 8. *c.* 3. Totius autem officinæ. (i. ornithonis,) tres continuæ extruuntur cellæ. Et *paulò pòſt* Hæc erit officinæ cohortalis diſpoſitio.

‖ Officiperda, qui officium perdit, id eſt, beneficium malè collocat. Gl. Iſid. Officiperdi, qui laboris non habent remunerationem.‖

Offigo, is, xum, Figo. { תקע takah. ἐμπήγνυμι. GAL. *Ficher & attacher contre.* ITAL. *Ficcare.* GERM. Anheften. HISP. *Hincar.* ANGL. *To fixe or faſten vpon.* } Plaut. *in Moſt. ſc.* 1. *a.* 2. Sed ea lege, vt offigantur bis pedes, brachia. Alias affigantur, item, obfirmgantur.

Offirmo, as, Firmum propoſitum in animo habeo, & quaſi obſtinatè in re aliqua perſiſto. { חזק chazak ... GAL. *S'obſtiner, s'opiniaſtrer.* ITAL. *Fermare oſtinarſi.* GERM. Steiff ſich ſetzen in eiſenen, ... HISP. *Contemarſe en mala ſignificacion, porfiar.* ANGL. *To be obſtinat and wilfull.* } Teren *Heaut.* Age quæſo, ne tam offirma te, Chreme. Vide *in Obfirmo.*

Offlecto, Circum, vel contra flecto, ἀντικάμπτω, περικάμπτω. Plaut. *in Aſin.* At ego hunc offlectam nauem.

Offoco, as. Aquam in fauces ad ſorbendam excipio. { ἀναγαργαρίζω. GALL. *Gargariſer.* ITAL. *Gargarizare.* GERM. Gurglen oder ... HISP. *Hazer gargariſmo.* ANGL. *To gargil & waſhe the mouth or throte* } Quidam non offoco, ſed offoco dicunt. Feſtus.

‖ Offreno, ex oppoſito freno. Apul. ‖

Offringo, is, ex Ob & frango, terræ proprium eſt, teſte Feſto, quando iterum tranſuerſo ſulco aratur. } שבר ſchibber ... GALL. *Deſrompre deſbriſer, rompre ce qui auoit eſte rompu.* ITAL. *Rompere le zolle della terra.* GERM. ... HISP. *Arar al traues lo arado.* ANGL. *To break in ſmall peeces which was broken before.* } Varr. *lib.* 1. *de re ruſt. c.* 32. Quum proſciderit, offringi oportet, iterare, vt frangantur glebæ. *Idem c.* 29. Rurſum terram quum primum arant, proſcindere appellant, quum iterum, offringere dicunt, quod prima aratione glebæ grandes ſolent excitari. quum iteratur offringere vocant. Tertio quum arant iacto ſemine, lirare dicuntur. Vt obſtringantur in cruce) bis pedes, bis brachia. (alias offringantur, item, affigantur.) Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2.

‖ Offuco. Feſt. Offucare, aquam in fauces ad ſorbendum dare. Ergo eſt quaſi offocare.‖

Offucia, æ. Fucus quo mulieres faciei candorem inducunt, aut ruborem. { פוך puch ... GALL. *Fard, tromperie.* ITAL. *Belletto.* GERM. ... HISP. *Engaño.* ANGL. *Paynting that women vſe, deceit.* } Plaut. *in Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Neque ceruſſam, neque melinum, neque aliam vllam offuciam. ¶ Per metaphoram autem accipitur pro fallacia, vel techna. Item *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. Sum os ad ſtultitiæ offuciam. Gel. *lib.* 14. *c.* 1. Sed id præſtigiatum atque offuciatum genus, &c. Rarius inuenitur hoc nomen in ſingulari numero.

Offula, æ, vide *Offa.*

‖ Offulcio, ex oppoſito fulcio. Apul. *lib.* 1. *met.* Quod vulnus, qua maximè patebat, ſpongia offulciens, Panthia. Et *lib.* 4. Mortis ianuam offulcito valuere.‖

Offundo, dis, Circumfundo obiicio, aſpergo. { שפך ſchaphach ... περιχέω. GALL. *Eſpandre quelque liqueur contre ou par deſſus.* ITAL. *Gettar d'intorno.* GERM. Angieſſen vmbgieſſen ... HISP. *Derramar al rededor.* ANGL. *To powre or ſprinkle vpon any thing.* } Plaut. in

Trinum

Trinummo, Adimit animam mihi ægritudo. Statine tene me.ss. Viſne aquam tibi petam? c. Quum iam animam agebat, tum eſſe offuſam oportuit. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Auceps quando concinnauit aream, offundit cibum. ¶ Per metaphoram etiam dicimus Offundere rei alicui caliginem, noctem, tenebras: pro eo quod eſt obſcurare, vel obtenebrare. Cic. *pro Roſc.* Erant interea qui ſuis vulneribus mederentur: qui tanquam ſi offuſa Reipub. ſempiterna nox eſſet, ita ruebant in tenebris, omniaque miſcebant. Idem 5. *Tuſc.* Hic error & hæc doctorum animis offuſa caligo eſt. Ita ferè Liu. *lib.* 34.

Offŭſco, as, Obſcuro, denigro, & quaſi fuſcum reddo. {*hechechih. h.* ... GALL. *Offuſquer.* ITAL. *Offuſcare* GERM. Schwartz vnd dunckel machen. HISP. *Embaçar ò deſcolorar.* ANGL. *To mak dunne or dark.*} Iuſtinus *hiſtor. lib.* 12. *de victoria gloria*, Sæuitiæ ...ula offuſcaretur

O G

Ŏgdŏăs, adis, ὀγδοάς, Latinè numerus octonarius.

Ogdolapis, fluuius nauigabilis ex Alpibus fluens, & iuxta Segeſticam vrbem in Saum irrumpens. Vide *Strab lib.* 4.

Ogdous, ..., Ægypti rex Achoreus cognominatus, qui Memphim condidit a nomine filiæ. Autor eſt Diodorus Siculus.

Ŏggannio, is, Occino, inculco, eadem ad faſtidium vſque repeto. {... GALL. *Glappir aux aureilles de quelqu'vn, luy rompre les aureilles. & le faſcher de paroles* ITAL. *Cianciare.* GERM. In die ohren bleuwen/ offt ſingen vnd ſagen. HISP. *Ganir* ANGL. *To chat, to whiſper in ones eare and tell often.*} Plaut. *in Aſinar ſc.* 4. *a.* 1. Cui nunquam vnam rem me licet ſemel præcipere furi, quin centies eadem imperem atque ogganniam. Idem *in Amph.* B. Oggannis So. Nec gannio, nec latro. Ter. *in Phor.* Habet hæc ei, quod dum viuat vſque ad aurem ogganniat. In aurem oggannire Apul *lib.* 2.

Ŏggĕro, is, ..., Intendo, ſeu inijcio. Plaut. *Truc.* Vnus eorum aliquis oculum amicæ oggerit, dum illi agant. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Boues coniunctas faciunt, herbáſque oggerunt.

Ŏggraſſări, Incedo. {הלך *halach.* ... GAL. *Cheminer aller.* ITAL. *Caminare, andare.* GERM. Daher treten. HISP. *Andar con pompa, caminar* ANGL. *To walk, to go.*} Plaut. *in Capt.* Niſi cum pedicis dicitſhi oggraſſari gradu.

OGYGES, ὠγύγης, Thebanorum rex qui Thebas Bœtias ædificauit, circiter mille & quingentos annos ante Vrbem conditam. Sub hoc rege fuit diluuium magnum, teſte Auguſtino *de ciuitate Dei*, non illud quidem maximum, quod Noe temporibus contigiſſe ſacræ literæ teſtantur: ſed tamen minus eo quod Deucalionis ſeculo bonam terræ partem inundauit.

Ogygius, a, um, vt Thebæ Ogygiæ Autor Carminis de Ætna, quod Virgilio a quibuſdam adſcribitur,

Nunc iuuat Ogygiis circundata mœnia Thebis, &c.

Ogygia, ὠγυγία, inſula inter Phœnicium & Syriacum mare, ab Ogyge Thebanorum rege, qui in ea regnauit, appellata: in qua Calypſo nympha habitauit quæ Vlyſſem tempeſtate eò adactum hoſpitio & lecto excepit, eiúſque amore capta ſeptem annos apud ſe detinuit, tandémque, Ioue iubente, dimiſit. Homer *in primo Odyſſ.*

Ogylus ὤγυλος, inſula eſt inter Peloponneſum & Cretam. Steph.

Ogyris, ὤγυρις, inſula eſt ante felicem Arabiam, Erythræi regis monumēto nobilitata. Autor. Plin. *lib.* 6 *c.* 28. Rufus ex Dionyſio, Ogyris inde ſalo promit caput, aſpera rupes Carmanidis, quà te pelagi procul inuehit vndis Regis Erythræi tellus, &c. ¶ Huius inſulæ incolæ dicuntur Ogyritæ ὠγυρῖται.

O H

Ŏh, ..., Oh.} Quo vtimur, vbi ex interuallo notos videmus, Comicis viſitata. Terentius *in Adelphis*, Oh qui vocare? ¶ Eſt etiam admirantis cum contemptu quodam, Terent. *in Andr.* Oh, tibi ego vt credam furcifer! ¶ Aliquando affirmantis vehementius. Idem *in Eunuch.* Oh, qui egomet produxi. ¶ Aliquando dolentis & reprehendentis. Idem *in Heaut.* Oh, iniquus es, qui me tanta poſtules. ¶ Aliquando dolentis & deprehenſi. Plaut. *in Caſ*—oh perij. Manifeſtè te neor miſer. ¶ Aliquando exultantis ob rem bene geſtam Idem *in Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Oh probus homo ſum. Idem *in Moſtell ſc.* 4. *a.* 1. Oh oh, ocellus es meus, tuus ſum alumnus, &c. ¶ Oh oh oh, eiulantis eſt more comico. Idem *in Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Oh oh oh oh. 2. Eiulatione haud opus eſt, &c.

Ohe, {... Ob. GERM. Oha/heba/holla.} Interiectio exclamantis & ſatietatem vſque ad faſtidium deſignat, & iubet modum imponere. Martial. *lib.* 4.

Ohe iam ſatis eſt, ohe libelli.

Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Quis noſtras ſic frangit fores. Ohe, inquam, ſi quid audis. Idem *in Aulul. ſc.* 1. *a.* 1. Abſcede etiam nunc, etiam nunc etiam: Ohe nunc.

Oho, interiectio admirantis aliquid fieri repentè. Plaut. *in Pænul.* Oho amabo quid illuc nunc properas? Aliquando eſt agnoſcentis cum gaudio particula. Idem *in Pſeud.* Oho Polymachæroplacides Puer, putus eſt ipſus. Budæus.

O I

Oicles, filius fuit Antiphatis filij Melampi, & pater Amphiarai Argiui vatis. Homer *lib.* 15. *Odyſ.*

Oileus, ὀϊλεύς, per tres ſyllabas. Locrorum rex fuit & pater Aiacis illius, quem ab eo Virg. *Oileum* cognominat *lib.* 1 *Æneid.*

Vnius ob noxam & furias Aiacis Oilei.

Oilides, Patronymicum inde. Propert. *lib.* 4. *Eleg.* 1.

Victor Oilide rape nunc, & dilige vatem.

Intelligit autem Aiacem Oilei filium.

Oma, ... Ariſtoteles in *lib. quem de* ... inſcripſit. Tuſciæ vrbs eſt munitiſſima, in cuius medio collis eſt editiſſimus triginta ſtadiorum, aquas & ſyluas in vertice habens. Hoc tamen oppidum an vnquam fuerit, viderit Ariſtoteles. Nemo geographorum eius meminit.

O L

Olax, olidus. Gl. Iſid. Planum, quod ab oleo. Vet. Vocab. habet etiam Olacitas, & Olacitas.

Olbia, ὀλβία, Pamphyliæ oppidum iuxta Cataractem fluuium, teſte Plin. *lib.* 5. *c.* 27. Fuit & Olbia Bithyniæ vrbs in extremo Aſcanij ſinus ſita, quæ poſtea Nicæa appellata fuit. ¶ Eſt & alia in Sarmatia Europæa ad Boryſthenem amnem, quæ & Boryſthenis appellatur a Ptol. *tab.* 8. *Europæ*, cuius etiam Plinius meminit *lib.* 4 *c.* 12.

Olbiapolis, ..., Oppidum eſt Galliæ Narbonenſis apud Ptolem. *lib.* 2. *c.* 10. Strabo *lib.* 4. Olbiam vocat.

Olbiopolis, ὀλβιόπολις, ciuitas Sarmatiæ Europææ ad Boryſthenem amnem XV. M. paſſ. à mari recedens. Hanc Mileſij condiderunt, teſte Strab. *lib* 7. Vnde & Miletopolis appellata eſt, Ptolæmæus, Olbiam vocat, & Boryſthenidem.

Olcachites ..., Zeugitanæ regionis, hoc eſt, Africæ propriè dictæ, ſinus eſt, cuius meminit Ptol.

ŎLEA æ, & Oliua, æ, tam de fructu dicuntur quàm de arbore. {זית *zajith.* ἐλαία, & ... GALL. *Oliuier, ou le fruict appelé oliue.* ITAL. *Oliua, frutto dell oliuo, oliuo.* GERM. Ein ölbaum oder die frucht darvon/ die ölbeer. HISP. *Oliua, azeytuno.* ANGL. *An oliue or oliue tree.*} Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Sed truncis oleæ melius propagine vites

Reſpondent.

Idem 8. *Eclog.*

Incumbens tereti Damon ſic cœpit oliuæ.

Idem 1. *Georg.*

Adſis ô Tegee fauens oleæque Minerua

Inuentrix.

Plin. *lib.* 15. *c.* 8. Oleam ſi lambendo capra lingua contigerit, depauerit primò germinatu, ſterileſcere autor eſt M. Varro. Cic. 2. *de diuin.* Agricola quum florem oleæ videt, baccam quoque ſe viſurum putat, Mares oleæ, Ouid. 4. *Faſt.*

Vt mares oleas, tedámque herbáſque Sabinas.

Cic. 3. *de nat. deor.* Quid Ariſtæus qui inuentor oliuæ dicitur, Apollinis filius, &c. Virg. 2. *Georg.*

Nunc te Bacche canam, nec non ſyluestria tecum

Virgulta, & prolem tardè creſcentis oliuæ.

Idem 5. *Æneid*

——— tres præmia primi

Accipiunt, flauáque caput nectuntur oliua.

¶ Similiter & pro fructu Olea & Oliua dicitur, ἐλαία. Vnde Olea conditiua Varroni dicitur quæ ad conditaram aſſeruatur. Col. *lib.* 12 *c.* 47. Tum & olea diſtringenda eſt, quā velis viride oleum conficere. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Vultiſne oliuas, aut pulpamentum aut capparim? Ouid. *Eleg ult. lib.* 4. *Triſt. c.* Vinctus oliua victor eques. ¶ Gell 7. *lib.* 9. Olearum folia conuehe certo tempore. ¶ Olearum quædam dicuntur Licinianæ quædam Pauſiæ: quædam Sergiæ, quædam Orchites, quædam Regiæ & quædam Radipaliæ Algianæ, aliæ Nauiæ, aliæ culminiæ, aliæ Circites, aliæ myrteæ: quas ſolas olearum ſpecies in ſuam notitiam peruenisse ſcribit Col. *lib.* 5. *c.* 8.

Ŏlĕum dicimus & Oliuum pro pingui illo olei liquore. {יצהר *jitshár* שמן *ſhemen.* ἔλαιον. GALL. *Huile.* ITAL. *Oglio.* GERM. Öl. HISP. *Azeyt.* ANGL. *Oyle, oliue.*} Oleum ab olea, oliuum ab oliua. Virg. 2. *Georg.*

———liquidi corrumpitur vſus oliui.

Horatius 1. *Serm Satyr.* 6.

——————vnger oliuo.

Idem 2. *Serm. Satyr.* 4.

——— qualis perfundat piſces ſecuræ oliuo.

Colum *lib.* 9, Oleum optimum Licinia dat, plurimum Sergia. Virg. 5. *Æneid.*

Cætera populea velatur fronde iuuentus.

Nudatóſque humeros oleo perfuſa niteſcit.

Equitis pro vectura olim reſoluit? Plaut. *Aſin ſc.* 4. *a.* 2. Tu oleum haud magni pendis, vino te diluiciens, idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Cuius amatores oliui dynamin habent domi maximam, *Ibid* Habes amatores oleo onuſtos, *ibid.* Eme die cæca oliuum, Id vendito oculata die. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1.

Nunc vbi perfuſa eſt oleo labente iuuentus

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.* Oleum foris vtile intus noxium Plutarch. *in Cato. Cenſor.* Oleum conditiuū pro viridi apponere. Suet. *in Caſ. c.* 53. Oleum præbere. (in ludis.) Idem *in Neron. cap.* 12. Oleum cur congelaſcit. Gell. *c.* 8. *lib.* 17 ¶ Oleum Syriacum, i. Elæomeli, oleum Syriæ. Celſus *lib* 4. *c.* 3. Maximéque oleo vetere, ſi id non eſt, Syriaco. Plin. *lib.* 15 *c.* 7. Sponte naſcitur in Syriæ maritimis, quod elæomeli vocant. Manat ex arboribus pingue craſſius melle, reſina tenuius ſapore dulci, & hoc Medicis. vide & *lib.* 23. *c.* 4. ¶ Oleum Romanicū, apud Caton. cap. de oleæ pend. lege, 1. populare & vulgare, commune dictum, quod è bacca caduca & matura fit. Oleum autem viride, fit è baccis nondum maturis & ſtrictiuis. ¶ Oleum Medicum, quod in Medica arte parabatur incendiariumque erat, vt ex Naphtha, & Maltha. Solinus, Apparet herba, qua inficitur oleum quod vocant Medicum: huius olei incendium aqua reſtingui non poteſt, ſed pulueris iactu ¶ Oleum viuum, id eſt, Petroleum, oleum naturale quod è petris & ſaxis emanat, eſtque bitumen liquidum, vel colamen bituminis, ..., de qua Io. Xiphilinus in Dionis Epitome, & Rob. Conſtantin multis in Lexico oleum Medeæ. Gratius poeta.

Vulcano condicta domus, quam ſubter eunti

Stagna ſedent venis, oleoque madentia viuo

¶ Oleum addere camino, eſt malo ſuppeditare fomentum, ac velut alimoniam, quò magis ac magis creſcat. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 3 Adde poemata nunc, hoc eſt, oleum adde camino. ¶ Oleum & operam perdere. Plaut. *in Pœn.* Tum pol ego & oleum & operam perdidi, hoc eſt, quicquid ſumpſi ſeu rei ſeu laboris, perdidi. Vide Chiliades Eraſmi. ¶ Oleo tranquillior, in hominem minimè iracundum lenique ingenio præditum à natura eius liquoris, quo nihil magis lene. Plaut. *Pœn.*—ita hanc canem faciam tibi oleo tranquilliorem. Eſt autem vſque adeò tranquilla olei natura, inquit Plin. *lib.* 2. *cap.* 103. v. mare quoque rem omnium ſæuiſſimam tranquillet: atque ob id vrinantes aiunt oleum ore ſpargere, quod mitiget elementi naturam aſperam, lucemque deportet

potior. ¶ Oleum pro ſimulachro pugnæ, & pro exercitatione, non pro vero certamine. Cic. 1. *de Orat.* Nitidum quoddam genus verborum & lætum, ſed palæſtræ magis & olei, quam huius ciuilis turbæ & fori, id eſt, accommodatum iudiciis & concionibus.

ŏlĕācĕūs, a, um quod eſt ſimile oleæ. {ἐλαιώδης. GALL. *Semblable à l'oliuier, ou d'oliuier.* ITAL. *Simile all' oliuo.* GERM. Olechtig / dem öl gleich. HISP. *Seme ante al azeytuno, ò de materia de azeytuno.* ANGL. *Lyk vnto an oliue or of an oliue tree.* } Vt Folium oleaceum, Liquor oleaceus. Plinius *lib.* 35. *cap.* 15. Gignitur & pingue liquoriſque oleacei. Idem *lib.* 21. *cap.* 4. Alia funditur è caule malaceo, folia oleacea habens.

¶ Oleago γλοιός. Gloſſ. Philox. Gr. γλοιὸς exponis ſtrigmentum, deſtrigmentum, quia vnguentum craſſum ſimile oleo. ‖

ŏlĕāgĭnŭs a, um, quod ex olea arbore eſt, ſicut Faginus à fago. {ἐλαΐνεος. GALL. *D'oliuier.* ITAL. *D'oliuo.* GERM. Olbaumin. HISP. *Coſa de materia de azeituno.* ANGL. *Made of the oliue tree.* } Virg. 2. *Georg.*

Truditur è ſicco radix oleagina ligno.

¶ Dicitur etiam oleaginum, quod eſt coloris olei. Plin. *lib.* 37. *c.* 5. Poſt eos autem ocimi, ac deinde oleagini: hoc eſt, coloris olei.

ŏlĕāgĭnĕūs, a, um, aliud adiectiuum, idem ſignificans Varro *lib.* 1. *de re ruſtica*, Demum in oleagineis ſeminibus arboris videndum, vt ſit de tenero ramo ex vtraque parte æquabiliter præciſum, quas alij Clauolas, alij Taleas appellant.

ŏlĕārĭs, e, quod ad oleum pertinet. {ἐλαϊκός. GAL. *Appartenant à huile* ITAL. *Coſa che s'appartiene à oglio.* GERM. Zu dem öl gehörig. HISP. *Coſa pertenecientе al azeite.* ANGL. *Belonging to oyle.* } Plin. *lib.* 34. *c.* 14. Quippe quum in exacuendo oleares cotes, & aquariæ æquè differant, oleo delicatior fiet acies: id eſt, cotes quæ oleo aſperguntur, qualibus vtuntur tonſores.

Oliuaris, oliuare, idem. Seruius, Trapetis autem & molis oliuaribus.

ŏlĕārĭŭs, a, um, idem: vt Olearia cella, ἐλαιών. Col. *lib.* 1. In ſole ſiccata & mox refrigerata reconditur: ſi maior eſt modus, in horreo: ſi minor, in vaſis olearis ſalſamentariiſque. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. Compacto rem agunt quaſi in velabro olearij.

ŏlĕārĭŭs, ij, qui oleum facit, vel vendit. {ἐλαιοπώλης. GAL. *Huillier, qui fait ou vend l'huil.* ITAL. *Che fa l'oglio.* GERM. Ein ölmacher HISP. *Azeytero molinero de azeyte.* ANG. *That maketh or ſelleth oyle.* } Col. *lib. vlt.* Peritiſſimi olearij vix patientur ad vnam lucernam opus fieri.

ŏlĕāſtĕr, ri, Olea ſylueſtris. {ἀγριελαία Dioſc. GALL. *Oliuier ſauuage.* ITAL. *Oliuo ſaluatico.* GERM. Ein wilder ölbaum. HISP. *Azebuche.* ANGL. *A wylde oliue tree.* } Virg. 2. *Georg.*

Indicio eſt tractu ſurgens oleaſter eodem

Plurimus, & ſtrati baccis ſylueſtribus agri.

ŏlĕāſtellŭs, i, frutex eſt exiguus & ſurculoſus, ramulos habens dodrantales, & folia oleæ: vnde & nomen accepit, χαμελαία. Columella etiam Oleam Calabricam vocat *lib.* 12. *c.* 49. Verumtamen (inquit) præcipua in hos vſus olea Calabrica, quam quidam propter ſimilitudinem Oleaſtellum vocant.

Oleaſtrenſe. Nigri plumbi genus. Plin. *lib.* 37. *c.* 17.

ŏlĕāſtrĭnum, dicitur oleum quod ex oleaſtro ſit, quo mobiles dentes confirmantur, teſte Dioſcor. *lib.* 1. ἔλαιον ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας.

ŏlĕātus, a, um, quod eſt factum ex oleo, vel quod oleum admiſtum habet. ἐξ ἐλαίου.

ŏlĕĭtās, atis, Tempus legendarum oliuarum, hoc eſt, fructus oleæ. {ὁ καιρὸς ἐν ᾧ τὰς ἐλαίας συλλέγομεν, ἐλαιοσυλλογή, ἐλαιουργία. GALL. *Le temps de cueiller les oliues & en faire de l'huile.* ITAL. *Tempo di raccogliere le oliue* GERM. Die zeyt zu welcher man die Oliuen oder ölbeeren ablißet. HISP. *La coſecha de las oliuas.* ANGL. *The tyme of gathering oliues and making of oyle.* } Cato *de re ruſt. c.* 68. Vbi vindemia & oleitas facta erit, prela extollito. Oliuitas, atis, idem, vide infra ſuo loco.

ŏlĕōſus, adiectiuum, quod eſt plenum oleo. ἐλαιώδης. GALL. *Plein d'huile.* ITAL. *Pieno d'oglio.* GERM. Olechtig / vol öl. HISP *Lleno de azeyte.* ANG. *Full of oyle* } Plin. *lib.* 17. *c.* 11. Semen oleoſum quod & ſit ex eo medetur oris vlceribus perunctis. ¶ Ponitur & pro pingui. Idem *lib.* 18. Ib. quod ſupernatat, butyrum eſt oleoſum natura.

ŏlētum, locus oleis conſitus. {ἐλαιόφυτον, ἐλαιών. GALL. *Vn lieu où croiſſent oliuiers, lieu complanté d'oliuiers, oliuete.* ITAL. *Oliueto luogo doue ſono molti oliui.* GERM. Ein ölgarten / ein jedes ort an dem vil ölbäum ſtehen HISP. *Oliuar.* ANGL. *A place planted with oliues.* } Cato *de re ruſt. cap.* 1. Secundo loco hortus irriguus, tertio ſalictum, quarto oletum, quinto pratum. ¶ Oletum item excrementum humanum, ita dictum ab odoris fœditate. {τὸ ἀπόπατον, ἀφόδευμα τοῦ ἀνθρώπου, ἡ κόπρος. GAL. *La fiente de l'homme.* ITAL *La merda dell'huomo.* GERM. Menſchendreck. HISP. *Eſtiercol de hombre.* ANGL. *Ordure or excrement of man, a priuie.* } Verranius *apud Feſt.* Sacerdotula in ſacrario Martiali fecit oletum. Perſius. *Satyr.* 1.

——— *Veto quiſquam hic faxit oletum*

¶ Nonnunquam etiam accipitur pro ipſo loco in quo aluum exoneramus Tacitus *in Nerone*, Gymnaſium eo anno dedicatū a Nerone, præbitúmque oletum Equiti ac Senatui.

ŏlĕntĭcētum, Sterquilinium, atque oleti locus. Apuleius *in Apolog.* Lingua mendaciorum, & amaritudinum, præminiſtra ſemper in fætuiniis & olenticetis ſuis taceat.

‖ Oliua, idem quod olea: vnde & eſt, inſerto u, quanquam digamma Æolica. ‖

ŏlĭuētum, i, locus in quo oliuæ conſitæ ſunt, Oletum. Idem vt modò dictū eſt. {ἐλαιών, ἐλαιόφυτον. GALL. *Vne oliuete.* ITAL. *Oliueto doue ſono piantate molti oliueti* GERM. Ein ort an welchem vil ölbäum gezeigt ſind. HISP *El oliuar.* ANGL. *A place where oliues is planted.* } Col. *lib.* 3. Melius autem truncis, quam plantis, oliuetum conſtituitur. Cicer. *de ſenect.* Quid de pratorum viriditate, aut arborum ordinibus, aut vinearum, oliuetorúmve ſpecie dicam? Horat. 2. *Carm. Ode* 15.

——— *Tum violaria &*

Myrtus, & omnis copia narium

Spargent oliuetis odorem,

Fertilibus domino priori.

Maritum oliuetum. Colum. *lib.* 5. *c.* 11. Si nec hæc eſt, rariſſimum arbuſtum, vel oliuetum quod non fuerit maritum, vineis deſtinatur.

ŏlīuārĭŭs, a, um, quod ad oliuam pertinet. ἐλαιηρός. Col. *lib.* 12. *c.* 47. Quæ ne poſſint oleum ſorbere, tanquam oliuariæ metretæ imbuuntur liquamine, tum demum & aſſiccantur.

ŏlīuīnă, æ, Cella oliuaria, aut olei maxima copia. Plaut. *in Pſeud.* Cuius amatores domi oliuinam habent maximam.

ŏlīuĭtas, atis, ſiue Oleitas, Tempus legendarum oliuarum. {ὁ καιρὸς τῶν ἐλαιῶν. GALL. *La ſaiſon de cueiller les oliues.* ITAL. *Raccolta d'oliue ò oglio.* GERM. Die zeyt ölbeeren abzuleſen. HISP. *La coſecha de azeyte o de las azeytunas.* ANGL. *The tyme of gathering oliues.* } Col *lib.* 12. *c.* 50. Media eſt oliuitas plerumque initium menſis Decembris: nam & ante hoc tempus oleum acerbum conficitur. ¶ Interdum ipſe olei prouentus. Idem *lib.* 1. *c.* 1. Saſerna eo libro quem de agricultura ſcriptum reliquit, mutatum cæli ſtatum ſic colligit, quòd quæ regiones antea propter hyemis aſſiduam vehementiam nullam ſtirpem vitis, aut oleæ depoſitam cuſtodire potuerint, nunc mitigato iam, & intepeſcente priſtino frigore, largiſſimis oliuitatibus, liberiſque vindemiis exuberent. Huc etiam pertinet illud Varronis, Tum denique quum omnis lucerna combuſta eſt in lucubrando, oliuitáſque conſumpta.

ŏlīuĭfĕr, adiectiuum, Oliuam ferens. {ἐλαιοφόρος. GAL. *Qui porte & produit oliuiers.* ITAL. *Che produce & porta oliui.* GERM. Das oliuen oder ölbäum tregt. HISP. *Que tiene ò cria oliuas ò azeytunas.* ANG. *That beareth and bringeth forth oliues.* } Mart. *lib.* 12.

——— *Betis oliuifera crinem redimere corona.*

Ouid. 3. *Faſtor.*

Primus oliuiferis Romam deductus ab aruis

Pompilius menſes ſenſit abeſſe duos.

‖ Oliuitor, qui colit oliuas. Apul. ‖

ŏlīuo, as. Oliuarum vindemiam facio, ſiue oliuas colligo. {ἐλαιολογῶ. GAL. *Cueiller ou vendanger les oliues.* ITAL. *Vindemiare oliue.* GERM. ölbeeren oder öliruchte ableſen. HISP. *Hazer coſecha de azeyte.* ANGL. *To gather oliues.* } Plin. *lib.* 15 *c.* 3. Quippe oliuantibus lex antiquiſſima fuit, Oleam ne ſtringito, néve verberato.

ŏlĕnŭs, Ὤλενος, Bœotiæ vrbs, ſic dicta ab Oleno Vulcani filio. ¶ Fuit & alia vrbs in Ætolia, iuxta quam fuit aper Calydonius. Strabo *lib.* 8.

ŏlĕnĭus, Ὠλένιος, poſſeſſiuum eſt ab Oleno: vnde Capella Olenia vocitata eſt, Amaltheæ capra, Iouis altrix, propterea quòd circa Olenum Bœotiæ & nata dicatur, & nutrita. Ouid. 5. *Faſt.*

Naſcitur Olenia ſignum pluuiale Capellæ.

Idem *ibidem.*

Quæ patis oleniis inquam tibi miſſus ab aruis.

Flos dabit.

ŏlĕo, es, eui, & olui, oletum, vel olitum, Odorem ſpiro & emitto. {נָתַן רֵיחַ nathán ráach. ὄζω. GALL. *Sentir & rendre odeur.* ITAL. *Olere, rendere odore.* GERM Schmecken / ein geſchmack geben / riechen. HISP. *Oler echando de ſi olor.* ANGL. *To yeeld a ſmell or ſauour rather good or bad* } Olere aliquid. Cic. 3. *de Orat.* Vnguentum magis laudatur quod terram, quàm quod crocum olet. Horat.

Vita ferè dulces oluerunt manè Camenæ.

Quid oleant conſuſa iura neſcias, niſi id vnum, vt malè olere intelligas. Plaut *Moſtell ſc.* 3. *a.* 1. Mulier rectè olet, vbi nihil olet. *Ibid.* Fœtetne anima vxoris? Myrrham olet. Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 5. Quid olet (palla) furtum, ſcortum, prandium. Idem *Men ſc.* 2. *a* 1. Aurum huic olet. Idem *Aul. ſc.* 4. *a.* 1 Metuo ne oleant argentum manus. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. ‖ Oleo, creſco. compoſita ſunt in vſu, Adoleſco, exoletus, inoleſco, indoles. ¶ Oleo perdendi ſignificationem habet in *aboleo*: tanquam ſit à Græco ὀλέω, pro quo vſitatum eſt ὄλλυμι, perdo, tanquam ſit ab ἀβ, non, nihilum. ‖ ¶ Olere aliqua re. Ouid.

Pérque locos ſacros, & olentia ſulphure fertur.

Propertius *lib.* 4. *Eleg.*

Cur nardo flamma non oluere mea?

Plaut. *Amph.* Olet homo quiddam malo ſuo. ¶ Aliquando abſolutè. *lib.* 21. *cap.* 6. Roſa recens a longinquo olet. ¶ Eſt autem medium verbum: nam Bene olere, Iucundè olere, & Malè olere dicimus. ¶ Huius compoſita ſunt, Aboleo, Adoleo, Exoleo, Inoleo, Oboleo, Peroleo, Redoleo, Suboleo, Graueoleo, vnde Graueolentia, de quibus ſuis locis.

Olens, tis, Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Leonem vetulum olentem, edentulum. (i. graueolentem.)

Olenticetum, locus oleti, malè olens, vt fœturina.

oleſco, ſit ab Oleo. Idque inter ſe differunt, quòd Oleo habet ſignificationem naturalem tranſitiuam, Oleſco paſſiuam innatam.

oletum, pro excremento humano, vide *Oletum in* Olea.

ŏlĭdŭs, a, um. Dicitur tam illud quod bonum, quam quod malum odorem habet. {ὀσμώδης. GAL. *Qui ſent fort, ſoit bien, ſoit mal.* ITAL. *Che ha odore coſi buono come malo.* GERM. Schmeckend / es ſchmecke wol oder vbel. wolgeſchmackt / ſtinckig. HISP. *Hediondo de bueno ò mal olor.* ANGL. *That hath a ſtrong ſauour either good or bad.* } Martial. *lib.* 1. Olidæque hircis eſtes murice. Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*

Sed nimis arcta premunt olida conuiuia capra.

Olidus ſenex de hirco vitili. Suet. *in Tib. c.* 45.

ŏlĕrāceŭs, a, um, vide *Olus.*

ŏlĕrus, Ὤλερος, vrbs Cretæ in edito loco ſita, vltra Hierapytnam. Hinc Minerua Oleria, & Feſtum oletium in eius honorem. Steph.

ŏlĕum, olei, vide *Olea.*

OLFACIO, is, feci, factum, Odoror, odorem percipio. {הֵרִיחַ heriach. ὀσφραίνομαι. GAL. *Flairer & ſentir.* ITAL. *Odorare.* GERM. Schmecken / ein geſchmack faſſen. HISP. *Oler recibiendo en ſi olor.* ANGL. *To ſemel, to feele the ſmell or ſauour of a thing.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 17. Quónam modo olfaciant delphini, mirum: idem nec olfactus veſtigia habent quum olfaciant ſagaciſſime. Plaut. *Men. ſc* 2. *a.* 1. Si quid olfeceris, ecquid poteris de odore facere coniecturam? ¶ Per tranſlationem inuenitur pro ſubodorari, ſiue præſentire. Ter *in Adelph.* an nō ſex totis menſibus prius olfeciſſem, quam ille quicquam cœperit?

Olfacto, as, frequentatiuum ab Olfacio. {συνεχῶς ὀσφραίνομαι. GALL. *Flairer & ſentir ſouuent.* ITAL. *Odorar ſouente.* GERM Vil vnd offt ſchmecken. HISP. *Oler mucho y a menudo.* ANGL. *To ſent and ſmell often.* } Plin. *lib.*

lib. 20 *cap.* 14. Xenocrates pulegii ramum lana inuolutum, in tertianis ante acceſſionem olfactandum dari tradit. Plaut. *Menech. ſc.* 2. *a.* 1. Summum me oportet olfactare veſtimentum muliebre. Olfacta igitur hunc. *ibidem.*

Olfactus, a, ctum, participium, quod odoratus ſenſu percipitur.

Olfactus, us, facultas olfaciendi, quæ ſedem habet in anterioribus ventriculis cerebri, ריח *réac*. ὄσφρησις. GALL. *Flairement, ſentement.* ITAL. *Odorato.* GERM. Der geſchmack die kraft zuſchmecken. HISP. *El ſentido de recebir el olor.* ANGL. *Smelling or ſence of ſmelling.* } Plin. *lib.* 29 *c.* 4. Baſilici quemetiam ſerpentes ipſi fugiunt, alios olfactu necantem &c.

‖ Olfatus molliore ſono, pro olfactus. Gl. A. L. g. Olfatum, olfatus, odoratus: propterea finxerunt verbum *Olfo*. ‖

Olfactolium, rii, Odoramentum { ὀσφραντήριον, ὀσφραντόν. GALL. *Vn bouquet de fleurs, ou pomme de senteurs.* ITAL. *Coſa che ſi porta per ſiutare come un mazzetto di fiori* GERM. Etwas daran man ſchmeckt, als ein ſtrauß oder buſchelin wolgeſchmackter blumen, &c. HISP. *Poma ò buxeta de olor.* ANGL. *Any thing that ſauoreth wel a noſegaye* } Florum, vel odorum faſciculus, delectandis naribus, vel olfactus gratia comparatus. Plin. *lib.* 20. *c.* 11. Ex illis confuſa, aut certe vel ſimilia ponimus, ſicut & lethargum olfactoriis excitari.

Oliaros, ὠλίαρος, Inſula in mari Ægæo, vna Cycladum: de qua Virg. *lib.* 3. Oliaron, niueámque Paron, &c.

Oliba, Ptolem. *lib.* 2 *c.* 6. Hiſpaniæ Tarraconenſis vrbs.

Olicana, ὀλίκανα, vrbs Britanniæ, apud Ptolem. *lib.* 2. *c.* 3.

Olidus, adiect. Vide *Oleo.*

Oligarchia, æ, ὀλιγαρχία, Status Reipublicæ paucorum conſtans dominatione. Vnde Oligarchici, ὀλιγαρχικοί, dicti ſunt, qui paucorum dominatione gaudent.

‖ Oligophorum vinum, ὀλιγοφόρος οἶνος, quod parum aquæ ferre poteſt. Ei opponitur πολυφόρος. ‖

Olim, aduerbium temporis, non ſolùm præteritum tempus, ſed etiam præſens, & futurum ſignificans. { מקדם *mikkedhem* בבר *c'char* ἐν παλαιῷ, πάλαι. GALL. *Iadis, le temps iadis, quelque fois.* ITAL. *Altre volte, per il paſſato per l'auenire* GERM. Ein mal, ein jaar. HISP. *En tiempo paſſado o venidero.* ANGL. *In tyme paſt.* } De præſenti. Virg. 10. *Eclog.*

Veſtra meos olim ſi fiſtula dicat amores.

De futuro Idem 1. *Æneid.*

Hunc tu olim cælo ſpoliis Orientis onuſtum

Accipies.

Quint. *lib.* 10. *c.* 1. Qui olim nominabuntur. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

——— *Nec nominis immemor huius*

Olim placandi ſpem mihi tolle tui.

Item,

Non vt in Auſoniam redeam mihi forſitan olim.

ibid. & *Eleg.* 1. *lib.* 3 *Triſt.* & *Eleg.* 8. *ibidem* & *Eleg.* 4 *lib.* 4. *Triſt.* De præterito exempla nunquam non occurrunt. Cic. 3. *de Orat.* Sic enim olim loquebantur. Idem *Attic. lib.* 1. Ante lucem inambulabam domi vt olim candidatus. ¶ Interdum incerti eſt temporis: vt apud Plaut. *in Milit. ſc.* 1 *a.* 1. Curate vt ſplendor meo ſit clypeo clarior, quàm Solis radii eſſe, olim cum ſudum eſt, ſolent. (i. tum cum ſerenum tempus eſt.) ¶ Valet etiam Aliquando. Horat. *lib.* 1. *Serm. Sat.* 1. vt pueris olim dant cruſtula blandi Doctores elementa velint vt diſcere prima. ¶ Inuenitur interdum pro Iamdudum, vel iampridem apud Plin. *Epiſt.* 102. Olim non librum in manus, non ſtylum ſumpſit. ¶ Aliquando etiam pro nuper. Ter. *in Andr.* Aiunt eſſe ceules nunc me, atque olim quum dabam. ¶ Vſurpatur interdum pro quouis tempore. Virg. 1. *Georg.*

Hic tibi prævalidas olim multóque fluentes

Sufficiet baccho vites.

Serò venis. Igitur ſi olim aduenissem, magis tu iſtuc diceres. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Idem *in Amph. ſc.* 4. *a.* 4. Verum eſt quod olim auditum eſt iaculantes. ¶ Olim partem ulam fabulæ propriam eſſe, ait Donatus in illud Terent. *in Eunuch.* Olim fuit illi generi quæſtus apud ſeculum prius. ¶ Olim iam Iam longo tempore. כבר *che'ar.* ἤδη πάλαι. GAL. *Iadis il y a long temps* ITAL. *Già longo tempo.* GERM. Vorzeiten. HISP. *Y a mucho ha.* } Quint. *in Milit. Mariano*, Olim iam Imperator inter ſurgentes virtutes tuas liuor locum quærit.

Olitor, vide *Olus.*

Oliua, vide *Olea.*

Olizon, onis ὀλιζών, Theſſaliæ oppidum, cuius meminit Hom. *in Catalog.*

Oliuetum, olius, vide *Olea.*

OLLA, genus vaſis, ait Nonius, pro quo antiqui dicebant Aula, quia nullam literam geminabant, inquit Feſtus. { סיר *ſir* דוד *dudh.* χύτρα. GALL. *Vn pot de terre.* ITAL. *La pignatta, la pentola* GERM. Ein irdiner hafen. HISP. *La olla de barro.* ANGL. *A pott of earth.* } Inde Plauti quædam comœdia Aulularia eſt appellata. Plaut. *Aul. ſc.* 5 *a.* 1. Aulam maiorem ſi poteris a vicinia quærere. Aulam aut repoſco. *Ibid ſc* 6 *a.* 4. Poculum grande, aula magna. Idem *Curc. ſc.* 1 *a.* 1. Idem *ibid ſc.* 1. *a.* 3. Quid id refert mea? an aula quaſſa cum cinere effoſſus fiet oculus Idem *Capt. ſc.* 1. *a* 1. Frangi aulas in caput (paraliti, *Ibid. ſc.* 1. *a.* 4. Iuben altius aulas (ad ignem) partas eius. Idem *Capt* Ollas, calicesque omnes confregit. Col. *lib.* 8. *cap* 8 Eius pulli ſinguli fictilibus illis conduntur. ¶ Ipſa ollera legit Catullus. Prouerbii ſpeciem habet, in eos qui quod ſe facere oportet, faciant, vt cùm libidinoſus ſcortatur, mœchatúrque, ebrioſus potat

Olla, illa, adiect. Varro *lib.* 7. *de L. L.* Olla vit arbor, quicquid eſt, quod me ſenno diaſſe, templum tectumque ferto in dexteram. Scaliger corrigit, *veter arbor*, id eſt, vetus

Ollar, ollæ operculum. Apud Varr. *lib.* 3 *de R. R. c.* 15.

Ollula, parua olla, aulula. χυτρίδιον. GALL. *Vn petit pot de terre.* ITAL. *Piecciola pignatta di terra.* GERM. Ein irdins häfelin. HISP. *Pequena olla de barro* ANGL. *A litle potte of earth.* } Varr. Lecta in ſecretam corbulam, inde in ollulas addatur.

Ollaris, e. Vnde ollares vuæ dicuntur, quæ in olliis fictilibus optimè conduntur: χυτραῖαι de quibus Col. *lib* 12 *c.* 43. Martial. *lib.* 7.

——— *illic & vuæ collocantur ollares.*

Ollaria, æ, Temperatura æris. Plin. *lib.* 34. *c.* 6. Nouiſſima eſt, quæ vocatur ollaria, vaſe nomen hoc dante, ternis, aut quaternis libris plumbi argentarii in centenas æris additis.

Olli, & Ollic, pro illi, & illic ſcripſerunt veteres. Feſtus Virg. 1. *Æneid.*

Olli ſubridens hominum ſator, &c.

Ollus, a, um, pro ille. Gitan Iud. Lucr. Olim ollus & olle dicebant, etiam ole. antiquiſſimi enim non geminabant conſonantes. Eſt itaque ollus ab ille. Ita *olæ* illi.

Olo, is, ere, verbum antiquum. Afranius *in fratriis*, Non poteſt quia illa tacta longeque & multis olet. Pomponius *in Alcenib.* Alea ludam, ſanè meæ male olent manus. Idem *in Med.* Non omnes poſſunt olere vnguenta exotica. Eſt enim dactylus in tertia ſede. Nonius. ¶ ‖ Olo aliquando in compoſitione ſcribitur pro *holo*: vt Olochryſum, ὁλόχρυσον, inter nomina ſemperuiui maioris.

Olochārus, gratioſus L. g. b. ‖

Ololygōnes, ὀλολυγόνες. Mares ranæ, quo tempore vocem mittentes, cient, ad coitum fœminas. Et à verbo ὀλολύζω, quod ſignificat vlulo. ¶ ὀλολυγών, acredula genus auiculæ. Theocr. *in* 7. *Idyl.* — ἁ δ' ὀλολυγὼν τηλόθεν ἐν πυκινῇσι βάτων τρύζεσκεν ἀκάνθαις.

‖ Olomucium, *Olmutz* V. E. Morauiæ, ſub A. Pragenſi.

Olophyrmus, ὀλοφυρμός, genus lugubris cantilenæ.

Olophytum. Apud Dioſcoridem inter ſynonyma capparis eſt ὀλόφυτον.

Oloptocus, omnino egens pauperrimus. L. g. b. ‖

OLOR, is. Auis eſt notiſſima, quam Græci κύκνον vocant. GALL. *Vn cygne* ITAL. *Cigno.* GERM. Ein ſchwan. HISP. *El ciſne.* ANGL. *A ſwanne.* } Ouid. *Epiſt.* 7.

Ad vada Mæandri concinit albus olor.

Sil. *lib.* 13.

Cerua fuit raro terris ſpectata colore,

Quæ candore niuem, candore anteiret olores.

Sunt qui Holor ſcribant prima vocali aſpirata, quòd putent ita dictum ἀπὸ τοῦ ὅλος καὶ ὡραῖος, quòd ſit totus pulcher. Quicquid, id eſt, eruditorum vſus habet vt ſine aſpiratione ſcribatur.

Olorīnus, a, um, quod eſt oloris. { κύκνειος. GALL. *De cygne.* ITAL. *Di cigno.* GERM. Des ſchwanen. HISP. *Coſa de ciſne.* ANGL. *Of a ſwanne.* } vt color olorinus, hoc eſt, candidus. Plin. *lib.* 37. *c.* 10. Candidum Medi mittunt coloris olorini.

‖ Olouitreum, totum vitreum. Gloſſ. Iſid. Ex Græco & Latino ὅλον vitreum.

Oluatium menſuræ genus. Feſt. ‖

Olus, eris, antique holus, & helus. dicitur omnis herba ſatiua quæ in vſu cibario eſt, ab alendo, quòd oleribus alebantur homines antequam fruges repertæ eſſent { ירק *ierek* vel *iarak.* λάχανον. GAL. *Herbe bonne à manger* ITAL. *Ogni herba bona da magiare.* GERM. Allerley kraut das man in den garten zeugt. HISP. *Ortaliza* ANGL. *All maner of garden hearbes or pott hearbes.* } Varro, ab Olla deducit, Nonius & Feſtus inter aſpirata connumerant. Plaut. *Capt. ſc.* 1 *a.* 1. Multis oleribus (cœnabitur ſup.) E. Curato ægrotos domi. Idem *in Caſin.* Profectò herclè non fuit quicquam olerum. ¶ Ponitur quandoque figuratè pro tenui & quotidiano victu. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 7.

——— *ſi nuſquam es forte vocatus*

Ad cœnam laudas ſecurum olus,

hoc eſt dicis nihil eſſe melius quàm parcè & continenter domi viuere, nihil eſſe melius domeſtico & quotidiano victu, moderatus enim ferè eſt, ac minus valetudini officiens. ¶ Olus atrum, voce compoſita, eſt herba, quam Græcis ἱπποσέλινον. Appellatio eſt a colore: vnde Colum. *pullum olus* vocat. Folia ſunt nonnihil nigra. Lobelius à ſemine atro dictum ait. Idem dicit, ad ſmyrnium accedere. ¶ Olus aureum eſt atriplex. Ita Græcis χρυσολάχανον, quia flore luteo, ſeu aureo. & folia marceſcentia è luteo, vel flauo in aureum vergunt.

Oluſculum, diminutiuum. { λαχανάριον. GALL. *Petites herbes bonnes à manger,* ITAL. *Ogni herba da mangiare.* GERM. Ein kreülin. HISP. *La ortaliza.* ANGL. *A litle hearbe apt or good for meate.* } Horat. 2. *Serm. Satyr.* 6. Vncta ſatis pingui ponentur oluſcula lardo. Cic. *ad Attic. lib.* 6. Lancibus & ſplendidiſſimis caniſtris oluſculis nos ſoles paſcere. Iuuen. *Satyr.* 11. Cuius paruo quæ legerat horto, Ipſe focis breuibus ponebat oluſcula. quæ nunc Squalidus in magna faſtidit compede foſſor.

Olitor, qui olera colit, hortulanus, { λαχανευτής. GALL. *Iardinier, vendeur d'herbes bones à manger.* ITAL. *Hortolano.* GERM. Ein gärtner HISP. *Hortelano de hortaliza* ANGL. *A gardener or ſeller of hearbes* } Similiter holitor, λαχανοπώλης qui olera vendit. Col. *lib.* 10. *c.* 8. Ipſe ferens olitor diductos pondere qualos. Cic. *ad Tiron lib.* 16. Sic olitorem ipſum commouebis. Horat. 1 *Epiſt* 19.

——— ——— *ad imum,*

Traxerit aut olitoris ager mercede caballum.

Plaut. *Mil. ſc.* 2. *a* 2. Olitori nunquam ſupplicat mulier ſi qua eſt mala.

Olitōrius, a, um, quod ad olera pertinet. { λαχανηρός. GALL. *Appartenant à herbes.* ITAL. *Pertinente à herbe.* GERM. Das zu dem kraut gehört. HISP. *Pertenecsente à ortaliza* ANGL. *Belonging to hearbes.* } vt, Forum olitorium vbi venduntur olera. Horti olitorii, & Oſtia olitoria, hoc eſt, oſtia hortorum. Plin. *lib.* 19. *c.* 8. Eſt lactucæ genus adeò lati caulis, vt oſtiola olitoria ex his factitari prodiderint.

Olĕrāceus, adiectiuum, vt Oleraceus frutex: hoc eſt, herba olerum modo fruticans. Nam etiam olera fruticare affirmat Theophraſtus, quæ ipſe δενδρολάχανα appellat, voce compoſita ἀπὸ τοῦ δένδρου καὶ λαχάνου, hoc eſt, ex arbore & olere. Nos Fruticantia olera vocamus. Aut etiā Oleraceum fruticem intelligere poſſumus, qui oleri ſimilis eſt. Plin. *lib.* 26. *c.* 8. Eadem præſtat hypericon, quam alii Camepityn, alii Corion appellant, oleraceo frutice, tenui, cubitali.

Oluſatrum, vna dictio compoſita, herba eſt quam Græci Hippoſelinum, ἱπποσέλινον vocant. ita dicta à colore foliorum, quòd folia habeat ſubnigriora. propter quod Columella, Pullum olus appellat. Atque oleris (inquit) pulli radix. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2 *a.* 3. Feniculum, allium, atrum olus. Vide Plin. *lib.* 19. *c.* 8.

Olympe, es, ὀλύμπη, vrbs Illyridis, cuius incolæ dicuntur Olympei. Autor Stephan.

Olympia, æ, Ὀλυμπία, vrbs Elidis fuit, quinquennali ludorum celebritate, quæ & ipſa Olympia dicebatur toto orbe celeberrima. Steph. Olympiam eandem putat fuiſſe cum Piſa. Strabo autem *lib.* 8. videtur indicare

care Piſæ partem fuiſſe Cic. 1. *Tuſc.* Quum Olympiam veniſſet, in maxima illa quinquennali celebritate locorum.

Olympia, orum, τὰ ὀλύμπια, Ludi ab Hercule inſtituti in honorem Iouis, circa Olympiam Eleæ regionis vrbem: à quo & nomen habent. { Fächtſpil/oder ſchawſpil ſo Hercules bey der ſtat Olympia der landſchafft Elidis zu ehren Jouis angericht hatt. } Hercules enim Augea Elidis rege ſuperato, repurgatóque eius ſtabulo, in campis Olympiæ vicinis iuxta Alpheum fluuium, ſacrum certamen inſtituit, quod quinto quoque anno, vel (vt Lycophronis interpres aſſerit) quinquageſimo menſe celebraretur: idque eo conſilio, vt in illo certamine Græciæ iuuentus ſeſe pentathlo, hoc eſt, quinque gymnaſticis certaminibus exerceret, cæſtibus ſcilicet, curſu, ſaltu, diſco, & palæſtra iiſque velut meditationibus vero certamini præluderet. Huic certamini quinto die finis imponebatur & victor (qui Olympionices vocabatur) oleaſtro, vel (vt Ariſtoteli placet) olea, quæ philoſtephanos dicitur, coronabatur: tantumque ei honoris habebatur, vt non per portas vrbis, ſed per ruinas murorum, ſublimis in curru in patriam reueheretur. Horat. 1. *Epiſt.* 1.

Qui cum pago, & circum compita pugnax
Magna coronari contemnat Olympia.

Cic. *de clar. Orat.* Pugiles exercitati pugnos & plagas Olympiorum cupidi ferre poſſunt. Idem 2. *de diuin.* Curſor ad Olympia proficiſci cogitans, viſus eſt in ſomnis curru quadrigarum vehi. Suet. *in Neron.* c. 12. Olympiæ Cereris ſpectaculum.

Olympiăcŭs, a, um. Vt Olympiacum certamen, Victoria Olympiaca. Autor ad Heren. *lib* 4. Quaſi ſiquis ad Olympiacum venerit curſum, &c. Virg. 3 *Georg.*

Seu quis Olympiacæ miratus præmia palmæ
Paſcit equos.

Olympiŏnīces, ὀλυμπιονίκης, qui in olympiaco certamine victor euaſit. νίκη quippe victoria dicitur. { GERM. Der in dem Ritterſpil oder ſchawſpil Olympias den ſieg erhielt. } Ælianus *de varia hiſtor. lib.* 10. Duxit ad Olympicum certamen filium ſuum Pherenice fœmina, prohibentibus eam ſpectare qui præſidebant: licere id ſibi perſuaſit, quæ patrem & fratres treis haberet olympionicas. Cic. *pro L. Flac.* refert quod apud Græcos eſſe olympionicen, iudicabatur prope eſſe maius glorioſius quàm Romæ triumphaſſe.

Olympiăs, adis, ὀλυμπιάς, quinque annorum ſpatium. { Ein zeit bey den Griechen ſo fünff Jar in ſich hielt. } ſiue (vt Lycophronis interpres tradit) quinquaginta menſium: quod Romani Luſtrum appellarunt: interuallum ſcilicet interceptum inter duo Olympia. Græci enim tempora per olympiadas ſupputabant, ita numerantes. Olympiadis primæ, aut ſecundæ, aut centeſimæ anno primo, vel ſecundo, vel tertio, vel quarto. Atque vt Conſules, ita & in Olympiis victores iterum & tertium dicimus. Plaut. *in Menach.* Iterum (inquit) Pythia & tertiùm Olympia. ‖ ¶ Et eſt Olympias ventus Eubœæ peculiaris ‖

Olympiăs, nomen mulieris proprium, quo nomine dicta Alexandri Macedonis mater, cuius frequens eſt mentio apud Plutarch. Curtium, & alios.

Olympiēum, ὀλυμπιεῖον, locus in Delo, quem quum Athenienſes Adriani ſumptu condidiſſent, Nouas Athenas Adrianas vocauerunt Steph.

Olympiŏdōrus, ὀλυμπιόδωρος, nomen proprium eius qui docuit Epaminondam cantare tibiis.

OLYMPVS, i, ὄλυμπος, mons cuius vertex vſque adeò attollitur, vt ſumma eius accolæ cælum vocent. Propter quod Poetæ cælum Olympum vocant. Dictus Olympus, quaſi ὅλος λαμπρός, hoc eſt, totus fulgens, ſolem enim clarum habet, nulliſque vnquam nubibus fuſcatur. Lucan. *lib.* 2.

——— Nubes excedit Olympus.

¶ Sunt autem quatuor montes hoc nomine. Primus mons altiſſimus inter Theſſaliam & Macedoniam, qui tamen Theſſaliæ aſcribitur. Alter in Gallogræcia, vel in Cypro. Alius apud Myſos, ad cuius radices Pruſa ab Annibale condita. Quartus, ad Mare rubrum in Æthiopia haud longè ab Heliopoli oppido: qui oriente ſole vſque ad quintam diei horam flammas emittit. Virg. 1. *Georg.*

Scilicet atque Oſſæ frondoſum inuoluere Olympum.

Tibull. *lib.* 4.

Et cælo vicinum, liquit Olympium.

Olympius, ὄλυμπος, Myſius tibicen & poeta Melicus & elegiarum Marſyæ Satyri diſcipulus, qui citharæ legem dedit, modóſque pulſandi reperit & docuit. Floruit ante bellum Troianum. Ab hoc & mons in Myſia nomen accepit. Fuit item alius iunior è Phrygia tibicen tempore Midæ regis. Suidas. ¶ Præter hos fuit & Olympius Nemeſianus, qui (vt ait Vopiſcus *in vita Cæſarum*) ſcripſit Halieutica, Cynegetica, Nautica. Olympius item præſul, natione Hiſpanus, inter Chriſtianos commemoratur ſcriptores a Gennadio. Edidit librum aduerſus eos qui naturæ, non voluntati liberæ & arbitrio peccata noſtra aſcribunt. ¶ Olympius etiam hexachordum Italiæ vnus.

Olympĭcŭs, a, um, ὀλυμπικός, quod eſt Olympi, vel quod ad Olympum pertinet: vt, Iupiter Olympicus. Dictus eſt autem Iupiter Olympicus ab Olympo, a quo eruditus & ad virtutem inſtitutus ſit. Alii verò a cælo, quem Olympum Græci vocant, in quo regnare fertur. Puluis Olympicus. Horat. 1. *Carm Ode* 1.

Sunt quos curriculo puluerem Olympicum
Collegiſſe iuuat

Olympĭŭs, a, um, ὀλύμπιος, Cæleſtis, deductum nomen ab Olympo.

OLYNTHVS, ὄλυνθος, Thraciæ vrbs iuxta Atticam regionem, ſub Athenienſium imperio, quam quum Philippus Macedonum rex obſideret, nec tamen vi capere poſſet, eiuſdem cuſtodes auro corrupit, atque hoc modo ſuæ ditioni ſubiecit. Poſtea verò ab Athenienſibus deleta fertur: quamuis non deſint qui à Philippo euerſam tradant. Iuuen. *Satyr.* 12.

——— biberat quo callidus emptor
Olynthi.

Stephanus autor eſt Olynthum ab Herculis filio Olyntho conditum, & appellatum fuiſſe quanquam non deſunt qui a Chalcidenſium colonia illuc miſſa conditum malint. Olynthi item, ὄλυνθοι, ficus paruæ, & non matureſcentes dicuntur, quas Latini Groſſos appellant.

Olynthĭăcŭs, a, um, ὀλυνθιακός, vt Olynthiacæ orationes Demoſthenis, quibus Athenienſes aduerſus Philippum incitantur Olynthiis bellum inferentem.

Olyră, æ, ὄλυρα. Frugis genus eſt, quod, teſte Plinio, à Latinis Siligo dicitur, olim etiam a Gallis Arinca. Spicam habet ſemper erectam, neque rubigini obnoxiam, grano candido, leui, & multipliciter tunicato. Columella tritici vitium eſſe ait. & quamuis candore præſtet, pondere tamen inferius eſſe. Idem autor eſt triticum omne vliginoſo in loco tertia ſatione in olyram degenerare. ¶ Olyrazea Herodoto vocatur, paniſicuſque apta habetur. Hanc Germani, quia pollinis perquam boni & candidi ſit, in Amylum ſoluunt, & Ammelkorn: id eſt, Amylicum triticum vocant, putántque nonnulli, propter huius in paniſicio candorem & ſuauitatem, ſiliginem eſſe priſcorum, vel ſetanium. verùm ſecus eſt. Lobelius *in aduerſariis nouis.*

Olyras, ὀλύρας, fluuius eſt prope Thermopylas, quem fabulantur conatum eſſe Herculis rogam extinguere. Strabo *lib.* 9.

Olyſippo, Plinius *lib.* 4 *cap.* 22. ὀλισίππων Ptolemæo, ὀλυσσιπὼ Straboni: Luſitaniæ vrbs, quæ noſtris temporibus Vlysbona appellatur. Vulgò *Lisbona.*

O M

Omāſum { כרס kéreſch. ἐγκοίλιον. GALL. *La pance ou le gras boyau.* ITAL. *Budellarge, budel gentile.* GERM. Ein feiſter Darm. HISP. *Tripas.* ANGL. *A chitterling.* } Eſt pinguius atque craſſius inteſtinum, quod nonnulli bubulum eſſe credunt: apud veteres in menſarum deliciis habitum. Horat. 2. *Serm. Satyr* 5.

——— ſeu pingui tentus omaſo.

Plin. *lib.* 8. *cap.* 45. *de bubus*, Socium enim laboris agrique culturæ habemus. Hoc animal tantæ apud priores curæ, vt ſit inter exempla damnatus à populo Romano, qui concubino procaci rure omaſum edidiſſe ſe negante, occiderit bouem, actúſque in exilium, tanquam colono ſuo interempto.

‖ Omatrium, homagium, fides. Anon. L. g. b. ‖

Ombria, ὀμβρία, gemmæ ſpecies, quam nonnulli Notiam vocant: quæ cum imbribus & fulminibus fertur in terram decidere, quemadmodum Ceraunia & Brontia, eundémque effectum habere quem Brontia narratur. autor Plin. *lib. vlt. cap.* 10.

Ombrici, populi iuxta Illyricum, apud Herod. *lib.* 3.

Ombrios, ὄμβριος, vna & prima ex fortunatis inſulis, habens in montibus ſtagnum, & arbores ferulæ ſimiles. Plin. *lib.* 6 *cap.* 32.

Omelyſis, ὠμήλυσις, farina hordeacea cruda dicitur, ad differentiam polentæ, quæ torretur.

OMEN, inis, Augurium quod fit ore quaſi Oremen, inquit Feſtus. Varro eam ob cauſam omen ab antiquis dictum eſſe ait, *lib.* 5 *de lingua Latina.* { נחש nachaſch. οἰωνός, κληδών, ὄμπα, φήμη, ἀπαντήματα. GALL. *Augure presage, que l'on prend ſur quelque choſe.* ITAL. *Augurio.* GERM. Ein ſorgzeichen das man von einem wort oder anderswoher nimpt von künfftigem glück oder vnglück zuweiſſagen. HISP. *Aguerò.* ANGL. *Good luck or euill luck which is gathered by the word of any man.* } Eſt enim rei futura enuntiatio ori hominis incidens diuino tamen in futuro procurante. Cic. *de diu.* Neque ſolum deorū voces Pythagorei obſeruauerunt, ſed etiam hominum quæ vocant Omina: quæ maiores noſtri, quia valere cenſebant idcirco omnibus rebus agendis, Quod bonum, fauſtum, felix, fortunatúmque eſſet, præfabantur. ¶ Et tam de malo, quam de bono dicitur. De bono, Liu. *lib.* 1. Dextra Hercules data accipere ſe omē, impleturúmque fata, ara condita ac dicata ait. De malo, Virg. 2. *Æneid.*

——— quod dij prius omen in ipſum
Conuertant.

Suet. *in Caſ.* c. 58. Omine ad melius verſo. Item, Fauſtis ominibus. Idem *in Aug.* c. 57. Fauſta omina congerere. Suet. *in Aug.* c. 98. Omen habetur, bis. Ouid. 2. *Faſt.*

Non impunè fuit, nam dicitur omine ab iſto
Roma ſuburbanis incaluiſſe rogis. (ob deſerta parentalia.)

Ominibus ſecundiſſimis. Suet. *in Galba cap.* 9. Omen victoriæ. Idem in *Aug.* c. 94. Auſpicatis Reipub. ominibus Liuiam duxit vxorem. Velleius. Quaſi dirum omen reſpuat, & in capita inimicorum abire iubeat. Senec. c. 9. *de conſol. ad Mart.*

Omine non fauſto femina virque meo.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Idem *lib.* 3. *Faſt.* Aptius omen erit. Et Plaut. *Moſt.* [illegible] Occidiſti. Quem mortalem omnes tuos. Dixit perduint cum illo omine Dicimus venuſte, Accipere omen, Accipere in omen terroris, victoriæ, & huiuſmodi, &c. Conuertere omen in aliquem.

Ominoſus, qui verbo & oratione malum protendit. [illegible] Plin. *Epiſt.* 14 *lib. tertio.* Notabilis, atque etiam, vt exitus docuit, ominoſa res accidit, id eſt, malum omen portendens. Gell. *lib.* 13 *cap* 14 Montem iſtum excluſerant quaſi auibus obſcœnis ominoſum.

Ominor, aris Auſpicor, omen capio. { נחש nacheſch. οἰωνίζομαι, κληδονίζομαι. GALL. *Predire ou pronoſtiquer bien ou mal encontre.* ITAL. *Prendere da parole augurio.* GERM. Boſen ein vordeutung oder ſorgzeichen abnemmen. HISP. *Tomar aguero, augurar de mala palabra.* ANGL. *To geſſe what ſhall happen, to ſpeake a thing luckelie or vnluckelie.* } Plin. *lib.* 28. *cap.* 2. Cur enim primum anni incipientis diem lætis precationibus inuicem fauſtum ominamur? [illegible] Curtius, In illo periculo Macedones ominati eſſe videbantur. Velleius, Ominatus eſt moriens, digna & vera de exitu eius. Et Liu. *lib.* 9 *bell. Pun.* Naues cum commeatu redire velut ominatæ alteram prædam venire, [illegible] Hinc abominor, de quo ſupra.

Omĭno as, antiqui dicebant Pompon. Ita ſit & tibi bene, qui rectè ominas.

Omĭnātŏr, is, qui omen capit qui ominatur. { מנחש menacheſch. οἰωνιστής. GALL. *Diſeur ou pronoſtiqueur de bon ou mal encontre.* ITAL. *Chi predice buona ventura o triſta.* GERM. Ein loſer des künfftigen glücks oder vnglücks/der auß den ſorgzeichen etwan abnimpt vnd weiſſagt. HISP. *El que toma aguero.* ANGL. *A ſpeaker or geſſer of thinges to come luckelie or vnluckelie.* } Plaut. *in Amph.* Ob iſtuc omen ominator capies quod te condecet.

Ōmentum, i, membrana tenuis & pinguis, quæ integuntur ventris inferioris partes. יותרת iothéreth. ἐπίπλοον. GALL. *Vne peau graſſe qui couure les inteſtins, la coeffe.* ITAL. *La rete di graſſo che cuopre il ventre.* GERM.

GERM. Das netz in dem das eingeweid ligt. HISP. *El redaño de las tripas.* ANGL. *The caule or ſewet which couereth the bowels.* Perſius Sat. 2.

Tot tibi quum in flammis iunicum omenta liqueſcant.

Conſtat autem omentum ex duabus tunicis a peritonæo ortis, denſis, & ſubtilibus ſubuptis incumbentibus, quamplurimis verò arteriis & venis, pinguedine non pauca, vt ventriculum, cuius fundo inhæret & veluti ἐπιπλοον, id eſt, ſupernatat, (vnde & a Græcis nomen accepit) foueat innatumque calorem per mediam tueatur. Longiſſime protenditur in omnia inteſtina, vt eorum concoctiones, quæ imbecilles ſunt adiuuet. Hominum inter animantia longè maximum eſt, vt quod ad ipſum vſque os pubis extendatur. Autor Galen. *lib. 4 de vſu part. & 6. Anat. adminiſt.* Macrob. ...... Omentum poſuit pro membranis cerebrum ambientibus, quas Græci μήνιγγας vocant. Cerebrum (inquit) quod tactu ſuo hominem vel torquet, vel frequenter interimit, non ſuo ſenſu, ſed vel rius ſui, id eſt, omenti, hunc importat dolorem.

‖ Omento, exſpecto. Gl. A. L. ‖

Omentatus, a, um, quod eſt pingui omento fartum. ἐπιπλοώδης. Apicius, Iſitia omentata, culpam conciſam teras.

ŏmitto, is, ex Ob & mitto, abiecto b, Rem aliquam penitus dimitto relinquo, ac prætereo ‹ עזב › λαζα᾽. ἀπολείπειν, παραλείπειν. GALL. *omettre, laiſſer, delaiſſer.* ITAL. *Laſciar da canto, la ciare.* GERM. Außlaſſen, vnd verlaſſen, hinlaſſen vnnd fürgehen. HISP. *Dexar de hazer.* ANGL. *To ceaſe, to let paſſe.* Terent. *in Adelph.* Nunc ſi hoc omittam, actum, agam. Horat. *lib. 1. Epiſtol. 1.* Quod petiit, ſpernit, repetit quod nuper omiſit. Hæc tamen differentia non eſt perpetua. Legitur enim Omittere etiam pro Intermittere, & in aliud tempus differre. Idem *de Arte.* Pleraque differat, & præſens in tempus omittat. Omitte iſta quæſo, & quod rogo reſponde. Plaut. *Aſin ſc. 2. a. 3.* Omittere lacrymas. Senec. *cap. 1. de conſol. ad Mart.* Abire non ſinam. P. Mitte, Non omitto Plaut. *Milit ſc. 5. a. 2.* Omitte, ſine me abire Idem *Pſeud. ſc. 3 a 1.* Omitte tempus. Cæſar *lib. 1. de bell. civ.* Cum infinitiuo. Ter. *Eunuch.* Omitte de te dicere, ego te furcifer ſi viuo. Et, Omitte mirari opes Romæ, Horat. 2. *Carm Ode 19.*

ŏmiſſus, a, um, participium. ‹ עזוב › λαζύβ. παραλειφθεὶς, ἀφεθείς. GALL. *Laiſſé.* ITAL. *Laſciato da canto, laſciato da banda.* GERM. Vnderlaſſen. HISP. *Dexado.* ANGL. *Letten paſſe omitted.* Cicer. *pro Ligario.* Omiſſa controuerſia, oratio omnis ad miſericordiam tuam conferenda eſt. Horat. 1. *Epiſt. 6.* Delicta omiſſis hoc age. ¶ Migrat etiam in nomen, & accipitur pro negligente, languido, ac remiſſo. Ter. *in Heaut.* Vbi te vidi animo eſſe omiſſo ✻ Attentus, ἀκριβὴς, vt apud eundem, Attentiores ad rem ſumus omnes.

ŏmiſſŏr ab te, dicitur qui lucrum negligit, neque ſolicitus eſt de acquirendis licitis. Terent. *in Adelph.* At enim metuas, ne ab te ſint tamen Omiſſiores paulò.

‖ Ommento, as, obmaneo fixus Feſt. ‖

OMNIS, e, Vniuerſus, totus ‹ כל › chol. πᾶς GALL. *Tout.* ITAL. *Ogn'uno, ciaſcuno.* GERM. Ein jeder / alles. HISP. *Todo.* ANGL. *All.* Diſtributiua dictio, eandem vim habet in vtroque numero. Omnis enim homo, ſignificat idem quod omnes homines. Cicer. *pro Roſc. Amer.* Non omnem frugem, neque arborem in omni agro reperire poſſes. Omnia tibi in hoc ſunt, & hic pro omnibus eſt, Senec. *cap. 7 de conſol. ad Polyb.* Omnia patere, & quædam non patere pro omnibus, Gell. *cap. 7 lib. 2.* Item Velleius Illi ex omnibus optima volo. Plaut. *Moſtell. ſc. 4. a. 1.* Ora omnium feres. Ouid 5. *Faſtor.* Occidiſti B Quem mortalem? C omnes tuos. Plaut *Moſt. ſc. 2 a. 2.* Commoditatis omnes articulos ſcio. Idem *Menach. ſc. 2 a. 1.* Omnibus modis res tib iſalua. Idem. *Pſeud ſc. 6. a. 4.*

——Dum verſat in omnia vultus.

Ouid. *Eleg. 9. lib. 3. Triſt.* Dij omnes illum perduint. Plaut. *Men. ſc. 1. a. 3.* Euentus rebus in omnibus velut hortus mellis magni fit Idem *Moſtell. ſc. 2. a. 1.* Vxor teſeruit rem omnem vt factum eſt ordine. Idem *Menach ſc. 3. a. 4.* Non omnes poſſunt olere vnguenta exotica. Idem *Moſtell. ſc. 1. a. 1.* Per omnia fortunam hominis egreſſus Pompeius. Velleius. Omnibus patruis magniſque miſeriis præſulcior. Plaut *Pſeud. ſc. 1. a. 3.* Omne tranſactum reddet (1 omnia.) Idem *Capt. ſc. 2 a. 2.* Ordine omne ediſſertauit (1 omnia) Id *in Amph.* Non omninò omne lucrum vtile homini. Idem *Capt. ſc. 2. a. 2.* Omnium hominum exopto vt ſiam miſerorum miſerrimus. Idem *Men. ſc. 2 a. 5* Non omnia eadem omnibus æquè ſuauia. Idem *Aſin. ſc. 1. a. 1.* Omnis pro vlla, idem *Aulul ſc 4. a. 1.* Ciuem ſine mala omni malitia (1. ſine vlla) Idem *Ibidem. ſc. 1. a. 4* Sine omni ſuſpicione in ara hic aſſidam, &c. Plin. *lib. 12. cap 5. de malo Aſſyria,* Arbor ipſa omnibus horis pomifera eſt, aliis cadentibus, aliis matureſcentibus, aliis vero ſubnaſcentibus. ¶ Omne genus, & omnis generis, pro eodem. Varro *de re ruſtic. cap 29* Seminaria omne genus vt ſerantur Liuius 7. *bell. Punic.* Metella unde ſua in duces Carthaginienſes commemorauit auaritiam contra eorum, ſuperbiamque & omnis generis iniurias in ſe, atque populares. ¶ Omnis cum genitiuo. Liuius 1. *bell. Maced* Macedonum ferè omnibus & quibuſdam Andriorum, vt manerent perſuaſit. ¶ Differt tamen Omnis à toto, quod Omnis ad numerum, refertur, Totus ad quantitatem, Totum dicimus corpus aliquod integrum: vt Tota domus, Omnis, de vniuerſis numero diſtinctis, vt, Omnis grex Confu duntur tamen plerumque. Cic *pro Quint.* Vſque dum inueniretur, qua ratione res ab vſitata ratione recederet, & in hoc ſingulare iudicium cauſa omnis concluderetur, id eſt, tota Plaut. *Curc ſc. 3. a. 5.* Decem minas dum ſoluit, omnis menſis tranſit. (1. totus.) Omne genus, & omnis generis, pro eodem. Varro 1. *de re ruſt. cap. 29.* Seminaria omne genus vt ſerantur. Liu 7. *bell. Pun.* Metella inde ſua in duces Carthagi enſes commemorauit: auaritiam contra eorum, ſuperbiamque & omnis generis iniurias in ſe atque populares. Omnes vniuerſi, Gell. *cap. 12. lib 19.* ¶ Omne, τὸ πᾶν, rerum vniuerſitas, ſumma rerum, quam Lucretius ſummam ſummarum dixit. Cicer. *lib 1. de diuinat.* Videſne Epicurum (quem hebetem & rudem dicere ſolent Stoici) quemadmodum quod in natura rerum omne eſſe dicimus, infinitum eſſe concluſerit. Et præter Plin. Lucr. *lib. 2.*

——qua magnum iaculando contulit omne.

ŏmnino, aduerbium, prorſus, planè. ‹ παντάπασι, παντελῶς, πάντως GAL. *Totalement, entierement* ITAL. *Al tutto.* GERM. Gentzlich / gantz vnd gar. HISP. *De todo punto.* ANGL. *Troughlie, perfitelie.* › Vnde apud Iureconſ. Omnino receſſiſſe dicitur is, qui receſſit animo permutandi domicilium. ¶ Ponitur aliquando pro Etiam. Cic. *ad Nigidium lib 4.* Perfecerat atque fortuna, nequid tale ſcribere poſſem, aut omnino cogitare. Idem *pro Quintio,* Mihi perdiſficile eſſe dicebam contra tales oratores non modo tantam cauſam perorare, ſed omnino verbum facere conari ſed etiam. ¶ Accipitur etia omnino aliquando pro tantùmodo. Idem *pro Cluent.* Quinque omnino fuerunt, qui illum veſtrum vnocentem Oppianicum abſoluerent. Cæſar *lib. 1. de bell. Gall.* Erant omnino itinera duo quibus domo exire poſſent.

ŏmniſcanus. Apuleius *Florid. lib. 1.* Sed enim philoſophi ratio & oratio tempore iugis eſt, & auditu venerabilis, & intellectu vtilis, & modo omniſcana.

‖ Omnicarpus, omnia carpens. Lucr. ‖

ŏmnifăriăm, aduerbium, Omnibus modis, ſiue omnis generis. ‹ παντοδαπῶς. GALL. *En toutes manieres.* ITAL. *A ogni guiſa* GERM. In allweg. HISP. *En todas maneras.* ANGL. *Many wayes, manifoldlie.* › Gell. *lib. 12. c. 13.* Quum verò omnes terras omnifariam, & vndique verſum circunfluat, nihil citra eum eſt.

ŏmnifărĭus, dicitur, ſicut Plurifarius, quo Suetonius vtitur: quod etiam Eraſmus annotauit παντοῖος.

ŏmnifer, a, um, omnia ferens. ‹ παντοφόρος. GAL. *Portant toutes choſes.* ITAL. *Che produce ogni coſa.* GERM. Alles tragend HISP. *El que trae todas coſas.* ANGL. *That beareth or bringet all things.* › Ouid. 2. *Metam.* Suſtulit omniferos collo tenus arida vultus.

ŏmnifŏrmis, παντόμορφος. Apuleius *in Hermetis Aſclepio.* Horum οὐσιάρχης, vel princeps eſt, quem παντόμορφον, vel omniformem vocant, qui vniuerſis ſpeciebus diuerſas formas facit.

ŏmnigĕnŭs, a, um. Ex omni genere. ‹ παντὸς γένους, παντοῖος. GAL. *De toutes ſortes.* ITAL. *Di ogni ſorte.* Allerley / allerley hand oder gattung. HISP *De todos generos y todas maneras.* ANGL *Of all ſortes.* › Virg. *lib. 8. Æneid.* Omnigenumque deûm monſtra, & latrator Anubis. Lucret. *lib. 2.* E quibus omnigenos gignunt, variántque colores.

ŏmnimodus a, um. Omnium modorum. ‹ παντοῖος. GAL. *De toutes manieres.* ITAL. *D'ogni maniera.* GERM. Allerley weis vnd maaſs. HISP. *Coſa de todas maneras.* ANGL. *Of all maners or faſhions.* ›

ŏmnimŏdè aduerbium. ‹ παντελῶς. GAL. *Totalement.* ITAL. *Totalemente.* GERM. In all weiſs vnd weg. HISP. *De todo punto.* ANGL. *Many wayes, or all maner of wayes.* › Lucr. *lib. 2.* Omnimodè expertus fueris quam quiſque det ordo.

ŏmnimŏdis, aduerbialiter, Omnibus modis. Lucret. *lib. 1.*

Nec tamen omnimodis connecti poſſe putandum eſt
Omnia.

Idem *lib. 5.*

Si non omnimodis, at magna parte animali
Priuatur.

‖ Omnimorbia, herba, quòd multis morbis conueniat. Iſid. *lib. 18. 9.* Onom. Omnimorbus ...... ‖

ŏmnipărens, qui omnia genuit. ‹ παγγενέτωρ. GALL. *Qui engendre toutes choſes.* ITAL. *Che genera tutto.* GERM. Die oder der alles gebirt vnd härfür bringt. HISP. *Lo que pare todas coſas.* ANGL. *That engendreth all thinges.* › Virg. 6. *Æneid.*

Necnon & Tytion terra omniparentis alumnum
Cernere erat.

Sic Lucret. *lib. 5.*

‖ Omnipatens, in omnes partes patens. ‖

ŏmnĭpŏtēns, tis. Omnia potens. ‹ שדי ſchaddái. παντοκράτωρ. GALL. *Tout puiſſant.* ITAL. *Omnipotente.* GERM. Allmechtig. HISP. *Coſa toda poderoſa.* ANGL. *Almightie.* › Plaut *in Cas.* Dii immortales, omnipotentes, quid apud vos eſt pulchrius? Virg. 1 *Æneid.*

Sed pater omnipotens ſpeluncis abdidit atris.

Idem 8. *Æneid.*

Me pulſum patria, pelagique extrema ſequentem
Fortuna omnipotens, & ineluctabile fatum
His poſuere locis.

Hinc omnipotentia, rerum omnium facultas, παντοδυναμία.

ŏmnĭpŏtentiſſimus. Vt omnipotentiſſimus Deus apud Macrobium *comment. lib. 1 cap 17.*

ŏmnĭpŏtentĭa, Macrob. *lib. 1 cap 6.* Hæc ab illa omnipotentia ſolitaria in corporis intelligibilis lineam primam defluxit.

ŏmnitĕnens, qui omnia complectitur. παντοκράτωρ.

Omniuagus, a, um. Per omnia vagans. ‹ πανταχόπλανής. GALL. *Vagant ou vagabond par tout.* ITAL *Vagabondo per tutto.* GERM. Das allenthalben vmbher ſchweifft HISP. *Que vaga per todas partes.* ANGL. *A vagabound throug all.* › Cic. 2. *de natur. deorum,* Quæ eadem Diana omniuaga dicitur, non à venando, ſed quòd in ſeptem numeratur tanquam vagantibus.

ŏmniuălens Omnia valens. παντοδύναμος.

ŏmniuŏlus, a, um, Omnia volens, vel omnia cupiens: quod epitheton à Catullo Ioui tribuitur, quem poetæ finxerunt in amoribus admodum inconſtantem, omniumque ferè formoſarum concubitus appetentem. Sic enim ſcribit ad Mallium, Sæpe etiam Iuno maxima cælicolûm Coniugis in culpa flagrauit quotidiana, Noſcens omniuoli plurima furta Iouis

ŏmniuorus, abiectiuum, qui nullo diſcrimine quibuſlibet veſcitur. ‹ παντοφάγος. GALL. *Qui mange & deuore tout.* ITAL *Che mangia d'ogni coſa.* GERM. Der allen friſst. HISP. *Comillon de todas coſas.* ANGL. *That deuoreth all.* › Plin. *lib. 25. cap. 8.* Bibunt autem lac vaccinum, quoniam boues omniuoræ ſunt in herbis

‖ Omophorium, ὠμοφόριον, humerale, veſtis Patriarcharum & Epiſcoporum. ‖

ŏmŏplătæ, ὠμοπλάται. Sunt duo oſſa lata, vtrinque à ceruice ad ſcapulas tendentia, quæ Latinus Scoptula operta vocantur. Autor Celſus *lib. 8. cap. 1.*

ŏmŏphăgi, ὠμοφάγοι, Qui cruda carne veſcuntur, quales olim perhibentur fuiſſe Ætoli, vt ait Thucyd.

‖ OMPHAX, acis, ὄμφαξ, vua acerba, necdum matura. ‖

ŏmphacium, ij, ὀμφάκιον Dioſcoridi, Succus eſt vuæ acerbæ, nundúmque maturæ,

maturæ, ἀπὸ τ͂ ὄμφακος. h.e. ab vua acerba ducto nomin . { GALL. *Du verius.* ITAL. *Agreſta.* GER. Empſetten der wein ſo auß vnzeitigen trauben gemacht wirt. HISP. *Agraz.* ANGL. *Verdiuce.* } Plin. *in prolog. lib.* 23. Omphacium qua fieret ratione, incipientis vuæ pubertate, in vnguentis docuimus. Dioſc. *lib.* 4. *c.* 6. docet Omphacium eſſe ſuccum vuæ acerbæ nondum matureſcentis, è Thaſia, aut Amminea vite.

Omphăcinus, a, um. ὀμφάκινος. GALL. *Choſe faite de verius.* ITAL. *Coſa fatta d'agreſta.* GERM. Auß vnzeitigen trauben gemacht. HISP. *Coſa de agraz.* ANGL. *Made of verdiuce.* } Quod ex omphace, hoc eſt, ex vua acerba conficitur: vt, Oleum omphacinum. ἔλαιον ὀμφάκινον, quod duobus modis fieri poſſe oſtendit Plin. *lib.* 12. *c.* 27. Altero modo ex olea adhuc alba, aut certè iam colorem mutare incipiente, quam Drupam vocat: altero ex vite Pſythia, aut Amminea, quum ſint acini ciceris magnitudine.

‖ Omphacizo, ὀμφακίζομαι, omphaces colligo. dicitur in eos qui immatura aut vilia furantur. Vide Eraſmum in prouerb. Siculus omphacizat.

Omphacomeli, ὀμφακόμελι, compoſitio ex ὄμφαξ. & μέλι, vuis acerbis, (ſucco nempe earum) & melle in officinis eſt *ſirupus de agreſta.* ‖

Omphălŏcarpon, ὀμφαλόκαρπον Dioſcoridi, herba eſt quam alij Ampelocarpon, alij philanthropon appellant, quòd ſemen gignat hamatum, quod veſtibus adhæreſcens hominum amore teneri videtur. Omphalocarpon autem ideirco appellatum eſt, (vt non obſcurè ſignificat Dioſcorid. *lib.* 3. *c.* 103.) quòd ſemen eius rotunditate quadam vmbilici ſpeciem videatur referre. Apud Plin. *lib.* 27. *c.* 5. Omphacocarpon legitur: facit tamen ratio etymologiæ, quam modò adduximus, vt Omphalocarpon reſtituendum putemus. Vide Marcellum Virgilium in locum Dioſcoridis paulò antè citatum, & Hermolaum in Plinium.

Omphălē. ὀμφάλη. Nomen proprium reginæ Lydiæ, quæ Herculem multis muneribus ornauit, quod anguem iuxta Sagarim fluuium multos homines interficientem interemiſſet. Hæc, vt Poetæ tradunt, Herculem ſibi ſeruientem etiam ad lanificium compulit, quum ipſa calathum & colum, cultúſque fœmineos, ſagittis & claua, leoniſque tegmine mutaſſet. Alij dicunt, ob Iphiti Euryti regis filij cædem, à Mercurio iuſſu Iouis, Omphalæ Lydorum reginæ fuiſſe in ſeruitutem addictum: & inde eſſe quòd illi ſeruiſſe, & calathos ſubminiſtraſſe dicatur. Vide Plutarch. *in Theſeo.*

‖ Omphicium, officium. Nicet. L. g. b. ‖

O N

Onæ, ὄναι, ficus ſunt prædulces, quæ Tarenti tantùm naſcuntur: ſic dictæ, quòd propter bonitatem iure emi dicantur. ὠνὴ enim Græcè dicitur emptio, à verbo ὠνέομαι, id eſt, emo. Apud Plin. *lib.* 15. *cap.* 18 legitur *onia.*

ŎNĂGER, gri. Aſinus agreſtis. { *περὶ* ὄναγρος. GALL. *Aſne ſauuage.* ITAL. *Aſino ſaluatico.* GERM. Ein waldeſel oder wildeeſel. HISP. *Aſno ſilueſtre.* ANGL. *A wilde aſſe.* } Componitur enim ex ὄνος aſinus, & ἄγριος, ſyluester. Nam in ρος Græca deſinentia, quum ad Latinam tranſeunt declinationem, mutant ρος in er, ἀλέξανδρος, Alexander: ὄναγρος, onager. Varro 2. *de re ruſt. cap.* 6. Aſinorum duo ſunt genera. Vnum ferum, quos vocant Onagros: in Phrygia & Lycaonia ſunt greges multi. Alterum manſuetum, vt ſunt in Italia omnes. Plaut. *Aſin. prolog.* Onagos, alias onagros, nomen huic fabulæ. ¶ Onager inſtrumentum bellicum. Veget. *lib.* 44. *cap.* 2. Onager dirigit lapides, ſed pro neruorum craſſitudine & magnitudine ſaxorum pondera iaculatur. ¶ Onagri machinæ, quæ vocantur ἄγριοι, qui iniecti accedentes corripere poſſunt. Suid. ¶ Legitur aliquando etiam nominatiuus Onagrus. Varro *cit. loco*, Ad ſeminationes onagrus idoneus, quòd è fero fit manſuetus facilè, ex manſueto ferus nunquam. Cicer. *ad Attic. lib.* 6. Erat præterea cynocephalus in eſſedo, nec deerant onagri. Alber. *lib. de Animalib.* ſcribit medullam onagri curare podagram, ſi ea inungatur: & eius ſtercus ſiccatum, & cum vino potui ſumptum, valere contra ſcorpionis ictum.

‖ Onagra œnothera, herba, quæ ſiccata vinum redolet. H. P. ‖

Ŏnchēſtŏs, ὄγχηστος, filius fuit Neptuni, qui Oncheſtum ciuitatem Mycaleſſo promontorio propinquam condidit, déque ſuo nomine appellauit.

Ŏnchēſtŭs, ὄγχηστος. Bœotiæ vrbs eſt, non procul à lacu Capaide, vbi Amphictionum concilium cogi ſolet, teſte Strabo *lib.* 9. Condita putatur ab Oncheſto heroe, Neptuni filio, & ab eo nomen accepiſſe.

Onco Oncana aſini. Græcum eſt ὀγκᾶν forte ab ὄνος aſinus.

Ŏnēſīcrĭtŭs. ὀνησίκριτος, Philoſophus & hiſtoricus Æginenſis, vt autem Demetrio Magneſio placet, Aſtypalæus fuit è Diogenis ſchola. Similitudinem quandã cum Xenophonte habere videtur. Vt enim hic cũ Cyro, ita ille cum Alexandro militauit. Xenophon Cyri Pædiam, Oneſicritus Alexandri incunabula & originem ſcripſit. Similiter vterque perſequitur laudes eius, quo Imperatore meruit: ſtylus inſuper vtriuſque ſimillimus. Autor Diog. Laërt. Fuit etiam medicus.

Ŏnēſĭmŭs, ὀνήσιμος, Cyprius, ſeu Spartata, tempore Conſtantini magni ſcripſit de Rhetorica, de ſtatuum differentia, Præexercitationes, Declamationes & alia. Suid. ‖ ¶ Eſt & Oneſimus vtilis ſermo, Tertull.

Omfatium, ſpanum, oleum ex albis oliuis expreſſum. Poll.

Oniirogmus, ὀνειρογμός, inſomnium, libidinis imaginatio inſomnis, ‖

Ŏniſcus, aſellus, vermis. { ὀνίσκος. *Vne cloporte ou vne chenille.* ITAL. *Verme di molti piedi.* GERM. Ein eſel iſt ein kleiner wurm mit vil füſſen welchen ſo man anrürt legt er ſich nider als ob er todt wäre. HISP. *Gallina ciega.* ANGL. *A rough worme with many feete.* } Animal piloſum è vermibus terræ, arcuatim repens, & tactu contrahens ſe. Latini Millepedam, Centipedam, & Multipedam appellant. Quanquam hæ appellationes generaliores ſunt, quàm oniſci: vt etiam ad ſcolopendram extendantur, quæ arcuatim non ſerpit, multóque minor eſt oniſco, ſed pernicioſior. Vide Plin. *lib.* 29. *c. vlt.* Oniſcus, piſcis nomen, qui & ὄνος & βάκχος. Athen *lib* 3.

Oniſtis, ὀνῖτις, apud Dioſc eſt inter apocyni ſynonyma. an ab ὀνίνω vitupero. eſt enim venenata herba, quæ canes, lupos, vulpes, pantheras enecat in cibo data.

Ŏnŏbă. ὄνοβα. Ciuitas inter Sacrum promontorium, & Herculeas columnas in Bætica regione Autor Plin. *lib* 3. *c.* 1. & Pomp. *lib* 1.

Onobaliſturia, ὀνοβαλιστουρία vulgò *Gibraleon* Hiſpaniæ Bæticæ oppidum eſt, teſte Ptol. *lib.* 2. *c.* 4. in tractu Tudertanorum: idem cum eo quod Plin. & Pomponius, Onobam vocant.

Ŏnŏbătis, ὀνοβάτις, apud Cumanos dicebatur mulier in adulterio deprehenſa, teſte Plutarcho, qui refert Cumanis in more fuiſſe, vt quum aliqua in adulterio deprehenderetur, in forum deductam, & ſaxo impoſitam, ſpectandam omnibus proponerent: deinde aſino impoſitam per vrbem perueherent: eaque infamia notatam, Onobatim appellabant.

‖ Onoblitum, ὀνόβλιτον, ſpecies bliti. herba linguæ ſimilis, quæ contra fœminarum profluuia in vellere apponitur. Legitur etiam *Onobletum.*

Onobrychis, ὀνοβρυχίς, herba inculcis & aquoſis locis naſcens.

Onocardion, ὀνοκάρδιον, quaſi aſini cor.

Onocecis, idis, ὀνοκηκίς, galla maior. ‖

Ŏnŏcēntaurŭs, ὀνοκένταυρος. Animal monſtroſum, quod à parte ſuperiori hominis ſpeciem habet: à parte inferiori, aſini præfert imaginem. quemadmodum & Hippocentauros finxit antiquitas, ſuperiori parte hominem, reliqua equum referentes. Onocentaurorum mentio eſt in Sacris literis apud Iſaiam.

Ŏnŏchēlos. ὀνόχειλος, Latinè ſonat Labrum aſini. Genus herbæ paruo frutice, flore purpureo, aſperis foliis & ramis radice meſſibus ſanguinea, cætero nigra, in locis ſabuloſis naſcens. Hæc à Plin. *lib* 22. *c.* 21 numeratur inter ſpecies anchuſæ.

‖ Onochiles, ὀνοχειλές, herba. ‖

Onochonus, Theſſaliæ fluuius, vnus ex iis quos Xerxis exercitus traditur ebibiſſe. Autor Herod. *lib.* 4.

Ŏnŏcrŏtălŭs, ὀνοκρόταλος. Auis eſt cygno ſimilis, dicta quòd collum in aqua mergens, ſpiránſque, veluti ruditum aſini edat. ὄνος Aſinus, κρόταλος, Crepitus. Plin *lib.* 10. *c.* 47. Olorum ſimilitudinem onocrotali habent.

‖ Onogyrus, ὀνόγυρος, frutex qui aliter ἀνάγυρος, vel ἀνάγυρις. Ingrati odoris ſunt folia & flores. vnde prouerbium κινεῖς τ͂ ἀνάγυρον, de iis, qui ipſi ſibi mala acceſſunt.

Onoma, tis, ὄνομα nomen. ‖

Ŏnŏmătŏpœiă, ὀνοματοποιΐα, cum œ diphthongo in antepenultima, nominis fictio: vt Balatus ouium, mugitus boum. Dicta Onomatopœia, quaſi τ͂ ὀνόματος ποίησις. A quibuſdam nominatio dicitur, qua rei, cui nomen aut non ſit, aut ſatis idoneum non ſit, ipſi nomen effingimus, aut imitationis, aut ſignificationis gratia. Inde ſunt Rudere, Vagire, Murmurare, Sibilare.

Ŏnōnis, quæ à Dioſcoride, ὀνωνίς appellatur, herba eſt ſpinoſa poſt Ver, folio rutæ, aculeatis ramis, vt tribulus. Gaudet culto ſolo, præcipuè que in ſegetibus prouenit, aratro inimica: vnde & *Reſta bouis* vulgò appellatur, quod in opere boues ſæpe ſiſtat.

‖ Onomium. Perottus: Genus vrticæ eſt, quod onomium vocant, multò cæteris minutius & foliis ferè nihil mordentius.

Onophyllum, ὀνόφυλλον, herba, quam ſi aſini comederint, crepitus reddere dicantur. à πέρδω pedo.

Onos, ὄνος, aſinus iumentum laborioſum.

Onoſma, ὄνοσμα, herba, quæ & ὄνωνις. ‖

Ŏnthyrion, ὀνθύριον, oppidum eſt Theſſaliæ iuxta Arnem, cuius incolæ Onthyrieis appellantur. Steph.

Ŏnŭphĭs, ὄνουφις. vrbs celebris Ægypti: à qua vicina præfectura Onuphites appellatur: cuius meminit Plin. *lib.* 5. *c.* 9.

ŎNŬS, eris, quibuſdam honus, ab honos. Pondus, ſarcina. { משא *maſsá* סבל *ſebel.* φόρτος, φόρημα, ἄχθος. GAL. *Charge, fardeau, faix.* ITAL. *Peſo, carico.* GERM. Ein bürde oder ein laſt. HISP. *La carga, ò el peſo.* ANGL. *A lode or burden.* } Cicero *pro lege Manil.* Inſula Delos, quò omnes vndique cum mercibus atque oneribus commeant. Ouid. 7. *Met.*

Hic nos frugilegas aſpeximus agmine longo
Grande onus exiguo formicas ore gerentes.

¶ Ponitur aliquando pro negotio, incommodo, moleſtia. Liu. 3. *bell. Pun.* Exercitum ſe non in agrum Hirpinum, Samnitémve, ne & ipſe oneri eſſet, ſed in proxima loca ſociorum Populi Romani ad ducturum, &c. ¶ Aliquando pro munere, prouincia, partibus, & officio. Cic. 6. *Verr.* Cur ergo tuas partes ſuſcipio? cur tuum onus ſuſtineo? Videtur ratio exigere, vt aſpiretur: quum Varro dicat, Honos ab honeſto onere: & Honeſtus, quòd onus ſuſtineat Reipublicæ. Quum autem Honor & Honoro aſpirationem habeant, & ab honore deducantur, videtur etiam Onus aſpirandum, vt quod in deriuatiuis ſeruatur, in primitiuis ſeruari debeat: verum vſus refragatur. Honus, & honuſtus cur aſpiretur, vide Gell *cap.* 3. *lib.* 2. Oneri ſe ſubtrahere. Quintil. Onus inguinis aufert. (i. teſtes.) Ouid 4. *Faſt.*

Quam graue baliſta mœnia pulſat onus.

idem *Eleg.* 2. *lib.* 1. *Triſt.* Onus imponere reclamare aliquem. Senec. *c.* 2. *de conſol. ad Mart.* Quicquid onerum ſupra cecidit, ſuſtine. (de cladibus.) Idem *c* 6 *de conſ. ad Mart.*

Impoſitumque ſibi fama tuetur onus.

Ouid. *Eleg* 4. *lib.* 3. *Triſt.*

——— Humanum purget, vt ignis onus.

idem 4. *Faſt.* Niſi tua grauida carnaria mihi oneri vberi erunt. (aliàs onerata.) Plaut. *Pſeud ſc.* 2. *a.* 1. Habendum & ferendum hoc onus (ſeruitutis) cum labore. Idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Nolo te qui herus mihi ſis onus iſtuc ſuſtinere. (de crumena.) Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Vbi onus nequeam ferre, pariter iaceam ego aſinus in luto. Idem *Aul ſc.* 4. *a.* 1. Cogitabat quantum tu, & ornamentum tuorum eſſes, & onus, &c. Senec. *de conſol. ad Polyb cap.* 3 Si bene fers, magna ſolatia, ſi malè, magna onera. metaphor. de amiſſo filio, & relictis nepotibus. Idem *cap.* 16 *de conſ. ad Martiam.* ¶ His autem verbis in oratione pulchrè adhærere ſolet. Abijcere onus, Alleuare onus. Cicero *pro Roſc. Amer.* Hoc onus, vos aliqua ex parte alleuabitis, feram vt potero. ¶ Deponere onus Idem pro Sylla. Ita ſe geſſit in tribunatu, vt onere depoſito domeſtici officij, nihil poſtea niſi de Reipublicæ commodis cogitarit. ¶ Habere onus. Idem 3 *Verr.* Ego plus oneris habeo, quàm qui cæteros accuſarunt. ¶ Imponere onus. Idem *ad Treb.* Nunc quum mihi ab amico officioſiſſimo tantum oneris imponitur: ego quoque tibi imponam pro tuis in me ſummis officiis, ita tamen, vt, &c. ¶ Opprimi onere, Premi onere, Suſcipere onus, Suſtinere onus, & Tollere onus. Teſtimonia ſunt inuentu facilia.

Ŏnĕrōſus, a, um, quod eſt oneri, ſiue quod onerat, & grauat. {φορτικός. GALL. *Poiſant chargeant.* ITAL. *Graue, ponderoſo.* GERM. Vberlădig/beſchwerlich/ſchwer. HISP. *Graue, moleſto, peſado.* ANGL. *He auie, weightie.* } Plinius *lib.* 22. *cap.* 25. Vomitiones mouit, aluum purgat, capiti & ſtomacho oneroſum, id eſt, graue & ponderoſum. Virg. 9. *Æneid.*

Euryalum tenebræ ramorum oneroſaque præda
Impediunt. id eſt, magni ponderis præda.

Ouid. 1. *Metam.*

Imminet his aër, qui quanto eſt pondere terræ,
Pondere aquæ leuior, tanto eſt oneroſior igne.

Ŏnĕro, as, Onus impono. {עמס *tamás* ἐπιφορτίζω, ἐπιγεμίζω. GALL. *Charger, greuer* ITAL. *Caricare.* GER. *Laden/ein bürden auffelegen.* HISP. *Cargar de algum peſo.* ANGL. *To burden, to lode.* } Onerabo præda participes meos. (.i. opplebo.) Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Onera hunc hominem argento. (*Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Illæc machina meas onerat ſcapulas. Idem *Amph.* Hic dies onerauit malignitate omnes mortales. Idem *Capt ſc.* 1. *a.* 1. Variis onerat cauſſis. Ouid. *lib.* 3. *Faſt.* Onerare laudibus. Liu. 4. *ab Vrbe,* Onerare laudibus & promiſſis. Idem *lib.* 10. *ab Vrbe.* Onerati larga potione. Suet. *in Tib. c.* 62. Onerat diſcentem, non inſeruit librorum copia. Senec. *c.* 9. *de tranquill.* Habes amatores tam probè oleo onuſtos. Plaut *Pſeud. ſc* 1 *a.* 1. Onerata tergoribus carnaria. *Ibid.* Vnde onuſtam celocem agere te dicam. (.i. te ebrium.) *Ibid. ſc.* 1. *a.* 3. Onuſtum gero corpus. (ſenectute.) Idem *Men ſc.* 1 *a.* 5. Virg. 1. *Æneid.* Vina bonus quæ deinde cadis oneratus Aceſtes. Terent *in Phorm.* Sed ego nunc mihi ceſſo, qui non humerum hunc onero pallio. Virg 1. *Georg.*

Sæpe oleo tardi agitator aſelli
Vilibus aut onerat pomis.

¶ Transfertur etiam ad animum, vt Onerasti me curis. id eſt, impleſti. Sic onerare lætitia, amœnitate. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Onerare maledictis, iniuriis: id eſt, iniuriis afficere. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Onerare pugnis, pro pugnos incutere. Onerare laudibus, vehementer laudare. Onerare promiſſis, Onerare mendaciis, Onerare rationes, id eſt, diſpendioſum eſſe, Onerare præceptis, eſt mandata dare. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Onerare populum eſt populo nimiis exactionibus grauem eſſe. Annonam onerare, id eſt, cariorem facere. Vlpian *in l. annonam ff. de extraord criminib.* Onerant annonam etiam ſtateræ adulterinæ ¶ Huius verbi compoſitum & contrarium, eſt Exonero. ἀποφορτίζω, ἀποσκευάζω: de quo vide ſuo loco.

Ŏnĕrātus, & Onuſtus, is cui impoſitum eſt onus: & Onuſta frumento nauis. Cicero 3. *Offic.* {πεφορτισμένος, ἐμφορτος. GAL. *Chargé.* ITAL. *Caricato* GERM. *Geladen/beſchwert.* HISP. *Cargado.* ANGL. *Loded, or loden.* { Terent. *in Heaut.* Ancillas ſecum adduxit plus decem Oneratas veſte, atque auro. ¶ Accipitur aliquando pro Pleno. Plaut. *in Sticho,* Itaque onuſtum pectus porto lætitia lubentiáque. Idem *in Aul* Cum geminino, Aulam onuſtam auri. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 5. Quadrilibrem aulam auro onuſtam. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 3. Exegit foras omnes onuſtos fuſtibus. Et *ſc.* 2. *a.* 4. Si quis illam inuenerit aulam onuſtam auri (bis.) Idem *Amph.* Faxo, vt bubulis coriis ſis onuſtus Saturni hoſtia. Liu. . *bell Maced* Partim donis, partim ſpe præmiorum oneratus. Vino epulíſque onerati, Saluſt. *Iugurth* 113.

Ŏnĕrārius, a, um, quod oneratur, vel onerari poteſt. {מסבל *me'ubbál.* φορτηγός. GALL. *Appartenant à charge, ou qui peut eſtre chargé* ITAL. *Da carico* GERM. *Das man lădt. oder laden vnnd beſchwären kan.* HISP. *Coſa pertenecciente a carga, ò que puede ſer cargada.* ANGL. *That is or may be loded or loden with a burden.* } Vnde naues onerariæ. quæ à geſtandis oneribus dictæ ſunt, naues ſunt magnæ, & capaces. obque id reliquis tardiores: contra actuariæ, vt minores ſunt, ita & celeritate, agilitatéque onerariis præſtant: vnde & nomen habent, ab agendi ſcilicet facilitate. Cic. 3. *Verr.* Eaque in onerariam nauem ſuam conſicienda curauit. Plin. *Epiſt.* 173. Sæpe minores maioribus, velut cymbulæ onerariis adhæreſcunt.

‖ Ononis, Anonis, herbæ ſpinoſæ genus, in ſegetibus naſcens. Iun.

Ononium, viticæ genus.

Onoychites, vox dicta contra Chriſtianos quòd aſinum vngulatum adorarent. Tertull.

Onopyxis, carduus, aſini cibus. H.P.

Onoſceli, dæmones aſininis cruribus apparentes, varia animalia præ ſe ferentes. Rh.

Onychea, affectio vnguium. Idem. ‖

Ŏnychīpūnctă, gemina eſt ex iaſpidum generibus, quæ & Iaſponix ἰασπόνυξ, dicitur, niueo colore, rutilis punctis ſtellata: vnde & nomen accepiſſe videtur. Vide Plin. *lib.* 37. *cap.* 9.

Onytes, æ, ὀνύτης, nomen proprium Thebani cuiuſdam qui Æneam ſecutus, à Turno fuit interfectus Virg. 12. *Æneid.*

Ille Talon, Tanaimque neci fortemque Cethegum,
Tres vno congreſſu & mœſtum mittit Onyten,
Nomen Echionium, matriſque genus Peridiæ.

Ŏnyx, ychis. {שהם *ſchóham.* ὄνυξ, maſculinum, vel fœmin. gen frequentiùs tamen maſculinum Gemmæ cuiuſdam ſpecies eſt humani vnguis candorem referentis interuenientibus venis quibuſdam, ſardæ & iaſpidis colorem imitantibus Vide Plin. *lib* 37. *c.* 5. ¶ Eſt etiam Onyx marmoris genus quod à nonnullis Onychites, ab aliis etiam Alabaſtrites appellatur, in montibus Arabiæ præcipuè naſcens: poſtea etiam in Germania inuentum quod ad potoria & vnguentaria vaſa primum cœpit excauari poſtea etiam lectorum pedes, & ſellæ, & ſolidæ etiam columnæ ex eo fieri cœptæ Autor eſt idem Plin *lib* 36. *c.* 7. & 8. Ex hoc marmoris genere olim etiam pretioſiſſima fiebát pauimenta quod non obſcurè ſignificat Martial. *lib.* 3 quum ait, Calcatóſque tuo ſub pede lucet onyx. Figuratè etiam inuenitur Onyx accipi pro vaſculo vnguentario ex hoc marmore excauato. Idem *lib.* 7. Vnguentum fuerat quod onyx modò parua gerebat. ¶ Apud Græcos ὄνυξ propriè Vnguem ſignificat, à cuius ſimilitudine hoc marmoris genus, & ipſa etiam gemma nomen acceperunt, quòd ſcilicet humani vnguis colorem, vt diximus, referant. ¶ Onyx item medicis oculi affectus eſt, quum pus ſub cornea tunica colligitur ad ſimilitudinem vnguis: vnde & nomen accepit. Latini etiam vnguem appellant: quod tamen nomen etiam alteri oculi affectui tribuitur à Celſo, quem πτερύγιον vocant Græci: quum ſcilicet in adnata membrana quiddam excreſcit, à maiori angulo, vt plurimum ortum, ad oculi coronam ita procedens, vt quandoque pupillam operiat.

ŏnychĭnus, a, um, ὀνύχινος. quod ad onychen pertinet, vel quod ex onyche confectum eſt vt, Onychina vaſa, Onychina pyra vocat Plin *lib.* 15. *cap.* 15. quæ vnguium colorem referunt. Item Onychina pruna, apud Columell *lib.* 12. *cap.* quæ vnguis formam & ſimilitudinem habent.

O O

‖ Oogala ὠόγαλα, puls ex ouis & lacte. Hadr. Iun.

Ooſcyphium, ὠοσκύφιον poculum in oui formam oblongum.

Ootos, ὠωτός, ὁ, corona pretioſiſſima Irenes, quam ei coniux Ioannes Ducas Imp. ex ouorum prouentu dabat. Meurſ. Gl. gr. b. ‖

Ŏŏnæ, ὠωναί, inſulæ in Oceano Septentrionali, in quibus (vt Plin. refert *lib.* 4 *c.* 13.) ouis auium, & aduenis incolæ viuunt.

Oopelium, Britanniæ inſulæ vrbs, Ptol. *lib.* 2. *c.* 3. Vxellum aliis dicta, hodie Ceſtria.

O P

Opaca. Onobrychis herba, apud Dioſc. *lib.* 3. *c.* 171.

ŎPACVS, a, um, ab ope, terrâ, quæ eſt opaca. Vmbroſus, opertus, tectus. ⚹ Apertus. { אפל *aphél* צלצל *tſilitſal* σκιερός, διασκιερός, ἐπίσκιος. GALL. *Ombrageux, obſcur.* ITAL. *Ombroſo.* GERM. *Schattechtig.* HISP. *Sombroſo.* ANGL. *Shadowed or in shadow, darke, obſcure* } Virg. 1. *Eclog.*

——*hic inter flumina nota,*
Et fontes ſacros frigus captabis opacum.

Cic. *de Part.* In locis autem & illa naturalia, maritimi, an remoti è mari plani, an montuoſi: læues, an aſperi: ſalubres, an peſtilentes: opaci, aprici, &c. Ouid. 2. *Faſt.*

Alueus in limo ſyluis appulſus opacis,

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.*

Cingit & anguſtas arbor opaca comas (1. laurus.)

Ŏpāco, as Obumbro, cooperio, obſcuro. {הצל *hetsal* ἐπισκιάζω. GAL. *Ombrager* ITAL. *Adombrare.* GERM. *Beſchattigen bedecken.* HISP. *Hazer ſombra.* ANGL. *To shadow or mak dark.* } Virgilius *lib.* 1. *Georg.*

Nunc alta frondes & rami matris opacant.

Colum. *lib.* 5. *cap.* 5. Quum plerunque dicti ſyderis tempore quædam partes eius regionis ſic infeſtentur Euro, vt niſi teguminibus vites opacentur, veluti halitu flammeo fructus vratur. Cic. 2. *de nat. deor. de Sole,* Vt quum terras larga luce compleuerit, eaſdem modò his, modò illis partibus opacet.

Ŏpācĭtās, atis. { צל *tſel.* σκίασμα GALL. *Ombragement, obſcurité.* ITAL. *Ombreggiamento.* GERM. *Beſchattigung oder die dunckle vom ſchatten.* HISP. *Aquella eſcuridad ò ſombra* ANGL. *A shad owing or darkneſſe of trees.* } Columell. *lib.* 8. *cap.* 17. Plúſque nocet putris vnda quàm prodeſt opacitas.

Ŏpălus, ὀπάλλιος, gemma eſt in India tantùm naſcens colore quidem candida ita tamen vt ea vario modo & carbunculis tenuior ignis, & amethyſti fulgens purpura, & ſmaragdi virens mare, incredibili pariter miſtura transluceant: vnde & inter gemmas pæderotas, hoc eſt, à pueris in deliciis habitas, numeratur à Plin. *lib.* 37. *c.* 6.

Ŏpālĭă, ὠπάλια feſta erant Opi deæ, quæ Saturni vxor putabatur, dicata: quæ menſe Decembri paucis diebus ante Saturnalia celebrabantur. Plin. *lib.* 19 *c.* 6. Sunt qui allium & vlpicum inter Opalia & Saturnalia aptiſſimè ſeri putent.

Opeconſiua, dies feſti Opeconſiuæ deæ inſtituti, cuius in regia ſacrarium, in quod nemo præter virgines Veſtales, & ſacerdotem publicum introibat. Varro *lib. de ling. Lat.*

‖ Opedum, *Oppedo.* V. E. Calabriæ, ſub A. Rhegino. ‖

OPERA, æ, actio eſt & labor, & induſtria operantis, ſeu operatio. { פעל *poбal* פעלה *pe'ullah* יד *iad* ἐργασία, ἔργον. GALL. *Labeur, trauail, peine.* ITA. *Opera fattica, induſtria.* GERM. *Arbeit fleiß.* HISP. *Obra ſtudio, deligenza.* ANG. *Labour, working paine.* } Cic *lib.* 1 *Offic.* Non male præcipiunt, qui ſeruis vti iubent, vt mercenariis, ad iuſta præbenda, & ad operam exigendam, Cæſar 5. *bell. Gall* Ipſe, etſi res erat multæ operæ, & laboris, tamen commodiſſimum eſſe ſtatuit. Plaut. *Capt.* Nam tua opera, & comitate, & virtute, & ſapientia feciſti, vt redire liceat ad parentes denuò Cic. 1. *Offic.* Qui nimis magnum ſtudium multámque operam in res obſcuras, atque difficiles conferunt. ¶ Opera interdum accipitur pro Delicto. Liu. *lib.* 1. *decad.* 5. Placuit Lanuuinos, quorum opera inſtauratæ eſſent feriæ, hoſtias præbere: illi enim in precatione errauerant. ¶ Opera ferè ad hunc modum in oratione collocatur. Operam do, Operam impendo, Operam nauo quod eſt ad aliquam rem agendam incumbo, & ſtudium laborémque impendo. σπουδάζω. Cic *Tiron.* Da operam, vt valeas. Hinc dedita opera, dicimus pro eo quod eſt de induſtria quaſi cura adhibita, & labore impenſo quod & data opera dicitur Idem *in Epiſt.* Data opera paraui qui hic, &c.

‖ Operâ conſultâ, conſultò, compoſitò, ἐκ προνοίας. Gellius *lib* 1. *cap. vlt.* non ſpontè, neque opera conſulta, ſed à militibus forte auxiliariis incenſa ſunt. } Dicimus etiam Operam conferre in aliquam rem, Operam conſumere in aliqua re: Operas, vel operam dare alicui, pro iuuare Dare operam in exercitationem aliquam. Dare operam alicui, eſt audientiam accommodare. Dare operam præceptori, eſt eum audire: Dare operam funeri, eſt intereſſe pompis exequiarum: Dare operam tonſori, eſt tonderi. Id operam do, id eſt, curo, laboro. Operam dare ventri & ſtudere ſomno. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1 Viginti minæ bonæ mala opera partę. Idem *in Aſin. ſc.* 4 *a.* 3. Bona opera, aut mala inuenire argentum Idem *Pſeud. ſc.* 1 *a.* 1. Certum eſt obſeruationi operam dare. (1. ſpeculari.) Idem *Mil. ſc.* 6 *a* 2. Occupata eſt. operæ non eſt: non poteſt. *Ibid. ſc.* 2 *a.* 2. Excuſantis operæ ſi ſit plus, tecù loquar (uſi ſit plus rei quam verborum. Lambin. Plaut *Pſeud ſc* 3 *a.* 1 & *in Merc ſc.* 2. *a* 5. Operæ non eſt. (1. otium non eſt.) Gell *c.* 17. *lib.* 7. vel, vt Lambinus, operæ non eſt copia, nec facultas. (1 non vacat, non licet. Sic Liu. 9. *bell Pun* Operæ non eſt vobis audire. Opera conſilióque nos adhortantur iuuat Plaut *Mil. ſc.* 1. *a.* 2: Ne nimio opere ſumat operam. (1. ne nimiam operam) Idem

Curc ſc.1.a.4. Mandati vt ei daret operam, de aduocato, vel procuratore Ibid.ſc. 3. a.2. Vult te nouus herus operam dare ſi leliter veteri domino. Idem Capt.ſc.2.a.1. Opera hoc conducta veſtra, non oratio. Idem Aul ſc.3.a 3. Opera vt largus eſt nocturna. Idem Aſin. ſc.3.a. 3. Opto mihi hunc annum perpetuum huius operas, eodem ſenſu. Ibid. Date benigne hanc operam mihi.(i.audite.) Idem prolog. Aſin Redde operam mihi. (i.audi viciſſim.) Da mihi operam parumper, paucis eſt quod te volo. Idem Aul.ſc.4 a 1. Operam hanc ſurripui tibi. (i.de concubitu.) Idem Amphitr. Par pari datum hoſtimentum opera pro pecunia. (i. concubitus.) Idem Aſin.ſc.3.a.1. Faxo & operam & vinum perdiderit ſimul. Idem Aul. ſc.5.a. 3. Senatui operam dare, aut clientibus. Idem Aſin.ſc.2.a.5. Triduum hoc aſſiduam operam dedi toto Ibid. ſc.4. a.2. Dixit ſe promiſſam operam dare,(ſup.in foro.) Ibid.ſc.2 a.2. Iuſſin columnis deiici operas araneorum. Ibid. ſc. 4. a. 2. Facie haud videntur mali: opera fallunt. Idem Pſeud. ſc.2.a. 1. Operam vt det, (velim ſup.) Dabit.(i.conijciet ſomnum.) Idem Curc ſc.2.a.2. Domo abs te afferto ne operam perdas poſcere. Idem Aul. ſc. 2. a. 2. ¶ Operam dare veſtro Imperatori. Cæſar lib.3.de bell.ciu. Operam dare matrimonio. Sueton.in Galb.c.5. Operam dare auſpicio. Liu. lib. 4. d. 4. Operam dare tonſoribus, Suet.in Auguſt. Liu lib.4. ab Vrbe, Neque Conſulibus cum tot populorum bella imminerent operæ erat id negotium. Item Operam dare rebus diuinis. Idem lib.2.d.4. & auſpicio lib.8.d.4. Inter operas campeſtres & diuiſores Auguſtũ proditum miror Suet.in Auguſt.c.3. ¶ Item Opera forenſis, de vili aduocato. ¶ Eadem opera aliquid facere, id eſt, eadem diligentia, eodem labore. ¶ Opera eſt mihi, quod barbarè dicitur, habeo ad faciendum, ſum impeditus. ¶ Opera tua, opera mea aliquid fieri, quod barbari dicunt tuo medio. Mea opera liber nunquam fies ocyùs. Plaut. Aſin ſc 2.a. 2 Nec ſua opera rediget vnquam in ſplendorem compedes. Idem Aul.ſc.1.a.4. Apicularum opera congeſtum. Idem Curc.ſc.1. a.1. Vna opera ebur atramento candefacere poſtules. Idem Moſt. ſc.3.a.1. Hoc vna opera ad auriſicem deferas, eadem via. Idem Men.ſc.3.a 3. Vna opera prohibere me ad cœnam promittat, poſtules. Vna opera viro penſum dare poſtules. Ibid ſc.2.a.5. Iubeas vna opera me piſcari in aere. Idem Aſin. ſc.1.a.1. Eadem opera ſyngrapham à prætore ſumes. Idem Capt. ſc.3 a.2. Item, Reprehendam cuncta vna opera, (i.eadem ratione.) Idem Pſeud.ſc.1.a.2. Conſulta opera, pro dedita. Gell. c.vlt.lib.6. ¶ Opera tibi vita eſt. id eſt, vitam tibi ex labore comparas. Dicimus etiam perdere operam, Ludere operam, Operam perire, Ponere operam in aliqua re. Ponere operam alicui. Cic. ad Attic. lib 13. Eaberio operam ponamus. ¶ Bene ponere operam. Præbere operam, Sumere operam, Operas reddere, Tribuere operam alicui rei, Vti alicuius opera ad aliquid faciendum. ¶ Opera etiam rebus inanimatis tribuitur pro actione. Celſ.lib.7.c 2. Neceſſaria verò opera ſcalpelli eſt. ¶ Operam ſoluere, i. operari, vacare rebus ſacris, atque rem diuinam facere. Afranius, ſoluo operam Dianæ. ¶ Operæ eſt, idem quod operæpretium eſt. Plaut in Caſ. ſc. anteperult. Neque quò fugiam. Dum mea facta itero, eſt operæ auribus accipere. Simile eſt illud apud Perſium ſatyr.6.

Lunai portum eſt operæ cognoſcere ciues.

Illa porrò locutio alias induit ſignificationes, vt ex ſuperioribus clarum eſt. In quibus orationibus tacite ſubauditur nominatiuus Pretium. ¶ Opera eſt, idem quod opus eſt, quorum omnium teſtimonia ſtudioſis paſſim occurrent. ¶ Operas quoque perſonas ipſas dicimus, μισθωτοὶ, quæ pretio conductæ aliquid operis faciunt: ſicut Cuſtodia pro iis ipſis accipitur, qui aliquid cuſtodiunt. Cic.7. Verr. Nauem tibi publicis Mamertinorum operis eſſe ædificatam. ¶ Operæ publicanorum, quos Factores appellant vulgò. Idem Craſſipedi lib.3 Epiſt. famil. A te peto Cn.Pupium, qui eſt in operis eius ſocietatis, omnibus tuis officiis, atque omni liberalitate tueare, curéſque vt eius operæ (quod tibi facile factu eſt) quàm grauiſſimæ ſint ſociis. De operis Columell.lib.2. cap 13. abunde tractat. ¶ Aliquando etiam Operas dicimus nebulones conductos ad flagitium aliquod perpetrandum. Cic. pro Seſtio, Erat autem mihi contentio non cum victore exercitu, ſed cum operis conductis, & ad diripiendam vrbem concitatis. ¶ Operæ libertorum, officia ſunt quæ liberti patronis gratiæ & remunerationis loco præſtant. Hinc Caius de oper.lib Operarum, inquit, editio nihil aliud eſt, quam officij præſtatio.

ŏpellă, æ, diminutiuum ab opera, Parua & exigua opera. { ποιημάτιον. GALL. Petit labeur. ITAL. Picciola opera. GERM Ein kleine arbeit oder ein kleiner fleiß. HISP. Pequeña obra. ANGL. A litle or ſmall labour } Horatius 1. Epiſt. 7. Officioſaque ſedulitas & opella forenſis Adducit febres. Lucretius lib 1. Hæc ſi pernoſces parua conductus opella.

ŏpĕrŭlă, æ, aliud diminutiuum ab opera. ἐργάτιον. Apuleius, Operulas etiam in eam contuli, quas adhuc virginis facturum, faciens merebam. } ¶ Operulà defungi, Vlp. d.lib. vlt. tit. 13. l.3. negotij in quo operula iſta defuncti ſunt }

ŏpŭs, Finis, fructúſque operæ quod ædificando, fingendo, ſcribendo, aliterve agendo editum eſt. { מעשה ma'aſeh עמל amal פעלה pe'ulláh. ἔργον, τὸ ποίημα. GALL. Oeuure, ouurage, beſongne. ITAL. Opera fatta GERM. Ein werck. HISP. Obra que queda hecha. ANGL. A work buſſineſſe, or labour. } Terent. in Heaut. vtrunque complexus eſt, quum ait, Quod in opere faciundo operæ conſumis tuæ. Frequens in opere bonarum diſciplinarum Gell c.15.lib.6. Opere cenſorio nudati, munere cenſorum & a Cenſoribus, Suet in Caſ c. 41. Ad opus damnari. Idẽ in Neron.c.13. Operis antiqui valuiure, d m in Cæſare c.41 Vnde opera autorum dicuntur συγγράμματα. Et opera, tam publica, quam priuata ædificia dicuntur, ἔργα. Virg. 8. Æneid.

Mollibus è ſtratis opera ad fabrilia ſurgit.

Vbi notandum eſt, quòd quoties non ad laborem corporis, ſed ad laborem animi, & ad artem, induſtriamque reſpicimus, magis Opus quam operam dicimus, vt In opere fabrili, In opere ruſtico, In opere faciundo. } ¶ Operis noui nunciatio, eſt aut iuris noſtri conſeruandi cauſa, aut damni depellendi, aut publici iuris tuendi gratia interceſſio aduerſus nouum opus in ſolo molientem. ¶ Operis continentia, i. σύνταξις, σύνοχος, comprehenſio } ¶ Eſt aliquando opus, idem quod neceſſe eſt, cuius eſt rarius vſus. Æquè enim, opus eſt aliquid, & re aliqua, & vt aliquid fiat, dicitur. Cic. in Epiſt Nos ſi quid erit iſtic opus defendes. Idem alibi, Tu quæ iſthic opus erunt, adminiſtrari proſpicies. Idem Curioni, Dux nobis & autor opus eſt. Nam mihi iſtud exquiſito opus eſt. Et, opus mihi quæſito. Plaut. Curc. ſc. a.5 & iterum ſc 3 a.2. & Aſin. ſc 2.a. 2. Opus eſt hoc exaſciatum. (i. hac re exaſciata.) Palleras. vel hoc opus inceptũ eſt, vt Lambin. Citiùs quod non facto eſt vſus, fit, quam quod facto eſt opus. Plaut Amph. Vt parẽtur quibus paratis opus eſt Idem Men. ſc.5.a.5. Quid mihi opus eſt vita, qui tantũ auri, &c. viſo opus, cauto opus. Idẽ Capt ſc.1.a.2 Eiulatione haud opus eſt. Ibid. Quod facto opus eſt. Idem Milit.ſc.2.a.1. Quid opus eſt verbis? Idem Curc.ſc. 1.a.1. opus eſt vt fiat (de prandio.) Idẽ Men.ſc 3.a 1. Quid multis verbis opus eſt? Ibid.ſc.2 a.3. Tibi opus eſt, qui te procures. Idem Curc.ſc.2.a. 4. Quin depromantur mihi, quæ opus ſunt. Ibid ſc 2.a. , opus mihi hoc homine conuento. Ibid ſc 3.a.2. Plus aut minus, quam opus erat, dixeram. Idem Men.ſc.2 a.4. Quid opus eſt me agere ambages. Idem Pſeud. ſc.1 a.5. opus quinque inuentis minis. Ibid.ſc 4. a 1. Siue opus eſt velis, ſiue opus eſt remo, Ouid. Eleg.9.lib.1. Triſt. ¶ Aliquando ſubſtantiuè pro eo quod eſt neceſſitas, vel res neceſſaria, & ita ferè ablatiuum poſtulat. Cic.3 de Orat. Acuto nobis homine opus eſt. Aliquando etiam cum genitiuo. Idem ad Quint fratr. opus erit elegantioris alicuius. Apud antiquos etiam cum accuſatiuo. Plaut. in Truc. Puero opus eſt cibum. Idem Men.ſc.4.a.2. Palla reconcinnetur, atque opera addantur, quæ volo. Idem Aſin ſc.4. a. 2. Vt quod operis ſibi eſſet locatum, efficeret. Idem Men.ſc. 4.a. 2. Tantum incœpi operis. ¶ Ad opus damnari in Neron.cap.31.

Et faceret patrio rure ſenator opus,

Ouid.3.Faſt. Et 5.Faſt.

Martis opus iuuenes animoſaque bella gerebant.

Item lib.6 Faſt.

Si nullum auſori maius eramus opus. (i.facinus.)

Seu ſit opus quadratum acies conſiſtat in agmen.

Opus fulgentiſſimum Cæſaris victæ Galliæ. Velleius,

———*Materia ne ſuperetur opus,*

Ouid. Eleg.1 lib.2. Triſt.

Inque ſuum furtim Muſa trahebat opus,

idem Eleg. vlt. lib. 4. Triſt. Nullum de noſtris opus momordit liuor, ibid. Neque hoc hodie opus efficiam. Plaut. Pſeud. ſc. 1. a 4. (i. duas res maximas.) Quid opus me agere ambages? Ibid ſc. 1 a. 5. In opere eſſe. (i.in actione) pulcherrimum eſt. Senec. c 3. de tranquill. opera pro rebus geſtis. Velleius.

Ne tamen omne meum credas opus eſſe remiſſum. (i.iocoſos libellos.)

Ouid. Eleg 1.lib.2. Triſt. &c. ¶ Opera pro cuniculis Liu.lib. 5 ab Vrbe, Non vi, ſed operibus expugnatos, &c. Idem lib. 5. d. 4. Operibus vrbem capere. Quintil. explicat, Operibus & cuniculis rem gerere. Idem ſupra, Operum mole difficiles ciuitates. Cæſar lib. 1. de bell. ciu. Opus facere in caſtris. Summo opere bellum parare. Liu lib.1. ab Vrbe, Omni opere anniti (i conatu.) Nihil frequentius. Bibe et fuge hoc eſt, eorum opus. Plaut. Pſeud.ſc.2 a.1. ¶ Nimio opere, vide Nimiopere, Idem Men. ſc. 1.a 5. Manendo me iecum dum ſe ab opere recipiat, (i.curatione ægrotorum.

ŏpĕrārĭŭs, ij, ſubſtantiuum, qui manu operatur, mercede conductus. { פועל pó'el. ἐργάτης. λογόμισθος. GAL. Ouurier, manouurier. ITAL. Manouale, lauoratore. GERM. Ein arbeiter / werckman / tagwercker. HISP. Obrero. ANGL A labourer or workeman. } vnde Caſſius apud Varron. lib. 1. de re ruſtica cap. 17. præcipit operarios parandos eſſe qui laborem ferre poſſint, nec minores annorum duorum & viginti, & ad agriculturam dociles. Cicero in Paradox. Verum potius de bonis eſt quærendum, quid baiuli atque operarij, an quid homines doctiſſimi ſenſerint?

ŏpĕrārĭă, æ. Plautus in Bacchid. Equidẽ tibi dabo hanc operam. P. at nimium pretioſa operaria es. { ἐργάτις. GALL. Ouuriere ITAL. Operatrice. GERM Ein arbeiterin/tagwerckerin. HISP Obrera, }

ŏpĕrārĭŭs, a, um, quod labore atque opera fit, ſiue quod ad operarium pertinet. { ἐργατικός. GALL. Fait induſtrieuſement ou appartenant à ouurer. ITAL. Fatto induſtrioſamente, pertinente à lauorare GERM. Das zu dem arbeiten oder den arbeitern gehört. HISP. Coſa hecha por artificio, o pertenecieute à obrar. ANGL. That is madeby, induſtrie, that belongeth, to a workeman. } Plin.lib.14.cap. 10. Sed inter vina operaria numerantur. Et fit ab Opera. ¶ Hinc Operarius homo, qui operatur Cicer. Attic.lib.7. Nam de altero illo minus ſum admiratus, operario homine ¶ Operarij lapides, qui ad opus aliquod accommodari & incidi poſſunt, & quibus operari poſſumus. Plin. lib. 36. cap. 22. Nunc ad operarios lapides tranſire conueniat primumque cotes ferro acuendo. ¶ Operarius vſus, qui ad opus aliquod faciendum adhibetur, vel qui alicui operi accommodatur. Plin. lib.8.c.3. Alterius mucroni parcunt, ne ſit præliis hebes: alterius operario vſu fodiunt radices, impellunt moles. ¶ Operarium pecus, cuius vſum ad operas noſtras faciendas conuertimus. Colum. lib.6.c.2. Humilis enim & modica corporatura pecoris operarij eſſe debet, hoc eſt, pecoris illius cuius opera agrum colimus. ¶ Operarius dies, id eſt, profeſtus. Hoc quidem malè ſumptum ex Caton. corrupto loco.

ŏpĕrōſŭs, a, um, qui rebus gerendis operam dat, inquit Valla, laborioſus. { יגיע iaghea', ἐργώδης, ἐργάτης. GALL. Penible, de grand labeur, qui trauaille beaucoup. ITAL. Facendiero, infacendato. GERM. Arbeitſam. HISP El que es de mucha obra laborioſo. ANGL. Laborious, that laboreth with greath earneſtneſſe. } Cic. de ſenect. Vt ſenectus non modo languida non ſit, verumetiam operoſa, id eſt, quæ agit, & rebus agendis operam dat. Ouid de Nuce.

Sed puto magna mei eſt operoſo cura colono.

Brachia operoſa Cyclopum. Stat.1. Theb. ¶ Operoſus eius rei quiſque dicitur in qua deſudat. Ouid 1. Faſt.

Diſce metu poſito vates operoſe dierum,

Quod petis.

id eſt qui in digerendis diarus laboras. ¶ Quandoq; quod multa opera eſt confectum, aut quod eſt multæ operæ, quodque ad ſui abſolutionem multum laboris requirit. Ouid. in Epiſt. Briſeid.

Viginti ſulmos operoſo ex ære lebetas.

Plur

Plin *lib.* 18. *c.* 25. Et vicia pingueſcunt arua, nec ipſa agricolis operoſa: vno ſulco ſata non ſaritur, non ſtercoratur. Suet. *in Aug. c.* 72. Ampla & operoſa Prætoria grauabatur. ¶ Operoſus, pro efficaci: vt operoſa herba. Ouid 14. *Metam.*

Vtere tentatis operoſa viribus herbæ.

¶ Facilis ✕ Operoſus. Plin *lib.* 15 *c.* 23. Tarentinæ faciles, nec operoſæ ſunt cibo. ¶ Operoſior, Operoſiſſimus Cic. *de leg.* 2. Ne quis ſepulchrum faceret operoſius, quam quod decem homines effecerint triduo. Plin. *lib.* 14. *cap.* 12. In nulla parte operoſior vita eſt. Idem *lib.* 7. *cap.* 53. Operoſiſſima tamen ſecuritas mortis in M. Ofilio Hilaro ab antiquis traditur. Horat. 3. *Carm. Ode* 1.

Cur valle permutem Sabina

Diuitias operoſiores.

ŏpĕrōſē aduerbium Laborioſe, difficulter. { [illegible]. GALL. *Auec peine & trauail, difficilement.* ITAL. *Con fatica & difficulta.* GERM. Gnůgſam/ mit arbeit/ arbeitſamlich. HISP. *Con mucha obra, dificilmente.* ANGL. *With paine and diligence.* } Cic. *in Orat.* Quod vel maxime deſiderat diligentiam, (eſt enim quaſi ſtructura quædam) nec id tamen operoſe. Plin. *lib.* 18. *cap.* 16. Dicemus mox paulo operoſius.

ŏpĕrōſitas, atis. { עמל *hamal* יגיעה *jegihah.* Quintil. *lib.* 8. *cap* 3. Eſt etiam quæ [illegible] vocatur, ſuperuacua, vt ſic dixerim, operoſitas. GALL. *Trauaillement, peine grande.* ITAL. *Fattica ò trauaglio inutile.* GERM. Arbeitſame. HISP. *Trabajo, mucha obra.* }

ŏpĕræprĕtium, ab Opera deducitur, Fructuoſum ad rem pertinens, opera & labore dignū. { מועיל *mohil.* [illegible]. GALL. *Qui eſt vtile & conuenable, fructueux.* ITAL. *Fruttuoſo.* GERM. Nuntlich/ wolzuthun/ der arbeit wert/ fruchtbar. HISP. *Prouechoſo.* ANGL. *Profitable, worthie the labour and paine.* } Cic *de lege Agrar. contra Rull.* Quo in genere eſt operæpretium diligentiam maximam recordari. Idem 6. *Verr.* Iam vt hæc omnia reperire ac perſcrutari ſolitus ſit, Iudices, eſt operæpretium cognoſcere. Liuius 2. *bell. Pun.* Tempus eſt opulenta vos, ac ditia ſtipendia facere, & magna operæpretia mereri, id eſt, magna præmia militiæ, inquit Budæus. ¶ Aliquando voce operæ poſita, eleganter pretium deſideratur. Perſ. *Satyr.* 6.

Lunai portum eſt operæ cognoſcere ciues.

Vide exempla in *Opera* ſuprà. ¶ Pretium operæ. Plinius, Id verò audire pretium operæ ſit. Facere operæpretium, eſt facere rem opera, & labore dignam. Liuius *in Præf. operis*, Facturúſne operæ pretium ſim, ſi a primordio vrbis res populi Romani perſcripſero, &c. Idem *lib.* 3. *d.* 5. ¶ Operæpretium habere, id eſt, pretium pro opera & labore. Idem 5. *bell. Punic.* Seruorum legionibus T. Sempronius conſul, toties iam cum hoſte ſignis collatis pugnauit, operæpretium habent libertatem, ciuitatémque. Quintil. Tum operæpretium venit. Item Plaut. *prologo Amphitr.* Operæpretium hîc ſpectantibus. Iouem atque Mercurium facere hiſtrioniam. Idem *Mil. ſc.* 1. *a.* 1. Operæpretium non eſt ea enarrare.

Ŏpĕrŏr, aris, ab Opera, In opere aliquo faciundo laboro, operam do. { פעל *pa'al.* [illegible]. GALL. *Ouurer, beſongner.* ITAL. *Lauorare, operare.* GERM. Werckē/ arbeiten. HISP. *Obrar, trabajar.* ANGL. *To labour, to worke.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 10. Adoleſcētiores ad opera exeūt, ſeniores intus operantur. Colum. *lib.* 11. *c.* 4. Si rebus veneris fuerit operatus, vel vir, vel fœmina, debere eos flumine ablui. ¶ Operari ſuperſtitionibus. Liu. *lib.* 10. *ab Vrb* ¶ Item rem diuinam facere, ſacrificare, [illegible]. Iuuenal. *Satyr.* 12.

Vt matutinis operatur feſta lucernis.

Pomponius, Ad Veneris profectus. eſt manè vetulus, votum vt ſolueret: ibi nunc operatus eſt. ¶ Operari noctes lucerna dicitur, quum circulum ſuum per noctis tempus abſoluit, & poſt Solis occaſum lumen nobis præbet, quod veluti opus eius eſt. Propert *lib* 3.

Cynthia iam noctes eſt operata decem.

‖ ¶ Operari venenum. Lamprid. *in Commodo.* Primum ei venenum dederunt, quod cum minus operaretur, per athletā eum ſtrangularunt. ‖ ¶ Huius verò compoſitum eſt Cooperor.

Ŏpĕrātus, a, um, participium { [illegible]. GAL. *Ouuré.* ITAL. *Chi á fatto lauoro.* GERM. Gewerckt. HISP. *Obrado.* ANGL. *Wrought.* } Quintil. Operatus ſcholæ. Liu. *lib.* 4. *ab vrb.* Addictum & operatum Reip. corpus. Subdit Paſſerat. An conſecratum eſt? Virg. 3. *Æneid.*

Connubiis aruiſque nouis operata iuuentus.

Liuius *lib.* 10. *ab vrb.* Hoſtes operati ſuperſtitionibus. Item Ouidius 6. *Faſtor.*

Veſta faue tibi nunc operata reſoluimus ora.

Ŏpĕrātŭs, abſolute pro Operatus ſacris. Tacitus *lib.* 2. Nox eadem lætam Germanico quietem tulit, viditque ſe operatum.

Ŏpĕrātĭo, nis. { פעולה *pe'ullah.* [illegible]. GALL. *Operation, œuure.* ITAL. *Opera.* GERM. Ein werck oder die verbringung deß wercks. HISP. *Obra.* ANGL. *A working.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 24. Tertium aranearum genus erudita operatione conſpicuum. Cic. *Attic lib.* 6. Huius nebulonis operatione ſi Brutus moueri poteſt, licèt eum ſolus ames. Quintil. In Operationis opere. ¶ Accipitur etiam pro ſacrificio [illegible]. Plaut. vt iſtæc operatio crimen expiet.

Ŏpŭſcŭlum, diminutiuum ab Opus { [illegible]. GAL. *Petit ouurage.* ITAL. *Picciola opera.* GERM. Ein wercklin. HISP *Pequeña obra.* ANGL. *A litle worke.* } Cic. 4. *Acad.* Vt etiam inter deos Myrmecides aliquis minutorū opuſculorum fabricator fuiſſe videatur.

ŎPERIO, ris, ui, tum, ex Ob & pario, ſed b abiicitur: vnde & per ſimplex p, ſcribitur, Tego. { כסה *chiſſah* חפה *chaphah.* [illegible]. GAL *Couurir, enfermer, encloſre.* ITAL. *Coprire ſerrare, aſcondere.* GERM. Bedecken oder zudecken: item, beſchlieſſen. HISP. *Cubrir, cerrar, eſconder.* ANGL. *To couer or ouerwhelme* } Propert. *lib.* 3.

Atque hinnulei pellis totos operibat amantes.

¶ Significat quoque Claudo, Terent. *in Heaut.* Vbi abiere intrò, operuere oſtium Plaut. *Men ſc.* 4. *a.* 2. Abiit intrò, operuit fores, Vide in *Operior* vocabulo ſequenti. Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Morientibus oculos operire, ruſſúſque in rogo patefacere. ¶ Quandoque celare, abſcondere, non patefacere. Idem *Epiſt.* 60. Abdere lachrymas, operire luctum, amiſſóque filio matrem adhuc agere. Gell. *c.* 14. *lib.* 13. Operire facinus peiore facinore.

ŏpĕrĭŏr, iris, iri, paſſiuum, Tegor, offundor. Cicer. 6. *Verr.* In hac inſula extrema, eſt fons aquæ dulcis, cui nomen Arethuſa eſt, incredibili magnitudine, pleniſſimus piſcium, qui fluctu totus operiretur, niſi munitione ac mole lapidum a mari diiunctus eſſet. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Iube te his operiri: beatus ſi conſudaueris. ¶ Sumitur etiam pro Claudi. Idem *Menech. ſc.* 4. *a.* 2. Sine fores, ſic nolo operiri. Vide in *Operio.*

‖ Opertaneus, a, um, quod in operto peragitur. ‖

opertus, a, um, participium, Tectus { מכוסה *mechuſſeh.* [illegible]. GALL. *Couuert.* ITAL. *Coperto* GERM. Bedeckt. HISP. *Cubierto.* ANGL. *Couered.* } vt montes operti arbore. Ouid. 5 *Metam.* Caput opertum. Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 3. Æmus opertus nubibus Ouid. 4. *de Ponto Eleg.* 5. Fores opertæ, idem 2. *Faſt.* Lectica operta ferri per oppidum, vt mortuus. Cic 2. *Philipp.* Operti præda, id eſt, onuſti. Plin. *in Paneg.* 69. Opertus dedecore, & contumelia, id eſt, affectus. Cicer. *pro. Cluent. &* 6. *Verr.* Opertis oculis id eſt, clauſis. Senec. *de benef.* 4. Multa reges, præſertim in bello, opertis oculis donant. Ouid. 5. *Faſt.*

Fana tamen veteres illis clauſere diebus:

Vt nunc ferali tempore operta vides.

Idem 3. *Faſt.*

Fœmina cur praſtet (liba) *non eſt rationis operta.*

Item, Operto capite ſalutare Plaut. *Curc. ſc.* 1 *a.* 1. Manibus puris, operto capite Deos inuocare. Idem *Ampe.* Operti barba & pallio (philoſophi.) Gell *c.* 8. *lib.* 13. Græci palliati operto capite ambulant. Plaut. *Curc. ſc.* 3 *a.* 2. Operto capitulo caldum bibunt. *Ibid.* ¶ Opertum ✕ Apertum. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 3. Operta quæ fuere, aperta ſunt: patent præſtigiæ omnis res palam eſt. ‖ ¶ Opertus Deus Pluto. Cerda. ‖

ŏpĕrtŭs, us, ui. [illegible]. Apul. *in Apolog.* Sed enim mundiſſima lini ſeges inter optimas fruges terra exortas, non modò indutui, & amictui, ſanctiſſimis Ægyptiorum ſacerdotibus, ſed opertui quoque inde rebus ſacris vſurpatur.

ŏpertē, aduerbium, tectè. [illegible]. Gell. *lib.* 9. *cap.* 11. Eóſque more Pythagoræ, opertè atque ſymbolicè [illegible] appellatos.

ŏpertum, i, ſubſtantiuum. כסוי *chiſſui.* ¶ Opertum Bonæ deæ, ſacrificij genus erat, quod à ſolis mulieribus in loco operto fiebat, cui ne viris quidem intereſſe fas erat. Cic. *in Paradox.* Familiariſſimus tuus de te priuilegium tulit, vt ſi opertum Bonæ deæ acceſſiſſes, exulares. Pro admirabili & occulta ſcribendi ratione, videtur poſitum a Gellio *c.* 9. *lib.* 17. cum ait, Commiſcetur opertum hoc litterarum admirandum.

ŏpĕrto, as frequentatiuum eſt ab Operio, vt inquit Feſtus. [illegible].

ŏpĕrĭmentum, i, dicitur quod aliquid tegit, operculum. { כסות *che-ſuth* מכסה *michſeh.* [illegible]. GALL. *Couuerture.* ITAL. *Coprimento.* GERM. Ein decke. HISP. *Cobertura* ANGL. *Any ting that couereth.* } Cato *de re ruſt. cap.* 10. Inſtragula octo, puluinos ſedecim, operimenta decem, mappes tres. Plin. *lib.* 8. *cap.* 42. Detracto oculorum operimento.

ŏpertōrium, ij, Operimentum. { כסות *chetúth* מכסה *michſeh.* [illegible]. GAL. *Couuerture.* ITAL *Copritura.* GER. Ein decke. HISP. *Cobertura.* ANGL. *A couer.* } Senec. *in Epiſt.* Ex duabus penulis altera ſtragulum altera opertorium facta eſt.

ŏpercŭlum, i, inſtrumentum quo aliquid tegitur, operimentum. { [illegible]. GALL. *Couuercle.* ITAL. *Coperchio.* GERM. Ein deckel. HISP. *Tapadero ò cerradura.* ANG. *A thing to couer with.* } Columell. *lib.* 9. Sunt qui à ſuperiore parte foramina ipſis operculis imponant, quod fieri non oportet. nam ſuperſiliens auis, proluuie ventris cibos & aquam conſpurcat. Cato *de re ruſt. c.* 10. Operculum aheni vnum. Operculum ambulatorium. Plin. *lib.* 21. *c.* 14. Operculum à tergo eſſe ambulatorium, vt proferatur iatus, ſi magnus ſit alueus, hoc eſt, quod facilè huc, vel illuc moueatur.

Operculo, as, Operculo operio, tego. { [illegible]. GALL. *Couurir.* ITAL. *Coprire.* GER. Deckenmit einem deckel zubinden. HISP. *Cubrir.* ANGL. *To couer.* } Colum. *lib. vlt. c.* 30. ab eo tempore, quo primùm dolia operculaueris, vſque ad æquinoctium vernum, ſemel in diebus triginta ſex vinum curare ſatis eſt. Idem *lib.* 12. *c.* 13. Quæ vaſa confeſtim operculare & oblinere conuenit.

ŏpertānĕus, a, um, adiectiuum: vt, Opertanea ſacra, Sacrificia quæ in operto fiebant, quæ & Secluſa dicebantur, ne profanorum oculis pollurentur. Hæc à Græcis [illegible] appellantur. Ad rem diuinam lutea roſtro pedibúſque non videntur: ad opertanea ſacra nigræ. Plin. *lib.* 10. *cap.* 56.

ŏpĕrŏr, Operoſus, Operula, vide *Opera, æ.*

ŏpes, opum, vide *Ops.*

ophiuſus, [illegible], Scythiæ fluuius, in montibus Catheis naſcens, & in Lagoum influens. *lib.* 6. *c* 8

ŏphĕltēs, [illegible], filius fuit Lycurgi regis Thracum, & alumnus Hypſipyles, alio nomine Archemorus appellatus. quem quum nutrix Argiuis Langiam fontem indicatura, in herba reliquiſſet, ſerpens interemit. In cuius honorem Argiui Nemeæa certamina inſtituerunt, quorum victores apio coronabantur.

‖ Ophiaca, [illegible], libri de ſerpentibus. [illegible] ſerpens. ‖

ophiaſis, [illegible]. Vitium eſt capitis, pueris præſertim familiare, ab occipite plerunque originem ducens, indéque vſque ad aures & frontem paulatim ſerpens, donec vtrinque fines quaſi capite & cauda committantur Vnde & nomen inuenit. Ophis enim Græce nobis ſerpentem ſonat. Quacunque hoc malum ſerpit, cutis emoritur, pilus excidit glabretáque per extimam capitis cutem ſparſa, ſerpentis effigiem relinquunt.

Ophicardelus, gemma eſt, in qua nigrum colorem binæ lineæ albæ includunt. Plin. *lib.* 37. *c.* 10.

ŏphĭdĭŏn, [illegible], q. ſerpenticulus. Piſciculus eſt congro ſimilis, multò tamen minor: à ſerpentis figura nomen habens. Meminit eius Plin. *lib.* 32. *c. vlt.*

Ophineus, [illegible], Meſſeniorum vates, qui quotannis natali die furore correptus, futura prædicere ſolebat.

ŏphĭŏſtŏnon, [illegible], herba quæ notiore nomine Elaphoboſcon appellatur ita dicta, quòd ſerpentes ei cedere credatur. Herbariorum vulgus *Gratiam Dei* appellat, teſte Ruell.

Ophiogenium, ὀφιογένιον, herba eſt, cuius paſtu cerui ſeſe aduerſus ſerpentes muniunt. Alio nomine Elaphoboſcon dicitur, hoc eſt, cerui pabulum.

Ophiogenæ, ὀφιογενεῖς, genus hominum in Helleſponto, quos Crates Pergamus ſcripſit ſerpentum ictus tactu ſolitos leuare, & manu impoſita venena extrahere corporibus. ¶ Sunt & alij eodem nomine in Cypro inſula. Plin. *lib.* 28. *cap.* 3. Quorum è genere ſunt Pſylli, Marſique, & qui Ophiogenes vocantur in inſula Cypro: ex qua familia legatus Hexagon nomine, à Conſulibus Romæ in dolium ſerpentium coniectus experimenti cauſa, circummulcentibus linguis, miraculum præbuit.

‖ Ophioglosſum, ὀφιόγλωσσον, herba ita dicta, quia ex pediculo & folij velut ſinu tenuis rectuſque erit ſtylus, cacumine velut ſerpentis linguam proferens. Dodon. ‖

Ŏphĭŏmăchŭs, ὀφιομάχος, pen. corr. Lacerta à Græcis dicitur, quòd cum ſerpentibus pugnet.

Ŏphĭŏphăgī, ὀφιοφάγοι, dicti ſunt qui ſerpentibus veſcuntur: cuius generis populos ad ſinum maris rubri memorat. Plin *lib.* 6. *c.* 29.

‖ Ophioſcorodon, ὀφιοσκόροδον, tanquam allium anguinum. ‖

Ŏphĭŏſtăphylŏs, ὀφιοστάφυλος, frutex eſt ex ſylueſtrium vitium genere, quæ vitis alba, & Græco vocabulo Ampelóleuce vocatur à Plin. *lib.* 23. *cap.* 1. Latinorum nonnulli Serpentis vuam interpretantur, itaque dictam putant quòd in Arabia hoc fruticis genus præſentiſſimum venenum putetur.

Ŏphīōn, onis, ὀφίων, ſocius Cadmi fuit, & in Thebis ædificandis adiutor: ita dictus, quòd è ſerpentium dentibus fingatur prognatus. ¶ Eſt etiam Ophion nomen filij Oceani, qui cum vxore Eurynome ante Saturnum rerum eſt potitus. Claud. *lib.* 3. *de rapt. Proſ.* Hos onerat ramos exutus Ophion. ¶ Ophion verò, ophij animal fuit Sardiniæ inſulæ peculiare, pilo & dentibus ceruo ſimile: quod Plinius ſua ætate interijſſe tradit *lib.* 28. *cap.* 10. *&* *lib.* 30. *c.* 14.

Ŏphĭŏſcŏrŏdŏn, ὀφιοσκόροδον, frutex eſt, qui notiore nomine Capparis appellatur. Autor Dioſc *lib.* 2.

Ŏphĭŏſtăphylē, ὀφιοσταφύλη, frutex eſt idem cum cappari Plin. *lib.* 11. *c.* 23. Capparis firmioris ligni frutex, ſeminiſque & cibi vulgati Quidam eum cynosbaton vocant, alij ophioſtaphylen.

‖ Ophis, ὄφις, ſerpens, draco & dracunculus, herba. ‖

Ophitæ, ὀφῖται, Hæretici quidam fuerunt, qui Chriſtum ſub ſerpentis ſpecie colebant. Interim tamen habebant & viuum ſerpentem, quem venerabantur & nutriebant.

Ŏphītēs, ὀφίτης, marmoris genus ſerpentis maculas habentis, Lucan. *lib.* 9. Quam paruis tinctus maculis Thebanus ophites. Plin. *lib.* 36. *cap.* 7. duo eius facit genera, alterum molle & candidum, alterum nigricans & durum. Vtrunque capitis doloribus, & ſerpentium ictibus medetur.

Ŏphĭūchŭs, ὀφιοῦχος. Cæleſte ſidus eſt, quod à poëtis aliquando Anguitenens appellatur, eo quòd hominis effigie fingi ſoleat anguem manu tenentis. Itaque nonnulli Herculem eſſe putauerunt, qui adhuc in cunis vagiens angues à Iunone immiſſos manibus præfocauit. Dictus Ophiuchus, quaſi ὀφιοῦχος, & per ſynæreſim mutatis ο & ι in υ, ὀφιοῦχος. Sunt tamen qui Ophiuchum Æſculapium eſſe velint alij Canobanta Getarum regem: alij Phorbantem Triopæ Theſſalorum regis filium. Vide Higinum.

Ŏphĭūſă, ὀφιοῦσα, inſula eſt in mari Baleartico, teſte Ptolemæo, & duabus Pithyuſis minor, (nam maior Ebuſus dicitur.) propter ſerpentum copiam inculta: vnde & colubraria à Latinis appellatur. Plin. *lib.* 3. *cap* 5. Ebuſi terra ſerpentes fugat, Colubraria parit: ideo infeſta omnibus, niſi Ebuſitanam terram inferentibus, Græci Ophiuſam dixerunt. ¶ Eſt & altera eiuſdem nominis inſula non procul à Creta, cuius etiam meminit idem Plin. *lib.* 4. *c.* 12. ¶ Ophiuſa item oppidum fuit Sarmatiæ Europææ ad Tyram amnem: de quo idem *loco iam indicato.* Rhodus quoque inſula, aliquando propter ſerpentum copiam Ophiuſa dicta fuit: vt tradit Strabo *lib.* 14.

Ŏphĭūſĭŭs, a, um, vt Ophiuſia arua. Ouid 10. *Metam.*

Ipſa ſuas vrbes, Ophiuſiaque arua parabat
Deſerere alma Venus.

Ŏphĭūſă, ὀφιοῦσα, herba eſt in Elephantine Æthiopiæ regione naſcens, liuida, difficilique aſpectu: qua pota minas terroréſque ſerpentium animo obuerſari tradidit Democritus, eouſque vt mortem ſibi eo metu damnati conſciſcant quare & ſacrilegis bibenda dari conſueuit. Autor Plin. *lib.* 24. *c.* 17.

Ŏphrys, ὀφρύς, herba quædam denticulato oleri ſimilis, ſolijs duobus, quæ capillis nigredinem inducit Plin. *lib.* 26. *c.* 15.

Ŏphthălmĭa, vitium oculorum {ὀφθαλμία GAL. *Mal des yeux.* ITAL. *Morbo d'occhi.* GERM. Tuchtumb der augen ſo einen ein roͤte vnd ein fluß darein ſchlecht. HISP. *Dolencia de los ojos* ANGL. *A deleaſe of the eyes.*} Celſus Lippitudinem appellat. Galenus *Therapeut. ad Glauconem* *lib.* 2. dicit eſſe inflammationem eius tunicæ, quæ corneæ adnaſcitur. Idem in Iſagoge latiùs hunc morbum deſcribens, Ophthalmia (inquit) eſt quoties rubet oculi pars candida, extolluntur cilia, ſimulque fit ne poſſint ſine dolore coniungi palpebræ, tractatúſque manibus oculus dolet. Negat tamen Iulius Pollux Ophthalmiam eſſe proprium aliquod oculorum vitium, ſed eo verbo ſignificari tradit cæcitatem oculorum ex corporis ægritudine. ¶ Ophthalmia etiam dictus eſt piſcis, qui à Plinio vocatur Oculata Plaut. *in Capt.* Pernam atque ophthalmiam, horæum ſcumbrum, & trygonem, & cetum.

Ŏphthalmus, i, ὀφθαλμός, Latinè oculus dicitur. Hinc.

Ophthalmicus medicus oculorum Martial *lib.* 8.

Hoplomachus nunc es fueras ophthalmicus antè.

Hinc Triophthalmus lapis: qui hominis tres oculos ſimul exprimit Ægophthalmus, qui oculum capræ habet. Monophthalmus, vnoculus.

Ŏphthis, ὄφθις, vrbs, Libyæ Mareoticæ, Ægypto proxima. Autor Steph.

Ophyon vide *ſuprà Ophion.*

Ŏpiæ, ὦπιαι, populi iuxta Indum fluuium. Stephan.

Ŏpĭcus, a, um, Sordidus, immundus, obſcœnus. {טמא *tamé.* ὀπικός. GALL *Ord, ſale.* ITAL. *Lordo, ſporco, immondo.* GERM. Vnflaͤtig/wuͤſt/

vnſauber. HISP. *Barbaro, ſuzio.* ANG. *Filthie foule.*} Mores opicos dixit Iuuenalis, hoc eſt, impuros, & putidos. Cuius ſignificationis ratio tracta eſt à moribus Opicorum Italiæ populorum, qui idem Oſci eſſe creduntur, teſte Feſto, ſpurcæ, præpoſteræque libidinis nomine maximè infames. Vnde & verba impudica, Obſcœna dicta fuiſſe Verrius exiſtimauit. Eoſdem etiam barbara lingua, & ſermone maximè inquinato vſos fuiſſe accepimus, quemadmodum & Volſcos. ¶ Vnde Oſce, ſiue Volſcè loqui, eſt inquinato, & impuro ſermone vti. Titinnius *fabula* 5. vt citat Feſtus, Oſce & Volſce loquuntur: nam Latine neſciunt. ¶ Hinc etiam barbaros omnes veteres Opicos appellarunt. Cato apud Plin. *lib.* 29. *c.* 1. Nos quoque dictitant Barbaros, & ſpurcius nos, quam alios Opicos, appellatione fœdant. Iuuen. *Satyr.* 6.

Nec curanda viris opica caſtigat amica Verba.

id eſt, quæ non Latine loquerentur, ſed Opicè. Opici & agreſtes. Gell. *cap.* 9. *lib.* 13. Opicus, id eſt, indoctus. Idem *cap.* 16. *lib.* 11. *&* *cap* 21 *lib.* 2 Quid vos Opici dicitis? Et Interpres Iuuenal. *Satyr.* 6. Fuerant autem Opici, ὀπικοί, Stephano, Campaniæ populi quidam a linguarum coniuitie dicti, ſiue a ſerpentibus quaſi oph ci, in quibus numerabantur Baiani, Cumani, Puteolani, Neapolitani nam namque vrbes Opicorum fuiſſe dicuntur.

Ŏpĭfĕr, a um. Vide *Ops.*

Ŏpĭfex, cis. Ab opere faciundo deducitur, & artificem non modò rerum, ſed etiam verborum ſignificat. {חרש *charaſch* אמן *oman.* δημιουργός, τεχνίτης GALL. *Ouurier artiſan.* ITAL. *Arteſice, artigiano.* GERM Ein werckmacher/ werckmeiſter. HISP. *Oficial de qualquier arte.* ANGL. *A worker or craftſman.*} Cic. 5. *Tuſc* Et Zeno Citticus aduena quidam, & ignobilis verborum opifex inſinuaſſe ſe in antiquam philoſophiam videtur. Idem *in Catil* Omne opificum inſtrumentum, omnis opera ac quæſtus, frequentia ſuſtinetur, alitur otio Idem 1. *Offic.* Omnes autem opifices in turpi ſunt exercitio. ¶ Opifex mundi ab eodem 1. *de nat. deor.* dicitur Deus omnium rerum conditor. Opifex, (inquit) ædificatórque mundi Deus.

Ŏpĭfĭcĭum, ij, Operis confectio, ipſum opus. {מעשה *makaſeh* פעלה *pehulah.* ἐργασία, ... GALL. *Oeuure.* ITAL. *Opera.* GERM. Ein werck. HISP. *Obra.* ANGL. *A worke.*} Varro 3 *de re ruſt. c.* 16. de apibus loquens, niſi opificij eas viget tempus.

Ŏpĭfĭcīna, æ, Opificium, ait Budæus. Plautus *in Milite*, Si eam opificinam neſciam aut malam eſſe, aut fraudulentam. Vulgo tamen exponitur locus vbi fit aliquod opus & ſumitur pro Opificis taberna. GALL. *Ouuroir, boutique.*

Opigena, ab ope dicta eſt Iuno, quòd ea ferre opem in partu laborantibus credebatur. Vide Partunio.

Ŏpĭlĭo, nis, quaſi ouilio. Imò quaſi Ouipellio, quòd Ouium cuſtodes ouillis pellibus olim ſe tegerent. Paſtor ouium, qui ouium gregem ſeruat & paſcit. {רקה *rokeh.* ποιμήν. GAL. *Vn berger.* ITAL. *Pecoraio, paſtore di pecore.* GERM. Ein ſchaaffhirt/ ſchaͤffer. HISP. *Paſtor de las oueias* ANGL. *A sheepherd.*} Plaut. *in Aſin.* Etiam opilio, qui paſcit alienas oues, aliquam habet peculiatem, quæ ſpem ſoletur ſuam. ¶ Sunt tamen qui Vpilio, non Opilio ſcribant, autoritate Priſciani, qui affirmat o breuem in hoc nomine eſſe conuerſam in u longam, ex literarum affinitate. Et hoc omnino in carmine obſeruandum puto. alioqui enim hexametron ingredi non poſſet, quòd tres primas ſyllabas habeat breues. Virg. 10. *Eclog.*

Venit & vpilio, tardi venêre bubulci.

Vbi Seru. Vpilio propter metrum dicit Græcè, vt οὖνομα pro ὄνομα. Nam ὄμικρον productionis gratia vertunt aliquando in ου diphthongum, quam vertimus in u longum.

Opilo, (inquit Feſtus) genus auis eſt.

Ŏpīmĭŭs, prænomine Lucius, Conſul Romæ fuit, quo anno C. Gracchus ſeditioſis concionibus ſtatum Reipublicæ labefactans cæſus eſt. ¶ Ab eius nomine *vina Opimiana* dicta ſunt, quæ Opimio Conſule anno v. c. 632 diffuſa erant. Plinius *lib* 14. *cap.* 4. L. Opimio Conſule, quo C. Gracchus Tribunus plebis ſeditionibus agitatis interemptus eſt, ea cæli temperies fulſit quam cocturam vocant. Solis opere, natali vrbis DCXXXIIII. Duránque adhuc vina ducentis ferè annis iam in ſpeciem redacta mellis aſperi: (etenim hæc natura vinis in vetuſtate eſt, nec potari per ſe queunt, ſi non peruincat aqua, vſque in amaritudinem carie indomita.

Ŏpīmus, a, um. Diues & pinguis. {שמן *ſchamén* דשן *daſchén* עשיר *haſchir.* GAL. *Gras, fertile, riche* ITAL *Ricco graſſo.* GERM. Reich/ feißt/ wole geſpeiſet. HISP. *Grueſſo, o fertil, rico.* ANGL. *Fat, fertile, riche*} vt, Menſa opima. Stat *lib.* 15.

——ſtupet inconſuetus opimæ
Sidonius menſa miles faciemque ſuperbi
Ignotam luxus.

Opima præda Horat *Epod.* 10.

Opima quod ſi præda curuo littore
Porrecta merges iuuerit.

Cic. *pro Sext. Roſc.* Vt ad illam opimam præclarámque prædam damnatio Sext Roſcij velut cumulus accedat. Horat. 1 *Epiſt.* 2.

Inuidus alterius macreſcit rebus opimis.

Plaut. *Capt ſc.* 2. *a.* 1. Diuitiæ ſuatne Opimæ? vnde excoquat ſeuum ſenex. ¶ Opimus)(Gracilis. Cic *de clar. Orat.* Habet enim certos ſui ſtudioſos, qui non tam habitus corporis opimos, quam gracilitates conſectentur. ¶ Opima ſpolia, σκῦλα ὀπῖμα. Plutarcho propter ampla & magnifica ſpolia dicuntur, quæ dux duci detrahit: dicta vt Varro inquit ab ope, vel vt Plutarchus ait, ab opere, quum ſit opus egregium ac clariſſimum, ducem belli parem ſibi ductorem ſuperare. Primus omnium Romulus, cæſo Ceninentium duce, Ioui Feretrio opima ſpolia obtulit. Liu. *lib.* 1 *ab Vrbe.* Virg. 10 *Æneid.*

Aut ſpolijs ego iam raptis laudabor opimis.

Vnde ab opere. De ſpolijs opimis Plutarchus *in Marcell* *&* *in Romul.*

Ŏpīmĭŏr, comparatiuus, quo vtus eſt Gell *lib.* 5 *cap.* 14. Nam quas venabatur feras, membra opimiora ad ſpecum mihi ſuggerebat. hoc eſt, pinguiora.

Ŏpīmē. Abundanter, lautè. {πλουσίως, πιόνως, ... GALL. *Abondamment, graſſement, fertilement, richement.* ITAL. *Abondantemente, groſſamente,*

groſſamente, fertilmente, riccamente. GERM. Reichlich vberflüſſiglich. HISP. *Fertilmente, y gruſſamente.* ANGL. *Fatlie, fertillie ricſ elie.* } Plaut. *in Bacch.* Omnium ad perniciem inſtructa domus opime, atque opiparè.

Opĭmo, as. Opimum, ſeu pingue facio. { הִבְרִיא *hibri.* πιαίνω. GALL. *Engraiſſer.* ITAL. *Ingraſſare* GERM. Meſten feißt machen. HISP. *Engordar à otra coſa.* ANG. *To mak fatt.* } Colum. *lib.* 8. *c.* 9. Hyeme tamen offæ panis vino madefactæ, ſicut etiam palam bos celerius opimant, quam cæteri cibi.

Opimĭtās, atis, Abundantia. { שֹׂבַע *ſob'ah.* } Plaut. *Aſin ſc.* 1. *a.* 1. Maximas opimitates, & gaudio offers niſmas. Idem *in Cap. ſc.* 1. *a.* 4. Maximas opimitates, opiparáſque offers mihi. Ex Nonio.

Opĭnatōrēs, vt *in l. miſſ. de exact. tribut lib.* 10. *C.* deſcribuntur (ſi menda caret textus) militaris annonæ exactores. Vbi Pyrrhus non opinatores legendum credit, ſed opimatores, qui præſunt annonæ opimandæ, ne deſit aliquid exercitui, cuiuſmodi Vitueniarios, { Proviantmeiſter } forte appellamus. Haloandri lectionem, quæ Opinatores habet, magis probandam puto.

OPINIO, nis, Exiſtimatio, vel fama de aliquo concepta. { דַּעַת *dáhath.* δόκησις, δόξα. GALL. *Opinion.* ITAL. *Opinione.* GERM. Ein achtung oder achtbarkeit. HISP. *Opinion, penſamiento dudoſo.* ANGL. *An opinion.* } Cic. 1. *Offic.* Quorum de iuſtitia magna eſſet opinio multitudinis. Idem *Lentulo lib.* 1. Magna eſt hominum opinio de te, magna commendatio liberalitatis. Idem *de Amicitia.* Nam quum conciliatrix amicitiæ virtutis opinio fuerit, difficile eſt amicitiam manere, ſi a virtute defecerimus. Plus eſt quod Opinio addidit, quam quod natura imperauit. Senec. *c.* 7. *de conſol. ad Mart.* Eius oculi, aures atque opinio transfugere ad nos. Plaut. *Merc. ſc.* 6. *a.* 1. Neque mihi, neque cuiquam pauperi opinione melius res ſtructa eſt domi, i. etſi homines ita opinentur. Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. præſumpta opinio reddit imbecillum. Senec. *cap.* 7. *de conſ. ad Marciam.* ¶ Quandoque ſuſpicio, iudicium, ſiue perſuaſio, quam habemus de re aliqua, hoc eſt, id quod de aliqua re ſentimus. { Ein wohn } Cic. *ad Oct.* Quod vtinam neque noſtra nos opinio, neque tua fides fefelliſſet. ὑπόληψις. Plautus. *in Amphitr.* Prius tua opinione hic adero. Terent. *Heaut.* Concurrunt multæ opiniones quæ mihi animum exaugeant. Cæſ. 3. *bell. Gall.* Celeriter contráque omnium opinionem confecto itinere, multos in agris inopinantes deprehendit. Tenet vicinitatem opinio. Sueton *in Aug. c.* 6. Opinionem bonam alicui eripere. (i. exiſtimationem.) Senec. *cap.* 2. *de conſol. ad Polyb.* Et opinionis ſuæ cuſtos (i. bonæ exiſtimationis.) Idem *c.* 4. *de conſol. ad Mart.* Ne populus habeat opinionem ingrati animi, (id eſt, ne ingratus exiſtimetur.) Liu. *lib.* 5. *d.* 5. ¶ Diſtinguunt Philoſophi Opinionem a Scientia: Opinionem de re incerta, ſcientiam de re certa eſſe. ¶ His verbis in oratione pulchrè connecti ſolet, Obtinere opinionem, Habere opinionem de aliqua re, Imbibere opinionem de aliquo, Fallit me opinio, & fallit opinionem meam: Afferre opinionem de aliquo. Comprehendere ✕ Remittere opinionem. Adducere quempiam in opinionem, Euellere opinionem ex alicuius animo. Inſerere opinionem, & Euellere inſitam: Opinio hæc oppleuit vrbem. Vincere opinionem: quorum omnium exempla nuſquam non ſunt obuia.

Opiniōſiſſimūs, δοξαστικώτατος, appellat Cicero 4. *Acad.* Antipatrum & Archidemum Dialecticos, quaſi nouarum opinionum autores. Quid (inquit) duo vel principes Dialecticorum, Antipater, & Archidemus opinioſiſſimi homines, nónne multis in rebus diſſentiunt?

Opīnor, aris, Puto, ſuſpicor, opinionem habeo. { חָשַׁב *el aſcha'* שָׁבַר *ſabár.* ὑπολαμβάνω, δοξάζω. GALL. *Cuider auoir opinion, penſer, eſtimer.* ITAL. *Penſare, imaginarſi.* GERM. Wänen wänen ſchetzen. HISP. *Penſar con opinion.* ANGL. *To haue an opinion, to think, to beleue, to deame, to wene or ſuppoſe.* } Donatus, Quæ opinantur putamus, quæ putamus, incerta ſunt. Terent. *in Andr.* — num videntur conuenire hæ nuptiis? D. Non opinor Daue. D. Opinor narras? non rectè accipis. Certa res eſt. Eſtne hic ſenius acceptiſſimus? M. Opinor. Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Atque hic quidem eſt Euclio, opinor, idem *Aul ſc.* 6. *a.* 4. Illecebra exit tandem opinor ante oſtium. (affirmantis.) Idem *Aſin ſc.* 2. *a.* 1. Hercle opinor pernegari non poteſt. Idem *Men ſc.* 4. *a.* 2. Habeo, opinor, familiare tergum ne quæram foris. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. (niſi fallor, vel certè.) Eandem, opinor, conticuit, i. certe. *Ibid.* Eam deſpondiſti, opinor, meo auunculo ſuccedo, ſcio. Idem *Pſeud ſc.* 4. *a.* 2. Ete tua, vt opinor, feceris. (i. certo.) Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Cic. 4. *Acad.* Sapientem nihil opinari, id eſt nunquam aſſentiri rei, vel falſæ, vel incognitæ. Idem *pro domo ſua*, Falſo multa in vita homines opinantur. Lactant. *lib.* 3. Id enim opinatur quiſque, quod neſcit. Illi autem qui de rebus naturalibus diſputant opinantur ita eſſe vt diſputant. Opinari de. Plin. *lib.* 28. *cap.* 1. Quapropter de his, vt libitum cuique fuerit, opinetur. Cicero *in Piſonem*, De vobis Senatus opinatur, non ſecus ac de teterrimis hoſtibus. Item *in Auguſt cap.* 61. Male opinari de aliquo. Et grauiſſime opinari. *Ibid. cap.* 67. Neſciunt igitur veritatem quoniam ſcientia certi eſt, opinatio incerti. δόξασμα. ¶ Hinc Inopinatum dicitur, quod præter opinionem accidit. ¶ Hinc ſunt aduerbia, Exopinatò, pro ex opinione, & ſecundam opinionem. Quintilian. *lib* 8. *cap.* 5. Iam hæc magis noua ſententiarum genera exopinatò, &c. ¶ Necopinatò, compoſitum a Nec, hoc eſt, non, & aduerbio opinatò, pro inopinanter, ex improuiſo. Liu. 4. *ab Vrbe*, propuſque aliud nouum malum, necinopinatò exortum eſt. ¶ Ex necopinatò. Idem *ibid.* Ipſe parte copiarum paruo circuitu locum maxime ſecretum ab hoſtibus petit, vnde ex necopinatò aduectum hoſtem inuadit. ¶ Paruum opinatu. Plin. *lib.* 29. *cap.* 1. Illa autem quæ timuit Cato atque prouidit, innocentiora multò, & parua opinatu, quæ proceres artis eiuſdem in ſemetipſis fatentur.

‖Opinoſa, ingentia certamina Gl. Iſid.
Opinoſus, opinione plenus Cath. ‖

Opinātio, Opinio, aſſenſio { מַחֲשָׁבָה *machſcha' áb* דַּעַת *dá'ath.* δόξασμα, δόξασις, οἴησις. GAL. *Opinion, iugement non aſſeuré.* ITAL. *Opinione giudicio con dubbio.* GERM. Ein meinung die doch vngewiß iſt / vnd deren einer ſich nit beruhlich trauwen darff. HISP. *Opinion, penſamiento dudoſo.* ANGL. *A weening or deaming.* } Cicero 4. *Acad.* Herculis quendam laborem exantlatum à Carneade, quod vt feram & immanem belluam, ſic ex animis noſtris aſſenſionem, id eſt, opinationem & temeritatem extraxiſſet. Idem 4. *Tuſcul.* Opinationem autem quam in omnes definitiones ſuperiores incluſimus, volunt eſſe imbecillam aſſenſionem.

Opinator, qui nihil pro certo confirmat, nihil certi habet, ſed opinionem concepit. { δοξαστής, δοξάζων. GALL. *Cuideur, qui n'aſſente rien pour certain.* ITAL. *Chi non afferma coſa alcuna ma dubita del tutto* GER. Ein wäner, der etwas in wohn / vnd nit im wiſſen hat. HISP. *Que penſa algo dudando dudoſo.* ANGL. *A deemer.* } Cic. 4. *Acad.* Ego vero ipſe magnus quidem ſum opinator, non enim ſum ſapiens.

Opinabilis, quod opinione concipi poteſt { δοξαστὸς, εἰκαστὸς, ἔνδοξος. GALL. *Qui giſt en opinion ſeulement, dequoy on peut auoir opinion.* ITAL. *Che ſi può penſare.* GERM. Das im wohn zuzaſſen iſt. HISP. *Coſa que ſe puede tener opinion.* ANG. *That may be deemed or ſuppoſed.* } Cic. 1. *Acad.* Itaque hanc omnem partem rerum opinabilem appellabant. Idem *de diuinat.* Artes quæ coniectura continentur, & ſunt opinabiles. Gell. *cap.* 1. *lib.* 12. Non verus & naturalis ille amor, eſt, ſed ciuilis & opinabilis.

‖Opinamentum, δόγμα. Apul. de deo Socratis. Aliquando eorum nonnulla etiam opinamenta habere. ‖

Opinatò. Diomed. *lib.* 1. Item Liuius, & Quintilianus. Vide ſuprà in *Opinor.*

‖ Opinax, manifeſtus. Gl. Iſid. ‖

OPIPĀRVS, a, um, Splendidus, ſumptuoſus, magnificè apparatus, lautus. { גָּבוֹהַּ *ghobh* אַדִּיר *addir.* πολυτελής. GAL. *Fort riche & magnifique, ſomptueux.* ITAL. *Splendido, ſuntuoſo.* GERM. Köſtlich / herrlich zugeruſt. HISP. *Coſtoſo, y de mucho gaſto.* ANGL. *Sumptuous, ricie, freſh, gaye.* } Plaut *in Perſ. ſc.* 1. *a.* 2. Satin' Athenæ tibi viſæ fortunatæ, atque opiparæ? Item *in Mil.* Vino, ornamentis, opiparíſque opſoniis. Idem *Cap. ſc.* 1. *a.* 4. Maximas opimitates, atque opiparas. Apud Apul. *lib.* 2. *de Aſino* (niſi forte ſubſit mendum) legitur, Opiparis per tertiam inflexionem. Piſcatum (inquit) opiparem expoſitum vides id eſt, copioſum. Inde Opiparum conuiuium dicimus, quod lautum eſt, & magnificum.

Opiparè, aduerbium, Abundanter, copioſe, laute, magnifice { πολυτελῶς. GAL. *Richement largement magnifiquement, abondamment.* ITAL. *Copioſamente.* GERM. Reichlich vnd köſtlich vberflüſſiglich. HISP. *Coſtoſamente, y abundantemente.* ANGL. *Sumptuouſlie gayelie, coſtelie.* Cic. 3. *Offic.* Opipare a Pythio apparatum conuiuium.

Ōpis, is, Ὦπις. Nympha Dianæ comes, de qua Virg. *lib.* 11.

> *Velocem interea ſuperis in ſedibus Opin*
> *Compellabat.*

Vbi prima producitur, quum in Opis ab Ops corripiatur. ¶ Eſt item Opis vici nomen in Meſopotamia, ad Euphratem flumium, non procul a Seleucia, vicinarum regionum emporium. Autor Strabo *lib.* 2. & 16.

‖Opiſmus, ὀπισμός. lacti ſucci collectio ex ὀπίζω. ſuccum colligo.
Opiſthe me, poſtilena. Gl. g. b. ‖

Opiſthócomæ, ὀπισθόκομοι, teſte Polluce, Eubœæ populi dicti ſunt, qui crines habebant verſus tergum reflexos. ſicut Acrocomæ dicti fuerunt populi in Thracia, qui antias in fronte muliebriter gerebant demiſſas.

Opiſthógrăphus, { ὀπισθόγραφος. GALL. *Eſcrit au dos, ou de deux coſtez.* ITAL. *Carta ſcritta da due lati.* GERM. Papeyr auff das man auch zu ruck / das iſt / auff beid ſeiten ſchreiben kan. HISP. *Coſa eſcrita atras.* ANG. *VVrytten on both the ſydes.* } Dicitur charta ab vtroque latere ſcripta, ita dicta, quòd etiam ὄπισθεν, hoc eſt, à tergo eſſet ſcripta: quum alioqui chartæ fere auerſa tantùm pagina conſcriberentur. Vlpian. *in l. charta. ff. de bon poſſeſſ. ſecund. tab.* Chartæ appellatio etiam ad nouam chartam refertur, & ad deletitiam. Proinde etſi in opiſthographo quis teſtatus ſit, hinc peti poteſt bonorum poſſeſſio.

Opiſthotónicus, { ὀπισθοτονικός. GALL. *Qui a le col panché ſur les eſpaules à cauſe des nerfs qui ſe ſont retirez.* ITAL. *Che ha il collo indurito & volto verſo le ſpalle ſi che non lo può piegare.* GERM. Den das haupt hinder ſich ragt / als oftermals den zwergen. HISP. *El que tiene la cabeça enarcada atras.* ANGL. *That hath his head bowing into his neck* } Dicitur qui rigore ceruicis inflexibili laborat, cuiuſq; caput cõtractione neruorũ in poſteriorem partem retrahitur, vt alio flecti non queat. Vitiũ hoc a Galeno Opiſthotonos, { ὀπισθότονος. GALL. *Vne douleur de ne pouuoir tourner le col, quand on a le col panché ſur les eſpaules.* ITAL. *Ritiramento del collo verſo le ſpalle.* GERM. Die hinderſich haltung oder ſtarrung des haupts / verſtupffung der halß ſpanadern. HISP. *El ennaramiento de la cabeça atras.* ANGL. *A dolour when one may not turne about his head.* } appellatur: cui contrarium facit Emproſthotonos, quando ſcilicet mentum pectori annectitur. Tetanos autem quum ceruix recta obriguit ita vt nullam in partem flecti queat.

Opiſthŏtŏnŏs ὀπισθότονος, vide in dictione præcedente.

Opiſtŏphylăcēs, { ὀπισθοφύλακες GALL. *L'arrieregarde* ITAL. *Retroguarda.* GERM. Welche zuruck die ſtreitenden verhüten vnnd ſchirmen. HISP. *Los de la retaguardia.* } Qui in prælijs pugnantium terga tuentur.

Opĭtēr, is, vel opiter, dicitur cuius pater auo viuo mortuus eſt. Sic dictus quòd obito patris genitus ſit aut quòd auum poſt patrem habeat, id eſt pro patre feſtus.

Opitĕrgium, vulgò *Oderzo*, Venetiæ mediterraneæ oppidum, etiam hodie nomen retinens: cuius meminerunt Plin. *lib.* 3. *cap.* 19. & Ptolem. *lib.* 3. *cap.* 3.

Opitergīnus, a, um, Lucan. *lib.* 4.

> *Hic Opitergina moles onerata colonis*
> *Conſtitit.*

In Opitergina rate circumuenti, Et Opitergini obſeſſi. Quintilian.

Opites Argiui cuiuſdam nomen proprium, quem Hector in bello Troiano interfecit.

OPITVLOR, Adiuuo, ſubuenio: ab Ope tollenda, id eſt, ferenda. { עָזַר *hazár.* ἀρήγω, βοηθέω, ἐπικουρέω. GALL. *Aider, ſecourir.* ITAL. *Aiutare, ſoccorrere* GERM. Helffen / zuhülff kommen, hülff beweiſen HISP. *Ayudar, dar ayuda.* ANGL. *To aide or help, to ſuccour.* } Terent. *in Andr.* Si illum relinquo, eius vitæ timeo ſin opitulor, huius minas. Cicer. *ad Seruium Sulp.* Quorum nihil iam videmur poſſe opitulari Reipubl. Saluſt. Sæpe maiores noſtri miſerti plebis Romanæ, decretis ſuis ino-

piæ eius opitulati ſunt ¶ Opitulari contra aliquid Plin. *lib.28. cap.8.* Et dorſo medullam adalligatam contra varias ſpecies opitulari. Hinc Opitulator, *βοηθητής*.

Ŏpitulatio, auxilium. *βοήθεια*. D *de minorib l.* 1 Auxilium eis prætor hoc edicto pollicitus eſt, & aduerſus captiones opitulationem.

Ŏpitŭlŭs, dictus eſt Iupiter, quaſi opis lator, *ἀλεξίκακος*, & propriè in rebus dubiis & malis dicitur Feſtus.

Ŏpium ὄπιον, Succus ex papauere, habens per ſomnum vim (ſi copioſiùs ſumatur) mortiferam *μηκώνιον ὄπιον*. Plinius. *lib.* 20. *cap.* 7. Aliqui addunt & opium pilulis in die ternis lupini magnitudine, in vini cyatho dilutis.

Oplŏmăchŭs, vide *Hoplomachus*.

‖Opo quædam incipientia, Græca ſūt ab ὀπὸς ſuccus qui ſcilicet velut ex ὀπῆ, id eſt, foramine fluit.‖

Ŏpŏbalsămum, {צרי נטף *nec'ôth*. ὀποβάλσαμον.} Succus balſami, qui præfertur omnibus odoribus vni Iudææ terrarum conceſſus, vt ait Plin. *lib.* 12. *cap.* 25. Arbor ipſa balſamum dicitur, quæ inciſa vitro, lapide oſſeiſve cultellis ſuccum mittit, quem Opobalſamum vocant, eximiæ ſuauitatis ὀπὸς enim a Græcis ſuccus dicitur. Xylobalſamum vero lignum balſami: Carpobalſamum, fructum balſami dicunt.

Ŏpŏcarpăthon, ὀποκάρπαθον, Succus carpathi, quem Plin. *lib.* 28. *cap.* 10. connumerat inter venena.

Ŏpŏpănăx ὀποπάναξ, Succus panacis herbæ, quæ omnes morbos ſanare dicitur Plin. *lib.*20.*c.*24.

Ŏpŏrĭcē, ὀπωρική, genus quoddam medicamenti, ἀπὸ τῆς ὀπώρας, hoc eſt, à pomis, arborúmque fructibus quod qua ratione confici ſoleat, docet Plin. *lib.*24.*cap.* 14. his verbis, Vnum etiamnum arboris medicinis debetur nobile medicamentum, quod Oporicem vocant. Fit ad dyſentericos, ſtomachique vitia, in congio muſti albi lento vapore decoctis malis cotoneis quinque cum ſuis ſeminibus, punicis totidem, ſorborum ſextario, & pari menſura eius quod thus Syriacum vocant, croci ſemuncia. Coquitur vſque ad craſſitudinem mellis. Hæc Plin.

Ŏpōrīnūs, a, um, Autumnalis. {ὀπωρινός. GALL. *Automnal, de l'Automne.* ITAL. *Autunnale.* GERM. Herbſtiſch. HISP. *Otonnal.* ANGL. *Of the harueſt tyme.* } ἀπὸ τῆς ὀπώρας, quod nobis autumnum ſonat. Martial *lib.*9.

Si daret autumnus mihi nomen ὀπωρινὸς eſſem.

Horrida ſi brumæ ſidera, χειμερινός.

Ŏpōrŏphylăcĭŏn, ὀπωροφυλάκιον, Cuſtodia pomorum, vel fructuum.

Ŏpōrŏthēcă, æ, locus vbi fructus autumnales conduntur. {ὀπωροθήκη. GALL. *Le lieu où on garde les fruits qu'on amaſſe en automne, grenier à pommes.* ITAL. *Bottega doue ſi vendono i frutti autunnali.* GERM. Ein opſtkammer ein ort darinn man die herbſt frücht/als opſt/byren/&c. behaltet. HISP. *Silero para guardar o vender fruta otonal.* ANGL. *A place to keep harueſt fruit.* } Nam ὀπώρα fructus autumnales ſignificat, & Theca repoſitorium. Varro 1. *de re ruſtica cap.* 59. In oporotheca mala manere putant ſatis commodè. *Ibidem.* Et ideò oporothecas qui faciunt, ad Aquilonem vt feneſtras habeant, atque vt perflentur, curant

Ŏpŏrtĕt, ab opus, vel ex ob & porta. Imperſonale verbum eſt, Expedit, vtile, aut neceſſe eſt. (Quamuis Oportet, & Neceſſe eſt differant, vt patet ex hoc Quintiliani loco, *lib.* 1. *c.* 1. Deinde vt repetitis altius cauſis diligentiſſime oſtenderet, quam id quod erat in materiam dicturus, non oporteret modò fieri, ſed etiam neceſſe eſſet. Tamen ſæpe ponitur pro Neceſſe eſt: vt apud Plaut. *Aſin. ſc.*4. *a.*2. Si ſic eſt, cum eſſe oportet. (i. neceſſe eſt, neceſſariò ſequitur.) {Δεῖ, χρή. GALL. *Il faut.* ITAL. *Far biſogno, biſognare.* GERM. Man muß oder ſol/es iſt von nöten. HISP. *Ser coſa conueniente.* ANGL. *It ought or muſt.* } Cic. *pro Corn. Balbo.* Oportere, eſt conſentaneum eſſe officio: Licere, legibus & iuri. Decere, temporibus, & perſonis. Idem *ad Attic. lib.*6. Hoc fieri & oportet, & opus eſt. Idem *in Catil.* Quos ferro trucidari oportebat. Iſtanc ætatem non oportet pigmentum vllum attingere Plaut. *Moſt. ſc.*3. *a.*1. Commune eſſe oportet (quod inueniſti.) Idem *Pſeud. ſc.*7. *a.*4 Tenent, quod ſe facere oporteat *Ibid. ſc.*4. *a.*1. Quanta ſumma? ſeptem millia. Tamen eſſe oportet. Rationem tenes. Idem *Milit. ſc.*2. *a.*1. Eſt modus quoad vxorem pati oportet vitia viri. Idem *Men. ſc.*2. *a.*5. Quid dubitatis? iam ſublimem raptum oportuit. *Ibid. ſc.*6. *a.*5. Eas ædes eſſe oportet. Idem *Aſin. ſc.*2. *a.*1. Si pudebit quod non oportet: quod oportet non pudebit. Liu. *lib.* 34 ¶ Dicimus autem pro eodem Oportuit facere, & Oportuit factum. Cicer. 3. *Verr.* Hoc quod iampridem factum oportuit, certa de cauſa nondum adducor, vt faciam. Terent. *in Andria*, Nonne priùs communicatum oportuit? Idem, Totam rem illi integram ſeruatam oportuit. Plaut. *Aulul. ſc.*6. *a.*4. Scibas non tuam eſſe non attactam oportuit ¶ Aliquando eſt coniecturis. Idem *in Pſeud. ſc.*2. *a.*2. Hunc hominem malum eſſe oportet. ὡς δεῖ μὴ οὐχὶ κακὸν τοῦτον εἶναι, id eſt, mirum niſi hic homo malus eſt. Non diſſimilis huic oratio fit per Volo. Idem, Liberis conſultum volumus, etiamſi poſthumi futuri ſint. ¶ Inuenitur aliquando perſonale Quintil. Diſertos ſatis putat dicere quæ oporteant. Cæcilius apud Priſcianum, Vt ea quæ oportuerint facta [illegible] ſint.

Ŏppango, is oppegi, oppactum Affigo, coniungo. {προσπήγνυμι, πήγνυμι. GAL. *Ficher pres ou contre.* ITAL. *Attaccare, coniungere.* GERM. Anheſſten HISP. *Hincar, ajuntar.* ANGL. *To faſten or ioyne.* } Plaut. *in Curc. ſc.*1. *a.*1. Vt ſuauium oppegit fugit.

Oppecto, ſtudioſe pecto. Apul. 11. Ornatum atque oppexum crinium regalium fingerent.

Ŏppēdo, is Contra pedo: & per tranſlationem reluctor, reclamo. {ἀντιπέρδομαι, ἀντιλέγω. GAL. *Contredire.* ITAL. *Contradicere de alcuno.* GERM. Zu wider ſein / widerſtehen. HISP. *Contradezir.* ANGL. *To ſpeake againſt, to gainſay* } Horat. 1. *Serm Satyr.* 9.

——*vin tu Curtis Iudæis oppedere?*

Ŏppĕrĭor, iris, ab ob & pario, Perott. Verbum deponens, gemino pp. ſcribi debet, Expecto, præſtolor {קוה *kauáh* המתין *hithmin.* ἀναμένω. GALL. *Attendre* ITAL. *Aſpettare* GERM. Warten, beitten. HISP. *Eſperar.* ANGL. *To tarie for.* } Producit enim primam ſyllabam, quæ in paſſiuo Operior corripitur. Silius *lib.* 5.

——*cedas,*

Oramus, ſtupris, temploſque ad prælia dextram Opperiare.

Supinum facit Oppertum, teſte Priſciano, vnde participium Oppertus Terent. *in Phormione*, Si non tum dedero, vnam præterea horam ne oppertus ſies. Legitur tamen quandoque participium Opperitus. Plaut. *in Moſtell.* Seni non otium erat, id ſum opperitus. Idem *in Ciſtel.* Virtus ſi aduenies, iube domi opperirier. Vt opperiare ſex dies, vel ſex opperibor menſes, pro opperiar. Idem *Pſeud. ſc.*3 *a.*1. præ vel operire. *Ibid. ſc.*2 *a.*1. Quem iuſſeram me illic opperiri. Idem *Aul. ſc.*4. *a.*4 Ego te opperiar domi. Idem *Aſin. ſc* 3. *a.*4. Vide te hic operiar. Idem *Milit. ſc.*3. *a* 2 Operiri ſucceſſionem. Suet. *in Tib. c.* 25 Terent *Adelph.* Opperiar hominem hic, vt ſalutem, & colloquar. Idem *Andria*, Abi intrò: ibi me opperire. Cic. *Attic.* Ego in Albano opperior, dum iſta cognoſco Virg. 10 *Æneid.*

——*manet imperterritus ille,*

Hoſtem magnanimum opperiens.

Opperitus ſum, *ἀνέμεινα*. Plaut. *in Moſtell.* Seni non otium erat, id ſum opperitus.

Oppeſſulate fores. Plaut. *Amph.* Oppeſſulatas ante fores graditur.

Ŏppĕto, is, ex Ob & peto, Non autem ex Os, & peto (ſicut putauit Seruius) vt ſit quaſi ore terram peto, quum ij qui moriuntur, non ore omnes terram petant. Propriè autem Opeto, idem quod obeo, vel ſubeo fere tamen ſemper accipitur pro morior. {מות *meth* גוע *ghauáh.* ἀποθνήσκω. GAL. *Mourir.* ITAL. *Morire.* GERM. Sterben. HISP. *Morir.* ANG. *To die.* } Sed hoc non tam fit ex natura verbi, quam propter accuſatiuum Mortem, qui in eo quamuis aliquando non exprimatur, ſemper tamen ſubauditur. Oppetere mortem pro patria, nihil aliud eſt quam ſubire, vel obire mortem pro patria. Cicero 1. *de diuin.* Æquius eſſe cenſuit maturam ſe mortem oppetere Virg. 1. *Æneid.*

——*ò terque, quaterque beati,*

Queis ante ora patrum, Troiæ ſub mœnibus altis

Contigit oppetere!

Cic. 1. *Tuſc.* ex antiquo Poëta, Veſtras manus peto prius, quàm oppeto, malam peſtem hoſtili manu. Quin male occidam oppetamque peſtem. Idem *Cap. ſc.*3. *a.*3. Idem *Aſin. ſc.*1. *a.*1. Vt peſtem oppetas. Cic. 1. *Tuſc.* Claræ verò mortes pro patria oppetitæ, non ſolum glorioſæ rhetoribus, ſed etiam beatæ videri ſolent.

‖Oppetiturus, i. moriturus Macrob Satur. *lib.* 5. 7.‖

Ŏppiă, vna fuit ex Veſtalibus, quæ conuicta ſtupri, viua defoſſa eſt. Cuius ſcripſit Epitaphium Seroza filius, Veſtalis virgo, læſi damnata pudoris, Contegor hoc, viuens Oppia ſub tumulo. Liu. *lib.*22. hanc Opimiam vocat.

Oppia, Leucadia, locus Romæ. Plaut *Curc. ſc.* 1. *a.*4.

Oppiānŭs, Ὀππιανός, Grammaticus & Poeta inſignis, Ageſilai & Zenodoræ filius, ex Anazarbe, ſiue (vt Suidæ placet) ex Coryco Ciliciæ ciuitate ortus. Scripſit ἁλιευτικά, κυνηγετικά, ἰξευτικά, verſuum viginti millibus: quæ quum M. Antonio, Seueri filio obtuliſſet, totidem aureas ſtateras ab eo accepit

Ŏppĭco, as, Idem quod Pico, hoc eſt, pice illino. {πισσόω, πιττόω. GAL. *Poiſſer.* ITAL. *Impegolare.* GERM. Verpichen/mit pěch verſtreichen HISP. *Empegar.* ANGL. *To pitch or couer with pitch.* Quod genus picationis fieri antiquitus ſolebat in doliis, vel cadis vinariis, ne perfluerent. Cato *cap.* 110. Muſtum ſi voles totum annum habere, in amphoram muſtum indito, & corticem oppicato.

‖Oppidum, *Oppido*, V. E. & Comitatus in Calabria ſub A. Rhegienſi.‖

OPPIDVM, i, ſiue Ope dictum ſit, ſiue ab Opibus, ſiue etiam ab Opponendo, vt quibuſdam placet, geminato pp ſcribendum eſt. {עיר *hir.* GALL. *Vne ville moyenne, vn grand bourg fermé.* ITAL. *Città, caſtello.* GERM. Ein ſtatt/ein vmbgemaurter flæck HISP. *Ciudad, caſtillo.* ANGL. *A towne.* } Eſt autem propriè Oppidum, locus mœnibus concluſus, in quem homines multi habitandi cauſa conueniunt. Quidam Oppida ab vrbibus diſtinguunt, vt hæ quidem maiores ampliorésque, illa minora ſint & obſcuriora. Alij vni Romæ vrbis nomen tribuunt, reliqua omnia oppida appellantes. Sed hæ differentiæ non obſeruantur. Sæpè enim indifferenter legimus eandem ciuitatem Oppidum, & Vrbem appellari. Vnde Plaut. *in Perſa*, quum Eleuſipolim ſæpius vrbem vocaſſet, poſtea ſubdit, Eleuſipolim Perſæ cepere in Arabia, plenam bonarum rerum, antiquum oppidum. Sic Seruius Sulpitius, in Epiſtola illa conſolatoria ad Ciceronem de morte Tulliæ, quum numeraſſet multas inſignes vrbes, partim vi hoſtili, partim terræ motu euerſas, ſubdit, Quæ oppida quodam tempore florentiſſima fuerunt. Cicer. 6. *Verr.* Segeſta eſt oppidum peruetus in Sicilia, Iudices, quod ab Ænea fugiente è Troia atque in hæc loca veniente, conditum eſſe demonſtrant, Virg 4. *Eclog.*

——*quæ cingere muris*

Oppida.

Horat 2. *Epiſt.* 1.

——*aſpera bella*

Componunt, agros aſſignant, oppida condunt.

Tibull. *lib* 4.

——*ſtructis exſurgunt oppida muris,*

Hoc oppidum Epheſus eſt. Plaut. *Mil. ſc.* 1. *a.*2. Excidionem condidici facere oppidis Idem *Curc. ſc.*3. *a.*4.

Cúmque ducum titulis oppida capta leget.

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.*4. *Triſt.* metaphor pro homine ſene. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Hoc ego oppidum admœnire vt capiatur volo. *Ibid. ſc.* 1. *a.*2. eodem ſenſu.

Ŏppĭdŭlum, i, diminutiuum, Paruum oppidum. {πολίχνιον. GALL. *Citadelle, vilette.* ITAL. *Citadella.* GERM. Ein ſtettlin. HISP. *Ciudadela, villeta.* ANGL. *A litle towne, or village.* } Cic. *ad Attic. lib.* 10. Nec tamen in acie, ſed Melitæ, aut alio in loco, ſiue in oppidulo futurum puto.

Ŏppĭdātim, aduerb. Per ſingula oppida, {κατὰ πόλεις. GALL. *De ville en ville.* ITAL *Di città en città.* GERM. Durch alle ſtett/von ſtatt zu ſtatt. HISP. *De ciudad en ciudad.* ANGL. *Towne by towne.* } vt, Oppidatim diſcurrere. Sueton. *in Aug. cap.* 59. Oppidatim ludos conſtituere. Idem *in Galba cap.* 18.

Ŏppĭdānŭs, i, qui oppidum incolit. {πολίτης. GALL. *Citadin, citoyen.* ITAL. *Cittadino.* GERM. Ein ſtattman / der in der ſtatt wonet. HISP. *Ciudadano.* ANGL. *That dwelles in a towne, a townes man.* } Cæſar *lib.* 5.

comm. Sub veſperum Cæſar portas claudi, milites ex oppido exire iuſſit, ne quam noctu oppidani, à militibus iniuriam acciperent. Idem 2. *bell. ciu.* Vniuerſique oppidani, & milites, obuiam gratulantes Antonio exierunt.

Oppĭdānŭs, um, quod eſt ex oppido, quod ad oppidum pertinet, vt oppidanum ius. [illegible]. Cic. *pro Planc.* Vetere quodam in ſiculos iure, maximéque oppidano. ¶ Oppidanum dicendi genus, i. non vrbanum, inelegans, nec nitidum, ſed velut vicanum & municipale, quod in oppidis, vicis, municipiis non tam integrè atque incorruptè loquerentur, quam in vrbe. Idem *de clar. Orat.* Quæſtores celeriter facti ſunt oppidano quodam, & incondito genere dicendi.

Oppĭdo, aduerbium, ſignificat Valde, multum. { מאד *meódh.* [illegible]. GAL. *Moult, beaucoup fort.* ITAL. *Molto.* GER. *Daſt gar heftig.* HISP. *Mucho, muy.* ANGL. *Muche, verymuche.* } Ortum eſt autem hoc verbum, teſte Feſto, ex ſermone inter ſe confabulantium, quantum quiſque frugum faceret: vtque multitudo ſignificaretur, ſæpè reſpondebatur, Quantum vel oppidò ſatis eſſet. Hinc in conſuetudinem venit, vt diceretur Oppidò pro valde, multum. Hæc ille. Terentius *in Heaut.* Dic me hic oppido eſſe inuitam. ¶ Interdum etiam poſt Oppidò ſubiungimus particulam Quam Gell. *lib.* 15. *cap.* 30. Oppidò quam fiunt in literarum oſtentatione inepti, & friuoli. ¶ Accipitur aliquando Oppidò pro ſtatim. Plaut. *in Moſtell. ſc.* 2. *a.* 1 Perdidi operam fabrorum illico, oppidóque venit ignauia. Idem, Reddidi omne argentum oppidò. Oppidò obſepta eſt via. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Oppidò interij. (i. planè.) Idem *Amphitr. ſc.* 1. *a.* 1 *& ſc.* 1 *a.* 4. *Aulul.* bis. *& in Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Perij ego oppido. Fateor me ex amore huius corruptū oppidò. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Totus doleo, atque oppidò perij. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Totus doleo, atque oppido perij. Idē *Aul. ſc.* 1. *a.* 3 Periere hæ oppidò ædes. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. ¶ Oppidò quàm, Gell. *c.* 12. *lib.* 17. Et noſter Phauorinus oppidò, quam libens in eas materias dicebat. Idem *cap.* 7. *lib.* 16. Oppido quam verba finxit prælicenter. Idem *c.* 7. *lib.* 7. Oppidò quàm peritus fuit.

Oppĭdĭcŭs, *i. [illegible]*. Eius ſignificationis eſſe putat. Calepinus, cuius oppidanus citans locum Gellij ex *lib.* 2. *c.* 2. vbi ſic legit, Hic ego ad noſtros iuuenes conuictor. Quid, inquam, vos oppidici dicitis mihi? Sed proculdubio, vt pleriſque aliis in locis, ita hic quoque deceptus eſt Calepinus mendoſis exemplaribus, quandoquidem in caſtigatis Gellij codicibus, non Opidici legitur, ſed *Opici.*

Oppignĕro, as. Pignori do, pignori obligo. { ערב *hareb* עבט *habát* [illegible] GALL. *Engager.* ITAL. *Impegnare.* GERM. *Verpfenden zu einem pfand geben.* HISP. *Empeñar, poner prenda.* ANGL. *To lay in pledge or gage.* } Martial. *lib.* 2.

Oppignerauit amodo Claudi menſam
Vix eſt nummis anulum, vnde cœnaret.

Terent. *in Heaut.* —num illa oppignerare filiam Meam me inuito potuit? Senec. Oppignerare Rempubl. creditoribus. Repignerare, eſt ſoluto debito pignus recipere. Vide ſuo loco.

OPPĪLO, as, Occludo. { אטם *atám* סכר *ſacár* [illegible]. GAL. *Boucher, eſtouper.* ITAL. *Serrare.* GER. *Verſtopffen beſchlieſſen.* HISP. *Cerrar.* ANG. *To ſtoppe or ſhutt.* } Lucret. *lib.* 6. Fluctibus aduerſis oppilare oſtia contra. Cic. 2. *Philipp.* Niſi ille ſe ſub ſcalas tabernæ librariæ coniecisset, iiſque oppilatis impetum tuum compreſſiſſet.

Oppilatio, vox vulgo medicis vſitata. Vitium enim præcluſi iecinoris, aliorúmque intus viſcerum, Oppilationem vocant. { סכר *ſocher.* [illegible] }

Opplĕo, Impleo { מלא *malé.* [illegible]. GAL. *Remplir, emplir.* ITAL. *Impire.* GERM. *Zufüllen.* HISP. *Hinchir.* ANGL. *To fill full.* } Plaut. *in Rud.* Sed ad prandium vxor me vocat, redeo domum, iam meas opplebit aures ſua vaniloquentia. Eos præda onerabo & opplebo. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. Inanis opplet æ ædes atque araneis. Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 1. Cicero ſancto oppletus Syluani lucus. *Ibid. ſc.* 5. *a.* 4 ¶ Item Opplere, eſt quaſi occupare. Varr. *lib.* 3. *de re ruſt. c.* 4. Ahenus odor nares opplet. Cic. 1. *de nat. deor.* Nam vetus hæc opinio Græciam oppleuit. Idem *poſt reditum in Senatu*, Meas praua opplera tenebris & ſordibus.

Opplōro, as, Plorando obtundo. [illegible]. Liu. 4. *ad Herenn.* At ille, Quin mihi illum datis, ac vos auribus meis opplorare deſinitis?

OPPŌNO, is, Contra pono, ſeu ex aduerſo pono, obiicio, iniicio. { הציב בפנים *hitſiſi bephanim.* [illegible]. GAL. *Oppoſer.* ITAL. *Opporre.* GERM. *Entgegen ſetzen.* HISP. *Contraponer.* ANGL. *To lay or put againſt.* } Cic. 2. *de nat. deor.* E quibus pullos quum excluſerunt, ita tuentur, vt & pennis foueant, ne frigore lædantur: & ſi eſt calor, à Sole ſe opponant. Moles fluctibus opponere, Cic. 1. *Offic.* Natura oppoſuit [illegible]

Oppoſuit molem clypei, textique iacentem,

Ouid. 13. *Metam.*

Dicitur hoc oculis oppoſuiſſe manum,

idem 6. *Faſt.* Non oppoſitis manibus recipere ferrum, Seneca *c.* 11. *de tranquill.* Lucan. *lib.* 1 Opponere vitium virtuti, Cic. 5. *de finib.* Idem *pro Quinct.* Minæ iactentur, pericula intendantur, formidines opponantur. ¶ Aliquando pro Deponere, hoc eſt, contra aliquem prouocantem pignus ponere, apud Plaut. *in Curc. ſc.* 3. *a.* 2. pono palliam, Ille ſuum anulum oppoſuit Terent. *Phorm.* Ager oppoſitus eſt pignori, ob decem minas.

Oppŏsĭtĭo, nis, Contrarietas, repugnantia. { ἀντίθεσις. GALL. *Contrarieté.* ITAL. *Contrarietà.* GERM. *Ein gegenſatz.* HISP. *Contrariedad.* ANGL. *Contrarietie.* } Cic. 1. *de inuent.* Diſparatū autem eſt id, quod ab aliqua re per oppoſitionem negationis ſeparatur hoc modo, Sapere, nō ſapere

Oppŏsĭtum, Contrarium. { הפך *hepech.* [illegible]. GALL. *Contraire, oppoſite.* ITAL. & HISP. *Contrario.* GERM. *Gegenſatz gegentheil.* ANGL. *Contrarie.* }

Oppŏsĭtus us, Oppoſitio, interpoſitio obiectio. { ἀντίθεσις. ANGL. *An oppoſition, or obiection.* } Gell. *lib.* 14. *c.* 5. Quum ille paulisper, oppoſitu horum vocabulorum commotus, reticuiſſet, &c. *& lib.* 14. *c.* 5. Cic. *pro Marcel.* Non modò excubias & cuſtodias, ſed etiam laterum noſtrorum oppoſitus, & corporum pollicemur. Oppoſitu ædium. Idem *cap.* 5. *lib.* 4. ¶ Oppoſitus, pro oppigneratus, oppoſitus pignori. Iuuenal *Sat.* 11. Lancibus oppoſitis. }

OPPŌRTVNVS, a, um, per duplex pp, ab Ob, & portus compoſitum putatur,

quod nauigantibus vtiliſſimi, optatiſſimique ſint portus. Dicitur autem propriè Opportunum quod nobis commodè, in tempore, & optato contingit. { [illegible]. GALL. *Opportun, conuenable, propre.* ITAL. *Opportuno, à tempo, al biſogno.* GERM. *Komlich/wolgelegen.* HISP. *Coſa con ſazon ò tiempo, conueniente.* ANG. *Apt, conuenient, in due tyme and ſeaſon.* } Cic. *Cat. lib.* 2. *Epiſt.* Quas ſi ſatis opportunō tempore accepiſti, gratiſſimum mihi feceris. O hominem opportunum! Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 1. Vix minimè opportunas. Liu. *lib.* 4. *ab Vrb.* Idem *lib.* 1. *d.* 1. Alios ſua ipſius inuidia opportunos interemit. Et *lib.* 1. *ab Vrb.* Opportuna iniuriæ ætas. Idem 6. *ab. Vrb.* Opportunus eruptioni [illegible] in quæ eruptio cōmodè fieret. ¶ Quandoque ponitur pro apto & idoneo. Ter. *in Eun.* Ad omnia hæc magis opportunus, nec magis ex vſu tuo, nemo eſt ¶ Quandoque iungitur datiuo pro procliui & obnoxio. Plin. *lib.* 7. *c.* 52. Fœminarum ſexus huic malo videtur maximè opportunus, conuerſione vuluæ. Idem *lib.* 18. *c.* 7. Opportuniora morbis corpora hoc eſt, procliuiora ad morbos, & quæ citiùs incidunt in morbum. ¶ E diuerſo, Importunum eſſe, & Importunum fieri dicimus, quæ ſunt fiuntve præter rationem loci, ſiue temporis, aut perſonarum. Vide ſuo loco.

Oppōrtūnē, aduerbium, Tempeſtiuè, in tempore. { [illegible]. GAL. *En temps & lieu, tout à point.* ITAL. *A tempo, à luogo.* GERM. *Komlich/eben zu rechter zeyt.* HISP. *Con ſazon ò tiempo.* ANGL. *In due tyme, and ſeaſon.* } quod accidit in loco & tempore. Terent. *in Andr.* Opportunè hic fit mihi obuiam. Opportune hic ſe offert. Plaut. *Amphitr. ſc.* 4. *a.* 4. tempore opportunéque attuliſtis hoc argentum ſup. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 3. Hæc opportunè allata mihi epiſtola. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 2 ¶ Opportuniſſimè. Cæſar *lib.* 3. *de bello ciuili.* Sed opportuniſſimè nuntius allatus oppidum fuit defenſum. }

Oppōrtūnĭtās, Commoditas, tempus occaſio. *Εὐκαιρία.* GAL. *Opportunité, commodité de temps.* ITAL. *Opportunità.* GERM. *Gelegenheit der zeyt vnd anderer vmbſtänden / komligkeit.* HISP. *Sazon con tiempo.* ANGL. *Opportunitie, occaſion or commoditie, of tyme.* } Cicer. 3. *de finibus.* Et quemadmodum opportunitas, (ſic enim appellamus *εὐκαιρίαν*) non fit maior productione temporis, &c. Ipſa opportunitas non potuit opportunius aduenire, quam hæc mihi allata eſt epiſtola. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3 *a.* 2. Omnea opportunitas ſalue. Idem *Curc. ſc.* 3 *a.* 2. Opportunitates regum & medelæ Gell. *cap.* 1. *lib.* 10 ¶ Ponitur quandoque Opportunitas pro facultate. Plin. *Epiſt.* 14. Tranquilli ſtomachum multa ſollicitant, vicinitas vrbis, opportunitas viæ, &c. ¶ Quandoque pro vtilitate. Cicero *de Amic.* Tales igitur inter viros amicitia tantas opportunitates habet, quantas vix queo dicere. Opportunitate bona aduenire, id eſt, in tempore. Idem *in Epid.* Optima opportunitate ambo autem veniſtis.

OPPRĬMO, is. Eneco, perturbo, obruo, & amplius aliquid quàm extinguo. { עשק *haſchak* לחץ *lachás* עלץ *allets* ענה *hinnáh.* [illegible] GALL. *Opprimer, abbatre, accabler.* ITAL. *Opprimere, perturbare, vccidere.* GERM. *Vndertrucken.* HISP. *Oprimir, matar.* ANGL. *To greeue, to oppreſſe.* } Cic. *in Lælio.* Quamobrē primùm danda eſt opera, ne qua amicorum diſſidia fiant: ſin aliquid tale euenerit, vt extinctæ potius amicitiæ, quàm oppreſſæ videantur, ſenſim & lente intereat, quaſi quod extinguitur. ¶ Interdum opprimere ponitur pro cōtinere, ſeu claudere. [illegible] Plaut. *in Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. Os opprime. ¶ Interdum pro deprehendere. *Ibidem ſc.* 2. *a.* 3. Iam faxo ipſum hominem manifeſtò opprimas. Idem *in Rudente*, Confugiamus priuſquam ſceleſtus leno huc veniat, nóſque hic opprimat. (i. deprehendat.) ¶ Interdum pro violare, [illegible] vt, Oppreſſit virginem. ¶ Interdum pro premendo grauare. [illegible]. Cicero, Qui homini tot miſeriis, calamitatibúſque te oppreſſo ſubueniret. ¶ Interdum pro ſimpliciter premere. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Vbi manu mamilla opprimitur. (i. premitur.) Quintil. Oppreſſus & deprehenſus orator. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Si mecum opprimere hanc occaſionem quæ obuenit, ſludet. (i. ea vti.) vel vrgere. ¶ Interdum pro præuenire, occupare. [illegible]. Cic. *Caſ.* Peto te iam ſuppuderet, quum hæc tertia iam epiſtola ante te oppreſſit, quam tu ſchedam, aut literam. ¶ Quandoque pro ſupprimere, celare, tacere Idem *pro Roſc. Amer.* Eſt quiddam quod occultatur, quod quo ſtudioſius ab ipſis opprimitur, & abſconditur, eo magis eminet & apparet. ¶ Interdum pro conſtringere, [illegible]. Oppreſſi ære alieno. Idem *in Catil.* De eo quæſtio eſt ſoluendo. ¶ Opprimere, itē pro Extundere, perimere id eſt violenter impetrare, & violentis precibus. Plaut. Nam ſi vllo modo poſſet impetrari ne te abduceret, dedi operam: verum oppreſſit

Oppreſſio עשק *haſchek* לחץ *láchats.* [illegible] GALL. *Violence, oppreſſion.* ITAL. *Violenza, oppreſſione.* GERM. *Vndertruckung / vbertrang.* HISP. *La opreſſion, violencia.* ANGL. *A greuing, oppreſſion.* } Conſtrictio, cuius diminutiuum eſt Oppreſſiuncula. Plaut. Molles morſiunculæ papillarum horridularum oppreſſiunculæ.

Oppreſſiuncŭla, verbale. { [illegible]. GALL. *Petite violence & oppreſſion.* ITAL. *Piccola violenza & oppreſſione.* GERM. *Ein kleiner vbertrang.* HISP. *Pequeña violencia y opreſſion.* ANGL. *A ſmall greeuing or oppreſſion* } apud Plautum legitur.

Oppreſſor, is, vindex, extinctor, victor. { עשק *haſchek.* [illegible]. GALL. *Oppreſſeur.* ITAL. *Oppreſſore.* GERM. *Ein vndertrucker.* HISP. *Oprimidor.* ANGL. *That doeth violentlie and by oppreſſion.* } Brutus *ad Cic. in Epiſt. ad Brutum*, Petitis vt vindices atque oppreſſores dominationis ſalui ſint?

OPPROBRIVM, ij, ex Ob, & probrum, Infamia, dedecus, quaſi obiectum probrum. חרפה *cherpáh* גדוף *ghiddúph* גדופה *ghiddupháh* [illegible]. GALL. *Opprobre reproche, outrageuſe parole.* ITAL. *Opprobrio, vituperio, infamia vergogna.* GER. *Ein ſchmaach vnd ſchand ein ſchmähliche aufruckung.* HISP. *El denueſto, verguença.* ANGL. *A reproche or rebuckfull ſpeaking.* } Cic. *in Salu.* Quum omnibus matribus familiarum opprobrio eſſet. Horat. 1 *Epod.* 9.

Sic ego maiorum fugiens opprobria culpa, &c.

Idem 1. *Carm. Ode* 16.

————dum mihi
Fias recantatis amica Opprobriis.

Opprobro, as, opprobrio do, obiicio. { חרף *cheréph* גדף *ghiddéph.* [illegible]. GALL. *Reprocher, dire paroles iniurieuſes a quelqu'vn.* ITAL. *Rimprouerare,*

probrare, rinfacciare, villaneggiare, vituperare. GERM. Fürschmähen/ausstupffen oder zuhin ziehen schmähen. HISP. *Denostar.* ANGL. *To speak with reproche or rebuke.* Gell *lib.* 14. c. 15. Idem Cato M. Cælio Tribuno plebis vitiatatem opprobrans non loquendi tantùm, verum etiam tacendi, Frusto, inquit panis conduci potest, vt taceat, vel vt loquatur. Plaut. *Most.* Egóne id exprobrem qui mihimet cupio id opprobrarier?

Opprobratio, verbale. {חרפה *cherpáh* גדופה *ghiddúph* גדופה *ghidduphâh*. ὀνειδισμός. GALL. *Reprochement, outrage de paroles* ITAL. *Rinfacciamento.* GERM. Ein verweissung oder auffrupffung zu vnehr. Schmähung. HISP. *El denuesto.* ANG. *A rebuking outrage of wordes.*} Gell. *lib.* 18. c. 11. Tum Cicero inopinata opprobratione permotus.

Opprobramentum, i. Opprobrium. {חרפה *cherpáh* גדוף *ghiddúph* גדופה *ghidduphah.* ὄνειδος. ANG. *A reproch or rebuk full speaking.*} Plaut. *in Merc.* Litigare ego nolo vos: quam tuam autem accusari fidem, Multò ædepol, si quid faciendum est damni, facere mauolo, Quam opprobramentum, aut flagitium muliebre efferri domo.

OPPUGNO, as, Contra pugno, resisto, obsisto. {צר *tsár* נלחם *nilchám.* πολεμέω, πολιορκέω, προσβάλλω. GALL. *Oppugner, donner l'assaut.* ITAL. *Oppugnare, dare assalto.* GERM. Bestreitten/bekriegen/stürmen. HISP. *Combatir.* ANGL. *To fight against, to assayle.*} Cic. *pro Sestio*, Domus est oppugnata ferro, facibus, exercitu Clodiano Idem *Cal lib.* 1. Ibi quintum & vigesimum iam diem aggeribus, vineis, turribus oppugnabam oppidum munitissimum Pindenissum. Pugnas pugnatas proloquuta est & Pterelam oppugnatum. Plaut. *Amph.* Mihi cor retusum oppugnando pectore. Idem *Pseud sc.* 4. *a.* 4. ¶ Oppugnare etiam est obsessorum. Salust. 101 pariterque oppidani aggere oppugnare, sic MSS. libri impressi, *agere,* oppugnare.

Oppugnatio, nis {מצור *matsór* מלחמה *milchamáh.* πολιόρκησις. GALL. *Assaut.* ITAL. *Assalto.* GERM. Stürmung. HISP. *Combatimiento, assalto.* ANGL. *An assiege or assault.*} Liu. 4 *ab Vrbe*, Nec segnior oppugnatio est, quam pugna fuerat.

Oppugnator. ✠ Propugnator. {צר *tsar* נלחם *nilchám.* πολιορκητής. GALL. *Assaillant, qui donne assaut combatant.* ITAL. *Colui che da l'assalto.* GERM. Stürmer/bekrieger. HISP. *Combatidor ò combatiente.* ANGL. *An assaulter.*} Cic. *pro Corn. Balb.* Atque, vtinam qui vbique sunt propugnatores huius imperii, possent in hanc ciuitatem venire, & contra oppugnatores Reipublicæ de ciuitate exterminari.

Oppuito, as, Puto, vel amputo, propriéque de arboribus dicitur. {זמר *zamár* קצץ *katsáts* ἀποκλαδεύω. GALL. *Poner coupper, & oster les branches superflues.* ITAL. *Potare.* GERM. Beschneiden/schnaiten. HISP. *Cortar ò podar.* ANGL. *To cutt of bowes, to prune trees.*} Plin *lib.* 17. c. 21. Opputatur autem quicquid proximo tulit fructum.

Oppuuire, antiquissimi dixerunt pro percutere. {הכה *hichcháh* κρούειν.} Vnde Oppuuia, verbera dicuntur. Afranius, Oppuuiis pueri coercentur. Vide in dictione *Pauio.*

¶ OPS, vsitati casus, opis, opi, opem, ope. Est auxilium, vis qua operamur, potentia Ideo rectè dicitur ab opus, i. ἔργον. ¶

Ops proprium Filia Cæli ex Vesta, & soror, & coniunx Saturni, quæ & ῥέα dicitur Græco vocabulo, ἀπὸ τοῦ ῥεῖν, quod est fluere: propterea quod terra rebus omnibus affluat Eadem Cybele appellatur, vel a monte atque oppido Phrygiæ Cybelo, vbi sacra eius primò instituta sunt. Vel ἀπὸ τοῦ κυμβάλων, quibus in sacris eius vtebantur sacerdotes. Ops autem idcirco dicta putatur, quòd terræ ope vita hominum sustentetur. Vel ab antiquo nomine Ops, quo veteres pro diuite vtebantur, quemadmodum contra Inopem pauperem & egenum dixerunt. Veteres enim quorum opes præcipuæ in re pecuaria, & agricultura consistebant, terram huiusmodi opum largitricem diuinis prosecuti sunt honoribus, Opémque, hoc est, opulentam nuncupauere. ¶ Hæc etiam Mater Deum appellatur à poëtis, quòd putarent cælestes omnes in terris fuisse genitos, & ob insigne aliquod meritum in cælum fuisse translatos.

¶ Opis, is, prima longa, nympha, dianæ comes.

Ops adiectiuum, diues, qui opes habet. Fest ¶

Opes, in numero plurali dicuntur, Omne id quo possumus aliquid, siue bona fama, existimatio & autoritas sit, siue diuitiæ, siue bellica copia, siue quiduis aliud. {רכוש *recúsch* עשר *óscher.* πλοῦτος. δύναμις. GALL. *Richesses, biens, chevance.* ITAL. *Richezza.* GERM. Reichtumb/ das vermögen mitt haab vnd gut. HISP. *Riquezas.* ANGL. *Riches goodes, substance.*} Virg. 1. *Æneid*

Auxilio tutos dimittam, opibúsque iuuabo.

Horat. *Serm. lib.* 2. *sat.* 2.

——puer hunc ego paruus Ofellum
Integris opibus noui non largius vsum.
Quem nunc accisis videas

Quo in loco Horat. vocat Opes accisas, quæ imminutæ sunt & attenuatæ, quibus opponit Opes integras, hoc est, florentes, & nulla in parte deminutas. Opes contusas dicit Salust. *Iugurth.* 87.

Rursus opes paruæ, pecus, & plustra,

Ouid 3. *Fast.*

Nam mihi dum magnis opibus domus alta niteret.

Item,

Nec mihi detractas possidet alter opes.

idem *Eleg* 4. *lib* 4. *Trist.* Dilacerauisti opes & deartuasti Plaut. *Capt. sc.* 5. *a* 3. Vis hostilis meas opes fecit cum illo æquabiles *Ibid. sc.* 1. *a* 2. Magnificas quercus habebat opes, i. glandes. Ouid. *lib.* 4. *Fast.* ¶ Apud vetustissimos etiam Ops aliquando inuenitur, vt idem fit quod opem ferens. Accius Quorum genitor fertur esse ops gentibus. ¶ Hinc Inops si ne ope. & Inopia: de quibus suis locis. ¶ Obliqui singulares significant auxilium, *in morem.* Ouid *lib* 1 *de remed.*

Carmina & medica Phœbe repertor opis.

Cic *lib.* 3. *Tusc.* Opis egens, dixit, id est, auxilii indiga. Seruatos ciues iudicat huius ope. Ouid. *Eleg* 1. *lib.* 3 *Trist* Spes opes, auxilia legitegant à me. Plaut. *Capt. sc.* 3. *a.* 3. Spes & opes iacent sepultæ in pectore. (de exanimata metu.) Idem *Amphitr.* Tibi commendo spes, opésque meas, Idem *Capt sc.* 3. *a* 1. Arripere opem & auxilium propere Idem *Milit. sc.* 2. *a.* 2 (de re militari.) Vana vulnera mulcet ope. Extitium superabat opem. Ouid. 1. *Fast.*

Nil opis in cura ferrent superesse Deorum,

idem 6. *Fast.* ¶ Aliquando tamen significant vires, vel potestatem, δύναμιν Virg. 1. *Æneid*

——grates persoluere dignas,
Non opis est nostræ.

¶ Aliquando vim. Salust. *in Catil* Summa ope niti decet, ne vitam silentio transigant. id est, summa vi. Frange opes. (i. vires.) Liu. *lib.* 8. *d.* 4 Ex summa ope niti. Gell *c.* 3. *lib.* 7. Humana ope inuictus Augustus. (i. viribus.) Velleius. Nec hostiles secutus opes. (i. copias & vires.) Ouidius *Eleg.* 1 *lib* 2. *Trist.* Expertus opibus, omni copia. (Romui opum vi.) Plaut *Asin sc.* 3. *lt. a* 1. ¶ Aliquando etiam opem in singulari numero legimus pro diuitiis. Cic. 3. *Tusc.* ex vetusto poeta, O Priami domus, septum altisono cardine templum, Vidi ego te adstantem ope barbarica. id est, opulentia & fastu immani. ¶ Quandoque etiam Opes pro auxilio legimus in numero plurali. Idem *ad Quint fratr.* Nunc ita accidit vt neque Pictores suis opibus, neque nos studio nostro quicquam proficere possimus. Horat. *lib* 1. *Epist.*

——donec in certamine longo
Implorantis opes hominis.

Opifer, a, um, Opem ferens. {עזר *hozér.* βοηθός, ἐπίκουρος. GALL. *Qui donne aide & secours* ITAL. *Chi porge aiuto & soccorso.* GERM. Helffer Der hilff beweiset. HISP. *Qus trae con, sigo ayuda.* ANGL. *That helpeth.*} Ita Iunonem Opiferam appellarunt Romani, quòd parturientibus opem ferre crederetur. Plin. *lib.* 11. c. 37. Metellum Pontificem linguæ adeo inexplanatæ fuisse accepimus, vt multis mensibus tortus credatur dum meditatur in dedicanda æde, Opiferæ dicere.

Opigena vide *Bitxidy.*

Opsigamium, ὀψιγαμίον, seræ nuptiæ, cùm serò ducitur vxor. Plutarch. in fine Lysandri scribit, quòd Lacedæmone fuerit ἀγαμίου δίκη, καὶ ὀψιγαμίου καὶ κακογαμίου.

¶ Opsimathes, ὀψιμαθὴς, qui serò discere cœpit, ἀπὸ τοῦ ὀψὲ μανθάνειν sera eruditio. Contra παιδομαθὴς, qui a puero didicit.

Opsopœia, obsoniorum apparatus. Athen. ¶

OPULENTUS, a, um, Diues & opibus abundans. עשיר *haschir* πλούσιος. GALL. *Riche, opulent.* ITAL. *Ricco, opulento.* GERM. Reich/wolhabend. HISP. *Rico y abundante* ANGL. *Riche, wealthie* } Plaut. *in Amph.* Opulento homini hæc seruitus dura est. Cic. *de Amic.* Vt mulierculæ magis amicitiarum præsidia quærant, quam viri: & inopes, quam opulenti. Horat. 3. *Carm. Ode.* 24.

——Intactis opulentior
Thesauris Arabum, & diuitis Indiæ.

Opulentiores pauperiorum filias debent vxores ducere. Plaut. *sc.* 5. *a.* 3. Virg 1. *Æneid.*

Hic templum Iunoni ingens Sidonia Dido
Condebat donis opulentum, & numine diuæ.

Catull. *in Iul Cæs.*

Eóne nomine vrbis opulentissima socer generque perdidistis omnia?

Ne quisquam tam opulentus, qui mihi obsistat, i. superbus. Plaut, *Curc. sc.* 3. *a.* 2.

Opulentia & Opulentitas, atis, Opes, diuitiæ. {רכוש *recúsch* עשר *óscher.* πλοῦτος. GAL. *Richesse, abondance.* ITAL. *Richezza, abondanza.* GERM. Reichtumb. HISP *Riquezas, abundancia.* ANG *Richesse, welth.*} Plaut *in Milit.* Quasique eius opulentitatem reuearis. Salust. *in Cat.* Cui potest esse dubium, quin opulentiam illam ex sanguine & miseriis ciuium parauerit? Plin *lib.* 17. c. 1. Tam recens est opulentia, tantóque tunc plus honoris arbores domibus afferebant, vt hinc his ne inimicitiarum quidem pretium seruauerit Domitius.

Opulentè, & opulenter, Sump uosè, splendidè, cum opulentia. {πλουσίως, ἀφθόνως, δαψιλῶς, ἀφθόνως. GALL. *Richement, en grand abondance.* ITAL. *Riccamente, in abondanza.* GERM. Reichlich/ köstlich/ prächtlich. HISP. *Ricamente y abundatamente.* ANG. *Richely, with great wealth.*} Salust. *Iugurth* 122. atque illos arcte colam, me opulenter. Liu. *lib.* 1. *ab Vrb.* Ludos opulentius instructiúsque quam priores reges, fecit. ¶ Apul. *in Apol.* domus opul. nte ornata. ¶

Opulento, as. Dito, seu abundantem facio. {העשיר *hehesschir* πλουτίζω. GALL. *Enrichir, faire riche.* ITAL. *Arricchire.* GERM. Reich machen. HISP. *Enriquecer.* ANGL. *To make riche.*} Columell. *lib.* 8. c. 1. Quippe villaticæ pastiones, sicut pecuniariæ, non infimam colono stipem conferunt: quum & autum stercore macerrimis vineis, & omni culo atque aruo medeantur, & eisdem familiarem focum, mensámque pretiosis dapibus opulentent. Horat. 1. *Epod.* 17.

Ne percontaris fundus meus, optime Quinti,
Aruo pascat herum, an baccis opulentet oliuæ.

Opulesco Ditesco. {עשר *haschár* πλουτέω. GALL. *S'enrichir.* ITAL. *Arricchire.* GERM. Reich werden/reichen. HISP. *Ser enriquecido y abundante.* ANGL. *To waxe riche* } Furius,

Quo magis incomptis possint opulescere campis. Nonius.

Opsimathes, ὀψιμαθὴς, qui iam grandis natu discit, vel qui serùs ad discendum accedit Contra παιδομαθὴς, qui a puero didicit.

Opsimathia, ὀψιμαθία, sera eruditio, interp. Gell.

OPSONIUM, ij, omne id quod cum pane vescimur. {פתבג *pathbagh* ὀψώνιον. GALL *Toute viande autre le pain & le vin, pitance* ITAL. *Companatico.* GERM. Allerley speiß one wein vnd brot/ die neben speiß zu gemeinem. HISP *Qualquier man ar que no es pan, companage.* ANGL. *All meat except bread and drink, cates.*} Plaut. *in Aul.* Dat coquos cum opsonio. Iuuenal. *Satyr.* 11.

——non tamen his vlla vnquam obsonia fiunt Rancidula.

Horat. 1. *Serm. satyr.* 2.

Omnia conductis coemens opsonia nummis.

Adest opsonium a porta recta de piscata. Plaut. *Most. sc.* 1 *a.* 2. Affert opsonium tribus, quod sit satis. Idem *Men. sc.* 4 *a.* 3. Ve dispartitem opsonium bitariam. duos agnos. Idem *Aul. sc.* 1. *a.* 2. Vino, ornamentis opiparis opsoniis. Idem *Mil sc.* 1 *a* 2.

Opsono, as & Opsonor, aris deponens. (nam Græcè ὀψώνιον per o. scribunt) Emo seu præparo opsonium. {ὀψωνέω, ὀψωνῶ. GALL. *Acheter ou faire prouision de viandes* ITAL. *Comprare companatico.* GERM. Allerley neben speiß eintauffen. HISP. *Comprar de comer.* ANGL. *To laye out money for cates.*} Plaut. *in Casin.* Argento ne parcito, opsonato ampliter.

amplter. Idem, Cœnæ opſonauit, id eſt, opſonium emit. Terent. *in Andr.* Vix drachmis opſonatus eſt decem. Opſonare pollucibiliter. Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Benè opſonauit atque ex mea ſententia. Idem *Men ſc* 1. *a.* 2. Poſtquam opſonauit herus & conduxit coquos. (i. opſonium emit.) Item, Quid? non poterat de ſuo opſonari filiæ in nuptiis? Idem *Aul. ſc.* 1. *a* 2. Satin hoc vides, Tribus vobis opſonatum eſt? An opſono amplius? Idem *Men ſc.* 2. *a.* 2. ¶ Opſonare famem ambulando, eſt acuere, & excitare Cic. 5. *Tuſc* Socratem ferunt, quum vſque ad veſperam contentius ambularet, quæſitumque eſſet ex eo quare id faceret, reſpondiſſe, Se, quo melius cœnaret, opſonare ambulando famem.

Ŏpſonito, as, frequentatiuum, Sæpe opſono, ὀψωνεῖν διηνεκῶς Nævius, Multi mecum eo die opſonitauere.

Ŏpſonatus, us, Ipſa opſonatio. { ὀψωνία. GALL. *Achet ou prouiſion de viandes* ITAL. *Preparatione di viande* GERM. Einkauffung der kuchenſpeiß. HISP. *Aquella obra de comprar de comer.* ANGL. *A laying of money for cates* } Plaut. *in Trin* Dedi equidem hodie quinque argenti decem minas, præterea vinum in opſonatum. Opſonatum redeo. Idem *Men ſc.* 2. *a.* 2.

Ŏpſonator, is, verbale, qui emit opſonia. { ὀψώνης. GALL. *Deſpenſier qui achete viandes.* ITAL. *Spenditore, proueditore di viuande.* GERM. Ein keuffer der kuchenſpeiß. HISP. *Deſpenſero que compra de comer.* ANGL. *An cater.* } Senec. *ad Lucil* Adiice opſonatores, quibus dominici palati notitia ſubtilis eſt, qui ſciunt, cuius illum ſapor excitet. Plaut. *Mil.* Vel primarium paraſitum, atque opſonatorem optimum.

| Opſophagus ὀψοφάγος. qui opſonia edit. in Gloſſ. exponitur *guloſus*, qui nempè ὄψοις inhiat, cupes, popinalium cupediarum auidus ſectator. ¶ Fuit etiam cognomen Apicij, qui omnes gulæ proceres longo interuallo ſuperauit.

Opſopœus, ὀψοποιός, qui ὄψα ποιεῖ, id eſt, opſonia parat.

Opſopola, ὀψοπώλης, qui ὄψα πωλεῖ, qui obſonia vendit. ὀψοπωλεῖον popina. Gloſſ. Athenis etiam forum ipſum, vbi obſonabantur, ὄψον vocabatur: quod alioqui propriè eſt cibarium ad panem. |

Optria, ὀπτήρια, dona, quæ viſionis cauſa dantur ſpecialiter, quæ ſponſus ſponſæ dabat, cum eam primum ſpectaret. ὀπτὴρ eſt viſor, ſpeculator, ab ὄπτομαι video.

ŎPTICUS, a, um. Viſibilis, qui perſpici poteſt { ὀπτικός. GALL. *De perſpectiue, choſe appertenant à voir.* ITAL. *Viſiuo, perſpettiuo.* GERM. Des geſichts, zudem geſicht gehörig. HISP. *Coſa para ver y mirar perſpectiuo.* ANGL. *That ſerueth for the ſight.* } Hinc nerui optici, a medicis dicuntur, per quos ſpiritus viſiuus deferetur in pupillam [illegible]. ¶ Hinc etiam pars Geometricæ diſciplinæ dicitur.

• Optica ὀπτική, id eſt Perſpectiua, quæ ad oculos pertinet, quæ cauſas reddit cur viſiones ſubinde fallant, & ea quæ in aqua conſpiciuntur, maiora ad oculos fiant. quæ procul ab oculis ſunt, minora.

Optimas, Optimitas, Optimus, vide *Bonus.*

ŎPTO, as, quaſi opem peto, Perott. Deſidero, cupio. { אבה *a'áh* אוה *ivváh* חפץ *chaphéts.* ἐπεύχομαι GALL. *Deſirer.* ITAL. *Deſiderare.* GERM. Begären wünſchen. HISP. *Deſſear.* ANGL. *To wiſh or deſire.* } Cic. *lib.* 4. Itaque mihi venire in mentem nil poteſt, non modò quid ſperem, ſed vix iam quid audeam optare. Haud multos homines, ſi optandum foret, videre & conuenire te mauellem. Plaut. *Mil ſc.* 5 *a.* 2 Cur tantum aufero, quantum a diis optat, & amplius. Idem *Capt. ſc.* 1. *a* 4. Inopem optaui potius eam relinquere. Idem *Prolog Aul.* Optas quæ facta. Idem *Amph* Dii tibi dent quæcunque optes. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Cur me mortem dedere optas, [illegible] *Ibid ſc.* 3. *a.* 3. Optare a Diis immortalibus, &c. Cic. *pro Flacco* Optati ciues, populares, incolæ Plaut. *Aul. ſc.* 1. *a.* 4. ¶ Vnde Optatiuus modus, apud Grammaticos, ἡ εὐκτική. Quandoque eligo, αἱρέομαι. Cic. *lib.* 1. *Offic.* Quæque maiori parte pulcherrima videantur, ea maxime optant. Virg. *lib.* 1. Optauitque locum tectis. ¶ Aliquando Optare ponitur pro petere, vel rogare. Cicero *in Catil. lib.* 1. Neque ego a diis immortalibus Quiritis optabo, vt, &c. ¶ Interdum etiam pro aſciſcere. Idem *in Epiſt.* Sed ne optari quidem ſacerdotem licebat, qui cuiquam ex collegio eſſet inimicus. ¶ Huius compoſita ſunt, Adopto, Coopto, Exopto, & Præopto: de quibus ſuis locis.

Ŏptatus, a, um, participium ¶ Optati dicuntur, qui in honeſtum gradum aliquem ſunt electi, ἐκλεκτοί a verbo Opto, quod inter cætera eligo ſignificat & aſciſco.

Ŏptātus, Expetitus, deſideratus. נאוה *naavéh.* Cic. *ad Lentul* Tametſi mihi nihil fuit optatius, quam vt primum abs te ipſo, deinde a cæteris omnibus quàm gratiſſimus erga te eſſe cognoſceres. Idem *Quint fratr.* Vale mi optime, ac optatiſſime frater. Mihi illi expectatum, optatum venturum ſcio. Plaut. *Amph.* (Legitur & optatò) Noctem tuam velim ſi optata fiant. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Dij tibi omnes omnia optata ferant. Idem *Capt ſc.* 2. *a.* 2.

Ŏptātiſsimus, ſuperl. vt, Optatiſſimus nuntius Cic. 4. *Philipp.*

Optatum, i, ſubſtantiuum, Expectatum. { תאוה *taavah* מאוה *maavah* חפץ *chephets* מאויים *maavaiim* חפץ *chepheth.* εὐχή, εὐκταῖον. GALL. *Choſe deſirée.* ITAL. *Coſa deſiderata.* GERM. Ein wünſch oder begären. HISP. *Coſa deſſeada* ANGL. *A wiſhe and deſire.* } Cic. *in Piſon.* Illud etiam accidit præter optatum meum, ſed valde ex voluntate. Optata loqui, Terentius *Heaut.* Eueniunt optata. Ouid. 6. *Met.* Reſpondet optatis meis fortuna. Cic. *Curio* 2 *lib Epiſt fam.*

Optatò, aduerbium, Cum deſiderio { ἐπευκτικῶς. GALL. *Deſirablement, auec deſir & ſouhait.* ITAL. *Deſideratamente.* GERM. Erwünſcht. HISP. *Deſſeadamente.* ANGL. *As one walde wiſhe.* } Terent. *in Andr* Optatò aduenis Cic. *ad Attic.* Niſi quid te aliud impedierit, mihi optatò veneris.

Optatio, nis, verbale, Optio Cic. 3. *Offic* Cui quum tres optationes Neptunus dediſſet, optauit interitum Hippolyti filii. Quint. *lib.* 9 *cap* 2 Detracta voce libera, eſtimatione iracundia, optatione, execratione. Hic pro εὐχῇ ponitur.

Ŏptabilis, e, quod eſt expetendum. { נאוה *naavéh.* εὐκταῖος. GALL. *Deſirable.* ITAL. *Deſiderabile.* GERM. Zu erwünſchen, wünſchens wert. HISP. *Coſa para ſer deſſeada.* ANGL. *That is to be deſired or wiſhed* } Cic. *Luc.* Quæ etſi nobis optabiles in experiendo non fuerunt, in legendo tamen erunt iucundæ. Idem 1. *de finib.* Itaque ne iuſtitiam quidem recte quis dixerit per ſeipſam optabilem, ſed quia iucunditatis vel plurimum afferat.

Ŏptabiliter, aduerbium, { εὐκταίως. GALL. *A ſouhait.* ITAL. *Deſideratoſſamente, con deſiderio.* GERM. Nach allem wunſch. HISP. *Deſſeadamente.* ANGL. *Delectably, in ſuch ſorte as it tho be wiſhed.* } Cic. 1. *Tuſc.* Prò dii immortales, quam optabiliter iter illud iucundum eſſe debet.

Ŏptiuus adiectiuum pro adoptiuo. { θετός. GALL. *Adoptif.* ITAL. *Adoptiuo.* GERM. Angenommen erwölt. HISP. *Adotado e ahijado.* ANG. *Adoptiue.* } vt, Nomen optiuum, Horat. 2 *Ep.* 2.

——— ſi plus adpoſcere viſus

Fit Mimnermus, & optiuo cognomine creſcit.

Ŏptio, nis, fœm. gen. Optandi atque eligendi facultas. { מבחר *mibchár* מבחר *mibchár.* αἵρεσις. GAL. *Souhait, chois, eſlite.* ITAL. *Elettione.* GERM. Ein waal. HISP *Obra de deſſear ò elegir, electiom prepueſta.* ANGL. *Choiſe or election.* } Plaut. *in Caſin.* Optio hæc tua eſt, vtram harum vis conditionem, accipe. ¶ Dare optionem, & Facere optionem, & dare & deferre alicui, & Permittere optionem alicui. Cic. 1. *Verr.* Quoties ille tibi poteſtatem, optionémque facturus ſit, vt eligas vtrum velis factum eſſe, néene. Quint. *lib* 5. Nec optio iudicis aduerſario eſt permittenda. Cic. 4. *Acad.* Si optio naturæ noſtræ detur. ¶ Optio etiam aliquando maſcul. generis eſt, ſignificatque miniſtrum a Centurione, vel decurione adoptatum, qui priuata eius obeat negotia, dum ipſe publicis curis eſt diſtrictus. Veteres appellabant Accenſum. Feſtus, In re militari Optio appellatur is, quem Decurio, aut Centurio optat ſibi rerum priuatarum miniſtrum, quò faciliùs obeat publica officia. Optio qui nunc dicitur, antea appellabatur Accenſus, qui à Tribuno militum Centurioni dabatur adiutor. Dicitur ab optando (vt Vegetius ait) quòd antecedentibus ægritudine præpeditis, ij tanquam adoptati eorum, atque vicarii, ſolent vniuerſa curare: vt nihil aliud ſit Optio in re militari, quam adoptatio: quoniam Centurio, aut Decurio optabat ſibi rerum priuatarum miniſtrum, quo faciliùs publica obiret negotia. Plaut. *in Aſin.* Optionem tibi ſumito Leonidem. Calliſt. *in l vlt. de iur. immunit.* Quamobrem etiam eum qui in palatina militia ipſum agat, quod in exercitu Optiones, iure arbitror dici Optionem. Optio in Militia, quis dicatur. Plutarch. *in Galba.* Ὀπτίων dicitur à Plutarcho, & exponitur [illegible]. Vide Conſtantini Lexicon editionis ſecundæ. ¶ Optio fabricæ apud Iuriſconſultos, i. cuſtos fabricæ, fabricenſis. Sic cuſtos carceris a Prudentio manceps carceris dicitur, qui ab Ambroſio Optio carceris: Neque Paulus, & Silas tempus diſtulerunt, quo optio item carceris baptizarent cum omnibus eius.

Optionatus, optionis munus vt Pontificatus, Decurionatus.

Ŏpulento, Opulentus, Opulentia, vide *Opes* in *Ops.*

Ŏpŭlus, i. Genus arboris, maritandis vitibus maximè idoneum. Col. *lib.* 5. *c.* 6. Sed vitem maximè opulus videtur alere, deinde vlmus poſt fraxinus. Ruell. *lib.* 1. *c.* 105. Opulus corno ſimilis arbor, arbuſto Gallico fæcundo idonea: Obierus, vel Opicrus apud nos ruri dicitur, vlmi proceritate adoleſcit, caudice recto, enodi, &c.

Ŏpūntia, herba eſt circa Opuntem naſcens, etiam homini dulcis: mirúmque è folio eius radicem fieri, ac ſic eam naſci. Verba ſunt Plin. *lib.* 2. *cap.* 17.

Ŏpūs, untis, Ὀποῦς, ῦντος Ciuitas Locrorum Epicnemidiorum, non procul ab Aſopo fluuio. Quintil. *lib.* 1. *de Pont.* Facta cæde puer Patroclus Opunta reliquit.

Ŏpūntii, populi dicuntur. Ὀπούντιοι, & Ὀπουντιοι & propinquus ſinus Opuntius.

Ŏpŭs, operis, & opus, indeclinabile. Vide *Opera.*

Ŏpuſcŭlum, diminutiuum. Vide *Opus* in Opera.

ŌRA, æ, Extremitas cuiuſque rei. { ספה *ſaph* כנף *chanáph* שול *ſchul* גבול *ghebhul.* ὤα, πέρας. GALL. *La fin & bout de quelque choſe que ce ſoit fin & limite, le bord de quelque nauire.* ITAL. *Eſtremita di qualche coſa.* GERM. Das end oder euſſerſt eines jeden dings. HISP. *Orilla, fin, o cabo.* ANGL. *The edge of an habilement, the borders of countreys.* } Virg. 9 *Æneid.* ad bellum retulit,

Et mecum ingentes oras euoluite belli,

hoc eſt, finem belli vel belli extrema, vt interpretatur Seruius. Hinc veſtimentorum extrema, Oræ dicuntur [illegible]. Regionum item, terrarumque fines, inſuper maritimæ ipſæ regiones, Oræ dicuntur. Virg. 1. *Æneid.*

Arma virúmque cano Troiæ, qui primus ab oris,

Italiam fato profugus, Lauinaque venit

Littora.

Sic, Oram legere Liu. *lib.* 7 *d.* 4 Suet. *in Tib. c.* 10. GALL. *Prendre la riue, le bord.* ¶ Oræ aluearium, Virg. 4 *Georg.*

Spiramenta linunt, fucóque & floribus oras

Explent.

¶ Plin. Oræ appellatione ferè ſemper regionem littoralem appellat, [illegible], apud quem crebrò illa leguntur in ora ſunt ciuitates, & oppida oræ proxima. Quæ verò remota ſunt ab ora, in mediterraneo eſſe dicuntur. Velleius, Oræ maritimæ præficere. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Oram omnem Conterobromiam ſubegit. ¶ Ora pro regione Cic. 2. *de nat. deor.* Omnibus hominibus, qui vbique ſunt, quacunque in ora ac parte terrarum. Tranſlate dixit Ennius,

Quis potis ingentes oras euoluere belli.

Et ipſum ſecutus Virgilius,

Et mecum ingentes oras euoluite belli.

quaſi dicant totam belli regionem, campum ac ſpatium. ¶ Ora pro climate, vel ſegmento cœli. Cic. 1. *Tuſc* Tum globum terræ eminentem a mari, fixum in medio mundi vniuerſi loco, duabus oris diſtantibus, habitabilem, & cultum ¶ Sunt qui dicant Oram etiam ſignificare nauticum funem, quo nauis littori alligatur, adducentes teſtimonium illud Quint *in Præfat. ad Tryphonem.* Permittamus vela ventis, & oram ſoluentibus bene precemur, & Liu. *lib.* 28. In ipſis quoque trepidatum nauibus, dum ne hoſtes cum ſuis irrumperent, trahunt ſcalas, oraſque & anchoras, ne in moliendo mora eſſet, præcidunt. Cæterùm eruditi negant Oram inueniri pro fune nautico, apud idoneos autores, quum ne in Liuio quidem Oras, ſed Lora in vetuſto codice ſcriptum reperiatur: & apud Quint. Ora ſoluentibus, in quibuſdam exemplaribus legatur: vt idem ſit Oram ſoluere, quod ſoluere a littore. ¶ Ora pro aurio

rei autore Feſto, vſus eſt Cæcilius: Oram, inquit, reperire nullam, quam expediam, queo. ¶ Apud Celſum, Oræ vulneris vocantur, hiantis vulneris extremitates, quæ ſutura coniunguntur. Oras, inquit, vulneris ſuturæ comprehendunt.

ŌRĀCŬLUM, i, Deorum reſponſum. ¶ *nab dehir*. χρησμὸς, λόγιον. GAL. *Oracle*. ITAL. *Oracolo*. GERM. Ein göttliche antwort vnd eröffnung. HISP. *Reſpueſta de Dios, Oraculo*. ANGL. *An oracle, an anſwer geuen by god.* } Ita dictum à verbo Oro, vel ab Oratione, teſte Cic. *in Topic.* Oracula (inquit) ex eo ipſo appellata ſunt, quod ineſt his deorum oratio. Virg. 1. *Æneid.*

Suſpenſi Eurypylum ſcitatum oracula Phœbi
Mittimus.

¶ Quandoque ponitur pro templo in quo reſponſa dantur. Plin. *lib.* 12. *c.* 23. Inde & nomen Ammoniaco ab Ammonis oraculo, iuxta quod naſcitur arbor. ¶ Nonnunquam etiam pro celebri, notatúque digna, & minimè vana ſententia. Seneca. Vnum illud optimum oraculum eſt, Pugnandum eſſe pro patria. Plin. *lib.* 18. *c.* 6. Inde illa reliqua oracula. Nequam agricolam eſſe, quiſquis emeret quod præſtare ei fundus poſſet. ¶ Accipitur præterea aliquando Oraculum pro ſomnio nocturno, quo res aliqua nobis denuntiatur. Cic. 1. *de diuinat.* Expoſui ſomnij, & furoris oracula. ‖ ¶ Latiùs etiam pro elogio & ſtatuto dicitur. Ita aliquando Imperatores & Reges numinis titulum pro maieſtate, ſibi tribuebant: & ſuas leges oracula vocant, quatenus poteſtate diuinitus datâ populo officia ſua præſcribebant. ‖ ¶ Dicere ex oraculo. Idem *pro Fonteio*. Ex oraculo dici putes. Edere oraculum, Oraculo aliquid edere, Fundere oraculum, Petere oraculum de aliqua re. ¶ Oraculo vti χρῆσθαι, oraculum conſulere. Tacitus, Appellitque Colophona, vt Clarij Apollinis oraculo vteretur. Oracla per ſyncopen pro Oracula. Ouid. 1. *Metam.*

——— *& numina montis adorat*
Fatidicámque Themin, quæ nunc oracla tenebat.

Oraculum Aticinum apud Gell. *c.* 3. *lib.* 3. Item, Quaſi Delphico Oraculo inſtinctus Plato. Quintil.

‖ Oraſtes, animal quadrupes. Geſn.

Orama, aſpectus. Aldhel.

Orariæ, naues actuariæ paruæ circa oras nauigantes. Turn. ‖

Orarium, ij, linteum eſſe tradunt, quo ori fauemus, vt apud Vopiſcum Sipontinus indumentum eſſe vult, quo Sacerdotes vtantur, & in quo orent. Heſychius *Semicinctium* videtur exponere, *ſemicinctium, ζωνάριον, ὠράριον* & *ὤριον*. Ambroſ. de SS. Geruaſ. & Protaſ. Quanta oraria iactitantur? B. Hieronymus, Alioqui ridiculum & plenum dedecoris eſt, referto marſupio, quòd ſudarium orariúmque non habeas, gloriari.

Orarius, a, um, adiect. vt Oraria nauis, i. actuaria, & parua nauis, actuariolum nauigium. Plin. *in Epiſt. ad Traianum*, Nunc deſtino partim nauibus orarijs, partim vehiculis prouinciam petere, h. e. quibus ſecundùm littoris oram nauigatur. Nam maioribus pelagus tentatur.

‖ Oraſis viſiones, libri Sibyllini Saracenorum. Luitpr. Lg b. ‖

Ōrātă, æ, Piſcis, ab auri colore nomen habens. Idem & Aurata dicitur. χρυσόφρυς. GALL. *Orade, ou dorade*. ITAL. *Orata*. GERM. Ein forelen. HISP. *Dorada pescado*. ANGL. *A gilthead*. } Solent enim veteres pro au diphthongo, ſæpe o litteram ſubſtituere, vt Clodius pro Claudio, & Codex pro caudice. Vide ſuprà in dictione *Aurata*.

Oratha, Ὄραθα, oppidum eſt, Meſopotamiæ, ad Tigrim fluuium. Stephan.

Orbana, ſeu vt alij, Orbona, Deæ cuiuſdam nomen, quæ Romæ ad ædem Larium aram habuit. Autor Plin. *lib.* 2. *cap.* 7.

Ōrātĭo, Oratiuncula, & Orator, vide *Oro*.

Orbēlus, Ὄρβηλος, Thraciæ mons eſt in ea parte, qua Macedoniæ eſt contigua, non procul à Pangæo promontorio: à quo vicina regio Orbelia dicta eſt, Ὀρβηλία. Vide Plin. *lib.* 4. *cap.* 10. & 11.

Ŏrbĭs, is, ab antiquo orbare, i. circulo deſcribere. circulus { *ghalghál*. κύκλος, δίσκος. GALL. *Cercle, rondeau, rondeur*. ITAL. *Circolo, rotondità*. GERM. Ein ring oder kreiß. HISP. *Redondez, circulo*. ANGL. *A circle or round compaſſe*. } Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Aliis glauci coloris orbibus circundatis. Ouid. 6. *Metam.*

——— *Lanam glomerabat in orbes.*

Lucan. *lib.* 5. de gruibus loquens,

Confuſos temere immiſſæ glomerantur in orbes.

Virg. 5. *Æneid.*

Inde alios ineunt curſus, alióſque recurſus,
Aduerſis ſpatiis, alternóſque orbibus orbes
Impediunt.

Cic. 3. *de Orat.* Circuitus & quaſi orbis verborum.

Seu propior terris (Sol) æſtiuum fertur in orbem,

Tibull. *lib.* 4.

Solus vtroque idem diceris magnus in orbe.

Ibidem. Orbem alterum quærens (i. Britanniam.) Velleius.

O vir non ipſo quem regis orbe minor.

Ouid. *Epigramm.* 3. *lib.* 5. Orbis caudicum (de faſce ligni.) Gell. *cap.* 3. *lib.* 5.

Nunc pila, nunc celeri vertitur orbe trochus.

Ouid. *Eleg.* 11. *lib.* 3. *Triſt.*

——— *Nobis habitabitur orbis*
Vltimus.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Quamuis longinquo referam laſſus ab orbe pedem.

Idem *Eleg. lib. Triſt.* ¶ Item,

Inde pater centum denos ſecreuit in orbes
Romulus,

Idem *lib.* 3. *Faſt.* ¶ In orbem vice pari diſſerere. Gell. *c.* 2. *lib.* 18. ¶ Orbis pro Tympano rotundo. Suet. *in Aug. c.* 68. De Gallo matris Deûm tympanizante. Vidéſne vt cinædus orbem digito temperet? Orbis in acie, verbum militare. Gell. *cap.* 9. *lib.* 10. ¶ Differt autem Orbis à Sphæra, ſeu globo, quòd orbis propriè de plano corpore, quod circularem habet figuram. Sphæram autem, vel Globus de corpore ſolido dicatur. Cic. *de nat. deor.* Duæ formæ præſtantes ſunt: ex ſolidis globus, ex planis circulus, vel orbis, qui Græcè κύκλος dicitur. Sed hoc non ſemper obſeruatur. Significat enim frequenter Orbis, quod ſphæricum eſt, vel rotundum: vnde orbem terrarum, *οἰκουμένην*, dicimus pro toto vniuerſæ terræ globo, quem ſphæricæ figuræ eſſe philoſophi conſentiunt. *tebel*. Plin. *Proœm. lib.* 3. Terrarum orbis vniuerſus in tres diuiditur partes. ¶ Item pro maxima hominum multitudine. Ouid. 1. *de Arte,*

Nempe ab vtroque mari iuuenes, ab vtroque puellæ
Venere, atque ingens orbis in vrbe fuit.

¶ Accipitur etiam Orbis pro circulari cæleſtium corporum meatu. Cicero *de ſomn. Scipion.* Stellæ circulos ſuos, orbeſque conficiunt celeritate mirabili. Nonnunquam etiam ſignificat cæleſtes ſphæras. *Ibidem.* Nouem tibi orbibus, vel potius globis connexa ſunt omnia. ¶ Orbes in homine dicuntur frontis foramina, inter quæ latent oculi. Statius, Tum vacuos orbes. Prudent. Hic vtriſque obtutib. orbes cauatos prætereus, baculo regebat primo errore nutantem gradum. Sed & ipſa lumina ſic appellantur. Lactant. Orbes ipſos humoris puri, ac liquoris plenos eſſe voluit. ¶ Orbis noſter, i. hemiſphærium noſtrum. Orbis alter, h. e. hemiſphærium oppoſitum. Nam duo ſunt hemiſphæria: vnum incolimus, noſtérque Orbis vocatur. Alterum, inquit Pompon. Mela, Antichthones, qui ſunt in orbe altero. Solinus de Taprobana, Diu orbem alterum putarunt, & quidem eum, quem habitare Antichthones crederentur. Plin. *lib.* 12. *cap.* 11. In noſtro orbe proximè laudatur Syriacum. ¶ Orbis aliquando pro operculo in orbem facto. Cato *de re ruſt. cap.* 10. Abacum vnum, orbes aheneos duos, menſas duas, &c. ¶ Orbis ablaqueationis, apud Colum. *lib.* 4. *cap.* 4. ponitur pro foſſura, ſiue foſſione illa quæ in orbem circa vites, aut arbores fieri ſolet. Nam (inquit) dum exaltare fortius orbem ablaqueationis foſſor ſtudet, obliquam vitem plerunque ſauciat. ¶ Quandoque Orbem legimus acceptum pro orbili, hoc eſt, pro extremitatibus radiorum in rota, quæ canthis cinguntur. Varro 3. *de re ruſt. cap.* 5. E quo ſtagno riuus peruenit in duas, quas dixi, piſcinas, ac piſciculi vltro ac citro commeant, quum & aqua calida & frigida ex orbe ligneo menſáque, quam dixi in primis radiis eſſe, epiſtomiis verſis ad vnumquenque factum ſic, vt fluat in conuiuam. ¶ Orbis pro anno. Virg. 1. *Æneid.*

Triginta magnos voluendis menſibus orbes
Imperio explebit. hoc eſt triginta regnabit annos.

Idem 3. *Æneid.*

Annuum exactis completur menſibus orbis.

¶ Eſt etiam Orbis menſa rotunda. Martial. *lib.* 2.

Tu Libycos Indis ſuſpendis dentibus orbes,
Fulcitur teſta fagina menſa mihi.

Quo in loco Libycos orbes vocat menſas citreas. ¶ Ponitur quandoque pro contextu, & ſerie continua, & quadam quaſi circunductione orationis, quum periodi legitimis commatibus & colis ſunt expletæ. Quintil. *lib.* 9. *c. vlt.* Hiſtoria non tam finitos numeros, quam orbem quendam, contextúmque deſiderat. Cicer. *in Orat.* In Thucydide orbem orationis deſidero. ¶ Orbis etiam piſcis eſt marinus, orbiculatus excepta cauda ſine ſquammis, cutis duriſſimæ, atque aculeis horridæ, cui os anguſtum, dentibus quaternis, latis munitum. Ennius apud Apuleium *in* 1. *Apologia*, videtur Caſtariam marinam appellaſſe. Plin. *lib.* 32. *cap.* 2. Duriſſimum eſſe piſcium conſtat qui orchis (veteres codices *orbis*) vocetur. ‖ ¶ Orbis Lacedæmonius, teſſellæ marmoreæ varij in pauimento coloris. Buleng. ‖

Ōrbĭcŭlŭs, i, diminutiuum. { κυκλίσκος. GALL. *Petit cercle, rondeur*. ITAL. *Picciolo cerchio, rotondità*. GERM. Ein klein rund ding oder ſchnitzlin. HISP. *Pequeño circulo, redondez*. ANGL. *A litle circle or rondell.* } Plin. *lib.* 25. *c.* 13. Concisa quoque in orbiculo ſeruatur in vino. ¶ Orbiculus pro rotula trochleæ. Cato *cap.* 3. Trochleas Græcanicas binas quæ funibus ſparteis ducantur, orbiculis ſuperioribus octonis, inferioribus ſenis citrus duces.

Ōrbĭcŭlātŭs, a, um, quod in orbem & circulum factum eſt, circularis, rotundus. { κυκλοτερής, σφαιροειδής. GAL. *Rond, qui eſt fait en rond*. ITAL. *Tondo, rotondo*. GERM. Ründ / rund / oder kugelecht / ſcheiblecht. HISP. *Redondo*. ANG. *Round lyk a circle.* } Vnde Poma orbiculata dicuntur à Varro 1. *de re ruſt. cap.* 59. quæ rotunda ſunt, figurámque habent orbis in rotunditatem circumacti. Cæl. *ad Cicer. lib.* 8. Quid eſt? Nunc tibi noſtri milites qui duriſſimis & frigidiſſimis locis teterrima hyeme bellum ambulando confecerunt, malis orbiculatis eſſe paſti videntur.

Ōrbĭcŭlātĭm, aduerbium. Per orbes & circulos quaſi circulatim. κυκλοειδῶς. GALL. *En forme ronde, par rondeaux*. ITAL. *A forma rotunda*. GERM. Geringleter weiß / in die runde. HISP. *En cerco, en redondez*. ANGL. *Round like a circle, by circles.* } Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Sed quibus ceruix è multis, vertebratiſque orbiculatim oſſibus flexibilis ad circunſpectum, articulorum nodis iungitur.

Ōrbĭcŭs, a, um, autore Nonio, quod eſt per orbem ductum, ſeu per circulum. { κυκλικός. GAL. *Qui tourne en rond*. ITAL. *Girato, intorno*. GERM. Das in die runde iſt. HISP. *Hecho cerco ò en en redondez*. ANGL. *That is round.* } Varr. Vt ſidera cæli circa terram, atque axem voluuntur motu orbico.

Ōrbīlē, is, id eſſe videtur quod rotam in ſummo ære continet, vel id potiùs quod in extremis radius eſt, & canthis cingitur. { ἡ τῶν τροχῶν περιφέρεια. GALL. *Le tour & rond d'une roue*. ITAL. *Il rotondo della ruota*. GERM. Die lonnen oder die felgen des rads. HISP. *La redondez de la rueda*. ANGL. *The round circle of a wheel that turneth on the ground.* } Varr. 3. *de re ruſt. c.* 5. Intus eſt columella, in qua intus axis, qui pro menſa ſuſtinet totam radiatam, ita vt ad extremum, vbi orbile ſolet eſſe acutum, tabula cauata ſit Badæus.

Ōrbĭlius Beneuentanus, Grammaticus fuit, Horatij in pueritia præceptor quem *lib.* 2. *Epiſt.* ob nimiam in puéros ſæuitiam Plagoſum vocat. Hunc in ſenectute accidiſſe ferunt, vt omni prorſus memoria deſtitueretur. Itaque per iocum Litterarum obliuio eſt appellatus. Vix ad centeſimum prope annum, reliquitque filium Orbilium, & ipſum Grammaticum. Ex Tranquillo.

Ōrbĭtă, æ, Rota, ſiue curſus. { *ghilghál* *mahagal*. τροχιά. GALL. *Roue, orniere*. ITAL. *Ruota, carro*. GERM. Ein karrengleiß. HISP. *El carril por donde paſſa carreta, rueda*. ANGL. *A wheele or trake of the wheele made in the ground.* } Virg. *lib.* 3. *Georg.*

——— *iuuat*

——— imitat ire tegit, quâ nulla priorum
Caſtaliam molli devertitur orbita clivo.

Cic. *Attic. lib.* 2. Vt viæ ſonitum audire, vias impreſſam orbitam videre poſſemus. ¶ Eſt præterea Orbita, veſtigium decurrentis in viis rotæ ex curſu. Plin. *lib.* 8. *c.* 18. Iidem, vbicunque fiat, ſi orbitam tranſire, metuuntur. Loquitur de muribus. Liu. 2. *bell. Maced.* Rota vero in altiorem orbitam depreſſa, ita eurum inclinauit. ¶ Hinc exorbitare, ex, de quo ſuo loco. ¶ Item Orbita, rotunditas. Virg. *in Ætna.*

Soles ſcire modum, & quanto minor orbita Lunæ eſt.

¶ Orbitus, annualis. Gl. g. b. ¶

Orbus, a, proprie dicitur oculis priuatus, quaſi amiſſis orbibus. { יתום *ſeruir.* ὀρφανὸς & τυφλός. Gall. *Aueugle.* Ital. *Orbo, cieco.* Germ. *Der geſichten beraubt. Blind.* Hisp. *Ciego.* Angl. *Blind, bereſt of his ſight.* } Plin. *lib.* 7. *c.* 43. Orbam luminibus exegit ſenectam, amiſſis incendio, quum Palladium raperet. Idem *lib.* 35. *c.* 10. Pinxit & Antigoni regis imaginem altero lumine orbam. ¶ Per tranſlationem Orbi dicuntur, quicunque aliqua re chara priuati ſunt. Hinc patres, amiſſis liberis, quos non minus charos habent quam oculos, Orbi vocantur. עררים *ƒarirım* גלמודים *ghalmudim.* ὄρφανοι. Angl. *Needfull, that lacketh any thing.* } Cic. *in Parad.* Quum nutum locupletis orbi ſenis non obſeruat? Quint. *lib.* 5. *cap.* 17. Patens liberorum, an orbus ſit. Col. *lib.* 7. *cap.* 4. Orbæ ſuis natis matres. Iuuenal.

——— meliora ac plura reponit
Perſicus orborum lautiſſimus.

Similiter Orbi dicuntur liberi amiſſis parentibus. { יתומים *jethomim.* ὀρφανοί. } Terent. *Adelph.* Hæc virgo orba eſt patre. Idem *Phorm.* Lex eſt, vt orbæ qui ſint genere proximi, His nubant. Quintil. *declamat.* 280. Orba dici non poteſt poſt nuptias.

Orba ſuis eſſent etiamnunc lintea ventis,

Ouid. 13. *Metam.*

At tu non orbum luctu deſerta cubile,

Catull. *de coma Beren.*

Orba parente ſuo quicunque volumina tangis.

Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 1. *Triſt.* & *Eleg. vlt. lib.* 3. Lamij concinnat liberis orbas oues. Plaut *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Mare portubus orbū. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 3 *Triſt.*

Littora rarus in hæc portubus orba venit,

Idem *Eleg.* 12. *lib.* 3. *Triſt.* Orbus eſt omnibus ſenſibus, qui Homerum cæcum natum putat, Velleius *priore volum.* ¶ Orbi palmites dicuntur, qui oculis & gemmis carent, & nihil pariunt. Columell. *lib.* 5. Nec, inquit, orbos tantùm detrahere palmites, verumetiam frugiferos.

¶ Orba, ἰνδίκληρος. Virgo, vel mulier, vtroque parente orba, nullo ſuperſtite fratre, cui tota hæreditas obtingit, vnde dicitur γαμὴν ἀγχιστεύς. aut orba cohæredibus, quæ & Græcis ἐπίκληρος, & ἐγγύα dicitur. Opponitur ei ἡ ἄνευ προικός. quæ cum certa dote in matrimonium alicui collocatur. ¶

Orbitas, Priuatio liberorum, aut parentum. { שכול *ſchobhil* ἀπαιδία, ὀρφανία. Gal. *Priuation ou perte d'enfans, ou d'autre choſe qu'on tient chere.* Ital. *Priuatione di coſa cara, come de figliuoli.* Germ. *Weiſloſe/iſt der ſtant da jemandts ſeiner liebſten beraubet wirt/ als die eltern irer kinder/ &c. Item Der weyſen ſtant.* Hisp. *Perdida de coſa amada, como de hijos.* Angl. *Loſſe or lack of any thing which one loueth affectuouſly, as parentes, children.* } Vt vxoris viduitas poſt amiſſum maritum. Quint. Non habet orbitas veſtra lacrymas ſuper ardentes rogos. Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Quod hoc eſt ſcelus? quaſi in orbitatem filios producerem. ¶ Orbitas luminis, pro priuatione. Plin. *lib.* 7. *c.* 47. Magna & Crytobulo fama eſt, extracta Philippi regis oculo ſagitta, & citra deformitatem oris, curata orbitate luminis. Orbitas magis vulnerat indoctos. Senec. *c.* 7. *de conſ. ad Mart.* Orbitas plus gratiæ confert, quam eripit. Idem *cap.* 14. *ibidem.* Orbitatem manu facere. (i. exhæredare.) *Ibid.* Libertatem quam viduitas & orbitas facit deteſtantur Matronæ. Liu. *lib.* 34.

Orbitūdo, Orbitas, ſed antiquum eſt. Accius, Miſeret lacrymarum, luctuum, orbitudinis.

¶ Orbo pro vrbo, eſt curuo. Vide *Vrbo* ¶

Orbo, as, Re chara aliquem priuo. { שכל *ſchichehil* חסר *chiſſer.* ὀρφανίζω, ἀποστερέω. Gall. *Priuer de quelque choſe qu'on tient chere.* Ital. *Priuare, orbare.* Germ. *Berauben.* Hisp. *Priuar de coſa amada.* Angl. *To depriue of a thing that a man ſet verie much by.* } Cic. *de Amic.* Etſi illis planè orbatus eſſem, magnum tamen afferret ætas illa ſolatium. Idem 4. *Acad.* Non ergo is excæcat nos, aut orbat ſenſibus. Orbare ſe luce. Idē *Tuſc.* Orbari auxilio Idem *pro Murena.*

Orbātus, participium. { שכול *ſchachūl.* ὀρφανισθείς, ἀποστερηθείς. } Cic. *pro Cluent.* Mater orbata filio. Idem *ad Cæcin.* Nec iis quidem verbis, quibus te conſoler, vt afflictum, & iam omni ſpe ſalutis orbatum.

Orbatio, nis. { שכול *ſchechol.* } Senec. *Epiſt.* 88. Paupertas non per poſitionem, ſed per detractionem dicitur: vel (vt antiqui dixerunt) per orbationem: Græci dicunt στέρησιν: quod quum dicunt non quod quis habeat dicitur, ſed quod non habeat. Idem *cap.* 7. *de conſol. ad Mart.*

¶ Orbis, piſcis marinus, columbus, piſcis. Rond ¶

Orca, æ. { ὄρκα. Gall. *Eſchaulart.* Ital. *Orca.* Germ. *Ein greulicher waſſiſch im meer/ iſt ein ſonderbare gattig diſes nammens.* Hisp. *Vna eſpecie, de vallena.* Angl. *A whale, or ſuch great beaſt in the ſea.* } Genus belluæ marinæ (inquit Feſtus) balænis infeſtum Plin. *lib.* 9. *c.* 6. Balænæ & in noſtra maria penetrant. In Gaditano Oceano non ante brumam conſpici eas tradunt, condi autem æſtatis temporibus in quodam ſinu placido & capaci, mirè gaudentes ibi parere Hoc ſcire orcam, infeſtam his belluam, & cuius imago nulla repræſentatione exprimi poſſit alia, quàm carnis immenſæ dentibus truculentæ. Irrumpunt ergo in ſecreta, ac vitulos earum ac fœtas, vel etiamnum grauidas lancinant morſu, incuſſæque ceu Liburnicarum roſtris fodiunt. Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 4.

——— ſimplex è dulci conſtat oliuo,
Quod pingui miſcere mero, muriáque decebit,
Non alia quam qua Byzantia putruit orca.

¶ Ab huius belluæ ſimilitudine vaſis quoddam vinarij genus ſpecie teretis, & vaſiformis, Orca dicitur. { Angl. *A fat.* } Varro *de re ruſt. lib.* 1. *c.* 19. Orca in Hiſpania ſeruare muſti repta. ¶ Erat etiam olim Orca vaſis genus, in quo ficus aſſeruabantur. Plin. *lib.* 15. *c.* 19. At vbi copia ficorum abundat, implentur orcæ, in Aſia cadi. ¶ Quidam etiam Orcam accipiunt pro vaſculo luſorio, quo coniecti tali, agitatique emittuntur in tabulam aleatoriam, quod a Martiale dicitur turricula, ex imitatione Græcæ dictionis πύργος, quam & Latini vſurpant. Perſ. *Sat.* 3.

Anguſtæ collo non fallier orcæ.

In hoc tamen Perſii loco ſcribit Cornutus Orcam vaſis genus eſſe collo anguſto, in quod nuces iaciebantur diſtanti ex loco, & qui certo iactu mitteret, victor habebatur. ¶ Plin. *lib.* 35. pro capſa pigmentorum muliebrium vſus eſt, Viſa caſu reperta, incendio Piræi ceruſſa in orcis cremata. ¶ Orca etiam gemmæ nomen eſt, nigro, fuluo, viridi, ac candido colore diſtinctæ. Plin. *lib.* 37. *c.* 10. ¶ Orca terra, quæ aratur vt fœcunda Hinem.

Orcarius, rufus. L. g. b. ¶

Orcŭla, diminut. ab Orca, ὀρκίδιον. Cato *de re ruſt.* Cyminum, fœniculum, rutam, mentham in orculam condito.

Orcădes, ὀρκάδες. Ptol. Inſulæ Oceani Septentrionalis vltra Britanniam & Hyberniam, numero triginta, ſecundùm Pomponium, parum inter ſe diſtantes. Vulgò *Orknes.*

Orcēlis, ὀρκηλίς. vrbs Baſſetanorum in tractu Tarraconenſis Hiſpaniæ. Ptol. *lib.* 2. *c.* 7.

Orchămus, Aſſyriorum rex fuit, qui Leucotheam filiam ab Apolline vitiatam viuam defodit. Vide fabulam apud Ouid *lib.* 4. *Metam.*

¶ Orchas, ὀρχάς, oliua rotunda Eadem & orchites. ¶

Orchēſtră, ὀρχήστρα, locus erat in theatro inter ſcenam & cuneos, Senatoribus ad ſpectandum deſignatus, in quo erat pulpitum quinque non amplius pedibus altum, quod Græci Thymelem dicebant. & Longeum, in quo chorus Tragœdiarum, & Comœdiarum, quando Comœdiæ chorum habuerunt ipſique etiam citharœdi & aulœdi, & quotquot perſonam ex fabula non agebant, actioni ſubſeruiebant. Dicta Orcheſtra, ἀπὸ τοῦ ὀρχεῖσθαι, hoc eſt, a ſaltando, quod in ea geſticulatores, hiſtrionibus in ſcenam abditis, populum ſaltando detinerent. Suet *in Nerone,* Deinde in orcheſtram, ſcenámque deſcendit, & orationis quidem carminiſque Latini coronam, de qua honeſtiſſimus quiſque contenderat, ſumpſit. Idem *in Caſ. c.* 76. Suggeſtum in Orcheſtra. Idem *in Caſ. c.* 39. Seſſum in Orcheſtra. Et *c.* 24. Per ſcenam in Orcheſtram tranſiit. Iuuenalis poſuit pro ſeſſione Senatus & primorum, quum ait:

——— ſimiléмque videbis Orcheſtram & populum.

Orchĭa lex, ὀρχίου νόμος, prima fuit inter leges ſumptuarias, quæ ab Orchio Tribuno plebis nomen accepit. Hac certus conuiuarum numerus perſcribebatur, cauebaturque vt apertis ianuis cœnitaretur, nequa legi fraus fieri poſſet.

¶ Orchini, ſeruatores indigniſſimi per gratiam, & præmium lecti. Turn. ¶

Orchis, ὄρχις, herba quam & Cynoſorchin vocat Plin. *lib.* 26. *c.* 10. Cuius vocat ali vim reddentes officinæ etiam hodie *Teſticulum canis* appellant. ¶ Eſt etiam Orchis, piſcis quidam duriſſimus, cuius meminit idē Plin. *lib.* 32. *c.* 2. Duriſſimum (inquit) eſſe piſcium conſtat, qui Orchis vocatur, rotundus eſt, & ſine ſquamis, totúſque capite conſtat.

¶ Orchita, æ, Latina terminatione, quæ alias *Orchitis.* hoc vide in ſequenti. ¶

Orchis, & ŏrchītes, ὀρχίτης, genus oliuarum, quæ à teſticulis nomen ſumpſerunt, vt inquit Seruius *in lib.* 2. *Georg.* Nam ὄρχις, teſtes dicuntur, vnde Orchites dictæ ſunt, quaſi teſticulares oliuæ. Nominatiuus ſingularis eſt Orchis. Colum. *lib.* 5. *c.* 82. Orchis quoque & radius melius ad eſcam, quàm ad liquorem ſtringitur.

Orchoē, æ, ὀρχόη, Babyloniæ oppidum eſt, in confinio Arabiæ quam deſertam vocant. Ptol *lib.* 5. *cap.* 20.

Orchŏmĕnus, ὀρχομενός. Theſſaliæ fluuius, antea Minyeius appellatus, teſte Plin. *l.* 4. *c.* 8. ¶ Orchomenus item, ſiue Orchomenum, Bœotiæ oppidum eſt ad ſui nominis fluuium ſitum, olim potentiſſimum, vt pote cui & Thebani aliquando tributum pependerint (vt teſtatur Strab. *lib.* 9. præſertim ſub Eteocle tyranno, qui primus Gratiis templum extruxit ¶ Fuit item eiuſdem nominis oppidum in Arcadia, non procul à Lebadia, quod Strabonis ætate interierat, vt ipſe teſtatur *lib.* 8. ¶ Fuit & tertium Eubœa inſula non procul a Caryſto. cuius meminit idem Strabo *lib* 8.

Orchomĕnĭus, a, um, adiect. ὀρχομένιος.

Orcus, q. vrgus, ab vrgendo: vel a Græco ὅρκος, iuramentum A veteribus inferorum deus eſt exiſtimatus, quem & Plutonem & Ditem patrem vocabant. Varro terram ipſam Orcum eſſe videtur ſignificare, quod in ea omnia oriuntur & aboriuntur. Itaque dictum eſſe orcum ab ortu, quòd omnium rerum finis ſit ortus. { שאול *ſcheol* ᾅδης. Gal. *L'obſcurité des enfers.* Ital. *Plutone inferno.* Germ. *Der helliſch gott Pluto/wirt auch für die Hell ſelbs genommen.* Hisp. *Eſcuridad del infierno.* Angl. *Hell, or the darkneſſe of hell.* } Cicero 6. *Verrem,* Hic dolor erat tantus, vt Verres, alter orcus, veniſſe Ennam, & non Proſerpinam aſportaſſe: ſed ipſam abripuiſſe Cererem videretur. ¶ Aliquando etiam pro ipſo inferorum loco vſurpatur. Ita a Propertio *lib.* 3. *Elegiarum,* Minos vocatur arbiter Orci, quaſi inferorum iudex & moderator. Plaut. *in Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Bene vale: apud Orcum te videbo Orcus, idem Charon, ex Plutarch. *in Anton.* Viuæ necne, id Orcum ſcire oportet. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Orcus eum ad ſe recipere noluit, vt eſſet qui mortuis hic cœnam coquat. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Orcus vobis ducit pedes. Suet. *in Neron. c.* 39. Homer. 2. *Iliad.* Indicat Orcum Theſſaliæ fluuium eſſe, e Stygia palude profluentem, aquis adeò pinguibus, vt Peneo fluuio, in quem illabitur, olei in modum ſupernatet. Hinc factus eſt locus fabulæ, vt Orcus inferorum fluuius eſſe dicatur, cuius apud Deos ſanctiſſimum ſemper habitum ſit iuramentum Feſtus. Orcum ab vrgendo dictum putat, quod ad mortem homines vrgeat. Alij ἀπὸ τοῦ ὅρκου, hoc eſt, a iuramento, malunt, quod nullum iuramentum apud ſuperos firmius eſſet, aut religioſius, quàm quum per Stygiam paludem iurabant: aut per Orcum fluuium, qui ex Styge profluit. { Ein helliſcher fluß/welcher durch den ſee Stygen laufft. } ¶ Cum Orco rationem habere, vel ponere, eſt periculo mortis ſeſe exponere quum id præ videamus: quod ſolent agricolæ, qui in peſtilenti agro, quamuis fructifero ſerunt. Varro *de re ruſt. cap.* 4. Itemum vbi ratio cum Orco habetur

habetur, ibi non modò fructus eſt incertus, ſed etiam colentium vita. Virg. 4. *Æneid.*

Stygióque caput damnauerat Orco.

Orcīnŭs, a, um. quod ad Orcum pertinet, vt Orcinus libertus, ſiue Charonita, dicitur qui directam ex teſtamento libertatem accepit, nec vnquam patronum viuum habuit: quare cùm hic libertus nullius liberti viuentis ſit, Ditis, vel Orci, ſiue Charontis libertus nominatur. Vlpian. D. *lib.* 26. *tit.* 4. *l.* 3. Quod quidem in omnibus Orcinis libertis locum habet teſtamento manumiſſis. Orcini Senatores qui dicuntur Suetonio, Plutarcho Charonitæ vocantur in Antonio. ¶ Sic apud Gell. *lib.* 1. *cap.* 24. *in epigr.* *Nam' poeta*, Orcius theſaurus pro ſepulchro. Itaque poſtquam in Orcio traditus theſauro, obliti ſunt Romæ lingua Latina loquier.

¶ Orciolion, ornôlet, vrnula, vrceolus. L. g. b.

Orcomona, luctus funebris. Matt. ¶

Ordeolus. Iſid. *lib.* 4. *c.* 8. de morbis. Orcolus eſt paruiſſima & purulenta collectio in capillis palpebrarum conſtituta, in medio lata, & ex vtroque conducta: hordei granum ſimulans, vnde & nomen accepit.

Ŏrdeſſŭs, ὀρδησσὸς, fluuius maximus Scythiæ, qui ab Oriente profluens miſcetur cum Iſtro. Herod. *lib.* 3.

Ŏrdĕum, & Ordeaceus, a, um, vide *Hordeum.*

Ōrdĭnārĭus, Ordino, nas, vide *Ordo.*

ORDIŌR, iris, Orſus & orditus, teſte Priſciano, præteritū facit, olim & Ordio, apud Africanū. Loqui incipio, oratione inchoo { החל hechel, κατάρχομαι λόγου, ἄρχομαι. GALL. *Commencer de parler.* ITAL. *Comminciare a parlare.* GERM. Anheben/Anfahen. HISP. *Comiçar de hablar* ANGL. *To beginne to ſpeak.* } Virg. 1. *Æneid.*

Veneris contrà ſic filius orſus.

Cic. *pro Marcell.* Sed vt vnde eſt orſa, in eodem terminetur oratio mea. Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe.* Vnus rem ex compoſito orditur, id eſt, narrare incipit. Vnde Exordium, principium orationis. ¶ Ponitur etiam ſimpliciter pro incipio. Cic. 5. *Tuſc.* Vnde igitur rectius ordiri poſſumus quam à communi parente natura, quæ quicquid genuit, non modò animal, ſed etiam quod ita ortum eſſet ex terra, vt ſtirpibus ſuis niteretur, in ſuo genere perfectum eſſe voluit? Orſum aliquando poetæ pro eo qui finit, & abſoluit, dixerunt Virg. 9. *Æneid.*

ſic orſus Apollo,

Mortales medio aſpectus ſermone reliquit.

Ordiri telam, pro texere. Plin. *lib.* 11. *c.* 24. Araneus orditur telas, tantique operis materiæ vterus eius ſufficit. ¶ Veteres etiam Ordio protulerunt. Afranius, Expecta tamen, animo me ordire oportet. ¶ Compoſita huius verbi ſunt, Abordior, Exordior, & Redordior, d, litera euphoniæ gratia interpoſita, de quibus ſuis locis.

Ōrſŭs, us, verb. Telæ, vel, alterius operis principium. { תחלה techillah, ἡ ἀρχὴ, ἀρχή. GALL. *Commencement.* ITAL. *Commenciamento.* GERM. Ein anfang. HISP. *Comienço.* ANGL. *A beginning.* } Virg. *in Culic.*

Atque vt araneoli tenuem formauimus orſum.

Orſa, orum, neutr. gen. κατάρχαι, Incepta, initia. Liu. *in præfat. lib.* 1. *ad fin.* Sed querelæ tum ne quidem gratæ futuræ, quum forſitan neceſſariæ erunt, ab initio certè tantæ ordiendæ rei abſint: quum bonis potius ominibus, votiſque ac precationibus deorum dearúmque, ſi, vt poëtis, nobis quoque mos eſſet, libentiùs inciperemus vt orſis tanti operis ſucceſſus proſperos darent.

Ordia, ordiorum, Lucret *lib.* 4.

Quorum modo diſtracta rediret in ordia prima.

id eſt, in primordia, niſi ſit γένεσις.

ŌRDO, inis, eſt digeſtio, & in ſuo loco rei cuiuſque collocatio: veluti in acie ſit, vbi pedites, vbi alæ, cæteráque omnia ſuo quæque ordine collocantur. { סדר ſedher ערך hērech מערכה maharachah, τάξις, κόσμος, ἡ τάξις. GALL. *Ordre, diſpoſition.* ITAL. *Ordine, diſpoſitione.* GERM. Ein ordnung. HISP. *Orden.* ANGL. *An order.* } Cic. 3. *de Orat.* Ordo eſt, qui memoriæ maximè lumen affert. Idem *Paradox.* Quicquid peccatur, perturbatione peccatur regionis, atque ordinis. Ordine præcipere & agere (i. rectè.) Liuius *lib.* 4. *ab Vrb.* Rectè atque ordine. Idem *lib.* 4. *bell. Pun.* ¶ Ordo pro conſuetudine. Sueton. *in Tib. cap.* 72. Nihil ex ordine quotidiano prætermitteret, & *cap.* 1. Eum vitæ ordinem tenuit. In ordinem redigi, & in numerum venire, Quintilianus. Sueton. *in Auguſt. cap.* 35 Non more atque ordine, ſed prout libuiſſet, ſententias rogabat. In ordinem redigere auctores, vel numero eximere. Quintil. Idem nobis ducendus ordo per auctores. Idem, In ordinem redegit Socrates triginta Tyrannos.

Nec ſanguinis ordo,

Sed virtutis honos ſpoliis quæratur in iſtis.

Ouid. 13 *Metam.*

Aſpicies illic poſitos ex ordine fratres.

idem *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.* Ex ordine reſcisit omnem rem, vt factum eſt, ordine, Plaut. *Men. ſc.* 3. *a.* 4. Quiſque vt ſteterat iacet, obtinétque ordinem. Idem *mph.* Virg. 5. *Æneid.*

terno conſurgunt ordine remi.

¶ Digerere in quincuncem arborum ordines, Cicero *de ſenectute.* ¶ Aliquando Ordo pro ſtatu homi um, fortuna, cenſu, loco & gradu vſurpatur. τάξις, τάγμα. Idem *in Verr.* 4. de Prætura vrbana M. Octauium hominem ornatiſſimum loco, nomine, ordine, virtute. Tres erant ordines Romæ, Senatorius, Equeſtris, & Plebeius: ab Ariſtotele τάξεις dicuntur. Virg. 7. *Æneid.*

Tum ſatus Anceſa delectos ordine ab omni.

Vbi Seruius, Ordine ab omni, id eſt, ex omni qualitate dignitatum: quod apud Romanos in legatione mittenda hodie quoque ſeruatur. ¶ Ordo ampliſſimus, Senatorius vocabatur Cicero *pro domo ſua ad Pontifices,* Quid, quem Senatum, pro me non modò propugnatē ampliſſimum ordinem, ſed etiam plorare, & ſupplicare mutata veſte prohiberent? ¶ Ordines ducere dicuntur qui militibus præſunt, vt Tribuni militares. Centuriones atque alii. Liuius 2. *ab Vrbe*, Noſcitabatur tamen in tanta deformitate, & ordines duxiſſe aiebant, aliáque militiæ decora, vulgò miſerantes eum iactabant. Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 1. Omnes ordines ſub ſignis ducam. Extra turbam ordinum colloquunt ſimul. (i. duces.) Id. m *Amphitr. ſc.* 1. *a.* 1. ¶ Accipitur quandoque pro ipſis hominibus, hoc eſt, iis qui ſunt eiuſdem dignitatis, vt ſunt Equites, Senatores, & cæteri quorum dignitas etiam ordo appellatur. Cicero 3 *Offic.* Qui eſſet, vt argentarius apud omnes ordines gratioſus, id eſt, apud omnium ordinum homines Salult. Sæpenumero Patres conſcripti, multa verba in hoc ordine feci, id eſt, in Senatu ¶ Aliquando refertur ad fortunam, & genus vitæ Terentius *in Eunucho*, Conueni hodie adueniens quendam mei loci hinc atque ordinis hominem Me, inquit, ordinis hominem: id eſt, pauperem, quemadmodum ego. Sic honeſti ordinis homines dici poſſunt, opulenti Donatus ¶ Ordinis inferioris amici dicuntur, qui ſunt infimæ conditionis, vel minimi amici, & omnium minimi. Cicero *de Amicitia* Nunquam ſe ille Philo, nunquam Rutilio, nunquam Mummio antepoſuit, nunquam inferioris ordinis amicis. ¶ Extra ordinem apud Iuriſconſultos, id eſt, ſine verbis & formulis ſolennibus, inuſitato more & conſuetudine. Paulus *in l. ordo.* ſ. *de publ. iudic.* Ordo exercendorum publicorum iudiciorum in vſu eſſe deſiit: durante tamen pœna legum, quum extra ordinem crimina probantur. Extra ordinem multa flagitabant milites. Sueton. *in Tib. cap.* 25. Extra ordinem audire Grammaticum. Idem *ibidem cap.* 32. Item, Creatori, præter ſortem extra ordinem numerant. Senec. *Epiſt.* 82. Item, Octies extra ordinem donatus miles. Liuius *lib.* 3. *ab Vrbe.* & *lib.* 3. *d.* 5. ¶ Extra ordinem metaphoricos, Extraordinariè præter cæteros. Cicero *ad Att. Cæcin. lib.* 6. Quare ad eam ſpem, quam extra ordinem de te ipſo habemus, non ſolum propter dignitatem & virtutem tuam (hæc enim ornamenta ſunt tibi etiam cum aliis communia) accedunt tua præcipua propter eximium ingenium, ſummámque virtutem. ¶ Inde fiunt Interordo, & Interordinium: de quibus *ſuprà.*

Ōrdĭnārĭus, a, um, Vſitatus, in quo ſeruatur ordo. { τεταγμένος, ταχτός. GALL. *Ordinaire, mis par ordre.* ITAL. *Ordinario.* GERM. Ordenlich. HISP. *Coſa pertenecente à orden.* ANGL. *Ordinare, put in order.* } ¶ Ordinaria ſemina, dicuntur ordine diſpoſita. Columell. *lib.* 5. *cap.* 13. Conſitis complurib. inter ordinaria ſemina malleolis. ¶ Sic & ordinaria vitis apud eundem *eodem lib. cap.* 16. Vitruuius *lib.* 2. Ordinarios lapides appellat, qui ſunt eiuſdem formæ, & ordinis, & inter ſe ſimiles. ¶ Ordinarius homo, (vt poſt Oppium docet Feſtus) dicitur homo ſcurra & improbus, quique aſſiduè in litibus moratur, ob eamque cauſam in ordine ſtat Prætorem adeuntium ſiue per contrarietatem, vt ait Ælius Stilo, quod minime ordinarie viuit. ¶ Extraordinarium παράταξις, quod fit extra ordinem ¶ Ordinaria conſilia Liuius *lib.* 7. *bell. Pun.* ¶ Ordinarium officium, Senecæ dicitur, vbi præficitur aliquis certæ functionis, *lib.* 3. *de benefic.* Ad hortos alicuius ne ordinarium quidem habentis officium. ¶ Ordinarius ſeruus, apud Vlpian. *l. item apud Labeonem* § *prætor ait.* ff *de iniuriis* & Vicarius. Senec *Epiſt.* 54. Non eſt res ſubſeſiua Philoſophia, ordinaria res eſt. Ordinaria oratio quæ nunc breuiarium, olim ſummarium Idem *Epiſt.* 39 Item Ordinarius, Iuriſconſultis Vicarij dominus dicitur Ordinarij & legitimi pugiles. Sueton. *in Aug. cap.* 44. Ordinarii, Reipub. vſus. Liu *lib.* 9. *d.* 4. Ordinario iure. Sueton. *in Aug. cap.* 31. Iuris ordinarij res & cognitionis opponuntur. Idem *in Claud. cap.* 15.

Ōrdino, as, ſuo quæque ordine diſpono, digero, diſtribuo. ערך hordech. διατάττω, τάττω. GALL. *Ordonner.* ITAL. *Ordinare.* GERM. Ordnen. HISP. *Ordenar, poner en orden.* ANGL. *To put euerie thing in the a rowe place, to put in order.* } Vnde & Ordinatum dicimus, inquit Budæus, rectè, atque ordine conſtitutum. Liu. 9. *bell. Pun* Scipio poſteaquam in Siciliam venit, voluntarios milites ordinauit, centuriauítque. Horatius *Epod.* 17.

In quem ſuperbus ordinarat agmina Myſorum.

Idem 4. *Carm.* 11.

quod ex hac

Luce Mecænas meus affluentes

Ordinat annos.

Curtius, Fortiſan diſfata ita ordinauerunt. Ordinare locum viribus. Col. *lib.* 5. *cap.* 3. Partes orationis ordinare Cic. 1. *de inuent.* Ordinare litem. *de Orat. lib.* 1. & *pro Sylla*, ordinare, inſtruere parare. Tueri & ordinare vitam. Gell. *cap.* 21. *lib.* 10. Ordinare ſuprema iudicia. Quintil. Item, Ordinare prouincias de Senatus decreto. Sueton. *in Caſ cap.* 18. Et bibliothecas, *cap.* 56 & 57 *Ibidem.* Ordinare delectta. GALL. *Y donner ordre* Suet. *in Aug. c.* 17 Ordinare, pro in ordinem referre. *Ibidem cap.* 46. Ordinare Reipub. ſtatum. Suet. *in Iul. Caſ. c.* 40. Conuerſus hinc ad ordinandum Reipublicæ ſtatum. Cell. *lib.* 7. *c.* 26. de cura calculi. Et tum loco calido curatio adhibenda, quæ hoc modo ordinatur: Homo præualens, &c. id eſt, ordine inſtituitur, atque fit. Ordinare item ad honorem & magiſtratum promouere. Suet. *in Veſp.* Quendam è charis miniſtris diſpenſationem cuidam quaſi fratri petentem quum diſtuliſſet, ipſum candidatum ad ſe vocauit, exactáque pecunia quanta is cum ſuffragatore ſuo pepigerat, ſine mora ordinauit. Eſt enim hic ordinare, quaſi in ordines adoptare, vel in ordinem municipalem producere.

Ōrdĭnātus, a, um, participium. In ordinem redactus. { ערוך harûch τεταγμένος, κοσμίως. GALL. *Ordonè.* ITAL. *Ordinato.* GERM. Geordnet. HISP. *Ordenado.* ANGL. *Placed in order.* } Liu. 4 *bell. Pun.* Vt veterum multarum verba audiuit, quam multarum rerum ipſe ignarus eſſet, ex comparatione tam ordinatæ diſciplinæ animaduertit.

Ordinatior, Comparatiuus, τεταγμένος. Seneca *Epiſt.* 75. Non dices virum ſuſtorem ſaluis liberis, quam amicis, Nec ordinatiorem, nec prudentiorem. Idem *ibid.* Ordinatior & prudentior homo.

Ordinatiſsimus, ſuperlat τεταγμένος, Apuleius *de Deo Socratis*, Stellæ quæ noſtris no curſu meatus longè ordinatiſſimos, diuinis vicibus æternos efficiunt.

Ordinate, aduerbium, Diſtinctè, ordine. { ἐν τάξει, ταχτῶς. GALL. *Par ordre d'ordre.* ITAL. *Per ordine.* GERM. Ordenlich. HISP. *Con orden.* ANGL. *Orderly, orby good order.* } Ad Herenn 4. Quæ ſi ſequuntur, acutè & cito reperiemus diſtinctè & ordinate exponemus.

Ōrdĭnātĭm, aliud aduerbium Cæſar 2. *bell. Gall.* Ita ſati grato, atque ordinatim ſtructo, &c. Brutus *ad Cic.* Ille enim ut paſſim, ergo ordinatim quacunque it, ergaſtula ſoluit.

Ōrdĭnātus, κατάταξιs. Apul. *in Apologia*, Præterea ordinatius & con...

liis eadem Græcè & Latinè adnotas conſcribere.

Ordinatio, nis, verb. Diſpoſitio, conſtitutio. { ערך *héreh* מערכה *maharacháh*. διάταξις, διατύπωσις. GALL. *Ordonnance*. ITAL. *Ordinanza*. GERM. Ordnung, richtung in die ordnung. HISP. *Ordenanza, obra de ordenar*. ANGL. *A ſetting of thinges in order*. } Colum. *lib.* 11. *c.* 1. Vt ordinatio conſtituta conſeruetur. Plin. *Epiſt.* 105. Quum certius de vitæ noſtræ ordinatione aliud audiens. ¶ Ordinatio, pro adminiſtratione prouinciæ Sueton. *Neron. c.* 40. Spoponderunt tamen quidam deſtituto ei ordinationem Orientis nonnulli nominatim regnum Hieroſolymorum. Velleius, Omnem ordinationem & necis & teſtamenti Cæſaris comperit.

Ordinator, is. { ערך *horéch*. διατακτής, διατάκτωρ. GALL. *Ordonneur, diſpoſeur*. ITAL. *Ordinatore*. GERM. Ein ordner. HISP. *Ordenador*. ANGL. *That ſetteth thinges in order*. } Senec. *Epiſt.* 110. In his opus eſt illi alicuio conſilio, quomodo medico, quomodo nauis gubernatori, quomodo aduocato & litis ordinatori. ¶ Hinc fit compoſitum Præordino, anteordino.

Ordouices, populi fuerunt Britanniæ inſulæ arduis montibus proximi, apud quos (vt Tacitus ſcribit *lib.* 12.) Hoſtorius dux Romanus Caratacum regem viuum cepit, Romámque miſit.

Orea, æ, ab ore fit, & ſignificat frænum, dictum ita quòd ori inſeratur. { מתג *metheg* רסן *reſem*. χαλινός. GALL. *Le frein ou le mors d'vne bride*. ITAL. *Freno, morſo*. GERM. Das biß deſz zaums ſo man einem thier in das maul legt. HISP. *Freno*. ANGL. *A bridle or bits*. } Titinnus in *Setinna*. Et ſe tacebit, tantum gaudebit ſibi permitti oreæ. Trebellius pro ſe apud populum, Equo qui mihi ſub feminibus occiſus erat, oreas detraho, inſpectante L. Scribonio, autor Feſtus. Aureæ verò dicuntur illæ habenarum partes, quæ circa aures religantur.

¶ Oreas, ὀρειάς, ὀρεινὴ χώρα montana regio. Inde ‖

Oreades. ὀρειάδες, ὀρεάδες, montium Nymphæ. Nam ὄρος Græcis montem ſignificat. Virg. 1. *Æneid.*

Exercet Diana choros, quam mille ſecutæ,
Hinc atque hinc glomerantur Oreades.

‖ Oreb mons Arabiæ, monti Sinai vicinus. ‖

Oreges, pars Tauri montis, in Caſpium mare vergens, Plin. *lib.* 5. *c.* 29.

Oreon, ὄρειον. Tertia ſpecies polygoni, teſte Plin. *lib.* 27. *c.* 12. teneræ harundini ſimilis, vno caule, denſis geniculis, & in ſe fractis, foliis piceæ. Naſcitur in montibus: vnde nomen accepit.

Oreoſelinum, ὀρεοσέλινον, Montanum apium, cicutæ foliis, radice tenui, ſemine anethi, minutiori tamen. Plin. *lib.* 20. *c.* 11. Quarum genus ex eodem faciunt aliqui Oreoſelinon, palmum alto frutice ac recto ſemine cumino ſimile, vrinæ & menſtruis efficax. Latini Apium montanum vocant. Græci etiam πετροσέλινον ἄγριον, hoc eſt, petroſelinum agreſte.

Oreſitrophus, ὀρεσίτροφος, vnus ex canibus Actæonis, ita dictus ἀπὸ τῶν ὀρέων, καὶ τρέφω, quaſi in montibus educatus. Ouid. 3. *Metam.*

Prima Melanchætes in tergo vulnera fecit,
Proxima Therodamas, Oreſitrophus hæſit in armo.

Oreſte, ὀρέστη, vrbs, cuius Hecatæus in Europa meminit. gentile ſimiliter Oreſte.

Oreſtes, ὀρέστης, Agamemnonis, & Clytemneſtræ filius, ſic appellatus ob feram atque agreſtem, & quaſi montanam naturam: cui ſoror Electra necem parari ab Ægiſtho, qui patrem Agamemnona interfecerat, matrémque conſtuprauerat, præuidens, ipſum per pædagogum in Phocidem clam ablegat ad Strophium Phocenſium principem, qui Agamemnonis ſororem duxerat. Illic XII. annos demoratus, cum pædagogo ſuo Argos rediit: vbi ſub ſpecie hoſpitum Phocenſium, quos Strophius miſerat, vt Oreſtis obitum nunciarent, intromiſſi ad Clytemneſtram, eandem cum Ægiſtho adultero conſcia Electra in vltionem patris occidit, vt ſcribit Sophocles *in Electra*, & Euripides *in Oreſte*. Deinde Pyrrhum quoque Macarei ſacerdotis ope in Apollinis templo interfecit, eo quod Hermionem Menelai filiam ſibi priùs deſponſatam rapuiſſet. Propter quæ ſcelera agitatus eſt furiis, quibus non ante purgari potuit, quàm ad aram Dianæ Tauricæ, illuc à Pylade perductus perpetrata facinora expiauerit. Alcmæon, Oreſtes, Lycurgus, (inſani.) Plaut. *Capt. ſc.* 4 *a.* 3. Oreſtis corporis longitudo Gell. *cap.* 10 *lib.* 3. Vide ſupra in dictione *Iphigenia*. Amicum habuit Pyladem, perpetuum omnium ſuarum protectionum comitem, periculorúmque omnium ſocium, cum quo tam ſanctè amicitiam coluit, vt alter pro altero mori non recuſaret. Cic. *de Amic.* Qui clamores tota cauea nuper in hoſpitis, & amici mei Pacuuii fuerunt noua fabula? quum ignorante rege vter eorum eſſet Oreſtes, Pylades Oreſtem ſe eſſe diceret, vt pro illo necaretur, Oreſtes autem, ita vt erat, Oreſtem ſe eſſe dicere perſeueraret.

Oreſtis, ὀρεστίς, Regiuncula Macedoniæ, in eo tractu qui mari Adriatico imminet, cuius populi dicuntur Oreſtæ, Amantinis finitimi: quorum meminit Plin. *lib.* 4 *cap.* 10.

Oretæ, ὀρεῖται, gens Ionica, ſecundùm Strab. *lib* 15. poſt Arbini amnem. Arianorum: quos Plin. *lib.* 6 ait, non Indorum, ſed propria vti lingua. Lucanus *lib.* 3.

Tum furor extremos mouit Romanus Oretas.

Oretenus, { μέχρι τοῦ στόματος. GALL. *Iuſques à la bouche*. ITAL. *Sin' alla bocca*. GERM. Deſz mauls halb. HISP. *Haſta la boca*. ANGL. *Vnto the mouth*. } Gellius, Gutum Samium oretenus imprudens inane, tanquam ineſſet oleum affert.

Oreus, ὄρειος. Dictus eſt Liber pater, à montibus, in quibus ei fieri ſacrificia ſolebant. Feſtus.

Orexis, תאוה *taavá*. ὄρεξις Græcè, Latinè appetitus, ſeu eſuritio dicitur, ab ὀρέγομαι, quod eſt appeto. ANGL. *Appetit, or deſire to eate*. } Iuuen. *Satyr* 6.

——de quo ſextarius alter
Ducitur ante cibum rabidam facturus orexim.

¶ Idem *Satyr.* 11.

——hinc ſurgit orexis, Hinc ſtomacho bilis.

ORGANVM, i, Latinè inſtrumentum. כלי *chelí*. ὄργανον. GALL. *Inſtrument, outil, engin*. ITAL. *Organo, ordigno, ſtrumento*. GERM. Inſtrument, werckzeug. HISP. *Inſtrumento generalmete*. ANGL. *An inſtrumēt, or organe*. } Cic. *lib* 11. *Epiſt ad Brutum*, ὄργανον enim meum erat Senatus: id iam eſt diſſolutum. ¶ Per excellentiam tamen peculiariter Organa dicuntur, quæuis muſicorum inſtrumenta. Quintilian. *lib* 9. *cap.* 4. Natura ducimur ad modos: neque enim aliter eueniret, vt illi quoque organorum ſoni, quanquam verba non exprimunt, in alios tamen atque alios motus ducerent auditorem. Iuuenalis,

——prætoribus Organa ſemper
In manibus, denſi radiant teſtudine tota
Sardonyches, criſpo numerantur pectine chordæ

Vox toto, vt aiunt, organo inſtructa. Quintilian. Vox penè extra organum. Idem Quintil. bis ¶ Architectorum quoque inſtrumenta quædam Organa appellantur. Vitruu. *lib.* 10. *c.* 1. Inter machinas & organa id videtur eſſe diſcrimen, quòd machinæ pluribus operibus in maiores coguntur effectus, vt baliſtæ, torculariumque prela. Organa autem, vnius operæ prudenti tractu perficiunt, quod propoſitum eſt, vt ſcorpionis, & aniſocyclorum verſationes. Hæc maioribus velut organis commouentur. Quintil. Organis fractis ſimiles fauces. ¶ Apud Colum. *lib.* 5. ſumitur pro inſtrumento ad metiendum apto, vbi ait, Sic compoſitum organum quum in ſulcum demiſſum eſt, liram dominat & conductoris ſine iniuria deducit.

Organarii, organorum fabricatores, ὀργανοποιοί Iul. Firm. *lib.* 2. Mercurius cum Venere in ſexto ab horoſcopo facit organarios, & myropolas.

Organicus, a, um, ὀργανικός, vt Saltus organicus Heliconis. Lucret. *lib.* 3. Organicus, ſubſt. qui organis canit.

Organicè, aduerb. ὀργανικῶς, vt Organicè moueri, & Mechanicè. apud Vitruuium, pro eo quod eſt Per machinas, & per organa teſte Budæo.

Organici, organicorum, qui muſicis organis canunt. Lucret. *lib.* 2.

——aquè
Ac muſæa mele, per chordas organici quæ
Mobilibus digitis expergefacta figurant.

‖ Orge occide. Gl. Iſid. An à Celtis ſumta vox, quibus Worge eſt, occide. Würgen occidere ‖

Orgia, orum, ὄργια. Neutrius generis & pluralis numeri, apud Græcos, teſte Seruio primùm dicta fuerunt quæuis ſacra. Erat enim Orgiorum appellatio generalis, quemadmodum apud Latinos Ceremoniarum. Poſtea tamen factum eſt, vt præcipue hoc nomine Liberi patris ſacra nominarentur, ἀπὸ τῆς ὀργῆς, hoc eſt, à furore, vt quidam putant, quòd hæc præcipuè ſacra à mulieribus furore correptis celebrarentur: vel ἀπὸ τῶν ὀρῶν, hoc eſt, à montibus, in quibus potiſſimum hæc ſacra fiebant. Innouabantur autem tertio quoque anno. vnde Trieterica dicta ſunt, id eſt, triennalia. Virg. 4. *Æneid.*

——vbi audito ſtimulant trieterica Baccho
Orgia

Orgyia ὀργυιά, menſuræ genus, ſex continens pedes, ſiue vtriuſque manus extenſionem, quam Vlnam Latini appellant. Gaza menſuram vertit quatuor cubitorum.

Oria, æ, nauis piſcatoria. Plaut. *in Rud.* Mea opera, labore, & rete, & oria. Idem, Malo hunc alligari ad oriam, vt ſemper piſcetur, etſi ſit tempeſtas maxima. Apud Nonium tamen, à quo hæc deſumpta ſunt, Horia legitur, prima vocali aſpirata: quemadmodum etiam vtrobique legitur apud Plaut. ‖ ¶ Eſt etiam Oria, ſiue Veria, *Orra*, V. E. regni Neapolitani ſub A. Tarentino, gaudet titulo Marchionatus. ‖

Oribaſius, ὀριβάσιος. Sardianus, Iuliani principis fuit familiaris, à quo & Quæſtor Conſtantinopolitanus factus eſt. Scripſit libros Medicinæ LXXII. ad Iulianum: & eorum epitomen libris nouem ad Euſtathium filium. Præterea de regno, & de affectibus. Hæc Suidas. Eunapius verò Græcus author in eo libro quem de Sophiſtarum vitis conſcripſit, eius vitam pluribus perſequitur. Oribaſius, ait, Pergamenus genere, in eloquentia pariter & medicina profecit, à Iulianóque propterea, vt Medicus fuit accerſitus. Inuidia deinde ſucceſſorum principum, bonis priuatus, atque in exilium ad Barbaros miſſus, animum philoſophi ſemper in calamitate retinuit. Tanta apud eas nationes gratia, & opinione ob doctrinam & medicinæ experimenta perſeuerauit, vt pro Deo penè coleretur. Hæc ille.

Orichalcum, { ὀρείχαλκος, vel ὀρίχαλκος. GALL. *Cuiure, laton*. ITAL. *Oricalco, ottone*. GERM. Meß oder möſch. HISP. *Laton moriſco*. ANGL. *Latten mettall*. } Metalli genus eſt, accedens ad colorem auri: quod olim maximo in pretio habebatur. Ita dictum ἀπὸ τοῦ ὄρους καὶ χαλκοῦ, quaſi ὄρειος χαλκός, hoc eſt, æs montanum. naſcitur enim in montibus. Cic. *lib.* 3 *Offic.* Si quis aurum vendens, orichalcum ſe putet vendere, indicétne ei id bonus vir, id aurum eſſe? ¶ Sunt qui *aurichalcum* ſcribant, dicique putent quaſi aureum æs. quorum opinioni refragatur primæ ſyllabæ quantitas, quæ vbique corripitur. Stat. 1. *Theb.*

Emicat effigies, & ſparſa orichalca renident.

Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Cedo mihi auro contra modeſtum amatorem. P. Cedo mihi contra Orichalco cui ſano ſeruiam. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Oricalcho non carum fuit mendacium meum.

Oricos, ſiue oricum, ὠρικός, ciuitas Epiri, à Colchis condita, in confinibus Macedoniæ, teſte Plin. *lib.* 3. *c.* 23. iuxta quam naſcitur terebinthus, nigrum lignum habens & ſolidum in buxi ſpeciem. Vnde Oricia terebinthus, apud Virg. 10. *Æneid.*

——aut quale per artem
Incluſum buxo aut Oricia terebintho
Lucet ebur.

De hac & Lucret. *lib.* 3.

Tunc quis Dardaniam tenet Oricon, & vagus altis
Diſperſus ſyluis Athamas, &c.

Hæc quondam inſula quum eſſet, continenti iuncta eſt. Plin. *lib.* 2. *c.* 86. Epidaurus & Oricum inſulæ eſſe deſierunt.

‖ *Oricula*, i auricula, au mutato in o, Hinc
Oricilla diminutiuum alterum.
Oricularius, quo per aurem aliquid infunditur. ‖

Oriens, vide *Orior*.

Orificium, ii, Introitus, & veluti oſtium vniuſcuiuſque rei { פתח *pétach*. στόμα. GALL. *Orifice, la bouche ou ouuerture de quelque choſe que ce ſoit*. ITAL. *Bocca o apertura di qualche coſa*. GERM. Das mundloch. HISP. *La boca de qualquier coſa*. ANGL. *The mouth entre or brimme of any*

any thing.} Vnde duo ventriculi orificia eſſe dicimus: vnum ſuperius, acutiſſimo tactus ſenſu præditum, quod œſophago adhærens, cibo aditum præbet: alterum inferius, ſuperiori multò anguſtius, quod Græci πυλωρὸν, hoc eſt, ianitorem appellant propterea quod veluti cuſtodis officio fungatur, cibóque nonniſi propè cocto excuſſóque, exitum permittat.

Orīgănum, i. {ὀρίγανον. GALL. *Origan.* ITAL. & HISP. *Origano.* GERM. *Doſten/wolgemut.*} Dioſcoridi herba eſt, ſiue fruticulus, tam folio, quàm ramis ſylueſtri ſerpillo ſimilis, comante ſupra cacumen vmbella, in qua flores ex albo purpurei, odore iucundo præditi emicant. Quatuor autem origani commemorantur genera, Heracleoticum, Onitis, Tragoriganon, & Sylueſtre. Primum ab Heraclea Pontica dictum eſt circa quam copioſiſſimè naſcitur. Secundum ab aſinis, qui eius pabulo maximè delectantur. Tertium ab hircis, qui præcipuè illud appetunt. Quartum, quòd ſine cultura, & ſua ſponte proueniat. Dictum autem putatur Origanum, quod montibus gaudeat. Vide Plin. *lib* 20. *c.* 17.

Orīgĕnēs. ὠριγένης, (qui & Adamantius dictus eſt) Theologus magni nominis, qui tempore Philippi primi Chriſtiani Imperatoris, fidem Euangelicam & ſcriptis, & viua voce non parum illuſtrauit. Incidit tamen in aliquot errores ab Eccleſia damnatos, quos nonnulli ſuſpicantur ab æmulis, eius libris fuiſſe inſpersos. Hic adhuc adoleſcens feruido quodam ſtudio atque acri incenſus, vt liberius & citra pudicitiæ periculum Euangelicæ profeſſioni poſſet incumbere, ſeipſum caſtrauit.

Orīgo, inis, à verbo Orior, oriris, Genus, initium, ſtirps, fons, ortus. {מקור *makor.* ἀρχή. GAL. *Origine, naiſſance, ſource, commencement.* ITAL. *Origine principio* GERM. *Entſpringung* HISP. *Origin, naſcimiento, comienço.* ANGL. *A ſpring, a birth, a creation, begining a ꝼinne.*} Plin. *lib.* 10. *c.* 37. Multi nobilitatem ſingularum columbarum & origines narrant. Cic. *de vniuerſit.* Nullius enim rei cauſa remota, reperiri origo poteſt. Virg. 2. *Georg.*

Non alios prima creſcentis origine mundi
Illuxiſſe dies, aliumve habuiſſe tenorem
Crediderim.

Idem 6. *Æneid.*

Igneus eſt ollis vigor, & cœleſtis origo
Seminibus.

Ouid. 3. *Faſt.*

O quàm de tenui Romanus origine creuit.

Virg. 1. *Æneid.*

Naſcetur pulchra Troianus origine Cæſar.

Saluſt *Iugurth.* Hæque (vt res breui multum auctæ, pars originibus ſuis præſidio, aliæ decori fuere.

Orīgĭnātio, nis, Notatio, etymologia. {ἐτυμολογία. GALL. *Etymologie, deriuation.* ITAL. *Etimologia, deriuatione.* GERM. *Vrſprunglichkeit.* HISP. *La deriuacion de la origen.* ANGL. *A begining or drawing frome another.*} Quint. *lib* 1. *de Etymologia.* Etymologia, quæ verborum originem inquirit, à Cicerone dicta eſt Notatio, quia nomen eius apud Ariſtotelem inuenitur σύμβολον, quod eſt nota: nam verbum ex verbo ductum, id eſt, Veriloquium ipſe Cicero, qui finxit, reformidat. Sunt qui vim potius intuiti, Originationem vocent.

Orīgĭnālis, e, adiectiuum: vt Culpa originalis, Originalis decor.

Orīgĭnārius, adiectiuum, idem quod originalis. Budæus, Originarij ſunt qui contrahunt municipatum origine principaliter *lib.* 10. *Codicis*, titulus eſt *de municip. & originariis.*

Originitus. Ammian Perſæ originitus Scythæ.

Oriolæ ſunt naues. Gell. *c.* 25 *lib.* 10.

‖ Oriolum, *Oribuela*, V. E. regni Valentini, ſub A. Valentino. ‖

Orīon, {כסיל *chesil.* ὠρίων.} Quaſi Vrion, dictus eſt filius Iouis Neptuni & Mercurij. de hoc variè fabulantur poëtæ. Quidam tradunt Iouem, Neptunum, & Mercurium, quum terram peragrarent, ſuperueniente nocte ad pauperem quendam Hyreum, quem Ariſtomachus Erythreum appellat, diuertiſſe, qui eos hilari animo ſuſcepit: quiúnque deos eſſe animaduertiſſet, occiſo boue illdem ſacrificium obtulit. Quo officio motus Iupiter, iuſſit vt aliquid muneris a ſe peteret, ſtatim voti compos futurus qui nihil ſeſe magis cupere reſpondit quam filiũ coniugem tamen ſe non habere, neque velle ducere, quod morienti vxori fidem dediſſet ſe aliam non ducturum. Iupiter igitur, & reliqui dij corium immolati bouis ſumpſerunt, in quod quum vrinam egiſſent, iuſſerunt vt terra obrutum completis maternis menſibus ſolueret. Quod quum feciſſet, inuenit puerum, quem ab vrina Orionem nominauit. Hic poſtea adultus, euaſit venator maximus, adhæſitque Dianæ. Sed quum viribus fidens, gloriaretur, nullam eſſe feram quam non conficeret, dijs inſolens verbum vlciſcentibus contigit, vt terra ſcorpionem pareret, a quo ictus perijt. Diana igitur ſatelitis ſui obitum grauiſſime ferens, eum in cælum iuxta Tauri ſydus conſtituit. Lucanus vero a Diana ſcorpione emiſſo occiſum dicit, & deorum miſeratione in cælum ſublatum. Horat. ab ipſa Diana ſagittis confoſſum tradit, eò quod vi voluerit eam comprimere. Seruius autem hanc fabulam longe aliter perſequit, OEnopionis Siculum habitum eſſe filium, qui quum Candiopen (quam alij Meropem vocant ſororem vitiaſſet, à patre excæcatus eſt. Conſulto igitur oraculo reſponſum accepit Si per pelagus ad Orientem pergeret, vt oculorum concauitates ſemper haberet Soli oppoſitas, lumina recuperaturum. Quod quum facere conaretur audito ſtrepitu, ad Cyclopas peruenit, ex quibus vnum humeris ſuis impoſuit, cuius ductu Solem ſemper aduerſum habens, oculos recepit. Heſiodus Neptuni & Euryales filium facit idque muneris a patre obtinuiſſe tradit, vt per ſummos fluctus poſſet incedere. Alij ferunt, cum oculis ab OEnopione priuatus eſſet, in Lemnum inſulam veniſſe, & ibidem à Vulcano caballo accepto ad ortum Solis perueniſſe, & ſic viſum recepiſſe. Poſtea verò reuerſum, OEnopionem vlciſci ſtatuiſſe, ſed quum hic a ciuibus ſuis ſub terra occultaretur, in Cretam profectum, ibique ob arrogantiam, a ſcorpione diuinitus immiſſo fuiſſe interfectum. Eſt autem ſignum cæleſte, quo oriente maximæ excitantur tempeſtates. Hinc Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

Quum ſubito aſſurgens fluctu nimboſus Orion, &c.

Sunt qui Græcè ab aquarum inundatione ſic dictum velint, quòd ortus eius hyemis initium affert, & mare ac terras tempeſtatibus turbet, ὀρίνω enim turbo & concito ſignificat. Plaut. Iugulum vocat, quod ſtellarum fulgore quaſi gladius armatus, terroribus videatur. Si fulget, ſerenitatem ſi obſcuratur, tempeſtatem præ ſe fert. Habet autem hoc nomen apud Poëtas primam ſyllabam indifferentem. quod ideirco factum creditur, quod prima ſyllaba olim apud Græcos per ω diphthongum ſcribebatur: quæ ſecundùm proprietatem linguæ Doricæ in ω ſolet commutari: qua ratione conſtat poſſe produci. Poteris tamen etiam corripi, ſi abijciamus ex prima ſyllaba vocalem ſubiunctiuam, more Græcorum, qui vt breuem ſyllabam extendant, aliquando aſſumunt vocalem, vt longam contrahant, aliquando vocalem abijciunt. Media autem ſyllaba ſemper producitur. Penultima vero obliquorum caſuum eſt indifferens. Lucan. *lib.* 1.

Tuſſe tulit cælo nitis decus Orionis.

Paſſerat. legit hic *Oarionis.* Verſus ſpondaicus. Ouid. 8. *Metam.* *ſtrictúmque Orionis enſem.* Et iterum *lib.* 13. *Metam.* *ſtrictúmque Orionis enſem.* Apud Catullum *de coma Beren.* Legitur nominatiuus Oarion, Proximus inquit Hydrochoo fulgeat Oarion. Samonicus *cap. de morſib ſerp.* Et documenta dedit nobis proſtratus Orion Magna quod exiguis perimantur ſæpe venenis.

Orior, eris, & iris, olim tam per tertiam, quàm quartam coniugationem declinabatur, hodie tantum per tertiam, excepto infinitiuo Oriri, qui manſit a quarta coniugatione. Ouid. 1. *Metam.*

Tu quoties oreris, viridéſque in ceſpite flores.

Eſt autem Orior idem quod naſcor. {זרח *zarách* צמח *ʈſamách* נולד *noládh.* γίγνομαι. GAL. *Naiſtre.* ITAL. *Naſcere.* GERM. *Geboren werden Entſtehen* HISP. *Nacer.* ANGL. *To be borne, to riſe, to ſpring, to beginne.*} Cic. 2. *de legib.* Sum illi villæ amicior modo factus, atque huic omni ſolo, in quo tu ortus es & procreatus ¶ Interdum ponitur pro Surgo, Prodeo, vnde oriri Solem dicimus. {ἀνατέλλω. GALL. *Venir en lumiere ſortir.* ITAL. *Venir a luce.* GER. *Auffgehen herfür kommen.* HISP. *Salir*} Plaut. *in Aul.* Sed quid hoc clamoris oritur hinc ex proximo? Idem *in Pœn.* Atque ex quoque vt non enuntiet, id eſſe facinus ex te ortum. Terent. *in Adelph.* Tamen tibi à me nulla eſt orta iniuria. Plin. *Epiſt.* 35. Ortus fons in monte, per ſaxa decurrit. Redigam te eodem, vnde orta es, ad egeſtatis terminos. Plaut. *Aſin. ſc.* 2 *a.* 1. ¶ Huius compoſita ſunt, Aborior, Adorior, Coorior, Exorior, Oborior, Suborior: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Oriens, Particip. quod oritur. vt, ſigna orientia noctis. Virg. 7. *Æneid.* ¶ Item Oriens, ſubſtant. maſc. gen. Pars ea mundi in qua ſol oriri ſolet. Plin. *lib.* 10. *c.* 44. Orientem ſpectare quibus exeant in paſcua, Occaſum quibus redeant. Oriens mali vis, reſtringenda. Supra, Surgens Senec. *cap.* 1. *de conſol. ad Marc.* Oriente die duce fertilis anni. Tibull. *lib.* 4.

Ortūs. {נולד *noládh.* ἐγγενής GAL. *Né.* ITAL. *Nato.* GERM. *Geboren/ Entſtanden.* HISP. *Naſcido.* ANGL. *Borne.*} particip. præteriti temporis eſt. Futuri autem Orturus, vel Oriturus. quorum poſteriore vſus eſt. Horat. *lib.* 2. *Epiſt.*

Nil oriturum aliàs, nil ortum tale fatentes.

Ortus aliquando idem ſignificat quod Oriundus. Cæſ. *lib.* 2. *de bell. Gall.* at pleroſque Belgas eſſe ortos a Germanis.

Ortus, us, nomen. Genus, natales, origo, natiuitas, principium generis. {מולדת *moledheth* תולדות *toledhoth* משפחה *miſchapacha.* γένεσις, ἀρχή, vel γέννησις. GALL. *Natiuité, naiſſance.* ITAL. *Natiuita, Naſcimento.* GERM. *Die geburt/ urſprung.* HISP. *Naſcimento.* ANGL. *Birth a growing or ſpringing up, a riſing.*} Cic. 1. *Offic.* Non nobis ſolùm nati ſumus, ortúſque noſtri partem patria vindicat, partem amici. Ouid. 13. *Metam.*

Sed neque materno quòd ſum generoſior ortu,
Nec mihi quòd pater eſt, &c.

Cic. 2. *de legibus.* Cato ortu Tuſculanus fuit, ciuitate Romanus. Ouidius *Eleg.* 3. *lib.* 2. *Triſt.* Domus vel cenſu parua, vel ortu, nobilitate.) ¶ Interdum etiam primam illam corporis cæleſtis apparitionem ſupra noſtrum hemiſphærium, Ortum vocamus. Virg. *Eleg.* 9. Daphni quid antiquos ſignorum ſuſpicis ortus. Idem 1 *Georgic.*

Nec fruſtra ſignorum obitus ſpeculamur & ortus.

¶ Quin ipſum etiam cæli cardinem in quo ſol oritur, Ortum appellamus. Plin. *lib.* 12 *c.* 14 Saba regio ſpectat ortum Solis æſtiuum.

Quippe vbi non vnquam Titan ſuper ingerit ortus,

Tibull. *lib* 4.

Ibit in occaſum quicquid dicetur ab ortu,

Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.* Poſtque meos ortus. (i. à meo natali.) Idem *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Oriundus, a, um, qui originem ducit ex aliquo loco, in quo non ipſe, ſed parentes, aut maiores eius nati fuerũt. נולד *noladh.* ἀπόγονος. GALL. *Venu ou deſcendu de la race ou lignee.* ITAL. *Che ha origine di qualche luogo.* GERM. *Bürtig.* HISP *Coſa que trahe origen de alli.* ANGL. *Come or deſcended of the race, linage, or kinred.*} Ortus verò γενόμενος, idem eſt quod natus, ſignificátque locum, non in quo parẽtes, aut maiores noſtri, ſed in quo ipſi ſumus nati. Liu. 4. *bell. Punici,* Nati Carthagine, ſed oriundi Syracuſis, id eſt, a Syracuſis, originem trahẽtes, vnde fuerant parentes. ¶ Inuenitur tamen Oriundus, pro Orto, & cum præpoſitione. & ſine præpoſitione. Colum *lib.* 1. Nam quemadmodum ſapientis eſt fortuitos caſus, magno animo ſuſtinere: ita dementis eſt ipſum ſibi malam facere fortunam: quod facit, qui nequam vicinum ſuis nummis parat, quum a primis cunabulis (ſi modo liberis parentibus eſt oriundus) audiſſe potuerit. ¶ Oriundus aliquando non ſolum locum, ſed quandoque perſonam ſignificat. Liu. 4. *bell. Maced.* Oriundus a magno Alexandro Plaut. *Aul. ſc.* 5 *a.* 3. qui habent (opes) meminerunt ſe vnde oriundi ſiem. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Ex dulci oriundum (certum ſup.) melliculo.

‖ Oripta, amens, turba hominũ *gl. Iſid.* ‖

Oritæ, ὠρῖται. Populi ſunt Indiæ Steph Strab. *lib* 15.

Orites, ὀρίτης, gemma eſt globoſa ſpecie, a quibuſdam Siderites appellata, ignem non ſentiens Plin. *lib.* 37. *c* 10.

Orīthȳa, ὠρείθυια Homero, Filia fuit Erichthei Athenarum regis, qui Pandioni in regno ſucceſſit, quam a Borea raptam, & in ven-

tum

tum conuerſam Poëtæ fabulantur. Verùm, vt Euſebius autor eſt, Boreas hanc ſibi coniugem ante denegatam rapuit: raptam tulit in Thraciam, & ex ea Zetem & Calaïn ſuſcepit, qui cum Argonautis in Colchos nauigarunt, & Harpyias fugauerunt. Vide *Calais*. Propert. *lib.* 1.

——— iam Pandionia ceſſet genus Orithya.

¶ Hoc etiam nomine dicta eſt Amazonum regina, quæ Marpeſiæ matri ſucceſſit in regno, Iuſtinus *lib.* 2. quam à Borea raptam Poëtæ fabulantur, ita dicta, teſte Eraſmo, quòd in montibus maleficia ſacra ſoleat peragere. Et quamuis ἀπὸ τοῦ ὄρους deduci putetur, quod per *o* paruum ſcribitur, tamen propter tot breuium ſyllabarum concurſum *o* mutatur in *ω*.

‖ Orix, vide *Oryx* ‖

Ŏrmĭnum, ſiue potiùs Horminum, ὅρμινον Dioſc. Herba eſt quam Latini Geminalem, officinæ *Gallitricum* vocant: nomen habens ab eo quod Venerem extimulet. ¶ Eſt & ſylueſtre Horminon, quod alio nomine *Saluiam agreſtem* herbarij vocant. Attici quoque Corrudam, hoc eſt, aſparagum ſylueſtrem, Horminon appellant. Plin *lib.* 20. *c.* 10. Sylueſtrem aſparagum aliqui Corrudam, aliqui Lybicum vocant, Attici Horminum.

Ŏrmĕnĭon, ὀρμένιον Homero, Vicus eſt ad ſinum Pagaſæum, ſub monte Pelio. Vide Strab. *lib.* 9.

‖ Ormutium, *Ormuz* ſiue *Hormuz*, vrbs maritima, & emporium, ad ſinum Perſicum, in regno & inſula eiuſdem nominis. ‖

Ŏrnāmĕntum, vide *Orno*.

Ŏrnĕæ, ὀρνειαί, vicus fuit ex agro Corinthio, in quo Priapi ſacra magna ſolennitate celebrabantur: vnde Priapus ipſe dictus eſt Orneates. Autor Strab. *lib.* 8.

Ŏrnēŭs, *i*, ὀρνεύς. Vnus ex Centauris, Ixionis, & Nubis filius. Ouid. 12. *Metam.*

Fugit & Orneus, Lycabáſque, & ſaucius armo
Dexteriore Medon.

‖ Ornes, vrna. Cedren. ‖

Ornis, ὄρνις, auis, gallina.

Ŏrnĭthĭæ, ὀρνιθίαι. Venti ſunt Septentrionales quotannis ſub initium Veris triginta ferè continuis diebus ſpirantes: ita dicti, vt credit Bud. ab aduentu auium, quòd id temporis hirundines & ciconiæ ad nos tranſuolent. Col. *lib.* 11 *cap.* 2. Decimo Calendas Martij quum Leo deſinit occidere, venti Septentrionales, qui vocantur Ornithiæ, per dies triginta eſſe ſolent.

Ŏrnĭthŏbŏſcĭon, Auiarium, locus ad paſcendas aues. { ὀρνιθοβοσκεῖον. GALL. *Vn lieu où on paiſt & nourrit les gelines, ou autres oiſeaux, vn gelinier ou voliere.* ITAL. *Luogo da paſcere galline, o vero vccelli.* GERM. Ein hünerhauß/Ein hauß in dem man das geflügel zeucht. HISP. *El corral donde ſe crian aues.* ANGL. *A cage or cauie or any place to keep and feed hennes or other foules in.* } Varr. *de re ruſt. lib.* 3. *c.* 9. De his qui ornithoboſcion inſtituere volunt, &c.

Ŏrnĭthŏgălum, ὀρνιθόγαλον, Cauliculus eſt, teſte Dioſc. ſeſquipedalis, candicans, & tenuis, tribus, aut quatuor mollibus cauliculis in cacumine adnatis, à quibus flores prodeunt foris herbacei, & intus, quum hiare cœperint, lactei.

Ŏrnĭthōn, is. { ὀρνιθών. GALL. *Voliere.* ITAL. *Luogo da nutrirui vccelli.* GERM. Ein vogelkefich/Hünerkrätz. HISP. *El corral donde ſe crian aues.* ANGL. *A place for birdes.* } Latinè auiarium. Nam ὄρνιθας Græci aues vocant. Varro 3. *de re ruſt. c.* 3. Ornithones auiaria ſunt, in quibus ſtabulantur turdi, pauones, & omnes alites quæ intra parietes villæ ſolent paſci.

Ŏrnĭthŏtrŏphĭum, ὀρνιθοτροφεῖον. Idem eſt quod Ornithon locus videlicet in quo aues educantur, qua voce vtitur Varro *lib.* 3. *de re ruſt. c.* 5.

ŎRNO, as, Colo, decoro, honeſto { פאר *peér* עדה *hadháh* הדר *hadhár.* κοσμέω, διακοσμέω. GAL. *Orner, mettre à point, appareiller, accouſtrer.* ITAL. *Ornare, adornare.* GERM. Zieren. HISP. *Ataujar à afeitar.* ANGL. *To garniſh, to deck, to poliſh or trimme vp.* } Terent. *in Eunuch* Age, eamus intrò, nunc iam orna me. Dorm. I, ornatur, lauat (excuſantis.) Plaut. *Mil. ſc.* 2. *a.* 1. Si pulchra eſt, nimis ornata eſt. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Tibi me exorno, ornata es ſatis. *Ibid.* Propert. *lib.* 4. *Eleg.* 10.

Populus & longis ornabat frondibus ædem.

Idem *lib.* 3 *Eleg.* 6.

Ornabat niueas nullave gemma manus.

Horat. 1. *Epiſt.* 2. donis ornatur honeſtus. Cic. 1. *Tuſc.* Nocturnámque cæli formam vndique ſyderibus ornatam. ¶ Accipitur etiam Ornare pro præparare, aptare, ἐπισκευάζειν. Plaut. *in Capt. ſc.* 3. *a.* 4. Ego ibo, vt conueniam ſenem, dicam vt ſibi penum aliud ornet. *Ibid.* Non ornatis vos iſtic apud vos nuptias? Ita apud Cic. Ornare & apparare conuiuium, *in Verr.* 6. Ornare claſſes, *pro leg. Manil.* Scutis, teliſque ornare. Idem *pro Cocian.* Ornare magiſtratum apparatoribus, ſcribis, librariiſque. Idem *de leg. Agrar.* Muneribus deorum, inſtructi homines & ornati, *de leg.* 2. Reſpub. ſuis perfidijs ornata. *Pro Mur.* Teſtimoniis ornatus clariſſimorum hominum. *De Aruſp.* Beneficiis ornatus, *famil.* 13. Domicilium ornatum ſignis & pictatis, inſtructúmque rebus omnibus, *de natur.* 45. Celebrare & ornare ſenectutem, *de ſenect.* Ornare aliquem, & ſpoliare. *pro Flacco.* ¶ Item honorare. Idem *Cæſari*, Neque illius officij certum nomen peto, beneuolentiam tuam, & liberalitatem peto, neque impedio quominus (ſi tibi ita placuerit) etiam hiſce eum ornes gloriæ inſignibus ¶ Ornare fugam, eſt Parare fugam Ter. *in Eun.* Ita iam ornabat fugam. Ornare munus verbis, eſt laudare, & verbis quodammodo maius facere *Ibidem*, Munus noſtrum ornato verbis quod poteris. ¶ Huius compoſita ſunt Adorno, Exorno, Suborno, de quibus vide ſuis locis.

‖ Ornæ, ornaturæ. Salmaſius. ‖

Ornator, tis, κοσμητής. Iulius Firmicus *Matheſ. lib.* 3. Ornatores Deorum, vel fabricatores templorum.

Ŏrnātŭs, a, um, participium ab orno, as, Excultus, decoratus. { מפאר *mephoar* הדור *hadhúr.* κεκοσμημένος. GALL. *Orné, paré.* ITAL. *Ornato, polito.* GERM. Gezieret. HISP. *Ataujado, afeytado.* ANG. *Garniſhed, decked or trimmed.* } Virg. 3. *Georg.*

Ipſe caput tonſæ foliis ornatus oliuæ.

Ouid. 11. *Metam.*

——— nondum totos ornata capillos.

Feſtus, Ornatus dicitur, qui bonis artibus inſtructus eſt, ſiue qui honores eſt adeptus a populo. Virg 7. *Eclog.* hedera creſcentem ornate poëtam. Plaut. *in Pæn.* Bono ingenio me eſſe ornatam, quam auro, multò mauolo. Idem *Aulul. ſc.* 6. *a.* 4. Malè perditus, peſſime perditus eo, Incedit huc ornatus ſuis virtutibus. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 4. Terentius *in Adelph.* Si poſſiderem, ornatus eſſes ex tuis virtutibus. Cicero *pro Flacco* Splendidiſſimus, atque ornatiſſimus ciuitatis ſuæ vir. Idem *pro Quintio*, E fundo ornatiſſimo deiectus, ignominiis omnibus appetitus.

Ŏrnātŭs, us, Cultus quo quis ornatur, veſtitus, apparatus. { עדי *hadhi.* κόσμος, διάκοσμος. GALL. *Ornement, parement.* ITAL. *Ornamento* GERM. Ein gezierd. HISP. *Atauio.* ANGL. *A decking or parreling.* } Plin. *lib.* 8. *c.* 41. Neminem hic alium quàm Alexandrum, regio inſtratus ornatu recepit in ſedem alios paſſim renuens. Plaut. *in Caſina*, Quid agis tu marite? mi vir, vnde ornatu hoc Aduenis? Cic. 1. *Offic.* Declaratur autem ſtudium bellicæ gloriæ, quòd ſtatuas quoque videmus ornatu ferè militari. Idem *in Orat.* Afferunt hæc quaſi lumina magnum ornatum orationi. Cum iſtoc ornatu prodire te non pudet? (i. cum hac palla, quam mihi ſurripuiſti.) Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 5. Cum iſtoc ornatu, iſtaque pompa? Idem *Curc ſc.* 1. *a.* 1. Quis iſtic ornatus tuus. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 1. (de palla) Vide iſte ornatus ſatis me condecet. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Ne ornatum meum admiremini (ſchema) quòd ornatus in nouum inceſſi modum. Idem *Amph. prol.* Capiam ornatum qui potis decet. Idem *Amph.* Ornatu Nauclerico Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1.

Ŏrnātus, i. Ter. *in Andr.* — interea introire neminem Video, exire neminem, matronam nullam, in ædibus Nihil ornati, nihil tumulti.

Ŏrnātè, aduerbium, Rectè, propriè, eleganter, & diſpoſitè. { κοσμίως, λαμπρῶς. GALL. *Ornement, honeſtement.* ITAL. *Ornatamente.* GERM. Zierlich. HISP. *Con atauio, ataujadamente.* ANG. *Trimmelie, honeſtlie.* } vt, Ornatè dicere, proprium eſt eloquentis, vt ait Quint. *in Proœm. lib.* 8. Cic. 1. *de finibus*, Res verò bonas verbis electis grauiter ornatéque dictatas quis non legat? Idem 4. *Acad.* Illis ſimilia, ſed opinor explicata vberius & ornatius.

Ŏrnamentum, Ornatus, apparatus, honos, dignitas. { עדי *hadhi.* κόσμημα, κόσμος, καλλώπισμα. GALL. *Ornement.* ITAL. *Ornatamento.* GERM. ein gezierd/zierung. HISP. *El atauio* ANGL. *A garniſhing, any thing that ſetteth forth.* } Varr. ornamentum ab ore deducit, eamque ob cauſam ornamentum ab antiquis dictum eſſe ait *lib.* 5. *de lingua Latina.* Cato *de re ruſt cap* 10. Ornamenta bubus ſex Cic *Lentulo* Suſcepitque mihi perpetuam propugnationem pro omnibus ornamentis tuis, id eſt, honoribus. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Abi tu intrò, atque hæc ornamenta aufer. *Ibidem.* Cedo arculam cum ornamentis, ornata vt ſim, quum huc veniat Philolaches. Item, Ornamenta quæ locaui, metuo vt poſſim recipere (loquitur Choragus.) Idē *Curc. ſc* 1. *a.* 4. Eis ornamenta, & corium vti concederent (hiſtrionibus) Idem *prolog. Amphitr.* Ornamenta mea ad meretrices degerit. Idem *Menach ſc.* 2. *a.* 5. Amicam tu meam vendidiſti? B. Valdè. C. Quomodo? B. Sine ornamentis, cum inteſtinis omnibus. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Vino, ornamentis, & opſoniis ad leuam ſe inſinuat. Idem *Milit ſc.* 1 *a.* 2. ¶ Ponitur etiam pro beneficio, quod ornamento alicui eſt & honori. Cicero *ad Cal.* Quæcunque à me ornamenta in te proficiſcentur elaborabo, vt omnes intelligant, &c. ¶ Ornamento eſſe idem eſt, quod Decorare, ornare. Idem 6 *Verr* Domus erat non domino magis ornamento, quam ciuitati. Idem *pro Roſc. Amer.*

Ornatrix, quæ ornat. nominatim famula, quæ mulierum comas ornat Græcè κοσμήτρια.

Ŏrnŭs, { ארן *óren.* Arbor eſt procera, candice tereti, læui cortice, quam Col. *lib. de arboribus cap.* 16. ſylueſtrem fraxinum eſſe dicit. A Gallis, teſte Ruellio, vulgo *Freſne campeſtris* appellatur: ab Italis *Fraſſino ſaluatico, orno*: ab Hiſpanis *Quexigo roble*: à Germanis, Hornbuchen/ oder buchäſchern. Nam orni appellatio pluribus aliis ſtirpibus communis eſt. ANGL. *A wilde aſhe with broade leaues.* }

ŎRO, as, loquor, ſermonem habeo: & per ſynecd. precor, peto, contendo, obſecro. { תחלה *tehilláh* עתר *hathár* העתיר *heheþir* התפלל *hithpallel.* ἀντιβολῶ, δέομαι, λίσσομαι. GALL. *Prier.* ITAL. *Pregare, orare.* GERM. Bitten oder bätten. HISP. *Rogar, orar.* ANGL. *To pray, to intreate, to beſeek.* } & in hac ſignificatione ſæpe habet duos accuſatiuos. Terent. *in Andr.* Quod ego per hanc te dextram oro, & genium tuum, pérque fidem te obteſtor, ne abs te hanc ſegreges. Idem *in Eunucho*, Vnum vos oro, vt me in veſtrum gregem recipiatis. Orare, vt Cic. *pro Quint.* Orat atque obſecrat, vt multis iniuriis iactatam, atque agitatam æquitatem in hoc tandem loco conſiſtere, & confirmari patiamini. Idem *Cæſari in epiſtolis ad Atticum lib* 9. Quamobrem à te peto, vel potiùs omnibus precibus oro & obteſtor, vt in tuis maximis curis aliquid impertias temporis huic quoque cogitationi. Per ſpes, pérque Deos oro. Ouidius 13. *Metamorph.* Ibo, orabo vt pallam reddat. Plaut. *Menach. ſc.* 2. *a.* 4. Tecum oro & quæſo, vt ei detur Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3 Lingua poſcit, corpus quærit, animus orat (de meretrice.) Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. Hanc iube petere atque orare mecum. *Ibid. ſc* 3 *a* 3. Optimum atque æquiſſimum oras. Idem *Men. ſc. vlt. a.* 5. Æquum oras. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Ius bonum orat Pſeudolus. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Iuſtam rem & facilem eſſe oratum à vobis volo. Idem *Aul. ſc.* 6. *a.* 4 ¶ Interdum ponitur pro ago, dico, & verba facio. & tunc ſolo accuſatiuo contentum eſt. Terent. *in Phorm.* Seruum hominem cauſam orare leges non ſinūt. Plin. *lib.* 7. *c.* 53. Legatus quoque, qui Rhodiorum cauſam in Senatu magna cum admiratione, orauerat, in limine curiæ protinus expirauit progredi volens. ¶ Compoſita huius verbi ſunt, Adoro, Exoro, Deoro, & Peroro: de quibus vide ſuis locis.

Ŏrāns, participium. { מעתיר *mehathir* מתפלל *mithpallél.* ἱκέτης, δεόμενος. GAL. *Priant, qui prie.* ITAL. *Pregante.* GERM. Bittend. HISP. *El que ora y ruega.* ANGL. *Praying that prayeth.* } Virg. 9. *Æneid.*

——— & ſic effatus ad vndam
Proceſſit, ſummoque hauſit de gurgite lymphas
Multa deos orans, onerauitque æthera votis.

Idem 4. *Æneid.*

Talibus orantem dictis, aráſque tenentem
Audiit omnipotens.

Ouid.

Ouid. 3. *Metam.*

——— Victum orantémque refeci.

Ōrātus, a, um, aliud particip. am. עתר *ne ethar* δεηθεὶς, *deomenos*. GALL. *Qui a esté prié.* ITAL. *Chi è stato pregato.* GERM. Gebetten. HISP. *Rogado, qui a sido rogado.* ANGL. *That is prayed.* ¶ Horat. 1. *Epist.* 13.

Oratus multa prece nitere porro.

Idem 2. *Serm. satyr.* 3.

Quare per diuos oratus uterque penates,
Te cane ne minuas, &c.

Plaut. *Mil. sc. 6. a. 1.* Satin' oratos abiit? (i. exoratus.) Item iustam rem oratum a uobis volo. Idem *Aul. sc. 6. a. 4.* ¶ Oratus sis, pro quæso siue te exorari. ‖

Ōrātum, i, quod oramus, petitum. { בקשה *nebedr. τὸ δεηθὲν* GALL. *Prière demande.* ANGL. *Prayer, request.* Terent. *in Hecyr.* Sed quum orata eius reminiscor, nequeo quin lachrymem miser. *Ibid.* Ne orata nostra nequeat diutius celare.

Ōrātus, us, Rogatio, rogatus. { שאלה *sceelah* תפלה *tephillah* תחנה *techinnah.* ... GALL. *Priere* ITAL. *preghiera* GERM. Das bitten oder gebätt HISP. *El ruego* ANGL. *A prayer, requeste.* ¶ Cic. *pro Flacco.* An etiam scripsit oratu tuo.

Ōrātio, nis, Omnis locutio. { אמרה *imrah* דברה *dabberah* דבר *dabar* ... *omer* מליצה *melitsah.* λόγος, ... GALL. *Oraison, harangue, langage.* ITAL. *Oratione publica* GERM. Ein red. HISP. *La oracion, lengua, habla.* ¶ Cic. *in Bruto.* Quanquam omnis locutio oratio est, tamen vnius oratoris locutio hoc proprio signata nomine est. Idem 2. *de Orat.* Illa quæ à bono poëta dicta est flexanima, atque regina rerum oratio. Orationis operam compendi face. Plaut. *Most. sc. 1. a. 1.* Comprimenda mihi vox & oratio. Idem *Pseud. sc. 4. a. 2.* Vt facere orationem ad seruitutem contulit Idem *Capt. sc. 1. a. 2.* Ego ob istam orationem, pudicam scilicet.) Idem *Mostell. sc. 3. a. 1.* Opera huc conducta vestra, non oratio. Idem *Aul. sc. 3. a. 3.* Orationem tibi para aduersus senem. Idem *Pseud. sc. 5. a. 3.* Seruum oportet dominos habere oculos, & manus, orationémque. Idem *Milit. sc. 6. a. 2.* Tu tua oratione omnem animum ostendis tuum. Idem *Asin. sc. 1. a. 1.* Vna pars orationis dabitur mihi. (Mox) meam partem loquendi. *Ibid. sc. 1. a. 3.* ¶ Oratione beneficus dicitur, qui multa promittit verbis. Orationis operam compendio facere dixit Plaut. *in Most. sc. 1. a. 1.* id est, paucis agere, paucis verbis dicere. ¶ Orationem sibi parare est cogitare quid dicturi simus. Oratio facunda & composita. Salust. *Iugurth.* [121.] ¶ Oratio *obliqua*, cum historicus habitæ concionis sensum tantum refert. *Directa*, cum oratoris personam inducit. *Manufacta*, i. minus culta & composita. Oratio etiam est ipsius oratio, & argumentorum arte dispositorum enumeratio: quæ quidem omni ex parte perfecta est, habétque numeros, figuras & affectus, quales sunt, Orationes Ciceronis, Demosthenis & aliorum oratorum veterum.

Ōrātiuncula, diminutiuum, λογάριον, λεξίδιον, λογίδιον. Cic. *de clar. Orat.* Indicant enim oratiunculæ, tum historia quædam Græca, scripta dulcissimè. Idem 3 *de nat. deor.* de quibus in illa aureola oratiuncula dicit Lælius.

Ōrātor, is. מליצים *melitsim* Causarum actores dicti quos Græci ῥήτορας vocant. { GALL. *Orateurs.* ITAL. *Oratori.* GERM. Redner/fürsprecher. HISP. *Oradores.* ANGL. *Oratours.* ¶ Quanuis apud Latinos Orator a Rhetore distinguatur, quod Orator sit, qui in iudiciis, vel concionibus causas agit. Rhetor, qui Rhetoricen profitetur, & docet. ¶ Item Oratores a Latinis vocantur quoque Legati, quod mandata Reipublicæ aut principis oratione peragant. ציר *tsir.* πρέσβεις, πρεσβευταί GALL. *Ambassadeurs.* ITAL. *Ambasciatori* GERM. Gesandte botten die mündlich bericht verrichten. HISP. *Embaxadores.* ANGL. *Ambassadours.* ¶ Virg. 11. *Æneid.*

Centum oratores prima de gente Latina
Ire placet.

Ouid. 13. *Metam.*

Mittor & Iliacas audax orator ad arces.

Item quicunque aliquid rogat, Orator dici potest. ¶ Orator sic à Cicerone definitur, Orator est vir bonus, dicendi peritus, qui in causis publicis & priuatis plena & perfecta vtitur eloquentia. Canorus & volubilis orator Cic. *de clar. Orat.* Iuuenal. *Satyr.* 11.

——— te consule, dic tibi quis sis
Orator vehemens, an curtius, &c.

¶ Orator etiam dicitur quidam Ciceronis liber, in quo instituitur futurus orator. Cic. *ad Treb. lib.* 15. Oratorem meum (sic enim inscripsi) Sabino tuo commendaui.

Ōrātōrius, a, um, adiectiuum, quod ad oratorem pertinet. { ῥητορικός. GAL. *Appartenant à orateur.* ITAL. *Pertinente a oratore.* GERM. Das zu dem redner gehört. HISP. *Perteneciente à orador.* ANGL. *belonging to an oratour.* ¶ vt Oratoria præcepta. Cic. *de Orat.* Sic illam orationem disertam sibi oratoriam, fortem & virilem, non videri. Ornatus oratorius. Quint. *lib.* 3. *c.* 1. Vrbanitas oratoria Idem *lib.* 6. *c.* 3.

Ōrātōriē, aduerb. Oratoris more, ornate & eleganter. { ῥητορικῶς, ... GALL. *En orateur.* ITAL. *Come si conuiene ad oratore.* GERM. Rednerisch/Als einem redner zustehet. HISP. *En guisa de orador.* ANGL. *Distinctlie and trim melie lyk an oratour.* ¶ Cic. *in Orat.* Nihil est enim aliud Ephratè pulchre & oratoriè dicere, nisi optimis sententiis, verbisque lectissimis dicere.

Ōrātrix, apud Quint. *lib.* 2. *c.* 15. legitur.

‖ Ornithopodium, herba nascens inter segetes. H.P. ‖

Oroates P... Straboni, fluuius est Carmaniæ in confinio Persidis, cuius meminerunt Ptolem. *lib.* 6. *cap.* 3. Plin. *lib.* 6. *cap.* 23. & Strabo *lib.* 15.

Orobæ, ... Vrbs est Assyriæ in Mediterraneis Ptolem. *lib.* 6 *c.* 1.

Orobanche, ὀροβάγχη, Cauliculus est sine foliis, altitudine sesquipedali, subrubens, flore subalbido in luteum vergente. Nomen accepit a strangulatu, quod eruum & cicer (nam in hisce leguminibus fere nascitur) circumligato præfocet: vnde etiam a Latinis Eruangina dicitur, voce Græcæ ad verbum reddita. Quidam etiam Cynomorion, a canini genitalis similitudine, appellauerunt. Vide Plin. *lib.* 22. *c.* 25.

Orobatis, ὀροβάτις, Vrbs mediterranea Persidis. Ptol. *lib.* 6. *c.* 4.

Ŏrŏbĭā, æ, thuris genus, minoribus constans guttis, teste Plin. *lib.* 12. *cap.* 14. ab erui similitudine ita dictum: quanquam in vulgatis Plinij exemplaribus Arabiam corrupte legimus pro Orobia: quod etiam annotauit Hermolaus.

Ŏrŏbĭtis, ὀροβῖτις, Chrysocollæ factitiæ genus, lutea herba, & alumine scissili tinctum. Rationem conficiendi, vide apud Plin. *lib.* 33. *cap.* 5.

Orobus, ὄροβος, eruum, ὀρόβινος, ex eruo confectus.

Ŏrōdēs, ὀρώδης, Parthorum rex, à quo Crassus captus fuit & interfectus. Vide Plutarch. *in Crasso.* Est & Orodes Tusci cuiusdam nomen, apud Virgil. 10. *Æneid.* qui Æneæ arma secutus, a Mezentio fuit interfectus.

Ŏrœtēs, ὀροίτης, vir Persa, & Sardium præfectus, qui Polycratem Samiorum tyrannum dolo captum suspendit. Hic postea iussu Darij & opera, aliaque Begæi a Sardibus trucidatus est, vt scribit Herodot. *lib.* 3.

‖ Orōma, aspectus, visio, Aloh. ‖

Orontēs, ... teste Pompon. *lib.* 1. fluuij nomen est, qui diuidit Syriam ab Antiochia. Est & nomen montis, inter quem & Orontem fluuium vrbs Antiochia posita est. Est etiam nomen viri Troiani, qui Troia capta cum Ænea in Italiam nauigans, naufragium fecit, vt scribit Virg. 1. *Æneid. ibid.*

——— nunc acris Oronti,
Nunc Amyci casum gemit. &c.

Hic Oronti, genitiuus est a nominatiuo Oronteus: quemadmodum Achilli & Vlyssi, à nominatiuis Achilleus & Vlysseus. Contrahuntur enim duæ vltimæ in vnam: vt Vlysseus Vlyssei, & per synæresin Vlyssei, vel Vlyssi Sic Oronteus, Orontei, & Oronti.

Ŏrontēus, a, um, ὀροντεῖος. Propert *lib.* 1.

Aut quod Orontea crines perfundere myrrha.

Ŏrontēs, ὀρόντης, vir Troianus, qui Troia capta cum Ænea in Italiam nauigans naufragium fecit, vt scribit Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

Vnam, quæ Lycios, fidúmque vehebat Orontem.

Ŏrōpus, ὠρωπός, Stephano. Oppidum in Attica, in confinio Bœotiæ Plin. *lib.* 4 *cap.* 7. Est & alia eiusdem nominis ciuitas in Macedonia, patria Seleuci Nicatoris. Item alia in Eubœa, Apollinis templo clarissima, rursus alia in Syria, non procul ab Amphipoli, a Nicatore condita, aut certè instaurata, & a nomine patriæ suæ ita appellata. Sunt & aliæ nonnullæ, quæ enumerantur à Steph.

Oropygium, vide in dictione Vropygium.

ŎRPHANVS, יתום *iathom* ὀρφανός. GAL. *Orfelin.* ITAL. *Orfano.* GERM. Ein weyßlin / ein vatterlos kind. HISP. *Huerfano.* ANGL. *One that is fatherles, an orphelin.* Qui caret patre, præsidióque paterno. Pupillus, qui caret patre, sed non præsidio paterno, quum tutore tuetur.

Ŏrphanotrophium, ὀρφανοτροφεῖον Locus alendis pupillis paratus. Hinc Orphanotrophus, ὀρφανοτρόφος, cui pueros parentibus orbatos alendi procuratio commissa est.

ŎRPHEVS, ὀρφεύς, Poeta, seu vates genere Thrax, Call. & Apollinis filius, quem a Mercurio siue, vt alij habent, à patre Apolline lyram accepisse ferunt, eáque tantum valuisse, vt illius cantu syluas & saxa moueret, fluuiorū cursum prohiberent, ferasque mitiores redderent. Eurydicem vxorem habuit, quæ Aristæum vim sibi inferre volentem fugiens, à serpente occisa est: ob cuius mortem Orpheus maxime contristatus, accepta lyra, ad inferos descendit, vbi suo cantu a Proserpina vxorem Eurydicem recepit. Sed quum eandem non seruata lege a Proserpina sibi imposita, rursum amisisset, cœlibem vitam agere statuit. quumque iam multas nuptias reiecisset, aliósque insuper a mulierum consortio deterreret, atque in puerorum amores pelliceret, à Mænadibus inter Bacchi sacrificia iuxta Hebrum fluuium occisus & discerptus est: cuius membra passim per agros sparsa Musæ collegerunt, dederuntque ea sepulturæ: lyra vero & caput in Hebrum deiecta, ad Lesbon insulam delata sunt, caput ab incolis sepulturæ mandatum est, lyra autem in cœlum assumpta. Virg. *Eclog.* 3.

Non me carminibus vincet nec Thracius Orpheus, &c.

Alij Orpheum Ciconum regem, Œagri, a quo Œagrius appellatur) & Polyhymniæ filium fuisse dicunt: atque cum Argonautis in Colchos nauigasse, ideóque assumptum, quod iuxta vaticinium Chironis, sirenes præterire non poterant, nisi præsente Orpheo. ¶ Sunt qui duos Orpheos fuisse dicant, quorum alterum Cholchos nauigasse perhibent.

Ŏrphēus, a, um. ὀρφικός, denominatiuum, vt Orphea cithara. Martial. *lib.* 1.

Quicquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro,
Dicitur, exhibuit Cæsar arena tibi.

Ŏphaïcus, adiectiuum ab Orpheus, Macrob. *comment. lib.* 12. Liberum patrem Orphaici ... suspicantur intelligi.

Ŏrphus, ὀρφός, (Gaza vertit Cernuam,) piscis est marinus, litoralis, pagro non dissimilis, cui oculi magni, dentes serrati, pinnæ pagri colore purpureo rubescens. De eo Plin. *lib.* 9. *c.* 16. Muræna & Orphus, conger, percæ & saxatiles omnes.

Ŏrphnæus, ὀρφναῖος, apud Claud *lib.* 1. *de rapt. Proserp.* vnus est ex equis Plutonis, à tenebris nomen habens Orphnæus crudele micans, Æthónque sagitta Ocyor, & Stygij liburnis gloria Nycteus Armenti, Dit... que nota signatus Alastor.

Orrhea, ..., oppidum est in occidentali tractu Britanniæ, teste Ptol. *lib.* 2. *c.* 3. Vulgo Neuucastel.

‖ Orrhopygium, ὀρροπύγιον pars quæ est inter ὄρρον & πυγὴν, i. extremitatem ossis sacri & podicem. Aliter etiam οὐροπύγιον ab οὐρὰ cauda. vltimæ partis spinæ, qua vertebræ desinunt: quæ in auibus est manifestior, quam in homine.

Orrhopygostictos, ὀρροπυγόστικτος, puncta, seu notas in Orrhopygio habens. vt mala nurus, & fargus.

Orrhos, ὄρρος, extremum ossis sacri, quod etiam orrhopygium appellatur.

Orschard/ vox German. in vet. II est silura auris. Or auris, scard. schard/ fissura, segmentum ‖

Orsilochus, ὀρσίλοχος, filius fuit Idomenei. Hic patrem secutus ad expeditionem Troianam, quum per totum bellum ex voto omnia successissent, in exitu rei ob insolentiam, cùm obstaret totis viribus ne ex præda capta suis sors debita daretur Vlyssi, ab eo occisus est.

Ŏrsūs

Orſus, orſa, ſum, Orſum, orſi. Orſus, us, nomen verbale. Vide *Ordior.*

Ortalus Hortenſius. Catul. *in Eleg. ad Ortalum.*

Orthiax, [illegible]. appendix, quæ infimæ veli parti adijcitur. alij *mali*, pro veli, cum Polluce, qui *lib.* 10. 30. dicit eſſe mali nautici partem inferiorem.

Orthius, a, um, [illegible], erectus, rectè in altum tendens, arduus.

Orthium carmen, [illegible], genus eſt modulationis Muſicæ, quod Arionem cecinisse refert Herod. *lib.* 1. priuſquam ſe in mare præcipitaret: ſic fortè dictum, quòd eius carminis numeri quam altiſſima & intentiſſima voce ferrentur. [illegible] enim Græci dicunt quod arduum eſt, & quam altiſſime eleuatum. Gell. *lib.* 16. *cap.* 19. Stanſque in ſummæ puppis foro, carmen quod Orthium dicitur, ſubaltiſſima voce cantant.

[Orthocolum, [illegible] eſt dearticulationum rigida figura, cùm ob durum tumorem, extendentibus muſculis obduratis inflectentes non coduunt. [illegible] alij vocant.]

Orthocorybantes, [illegible]. Populi ſunt Medis & Hyrcanis finitimi, quorum meminit Herodot. *lib.* 3.

[Orthodorum, [illegible], palma erecta, in rectum explicata, non contracta a [illegible], i.e. palmus.]

ORTHODOXVS, {[illegible]. GALL. *Qui a bonne opinion.* ITAL. *Che è buona openione.* GERM. Rechtſinnig/ der ein rechte vnd gute meinung hatt. HISP. *Hombre de derecha opinion.* ANGL. *Of a good opinion.*} Homo rectæ opinionis, ſiue ſententiæ, aut fidei. [illegible] enim gloriam, & exiſtimationem, ſiue opinionem & ſententiam ſignificat.

Orthodoxia, [illegible], recta opinio.

Orthoepia, [illegible], recta loquutio. item, emendata cum ſuauitate vocum explanatio. etiam id loquendi genus, in quo proprijs verbis vtimur, & ſic opponatur [illegible]. [illegible] ſonat recteloquus. [illegible] ſermo.

ORTHOGONIVS, [illegible], rectus angulus, qui ex vtraque parte æqualis eſt.

Orthogonius, adiect. quod rectis angulis conſtat, & omnium partium æqualitatem habet. Col. *lib.* 5. *c.* 2. Orthogonius ager.

Orthographia, [illegible], recta ſcriptura, vel pictura. Quintil. *lib.* 1. *c.* 7. Quod Græci orthographiam vocant, nos recte ſcribendi ſcientiam nominamus. Suet. *in Aug. c.* 88. Orthographiam defunt formulam rationémque ſcribendi a Grammaticis inſtitutam.

Orthomaſtica, poma dicuntur, ab effigie mammarum. Plinius *lib.* 15. *cap.* 14.

Orthominum, (inquit Calepinus Perottum ſecutus,) eſt lini genus quod fit e panicula paluſtris arundinis. Sed vterque lapſus eſt vitio corrupti exemplaris. Nam apud Plinium *lib.* 19. *capite* 1. ex quo loco Perottus ea quæ de lini generibus conſcripſit, eſt mutuatus,) legitur Orchomenium linum. Quod ideo admonere viſum eſt, ne quid temere videamur reſecuiſſe.

Orthopnœa, vide *Orthopnoici.*

Orthopnoici, {[illegible]. ANGL. *Purſey.*} Aſthmatici dicuntur, qui eam anhelitus difficultatem habent, vt niſi recta ceruice ſtent, ſpirare non poſſint. ¶ Orthopnœa, [illegible], ipſa morbi affectio. [illegible] enim rectum, [illegible] ſpiro. Eſt enim circa fauces malum, quod apud Græcos aliud atque aliud nomen habet, prout ſe magis, minúſque intendit: omne tamen in ſpirandi difficultate conſiſtit. Sic difficultas hæc dum modica eſt, [illegible] Græce dicitur: quũ vehementior, & ſpirare æger ſine anhelatione nõ poteſt, [illegible] vocatur: quum acceſſit id quoque, vt ſpirare nõ poſſit, niſi recta ceruice ſpiritus trahatur, [illegible] appellatur. Ab his Diſpnoici, Aſthmatici, Orthopnoici: a Latinis verò vno vocabulo, Suſpirioſi dicuntur, vide Celſ. *lib.* 4. *c.* 4.

Orthoſia, [illegible] oppidum eſt in ea parte Syriæ qui Libano monti ſubiacet cuius meminit Plin. *lib.* 5. *c.* 20.

Orthoſtatas, Vitruu. *li.* 2. *c.* 8. *& lib.* 10. *c.* 17. Poſtes vocat ianuæ, eò quòd arrecti ſtent, non iaceant tranſuerſi quemadmodum limina. alibi *c.* 16. Arrectaria tigna vocat, teſte Budeo.

Orthragoriſcus, [illegible]. Latinè Aper, ſiue porcus, piſcis in Aura fluuio Laconiæ, qui vocalis eſſe perhibetur. Vt te Plin. *lib.* 32. *c.* 2. Sed & porcelli lactantes, & adhuc ſubgrunni ita nominantur apud Lacedæmones, inquit Athenæus. [illegible], quoniam matutinis temporibus venales circumferantur.

Orton, [illegible], Ptol. *lib.* 3. *c.* 1. Pelignorum vrbs, hodie *Ortona.*

Ortopla, [illegible]. Liburniæ vrbs. Ptolemæus *lib.* 2. *cap.* 15. Ortopula hodie.

Ortus, a, um, vide in verbo *Orior.*

Ortus, i, & quæ ab eo deducuntur, vide in dictione *Hortus.*

Ortygia [illegible]. Inſula in mari Ægæo, omnium Cycladum clariſſima, Apollonis alumna, templo & mercatu nobilis. Dicta Ortygia quia in ea primò viſæ ſunt coturnices, quas Græci [illegible] vocant: nos à ſono vocis *Quales* dicimus. Alij vt Nicander, ab Ortygia oppido dictam putant. Virg. 3. *Æneid.*

Linquimus Ortygiæ portum.

Hæc etiam dicta eſt Delos (vt docet Ariſtoteles) quòd quum antea ſub aquis merſa eſſet, ſubitò apparuerit nam [illegible]. Oſtendo ſignificat. Ortygiam diuerſam a Delo, videntur facere Orpheus & Homerus, neque in eadem natos Apollinem & Dianam aſſerere. Orphei verba ſunt hæc. [illegible]. Homer. autem, [illegible]. Ab aliquibus præterea Pyrpile nominatur, ab igne ibi primum reperto: ab alijs Cynthia, ab alijs Aſteria, ab alijs Cynæthus. De Delo terræmotu concuſſa, vide Thucydiden. lib. 2. ¶ Eſt alia Ortygiæ nomine inſula in Sicilia, Syracuſarum pars, reliquæ vrbi ponte coniuncta, quæ fontem habet Arethuſam. Hæc ex oppoſito Plemmyrij Siculi amnis ſita eſt: de qua Virg. *lib.* 3.

Sicanio prætenta ſinu iacet inſula contra
Plemmyrium vndoſum nomen dixere priores
Ortygiam Alpheum fama eſt huc Elidis amnem
Occultas egiſſe vias ſubter mare, qui nunc
Ore Arethuſa tuo, Siculis confunditur vndis.

Ortygometra, [illegible]. Rex coturnicum eſt, maior aliquanto & nigrior quàm coturnices. Dictio eſt compoſita [illegible], quaſi Coturnicum matrix.

Ortyx gis. {[illegible]. GAL. *Vne caille* ITAL. *Coturnice.* GERM. Ein wachtel. HISP. *Codorniz.* ANGL. *A quaile.*} Auis quæ Latinè Coturnix, & vulgò *Qualea* dicitur. Vide ea quæ annotauimus in dictione Coturnix. Eſt præterea Ortyx herbæ cuiuſdam nomen, quæ a nonnullis Plantago vocatur Plin. 21. *c.* 17.

Oryx, [illegible], animal eſt in Getulia naſcens, biſulcum & vnicorne, alioqui capræ non diſſimile, pilum habens, Contra aliorum animalium naturam adeuerſum verſum. Sub ortum Caniculæ, tanquam eius ſyderis aduentum præſentiens, fixis oculis eam plagam cæli intuetur, vbi primum ſignum hoc exoritur: eoque conſpecto ſternutat, & veluti venerabundus adorat. Autor Plin. *lib.* 2. *cap.* 40. *& lib.* 8. *cap.* 53. Columell. *lib.* 53. feræ pecudes vt capreoli damæque nec minus orygum, ceruorúmque genera & aprorum, modo lautitiis & voluptatibus dominorum ſeruiunt, modo quæſtui ac reditibus Martial. *Epigr.* 95. *lib.* 13. ¶ Eſt quoque inſtrumentum fodiendi. Gloſſ. [illegible] ſarculum, ligo, dolabra. Vitruu. *lib.* 10. 21. Quæ teſtudines ad fodiendum comparantur, [illegible]. Græce dicuntur.

Oryza {[illegible]. GALL. *Du Ris.* ITAL. *Riſo.* HISP. *Arroz.* ANGL. *Riſe.*} Dioſcoridi, frugis genus eſt in locis paluſtribus, & vliginoſis maximè prouenens, folia habens carnoſa, porro ſimilia, ſed latiora: florem autem purpureum. Semen non in ſpicis quemadmodum frumenta, ſed in paniculis gignit, aut iubis, more milij, aut panici. Oryzæ in Italia maxima eſt copia, teſte Plinio, vbi ex ea ptiſana fiebat, quam reliqui mortales ex hordeo conficiebant. Theophraſtus Oryzon vocat, teſtatúrque ſua ætate peregrinum faufe ſemen, & non ita pridem ex India allatum. Galli abiecta prima litera ſua lingua vocant Rizum, *du Ris.*

O S.

Os, oris, propriè concauum illud intra quod lingua & dentes concluduntur. {[illegible] *peh.* [illegible]. GALL. *Bouche, le viaire, ou viſage.* ITAL. *Bocca, faccia* GERM. Der mund oder das maul HISP *La boca, el roſtro, la cara.* ANGL. *The mouth or contenance of man.*} Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Continui dentes, aut vtraque parte oris ſunt, vt equo, aut ſuperiore primores non ſunt vt bobus, ouibus. Os amarum habeo (fauces) Plaut. *Curc. ſc.* 3 *a.* 2. Os opprime. i. claude & contine. *& Aſin. ſc.* 2. *a.* 3. Quid tu malum in os mihi ructas. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5.

Séque celebrari quolibet ore ſinit
Iupiter,

Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.*

Concipiámque bonas ore fauente preces,

idem *Eleg.* 13. *lib.* 5. Faciamus ei conuicia non ore noſtro tantùm, ſed & publico. Senec. *cap* 16. *de conſol. ad Polyb.* Os columnatum poëtæ eſſe inaudiui barbaro. Plaut. *Milit. ſc.* 3. *a.* 2. Pugnis vetas me in huius ore quicquam ponere. Ore tenus ferre. Gell. *cap* 8. *lib.* 17. Siccine os mihi obitum eſt? Plaut. *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. (alias ſublitum eſt, vide *Sublino,* & *Oblino,* ſupra. Hiſce in ore ſementem faciam, pugnóſque obſeram. Idem *Menæch ſc.* 7. *a.* 5. Acutis oculis, ore rubicundo. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Os ducere exquiſitis modis (de inepto geſtu) Fabius Quintilian. ¶ Ore libero loqui, [illegible]. Saluſt. *Iugurth.* 131. Et L. Siſenna optimè & diligentiſſimè omnium, qui eas res dixere, perſecutus hiſtoriam, parum mihi libero ore locutus videtur. ¶ Quandoque pro facie ſcriptores vtuntur. Cicer. *in Catil* 4. Vide P. C. In me omnium veſtrum ora, atque oculos eſſe conuerſos. Idem *pro Milon.* Rumorem (timemus) fabulam fictam, falſum perhorreſcimus, ora omnium atque oculos intuemur. Et *in Verr.* 3. Qui tam nefarijs criminibus, tam multis teſtibus euictus, ita iudicem aſpicere, aut os ſuum populo Romano oſtendere auderet. Virg. 1. *Æneid.*

Os humeróſque deo ſimilis.

Ouid. 13. *Metam.*

Pronaque quum ſpectant animantia cætera terram,
Os homini ſublime dedit, cælúmque tueri.

In ore atque oculis eius Leucas expugnata eſt. Velleius Plaut. *Men. ſc.* 7. *a.* 5. Nimis bene ora commentaui iſ pugnis, quaſi multa commentatione ſermorum faciem interpolaui ac finxi denuo. Idem *Capt. ſc* 4 *a.* 3. Os denaſabit tibi. {GALL. *Il vous oſtera le nez.*} ¶ Nonnunquam etiam de brutis dicitur. Virg. 1. *Æneid*

Ora citatorum dextra detorſit equorum.

Per os Elephanti brachium tranſmitteres. Plaut. *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Item edere mugitus & bouis ore queri (in Tauro æneo) Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.* ¶ Neque ſolùm de facie dicitur, ſed etiam ad alia transfertur, Idem 3. *Georg.*

Quum ſi quis ferro potuit reſcindere ſummum
Vlceris os.

In hac autem ſignificatione Os producitur, quum Os oſſis, corripiatur. & habet omnes caſus plurales præter genitiuum Orum. Virg. *lib.* 8.

Componens manibúſque manus, atque oribus ora.

¶ Os pro ſermone. Plin *de viris illuſtribus,* Mithridates rex Ponti oriũdus a ſeptem Perſis, magna vi animi & corporis, vt ſex iuges equos regeret, duarum & viginti gentium ore loqueretur. Ore cæleſti, Cicer. Velleius, Et Os cæleſtiſſimum. Blandique Propertius oris. Ouid. *El.* 11. *lib.* 5. *Triſt.* ¶ Item, Ora pro oſtiis,

Verticibus denſis Tiberidis ora tenent. i. oſtia.)

Idem 6. *Faſt*

Miſcetur vaſto multa per ora freto Iſter.

idem *Eleg.* 10. *lib* 3. *Faſtor.* ¶ Vno ore, pro Vno conſenſu. Terent. *in Phorm.* — nam cæteri quidem hercle amici omnes modò Vno ore authores fuere, vt præciperem hanc daret ¶ Accipitur aliquando Os pro impudentia vel temeritate. Cicer. 6 *Verrin.* Os hominis, inſignemque impudentiam cognoſcite. Idem 2. *de orator* Quid tandem os eſt illius patroni qui ad cauſas ſine vlla ſcientia iuris audet accedere! Plauti oris homines. Quintil. Et Liu *lib.* 2. *bell Punic.* Duri oris eſſe. ¶ Nonnunquam etiam pro præſentia & conſpectu. Tacitus *lib.* 19. In conſpectum ſubantis ad L. Vitellium perductus, verberibus

fœdatus, in ore eius iugulatur. Saluſt. *in Iugurth.* Incedunt per ora veſtra magnificè. ¶ Ponitur etiam aliquando pro fauore & beneuolentia. Perſius *Satyr.* 1.

——An erit qui velle recuſet
Os populi meruiſſe & cedro digna locutus?

¶ Huius nominis deriuata ſunt Oſculor, Oſtium, Oſculum, Orea, Omen, Orificium, & nonnulla alia, de quibus ſuis locis.

‖ Orale, quod os tegit amictus, alij Fanon quod poſt Albam induitur. Gauant.

Oriputidus, ὀζόστομος. Gloſſ. cuius os putet. ‖

Oſcŭlum, i, diminutiuū Paruum os. { στομάτιον. Gall. *Petite bouche, bouchette.* Ital. *Bocchetta.* Germ. Ein neulin oder mundle. Hisp. *Boca pequeña.* Angl. *A litle mouth.* } Quod eſt contra Priſcianum, qui vult oſculum non tenere ſignificatum primitiui. Ouid. *lib.* 1. *Metam.*

——videt igne micantes
Sideribus ſimiles oculos: videt oſcula, quæ non
Eſt vidiſſe ſatis.

Mart. *lib.* 11.

Ipſaque crudeles ederunt oſcula morbi.

¶ Ponitur etiam Oſculum pro Baſio: quoniam baſiando os coarctamus, atque minuimus, & quaſi ex ore oſculum facimus. { נְשִׁיקָה *neſchikáh.* φίλημα. Gall. *Vn baiſer.* Ital. *Bacio.* Germ. Ein kuß. Hisp. *Beſo.* Angl. *A kiſſe.* } Cicero *ad Atticum,* Atque vtinam continuò ad complexum meæ Tulliæ, & ad oſculum Atticæ poſſem currere. Et manum prehendi, & oſculum retuli tibi. (de ſalutatione.) Plaut. *Amphitr. bis.* Iam non placet illud principium de oſculo, *Ibidem.* Oſculi mulieribus oblati cognatis mos, vide Plutarch. *in Romul.*

Et quaſi diſcedens oſcula ſumma dedi,

Ouid. *Eleg* 13. *lib.* 1. *Triſt.*

Et ſingultatis oſcula miſſa ſonis
Excepit.

Idem *Eleg* 5. *lib.* 3. *Triſt.* Ita Aldus legit Singultatis, non *ſingultantis,* vt vulgò. Donatus ita diſtinguit hæc tria, Oſculum, Baſium, & Suauium: vt Oſculum officij ſit, vt quum è longinquo redeuntes ſalutamus, atque oſculamur: Baſium pudicorum, vt patris in filium: Suauium voluptatis, à ſuauitate dictum. Quod tamen diſcrimen neque Catullus agnouit, neque alij Latinæ linguæ autores locupletes. Per Ius oſculi & blanditiarum. Suet. *in Claud. cap* 26. Et, Oſcula prohibita à Tiberio. Idem *in Tiber. cap* 54.

‖ Oſcen, auis è cuius ore præſagium futurorū capiebant. ab *os,* & *cano.* ‖

Oſcillat o vide *Oſcillo.*

Oſcillum, i, diminutiuum, à diminutiuo Oſculum, pro paruo ore, ſicut à tantulo Tantillum. στομάτιον, πρόσωπον. Gall. *Petite bouchette.* Ital. *Boccina.* Germ. Ein kleines meule Hisp. *Boca pequeña.* Angl. *A litle mouth.* } Columell. *lib.* 2. *cap.* 19. Reliquum quod ſupereſt ſeminis, in tabulatum quo fumus peruenit, optimè reponas: quoniam ſi humor inualit, vermes gignit, qui ſimulátque oſcillas lupinorum ederunt, reliqua pars enaſci non poteſt. ¶ Oſcilla item Sigilla ſunt, & paruæ imagunculæ quæ arte fictili fingebãtur, & venales proponebantur, quibus homines pro ſe atque ſuis, Diti patri & Saturno piacula faciebant, vt inquit Macrob. *lib.* 1. *cap.* 7. ἀγαλμάτια. ¶ Oſcillum, αἰώρα, vulgò *branloere,* vel *pendiloere* Aurelianis; quibus *pendiller,* i. oſcilare) penſilis ex arbore per funes connexóſve ramos agitatio, quasique ſuſpendiculum Feſtus. Oſcillum Santra dici ait, quod oſcillent, i. inclinent, præcipitéſque in os ferantur. Oſcillantes, ait Cornificius, ab eo quod os celare ſint ſoliti perſonis propter verecundiam, qui eo genere luſus vtebantur. Eius iactationis cauſa ab ipſo proditur. Vide *Oſcillo.* Germanicus Arati interpres, Quod factum vt Athenienſibus, qui diebus feſtis inſtitutis aras conſtituerunt (lege *aeras*) ideo quia illam pendentem aſpexerunt, quod eſt apud Græcos αἰωρεῖσθαι: ex quo factum vt ſoli oſcillo iactarentur homines. Tertull. *lib. de Pallio,* In oſcillum penduli impetus armatum. Idem *lib. de anima,* Initium enim omnia commentatus animum, & vniuerſitatis oſcillum de illius axe ſuſpendens. Virg. 2 *Georg.*

Oſcilla ex alta ſuſpendunt mollia pinu: alij *quercu.*

Ea iactatio Oſcillatio dicebatur; vide *Oſcillo.*

Oſcillo as. Oſcillorum ludum exerceo oſcilla moueo, vel in altum proiicio. Dicta autem ſunt oſcilla, teſte Feſto, quòd os celant, id eſt, inclinent, præcipitéſque in os ferantur. Oſcillantes ait Cornificius ab eo dictos, quòd os celare ſoliti ſunt propter verecundiam, qui eo luſus genere vtebantur. Cauſa autem eius iactationis proditur Latinus rex, quòd prælio quod ei aduersùs Mezentium Ceritum regem fuit, nuſquam apparuerit, iudicatúſque ſit Iupiter Latialis factus eſſe. Itaque per ſex eos dies feriatos liberos ſeruóſque requirere eum non ſolum in terris, verumetiam qua cælum videretur poſſe adiri per oſcillationem, velut imaginem quandam vitæ humanæ, in qua altiſſima ad infimum, interdum infima ad ſummum efferuntur, atque ideo memoriam quoque redintegrari initio accepta vitæ permotus cunarum lactiſque alimentum, quia per eos dies oſcilla moueantur, & lactata potione vtantur. Hæc ille. Seruius putat eſſe compoſitum ab Os, & cilleo, les: quòd in hoc ludi genere cillerentur, id eſt, mouerentur ora. Nam Cillere, mouere eſt. Plaut. *in Amphitr.* Næ illi ædepol, ſi merito meo referre ſtudeant gratias, aliquem hominem allegent, qui mihi aduenienti os oſcillet probe, id eſt, os moueat, probe ipſum pugnis percutiendo.

Oſcŭlŏr, aris, Oſculum do. { נָשַׁק *naſchák.* φιλέω. Gall. *Baiſer.* Ital. *Baciare* Germ. Küſſen, ein kuß oder ſchmutz geben. Hisp. *Beſar.* Angl. *To kiſſe.* } Cicer *Appio Pulchro lib* 3. Complexus igitur ſum cogitatione te abſentem epiſtolam vero oſculatus. Filium mater oſculata eſt. Idem *pro Murana* Amplecti in manibus habere, fauere, oſculari aliquem, idem *Lentulo lib.* 1 Eam ſe vidiſſe cum alieno oſcularier. Plaut *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. *bis* Oſculando ego vleiſcar potiſſimum Idem *Aſin ſc.* 2. *a.* 5. Nauteam bibere malim, ſi neceſſum ſit, quam vxorem oſcularier. *Ibidem.* Amandóne exorarier te vis, an oſculando? *Ibid. ſc.* 3 *a.* 3. Niſi ſi eſt, oſculando impudicior. Idem *Curcul ſc.* 1. *a.* 1. Vidit eos oſculantes. Idem *Milit. ſc.* 2 *a.* 2. *bis.* ¶ Oſculandi manum mos. Plutarch. *in Caton. Vticen.* & Senec. *Epiſtol.* 119. Item Sueton. *in Tib. cap* 72. & *in Calig. cap.* 56.

Oſcŭlātio, nis, verbale. { נְשִׁיקָה *neſchikáh.* φίλημα. Gall. *Baiſement* Ital. *Baciamento.* Germ. Küſſung. Hisp. *Beſamiento.* Ang. *A kiſſing* } Cic. *pro Cal.* Non flagitia oculorum, non libertate ſermonis, ſed etiam complexu, oſculatione, &c. Catull *ad Iuuent.*

Num ſi denſior aridis ariſtis,
Sit noſtra ſeges oſculationis.

Os, oſſis, contractum ex veteri *Oſſum*: quod vide. Significat ſolidamentum illud corporis quod neruis alligauit natura. { עֶצֶם *Etſem.* ὀστοῦν. Gall. *Vn os.* Ital *Oſſo.* Germ. Ein bein. Hisp. *Hueſſo.* Ang. *A bone.* } Cic. 2. *de nat. deor* Quid dicam de oſſibus, quæ ſubiecta corpori mirabiles commiſſuras habent, & ad ſtabilitatem aptas, & ad artus motum & ad omnem corporis actionem? Virg. 5 *Æneid.*

Ex quo reliquias, diuinique oſſa parentis
Condidimus terra, mœſtáſque ſacrauimus aras.

Idem 1. *Georg.*

Grandiáque effoſſis mirabitur oſſa ſepulchris.

Ouid. *Epiſtol.* 3. Cõcunt oſſa metus. Venire ad oſſa cœnæ. Mart. *Epig.* 45. *lib.* 5 Oſſe fini dedolabo, Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 5. (i. oſſe tenus.) Oſſa in piſcibus. Vide *Exoſſare.* Oſſa è vulneribus lecta. Quint. Oſſa viuis legunt medici. Senec. *c.* 12. *de conſol. ad Marc.* Vixque oſſa tegit macies. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.* Membra, oſſa comminuam. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5.

——Naſonis molliter oſſa cubent,

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

——Et menſas oſſaque nuda videt.

idem 1. *Faſt.* Oſſa atque pellis ſum, miſera macritudine. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1.

Feſſa iactati corporis oſſa dolent,

Ouid. *Eleg.* 3. *lib* 4. *Triſt.* Oſſa atque pellis totus eſt, ita cura macet. Plaut. *Aulul. ſc.* 3. *a.* 2. Oſſa hebetia, i. minus ſolida, debilia atque infirmiora, vt gingiuarum. Celſ. *lib.* 6. *cap.* 15. ¶ Oſſa etiam vocantur Lapilli illi qui in prunis, dactylis, ceraſis, ſimilibúſque fructibus medium tenent locum. Sueton. *in Claud. cap.* 9. Quoties poſt cibum obdormiſceret, (quòd ei ferè accidebat) olearum, ac palmularum oſſibus inceſſebatur. ¶ Ab os fit compoſitum Exos, quod oſſibus caret, ἀνόστεος. Vide ſuo loco.

Oſſum, oſſi, antiquo more dicebatur pro Os, oſſis. Ter. *in Eunuch.* Viden' Oſſum & cibus quid faciebat alienus? Ita enim Petrus Bembus ex libro manuſcripto legit, quum malè in aliis *otium* legeretur. Confirmat hanc lectionem Gell. *lib.* 33. Caluariæque eius, inquit, ipſum oſſum expurgauerunt inauraueruntque. Soſip. *lib.* 1.

Oſsĭcŭlum, i, diminutiuum, ab Os oſſis. { ὀστάριον. Gall. *Oſſelet, petit os.* Ital. *Oſſetto.* Germ. Ein beinlin. Hisp *Hueſſo pequeno.* Angl. *A litle bone.* } Gell. *lib.* 6. *cap.* 1. Ratio ſubtilior, & vtilitas ipſa operis poſtulauit, vt tenuiſſimis minutiſſimiſque oſſiculis caput compingeret. Plaut. *lib.* 11. *cap.* 37. Omnium cerebro medio inſunt oſſicula parua.

Oſsĭcŭlātim, aduerbium, ſignificat minutatim. { κατὰ ὀστοῦν. Gall. *Par le menu, d'os en os.* Ital. *Minutamente.* Germ. Stucklechtig. Hisp. *Hueſſo à hueſſo.* Angl. *Frome bone to bone, by litle and litle.* } Cæcil *in Fallacia,* Oſſiculatim Parmenonem de via liceat legam.

Oſsĕŭs, a, um, quod ex oſſibus eſt. { ὀστέϊνος, ὀστώδης. Gall. *D'os.* Ital. *D'oſſo.* Germ. Beinin. Hisp. *Coſa de materia de hueſſo.* Angl. *Of bones.* } Vnde Plinius *lib* 36. *cap.* 18. Scribit inueniri lapides oſſeos. Colum. *lib.* 5. *cap.* 11. Deinde cuneum tenuem, ferreum, vel oſſeum, inter corticem & materiam manus digitos tres, ſed conſideratè demittito. Ouid. *in Ibin,*

Inſequar & vultus oſſea forma tuos.

¶ Genitalia oſſea. Plin *lib.* 11. *cap.* 49. ¶ Lapis oſſeus. Idem *lib.* 36. *cap.* 18. ¶ Oſſeum lignum. Idem *lib.* 13. *cap* 4. ¶ Manus oſſea Mauri, Iuuen. *Satyr.* 5.

Oſsĭfrăgus, adiect. vnde oſſifraga, Genus aquilæ ab oſſibus frangendis. φήνη. Vide Plin. *lib.* 10. *c.* 3. & *lib.* 30. *c.* 7.

Oſsĭlĕgium ij, Oſſum collectio. ὀστολογία.

Oſsĭlĕgŭs, Oſſium collector, ὀστολόγος.

Oſsŭārĭă, appellatur locus in quo defunctorum oſſa reponũtur. { ὀστοθήκη. Gall. *Charnier, lieu où on met les os des morts.* Ital. *Luogo doue ſi repongono l'oſſi de morti.* Germ. Beinhauſlein. Hisp *Lugar donde eſtà los hueſſos de los muertos.* Angl. *A shrine or lik thing where bones are kept, à chanell houſe.* } Vlpian *in l.* 2. *de ſepulch. viol.* Celſus ſcribit ſtatuam ſic eſſe monumenti, vt oſſuariam.

Os lĕōnis, genus herbæ florem faciens purpureum. Colum.

Narciſſique comas & hiantis ſæua leonis
Ora feri.

Oſcă. Ὄσκα. Oppidum eſt Hiſpaniæ Tarraconenſis, in tractu Ilergetum. Autor Ptolem *lib.* 2. *cap.* 6.

Oſcēdo, vide *Oſcito.*

Oſcēlă, Ὄσκελα, Lepontiorum oppidum in Alpibus Cottiis, autore Ptol. *lib* 3 *cap.* 1.

Oſchĕum, ὄσχεον, Latini ſcrotum dicunt, id eſt, teſtium receptaculum. Nam Celſus vbi de morbis tractat, qui in naturalibus circa teſticulos oriri ſolent, Sinus inquit, qui conſpicitur a nobis, ὄσχεον à Græcis dicitur, noſtri ſcrotum vocant.

Oſcī, Ὄσκοι, Italiæ populi qui tractum maritimum Campaniæ tenuerunt, ab oris fœditate ita dicti. Vnde Obſcœna verba dicta (vt quibuſdam placet quaſi Oſcena.

Oſcus, a, um, adiect. Cic. *Mario lib.* 7. Non enim te puto Græcos, aut Oſcos ludos deſideraſſe præſertim quum Oſcos ludos vel in Senatu noſtro ſpectare poſſis. Horat 1. *Serm. Satyr.* 5. Meſſi clarum genus Oſci. Tellus Oſcea Propert. *lib.* 4. *Eleg.* 2.

Oſcillum, Oſcillo, vide *Oſculum* in *Os, oris,*

Oſcĕn, is, vel Oſcinis ab ore & canendo. Auis eſt, teſte Varrone, auſpicium ore faciens, ᾠδικὸς, οἰωνός. Horat. *lib.* 3. *Carm.*

Oſcinem coruum prece ſuſcitabo Solis ab Ortu.

Plin *lib.* 10. *cap.* 19. Omnes aues quæ canunt, oſcines dici exiſtimat, diſtinguitque oſcinem ab alite cantu: & contrà, alitem ab oſcine magnitudine.

tudine. Nunc, inquit, de ſecundo ordine dicamus, qui in duas diuiditur ſpecies, oſcines & alites, illarum generi cantus oris, his magnitudo differentiam dedit.

Oſcinum, Auguriũ auium, οἰωνισμὸς. Cic. 2. *de legib.* Fulgura atque oſcina pianto.

OSCITO, as, ex Os, & cito, propriè ſignificat Os commoueo, & os totum aperio, vt fit præ ſomno, aut tædio. { פער פה *pahar peh* זורר *Zorer.* χασμῶμαι. GALL. *Baailler* ITAL. *Sbadigliare.* GERM. Geynen/oder geuwen HISP. *Boceżar.* ANG. *To gape and yanne* } Quod cum toto corpore fit, pandiculari vocatur, σκορδινᾶσθαι. Gell. *lib.* 4. *c.* 20. Et in iure ſtans clare nimis & ſonore oſcitauit. Lucr. *lib.* 3.

Oſcitat exemplo tetigit quum lumina villa.

Inter libros oſcitare. Senec. *c.* 9. *de tranquill.* Item, Illi qui marcent & oſcitant. Idem *cap.* 2. *de tranquill.* Admone illum ne tam improbe oſcitet, de eo qui in faciem inſpuerat. Senec. *c.* 13. *de conſol. ad Heluium.* ¶ Pro aperire eſt vſus tranſlatè Plin. 16. *c.* 24 Sed omnium folia quotidie ad ſolem oſcitant, &c.

Oſcitans particip. quod aliquando in nomen migrat, ſignificátque otioſum & negligentem. { פער פה *poher peh* מזורר *mozorér.* χάσκων. GAL. *Baaillans, negligent.* ITAL. *Sbadacchiante, negligente.* GER. Liederlich / vnſorgſam. HISP. *El que boceża, negligente* ANGL. *Gapid and yyanning.* } Cic. 1. *de nat. deor.* Quæ Epicurus oſcitãs hallucinatus eſt. Idem 1. *de Orator.* Et iſtam oſcitantem & dormientem ſapientiam Scæuolarum, & cæterorum beatorum otio concedamus. Ille oſcitans & hallucinanti ſimilis. Gell. *cap.* 17. *lib.* 7.

Oſcitatio, verbale. Oſcitandi actus. { ἡ χάσμη, τὸ χάσμημα. GALL. *Baaillement.* ITAL. *Sbadacchiamento, negligenza.* GERM. Das geynen oder geuwung HISP. *Boceżamiento, boceżo, deſcuido.* ANGL. *A gaping or yanning.* } Plin *lib.* 7. *c.* 6 Oſcitatio quidem in enixu lethalis eſt. ¶ Aliquando tamen pro otio & animi ſecuritate accipitur, quæ ῥᾳθυμία à Græcis dicitur. ¶ Oſcitationes alicuius, pro libellis oſcitanter ab aliquo ſcriptis. Statius 4. *Sylu.*

Sed bruti ſenis oſcitationes,
De capſa miſeri libellionis
Emptum plus minus aſſe Caiano
Donas.

Oſcitor, deponens, Autor ad Heren. Quum etiam maiores calamitates impendere videantur, ſedetis & oſcitamini. Plaut. *Menach. ſc.* 2. *a.* 5. Vt pandiculans oſcitatur.

Oſcitanter, Negligenter, ſecurè. { ῥᾳθύμως. GALL. *Negligemment.* ITAL. & HISP. *Negligentemente,* GERM. Schläfferich / liederlich. ANGL. *slouthfullie, careleſlie.* } Cicer. *de clar. Orat.* Tam ſolutè egiſſet, tam leniter, tam oſcitanter & oſcitabunde.

Oſcedo, inis Vitium ſæpius oſcitandi. χάσμη, τὸ χασμᾶσθαι. GALL. *Baaillement* ITAL. *Sbadigliamento.* GERM. Geſucht / das laſter das einer ſtäts muß geuwet haben. HISP. *Boceżo.* ANG. *A gaping andy anning often.* } Gell. *lib.* 4. *cap* 20. Deliberatum de nota eius, qui ad Cenſores, ab amico aduocatus eſt, & in iure ſtans, clarè nimis & ſonorè oſcitauit, atque inibi prope vt plecteretur fuit, tanquam illud indicium vagi animi foret, & hallucinantis, & fluxæ atque apertæ ſecuritatis. Sed quum ille deierauiſſet inuitiſſimum ſeſe, & repugnantem oſcitatione victum, tenerique eo vitio quod oſcedo appellatur, tum notæ iam deſtinatæ exemptus eſt. Serenus,

Hinc oſcendo fugit, lingua quoque vulnera cedunt.

‖ Oſcus. Feſtus Oſcum exponit *Sacrum*, vt leges ſacratæ oſcæ. Item opiſcum, obſcœnum. Addit Oſcos antea Opiſcos dictos, Scaliger autem caſtigat hic veterum ſupinitatem. & legit, *leges oſcata*, id eſt, aſcitæ veteri idiomate. nempe *Oſcata*, pro *Obſcata*, inter liſ. ‖

O Si, aduerb. optandi. εἴθε. Perſius,

O ſi ſub raſtro crepet, argenti mihi ſeria dextro Hercule.

Reliqua vide in dictione O.

‖ Oſilia, Oſel, inſula maris Liuonici, & vrbs eiuſdem nominis in eâ. ‖

Oſiris, Oſiris, vel Oſiris, ὄσιρις. Fuit Iouis filius, ex Niobe Phoronei filia, ſucceſsitque Phoroneo in regnum Argiuorum. Poſtea tamen Ægialeum fratrem præfecit regno Achaiæ, & ad Ægyptios transfretauit gloriæ cupiditate. Quos quum ſubegiſſet, Iſidem (quæ & Io vocabatur) Inachi primi regis Argiuorũ filiam duxit vxorem. Vbi, quum illa literas, Oſiris varias artes Ægyptios docuiſſet, vterque diuinos honores meruerunt. Tandem a Sityphone Ægyptio, vel (vt Seruius ait) a Typhone fratre clam occiſus, ab Iſide diu quæſitus eſt. Tandem apud philam iuxta Syenem laceratus repertus eſt, curauitque eum Iſis ſepeliendum in Abato inſula eius paludis, quæ Memphi proxima eſt. quam etiam Stygem, id eſt, mœrorem appellant: nec niſi ſacerdotes, certis diebus, eóſque mitratos eo accedere voluit. Sed quum apparuiſſet Ægyptiis deinde bos quidam, Oſirim putarunt, adorauerúntque vt Deum, & vocauerunt Apim. id eſt, bouem, corũ lingua. Deinde dictus eſt Serapis. { Ein gott der Aegyptier vnder der geſtalt eines Ochſſen. } Tibull. *lib.* 1. *Eleg.*

Te canit atque ſuum pubes miratur Oſirim
Barbara memphitem plangere docta bouem.

Martial *lib.* 9. non illam mille cataſtæ vincebant, nec quæ turba Serapin amat. De Oſiride ſic habet Euſebius *lib* 1. *de præpar. Euang.* Diodorum Siculum inducens. Ægyptios ferunt primos omnium motum, ordinémque cæleſtium corporũ admiratos, Solem & Lunam deos putaſſe, ac Solem quidem Oſirim, Lunam Iſim nuncupaſſe, a proprietate quadam inditis ipſis nominibus. Nam ſiquis ad Latinam linguam verba transferat, multioculus Oſiris dici poteſt, neque id abs re. Radiis enim ſuis quaſi multos rebus immittit oculos, quibus omnia perſpicit: vt etiam Poeta dicit, Sol qui terrarum flammis opera omnia luſtras. Quamuis nonnulli Græcorum poetæ Dionyſium eſſe Oſirim confingant. Iſim verò, priſcam Latinè dicere poſſumus: Lunæ hoc nomine indito, quoniam ſempiterna, priſcaque ſit. Cui idcirco cornua depingunt, vel quia quum minor eſt, cornuta videatur vel quod bos ei apud Ægyptios ſit dedicata Ferunt Oſirim Ægyptios inſtituiſſe & aratrum, vinique vſum primum repeiiſſe, aliáque nonnulla, quæ late proſequitur Tibull *lib.* 1. *Eleg.* ¶ Oſiris item herba eſt ramulos ferens nigros, tenues, lentos, & in iis folia nigra ceu lini, ſeménque in ramulis nigrum initio, deinde colore mutato rubeſcẽs. Verba ſunt Plinij *lib.* 27. *c.* 21. Vulgus Herbariorum *Linariam* vocat. { Leinkraut Marienkraut / Otheſſkraut. }

Oſiritẽs, ὀσιρίτης. ab Ægyptiis dicitur herba quam cynocephaliam, hoc eſt, canis caput vocãt, quod canino capiti ſit ſimilis. Tradunt ſiquis ea in totam eruat, ſtatim mori. Plin. *lib.* 30. *c.* 2. Vide ea quæ ſupra tradidimus in dictione *Cynocephalea*.

Oſiſmii, populi ſunt Galliæ Lugdunenſis ad Ligerem amnem. Plin. *lib.* 4. *c.* 18. Cæſar Oſiſmos vocat.

‖ Oſmylus, ὀσμύλος & ὀσμύλη, polypi genus, a graui odore (ὀσμῆ) nomen habet.

Oſnabruga, ſiue Oſnabrugum, *Oſnabrug.* V. E. Germaniæ, ſub A. Colonienſi. ‖

Oſpratura, vocabulum fictum ex Græco ὄσπρια, quod varias fruges minutas & legumina ſignificat, vt autor eſt Heſychius. Arcad. *l. vltim.* §. 2. *D. de mun. & honor.* Elemporia & Oſpratura apud Alexandrinos patrimonij munus exiſtimatur, id eſt, minutarum frugum publicè coëmendarum cura.

Oſquidãtẽs, populi ſunt Galliæ Aquitanicæ, apud Plin. *lib.* 4. *cap.* 61.

Oſſa, æ, ὄσσα, mons in finibus Theſſaliæ, Centaurorum ſtabulum, quem Seneca dicit olim Olympo fuiſſe coniunctum, Herculis etiam opera fuiſſe abſciſſum ab ea parte vbi per Tempe fluit Peneus fluuius. Lucan. *lib.* 1.

——— *& tantus in æthera clamor,*
Quantus pinifera Boreas quum Thracius Oſſa
Rupibus incubuit.

Oſſæus, a, um, ὀσσαῖος, denominatiuum. Lucan. *lib.* 6. Theſſaliam qua parte diem brumalibus oris Attollit Titan, rupes oſſæa coërcet.

‖ Oſſeria, Oſſery, prouincia ſeu Comitatus Hiberniæ, vna cum Comitatu Ormondiæ & Comitatu Palatino Typerariæ. ‖

Oſſigitania, Regio Hiſpaniæ Bæticæ vicina: cuius meminit Plin. *lib.* 3 *cap.* 1.

‖ Oſſifraga, genus aquilæ. Quidam diſtinguunt *Oſſifragum & Oſſifragam.* tu vide. ‖

Oſſiculo Apud Plaut. in *Amphit. ſc.* 1. *a.* 1. pro *os occilles* putant, q legi poſſe *oſſiles.* Sed *occillo* putatur rectius.

Oſſonoba, ὀσσόνοβα, Luſitaniæ ciuitas non procul ab Anæ fluuij oſtiis, teſte Ptolemæo *lib.* 2. *cap.* 5.

Oſſum, vide Os, oſſis Oſſum, pro Os, rectè dici negat Palæmon.

‖ Oſtacus, ὄστακος, idem quod aſtacus: piſcis.

Oſtatus in li. vet. Oſtatus de via, i. e. Lætus, l eliſo, pro *obſtatus*, quod veter. *obſtitus*, id vide.

OSTENDO, is, i, ſum, & tum, ex Os & tendo, ſicut fit in Oſcito, & Oſcillo. { הראה *herâh* הדביח *hodhiah* הורה *horâh.* δεικνύω, ἐμφανίζω, ἀποφαίνω. GALL. *Monſtrer.* ITAL. *Dimoſtrare.* GERM. Zeigen. HISP. *Moſtrar.* ANGL. *To shew, to open as one doth his wares.* } Os enim pro facie ſæpè ponitur, quæ pro toto corpore, & non ſolùm hominis, ſed etiam cuiuſlibet rei ſpecie ſumitur, vt Donatus in illud Terent. *in Eunuch.* O faciem pulchram. Faciem, inquit, modò non partem corporis dicit, ſed totam ſpeciem quæ apparet & cernitur. Itaque oſtendo ſignificat demonſtro, quia oſtendo eſt os, hoc eſt, ſpeciem, ſeu faciem rei monſtro Terent. *in Eunuch.* Iamne oſtendiſti ſigna nutrici? Cicer. *pro Cæcin.* Sicut & viuus multis ipſe rebus oſtendit, & in morte ſua teſtamento declarauit. Terent. *in Adelph.* Te plura in hac re peccare oſtendam. Ouid. 13. *Metam.*

——— *Et oſtendit ſignum fatale Minerua.*

Dij nobis animum oſtenderunt ſuum. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. (i. etiam.) Age, oſtende huc manus (de fure. Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 4. & alibi ſæpius. Tu tua oratione animum oſtendiſti tuum. Idem *Aſin ſc.* 1. *a.* 1. Hoc facto ſe oſtendit, i. demonſtrat qualis ſit. *Ibid. c.* 2. *a.* 5.

——— *Oſtendit quod iam præfoderat aurum.*

Ouid. 13. *Metamorph.* Oſtendere pertagum. Velleius, Oſtendere ipſum, idem. Si datur hoſtie malitiam apprehendere, oſtendam quid ſit herum fallere minis. Plautus *Amphith.* Oſtendunt ſe ad noſtrum. Cæſ. *lib.* 1. *bell. ciuil.* Dare pacem, non tantùm oſtendere Liu. *lib.* 7. *d.* 4. Qui ſe præſtoni in hortis oſtenderat, nec erat productus. Quintilian. ¶ Oſtendere ſe virum, Terent. *in Eunuch.* Nunc te Parmeno oſtendes qui vir ſies: oſtendere ſe optimè, eſt optimè ſe gerere. Cicer. *ad Quint. frat.* coſs. ſe optimè oſtendunt. De his primum partibus oſtendendum eſt, deinde & id eſt, quæ partes primum declarandæ ſunt. Autor ad Heren.

Oſtenſionales milites Lampridius *in Alexandro.*

Oſtentus, a, um participiũ, Demonſtratus. { מראה *nirech.* δεδειγμένος. GAL. *Moſtré.* ITAL. *Demoſtrato* GERM. Gezeigt. HISP *Moſtrado.* ANGL. *Schewed.* } Pacuuius, In ipſo tempore oſtentum ſenem, id eſt, demonſtratum. Cato *de re ruſt. c.* 6. Ager oleto conſeruando, qui inuentum Fauonium ſpectabit, & Soli oſtentus erit. alius bonus nullus erit. Varro *lib.* 1 *de re ruſt. c.* 25. Qui locus optimus vino ſit, & oſtentus Soli antimineum ſeri oportere. Dicitur & Oſtentus, per ſ vt Cædes oſtenſa Syllæ. Lucan. *lib.* 2.

Oſtentus, us, nomen, Irriſio dicitur. קלס *kêles* χλεύη. GALL. *Deriſion quand on monſtre quelqu vn au doigt.* ITAL. *Scherno & diſprezzo.* GERM. Ein fingerzeigt verſpottung. HISP. *Eſcarnecimiento.* ANGL *A mocking and shewing by putting out the finger.* } Saluſt. *in Iugurth.* Sed quoniam eò natus ſum, vt Iugurthæ ſcelerum oſtentui eſſent. Tacitus *lib.* 1 Corpora extra vallum abiecta oſtentui. Diomed. *lib.* 1. Et in orat. Lepidi, Quia ſecundæ res miræ ſunt vitiis oſtentui, apud Saluſt. Sed illic legend. *obtentui.* Tacit *lib.* 19 mittere aliquem oſtentui Saluſt. *Iugurth.* Illa deditionis ſigna oſtentui eſſe credere.

Oſtento, as, frequentatiuum ab oſtendo, Sæpe oſtendo. { ἐπιδεικνύω. GAL. *Monſtrer ſouuent.* ITAL. *Dimoſtrare ſpeſſo.* GERM. Vil vnd oft zeigen HISP. *Monſtrar à menudo.* ANGL. *To shew often.* } Plaut *in Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Altera manu fert lapidem, panem oſtentat altera. Oſtentare ætatis honorem. Cæſ. *lib.* 3. *de bell. ciuil.* Quia autem eſt aurum & purpuram amatori quod ſuum eſſe nolis, oſtentaret? Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1.

Deſine Tydiden verbiſque & murmure nobis
Oſtentare meum,

Ouid. 13. *Metam.* ¶ Oſtentare alicui periculum capitis, eſt minari mortem. Cicer *pro Cluent.* ¶ Oſtentare iugulum pro capite alterius, eſt exponere periculo vitæ pro altero, idem *ad Att. lib.* 1. ¶ Aliquando oſtento ponitur pro iacto, glorior, effero. { *hithpaér.* ἀλαζονεύομαι. GAL. *Monſtrer par vaine gloire.* ITAL. *Vantarſi* GER. Spieglen/ vmb rhums willen zeigen HISP. *Moſtrar algo con vana gloria* ANGL. *To vaunte or bragge for gloria.* } Terent. *in Eunuch.* Neque pugnas narrat, neque cicatrices ſuas oſtentat.

Oſtentātus, a, um, particip. { *nireáh.* ἐνδεδειγμένος. } Terent. *Eunuch.* an ego occaſionem Mihi oſtentatam tam breuem, tam optatam, tam inſperatam, Amitterem? Cicer. *pro Roſc. Com.* promiſſa liberalitate alicuius, & oſtentata pecunia.

Oſtentātor, iactator. { *mithpaér* *mithhallél.* ἀλαζών. GALL. *Vanteur.* ITAL. *Vantatore.* GERM. Ein ſpiegler/der vmb rhums willen etwas herfür thut/vnd zeigt. HISP. *Vano, glorioſo.* ANGL. *A bragger, a vanter.* } Liu. 1. *ab Vrbe*, Oſtentator factorum. Plaut. *in Curcul ſc.* 1. *a.* 4. In medio propter canalem, ibi oſtentatores meri. Et Gell. *cap.* 1. *lib.* 4.

Oſtentatrix, quæ ſe oſtentat ac venditat. ἀλαζονίς. Apuleius *in Apologia.* Quàm mi proba iuuenum circumſpectatrix, quam immodica ſui oſtentatrix.

Oſtentārius, τερατοσκόπος, prodigiorum, portentorum & ſignorum inſpector & interpres. Macrob *Saturn. lib.* 3. *c.* 7. Et ſuper hoc liber Tarquinij tranſcriptus ex oſtentario Tuſco.

Oſtentātio, iactantia, iactatio. { *ghaón* *ghaáuh* *ghaavah.* ἀλαζονεία. GAL. *Vanterie* ITAL. *Vantamento.* GERM. Fürben ſpieglung/ prachte/zeigung vmb rhums willen. HISP. *Vana gloria.* ANGL. *Bragging. vaunting.* } Cic. 4. *de fin.* Glorioſa oſtentatio in conſtituendo ſummo bono. Idem *pro Rabirio.* Quod genus tandem eſt illud oſtentationis gloriæ? Cæſ. 1. *bell. ciu.* Oſtentatio ſui.

Oſtentum, i, ab oſtendo, dicitur res aliqua inuſitata quæ futurum aliquid oſtendit, portentum, prodigium, monſtrum, quanquam inter hæc nonnihil interſit. { *mophéth.* τέρας. GALL. *Monſtre qui auient contre le cours naturel, choſe prodigieuſe.* ITAL. *Moſtro, prodigio.* GERM. Ein wunderzeichen/wunderſicht/etwas das ſich wider der natur lauff erzeigt. HISP. *Milagro que ſignifica algun mal mõſtro.* ANGL. *A monſtrer, a thing againſt the common courſe of nature.* } Monſtrum quod contra naturam ſit, vt quum naſcitur aliquid membris alterius generis, quod & pro monſtrum quandoque dicitur, quaſi porrò aliquid monſtrans, ſiue monens. Portentum, teſte Feſto, quod licèt naturale ſit, rarò tamen ſe oſtendit, & futurum aliquid cum temporis interuallo denuntiat. Prodigium, quod etſi naturaliter ſit, ac ſæpè eueniat; ſemper tamen aliquid præſagit mali: ita dictum quaſi porrò agendum. Confunduntur tamen hæc, & pro eodem ſignificato accipiuntur, omniáque ab eo quòd futurum aliquid oſtendunt, dicta ſunt. Labeo, referente Vlpiano *in l. oſtentum. ff. de verborum ſignif.* definit oſtentum eſſe contra naturam cuiuſcunque rei genitum, factúmque. Duo autem ſunt genera oſtentorum. Vnum, quoties quid contra naturam naſcitur: alterum, quum quid prodigioſum videtur. Suet *in Cæſ.* Cunctanti oſtentum tale factum eſt. Quidam eximia magnitudine & forma in proximo ſedens, repentè apparuit arundine canens. ¶ Accipiuntur etiam oſtenta in bonam partem Suet. *in Veſpaſiano.* Iampridem ſibi per hæc oſtenta conceptam in ſpem imperij venit. Idem *in Tiber c.* 19. Ptecha conſtantiùs inibat, quoties lucubrante ſe deciderent lumen & extinguerentur, oſtento (vt ipſe aiebat) ſibi, & maioribus ſuis expertiſſimo. Plin *lib.* 16. *c.* 32. Factũ hoc pop. Rom. Quiritibus oſtentum Cimbricis bellis. Nuceriæ in luco Iunonis, vlmo poſtquam etiam acumen amputatum erat, quoniam in aram ipſam procumbebat, reſtituta ſponte, ita vt protinus floreret: a quo deinde tempore maieſtas Populi Romani reſurrexit, quæ antea vaſtata cladibus fuerat.

Oſtentiferum, ferens oſtenta. τερατώδης.

Oſtentōſus, a, um, quod oſtentum facit. vt à Prodigium, Prodigioſus, τερατώδης.

]Oſtrocollum, herba muralis. Hip [

Oſteōdes. ὀστεώδης Inſulæ ſunt Siciliæ adiacentes ab ea parte qua Africam ſpectat Autor Plin *lib.* 3 *c.* 8.

]Oſtfalus. Oſtfali & VVeſtphaliæ, populi Saxoniæ. [

Oſtiă, æ. Ὠστία Stephano: Ὠστια Straboni, vrbs in oſtiis Tyberinis ſita, ab Anco Martio condicta (vt inquit Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*) in ipſo maris fluminiſque confinio, vt totius mundi opes illò, veluti maritimo vrbis hoſpitio, reciperentur. Ab hoc Oſtienſes. Ὠστιανοί *&* Ὠστιεῖς dicti.

Oſtiēnſis porta Romæ dicitur ea quæ Oſtiam verſus ducit, ὠστιανὴ πύλη. Ea nunc ſancti Pauli porta appellatur

Oſtigo, inis, fæm. gen. alias mentigo. Videtur in agnis & hœdis id ferme malum eſſe, quod in hominibus mentagram appellant. Colum. *lib.* 7. *c.* 5. Eſt etiam mentigo, quam paſtores oſtiginem vocant, morti fera lactentibus.

Oſtium ij, Ianua, fores. { *ſchaħar.* θύρα. GALL. *Huis, entree.* ITAL. *Vſcio porta* GERM. Ein thür. HISP. *La puerta donde entramos y ſalimos.* ANGL. *A dore or gate.* } Ab obſtando quidam deducunt, quod ingredi volentibus obſtet. Quidam ab Os, oris, quod ſit id per quod ingredimur vel domum, vel quencunque alium locum. Alij à Græco ὠθεῖν, quod eſt repellere. Vnde ratio exigit vt ſine aſpiratione ſcribatur, licet nonnulli decepti ab eo nominibus aſpirent. Terent. *in Eunuch.* Tu abi, atque oſtium obſera intus, ego dum hinc tranſcurro ad forum. Non crepuit oſtium, non velum eleuatum, Senec *Epiſtol.* 83. Nihil eſt qua tranſire hoc poſſit, niſi recto oſtio, Plaut. *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Oportet me hoc obſeruare oſtium *Ibidem* Propera monſtrare vbi oſtium lenonis ædium, idem *Pſeud. ſc.* 1 *a.* 4. Oſtium pulſabo *ibid. ſc.* 2. *a.* 2 Euocate ante oſtium, idem *Menæch. ſc.* 2. *a.* 4. Abi intus, & occlude oſtium, idem *Moſtell. ſ.* 1 *a.* 2. Eſt autem oſtium notæ ſignificationis. Oſtiorum latera. Antes vocamus: a quibus antepagmenta, valuarum ornamenta Cicer. 2 *de Orator.* Vt illud Naſicæ, qui quum ad poetam Ennium veniſſet, eique ab oſtio quærenti ancilla dixiſſet domi non eſſe, &c. Idem 5. *Tuſcul.* Solàne beata vita quæſo relinquitur extra oſtium liménque carceris ¶ Oſtium Acherontis i. Orci ianua, manium portis. Manalis lapis, vt ſuprà adnotatum, χαρώνειον, vbi fœda & grauis halitu tetro ſpiracula. Apud Cicer. 1. *Tuſcul.* Inde in vicinia noſtra Auerni lacus, vnde animæ excitantur obſcura vmbra, aperto oſtio Alti Acherontis ſalſo (alij *falſo*) ſanguine mortuorum imagines. Plaut. Acheruntis oſtium in noſtro eſt agro Dicitur & Ianua Orci. Lucret.

Ianua nec putem Orci regionibus illis
Creditur.

Vide *Manalis.*

Oſtiă, orum Fluuiorum exitus, per quos in mare exonerantur. { ἐκβολαὶ τῶν ποταμῶν. GALL. *Les bouches d'une riuiere, ou leurs entrees en la mer.* ITAL. *Le bocche de fiumi.* GERM. Die außgäng der waſſerflüß in das meer. HISP. *Los puertos donde el rio ſale en la mar.* ANGL. *The places en where floodes rhunneth into the ſea.* } Virg 1. *Æneid.* Italiam contra, Tiberináque longè Oſtia Nominatiuus eius ſingularis eſt Oſtium quo vtitur Cic. 1. *Philip.* & *pro Lege Manil.* a, vt iam diximus, & non vno in loco Plinius Mac. nonnulli putauerunt in hac ſignificatione carere ſingulari numero. Virg. 1. *Æneid.*

Aut portum tenet, aut pleno ſubit oſtia velo.

Ouid *Eleg.* 9. *lib.* 1.

——Vaſti facit oſtia ponti.

Oſtiōlum, i, dimin. θυρίον, θυρίδιον. GAL. *Huiſſet, ou petit huis.* ITAL. *Vſciolo, porticella.* GERM. Ein thürlin. HISP. *Puerta pequeña* ANGL. *A litle dore or gate.* } Plin. *lib.* 19. *cap.* 8. Adeò vt oſtiola oſtioria ex his factitari cœperint. Colum. *lib.* 8. *cap.* 14. Quas ſingulas ſatis eſt habere quoquouerſus pedes ternos & aditus ſingulis firmis oſtiolis munitos.

Oſtiārius, ij, Oſtij cuſtos, ianitor. { *ſchoher.* θυρωρός. GALL. *Portier, huiſſier.* ITAL. *Portinaio.* GER. Ein thürhüter. HISP *Portero.* ANG. *A porter, a dore keeper.* } Cuius fœmininum eſt Oſtiaria. Plin. *lib.* 12. *cap.* 14. Præter hos & cuſtodes, ſatellitéſque, & oſtiarij, miniſtri populantur. Varro 1 *de re ruſt. cap.* 13. Eúmque ſcire qui introeat, aut exeat noctu, quidve ferat, præſertim ſi oſtiarius eſt nemo.

Oſtiātim aduerbium, Per ſingula oſtia. { κατ' οἴκους GALL. *D'huis en huis, par le menu.* ITAL. *A porta à porta.* GERM. Von einer thür zur andern/ Von hauß zu hauß. HISP. *De puerta en puerta.* ANGL. *Frome dore to dore.* } Quintilianus, Nec ſectanda ſingula, & velut oſtiatim pulſanda. Cicer. 4. *Verr* Oſtiatim pro Nominatim ſiue ſingulatim, tranſlate vſurpauit: Hic, inquit, nolite expectare dum ego hoc crimen agam oſtiatim, &c. Idem 6. *Verrina* Qui prætereans, lectica paulliſper depoſita, non per præſtigia, ſed palam per poteſtatem, vno imperio oſtiatim totum oppidum compilarit. Oſtiatim quærere exempla Senec. *cap.* 15. *de conſol. ad Mart.*

Oſtius, primus parricida Romæ: & quando, Plutarch. *in Romulo.* Vide infrà in *Parricida.*

Oſtrăcias, ſiue Oſtracites, pen. prod. ὀστρακίας. Gemma eſt teſtacea, cuius duæ ponuntur ſpecies a Plin. *lib. vlt. cap.* 10. altera ſimilis achatæ, niſi quod achates politura pingueſcit: altera tam dura vt aliæ gemmæ fragmentis eius ſcalpantur. Nomen accepit hæc gemma ab oſtreæ ſimilitudine. ¶ Eſt etiam Oſtracites lapis genus teſtæ ſimilitudinem habens, cuius vſus eſt pro pumice ad læuigandam cutem. Plin *lib.* 36. *cap.* 19.

Oſtracină Suffragia Athenienſium dicebantur, quòd ea in figulinis ſcribi ſolebant, ἀπὸ τῶν ὀστράκων ψῆφοι, vt latiùs oſtendemus in dictione ſequenti.

Oſtracinda, luſus genus, quo ducta linea diſpertitos in partes pueros diſpeſcit, mox proiecto pileo (olim id fiebat oſtraco) pars, quæ ſupinum pronúmve eius caſum diuinârit, alteram in fugam inſequitur. deprehenſus (aſinum nominabant) conſidet, repetitque cantionem, quæ ſonat, Holl oder voll/quod, eſt, cauúmne an plenum. velut olim is diuinandum occinebat, Nox, an dies. ὀστρακίνδα Pollucis Hadr. iun. *in Nox.*

Oſtrăciſmus, ὀστρακισμός, Relegationis genus. Nam ciuitates olim quæ populari ſtatu regebantur, eos qui excellere videbantur, vel propter diuitias, vel propter amicos, aliámve potentiam, extra ciuitatem relegare ſolebant ad tempus, ſicut docet Ariſt. *lib.* 3. *Politic.* non ad criminis improbitatem caſtigandam, ſed ad potentiam moderandam Erat autem definitum oſtraciſmi tempus apud Athenienſes annorum decem. Dictus oſtraciſmus ἀπὸ τῶν ὀστράκων, hoc eſt, a teſtulis in quibus ſuffragia ſcribi ſolebant. Solet autem oſtraciſmus peragi hoc modo: Teſtulæ viritim in conſilio dabantur, in quibus quiſque nomen illius perſcribebat, quem vrbe cedere voluiſſet. Magiſtratus vero qui huic negotio præerant, vniuerſos ſimul calculos recenſebant: qui niſi ſex millium numerum excelliſſent nil confectum eſſe iudicabatur. Qui verò hoc ſuffragiorum numero damnatus erat, eum ad decennium in certum locum relegabant vbi bos æneus erat magnitudine viſenda. Vnde factum eſt, vt qui illic exulabant, bouem ſeruare dicerentur. Hoc oſtraciſmo Themiſtocles, Cimon, & Ariſtides mulctati fuere. De Ariſtide legimus: quum iuxta eum quidam ruſticus illiteratus ſederet, ipſi Ariſtidi teſtam dediſſe, vt nomen ſuum ſcriberet. Admiratus id Ariſtides, interrogauit, nunquid ipſum cognoſceret. Minimè, inquit, ſed quia cæteri ita ſentiunt, ego quoque ita cenſeo eum eſſe damnandum Hoc Latini teſtulatum exilium vocant

Oſtracum, ii, Latinè teſta, Græcè ὄστρακον. Vnde teſtaceum pauimentum, vulgo nunc *Oſtracum* vocant. ¶ Ponitur quandoque pro onyche. Plin. *lib* 37. *c.* 10 Inuenio apud quoſdam oſtracium vocari quod aliqui onychem vocant.

OSTREA, æ, vel Oſtrĕum, i. { ὄστρεον. GALL. *Huiſtre ou autre poiſſon en eſcaille.* ITAL. *Oſtrica.* GERM. Allerley Meerfiſch oder Meerſchnecken die in harten vnd rauchen ſchallen oder muſcheln ligen. HISP. *La oſtia de la mar.* ANGL. *An oyſter.* } Generale nomẽ eſt ad omnes eos piſces qui aſperam, ſcabrámque teſtam habent: qui autem læuem & planam habent teſtam, propriè conchæ dicuntur. Quanquam generaliter oſtrea quoque Conchæ dicantur: ſicut & ea quæ ex vno tantùm latere teſtam habent, altero ſcopulis, aut lapidibus, aliáve materiæ adhærentes. Nam teſtæ ipſæ duriores, propriè conchæ dicuntur, quales ſunt

cochlearum. Seneca. Quid oſtreum ſapiat, quid mullus, optimè noſti. Horat. *lib.* 1. *Sermon.* Oſtrea callebat primo deprendere morſu. Iuuenal. *Satyr.* 6.

Grandia quæ medijs iam noctibus oſtrea mordet.

Oſtrea Tarentina optima. Gell. *c.* 16. *lib.* 7. Et Lucrina. Senec. *Epiſt.* 79. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.* Dicta oſtrea à Græco: nam ſicut nos à teſta teſtudinem vocamus, ſiue hoc ſit animal quod veluti teſta tectum eſt, ſiue id genus ædificij quod ex teſta eſt compoſitum, vel ad teſtudinis ſimilitudinem eſt factum: ſic Græci ὄστρεα ἀπὸ τῶ ὀστράκων, id eſt, oſtrea a teſtis nominauerunt. ¶ Dicuntur etiam oſtreæ fœminino genere. Gell. *lib.* 10 *cap.* 9. Oſtreæ, ſeneſcente Luna, inhuberes, maceræ, tenues, exuccæ ſunt: creſcente Luna pingueſcunt. Spondylus, dicitur calloſum illud rotundum albicans, quod intus habet in medio, a ſimilitudine ſpondyli, quod nos verticulum dicimus. Nam reliqua caro circunſperſa, lacuna dicitur. Vide Plin. *lib.* 32. *cap.* 6.

Oſtreārius, a, um, adiectiuum, quod ad oſtrea pertinet. { *ὀστρεώδης*. GALL. *Appartenant à huiſtres.* ITAL. *Pertinente à oſtriche.* GERM. Das zu ſolchen Meerſchnecken gehört. HISP. *Perteneciente à oſtias.* ANGL. *Belonging to oiſters.* } vt, Oſtrearius panis. Plin. *lib.* 18. *cap.* 11. Panis ipſius genera proſequi ſuperuacaneum videtur, aliàs ab obſoniis appellati, vt oſtrearij. Oſtrearius autem panis eſt, quo veteres cum oſtreis veſci ſolebant.

Oſtrearīæ, arum, vbi oſtreæ viuunt, & capiuntur. { *ὀστρεοτροφεῖα*. GALL. *Le lieu où ſe nouriſſent huiſtres, ou autres poiſſons en eſcaille.* ITAL. *Luogo doue pongono oſtriche.* GERM. Oerter in welchen die Meerſchnecken ſind/vnd auch gefangen werden. HISP. *El biuar d'oſtero de oſtias.* ANGL. *Places where oiſters ar fedde and taken.* } Plin. *lib.* 9. *cap.* 51. Nuper compertum in oſtrearijs, humorem his fœtificum lactis modo effluere.

Oſtreātus, a, um, Durus, aſper. { קשקש *kaſkeſh*. ὀστρεώδης. GALL. *Dur, aſpre.* ITAL. & HISP. *Duro, aſpero.* GERM. Hert/rauch/ als die ſchalen der Meerſchnecken. ANGL. *Hard, rougth.* } Plaut. *in Pœn.* Itaque iam quaſi oſtreatum tergum vlceribus geſtito Propter amorem veſtrum.

Oſtreōſus, oſtreoſior, abundans oſtreis. Terent. *Maurus in exemplo Priapei carminis,*

Nam te præcipuè in ſuis vrbibus colit ora

Helleſpontia, cæteris oſtreoſior oris.

Oſtrifer, a, um, adiect. quod oſt. eum producit. { *ὀστρειοφόρος*. GAL. *Qui porte huiſtres.* ITAL. *Che produce oſtriche.* GERM. Das vil Purpurſchnecken hat oder bringt. HISP. *Que trahe ò cria oſtias.* ANGL. *That beareth or bringeth oiſters.* } Virg. 1. *Georg.*

Pontus & oſtriferi fauces tentantur Abydi.

‖Oſtrigilator, reprehenſor dictus a ſtrigilibus vehementer ſtringentibus. Turn. ‖

Oſtrīnus, a, um, quod oſtro eſt tinctum, vel quod oſtri colorem habet. { ארגמן *arghaman*. ἁλουργής. GALL. *De couleur de pourpre ou eſcarlate.* ITAL. *Scarlato, di color purpurino.* GERM. Das purpur farb iſt. HISP. *Coſa de color de purpura, o grana.* ANGL. *Of the colour of purple.* } Oſtrinæ veſtes, dicũtur purpureæ, & ſubrubeæ, teſte Nonio. Turpilian. Interea inſpexit virginem geſtantẽ in capite riculam, indutam oſtrinam. à quo ipſo in Varro *in Eumenid.* Aurora oſtrinam hic indutus ſupparum.

Oſtrum, i. { ארגמן *arghaman*. ὄστρον. GALL. *Pourpre ou eſcarlate.* ITAL. *Porpora eſcarlata.* GERM. Der ſchweiſs oder blut der Meerſchnecken ſo die purpurfarb gibt. HISP. *La purpura, o grana.* ANG. *Scarlette in graine.* } Propriè ſanies illa dicitur, & liquor qui ex murice, ſeu conchylio eximitur ad pretioſarum lanarum infecturam: vnde pro ipſo colore muriceo ponitur. Conchylium enim, murex, & oſtrum in eadem ſignificatione ſumuntur. Virg. 4. *Æneid.*

———*Tyrióque ardebat murice læna.*

Idem 2. *Georg.*

Vt gemma bibat, & Sarrano dormiat oſtro.

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4 *Triſt.*

Hic, qui Sidonio fulget ſublimis in oſtro.

Iuuenal.

Horum ego non fugiam conchylia.

id eſt, veſtimenta murice infecta. ¶ De oſtri natura tradiderunt ſcriptores non habere in omnibus locis quibus naſcitur vnius generis colorem, ſed Solis curſu naturaliter temperari. Itaque quod legitur in Ponto & Gallia (quia hæ regiones ſunt proximæ ad Septentrionem & Occidentem) inuenitur lividum. Quod autem legitur ad Æquinoctialem exortum, violaceo colore. Et maioribus quidem conchylijs detracta concha ſuccum eximunt, minora trapetis frangunt, ita demum rorem cum eximentes. Oſtri autem appellationem accepit quod Græci τῶ ὀστρέων nomine etiam murices, ſeu conchylia comprehendant. Plin. *lib.* 9. *c.* 36. & 37. videtur diſtinctas habere ſpecies, muricem, purpuram, & conchylium. Similiter Nonius oſtrinum colorem diſtinguit à murice, quòd Oſtrinus color ſit ſubrubeus, Murex purpureus. Sed hæc (vt iam dixi) à ſcriptoribus confunduntur.

Oſtryā, vel Oſtrys, vocatur arbor quę ſolitaria naſcitur circa ſaxa aquoſa ſimilis fraxino, cortice & ramis, folio pyri, paulò tamen longioribus craſſioribúſque, ac rugoſis inciſuris materia dura atque firma: quam in domum illata difficiles partus fieri, morteſque miſeras veterum ſuperſtitio exiſtimauit Plin. *lib.* 13. *c.* 22.

Oſtūs, vel potiùs Hoſtus à veteribus appellabatur quod ex vno facto olei purum purgatúmque relinquit. Factum verò dicebant quod vno tempore conficerent, quem alij centum ſexaginta modiorum, alij centum viginti faciebant. Vide Catonem *de re ruſtica cap.* 6. & Varronem *lib.* 1. *c.* 24. apud quos legitur *hoſtus* per aſpirationem.

Oſus, vide Odio, is.

Otacilius Marci Marcelli frater. Plutarchus *in Marcell.*

‖Otacuſta, ὠτακουστής. in Gloſſ. exponitur *auricularius*, qui ſcil. auribus aliorum ſermones ſublegit & defert. ‖

Otalgia, ὠταλγία, aurium dolor, ὠτὸς ἄλγος.

Otenchytes, ὠτεγχύτης, inſtrumentum, quo aliquid in aures infunditur.

O T

Otanes, ὀτάνης. Perſa nobilis, vnus ex his qui cum Dario in Magos coniurarant. Vide latiùs apud Herod. *lib.* 3.

‖Othonia, ſiue Ottonia, *Odenſee* V. E. Daniæ, ſub A. Lundenſi. ‖

Othonnē, ὀθόννη, herba, quæ in Syria naſcitur, ſimilis erucæ, perforatis crebrò foliis, flore croci: quare quidam anemonem vocauerunt, Plin. *lib.* 27. *cap.* 12. Dioſcoridi othonne prorſus fuit incognita, vt qui hoc nomine ab aliis herbam, ab aliis ſuccum, à quibuſdam etiam lapidem accipi tradiderit, neque in re iam controuerſa quid ipſe ſentiret explicare auſus ſit.

Othryădes, ὀθρυάδης, nomen Lacedæmonij viri, qui cùm controuerſia nata eſſet inter Lacedæmonios & Argiuos de agro Tyreate, placuiſſétque vt ea his trecentorum vtrinque prælio decideretur, ſolus ex Spartiatis ſuperfuit, duobuſque, qui ex hoſtibus reliqui erant, in fugam verſis, patriæque parta victoria, ne ſolus ex locis in patriam rediret, ſibi manus intulit. Autores Valer. *lib.* 3. *c.* 2. Plut. *in Paral.* & Ouid. *in Faſtis.*

Othryſius, adiect. vt Hebrus Otryſius, in Claudiano.

Othrys, ὄθρυς, Theſſaliæ mons eſt, non procul ab OEta Centaurorum olim ſedes. Luc. *lib.* 5.

Solſtitiale caput nemoroſus ſubmouet Othrys.

Otia, piſcis eſt marinus, ex genere oſtrearum Plin. *lib.* 32. *c.* 11.

Otis, ὦτος, auis eſt minor bubone, & maior noctua aures plumeas habens eminentes, vnde & nomen accepit. Vide Plin. *lib.* 10 *c.* 23. Sunt qui Latinè Aſionem vocent.

Otium, vide *Ocium.*

Otreūs, ὀτρεύς, & Mydon, fratres fuerunt Hecubæ & filij Ciſſei, & patrueles Polymneſtoris, vt annotauit Porphyrius in 3. *Iliad.*

Otūs, ὦτος, & Ephialtes, filij Neptuni fuerũt ex Iphimedea Aloei vxore, quos poetæ fabulantur nono ætatis anno in nouem iugerum altitudinem excreuiſſe, quo corporis robore fretos, etiam dijs bellum mouere: monteſque montibus imponentes, cælum ipſum oppugnare auſos, donec Apollinis teli confixi, temeritatis ſuæ pœnas dedere. vide Homer. *lib.* 11. *Odyſ.*

O V

Ouālis, Ouans, Ouano, Ouatus, nomen, Ouatus participium, vide Ouo, as.

‖Ouetum, Ouiedo, Academia, & V. E. Hiſpaniæ, ab omni iuriſdictione Archiepiſcopali exempta. ‖

OVIS, is, pecus balans, à Græco ὄϊς, interpoſita u, propter hiatum. Pecus lanigera, Lanicutem vocat Pacuuius. { צאן *tſon*. GALL. *Brebis.* ITAL. *Pecora.* GERM. Ein ſchaaff. HISP. *Oueja.* ANGL. *Sheepe.* } Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Vt malis lupos apud oues linquere. Cicer. 2. *de natura deorum*, Ouium villis confectis, atque contextis homines veſtiuntur. Ouem maſculino genere legi admonent Feſtus & Nonius. Varro rerum humanarum *lib.* 27. Vt etiam putantibus, qui oues duos, non duas dicunt. Homerum ſequuti, qui ait, μῆλ' ὄϊες *n*. Idem M. Terentio quando citatus neque reſpondit, neque excuſatus eſt, cum ego vnum ouem multam dico: *excuſatus* alij legunt. Gell. *lib.* 11. *cap* 1. autor eſt, in multis dicendis hoc ſemper obſeruatum fuiſſe, vt Ouem virili genere appellarent, alioqui multam iuſtam non videri. Vſitatum tamen magis eſt in fœminino genere. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. Opilio qui paſcit alienas oues habet aliquam peculiarem. (metaphor. de amantibus.) Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Lanij concinnant liberis orbas ouis.

Ouĭcŭlă, dimin. Significat paruam ouem, ὀϊδάριον.

Ouicula, cognomen Fabij Maximi, & cur, Plutarch. *in Fabio.*)

Ouinus, a, um, quod ex oue eſt. { *προβάτειος*. GALL. *De brebis ou mouton.* ITAL. *Pecorica.* GERM. Schäffin. HISP. *Coſa de oueja.* ANGL. *Of sheepe.* } vt, Pellis ouina. ¶ Cauda ouina. Seren.

Aut tu ſume pilam, quæ caudis hæret ouinis.

Ouillus, a, um, Ouinus. *προβάτειος*. Plin. *lib.* 19. Quin & ouillo fimo vti, quoniam aliud herbeſceret.

Ouīle, is, locus in quo oues morari ſolent, ſiue in quem oues ſeſe recipiunt. { מכלא *michlá*. *μάνδρα*. GALL. *Bergerie, eſtable à brebis.* ITAL. *Ouile, ſtalla du pecore.* GERM. Ein ſchaaffſtal. HISP. *Apriſco do ſe acogen las ouejas.* ANGL. *A folde or ſheepe cote.* } Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 1. *Triſt.*

Incuſtoditum captat ouile lupus.

Liuius 6. *bell. Pun.* Datum ſecreto in ouili cum his colloquendi tempus. Ouid. 13. *Metam.*

———*tepidis in ouilibus agni.*

Idem 3. *de Arte,*

Dixerit è multis aliquis, Quid virus in angues

Adijcis & rapidæ tradis ouile lupæ?

Ouiāria, æ, Ouium grex. { צאן *tſon*. *ποίμνη*, *προβάτων ἀγέλη*. GALL. *Bergerie, troupeau de brebis.* ITAL. *Greggia.* GER. Ein ſchaaffſchar. HIS. *Manada de ouejas.* ANGL. *A flock of sheepe.* } Varr. *in prologo* 2. *libri de re ruſt.* Quod eo faciliùs faciam, quod & ipſe pecuarias habui grandes, in Apulia ouiarias, & Reatino equarias.

Ouiaricus a, um, poſſeſſiuum ab oue deriuatum, ad oues pertinens. { *προβατικός*. GAL. *De brebis.* ITAL. *Pecorino.* GERM. Des ſchaaffs. HISP. *Coſa de oueja.* ANG. *Of sheepe* *lib.* 7. *c.* 6. Et quoniam de ouiarico ſatis dictum eſt, ad caprinum pecus nunc reuertar.

‖Ouiſpex ouium inſpector. Gl. Iſid. Vet. Vocab. Ouiſpex, qui, vel quæ viſcera ouium inſpicit ‖

Ŏuo, as, verbum defectiuum. Lætor, & lætitiam vociferando, ſeu canendo præ me fero, & oſtento. { רנן *beranen*. ἐπινικάω. GALL. *S'eſiouir.* ITAL. *Alegrarſi.* GER. Sich beſſ... freuwen/ Von freuden ſingen/ auffſpringen/ jauchtzen/ &c. HISP. *Alegrarſe.* ANGL. *To reioyce with noiſe or voice in a multitude.* } Liuius *lib.* 2 *ab Vrbe*, Romani ouantes ac gratulantes Horatium accipiunt, eò maiori cum gaudio, quò propius metum res fuerat. ¶ Ouare item dicebantur Imperatores quibus re bene geſta non triumphus, ſed ſpecies triumphi decreta erat, quæ dicebatur Ouatio. Idem Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, Duplicique victoria ouantem Romulum, &c.

Ouāns, particip. eſſe videtur à verbo Ouo, quod rarò apud probatos autores inuenies: quum Ouans nuſquam non occurrat. { רנן *meranen*. ἐπινικάζων. GALL. *Triomphant.* ITAL. *Triomphanti.* GER. Jauchtzend/ von freuden jauchtzend. HISP. *Que ſe alegra, o triumpha.* ANGL. *Reioycing.* } Cic. 2. *de Oratore,*

Oratore, Aſcendit ouans in Capitolium M. Aquilius. ¶ Vſus eſt pro lætabundo. Virg. 4. *Æneid.*

Quid tum? ſola fuga nautas comitabor ouantes.

Vbi Seruius, Ouantes, lætantes, abuſiue. Nam propriè Ouatio eſt minor triumphus, qui enim ouationem meretur, & vno equo vtitur, & à Plebeis, vel ab Equitibus Romanis deducitur ad Capitolium, & de ouibus ſacrificat: vnde & Ouatio dicta eſt, de quo infrà. Qui autem Triumphat, albis equis vtitur quatuor, & Senatu præeunte in Capitolio tauros ſacrificat. Ioan. Paſſeratius: Ouantes, inquit, quamuis olim pedibus ingrederentur, Tiberius tamen primus & ouans, & curru ingreſſus eſt vrbem. Suet. *in Tiber. c.* 9.

Ŏuātĭo, nis, prima breui, actus ouantis. Ouatio quid, & vnde, & quomodo à triumpho differat, Plutarch. *in Marcello.* teſte Seruio, dicebatur minor triumphus, quum belli duces rebus quidem proſperè geſtis, non tamen ita magnis, vt iuſto triumpho dignæ eſſent ex Senatuſconſulto pediteſ, vel (vt aliis placet) equo vecti vrbem ingrediebantur, myrteam coronam (quam ob id oualem vocabant) in capite geſtantes, vniuerſo autem Senatu ſubſequente {תרועה *térubah.* ... Ang. *Areioyeing.*} Ouandi autem, & non triumphandi, teſte Gell. *lib.* .. cauſæ erant, quum antè bella non ritè erant indicta, neque cum iuſto hoſte geſta: qualia erant ea quæ aduerſùs piratas, & ſeruos fugitiuos, aliquando ſuſcepta leguntur, aut quoties deditione repentè facta, victoria citra puluerem (quod dici ſolet) hoc eſt, citra magnam ſanguinis effuſionem contigerat. Ob quam etiam cauſam Oualem coronam ex myrto (quæ arbor Veneri eſt ſacra,) conficiebant, quòd incruentas huiuſmodi victorias, Venereas potius indicarent, quàm Martias. Vnde autem tractum ſit ouandi vocabulum, inter Grammaticos non ſatis conuenit. At Seruij quidem quæ eſſet ſententia, ſupra oſtendimus. Alij ouationem dictam putant, quaſi Ohationem, ab interiectione lætantis, Ohe, deducto etymo. Nonnulli etiã à voce eorum qui ouantem comitabant, Ouo verbum deductum putant. Illi enim oo geminatum, lætabundi ſolent acclamare. Vnde interpoſita u conſonante, Ouo credunt deduci. ¶ Eſt etiam Ouatio prima longa à nomine ouum, ſignificans tempus quo gallinæ oua pariunt *ὠοτοκία*. dictum ea forma qua Venatio, Mellatio, Bullatio. Plin. *lib.* 19. *c.* 3. Certa Luna capiendum cenſent, tanquam congruere ouationem etiam ſerpentium humani ſit arbitrij.

Ŏuātŭs, us, nomen pro ouatione. {תרועה *teruhah.* *ὀλολυγή*.} Valer. Flac. 6. *Arg.* —hinc barbarici glomerantur ouatus.

Ŏuālĭs, quod ad Ouationẽ pertinet, vt Oualis corona, quæ ex myrto fiebat, qua donabantur Imperatores qui ouantes vrbem introibant, neque iuſti triumphi honorem meriti videbantur. Id autem contingebat quoties bellum legitimè indictum non erat, neque cum iuſto, aut magnopere formidando hoſte geſtum, vtpote victis ſeruis, aut piratis, aut quoties facta repentè deditione, incruenta victoria contigerat. Vide Aul. Gell. *lib.* 5. *noct. Attic. c.* 6.

‖ Ouitarij, Viſiri dicti, dignitas Turcica. Lgb. ‖

Ōvum, ab *ὠὸν* interpoſita u, euphoniæ cauſa. } ביצה *betſah.* Gall. *Vn œuf.* Ital. *Ouo.* Germ. *Ein ey.* Hisp. *Hueuo.* Angl. *Anegge.* } Martial. *lib.* 13.

Candida ſi croceos circumfluit vnda vitellos,

Heſperius ſcombri temperet oua liquor.

Vitellus, vel luteum oui, dicitur illud quod in ouo crocei coloris eſt: Albumen autem, vel Album oui, liquor ille candidus, qui vitellum circundat. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Quotque fretum piſces, ouaque piſcis habent.

Liu. *lib.* 1 *d.* 3. ¶ Ouum ouo tam ſimile non eſt: prouerbij hyperbole de rebus indiſcretæ ſimilitudinis dici ſolita. Cic. 4. *Acad.* Videſne, vt in prouerbio ſit ouorum inter ſe ſimilitudo? ¶ Ouo prognatus eodem, prouerbium de illis dici poteſt quorum ingenium, moreſque ita conueniunt, vt iiſdem parentibus nati videri poſſint. Vide Eraſmi Adagia. ¶ Oui luteum, diuiſis dictionibus, vocamus vitellum in ouo. *λέκιθος*. Cæterùm *Oua* primò quidem auium dicuntur, deinde etiam piſcium, & ſerpentium, per ſimilitudinem.

Ŏuātŭs, a, um, quod eſt in ſimilitudinem oui factum. { *ὠοειδής*. Gall. *Qui eſt de la forme & figure d'vn œuf.* Ital. *Ouato, fatto in forma d'ouo.* Germ. *Das ein geſtalt deſs Eys hatt.* Hisp. *Coſa hecha en figura de hueuo.* Angl. *Made like an egge* } Plin. *lib.* 15 *cap.* 15. Aliis turbinatio pyri, aliis ouata ſpecies, ceu malorum aliquibus ¶ Ouatum marmor. Quod diuerſi coloris maculis variegatum eſt, oui ſpeciem referentibus. Plin. *lib.* 35 *cap.* 1. Neronis principatu inuentum, maculas quæ non eſſent in cruſtis inſerendo, vnitatem variare, vt ouatus eſſet Numidicus, vt purpura diſtinguerentur Synnadicus. ¶ Aliquando etiam id quod ouo illitum eſt: vnde ouatum aurum, ouo auratum: quoniam oui albo antea illito, æra ac marmora auri & argenti bracteis integebantur. Perſius *Satyr.* 2.

Hinc illud ſubit, auro ſacras quòd ouato

Perducis facies.

Nec verò hoc quenquam mouere debet, quòd Ouatum hic primam corripiat, quæ producitur in dictione ouum, ſiquidem non ſemper deriuata primitiuorum quantitatem obſeruant.

Ōuĭfĕră, quæ fert oua, vt, Ouifera gallina, *ὠοτόκος*.

O X.

Ŏxălĭs, *ὀξαλίς*, Gall. *Oſeille, ſurelle.* Ital. *Acetoſa.* Germ. *Saurampffer.* Hisp. *Azederilla, ramaze* Angl. *Sorell* } Lapathi genus, ſatiuo proximum, foliis aquoſis, colore betæ candidæ, radice minima. Plin. *lib.* 20. *c.* 21. Vulgò *Acetoſam* vocant.

‖ Oxalme, *ὀξάλμη*, acida muria, *ὀξεῖα ἅλμη*. ‖

Oxeæ, naues. Gell. *cap.* 25. *lib.* 10.

‖ Oxis. vide Oxys.

Oxobata. vide *Oxobapta.*

Oxobapta, rubro tincta.

Oxoma Oroſio, Vxama Plinio, Oxama Ptolemæo, vulgò *Oſma*, V. E. Hiſpaniæ, ante Maurorum incurſiones & nunc ſub A. Toletano.

Oxonia, *Oxford*, vrbs & Academia Angliæ, in prouincia Cantuarienſi. ‖

Ŏxŏs, *ὄξος*, neutri generis, Acetum. Apud Suidam purpura eſt, quæ apud Phœnices tingebatur pretioſiſſima. Hinc Oxobapta *in l.* 1. *C. quæ res alienari non poſſ.* Quo in loco nonnulli corrigunt dibapta, veram lectionem peruertentes. Alciatus.

‖ Oxy, *ὀξὺ*, acidum, quod abſque caliditate linguam mordet. *ὀξὺς* verò acutus, acidus.

Oxya, *ὀξύα*, apud Theophraſt. arbor, abieti ſimilis. ‖

Ŏxys, oxydis pro vaſe aceti, *ὀξίς*.

Ŏxus, amnis in lacu Oxia, vt inquit Ptolem. ſiue Oxo, vt Solinus.

Ŏxyăcanthĕs, *ὀξυάκανθα* ſpina eſt paruis foliis aculeatis per extremitates, ferens baccas rotundas, foliis ipſis arenoſa lanugine obductis.

Ŏxyba, phum, Acetabulum. Latinè dicitur Hermolaus.

Ŏxycĕdros, *ὀξύκεδρος* ſpecies cedri, ramoſa & nobis infeſta Plin. *lib.* 13. *c.* 5.

‖ Oxycratum, *ὀξύκρατον* poſca, eſt acetum aqua mixtum. ‖

Ŏxygălă neut. gen. *ὀξύγαλα*, Lactis in acorem redacti pars coactior quod à ſero ſeparatum, origano, cæpe, mentha, coriandro, thymo & cunula condiri ſolet. Plin. *lib.* 28. *cap.* 9. Fit & ex caprino lacte butyrum, ſed hyeme calefacto lacte, æſtate expreſſo tantum crebro iactatu in longis vaſis anguſto foramine ſpiritum accipientibus ſub ipſo ore, alias præligato. Additur paululum aquæ vt aceſcat. Quod eſt maximè coactum in ſummo fluitat: id exemptum addito ſale oxygala appellant. Reliqua decoquunt in ollis: ibi quod ſupernatat, butyrum eſt, oleoſum natura. Vide plura de hoc apud Columel. *lib.* 12. *c.* 8.

Ŏxygărum *ὀξύγαρον*, Garum acetoſum hoc eſt, liquaminis genus ex minutioribus piſciculis confici ſolitum, cui acoris conciliandi gratia nonnihil aceti ſolet admiſceri. Solet autem hoc in principio menſæ apponi, quemadmodum & lactucæ. Martial. *lib.* 5.

Depoſiti ſolens adfertur porrinus inguine

Inter lactucas oxygarúmque liber.

‖ Oxyglyce, vel oxyglycy, *ὀξύγλυκυ*, vel *ὀξύγλυκυ*, potus, qui paratur dulcibus fauis maceratis atque decoctis ‖

Ŏxylăpăthum, { *ὀξυλάπαθον*. Angl. *Ditch docke.* } Prima lapathi ſpecies, apud Dioſcoridem, paluſtribus in locis naſcens, à foliorum acumine nomen habens. Plin. *lib.* 20. *cap.* 21. Eſt & alterum genus, ferè oxylapathon vocant, ſatiuo idem ſimilius, & acutiora habet folia & rubriora, nonniſi in paluſtribus naſcens. Officinæ *Lapathium acutum* nominant.

Ŏxymĕli, *ὀξύμελι*, acetum mulſum, dicitur genus potionis, quod ex mellis libris decem, aceti veteris heminis quinque, ſalis marini pondo tymbræ quadrante, aquæ marinæ ſextariis quinque pariter decoctis fieri ſolebat. Vide Plin. *lib.* 14. *c.* 17.

Ŏxymōrum *ὀξύμωρον*, vt docet Budæus ex Quintilian. eſt ſententia ex periculo petita, hoc eſt, ita acutè & affectate enuntiata, vt fatua videatur: vt apud Virg 7. *Æneid.* Nunc capti potuere capi?

Ŏxymyrsĭnĕ, *ὀξυμυρσίνη*, frutex eſt quem acutam myrtum appellamus. Folia habet myrto ſimilia, ſed acutiora & rigidiora producit baccas rufas ad ceraſorum ſimilitudinem. Plin. *lib.* 15. *c.* 21. & Diſcorid. *lib.* 4. *cap.* 147.

‖ Oxyngium. vox Latina, à Græcis corrupta. Gloſſ. *ὀξύγγιον* arbina, vnguem, vnguina. intellige aruina.

Oxynitron, *ὀξύνιτρον*, emplaſtrum quoddam ſupremum: tanquam acutum nitrum.

Oxyporus, a, um, *ὀξύπορος*, *ον*, eſt acutè atque ita celeriter penetrans, *ὀξέως πόρον*. ‖

Oxyporum, *ὀξύπορον*, Moreti quoddam genus, teſte Colum. *lib.* 12 *c.* 57. ex caſeo, ſeſamo, nucibus, & herbis conſtans aceto piperato conditis. Idem & oxygarum appellabatur, quòd quoties vſus exigeret, aceto & garo diluerent. Plin. *lib.* 20. *cap.* 21. Feniculum condimentis propè omnibus inſeritur, oxyporis etiam aptiſſimè. Sunt & ſua medicis oxypora: ſunt enim remedia præſentanea, & celeriter iuuantia, à celeritate dicta penetrandi, Idem *lib.* 24. *cap.* 8. Iuniperus miſcetur antidotis oxyporis.

‖ Oxyporum, *ὀξυπόριον*, medicamentum quod ob tenuitatem partium facilè venas tranſit. ‖

Ŏxypōrŏpōla, *ὀξυπορωπώλης*, qui cibos vendunt aceto conditos. Plin. *lib* 20. *c.* 7 In eos vſus & oxyporopolæ ſeruant, addito dulci acrimentum aceti temperantes. Vbi nunc ſic legitur, Stomachos diſſolutos vtiliſſime adiuuant, vti ne eo eſu abluantur, & oxyporiopolis aſperitatem addito dulci admixtum aceti temperantes.

Ŏxyrrhŏdĭnum, *ὀξυῤῥόδινον*, medicamentum liquidum, conſtans ex aceto, & aqua roſacea, quod capitibus eorum ſolet adhiberi, qui phrenitide laborant.

‖ Oxys, vide Oxy. ‖

Ŏxysăcchărum, *ὀξυσάκχαρον*, potionis genus ex ſaccharo & aceto. Saccharum autem mel dicitur in arundinibus collectum gummi modo candidum ac fragile quod decoctum, & in pyramidis figuram formatum ex Canariis inſulis ad nos defertur. Sed de hoc ſuo loco.

Ŏxyrhynchŭs, *ὀξύῤῥυγχος*, piſcis eſt Nilo peculiaris, a roſtri acumine nomen habens, quem tota Ægyptus pro Deo colit. Autor Strab *lib.* 17. Capitur in mari rubro. Item in Caſpio, teſte Æliano *lib.* 12. *cap* 33. 34. & 35. ¶ Item ciuitas Ægypti dicta ab oxyrrhyncho piſce qui ibi templum habuit. Cæterum Ægyptij omnes Oxyrrhynchum piſcem colunt. Nam quædam animalia ſunt quæ Ægyptij vniuerſis colunt, quemadmodum ex terreſtribus tria, bouem, canem, felem: ex volatilibus duo, accipitrem, atque ibin: ex aquatilibus duo, lepidotum piſcem, & oxyrrhynchum. Ex Strab. *lib.* 17.

Ŏxyſchœnos, *ὀξύσχοινος*, acutus iuncus, qui & marinus dicitur. Plin. *lib.* 21 *cap* 18.

‖ Oxytonus, a um, *ὀξύτονος*, *ον*, in acutum tenſus. ‖

O Z.

Ŏzænă, *ὄζαινα*, piſcis ex polyporum genere, capite habens grauiſſimi odoris Plin. *lib.* 9. *c.* 30. Polyporum generis ozæna, dicta a graui capitis odore, ob hoc maximè murænis eam conſectantibus. ¶ Eſt item Ozæna, narium morbus, effluxione acrium humorum plures cruſtas intra nares gignente quæ grauiſſimum expirant odorem, cui malo vix vllo remedio poteſt ſuccurri. Idem Plin. *lib.* 25. *c.* 21. Narium ozænas emendat ariſtolochia cum cypero.

Ŏzænītĭs, *ὀζαινῖτις*, herba eſt ex genere nardi, ad Gangem Indiæ fluuium naſcens,

paſcens, odore virus referens, vnde & nomen accepit. Autor Plinius *lib.* 12 *cap.* 11.

Ozæ [illegible] graueolentia dictum, à verbo Græco ὄζω, quod eſt oleo, Gell. *lib.* 3. *cap.* 11. Itaque ex emiſſioni ex[illegible] eſt, quæ etiam immouetur, & iactationem fœtorémque quendam oris (quam ὄζην Græci vocant) minuit.

Ozimum, ab ὄζω, redoleo, genus eduli[illegible] redolentis ex inteſtinis contecti. Perſius *Satyra* 4. Quum bene diſcincto cantauerit ozyma vernæ. Quo tamen in loco nonnulli *ocima* malunt legere. Vide Cæl. Rhod. *lib.* 20. *cap.* 24 ¶ Item regia herba, ſiue baſilica, aut baſilicum, a Liguribus vocata fragrantiſſimi & vehementiſſimi odoris, vnde nomen accepit, nempe à verbo ὄζω, quod eſt redoleo.

Ozolæ, ὀζόλαι, populi ex Locris, Ætoliæ oram incolentes ad ſinum Criſſæum quorum oppida enumerantur a Ptolemæo, Molycria, Naupactus, Anticyram & Euanthia. Vide Strab *lib.* 2. *c* 9.

Ozymum, vide *Ocymum.*

NOTÆ ANTIQVORVM.

O. A. C. O N. T. I. Ob Auguſti Cæſaris obitum nos timor inuaſit. O. A Q. omnes aequos.

O B. obitacum, orbem, obiter. O B. C S. ob ciues ſeruatos.

O B. M. E. ob merita eius. O B. M. P. E. C. ob merita pietatis, & concordiæ.

O B B O. omnia bona.

O. D. M. opera domus munus.

O. E. R. ob eam rem.

O. F. B. oportebat bona fide. O F F. officium.

O. H. S. S. Oſſa hic ſita ſunt.

O. M. optimus maximus. O M. omnium. O M A. omnia. O M I S. omnibus. O M V. F. omnibus viuis fecit.

O N. omnino. O N A. omnia. O N T. I M P. ornamentum imperiale.

O O. oportet omnia, omnes. O. O. T S. ornamentis omnibus textus.

O P. Optimo, oportet, oportere. O P. E T. S P. optimo & ſancto patrono. O. P. F. optime principali fecit. O P P. oppidum. O P. P R I N. optimo principi. O P T. P. optimo principi.

O R. ornato, ordo. O R B. P A R orbati parentes. O R. M. ordo militum. O R N. I M P. ornatus imperialis.

O S. omnes. O S. C. omnes conclamant.

O T. F N. oſtium feneſtræ.

O. V. D. omni virtuti dedito. O. V. F. optimo viuenti fecit. omnibus viuis fecit.

P

P Litera muta eſt, nec aſpirationem poſt ſe admittit, niſi in dictionibus Græcis, vt Phaeton conuertitur quandoque in transferendis dictionibus Gr. p in b: vt quod apud Græcos πύῤῥος, apud nos burrus ſcribitur, Pyrrhus, Burrhus. Et cum P. c conſentit, vnde Pyrrhum noſtri quod Græci Pyrrhum, Byrrhum, Pyrrhum, Balatium, Palatium. Terentius Scaur. *de Orthographia* Interdum p exile pro ph aſpirato poni ſolet, vt quod a Græcis φοῖνιξ, cum ph aſpirata ſcribitur, a noſtris Punicus transfertur ſic πορφύρεον. Purpureum dicimus. Quin & contrà vbi illi p exile ponunt, Latini ſæpiſſime aſpiratam ponunt, quod illi ὑψιπύλη, nos Hypſiphyle, ſcribere ſolemus.

P A

Pa pro parte, & po pro populo poſitum eſt in Saliari carmine. Feſt. Hæc eſt apocope, vt cum δῶ pro δῶμα, κρῖ pro κριθή dicitur.

¶ Paaneach Ægyptia vox. Pharao impoſuit Ioſepho hoc nomen. ¶

Pabo, vehiculum vnius rotæ. Gloſſ. Iſid. Philox Pabo pauo, nempe B. & V. interdum commiſcentur ſcamiore ſeculo.

Pabvlvm, a quo paſcitur, a paſco, tanquam a πάω propriè pecudum, & aliorum brutorum cibus, herbaceus, fœniceus, paleaceus, vel ſtramentitius eſt. { [illegible] *belil* [illegible] *mir'eb.* νομή, χόρτος. Gall. *Paſture, fourrage.* Ital. *Paſco, paſcolo.* Germ. Futer. Hisp. *El paſto de beſtias, ſin grano* Angl. *Forage, foder or meat for beaſtes.* } Cæſar 1. *bell. Gall.* Ipſe quum pabuli copia eſſe inciperet, ad exercitum venit. Idem *de bell. ciu.* 1. Multum frumenti ex omni prouincia comportabatur, magna copia pabuli ſuppetebat. Et *eod libro,* Magnum in timorem Afranius, Petreiúſque perueniunt, ne omni frumento pabulóque intercluderentur. Virg. 1. *Æneid.*

——— *priuſquam*
Pabula guſtaſſent Troiæ, Xanthúmque bibiſſent.

Idem 12. *Æneid.*

Peruolat, & pennis alta atria luſtrat hirundo.
Pabula parua legens nidiſque loquacibus eſcas.
Nec fruges ſegetes præbent, nec pabula terra.

Tibull. *lib.* 4. Quam mox luna ad ſtabulum ſe recipit à pabulo Plaut. *Milit. ſc.* 3. *a.* 2. de meretrice ¶ Tranſlate etiam dicitur ſtudij, amoris & animi pabulum. Cicer. *in Catone.* Si vero habet aliquid tanquam pabulum ſtudij & doctrinæ, nihil eſt otioſa ſenectute iucundius. Lucr. *lib.* 4 Nam ſi abeſt quod ames præſto ſimulacra tamen ſunt illius, & nomen dulce obſeruatur ad aures. Sed fugitare decet ſimulacra, & pabula amoris Abſterrere ſibi, atque aliò conuertere mentem. Enitescit velut pabulo lætiore fecundia. Fab. Quintil. Cicer. 4. *Academ.* Eſt enim animorum, ingeniorumque naturale quoddam quaſi pabulum conſideratio, contemplatioque. Item *de Aru. reſp.* Quid enim hunc proſequor pecudem ac belluam pabulo inimicorum meorum & glande corruptum. Ouid. 8 *Metam*

——— *dederatque graui noua pabula morbo.*

¶ Pabulamentum, φάτνη. Græca. Vulcan. putat legendum *paludamentum.* ¶

Pabularis, quod ad pabulum pertinet, ſeu quod pro pabulo datur. { νομευτικός. Gall. *Qu'on donne aux beſtes, appartenant à paſture.* Ital. *Cioch' appartiene a paſco.* Germ. Zu dem futer dienſtlich. Hisp. *Coſa perteneciente a tal paſto.* Angl. *Perteining to forage, foder, or to meat of beaſtes.* } Col. *lib.* 11 *cap.* 1. Vicia pabularis, & vicia ſeminalis. Idem *lib.* 2. *c.* 14. De lupino nihil dubito, at que etiam de pabulari vicia. Plin. *lib.* 18. *c.* 16. Omnia hæc pabularia.

Pābulor, aris, caſtrenſe verbum eſt, quemadmodum Lignor, & Aquor. χορτολογέω. Gal. *Fourrager, paiſtre, repaiſtre.* Ital. *Paſcolare.* Germ. Auff die futerung gehen oder reitten auff die futerung [illegible] Hisp. *Ir a buſcar tal paſto.* Angl. *To go à forarire.* } Dicuntur enim propriè Pabulari milites quum è caſtris eam [illegible] egreſſi, pabulum iumentorum ex agris in caſtra comportant. Valer. Max. in *lib.* [illegible] Is poſtquam cognouit depoſitis inſignibus Imperij, familiarem vultum induit, ac pabulantium hoſtium globo ſeſe obiecit. Interdum pabulari, eſt paſcere. Colum. *lib.* 7. *c.* 6. de capellis loquens, Sileat [illegible] compeſci debet, ne procurrat, ſed placide ac lente pabuletur, vt & largi ſit vberis. ¶ Pabulari oleas fimo, Fimum in pabulum & nutrimentum ac fomentum dare oleis hoc eſt, ſtercorare. Col. *lib.* 5. *c.* 9. At tertio quoque fimo, vel pabulandæ ſunt oleæ.

Pābŭlātio, nis, aliquando eſt actus ipſe pabulandi, noménque eſt caſtrenſe, quemadmodum Aquatio & Lignatio. { χορτολογία, νομή. Gall. *Paſture ou fourrage, le fait d'aller au fourrage.* Ital. *Paſco.* Germ. Das außfaren oder auß den reiten auff die futerung. Hisp. *Obra de buſcar tal paſto.* Angl. *A prouiding of forage, a foraging.* } Eſt enim pabulatio propriè militum, quum ſcilicet in agrum egrediuntur cum falcibus capiendi pabuli cauſa. Cæſar 7. *bell. Gal.* omnibus modis huic rei ſtudendum, vt pabulatione & commeatu Romani prohibeantur. Aliquando inuenitur pro ipſo pabulo. Varro 3 *de ruſt. c.* 16. Sic e bono loco tranſlatæ vbi idonea pabulatio non eſt, fugitiuæ fiunt de apibus.

Pābŭlātor, is, qui pabulatum vadit. { ὁ ἐπὶ νομὴν πορευόμενος. Gall. *Fourrageur, qui va au fourrage.* Ital. *Paſcolatore.* Germ. Der auff die futerung fårt oder gehet futer dem vieh zuzutragen. Hisp. *El proueedor que va buſcar tal paſto* Angl. *A forrageour, a prouider of foote, fader of forage.* } Cæſar 5. *bell. Gall.* Repente ex omnibus partibus ad pabulatores aduolarunt. Liu. 9. *bell. Punici,* Deinde quum in pabulatores Romanos impetus repente ab equitibus Hiſpanis factus eſſet, &c.

Pābŭlātorius, adiect. { ὁ τῷ χόρτῳ ἐπιτήδειος [illegible]. Gall. *Qui ſert au fourrage.* Ital. *Coſa da paſcolo* Germ. Das zu der futerung gehört. Hisp. *Perteneciente a paſto.* Angl. *That ſerueth for forage or foder.* } vt Pabulatoria corbis, in qua reponuntur pabula. Col. *lib.* 6 *cap.* 3. Si gramen aeſtimemus, fœni iis aridæ corbis pabulatoria modiorum viginti ſufficit.

¶ Pacatas, rana L. g. b. ¶

Pacatus vide *Pax.*

Pachynus, παχυνός, Promontorium Siciliæ Peloponneſum ſpectans: ab aeris craſſitudine nomen habens. { Das vorgebirg Siciliae gegen Auffgang } Nam παχὺ pingue & craſſum dicitur. Virg. *lib.* 3.

Praſtat Trinacrij metas luſtrare Pachyni.

Poſteriores hanc huius dictionis ſyllabam nullo veterum exemplo corripuit quod non auſim imitari.

Qui procul effuſis Pachynus diſtenditur oris.

Pacideianus, παχιδειανός, Gladiator, apud Lucilium, vt refert Cicer. 4. *Tuſcul. & ad Q. fr. lib.* 3. *c.* 20.

Pācinus, vnus ex Nepotibus Volſinij regis, cognomento Luculli qui relicto Illyrico in Italia conſedit, vbi & populos Pacinates de ſe nominauit. Autor Feſtus.

Paciscor, ſceris, pactus, deponens. Pactum facio, conuenio, contraho. { [illegible] *ja'adr.* σπένδομαι, συντίθεμαι, συμβαίνω, ὁμολογέω. Gall. *Pactionner, contracter.* Ital. *Patteuire, patteggiare.* Germ. Ein vertrag oder pact machen Hisp. *Pactear o hazer pacto.* Angl. *To bargaine, to indent, to make a couenant.* } Paciſci cum aliquo. Plaut. *in Bacch.* Paciſcere cum illo paulula pecunia potes. Paciſci de. Suet. *de claris Grammat.* 7. Nec vnquam de mercedibus pactus eſt, éque plura ex liberalitate diſcentium conſecutus. Dicimus etiam. Paciſci tam hanc rem. Iuſtin. *lib* 2. Cum Xerxe nuptias ſibi [illegible] pacíſcitur. Saluſt. *in Iugurth.* Aſdrubal tradent vt ſeſe & [illegible] Iugurthæ tradat tantum ab eo vitam paciſcitur Virg. 5. *Æneid.*

——— *vitámque volunt pro laude paciſci*

Pactus eſt [illegible] & [illegible], Sext. Pompeius. Quæ datio in formulam [illegible] facta [illegible] facta ſit, vel eius.

Lonitu[illegible] fieri pactus [illegible].

Ouid 5. *Faſtor* [illegible] pacta [illegible] pecunia dare dominio pro [illegible] Pacticiu-

di mos piraticus (de mercedibus patronorum) Quintilian. Item Paciſci pacem. Liu. *lib.* 10. *d.* 4. ¶ Ponitur aliquando pro Promitto. Plaut. *in Trin.* Hæc tibi pacta eſt Callicli filia? id eſt, éſtne tibi promiſſa? Cic. *ad Attic. lib.* 5. Nec dubitat Deiotarus, cuius filio pacta eſt Artauaſdis filia, quin cum omnibus copiis, &c. Pactæ eius nuptias occuparat, Velleius. Sic ad pacta tibi ſidera tardus erat, Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 1. *Triſt.* Vide *Pactum.* ¶ Paciſci autem, & tranſigere hoc differunt, quòd is qui tranſigit, quaſi de re dubia & lite incerta neque finita tranſigit: qui vero paciſcitur, donationis cauſa rem certam & indubitatam liberalitate remittit. *l.* 1. *de tranſact.*

Păctŏr, is, {διαιτητής, συνθέτης.} GALL. *Faiſeur de contracts & accords.* ITAL. *Chi fa contratti & acordi.* GERM. Ein vertrager / vereiniger / verthädinger. HISP. *El que haze pactos, conciertos.* ANG. *He that maketh contract, bargaine or couenant.*} Cic. 7. *Verr.* An fœderum interpretes, ſocietatis pactores, religionis autores? Huius compoſitum eſt Depaciſco, ſiue Depeciſcor, de quo ſuo loco diximus.

Păctum, participium eſt a paciſcor. Pacto decretum. {τὸ διωμολογημένον.} GAL. *Pactiſe, accordé, conuenu.* ITAL. *Pattuito.* GERM. Angedingt / zu dem vertrag abgeredt. HISP. *Conſertado.* ANGL. *A bargaine or couenant.*} Plaut. *in Aſin. ſc.* 4. *a.* 3. Hinc ineunt viginti minæ bonæ, mala opera partæ. Has tibi nos pactis legibus dare iuſſit. id eſt, ea conditione, de qua inter vos conuenit. ¶ Aliquando nomen eſt, & ponitur pro conſenſu & conuentione. {ברית *berith.* συνθήκαι.} GALL. *Conuention, paction.* ITAL. *Patto.* GERM. Ein vertrag / etwas darein beide partheyen verwilligen ein vereinigung. HISP. *Pacto.*} Cic. 2. *de inuent.* ſic definit, Pactum eſt quod inter aliquos conuenit, quod iam ita iuſtum putetur vt iure præſtari dicatur. Idem 3. *Offic.* Pacta & promiſſa ſempérne ſeruanda ſint, quæ nec vi, nec dolo (vt prætores ſolent dicere) facta ſint. Vlp. *de pollic. l. pactum.* Pactum eſt duorum conſenſus atque conuentio. Pollicitatio verò, offerentis ſolius promiſſum. Plaut. *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Pactum non pactum eſt: non pactum eſt quod vobis (diuitibus) lubet. Venient in pactum de vitæ conditione. Senec. *cap.* 20. *de conſol. ad Mart.* ¶ In ablatiuo quandoque accipitur pro Modo. τρόπῳ. Ter. *in Andr.* Eo pacto & gnati vitam & conſilium meum cognoſces. Alio pacto inſidias dare, quàm ſolent alij. Plaut. *Pſeud. ſc.* 8. *a.* 4. Si me arbitrabare iſto pacto. (i. talem cui ducebas. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 3. Nullo pacto poſſum viuere amica.) *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1. Quo pacto Elephanto perfregiſti brachium. Idem *Aulul. ſc.* 1. *a.* 2. Quo pacto emiſti è vinclis, &c. (i. eo modo.) Eodem pacto vt ſerui ſolent. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Nec quóne pacto abſtuleris ſcio. Idem *Curc. ſ.* 2. *a.* 1. Hóccine pacto me indemnatum abripi? *Ibid. ſc.* 3. *a.* 5.

Păctĭtĭus, a, um, adiect. Vulgò *Conuentionalis* dicitur. συνθηματικός. Gell. *lib.* 1. *c.* 25. Ceſſatio pugnæ pactitia, Induciæ dicuntur.

Păctĭo, nis, eſt (vt inquit Vlpian. *l.* 1. *ff. de pact.* duorum pluriúmve in idem conſenſus. {ברית *berith.* ὁμολογία, συνάλλαγμα, τὸ ὁμολογούμενον, συνθήκαι.} GAL. *Paction, conuention.* ITAL. *Patto, conuentione.* GERM. Ein vertrag oder abred / ſo da mit beider theilen verwilligung gemacht vnnd eins werden. HISP. *Pacto, conſejo [?].* ANGL. *A couenat or bagaine.*} Saluſt. *in Catil.* Collegam ſuum Antonium pactione prouinciæ perpulerat, ne contra Remp. ſibi diſſentiret. Cicer. *lib.* 3. *Offic.* Regulus non debuit conditiones pactionéſque bellicas & hoſtiles perturbare periurio. Plaut. *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Vult eam rem adire ad pactionem. Liu. *lib.* 4. *ab Vrbe.* Pactionem nuptialem facere. Et Seneca, Ad pactionem vocari; & ferre pactionem, Idem.

Păco pacas. vide *Pax.*

Păcŏrus, & ſine aſpiratione Πάκορος. Suidæ, Orodis regis Parthorum filius, eius qui Craſſum dolo circumuentum interemit. Quam maculam poſtea Ventidius Baſſus Antonij legatus deleuit, Pacoro cum toto exercitu ad internecionem cæſo. Horat. 3. *Carm.*

Iam bis Moneſes & Pacori manus
Non auſpicatos contudit impetus noſtros, &c.

Păctis, Πάκτυς. Stephan. Inſula eſt maris Ægæi, vna Cycladum, candido marmore nobilis, diſtans à Delo XXXVIII. M. paſſ. Alio nomine Parus dicitur. Autor Plin. *lib.* 4. *cap.* 12.

Păctyas, Πακτύας, Agri Epheſi mons eſt, Mycalæ incumbens, & ab ea ad Mediterranea deflexus. Autor Strabo *lib.* 14.

Pactus. vide *Pango.*

Pactitius, a, um vide *Pactum* in *Paciſcor.*

Pactōlus, Πακτωλός, fluuius Lydiæ, ex monte Tmolo naſcens, & per Sardianum agrum in Hermum influens. Alio nomine Chryſorrhoas dicitur, quod aureas trahat arenulas, teſte Plin. *lib.* 5. *cap.* 29.

‖ Pacton, nauium genus, ex virgis ita compoſitum vt textile videatur. Cerda ‖

Pactum, vide *Paciſcor.*

Pactye Plinio, Πακτύη Ptolemæo, oppidum eſt Thraciæ ad Propontidem, non procul a Cherroneſo cuius meminit Plin. *lib.* 4. *cap.* 1. ¶ Sunt item Pactyæ, inſulæ quædam in mari Lycio, apud eundem Plin. *lib.* 5. *cap.* 31.

‖ Paculum, ſacculum paſceolum. Gl. Iſid. ‖

Pacuuius, Πακούβιος Brunduſinus poeta tragicus illuſtris, Ennii poetæ ex ſorore nepos. Romæ poeticam exercuit, ac fabulas venditauit: deinde Tarentum tranſgreſſus, propè nonaginta natus annos diem obiit. Hic (vt Quintilianus ait) grauitate ſententiarum, pondere verborum autoritate perſonarum, clariſſimus fuit, citra tamen nitorem. Eius epitaphium extat apud Gell. *lib.* 1. *c.* 24. in hæc verba:

Adoleſcens tametſi properas, hoc te ſaxum rogat
Vt ſe aſpicias, deinde quod ſcriptum eſt, legas.
Hic ſunt poetæ Pacuuij Marci ſita
Oſſa. hoc volebam neſcius ne eſſes.

Pacyris, Scythiæ Europeæ fluuius, in ſinum Carcinitem influens. Autor Plin. *lib.* 4. *cap.* 12.

Padæus populi nomen. Tibull. *lib.* 4.

‖ Paterborna, ſiue Padeborna, *Paderborn,* V. E. Germaniæ, ſub A. Moguntino. ‖

Pădua, Venetorum vrbs a Padi vicinitate dicta, quæ & Patauium πατάουιον dicitur, quaſi Padauium. Vel ἀπὸ τοῦ πέτεσθαι, id eſt, a volando, quod capto augurio dicatur conditum, alias diximus eſſe Grammaticorum ineptias has deuorandas, & quæ nobis cauſa ſit hæc non inducendi.) Vel a petendo, quod telo autem Antenor petiiſſe dicatur, eóque in loco vrbem condidiſſe. Primò Antenorea dicta eſt, vnde Antenoridæ, poſtea Patauini, & Paduani. Apud Patauium natus eſt Titus Liuius hiſtoricus celeberrimus, qui res Romanas ſumma facundia perſcripſit. Similiter & Stella, & Valer. Flaccus poeta, & Paulus Iureconſ. Fuit quoque Voluſius poeta Patauinus qui poſt Ennium rerum geſtarum pop. Rom. annales carmine deſcripſit. Catullus, *de Cinna.*

At Voluſi annales Paduam morentur ad ipſam.

Pădus, Ἠριδανός. Vulgo *Il po.* Fluuius eſt e gremio Veſuli montis celſiſſimum in cacumen elati, finibus Ligurum Vagienorum viſendo fonte profluens, condénſque ſeſe cuniculo & in Foroibienſium agro iterum exoriens, nulli amnium claritate inferior. A Græcis dictus Eridanus, ac pœna Phaëtontis illuſtratus. Augetur ad Canis ortus, liquatis niuibus, agris quàm nauigiis torrentior, nihil tamen ex rapto ſibi vendicans. Hæc Plin. *lib.* 3. *cap.* 16. Metrodorus refert, quoniam circa fontem arbor fit multa picea (quæ *Pades* Gallicè vocetur) Padum hoc nomen accepiſſe.

Pădūſa, æ. Foſſa eſt ex Pado Rauennam vſque ducta, quam Meſſanicum olim appellarunt, teſte Plin. *lib.* 3. *c.* 15. Claudian.

Eridani ripas, & rauca ſtagna Paduſæ.

Pæān, Παιάν, hymnus erat in laudem Apollinis, ſicut Dithyrambus in laudem Bacchi, qui (vt Iulius Pollux inquit) non ſolùm in auerſione malorum decantabatur, ſed etiam in victoria. Interfecto enim Pythone, Apollo & carminibus laudatus fertur, quæ Pæanas dixerunt. Virg. 6. *Æneid.*

——*lætúmque choro pæana canentes.*

Latiùs vſurpatur tamen pro omni deorum laude. Vnde opus ſuum Pindarus, de laudibus deorum omnium Pæana inſcripſit. ¶ Accipitur aliquando Pæan pro ipſo Apolline, ἀπὸ τοῦ παύειν, hoc eſt, à medendo. Credebat enim antiquitas medicinam Apollinis eſſe inuentum. Iuuen. *Sat.* 6. Parce precor Pæan. Tibull. *lib.* 4. Conſulitur Pæan. ¶ Fuit & Pæan nomen patris Philoctetæ: quod recentius tamen per œ diphthongum ſcribitur. Hinc Pœantius, & Pœantiades, quæ omnia vide infrà ſuis locis. Vide *Pæan.*

Pæantides, παιαντίδες, gemmæ ſunt ſpeciem habentes aquæ glaciatæ, (vt Plin. inquit) quæ in Macedonia circa Tireſiæ ſepulcrum inueniuntur. Prægnantes fieri & parere dicuntur, & parturientibus mederi. Eædem & Gemonides dicuntur. Autor Plin. *lib.* 37. *c.* 10.

PÆDAGOGVS, i, {παιδαγωγός.} GALL. *Pedagogue, qui a la charge de mener vn enfant.* ITAL. *Pedagogo, pedante.* GERM. Ein zuchtmeiſter oder ſchulmeiſter der iugent. HISP. *Maeſtro de niños.* ANGL. *A pedagoge, that hath the charge to guyd children.*} Cuſtos & inſtitutor pueri, cui cura incumbit puerum inſtituendi, & veſtigia eius ſubſequendi, eúmque quocunque opus fuerit, circunducendi: itaque dictus quaſi παιδὸς ἀγωγός, hoc eſt, pueri dux. Vide Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Hic dux, hic eſt illi pædagogus. ad malam rem. ſup. Col. *lib.* 1. Nec poſtremo quaſi pædagogi eius, meminiſſe dedignemur Iulii Higini. Cicer. *de Amic.* Iſto enim modo nutrices & pædagogi maximè erunt diligendi. Pædagogi, hoc eſt, non philoſophi, ſeſe totum ſapiens eſt humani generis pædagogus. Senec. *Epiſt.* 90. Sub Pædagogo eſſe Suet. *in Claud. cap.* 2. Prætextatis conuiuis ſuum & proximum pædagogis aſſignauit. Idem *in Auguſt. c.* 44. Pædagogi dicti per inuidiam ij, quorum arbitrio Imperator Galba regebatur. Tacit. *in Galba c.* 14.

‖ Pædagoga, fœm. gen. dixit Hieronym. *ad Gaudent. de Pacatula*: ſit ei magiſter comes Pædagoga cuſtos ‖

Pædagium, Cubiculum puerorum, id eſt, ſeruorum. Plin. *Epiſt. lib.* 7. *Ruſo.* Puer in pædagio mixtus pluribus dormiebat. Sed leg. *pædagogio.*

Pædagii apparatus. Senec. *cap.* 1. *de tranq.*

‖ Pædagogia, παιδαγωγία, actio inſtituendi puerum, vel adoleſcentem ‖

Pædăgōgium, ii. παιδαγωγεῖον. ANGL. *A ſchole, alſo a place where children and ſeruandes lodge.*} Locus eſt in ædibus in quo pueri, ſerui que commorantur, qui à Græcis παῖδες vocantur. Plin. *lib. Epiſt.* Puer in pædagogio mixtus pluribus dormiebat. Accipitur etiam pædagogium apud Iuriſconſultos pro ſeruitio, hoc eſt, pro ſeruorum & mancipiorum grege. Vlpian. *l. quæſitum. de fundo inſtructo & inſtrum. legat.* Si inſtructum fundum legaſſet, ea pædagogia, quæ ibi habebat, vt quum ibi veniſſet, præſtò eſſent in triclinio, legato continentur. Calepinus putauit Pædagogium aliquando accipi pro puerorum concubitu, adducens illud Suetonii *cap.* 28 *lib.* 6. *in Neron.* Super ingenuorum pædagogia, & nuptarum concubinatus, etiam Rubriæ virgini Veſtali ſtuprum intulit. Sed in dubitanter in caſtigatioribus exemplaribus *Proagogia* legimus, non Pædagogia. Eſt autem προαγωγεία, Græca dictio quæ nobis productionem, vel proſtitutionem ſonat, ἀπὸ τοῦ προαγωγεύειν, quod eſt producere, vel proſtituere.

Pædagogii apparatus. Senec. *cap.* 1. *de tranq.*

‖ Pædagogiani, pueri qui miniſtrabant Imperatori, & viris illuſtribus. Buleng.

Pædărĕtus, Παιδάρετος proprium nomen viri, ἀπὸ τῶν παιδίων καὶ ἀρετῆς, hoc eſt, a diſciplina & virtute.

‖ Pædenes, puellæ virgines. Gl. g. b ‖

Pæderaſtes, קדש *kadiſch.* παιδεραστής. } Amator puerorum: quaſi τῶν παίδων ἐραστής. Inde Pæderaſtia, παιδεραστία, Amor obſcœnus in pueros.

Pæderos, otis, παιδέρως, gemma eſt quam alio nomine Opalũ vocamus, nonnulli etiam Sangenum ita dicta, teſte Plin. *lib.* 37. *c.* 6. propter eximiam gemmæ eius gratiam: παιδέρως enim nobis puerorum amorem ſignificat. ¶ Eſt etiam Pæderos, eodem Plinio teſte *lib.* 22. *c.* 22. acanthi genus, quod a nonnullis Melamphyllon appellatur.

Pædia Græcè παιδεία, diſciplina inſtitutióque ad bonas artes, eductio, vt docet Gellius. Hinc Xenophon nobilis apud Græcos hiſtoricus, opus ſuum Cyri pædiam inſcripſit.

Pædīco, as Verbum obſcœnæ ſignificationis, & Catullo veteribúſque poetis vſitatum.

Pædicones, ſiue Pædicatores, puerorum amatores, concubitoréſque. παιδερασταί.

‖ Pædidus, ſordidus. Feſt.

Pædinecron, abortus. G.g.b.

Pædiſcæ, ancillæ proſtitutæ. Lupanar. Rh ‖

Pædomathēis, *παιδομαθεῖς*, qui a pueris ſtatim diſcunt, quibus opponuntur Opſimatheis, *ὀψιμαθεῖς*, qui ſcilicet ſerius & iam natu grandes ad diſcendum accedunt.

‖ Pædopullon, puer. Cod. in L. g. b. ‖

Pædôr, is. Situs, ſqualor, illuuies, ſordes, & omnis immunditia, ſeu putor. פגיל *piggûl*. *πίνος, ῥύπος*. GALL. *Craſſe, ordure, & ſaleté, telle qu'on void en ceux qui ont eſté detenus longuement es priſons.* ITAL. *Puzzore, immonditia, ſozzura, muffa.* GERM. Wuſt vnrat/vnflat vnd geſtanck. HISP. *Hedor y hediondez.* ANGL. *Sluttiſhneſſe, filthineſſe.* } Lucanus *lib.* 2.

——— longuſque in carcere pædor.

Cicer. 3. *Tuſcul.* Barba pædore horrida atque intonſa infuſcat pectus illuuie ſcabrum. Feſtus putat ἀπὸ τῶν παίδων, hoc eſt, a pueris deduci, qui in illa ætatula ſordidi ferè ſunt, nec a ſordibus ſciunt abſtinere, vnde Pædidos quoque & ſordidos & obſoletos appellant.

PÆDOTRIBES. *παιδοτρίβης*, cuius officium (vt inquit Plato *in Gorgia*) eſt, corpora hominum formoſa robuſtáque efficere.

Pædŏtribia, *παιδοτριβία*, dicitur ars exercendi puerorum corpora: vnde Ariſtot. *lib.* 7. *Polit.* præcipit adoleſcentes ſtatim Gymnaſticæ & Pædotribiæ eſſe tradendos.

‖ Pægana, machina elata, in quâ nidi puerorum cantantium. Vlpian. ‖

Pægnium, *παίγνιον*, Græca vox eſt quæ nobis ludum ſonat, vel rem ludicram, aut puerilem oblectationem: Technopægnium, ludicrum quoddam poema ab Auſonio inſcriptum eſt. Plaut. *Capt. ſc.* 3. *a.* 5. Pægnium vocitatus eſt.

‖ Pæmenium, veſtis paſtoralis. Gl. Iſid. ‖

Pæōn, *παίων*, nomen viri medicinæ artis peritiſſimi, quem Homer. *lib.* 5. *Iliad.* ſcribit Plutonem curaſſe ab Hercule grauiter vulneratum. Hic herbam illam inſignem inueniſſe traditur, quæ ab illo Pæonia dicta eſt. ¶ Eſt & Pæon genus pedis, qui à Diomede quadruplex eſſe traditur. Quorum primus ex longa, & tribus breuibus conſtat: vt, Obtinuit. Secundus, ex breui & longa & duabus breuibus: vt Facillimus. Tertius, ex duabus breuibus, & longa, & breui: vt faciebant. Quartus, ex tribus breuibus, & longa: vt Docuerunt. Cic. *de orat.* duas tantùm huius pedis facit ſpecies, quum ſcilicet ſyllabam vnam longam ſequuntur tres breues, vt Deſinite, Comprimite: Aut quum tres breues ſequitur vna longa, vt Domuerant, Studuerant.

Pæonia. { *παιωνία*. GAL. *Peuoine.* ITAL. *Peuonia.* GERM. Peonien oder Benedicten wurtzel. HISP. *Roſa montes.* } Herba eſt inſignis, in ſummo caule ſiliquas quaſdam ferens amygdalis ſimiles: quæ quum dehiſcunt, grana multa & exigua oſtendunt, Punici mali acinis ſimilia, in medio nigra, quædam rubra, quinque aut ſex purpurea. Huius duo ſunt genera, mas & fœmina, foliis præcipuè diſtincta: mas enim folia habet iuglandis, fœmina verò ſmyrnij. Dicta eſt autem Pæonia à Pæone inuentore, qui ea Plutonem curaſſe dicitur ab Hercule vulneratum, vt fabulantur Homer. 5. *Iliad.*

Pæoniă, regio eſt Macedoniæ, ita dicta à Pæone Endymionis filio, & Epei fratre, qui victus curſu ab Epeo (ſicut inter eos conuenerat) imperium paterni regni victori fratri permiſit, & ad Axium Macedoniæ amnem ſibi ſuiſque ſedes delegit. Vnde ea Macedoniæ pars, quæ antea a regis Emathionis nomine Emathia dicebatur, Pæonia appellata eſt: & populi ipſi, Pæones, vt Iuſtinus *lib.* 7. ſcribit. Hi olim fortiſſimi habiti ſunt, magnúmque ſibi ex rei militaris ſcientia nomen pepererunt. Stat. *lib.* 2. *Achil.*

——— non me vlla feri Mauortis imago
Præterit: didici quo Pæones arma rotatu.

Pæſatæ, *παισάται*, populi ſub Caucaſo. Steph.

Pæſtum, *παῖστος*, oppidum Lucaniæ, roſarum abundantiſſimum, vbi ob cæli clementiam bis in anno producebantur fructus, ſcilicet Maio & Septembri. Virg. *lib.* 4. *Georg.*

——— biferique roſaria Pæſti.

Huius mœnia prope magna ex parte adhuc integra videntur, latitudine & altitudine miranda. Strab. *lib.* 5. Autor eſt hanc vrbem primum a Sybaritis fuiſſe conditam, Poſidoniámque appellatam, ſinúmque ipſum in quo ſita fuit, Poſidoniatem.

Pæſtanŭs, a, um, *παιστανός*. Ouid. 2. *de Ponto.*

Caltháque Pæſtanas vincat odore roſas.

Pætus, vel petus, ANGL. *He that looketh à ſquin vpward.* } Qui obliquatis oculis in altum reſpicit, vel qui alterum oculum minorem habet. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 3. Strabonem appellat Pætum pater, & pullum male paruus Si cui filius eſt. Vbi interpretes Porphyrio, Strabo, qui eſt detortis oculis dicitur: Pætus leuiter declinatis. Acron. *ibidem.* Pæti quoque dicuntur, quorum huc atque illuc oculi velociter vertuntur. Hinc Æliorum familia Romæ cognomen ſumpſit. Hinc Pætulus, diminut. Cic. 1 *de nat. deor.* Redeo ad deos, ecquos ſi non tam Strabones, at petulos eſſe arbitramur, ecquos næuum habere, &c.

‖ Pagalia, perſolutio. Cod. ll. antiq.

Paganus, ‖ Paganicus. Paganes, vide *Pagus.*

Pagăſă, *παγασαί*, Theſſaliæ oppidum, teſte Plin. *lib.* 4. *cap.* 8. quod poſtea Demetrias dictum eſt. Apud eam vrbem ædificata dicitur Argo nauis, quæ ob id ab Ouid. *lib.* 7. *Metam.* Puppis Pegaſea nuncupatur. Et, Pagaſæa Carina. Idem 13. *Metamorph.* Hinc ſinus propinquus Pagaſicus appellatur a Plinio loco iam indicato. Steph. *παγασητικὸς* vocat.

Păgină, æ. Vtraque pars folii. Item alterutra facies, aduerſa vel auerſa. vnde prouerb. vtramque paginam facere. Item totam. a pangendo, quòd in paginis carmina panguntur, id eſt, finguntur. { *σελίς*. GALL. *Vne page.* ITAL. *L'vna l'altra facciata della carta.* GERM. Ein blatt zu beyden ſeiten. HISP. *l'na qualquiera hoja de libro.* ANGL. *The ſide of a leaf in a booke.* } Verſus enim pangi vel figi in ceris dicuntur. Vel quod in libris ſuam quæque obtineant regionem, vt pagi, Cicer. *ad Tironem lib.* 16. Variè ſum affectus tuis literis, valdè priore pagina perturbatus. Ad paginas & formam memorialis libelli primum videtur Cæſar Epiſtolas conuertiſſe, cùm antea Coss. & duces non niſi tranſuerſa charta ſcriberentur. Suet. *in Cæſar. c.* 50. Item,

Submouet ingenuas pagina prima manus.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* ¶ Plin. *lib.* 17. *cap.* 22. Paginas in vitibus vocat areas interſeptas inter duo iuga. Semper (inquit) quinternis ſeminant, hoc eſt, vt quinto quoque palo ſingulæ iugo paginæ includantur. ¶ Paginam vtramque facere in re aliqua dicitur, cuius tanta eſt autoritas vt nihil omnino ſine ipſo rerum geratur. Idem *lib.* 2. *cap.* 7. de fortuna loquens, Huic (inquit) omnia expenſa, omnia feruntur accepta, & in tota ratione mortalium ſola vtramque facit paginam. Sumpta metaphora à codicillis rationalibus, duas habentibus paginas: alteram quæ indicat quid ſit datum, alteram quæ quid ſit acceptum oſtendit. Itaque in rebus humanis fortuna vtramque facit paginam, id eſt, ſiue quid obtigit boni, ea laudatur quaſi dederit: ſiue mali quid accidit, eadem inceſſitur, ceu malorum author. Eraſm. ¶ Hinc fit Compagino, pro coniungo, quòd paginæ ſimul coniunguntur. *συμπήγνυμι.*

Pagella diminutiuum. Cicer. *ad Brutum lib.* 11. Non maior *λαμπαδηδρομία* tuum, altera iam pagella procedit.

Păgĭnŭlă, æ, aliud diminutiuum à pagina. { *σελίδιον*. GALL. *Petite page.* ITAL. *Picciola carta.* GERM. Ein blätlin. HISP. *Pequeña hoja.* ANGL. *A little ſide of a leaf in a booke.* } Cicer. *ad Attic. lib.* 4. Si verò, id eſt, quod neſcio an ſit, vt non minus longas iam in codicillorum faſtis futurorum Conſulum paginulas habeat quam factorum.

Pago olim, quod poſtea Pango, is. pepigi. pactum, Paciſcor, Quint. *lib.* 1. *c.* 10. { יעץ *jaháb* *συντίθημι.* GALL. *Faire quelque marche, contract ou accord.* ITAL. *Pattuire, far patto.* GERM. Ein vertrag oder geding machen. HISP. *Pactear, hazer pacto.* ANGL. *To promiſe, to make a bargaine or couenant.* } Pacta ſunt, quæ legibus obſeruanda ſunt, hoc modo, Rem vbi pagunt oratione pagunt. Seruius tamen dicit Pago (vnde multi volunt venire Pepigi) nuſquam lectum eſſe, vultque Pepigi a Paciſcor fieri, ſicut & pactus, quomodo a Placeo, placui, & placitus.

Pagrus, *πάγρος*, piſcis eſt ex genere cancrorum. Plin. *lib.* 31. *cap.* 10. Pagri [illegible] longiſſimus dens capillo adalligatus. Idem & Pagurus dicitur. Item *lib.* 9. 31. Cancrorum genera carabi, aſtaci, maiæ, paguli, leones, & alia ignobiliora.

Păgūrŭs, *πάγουρος*, eſt de genere cancrorum poſt maiam maximus: de quo Plin. *lib.* 9. *c.* 31.

PAGVS, i, vicus, vbi multa ædificia ruſtica ſunt coniuncta. { כפר *chôpher* פרזון *perazôn*. *κώμη*. GALL. *Vn gros village ou bourg.* ITAL. *Villa.* GERM. Ein dorff. HISP. *El barrio o aldea.* ANGL. *A village in the cuntrey.* } ἀπὸ τῆς πηγῆς, hoc eſt, a fontibus circa quos ruſtici gaudent habitare, vt facilis ſit aquatio. Autor Feſtus. ¶ Pagus præterea accipitur pro toto iuriſdictionis tractu: vnde Cæſar *lib.* 1. *bell Gall.* ſcribit Heluetiam totam in quatuor fuiſſe diuiſam pagos. Hodie [illegible]. Galli ſua lingua vocant *Cantones.* Plutarch. *in Numa,* In pagos diuiſum territorium Rom. à Numa.

Pāgatim, aduerbium. Per ſingulos pagos. { *κατὰ κώμας.* GALL. *De bourg en bourg, de village en village.* ITAL. *De villa in villa.* GERM. Von dorff zu dorff/durch alle dörffer. HISP. *De aldea en aldea.* ANGL. *Village by village.* } Liu. 2. *bell. Maced.* Templa deûm, quæ pagatim ſacrata habebant, dirui atque incendi iuſſit.

Paganŭs, i, à pago dictus eſt, Ruſticus, qui ſcilicet rure natus eſt, & educatus. { פרזי *perazi*. *κωμήτης, ἀγροικός.* GAL. *Villageois, ruſtique, payſan.* ITAL. *Ruſtico, villano.* GERM. Ein dorffman/baurſman. HISP. *Coſa de aldea, ruſtico.* ANGL. *An vplandiſhman, that dwelleth in a village.* } Cic. *pro domo ſua,* Nullum eſt in hac vrbe collegiũ, nulli pagani, aut montani (quoniam plebi quoque vrbanæ maiores noſtri conuenticula, & quaſi concilia quædam eſſe voluerunt) qui non ampliſſime non modo de ſalute mea, ſed etiam de dignitate decreuerint. Iuuenal. *Satyr.* 16.

——— citius falſum producere teſtem
Contra paganum poſſis, quam vera loquentem
Contra fortunam armati.

Hinc Semipaganus, ſemiruſticus. Perſius per tranſlationem, arrogantiam vitans, ait. ipſe ſemipaganus, Ad ſacra vatum carmen affero noſtrum. ¶ Interdum Pagani accipiuntur pro hominibus non militantibus tametſi vrbani ſunt, *παγανοί, ἰδιῶται*. Et eſt verbum peculiare Iureconſultorum, à quibus hæc duo perinde ac contraria opponuntur Miles, Paganus. Sueton. *de Auguſto cap.* 27. Pinarium equitem Romanum quum concionante ſe, admiſſa turba paganorum apud milites ſubſcribere quædam animaduertiſſet, curioſum & ſpeculatorem ratus, coram ſodi imperauit. Idem ferè *in Galba c.* 19. Vlpian *l. tractabatur. ff. de militari teſtamento,* Eſt reſcriptum à diuo Pio in eo, qui quum eſſet Paganus, fecit teſtamentum, mox militare cœpit. Marcellus *l. quædam. ff. de pœnis,* Quædam delicta pagano, aut nullam, aut leuiorem pœnam irrogant: militi verò grauiorem. ¶ Quare autem Pagani dicantur etiam ii qui vrbani ſunt, hæc affertur ratio, Romam olim diuiſam fuiſſe in tribus quatuor (ſicut apud Dionyſium *lib.* 4. *Antiquitatum* legitur) quas pagos vocitabant, in quibus habitantes Pagani dicebantur, qui nullam in aliam habitationem transferri poterant. Hinc factum vt Paganus pro ciue ſumatur, qui nunquam militauerit. Et Pagano miles opponitur. Ob id a Hieronymo cæteriſque Eccleſiaſticis ſcriptoribus Pagani appellati. Ethnici, qui non ſub Chriſti vexillo militarent. Apud Plin. Pagana lex qua ruſtici vtuntur.

Pagānĭcŭs, a, um, ad pagum pertinens: in pago habitans. { פרזי *perazi*. [illegible] GAL. *De village.* ITAL. *Di villa.* GERM. Deſs dorffs. [illegible] HISP. *De barrio o aldea.* ANGL. *Beloging to a village.* } vt Fercula pagana Propert. *lib.* 4 *Eleg.* 4.

Annua paſtorum conuiuia, luſus in vrbe,
Quum pagana madent fercula diuitiis.

Ouid. 1. *Faſtor.*

Pagus agat feſtum, pagum luſtrate coloni:
Et date paganis annua liba focis.

Pagana lex, pagis lata. Plinius *lib.* 27. *c.* 2. Pagana lege in pleriſque Italiæ prædiis cauetur, ne mulieres per itinera ambulantes torqueant fuſos, aut omnino detectos ferant: quoniam aduerſetur id omnium ſpei, præcipuéque frugum. Superſtitio.

Paganicus, a, um, quod paganorum eſt, hoc eſt, quod ad ruſticos pertinet. Vnde Paganicum peculium, vel Paganicum abſolutè, dicitur quod ex prædiis, vel paſtione, aliiſve ruſticis reditibus prouenit: ✕ Caſtrenſe. Antonin. l. 1. C. *de teſtament. militar.* Frater tuus miles ſi te ſpecialiter de bonis quæ in Paganico habeat, heredem fecit, bona in caſtris reliquit, petere non potes. ¶ Paganica pila dicitur a pagis, id eſt, villis, quòd pagani ea vterentur, hæc eſt craſſior, laxiórque, & pluma plena, nec ad vſum tam agilis, vt quæ nec tam leuis ſit, nec iactata facilè reſiliat. Mart. *lib. 4. Epig. 45.*

Et quæ difficilis turget paganica pluma,
Folle minus laxa eſt, & minus arcta pila.

Quaſi dicat eſt laxior, quàm pila trigonalis, & arctior firmiórque quàm follis: nam follis, tertium genus pilæ eſt. ¶ Paganicum peculium, quod ex paganis rebus, vt prædiis & paſtione prouenit. Opponitur caſtrenſi, vt Paganus militi.

Paganalia feriæ, quibus ſacra fiebant Cereri & Telluri a paganis frugum & ſementorum cauſa. Dictæ etiam hæ feriæ ſunt paganicæ quanquam Varro diſtinguere videtur, quod paganalia ſint priuatæ feriæ alicuius pagi: paganicæ vero omnium pagorum.

Paganiſmus ritus & mos paganorum. Vet. Voc. tanquam a verbo [illegible], paganum, gentilem agere.

Paganitas, vt occultus. Gloſſ. Iſid. *l. vir occultus*, qui ſcilicet idiota viuit, non in publico.

Pagarchus, [illegible], pagi præfectus. Iuſt. *in Nouell. & edict. 13.*

‖ Pagenſes, eiuſdem pagi homines Greg. Turon.

Paginunt, paciſcuntur, in XII. tab. ‖

Pala, æ, Inſtrumentum ruſticanum vulgo notum: dicta à pangendo, mutato g in l inquit Varro *lib. 4. de lingua Latina.* { [illegible] *rachath.* [illegible]. Gall. *Vne paele.* Ital. *Pala, badile.* Germ. Ein ſchauffel. Hisp. *Pala, inſtrumento para traſpalar.* Angl. *A ſhouell or ſpade.* } Plautus, Palas vendundas tibi & mergas datas, vt hortum fodiat. ¶ Eſt etiam pala inſtrumentum quo panis in furnum immittitur & extrahitur. Cato *cap. 11 de re ruſtic.* Palæ ligneæ quatuor: necnon ventilabrum. ¶ Item quoddam ignis receptaculum. ¶ Sunt etiam palæ dorſi partes, dextra, læuáque eminentes. ¶ Item (vt inquit Strabo *lib. 3.*) minores auri purgatoris maſſulæ, & vtique non maiores ſchora palæ dicuntur. Plin. *lib. 34 cap. 13.* In ærariis officinis & pegma fit, iam liquato ære, atque percocto, additis etiamnum carbonibus, paulatimque accenſis, ac repente vehementiori flatu expuitur æris pala quædam. Sic enim legit Budæus *de aſſe*, licet in quibuſdam codicibus legatur *palea.* ¶ Pala quoque in anul. pars caua eſt & latior, in qua gemma ſ[illegible]. { [illegible] *miſcibetſab[illegible].* Cicer. *lib. 3. offic.* Ibi quũ palam eius anuli ad palmam conuerteret, a nullo videbatur. ¶ Pala item arbor eſt apud Indos, quam deſcribit Plin. *lib. 12 cap. 6.* his verbis. Maior alia, pomo & ſuauitate præcellentior quo ſapientiores Indorum viuunt. Folium alas auium imitatur, longitudine trium cubitorum, latitudine duûm. Fructum è cortice mittit, admirabilem ſucci dulcedine, vt vno quaternos ſatiet. Arbori nomen palæ, pomo Arienæ. Hæc ille.

Palacra, quæ & palacrana à nonnullis appellatur, maior auri maſſa eſt { Angl. *A piece or wedge of gold* } Plin. *lib. 33. cap. 4.* de auri maſſis loquens, Necnon in puteis denas excedentes libras, Palacras Hiſpani alii Palacranas. Iidem quod minutum eſt, balucem vocant.

Palæbiblus [illegible]. Oppidum eſt in ora Syriæ, Lybano monti ſubiectum, non procul ab Adoni fluuio. Autor Plin. *lib. 5 c. 20.*

Palæmon, [illegible]. Athamantis & Inûs filius, fuit alio nomine dictus Melicertes, qui patris furorem fugiens vna cum matre ſe in mare præcipitauit: amboque dii marini facti ſunt, mutatiſque nominibus, mater Leucothea, hoc eſt, alba dea dicta eſt: creditúrque eſſe Aurora, quæ & Matuta dicitur: ille verò a Græcis Palæmon, a noſtris, quòd portubus præeſſe putetur, Portunus eſt appellatus. In Palæmonis honorem Iſthmia celebrabantur, a Theſeo primum inſtituta, quorum præmia erant coronæ confectæ, quæ a Palæmone dictæ ſunt Palæmoniæ. Claudian. *3. Paneg.*

Cuncta Palæmonii manum explorata coronis
Adſit.

Erat autem hoc vnum ex quatuor ſacris certaminibus, quæ magno totius Græciæ concurſu celebrabantur: quorum duo dicata erant diis immortalibus, Ioui Olympii, Apollini Pythia: duo itidem mortalibus, Nemæa Archemoro, Palæmoni autem Iſthmia. Circumfertur ea de re Epigramma Græcorum nomine Archiæ poetæ, in hæc verba.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Quod ſic Latinè efficitur,

Quatuor Argiuis certamina ſacra feruntur:
Bina hominum natis, binaque cælitibus.
Phœbo ipſique Ioui puero Archemoro, & Melicertæ.
Poma, oleaſtra, apium, præmia pinus erant.

¶ Eſt etiam Palæmon nomen proprium Grammatici Vicetini, qui Romæ vixit ſub Tiberio & Claudio principibus, tanta vi arrogantia, vt M. Varronem porcum appellaret, ſecum & natas & morituras literas iactaret. Luxuriæ ita indulſit, vt ſæpius in die lauaretur, nec ſufficeret ſit opibus. Hæc Sueton. *lib. de illuſtribus Grammaticis cap. 23.* Iuuen. *Satyr. 6.*

——— edit
Hanc ego quæ repetit voluitque Palæmonis artem.

Palæmyndus [illegible]. Cariæ oppidum fuit in eo loco, in quo poſtea condita fuit Naſtanius. Palæmyndi autem nomen accepit ad diſcrimen recentioris Myndi, quum antea etiam Myndus diceretur. Vide Plinium *lib. 5 c. 29.*

‖ Palæocaſtrum vrbs vetuſtate collapſa. Conſt. Lg. h ‖

Palæpaphus, [illegible], oppidum Cypri inſulæ, antiquum Veneris Paphiæ templum habens, antea Paphus dicta. Verùm quum Agapenor ad ſexagesimum inde ſtadium alteram eiuſdem nominis vrbem condidiſſet, cæpta eſt hæc ad differentiam recentioris Palæpaphus appellari, quaſi vetuſta Paphus. Autor Strabo *lib. 14.*

Palæphatus, [illegible], vir qui multa fabuloſa ſcripſit, vnde

Palæphatius, a, um, vt Palæphatia papyrus, Prouerbio dicitur de libellis fabuloſis qui ad nihil meras fabulas, reſque incredibiles continent. Tractum a Palæphato Pario, ſiue (vt alii malunt) Priennæo, qui [illegible], hoc eſt, rerum incredibilium multa conſcripſit volumina. Virgilius tamen ad Meſſalam, Palæphatiam papyrum, ſimpliciter dixit pro libris Palæphati

Docta Palæphatia teſtatur voce papyrus.

Palæſcamander, [illegible], fluuius Troadis, qui effecto prius lacu, in Achæorum portum influit. Autor Plin. *lib. 5 c. 30.*

Palæſtinæ Deæ (ſunt) Ouid. *4. Faſtor.*

Palæſtina. { [illegible] *peleſcheth.* [illegible]. } prouincia Syriæ, Iudææ & Arabiæ contermina, vt inquit Plin. *lib. 5. c. 12. & 13.* Herodotus totam Syriam vocat Palæſtinam. In ea quinque ciuitates continebantur, Gaza, Aſcalo, Geth, Accaron, & Azotus. ¶ Eſt & altera Palæſtina prope Thraciam, de qua Lucanus *lib. 5.*

Palæstra, æ, Luctatio, concertatio { [illegible] *naphtul.* [illegible]. Gall. *La lucte, exercice a lucter.* Ital. *Paleſtra lotta.* Germ. [illegible]. Hisp. *La lucha.* Angl. *A wraſtling place or the ſeat or wraſtlin[illegible]* } [illegible], hoc eſt, a corporis agitatione. Terent. *in Eunuch.* Fac periculum in literis, fac in palæſtra, in muſicis. Virg. *lib. 6*

Pars in gramineis exercent membra palæſtris.

Palæſtra propriè locus in vrbibus Græciæ quamplurimis, vbi curſu, & luctatione, aliiſque variis ludis adoleſcentes exercebantur. ¶ Accipitur etiam Palæſtra, pro quauis re, aut pro quouis etiam loco, in quo præcipue ſe quis exercet. Ter. *in Phorm.* Eccum e ſua palæſtra exit foras, hoc eſt, e domo lenonis quæ eſt veluti palæſtra, officina quædam, & ludus amatorius. ¶ Accipitur etiam Palæſtra pro decenti motu, geſtuque totius corporis, quem Galli *Contenantiam* vocant. Vnde *Palæſtritæ* vocantur, qui in hac corporis decentibus geſtibus inſigniter ſunt exercitati, quemadmodum contra *Apalæſtri*, qui talium motuum & geſtuum planè ſunt rudes. { [illegible] Gall. *Luicteurs.* Ital. *Lottatori.* Germ. [illegible] der ſeine geberden mitt den glideren mit übem kan der ſich nit in poſſen ſchicken kan. Hisp. *Luchadores.* Angl. *He that vſed wraſtling.* } Quint. *lib. 9. c. 4.* ſignificare volens, orationem forenſem nec planè numeroſam eſſe debere, qualis Panegyricus ille adeo fama celebratus Iſocratis, nec ſurſus numeris vacare, ita inquit, Sicut etiam quas palæſtritas eſſe nolumus, tamen eſſe nolumus eos qui dicuntur Apalæſtri. Vide Budæum *in prioribus annotationibus.*

Palæſtricus, i, Palæſtrita. { [illegible]. Gall. *Luicteur.* Ital. *Lottatore.* Germ. Ein ringer oder fechter. Idem der in allem ſeinem thun oder in den ſeine geberden führen kan, ſich weiß leicht in poſſen zuſchicken. Hisp. *Luchador.* Angl. *He that vſeth wraſtling.* } Africanus, Depalmulis manum per palæſtricos. ¶ Dicuntur etiam Palæſtrici, qui palæſtram docent, hoc eſt, qui palæſtricas exercent & inſtituunt. ¶ Aliquando etiam Palæſtricos appellatos inuenimus qui motus geſtúſque corporis formant, docéntque quo pacto omnes corporis partes decenter debeamus mouere. Quint. *lib. 1. c. 11.* Ne illos quidem reprehendendos puto, qui paulum etiam palæſtricis vacauerint. Non de iis loquor quibus pars vitæ in oleo, pars in vino conſumitur: qui corporum cura mentem obruerunt. Hos enim abeſſe ab eo quem inſtituimus, quam longiſſime velim. Sed nomen idem eſt, iis a quibus geſtus motuſque formantur.

Palæſtricus, a, um, quod pertinet ad palæſtram { [illegible]. Gall. *Appertenant a luicte* Ital. *Coſa de lotta.* Germ. Zu dem ringen gehörig. Hisp. *Coſa pertenecente à lucha.* Angl. *That perteineth to wraſtling* } Plaut. *in Rud.* Ex vrbe ad mare huc prodimus pabulatum pro exercitio Gymnaſtico & Palæſtrico. ¶ Palæſtricos motus dixit Cic. 1. *Officiorum* nimis accuratos corporis geſtus. Nam (vt ſupra oſtendimus) Palæſtra aliquando accipitur pro concinno illo omnium membrorum geſtu quem Galli *Contenantiam* vocant & palæſtrici qui huiuſmodi motus docent. Verba Ciceronis ſunt hæc, Nam palæſtrici huiuſmodi motus ſæpè ſunt odioſiores. Idem *quarta in Verrem*, Nunquam vos prætorem tam palæſtricum vidiſtis.

Palæſtricè, aduerb. More palæſtritarum. { [illegible]. Gall. *En luicteur, en façon de luicte.* Ital. *A foggia di lotta.* Germ. Fechteriſch wie ein ringer oder fechter. Hisp. *En manera de lucha.* Angl. *Lyk wraſtlers.* } Cic. *de opt. gen. dic.* Sed ita vt palæſtricè ſpatiari in xyſto liceat.

Palæſtrio, nomen ſerui, *in Milite.* Plaut.

Palæſtrita, æ, qui in palæſtra ſe exercet. { [illegible]. Gall. *Luicteur* Ital. *Lottatore* Germ. Ein ringer, fechter der ſich in dem kampffſpiel des ringens übt. Hisp. *Luchador.* Angl. *A wraſtler.* } Cic. 6. *Verr.* De Heraclii hæreditate, quam palæſtritis conceſſiſſet, multo maximam partem ipſum abſtuliſſe Perſius *Satyr 4.*

Quinque palæſtritæ licèt hæc plantaria vellant.

Pălăm, aduerb. Manifeſte, apertè, in conſpectu atque oculis omnium. { [illegible]. Gall. *Publiquement, apertement.* Ital. *Paleſemente apertamente* Germ. Offentlich onuerholen. Hisp. *Publicamente.* Angl. *Openlie, in the ſight of men.* } Contraria habet Clam & obſcurè Plaut. *in Ciſtell.* Noſtro ordini palam blandiuntur, clam, ſi occaſio vſquam eſt: [illegible] palam Subdolè ſuffundunt. Cicer. *4. Academ.* Alterum quidem, vt videmus palam alterum vt ſuſpicamur, obtinemus. Omnis res palam eſt. Plaut. *Capt. ſc. 3. a. 3.* Et *in Milit. ſc. 2. a. 1.* Si id palam feciſſet, ſi indicaſſet aurum. Id. *Aulul. ſc. 4. a. 1* Quem ego hic conuincam palam. Idem *Amphitr.* Me honeſtius eſt, quam te palam hanc rem facere. (i. apertè & manifeſtè), perſpicuè, Et ſi taceas, palam eſt quidem. Idem *Aulul. ſc. 2. a. 3* Probrum & partitudo propè adeſt, vt fiat palam *Ibid. ſc. 5. a. 1.* Palam de ſe facere coactus. (i. ſe occidere, Senec. *cap. 15 de tranquill.* Palam eſt eam eſſe. Plaut. *Milit. ſc. 5. a. 2.* ¶ Palam & interdiu ✕ Clam & noctu. Cæſar *3 bell ciu.* Exercitum educunt, Pompeius clam & noctu, Cæſar palam atque interdiu. ¶ Coram ad perſonas certas tantum refertur: Palam ad omnes. Terent. *in Eunuch.* Sin falſum aut fictum, continuò palam eſt. Palam cum ablatiuo pro Corã. Præpoſitio eſt. Liu. *lib. 6. ab Vrbe.* In ſe rem tam [illegible] palam populo perſoluit ¶ Hinc fit Propalam eiuſdem ſignificationis, a quo Propalo, [illegible] pro manifeſto, ſeu aperio, de quibus infra ¶ Palam quæſtum facere dicitur,

citur, non tantùm ea quæ in lupanario ſe proſtituit, ſed etiam ſi qua (vt ſolet) in taberna, caupona, vel qua alia domo, pudori ſuo non parcit. ἐν τῷ φανερῷ χρηματίζουσα. Item Plaut. *Curc. ſc.* 1.*a.* 1. Quod palam venale eſt (de meretrice.) Dii faxint vt ille ibidem aſſiet. Plaut. *Pſſc.* 1 *a.* 4. Palam facere, i. mandare. GALL. *Manifeſter.* Liu. & Suet. *in Tiber. c.* 21. Non priùs palam fecit. Et *in Neron. c.* 8. De Claudio palàm factum eſt. (i. de morte Claudij.)

Pălămēdēs, dis, παλαμήδης, nomen filij Nauplij Eubœæ regis qui Vlyſſis fraude a Græcis interfectus dicitur. Nam quum omnes totius Græciæ principes ad bellum Troianum conuocarentur, Vlyſſes vt domi maneret, inſanire ſe finxit: & quò melius rei fidem faceret, iunctis diuerſæ naturæ animalibus ſalem ſerebat. Palamedes autē vt viri aſtutiam deprehenderet, Telemachum filium obiecit, quo viſo Vlyſſes aratum ſubitò ſuſpendit, ne eum læderet, quo argumento ſimulatione deprehenſa, ad bellum coëgit. Deinde quum in Thracia in frumentatum miſſus eſſet Vlyſſes, & nihil inde attuliſſet, neque quicquam ſeſe inueniſſe diceret: Palamedes eòdem miſſus plurimum frumenti adduxit. Quamobrem Vlyſſes inuidiæ ſtimulis agitatus, adulterinam Priami nomine epiſtolam ſcripſit, in qua agebat Palamedi gratias, commemorabatque ſecretum auri pondus eſſe tranſmiſſum, vt Græcos proderet, quod ipſe Vlyſſes per corruptos ſeruos in tabernaculo eius infodi curarat. His igitur litteris in Græcorum concilio recitatis, Palamedes proditionis accuſatur. Ibi Vlyſſes reo ſe adeſſe ſimulans, hoſtilibus litteris nihil fidei habendum contendit: eaſque re ipſa facilè poſſe coargui, ſi Palamedis tabernaculum ſcrutaretur: in quo ſi aurum inueniretur, nullum illum ſupplicij genus recuſare. Miſſi itaque qui tabernaculum eius perſcrutarentur, quum aurum inueniſſent Palamedes veluti proditionis conuictus, lapidibus obrutus eſt. Ouid. *lib.* 3. Vellet & infelix Palamedes eſſe relictus, Viueret, &c. En falſo Palamedem crimine turpe eſt accuſaſſe in his *Ibis*. Hic fertur Troiano bello quatuor literas inueniſſe, ſcilicet, θ, ξ, χ, φ. Præterea calculorum ludum & menſurarum, & ponderum rationem excogitaſſe. Aſtrologiæ inſuper peritus fuiſſe dicitur, annúmque ad curſum Solis, & menſes ad curſum Lunæ accommodaſſe: primúſque in caſtris viſam atque reformidatam Solis eclipſim naturalem, minimèque timendam eſſe docuiſſe. Præterea ordinem aciei & teſſeras, hoc eſt, ſymbolum bellicum, & vigilias inueniſſe. Quæ omnia à gruibus fertur didiciſſe. Illæ enim nonniſi acie inſtructa volant, electo duce quem ſequantur, diſpoſitiſque in extremo agmine qui gregem voce contineant & qui noctu cæteris dormientibus excubias obeant. Inter volandum etiam, mutatis ſubinde ordinibus, literas quaſdam videntur effingere, quas etiam ab eis primus obſeruaſſe fertur Palamedes. Hinc à poëtis Palamedis aues, grues dicuntur. Mart. *lib* 13. Turbabis verſus, nec litera tota volabit. Vnam perdideris ſi Palamedis auem. ¶ Fuit & Palamedes Eleates Grammaticus, qui ſcripſit Onomaſticum de tragicis & comicis dictionibus, ac de proprietate Atticæ & Doricæ linguæ. Suidas.

Pălāngæ, Græci φάλαγγας dicunt. { GALL. *Rouleaux qu'on met ſous les nauires pour les tirer en l'eau ou à bord.* ITAL. *Legno longo & retundo che ſi mette ſotto le naui per tirarle in aqua.* GERM. Wälen/ſeind lange runde hölzer darauff mann etwas ſtoſt oder zeucht/ein welle. HISP. *Las palancas de madera.* ANGL. *Rollers to conueigh shipes on land or any thing of great weight.* } Sunt ligna teretia, qualia ſunt quæ nauigiis dum ſubducuntur ad litus, aut ad mare trahuntur, ſupponi ſolent. Vnde etiam nunc Palangarios dicimus, qui aliquid oneris fuſtibus tranſuehunt. Varro *de vit. pop. Rom. lib.* 4. Quum Pœnus in fretum obuiam veniſſet noſtris, & quoſdam cepiſſet, crudeliſſime pro palangis carinis ſubiecerat, quo metu debilitaret noſtros. Cæſar 2. *bell. ciu.* Palangis ſubiectis ad turrim hoſtium admouent. Equidem quum exemplaria & manuſcripta, & formis excuſa, volutarim, in nullo, palangis, in omnibus Phalangis meminí me legiſſe. A Platone φαλάγγια, appellantur, teſte Hermolao, & Cælio apud quos *Phalangas* legimus per aſpirationem. Et ita omnes docti. Vide in dictione *Phalanga*.

Pălango, as, φαλαγγίζω. Onus aliquod huiuſmodi fuſtibus tranſueho. Afranius, Et capream vnam ſemilacerami quaterni ſimul palangabant. Nonius, Manet huius verbi vſus hodie quoque apud Italos, Spalancare enim, aperire latiùs, & in diuerſam rem diducere diſtraherequé apud illos ſignificat.

Pălāntēum, vel potiùs Pallanteum gemino ll, παλλάντιον, vrbs in Palatino monte, a Pallante Euandri proauo. Vide Liuium *lib.* 1. *dec.* 1. Vide Virg. *lib.* 8. *Æneid*

Arcades his oris genus à Pallante profectum,
Qui regem Euandrí comites, qui ſigna ſequuti,
Delegere locum, & poſuere in montibus vrbem,
Pallantis proaui de nomine Pallanteum.

Varro à balatu ouium per antiſtœchon dictum voluit, & per l ſimplex ſcribi debet: ſecundum Virgilium autem per duplex, vide *Palatinus* & *Palatium*.

Palantia, παλαντία, oppidum Hiſpaniæ Tarraconenſis, vt ait Ptolem. *lib.* 2. *cap* 6. Vaccæorum colonia a qua Palantini dicti: vt à Numantia Numantini. Alias *Palantia* dicitur. ¶ Eſt & nomen fluminis in Valentino littore.

Pălāntĭum, παλάντιον Stephan. Arcadiæ oppidum, Euandri regis patria: qui quum patrem imprudens occidiſſet, ſuadente matre in Latium ſe contulit, montémque in quo primum conſedit, à nomine relictæ patriæ Palantium appellauit: qui poſtea Palatium, & Palatinus appellatus eſt. Plin. *lib.* 4. in deſcriptione Arcadiæ: Palantium, inquit, vnde Palatium Romæ.

‖Palaphron, parauaredus. Anon. Lg b.

Palaſca, pars ſecundum caudam in boue.‖

Pălāthă. { דבלה tſimmuk. παλάθη. GALL. *Vn cabas, ou vne maſſe de figues.* ITAL. *Paſta de ficchi.* GERM. Ein glon an welchen vil feigen zuſamen getruckt ſint. HISP. *Maſſa ò paſta de higos paſſos.* ANGL. *A platter or cluſter or figges.* } Græca dictio eſt, quæ maſſam Latinè ſignificat, & propriè ficorum & caricarum. Autor Heſychius: cuius verba ſunt hæc, ἡ παλάθη ἐκ τῶν σύκων ἐστὶ [illegible]. Eadem ferè de hac re apud Suidam leges.

Pălătim, aduerb. ſignificat Paſſim vagando. { σποράδην. GALL. *Vagant çà & là.* ITAL. *Vagando in ogni parte.* GERM. Hin vnd här ſchweiffen. HISP. *Vagando de todas partes.* ANGL. *Bywanderiňg.* } Liu. *lib.* 5 *ab Vrbe*, Tuſculum palatim fugerunt.

Pălătīnă, æ. vrbis Romæ quarta fuit regio, circa Palatinum montem vnde & nomē accepit. Sunt qui a Palantia Latini regis matre huic regioni nomen eo putent impoſitum. Alij a palando, hoc eſt, ab errando dictam putant, quòd Arcades duce Euandro palantes ibi primùm ſubſēderint.

Pălātio, nis, ἡ ἐν τῇ [illegible] παράπηξις, ἢ [illegible]. GALL. *Fichement de pieux pilotis.* ITAL. *Fondamento con pali ficcati come ſi vede hoggi fondata Venetia.* GERM. Ein pfulment mitt eingeſchlagnen pfälen gemacht auff die mann das gebeüw ſetzt / in waſſer od ſunſt an pfuncchtigen orten. HISP. *Fondamento de palos.* ANGL. *A makin of a ground ſolide to build vpon bylaying of great tymber.* } Dicitur illud fundamenti genus, quum in ſolo vliginoſo, aut alioqui, ſuſtinendo ædificio non ſatis firmo, fiſtuca, vel ſimili aliqua machina palos depangimus, cui ædificium innitatur vtitur hac voce Vitruu. *lib.* 2.

PALATIVM, ii, τὸ παλάτιον ἢ [illegible], vnus ex ſeptem vrbis Romæ montibus, nomen habens inde quòd ante vrbem conditam pecus in quo paſceus balare conſueuit, (ſic enim vox animalis fingitur) quaſi Balatium, qua etiam voce vtitur Nonius. Hinc Terent. Scaur. *de Orthog.* Palatium, inquit, antiqui Balatium vocabant. Vel à Palo, las, ſiue quòd ibi palare, id eſt, errare pecudes ſoleant: ſiue quòd palantes Arcades cum Euandro ibi conſederint. Nam ante Romam conditam cultum fuiſſe atque habitatum hunc montem conſtat. Alij à Palantia Latini matre quæ ibi habitauerit, Palatium dictum volunt. Alij à Pallante Euandri auo. Alij a filia Euandri. Palantia, ab Hercule vitiata, & poſtea ibi ſepulta: vel certè à Pallante eius filio ibi ſepulto. Plin. a Palantio Arcadiæ oppido, & patria Euandri dictum exiſtimat. Fertur enim Euandrum ob patris cædem domo profugum, in Latium veniſſe, montémque in quo conſedit, Palatium appellaſſe. Alij à Pale paſtorali dea nomen inditum autumant ¶ Palatium, Domus imperatoria, regia. a Pallante gigante, qui primus palatium ob magnitudinem ſui feciſſe dicitur: ſiue (vt Cyrillus autor Græcus refert) a Palatino monte (היכל hechal; בירה birah; [illegible]. GALL. *Palais, maiſon royale.* ITAL. *Stanza imperiale, palazzo.* GERM. Ein palaſt/ein fürſtlich hauß. HISP. *Palacio caſa real.* } Suet. *de clar. Gramm.* Quare ab Auguſto quoque nepotibus eius præceptor electus, tranſiit in Palatium cum tota ſchola. Huius prima ſyllaba indifferenter ſcriptores vtuntur. Ouid. 1. *de Arte amandi*,

Illic quas tulerant nemoroſa palatia frondes.

Idem *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.* Altaque velantur palatia ſertis. Martial. *lib* 1.

Inde ſacro veneranda petes palatia cliuo.

Crediderim tamen primam huius nominis ſyllabam quoties producitur gemino ll, eſſe ſcribendam.

Pălātīnus, a, um, παλατῖνος. Vnde Palatinus Deus, & Palatinus mons dictus eſt in quo primò Roma ædificata fertur, & in quo Reges primo, deinde Conſules, pòſt Imperatores maiore ex parte ſedem habuerunt. Et palatina regio, ea pars vrbis in qua Arcades & Aborigenes palantes, hoc eſt, errantes & vagabundi, duce Euandro primò conſederunt, de qua re plura paulò antè in *Palatium*. Cella Palatina Atrienſis Romæ, Suet. *in Calig. c.* 57. Ex Palatina domus & Templum. Idem *in Aug. c.* 29. Palatini ludi, idem *in Calig. c.* 56. ¶ Palatina officia dicuntur Officiales, aulici & Imperatorij. Iulius Capitolinus *in Gallien.* Quum iret ad hortos nominis ſui, omnia Palatina officia ſequebantur. ¶ Palatina palæſtra, quæ in Palatino monte exercetur. Cic. *ad Attic lib.* 2.

Patua, dea, apud Varr. *lib.* 6. *de L. L.* fortè Palatia Latini vxor.

Pălātŭăl, Sacrificium quod fiebat Romæ in monte Palatino. Varro *de L. L. lib* 7.

Pălātŭālis, Flamen qui conſtitutus erat ad ſacrificandum ei deæ, in cuius tutela erat Palatium. Feſtus.

Pălātum, i, Oris cælum, quòd labiis dentibúſque, quaſi palis, munitum ſit. { מלקוחים malkocha jim οὐρανός, οὐρανίσκος. GALL. *Le palais de la bouche.* ITAL. *Palato.* GERM. Der rachen deſs mundts. HISP. *El paladar, ſentido del guſto.* ANGL. *The roofe of the mouth.* } Col. *lib.* 7. Sed etiam ſi palatum atque lingua concolor lanæ eſt. Palatum illos non habere. Gell. *cap.* 8 *lib.* 15. Item,

——— *Suppreſſaque lingua palato.*

Ouid. *Eleg.* 3 *lib.* 5 *Triſt*

Sic noua dulichio lotos guſtata palato.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.* ¶ Legitur etiam nominatiuus Palatus (niſi mendoſum ſit exemplar) apud Cic. 2 *de finib.* Nec enim ſequitur, vt cui cor ſapiat, ei non ſapiat palatus.

Pălĕă, æ, à palàm, vt ait Varro *de re ruſt. lib.* 1. *c.* 50. ſiue à nomine Pabulum dicitur. { תבן teben. ἄχυρον. GALL. *Paille.* ITAL. *Paglia.* GERM. Spreuwer. HISP. *La paja.* ANGL. *Caffe.* } Nam ea ſola primum in paſcendis animalibus præbebatur. Quo ſane vocabulo, non culmi, ſed folliculi ipſa granulorum comprehenduntur. Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Surgentem ad Zephyrum paleæ iactantur inanes.

Col. *lib.* 6. Minus commode tuemur armentum paleis, quæ vtique quibuſdam regionibus ſolæ præſidio ſunt, & probantur maximè ex milio tum ex hordeo, mox & ex tritico. Idem, Oportet fabam maturam conterere, & paleas eius diligenter recondere Notandum (vt Seruius ſentit) Paleam ſingulari numero dici contra artem. Nam quæ ex pluribus conſtant, ſunt tantùm numeri pluralis: vt Cancelli, Bigæ, Scopæ, licèt abutantur Poëtæ. Virg. 1. *Georg.*

Nequicquam pinguis palea teret area culmos.

¶ Palea quoque dicitur cartilago defluens, ſiue penſila à collo galli gallinacei. Colum. *lib* 8 *cap.* 2. de gallinaceis loquens, Paleæ ex rubro albicantes, quæ velut incanæ barbæ dependent. Palea æris ponitur pro ramento, & excremento. Plin. *lib.* 34. *cap.* 13 Ac repentè vehementiori flatu expuitur æris palea quam iam. Sic enim ferè habent exemplaria. Budæus tamen in hoc Plinij loco *Pala* legit, non Palea. Palea etiam per quandam metaphoram dicitur de re ſimili & vili: vnde Conradus Imperator, cum regni Italici coronam non Mediolani ſecundum veterem morem ſuſcepiſſet, ſed alibi, vulgo tum ferebatur corona paleæ redimitus, quæ loquendi forma etiam Græcis vſitata fuit. Ariſtophanes, τὰς γὰρ [illegible] ἄχυρα τῶν [illegible]. Hinc capitula ia diſe Canonico

nico quæ certæ fidei non ſunt, paleas appellari putant. Alciatus *lib.* 11. *Parergon.*

Pălĕārium, ii, locus in quo reconditur & aſſeruatur palea. {ἀχυρών. GALL. *Vn pallier.* ITAL. *Pagliaio.* GERM. Ein ſpreuwerhaus. HISP. *El pajar donde ſe guarda la paja.* ANGL. *A place where caffe is kept.* } Col. *lib.* 1. *c.* 6. Fœnilia, paleariaque, & apotheca, & horrea.

Pălĕācĕus, a, um, quod eſt factum ex paleis, vel quod paleas habet admiſtas. {ἀχυρώδης. GALL. *Fait de paille.* ITAL. *Fatto di paglia.* GERM. Mit ſpreuweren vermiſcht. HISP. *Hecho de paja.* ANGL. *Made of caffe or that is mixed with caffe.* } Vnde lutum paleatum dicitur, cui, vt tenacius ſit admiſtæ ſunt paleæ. Colum. *lib.* 1. *de arboribus, cap.* 8. Quicquid inſerueris vui, diligenter libro ligato, atque luto ſubacto paleato, oblinito, operitóque plagam, & ita alligato, ne aqua ventúſque penetrare poſſit.

Pălĕārĭă, Pelles dependentes ex gutture boum, quaſi pellearia. {τὰ λογάρια. GALL. *Le fanon d'vn bœuf ou vache.* ITAL. *Pagliuola.* GERM. Diehaut ſo den rinderen vnden von dem halſe oder kälen hinab hanget. HISP. *Los papos pelleias de buey.* ANGL. *The dewelap of a beaſt hanging vnder the neck.* } Virg. 3. *Georg.* Et crurum tenus, à mento palearia pendent. Col. *lib.* 6. *c.* 1. Ceruice longa, & toroſa palearibus amplis, & penè ad genua promiſſis. Nominatiuus ſingularis eſt Palear, quo vſus eſt Seneca *in Hippolyto* Muſco. (inquit) tenaci pectus ac palear viret.

Pălē, {נפתול *naphtul.* ἡ πάλη} Græca eſt dictio, nobis Luctam ſignificans: ἀπὸ τοῦ πάλλειν τὸ σῶμα, hoc eſt, ab agitatione corporis: vnde Palæſtra dicta eſt.

Pălēs, Paſtorum dea, vel pabuli: *νομία θεός.* cuius feſta, Palilia ſunt appellata, aut, vt alij malunt, Parilia à pariendo, quòd pecorum partui credebatur præſidere. Autor Feſtus. Hanc quidam Veſtam, quidam Deorum matrem appellant. Hanc Virg. genere fœminino vocat. Alij, inter quos Varro, maſculino genere, vt hic Pales. Huic ſacra ſoluuntur quæ Palilia vocantur, de quibus *infrà.* Hæc Seruius, enarrans illud Virgilij,

Te quoque magna Pales, & te memorande canemus
Paſtor ab Amphryſo.

Pălīlĭă, παλίλια, vel Parilia, l in r mutata, Palis deæ feſta dicuntur. {Die feſt der hirten göttin.} quæ à paſtoribus in agris fiebant vndecimo Calend. Maij, quo die Romulus vrbem fundauit ad lupos arcendos, morbóſque à pecore pellendos, ſeu pro partu pecoris. Palilibus vrbis cepit Imperium Suet. *in Calig. c.* 16. Plutarch. *in Rom.* ait fuiſſe & ante vrbem conditam. Propert. *lib.* 4.

Vrbi feſtus erat dixere Palilia patres:
Hic primus cœpit mœnibus eſſe dies.

Vide Ouid. *lib.* 4. *Faſtor.*

Paleurius Sura, Orator & cauſidicus fuit, Martialis & Lucani amicus: ſed ob ſuſpicionem, quòd cum Vitellianis ſenſiſſet, ſenatu à Domitiano fuit amotus.

Palicenus fons, παλικηνὴ κρήνη. Fons eſt in Sicilia non procul à Catana: ita dictus quòd proximus ſit Dellis lacubus, quos fratres Palicos eſſe vetuſtas credidit. Apud hunc fontem iuramentorum veritas explorari ſolet ad hunc modum: Iuratus tabellam quam manu tenebat, conijciebat in fontem: quæ ſi verum eſſet quod iureiurando aſſeruerat, fluitabat: ſin falſum, mergebatur. Autor Steph. *de Vrbibus.*

Palici, παλικοί. Dicti ſunt gemini fratres, Iouis filij & Thaliæ Nymphæ, ſiue (vt alij volunt) Ætnæ: quæ quum Iunonis iram metueret orauit vt terra ſibi dehiſceret. Sed quum tempus maturitatis infantium quos aluo geſtabat, aduenisset, rurſus terra hians, duos infantes ex puellæ aluo emiſit, appellatique ſunt Palici, ἀπὸ τοῦ πάλιν ἵκειν, quod in terram demerſi, denuo ſunt reuerſi. Palicorum meminit Ouidius, & eius Commentarius, *Metamorph lib.* 5. Oſtendunt accolæ duos lacus, ex quibus Palicos fratres putant emerſiſſe, eóſque Dellos appellant: qui tanta olim in veneratione habiti ſunt, vt circa eos iuramenta exigi ſolerent, ſi quis in furti ſuſpicionem incidiſſet, prius tamen accepto fideiuſſore, qui ſi iuranti quid accidiſſet, præſtaret quod exitus oſtenderet. Vide in dictione Delli.

Pălīlŏgĭă, παλιλογία, Iterata loquutio, hoc eſt, dictionis alicuius maioris vehementiæ cauſa repetitio. Quid autem differat ab Epanalepſi Epanaphora & Anadiploſi, vide Rufinum, & Aquilam Romanum.

Palilicium ſidus, ex ſeptem conſtat ſtellis, quas Latini Suculas appellant, ὑάδες, Palilicium appellatum, quod quum natura ſit pluuium ſidus, obſeruatum tamen fuerit vndecimo Cal. Maij, (quo die Romę Palilia celebrabantur) ſerenitatem adducere. Vide Plin. *lib.* 18. *c.* 26.

Pălimbăcchīus, pen. prod. παλιμβάκχειος, genus pedis, ex prima & ſecunda longis, & vltima breui et Auguſtus. Idem Antibacchius dicitur.

[Palimblaſtus, reſtibilis ager. Bud.]

Palimpēga, veteramenta, τὰ παλίμπηγα. Poll. παλίμπηγος veteramentum, quod ſuppingitur denuo, à πάλιν & πήγνυμι pango figo.

Pălimpissă, ἡ παλίμπισσα, Pix liquida iterum decocta, & inſpiſſata. Plin. *lib.* 24. *cap.* 7.

Pălimpsēstŭs, παλίμψηστος. Membrana abraſa. {& deletitia, vt illa quæ fit è corio aſinino cretato, aut gypſato. } Eſels haut. {} Cicer. *Trebat lib.* 7. *Epiſt.* Nam quod in Palimpſeſto, laudo equidem parſimoniam, ſed miror quid in illa chartula fuerit quod delere maluetis, quam hæc non ſcribere, niſi fortè tuas formulas. Quidam hoc loco legunt Palinxeſtum, à πάλιν iterum, & ξέω rado, qua voce etiam vſus eſt Catullus *ad Varrum Epiſt.* 29.

Puto, inquit, eſſe illi millia aut decem, aut plura
Præſcripta, nec ſic, vt fit in palinxeſto,
Relata: chartæ regiæ, noui libri,
Noui vmbilici.

Budæus *in lib de Aſſe*, Palimpſeſtum interpretatur chartam eſſe deletilem, qua calculatores vtuntur. Iuriſconſulti Deletitiam chartam vocant. Nam abraſis prioribus literis reſcribitur. Vlp. *l. charta. ff de bonor. poſſ. ſecund. tab.* Chartæ appellatio ad nouam refertur, & ad deletitiam.

Palindoria, παλινδορία, veteramenta à πάλιν & δορὰ pellis. Poll.

Pălingĕnĕsĭă, παλιγγενεσία, Latinè dicitur Regeneratio, alteri natales. Volunt enim Pythagoras animas è corpore egreſſas, in alia atque alia corpora tranſmigrare, non ſolum hominum, verumetiam brutorum atque ita nos identidem alios atque alios renaſci.

Pălinōdĭă, παλινῳδία, Recantatio, ſiue retractio, à verbo Græco παλινῳδεῖν, quod eſt retractare, vel recantare, hoc eſt, diuerſa ſuperioribus ſentire, & quod ſemel dictum eſt, reuocare. Pro quo etiam dicimus Palinodiam canere. Vide Adagia Eraſmi.

Palinurus nomen proprium ſerui apud Plaut. *in Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Eſt ne hic Palinurus Phædromi? (ſup. ſeruus.)

Pălīnūrus, παλίνουρος. Lucaniæ promontorium, haud longè ab Helia, quæ poſtea Velia dicta eſt: ita dictum à Palinuro nauis Æneæ gubernatore, qui ſomno oppreſſus, vnáque cum gubernaculo in mare delapſus, quũ ad eam partem Lucaniæ adnataſſet in qua poſtea Velia condita fuit, ab incolis prædæ cupidis occiſus eſt, & ſpoliatus, cadauérque eius in mare abiectum. Verum quum non ita multo poſt ora illa grauiſſima peſte infeſtaretur, oraculo moniti vt Palinuri Manes placarent, lucum ei fecerunt & cenotaphium, hoc eſt, inane ſepulchrum poſuerunt in promontorio quod etiam Palinurum à nomine eius appellarunt. Virg. 5. *Æneid.*

Nam tua finitimi longè, latéque per vrbes
Prodigiis acti cæleſtibus, oſſa piabunt:
Et ſtatuent tumulum, & tumulo ſolennia mittent,
Æternumque locus Palinuri nomen habebit.

¶ Dicitur autem Palinurus quaſi iterum meiens, πάλιν enim iterum οὐρεῖν vrina. Ad quam etymologiam alludit Mart. *lib.* 3.

Minxiſti Pauline ſemel currente carina,
Meiere vis iterum, ſic Palinurus eris,

Palitor, admodum palor, i. erro.

Păliūrus, παλίουρος, frutex ſpinoſus & aſper in Cyrenaica regione præcipue proueniens, baccas ferens vini ſaporem ſucco ſuo commendantes. Vide Plin. *lib.* 13. *c.* 139. Virg. 5. *Eclog.*

Carduus & ſpinis ſurgit paliurus acutis.

Pallă, æ, per duplex ll. Muliebre veſtimentum, ita dictum quòd palàm & foris eo vtebantur. {מעיל *mehil* מעטפה *mahataphah* כתנת *chethónoth.* ἡ χλαῖνα. GALL. *Vn palletot.* ITAL. *Veſte donneſca.* GERM. Ein lange vnd erbare weibs kleidung / ein tragenrot der weiber / oder ein ſchauben / hauſſrock. HISP. *Capa ò ropa, veſtidura de encima.* ANGL. *A womans ſhort garment with ſleues called à pallacoke.* } Virg. 11. *Æneid.*

——— *pro longa tegmine pallæ*
Tigridis exuuiæ per dorſum à vertice pendent.

Plaut. *in Menæch.* Pallam ad Phrygionem fert confecto prandio. Palla pallorem incutit. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Hanc pallam vxori ſurripui. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. & *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Eburata vehicula, pallas, purpuram, &c. Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 1. Saltaſic cum Palla. Pſanúſne es. Idē *Menæch. ſc.* 1. *a.* 2. Contempla aurum & pallam ſatin' me deceat. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Palla etiam vtebantur citharœdi. Ouid. 11. *Metam.*

Ille caput flauum lauro Parnaſſide vinctus,
Verrit humum Tyrio ſaturata murice palla.

Idem 3. *Amor.*

Fronte comæ torua palla iacebat humo,

In Gallia etiam omnes paſſim viri palla vtebantur. Et videtur, inquit Bayfius, Gallia palla acceſſiſſe ad formam noſtri palletici manicati. Martialis *lib.* 1.

Dimidiáſque nates Gallica palla tegit.

Strab. *lib.* 5. Idem ſentit, Tunicarum, inquit, vice pallas manicatas geſtant ad verenda vſque, natéſque medias pertingentes. ¶ Eſt etiam hoc nomine vrbs, Ptolemæo teſte, à Latere Meridionali Corſicæ.

Pallŭlă, æ, diminutiuum. Plaut. *Trucul.* Aut petit aurum quod conſciſſa pallula eſt.

Pallăcă, es, ſeu Pallaca, æ Græca dictio. Latinè concubina. {פלגש *pilégheſch.* ἡ παλλακή. GAL. *Concubine.* ITAL. *Concubina.* GERM. Ein kebſweib / beiwiib. HISP. *Manceba non cazada.* ANGL. *A lemman, or à maried mans concubine.* } Suet. *in Veſp. c.* 21. Accubante aliqua pallacarum, quas in defunctæ locum Cænidis plurimas conſtituerat.

Pallădium, τὸ παλλάδιον, Palladis ſimulacrum antiquiſſimum in arce Troiana, quod eo tempore quo arx, templúmque Mineruæ ædificabatur, de cœlo cecidiſſe fertur, atque in templo nondum tecto ſibi locum delegiſſe. Quæ res quum omnibus maximo eſſet miraculo, ab Apolline reſponſum eſt, tam diu vrbem incolumem fore, quam diu ſimulachrum illud intra mœnia ſeruaretur. Itaque tempore belli illius quod communibus viribus Græcia tota aduerſus Troianos geſſit, quum alia ſpes capiundæ Troiæ non eſſet, niſi prius ſublato Palladio, datum negotium eſt Vlyſſi, & Diomedi, vt per cloacas in vrbem aſcenderent, ſtataque Mineruæ ſimulacrum auferrent. Quo facto vrbem tutelari Palladis numine ſpoliatam, infirmam captuque non admodum difficilem reddiderunt. Ouid. 13. *Metam.*

Priamidemque Helenum rapta cum Pallade captum.

(Periphraſis Palladij ſurrepti.)

Pallădĭus, παλλάδιος, nomen viri proprium, qui de agricultura libros duodecim ſcripſit ſingulos libros ſingulis menſibus finiens.

Pallacana, cæpæ genus eſt, nullo ferè capite, radice tantum oblonga, quod ſubinde reſecatur vt porrum. Plin. *lib.* 19. *cap.* 6. Apud nos prima duo cæparum genera: vnum condimentarium, quod illi Gethyon, noſtri Pallacanam vocant. Seritur menſibus Martio, Aprili, Maio. Alterum capitatum, &c.

Pallantĭs, παλλαντίς, Palus eſt in Africa, non procul ab aris Philenorũ ad Tritonem amnem: quam etiam tritonidem paludem appellatam inuenimus. Circa hanc paludem Palladem primum paruiſſe ferunt: vnde ex ea natam fuiſſe nonnulli putauerunt. Vide Plin. *lib.* 5. *c.* 4.

Pallantiă, παλλαντία, oppidum citerioris Hiſpaniæ, apud Ptolem. *lib.* 2. *c.* 6. Inde Pallantini dicti ſunt eius vrbis incolæ, quos Plin. inter Vacceos numerat, *lib.* 3. *c.* 3.

Pallantide victus eadem Didius, (i. luce & aurora.) Ouid. 6 *Faſt.*

Pallas, antis, πάλλας, Euandri filius, qui Æneæ ſuppetias miſſus aduerſus Turnum, ab eo occiſus eſt. Virg. *lib.* 10.

Ipſe caput niueo fultum Pallantis, & ora,
Vt vidit, &c.

Alius fuit Pallas Pandionis filius, cuius meminit Ouid *lib.* 7. *Metam.*

maior habet Clyton & Buten Pallante creatos.

Pallantius heros, Ouid. 5. *Faſt.*

Pallas, adis, *παλλάς*. Sapientiæ dea, quæ alio nomine dicitur Minerua ex Iouis cerebro ſine matre progenita. Quod ideo a poetis fingitur, quia liberalibus artibus & honeſtis diſciplinis credatur præſidere, quæ non ex inuento humani ingenij, ſed ex inexhauſto diuinæ ſapientiæ fonte creduntur emanaſſe. Dicta eſt autem Pallas (vt quibuſdam placet) à Pallante gigante ab illa interfecto, quum prius Tritonia vocaretur a Tritonide palude, vbi primùm viſa eſt. Vel ἀπὸ τοῦ πάλλειν, hoc eſt, a vibrando, vel quatiendo. Solet enim ita pingi, vt haſtam manu teneat, eámque velut vibrare videatur. Ouid. 13. *Metam.*

Priamidémque Helenum rapta cum Pallade captum.

(Periphraſis eſt de Palladio ſubrepto. Idem Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.*

Vt vigil infuſa Pallade flamma, ſolet. (i. oleo.)

Pallădius, a, um. *παλλάδιος*, quod eſt Palladis. Hinc Palladium forum Romæ, quod erat propinquum templo Palladis.

Pallēnē, es, *παλλήνη*. Oppidum in finibus Macedoniæ, ab ea parte ad Thraciam ſpectat reliqua Cherroneſo ſitum: ita dictum à Pallene Sithonis filia, & Giti vxore. Vide Plin. *lib.* 4. *c.* 10. ¶ Eſt item Pallene vicus Atticæ regionis in tribu Antiochide. ¶ A Pallene Macedoniæ regione fit Palleneus, a, um, vt Triumphi Pallenæi, apud Statium *lib.* 4. *ſyluarum.*

Palleo, es, Pallidus, vide *Pallor.*

Pallium, ii. veſtimenti genus extimum quod tunicæ ſuperindui ſolet { מעיל *meīl*. *φᾶρος*, *ἱμάτιον*. Gall. *Vne robe longe, manteau.* Ital. *Mantello, ſopraueſte* Germ. Ein mantel/ein lang erbars kleid ſo man vber die andern anlegt Hisp. *Manto capa.* Angl. *A longue robe, a cloke, or coape.* } Vnde prouerbium, Tunica pallio proximior eſt. Intra pallium manum continent Attici Oratores. Quint. nam Nec tuam Chlamydem, nec tuum pallium do foras. Plaut. *Men.* *ſc.* 2. *a* 4. Commuto pallium. Idem *Pſ. ſc.* 1. *a.* 5. Vocat me in aleam, pono pallium. Ille annulum ſuum opponit. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Age dum, Excute dum pallium. Idem *Aul. ſc.* 3. *a* 4. (de ſeruo.) Redegit ſe ad pallium & crepidas. Suet. *in Tib. c.* 13. Coniectum in collum pallium. Item collecto pallio eſt. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Operti barba & pallio. Gell. *c* 8 *lib.* 13. Cum pallio verſi colore, & tunica longa muliebri. Idem *c.* 10. *lib.* 6. Quæ me here pallio reprehendere, paratiorum abeuntem. Plaut. *Milit. ſc.* 1. *a.* 1 Dictum autem putatur Pallium, quòd palam, hoc eſt, foris geſtaretur. Propriè autem Græcorum habitus hoc nomine dicebatur, quemadmodum Romanorum toga. Suet. *in Aug.* Sed cæteros continuos dies inter varia munuſcula togas inſuper & pallia diſtribuit, lege propoſita, vt Romani Græco, Græci Romano habitu vterentur. Vnde Palliati Græci dicti ſunt, & Comœdiæ palliatæ, quæ ſcriptæ ſunt ſecundum ritus & habitus palliatorum hoc eſt, Græcorum. Autores Donatus & Diomedes. Hinc Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Iſti Græci palliati. (i. pallio induti.) Cicer. 3. *de Oratore*, Hippias gloriatus eſt, pallium quo amictus, ſoccos quibus indutus eſſet, ſe manu ſua confeciſſe. Idem 3. *de nat. deor.* de Dionyſio tyranno, Qui quum ad Peloponneſum claſſem appuliſſet, & in fanum veniſſet Iouis Olympij, aureum ei detraxit amiculum grandi pondere, quo louem ornaret ex manubiis Carthaginienſium tyrannus Hiero atque in eo etiam cauillatus eſt æſtate graue eſſe aureum amiculum, hyeme frigidum: eique laneum pallium iniecit: quum id eſſe aptum ad omne anni tempus diceret. ¶ Pallium quoque philoſophorum erat. Gell. *lib.* 9. Video, inquit Herodes, barbam & pallium, philoſophum nondum video. Pallia inter communia veſtimenta annumerantur Vlpiano: quæ promiſcua appellat Tacit. *libro tertio.* Promiſcuas viris & fœminis veſtes.

Palliŏlum, i. diminut à Pallio, i. breuius & vilius pallium { *τριβώνιον* Gall. *Petit manteau* Ital. *Piccolo mantello.* Germ. Ein mantelin/oder mantelröcklin. Hisp. *Pequeña manta* Angl. *A litle cloke.* } Palliolum, fateor, ſocalia ægrotorum. Quint. Cic 3. *Tuſc.* Sæpè eſt etiam ſub palliolo ſordido ſapientia.

Palliolatim, aduerbium. Plaut. *in Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. Palliolatim amictus ſic inceſſi ludibundus id eſt, pallio indutus.

Palliolatus, Palliolo indutus. { *τριβώνιον ἔχων*. Gall. *Veſtu d'vne robbe longue.* Ital. *Veſtito di roba lunga, coperto di mantello.* Germ. Mit einem langen rock oder mantelrock bekleidet. Hisp. *Veſtido de manto* Ang. *Clothed with a cloke or coape.* } Suet. *de Claud. c.* 2. Palliolatus nouo more præſedit. Mart. *lib.* 9.

Hanc volo, quæ facilis, quæ palliolata vagatur.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a* 5. Palliolatus ſic inceſſi.

‖ Palliare, occultare, tegere Apul. ‖

Palliatus, a, um, Pallio indutus, & pallio coopertus. *ἱματιοφόρος*. Plaut. *Curc ſc.* 3. *a.* 2. Iſti Græci palliati: Gell. *c.* 1. *lib.* 9 Palliatus & Crinitus. Palliati peregrini opponuntur togatis. Suet. *in Claud. c* 15. Cic *ad Qu. frat. lib.* 3. Denique illi palliati topiariam facere videantur. Idem *pro Rabirio Poſth.* Itaque obiicias licèt quam voles ſæpe palliatū fuiſſe. Suet. *in Cæſ. c.* 48. Sagati palliatique. Apud Apuleium legitur verbum *Palliare* pro tegere, vel celare. Nec (inquit) palliari tam aperta res poteſt, id eſt, cooperiri, vel diſſimulari.

Palliaſtrum. Rude ac vile pallium *τριβώνιον*. Apuleius Ecce Socratem contubernalem meum conſpicio. humi ſedebat ſciſſili palliaſtro ſemiamictus.

Pallŏr, is ירקון *ierakôn*. *ὠχρότης*, *ὠχρός*. Gall. *Couleur paſle & bleſme.* Ital. *Pallore pallidezza.* Germ. Bleiche/bleichfarb. Hisp. *Amarillez.* Angl. *Paleneſſe* } Propriè dicitur color ille in homine, quum pellis ſanguine deſtituta lucet, quod accidere ſolet in ſubito metu, ſanguine ſe ad interiora recipiente. Ouid. 11. *Metam.*

——— *buxique ſimillimus ora*

Pallor obit, lacrymiſque genæ maduere profuſis.

Ouid. *Eleg.* 9 *lib.* 3.

Pallor in attonita virginis ore fuit.

Plaut *Men ſc.* 2. *a.* 4. Palla pallorem incutit. Cicer. 4. *Tuſc* Ex quo fit vt pudorem rubor, terrorem, pallor, & tremor, & dentium crepitus, conſequantur. Virg 4. *Æneid.*

Hæc effata ſilet. pallor ſimul occupat ora.

Plin *lib.* 14. *c.* 21. Hinc Pallor & genæ pendulæ. Pallorem capere dicuntur vaſa, apud Col. *lib.* 12. *c.* 50.

Pallĕo, es, ui, Pallidus ſum. { *ὠχριάω*. Gall. *Eſtre paſle.* Ital. *Eſſere pallido, eſſere ſmorto.* Germ. Bleich ſein. Hisp. *Amarillecer* e. Angl. *To be pale.* } Cic. 2. *Philipp.* Non diſſimulat P.C. apparet eſſe commotum, ſudat pallet. Ouid. 1. *de Arte*

Palleat omnis amans, color hic eſt aptus amanti.

Martial *lib.* 1.

Pulchrè valet Charinus & tamen pallet,

Nec ſic marmoreo pallet adusta gelu. (Ceres.)

Ouid. 4. *Faſt.*

Nec vitio culi palleat ægra ſeges,

idem 1. *Faſt.*

Nupta quid exſpectas? non tu pollentibus herbis,

Nec prece, nec magico carmine mater eris,

idem 2. *Faſt.*

Aſpicit exangui chartam pallere colore,

idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

——— *Videóque trementem*

Pallentémque metu, & trepidantem morte futura.

idem 13. *Metam.*

Pallentéſque manus (exſi) ſanguineúmque caput,

idem *Eleg.* 9 *lib.* 3. *Triſt.* Pallere, pro Timere. Salus,

Non ille Enantis Maſſila palluit iras.

¶ Huius compoſita ſunt Expalleo, Impalleo, à quibus Expalleſco, & Impalleſco: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Pallēſco, Pallidus fio. In præterito pallefactus ſum. Diomed. *lib* 1. { *ὠχριάω* Gal. *Deuenir paſle.* Ital. *Diuentar pallido.* Germ. Erbleichen/bleich werden. Hisp. *Amarilleſcer.* Angl. *To waxe pale.* } Plin. *lib.* 19. *c.* 10. Et cyminum ſub Canis ortu palleſcit. Propert. *lib.* 1. *Eleg.* 12.

Perditus es quadam, tardus palleſcere curis

Incipis.

Buccinis adhibita purpura palleſcit, &c. Quint.

Pallĭdus, a, um, Pallore ſuffuſus. { *ὠχριος*, *ὠχρός*. Gall. *Paſle, bleſme.* Ital. *Pallido, ſmorto.* Germ. Bleich. Hisp. *Amarillo.* Angl. *Pale.* } Plin. *lib.* 10. *c.* 33. Merops vocatur, genitores ſuos reconditos paſcens, pallido intus colore pennarum. Virg. 1. *Georg.*

——— *aut vbi pallida ſurget*

Tithoni croceum linquens Aurora cubile.

Horat. 1. *Serm Satyr.* 2.

——— *vel pallida lecto.*

Deſiliat mulier, miſeram ſe conſcia clamet.

Ouid. 4. *Metam.*

——— *atque bubo*

Pallidior a gerens.

Idem *Eleg. lib.* 5. *Triſt.*

Oſque madens fletu, pallidúlque meo.

Pallidulus, a, um, diminutiuum. Catul. *ad Ortalum*,

Pallidulum manans alluit vnda pedem.

‖ Pallio, nis, qui pallas apparet. Iur ‖

Palma, æ, { פיסת *piſſath*. *θέναρ*. Gall. *La paulme de la main, le dedans de la main.* Ital. *Palma della mano.* Germ. Die flache der hand. Hisp. *La palma de la mano tendida.* Angl. *The palme of the hand.* } Eſt vola manus, hoc eſt, pars illa concaua quæ eſt inter τὸν καρπὸν, & digitos intermedia: cuius pars exterior à Græcis *ὀπισθέναρ* dicitur. Quanquam etiam non raro pro tota manu palmam acceptam legimus. Cicer. *in Orat.* Quum autem manum dilatauerat, palmæ illius ſimilem eloquentiam eſſe dicebat. Virg. 2. *Æneid.*

——— *nam teneras arcebant vincula palmas.*

Stat. 10. *Theb.*

——— *tollens madidas ad ſydera palmas.*

Virg. 1. *Æneid.*

——— *duplices tendens ad ſydera palmas.*

¶ Palmæ prima pars apud Celſ. *lib.* 8. *cap.* 1. id eſt, brachiale, *καρπός*. carpus. ¶ Ab huius autem ſimilitudine arbor illa nobilis quæ dactylos profert, quam Græci *φοίνικα* appellant a noſtris quoque Palma dicitur, quod comā in cacumine habeat circumextentam, & ramos in digitorum modum protenſos { תמר *thamár.* Gall. *Palme ou dattier* Ital. *Palma arbero* Germ. Ein dattelbaum/oder palmbaum. Hisp *La palma arbol.* Angl. *The palme tree or date* } Vnde & fructum eius Dactylos, hoc eſt, digitos vocamus, quòd digitorum manus ſimilitudinem referant. Hæc arbor in Italia ſterilis eſt, maritimis Hiſpaniæ fructum fert, ſed immitem: dulcem in Aphrica, ſed ſtatim euaneſcentem. Contra autem in Oriente ex his vina fiunt, alicubi etiam panis, & pluribus quadrupedibus cibus. Non cedit ponderi, ſed ſurgit aduerſum pondus: ideo victoribus traditur præmio, quòd non ceſſerint, ſed pertinaces in bello perſtiterint. Gell. *c.* 10 *lib.* 3. Palma Ægyptia optima. Vide eundem *lib.* 3 *cap.* 6. Vnde etiam ponitur pro victoriæ ſigno, aut pro ipſa victoria. Plut. In certaminibus palmam ſignum eſſe placuit victoriæ quoniam ingenii eiuſmodi lignum eſt, vt vrgentibus opprimentibuſque non cedat. ¶ Palmæ pluraliter pro victoriis. Cicer. *pro Roſcio Amer.* Alter plurimarum palmarum vetus ac nobilis gladiator habetur, id eſt, qui ſæpiùs vicit. Cum palma diſcucurrit more gladiatorum victorum. Suet. *Calig. cap* 32.

Ne cadas, & multas palmas inhoneſtet adeptas.

Ouid. *Eleg* 8. *lib.* 4. *Triſt.* Siue etiam qui ambiſſent palmam hiſtrionibus. Plaut. *Prolog. Amphitr.* Is nunc in aliam partem palmam poſſidet. Idem *Moſtell ſc.* 1. *a.* 1.

Primáque ventoſis palma petetur equis,

Ouid. 4. *Faſt.*

Circus in hunc exit, clamatáque palma theatris,

idem. 5. *Faſt.*

Plauditur & magno palma fauore datur. (in mimo.)

Idem *Eleg* 1. *lib.* 2. *Triſt.* ¶ Item palma, cauſa certaminis dicitur, vt annot. Donat. *in illud Terent. ex Prolog. Phorm.* In medio omnibus palmam eſſe poſitam, qui artem tractant muſicam. ¶ Item palma, vt docet Seruius *in lib.* 11. *Æneid.* ſignificat togam, quæ etiam Toga palmata dicebatur, à palma in ea intexta: & propriè triumphantium fuit, quam merebantur ij qui de de hoſtibus palmam deportaſſent. Alij a latitudine

clauorum dictam volunt Palmatam, quæ nunc à genere picturæ, picta appellatur. Martial. *lib.* 7.

Palmataque ducem ſed citò redde toga.

Palmata veſtis. Suet. *in Claud. c.* 17. Interpres Iuuenal. *Satyr.* 10. Vide Auſonium *in grat. action.* ¶ De natura palmæ arboris, vide Plin. *lib.* 13. *c.* 4. *& lib.* 13. *c.* 4. & Dioſcor. *lib.* 1. *cap.* 10. & Theophr. *lib.* 1. *c.* 2. *& lib.* 3. *c.* 5. Dicimus Latine, Palmam ferre, id eſt, victorem eſſe. Palmam dare alicui, id eſt, victorem fateri. Reſeruare palmam alicui, Habere palmam, Accipere palmam, Petere palmam. Teſtimonia paſſim obuia legenti bonos autores.

‖ Palmapinus, arbor peregrina. H.P. ‖

Palmulă, æ, parua palma. Extrema pars remi, quod in modum palmæ protenſa eſt. { Gall. *La paelle d'vne nauire ou auiron.* Ital. *Pala de remi.* Germ. Die laffend/das iſt das auſſerſt breit theil an den rudern ſo in das waſſer geht. Hisp. *La pala del remo.* Angl. *The parte of an oare whereby we rowe in the water.* } Virg. *lib.* 5. *Æneid.*

——— *& læuas ſtringat ſine palmula cautes.*

Sunt & palmulæ. { φοίνικες. Gall. *Dattes fruict de la palme & dattier.* Ital. *Dattili, frutto de palma.* Germ. Dattelkern. Hisp. *Los datiles, fruto de la palma.* Ang. *Dates, the fruite of the palme tree.* } fructus palmæ, qui & Dactyli & Cariotæ dicuntur. Varro 1. *de re ruſt. cap.* 67. Nucem iuglandem, & palmulam & ficum Sabinam quanto citiùs promas, iucundiore vtare. Sueton. *in Auguſt. cap.* 76. Palmulas & panem guſtare. Idem *in Claud. cap.* 7. Oleatum ac palmularum oſſibus inceſſabatur.

‖ Palmularium, φοινίκιον. Gloſſ. Cyr. Palmularium, φοινίκιον, intelligo puniceum agitatorem in circenſibus, tali ſcil. panno indutum. ‖

Palmatus, a, um, Adiect. vt palmata veſtis, i. veſtis picta & triumphalis, ἐσθὴς θριαμβικὴ. Valerius Max. ſcribit Metellum cum palmata veſte conuiuia agitaſſe. Saluſt. et plerumque accumbenti togam pictam amiculo fuiſſe. Plutarch. verò ἐν οἷς ἱδρῶτι θριαμβικὸν ἔχει τινα. Eadem erat latus clauus, ſiue laticlauium. Feſtus, Tunica autem palmata à latitudine clauorum dicebatur, quæ nunc a genere picturæ appellatur. Quæ fit ex eo genere ſerici, quod vulgo vocamus *damas figuré*, palmata dici poteſt. Idem Feſtus tamen ſic tradit: Picta quæ nunc toga dicitur, purpurea antea vocitata eſt, eáque erat ſine pictura. Eius rei argumentum eſt gemina pictura in æde Vertumni & Conſi, quarum in altera M. Fuluius Flaccus, in altera L. Papirius curſor triumphantes ita picti ſunt. Vbi picta a Palmata aperte diſtinguitur a Feſto.

Palmētum, i, locus palmis conſitus, vel vbi frequentes ſunt palmæ. { φοινικών. Gall. *Lieu complanté de palmes ou dattiers.* Ital. *Luogo doue ſono piantate molte palme.* Germ. Ein ort an dem vil dattelbäum oder palmbäum ſtehn. Hisp. *El palmar, lugar de palmas.* Angl. *A place planted with palme trees or dates.* } Plin. *lib.* 5. *cap.* 1. Ibi fama, exiſtere circa veſtigia habitati quondam ſoli, vinearum palmetorúmque reliquias. Aliquando non pro loco in quo palmæ conſitæ ſunt, ſed pro palmarum frequentia vſurpatur. *Ibid.* Hierichuntem palmetis conſitam fontibus irriguam.

Palmēus, a, um, quod eſt ex palma arbore. { φοίνικεος. Gall. *De palme ou de dattier.* Ital. *Di palma.* Germ. Palmbäumin/oder dattelbäumin. Hisp. *Coſa de materia de palma.* Angl. *Of the palme or date tree.* } Colum. *lib.* 5. *c.* 5. M. Columella agricola, Beticæ prouinciæ, ſub ortu Caniculæ, palmeis tegetibus vineas adumbrabat. Plin. *lib.* 24. *c.* 17. Vinum palmeum capiti noxium.

Pălmōſus, a, um, quod eſt palmis abundans. { φοινικώδης. Gall. *Plein ou abondant en palmes.* Ital. *Abondeuole di palme.* Germ. Vol palmbäumen. Hisp. *Coſa llena de palmas.* Angl. *Full of palmes.* } Virg. *lib.* 3. *Æneid.*

Téque datis linquo ventis palmoſa Selinus.

Palmata toga, vide in voce *Palma.*

Palmaris, e. Vt Palmaris ſtatua quæ alicui palmam adepto propter victoriam ponitur. Cicer. 6. *Philipp.* Sed illa ſtatua palmaris, de qua ſi meliora tempora eſſent, non poſſem ſine riſu dicere, &c. Et palmare facinus, quod eſt dignum palma, νίκης ἄξιον. Palmare veſtigium, dictum quod ex palmæ impreſſæ nota factum ſit ἀπὸ παλάμης ἴχνος.

Pălmārĭus, a, um, adiectiuum, quod eſt palma dignum, ἀξιόνικος, καλλίνικος. Ter. *in Eunuch.* Id verò eſt quod mihi puto palmarium, Me repperiſſe quomodo adoleſcentulus Meretricum ingenia & mores poſſet noſcere. Donatus, Palmarium, palma dignum.

Palmarius, a, um, ὁ σπιθαμιαῖος, quod eſt vnius, vel multorum palmorum. Colum. *lib.* 9. Per ſpatia palmaria modicis ferantur cauis. Idem *lib.* 11. Spicæ vlpici, vel allij inter palmaria ſpatia diſponenda ſunt.

Pălmārĭum, aliquando ſubſtantiuum, & videtur poni pro victoria. Vlpian. *L.* 1. § 5. *D. ex tracrd. cogn.* Si verò poſt cauſam actum eſt, honoraria ſumma peti poterit vſque ad probabilem quantitatem, etſi nomine palmarij cautum eſt.

Pălmĭfer, a, um, ferens palmas. { φοινικοφόρος. Gall. *Portant palmes.* Ital. *Che produce palme.* Germ. Das palmbäum oder dattelbäum tregt. Hisp. *Coſa que trahe o cria palmas.* Angl. *Bearing palmes.* } Ouid. 1. *Amorum.*

Iſis Parætonium genitaliáque arua Canopi

Quæ colis, & Memphim, palmiferámque Pharon.

Idem 10. *Metam.*

Palmiferos Arabas, panchæaque rura reliquit.

Pălmĭpēs, dis, planos ad palmæ ſimilitudinem habens pedes. { στεγανόπους. Gall. *Qui a les pieds plats comme vne oye.* Ital. *Che ha piedi piatti come l'oca.* Germ. Der flache vnd breite füß hatt als die genß. Hisp. *Que tiene patas de anade.* Angl. *Splayfooted.* } Vnde anſeres & omnes ferè aquaticæ aues Palmipedes dicuntur. Plin. *lib.* 10. *c.* 11. Aut in palmipedum genere ſunt, vt anſeres. ¶ Palmipes, aliter acceptum. Idem *lib.* 17. *c.* 10. Populus alba ſeritur bipedaneo paſtinatu, talea ſeſquipedali biduo ſiccata, palmipede interuallo, terra ſuperiniecta duorum cubitorum craſſitudine.

Pălmă, πάλμα, ciuitas in maiori Baleari, Romanæ ciuitatis ius habens: vt tradit Plin. *lib.* 3. *c.* 5. & Ptolem. *lib.* 2. *c.* 6.

Pălmarĭă, παλμαρία, Inſula eſt vltra Tyberina oſtia, in mari Tyrrheno. Var. *lib.* 3. *de re ruſt.* Hoc ita fieri apparet in inſulis propinquis, Pontia, Palmaria, & Pandataria.

Pălmes, itis, vitis ſarmentum: inde nomen habens, quod in modum palmæ humanæ virgulas quaſi digitos edat. { זמורה *zemorah*. κλῆμα. Gal. *Le ſerment ou bois qu'on laiſſe en la vigne tous les ans quand on la taille.* Ital. *Palmite, tralcio.* Germ. Ein räbſchoß. Hisp. *El ſarmiento que eſta en la vid, el pampano.* Angl. *The burgeon or yong budde of the vine.* } Plin. *lib.* 17. *c.* 22. Sunt duo genera palmitum, quod e duro exit, materiámque in proximum annum promittit, Pampinarium vocatur: at vbi ſupra cicatricem eſt, fructuarium. Alterum ex anniculo palmite, ſemperque, fructuarium relinquitur ſub iugo, qui vocatur cuſtos. Hic eſt nouellus palmes, non longior tribus gemmis proximo anno materiam daturus, ſi vitis luxuria ſe conſumpſerit. Ouid. *Eleg.* 12. *lib.* 3.

Quoque loco eſt vitis de palmite gemma mouetur.

¶ Palmes & Pampinus pro eodem. Colum. *lib.* 4. *c.* 10. Item ſi oculi ſinguli ſub iugo binos Pampinos emiſerint, quamuis largos fructus oſtendant, detrahendi ſunt eis ſinguli palmites, quo lætior, qui ſupereſt, materia conſurgat. ¶ Palmes pro flagello vitis aliquando ponitur. Col. *lib.* 4. *c.* 11. Hæc brachia ſat erit interim ſingulis palmitibus in fructum ſummitti.

Palmĭpĕdālis, vide *Palmus.*

Palmo, as, palma ſignum & notam imprimo. { קשר *kaſchar*. συνδέω. Gal. *Marquer & imprimer de la main, lier enſemble.* Ital. *Imprimere de la palma de la mano, ligare inſieme.* Germ. Die räbſchoß binden. Hisp. *Señalar con la palma de la mano, atar juntamente.* Angl. *To marke with the palme of the hand, to tie together.* } Col. *lib.* 11. *c.* 2. Cæterùm palmare, id eſt, materias alligare, hoc tempore non expedit. ¶ In alia ſignificatione accepit Quintil. *declam. Cæc.* Præterea, inquit, quum manus ex parte qua palmare veſtigium poteſt, plicetur in capulo. Et *paulo poſt*, Tuus autem qui palmatus eſt paries, veſtigium eius partis oſtendit. ¶ Huius compoſitum eſt Depalmo, quod eſt Palma percutio ῥαπίζω, de quo ſupra.

Palmor. Aſin. Pollux *lib.* 10. *epiſt. fam.* 33. Palmares neceſſe erat, ſi vellem commeatum per prouinciam eius iter faciens habere. Manutius teſtatur, ſic eſſe in omnibus antiquis libris, &, Palmari, inquit, puto idem eſſe, quod palpari, i. adulari. Palma enim blandimur, item, vt palpo.

Palmŏs, παλμός, particulæ alicuius in corpore palpitatio contra naturam, per vicem modo eam attollens, modo deprimens: fitque quandoque in ſola cute, quandoque & in ſubiectis ei muſculis: quæ ſi magna fuerit, membrum quoque vniuerſum ſecum diutius ſaliendo trahit. Latinorum nonnulli Græcum nomen ea, timentes, Saltum vocant. Dicitur enim παλμὸς ἀπὸ τοῦ πάλλειν, quod inter cætera ſalire ſignificat.

Palmvs, i, menſuræ genus. { טפח *tophach*. Gall. *La meſure d'vne paulme, quatre doigts, ou quatre poulſes.* Ital. & Hisp. *Palmo.* Germ. Ein maß/ein treederu einer hand das ist vier finger breit. Angl. *A meaſure of one hand breadth, a ſpanne.* } Eſt duplex, maior & minor δῶρον antique. Maior, digitorum duodecim, Græcè σπιθαμὴ vocatus. Minor digitorum quatuor, quem Græci παλαιστὴν appellant. In menſuris hoc modo progredi ſolemus, vt omnium menſurarum minimam faciam latitudinem, grani hordei: hoc autem quater ſumptum conficiat digitum, tres digiti vnciam: quatuor, palmum minorem, qui (vt iam diximus) a Græcis παλαιστὴς appellatur. Ex duobus palmis conficitur dichas, ex tribus palmus maior, quem Græci σπιθαμὴν vocant, Latini etiam Dodrantem quòd ad perficiendum pedem deſit quarta pars. Quatuor enim palmi minores, ſiue ſedecim digiti explent pedem, ſex palmi minores ſeſquipedem. Duo pedes cum dimidio efficiunt greſſum, ſiue paſſum ſimplicem. Tantum enim ferè ſpatii intereſt in progrediendo inter digitos prioris pedis, & calcaneum poſterioris. Simplex paſſus geminatus facit pedem geometricum, qui conſtat ex pedibus quinque. Ex mille deinde geometricis paſſibus conficitur milliare.

Pālmāris, e, quod eſt magnitudine vnius palmi. { σπιθαμιαῖος. Gall. *D'vne paulme.* Ital. *Di vn palmo.* Germ. Spannig/oder einer hand breit. Hisp. *De vn palmo.* Angl. *Of a ſpanne or hand breadth.* } Varro *lib.* 1. *de re ruſt. cap.* 35. Roſa etiam conciditur radicitus in virgulas palmares.

Pālmĭpĕdālis, e, Menſura vnius pedis & palmi. { σπιθαμοποδιαῖος. Gal. *Qui contient vn pie & vne paulme.* Ital. *Miſura della grandezza d'vn piede & palmo.* Germ. Ein maß eines ſchuchs vnd einer hand breit. Hisp. *Coſa de vn pie y vn palmo.* Angl. *That conteineth the meaſure of a foote and ſpanne or hand breadth.* } Col. *lib.* 3. *c.* 9. Nam in cliuoſis vbi terra decurrit, poteſt malleus palmipedalis deponi.

Pālmyră, πάλμυρα. Steph. Vrbs eſt Syriæ, ſitu loci, diuitiis, & aquarum amœnitate inſignis. Ciuitas eſt libera & priuatæ ſortis; vt inquit Plin. *lib.* 5. *c.* 25. In confinio Romani & Parthici Imperii ſita. ¶ Hinc Palmyrenæ ſolitudines appellatæ ſunt, quæ ab hac vrbe, vſque ad Petram, Arabiæ Petrææ metropolim, & ad fines Arabiæ felicis pertingunt.

Palo, as, Sepio, fulcio, & quaſi palis munio. { סמך *ſamach*. χαρακόω. Gal. *Eſchalaſſer & peſſeler, encharneler.* Ital. *Metter pali & pertiche ſoſtenere.* Germ. Stecken/mit pfälen oder ſchyen verwaren oder feſtmen. Hisp. *Meter palos o pertigas, ſuſtener.* Angl. *To hold vp by ſetting to poſtes or timber.* } Colum. *lib.* 11. *cap.* 2. Vt vitis paletur, & capite tenus alligetur, & iuga vineis imponantur. ¶ Palo, manifeſto. Vet. Voc. barbarum, a palam.

‖ Palaris ſylua, ex qua palandis vitibus materias cæditur. ‖

Palŏr, aris, Paſſim vagor, ſicut faciunt qui lento gradu diſperſique labruſcas quærunt. { תעה *ta'ah* נפוץ *naphots* πλανάομαι, σκεδάννυμαι. Gall. *Aller auant par cy par la parmi les champs ſans tenir ordre.* Ital. *Vagare, andare errando qua & là ſenza tener ordine.* Germ. Hin vnd här ſchweiffen/vmbſchweiffen. Hisp. *Vagar o huyer deſbaratados.* Angl. *To wander out of order.* Liu. *lib.* 1. Raptim & ad hos Romana legio ducta, palantes in agris oppreſſit. Idem *lib.* 5. *ab Vrbe*, Iam obſidionis tædio victi abſcedunt, vagique per agros palantur, cibis vinóque raptim hauſto repleti. Hoc verbum a Palam quidam deduci exiſtimant. Alij a palis caſtrorum, hoc eſt, ſudibus, modo huc modò illuc tranſlatis.

Pălātus, a, um, participium, Diſperſus. { נפוץ *naphuts*. πεπλανημένος, διεσπαρμένος. } Liu. 3. *ab Vrbe*, In quos palatos prædam agentes Poſthumius, &c. Idem *lib.* 4.

Pălpĕbræ. Dicuntur pili extremitatem genarum ambientes. { עפעפים *la phapaim.* βλέφαρα. GALL. *Les paupieres des yeux, ou le poil qui y eſt, les ſourcils.* ITAL. *Palpebre.* GERM. Das haar an den augliderẽ. HISP. *Las peſtañas del ojo.* ANGL. *The heares that ar on the eyelids, the eyelid.* } Genæ autem, teſte Plin. *lib.* 11. *c.* 37. dicuntur geminæ illæ pelliculæ quibus oculi teguntur. Cilia autem, genarum extremitates, quibus pili, quos modò palpebras vocari diximus, adhærent. ¶ Dictæ autem putantur Palpebræ, à palpitando, id eſt, tremendo, vel à palpando, id eſt, prætentando. Ob id enim natura palpebras homini dedit, vt vallum quoddam viſus eſſent, & prominens munimentum contra occurſantia animalia, aut alia fortuitò incidentia. Cic. tamen palpebras aliquoties poſuiſſe videtur pro ipſis genis, hoc eſt, folliculis oculum operientibus. Sic enim habet *lib.* 2. *de nat. deor.* Muniǽque ſunt palpebræ tanquam vallo pilorum. Idem *in Piſon.* M. Regulus quem Carthaginienſes reſectis palpebris vigilando necauerunt.

PĂLPO, as, & Palpor deponens, Leniter, blandè, & quaſi tentando tango. { משש *meſchechéſin* החליק *hechelik.* ψηλαφάω. GAL. *Toucher & manier doucement, pateliner.* ITAL. *Palpare.* GERM. Betaſten/ ſanft anrüren/ ſtreichlen/ gloſieren/ zubetlen. HISP. *Palpar ò tratar ò halagar con las manos.* ANGL. *To groope or feele ſoftelie.* } Itaque & pro adulari frequenter accipitur θωπεύειν. Plaut. *in Amphitr.* Obſeruatore quam blandè mulieri palpabitur. Huius compoſitum eſt Expalpo, quod eſt Elicio. Palpari autem alicui & aliquem, rectè dicitur. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 1. Cui malè ſi palpere, recalcitrat, id eſt, ſi aduleris, vel blandiaris. Iuuenalis actiuè poſuit quum ait,

——— quem munere palpat Charus.

ψηλαφᾷν ἐν σκότῳ, palpari in tenebris, manu tentare in tenebris. Prou. de iis, qui rem obſcuris veſtigant coniecturis.

‖ Palpabilis, e, Oroſ. *lib.* 1. Tenebras imaginibus diras, craſſitudine palpabiles, diuturnitate ferales.

Palpamen, palpatio, attrectatio Prud. ‖

Palpator, pro adulatore. { ממשמש *memaſchſchéch* מחליק *machalik.* κόλαξ, θώψ. GALL. *Flatteur, patelineur.* ITAL. *Adulatore, luſinghiero.* GERM. Zudentler/ ſtreichlerder mit dem fuchsſchwantz ſtreichlen kan. HISP. *Liſonjero.* ANGL. *A flatterer, a groper ſoftelie.* } Plaut. *in Mercat.* Vt palpator nullus eſt: quando occœpit, blandior. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Tum Sycophantæ & palpatores plurimi.

Palpátio, verbale, Ipſe palpandi actus. { ψηλάφησις, θωπεία, κολακεία. GAL. *Teſtament, flatterie.* ITAL. *Eſſo parlare, adulatione.* GERM. Streichlung/ liebkoſung/ das flattieren. HISP. *Obra de palpar, halagos, liſonjas.* ANGL. *Groping, flatterie.* } Plaut. *in Men. ſc.* 2 *a.* 4. Aufer hinc palpationes.

Palpito, as, frequentatiuum, Leuiter, ac frequenter moueor, mico. { πάλλομαι, ἀσπαίρω, σφύζω. GALL. *Se remuer ou treſſaillir continuellement & viſtement, comme fait le cœur d'une beſte fraiſchement tuee tire hors.* ITAL. *Palpitare.* GERM. Sich ſchnelliglich rüren oder bewegen/ gumpſen klopfen. HISP. *Temblar la carne aun viua.* ANGL. *To pant or leap continuallie as the hart of a beaſt new pulled out.* } Cic. 2. *de nat. deor.* Animaduerſúmque ſæpè eſt, quum cor animantis alicuius euulſum ita mobiliter palpitaret, vt imitaretur igneam celeritatem. Plin. *lib.* 18. *c.* 8. Palpitat certè cor, & quaſi alternatim mouetur. Iuuen. *Satyr* 6.

Vt ſemel atque iterum ſuper illam palpitet.

Suet. *in Tib. c.* 61. Palpitantes & ſemianimes in carcerem rapi.

Pălpĭtatio, verbale, Leuis & frequens motus cordis, & aliarum partium. { חלחלה *chelchâh.* παλμός, σφυγμός. GALL. *Treſſaillement & tremblement, comme du cœur.* ITAL. *Mouimento di cuore, quando per qualche accidente trema.* GERM. Das klopfen oder gumpſen des hertzens eigentlich. HISP. *Temblar de carne aun viua como del coraçon.* ANGL. *A panting and leaping continuallie as of the heart.* } Plin. *lib.* 32. *c.* 5. Imponat ſupra cordis palpitationem mulieri dormienti.

Pălpo, nis, qui & Palpator, pro Adulatore & blando homine. { מחליק *machalik.* κόλαξ. }

Palpum nonnulli pro blanditiis vſurparunt. { חלקה *chelkâh.* θωπεία. GALL. *Blandiſſement, flatterie.* ITAL. *Adulatione, luſinga.* GERM. Streichlung/ liebkoſung. HISP. *Halagos, liſonjas.* ANGL. *Faire ſpeaking, flatterie.* } Palpum obtrudere, palpo percutere. Plaut. *in Pſeud.* Mihi obtrudere non potes palpum, hoc eſt, blandiri, & ſpem inanem verbis iniicere. Idem *in Amph.* Timidam palpo percutit.

Paluda. Varr. *lib.* 1. *de L. L.* citat hunc verſum veteris poëtæ,

Corpore Tartarino prognata Paluda virago.

Dicit à paludamentis.

Pălŭdāmentă, ſunt inſignia atque ornamenta militaria, propriè tamen Imperatorum. { χλαμύς, ἡ στρατηγικὴ ἐσθής. ANGL. *Coate armour.* } Hinc legimus olim Romæ Imperatores, eorúmque lictores, Paludatos ad bellum ſolere proficiſci, præcinentibus tubis. Liu. Cum paludatis lictoribus profectus ab vrbe, Brundiſium venit. Paludamentum, inquit Budæus, chlamys eſt imperatoria, i. eorum qui exercitus educebant, quale illud eſt quod hodie *Cottam armorum* vocamus. Liu. *lib.* 1. *ab Vrb.* paludamentum pro veſte militari vſurpauit etiam eius qui non eſſet Imperator. Cognitóque, inquit, ſuper humeros fratris paludamento ſponſi quod ipſa confecerat, ſoluit crines, & flebiliter nomine ſponſum mortuum appellat. Paludamentum enim illud erat vnius Curiatiorum, quorum nemo, vt arbitror, Imperator in Albano fuit. Plutarchus *in Fabio, & in Pompeio*, Paludamentum purpureum ſuper tentorium Imperatoris ſignum pugnæ. Hinc

Paludatus: qui vel Imperatoriam chlamydem, vel alia eiuſmodi ornamenta militaria geſtat. Cælius *ad Cic. lib.* 8. Quia verentur ne illud inſiat, vt paludati exeant, id eſt, veſte Imperatoria inſigniti, vt ad publicos hoſtes proficiſcentes. ¶ Paludati in libris Auguralibus ſignificantur, vt ait Verannius, armati, ornati. Omnia enim militaria ornamenta, paludamenta dici, Feſtus ait. Dicta paludamenta quod perſpiciuntur qui illa geſtant, & fiunt palam, vt inquit Varro. ¶ Inuenitur etiam paludamentum de veſte muliebri dictum. Plin. *lib.* 33 *c.* 3 Nos vidimus Agrippinam Claudii principis, edente eo naualis prælii ſpectaculum, aſſidentem ei, indutam paludamento, auro textili, ſine alia materie.

Pălŭdăpium, ἐλεοσέλινον. Apii ſpecies circa aquæ ductus, & in paluſtribus naſcens. Nomen eſt à Theodoro ad imitationem Græcæ compoſitionis confictum. Græci enim hanc herbam ἐλεοσέλινον appellant, quaſi paluſtre apium.

‖ Palum, *Pau*, caſtrum, ſiue opidum Bencarniæ, ſeu Bearniæ, in quo Henricus Rex Nauarræ, Henrici IV. Regis chriſtianiſſimi auus maternus, tribunal ſupremum, ſeu Parlamentum inſtituit ‖

PĂLVMBES, is, tam maſculini, quam fœminini generis, Syluestris columba in arboribus, ſepibúſque nidificans. { φάττα. GAL. *Coulon, ou pigeon ramier.* ITAL. *Colombo ſeluatico.* GERM. Ein wilde taub/ ein feldtaub. HISP. *La paloma.* ANGL. *A wood doue or ſtock doue.* } Virg. 1. *Æneid.*

——— raucæ tua cura palumbes.

Lucanus, Macróſque palumbes. ¶ Dicitur & Palumbus, & Palumba. Suet. *in Claud. c.* 21. Palumbum poſtulare in ludis. Horum duo ſunt genera. Vnum torquatum, à torque quo inſignitur, quod Ariſtoteles φάτταν vocat. Martial. *lib.* 13.

Inguina torquati tardant hebetántque palumbi,
Non edat hanc volucrem, qui cupit eſſe ſalax.

Propert. *lib.* 4.

Sed cape torquata, Venus, ô regina palumba.

Alterum genus quod Græci οἰνάς, Latinorum nonnulli Vinaginem dicunt, ab eſu labruſcæ. Huius auis naturam vide apud Plin. *lib.* 10. *c.* 35.

Pălūmbīnŭs, adiectiuum, quod ex palumbe eſt. { φάττειος. GAL. *De coulom ou pigeon ramier.* ITAL. *Di colombo ſeluatico.* GERM. Von wilden tauben. HISP. *Coſa de paloma torcaſa.* ANGL. *Of a ring doue, wood culuer, or ſtock doue.* } vt Palumbina caro, apud Plin. *lib.* 30. *c.* 12.

Pălūmbārĭŭs, à nonnullis appellatur accipitris quoddam genus, quod à Græcis φασσοφόνος, hoc eſt, palumbium occiſor appellatur, quòd ab hoc præſertim genere palumbibus maximum ſit periculum, quas in aperto volantes rapit. Vtitur hac voce Theodorus.

Pălūmbŭlă, diminutiuum à Palumba. φαττίον.

PALVS, i, ſecundæ declinationis. Dicitur lignum acutum quod ſolet in terram defigi ad ſuſcienda ædificiorum fundamenta, aut caſtra munienda, aut claudendos hortos, aut ſuſtinendas vites, aut ſimiles vſus. { יתד *iathéd.* χάραξ, σταυρός. GAL. *Vn pau ou pieu.* ITAL. *Palo.* GER. Ein pfal den man in das erdtrich ſchlecht/ ein ſtecken. HISP. *El palo de forma de pertiga.* ANGL. *A pale or any incloſure a poſt.* } Plin. *lib.* 14. *c.* 3. Nec orthampelos indiget arbore, aut palis, ipſa ſuſtinens. In hac autem ſignificatione Palus producit priorem, quum Palus, paludis, eandem corripiat. Tibul. *lib.* 1. *Eleg.*

Hic docuit teneram palis adiungere vitem.

Plaut. *Menæch. ſc.* 4. *a.* 2. Quaſi ſupellex Pellionis, Palus Palo proximus eſt. Gell. *cap.* 3 *lib.* 10 Palus deſtitutus eſt, vt virgis cæderetur. ¶ Ad palum exerceri, cuius militaris exercitationis ſit, meminit Vegetius *de re militari.* Itémque clauas ligneas duplicis æquè ponderis pro gladiis tironibus dabant: eóque modo non tantùm manè, ſed etiam poſt meridiem exercebantur ad palos. Iterum, contra illum palum tanquam contra aduerſarium tiro cum crate illa, aut claua velut cum gladio ſe exercebat, & ſcuto. Inde

Palaria, æ, ad palum militaris exercitatio cum claua Chariſius, Hæc palaria cùm milites ad palos exercentur. Huc pertinet illud ex Cornicularia, cuius meminit Varro. Itaque ducunt milites ad vectim, quem circum eunt, ludentes. Ita enim legendum eſſe oſtendit Scaliger.

Pālāris, e, adiect. à Palo, vt Palaris ſylua, ex qua palus ſumitur, apud Vlp. *l.* 9. *D. de vſufruct.*

PĂLVS, udis, per tertiam inflexionem, dicitur, aqua ſtagnans, quæ æſtate plerunque ſiccatur. { אגם *aghám.* ἕλος. GALL. *Vn marets ou mareſcage.* ITAL. *Palude.* GERM. Ein pfütz/ moſelachen. HISP. *La laguna de agua cogida.* ANGL. *A fenne or marſhe.* } In hoc differt à Lacu, qui perpetuam habet aquam, neque vllo æſtu exiccatur. Cæſ. 2. *bell. Gall.* Quo propter paludes exercitui aditus non eſſet. Habet autem palus priorem correptam, poſteriorem autem ferè ſemper producit. Virg. 1. *Eclog.*

——— quamuis lapis omnia nudus
Limoſóque palus obducat paſcua iunco.

Idem 4. *Georg.*

Cocyti, tardáque palus innabilis vnda.

Horat. *in Arte poetica* licenter corripit, quum ait,

Regis opus, ſterilíſque diu palus aptáque remis.

Paludifer, a, um, vt Aquæ paludiferæ. Autor Philomelæ.

Pălūdōſŭs, a, um, ἑλώδης. GALL. *Mareſcageux.* ITAL. *Paludoſo.* GERM. Moſechtig/ pfützechtig. HISP. *Coſa de aquella laguna.* ANGL. *Full of fennes or marſhes.* } vt, Humus paludoſa, apud Ouid. 15. *Metam.*

Æquè paludoſa ſiccis humus aret arenis

Pălūſtrĭs, & hoc paluſtre, quod eſt ex palude. { ἑλεῖος. GALL. *Mareſcageux.* ITAL. *Paluſtre.* GERM. Auß der pfützen/ auß dem moſz. HISP. *Coſa de laguna.* ANGL. *Of fennes or marſhes.* } vt, Locus paluſtris, locus paluſtris, apud Cæſarem 7. *bell Gall.* Aqua paluſtris, Col. *lib* 1. *cap.* 5. Vadum paluſtre, Claud. 2. *de raptu Proſerp.*

‖ Pamæum, veſtis paſtoralis. Gloſſ. Iſid. ‖

Pambăſilia, { παμβασιλεία. GALL. *Regne parfait & accompli.* ITAL. *Regno perfetto, compito.* GERM. Ein regierung oder reich welcher vollkommenlich alle gwaldt iſt. HISP. *El reyno ò reynado perfecto.* ANGL. *A rulinte of a kindome when one ruleth all thinges.* } Dicitur quaſi regnum numeris omnibus dominationis perfectum atque abſolutum: cuiuſmodi ſunt reges noſtri qui cuncta ſuo arbitratu ſtatuentes, omnia in poteſtate habent. ¶ Eſt igitur Pambaſilia (vt inquit Ariſtoteles) genus illud regni, quum vnus omnium poteſtatem habet communium & publicarum rerum.

Pamiſus, πάμισος. Arcadiæ fluuius in Stymphalo monte naſcens, & præter Tricenem in Meſſeniacum ſinum influens. Dictus Pamiſus, quaſi totus odioſus, ob damna & detrimenta quæ agris infert. Ptolem. Panſum vocat. Eſt & alter eiuſdem nominis fluuius in Thracia ex Hæmo profluens, teſte Plin. *lib.* 4 *cap.* 11. Item tertius in Theſſalia, cuius meminit idem Plin. *lib.* 4. *c.* 8.

Pamphagi, παμφάγοι, Æthiopię populi quibuſl bet rebus veſcẽtes. quorum meminit Plin. *lib.* 6. *c.* 30. Pamphagus item numeratur ab Ouid. *lib.* 3. *Metam* inter canes Actæonis.

Pămphĭlŭs, πάμφιλος, Neoclidis filius, Platonis auditor, quem teſtatur Plato in Phædone, inter eos qui in acie occiderant, decem dies iacuiſſe,

trIduóque

tumuloque poſtquam inde ſublatus fuerit, impoſitum rogo reuixiſſe, ac mira quædam tempore mortis viſa narraſſe. ¶ Pamphilus alius ſacerdos, Euſebii Cæſarienſis neceſſarius, tanto bibliothecæ diuinæ amore flagrauit, vt bonam partem voluminum Origenis ſua manu deſcripſerit. Extinctus idem martyr apud Cæſaream Palæſtinæ ſub Maximino. Ex Hieronymo. ¶ Suidas autem tres Pamphilos commemorat: duos Grammaticos, quorum alter patria Sicyonius, de Grammatica, picturáque, ac claris pictoribus ſcripſit. Alter Alexandrinus dictionarium edidit, quod & Pratum appellauit, id eſt, variarum rerum collectanea. Tertius Athenienſis fuit, rei publicæ expilator.

Pamphylia, Παμφυλία, Regio in minori Aſia, ab Ortu Ciliciam & partem Cappadociæ: ab Occaſu Lyciam habens: à Septentrione, Galatiam: à Meridie, mare quod ab ea Pamphylium appellatur. Dicta Pamphylia, vt quidam putant, ab arborum copia, quaſi tota frondoſa in ea (vt Pomponius refert) eſt fluuius Melas, nauigabilis, & Eurymedon, apud quem Cimon Athenienſis Perſas nauali pugna ſuperauit. Pamphylius, qui eſt ex Pamphylia Cic. 1. *de diuinat.* Quæ quidem nunc a Romanis auguribus ignorantur, bona hoc tua venia dixerim, à Cilicibus, Pamphylis, Piſidis, Lyciis tenentur: ſcribitur etiam Pamphilia & Pamphilus per i.

‖ Pamphylidromea imperatoria nauis. Cerda. ‖

Pampillum, genus delicati currus. Lampridius, Iunxit quaternas mulieres pulcherrimas, & binas ad Pampilum, vel ternas, & ſic vectatus eſt.

PAMPINUS dicitur in vite tener, frondoſuſque coliculus, fructum fouens, & ab æſtu vindicans iniuria. { ἕλιξ. GALL. *Pampre, le ienne bois auec la fueille ou le bourgeon de la vigne.* ITAL. *Pampino.* GERM. Ein räblaub/räbblatt. HISP. *El pampano de la vid.* ANGL. *A yong grene branche of a vine with leaues.* } Colum. *lib.* 3. *cap.* 17. Omnis enim fœcundus pampinus intra quintam aut ſextam gemmam fructu exuberat: reliqua parte quamuis longiſſima vel ceſſat, vel perexiguos oſtendit racemos. Virg. 1. *Georg.*

Heu male tunc mites defendit pampinus vuas.

¶ Accipitur aliquando Pampinus pro cirris ouorum polypi piſcis, Plin. *lib.* 9. *c.* 51. Polypi pariunt verè oua tortili vibrata pampino. Hinc deducitur verbum Pampino, & verbale Pampinatio.

Pampino, as, Pampinos decerpo. { ἀποβλαστάνω, ἐκφυλλίζω. GALL. *Esbourgeonner ou eſfueiller la vigne.* ITAL. *Pampinare.* GERM. Die räblaub erbrechen. HISP. *Quitar los pampanos.* ANGL. *To proyne and shred of yong branches of a vine.* } Varr. *de re ruſt. lib.* 1. *c.* 31. Pampinare, eſt ex ſarmento coliculos qui nati ſunt, de his qui plurimum valent, primum ac ſecundum, nonnunquam etiam tertium relinquere, reliquos decerpere, ne reliquis coliculis ſarmentum nequeat miniſtrare ſuccum. Col. *lib.* 3. Quum comprehenderint, deinde eas pampinat, ne plura ſarmenta quàm debent excreſcant.

Pampinatus, a, um, quod Pampini ſimilitudinem imitatur. { κληματοειδής. GAL. *Semblable à Pampre.* ITAL. *Ch' aſſomiglia à pampano.* GERM. Das dem räblaub gleich iſt. HISP. *Coſa ſemejante a pampano.* ANGL. *Like a yong branche of a vine.* } Plin. *lib.* 16. *c.* 42. Ramentorum orbes pampinato ſemper orbe ſe voluens ad incitatos runcinarum raptus.

Pampinatio, verbale. { ἀποβλάστησις. GAL. *Esbourgeonnement ou eſfueillement de vigne.* ITAL. *Sfogliamento di pampani di vite.* GERM. Erbrechung des räblaubs/oder der bletteren an den räben. HISP. *Deshojamiento de los pampanes.* ANGL. *Shreading or cutting of yong branches of a vines.* } Col. *lib.* 4. *c.* 27. Siquidem vel magis Pampinatio, quàm putatio vitibus conſulit.

Pampinator, is. { ὁ ἀποβλαστῶν, κλαδευτής. GALL. *Esbourgeonneur.* ITAL. *Spampinatore.* GERM. Ein räbenerbrecher. HISP. *El que deshoja los pampanos.* ANGL. *He that cutteth of the yonge branches of a vine.* Col. *lib.* 4. *c.* 27. Idque faciet variis de cauſis pampinator induſtrius.

Pampinarium, ij, Palmes, qui (vt inquit Plin. *lib.* 17. *c.* 22.) è duro exit, materiamque in proximum annum promittit: ſiue congeries viuentium ramuſculorum. { [illegible]. GALL. *Branche ou regret de vigne qui ne porte que fueilles, que les vignerons appellent chutier.* ITAL. & HISP. *Pampano.* GERM. Ein jung räbſchoß/ ſo auß dem ſtock herfür ſproſſet/ vnd noch kein trauben/ ſonder nur bletter hat. ANGL. *A yong branche that beareth no thing but leaues.* } Col. *lib.* 3. *c.* 15. Vitioſiſſima eſt eorũ agricolarum opinio, qui minimùm referre credunt, quot vuas ſarmentum habuerit, dum ex vite fertili legatur, & non ex duro trunco enatum, quod Pampinarium vocant.

Pampinarius, a, um, quod eſt Pampini. { κληματικός. GAL. *Choſe de bourgeon, ou pampre.* ITAL. & HISP. *Coſa de pampano.* GERM. Das des räblaubs iſt. ANGL. *Of or perteyning to a vine branche.* } Col. *lib.* 4. *c.* 24. Ne aut pampinarius palmes internatus, aut verrucæ ſimilis ſurunculus relinquatur. Et *lib.* 3. *c.* 10. Nam pampinariam virgam deplantet. Plin. *c.* 21. *lib.* 17.

Pampineus, aliud adiectiuum, idem quod Pampinatus. Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Liber pampineas inuidit collibus vmbras.

Idem *ibidem,*

——— *Tibi pampineo grauidus Autumno*

Floret ager.

Ouid. 13. *Metam.*

Pampineis agitat velatam frondibus haſtam.

¶ Pampineus odor, pro ſapore vini. Propert. *lib.* 2.

Pampineus noſti quàm ſit amarus odor

Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3 *Triſt.*

Non hic pampinea dulcis latet vua ſub vmbra.

Pampinoſus, a, um, quod pampinis abundat. { κληματώδης. GAL. *Fort fueillu.* ITAL. *Ch' abunda di pampani.* GERM. Voll räblaub/bletterechtig. HISP. *Coſa llena de pampanos.* ANGL. *Full of yong branches or vine leaues.* } Col. *lib.* 3. *c.* 5. Et ſi parum pampinoſa vitis eſt.

Pampinaceus, a, um, adiect. [illegible]. Col. *lib.* 12. *cap.* 20. Amomi pondo, quadrans, croci quincunx, criſpæ pampinaceæ libram.

PAN Πᾶν, a Poetis paſtorum atque adeo totius naturæ Deus eſſe fingitur: vnde etiam a Græca dictione πᾶν, quæ idem ſignificat quod totum, vel omne, nomen accepit: quod putabant vno naturæ nomine omnia complecti. Vnde etiam ita Pana pinxerunt, vt nihil ex toto vniuerſo in ea videatur prætermiſſum. Habet enim cornua in Radiorum Solis & cornuum Lunæ ſimilitudinem, rubet eius facies ad ætheris imitationem: in pectore Nebridem habet ſtellatam, ad ſtellarum imaginem. Pars eius inferior hiſpida eſt, propter arbores, virgulta, feras. Caprinos pedes habet, vt oſtendat terræ ſoliditatem. Hic Dæmogorgonis filius creditur fuiſſe, & fiſtulam compoſuiſſe ſeptem imparibus calamis, ſimul coniunctis, propter harmoniam cæli. Hunc Arcades colunt, eum vniuerſæ materiæ dominum appellantes. Vnde a Græcis Πᾶν appellatur. ¶ Item Pan Latinè incubus dicitur. Incubi verò ſunt nocturna phantaſmata mortalibus terrorem incutientia. Traditur & cum Cupidine aliquando pugnaſſe, a quo ſuperatus inciderit in amorem Syringis, ſeu Syringæ virginis, quam quum tranſire Ladonem Arcadiæ amnem non poſſet, nympharum precibus in paluſtrem calamum mutatam viſiſſet, ex hoc datum compoſuiſſe fiſtulam, quæ illius nomine apud Græcos eſt vocata, ſeptem imparibus calamis ſimul iunctis. Virg. 2. *Eclog.*

Pan primus calamos cera coniungere plures

Inſtituit, Pan curat oues, ouiumque magiſtros.

‖ Panicus, a, um, πανικός, ή, όν, ad Pana pertinens. ‖

Panaca Veronenſis: genus vaſis. Martial. *Epigr.* 100. *lib.* 14.

Panaces, is. πανάκες, & Panax, panacis. Herba cuius ſuccus Opopanax vocatur: ἀπὸ τοῦ πάντα ἀκεῖσθαι, hoc eſt, a ſanandis omnibus morbis. Plin. *lib.* 25. *c.* 4. Panaces ipſo nomine omnium morborum remedia promittit. Colum. *lib.* 11. *cap.* 3. Panax vtroque tempore, leui & ſubacta terra rariſſimè diſſeritur.

Panacea πανάκεια, herba, quæ & πάνακες & πάναξ, quaſi omnia ſanans. πᾶν omne, ἀκέομαι ſano. Lucan. *lib.* 9.

Et panacea potens & Theſſala centaurea.

Virg. 12. *Æneid.*

Ambroſios ſuccos & odoriferam panaceam.

Lucretius (inquit Seruius) Panaceæ nomine vbique ſalem intelligit: vnde poſſumus in hoc loco Virgilij ſalem intelligere: nam omnem pellit dolorem. Sed meliùs herbam, quia ait, Odoriferam. Sed (ait Giſanius) vel errat Seruius, vel mendoſus eſt codex, vel leg. *Lucilium,* vt aliàs ſæpe.

Panætius, Παναίτιος, Nicagoræ filius, patria Rhodius, Stoicæ ſectæ philoſophus, Diogenis familiaris & Scipionis Africani præceptor, quem Cicero ſe in Officiis imitari profitetur. Huius autem fuit celebratur aurea illa ſententia, Vitam hominum ex improuiſo aſſidua & propè quotidiana pericula ferre, ad quæ cauenda oportere animo ſemper eſſe intento, vt ſunt athletæ. Sicut enim illi certamine athletico, caput manibus oppoſitis, quaſi vallo præmuniunt: ita animum ſapientis aduerſus petulantiam iniuriarum, ictuſque fortunæ debere eſſe erectum, arduum, ſeptum, ne qua in re repentina incurſio, imparatis, improtectis, nobis oboriatur. Fuit & alter Panætius ſenior, & ipſe Rhodius, cuius multa fit mentio apud philoſophos. Vtriuſque meminit Suidas. Et Gell. *de Panætio c.* 16. *lib.* 13.

Panætolium, Παναιτώλιον, mons eſt Ætoliæ altiſſimus ita dictus, quaſi totam occupet Ætoliam, Plin. *lib.* 4. *c.* 2.

Panætolicus, ca, cum, adiectiuum, vt Panætolicum concilium, apud Liuium *lib.* 1. *belli Macedonici.*

Panagrum, πάναγρον. Retis genus, quod omnia capit, à πᾶν & ἄγρα, captura, vel præda.

‖ Panama, *Panama,* ſita in Iſthmo mare Pacificum à mari Athlantico ſeparante, v. c. ſub A. Platenſi, vel Limenſi in America. ‖

Panaretus, Πανάρετος, Dici poteſt omnium virtutum continens: πᾶν enim Totum ſignificat, ἀρετὴ virtutem. Martial. *lib.* 6.

Arguto madidus pollice Panaretus.

Panarium, videi *Panis.*

‖ Panarmonium, ſuaui harmonia conſtans ab omni parte ordinatum Suid. ‖

Panathenæa, Παναθήναια. Feſta erant Athenis à Theſeo inſtituta in honorem Mineruæ, quæ Latinis Quinquatria appellantur. Hiſce ludis gymnicum certamen per præconem & tubicinem indicebatur, à cuius ſpectatione mulieres arcebantur. Pueri quoque & puellæ ſeſe manibus complexi, Pyrrhicam in theatro ſaltabant. Erant autem duplicia: Maiora quinto quoque anno celebrari ſolita, & Minora, quæ quotannis peragebantur. Hinc

Panathenaicus, a, um, Παναθηναϊκός, ή, όν, ad Panathenæa pertinens. De Panathenæis, vide Alexandrum ab Alexand. *lib.* 5. *c.* 8. *&* *lib.* 6. *c.* 19. & Cælium *lib.* 6. *c.* 49.

Panathenaicon, Παναθηναϊκόν, genus vnguenti, quo, vt Plin. *lib.* 13. *c.* 2. inquit, Athenæ perſeuerantes abſtinuere.

Pancarpiæ, παγκαρπίαι, coronæ ex variis & penè omnibus florum generibus factæ. Feſtus.

‖ Panceps, vide *Pantex.*

Pancerea. In conſtit. Sicul. ſeu Neapol. *lib.* 1. *c.* 9. Cultellos, & enſes, lanceas, pancereas, ſcuta vel loricas, clauas ferreas Germanica vox eſt Pantzer. ITAL. *Panciera*, eſt thorax ſquameus. a pantice venter, qui ea armatura tegitur. }

Panchaia, Παγχαία, Regio Arabiæ, tota arenoſa, in qua arbores ſponte natæ thus emittunt. Virg. 2. *Æneid.*

Totaque thuriferis Panchaia pinguis arenis.

Panchæi, populi, qui, vt Pomponius *lib.* 3. refert, deſerta Sabæ habitant Ophiophagi vocantur, quoniam ſerpentibus veſcuntur.

Panchaie, inſula vna Cycladum, alias Amorgus. Steph.

‖ Panchra, rapina. Item, Panera rapina. Gloſſ. Iſid. leg. Panra: vnde verbum *impanera.* ‖

PANCHRESTOS, vel Panchreſtum, πάγχρηστος, medicamentum nobile, quod Latine dici poteſt morbis omnibus conducibile, vel omnibus affectibus vtile Plin. *lib.* 23. *cap.* 7. Fit ex pomo panchreſto ſtomatice, eadem arteriace appellata. Idem *lib.* 36. *cap.* 20. de generibus hæmatitarum loquens, principatum dat ex iis Æthiopico, oculorum medicamentis vtiliſſimo, & iis quæ panchreſta appellant. Cic. 4. *Verr.* Aduentu L. Metelli Prætoris, quum omnes eius comites iſte ſibi ſuo panchreſto medicamento amicos reddidiſſet, &c. Quo in loco Cicero pecuniam per iocum medicamentum panchreſtum appellat, quod ad varios vſus

ſit

ſit vtilis, præſertim Verri, qui ſpem omnem ſalutis in pecunia habebat poſitam: nullúmque tam graue periculum arbitrabatur, cui pecunia mederi non poſſet.

Panchreſtarius, dulciarius.

Panchrûs: πάγχρως, gemma quæ conſtat ex omnibus coloribus. Plin. *lib.* 37 *cap.* 10.

PANCRATIVM, ij, παγκράτιον, Certamen gymnicum, teſte Hermolao *in lib.* 34. Plin. *cap.* 8. Quod Latine dici poteſt, Quinquertium quoniam ex quinque certaminis generibus conſtabat, curſu ſcilicet, diſco, ſaltu, lucta, & pugilatu. Hoc a Græcis, teſte Feſto, alio nomine dicitur Pentathlum, eadem ratione qua a Latinis Quinquertium. Hermolaus tamen loco iam demonſtrato diſtinguit Pentathlos a Pancratiaſtis, & hos rurſus ab iis quos Periodo victores vocant, vt Pancratiaſten eſſe plus ſit quam Pentathlum eſſe & rurſus Periodo victorem plus quàm Pancratiaſten. Credit enim Pentathlum eſſe, qui quinque his certandi generibus congreditur, hoc eſt, qui & lucta, & ſaltu, & curſu, & diſco, & pugilatu certat, etiamſi in omnibus hiſce, aut quibuſdam ſuccumbat. Pancratiaſten autem dici putat, qui quinque hiſce certandi generibus congreſſus, omnes vicit. Periodo autem victor is dicitur (teſte Feſto) qui quatuor illa ſacra Græciæ certamina, Iſthmia ſcilicet, Nemæa, Pythia, & Olympia obiuit, & in omnibus hiſce vicit. Pancratium itaque & Pancratiaſtes ſecundum ſententiam Hermolai dicuntur ἀπὸ τοῦ πάντων κρατεῖν hoc eſt, a vincendo omnia. vt Pancratium ſit certamen illud quo quis quinque iam dictis certandi generibus congreſſus omnes vicit: Pancratiaſtes verò, qui ex quinque hiſce certandi generibus euaſit victor. Budæus vero prioribus in Pandect. Annotationibus videtur Pancratii & Pancratiaſtæ vocabula deriuare, ἀπὸ τοῦ πάντων κράτους, hoc eſt, ab omnibus viribus, quas in hoc certaminis genere effundebant. Putátque Pancratium fuiſſe certaminis genus, quod excitatis omnibus corporis viribus omniúmque neruorum contentione tranſigebatur. Nam & calcibus & cubitis, non modo pugnis, Pancratiaſtæ vtebantur. Quint. *lib.* 2. *Inſtit.* Sicut ille exercendi corpora peritus non ſi docendum pancratiaſten ſuſceperit, pugno ferire, vel calce tantum, aut nexus modo certos aliquos docebit ſed omnia quæ ſunt eius certaminis. Plin *lib.* 35. *cap.* 11. Alcimachus Dioxippum, qui Olympiæ Pancratio citra pulueris iactum quod vocant ἀκονιτὶ vicit. Pancratium quid ſit docet Gell. *lib.* 13. *c.* 26. ex Panætii libro, Oportet, inquit, animo ſemper eſſe prompto atque intento, vt ſunt athletarum qui Pancratiaſtæ vocantur. Nam ſicut illi ad certandum vocati, proiectis alte brachiis conſiſtunt, caputque & os ſuum manibus oppoſitis quaſi vallo præmuniunt, membráque eorum omnia, priuſquam pugna mota eſt, aut ad vitandos ictus cauta ſunt, aut ad faciendos parata. ita animus, &c. Ergo Pancratiaſtæ dici videntur, non qui, vt Budæo placet, omnibus viribus corporis aduocatis (omnibus enim hoc certatoribus commune eſt) ſed qui ratione omni decertant, cùm & alij certa ratione, & certis duntaxat membris depugnent. Vlpian *l.* 7 *D. ad leg. Aquil.* Si quis in colluctatione, vel in pancratio, vel pugiles dum inter ſe exercentur, alius alium occiderit, &c. Meam ſententiam Pollucis verba confirmant, quæ ſubiiciam Latina facta: Hos, inquit, omni certaminis genere victores poſſis dicere, ſicuti Plato Euthydemum. Hoc admodum placet omni certamine victi ſecundùm Acharnenſes Pancratiaſtas. Hæc Hotomanus. ¶ Eſt præterea pancratium ſcylla puſilla Plin. coloris rufi Hæc eſt ſcylla officinarum, ac cæpa canina Græcorum noſtri ſæculi. ¶ Eſt & carmen monometrum hypercatalecticum, vt, φεῦγε κάνθαρε. Nulla tam fides Scal. *lib.* 2 *poet.* 10.

Pancratice, aduerbium, Robuſtè, vnde Pancraticè valere, eſt robuſtum eſſe. & firma corporis valetudine, vt ſolent ij qui Pancratio exercentur. Plaut *in Bacch.* Benene vſque valuiſti, pancraticè, atque athleticè.

Pancratiaſtès, παγκρατιαστὴς, Certator & victor pancratii. Gell. *lib.* 3. *c.* 15. Diagoras filios tres habuit, vnum pugilem, alterum pancratiaſten, tertium luctatorem. Vide & eundem Gellium *cap.* 26. *lib.* 13. Vide *Pancratium*.

Pancràtius, παγκράτιος, apud Senecam *lib.* 5. *de beneficiis*, legitur pro pancratiaſte. Lacedæmonij (inquit) vetant ſuos pancratios cæſtu decernere Locus eſt mendoſus. ibi enim recte legitur, Lacedæmonij vetant ſuos pancratio, aut cæſtu decernere- non *pancratios* Eſt igitur ipſe pugilatus. Dicitur tamen Pancratiarius, παγκρατιαστής, vide Gl. Gr. Meurſij.

Pancreas, πάγκρεας, ατος, corpus glanduloſum in medio meſenterio ſitum, vaſorum diuiſiones conformans. Hadr. Iun. in Nom. Pancreas glanduloſa & adipoſa caro, pyloro adiacens.

Pandæſia, πανδαισία, epulum. quaſi omnis generis eſca, à πᾶν & δαὶς epulum, à δαίω diuido, epulum præbeo,

Pandana, porta Romæ, quæ antea Saturnia dicebatur: ita dicta à verbo Pando quod ſemper pateret ad res quæ in vrbem ferebantur excipiendas. Eadem dicebatur Libera, a libertate. Autores Pompon. Feſtus & Varro *lib* 4. *de L. L.*

Pandaria, πανδαρία. inſula eſt exigua in ſinu Caietano. diſtans à continente ducentis quinquaginta ſtadiis. Strab. *lib* 5.

Pandataria, πανδαταρία. Inſula in Puteolano ſinu, teſte Plin. *lib.* 3. *c.* 6. Suet. *in Tib. c.* 13. *& in Calig. c.* 15.

Pandectæ, arum, πανδέκται. Volumina ſunt (inquit Budæus) nihil non continentia, ex quibus poſſis, quod velis, velut e cornucopiæ depromere. Vnde Pandectæ legum, quæ omne ius complectuntur, a πᾶν omne, & δέχομαι capio Nomen hoc perperam vulgo vſurpatur et iam a doctis & eruditis viris in fœminino genere, cùm ſit maſculini generis. Siquidem ὁ πανδέκτης, & in plur. οἱ πανδέκται maſculinorum formam & analogiam retinet. Et quæ ratio efficit, vt dicatur ὁ ποιητὴς, & οἱ ποιηταὶ, (i. hic Poeta, æ, & hi Poetæ, arum.) Eadem omninò poſtulat vt etiam dicatur, Hic Pandecta, æ, & Hi Pandectæ, arum. Atque in Titul. indicis Iuriſconſultorum, qui Pandectis Florentinis præfixus eſt, in maſculino genere hoc nomen poſitum inuenitur, ὁ πανδέκτης. Atque ita eſſe efferendum docent duo lumina Academiæ Parisienſis Theod. Marcellus in Commentariis ſuis in Inſtitutiones Iuſtiniani & Leg. XII. Tab. & Georg. Critonius Actione ſecunda, habita in Senatu Pariſienſi Anno 1601. Et certe cum dicimus Pandectas, (i. omnia continentes) ſubintelligimus nomen ſubſtan-

tiuum maſculini generis, libros. Quod probè intelligentes eruditi viri Marcellus & Critonius Profeſſores regii nunquam aliter quam maſculino vſurparunt ſcribentes, etiam Pandectæ Florentinæ Pandectæ, vel igati Pandectæ, Non Piſanæ Pandectæ, Florentinæ Pandectæ, vt paſſim tamen loquutus eſt princeps eruditorum ſui ſæculi Guil. Budæus in annotat. in Pandect. qui vir cum omnia prope viderit, ad hoc minutiſſimum pace tanti viri dictum ſit excuſſit atque excitauit Io. GAL. AND. Gell *lib* 13. *cap.* 9. Tullius Tiro, Ciceronis libertus, libros de variis ac promiſcuis quæſtionibus compoſuit, quos Græco vocabulo Pandectas, id eſt, promiſcua, & multifaria continentes libros, inſcripſit, tanquam omne rerum ac doctrinarum genus continentes. Idem Gell. *lib. vlt.* Sunt qui libros ſuos Pandectas id eſt, omnium receptacula inſcripſerunt. Hanc inſcriptionem Plin. *in Præfatione.* inter illecebroſas & magna promittentes numerauit, propter quas (vt ipſe inquit) vadimonium deſeri poſſit. His Pandectis coagmentandis ſeptem & triginta Iuriſconſulti ſymbola contulerunt, ex quorum verbis Digeſtorum leges velut Centones coagmentatæ ſunt. Hæc ex Budæo.
‖ Pandecton, linteamen L. g. b. ‖

Pandex, qui ſemper pandit ora ad potandum. Gl. Iſid. à pando.

Pandia, πάνδια. feſtum quoddam Athenis, poſt Dionyſia celebrari ſolitum. Suid. Heſ. πάνδια. fiebant in honorem Iouis, ab omnibus. Ideo a πᾶν & Διὸς.

PANDICVLOR, aris, Extendor, vt faciunt, qui è ſomno expergefacti ſunt oſcitantes. {ἀναχάσκω. GALL. S'eſtèdre & renuerſer de ſon corps. ITAL. Diſtenderſi. GERM Sich rancken oder ſtrecken. HISP. Enalçar todo el cuerpo. ANGL. To gape, to yawne and ſtretch as men comming frome ſleep.} Pandiculantes, inquit Feſtus, qui toto corpore oſcitantes extenduntur, quòd pandi fiant. Plaut in *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Ego me aſſimulem inſanire, vt illos a me abſterream, vt pandiculans oſcitatus.

Pandicularis dies, qui & Communicarius dicebatur, in quo communiter omnibus diis ſacrificabatur, πάνδημος ἑορτὴ. Feſtus.

Pandiculatio, pandiculationis, Oſcitatio, vel potiùs corporis inter oſcitandum extenſio. ἀναχασμός Autor Feſtus.

Pandiôn πανδίων. Proprium nomen Erechthei Atheniarum regis filii, qui patri ſucceſſit in regno. Huius filiæ fuerunt Progne & Philomela, quarum Prognen Tereo Thracum regi, cuius ope bellum ſe prorogauerat, vxorem dedit. Reliqua vide in dictione *Progne* Hinc Pandionia πανδιονία, hoc eſt Attica & Pandionius, a, um, idem quod Atticus. Lucanus *de Pallade*,

Et Pandioniis qua cuſpide protegit arces.

PANDO, is, paſſum, Patefacio, aperio. {פתח *pathach* פרש *paraſ* פרש *paraſ*. ἀναπετάννυμι, ἐκπετάννυμι. GALL. Ouurir. manifeſter, eſtendre. ITAL. Aperire, manifeſtare GER. Offnen/auffthun/zertuhn. HISP. Abrir ò deſcubrir. ANGL. To open, to ſett abroade.} Virg. 2 *Æneid.*

Panduntur portæ, iuuat ire, & Dorica caſtra.
Deſertóſque videre locos, littúſque relictum.

Plaut. *Bacch.* Pandite, atque aperite propere ianuam hanc. Virg. 4 *Georg.*

——— *& alas*
Pandere ad æſtiuum Solem.

Idem 3 *Æneid.*

Anchiſen facio certum, remque ordine Pando.

Pandere armamenta. Senec. *e* 9. *de tranq.* Pandere vias. Liu. *lib.* 4. *ab Vrb.* Nonius pando a pane dando ex teſtimonio Varronis dictam eſſe confirmat, quod iis qui ope indigentes in Cereris templû confugiſſent, quod talibus nûquam claudebatur, panis daretur. Huius compoſita ſunt Expando, Diſpando, Propando, Repando. de quibus ſuis locis. Panditur planities. Protenditur ſeſe offert, ap. auct. Lib. 2. *bell. Marcel.*

Pandens, participium. פתח *pathach* פרש *paraſh*.} Virg. 6. *Æneid.*

Melle ſoporatam, & medicatis frugibus offam
Obiicit ille fame rabida tria guttura pandens
Corripit obiectam.

paſſus a, um a pando, Patens, extenſus פרוש *paruſch* נמשך *natus* ἀναπεπταμένος, ἐκπεπταμένος. GALL. Eſtendu, ouuert, de, couuert. ITAL Diſteſo, aperto GER. Zerthon, zerſpannen/auffgeſpannen. HISP. Deſcubierto, eſtendido. ANGL. Oppened, ſpread opt, and ſett abroade } Plaut. In portum vento ſecundo, velo paſſo peruenit, id eſt, ocyſſimo curſu. Paſſa enim vela dicimus expanſa, diſtenta, explicata, vento tumentia ac plena ¶ Capillus paſſus, idem quod diductus, porrectus, ſolute & libere vagans. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4 *Triſt.*

Crinibus en etiam fertur Germania paſſis.

Idem *Eleg.* 3 *lib.* 1.

Illa etiam ante Lares paſſis proſtrata capillis.

Idem *Eleg.* 1 *lib.* 1.

Horſutus vt videare comis.

Terent *Phorm.* Capillus paſſus, nudus pes. Quod & expaſſum aliquando dicimus, & Diſpaſſum, & mutatione a in e, diſpeſſum Idem *in Milit.* Diſpeſſis manibus. Veteres enim paſſum dixiſſe, non panſum, & expaſſum, non expanſum, Gellius Seruiúſque teſtantur. Dicit enim Seruius, Ideo autem pando non facit panſum. quia plerunque, quod in prima verbi poſitione inuenitur, in præterito participio non eſt, vt Fundo, fuſus. Et licèt Euphoniæ cauſa varientur, vel in generibus, vel in numeris Nactus tamen & paſſus nonnunquam penitus patiuntur. ¶ Paſſis manibus. hoc eſt, diductis atque tiſſentis. Gellius *cap.* 15 *lib.* 10. Et Cæſar *lib.* 3 *de bell ciuili*, paſſis palmis veniam orare. Tertullianus tamen Oppanſum velum dixit pro oppaſſo & extento. & alibi, Expanſos, inquit, vulgus ſodiant, cruces ſuſpendant

PANDO as, Incuruo. כפף *chaphaph* κυρτόω. GALL. Courber & affaiſſer. ITAL. Intorcere, incuruare GERM. Biegen vnd ſich krümmen HISP. Empadar o encoruar. ANG. To bowe downe vnder a burden. } Vnde Pandari trabs dicitur. quaſi incuruari, cedereque ponderi. huius contrarium palmæ faciunt, quippe quæ non contra interiora, ſed in diuerſum renitendo fornicatur Plin. *lib.* 16. *c* 42. At populus contra omnia interiora pandatur. Et *paulo poſt*, Facilè pandatur iuglans. Hinc a Vitruuio arbores pandatæ dictæ ſunt, quæ in ædificiis curuant ſ. Nonnunquam etiam legitur Pando abſolutè pro incuruari, vel curuum fieri Quint. *lib.* 11. *c. vlt.* Pectus ac venter ne proiiciatur obſeruandum: pandat

enim poſteriora : & eſt odioſa omnis ſupinitas

Pandatus,a,um, Quint. *lib.* 11. *penult.* Pandata manus vouentium. (i. curua & ſupina.)

Pandatio,nis. { *chepb.* ὑπέρκυψις. GALL. *Courbement.* ITAL. *Incurnamento* GERM. Ein buck / oder biegung. HISP. *Encornamiento.* ANGL. *A bowing or krooking.* } Vitruu. *lib.* 7. *c.* 1. Contignationes pandationibus ſidentes mouendo ſe faciunt vitia pauimentis.

Pandus, a, um, Apertus, latus, incuruus. { פתוח *pathúach* כפוף *chaphúph.* ἐπικαμπής. GALL. *Courbe, courbe contrebas.* ITAL. *Aperto, largo, incurno.* GERM. Benthon / weit oder gebogen. HISP. *Pando, abierto, ò corua.* ANGL. *Open bowed or krooked.* } Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Lancibus & pandis fumantia reddimus exta.

Martial. *lib* 14.

Hic tibi donatur pando ruber orbe anſa.

Pandus aſellus, Ouid. 1 *Faſt.* Carinæ pandæ, Virg 2. *Georg* Delphines pandi, Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.* Idem 1. *Faſt.*

Venerat & ſenior pando Silenus aſello.

Et *lib.* 3. *Faſt.*

Vtque piger pandi tergo reſidebat aſelli.

Pandochium, ij, Diuerſorium, taberna quæ hoſpites quoſuis recipit à πᾶν omne, & δέχομαι recipio. πανδοχεῖον. GALL. *Hoſpital, hoſtelerie.* ITAL. *Hoſpitio, alloggiamento.* GERM. Ein wirtshauß / ein herberg / in die ein jeder einkehren mag. HISP. *La poſada, hoſpederia.* ANGL. *An inne, a lodging place.* } Hoſpitium, diuerſorium, ſtabulum, caupona : vnde & caupo ipſe Pandocheus, πανδοχεύς appellatur, per tres ſyllabas.

Pandora, πανδώρα, ab Heſiodo fingitur fuiſſe prima mulier à Vulcano Iouis iuſſu fabricata, quam ſinguli dij donis ſuis ornauerunt. Pallas enim ſapientiæ donum ei contulit, Venus formæ, Apollo muſices, Mercurius eloquentiæ. Inde dicta fuit Pandora, quaſi omnium donum, vel quaſi ab omnibus donata, vel omnium rerum genere donata. Autor Heſiodus *in Theogonia.* ¶ Eſt & nomen matris Deucalionis, à qua Theſſalia Pandora dicta eſt.

Pandoræ, πανδῶραι. Populi ſunt in conuallibus Indiæ, ſicut *lib.* 7. *cap.* 2. ſcribit Plinius, qui ducentis annis viuunt. In iuuenta capillos candidos habent, in ſenectute nigros.

Pandoſia, æ, πανδοσία, ciuitas in Epiro, ſiue Theſprotia non procul ab Acheronte amne. Item altera in Lucania regione, quæ & ipſa Acheronte quodam fluuio irrigatur : circa quam Alexander Epirota trucidatus eſt. Nam quum Dodonæo oraculo monitus eſſet, vt Pandoſiã vrbem, & Acheruſiam aquam caueret, ad declinanda fatorum pericula imminentia, peregrinam militiã ſibi ſuſcipiendam ratus, in Italiam traiecit, ignarus & ibi Pandoſiam vrbem eſſe, & Acherontem fluuium : vbi vix naue egreſſus, veruto a milite eſt transfixus.

Pandroſos, πάνδροσος, filia fuit Cecropis Athenienſium regis, ſoror Aglauri & Herſes, de quibus Ouid. *lib.* 2. *Metam.*

Pars ſecreta domus ebore & teſtudine cultos
Tres habuit thalamos, quorum tum Pandroſos dextrum,
Aglauros læuum, medium poſſederat Herſe.

Pandura, inſtrumentum muſicum, quod & Panduris.

Pandurizare, verbum πανδουρίζω muſico inſtrumento. Lamprid *in Heliogab.* Pandurizauit, organo modulatus eſt.

Panduriſtes, πανδουριστής, qui pandura canit.

Pandurus, πάνδουρος, qui tractat panduram.

PANEGYRIS, πανήγυρις. Nundinæ, vel conuentus publicus: quales quinto quoque anno Athenis celebrari ſolitas ſcribit Herodotus *lib.* 6. Componitur ex Græca dictione πᾶν, & ἀγείρω, quod ſignificat conuenio quaſi dicas omnium conuentum.

Panegyrici, ſunt ſermones qui in conuentu populi, & ſacris celebritatibus habentur : quales ſunt quibus Dij, Reges atque Imperatores laudantur. Et Panegyricon tertium dicendi genus, quod Latini Demonſtratiuum genus dicunt. Tibulli Panegyricus ad Meſſalam *lib.* 4.

Paneros, πανέρως, gemma eſt, alio nomine Panſebaſtos appellata, quæ fœcunditatem creditur afferre Autor Plin *lib.* 37. *c.* 10.

Paneus, πανειάς, per ſimplex n. fons eſt ſub Libano monte, in quem ſi qua natantia proiciantur, in lacu cui Phiala nomen eſt, cuncta reperiuntur. ¶ Eſt etiam hoc nomine Colchorum fluuius, Bocatio teſte, cui oppidum imminet ſui nominis, habens poſt ſe Heniochorum multimodas gentes.

Pangæus, promontorium eſt Thraciæ. Beſſis conterminum, & Macedoniæ coniunctum, ad cuius radices Neſtus amnis defluit. Et in ſingulari eſt generis maſculini, in plurali generis neutri. Statius,

——— *illi Pangæa reſultant,*
Iſmaraque.

Pangæus a, um. vt, Arua Pangæa, & flumina Pangæa, apud Ouid. 3. *Faſt.*

PANGO, is, pepigi panxique, pactum, Figo, planto, iungo. Vnde pactilis (πηκτός) hoc eſt, compactus, & ex pluribus partibus conſectus. { תקע *takáh.* πήγνυμι. GAL. *Ficher.* ITAL. *Ficcare, congiungere.* GERM. Einſtecken / anheften. Item pflantzen. HISP. *Hincar, iuntar, componer.* ANGL. *To greff ſett or plant.* } Plin. *lib* 21. *c.* 3. Summaque autoritas pactilis coronæ. Liuius pro Figo poſuit, *lib.* 7. Lex vetuſta eſt priſcis literis, verbiſque ſcripta, vt qui Prætor maximus ſit, Idibus Septembris clauum pangat. Fixus fuit lateri ædis Iouis optimi Maximi ¶ Pro Planto, φυτεύω. Columell. *lib.* 3. At quæ vetere ſarmento panguntur tardius conualeſcunt, ſed tardius deficiunt Idem *lib* 11. *cap.* 2. Malleoliſque recentiſſimis curioſiſſime pangenda. Cic. *Tertio lib. ult Epiſtol.* poſuit pro ſcribo, vel compono. An (inquit) pangis aliquid Sophocleum? fac opus appareat. Gell. *lib.* 13. *cap.* 19. Si aut verſum (inquit.) pangis, aut orationem ſolutam ſtruis, atque ea verba tibi dicenda ſunt, non eas finitiones prærancidas, neque fæculnas Grammaticas ſpectaueris: ſed aurem tuam interroga, quo quid loco conueniat, dicere ¶ Pangere oſculum, eſt oſculari. Plaut. *in Curcul ſc.* 1 *a.* 1. Qui vult cubare, pangit ſaltem ſauium. ¶ Pangere, paciſci, vel coire. Liuius *lib.* 4 *d.* 4. Pangere ſocietatem. Et *ibidem,* Pangere ſocietatem & affinitatem ¶ Item Pangere ramos lauri. Sueton. *in Galba cap* 1.

¶ Pangere inducias, eſt facere inducias. Liuius 7. *bell. Pun.* Ne antea quidem ſe aut de pace audiſſe, aut inducias pepigiſſe dixit. Compoſita eius quædam ſeruant a, vt Circumpango, a quo circumpanctus, Depango, Oppango, Repango, a quo Repages & Repagula Quædam mutant a in i, vt Appingo, Compingo, Impingo: vnde Impages, de quibus ſuis locis.

Pangito, admodum pango. Gl. Iſid. Pangitare, laudare.

Pactilis, e, quod ex pluribus partibus compactum eſt, & coniunctum. { συμπηκτός, συμπεπηγμένος. GALL. *Aſſemble, & compoſe de plusieurs pieces.* ITAL. *Di molti pezzi congiunto.* GERM. Zuſamen geheftet oder gefügt / nemlich auß etlichen ſtücken. HISP. *Coſa ayuntada de muchas partes y pedaços.* ANG. *That is made and conioyned of many partes* } vt corona pactilis. Plin *lib cap.* 3. Summaque autoritas pactilis coronæ.

Panhormus, vide *Panormus.*

Panici, *ci*, πανικοί. ANG. *Sodaine feare wherewith one is diſtraught.* } Vocantur repentini quidam terrores, & conſternationes, quales ſunt ſympatici metus, vſque adeo irreuocabiles, vt iis correpti, non ratione modò, ſed mente etiam careant. Quicquid cum ſtupore contingit, qualis eſt pauor ſine cauſa obortus, territiculamentumque inane dicitur Panicum. Cic. *lib.* 5. *Attic.* Sed enim quædam πανικά dici. Pro eodem panicus terror dicitur, vel ſubſtantiue Panicus. Higinus de Pane Deo loquens in Capricorni ſignum tranſlato. Hic enim dicitur, quum Iupiter Titanas oppugnaret, primus obiecisse hoſtibus terrorem, qui Panicos dicitur. Fit autem a Pane Deo, quoniam repentinorum terrorum, & conſternationum cauſam Deo Pani tribuunt De Panico terrore, vide Politianum *in Miſcell.* & Eraſmum *in Chiliad.*

Paniceus, qui panem conficit. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Opus paniceis: opus placentariis quoque. (i. opus eſt iis, qui panes & placentas faciunt.) Lambin.

Panicula, vide *Panus.*

Panicum, i, genus frugis, a paniculis ſuis dictum. { ἔλυμος. GAL. *Du panis ſemblable à millet.* ITAL *Panico.* GERM. Fench oder pfenich. HISP. *El panizo.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 7. Paniculum à paniculis dictum, cacumine languido nutante, &c. Cæſ. 2. *bell. ciu.* Panico vetere, atque hordeo corrupto, omnes alebantur.

Panionium, πανιώνιον, vt ſcribit Herodot. *lib.* 1. Locus eſt ſacer in Mycale promontorio, ad Septentrionem vergens, communi conſenſu ab vniuerſis Ionibus Neptuno Heliconio dicatus. Hunc in locum quotannis conueniebant Iones, ad peragenda ſacrificia, quæ & ipſa Panionia πανιώνια dicebantur.

PANIS, cibus ſolidus, è farina & aqua ſubacta piſtus, igni coctus, quo cõmuniſſime alimur. { לחם *léchem.* ἄρτος. GALL. *Du pain.* ITAL. *Il pane.* GERM. Brot. HISP. *El pan* ANGL. *Breade* } A paſcendo (inquit Nonius) proprietatẽ habet ſiue quòd πᾶν Græci, Omne dicunt, propterea quod omnibus pulmentis adhiberi poſſit, & ferè adhibeatur, quum nullum obſonium faciat guſtatu ingratius. Cic. *pro Cluent.* Oppianicũ veneno eſſe necatum, quod ei datum ſit in pane. Idem *in Piſonem* Piſtor domi nullus nulla cella, panis & vinum a propola Terent. *in Eunuch.* Quo pacto ex iure heſterno panem atrum vorent. ¶ Panis ſiccus. (i. ſine opſonio.) Seneca *Epiſt* 84. Panem facis & farinam (ambiguè.) Martial. *Epigr.* 16. *lib.* 8. Detur & panis & aqua. Senec. *cap* 11. *de tranquill.* Pane ſordido vitam oblectare. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Et Suet. *in Neron. c.* 48. Altera manu fert lapidem, altera panem oſtentat. Plaut. *Aul. ſc.* 4. *a.* 1 Panem candidum edere. Quintil. Hæc ſunt ventri ſtabilimenta, Pane & alla bubula. Plaut. *Curc. ſc.* 1 *a.* 2. Vbi obiter notandum legi hic Pane in neutro genere, vt teſtatur Nonius. Pane madido linere faciem ne creſcat pilus. Sueton. *in Othon. cap.* 12. ¶ Panis varia ſunt genera, nam alij ſunt ab opſoniis appellati, vt Oſtrearij panes: alij a delicijs, vt Artolaganii: alij a Feſtinatione, vt Speuſtici: alij a coquendi ratione, vt Furnacei, vel Artopti, qui in clibanis ſunt cocti Sunt & alia panis genera, quæ vide apud Plin. *lib.* 18. *c.* 11. Cibarius panis quis dicatur, explicauimus ſuprà ſuo loco : de Secundario pane ſuo quoque loco dicetur. ¶ Panis interdum pro annona reperitur. Quod inde conijcitur, quòd à fiſco percipiendos reditus, quos Iuſtinian. *in Authen. de non alien.* §. *hac ergo,* Annonam ciuilem appellat: item Cæſar *in l. vlt. C. de iure dotium. & in l. hac edictali* §. *his illud.* C *de ſecund. nuptiis* panem ciuilem vocat Alciatus.

Panifex, panificis, qui panem facit: qui & Panificus dicitur. { אפה *ophéh.* ἀρτοποιός, ἀρτοκόπος. GALL. *Boulanger* ITAL. *Piſtore, fornaio.* GERM. Ein brotbeck HISP *Hornero, panadero.* ANGL *A baker of breade.* } Vnde mulieres, quæ panem faciunt, Panificæ vocantur.

Panificium, ij, ipſa panis confectio, & actus faciendi panem. { ἀρτοποιΐα. GAL *Ouurage en pain art à faire le pain.* ITAL. *Arte di far pane.* GER. Brotbachung. HISP *La obra de la panaderia.* ANGL. *Baking of breade* } Gell. *lib.* 2. *c.* 8. Scire igitur oportet omnia legumina, quæque ex frumento panifica ſunt, generis valentiſſimi eſſe. Valentiſſimum voco, in quo plurimum alimenti eſt.

Panarium, ij, locus vbi panis ſeruatur panis repoſitorium. { ἀρτοθήκη, ἀρτοφόριον. GAL. *Le lieu ou on garde le pain.* ITAL. *Doue ſi repone il pane.* GER. Ein brotkenſterlin / brotkorb ein jeden ort an daran man brot behaltet. HISP. *Lugar para guardar pan cozido.* ANG. *Where the bread is kept, a pantrie* } Suet. *in Calig* Sparſit & miſſilia variarum rerum, & panaria cum opſonio viritim diuiſit.

Panariolum diminutiuum { ὁ μικρὸς ἀρτοθήκη, τὸ ἀρτοφόριον. GALL. *Petit panier pour mettre le pain* ITAL. *Piccolo caneſtro da portar pane* GER. Ein brotkörblein / ein brotgehältlin. HISP *Ceſta para guardar o traer pan.* ANGL. *A litle baskett to put bread in.* } Mart. *lib.* 3. Cum panariolis tribus rediſti.

Panarius, ἀρτοπώλης, qui panes vendit. Gloſſ.

¶ Panaria, largitio panis facta ab Imperatoribus cum alijs edulijs. Budæ.

Panifica, annona ciuilis Zaſius.¶

Paniſci, πανίσκοι. Dij ſylueſtres, per diminutionem dicti, quaſi minutuli panes ſicut a Satyro Satyriſcus incluatur. Scribit Plin. *lib.* 35. Paniſcum fuiſſe pictum a Tauriſco pictore. Suet. *in Tib. c.* 43.

¶ Pannada, aqua cum pane infriato Gl g. h.¶

Pannonii, παννόνιοι. Appellantur a Romanis, quos Græci Pæonas παίονας.

vulgus

vulgus Hungaros vocitat, quorum fama olim formidine totam concuſſit Europam, tanquam eſſent bello inſuperabiles. {Die Vngarn.} Hi tribus fluuius, Drauo, Sauo, & Iſtro vallantur.

Pānnŏnĭcus, a, um, [illegible]. Suet. *in Aug.* Reliqua per legatos adminiſtrauit, vt tamen quibuſdam Pannonicis bellis, atque Germanicis, aut interueniret, aut non longe abeſſet. Horum regio, [illegible], dicta eſt, quæ ab Oriente habet Mœſiam, quæ & Seruia & Bulgaria dicitur: ab Occidente Noricum, a Septentrione Germaniam & Danubium. Diuiditur autem Pannonia in ſuperiorem & inferiorem. Pannonia ſuperior ab Occaſu Norico, a Septentrione, Germania & Iſtro terminatur: ab Oriente habet Pannoniam inferiorem, à Meridie Illyrium. Hodie Hæc Pannoniæ pars Styria & Auſtria appellatur, in qua Vienna vrbs celeberrima, firmiſſimumque orbis Chriſtiani propugnaculum. Inferior verò Pannonia a Septentrione Germaniam, Danubiumque ab Occaſu Pannoniam ſuperiorem: a Meridie Liburniam, quam hodie Sclauoniam appellat proprie: ab Ortu vero Iazyges Metanaſtas, quem tractum hodie Septem caſtra vocant. Hæc Pannoniæ pars hodie fere vno nomine Hungaria dicitur.

Pānnvs, i, per duplex nn. quo veſtimur. { [illegible] *béghed.* [illegible]. Gal. *Drap ou drapeau.* Ital. *panno.* Germ. Tuch. Hisp. *Paño.* Angl. *Cloth.*} Ouid. *in Ibin.*

——— Tincti ferrugine panni

Horat. 1. *Carm. Ode* 30.

Te ſpes & albo rara fides colit
Velata panno.

Pannum neutri generis, protulit Næuius *in Tabell.* Qui habet vxorem ſine dote, pannum poſitum in purpura eſt. ¶ Ponitur aliquando pro linamento, quod vulneri imponitur. Colum. *lib.* 6. *c.* 12. Pannis aceto, & ſale, & oleo madentibus inculcatis.

Pānnĭcŭlŭs, i, diminut. à panno. { [illegible]. Gall. *Petit drapeau deſlié & vsé, haillon.* Ital. *Drappo ſottile.* Germ. Tüchlin. Hisp. *Pequeño paño.* Angl. *A ragge, a clowte.*} Iuuen. *Sat.* 6.

——————— quarum
Delicias & panniculus bombycinus vrit.

Panniculos item aliquando viliores pannos, hoc eſt, attritos & laceros. Celſ. *lib.* 7. Falſa eius cauſa fit, cui imo loco, pila aſſuta eſt ex panniculis facta, quæ ad repetendum inteſtinum ibi ſubijcitur. Item pro panniculo accepiſſe videtur Martial. *lib.* 5

O quam dignus eras alapis Mariane Latini,
Te ſucceſſurum credo ego panniculo.

Pānnĭcŭlārĭa, Vlp. teſte, dicuntur ea quæ in cuſtodiam receptus ſecum attulit: vt veſtem qua indutus fuerat, qui ad ſupplicium ducitur, aut nummos quos victus ſui cauſa habuerit in promptu, aut leues anulos, hoc eſt, qui rem non excedunt aureorum quinque. Vide Vlp. *in l. Diuus, de bon. damn.*

Pānnĕŭs, a, um, quod ex panno eſt. { [illegible]. Gall. *De drap.* Ital. *Di panno.* Germ. Tüchin auß tuch. Hisp. *Coſa de materia de paño.* Angl. *Of cloth.*} vt, Veſtis pannea, quæ ex lana eſt.

Pannōſus, qui ſordida veſte & craſſo panno, vilique opertus eſt. { [illegible]. Gall. *Qui eſt pauurement habillé.* Ital. *Veſtido di panni rozzo.* Germ. Lumpechtig / mit böſen zerhudleten vnd ſchlechten kleidern angethan. Hisp. *Embuelto ò veſtido en pañales, ò veſtido de paño vil ò groſſero.* Angl. *That weareth poore apparell.*} Cicero. *ad Attic. lib.* 4. Clodij veſtibulum vacuum ſanè mihi nuntiabatur paucis pannoſis, ſine laterna. Iuuenal *Satyr.* 10.

——— pannoſus vacuis ædilis Vlubris.

Iuſtin. *lib.* 2. Permutato regis habitu, pannoſus, ſarmenta collo gerens caſtra hoſtium ingreditur.

Pānnūcĕŭs, a, um, idem quod pannoſus. [illegible]. Perſ. *Sat.* 4.

Dum ne deterius ſapiat pannucea Baucis.

Pannucea mentula. Vetula Martial *Epigr.* 47. *lib.* 11.

Pānnŭlum, dictum a panno & voluendo ſuo, vt autor eſt Varro *lib.* 4. Apud Iſidorum legitur Panuelium. Item Heſychium, qui in Græca voce explicanda vſus eſt vocabulo Romano, [illegible], inquit, [illegible]. Quæ ſi vera lectio videtur, a panno ſuendo panuchum dictum. Scaliger *in Varronem.*

Pānŏmphæŭs, [illegible]. Iouis epitheton, a [illegible] & [illegible], vox ſiue quòd ab omni lingua colatur, ſiue quòd omnium voces audiat. Ouid. *lib.* 7. *Metam.*

Ara panomphæo vetus eſt ſacrata tonanti.

Pānŏpē es, [illegible], ſiue Panopæa, [illegible], Nympha marina, Nerei & Doridis filia, ita dicta a perſpicuitate viſus. Virg. 5. *Æneid.*

Phorcique chorus, Panopeaque virgo.

Idem 1. *Georg.*

Glauco & Panopeæ, & Inoo Melicertæ.

Heſiod. *in Theog.* [illegible].

Panoplia, æ, [illegible], perfecta armatura: hoc eſt, quicquid ad armandum militem eſt neceſſarium.

Pānŏpŏlis, [illegible], oppidum eſt Ægypti, Panos cultui præcipuè deditum: cuius ſimulacrum ingens apud illos erat, pudendo ſupra modum erecto: dextra autem Lunæ flagellum intentans. Hinc fit gentile Panopolites. Nomos quoque vicinus, ab oppido huius nomine Panopolites dictus eſt de quo Plin. *lib.* 5. *cap.* 9.

‖ Panopta, [illegible]. Gloſſ. Cyr. i. e. qui omni ex parte videt. Epitheton Argi. Sed [illegible] eſt omnibus conſpicuus ‖

Pānormŭs, [illegible]. Vulgò *Palermo.* {Ein vorgebirg in Sicilien heiſſet Palermo.} Latinè ſtatio dicitur: quo nomine dicta eſt Siciliæ inſignis ciuitas, propter multitudinem nautarum quæ vndique illuc conueniunt. Hæc etiam in neutro genere effertur Panormum. Componitur [illegible]. Eſt autem [illegible], portus pars, ſiue ſtatio. vnde nautæ Hormizare dicuntur, quando nauem anchoris & retinaculis inſtruunt, quo ſecura ſit a repentinis procellis. Hinc fiunt Panormita, [illegible], & Panormitanus, qui ex Panormo eſt. Ptol. *lib.* 3. *cap.* 4.

Panotij. Iſidor. apud Scythiam Panotij eſſe feruntur, tum diffuſa aurium magnitudine, vt eis omne corpus contegant. Pan enim Græco ſermone omne, ota aures dicuntur. Plin. *lib.* 4. *c.* 13. Fanetiorum, legend. *Panotiorum*) aliæ, in quibus nuda alioquin corpora prægrandes ipſorum aures tota contegant. Pompon. Mela. Et Satmalos (legitur & *Sannalos*, pro Panotios) quibus magnæ aures, & ad ambiendum corpus omne patulæ, nudis alioqui pro veſte ſunt.

Pānſæ, dicti ſunt quibus lati ac panſi ſunt pedes: ſicut Planci, quibus plani ſunt [illegible]. Gall. *Qui ont les pieds larges.* Ital. *Che hanno i piedi parghi.* Germ. Die breite füß haben. Hisp. *Hombres que tienen la plantas de los piesllanas.* Angl. *That hath broade feet.*} Plinius *lib* 11. *cap.* 45.

Pansĕbastŏs, [illegible], gemma quæ afferre fœcunditatem exiſtimatur: ita dicta quaſi prorſus auguſta & veneranda. Alias Paneros dicitur. Plin. *lib.* 37. *cap.* 10.

Panſelenŏs, [illegible], Plenilunium, quum ſcilicet Luna pleno orbe fulgens, totam lucet noctem. Nam [illegible], Luna dicitur: vide & Proſelenus, [illegible], ante Lunam natus, quo cognomine dicti ſunt Arcades qui ſe ante Lunam natos fuiſſe gloriabantur.

Pantaces, [illegible], fluuius eſt in finibus Italiæ non procul à Gargano monte, iuxta Calchantis, & Podalirij ſacella: cuius aquæ ad pecorum morbos præſens habet remedium. Dictus Pantaces [illegible], hoc eſt, a morbis omnibus curandis.

Pantagias, [illegible]. Fluuius qui quum plenus incederet, totam Siciliam ſonitu implebat: poſt raptum autem Proſerpinæ quum Cereri filiam quærenti obſtreperet, tacere iuſſus, paruit numinis voluntati. Hæc Seruius in illud Virg. 3. *Æneid.*

——— Viuo prætervehor oſtia ſaxo Pantagiæ.

Nomen autem videtur accepiſſe hic fluuius a nimia rapiditate, [illegible], quod obuia quæque proſternat atque ſecum rapiat.

‖ Pantex. Feſt. Pantices dicebant ſtus ventris Scaliger ait. Quid ſit ſtus, neſcio. Alter legitur *fluxus.* fortaſſis legendum *ulcus ventris*; aut *viſcus ventris*, ex Martinio. ‖

Panthĕā, [illegible], vxor fuit Abradatæ regis Suſorum, vt forma iſta & caſtitate inſignis: quæ quum à Cyro maiore, expugnatis Aſſyriorum caſtris capta eſſet, liberaliterque ab eo habita, Abradatam virum ad ſe accerſiuit, eum per communia lecti fœdera obteſtans, vt pro tanta regis in ſe beneuolentia aliquid illi mercedis rependeret. Qua vxoris oratione inflammatus Abradatas, cum vniuerſis copiis in Cyri caſtra venit: vbi quum fortiter dimicans mortem oppetiiſſet, Panthea cadauer illius inter tot millia cæſorum agnitum, lectica ſua ad ripam Pactoli amnis retulit: ablutiſque eius vulneribus quum nutrici quid poſt mortem fieri vellet in mandatis dediſſet, capite in mariti pectus inclinato necem ſibi conſciuit. Vide hiſtoriam hanc latius apud Xen. *lib.* 7 *Pæd. Cyrid.*

Pānthĕōn, [illegible], Templum Romæ, vt Dion hiſtoricus refert, ſic dictum, quòd in Martis Venerisque imaginibus, ſub templo conſtitutas, omnium deorum imagines effictæ erant. Siue quòd templum rotundum ſit, cœlóque perſimile, vt propterea omnium deorum habitatio cenſeatur. Poteſt etiam dici Pantheon, ſummum deorum Nam [illegible] ſignificat omne (quod ſanè in ſimilibus ſæpe ad ſummum ſpectare ſolet) & [illegible], deorum. Plin. *lib.* 36. *cap.* 15. Pantheon Ioui vltori ab Agrippa factum fuiſſe narrat. Hodie vulgò appellatur Templum D. Mariæ rotundæ.

Pānthēr, is, [illegible]. Animal eſt ferum, cuius mas dicitur pardus. Latini formato fœminino ab accuſatiuo ſingulari, vocant pantheram: ſicut ab accuſatiuo nominis crater fecimus nomen primæ declinationis cratera, crateræ Vide dictionem ſubſequentem.

Panthērā, æ, [illegible]. Animal prorſus ferum & maculoſum, quod & pardalis dicitur: mas eius appellatur pardus. Dictio eſt compoſita a [illegible], quod ſignificat totum, & [illegible] fera. Abundat in Hyrcania & Media. Horat *in Epiſt.*

Diuerſum confuſa genus panthera camelo.

Pānthērīnus, adiectiuum, quod ad pantheram pertinet vt, Pantherina pellis, apud Plin *lib* 15. *c.* 11. Pantherinæ menſæ, quæ intorto diſcurſu maculatæ ſunt Idem *lib.* 13 *c.* 15. Menſis præcipua dos in vena criſpis, vel in vertice variis illud oblongo euenit diſcurſu, ideo tigrinæ appellantur, hoc, intorto & ideo tales pantherinæ vocantur

‖ Pantherium Gloſſ. [illegible] lynx. Eſt autem, inquit Geſnerus, Pantherion vox diminuta a Panthera, h. e. paruus panther. ‖

Pāntheron, [illegible], ſiue Pantherum, i. { Angl. [illegible], *A drawing nette.*} Retis genus eſt, ex eo nomen habens, quòd aues omnes includat, eadem fere ratione qua panagron, quod rete piſcatorium eſt. [illegible] venatum ſignificat, & aucupium vnde pantheron dictum, & [illegible], auceps. Eſt autem huiuſmodi rete, quod noſtri *Saltabundum* appellant. quod quum humi exporrectum eſt, & in oblongam tenuitatem contractum, tegitur quiſquilus, ne ab auibus prouideri poſſit. Deinde quum opus eſt adducto magna vi fune, repēte expanditur, meſcatáſque aliquot diebus auiculas vno ictu vniuerſas contegit. Hoc reti Galli ad paſſeres & ſturnos vtuntur, & ad grues, & ortidas, quas *Oſtardas* vocant, quaſi tardos anſeres. Vlpian. *de actio. emt. & vend. l. emptorem.* Veluti quum futurum iactum retis a piſcatore emimus, aut indaginem plagis poſitis a venatore, vel panthera ab aucupe Nam etiamſi nihil capit, nihilominus emptor pretium præſtare debebit. Quo in loco, teſte Budæo, panthera accuſatiuus eſt pluralis, a nominatiuo pantheron: accipitúrque per metonymiam pro euentu aucupij, hoc eſt, pro captura ipſa, ſeu præda, quam auceps panthero ceperit.

Panthia ſucceſſor Agathoclis.

Panthous, & per contractionem Panthûs, [illegible]. Nomen proprium filij Otrei fratris Hecubæ Vocatiuū facit Panthu abiecto s, more Græcorum. Virg. 1. *Æneid* Quo res ſumma loco Panthu? quam prendimus arcem? Inde fit Patronymicum Panthoides, pen. cor. quo vſus eſt Ouid. *lib* 15. *Metam.* pro Pythagora qui tempore belli Troiani ſe Euphorbum Panthoi filium fuiſſe gloriabatur.

Panticapes, [illegible], fluuius eſt Scythiæ quintus ab Iſtro, vt ſcribit Herod. *lib.* 4. Nomadas a Georgis diſterminans.

Panticapæum [illegible], vrbs maxima ad Boſphorū Cimmerium. cæterarum metropolis, condita ab Æetæ filio, cui Agarus Scytharum Rex hunc locum donauerat Nomen autem accepit a Panticape vicino amne, Meminit huius oppidi Plin. *lib.* 4. *c.* 12.

Pāntĭcēs, ſlurus ventris (inquit Feſtus) à pandendo, quòd ventrem pandat. ¶ Sunt qui Pantices interpretentur nimiam ventris pinguedinem quam Galli vocant, *La pance*. {ANG. *The flixe, lewſenes of the bellie* } Plaut. *in Pſeud.* Eò vos veſtros pantices adeò madefacitis, quum ego ſiem hic ſiccus.

Pāntŏlăbus, Παντόλαβος. Notiſſimi ſcurræ nomen, apud Horatium *in Satyricis.*

Pantomatrium, Παντομάτριον. Stephano, oppidum eſt Cretæ inſulæ maritimum, autore Plinio *lib.4.c.12.*

PANTŎMĪMŬS, παντόμιμος. Perſonarum omnium imitator, qui in ſcenis perſonas per ſingulorum actuum ſimulationes oſtendebat. ἀπὸ τοῦ πάντα μιμεῖσθαι. Plin. *lib.7.c.53.* Mythicum pantomimum, hoc eſt, fabulatem, quendam vocant Pantomimorum duo ſunt genera, Scenici, & Mythici. Pantomimi Hylas, Stephanio, Pylas, in quos ſeuerè animaduertit Auguſtus. Suet. *in Auguſt. cap.* 45. Pantominorum factiones relegatæ. Suet. *in Neron. cap.*16. Item, Quorum Pantomimæ decies ſeſtertio nubunt. Seneca *cap. 12. de conſol. ad Helu.* Pantomimorum alter ſaltator, alter interpellator. Quintilian. ¶ Ponitur quandoque pro ipſo poëmate. Plin. *in Paneg.* Idem ergo populus ille ſcenici imperatoris ſpectator & applauſor, nunc in pantomimis quoque aduerſatur, & damnat effœminatas artes.

‖ Pantomimicus, Adiectiuum. Senec. *ep.* 1. *lib.*4. Si intrante te clamor, plauſus, & pantomimica ornamenta obſtrepuerint.

Pantopharinx guloſus, vorax. Euſtach. L.g.b.

Pantopola. Gl. ll. Iſid. Pantopola ſimplaſiarius leg. Pantopola, Seplaſiarius ‖

PANVRGIA, {עָרְמָה *hormá.* πανουργία GALL. *Aſtuce, fineſſe* ITAL. *Aſtutia*. GERM. Arglistigkeit. HISP. *Aſtucia.* ANG. *Subtilitie guile.*} Aſtutia, fraus. Plautus, iſthæc panurgia tete in piſtrinum dabit.

Pānūrgūs, πανοῦργος. Omnium rerum experientiam habens, ἀπὸ τοῦ πάντα ἔργα. Ponitur Atticis ſcriptoribus pro callido, aſtuto, vafro verſipelli, verſuto, veteratore.

PĀNŬS, i, & aliquando apud Celſum, Panis, is, Tramæ inuolucrum, teſte Nonio: à quo panula & panicula, ait Feſtus, per diminutionem, Lucil. *lib.* 9. Totis ſubtegminis panus. ¶ Ab huius ſimilitudine et iam innatus tumor ſub faucibus auribuſve, & inguinibus, panus appellatur φῦγα. Plin. *lib.*20. *c.* 1. Et laterum parotidas & panos ſanat. Panos Galenus in plures ſpecies diuiſit. Panus (inquit Hermolaus) ſiue vt quandoque ſcriptum eſt in Celſo panis, à figuræ ſimilitudine dictus eſt, tumore non alto, ſed lato, in quo quiddam puſtulæ ſimile eſt, fitque in vertice, alis, inguine, cum dolore ac diſtentione vehementi. Huius diminutiuum eſt Panellus, φυγέθλον.

Panula, & Panicula, dimin. à panus. φόβη, ſignificat comā illam in milio, panico, arūdine, & in omnibus ferè arboribus picei generis, in qua ſemē dependet, quam Plin. *lib.* 16 *c.*10. vocat panos & paniculas, & aliquando nucamenta callo ſquamatim compactili, quæ κυνάρια Græci appellant. Quicquid igitur ſublonga, vel ſubrotunda forma tumet, panicula ferè dici poteſt. Plin. *lib.* 21. *c.* 4 Græcula roſa conuolutas habet foliorum paniculas. Plaut. *Mil. ſc.* 1. *a.* 1. Quaſi ventus folia, aut paniculam textoriam. Ita hîc legunt omnes docti.

Panuclium. Varr. 4. *de L.L.* Panuclium, à panno, & voluendo filo. Iſidor. *lib.*19. *c.*29. ſic habet: Panulæ, vel panuclæ, quòd ex pannis texantur. Heſychius, πῆνιον, πανίκλιον, ἢ ἄτρακτος, εἰς ὃ εἰλεῖται ἡ κρόκη.

PAPA, pater ſenſu venerantis. Euſtath. docet, primò monoſyllabum πᾶ eſſe, deinde per reduplicationem dici πάππα ſicut ex μᾶ μάμμα: & deinde πάππας ex πάππα fieri. Vox itaque eſt honorifica: vnde eccleſiaſtici paſtores Papæ dicti ſunt, tanquam patres ſpirituales, viri venerabiles & inde eſt quod Germanis *Pape* eſt preſbyter, eccleſiaſtes, etſi vox ea alicubi malè ſonare cœperit. Synecdochicè vox tranſlata eſt ad primæ ſedis Epiſcopum, quem Max. Pontificem vocant, tanquam πατέρα τῶν ἱερέων. vt Iuſtinianus ait *Nouell.* 131. Germani Papam Romanum peculiariter vocant Bapſt, vel Papſt.

‖ Papa cibus paruulorum. Ita & Germ. Pap, eſt infantium cibus, puls.

Papalia, ſacerdotiſſa. Gl g.b.

Papaethra, papalis tonſura. Conſt. L.g.b. corona Clericorum. Balſam. ‖

Papatus, propriè eſt officium, dignitas, & conditio Papæ: ſicut conſulatus apoſtolatus ſunt officiorum nomina.

Papæ, βαβαί, παπαί, admirantis interiectio. Donatus, Papæ interiectio eſt mira ſubito accipientis: habet enim in ſe affectum verbi miror. vt. Papæ! quid video? Terent. *in Eunuch.* Papæ, hæc ſuperat ipſam Thaidem, vt deliramenta loquitur. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5.

Papæus, nomen, Herodoto teſte *lib.* 4. quo apud Scythas Iupiter vocatur.

PĂPĀVĔR, is, genus herbæ ſomniferæ. {μήκων. GALL. *Du pauot.* ITAL. *Papauero.* GERM. Magſamen. HISP. *La dormidera.* ANGL. *A poppy.* } Vnde a Virg. 4. *Æneid.* Soporiferum papauer appellatur. Et Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.*

Quòtque ſoporiferum grana papauer habet.

Idem 4. *Faſt.*

Interea placidam redimita papauere frontem

Nox venit.

Diuerſæ papaueris ſunt ſpecies præcipuum tamen eſt album ſatiuum, quod ſemen habet: quod toſtum in ſecunda menſa cum melle apud antiquos edebatur. Hoc panis cruſtam candorem ſua & lanæ contra hunt. Plin. *lib.*18. *c.* 25 Dioſc. *lib.*4 *c.* 57. Papauer maſculine antiqui etiam enuntiarunt Varro *in admirandis.* Infra ſem papauerem Plaut. *in Aſin.* Formicis obiicis papauerem. ¶ Papauer, etiam ſemen papaueri ſimile, vt ficı. Tertull. *de praſcript. hæret* Etiam de papauere fici grauiſſimæ & ſuauiſſimæ ventoſa & vana capitulis exſurgit. ¶ Papauer cereale. Virg. 1. *Georg.* Ibi Seruius, vel quod ſit eſui, ſicut frumentum, vel quo Ceres vſa eſt ad obliuionem doloris? cum ſcilicet filiam quæreret. Turneb. *lib.* 9. *c.* 16. interpretatur ſacrum Cereri quia ſimulacra Cereris manu papauer geſtare ſolebant, & eius antiſtitæ. ¶ Papauer corniculatum, μήκων κερατῖτις, quia gignit calyculum inflexum inſtar cornu. ¶ Papauer polyanthum, μήκων πολύανθος, quod eſt multiplici flore, πολύανθος multos flores habens. ¶ Papauer ſpumeum, μήκων ἀφρώδης. alij Heracleam. Dioſc. *lib.*4. 62. Herbula alba eſt, & ſpuma tota.

Papauereus, a, um. Ouid. 4 *Faſt.*

Illa papaueream ſubſecat vngue comas.

Păpāuĕrātă toga. A colore candido dicta eſt, μηκωνοειδὴς χιτών. Eadem ſpiſſa toga dicebatur. Plin. *lib.*8. *cap* 48. Crebræ papaueratæ antiquiorem habent originem.

Papauereus, aliud adiect. μηκώνειος. vt Comæ papauereæ. Ouidius 4. *Faſtor.*

Paphages, Rex Ambraciæ. Is quum obuiam factus eſſet leænæ catulis ſuis ſtipatæ, ab eadem occiſus eſt.

Paphlagonia, Παφλαγονία, Regio minoris Aſiæ, ad Septentrionale littus verſa, ſupra Galatiam, cuius eam Ptolemæus partem facit: ita dicta, teſte Stephano, a Paphlagone Phinei filio. Eius incolæ dicti ſunt Paphlagones: ex quibus fuerūt & Heneti, qui per ſeditionem patria pulſi, & rege Pylemene ad Troiam amiſſo, Antenorem in Italiam ſequuti ſunt, & pro Henetis literæ vnius immutatione Veneti ſunt appellati, autore Liuio *lib.* 1 *ab Vrbe condita.* Plaut. *Curc ſc.* 1. *a.* 3. Paphlagonias & Sinopeas ſubegit. Paphlagonia (vt Solinus ſcribit) a Cytoro monte conſurgit porrecta in ſpatium trium & ſexaginta millium. In ea Mithridates Eupatoriam condidit, quæ ſubacta à Pompeio, Pompeiopolis nominata fuit.

Păphŭs, Πάφος, filius Pygmalionis filij Cilis ex Eburnea matre. Quum enim olim Pygmalion in Cyprum inſulam perueniſſet, comperitque mulieres omnino libidini obſequentes, cælibem vitam ducere ſtatuit. Porrò quum ingenio valeret, eſſetque ſculptor inſignis, dicitur ſibi ex candidiſſimo ebore muliebre ſculpſiſſe ſimulacrum, omnis venuſtatis formæque numeris (quoad fieri potuit) abſolutum, in quo quum homo ingenioſus artem ſuam miraretur, in eius amorem incidit, orauitque Venerem, quæ ſumma cum veneratione id temporis in Cypro celebrabatur, vt vxorē ſibi concederet ſtatuæ ſuæ eburneæ ſimillimam. Quibus precibus à Venere exauditis, Pygmalion domum rediens ſtatuam ſuam animatam inuenit, ſeruatiſque iiſdem lineamentis, eodemque candore, in formoſiſſimam virginem transformatam. Cuius poſtea concubitu vſus, ex ea Paphum filium ſuſcepit, qui & patri in regno ſucceſſit, condiditque vrbem in Cypra, quam de ſuo nomine Paphum appellauit, conſtructo etiam in ea templo, & ara in honorem Veneris, cui diu ſolo thure ſacrificatum eſt. Virg. *lib.*10.

Eſt Amathûs, eſt celſa mihi Paphos, atque Cythera, &c.

¶ Inde Paphius, a, um, vnde & Paphia Venus dicta eſt, quòd apud Paphum coleretur.

Papia lex de Delatoribus. Suet. *in Neron. cap.*10. Item Papia Poppæa lex. Idem *in Claud. cap.* 18. *& cap.*23.

Papia, ciuitas Inſubrū, Ticinum, Τίκινον Ptolemæo appellata, olim Oſtrogothorum & Longobardorum regum ſedes. Vulgò *Pauia.*

‖ Papias, pater. Buleng. ‖

Pāpĭlĭo, nis. {ψυχή. GALL. *Vn papillon.* ITAL *Farfalla.* GERM. Ein pfeiffholter / ſommer vögelin. HISP. *Mariposa.* ANGL. *A butter flie* } Inter vermiculos alatos numeratur, quo nullum animal imbecillius eſt. Columell. *lib.*9 *c.*14. *de apibus.* Vermiculi quoque, qui tineæ vocantur, item papiliones enecandi ſunt. Nam, vt idem teſtatur) ex papiliorum ſtercore naſcuntur tineæ. ¶ Item papilio, παπυλεών, dicitur tentorium. {σκηνή GALL. *Vn pauillon, vne tente.* ITAL. *Padiglione.* GERM. Ein gezelt. HISP. *Pauellon.* ANGL. *A pauillion.* } Plin. *lib.*5. *cap.*3 Numidæ verò Nomades, a permutandis papilionibus, mapalia ſua, hoc eſt, domus, plauſtris circumferentes. Caſtigatiora exemplaria habent, A permutandis pabulis.

PAPILLA, æ. Parua pabula tuberculum {θηλή, μαζός. GALL. *Le tetin le petit bout de la mammelle.* ITAL. *Mamella.* GERM. Ein bruſtlin / das bruſt wärtzlin. HISP *El peçon de la teta, ò teta pequeña.* ANGL. *The pape head* } Serenus. Excruciant turpes autem ſi forte papillæ. Sed hoc tamus ſæpius enim ſignificat mammæ capitulum, vnde lac ſugitur, quamuis etiam pro ipſa mamma ponatur. Virg. *lib.* 11.

Haſta ſub exertam donec perlata papillam

Haſit.

Suet. *in Neron. cap.*34. Papillas cauſcalari. Plaut *Aſin ſc.*3 *a.*1. Si papillam pertractauit, amatos.) Id haud eſt ab re aucupis. Idem *Pſeud. ſc.*1 *a.*1. Papillarum horridularum oppreſſiunculæ. Dicitur tam de viris, quam de mulieribus, & alijs animalibus. Dictæ papillæ, quaſi paruæ papulæ, quòd papulatum ſint ſimiles. ¶ Papillæ etiam in fontibus claniculæ aliæ dicuntur, quæ aquas fundunt, quibus exertis aqua effluit, fiſtulis verò immiſſis aquæ curſus prohibetur. Varro. *lib.*3 *de re ruſt. cap* 14. Qui hic, ſi adduxeris fiſtulam, & in eam papillas impoſueris tenues, quæ eiiciant aquam, &c.

Păpĭlātus, Papilla ornatus, ſeu in papillæ ſpeciem factus {θηλοειδής. GALL. *Fait en façon de mammelle.* ITAL. *Fatto a foggia di mammella.* GERM. In der geſtalt als ein bruſtwärtzlin gemacht. HISP *Hecho en manera de peçon de la teta* ANGL. *Made in faſhion of a pap head.*} Expapillatus, adaſtricte papillam nudatus. ἐκμασθωτός. Plautus in *Milite*, Item & cum nexu humero leuo expapillato brachio. Vide ſuo loco.

‖ PAPINIANISTÆ qui biennium in ſtudio legum verſati tertium adiungebant Papinianı libros legentes. L. g. b ‖

Papinianus, Παπινιανός, Iurisconſultus, Seuero principi gratiſſimus, Sextuſque ſuaſu ſuus, cui in aduocatione fiſci ſucceſſit. Is eſt cui liberos ſuos Seuerus moriens commendauit deinde ab Antonino Caracalla ſecuri percuſſus. Cauſa necis traditur, quòd Caracalla, interfecto fratre Geta, ei mandauerit, vt & in Senatu, & apud populum facinus dilueret: illum autem reſpondiſſe, non tam facile parricidium excuſari poſſe quam fieri. Spartian.

Papinius Statius, Neapolitanus, inter heroicos poëtas relatus, haud ignobili genere ortus eſt. Quidam ſcribunt maiores eius oriundos eſſe Epiro, diuque verſatos Sellis non ſine admiratione ingenij & probitatis. Patrem Papinium habuit, qui ob inſignem eruditionem egregiaſque virtutes Neapoli ciuitate donatus eſt, in qua Statius Papinius poeta natalem ſuum habuit Edidit multa & varia poemata. Thebaidem libris duodecim, quos conſecrauit Cæſari Domitiano. Præterea opus Syluarum. Poſtremo Achilleida aggreſſus, morte præuentus tantùm reliquit inchoatam. Ex Crinito.

Papirium,

Papitium, [illegible], vrbs eſt Paphlagoniæ: à quo fit gentile Papitias, [illegible], autor Steph.

‖ Paplona, teges. L.g.b.

Paponius, ebrioſus. Gl. A. L.

Papotentia, ebrietas. ‖

PAPPA, [illegible], duplex pp. prima infantulorum vox, qua patrem compellant.

Pāppāre eſt minutos & commanducatos cibos comedere, quales nutrices infantibus præbent. & in ea ſignificatione apertiſsime vſus eſt Perſius Satyr. 3. Et ſimilis regum pueris pappare minutum, Poſcis, & iratus mammæ lallare recuſas. Quare quod antea hic ex hoc Perſii loco probabatur, blandiuſculis verbis eſſe patrem appellare, reiciendum & explodendum eſt. Plaut. in Epid. Nouo liberto opus eſt, quod pappet. P. Dabitur, præbebo cibum.

Pāppas, [illegible], accipitur pro patre, ſiue pro eo qui puerum alit. Iuuen. Satyr. 6.

———timidus prægustet pocula pappas.

Eſt autem nomen venerationis a Scythis tractum quo etiam nomine Scytharum nonnulli Iouem appellant, teſte Herodoto.

‖ Pappias pater. Conſt. L.g.b.

Pappulare eſt infantium more blandè patrem appellare. Ali. ‖

Pāppūs, Auus, patris, aut matris pater. [illegible]. GALL. *Ayeul.* ITAL. *Auo.* GERM. Ein großvatter. HISP. *El abuelo.* ANGL. *My fathers or mothers father.*} Auſonius ad nepotem ſuum.

———pappos auiáſque trementes

Anteferunt patribus ſeri noua cura nepotes

Pāppi. {ANGL. *The ſoft downe of thiſtle flowers.*} Dicuntur carduorum flores, & lanuginoſa quædam ſubſtantia in aciem ſe effundens, vt veluti flocci quidam volare videantur. Lucret. lib. 3.

Veſtem nec plumas auium, pappoſque volantes

Plin. lib. 21 cap. 16. Pappum vocari ait, lanuginem helxines herbæ. Et lib. 25. c. 13 dicit eſſe herbam, quæ ab aliis ſenecio dicitur, quod in pappos habeat, & lanuginem carduorum floribus ſimilem habeat. ¶ Item lanugines barbæ, quæ inferiori labro adnaſcuntur, vt mystax ſuperiori.

Pāppōūs, [illegible], id eſt, auitus.

Pappus, [illegible], Philoſophus Alexandrinus, ſcripſit de ſitu orbis, de fluuiis Africæ, & commentarios in Ptolemæum.

Paprimis, [illegible], Ægypti oppidum. Cuius ciuis Paprimites, [illegible]. Stephan.

Pāpŭlă æ, Puſtula, tuberculum quod ieiunæ ſaliuæ deſiccatione curatur {[illegible]. GAL. *Bourgeon ou bube qui vient en la face* ITAL. *Bernoccolo.* GERM. Ein zittermaal. HISP. *Lobanilla.* ANGL. *A pimple or wheale.*} Papulis cutis exaſperatur, & rubet, leuitérque roditur Virg. lib. 3. Georg.

Ardentes papulæ atque immundus olentia ſudor

Membra ſequebatur

Papulæ apud Celſ. vulgò *dartres.* Papula ἀγρία, i. fera, *male dartre,* vel *feu ſauuage.* Duo autem ſunt genera papularum, quæ cuiuſmodi ſint, vide apud eundem lib. 5. cap. vlt. Huius diminutiuum eſt Papilla.

‖ S. Papulifanum, S. *Papoi*, ſiue *Papaul*, v. c. Papuli Lauracenſium, ſub A. Toloſano, cis Garumnam.

Papylion, tentorium, papilio. L.g.b. ‖

Pāpȳrĭūs, a velocitate Curſor dictus, qui dictator creatus aduerſus Samnites, quum ſe aduerſis ominibus progreſſum eſſe ſentiſſet, ad auſpicia repetenda Romam rediens, edixit Fabio Rutiliano magiſtro equitum, quem exercitui præfecerat, ne manus cum hoſte conſereret. Sed quum ille opportunitate ductus pugnaſſet, ac viciſſet, reuertens eum ferire ſecuri voluit: ille in vrbem confugit vbi quum nec ſupplices Tribuni ſatis eum tueri auderent: victus tandem Dictator populi precibus, miſerique parentis lacrymis, ſupplicium ei remiſit paucisque poſt diebus ducto de Samnitibus triumpho, dictatura ſe abdicauit. Vide Liuium lib. 9. ¶ Lucius Papyrius Curſor, ſuperioris filius, de Samnitibus ſecundum patrem omnium pulcherrimam victoriam reportauit: ædemque Fortunæ de manubiis faciendam locauit. ¶ Papyrius Craſſus, quum Prinernates intra mœnia fugaſſet, ac pro rebus bene geſtis triumphus ei negaretur, in monte Albano triumphauit, & pro laurea vſus eſt myrtea corona Valerius lib. 4. ¶ Papyrius Carbo, cum dentibus natus, vt ſcribit Plin. lib. 7. cap. 6. Papyrius prætextatus, nobilis adoleſcens, ex eo cognomen adſecutus, quod in prætexta & adoleſcentia magnæ indolis, atque ingenii ſpecimen dedit. Quum enim a patre duceretur in Curiam, in eaque forte arcana quædam tractarentur, domum reuerſus, interrogatus a matre quidnam in Senatu eſſet actum, vt dux (inquit) viri nubere poſſiat. Qua re inter matronas ſparſa, manè gregatim ad Curiam concurrunt, multò æquius eſſe clamitantes, duobus vnam nubere. Cuius clamoris cauſa tandem intellecta, Senatus Papyrii in ætate taciturnitatem admiratus ſoli in poſterum ex æqualibus aditum conceſſit in Senatum. ¶ Papyrius item alius fuit, qui quum Publium quendam adoleſcentem nobilem ære alieno ſibi deuinctum, & in ſeruitutem adiudicatum haberet, fœdoque eius amore captus, generoſum animum ad turpe obſequium nulla ratione poſſet inflectere, eáque de cauſa adoleſcentulum multis & plagis, & contumeliis afficeret, re in Senatu cognita, in carcerem coniectus eſt, cautumque eſt nequis in corpora libera ob æs alienum quippiam in poſterum iuris haberet. Simile quiddam refert Valer. lib. 6. c. 1. de T. Veturio. & Cælio Plotio.

PAPYRUS, [illegible], frutex ſiue arbuſcula eſt, præcipue in Ægypti paluſtribus naſcens habens radicem obliquam, triangulis lateribus, decem non amplius cubitorum longitudine, in gracilitatem faſtigiata, thyrſi modo cacumen includens. ¶ Ex hoc frutice præparabantur chartæ ab diuiſo in tenuiſſimas, & latiſſimas philyras, quæ eo meliores erant quo mediæ papyro propinquiores, quæ ab huius fruticis appellatione etiam papyri nomen acceperunt. Diuerſa huiuſmodi chartarum genera vide apud Plinium lib. 13. cap. 11. vbi primum chartarum vſum Alexandri Magni temporibus in Ægypto putat fuiſſe inuentum: quamuis alii etiam Numæ regis temporibus chartarum vſum fuiſſe contendat. Ab huius quoque fruticis nomine, etiam hodie chartas noſtras quæ ex contritis linteis fiunt, papyrum appellamus, eo quòd eundem nobis præſtent vſum quem olim Ægyptiis præſtabat papyrus. ¶ Dicimus etiam Papyrum in neutr. genere. Plin. ibidem, Papyrum ergo naſcitur in paluſtribus Ægypti A papyro cognomen Papyrii, [illegible], deductum eſt, a quo Papyria ſit tribus.

Pāpyrāceus, a, um [illegible], quod eſt materiatum ex papyro. Plin. lib. 18. c. 11 Optimè ellychnio papyraceo.

Pāpyrĭfĕr, a, um, [illegible], vt, Amnis papyrifer Nilus. Ouid. 15. Metam.

Pérque papyriferi ſeptem ſua flumina Nili.

Victrices egiſſe rates.

Idem Eleg. 10. lib. 3. Triſt.

Ipſe Papyrifero qui non anguſtior amne Iſter.

Papyropola, [illegible], qui vendit ([illegible]) papyrum. Bud.

PAR æquale, quod eandem quantitatem habet cum altero à [illegible], i. iuxta. apud prope. {[illegible] *niſchtavéh* [illegible]. GAL. *Pair, pareil, ſemblable.* ITAL. *Pare, ſimile, eguale.* GERM. Gleich HISP. *Coſa ygual o ſemeja.* ANG. *Equal, alyke* }Cum ſuis compoſitis, Compar, Diſpar Impar Separ, ſunt generis omnis, faciuntque ablatiuum in e, vel in i. et ſi nominatiuus par apud poetas producatur, in obliquis tamen prima corripitur. Parem autem eſſe, & aliculus recte dicitur. Cic. 3 de Orator. Iambus parcior, ſed ſpatio par non ſyllabis Idem de clar. Orat. Si par in nobis, atque in illo ſcientia fuiſſet Idem in Lælio in amicitia ſuperior par eſt inferiori. Par ac, vel atque. Idem 3. de nat. deor. Neque mihi par ratio cum Lucilio eſt ac tecum fuit. Idem 2. de inuent. Scientia par in nobis, atque in illo eſt. Ouid. Eleg. 1. lib. 2. Triſt.

Par fuit exigui ſimiliſque licentia Calui.

Item. 4. Faſt.

Et docuit iungi cum pare quemque ſuo. (ſcil. Venus.)

Potat & accumbit cum pare quiſque ſua,

ibid. lib. 1.

Cum pare quæque ſuo coeunt volucréſque feræque,

ibidem.

——— Amicitias & tibi iunge pares,

idem Eleg. 4. lib 3. Triſt.

Cum cecidit fato Conſul vterque pari.

idem Eleg. vlt. lib. 4. Triſt. ¶ Par pari datum hoſti mentum eſt, opera pro pecunia. Plaut. in Aſin. ſc. 3. a. 1 ¶ Interdum Pares pro duobus accipiuntur: vt Paribus equis vehebantur Romani in prælio vt laborante altero, tranſilirent in ſiccum. ¶ Interdum accipitur pro decenti, æquo, conuenienti, quod inter omnes æqualitate eſt [illegible] Quintil. lib. 5. c. 11. Si propter matrimonia violata vrbes euerſæ ſunt, quid fieri adultero par eſt? ¶ Parem eſſe, ſignificat ſufficere alicui rei, ſiue reſiſtendo, ſiue exequendo. [illegible] Cic. ad Attic. lib 12. Sed ad illuc pares non ſumus. Quintil. declam. 5. Auſpicio par laboribus corpus. ¶ Paria facere, eſt quod omiſſum eſt vel quod aliunde acceptum eſt, aliter, vel aliunde compenſare. [illegible]. Idem declam. 6. Paria faciemus, tu illic eris vicarius meus, ego hic tuus. Plin. in Panegyr. Parens tibi imperium dedit, tu illi reddidiſti: ſolue ergo adhuc es, qui pro munere tanto paria accipiendo feciſti. Quidam cum amicorum officiis paria in menſa faciunt. Senec. c. 5 de tranquill. Item Quintil. declam. 333. Et Senec. Epiſt. 81 Paria non fecit non reddidit. Par tibi fiet (Orator) Quintil. Inuictum par Conſulum Pompeius & Craſſus. Velleius. & Senec. cap 5. de conſol. ad Polyb. cap. 5. Idem Epiſt. 60. Cum Diis ex pari viuit ſapiens. ¶ Par pari referre, eſt tale aliquid reddere, quale accepimus. Terent. in Eunuch. Si laudabit hæc illius formam, tu huius contra: denique Par pari referto, quod eam mordeat. ¶ A Par, Plautus in Curc. ſc. 2 a. 4. formauit ſuo more ſignificatum parilimus: Eodem (inquit) herclè vos pono & paro, parilis iis eſtis vitibus. Mendoſus hic locus eſt, Omnes docti ita legunt, Parilumi eſtis ibus. (i. iis lenonibus, de quibus præcedenti verſu mentio facta eſt.) Ibus autem pro iis, & hibus pro his, dictum olim docet Priſcianus lib 13. Carilius lib. 1. & Nonius. Item Lambin. in hunc locum Plauti. ¶ Par, impar, genus ludi. [illegible] Suet de Auguſt. ſcripſit ad filiam, Miſi tibi denarios ducentos quinquaginta, quot ſingulis conuiuis dederam, ſi vellent inter ſe poſt cœnam vel talis, vel par impar ludere. [illegible] Horat. 2 Serm. Satyr. 3.

Ludere par impar, equitare in arundine longa.

Pār, ſubſtantiuum, Numerus duorum inter ſe æqualium. {צמד *tſemédh.* [illegible]. GALL *Vne paire, vne couple* ITAL. *Copia.* GERM. Ein par. HISP. *Vn par de dos coſas.* ANGL. *A pair, a couple.*} Cic. de amic. Ex omnibus ſeculis vix tria aut quatuor numerantur, aut quatuor amicorum paria. Idem de opt. gen. dicen. Gladiatorum par nobiliſſimum. Idem Verr. 4. Scyphorum paria complura.

‖ Paſſilis, paſſilitas & paritudo, vide infra ſuo ordine ‖

Pară, [illegible], Præpoſitio Græca, ſignificat Ad, apud penes, aliquando, re præter, tam in præpoſitione, quam in compoſitione.

Para, auis, & parus, parula. Feſtus, & Paronem auem nominat.

‖ Parabia potus quidam factitius. Cæl. Rodig.

Parabaſis, [illegible], tranſgreſſio prævaricatio à [illegible] tranſgredior.

Paracanpaniſmata, inuſtæ ponderationes. L.g.b.

Paracellarius, minoris cellæ præfectus. Idem Lex.

Paradiactades, miſeri. Gl.g.b.

Paradichion, hortus. Item Gl.

Paradiſum, æditicula ſanctæ, monaſteria adiuncta. L.g.b. ‖

PARARIVS, apud Senecam dicitur, qui inter duos ſtipulantes eſſet, [illegible]. ¶ Item pararium illud æs dicebatur, quod equiti dabatur pro duobus equis. Græcè [illegible]. Vide Suid. Vide infra *Pararium.*

Paria, [illegible]. Varro 4 de l. L. Hinc quòd facta duo ſimplicia paria, parilia primo dicta. In vita Aureliani Imp. Mantelia duo Cypria, paria duo. Ab eo quod pares olim dicebantur duo. Feſtus. Paribus equis, i. duobus Romani vehebantur in prælio (intelligit [illegible] equites) vt ſua ſente altero tranſirent in ſiccum. Vnde pararium dicebatur, quod duplex equiti dabatur pro binis equis, id eſt Suidæ [illegible]. Et inde Pararius Senecæ, [illegible], quod inter pares, i. duos ſtipulantes [illegible] eſſet.

Pariare, pro paria facere, quod tum fit, quum expenſi rationes cum accepti rationibus quadrant, pareſque ſunt. Vſus eſt hoc verbo Vlpian.

l.4.D.de manu. Hinc pariatio, ſcriptura qua rationes quadrare cauetur, *l.vlt.de cond. indeb.* & pariator, qui ita rationes reddidit, vt quadrarint *l.8.de cond.& dem.*

‖ Pariari, parem eſſe. Tertull. ‖

Părăbăſis, παράβασις. In Comœdiis dicebatur quum chorus ad populum conuerſus, aliquid extra argumentum fabulæ loquebatur, latinè præuaricationem, ſiue tranſgreſſionem interpretari poſſumus. ἀπὸ τοῦ παραβαίνειν, quod eſt tranſgredi, ſiue præuaricari. Vnde & Parabatæ, quos præuaricatores Latini nominant.

Parabia, æ, παραβία, genus potionis ex millio & conyza. Cæl.*Aur. lect. lib.* 4.c.26

Parabilis. vide *Paro.*

Părăbŏlă, æ. {מָשָׁל *maſchál.* παραβολή. Gal. *Parabole, comparaiſon, ſimilitude.* Ital. *Comparatione, ſimilitudo.* Germ. Ein vergleichung oder gleichnuß. Hisp. *Comparaçion, ſemejança.* Angl. *A ſimilitudine, comparaiſon, prouerbe.* } ſimilitudo ἀπὸ τοῦ παραβάλλειν, quod ſignificat comparare: quaſi rerum diſſimilium comparatio. Quintil. Parabola (quam Cicero Collationem vocat) longiùs res quæ comparantur repetere ſolet: vt, Tam fortiter apud Hipponem fecit Scipio, quam vtique apud Vticam Cato. Et Senec. *Epiſt.60.* Imagines & parabolæ in oratione.

Parabolani, vt interpretatur Alciatus, Latinè dici poſſunt glebæ aſcriptitij, quibus ſcilicet in omni vita ab agricultura recedere non licebat: à Græca præpoſitione παρὰ & βῶλος, quaſi iuxta & glebam. ¶ Per tranſlationem etiam Parabolani dicuntur tenuis conditionis homines, famulitio xenodochiorum, vel eccleſiarum ita deputati, vt integrum ipſis non ſit inde recedere. Horum meminit Iuſtinian. *C. de Epiſc. & cler. l. Parabolani.* Vide plura de hoc apud Cælium *lib.19.cap.11.*

Parabolus, a, um, παράβολος, ὁ, ἡ, qui fidenter ſe periculis obiicit. {Der ſich wagt }

‖ Parabyſtus, a, um, παράβυστος, ὁ, ἡ, è regione intruſus. ‖

Părăcĕntēſis, παρακέντησις, dicitur durior vulnerum curatio, quum ſcilicet vulnus pungitur, hamúſque, vel acus infigitur: ita dicta à pungendo, quòd hoc curationis genus plurimum afferat doloris.

Paracerces, αἱ παρακερκίδες, ſunt parua illa oſſa, quæ ſunt ab vtroque latere τῆς κερκίδος, h. e. oſſis maioris, quo crus continetur. Poll. κερκίς eſt radius.

Parachlamys, veſtimenti genus, non modò militare, vt apud Plaut. *in Perſ.* ſed etiam puerile. Vlpian. *in l. veſtis. de aur. & arg. leg.* Alciat. *de veſt. olobes. in l.1. lib.11.*

Paracleſis, παράκλησις Aduocatio.

Părăclētŭs, i. {מְנַחֵם *menachem.* παράκλητος. Gall. *Defenſeur, aduocat.* Ital. *Defenditore, auocato.* Germ. Ein ermaner / zuſprecher vnd auch fürſprech. Item, ein tröſter. Hisp. *Defendedor, abogado.* Angl. *A patrone or aduocat.*} à verbo Græco παρακαλεῖν, quod rogo, & hortor ſignificat, item pro alio precando intercedo, vt aduocatus, & patronus. Apud recentiores etiam pro conſolatore inuenitur. Hinc Paracletus, id eſt, aduocatus, conſolator, patronus, fautor, adhortator, deprecator. Itaque pollicetur Chriſtus ſuis miſſurum ſeſe paracletum Spiritum, qui eos omnia ſit edocturus, ſiue illum adhortatorem, ſiue deprecatorem, hoc eſt, aduocatum, ſiue conſolatorem velimus intelligere.

Părăclytus, per y, Infamis, aut malè audiens eſt Latinis. {מְקֻלָּל *mikláll.* παράκλυτος. Gall. *Infame* Ital. *Infame.* Germ. Verſchreyt / der ein böß geſchrey hatt / verruſſt. Hisp. *Coſa infame.* Angl. *That is euill ſpoken of that geter an euill name.*} Nam παρὰ in huiuſmodi compoſitione, præter, vel deminutionem ſignificat: κλυτὸς verò inclytum, celebrem, glorioſum.

Paracmaſticos, a, um, παρακμαστικός, ἡ, ὸν, iam deſinens vigere. Ætas paracmatica media inter iuuentutem & ſenectutem. incipit, ſecundum Galenum, à 35. anno, duratque ad annum 49. quo incipit ſenectus.

Paracharacta, παραχαράκτης, monetæ adulterator.

Păracope, es, παρακοπή, idem quod delirium, vel mentis alienatio, ἀπὸ τοῦ παρακόπτειν, quod eſt delirare.

‖ Parada, genus nauigij Viboſci voluptuarij, vndique tecti, quo, æſtu vltrò citróque reciprocante, per Garumnam molliter ferebantur. eæque toris & culcitris inſternebantur, ne agitatio vlla ſentiretur. Meurſ. *in lex. Græco b.* βαράδιον, ſiue βαράδα, parada, alueare. Sed, inquit, vt animi ſententiam dicam, non puto, paradam eſſe βαράδιον. ‖

Părădiaſtole, es, παραδιαστολή, figura eſt quam Latini Diſcriminationem appellant, quum duæ pluréſve res quæ prima facie videntur eædem, ſeparantur, adductis in medium iis, quibus à ſe mutuò diſtant. Vide Rutilium Lupum, & Ruſinianum.

‖ Paradiazeuxis, παραδιάζευξις, peruerſa diſiunctio. ‖

Părădigma, {מָשָׁל *maſcál* דִּמְיוֹן *dimyon* παράδειγμα. Gall. *Exemple.* Ital. *Eſſempio.* Germ. Ein beyſpil oder exempel. Hisp. *Exemplo.* Angl. *Exemple or doing or ſaying.*} Exemplum facti, vel dicti alicuius, quale eſt illud apud Virg. 1 *Æneid.*

Antenor potuit mediis, elapſus Achiuis,
Illyricos penetrare ſinus.

Fit autem tribus modis à pari, à maiori ad minus, à minori ad maius. ¶ dictum eſt autem Paradigma à verbo Græco παραδεικνύω, quod eſt oſtendo & manifeſtum facio. Exempla enim à notioribus ſumpta, & ſuo loco adhibita, plurimum rei alicui lucis addunt, & perſpicuitatis. Vide de hac figura plura apud Rutilium Lupum, & Ruſinianum

Paradiſea auis vel Paradiſi auis, manucodiata. { Paradeis Vogel. } Geſnerus in hiſtor. animal. Reges Marmini in Moluccis inſulis paucis antè annis immortales eſſe animas credere cœpere, haud alio argumento duſtiquam quod auiculam quandam pulcherrimam, nunquam terræ aut cuiquam alij rei, quæ in terra eſſet, inſidere animaduerterent, ſed aliquando ex ſummo æthere exanimem in humum decidere. Et, cum Mahumethani qui ad eos commercij cauſa commearent, hanc auiculam in paradiſo ortam, paradiſum verò locum animarum, quæ vitæ functæ eſſent, atteſtarentur, induerunt hi reguli Mahumethi ſectam, quod hæc de hoc animarum loco mira pollicerentur. Auiculam vero manucodiatam, id eſt, auiculam Dei appelant: quam adeo ſanctè religioſeque habent, vt ſe ea reges tutos in bello exiſtiment, etiamſi ſuo more in prima acie collocati fuerint: plebeij autem caphiræ, id eſt, gentiles ſunt. Hæc Geſner.

Părădīſĕă poma, παραδείσια μῆλα, dicuntur à ſatu, quod ferè in omnibus pomariis inſerantur, odore, ſaporéque inſignia.

Părădiſus, i. {פַּרְדֵּס *pardés.* παράδεισος, ὁ.} Pomarium, id eſt, hortus conſitus, generis tam maſculini, quam fœminini. ¶ Eſt & locus feratum ſeptus, ſiue viuarium, aut viridarium. Vox deflexa eſt, vt quidam volunt, à Chaldæo Pardes quod hortum domeſticum ſignificat, ſiue pomarium. ¶ Eſt & nomen oppidi, in Syria Cœle ad Libani orientale latus ſitum, Plin. *lib.5.c.23.* ¶ Eſt item Paradiſus Ciliciæ fluuius, apud eundem *lib.5.c.27.* ¶ In ſacris literis Paradiſus accipitur pro amœniſſimo horto in Oriente, à primis noſtri generis autoribus habitato: de cuius ſitu variæ ſunt opiniones, quas recenſet Eugubinus, peculiari de hac re edito tractatu. Diuus Auguſtinus ad Oroſium de Paradiſo ſic ſentit Paradiſus itaque in Oriente ſitus eſt, interiecto Oceano, & à noſtro orbe longè remotus, in altiſſimo loco conſtitutus, pertingens vſque ad Lunarem circulum. Vnde illuc aqua diluuij minimè perueniſſe dicitur. Hic locus à primi hominis reatu interclusus eſt, nec vlli animantium datur in eum aditus. ¶ Pro cælo, loco beatorum ſic dictus ab amœnitate ſpirituali, qua ſimilis eſt corporali. De paradiſi ſitu vide Frid. Iun. *in cap.2.Gen.*

‖ Paradogum, feudum nobile: vt pædagogum, agnobile, dicunt eſſe Longobardica vocabula. ‖

Părădoxă orum, Latinè admirabilia, inaudita & quæ ſunt præter opinionem. {נִפְלָאוֹת *nipilaoth.* παράδοξα. Gall. *Choſe inopinee & merueilleuſe, qu on n a point couſtume d'ouyr, & contre la commune opinion.* Ital. *Coſa mirabile, non in vſo, contra l'opinione di tutti.* Germ. Seltzame wunderbare ding ſo wider den gemeinen wohn der leute ſind. Hisp. *Coſa admirabile, fuera la opinion comun.* Angl. *Thinges meruellous and wounder full that paſſeth the opinion of man.*} Seneca *Epiſt.81* Paradoxa vertit inopinata. Hinc Paradoxa Stoicorum, de quibus extat Ciceronis libellus. Paradoxon autem ſchema eſt διάνοιας, quod primum ſenſum ſuſpendit, ac deinde ſubiicit aliquid contra expectationem auditoris Vnde etiam à Latinorum quibuſdam Inopinatum vocatur. Vide Rufinianum *in tractatu de figuris.*

Părădrŏmis, idis, παραδρομίς, Ambulatio ſub dio, ſiue xyſtus. Vitruuius *lib.6.c.6.* Xyſtos, Græca appellatione eſt porticus ampla latitudine, in qua athletæ per hyberna tempora exercentur: noſtri autem hypæthras ambulationes Xyſtos appellant, quas Græci παραδρομίδας, dicunt.

Paranæſis, {παραίνεσις, Gall. *Admonition.* Ital. *Ammonitione.* Germ. Ein vermanung / vnderweiſung. Hisp. *Auertimiento.* Angl. *Admoniſhing.* } Præceptio, admonitio, ſiue adhortatio, & propriè ea quæ contradictionem non recipit, teſte Ammonio, propterea quòd fiat iis de rebus quæ in controuerſiam non cadunt, ſed apud omnes in confeſſo ſunt.

Părænĕtĭcus, a, um, παραινετικός. hortatiuus, Quintil. præceptiuus Senec. *Epiſt. 90.* à verbo παραινεῖν, quod ſignificat hortor, præcipio, & admoneo. Vnde oratio parænetica dicitur, quæ ad virtutem capeſſendam auditoris, lectoriſve animum extimulat.

Paræſus, vrbs condita à Paræſo Minois cognato. Steph.

Parætonium, παραιτόνιον, Libyæ Marmaricæ oppidum eſt, ſtadiis ferè noningentis diſtans à Catamathmo. Alio nomine Ammonide dicitur. Habet portum ingentem, 40. ferè ſtadiorum. Autor Strab. *lib.* 17.

Părætŏnĭŭs, a, um, adiectiuum. Lucanus *lib.* 3. Vſque Parætonias Eoa ad littora Syrtes Silius item *lib.* 3. Perque Parætoniæ celebratum littora Syrtis. Ab huius oppidi nomine etiam Parætonium appellatum eſt coloris quoddam natiui genus, quod circa hanc vrbem in littore ſolet inueniri, ex ſpuma maris, vt creditur, cum limo ſolidata: vnde & minutæ conchulæ plerunque in eo inueniuntur. Autor Plin. *lib.35.c.6.*

‖ Parafredus. Scribitur & *parauredus,* & *paraueredus,* & *parareda.* equus eſt vilis. ‖

Paragaudes, vel Paraganda. Græcis poſter. παραγαύδης, teſte Alciato, genus veſtimenti virilis, vt plurimum linei, quod ſub alia veſte gerebatur, vinctum nunc vnico nexu, nunc pluribus loris. Vopiſcus *in Aureliano,* Paragaudas veſtes ipſe primus militibus dedit quum antea non niſi rectas purpureas accepiſſent & quidem alijs monolores, alijs dilores, trilores alijs, & vſque ad pentelores, quales hodie lineæ ſunt. Turnebus *lib 9. c.11.* Paragaudas, inquit, arbitror faſcias fuiſſe vel aureas, vel ſericas auro ornatas quæ veſtibus intexerentur, non vt inſitæ adſuerentur. Etiam veſtis ipſa Paragauda dicebatur.

Paragium, adæquatio paritatis obſeruatio. vox feudiſt. conſtitut.

Paragoge, παραγωγή Figura qua litera vel ſyllaba fini iungitur, vt Dicier, pro dici. Latine à nonnullis appellatur Adductio.

Paragogia, ipſarum aquarum porri & meatus dicta ἀπὸ τοῦ παράγειν, quod deducere eſt. Hinc παραγωγή, dicta Ælio Donato, & cæteris. Nam & ἀγωγὸς, aquæ ductus eſt. Alciatus *in l. decernimus, C. de aquaduct. lib.11.*

Paragramma, παράγραμμα, ſcripturæ deprauatio, παραγράφω eſt aſſcribo, à παρὰ, ad. Item eſt perperam ſcribo, à παρὰ præter, aliter quam oportet Eſt etiam præſcribo, exceptione ſubmoueo poſitionem: à παρὰ præ aliud tranſeundo.

Paragrammatiſmus, παραγραμματισμός, cùm litera pro litera ponitur.

Paragraphe, παραγραφή, præſcriptio, exceptio, effugium litis, compoſitio. ¶ Eſt & tropus apud poetas, quum præcedenti abſoluto, ad alia fit tranſitus, vt apud Virg. 2. *Georg.*

Hactenus aruorum cultus, & ſydera cæli,
Nunc te Bacche canam.

¶ Annotationes item, ſiue ſcholia ſuccincta, ad marginem adſcripta, paragraphæ appellantur, ἀπὸ τοῦ παραγράφειν, quod inter cætera ſignificat ad marginem annotare. Hinc etiam Iuriſconſultorum interpunctiones, quibus legum capita in plura ſegmenta diuidunt, paragraphæ, ſiue etiam paragraphi dicuntur.

Părăgrăphŭs, παράγραφος, vox eſt Iuriſconſultis vſitatiſſima, qui eam tali nota §. ſcribunt. Dicitur autem paragraphus propriè, quemadmodum Marianus Coſſias antiquus Pandectarum interpres tradit, quicquid ſub vna ſententia clauditur. Pro eodem etiam *paragraphe.*

Paralepſis,

Paralepſis, παράληψις, ad verbum eſt aſſumptio: item exceptio.

Părălipomĕnon, παραλειπόμενα. Derelictum, omiſſum, prætermiſſum, à verbo παραλείπω, quod eſt prætermitto. Hinc Qu. Calaber poeta Græcus, opus quod ea exequitur quæ ab Homero ſunt prætermiſſa, Ὁμήρου παραλειπόμενα, inſcripſit. In ſacris quoque libris eadem ratione Libri παραλειπομένων dicũtur, quibus ea quæ in libris Regum, aut prætermiſſa erant, aut leuiter deguſtata, comprehenduntur.

Paralipſis, παράλειψις, præteritio. In Rhetoricis eſt figura, cùm ſimulamus nos omittere, quod tamen dicimus. Ergo eſt apparens præteritio? metaphora quadam inſolentiore. ea vtimur, quia res notæ aut paruæ ſunt, aut quia ingratæ futuræ exiſtimantur. Eadem & *paraſiopeſis*. Ne confundantur *paralipſis*, & paralepſis, quod alicubi fieri videas.

Părălius, παράλιος, Tertia ſpecies eſt tithymali, ita dicta quòd loca maritima amet. Eadem & tithymalis dicitur. Plin. *lib.* 26 *c.* 8. Tertium genus tithymali paralius vocatur, ſiue tithymalis, folio rotundo, caule palmum alto, ramis rubentibus, ſemine albo.

‖ Parallaxis, παράλλαξις, mutatio: à παραλλάττω vario, ἀλλάττω eſt muto, aliud facio. ‖

Părălleli, παράλληλοι, dicuntur ſegmenta ſphæræ ab Ortu in Occaſum ducta, alterum ex Polis habentia pro centro, omnique ex parte a ſe inuicem æqualiter diſtantia. Plin. *lib.* 6 *cap.* 33 Plura ſunt autem hæc ſegmenta mundi quæ noſtri Circulos appellauere, Græci parallelos. Ratio nominis hæc eſt, quod παράλληλος apud Græcos, inuicem comparatus, vel æqualiter diſtans. Vnde paralleli, circuli, dicuntur æqualiter diſtantes: & lineæ parallelæ, quæ æqualibus ſpatiis ab inuicem dirimuntur.

‖ Parallelogrammus, a, um, παραλληλόγραμμος, ον, parallelas lineas habens. ‖

Părălŏgiſmŭs, παραλογισμός, Deceptio per falſas ratiocinationes, concluſio fallax, & captioſa argumentatio. A verbo Græco παραλογίζω, quòd inter cætera ſignificat captioſo genere argumentationis vtor.

Părălŏs, πάραλος, apud Athenienſes nauis genus erat, qua Theori ad rem diuinam faciendam, Delphos mittebantur, cúmque in vſum ſolùm publicè deſtinata. Illi quoque qui hac in naui vehebantur, Parali dicebantur. Paralorum quoque nomine Plutarchus intelligit vnam è tribus factionibus Athenienſium quæ Solonis tempore vigebant. ¶ Fuit etiam Paralus nomen proprium eius cui Hegeſias primam longæ nauis inuentionem tribuit referente Plin *lib.* 7 *c.* 56.

PĂRĂLYSIS, {παράλυσις. GAL. *Paralyſie.* ITAL. *Paraliſia.* GERM. Der ſchlag durch welchen mir der halbe theil des leibs troffen vnd vnempfindlich gemacht wirt. HISP. *Perleſia.* ANG. *The palſey, a depriuing of feeling and mouing in any part of the bodie.*} Reſolutio neruorum, quæ alio nomine a Græcis dicitur hemiplexia, hoc eſt, ſemi apoplexia, quum in alteram tantùm corporis partem malum id incubuit. Nam quum totum afficitur, apoplexia nominatur. Gignitur ab humore frigido & craſſo, neruos plus æquo humectãte, & laxante, ſenſũmque pariter & motum alteri ferè lateri eripiente.

Părălytĭcŭs qui hoc morbi genere laborat. {παραλυτικός. GALL. *Paralytique.* ITAL. *Paralitico.* GERM. Einer den das gut oder der ſchlag getroffen hatt/gparlichsch. HISP. *Enfermo de perleſia.* ANGL. *He that hath the palſey* } Plin. *lib* 20 *c.* 9 Ideo paralyticis & tremulis dare iubet. Tertull. *in Apol. de Chriſto.* Quum ille verbo dæmonia excuteret, leproſos mundaret, paralyticos reſtringeret mortuos denique verbo redderet vitæ. Reſtingere paralyticos propriè dixit pro ſanare, quum paralyſis nihil aliud ſit, quam neruorum diſſolutio, quæ aliter ſanari non poteſt, niſi nerui illi diſſoluti, & ſulto laxiores reſtringantur.

Paramera, παραμήρια, internæ femoris partes.

Parangaria. In Cod *lib* 12. eſt tit. 51. *de curſu publ & angar. & parangar.* Ibi Gothofr. Angaria eſt, qua curſus publicus diſpoſitus eſt, parangaria alio verſum. *Angaria*, ἀγγαρεία, propriè eſt actio eius, qui ἀγγαρεύει, i. cogit ad publicum curſum. Deinde & paſſio. ergo παραγγαρεία eſt miniſterium ad quod quis adigitur præter publicum & ordinatum curſum angariæ.

Părănītēs, παρανίτης, gemma eſt ex amethyſtorum genere, quæ in Arabia contermino inuenitur, alio nomine ſapinos dicta. Autor Plin. *lib.* 37. *cap.* 9.

‖ Parantegeſis, παρανταγήγεσις, appoſita ex aduerſo narratio. ‖

Părănymphŭs, i, παράνυμφος, ab Hieronymo dicitur pronubus, ab antiquis auſpex. Antiqui enim pro nuptiis celebrandis auſpicium capere ſolebant, Qui præerat huic rei nomine viri, a Græcis παράνυμφος, a noſtris auſpex dicebatur. Et vt auſpex aderat viro, ſic & pronuba mulieri adhibebatur. Itaque quũ apud Chriſtianos auſpicia minimè captentur, adhibẽtur ſacerdotes, qui & pronubi à nobis dicũtur. Auguſt. *lib.* 14. *de Ciuit* Nónne omnes famulos, atque ipſos etiam paranymphos, & quoſcunque ingredi quælibet neceſſitudo permiſerat, ante mittit foras, quam vel blandiri coniunx coniugi incipiat?

‖ Parapetaſma, παραπέτασμα, tegumentum, a παραπετάζω tego. ‖

Părăphĕrnă. { נדבה *nedheh* נדבנים *nedhanim.* παράφερνα. ANGL. *Things that is geuen beſyde promiſe or not promiſed with the dowrie.* } Dicuntur ea quæ præter dotem ſponſo dantur, a παρὰ præter, & φερνὴ dos, quaſi diceres præter dotalia. Hæc & paraphernalia dicuntur. Vlpianus *de iure dot. l. ſi ego* Cæterum ſi res dentur in ea quæ Græci παράφερνα dicunt, quæque Galli peculium vocant, videamus, an ſtatim fiant mariti.

‖ Paraphora, παραφορὰ, error mentis, quæ plena phraſi παραφορὰ διανοίας. ‖

PĂRĂPHRĂSIS, is, παράφρασις. Eſt eiuſdem ſententiæ per alium ſermonem explicatio, & liberior interpretatio, quum quædam mutantes, aut etiam addentes, copioſius ac dilucidius explicamus, quod ab aliis dictum eſt: cuiuſmodi eſt Themiſtii in Ariſtotelem. Ea finitur a Græcis hoc modo, vt ſit quæ narrationi proportione reſpondeat. De hac Quint. *lib.* 10. *cap.* 5. Neque ego paraphraſim eſſe interpretationem tantum volo, ſed circa eoſdem ſenſus certamen, atque æmulationem.

Părăphraſtēs, παραφραστής, dicitur interpres latius explicans, qui non verbum è verbo, ſed ſenſum è ſenſu transfert.

‖ Paraphraſticus, a, um, παραφραστικός, ή, όν, ad paraphraſin ſpectans, aut etiam ad paraphraſten.

Paraphroſyne, παραφροσύνη, delirium, error mentis.

Parapompica, παραπομπικά, quæ tranſmittuntur: vt ἀγωγικά, quæ adducuntur. ‖

Parapotamia, παραποταμία, Regio Aſiæ, Tigri fluuio proxima: vnde & nomen accepit. Vide Plin. *lib.* 6. *c.* 28.

‖ Paraptoma, lapſus, quo ad aliquid impingimus ‖

Părārĭŭs, qui ſtipulationibus, contractibus, nominibuſque faciendis interuenit: quem & Græco vocabulo vocamus Proxenetam. {προξενητής. GALL. *Corratier, qui fait preſter argent.* ITAL. *Chi interuienne ad impreſtar denari, corratiere.* GERM. Ein vnderkäuffer. HISP. *El corredor de la mercaderia.* ANG. *A broker.* } Seneca *lib.* 3. *de benefic.* Quidam volunt nomina ſecum fieri, nec interponi pararios, nec ſignatores aduocari, nec chirographum dare. ¶ Pararium æs appellabatur quod equitibus duplex pro binis equis dabatur: Feſtus.

Părărthrēſis, παράρθρησις. Idem quod luxatio, quæ fit quum os aliquod ſede ſua nonnihil fuerit dimotum.

Părăſangæ, παρασάγγαι, apud Perſas, auctore Feſto, viarum menſuræ ſunt, quas Budæus Herodoti teſtimonio probat fuiſſe triginta ſtadiorum. Verba Herodoti ſunt hæc, Latinè reddita, Quotquot enim inopes ſoli ſunt, ij terram ſuam orgyis metiuntur: qui verò minus inopes ſoli ſunt, ſtadiis: qui autem latifundia habent, paraſangis metiuntur. Conſtat autem paraſanga triginta ſtadiis: ſchœnus autem (quod ipſum verbum eſt Ægyptiacum) ſexaginta.

Părăſcēuē, es, Præparatio. {παρασκευή. GALL. *Appareil, appreſt.* ITAL. *Apparato, preparatione.* GERM. Ein vorbereitung/zurüſtung. HISP. *Aparejo.* ANGL. *A preparatio or preparing, good friday.* } Nam à παρασκευάζω, quod eſt præparo, deducitur. Vnde & dies quo Dominus noſter IESVS CHRISTVS pro humani generis ſalute cruci affixus fuit. Paraſceue παρασκευή, dicitur, quoniam eo die Iudæi ſibi neceſſaria præparabant, vt Paſchæ dies abſque operatione aliqua tranſigeretur.

‖ Paraſemon, παράσημον, ſignum, peculiariter nauis. ‖

Părăſĭōpēſis, παρασιώπησις, Schema eſt apud Rhetores, quod à Latinis præoccupatio dicitur, quum aliquid reticere nos dicimus, & tamen tacitum intelligitur. Hoc ſchemate vtitur, vel quum rem notam eſſe putamus auditoribus, vel quum ſuſpicionem maiorem, excitare reticendo volumus.

PĂRĂSĪTVS, i. { לחך מלחך *lahegh malhegh* παράσιτος. GALL. *Qui ſuit les lopins* ITAL. *Paraſſito.* GERM. Ein tellerſchlecker ein ſchmeichler nur das er zuſeſſen vberkomme/ein ſchmarotzer. HISP. *Truhan por coſa de comer.* ANGL. *A ſmell feaſt, which followeth bellie cheere, a flaterer, a picke thanke.* } Qui aliorum menſas & cibaria ſequitur, qui que eius in conuictu contubernio eſt, omnia facta ſimul ac dicta laudat, nihil repugnat, omnia ſuffert, nihil ventris cauſa facere recuſat, in quo ſummum bonum conſtituit. Vnde & nomen accepit, quòd παρὰ τοῦ σίτου, hoc eſt, à cibo totus pendeat. Paraſiti imaginem pulchrè depingit Terent. *in Eunuch.* his verbis. Eſt genus hominum qui eſſe primos ſe omnium rerum volunt, Nec ſunt: hos conſector, hiſce ego non paro me vt rideant, Sed his vltrò arrideo, & eorum ingenia admiror ſimul: Quicquid dicunt, laudo: id rurſum ſi negant, laudo id quoque. Negat quis, nego: ait, aio. Poſtremò imperaui egomet mihi, Omnia aſſentari. is quæſtus nunc eſt multò vberrimus. Et Quintil. *declamat.* 296. Quid eſt Paraſitus: niſi comes vitiorum, turpiſſimi cuiuſque facti laudator? Idem *declam.* 297. De eius vita ſeruili & contumeliis obnoxia. Paraſito mihi eſt quod ſurripiatur domo. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 4. Amicas liberate: paſcite paraſitos. Item, Dij te perdant paraſitóſque omnes, & qui paraſitis cœnam dabit. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 4. Paraſitum in Carcam mihi meum. Item *Curc. ſc* 1. *a.* 1. Ea fecit. palam paraſitus meo ſumptu educatus Idem *Men. ſc.* 5 *a.* 5. Confecto prandio vino, epoto, paraſito excluſo foras (i. meipſo, *Ibid. ſc* 2. *a* 3. Item Paraſitus octo hominum munus facilè fungitur, (in edendo.) ¶ Paraſitorum olim prouincia obſonare. Idem *Capt. ſc* 3 *a.* 3. Iidē canes *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1. Paraſiti rebus prolatis latent quaſi Cochlæ, & victitant ſucco ſuo. *Ibidem.* ¶ Paraſiti ſorices dicebantur, quia Inuocati erant in conuiuio, & quaſi mures edunt alienum cibum. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1. Cic. *de Amic.* Ne paraſitorum in Comœdiis aſſentatio nobis faceta videretur, niſi eſſent milites glorioſi Idem Lentulo *lib.* 1. Dixi me facere quiddam, quod in Eunucho paraſitus ſuaderet militi. ¶ Paraſiti olim appellatio honeſta fuit, vtpote qui ſacro miniſterio addictus eſſet: nam paraſiti vocabantur olim contubernales, ſodaléſque pontificum, & magiſtratuum, vt docet Athenæus *lib.* 6. Solon ſic eos appellauit, qui in Prytaneo publico victu epulabantur, autore Plutarcho. Pro eo verò poſtea dictus eſt, qui ad menſas diuitum oblectationis cauſa admittebatur. Producit autem hoc nomen penultimam ſyllabam, quam Calepinus male putauit corripi. Horat *lib* 2. *Epiſt.* 1.

Quantum ſit Dorſennus edacibus in paraſitis.

Paraſitandi verbo Solonem vſum, pro publicè epulari, ait Plutarch. *in Solone.*

Părăſĭtă, fœmin. gen. {ἡ παρασίτη. GALL. *Femme qui ſuit les lopins.* ITAL. *Paraſſita.* GERM. Ein tellerſchleckerin / ſchmeichlerin. HISP. *Truhana por coſa del comer.* ANGL. *She that followeth feaſtes.* } Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 2.

Cuſtodes, lectica, ciniſſones, paraſita.

Paraſiticus, a, um. Plautus *ſc* 1. *a.* 3. Ilicet Paraſiticæ arti in malam crucem.

Părăſĭtŏr, paraſitari, Paraſitum ago { παρασιτέω, κολακεύω. GALL. *Acceder tout pour auoir la repuë franche, ſuiure les lopins.* ITAL. *Andar à verſo & adulare per auer lo ſpeſo.* GERM. Tellerſchlecken ſchmeichlen vnd liebkoſen vmb deß bauchs willen. HISP. *Truhanear por coſa del comer.* ANGL. *To flatter one to haue his repaſt free.* } Plaut. Qui paraſitando pauerunt ventres ſuos.

Paraſitatio Plautus *Amphitr* Nequiter penè expeciuit prima paraſitatio.

Părăſĭtaſtĕr, tri Paraſitorum imitator. {παρασιτόμιμος. GALL. *Qui veut imiter les flateurs, qui cherchent leurs repues franches.* ITAL. *Imitatore de paraſſiti.* GERM. Ein nachjäger oder nachfolger der tellerſchlecker vnd ſchmeichler. HISP. *Hombre un poco atruhanado.* ANG. *He that flattereth one, to haue a repaſt free* } Nam quæ in aſter finiuntur, (teſte Valla *lib.* 1.)

lib. 1.) imitationem potius, quàm diminutionem ſignificant. Cicer. *pro Vareno.* Euticius hic noſter Antoniaſter. Duo autem potiſſimum diminutionem denotant, Surdaſter, & Recaluaſter. Terent. *in Adelph.* Eſt alius quidam paraſitaſter paruolus: noſtin'? D. Iam ſcibo.

‖ Paraſiticus, a, um, παρασιτικός, ἡ, ὸν, ad paraſitum pertinens.

Paraſitor, paraſitum ago, παρασιτέω. ‖

Paraſitium, παρασίτιον, locus Athenis.

Păraſtădes, παραστάδες, Lapides qui vtrunque latus oſtij muniunt. Vitruuius quoque paraſtadas in mentione templorum antes vocat. Hermolaus.

‖ Paraſtaſis, actio aſſiſtendi, τὸ παρίστασθαι, aſſiſtentia. Gloſſ. παράστασις præſentatio, exhibitio. ‖

Păraſtătæ, παραστάται, inquit Hermolaus, apud Vitruuium & Plinium, lapides ſunt pilarum ferè modo appoſiti columnis: à quorum ſimilitudine alterum cruris os (alterum enim κνήμη, hoc eſt tibia appellatur) paraſtates nominatur in [illegible] amentis à Vegetio, quod & Paracnemion παρακνήμιον [illegible] natur Iulio Polluci. Apud eundem & meatus illi per quos [illegible] genitura ex epididymide in colem fertur, paraſtatæ appellantur. Semen enim per vaſa ſpermatica in teſtes delatum excipitur à molli quodam inuolucro: quod quia teſtibus incumbit, Græci ἐπιδιδυμίδα appellant. Huic duo varicoſi, longique adhærent meatus, vtrinque vnus, qui ceruici veſicæ inſeruntur, idque comitati vſque ad penis initium, in vnum eundémque canalem confluunt, ab vrinæ ductu diuerſum, cui tamen tum demum quum ad medium ferè colis peruenerint, inſeruntur. ¶ Sunt & in prælio (vt idem inquit) dicti paraſtatæ, nomen officij, quoniam adiuncti ſunt proſtatis, hoc eſt, iis qui præſunt cornibus: ſicut epiſtatæ, qui tertium in regendis his locum tenent. ¶ Sed & tabulæ quædam cum certis inſtrumentis, à Vitruuio paraſtatæ vocantur. Hæc Hermolaus, qui ſic legit apud Plin. *lib.* 33. *cap.* 3. Sed & illius aureæ cameræ, & argenteæ trabes narrātur & columnæ, & paraſtatæ. Idem apud Vitruuium *lib.* 5. In columna, aut paraſtata horæ deſcribuntur. Budæus tamen in iſtis Vitruuij & Plinij locis dicit malè fuiſſe emendatum, legendúmque apud Plin. Columnæ paraſtaticæ. & apud Vitruu. Columna paraſtatica, vtrinque ſine coniunctione.

‖ Paraſynagoga, falſa ſynagoga. Hicet. L. g. b.

Paraſynanche, παρασυνάγχη, ſpecies anginæ cùm exteriores τοῦ φάρυγγος, id eſt, faucium muſculi patiuntur inflammationem, cùm interni, συνάγχη.

Paraſynaxis, praua ſynaxis.

Parathesis, παράθεσις, appoſitio. ‖

Părătilmŏs, παρατιλμός, ἀπὸ τοῦ παρατίλλειν, quod euelli ſignificat, dicitur euulſio pilorum è naribus & pudendis, quæ erat pœna tenuiorum qui deprehenſi eſſent in adulterio. Nam ditiores pecunia ſe redimebant, inopi expilabatur ſedes.

Paratitla, παράτιτλα, lemmata & ſummulæ titulis appoſitæ, à παρὰ & τίτλος titulus: voce Latina à Græcis contracta. Iuſtinianus Imperator ſummas rerum appellat titulatim appoſitas: quales extant Azonis.

‖ Paraton, apparatus. Tert. L. g. b. ‖

Părătrăgœdio, παρατραγῳδέω, id eſt, exaggero, ac verborum magnitudine aliquid augeo. Plaut. *in Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Illic homo eſt, vide vt paratragœdiat carnifex.

Părătrimma, παράτριμμα, Latinè intertrigo, quum femina mutuo attritu excoriantur. Vide *Intertrigo.*

‖ Paratypus, a, um, παράτυπος, perperam pulſatus, malè cuſus: vt paratypa numiſmata. ‖

Parauerędus. *Cod lib.* 12. *tit.* 51. *l.* 1. Præſidibus & rationalibus, &c. vſurpandi parauerędi licentia derogetur. Ibi Gothofr. Veredi ſunt publici equi curſuales. Parauerędi videntur eſſe maiores equi agminales, quos vulgò *parafredos vocant.*

‖ Paraugalma, oppoſitio, comparatio. L. g. b.

Parauxeſis, παραύξησις, exaggeratio, amplificatio. ‖

Părăzōnĭum, παραζώνιον, genus gladij quod ad zonam accingi ſolebat: de quo extat epigramma *lib.* 14.

Militiæ decus hoc & grati nomen honoris
Arma. Tribunitium cingere digna latus.

PĀRCÆ, arum, dictæ ſunt à parco, per contrariam ſignificationem, quòd nemini parcant. μοῖραι, αἶσαι. Ideo tres eſſe Parcas arbitrantur, quoniam tria ſunt tempora in quibus omnia euoluuntur. Varro. Cui ſubſcribit Gell. *c.* 16. *lib.* 3. à partu, vnius literæ mutatione deduci putat: quoniam (vt ſcribit Heſiodus) naſcentibus hominibus bonum malúmque conferre cenſeantur. Iuuenal *Satyr.* 9.

Hæc exempla para felicibus at mea Clotho,
Et Lacheſis gaudent ſi paſcitur inguine venter.

Harum nomina erant Clotho, Lacheſis, & Atropos, quas Cicer. Erebi & Noctis filias fuiſſe ſcribit, & eaſdem cum Fatis fuiſſe exiſtimatas. Vnde & illud Cleanthis, Ducunt volentem fata, nolentem trahunt. Ceſellius in lectionibus antiquis ſic loquitur, apud Gell. *cap.* 16 *lib.* 3. Tria nomina Parcarum ſunt Nona, Decima, Morta, &c. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 3. *Triſt.* Nubila naſcenti, ſeu mihi Parca fuit. Item, An dominæ fati quicquid cecinere ſorores (Parcæ.) Omne ſub arbitrio deſinit eſſe Dei. *Ibidem.* Finguntur vitæ hominum præeſſe, & nendo eam ducere. Quapropter lanificas ſorores appellat Martial. *lib.* 6. Si mihi lanificæ ducunt non pulla ſorores, Stamina, nec ſurdos vox habet iſta deos. Et Ouid. *Eleg* 4. *lib.* 5. *Triſt.* Parcæ fatalia nentes ſtamina (hæc) bis genito bis cecinere tibi. Apuleius, Tres Parcæ tria fata ſunt numero, cum ratione temporis facientia, ſi poteſtatem earum ad eiuſdem ſimilitudinem temporis referas. Nam quod in fuſo perfectum eſt, præteriti temporis habet ſpeciem: & quod torquetur in digitis, momenti præſentis indicat ſpatia & quod nondum ex colo tractum eſt, ſubactúmque cura digitorum, futuri & conſequentis ſeculi poſteriora videtur oſtendere. Lacheſim dictam eſſe putant à λαγχάνειν, quod Græcè ſortior ſignificat, Atropon, quia verti, hoc eſt, mutari, aut flecti non poſſit, ab α priuatiua particula, & verbo τρέπω, quod eſt verto. Clotho, quoniam contorta & conuoluta omnia teneat à verbo Græco κλώθω, quod ſignificat neo, vel circumuoluo.

‖ Parciloquium, parcitas in loquendo. Apul. ‖

Părco, is, peperci, vel parſi, vel antiquè etiam parcui, parſum. Gell. *cap* 14. *lib.* 5. Abſtineo, quaſi parum tango, mihi à re aliqua tempero. {φείδομαι. GAL. *Eſpargner.* ITAL. *Riſparmiare, ſparagnare.* GER. Sparen/ ſchonen. HISP. *Guardar, ſer eſcaſſo.* ANGL. *To ſpare, to abſteine.*} Parcere pecuniæ, eſt, ab expendenda pecunia abſtinere. Parcere ſumptui, à ſumptu abſtinere. Lamentis parcere, continere, ſe à fletu. Liuius *lib.* 6. *ab Vrbe*, Parcere lamentis Sutrinos iuſſit, Hetruſcis ſe luctum, lacrymáſque ferre. ¶ Parcere aliquid alicui Virg. 10. *Æneid.* Argenti, atque auri memoras, quæ multa talenta, Natis parce tuis. Operæ ne parcunt ſuæ (qui ædificant.) Plaut. *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 3. Feſto die ſi quid prodegeris, profeſto egere liceat, niſi peperceris. Idem *Aulul. ſc.* 5. *a.* 2.

Soluere quaſſata parcite membra ratis.

Ouid. *Eleg* 2 *lib.* 1. *Triſt.* Idem *Eleg* 11 *lib.* 3. *Triſt.* Parcere pudicitiæ ſuæ, & alienæ. Suet. *in Calig c.* 36. Ouid. 4. *Faſt.* Aries) Frontem dilectæ lædere parcit. Idem. 6. *Faſt.*

Parcite matronæ vetitas attingere veſtes.

Item, Parce tamen lacerare genas. Idem *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.* Non tu ſcis, quæ amanti parcet, eadem ſibi parcet parum Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Nihil pretio parcit dum filio parceret Idem *Capt. prolog.* Pugnis vetas ne in huius ore quicquam parcere. Idem *Men. ſc.* 2. *a* 5. Qui homo maturè quæſiuit pecuniam niſi eam maturè parſit, maturè eſurit. Idem *Curc. ſc* 1. *a.* 3. Duorum labori parſiſſem libens Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a* 1. Idquidem hercule ne parſis, dabo, *Ibidem*, Parce precor. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.* Parcere execrationibus, i. abſtinere. Liu 9 *d* 4. & Gell. *c.* 19. *lib.* 16. Vitam ſibi vt parcerent orauiſſe ¶ Parſurus. Suet. *in Tib. c.* 62. ¶ Accipitur etiam parcere, pro ignoſcere, remittere, condonare, veniam vel impunitatem dare. {חמל *chamal* חס *chas.* φείδομαι, συγγνώμην, ἀφίημι. GAL. *Pardonner, remettre.* ITAL. *Perdonare, remittere.* GERM Schonen/ verzeihen. HISP. *Perdonar.* ANGL. *To forgiue, to pardon.*} Cic. *pro Quintio*, Boni viri malunt commemorare, ſe quum perdere poſſent, peperciſſe. Virg. 6. *Æneid.*

Parcere ſubiectis, & debellare ſuperbos.

Terent. *Adelph.* Nihil pepercit: non puduiſſe verberare hominem ſenem. Quem ego modo puerum tantillum in manibus geſtaui meis? Cæſar 7 *belli Gall.* Non ætate confectis, non mulieribus, non infantibus pepercerunt. Seruius *Ciceroni lib.* 4. *Epiſt.* Cui inimici propter dignitatem pepercerant, inuentus eſt amicus qui ei mortem afferret. ¶ Donatus credit hoc intereſſe inter præterita parſi & peperci, vt parſi idem ſit quod abſtinui: peperci, idem quod ignoui. Seruius tamen negat, duo hæc præterita ex ſignificationis diuerſitate venire, ſed potius ex mutatione vſus: vt quod veteres parſi dixerunt, id alij poſtea peperci dicere cœperunt. Aliquando etiam parcere accipitur pro prohibere, vel arcere. Virg. 3. *Eclog.*

Parcite oues nimium procedere.

Vbi Seruius, Parcite, prohibete, id eſt, ſeruate ne procedant. Melius tamen dixeris, *parcite* ibi accipi pro abſtinete, vt Oues ſit vocatiuus. Monet enim Poeta ibi oues exemplo arietis, ne ripæ nimium confidant. Parcere ab, pro abſtinere. Liu. 4. *belli Punici.* Legati eò ab Thuca & Neapoli cum infulis & velamentis venerunt, precantes vt à cædibus & ab incendiis parceretur, id eſt, abſtineretur. ‖ ¶ Parce in verba iſta, ſcil. prorumpere, caue ea proloqui. Apul. ‖ Metu parcere, pro deponere metum. Virg 1. *Æneid.*

Parce metu Cytherea, manent immota tuorum
Fata tibi.

Vbi Seruius Parce metu, elocutio vſualis, id eſt, Dimitte metum quo modo dicimus, Parce verbis, Parce iniuriis Parcere ne. Plaut. *Truc.* Neu tibi ægritudinem pater parerem, parſi ſedulò. Nihil promittere parcunt, id eſt, prolixe promittunt. Catull. *Argon. epigr.* 59. ¶ Quandoque etiam pro deſinere Idem 3. *Æneid.* Parce pias, ſcelerare manus. ¶ Huius verbi compoſita ſunt, Comparco, συμφείδομαι, eiuſdem cum ſimplici ſignificatione. Terent. *in Phorm.* Suum defraudans genium comparſit miſer Reparco, iterum parco Plaut. *in Truc.* Vtinam rei iterum parſiſſem meæ, vt nunc reparcis.

Părcĭtur, impersonale. Cic. *Attic. lib.* 1. Sed tamen ſatisfiet à nobis. neque parcetur labori. Plin. *lib.* 16. *c.* 11. Nec corpori ipſi parcitur. Idem *lib.* 18. *c.* 6. Iam & ſermoni parci multis de cauſis ſalutare eſt.

Părcus, i. qui frugi eſt, & ſumptibus parcit. {כילי *chilai.* φειδωλός. GALL. *Chiche, eſpargnant.* ITAL. *Scarſo, parco.* GERM Kärgig/ abbrüchig/ ſparhaffte/ haußlich. HISP. *Eſcaſſo, o guardoſo* ANGL. *A niggard, that ſpareth.*} Gell. *lib.* 1. *c.* 19. Parcus neque ab arca, neque ab arcendo, ſed ab eo quod paruum & parum, denominatur Plaut. *Moſtell.* quo nemo adæquè iuuentute ex omni Attica Antehac eſt habitus parcus, nec magis continens. Idem *Aul* Neque illo quiſquam eſt alter hodie ex paupertate parcior. Horat. 1. *Carm. Ode* 8.

Te ſenes parci, miſeræque nuper
Virgines nuptæ &c.

Cicero *de Orat.* Quum optimus colonus, parciſſimus, modeſtiſſimus, frugaliſſimus eſſet. ¶ Parcus, cum genitiuo. Ouidius *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Parcaque fortunæ ſunt tibi verba meæ.

Quo nemo adæque parcus, neque magnis continens. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1, *a.* 1. Horat. 2. *Serm ſatyr.* 2.

——— ——— *cornu ipſe bilibri*
Caulibus inſtillat, veteris non parcus aceti.

Plin. *Epiſt.* 226. Statuam poni mihi à te eo quo deſideras, loco quanquā cuiuſmodi honorum parciſſimus, tamen patior, &c. Plaut. *Aul ſc.* 1. *a.* 2. Huc me detruſiſti ad ſenem parciſſimum. Et Sueton. *in Cæſ. cap.* 53. Parciſſimus vini, & *in Auguſt. cap.* 38. parcior in honoranda virtute bellica. ¶ Parcus ablatiuo iunctum. Plaut. *Rud.* opera haud fui parcus: nimis homo Nihil eſt, qui piger eſt: nimiſque id genus odi ego malè. Vigilare decet hominem, qui vult ſua tempori conficere officia. Parcus comitatu, Apud Plin. *in Pan.* dicitur qui paucos habet in comitatu. Parcus in ædificando, in victu. Idem *in Paneg. & Epiſt.* 22. Sueton. *in Claud. cap.* 12. Parcior in ſe augendo. ‖ ¶ Parcus, ſeptum, vox German. in ll. Angl. & VVerin. GERM. Pferch ‖ ¶ Huius compoſitum eſt Præparcus, valde Parcus. [illegible] Plin. *lib.* 11. Aliquando & ipſæ contrahunt mortis ſibi cauſas, quum ſentire eximi mella,

mella, auidè vorantes : cæterò præparcæ,& quæ alioqui prodigas,atque edaces, non ſecus ac pigras & ignauas protrubent. Similiter deparcus, nimium parcus, ac tenax. cui opponitur profuſus,ac magnificus Suet. *in Neron.* Sordidos putat eſſe & deparcos, quibus impenſarum ratio conſtaret Apuleius. At verò contraria accuſaſtis, vnum ſeruum, vt deparci tres liberos, vt profuſi.

Parcè, aduerbium, Frugaliter, moderatè. { φειδωλῶς, λιτῶς. GAL. *Chichement, eſcharſement.* ITAL. *Scarſamente* GERM. Kundiglich/ ſparlich. HISP. *Eſcaſſamente.* ANGL. *Sparinglie nigardlie.* } Terent. *Andr.* Primùm hæc pudicè vitam, parcè ac duriter agebat. Cic. 1. *Offic.* Intelligemus quam ſit turpe diffluere luxuria, & delicatè ac molliter viuere: quamque honeſtum, parcè, continenter, ſeuerè, ſobriè. Idem 2. *de ſinib.* Nec tamen cur id tam parce, támque reſtrictè faciant intelligo. Idē *pro Muran.* In qua re ſi ſatis profeciſſent, parcius de eius laude dicerem. Parcè iactare. Liu. *lib.* 4. *d.* 4. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

O princeps parcè viribus vſe tuis.

Plaut. *Aul. ſc.* 1. *a.* 2. Mortalem parcè parcum prædicas. Et *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. Non enim fuimus parcè promi victu cætero, &c. Colum. *lib.* 6. *c.* 7. Nec poteſtas aquæ, niſi quàm parciſſimè, facienda eſt. Quintil. parciſſimè dicam.

Părcĭtās, pro frugalitate. { φειδωλία. GALL. *Chicheté.* ITAL. *Scarſita, miſeria.* GER. Kundigkeit/erſparung. HISP. *Eſcaſſeza.* ANGL. *Nigardneſſe* } Macrobius *comment. lib.* 1 *c.* 8. Moderatio, parcitas.

Parcè promus. Plaut. *Pſeud ſc.* 1. *a.* 5. Non enim fuimus Parcè promi victu cætero, &c.

Parcĭmōnĭă, vel Părsĭmōnĭă parſimoniæ, Moderatio ſumptuum, parcitas, frugalitas, parcus rerum vſus. illud a *parcus*. hoc a parſa ſupino { φειδώ. GALL. *Eſpargne frugalité, c'eſt a dire, deſpenſe moderée, & faite par raiſon, & meſure.* ITAL. *Parſimonia riſparmio.* GERM. Kundigkeit mäſſigung vnd abbruch alles groſſen vnkoſtens/ſparſamkeit. HISP. *Eſcaſſeza en el gaſto* ANGL. *Sparing, niggardneſſe, refraineſſe* } Ea ſic denitur a philoſophis, Parſimonia eſt, qua cauemus ne quod diſpendium vltra modum fiat, & res familiaris (quoad fieri poteſt) ſine cuiuſque iniuria conſeruetur. Liu. *lib.* 34 Parſimoniæ & paupertatis pudor eſt peſſimus. Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1 Eſtur, bibitur, neque quiſquam parſimoniam adhibet Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Nimis lepidè verba fecit ad parſimoniam. (i. aduerſus luxum muliebrem.) Parſimonia & duritia diſciplinæ alij errant. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1 Cic. *in Parad.* O dij immortales, non intelligunt homines, quàm magnum vectigal ſit parſimonia. Idem 2. *Offic.* Res autem familiaris quæri debet iis rebus à quibus abeſt turpitudo. conſeruari autem diligentia & parſimonia iiſdem etiam etiam rebus augeri. Idem *pro Quintio*, Amicos obſeruantia, rem parſimonia retinere. Item, Parſimonia ſupellectilis. Sueton. *in Auguſt cap.* 73. Parſimonia temporis. Plinius *Epiſt.* 5. *lib.* 3. id eſt, diligentia non abutendi tempore. Parſimonia linguæ. Gell. *c.* 4. *lib.* 12.

Pardălĭānchēs, ἡ παρδαλιάγχες Aconiti genus, ſic dictum quòd carnes eo tactæ pantheras necant. Plinius *lib.* 8. *cap.* 27. Pantheras perfricata carne aconito (venenum id eſt) Barbari venantur. Occupat illico fauces earum angor. Quare pardalianches id venenum appellauere quidā.

Părdălĭŏs, παρδάλιος, gemma eſt maculis quibuſdam variegata, a pantheræ pellis ſimilitudine nomen habens. Plin. *lib.* 37. *c.* 11

Părdălĭs, παρδάλις, animal eſt ferum, Syriæ, Africæque peculiare quod alio nomine panthera appellatur, pellem candidam, breuibus quibuſdam macularum oculis variegatam, præſtantiſſimum ſpirans odorem, cuius ſuauitate feras illectas corripit, laceratque. Romani varias appellarunt. & Africanas, quòd ex Africa in ludorum vſum mitterentur. Mares autem toto hoc in genere pardos nominarunt. Vide Plin *lib.* 8 *c.* 17.

Părdălĭum, ij, παρδάλιον, dicitur vnguentum, quod pardalis odorem reddat. ¶ Habet enim hoc animal pellem in primis odoriferā, cuius ſuauitate quadrupedes illectas deuorat Plinius *lib.* 3. *cap.* 1 Fuerat & pardalium in Tarſo, cuius etiam compoſitio & miſtura obliterata eſt.

‖ Pardalus, πάρδαλος, auis ex iis, quæ volare ſolent gregatim. ‖

Părdŭs, { נמר *namer.* πάρδαλις, i. ANG. *A libard.* } Animal eſt ferum, Africæ & Syriæ familiare, pellem habens odoriferam, breuibus quibuſdam macularum oculis diſtinctam. Fœminam in hoc genere pantheram appellant. Plin *lib.* 8. *c.* 17. Pantheris in candido breues macularum oculi. Ferunt odore earum mirè ſolicitari quadrupedes cunctas. Nunc varias, & pardos, qui mares ſunt, appellant in eo omni genere, creberrimo in Aſia, Syriáque Lucan. *lib* 6.

Quâm per ſumma rapit celerem venabula pardum.

Iuuen. *Satyr.* 11.

——— *& magno ſublimis pardus hiatu.*

Părēăs, παρείας ſerpens eſt innoxius, cui caput pro magnitudine ac longitudine corporis paruum, tamen ita buculentum, tantóque rictu hiat, vt correptum paſſerem, imò columbi pullum deglutiat. Lucan. *lib.* 9.

Et contentus iter cauda ſulcare Pareas.

Sic legendum cum Iſidoro, non pharios

Părēcbăsĭs, παρέκβασις, vt, definit Quintil. *lib.* 4. *c.* 13. Eſt alienæ rei, ſed ad vtilitatem cauſæ pertinentis, extra ordinem procurrens tractatio. Latinè dici poteſt Digreſſio, vel excurſus.

‖ Parectaſis, παρέκτασις, extenſio. i. e. productio vocis, inſerta ſyllaba. ‖

Părĕctatŭs, παρέκτατος, qui de pueritia venit ad pubertatem a verbo Græco, παρεκτείνω, quod eſt extendo. { Ein aufgeſchoſſen jüngli. } Lucil. *lib.* 8. Vnde parectato chlamydes, ac barbula prima. Idem *lib.* 10.

Tum ephebum quem vocant parectatum.

Nonius.

‖ Parecclefion, ſacellum. L. g b. ‖

Paredrus, πάρεδρος, adſeſſor. Gloſſ. à παρὰ & ἕδρα ſella. Transfertur etiam ad alia, conſiliarium ac cuſtodem ſignificat.

Părĕlcŏn, παρέλκον, figura à Grammaticis appellatur, quum ſyllaba, vel etiam integra dictio dictioni alicui in fine adiicitur, vt apud Terent. *in principio Andr.* Adeſdum, pro Ades. Latinè dici poteſt productio, ἀπὸ τοῦ παρέλκειν, quod eſt producere, vel proferre longius.

‖ Parembole, παρεμβολὴ, cùm in medio orationis cauſa rei, vel circumſtantia aliqua interponitur.

Parencephalis, παρεγκεφαλὶς, cerebellum, pars cerebri poſterior.

Parenchyma, παρέγχυμα, propria cuiuſque viſceris ſubſtantia ‖

PĂRENS, tis generis communis, a Pario ſit, quo nomine quamuis propriè pater & mater ſignificentur, apud Iuriſconſultos tamen, teſte Feſto, etiam auus, & proauus, aliique ſuperiores vtriuſque ſexus, vſque ad tritauos, & tritauias intelliguntur. { ילד *iolédh.* γονεύς, ὁ γεννήτωρ. GALL. *Pere ou mere* ITAL. & HISP. *Padre ò madre.* GERM. Der vatter oder die muter. Item, Ein altuoder. ANG. *Parent, father and mother.* } Vltra hos qui non habent certum ac proprium nomen maiores appellantur. Cic *poſt. red. in Senatu.* Parentes chariſſimos habere debemus, quòd ab iis nobis vita, patrimonium, libertas, ciuitas tradita eſt. Virg. 8. *Æneid.*

Quem ſubiiſſe humeris confectum ætate parentem, &c.

Idem 2. *Æneid.*

Non prius aſpicies, vbi feſſum ætate parentem
Liqueris Anchiſem?

Ouid. 4. *de Pont. Eleg.* 7.

——— *nec tu*
Immeritò nomen mite parentis habes.

Ego mite parentis ingenium verbis ad publica commoda verti. Idem 13. *Metam.*

Hei mihi cur didicit cur me docuere parentes?

Parentes habiti liberûm ſunt, ſubſtruunt fundamentum, &c. Plaut. *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. Hinc ſatus Anchiſes cum quo commune Parentis Non dedignata eſt nomen habere Venus. Obſecro Parentes ne mihi meos prohibeas. C Quid? ſub gemmáne Incluſos habeo patrem tuum & matrem? Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Hic apertè Parentum nomine pater & mater ſignificantur. Item, Deus eſt, in vtroque parente. (i. genus paternum à Deo & maternum.) Ouid. 13. *Metam* ¶ Item libri, ſiue operis alicuius autor, etiam Parens vocatur. Idem *Eleg.* 6. *lib* 1. *Triſt.*

Orba parente ſuo quicunque volumina tangis.

Idem *Eleg.* 1. *& vlt. lib.* 3. *Triſt.* (ter.) ¶ Item Rex, ſiue Princeps, Reip. parens appellatur, Senec. *c.* 6. *de conſol ad Polyb.* Parens publicus, Cæſar ſup.) Caius *de verb ſignif. l. appellatione*, ſcribit appellatione Parentum omnes in infinitum maiores vtriuſque ſexus ſignificari. ¶ Parentum etiam vocabulum ad quoſlibet conſanguineos extenſum inuenimus: ſed hoc apud eos duntaxat qui iam labeſcente linguæ Latinæ puritate, minus terſè loquuti ſunt. Galli etiam in ſua vernacula lingua hoc obſeruant Lamprid. *de Alexandro Seuero*, Amicos & parentes Alexander, ſi malos reperit, aut puniuit: aut, ſi vetus vel amicitia, vel neceſſitudo non ſiuit punire, dimiſit a ſe, dicens His charior eſt mihi Reſpubl. Iulius Capitol. *de M. Antonio*, Adoptatus in Aulicam domum, omnibus parentibus ſuis tantam reuerentiam, quantam priuatus exhibuit. ¶ Transfertur & ad alia: vt docet ex Catilin. & Bello Iugurthino Saluſtij Victor. *c.* 16. *lib.* 4. Item Plin *lib.* 18. *c.* 1 Terram omnium parentem dixit, id eſt, altricem. Et Ouid. 1. *Metam.*

Magna parens terra eſt.

Ibidem,

Oſſaque poſt tergum magnæ iactata parentis.

Cic. *de Republ.* Sed quoniam plurima beneficia continet patria, & eſt antiquior parens. Idem 1. *de Orat.* Philoſophia bonarum artium omnium procreatrix quædam, & quaſi parens Idem 2. *de finib.* Quando enim Socrates, qui parens philoſophiæ iure dici poteſt, quicquam tale fecit? Idem *ad Attic. lib* 9 Quam parentes non alere nefarium ſit, noſtri principes antiquiſſimam & ſanctiſſimam parentem, patriam fame necandam putant. Idem 1. *de Legib.* Earum rerum parens eſt, educatrixque ſapientia. ¶ In arbore etiam parens dicitur ſtirps ipſa vel truncus, vnde rami naſcuntur. Plin. *lib.* 12. *c.* 5. Rami nouam ſibi propaginem faciunt circa parentes in orbem. ¶ Parentium in genitiuo plurali pro parentum poſuit Horat. 3. *Carm. Ode* 24

Dos eſt magna, parentium Virtus.

Părēntēlă, Conſanguinitas, affinitas { מולדת *molédheth*, συγγένεια. GALL. *Parenté.* ITAL. *Parentado.* GERM. Verwandtſchafft. HISP. *Parenteſco, parentela.* ANGL. *Parentage or aunceſtrie.* } Capitol *in Gordian.* Duxit (inquit) vxorem filiam Miſithæi doctiſſimi viri, quem cauſa eloquentiæ dignum parentela ſua iudicauit. Apud probatos autores alioqui hoc nomen non inuenitur.

Părĕntĭă, pro obſequio vſus eſt Imp. *in l.* 1. *C. Qui pro ſua iuriſdict.* Quòd ſi quis alienæ iuriſdictionis cauſam crediderit delegandam, nec præcepto cognitorem datum, parentiam accommodare cenſemus. Hotoman.

Părēntĭcīdă, qui patrem, aut matrem occidit { πατροκτόνος, ἢ μητροκτόνος. GALL. *Qui a tué pere ou mere* ITAL. *Chi a ammazzato padre ò madre.* GERM. Ein todtſchleger ſeins vatters oder muter. HISP. *El que mato padre ò madre.* ANGL. *That killes father or mother.* } Plaut. *in Epid.* Quia ego tuum patrem faciam parenticidam.

Parento, as, ſignificat Parentibus iuſta celebro. ἐναγίζω, ἐναγίζω, τὰ νομιζόμενα ποιῶ. GALL. *Faire obſeques, funerailles, ſeruices, banquets ou ſacrifices aux peres ou meres, & aux treſpaſſez* ITAL. *Far eſſequie, mortori, & altri coſa di duolo* GERM. Den abgeſtorbenen eltern oder altuordern iarzeit oder opfferung begehn. HISP. *Hazer obſequias por padre ò madre, ò otros muertos.* ANGL. *To do thinges which ar due to father or mother or to the dead as funeralles, bankets and ſacrifices* } Licet etiam ad alios transferatur. Plinius *lib.* 18. *cap.* 12. Quin & priſco ritu fabacia ſuæ religionis diis in ſacro eſt prævalens pulmentari cibo, & hebetare ſenſus exiſtimata, inſomnia quoque facere: ob hoc Pythagorica ſententia damnata, vel, vt alij tradidere) quoniam mortuorum animæ ſint in ea. qua decauſa parentando vtique aſſumitur. Cicero 2. *de Legib.* Hoſtia autem maxima parentare, pietati eſſe adiunctum putabat. Idem 1. *Philipp.* Vt eius ſepulchrum nuſquam extet, vbi parentetur ei, publicè ſupplicetur. Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 13.

——— *ſic Memnonis vmbras*
Annua ſolenni cæde parentet auis.

Senec. *cap.* 16. *de conſ. ad Polyb.* Parentare fratri XX Legionum ſanguine.

Părentālĭs, e, adiectiuum, vt vmbræ parentales Ouid 4. *Triſt. Eleg* 7. *fine vlt.*

Fama, parentales, ſi vos mea contigit, vmbræ.

Dies parentales, quibus ſolennes epulæ ad mortuorum ſepulchra ſo-

lent afferri : quæ conſuetudo primùm ab Ænea creditur manaſſe, qui ſolennibus quotannis, donis patris ſui manes placabat. Ouid. 2 *Faſt.*

Hunc morem Æneas, pietatis idoneus autor
Attulit in terras iuſte Latine tuas.
Ille patris genio ſolennia dona ferebat.
Hinc populi ritus edidicere nouos.
At quondam dum longa gerunt pugnacibus armis
Bella, parentales deſeruere dies.

Părĕntālĭă, orum, Conuiuia quæ in parentum, aut propinquorum funeribus fieri conſueuerunt. { παρενταλια, ἐναγίσματα, περίδειπνα. GALL. *Sacrifices, obſeques, & autres choſes qu'on faiſoit aux treſpaſſez.* ITAL. *Conuiti nelle eſſequie de morti.* GERM. Maalzeit / ſo man auff die begrebnuſſen der elteren oder verfreundten vorzeiten gehalten hatt. HISP. *Sacrificios por los muertos* ANGL. *Feaſtes made at a buriall.* } Dicta parentalia, teſte Hieronymo in Ieremiam, quòd hoc officij genus filij parentibus præſtarent. Cicero 2. *Philipp.* An me cenſetis P. C. quod vos inuiti ſecuti eſtis, decreturũ fuiſſe, vt parentalia cum ſupplicationibus miſcerentur.

Părenthĕſis, παρένθεσις, Clauſula orationis contextui interiecta, qua remota ſenſus manet integer : à verbo Græco παρεντίθημι, quod eſt interpono, ſiue interſero. Parentheſis (inquit Valla) eſt interiectio orationis in ſermone, qua remota ſermo manet integer. Ea cùm ſemper venuſta eſt, tum plurimum venuſtatis habet, quum fit per qui, aut is, aut per vt. Subdit deinde exempla cuiuſque membri : vt, Si modò culpam tuam taliſ eſſes pater (qua indulgentia eſt) omnia tibi ignouiſſet. Idem, id flagitij, ſi præſens vidiſſet parens (eius ſeueritatis eſt) te membratim diſcerpſiſſet. Item, Si hanc illi noxam imponere pergis, (vt impudentiſſimus eſt) in te eam retorquebit.

Părentĭŭm, Παρέντιον, Iſtriæ oppidum eſt, cuius meminit Ptol. *lib.* 3. *c.* 1. Hinc Parentinus, gentile Παρεντῖνος, Steph.

Părĕo, es, parui, paritum, vnde pariturus participium, Videor, appareo. { נראה *nirâh.* φαίνομαι. GALL. *Apparoiſtre, apparoir.* ITAL. *Apparire* GERM. Erſcheinen / geſehen werden. HISP. *Aparecer.* ANGL. *To appeare and be inſight.* } Martial. *lib.* 12.

Feſtinant trepidi ſubſtringere carbaſa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.

Virg. 10. *Æneid.*

Cui pecudum fibræ, cæli cui ſydera parent,

id eſt, à quo fibræ & ſydera cernuntur, & peritiſſimè agnoſcuntur: vt interpretatur Seruius. ¶ Hinc fiunt compoſita, Appareo, idem ſignificans quod ſimplex Pareo, hoc eſt, video. Virg. *Æneid.* 1.

Apparent rari nantes in gurgite vaſto.

Compareo, vide ſuo loco. Diſpareo, ἀφανίζομαι : à conſpectu recedo. Tranſpareo. διαφαίνομαι. Tranſluceo. ¶ Interdum parêre eſt obedire. { שמע *ſchamâh.* πείθομαι. GAL. *Obeyr.* ITAL. *Vbidire.* GERM. Gehorſamen / vnd gehörig ſein. HISP. *Obedecer.* ANGL. *To obey, to beat commandement.* } Virg. 1. *Æneid.*

Paret amor dictis charæ genitricis.

Iuſt. *lib.* 1. Vix patienter vni viro, needum fœminæ pariturũs. Terent. *Heaut.* Sed ego ſtultior, meis dictis parêre hanc qui poſtulem. Cicer. 7. *Philip.* Non vt pareret, & dicto audiens eſſet huic ordini : ſed vt conditiones ferret, leges imponeret. Idem *de nat. deor.* Eorum imperiis Rempubl. amplificatam, qui religionibus paruiſſent. Virg. 2. *Æneid.*

——— *tu neque parentis*
Iuſſa time, neu præceptis parêre recuſa.

Item, Optimè præceptis paruiſti. Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 2. Qui ſeſe parere apparent eius legibus Idem *Aſin. ſc* 3. *a.* 3.

Tempore paret equus lentis animoſus habenis.

Ouid. *Eleg.* 6 *lib.* 4. *Triſt* ¶ Parere omnia, pro omnibus. Gell. *c.* 7. *lib.* 2. Omnia, quæ pater iuſſerit, parendum. Et paulò pòſt, Quædam eſſe parendum, quædam non obſequendum. Et Velleius, Parentem ante omnia & ſupplicem inuenerunt : Ita ibi legit Paſſeratius, Parentem omnia, pro *omnibus.* ¶ Item parere in omnibus, & in quibuſdam : item parere omnibus, dixit idem Gell. *c.* 7 *lib.* 2. ¶ Promiſſis parêre, eſt præſtare promiſſa Ouid. 5. *Faſt.*

Parent promiſſis, diſſimulántque deæ.

¶ Parêre interceſſori, eſt deferre : id eſt, vt vulgò dicunt noſtri Iuriſconſulti, petenti cedere. Cic. 3. *de leg.* Parêre iubet interceſſori, quo nihil præſtantius. ¶ Parêre gulæ, eſt ſeruire gulæ, ſiue indulgere. Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 7.

Nil ſeruire gulæ parens habet.

¶ Parere, pro apparere, veteres dicebãt, itaque ſcriptũ eſt apud Siculum Flaccum, Aliquibus locis lapides, qui in limitibus poſiti erant, interciderunt : & limites ipſi, id eſt, rigores, non parentibus lapidibus difficile inueniuntur. Et Frontinus, Ante Iouem limites non parebant, qui diuiderent agros. Hyginus autem, Antiquæ menſuræ actus in diuerſum nouis limitibus inciditur Nam Terrantum veterum lapides adhuc parent, ſicut in Campaniæ finibus Minturnenſium. Et apud Cic. *in Oratione pro Roſcio Comœdo.*

Părētŭr, impertonale. Liu. 9. *ab Vrbe,* Quod poſtquam conſuli nuntiatum eſt, extemplo teſſeram dari iubet, vt prandeat miles, firmatiſque cibo viribus arma capiat, dicto paretur. Habent autem hæc omnia priorem ſyllabam productam

Părĕphippĭŭs, παρεφίππιος, & Parhippus, πάριππος, qui præter rationem equeſtris diſciplinæ equos agit, quaſi præpoſterus, ſiue imperitus eques, à præpoſitione παρὰ, quæ in compoſitione frequenter idem ſignificat quod peruerſè, ſiue præpoſterè : & nomine ἐφίππιος, quod equeſtrem ſignificat. Vtitur hac voce Imperator *in l. parephippum. C. de curſ. publ.*

‖ Parepigraphe, παρεπιγραφή, figura, vbi, quæ præcedere debuerunt, tacentur : vt tamen ex illatis percipi facilè valeant. ‖

Părergon, { πάρεργον ANGL. *All thing beſyde the principall purpoſe.* } Dicitur quod alicui rei præter propoſitum additur : vt ſi pictor imaginem pingens, ordinandæ tabellæ gratia, arbuſculas, & auiculas, & huiuſmodi addiderit. Plin. *lib* 35 *cap.* 10. Protogenes, quum Athenis celeberrimo loco, Mineruæ delubro propyleum pingeret, adiecit paruulas naues longas in his quæ pictores parerga appellant. Sunt etiam (inquit Budæus) parerga corollaria operis locati, quæ fiunt vltra id quod in ſtipulatione comprehenſum eſt. Nam τὸ ἔργον, eſt opus ipſum de quo actum eſt : Parergon autem, operis appendix, de quo nihil actum erat.

‖ Pareſcharites, foci cuſtos in naui. L. g. b. ‖

Părēſis, πάρεσις, Græca vox eſt, qua ſignificatur remiſſio, vel negligentia: corporis & animi defectio, & languor, virium que & corporis & animi extenuatio. Bud. *in Comment.*

Părĕtăcēni, Παρητακηνοί. Populi Mediæ, aut certè Mediæ finitimi iuxta Elymæos, montium incolæ, & latrocinio victum quæritantes. Meminit horum Herod. *lib.* 1. & Strab. *lib.* 11. & 16.

Paretonium, vide *Paratonium.*

Parhippus, vide *Parephippius.*

‖ Parhypate, παρυπάτη chorda iuxta hypaten collocata.

Pariambis, παριαμβὶς, tibiæ genus quoddam.

Pariambus etiam pes metricus. vide *Pyrrichius.*

Pariamæ placentæ optimæ, quæ olim in fama erant. ab vrbe Helleſponti Pario dictæ ſunt, non à Paro inſula. Caſaub. *in Athen. lib.* 14. 13. ‖

Parici, δικασταί, inquit Feſtus, Quæſtores appellabantur, qui ſolebant creari cauſa rerum capitalium quærendarum. Scaliger monet, legendum eſſe, non *Parici quæſtores,* ſed *parricidi.* Clauſula verò, inquit, *Parricida eſto,* in omni re capitali ponebatur. Cic. 11. *de legib.* ſacrum ſacróve commendatum, qui clepit rapſitve, parricida eſto, i. capital eſto.

Părĭēdrēs, Παριάδρης Ptolemæo, Pars Tauri montis, in finibus maioris Armeniæ, ex qua Abſarus fluuius oritur. Autor Plin. *lib.* 6. *cap.* 9. & *lib.* 5. *cap* 27.

Parienna, Παριέννα Ptol. *lib.* 2. *c.* 11. Germaniæ vrbs.

Părĭēs, etis. Propriè eſt, qui in vtroque ædium latere domum vnam ab altera dirimit : differtque à muro, quòd hic propriè eſt lapideus vrbis ambitus. { חומה *chomâh* שור *ſchur.* τοῖχος. GAL. *Paroy, ou mur.* ITAL. *Parete, muro.* GERM. Ein ſcheidwand. HISP. *Pared.* ANGL. *A wall of an houſe.* } Cic. 6. *Verr.* His autem tabulis templi interiores parietes veſtiebantur. Ouid. 4. *Metam.*

Fiſſus erat tenui rima, quam duxerat olim,
Quum fieret paries, domui communis vtrique.

Nunquid vidiſti tabulam pictam in pariete, vbi Aquila Catamitum rapiebat. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 1. Parietes ruunt. Idem *Moſt. ſc* 2. *a* 1. Madent in corde parietes. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Perfoſſor parietum. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Venit Imber, lauit parietes, tigna perpluunt. Idem *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. In eo conclaui perfodi parietem, qua commeatus clam eſſet huic mulieri Idem *Mil. ſc.* 1. *a.* 2. Idem ſupra in argumento poſteriore, medium parietem perfodit ſeruus, commeatus clanculum qua foret amantum. *Ibid ſc.* 5. *a.* 2. Commeatus tranſtinet parietem. Alias, eſt *trans parietem.* Plin. *lib.* 35. *c.* 14. Quid non in Africa, Hiſpaniáque ex terra parietes, quos appellant formaceos, æui durant incorrupti imbribus, ventis, ignibus, omnique cæmento firmiores? ¶ Intra domeſticos parietes aliquid fieri dicimus, quum ſignificare volumus aliquid domi noſtræ fieri. ¶ Intra parietes diſceptare, vel experiri, eſt amicis domi, & extra cancellos forenſes controuerſiam componendam permittere. Cic. *pro Quintio,* Siquid in controuerſiam veniret, aut intra parietes, aut ſummo iure experiretur. ¶ Paries intergerinus quis dicatur, vide in dictione *Intergerinus* ¶ Paries craticius dicitur ab aſſeribus, qui arrecti tranſuerſique in modum cratis texuntur ; vnde Vitruuius, Arrectarios parietes & tranſuerſarios appellat.

Părĭĕtīnæ. Muri veteres, ac ſemiruti. { τοῖχος, ἐρείπια. GALL. *Vieille paroy ou mur, maſure.* ITAL. *Parete ò muro vecchio.* GERM. Ein alte bawfellige wand. HISP. *Pared vieja ò cayda.* ANGL. *An old wall half broken down.* } Plin. *lib.* 22. *c.* 17. Aſtericum herba eſt naſcens in tegulis, parietinisque, folio ſimilis ocimo. Idem *lib.* 26. *cap.* 8. Naſcitur maximè circa vetera monumenta, parietinaſque, & inculta itinerum.

Părĭĕtārĭă, æ, herba à parietibus in quibus naſcitur dicta muralis. { παρθένιον, ἑλξίνη. GAL. *Paritoire.* ITAL. *Herba che naſce nelle tegole ò nel muro, parietaria, vitreulla.* GERM. Kraut das auff den mauren wachſt. HISP. *Albaracha de rio ò yerua de vidrio.* ANGL. *Feuerfew.* } Plin. *lib.* 22. *c.* 17. appellatur parthenion, & perdicium, quoniam perdices ea veſcantur. Dioſcorides Helxinen appellat.

Parilia, pariliorum, vide *Palilia.*

Părĭlĭs, e. Æqualis. { משתוה *miſchtaveh.* ἰσος. GALL. *Pareil, eſgal, ſemblable.* ITAL. *Pari, vguale.* GERM. Gleichlich / gleichförmig. HISP. *Coſa ygual, ò coſa pareja.* ANGL. *Equall, lyk.* } Lucret. *lib* 2. Concharúmque genus parili ratione videmus Pingere telluris gremium. Ouid. 1. *Triſt. Eleg.* 7.

Accipere, & parili reddere voce vale.

Idem 8. *Metam*

Quóſque alios parili fuerat dignatus honore.

Ibidem,

Sed pia Baucis anus, parilique ætate Philemon.

Părĭlĭtas. Æqualitas. { ἰσότης. GALL. *Eſgalité, pareille condition.* ITAL. *Vgualita.* GERM. Gleichligkeit / gleichförmigkeit. HISP. *Ygualdad.* ANGL. *Equalitie, lykneſſe* } Gell. *lib.* 14 *c.* 5. Parilitas virtutum inter ſe conſimilium.

Parilitium ſydus, ſiue Palilitium, ὑάδες, Signum cæleſte, ex ſeptem conſtans ſtellis, quas Græci ὑάδες. Latini Suculas appellarunt. Rationem nominis vide ſupra in dictione *Palilitium.*

Pario, as. par facio.

PARIO, is peperi, partum, vel paritum, parere, hodie tantùm eſt tertiæ coniugationis, olim etiam quartæ. { ילד *ialadh.* τίκτω, λοχεύω. GALL. *Enfanter.* ITAL. *Partorire.* GERM Gebären. HISP. *Parir la muger.* ANGL. *To bring forth children* } Ennius, Oua parire ſolet genus pennis condecoratum. Cato *de re ruſt. c* 89. Gallinas teneras, quæ primùm parierint, concludat. Alia exemplaria habent *pariunt.* Eſt autem parere, fœtum emittere. quod propriè ad fœminas pertinet. Lucret. *lib.* 5.

——— *ſicut nunc fœmina quæque,*
Quum peperit, dulci repletur lacte.

Cic. 11 *de Orat.* Ex quo genere etiam illud eſt, quod Scipio apud Numantiam, quum ſtomacharetur cum C. Metello, dixiſſe dicitur, Si quintum pareret mater eius, aſinum fuiſſe parituram. Ouid. *Metam.*

Quæ voueam duo ſunt minimè, vt releuere dolore,
Vtque marem parias, &c.

¶ Acci

¶ Accipitur aliquando parere (vt apud Græcos τίκτειν) pro generare: vt etiam de viris dicatur: ſed hoc rariſſime, idque apud vetuſtiſſimos. Cæcilius, Hic vicinus noſter peperiſſe ſe filium memorat, id eſt, genuiſſe. In Ciceronis 2. *Tuſc.* de Deianira, Vecors OEnei partu edita. Quintil. Et apud Tragicos, & iam leo pariet, at pater eſt. Plaut. *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Tu (Amphitruo) Amphitruonem peperiſti. Ego (Soſia ſeruus) peperi Soſiam. (i. genui.) & *ſc.* 3. *a.* 4. Ego (Soſia) Soſiam, Amphitruonem Amphitruo (peperimus.) Qui ſcis an tu (Blepharo) forte alium Blepharonem pariat. Et Quintil. *lib.* 8. Pariet Leo. (i. generabit.) idem *Amph.* Anguineo repente hoſtes peperit ſemine. (Cadmus) ¶ Per tranſlationem etiam accipitur pro Acquirere, & cum magno labore comparare. { κτάομαι, πορίζω. GALL. *Acquerir, acquester.* ITAL. *Acquistare.* GERM. Überkommen. HISP. *Adquirir.* ANGL. *To gett or purchaſſe.* } Cic. 1. *Offic.* Maxime autem & gloria paritur, & gratia defenſionibus Col. *lib.* 8. *c.* 1. Sequitur vt examina deſideremus, ea porrò vel ære parta, vel gratuita contingunt. Virg. 11. *Æneid.*

Ite ait, egregias animas, quæ ſanguine nobis
Hanc patriam peperere ſuo.
Illa nocte mihi Troia victoria parta eſt.

Ouid. 13. *Metam.* Maximas opimitates ſuis heris vna mecum pariet. Plaut. *Aſin. ſc.* 2 *a.* 2. Neque ea quicquam pariant nobis ex ſe incommodi. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 2. Si uti ſimul atque parti ſunt. Gell *c.* 17. *lib.* 16. Dum ſalus paritur, Partæ quoque ægritudines. Idem *cap.* 1. *lib.* 6. ¶ Parere oua dicuntur aues, pro ponere, & quod Varro *de re ruſt.* Facere oua dicit. Plin. *lib.* 10. *cap.* 52. Plurima oua pariunt ſtruthiocameli. ¶ Parere verba, eſt noua fingere. Cic. 3. *de finib.* Idque cùm Græcis, tum magis nobis, quibus etiam verba parienda ſunt, imponendáque noua rebus nomina. ‖ ¶ Parire pro parere. Ennius: Oua parire ſolet, pennis genus condecoratum. ‖

Pārior, eris. { נולד *noláab,* Plin. *lib.* 10. *c.* 52. Oua exeunt à rotundiſſima ſui parte, dum pariúntur. Pueri ſimul atque parti ſunt. Gell. *c.* 17. *lib.* 16. Vnus olim, Nunc verò partus eſt geminus. (ſup. Amphitruo.) Plaut. *Amph.* Vide plura in ſeq. dictione.

Pārtŭs, a, um, participium à Pario In lucem editus. { נולד *noládh.* γεννη-θείς. GALL. *Enfanté.* ITAL. *Partorito.* GERM. Geboren. HISP. *Parido.* ANGL. *borne.* } Virg. 6. *Æneid.*

——— *alius Latio iam partus Achilles.*

Lucret. *lib* 5.

Et genus omne quod eſt uterino ſemine partum.

Partam videtur accepiſſe Columell. pro ea quæ peperit, *lib.* 7. *cap.* 4. Singuli agni binis nutricibus ſubmittendi, nec quicquam ſubtrahi ſummiſſis expedit, quo ſaturior lactis agnus celeriter confirmetur, & & parta nutrici conſociata minus laboret in educatione fœtus ſui. ¶ Aliquando ponitur pro laborioſè comparatus, aquiſitus. { נקנה *nikneh.* κτηθείς, πορισθείς. GAL. *Acquis, acquesté.* ITAL. *Acquiſtato.* GERM. Überkommen. HISP. *Acquirido.* ANGL. *Gotten or purchaſſed.* } Viginti minæ bonæ mala opera partæ. Plautus *Aſin. ſc.* 4. *a.* 3. Fraude partæ lætitiæ. *Ibidem ſc.* 4. *a.* 2. Rem partam habent fœnore, aut periurus. Idem *Menæch. ſc.* 2. *a.* 4. Apud Partamque a multo tempore, & multo labore pecuniam, vno die conſumpſit. Terentius in *Andria* Nam mihi immortalitas Parta eſt, ſi nulla ægritudo huic gaudio intercelerit. Cicero *de Leg. Agraria contra Rullum.* Libertas plurimo ſudore, & ſanguine maiorum noſtrorum parta, nobiſque tradita. Idem 2. *de Orat* Vt ipſum quod erat hominis proprium, non partum per nos, ſed diuinitus ad nos delatum videretur.

Pārtŭs, us, nomen, pro ipſo pariendi actu. { לידה *ledhâh.* τόκος, τέξις, λοχεία. GALL. *Enfantement.* ITAL. & HISP. *Parto.* GERM. Ein gebürt. ANGL. *Deliuerance of a women with chyld.* } Cic. 2. *de nat. deor* Diana adhibetur ad partus, quod ii maturecſunt aut ſeptem, aut nouem lunæ curſibus. Plin. Quod a prægnantibus commanducatum, partum faciliorem facit. Propert. *lib.* 2. *Eleg.* 3. Non, non humani ſunt partus talia dona. Illa decem menſes non peperere bona. Virg. 1. *Æneid.*

Marte grauis geminam partu dabit Ilia prolem.

¶ Per tranſlationem etiam de arboribus dicitur, Plin. *lib.* 12. *c* 5. Autumno legitur ex æſtiuo partu. Tibull. *lib.* 4. loquens de Meſſibus.

Tenderturque ſeges maturos annua partus.

¶ Aliquando accipitur pro fœtu ipſo Martial. *lib.* 1.

Nec tacuit partus, ſed matre cadente cucurrit.

Plin. *lib.* 8. *c.* 32. Editos partus exercent curſu. Ouid. 6. *Metam.*

Et genitrix facta eſt, partus enixa gemellos.

Item pariendi tempus. Cic. *pro Cluentio*, Nam quum eſſet grauida Auria fratris vxor, & iam appropinquare partus videretur, mulierem veneno interficit.

Pārtŏr, is, qui peperit, & acquiſiuit. { קונה *konéh.* ὁ κτήσας, κτήτωρ. πεπορικώς. GAL. *Acqueſteur, qui a acqueſté.* ITAL. *Chi acquiſta.* GERM. Ein überkommer. HISP. *Aquiridor.* ANGL. *A porchaſſer.* } Plaut. *Truc.* Quos quum celamus, ſic facimus conſcios. Qui noſtræ ætati tempeſtiuè temperant, vnde ancè parta Demus pòſt paſtoribus.

Părtūră, æ, eſt ipſe pariendi actus. { לידה *ledhah* λοχεία. GAL. *Enfantement.* ITAL. & HISP *Parto* GERM. Eingebärung. ANGL. *Bringing forth of children.* } Varro *lib.* 2. *de re ruſt. c.* 1. Denes ſi vis, duas res de mulis, admiſſuram & parituram.

Pārtio nis, eiuſdem apud veteres notionis. Plaut. *Truc.* Horreſco miſera, mentio quoties fit partionis. Gell *lib.* 10. *c.* 2. Eúmque finem eſſe dixit, multiugæ hominum partionis. Idem *lib* 3. *c.* 16. Sed nono menſe, aut decimo, neque præter hos alios, partionem mulieris fieri exiſtimaſſe.

Pārtudo, inis, Pariendi actus, antiquum. Apud Plautum nuſquam Partudo legitur: paſſim *partitudo.* Vt *Aul. ſc.* 1. *a.* 1. Neque iam quo pacto celem heriis ſtuæ probrum, propinqua partitudo cui appetit. Et iterum *ſc.* 5. *a.* 1. *ibidem*, Probrum atque partitudo propè adeſt.

Partula, æ, Dea quæ puerperiis præerat. Tertull. Hæc æſtimando etiam ſuperſtitio Romanam Deam finxit Alemonam alendi in vtero fœtus, & nonam & decimam à ſolemnioribus menſibus, & Partulam, quæ partum gubernet, & Lucinam quæ producat in lucem nos officia diuina, angelos credimus. Et tamen ſic a Gellio proditum, duæ Parcæ a Latinis, vna a partu noni menſis *Nona* altera ab eiuſdem decimi menſis *Decima* dicebatur. accedebat tertia, quæ *Parca* dicebatur, quaſi parta, mutato t in c.

Părturio, is. Deſideratiuum à pario, In pariendo laboro, laboro vt pariam. { חולל *cholél.* ὠδίνω. GAL *Eſtre en trauail d'enfant, s'efforcer de produire.* ITAL. *Partorire.* GERM. Gern wöllen gebären. in kindsbanden oder kindsnöten ligen. HISP. *Estar la muger de parto.* ANGL *To trauaile to be in labour.* } Parturit vxor occipit tua. Plaut. *Amph.* Idem *Aulul. ſc.* 5. *a.* 4. Clamat, parturit. Et Sueton. *in Auguſt. cap.* 94. Parturit Natura regem. Plin. *lib.* 20. *cap.* 21. Vtique conſtat parturientes foliis ſubſtratis celerius parere. Varro *lib.* 3. *de re ruſt. c.* 9. In cubilibus quum parturient, acus ſubſternendum: quum pepererint, tollere ſubſtramen. Cicer. 2. *Philipp* Vtinam aliquando dolor pop. Romani pariat, quod iamdiu parturit.

‖ Parippariatus, παριππαριάτος, equito, pareſrenarius. Gl. g. b. Meurſ. ‖

Paris, idis, Πάρις, Priami Troianorum regis, & Hecubæ filius, alio nomine Alexander appellatus. cuius matri quum illa ſe facem ardentem parere ſomniaſſet, coniectores reſponderunt fore vt filius, quem in vtero geſtabat, cauſa eſſet Troiani excidij. Qua re cognita, Priamus puerum, vbi primùm fuit natus, Archelao ſeruo exponendum tradidit. Contrà Hecuba tum materno affectu, tum infantis forma commota, curauit vt furtim nutriretur à paſtoribus in Ida monte. Vbi cum adoleuiſſet, OEnonem virgunculam amauit, & compreſſit, ſuſcepitque ex ea duos filios Porrò quum in diiudicandis controuerſiis eſſet æquiſſimus, maximam iuſtitiæ famam ſibi comparauit, adeò vt orta inter deas, Iunonem, Palladem, & Venerem diſceptatione de forma, propter aureum pomum à Ioue cælitus demiſſum, in quo ſcriptum erat, Detur pulcherrimæ iudex ſit ab eis conſtitutus. Quas quum vidiſſet nudas, ſententiam ſecundùm Venerem tulit, quæ pulcherrimam fœminarum illi vxorem promiſerat, neglecto regno, quod pollicebatur Iuno, & contempta, quam Pallas offerebat, ſapientia. Præterea quum eſſet fortiſſimus in agonali certamine, quod ad Troiam agebatur, cùm alios omnes ſuperauit, tum etiam Hectorem: qui quum iratus quòd ab imbecilliore vinceretur, gladium in eum ſtringeret, paſtorem eſſe eum putans, Paris illi aperuit, ſe eius fratrem eſſe germanum: quod & allatis crepundiis probauit, quum adhuc ſub paſtorali habitu lateret: Sic igitur cognitus, a patre receptus eſt Deinde conſtructis viginti nauibus per ſpeciem legationis ad repetendam Heſionem, in Græciam miſſus eſt. vbi a Menelao hoſpitio eſt ſuſceptus. Verum quum ille neceſſaria de cauſſa in Cretam nauigare cogeretur, Paris ſibi occaſionem rei benè gerendæ oblatam ratus, Helenam quam mutuo amore deperibat, rapuit, & in Aſiam abduxit. Alij tradunt in Græciam veniſſe abſente Menelao, Helenǽque pulchritudine captum Spartam expugnaſſe, illámque etiam renitentem, & omnes regios theſauros rapuiſſe, & ob id poſtea Helenam dignam viſam eſſe, quæ à viro, atque adeo a tota Græcia tantis opibus repeteretur. Ita Helena raptum eſſe, deinde ſecutum bellum Troianum, in quo ſingulari certamine cum Menelao congreſſus, quum pene vinceretur a Venere pugnæ ſubtractum. Poſtremò Hectore & Troilo fratribus occiſis, quum ipſe ſumpto arcu & ſagittis quibus plurimum valebat, Achillem ſub prætextu deſpontandæ Polyxenæ ſororis in templo Tymbræi Apollinis interfeciſſet, cum quoque a Pyrrho, ſiue (vt aliorum eſt opinio) a Philoctete eſſe interfectum: poſt eius mortem Helenam Deiphobo nupſiſſe. Ouid. *in Epiſt.*

Bella gerant alij, tu Pari ſemper ama.

Pāriſii, Pariſiorum, populi ſunt inter Celtas ad Sequanam fluuium inter Senones, Bellouacos quorum caput eſt Lutetia, optimarum omnium diſciplinarum parens, olim in Sequanæ inſula ſita, hodie verò prolatis identidem pomœriis tantopere aucta, vt nulli potentiſſimarum vrbium meritò debeat poſthaberi. Vide Cæſarem *lib.* 6. *comment.* & Ptol. *lib.* 2. *c.* 8. Vulgò *Paris.*

Pariſſimus, he a Par, is. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 4 Pariſſimi eſtis ibus ſeruis, antiquè. Vid. ſup. in *Par.*

Păritĕr, aduerbium, Ex æquo, æquabiliter. { יחד *iacħád.* ἴσως. GALL. *Pareillement, ſemblablement.* ITAL. *Parimente, egualmente.* GERM. Zugleich / gleichlich HISP. *Ygualmente, y ſemejantemente.* ANGL. *Equallie, a lik.* } Pariter hoc fit atque vt alia facta ſunt. Plaut. *Amph.* Patrem & matrem commemorant pariter qui fuerunt ſibi. Idem *Men. ſc. vlt a.* 1. Ecaſtor hoc atque alias res ſoles. *Ibid. ſc* 1. *a.* 3 Amo pariter ſimul. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1 Pariter perire amando. *Ibid. ſc.* 5. *a.* 1. Si manum tollet, pariter profecto manum. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a* 2.

Cantantis pariter, pariter data penſa trahentis.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.* Mecum pariter potant, &c. Hanc quidem quam nactus prædam pariter cum illis partiam Plaut. *Aſin ſc.* 1. *a* 1.

Quique refert pariter lentos ad pectora ramos.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.* Confer gradum contra pariter. Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Participem pariter ego te & tu me facias. Idem *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Idem *ibid ſc.* 4. 1. Vbi onus nequeam ferre pariter, iaceam ego aſinus in luto. Et *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Vt ea quæ ſentio pariter ſcias. Næuius, vt pariter diſpartiantur bona patris ¶ Aliquando conuenienter, ὁμοίως. Titin Næ tu iſtam ædepol media extuliſti pariter, vt dignum fuit. ¶ Aliquando ſimiliter, ὁμοίως. Plaut *in Aul.* Is ex ſe hunc reliquit, qui hic habitat filium pariter moratum, vt pater atque auus eius fuit. ¶ Eſt & aduerbium congregandi, ſignificans vnà, ſimul. Cic. 1. *Tuſc.* Pariter cum vita ſenſus amittitur. Saluſt. *Iugurth.* pariter cum occaſu Solis.

Părĭtūrā. Partitudo, vide *Partus.*

Părium, Πάριον, Troadis oppidum ad Propontidem, teſte Strabone *lib.* 1. a Mileſiis, Erythræis, Pariiſque conditum, iuxta quod teſte Plin. *lib.* 7. *c.* 2 Gentes fuerunt quæ, Ophiogenes vocantur, ſerpentum ictus leuare ſolitæ & manu impoſita venena extrahere corpori, quorum etiam ſua ætate paucos, reliquos fuiſſe, autor eſt Varro talesa ſua ſerpentum ictibus mederi ſolitos. In eodem oppido, teſte Plin. *lib.* 36. *c.* 5. Cupido nudus fuit par Veneri Gnidiæ nobilitate & iniuria.

Părĭus, a, um, Πάριος, adiect. Vnde Parius la, is, ſiue Parium marmor, quod candidum erat, & ſculpturis aptiſſimum. Virg. 1 *Æneid.*

Pariuſve lapis circumdatur auro.

Parlamentum. GALL. *Parlement*, propriè eſt colloquium. ¶ Eſt etiam *Parlement* ſuprema curia alicuius Principis vrbis, tanquam dicas curiam colloquij.

PARMA, æ, Breue ſcutum rotundum, quo milites vtebantur. { צנה *tſinnáh.*

nάb. [illegible] Suidæ. GALL. *Targue, rondelle bouclier.* ITAL. *Targa, brocchiero.* GERM. Ein runder ſchilt der fußknecht, ein rodel HISP. *El broquel.* ANGL. *A buckler which men of warre vſeth.* } Dictum quòd à medio in omnes partes eſſet par, vt inquit Varro Virg. *lib.* 11.

Enſe leuis nudo, parmáque inglorius alba.

Hoc ſcutum Græci, autore Plin. vocant peltam. [illegible] Liu. 8. *ab Vrbe.* Quem cuſpide parmáque innixum, attollentem ſe à graui caſu Manlius à iugulo, ita vt per coſtas ferrum emineret, terræ affixit.

Parmam, haſtámque tenens, &c.

Ouid. 13. *Metam.*

Parma ſeu quis dextra velit, ſeu læua tueri.

Tibull. *lib.* 4.

Pārmātŭs, a, um, Parma tectus. ὁ & ἡ [illegible] GALL. *Garny ou armé de rondelle.* ITAL. *Armado di rotella.* GERM. Mit einer rondelen gerüſtet oder bewaffnet. HISP. *Armado de broquel.* ANGL. *Armed with a buckler.* } Liu. 4. *ab Vrbe,* Dat ſignum Volſcis Imperator, vt parmatis nouæ cohorti hoſtium locus detur.

Pārmŭlă, æ, diminutiuum. { [illegible] GALL. *Petite rondelle.* ITAL. *Picciola rotella.* GERM. Ein kleines, rund ſchiltin der kriegsknecht. HISP. *Pequeño broquel.* ANG. *A litle buckler, or targate.* } Horat. 2. *Carm Ode* 7.

Tecum Philippos & celerem fugam

Senſi relicta non bene parmula.

Pārmŭlārĭŭs, parmularij, Gladiator, qui parmula vtebatur, quique parmulas facit & vendit { [illegible] GALL. *Vn rondelier.* ITAL. *Maeſtro de rotelle.* GERM. Der ſolche runde ſchilt zu dem ſtreit braucht oder macht. HISP. *El que vſa mucho del broquel.* ANGL. *That vſed a buckler.* } Sueton *in Domit.* Patremfam. quòd Thracem Myrmilloni parem munerario imparem dixerat, detractum à ſpectaculis in arenam canibus obiecit hoc titulo: Impiè loquutus Parmularius. Quintil. *lib.* 2. *c.* 11. Alius percontanti, Theodoreus, an Apollodorus eſſet: Ego (inquit) parmularius ſum. Vbi interpres, Parmularius dicitur parmarum, hoc eſt, ſcutorum faber. Porrò gladiatores parmularij etiam Thraces appellabantur, eo quòd eius regionis homines præcipuè parmulis vtebantur. Feſtus, Thraces (inquit) gladiatores, a ſimilitudine parmularum Thraciarum vocati.

Pārmă nomen eſt fluuij, à quo Parma vrbs in Inſubribus celeberrima appellata eſt. Hæc patria fuit Caſſij Poëtæ, & Macrobij, viri ingenio & doctrina præſtantis. Parmenſis, Incola & habitator vrbis Parmæ. Cic. 14. *Philipp* Refugit animus. P. C. eáque reformidat dicere quæ L. Antonius in Parmenſium liberis, & coniugibus effecerit.

Pārmĕnĭdēs, [illegible] Eleates philoſophus, Xenophanis auditor, atque amicus, à cuius nomine Plato Dialogum, quem de ideis conſcripſit, Parmenidem appellauit. Hic carmine Phyſiologiam expreſſit, ſicut Empedocles & Heſiodus, duplicémque eam eſſe dixit: vnam quæ veritate conſtaret, alteram quæ opinione. Primus deprehendiſſe dicitur eundem eſſe Luciferum & Heſperum, alij Pythagoram dicunt. Autores Suidas & Diogenes Laërtius. Hic cenſuit ſempiternum, atque immobile eſſe vniuerſum, quòd maximè vnum ſecundùm veritatem rerum ſubſiſtat: ſolum enim eſſe ſimplex, & intrepidum, atque ingenitum: generationem verò eorum eſſe, quæ falſa exiſtimatione videntur eſſe, quum non ſint, Senſus autem ſemouendos à veritate putat. Affirmat enim, ſi quid eſt præter ens, id eſſe non ens. Non ens autem non eſſe in rebus, & ſic ens vincentium ſibi relinquitur: terram verò denſioris aëris defluxu factam arbitratur.

Pārmĕnĭo, [illegible], vnus fuit ex præcipuis amicis Alexandri Macedonis, qui eum in Aſiaticam expeditionem eſt ſecutus, cuius frequens eſt mentio apud Curtium.

Pārmēno, Parmenonis, [illegible] perſonæ Comicæ nomen apud Terent. *Eunuch.* [illegible], hoc eſt, à diutiùs commorando (vt videtur) impoſitum.

Parmularius, vide *Parma.*

Pārnăcĭdēs, veſtes appellabantur puellares. Varro *de liber. educ.* Vt puellæ habeant potius in veſtitu chlamydas, encombomata, & parnacidas, quàm togas. Nonius.

PĀRNĀSSVS, gemino ſſ (nam apud Stephanum & Suidam legitur [illegible]) mons eſt in Phocide, vt autor eſt Plin. *lib.* 4. *c.* 3. & Strabo *lib.* 8. & 9. { Ein hoher berg in Phocide/ Baccho und dem Apollini zugeeignet. } duos vertices habens, quorum vnum Thitorea vocari, alterum Hyampæum, Herodotus *in Vrania* tradit. Cithæron autem & Helicon, quos Seruius male putauit eſſe Parnaſſi iuga, montes ab hoc diuerſi, & disiuncti ſunt, ita vt Helicon à Parnaſſo circiter quindecim paſſuum millia, Cithæron verò triginta diſtet. Eſt autem (ſicut docet Strabo) Helicon Parnaſſo æmulus & altitudine, & circuitu. Quin etiam Muſis natale ſolum in nemore Heliconio ſcriptores aſſignant. Cyrtha verò & Nyſa, quas nonnulli etiam tradiderunt eſſe Parnaſſi vertices, nomina ſunt ciuitatum: Cyrtha ſub Cyrrhi rupe Parnaſſi, in planitie mare verſus, locata eſt: Nyſa verò, non in Parnaſſo, ſed in felici Arabia ſita eſt: in qua cùm Bacchus nutritus eſſet, in eius memoriam ipſe poſtea aliam in India condidit. Eſt igitur Parnaſſus mons Phocidis, ſacer Baccho & Appollini Ouid. 1. *Metam.*

Separat Aonios Actæis Phocis ab aruis

Terra ferax.

Mox addit,

Mons ibi verticibus petit arduus aſtra duobus,

Nomine Parnaſſus, ſuperátque cacumine nubes.

Lucanus *lib* 5.

——— *quantum ſemotus Eoo*

Cardine Parnaſſus, gemino petit æthera colle.

In hoc monte rupes vel maieſtate numinis, vel ſitu ipſo horrorem viſentibus incutit, vndique fere præceps in formam theatri. Hic eſt Apollinis Delphici templum, hic fons Caſtalius, Muſis ſacer. Hic habitauere Pieres, natio Thracia: vnde Pierus mons, & Pierides Muſæ, ſub Parnaſſo habitauerunt Hyantes populi. Vnde aquam Parnaſſi fontis, Hyantida dicunt. Hic fontes Atticam verſus, Hippocrene & Aganippe.

Pārnāſſĭŭs, a, um, [illegible] Virg. 7. *Eclog.*

Nec tantùm Phœbo gaudet Parnaſſia rupes.

Pārnŭs, [illegible] Natura fuiſſe fertur pauperculus, qui ob amiſſam naviculam, cum obuiis quibuſque litigabat. Hinc adagium, Diſceptare ob Parni ſcapulam, id eſt, ob res minutulas multum mouere litium & querelarum. Eraſm. *in Diogeniano.*

Parnes, [illegible], mons eſt Atticæ regionis, tam maſc. quàm fœmin. gen. vt probat Steph. Stat. 12. *Thebaid.* —Parneſque benignus.

‖ Paro, nis, nauis prædatoria. ‖

PARO, as, inſtruo, apparo, præparo. { הכין *hechin* תכין *tichechin.* [illegible] GAL. *Appareiller, appreſter.* ITAL. *Apparecchiare, metter à ordine* } GERM. Rüſten, bereiten HISP. *Aparejar.* ANGL. *To prepare, to mak ready.* } ¶ Parare in obſidione dicitur munire (vt vulgò *remparer*) & neceſſaria comparare ad repugnandum Saluſt. *in Iugurth.* 101. Parietéque oppidani agere oppugnare, aut parare omnibus locis Rurſus Contra hæc oppidani feſtinare, parare. Plaut. *in Milit.* Itaque ego paraui hic intus magnas machinas. Terent. *in Andr.* Reuertor poſtquam quæ opus fuere ad nuptias Gnatæ, paraui. Plaut. *Aul. ſc.* 4 *a.* 1. Ibo igitur, parabo, i. adornabo nuptias., Dum hanc ſacrifico fac paretur prandium. Idem *Amph.* Mihi ego nauê paro. Idem *Mil. ſc.* 1. *a.* 1. Dabit parabit aliquid hos dies. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Ibo domum, vt parentur quibus paratis opus eſt. Idem *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Intus para, cura (de cœna *Ibid ſc.* 2. *a.* 1. Ædes cum ſunt paratæ, expolitæ, factæ probè. Idem *Moſt ſc.* 2 *a.* 1. Tibi paratum, vt pereas Idem *Milit. ſc.* 3 *a.* 1. Ex parata imparatam rem mihi facis. Idem *Capt. ſc.* 4 *a.* 3. Paraſito vt ſit paratum prandium. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Quando vis veni, parata res erit. (de prandio) Idem *Men. ſc.* 3. *a.* 1. Omne paratum eſt (de prandio.) *Ibid. ſc.* 4. *a.* 3. Omnis res parata eſt, nos quibus paratum eſt alimus (de cœna.), Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Cui nec paratus nummus argenti ſiet Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Viginti minæ vſus ſibi argenti minis, fac eam id ſit paratum. Volo parare piſcatum mihi. (i. piſces.) Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Heu iſtoc verbo vindictam para. Idem *Curc. ſc.* 5 *a.* 1. Item,

Aduerſique parant acies concurrere ſignis.

Tibull *lib.* 4.

Cùm tu terga dares, inhoneſtaque vela parares,

Ouid. 13. *Metam.*

Nec gener hoc nobis more parandus erat,

idem 4. *Faſt.* Cæſ. 5. *bell. Gall.* Neruios Aduaticóſque bellum Romanis parare ¶ Ita paratum eſt, inquit Plaut. *in Pœn.* id eſt, ita deliberatum eſt. ¶ Significat aliquando idem quod comparo, acquiro. [illegible] Terent. *in Eunuch.* Cupio aliquot parare amicos beneficio meo. Curtius. Quid tibi diuitiis opus eſt, quæ te eſurire cogunt? Primus omnium ſatietate paraſti famem, vt quò plura haberes, acrius, quàm ſi non haberes, cuperes. Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Mores ſibi meliores parent. (i. quærant, comparent.) ¶ Huius compoſita ſunt, Apparo, Comparo, Reparo, Separo, Diſparo, quod eſt Separo, Æquiparo, Præparo, quæ habent penultimam correptam.

Pārātŭs, particip. aut nomen ex particip. { מוכן *muchan.* [illegible] GAL. *Appareillé.* ITAL. *Apparecchiato, preſto.* GERM. Gerüſt, bereitet. HISP. *Aparejado.* ANGL. *Readie or made readie.* } Terent *in Andr.* Omnia parata iam ſunt intus. *Ibidem.* Summum bonum eſſe here putabam hunc Pamphilum, Amicum, amatorem, virum quouis in loco paratum Vbi Donatus, Paratum dixit ad omnes affectus, quicunque de proximo eſſe poſſunt. Ouid. 3. *Faſt.*

Inſtabant acies ferro mortique paratæ.

Cic. 3. *de Leg.* Fuit enim hic vir, vt ſcitis, non ſolùm eruditiſſimus, ſed etiam ciuis e Republica maximè, tuendæque ciuitatis paratiſſimus. Paratiſſimo animo ſuſtinere. Hircius 8. *bell. Gall.* Iungitur aliquando infinitiuo. Cæſ. 3. *bell. ciu.* Paratus omnia perpeti. Aliquando accuſatiuo cum præpoſitione ad Cic. *ad Terentium. lib* 6. Paratus ad omnem euentum. Aliquando datiuo. Quint. *lib.* 8. *c.* 3. Idem certamini paratior.

Pārātŭs, us, ſubſtantiuū. Apparatus. { מתכונת *mathechoneth* [illegible] GALL. *Appareil.* ITAL. *Apparecchio.* GERM. Rüſtung bereitung. HISP. *Aparejo.* ANG. *A making readie.* } Quint. *lib.* 10. *c.* 1. Copioſus verborum ſit paratus, id eſt, apparatus. Tacit. *lib.* 13. Prouiſo ante funebri paratu, qui modicus erat. Opus impar veſtris paratibus. Ouid 3. *de Ponto Eleg.* 4. Induta Tyrios paratus. Idem 3. *Faſt.* id eſt, induta Tyrio veſtitu, ſiue cultu. Liu. *lib.* 19. *ab vrb.*

Pārātum, in neutro genere. Terent. *in Eunuch.* Parati nihil eſt.

Pārātē aduerbium, Promptè, & expeditè. { [illegible] GALL. *Auec appareil.* ITAL. *Prontamente, apparecchiatamente.* GERM. Mit bereitung/ bereitſamlich. HISP. *Con aparejo.* ANGL. *Readilie* } Plaut. *in Epid.* Vt paratè eam præmeditatam meis dolis, aſtutiiſque Onuſtam mittam. Cic. *de clar. Orat* Is tamen ad dicendum veniebat magis audacter, quam parate. Idem 1. *Offic.* Dimicaréque paratius de honore, & gloria, quam cæteris commodis Paratiſſime reſpondit hoc eſt, promptiſſimè. Plin. *Epiſt* 9. *lib.* 3.

Părĭto, as, frequent. Plaut. *in Merc.* Quid tu ais? quid cum illuc quò nunc ire paritas, veneris. Idem in *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Paritas auferre à me viginti minas.

Părābĭlĭs, e, quod in promptu eſt, & cito haberi poteſt. { [illegible] GALL. *Que ſe peut appreſter ou acquerir.* ITAL *Che ſi può acquiſtare, che ſi può apparecchiare.* GERM. Das wol zu überkommen iſt. HISP *Coſa que ſe puede aparejar.* ANGL. *That is in readineſſe, or that is readier, or eaſilie gotten.* } Seneca, Ad manum eſt, & parabile, quod ſat eſt, qui ad naturam viuit, nunquam eſt pauper. Cic. 1. *de finib.* Ipſa natura diuitias, quibus contenta eſt & parabiles, & terminatas habet. Horat. 1. *Serm. ſatyr* 2.

Non ego, namque parabilem amo venerem facilémque.

Curt *lib.* 6. Tenaces quippe diſciplinæ ſuæ, ſolitóſque parco ac parabili victu adimplenda naturæ deſideria defungi, vt peregrina, & externarum gentium mala imbuerat.

PĂROCHVS, i, [illegible] quaſi præbitor Qui & Xenoparochus, teſte Budæo, [illegible] hoc eſt a præbendo dicitur. ANGL. *A neighbour or parish bener.* Erant enim Parochi, qui Legatis publicè Romam miſſis, cæteriſque alicuius dignitatis hoſpitibus, ſalem & ligna præbebant: vt annotauit Acron *in illud Horatij ex lib.* 1. *Serm. ſatyr.* 5.

Tum parochi, quæ debent ligna ſalémque.

Hi Latino verbo Copiarij dicti ſunt, teſte Porphyrione, quòd omnium rerum

rerum neceſſariarũ copiam, regum, populorúmque Legatis ſuppeditabant. Nam quamuis Horatius ſalis tantum & lignorum meminerit, eorum tamen appellatione videtur eſſe complexus quæ cæterum ſunt hoſpitibus neceſſaria. In hac ſignificatione hoc nomine vſus eſt. Cic. *lib. 3. Epiſt. ad Attic.* Ariarathes inquit, Ariobarzanis filius Romam venit vult, opinor regnum aliquod emere a Cæſare. Nam quomodo nunc eſt, pedem vbi ponat in ſuo non habet. Omnino eum Seſtius noſter parochus publicus occupauit quod quidem facile patior: verumtamen quod mihi ſummo beneficio meo magna cum fratribus illius neceſſitudo eſt, inuito eum per literas, vt apud me diuerſetur. ¶ Horat. *lib. 2. Serm. ſat. 8.* Parocham videtur poſuiſſe pro conuiuatore,

——— verteret pallor
Tum parochi faciem, nil ſic metuentis, vt acres
Potores.

¶ Sunt qui Parochon etiam accipi putent pro auſpice nuptiarum, ſeu paranymphoxeius originem referentes ad verbum παροχεῦω, eo quòd in curru nuptiali vnà cum ſponſo & ſponſa veheretur. Nam, vt Pauſanias ſcribit, in Græcia moris fuit, vt in curru nuptiali tres tantùm ſederent, ſponſa media cuius alterum latus claudebat ſponſus, alterum quem vocabant πάροχον, vel qui amicitia, vel ſanguine eſſet coniunctiſſimus, vel cui ob dignitatem plurimum deferrent. Hæc Cælius. ¶ Parochus etiam vſitatè dicitur, qui præeſt Eccleſiæ alicui regendæ. { Ein Pfarther }

Parochia, i. diœceſis. Budæum ſequentes dicemus *parœcia*. Eſt aut parœcia actus parœci, i. accolæ. {GERM. Pfarre. ITAL. *Parrocchia*. GAL. *Paroiſſe*. }

Parochianus, & Parochialis, ad parochiam pertinens.

Paroculi, à paribus oculis dicuntur. Suet. *in lib. de claris rhet. de Sext. Claudio*, Malè oculatus & dicax paroculorum.

Parodontides, παροδοντίδες, ſiue Parulides, παρουλίδες. Tubercula iuxta gingiuas, quum caro in gingiua excreuit. Vide Celſ. *lib. 6. c. 13.*

‖ *Parœcus*, πάροικος, accola incola, colonus. ‖

Pàrœcĭă, παροικία, cum œ diphthongo. Accolarum conuentus, ſacráque vicinia ἀπὸ τοῦ παροικεῖν, hoc eſt, ab accolendo, vel iuxta habitando. { GAL. *Parsice*, vulgò *Paroiſſe*. ANGL. *A paruh*. } Aug. *lib. 14 de ciuit.* Presbyter fuit quidam nomine Reſtitutus in parœcia Calamenſis Eccleſiæ *Parœci* dicuntur ipſi accolæ, quare qui fanum aliquod accolunt, parœci dicti ſunt, eiuſdé ſcil. certam conſortes. GALL. *Parœciens*, vel vt vulgò *Paroiſſiens*. Quod ſi Latinè loqui magis placet, Latinè ſcriptoribus Curiæ dici poſſunt: vnde curiones olim dicti, & πάροικοι ipſi curiales. Ex Bud.

PĂROEMĬĂ, παροιμία Definitore Donato eſt accommodatum rebus, temporibúſque prouerbium. Diomedes ſic definit Parœmia, inquit, eſt prouerbij vulgaris vſurpatio, rebus, temporibúſque accommodata, Vide Eraſ. *in princ. Adagiorum.*

Parœmiacus, a, um, παροιμιακός, ή, όν, ad parœmias pertinens.

Parœmiographus, παροιμιογράφος, qui parœmias ſcribit.

Parœnia carmina, quæ ad vinum canuntur. παροίνια ἄσματα.

Părŏmœŏn, παρόμοιον. Eſt ſimilitudo verborum in oratione, quemadmodum Paronomaſia nominum dicitur ſimilitudo: vt ſi dixeris aliquem arare, non orare, eſt paromœon: ſi verò non Oratorem eſſe dixeris, ſed aratorem, paronomaſia eſt. ¶ Alij Paromœon interpretantur vitium orationis, quum ab iiſdem literis diuerſa verba ſumuntur, cuiuſmodi eſt illud.

O Tite tute, Tati tibi tanta tyranne tuliſti. Beda.

Părŏmŏlŏgĭă, παρομολογία, dici poteſt confeſſio: figura quum aliquot res concedimus aduerſario: deinde inferimus aliquid quod aut maius ſit quàm ſuperiora: aut etiam omnia, quæ poſuimus, infirmet. Exemplum eſſe poteſt illud Cic. *pro L. Flacco.* Veruntamen hoc dico de toto genere Græcorum: tribuo illis literas, do multarum artium diſciplinam, non adimo ſermonis lepôrem, ingeniorum acumen, dicendi copiam denique etiam, ſi qua alia ſibi ſumunt non repugno: teſtimoniorum religionem, & fidem nunquam iſta natio coluit: totiuſque huiuſce rei quæ ſit vis, quæ autoritas, quod pondus, ignorant.

Părōn, is, πάρων. Nauigij genus à Parijs primum excogitatum, vt refert Ariſtoph. interpres. Vide & Myoparones quidam appellatos putant, quod genus nauigij piratici eſſe creditur, medium autem habet formam earum nauium, quæ in Myunte & Paro inſulis fieri ſolent. Vide Bayf. *de re nauali.* ‖ Reperitur *Paro*, nis. ‖

Părŏnŏmăſĭă, παρονομασία, Latinè agnominatio, quum aliquod nomen ab alio voce quidem haud, verum ſignificatione diuerſiſſima permutatur. Terent. *in Andr.* Nā inceptio eſt amentium, haud amantium. Quando autem hoc non ex hominum, ſed verborum ſimilitudine contingit, *Paromœon*, a quibuſdam appellatur. Vide *ſupra.*

Părōnychĭa Abſceſſus circa radices vnguium, reduuia. { παρωνυχία. GAL. *Apoſtume qui vient à la racine des ongles.* ITAL. *Panerecciolo.* GERM. Der finger wurm ſo zu ring umb den nagel irrſit bis er mit ſchmertzen abgehn muſt. HISP. *Panarizo ò vñero.* ANGL. *A felon or an poſtumation that cometh under the rootes of the nayles.* } Plin. *lib. 23. c. 3.* Gingiuarum inflationibus, paronychiis, ſordidiſque vlceribus, & putreſcentibus. Dicta paronychia a παρὰ ad, & ὄνυξ vnguis, quaſi ad vnguem. ¶ Eſt item paronychia frutex quidam in petris naſcens, peplo ſimilis, breuiore tamen ſtipite, & folijs maioribus. Nomen habet a re ipſa, propterea quòd paronychiis medeatur. Autor Dioſc *lib. 4.*

Părōnymŏn, παρώνυμον. Nomen ab alio deriuatum: Grammatici vocant Denominatiuum.

Paropamiſadæ, παροπαμισάδαι. Populi Aſiæ, qui (ſicut refert Ptol.) ab Oriente, parte Indiæ ab Occaſu, Arabia terminantur: a Meridie, Arachoſia. Meminit horum & Plin. *lib. 6. c. 20. & 23.*

Părŏpſis, { παροψίς. GALL. *Plat ou eſcuelle.* ITAL. *Piatto ò ſcudella.* GERM. Ein runde platten oder eſſchüſſel. HISP. *El plato grande para el manjar.* ANGL. *A diſher potenger.* } Obſonium quod alij additur inſtar condimenti, vt pani adijcitur opſonium ſic opſonio paropſis, ſiue ea ſint intra, ſiue iuſculi genus quiddam, ſiue aliud δεύτερον ὄψον, quod & παρόψημα vocabant, quaſi dicas ſecundarium quoddam opſonium Caſaubonus *in Athen. lib. 9. c. 1.* ¶ Item vas menſarium, in quo obſonia apponuntur. Martial. *lib. 11.*

Cui portat gaudens ancilla paropſide rubra
Halecem.

Suet. *in Calig. cap. 18.* Ordinario quidem diſpenſatori breuiarium rationum offerenti, paropſidem leguminis pro ſe ſolitate ac diligentia porrexiſſe.

Pàros, πάρος. Inſula eſt vna ex Cycladibus, quæ à Delo triginta quinque millibus diſtat, ex quo Parius lapis aduehi ſolet, colore candido, & ſtatuis exculpendis aptiſſimus. Virg. 3. *Æneid.*

Olearon niueámque Paron ſparsáſque per æquor
Cycladas.

Părōtis, idis, Apoſtema ad aures. { παρωτίς. GALL. *Apoſteme entour ou derriere les oreilles.* ITAL. *Apoſtema dietro le orecchie.* GERM. Ein knoup oder geſchwulſt ſo hinder den ohren wächſt. HISP. *Hinchazon detras las orejas.* ANGL. *A felon or apoſtume behind the eares* } Celſ. *lib. 6. cap. 16.* Sub ipſis vero auribus oriri parotides ſolent, modò in ſecunda valetudine ibi inflammatione orta, modo poſt longas febres, illuc impetu morbi conuerſo: id abſceſſus genus eſt. ¶ Dicuntur etiam parotides, (inquit idem Celſ.) arteriæ duæ, dextra ſiniſtráque iuxta guttur, quæ ſurſum procedentes vltra aures feruntur. ¶ Quin & ipſi aurium cincinni, apud Iul. Pollucem vocantur parotides. Itémque partes his ſubiectæ, quæ à faucibus ad malas pertinent. Græci enim παρὰ ad, ὦτα aureis dicunt. Solent etiam iuxta dentes in gingiuis oriri dolores, quos Græci παρουλίδας appellant. Plinius *lib. 20. cap. 1.* Parotidas & panos ſanat.

‖ Paroualli, pardorum curatores. L. g. b. ‖

Părŏxyſmŭs, παροξυσμός. Stimulatio, concitatio, exacerbatio, παροξύνειν enim eſt incitare. { ANGL. *A fitte, or courſe of feuer or other diſeaſe.* } Hoc etiam nomine Græci appellant Acceſſum febris, hoc eſt, exaſperationem, quæ ſtatis temporibus fieri conſueuit.

Părră, genus auis inauſpicatæ. Horat. *lib. 3. Carm.*

Impios parræ recinentis omen
Ducat & prægnans canis, aut ab agro
Raua decurrens lupa Lanuuino.

Plin. *lib. 18. & 19.* Auem parram oriente Sirio, ipſo die non apparere donec occidat. ¶ Eſt etiam parra auicula, alias pardalus vocata, quæ magna ex parte gregatim volat, coloris tota cineréi, minor turdo. Plin. *lib. 18. cap. 29.*

PARRHASIA, παρρασία, Regio in Peloponneſo, alio nomine dicta Arcadia Lycaonis patria. Vnde Parrhaſius, a, um, παρράσιος, παρρασιάς, pro Arcadico. Virg. 8. *Æneid.*

Hinc lucum ingentem, quem Romulus acer Aſylum
Rettulit, & gelida monſtrat ſub rupe Lupercal.
Parrhaſio dictum Panos de more Lycæi.

In ea mons eſt Lycæus, in quo bicornis Fauni templum fuit, à quo Lycæa ludicra illi ſacrata, nobis Lupercalia dicta. Ouid. *lib. 2. Faſtor.*

Quid vetat Arcadico dictos à monte Lupercos?
Faunus in Arcadia templa Lycæus habet.

Părrhăſĭs, æ, παρρασίς, Patronymicum eſt fœmininum à Parrhaſia: hinc Parrhaſis vrſa apud poëtas pro Polo arctico, quòd Calliſto quam à Ioue compreſſam, atque in hoc ſignum conuerſam fabulantur, Lycaonis Parrhaſiæ, hoc eſt, Arcadiæ, regis filia dicta ſit. Lucan. *lib. 2,*

——— ſed nocte ſopora
Parrhaſis obliquos Helice quum verterat axes.

¶ Hinc Parrhaſides ſtellæ, apud Ouid. 4. *Faſt.*

Parrhăſĭŭs, παρράσιος, nomen pictoris Epheſij, qui cum Zeuxide, in certamen picturæ deſcendit: & quum Zeuxis detuliſſet vuas pictas tanto ſucceſſu, vt in ſcenam aues aduolarent, ipſe Parrhaſius detuliſſe linteum pictum traditur, ita veritate repræſentata, vt Zeuxis alitum iudicio tumens, flagitaret tandem remoto linteo, oſtendi picturam: atque intellecto errore concedere palmam ingenuo pudore, quoniam ipſe aues feſelliſſet, Parrhaſius autem ſe artificem. Hic primus ſymmetriam picturæ dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venuſtatem oris expreſſit. Autor. Plin. *lib. 35. c. 10.* Horat. *lib. 4. Carm.*

Quas aut Parrhaſius protulit, aut Scopas,
Hic ſaxo, liquidis ille coloribus, &c.

Parrheſia, παρρησία, licentia, fiducia, confidentia. Gloſſ. Propriè eſt loquendi libertas. à πᾶν & ῥῆσις, dictio. Scal. *lib. 3. poët. c. 55.* Figura hæc videtur à M. Tullio effrenatio appellari. Durâ tamen ſanè voce, atque indigna viro vel ſapienti, vel etiam ciuili, a quo neutiquam auferas παρρησίαν. Scitè poëta interpretatur, *Det*, inquit, *libertatem fandi.* Eſt ergo 1. actio liberè loquendi. 2. fiducia animi, ex qua illa fluit. 3. loquendi euidentia, quæ ex fiducia rei & notitiæ certæ oritur.

Parricīdă, æ, { πατροκτόνος, μητραλοίας. GALL. *Parricide, qui a tué ſon pere ou ſa mere, ou autre parent.* ITAL. *Parricida.* GERM. Ein vatters mörder / der ſein vatter oder muter ertödt. HISP. *El que mato padre ò madre.* ANGL. *That killeth father or mother.* } A patre deducitur, t in r commutato. Alij volunt parricidam per ſyncopam dici, quaſi parenticidam à nomine parens. Propriè enim parricida dicitur parentum interfector, aut qui patriæ (quæ parentis loco piè ſanctéque eſt hominibus colenda) excidium, aut vim attulerit Cic. *pro Roſc. Amer.* Inſui in culeum parricidas viuos atque ita in flumen deijci voluerunt. Idem *in Paradox.* Patrem vita priuare, ſi per ſe ſcelus eſt, Saguntini qui parentes ſuos liberos emori, quam ſeruos viuere maluerunt parricidæ fuerunt. Idem *in Catil.* Certe verendum mihi non erat, nequid hoc parricida ciuium interfecto inuidiæ mihi in poſteritatem redundaret. Horat. 3. *Carm. Ode 29.*

Telegoni iuga parricidæ.

Poſtea tamen lege Pompeia cautum eſt, vt is parricidij teneatur, non ſolum qui patrem & matrem interfecerit, ſed qui fratrem, ſororem, patruelem, filium, filiam, nepotem, nurum, aliòſque propinquos occiderit. ¶ Primus parricida Romæ, L. Oſtius. Et quando, Plutarch *in Romulo.* ¶ Item in Parricidas nullam legem tulit Romulus. ¶ Vſurpatur interdum pro quouis, qui hominis cædem faciat, ſiue ille propinquus, ſiue alienus ſit. Vnde extat lex Numæ Pompilij, Si quis liberum hominem morti ſciens duit, parricida eſto. ¶ Et Parricidæ nomen de cædo quauis dici. Idem Plutarch. *ibid.* Vnde dictum, Priſcian. *lib. 1.* Parricida ſiſtarius. Plaut. *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Conuiciarum.

Părrĭcīdĭum, ij, Parentis, vel cognati cædes. { πατροκτονία. GALL. *Parricide, meurtre ou homicide de pere ou mere, ou autre parent* ITAL. *Parricidio,*

rocidio. GERM. Ein ermördung deren vatter oder mutter. HISP. *Matança de padre o madre.* ANGL. *A killing of parentes.*} quamuis etiam pro eo accipitur qui impium aliquod nefas in patriæ perniciem fit machinatus Cic. *lib.* 1. *Offic.* Poteſt enim, dij immortales, cuiquam eſſe vtile fœdiſſimum & deterrimum parricidium patriæ, quamuis is, qui ſe eo obſtrinxerit, ab oppreſſis ciuibus parens nominetur? Idem 3. *de nat. deor.* Sibi ſalutem, vt familiari pateret parricidio. Idem *pro Cluent.* in ipſo fraterno parricidio nullum ſcelus præter nullum videtur. Melius *Parricidium.*

Parricidialis, e, ad parricidam, vel parricidium pertinens.

Parrhiſij, vide *Pariſij.*

PARS, tis, à pari, aliquid de toto. Quòd partes ſimul iunctæ, pares, id eſt, æquales ſint toti. {חלק *chelek.* μέρος, μοῖρα. GALL. *Part. portion partie* ITAL. *Parte.* GERM. Ein theil. HISP. *La parte de algun todo entero.* ANGL. *A parte or portion.*} Alij malunt partem dictam ab aduerbio parum, eo quòd pars ſit quid parum, ſi quis totum reſpiciat. Dicuntur verò partes, in quas diuiditur totum. Plaut. *in Rud.* Equidem neque ego partem poſco mihi iſtinc de iſtoc vidulo.

——— *Pars eſt ſua laudis in illo,*

Ouid. 13. *Metam.*

Calliſto ſacri pars fuit vna thori,

idem 2. *Faſt.*

En ego dimidium voti, párſque altera veſtri,

idem 8. *Faſt.*

Atque vtinam pereant anima cum corpore noſtra.

Effugiatque auides pars mea nulla rogos,

idem *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

Ah pereant partes qua nocuere mihi,

idem 4. *Faſt.* Panem & partes olerum & carnis dare (in conuiuio.) Lamprid. *in Seuero.* Quota quæque domus partibus ſuis conſtitit ſi integra fuit à luctu & orbitate. Senec. *c.* 14. *de conſol. ad Marc.*

Párſque mea parua totum inſtar erit.

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.*

En ego dimidium voti, párſque altera veſtri,

idem 8 *Faſt.* Haud centeſimam partem laudat. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Ecqua pars mihi in iſtac præda ineſt. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 1. Vna pars orationis dabitur mihi. Item. Et meam partem loquendi, & tuam trado tibi. idem *Aſin ſc.* 1. *a.* 3. Neque partem inde (i. ex eo auro) tibi poſces, neque furem excipies. Idem *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. 1, refer, dimidiam tecum potius partem. *Ibidem.*

Sed partem noſtri criminis error habet,

Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* Pars bona montis ea eſt, idem 5. *Faſt.*

Sed pars ex illis (piſcibus) *tum quoque viua fuit.* (in glacie,) idem *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.* Partem rei familiaris in pecunia habere. Suet. *in Tib. c.* 49. ¶ Partem capere rei adminiſtrandæ. Idem *in Auguſt. c.* 37. In partem vocari cenſuram plebs volebat. Idem 7. *ab Vrb.* Minimè in partem erat liberi, aut ſimplicis animi. Liu. *lib.* 6 *decad.* 4. Ab ea parte ſecurus. Suet. *in Tib. cap.* 11.

Dimiſit (arma) *& pars ſit maior Diomedis in illis,*

Ouid. 13. *Metam.* partes ſuas miſit (de epulo.) Sueton. *in Calig. cap.* 18. ¶ Partes pro zonis. Tibul. *lib.* 4.

——— *Quinque in partes deſcribitur orbis.* (i. zonas.)

Idem *ibidem.*

Nulla nec exultas habitant animalia partes (ſup. Mundi)

Téque interiecto Mundi pars altera Sole,

Et huic aduerſa Solo pars altera noſtro. (de zonis.)

¶ Item dicuntur, Ab læua. ✱ ab dextra, ſup. parte. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 2. ¶ Pars Herculana, i. decima. Idem *in Trucul.* De mina vna deminui modò quinque numos, mihi detraxi partem Herculanam. vbi numus eſt didrachma, i. minæ pars quinquageſima. ¶ In partem vocare, i. participem facere, partium admittere. Cic. *pro Cecin.* Itaque in partem mulieres vocatæ ſunt. Virg. *in Æneid.*

——— *ipſúmque vocamus*

In partem prædámque Iouem

¶ Pars magna, idem quod bona pars, id eſt, multi. ſic pars maior, id eſt, plures & pars maxima, plurimi. Cic. 1. *Offi.* Quæque maiori parti pulcherrima videntur, &c. Terent. *in prolog. Heaut.* Ni partem maximam exiſtimarem ſcire veſtrûm, &c. Plaut. *in Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. Magna pars morem hunc ſibi induxerunt, &c.

Tu pars deſiderij maxima pene mei,

Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 3. *Triſt.*

——— *Inter quos pars ego magna fui.*

idem *Eleg.* 4. *lib.* *Triſt.* Parte ſui meliore durare (poſt mortem.) Senec. *c.* 2. *de conſol. ad Polyb.* Maiorem partem (earum) videas valgis ſuauiis. Plaut. *Mil. ſc.* 1. *a.* 2. Maxima pars hominés pro hominum dixit. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Nam ferè maxima pars morem hunc homines habent. ¶ Pars multa, idem quod plerique. Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 7.

Pars multa natat non recta capeſſens.

¶ Magna ex parte, pro plerunque. Plin. *lib.* 8 *c.* 14. Itaque magna ex parte complectendo necant. Alias ſignificat vt ſonat. Quint. *lib.* 10 *c.* 1. Ea magna parte Ciceronem, quantus eſt, fecit. ¶ Ex parte & in parte, aliquando pro partim vſurpantur. Quint. *lib.* 6 *c.* 4. Piſces ex parte aduſti, & verſati. Idem *lib.* 5 *c.* 7. Patronorum in parte expeditior, in parte difficilior interrogatio eſt. In parte amanti, ſi liceat hac potiuntur mox, alterius. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Et, In partem nunc deludo. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 3.

Et mala nec vlla parte leuanda licet,

Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 3. *Triſt.* ¶ Magnam partem pro magna ex parte dicunt probatiſſimi autores linguæ Latinæ. Item Aliquam partem pro aliqua ex parte. Plaut. *Pſeud. ſc. vlt. a. vlt.* Non audes quæſo aliquam partem mihi gratiam facere hic argenti? ¶ Item Partes pro pudendis hominis. Ouid. 4 *Faſt.*

Ah pereant partes qua nocuere mihi.

¶ Pro ſermone. Idem 5. *Faſt.*

Diſtuleram partes menſe priore tuas.

i. ſermonem de te.) Paſſer. ¶ Partes aliquas tenere, eſt per illam regionem iter habere. Cic. *ad Attic lib.* 3 Sine te autem non ſolis illas partes tenemus propter Antonium. ¶ Ponitur interdum Pars pro factione: ſed hoc ferè in plurali numero Idem *pro Quintio.* Erat (inquit) illarum partium Idem 13. *Philipp.* Tenuerunt partes Cæſaris. Vnde dicitur, homo bonarum, aut malarum partium. Propriè partes populares ſunt, factiones ſenatus. Saluſt. *Iugurth.* 85. Cæterùm nos partium popularium, & ſenatus factionum, ac deinde malarum artium, &c. E parte diuerſa, i. factione. Suet *in Cæſ. c.* 29. Et, alterius partis. Idem *in Tib. c.* 11 Quid fortiter, quid honeſte ſecerit bonas partes tecum tracta. Senec. *Epiſt.* 79. ¶ Dimittere in partes. Velleius. (Verbum militare.) ¶ Pro ſua quiſque parte, id eſt, pro virili. Liu. 4. *ab Vrb.* Illis gloriæ pars viridis apud omnes milites. Et Varro apud Nonium, pro ſua parte. ¶ Parte ablatiuus, ponitur aliquando pro partim. Plaut. *in Rud.* Sed id ſi parte curauit, vt caueret, &c. Interdum geminatur. Plin. *lib.* 37. *c.* 11. Melichloron eſt geminus, parte flauus, parte melleus. ¶ Duabus partibus alicuius rei amplius habere, idem eſt quod duplo plus. Cic. 5. *Ver.* Quid ſi duabus partibus doceo te amplius frumenti abſtuliſſe, quam populo Romano miſiſſe? Sic, Multis partibus plures, pro multo plures. Cæl. *Cic lib.* 8. *Epiſt. famil.* Turpe tibi erit, Patiſcum Curioni decem pantheras miſiſſe, te non multis partibus plures. Cæſ. *lib.* 3. *de bell ciu.* Multis partibus inferior exercitus. Et Suet. *in Cæſ. c.* 68. Multis partibus pauciores. ¶ Pars, aliquando pro initio ſumitur. Celſ. Parſque ſaniatus eſt vomitum eſſe ſuppreſſum. Virg. 7 *Æneid.*

Pars mihi pacis erit, dextram tetigiſſe tyranni.

¶ Pars in diſtributione pro alius. Saluſt. *in Catil.* amicum alij, pars hoſpitem, aut cognatum repetiebant. Sic ſæpe alibi. Ponitur quandoque pro partim. Suetonius, Milites pars victoriæ fiducia, pars ignominiæ dolore, ad omnem lætitiam, audaciámque proceſſerunt. Saluſt. *in Iugurth.* 62. Capti ab Iugurtha, pars in crucem acti, pars beſtiis obiecti ſunt. ¶ Aliquando ponitur pro vxore. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 3. Satur nunc loquitur de me, & de parte mea. (quod parti eſt pro parte. Sic Lucret. *lib* 6. Hic ex æſtifera parti venit amnis ab Auſtro. Et ſæpe alias. Et Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 1. *Triſt.*

Dimidia certè parte ſuperſtes ero (i. ſuperſtite vxore.)

Idem *Eleg.* 2. *lib.* 4.

Paruaque cuius eram pars ego nuper, Eques.

Idem *Eleg. vlt. lib.* 4.

Deque viri quondam pars tribus vna fui.

¶ Item pro fratre, *ibid.* Frater periit, & cœpit parte carere mei. Item, ô inter dilectos pars prima ſodales. Idem *Eleg.* 5. *ibidem* (de ſodali chariſſimo.) ¶ De litigatore. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Déque mea faſſa eſt pars quoque victa fide.

Et Quintil. Aduerſa, & diuerſa pars. Vide *infra.* ¶ Partes ſummas ſibi vindicare. Suet. *in Aug. c.* 16. (i.) principatum. Idem *in Calig. c.* 56. Partes primas depoſcere. (ſup. exequenda coniuratione.) ¶ Priores partes alicui tribuere, eſt eum pluris facere, & magis laudare. Priores partes habere apud aliquem eſt plus apud illum poſſe, & plus autoritatis apud aliquem obtinere. ¶ Dicimus etiam, Facere partes, id eſt, totum in partes diuidere. Cic. 2. *de Orat.* Quis Antonio permiſit, vt & partes faceret, &c. ¶ Audire vtranque partem in litibus, eſt reo defenſionis, vt accuſatori actionis copiam facere. ¶ Pars diuerſa, vel aduerſa, item quod aduerſarius. Quintilian. *lib.* 4. *c.* 1 Partis aduerſæ patronus. Idem *lib.* 5. *c.* 5. A patronis diuerſæ partis inducuntur in laqueum ¶ Partes primas agere, dicitur in Comœdiis, qui ſæpiſſimè prodit in ſcenam. Aſcon. Pædianus. Primarum partium actores ſæpiùs in ſcenam progrediebantur: ſecundarum, qui minus, minúſque. Porphyrio in Horatium autor eſt, primarum partium actorem omnia clarius, ſecundarum omnia ſubmiſſius agere conſueuiſſe. ¶ Quandoque etiam in plurali numero Partes pro officio poni conſuetum eſt, vt Meæ partes ſunt, & Mearum partium eſt, hoc eſt, meum officium eſt. Cic. 6. *Verrem*, Non ſunt meæ partes id facere. Vnde etiam, Alicuius partes deſiderare, eſt eius diligentiam poſtulare. Idem *ad Atticum lib.* 7. Sin erit bellum, meæ partes non deſiderabuntur ¶ Hinc fit compoſitum Expers, ἄμοιρος, quod eſt ſine parte. In optimam partem accipere, id eſt, boni conſulere, & bene interpretari Idem *ad Atticum lib.* 13. Illud enim non accipio in bonam partem, quod ad me refers. Pro virili parte, id eſt, pro viribus. Ouid. 5. *Triſt. Eleg.* 12. ¶ Pars pro initio, eleganter ſumitur. Celſus, Parſque ſanitatis eſt vomitum eſſe ſuppreſſum. Sic Virg. 7. *Æneid*

Pars mihi pacis erit dextram tetigiſſe tyranni.

Budæus.

Particula, æ, diminut. Parua pars. {μόριον. GAL. *Parcelle, petite partie.* ITAL. *Particella* GERM. Ein klein theil, stücklin. HISP. *Particula* ANGL. *A litle part or portion.*} Cic 3 *Verr.* Hinc illæ extraordinariæ pecuniæ, quas nullo duce, tamen aliqua ex particula inueſtigamus. Idem 2. *de nat deor.* Ipſe autè homo ortus eſt ad mundum contemplandum & imitandum, nullo modo perfectus ſed particula quædam perfecti. Quint. *lib.* 4. *c.* 5. Deinde quum fecerunt mille particulas, in eandem incidunt obſcuritatem.

Particularis, e, μερικός, partem continens, opponitur vniuerſali, & ſingulari.

Particulatim, aduerb. Membratim nominatim, per particulas. {κατὰ μέρος. GAL. *Par parties par parcelles, par le menu.* ITAL. *Per parti, parte à parte* GERM. Theilsweiß, oder theilweiß machen. HISP. *De parte à parte.* ANGL. *Particularlie by euerie part and meber* (Autor ad Heren. *lib.* 1. Si ſummatim non particulatim narrabimus. Col. *lib.* 7 *c.* 5. Nam particulatim facilius quam vniuerſus conualeſcit. Lucret *lib* 3. Luminia qui linquunt moribundi particulatim. Particulatim pro Separatim quod vulgo Particulariter Senec. *epiſt.* 68. Vota quæ iam aperta & profeſſa ſunt quæ particulatim ſiunt.

Partarius, negotiator, qui partes vendit, qui inſtitor & agomanus dicitur, eò quod in diuerſa manus agat.

Particeps, pis, omn. gen qui partem capit. {μέτοχος, κοινωνός. GALL. *Participant, qui a part.* ITAL. *Partecipe.* GERM. Theilhafftig. HISP. *Parcionero de parte.* ANGL. *A partaker or compartioner, a complice* } Ter. *in Heaut.* Nisi vbi ille huc ſaluus redierit meus particeps. Participem facere aliquem rei alicuius, eſt ei communicare & rei partem tribuere. Plaut *in Epid.* Gratiam habeo, fac participes nos. Terent *in Heaut.* Cuius maxime te fieri participem cupis. Sic Plaut. *Pſeud. ſc.* . *a.* 2.

a 2. Participes meos præda onerabo. (i. commilitones. *& in Moſt. verſu vlt. ſc.* 3. *a.* 1. Conueniunt manipulares, prædam petunt. ¶ Particeps conſilij. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Neque tui conſilij participem quenquam facis. Idem *Au. ſc.* 3. *a.* 1. Participem ego te & tu me, vt faciat, &c. (de conſilio & arcano.) Et *Aul. ſc.* 1. *a.* 4. Vt quæ fierent faceret participes. Cæſ. 3. *bell. ciu.* Quos ſui conſilij participes habebant. ¶ Particeps in periculis. Curt. *lib.* 6. Quò fuiſſet illi in periculis particeps.

Participo, Partem tribuo, aut capio: ſiue participem facio, aut particeps fio. { μεταλαμβάνω, μεθέξειν, μετέχω. GAL. *Participer, eſtre participant.* ITAL. *Participare.* GERM. Theilhafftig ſein oder theilhafftig machen. HISP. *Participar en parte.* ANG. *To geue or take part.* } Quum ſignificat participem fieri, iungitur accuſatiuo tantùm. Gell. *lib.* 15. *c.* 2. Si fortè ad participandas eiuſmodi voluptates aut voluntas tulerit, aut caſus induxerit. Cic. 2. *Tuſc. ex poeta*, Qui alteri exitium parat, eum ſcire oportet ſibi paratam, peſtem vt participet parem. ¶ Quum ſignificat participem facere, iungitur interdum genitiuo cum accuſatiuo. Plaut. *in Ciſtell.* Patrinum ſeruum ſui participat conſilij, id eſt, facit participem, vel ſeruo conſilium communicat. Interdum ablatiuo cum accuſatiuo. Idem *in Mil. ſc.* 1. *a.* 2. Nam non potuit quin ſuo ſermone aliquem familiarium participauerit de heri amica. Interdum accuſatiuo & ablatiuo cum præpoſitione Cum. Liu. 3. *ab Vrb.* Suas laudes participare cum Cæſone memorare pugnas, &c.

‖ Participatus, us, Iulianus Capitolinus *in Macrino*: Arripuit imperium filio Diadumeno in participatum aſcito.

Participialis, μετοχικός. Diomedes *Grammat. lib.* 1. Vbique enim deficit Latinus ſermo, ideo quia duo ablatiui nominales ſunt copulati, quòd ſi vnus participialis ſit, non deficit Latinus ſermo.

Participialis modus, id eſt, ſupinum Diomedes *Gramm. lib.* 1. Participialis modus verborum dictus eſt, quòd eius verba ſunt participiis per omnia ſimilia: nec tamen participia ſunt, vt legendi, legendo, legendum, lectum, lectu. ‖

Participium, ij, Pars orationis apud Grammaticos, ita dicta, quòd partem capiat nominis & verbi, μετοχή. Hinc ab iiſdem participalia, μετοχικά, nomina dicta Gerundia, quæ licèt non ſint participia, ſimilia tamen participiis ſunt. Nam quum à verbis deriuentur more participiorum, habent etiam caſus aliquot, quamuis non omnes, quos habent participia: niſi generaliter accipias gerundium, vt etiam complectaris nomen gerundiuum, quemadmodum accipit Valla. Sic enim non modò caſus habebunt quum ſint mera nomina, verum etiam genera & numeros: ſed admittunt regimen ſui verbi. Gerundia enim propriè dicta habent poſt ſe eundem caſum quem habent verba a quibus deſcendunt. Gerundiua autem nullum omnino habent caſum ſuntque voce omnino ſimilia participiis futuri temporis. Differunt tamen ſignificatione, quod Gerundiua, ſiue (vt idem Valla loquitur) gerundia rei adminiſtrationem ſignificant ſine tempore: vt tenet me occupatio iuris dicendi. Quo in loco *Dicendi* gerundium eſt, nec tempus ſignificat futurum, ſed rei adminiſtrationem in iure, dicendo. Illa verò tempus ſine rei adminiſtratione, vt Tenet me cura dotis numerandæ, participium eſt futuri temporis ſignificatiuum ſine rei adminiſtratione. Præterea gerundia duplicem ſignificationem habent, participia vnam tantùm. Sed ſciendum quòd gerundia quæ ſociata ſunt ſubſtantiuis, paſſiuè accipiuntur, disiuncta verò modò actiuè, modò paſſiuè: ſed paſſiuè quum ſine præpoſitione, & ſine genere in ablatiuo, & quaſi abſolutè ponuntur. Quintil. Sed memoria excolendo, ſicut omnia alia, augetur, id eſt, dum excolitur. Virg. Alitur vitium, creſcitque tegendo. Idem, Ægreſcitque medendo. & , Vritque videndo Fœmina. hoc eſt, quum tegitur vitium, quum curatur æger, quum videtur fœmina. Saluſt. etiam gerundium accuſatiui caſus paſſiuè poſuit, Pauca (inquit) ſupra repetam, quo ad cognoſcendum omnia illuſtria magis magiſque in aperto ſint: id eſt, vt cognoſcantur. Iunguntur & gerũdia cum plurali numero, ſingulari voce Plin. Quum illorum videndi gratia me in totum contuliſſem. ¶ Participium futuri temporis conſtructum cum verbo impersonali, & Infinitiuo verbi ſubſtantiui Celſ. *lib.* 3. *c.* 4. Poteſt primo die primus cibus dandus eſſe, poteſt ſecundo &c.

Partim, aduerbium, Ex parte, pro parte. { מקצת *mikẗſáh* ἀπὸ μέρους, ἐκ μέρους, τὸ μέν, τὸ δέ. GALL. *En partie.* ITAL. *En parte.* GERM. Zum theil. HISP. *En alguna parte.* ANGL. *Partlie.* } Et ferè ſemper in oratione geminatur. Cicero *Cælio lib.* 3 *Epiſt.* Vt eos partim ſcelerum ſuorum, partim etiam ineptiarum pœniteret. ¶ Aliquando non geminatur. Idem *de Amic.* Sed nihil eſt quod illi non proſequantur ſuis argutiis, partim fugiendas eſſe nimias amicitias, ne neceſſe ſit vnum ſolicitum eſſe pro pluribus. Inuenitur etiam quater repetitum. Idem *pro Cluent.* Partim nihil contra Habitum valere, partim etiam pro hoc eſſe partim, &c. ¶ Aliquando Partim, teſte Gell. *lib.* 10. *c.* 13. *& c.* 1. *lib.* 7. idem eſt quod pars: vt, partim hominum, id eſt, pars hominum venit, ſiue quidam homines ex pluribus. Partim autem hoc in loco, aduerbium eſt, neque in caſus inclinatur, & genitiuum regit. Interdum etiam aduerbio partim, atque eius genitiuo præponitur præpoſitio Cum, vt probat Gell. Catonis exemplo: ibi, inquit Cato pro ſcorto fuit in cubiculum ſurrepticiauit e conuiuio, cum partim illorum iam ſæpe ad eundem modum erat. Cum partim eorum, dixit pro, cum quibuſdam eorum, vel cum parte. ¶ Nonnunquam partim non geminatum, in priore orationis parte locatur, in poſteriore alius. Saluſt. *in Iugurtha*, Rurſus Imperator contra poſt illata Bocchi nuntios mittit: ille probare partim, alii abnuere. *Ibidem.* Huic rogationi partim conſcij ſibi, alij ex partium inuidia pericula metuentes, &c. Et Gell. *c.* 22. *lib.* 1. Carmen partim Græcæ linguæ, aliâs Latinæ legi ſolitum erat.

Partior, iris, & Partio, is, iui, itum, futuro partiam, & partiar, & apud antiquos partibo, & partibor. Diuido, communico, partes facio. חלק *chelléck.* μερίζω, διαμερίζω. GAL. *Partir, departir.* ITAL. *Partire, diuidere.* GERM. Theilen. HISP. *Partir en partes.* ANGL. *To part, or deuide.* } Saluſt. *Iugurth.* 87. prouincias inter ſe partiuerant. Plaut. *in Aſin.* Hanc quam nactus ſum prædam, cum illis partiam. Ouid. 5. *Faſt.*

Quod mihi das vni cœlum partite duobus

Et Plaut. *Amph.* Vos inter vos partite Ego abeo (i. litem iſtam dirimite.) Tacit. *lib.* 18. Diſcrimen ac periculum ex æquo partiemur. Cic. *pro Syl.* Neque hoc partiendæ inuidiæ, ſed communicandæ laudis cauſa loquor. Idem *in Orat.* Genus vniuerſum in ſpecies certas, vt nulla neque prætermittatur, neque redundet, partietur ac diuidet. ¶ Præter proprium accuſatiuum habet aliquando ablatiuum cum præpoſitione Cum: aliquando alium accuſatiuum cum præpoſitione In, aliquando cum præpoſitione Inter. Virg. 11. *Æneid.*

> ——— *ecam ex æqualibus vnam*
> *Alloquitur, fida ante alias quæ ſola Camilla,*
> *Quicum partiri curas atque hæc ita fatur.*

Partiri honorem. Cæſ. 3. *bell. ciuil.* Cum Scipione honorem partitur. Virg. 1. *Æneid.* Socios partitur in omnes. Saluſt. *in Iugurth.* Prouincias inter ſe partiuerant. ¶ Ab his fiunt compoſita Impertior, Dispertior, Bipertitus, Tripertitus, Quadripertitus, participia.

Partitio, onis, verb. Diuiſio, diſtributio. { מחלקת *machalóketh.* μερισμός. GAL. *Departement, diuiſion.* ITAL. *Partitione, diuiſione.* GERM. Zertheilung. HISP. *Partimiento, obra de partir.* ANGL. *A parting, or deuiding.* } Cic. 1. *de nat. deor.* Hæc, ſi rectè memini, partitio fuit. Idem 1. *de Orat.* Græcos partitionem quandam artium feciſſe video. Idem *pro Cæcin.* Quum præſertim pecunia ea partitione deberetur.

Partitor, Diſtributor. { מחלק *mechallék.* μεριστής. GAL. *Partiſſeur.* ITAL. *Chi diuide.* GERM. Ein theiler. HISP. *Partidor.* ANGL. *He that deuideth, or diſtributeth in partes.* } Ciceron. *in Vatin.* Quum te non cuſtodem ad continendas, ſed partitorem ad partiendas merces miſſum putares.

Partite Diuiſe { μεριστῶς, μεμερισμένως. GALL. *Par parties, diſtinctement.* ITAL. *Per parte, diſtintamente.* GERM. Zertheilen, mittheilen. HISP. *En alguna parte, partiiamente.* ANGL. *By partes.* } Cic. *in Orat.* Qui enim nihil poteſt tranquillè, nihil leniter, nihil partitè, definitè, diſtinctè, facetè dicere, præſertim, &c.

Particulones, dicuntur cohæredes, & qui partem patrimonij ſumunt, συμμερισταί. Pomponius *Præcone poſteriore*, Age modò beagari, particulones producam tibi Nonius.

Partiarius, ij, cum quo aliquid commune habemus, & partimur, συμμέτοχος. Vt partiarius colonus, qui certa fructuum parte agrum colit. Cato *cap.* 144. Vineam curandam partiario, bene curet, fundum, arbuſtum, agrum frumentarium: partiario fœnum, & pabulum, quod bouis ſatis ſiet, qui illic ſient: cætera omnia pro indiuiſo. Idem *c.* 16. Calcem partitiario coquendam qui dant, calcarius perficit & coquit. Et *c.* 136. Redemptorem partiarium dixit eum quem paulò ante dixit colonum partiarium. ¶ Partiarius legatarius, cui pars bonorum legabatur, cum quo hæres hæreditatem partiebatur. ¶ Sic partiaria pecora dicuntur, quæ ita paſtori traduntur, vt fœtus eorum certis portionibus inter dominum paſtorem diuidantur. Imp. *in l.* 8. *C. de paſt.*

Partiario, partite. Apul. *lib.* 9. Planè cum vxore mea partiariò tractabo.

Partialis. e. Partialia facta, quæ ſingulis partita, ſeduaria ſunt.

Parſimonia, vide *Parco.*

‖ Parſio, φειδωλία. Gloſſ. Erit igitur actio parcendi. ‖

Parthaon, Pater Oenei regis Ætoliæ, apud Ouid. *lib.* 9. *Metamorph. in princip.* Plaut. *Menæch. ſc.* 1. *a.* 5. Ego te ſimitu, noui cum Parthaone.

‖ Parthenias, παρθενίας, natus ex ea, quæ virgo putabatur, cùm decerneretur: aliter clàm ſuſpectus ex innupta.

Parthenopipes παρθενοπίπης, qui virgines auidè inſpectat. ‖

PARTHENIVS παρθένιος, mons Arcadiæ, teſte Plin. *lib.* 4. *c.* 6. Ita dictus à virginibus, quæ in ea Veneri frequenter ſacra facere ſolebant. ¶ Eſt & Parthenius, παρθένιος, Amnis Paphlagonum. Ouid. *lib.* 4. *de Ponto*,

Partheniuſque rapax, & voluens ſaxa Cynapes.

¶ Parthenius item, Poeta Nicæus, vt ait Suid. Elegiarum variique carminis ſcriptor: à Cinna in bello Mithridatico captus, deinde ob illius ingenium manumiſſus. Eius meminit Gell. *cap.* 27. *lib.* 13. Vixit vſque ad Tiberium Cæſarem, qui teſte Sueton. Tranquillo *in Tiberio c.* 70. eius ſcriptis admodum delectabatur. Huius Parthenij locos Virgil. quandoque mutuatur, cuiuſmodi eſt illud,

Glauco, & Panopea & Inoo Melicertæ.

Autor Gellius. ¶ Fuit item alter Chius genere, filius Theſtoris, qui vocatus Chaos ex Homeri Poëtæ poſteris. Scripſit verſus in laudem patris Theſtoris Suid.

Parthenius, adiect. vt Saltus Parthenij. Virg. 10. *Eclog.* Luſtra Parthenia, apud Claudian. 2. *de rapt.*

Parthenium, παρθένιον Herba eſt teſte Ruellio, quam vulgus *matricariam* appellat, vel potius, vt Amato Luſitano, & aliis viſum eſt, *Cotula fœtida* vulgò dicta, quam { ITAL. *Bruſacula.* GERM. Eder chamil oder krottendill. GALL. *Cotula fœtida.* HISP. *Magarça* vocant. ANGL. *Feuerfew.* } Deſcriptionem eius vide apud Dioſcor. *lib.* 3. *c.* 146. Eſt item Parthenion, teſte Plinio, aliud herbæ genus, quod & perdicium, & helxine, & vrceolaris herba appellatur: nomen à Minerua deductio, quæ illam Periclis ſomnis tradidit oſtenderit, quum verna illi charus de faſtigio templi delapſus eſſet. Mineruam enim Athenienſes παρθένον appellant Vulgus *Parietariam* appellat, eo quòd circa parietes præcipuè naſcatur. ¶ Eſt & nomen duarum vrbium Eubœæ vnius, Thraciæ alterius. Steph.

Parthenopæus, παρθενοπαῖος. Martis & Menalippes filius fuit, teſte Seruio, qui in bello Troiano periit Virg. 6. *Æneid.*

> *Hic illi occurrit Tydeus hic inclytus armis*
> *Parthenopæus, & Adraſti pallentis imago.*

Parthenope, παρθενόπη. Vna Sirenum, quæ præ dolore, quòd prætereuntem Vlyſſem cum ſociis in ſcopulos cantu pellicere non potuiſſent, in mare ſe præcipitauerunt. Harum aliæ alia in loca. Parthenope autem eò delata eſt, vbi poſtea condita Neapolis eſt, præclara vrbs Campaniæ, quæ ab eius nomine etiam Parthenope eſt appellata. Neapolim autem poſtea dictam fuiſſe hanc vrbem nonnulli putauerunt, quòd ab Auguſto ſit inſtaurata: quod falſum tamen eſt. Nam etiam apud Lycophronem, qui Ptolemæi Philadelphi temporibus multis ante Auguſtum annis claruit, Neapolis hæc vrbs appellatur & ciues ipſi Neapolitani: quos ſcribit quotannis ad tumulum Parthenopes faces tuliſſe. Veriſimilior eſt eorum opinio, qui hanc vrbem a iuuentute Cumana conditam tradunt, qui fortè quum in eo loco Parthenopes corpus in veteri monumento conditum reperiſſent, nomen eius vrbi indidere. Sed poſtquam loci vbertate, atque amœnitate maiorem in modum

dum frequentari cœptas cœpit, veriti ne Cumæ desererentur, diruendi Parthenopem conſilium iniuere. Quo pacto, mox immani peſtilentia vexati, oraculo moniti ſunt, vt vrbem inſtaurarent. Itaque ſubitò reſtitutam, Neapolim, hoc eſt, nouam vrbem vocauere. Hinc Parthenopæus, a, um, [illegible]. Et Parthenopeius ſex ſyllabarum, [illegible]. Ouid. 14 *Metam.*

Has vbi præteriit & Parthenopeia dextra
Mœnia deſeruit, &c. id eſt, Neapolitana.

Părthĕnŏpŏlis, [illegible]. Oppidum Thraciæ, teſte Plin *lib.* 4. *c.* 11. Stephanus Parthenopolim in Macedonia collocat, dictámque putat à filiabus Geralti filii Mygdonis, quæ quum agreſtes & inhumanæ eſſent, pater vt eas ad ciuiliorem vitam traduceret, ciuitatem hanc earum gratia condidit. ¶ Eſt item Parthenopolis, Bithyniæ oppidum, apud Plin. *lib.* 5. *c.* 32.

Părthiă, [illegible] Stephan. Regio Aſſyriæ, à qua Parthi. { Der Parther Landſchafft in Aſſyria gelegen. } [illegible]. Fuit hæc olim gens Scythica, quæ poſtea ad Medos profugit, vnde & nomen acceperunt. Nam Parthi lingua Scythica exiles dicuntur. autor enim eſt Iuſtin. *lib.* 12. ab exulibus Scytharum, Parthorum imperium fuiſſe deductum. Horum regna duodeuiginti fuiſſe teſtis eſt Plin. *lib.* 6. *c.* 15. Ab Ortu habet Arios, a Meridie Carmaniam, ab Occaſu Medos, à Septentrione Hyrcanos. Parthicus, Adiect. [illegible], vt Luxuries Parthica. Claud. *in Eutropium.*

Părthini populi ſunt Macedoniæ prouinciæ. Plin. *lib.* 4. *c.* 23. in deſcriptione Macedoniæ.

Părticeps, Participium, Particulatim, Partim, Partior, vide *Pars.*

Partumeius. Horat. *Epod.* 19. venter partumeius exponitur ea facilitate pariens, ac ſi meieret.

Părtŭrio, Partus, vide *Pario.*

Paruipendo, Paruifacio, vide *Paruus.*

Părulis, idis, [illegible]. Abſceſſus exiguus in gingiuis, qui niſi diſcuſſus fuerit, ſuppuratur. Vide Ægin. *lib.* 6. *c.* 27.

PĂRVM, aduerb. Modicum. { [illegible] *me'át*, [illegible]. GALL. *Peu, un peu.* ITAL. & HISP. *Poco.* GERM. Ein wenig. ANGL. *A litle.* } Plaut. in *Trin.* Imò duas dabo, vna ſi parum eſt. ¶ Parum habere, non ſatis habere, nec contentum eſſe. Saluſt. *Iugurth.* 76. tamen hæc talia facinora impunè ſuſcepiſſe, parum habuere. Alibi, illis parum eſt. ¶ Parum conſulit, quum dicitur, intelligitur *Sibi.* Terent. *in Adelph.* Magis impensè cupitis, conſulitis parum. Vobis intellige. ¶ Parum proſpicere, eſt parum, aut nihil futura prouidere. Plaut. *in Curc ſc.* 3. *a.* 2. Perij, proſpicio parum. Ter. *in Andr.* Parum ſucceſſit quod ago, at facio ſedulo. Plin. *in Paneg.* Parum eſt in curiam venias, niſi & conuoces, & interſis Senatui.

Iamque parum firmo, me mihi ferre graue eſt.

Ouid *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.*

Quódque parum nouit, nemo docere poteſt.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Cùm apud te parum ſtet fides. Plaut. [illegible] *ſc.* 5. *a.* 1. Hinc Paululùm, Pauxillùm, & Pauxillulùm, [illegible], diminutiua.

Părŭmpĕr, Paruo tempore, quaſi perparum, hoc eſt, valde parum { [illegible] *mehás*, [illegible]. GALL. *Un peu, quelque peu de temps.* ITAL. *Per pochetto, picciolo tempo.* GERM. Ein weil / ein wenigſin. HISP. *Poco en tiempo.* ANGL. *A litle tyme while.* } De me ſcio, cui voluptas parumper data eſt. [illegible] paruo tempore. Plaut. *Amph.* Da mihi operam parumper, paucis eſt quod te volo. Idem *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Tace parumper. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Tace dum parumper. Cic. *de Amic.* Tu velim animum à me parumper auertas. Terent. *in Andr.* Tu Myſis, dum exeo, parumper opperire me hic. ¶ Interdum ſignificat paulatim. Virg. 6. *Æneid.*

——*pul'ùſque parumper*
Corde dolor, triſti gaudes cognomine terra.

Nonius tamen interpretatur ibi parumper, citò, & velociter. At *per* in fine non eſt ibi præpoſitio, ſed ſyllabica adiectio: vt & Græci [illegible].

Păulātim, aduerb. Senſim, leniter. { [illegible] *mehát mel'át*. [illegible]. GALL. *Peu à peu.* ITAL. & HISP. *Poco à poco.* GERM. Nach vnd nach / allgemach. ANGL. *By litle and litle, lea ſurelie* } Terent. *in Hecyr.* Paulatim elapſus Bacchidi, atque huic tranſtulit amorem. Virg. 6. *Æneid.* Paulatim adnabam terræ. Cæl. *Cicero.* Cuius amicitia me paulatim in hanc perditam cauſam impoſuit. Virg. 3. *Georg.*

Carpit enim vires paulatim, vritque videndo
Fœmina.

Paulisper, temporis aduerbium. Parumper, modico temporis ſpatio. { [illegible] *me'át mel'at.* [illegible]. GAL. *Un peu de temps.* ITAL. *Per ſpatio di poco tempo.* GERM. Ein weil / wenig zeit. HISP. *Un poco en tiempo.* ANGL. *A litle whil or tyme.* } Cic. 2. *de legibus.* Paulisper faceſſant, rogamus. Plaut. *Amph.* paulisper mane. Dum e[illegible] vnum ſomnium. Item, Quaſi ſolſtitialis herba paulisper fui. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Paulisper tace dum. Idem *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Paulisper mane. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 5. Item,

Atque vtinam reuoces animum paulisper ab ira.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Terent. *Adelph.* Congruum illum maximum in qua finito ludere Paulisper. Virg. 5. *Æneid.*

Ipſe ego paulisper pro te tua munera inibo.

Ouid. 2. *Triſt.*

Atque vtinam reuoces animum paulisper ab ira.

Cic. 1. *de diuin.* Puellam defatigatam petiiſſe a matertera, vt ſibi concederet paulisper, vt in eius ſella requieſceret.

Paulum, diminutiuum a Parum. cuius ſunt quatuor gradus diminutionis, ſcilicet Paulum, Paululum, Pauxillum, & Pauxillulum. de quibus infra ſuo loco. { [illegible] *me'at.* [illegible]. GALL. *Peu.* ITAL. & HISP. *Poco.* GERM. Ein wenig. ANGL. *A litle.* } Terent. *in Andr.* Pro peccato magno paulum ſupplicii ſatis eſt patri. Idem *Eunuch.* Tace obſecro, quaſi vero paulum intereſſit. Cæſ. 3 *bell. ciuil.* Naues ſoluit, paulúmque a portu progreſſus, literas a Cæſare accepit. Cic. 2. *Acad.* Paulúmque quum abeſſemus villa, ipſum ad nos venientem vidimus. Poſt Paulum, pro paulò poſt. Vide Quintilian. *lib.* 9. *c.* 4. Sed de propoſitorum diuerſitate loquitur) poſt paulum. Paulum aliquid ſederunt in ſcholis. Idem Quintil.

——*Vtales paulum tellure moratos*
Suſtulit.

Ouid. 13 *Metam.*

Paulo, aduerbium, Paulùm, ſed paulum poſterius paulò comparatiuis frequentius iungitur: vt, Paulò amplius, Paulo magis, & propoſitionibus Ante & Poſt vt Paulò ante Paulo poſt. Vide Vallam *lib.* 1 Cæſar *lib.* 4. *de bell. ciu.* Poſt paulo Et Catul. *de comm Beren.*

Abiunctà paulo ante coma.

{ ANGL. *A litle.* } ¶ Paulo magis, valet interdum nimium. Cic. *in Bruto.* Et verbis delectari videtur paulo magis poſſet. Et Paulo minus, aliquando pro propemodum, ac ferè. [illegible] Suet. *in Tib.* *Cal.* Quaſi neque rediturus vnquam, & cito morte etiam obiturus: quod paulò minus vtrumque euenit. ¶ Paulo mox, ponitur pro ſtatim, cum paruo interuallo Plin. Et paulo mox calefactum vulneri imponatur. ¶ Paulo prius pro paulo ante. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 3. Dedi tabellam paulo prius. Idem *Men. ſc.* 3. *a.* 1. & *ſc.* 1. *a.* 5 Quam vel iit paulo prius.

Paululum, diminut. a Paulum { [illegible] *me'át me'át*, [illegible] GAL. *Fort peu* ITAL. *Pochetto* GERM. Ein wenigſin. HISP. *Poquito.* ANG. *A very litle.* } Terent. *in Adelph.* Ageli hic ſuo rubi eſt paululum quod locietas foras iungit cum ante. Cic. 4 *Acad.* Et paululum antè dicendum eſt, quæ non mihi videntur conſideraſſe phyſici ¶ Vtuntur aliquando pro paulisper. Terent. *in Eunuch.* Paululum opperirier ſi vis, iam tracet ipſe hic aderit virginis.

Paululus, a, um, [illegible]. Adiect. à Parum: quo rariſſimè vſi ſunt authores, præterquam in ablatiuo Plaut. *Bacc.* Patri cum illa paulula pecunia potes. Apud Terent. paulo momento, paulo ſumptu. Venus tibi de paulo paululum hoc tibi dabo. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Item paulum aliquid ſederunt. Quintil.

Paululus a, um, adiect. { [illegible] *zehér* [illegible] *mehás* [illegible] *tſahir.* [illegible]. GAL. *Fort peu.* ITAL. *Pochino.* GERM. Gar klein. HISP. *Poquillo.* ANGL. *Very litle or ſmall.* } Liu. 1. *ab Vrbe* Pro paulula via magnam mercedem Romanis eſſe ſoluendam. Idem *lib.* 35. Nihil primo aſpectu contemptius, equi hominéſque paululi, & graciles, diſcincti & inermis eques.

Pauxillùm. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Si pauxillùm potes contentus eſſe. Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 1. Non eſt veriſimile, pauperem pauxillum parui facere, quin nummum petat. ¶ Pauxillulùm, idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Pauxillulum amare bonum eſt. Terent. *in Phorm.* Erat ei de ratiuncula iampridem apud me reliquum pauxillulùm nummorum.

Parus, auis, [illegible] à Gaza vertitur parus.

PĂRVVS, a, um, Exiguus, non magnus. { [illegible] *katón.* [illegible]. GALL. *Petit.* ITAL. *Picciolo.* GERM. Klein. HISP. *Pequeno.* ANGL. *Litle or ſmall.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Ab iiſdem qui altero lumine orbi naſcerentur, cocites vocabuntur: qui paruis vtriſque, ocellæ. Idem *lib.* 12. *c.* 13. Parui odoris amomum, id eſt, pauci & imbecilli odoris. Horat. 2. *Serm ſatyr.* 6. Neque vlla eſt Aut magno, aut paruo leti fuga. Cic. 2. *de Orat.* Sic etiam in paruis, aut mediocribus rebus doctores aliqui poſſunt, &c. Catull. *de com. Beren.*

Atque ego certè cognoui à parua virgine magnanimam.

Tibul *lib.* 4.

Vel paruum atnaa corpus committere flamma.

Item,

Párſque fui turba parua precantis idem.

Ouid *Eleg.* 2 *lib.* 2. *Triſt.* Si parua iureiurando eſt fides. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 4. Paruam mihi apud te fidem intelligo. Idem *Pſeud ſc.* 5. *a.* 1. Omnibus paruis, magniſque miteris præſulcior *Ibid ſc.* 1. *a.* 3. Tibull. *lib* 4.

Ithace genuit magnum decus vrbis Vlyſſem.

Hic quoque ſit gratus paruus labor. *Ibid.* Paruaque cæleſtes pacauit mica. *Ibidem.* Sueton. *in Auguſt.* *c.* 48. Ætate paruis [illegible], Et Ouid. *lib.* 2. *Faſt.* Is iubet auferri paruos, &c. infantes. Item, Haud paruo iunior Gell. *c.* 2. *lib.* 13 ¶ Paruus pro pauco. Celſ. *lib.* 14. *c.* 7. tenebris aliquanto apertis paruum aerem recipere Alii legunt *purum.* ¶ Paruum pro re minima ſpecie. Plin. *in Paneg.* Nihil ante tam vulgare, tam paruum in Senatu agebatur, vt non laudibus principum immoraretur. Cic. 1. *Offic.* Parui ſunt foris arma, niſi eſt conſilium domi. ¶ In paruo, vſus eſt pro fere. Plin. *lib.* 8. *c.* 33. Eminet roſtrum, vt in paruo ſit haud abſimile ſuillo.

Părŭidŭco, cis, Paruifacio. Cic. *pro Arch.* Pericula mortis parui eſſe ducenda. Et *de finib.* Sed quia parui id ducere.

Părŭiſſĭmus protulit Lucret. *lib.* 3. Pro minimo.

——*Igitur paruiſſima quanta,*
Et leuiſſima ſunt, ita mobilitate fruuntur.

Părŭĭtās, atis { [illegible] *katan* [illegible] *mehás* [illegible] *mitſ'ar.* [illegible]. GALL. *Petiteſſe.* ITAL. *Piccolezza.* GERM. Die kleine. HISP. *Aquella pequena quantidad.* ANGL. *Litleneſſe, ſmallneſſe.* } Cic. *de Vniuerſ.* Haud iiſdem vinculis quibus ipſi erant colligati, ſed talibus quæ cerni non poſſent propter paruitatem, &c. Gell. *c.* 17. *lib.* 7. Paruitas quæſtionis. Et *c.* 3 *lib.* 1. Paruitates rerum.

Paruulus, diminut. { [illegible]. GALL. *Fort petit.* ITAL. *Molto picciolo.* GERM. Faſt klein. HISP. *Muy pequeno.* ANGL. *Verie litle or ſmall.* } Terent. *in Eunuch.* Matri paruulam puellam dono quidam mercator dedit. Paruula res, eſt nullius momenti. Idem *in Adelph.* Tam ob paruulam rem pene ex patria, &c. Tibull. *lib.* 4. Noſtri ſi paruula cura ſit mei. Te mihi paruulam paruulo puero dedit. Plaut. *Capt ſc.* 4 *a.* 5. Paruulam emit [illegible]. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 4. Etiam Ego ſum paruulus. Item *Pſeud. ſc.* [illegible] *a.* 3. Paruula pecunia, & immanis opponuntur. Cic. *pro Cæcina*, Et illa fuit pecunia immanis, hæc paruula ¶ Paruulus pro puerulo Quintil *lib.* 5. *c.* 7 Excepta paruulorum iuſſione.

Părŭŭlum aduerbium. Plin. *Epiſt.* 170. Nam paruulum differt patiaris aduerſa, an expectes id eſt, minimum. Hinc etiam paucus, [illegible], a quo Pauculus, & pauxillus.

Minor, oris, & hoc minus, comparatiuum à paruus { [illegible]. GALL. *Moindre.* ITAL. *Minore* GERM. Kleiner / minder. HISP. *Minor* ANGL. *Leſſe.* } Ouid. 2. *de Arte.*

Non minor eſt virtus, quàm quærere, parta tueri.

Idem 13. *Metam.* Pugnacem ſapiente minorem eſſe. Et,

Culpa mea eſt ipſo iudice morte minor,

idem *Eleg.* 2. *lib.* 1 *Triſt.*

Ingeniſque minor laude ferere mei,

idem

idem *Eleg.1 lib.1.*

Et ſunt notitia multa minora tua,

idem *Eleg.1.lib.1.Triſt.*

Et quacunque minor nobilitate fuit eſt,

idem *Eleg. 5. lib.3. Triſt.* ¶ Minoris emere, conducere. Vide infra in *Minimo.* ¶ Interdum idem eſt quod iunior, præſertim ſi addatur ablatiuus natu, annis, ætate, Cic. *de Amic.* Tu vero perge Læli: pro hoc enim, qui minor eſt natu, iure meo reſpondeo. Idem *4. Verr.* Nequis minor quot annis minorem natu. ¶ Interdum abſolute ac nullo adiecto no trigintа annis natu. Idem *4. Acad.* Te hominem amiciſſimum, & aliniue. Ter. *in Eunuch.* Sed video herilem filium minorem huc aduenire.

Vtque ego maiores, ſic me coluere minores,

Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.* Meo minore quid ſit factum filio, Plaut. *Cap. ſc. 1. a. 5.* Herus minor. Vide *Herus.* Minore nuſquam bene fui diſpendio. Idem *Men. ſc. 2. a. 3.*

Minimus, a, um, ſuperl. à Paruus. { [illegible] *[illegible]*, ἐλάχιστος. GAL. *Moindre de tous, tres petit.* ITAL. *Piccolino, minimo.* GERM. Das kleinſt oder mindeſt. HISP. *Pequillo.* ANGL. *Leaſt of all.* } Cic. *3. Offic.* ex malis eligere minima oportet. Plaut. *Aul.* Acceſſit animus ad meam ſententiam, Quam minimo ſumptu filiam, vt nuptum darem.

——— *Minimam bene currit ad auram,*

Ouid. *Eleg 9. lib. 1. Triſt.* Ante omnes minimi mortales pretij, Plaut. *Aſin. ſc. 2. a. 5.* Subdoli ac minimi pretij, idem *Men. ſc. 2. a. 3.* Ratúſne me eſſe hominem omnium minimi pretij, idem *Milit. ſc. 6. a. 2.* Item Deos minimi facit. Idem *Pſeud. ſc. 3. a. 1.*

Diſtrictus minima nec tamen ille nota,

Ouid *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

Eſt quoque non minimum vires afferre recentes,

idem *Eleg 6 lib. 6. Triſt.* ¶ Minimus natu. Liu. 1 *ab. Vrb.* Minimus quiſque natu patrum. Interdum ſine ablatiuo natu. Plaut. *Pſeud. ſc. 1. a. 3.* Interminatus eſt a minimo ad maximum. ¶ Minime. aduerb. negandi, Nullo modo. { [illegible], ἥκιστα, ὅμως δέ. GALL. *Nullement.* ITAL. *Per niente.* GERM. Gar nicht/nie gar. HISP. *En ninguna manera.* ANGL. *Nowiſe, no.* } Plaut. *Men ſc. 7. a. 5* Tecum ibo domum? Minime. Seneca *c. 16 de conſol. ad Helu.* Vno nomine etatis? Minimè. Plaut. *Moſt ſc. 3 a 1.* Etiámne vnguentis vngendam cenſes? Minime. Cic. *de Amic.* Turpis enim excuſatio eſt, & minimè admittenda, cum in cæteris peccatis, tum ſi quis contra rempublicam ſe amici cauſa feciſſe fateatur. ¶ Minime gentium, Vehementius negantis eſt, vt quum quis velit ſignificare quippiam omnium gentium iudicio minime eſſe faciendum. [illegible] GALL. *Nullement.* ITAL. *Per niente, in niuna maniera, à niun modo.* GERM. Gantz vnd gar nit/in kein weiß noch weg. HISP. *No a juyzio de todos.* } Alij cenſent vocem Gentium redundare, itaque dici, vt Vbique gentium pro vbique, Nuſquam gentium, pro nuſquam. ¶ Minimè pro minimum. Senec. *c. 16. de conſol. ad Helu.* Nullus affectus ſeruit: minimè verò is, qui ex dolore naſcitur, (i. minimum.) Vide aliud exemplum in ſequenti dictione è Colum. ¶ Minimum, Superlatiuus eſt a Parum, aduerbium quantitatis. { ἐλάχιστον. GALL. *A tout le moins pour le moins.* ITAL. *Pochiſſimamente per lo meno, al meno.* GERM. Gantz wenig. HISP. *A lo menos.* ANGL. *A the leaſt.* Minimè verò negatio eſt, quaſi nequaquam. [illegible] vt Minimũ doctus, cuius eſt minima eruditio vt, Minime doctũ, qui potius eſt indoctus. Plus enim eſt Minimè, quam non. Cic. *lib. 1. Offic.* Minimeque artes hæ probandæ quæ miniſtræ ſunt voluptatum ¶ Minimùm ad minus vt minimum τοὐλάχιστον. Varro. Harum ſingula genera minimum in binas ſpecies diuidi poſſunt. Quæ ratio eadem eſt aduerbij, Minimè Col. *lib. 1.* Lata bubilia eſſe oportebit pedes decem, vel minimè nouem, quæ menſura & ad procumbendum pecori, & iugario ad circumeundum, laxa miniſteria præbeat. Minimum item, ſubſtantiuum. Cic. *de Amic.* Quod ſi ita eſſet, vt quiſque valetudinis minimum in ſe arbitraretur, ita ad amicitiam eſſet aptiſſimus. *Ibidem*, Itaque vt quiſque minimum firmitatis habeat minimúmque virium, ita amicitias appetere maxime. Minimum abſtuit. Suet. *in Aug. c. 14* Minimum fortunæ permittere. Idem *in Tib. c. 15.* ¶ Minimopère, dixerunt veteres, vti Maximopere. Licinius *apud Priſc* Non minimopere milites quietos volebant eſſe. ¶ Minùs, oris, Compar. a Paruum, neutri generis, ſicut Minor maſc & fœm. { ἧττον, ἧσσον. GALL. *Moindre, moins* ITAL. *Minore, meno,* GERM. Minder. HISP. *Menor, meno.* ANGL. *Leſſe.* } Aliquando vim comparandi habet à Parum, non à paruum deductum: vt minus ſpei in dies aduerſarij habeat. Idem poſitiuo adiunctum, contrariæ ſignificationis comparatiouem habet vt Minus ſtultus id eſt, prudentior Minus prudens, id eſt, ſtultior. Terét. *in Eunuch.* Hoc nemo fuit minus ineptus, id eſt, aptior. Haud tantillo minus potare, Plaut. *Moſt ſc. 1. a. 3.* Obſecro ne minus mihi imperes, quàm cùm ſeruus tuus fui. Idem *Men. ſc. 7. a. 5.*

Nec minimus eſt iſte Teucer patruelis Achilli,

Ouid. *13. Metam* Tu ne illa cauſſa potabit minus? (ſubauditur nihilo) Plaut. *Men. ſc ... a. 5.* Plus aut minus quam opus erat dixeram, vt ſponſio fieret. *Ibid. ſc. 2. a. 4.* Quo minus dixi, quàm volui animum aduortas eò magis Idem *Capt ſc 3. a. 1* Si exoptem tibi quantum dignus, minus nihilo eſt (hyperbole in extenuando.) Idem *Pſeud. ſc. 2 a. 4.* Minus audiens dicto Quintil. an. Eheu cum illi pluſculum, minusue boni feceris, quam æque fuit. Plaut. *Capt. ſc 3. a. 5* Minus valeas. Idem *in Amph.* Minus quam æquum erat feci. Idem *Aul. ſc. 2. a. 3* ¶ Frequenter accipitur pro non, præſertim coniunctum cum hac particula ſin, & cum quo: vt, Sin minus, idem eſt quod ſi verò non, Quo minus, hoc eſt, vt non ¶ Minus quindecim anni ſunt. Idem *in Trin.* Minus quindecim dies ſunt, quod pro his ædibus minas quadraginta Accepiſti a Callicle. Liu. Minus duo millia hominum [illegible] Minoris vendere aliquid, pro Minori pretio. Cic. *3 Offic.* Vt ſi minoris quam potuiſſet, vendidiſſet. Minore pro minoris Idem *ad Attic lib 1 c. 7.* Nam à Cæcilio propinqui minore centeſimis nummum mouere non poſſunt ¶ Minimo eme Plaut. *in Epid.* Quanti emi poteſt minimo? ¶ Minũſculus, la, lum, diminu à Minus. [illegible] GALL. *Vn peu plus petit, plus petit.* ITAL. *Minoretto* GERM. Gar klein. HISP. *Coſa vn poco menor* ANGL. *Litle or a Litle leſſe.* } Varr. Ex hoc auiario, vt ſumátur idoneæ, excludantur in minuſculum auiarium. Ad eundem modum, Minuſcula epiſtola, Minuſcula villa. Plaut. *Amph.* Si minuſculo digito increpuerint fores, hac tela Tuum diminuam caput. Cic. *ad Quint. fratr.* Recepiſti epiſtolæ maximæ audi nunc de minuſcula. Idem *ad Atticum*. Scribas enim eſſe rumores me ad lacum quod habeo venditurum, minuſculam vero villam vtique Quinto traditurum. Gell *c. 11. lib. 4.* Minuſculi porculi.

‖ Paryphe. Gl. [illegible], prætexta, prætexta, hoc præclauium. Propriè eſt aliquid attextum ‖

Parytatis, Παρύσατις Xenoph. Plutarch. Cyri filia, & Artaxerxis mater.

Paſcèolus, vt inquit Nonius, Sacculus eſt ex aluta factus Plaut. *in Rud.* Præterea centum denaria Philippea in paſceolo ſeorſus. Ita autem emendandus eſt ex Nonio Plauti locus.

PASCHA, neut. gen. { פסח *peſach* τὸ πάσχα. GERM. Oſtern ANGL. *Eaſter.* Auſonius, Nos etiam primis ſanctum poſt Paſcha diebus. Quod planè nomen Hebræum eſſe, ac tranſitum ſignare docet Hieronymus, ſic inquiens, Paſcha quod Hebraice dicitur Phaſe, non a paſſione, vt pleriqne arbitrantur, ſed a tranſitu nominatur, eo quòd exterminator videns ſanguinem in foribus Iſraelitarum, pertranſierit: nec percuſſerit eos. Quidam ex recentioribus genitiuum Paſchatis efferunt, manifeſto errore, quum ſola Græca verbalia in ma terminata, à prima perſona [illegible] deriuata, in atis, mittant genitiuum.

‖ Paſchalicus, qui libenter feſtum colit. L. g. b. ‖

Paſchalis, e, ad paſcha pertinens.

Paſchalium, [illegible], canon de celebrando paſchate.

‖ Paſchicus, pathicus, [illegible].

Paſchillus, vates ridiculus Romæ, ſeu ſtatua nota. *Paſquino,* Ital. ‖

Pāſco, is, paui, paſtum, Veſcor, comedo. רעה *raháh* [illegible]. GAL. *Paiſtre, repaiſtre.* ITAL. *Paſcere, mangiare.* GERM. Sich weiden. HISP. *Apacentar el ganado, comer* ANGL. *To feede, to nouriſh, to beaſt paſture.* } Cicero *Epiſt. ad Attic. lib. 1* Sed heus tu, quid cogitas infelicitatis: lancibus & ſplendidiſſimis caniſtris, non oluſculis nos ſoles paſcere. Plaut. *Aſin. ſc. 1. a. 3.* Opilio, qui paſcit alienas oues. Tibull. *lib. 4.*

Cuique pecus denſo paſcebant agmine colles.

Plaut. *Moſt ſc 1. a. 1* Amicas emite, paſcite paraſitos. Quine Pane ii non edi, & aquam bibo, Paſce, & redde quod debes. (pro, ale te.) Virg. *3. Eclog.*

———*paſcentes ſeruabit Tityrus hœdos.*

Ouid. *4. Metam.*

Mille greges illi, totidémque armenta per herbas
Paſcebant.

¶ Quandoque conſtruitur cum accuſatiuo. Idem *2. Faſt.*

Pauit ouis pratum verbenas improba carpſit.

In hac ſignificatione etiam ſumitur Paſcor deponẽs de quo in ſequenti dictione dicemus. ¶ Aliquando Paſco verbum eſt actiuum, idem ſignificans quod cibum præbere, [illegible], [illegible], & quaſi cibo ſaginare: & ſic dicimus, Herba paſcit equum, & paſco equum herba. Virg *3. Georg.*

Veloces Sparta catulos, acrémque moloſſum
Paſce ſero pingui.

Plaut. *in Merc.* Nam ædepol equidem mi ſenex, non didici baiulare. Nec pecua ruri paſcere, neque pueros nutricare Cic. *1. de diuin.* Qui quum propter paupertatẽ ſues puer paſceret. Idem quod coerceo. Feſt. Paſcito linguam in ſacrificiis dicebatur, id eſt, coerceo, contineto, taceto. Hæc ſignificatio nota eſt in verbo *compeſco*, id eſt, coerceo. ¶ Per tranſlationem pro Delectare [illegible]. Virg. *1 Æneid.*

——— *atque animum pictura paſcit inani.*

Sic Paſcere oculos, eſt viſu alicuius rei gratæ eos oblectare. Terent. in *Phorm.* Reſtabat aliud nihil niſi oculos paſcere Senec *Epiſt 59* Paſcere oculos, vt dici ſolet. ¶ Interdum pro Fouere alere Virg *3 Georg.*

Et qualem infelix amiſit Mantua campum
Paſcentem niueos herboſo flumine cygnos.

Iuuenal. *Satyr. 3.*

——— *quot paſcit ſeruos, tot poſſidet agri Iugera.*

Huius compoſita ſunt Compaſco, Depaſco, Diſpeſco, Expaſco, Perpaſco. Vide ſuis locis.

Pāſcor, eris deponens, Comedo, edo, veſcor. { רעה *raháh* בער *biér* אכל *achal* [illegible]. GAL. *Paiſtre, ſe repaiſtre, manger.* ITAL. *Mangiare.* GERM. Weiden HISP. *Comer, pacer el ganado.* ANG. *To feede as beaſtes do.* } Virg. *3. Georg.*

Paſcuntur verò ſyluas, & ſumma Lycæi,
Horrentéſque rubos, & amantes ardua dumos.

Idem *ibid.*

Paſcitur in magna ſylua formoſa iuuenca

Hinc compoſita Depaſcor. { רעה *raháh* בער *biér* אכל *achál.* [illegible]. Virg *1. Georg.*

Luxuriem ſegetum tenera depaſcit in herba.

Impaſcor, Iutus paſco, [illegible]. Colum. *lib 2.* Neque ſuem velimus impaſci pratum, quoniam roſtro ſuffodiat & ceſpites excitet. ¶ Paſcor ponitur quoque paſſiue, & tunc ablatiuo iungitur. Cicero *pro Seſt.* Aut qui propter inſitum quendam animi furorem diſcordiis ciuium, & ſeditione paſcantur. Idem *in Piſonem*, His ego rebus paſcor, his delector, his perfruor, &c. Seneca. *c. 1. de conſol. ad Mart* Ipſa acerbitate nixæ viua paſcuntur id eſt, aluntur, nutriuntur. GALL. *Sont nourris, alimentez & entretenus.*)

Paſcito, as Frequentatiuum a Paſco. { [illegible]. GALL. *Repaiſtre, paiſtre.* ITAL. *Paſcolare* GERM. Stäts oder offt weiden. HISP. *Apacentar el ganado* ANGL. *To feede often, or go to feede.* } Varro *3 de re ruſt. cap 16.* Nec feras eſco, quæ in ſyluestribus locis paſcitant cicures, quæ cuius.

Pāſtus, a, um, particip. a Paſcor, Saturatus. { רעה *ro'éh* [illegible]. GALL. *Repeu.* ITAL. *Paſciuto.* GERM. Geweidet. HISP. *Apacentado* ANGL. *Feade, paſtured.* } Cicero *pro Cluent.* Vt etiam beſtiæ fame dominante plerunque ad eũ locum, vbi paſtę aliquando ſint, reuertantur. Virg. *5 Eclog.*

Non vlli paſtos illis egêre diebus
Frigida Daphni boues ad flumina.

Pāſtus, Cibus, pabulum. { מרעית *mar'ith* מרעה *mir'éh* [illegible]. GAL. *Paſturage* ITAL. *Paſtura.* GERM. Ein weid weidung oder fütterung HISP. *Apacentamiento.* ANGL *Feeding, meet, paſturing.* } Gell. *lib 2. c. 29.* Alia luce orta, auis in paſtum profecta eſt. Virg. *4. Georg.*

———— *rurſus eaſdem*

Veſper vbi è paſtu tandem decedere campis

Admonuit, tum tecta petunt, tum corpora curant.

Idem *ibid.*

Veſper vbi è paſtu vitulos ad tecta reducit.

Cic. 1. *Offic.* Principio generi animantium omni eſt à natura tributum, vt ſe, vitam, corpúſque tueatur, declinétque ea quæ ei nocitura videantur, quæque ſint ad viuendum neceſſaria inquirat, & paret: vt paſtum, vt latibula, vt alia eiuſdem generis.

Pāſtĭo, nis, verbale eſt à Paſco, Paſcendi actus. { מרעית *marhith* מרעית *mirhith.* νομή. GAL. *Paſture, paſturage.* ITAL. *Paſtura.* GERM. Weidung/ ätzung. HISP. *Apacentamiento.* ANGL. *Feeding, paſturing* } Varro 2. *de re ruſt.* c. 10. Qui paſcunt in ſaltibus, greges cogere oportet, in paſtione diem totum eſſe. ¶ Accipitur etiam pro ipſo pecudum alimento. Cic. *pro lege Manil.* Aſia verò tam opima eſt & fertilis, vt & vbertate agrorum & varietate fructuum, & magnitudine paſtionis & multitudine earum rerum quæ exportantur, facilè omnibus terris antecellat. Valla *lib.* 4. Paſtio videtur ſignificare cibum, ſed tamen potiùs ad alimenta pecudum pertinet, quæ paſci dicimus: quanquam ſuapte natura ſignificat ipſam actionem paſcendi: nunc frequentius cibum. Colum. *lib.* 1. *in præfat.* Procuratoris verò & ſubulci diuerſa profeſſio, diuerſæ paſtiones.

Pāſcŭŭs, a, um, quod paſtui aptum eſt. { νομώδης. GALL. *Quit ſert de paſturage.* ITAL. *Abondante di paſcoli, paſcolatiuo.* GERM. Zur weid füglich. HISP. *Campo ò coſa que ſe pace.* ANGL. *That ſerueth to feede cattail.* } vnde Paulus Syluam paſcuam appellat, quæ eſt paſcuis pecudū deſtinata. Plaut. *in Truc.* Non aruus hic qui arari ſoleat, ſed paſcuus eſt ager. Lucret. *lib* 1.

Siue quòd inducti terræ bonitate volebant

Pandere agros pingues, & paſcua reddere rura.

hoc eſt, colere rura, vt apta eſſent paſcendis armentis.

Pāſcuŭm. i, à quo plurale, Paſcua, orum. In quibus pecudes paſcuntur, ſiue ager paſcuus ſit, ſiue pratum, ſiue mons, aut collis. { מרעית *marhith* מרעה *mirhéh.* ἰαμενία, νομή. GALL. *Paſturage, ou paſtis, herbage.* ITAL. *Paſcolo.* GERM. Ein weid/ ein ort da mann das vych weidet/ ein alpe weid. HISP. *Coſa que ſe pace* ANG. *A paſture or place where beaſtes feede.* } Col. *lib.* 8. In eo rure quod paſcuo caret, contineri poteſt, exiguo, & qualicunque pabulo contentus. Idem *lib.* 8. c. 14. Eſuriens mittatur in paſcuum *ibidem* c. 3. Nec tamen vlla tam blanda ſunt pabula, aut etiam paſcua, quorum gratia non exoleſcat vſu continuo. Herboſa paſcua. Ouid. 2. *Metam.* Læta paſcua. Horat. 4. *Carm. Ode* 4. ¶ Paſcua, (inquit Plin. *lib* 18 c. 3.) in Cenſoriis tabulis dicebantur omnia ex quibus populus reditus haberet, quia diu hoc ſolùm vectigal fuerat.

Paſcualis, cum diligentia nutriens Gloſſ. Arabicol.

Paſcuarium, cenſus qui pro paſcuis ſoluitur, vt agrarium pro agris.

Pāſcālēs, Oues & gallinæ dicuntur, quæ paſſim paſcuntur: à paſco, ſiue à paſcuis, quaſi paſcuales. { ἐννόμοι. GALL. *Qui repaiſſent çà & là.* ITAL. *Che paſcolano quà & là.* GERM. Das hin vnnd här weidet / weid vych. HISP. *Coſas de paſto* ANGL. *Sheepe and hennes or other beaſtes that feedeth hither and thither.* } Lucil. Paſcali pecore, ac montano hirco, &c. Nonius.

Pāſtŏr, is, cui paſcendi pecus cura mandata eſt: vox ſæpiùs repetita apud Varro. Catonem, Columell. { רעה *roheh.* ποιμήν. GALL. *Paſteur, berger.* ITAL. *Paſtore.* GERM. Ein hirt. HISP. *Paſtor.* ANGL. *A sheepheard, a keeper of cattayll.* } Cic. *pro Flacc.* O paſtores neſcio quos cupidos litterarum! Virg. 3. *Georg.*

———— *deſertaque regna*

Paſtorum & longè ſaltus latéque vacantes.

Iuuen. *Satyr.* 11.

Paſtoris duri eſt hic filius, ille bubulci.

Pāſtōrālĭs, e, quod eſt paſtoris, vel quod ad paſtorem pertinet. { ποιμενικός, ποιμαντικός. GAL. *De paſteur.* ITAL. *Paſtorale.* GERM. Des hirten. HISP. *Coſa pertenecciente a paſtor* ANG *Perteining to a sheepheard or keeper of cattail.* } vt, Paſtoralis cura, Paſtorale officium. Varr. Tertio gradu a vita paſtorali ad agriculturam deſcenderunt. Cic. 1. *de diuin.* At ille Romuli auguratus paſtoralis, non vrbanus fuit, nec fictus ad opiniones imperitorum Virg. 7. *Æneid.*

Et paſtoralem præfixa cuſpide myrtum.

Colum. *lib.* 6. c. 23. Ad quem ſatura paludo libenter recurrunt, quum paſtorali ſigno quaſi receptui canitur. Ouid. 2. *Faſt.*

Romulus & frater, paſtoraliſque iuuentus

Solibus & campo corpora nuda dabant.

Pāſtōrĭcĭŭs, a, um, Paſto alis { ποιμενικός, ποιμαντικός GALL *De Paſteur, de paſture.* ITAL. *De paſtore paſtorale.* GERM. Hirtiſch/ eines hirten. HISP *Coſa pertenecciente à paſto, paſtoral* ANGL *Of a sheepheard or keeper of cattail.* } Varro *lib.* 1. *de re ruſt. cap.* 2. Quum homines paſtoriciam vitam agerent, neque ſcirent etiam arare terram. Cic. *ad Attic, lib.* 1. Itaque & ludis, & gladiatoribus mirandas ἐπισημασίας ſine vlla paſtoricia fiſtula auferebamus Item *pro Cælio*, Fera quædam ſodalitas, & planè paſtoritia atque agreſtis germanorum Lupercorum.

Pāſtōrĭŭs, a, um, quod ad paſtorem pertinet. { ποιμενικός. GALL. *Appartenant à paſteur.* ITAL. *Cio che s'apartiene à paſtore.* GERM. Dem hirten zugehörig. HISP *Coſa pertenecciente à paſtor.* ANGL. *Belonging to a sheephear or keeper of catail.* } Varro *lib* 2. *de re ruſt.* Antea quæ tria heri dixiſti mihi de paſtoria re. Ouid 2 *Metam.*

Illud erat tempus, quo te paſtoria pellis

Texit, onúſque fuit baculus ſylueſtris oliuæ.

Sibila paſtoria. Idem 13. *Metam.*

‖ Pahas. Baſſa Turcarum L. g. b ‖

Pāſĭphăē, per quatuor ſyllabas, Πασιφάη Filia Solis, & vxor Minois regis Cretæ, quam fabulæ ferunt Tauri amore captam fuiſſe Dædalíque opera, qui ligneæ eam vaccæ incluſit, voti compotem factam Minotaurum peperiſſe, media parte hominem, reliqua taurum referentem, quod monſtrum poſtea in Cretenſi labyrintho Theſeus dicitur interfeciſſe, Ariadnes ope adiutus. Seruius Minois ſcribam fuiſſe tradit nomine Taurum, cum quo Paſiphae mutuo eius amore capta, in Dædali ædibus concubuit. de hac Virg. *Eclog.*

Et fortunatam, ſi nunquam armenta fuiſſent,

Paſiphaen, niueo ſolatur amore iuuenci.

Hinc adiect. Paſiphaeius παςιφάειος Ouid. 15. *Metam.*

———— *me Paſiphaeia quondam*

Tentatum fruſtra, &c.

id eſt, Phædra quæ Paſiphaes fuit filia ex Minoë. De hac Paſiphaë, Sueton. *in Nerone cap.* 12. ¶ At de Paſiphaes fano, & vnde dicta, & quæ Paſiphae, (alia a Minois vxore. Plutarch *in Agide*

Pāſĭtĕlēs Πασιτέλης, inſignis ſtatuarius fuit, & artis plaſticæ peritiſſimus, de quo vide Plin. *lib* 35. c. 12.

Pāſĭthĕē, Πασιθέη. Vna ex tribus Gratiis, quā alii Euphroſyne vocant. Stat.

Non hoc Paſithee blandarum prima ſororum.

Pāſĭthŏē, Πασιθόη, nomen eſt nymphæ marinæ, Nerei & Doridis filiæ, autor Heſiod. *in Theog.*

Paſitigris, Tigris amnis appellatur, ea in parte qua duo eius alueis confluunt. Plin. *lib.* 6. *cap.* 27. Tigris citra Seleuciam Babyloniam CXXXV. M paſſ. diuiſus in alueos duos: altero Meridiem ac Seleuciam petit, Meſenem perfundens: altero ad Septentrionem flexus, eiuſdem generis tergo, campos Cauchas ſecat. Vbi remeauere aquæ, paſitigris appellatur.

‖ Paſſagium locus, per quem tranſitur: item licentia tranſeundi: & tributum quod ſoluitur pro viæ tranſitu ab iis qui iter faciunt. Vox barbara in leg. Neap. Italis *paſſagio*, Gall *paſſage.* eſt tranſitus. *paſſare* Ital. Gall. *paſſer.* Germ. paſſieren/ eſt tranſire, paſſum faciendo. Eſt enim a paſſus ein ſchritt.

Paſſagerius, qui paſſagiis præeſt.

Paſſa ὁ δρόμος equus. Gloſſ. lege *Paſſer.*

Paſſacriarium, ὑδρία. Gloſſ. lege *Vas aquarium.*

Paſſeriæ ficus, aliter Culliſtruthiæ. ‖

Pāſſălŭs, Πάσσαλος, & Achemon Cercopes fuere filiæ Sennonidis mulieris fatidicæ, qui cùm nullo non iniuriarum genere in obuium quemque debaccharentur, à matre admoniti ſunt vt ſibi à Melampygo cauerent. Euénit deinde vt Hercules ſub arbore quadam dormiret, armis in eandem reclinatis. Acceſſerunt Cercopes fratres, eúmque dormientem ipſius armis aggredi tentarunt. At ille protinus inſidias ſentiens, correptos ac victos, de claua ſuſpendit leporum ritu, & ad eum modum geſtabat. Pendentes ita capitibus deorſum demiſſis, poſticum Herculis nigris pilis horridum atque hiſpidum intuiti, non Lydorum more lue ac depilatum, materni moniti memores, ea de re inter ſe confabulabantur. Quod ſimul ac audiuit Hercules, cognomine delectatus, & in riſum ſolutus, vinculis eos liberatos dimiſit.

PASSER, is, Auis eſt vulgo nota, quam nonnulli à patiendo dictam putant, quòd morbum caducū patiatur. { צפור *tſippor.* στρουθός. GALL. *Paſſereau, moineau.* ITAL. *Paſſera.* GERM. Ein ſpatz oder ſperling. HISP. *El gorrion.* ANGL. *A ſparrowe.* } Plin. *lib.* 10. *cap.* 36. Contrà paſſeri minimum vitæ, cui ſalacitas par: mares negantur anno diutius durare, argumento, quia nulla veris initio appareat nigritudo in roſtro quæ ab æſtate incipit. Fœminis longiuſculum ſpatium. Cicer. 1. *de diuinat.* Calchas ex paſſerū numero belli Troiani annos auguratus eſt. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 8.

———— *quum paſſeris atque*

Inguſtata mihi porrexerit ilia rhombi.

¶ Paſſer marinus, ſtruthio camelus, quòd mari ex Africa in Italiam adueheretur. Plaut. Vola curriculo: iſtud marinus paſſer in circo ſolet. ¶ Eſt paſſer nomē piſcis marini, ex genere pelamidum, vt ait Plin *lib.* 32. c. 11. ψῆττα. ¶ Eſt præterea paſſer loci nomen non procul à Terracina, Martial. *Epigr* 42. *lib.* 6. Non mollis Sinueſſa, feruidique Fluctus Paſſeris, an ſuperbus Anxur. ¶ Paſſer ſolitarius, στρουθὸν μονάζον, Auis aliquando grandior paſſere, ac ſubnigrior, ſolus per domorum culmina incedens cantu ſuauis. Sipontinus.

Pāſſĕrcŭlŭs, diminutiuum. { στρουθίον. GALL. *Petit Paſſereau.* ITAL. *Picciolo paſſero.* GERM. Ein ſpätzlin HISP. *Pequeño gorrion.* ANGL. *A litle ſparrowe.* } Plaut. *in Aſin. ſc.* 3. a. 3. Dic igitur me tuum Paſſerculum, gallinam, coturnicem. Cic. 2. *de diuinat.* Cur autem de paſſerculis coniecturam facit, in quibus nullum erat monſtrum, &c.

Paſſernīcēs, Cotes ſunt, quæ trans Alpes inueniuntur aqua aciem trahentes. Plin. *lib.* 36. c. 22. Repertæ ſunt in Italia aqua trahentes aciem acerrimo effectu, necnon & trans Alpes, quas Paſſernices vocant.

Pāſſim, aduerbium, à paſſu, Sparſim, veluti per ſingulos paſſus, omni loco. { πανταχῇ, διασποράδην, ἁπανταχόθεν GALL. *Par tout, de tous coſtez* ITAL. *Tutta, quà là.* GERM Hin vnd här/ allenthalben. HISP. *De paſſo en paſſo.* ANGL. *Here and there, mingledlie.* Vbique dicitur de eo loco in quo nullum eſt interuallum: vt, Herba eſt in prato vbique, grex verò paſſim paſcitur, quia aliquid interualli eſt inter pecudem & pecudem, non inter herbam & herbam Cic. *pro Fonteio.* Hi contra vagantur læti, atque erecti paſſim toto foro. Sed hæc ſæpè confunduntur. Hinc aëri & contextus paſſim fluat igneus æther. Item, Gelidas paſſim diſiectus in alpes. Tibull. *lib.* 4. ¶ Lactantius vſus eſt pro vndique, πανταχόθεν. Conſtituit aſylum, eo paſſim confugerunt ex finitimis locis. ¶ Pro nullo aut loci aut perſonæ diſcrimine, & vt cuique libet. Virg 5. *Æneid.*

———— *Paſſim in littore ſicco*

Corpora curamus,

id eſt, vt quiſque vult, ſiue indifferenter ¶ Pro vbique, πανταχοῦ, πανταχῆ. Lactantius. Creditur et paſſim tanquam cognitæ veritati.

Pāſſum, i, Vini dulcis genus, quod ex vuis paſſis exprimitur. { γλυκύς, GALL. *Du vin cuit, vin doux* ITAL. *Sapa.* GERM Süſſer wein auß meere treublen gemacht. HISP. *Vino baſtardo de vuas paſſas.* ANGL. *Sodden or ſweet wine.* } Vua autem paſſa ea dicitur, quæ ad ſolem ſuſpenditur, vt maiorem contrahat dulcedinem. Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. a. 2. Dulce promat murrhinam, Paſſum defrutum Gell. c. 23. *lib.* 10. Paſſum bibebant mulieres. Quomodo autem fiat paſſum, docet Colum. *lib.* 12. c. 39. Vuam (inquit) præcoquam benè maturam legito, acina arida, aut vitioſa reiicito, & furcas vel palos qui cannas ſuſtineant, inter quaternos pedes figito, & perticis iugato. Tum inſuper cannas ponito, & in ſole pandito vuas, & noctibus tegito ne irrorentur. Quum deinde exaruerint, acina decerpito, & in dolium, aut & in fictam conicito: eodē muſtum

ſtum quamoptimum, ſic vt grana ſubmerſa ſint, adiecito. Vbi combiberit vuæ, ſeque impleuerint, ſexto die in ſiſcellam conferto, & prælo Premito, paſſúmque tollito. ¶ Paſſum ſecundarium, quod fiebat poſt paſſum, briſa muſto madefacta. Colum. *Ibid.* Poſtea vinaceos calcato, adiecto recentiſſimo muſto, quod ex aliis vuis factum fuerit, quas per triduum inſolaueris, tum permiſceto, & ſubactam briſam prælo ſubiicito, paſſumque ſecundarium ſtatim vaſis oblinitis includito. ¶ Paſſum aliquando idem eſt quod ſiccum & rugoſum. Plaut. *in Stich.* In portum vento ſecundo, velo paſſo peruenit, id eſt, lato & rugoſo. Vnde & vua paſſa dicta eſt, quod ſit rugis implicata. ¶ Item hinc dicuntur paſſi ſenes Lucil. *Satyr. 9.*

Rugoſi paſſique ſenes eadem omnia quærunt.

Ex Nonio.

Păſſŭs à verbo Patior, vide *Patior.*

Păſſŭs, a Pando, dis, vide *Pando.*

Păſſŭs, us, propriè eſt extenſio pedum progrediendo. {צעד *tſahădh* מצעד *mitſ'aadh* βῆμα. GAL. Vn pas. ITAL. *Paſſo* GERM. Ein tritt / oder ſchritt. HISP. *Paſſo ò paſſada tendida de cinco pies.* ANG. *A pace in going, a ſtep, &c.*} Virg. 2. *Æneid.*

——— *ſequitúrque patrem non paſſibus æquis.*

Ouid. *Eleg. 7. lib. 3. Triſt.*

——— *Senectus*

Quæ ſtrepitum paſſu non faciente venit.

Idem *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Interea tacito paſſu labentibus annis, &c.

¶ Dicitur præterea paſſus menſura duorum pedum, & ſemiſſis à paſſis, hoc eſt extentis pedibus. Tantum enim ferè in progrediendo (paſſu) eſt inter digitos prioris pedis & calcaneum poſterioris. Hic autem paſſus minor, vel paſſus ſimplex dicitur, à nonnullis etiam greſſus. ¶ Paſſus autem maior, qui & paſſus Geometricus dicitur, quod eo præcipuè Geometræ vtantur, conſtat ex quinque pedibus, hoc eſt, ex paſſu minore geminato. Ex hoc paſſu conſtare miliaria dicuntur: quem vno nomine, quoties paſſus mentio apud ſcriptores veteres occurrit, Geometricum paſſum accipere debemus. Plin *lib. 11. c. 7.* Apes operantur inter ſexaginta paſſus. Vide Coſmographiam Appiani

¶ Paſta, maſſa, Italica vox, Gall *paſte*

Paſta regia, marzapanis, id eſt, paſta inſiguis.

Paſtas, adis, παστάς, thalamus.

Paſtazies panes dulciarij. L. g b.

Paſtile, vitimus anni dies. Suid.

PASTILLVM, neut. gen. (ſicut docet Feſtus) genus libi rotundi quo vtebantur in ſacris.

Păſtillŭs, eſt maſſula cuiuſcunque materiæ in formam panis parui cocta. τρόχος, ου. GAL. *Trochiſque* ITAL. *Paſtello* GERM. Ein kugelin oder täfelin als man in den apotecken hat zur artzney tomliſch / die man wider zertriben kan. HISP. *Panezillo, trochiſco.* ANGL. *Pomanders or other lyk ſweet balles, waſhing-balles.* } Diminutiuum videtur a paſta, quamuis fiat mutatio generis Feſtus a pane deducit. Hinc Paſtilli medicinales, & qui odoris gratia conficiuntur, Horat. *1. Serm. Satyr. 2.* Paſtillos Ruſillus olet, Gorgonius hircum. Græcè trochiſci dicuntur ab orbiculari forma. ¶ Paſtilli (inquit Celſus *lib. 5. cap. 17.*) medicis arida ſunt medicamenta, contrita humore non pingui, aut vino, vel aceto incocta, quæ à coctione rurſus inaruerunt: quæ quoties vſus poſcit, ſubinde eiuſdem generis humore diluuntur: deinde vulneribus illinuntur, non autem imponuntur vt emplaſtra Plin *lib. 33. cap. 6.* Quod vbi ſubſidit, flos intelligitur, ac linteolo interpoſito, in ſole ſiccatur, non vt perareſcat: iterúmque in mortario teritur, & in paſtillos diuiditur.

Păſtillĭcārĕ, & paſtilicare, In formam paſtilli redigere. Vnde Hermol. Barb. *in Cenſura Pliniana.*

Păſtĭnācă, æ, genus radicis, virtutis calidæ. {σταφυλῖνος. ITAL. *Paſtinaca.* GERM. Paſtenep. HISP. *Çanahoria* ANGL. *A parſnep or carret.* } Huius duæ ſunt ſpecies, agreſtis quam Græci propriè vocant σταφυλῖνον. GALL *Des panets* Altera hortenſis, quam iidem paucis literis immutatis vocant *Paſtenades.* Plin. *lib. 19. cap. 5.* & Dioſc. *lib. 3. c. 57. & 81.* ¶ Item paſtinaca, piſcis venenatus ex planorum genere, τρυγών. Plin. *lib. 9. c. 42.* Nam paſtinaca latrocinatur ex occulto tranſeuntes radio (quod telum eſt ei) figens Argumenta ſolertiæ huius, quod tardiſſimi piſcium hi mugilem velociſſimum omnium habentes in ventre reperiantur. Celſus *lib. 6. cap 9.* Et plani piſcis quem noſtri paſtinacam, Græci τρυγόνα vocant, aculeus torretur.

PĀSTĬNVM, i, Inſtrumentum foſſorium vineaticum. {מעדר *maădēr.* ὁ μακέλλη. GALL. *Vne houe de vigneron.* ITAL. *Forcello di ferro.* GERM. Ein karſt. HISP. *El açado ò el açadon.* ANGL. *A doble to ſet herbes in a garden.* } Colum. *lib. 3. cap. 18* Ferramentum bifurcum eſſe ait, quo ſemina panguntur. ¶ Palladius accipit pro paſtinato, hoc eſt, pro terra paſtinatione renouata, Paſtinum fieri nunc tempus eſt. Menſura paſtini hæc eſt, in tabula quadrata iugerali, vt centeni octogeni pedes per ſingula latera dirigantur.

Păſtĭno as, are Eſt agrum fodere. {עדר *ădhăr.* σκαλεύειν. GALL. *Houer* ITAL *Zappare.* GERM Hacken mit einem karſt HISP. *Cauar viñas ò arboles.* ANGL. *To do luſe in a garden.* } Col *lib. 3. c. 13.* Tum in terram bene paſtinatam, & ſtercoratam rectum ſarmentum defigito. ¶ Huius compoſitum eſt, Repaſtino, as. Repaſtinari dicebant veteres vineas quæ refodiebantur. Hæc enim propria appellatio teſtibus vinetis erat: nunc antiquitatis imprudens conſuetudo quicquid emoti ſoli vineis præparatur repaſtinatum vocant. Vnde quidam Repaſtinari agrum dicunt, cuius natura fodiendo mutatur. Plin. *lib. 19.* Præcipuus fit caulis ſapore ac magnitudine, primum omnium, in repaſtinato ſetas. Hinc repaſtinatio, pro renouatione quandoque capitur.

Păſtĭnātĭo, nis. {Σκαλισμός GALL. *Houement.* ITAL. *Il Zappare* GERM. Hackung / oder verbeſſerung mit dem karſt. HISP. *A quella obra de cauar viñas ò arboles* ANGL. *A delning.* } Col. *lib. 3. c. 12.* Quibus omnibus diligenter exploratis, tum paſtinationem ſuſcipiemus.

Păſtĭnātŭs, us, ipſa paſtinatio. Ἀνασκαφή. Plin. *lib. 17. c. 30.* Alba populus ſeritur bipedaneo paſtinatu.

Păſtĭnātŏr, is. {עדר *ŏdhēr.* σκαπανεύς. GALL. *Houeur* ITAL. *Zappatore.*

GERM. Ein hacker. HISP. *Cauador de viñas ò arboles.* ANGL. *A deluer.* } Col. *lib. 3. c. 13* Nam duas regulas eius latitudinis, qua paſtinator ſulcum facturus eſt, in ſpeciem Græcæ literæ X. decuſſabimus.

Paſtinatum, i, Solum toſſione renouatum. { נעדר *neĕdhār* τὸ ἐσκαμμένον. GALL. *Houé & labouré.* ITAL. *Campo zappato.* GERM. Das vmbgehackt iſt HISP. *Campo cauado.* ANGL. *A place that is delued.* } Colum. *lib. 4 cap. 4.* Facta in paſtinato ſcrobe. Idem *lib. 3. cap. 3.* Et adhuc tamen ſic computauimus, quaſi nullæ ſint viuiradices quæ de paſtinato eximantur.

Paſtio, Paſtus, vide *Paſco*

Paſtomis, idis, παστομίς. ANGL. *Barnacles, an inſtrument ſett on the noſe of vnruly horſes* } Inſtrumentum ferreum, ligneumve quod ad cohibendam equorum tenaciam naribus vel morſui imponitur. Lucil. Paſtomides hunc de naribus ingentes pendent.

Paſtophori, παστοφόροι, Sacerdotes ſacroſancti Ægyptiorum honoratiores cæteris. Dicti quòd ferant pallium Veneris, cui nomen eſt Paſtos: à quo & ipſa Venus παστοφόρος dicta eſt.

Paſtophorium, παστοφόριον, Paſtophori domicilium. Apud Eſdram ſic legitur, Exurgens Eſdras in paſtophorium Ionathæ, & hoſpitatus illic, non guſtauit panem, nec bibit aquam. Hieronym. *in Iſaiam,* Paſtophorium eſt thalamus, in quo habitat præpoſitus templi Et *in lib. Machab.* Viderunt ſanctificationem deſertam, & altare profanatum, & portas exuſtas, & in atriis virgulta nata ſicut in ſaltu, vel in montibus & paſtophoria diruta. Dicitur autem paſtophorium, παρὰ τὸ τῶν παστῶν ... Paſtos autem Græcis modo pallium ſacerdotale ſignificat, modò thalamum nuptialem, nonnunquam etiam conuiuij locum in quo ſacerdotes ſolent epulari.

Păſtŏr, Paſtoralis Paſtoritius, Paſtorius, & Paſtus, vide *Paſco.*

‖ Patæci, οἱ πάταικοι, ſimulacra deorum, quæ in puppibus nauium ſtatuunt, vox Phœnicia. ‖

Pătăgĭum, ij, τὸ πατάγιον, Aurea chlamys, quæ pretioſis tunicis ſuperindui ſolet. & qui ita induti ſunt Patagiati dicuntur. Et patagiarij qui huiuſmodi veſtes conficiunt. Plaut. *Epid.* Induſiatum, patagiatum. Nævius *Lycurgo,* Pallis, patagis, manicis mortualibus. Alij, malaciis mortalibus legunt. Apuleius. Vberes enim crines leniter demiſſos & ceruice dependulos, ac deinde per colla diſpoſitos, leuiter que hauatu patagio reſidentes, paulliſper ad finem conglobatos in ſummum vertices nodus aſtrinxerat. Feſtus, Patagium eſt quod ad ſummam tunicam aſſui ſolet, quæ & Patagiata dicitur.

‖ Patagus, morbi genus. Feſt. ‖

Patagiarius, ij, qui chlamydas aureas concinnat, ſiue conficit, quæ Patagia dicebantur. Plaut. *Aulul. ſc. 5. a. 3.* Caupones Patagiarij, Induſiarij, &c.

Patagium quid, vide in præcedente dictione.

‖ Patagium, quod ad ſummam tunicam aſſui ſolet. quæ & *Patagiata* dicitur. & *Patagiary,* qui eiuſmodi opera faciunt. Feſt.

Patagus, morbi genus. Feſt.

Patalena Dea. Aug. *lib. 4 de ciu. Dei cap. 8.*

Patalis, e. Feſt Patalem bouem Plautus appellat, cuius cornua diuerſa ſunt, ac latè patent. ‖

Pătălĕ̆ŭs, ἡ Πάταλος, inſula vicina Cariæ, apud Stephanum. Gentile eſt Pataleus.

Pătără, ὰ Πάταρα, vrbs Lyciæ, vbi Apollo dabat reſponſa ſex hybernis menſibus, vt tradit Seruius. Dicta à Pataro Apollinis filio ex Lycia Xanthi filia: vel ab alio Pataro Lapeonis filio. Patara 4. caſu. Liuius *lib. 7. bell. Macedon.* ¶ Hinc Patareus, a, um, Παταρεύς. Stat. *lib. 1. Theb.*

Phœbe parens, ſeu te Lyciæ Pataræa niuoſis
Exercent dumeta iugis.

Ouid. *1. Metam.*

——— *mihi Delphica tellus.*
Et Claros, & Tenedos, Pataræaque regia ſeruit.

Pătăuĭum, Πατάβιον, Παταούιον, longè clariſſima Venetorum ditionis atque imperij vrbs in Italia, quæ alio nomine dicitur Padua, ab Antenore condita, cuius meminit Plin. *lib. 3. c. 19.* & Ptol. *lib. 3. c. 1.* Extat hodie in eadem vrbe Antenoris ſepulchrum vetuſtiſſimum cum huiuſmodi inſcriptione, quæ ob nimiam vetuſtatem vix legi poteſt, Inclytus Antenor patriam vox viſa quietem, Tranſtulit huc Henetos, Dardanidûmque fugas Expulit Euganeos, Patauinam condidit vrbem: Quem tenet hic humili marmore cæſa domus. Virg. *lib. 1. Æneid.*

Hic tamen ille vrbem Pataui, ſedéſque locauit.

‖ ¶ Eſt etiam Patauium V. E. Germaniæ ad Danubij & Oderi confluentem, ſub A. Salisburgenſi, vulgò Paſſaw dictum. ‖ ¶ Alia eiuſdem nominis vrbs Ptolem. in Ponto, ſiue Bithynia, quæ hodie vulgò *Polme* dicitur. Hinc Patauinitas, ſubſtantiuum. Quintil *lib. 1. cap. 5.* Quemadmodum Pollio deprehendit in Liuio Patauinitatem.

Pătĕfăcio, vide, *ateo.*

PĂTELLA, æ, { מחבת *machabhath* קערה *ke'arāh.* λεκάνη. GALL *Vne paelle.* ITAL. *Paſtello padella.* GERM. Ein pfannen oder ouch ein ſchüſſel oder blatten. HISP. *Plato.* ANG. *A dish or plate.* } a patulo, vel παταλία fingo vel ἀπὸ τοῦ πατάνην hoc eſt à latitudine: aut certè a nomine Patina, cuius videtur eſſe diminutiuum: Vas latum eſt, condiendis opſonis aptum, lanx, ſeu paropſis, πίναξ. ſiue vas eſcarium ad olera & pulmenta imponenda. Horat *lib. 1 Epiſt. 5.*

Nec modica cœnare times olus omne patella.

Ouid. *2. Faſt.*

Nutriat intinctos miſſa patella cibos.

Idem *6. Faſt*

Fert miſſos Veſtæ pura patella cibos.

Cicer. *2. de finibus.* Atqui reperiemus alatos primùm ita non religioſos, vt edant de patella: deinde ita mortem non timentes, vt illud in ore habeant, ex Hymnide, Mihi ſex menſes ſatis ſunt vitæ, ſeptimum Orco ſpondeo. Martial. *lib. 13.* Quamuis lata gerat patella rhombum, Rhombus latior eſt tamen patella. Sunt qui velint patellam eandem eſſe cum ſartagine: ſed Iunen diuerſa eſſe oſtendit, quum inquit, Vetenſi, pelues, ſartago, patellæ. ¶ Eſt etiam morbus arborum, hoc eſt, Solis exuſtio. Plin. *lib. 17. cap. 24.* Olea clauum etiam patitur, ſiue fungum placet dici, vel patellam. ¶ Patella enim dicitur commiſſu-

ta in cruribus, vbi coxarum capita media ſinuantur, quò faciliùs excipi à cruribus poſſint.

Patalla dea. Arnob. *adu. gent. lib.* 4. Patellana numen eſt, Patella ſ ex quibus vna eſt patefactis, patefaciendis rebus altera proſtituta.

Patellana vide *Patella.*

Pătĕllārĭus, a, um, adiectiuum, vt Patellarij dij. Plaut. *Ciſt.* Dij me omnes magni, minutique & patellarij, Faxint, ne ego viuos dem ſuauium Silenio.

Patena, pro Patina, apud Col. *lib.* 12. *cap.* 43. Budæo teſte. Sed alia exemplaria habent *patina.* Vide *Patina.*

PĂTEO, es, patui, abſque ſupino: quamuis nonnulli putent ſupinum eſſe paſſum, quod magis eſt a pando, Apertus ſum. {נפתח *niphtach* נגלה *nighlah* נרחב *nirchab.* διαφαίνομαι, ἀνοίγομαι. GALL. *Eſtre ouuert, apparoir.* ITAL. *Eſſere patente, aperto, manifeſto.* GERM. Offen ſein. HISP. *Ser manifieſto y abierto.* ANGL. *To be open or patent, to be manifeſt.*} Plaut. Ingredere tu, fores iamdiu patent. Quid ſtas foris, fores cui pateant magis, quàm domus tua. Idem *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Omnia omnibus patere non debent. Senec. c. 15. *de tranq.* Qua patuit (pectus) Lætalem condidit enſem. Ouid. 13. *Metam. ibidem,* Mille patet plagis Clypeus, Ædes patent, ſi adſers &c. Plaut. *Aſin ſc.* 3. *a.* 1.

En patet in laudes area lata tuas,

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.* Patent præſtigiæ. Plaut. *Capt. ſc.* 3. *a.* 3.

Tum patet has gentes axe tremente premi.

Ouid *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Fac modò te pateat pœnituiſſe tui,

Idem *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.* Quid facundia poſſet, re patuit, idem 13. *Met.* Pretio quæ obiecta patebant. (crimina.) Idem 13. *Metam.* Si notum qua patet orbis erit, idem *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt* ¶ Patere pro longum, ſiue diuturnum eſſe: vt, Multum patuit hoc tempus. (i. valde longum fuit.) Senec. *cap.* 1. *de conſol. ad Mart* Terent. *in Eunuch.* Si hoc efficio, poſtulo vt mihi tua domus. Te præſente abſente pateat, inuocato vt ſit locus. Cæſ. 6. *bell. Gall.* His omnium domus patent, victúſque communicatur. Virg. 6. *Æneid.*

Noctes atque dies patet atri ianua Ditis.

¶ Vſus eſt crebrò Cæſar pro Extendor. 7. *bell. Gall.* Ante id oppidum planities millia paſſuum tria in longitudinem patebat. Idem *Caſ. lib.* 1. *de bell. ciuil.* Et *lib* 2. *ibid.* Patentes quatuor digitos tegulæ. ¶ Aliquando valet idem quod, In poteſtate eſſe: vt omnia mea tibi patent, id eſt, ſunt in tua poteſtate. Saluſt. *in Catilin.* Vbi cuncta maria, terræque patebant Romanis, id eſt, erant in cuiuſque poteſtate, cuilibet tutum erat & mari & terra iter facere. Contrà mare occluſum dicitur, quum prædonibus eſt infeſtum, & nemini tutum. ¶ Aliquando pro obnoxium, ſiue opportunum eſſe. Celſus *lib.* 2. *cap.* 1. Longis morbis ſenectus: acutis adoleſcentia magis patet. ¶ Aliquando pro Conſtare, ſiue manifeſtum eſſe, & hoc in tertiis perſonis tam ſingularibus, quàm pluralibus. Plaut. *in Capt.* Operta quæ fuere, aperta ſunt, patent præſtigiæ. Plin. *lib.* 10. *cap.* 17. Piſces audire palàm eſt, vt patet. ¶ Aliquando cum datiuo ſignificat expoſitum eſſe. Liuius 31. In patentem vulneri equum, equitemque ſagittas coniicere poterat.

Pătens, Apertus. {נרחב *nirchab.* ἀναπεπταμένος, φανερός. GALL. *Manifeſte, apparoiſſant, ouuert.* ITAL. *Patente, aperto, manifeſto.* GERM. Offen. HISP *Abierto, manifieſto,* ANGL. *Open, patent, manifeſt.*} Differt autem Patens & Patulus, quòd patens ſit ad tempus, patulum perpetuum Virg. 1. *Eclog.*

Tityre tu patulæ recubans ſub tegmine fagi.

Nares patulæ, Ouid. 2. *Metam.* Os patulum, idem *Epiſtol.* 15. Vias patulas aperire. Silius *lib.* 17. Campi patuli. Claud. *de raptu Proſerp.* Hinc Plautus Bouem patulum appellat, cuius cornua diuerſa ſunt, ac latè patent. Virg. 9. *Æneid.*

——— *perferrur nuntius, hoſtem*

Feruere cæde noua, & portas præbere patentes.

¶ Item Patens, id eſt, extenſus, largus Cæſar *lib.* 2. *de bell. ciuil.* Patentes quatuor digitos tegulæ, ¶ Pro aperto, ſiue manifeſto. Ouid. 13. *Metam.* Sed neque facinus defendere tantum, támque patens valuit. ¶ Inuenitur tamen etiam patens pro patulo poſitum, hoc eſt, pro eo quod ſemper patet. Idem 4. *Georg.* Ergo vbi ver nactæ ſudum, campóſque patentes, Erumpunt portis concurrunt, æthere in alto Fit ſonitus, &c. Liu. 7. *ab Vrbe,* Iuſſæ legiones arma capere, egreſſæque caſtris, quum per exploratores notior iam ſalus eſſet, via patentiore ad hoſtem ducuntur. Colum. *lib.* 12. *cap.* 6. Dolium quàm patentiſſimi oris locato in ea parte villæ quæ plurimum Solis accipit, id dolium aqua cœleſti repleto, &c.

Pătĕntĕr, aduerbium. {φανερῶς, ἀνειμένως. GALL. *Manifeſtement, ouuertement.* ITAL. *Manifeſtamente.* GERM. Offentlich. HISP. *Manifieſtamente.* ANG. *plainelie, openlie.*} Cic. 2. *de Inuent.* Abſoluta eſt, quæ ipſa in ſe non vt negotialis implicitè & abſconditè, ſed patentius & expeditius recti & non recti quæſtionem continet.

Pătĕfăcio, is, Aperio, recludo, patentem facio {פתח *patach* רחב *rachab* גלה *ghillah* ἀνοίγω. GALL. *Ouurir, manifeſter* ITAL. *Aprire, manifeſtare.* GERM. Offnen. HISP. *Abrir manifeſtar.* ANGL. *To open up and make plaine*} Liuius 1. *ab Vrbe,* Ita fidauiſſe ſe animum, hoſtibus potius quam regibus portas patefacere. Ouid. 2. *Metamorphoſ.* Cæleſtéſque fores virga patefecit. Liuius 2. *ab Vrbe,* Et ad extrema ventum foret, ni legati rapto Conſulis corpore patefeciſſent vna porta hoſtibus viam. ¶ Nonnunquam valet idem quod declarare, detegere, manifeſtare, palam facere, ἀποκαλύπτειν. Terent. *in Hecyra,* Pertulit tot meas iniurias, quæ nunquam vllo patefecit loco. Cicer. *ad Quintum fratrem, lib* 2. Racilius qui vnus ex hoc tempore Tribunus plebis, rem patefecit. Idem *ad Attic. lib.* 11. Sed neque hoc tempore, nec antea patefeciſſet odium ſuum in me, niſi omnibus rebus me eſſe oppreſſum videret.

Pătĕfactio, nis, verbale. {פתחון *pithchon.* ἄνοιξις. GALL. *Ouuerture.* ITAL. *Apertura* GERM. Eröffnung. HISP. *Aquella obra de abrir, abrimiento.* ANGL *A making open or opening up.*} Cic. *de fin.* Atqui hæc patefactio, quaſi rerum opertarum, quum quid quidque ſit, aperitur, definitio eſt, qua tu etiam imprudens vtebare nonnunquam.

Pătĕfio, Apertus & palàm fio, innoteſco. {נגלה *nighlah* נפתח *niphtach* נרחב *nirchab* ἀνοίγομαι. GALL. *Eſtre deſcouuert.* ITAL. *Eſſere ſcoperto.* GERM. Geöffnet oder offenbar werden HISP. *Ser deſcubierto.* ANGL. *To be manifeſt and knowen.*} Terent *in Phormion* Ego nullo remedio poſſum me euoluere ex his turbis, Quin ſi hoc celetur, in metu, ſin patefit, in probro ſiem.

Paterza, ſceptrum Patriarchæ L.g.b

Pătēſco, ſcis, Aperior, patens fio. {נגלה *nighlah* נפתח *niphtach* נרחב *nirchab* ἀνοίγνυμαι. GAL. *Eſtre deſcouuert & manifeſte.* ITAL. *Eſſere aperto, ſcoprirſi manifeſtarſi* GERM. Sich öffnen ſich anfahen auffthun. HISP. *Ser manifieſto* ANGL. *To make patent or open*} Plin *lib.* 11. *c.* 22 Si pateſcentes primò adhalauerit Liu 2 *bell Punic* Deinde paulò latior pateſcit campus, inde colles aſſurgunt. ¶ Quandoque tamen pro primitiuo ponitur. Saluſt. Hinc late pateſcentibus campis, exercitum ruſſò emittit. Virg. 1. *Æn.* —Danaûmque pateſcunt Inſidiæ id eſt, manifeſtæ fiunt, apparent, patent. Atria pateſcunt Idem 2. *Æneid.* cortas pateſcit iam propior. Idem 5. *Æneid*

Pătŭlus, a, um, Apertus, latus, diffuſus. {נרחב *nirchab.* ἀναπεπταμένος. GALL. *Ouuert.* ITAL. *Aperto, patente.* GERM. Auffgethan das ſtäts offen oder zerthon iſt. HISP. *Coſa que eſta ſiempre abierta* ANGL. *wide open, large, broade that is alwayes open.*} Differtque a patenti, quod patula dicantur, quæ ſemper aperta ſunt. Patentia autem quæ ad tempus patent, poſtea claudenda. Arbor patula, hoc eſt, ampla & longè latéque ſuis ramis diffuſa ac diſtenta. Virg. 1. *Eclog.*

Tityre tu patulæ recubans ſub tegmine fagi.

Pătŭlĕſco, as, Aperior, patulus fio, {נגלה *nighlah* נפתח *niphtach* נרחב *nirchab.* ἀνοίγομαι. GALL. *Eſtre ouuert* ITAL. *Eſſere aperto* GERM. Sich auffthun. HISP. *Ser abierto* ANGL. *To be wide open*} Plin. *lib.* 21 *c.* 8. Luteus & bellio patuliſcantibus quinquagenis quinis barbulis coronatur. Hermol legit *Patuliſcantibus.*

Pător, is, Hiatus, & apertio. {פתחון *pithchon,* ἄνοιξις. GALL. *Ouuerture.* ITAL. *Apertura.* GERM. Aufflectung oder ein klaff ein ſpalt. HISP. *Abrimiento.* ANG. *An opening.*} à patendo nomen deductum ſicut Vagor pro vagitu, & fluor pro fluxu. Apul *lib.* 3. Quod altrinſecus ædium patore perſtabili, &c.

PATER, tris, Parens qui aliquem genuit. {אב *ab.* γεννήτωρ, πατήρ. GALL. *Pere.* ITAL. & HISP. *Padre.* GERM Ein vatter. ANGL. *A father.*} Terent *in Amphitr* Tuus hercle vero & animo & natura pater. Deducitur autem a Græco nomine πατὴρ quamuis Varr. *lib.* 4 *de lingua Latina,* Patrem a patefaciendo ſemine dictum velit Et Cornutus *in Perſium* a patratione, id eſt, rei venereæ perfectione & conſummatione dictam putet, quòd pater patratione facta filios procreet. Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 1. Probum patrem eſſe oportet, qui gnatum ſuum probiorem eſſe, quam ſe poſtulet. Item, Illuc eſt patrem eſſe, Vt æquum eſt, filio. *Ibidem.* Item, Cygno prognatum patre Idem *Menach ſc.* 2. *& vlt. a* 5. Omnes tibi patres ſunt? Idem *Pſeud. ſc* 3 *a.* 1. Patrem occidiſſe te, & Matrem vendidiſſe certò ſcio Idem *Menach. ſc* 5. *a* 5. Per Iouem adiuro Patrem. Idem *ſc.* 7. *a.* 5. ¶ Pater ſeruitutis Idem *Amphitr.* cui opponitur Pater libertatis.) Veſtrum patribus quod erant? Idem *Menach. ſc. vlt. a.* 5. Verberaſti patrem atque matrem. Idem *Pſeud. ſc* 3. *a.* 1. Meus Pater eſt Antimachus, Ego vocor Lyconides Idem *Aulul. ſc.* 6. *a.* 4. Pater væpibit multò potius, quàm ſinam egere. Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a* 1. Ouid 9. *Metam.*

Nec nos aut durus pater, aut reuerentia fama.

Aut timor impediet.

Horat 1. *Epiſt* 1.

——— *pueri patréſque ſeueri*

Fronde comas cincti cœnant

¶ Hoc nomen etiam inuenitur tributum brutis. Iuuenal. *Satyr.* 8. Pater armenti Taurus. ¶ Patris nomine aui, abaui, proaui, ataui continentur, non autem tritaui, vt vult Valla. Hinc quum patrum noſtrorum memoria dicimus aliquid eſſe factum, proxima ante noſtram ætatem intelligimus, non autem illa ſexta. Hinc ſeruus apud Plaut. *in Milit. ſc.* 4. *a.* 2. ita loquitur: Maiores mei ibi fuint ſiti (nempe in cruce) Pater, auus, abauus. Cicer. 1. *de Orat.* Quid quod vſu memoria patrum venit, vt, &c. Patres maioreſque noſtri. Idem 1. *Verr.* Virg. 2. *Georg.*

Sacra Deum, ſanctique patres.

¶ Pater etiam nomen diuinitatis & religionis eſt vnde dii omnes patres vocabantur, peculiariter tamen Bacchus hoc ſibi nomen vendicauit Idem 2. *Georg.*

Huc pater ô Lenæe veni.

Vbi Seruius, Pater licet generale ſit omnium Deorum, tamen propriè Libero ſemper cohæret, nam Liber pater vocatur Idem *eo loco,* Pater proprie omnium Deorum eſt epitheton. Et in *Æneid.*

Tuque ô Tybri tuo genitor cum flumine ſancto.

Et. *Da pater augurium.*

Ruſſus.

——— *Et fortia corpora voluet Tybri pater.*

Sic & Mater Diuinitas nomen, vt Ida mater, mater Matuta. ¶ Diuûm pater, hoc eſt. Iupiter. Idem 1. *Æneid*

——— *diuûm pater, atque hominum rex.*

¶ Oceanus pater rerum. Idem 4 *Georg.*

——— *ſimul ipſa precatur*

Oceanumque patrem rerum, Nympháſque ſorores.

Gell. *c.* 12. *lib* 5. Iouis pater, & iunctim Iupiter. Item, ſaturnus pater, Mars pater, Neptunus pater. *ibid.* ¶ Item Pater vrbis (i. conditor) Romulus dicitur. Ouid 3. *Faſtor.* ¶ Gradiuus pater, hoc eſt, Mars. Idem 3. *Æn.* Multa mouens animo, Nymphas venerabar agreſtes, Gradiuúmque patrem, Geticis qui præſidet aruis. ¶ Pater abſolute pro Ioue. Idem 1 *Georg.*

Ipſe pater media nimborum in nocte, coruſca

Fulmina molitur dextra.

Ibidem.

Ter pater extructos diſiecit fulmine montes.

¶ Similiter Pater nomen eſt reuerentiæ, quæ cauſa Romulo fuit, vt centum Senatores, quos ad Reipubl. curam elegit, ſiue quia is numerus

ſatis

ſatis erat, ſiue quia ſoli centum erant qui ad id idonei eſſent, Patres vocauerit, ſiue ab ætatis, vel curæ ſimilitudine. Feſtus, Patres Senatores ideo appellati ſunt, quia agrorum partes attribuebant tenuioribus, ac ſi liberis propriis. Vt pater, ſic Mater nomen quoque dignitatis. Lucret.

Namque ibi conſeſſum caueat ſubter & omnem
Scenai ſpeciem patrum matrúmque deorúmque
Inficiunt. i. Senatores & ſenatorum vxores.

Suet. *in Aug. c.* 58. A ſenatu cóſentiente cũ Pop. Rom. Pater patriæ conſalutatus eſt Auguſtus. Patres, & Patres cóſcripti vnde, Plutarch. *in Rom.* ¶ Patri ius vitæ & necis in liberos. Gell. *c.* 19 *lib.* 5. Dicitur autem [illegible] Græce, quaſi [illegible], hoc eſt, ex ſe genitos ſeruans. Hinc Plutarch. *in Fabio*, Patrem vocat Fabium Minutius, quia ſe ſeruauerat. Item, Cicero Pater patriæ dictus eſt, quia ei vitam & libertatem conſeruauit, quam ei eripere voluit Catilina.

Pátérfamilias, genitiuus patrisfamilias, vel patrisfamiliæ, dicitur qui primus eſt, & imperium habet in familia, ſiue pubes, ſiue impubes. Cæſar *lib. 2. de bell. ciuil.* Paterfamiliæ. בעל הבית *bahal habbayth*. [illegible]. GALL. *Pere de famille.* ITAL. *Padre di famiglia.* GERM. Ein hausvatter. HISP. *Señor de caſa entera.* ANGL. *A good man of the houſe or houſholder.* Cic. 2. *de legib.* Vt ne morte patrisfam. ſacrorum memoria occideret. Liu. 1. *ab Vrbe*, Bos in Sabinis nata, cuidam patrifamiliæ dicitur, miranda magnitudine ac ſpecie. Vide Senec. *Epiſtol.* 47. vbi ſeruis nomen eſſe ait, quam Domini.

Patres conſcripti, οἱ [illegible]. Feſtus, Patres dicti ſunt, qui ſunt patritij generis, conſcripti, qui in ſenatu patribus erant ſcriptis annotati. Ab initio, vt ait Plutarchus *in Romulo*, tantum patres dicti ſunt, poſtea aliquibus in eum ordinem plurtibus, Patres conſcripti vocati ſunt.

Patres allecti dicebantur (autore Feſto) qui propter inopiam ex Equeſtri ordine in Senatu ſunt numerum adſciti. Vnde illud Tranquilli *in Caſ.* Peregrinus in Senatum allectus libellus propoſitus eſt, ne quis Senatori nouo curiam monſtrare velit. Hodie autem allecti aſcriptitiique vocari poſſunt Latine in collegium magiſtratuum, qui vulgo creati & extraordinarii vocantur, vt nominati ſunt hodie inter rationales & præfectos ratiocinatorum, quos clericos magiſtroſque computorum appellant vs Bud.

Patér patratus, Fecialium ſacerdotum antiſtes, per quem & bella denuntiabantur, & fœdera percutiebantur: ita dictus, quod ad iuſiurandum patrandum, id eſt, ſanciendum fiet. Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*. Fecialis erat M. Valerius patrem patratum Sp. Fuſium fecit, verbena caput capilloſque tangens. Pater patratus ad iuſiurandum patrandum, id eſt, ſanciendum fit.

Pater patrimus, [illegible], qui quum ipſe pater ſit, adhuc viuentem habet patrem. Vide Patrimus.

Pátricij, Senatorum progenies, hoc eſt, qui a primis Senatoribus à Romulo inſtitutis orti erant. [illegible] *bene i [illegible]*. [illegible]. GALL. *Patriciens.* ITAL. *patritij*. GERM. Den Rahtsgeſchlechten hár erboren, deren eltern rahtsherren geweſen ſind. HISP. *Hijos de ſenadores.* ANGL. *Patricians, come of a noble ſtocke.* Liu. *lib.* 1. Romulus centum creat Senatores, qui Patres ab honore, Patritijque progenies eorum appellati. Idem *lib.* 10. En vnquam fando audiſtis Patritios primo eſſe factos, non de cælo demiſſos, ſed qui patrem ciere, autumque poſſent. Suidas patritios eſſe tradit, communes Reip. patres, qui in ſuprema dignitate ſunt Senatorij ordinis. Non tamen omnes Senatores erant patritij: quod apertiſſime oſtenditur ex his verbis Taciti: Iiſdem (inquit) diebus in numerum patriciorum adſciuit Cæſar vetuſtiſſimum quemque ex Senatu, aut quibus clari parentes fuerant. Patritij vnde dicti, Plutarch. *in Rom.* Diſcernuntur Luna a nouitiis, &c. Interpres Iuuenal. *Satyr.* 7. Patricia loca, Senec. *cap.* 11 *de tranquill.* Patricij mutilabant Megaleſibus, plebs Cerealibus. Gell. *cap.* 2 *lib.* 18. Interpres Iuuenal. ad illa verba *Satyr.* 10. Totos habeat principis, Patricius hen, inquit, Patricius vicus, Martial. *Epigram.* 43. *lib.* 10. Quaſi patritiæ pueris dantur Anates atque Monedulæ. Plaut. *Cap. ſc.* 4. *a.* 5. Senatum ſupplevit Patricios allegit. Sueton. *in Caſ. cap.* 41. Patricius necdum Senator. Idem *in Auguſt. cap.* 10. Cooptare in Patricios. Idem *in Tib. cap.* 1. Inter Patricios allectus. Idem *in Othon cap.* 1. ¶ Tranſire e patriciis, eſt fieri plebeium. Cicer. *pro domo ſua.* ¶ Patricij Franciæ ſunt, quos Patres Franciæ vocant: ſuntque quaſi duodecim viri Reipub. conſtituendæ. Sunt enim numero duodecim, ſex quidem Pontifices, & ſex Duces militares. Bud.

Patrícius, a, um, ὁ τῶν [illegible], vt Patricius magiſtratus. Cicer. *ad Brut.* Dum enim vnus erit patricius magiſtratus, auſpicia ad Patres redire non poſſunt. ¶ Patricia familia. Idem 2. *de Leg.* Indoles patritia, Stat. 3. *Syl.* ¶ Honos patritius, Claudian.

Pátriciatús, conditio & dignitas patriciorum, ἡ τῶν [illegible], ſeu [illegible]. Suet. *in Auguſt.* A Tarquinio Priſco rege inter Romanas gétes allecta in Senatum, mox a Seruio Tullio in patricias traducta, procedente tempore ad plebem ſe contulit, ac rurſus magna vi per Diuum Iulium in patriciatum redijt. De patriciatus honore vide Hotomanum *in Lexico*, qui tametſi multa de eo docte & diſerte dicat, ea tamen quod minus ad inſtitutum pertinent volentes omiſimus.

Patritiè, aduerbium antiquum, More patricio, ac nobiliter, [illegible], [illegible]. Plaut. *Caſin.* Atat ceſſo magnificè, patritiéque amicéque hero meo ire aduerſum. Et hic locus corruptus eſt: nam *patricè*, non patritiè eſt legendum.

Patritús, a, um, quod eſt patris, ſicut auitus quod eſt aui, vel ab auo. { [illegible]. GALL. *De pere.* ITAL. *Di padre.* GERM. Vätterlich. HISP. *Coſa de padre.* ANGL. *Of the father.* } Cic. 1. *Tuſc. quaſt.* Hæc enim pulcherrimo etiam in tertiis patritam illam & auitam (vt ait Theophr.) Philoſophiam cognitionis cupiditate incenſam excitauit.

Patrimús, patrima, qui vel quæ patrem adhuc viuentem habet ὁ vel ἡ [illegible]. GALL. *Celuy ou celle qui a encor ſon pere.* ITAL. *Colui o colei ch'a ſuo padre viuo.* GERM. Der oder die den vatter noch bey leben hatt. HISP. *El que tiene padre.* ANGL. *He or ſhe whoſe father liueth.* Liuius *lib.* 37. Patrimi omnes matrimique ad id ſacrificium adhibiti. Calepinus putauit penultimam huius dictionis produci, ſed nul-

lam profert teſtimonium. Angelus Politianus *prima Centuria cap.* 58. corripit,

Concelebranto choris: veriùm hac ſit patrima proles,
Matrimáque, ac nupta genibus Iunonis ad aram
Oranto.

Pater patrimus, qui quum ipſe pater ſit, adhuc viuentem habet patrem.
‖ Patrinus, qui de fonte ſacro ſuſcepit. Gall. *Parrein.* ‖

Paternús, a, um, quod eſt patris, patrius. { [illegible]. GALL. *Paternel.* ITAL. *Paterno.* GERM. Vätterlich. HISP. *Coſa perteneciente a padre.* ANGL. *Fatherlie.* } Terent. *in Adelph.* Tol haud paternum iſtuc dedit. Vbi Donat. Paternum, deeſt factum, & Dedit, pro Fecit. Plaut. *Milit. ſc.* 1. *a.* 2. Apud ſuum paternum hoſpitem deuortitur. Rura paterna, bubus exercet ſuis ſolutus omni fœnore. Horatius. Item Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.* Cic. 1 *de Orat.* Cum miles domum reueniſſet, egiſſétque lege in hæreditatem paternam teſtamento exhæres filius. *Ibid.* Poſſétne paternorum bonorum exhæres eſſe filius? Domus paterna. Ouid. 11. *Metam.* Amicus paternus. Cic. *ad Attic. lib.* 14. Animus paternus. Horat. 2. *Carm. Ode* 2. Inimicitiæ paternæ, Cic. 4. *Acad.* Opes paternæ. Ouid. 4. *de Ponto, Eleg.* 15. Paternus, maternúſque ſanguis, Cic. *pro Roſc. Amer.*

‖ Paternitas, proprié eſt affectus paternus. ‖

Patriota, [illegible], qui eſt eiuſdem patriæ, conterraneus, popularis.

Patrioticus, a, um, [illegible], quod patriotas pertinens.

‖ Patripaſſiani, hæretici, qui Patrem paſſum aiunt, iidem & Noetiani à Noeto quodam vocati qui dicebant, Chriſtum eundem eſſe & Patrem & Spiritum ſanctum [illegible] Trinitatem in officiorum nominibus, non in perſonis accipiunt. Vide Auguſt. *in lib. de hære.*

Patrizo, as, Patrem illo ac Patrem ſimiter [illegible], Donat. *lib.* 1. [illegible]. GALL. *Reſembler à ſon pere, faire comme ſon pere.* ITAL. *Imitar il padre.* GERM. Dem vatter nachſchlagen. HISP. *Imitar ſu padre, parecer a ſu padre.* ANGL. *To reſemble his father, to ſuwe the fathers ſteppes.* Ter. *in Adelph.* Laudo o Cteſipho, patrizas, atque te virum iudico. Id ne tu miraris ſi patriſſat filius. Plaut. *Pſeud. ſc.* 6. *a.* 1.

Patrius, a, um, quod eſt patris, vel patris, paternus. { [illegible]. GALL. *De pere, paternel, natif.* ITAL. *Patrio, natio.* GERM. Des vatterlanden oder deß vatters. HISP. *De padre, o de la tierra o naturaleza.* ANGL. *Belonging to my father.* } vt Mos patrius. Cicero *de ſenect.* Vigebat in ea domo mos patrius, & vigebat in eo animus patri. & diſciplina. Virg. *lib.* 12. Patrio mucrone recepto. Ter. *in Eunuch.* Homi nem [illegible] ſum, idem patria qui abligurierat bona. Res patriæ & auitæ, Cic. *in Verr.* Patria & auita philoſophia. Idem 1. *Tuſcul.* Mos patrius, item 1. *de Orat.* Hic cum eſt mos patrius Academiæ, aduerſari ſemper omnibus in diſputando. Artes patriæ. Ouid. 1. *Epiſt.* Metus patrius, idem 2. *Met.* Amor patrius. Virg. 1. *Æneid.* Patrios penates. [illegible]. Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.*

Doctaque non patrio carmina more canis,

idem *Eleg.* 7. *lib.* 3. *Triſt.*

Cuius ineſt animo patrij candoris imago.

ibid. Eleg. 4. *lib.* 4. *Triſt.*

Cuius in ingenio patriæ facundia linguæ.

ibidem.

Si Cæſar patrias eripuiſſet opes,

idem *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.* ¶ Dij Patrij, qui pietati præſunt patrium in liberos, & liberorum in parentes, dij patrum, familiæ & generis præſides, Virg. *in Æneid.*

Dij patrij ſeruate domum, ſeruate nepotem.

Cicer. 3. *in Verr.* Rapiunt eum ad ſupplicium dij patrij, quòd iſte inuentus eſt, qui e complexu parentum abreptos filios ad necem duceret.

Patriè, aduerb. Affectu paterno. { [illegible]. GALL. *Paternellement, cóme pere.* ITAL. *Con affetto paterno.* GERM. Vätterlich. HISP. *De aficion de padre.* ANGL. *Fatherlie, as a father.* } Quint. *lib.* 11. *cap.* 1. Vtitur hac moderatione Cic. *pro Cal. contra Atratinum*, Vt eum non inimicè corripere, ſed patriè monere videatur.

Patriſcida. Vide Parricida, [illegible].

Patrimónium, ij, bona paterna, hæreditas a patre relicta. { [illegible]. GALL. *Patrimoine, ſucceſſion de pere a fils.* ITAL. *Patrimonio, beni paterni.* GERM. Das vätterlich erbgut. HISP. *Patrimonio, hazienda patrimonial.* ANGL. *That is left by the father to the ſonne, patrimonie, heare ſpſorheritage.* } Cic. *pro domo ſua.* Liberis autem noſtris ſatis amplum patrimonium paterni nominis, ac noſtræ memoriæ relinquemus. Idem *de Orat.* Propugnator patrimonij ſui, & defenſor iuris paterni. Iuuenal. *Satyr.* 12.

Non propter vitam faciunt patrimonia quidam.
Sed vitio cæci propter patrimonia viuunt.

¶ Deuorare patrimonium, diſſipare, effundere, vel exhaurire, eſt hæreditatem a parentibus relictam conſumere.

Patruus, i, frater patris, quoniam quaſi patris loco ſit. { דוד *dodh* [illegible] GALL. *Oncle paternel, le frere du pere.* ITAL. *Zio.* GERM. Des vatters bruder. HISP. *El tio, hermano del padre.* ANGL. *The father brother, an vncle by the fathers ſide.* } Cicer. 3. *Verr.* Patruo teſtimonium dicente. Terent. *Phorm.* Atque mi ſi licet patrue quòd ſuccenſeas. Patruus magnus, frater aui. Patruus maior, frater proaui. Patruus maximus, frater abaui: qui & propatruus & abpatruus dicitur. Patruiſſimus ſuper latiuum. Plaut. *in Pœn.* Patrue mi, inquit, patruiſſime.

Patrûus, a, um, adiectiuum, a patruo deductum pro ſeuero per tranſlationem accipitur. [illegible]. Horat. 3. *Carm.*

Miſerarum eſt, neque amori dare ludum,
Neque dulci mala vino lauere, aut ex
Animari metuentes patruæ verbera linguæ.

Patruéles, { [illegible]. GALL. *Couſins germains.* ITAL. *Fratelli cugini.* GERM. Zweier brüder kinder ſo man nennet [illegible]. HISP. *Primos hijos de hermanos.* ANGL. *Brothers children, couſins germanes.* } Patruorum filij, hoc eſt, vt ait Nonius, mariorum fratrum filij: quoniam qui pater alteri eſt, alteri eſt patruus. Plaut. *in Pœn.* Pater tuus is erat frater patruelis meus. Sic Sorores patrueles nuncupantur, ex duobus &

ipſæ fratribus genitæ. Autor Iuriſconſult. Sororum verò duarum, aut plurium filij, inter ſe Sobrini dicuntur, quaſi ſororini. Cicer. 5. *de finib.* Vnáque nobiſcum Quintus Frater, & T. Pomponius & L. Cicer. frater noſter cognatione patruelis, & ſocer. T. Torquatus illi omni virtute & laude par. Ouid. 13. *Metam.*

Nec minus eſt iſto Teucer patruelis Achilli.

Patruēlis, e, adiectiuum. { [illegible] GAL. *De couſin germain.* ITAL. *Di fratel cugino.* GERM. Das deß vatters bruder kind iſt. HISP. *Coſa de primos hijos de hermanos* ANG. *Belonging to brothers children or coſens germane.* } Mart. *lib.* 5.

Quum ſibi reddere de patruelibus fundus
Ducenta clamat coccinatus Euclides.

Ouid. 1. *Metam.*

Quàm commune mihi genus, & patruelis origo, &c.

Idem *Epiſt.* 14.

Quid, mereare necem patruelia regna tenendo?

Pătĕră, Poculi genus latum ac patens vnde & nomen accepiſſe videtur, quaſi patula. { גביעה *ghabiah*, [illegible]. GALL. *Vne coupe ou taſſe à boire.* ITAL. *Tazza, coppa.* GERM. Ein weite trinckſchalen. HISP. *Copa.* ANGL. *A broade peece or bowle of gold or ſiluer.* } Virg. 1 *Æneid.*

———————— *impiger hauſit*
Spumantem pateram, ac pleno ſe proluit auro.

Patera vas erat ſacrificiis aptum. Cic 6. *Verr.* Patera qua mulieres ad res diuinas vterentur. Idem *de clar. Orat.* Mercurius è patera ſanguinem viſus eſt fundere. Idem *in Parad.* Excipere ſanguinem patera. Virg. 1. *Æneid* Impleuitque mero pateram.

Patĕruĭānă. Ptol. *lib.* 2. *cap.* 6. Oppidum Carpentanorum in Hiſpania Tarraconenſi.

‖ Paterniani, hæretici inferiores humani corporis partes non à Deo, ſed à Diabolo factas opinantur, & omnium ex illis partibus flagitiorum licentiam tribuentes impuriſſimè viuunt. Hos etiam Venuſtianos quidam vocant. Auguſt.

Pathioſma, paſſio, morbus. L. g. b. ‖

PĂTHŎS, Paſſio actionis ſcil. receptio { πάθος. GAL. *Paſſion, perturbation d'eſprit.* ITAL. *Paſſione, perturbatione d'animo.* GERM. Ein bewegung oder anfechtung des gemüts. HISP. *Paſſion, ò perturbacion de anima.* ANGL. *Paſſion, perturbation of te ſpirit.* } à Cicer. 3. *Tuſcul.* dicitur perturbatio, ſeu ægritudo animi: à Gellio affectus, vel affectio: à Lactantio modò affectus, modò vitium. Eiuſmodi ſunt ægritudo, dolor, gaudium, metus, triſtitia, cupiditas, ira. Quos animi motus Platonici & Ariſtotelici dicunt etiam in ſapientem cadere, ſed moderatos, rationique ſubiectos. Stoici verò negant in ſapientem cadere: dicúntque eſſe ſapientem ἀπαθῆ, id eſt qui nullis animi perturbationibus obnoxius ſit, talémque eius animum, qualis eſt mundus ſupra Lunam, ſcilicet imperturbatum, quem nulla perturbatio obnubilet, nulla triſtitia obturbet. Aduersùs quos reclamat ipſa natura.

Pathema, πάθημα, paſſio, ſenſuum & motus quædam mutatio.

Patheticus, a, um, παθητικός, paſſionem, ſeu affectum afferens, mouens animum, ad lætitiam, triſtitiam, &c. ¶ Pathetica oratio, παθητικὸς λόγος, dicta eſt quæ aut ad indignationem, aut ad miſericordiam dirigitur: ita dicta quòd tota conſtet affectibus.

Patheticè, παθητικῶς, cum vi commouente. GERM. Beweglich. GALL. *Affectueuſement*, quaſi affectioſè. }

Pathicus, a, um, impudica patiens. Iuuenal. Sat. 2. *Speculum pathici Othonis* dicit. Vet. Voc. Pathicus, a, um, Sodomita, inhoneſta patiens: & dicitur à *patior.*

Pathiciſſimus, vide *Patiſſimus*, infrà.

‖ Pathio, animal quadrupes. Geſn

Pathmos, hodie *Palmoſa* Bellonio, inſula, in qua S. Ioannes Euangeliſta ſcripſit Apocalypſin. ‖

Pathopœia, παθοποιΐα, affectuum commotio. Schema, quo vel odium, vel iracundiam, vel miſericordiam commouemus.

PĂTĬBVLVM, i, Sera lignea, qua oſtia clauduntur & obfirmantur: à Pateo teſte Nonio, quòd hac remota valuæ pateant. Item, repagulum, contus, palus, vectis &c. { מנעול *manhúl* μοχλός. GALL. *Vn leuier, vn pieu, ou barre de bois que l'on met au trauers d'vne porte apres qu'elle eſt fermée pour la fortifier, & rendre plus ferme & aſſeurée contre la force.* ITAL. *Stanga, croce, forca.* GERM. Ein ſparren oder hölziner rigel mit dem man die thüren verſchlieſſet. Item, Ein galgen. HISP. *Lugar en que los mal hechores padecen, horca, cruz.* ANGL. *A dore barre* } Titin. Si quiſquam hodie præter hanc poſticum noſtrum pepulerit patibulo hoc ei caput defringam. ¶ Interdum ſignificat crucem, & ſic à patior fieri manifeſtum eſt. { עץ *ets*. σταυρός. ANGL. *A gibbet or gallowes* } Saluſt. *lib.* 4. *hiſtor.* vt citat Nonius, Patibulo eminens affigebatur. Plaut. *Milit. ſc.* 4. *a* 2. Eundem tibi extra portam diſpeſſis manibus Patibulum cum habebis. Ex patibulo quidam ſpectatores ſuos conſpiciunt. Senec. *cap.* 19. *de vita beata.* Item Vbi de crucibus, clauis, ſtipitibus in patibulo explicantur brachia. Idem *cap.* 20. *de conſol. ad Mart* ¶ Eſt præterea patibulum, inſtrumentum vindemiatorum, ſiue legulorum hoc eſt eorum qui oliuas colligunt. Cato *de re ruſtica cap.* 68. Vbi vindemia & oleitas facta erit, fiſcinas, corbulas, quala, ſcalas, patibula omnia, quibus vſus erit in ſuo quodque loco reponito. ¶ Patibulus apud antiquos genere maſculino lectū eſt, teſte Nonio. Lucil. *rerum humanarum liber* 21. Deligata ad patibulos deligantur, & circumferuntur: cruci defiguntur.

‖ Patibulus, lectus antiq. Non ‖

Pătĭbŭlātŭs, dicitur à Plaut. *in Moſt.* id eſt, patibulo affixus. Ita (inquit) te forabunt patibulatum per vias Stimulis. { תלוי *talui*. [illegible]. GAL. *Pendu ou mis au gibbet* ITAL. *Appiccato, impiccato.* GERM. An galgen gehenckt. HISP. *Ahorcado* }

Pătĭentĭa, vide *Patior.*

PATINA, æ, Vaſis genus, quo dapes elixæ & iuſulentæ in menſam feruntur { [illegible]. GALL. *Vne ſorte de vaiſſeau large comme vn plat à ſeruir ſur table.* ITAL. *Piato.* GERM. Ein blatten. HISP. *El plato grande ò caçuela* ANGL. *A platt or diſhe* } Terent *in Eunuch.* Iamdudum animus, eſt in patinis. Qui mihi inter patinas exhibes argutias. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Iube ciſtas, ollas, patinas eluí. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Qui mihi condita prata in patinis proferunt. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Et, Ego coriandrum quando in patinas indidi (mox) ex ipſæ ſeſe patinæ feruefaciunt illicò. (Et paulò infra) Vbi omnes patinæ feruent, omnes aperio. Idem *ibidem.* ¶ Dicitur & Patena per e. Colum *lib.* 12. *c.* 43. de vuis ſeruandis loquens, Columella patruus meus ex ea creta qua fiunt amphoræ, lata vaſa in modum patenarum fieri iubebat. Ex quo loco, inquit Budæus, patet patenam, labra grandia habere. Dicta Patina, ab eo quòd pateat.

Pătĭnārĭŭs, a, um, quod eſt in patina coctum, vel repoſitum. [illegible]. Plaut *in Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Vel patinarium piſcem) vel aſſum verſes, quo pacto lubet. Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 1. Tantas ſtruices concinnat patinarias.

PĂTĬOR, ris paſſus, paſſum, & patio patis, Diomedes *lib.* 1. Suſtineo, tolero, æquo animo fero. { סבל *ſa al* [illegible]. GALL. *Endurer, ſouffrir.* ITAL. *Patire ſoſtenire.* GERM. Leiden. HISP. *Padecer, ſufrir* ANGL. *To ſuffer, to endure, to abide or beare.* } Terent *in Andr.* Tum patris pudor, qui me tam leni paſſus eſt animo, vſque adhuc Cic 7. *Verrin.* Non feram, non patiar, non ſinam. Cur me verberas? quia lubet. Patiar, ſine modò adueniat ſenex. Plaut *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Non te patiar gratis hanc laudaſſe *Ibid ſc.* 3. *a* 1. Nimis multo facilius patior verba, verbera ego odi. Idem *Mercat. ſc.* 6 *a* 5. Ne quid patiantur quamobrem pigeat viuere. Idem *Moſt ſc.* 1. *a.* 1.

Sic hic nunc patitur, nunc timet arma locus.

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.* Pati flagitia tua & tua flagitia perpeti non poſſum. Plaut *Menæch. ſc* 1. *a.* 5. Patiantur dij te valere. Sueton *in Tiber. cap.* 22.

Virgineo nullum corpore paſſa virum,

Ouid. 6. *Faſt.* Et patitur fluctus, (i. perfert.) Idem *Eleg.* 9 *lib.* 1. *Triſt.*

Nec cœlum patior, nec aquis aſſueuimus iſtis,

idem *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt* Egóne me patiar eſſem matrimonio. Plaut. *Men. ſc.* 1 *a.* 4. Nunquam te patiar perire. Idem *ſc.* 2. *a.* 5.

Aſſueuerunt oculi multa pudenda pati.

Ouid *Eleg.* .. *lib.* 1 *Triſt.* Fortiter qui patitur malum, Idem pòſt patitur bonum (alias *potitur*) Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. ¶ Patiendus, a, um, paſſiuè. Gell. *cap.* 2 *lib.* 14. Alius atque alius motus animi patiendus eſt. Et, Tu fortunatus ego miſer patienda ſunt (ut ſup. quæ felix & miſer patiuntur.) Plaut. *Moſtell ſc.* 1. *a.* 1. Idem *in Amphitr.* Eadem mihi patiunda ſunt. Item Quid tibi patiundum ſit, hariolor. Idem *ibidem.* ¶ Pati ægrè. Idem *in Aſin.* Poſſum equidem inducere animum ne ægrè patiar quod tecum accubat. Cicer. *pro Roſc Amer.* Quare omnes facile patimur eſſe quamplurimos accuſatores ¶ Hoc non patietur annum, id eſt, non durabit. Colum. *lib.* 2. *c.* 20. Re poſitum in granario patitur annum. ¶ Hoc patitur conſuetudo hoc eſt, id fieri conſueuit. Cicer. *ad Attic. lib.* 12. Quem iam etiam grauius accuſas, quàm tua conſuetudo patitur. ¶ Patior te eſſe deſertum, id eſt, relinquo, deſtituo. Idem 1 *Offic.* Vt eos quos tutari debeant deſertos eſſe patiantur. Pati quæſtionem. Vlp. *ff. lib.* 12. *tit.* 7. *l.* 14. Oportebit igitur teſtari quem quo animo feneretur: ne poſtea patiatur quæſtionem. ¶ Obſeruanda illa locutio, Quàm maximè calidum quis pati poteſt, cuius exemplum apud Celſum *lib.* 1. *cap.* 28 ſi nondum adapertum vlcus, eſt quàm maximè calidum quis pati poteſt, admouendum eſt. ¶ Compoſita huius verbi ſunt Compatior, quod eſt miſereor, & conſtituitur datiuo. Perpetior vehementius patior.

‖ Patio, pro patior, vt fruſtro pro fruſtror: moro, demolio, auxilio, populo, digno pro moror, demolior, auxilior, populor, dignor. ‖

Patiens, participium & aliquando nomen. { סבל *ſo el.* [illegible]. GALL. *Patient.* ITAL. *Patiente* GERM. Leidend duldig. HISP. *Paciente, ſufrido.* ANGL. *Patient, that ſuffereth* } Col. *lib.* 3 *c.* 29. Omnes incommodi patientes præter caloris. Virg. 2 *Georg.*

Et patiens operum parvóque aſſueta iuuentus.

Quintilian *lib.* 2. *cap.* 12. Et patientior eſt laboris natura pueris, quàm iuuenibus. Suet *in Auguſt. cap.* 82. Solis ne hiberni quidem patiens. Et Ouid *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.*

Tempore ruricolæ patiens fit taurus aratri.

Patiens boni & æqui. Senec. *c* 14. *de conſol ad Polyb.* ‖ Patiens Druſus. Gloſſ Iſid. Gl. A. L. Druſus patiens aut rigidus, aut contumax. ¶ Patiens, æger, qui ſub morbo patitur ‖ ¶ Interdum nomen adiectiuum eſt. Ouid *ibid Eleg. vlt. lib* ...

Nec corpus patiens, nec mens fuit apta labori.

Cæſar 3. *bell. ciuil.* Atque ij miſerrimo ac patientiſſimo exercitui Cæſaris luxuriam obijciebant Cic. *ad Quint Fratr lib.* 1. Meæ quoque literæ te patientiorem, leniorémque fecerunt. ‖ ¶ Patiens homo, qui iram cohibet & moderatur. ‖ ¶ Aures patientiſſimæ Idem *pro Ligar* Saxo patientior, Propert. *lib.* 1. *Eleg.* 14. ¶ Tellus patiens vomeris. Virg. 2. *Georgic.* Pulueris atque Solis patiens, Horat. 1. *Carm. Ode* 8.

Pătĭentĕr, patientius patientiſſimè, aduerbium. Conſtanter, fortiter, moderatè { [illegible] GALL. *Patiemment* ITAL. *Patientemente.* GERM. Leidenlich, geduldiglich. HISP. *Pacientemente, ſufridamente.* ANGL. *Patientlie.* } Cicer. *de Amicitia*, vt igitur & monere & moneri proprium eſt veræ amicitiæ & alterum libere facere, non aſperè: alterum patienter accipere, non repugnanter. ¶ Patientius. Plin. *Epiſt.* 140. Neque enim illi patientius reprehenduntur, quam qui maximè laudari merentur Ouid *Epiſt.* 18.

Ferre tamen poſſum patientius omnia quàm ſi
Iam neſcio qua pellice captus agas,

Idem *Eleg.* 6. *lib* 4

Nec quoque quæ ferimus tulimus patientiùs ante.

Pătĭentĭă, eſt honeſtatis, aut vtilitatis cauſa rerum arduarum ac difficilium voluntaria ac diuturna perpeſſio, inquit Cic. 2. *de Inuent.* { [illegible] GAL. *Patience.* ITAL. *Patienſia* GERM. Gedult. HISP. *Paciencia, y ſuffrimento* ANGL. *Patience, ſuffering.* } Idem *in Catil.* Habes, vbi oſtentes illam præclaram tuam patientiam famis & frigoris, inopiæ rerum omnium. Idem *pro domo ſua*, Externorum bonorum & in vtendo rationem, & in carendo patientiam ſemper expetendam putaui. Idem 1. *Offic.* Adoleſcentia à libidinibus arcenda eſt, exercendáque in labore, patientiaque & animi & corporis. patientiam rumpere. Sueton. *in Tib. cap.* 24. (*Perdere patience* Galli dicunt.) Patientia &

pertinacia hoſtium. Idem *in Caſ.cap.*68. ¶ Patientia etiam obſcœnè de pathicis ſiue paſchientis dicitur. Senec. *controuerſ.lib.*10. *in* 4. Principes, inquit, viri contra naturam diuitias ſuas exercent, caſtratorum greges habent, exoletos ſuos, vt ad longiorem impudicitiæ patientiam idonei ſint, amputant. ¶ Patientiam præſtare. Marcellus *d. lib.* 39. *tit.* 1. *l.* 1. debet hæres eius patientiam deſtruendi operis aduerſario præſtare ‖

Paſſus, a, um, a patior, Perpeſſus. { [illegible]. GALL. *Qui a ſouffert, qui a enduré.* ITAL. *Che a patito.* GERM. Erlitten oder gelitten. HISP. *Padecido.* ANGL. *That hath ſuffereth or endureth.* } Virg. 1. *Æneid.* O paſſi grauiora, dabit Deus his quoque finem. ¶ Vnde Vua paſſa quæ in ſiccando paſſa eſt ſolem. Plin. *lib.* 14. *c.* 1. Quin & à patientia nomen acinis datur paſſis. Hinc & vino nomen datum quod paſſum vocatur. Lac paſſum. Ouid. 14. *Metam.* & cum lacte coagulo paſſo.

‖ Paſſa vua, vide in verb. *Paſſus.*

Paſſula, paſſula vuula, id eſt, ſiccata. ‖

Paſſio, nis, Animi perturbatio quam Cicero affectionem vocat: cuiuſmodi ſunt, amor, odium, iracundia, inuidia, timor, lætitia, ſpes & ſimiles. [illegible] GALL. *Paſſion.* ITAL. *Paſſione.* GERM. Ein bewegung oder betrübung des gemüts. HISP. *La paſſion.* ANGL. *Paſſion.* } Auguſt. 2. *de Ciuitate.* Quæ ſunt ſententiæ philoſophorum de his animi motibus: quos Græci [illegible], noſtri autem quidam, ſicut Cicero, affectiones, vel affectus: quidam verò de Græco expreſſiùs paſſiones vocant. Barbara vox, & minimè Latina.

Paſſionarium, liber continens paſſiones Sanctorum. Vet. Voc.

Paſſiuus, a, um, quod paſſionem denotat { [illegible]. GAL. *Qui ſignifie paſſion.* ITAL. *Che ſignifica paſſion.* GERM. Das ein bewegung oder ein erleiden anzeiget. HISP. *El que declara paſſion.* ANGL. *That ſignifieth paſſion.* Hinc paſſiua verba apud Grammaticos. Paſſiua Venus apud Iulium Firmicum accipitur pro obſcœna pathicorum libidine.

Paſſiuè, promiſcuè. Apul.

Paſſiuitus, idem Tertull.

Paſſiuitas, libertas, communitas Tertull.

‖ Paſſitaſſe, [illegible]. Gloſ. id eſt, tolerasse. Legam, paſſum eſſe. GERM. paſſieren laſſen, eſt ſcire, ſinere vt prætereat. *paſſare* Italis tranſire, à paſſu pedis. Maſtri.

Paſſus propriè eſt interuallum paſſorum brachiorum. ‖

Patibilis, e, quod perferri poteſt. { [illegible]. GAL. *Qui peut endurer.* ITAL. *Che può patire.* GERM. Leidenlich, das zu erleiden iſt. HISP. *Que puede padecer.* ANGL. *The may ſufferre or endure* } Cic. 4. *Tuſcul.* Negligenda mors eſt, patibiles & dolores & labores putandi. Idem 3. *de nat. deor.* Quumque omne animal patibilem naturam habeat, nullum eſt eorum quod effugiat, &c.

Paticiſſimus à Patico, ſuperlatiuus, adiectiuum, vt apud Catullum, Cinædior à Cinædo. Martial. in 11. *ad Ruf.* Muſæi paticiſſimos libellos.

Patiramphes, [illegible], Nobilis Perſa, Otanis filius & auriga Xerxis. Herodot. *lib.* 7.

Patizithes, [illegible], vir Perſa magnus, qui Smerdem fratrem ſuum, ſimilem Smerdi fratri Cambyſis Perſarum regem declarauit. Fuit enim præfectus Cambyſis apud Perſas. Vide Herodot. *lib.* 3.

Patmos, [illegible], inſula in mari Ægeo, quæ (vt Plin. ſcribit *lib.* 4. *c.* 12.) patet circuitu triginta millibus paſſuum. In hac Iohannes Apoſtolus exul Apocalypſin ſcripſit.

Pator, vide *Pateo.*

Patræ, arum, [illegible], ciuitas in Achaia propriè dicta iuxta Olenum, quam Pauſanias Aroen dici prius ſolitam affirmat, mox à Patræo incremētis amplatis nomen accepiſſe, quod nunc habet. Huius meminit Plin. *lib.* 4. *c.* 4. Ouid. 6. *Metam.*

Meſſenaque ferox, Patræque humileſque Cleonæ.

De Patris ſcribit Thuc. *lib.* 6.

Patrianus, a, um, [illegible], deductum nomen à Patris Achaiæ oppido, ad occaſum Peloponneſi ſito, non procul ab Oeno. Cicer. *Themo*, Vt obtineat id iuris in agris, quod ei Patriana ciuitas decreuit & dedit.

Patraſis, [illegible], vrbs Pontica, teſte Stephano a qua deducitur gentile Patraſites, [illegible].

‖ Patrens vitricus, Gl. Iſid. In Gloſſ. A. L. Patros vitricus. Græcis eſt [illegible] & [illegible]. ‖

Patria, æ, vrbs, ſiue alius quiuis locus in quo nati ſumus: ita dicta quòd communis omniū parens ſit. { [illegible] *érets molédeth.* [illegible]. GALL. *Le pays, la ville, la patrie ou eſt ne quelqu vn.* ITAL. *Patria.* GERM. Ein vatterland, heimat. HISP. *La tierra natural de cada vno.* ANGL. *A towne or place where any man is borne, ones countrey.* } Virg. 1. *Eclog.*

Nos patriæ fines & dulcia linquimus arua.
Nos patriam fugimus, &c.

Idem 1. *Æneid.*

Tum celerare fugam, patriaque excedere ſuadet.

Cic. 3. *Offic.* Chari ſunt parentes, chari liberi, propinqui, familiares: ſed omnes omnium charitates patria vna complexa eſt, pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere, ſi ei ſit profuturus? Quo eſt deteſtabilior iſtorum immanitas qui lacerarunt omni ſcelere patriam: & in ea funditus delenda occupati & ſunt & fuerunt. Idem 3. *de finib.* Ex quo fit vt laudandus ſit is qui mortem oppetat pro Repub. quod deceat chariorem eſſe patriam nobis, quàm noſmetipſos.

——— *Patriaque creatus eadem,*

Ouid. 13. *Metam.*

Et ſola eſt patria pœna carere mea.

Idem *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.* In Patriam redeamus ambo. Plaut. *Menæch. ſc. vlt. a.* 5. Siculus ſum, Syracuſanus, Ea domus & patria eſt mihi. Idem *Menæch. ſc.* 9. *a.* 5. Quando patriam & libertatem perdidi. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. ¶ Aliquando & prouincia ipſa ex qua orti ſumus patria vocatur, ſed impropriè. Vnde Saluſtius Hiſpaniam ſibi antiquam patriam duxit. ¶ Prouerbii ſpeciem habent, Quæuis terra patria & patria ſibi vbi bene eſt. eis de quibus vide Eraſmi Chiliada. ¶ Patria [illegible], vox Græca pro familia.

Patriarcha, [illegible], princeps familiæ [illegible]. { Ertzvatter quaſi princeps pater. } ¶ Patriarcha, hierarcha. Patriarchæ erat ſumma dignitas in Eccleſia orientali, vt nunc ſunt in occidentali. Erantque quatuor, Alexandrinus, Antiochenus, Hieroſolymitanus & Cōſtantinopolitanus, qui inter reliquos primas tenebat, & [illegible] dicebatur. Conſtantinopolitanus confirmari neceſſe habebat à metropolitano Heracleenſi, idque factum iam à temporibus Seueri Imperatoris, qui Byzantium Heracleæ ſubiecit eo demortuo & ſede vacante, faciebat Cæſarienſis. Tamen Archiepiſcopi Bulgariæ & Cypri, & quidam alij metropolitani, qui [illegible] dicebantur illi non ſuberant. Quæ de primatu cōtentio fuit inter Romanum Pontificem & Patriarcham Conſtantinopolitanū, eam decidit Iuſtinianus & Romæ Conſtantinopolim ſubiecit. *Nouell.* 131. Sed & poſtea contentio de primatu fuit, quæ ſub Michaële Palæologo ſublata eſt. In occidētali Eccleſia primò vnus Patriarcha fuit Aquileiæ, mox ſub Phoca etiam Gradis ordinatus alter. his deinde additus Forolienſis, poſtremò quartus acceſſit Moſcouiæ. vide Gloſſ. Græcobarb. Meurſij.

‖ Patricè, magnificè. Patricus, paternus. Tertull.

Patricum, paternum Bud.

Patriciani hæretici à quodam Patricio nuncupati ſunt, qui ſubſtantiam humanæ carnis à Diabolo conditam dicunt. Iſid. ‖

Patricida, Patricius, Patrimonium, Patriſſo, Patritus, Patrius. Vide *Pater.*

‖ Patripaſſianus, Praxeas hæreticus dicitur, quòd putârit patrem paſſum. Tertull. ‖

PATRO, as propriè ſignificat, liberis operam do. { [illegible] *holidh.* [illegible]. GALL. *Engendrer.* ITAL. *Generare.* GERM. Einen vatter werden kinder zu machen. HISP. *Engendrar.* ANGL. *To engender and gebette children.* } Quintil. *lib.* 8. *cap.* 3. Ductare exercitus & patrare bellum, apud Saluſt. Dicta ſanctè & antiquè, videntur à nobis ſi dijs placet: quam culpam non ſcribentium quidem iudico, ſed legentium: tamen vitanda. Ex quibus verbis colligitur priſcos patrare potuiſſe pro perficere, non ſolum quum opera liberis daretur, ſed etiam quum aliud quippiam iam inceptum ad finem perduceretur. { [illegible] *palál* [illegible] *laſáh.* [illegible]. GALL. *Faire.* ITAL. *Fare.* GERM. Außmachen, vollenden, verbringen. HISP. *Hazer.* ANGL. *To do, to achieue and bring to an end.* } Saluſt. *in Catil.* Sperabat propediem magnas copias ſeſe habiturum, ſi Romæ ſocij incepta patrauiſſent. Idem *de Rep. ord. ad Cæſarem.* Atque ea magis fortibus conſilijs, quam bonis prælijs patrata ſunt. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Quin te quoque ipſam faciam haud magni, ſi hoc patro. Liuius 25. Te id prius ſcire volui, ſi fortè abeſſe, dum facinus patratur, malis. Tacitus *lib.* 2. Si patrandæ neci venenum mitteretur. Hinc Velleius, Ea patrando bello mora. Et, Patratum bellum. (i. confectum.) Item, Patratis bellis ciuilibus. Idem Velleius. Et Patrare pacem, Liuius *lib.* 4. *d.* 5. Tacit. *lib.* 2. Poſſe bellum patrari. (i. confici.) Cic. *ad Attic. Epiſt.* 10. Teucris promiſſa patrauit. Vide *Perpetraro.* ¶ Quo ſenſu Patro, honeſtum olim verbum ad obſcœnitatem tralatum ſuit, oſtendit Boëthius *de Definitione*, qui Patrationem ait eſſe fractæ Veneris lacrymas: vnde Perſius patranti fractus ocello, quòd videlicet in re venerea perficientibus eueniat. ex M. S. vt annotauit Paſſer. Huius verbi compoſita ſunt, Impetro, Expatro, Perpetro, Propetro, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Patratio, nis, Conſummatio eſt, vel rei venereæ perfectio. Vnde & patres dicti, eò quòd patratione facta filios procreant. Cornutus *in Perſium* & Boëthius, *in dictione præcedente.* ¶ Interdum pro conſummatione rei, vt Velleius Paterculus 2. *Hiſtoriar.* Nunc expugnationibus in priſtinum pacis redegit modum, eiúſque patratione Aſiæ ſecuritatem Macedoniæ pacem reddidit.

Patrātŏr, is, vt Necis patrator, id eſt, interfector Cornelius Tacitus *lib.* 14. Et viſus idoneus maternæ necis patrator, Anicetus.

Patrātus, a, um, participium. { [illegible] *naaſéh.* } Tacit. *lib.* 1. Maluit patrati quam incepti facinoris reus eſſe. Bella patrata. Claud. 4. *Paneg.* Cæde eius patrata. Tacit. *lib.* 4. Vnde & patres patrati dicebantur, quòd ad patrandum, hoc eſt, peragendum iuramentum, vbi de fœderibus conuenerat, mittebantur. Plutarch. *in Probl.* Fœcialibus ſacerdotibus, qui fœderibus faciendis præſunt, pater patratus præeſt: inde dictus quod ipſe pater patrem haberet: atque filiis prouideret, & patrem conſuleret.

Patrocinor, Patrocinium, vide *Patronus.*

Patroclides, [illegible], proprium nomen aſſentatoris, Philippi Macedonum regis.

Patroclus, [illegible], Menœtij filius & Steneles, qui occiſo per ludum Aſtragalorum Cleonymo, ſeu (vt alijs placet) Æane Amphidamantis filio, ſolum vertens, in Phthiam venit, vbi à Peleo propter generis propinquitatem ſuſceptus eſt, & vnà cum Achille apud Chironem educatus, cum eodem arctiſſima amicitia iunctus vixit. Poſtea etiam cum Achille ad expeditionem Troianam profectus eſt, vbi armis Achillis indutus, cum Hectore pugnans, ab eodem confoſſus occubuit. Quod quum reſciuiſſet Achilles, tametſi propter ereptam ſibi ab Agamemnone Briſeida bello abſtinere omnino conſtituiſſet, nihilominus mutato propoſito, acceptis etiam à Thetide matre armis à Vulcano fabricatis, ad bellum rediit, nec prius quieuit, quam ſocij mortem eſt vltus.

PATRONVS, i, qui aliquem in periculo defendit. { [illegible] *bahál.* [illegible]. GALL. *Patron, aduocat, defenſeur.* ITAL. *Tutore, defenſore.* GERM. Ein beſchirmer, der einen in einer gefahr beyſtehet, ihn vnd ſein ſach zubeſchirmen. HISP. *Aquel que defiende en coſa criminal.* ANGL. *An atturney, a patrone or proctour, a ſpo eſman.* } Vnde dictus, docet Plutarch. *in Romulo*, Patronus cauſarum. Quintilian. Patroni etiam qui non defendunt, ſed ornant beneficio. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciuil.* Primus locus officij Patri, proximus patrono debetur. Gell. *c.* 13. *lib.* 5. Patrono libertus debet operas, teſtamentum. Fab. Quintilian. *Declam.* Salue mi patrone. (verba manumiſſi.) Plaut. *Menæch. ſc.* 7. *a.* 5. Tu Patronus, tu pater. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Patroni onus portare in via. *Ibid.* Hominem infelicem qui patronam comprimat. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Magis decorum eſt libertum quàm patronum onus portare in via. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 3. Patronus perferendæ legationis. Suet. *in Claud. cap.* 5. Volo placere Philolachi meo ocello, meo Patrono (qui me emptam manumiſit.) Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Patronus, qui defendit aliquem in iudicio, aut

patronus dicitur ſi orator eſt: aut aduocatus ſi ius ſuggerit, aut præſentiam ſuam commodat amico: aut procurator ſi negotium ſuſcipit, aut Cognitor ſi præſens cauſam nouit, & ſic tuetur vt ſuam. Plaut. *in Moſt.* Qui pro me cauſam diceret, patronum liberaui. Valla, Patronus propriè eſt qui agit cauſam. ſed accuſari non accuſantis. Cicer. *pro Seſtio,* Qua de cauſa & tum conuentus ille Capuæ, qui propter ſalutem illius vrbis Conſulatu conſeruatam meo, me vnum patronum adoptauit. Ouid. 1. *de Arte,*

Qui modò patronus, iam cupit eſſe cliens.

¶ Patronus ad libertum refertur, qui ſcilicet ſeruum libertate donauit. Mulier etiam dicitur patrona. Terent. *in Eunuch.* Te mihi patronam cupio Thais.

Patrōcĭnŏr, aris, Tego, defendo, defendendum aliquem tuendúmque ſuſcipio. {προσιστάμαι, ἐκστατεύω, ὑπερμαχέω. GALL. *Defendre aucun, ſouſtenir ſon droit & querelle.* ITAL. *Difendere coſi in fatti come in parole.* GERM. Beiſtehn vnd beſchirmen/einer ſach ſich annemmen die zu handt haben vnnd zu verſprechen. HISP. *Defender.* ANGL. *To defed ones right and quarrell.*} Quint. *lib.* 1. *cap.* 4. Et leno interim, paraſituſque defenditur: ſic vt non homini patrocinemur, ſed fidei. Plin. *lib.* 2. *c.* 41. Patrocinatur vaſtitas cæli immenſa, diſcreta altitudine, in duo atque ſeptuaginta ſigna.

Patrōcĭnĭum, ij, præſidium, tutela, defenſio. {מגן *maghén* מחסה *machaſéh.* συνηγορία GALL. *Defence, protection, ſauuegarde.* ITAL. *Difeſa, tutela.* GERM. Beſchirmung handthabung/verſprechung. HISP. *Ayuda o defenſa* ANGL. *A defending or maintenance of ones right and quarrell.*} Saluſt *in Catil.* Cuius patrocinio ciuitas plurimum vtebatur. Feſtus, Patrocinia appellari cœpta ſunt quum plebs eſſet diſtributa inter patres, vt eorum opibus tuta eſſet. Huius nominis varij ſunt in oratione vſus. Dicimus enim Arripere patrocinium, Prebere patrocinium, Tueri patrocinium, Suſcipere patrocinium, Repudiare patrocinium, quorum teſtimonia ſunt inuentu facilia. Sueton. *in Neron. cap.* 17. Pro patrociniis certæ mercedis conſtitutæ

Patrōnālis, Marcell. *D. lib.* 39. *tit.* 5. *l.* 2. Ne pars ex legibus verecundiæ patronali debita minuatur.

Patrōnātus, us, ui. Paulus *D. lib* 19. *tit.* 1. *l.* 45. Si non Areſcuſa elegerit emptoris patronatum

Patronymicum, πατρωνυμικόν. à Grammaticis appellatur nomē quod formatum à nomine patris, filium ſignificat: quamuis abuſiuè etiam à nominibus auorum, proauorum, fratrum, matrum, ſororum, & ipſarum etiam regionum deducantur patronymica. Inuenta ſunt autem patronymica à poëtis carminis gratia, ne idem ſemper nomen inculcare cogerentur. Quare in oratione ſoluta iis non vtimur. Dicitur autem patronymicū, quod propriè, vt diximus, fiat à nominibus patrum, ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἐκ ὀνόματος. vt Priamides propriè intelligitur Hector, vel alius quiuis ex filiis Priami.

Patruelis. Patruus. vide *Pater.*

Pattagia, παντάγια, fluuius Siciliæ. ἀπὸ τοῦ παταγεῖν, id eſt, à ſonitu. nam per ſaxa fluens clamare videtur. Claud. 2. *de raptu Proſerp.* — & ſaxa rotantem Panttagiam.

Patulcius, dictus eſt Ianus, quòd tempore belli portæ templi eius paterent. Macrob. *lib.* 1. *Saturn.*

Patulico Patulus, vide *Pateo.*

‖ Pattunarium, vaſis genus, inſtar acini. Moſch. L. g. b. ‖

Paua, vide *Pauo.*

PAVCĪ, æ, a, multitudinis numero, cuius vocis contraria eſt multi, æ, a, tametſi huius vſus etiam eſt in numero vnius. {מעט *mehát.* ὀλίγος, σπάνιος. GALL. *Peu.* ITAL. & HISP. *Poco.* GERM. Wenig. ANGL. *Few.*} Plaut. *in Curc.* Reſpondit mihi paucis verbis atque adeò fideliter Cicer. *de Amic.* Quum & ego eſſem vnà, & pauci admodum familiares, in eum ſermonem illum incidere, qui tum ferè erat multis in ore. Idem. 5. *Tuſcul.* Aperta enim res eſt, & quotidie nos ipſa natura admonet, quàm paucis, quàm paruis rebus egeat, quàm vilibus. Virg. 10 *Eclog.*

Pauca meo Gallo, ſed quæ legat ipſa Lycoris
Carmina ſunt dicenda.

Idem 1. *Æneid.*

—— huc pauci veſtris adnauimus oris.

Paucorum menſium ſunt reliquiæ reliquiæ. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Pauci è multis certi amici. Idem *Pſeud. ſc.* 3 *a.* 1. Cis paucas tempeſtates. Idem *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. ¶ Interdum etiam inuenitur in ſingulari numero Paucus a, um vt apud Gellium *cap* 11 *lib.* 4. Pauca carne abſtinuit Pythagoras. ¶ Paucis ſic interdum ſolum poni ſolet, ita vt in eo ſubaudiatur ſubſtantiuum *verbis.* Terent *in Andr.* Auſculta paucis. Idem. *in Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Da mihi operam parumper, paucis eſt quod te volo. Virg. 4. *Æneid.* — paucis aduerte docebo. Idem 6 *Æneid.* Atque hic reſponſum paucis ita reddidit heros. In pauca, vt occupatus ſum, confer quid velis. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1 Qui tum, paucis eloquar. Idem *Aulul. Prolog.* Eſt paucis quod vos inuitos voluerim. Idem *Capt. prolog.* Item loquere paucis non longos logos. Idem *Men ſc.* 2 *a.* 5. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Facit hic quod pauci vt ſit magiſtro ſuo obſequens. Hinc ſuperlatiuus Pauciſſimus, a, um. Suet *in Cæſ. c.* 66. Pauciſſimis his diebus. (intra paucos dies.) ¶ Pauci apud antiquos pro bonis ponebantur vt Multi pro malis, autore Nonio Cic *in Orat.* Laudationem habuit in populo nec paucorum iudicium reprehenſionem que pertimuit.

Paucŭlus, diminut. {ὀλίγος τις, πάνυ ὀλίγος. GALL. *Fort peu.* ITAL. *Pochetto.* GERM. Wenigli. HISP. *Muy poco.* ANGL. *Very few.*} Terent. *in Heaut.* Quod imperat facito, loquitor paucula. Cicer. *ad Attic lib* 5. Quintil in Voluſium tui Tyberi generum, certum hominem, ſed mirifice abſtinentem, miſi in Cyprum, vt ibi pauculos dies eſſet.

Paucitas, ſenominatiuum, Inopia penuria. {מעט *meh'át* ὀλιγότης. GAL. *Petit nombre, rareſacté* ITAL. *Poco numero* GERM. Die wenigkeit. HISP. *Poquedad en numero.* ANGL. *Fewneſſe or fewe in nomber*} Cicer. 1. *de Oratore,* Sic ſic hinc quanta oratorum ſit, ſemperque fuerit paucitas iudicabit. Idem *ad Cælium,* De pantheris per eos qui venari ſolent, agitur mandato meo diligenter: ſed mira paucitas eſt.

Pāuciēs, quo veteres pro rarò vtebantur, teſte Nonio. Titin. Vxorem meam paucies videbo,

Paucillatim, aduerb. apud Diomed. *lib.* 1.

‖ Pauentia dea Gentilium. Aug. ‖

Pauxillus, adiect. diminut. à paulum. {מעט *mehát.* ὀλίγος. GAL. *Bien peu, tant ſoit peu, le moins du monde.* ITAL. *Pochino.* GERM. Wenig/klein. HISP. *Poquillo.* ANGL. *Verie few or litle*} Plaut. *in Aulul. ſc.* 1. *a* 1. Nam veriſimile non eſt, hominem pauperem pauxillum parui facere, quì nummum petat.

Pāuxillum, aduerb. Parum admodum. {מעט מעט *mehát mehát.* κατ' ὀλίγον. GALL. *Fort peu.* ITAL. *Pochetto.* GERM. Gar wenigli. HISP. *Muy poco.* ANGL. *Verie few or litle*} Plaut. *in Capt.* ſed ſi pauxillum potes contentus eſſe.

Pāuxillŭlus, adiect. diminut. à pauxillus, Admodum paruus, ὀλίγος τις. πάνυ ὀλίγος. Plaut. *in Ruden.* Hoc colore capiuntur pauxilluli Terent. *Phorm.* Iampridem apud me reliquum pauxillulum Nummorum, id vt conficerem. Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. In hoc libello atulis pauxillulo

Pāuxillātim, Paululum, ſenſim, pedetentim. מעט מעט *mehát mehát.* κατὰ μικρόν GAL. *Peu à peu* ITAL. & HISP. *Poco à poco.* GERM. Gemáchlich. ANGL. *By litle and litle,*} Plaut. *Epid.* Cœpit ſurſum vorſum ad illas pauxillatim accedere.

Pāuxillĭſper, idem quod pauxillatim. Plaut. *in Trucul.* Plus decem pondo amoris, pauxilliſper perdidit, id eſt, pedetentim & per particulas. Nonius.

Pāucĭlŏquĭum, quij, paucitas ſermonum, ✻ Multiloquium. {βραχυλογία, ὀλιγολογία. GALL. *Peu de paroles.* ITAL. *Poche parolle.* GERM. Wenige vnd kürtze der red. HISP. *Poquedad de palabras.* ANGL. *Fewneſſe of wordes, litle talk.*} Plaut. *Mercat.* Inhæret etiam audacia, delicia, iniuria, inopia, contumelia, & diſpendium, Multiloquium, pauciloquium.

PĂVĔO, es, paui, Timeo, metu percellor. {פחד *pachád* ירא *jaré* חרד *charádh* חתת *ctath.* δειλιάω, φοβοῦμαι. GAL. *Auoir grand peur & frayeur.* ITAL. *Hauer paura, temere.* GERM. Sich förchten/vor forcht entſetzen. HISP. *Hauer pauor, miedo.* ANGL. *To be in great feare, to be troubled in ſpirit.*} Paues, paraſitus quia non redit Caria. Plautus *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Quid paues? Nihil equidem paueo, niſi vnum; Palla pallorem incutit. Idem *Menæch. ſc.* 2. *a.* 4. Idem *in Amphit. ſc.* 1. *a.* 5. Ne paue. Terent. *Andr.* Id paues, ne ducas tu illam: tu autem, vt ducas. Ouid. 9. *Metam.*

———ſed enim ne pectora vana
Fida metu paueant, Œteas ſpernite flammas.

Lucan. *lib.* 1.

——— nec ſolum vulgus inani
Perculſum terrore pauet: ſed curia, & ipſi
Sedibus exiluere patres.

Cicer. 5. *Philipp.* Pauet animus apud conſilium illud pro reo dicere. Pauere plus eſt quàm Timere. Tacit. *lib.* 4. Id ipſum inquit, pauentes quod timuiſſent. Nempe quia timor quem animo conceperant, aſpectu augebatur.

Păuĕndus, a, um, Timendus. {נורא *norá.*} Plin. *lib.* 9. *c.* 23. Nec pedibus tantùm pauendas ſerpentes, ſed & miſſili volare tormento.

Păuĕndo, gerundium, Timendo. Lucan. *lib.* 1. ſic quiſque pauendo dat vires famæ.

Păuĕns, qui ad tempus, vel ex cauſa timet. {חרד *charádh.* δειλιῶν.} Ouid. 2. *Metam.*

Colligit amentes, & adhuc terrore pauentes
Phœbus equos.

Idem 13. *Metam.*

Conuocat Atrides ſocios terrore pauentes.

‖ Pauetus, a, um. Feſt. Paueta frumenta dicebant antiqui, quæ de vagina non bene exibant.

Paueratus, a, um, preſſus, pauitus, ſpiſſus. ‖

Păuēſco, ſcis, timidus fio, timeo. {פחד *pachád* ירא *jaré* חרד *charád* חתת *ctáth.* δειλιάω, φοβοῦμαι. GALL. *Auoir grand peur & frayeur.* ITAL. *Temere.* GER. Erſchrecken. HISP. *Hauer pauor, o, miedo, temer.* ANGL. *To waxe verie fear full, or troubled in ſpirit.*} Colum. *lib* 7. *c.* 2. Ventri quoque & ſub femina manum ſubiicere, ne ad huiuſmodi tactum poſtmodum paueſcant. Veſtigia paueſcere Silius *lib.* 10. ¶ Huius compoſitum Expaueſco de quo ſupra.

Pāuĕfio, Timidus fio. {פחד *pachadh* ירא *jaré* חרד *charádh* חתת *ctath.* ἐκπλήττομαι, καταφοβοῦμαι. GALL. *Eſtre effroye.* ITAL. *Eſſere ſmarrito.* GERM. Erſchreckt werden. HISP. *Ser atemorizado.* ANGL. *To be effrayed or troubled in ſpirit.*} Gell. *lib* 19 *cap.* 1. In tanta violentia tempeſtatum videor pauitum paucfactus. Ouid. 15. *Metam.*

Aſt ego vento pauefacta ſub æquore mergo.

Pāuito, as, Frequentatiuum à paueo, Valde timeo, valde horreo. {τρέμω. GALL. *Eſtre eſpouuante, eſtre effraye, trembler de peur.* ITAL. *Temere molto.* GERM. Heftig förchten/in laſſen grauſen ein ſchaudern vor forcht vberkommen. HISP. *Mucho temer y hauer mucho miedo.* ANGL. *To tremble trough feare.*} Plaut. *Bacchid.* Quis hic horror eſt? quid pauitas? Terent. *in Hecyra.* Vxorem Philumenam pauitare neſcio qui dixerunt, id eſt, laborare ex frigoribus, vt exponit Donatus, Habent enim frigus & pauor reciprocam quandam tranſlationem: nam & frigus accipitur pro pauore, & pauor pro frigore. vt annotauit Seruius in illud Virg. 1. *Æneid.*

Extemplo Æneæ ſoluuntur frigore membra.

Lucret *lib.* 2.

Quæ pueri in tenebris pauitant, finguntque futura.

Virg. 6. *Æneid.*

Vix adeò agnouit pauitantem, & dira regentem Supplicia.

Idem 2 *Æneid.*

Proſequitur pauitans, & ficto pectore fatur.

Păuitătio, trepidatio, παλμός. Apuleius *lib. de Mundo.* Palmariæ (venti) appellantur, quorum pauitatione illa quæ trepidant, ſine inclinationis periculo nutant.

Păuor, is, vt ait Cicer. 4. *Tuſcul.* eſt timor loco mouens mentem. {פחד *pachadh*

pachdáh. ... chittáh. ... GAL. *Frayeur grand' crainte, peur.* ITAL. *Paura, tema* GERM. Schrecken/forcht. HISP. *Pauor, miedo, temo ſiado.* ANGL. *Great feare, and troubling of the ſprit.* } Ex quo illud Ennij apud Cicer *de Orat.* 3. Tum pauor ſapientiam omnem mihi ex animo expectorat. Liu. *lib.* 24. Pauórque circa eam ceperant milites, ne mortiferum vulnus eſſet. Ouid. 10. *Metam.*

Iſque metu vacuus, naturalique pauore
Depoſito, &c.

Virg. 3. *Georg.*

——— *Exultantiaque haurit*
Corda pauor pulſans.

Idem 3. *Æneid.*

——— *poſtquam pauor oſſa reliquit.*

¶ Pauor colebatur Spartæ. Plutarch. *in Agide.*

Pauor, & Pallor, dij Gentilium. Aug. *lib.* 6. *de ciuit. Dei, cap.* 10. Hoſtilius Pauorem & Pallorem teterrimos hominum affectus, quorum alter mentis territæ motus eſt, alter corporis, nec morbus quidam, ſed color. ſc. deos dedicauit.

Păuĭdŭs, i, Timidus, meticuloſus, qui natura timidior eſt, inquit Seruius. { ... charédh. ... GAL. *Paoureux fort craintif.* ITAL. *Timido* GERM. Forchtſam/erſchrocken. HISP. *Temeroſo.* ANGL. *That feareth greatlie.* } Virg. 9. *Æneid.* Stant pauidæ in muris matres. Ouid. *Epiſt.* 3.

Quod ſcelus vt pauidas miſeræ mihi contigit aures.
Sanguinis atque animi pectus inane fuit.

Virg. 9. *Æneid.*

Interea pauidam volitans pennata per vrbem
Nuntia fama ruit.

Horat. 2. *Epod.*

Pauidúmque leporem, & aduenam laqueo gruem
Iucunda captat præmia.

Silius *lib.* 10.

——— *talis pauidiſſimè dignum*
Me vita, pulchróque indignum morte putaſti?

Pauidus metus, ab affectu, quia pauidos facit: vt Pallida, mors, & triſtis ſenectus. Ouid. 1. *Faſt.*

Déque meo pauidos excute corde metus.

Et eſt metonymiæ ſpecies. Idem *Eleg.* 3 *lib.* 3. *Triſt.*

Eſt ſeries pauida pectora fide manu.

Et Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Timidam atque pauidam me arripit.

Păuĭdē, aduerbium, timidè, meticuloſè. { ... GALL. *Paoureuſement, en grand' crainte.* ITAL. *Pauroſamente.* GERM. Forchtſamlich. HISP. *Temeroſamente.* ANGL. *Fearefullie, with greate feare.* } Liu. 5. *ab Vrbe.* Nequaquam tamen ea nocte neque inſequenti die ſimilis ei, quæ ad Alliam tam pauidè fugerat, ciuitas fuit.

Păuĭcŭlă, æ, Inſtrumentum quo coæquatur, & condenſatur area: à pauiendo dicta. { ... GALL. *Vn inſtrument dequoy on bat les aires, vne bate.* ITAL. *Inſtrumento da pianare il terreno nelle are.* GERM. Ein breiter ſchlegel/mit welchem mann den eſterich vnn den newen tennen wol auff einander vnnd eben ſchlegt. HISP. *El piſon para peſas ò rapias.* ANGL. *An inſtrument to mak à floore or pauement euen and ſadde* } Cato *de re ruſt. cap.* 129. Vbi bene comminuta terra fuerit, & amurcam combiberit, cylindro, aut pauicula coæquato.

Păuīmentum, i, Domus ſtratum, ſolum, aut lateribus, aut lapidibus, quod gradiendo calcamus. { קרקע *karkáh.* ... GALL. *Le paué d'vne place, parterre, paué.* ITAL. *Pauimento, battuto, terrazo.* GERM. Ein eſterich/ein beſetzt bűne HISP. *Suelo de caſa* ANGL. *A pauement, à floore, a place paued.* } à pauiendo, hoc eſt, tundendo, ſiue feriendo dictum, quòd dum fiunt pauimenta, pluribus ſimul diebus feriuntur, id eſt, percutiuntur, tunduntur fiſtucis, ſeu marculis, vt ſolidiora ſint, nec rimas faciant. Iuuenal. *Satyr.* 14.

Verre pauimentum, & nitidas oſtende columnas.

Inſigne pauimentum. Suet. *in Aug. c.* 72. Cato *c.* 18. *de re ruſtic.* Pauimenta ad hunc modum facito. De teſta arida pauimentum ſtruito: vbi ſtructum eſt, pauito, ficatóque oleóque perungito: vt pauimentum bonum ſiet. ¶ Multa tamen pauimentorum genera fuerunt apud veteres. Erant lithoſtrota paruulis coagmentata cruſtis. Erant ſubdialia a Græcis inuenta, quæ ſub dio erant, & in aperto, pluuiis & tempeſtatibus expoſita. Erant & aſarota, de quibus Papin. *in Syluis,*

——— *Subeúntque noua aſarota figuris.*

Dicta autem ſunt aſarota, ab *α* priuatino, & verbo *σαίρω*, ſiue *σαρόω*, hoc eſt, purgo, vel verro, ſiue quòd ſcopis non verrerentur, ſed collectis manu analectis (ita vocant cœnarum reliquias) ipſa ſpongia mundarentur (ſiue, vt autor eſt Plin. *lib* 35. *c.* 25.) quod in hoc pauimentorum genere tam artificioſè minutis quibuſdam teſtulis expreſſæ erant cœnarum reliquiæ, quæ ſcopis ſolent euerri, vt ſemper viderentur non eſſe purgata, eaque quæ in pauimento depicta erant, vera viderentur analecta. Vide *Aſarotum.* ¶ Fuerunt & pauimenta Barbarica, ſubtegulanea, ſcalpturata, & Græcanica. Vide Plin. *lib.* 36. *c.* 25. Pauimenta Pœnica, inquit Feſtus, marmore Numidico ſtrata ſignificat. Cato in oratione quam habuit, Ne quis Conſul bis fieret: Dicere poſſum, inquit, quibus villæ atque ædes ædificatæ, atque expolitæ maximo opere, citro atque ebore, atque pauimentis Pœnicis ſtent.

Păuīmento, as, Pauimentum facio, ſeu pauimentum ſterno { ... GALL. *Pauer, dreſſer le parterre* ITAL. *Far pauimento.* GERM. Ein eſterich machen/ein beſetzte oder gepflaſterte bűne machen. HISP. *Hechar ò hazer ſuelo.* ANGL. *To paue.* } Vnde Pauimenta loca dicuntur in quibus ſtrata ſunt pauimenta. Cicer. *pro domo ſua*, In palatio, pulcherrimo proſpectu porticum cum conclauibus pauimentatum, trecentum pedum concupiuerat. Plin *lib.* 17. *c.* 4. Ergo pauimentandum vbi ſata ſit, cenſent, vt lachryma non abſorbeatur.

Păuĭo, is, ui, itum, verbum antiquum. Ferio, percutio, tundo. { ... GALL. *Pauer, battre la terre pour l'affermir, dreſſer le parterre.* ITAL. *Percuotere, o battere la terra per fermarla.* GERM. Schlagen. HISP. *Herir, piſonar, con piſones.* ANGL. *To paue.* } Sumptū eſt a Græcis, quibus *παίω* eſt percutere. Cicer. 2. *de Diuinat.* Sed quia quum paſcuntur neceſſe eſt aliquid ex ore cadere, & terram pauire, terripauium primò, pòſt terripudium dictum eſt, hoc quidem nunc tripudium dicitur. Cato *cap.* 18. Ibi de teſta arida pauimentum ſtruito. vbi ſtructum eſt, pauito fricatóque, oleo perungito, vti pauimentum bonum fiet. Col. *lib.* 1. *cap.* 6 Sed vtrunque more piſcinarum deuexum leni cliuo extructum, pauitúmque ſolum habeat, ne humorem tranſmittant. ¶ Hinc fiunt compoſita, Depuuio, hoc eſt percutio, a, in u mutato. Lucil apud Feſtum, Palmiſque miſellam depuuit mè. Eiuſdem ſignificationis eſt Oppuuio, vnde oppuuia dicuntur verbera. Afranius, Oppuuiis pueri coercentur.

‖ Pauitenſis, e, ſeu potiùs pauidenſis. Veſtis pauidenſis, quòd pauiendo ſit denſata, grauiter preſſa atque calcata.

Paula, *Paula*, primarium Calabriæ oppidum, patria S. Franciſci, inde Paulani dicti, qui Ordinem Minimorum inſtituit, & anno 1507. apud Turones in Gallia obiit ‖

Paŭlatim, Paulìſper, Paulum, Paululum, vide *Palum.*

Paulus, i, *παῦλος*, Latinè modicus. Græcè quietus. Nam *παῦλα* quies dicitur. Hoc nomine dictus L. Æmilius, qui in prælio Cannenſi pro patria occubuit. ¶ Et qui multo fortunatior patre victum Perſea Macedonum regem in triumphum vexit. ¶ Eſt & Paulus, a, um, adiectiuum, a Paulum, quo rariſſimè vſi ſunt autores, niſi in ablatiuo. Plaut. *in Bacch.* Paciſci cum illo paula pecunia potes. Terent. *in Andr.* Dum in dubio eſt animus, paulo momento huc illuc impellitur. Idem *in Adelph.* ſcilicet, Ita eos meo labore eductos maximo, hic fecit ſuos Paulo ſumptu.

Paulus, qui eſt, *Saulus*, Apoſtolus gentium. Saulus quidem, quia de tribu Beniamin erat, in qua hoc nomen familiatius habebatur; vt ſunt verba Hieronymi *in epiſt. ad Philem.*

Pavo, nis, & Pauus, i, Auis nota, vario pennarum fulgore conſpicua, quam Poëtæ Iunonis tutelæ aſſignarunt. ... GALL. *Vn paon.* ITAL. *Paone.* GERM. Ein pfawe HISP. *El pauon.* ANGL. *A peacocke.* } Gell. *lib.* 7. *cap.* 16. Pauus a Samo præſtantior eſt. Tradunt hanc auem eſſe non glorioſam ſolum, ſed & maleuolam. Laudata expandit colores aduerſo maximè ſole. Fimum ſuum reſorbet, inuidens hominum vtilitati. Caro eius diutiſſimè incorrupta ſeruatur. Vnde etiam in ventriculo ægerrimè concoqui putatur. Ad quod & Iuuenalis videtur alluſiſſe, *Satyr.* 1.

Et crudum pauonem in balnea portas.

De auis huius natura vide plura apud Plin. *lib.* 10 *c.* 20.

Păuă, eius fœmininum eſt, quo vſus eſt Auſonius *Ed.* 1. Fœmineam (inquit) in ſpeciem ſe vertit maſculus ales. Pauáque de pauo conſtitit ante oculos. { ANGL. *A peahen.* } Columella tamen vtrunque ſexum Pauonem appellat: ſed cum diſtinctione horum nominum maſculus & fœmina. Vtriuſque exemplum habes *lib* 8. *c.* 11. Maſculus, inquit pauo gallinaceam ſalacitatem habet, atque ideo quinque fœminas deſiderat. Et *paulo poſt.* Nam fœminæ pauones quæ non incubant, ter anno fere partus edunt.

Păuōnĭnŭs, a, um, quod ex pauone eſt { ... GALL. *De paon* ITAL. *Di paone.* GERM. Pfawen/von einem pfawen. HISP. *Coſa de pauon.* ANGL. *Of a peacoke.* } vt, Pauoninum ouum, apud Colum. *lib.* 8. *cap.* 5. & Muſcarium pauoninum, ex pauoninis caudis contectum apud Martial. *in Diſtichis.* Pauonius, pro eodem legitur apud Varro. 2. *de re ruſt c.* 9. Verum caſtigatiora exemplaria legunt *pauoninus.* Pauonaceus, legitur etiam apud Plin *lib.* 36. *cap.* 22. Pauonacea tegendi genera. Quo in loco doctiores legunt pauimentata tegendi genera, hoc eſt, pauimentorum more conſtructa cuiuſmodi permulta hodie videmus, Pauoninus lectus Mart *epigr.* 85. *lib.* 14.

Pauor, vide *Paueo*

Pauper, is, g. c. vel, vt nonnullis placet, omnis. habet enim neutrum genus, præterquam in obliquis, vt apud Stat. *lib* 1. *Theb.* Ias eſt de paupere regno { אביון *ebyón* עני *hani* רש *raſch.* ... GALL. *Pauure.* ITAL. *Pouero* GERM. Arm HISP. *Pobre.* ANGL. *A poore.* } Dicitur autem pauper (vt Varro putauit) à parua pecunia, ſiue, vt alii malunt, à paruo lare. Cicer. *in Parad.* M. Manlius pauper fuit: habuit enim ædiculas in Carinis, & fundum in Lauicano. *Ibidem*, Non modò non copioſi ac diuites, ſed etiam inopes ac pauperes exiſtimandi ſunt. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 1.

——— *neque ſe maiori pauperiorum*
Turba comparet.

Ouid. 1. *Faſt.*

In pretio pretium nunc eſt, dat cenſus honores,
Cenſus amicitias: pauper vbique iacet.

Idem *lib.* 3. *Faſtor.* Pauper, ſed multæ ſedulitatis anus. Pauperis ambitioſi ſupellex. Quintilian. Pauper natus ærmis, Tibul. *lib.* 4. Cum opulento pauper cœpit habere negotium. Plaut. *Aul ſc.* 4. *a* 5. Si pauper eſt, atque haud malus, nequam habetur. Idem *Menach. ſc.* 1. *a.* 4. Pauper ſum, fateor, patior, quod dii dant, fero. Idem *Aul. ſc.* 1. *a.* 1. Non eſt veriſimile hominem pauperem pauxillum parui facere quin nummum petat. *Ibid ſc.* 2. *a.* 1. Non temerarium eſt, vbi blande diues appellat pauperem. *Ibid ſc* 4 *a.* 1. ¶ Hinc comparatiuus pauperior. *Ibid ſc* 5 *a.* 3. Opulentiores pauperiorum filias vxores ducere decent. Et ſuperlat. Pauperrimus, de quo ſeq. dictione. ¶ Item metaphoricè, Miſer & pauper orator. Quintilian. Et ieiunam & pauperem eloquentiam. Idem ¶ Pauper cum genitiuo. Horat 1. *Serm. ſatyr.* 3. Pauper Opimius argenti poſiti intus & auri.

Pauperrimus, ſuperlatiuum. Horat 1. *Serm. Satyr.* 1.

——— *Hermas*
Semper ego optarem pauperrimus eſſe bonorum.

Plin. *lib.* 24. *cap.* 1. Quum remedia vera quotidie pauperrimus quiſque cœnet Plaut. *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Te eſſe diuitem & me hominem pauperum pauperrimum.

Păupĕră, apud antiquos etiam dicebatur in fœminino genere. Plaut. Paupera hæc res eſt.

‖ Pauperatus, pauperior effectus. Iul. Firmicus Matheſ. *lib.* 1. *de luna:* Quando paupèrata luminibus iacturā propter macieatis agnoſcitur. ‖

Paupercŭlŭs, & Paupercula, diminutiua. { ... GALL. *Pauuret.* ITAL. *Poueretto.* GERM. Ziemlich arm. HISP. *Pobrecillo.* ANGL.

A little poore bodie. } Terent. *in Heaut.* Eſt è Corintho hic aduena anus paupercula. Varro *lib.* 1. *de re ruſt. cap.* 17. Vt pleriqué paupercul cum ſua progenie. Plaut. *Aulul. ſc.* 3. *a.* 1. Nouiſtin' hunc hominem è proximo pauperculum.

Paupertas, atis, Penuria, egeſtas tenuitas. { ריש *reſch* מחסור *mac'sór.* πενία. GAL. *Pauureté.* ITAL. *Pouertà* GERM. Armut. HISP. *Pobreza* ANG. *Pouertie.* } Varr *lib.* 4. *de L. L.* Pecunia quæ erat parua, ab ea paupertas dicta eſt. Plaut. *Perſa* Nam vbi ad paupertatem acceſſit infamia, grauior paupertas fit. Cicer. 3. *Tuſc.* Vt de paupertate nonnunquam, cuius onus diſputando leuamus docentes quam parua, & quam pauca ſint quæ natura deſideret. Iuuenal. *Satyr.* 3.

Nil habet infelix paupertas durius in ſe,
Quàm quòd ridiculos homines facit.

Plaut *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Neque eo e. alter quiſquam ex paupertate parcior Liu. *lib.* 34. Peſſimus eſt pudor parſimoniæ, vel paupertatis.

Et neque diuitiis, neque paupertate notanda eſt (domus ſup)

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* ¶ Paupertas autem (Seneca autore *Epiſt.* 88. eſt parui poſſeſſio. ¶ Paupertatem quidam ab egeſtate ita diſtinguunt, vt egeſtas ſit quando ad victum neceſſaria deſunt: paupertas, quando licet non ſint opes, tamen neceſſaria ſuppetunt. Cicer. *in Parad.* Itaque iſtam paupertatem, vel potiùs egeſtatem, ac mendicitatem tuam nunquam obſcurè tuliſti.

Pauperies, ei, Paupertas. { ריש *reſch* מחסור *mac'sór* πενία. GALL. *Pauureté.* ITAL. *Pouertà.* GERM. Armut HISP. *Pobreza.* ANGL. *Pouertie.* } Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*

Impiger extremos currit mercator ad Indos,
Per mare pauperiem fugiens, per ſaxa, per ignes.

Virg. 6. *Æneid*

——— *quam vellent æthere in alto*
Nunc & pauperiem, & duros perferre labores.

Horat 3. *Carm* Ode 24.

Magnum pauperies opprobrium iubet,
Quiduis & facere, & pati,
Virtutiſque viam deſerit arduæ.

Plaut. *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Meam pauperiem conqueror. Idem *ibid ſc.* 6. *a.* 4. Hic dies mihi famem & pauperiem obtulit. ¶ Pauperies item apud Iureconſultos damnum eſt a quadrupede datum: quod ſi ab homine illatum eſſet, iniuria diceretur. *L.* 1. *D. ſi quand. pau. feciſſ. dic.*

Paupertinus, pauper. { רש *raſch.* πενιχρός. GALL. *Pauureté.* ITAL. *Pouero.* GERM. Arm/dürfftig. HISP. *Pobre.* ANGL. *Poore.* } Varr. *de vita popul. Rom. lib.* 1. Quòd ſi paupertina ſit elegantia, ac cum caſtimonia. Sidonius, Quin potiùs paupertinus flagitatæ cantilenæ culmus immurmuret. Nonius. Gell. *c.* 6. *lib.* 14. Litteræ paupertinæ.

Paupero, as, Pauperem facio. { רושש *roſchéſch.* πτωχίζω, πενόω. GALL. *Faire pauure ou chetif* ITAL. *Impouerire.* GERM. Arm machen/zu armen tagen bringen. HISP. *Empobrecer à otro.* ANGL. *To make poore.* } Plaut. *in Milite,* Quæ improba eſt pro mercis vitio dominum pretio pauperat. Idē *Pſeud ſc* 7. *a.* 4 ex perſona lenonis, Boni viri me pauperant, improbi alunt. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 5.

Eripiet quiuis oculos citius mihi, quàm te
Contemptum caſſa nuce pauperet.

¶ Hinc Depaupero. Varr. Priuſquā domum depauperaret ſumptu ſuo.

Pauperatus, pauperior effectus. Iulius Firmicus *Matheſeos lib* 1. *de Luna,* Quando pauperata luminibus iacturam propriæ maieſtatis agnoſcat.

PAUSA, æ, Requies, intermiſſio, atque otium a re aliqua. { הפוגה *puſhàh* פסק *peſek* [illegible]. GALL. *Pauſe, repos qu'on prend en faiſant quelque choſe* ITAL. & HISP. *Pauſa.* GERM. Ein raſt/ein vnderleibung/ſtillhaltung. ANGL. *Reſt, intermiſſion, ceaſing.* } Lucil. *lib.* 1. *Satyr.*

Hæc vbi dicta dedit, pauſam facit ore loquendi.

Plaut *in Rud.* Aliquando oſculando melius eſt vxor pauſam fieri. Lucret. *lib.* 2.

——— *Nec dare pauſam*
Conciliis, & diſſtatu exercita crebro.

Deducitur a verbo Græco παύω, quod eſt ceſſo: vnde & παῦσις eiuſdem ſignificationis cum Latino pauſa.

‖ Pauſaniæ, induciæ, quia tunc ceſſat bellum ‖

Pauſarius, A Seneca *Epiſt.* 57. vocatur qui remigibus modos dat, & remigandi officium quadam quaſi pauſa moderatur. [illegible].

Pauſo as, Quieſco { שבת *ſchabát.* παύομαι. GALL. *Pauſer, ſe repoſer.* ITAL. *Pauſare, ripauſare* GERM. Ruwen/ſtil halten. HISP. *Deſcanſar, repoſar.* ANGL. *To reſt, to ceaſe forme doing any thing* } Plaut. *in Trin* Pauſa, vicilli caſtigat ſtem tuum.

Pauſanias, Παυσανίας. Cleombroti filius Lacedæmonius Imperator, qui vna cum Ariſtide Athenienſi vicit Mardonium Medum Xerxis regis generum apud Platæas, cum ducentis peditum millibus electis, & viginti equitum millibus, haud ita magna manu. Et quum multum incrementi Lacedæmoniis adiecißet, in mores Aſiaticos labi ſenſim cœpit. Deinde eouſque amentiæ dicitur tandem progreſſus, vt cum Xerxe paciſceretur, ſe illi imperium Lacedæmoniorum proditurum eſſe, ſi filiam ſibi in matrimonium dediſſet. Quo nomine in iudicium vocatus in templum Mineruæ confugit, vbi interfectus eſt, cadauerque eius in barathrum abiectum. Autor Thucydides *lib.* 1. De eo Plutarch. *in Themiſt.* ¶ Fuit & Pauſanias nomen autoris Græci temporis, qui floruit Hadriani & Antonini temporibus. Scripſit Chronica Laconica, de Amphictyonibus, & Lacedæmoniorum feriis. Author Suidas ¶ Alius præterea fuit Pauſanias Macedo adoleſcens, qui cùm primis pubertatis annis ſtuprum ab Attalo per vim eſſet paſſus, & quod deterius eſt, omnibus etiam conuiuis veluti ſcortum ad ſtuprum oblatus, de tanta iniuria ad Philippum Macedonum regem querelam detulit, illatique probri vltionem poſtulauit: verum quum ſe etiam a rege irrideri videret, iram in eum conuertit, vltione nque quam a ſummo eo non potuerat, ab iniquo iudice exegit. Autor Diodorus & Iuſtinus. ¶ Pauſanias Cæſarienſis, Grammaticus æqualis Ariſtidi, ſcripſit de conſtructione librum vnum, Problematum item vnum, quem inter malos Rhetores recenſet Philoſtratus in vitis Sophiſtarum. Autor Suidas.

Pauſia genus oliuæ, à pauiendo, quòd nonniſi pauiendo, id eſt, tundendo oleum emittat: ſeu quòd antè quàm molæ ſubiiciatur, tundatur. Virg. 2. *Georg.* Et amara pauſia bacca. Apud Colum. *lib.* 11. *cap* 48. vbi corrupta ſint exemplaria, legitur *pauſea* per ſecundam vocalem in penultima ſyllaba.

Pauſias, Παυσίας. Nomen pictoris Sicyonii. Plin. *lib.* 35. Inter pictores (inquit) Pamphilus docuiſſe traditur Pauſiam Sicyonium, primum in hoc genere nobilem. Inter omnia huius opera præcipua admirationi fuit tabula quædam, qua Glyceram municipem ſuam a ſe amatam, ſedentem pinxit, & coronas ex floribus nectentem. quod opus ex argumento Stephanoplocon appellauit.

Pauſiacus, a, um, adiect. Horat 2 *Serm. Satyr.* 7.

Vel cum Pauſiaca torpes inſane tabella, hoc eſt, tabula à Pauſia depicta.

Pauſilypum, Παυσίλυπον. Villa eſt Campaniæ, ab amœnitate dicta, ἀπὸ τῆς παύσεως τῆς λύπης, hoc eſt a curæ mœroriſque ceſſatione. Plin. *lib.* 9. *c.* 53. Pauſilypum, villa eſt Campaniæ, haud procul Neapoli. Idem *lib.* 3. *c.* 6. Inter Pauſilypum & Neapolim Megaris.

Pauſilypus, Παυσίλυπος. poculum erat in conuiuiis tertium, Ioui ſeruatori dicatum: ita dictum quod curas abigeret. Quin etiam Iouem ipſum Sophocles Pauſilypum cognominat.

Pauſo, Pauſas, vide *Pauſa.*

‖ Pauſus, Turneb. *lib.* 15. 21. Pauſus deus videtur fuiſſe, qui pauſam afferret & quietem. quem bellis aduerſarium repugnantiſque Bellonæ poteſtatis fuiſſe ſuſpicatur ex Arnobio. ‖

Pauxillus, vide *Paucus.*

Pax, pacis. ſtatus imperturbatus, tranquillus, in quo animi inter ſe pacti cōcordia. opponitur enim diſcordiæ & bello. A pactione dicitur quod nomen etiam pluraliter declinatum legitur. שלום *ſchalóm.* εἰρήνη. GALL. *La paix.* ITAL *Pace.* GERM. Frid. HIS. *La paz.* ANGL. *Peace* } Plaut. *in Perſa,* Hoſtibus victis, ciuibus ſaluis, re placida, pacibus perfectis. Horat. *lib.* 1. *Epiſt.* Hoc paces habuere bonæ, ventique ſecundi. Varro, animaduertendum primùm quibus de cauſis, & quemadmodum conſtituerunt paces: ſecundum, qua fide & iuſtitia eas coluerunt. Eſt autem pax propriè publica tranquillitas, otium. Cic. *de ſenectute,* Quum ſententia ſenatus inclinaret ad pacem, & fœdus faciendum cum Pyrrho. Pax (inquit Cic. 2. *Philip.* eſt tranquilla libertas. ¶ Aliquando etiam accipitur pro venia, Virg. 3. *Æneid*

Sed votis precibúſque iubent expoſcere pacem.

¶ Nonnunquam etiam pro propitiatione. Nam pacem petebant, cùm ſibi placatos optabant deos propitióſque. Virg. 4. *Æneid.*

Principio, delubra adeunt, pacemque per aras
Exquirunt.

Cicero *pro Rab.* ſimiliter dixit, Ab Ioue Opt. Max. que, cæteriſque diis pacem, veniámque peto precórque. Pax, à verbo pago, is paco, as: pacio, is, vnde paciſcor etiam, quod pangere, ſtatuere, & firmare eſt, vnde Pagina. Aut à Græco & Comico aduerbio Pax, quo ſilentium turbatum ſignificatur Scaliger *in Auſonium,* Pacem deum exorare. Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe,* Vt Iouis ſupremi multis hoſtiis pacem exporcam Plaut. *in Amph. ſc.* 1. *a* 5. Pacem ab Æſculapio petas Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Pax æterna eum excepit (de mortuo.) Senec. *cap.* 19. *de conſol. ad Marciam.* A ciuibus nu li longa pax vix induciæ. Senec. *cap.* 16 *de conſol. ad Marciam.* Item. Obſecro vt per pacem liceat te alloqui, vt ne vapulem. M I nunc loquar paulùmper ſiam S. Non loquar nili pace facta, quoniam plus vales. Plaut. *Amphitr* Propterea pace aduenio, & pacem ad vos adfero & cum pace & ſilentio. Idem *prologo Amphitr* Habui expurgatione n, facta pax eſt. *Ibid ſc.* 4. *a* 3. Item, Pacem facere. Liu. *lib.* 6. *d.* 4. Et pace infecta. *Ibidem.* Pace reconciliata. (i. triumuiris conſentientibus.) Sueton. *in Tib cap.* 4 ¶ Habet autem hoc nomen varios in oratione vſus, dicimus enim, Pace aduenio, Pacem affero, Conciliare pacem inter aliquos, Conſtituere pacem, Conſulere paci, Cum pace aliquem dimittere, Cum pace aliquid agere. Cui contrarium eſt iracunde, vel cum ira agere. Confirmare pacem, Dare pacem, Eripere pacem. Eſſe in pace, Pacem exploratam habere, Facere pacem, Seruare pacem, Trahere pacem, Vti pace. Teſtimonia legenti veteres autores nulli non ſunt obuia Pace tua, honeſtus eſt repræhendendi modus, prius capta venia, id eſt, tua venia, & te non iraſcente Ter. *in Eunuch.* Quæſo hercle vt liceat, pace quod fiat tua. Similiter, Pace tua dixerim Pace omnium dixiſſe liceat. ¶ Pax Hebræa, Synecdoche, eſt felicitas, ſalus, [illegible], conditio in qua bene eſt alicui, vt ſit immunis a metu, mœrore & dolore, adeóque omnes res ſecundæ. ¶ Pax etiam aduerbium Comicum eſt, ſignificat Tantummodo: vel ſilentium quoddam imperantis vim habet. Plaut. *Pſ. ſc.* 1. *a* 5. Dum enitor pax, Iam penè inquinaui pallium temeto. Ter. *in Heaut.* Dum argentum capio, pax, nil amplius

Pacifer, Pacem ferens: vt Laurus pacifera. { εἰρηνοφόρος. GALL. *Qui porte paix.* ITAL. *Che apporta pace* GERM. Das friden bringt. HISP. *El que trahe* ANGL. *That maketh or bringeth peace.* } Plin *lib.* 5. *cap.* 30 Laurus ipſa pacifera vt quam prætendi etiam inter armatos hoſtes quietis ſit indicium ¶ Virga pacifera Mercurii, Valer. Flac. 4. *Argon.* ¶ Cyllenius pacifer. Ouid. 4. *Metam.*

Pacifico, as, Controuerſias compono, quaſi pacem facio, reconcilio. { השלים *hiſchlim.* [illegible] GALL. *Pacifier, faire paix, appaiſer* ITAL. *Pacificare. far pace.* GERM. Friden machen befridigen. HISP. *Pacificar, hazer paz* ANGL. *To make peace, to appeaſe.* } Cicer. *ad Attic. lib.* 15. Seruius verò pacificatus cum librariolo ſuo, videtur obiiſſe legat onem Liu. *lib.* 3. *ab Vrb.* Legati pacificatum venerunt. ¶ Quidam hæc ita ſeparantur, vt Pacificatus ſum, ſignificet idem quod in concordiam redactus ſum. Pacatus ſum, in pace ſum, ab armis deſtiti. Placatus ſum, ab indignatione animi ad lenitatem redii, vel animo leni ſum. Pacificans diuos, Sil *lib.* 15

Pacificatio Reconciliatio. { εἰρηνοποιΐα. GALL. *Pacification, appaiſement.* ITAL. *Pacificatione.* GERM. Frid machung/befridigung HISP. *Pacificacion.* ANGL. *A making of peace, appeaſing* } Cic *Lepido lib.* 10. Itaque ſapientius, meo quidem iudicio, facies, ſi te in iſtam pacificationem non interpones, id eſt, pacem faciendam. Pacificatio perpetrata. Gell *cap.* 3 *lib.* 7.

Pacificator, is, Diſſidii diremptor, & conciliator pacis. { משלים *maſchlim.*

chlim. [illegible] GALL. *Qui fait la paix entre ennemis.* ITAL. *Chiunque fa pace* GERM. Ein frid macher. HISP. *El que haze paz* ANGL. *That maketh peace or appeaſeth, that taketh away ſtriſe.* } Cicer. *Attic. lib.* 1. Iam enim illum emptum pacificatorem peroraſſe puto, iam actum aliquid eſſe in conſeſſu Senatorum. Liu. *lib.* 7 *bell. Pun.* Adhibitus ab Ætolis ex finitimis pacificator Aminander. Gellius *c.* 1. *lib.* 14 Pacificatoris partes ſuſtinere Iudicem. Item, Pacificatoris habitus qualis in ſtatuis. Quintilian.

Pācĭfĭcātōrĭūs, a, um, quod ad pacificationem pertinet. [illegible] Cic. 12 *Philipp.* Poſtquam nos pacificatoria legatione implicatos putant.

Pācĭfĭcūs, a, um. Paci ſtudens. { שלו *ſchaléu* vel *ſchelúv.* [illegible]. GALL. *Pacifique, paiſible.* ITAL. & HISP. *Pacifico.* GERM. Fridſam/ der nach frid ſtellet. ANG. *Geuen to peace or that maketh peace.* Cicer. *ad Attic. lib.* 8. Ecquæ pacifica perſona deſideretur, an in bellatore ſint omnia. Ouid. 6. *Faſtor.*

——— & vos orate coloni—

Perpetuam pacem, pacificúmque ducem.

Lucr. *lib.* 3.

durámque viri deflectere mentem.

Pacifico ſermone parans.

Pāco, as. A pace fit, & ſignificat mitigo, leuio, placo, tranquillum, lenem, & mitem reddo. { שבח *ſchibbeach* השביח *hiſchbíach.* [illegible]. GALL. *Appaiſer, pacifier.* ITAL. *Placare, mitigare.* GERM. Befridigen/ begütigen/ ſtillen. HISP. *Apazìguar, placar.* ANGL. *To appeaſe, to mittigat.* } Cæſ. 1 *bell. ciuil.* Hortatur cuius Imperatoris ductu Remp. nouem annis feliciſſimé geſſerint, plurimáque prælia ſecunda fecerint, omnem Galliam, Germaniámque pacauerint, &c. Tibul. *lib.* 4. *Eleg.* 1.

Paruaque cœleſtes pacauit mirrha : nec illis

Semper inaurato taurus cadet hoſtia cornu.

Pācātūs, a, um, Reconciliatus, placatus, exoratus, & tranquillus redditus. { משלם *muſchlám* שלום *ſchalóm.* [illegible]. GALL. *Appaiſé, pacifié.* ITAL. *Pacificato.* GERM. Begütiget/ geſtillet/ zufriden und zuruw bracht. HISP. *Pacificado, apaziguado.* ANGL. *Pacified, appeaſed.* } Cic. 5. *Verrina*, Ciuitates non modo pacatæ, verumetiam ſociorum, & amicorum ad vim atque ad arma confugient. Idem antequam iret in exil. Si denique Cn. Pompeio, quòd terra marique hoſtes reddidit pacatos, &c. Ouid. 1. *de Ponto*,

Denique ſi moriar, ſubeam pacatius aruum.

Æquora pacata Ouid. *Epiſt.* 10. Aeris pacati ſtatus. Lucret. *lib.* 3. Vultu pacato excipere aliquid. Ouid. 1. *Faſt.* Plaut. *Men. ſc.* 6. *a.* 5. Hic in pacato, oppidum herum diripiet.

Pācātor, is, Pacis conciliator, qui tumultus & turbas ſedat. { משלים *maſchlim.* [illegible]. GALL. *Appaiſeur.* ITAL. *Pacificatore.* GER. Ein ſtiller fridmacher. HISP. *Apaziguador, que haze paz.* ANGL. *An appeaſer.* } Senec. *Hercul. Oetæo*, Sed tu domitor magne ferarum, Orbíque ſimul pacator ades.

Pācātè, Tranquille, ſedatè, pacificè. { [illegible]. GAL. *Paiſiblement.* ITAL. *Pacificamente.* GERM. Růwiglich/ fridlich/ ſtil. HISP. *Apaziguamente, pacificamente.* ANGL. *with peace.* } Vt Pacatè per prouinciam iter facere, apud Cæſarem 1. *bell. Gall.*

Pācālis, adiect. [illegible]. Pacifer, ſiue pacem ſignificans: vt Oleæ pacales, Ouid 6. *Met.* Flammæ pacales. Idem 1. *Faſtor.* ad finem.

‖ Paz, Hiſpanis *la ciudad de la Paz*, in prouincia de *Chuquiago*, V.E. ſub A. Platenſi, in regno Peruano, apud Americos.

Pax Auguſta Badajoz, V.E. Hiſpaniæ ad Anam fl. ſub A. Compoſtellano. ‖

Paxamas, vel Paximas, genus panis.

Paxamatum, panis ſubcinericius. Gloſſ. Iſid.

Paxillūs, Palus. { יתד *iathéd.* [illegible]. GALL. *Vn pau, vn pieu.* ITAL. & HISP. *Palo.* GERM. Ein kleiner pfal. ANGL. *A pale propre or ſtake.* } Hoc nomen Priſcianus credidit per diminutionem a palo factum: quod tamen, vel Cicerone teſte, falſum eſſe conſtat, qui palum contra ex paxillo contractum eſſe aſſerit, fuga literæ vaſtioris. Sic enim ſcribit in *Orat.* Quinetiam verba ſæpè contrahuntur, non vſus cauſa, ſed aurium. Quomodo autem veſter Axilla Ala factus eſt, niſi fuga literæ vaſtioris, quam literam etiam è maxillis, è taxillis, & vexillo & paxillo conſuetudo elegans Latini ſermonis euellit? ¶ Ex paxillo, [illegible], vt ex paxillo ſuſpendere. Varro, Vbi dicatur primus Zeno nouam hæreſim nouo paxillo ſuſpendiſſe, antiſtitiſſe. Idem, Vt nouum cribrum nouo paxillo pendeat. Apud Plaut. ſupellex Pellionis dicitur palus palo proximus, quod Pellio pauper eſſet, & palos nudos ſine ſupellectile haberet.

Pax Iulia, [illegible] Ptolemæo, Luſitaniæ vrbs. Vulgò Beja.

‖ Pax Vera, Hiſpanis, *Vera Paz*, V.E. ſub A. Mexicano, in India Occidentali.

Paxion, vide *Topazius.* ‖

P E

Pecco, as, Propriè ſignificat adulterium committo, dictum quaſi pellico vt putat Sipontinus, id eſt, cum pellice coco. { [illegible] פשע *paſchah.* [illegible]. GALL. *Pecher.* ITAL. *Peccare.* GERM. Eigentlich hurerey unnd ehbruch begehn/ ſunſt aber ſündigen/ etwas unrechtes thun. HISP. *Pecar.* ANGL. *To ſinne to offend* } Vnde peccatus, pro adulterio quaſi pellicatus. Apud veteres enim peccatus, us, vſque ad Ciceronis ætatem durauit, qui voce ea vſus eſt quarta Verrina. Nemo (inquit) ita viuebat, vt nulla eius vitæ ſummæ turpitudinis eſſet expers, nemo ita in manifeſto peccatu tenebatur, vt quum impudens fuiſſet in facto, tum impudentior videretur ſi negaret. Poſtea inualuit vſus, vt peccatum tantùm neutro genere efferretur, & vno nomine de omnibus quæ malè, impiè, iniuſtè & flagitiosè fierent diceretur. Ita peccare quomodocunque labi, offendere, delinquere. Ter. *in Andr.* Ego me amare hanc fateor: ſi id peccare eſt, fateor id quoque. Cicer. *lib.* 1. *Offic.* paſſiuo vſus eſt, Quo in genere etiam in Rep. multa peccantur. Idem *de Offic.* Quo magis cauendum eſt, nequid in eo genere peccetur. In rem peccare. Terent. *in Adelph.* Verùm in iſtam partem potiùs peccato tamen. In te peccare. Cic. 5. *Verr.* Si denique vno aliquo in genere peccaſſet. ¶ Peccare aliquid. Plaut. *in Bacch.* Si vnam peccauiſſes ſyllabam, Fieret corium tam maculoſum, quàm eſt nutricis pallium. Occidi (patrem) num peccaui quippiam? Idem *Pſ. ſc.* 3. *a.* 1. Si quid erga te peccaui, ignoſcas. Idem *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Peccatur, Imperſonale. Cic. 7. *Verr.* Magno tuo periculo peccabitur in hoc iudicio maiore quam putas. Horat. 1. *Epiſt.* 2. Seditione, dolis, ſcelere atque libidine & ira, Iliacos intra muros peccatur, & extra. Nepotne peccauiſti largiter. Plaut. *Moſt. ſc.* 2. *a.* 4. Fateor me peccaſſe & meam culpam commeritum ſcio. Idem *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Amphitruonis te eſſe aiebas Soſiam. S. Peccaueram. Idem *Amphitr.* Peccaui inſciens: Illud volui dicere. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3.

Nos quoque iampridem ſcripto peccauimus iſto,

Lupimus amores,

Ouid *Eleg.* 1 *lib.* 2. *Triſt.*

Pĕccatum, & nomen & participium eſſe poteſt. Terent. *in Prol. Eunuchi* vtrumque complexus eſt. Si id (inquit) eſt peccatum, peccatum imprudentia eſt. Prius eſt nomen. { חטא *chete.* [illegible]. GALL. *Peché.* ITAL. *Peccato.* GERM. Ein ſünd/ miſſethat. HISP. *Pecado* ANGL. *A ſinne, an offence, a faulte.* } Poſterius participium, [illegible]. Eſt autem peccatum, quicquid fit contra officium: quæ etiam culpa appellatur. Cic. 3. *Offic.* Si gladium quis apud te ſana mente depoſuerit, repetat inſaniens, reddere peccatum ſit, non reddere, officium. Idem *de Amicitia*, Nulla eſt excuſatio peccati, ſi amici cauſa peccaueris. Idem *Attic. lib.* 3. Scio nos noſtris multis peccatis in hanc ærumnam incidiſſe. Virg. 10. *Æneid.* Si ſine pace tua atque inuito numine Troes Italiam petiere, luant peccata, neque illos iuueris auxilio. Peccatum autem a delicto ita differt, vt peccatum ſit cùm aliquid factum eſt, ſed minus recte. Delictum verò cum aliquid prætermiſſum & neglectum quod fieri debuit. Cornelius Fronto *de diff. voc.*

Pĕccātu, pro peccato, in ſexto caſu, à Cicerone dictum, vt auribus inſerviret, aduocauit Gell. *lib.* 13. *c.* 19. Ciceronis verba, *ex* 4. *Verrina* referuntur ſupra in *Pacco, as.*

Pechys, [illegible], cubitus.

Pecia, vel Petia leges aliquando in Latinis ſcriptoribus, barbarè loquentibus viuitur & iuriſc. alicubi.

Pĕcōrārĭūs, Pecorinus, vide *Pecus.*

Pĕctĕn, inis, maſculini generis, inſtrumentum textorum, quo ſubtegmen ſtamini immittitur. { [illegible]. GALL. *Vn peigne.* ITAL. *Pettine.* GERM. Ein weber blatt durch das der zettel gezogen wirt. HISP. *El peyne.* ANGL. *A combe.* } Virg. 1. *Georgic.*

Arguto coniux percurrit pectine telas.

Idem *lib.* 7. *Æneid.*

——————— tectíſque ſuperbis

Vrit odoratam nocturna in lumina cedrum

Arguto tenues percurrens pectine telas,

Iuuenal. *Satyr.* 7.

Et ma è percuſſas textoris pectine Galli

Accipimus.

Ouid. 3. *Faſtor.*

——— radio percurrere telas

Erudit & rarum pectine denſat opus.

¶ A cuius ſimilitudine & pecten dictus qui explicat capillos. Plaut. *in Capt. ſc.* 2 *a.* 2 Sed vtrùm ſtrictim me attonſurum dicam eſſe, an per pectinem, Neſcio. Vide *Strictim.* Ita ne volſellæ, pecten, ſpeculum calamiſtrum Iuuent. Idem *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Ouid. 4. *Metam.*

Sæpe Cytoriaco deducit pectine crines.

¶ Eſt quoque cratis dentatæ genus, ſtylis ferreis, ad colendam terram.
¶ Item ferreum inſtrumentum, quo rariores ſegetes metebantur. Colum. *lib.* 2. *cap.* 21. Alij pectinibus ſpicam ipſam legunt, &c. Ouid. 4. *Faſt.*

Hac modo verrebat cum raro pectine pratum.

¶ Eſt item pubes, hoc eſt, locus vbi pili ad verenda naſcuntur, quem & Græci [illegible] appellant. Iuuen. *Satyr.* 6.

Inguina traduntur medicis iam pectine nigro.

Dictus pecten, quia vt barba intetonſa pectine indigeat. ¶ Eſt & inſtrumentum quo citharam pulſamus, [illegible] Virg. *lib.* 6.

——— iam pectine pulſat eburno.

¶ Pro verſu. Ouid. 1. *Faſt.*

——— Sacras alterno pectine Nonas. i. verſu elegiaco.

¶ Item pectines, ſiue pectunculi, [illegible], piſces ſunt qui ſe ex aqua iaculantur ſagittæ modo, quemadmodum loligo facere dicitur. Horat. 2. *Serm ſatyr.* 4. *Pectinibus patulis iactat ſe molle Tarentum.* ¶ Pectines item à Plinio in arboribus dicuntur rectæ per longitudinem pectinum modo lineæ & interualla, quæ Græcè [illegible], & [illegible] appellantur, hoc eſt, diſcurſus ille venarum rectus in longitudinem porrectus: cuiuſmodi in pectine conſpiciuntur dentes. In quibus autem hic meatuum ductus aliquo modo variat, neque rectus in longitudinem porrigitur, non licet eos Plinius abſolutè pectines appellare, ſed aliquid adiicere, quo varietas illa explicetur, obliquos, criſpos, nodoſóſve pectines appellans. ¶ Pectem Veneris, herba eſt a pectinis ſimilitudine dicta: cuius radix cum malua tuſa, omnia tela corpori infixa extrahit. Autor Plin. *lib.* 24. *c.* 19.

Pĕctĭno, as, Ferreo inſtrumento quod pectinem vocant, ſpicas lego, vel ſegetem meto. { [illegible]. GALL. *Peigner.* ITAL. *Pettinare.* GERM. Den jung herfür gewachſnen ſaamen etzen. HISP. *Peynar.* ANGL. *To kembe or carde.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 21. Sunt genera terræ, quorum vber as pectinari ſegetem in herba cogat.

Pĕctĭnātus, a, um, quod pectinis inſtar factum eſt. { [illegible]. GALL. *Peigné.* ITAL. *Pettinato.* GERM. Das gemacht iſt wie zwen ſträl in einander geſteckt. HISP. *Peynado* ANGL. *Kembed, carded.* } Inde pectinatum tectum dicitur, teſte Feſto, quod in duas partes deuexum eſt, quemadmodum teſtudinatum quod in quatuor.

Pectinatus, a, um idem quod Pexus. Cornut. *in Perſio*,

Pĕctĭnātim, aduerb. Significat ad pectinis ſimilitudinem factum, & quaſi denticulatim. { [illegible]. GAL. *A denteleure.* ITAL. *A guiſa di pettine.* GERM. In ſträl weiß/ das iſt/ als zwen ſträl ſo mit den zänen in einander geſteckt ſind. HISP. *Enclavijando los dedos.* ANG *Lik a cōbe.* } Plin. *lib.* 9. *c.* 33. Cuniculatim, pectinatim, imbricatim vndata. Sic dicimus Manus pectinatim iunctas, quum vtriuſque manus digiti inter ſe complicati, pectinis figuram videntur referre, eminentibus vtrinque digitis veluti pectinis dentibus. Idem *lib.* 8 *c.* 25. Pectinatim ſtipatæ dentium ſerie.

Pectis,

Pectis, [illegible], instrumentum Muſicum, Lydis vſitatum.

Pecto, is, pexui, vel pexi, pexum. Explico & pando capillum. { [illegible]. GALL. *Peigner*. ITAL. *Pettinare*. GERM. Strälen. HISP. *Peinar, deſenredar*. ANGL. *To kembe or carde*. } Cicer. 2. *in Catil.* Quos pexo capillo nitidos aut imberbes, aut bene barbatos videtis. Ouid. 1. *de Arte*,

Nunc matutinos pectens ancilla capillos Inceſſet.

Horat. 2. *Carm. Ode* 15.

Nequicquam Veneris præſidio ferox
Pectes cæſariem.

Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Iuſti pectito. (me.) ¶ Iumenta quoque, aliáque animalia pecti dicuntur, quum ſordes eorum & pili decidui, ſtrigili diſtringuntur. Virg. 7. *Æneid. de cervo*,

Pectebatque ferum, puróque in fonte lauabat.

¶ Transfertur etiam ad alia: nam & pectere citharam dicimus, hoc eſt, percutere & diſtendere pectine chordas, id eſt, plectro chordas mouere. ¶ Item Pectere lanam & veſtes [illegible], a quo & veſtes ipſæ pexæ dicuntur, hoc eſt, quæ [illegible] hoc quaſdam veluti lanulas extuberantes præ ſe ferunt, quales veſtes ſunt quas *Cotonatas* & *Friſatas* vulgus vocat. In quibus nec ſtamen, nec ſubtegmen apparet, eminente & operiente villo. Nam in quibuſdam licet [illegible], vt in quibus textis & tramis lana eſt pilo propior. Plin. *lib.* 8. *c.* 48. Illiæ Liburnicæque pilo propior quam lanæ, pexis aliena veſtibus. Idem *lib.* 9. Et ipſa ſtuppa pectitur ferreis hamis, donec omnis membrana decorticetur. ¶ Pexa folia, hoc eſt, criſpa & in modo exuberantias [illegible] habentia in modum panni pexi. Col. *lib.* 11. *c.* 3. At Cappadocia quæ pallido & pexo denſoque folio [illegible] menſe Februario. ¶ Pexa munera pro togis pexis, apud Martial. *lib.* [illegible] Diuitibus poteris Muſas elegoſque [illegible] Mitte [illegible] munera pexa [illegible]. ¶ Huius verbi compoſita ſunt Depecto, Propecto, in longum pecto. Ouid. 5. *Faſtor.*

Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam.

Repecto, rurſus pecto. [illegible]. Claud. Sparge diem meliori coma, crinémque repexi Blandius elato ſurgentem tempore nodos.

Pexitas, atis. { [illegible]. GALL. *Tiſſure, entrelaſſement de laine*. ITAL. *Spazza di pelo in tela ò in altro*. GERM. Ein [illegible] [illegible] [illegible]. HISP. *Raſo*. ANGL. *The [illegible] or carding of wooll* } Plin. *lib.* 11. *cap.* 24. Quarum non [illegible] pexitas telæ, id eſt, [illegible], nota filorum natura, quæ in rara eorum textura non perinde apparet, verum in denſa.

Pexatus, a, [illegible]. Veſte pexa indutus. { [illegible]. GALL. *Veſtu de robe à long poil*. ITAL. *Veſtito d'habito di longo pelo*. GERM. Mit einem [illegible] angethan. HISP. *Veſtido de raſo*. ANGL. *Clothed in a roughe garment*. } Martial. *lib.* 2.

Pexatus pulchrè, rides mea Zoile trita.

Pexus, a, um, Quintilian. *cap.* 9. *lib.* 1. Pexus, pinguiſque doctor. Vide in *Pecto*, ſuprà.

Pectitus, a, um, idem quod pexus. { [illegible]. GALL. *Peigné*. ITAL. *Pettinato*. GERM. Geſtrält, oder gekemmet. HISP. *Peynado*. ANGL. *Kembed* } Col. *lib.* [illegible] *c.* 3. Præparatæ ſunt & pectitæ lanæ, quo facilius nulla [illegible] perſequi atque exigere poſſit. ¶ [illegible] translationem accipitur pro culto, polito, & ſubacto. Idem *lib.* 10. Verum [illegible] puto [illegible] pectita tellus Depoſito ſqualore nitet.

Pectunculus, [illegible], piſcis qui & pectunculus [illegible]. Plin. *lib.* 9. *cap.* 29. Loligo etiam volitat, extra aquam ſe efferens, quod & pectunculi faciunt ſagittæ modo. Pectunculi concharum. Col. *lib.* 8. *c.* 16. Et Gell. *c.* 16. *lib.* 7.

Pectunculus Chius optimus, Vide ſupra *in Pecten*.

PECTVS, oris, Anterior pars animalis à gula vſque ad ventrem. { חזה *chazéh*. [illegible]. GALL. *La poictrine*. ITAL. *Petto*. GERM. Die bruſt ſo von dem halß [illegible] biß auff den bauch. HISP. *El pecho*. ANGL. *The breaſt*. } Hoc homini tantum latum eſt, reliquis animalibus carinatum, vt ait Plin. *lib.* 11. *c.* 37. ¶ Hinc Quintilian. Dignitas in latitudine pectoris. Ouid. 13. *Metam.* Et in pectus condidit enſem. Ad vos ſtudioſa recepto pectora [illegible] amici. Idem *Eleg.* [illegible] *lib.* 4. *Triſt.* Cor exſpuit in pectus [illegible] Plaut. *Aul. ſc.* 3. *a.* 4. Pectus digitis pulſat, cor credo euocaturus eſt foras. Idem *Mil. ſc.* 2. *a.* 1.

Nempe ego [illegible] meo protexi pectore puppes,

Ouid. 13. *Metam. &c.* Dictum autem putarunt pectus à compactis coſtis. Fit enim pectus coſtis compactum, quæ velati firmamentum pectoris. Virg. 9. *Æneid.*

Pectore in aduerſo totum cui cominus enſem
Condidit aſſurgentis, & multa morte recepit.

Horat. 2. *Serm. Satyr.* 4.

————— tum pectore aduſto
Vidimus & merulas poni.

Quintil. *in lib.* 2. *cap.* 15. Nam & M. Aquilium defendens Antonius ſciſſa veſte, cicatrices quas is pro patria aduerſo pectore ſuſceperat, oſtendit. ¶ Accipitur nonnunquam pectus pro corde quod ſub pectore latet, vel pro ipſo animo quem in corde reſidere nonnulli antiquorum putauerunt. Iuuen. *Satyr.* 13.

Nocte dieque ſuum geſtare in pectore teſtem.

Horat. *lib.* 1 *Epiſt.*

Non tu corpus eras ſine pectore

Accipere toto pectore, quod complecti toto animo, amore, beneuolentia, ſtudio. Virg. 9. *Æneid.*

Te vero mea quem ſpatiis propioribus ætas
Inſequitur, venerande puer iam pectore toto
Accipio, & comitem caſus complector in omnes.

Cic. *de Amic.* In Amicitia niſi, vt dicitur, apertum pectus videas tuumque oſtendas, nihil [illegible], nihil exploratum habeas. Animus [illegible] eſt, non in pectore. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Nihil [illegible] ſocordiam [illegible] ex pectore atque os [illegible] amouerit. *Ibid.* Spes & opes vitæ iaceant ſepultæ in pectore. Idem *in Amphitr.* Eequid habes acri in pectore. Idem *Pſeud. ſc.* [illegible] *a.* [illegible] [illegible] [illegible] copias dolos. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 2. Meo in pectore [illegible]. *Ibid. & ſc.* 1. *a.* 4. In pectore & corde hæc res mihi curæ eſt. Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 5. In pectus argumenta inſtituas, atque in corde volutaui. Idem *Moſtell. ſc.* 1 *a.* 1. Nemo ingenio tam duro, neque tam firmo pectore, qui non ſibi benefaciat. Idem *Aſin. in fin.* Aſpicies quantum dederis mihi pectoris ipſe. (i. ſpiritus ad canendum.) Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Et falſo moui pectus amore meum. (i. excitaui ingenium.)

Idem *Eleg.* [illegible] *lib.* 2. *Triſt.*

Et plus in noſtro pectore parte tenes. (i. corde, ſiue animo.)

Ibid. Eleg. 3. *lib.* 3.

Vos quoque pectoribus noſtris hæretis amici.

In manus hominum & pectora receptus, Senec. *cap.* 1. *de conſol. ad Marc.* Vereor ne ſit [illegible] pectus iners (id eſt, tardus ad ſtudia.) Ouid. *Eleg.* 7. *lib.* 3 *Triſt.* & Gell. *cap.* 14. *lib.* 17. Aliquis de ſummo pectore, vt *ſupra cap.* 1 *lib.* 5. De ſummo & ſoluto pectore laudes effutire.

Pectuſculum, diminut. paruum pectus, [illegible].

Pectoralis, e, quod ad pectus pertinet, vt faſcia pectoralis. { [illegible]. GALL. *Appartenant à poictrine*. ITAL. *Pettoral*. GERM. Das zu der bruſt gehört. HISP. *Coſa pertenecciente al pecho*. ANGL. *Pertaining to the breaſt*. } Eſt & pectorale ſubſtantiuum, genus armaturæ quo pectus munitur. { [illegible]. GALL. *Poictral, armure de la poictrine*. ITAL. *Armatura del petto pettorale*. GERM. Das bruſtharniſch [illegible] der leibs. HISP. *El peto, armadura del pecho*. ANGL. *A breaſte place* } Plin. *lib.* 37. *cap.* 7. Sacrata lege pugnantibus è pectoralibus eorum, ocreiſque & galeis.

Pectoroſus, a, um, qui eſt magni & valida pectoris. { [illegible]. GALL. *Qui a large & longue poictrine*. ITAL. *Pettorato*. GERM. Das ein groſſe vnd ſtarcke bruſt hatt. HISP. *Coſa de gran pecho*. ANGL. *That hath a broade and ſtrong breaſt*. } Auto: Priapeæ. Nemo [illegible] pectoroſior Marte. Col. *lib.* 8 *c.* 2. Sint ergo matrices probi coloris, robuſti corporis, quadratæ pectoroſæ, magni capitis.

Pecu, pluralis pecua Priſc. *lib.* 6. & Non. *c.* 2. bene multa veterum exempla producunt.

Pecuarius, Pecuarius, vide *Pecus*.

Peculiaris, Peculiolum, vide *Peculium*.

PECVLIVM, [illegible] quod [illegible] labore & induſtria partum eſt. { [illegible] [illegible] סגולה *ſegulláh* [illegible]. GALL. *Le bien, propre à chacun*. ITAL. *Peculio*. GERM. Ein eigenthumb, oder eigen gut [illegible] einer mit ſeiner arbeit zu eigen vberkommen hatt. HISP. *El peguial*. ANGL. *The proper goodes of any man*. } Peculium dictum à pecore & cura, & [illegible] Valerio. Apud veteres peculium [illegible] patrimonium, eo quod pecoribus omnis eorum ſubſtantia conſtabat, vnde & peculij nomen deductum eſt. Poſtea tamen [illegible] loquendi factum eſt, vt peculij nomine illud præcipue comprehenderetur quod ſeruus, vel filius familiâs, cum adhuc in domini poteſtate eſſet, vel patris, induſtria ſua, vel labore acquiſiuiſſet. Cic. *in Paradox.* An eorum ſeruitus dura eſt, qui cupiditate peculij nullam conditionem recuſant duriſſimæ ſeruitutis? Plaut. *in Aſinar.* — quamquam ego tum ſordidatus, Frugi tamen ſum, nec poteſt peculium enumerari. *Ibid.* Largiar peculium omne: in tergo theſaurum gerit. [illegible] *in l. peculium, ff. de peculio.* Peculium, inquit, ex eo conſtat quod parſimonia ſua quis parauit, vel officio ſuo meruit ſibi donari, idque velit proprium patrimonium ſeruum ſuum habere quis voluit. [illegible] autem referente Celſo *lib.* 6. *ff.* ſic definiuit peculium, quod ſeruus domini permiſſu ſeparatum à dominicis rationibus habet. Ob iſtoc [illegible] aliquid peculi tibi Philematium mea, [illegible]. Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Mea hæc habeo omnia meo peculio empta nempe quod femina ſumma ſuſtinet. Idem *Pſ. c.* [illegible] *a.* 2. Etiam de tergo ducentas plagas prægnantes dabo. [illegible] Carpitur peculium omne, in tergo theſaurum gerit. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Frugi ſum, nec poteſt peculium enumerari. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Vt hunc Idem compedes [illegible]. Capt. [illegible] nihil eſt, recte feceris. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 5. Peculium caſtrenſe dicitur quod à parentibus, aut agnatis in militia degenti donatum eſt, vel quod ſi [illegible] in militia acquiſiuit, quod niſi militaret, non haberet. Vide de hoc latius in dictione *Caſtrenſis* ¶ Sunt præterea alia peculij genera, Quaſi Caſtrenſe, profectitium & aduentitium, de quibus vide Hotomanum *in Lexico*. A peculio diminut. peculiolum.

Peculiaris, e, quod ad peculium pertinet, vel quod peculio deputatur, ſeu quod peculij proprium eſt. { [illegible]. GALL. *Propre, particulier appartenant à aucun*. ITAL. *Peculiare particulare*. GERM. Das zu dem eigenthumb gehört das eigen iſt. HISP. *Proprio, coſa pertenecciente à pegujal*. ANGL. *Particuler proper to one*. } Plaut. *in Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Etiam opilio qui paſcit [illegible] oues aliquam habet peculiarem, qua ſpem ſolentur ſuam. Idem *Aul. ſc.* 4. *a.* 3. Congregne etiam meus me Gallus gallinaceus qui erat anui peculiaris perdidit. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 5. Quadrimulum peculiarem [illegible] ſeruum [illegible] tibi dedit. Sed in vſu tam receptum eſt vt peculiaris, proprius, ſiue præcipuus dicatur, nec cum alijs communis. Suet. *in Cæſ. c.* 76. Præterea monetæ publiciſque vectigalibus peculiares ſeruos præpoſuit. ¶ Peculiare edictum, dicitur quod peculiariter ad certam rem eſt propoſitum Cic. 5. *Verrin.* Exoritur peculiare edictum repentinum, ne quis frumentum de area tolleret, antequam cum Decumano pactus eſſet. ¶ Vſurpatur aliquando peculiare [illegible] Vlp. *l. ſi quis ſeruum. ff. de tritic. vino & oleo leg.* Si peculiare vinum [illegible] quod ſerui habuerunt.

Peculiariter, aduerb. propriè præcipue. { [illegible]. GAL. *Particulierement, ſpecialement*. ITAL. *Particolarmente ſpecialmente*. GERM. Sonderlich eigentlich. HISP. *Propriamente eſpecialmente*. ANGL. *Particularlie ſpecialle*. } Plin. *lib.* 27 *cap.* 4. [illegible] peculiariter imponitur. Quint. *lib.* 8. *c.* 2. Quod commune eſt cum alijs nomen, intellectu alicui peculiariter tribuitur, vt Vrbem, Romam accipimus, Venales nouitios, & Corinthia æra, quum ſunt aliæ vrbes quoque & venalia multa & tam aurum quam argentum, quam æs Corinthium. Peculiariter, Ex peculio, vel in peculio. Paulus *in l.* [illegible] *ſi. ſi ſuiſſi. ac acqu. vel amit. poſſ.* Nec mouere nos debet, quod quæ etiam ignorantes poſſideamus, id eſt, quæ ſerui peculiariter parauerunt.

Peculiarius, comparat. Magis proprie, [illegible] qua voce vtitur Vlp. *l.* 4. *in fin. D. de dolo except.*

Peculioſus, a, um, qui peculij multum habet. { [illegible]. GALL. *Qui a bien*

bien de quoy. Ital. *Bene ſtáte & che a molto peculio.* Germ. Der viel eigens hatt/wol habend. Hisp. *Coſa de grand pegujal.* Angl. *That hath aboundance of prober goodes.* } Plaut. *in Ruden.* Peculioſum eſſe decet ſeruum & improbum. Quem hero præſente prætereat oratio.

Pĕcūliātŭs, a, um, idem quod peculioſus. { [illegible]. Gall. *Pecunieux, riche, que a bien de quoy.* Ital. *Denaroſo, ricco.* Germ. Reich an gelt/geltreich. Hisp. *Rico, que tiene gran pegujal.* Angl. *Riche, well aliued.* } Aſinius Pollio *ad Ciceronem*, Planè bene peculiatus. Budæus Caius *in l. 18 in fin. Digeſt. de ædil. edict.* Æque ſi quis ſimpliciter dixerit peculiatum eſſe ſeruum, ſufficit ſi is vel minimum habeat peculium.

Peculio, as, Quempiam pecunia mulcto, aut peculium aufero. [illegible]. Plaut. *in Perſ.* Atque ob iſtam rem ego aliquid te peculiabo.

Pecūlor, aris, & Depeculor, quæ ad Remp. ſeu principem pertinent, furor, peculatum faciens ex eo quod erat publicum, & vniuerſitatis. [illegible].

Pĕcūlātŏr, & Depeculator, qui huiuſmodi furtum facit, autore Aſconio. { [illegible]. Gall. *Celuy qui deſrobe l'argent du prince ou de la republique.* Ital. *Chi rubba il publico.* Germ. Ein dieb, der in ein gemeinen ſeckel oder eines Fürſten gut ein eingriff thut. Hisp. *El ladron de las rentas del rey y publicas.* Angl. *He that robbeth the common treaſure or kinges exchequer.* } Cic. 3. *Offic.* Neque enim de ſicariis veneficis, teſtamentariis, furibus, peculatoribus hoc loco dicendum eſt.

‖ Peculatorius, a, um, ad peculium pertinens. Peculatoriæ oues. Varr. ‖

Pĕcūlātŭs, us, pecuniæ publicæ, aut fiſci furtum, ſicut ſacrilegium rerum ſacrarum. { [illegible]. Gall. *Larcin du bien du commun & public.* Ital. *Furto che ſi fa del publico.* Germ. Ein diebſtal auß dem gemeinen ſeckel/oder eines fürſten ſchatz. Hisp. *Hurto de las rentas publicas.* Angl. *Robery of the common treaſure or kinges exchequer.* } Cic. 5. *Verr.* Non intelligit hæc quæ loquor, ad illam quæſtionem atque peculatus iudicium pertinere. Plin. *de viris illuſtribus*, Liuius Salinator primo conſul de Illyriis triumphauit. Deinde ex inuidia peculatus reus, ab omnibus tribubus, excepta Metia, condemnatus. Plaut. *in Ciſtel.* [illegible] in me peculatum facit. Dictus autem Peculatus, quaſi pecudatus, [illegible] d polita, a Pecude, ſiue pecu. l aſſerat. vel quaſi pecoratus, a pecore, quia omnes antiquorum diuitiæ in pecoribus poſitæ erant, vnde & Pecuniam à pecore dictam eſſe volunt, vt autor eſt Ouid. *lib.* 5. *Faſt.* & Colu. *in præfatione lib.* 6.

Pĕcūnĭă, æ a pecore, ſiue pecu dicta eſt quia apud antiquos omnes diuitiæ in pecudibus erant ſitæ. { כסף *chéſeph.* [illegible]. Gall. *Argent, ou ce qui vaut argent.* Ital. *Pecunia, danari.* Germ. Gelt. Hisp. *El dinero, o generalemente todo lo que vale dinero.* Angl. *Siluer or other goodes worth ſiluer, money.* } Col. *lib.* 6. *in præfat.* In ruſticatione vel antiquiſſima eſt ratio paſcendi, eadémque quæſtuoſiſſima: propter quod nomina quoque pecuniæ, & peculii tracta videntur a pecore. Quod non ſolum veteres poſſederunt, ſed adhuc apud quaſdam gentes vnum hoc vſurpatur diuitiarum genus. Plin. *lib.* 33 *c.* 3. ſcripſit, Pecuniam ſortitam eſſe nomen a nota pecudis, eo quod primum æs nota pecudis ſignatum fuit. Hinc Plutarchus *in Publicola* aſſerit, in vetuſtiſſimis nummis ſignum fuiſſe ouis, & ſuis, bouiſque conſpectum. Pecuniæ verò nomine (vt inquit Hermogenianus *l. pecuniæ 6 de verb. ſignific.*) non modò numi, hoc eſt, numerata pecunia, ſed omnes res tam ſolidæ quam mobiles, & tam corpora quam iura continentur. Cicer. 2. *de finibus*, Magni æſtimabant pecuniam, non modò non contra legem ſed etiam legibus partam: quæ quidem vel cum periculo eſt quærenda nobis: eſt enim effectrix multarum & magnarum voluptatum. Horat. 1. *Epiſt.* 6. Et genus, & formam regina pecunia donat. Idem 4. *Carm. Ode* 9. Vindex auaræ fraudis, & abſtinens Ducentis ad ſe cuncta pecuniæ. Maioris pecuniæ res, i. maioris pretii & æſtimationis. Hermogen. *in l. res maioris ff. de except. præſcrips. & iudiciis.* ¶ Pecuniam exercere, dare ſub vſuris, aut quoquo modo efficere ne numi vacui ſint: dare fœnori vſuráſque conſequi. Vlp. *lib.* 17 *tit.* 1. *l.* 10. Quòd ſi procurator non exercuit pecuniam, ſed ad vſus ſuos conuertit, in vſuras conuenietur, quæ legitimo modo in regionibus frequentantur.

Pĕcūnĭŏlă, huius diminutiuum eſt, [illegible].

Pecunia, dea, in Gentilium vanitate.

Pĕcūnĭārĭus, a, um, quod ad pecuniam pertinet, vel quod eſt de pecunia { [illegible]. Gall. *Appartenant à argent.* Ital. *Ch'appartiene à danari.* Germ. Das zu dem gelt gehört. Hisp. *Coſa pertenesciente à dineros.* Ang. *Belonging to money.* } Cicer. *ad Brutum*, Nodus eſt inopia rei pecuniariæ. Idem *pro Cluent.* Neminem voluerunt maiores noſtri non modo de exiſtimatione cuiuſquam, ſed ne pecuniaria quidem de re minima eſſe iudicem, niſi qui inter aduerſarios conueniſſet. Lis pecuniaria. Quint. *lib* 6 *cap.* 1.

Pĕcūnĭālĭs, e, idem quod pecuniarius. Sic pecuniaris damnatio dicitur pro pecuniaria apud Macrum *l.* 10. *in fin. D. de pæn.*

‖ Pecuniariè, vel pecuniariter. Vlp. *d. lib.* 47 *t.* 1 *l.* 3. Siquidem pecuniariter agere velit. ‖

Pĕcūnĭōſus, a, um, qui abundat pecunia. { [illegible]. Gall. *Pecunieux riche.* Ital. *Rico, danaroſo, che abunda di pecunia.* Germ. Geltreich / der vil gelts hatt. Hisp. *Coſa de muchos dineros.* Angl. *That aboundeth of money, riche.* } Nonius, Pecunioſorum & locupletum proprietatem aperuit M. Tullius *de ſeneƈt.* a pecore pecunioſos, & a poſſeſſionibus locorum locupletes appellatos aſſerens, multaque ditione ouium, & boum: quod tunc erat res in pecore, & locorum poſſeſſionibus, ex quo locupletes & pecunioſi vocabantur. Cic. 1. *Verr.* Pecunioſum hominem, quamuis ſit nocens, neminem poſſe damnari. Idem 1. *de Inuent.* In fortuna quæritur ſeruus ſit, an liber: pecunioſus, an tenuis. Artes pecunioſæ. Mart. *lib.* 3. Artes diſcere vult pecunioſas.

Pĕcus, udis, fœminini generis, & Pecus pecoris, neutri, omne animal, quod ſub hominis imperio è pabulo terræ paſcitur: vt boues, aſini, equi, cameli, oues, capræ, & huiuſmodi. { צאן *tſon* מקנה *mikneh* בקר *bakar* [illegible]. Gal. *beſtail.* Ital. *Beſtiame.* Germ. Allerley vich dem menſchen dienſtlich. Hisp. *Hato ò manada de ganado.* Angl. *All maner of cataill.* } Varr. *lib. de re ruſt. c.* 5. Qui gregem armentorum emere vult, obſeruare debet primum, vt ſint hæ pecudes ætate potius ad fructus ferendos integræ, quam iam expertæ. Plinius etiam elephantos pecudes vocat. Qui (inquit) cum elephanto congreſſus, gemino ictu pecudem exanimauit. Inuenitur etiam pecus, coris, pro multitudine pecorum, ſeu pecudum. Virg. *Ecloq.*

Dic mihi Damæta cuium pecus, an Melibœi?

Idem,

Caprigenúmque pecus nullo cuſtode per herbas.

Tibull. *lib.* 4.

——— *Seu tardi pecoris ſim gloria Taurus,*

Item,

Cuique pecus denſo paſcebant agmine colles.

Ibidem. Quas herbas pecudes non edunt, homines edunt. Plaut. *Pſ. ſc.* 2. *a.* 3. Terreſtres pecudes cicimandro condio. *Ibidem.* ¶ Interdum pro oue. [illegible]. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Vtque Rapax pecudem fert lupus.

(i. ouem.) Plin. *lib.* 8. *cap.* 49. Eſt & in Hiſpania, & maximè Corſica, non diſſimile pecori genus muſimonum, caprino villo, quàm pecoris vellere propius. Quint. Cur in vſum veſtium ſæpe pecori lanæ detrahuntur? ¶ Interdum dicitur de quouis animante, quod humana lingua & effigie caret, [illegible]. Virg. 4. *Georg.*

Ignauum fucos pecus à præſepibus arcent.

Horat. *lib.* 1. *Carm.*

Omne quum Proteus pecus egit altos,

Viſere montes.

¶ Pecus autem, quum in genitiuo facit pecudis, nunquam accipitur collectiuè: alioqui omnino eaſdem habet ſignificationes. Dicitur enim de quouis animali, excepto homine. Plin. *lib.* 8. *c.* 7. Ipſius animalis tanta narratur clementia aduerſus minus valida, vt in grege pecudum occurrentia manu demoueat, nequid obterat imprudens. Virg. *lib.* 4. *Georg.* de apibus loquens,

——— *& pecudum cuſtodia ſollers.*

¶ Pro piſcibus. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Hæc ad Neptuni pecudes condimenta ſunt. (i. ad piſces.) Lucretius *de piſcibus.* Præterea genus humanum, mutæque natantes Squamigeræ pecudes. Colum. *lib.* 8 *c.* 3. Volatile pecus facile cuſtodiam decipit. Dicitúrque pecus, (vt docet Varro) à pe, quod pedibus ſine ratione bruta ferantur. ¶ Sunt qui dicant pecus, pecudis, olim fuiſſe Maſc. gen. quod apud Ennium lectum ſit, Pecudi marito. poterimus tamen dicere, Marito ibi eſſe ſubſtantiuum, & figuratè cum alterius generis ſubſtantiuo cohærere. Legitur etiam pro eodem Pecu, & in numero plurali pecua. de quo ſupra. ¶ Pecuda etiam neutro genere in vſu fuiſſe, veterum affirmat autoritas. Siſenna, Iumenta, & pecuda locis trepidare compluribus. Item Cic. *de Repub.* apud Nonium, Quum adhibent in pecuda paſtores.

Pĕcū, plurali pecua, pecuum, pecubus. Antiqui dixerunt pro pecore. Plaut. *Ruden.* Non vides me referre vuidum rete, ſine ſquamoſo pecu? Idem *Mercat.* Nec pecua ruri paſcere, neque pueros nutricare, &c. Item Liu. *lib.* 1. *belli Punici*, & *lib.* 5. *d.* 4.

Pĕcŏrīnŭs, a, um, quod eſt ex pecore. { [illegible]. Gal. *De beſtail.* Ital. *Pecorino.* Germ. Das vom vich kompt. Hisp. *Coſa de ganado.* Angl. *Of cattaill.* } vt Pecorina caro. quam & pecoream pecu linam, & pecuinam poſſumus appellare. Varro apud Diomedem *lib.* 1. Pecorinæ deliræ [illegible].

Pĕcŏrōſŭs, a, um, quod pecore abundat. { [illegible]. Gall. *Abondant en beſtail.* Ital. *Ch'abunda di pecore.* Germ. Vol vichs. His. *Coſa de mucho ganado.* Ang. *Riche in cattail.* } vt Pecoroſa palatia, apud Propertium *lib.* 4 Venit ad inuictos pecoroſa palatia montes. Et ſtatuit feſſos feſſus & ipſe boues. Statius 10. *Thebaid.* Cui fœtura gregem pecoroſo vere notauit.

Pĕcŏrārĭus, qui pecua, ſiue pecora publica redimit, vt inquit Aſconius. { נקד *nokedh.* [illegible]. } Romani enim vetuſtiores nihil in bonis aliud præter pecudes habebant. ¶ Eſt etiam pecorarius, qui pecorum curam habet, pecuarius. { נקד *nokedh* [illegible]. Gal. *Gardien de beſtail, berger.* Ital. *Pecoraio.* Germ. Ein vichhirt/oder der zu dem vych ſorg hatt. Hisp. *Ganadero.* Ang. *A graſyer, that feedeth cattaill.* } Auguſtinus *lib.* 15. *de ciuit.* Hic erat pater habitantium in tabernaculis pecorariorum.

Pĕcŭārĭŭs, ii, qui pecora paſcit pecorarius. { נקד *nokédh.* [illegible]. Gall. *Berger.* Ital. *Pecoraio.* Germ. Ein vichhirt. Hisp. *Ganadero ò paſtor de ganado.* Angl. *A feeder of cattaill.* } Cic. 4. *Verr.* Mercator, an arator, an pecuarius.

Pĕcŭārĭŭs, a, um, quod ad pecus pertinet. { [illegible]. Gall. *Appartenant à beſtail.* Ital. *Che ſerue à beſtiame.* Germ. Zu dem vich gehörend. Hisp. *Pertenesciente à ganado.* Angl. *Belonging to cattail or beſtail.* } Plaut. *in Trucul.* Malè vertit res pecuaria mihi apud vos. Colum. *lib.* 7. *cap.* 12. Pecuarius canis neque tam ſtrigoſus, aut pernix debet eſſe, quam qui damas, ceruóſque, & velociſſima ſectantur animalia. eſt autem Pecuarius canis, qui pecora, vel pecudes cuſtodit a luporum voracitate, & iniuria.

Pĕcŭāre, & plurale Pecuaria, orum, dicuntur à pecu. { עדרים *hadharim* מקנים *miknim.* [illegible]. Gall. *Troupeau de beſtail.* Ital. *Greggi grandi de pecore.* Germ. Groſſe ſchaaren oder hauffen vichs. Hisp. *Hato de ganado.* Angl. *Flokkes of cattaill.* } Nominatiuus ſingularis eſt pecuare, vel pecuar per apocopen. Propriè autem pecuaria dicuntur magni pecudum greges. Perſius, Findor, vt Arcadiæ pecuaria rudere credas. Virg. 3. *Georgic.*

Solue mares, mitte in venerem pecuaria primus.

Autor ad Herenn. *lib.* 4 Nam quum canes funguntur officiis luporum, cuinam præſidio pecuaria credemus. ¶ Nonnunquam pecuaria pro vectigalibus accipiuntur, aliiſque rebus omnibus, ex quibus populus habet prouentum. Diu enim hoc vno vectigali populus Romanus contentus fuit. Cicer. *de claris Orat.* Inſimularetúrque familia partim etiá liberi ſocietatis eius, quæ pecuaria de P. Cornelio, L. Mummio coſſ. redemiſſet, &c.

Pĕcŭārĭă, æ, dicitur ratio parandi, ac paſcendi pecoris vt fructus ex eo percipiatur, quæ res pecuaria dicitur. { [illegible]. Gall. *Paſture, art de paſturage.* Ital. *Paſtura.* Germ. Das gewerb mit dem vich umbzugehn die ſommeren vnnd winterhaltung. Hisp. *El arte de viuir por el ganado.* Angl. *The feeding or paſturing of beaſtes.* } Varro *lib.* 3. *de re ruſt.*

ruſt.cap 1. Tres libros inſtitui : è queis duos ſcripſi, primum ad Fundaniam vxorem de agricultura, ſecundum de pecuaria ad Turannium Nigrum. ¶ Eſt & pecuaria, locus in quo pecorum greges conſiſtunt. *Gell. noct.* Idem *lib.* 2. *cap.* 1 Cuius nobiles pecuariæ in Brutiis habentur. Idem *in Præfat. lib.* 2. Quòd eo faciliùs faciam quòd & ipſe pecuarias habui grandes, in Apulia ouiarias. Non malè quis poſſit ex hiſce Varronis exemplis pecuarias intelligere, ipſos pecudum greges : quemadmodum apud eundem Pecuariæ videntur accipi *lib.* 3. *c.* 2. Vbi ſic ait, Duo quum ſint genera paſtionum : vnum agreſte, in quo ſunt pecuariæ : alterum villaticum, in quo ſunt gallinæ, ac columbæ, &c. Pecuariam rē facere, ſignificat armenta, gregéſque alere, quæ res ad ſcientiam paſtoris pertinet. *κτηνοτροφίαν ἐργάζεσθαι*.

‖ Pecuatus, *θρεμμάδης*. Onon. i. e. pecu ſimilis. ‖

Pecuda, & Pecua veteres dicebant. tanquam pecus pecudis etiam neutrum fuerit. Apul. *lib.* 8 Inertiſſimorum pecudum. Non. *c.* 2.

Pecudarius, *κτηνώδης*. Gloſſ. qui inſtar pecudis impudens eſt, & temerarius, ad actiones, antequam res poſtulat, inconſultò proſilit.

Pecuinus, a, um, ad pecu pertinens, ex pecu ſumtus Apul.

Pĕcŭum, Cato genitiuo plurali protulit, ab eo quod eſt pecu. Autor Feſtus.

Pĕcūſcum, Palatij regio vrbis Romæ, quam Romulus obuerſam poſuit ea parte in qua plurimum erat agri Romani ad mare versùs, & qua molliſſimè adibatur vrbs. Feſtus autor eſt, & indicat Varro *lib.* 4. *de L. L.* Nonnulli legunt *Petuſcum*.

Peda, vide *Pedes*, um.

Pĕdæus, fuit Antenoris filius nothus, *Πήδαιος*. Homer. *Iliad.* 5.

‖ Pedachthoa, A ſub P. Conſtantinopolitano.

Pedagium, vide *Padagium*. ‖

Pedalis, pedamen, pedaneus, pedarius. Vide *Pedes*, um.

Pedata, Regio eſt non procul à Roma, dicta ab Oppido, quod olim fuit, nunc non eſt, vt ait Porphyr. in illud Horatij 1. *Epiſt.* 4.

Quid nunc te dicam facere in regione Pedana.

Pĕdăſus, *Πήδασος*, fuit, teſte Hom. *lib.* 6. *Iliad.* Bucolionis maximi filiorum Laomedontis filius. ¶ Eſt & eius nominis ciuitas, Pylo vicina vini feraciſſima, vt idem Hom. eſt autor *Iliad* 9. ¶ Eſt etiam Pedaſus vnus ex equis Achillis, vt idem tradit *Iliad.* 16. quem euerſis Thebis Eetionis cepit, equiſque ſuis immortalibus comitem addidit.

Pedatim, pedatio, pedatum, vide *Pedes*, um.

Pĕdēmă, atis, *πήδημα*, genus ſaltationis Laconicæ in qua pedes in orbem ad nates torquebantur : de qua Lucian. *in lib. περὶ ὀρχήσεως*. Iuuen. *Satyr.* 11. Qui Lacedæmonium pedemate lubricat orbem. Alij legunt *pytiſmate*.

Pedĕpreſſim. pedes, itis. pedeſter pedetentim, pedica, pediculus, pediolus, pediſequus, peditatus. Vide *Pedes*, um.

Pĕdēs, { רגלים *reghel*. *πόδες*. GALL. *Les pieds* ITAL. *Piedi*. GERM. Die füſſe. HISP. *Los pies* ANGL. *The feet*. } Dicuntur quibus vtimur in gradiendo, cuius nominatiuus ſingularis eſt Pes, à Græco *πούς*. Pes autē totum dicitur quod eſt à femore ad calcem : diuiditúrque in coxendicem, femur, genu, femen, poplitem, crus, ſuram, & imum pedem, qui calx appellatur : diuiditúrque in conuexum pedis, quæ pars ſuperior eſt : & calcaneum, quæ eſt pars poſterior: item in volam, quæ eſt pars medij pedis caua : & plantam, quæ pars tota inferior eſt: prætérea in digitos & vngues. A vola pedis indita ſunt cognomina Plancis, Plotiis, Scauris, Panſis : de quibus ſuis locis. Ouid. 3 *de Pont.*

Hæc dea non ſtabili quàm ſit leuis orbe fatetur,

Quæ ſummum dubio ſub pede ſemper habet.

Idem 12. *Metam.*

——*pedibúſque virum proculcat equinis.*

Pulſando pedibus penè confregi aſſulas. Plaut. *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 2. Propera, ter pedem, confer gradum. Idem *Menæch. ſc.* 3. *a.* 5. Neque huc in hanc vrbem intrò tetuli pedem. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. *& ſc.* 1. *a.* 4. Viſne me dem ipſe in pedes. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 1. Pedem efferre. Vide *Effero*. Infeſto iam pede pulſat humum taurus, Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.* pedibus iter emetiri, Gel. *c.* 16. *lib.* 10. Pedes ego illam tibi ſiſtam in viam (putat Paſſerat. legendum, *Pede ſiſtam*.) Plaut. *Milit. ſc.* 3. *a.* 2. Deduco pedes de lecto clam (ſurgens è triclinio.) Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Pedem intra portam penetrare, vide *Penetrare* Pedem in ædes intuliſſe. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Si ſcies me latum pedem impoſuiſſe in vadam. Idem *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 2. Illas vehi, ſe pedibus ſequi. Liu. *lib.* 34. ‖ ¶ Pedem ſtruit, id eſt, inſtruit ad fugam. Dicitur enim deſtinata actio, & intelligitur finis, & ex fine effectum. & verbum ſimplex pro compoſito collocare eſt ſynecdochicum. ‖ ¶ Pedibus illotis & verbis reprehendere. Gell. *c.* 5 *lib.* 17. Pedibus peruenire. (i. terreſtri itinere.) Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciuil.* Præter pedes tranſire. Suet. *in Calig. c.* 36. Orcus vobis ducit pedes. Idem *in Neron. c.* 39. In haſce ædes intrò nemo tetulit pedem. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 3. Item pro vili. Ouid. *Eleg.* 7. *lib.* 1. *Triſt.* *Sub pedibúſque iacet nomen amicitiæ* ¶ Alterni pedes. (i. Elegiæ.) Idem *Eleg.* 1. *&* 7. *lib.* 3. *Triſt.* Item Pedis ratio (i. verſus.) ¶ Sub pedibus. (i. in poteſtate Tyranni.) Liu. *lib.* 4. *d.* 4. ¶ Pedem tollere. (obſcœnè.) Martial. *epig.* 81. *lib.* 10. *& epigram.* 72. *lib.* 11. ¶ Metaphor. ſiue prouerbialiter, Nec caput, nec pes ſermonis apparet. Plaut. *Aſin. ſc.* 4 *a.* 3. *& Capt ſc.* 4. *a.* 3. Virg. 9 *Eclog.*

Quo te Mœri pedes? an quò via ducit in vrbem?

Ad pedes ſeruus. Ad pedes verna. Martial. *Epigr.* 88. *lib.* 12. ¶ Pes pro tractu, ora, & limite. Solinus. quoniam Meliboea in hoc pede comprehenditur. Iterum, Omnis Africa à Zeugitano pede incipit, & procedit in Dalmatiæ pedem. ¶ Pes pro verſu. Flaccus,

——*hunc ſocci cepere pedem.* i. verſum iambicum.

¶ Suo ſe pede metiri, hoc eſt, facere ſumptum pro facultatum ſuarum modulo. Horat. 1 *Epiſt.* 7.

Metiri ſe quenque ſuo modulo ac pede, verum eſt.

Quoniam verò ſtandi fundamentum pes eſt, factum eſt vt in ædificiis area, pes magnus dicatur. ¶ Circum pedes, & Ante pedes Agretius. Circum pedes, ſunt obſequia ſeruorum : Ante pedes, amicorum, hi anteambulones. Iuuenalis,

An ſit ſella togati.

¶ Pedem etiam poetæ fluenti humori tribuunt, quòd etiam liquor currere dicatur, & curſus pedum adminiculo fiat. Virg.

Ipſe ſuo flueret Bacchus pede.

Horat.

Leuis crepante lympha deſilit pede.

Lucret.

Qua via ſecta ſemel liquido pede detulit vndas.

¶ Pes pro cumulo vinaceorum briſæ ſubiectorum prælo torculari. Columell. Et ſereno ſiccóque die vuas quam maturiſſimas legemus, quibus proculcatis, muſtum, quod defluxerit, antequàm prælo pes eximatur, ſtatim de lacu defrutaria deferemus. ¶ Pes magnus apud Varron. 4. *de L. L.* id eſt, conſtratus, *ἐπίπεδος*. *τὸ ἐπὶ μέγα ὁ πόδας*, Authores de limitib. agrorum : Planum eſt quod Græci *ἐπίπεδον* appellant, nos conſtratos pedes, in quo longitudinem & latitudinem habeamus, &c. ¶ Pes etiam menſuræ genus eſt quo menſurantur terræ, & continet quatuor palmos, hoc eſt, digitos ſexdecim. ¶ Item pro loco. Cic. *ad Attic. lib.* 7. Pedem in Italia video nullum eſſe, qui non in iſtius poteſtate ſit. ‖ ¶ Pes menſæ, lecti, &c pro imo & fulcro. ‖ ¶ Pes in naui, ima pars eſt veli, i. imus angulus. Aliis eſt funis, quo velum tenditur. Virg. 5. *Æneid.*

Vnà omnes fecere pedem.

Duo autem pedes ſunt, dexter & ſiniſter. Catullus,

Sed vtrumque Iupiter ſimul ſecundus incidiſſet in pedem.

Proferre pedem, eſt funibus, &, vt Seruius loquitur, pedis imum vel minus adducere, ſed laxius eſſe ſinere, & longiùs producere. Cæcilius, Venerio curſu veni prolato pede vſque ad Saphonem. Plin *lib.* 2. Iiſdem autem ventis in contrarium nauigatur, prolatis pedibus, vt noctu plerunque aduerſa vela concurrant. ¶ Plaut. etiam remos nauium pedes appellauit. ¶ Pedes etiam dicuntur legitimæ carminum dimenſiones: ita dicimus carmen Heroicum ſex habere pedes : Pentametrum, Phaleucum, & Sapphicum, quinque : Metaphora videtur ſumpta ab animalium pedibus. Nam quemadmodum illa ſuis pedibus mouentur, ita etiam carmina ſuis quibuſdam incedunt pedibus. Aut certè à menſuræ genere, quod pedem vocari dicimus, quod carmina ſuis pedibus veluti menſuris quibuſdam dimetiantur. ¶ Præterea pes vocatur fœdum capitis animal, a multitudine pedum. Plaut *in Curc. ſc* 2. *a.* 4. Vt muſcæ, culices, pedéſque, pulicéſque, Odio, & malo, & moleſtiæ, bono vſui eſtis nulli. Huius diminutiuum frequentiùs in vſu habetur, ſcilicet Pediculus. ſiue pedunculus.

Pĕdĭcŭlus i. diminutiuum, Paruus pes. { *ποδίον*. GALL. *Petit pié*. ITAL. *Picciol piede* GERM. Ein füſſelin. HISP. *Pie pequeño*. ANGL. *A litle foote*. } Plin. *lib.* 9. *cap.* 28. Mollia ſunt loligo, ſepia, polypus, & cætera eius generis. His caput inter pedes & in ventre. pediculi octoni omnibus. ¶ Hinc pediculi vocantur, quibus fungi, pyra, mala, & huiuſmodi ſuſtinentur. *μίσχοι*. Idem *lib.* 22. *c.* 23. Tutiores fiunt fungi cum carne cocti, aut cum pediculo pyri. ¶ Item pediculus vermis in capite hominis, & in cæteris animalibus. { כנם *chinnam*. *φθείρ*. GALL. *Vn pou*. ITAL. *Pidocchio* GERM. Ein lauß. HISP. *Piojo*. ANGL. *A louſe*. } Col. *lib.* 8. *c.* 7. Pluma omnis è capite, & ſub alis, atque clunibus detergetur : illic ne pediculum creet, hic ne ſtercore loca naturalia exulceret. ¶ Pediculi quoque terræ ſcarabei terreſtres ricinno ſimiles. Sunt & maris pediculi, teſte Plin. *lib.* 32. *c.* 7. *&* 8. ita dicti à ſimilitudine pediculorum capitis, quibus ad varia medicamenta vtuntur. ‖ ¶ Pediculus marinus, *φθεὶρ θαλάττιος*. GALL. *Pou de mer*. Inſectum eſt, (eſt autem & piſcis eius nominis apud Ariſtotelem) fabæ magnitudine ac latitudine ſcarabeis terreſtribus, vel millepedis ſimile, quod ex limo generatur : cui velut cornicula, vtrinque pedes multi incurui, cauda lata. ‖

Pĕdĭcŭlātus, a, um, vt Pediculata poma, quæ pediculos habent, quibus ſuſpendi poſſunt.

Pedĭcŭlaris, e, quod ad pediculos capitis vermes pertinet. { *φθειριακός*. GALL. *Appertenant à poux*. ITAL. *Pertinente à pidocchio*. GERM. Das zu den leuſſen gehört HISP. *Pertenociente à piojo*. ANGL. *Of liſe*. } Hinc pedicularis morbus dicitur, quum corpus pediculis ſcatet, Græci *φθειρίασιν* appellant. Nam *φθεῖρες* pediculum dicunt. de hoc Serenus, Noxia corporibus quædam de corpore noſtro, Progenuit natura, volens abrumpere ſomnos Senſibus, & monitis vigiles inducere curas. Hoc morbo interiit Sylla Dictator. ¶ De eo morbi genere, & de iis, qui eo interierunt, vide Plutarch. *in Sylla*. Vide infra, in vocabulo *Phthiriaſis*.

Pĕdĭcoſus, ſiue Pediculoſus, qui capitis vermibus ſcatet, qui pediculi & nonnunquam pedes appellantur. { *φθειρώδης*. GALL. *Pouilleux. plein de poux*. ITAL. *Pidocchioſo*. GERM. Lauſig/ voll lauſe. HISP. *Coſa llena de piojos*. ANGL. *Lowſie*. } Plautus, Pedicoſus. ſqualidus, vbi me vidit, caput ſcabit. Apud antiquos, teſte Feſto, aliquando inuenitur, pedicoſus, per ſecundam vocalem in antepenultima. Titinnius, Rus detrudetur pedicoſus, ſqualidus.

Pĕdĭŏlus diminut. Paruus pes, Nonius. *ποδίον*. Afranius, Excepto atque adeò nolo, nudo pediolo eſt pus.

Pĕdūſcŭlus, i dimin. Paruus pes. { *ποδίον*. GALL. *Petit pié* ITAL. *Picciol piede*. GERM. Ein kleins füſſelin. HISP. *Pequeño pie*. ANGL. *A litle foote*. } Plin. *lib.* 11. *c* 10. Si coortatur procella, apprehenſis peduſculo lapillis ſe librant. ¶ Quo tamen in loco caſtigatiora exemplaria legendum docent, Apprehenſi ponduſculo lapilli.

Pĕdā. Veſtigium humanum præcipue pedis, inquit Feſtus. { עקבה *ikkebáh*. *ἴχνος*. GALL. *Veſtige pas ou trace*. ITAL. *Pedata humana*. GERM. Ein fußtritt/ fußſtapff. HISP. *La piſada del pie*. ANGL. *A pace or ſteppe* }

Pedalis, quod eſt pedis : vt menſura pedalis { *ποδιαῖος*. GALL. *D'vn pié*. ITAL. *D'vn piede*. GERM. Schuchig/ das einn ſchuchs lenge oder breite hatt. HISP. *Coſa de longura de vn pié*. ANGL. *Of a foote, or of the meaſure of a foote*. } Col *lib.* 5. Pedale quoquouerſus ſpatium ſatenti inter ſemina relinquit. Idem, Scrobiculis pedalibus factis. Cicer. 4. *Academ.* Quid poteſt eſſe ſole maius, quem Mathematici amplius duodeuiginti partibus confirmant maiorem eſſe quam terram? quantulus nobis videtur? mihi quidem quaſi pedalis. Cæſar. 2. *bell. ciuil.* Pedalibus lignis coniunctis inter ſe porticus integebantur.

‖ Pedale, *ποδοκαθαρτήριον*, *πόδιον*. Gloſſ. Philox. i. quo pedes exterguntur. In Gloſſ. Cyrill. *ποδομάκτρον* pedale. Pedale *πέδιλον*, eſt ſocculus, qui pedi induitur. ‖

Pĕdāle, is, Scabellum, id quod ſub pedibus præſtat vtilitatem. { *ὑποπόδιον*. GALL.

Gall. *Scabeau, ſtabello, ou petit banc.* Ital. *Banchetta, ſcabello de ſchetto.* Hisp. *Eſcano chico, banquillo.* Angl. *A foote ſtoole.*} Cornel. *Fronto de vocab. differ.* Pedale menſura eſt pedis. Pedule verò quod ſub pedibus præſtat vtilitatem. Pedules faſciæ apud Vlpian. *l. 25. D. de aur. & arg.* dici videntur ex quibus pedes vinciuntur. Cicer. in Clodium, apud Nonium, Túne cùm vincirentur pedes faſciis, quum calanticam capiti accommodares.

Pědāmen, inis, & Pedamentum, i, Fulcimentum, ſiue adminiculum quod arbuſculæ adhibetur: ſicut palus quo vitis ſuſtentatur. { משענת *miſchéneth.* χαρακωμα. Gall. *Vn eſchalats de vigne ou autre appuy.* Ital. *Pedamento, ſoſtegno, apoggio.* Germ. Ein baum ſtützen/ oder ein rebſtecken. Hisp. *El rodrigon de la vid o otros arboles y otras coſas.* Angl. *A proppe ſett to hold vp any thing.*} Plin. *lib. 17. cap 10* Caſtanea pedamentis omnibus præfertur. Col. *lib. 4. c. 30.* Pedaminum, iugorúmque, & viminum proſpiciendorum tradenda ratio eſt. Varro *lib. 1. de re ruſtica c. 8* Quibus ſtat recta vinea dicuntur pedamenta, quæ tranſuerſa iunguntur, iuga, ab eo quoque vineæ iugatæ.

‖ Pedana, æ, pedalis nouus, qui caligæ aſſuitur. Gloſſ. Iſid. Pedalis eſt pedulis. Ioan Gebh. leg. vlt pedalis nodus. Sed pedales renouare ſubinde opus erat. Vide *Pedule* ‖

Pědānĕŭs, a, um, Pedalis { ποδιαῖος. Gal. *D'vn pié.* Ital. *D'vn piede.* Germ. Schuchig. Hisp. *Coſa de longura de vn pié.* Angl. *Of a foote.*} Col. *lib. 5.* Et ideo in maritandis arboribus nemo minorem pedanea ſcrobem vitibus comparat. ¶ Hinc Bipedaneus, a, um, Tripedaneus, & huiuſmodi. διποδιαῖος. Col. *lib. 1.* Bipedanea humus arboribus quatuor pedum abundè eſt Et *lib. 4* Tripedaneis relictis ſpatiis, per quæ ſemina excoluntur. Et *lib 5.* Semipedaneam conſitis relinquam vitibus terram ſubiicere. ¶ Pedaneus iudex, qui a præſide conſtituitur, vt minora iudicia diſcernat. ita dictus quod is magiſtratus non vehatur curru, ſed pedibus proficiſcatur in forum. Gell. tamen *lib. 3 c. 18.* negat pedaneum in hac ſignificatione Latinum eſſe, Senatoréſque pedarios hoſce dicendos contendit, non pedaneos.

Pědārii, Senatores dicti ſunt qui in Senatu ſententiam non dicebant, ſed ab alio dictam comprobabant, mouentes ſe loco, & in partem eius cuius ſententiam approbabant, ambulantes. Propter quod qui ita faciebant, ire in ſententiam pedibus dicebantur. Et ab hoc inſtituto tranſeundi pedibus, pedarii ſunt appellati. Cic. *ad Att. lib. 1.* Eſt illud ſenatuſconſultum ſumma pedariorum voluntate, nullius noſtrûm autoritate factum. *Ibid.* Et raptim in eam ſententiam pedarij cucurrerunt. Sententia eorum, pedaria appellatur. Gellius pedarios exiſtimat dictos fuiſſe Senatores, quòd qui magiſtratum curulem nondum ceperant, pedibus in curiam proficiſcebantur. Nam qui curulem magiſtratum geſſiſſent, curru vehi ſolebant. Vide Gellium hac de re diffuse tractantem *lib. 3. c. 18.* vbi & de pedariis equitibus diſſerit.

Pědātim, aduerb. à verbo pedo, as. { κατὰ πόδας ἀάβην. Gall. *Pas à pas.* Ital. *A paſſo, à paſſo.* Germ. Fuſs auff fuſs. Hisp. *Paſſo à paſſo, de dos en dos.* Angl. *Steppe and ſteppe.*} Plin. *lib. 11 c. 45.* Leo tantùm & camelus pedatim gradiuntur: hoc eſt, vt ſiniſter pes non tranſeat dextrum, ſed ſubſequatur.

Pedatura, pro ſpatio pedum. In vet inſcript. apud Briſſonium *in form.*

Pědātum, i, apud antiquos legitur pro repetito acceſſu: a verbo pedo, as, quo antiqui vtebantur. Nonius, Pedato, poſitum inuenitur pro repetitu, vel acceſſu, quaſi pedem: ſicuti nunc vulgo dicitur, Tertiò pedato. Cato *Orig. lib. 1.* Igitur tertio pedato bello bellum nobis fecere. hoc eſt tertio reuerſi, vt interpretatur Perottus. A veteri Critico in Lexico exponitur ἐφόδιον. Plaut. in Ciſtell. Niſi pedato tertio omnes a ſ. tero: explicant impetu, ingreſſu, incurſu. Cato Senex, In his duobus bellis alteras ſtipendio agrique parte multati, alteras oppidum vi captum, alteras primo pedato & ſecundo. Soſipater *lib. 1. Inſtit. Gram.* Item Cato in diſſuaſione fœnoris. Tertio autem pedato, item ex fœnore diſcordia excreſcebat, hoc eſt, tertia vice.

‖ Peda ia, πήδημα, ſaltus, πηδάω ſalio. Vide etiam *pytiſma* ‖

Pědĕpreſſim, Tardè, paulatim, quaſi lenta & tarda itione. { κατ' ὀλίγον.} Nonius.

Pědes, itis, qui pedibus incedit. { רגלי *ragbli.* πεζός. Gall. *Pieton, qui va à pié.* Ital. *Pedone.* Germ. Ein fuſsgenger/fuſsknecht. Hisp. *El peon hombre de pie.* Angl. *A foote man.*} ſicut eques, qui equo vehitur. Vnde milites qui pedibus ſtipendia faciunt, pedites appellamus. Cæſar. 8. *belli Gall.* Equitatum omnem, Germanóſque pedites, ſummæ velocitatis omnes, ad caſtra hoſtium præmittit. Virg. 6 *Æneid.*

——— ſed quum pedes iret in hoſtem.

Idem 10. *Æneid.*

Quum pedes incedit, &c.

Curtius, Pedes agmen circumibat. Plaut. *Milit ſc. 3. a. 2.* Pedes ego tibi illam ſiſtam in viam. (abeſt ea vox ab aliis libris. Et Paſſerat. putat legendum *pede ſiſtam.*) Idem Plaut. *Milit. ſc. 5. a. 2.* Neque eques, neque pedes, neque præfectus tanta audacia.

Pědātŭs, Suet. *in Othone c 11.* Fuiſſe etiam traditur & modicæ ſtaturæ, & male pedatus, pedibus malè fultus.

Pědĭtatus, us Peditum copiæ: ſicut equitatus, equitum copiæ. { רגלי *ragbli.* πεζικὸς, ὁ πεζός. Gall. *Bande, ou armée de gens a pié.* Ital. *Eſſercito à piede.* Germ. Ein fuſsgezeug/ein hauffen kriegsleute zu fuſs. Hisp. *El peonaje de hombres de pie.* Angl. *A bāde of footemen.*} Cic. 5. *Philipp.* Tu ciuē ſceleratum & peditum Gallorum & Germanorum exercitu, pecunia, peditatu, equitatu, copiis inſtrues? Plaut. *Milit. ſc. 1. a. 1.* At peditatus reliquiæ eſſent, ſi viuerent.

Pedeſtellæ. Gloſſ. Philox. ποδεῖα. lege, vt eſt in Gloſſ Cyrilli, Pedes telæ ἱστόποδες, ſunt pedes textorii ligni.

Pědĕſtĕr, qui pedibus iter facit. { רגלי *ragbli* πεζός. Gall. *Pieton.* Ital. *Pedone.* Germ. Ein fuſsgenger/der zu fuſs geht. Hisp. *El peon* Angl. *A foote man.*} Martial. *lib. 1.* abnuit in liquidis ire pedeſter aquis. Apul Quimodis in exercitum profectus eſt pedeſter. ¶ Dicitur etiam hic & hæc pedeſtris & hoc pedeſtre, πεζικός, vt Pedeſtris exercitus, qui peditibus tantū̃m conſtat, non etiam equitibus. Pedeſtres copiæ. Pedeſtria agmina, πεζικὰ ὁμάδες. Cicer. 2. *de finibus*, vt ſi Xerxes cum tantis claſſibus, tantiſque equeſtribus & pedeſtribus copiis Helleſponto iuncto, Athóque perfoſſo, maria ambulauiſſet, terrámque nauigaſſet, &c. ¶ Pedeſtris oratio, proſa, & oratio ſoluta: ita dicta ab humilitate & ſimplicitate apparatus, quod ad grauitatem, & maieſtatem carminis non aſſurgat πεζὸς λόγος. Quintil. *lib. 10. cap. 1. de Platone*, Multum ſupra proſam orationem & quam pedeſtrem vocant Græci, exurgit. Horat. *ad Mecænatem lib. 2. Carm.*

——— túque pedeſtribus

Dices hiſtoriis prælia Cæſaris.

¶ Pedeſtre iter, idem quod terreſtre. Vlpian. *lib. 1. D. de fluminibus* Cicero item *ad Attic.* Si pedeſtre iter impediatur, non ideo minus iter nauigio deterius ſit. ¶ Pedeſtria auguria dicebantur, quæ à lupo, vulpe, ſerpente, equo, & cæteris animalibus quadrupedibus ſumebantur, πεζὰ οἰωνοί.

Pědĕtentim, aduerbium compoſitum à pede, & tento, tas, Idem quod ſenſim, quod paulatim. { κατ' ὀλίγον, κατὰ πόδα, βάδην. Gall. *Peu à peu, tout bellement, pas à pas.* Ital. *Pian piano, poco à poco.* Germ. Fuſs für fuſs/ gemächlich hüpſchlich Hisp. *Pie ante pie poco à poco.* Angl. *Steppe by steppe, litle and litle.*} Cic. *lib. 1. Offic.* Sin minus ſenſim erit, pedetentimque faciendum. Terent *in Phorm.* Dii bene vertant quod agas, pedetentim tamen. quod Donatus exponit pro cautè. Senec. *c. 11. de tranquill.* Pedetentim non ambulat ſapiens. Quint. Paulatim, &, vt dicitur, pedetentim interrogandus teſtis.

Pědĭcă, à Pede, Laqueus quo pedes alligantur. { מוקש *mokéſch.* πέδη. Gall. *Piege, lacs à prendre les beſtes par le pié.* Ital. *Laccio, vuoglia.* Germ. Ein bäre fuſsſtrick. Hisp *La pihuela, ò lazo.* Angl. *A ſnare to cath the feet, à fetter or ſhackle, a gyne.*} Virg. *lib. 1. Georg.*

Tunc gruibus pedicas, & retia ponere ceruis.

Liu. *lib. 21.* Velut pedica capta hærerent.

Pědĭcĭnus, priſca dictio eſt, cuius hodie ſignificatio ignoratur. Legitur apud Catonem *de re ruſt c. 18.* Verba eius ſunt hæc, Ibi foramen pedicinis duobus facito, ibique arbores pediciuo in lapide ſtatuito. Sunt qui putent diminutiuum eſſe a nomine pes: ſed huic loco hoc non ſatis videtur congruere.

‖ Pediclum, vide *Pendiclum.* ‖

Pědĭcŭlāris, Pedicoſus, Pediculus, Pediolus, vide ſuprà poſt vocem *Pedes.*

Pědĭſĕquŭs, vnico ſ, qui dominum ſequitur. { ἀκόλουθος. Gall. *Vn vallet qui va apres ſon maiſtre.* Ital. *Che ſeguita il patrone.* Germ. Ein diener ſo ſeinem herren auff den fuſs nachtrittet. Hisp. *El que accompaña ſu ſeñor.* Angl. *A ſeruaund alway following maiſter.*} Plaut. *in Mil.* Pediſequus tibi ſum. Cic. *ad Attic. lib. 2.* Quæ mihi videtur vna concionicula clamore pediſequorum noſtrorum eſſe peritura. Idem *pro domo ſua*, Conculcari hunc a pediſequis iuſſit.

Pediſequa, per vnum ſ quæ dominam ſequitur, *Seruante qui ſuit ſa maiſtreſſe.* Plaut. *Aſin. ſc. 3 a. 1.* Vult placere ſibi amicæ, vult mihi, vult pediſequæ, vult ancillis. Et *Aul. ſc. 5. a. 3.* Ancillas, mulos, muliones, pediſequas Idem *Ibidem ſc. 6. a. 4.* Dabo ſpatium exquirendi ex pediſequa, nutrice, anu. Ter. *in Andr.* Accedo ad pediſequas, quæ ſit rogo. Autor. ad Heren. *lib. 4.* Virtutis pediſequæ ſunt diuitiæ.

Pědĭtatŭs, vide *Pedes, itis*, in *Pedes, pedum.*

Pědia lex. Suet. *in Neron. c 3. & in Galba, c. 3.* Pedia lege damnati percuſſores.

Pedo, as, Vado, à quo Repedo, quod eſt quaſi pedem refero, redeo. { הלך *ha. ach.* πορεύομαι. Gall. *Aller, cheminer.* Ital. *Andare.* Germ. Gehn. Hisp *Andar, ir.* Angl. *To go, to walk.*} Lucil, reduiſſe, ac repedaſſe, vt Romam vitet. ¶ Pedare ponitur etiam, pro viti, vel alteri arbuſculæ ſuſtentaculum adhibere. { χαρακόω. Gall. *Eſchalaſſer vne vigne* Ital. *Mettere pali alle viti* Germ. Die räben oder etwas anders ſtecken. Hisp. *Poner rodrigon à la vid* Angl. *To prope vp a vine.*} Vnde vineæ pedatæ dicuntur. Plin. *lib. 17. c. 21.* Aut pedatæ vineæ ſimplici iugo. Col. *lib 4 c. 12.* Putationem ſequitur iam pedandæ vineæ cura.

Pědātus, a, um, Suſtentaculo ſiue pedamento firmatus, vt vinea pedata. { נשען *niſ. h-an* κεχαρακωμένος. Gall. *Souſtenu, appuyé.* Ital. *Soſtentato.* Germ. Geſtützt Hisp. *Soſtenido.* Ang *Propped, holden vp with a proppe.*} ¶ Quandoque etiam pedatus dicitur cui ſunt pedes: ſicut a manu Manuleatus. ποδωτός. Suet. *de Othone.* Fuiſſe traditur & modicæ ſtaturæ & male pedatus ſcambúſque, id eſt, diſtortis pedibus.

Pědatio, dicitur quum pedamentis vinea fulcitur. { χαράκωσις. Gall *Souſtenement, appuy eſchalaſſement.* Ital. *Soſtentamento, pedamento.* Ger. Stützung oder der ſtützer. Hisp. *Obra de ſoſtener la vid y de poner rodrigon à la vid.* Angl. *A propping of vines.*} Col *lib. 4. c. 12.* Idque iugum intra quartum pedem conuenire t alleuari, dum ſe vinea corroboret in pedationem.

Pědum, i, Paſtorale baculum, ſeu virga incurua qua pecudum pedes detinentur. { מטה *matteh.* λαγωβόλον, καλαῦροψ. Gall. *Vne houlette.* Ital. *Baſtone di paſtori.* Germ. Ein hirtenſtecken. Hisp. *El gancho ò cayado de paſtor.* Angl. *A sheephoke.*} Virg. 5. *Eclog.*

At tu ſume pedum, quod me quum ſæpe rogaret,

Non tulit Antigenes.

¶ Eſt & Pedum, πέδον Stephano, oppidum non longè à Præneſtinis: à quo Pedani, πεδανοί, populi, quorum meminit Plin. *lib. 3. c. 5.* Liu. *lib. 8. ab Vrbe.* Neque ea non tibi admodum paucis populi, Pedani adiuti ſunt. Tyburtes, Præneſtinique, quorum ager propior erat, Pedum peruenere.

Pedunculus, paruus pes, vt in fructibus Priſc.

Pědĭculi, populi Calabriæ Peucetiis & Brunduſinis finitimi: quorum oppida ſunt Rudia, Egnatia, Barion, Amuta, & Pactius. Autor Plin. *lib. 3. c. 11.* Strabo *lib 6.* Pœdiclos appellat.

Pēdo, is, pepedi, Crepitum ventris emitto. { πέρδω, βδέω. Gall. *Peter faire vn pet.* Ital. *Tirar de peti o deſſe correge.* Germ. Feiſten/ein furtz oder ſcheiß laſſe. Hisp. *Peer* Angl. *To fart.*} Horat. 1. *Serm. Satyr. 8*

Nam diſploſa ſonat quantum veſica, pepedi

Martialis,

Nil aliud video quo te credamus amicum,

Quàm quòd me coram pedere Criſpe ſoles.

Hinc peditus, crepitus ventris apud Soſipat. *lib. 2. Grammat.* ¶ Huius compoſita ſunt, Impedo & Oppedo, de quibus ſuis locis.

Pēdo Albinouanus, poeta fuit Epigrammatographus, qui ſub Auguſto floruit,

florut, & ad Neronis vſque tempora peruenit. Præcipuè amicus fuit Ouidio, qui Pedonem eum vocat *lib. 4. de Ponto, Eleg. 10.*

Si riget hoc aliquis cur ſint narrata Pedoni, &c.

Alibi etiam Siderei epitheto eum honeſtat, vel propter excellentiam, vel quia fortaſſe de ſideribus ſcriptum aliquid ediderit: ſic enim ait *Eleg. 16.*

Quum foret & Marſus, magnique Rabirius oris,
Iliacúſque Macer, ſidereúſque Pedo.

Pedo, pedas, Pedum, Peduſculus, vide *Pes.*

‖ Pedulis, vt faſciæ crurales pedulé ſque apud Vlp. *l. lib. 34. t. 2. l. 25.*

Pedule, is, τὸ ὑποπόδιον. Pedule ſub pedibus præſtat vtilitatem. Corn. Front.

Pegade, ciſterna, puteus. l. g. b. ‖

Pēgănŏn, τὸ πήγανον, herba eſt Dioſc. *lib. 3.* quam Latini rutam appellant.

Pegaſa, πηγασα Steph. Oppidum eſt Cariæ.

Pegaſæ, πηγασαι. Theſſaliæ oppidum, quod poſtea Demetrias, Δημητριάς, dictum eſt, propter quod nauis longa Argonautarum Pegaſea nuncupatur, quòd Iaſon qui eam ædificauit, fuit filius Æſonis, fratris Peliæ, regis Theſſaliæ. Ouid.

Iámque fretum Minyæ Pegaſæa puppe ſecabant.

Hinc Pegaſicus ſinus in Theſſalia eſt appellatus. Sunt qui rectiùs Pagaſæ dici putent, & Pegaſeus. Vide *ſuprà*, ſed à Pegaſo equo, Pegaſides Muſæ, vt Ouid. docet.

Pēgăſidĕs, πηγασίδες, Muſæ dictæ ſunt ἀπὸ τῆς πηγῆς, hoc eſt, à fonte, numini illarum ſacro, quem Pegaſus ictu vngulæ fingitur aperuiſſe. Ouid. *Epiſt. 21.*

At mihi Pegaſides blandiſſima carmina dictant.

Idem *Eleg. 7. lib. 3. Triſt.*

Hoc ego ingenium tuum) *Pegaſidas deduxi primus ad vndas.*

¶ Interdum etiam Pegaſides dicuntur fontium, vel fluuiorum nymphæ, quæ & Naiades. Idem *Epiſt. 5.*

Pegaſis OEnone Phrygiis celeberrima ſyluis.

‖ Pegaſo, homo iocularis. Gl. Iſid. ‖

Pēgăsvs, ὁ πήγασος Equus alatus Perſei, ἀπὸ τῆς πηγῆς, à fonte, quòd iuxta πηγὰς fontes Oceani natus ſit, vbi Gorgones habitabant. Hunc Hyginus, & alij complures Neptuni & Meduſæ filium dixere, alij ex Meduſæ ſanguine quam Perſeus interemit, natum affirmant. Hic quum Helicona euolaſſet, ſaxum vngula feriens, fontem aperuit, qui ex eo Hippocrene, id eſt, fons equinus, eſt appellatus. Poſtea verò quum ex Pirene Corinthio fonte biberet, a Bellerophonte, quo tempore expeditionem in Chimæram parabat, captus eſt. Strab. *lib. 8.* Fama eſt (inquit) equum Pegaſum quum potaret hoc in loco, à Bellerophonte deprehenſum fuiſſe, alatum, inquam, caballum è Meduſæ ceruice & de Gorgonis execto gutture proſilientem. Hoc equo vſus eſt Bellerophontes in expeditione contra Chimæram. Vulgatum eſt, & caballinum fontem in Helicone erupiſſe, quum ſubiectam ibi tellurem feriret vngula. Poſt hæc rerum terreſtrium tædio ductus, in cælum dicitur euolaſſe, ibique inter ſidera conſtitutus, Arcticum circulum ſpectare, pedibuſque æſtiuo orbi admixus, extremo ore caput Delphini tangere, & Aquarij manum dextram ceruici ſuæ adiungere. ¶ Pegaſus etiam dicebatur inſtrumentum in domibus, quo tanquam iumento, veſtes & ſimilia ſtratæ ſuſpenderentur, a Pegaſo equo poetico, traductione nominis excogitata. ¶ Fuit & hoc nomine Iuriſperitus, a quo nomen accepit Pegaſianum ſenatuſconſultum. Pompon. *lib. 2. de origin. iuris.*

Pēgăsēŭs, a, um, adiectiuum. Catul. *ad Camerum.*

Non ſi Pegaſeo ferar volatu.

Verſus eſt hendecaſyllabus. Achilles Statius,

Non ſi Pegaſeo degit.

Pēgăsēĭus, aliud adiect. quinque ſyllabarum. Perſius *in Præfat.* Coruos poetas, & poetrias picas Cantare credas Pegaſeium melos.

Pēgmă, tis, πῆγμα, ἀπὸ τοῦ πηγνύειν, hoc eſt, a pangendo, ſiue componendo. Machina quædam eſt lignea in qua ſtatuæ collocantur, & quaſi figuntur ad illas ſuſtinendas. Interdum πήγματα cum ludicris producebantur in ſcenam, cum pueris etiam continentibus, ex lignis & tabulis quæ conſtabant vario picturæ genere. Pegmatis formam Seneca *ad Lucilium* his verbis deſcribit. His (inquit) annumeres licèt machinatores qui pegmata ex ſe ſurgentia excogitant & tabulata tacita in ſublime creſcentia & alias ex inopinato varietates, aut dehiſcentibus quæ cohærebant: aut quæ diſtabant, ſua ſponte coherentibus: aut iis quæ eminebant, paulatim in ſe reſidentibus. Ioſeph *lib. 7. de bello Iudaico*, Maxime autem erat ſtupori machinarum quæ portabantur, hunc pegmatum fabricatio, pro quorum magnitudine viribus portantium occurrentes timebant. Multa enim in tertium tabulatum, quædam & in quartum ſurgebant, & magnificentia fabricæ cum admiratione delectabat. In illis machinis ſimulachrum belli repræſentatum fuiſſe ſignificat, vt alij capere viderentur, & per ſingula pegmata dux captæ vrbis agebatur, ita vt captus fuerat oſtentatus. Qui autem in his machinis depugnabant, à Suetonio pegmates vocantur. Contra omnes editiones Calepini hic reſcribo *pegmates.* ſic enim ſcribit Suetonius *in Caligula c. 26. ad finem.* non autem *pegmatas.* Vide in ſequenti dictione. Tradunt Claudium obtuliſſe aliquando ſeſtertia, qui pegmata in ſcenam parum feliciter produxiſſent. Refert Suet. *in Claud. c. 34.* Plin. *lib. 33. c. 3.* Princeps Y[…] eius in circo pegma duxit, in quo continuo viginti quatuor argenti pondo inerant. Feſtus ſcribit pegmata eſſe ex ære, aut marmore ornamenta, quæ vt plurimum in atriis, quandoque in porticibus aut alijs ædificiis figebantur, maiorum, alioriumque fortium virorum geſta certius quam pictura oſtendentia. Mart. *lib. 11.*

Et creſcunt media pegmata celſa via.

Pegmates gladiatores. Suet. *in Caligula c. 26.* Rabidis feris viliſſimo ſenio confectos gladiatores quoque pegmates, ſubiiciebat.

‖ Pegma, barba. Demetr. L. g. b. ‖

Pēiĕro, as, Falsò, & animo fallendi iuro, iuramentum non ſeruo. {נשבע nisbbah לשקר leſcheker באלה alah … GALL. *Se pariurer.* ITAL. *Giurare il falſo.* GERM. Ein falſchen eyd ſchweren. HISP. *Iurar falſamente.* ANGL. *To forſweare him ſelf by a falſe othe.* } Cic. 3. *Offic.* Non enim falſum iurare, peierare eſt, ſed quod ex animi tui ſententia iuraris, ſicut verbis concipitur more noſtro, id non facere periurium eſt. Idem *pro Roſc. Comœd.* Qui mentiri ſolet, peierare conſueuit. Propert.

Peierat, hiberni temporis eſſe moras.

Mart. *lib. 7.*

Nec erubeſcit peierare de turdo,
Et oſtreorum rapere lividos cirros.

Iuris peierati pœna. Horat. 2. *Carm. Ode 8.* Plaut. *in Aſin. ſc. 1. a. 2.* quid fecit ſcelestè, pro illo lingua peierat. Lactant. *lib. 1.* Ergo aliqua poteſtas eſt quæ peierantes deos puniat.

Pēiŏr, peioris, & peiorare, vide *Malus.*

‖ Pelacanus faber, L. g. b. Item auis ex ardearum genere. ‖

Pēlăgĭă, πελαγία, mulier Antiochena, voluptatibus & illecebris primum deditiſſima, vt quæ nulli rei attentius vacaret quam corpori comendo. Tandem tamen meliore ducta ſpiritu, repente velut in nouum quoddã animal transformata eſt curamque deinceps quam corporis cultui impendere ſolebat ad animum virtutibus excolendum tranſtulit.

Pĕlăgŏnĭă, æ, πελαγονία. Pars Macedoniæ ſeptentrionalis, quæ Triballis proxima eſt. Autor Plin. *lib. 4. c. 10.*

Pĕlăgvs, tam maſculini, quam neutri generis, propriè profundum maris ſignificat. altum mare. {ים … GALL. *La mer creuſe, la haute mer.* ITAL. *Mare.* GERM. Die tieffe deſs meers. HISP. *Mar.* ANGL. *The ſea or botome of the ſea.* } Etymologici pelagus dictam volunt, quaſi παλαγος, quòd ſit πόῤῥω τῆς γῆς, id eſt, procul a terra. Tametſi etiam pro quouis mari accipiatur. Valerius Flac. *lib. 1. Argon.* O quantum terræ quantum cognoſcere cæli permiſſum eſt, pelagum quantos aperimus in vſus! Plin. *lib. 2. c. 32.* In reliquis partibus eſt quidem mitius pelagus. Virg. 3. *Æneid.*

——— *hoc pelagi tot tempeſtatibus actus*, &c.

Ibidem.

Treis adeò incertos cæca caligine ſoles
Erramus pelago.

Idem *in 5. Æneid.*

Vt pelagus tenuere rates.

i. vbi altum tenuere procul a littore prouectæ, vt Pelagij piſces opponuntur littoralibus. Priſcianus *lib. 1.* Pelagus ſcriptorum.

Pĕlăgĭus, a, um, {πελάγιος. GALL. *De mer.* ITAL. *Di mare.* GERM. Deſs meers oder auſs dem meer. HISP. *Coſa de mar.* ANGL. *Of the ſea.* } Quod in mari viuit ſiue etiam quod eſt ex mari. Col. *lib. 8. c. 7.* Cæteri ſaxatiles aut pelagici ſatis ex iis, ſed ex recentibus melius paſcuntur.

Pĕlăgus, a, um, πελάγιος, idem Varr. 3 *de re ruſt. c. 3.* Sic noſtræ ætatis luxuria propagauit, quod pœna ad piſcinas protulit ad mare, & in eas pelagios greges piſcium reuocauit.

Pĕlăgĭă, πελαγία, piſcis eſt ex genere concharum, qui & purpura dicitur, in medijs faucibus ſuccum habens tingendis lanis laudatiſſimum, qui ab eo pelagium dicitur. Vocat a bacci… alio concharum genere, buccinum appellatur. Plin. *lib. 9 c. 37.* Purpuræ alio nomine Pelagiæ dicuntur, earum genera plura, pabulo & ſolo diſcreta. Idem *lib. 9. c. 38.* Buccinum per ſe dãnatur quoniam fucum remittit Pelagio admodum alligatur, nimiæque eius nigritiæ dat auſteritatem illam, nitorémque qui quæritur cocci.

‖ Pelagius monachus, à quo Pelagiani hæretici ‖

Pĕlămys, idis, gen. fœm. Thynnus qui nondum exceſſit annum { πηλαμύς, ὁ GALL. *Pelamide ou thon.* ITAL. *Palamita peſce tonno* GERM. Ein junger unerwachſener meerfiſch vo der art deſs Thunn. HISP. *Eſpecie de atun.* ANGL. *A tunie fiſh.* } Nam pelamides primo, poſt annum thynni vocantur. Dictam autem volunt pelamidem, παρὰ τὸ ἐν τῷ πηλῷ μένειν, quod in luto moretur. Plin. *lib. 9. c. 15.* Limoſæ a luto pelamides incipiunt vocari, & poſt annum thynni. Iuuen. *Satyr. 7.*

Quod vocis pretium? Siccus petaſunculus & vas
Pelamidum.

Varia pelamidum genera enumerantur à Plinio *lib. 32. c. vlt.* ex quibus reliqua omnia magnitudine excedit orcynon. Gell. *cap. 16. lib. 7.* Pelamis Chalcedonia opt … πέλανος, cibum placentæ modo formatum, ex tenui farina, in ſacrificiis vſitatum.

‖ Pelanus, πέλανος, libum, placentæ modo formatum, ex tenui farina, in ſacrificiis vſitatum. ‖

Pĕlārgŏs, Ciconia, ex eo dicta, quòd pennas nigras & albas habeat. πελὸς niger, ἀργὸς albus חסידה chaſidah. πελαργός Græce, Latinè ciconia dicitur. GALL. *Cicogne.* ITAL. *Cicogna.* GERM. Ein ſtorch. HISP. *Cigueña.* ANGL. *Stork.* } Inde Pelargici nomi ab Ariſtophane dicti, quaſi ciconiariæ leges quibus liberi parentes alere iubentur: Id quod in iure quoque cautum eſt. Ideo in ſceptris regis antiqui ciconiam ſculpere ſolebant in ſummo, in infimo autem hippopotamum animal improbiſſimum ſignificare volentes iuſtitiæ obnoxiam eſſe violentiam, cuius iuſtitiæ ſymbolum eſt ciconia, quæ parentes ſenio confectos alere, humeriſque geſtare in volatu creditur. Vide quæ de hoc annotauimus in dictione *Antipelargeſis.*

Pĕlargĭcus, a, um, ad ciconiam pertinens.

‖ Pelapaus, dignitatis nomen. L. g. b.

Pĕlăgĭă, πελαγία, olim dicta eſt celeberrima illa totius Europæ Cherroneſus inter duo maria, Ægæum & Ionium, platani folio ſimilis propter angulosos receſſus: quæ nouiore nomine Peloponneſus dicitur. Dicta Pelaſgia à Pelaſgis populis vetuſtiſſimis, qui ab Arcadibus originem traxerunt. Vide Strabonem *lib. 5.* & Plin. *lib. 4. c. 4.*

Pĕlaſgi, πελασγοί, populi ſunt Græciæ vetuſtiſſimi, qui ex Arcadia oriundi, citeriorem partem Macedoniæ conſederunt, in eo Theſſaliæ tractu qui ab illis aliquandiu Argos Pelaſgicum fuit appellatus. ¶ Dicti Pelaſgi, vt nonnulli putant quaſi πελαργοί, hoc eſt ciconiæ, quòd more ciconiarum, antequam ſedem ſibi deligerent, bonam partem orbis peragrarunt. Ouid. *lib. 13. Metam.* eorum meminit.

Pĕlaſgĭs, πελασγίς. Regio eſt mediterranea Peloponneſi, olim etiã Drimodis, & poſtremò Arcadia dicta. Autor Plin. *lib. 4 c. 6.* Inde Pelaſgus, ga, gũ πελασγός. Dicta quoque eſt Pelaſgis Arcadia, vt annotat Hermol. *in Plin.*

Pelaſgias, adis, Patronymicum, pro gentili, vel adiectiuo, vt Vrbes Pelaſgiades, Ouid. *Epiſt. 9 1.*

Pelaſgus, πελασγός, Iouis filius è Niobe.

Pelaſgus, πελασγός frutex eſt lauri foliis: vnde à Græcis δαφνοειδὲς appellatur {Singrün oder Jngrün.} Quo nomine etiam Latini vtuntur. Vide Plin. *lib. 15. c. vlt.* Herbarij *Laureolam* appellant.

Pĕlĕchi

Pelēchinūs, πελέκινος, herba eſt in ſegetibus naſcens, quæ alio nomine Securidaca appellatur. Plin. *lib.* 27. *c.* 12.

Pelecinus, πελεκῖνος, herba, quæ Latinis ſecuridata: quia ſemen eius ancipitem ſecurim æmulatur. Dioſcor. *lib.* 3. *c.* 129.

Pelecinus πελεκῖνος, auis.

Pēlethrŏnius, πελεθρόνιος, Theſſali cuiuſdam nomen eſt qui primus fræna, & equorum ſtrata dicitur inueniſſe Plin. *lib.* 6. *c.* 56.

Pēletrŏnium, πελεθρόνιον, oppidum Theſſaliæ, vbi primùm domandorum equorum inuentus vſus eſt.

Pēlĕtrŏnii, πελεθρόνιοι, dicti ſunt Lapithæ, à loco qui ſubiectus eſt Pelio monti, in quo medicamentorum magna vis naſcitur, quæ Græci gloſſematici, θρόνα, vocant. Hi primi omnium frænorum vſum inueniſſe dicuntur, & domandorum equorum artem: vt annotauit Seruius in illud Virg. 3. *Georg.*

Frana Pelethronij Lapitha, gyróſque dedere.

Pēleūs, πηλεύς, Æaci filius, qui ex Thetide genuit Achillem, qui à nomine patris, Pelides à Poetis dicitur. Ouid. 8. *Epiſt.*

Pelides vtinam vitaſſet Apollinis arcus.

Stat. 2. *Syl.*

Semifer Æmonium vincebat Pelea Chiron.

Ouid. 13. *Metam.*

Eſt genitor Peleus, eſt Pyrrhus filius illi (Achillis.)

Idem *ibidem*,

Fratres Telamon Peleúſque fuerunt. (ambo exules ob cædem fratris.)

Pēlīdēs, πηλείδης, Achilles dictus, à Peleo patre. Hephæſtion interpres Sophoclis in Aiace, Æacus filius Iouis ex Ægina, Peleus & Telamon ex Æaco, quorum Achilles & Aiax. Aiacis autem filius erat Euryſaces.

Pēlĭăs, adis, πηλιὰς, patronymicum eſt fœmininum a Peleus. Ouidius *Epiſt.* 3.

Tranſeat Hectoreum Pelias haſta latus,

hoc eſt, ab haſta Achillis qui Pelei fuit filius: quam nemo præter Achillem vibrare, ob magnitudinem poterat. Hanc à Pallade decorticatam & politam a Vulcano cuſpidatam fuiſſe ferunt. Ouid. 13.

——*Nec non oneroſa grauiſque*

Pelias haſta poteſt imbellibus eſſe lacertis.

Item Plaut. *Pſeud ſc.* 2. *a.* 3. Vt Medea Peliam concoxit ſenem.

Pĕlĭās, πελίας, Neptuni filius ex Tyro Salmonei regis filia, frater Æſonis, & Theſſaliæ rex qui Iaſonem fratris ſui filium, cuius indolem formidabat, ad expeditionem Colchicam, velut ad certiſſimum periculum ablegauit. Vide Valer. Flaccum *lib.* 1. *Argon.* Hic tandem filiarum ſuarum manibus iugulatus in fabulis, idque perſuaſu Medeæ, quæ integræ ætatis ſe illum reſtituturam ſimulabat. Vide Ouid. *Metam.*

Pelica πελίκη, poculi genus

Pēlĭcānŭs, ſiue Pelecanus. { πελεκάν. GALL. *Pelican.* ITAL. *Pellicano.* GERM. Ein pelican/oder löffelganß. HISP. *Pelican.* ANGL. *A pelican.* } Auis Ægyptia. Naſcitur in ſolitudinibus, maximè Nili fluminis. Duo autem ſunt pelicanorum genera, vt docet Hieronymus: vnum volatile aliud aquaticum. Hæ aues crebris ictibus roſtrorum dicuntur occidere paruulos ſuos, eoſdémque in nido occiſos à ſe, lugere per triduum. Poſtremò matrem ſeipſam grauiter vulnerare aiunt, & ſanguinem ſuum ſuper filios fundere, quo illi perfuſi reuiuiſcunt. A Græcis etiam δρυοκολάπτης dicitur, quod roſtri ictibus arbores pertundat. Ælianus *lib.* 15. —pelicanos eoſdem facit cum plateis.

Pelides, vide *Peleus.*

PELĪGNI, πελίγνοι, populi Marſis finitimi, quorum metropolis erat Sulmo, Ouidij patria. { Die Sulmonenſer Landtſchafft in Jtalia. } Ibi peſſima naſcuntur vina. Peligni ex Illyrico profecti ſunt ductu Volſinij regis, cui cognomen Lucullo fuit, & partem Italiæ occuparunt. Et duo nepotes fuerunt Pacinus, à quo Pacuiatel: & Pelicus, à quo Peligni. Hactenus Sipontinus ex Feſto.

Pēlīgnūs, a, um, adiect. Ouid. *lib.* 3. *Amor.*

Peligna dicar gloria gentis ego.

Pēlīnnā, æ, πέλιννα Steph. Theſſaliæ oppidũ in tractu Phthiotidis: ita dictum à Pelinno Oechaliei filio. Meminit huius oppidi etiam Plin. *lib.* 4. *c.* 8.

Pelioma, πελίωμα, liuor, à πελιόω.

Pēlĭon, πήλιον, mons Theſſaliæ in ſinum Pelaſgicum incumbens. Ouid. 5. *Faſtor.*

Pelion Æmoniæ mons eſt obuerſus in auſtros.

Summum virent pinu, cætera quercus habet.

Hinc adiect. Pelius & Peliacus. Cic. & Ouid.

Pēllă πέλλα, vrbs Macedoniæ fuit in littore Ægei maris: illuſtrata maximè natalibus Philippi Macedonum regis & Alexandri. ¶ Eſt item Pella Syriæ oppidum a Macedonibus ita appellatum, quum antea Apamia diceretur. Steph. ‖ ¶ Item vrbs trans Iordanem ſita, in quam Chriſtiani migrarunt ante obſidionem Ieroſolymorum per Titum Imperatorem, teſte Euſebio *lib.* 3. 4. Eadem multis annis fuit ſedes PP. Ieroſolymitanorum. ‖

Pēllæus, a, um, adiectiuum. Lucan. *lib* 10.

Illic Pellæus proles veſana Philippi

Felix prædo iacet.

Iuuen. *Satyr.* 10.

Vnus Pellæo iuueni non ſufficit orbis.

¶ Pellæa gula, pro Alexandrinis delicijs, apud Martial. *lib.* 3. epitheto longiuſculè petito ab Alexandro Pellæo conditore.

Princeps (inquit) *Niliaci raperis Coracine macellis:*

Pellææ prior eſt gloria nulla gulæ.

Plaut. *Aſin ſc.* 2. *a.* 2. Aliut vendit Pellæo mercatori.

Pēllānā, ſiue Pellane, es, πελλάνη, oppidum Laconiæ in Megalopolitanum vergens agrum, teſte Strab. *lib.* 8. quod tamen a Plinio *lib.* 4. *c.* 6. Arcadiæ annumeratur.

PĔLLAX, acis, adiectiuum, qui per blanditias aliquem decipit. { מפתה *mephatteh* ἐπαγωγὸς, πιθανὸς, ἀπατητικός. GALL. *Affronteur, qui trompe par belles paroles.* ITAL. *Luſinghiero inganatore.* GERM. Betrüglich mit liebkoſen vnd glatten worten. HISP. *El que mucho atrahe halangado, liſongero* ANGL. *That allureth and deceiueth by faire wordes.* } A verbo pellicio, quod eſt fraudandi cauſa aliquem allicio. Virgil. 2. *Æneid.*

——*inuidia poſtquam pellacis Vlyſſi*

(Haud ignota loquor) ſuperis conceſſit ab oris.

Pēllācĭā, fallacia, illecebræ. { מרמה *mirmáh* תרמית *tarmith.* ἀπάτη. GAL. *Tromperie, allechement decenant.* ITAL *Inganno* GER. Einführung in betrug/überredung. HISP. *Halago, engaño.* ANGL. *A faire ſpeaking to deceiue.* } Virg. *lib.* 4. *Georg.*

Verùm vbi nulla fugam reperit pellacia.

Lucret. *lib.* 2.

Subdola quum ridet placidi pellacia ponti.

Pellarius, πελλαριος, qui ſuit pelles, ſutor.

Pellego, is, it, non raró pro perlego. de quo infrà.

Pēllēnē, πελλήνη, caſtellum eſt Achaiæ, propriè dictæ, ſexaginta ſtadiis à ſinus Corinthiaci littore diſtans, teſte Strabone *lib.* 8. Plin. *lib.* 4. *cap* 5. Pellenæorum caſtellum appellat. ¶ Eſt item Pellene eiuſdem Achaiæ vicus, inter Pellenem caſtellum & Ægas, teſte Strabone *loco iam citato.*

Pēllenæūs, πελλήναιος, mons eſt in Chio inſula, apud Plinium *lib.* 5 *c.* 31.

Pellepidus, a, um, vide *Perlepidus, a, um.*

‖ Pelles, mantica, ſeu pera viatoria Iun. Item vas lactarium. Cerda. ‖

PELLEX, icis, fœm. gen. vt inquit Iureconſultus. Illa vulgo appellatur. quæ cũ eo cui vxor ſit, corpus miſcet. { פילגש *pileghéſch.* παλλακή, παλλακίς. GAL. *Celle qui abuſe de la partie legitime d vn marié.* ITAL. & HISP. *Adultera.* GERM. Ein kebßweib / die bey einem eheman zu vnehren ſitzt / eines ehemans hur. ANGL. *A wedded manes harlot.* } Inde apud Oratores & Poetas pellex non tam viri, quam vxoris nuncupatur. Cic. *in Orat. pro Cluent.* Vxor generi, nouerca filij, filiæ pellex. Declam. *in Cicer.* Filia matris pellex, tibi iucundior, atque obſequentior quàm parenti par eſt. Ouid. *Epiſt.* 9.

Nomine depoſito pellicis. vxor erit.

Idem *Eleg.* 2 *lib.* 2. *Triſt.*

Pellicibus multis indoluiſſe Deam.

¶ Pellex, & vnde dicta, & in eam lex Numæ, Gell. *c.* 3. *lib.* 3. Concubina vero eſt, quæ cum cælibe viro ſine nuptijs locum tenet vxoris, quam Græco vocabulo παλλακὴν pallacam appellamus. Sueton. *de Veſp.* Inde quieti vacabat, accubante aliqua pallacarum, quas in locum defunctæ Cænidis plurimas conſtituerat. Iuſtinus quoque Cyri pallacem nominat, licèt vitio librariorum pellicem ſcriptum reperiatur. Dicitur quoque pellex de maſculis, cum quibus mariti relictis coniugibus concumbunt. Cicer. *in Saluſt.* Omnium cubiculorum pellex, & idem poſtea adulter. q. d. Tu puer lædebas alienas vxores præripiens eis maritos: præripiens eis vxores. Sueton. *in Cæſ* Prætereo actiones Dolabellæ, in quibus cum Dolabella pellicem reginæ dicit. ¶ Pellex Latinum nomen eſt a pellicio, quod eſt blandiendo decipio: quia blandiendo virum ab vxore ſeducit. Vide Vallam *lib.* 6. *Elegant.*

Pēllĭcātŭs, us, actus quem pellex exercet: ſicut concubinatus quem concubina. παλλακεία. GALL. *Solicitation du mariage d'autruy.* ITAL. *Il tener donna à ſua poſta, che ſi dice proprio di maritato.* GERM. Das huren vnd bubenwerck einen eheman mit einem kebßweib. HISP. *Maldad de adultero* ANG. *Alluring or ill lyf or compani that a wedded man liueth with a ſtrompet, adulterie.* } Cic. 2. *Offic.* Ab ea enim eſt ipſe propter pellicatus ſuſpicionem interfectus.

PĔLLICEO, es, icui, quanquam rariſſimè legitur: Diomedes *lib.* 1. inuenitur tamen apud Colum *Præfatione lib.* 8. pro blanditijs imperare, niſi locus corruptus eſt. Nũc verò (inquit) quum plerǽque ſic luxu & inertia diffluant, vt ne lanificij quidem curam ſuſcipere dignentur: ſed domi ſedentes confectas veſtes faſtidio habeant, peruerſaque cupidine pretioſiores alias à viris pelliceant, quæ grandi pecunia, & totis penè cenſibus redimuntur, nihil mirum eſt eaſdem ruris & inſtrumentorum agreſtium cura grauari.

PĔLLICIO, is, exi, ectum, Blandiciis in fraudem induco, allicio, illicio. { פתה *pittáh* ἐπαγωγεύω, ἐφέλκομαι, ἀποπλανάω, δελεάζω. GALL. *Induire & attraire par belles paroles, amadoner.* ITAL. *Ingannare luſingando.* GERM. Anreitzen/locken. HISP. *Atraher con halagos, engañar halagando* ANGL. *To entyſe and allure by faire wordes* } Terent. *in Phorm.* Is ſenem per epiſtolam pellexit Cic. 1 *de Orat.* Maiorem partem ſententiarum ſale tuo, & lepore, & politiſſimis facetijs pellexiſti. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a* 2. Si pellexerunt, (eum) perditum amittunt. Componitúrque ex per, & lacio, mutatis r in l, & a in i Feſtus, Lacit, decipit, inducit. Lax, lacis verò, fraus eſt. A lax, lacio fit: vnde & Lacto, as: & compoſita, Allicio, Elicio, Illicio, & alia Legitur quoque Perlicio apud Liuium 4. *pro eodem.* Negotium (inquit) datur, vt quos quiſque poſſet ex collegio Tribunorum ad interceſſionem perliceret. Pellicio tamen, & pellexi & pellectus magis in vſu ſunt quàm perlicio, aut perlexi. Perlectus verò in iſta ſignificatione nequaquam haberi puto, ſed Pellectus tantùm, ne à perlego putaretur.

Pēllĭcātŏr, is, qui blanditijs aliquem in fraudem pellicit. { מפתה *nephatteh.* ἀπατητής. GAL. *Trompeur ſous beau ſemblant, amadoneur, enjoleur.* ITAL. *Luſinghiero.* GERM. Ein anreitzer / locker / der einen mit ſüſſen worten vberkompt. HISP. *El que atrahe con halagos.* ANG. *An allurer or entyſer by faire wordes.* } Ellicitus.

Pellicor, pellicem ago.

PĔLLIS, is, dicitur quum eſt à carne ſeparata, quæ cutis antea dicebatur. { עור *hor.* δέρμα, δορά. GAL. *Vne peau, vne paune* ITAL. *Pelle.* GERM. Ein haut oder fel. HISP. *La pelleja ò cuero.* ANG. *The ſkinne, an hide, a pelte.* Oſſa atque pellis totus eſt, ita cura macet. Plaut. *Aul. ſc.* 5 *a.* 3. Oſſa atque pellis ſum miſera macritudine. Idem Capt. *ſc.* 2. *a.* 1.

Pellibus & ſetu arcent mala frigora braccis,

Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.* Iuuen. *Satyr.* 10.

Diſſimilemque ſui deformem pro cute pellem.

Cic. 1. *de nat. deor.* Quam tu nunquam, ne in ſomnis quidem vides, niſi cum pelle caprina cum haſta, cum ſcutulo. Virg. 8. *Æneid.*

——*quum fulua leonis* *Pellis obit totum.*

Idem 11. *Æneid.*

Cur pellis latos humeros erepta iuuenco

Pugnatori operit.

Pellis pro mantica & inuolucro veſtis, ſupellectilis aliorúmque vtenſilium, & ſarcinarum. Petron. Ego vos iam in duas pelles coniiciam, vinctóſque loris in veſtimenta pro ſarcinis habebo. Perſius.

Iam pueris pellem ſuccinctus & anaphoram aptas.

¶ Pro tentorio, per metonymiam materiæ. ¶ Quieſcere in propria pelle, eſt contentum eſſe ſua ſorte, nec quicquam ſupra vires affectare. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 5.

Vel meritò quoniam in propria non pelle quieſſem.

¶ Detrahere pellem alicui, metaphoricè dictum eſt pro Detegere animum alicuius Horat. 2. *Serm. Satyr.* 1.

——quid quum eſt Lucilius auſus
Primus in hunc operis componere carmina morem?
Detrahere & pellem, nitidus qua quiſque per ora
Cederet introrſum turpi!

¶ Sub pellibus eſſe, hoc eſt, in caſtris ſtatiuis. Cicer. 4. *Academ.* Vt non multum Imperatori ſub ipſis pellibus otij relinquatur. ¶ Dicta pellis (vt quidam putant) a pellendo, quòd externas iniurias tegendo repellat. Hæc poſtquam concinnata eſt ad calceos & cætera opera facienda, aluta dicitur. Varro, Paſceolus, ſaccus eſt ex aluta factus.

Pellĭcŭlă, æ, diminut. Parua pellis { [illegible]. GALL. *Petite peau.* ITAL. *Pelliccina* GERM. Ein heutlin oder fellin HISP. *Pelleja pequena.* ANGL. *A skinne skinne or tine* } Cic. *pro Muran.* Atque ille homo eruditiſſimus, ac Stoicus ſtrauit pelliculis hœdinis lectos Punicanos, & expoſuit vaſa Samia: quaſi verò Diogenes Cynicus eſſet mortuus, &c. ¶ Continere ſe in pellicula, prouerbium eſt, intra ſuam ſortem ſe continere. Mart. *lib.* 3.

Luſiſti, ſatis eſt: ſed te, mihi crede, memento,
Nunc in pellicula cerdo tenere tua.

¶ Curare pelliculam, eſt corpus ſuum molliter tractare. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 5.

——ire domum atque pelliculam curare iube.

¶ Veterem pelliculam retines, hoc eſt, priſtinos mores. Perſius *Satyr.* 5.

Sin tu quum fueris noſtræ paulò antè farinæ,
Pelliculam veterem retines & fronte politus
Aſtutam vapido ſeruas ſub pectore vulpem.
Quæ dederam ſuprà repeto funémque reduco.

Pellĭcĕŭs, a, um, quod eſt ex pelle, vt Veſtis pellicea. { [illegible] GAL. *De peau, fait de peau.* ITAL. *Di pelle.* GERM. Von heuten/belzin. HISP. *Coſa de materia di pelleja.* ANGL. *Of a skinne.* } Hieron. *contra Iouin* Deiecti in vallem lacrymarum, tunicis conſutis & pelliceis veſtirentur ¶ Dicitur & pellicius eadem ſignificatione. Lampridius *in Heliogab.* Sella pellicia.

Pellītŭs, a, um, quod pelles habet, vel pellibus tectum eſt. { [illegible]. GAL. *Qui eſt couuert de peaux, ou fourré de pannes.* ITAL. *Pelliƶatto.* GERM. Mit belzen/oder fellen bedeckt. HISP. *Veſtido de pellejas.* ANGL. *That is couered or furred with skinnes.* } Propert. *lib.* 4.

Pellitos habuit ruſtica chorda patres.

Horat. 2. *Carm. Ode* 6.

Dulce pellitis ouibus Galeſi
Flumen & regnata petam Laconi
Rura Phalanto.

Pellĭcŭlo, as, Pellibus alligatis obturo. { [illegible]. GALL. *Couurir, ou eſtoupper de peaux ou de cuir.* ITAL. *Coprire con pelle.* GERM. Mit einem fell vermachen oder verſtopffen. HISP. *Cubrir ò tapar con pelle(as).* ANGL. *To furre or couer with skinnes* } *lib.* 12. *cap.* 46. Vas operculatum pelliculant. *Ibid cap* 39. In alia vaſa deliquare, & confeſtim opercula gypſare, & pelliculare.

Pellĭo, qui veſtes pelliceas & alia ex pellibus opera facit. { [illegible]. GALL. *Pelletier, peaucier.* ITAL *Pelliccaio.* GERM. Ein kürſner / belzmacher. HISP. *Pellejero.* ANGL. *A ſkinner or furrier . à pelmonger.* } Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Quaſi ſupellex pellionis, palus palo proximus.

Pello, as, inuſitatum, à quo Appello, compello, interpello.

PELLO is, pepuli, pulſum percutio, ferio. { [illegible] *hidhiach* [illegible] *hadhuach* [illegible] *dachaph.* [illegible]. GALL *Pouſſer, debouter, chaſſer* ITAL. *Percuotere, ſcacciare.* GERM. Schlagen/klopffen/ auſtreyben/hinſtoſſen. HISP. *Herir empuxar.* ANGL. *To expell or put out.* } Plaut. *in Amph.* Quid minitabas te facturum, ſi iſtas pepuliſſem fores? Ter. *in Andr.* Túne has pepuliſti fores? ¶ Aliquando ponitur pro abigo, extrudo, [illegible]. Pelle animo timorem: mox aderit gnatus. ¶ Iungitur etiam ablatiuo cum præpoſitione à: vt Pelle hunc à foribus, apud Plaut. *in Amph.* Item cum præpoſitione de, vt Non potuit pelli de ea ſententia. Item cum è, vel ex: vt Pellere aliquem è foro, vel ex templo Nonnunquam etiam ſine præpoſitione: vt Pellere patria, ciuitate, regno, agro, ſedibus.

Pulſus Ariſtides, nec tamen vrbe ſua,

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

In numerum pulſa brachia verſat aqua.

idem *ibid Eleg* 1. *lib* 4.

——Pulſis melioribus annis
Venerat iam canities,

idem *Eleg. vlt lib.* 4. *Triſt.* &c. Iungitur etiam accuſatiuo cum præpoſitione in Cicer. 2. *de Orat.* In exilium pulſus eſt. ¶ Ponitur interdum pro exagitare, affligere. Idem *ad Nigidium lib.* 4. *Epiſt.* Quanquam enim nulla meipſum priuatim pepulit inſignis iniuria. Et Liu. *lib.* 10. *bell. Punic.* Hoc non mediocri cura Scipionis animum pepulit: nullius enim forma pepulerat captiuæ ¶ Hinc fiunt Pulſo, pulto, pulſus, & nonnulla alia quæ ſuis locis explicantur. Item compoſita Appello, Compello, Depello, Expello, Impello, Propello. A ſupino pulſum fit frequentatiuum Pulſo, as, de quo mox.

Pŭlſus, us, Impulſio, motus, ictus, verberatio. { [illegible] *madduach* [illegible] *dochi* [illegible] *madhchephah* [illegible]. GAL. *Pouſſement, battement, chaſſement.* ITAL. *Percuſſione.* GERM. Ein trib oder ſtoſz. HISP. *Empuxon.* ANG. *Any expelling or putting out.* } Cic. 1. *Tuſcul.* Inanimum eſt omne quod pulſu agitatur externo. Idem 1. *de Oratore*, Impetus, pulſúſque remotum. Virg 11. *Æneid.*

——pulsúque pedum tremit excita tellus.

Item Pulſibus aquarum. Gell. *cap.* 28 *lib.* 1. ¶ Pulſus item. { [illegible]. GALL. *Le pouls.* ITAL. *Polſo* GERM Das ſchlagen der pulſaderen. HISP. *Pulſo* ANGL. *The pulſe the mouing of the arteries.* } A medicis appellatur motus arteriarum ex ſpiritus reciprocatione, & ex ſyſtole, diaſtoléque cordis proficiſcens. Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Arteriarum pulſus in cacumine maximè membrorum euidens, inde fere morborum, in modulos certos legéſque metricas per ætates ſtabilis, aut citatus, aut tardus. Idem *lib.* 7. *cap.* 51. venarum percuſſum appellat [illegible], venas ſumens pro arteriis. Venarum (inquit) inæquali, aut formicante percuſſu.

Pŭlſo, as, pro quo & apud Comicos, non rarò dicitur Pulto, as, are: de quo infra. Frequentatiuum, à pello, percutio, verbero. { [illegible] *hichchah* [illegible] *hithdakaph* [illegible] *taphas.* [illegible] GALL. *Pouſſer, heurter, frapper.* ITAL. *Battere, percuotere.* GERM. Heftig ſchlagen oder ſtoſſen/treiben. HISP. *Herir.* ANG. *To thumpe, to ſtrike, to knocke.* } Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 4.

Infeſto pede pulſat humum Taurus.
——vndas (frigore concretas) vngula pulſat equi,

Ouid. *El.* 10. *lib* 3. *Triſt.* Cicer. 6. *Verr* Sex lictores circumſiſtunt, valentiſſimi ad pulſandos verberandóſque homines exercitatiſſimi, Terent. *in Adelph* Sed quis hoc oſtium pulſauit? Virg. 4. *Æneid.*

——cui nubibus atris
Piniferum caput & vento pulſatur & imbri.

¶ Transfertur & ad animum. Plaut. *in Epid.* Id ego experior, cui in vnum multa confluunt, quæ meum pectus pulſant. ¶ Interdum pulſare ponitur pro violare, lædere. Virg. *lib.* 12. *Æneid.*

Pulſatos referens infecto fœdere diuos.

Sueton. *in Tiber. cap.* 2. Nonnulli in altercatione & iurgio Tribunos pleb. pulſauerunt. ¶ Pulſari item dicuntur fides, vel inſtrumenta muſica, quum chordæ digitis, vel plectro attrectantur, vt ſonum edant, [illegible]. Virg. 6. *Æneid.*

Iamque eadem digitis, iam pectine pulſat eburno.

Campana quoque pulſari dicitur, quum aut reſtibus, aut pedibus impulſa, aut malleo icta ſonitum reddit. Pulſari ponitur aliquando pro conueniri, & in iudicium vocari. Cic. *Verr.* 5. Pro decuma quum pulſatus à venerio eſſet dedit H-S. ſedecim millia. Vlp. *l.* 11. §. 10. *D. de inter. in iur. fac.* Qui interrogatus reſponderit ſic tenetur quaſi ex contractu obligatus pro quo pulſabitur Hotoman.

Pulſans, tis, part. { [illegible] *tophes* [illegible] *nogeph* } Iuuen. *Satyr.* 9.

——& cum luſore catello
Cymbala pulſantis legatum fiet amici.

Virg. *lib.* 3 *Georg.*

——Exultantiaque haurit
Corda pauor pulſans.

Pŭlſātŭs, a, um, aliud part. Verberatus. { [illegible] *muchchih.* [illegible]. GALL. *Frappé* ITAL *Percoſſo.* GERM. Heftig geſtoſſen / geſchlagen/getriben. HISP *Herido.* ANGL *Striken, knocked, beaten.* } Plin. *lib.* 12. *c.* 9. Pulſare flaccidas arbores: Æquor pulſatum remige. Ouid. 3. *de Ponto*, Saxa pulſata. Virg. 3. *Æneid.*

Pulſandus. a, um, [illegible], vt area pulſanda equis, Ouidius 3. *Amor. Eleg.* 14.

Pŭlſātĭo, nis, pulſandi actus. { [illegible]. GAL. *Frappement heurtement.* ITAL. *Percuotere, percoſſa.* GERM. Das ſchlagen/ſtoſſung. HISP. *Herimiento, herida.* ANGL. *A thumping or knocking.* } Liu. *lib* 11. Ea maiore cũ ſonitu quàm vulnere vllo, pulſatio ſcutorum parumper ſuccedentes Romanos tenuit. ¶ Cæterùm inter pulſationem & verberationem hoc intereſſe Offilius docet verberare eſt cum dolore cædere pulſare ſine dolore.

Pŭlſātŏr, is. { [illegible] *tophes* [illegible] *noghen.* [illegible]. GAL. *Frappeur.* ITAL. *Chi percuote.* GERM. Ein ſchlager. HISP. *Heridor* ANGL. *A thumper or knocker.* } Val. Flac. 5. *Argon* —citharæ pulſator Apollo. ¶ Huius compoſita ſunt Compulſo, Expulſo, quorum ſignificata ſuis locis traduntur.

Pulſatiles venæ, a quibuſdam appellatæ ſpiritus ſemitæ, quas medici Græco vocabulo Arterias vocant, [illegible]. Agitantur enim illæ perpetuo quodam pulſu ex ſyſtole & diaſtole cordis proficiſcente.

Pulſula, æ, diminut. pro ampulla & puſtulla. Mart. *lib.* 14.

Feruida ne triſto tibi pulſe pulſula ſurgat,
Exornent docilem garrula plectra lyram.

Quo loco fortaſſe legendum *puſtula.*

Pŭlto, as, pulſo, fitque à ſupino pultum quo antiqui vtebantur. { [illegible] *hicchah* [illegible] *hithdakeph* [illegible] *taphas.* [illegible]. GALL. *Pouſſer frapper, heurter.* ITA. *Percuotere picchiare, battere.* GER. Heftig oder anklopfen. HISP. *Herir* ANGL. *To beate or knocke* } Plaut. Pultando contregi fores. Terent. Ceſſo iam pultare oſtium. Plaut. *Amphitr.* Pultabo fores. Et *Aſin ſc.* 3 *a.* 2. I, puere, pulta Item, Neque quicquam melius eſt quàm vt hoc pultem (oſtium) Idem *Pſ ſc.* 7. *a.* 4. Feri placidè pulta Idem *Menach. ſc.* 2. *a.* 1. Pultando, foribus exitium affero Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. Fores pultabo Idem *Menach ſc.* 6 *a.* 5. Quomodo pultare potui. Idem *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2. Pultando pedibus pene confregi aſſulas. *Ibid* Si denuò pultaueris oſtium. Idem *Amph.* Pectus digitis pultat. Cor credo euocaturus eſt foras. Idem *Mil ſc* 2 *a* 2. Te compendium facere pultandi volo Idem *Pſ. ſc.* 2. *a.* 2. Pultabo. Heus ecquis iſtas aperit fores? Idem *Moſt. ſc.* 2. *a.* 2.

Pellonia, dea, a qua fingebant pelli hoſtes

Pĕllos, ſiue pellus, i, [illegible], auis eſt ex genere ardeolarum, ita dicta, vt putant, ab aduerbio [illegible], quòd eſt prope, quod minus alte volet, quàm cæteræ ardeolarum ſpecies. Plin. *lib.* 10. *c.* 60.

Pĕllūcĕo, es, luxi, Tranſluceo, quaſi perluceo. { [illegible] *hephiah.* [illegible]. GAL. *Reluire, eſtre clair en ſorte qu'on voye à trauers.* ITAL. *Tranſparire, riſplendere.* GERM. Durchſcheinen / durchſichtig ſein, HISP. *Transluzir.* ANGL. *To ſhyne and giue light thorough.* } Iuuenal. *Satyr.* 2.

Acer & indomitus, libertatiſque magiſter.
Cretice pelluces.

Plaut. *in Aulul.* Quin exta inſpicere in ſole etiam viuo licet. Ita is pellucet, quaſi laterna Punica. Idem *Rudente*, Nam nunc pellucet ea quam cribrum crebrius. Ita ſint iuncti ne commiſſura pelluceat. Quint. ¶ Oratio pellucens, id eſt, clara & aperta. Cicer. *de clar. Orat.* Ita reconditas exquiſitáſque ſententias mollis & pellucens veſtiebat oratio.

Pelluo, idem quod perluo, de quo infrà, [illegible].

Pellucidus, vide *Perlucidus.*

Pellŭlum

Pellúuium, ij, & Pelluuia, æ, vas in quo lauantur pedes, ſicut Malluuium & Malluuia, vas in quo lauantur manus. { ποδονιπτήρ. GALL. *Vn baſſin à lauer les pieds.* ITAL. *Vaſo doue ſi lauano i piedi.* GERM. Ein fußbecken in welchem man die füß wäſcht. HISP. *El bacin para lauar los pies.* ANG. *baſin to waſh ones feete in.* } Dictum pelluuium a pelluendo. Hoc idem polluberum dicitur. Labrum autem commune eſt, quemadmodum & peluis.

Pelopea, πελόπεια. Thyeſtis filia, quæ à patre grauida facta inſignis formæ infantulum peperit, quem recenter natum, ne turpitudo ſua palam fieret, feris deuorandum in ſyluis reliquit. Euenit tamen diis ita volentibus, vt paſtor quidam illac iter faciens, in puerum incideret: qui miſericordia motus domum ſuam illum detulit, lacteque caprino illum educauit. Vnde & Ægiſthus eſt appellatus. Hic poſtea quum in virum adoleuiſſet, Atreum patruum ſuum Thyeſtis inſtinctu interfecit. Clytemneſtram quoque abſente Agamemnone per adulterium polluit, virúmque eius e Troiano bello redeuntem, ab illa adiutus, interemit. ¶ Pelopea item Lydiæ vrbs, alio nomine Thyatira & Semiramis appellata. Autor Steph. ¶ Pelopea item tragœdiæ nomen, miſerabiles Pelopeæ Thyeſtis caſus ærumnáſque continentis. Iuuen. *Satyr.* 7.

Præfectos Pelopea facit, Philomela tribunos.

Pelopeus, & Pelopeius vide *Pelops*.

Pelopidas, πελοπίδας, Thebanus, rei militaris gloria clariſſimus, arctiſſimóque amicitiæ fœdere cum Epaminunda coniunctus. Vitam eius Plutarchus conſcripſit.

PELOPONNESVS, πελοπόννησος, Nobiliſſima totius Europæ peninſula Iſthmo anguſtiſſimo Græciæ annexa, inter duo maria Ægæum & Ionium, platani folio ſimilis, anguloſis receſſibus duos efficiens ſinus, ab Ortu Saronicum: Criſſæum, ſiue Corinthiacum ab Occaſu, ſex millium anguſtiis diremptos. Eius deſcriptio eſt apud Liuium *lib.* 2. *d.* 4. Olim Apia & Pelaſgia appellata. ¶ Poſtremo Peloponneſus dicta eſt a Pelope Tantali filio, qui quum OEnomaum Eleorum regem curuli certamine ſuperaſſet, Hippodamiam filiam eius vxorem duxit, regnumque dotale accepit, totámque illam peninſulam Peloponneſum appellauit. Habet in circuitu circiter CCCLXIII M. paſſuum, ampliſſimis olim habitata vrbibus. Ex quibus clariſſimæ fuerunt Corinthus, in ipſo ſtatim Iſthmo ſita: deinde Argos, Mycenæ, Lacedæmon, Patræ, Meſſene, Corone, Methone, Elis, Piſa, aliæque complures. Hodie Moream appellant Veneti.

Peloponeſius, a, um. Quintil. Peloponeſia tempora, i. tempora belli Peloponeſiaci.

PELOPS opis πέλοψ, Tantali Phrygiæ regis & Taygetes filius, cuius pater quum deos in terris peregrinantes hoſpitio excepiſſet, vt certo aliquo argumento diuinitatem eorum experiretur, filium ſuum illis epulandum appoſuit, a cuius eſu quum dii cæteri abſtinuiſſent, ſola Ceres humerum eius dextrum abſumpſit. Quem quum Iupiter denuo ad vitam reuocaſſet, eburneum ei humerum reſtituit. Poſtea verò quum adoleuiſſet, relicta patria in Elidem ſe contulit, vbi id temporis regnabat OEnomaus, qui vnicam habebat filiam nomine Hippodamiam, & forma eximiam, & regni totius hæredem, iiſque nominibus a procis plurimis ambitam. Verùm OEnomaus quum oraculo doctus eſſet, fore vt generi opera interiret, duriſſimam hanc procis conditionem tulit, vt qui nuptiis filiæ potiri vellet, ſecum prius curuli certamine contenderet, idque ea lege vt victorem filiæ ſuæ coniugium, & regni ſui hæreditas, victum mors ſequeretur. Quum igitur iam complures equorum (quos perniciſſimos habebat) celeritate ſuperaſſet neciq́ue tradidiſſet, Pelops (qui & ipſe puellæ amore tenebatur) ſibi alia via rem aggrediendam ratus, Myrtilum aurigam eius pretio corrupit, vt fragiles currui axes ſubiungeret. Quo facto OEnomaus vna cum curru corruit, membriſque omnibus ea ruina colliſis mortuus eſt. Pelops igitur & coniuge potitus & regno, vniuerſam Cherroneſum de ſuo nomine Peloponneſum appellauit. Autor Strab. *lib.* 8.

Pělŏpēūs a, um πελόπειος, & diuiſa Græca diphthongo Pelopeius, πελοπήιος, per quinque ſyllabas a nomine Pelops deductum. Propert. *lib.* 3. *Eleg.* Infamis ſtupro ſtat Pelopea domus. Ouid. 8. *Metam.*

Ipſe locum vidi, nam me Pelopeia Pittheus
Miſit in arua ſuo quondam regnata parenti.

Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.*

Hic pro ſuppoſita virgo Pelopeia cerua, id eſt, Iphigenia.

Pělōris, idis, πελωρίς, genus conchæ. Horat. 2. *Serm. ſat.* 4.

Murice Baiano melior Lucrina peloris.

Plin *lib.* 32. c. 11. videtur inter cancrorum genera annumerare.

Pelorus, πέλωρος, vnum ex tribus Siciliæ promontoriis, quod in Italiam vergens, Scyllæ aduerſum eſt, ita dictum à Peloro Annibalis gubernatore, quem is in Syriam fugam parans (vt Pomp. Melæ placet) ibi interemit, ſe ab eo proditum ratus eò quòd procul intuēti continua videbantur eſſe littora, pelagúſque minime peruium. Val. *lib.* 9. *cap. de temeritate*, Pelorum hunc ab Annibale interfectum arbitratur eo tempore quo is à Petilia ſoluens, in Africam reditum parabat a ſuis reuocatus, vt patriæ periclitanti opem ferret aduerſus Scipionem. { Das vorgebirg Siciliae gegen Italia. } Quæ ſententia videtur multo veriſimilior. Non enim video quid ex Africa Syriam petenti, in Siculo freto fuerit negotii: niſi quis hoc prætexat, vi tempeſtatis eo fuiſſe appulſum. Seru. explicans illud Virg. 3. *Æneid.*

Aſt vbi digreſſum Siculæ te admouerit oræ
Ventus & anguſti rareſcent clauſtra Pelori,

quanquam cum Valerio videtur ſentire fatetur tamen etiam ante Annibalis tempora promontorium hoc Pelorum fuiſſe appellatum. Polybius quoque in primo bello Punico alio nomine non vtitur.

PĔLTA, æ, { סחרת *ſochéreth*. πέλτη. GALL. *Vne targe ou pauois en façon de croiſſant.* ITAL. *Targhetta, brocchiera.* GER. Ein kleiner halbrunder ſchilt. HISP. *Adarga ò eſcudo redondo.* ANGL. *A bukler or targe lik an half moone.* } Scutum exiguum, lunæ ſemiplenæ imaginem referens, quo genere Amazones præcipuè in præliis vti ſolent. Virg. 1. *Æneid.*

Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis.

Scuta Amazonica vocat Nonius. Plin. *lib.* 12. *c.* 5. Foliorum latitudo peltæ effigiem Amazonicæ habet. Peltæ amazonicæ & ſecures. Suet. *in Neron. cap.* 44.

Peltaſta, πελταστής, qui peltam geſtat.

Peltaſticus, a, um, πελταστικός, ὁ, ad peltaſtam pertinens.

Pěltātus, a, um, adiect. Pelta armatus. { ὁ πελταστής, ὁ & ὁ πελτοφόρος. GALL. *Armé de targe ou pauois.* ITAL. *Armato di targa ò brocchiero.* GERM. Der ein ſolchen kleinen vnd halb runden ſchilt tregt zum ſtreit. HISP. *Armado de adarga, o eſcudo redondo.* ANG. *Armed with a bukler or targe.* } Liuius *lib.* 28. Menippum item quendam ex regiis ducibus, cum mille peltatis (pelta cetræ haud diſſimilis eſt) Chalcidem mittit. Hi etiam Græco nomine appellantur peltaſtæ, πελτασταί. Liu. *lib.* 31. Nocte ceratos, quos peltaſtas vocant, loco opportuno inter bina caſtra in inſidiis abdiderat.

Peltifer, aliud adiect. idem: vt, Puellæ peltiferæ. Statius 12. *Thebaid.*

Peltæ, arum, πέλται. Phrygiæ oppidum, a quo vicinus campus, Peltinus appellatus eſt. Vide Strab. *lib.* 12. *c.* 13.

Pěluis, vaſis genus pedibus abluendis præcipuè deſtinatum, pelluuium. { מזרק *mizrák*. λεκάνη, ποδόνιπτρον. GALL. *Vn baſſin à lauer, vn lauoir.* ITAL. *Conca.* GERM. Ein becken ſonderlich auf dem man die füß wäſcht. HISP. *Bacin para lauar los pies.* ANGL. *A lauer or baſin to waſh in.* } Varr. 4. *de ling. Lat.* Peluis, inquit, Quaſi pedeluis a pedum lauatione. Alii peluim a pelluendo dictam tradunt, putántque ſinum eſſe aquarium in quo variæ res pelluntur. Iuuen. *Satyr.* 3.

Vt ſint contenta patulas effundere pelues.

Cato *cap.* 10. Peluis vna. Vide Baſſium.

PELVSIVM, ij, πηλούσιον, oppidum in extrema Ægypti ora, quæ Caſiotidi contermina eſt, a quo & extremum Nili oſtium in quo Ægyptus ab Aſia terminatur, Peluſium, ſeu Peluſiacum appellatum eſt. Hanc vrbem condidit Peleus Achillis pater monitu deorum poſt luſtrationem. Eo enim tempore Peleus furiis agitabatur, quia fratrem Phocum interemerat.

Pē-ūſius, a, um, πηλούσιος. & Peluſiacus, a, um, pen. corr. πηλουσιακός. Martial. *in Xeniis,*

Accipe Niliacam Peluſia munera lentem.

Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Nec Peluſiacæ curam aſpernabere lentis.

Pelūſia mala legimus apud Colum. *lib.* 5. *c.* 10.

Peluſiotæ, πηλουσιῶται, populi in extremis finibus Ægypti, Peluſium oppidum incolentes, ea in parte, qua Ægyptus Arabiæ contermina eſt. Hieronym. *contra Iouin.* Impelle (ſi vales) Peluſioten, vt manducet cæpe.

Pēminoſus, a, um, vel potiùs Pæminoſus per æ diphthongum in prima ſyllaba, quod mali eſt odoris, ita dictum à pædore. { εὐρωτιάω. GAL. *Craſſeux, ord & ſale, qui ſent mal.* ITAL. *Di cattiuo odore.* GERM. Stinckend. HISP. *Coſa de mal olor.* ANGL. *That hat an ill ſauour and ſtincketh.* } Varro *de re ruſt. lib.* 1. *cap.* 51. Aream eſſe oportet pro magnitudine ſegetis, potiſſimum rotundam, & ad medium paulum extumidam (vt ſi pluerit, non conſiſtat aqua, ſed vt quam breuiſſimo itinere extra aream defluere poſſit, omnino portò breuiſſima in rotundo è medio ad extremum) ſolida terra pauitam, maximè ſi eſt argilloſa, ne ſitu peminoſa in rimis eius grana oblitteſcant. Sic enim legit Feſtus. In caſtigationibus tamen Varronis exemplaribus legitur, Ne æſtu rimoſa.

[Pempte, dies Iouis. Niceph. l. 9. b.]

Penarius, vide *Penus*.

PENATES, penatium, penatibus, tantùm pluraliter. Suet. *in Neron. cap.* 31. Penatium Deorum ſimulachra in templis. Dicti ſunt dii domeſtici, vt inquit Cic. *lib.* 2. *de nat. deor.* quod penes nos nati ſint, vel quod non longe abſint ab hac vita, ſiue quòd penitus inſideant, ἐγκαρδίους θεούς. Ex quo etiam penetrales a Poetis vocantur. Alii a penu hoc nomen deriuant. Macrob. *lib.* 3. *Saturn.* *lib.* 4. Penates eſſe dicunt per quos penitus ſpiramus, per quos habemus corpus, per quos rationem animi poſſidemus. Terent. *in Phorm.* At ego deos Penates hinc ſalutatum domum Deuortar. Virg. 1. *Æneid.*

Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor,
Ilium in Italiam portans, victóſque Penates.
Celebrare domum, patrióſque Penates,

Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.*

Pěnātiger, a, um, gerens Penates. Ouid. 15. *Metam.*

Hæc Helenum cecíniſſe Penatigero Æneæ
Mente memor refero.

Penatores, vide *Penus*.

[Pencina, lacinia, vel ſtola. Gloſſ. Iſid.]

PĔNDEO, es, pependi, penſum, In ſublimi ſum, ſuſpenſus ſum. { תלה *taláh*. κρέμαμαι, ἐκκρέμαμαι. GALL. *Eſtre pendant, pendre.* ITAL. *Pendere.* GERM. Hangen. HISP. *Eſtar colgado ò ſuſpenſo.* ANG. *To be hanged or to hang on ſome thing.* } Tractum a pennis auium. ¶ Abſolute eſt vſus Terent. *in Eunuch.* Tu iam pendebis qui ſtultum adoleſcentulum nobilitas flagitiis. ¶ Aliquando ablatiuo iungitur cum præpoſitione a, vel ab: vt Sagittæ pendebant ab humero. Cic. 6. *Verr.* Aliquando cum præpoſitione de, vt Pendere de rupe. Virg. 1. *Eclog.* Item cum præpoſitione ex, vt Pendere ex arbore. Cic. 5. *Verr.* Nonnunquam etiam ſine præpoſitione. Vir. 4. *Eclog.*

Incultiſque rubens pendebit ſentibus vua.

¶ Aliquando iungitur accuſatiuo cum præpoſitione per. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 2. Nudus vinctus centum pondo es, per pedes quando pendes. Qui geſtant & auſcultant crimina, omnes pendeant, Geſtores linguis, auditores auribus. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Niſi item vnam (noctem) liberatus quam perpendi perpetem. Idem *Amph.* Miſer qui amat. Le. Qui pendet miſerior eſt. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 3. Facis mihi iniuriam. Fateor, quia non pendes maximam. Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 4. Quæ pendent indemnata. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Ouid. 5. *Faſt.*

Aſpicit hos, ut fortè pependerat arbore mater (Nephele.)

Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 3. Vbi cauſam dixeris pendens adueríus octo viros lorarios. Pendet nefariæ proſcriptionis tabula. Seneca. ¶ Per tranſlationem Pendeo ponitur pro dependeo, ſiue nitor, ἐξαρτῶμαι, ἐξήρτημαι. Ouid. 3. *de Ponto*

Pendet & à veſtra noſtra ſalute ſalus.

Idem 3. *Faſt.*

Pendet ab officio ſpes mihi magna tuo.

¶ Pendet tua fortuna in mea. Senec. *cap.* 3. *de conſol. ad Helu.* Pendere omni vita,& Pendere ad vota ſua.Idem *c.*2.*de tranq.* Et *cap.*1. Ne ſemper caſuro ſimilis pendeam. ¶ Pendêre ex nutu alterius dicitur, qui per omnia alterius addictus eſt voluntati. Liu. 5. *bell. Maced.* Ea autem in libertate poſita eſt, quæ ſuis ſtat viribus, non quæ ex alieno pendet arbitrio. ¶ Pendêre ex fortuna dicitur, qui ad omnes fortunæ flatus circũagitur, Cic. *in Parad.* Cui ſpes omnis & ratio, & cogitatio pendet ex fortuna, huic nihil eſſe poteſt certi, nihil quod exploratum habeat permanſurum ſibi vnum diem. ¶ Quandoque ponitur pro cruciari, & in pœna eſſe, ſiue dubium eſſe, aut animo ſuſpenſum eſſe, hoc eſt, dubitare, hæſitare. ἀπορεῖν &c. & ſic conſtruitur cum genitiuo vel ablatiuo, & interdum ponitur abſolute. Cic. 1. *Tuſc.* Quod ſi expectando, vel deſiderando pendemus animis, cruciamur & angimur. Idem *in Hortenſio.* Et qui expectat, pendet animi. ¶ Pendêre etiam dicitur, qui nimio deſiderio alicuius rei intentus, ceſſat ab omni alio opere, & id vnum ſolicitus expectat. Ouid *in Epiſt. Penelopes,*

Narrantis coniux pendet ab ore viri.

Virg. 6. *Æneid.*

Dum conſulta petis, noſtróſque in limine pendes.

Pendere promiſſis, eſt moueri promiſſis & affici. Cic. *ad Quint. fratr. lib.* 3. *e.* 21. Cæſaris amore, quem ad me perſcripſit, vnicè delector: promiſſis iis quæ oſtendit, non valde pendeo. Pendere leui momento dicitur Fides, quæ facilè corruit. Liu. *lib.* 2. Pendere animi pro animo: more antiquo, id eſt, Dubium eſſe. Plaut. *Merc.*—ego animi pendeo. Quid illud ſit negotij, Iubet ſcire me. Cicero *Attic. lib.* 8. Pendeo animi expectatione Corfinienſi, in qua de ſalute Reipub decernitur ¶ Item pro ceſſare, &c. Virg. 4. *Æneid.* —pendent opera interrupta, minæque murorum ingentes. ¶ Ponitur aliquando pro ponderare, ſiue pondus efficere, ait Budæus. Plin. *lib.* 21. *cap. vlt.* Cyathus pendet per ſe drachmas decem. In eadem ſignificatione legitur & Pendo, is, per tertiam coniugationem. ¶ Pendere rei dicebantur, quorum nomina in programmate, id eſt, tabula pendula publicè propoſita, atque ſuſpenſa erant. Sueton. *in Domit. cap.* 9. Reos, qui ante quinquennium proximum apud ærarium pependiſſent vniuerſos diſcrimine liberauit. Idem Suet. *in Claud. cap* 9. Vt in vacuum lege prædiatoria venalis pependit ſub edicto præfectorum. ¶ Huius compoſita ſunt, Appendeo, Dependeo, Impendeo, Propendeo, & Suſpendeo, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Pĕndēns, participium, & aliquando nomen ex participio. {תלוי *tolúi.* κρεμάμενος, ἀπαιωρούμενος. GAL. *Pendãt qui pend.* ITAL. *Pendente.* GERM. Hangend. HISP. *Suſpenſo que pende.* ANGL. *He that hangeth.*} Pendentes alas dixit Plin. *lib.* 10. *c.* 38 & Pendens vinum. Cato *cap.* 144. hoc eſt, vinum quod adhuc in ipſa vite pendet, & nondum ex vuis expreſſum eſt. ¶ Pendens in verbera. Virg. 10.

Lucagus vt pronus pendens in verbera telo.

Admonuit biiuges

Plaut. *Men. ſc.* 5. *a.* 5. At ego te ſtimulis pendentem fodiam triginta dies. Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Sæpe ſonant moti glacie pendente capilli.

Pendentia (bona) ex ſorte incerta. Senec. *c.* 10. *de conſol. ad Mart.*

——Pendentem dum tu circumſpicis orbem,

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 2. *Triſt.*

Pendentéſque ſuper claudantur, vt omnia cælo.

Tibull. *lib.* 4.

‖ Pendens vindemia, vt pendens vinum dixit Cato. Iulianus *d. lib.* 19. *t.* 1. *l.* 25. Qui pendentem vindemiam emit, ſi vuam legere prohibeatur, &c.‖

Pendigo, velamen, quo amiciuntur ſimulacra, &c. quaſi &c. Suidæ.

Pĕndŭlus, a, um, quod pendet. {תלוי *tolúi.* κρεμαστὸς, αἰωρούμενος. GALL. *Pendant, penchant, qui pend.* ITAL. *Pendente.* GERM. Hangend / oder hangechtig. HISP. *Colgado en el ayre, ſuſpenſo.* ANGL. *That hangeth.*} Ouid. *Epiſtol.* 2.

Laſſaret viduas pendula tela manus.

Col. *lib.* 2. *c.* 18. Tum deinde macriora & pendula loca, menſe Februario Luna creſcente, fimo iniunda ſunt. Ouid 4. *Faſt.*

Pendula cæleſtes libra mouebat aquas.

Pēnſĭlis, e, quod ſuſpenſum & ſublime eſt. {תלוי *tolúi.* κρεμαστὸς. GALL. *Pendu en l'air.* ITAL. *Soſpeſo & pendente.* GERM. Das hangt oder gehenckt iſt. HISP. *Coſa colgadiſſa.* ANGL. *That is high and hangeth in the air.*} vt, Penſilis hortus, qui in ſumma ædium contignatione, vel in ſolario, vel in aëre ſublimis conſitus ſit. Plin. *lib.* 19. *c.* 5. Penſiles eorum hortos promouentibus in ſoles totis olitoribus, &c. Sic. Penſilis vua. Horat. 2. *Serm. ſat.* 2.

——tum penſilis vua ſecundas

Ornabat menſas.

¶ Penſilis homo, qui ſuſpenſus eſt. Plaut. *in Pſeud* Reſtim volo mihi emere. 9. quamobrem? &c. qui me faciam penſilem. ¶ Penſilis lectus, penſiles lychni, qui ſuſpenſi ſunt, & in aere pendentes. ¶ Penſilis vrbs, quæ ſubter cauata eſt Plin. *lib.* 36. *c.* 14. Leguntur & Penſiles hortos, imò verò totum oppidum feciſſe Ægyptiæ Thebæ, exercitus armatos ſubitò educere ſolitis regibus nullo oppidanorum ſentiente. Idem, Magnitudo & frequentia cloacarum vrbem penſilem fecit. ¶ Penſile horreum quod nos vocamus *Granarium*, quod fiat in altiore domus loco Col. *lib.* 1. Sed nos in noſtris regionibus, quæ redundant vligine, magis illam poſitionem penſilis horrei probamus

Penſiliter, ienſiter. Vet. Voc.

Penſum, dicitur manipulus lanæ, vel lini, aut cannabis qui ex colo pendet, & fuſo trahitur. {ταλασία. GALL. *Quenouille filace.* ITAL. *Il pennacchio de lino, canapa ò lana per metter in ſu la rocca* GERM. Ein tunckleten werck oder flachs. HISP. *La maçorca o tarea de hilado.* ANG. *The flaxe that hangeth frome the diſtaffe to be ſpunne.*} Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Date penſum vna opera poſtules. Inter ancillas ſedere, lanam carpere. Vnde Trahere penſa idem eſt quod nere. Ouid. *lib.* 2 *Faſt.*

Lumen ad exiguum famulæ data penſa trahebant.

Idem *Eleg.* 1. *lib* 4. *Tri.* 1. Iuſtinus *lib.* 1. Penſa inter virgines partientem. Penſum per tranſlationem eſt cuiuſque officium & negotium vnicuique datum. προσταχθὲν. Cic. *lib* 3. *de Orat.* Nunc ad reliqua progrediar, meque ad meum munus, penſumque reuocabo. Tranſlatio ſumpta eſt ab ancillis penſa deducenda a matronis capientibus. ¶ Dicimus autem venuſte, Abſoluere penſum, Conficere penſum, peragere penſum, quòd Gallicè dicimus { *Faire ſa tache, faire ſon prix, ſon office, & ce qu'on a entreprins.* ITA. *Fornire il ſuo officio far la ſua taſſa.* GERM. Sein befohlen ampt oder geſchäfft verrichten / ſein tagwerck thun. HISP. *Hazer ſu oficio.* ANGL. *To end a taſk.* } Varro 2. *de re ruſt. c.* 2. Sed quoniam nos noſtrum penſum abſoluimus, ac limitata eſt pecuaria quæſtio, &c. Plaut. *in Perſa*, Penſum meum quod datum eſt confeci. Colum. *lib.* 3. *c* 10 Vnumque ei propoſitum peragere ſui ſenſum. ¶ Accurare penſum, eſt diligenter, accuráteque ſuum officium facere. Plaut. *in Bacch.* Ego penſum meum lepide accurabo: Exigere penſum ab aliquo, eſt vtrùm quis ſuo ſit functus officio, rogare. Cic. 5 *Verr.* Penſum magis in Leontino agro eſt exigendum, propter hanc cauſam, quod ipſi Leontini publicè non ſanè me multum adiuuerunt. Et in hac ſignificatione penſum dicitur a verbo pendo per tranſlationem, quòd ex colo linum, vel lana pendeat. ¶ Quandoque penſa dicuntur de ipſis filis: vt apud Virg. 9 *Æneid.* de textrice loquentem,

Excuſſi manibus radij reuolutaque penſa.

Pēnſum, penſi in alia ſignificatione, vide *Pendo*

PENDO, is, pependi penſum, verbum actiuum, Pondero, à pendeo, quòd quæ ponderantur, ex libra pendeant. {שקל *ſchakal.* σταθμάω, σταθμῶ, &c. GALL. *Poiſer, balancer.* ITA. *Peſare.* GERM. Wägen. HISP. *Peſar en peſo.* ANGL. *To weight, to poiſe.*} Plin *lib.* 9. *c.* 15. Præcipua magnitudine thinni: inuenimus talenta quindecim pependiſſe. ¶ Per tranſlationem ſignificat conſidero, æſtimo. {חשב *et aſchâb.* τιμάω, &c.} Cic. *pro Quint.* Si apud hoc conſilium ex opibus, non ex veritate cauſa pendetur, profectò nihil eſt tam ſanctum, atque ſincerũ in ciuitate. Idem 6. *Verr.* Ego quo nomine appellem neſcio, rem vobis proponam, vos eam ſuo nomine pendetote. Pendo autem rationem conſtructionis habet, quam cætera verba, quæ pretij ſignificantia ſunt: vt Magni pendo, Parui pendo, Nihili pendo, Flocci pendo, & huiuſmodi: hoc eſt, in magna, aut parua æſtimatione habeo, &c. Plaut *Moſt. ſc* 3. *a.* 1. Ne mihi id ſuadeas, vt illum minoris pendam, *ibidem*, Video te nihili pendere præ Philolachete omnes homines Item, Non magni pendo. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Idem *in Bacchid.* Rogas? imò vnicè vnum plurimi pendit. Terent. *Heauton.* Tu illum nunquam oſtendiſti quanti penderes. ¶ Pendere, etiam ponitur pro ſoluere, &c. quæ ſignificatio inde ducta eſt, quòd antequam ſignatus eſſet numus quùmque Romani adhuc graui ære vterentur, non numeratione quemadmodum hodie, ſic fieri ſolebat ſolutio. Plin. *lib.* 33. *cap.* 3. popul Roman. ne argento quidem ſignato ante Pyrrhum regem deuictum vſus eſt. librales vnde etiam nũc libella dicitur, & dipondius appendebatur aſſis. Vnde etiam æris grauis pœna dicta eſt. Hinc etiam hodie manſit vſus, vt dicamus Pendere pro ſoluere. Liuius *lib.* 1. *ab. vrb.* Ad equos emendos dena millia æris ex publico data, & quibus equos alerent, viduæ attributæ quæ bina millia æris in annos ſingulos penderent. Saluſtius Semper illis reges, tetrarchæ vectigales erant, populi, nationes ſtipendia pendere. ¶ Hinc etiam Pœnam pendere, propriè dicitur qui ob delictum pecuniam ſoluit: tametſi latius poſtea hic vſus emanauit, & Pœnam pendere dicuntur, quibus capitalis pœna imponitur. Plin. *lib.* 29. *c.* 4. Eadem de cauſa ſupplicia annua canes pendunt inter ædem Iuuentutis & Summani viui in furcas ſambuci arbore fixi. Virg. 6. *Æneid.*

——tum pendere pœnas

Cecropidæ iuſſi.

Plaut. *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Pro iſtis maledictis pœna pendetur mihi. ¶ Penditur, impersonale. Plin. *lib.* 12 *c* 14. Iterumque impetu noſtri publicanis penditur. ¶ Penſus participium, ponderatus Ouid. 14. *Metam.*

Et aduertens penſas examinat herbas

id eſt, ponderatas neque enim pharmaca niſi ponderentur, rectè componi poſſunt. ¶ Compoſita ſunt, Appendo, Compendo, vnde compendium, Diſpendo, Dependo, Expendo, Perpendo, Impendo, Propendo, Rependo, Suſpendo, quorum ſignificata vide ſuis locis

Pēnſo, as, à pendo frequentatiuum, Sæpe pondero, æſtimo. {חשב *chaſchâb.* &c. GAL. *Poiſer, penſer, eſtimer.* ITAL. *Peſare, penſare, eſtimare,* GERM. Woll erwägen, achten. HISP. *Peſar penſar.* ANGL. *The weig or conſider.*} Liuius *lib.* 34 Reliquas ciuitates monere, vt facta non ex dictis amicos penſent, intelligántque quibus credendum, & à quibus cauendum ſit. Item Si tum parum ignominiæ penſum eſt. Idem *lib.* 5. *d.* 4 Idem *lib.* 4. *d.* 4. Quandoquidem honeſta penſamus Et, Penſitare vires ſuas. Suet *in Caſ c.* 30. Et penſitate iudicia amicorum. Idem *in Aug. c.* 66. ¶ Significat aliquando compendo, ſiue compenſando rem æquo, paria paribus reddo. {שלם *ſchillem.* Ouid. *Eleg.* 11. *lib.* 3. *Triſt.*

——Vt munus munere penſes.

Item,

——laudem cum ſanguine penſet. (i. pro morte filiæ reddi ſibi gloriam putet.)

Hunc titulum meritis penſandum reddite noſtris,

idem 13. *Metam.* Vale. Maxim. *lib.* 1. Deductus, ac miſſus ad Senatum legatus, vt ex ſe, & vno ſene complures Pœnorum iuuenes penſarentur, in contrarium dato conſilio Carthaginem petiit. Penſare crimen vna laude, apud Plinium *lib.* 9. *cap.* 25. Penſare lætitiam mœrore, id eſt, parem facere lætitiam mœrori. Idem *lib.* 7. *cap* 40. Nec lætitia vllo minimo mœrore penſanda. ¶ Valet aliquando idem quod ſupplere. Idem *lib.* 31. *cap* 8. de muria loquens, Toto quoque apud mediterraneos, aquæ marinæ, vicem penſat. ¶ Hinc Compenſo, Diſpenſo, Repenſo.

‖ Penſor, ἐξεταστὴς. Onon. qui pendit ſeu examinat aliquid.

Penſatio, compenſatio. *d. lib.* 3 *t.* 5 *l* 8. Quod ſi poſt examinationem reprobatæ fuerint penſationes.‖

Pēnſātor, Ponderator, æſtimator. {מפלס *mephallés.* ταλαντοῦχος. GALL. *Poiſeur.* ITAL. *Peſatore* GERM. Ein wäger / oder wägmeiſter. HISP. *Peſador.* ANGL. *He that weigheth.*} Plin. *lib.* 33. *c.* 3. Penſatores, libripendes dicuntur

Pēnſĭto,

Pēnſito, as. Sæpe, vel exacte pondero, examino. { פלס *pillés.* [illegible] GALL. *Poiſer & fort penſer, diligemment conſiderer.* ITAL. *Peſare eſſaminare.* GERM. Oft vnd fleiſſig erwägen HISP. *Peſar, eſtimar penſar.* ANG. *To weigh and conſider often.* } Plin *lib.* 7 *c.* 6. Is demum vitam æqua lance penſitabit, qui ſemper fragilitatis humanæ memor fuerit. Gellius *lib* 1. *c.* 4. Aut virtutes penſitabat, aut vitia ſimabatur, vt iudicium eſſe factum ad amuſſim diceres. Idem *c.* 27 *lib.* 2. Penſitare de verbis ¶ Pro comparare. Idem *c.* 8. *lib.* 1. Ne nos cum veteribus penſitans. (i. comparans.) ¶ Penſitare etiam accipitur pro ſoluere. { שקל *ſchakál* [illegible] *beſchib* [illegible] } Cic. *pro lege Manilia*, Quo tandem animo eſſe exiſtimatis, aut eos qui vectigalia vobis penſitant, aut eos qui exercent, aut exigunt?

Pēnſitatio, ſolutio. { שלום *ſchillúm.* [illegible] GALL. *Recompenſe.* ITAL. & HISP. *Recompenſa.* GERM. Ein erſtenung: item, Ein fleiſſige erwägung. ANGL. *A paying or recompenſe.* } Plin. *lib.* 19. *c.* 6. Et tunc properate præteriti temporis penſitatione.

Pēnſitator, Ponderator examinator, penſiculator. { מפלס *mephallés.* [illegible] GALL. *Poiſeur, eſtimeur.* ITAL. *Peſatore, eſtimatore.* GERM. Ein fleiſſiger erwäger. HISP. *Peſador, eſtimador.* ANGL. *A weiger* } Gell. *lib.* 17 *c.* 4. Verborum penſitatores ſubtiliſſimi.

Pēnſiculo, as, Penſito. { פלס *pillés.* [illegible] GALL. *Poiſer diligemment.* ITAL. *Peſare diligentemente.* GERM. Fleiſſig erwägen / wol bedencken. HISP. *Peſar con mucha diligencia.* ANGL. *To weigh with diligence.* } Gelius Penſicula, vtrunque moderatè, reperies ſuo quodque in loco ſonare aptiſſimè.

Pēnſiculator, is. qui dicta, factáve, quadam quaſi trutina examinat. { מפלס *mephallés* [illegible] }

Pēnſiculatè, aduerbium. Cum pondere, iuſtóque examine. [illegible] Gell. *lib.* 1. *cap.* 3. Quæ a Theophraſtro penſiculate, atque enucleate ſcripta ſunt.

Pēnſitātus, participium, Ponderatus, ſiue examinatus. { נבחן *nitchán.* [illegible] GAL. *Poiſé, examiné.* ITAL. *Peſato, eſſaminato.* GERM. Wolbedacht fleiſſig erwogen. HISP. *Peſado, examinado.* ANGL. *Weighed, examined or conſidered.* } vt, Res penſitata. Plin. *Epiſt* 8. Nos contra multum ac diu penſitatus amor liberalitatis communibus auaritiæ vinculis eximebat.

PĒNSIO, onis, dicitur id quod pro re aliqua conducta ſoluitur, id eſt, quod datur pro rei alicuius vſu. { [illegible] GAL. *Penſion, payement.* ITAL. *Penſione pagamento* GERM Ein zinſs ein bezalung HISP *El alquiler que ſe da de caſa alquilada.* ANGL. *Payement, penſion.* } Cic. *Epiſt.* *lib.* 6. *Epiſt* Teucer tamen, dum a Dolobellæ procuratoribus exigam primam penſionem. Liu 6. *bell. Maced.* Et ſtipendium quod prioribus penſionibus in multos annos deberent, præſens omne daturos. Hæc tamen fere diſtinctio obſeruatur, vt Penſio dicatur pecunia, quæ ex prædiorum vrbanorum locatione percipitur quæ verò ex ruſticorum, Merces. Vide, *l.* 27 *&* 29. *D. de hæreditat. petit.* ¶ Hinc Penſionarius, qui penſionem aliqui ſoluere tenetur.

Pēnſiuncula, diminutiuum. { [illegible] GALL. *Petite penſion* ITAL. *Piccola penſione* GERM. Ein zinſslin / oder kleine beſoldung. HISP. *Pequeñita penſion.* ANGL. *A litle penſion.* } Colum. *lib.* 18 *in præfat.* Fœnoris tui Syluine, quod ſtipulanti ſpoponderam tibi, reliquam penſiunculam percipe.

Pēnſum, a Penſus, participio verbi pendo, quod inter cætera ſignificat æſtimo, meditor, curo. Hinc nihil penſi habere, eſt contemnere, & nihil facere. Saluſt. *in Catil.* Neque dicere, neque facere quicquam penſi habebat Quint. Nihil penſi, habere videas quoſdam. Et rurſus Saluſt. *Iugurth.* 86. Nihil penſi neque ſancti habere. Et Suetun. *in Neron. cap.* 34.

‖ Penſus, a, um, ponderatus, penſiculatus, examinatus cogitatus. ‖

Pēnſior, & hoc penſius, comparatiuum, Carius & pretioſius: nam quæ maximi facimus, ſæpe nobis penſa ſunt, id eſt, meditata, cogitata, ponderata atque examinata. Venire autem videtur deductum à Penſus, a, um quod nomen eſt ex participio factum: ſignificat cogitatum, meditatumque. Plaut. *in Sticho* Age tu, altera vtra ſit conditio penſior, virginem an viduam habere? Gell. *lib.* 12. *c.* 5. Vt nihil quicquam eſſet carius, penſiuſque nobis, quam noſmetipſi.

Pēnè, aduerbium remittendi, Ferè propemodum. { כמעט *chimhát.* [illegible] GALL. *Preſque, à peu pres.* ITAL. *Quaſi* GERM. Schier gar nach. HISP. *Poco mas o menos.* ANGL. *Almoſt* } Plaut *in Epiſt.* Pene in curſu concidi. Pene mihi pacto data vxor eſt Ouid. *Eleg.* vlt. *lib.* 4. *Triſt.* Pax Iam pene inquinaui pallam temeto. Plaut. *Pſeud ſc* 1. *a.* 5 Abſumptum eſt pene, i. propemodum. Idem *Mil ſc.* 4 *a.* 2.

Quem leto fallax hoſpita pene dedit,

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Terrarum pars penè nouiſſima, idem *Eleg.* 13. *lib.* 3 *Triſt.*

Pars deſiderij maxima pene mei,

idem *Eleg.* 6. *lib.* 3. *Triſt.* Hinc Peniſſimè ſuperlatiuum formauit Plaut. *in Aulul.* vt placet Priſcian *lib.* 15. licèt alij a penitus formari velint. Me (inquit Plaut. *ſc.* 4. *a* 3.) intus gallus gallinaceus, Qui erat anui peculiaris, perdidit peniſſimè, id eſt, pene nihil defuit quin me perderet.

Pēnělěus, per quatuor ſyllabas, [illegible] Vnus fuit è quinque Bœotorum ducibus in bello Troiano, teſte Homero *lib. Iliad.* 2.

‖ PENELOPE, ludus dictus deſcribitur ab Athenæo *lib.* 1. in quo calculo (ψῆφος, ludum ipſum πεττεία vocat. ludebant autem ſtantes) vtrinque per vices aut ſortes ad calculum in medio poſitum, quem Penelopen vocabant: emittere ſolebant, donec aliquis Penelopen de ſuo loco depuliſſet quo facto oportebat illum ex eo loco, in quo calculus a primo tactu remanſerat, denuo Penelopen petere. quam ſi, cæteris globis omnibus intactis, aſſecutus eſſet, victor habebatur Geſn. *in hiſt. anim* ‖

Pēnělŏpe, Πηνελόπη, Icari filia, & Vlyſſis vxor, admirabilis caſtitatis mulier, ſingularíſque pudicitiæ exemplar, quæ abſente totos viginti annos marito, nullis aut parentum precibus, aut procorum pollicitationibus adduci potuit, vt fidem quam viro diſcedenti dederat, ſecundis nuptiis violaret. Quum autem proci acrius inſtarent, atque adeò vim illaturi viderentur, tantum moræ ab illis ſibi poſtulauit, quantum telæ, quam tum in manibus habebat, abſoluendæ ſufficeret. Quod quum impetraſſet, mulier aſtuta, quicquid interdiu texuerat, noctu retexebat: eoque commento eorum cupiditatem ad reditum mariti dilatuit: qui ab illa ſub mendici habitu hoſpitio ſuſceptus, procos ad vnum omnes interemit. Dictam autem volunt Penelopem ab auibus quæ Penelopes dicuntur, ſiue πηνέλοπες quum ante Arnea diceretur quaſi abiecta, & repudiata. Ferunt enim quum ab Icaro, Periboeáque parentibus eſſet expoſita, ab hoc auium genere fuiſſe educatam. Penelopes telam retexere. Eſt inanem operam ſumere, & rurſum deſtruere quod effeceris. Vſurpat hoc adagium Cic. 4. *Acad.* Quid quòd eadem illa ars, quaſi Penelope retexens tollit ad extremum ſuperiora, vtrum ea veſtra, an noſtra culpa eſt? Sentit de Dialectica, quæ iiſdem illis rationibus], quibus confirmauit aliquid, rurſum tollat ac deſtruit, vt nihil iam actum videatur. Ex Eraſmo.

Penelopæus, adiect. πηνελοπεῖος. vt, Fides Penelopæa, Ouidius 5. *Triſt. Eleg.*

Pēnělŏpes, πηνέλοπες, aues ſunt quæ alio nomine dicuntur maleagrides Plin. *lib.* 35 *c.* 2. Et [illegible] amnem in Oceanum effluentem e lacu in quo aues quas meleagridas, & penelopas vocant, ſciunt viuere. Vide ſuprà *Meleagrides.*

Pēnēs, Præpoſitio eſt accuſatiuum exigens, ſignificátque dominium vel perſonam aut poteſtatem. { παρὰ. GAL. *En la puiſſance.* ITAL. *Appreſſo.* GERM. Bey im gewalt. HISP *Cerca* ANG *In the power.* } Vlpian *l. penes. ff. de verb. ſignificat.* Penes te amplius eſt, quam Apud te. nam Apud te eſt, quod qualitercunque à te tenetur: Penes te eſt, quod quodammodo à te poſſidetur. Cic 4. *Verr.* Quum omnis copia frumenti penes iſtum eſſet redacta. Idem *de Leg. Agrar contra Rull.* Agri quorum adhuc penes Pompeium omne iudicium & poteſtas more maiorum debet eſſe. Omnia aſſunt bona, quem penes eſt virtus. Plaut. *Amph* Neque tu me quicquam inueniſti penes. Idem *Aul. ſc.* 5. *a* 4. Dum id Impetrant, homines, quod ſibi volunt, boni ſunt. ſed id vbi iam penes ſeſe habent, ex bonis peſſumi & fraudulentiſſimi ſunt. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 2.

‖ Peniſſimè, admodum penè, i. e. prope, ſeu intus, Apul. ‖

PENETRO, as, Peruado tranſeo, ad interiora accedo, quaſi penitus intro. { הבקיע *hebekiách.* [illegible] GALL. *Penetrer, percer tout outre, entrer dedans bié auát.* ITAL. *Penetrare, entrar dentro,* GERM. Durchtringen / gantz vnd gar hineingehn. HISP. *Penetrar, meter ò entrar à dentro.* ANGL. *To pearce or enter.* } Cic. 1. *Tuſc.* Quaſi permanet incorruptus, ſuique ſimilis, neceſſe eſt ita feratur, vt penetret & diuidat omne cœlum hoc, in quo nubes, imbres, ventique coguntur. Sic Penetrare Atlantem, pro Atlantem montem ſuperare, & prætergredi, apud Plin. *lib.* 5. *cap.* 1. ‖ ¶ Penetrabat eos veniebat eis in mentem. Lucr ‖ ¶ Aliquando cum præpoſitione ad. Idem *lib.* 13. *cap.* 5. Quando id primum ad Romanos penetrauerit non facilè dixerim. ¶ Aliquando cum præpoſitione in: vt Penetrare in cælum apud Cicer. 4. *Academ.* Penetrare in portum, apud eundem 7. *Verr.* Sic Penetrare in vrbem, apud Liuium 2. *ab Vrbe*, Penetrare in animos, apud Cicer. *de clar. Orat.* ¶ Aliquando cum præpoſitione ſub vt Penetrare ſub terras, apud eundem 6. *Verr.* ¶ Ponitur aliquando tranſitiuè cum accuſatiuo. Gell. *lib.* 5. *c.* 14. Specum quandam nactus remotam latebroſámque, in eam me penetro & recondo. idem *c.* 10. *lib.* 11 Penetrare ſe in Dialecticam. Penetrare ſe in fugam, eſt fugere, apud Plautum *in Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Perduelles penetrant ſe in fugam Idem *in Men. ſc* 4. *a.* 1. Intra portam, inquit, penetraui pedem, mox, Intuli *ibidem ſc* 2. *a.* 5. Si intra ædes huius vnquam, vbi habitat, penetraui pedem: quamuis in poſterioribus exemplis pedem accuſatiuus mendoſe eſſe poteſt.

Pēnĕtrābĭlis, e, adiectiuum quod facile penetrat. בריח *berrach.* [illegible] GALL. *Penetratif, qui entre & perce tout outre.* ITAL. *Che entra & paſſa per tutto.* GERM. Durchtringig / Das durch hin geht. HISP. *Coſa que puede penetrar.* ANGL. *That entreth and pearceth eaſilie.* } Virg. 10 *Æneid.*

Aſpice num mage ſit noſtrum penetrabile telum.

Martial *lib.* 4.

Ne madidos intret penetrabile frigus in artus.

¶ Interdum ſumitur paſſiuè pro eo quod facilè penetratur. { [illegible] GAL. *Qu'on peut penetrer & percer.* ITAL. *Penetrabile.* GERM. Das wol zu durch tringen iſt. HISP. *Coſa que puede ſer penetrada* ANGL. *That may be pearced.* } Ouid. 12. *Metam.*

——*corpus nulli penetrabile telo.*

Pĕnĕtrālis, e, nomen ſubſtantiuum: ſignificat omnem partem interiorem domus, vel templi, licèt ſit intecta: quicquidve in intimis partibus eſt. { דביר *debir.* μυχὸς. GALL. *Le dedans & le lieu le plus ſecret & retiré.* ITAL. *Luogo ben dentro in caſa.* GERM. Das zum aller innerſten in einem hauſs iſt / ein innerſt gemach. HISP. *El retraimiento en la caſa.* ANGL. *The inner part of an houſe* } Virg. 5. *Æneid.*

Te quoque magna manent regnis penetralia noſtris.

Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 1. *Triſt.*

Cum tamen in noſtrum fueris penetrale receptus. (mox, domum & ſcrinia)

Quæ latent ipſa aperire penetralia (Rhetoricæ.) Quintil.

——*Non hoc penetrale domumque.*

Hoſpitium pœnæ ſed velit eſſe meæ,

Ouid. *Eleg.* 12 *lib.* 1. *Triſt.* Martial. *lib.* 10.

Nec Capitolini ſummum penetrale tonantis.

Virg. 2. *Æneid.*

Apparent Priami & veterum penetralia regum.

Liu. 5 *decad* 5. Et quum omnis præfatio ſacrorum eos quibus non ſint puræ manus, ſacris arceat: vos penetralia veſtra contaminari cruento latronis corpore ſinetis? Ouid. 2 *Faſt* Ad penetrale Numæ. Hoſtis vt hoſpes init penetralia Collati, idem *ibidem.* Item, E penetrali corpus educere. (i. ex conditorio.) Adiectiuum pro interiore parte accipitur. ἐνδόμυχος vt apud Virg. 2. *Æned.*

Æternúmque adytis effert penetralibus ignem,

quaſi penitus remotis. Idem 1 *Geor.*

Sæpius & tectis penetralibus extulit oua,

Angu ſtum formica terens iter.

Idem 4. *Æneid.*

At regina pyra penetrali in ſede ſub auras
Erecta, &c.

Dii penetrales. Cic. 2. *de nat deor.* Item Penetrale ſacrificium, autore Feſto, quod in intima parte ſacrarii conficitur. Suet. *in Aug. c.* 18. Idem *in Galb. c.* 9 Penetrali ſomnio cernere carmina.

Quam rapuit Phrygiæ ſignum penetrale Mineruæ.

Ouid. 13. *Metamorph* Penetralis Germania, hoc eſt, penitior & interior, Tacit *lib.* 2.

Pĕnĕtrāl, pro penetrale poſuit Macrob. *Saturn. lib.* 7. *c.* 1.

Pĕnĕtralius, aduerbium, Lucret. *lib.* 1.

Perfacile eſt animi ratione euoluere nobis,
Quare fulmineus multò penetralior ignis,
Quam noſter fluat è tædis terreſtribus ortus

Pĕnĕtrātio, nis, ... Apuleius *Florid. lib* 4 Vice ſpinarum, quas ventus, cùm voluerit inter ſe cohærere, paribus vtrinque aculeis, ſimilis penetratione mutuo vulnere.

Pĕnĕtrātus participium: vt, Limina penetrata mortis, Stat. 4. *Syl.* Velleius Penetrate cum victoria nationes. Idem Penetrata Britannia. (bis)

Pĕnēus, per tres ſyllabas, ... Fluuius in Theſſalia, inter Oſſam & Olympum decurrens collibus dextra, læuáque molliter curuis. In eo curſu ſunt Tempe, ad quinque millium paſſuum longitudinem, & fermè ſeſquiiugeri latitudinem extenſa. Ouid. 1. *Metam.*

Eſt nemus Æmoniæ, prærupta quod vndique claudit
Sylua: vocant Tempe quæ per Peneus ab imo
Effuſus Pindo, ſpumoſis voluitur vndis.

Vide Strab. *lib.* 7. & 8. & Plin. *lib.* 4. *c.* 8.

Pēnēĭus, a, um, per quatuor ſyllabas. Virg. 4. *Georg.*

Paſtor Ariſtæus fugiens Peneia Tempe
Amiſſis, vt fama apibus, &c.

Peneia Daphne, apud Ouid. 1. *Metam.*

‖ Penicellus, piſcis marinus inſectilis. Rond. ‖

Penicillum, vide *Peniculus.*

Pēnĭcŭlus, i, & penicillus: ſiue Peniculum, & penicillum. {σπόγγος. GALL. *Vn torchon à torcher.* ITAL. *Scenua.* GERM. Ein wiſchtuch oder bürſt damit man etwas außſchubert oder außwäſcht HISP. *Eſcobo* ANGL. *A drage or mankyng to make the floore of the ouen cleane.*} Quanuis diminutiua videantur à penis, ſignificant tamen ea, quibus calceamenta, vaſáque terguntur, teſte Feſto: ita dicta, quòd olim fierent ex pene, id eſt, ex cauda animalium. Nam, vt Cic. *lib.* 9. *Epiſt. ad Pætum.* caudam antiqui penem vocabant: ex quo eſt propter ſimilitudinem, penicillus. ¶ Peniculi nomen à detergenda menſa, deducit Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 1. In principio Iuuentus nomen fecit Peniculo mihi: Ideo quia menſam, quando edo, detergeo. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. M. Quem tu paraſitum? quæris C. Peniculum. M. Eccum in vidulo ſaluum fero. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Quis eſt iſte Peniculus? qui extergent, &c. ¶ Peniculi item & penicilla dicuntur quibus pictores pingunt, quoniam ex caudarum extremitatibus fiunt γραφεῖα. GAL. *Vn pinceau* ITAL. *Pennello* GERM. Ein maaler pinſel. HISP. *Pinzel* ANGL. *A peinſell for a painter.*} Plin. *lib.* 35. *cap.* 10. Arreptóque penicillo lineam ex colore duxit ſummæ tenuitatis per tabulam *Ibidem*, Vſus ad penicillum, aut ſi lignum colorare libeat. Quintil. *lib.* 2. *Inſtit. lib.* 12. Vt cælator cælum, & pictor penicilla deſiderant. ¶ Item quibus albarium tectorio parietum inferunt. Plin. *lib.* 28. *cap.* 17. Setarum ex his è penicillis tectoriis cinis cum adipe tritus. Plaut. *ſc.* 1. *a.* 1. *in Milite*: Cuius tu legiones difflauiſti ſpiritu, quaſi ventus folia, aut peniculum tectorium. (vbi alij legunt paniculam.) ¶ Item quibus vulnera ſtipantur, vulgò *penoncean, plumaceau*, ...: ne præpropere claudantur priuſquam probè fuerint purgata. vt ſunt penicilli ex linteolis concerpſis, ex medulla ſambuci, & ex ſpongia. Idem, Tum peniculo vulnus apertum Celſus *lib.* 7. *c.* 7. Tum exigua penicilla interponenda. Omne præterea quo ad aliquid mundandum, detergendum, illinendúmve vtimur, penicillum, vel peniculum vocamus, præſertim ſi ex ſpongia ſit factum. Terent. *in Eunuch.* Quid ignaue, peniculóne pugnare, qui iſtuc vt portes, cogitas? Plinius, Hyſſopúmque cum myrrha calidum penicillo illitum.

Pēnĭcŭlāmentum, i, Pars veſtis quæ terram attingit, autore Nonio. κρασπεδόν. Ennius *lib.* 11. *Annalium*, Pendent peniculamenta vnum ad quenque pedem.

Pēninſula, æ, q. penè inſula. Terra eſt vndique ferè aquis clauſa, & exiguis tantùm anguſtiis, quæ dicitur iſthmos, continenti adnexa: ita dicta quaſi penè inſula, {χερρόνησος. GALL. *Vn lieu preſque enuironné d'eau.* ITAL. *Luoco quaſi iſola.* GERM. Ein ort das gar nach vmb vnd vmb mitt waſſer vmbgeben vnd beſchloſſen iſt. HISP. *Quaſi iſla* ANGL. *A place almoſt enuironned with water.*} Nam inſula dicitur quæ vndique aquis clauditur, propriè autem mari. Liu. *lib.* 31. Et oppidum Celetrum eſt aggreſſus in peninſula ſitum. Plin. *lib.* 9. *c.* 3. Cadara appellatur Rubri maris peninſula ingens.

Pēnis, is, Antiquis erat cauda à pendendo (vt quidam volunt) ita dicta eo quòd à poſteriori animalium parte dependeat. {זנב *zanab.* κέρκος. GAL. *Queue.* ITAL. *Coda* GERM. Ein ſchwantz. HISP. *Cola.* ANGL. *Thayle.*} Hinc etiam peniculos dicimus, quibus puluis ſordéſve ſolent detergeri: quòd primùm ex animalium caudis ſolebant confici quemadmodum etiam hodie vulpinis caudis puluerem decutimus. Ab hac item ſignificatione penitam offam dicimus, quæ eſt ex ea parte carnis ſuillæ confecta, cui cauda adhæret. ¶ Poſt autem penis, virile membrum dici cœptum eſt. πέος, τὸ αἰδοῖον. ſicut & ſalax cauda. Cic. *lib.* 9. *Epiſtol. ad Pætum.* Caudam antiqui penem vocabant: ex quo eſt propter ſimilitudinem penicillus. at hodie penis eſt in obſcœnis. At vero Piſo ille frugi in annalibus ſuis queritur adoleſcentes peni deditos eſſe. Iuuen *Satyr.* 6.

Nouerunt Mauri atque Indi, quæ pſaltria penem
Maiorem, quam ſint duo Cæſaris Anticatones.
Illuc intulerit, &c.

Næuius apud Feſtum, Peni pinxit bubulo. Penis bubulus. Feſtus *peni bubulo* exponit. penículo grandi, id eſt, coda. Verſus Næuij ſunt,

Theodotum compella, qui aris compitalibus
Sedens in cella, circumtecta tegetibus,
Lares ludentes peni pinxit bubulo.

Sed penis bubulus eſt peniculus è pene, ſeu cauda bouis factus

‖ Penita, aula regia. Gl Iſid ‖

Pĕnītus, a, um, quod penem habet, hoc eſt, caudam. {κερκωτός. GAL. *Qui a queue.* ITAL. *Che a la coda.* GERM. Das ein ſchwantz hat. HISP. *Lo que tiene cola* ANGL. *That hath a tayle.*} Vnde penita oſſa dicta eſt, teſte Feſto, quæ conſtabat ex ea parte carnis ſuillæ cui cauda adhærebat. Plaut *in Milit.* Aufer hinc illam offam penitam.

Penitus, a, um, quod intus eſt, & in abditis partibus ſitum. {פנימי *penimi* ... GALL. *Qui eſt bien auant.* ITAL. *Ciò che è dentro* GERM. Das woll hariennen iſt. HISP. *Coſa muy entranable.* ANGL. *That is farre in.*} Plaut. *in Aſin.* Age quæſo exciea vſque ex penitis faucibus Catull *de com. Beren.*

Cùm penitus mæſtas exedit cura medullas.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Atque ipſe egreditur penitus periurum caput. Et Velleius, Penitus Romano nomini Inſeſtiſſimum. Inde fiunt penitior, interior: ... ¶ Et Penitiſſimus, intimus. Plaut. *Ciſtell.* in latebras abſcondas pectore penitiſſimo Tuam ſtultitiam. Idem *Perſa*, Abductam ex Arabia penitiſſima.

Pĕnĭtus, aduerbium, Planè, omnino, prorſus in vniuerſum, in intimis partibus, ad intima vſque penetralia, & quod prouerbio dicitur, Intus & in cute. {Ἔνδον, πάνυ ... GAL. *Totallement, bien auant.* ITAL. *Al tutto molto ò dentro.* GERM. Gantz vnd gar HISP. *De todo punto.* ANGL. *Depely & farre in.*} Cic. 2. *de Orat.* Omnes animorum motus penitus pernoſcendi. Idem *de clar. orat.* Totam enim Rempublicam tenebat penitúſque cognorat. Idem *in Catil.* Periculum autem reſidebit, & erit incluſum penitus in venis, atque viſceribus Reipubl. Virg. 1. *Æneid.*

———penitúſque ſonanteis
Acceſtis ſcopulos.

¶ Vſus eſt pro longè, ſiue procul idem 1. *Æneid.*

——— ater quos æquore turbo
Diſpulerat, penitúſque alias aduexerat oras.

Penitiſſimè, vel Penitiſſume Plaut. *Aulul. ſc.* 3. *a* 4. Ea ſubleuit os mihi penitiſſumè. *Ibidem ſc.* 4. *a.* 2. Me meus gallus gallinaceus perdidit penitiſſumè.

Pĕnnă, æ, in auibus propriè dicitur, quæ maior eſt & durior, quales ſunt ex quibus cauda & alæ conſtant. Plumæ autem minores ſunt & molliores: quibus reliquum corpus tegitur {כנף אברה ... GALL *Plume.* ITAL *Penna.* GERM. Ein fäder HISP *La pluma propriamente del aue.* ANGL. *A quill or hard feather of te wynges.*} Itaque pennis volare dicimus, non plumis. Ouidius 3. *de arte amandi.*

Terretur minimo pennæ ſtridore columba,
Vnguibus accipiter ſaucia facta tuis.

Penna, dicta a pendendo, quod aues his nixæ in aëre pendeant. Paſſer. Catul. *de com. Beren*

Impellens nutantibus aera pennis.

Tu ſine pennis vola. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Et Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 1. *Triſt.*

Lingua ve ternata, pennáve dixit auis.

Idem *Eleg.* 2 *lib.* 5. *Triſt.*

Quot tenerum pennis aëra pulſat auis.

Tibull. *lib.* 4.

Sine ego per liquidum volucris vehar aëra pennis.

Colum. *lib* 8. *cap.* 2. Mercari porrò, niſi fœcundiſſimas aues non expedit: eæ ſint rubicundæ, vel fuſcæ plumæ, nigriſque pennis. Quæ hic à Columella pennæ vocantur à Varrone *lib.* 5. *cap.* 9. appellantur pinnæ. In parando (inquit) eligat fœcundas plerunque rubicunda pluma nigris pinnis. ¶ Penna marina, piſcis inſectilis. Rond. ¶ Accipitur penna nonnunquam latiore ſignificatione, vt etiam Plumas comprehendat. Cicero 2. *de natura deorum*, In quibus pullos quum excluſerint, ita tuentur, vt & pennis foueāt ne frigore lædantur. ¶ Pennæ renaſcuntur, metaphorice dicitur de his qui priſtinam recuperant autoritatem. Idem *ad Attic. lib.* 4. Iidem, inquam, illi quos ne tu quidem ignoras, qui mihi pennas inciderant, nolunt eaſdem renaſci. ¶ Maiores nido pennas extendere, prouerbij metaphora eſt, pro ſe amplius quàm ferat fortunæ tenuitas. Horat *lib* 1. *Epiſt.*

Me libertino natum patre, & in tenui re
Maiores pennas nido extendiſſe loqueris.

Pennŭlă, æ diminut. eſt a penna. πτερύγιον. GALL. *Petite plume.* ITAL. *Pennetta.* GERM. Ein fäderlin. HISP. *Pluma pequeña.* ANG. *A litle feather.*} Cic. *lib.* 5. *de nat deor* Quum autem pennulis vti poſſunt, tum volatus eorum matres proſequuntur.

Pennatus, a, um, qui pennas habet. vt Volucres pennatæ } πτερωτός, ... GALL. *Empenné.* ITAL. *Pennato, che ha le penne* GERM. Gefidert/ das fäderen hatt. HISP. *Coſa veſtida de plumas.* ANGL. *Feathered.*} Plin. *lib.* 1 *cap* 32. Pennatorum autem inſecunda ſunt quæ aduncos habent vngues. Pennatum ferrum dicitur per ora munitum, vt leuius ſiat. & acrius ictibus penetret, quemadmodum in telis & ſagittis videmus. Idem *lib.* 34 *c* 14 de ferro, Sed eodem ad bella, cædes, latrocinia, non cominus ſolùm, ſed etiam miſſili, volucrique nunc tormentis excutio, nunc lacertis, nunc verò pennato quam ſceleratiſſimam humani ingenij fraudem arbitror. Aues ſquammoſas, Piſces pennatos. Plaut. *Men. ſc.* 3. *a.* 5. Pennatæ literæ, velociſſimæ, & quæ bellum denuntiant. Cerda.

Pennĭgĕr, a, um, qui gerit pennas, pennatus. {πτεροφόρος. GAL. *Qui a plumes & aiſles.* ITAL. *Che a penne & ale.* GERM. Gefidert/ das federn tregt. HISP. *Coſa que trahe ò tiene plumas.* ANGL. *That hath feathers or wynges.*} Cicero *de Vniuerſitate.* Alterum pennigerum & aereum, tertium terreſtre, &c. Plinius *lib.* 11. *cap* 16. Rex ſtatim mellei coloris, vt electo flore ex omni copia factus, neque vermiculus, ſed ſtatim penniger.

Pennipotens, proprium eſt autum epitheton, quod illæ pennis plurimùm valent } ... GALL. *Qui a puiſſantes aiſles. puiſſant en aiſles, bien empenné* ITAL. *Vccello, che ha molte ale.* GER Ein vogel ſo mit fäderen fliegen kan. HISP. *Poderoſo en volar.* ANG. *Mightie in wynges, well feathered.*} Lucr *lib.* 2. & noſtro de corpore ſæpe tenatum Augeſcunt vires, & corpora pennipotentum. Idem *lib.* 5. Et

pluma

pluma atque pili primum ſetæque creantur. Quadrupedem in membris & corpore pennipotentum. Alii exponunt, pennis potentium, id eſt potentium vt apud Horat. de Neptuno,

potenti veſtimenta maris Deo.

Pēnnipēs, edis. { ὁ ἐν τοῖς ποσὶ πτερὰ ἔχων. GALL. *Qui a aiſles és pieds, leger de pied.* ITAL. *Che ha i piedi pennati.* GERM. Der gefiderte füß oder fäderen an füſſen hat. HISP. *Que tiene alas en los pies.* ANG. *That hath feathers on the feete, light footed.* } vt, Perſeus pennipes apud Catul. *Epigr. 55. in Camerium.*

Pēnnarium, in quo pennæ reponuntur ſicut calamarium, in quo calami. { καλαμοθήκη. GALL. *Calemar, lieu à tenir les plumes.* ITAL. *Pennaruolo.* GERM. Etwas darinn man die fäderen behalt, als die tor der ſchreibzeug. HISP. *La caxa de las pendolas.* ANGL. *A pennar.* }

Pēnnaculum, i, pinna illa quæ in faſtigio ædificiorum ſita, facili motu ventorum indicat flatum: Vocabulum eſt vulgò Italis vſurpatum, non Latinum. πέταλον. Plin. Petaſum vocat.

‖ Pennus, a, um. Iſid. *lib. 19. 19.* Pennon antiqui acutum dicebant vnde & dictum pennæ, quia acutæ ‖

Penſiculator, Penſiculo, vide *Pendo.*

Penſilis, vide *Pendeo.*

Penſio, Penſitator, Penſito, Penſo, vide *Pendo.*

Penſum, & Penſus, vide *Pendeo & Pendo.*

‖ Penta & pente, quod in nonnullis vocibus ſequitur, Græcum eſt. πέντε quinque.

Pentacoſio medimni primi ordinis cenſiti apud Athenienſes, quaſi quingentis medimnis cenſiti. Bud. ‖

Pentadactyles, piſces ſunt ex genere conchatum. Plin. *lib. 32. c. vlt.*

‖ Pentadactylus, a, um, πεντάδακτυλος, ον, quinque digitis conſtans. ‖

Pentadoron, πεντάδωρον, Lateris, id eſt, terræ coctæ ſpecies, quinque palmos continens. Græci enim veteres δῶρον palmum dicebant: & δῶρα munera, quæ manu darentur. Vide Plin. *lib. 35. c. 14.*

Pentaeteris, πενταετηρίς, ſpatium quinque annorum, πέντε ἐτῶν.

Pentaglottus, a, um. πεντάγλωττος, ον, quod eſt quinque linguarum.

Pentameter, πεντάμετρος, ον. quinque menſuris (ſeu pedibus) conſtans. hic μέτρον eſt pes.

‖ Pentapharmacum, quinque medicamentis conſtans. Item conuiuium quintuplici condimentorum genere conſtans. Rh. ‖

Pentaphyllum, πεντάφυλλον, quod & Pentapetes. herba quinque folia habens Plin. vocat Quinquefolium: quo nomine etiam medici hodie vtuntur. *lib. 25. c. 9.* Dioſcor. *lib. 4. c. 45.*

‖ Pentaplum, poculum in quo permiſtæ erant quinæ rerum ſpecies, mel, caſeus, vinum, farina, oleum, quo donati victores in curſu ludis ſcirrhadis Mineruæ. Athen. ‖

Pentapŏlis, πεντάπολις, Regio inter Palæſtinam & Arabiam à quinque ciuitatibus ſic appellata, vbi Sodoma & Gomorrha oppida. Hanc regionem (vt Solinus ſcribit) de cælo tactam teſtatur humus nigra, & cinere ſoluta. Naſcuntur ibi poma quæ comedi non poſſunt, licet matura videantur, quòd leniter manibus preſſa fumum exhalent, & in puluerem fatiſcant. ¶ Eſt & Pentapolis regio in Libya, quæ & Cyrenaica vocatur. Pentapolis dicta à quinque vrbibus, quarum nomina ſunt, Berenice, Arſinoe, Ptolemais, Appollonia, & Cyrene. Plinius *lib. 5. cap. 5.*

Pentaprotus, πεντάπρωτος, quinque primi, quinque ſummates. πενταπρωτεία quinque primatus, magiſtratus nomen, munus quinque primorum, Cod. *lib. 12. tit. 29.* Obſequium temonariorum, vel pentaprotiæ. Cuiacius vult, prototypiæ.

‖ Pentaptotus, a, um, πεντάπτωτος, ον, quinque caſus habens, ſc. diuerſos. ‖

Pentarchus, πένταρχος, qui quinque viris præeſt.

Pentaſtichæ, πεντάστιχοι, Porticus dicuntur, à quinque columnarum ordinibus.

Pentaſtichus, a, um, πεντάστιχος, ον, quinque verſibus conſtans.

Pentateuchon, πεντάτευχον. Volumen quinque librorum. Nam πέντε quinque, τεῦχος volumen ſignificat. Sic vulgò libros Moſis vocant.

Pentathli, πένταθλοι, qui quinque certaminum generibus congrediuntur, πυγμῇ, δρόμῳ, ἅλματι, δίσκῳ, πάλῃ. hoc eſt, caſtu, curſu, ſaltu, diſco & luctа. Latini à quinque hiſce artibus. Quinquertiones vocant, eamque exercitationem Quinquertium, quod Græci πένταθλον appellant. Plin. *de Myrone lib. 34. c. 8.* Hic fecit Delphicos pentathlos.

Pentecontarchus, πεντηκόνταρχος, qui præeſt quinquaginta militibus quorum munus Pentecontarchia appellatur.

Pēntecōſtē, es. { שבועות an chag ſchabu'oth. πεντηκοστή. ANGL. *Whitſonday.* } dies quinquageſimus a feſto Paſchæ. Eſt etiam tributi genus, quod Latinè Quinquageſimas poſſumus appellare.

Pentelicus, a, um, Pentelicum marmor. Plutarch. *in Public.*

Pentheſilea, Πενθεσίλεια, Amazonum regina, quæ teſte Iuſtin. *lib. 2.* Orithyæ, ſiue (vt alii) Otrēræ ſucceſſit in regno, cuiúſque Troiano bello inter fortiſſimos viros, quum auxilium aduerſus Græcos ferret, magna virtutis documenta extitere. Hæc, vt ait Seruius, dicta eſt furens, quia ſororem in venatione confixit, ſimulans ſe ceruam ferire. Virg. 1 *Æneid.*

Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis
Pentheſilea furens, mediſque in millibus ardet,
Aurea ſubnectens exertæ cingula mammæ
Bellatrix, audetque viris concurrere virgo

Hæc quum Troianis opem ferret, ab Achille occiſa eſt.

Penthemimeris, πενθημιμερής. Semiquinaria cæſura eſt, quoties poſt duos pedes ſyllaba relinquitur partem dictionis terminans, quæ etiamſi breuis ſit, ratione tamen cæſuræ licenter poteſt produci, vt Omnia vincit amor, & nos cedamus amori. Dicitur à πέντε quinque ἡμι ſemis, & μέρος diuiſio, vel pars.

‖ Penthecerus, capillus reſectus in luctu Rh. ‖

Pentheus, per duas ſyllabas, Πενθεύς, Echionis ex Agaue filius, qui quum Bacchi ſacra contemneret, a matre & ſorore numinis furore actis, eſt dilaceratus. Vide latius omnem fabulam apud Ouid. *lib. 3. Metam.*

Pēntheus, a, um, Stat. *lib. 2. Thebaid.*

Pentheúmque trahens, nondum te pendimus aquis,

Bacche genus.

Penthylus, Πένθυλος, filius Demonoi, qui è Papho naues duodecim in auxilium Xerxis eduxit, quas oborta tempeſtate amiſit. Ipſe verò captus multa de exercitu Xerxis Græcos edocuit. Herod *lib. 7.*

Pĕntērēmis, πεντήρης. Nauis quinque remos in quolibet ordine habens. Latini Quinqueremem vocant. Hirtius *de bello Africo lib. 4.* Cepit ex eo prælio penteremem vnam, triremes duas, &c.

Pentŏrobon, πεντόροβον. Herba inſignis quæ notiore nomine Pæonia appellatur. Dictum pentorobon, ab eo quòd inter cætera quinque, aut ſex grana habeat cuius ſemen (Græci ὀρόβους appellant) non magnitudine tantum, verumetiam colore referentia. Vide Plin. *lib. 26. c. 4.*

Pennarium, vide *Penarium.*

Pĕnŭlă, æ, vulgo o, veſtis denſa ac vilis, quæ nebuloſo, ſeu pluuioſo tempore ſupra tunicam aſſumitur loco pallii ad arcendas à corpore pluuias. { מעיל mehil שמלה ſimláh שלמה ſalmáh φαινόλης. GALL. *Vn manteau qu'on porte contre la pluye, vn reitre.* ITAL. *Gabbano, tabarro, mantello da pioggia.* GERM. Ein filtz mantel, regen mantel. HISP. *Veſtidura de cuero para el agua* ANGL. *A cloke for rayne.* } Pōp. *in Penicea*, Penulam in caput induce, ne te noſcat. Quintil. *lib. 6. c. 4.* Galba penulam roganti amico reſpondit. Non poſſum commodare, domi maneo, cùm cœnaculum eius perplueret. Idem Galba *ibidem.* Si non pluet, non opus tibi, ſi pluet, ipſe vtar. Iterum Quintil. In vtero tulit 10. menſibus. Quid? Aliæ in penula ſolent ferre? Iuuenal. *Sat. 5.*

——— *& multo ſtillaret penula nimbo.*

Hæc ſi ex pellibus erat, ſcortea vocabatur. Martial. *lib. 14. Epigr. 130.*

Ingrediare viam cælo licet vſque ſereno.
Ad ſubitas nunquam ſcortea deſit aquas.

Scorta enim veteres pelles nominabant. Penula ſcortea vtuntur ii, qui ſolenne habent viſere ædem D. Iacobi Galeci, & qui per diſpoſitos equos curſu cōcitatiore vltro citróque commeant: atque adeò quicunque procul ab domo iter inſtitutum habent, pluuiæ arcendæ cauſa Vlpian. Iureconſ. inter communia veſtimenta quibus vir & mulier promiſcue vtuntur, penulas annumerat. Varro dixit non quærendum eſſe penulam homini qui habet virtutem. Scribit Lampridius Alexandrum conſtituiſſe, vt Senatores penulis intra vrbem frigoris cauſa vterentur, quum id veſtimentum itinerarium & pluuiæ fuiſſet. De penularum antiquo vſu, vide eundem Lamprid *in Alexandro Seuero.* ¶ Penulam & togam de chartis, quibus veſtitur & amicitur thus & piper, dixit Martial. *Epigr. 1. lib. 13.* ¶ Erat etiam penula gauſapina candida ac villoſa qua hyberno tempore vtebantur: de qua extat diſtichon apud eundem *lib. 14. epigr. 147.*

Is mihi candor ineſt, villorum gratia tanta eſt,
Vt me vel media ſumere meſſe velis.

Quo carmine quidam putauerunt penulam gauſapinam inter æſtiua veſtimenta annumerari, quos falli puto. Senſus enim Martialis eſt, penulæ tantum ineſſe candorem, tantam villorum gratiam, vt etiamſi hyberno vſui ſit deſtinata, tamen quis penulæ ſpecie captus, eam vel media ſumere meſſe velit. Hæc ex Bayſio.

Pĕnŭlātŭs, penula indutus. { ὁ φαινόλην. GALL. *Emmantelé.* ITAL. *Mantellato.* GERM. Der ein filtz mantel oder regen mantel anhat. HISP. *Veſtido de tal veſtidura.* } Cicero *pro Milon.* Milo cum vxore veheretur in rheda penulatus.

Penularium, ii, locus in quo penulæ reponuntur. Nonius. φαινολοθήκη.

‖ Penv, quod & penus, i, penū, & penus. oris, & penus, us. ‖ { אכל שבר ochel ſcheber. Σῖτος, καὶ ὅσα τῷ βίῳ ἐπιτήδεια. GALL. *La prouiſion d'vne maiſon vitaille.* ITAL. *Vittouaglia.* GER. Allerley ſo man zu dem vorraht einkaufft vnd auff die not hinder ſich behaltet, an ſpeiß vnd tranck. HISP. *La prouiſion de caſa para comer, vitualla* ANGL. *The prouiſion of an houſe in meate, drink.* } hic vel hæc quartæ declinationis: & hic penus, peni, ſecundùm Priſcianum: & hoc penus penoris, & hoc penum: & hoc penu indeclinabile ſignificat omne eſculentum poculentúmque quo veſcuntur homines: non ipſos quidem cibos in ſingulos dies in cœnę, aut prandij vſum paratos, ſed quicquid ad futuri temporis vſum in loco aliquo (quem inde penarium vocamus) ſeruamus reconditum. Dictum penus quòd ea quæ longæ victionis gratia contrahuntur & reconduntur, non in promptu ſint, ſed intus & penitus habeantur. Feſtus, Penora inquit, dicuntur res neceſſariæ ad victum quotidianum. Plaut. *in Perſa ſc. 1. a. 1.* Nam niſi penus annuus hodie conuenerit, cras populo proſtituam vos. Terent. *in Eunuch.* Quum in cellulam patris ad te penum omne congerebam clanculum. Lucilius,

Magna penus paruo ſpatio conſumta peribit.

Horat. *lib. 1. Epiſt* vſus eſt nomine penus in neutro genere,

Annona, inquit, *porter profit frumenta penúque.*

Penum in neut. gen. per ſecundam declinationem extulit Terent. in exemplo quod iam ex Eunucho citauimus: & Afranius, referente Nonio, Vos quibus cordi eſt intra tunicam manus læua. dextra in penum herile. Plaut. *Men. ſc. 1. a. 1. & ſc. 2. a. 5.* Tibi ancillas, penum, lanam præbeo. Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 2.* Promus, condus, procurator peni. Idem *Capt. ſc. 3. a. 4.* Dicam vt aliud penum adornet. *Ibidem ſc. 1. a. 4.* Pompam, penum, potationes. ¶ Item, Quibus ſunt verba ſine penu, & pecunia. *Ibidem ſc. 3. a. 2.* Et *in Pſeud ſc. 2. a. 1.* Nihi omne penus ex fundis amicorum hic affertur (Alij libri, *Niſi omnis*,) in maſculino genere: ſicuti ibidem ſuprà, *Niſi penus annuus conuenerit.* De *Penus* ſignificatione plura Gellius *cap. 1. lib. 4.* qui ex Maſſurij autoritate demonſtrat thus & cereos, digna quoque penori aſcribi poſſe. Nos verò aromata, caſeos, carnes ſalſas, & alia eſculenta etiam penum commodè appellabimus multo etiam plures res, nomine penoris comprehendere videtur Sueton. *in Neron. cap. 11.* cum ait. Sparſa & populo miſſilia omnium rerum per omnes dies ſingula quotidie millia. Auium cuiuſque generis multiplex penus, teſſeræ frumentariæ, veſtis, aurum, argentum, gemmæ, margaritæ, tabulæ pictæ, mancipia, iumenta, atque etiam manſuetæ feræ, &c. Hic annotat Paſſerat. Penus dici de miſſilibus in vulgus.

Pēnārĭŭs, a, um, quod ad penum pertinet { πρὸς τὰ ἐπιτήδεια. GALL. *Appartenant à prouiſion d'vne maiſon & vitaille.* ITA. *Ch'appartiene a vettouaglia.* GER. Das zu dem vorraht mit ſpeiß vnnd tranck gehört. HISP. *Coſa para deſpenſa.* ANGL. *Belonging to the prouiſion of an houſe.* }

vt, penaria cella dicitur in qua penus aſſeruatur. Cicer. 4. *Verr.* Itaque ille M. Cato ſapiens cellam penariam Reip. noſtræ, nutricem plebis Romanæ, Siciliam nominauit.

Pēnāriŭs, ij, Feſto, vel penaria, æ, Varr. *lib. 4. de ling. Lat.* vt verò alij, penarium, rij, locus eſt vbi penus, id eſt, res ad quotidianum victum neceſſariæ conduntur. {ταμιεῖον. GALL. *Cellier, deſpenſe où on garde la prouiſion d'vne maiſon.* ITAL. *La diſpenſa, luogo da ſerbare le coſe da mangiare.* GERM. Ein ſpeißkammer/ein ort dahin man allerley ding zur ſpeiß vnd tranck dienſtlich behaltet. HISP. *La deſpenſa de guardar.* ANGL. *A cellar or place to keepe all maner of victailles in.*}

Penatores, qui penum geſtant. Cato aduerſus M. Acilium *quarta*, Poſtquam nautas è nauibus eduxi, non ex militibus atque nautis piſcatores, penatores ficedularum dedi. Ita apud Feſtum locum Catonis emendat Ant. Auguſt. qui corruptus antea huc adducebatur.

Penarius. Sueton. *in Auguſt. cap. 6.* Locus permodicus, & cella penuariæ inſtar.

Pēnūriă, æ, vox eſt à penu deducta, ſignificátque omnium rerum inopiam præſertim earum quæ ad penum pertinent: quum ſcilicet deſunt ea quæ ad victum ſunt neceſſaria. {חסר *cheſer* חסרון *chesrón.* ἔνδεια. GALL. *Defette, faute.* ITAL. *Penuria, careſtia.* GERM. Armut vnnd mangel beſonders an ſpeiß vnd tranck. HISP. *Mengua.* ANGL. *Lack, ſcarſitie.*} Vſitatiſſimè tamen accipitur pro cuiuſuis rei egeſtate. Terent. *in Adelph.* Næ illiuſmodi iam nobis magna ciuium penuria eſt, homo antiqua virtute & fide. Cic. 6. *Verr.* Ne diutius in tanta penuria virorum fortium talem imperatorem ignorare poſſitis. Virg. 7. *Æneid.*

Conſumptis hic forte alijs, vt vertere morſus
Exiguam in Cererem penuria adegit edendi.

Saluſt. *Iugurth. 65.* cœlo terráque penuria aquarum.

‖ Peolæ, & peplæ, qui ex intemperato Veneris vſu pereunt. Rh. ‖

Pepliŏn, πέπλιον, Hippocrati πέπλος, Dioſcoridi portulaca ſylueſtris. Plin. *lib. 20. cap. 20.* Portulaca quam peplion vocant non multum ſatiua eſt efficacior, cuius memorabiles vſus traduntur, ſagittarum venena & ſerpentium hæmorrhoidum, & preſterum reſtinguit, pro cibo ſumpta & plagis impoſita, extrahit.

Pĕplos, πέπλος. Frutex eſt, inquit Dioſcorid. *lib. 4. c. 179.* quem nonnulli ſycem, alij μήκωνα ἀφρώδη, hoc eſt, papauer ſpumeum, lactei ſucci plenus, folijs rutæ paulo latioribus, rotunda coma dodrantali, humi reſperſa, ſemine ſub folijs rotundo, minore, quam candidi papaueris. Ruellius putat eandem eſſe cum ea quam officinæ hodie *Eſulam rotundam* vocant. Vide Plin. *lib. 27. cap. 22.*

Pĕplŭs, ſiue Peplum. πέπλος. Sindon, ſiue veſtis pretenuis, propriè mulierum, quemadmodum χλαῖνα virorum, vt annotauit Euſtathius. ANGL. *A ker, keſe* } Vnde ἑλκέσιπεπλος, ταναύπεπλος, λευκόπεπλος, mulierum epitheta ſunt apud Homerum. Euripides tamen etiam viris peplum tribuit. Donatus ad ſacrorum ritus pertinere ait. Seruius in illud Virg. 1. *Æneid.*

Interea ad templum non æquæ Palladis ibant,
Crinibus Iliades paſſis peplumque ferebant.

Peplum, inquit, Mineruæ conſecratum erat. In hoc depingebantur ex more apud Athenienſes, qui ſtrenuè ſe in bello geſſiſſent. Plautus, Nunquam in ciuitatem venio, niſi quum infertur peplum. Claudianus in maſculino genere extulit *in Epithalamio Honorij.*

Et crines feſtina ligat, peplúmque fluentem.
Allaxat.

¶ Peplus, ſcriptum Ariſtotelis, in quo genealogias ducum & nauium ſingularum ad Troiam numerum perſequitur, ſcriptis etiam in eos epigrammatis diſtichis. Euſt.

Pĕpo, onis. {אבטיח *abattiach.* πέπων. GALL. *Vn pompon, melõ.* ITAL. *Pepone, mellone.* GERM. Ein geſchlecht der melonen oder cucumeren. HISP. *Melon ò pepon.* ANGL. *A melon fruite.*} Teſte Plinio *lib. 19. c. 5.* Cucumeris genus eſt, magnitudine cætera excedens, concoctu difficile. Eſt & alterum cucumeris genus multò minus: quod quia mali cotonei ſpeciem referre videtur, Melopeponem vocant. Vide Ruell. *lib. 2. c. 68.*

Pĕpsĭs, πέψις, Latinè concoctio, hoc eſt, mutatio cibi in qualitatem naturæ noſtræ conuenientem, à verbo Græco πέπτω, coquo.

Pĕr, præpoſitio eſt, quæ ſeparata quandoque localem, quandoque temporalem habet ſignificationem. {ב *be* על *hal.* διά, ἀνά. GALL. *Par.* ITAL. *Per per mezzo.* GERM. Durch. HISP. *Por.* ANGL. *By.*} vt, Per vrbem vado, per medium diem operor. Ouid. 13. *Metam.*

Eſt quoque per matrem Cyllenius addita nobis
Altera nobilitas.

Per pectinem tondere, vide *Pecten.* Per metum muſſari (i. metu.) Plaut. *Aul. ſc. 3. a. 1.* Item Per metum malè rem gerit. Idem *ibid. ſc. 4. a. 1.* Ducam te per exempla. Senec. *c. 14. de conſol. ad Mart.* ¶ Quandoque denotat perſonam, vt per medios ruit, ac morientes nomine clamat. ¶ Quandoque iurandi eſt, νὴ: vt Per Pol, id eſt, Pollucem. Item, per oculos iurare. Plaut. *Men. ſc. 3. a. 5.* Te oro per precem, per fortunam, & per conſeruitium. Idem *Capt. ſc. 1. a. 2.* Per Iouem, felicitatem tuam. Senec. (adiurantis.

Per tibi ego iuro ſortem caſtúmque cruorem,

Ouid. 2. *Faſt.* Et Plaut. *Curc. ſc. 2. a. 5.* Per tua genua te obſecro. ¶ Quandoque obteſtandi. Virg. 4. *Æneid.*

Per te qui te talem genuere parentes.

Senec. *c. 16. de conſol. ad Polyb.* Per te M. Tulli & oro. Per deos atque homines te oro. Plaut. *Capt. ſc. 5. a. 3.* Per ſenectutem tuam, & per vxorem quam metuis te obteſtor. Idem *Aſin. ſc. 1. a. 1.* Per Iouem deóſque omnes adiuro. Idem *Men. ſc. 2. a. 4.* Te obſecro per deos, & per homines, perque ſtultitiam meam, pérque tua genua. Idem *Mil. ſc. 6. a. 2.* Per ſpes, perque deos. Ouid. 13. *Metam.* ¶ Quandoque medium quendam, & quaſi interceſſorem ſignificat: vt per meos amicos obtinui. Cicero, Quando per me certior fias, id eſt, mea opera. ¶ Per adoptionem pater dicitur, qui me adoptauit. Plin. iunior *Epiſt. lib. 5.* Auunculus meus, idémque per adoptionem pater. ¶ Per ætatem etiam pulchrè dicimus, pro eo quod eſt permittente ætate, vel dum ea ætas adeſt in qua fieri poteſt. Terentius *in Eunuch.* Cætera ſigna neque ſciebat, neque per ætatem etiam potuerat. Idem *in Adelph.* Si eſſes homo, ſineres nunc facere dum per ætatem licet, id eſt, dum ætas adeſt in qua id poteſt facere. Gell. *c. 2. lib. 15.* per ætatem non receptus. (Lob.) ¶ Per eos annos, vel dies venuſtè dicimus, quod vulgus indoctum diceret, Durantibus his diebus, vel annis. Cic. 7. *Verr.* Ac per eos dies quum iſte cum pallio purpureo, talarique tunica verſaretur in conuiuiis muliebribus, &c. Per id tempus, id eſt, pendente eo tempore. Liu. 2. *ab Vrbe,* Multa igitur blandimenta plebi per id tempus ab Senatu data per tempus feriarum. Gell. c. 15. *lib. 9.* Per comitia. (i. comitiorum tempore.) Suet. *in Caeſ. c. 8.* Et Per bellum lata lex. (i. belli tempore.) Liu. *lib. 34.* Per hæc & talia, maxima parte ætatis tranſacta. Suet. *in Claud. c. 9.* Per Dionyſia (i. Dionyſiorum tempore.) Gell. *c. 10. lib. 8.* Per tempus aduenire. Idem *Men. ſc. 1. a. 1.* Per deos, Per dextrá, Per fortunas, Per fidē, Per homines, Per Deum immortalium fidem, Per iura, Per genua: elegantes ſunt obſecrandi formulæ. Cic. *Attico,* Subuenite igitur per deos, idque quamprimum. Plaut. *in Menæch.* Per ego te hæc genua obteſtor, ne, &c. Per fas & fidem deceptus dicitur, qui nimium fidendo alicui in re bona, honeſtaque falſus eſt. Liu. 1. *ab Vrbe,* Cuius ad ſolenne, ludóſque per fas ac fidem decepti veniſſent. Plaut. *in Moſtell.* Per fidem deceptus ſum.

At non per dubias errant mea carmina laudes.

Tibul. *lib. 4.* Item per eius autoritatem, receptus. Cæſar. 3. *de bello ciuil.* Per occaſiones. Suet. *in Auguſt. cap. 41.* Per conſuetudinem factum. Gell. *cap. 8. lib. 10.* Ibit per omnia violentior fortuna. Senec. *c. 16. de conſol. ad Polyb. & c. 17.* Ire per veſtigia. Per virtutem belli fortunam in pugna experiri. Cæſ. *lib. 2. de bell. ciuil.* ¶ Per gratiam bonam abire ab aliquo, eſt aliquem non malè contentum ab aliquo diſcedere. ¶ Per ludicrum, Per iocum, Per ludum & iocum, id eſt, ludendo & iocando aliquid facere. Cicer. 3. *in Verrem.* Qu. Opimium per ludum & iocum fortunis omnibus euertiſſe. Sic per ludum & negligentiam peruenire ad honores dixit idem 7. *Verr.* Ver per deridiculum dare. Plautus *Pſeud. ſc. 3. a. 4.* ¶ Item, per ſycophantiam & dolos auferre, *ibid. ſc. 3. a. 2.* Per fallaciam abduxit à lenone mulierem. Idem *Aſin. ſc. 1. a. 1.* ¶ Per me licet tibi hoc facere, id eſt, te non impedio. Sic per te, & per illos, &c. Per me nulla eſt mora, ait Terentius *in Andria,* Per me didici legere: hoc eſt, ex meipſo, nullo adiuuante, aut docente. Sic per te, & per ſe, &c. Per me etiam, Per ſe, &c. aliquando valent quantum ad me attinet, quantum ad ſe attinet, &c. Idem, Trahantur per me pedibus omnes rei. ¶ Aliquando Per ſe, ſignificat ex ſeſe, ſua naturæ inſtituto. Cic. *de Amic.* Sed quod per ſe ſibi quiſque charus eſt. Idem 1. *de fin.* Iſta ſua ſponte & per ſe expetēda. Per ſe, Aliquando ſignificat propter præſtantiam ſui. *ibidem* Per ſe eſſet & virtus, & cognitio rerum, quod minime ille vult, expetenda. Iungimus nonnunquam in eadem oratione Per ſe, & propter ſe. Idem *de Amicit.* Carent amicitia per ſe, & propter ſe expetenda. ¶ Per, (i. propter.) Per ſeceſſionem plebis ludi facti. Liuius *lib. 4. ab Vrbe.* Qui per virtutem periit, non interit. Plaut. *Capt. ſc. 5. a. 3.* ¶ Item per ſe, pro ipſe, vt apud Suet. *in Calig. cap. 15.* ¶ Per ſpeciem, id eſt, ſimulata occaſione, per ſimulationem. Liuius 1. *ab Vrb.* Per ſpeciem alienæ fungendæ vicis ſuas opes firmauit. ¶ Per otium eſt, quod Gallice dicitur *tout à loiſir.* ITAL. *A ſuo bell'agio.* Liuius *lib. 6. bell. Pun.* Vbi nemo hoſtium aduerſùs prodit, ſpolia per otium legere. ¶ Per te ſtetit quominus hæ fierent nuptiæ, ait Terent. *in Andr.* id eſt, tenuit per te, vt barbari loquuntur. Sic per me ſtetit, per eum ſtetit, &c. ¶ Per tempus, id eſt, tempore, tempeſtiuè, opportunè. Plaut. *in Men.* Per tempus aduenis. ¶ Per vinum exortum eſt diſſidium, id eſt, per ebrietatem. Idem *in Milit.* ¶ Per vos, per me, per aliquem, aliquando ſignificat beneficio veſtro, beneficio meo, beneficio alicuius. Cic. *pro Roſc. Amer.* Per vos vitam & famam poteſt obtinere. Idem *ad Terentiam,* Romæ, vos eſſe tutos poſſe per Dolabellam, &c. ¶ Aliquando valet inter. Virg. 1. *Georg.*

Has inter, mediámque duæ mortalibus ægris
Munere conceſſæ diuûm, & via ſecta per ambas.

¶ Per cauſam, ſiue per ſpeciem, Per ſimulatam cauſam πρόφασις. Liuius *lib. 34.* Vt quum appropinquare iam rex, per cauſam aliquam in anguſtijs ſuſtineret à tergo agmen. Idem *lib. 24.* Nocte per ſpeciem venandi vrbe egreſſi ad Annibalem proficiſcuntur. Suet. *in Othon. c. 3.* Per cauſam legationis in Luſitaniam ſepoſitus eſt. GALL. *Sous pretexte d'Ambaſſade,* &c. Item Per cauſam. Cæſ. *lib. 3. de bell. ciu.* ‖ Per caput pedeſque. Sic Poëtæ dicunt totum volentes exprimere, Horatian. ſerm.

Aliqua negotia centum
Per caput atque pedes ſaliunt. ‖

¶ Per partem denotat, ex qua aliquid faciendi ducitur initium. Celſ. *lib. 3. c. 20.* Itaque per vnctū oleo multo corpus tribus, aut quatuor amphoris (aquæ frigidæ) totum per caput perfundendum eſt. Sic & *cap. 23.* ¶ Per cum inſtrumento, pro ex vel cum. Celſ. *lib. 6. c. 9.* Admouendus per ſpongiam vapor aquæ calidæ. Idem *lib. 6. c. 14.* Per cochlear illita vua, id eſt, cochleari, vt *lib. 7. c. de calculo,* veſica per digitos exagitata, i. digitis. ¶ Per luxum atque ignauiam, luxurioſè & ignauè, ſiue ignauiter. Saluſt. *in Iugurth.* Qui dediti corporis gaudiis, per luxum atque ignauiam ætatem agunt. Rurſus, Per inſolentiam quis exiſtimet me meum ſtudium meum laudando extollere, i. inſolenter. *ibidem,* per virtutem ſoliti nobilitatem antevenire, i. virtute. ¶ Per ante, ob. Saluſt. *Iugurth. 76.* Incedant per ora veſtra magnificè. ¶ In compoſitione augendi vim atque amplificandi habet, cuius notionis cum eſt contrarium, Sub, præpoſitionem habet, vt Perricſus, Pereruditus, & in maiam partem Periniquus, Permoleſtus, Pergrauis. *Cicer.* Pergraue mihi viſa n eſt, &c. Colum. *lib. 4.* Nam credidiſſe vilicis, vel etiam vinitori ſocordis eſt, cum, quod longe ſit facilius, adlinc perpaucissimis agricolæ contigerit, vt nigri vini ſtirpe careant. Ita Perficio, ad finem mihi propoſitum tero. Perficio, planè atque omnino facio, & abſoluo. ¶ Aliquando negantis eſt, vt Perfidus, Periurus, hoc eſt, qui fidem & iuſiurandum fregit. ¶ Aliquando ſignificat idem quod trans. Plaut. *Pſeud. ſc. 5. a. 1.* Quaſi per nebulam ſcimus, & audiuimus. vt Perluceo, Perſpicuo, Perſpicuum, & quicquid pellucidum eſt, vt cryſtallus. ¶ Aliquando pro inter. Virg. 1. *Georg.*

Circum pérque duas in morem fluminis Arctos.

Vide Macrob. *comment. lib. 1. c. 2.* Ouid. 13. *Metam.*

Cur audet Vlyſſes ire per excubias.

Ibidem,

Pérque feros enſes ire, & efferre Deam

Tibull.

Tibull. *lib.* 4.

Siue ego per liquidum volucris vehar aera pennis.

Et Catull. *de com. Beren.*

Iſque per ætherias me tollens aduolat auras.

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.* Per manes hoſpita vmbra. (i. inter.) Idem 4. *Faſt* Per populum diuidere liba. ¶ Per obſtantia erumpere. Quintil. Per hæc oſtendit ſæuitiam (i. his.) Suet. *in Calig. c.* 27.

Eſt aliquid fatale malum per verba leuare (i. verbis.)

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt*

Vna celebrata eſt per duo liba dies. (i. duobus libis.)

Idem *Eleg.* vlt. *lib.* 4. *Triſt.* Item,

Spiritus hic per te patrias exiſſet in auras. (i. Interpoſito ore tuo.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.* Per ipſas cicatrices percuſſa es. Senec. *c.* 15. *de conſol ad Helu.* (i. ipſis cicatricibus.) Plaut. *Aſin.* per vinum impulſa. (i. vino.) ¶ Aliquando habet vim aduerbij, & pro valde ponitur, támque ſuperlatiuo quam poſitiuo iungitur. Col. *lib.* 4. Nam credidiſſe villicis, vel etiam vinitori ſocordis eſt, quum quod longè ſit facilius, aliud perpaucißimis agricolis contingerit, vt vinitoris ſtirpe careant. Cicero, Pergratum mihi viſum eſt. ¶ Vbi Per additur quam, ſignificat maximè, [Greek] vt, Perquam bonus, id eſt, optimus. Perquam magnus, id eſt, maximus. Iungitur etiam ſuperlatiuo. Curtius, Perquàm maximo potest exercitu comparato. Per autem inconſequens. Gell. *c.* 1. *lib.* 14. Et *c.* 4. *lib.* 18. Per, inquit, magiſter optime, exoptatus aduenis. ¶ Aliquando ſignificat nimis, vehementer, & in bonam, & in malam partem. vt Pertinax, qui nimis tenax eſt, durus, & inexorabilis, de quo infrà. ¶ Componitur autem cum dictione incipiente ab a, vt Perago: b, vt Perbibo. c, vt Percurro: d, vt Perduro: e, vt Pereo: f, vt Perficio. g, vt Pergratus. h, vt Perhibeo. i, vt Periurus. l, vt Perlego, m, vt Permitto: n, vt Pernocto: o, vt Peroro: p, vt Perpendo: q, vt Perquiro: r, vt Pergo (quod ex per, & rego componitur: vnde & præteritum perrexi facit, cum ſ, vt Perſuadeo: t, vt Pertinax: u, vt Peruenio.

Pērā, æ, Sacculus ex aluta è collo ad lumbos pendens. { ילקוט כלי *cheli jalkút* πήρα. Gall. *Vne beſace, vne poche.* Ital. *Biſaccia, taſca.* Germ. Ein lädertaſch ſo man an den halß henckt / wie die hirten haben / ein lädersack. Hisp. *El, zurron o eſclauina, ò talega alforja.* Angl. *A ſcrippe, bagge or ſatchell.* } Hinc Peram viatoriam vocamus, qua panem & aliquid opſonij geſtare viatores ſolent: quemadmodum poculum viatorium, quo vinum, Mart. *lib.* 14.

Ne mendica ferat barbati prandia nudi,

Dormiat & tetrico cum cane pera, rogat.

Eius diminutiuum eſt perula, πηρίδιον.

‖ Pera, *Pera*, vrbs canali ſeu ſinu maris à Conſtantinopoli quidem ſeiuncta eſt, ſic tamen vt vna eademque vrbs quodammodo cenſeatur, ob commodiſſimum per cimbas traiectum. In Pera Legati Principum Chriſtianorum, & alij homines Chriſtiani, itemque Iudæi fere commorantur. ‖

Pērabsúrdūs, adiect. { λίαν ἄτοπος, πάνυ ἄτοπος. Gall. *Fort abſurde, fort ſot, fort eſtrange.* Ital. *Coſa ſconcia, contraria à ſe ſteſſa.* Germ. Gantz vngereimt. Hisp. *Coſa muy fuerte de propoſito, muy diſconueniente y diſforme.* Ang. *Verye ſtrang, againſt rime and reaſon.* } Valde abſurdum ſignificat. Cicero *lib.* 4. *Academ.* Illud verò perabſurdum quod dicitis, probabilia vos ſequi, ſi re nulla impediremini.

Pērăcēr, hæc peracris, hoc peracre, Valde acer & vehemens. { πάνυ δριμὺς, λίαν ὀξύς. Gall. *Fort aſpre.* Ital. *Forte aſpro* Germ. Heftig ſcharff. Hisp. *Muy aſpero.* Angl. *Verie ſower or ſharpe.* } Cic. *ad Papyrium lib.* 9. Sed tamen ipſe Cæſar habet peracre iudicium. hoc eſt, acerrimum & optimum, & peracutum.

Pĕrăcērbŭs, adiect. πολύομφαξ, πάνυ ὠμός. Gall. *Fort aigre, aigre comme vn fruict qui n'eſt pas meur.* Ital. *Molto acerbo, aſpro, come coſa non matura* Germ. Heftig ſaur. Hisp. *Mucho aſpero, agrio.* Angl. *Verie ſower or tart.* } Valde acerbus Cic. *de ſeneƈ.* Primò eſt peracerba guſtatu deinde maturata dulceſcit de vua.

Pĕrăcēſcŏ, is, ere, Peracui. Valde acidus fio valde aceſco. { סר *far.* πάνυ ὀξύνομαι. Gall. *Deuenir aigre.* Ital. *Deuenire agro* Germ. Daſt ſaur oder eſſichtig werden. Hisp. *Azedarſe mucho* Angl. *To waxe verie ſower* } Plaut. *Bach.* hoc eſt quod peraceſcit, hoc demum eſt quod percrucior, Me hoc ætatis ludificari. Idem *Aulul.* mihi pectus peracuit.

Peracvo, is, valde acutum reddo. { παροξύνω Gall. *Aiguiſer fort, faire bien aigu & pointu.* Ital. *Fare aguzzo* Germ. Wol ſcharpff machen. Hisp. *Aguzar.* Angl. *To make verie ſharpe.* } Cato *de re ruſt.* Sumito tibi ſurculum durum, eum peracuito, falcem Græcam diſcindito.

Pĕrăcūtus, a, um. Valde acutum. { ὀξύτατος. Gall. *Fort aigu, bien trenchant* Ital. *Bene taglente, aguzzo, ſottile.* Germ. Wol geſpitzt. Hisp. *Muy aguzado.* Angl. *That is verie ſharpe.* } Martial. *lib.* 5. Vt citò teſticulos peracuta falce ſecaret.

Pĕrăcūtē, aduerb. { ὀξέως, ἰσχυρῶς. Gall. *Fort aiguement, ingenieuſement.* Ital. & Hisp. *Ingenioſamente* Germ. Scharpffſinniklich. Angl. *Verie ſharpelie or quickelie.* } Cic. 1. *Acad.* Sed Zeno quum Arceſilam anteiret ætate, valdéque ſubtiliter diſſereret, & peracutè moueretur, corrigere conatus eſt diſciplinam.

Pĕræa, Περαία, cum diphthongo, Vlterior Iudææ pars, Arabiæ & Ægypto proxima, aſperis diuiſa montibus, & a reliqua Iudæa Iordane amne diſcreta. Plin *lib.* 5. *cap.* 14.

Perædifico, as, are, Ædificationem abſoluo. Colum. *lib.* 4. *c.* 3. Ab inchoato domos extruunt, nec perædificatis cultum adhibent.

Peræqvvs, a, um, vide *Æquus* { πάνυ ἴσος, πάνισος. Gall. *Fort eſgal & vnile.* Ital. *Molto vguale.* Germ. Gantz billich oder gleichlich. Hisp. *Muy ygual.* Angl. *Verie equall, iuſt and euen.* } Cicer. 6. *Verr.* Vt hoc liceret ſuſpicari, fuiſſe aliquando apud Siculos peræqua proportione cætera.

Pĕræquē, aduerb. { ἰσοτίμως. Gall. *Fort eſgalement.* Ital. *Molto vgualmente.* Germ. Gar gleichlich. Hisp. *Muy ygualmente.* Angl. *Verie equallie and euenlie.* } Cicero *in Piſonem*, Quod cùm peræquè omnes tum acerbiſſime Bœotij ſenſerunt.

Pĕræquo, as, are, æquum facere { שוה *ſchivváh.* ἐξισάζειν. Gall. *Eſgaler, faire bien eſgal.* Ital. *Vgualiare.* Germ. Vergleichen zu gleich oder geradbringen. Hisp. *Ygualar.* Angl. *To make euen and equall.* } Colum. *lib.* 3. *cap.* 4. Et apud me octogenæ ſtirpes inſitæ intra biennium ſeptenos culeos peræquarent.

Pĕræquatōrēs, dicuntur exactores cenſuum qui in capita ſunt conſtituti, ita dicti, quod æqualiter ab omnibus exigant Alciatus.

Pĕrăticum, teſte Plin. *lib.* 12. *cap.* 9 Bdellij genus eſt quod in Media deſfluit ex arbore quam nonnulli brochum, alij malachram, aliqui etiam maldacon appellant.

Perago, peregi, peractum Perficio. { שלם *ſchillém* כלה *chilláh.* τελέω, διαπεραίνω. Gall. *Acheuer, accomplir, parfaire.* Ital. *Compire* Ger. Außmachen / vollenden. Hisp. *Acabar de hazer.* Angl. *To perfyte and accompliſh, to do out and end.* } Senec. Omnia inchoat, nihil peragit.

Biſque ſuum tacito piſce peregit iter.

Ouid. *Eleg.* 7 *lib.* 4. *Triſt.*

Hæc mea ſic quondam peragi ſperauerat ætas,

Idem *Eleg.* 8. *lib* 4. *Triſt.* Vita procul patria peragenda. *Ibidem.*

Ipſe vides Manibus peragi fera bella Mineruæ,

Idem 3. *Faſtor.*

Ille ſuam peragebat humum, (i. colere abſoluebat, ſiue percolebat.)

Idem 4. Martial. *Epigr.* 38. *lib.* 5. Quàm peſſimorum lex auara fatorum Sexta peragit hyemis, nec tamen tota, noſtros amores. i. ſuſtulit, finiit vitam. Peregit viros. (i. exhauſit, laſſauit.) *In Priapeia.* Idem Martial. *Epigram.* 112. *lib.* 5. Peregit, pro abſumpſit bona.

Namque ſenex longa peragit dum ſecula vita,

Tibull. *lib.* 4. Languida non noſter labor. *Ibidem.* ¶ Interdum ponitur pro perduco. Plaut. Nauem peregit in portum. ¶ Aliquando pro tranſigo. Apul. Et multas noctes peregit inſomnes. ¶ Interdum pro pertracto, & mecum reputo Virg. *Æneid.* 6.

Omnia percepi, atque animo mecum antè peregi.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 5.

Vt cecidi perago ſubiti præconia caſus.

¶ Item, Peractus lacrymis (id eſt, defletus mortuus.) Martial. *Epigr.* 4. *lib.* 7 ¶ Interdum pro pertraho, [Greek] vt, Hic me ad carceres, ad mortem peregit. ¶ Peragere reum, ſignificat reum vſque ad condemnationem perſequi & efficere vt condemnaretur, quod & aliquando condemnare reum dicitur { הרביח *harbiach.* [Greek] } ſed Facere reum, eſt accuſare. Vnde ait Iurisconſultus, Peregiſſe reum non aliàs quis videtur, niſi & condemnauerit. Plinius iunior *in Epiſt.* Dum peragitur reus. Peragere reum, inquit Budæus, eſt ita rei accuſationem perſequi, vt tandem damnetur. *Pourſuyure quelqu'vn en iugement iuſqu' à le faire condamner.* Ouid. *Eleg.* 1 *lib* 1. *Triſt*

Et peragat populi publicus ore reum.

¶ Peragere partes ſuas, eſt officio ſuo fungi. ¶ Peragere penſum laboris. Colum *lib.* 5 *cap.* 10. Nihil curioſè, nihil religioſè adminiſtrat, vnúmque eſt ei propoſitum, peragere laboris penſum: id eſt, tantùm perfunctorie facere id quod imperatum eſt.

Pĕrăgĭto, frequentatiuum, διαγωνίζω, διελαύνω. Cæſ 3. *bell ciu.* Vehementiúſque peragitati ab equitatu, montem excelſum capiunt.

Pĕrāctio, eſt perfectio, & abſolutio. { כליון *chillaiôn* תכלה *tichláh* תכליתה *tachlith.* διαγωγή. Gall. *Acheuemēt accompliſſement.* Ital. *Compimento* Germ. Außmachung / vollendung. Hisp. *Acabamiento.* Angl. *A performing or finiſhing.* } Cicero *de ſeneƈt* Senectus peractio ætatis eſt.

Peractus, a, um. Ouid. *Eleg.* 8 *lib* 4.

Iámque decem luſtra omni ſine labe peracta.

Idem 5 *Faſt.*

Triſtia Leucadio ſacra peracta Deo.

Maiora peractis inſtant, Tibull. *lib.* 4

Peragro, as, ex per, & hoc nomine ager agri, componitur. Perluſtro, abeo, diſcurro. { נסע *naſah* הלך *halách* התהלך *hithhallech.* περιέρχομαι. Gall. *Aller par le pays, paſſer par vn pays.* Ital. *Andare errando.* Germ. Durch gehn / durch ſtreichen. Hisp. *Peregrinar andando camino* Angl. *To go about, to trauail ouer.* } Cic 3. *Offic.* Et ob eam cauſam, vrbe relicta rura peragrantes ſæpe ſoli ſumus

Pĕrăgrātūs, particip. Cic. 5. *de finib.* Videmus vltimas terras eſſe peragratas. Liu *lib.* 5 *d.* 4. Peragratus orbis terrarum victoriis eius gentis.

Pĕrăgrātio, verbale, Profectio { מסע *maſáh* הליכה *halichah.* περιέλευσις. Gall. *Voyagement, aller par le pays.* Ital. *Andare quà & là.* Germ. Durchreiſung / durchſtreichung. Hisp. *Peregrinacion.* Angl. *Going about or trauailling ouer.* } Cicer. *Philipp.* Quæ fuit eius peragratio itinerum.

Perambulo, as, are, ad finem vſque ambulo, ambulando circumeo. { נסע *naſah* הלך *halách* התהלך *hithhallech.* διοδεύω, περιπατέω. Gall. *Paſſer à trauers.* Ital. *Paſſeggiare, caminare.* Germ. Durchwanderen / durchziehen. Hisp. *Paſſearſe al traues.* Angl. *To walk thorough and about, ouer and ouer.* } Varr. *de re ruſt. lib* 1. *cap.* 2. Vos qui multas perambulauiſtis terras.

Peramo, ad finem vſque, perfectè & valdè amo. { [Greek], φιλικῶς ἔχω, λίαν φιλῶ. Gall. *Aimer fort.* Ital. *Amare caldamente.* Germ. Heftig lieben. Hisp. *Mucho amar.* Angl. *To loue tenderlie.* } Cic. 1 *de legib.* Vbi illa ſancta amicitia, ſi non ipſe amicus peramatur toto pectore? Quædam exemplaria habent, per ſe amatur.

Pĕrămans, tis: participium, Valdè amans. { φιλοφιλῶν. Gall. *For amiable, qui aime fort.* Ital. *Che molto ama.* Germ. Heftig lieben. Hisp. *Que ama mucho.* Angl. *That loueth tenderlie.* } Cic. *ad Attic. lib.* 4. Homo peramans ſemper noſtri fuit, nec mihi vnquam odio.

Pĕrămantĕr, aduerbium. { πολυφίλως, λίαν φιλικῶς. Gall. *Fort amiablement, amoureuſement.* Ital. *Molto amabilmente.* Germ. Gantz freundlich. Hisp. *Muy amoroſamente y amigablemente.* Angl. *Verie louinglie* } Cic. *famil. lib.* 9. Qui me quidem perofficiosè & peramanter obſeruant.

Pĕrămplŭs adiect. Valdè amplus. { πάνυ πλατύς, λίαν [Greek]. Gall. *Fort grand & ſpacieux.* Ital. *Molto grande & ſpatioſo.* Germ. Daſt weit. Hisp. *Muy grande y eſpacioſo.* Angl. *Verie wide and ampl* } Cic. 1 *Verr.* Signa perampla.

Pĕrămpŭto,as, Perfectè incido. { πάνυ ἀποψύχω. GALL. *Bien & parfaitement poucr.* ITAL. *Perfettamente potare* GER. Gar abhauwen. HISP. *Perfectamente podar.* ANGL. *To cutt of perfitelie.* } Colum. *lib.* 8. Sauciatum venenatam ſaniem mittit, quæ vulnus ita inſanabile facit, vt totum amputandum ſit.

Pĕrăngvstvs,a,um. Admodum anguſtus. { σφόδρα ϛενὸς, λίαν ϛενός. GALL. *Fort eſtroit & ſerré.* ITAL. *Molto ſtretto* GERM. Vaſt eng. HISP. *Muy eſtrecho.* ANGL. *Verie ſtreitt and narrow.* } Cic. 7. *Verr.* Vt illo in dolore cruciatúque moriens, perangusto freto diuiſa ſeruitutis ac libertatis iura cognoſceret.

Pĕrăngŭſtè, aduerbium. Valdè anguſtè. { ϛενῶς, σφόδρα ϛενῶς. GALL. *Fort eſtroittement.* ITAL. *Molto ſtrettamente.* GERM. Gantʒ eng ineinander. HISP. *Muy eſtrechamente.* ANGL. *Verie ſtreitlie.* } Cic. 1. *de Orat.* Sed tu hoc nobis da Scæuola, & perfice, vt Craſſus hæc quæ coarctauit, & peranguſtè refercit in oratione ſua, dilatet nobis atque explicet.

¶ Peranna, vide *Perenna.* ¶

Pĕranno, as, per integrum anni tempus viuo, annum perago { ἐνιαυτίζω. GALL. *Durer vn an.* ITAL. *Durare vn' anno.* GERM. Das gantʒ jahr außleben. HISP. *Durar vn año.* ANGL. *To laſt or liue one yeare.* } Compoſitum enim ex per, & anno, nam Macrobius *lib.* 1 *Saturn. cap.* 8. ſcribit, priſcos Romanos menſe Martio & publicè & priuatim ad Annam perennam ſacrificatum ire ſolitos, vt annare, perennareque commodè liceret, hoc eſt, vitam degere incolumem per annum integrum. Sueton. *in Veſpaſiano,* Ideóque puella nata non perannauit. Scribitur & perenno, prima vocali in ſecundam mutata.

Pĕrantīquus, a, um. Peruetus, valdè antiquus { ὁ πάνυ παλαιὸς, παμπάλαιος. GALL. *Fort ancien, ou fort antique.* ITAL. *Molto antiquo.* GERM. Heftig oder vaſt alt. HISP. *Muy antigo y viejo.* ANGL. *Verie old.* } Cic. *de clar. Orat.* Atque hunc proximo ſeculo Themiſtocles inſecutus eſt, vt apud nos, perantiquus: vt apud Athenienſes, non ita ſanè vetus.

Pĕrappŏſĭtus, adiect. { λίαν ἁρμόζων, πάνυ οἰκεῖος. GALL. *Fort propre & conuenable* ITAL. *Ben conuenouole, atto, & proprio.* GERM. Ganʒ bequem oder fügliche. HISP. *Conueniente, proprio.* ANG. *Verie agreable and proper.* } Cic. *de Orat.* Sunt etiam illa ſubabſurda, ſed eo ipſo nomine ſæpe ridicula, non ſolùm minus perappoſita, ſed etiam quodammodo nobis.

Pĕrardŭus, adiectiuum, Valde arduus, perdifficilis. { πάνυ χαλεπὸς, δυσχερής. GAL. *Fort malaiſé & difficile.* ITAL. *Molto alto, malageuole, difficile.* GERM. Vaſt hoch oder ſchwär. HISP. *Dificil.* ANG. *Verie vneaſie and hard.* } Cicero 5. *Verr.* Mihi autem hoc perarduum eſt demonſtrare.

Pĕrāreſco, is, Valde aridus fio. { אַרְגוֹבָה ἀποξηραίνομαι. GAL. *Se ſecher du tout. deuenir tout ſec.* ITAL. *Deuenir molto arido.* GERM. Verdorren, gar dürr werden. HISP. *Muy ſecarſe.* ANG. *To waxe verie drie.* } Colum. *lib.* 12. *cap.* 3. Sed nec patiendum eſt, vt perareſcat, aut totum decidat.

Pĕrargūtus, a, um Valde argutus. { ὁ πάνυ γοργὸς, λίαν ἀγχίνους. GAL. *Fort ſubtile, ingenieux & aigu.* ITAL. *D'ingegno molto ſotile & acuto.* GERM. Gar klug, gar ſpitzfündig. HISP. *Sutil y ingenioſo.* ANG. *Very ſubtill, ingenious & wittie.* } Cic. *de clar. Orat.* Quem ſtudebat imitari L. Afranius Poëta, homo perargutus in fabulis quidem etiam, vt ſcitis, diſertus.

Pĕrāridus, a, um. Prorſus aridus. { ἀποκαυθεὶς, ὑπέρξηρος. GAL. *Tout ſec, totalement ſeché.* ITAL. *Secco al tutto.* GERM. Gar dürr. HISP. *Seco del todo.* ANG. *Very drie.* } Colum. *lib.* 2. *cap.* 19. Eſt autem modus in ſiccando, vt neque peraridum, neque ruſus viride colligatur.

Pĕrārmo, as, Perfectè & benè armo. Curtius, Hoc modo inſtructo exercitu & perarmato, Babylone copias mouit.

Pĕrăro, as, are. Funditus & omnino aro. { διαρόω. GAL. *Arer par tout.* ITAL. *Arare d'ogni parte.* GERM. Durchertten. HISP. *Acabar de arar.* ANG. *To till or plough therough out all.* } Per tranſlationem etiam de rugis dicitur, quæ in fronte quandam ſulcorum ſimilitudinem referunt. Ouid. 14. *Metam.*

——— nariſque à fronte remiſſas

Contudet, & rugis perarauit anilibus ora.

¶ Senec. *in Medea* vſus eſt pro peragrare, vt, Perarare pontum. ¶ Interdum pro ſcribere, ſiue pingere. Ouid. 1 *de Arte,*

Ergo tibi blandis peraretur litera verbis.

Peraratus, a, um. Ouid. *Eleg.* 7. *lib.* 3. *Triſt* Subitò ſubarata litera.

Pĕrăſpĕr, valde aſper, adiect. { πάνυ τραχὺς, λίαν τραχύς. GALL. *Fort aſpre.* ITAL. *Molto aſpro & rozzo.* GERM. Heftig rauch. HISP. *Muy aſpero.* ANGL. *Verie roug.* } Celſus *lib.* 5. c. 28. *de thymio,* At thymion nominatur quod ſupra corpus quaſi verrucula eminet, ad cutem tenue, ſuprà latius, ſubdurum, in ſummo peraſperum.

Pĕrăſtūtus, a, um, Valde aſtutus. { πανουργότατος. GALL. *Fort fin.* ITAL. *Molto aſtuto.* GERM. Ganʒ liſtig, mit liſtigkeit durchtrieben HISP. *Muy cauteloſo y aſtuto.* ANGL. *Verie wyle & craftie.* } a quo peraſtutè aduerbium. { πανουργότατα, λίαν πανούργως. GALL. *Fort finement.* ITAL. *Molto aſtutamente.* GERM. Ganʒ liſtiglich. HISP. *Mucho cauteloſamente y aſtutamente.* } Plaut. *Truc.* Vt peraſtutè eum inliciatis in malam fraudem, & præmium.

Pĕrăttentvs, a, um, Valde attentus. ἐμμελὴς σφόδρα. GALL. *Fort attentif.* ITAL. *Molto attento.* GERM. Mit fleiß auffmerckend. HISP. *Muy attento.* ANG *Verie attentiue.* } Cic. 5. *Verr.* Superiore omni oratione perattentos veſtros animos habuimus.

Pĕrattentè, aduerb. Valde attentè { πάνυ ἀτενῶς. GAL. *Fort attentiuement.* ITAL *Molto attentamente.* GERM. Mit gantʒ fleiſſigem auffmercken. HISP. *Muy atentamente* ANGL. *Verie attentiuelie* }

Peraudio, is, ire. Plaut. *Mil. ſc.* 1. *a.* 1. Peraudienda hæc ſunt.

Pĕrbacchor, aris, Perpoto, & luſitu conuiuiis frequentandis. { ἐξοκάλω *ſaba.* ἐκκωμάζω. GALL. *Viure fort diſſolument.* ITAL. *Baccare, viuere molto diſſolutamente.* GERM. Vol vnd toll ſein im ſauf. ſein, die zeit mit dem ſauffen hatten. HISP. *Embriegarſe.* ANGL. *To be riotous, to vſe feaſting greatlie.* } Cic. 2. *Philipp.* At quàm multos dies in ea villa turpiſſimè es perbacchatus! ab hora tertia bibebatur, ludebatur, vomebatur.

Perbeatus, a, um. Valde beatus. { πανόλβιος. GAL. *Fort heureux.* ITAL. *Molto beato* GERM. Gar glückſelig HISP. *Mucho bien auenturado.* ANGL. *Verie bliſſed* } Cic. 1. *de Orat* Cogitanti mihi ſæpenumero, & memoria vetera repetenti, perbeati fuiſſe, Quinte frater, illi videri ſolent, qui in optima Republica quum & honoribus, & rerum geſtarum gloria florerent, eum vitæ curſum tenere potuerunt, &c

Pĕrbellvs, a, um. Valde bellus. { πάνυ καλός. GAL. *Fort beau.* ITAL. *Molto bello.* GERM. Gantʒ hüpſch. HISP *Muy bello.* ANG. *Verie faire.* }

Pĕrbellè, aduerb. Valde bene. { πάνυ καλῶς. GALL. *Fort bien.* ITAL *Molto bene.* GERM. Ganʒ fein oder hüpſch. HISP. *Muy bien.* ANGL. *Verie well.* } Cic. *Attic. lib.* 4. Perbellè feceris, ſi ad nos veneris.

Pĕrbĕnè, aduerbium. Valde benè. { ἀρίϛως, πάνυ καλῶς. GALL *Fort bien.* ITAL. *Molto bene.* GERM. Vaſt voll HISP. *Muy bien.* ANGL. *Paſſing well.* } Cic. *de clar. Orat.* Perbene loqui Latinè putabatur. Plaut. *Aul. ſc.* 4 *a.* 1. Haud à pecunia perbene. (ſup. valeo.) Idem *Men. ſc. vlt. a.* 5. Prandi perbene.

Pĕrbĕnignè, aduerb. Valde benignè. { πάνυ εὐμενῶς, πάνυ χρηστῶς. GALL. *Fort benignement.* ITAL. *Molto benignamente.* GERM. Gar gütiglich. HISP. *Muy liberalmente.* ANGL. *Very gentlie and gratiuslie.* } Cic. *ad Quint. fratr. lib.* 2. Perbenignè mihi reſpondit.

Perbibeſia, vide *Bibeſia.*

Pĕrbĭbo, is. Totum bibo. { διαπίνω GALL. *Boire tout à faict.* ITAL. *Beuere bene* GERM. Gar außtrincken. HISP. *Mucho beuer.* ANGL. *To drink out all, to quaffe.* } Plautus *in Stich.* At ego perij, cui medullam laſſitudo perbibit. Columell. *lib.* 7. *cap.* 4. Vbi per triduum delibuto tergore medicamenta perbiberit. Et Seneca *Epiſt.* 36. Perbibere liber alia ſtudia.

Perbito, is, ere, verbum antiquum ab antiquo *Betere.* Ennius *in Hecub. a.*

Sed non ſcripſiſti quis parentem, aut hoſpitem

Necaſſet, quo quis cruciatu perbiteret.

Plaut. *in Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Qui virtutem perbitat, non interit. Ita hîc legit Paſſerat. Qui per virtutem perijt, non interit, (i. propter virtutem.) Et verſu antecedente dixerat, Caput in periculo præoptauiſſe, quam is perirer, ponere. Camerarius primus emendauit, *Pereat* pro perbitat. Cui Lambinus aſſentitur. Iterum idem Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 3. Interminatus eſt à minimo ad maximum, ſi quis non hodie munus miſiſſet ſibi. Eum cras cruciatu maximo perbitere, (id eſt, perire, ſiue perituum) Plaut. *Aſtraba.* Quæ niſi ſic beteris nimiam is vegrandi gradu. Vide Scaligerum *in Varronem,* & Nonium *in verbo Perbitere.* Item Dionyſ. Lambin. in Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. vbi ſcribit Betere pro ire, & Perbetere, pro perire, ab antiquis dictum eſſe.

Pĕrblandvs, a, um, Valde blandus. { πάνυ κολακικὸς, λίαν ἥπιος. GALL. *Fort doux & gracieux.* ITAL. *Molto piaceuole.* GERM. Gantʒ freundtlich vnd holdſälig. HISP. *Muy blando.* ANGL. *Very pleaſant and faire ſpoken.* } Cic. *Quint. fratr. lib.* 1. Succeſſorem habes perblandum.

Perblandè, aduerb. Macrob. *Saturn. lib.* 1. c. 2. Obuiam procedere, ac perblandè ſalutare.

Pĕrbŏnus, a, um, Valde bonus. { ὁ λίαν ἀγαθός. GALL. *Fort bon* ITAL. *Molto buono.* GERM. Heftig gut HISP. *Muy bueno.* ANGL. *Very good.* } Cic. *pro Flacco,* Agros habent & natura perbonos, & diligentia culturaque meliores.

Perbreuis, e. Valde breuis { πάνυ βραχύς. GALL. *Fort brief, bien court.* ITAL. *Molto breue.* GERM. Faſt kurtz. HISP. *Muy breue y corto.* ANGL. *Very ſhort.* } Liu. 8. *bell. Pun.* Siquidem Scipionem ducem in Africam mittant Romani, ſatis ſperare perbreui ſuis Carthaginem eſſe Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Sic certè in patria perbreue tempus erat.

Idem *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Vxor qua tempus perbreue nupta fuit.

Pĕrbrĕuĭter, aduerb. Valde breuiter. { πάνυ βραχέως. GAL. *Fort briefuement, en bien peu de paroles.* ITAL. *Breuemente, con molta breuita.* GERM. Gantʒ kürtzlich. HISP. *Muy breuemente, con pocas palabras.* ANGL. *Verie ſhortelie.* } Cic. 2. *de Orat.* Ac ne diutius vos demorer, de omni iſto genere quid ſentiam, perbreuiter exponam.

Pĕrcă, æ, πέρκη ἰχθύς. GERM. Bers. ANG. *A Perche fiſhe.* } Piſcis delicatiſſimi nomen eſt, quia Plin. *lib.* 9. c. 19. inter ſaxatiles numeratur. Duo eius ſunt genera: alterum in mari capitur, quod menæ piſci eſt ſimillimum: alterum in fluuiis & lacubus, alendis febricitantibus mirum in modum vtile. Hoc genus Galli etiam hodie antiquo nomine vocant Percam. Percarum meminit Auſonius *in Moſella,* eáſque vel præſtantiſſimis maris piſcibus confert: Nec (inquit) te delicias menſarum perca ſilebo, Amnigenos inter piſces dignande marinis, Solus puniceis facilis contendere mullis.

Percalefacio, & Percaleſio. Vnde Percalefactus, particip. Lucret. *lib.* 6.

Mobilitate ſua feruefcit, vt omnia motu

Percalefacta vides ardeſcere.

Percalleo, es, ere. Totus calloſus ſum: & per tranſlationem obdureſco, & diuturna malorum conſuetudine aduerſa patienter fero. { ἀπεσκληκέναι, ἀποτυλοῦσθαι. GALL. *Auoir cals à force de trauail* ITAL. *Hauere calli.* GERM. Gar erhertten. HISP. *Mucho encalecer.* ANGL. *To be waxen hard, to be ſo accuſtomed to a thing that he feeleth no more paine there of* } Cic. *pro Mil.* Sed neſcio quomodo iam vſu obduruerat, & percalluerat ciuitatis incredibili patientia, Gell. 1. *lib.* 10. Percalluiſſe leges.

Pĕrcăndĭdus, adiectiuum, Valde candidus. { πάνυ λευκός, λίαν λαμπρὸς, ἀργὸς. GALL. *Fort blanc.* ITAL. *Molto bianco.* GERM. Gantʒ weiß. HISP. *Muy blanco.* ANGL. *Verie whitte.* } Celſus *lib.* 5 c. 19 Eſt autem ea percandida compoſitio.

Pĕrcantatrix, pen. prod. { γοητεύτρια, ἐπῳδὸς, καταδέουσα. GAL. *Chantereſſe, enchantereſſe.* ITAL. *Cantatrice incantatrice.* GERM. Ein ſingerin. HISP. *Cantadora, encantadora.* ANGL. *A ſinger or enchanter.* Plaut. *Mil.* — da quod dem Quinquatribus, percantatrici, collectrici, ariolæ, atque haruſpicæ.

Percarus, valde carus. σφόδρα φίλος. Cornel Tacit. *lib.* 5. Quem Druſo fratri percarum, in cohortem ſuam tranſtulerat.

Percatapſat, valde tædet. Gloſſ. Iſi.

Percatapte, valde dantere. Gloſſ Iſid.

Pĕrcautus, adiect. Valde cautus. { πάνυ ἀσφαλὴς, λίαν περιεσκεμμένος. GALL. *Fort fin & accort.* ITAL *Molto accorto aſtuto.* GER. Gar behutſam. HISP. *Muy aſtuto.* ANGL. *Very ware and circumſpect* } Cic. *ad Quint. fratr. lib.* 1. Delectus in familiaritatibus & prouincialium hominum & Græcorum percautus & diligens.

Perce, pro parce, imperatiuus a parco. Plaut. *Amph. ſc.* 3. *a.* 1. Perce quæſo, &c.

&c. ſed ibi fortaſſe melius legas *Imperes*. Paſſer.

Percĕlĕbro, as Diuulgo, valde celebro. { *διαγγελλω*. GALL. *Semer & publier par tout*. ITAL. *Diuulgare* GERM. Gar außkunden oder lautprecht machen. HISP. *Diuulgar*. ANGL. *To celebrat and publish thorough all*. } Cic. 7. *Verr*. De qua muliere plurimi verſus, in iſtius cupiditatem facti ſunt, tota Sicilia percelebrantur: id eſt, vulgo canuntur.

Percĕlĕr, huius perceleris, Valde celer. { *πάνυ ταχύς, ὠκὺς σφόδρα*. GALL. *Fort ſoudain*. ITAL. *Molto veloce* GERM. Faſt ſchnell. HISP. *Muy ligero*. ANGL. *Verie ſwift and ſudaine*. } Cic. *pro Cal*. Habuiſſe aiunt (venenum domi, vimque eius eſſe expertum in ſeruo quodam ad rem ipſam parato: cuius perceleri interitu eſſe ab hoc comprobatum venenum.

PERCELLO, is, perculi, vel perculſi, perculſum, Permoueo, perturbo. פלם pa'ám בלם balám. *ἀνατρέπω*. GALL. *Abatre, ruer ſus, frapper*. ITAL. *Percuttere* GERM. Schlagen/niderſtoſſen/anſtoſſen HISP. *Herir*. ANGL. *To ſtrike, to overthrow, to ſtirre, to pearſe*. } Varro in *Parmen*. Alias tenera in abietem ſolas percellit. Terent. *in Andr*. Perculſit illico animum. Tacitus, Ingens rerum tumultus perculſit ciuitatem. Colum. *lib* 7. *cap*. 7. Quamobrem ſtatim quum vnam, vel alteram peſtis perculit, omnibus ſanguis detrahendus Suet. *in Neron. cap*. 55 Perculit omne genus neceſſitudinis, (i. omnes neceſſarios) Liu. *lib*. 5. *d*. 4. Dux res inopinatæ perculerunt eum. Tacit. *lib*. 2. Perculit Rempub. ¶ Perculit pro interemit. Suet. *in Tib. c*. 55. Tres incolumes præſtitit, cæteros alium alia de cauſa perculit. ¶ Hinc prouerbium ruſticorum quo plauſtrum perculiſſe dicuntur, qui negotium aliquod euerterunt & perturbarunt. Plaut. *in Epid*. Perij, plauſtrum perculi, id eſt, euerti. quo loco Eraſm. non ſatis rectè legit, Auſtrum perculi. Meminit etiam Donat. *in Eun*.

Percŭlſus, partic. { נבהל nibhál *καταπλαγείς*. GALL. *Frappé, eſtonné, abatu*. ITAL. *Sbattuto percoſſo*. GERM. Erſchlagen. HISP. *Herido*. ANGL. *Strikē, ouerthrowen ſore abashed and aſtonied*. } Sæpiùs ad animum refertur. Percuſſus verò à Percutio ad corpus, *πληγείς* Cic. *Pato lib*. 9. *Epiſt*. Repentè perculſus eſt atrociſſimis literis. Virg. 9. *Æneid*.

——— *magno laudum perculſus amore*.

Idem 6. *Æneid*. —caſu perculſus iniquo. Cic. *ad Brutum*, Perculſa timore ciuitas.

Percĕnſeo, es, Recenſeo, niſi præpoſitio quid addat. { פקד pikkédh ספר ſippér. *ἀναλογίζομαι, ἐξετάζω*. GALL. *Raconter*. ITAL. *Commemorare* GER. Fleiſſig erzelen HISP. *Contar, recordar*. ANGL. *To rehearſe or make mention*. } Cic *in Partit*. Quo in genere percenſere poteris pleroſque inueniendi locos. Ouid. 3. *Faſt*.

Signáque quæ longo frater (ſup ſol) *percenſeat anno*.

Liuius *lib*. 4. *d*. 4. Percenſere quod dixerat legere Iudices & Senatum.

Percerpſimus Ariſtotelis libros Problematum. Gell. *c. vlt. lib*. 2. à Percerpo, pſi, ptum. Simplex eſt Carpo, vnde fit etiam decerpo.

‖ Perceſion, tributi genus, quod Imperatori Turcico ſoluunt Patriarchæ Conſtantinopoli. L. g. b. ‖

Percīdo, is, Cædendo tranſeo, batuo, tundo. quo verbo vſus eſt Plautus, qui percidere os dixit. Nam præcidere, quod hic antea legebatur, obſcœnum verbum eſt, & hinc remouendum.

PERCIĔO, es, ere, Moueo { הניע heniah הרגיז hirghiz. *κινέω*. GALL. *Eſmouuoir*. ITAL. *Mouere*. GERM. Bewegen. HISP. *Mouer y perturbar*. ANGL. *To moue*. } Lucret *lib*. 3.

Ocyus ergo animus, quàm res ſe perciet vlla.

Percĭtus, Commotus, incitatus: qui ita, ac furore accenſus eſt. { נרגז murghaz. *κεκινημένος, παροξυνθείς, ταραχθείς, κινηθείς*. GALL. *Eſmeu* ITAL. *Commoſſo* GERM. Fleiſſig bewegt. HISP. *Perturbado*. ANGL. *Moued ſtirred up* } Ter *in Hecyr*. —corripuit illico Me inde lacrymans, incredibili re, atque atroci percitus. Cic. *pro Mil*. Siue enim illud animo irato, ac percito feciſſet. Plaut. *Amph*. Delirat vxor. So. Atra bili percita eſt. Idem *Aſin ſc*. 3 *a*. 4. Amoris cauſſa percitum id feciſſe Idem *Men. ſc*. 1. *a*. 2. Homo iracundus atque animi perci, (alias perditi.)

Percingo, is, Circunquaque cingo, vndique cingo. { *περιζώννυμι*. GALL. *Enceindre & enteindre tout autour*. ITAL. *Cengere d'intorno*. GERM. Umbgürten oder vmbgeben. HISP. *Cenir en derredor* ANG. *To girde about or compaſſe on euerie parte*. Colum. *lib*. 10. Sæpè ſuas ſedes percinxit viribus albis.

PERCĬPIO, Capio, ſenſu apprehendo, ſentio, cognoſco. { אסף aſaph ראה raáh הבין hebin. *καταλαμβάνω*. GALL. *Perceuoir, comprendre*. ITAL. *Intendre, capire*. GERM. Faſſen/ergreiffen/ merken. HISP. *Recebir por el ſentido*. ANGL. *To perceiue, to vnderſtand*. } Cic. *ad Treb. lib*. 7. Sin tibi quædam videbuntur obſcuriora, cogitare debebis nullam artem literis ſine interprete, & ſine aliqua exercitatione percipi poſſe. Plaut. *in Curc*. Ne quod hic agimus herus percipiat fieri, mea Planeſiũm. Verùm hæ ſignificationes metaphoricæ videntur: nã propriè percipere, eſt recipere, ſiue colligere: vt, Percipere fructus. Cic. 1. *Offic*. Vicinum citiùs adiuueris in frugibus percipiendis, quam propinquum. Idem *de ſenect*. Serere, percipere & condere fructus Ouid 5. *Faſt*.

Cùm mea dixiſti percipe verba pater.

Plaut. *Aſin. ſc*. 3 *a*. 1 Modò pol percepi. (i. rem intellexi.) Idem *Amph. ſc* 2 *a*. 5. Horror mihi membra percipit dictis tuis, (i. peruadit) Idem *Aſin. ſc*. 3. *a*. 1. Magis iſtud percipimus lingua domini, quam factis fore. Idem *Men. ſc*. 2. *a* 5. Quid ceſſas dare potionis aliquid priuſquam percipiat cum inſania? (id eſt, peruadat.) ¶ Percipere oculis. Gell. *c*. 4. *lib*. 7 Et auribus. Ouid. *Eleg* 2 *lib*. 4. *Triſt*.

——— ——— ——— *At mihi*

Auribus hic fructus percipiendus erit.

‖ ¶ Percipere pilam. Alfenus *d. lib*. 9. *t*. 2. *l*. 42. Cùm pilâ complures luderent, Quidam ex his ſeruulum cùm pilam percipere conaretur, impulit, ſeruus cecidit, & crus fregit ‖

Percĕptio, verbal. { אסף aſeph אספה aſephâh. *κατάληψις*. GALL. *Recueillement, prinſe*. ITAL. *Raccoglimento*. GERM. Empfahung/einſamlung HISP *Recebimiento, obra de coger*. ANGL. *A perceuing, vnderſtanding*. } Cic. 2. *Offic*. Neque agricultura, neque frugum, fructuúmque reliquorum perceptio & conſeruatio ſine hominum opera vlla eſſe potuiſſet.

Percītus, vide *Percieo*.

Perclamo, as, Vehementer clamo. { *ἀνακράζω, μέγα βοῶ*. GALL. *Crier fort*. ITAL. *Gridare fort*. GERM. Heffitg ſchreien/erſchreien. HISP. *Gridar muncho*. } Plautus *Truc*. —quot illic blanditiæ, quot illic iracundiæ ſint, quot ſunt perclamanda.

Percludĕrĕ. Paulus *D. lib*. 20. *tit*. 2. *l*. 9. Inhabitantes autem manumittimus, ſcilicet antequam penſionis nomine percludamur.

Percnos, *περκνός*, Aquilæ genus, teſte Plin *lib*. 10 *c*. 3. ab Homero ſic vocatum. Alij vocant morphnum, alij plancum, & anatariam. Inter aquilarum genera ſecundam magnitudinem, & vim obtinet, viuitque vtplurimum circa lacus.

Percnoptĕrŭs, *περκνόπτερος*, Auis eſt ex aquilarum genere, quæ circa lacus verſatur, vulturi ſimilis, alis minimis, reliqua magnitudine antecellens, ſed imbecillis & degener, ita vt à coruis ſæpenumero verberetur. Autor Plin. *lib*. 10. *cap*. 3.

Percoarcto, as, Vehementer conſtringo. { *καταστρεφω*. GALL. *Fort eſtraindre*. ITAL *Conſtringere grandemente*. GERM. Gar nach zuſamen trucken. HISP. *Mucho apretar*. ANGL. *To thruſt in together, and make very ſtreict*. } Colum. *lib*. 2 *c*. 19. de fœno loquens. Tunc demum (inquit) conuertemus, & vtrinque ſiccatum percoarctabimus in ſtriam, atque manipulos vinciemus.

Percōgnōſco, is, Perfectè cognoſco. { *διαγινώσκω*. GALL. *Cognoiſtre parfaictement*. ITAL *Cognoſcere perfettamente*. GERM. Volkommenlich/ oder durch vnd durch kennen. HISP. *Conocer perfetamente*. ANGL. *To knowe perfitely*. } Plautus *Trucul*. Sunt publicani. D. vtroſque percognoui probè. Plin. *lib*. .. *cap*. 14. Nam Germania multis [illegible] percognita eſt.

PERCŌLO, is, Admodum colo. { *διατιμάω*. GALL. *Auoir en grande reuerence*. ITAL. *Honorar perfettamente*. GERM. Volkommenlich ehren/ in groſſen ehren halten. HISP. *Honrar perfetamente*. ANGL. *To haue in greate eſtimation and reuerence*. } Plaut. *in Trin*. Feceris par tuis cæteris factis, patrem tuum ſi percoles. ¶ Significat interdum culturam abſoluere, perficere, polire, ſupremam manum addere, complere. Plin. *lib*. 5. *Epiſt*. Præterea indulſi amori meo: amo enim quæ maxima ex parte inchoaui, aut inchoata percolui.

Percŭltŭs, Politus, ornatus. { *ὁ πάνυ κατεσκευασμένος, κεκαλλωπισμένος*. GAL. *Orné, poli*. ITAL. *Ornato, polito*. GERM. Wol geziert oder auſ.gebutzt. HISP. *Ornado, afeytado*. ANG. *Trimmed, poliſhed, well laboured*. } Plautus *in Pænul*. Nam quæ lauta eſt, niſi perculta eſt, meo animo quaſi inuenuſta eſt.

Percōlo, as, Per colum tranſmitto. { *διηθέω* GAL. *Faire paſſer & couler parmy*. ITAL. *Colare, ſcolare*. GERM. Durchſeihen HISP. *Colar*. ANG *To ſtraine thoroughe* } Columella *lib*. 12. *cap*. 41. Deinde quum fuerint decocta, vt non multum iuris ſuperſit, refrigerantur, & percolantur: eáque quæ in colo ſubſederunt, diligenter contrita læuigantur. Plin. *lib*. 32. *cap*. 6. Nam in terra marina aqua argilla percolata dulceſcit.

Percōmis, e. Valde comis. { *ἄγαν φιλόφρων*. GAL. *Fort doux & gracieux*. ITAL. *Molto piaceuole*. GERM. Gantz freundlich/oder holdſälig HISP. *Muy cortes y humano*. ANGL. *Very meeke and gentle*. } Cic. *de clar. Orat*. Qui peritiſſimus iuris, idémque percomis eſt habitus.

Percommodus, a, um, valde commodus.

Percōmmŏdē, aduerbium, Admodum commodè. { *λίαν ἐπιτηδείως, πάνυ ἁρμοδίως*. GAL. *Fort commodément, fort bien à point*. ITAL. *Molto commodamente*. GERM. Gantz komlich. HISP *Muy prouechoſamente*. ANG. *Very commodiouslie*. } Cic. *pro Cœcin*. Hoc loco percommodè accidit, quod non adeſt is qui paulò antè affuit.

Percōndĭtŭs, a, um, pen. corr. Valde reconditus & abſtruſus. { *πάνυ ἀπόκρυφος, κεκρυμμένος*. GALL. *Fort caché & obſcur* ITAL. *Molto naſcoſto*. GER. Wol behalten vnd verborgen. HISP. *Muy eſcondido*. ANGL. *Very hid and obſcure*. } Cicero 1. *de Oratore*, Expono vobis non quandam, aut perconditam, aut valde difficilem, aut magnificam, aut grauem rationem conſuetudinis meæ.

PERCONTOR, aris per o & ſine c ante t, Exploro: à conto quo nautæ vtuntur ad inquirenda loca nauibus opportuna. Nam aquæ altitudinem conto pertentant. Percontor itaque eſt quaſi conto inueſtigare & inquiquirere. { שאל ſchaal דרש daráſch. *πυνθάνομαι, ἀνακρίνω*. GAL. *S'enqueſter & s'enquerir diligemment*. ITAL. *Cercare diligentemente*. GERM. Nachforſchen. fleiſſig erfragen / erbauren. HISP. *Buſcar diligentemente, preguntar para ſaber*. ANG. *To ſearche diligently*. } Terent. *in Hecyr*. Tua quod nihil refert, deſinas percontari, Cic. *in ſomn. Scip*. Deinde ego illum de ſuo regno, ille de noſtra Republ. percontatus eſt. Plaut. *Men. ſc*. 5. *a*. 5. Mane, etiam percontabor alia. & *in Pſeud. ſc*. 4. *a*. 4. Vbi percontaris me inſidus hoſtilibus Itẽ *Aſin. ſc*. 4. *a*. 2. Si eſſes percontatus me ex alijs, (id eſt, de me.) Idem *in Mil. ſc*. 3. *a*. 2. Num tibi lippus videor? P. Medicum iſtuc tibi melius eſt percontarier. Item *Capt. ſc*. 3. *a*. 4 Coquum percontabatur. Vide *Percunctor*, infra Percontari, Expectare. Terent. *Phorm*. —frater eſt expectandus mihi is Quod mihi dederit de hac re conſilium, id exequar: Percontatum ibo ad portum, quoad ſe recipiat. legitur & Percunctor in eadem ſignificatione.

Percontātio, nis, verbale, Interrogatio, inueſtigatio, inquiſitio. { *ἀνάκρισις*. GAL. *Enqueſte, interrogation* ITAL. *Interrogatione*. GERM. Erforſchung/ nachfragung. HISP. *Pregunta, obra de preguntar para ſabber*. ANGL. *Diligent ſearching*. } Cic. *de Vniuerſit*. At primum quidem tempus ſalutationibus, reliquum percontatione conſumpſimus.

Percontator, is, qui percontatur, inueſtigator. { שואל ſchoél דורש doréſch. *πευστικός*. GAL. *Enqueſteur, interrogateur*, ITAL. *Demandatore, inquiſitore*. GERM. Ein frágler/ der alleding mit erfragen wiſſen will. HISP. *Preguntador, inquiſidor*. ANGL. *A ſearcher*. } Horat. 1. *Epiſt*. 19. Percontatorem fugito: nam garrulus idem eſt. Plaut. *Men ſc*. 5. *a*. 5. Dij te omnes percunctator perduint.

Percontŭmax, acis, valde Contumax. { *πάνυ αὐθάδης, αὐθάδιστος*. GALL. *Fort rebelle & contumax*. ITAL. *Sommamente contumace, rebello*. GERM. Gantz widerſpenſtig/ oder eigenſinnig. HISP. *Muy rebelde y porfiado* ANG. *Very ſtubburne*. } Terent. *Hecyr*. Percontumax rediſti huc nobis Pamphile.

Percōpe, es. *Περκώπη*. Steph. Vrbs Troadis ad Propontidem, poſtea Percote appellata, quæ Troianis auxilia miſit aduerſus Græcos, teſte Homer. *ad finem lib*. 2.

Percopiōſus, a, um. Valde copioſus. { *ὁ λίαν ἄφθονος, ὑπερβολικῶς ἄφθονος*. GALL. *Fort copieux & abondant*. ITAL. *Abondeuole*. GERM. Gar lang oder

oder vberflüſſig. HISP. *Muy copioſo y abundante.* ANGL. *Very abundant.*} Plin.in *Epiſt.*208. Quæ de me ſcripſiſti, in quibus quidem percopioſus fuiſti.

Pĕrcŏquo, is. Perfectè coquo. { ἑψέω. GALL. *Fort cuire.* ITAL. *Cuocer bene.* GERM. Wol kochen. HISP. *Cozer bien.* ANGL. *To ſeeth perfitelie.*} Plin. *lib.* 23. *cap.* 7. Bubulas carnes additi caules, magno ligni compendio percoquunt. Plaut. *Merc.* Coquum aliquem arripiamus, prandium qui percoquat. Plin. *lib.* 20. *cap.* 9. Biles detrahere non percoctam putant.

Percoſius, in ſignis vates fuit diuinandi peritiſſimus, cuius filij Adraſtus & Amphius, qui fruſtra diſſuadente patre Troianis ſuppetias tulerunt, & à Græcis ſunt interfecti.

Percōte, es. Περκώτη, quæ & Percope olim dicta fuit. Vrbs eſt Troadis, autore Steph. Valer. Flacc. 2. *Argon.*

Iam iuga Percotes Pariumque infame fragoſis
Exuperat, Phthiámque vadis.

Percoſius adiect. Περκώσιος. Valer. Flac. 3. *Argon.*

Muneribus primas comes Percoſia veſtes
Impoſuit.

Pĕrcrēbreſco, is, percrebui. Diuulgor. { διαφημίζομαι. GALL. *Eſtre diuulgué & ſemé par tout.* ITAL. *Diuulgarſi.* GERM. Außbrächen, gar auß kommen in gemeine red, gar erſchallen. HISP. *Diuulgarſe.* ANGL. *To be commenly talked of and ſound abroade.*} Cic. *ad Attic. lib.* 11. Ipſi enim illi putaui pernicioſum fore, ſi eius hoc tantum ſcelus percrebuiſſet. Idem 6 *Verr.* Præſertim quum hæc omnino fama de noſtrorum hominum auaritia & cupiditate percrebuerit. Sueton *in Caj. cap.* 79. Percrebuit fama.

Pĕrcrĕpo, as. Reſono, perſono, perſtrepo. { המה *hamáh.* διαχέω. GALL. *Bruire fort.* ITAL. *Far molto ſtrepito.* GERM. Durchtönen, widertöſen. HISP. *Sonar quebrandoſe, hazer mucho eſtruendo.* ANGL. *To mak à great ſounde.*} Cic. *Verr.* 7. Neque modeſtè ferebant, abeſſe à foro magiſtratum, non ius dici, non iudicia fieri: locum illum littoris percrepare totum mulierum vocibus, cantúque ſymphoniæ.

Pĕrcrŭcio, as. Valde crucio. { λίαν ἀνιάω, διαβασανίζω. GALL. *Fort tourmenter.* ITAL. *Cruciare molto.* GERM. Heftig peinigen. HISP. *Muy atormentar.* ANG. *To torment greatlie.*} Plaut. *Bacch.* Hoc eſt, quod peracceſcit: hoc demum eſt quod percrucior, me hoc ætatis ludificari.

Pĕrcrŭdus, a, um, Immaturus & valde crudus. { πάνυ ὠμός, ἐν ὠμότητι. GAL. *Fort cru.* ITAL. *Molto crudo.* GERM. Gar rauw. HISP. *Muy crudo.* ANGL. *Very rawe.*} Col. *lib.* 11. *c.* 10. Pruna purpurea quum immatura, non tamen percruda legeris, diligenter inſpicito, vt ſint integra ſine vitio, aut vermiculo.

Pĕrcŭdo, is. Pertundo. { הלם *halám.* διακόπτω. GALL. *Rompre en frappant, frapper.* ITAL. *Sbattere, rompere sbattendo.* GERM. Durchſchlagen, durchbicken. HISP. *Herir ò quebrantar hiriendo.* ANGL. *To knock and break in knocking.*} Colum. *lib.* 8. *c.* 5. Animaduertat auiarius an pulli roſtellis oua percuderint.

PĔRCVNCTŎR, aris, per u, & c ante t, fit à cunctus, a, um, teſte Donato, quòd is qui curioſus eſt, per cuncta interroget, & ſignificat Exquiro, exploro. { שאל *ſchaál* דרש *daráſch.* ἐξετάζω, πυνθάνομαι. GALL. *S'enquerir ſoigneuſement.* ITAL. *Interrogare con diligenza.* GERM. Mit fleiß nachfragen, erforſchen. HISP. *Preguntar diligentemente.* ANGL. *To ſearche diligently.*} Plautus *in Amphitr.* Quid iſtud in mente eſt tibi, ex me mi vir percunctarier? id eſt, morari quærendo, ſiue per cuncta inquirere. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Sunt quæ volumus percunctari. Item, vt non audeam percunctanti quin promam omnia. Idem *Aſin ſc.* 1. *a.* 1. Senec. *cap.* 14. *de tranquill.* Ecce qui exeuntem animam percunctantur. ¶ Et paſſiuè, Gellius *cap.* 6. *lib.* 16. De ouibus Opiliones percontantur, (id eſt, inquiruntur, ſiue interrogari debent.) Plin. *lib.* 35. *cap.* 10. Percunctantique quanti licitaretur opera effecta parum neſcio quid dixerat. Et Liu. *lib.* 7. *dec.* 4. Cum duplici accuſatiuo. Idem 9. *bell. Maced.* Eſſe quæ eum percunctari velle. Vide *Percontor*, quemadmodum docuimus legendum.

Pĕrcŭnctătio, nis, Inquiſitio. Liuius *lib.* 3 *bell. Punici*, Ex captiuis percunctatio facta. { ἀνάκρισις, ἐρώτησις. GALL. *Enqueſte inquiſition, demande.* ITAL. *Dimanda, inquiſitione* GERM. Nachfragung, nachſuchung HISP. *Pregunta, inquiſicion.* ANG. *Searſching.*} Alij tamen malunt ſcribere percontor & percontatio, à nomine Contus. Nam percunctor & percunctatio, putant eſſe à verbo cunctor, quod ſignificat moror, vel expecto.

PĔRCVPIO, is. Valde cupio. { חמד *chamádh.* ἐπιθυμέω. GAL. *Fort deſirer & conuoiter.* ITAL. *Deſiderar molto.* GERM. Hertzlich begären. HISP. *Codiciar mucho.* ANGL. *To couet or deſire greatly.*} Terent. *in Eunucho*, Viſne interea cum is venit domi opperiamur, potius quàm hic ante oſtium? Imò percupio. Plaut. *Aſin. ſc.* 1 *a.* 1. Percupio obſequi gnato meo.

Pĕrcŭpĭdus. adiect. Valde cupidus. { ἐπιθυμητικώτατος, πάνυ ἐπιθυμῶν. GAL. *Fort deſireux, fort conuoiteux.* ITAL. *Molto bramoſo.* GERM. Gantz begirig HISP. *Mucho codicioſo.* ANGL. *Very coueteous or deſirous.*} Cic. *Lentul lib.* 1. Cognoui Hortenſium, percupidum tui, ſtudioſum Luculli.

Pĕrcŭrĭōſus, a, um, Valde curioſus. { πολυπραγμονέστατος, λίαν περίεργος. GALL. *Fort curieux & ſoigneux.* ITAL. *Molto curioſo.* GERM. Gantz ſorgfeltig vnd gefliſſen. item, Gantz fürwitzig vnd geſchefftig. HISP. *Muy curioſo y diligente.* ANG. *Very curious and buſie.*} Cic. *pro Cluent.* Nicoſtratus quidam fidelis Oppianici ſeruulus percurioſus, & minimè mendax, multa dicitur renuntiare domino ſolitus eſſe.

Pĕrcūro, as. Perfectè ſano, perfectè curo. { ἐξιατρεύω. GALL. *Guerir du tout, acheuer de guerir.* ITAL. *Sanare perfettamente.* GERM. Wol heilen, oder gar heilen. HISP. *Curar y ſanar perfetamente.* ANG. *To cure and heale perfitely.*} Curtius, Percurato vulnere acrius obſidioni inſiſtit. Plin. 24. *c.* 15. Strumas impoſitas ad ſuppurationem perducunt: deinde axungia adiecta percurant. Quod percuratum non eſt exulcerat. Senec. *cap.* 15. *de tranquill.*

PĔRCVRRO, is, Currendo peruenio, ſiue currendo perſeuero. { רוץ *ruts.* διατρέχω. GALL. *Parcourir, courir à trauers.* ITAL. *Peruenire correndo, ſcorrere.* GERM. Biß ans end lauffen, oder außlauffen. item, durchlauffen. HISP. *Correr haſta el cabo.* ANGL. *To runne apaſe ton thing.*} Terent. *in Andr.* Continuò ad te properans, percurro ad forum. Donatus, Vide quantum dixerit properans & percurro, vt continuationem curſus oſtenderet. Suet. *in Tib. c.* 9. Percurrere magiſtratus. Et *in Neron c.* 3. Percurrere honores Tibull. *lib.* 4. *Equum ... rigidos percurrere campos.* ¶ Per tranſlationem eſt multa curſim, & celeriter, mente, animo, oratione, ſcribendo explicando, commentando exequi. Quod opus eſt multa percurrere: Cic *lib.* 1. *de Orat.* Multa etiam legendo percurriſſe, neque ea vt ſua poſſediſſe, ſed vt aliena libaſſe. Idem *lib.* 2. *de Orat.* Et multo apertius ad intelligendum, ſi ſic conſtituitur aliquando, ac non iſta breuitate percurritur. Hic *percurritur* impersonale eſt.

Pĕrcurſus, a, um, particip. ... Cic 1. *de Orat.* Vt omnes eas diligentes & memores & ſobrij oratores percurſas animo, & prope decantatas habere debeant.

Pĕrcurſio, nis { ספר *ſephár* διαδρομή. GALL. *Courſe.* ITAL. *Corſo.* GERM. Durchlauffung. HISP. *Corrida.* ANGL. *A running ouer.*} Cicer. 4. *Tuſcul.* Velocitas autem corporis, celeritas appellatur, quæ eadem ingenij etiam laus habetur propter animi multarum rerum breui tempore percurſionem.

Percurſo, as, frequent. { עגל ... } Liu. *lib.* 23. Iam ne manipulatim quidem, ſed latronum modo percurſant totis finibus noſtris negligentius, quam ſi in Romano vagarentur agro.

Percurſatio, nis. διαδρομή, περιδρομή. Cic. *in Philipp.* O præclaram illam percurſationem menſe Aprili, atque Maio.

PĔRCVTIO, is, percuſſi. percuſſum ex per & quatio, q in c mutata, & abiecta a, Admodum quatio, verbero, pulſo. { הכה *hichcháh.* τύπτω, πλήσσω, διασείω, παίω. GALL. *Frapper, battre* ITAL. *Percuotere.* GERM. Schlagen. HISP. *Herir.* ANGL. *To ſtrick, to ſmite.*} Cic. 7. *Verr.* Quæſiſſe Dominum, qui tantam beſtiam percuſſiſſet: illum, reſpondiſſe, Venabulo. Virg. 11. *Æneid.*

Térque quatérque manu pectus percuſſit honeſtum.

Et Plaut. *in Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Hunc probe percutiam, (id eſt, fallam.) Idem *in Amph.* Nunquam hunc percuſſit Iupiter? (fulmine.) Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 2. Pugno mala ſi percuſſero. Et Senec. *Epiſt.* 41. percuti ſuſpicione religionis. ¶ Percutere aliquem palpo, eſt verbis adulari, & blandè ſuadere. ... Plaut *in Amph.* Timidam palpo percutit. Hirt. *de bello Alexand.* Percutere fœdus, eſt ferire fœdus, vel facere. Percutere foſſam, pro fodere. Plin. *Epiſt.* 158 *lib.* 10. *de lacu Nicomedenſium.* Ego per eaſdem loca inueni foſſam à rege percuſſam, ſed incertum vtrum ad colligendum humorem circumiacentium agrorum, an ad committendum flumini lacum. ¶ Item, Percutere pro interficere, ſiue ſubito interficere Suetonius *in Calig cap.* 35 Ptolemæum non alia de cauſa repentè percuſſit, quam &c. Idem *in Claud c.* 25 Ciuitatem Romanam vſurpantes ſecuri percuſſit, id eſt, ſubito interfecit ¶ Item, Percutere nummum GAL. *Faire battre de la monnoye.* Suet. *in Auguſt. cap.* 94. & *in Neron. cap.* 25.

Pĕrcuſſŏr, is, qui percutit, vel occidit. { מכה *machcheh.* πλήκτης, φονεύς. GALL. *Bateur, frappeur.* ITAL. *Battitore.* GERM. Ein ſchläger, oder todtſchleger. HISP. *Heridor.* ANGL. *A ſmiter, a ſtriker.*} Plin. *lib* 8. *cap.* 16. Vulneratus obſeruatione mira percuſſorem nouit. Iuuen. *Satyr.* 8.

Inuenies aliquo cum percuſſore iacentem.

Cic. 2. *Philipp.* Deprehenſus cum ſicca percuſſor Cæſaris. Idem *pro Sext. Roſc. Amer.* Ij quos qui leniore nomine appellant, percuſſores vocant. Suet. *in Aug c.* 10. Percuſſores ei ſubornauit.

Pĕrcuſſio, nis. { מכה *machchah.* πληγή, τύψις. GALL. *Frappement, battement.* ITAL. *Percoſſa, battitura.* GERM. Schlagung, oder ſtreich. HISP. *Herida, herimiento.* ANGL. *A ſmiting or ſtriking.* Cic. 3. *Tuſc.* Ex hac opinione ſunt illa varia, & deteſtabilia genera lugendi, pædores, muliebres, lacerationes genarum, pectoris, feminum, capitis percuſſiones. ¶ Percuſſio pro ictu, de dimenſione temporum in pedibus in Muſica. Cic. 3. *de Orat.* Sed ſunt inſignes percuſſiones eorum numerorum & minutipedes. Et Quintil. Percuſſiones ſermonis, & quaſi pedes.

Pĕrcuſſus, a, um, particip. { מכה *machcheh.* ... GAL. *Batu, frapé.* ITAL. *Battuto, percoſſo.* GERM. Geſchlagen. HISP. *Herido.* ANG *Smiten or ſtriken.*} Virg. 7. *Æneid.*

——— *quem capta cupiditate coniunx*
Aurea percuſſum virga, verſúmque venenis,
Fecit auem Circe, ſparſitque coloribus alas.

Senec. *Epiſt.* 34. Vna forma percuſſus omnia tua facta.

Auſus es igne Iouis percuſſum tangere corpus,

Ouid *Eleg.* 5 *lib.* 3.

——— *Percuſſis frigore primo*
Folijs,

idem *Eleg.* 8. *lib.* 3. *Triſt.* Item, Adducta collum percuſſa ſecuri. *Ibidem Eleg* 2. *lib.* 4.

Percuſſus, us, ui, Percutio, accipitúrque pro arteriarum pulſu Plin. *lib.* 7. *cap* 51. Venarum inæquabili, aut formicante percuſſu.

Pĕrdĕcōrus, a, um, Valde decorus. { πάνυ εὐπρεπής, λίαν εὔσχημος. GALL. *Fort beau & honneſte, fort decent.* ITAL. *Molto honoreuole.* GERM. Gantz hübſch vnd wolſtendig. HISP. *Muy hermoſo y honrador* ANGL. *Very honeſt or comlie*} Plin. *Epiſt. l.* 6. Eſt Alioqui perdecorum

Pĕrdenſus, a, um, Valde denſus. { ... GALL. *Fort eſpais.* ITAL. *Molto denſo.* GERM. Gar dick. HISP. *Muy eſpeſſo* ANGL. *Very thicke.*} Colum. *lib.* 3. *cap.* 12. Perdenſam humum cæleſtes aquas non ſorbere.

Perdeſpuo, is { ... GALL. *Meſpriſer.* ITAL. *Diſprezzare alcuno* GERM. Gar etwas abſpeiwen. HISP. *Menoſpreciar.* ANGL. *To ligutlie, to contemne.*} Catull. *in Gel Epigr.* 69. —pattui perdeſpuit ipſam vxorem, legend. *perdepſuit*, quod verbum obſcœnum. vide *Permolere.*

Perdiccas, Περδίκκας. Macedo inter comites Alexandri Magni, cui etiam in regni partem ſucceſſit, tanta vir audacia ſimul, & fortitudine, vt leænæ præſente catulos è cubili per vim auferret. Autor Ælian *de varia hiſtor.*

Perdicium, περδίκιον. Herba eſt, qua perdices præcipuè vtuntur. Alio nomine Helxine dicitur, & Parthenium, vulgò *Parietaria.* Plin *lib.* 21 *cap* 10.

PĔRDIFFICILIS, e, Valde difficilis. { πάνυ χαλεπός, ὑπερχάλεπος. GALL. *Fort difficile*

difficile. Ital. *Molto difficile.* Germ. Daſt ſchwer. Hiſp. *Coſa muy dificultoſa.* Angl. *Very difficill and vneaſie.* } Cic. *in Partit.* Nam quæ perdifficilia ſunt, perinde habenda ſæpe ſunt, ac ſi effici non poſſint.

Perdifficiliter, vel Perdifficulter, aduerbium { πάνυ χαλεπῶς, πάνυ δυσχερῶς. Gal. *Auec grand' difficulté.* Ital. *Con molto difficultà.* Germ. Gar ſchwerlich / oder kümmerlich. Hiſp. *Con mucha dificultad.* Ang. *With great difficultie.* } Cic. 4. *Acad.* Aut ſi ea quoque poſſit, cui illa non poſſit, quæ perdifficiliter internoſcantur tamen.

Perdignus, a, um, Valde dignus. { πάνυ ἄξιος. Gall. *Fort digne.* Ital. *Molto degno.* Germ. Gantz wirdig. Hiſp. *Muy digno.* Angl. *Very worthie.* } Cic. *ad Var. lib* 3. Sed tamen ſuſpicor ipſum hominem quem tibi commendo, perdignum eſſe tua amicitia.

Perdiligens, tis, Valde diligens. { שקד *ſchokédh* ἐπιμελής. Gall. *Fort diligent.* Ital. *Molto diligente* Germ. Vberauß fleiſſig. Hiſp. *Muy diligente.* Angl. *Buſie and diligent.* } Cic. *ad Quint. fratr. lib.* 3. Sed res operoſa eſt, & hominis perdiligentis.

Perdiligenter, aduerbium. { ἐπιμελῶς. Gall. *Fort diligemment.* Ital. *Diligentemente.* Germ. Gantz fleiſſiglich. Hiſp. *Muy diligentemente.* Ang. *Very diligentlie.* } Cic. *ad Attic. lib.* 1. Et mea ſponte faciebam antea, & poſt duabus epiſtolis tuis perdiligenter in eandem rationem ſcriptis magnopere ſum commotus.

Perdiſco, is, Perfecte diſco. { καταμανθάνω, ἐκμανθάνω. Gal. *Apprendre tout au long, & entierement.* Ital. *Imparare perfettamente.* Germ. Wollernen / gar erlernen. Hiſp. *Deprender haſta el cabo.* Angl. *To learne perfitelie or to the end.* } Cicero *pro Cornel. Balbo*, Omnia iura belli perdiſcere, ac nolle potuiſſe. Plautus *Aſin.* Perdidici iſtæc eſſe vera damno cum magno meo. Ortus obitúſque ſignorum Perdiſcere. Cic. *de Fato.*

Perdiu, aduerb. Admodum diu. { λίαν πολὺν χρόνον, ἐπὶ πολλῷ. Gall. *Fort long temps fort longuement.* Ital. *Molto longamente.* Germ. Daſt lang. Hiſp. *Mucho tiempo.* Angl. *A great while, or a long tyme.* } Cic. *ad Attic. lib.* 3. Ego quod per Theſſaliam ſi item in Epirum perdiu nihil eram auditurus, &c. Varro *de re ruſtic.* 58. Faba & legumina in oleariis vaſis oblita cinere perdiu incolumia ſeruantur.

Perdiuturnus, a, um, quod diu vel valde durat. πολυχρόνιος, πολυχρόνιος. Gall. *De fort longue durée, qui dure longuement.* Ital. *Che dura longamente.* Germ. Gar langwirig. Hiſp. *Coſa que dura mucho tiempo.* Ang. *That dureth very long.* } Cic. 2. *de nat. deor.* Qua aut ſempiterna ſit neceſſe eſt hoc eodem ornatu quem videmus, aut certe perdiuturna, permanens ad longinquum, & immenſum penè tempus. Idem *pro Seſt* Cum Armeniorum rege Tigrane graue bellum perdiuturnumque geſſimus.

Perdiues, huius perdiuitis, Valde diues. { πολυχρήματος. Gal. *Fort riche.* Ital. *Molto ricco.* Germ. Vberauß reich Hiſp. *Muy rico.* Ang. *Very riche.* } Cic. *ad Attic. lib.* 6. Amici regis duo tres perdiuites, ſed ij ſuum tam diligenter tenent, quàm ego aut tu.

Perdius, ex per & dies, qui per diem vigilat. { πανήμερος. Gal. *Qui dure toute le iour.* Ital. *Che dura vn giorno.* Germ. Den gantzen tag Hiſp. *Coſa que dura todo el dia.* Angl. *That dureth all the day.* } Gell. *lib.* 2. *cap* 1 Stare ſolitus Socrates dicitur pertinaci ſtatu perdius atque pernox à ſummo lucis ortu ad ſolem alterum orientem, inconniuens, immobilis iiſdem in veſtigiis, & odore atque oculis in eundem locum directis, cogitabundus tanquam quodam receſſu mentis atque animi facto à corpore, id eſt, per diem, & per noctem. Seneca, Id perdius pernóxque agebat: Sic interdiu, intra diem, pro quo etiam dicimus diu: ſicut noctu, pro eo quod eſt per noctem. Plaut. *in Merc.* Neque conquieſcam vſquam noctu, neque diu prius profectò quàm aut amicam, aut mortem inueſtigauero.

Perdix, icis. קורא *koré* πέρδιξ. Gal. *Vne perdrix, ou perdreau.* Ital. *Pernice.* Germ. Ein räbhun. Hiſp. *Perdiz.* Angl. *A partrich.* } Auis nota, quam Ouid. fabulatur à Perdice Dædali nepote ita fuiſſe appellatam, quem quum ſerræ vſum primus repeŕiſſet, à patruo inuidia percito ab excelſa turri fuerunt præcipitatum, deorumque miſericordia in auem ſui nominis transformatum: quæ etiam nunc ruinæ illius memor vitat ſublimia, humi nidum conſtruens. De auis huius aſtutia ſic ſcribit Plin. *lib.* 10. *c.* 33. Si ad nidum auceps cœperit accedere, procurrit ad pedes eius fœta, prægrauem, aut delumbem ſeſe ſimulans, ſubitóque in procurſu aut breui aliquo volatu cadit, fracta aut ala, aut pedibus: procurrit iterum, iamiam prehenſurum fugiens, ſpémque fruſtrans donec in diuerſum abducat a nidis. Eadem iam pauore libera, ac materna vacans cura, in ſulco reſupina, gleba ſe terræ pedibus apprehenſa operit. Hæc ille. Perdices in Paphlagonia, bina corda habent, vt refert Gell. *c.* 15. *lib.* 16. Perdices pingueſcunt coitu. Plut. *in Solone.*

¶ Perdicepraſtes, perdicum venator. Auon. L g. b. ‖

Perditio, Perditor, Perditus, vide Perdo.

Perdo, is, didi, ditum, ex Per, & do. Amitto, aboleo. { אבד *ibbádh.* ἀπόλλυμι. Gall. *Perdre.* Ital. *Perdere.* Ger. Verlieren. Hiſp. *Perder.* Angl. *To loſe.* } Plaut. *in Amphitr* Hunc non reperi, & illos perdidi Ne perdas me hominem amantem Idem *Pſeud ſc.* 3. *a.* 1. Quam malis perdidi modis quod tibi dedi. *Ibidem.* Tu Leno perdidiſti mulierem, (id eſt, hac fraudatus es.) *Ibidem ſc.* 7. *a.* 4. Perdidiſti me. c. Inuenire poſſum ſi mihi operam dans. Idem *Curc ſc.* 3 *a.* 2. Faxo, operam & vinum perdiderit. Idem *Aul ſc.* 5. *a.* 3. Patriam & libertatem perdidi. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Perdidi filium quadrimum *Ibid. ſc.* 5 *a* 3. Quod dederit pro capite tuo, perdiderit tantum argenti. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. ¶ Accipitur aliquando pro damnum, vel iacturam accipio ✠ Lucror. Cicer. 2. *Offic.* Vt locupletes ſuum perdant debitores lucrentur alienum ¶ Perdere item eſt perimere, quoniam quæ amittuntur, quaſi mortua nobis eſſe, videntur. { ἀπολλύειν. Gall. *Tuer.* Ital. *Vccidere* Germ. Verderben. Hiſp. *Matar.* Angl. *To kill.* } Terent. *in Andria.* Dij te perdant. Dii te perdant. Plaut *Curc ſc.* 3 *a.* 2 & *Milit ſc.* 3. *a* 1. Iupiter te malè perdat. Idem *Curc. ſc.* 2 *a.* 5. & *in Amph. ſc.* 1. *a.* 2 & *Pſeud ſc.* 3. *a.* 1. Idem *Men ſc.* 3. *a.* 5. Is ſæpè ciuem innocentem perdidit falſo teſtimonio. Idem *in Amph* Electryonem perdiderant, (id eſt, occiderant.) Idem *ibidem.* Amphitruo noli Amphitruonem duello perdere *Ibidem.* Certum eſt mihi hunc ſceleſtum perdere. Et *Aſin. ſc.* 4 *a.* 2. Sine me hunc perdere. & *in Amphitr.* Non ego poſſum furcifer te perdere. ¶ Perdere aliquem eſt corrumpere, malis moribus inficere. Terent. *in Adelphis.* Cur perdis adoleſcentem nobis? Aliquando eſt mortis periculo exponere. Idem *in Andria,* Vbi illic ſcelus eſt, qui me perdidit? ¶ Parentes ſuos perdere. (pro morte amittere.) Senec. *cap.* 15. *de conſol. ad Martiam.* Vulgò Galli *Il a perdu pere & mere.* ¶ Perdere aliquid ex authoritate. Quintilian. ¶ Perdere aquam eſt tempus datum fruſtra conterere, quum ad clepſydram dicitur Idem *lib.* 11. Et temporibus præfinitis aquam perdit. Perdere aliquem capitis. Plautus *Bacchid.* —egóne vt illam mulierem Capitis non perdam? id eſt, vita non priuem? Nomen perdidi, pro nomen mihi excidit, non ſuccurrit, & non memini. Terent. Perij hercle, nomen perdidi. ¶ Huius compoſita ſunt Deperdo, magno damno, eiuſdem ſignificationis cum ſimplici Diſperdo, conſumo, de quibus vide plura ſuis locis.

Perduo, is, perduere dixerunt antiqui pro perdo, vt Plaut. *Amphitr. ſc.* 3. *a.* 2. Perduis, pro perdas. Amphitruo es profectò, caueis ne tu vſu perduis. Idem *ibid. ſc.* 2. *a* 4. Niſi formā Dii meam perduint. Item, Vtinam ædes, vxorem, familiam cum forma vna perduam. Idem *ibid* Dii iſtum omnes perduint. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 2. Tam dium, quam perduim. Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 4. Vt te dii, deæque perduint. Idem *ibid ſc.* 6. *a* 4. & *in Curc. ſc.* 3. *a.* 5. ¶ Perduaxo, is, Antiquum verbum idem ſignificans, quod perdo. Idem *Moſt ſc.* 2. *a.* 2. Dij te, deæque omnes perduaxint cum iſto omine.

Perditio, nis. { אבדה *abedhâh* אבדן *abdán.* ἀπώλεια, διαφθορά, Gall. *Perte, ruine.* Ital. *Perdità, ruina.* Germ. Verderbung. Hiſp. *Perdida, ò perdicion.* Angl. *A loſing killing.* } Plin *lib.* 9 *c.* 37. Subeunt luxuriæ eius nomina & tædia, exquiſita perditione portata.

Perditor, is { מאבד *meabbédh.* ὁ ἀπολλύς, ὀλετήρ. Gal. *Qui a perdu.* Ital. *Che ha perſo* Germ. Ein verderber zerrütter. Hiſp *Qui ha perdido.* Angl. *He that loſeth any thing* } Cic *pro Planc.* Committerem vt idem perditor Reip. nominarer, qui ſeruator fuiſſem?

Perditus, a, um. Amiſſus, deploratus, profligatus. { אבד *obedh* ἀπολωλώς. Gall *Perdu.* Ital. *Perſo.* Germ. Verderbt Hiſp. *Perdido.* Angl. *Loſt deſperatlie naught.* } Terent. *in Andr.* Tu rem impeditam, & perditam reſtituas? Cic. *pro Murena,* Confectus morbo, perditus mœrore ac lacrymis. Idem 8. *Philipp.* Quum eſſet ſumma ſenectute, & perdita valetudine. Plaut. *Men ſc* 6. *a.* 4. Si pellexerunt perditum amittunt domum, id eſt, fortunis euerſum, ſpoliatum.) Idem *Curc ſc.* 2. *a.* 1. Perditus ſum miſer, & perij (amans) Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Ita eſtis perditi, negligentes, ingenio improbo. *Ibidem.* Homo iracundus, animi perditi. Idem *Men. ſc.* 1 *a.* 2. ¶ Perditus item dicitur, qui ita alicui morbo obnoxius eſt, vt inde ſe eximere non poſſit: & qui vitio aliquo contaminatus eſt, vt de eo nulla ſpes habenda ſit ἀνήκεστος. Cic. *lib.* 1. *Offic* Dum homines perditi haſtam illam cruentam, & meminerint & ſperabunt. ¶ Perditior, Perditiſſimus Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 2.

Quanto perditior quiſque eſt, tanto acrius vrget.

Cicero *ad Quintum fratrem lib.* 3. Nihil eſt enim perditius his hominibus, his temporibus. Idem *pro Roſc. Amer.* Perditiſſimus homo. Idem 5. *Verr.* Profligatiſſimus & perditiſſimus omnium. Idem *Aul. ſc.* 6. (*aliàs* 9.) *a.* 4. Perditiſſimus ſum ego omnium in terra] ¶ Perditum ducere, pro perdito habere Feſt] ¶ Perditum perdere, eſt iam afflictum & iacentem planè euertere. Eſt enim exaggeratio quædam. Cic. *ad Terent. lib.* 14. *Epiſt* Per fortunas miſeras noſtras vide ne puerum perditum perdamus, hoc eſt, ne ex infeliciſſimo infeliciorem faciamus.

Perditè, aduerbium, Corruptè. { ἀσώτως. Gal. *Meſchantement, outre meſure.* Ital. *Corrottamente, ſgratiatamente.* Germ. Verderblich oder laſterlich. Hiſp. *Perditamente.* Ang. *Extremelie, diſperatelie, wretchedlie* } Cic. *ad Attic lib* 9 Qui hic poteſt ſe gerere non perditè? Perditè pro vehementer aliquando dicitur: vt, Perditè amare, (huiuſmodi ὑπερβολαί appellantur) hoc eſt amare vehementer. Terent. *in Heaut.* Eius filiam ille amare cœpit perditè. ¶ Perditè cenati Quint. *lib.* 2. *c.* 12. Illud quoque alterum quod eſt in elocutione ipſa periculum, minus vitiat, conatúſque perditè.

Perdoceo, es, Perfectè doceo { ἐκδιδάσκω. Gal. *Enſeigner entierement ou parfaictement* Ital. *Inſegnare perfettamente.* Germ. Wol oder eigentlich lehren Hiſp. *Enſeñar perfetamente.* Ital *To teache perfitelie, or to the end.* } Cic. *pro Seſt* Rem quærit præclaram iuuentuti ad diſcendum, nec mihi difficilem ad perdocendum. Plaut. *Pſeud.* Hem mane quanti iſtuc vnum coquinare perdoces? Idem *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Poſtulauiſti te perdocere (me) vt melius conſulerem tibi. Terent. *Heauton.* Verùm illa nequid titubet ſ. perdocta eſt propè.

Perdoctus participium. { εὖ δεδιδαγμένος. Gal. *Fort docte.* Ital. *Molto dotto.* Germ Wol gelehrt oder berichtet. Hiſp. *Muy docto.* Angl. *Verie cunning.* } Cic. *pro Corn. Balb.* At ſi mea autoritas ſatis apud illos in hac re ponderis haberet, quum me præſertim rerum varietate, atque vſu ipſo iam productum viderent, etiam ab illis maioribus diſcordiis auocaret. Exitio multorum perdocti. Lucan. *lib.* 1.

Perdoctè, aduerbium, Valde doctè. { πάνυ ἐμπείρως. Gal. *Fort doctement.* Ital. *Molto dottamente.* Germ. Gantz künſtlich. Hiſp. *Muy doctamente.* Ang. *Very cunninglie.* } Plaut. *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 1. Vt perdoctè cuncta callet nihil hæc docta doctius.

Perdoleo, es Vehementer doleo. { λυποῦμαι. Gall. *Eſtre fort marry.* Ital. *Dolerſi grandemente.* Germ. Gar leidig ſein / faſt vbel zumut oder bekümmert ſein. Hiſp. *Mucho dolerſe.* Ang. *To be very ſorrowfull.* } Terent. *in Eunuch* Heu noſter, laudo: tandem perdoluit: vir es Cæſar 2. *bell. ciuil.* Nam vbi tantos ſuos labores, & apparatus male ceciſſe viderunt, inducijſque per ſcelus violatis, ſuam virtutem irriſui fore perdoluerunt. Perdolitum eſt et. Gellius *cap.* 13. *lib.* 9.

Perdomo, as. Domo, vel omnino, & planè domo. { καταδαμάζω. Gal. *Dompter entierement.* Ital. *Domare intieramente.* Germ. Wol demmen vnd zämen. Hiſp. *Domar, ò acabar de domar.* Angl. *To ſubdue and tame vtterlie.* } Martial. *lib.* 1.

Herculea laudis numeratur gloria: plus eſt
Bis denas pariter perdomuiſſe feras.

Tibull. *lib.* 1. *Eleg.* 2.

Sola feros Hecates perdomuiſſe canes.

¶ Prouinciam aliquam perdomare. Liu. 9. *ab Vrbe,* Quin cum parem deſtinant animis magno Alexandro ducem, ſi arma Aſia perdomita in

Europam

Europam veruſſet.

Perdŏmĭtŭs, a, um, particip. Planè domitus. { [illegible]. GALL. Dompté. ITAL. Domato. GERM. Wolgedempt vnd gezämpt. HISP. Domado. ANGL. Vtterlie ſubdued or tamed } Colum. lib. 6. c. 2. Perdomiti boues mox ad aratrum inſtituantur. Lucan. lib. 3.

———totque vrbes agitabis in orbe

Perdomitas.

Pĕrdŏrmīſco, is, ere, Somnum incertum aliquod tempus continuo. { נרדם nerdám. [illegible]. GAL. Acheuer ſon ſommeil, dormir beaucoup. ITAL. Fare vn ſonno ſolo. GERM. Durchauß ſchlaffen. HISP. Mucho adormecerſe. ANG. To ſleepe a ſuſd ſleepe } Plaut. Men. ſc. 5. a. 1. Perdormiſcin' vſq; te ad lucem? Perdormiſco ſi reſoluo cui debeo.

Perduaxo. (i. perdo.) Plaut. Moſt. ſc. 1. a. 2. Dij te perduaxint (i. perdant. alias etiam ſcriptum eſt *perduint.*

Pĕrdūco, is, duxi, ductum, Ad finem vſque duco. { [illegible]. GALL. Mener iuſques à la fin. ITAL. Condurre, menare, guidare. GERM. Biß an daß end anfüren/ vollfüren. HISP. Guiar haſta el cabo. ANGL. To bring to and end. } Cic. in Cat. M. quidem Valerium Coruinum accepimus ad centeſimum annum vitam perduxiſſe. ¶ Perducere ad exitum, ſignificat complere, abſoluere. Idem 2. de finib. Nec enim abſolui vita beata ſapientis, neque ad exitum perduci poterit. Senec. cap. 14. de conſol. ad Polyb. Perducam te ad talos. Et in hoc te perduxit. Idem cap. 16. de conſol. ad Mart. Perduxit ad ſummam ſcientiam Remiges. Velleius.

——— Aliqua perducet callidus arte

(Philoctetem.) Ouid. 13. Metam. Perducere ad ſalutem. i. plenè ſaluare Celſ. de hydropicis lib. 3. cap. 21. Sed ne ſiquidem, qui ſub alio ſunt, ſi ex toto ſibi temperare non poſſunt, ad ſalutem perducuntur. ¶ Aliquando eſt per vim ducere. [illegible]. Inde Suet. in Tib. cap. 45. Mallonia conſtantiſſimè recuſans perducta eſt ad Tiberium. & in Calig. cap. 25. Lollia Paulina à ſuo marito inuita perducitur ad ipſum Caligulam. Perductores: qui in hoc differunt a lenonibus, quod lenones ſunt ſcortorum [illegible]: perductores etiam mutarum perſonarum: vt annotauit Aſconius in illud Ciceronis 3. Verr. Sileatur de nocturnis eius bacchationibus, ac vigilijs, lenonum, aleatorum, perductorum nulla mentio fiat, damna, dedecora, quæ res patris eius, ætas ipſius pertulit, prætereantur. ¶ Perducere aliquem pro inducere. Plaut. Moſt. ſc. 2. a. 1. Poſtremo ſi dictis nequis perduci, vt vera hæc credas mea dicta, ex factis rem noſce.

Perductor, ris, qui aliquem inuitum, ac nolentem ducit ad alium. Perductores matronarum, & pudicarum virginum dicuntur Lenones meretricum. Vide *Perduco.*

‖ Perductus totus inductus ac deletus. ‖

Pĕrdŭcto, as, are, Frequentatiuum. [illegible]. Plaut. Moſt. Vin' qui te perductet? TR. apage iſtum perductorem, non placet.

PERDVELLIS, m. g. Hoſtis publicus. Apud antiquos dicebatur quem nos vocamus hoſtem ab eo, vt Feſto placet, quod pertinaciter retineat bellum. Hoſtem autem illi vocabant quem nunc dicimus peregrinum. { אויב oieb. [illegible]. GALL. Ennemy. ITAL. Inimico. GERM. Ein abgeſagter feind. HISP. Enemigo. ANGL. An enemie. } Plaut. in Amph. Ego idem ille ſum Amphitruo Gorgophonis nepos, Imperator Thebanorum. Et Creontis vincus Teleboarum perduellis. Caius l. quos nos ff. de verb. ſignif. Quos nos hoſtes vocamus, eos veteres perduelles vocabat. Plaut. Amphitr. perduelles penetrant ſe in fugam ibi noſtris animus additus eſt. Idem in Milit. ſc. 2. a. 2. Coge in obſidium perduelles. Idem Pſeud. ſc. 1. a. 1. Vt ſpoliem meos perduelles. (metaphor.) Cic. 1. Offic. Et quidem illud animaduerto, quod qui proprio nomine perduellis eſſet is hoſtis vocaretur, lenitate verbi triſtitiam rei mitigante. Idem 3. Offic. Nā pirata non eſt ex perduellium numero definitus, ſed communis omnium hoſtis. Poſtea autem perduelles dicti ſunt patriæ hoſtes, qui crimen aliquod aduerſus maieſtatem principis, aut Reip. commiſiſſent.

Pĕrdŭēllio, nis, eſt crimen læſæ maieſtatis aut Principis, aut Reip. { [illegible]. ANGL. Treaſon. } Vlp. l. vlt. ff. ad legem Iul. maieſt. Qui perduellionis reus eſt hoſtili animo aduerſus Rempublicam, vel principem animatus eſt. Cic. pro Rab. perduell. Nam de perduellionis iudicio, quod a me ſublatum eſſe criminari ſoles, meum crimen eſt, non Rabirij. Iudicare perduellionis, & perduellionem. Vide *Iudico.*

Perduo vide ſuprà, poſt *Perdo.*

PERDVRO, as Vſque ad finem duro. { [illegible]. GALL. Durer iuſques à la fin. ITAL. Durare fino alla fine. GERM. Verharren verbleiben. HISP. Durar haſta el cabo. ANGL. To laſt or indure vnto the end } Plaut. Curc. ſc. 1. a. 2. — quin tu aliquot dies Perdura, dum inteſtina exputreſcunt tibi. Terent. Hecyra. ſancte adiurat, Non poſſe apud vos Pamphilo ſe abſente perdurare. Ouid. de medic. faciei, — probitas longum perdurat in æuum. Suet. in Neron. c. 24. Perdurare in curru.

Pĕrdūrēſco, is, Valde durus fio. { [illegible]. GALL. Deuenir fort dur. ITAL. Diuenir molto duro. GERM. Gar erhertten. HISP. Endurecerſe mucho. ANGL. To waxe very hard. } Colum. lib. 7. Verùm neque ante tertium, neque poſt quintum annum iuuencos domare placet, quum illa ætas adhuc tenera eſt, hæc iam perduruit. id eſt, nimis dura facta atque intractabilis adeò eſt.

PEREDO, ex per & edo, es, Totum edo, edendo conſumo { נאכל neechál. [illegible]. GALL. Manger tout. ITAL. Conſumare mangiando, deuorare. GERM. Gar freſſen. HISP. Gaſtar, comer haſta el cabo. ANGL. To eat and ſpend all. } Cic. Tuſc. ex vetere poeta, Lacrymæ peredere humore exangues genas. Virg. 6. Æneid.

Hic quos durus amor crudeli tabe peredit.

Pĕrēſus parti. { נאכל nechál. [illegible]. GALL. Fort mangé & rongé. ITAL. Roduto, mangiato. GERM. Gar gefreſſen. HISP. Comido, gaſtado haſta el cabo. ANGL. Waſted, or all eaten vp. } Virg. 3. Georg.

Nec tondere quidem morbo, illuuieque pereſa

Vellera, nec telas poſſunt attingere putres.

Pĕrēdĭă æ, & paſſiā, ædendi cupiditas: ſicut bibeſia, bibendi deſiderium, vel ingeſtus ſitis. Vocabula ſunt a Plauto conficta. Feſtus. Plaut. in Curc. ſc. 1. a. 1. Perediam & bibeſiam ſubegit. [illegible].

Pĕrĕgrīnus, qui peregrè venit, qui peregrè abeſt. dictus à peregrinando, ſiue alienas regiones peragrando. Varro lib. 4. de ling. Lat. à pergendo (id eſt, progrediendo) dictum peregrinum ſcribit. { גר gher. [illegible]. GALL. Eſtrange, eſtranger, d'eſtrange pays. ITAL. Foraſtiere, peregrino. GERM. Ein frembdling oder außlender. HISP. Peregrino, lexos de ſu caſa. ANGL. A ſtranger. } Et differt ab hoſpite, quòd peregrinus ſimpliciter eum ſignificat, qui in ſua ciuitate non eſt, hoſpes qui aliena ciuitate eſt. Plaut. in Aſin. ſc. 4. a. 2. Peregrinus ego ſum, Sauriam non noui. ſequitur hoſpes. Cic. pro Sylla, At ſi tibi nos peregrini videmur, quorum iam & nomen, & honos inueterauit, & huic vrbi, & hominum famæ ac ſermonibus quam tibi illos competitores tuos peregrinos videri neceſſe erit, qui iam ex tota Italia delecti, tecum de honore, & de omni dignitate contendunt? Idem de Amic. Itaque ciues potiores ſunt quàm peregrini, & propinqui quam alieni. Plaut. Men. ſc. 2. a. 4. Peregrinum aiebas eſſe te. Idem Pſeud. ſc. 7. a. 4. Hodie ego peregrinos abſoluam, cras agam ciuibus, Si qua peregrina nauis in portum aduenit. Idem Men. ſc. 1. a. 2. & ibid. ſc. 1. a. 3. An mos eſt vt peregrino aduenienti narrent fabulas? & in Pſeud. ſc. 2. a. 4. Peregrina facies videtur hominis, atque ignobilis. ‖ ¶ Peregrinæ conditionis homines, qui ciues Romani non eſſent. ‖ ¶ Transfertur ad alia. vt peregrinas arbores, quæ ad nos aliunde ſunt aduectæ. peregrinas aues peregrinam faciem, quæ a quotidianis noſtris differat, & quam apud nos non ſimus ſoliti videre, dicere conſueuimus. ¶ Meretrices olim, teſte Donato, peregrinæ dicebantur. Terent. in Andr. Adeòne eſt demens ex peregrina? Peregrina ſacra, [illegible], dicta ſunt quæ ex alijs vrbibus religionis gratia ſunt adſcita: vt quæ euocata diis in oppugnandis vrbibus Romam ſunt delata: aut quæ ob quaſdam religiones per pacem ſunt petita vt ex Phrygia, Matris Magnæ, ex Græcia, Cereris ex Epidauro, Æſculapij, quæ coluntur eorum more, à quibus ſunt accepta.

Pĕrĕgrīnŏr, aris, deponens abſolutum, Per aliena loca peragrans proficiſcor. { גר ghar [illegible]. GALL. Peregriner, aller ou eſtre en pays eſtrange. ITAL. Pelegrinare, andare in pelegrinaggio. GERM. Frembde ort durchreiſen. In die frembde ziehen. HISP. Andar lexos de ſu caſa. ANGL. To pilgrimme to go to a ſtrange contrey and dwell, Cic. pro Rab. Vt peregrinari in aliena ciuitate, non in tua magiſtratum gerere videare. Peregrinari dicuntur aures, quæ rem non audiunt, nec attendunt. Idem pro Mil. Veſtræ peregrinantur aures? Peregrinatur animus, id eſt, expatiatur, diuagatur, recreatur. Plin. in Præf. lib. 5. Nec qua peregrinari animus expetat.

Pĕrĕgrīnātio, onis. { גרות gherúth מגור maghúr. [illegible]. GAL. Pelerinage voyagement. ITAL. Pelligrinaggio. GERM. Wanderung/ reiſung in frembde ort. HISP. Peregrinacion. ANGL. Pilgrimage going into a ſtrange contrey. } Cic. 5. Tuſc. Iam vero exilium, ſi rerum naturam, non ignominiam nominis quærimus, quantum demum a perpetua peregrinatione differt? Tranſmarina peregrinatio. Quintil. lib. 7. c. 4. Peregrinationes, & ruſticationes. Cic. de Amic. Senec. c. 16. de conſ. ad Helu. Peregrinatio auocat a dolore.

Pĕrĕgrīnātor, is qui ſolet peregrinari, ferèque ſemper peregrinatur. גר ghar [vel] gher. [illegible]. GALL. Voyageur hors du pays. ITAL. Chi va di continuo per altrui paeſi. GERM. Ein wanderer, ein bilger. HISP. El que peregrina. ANG. A pilgrimme. } Cic. ad Lept. lib. 6. Me hercle non tam ſum peregrinator iam, quam ſolebam.

Pĕrĕgrīnābundus, qui ſolitus eſt peregrinari. { [illegible]. GALL. Allant par les champs en pays lointain. ITAL. Chi va di continuo altrui paeſi. GERM. Der vil oderſichts an frembden orten vmbher reiſet. HISP. El que mucho peregrina. ANG. He that is wont to go to ſtrange contreys. } Liu. lib. 28. Non peregrinabundum, neque circa amœnas oras vagantem tantum ducem Romanum, &c.

Pĕrĕgrīnĭtas, Alieni ſoli habitatio. { גרות gherúth מגור maghúr. [illegible]. GALL. Peregrinité, l'eſtat & condition de ceux qui ſont en eſtrange pays. ITAL. Habitatione in paeſi lontani. GERM. Wonung an der frembde. HISP. Aquella lexura de ſu caſa, peregrinacion. ANGL. Strangeneſſe } Vlpian. in l. ſed ſi ff. de in ius voc. ſi per pœnam deportationis ad peregrinitatem redactus ſit patronus. hoc eſt, ſi relegatus in aliud ſolum. Suet. in Claud. c. 15. Peregrinitatis reus. ¶ Alio ſignificatu, apud Quintil. lib. 11. c. 3. Si fuerit os facile, explanatum, iucundum, vrbanum, id eſt, in quo nulla neque ruſticitas, neque peregrinitas reſonet. Peregrinitatem vocauit oris vitium, quod te inquilinum & alienigenam, non vrbe natum prodat.

Pereger, [illegible], per agrum profectus, domo abſens. Auſon. Nedum me peregrem exiſtimes compoſita fabulari. Peregrem ab antiquo peregris. Vlp. verò in titulis dixit *Pereger.* Titulo de Caducis Pereger, inquit, factus ſit.

Pĕrĕgrē, Extra patriam { [illegible]. GALL. Hors du pays, dehors, en eſtrange pays. ITAL. In viaggio, fuor di caſa ſua, del paeſe, in ſtragna regione. GERM. Inder frembde oder auß der frembde/ vber feld. HISP. Lexos de ſu caſa, en peregrinacion. ANGL. Farre of, in a ſtrange contrey. } Chariſias, Peregri dicitur (noui) in loco: Peregrè ad locum. Verum Peregrè eſt commune tam ſignificantibus quietem, quam motum: vt, Peregrè ſum, Peregrè veni, Peregrè vado. ¶ Quietem in loco. Plaut. in Amph. bene facit quia non eramus peregrè. Idem in Pſeud. ſc. 1. a. 1. Leno me peregrè militi vendidit. Item in prologo Amph. Peregréque & domi rationes veſtras, benè expedire voltis, bonóque auctare lucro. Idem in Caſin. peregrè eſt. ¶ Ad locum Titin. in Tibic. Vt hic legatus abit peregrè publicè Plaut. Moſt. ſc. 1. a. 1. Hoccine mandauit tibi eam peregrè hinc iit ſenex. ¶ De loco. Idem in Amphitr. Ita peregrè adueniens hoſpitio publicitus accipitur. Idem in Bacch. Cœnam peregrè aduenienti. Terent. in Phorm. Exilia peregrè rediens ſemper cogitet. Plautus Moſtell. ſc. 1. a. 2. Herus aduenit peregrè. Idem Aſin. ſc. 1. a. 4. Peregrè allatam epiſtolam. ¶ Dicitur etiam peregri aduerbialiter. Semper autem quietem in loco ſignificat. Idem in Perſ. Quia herus peregri eſt. Nænius in Tarentilla, Primum ad virtutem vt redeatis, abeatis ab ignauia, domo præſens patriam, vt colatis potius, quam peregri probro.

Pĕrēlĕgans, tis. Valde elegans. { [illegible]. GALL. Fort poli & orné. ITAL. Molto elegante. GER. Gantz hübſch vnd lieblich/ gantz zierlich. HISP. Muy hermoſo. ANGL. Verye tromme and trick. } Cic. 2. de Orat. Genus eſt perelegans & cum grauitate ſalſum. Idem pro Planc. Et quoniam tua fuit perelegans ac perſubtilis oratio, digna Equitis Romani, vel ſtudio, vel pudore.

Pĕrēlē

Perēlĕgāntĕr, aduerb. { [illegible]. GALL. *De fort bonne grace, fort elegamment.* ITAL. *Di molta gratia.* GERM. Gar ſein vnd zierlich. HISP. *Con mucha hermoſura.* ANG. *Verie trimmelie.* } Cic. *de clar. Orat.* Quæ quidem omnia quum peritè & ſcienter, tum ita breuiter, & preſſe, & ſatis ornatè, & pereleganter diceret.

Pērēlŏquens, tis, Valde eloquens. { [illegible]. GALL. *Fort eloquent.* ITAL. *Molto eloquente.* GERM. Heftig wolberedt. HISP. *Muy eloquente.* ANGL. *Verie eloquent and well ſpoken.* } Cic. *de clar. Orat.* Caius autem Lentulus Marcellinus, nec vnquam indiſertus, & in Conſulatu pereloquens viſus eſt: non tardus ſententiis, non inops verbis, voce canora, facetus ſatis.

Pērēmptālia fulgura, Priſci appellauere, quæ ſuperiora portenta perimunt, id eſt, tollunt. Feſtus.

Pērēmptōrĭūs, vide *Perimo.*

PERENDIE, aduerbium, Die proximo poſt craſtinum, die abhinc tertio, quaſi perempta die. { [illegible]. GALL. *Apres demain.* ITAL. *Poſdimane.* GERM. Vbermorgen. HISP. *Vn dia deſpues de manana.* ANG. *The day after to morrow.* } Cic. *ad Attic.* Scies igitur cras, ad ſummum, perendie. Plaut. *Aul.* Quæ cras veniet, perendie foras feratur ſoror. Perendie, mox die tertio. Gell. *c.* 1. *lib.* 7.

Pērendĭnus, dies, dicitur dies abhinc tertius. { [illegible]. GALL. *Le iour d'apres demain.* ITAL. *Il giorno dopo di predi.* GERM. Der vbermorgende tag. HISP. *Coſa de tremanana.* ANG. *The next day after to morrow.* } Cæſ. 4. *bell. Gall.* Qui, ſi per te liceat, perendino die cum proximis hybernis coniunctim communem cum reliquis caſum belli ſuſtineat. Cic. *pro L. Murena.* Iam illud mihi quidem mirum videri ſolet, tot homines tam ingenioſos, per tot annos etiam nunc ſtatuere non potuiſſe, vtrum diem tertium, an perendinum: iudicem, an arbitrum: litem, an rem dici oporteret. ¶ Hinc Comperendino, de quo ſuo loco.

Perenna. Laberius in Mimis apud Gellium *cap.* 7. *lib.* 16. Anna perenna. Ita ſcribit Paſſerat. alij, *Anna peranna.* Vide Ouid. 3. *Faſt.* & ſupra in *Anna.*

PERENNIS, e, ex per, & annus, mutato a in e, quaſi per annos omnes durans: Perpetuus. { תמיד *tamidh.* [illegible]. GAL. *Continuel, perpetuel.* ITAL. *Perpetuo, continuo.* GERM. Immer wärend. HISP. *Coſa que ſiempre dura.* ANGL. *Perpetuall, euer induring.* } Plaut. *in Amph.* Lucrum vt perenne vobis ſemper ſuppetat. Cic. *in Brut.* Contine te in tuis perennibus ſtudiis. ¶ Perennes & perpetui curſus ſtellarum. Cic. 2. *de nat. deor.* Aquæ perennes. Cic. 6. *Verr.* Fons perennis. Hirt. 8. *bell. Gall.* Perennis fluuius, Plin. *lib.* 5. *c.* 18. Latices manant perennes, Lucretius *lib.* 5. Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.*

Sic tua proceſſus habeat fortuna perennes.

Idem *ibidem*, Sic æquet tua nupta virum bonitate perenni.

Pērennĭă, orum, ſunt ceremoniæ in auſpiciis ſeruari ſolitæ. Cicer. 2. *de natura deorum.* Itaque maxime Reipublicæ partes in iis bellis quibus Reipublicæ ſalus continetur, nullis auſpiciis adminiſtrantur, nulla perennia ſeruantur.

Pērēnnē, aduerb. Perpetuò, continuò. [illegible]. Columell *lib.* 12. *cap.* 18. Si ager amplus, aut vineta, aut arbuſta grandia ſunt, perenne fabricandæ decimodiæ & trimodiæ, &c. Ouid. 3. *Faſt.* Amne perennè latens.

Pērēnno, Per multos annos, aut certè per multum tempus duro. { [illegible]. GAL. *Durer toute l'année, ou longues années.* ITAL. *Durare molto tempo.* GERM. Immerdar wären, langwirig ſein. HISP. *Durar para ſiempre.* ANGL. *To laſt or indure for many yeares or for euer.* } Colum *lib.* 1. *cap.* 9. Sed temperet vires clementia, quoniam & terribilior debet eſſe quam ſæuior, vt & obſequantur eius imperiis, & diutiùs perennent boues, non confecti vexatione ſimul verberum, operúmque. Idem *lib.* 5. Roſa hoc modo culta multis annis perennat. Ouid. 3. *de Arte,*

Deſuit ars vobis, arte perennat amor.

Idem *lib.* 1. *Faſt.*

Vtque domus quæ præſtat eam cum pace perennat.

Pērēnnĭtas, atis, Æternitas, multorum annorum tempus. { עד *hadh* [illegible]. GALL. *Continuité, & perpetuité, longue durée.* ITAL. *Eternità, perpetuità.* GERM. Langwirigkeit. HISP. *Aquella corriente perenal.* ANGL. *Perpetuitie, eternitie.* } Colum. *lib.* 1. *c.* 6. Nam ea cæli poſitio maximè frigida, & minimè humida eſt, quæ vtraque perennitatem conditis frumentis affert. Cic. 2. *de nat. deor.* Adde huc fontium gelidas perennitates, liquores perlucidos amnium.

Pērēnnĭſēruus perenniſerui, qui perpetuò ſeruit vni domino. { [illegible]. GAL. *Perpetuel ſeruiteur.* ITAL. *Seruo che continuamente ſerue à vn ſignor ſolo.* GERM. Ein knecht ſo immerdar bey einem herren oder meiſter dienet. HISP. *Sieruo que ſiempre ſirue à vn ſenor.* ANG. *That is euer ſeruand.* } Antiquum eſt, Plaut. *in Perſa,* Perenniſerue, lurco, edax, furax.

PEREO, is, iui, vel perij, cuius ſupinum debet eſſe peritum, pen. corr. ſecundum analogiam, componitur enim ex per & eo, quod facit itum. q. male eo. Quod etſi in vſu non ſit, eſt tamen inde participium periturus, Perdor, conſumor, intereo, occido id eſt, penitus eo, abeo, exeo è vita, vnde abitio, & exitus, & exitium. { אבד *abádh.* [illegible]. GALL. *Perir, mourir, eſtre perdu.* ITAL. *Perire, morire.* GERM. Verderben, durchbringen. HISP. *Perecer ò morir.* ANGL. *To die, to periſh, to be loſt.* } Palla perijt domo (id eſt, penitus abiuit, h.e. ſurrepta eſt.) Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Si periit quippiam, dicant, (qui abſtulerunt. Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 2. Periere hæ oppido ædes (i. ruunt, vel dirutæ ſunt.) Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Item vbi perij? vbi immutatus ſum? vbi formam perdidi? Idem *Amphitr.* Redeat ſenex prius quam omnia perierint, & ædis, & ager Idem *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. ¶ Item perire dicitur is cui malu, vel pœna imminet periculum: vt, perij pater, minatur mihi oculos exurere. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Perij, In inſidias deueni. *Ibidem ſc.* 2. *a.* 1. Perij. Cur me verberas? (De eo qui vapulauit.) *Ibidem ſc.* 1. *a.* 1. Tibi paratum vt pereas, (id eſt periculum imminet.) Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Prius perij quam ad herum veni (i. captus ſum a prædonibus. *Ibidem ſc.* 2. *a.* 2. Perij, væ mihi (ob heri ſtultitiam.) Idem *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Idem *in Trucul.* Illis perit quicquid datur, neque ipſis apparet quicquam. Terent. *in Adelph.* Nempe tua arte viginti minæ pro pſaltria periere. ¶ Hinc & pro mori ſumitur, quòd qui moritur prorſus abit. Plin. *lib.* 7. *c.* 7. Tu qui te Deum credis, aliquo ſucceſſu tumens, tam perire potuiſti? Atqui etiam hodie minoris potes, quantulo ſerpentis ictus dente: aut etiam, vt Anacreon poëta, acino vuæ paſſæ: aut, vt Fabianus Senator, Prætor in lactis hauſtu vno pilo ſtrangulatus. Perire ab aliquo, id eſt, Occidi. Idem Plin. *lib.* 11. *c.* 37. M. Marcello circa mortem quum periit ab Annibale, defuit in extis caput. Perij, interij, occidi. Plaut. *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Perij ſuprà, occidi. Idem *Menach. ſc* 6. *a.* 5. Perimus (vapulando. *Ibidem ſc.* 7. *a.* 5. *&* *ibidem ſc.* 1. *a.* 2. Perij cur me verberas. Item, & vapulando, & ſomno pereo. (*Ie meurs de ſommeil, & des coups que i'ay receus.*) Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Periſſe cupio (vxorem meam.) Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. *Ibidem ſc.* 3. *a.* 5. ¶ Peream, iurantis, vel imprecantis vox, quemadmodum & Diſpeream. Varro 3. *de re ruſt. c.* 3. Peream, niſi piſcem putaui eſſe. ¶ Perire mulierum, ea forma dicitur qua deperire, & amando vri. Plaut *in Trucul.* Tres vnam pereunt adoleſcentes mulierem. Ita & amore pereo, & inopia argentaria. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Qui illas perdit xx. minas, ſaluus eſt, Ego qui non perdo, pereo. (amore, Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Item. Quod peream magis, de amante & pecunia. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 1. Pariter hos perire amando video. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1.

Pērĭto, as. Frequentatiuum. [illegible]. Plaut *ſc.* 1. *a.* 3. Qui per virtutem peritat, non interit. Rurſus *in Pœnul.* Næ & ipſæ ſitiant, & pueri peritent fame.

Pērēquito, Circumequito, equitando omnia loca tranſeo. { [illegible]. GALL. *Cheuaucher tout au trauers ou autour.* ITAL. *Caualcare intorno.* GERM. Durchreiten oder vmbreiten. HISP. *Caualgar en derredor.* ANGL. *To ride through or about.* } Cæſar 4. *Bell. Gall.* Primò per omnes partes perequitant, & tela coniiciunt. Idem *lib.* 1. *de bell. ciuil.* Inter duas acies perequitare, Liuius 5. *ab Vrb.* Quum perequitaſſet aciem, promiſſa repetens, tantum iniecit ardoris, vt non vltrà ſuſtinuerint impetum equi.

PERERRO, as, Errando circumeo, huc vel illuc erro. { תעה *tahâh.* [illegible]. GAL. *Aller çà & là, errer & vaguer de coſté & d'autre.* ITAL. *Errare intorno, circundare.* GERM. Durchirrwelſen. HISP. *Andar muy perdido.* ANGL. *To wander and ghadtray, to hither and thither.* } Colum. *in Præfat. lib.* 1. Semperque ritu volucrum longinqui littoris peregrinus ignotum pererret orbem. Virg 5. *Æneid*

Nunc hos, nunc illos aditus, omnémque pererrat
Arte locum.

Ouid. 4. *Faſt.*

Æquoreas ſicca pererrat aquas.

Pērērrātŭs, a, um participium. [illegible] Virg. 1. *Eclog.*

Antè pererratis amborum finibus, exul
Aut Ararim Parthus bibet, aut Germania Tigrim.

Idem 2. *Æneid.*

——— ——— his mœnia quære
Magna, pererrato ſtatues quæ denique Ponto.

Orbe pererrato. Ouid 4. *Faſt.*

Pērērŭdītus, Valde eruditus, perdoctus. { [illegible]. GALL. *Fort ſçauant, bien appris.* ITAL. *Molto erudito.* GER. Wol gelehrt. HISP. *Muy docto.* ANGL. *Very learned and cunning.* } Cic. *ad Attic. lib.* 4. Sed vereor ne lepôre ſuo detineat diutius P. Clodius, & homo pereruditus, vt aiunt, & nunc quidem deditus Græcis literis.

Pērexcrŭcio, as, Cruciatu eneco. { [illegible]. GALL. *Fort tourmenter.* ITAL. *Tormentare fieramente.* GERM. Heftig peynigen zu todt peynigen, vnd trengen. HISP. *Mucho atormentar.* ANGL. *To torment greatlie.* } Plaut. *Sticho,* Meam culpam habeo niſi perexcruciauero.

Pērēxĭgŭŭs, a, um, Valde exiguus, perexilis. { [illegible]. GALL. *Fort petit, bien court.* ITAL. *Molto picciolo.* GERM. Faſt klein. HISP. *Muy pequeno.* ANGL. *Very litle or ſmall.* } Cæſ. 5. *bell. Gall.* Quum hæ intermiſſo perexiguo loci ſpatio inter ſe conſtitiſſent: nouo genere perterritis noſtris, per medios audaciſſimè perruperunt. Cicero 2. *Verr.* Itaque quum ego diem in Siciliam inquirendi perexiguam poſtulauiſſem, inuenit iſte qui ſibi in Achaiam biduo breuiorem diem poſtularet.

Pērēxĭlis, e. Perexiguus, valde exilis. { [illegible]. GALL. *Fort mince, fort greſle, fort menu.* ITAL. *Molto tenue.* GERM. Vberauß klein vnd ran. HISP. *Muy ſutil, y delgado.* ANG. *Very leane, and ſlender.* } Colum. *lib.* 11. *c.* 2. Hoc eodem tempore priuſquam vineæ pulueirentur, ſi perexilis eſt, vel rara ipſa vitis, lupini modij tres, vel quatuor in ſingula iugera ſpargentur.

Pērexpĕdītŭs, adiectiuum, Valde expeditus. { [illegible]. GALL. *Bien preſt & appareillé.* ITAL. *Molto preſto, apparecchiato.* GERM. Gantz gerüſtig, gantz ring vnd fertig. HISP. *Mucho expedido y aparejado.* ANGL. *Very ready.* } Cic. 3. *de finibus.* Sed hæc quidem eſt perfacilis, & perexpedita defenſio.

Perfăbrĭco, as. Fabricam abſoluo, quamuis etiam per metaphoram ſumatur pro technis & dolis fallere. { [illegible]. GAL. *Acheuer de baſtir, tromper.* ITAL. *Fornir la fabrica, ingannare.* GERM. Auß zimmeren, außarbeiten. HISP. *Acabar la fabrica, enganar.* ANGL. *To end and perfide a building, to deceiue.* } Plaut. *Perſa* — perij, interij: peſſimus hic mihi dies Hodie illuxit, corruptor ita me Toxilus perfabricauit atque meam rem diuexauit.

PERFACETVS, a, um, Admodum facetus. { [illegible]. GALL. *Fort plaiſant & recreatif.* ITAL. *Molto faceto.* GERM. Gantz ſchimpfliche vnd holdſälige geſpreche. HIS. *Muy donoſo.* ANG. *Verie merie and pleaſant.* } Cic *de clar Orat.* Atque eundem & vehementem, & valde dulcē, & perfacetum fuiſſe dicebat.

Pērfăcētē, aduerbium. Periucundè. { [illegible]. GALL. *Fort plaiſamment.* ITAL. *Molto piaceuolmente.* GERM. Lieblich holdſäliglich. HISP. *Muy donoſamente.* ANGL. *Very merelie.* } Cic 3. *Verr.* Neque enim perfacete dicta, neque porrò hac ſeueritate digna ſunt.

Pērfăcĭlis, e. Valde facilis. { [illegible]. GALL. *Fort facile, fort aiſé à faire.* ITAL. *Molto facile.* GERM. Gar leicht vnd gering. HISP. *Muy facil.* ANG. *Very eaſie, very eaſie to pleaſe.* } Cic. 4. *Tuſc.* Cuius libris editis commota multitudo, contulit ſe ad eandem potiſſimum diſciplinam: ſiue quod erat cognitu perfacilis, ſiue quòd inuitabatur illecebris blandis voluptatis. Cæſ. 1. *bell. Gall.* Perfacile eſſe quum virtute omnibus præſtarent, totius Galliæ imperio potiri. Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 5. Perfacilè id quidem eſt benè ſanum facere.

Pērfăcĭlē

Perfacilè, aduerb. Valde facilè. { πάνυ ῥᾳδίως, εὐχερῶς. GALL. *Fort facilement* ITAL. *Facilliſsimamente.* GERM. Gar leichtlich. HISP. *Muy facilmente.* ANGL. *Very eaſilie, or lightlie.* } Cic. *pro Roſc. Amer.* Demóſtrant, quum pater huius Sext. Roſcius homo tam ſplendidus & gratioſus, nullo negotio ſit occiſus, perfacile hunc hominem incautum & ruſticum, & Romæ ignotum de medio tolli poſſe.

Perfacul, & per ſe facul. Veteres dixere pro facilè. Autor Feſtus.

Perfacundus, δεινὸς ᾗτωρ. Apuleius *floridor. lib.* 4. Protogoras qui Sophiſta fuit longè multiſcius, & cum primis Rhetoricæ repertoribus perfacundus. Iuſtin. *hiſt. lib.* 22. In concionibus perfacundus habebatur.

Perfamiliaris, e, Valde familiaris. { ὁ πάνυ οἰκεῖος. GALL. *Fort familier.* ITAL. *Molto famigliare.* GERM. Gar geheim. HISP. *Muy familiarmente.* ANGL. *Very familier.* Cic. *ad Quint. fratr. lib.* 2. Ipſe eſt enim veterator magnus, & perfamiliaris Philiſto.

Perfatuus, a, um. { ὁ πάνυ μωρός. GALL. *Fort ſot.* ITAL. *Grande ſciocco. gran pazzo.* GERM. Gar torechtig. HISP. *Muy loco.* ANGL. *Very fooliſh.* } Martial *lib.* 10. Heu quam fatuæ ſunt tibi Roma togæ.

PERFERO perfers. Vſque ad finem fero. { נשא *naſa* סבל *ſa'ál.* διαφέρω, διαφέρω. GAL. *Porter iuſques au lieu, ou iuſques à la fin* ITAL. *Portare ſin' ad vn luoco, ò ſin' al fine.* GERM. An ſein ort tragen. HISP. *Traer ò lleuar haſta el cabo* ANG. *To bring, to a place or ſuffer to the end.* } Cic. *Curioni lib* 2. *Epiſt.* Sed nuncius ille qui literas accepit, non pertulit Plaut. *in Amph.* Pateram qua ille portare ſolitus eſt in ciſtella pertuli. (i. perferendam curaui.) Cic. alibi pro nunciare poſuit, vt in *Epiſt. ad Cel.* In his ſum locis, quò & propter longinquitatem & propter latrocinia tardiſſime omnia perferuntur, id eſt, nunciantur. Plaut. *Amph.* Hæc vbi legati pertulere (i. nunciauerunt.) Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Qui patri mandata tua perferat. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 2. Qui patri omnem rem perferat. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. ¶ Aliquando patior, ſiue patienter fero. Terent. *in Adelph.* Paupertatem vnà pertulimus grauem. Sueton. *in Auguſt. cap* 33. Perferre legem non potuit. *Ibid. cap.* 58. Perferre conſenſum ad finem vitæ. ¶ Dicimus autem Perferre literas, Perferre clamorem, Perferre famam, Perferre fructum, Perferre mandata, Perferre rumore vel nuntiis. Perferre ſermones. Quarum omnium formularum legenti bonos autores teſtimonia paſſim occurrent.

Perferens. { סבל *ſo'él.* } Nomen ex participio. Cicero 2. *de Orat.* Horum igitur exprimere mores, orationes, iuſtos, integros, religioſos, timidos, perferentes iniuriarum, mirum quiddam valet, &c.

Perferuidus. adiect. Vehementer feruidus. { ζωηρός, περίθερμος. GALL. *Fort ardent, bruslant.* ITAL. *Molto ardente.* GERM. Gar heiß oder hitzig. HISP. *Coſa muy heruiente.* ANGL. *Very heate, burning heat.* } vt, Perferuida æſtas. Colum. *lib.* 5. *c.* 5.

‖ Perfica, perficiens dea, ſeu natura, quæ præeſt rebus perficiendis. Lucr. ‖

PERFICIO, is. Abſoluo, compleo, perficio, quod inceptum eſt ad finem & exitum perduco. { השלים *hiſchlim* כלה *chilláh.* ἀποτελέω. GAL. *Parfaire, acheuer, accomplir.* ITAL. *Compire, far perfettamente.* GERM. Außmachen / vollenden / verbringen. HISP. *Acabar de hazer.* ANGL. *To end, to performe, to accompliſh.* } Terent. *in Hecyr.* Quod ſi perficio, non permittet me famæ. ¶ Perficere promiſſa, eſt implere quod promiſeris Perficere cibũ, eſt concoquere. Plin. *lib.* 11. *c.* 13. Ideo athletas malunt cibum ambulatione perficere. ¶ Aliquando eſt efficere, ac nitendo, conandóque obtinere. Plaut. *in Aſin.* Perficio argentum hodie, vt habeat filius amicæ quod det. ¶ Perfici pro concoqui. Plin. 11. *cap.* 53. Difficulter autem perficiuntur omnia in cibis acria, nimia & auidè hauſta, id eſt, concoquuntur. Idem *lib.* 33. *c.* 3. Quum cætera in metallis reperto igni perficiantur.

Perfectus, a, um, Ad exitum perductus, abſolutus, elaboratus. { שלם *ſchalém.* τετελεσμένος. GAL. *Parfait.* ITAL. *Perfetto.* GERM. Außgemacht / zum end bracht. HISP. *Acabado, perfeto.* ANGL. *Ended, performed, perfyted.* } Cic. *de clar. Orat* Manus extrema non acceſſit operibus eius, præclarè inchoata multa, perfecta non planè. ¶ Ex participio etiam aliquando fit nomen τέλειος ὁ τέλειος. Cic. 1. *de finib.* Sol Democrito magnus videtur, quippe homine erudito in Geometriáque perfecto. Seneca *Epiſt.* 72. Non ad perfectum nec ad plenum beatus. Velleius, In vtroque (eloquio & animo) perfectior.

Perfectiſſimus, in dignitate certa conſtitutus, qui perfectiſſimatus ad quem aditus patebat cuiuis, niſi qui ſordida eſſet conditione. Vide *lib.* 12. *Cod. tit.* 33.

Perfectè, aduerbium, Abſolutè. { τελείως, ἐντελῶς. GALL. *Parfaictement.* ITAL. *Perfettamente.* GERM. Volkommenlich. HISP. *Perfettamente.* ANGL *Perfitelie.* } Cic. 4. *de finib.* Quibus perfectè ratio & oratio compleatur.

Perfectiſſimè, παντελῶς. Gell. *lib.* 11. *c.* 16. Quod à Græcis perfectiſſimè vno verbo, & planiſſime dicitur.

Perfectio, nis. actio perficientis, & actus eius quod perficitur: & ſtatus eius, quod integrum eſt, ſeu indefectum. { תכלה *tichláh* מכלית *tachlith.* τελείωσις, τελειότης. GALL *Perfection.* ITAL. *Perfettione.* GERM. Außmachung / vollendung / volkommnuß. HISP. *Perfecion, acabamiento.* ANGL. *A perfyting or ending.* } Cic. 1. *de Orat.* Hanc ego abſolutionem perfectionemque in oratione deſiderans, a qua ipſe longe abſum, facio impudenter. Idem *pro Marcell.* Tantum abes à perfectione maximorum operum, vt fundamenta quæ cogitas, nondum ieceris.

Perfector, is. { משלים *maſchlim.* ὁ τελειωτής, ὁ τελεστής. GALL. *Parfaiſeur.* ITAL. *Che fornisce & compie.* GERM. Ein außmacher / vollender. HISP. *Acabador.* ANG. *A perfyter, a performe.* } Cic. 1. *de Orat.* At ſtylus ille tuus quem tu verè dixiſti perfectorem dicendi eſſe ac magiſtrum multi ſudoris eſt. Terent. *Eunuch.* O Parmeno mi, ô meorum voluptatum omnium inuentor, inceptor, perfector.

Perficus, perficiens, & perfectus. Lucret. *lib.* 2.

Perfice, perfectè.

PERFIDO, is. Valde fido. { διαπιστεύω. GAL. *Se confier beaucoup.* ITAL. *Fidarſe molto* GERM. Heftig trawen. HISP. *Mucho confiarſe de alguno.* ANG. *To haue great truſt and confidence.* } Cic. *lib.* 3. *Offic.* Sic homines ſecundis rebus effrænatos ſibique perfidentes, tanquam in gyrum rationis duci oportet. Sic enim legit Calepinus, ſed male. Nam caſtigatiora exemplaria habent *præfidentes.*

Perfidelis, e, Valde fidelis. { ὁ πάνυ πιστὸς, πολύπιστος. GAL. *Fort fidele.* ITAL. *Molto fedele.* GERM. Vaſt trewe. HISP. *Coſa muy fiel.* ANGL. *Very faith full.* } Cic. *ad Attic.* Poſthac autem ad te, ſi perfidelem habeo cui dem, ſcribam omnia planè.

Perfidus, a, um, qui fidem violat, ſiue prodit. à *per* ſignificante corruptionẽ. qui παρὰ πίστιν agit. { פשע *poſchéah.* ἄπιστος. GALL. *Traiſtre & desloyal.* ITAL. *Infedele, perfido, ſleale.* GERM. Trewloß / glaubbrüchig. HISP. *Quebrantador de fè, deſlear.* ANGL. *Traitterous and diſloyall.* } Virg. *lib.* 10. *Æneid.*

Nunc Pelagi Nymphæ, claſsis tua, perfidus vt nos
Præcipites ferro Rutulus, flammaque premebat.

Cic. 3. *Offic.* Ergo & Pythius, & omnes aliud agentes, aliud ſimulantes, perfidi, improbi, malitioſi ſunt. Amicus perfidus. Idem *poſt red. ad Quirites*, Arma perfida Iubæ. Ouid. 4. *Faſt.* Hoſtes perfidi. Horat. 3. *Carm. Ode* 5. Verba perfida. Ouid. 4. *Faſtor.* Ablue præterita perfida verba fide. Idem 13. *Metam.* Ediſcit quid perfida Troia iuret.

Perfidia æ. { פשע *peſchá'.* ἀπιστία. GALL. *Deſloyauté.* ITAL. *Slealtà.* GERM. Treuwloſe. HISP. *Quebrãtamiento de la fe* ANGL. *Diſleyaltie, falshood.* } Cic. 11. *Philipp.* Dextræ, quæ fidei teſtes eſſe ſolebant, perfidia ſunt & ſcelere violatæ. Tacit. *lib.* 20. Quum accurſu tot prouinciarum extingui repens perfidia potuerit. Plaut. *Capt.* Neque precatio perfidiis meis, neque malefactis fuga eſt. Habet linguam, perfidiam, malitiam, audaciam, confidentiam. (de meretrice.) Idem *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. Triplices, dolos, perfidias. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. (bis) Ob tuam perfidiam te amo. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 4.

Perfidioſus, a, um, Plenus perfidiæ. { ἄπιστος, ἀπιστότατος. GAL. *Plein de deſloyauté.* ITAL. *Pieno di perfidia.* GERM. Vol treuwloſe. HISP. *Quebrantador de fè* ANGL. *Traitterous, diſloyal.* } Cic. *in Piſon.* Quod fallax, quod perfidioſus, quòd impudens, quod audax eſſe videatur. Idem 3. *de nat. deor.* Cur omnium perfidioſiſſimus C. Marius Qu. Catulum præſtantiſſima dignitate virum mori potuit iubere?

Perfidioſè, aduerb. { ἀπίστως, παρασπόνδως. GALL. *Deſloyaument.* ITAL. *Perfidioſamente.* GERM. Gar treuwloſlich. HISP. *Con quebrantamiento de fe.* ANGL. *Traitterouſlie.* } Autor ad Heren. *lib.* 1. In odium adducemus, ſiquid eorum ſpurce & ſuperbè, perfidioſe, crudeliter, confidenter, malitioſè, flagitioſè factum proferemus Iſtam rem iudicaſti Perfidioſè Phædrome. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Item ſiue adeò Ædiles perfidioſè cui dant Idem *Amph. prolog.*

Perfixus, a, um, particip. a verbo figo, & præpoſitione per, Transfixus. { נדקר *nidokár.* διαπεπαρμένος. GAL. *Transpercé, percé tout outre.* ITAL. *Traffiſſo* GERM. Durchheffter / durchgſtochen. HISP. *Hincado, traſpaſſado* ANG. *Pearſed through.* } Lucret. *lib.* 2. & crebra reuiſit ad ſtabulum deſiderio perfixa iuuenci. Idem *lib.* 3. Nec gelidis torpet telis perfixa pauoris.

PERFLO, as, are. Flando peragro. { רוח *rivuách.* διαπνέω. GAL. *Souffler par tout, fort ſouffler.* ITAL *Soffiare per tutto.* GERM. Durchblaſen / durchwehen. HISP. *Mucho ſoplar* ANGL. *To blowe through or ſtronglie.* } Virg. 1. *Æneid.*

——— *& terras turbine perflant.*

Colum. *lib.* 1. *c.* 21. Ad eam rem Fauonius habetur eximius, qui lenis, æqualiſque æſtiuis menſibus perflat, Ouid. 1. *de remed. amor.*

Summa petit liuor, perflant altiſsima venti.

Perflatus, us, ipſa perflatio. { διάπνοια, διάπνευσις. GALL. *Grand ſoufflement.* ITAL. *Grande ſoffio.* GERM. Durchwehung. HISP *Grande ſoplo.* ANGL. *A great blowing.* } Plin. *lib.* 16. *c.* 40. Vlmus in perflatu firma. ¶ Perflatus pro venti flatu ventóque ipſo Celſ. *lib.* 3. *c.* 19. feneſtris patentibus, ſic, vt perflatus quoque aliquis accedat.

Perflabilis, e, quod perflari poteſt. { מרוח *meruuách.* διαπνευστικός, εὐδιάπνευστος. GALL. *Aiſé a eſtre ſouffle.* ITAL. *Accontio da eſſer ſoffiata* GERM. Durch windig / das da mag durchwehet werden. HISP. *Coſa que puede ſer ſoplada.* ANGL. *Eaſie to be blowen.* } Cic. 2. *de diuin* Deos enim ipſos iocandi cauſa induxit Epicurus perlucidos, & perflabiles, & habitantes tanquam inter duos lucos, ſic inter duos mundos propter metum ruinarum.

Perfluo, is, Liquorem tranſmitto : vt, Lagena malè compacta perfluit. { διαρρέω. GAL. *Couler à trauers, ou parmi, couler de tous coſtez.* ITAL. *Gocciare, ſcorrere.* GER. Durchrinnen / durchflieſſen. HISP. *Salirſe del vaſo lo liquido.* ANGL. *To leake, to runne forth as water of broken veſſelles.* } Lucret. *lib.* 2.

Et quamuis ſubitò per colum vina videmus
Perfluere, at contrà tardum cunctatur oliuum.

¶ Per tranſlationem etiam perfluere dicitur de hominibus futilibus qui arcana continere non poſſunt. Terẽt. *in Eunuch.* Plenus rimarum ſum, hac atque illac perfluo. ¶ Perfluere voluptatibus Cic. 2. *de finib.* Percontare ipſe te, perpetuiſne malis voluptatibus perfluens in ea quam ſæpè vſurpabas tanquillitate degere omnem ætatem ſine dolore, &c. ¶ Aliquando etiam Perfluo accipitur pro præterfluo. Liu. 1. *ab Vrbe*, Infima valle perfluit Tyberis. Horat. 4. *Carm. Ode* 3.

Sed quæ Tybur aquæ fertile perfluunt.

Perfluctuo, as, Fluctuum more huc illuc impellor. { διακυμαίνω. GALL *Flotter parmy quelque choſe.* ITAL. *Ondeggiare da ogni parte.* GERM. Durchſtatten / durchwimmlen. HISP. *Que vndea de todas partes.* ANG. *To flott, to be toſſed and caried hither and thither.* } Lucr. *lib.* 1.

Atque vndarum animantium copia tanta
Exos, & exanguis timidos, perfluctuat artus.

PERFODIO, is. Perrumpo, transfigo { מחץ *machátz.* διορύττω, διαπείρω. GAL. *Fouyr à trauers, percer outre.* ITAL. *Forare, traforare.* GERM. Durchgraben. HISP. *Cauar, traſpaſſar, hincar.* ANGL. *To delue or pearſe through.* } Plautus *in Aſin. ſc.* 2. *a.* 3. Vbi parietes perfodens. Colum. *lib.* 10.

Tu grauibus veſtris cunctantia perfode terga.

Plaut. *Milit. ſc.* 1 *a.* 2. In eo conclaui perfodi parietem quà commeatus clam eſſet huic mulieri. Idem *ſuprà in poſteriore argumento.* Medium parietem perfodit ſeruus, commeatus clanculum qua foret amantum. Vide *Paries.*

Perfoſſor, is, qui parietes perfodit. τοιχωρύχος. Apuleius *in Apologia*, Eo quidem pacto & qui myoparones quæſierit, Pyrata erit & qui vectem, perfoſſor? Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Vt veſtitus eſt perfoſſor parietum.

‖ Perfol.ata

¶ Perſoliata, herba vmbellifera, cuius caulis folia perforat. ‖

Perforaculum, [illegible], quo Perforatur.

Perfŏrē, Planè futurum. Cic. *Appio Pulchro. lib. 3.* Tunc mihi ille dixit, quòd claſſe tu velles decedere, perforè accommodatum tibi ſi ad illam maritimam partem prouinciæ nauibus acceſſiſſem, hoc eſt, forè tibi per accommoditum, Nam per, particulam adiectiuo debebat coniungere, verbo iunxit.

Performīdātus, participium, Multum formidatus. { [illegible] *hannorá* [illegible]. GAL. *Fort craint & redouté.* ITA. *Molto temuto.* GERM. Übel geförchtet oder entſeſſen. HISP. *Muy temido.* ANGL. *Greatlie feared.* } Silius *lib. 3.* Iam puer auricomo performidate Batauo.

Perfŏrmo, as, are. Formam abſoluo. { [illegible]. GALL. *Acheuer de former.* ITAL. *Fornir di formare.* GERM. Ein form oder geſtalt außmachen. HISP. *Acabar de formar.* ANG. *To perfome.* } Quintil. *lib. 2. c. 7.* Performata materia.

¶ Perforaculum, [illegible], quo aliquid perforatur. ‖

PERFORO, as, are. { נקב *nakab.* [illegible]. GALL. *Forer & percer tout outre.* ITAL. *Finir di pertugiar.* GERM. Durchboren. HISP. *Acabar de horadar.* ANG. *To pearce through, to bore.* } Col. *lib. 5.* Sed aliud eſt terebratum, quo priores vitem perforabant. Ouid. *Eleg. 9. lib. 3.*

Innocuum rigido perforat enſe latus.

Perfŏrātus, particip. { נקוב *nakub.* [illegible]. GALL. *Foré ou foré tout outre.* ITAL. *Forato, pertugiato.* GERM. Durchboret. HISP. *Horadado.* ANG. *Pearced through, bored.* } Lumina duo ab animo ad oculos perforata. Cic. 2. *de nat. deor.*

Perfŏrtĭtĕr, aduerb. Valde fortiter. { [illegible]. GAL. *Tres vaillament.* ITAL. *Molto fortamente.* GERM. Ganz gewaltiglich oder dapfferlich. HISP. *Muy fuerte y esforçadamente.* ANGL. *Very valiantlie.* } Terent. *Adelph.* miſeram mulierem & ſeruulam, Qui referire non audebam, vicit hui perfortiter.

Perfrĕmo, is. Vehementer fremo. { [illegible]. GALL. *Faire grand bruit.* ITAL. *Fare grande fremito.* GERM. Heffig brummen vnd töſen. HISP. *Hazer grande braueza.* ANG. *To make a great noiſe.* } Cic. 2. *de nat. deor.* Sicuti inciti atque alacres roſtris perfremūt delphini.

Perfrĭco, as, Valdè frico. { [illegible]. GAL. *Froter fort.* ITAL. *Fricare molto.* GERM. Durch reiben wol reiben oder fröten. HISP. *Mucho fregar.* ANG. *To rubbe greatlie or frote.* } Varro 2. *de re ruſt. c. 9.* Qui hæc volunt diutiùs ſeruare, perfricant ſale minuto. Plin. *lib. 29. c. 16.* Vulnera ab iis facta perfricantur. Cic. 4. *Verr.* Quum interea Apronius caput, atque os ſuum vnguento perfricaret. Quintil. Perfricare faciem, & quaſi improbam facere vitioſus geſtus. Et Suet. *in Tib. c. 60.* Perfricare faciem nullo piſce. (in contumeliam & pœnam.) ¶ Perfricare verò os, ſeu frontem, ſignificat pudorem deponere [illegible]. Nam quum in pudibundo ſanguis ex corde tanquam è ſomentum in os diffundatur, qui impudibundi ſunt & inuerecundi & erubeſcere videri nolunt hi ſolent os & frontem perfricare, ad ruborem illum detergendum, & ſanguinem ad interiora repellendum. Hinc ortum prouerbium de inuerecundo, Perfricuit os, perfricuit faciem, Perfricuit frontem, pro eo quod eſt pudorem abiecit. Cic. 3. *Tuſc.* Quid tergiuerſamur, Epicure, nec fatemur eam nos dicere voluptatem quam tu idem quum os perfricuiſti, ſoles dicere? Plin. *in Præfat. 1. lib.* Perfricui faciem, nec tamen profeci. Martial. *lib. 11.*

Aut tum perfricuit frontem, poſuitque pudorem.

Perfrīgefacio, is. Plaut. *Pſeud. ſc. 7. a. 4.* Mihi quoque Syrus ille vt perfrigefacit metu.

PERFRIGEO, es, Valde frigeo. { [illegible]. GAL. *Auoir grand froid.* ITAL. *Hauere grande freddo.* GERM. Heffig frieren oder erkaltet ſein. HISP. *Resfriarſe mucho.* ANGL. *To be very cold.* } Martial. *lib. 3.*

Perfrixiſſe tuas queſta eſt præfatio fauces,

Quum te excuſaris Maxime quid recitas.

Iuuen. *Satyr. 7.*

Et ſi perfrixit, cantat bene.

Perfrīgĕro, as, Refrigero. { [illegible]. GAL. *Fort refroidir.* ITAL. *Raffreddare.* GERM. Wol kelten. HISP. *Resfriar otra coſa.* ANGL. *To make very cold.* } Plin. *lib. 25.* Omnium harum vis eadem perfrigerare & aſtringere.

Perfrīgeſco, Valde frigidus fio. { [illegible]. GALL. *Se fort refroidir.* ITAL. *Raffreddarſi molto.* GER. Gantz vnd gar erkelten. HISP. *Resfriarſe mucho.* ANGL. *To waxe very cold.* } Plin. *lib. 31. c. 6.* Difficiùs perfrigeſcunt marina calefacta.

Perfrīgĭdus, a, um, Valde frigidus. { [illegible]. GAL. *Fort froid.* ITAL. *Molto freddo.* GERM. Grimkalt, heffig kalt. HISP. *Muy frio.* ANGL. *Very cold.* } Cic. 6. *Verr.* Erat hyemis ſumma tempeſtas (vt ipſum Sopatrum dicere audiſtis) perfrigida.

PERFRINGO, is, Perrumpo, violo. { שבר *ſchibbér.* [illegible]. GALL. *Rompre en pieces, briſſer du tout.* ITAL. *Rompere, frangere, violare.* GERM. Zerbrächen oder durchbrächen. HISP. *Quebrantar, violar.* ANG. *To break in to peaces.* Plin. *Epiſt. 101.* Campi, quos monuiſti, ingentes boues, & fortiſſima aratra perfringunt. Tibull. *lib. 4.* Vt lento perfregerit obuia pilo. Plaut. *Milit. ſc. 1. a. 1.* Quo pacto Elephanto perfregiſti brachium. Terent. *in Adelph.* — ne aut ille alteri, Aut vſpiam ceciderit, ac perfregerit aliud. Cic. *pro Milone*, Polluerat ſtupro ſanctiſſimas religiones, ſenatus grauiſſima decreta perfregerat. Idem 7. *Verr.* Vt earum rerum vi, & authoritate omnia repagula iuris, pudoris, & officii perfringeres. Perfringere aliquem, pro Corrumpere. idem *ad Attic. lib. 3. c. 65.* Dei operam, vt vno impetu perfringatur.

Perfractus, a, um participium, Perruptus. { משבר *muſchubbár.* [illegible]. GALL. *Tout rompu & briſé en pieces.* ITAL. *Rotto in pezzi.* GERM. Zerbrochen, durchgebrochen. HISP. *Rompido y quebrantado del todo.* ANGL. *Broken in peaces.* } Axe perfracto voluitur. Silius *lib. 10.* Fores perfractæ. Tibull. *lib. 1. Eleg. 10.*

Perfractē, aduerbium. Obſtinatè, pertinaciter. { [illegible]. GALL. *Obſtinément.* ITAL. *Oſtinatamente.* GERM. Eigenſchinnlich, hertiklich. HISP. *Porfiadamente.* ANGL. *Obſtinatlie, ſtubburnelie.* } Cic. 3. *Offic.* Ego etiam cum Catone meo ſæpe diſſenſi, nimis mihi perfractè videbatur ærarium, vectigaliaque defendere.

Perfruor, perfrueris. Diu, multùm & conſtanter fruor. { [illegible]. GALL. *Iouyr totalement de quelque choſe.* ITAL. *Godere lungamente.* GERM. Wol nutzen vnd brauchen, wol genieſſen. HISP. *Mucho gozar.* ANGL. *To enioye throughlie.* } Plin. *Epiſt. 4.* Quod velim facias, primum vt perſuaſe noſtris rebus, ac nos tuis, perfruaris. Cic. 5. *de finib.* Sequamurque eam vitam quæ rebus ipſis perfruatur. Idem 1. *Offic.* Expetuntur autem diuitiæ, tum ad vſus vitæ neceſſarios, tum ad perfruendas voluptates. Perfrui in malam ſignificationem. Ouid. *Epiſt. 11.*

Tu rogo proiecta nimium mandata ſororis

Perfer. mandatis perfruar ipſa patris.

Iuſſerat autem pater, vt ſe interficeret.

PERFVGIO, is, Deficio, ad aliquem confugio. { חסה *c'aſáh* [illegible]. GAL. *Fuir en quelque lieu à refuge.* ITAL. *Ricorrere ad alcuno per aiuto.* GERM. Zuhin fliehen, etwan hin vmb hilff vnd ſchirms willen fliehen. HISP. *Huir à lugar por ayuda.* ANGL. *To flie to ſome place for ſuccour.* } Cæſ. 1 *bell. ciu.* Itaque magnus eorum quotidie numerus ad Cæſarem perfugiebat. Cic. 7. *Verr.* Hic locus eſt igitur vnus quò perfugiant, hic portus, hæc ara, hæc ara ſociorum: quò quidem nunc non ita confugiunt, vt antea in ſuis repetendis rebus ſolebant.

Perfŭgium, ij. Aſylum, vulgò etiam dicunt *refugium*, locus tutiſſimus, quo rebus aduerſis iactati nos recipere conſuemus. { מחסה *machaſeh.* [illegible]. GALL. *Refuge lieu propre pour ſe ſauuer.* ITAL. *Perfugio, luogo doue ſi ſaluauano da i pericoli.* GERM. Ein zuflucht, ein fluchthauß. HISP. *Lugar do nos recogemos.* ANGL. *A ſanctuarie a place to flie vnto for ſuccour.* } Liu. *lib. 2. ab Vrbe*, Ita in medio prope iam victores cæſi Hetruſci: pars perexigua, duce amiſſo (quia nullum propius perfugium erat) Romam inermes, & fortuna & ſpecie ſupplicium delati ſunt. Cæſar 4. *bell. Gall.* Quo perfugio ſuperiore anno fuerant vſi. ¶ Transfertur etiā ad alia, vt ad literas quæ ſuis cultoribus in rebus aduerſis ſolent eſſe loco perfugii. Cic. *ad Att.* Itaque vtor eodem perfugio, quo tibi vtendum cenſeo, literulis noſtris. Cùm fortuna non lectionem daret, ſed perfugium oſtenderet. Velleius.

Perfŭgă, æ, qui ad hoſtes perfugit, ſiue deficit. { נפל *naphál.* [illegible]. GAL. *Rebelle, qui s'eſt allé rendre aux ennemis.* ITAL. *Rebello.* GERM. Ein feldflüchtiger der auff des feynds ſeiten felt. HISP. *Rebelde.* ANG. *A renolter to the enemies.* } Cic. *lib. 3. Offi.* Perfuga ab eo venit in caſtra Fabricii. Cæſ. 7. *bell. Gall.* Admiratus quærit ex perfugis cauſam. Idem & transfuga dicitur. Liu. *lib. 2. ab Vrbe*, Deinde metuens ne ſi conſulum iniuſſu, & ignaris omnibus iret, deprehenſus fortè à cuſtodibus Romanis, retraheretur, vt transfuga: fortuna tum vrbis crimen affirmante, Senatum adit. Differentiam tamen tradit Cornel. Front. *de differ. vocabul.* meo iudicio non ineptam: Transfuga, inquit, ſuos reliquit, & ad alios venit. Perfuga ſupplex eſt. Transfuga igitur venit vt noceat, perfuga vt iuuetur.

Perfulcio, is, ire. Bene fulcio, & roboro. { [illegible]. GALL. *Fortifier.* ITAL. *Fortificare.* GER. Wol vnderſtützen oder ſtercken. HISP. *Fortalecer.* ANG. *To proppe and fortifie.* } Ouid. *ad Piſonem*,

Eloquio ſanctum modò perfulcire ſenatum.

PERFVNDO, is, Humore affuſo madefacio, aſpergo. { נזה *nazáh* שטף *ſchatáph.* [illegible]. GAL. *Ietter ou verſer vne liqueur par deſſus, mouiller.* ITAL. *Spargere, bagnare.* GERM. Begieſſen, beſchütten, netzen. HISP. *Derramar me ar.* ANG. *To poure out or abroad.* } Virg. 3. *Georg.*

Dulcibus idcirco fluuiis pecus omne magiſtri

Perfundunt: vndiſque aries in gurgite villis

Merſatur.

¶ Artus perfundere rore Ouid. 3. *Metam.* Cic. 3. *Verr.* Aqua denique feruenti à Rubrio ipſo Philodamus perfunditur. Et Sueton. *in Auguſt.* Perfundebatur (Auguſtus) aquâ egelidâ, & non multo ſole. Et Liu. *lib. 1. ab Vrbe*, Perfuſus horrore. Idem *ibid. lib. 2.* Perfuſus timore, item metu. Ouid. 5. *Faſt.*

Stabat vt antè patrem lacrymis perfuſus Achilles,

Idem *Eleg. 2. lib. 3.*

Nec vbi perfuſa eſt oleo labente iuuentus.

Enſis perfuſus ſanguine. Idem 2. *Metam.* ¶ Perfundere animum religione per tranſlationem pro imbuere Liu. 10 *ab Vrbe* Erat cum alius apparatus ſacri qui perfundere religione animū poſſet, tum, &c. ¶ Perfundere animos ſuauitate. Cic. *de clar. Orat.* Animum voluptate perfundere. Idem 4. *Tuſc.*

Perfuſio, aquæ irrigatio, [illegible]. Celſ. *lib. 4. c. 2.* Caput radere, idque perfundere aqua calida, poſt perfuſionem iterum perfricare. Idem *lib. 4. c. 8.* Perfuſio corporis multa prodeſt ex aqua.

Perfūſus, participium. שטוף *niſchtaph.* [illegible]. } Liu. 10 *bell. Pun.* Perfuſum milliēs cruore Romano, id eſt, aſperſum cruore, ſiue cruentatum.

Perfūsōrĭē, aduerbium, idem quod obſcurè, diſſimulanter, non diſertè. Vlp. *l. 5. §. 1. D. quod vi aut clam.* Debebit enim & diem & horam denunciatione complecti, & vbi & quod opus futurum ſit neque perfuſoriè aut obſcurè dicere aut denunciare. Scæuola *l. 69. §. 5. D. de euictio.* Sed & ſi quis in venditione ſtatuliberum perfuſoriè dixerit, conditionem autem libertatis celauerit. Ex Hotomano.

PERFVNGOR, eris, perfungi. Munus ſuum ad finem perducere & ad exitum perferre. { עשה *aſah.* [illegible]. GALL. *Acheuer de faire deuoir & office iuſques à la fin.* ITAL. *Fare perfettamente.* GERM. Sein ampt verrichten, ſein pflicht vollenden. HISP. *Acabar el oficio.* ANG. *To do fullie a dewtie and office vnto the end, to be deliuered of his office.* } Cic. *pro Cluent.* Aut quòd ſe perfunctos iam eſſe arbitrantur quum de reo iudicarunt, negligentiùs attendunt cætera. Idem *de ſenect.* Nam dum ſumus in his incluſi compagibus corporis, munere quodam neceſſitatis, & graui opere perfungimur. Terent. *in Hecyr.* Dum ætatis tempus tulit, perfuncta ſatis ſum: ſatietas me iam tenet Studiorum iſtorum. Cic. *Lentul. lib. 1.* Quum & honoribus ampliſſimis & laboribus maximis perfuncti eſſemus. Liu. 6. *ab Vrbe*, Perfunctus bello. Et *lib. 9. Ibidem.* Perfunctus fato (i. mortuus.) Idem c. 18 *lib. 10.*

Perfunctio, nis, verbale. { מעשה *ma'aſeh.* [illegible]. GAL. *Acheuement.* ITAL. *Fornimento.* GERM. Vollendung mit fleiß vnd müh, außrichtung. HISP. *Acabamiento.* ANG. *The fulle doing of a dewtie, to the end.* } Cic. 1. *de finib.* Nam neque laborum perfunctio, neque perpeſſio dolorum per ſe ipſa allicit, nec patientia, nec aſſiduitas, &c.

Perfūnctus, a, um, paſſiuè Cic. *in Sent.* Recito memoriam perfuncti pericu-li. Actiue, idem *pro Marcello*, Bello miſero fatalique perfuncta eſt Reſpubl. Varro *2. de re ruſt. c. 4.* Quidam adiciunt perfunctas eſſe a fe-bri, id eſt liberatas. Perfunctus cum accuſatiuo, Lucretius *lib. 3.* Omnia perfunctus vitai præmia.

Perfūnctōrius, a, um, quod agitur remiſsè. { ἀφοσιωτικός. GALL. *Acheué, remis.* ITAL. *Fornito.* GER. Das ſchlechtlich vnnd one ernſt gethon wirt. HISP. *Acabado floxamente.* ANG. *That is done lightlie or slakelie, quarlie.* } vt, Perfunctoria opera quam veluti aliud agentes rei alicui impendimus. Vide *Defunctoriè* & *Doriç.*

Perfūnctōriè, Tranſitoriè, & inaniter, oſcitanter, nec toto conatu. { παρέργως, ἀφοσιουμένως. GALL. *Par maniere d'acquit, ſommairement.* ITAL. *Di ſopra via.* GERM. Nur ſchlechtlich oben auhin bloſs vberloffen. HISP. *Summariamente* ANGL. *Lightlie, slaklie.* } Vlpianus, Neque quidem perfuncto-riè, aut obſcurè, dicere, aut denuntiare debet.

Perfŭro, is, Vehementer inſanio. { ἐμμαίνομαι. GALL. *Eſtre forcené & enragé.* ITAL. *Infuriare grandemente* GERM. Heftig wüten. HISP. *Mucho enloquecer.* ANGL. *To be verie mad and wood.* } Virg. 9. *Æneid.*

———incenſus & ipſe perfurit.

Silius *lib. 4.*

———Nec non cum Venetis Aquileia perfurit armis

Luc. *lib 1.*

———ita perfurit acri

Cum fremitu.

Pĕrgă, Πέργη, oppidum in Pamphylia, à quo Diana pergæa, Περγαία, di-cta eſt propter templum illi dicatum. Pomp. Mela *lib. 1. in deſcriptione Pamphyliæ.*

Pĕrgămă, orum, Πέργαμα, ων, Arcium Troianorum nomen fuit, vt anno-tauit Seruius in illud Virg. 1. *Æneid.*

—Troiam incenſam & prolapſa videntem

Pergama.

Quanquam poſtea, vt idem fatetur, hoc nomen etiam cæteris arci-bus locisque omnibus editis communicatum eſt. ¶ Vſurpatur non-nunquam pro ipſa Troianorum vrbe, quæ propriè Ilium appella-ta eſt, Virg. 1. *Æneid.* Namque videbat, vti bellantes Pergama cir-cum, &c. In eadem etiam ſignificatione legitur Pergamos, ſiue Pergamus. Autor Ætnæ, Quis non Argolico deflcuit Pergamon igni Impoſitam?

Pĕrgămēŭs, a, um, hoc eſt, Troianus. Propert. *lib. 4. Eleg. 1.*

Aut ſi Pergameæ ſerò rata carmina vatis.

Longæuum ad Priami vera fuere caput.

Pĕrgămvm, Plinio, ſiue Pergamus, Πέργαμος Ptolemæo vrbs inſignis Aſiæ, non procul à Caico fluuio: ita dicta quòd editis in rupe ſita eſſet, nam Pergama olim loca omnia editiora appellabantur teſtibus Suida & Ser-uio. Strabo *lib. 3.* autor eſt tempore Lyſimachi Agathoclis filij, (qui vnus fuit ex Alexandri ſucceſſoribus) Pergamum nihil aliud quàm ca-ſtellum fuiſſe, in quo ille, quòd locus eſſet in primis munitus, theſauros ſuos aſſeruabat, præfecto illis Philetæro quodam Thyameni, Eunu-cho, qui quum ſe Arſinoæ Lyſimachi vxori inuiſum ſciret, & ab ea apud regem accuſatum, caſtellanos ad defectionem adduxit. Exortis dein-de in Aſia variis bellorum motibus, in quibus primùm Lyſimachus à Seleuco Nicanore, deinde & Seleucus à Ptolemæo Ceranno è medio ſu-blatus eſt: Philetærus interim ſe Pergami continebat, victoribus ſem-per & propinquioribus obſequens: iiſque artibus & ipſe viginti annos caſtellum pecuniamque poſſedit, & Eumeni fratris filio moriens reli-quit: qui prolatis imperij finibus, Antiochum Seleuci filium apud Sar-deis ſuperauit. Hic quum annos duos & viginti regnaſſet Pergami ſucceſſionē Attalo patrueli ſuo reliquit, qui Galatis maximo prælio ſu-peratis, contractáque cum Romanis amicitia, primus ab iis Rex appel-latus eſt. Attalo ſucceſſit Eumenes filius natu maximus, qui cum Ro-manis aduersùs Antiochum magnum, & aduersùs Perſen bellum geſſit Cuius beneficij memores Romani, regionem omnem quæ cis Taurum montem Antiocho paruerat, regno eius adiecerunt. Hic primus Per-gamum, prolatis pomœriis, ex caſtello ampliſſimam vrbem reddidit, & Nicephorium lucum circa eam conſeuit. Regnauit annis quadraginta nouem, moriénſque regni ſucceſſionem Attalo filio reliquit, cognomē-to Philometori, cui, quod admodum adoleſcentulus eſſet, Attalum fra-trem tutorem aſſignauit: qui regni procuratione fungens, cum Ale-xandro Antiochi filio aduersùs Demetrium Seleuci filium bellum geſ-ſit, & Romanis aduersùs Pſeudophilippum, ſocium ſeſe præbuit. In Thraciám quoque traiecto exercitu, Diegylim regem cepit. Moriens Attalo ex fratre nepoti, cuius tutelam geſſerat, regnum à patre eius ac-ceptum fideliter reſtituit. Attalus hic poſtremus fuit Pergami rex, qui quum annos quinque regnaſſet, ſine liberis deceſſit, populo Romano hærede inſtituto: qui adita hæreditate regnum eius in prouinciæ for-mam redegit. Hæc Strab. *lib. 13.* ¶ Ex Pergamo viri illuſtres orti ſunt, Galenus Medicorum clariſſimus, Apollodorus Rhetor, & Auguſti præ-ceptor, à quo Appollodorea ſecta nomen accepit: & Dionyſius Atticus, huius diſcipulus.

Pĕrgămēnus, a, um, περγαμηνός, vt Charta pergamena, quæ Pergami inuen-ta eſt, ab Attalo rege, (vt Æliano placet,) ſiue ab Eumene (vt Plin. mauult) primùm Romam tranſmiſſa.

Pergaſe, Περγασή. Vicus eſt agri Attici in tribu Erechtheide, teſte Steph.

Pĕrgaudĕo, es, Vehementer gaudeo. { περιχαρής εἰμι, πάνυ εὐφραίνομαι. GALL. *Se reſiouyr fort, eſtre bien aiſe.* ITAL. *Allegrarſi molto* GERM. Gantz heftig frewen HISP. *Mucho holgarſe.* ANGL. *To reioyce greatlie.* } Cic. *ad Quintum fratrem lib. 3.* Trebonium meum a te amari, teque ab il-lo pergaudeo.

Pĕrgigno, is Gigno. { הוליד *holidh.* φύω. GAL. *Engendrer.* ITAL. *Generare.* GER. Gebären herfürbringen. HISP. *Engendrar.* } Catull. *Argon.*

Quales Eurota pergignunt flumina myrtos.

Pĕrgnātŭs Apul. *in Apol.* Magia ars colendi deos ac venerandi pergnara.

Pĕrgliſco, is, Colum. *c. 7 lib. 8.* Quæ (aues) prima luna ſaginari cœptæ, vi-geſima pergliſcunt

¶ Pergnarus, vt apud Apul. *in Apol.* Magia ars colendi deos ac vene-randi pergnara ¶

Pĕrgo, is, perrexi, Ex per & ago, quaſi perago, vado, vel iter facio. Alij à Per & rego, quia præteritum eſt *perrexi.* { הלך *halach* προέρχομαι. GALL. *Aller, continuer.* ITAL. *Andare, ire, gire, far viaggio* GER. Gehn oder hingehn. HISP. *Ir ò andar camino* ANG. *To procede, and goon.* } Plaut. *in Capt.* Nunc ad eum pergam. Terent. *in Heaut.* Sed quis eſt qui huc pergit? Plinius, Mox vbi pluribus eodem modo ſe coriis loricauit, in dimicationem pergit. Homo lepidiſſime, adde de tuo hilariſſime Per-ge. Non pergo herclè. Plaut. *Men. ſc. 2 a. 1.* Agite porro, pergite quomo-do occepiſtis. Idem *Moſt ſc. 1. a 1.* Pergin' pergere pedes? Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 5.* Pergam in ædes nunc. Idem *Men. ſc. 4. a. 4.* Cato. Pergit eos de-fenſum. Gell. *c. 5. lib. 7.* ¶ Aliquando ponitur pro perſeuero, & procedo, διατελεῖν ποιοῦν. Terent. *in Adelph.* Nam ſi mœre tuis eſſe pergis, iam intrò abripiere. Virg. 1. *Æneid.*

O dea ſi prima repetens ab origine pergam, &c.

Pergin' luctare in os mihi. Plaut. *Pſeud. ſc. 1. a. 5.* Pergitin' pergere pedes? *Ibid ſc. 1 a. 5.* Pergin, Infelix? Idem *Milit. ſc. 3. a. 2.* Pergam exe-qui, Idem *Amph.* (i. exequirere.) Pergin' maſtigia? (ſup. mihi illudere) *Ibidem.* Ex vxore pergam iſtam rem exquirere Item perge porro dice-re, item pergo quærere. *Ibid. ſc. 4. a. 4.* Si perges mihi male loqui. Idem *Curc ſc. 4. a. 4* Pergin' me ſeruum exprobare eſſe. Idem *Capt. ſc 4. a. 3.* Pergin' etiam verbero? (male loqui.) Idem *Curc. ſc. 3 a 1.* Item, pergere ire. Liu *lib. 1. dec. 3.* Pergere nauigare. Idem *lib. 6. dec. 4.* Pergunt ad cu-nas citi. Plaut. *Amph* Perge operam dare. Idem *Men ſc. vlt. a. 5.* ¶ Ali-quando accipitur pro ago: vt in illo Virg. 6. *Eclog.* Pergite Pierides. ¶ Quandoque pro feſtino. Terent. *in Phorm* Domum ire pergam, vbi plurimum eſt. ¶ Quandoque pro conor. *Ibidem*, Hoc vbi ego audiui, ad fores ſuſpenſo gradu, placide ire perrexi. ¶ Ponitur aliquando pro præterire, Cic. *Attic. lib. 3.* Sed pergo prætenta. ¶ Perge interdum particula eſt hortandi. Plaut. *Men. ſc. 2. a. 4.* Perge tu (mox) Perge in vi-rum. Verba ſunt hortantis ad rixam & conuicia. Ita enim Lambinus explicat: Tu mulier perge in virum maledicta ingerere. Qui tibi ve-ſtem ſurripui. Alij ea verba ſerui ad Menæchmum referunt, & expo-nunt. ¶ Perge in virum, id eſt, oſtende te virum fortem & animoſum. Idem Plaut. *Men. ſc. 2. a. 1.* Perge. P. Non pergo hercle ego, niſi ſcio qua gratia litigium eſt tibi cum vxore. (Hic τὸ Perge eſt hortantis.) ¶ Per-gere iter veteres dicebant id eſt, in itinere. Saluſt. *in Iugurth.* Apul. *lib. 6.* Pergit quandam turrim præaltam. Pergere librum id eſt, in libro perficiendo. ¶ Negant plerique ex per & ago componi, quia non peregi præteritum facit, ſed perrexi, eámque ob cauſam a rego deduci exiſtimant. Vnicuique ſuum ſit iudicium, nos Sipontinum ſequimur. Non enim ſemper ſimplicis analogia retinetur. ¶ Hinc componitur Expergo, quod ſignificat expergefacio. Accius, Heus vigiles properate, expergite tarda ſopore Pectora. Pergin', Comicum pro Pergiſne? Plaut. *Amph.* Pergin' argutarier? q. d. Non ceſſabis?

Pĕrgrăcĭlis, e, Valde gracilis. { πάνυ λεπτός, ὑπέρισχνος. GALL. *Fort greſle, fort deſlié.* ITAL. *Molto ſottile.* GERM. Gantz rein. HISP. *Muy magro y ſutil.* ANGL. *Verie ſlender.* } Plin. *lib. 25. cap. 15.* Longiore caule, ſed pergracili.

Pĕrgræcor, aris, admodum græcor, Epulis & potionibus inſeruio, quod eſt Græcorum proprium { סבא *ſaba.* ἑλληνίζω, καπηλεύω. GALL. *Gaudir & faire grand chere, yurongner.* ITAL. *Crapulare.* GERM. Ein voll vnzimlichs wolleben füren mit freſſen vnd ſauffen wie die Griechen. HISP. *Viuir à modo de griegos y viçioſamente.* ANGL. *To make riotous cheare and great feaſtes.* } Titinnius, Hominem impium nunc ruri per-græcatur. Plautus *Truc.* Atque vt cum ſolo pergræcetur milite. Idem *in Bacch.* Propterea hoc facio vt ſuadeas gnato meo, vt pergræcetur tecum, ter venefice. Idem *Moſtell. ſc. 1. a. 1.* (bis) Bibite, pergræ-camini.

Pĕrgrandis, e, { μέγιστος, λίαν μέγας. GALL. *Fort grand, fort aagé* ITAL. *Molto grande.* GERM. Faſt groſs. HISP. *Muy grande.* ANG. *Very great or old.* } Cic. 6. *Verr.* Erat etiam vas vinarium ex vna gemma pergrandi trulla excauata, cum manubrio aureo. Idem *de lege Agraria contra Rullum*, Iubet eoſdem Decemuiros omnibus agris publicis, pergrande vectigal imponere.

Pĕrgrăphĭcus, adiectiuum, id eſt, lepidus, ad vnguem factus, abſolu-tus, & quaſi pictoris manu expolitus. { πάνυ γραφικός. GALL. *Fort bien fait comme qui l'auroit peinct.* ITAL. *Fatto à penello.* GERMAN. Gantz eigentlicher oder weſentlicher. HISP. *Hecho al pinzel.* ANGL. *Made as it were painted.* } Plaut. *in Truc.* Nimis pergraphicus ſyco-phanta.

Pĕrgrātŭs, a, um, Admodum gratus. { πάνυ εὔχαρις, λίαν ἐπίχαρις. GALL. *Fort agreable.* ITAL. *Molto grato* GERM. Gar oder vberauſs angenem. HISP. *Muy agradecido* ANGL. *Very acceptable.* } Cic. *de Amic.* Sed quo-niam amicitiæ mentionem feciſti, & ſumus otioſi, pergratum mihi fece-ris (ſpero etiam Scæuolæ) ſi, quemadmodum ſoles de cæteris rebus qu-um ex te quæruntur ſic de amicitia diſputaris quid ſentias. Idem *ad Brutum*, Pergratum mihi erit, ſi eum ita tractaris, vt merito tuo mihi gratias agere poſſit ¶ Interponitur aliquando dictio aliqua inter per & gratum, idque elegantiſſimè. Cic. *ad Attic. lib. 1.* Per mihi per, in-quam, gratum feceris, ſi in hoc tā diligens fueris, &c. Idem *lib. 5.* Per mi-hi gratum erit, ſi id curaris ad me perferendum

Pĕrgrăvis e, Valde grauis. { πάνυ βαρύς. GALL. *Fort greef.* ITAL. *Grauiſſimo.* GERM. Gar ſchwer. HISP. *Muy graue y peſado.* ANGL. *Very heauie and weightie.* }

Pĕrgrăvĭter, aduerb. Admodum grauiter. { πάνυ βαρέως GALL. *Fort grefue-ment.* ITAL. *Molto grauemente.* GER. Gar ſchwärlich. HISP. *Muy graue-mente y peſadamente.* ANGL. *Very greuouſlie* } Cic. *ad Attic. lib. 1.* Hoc te intelligere volo, pergrauiter illum eſſe offenſum.

Pĕrgŭlă, æ, Locus apertus à multis lateribus aerem excipiens, aliquando extra parietem porrectus, & modò tectus, modò ſub dio expoſitus: à pergendo dicta, quòd in ea deambulare ſoleamus forúmque, aut hor-tum, aut plateas, aut vias perſpectare, & quandoque cœnare æſtiuo tempore. { περίδρομος. GALL. *Vne ſaillie de maiſon en galerie ſoit couuerte ou non.* ITAL. *Luogo da piu parti aperto, ò coperto ò ſcoperto oue gli antichi tal volta deſinauano.* GERM. Ein erker oder ſunſt ein lauben an einem hauſs. HISP. *El tablado ò corredor* ANG. *A gallerie, or priuate place, to walkin* } Plin. *lib. 21 c 3.* Cum corona roſacea interdiu è pergula ſua in forum proſpexiſſe dictus. Plaut. *Pſeud. ſc. 2. a. 1.* Cras Phœnicium Phœ-

nicio

mcio como inuiſes pergulam. Et *ibidem*, Faxo deportere in pergulam. ¶ In pergulis præceptores diſcipulos erudiebant, artifices item opera ſua velut in propatulo habebant. Vnde Suet. *de Craſitio Grammatico*, Deinde in pergula docuit. Plin. *lib.* 35. *c.* 10. *de Apelle*, Idem perfecta opera proponebat in pergula tranſeuntibus: atque poſt ipſam tabulam latens, vitia quæ notarentur auſcultabat. Suet. *in Auguſt. c.* 94. Theogenis mathematici pergulam comite Agrippa aſcenderat. ſup. Auguſtus ¶ Pergula etiam dicebatur locus accommodatus exponendis venalibus rebus. {[illegible]. GAL. *Lieu où on eſtale la marchandiſe.* ITAL. *Luogo da porui in monſtra de mercantie.* GERM. Ein krämerladen / ein offner laden in dem man etwas kan feil haben. HISP. *La meſa do ſe pone algo para vendo.* ANG. *A merkat place.*} Vlpian. *in l. heres, de ſuideiis.* At ſi quo in loco conſtiti: non dico iure domicilij, ſed tabernulam, pergulam, horreum, armarium, ſeu officinam conducens: ibique diſtraxit, vel egit defendere ſe ex eo loco debebit. ¶ Legitur & figuratè Pergula, pro iis qui in pergula verſantur. Iuuenal. *Satyr.* 11.

Sed nec ſtructor erit, cui cedere debeat omnis
Pergula, diſcipulus Tryphero doctoris, apud quem
Sumine cum magno lepus, atque aper, atque pygargus.
Et Scythicæ volucres, & Phœnicopterus ingens,
Et Getulus oryx, hebeti lautiſſima ferro
Cæditur, & tota ſonat vlmea cœna Suburra.

Quo in loco nonnulli Pergulæ nomine accipiunt eos, qui in pergula æſtiuo tempore diſcumbunt. Alij ordinem & cœtum miniſtrorum qui in pergula diſcumbentibus inſeruiunt, vtique parent ſtructori. Alij ruſus, ſcholam eorum qui chironomiam, hoc eſt, geſticulationis legem profitebantur, quam etiam in diſſecandis cibis ſolent obſeruare. Ad interpretem Iuuenalis in illum locum. ¶ In vineis vero topiarium opus ſignificat. {[illegible] ἢ ὄρχος, [illegible]. GAL. *Vne treille de vigne* ITAL. *Pergola di vite.* GERM. Ein räben geheld. HISP. *El tablado por donde anda la parra.*} Colum. *lib.* 11. *c.* 2. Si quę pergulæ vitium generoſarum a putatoribus relictæ ſunt, ante Calendas Apriles vtique deputari debent. Plin. etiam *lib.* 17. *c.* 4. vitium generoſarum pergulas præcipit quinquatribus eſſe putandas.

Pergŭlānus, a, um, quo pergulis ſuſtinetur. vt, Pergulana vitis. Colum. *lib.* 3. *c.* 2. Nam has nuper mihi cognitas, pergulanam dico, & irtiolam, &c. Gell. *c.* 6. *lib.* 5. Perhercle rem miram.

PERHIBEO, ex per, & habeo, ſignificat dico, & affirmo {אמר *amár.* [illegible]. GAL. *Dire, affermer* ITAL. *Dire, affermare.* GERM. Fürgäben / für ein wahreit ſagen. HISP. *Dezir, afirmar.* ANGL. *To ſay, to alleage, or affirme*} Coll. *lib.* 4. India perhibetur molibus ferarum mirabilis. Plaut. *in Sticho*, Perſarum montes, qui eſſe aurei perhibentur. Cic. 2. *de diuin.* Bene qui conijciet, vatem hunc perhibeto optimum. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Nuſquam perhibentur blandiores meretrices. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Qui perhiberis natus Syracuſis. Item Perhibere verba, vide *Prabibere.* ¶ Interdum perhibere ponitur pro dare [illegible]. Idem *in Pſeud.* —cui ego veſtem, Aurum, atque ea quibus vobis vſus, perhibeo Idem *in Merc.* — diem vnum orauit, Vt apud me perhiberem ſibi locum. Perhibere teſtimonium, hoc eſt, dicere. Colum *lib.* 4. Eius rei teſtimonium præcipuè Syluine perhibere nobis potes. ¶ Quandoque pretium exprimit eo modo quo vendo. Plaut. *in Perſ.* Eodem mihi pretio ſal perhibetur quo tibi.

Perhibendus, particip. Cic. *Lucceio, lib.* 12. Nec minus eſt Spartiates Ageſilaus ille perhibendus, qui neque pictam, neque fictam imaginem ſuam paſſus eſt eſſe, quam qui in eo genere laborarunt.

‖ Perhilum, per paullum. Lucr. ‖

PERHONŌRIFICVS, a, um, Valdè honorificus. {[illegible]. GAL. *Fort honorable.* ITAL. *Molto honoreuole.* GERM. Gantz ehrenhafft oder ehrlich. HISP. *Muy honrado.* ANG. *Very honorable.*} Cic. *ad Attic.* Conſalutatio forenſis perhonorifica, ſigna præterea beneuolentiæ permulta nobis impertiuntur.

Pĕrhonōrĭfĭcē, aduerbium {[illegible]. GAL. *Fort honorablement, auec grand honneur.* ITAL. *Honoreuolmente, con molto honore* GERM. Gantz ehrlich. HISP. *Muy honradamente, con mucha honra* ANGL. *VVith great honour.*} Cic. *ad Attic lib* 14. Hic perhonorificè & amicè Octauius quem quidem ſui Cæſarem ſalutabant.

PĔRHŎRRĔO, es, ſiue perhorreſco, is, Horrore permoueor, extimeſco. {[illegible]. GAL. *Auoir grand peur & frayeur, trembler de peur.* ITAL. *Sentir horrore & tribre**zz**e, tremare* GERM. Von forcht ein heftigs grauſen oder ſchauderen haben vnd entſetzen. HISP. *Mucho temer.* ANGL. *To haue a great feare, to tremble for feare.*} Cicer. *ad Attic. lib.* 9. Sed genus belli crudeliſſimi & maximi quod nondum vident homines, quale futurum ſit, perhorrui. Idem *lib.* 13. Sed quid eſt tandem quod perhorreſcas.

Pĕrhŏrrĭdus, a, um, Valde horridus {[illegible]. GAL. *Fort hideux & heriſſonné.* ITAL. *Molto horrido, ſpauenteuole.* GERM. Gar ſcheutzlich. HISP. *Muy eſpantable.* ANGL. *Very fearfull and hiddeous.*} Liuius *lib.* 2. *bell. Punic.* Pœnus contrà intra Formiana ſaxa, ac Literni arena, ſtagnáque perhorrida ſitu hybernaturus eſſet.

PĔRHŎSPITALIS, e, valde hoſpitalis, {[illegible], φιλόξενος. GALL. *Fort humain & courtois à receuoir les eſtrangers & ſes amis.* ITAL. *Corteſiſſimo à riceuere & acarezzar gli amici.* GERM. Gar gaſtfrey / gantz bereit gäſt auffzunemmen. HISP. *Muy humano y cortes para recebir los amigos y otros.* ANGL. *Very courteous to ſtrangers.*} Cic. 6. *Verrina*, Huius domus eſt vel optima Meſſanæ, notiſſima quidem certè & noſtris hominibus apertiſſima, maximéque perhoſpitalis.

Perhoſpita, Tibull. *lib.* 4.

Pĕrhūmānus a, um, Admodum humanus {[illegible] GAL. *Fort humain.* ITAL. *Molto humano.* GER. Gantz freundtlich / oder freundthold. HISP. *Muy cortes y humano.* ANG. *Very humain*} Cic. *ad Quintum fratrem lib.* 2. Multúmque hic mecum ſermonem habuit & perhumanum de diſcordiis mulierum noſtrarum.

Pĕrhyĕmo, as, are Totam hyemem tranſigo {[illegible]. GALL. *Paſſer ou demeurer tout l'hyuer.* ITAL. *Inuernare.* GER. Durchwinteren / durch den gantzen winter bleiben HISP. *Inuernar ò tener inuierno.* ANG. *To paſſe ouer or tarie a winter.*} Colum. *lib.* 11. *cap.* 3. Sed eos vacuos perhyemare patiemur.

Peri, quod in quibuſdam ſequentibus vocibus compoſitum legitur, Græca præpoſitio eſt. eſt autem περὶ cum genit. *de, ob, pro*, ſeu *vltra*, cum accuſ. *Circum, circa, circiter*, cum abl. etiam *circum, circa.*

Pĕriander, Περίανδρος. Cypſeli filius, vnus ex ſeptem ſapientibus Græciæ, & Corinthiorum rex, qui aliquando interrogatus, quare quum ſapiens eſſet, in tyrannide perſeueraret. Quia (inquit) & ſponte, & inuitum cedere eſt periculoſum. Crudeliter igitur, & in magna ſuſpicione agebat, magno ſemper militum comitatu ſtipatus. eos potiſſimum qui ocioſi in foro obuerſabantur, reformidans. Quapropter vt noui conſilij capiendi occaſionem ciuibus ſuis præcideret, agitet eos in bellis, naualibus præſertim, deſtinebat, Vxorem habuit Meliſſam, quam zelotypia quadam ductus, quum grauida eſſet, ictu calcis interfecit, pallacarum ſuarum delationibus temere fidem adhibens, quas tamen pœnitentia ductus, viuas cremauit. ¶ Sunt qui duos fuiſſe Periandros tradant, alterum Corinthi tyrannum, alterum ſapientem, eúmque Ambraciotem. Quorum profectò ſententia veriſimilior videtur. Nam & matris & vxoris mortuæ concubitus, aliáque id genus flagitia quæ de Periandro Corinthio traduntur, non video quo pacto in ſanæ mentis hominem, nedum in ſapientem, cadere potuerint.

Peribaris, idis, περιβαρίς, genus quoddam calceamenti muliebris. Polluci, calceamentum album maximè meretricium. Pauperum matronarum & ancillarum fuiſſe ex Cephiſodoro colligit Loenſis *libro.* 7. *cap.* 14.

‖ Periblema, veſtimentum commune virorum, amiculum, pallium. Poll. ‖

Pĕrĭbœa, Περίβοια, Eurymedontis gigantis filia fuit, ex qua Neptunus Nauſithoum ſuſcepit Alcinoi patrem. Autor Homerus 7. *Odyſſ.*

Pĕrĭbœtos, {[illegible] *neontadh.* περιβόητος. GAL. *Noble, fameux, celebre.* ITAL. *Celebre, nobile.* GER. Berhümpt HISP *Noble, famoſo.* ANG. *Famous, of great renowme.*} Græcis celebratum, famigeratúmque ſignificat: quo nomine etiam nobilem quendam Satyrum illi cognominant, perpetuum Liberi patris comitem. Plin. *lib.* 34 *c.* 8. *de operibus ex ære.* Item Cataguſam, & Ebrietatem, & Liberum patrem, nobilémque vna Satyrum, quem Græci Periboëton cognominant.

‖ Peribolium, ſeptum vbi feræ incluſæ ad venationem. L. g. b. Item lorica murorum. Vit. ‖

Pĕrĭbolus, περίβολος, Latinè ambitus, lorica murorum: ab ambio, circumdo, περιβάλλω. Et accipitur pro ſepto & corona domus, ideo extructa ne quis delabatur: quæ lorica, lorculáve alio nomine dicitur, vide *Lorica.*

Pericardion, περικάρδιον. Membrana eſt cor circunquaque amplectens tantum ab eo diſſita, tantúmque ſpatij vacui omni ex parte relinquens quantum ad cordis diaſtolen maximè eſt neceſſarium, vulgus *Capſulam cordis* appellat.

Pĕrĭcarpum, περίκαρπον, bulbi genus eſt. Eius duæ ſunt ſpecies: cortice rubro alterum, alterum nigro papaueri ſimile. Vtraque habet vim excalfaciendi: vnde & contra cicutam datur. Autor Plin. *lib.* 25. *cap.* 10.

Pĕrĭcarpium, περικάρπιον, eſt inuolucrum ſeminis, quo illud ambitur, & aduersùs cæli animaliúmque iniurias defenditur: vt in frugibus ſpica in caſtaneis echinus. {ANGL. *An huske or hull of corne or other graynes.*} Eſt item pericarpium brachij ornamentum, cingens iuncturam illam qua ſumma manus cubito iungitur, quam anatomicæ rei periti Græci vocabulo καρπὸν appellant.

‖ Pericarrapſere, valde diuidere Gl. Iſid.

Pericephalea, galea & mulierum capillorum ſpira. Rh. Item in naui pars. Calcag. ‖

Perichаracter, περιχαρακτήρ, ferramentum, quo gingiuarum caro à dentibus circumquaque ſeparatur in dentium dolore.

Pĕrĭclēs Atheníenſis viri clariſſimi nomen, qui annos quadraginta in adminiſtratione Reipublicæ principatum tenuit. Plurimum enim & autoritate & eloquentia pollebat. Vnde & Olympius identidem à Poëtis comicis appellabatur, quòd tonare in concionibus, & fulmen ciere videretur. Habuit in adminiſtratione Reipublicæ aduerſarium Thucydidem Mileſium, virum nobilem & potentem: qui quum illum apud populum eo nomine reprehenderet, quòd nimium in publicis operibus ſumptum feciſſet, Atqui (inquit Pericles) de meo hæc omnia perſoluere, non recuſo, modò mihi liberum ſit nomen meum illis inſcribere. Quo tam animoſo reſponſo, aduerſarij calumniam facilè effugit, cenſente populo operum magnificentiam ad reipublicæ ſplendorem pertinere, ideóque ea publico, non priuato ſumptu eſſe facienda. Autor eſt Plutarchus, quum Pericles aliquando Sophoclem in magiſtratu collegam haberet, & cum eo neſcio quid de Republica colloqueretur, eximia forma puerum illac iter feciſſe, quem intuitus Sophocles, quum pulchritudinem eius ſupra modum admiraretur: Atqui (inquit Pericles) magiſtratum decet non modò manus, verumetiam oculos continentes habere. Vide plura de hoc apud Plutarchum

Periclitor, vide *Periculum.*

Pĕrĭclўmĕnŏs, ſiue Periclymenon, {περικλύμενον} Dioſcoridi. GALL. *Herbe appellée matriſylua.* ITAL. *Matriſelua.* GERM. Geißblat / oder wadgilgen. HISP. *Madreſelua.* ANGL. *woodbing, that beareth the honyſuckle.*} Herba eſt fruticans, ex interuallo, duo habēs fila, ſubcandida, mollia in cacumine autem ſemen inter folia durum, & quod difficilè euellatur. Naſcitur in aruis & in ſepibus, conuoluens ſe adminiculis quibuſcunque. Hæc Plin. *lib.* 27 *c.* 12. Hodie, teſte Ruellio, vocatur *caprifolium*, à quibuſdam etiam *matriſylua.*

Pĕrĭclymĕnus, Περικλύμενος Homero, nomen filij Nelei fratris Neſtoris, cui a Neptuno auo conceſſum erat, vt in quas ei viſum eſſet formas ſe poſſet transformare. Hercule itaque bellum gerente aduersùs Neleum, Periclymenus in aquilam conuerſus faciem hoſtis vnguibus, & roſtro lacerabat donec ſagitta Herculis in aere confixus, & in terram delapſus, altius corporis pondere adacta ſagitta, animam efflauit. Vide latius hanc fabulam apud Ouidium 12. *Metam.*

‖ Perhilum, perpaullum. Lucr. ‖

Pĕrĭcŏpē, Amputatio, circuncifio. {περικοπή. GALL. *Coupure.* ITAL. *Taglio.* GERM. Ein abſchneidung / ein vnderſcheid oder ſtuck einer gantzen red. HISP. *Tajadura, cortadura.* ANGL. *A cutting of or about.*}

à verbo

à verbo Græco περικόπτω, quod eſt amputo, vel circuncido. Hieron. *ad Pammac.* Aut ſi tu quoque narem contraxeris illam Apoſtoli περικοπὴν, id eſt, amputationem in qua de virginitate & nuptiis diſputat, aliter diſſerere compellens.

Pĕrĭcrănĭon περικράνιον, membrana eſt tenuis & neruoſa, ſub capitis cute ex craſſa meninge enaſcens, totúmque cranium extrinſecus ambiens: vnde & nomen accepit.

PĔRICVLVM, i, à pereo deduci videtur, Diſcrimen, tempus aduerſum. {κίνδυνος. GALL. *Peril, danger.* ITAL. *Pericolo.* GERM. Ein gefar oder gefárligkeit. HISP. *Peligro.* ANG. *Danger, perill, ieopardie.*} Virg. 3 *Æneid.*

Obiicináémque famem quæ prima pericula vitæ.

Variis autem modis hoc nomine in oratione vtimur. Magnum periculum eſt ab aſinis ad boues tranſcendere. Plaut. *Aulul. ſc. 4. a. 1.* Haud periculum eſt. {GALL. *Il ne fault point craindre.*} ne cardines frontibus offringantur. Plaut. *Aſin. ſc. 3. a. 2.* Periculum vitæ meæ tuo ſtat periculo. Idem *Capt. ſc. 5. a. 3.* Id mihi ne eueniat nonnullum eſt periculum. *Ibid. ſc. 1. a. 1.* De meo periculo rem ſaluam exhibebo. Idem *Aſin. ſc. 4. a. 2.* Nimio periculo hanc pallam abſtuli. Et æquè magno periculo Idem *Menach. ſc. 3. a. 1.* Periculum memoriæ adire. Sueton. *in Auguſt. cap. 84.* Pericula ludere (de agone ludicro) Martial. *Epigram. lib. 9.* Ex periculo petita verba Quintil. Virtuti periculum non eſt, ne ad nota oculis reuileſcat. Senec. *cap. 15. de tranquill.* Ne vereare, meo periculo (amittite iſtum æſtimatum.) Plaut. *Capt. ſc. 2. a. 2.* Non periculum eſt ne quid rectè monſtres. Idem *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Nullũ periculum eſt quod ſciam ſtipulaeris. *Ibid. ſc. 6. a. 4.* Nihil ita ſublime eſt, ſupráque pericula tendit vt non ſit ſuppoſitum Deo Ouid. *Eleg. 8. lib. 4. Triſt.* Dicimus enim, Subiicere aliquem periculo, Creare periculum alicui, Negligere periculum, In periculo eſſe, Periculum ſubterfugere, Periculum adire, Abeſſe a periculo, Afferre periculum, Adducere in periculum, Conflare periculum, Committere ſe periculo, Faceſſere periculum alicui, Inferre ſe in periculum capitis, Iniicere periculum, Intendere periculum, Intentare periculum, Liberare periculo, Procurare periculum, Vocari in periculum, Venire in periculum. ¶ Aliquando periculum accipitur, pro experimento. quia rarum eſt tentamentum ſine periculo πεῖρα Terent. *in Eunuch.* Fac periculum in literis, fac in palæſtra, &c. ¶ Periculum, verbum anceps, medium ſiue commune eſſe ſcribit Gell. *cap. 9. lib. 12.*

Pĕrīcŭlōſŭs, a, um quod eſt cum periculo coniunctum. {ἐπικίνδυνος, κινδυνώδης, [illegible]. GAL. *Perilleux.* ITAL. *Pericoloſo.* GER. Gefárlich. HISP. *Peligroſo.* ANG. *Perillous, dangerous.*} Cic *lib. 1. offic.* Grauioribus autem morbis periculoſas curationes, & ancipites adhibere coguntur. Cæſar 7. *bell. Gall.* Intrare intra præſidia periculoſum putabat. Cicer. 5. *Verr.* Turpis eſt enim & periculoſa confeſſio.

Pĕrīcŭlōſē, aduerbium {ἐπικινδύνως, [illegible]. GAL. *Perilleuſement.* ITAL. *Pericoloſamente.* GERM. Gefárlich. HISP. *Peligroſamente.* ANGL. *Dangerouſlie perillouſlie.*} Cicer. *Tironi,* Periculoſè hyeme nauigatur. Idem *pro Mil.* Facere enim probus adoleſcens periculoſè, quàm perpeti turpiter, maluit.

Pĕrīcŭlŏr, aris, Experior, periculum ſubeo, periculo me expono. {κινδυνεύω. GAL. *Eſtre en danger.* ITAL. *Periculare.* GER. In gefahr ſein. HISP. *Ponerſe en peligro.* ANGL. *To be in danger or perill.*} Vnde periculatus ſum apud Catonem lectum eſt, teſte Feſto.

PĔRICLITOR, aris, Experior, periculum ſubeo, in diſcrimen me coniicio. {κινδυνεύω, [illegible]. GAL. *Se mettre ou eſtre en dager.* ITAL. *Pericolare, andare à pericolo.* GER. In gefar ſtehn ein gefárligkeit beſtehn. HISP. *Ponerſe en peligro.* ANGL. *To put him ſelf in danger.*} Vt periclitor fama, capite hoc eſt, periculum eſt, ne caput, aut famam amittam. Dicitur etiam periclitor ſiti, id eſt, in periculo poſitus ſum moriendi propter ſitim. Plin *lib. 17. cap. 24.* Arbores gelu periclitabantur. Martial *lib. 6.* Periclitatur capite Sotades noſter. Sueton. *in Tib. cap. 21.* Periclitari de ſumma Imperij. Periclitari cauſſa Quint. ¶ Periclitari etiam ſignificat experiri. πεῖραν ποιεῖν, [illegible]. Plaut. *Amphitr.* An periclitamini quid animi habeam? (paulò pòſt, Tentas.) Idem *ibidem*, Periclitatus ſum animum tuum: quid faceres & quo pacto ferè induceres. ¶ Periclitandus. Gell. *cap. 8. lib. 13.* In rebus noſcendis, periclitandíſque verſari. (de vſu.) Cicer. *lib. 1. de Orat.* Subeundus vſus omnium, & periclitandæ vires ingenij. Plancus *ad Ciceronem*, Itaque potius periclitari volui, ſi poſſet mea præſentia & Lepidum tueri, & exercitum facere meliorem, quàm nimis cautus videri. Cum infinitiuo. Quintil *lib. 11. cap. 3.* vox tua vim non habet: ſumma rumpi periclitatur. Periclitandus, particip. κινδυνευτέος. Cicer. *in Catil.* Non eſt ſæpiùs in vno homine ſumma ſalus periclitanda Reip. ‖ ¶ Periclitabundus, geſtum experientis habens. ‖ ¶ Periclitatus aliud particip. Cicer. *de Amicit.* Eſt igitur prudentis, ſuſtinere vt curſum, ſic impetum beneuolentiæ, quo vtamur, quaſi æquis tentatis, ſic amicitiis, aliqua parte periclitatis moribus amicorum.

Pĕrīclĭtātĭo, nis, verbale Experimentum, tentatio. {κινδύνευσις. GALL. *Perir.* ITAL. *Pericolo.* GERM. Verſuchung mit gefahr. HISP. *Peligro.* ANGL. *An aduenturing or ieoparding.*} Cicer. 2. *de natur. deor.* Quarum vtilitatem longinqui temporis vſu & periclitatione temporis percipimus.

Pĕrīdōnĕŭs, a, um, Valde idoneus. {πάνυ ἐπιτήδειος. GAL. *Fort idoine propre & conuenable.* ITAL. *Molto atto.* GERM. Gar fúglich oder taugenlich. HISP. *Muy idoneo, y atamado.* ANG. *Very fitte and conuenient.*} Cæſ. 1. *bell. ciuil.* Quòd is locus peridoneus caſtris habeatur. Suet. *de clar. Gram.* Peridoneus præceptor.

Pĕrīdrŏmis peridromidis, fœm gen. περιδρομίς, Hypæthra ambulatio ambiens palæſtras, apud Vitru *lib. 5.*

Peridromus, περίδρομος, ον, adiectiuè eſt circum currens. Subſtantiuè eſt locus figuræ rotundæ, vbi in orbem curri poteſt. generaliùs etiam locus rotundus, ambitus. Eſt & funis, quo retia tenduntur, circa viam & ſummam partem qui & ἐπίδρομος.

Pĕrĭēgēſis, περιήγησις, Ambitus, ſiue circuitus à verbo Græco περιηγέομαι, quod eſt circumeo, vel circunduco. Hinc Dionyſius Afer, opus ſuum geographicum γῆς περιήγησιν inſcripſit.

Pĕrĭergĭa, æ. {περιεργία. GAL. *Curioſité.* ITA. *Curioſità* GERM. Vberflúſſige ſorg durch welche man mit zuuil fleiſig vnd geſucht iſt. HISP. *Curioſidad.* ANGL. *Curioſitie.*} Curioſitas, ſedulitas, nimia anxietas, & veluti redundans diligentia qualem in Protogene reprehendit Appelles, quod manum de tabula tollere non poſſet Diomedes, περιεργίαν, inter tropos ſeu potiùs inter vitia orationis annumerat, quum, ſcilicet oratio plus ſatis elaborata & ſatietatem parit, & obſcuritatem.

‖Perigialum, ora maritima L g b‖

Perihermenias, liber Ariſtotelis de interpretatione ſenſuum animi, h. e propoſitionibus.

Pĕrĭleŭcŏs, περίλευκος gemma filum habens candidum ab ipſo ore ad radicem vſque ter deſcendens. Plin. *lib. vlt. c. 10.*

Pĕrillŭs, Πέριλλος, Athenienſis faber ingenio præſtans, qui Phalaridi tyranno Agrigentino taurum ex ære fabricauit, quo reus clauderetur, ac ſubiecto igne mugitum bouis ederet: cuius muneris nomine quum ampliſſimum a tyranno (qui nouis ſemper tormentis excogitatis delectabatur) ſperaret munus, incluſus tauro, ſuppoſitíſque ignibus, primus ſuæ artis experimentum præbuit Ouidius 1. *de Arte.*

Et Phalaris tauro violentus membra Perilli
Torruit, infelix imbuit autor opus.

Idem *Eleg. 11. lib. 3. Triſt.* Plin. *lib. 34. cap. 8.* Perillum nemo laudat, ſæuiorem Phalaride tyranno, cui taurum fecit, mugitus hominis pollicitus, igne ſubdito, & primus eum expertus eſt cruciatum iuſtiore ſæuitia.

Pĕrillūſtris, e, Admodum illuſtris. {περιφανής, πάνυ λαμπρός. GAL. *Fort illuſtre & renõmé.* ITAL. *Molto illuſtre.* GERM. Durchleuchtig / hochberũmpt. HISP. *Muy eſclarecido, y famoſo en bien.* ANGL *Greatlie renowmed, very noble.*} Cic. *ad Att. lib. 5.* Ibi morati biduum per illuſtres fuimus, honorificíſque verbis omnes iniurias refellimus.

Pĕrimbēcillus, a um, vel perimbecillis, le, Valde imbecillus {πάνυ ἀσθενής, [illegible]. GALL. *Fort debile.* ITAL. *Molto debole.* GERM. Faſt ſchwach vnd blöd. HISP. *Muy flaco.* ANGL *Very weak and feble.*} Cic. *ad Attic. lib. 10.* Quod quidem eſt natum, perimbecillum eſt. Varr. 3. *de re ruſt. c. 10.* Perimbecillum enim id, vt caput molle.

PĔRĬMO, is, à per & emo, Deleo, interficio, tollo. {[illegible] *bemith.* ἀναιρέω. GALL. *Tuer, mettre à mort, aneantir.* ITAL. *Occidere, diſtruggere.* GERM. Abthun / vmbbringen / tödten. HISP. *Matar, deſtruir.* ANG. *To ſlay, to kill.*} Plaut. *in Menæch.* Virum hunc ego perimam impuriſſimum. Ouid. 13. *Metam.* Inque ſuis illum caſtris comitéſque peremit. Cic. 4 *Tuſcul.* Sin autem perimit ac delet omnino quid melius? Idẽ *de Aruſp. reſponſ.* Si ludi non intermiſſi, ſed perempti atque ſublati ſunt. ‖ ¶ Perimere actionem *D. de pact. l. 51.* Neque tibi aduerſus tuum debitorem, neque ipſi aduerſus ſuum actio perempta, id eſt, ſublata ‖

¶ Perimere reditum, eſt intercludere, adimere. Idem *pro Plancio,* Si mihi vis maior aliqua reditum peremiſſet.

Pĕrēmptŭs, Interfectus {[illegible] *mumáth.* ἀνῃρημένος. GALL. *Tué.* ITAL. *Ammazato.* GERM. Getödt / vmbbracht. HISP. *Matado.* ANG. *Killed.*} Virg. 9. *Æneid.* Nec minor in caſtris luctus, Rhamnete reperto Exangui, & primis vna tot cæde peremptis.

Pĕrēmptōrĭŭs, a, um, perimendi vim habens. {ἀναιρετικός. GALL. *Choſe pour tuer.* ITAL. *Perentorio, ch'uccida.* GERM. Tödtlich HISP. *Coſa para matar.* ANGL. *That hath force to kill.*} à perimendo: vt venenum peremptorium, apud Apul. *lib. 10.* Sic apud Vlpian. *ff. de iudiciis l. & tertium.* Peremptorium edictum dicitur eo quòd tribus edictis propoſitis, vel vno pro tribus fieri ſolebat, & quòd perimat diſceptationem inter litigatores, hoc eſt, non patiatur aduerſarium tergiuerſari: qui verò ſpernebat, contumax dicebatur. Peremptoriæ exceptiones dicuntur quæ ſemper agentibus obſtant, & rem de qua agitur perimunt.

‖Perinæum (περίναιον, vel περίνεον, etiam [illegible] aliquando Hippocrati) vanè vſurpatur. Ariſtoteli eſt pars interior femoris & natium communis Rufus partem eam penis, quæ propendet, [illegible], aut [illegible] vocat. Polluci idem eſt [illegible], [illegible] & [illegible], quod ſcil. ſuturæ ſimile, per medium ſcrotum tranſit, ſub parte quam taurum vocant, deſinens in natibus. Heſychio [illegible] & [illegible], eſt [illegible]. Id alioqui [illegible]. ‖

Pĕrĭncertŭs, a, um, Valde incertus. {πάνυ ἄδηλος. GALL. *Fort incertain.* ITAL. *Molto incerto.* GERM. Gar vngewiß. HISP. *No cierto, muy dudoſo.* ANG. *Very vncertaine.*} Gell. *lib. 18. c. 4.* ex Saluſtio, At Cn. Lentulus patritiæ gentis, collega eius cui cognomentum Clodiano fuit, perincertum ſtolidior an vanior, legem de pecuniis quam Sylla emptoribus bonorum remiſerat exigenda promulgauit.

Pĕrĭncōmmŏdŭs, a, um, Valde incommodus. {πάνυ ἀσύμφορος, [illegible]. GALL. *Fort incommode* ITAL. *Molto incommodo* GERM. Gar vnkomlich / oder vnfúglich HIS. *No prouechoſo, muy dañoſo.* ANG. *Very incommodious*} Liu. *lib. 37* Quæ nihil admodum Romanis, ea perincommoda regis erant.

Pĕrincōmmŏdē, aduerbium, Valde incommodè. {πάνυ ἀσυμφόρως, [illegible]. GALL. *Fort incommodement.* ITAL. *Molto incommodamente.* GERM. Gantz vnkomlich / gar vngelegen. HISP. *Muy dañoſamente.* ANG. *Very incommodiouſlie or vnhandſomelie.*} Cic. *ad Attic. lib. 1.* Sed accidit perincommodè, quod eum nuſquam vidiſti.

Pĕrĭncōnſĕquēns, Valde inconueniens, valde abſurdum. {πάνυ ἀνακόλουθος. GAL. *Fort abſurde.* ITAL. *Molto ſconueneuole* GERM. Faſt vngereympt. HISP. *Muy inconueniente.* ANGL *Verie abſurde and inconuenient.*} Gell. *lib. 14. c. 1.* Per autem, inquit inconſequens ipſum quidem corpus, & habitum tam profundi æris ſub alio atque alio cæli curuamine non eundem manere.

Pĕrĭndē ex Per & inde, compoſitum aduerbium ſimilitudinis, Eodem modo, ſimiliter, æquè, pariter. {[illegible]. GAL *Ainſi, pareillement.* ITAL. *Coſi quaſi* GER Dergleichen / gleich / gerad ſolgen. HISP *Semejantemente, como.* ANGL. *So, alyke, all alyke.*} & habet poſt ſe ferè aliquam harum particularũ, Vt, quaſi, ac ſi, vel atque. Plaut. *in Pſeud. ſc. 1 a. 2.* Nam omnes res perinde ſunt vt eas magnifacias. Item, Nõ poſſum agere gratias perinde vt de me promeritus es Idem *Capt. ſc. 2 a 5.* Vbi tu me habueris perinde illum illic curauerit. *Ibid. ſc. 2 a. 2* Vxorem præbere vſatarum, perinde eſt ac ſi agrum ſterilem fodiendũ loces. Idem *Amphit.*

Perinde

Perinde vt eſſe Autumno haud aliter diceris Idem *Moſtell. ſc.1.a.1.* Vtito me habueris, perinde illum illic curaueris. Idem *Capt ſc.2.a 2.* Cicer 5. *Tuſ. ul.* In quo facetum illud Bionis, perinde ſtultiſſimum regem in luctu capillum ſibi euellere, quaſi caluitio mœror leuaretur. Idem 5. *Tuſcul.* Philoſophia non perinde ac de hominum vita eſt merita, laudatur. Idem *Attic.lib.6.* Quos ego perinde tuebar ac ſi vſus eſſem. Idem *pro M. Marc.* Vereor vt hoc quod dicam non perinde intelligi auditu poſſis, atque ego cogitans ſentio. ¶ Aliquando ſequitur particula quàm. Sueton. *in Domitiano*, Nulla tamen re perinde motus quàm reſponſo caſúque Aſcletarionis Mathematici. ¶ Aliquando ſignificat pariter, æquè, ſi nulla ſit negatio, nec ſequatur, ac ſi, vel atque ſi, aut ſimilis particula. Plin. *lib. 1. Epiſt.* Funus Rufi clariſſimi, & perinde feliciſſimi. Sueton *in Caſ* Quæ ſi quis inueſtigare & perſequi vellet, quartam elementorum literam, id eſt d, pro a, & perinde reliquas commutet. Cicer. *Terent.* Te & Dolabellam perinde diligo. Saluſtius apud Quintil. Mithridates corpore ingenti, perinde armatus. ¶ Aliquando ſignificat per hunc modum. Terent. *in Phorm* Sexcentas perinde potius ſcribito mihi iam dicas. Interdũ talem ſignificat. Plaut. *Capt ſc.2.a 2.* Si perinde habeam dominum, vt ipſe fui. ¶ Aliquando poſt perinde ſequitur tanquam pro ac ſi Gell. *lib 15 c. 20* Hoc perinde eſt tanquam ſi ego dicam, Eſt mihi nomen [illegible]. ¶ Aliquando perinde & adeo ſimul iunguntur, idémque ſignificant quo ita. Plaut. *in Amphitr.* Fac ſis perinde adeò vt me velle intelligis ¶ Aliquando poſt perinde ſequitur prout. Plin. *in Panegyr.* Meminerit perinde coniecturam de moribus ſuis homines eſſe facturos, prout hoc, vel illud elegerint. Non perinde, id eſt, non multum, ſeu valde Sueton *in Galba*, *cap.13.* Quare aduentus eius non perinde gratus fuit Idem *in Augusto*, *c.80* Coxendice & femore & crure ſiniſtro non perinde valebat, vt ſæpè etiam inde claudicaret. Idem *in Tib.c.52.* Itaque ne mortuo quidem perinde affectus eſt Plin. *Epiſt.8.* Quanto magis decuit publicè conſultum vtiliſſimum munus, ſed non perinde populare comitate orationis inducere?

Perindulgens, tis, adiectiuum, Valde indulgens {[illegible]. GALL. *Qui permet beaucoup & baille grand abandon.* ITAL. *Che compiace molto.* GERM. Nachläſſig vnd vertragen. HISP. *El que mucho perdona.* ANGL. *That permitteth muche and giueth very great libertie and licence.*} Cic. 3. *Offic.* Magnus vir in primis, & qui perindulgens in patrem, idem acerbe ſeuerus in filium.

Perinfamis, e, {[illegible]. GALL. *Fort infame.* ITAL. *Molto infame.* GERM. [illegible]. HISP. *Muy infame y infamado.* ANGL. *Very infamous without renowme.*} Valde infamis Sueton. *in Vitel. cap. 2.* Curam quoque [illegible] ſuſtinuit abſente eo expeditione Britannica, vir innocens, induſtrius, ſed amore Libertinæ perinfamis.

Perinfirmus, a, um, Valde infirmus. {[illegible]. GALL. *Fort foible.* ITAL. *Molto debole.* GERM. Oberauß ſchwach. HISP. *Muy flaco.* ANG. *Very feble and weak.*} Cic 2 *de fin.* Sunt enim leuia & perinfirma, quæ dicebantur a te.

Peringeniosus, a, um, Valde ingenioſus. [illegible]. GALL. *Fort ingenieux.* ITAL. *Molto ingenioso.* GERM. [illegible]. HISP. *Muy ingenioſo y agudo de ingenio.* ANGL. *Very ingenious and wittie.*} Cicer. 2. *de clar. Orat.* Alios quod melius putent dicere ſe poſſe quàm ſcribere, quòd peringenioſis hominibus, neque ſatis doctis pleruunque contingit.

Periniquus, a, um, Valde iniquus, {[illegible]. GALL. *Fort inique.* ITAL. *Molto iniquo.* GERM. Gar vnbillich. HISP. *Muy iniuſto.* ANGL. *Very vniuſt and partiall.*} Cicer. *de lege Manil.* Quare videant ne ſit periniquum & non ferendum. Liu. 1. *bell. Punic.* Pœnus periniquo animo ferebat, à Gallis accitum ſe veniſſe ad liberandum eos dictitans.

Perinuitus, valde inuitus. Apul. *in Apologia*, Atqui perinuitum eſt ei ſalem in pectoribus habere, cum in [illegible] non haberes.

Perinsignis, Valde inſignis. {[illegible]. GALL. *Fort apparent & notoire, fort noble.* ITAL. *Molto nobile, molto illuſtre.* GERM. Gar wol bekant [illegible]. HISP. *Muy noble y ſeñalado y famoſo.* ANGL. *Very notorious.*} Cicer. *de Legibus*, An corporis prauitates ſi erunt perinſignes, habebunt aliquid offenſionis, animi deformitas non habebit.

Perintegĕr, a, um, Omnino inuiolatus, planè integer. {[illegible]. GALL. *Fort entier.* ITAL. *Molto intiero.* GERM. Gantz vnuerſeert. HISP. *Muy entero.* ANGL. *Very whole and entiere.*} Gell. *lib. 3. cap 5.* Caſtitatis perintegræ dicebatur.

Perinthus, [illegible], vrbs Thraciæ ad Propontidem, poſtea Heraclia dicta, à nomine Heraclij principis Cõſtantinopolitani, in qua olim fuit celeberrimum illud amphitheatrum marmoreum ex vno lapide exciſum, quod inter ſeptem orbis miracula numeratur.

Perinthius, a, um, [illegible], qui ex Perintho eſt: vt Perinthia, Menandri Comœdia. Terent. *in prol. Andr.* Menander fecit Andriam & Perinthiam.

Perio, ienio, conor.

Periocha, {[illegible]. GALL. *Argument.* ITAL. & HISP. *Argumento.* GERM. Ein kurtzer [illegible] begriff oder inhalt eines Dings. ANGL. *A brief argument.*} A Græcis dicitur quod à nobis argumentũ, hoc eſt, breuis totius rei [illegible] explicatio, a verbo Græco [illegible], quod eſt contineo, complector. Hinc Sulpitius Apollinaris in Terentij Comœdias argumenta Periochas inſcripſit. Cicer. *Attic. lib 13.* At ego ne Tironi quidem dictaui qui totas periochas perſequi ſolet, ſed Spintheri ſyllabatim. Sic enim vulgo legitur, quum fortaſſis non abſurde ibi periodos legere poſſimus.

¶ Periodeutes, luſtrator, circuitor Eccleſiarum diœceſis. Men. [illegible]

PERIODVS, i, f. gen. [illegible], Latinè ambitus dici poteſt, vel circuitio. Vnde in oratione circuitus ille verborum ex colis & commatibus in orbem quemdam circumductus, periodus appellatur. Cic. *in Orat.* Circuitus orationis, quem Græci [illegible], nos tum ambitum, tum circuitum, tum comprehenſionem aut continuationem, aut circũſcriptionem dicimus. Idem *de clar. Orat.* Quin etiam comprehenſio & ambitus ille verborum (ſi ſic periodum appellari placet,) erat apud illum contractus & breuis. ¶ In febribus itẽ intermittentibus, medici Periodum appellant ſpatium illud a principio vnius paroxyſmi ad initium alterius, vnde Periodicæ febres nomen ſumpſerunt, de quibus [illegible]. In ſacris quoque Græciæ certaminibus periodo vicisse dicebantur, qui quatuor illa certamina obtinuiſſent, Pythia ſcilicet Iſthmia Nemæa & Olympia, & ex omnibus [illegible] reportaſſent. Hiſce honos tantus habebatur, vt triumphantium more quadrigis per ruinas murorum in patriam reueherentur, & perpetuo ex publico alerentur.

Periodicus, a, um, [illegible], quod certa ſtataque quadam periodo recurrit. Vnde periodicæ febres dictæ ſunt tertianæ & quartanæ, quòd ſpatio nonnullo intermittentes, quadam quaſi periodo tacta certis temporibus recurrant. Plin. *lib. 20. cap. 3.* Semina eius ſi fuerint pari numero adalligata, febres ſanare dicuntur, quas Græci dicunt periodicas.

¶ Perior. vide *Perio.*

Periosteon, [illegible], membrana tenuis oſſa in quacunque corporis parte immediatè ambiens.

PERIPATETICI, [illegible], Philoſophi quidam Athenis fuerunt, è Platonis ſchola profecti, quorum princeps fuit Ariſtoteles: ita dicti quòd inambulantes docerent, ἀπὸ τοῦ [illegible], quod eſt deambulare. De horum origine ſic ſcribit Cicer. *lib. 1. Academ. quæſt.* Platonis autem autoritate, qui varius, & multiplex, & copioſus fuit, vna conſentiens duobus vocabulis philoſophiæ forma inſtituta eſt, Academicorum, & Peripateticorum qui rebus congruentes, nominibus differebant. Nam quum Plato Speuſippum ſororis filium Philoſophiæ quaſi hæredem reliquiſſet: duos autem præſtantiſſimos ſtudio atque doctrina, Xenocratem Calcedonium & Ariſtotelem Stagiritem, qui erant cum Ariſtotele, Peripatetici dicti ſunt, quia diſputabant inambulantes in Lyceo: illi autem qui Platonis inſtituto in Academia (quod eſt alterum gymnaſium) cœtus erant & ſermones habere ſoliti, è loci vocabulo nomen habuerunt. Sed vterque Platonis vbertate completi, certam quandam diſciplinæ formulam compoſuerunt, & eam quidem plenam ac refertam. Hactenus Cicero.

Peripatus, [illegible], ambulatio, & per metonymiam locus in quo ambulatur Specialiter per Synecdochen ille, in quo Ariſtoteles docuit Athenis. Item diſputatio quæ habetur inter ambulandum.

¶ Pericope, [illegible] ſcripturarum, vel capitulum, vel ſententia. Ex Papia. Vet. leg. Vocab. Pericope. Vocabularius [illegible] *pecia* [illegible]

Peripetasmata, um, Aulæa, ſiue tapetia quæ ad parietes extenduntur ornatus gratia, vnde & nomen habent. {[illegible]. GALL. *Tapiſſerie.* ITAL. *Razzi tappezzerie.* GERM. Teppich oder gewürckte tücher mit welchen man ein ort verhenckt. HISP. *Los mantas de pared, colgaduras, paramentos de cama.* ANG. *Tapeſtrie.* Nam [illegible] eſt extendere. A Lucretio Babylonica dicitur: ab aliis Attalica, à Capitolino Stromata & Periſtromata: à Varrone belluata, hoc eſt, belluis variegata, à Plauto etiam periſtromata. Cic 6. *Verr.* Quid illa Attalica, tota Sicilia nominata ab eodem Heio peripetaſmata, emere oblitus eſt?

Peripetia, [illegible] à Græcis dicitur quam nos fortunæ temeritatem dicimus, vel variarum rerum euentum.

Periphas, antis, [illegible], Theſſalus quidam fuit pater Lapithæ, à quo Lapithæ nomen acceperunt. Aut. Steph. ¶ Eſt item Periphas, apud Virg. nomen cuiuſdam ex comitatu Pyrrhi, quem vna cum illo Priami regiam oppugnantem inducit. *lib. 2. Æneid.*

Periphanes, [illegible], Comici cuiuſdam nomen: quod Latinè conſpicuum ſignificat, à verbo Græco [illegible], quod eſt clarus & conſpicuus ſum.

¶ Periphanes, nomen mercatoris Rhodii. Plaut. *Aſin. ſc.4. a.1.* ¶ Item nomen patris militis Idem *Curc ſc.2.a.5.*

Peripheria, verbum ex verbo, Rotunditas quæ circumferentia, e [illegible]. [illegible] *ghaigal* [illegible] *meſab.* [illegible]. GALL. *Circonference, rondeur.* ITAL. *Circonferenza.* GERM. Ein vmbkreiß. HISP. *Redondez.* ANGL. *The roundnes of a circle.*} Peripheria circuli, hoc eſt, circuli ambitus. Peripheria terræ, hoc eſt, terræ ſuperficies. ¶ Interdum idem quod hallucinatio, & peruagatio, à verbo Græco [illegible], quod inter cætera ſignificat erro, vagor, palor, animúmque variis cogitationibus huc illuc ago.

Periplecoma, vide *Periplerama.*

Periphoretus, [illegible], Artemonis cuiuſdam cognomen fuit, deliciis adeo effœminati, vt nunquam niſi lectica penſili circunlatus, domus ſuæ limen tranſiret. Ita dictus ἀπὸ τοῦ [illegible], quaſi circunlatitius. Meminit huius Plin *lib 34.c.8.*

Periphragma, [illegible], conſeptum.

Periphrasis, [illegible], Latinè circumlocutio, vel circuitio. Figura eſt, teſte Qu. *lib. 8. cap. 6.* quum id quod vno aut certe paucioribus verbis dici poterat, pluribus explicatur. Eſtque interdum neceſſitatis cauſa, quoties dictu deformia operit, vt apud Saluſtium, quam requiſita naturæ, dixit pro eo quod honeſte vnica dictione explicare non poterat. Interdum etiam ſolius ornatus cauſa, quod genus frequentiſſimum eſt apud Poetas Virg 1. *Æneid.*

Tempus erat quo prima quies mortalibus ægris
Incipit, & dono diuum gratiſſima ſerpit.

Hæc fere Quintilianus licet non iiſdem verbis.

Periplectomenes, nomen ſenis Plaut. *in Milit.*

Periplerama, [illegible]. Figura eſt quam ex Grammaticis nonnulli Supplementum vocant, quum ſcilicet particula aliqua ad ſenſum minime neceſſaria carminis cauſa adiicitur a Græco verbo [illegible] quod eſt expleo. Exemplum poteſt eſſe illud apud Virg. Sic forte precatus. Vbi FORTE particula vacat teſte Seruio, ad ſolum verſus [illegible] ſuggeſta. Latini id genus redundantes particulas tibicines ſolent appellare, tranſlatione ſumpta ab ædificiis, in quibus columellæ quædam tecta fulcientes, tibicines appellantur.

Periplus [illegible], Latinè circumnauigatio dici poteſt: quo nomine ex Geographis nonnulli opera ſua inſcripſerunt, oræ alicuius maritimæ luſtrationem continentia.

PERIRRHOEA, {[illegible]. GAL. *Inflammation, exulceration des poulmons*

poulmons. Ital. *Infiammagione eſulceratione del polmone.* Germ. Lung geſucht ſo einen ſchwerlich macht zu athmen. Hisp. *Dolencia de los pulmones.* Angl. *An inflammation or diſeaſe in the lightes* } Eſt inflammatio pulmonis cum febri acuta, & difficultate ſpirandi.

Peripneumonicus morbus, dicitur à Celſ. *lib. 4. c. 7.* & qui hunc morbum patiuntur, peripneumonici dicuntur. { περιπνευμονικός. Gal. *Qui a les poulmons exulcerez.* Ital. *Chi ha tal malatia.* Ger. Lungenſüchtig / der ſo von wegen eines geprâſten der lungen ſchwerlich athmen kan. Hisp. *El doliente de los pulmones.* Ang. *Purſy, or that breat beth paine fullie for the exulceration of the lightes.* } Plin. *lib. 22. c. 24.* Mellis quidem ipſius natura talis eſt, vt putreſcere corpora non ſinat iucundo ſapore, atque non aſpero, alia quàm ſalis natura, faucibus, tonſillis, anginæ, omnibúſque oris deſideriis vtiliſſimum, areſcentique in febribus linguæ. Iam verò peripneumonicis pleuriticíſque decoctum.

Peripſema, quod Græci περίψημα ſcribunt à περιψάω, quod eſt circumrado, vel circunlino, abſtergo, & repurgo. Propriè limatura, ſiue raſura, ſcobs, ramentum, vel purgamentum dicitur. Antiqui olim, peſte, alióve malo graſſante, quum ſacros homines quos in expiationis vſum alebant, in victimarum morem redimitos, ex loco præcipiti in mare deiiciebant, Neptuno immolantes: inter deiiciendum, ſolennia verba effari ſolebant, περίψημα ἡμῶν γενοῦ, ſis pro nobis peripſema: ac ſi dixiſſent, Sis pro nobis piaculum: eſto luitio noſtra & ſeruatrix vrbis victima: id quod Suidas annotauit. Quod itaque apud D. Paulum 1. *ad Corinth. cap. 4.* περίψημα legitur, nos piaculum vertere poſſumus, vt ſit, Nos tanquam piacula mundi facti fuimus & ſuccidaneæ pro populo victimæ. Ac ſi diceret, Non minus apud Gentium vulgus deteſtabiles ſumus quàm illi qui diris execrationibus onerati atque obruti, Pro ſalute publica abiici olim ſolebant. Quæ ſententia congruit iis quæ præcedunt. Peripſema enim etiam ramenta veſtigiorum ſignificat, quæ vt ſordida abiiciuntur. Hæc Bud.

Peripterus, a, um, περίπτερος, ον, circumquaque pennas habens.

Periſcius, a, um. περίσκιος, ον, quaſi circumumbris, i. qui circa ſe vmbram habet.

Periſſeuma, tis, dici poteſt, quod abundantia rerum ſuppetit. Hinc περισσεύειν, copia rerum ſuperare ſignificat. Eſt & congiarium propriè quod plebi datur, ſicut quod militibus donatiuum. Ælian. Spartianus *in Ælio Vero,* & Iul. Capitolinus *in Pio.* Solebant autem vltra ſtipendium dari liberalitatis cauſa, vt milites magis addicti Imperatoribus eſſent. Alciat. C. *de annon. ciuilibus. l. centum periſſeumatis lib. 12.*

Periſcelis idis, [illegible] } Ornamenti genus circa crura, quo mulierum greſſus componi ſolebant, vt docet Porphyr. enarrans illud Horat. *lib. 1. Epiſt.*

> *Nota refero meretricis acumina, ſæpe catellam,*
> *Sæpe periſcelidem raptam ſibi flentis.*

Fit autem ex περὶ circum, & σκέλος crus.

Periſſologia, περισσολογία, ſermonis redundantia, quum ſcilicet ſuperfluè repetitur quod iam dictum eſt. περισσὸν enim Græci ſuperfluum dicunt, ſiue redundans, & λόγος ſermonem. Virg. 1. *Æneid.*

> ——— *faciem mutatus & ora*
> *Cupido.*

Vbi Seruius Et ora, periſſologia eſt.

Periſſon, περισσὸν, herba eſt ex ſtrychni generibus, quæ alio nomine dorycnium appellatur, vulgò *Solatrum mortale.* Vide Plin. *lib. 21. cap. 31.* & ſuprà in dictione Dorycnium.

Periſtereos, vel Periſtereon, is { περιστερεών. Gall. *Herbe appellée verueine, que les pigeons aiment fort.* Ital. *Verminacola, verbena.* Germ. Eiſen kraut. Hisp. *Verbena* } Dioſcorid. Herba eſt, quam alio nomine Verbenam & Verbenacam appellamus: ita dictas quod Columbæ vnicè hac herba delectentur. Plin. *lib. 25 cap. 10.* Periſtereos vocatur caule alto, foliato, cacumine in alios caules ſe ſpargens, columbis admodum familiaris: vnde & nomen. Idem *lib. 26. cap. 4.* Alcæa folia habet ſimilia verbenacæ, quæ & periſtereon cognominatur. Dioſc. duo eius facit genera, ὀρθὸν, & ὕπτιον, hoc eſt, rectum & ſupinum. Plin. marem & fœminam vocat.

Periſterotrophium, Columbarium, locus in quo columbæ aluntur. { [illegible] *arubbah.* περιστεροτροφεῖον. Gall. *Vn colombier.* Ital. *Colombaia.* Germ. Ein taubhauß. Hisp. *Palomar.* Angl. *A place or houſe where doues are fed a doue cote.* } Columbarium tamen ſignificat propriè loculamentum in periſterotrophio ſingulis columbarum paribus præparatum. Varr. *lib. 3 de re ruſt. cap. 7.* Duo genera earum in periſterotrophio eſſe ſolent, vnum agreſte, quod habetur in turribus ac culminibus villæ.

Periſtereon, { περιστερεών. Gall. *Colombier, pigeonnier.* Ital. *Colombaia, columbaia.* Germ. Ein taubhauß / ein ort in welchem man tauben zeucht. Hisp. *Palomar, lugar de palomas.* Ang. *A doue cote.* } dem quod periſterotrophium, hoc eſt, locus vbi columbæ educantur, quas Græci vocant περιστεράς. Varro *de re ruſt. lib. 3. cap. 7.* Incedunt in locum vnum, quod alii vocant periſtereon, alii periſterotrophion, in quo vno ſæpè vel quinque millia ſunt incluſa. Periſtereon fit vt teſtudo, magna camera tectus, vno oſtio anguſto. ¶ Eſt præterea Periſtereon herba columbis gratiſſima, quam & verbenam & verbenacam dicimus. Vide *Periſtereos.*

‖ Periſteropullon, columbæ pullus, colomba. L. g. b.

Periſtethion rationale ſuperhumerale, faſcia pectoralis. Poll.

Periſtia, luſtratio. Suid.

Periſtarchi Athenis, qui conciones theatráque luſtrabant, quaſi circitores. Hæc luſtratio facta Catharſis, id eſt, minutulis porcellis, peripoli dicti dicti miniæ. Rh. ‖

Periſtroma, Peripetaſma, aulæum, quaſi circumſtratum. { מסך *maſách.* περίστρωμα. Gall. *Tapiſſerie.* Ital. *Razzo, tapezzaria.* Germ. Ein fürhang / heidniſchwerck / oder dergleichen tücher ſo man aufhenckt ein ort damit zu zieren. Hisp. *Paramento de cama colgadura.* Angl. *Tapeſterie.* } Plaut. *in Pſeud.* Ita ego veſtra latera loris faciam vt valdè varia ſint. Vt ne periſtromata æquè picta ſint Campanica. Cic. 2. *Philipp.* Conchyliatis Cnei Pompeii periſtromatis ſeruorum in cellis lectos ſtratos videres.

Periſtylium { περιστύλιον. Gal. *Vn lieu enuironné de piliers ou colomnes, comme les cloiſtres.* Ital. *Chioſtro, lauſtro, luoco circondato di colonne.* Ger. Ein gebew das zu ring vmbher ſäulen vnd ſchwibbögen hatt. Hisp. *El patio entre las columnas.* Angl. *A cloiſter, a place ſet with pillers.* } Locus eſt columnis clauſus, circumquaque porticum habẽs, vel ſaltem à tribus lateribus. Periſtylium dictum, quaſi circumcolumnium, ἀπὸ τῶν στύλων, hoc eſt, à columnis circumquaque diſpoſitis. Vitr. *lib. 5. cap. 11.* In palæſtris periſtylia quadrata, ſiue oblonga ita ſunt facienda, vti duorum ſtadiorum habeant ambulationis circuitionem. Pro eodem etiam periſtylum per quatuor ſyllabas legitur. Cicer. *in Orat. pro domo.* In palatio pulcherrimo proſpectu porticum cum conclauibus pauimentatam trecentûm pedum concupierat, ampliſſimum periſtylum, cætera eiuſmodi, facile vt omnium domos & laxitate & dignitate ſuperaret. Varr. 3. *de re ruſt. cap. 5.* Igitur teſtudo vt periſtylium tectum tegulis, aut rete, ſit magna, in qua millia merularum ac turdorum includi poſſint. Ex Budæo. Et Suet. *in Auguſt. c. 82.* Ac ſæpe in periſtylio ſalienti aqua cubat.

‖ Perithalaſſo, litus. L. g. b. ‖

Perito, vide *Pereo.*

Peritonæum, περιτόναιον. Membrana eſt tenuiſſima, ſed firmiſſima omnibus tum viſceribus, tum inteſtinis, cæteríſque partibus inferioris ventris circumtenſa. vnde & nomen accepit, ἀπὸ τοῦ περιτείνεσθαι, quod eſt circumquaque extendi.

Peritus, a, um. Experientia valens. Nomen eſt ab antiquo verbo Perio deriuatum, vt quidam exiſtimant, vnde & compoſitum Experior eſſe exiſtimant, Experiens, doctus. { ידע *iodhéah.* ἔμπειρος. Gal. *Expert & ſçauãt.* Ital. *Ammaeſtrato, perito, dotto* Ger. Erfaren wolbericht. Hisp. *Sabio, docto y experimentado.* Angl. *Cuning perfect in a ſcience.* } Intereſſe tamen nonnihil inter doctum & peritum ex Nonio diſcimus. Doctum, inquit, & peritum quum ſimile videatur, à M. Tullio diſcretũ eſt: vt ſit peritum plus quàm doctum, *de Offic. lib. 3.* Itaque quũ ſint docti à peritis, deſiſtunt facilè à ſententia. Hæc Nonius. ¶ Conſtruitur aliquando cum genitiuo. Plin. *Epiſt. 12.* Quam peritus ille & priuati iuris & publici. ¶ Aliquando cum accuſatiuo cum præpoſitione Ad. Cicer. *pro Font.* Ad vſum ad diſciplinam peritum ad conſilia prudentem. Aliquando cum ablatiuo cum præpoſitione de Varr. 1. *de re ruſt. cap. 2.* Qui de agricultura Romanus periſſimus exiſtimatur. Cum ablatiuo ſine præpoſitione. Cic. *pro Cluentio.* Quis P. Octauio Balbo ingenio prudentior, iure peritior? Hircius *de bello Africano,* Mirabili, inquit, peritus ſcientia bellandi. Gell. *cap. 8. lib. 4.* Peritus diſciplina militari. Sueton. *in Auguſt. cap. 94.* Peritorum nemo, (de Aruſpicibus)

Peritè aduerbium, Scitè, doctè { ἐμπείρως. Gal. *Bien auiſement, en homme entendu.* Ital. *Sabiamente, da huomo eſperto.* Germ. Verſtendiglich / geſchicklich. Hisp. *Sabiamente.* Ang. *Skillfullie, cuninglie.* } Cic. 2. *de Leg.* Quod inſtitutum peritè a Numa, poſteriorum Pontificum negligentia diſſolutum eſt.

Peritia, æ, Scientia { דעת *daháth.* ἐμπειρία, ἐμπειρία, τέχνη. Gall. *Experience, ſçauoir* Ital. *Scienza & experienza grande* Ger. Erfarnuß Hisp. *Sabiduria con eſperiencia* Angl. *Cuning skillfulneſſe in any ſcience.* } Plin. *lib. 14. cap. 1.* Aliæ peritia domum amplo diſcurſu atria media complentes.

Periucundus, a, um, Valde iucundus. { ὁ πάνυ ἡδὺς, σφόδρα χαρίεις. Gal. *Fort plaiſant & recreatif.* Ital. *Molto grato & caro.* Ger. Gantz liebuch oder kurtzweilig. Hisp. *Muy plazentero.* Ang. *Verie pleſant and ſport'ful.* } Cic. *ad Lentulum. lib. 1.* Cui quidem tuæ literæ, quas proximè miſeras, quod facilè intellexerim, periucundæ fuerunt.

Periucundè, aduerbium Valde iucundè { πάνυ ἡδέως. Gall. *Fort joyeuſement* Ital. *Compiacer molto, dolcemente molto.* Germ. Kurtzweiliglich / gantz lieblich. Hisp. *Muy alegramente.* Angl. *Very pleſantlie and merelie.* } Cicer. *ad Attic. lib. 13.* O hoſpitem mihi tam grauem ἀμεταμέλητον fuit enim periucundè.

Periurus, qui iuſiurandum violat, vel qui iurando ius peruertit. { אלה *aléh.* ἐπίορκος. Gall. *Pariure, qui a fauſſé ſon ſerment.* Ital. *Che non oſſerua il giuramento.* Germ. Meineidig / eyd brüchig. Hisp. *El que ſe periura.* Ang. *Periur that ſweareth vntruely* } vt, Qui periurum conuenire vult, mitto in comitium. Plaut. *Curc. ſc. 1. a. 4.* Hic neque periurus leno eſt, nec meretrix mala. Idem *Capt. prologo,* Periurum caput (de lenone.) Idem *Pſeud. ſc. 1. a.* Virg. 12. *Æneid.*

> *Talibus inſidiis, periurique arte Sinonis.*

Silius *lib. 16.*

> *Perfidiam fugio, & periuram ab origine gentem.*

Ouid. 2. *Amor Eleg. 19.*

> *Quærat auarus opes & qua laſſarit eundo*
> *Æquora periuro naufragus ore bibat.*

¶ Periurior comparatiuum. Plaut. *Milit. ſc. 1. a. 1.* Periuriorem hoc hominem ſi quis viderit. (i. mendaciorem.) Cic. 1. *de nat deor.* Periurior hoc homine non eſt. ¶ Periuriſſimus ſuperlatiuum. Cic. *pro Roſc. Comœd.* Nam Ballionem illum improbiſſimum & periuriſſimum lenonem quum agit, agit Chæream. Plaut. *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Quantum terra tegit hominum periuriſſime.

Periurium, ii, eſt iuſiurandum violatum, aut iuramentum falſum. { אלה *alah.* ἐπιορκία. Gall. *Pariurement* Ital. *Giuramento falſo, ſpergiuro.* Germ. Ein meineyd. Hisp. *Falſo iuramento.* Ang. *Periurie, breaking of an othe.* } Quid autem ſit iuſiurandum, Cicer. *lib. 3. Offic.* declarat, dicens quòd ſit affirmatio religioſa. *Ibidem,* Regulus non debuit conditiones pactionéſque bellicas, & hoſtiles perturbare periurio. Ouid. 5. *Faſtor.*

> *Ablue præteriti periuria temporis.*

inquit Plautus *Milit. ſc. 1. a. 2.* Herus plenus periurii, & adulterii. Idem *Aſin ſc. 3. a 3.* Vt pugnando periuriis noſtris, potiti ſumus eas legiones. Idem *Menæch. ſc. 2. a. 4.* Fœnore & periuriis rem paratam habere.

Periurioſus, a, um, qui peierat. { ἐπιορκώδης. Gall. *Accouſtumé de ſe pariurer.* Ital. *Auezzo à ſperiurare.* Germ. Meineydig / der falſch eyd ſchweret. Hisp. *Acoſtũbrado de periurarſe.* Angl. *That is accuſtomed to break his othes.* } quod Saluſt. in Cic. dixit Periuriis delibutum. Plautus *in Trinul.* Procaciores ſtis vos, ſed illi periurioſi.

Periuro, as, Peiero. אלה *aláh.* ἐπιορκεῖν. Gall. *Se pariurer, fauſſer ſon*

ſon ferment. ITA. *Giurare il falſo.* GERM. Ein fſchen eyd ſchweeren/oder meinendig werden. HISP. *Periurar.* ANGL. *To ſweare vntrulie, to be periured.* } Plautus in *Bacch.* Ne periurem cura. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 3.

——— quare
Si quid vis, ſatis eſt periuras, ſurripis, aufers
Vndique.

Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. *bis.* Vbi verbis conceptis ſciens libenter periuraris. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Pernegabo, obdurabo, periurabo denique. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Periurauiſti ſcelefte. *Et ſc.* 5. *a.* 4. Periurauiſti conceptis verbis.

Pĕriūrātĭo, { [illegible] *ālāh. [illegible]* [illegible]. GALL. *Pariurement.* ITAL. *Spergiuro.* GERM. Ein meineyd oder falſcher eydſchwur. HISP. *Falſo juramento.* ANG. *The breaking of an othe.* }

Pĕriūrātĭuncŭla, diminutiuum, [illegible]. Plaut. *in Sticho*, Ac periuratiunculas paraſiticas.

Pĕrĭzōmă, tis. { [illegible] *michneſá im.* [illegible]. GAL. *Des brayes.* ITAL. *Brache.* GERM. Ein bruch/ ein ſeden ſo man vmblegt die ſcham zu decken. HISP. *Las bragas.* ANG. *A breeche.* } Dicitur omne quo circumcinguntur pudendorum velamen, quod à Varrone etiam dicitur Suffibulum, a Cicerone Subligaculum. Vſus eſt hac voce interpres Geneſeos, Fecerunt (inquit) ſibi perizomata.

Pĕrĭzōnĭum, ii, [illegible], palliolum præcinctum, quo nudæ virgines infra papillas præcinguntur. Hoc & Præcinctorium, & Caſtula dicitur. Sipontinus.

Pĕrlābŏr, eris, Lapſu ingredior, incedo, vehor, penetro { [illegible]. GALL. *Couler & gliſſer parmi.* ITAL. *Paſſare ſcorrendo.* GERM. Durchfallen/ durchfaren. HISP. *Deleʒarſe, o deleʒnarſe.* ANGL. *To ſlide and ſlip or fall tho rowe.* Cic. 2. *de nat. deor.* Per quas lapſus ſanguis, ex hoc ipſo loco in eam venam, quæ caua appellatur, confunditur, pérque eam ad cor confectus iam, coctuſque perlabitur. Virg. 1. *Æneid.*

Atque rotis ſummas leuibus perlabitur vndas.

Pĕrlætŭs, Vehementer lætus. { [illegible]. GALL. *Fort ioyeux.* ITAL. *Molto alegro.* GER. Gar frölich. HISP. *Muy alegre.* ANG. *Very glade.* } Liu. 10. *ab Vrbe*, Supplicatióque perlæta fuit.

Pĕrlātŭs, Valdè latus: vide Perlatè. { [illegible]. GALL. *Fort largement.* ITAL. *Largiſſemamente.* GERM. Vaſt breit oder weit. HISP. *Muy largamente.* ANGL. *Very broade.* } aduerbium: vt, Perlatè patere. Cic. 1. *de Orat.* Idque in ſermonis noſtri conſuetudine perlatè patet.

Pĕrlĕcĕbră, æ, Illecebra, à perlicio. { [illegible]. GAL. *Allechement, & attraict.* ITAL. *Careʒʒe, luſinghe.* GERM. Anreizung zu wolluſt/ einlockung. HISP. *Halagos.* ANGL. *Alluring, intyſment.* } Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. te perdam ego & filiam, Perlecebræ, pernicies, adoleſcentum exitium.

Pĕrlĕcto, vide *Perlicio.*

Perlĕgo, is, A principio ad finem vſque lego. [illegible]. GAL. *Parlire, acheuer de lire.* ITAL. *Leggere perfettamente.* GERM. Durchläſen. HISP. *Acabar de leer.* ANG. *To read ouer and to the end.* } Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. lege, perlege. Idem Pſeud. *ſc.* 1. *a.* 1. Tace dum tabellas pellego. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Propera hanc pellegere epiſtolam. ¶ Item Pellegere Senatum. Liu. *lib.* 8. *d.* 4. Quint. Quod videre non eſt ſatis, ſed perlegendum erit. ¶ Perlegere oculis, oculis omnia contemplari & intueri. ¶ Virg. 6. *Æneid.*

——— quin protinus omnia
Perlegerent oculis.

Pĕrlĕpĭdŭs, a, um In primis lepidus. { [illegible]. GAL. *Fort plaiſant, de bien bonne grace.* ITAL. *Molto piaceuole, molto grato.* GERM. Gar höflich/ lieblich oder holdſälig. HISP. *Muy gracioſo en donayres.* ANG. *Very pleaſant, and of a good grace.* } Plaut. *Pſeud.* Euge perlepide Charine, me meo ludo lamberas. Ita idem *ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Vulgò, lambeas. Lamberare autem, teſte Feſto, eſt ſcindere, laniare. Hic vocis laceſſere, ſiue petere aliquem ſignificat. Item hic quoque nō Perlepide, ſed pellepide ſcripſit Plaut. Et ita legunt, Adr. Turneb. Iul. Scalig. Lambio Paſſer.

Pĕrlĕvis, Valde leuis. { [illegible]. GAL. *Fort leger & ſoudain.* ITAL. *Leggeriſſimo & preſto.* GERM. Gantz leicht vnnd gering. HISP. *Muy ligero.* ANGL. *Very light and ſwifte.* } Cic. *de lege Agr.* ——— An ignoratis cætera illa magnifica populi Romani vectigalia perleui ſæpe momento fortunæ, inclinatione temporis pendere? Liuius *lib.* 24. Quibus ea quæ hoſtes ingenti mole agerent, ipſe perleui momento ludificaretur. Idem *lib.* 21. Et inclyti populi regéſque perleui momento victi ſunt.

Pĕrlĕvĭtĕr, Valde leuiter. { [illegible]. GALL. *Fort legerement, fort ſoudainement.* ITAL. *Molto leggermente.* GERM. Gar liechtlich. HISP. *Muy preſto, y ligeramente.* ANGL. *Very lightlie and ſodainelie.* } Cicero *ad Quint. frat. lib.* 2. Quod perleuiter permotus fuerat.

Perlibet. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Perlibet hunc hominem colloqui. (aliàs Perlubet alloqui.)

Pĕrlĭbēns, Minimè inuitus, [illegible].

Perlĭbentĕr, aduerbium, Admodum libenter { [illegible]. GAL. *Fort volontiers.* ITAL. *Spontaneamente.* GERM. Vaſt gern. HISP. *De muy buena gana.* ANGL. *with right good will.* } Cic. *ad Attic. lib.* 8. Sed vt ſupra dixi tecum perlibenter loquor. Idem *de Vniuerſit.* Perlibenter & Nigidium vidi & cognoui Cratippum.

Perliberalis, e, Admodum liberalis. { [illegible]. GALL. *Fort liberal, fort honneſte.* ITAL. *Molto franco e liberale.* GERM. Vberauß freygäbig. HISP. *Muy franco y liberal.* ANGL. *Very liberall and free harted.* } Terent. *Hecyr.* Perliberalis viſa eſt.

Pĕrlībĕrālĭtĕr, aduerb. { [illegible]. GAL. *Fort liberalement.* ITAL. *Molto liberalmente.* GER. Vberauß freygäbiglich. HISP. *Muy francamente.* ANG. *Very liberallie.* } Cic. *ad Att. lib.* 10. Hoc loco multa perliberaliter.

Pĕrlībro, as. Diligenter, perfectè atque exactè menſuro, & ad libram æquo, ſiue æquale facio. { [illegible] *tichebén* [illegible]. GAL. *Niueler.* ITAL. *Niuellare.* GERM. Eigentlich vnd fleiſſig abmeſſen. HISP. *Niuelar.* ANGL. *To weigh deligentlie.* } Colum. *lib.* 3. *cap.* 13. Nam ſtella quam diximus Græcæ literæ faciem obtinere, pariter imæ foſſæ ſolum metitur, atque perlibrat quia ſiue pronum, ſiue reſupinum eſt, poſitione machinæ deprehenditur. Et *paulo poſt*, Sic permenſum, & perlibratum opus in ſimilitudinem veruacti ſemper procedit. ¶ Interdum accipitur Perlibrare, pro librando torquere. Silius *lib.* 15 iaculum a tergo perlibrat ad oſſa,

Perlicio, cis, perlexi, perlectum, perlicere (quod frequentiùs Pellicio dicitur Euphoniæ cauſa) Allicere, inducere. { [illegible] *pittáh* [illegible]. GALL. *Attraire, allecher.* ITAL. *Attrahere, adeſcare.* GERM. Einen etwa zu reitzen oder locken. HISP. *Attraher con halagos.* ANG. *To allure, to intyſe.* } Liu. 4. *ab Vrbe*, Cibóque obiiciendo ratum victurem ſinitimorum omnium populum in ſeruitutem pellici poſſe. *Ibid.* vt quos quiſque poſſet ex collegio tribunorum ad interceſſionem pellicerent. Idem *lib.* 35 Quas neque vi expugnare ad eam diem poterat, neque conditionibus in amicitiam pellicere.

Pĕrlecto, as, re, Frequentatiuum. { [illegible]. GAL. *Souuent allecher.* ITAL. *Souente adeſcare.* GERM. Mit fleiß oder offt zu eim ding reitzen oder locken. HISP. *Atraher por halagos muchas veʒes.* ANG. *To allure often.* } Cicer. *pro Flacc.* Egentes & leues, ſpe legationis, & viatico publico, priuata etiam benignitate perlectat.

Pĕrlĭgo, as, Conſtringo. { [illegible]. GALL. *Lier fort & eſtraindre.* ITAL. *Conſtringnere.* GERM. Zuſammen binden / zuſchnüren. HISP. *Apretar.* ANGL. *To tie faſt and ſtreict.* } Plaut. *Bacch.* O perligatum pectus.

Pĕrlĭnio, perliniui, perlinitum, perlinire. Totum oblinire, perungere. { [illegible]. GAL. *Oindre fort.* ITAL. *Unger molto.* GER. Durchſalben/ gar beſtreichen. HISP. *Mucho vntar.* ANGL. *To anoynte or ſmere ouer.* } Colum. *lib.* 9. *c.* 5. Protinus cuſtos nouum loculamentum in hoc præparatum perliniat intus prædictis herbis.

Perlino, nis, perliui, perliui, vel perleui, pérlitum, pen. corr. Perlinio. Col. *lib.* 7. *c.* 5. Mox vlcera lauantur aceto, & tunc pice liquida cum adipe ſuilla perlinuntur.

Pĕrlĭtŭs, a, um, participium { [illegible]. GALL. *Fort oinct.* ITAL. *Molto vnto.* GERM. Woll geſalbet. HISP. *Mucho vntado.* ANGL. *Anoynted or ſmered ouer.* } Plaut. *Caſ.* Senecta ætate vnguentis perlitus ignaue incedis. Apu. *lib.* 1. Et oleo perlitus.

Pĕrlĭto, as, Perfectè lito, ſacrificium abſoluo. { [illegible]. GALL. *Impetrer & obtenir ſa demande par ſacrifices.* ITAL. *Impetrare la ſua dimanda con ſacrificij.* GER. Das opffer vollbringen vnd Gott verſünen. HISP. *Alcançar lo que pedimos, con ſacrificios.* ANG. *To obteine a requeſt by ſacrifice.* Gell. *lib.* 1. *cap.* 7. ex Valerio Antiate, Si hæ res diuinæ factæ, recteque perlitatæ eſſent, Aruſpices dixerunt omnia ex ſententia proceſſurum eſſe. Liu. 7. *ab Vrbe*, Diu non perlitatum tenuerat Dictatorem, ne ante meridiem ſignum dare poſſet. Idem *lib.* 26. *& lib.* 1. *d.* 5.

Perlongus, a, um, Admodum longus. { [illegible]. GALL. *Fort long, ou loing.* ITAL. *Molto longo.* GERM. Vaſt lang. HISP. *Muy largo.* ANGL. *Very long.* } Cic. *ad Att. lib.* 5 Perlonga & non ſatis tuta via. Plaut. *Trinum.* nunc ſi operiri vis aduentum Charmidis, Perlongum eſt. Quaſi dicat, diu tibi expectandum eſt.

Pĕrlongē, aduerbium. { [illegible]. GAL. *Fort loin.* ITAL. *Molto lontano.* GER. Ziemlich ferr. HISP. *Muy lexo.* ANG. *Very farre of.* } Terent. *Eunuch.* Perlongè eſt, ſed tanto ocyus properemus. id eſt, longiùs diſtat.

Pĕrlongĭnquŭs, a, um, Valde longinquus. { [illegible]. GAL. *Fort lointain.* ITAL. *Forte lontano.* GERM. Vaſt ferr oder weit geſägen. HISP. *Muy de lexos.* ANGL. *Very farre of.* Plaut. *Bacch.* Non tibi beneficias. Iam pol id quidem eſſe haud perlonginquum.

Perlŭbet, Vehementer lubet, [illegible]. Plautus *Capt.* Perlubet hunc hominem colloqui hoc eſt, vehementer cupio hunc alloqui.

Perlubens, pen. correpť. participium aut nomen ex participio. Cicero *ad Quint. frat. lib.* 2. Sed hoc incommodum conſolantur quotidie damnationes inimicorum, in quibus me perlubente Seruius allitus eſt, cæteri conciduntur.

Pĕrlūcĕo, es, perluxi, pellucere. Tranſlucere, & lucem tranſmittere. idem quod pellucere. { [illegible] *maperáb.* [illegible]: GALL. *Fort luire, rendre grade lueur.* ITAL. *Tralucere.* GERM. Durchſcheinen. HISP. *Traſluʒir alguna coſa clara que luce.* ANGL. *To ſhyne, to giue a great light.* } Plin. *lib.* 10 *cap.* 54. Si contra lumen cacumine ouorum apprehenſo vna manu, purus & vniuſmodi perluceat color, ſterilia exiſtimantur eſſe. Quintil. Pellucent mores ex actione. Martial. *lib.* 1,

Sic tua ſuppoſitis pellucent prala lucernis.

Vſitatiùs tamen pro eo, in Pellucco, r in l, commutato, euphoniæ cauſa dicitur.

Pĕrlūcĭdŭs, a, um, & Pellucidus, à perluceo, vel pelluceo per mutationem r, in l, ſicut perluo, & pelluo, perlicio & pellicio. { [illegible] *móphia* [illegible]. GAL. *Diaphane, clair, luiſant.* ITAL. *Lucido, chiaro.* GERM. Durchſcheinig/ durchleuchtig. HISP. *Claro, luʒido.* ANGL. *That giueth a great light or ſhyneth through.* } Eſt autē pellucidum, idē quod tranſlucidum quod ſcilicet per medium lucem tranſmittit. vt aqua, laterna, vitrum. Col. *lib.* 11. *c.* 2. Quidam quum coloratas & perlucidas vuas animaduerterint, &c. Martial. *lib.* 12.

Crine nitens, niger vnguento, perlucidus oſtro.

Ouid. *Epiſt.* 21.

Eſt nitidus vitróque magis perlucidus amnis.

¶ Membranæ oculorum perlucidæ, Cicer. 2 *de natur. deor.* Ouid. 4. *Metamorph.*

Fons ſonat à dextra tenuis perlucidus vnda.

Horat. 1. *Carm.* Ode 18.

Arcanique fides prodiga perlucidior vitro.

Pĕrlūcĭdŭlŭs, diminutiuum, [illegible]. Catul. *in Ruſum. Epigram.* 64. Non ſi illam raræ labefactes munere veſtis, aut perlucidulis deliciis lapidis.

Pĕrluctŭōſŭs, a, um. Valde luctuoſus. { [illegible]. GALL. *Fort douloureux, fort plein de dueil.* ITAL. *Molto pieno di pianto.* GERM. Vaſt leidlich / oder klaglich. HISP. *Coſa llena de lloro.* ANG. *Full of ſorow*

rowe and dolour.} Cicer. ad *Quint. fratr. lib. 3.* Serans domeſtici filij funus perluctuoſum.

PERLVDO, is, Ludo. { [illegible]. GALL. *Badiner, iouër en ieu entier.* ITAL. *Giuocare, ſcherzare.* GERM. Schimpffen / kurtzweilen. HISP. *Iugar, ò burlar.* ANG. *To playe ſome or all about.* } Propert. *lib. 4. Eleg. 4.* Vidit arenoſis Tatium perludere campis, Pictaque per flauas arma leuare iubas.

Perlūſōriŭs, a, um, pro Colluſorius, vt perluſorium iudicium, quod colluſionis cauſa inſtitutum eſt, cùm aliud agitur, aliud ſimulatur Vlpian. *lib. 4. D. de appel.* Si perluſorio iudicio actum ſit aduerſùs teſtamentum an ius faciat iudex videndum Exhæredatus filius querelam inofficioſi ſi aduerſùs inſtitutum per colluſionem mouerat, vt cùm inofficioſum eſſe teſtamentum per inſtitutam conniuentiam ac diſſimulationem probaſſet, & legata & libertates interciderent. Budæus tamen *Proluſorium* corrigendum putat, & de proluſione multa tractat, ſed nihil ad mentem Vlpiani. Hæc ex Hotomano.

PERLVO, Multum lauo. { [illegible]. GAL. *Fort lauer & nettoyer.* ITAL. *Lauare molto.* GERM. Wol wäſchen. HISP. *Mucho lauar.* ANGL. *To waſh ouer all and mach cleane.* } Columell. *lib. 6. c. 8.* Tum vino perluitur os. Ouid. 4. *Metam.*

Sed modò fonte ſuo formoſos perluit artus.

Idem 5. *Epiſt.*

Quinque manus purè fontana perluit vnda.

Horat. *Epiſt. 15.*

——— Gelida quum perluor vnda

Per medium frigus.

Ouid. 4. *Faſt.*

——— Vino perlue rore manus.

Perlūtŭs, a, um, participium. { [illegible]. GALL. *Fort laué.* ITAL. *Molto lauato.* GERM. Wol gewäſchen. HISP. *Muy lauado.* ANG. *waſhed all ouer* } Col. *lib. 9. c. 16.* Expreſſæ fauorum reliquiæ poſteaquam diligenter aqua dulci perlutæ ſunt, in vas æneum coniiciuntur.

Perlūſtro, as, Diligenter luſtro, peragrando perſpicio, omnia luſtro { [illegible]. GALL. *Regarder de tous coſtez.* ITAL. *Riſguardare da ogni banda.* GERM. Wol beſichtigen / durchluſtern. HISP. *Mirar de todas partes.* ANG. *To behold all about digentlie.* } Liu. 7. *ab Vrbe.* Perluſtrauitque hoſtium agros, nulla arma, nullam nec vim apertam, nec inſidiis expertus. Idem *lib. 25.* Vt diſcurrerent circa vias perluſtrarent que omnia oculis, nequis, &c. ¶ Interdum idem quod recenſeo, [illegible]. Liu. *lib. 1. ab Vrbe*, Hercules ad primam auroram exercitus quum gregem perluſtraſſet oculis. ¶ Transfertur & ad animum. Cic. *in partit.* Huius igitur materiæ ad argumentum ſubiectæ, perluſtrandæ animo partes erunt omnes: & ad id quod agetur ex ſingulis coniectura capienda.

Permăcĕr, ra, rum, Valdè macer. { [illegible]. GALL. *Fort maigre.* ITAL. *Molto magro.* GERM. Gar mager. HISP. *Muy magro.* ANGL. *Verie leane.* } Plin. *lib. 18. cap. 6.* Omnis creta coquit, niſi permacra.

Permadefacio, is. Plaut. *Moſt. ſc. 2. a. 1.* Permadefecit cor meum amor.

PERMADĔO, es. Totus madeo, vnde permadeſco, totus madidus fio. { [illegible]. GALL. *Eſtre fort mouïlé.* ITAL. *Eſſere del tutto humido.* GERM. Gantz naß ſein. HISP. *Ser mojado del todo.* ANGL. *To be very wett or through wett.* } Col. *lib. 2. c. 19.* Quòd ſi permaduit, inutile eſt vdum mouere. Mart. *lib. 5.*

——— & effuſo permaduiſſe croco.

Col. *lib. 2. c. 4.* Niſi ſi magnus (vt fit nonnunquam) ac ſubitaneis imbribus, quaſi hybernis fluuiis terra permaduerit.

Permagnŭs, a, um, Ingens, Valde magnus. { [illegible]. GALL. *Fort grand.* ITAL. *Molto grande.* GERM. Faſt groß. HISP. *Muy grande* ANGL. *Very great.* } Cic. 1. *de finib.* Fieri tamen permagna acceſſio poteſt, ſi, &c. Idem *pro Roſcio Amer.* Vide ne tibi deſit: tua quoque res permagna agitur Idem 5. *Verr.* Quid tu iſta permagno æſtimas Ter. *Heaut.* Si certum eſt tibi Sic facere, illud permagni referre arbitror, Vt neſcientem ſentiat te id ſibi dare.

PERMĂNEO, es. Vſque ad finem maneo, perſiſto, perſeuero. עמד *hamádh.* [illegible]. GALL. *Demourer iuſques à la fin, perſeuerer, continuer.* ITAL. *Durare, perſeuerare.* GERM. Verbleiben / biß zu dem end bleiben. HISP. *Quedar haſta el cabo* ANGL. *To abide vnto the end, to perſiſt or perſeuere.* } Plin. iunior, Tunc demum lentè, cunctantérque veniunt, nec tamen permanent, ſed ante finem recedunt. Cic. *de Amic.* Aliter enim amicitiæ ſtabiles permanere non poſſunt. Ouid. 14. *Metam.*

——— contempto munere Phœbi,

Innuba permaneo.

¶ Per tranſlationem ponitur pro perſeuerare. Terentius *in Hecyr.* Vnde ira inter eas interceſſit, quæ tamen haud permanſit diu. Cæſ. 8. *bell. Gall.* Soliſque ex Heduis ad id tempus permanſerat in armis. Idem 5. *bell. Gall.* Conſolatus Induciomarum, hortatuſque eſt vt in officio permaneret.

PERMANSIO nis Cic. *Lentulo, lib. 1. Epiſt.* Nunquam præſtantibus in Repub. gubernanda viris laudata eſt in vna ſententia perpetua permanſio { [illegible]. GALL. *Perſeuerance.* ITAL. *Perſeueranza.* GERM. Verbleibung / verharrung. HISP. *A quella obra de perſeuerar y quedar haſta el cabo.* ANGL. *A continuing or abiding in a place.* }

PERMANO, as, Manando penetro, aliquo peruenio: & habet ferè poſt ſe accuſatiuum cum aliqua harum præpoſitionum, ad vel in. { נזל *nazal* עבר [illegible]. GALL. *Couler parmi & deſcendre iuſques.* ITAL. *Colare, ſcendere.* GERM. Durchflieſſen / durchtringen. HISP. *Manar por otra coſa.* ANGL. *To flow through and vnto.* } Cicero *lib. 1. de natur. deor.* Nec eſt quod ab his ad hominum vitam permanare poſſit. Idem 3 *Tuſcul.* Nam quum eſt concupita pecunia, nec adhibita continuò ratio, quaſi quædam Socratica medicina, quæ ſanaret eam cupiditatem, permanat in venas, & inhæret in viſceribus illud malum. id eſt deſcendit & penetrat Idem 2 *de Orat.* Vt ad eorum mentes, apud quos agitur, mouendas permanare poſſint. Idem *pro Cluent.* Celerius potuit eo venenum, quàm epotum in venas atque in omnes partes corporis permanare. Lucret. *lib. 3.* Permanare animam nobis per membra ſolere. Plaut. *in Capt. ſc. 1. a. 2.* Vetuſta tranſlatione vſus eſt pro diuulgari. Ne arbitri dicta noſtra arbitrari queant, néve permanet palam hæc noſtra fallacia. Terent. *in Adelph.* — ne ſi magis irritatus ſiet, Aliquà ad patrem hoc permanet, atque ego tunc perpetuò periero: id eſt, ne pater reſciſcat.

Permānans, tis, particip. { [illegible]. GAL. *Qui paſſe d'vn à autre.* ITAL. *Che paſſa da vno ad vn'altro luogo.* GERM. Durchflieſſend. HISP. *Que mana por otra coſa* ANGL. *That goeth frome one to another.* } Cicer. 3. *Tuſc.* Concluſiunculæ non permanantes ad ſenſus.

Permanantĕr, aduerb. { [illegible]. GAL. *En paſſant de l'vn à l'autre.* ITAL. *Paſſando da vno ad vn'altro.* GERM. Mit durchflieſſen / oder durchtringen. HISP. *Manando por otra coſa.* ANGL. *By going frome one to another.* } Lucr. *lib. 6.*

Vſque adeò permananter vis perualet eius.

de magnete.

Permānēſco, is. { [illegible]. GAL. *Venir à la cognoiſſance de quelqu'vn.* ITAL. *Venire à notitia d'alcuno.* GER. Einem fürkommen / inuen werden. HISP. *Venir al conocimiento de alguno.* ANGL. *To come to knowledg of any one.* } Plaut. *Trin.* Id ſolus, ſolum per amicitiam, & per fidem flens obſecrauit, Suo ne gnato crederem, néve cuiquam vnde ad eum id poſſet permaneſcere, id eſt, vnde poſſet reſciſcere.

Permarinum Larium ædes. Liu. *lib. 10. dec. 4.*

PERMATVRESCO, is, Prorſus maturus fio. { [illegible]. GALL. *S'acheuer de meurir.* ITAL. *Diuenir perfettamente maturo.* GERM. Gar zeitig werden HISP. *Acauar de madurar.* ANGL. *To waxe verie ripe.* } Col. *lib. 2 cap. 10.* Et hoc quidem ſemen Ciliciæ, Syriæque regionibus ipſe vidi menſe Iunio Iulióque conſeri, & per autumnum quum permaturuerit, tolli. 4. *Metam.*

Nam color in pomo eſt, vbi permaturuit ater.

Permaturus, a, um, adiect. prorſus maturus. Celſ. *lib. 6. c. 13.* Vtile eſt etiam pyra, aut mala non permatura mandere.

Permĕdĭŏcris, e, Admodum mediocris { [illegible]. GAL. *Fort mediocre, bien meſuré.* ITAL. *Molto mediocre.* GERM. Gar mittelmäſſig. HISP. *Muy mediano.* ANGL. *In very good meaſure.* } Cicer. 1 *de Orat.* Partim qui tolerabiliores volunt eſſe, & ad veritatem vitæ propiùs accedere, permediocres ac potiùs leues motus debere eſſe dicunt.

Pērmĕo, as, are. Tranſeo, penetro, permano, perago. { עבר *habár* חדר [illegible]. GAL. *Paſſer outre, paſſer parmi* ITAL. *Paſſare, penetrare.* GERM. Durchgehn / durchtringen. HISP. *Penetrar andando.* ANG. *To paſſe ouer, to go beyonde.* } Cicer. 4. *Academ.* Erit perſuaſum etiam Solem, Lunam, ſtellas omnes, terram, mare, deos eſſe, quòd quædam animalis intelligentia per omnia ea permeet & tranſeat. Ouid. 4. *de Ponto, Eleg. 11.*

Dum tua peruenit, dum littera noſtra recurrens

Tot maria & terras permeat, annus abit.

Plin. *lib. 31. cap. 5.* Quoniam Alpheus in ea inſula ſub ima maria permeet.

Pērmērdo, Fœdo, conſpurco. { טמא *timmé.* [illegible]. } Albinus, Pueri omnia permingunt atque permerdant. Perottus.

Pērmēſſŭs, [illegible]. fluuius Bœotiæ ex Helicone, Phœbo & Muſis ſacer, & iuxta Haliartum in lacum Copaidem influens, teſte Strabone *lib. 9.* Virg. *in Sileno*, Tum canit errantem Permeſſi ad flumina Gallum. Declinatur etiam hic Permeſſis, idis, vel idos. Mart *lib. 1.*

Quid tibi cum Cyrrha? quid cum Permeſſidos vnda?

PERMETIOR iris, Metior. { מדד *madhádh.* [illegible]. GAL. *Meſurer* ITAL. *Meſurare.* GERM. Māſſen. HISP. *Medir.* ANGL. *To meaſure.* Cic. 4 *Academ.* Vos ergo huius magnitudinem, quaſi decempeda permenſi refertis Liu. *lib. 25.* Simul altitudinem muri quantum proximè coniectura poterat, permenſus. Virg. 3. *Æneid.*

Nos tumidum ſub te permenſi claſſibus æquor.

Iter durum permenſus, *Stat. 1. Syl*

Pērmēnſŭs, paſſiuum. { נמדד *namadh.* [illegible]. GALL. *Meſuré.* ITAL. *Miſurato.* GERM. Gemäſſen. HISP. *Medido.* ANG. *Meaſured.* } Col. *lib. 3. cap. 13.* Sic permenſum & perlibratum in ſimilitudinem veruacti ſemper procedit.

Pērmĕtuo, is, Valde metuo. { [illegible]. GALL. *Craindre fort.* ITAL. *Temere molto* GERM. Hefftig förchten / entſetzen. HISP. *Mucho temer.* ANGL. *To feare greatlie.* } Virg. 2 *Æneid.*

Et pœnas Danaûm, & deſerti coniugis iras

Permetuens.

Pērmīlĭtārĕ, Vlpian. *D. lib. 27. tit. 1. l. 9.* Si Tribunus in cohortibus prætoriis permilitauerit.

Pērmĭnūtŭs, a, um, Valdè exiguus. { [illegible]. GALL. *Fort menu.* ITAL. *Molto minuto.* GERMAN. Gar klein. HISP. *Muy menudo.* ANGL. *Very litle and ſmall.* } Cicer. *Tuſcul.* Vt omnia præterea quæ bona corporis & fortunæ putantur, perexigua, & perminuta videantur.

Pērmīrŭs, a, um, Magnopere admirandus { [illegible], GALL. *Fort eſmerueillable, fort merueilleux* ITAL. *Da marauigliar ſomma molto* GERM. Gar wunderſam / oder wunderbar. HISP. *Muy marauilloſo.* ANGL. *Very wonnderfull.* } Cic. 2. *de diu.* Vt mihi permirum videatur, quemquam extare qui etiam nunc credat iis quorum prædicta quotidie videat. Cicer. *ad Appium lib. 3.* Illud verò permirum mihi accidit, tantam temeritatem fuiſſe in eo adoleſcente.

PERMISCEO, es, Miſcendo confundo. { בלל *balál* מסך *maſách.* [illegible]. GALL. *Fort meſler.* ITAL. *Miſcere, meſchiare.* GERM. Vermiſchen durch einander miſchen. HISP. *Mucho mezclar.* ANGL. *To mixe or mingle all together.* } Cicer. 4. *Verr.* Non modò illa quæ erant ætatis, ordinis, quæſtuſque permiſcuit, ſed etiam in his duobus generibus ciuium nouorum, veterúmque delectum, ordinémque turbauit. Idem *in Orat.* Ego autem ſentio omnes in oratione quaſi permiſtos & confuſos pedes. Idem *in Vatin.* Nec tuas ſordes cum clariſſimorum virorum ſplendore permiſceas.

Pērmīſtus, a, um, participium. { בלול *belul.* [illegible]. GALL. *Meſlé* ITAL. *Meſcolato.* GER. Vermiſchet HISP. *Mezclado.* ANGL. *Mingled.* } Cic. 1. *de diuin.* Sic animi hominum, quum aut ſomno ſoluti

vacant

vacant corpore, aut mente permoti per ſe ipſi liberi incitati mouentur, cernunt ea quæ permiſti cum corpore animi videre non poſſunt.

Pĕrmiſtè, aduerb. Confuſe { μιξδὸν, ἀναμεμιγμένως, ἀναμὶξ δὲ. Gall. *Peſlemeſle l'vn parmi l'autre tout enſemble.* Ital. *Meſcolatamente, inſieme vna coſa con l'altra.* Germ. Vermiſchter weiß, durch einander. Hisp. *Meſcladamente.* Angl. *Mextlie, without order* } Cic. 1. *de inuent.* Paucitas in partitione ſeruatur, ſi genera ipſa rerum ponuntur, neque permiſtè cum partibus implicantur.

Pĕrmiſtio, nis, Confuſio. { מזג *mezeg*, ἡ κρᾶσις, σύγκρισις. Gall. *Miſtion, meſlange.* Ital. *Miſtura, meſcolanza.* Ger. Vermiſchung. Hisp. *Meſcla, mezcladura.* Angl. *A mingling all together.* } Cicer. *de Vniuerſitate,* In qua omnem animum vniuerſæ naturæ temperans permiſcebat, ſuperiorisq; ſe permiſtionis reliquias fundens æquabat. ¶ Permiſtio terræ. Saluſt. *Iugurth.* 85. moueri ciuitas, & diſſenſio ciuilis, quaſi permiſtio terræ oriri cœpit.

Pĕrmitis, e. πάνυ μείλιχος, vel μαλακός. Gal. *Fort doux.* Ital. *Molto benigno.* Germ. Gantz milt. Hisp. *Muy cortes y dulce.* Angl. *Very myld and meek.* Valde mite, & perfectè maturum ſignificat. Col *lib.* 12. *c.* 41. Et integra mala dulcia granata, quæ Punica vocantur, & ſorba non permitia diuiſa exemptis ſeminibus.

Pĕrmitto, is, longe mitto, incito. Eſt & Concedo, ſiue tolero. { הניח *hinniach.* ἐάω. Gall. *Permettre, & laiſſer faire, donner congé.* Ital. *Permettere, concedere.* Germ. Nachlaſſen, oder zulaſſen, geſtatten. Hisp. *Permitir y conſentir.* Angl. *To ſuffer, to giue leaue* } Cicer. 1. *Tuſcul.* Præclarè id quidem, qui & amico permiſerit, & ſe oſtenderit, de hoc toto genere nihil laborare. ¶ Interdum dedo, ἐπιτρέπω, ἐγχειρίζω, παραδίδωμι, ἐνδοῦναι. Curt *lib.* 1. Sexaginta dierum inducias pacti, vt niſi intra eos auxilium Darius ipſe miſiſſet, dederent vrbem. poſtquam nihil inde præſidij mittebatur, ad præſtitutum diem permiſere ſe regi. Æquè autem dicitur, & Permittere ſe fidei alicuius, & permittere ſe in fide. Cæſ. 2. *bell. Gall.* Se, ſuáque omnia in fidem, atque poteſtatem populi Romani permittere Liu *lib.* 6. *d.* 4. Permittere ſe in fidem. Et *lib.* 10. *d.* 4 In ditionem ſe permittere. Et. *lib.* 2. *d.* 5. Permitti in fidem. Idem 7. *ab Vrbe*, Nos ipſos noſtraque omnia cognitæ permittimus fidei. Sueton *in Galba cap.* 14. Permittere ſe alicui abutendum. Idem *in Tiber. cap* 10 Permittere minimum fortunæ. Senec. *cap.* 6. *de conſol. ad Mart.* Permittere nauim tempeſtati. Idem *cap* 8. *ibidem.* Multum intereſt vtrum tibi permittas mœrere, an imperes. Quintilian. Permittunt ſe libero cœlo aues. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Si alius quod decreto facere. C. Tibi permittimus. (de arbitrio.) Tibull *lib.* 4. Effuſas habenas equo tardo permittere. ¶ Item, cum præpoſitione ad. Gell. *cap.* 15. *lib.* 6. Permittere ſe ad famam rei alicuius. ¶ Interdum immitto, incito. ἐφίημι. Liu. 3. *ab Vrbe*, Concitant equos, permittúntque in hoſtem. Iterum *lib.* 10. *bell. Punic. & lib.* 10. *d.* 4 Siſenna *lib.* 3 *ad Nonium.* Et inde equum concitatum princeps ad hoſtium permiſit aciem. ¶ Interdum præcipito, καθίημι. Idem *lib.* 4. Multa præmiſſis armis ex ſummo ſe permitterent. ¶ Interdum committo. Saluſtius, Ea poteſtas per Senatum more Romano magiſtratui maxima permittitur. Idem, M. Petreio legato exercitum permittit. ¶ Eſt etiam permittere idem quod tranſmittere. Colum. *lib.* 8. *cap* 8. Hoc genus caſei poteſt etiam trans maria permitti.

Pĕrmittitŭr, impersonale. Plin. *lib.* 4. *cap.* 24. Si coniectare permittitur, haud multum ore deerit Græcorum opinioni & longitudinis ab Agrippa traditæ.

Pĕrmiſſŭs, a, um, participium. { συγκεχωρημένος, ἐπιτραπείς. Gall. *Permis.* Ital. *Permeſſo* Germ. Nachgelaſſen. Hisp. *Permitido.* Ang. *Permitted, ſuffred.* } Cicer. *Planc. in Epiſt. ad Attic lib.* 16. Quibus ex lege & Senatuſconſulto permiſſum erat vt de Cæſaris actis cognoſcerent. Lucan *lib.* 1.

Pontifices ſacri, quibus eſt permiſſa poteſtas.

Pĕrmiſſŭs, us, ui, nomen in ſingulari numero, quartæ declinationis: in plurali ſecundæ. { רשיון *riſiô in* συγχώρησις. Gall. *Permiſſion, congé.* Ital. *Permiſſione, conceſſione.* Germ. Nachlaſſung, erlaubnuß, geſtattung, vergönnung Hisp. *Permiſſion.* Angl. *Permiſſion or ſufferance.* } Permiſſa, orum. Cicer. 1. *Offic.* Quum enim Annibalis permiſſu exiſſet è caſtris, rediit paulo pòſt. Tacit *lib.* 2. Vetitis, niſi permiſſu, ingredi Senatoribus.

Pĕrmiſſio, nis, Permiſſus nomen. { רשיון *riſchiôn.* συγχώρησις, ἄφεσις. } Liuius *lib.* 37. Aut ex ſumma pecunia demerent, aut permiſſionem extra ciuium corpora fieri iuberent. Idem *lib.* 7. *d* 4. Permiſſio, deditio. ad Herennium *lib.* 3. Plus valet permiſſione ſanctio. Eſt & permiſſio figura Rhetorum Lib 4. *ad Herennium*, Permiſſio eſt cùm oſtendimus in dicendo, nos aliquem rem totam tradere, & concedere alicuius voluntati.

Pĕrmŏdĕſtŭs, a, um, Admodum modeſtus. { ἄγαν κόσμιος, λίαν ἐπιεικής. Gall. *Fort modeſte.* Ital. *Molto modeſto.* Germ. Gar züchtig. Hisp. *Muy modeſto y templado* Angl *Very modeſt and demuere.* } Tacit. *lib.* 1. Verba edicti fuere pauca, & ſenſu permodeſto. Cicer. *ad Att. lib.* 4. Satis enim acutus, & permodeſtus, ac bonæ frugi.

Pĕrmodicus, a, um, Vnde permodice, aduerbium Col. *lib.* 5. *c.* 11. Permodice fundito. hoc eſt, valde parum. { ὀλίγον, ἄγαν. Gall. *Fort peu.* Ital. *Pochiſſimo.* Ger. Gar wenig. Hisp. *Muy poco.* }

Pĕrmŏleſtus, a, um, Vehementer moleſtus. { ὁ πάνυ χαλεπός, λίαν ὀχληρός. Gall. *Fort faſcheux, fort moleſte.* Ital. *Molto moleſto* Ger. Heftig vberlägen. Hisp. *Muy enfadoſo y peſado.* Angl. *Very greuous, that vexeth muche.* } Cic. *ad Att. lib.* 1. Atque hi (nolo enim te permoueri) non ſunt permoleſti: ſed tamen inſident & vigent, & nullius amantis conſilio, aut ſermone requieſcunt.

Pĕrmŏleſtè, aduerbium, Admodum moleſtè, admodum ægrè. { πάνυ χαλεπῶς, δυσχερῶς. Gall. *Fort faſcheuſement, auec grand ennuy & faſcherie.* Ital. *Moleſtiſſimamente.* Germ. Gar beſchwerlich oder verdrießlich. Hisp. *Muy enfadoſamente, con mucho enojo.* Angl. *Very greuouſlie.* } Cic. *ad Atticum lib.* 11. De Tetorio vicino tuo permoleſtè tuli quenquam prius audiſſe quam me.

Permolere, & molere etiam, καταλαφάναι obſcœnéque ſumantur. Horat. 1. *Serm. Sat.* 2.

Non alienas permolere vxores.

Plaut. *in Truculent.* meretriculis mollendus (ſic legend. non molliendus) rem coegit. Varro apud Non. Hic alius tibi .nolait ac depſit. Nam *depſere* etiam obſcœnum. Catull.

—— patrui prædepſuit (legitur malè *perdepſuit*) *ipſam vxorem.*

Sic μύλλειν apud Theocrit eſt ſubiicere, ὀχεύειν. Vnde *mullare* pro ſuere: & *mulles calcei.* Et ſubulones ſunt Pædicones, apud Auſon.

Lucilij vatis ſubulo, pullipremo.

Pĕrmŏveo, es. Vehementer moueo, commoueo. { הרגיז *hirgiſch.* ἐξίστημι. Gall *Fort s'emouuoir.* Ital. *Mouere grandemente* Germ. Erwegen bewegen. Hisp. *Mucho mouer.* Angl. *To moue greatlie.* } Cicer. 5. *Verr.* Quòd ſi quis ſociorum incommodis minus mouetur, ſi quem aratorum fugæ, calamitates, exilia, ſuſpendia denique non permouêt. Cæſ. 1. *bell. Gall.* His rebus adducti, & autoritate Orgentorigis permoti, conſtituerunt ea quæ ad proficiſcendum pertinerent, comparare. Cicer. *in Orat.* Miſeratione mens iudicum permouenda eſt.

Pĕrmōtŭs mente quaſi de mente motus, inſanus, de mentis ſtatu deiectus. { משגע *meſchugha.* ἐκστατικός. Gall. *Qui eſt mis hors de ſon entendement, hors du ſens* Ital. *Cauato di ſentimento, impazzito.* Germ. Von ſinnen gebracht, dem die vernunfft entwegs iſt. Hisp. *Loco, fuor ſeſo.* Angl. *Moued, ſtere vp, enraged.* } Cic. 1. *de diuin.* Quod maximè contingit aut dormientibus, aut mente permotis.

Pĕrmōtio, nis, verbale. { רעש *raſch.* ταραγμὸς, κίνησις. Gal. *Eſmotion, eſmouuement.* Ital. *Smouimento.* Germ. Bewegung. Hisp. *Mouimiento, obra de mucho mouer.* Angl. *A mouing and ſtirring vp.* } Cicer. 4 *Academ.* Mediocritates illi probabant, & in omni permotione naturalem volebant eſſe quendam modum. Idem 2. *de diuinat.* Mentis permotione magis, quam natura hæc ſentimus. Permotio & Conciliatio, contraria. Idem 2 *de Orat.* Illa autem quæ aut conciliationis cauſa leniter, aut permotionis vehementer aguntur, contrariis commotionibus auferenda ſunt, vt odio, beneuolentia, miſericordia, inuidia tollatur.

Pĕrmulceo, es, Lenio, mollio, mitigo, leniter attrecto. { הרגיע *hergîah* החליק *hechelik.* καταψάω, καταψήχω. Gall. *Galonner & trotter en amignotant, fort flater.* Ital. *Mitigare, ammolire.* Germ. Beſenfftigen, erweitern, höfiſchlich ſtreichen. Hisp. *Mucho halagar.* Angl. *To mittigat or appeaſe, to touch ſoftelie or to ſtraike* } Cicer. Concione Metelli permulſa atque recreata Saluſtius *lib.* 4. *hiſt.* Dein lenita iam ira, poſtera die liberalibus verbis permulſi ſunt. Cicer. *de ſenectute*, Præterita enim ætas, quamuis longa, quum effluxiſſet, nulla conſolatione permulcere poſſet ſtultam ſenectutem. Ouid. 4. *Faſt.*

Térque manu permulſit eum, tria carmina dixit.

Senec. *cap.* 6. *de conſol. ad Mart.* Non permulceo te (ſup. blanda conſolatione.) Liu *lib.* 9. *d.* Permulcere iram. Celſ. *lib.* 4. *cap. vlt.* Corpus permulcere vnctis manibus. Cic. *in Orat.* Sonus & numerus permulcent aures. Gell. *c.* 11. *lib.* 1. Permulctus animus ſono.

Pĕrmultus, a, um, Valde multus { πάμπολυς. Gall. *Beaucoup.* Ital. *Molto aſſai* Ger. Faſt vil Hisp. *Muy mucho.* Angl. *very much or very many.* } Cic. 4. *Acad.* Ad has viſiones inanes Antiochus quidem & permulta dicebat. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 5.

Campanum in morbum in faciem permulta iocatus.

Pĕrmultō, aduerbium. { πάμπολυ. Gall. *Beaucoup.* Ital. *Molto.* Ger. Gar vil. Hisp. *Muy mucho.* Angl. *Very much or greatlie.* } Cicer 2. *de diuinat.* Præſertim quum Chryſippus Academicos refellens permultò clariora, & certiora eſſe dicat quæ vigilantibus videantur, quam quæ ſomniantibus.

Pĕrmultŭm, aliud aduerbium. Cicer. 1. *Offic.* Sed in omni iuſtitia permultùm intereſt, vtrùm perturbatione aliqua animi (quæ plerunque breuis eſt, & ad tempus) an conſultò & cogitato fiat iniuria.

Pĕrmundŭs, a, um, Valde mundus. { ὁ πάνυ καθαρός Gal. *Fort net.* Ital. *Molto mundo.* Ger. Gantz ſauber vnd rein. Hisp. *Muy limpio.* Angl. *Very cleane.* } Varro 3. *de re ruſtic. cap.* 7 Permundæ ſunt enim hæ volucres de columbis.

Pĕrmūnio, is. Valde munio, munimentum abſoluo. { בצר *bitſſér.* ἀνοχυρόω. Gall. *Fortifier.* Ital. *Fortificare.* Germ. Wol verſehen oder beſeſtigen. Hisp. *Fortalecer.* Ang. *To fortifie.* } Liu. 10. *belli Punici*, Et quæ munimenta inchoauerat permunit. Tacitus *lib.* 5. Locáque opportuna permuniuit.

Pĕrmūnitus, a, um, participium, Valde munitus. { מבצר *mebutſſár.* διαχυρωθείς, ὀχυρός. Gall. *Fortifié.* Ital. *Fortificato* Germ. Wol beſeſtiget vnd bewart Hisp. *Fortalecido.* Ang. *Fortified.* } Liu. 7. *ab Vrbe*, Priuernates quum ante mœnia ſua caſtris permunitis conſediſſent, vocatis ad concionem militibus, &c.

Pĕrmūto, as. Muto, commuto. { המיר *hemir* החליף *hecheliph.* ἀμείβω, ἀλλάσσω. Gal. *Eſchanger, troquer.* Ital. *Mutare, cambiare, permutare* Ger. Verwandlen, abenderen, verwechſlen. Hisp. *Mudar, permudar.* Ang. *To change* } Cic. *in Catil.* Si Catilina ſententiam permutauerit Idem 1. *Offic.* Effectúmque, vt dando & accipiendo, & permutandis facultatibus nulla re egeremus. ¶ Permutare pecuniam, eſt curare vt per trapezitam, aut argentarium alio in loco reddatur Idem *lib.* 1. *Epiſt.* An ſe curaſſe vt cum quæſtu, populi pecunia permutaretur. ¶ Permutare Rempublicam, pro perturbare. Idem 3. *de legibus*, C. verò Gracchus ruinis & ciuilibus quas ipſe ſe proieciſſe in forum dixit, quibus digladiarentur inter ſe ciues, nónne omnem Reipublicæ ſtatum permutauit? Quis non videt corruptum Ciceronis locum a Calepino eiúſque concinnatore adductum? Rutinis & ſiccis alii legunt. Quàm rectè docti viderint. Feſtus ita diſtinguit inter commutare & permutare, vt permutari propriè id dicatur, quod ex alio loco in alium transfertur: commutari verò, quum aliud pro alio ſubſtituitur, quam tamen differentiam fatetur etiam ſua ætate fuiſſe confuſam ¶ Legitur interdum permutare pro emere, quod ante emptionem introductam, & ante æs ſignatum non emerent, ſed rem cum re permutarent. Plin. *lib.* 11. *cap.* 8. Singulis millibus permutantibus congios penè binos. Idem *lib.* 9. *cap* 55. Qui cœmit triumphalibus Cæſaris Dictatoris ſex millia numero murænarum mutuo appendit: nam permutare quidem pretio noluit, aliave merce. ¶ Permutare inter manus, ſiue traiicere inter manus. Celſ. *lib.* 7. *cap.* 16. Permutatis inter manus acubus. Inſra acubus ſemper inter manus eiectis. Sæpè ſic ſeipſum expoſuit, ſimul vtraque

parte traiecta permutandæ acus inter manus ſunt, vt ea ſit in dextra, quæ fuit in ſiniſtra, ea veniat in ſiniſtram quæ dextra continuit.

Permūtātio, nis, Commutatio, varietas. { תמורה *temurāh.* διαμειψὶς, ἡ διάμειψις. GALL. *Eſchange, changement.* ITAL. *Cambio, permutatione.* GERM. Ein verenderung/abwechßlung. HISP. *Cambio.* ANGL. *A changing.* } Cic. *in Parad.* Quanti eſt æſtimanda virtus, quæ nec eripi, nec ſurripi poteſt: neque naufragio, neque incendio amittitur: nec tempeſtatum, nec temporum permutatione mutatur.

Pernă, æ, a pede, vel a Græco πτέρνα. { GAL. *Pié, ou iambe de porceau, iambon.* ITAL. *Preſciutto.* GERM. Ein ſchinckham. HISP. *El pernil de tocino.* ANG. *A peſtell of a porke.* } Dicuntur autem pernæ tam priores, quam poſteriores coxæ porcinæ ſalitæ, cum toto pede: quas Martialis petaſones appellat. Plin. *lib. 8. cap.* 51. Caſtrantur fœminæ ſic quoque vti cameli, poſt biduũ inediam ſuſpenſæ pernis prioribus. Plaut. *Curc. ſcen.* 3. *a.* 2. Pernam, abdomen, glandium, ſuis. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Pernam, callum, glandium, ſumen. Idem *Menach. ſc.* 3. *a.* 2. Sinciput, Lardum, pernam, aut ſinciput. Iterum *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Iube præſtinatum abire pernam & ophthalmiam. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Pernis auxilium feram, &c. Apud antiquos, teſtibus Nonio & Feſto, perna pedem ſignificabat: (quo vocabulo Hiſpani nunc vulgò vtuntur) vnde & Compernes dicuntur qui longis ſunt pedibus, genibuſque plus æquo coniunctis. ¶ Ab huius pernæ ſimilitudine, piſcis quoque genus perna dicitur, ex concharum genere, circa Pontias inſulas frequentiſſimum, quod ſtat veluti ſuillo crure longo in arena defixus. vide Plin. *lib.* 32. *cap.* 11. Perna etiam in arboribus dicitur. Idem *lib.* 18. *cap.* 10. Auulſiſque arboribus ſtolones viuere. Quo in genere & cum perna ſua auelluntur, partémque aliquam è matris quoque corpore auferunt ſecum fimbriato corpore.

Pernăuĭgo, as, eſt per totum aliquem tractum nauigo. { διαπλέω. GAL. *Nauiger tout le long d'un lieu.* ITAL. *Nauigare tutto un viaggio.* GER. Durchſchiffen. HISP. *Nauegar haſta el cabo.* ANG. *To ſayle ouer all.* } Plin. *lib.* 2. *c.* 67. Sub eodem ſidere pars tota vergens in Caſpium mare pernauigata eſt Macedonum armis.

Pernĕcĕſſārĭus, a, um, admodum neceſſarius: vt, Tempus perneceſſarium, quo maximè oportet aliquid fieri. { ἀναγκαιότατος, ἀναγκαιότατος. GAL. *Fort neceſſaire.* ITAL. *Molto neceſſario.* GERM. Hoch notwendig. HISP. *Muy neceſſario.* ANGL. *Very neceſſarie.* } Cicer. *ad Atticum lib.* 5. Non eſſe Romæ meo tempore perneceſſario, ſubmoleſte fero. ¶ Perneceſſarius, valde coniunctus & propinquus, πάνυ οἰκεῖος, ἐπιτήδειος. Idem *pro Flacco*, Contendiſſe a Lælio paterno amico, ac perneceſſario, vt hunc hoc iudicio accerſeret.

Pernĕgo, as. Vehementer, vel omnino nego. { ἀπαρνέομαι. GAL. *Renier fort & ferme.* ITAL. *Negare del tutto.* GERM. Verlaugnen/beſtig laugnen. HISP. *Mucho ò del todo negar.* ANG. *To denie vtterlie.* } Terent. *in prologo Eunuch.* —ſed eas fabulas factas priùs Latinas ſciſſe ſeſe, id vero pernegat. Plaut. *Menach. ſc.* 4. *a.* 2. Hercle opinor pernegari non poteſt. Tibull. *lib.* 1. *Eleg.* 6.

Sic etiam de me pernegat illa viro.

Item, Quæ vides, ea pernegat. Plaut. *Menach. ſc.* 2. *a.* 4. Tu negas? Sup. Pernego. Idem *Amphitr. ſc.* 4. *a.* 4. Pernegabo atque obdurabo. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Item, Vbi tibi creditum quod ſit tibi datum eſſe pernegans. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 3. Cur negas? L. Pernego. Idem *Aul. ſc.* 7. *a.* 4.

Pernĕgātur, impersonale. Cic. 6. *Verr.* Itaque illo tempore, ac primo iſtius aduentu negatur.

Pernĭcĭes, ei, & antiquè pernicii in genitiuo: ſic dii, pro diei: & facii pro faciei, acii, pro aciei, &c. dixerunt veteres. vt docet Gell. *cap.* 14. *lib.* 9. mors, interitus, exitium, a perneco, as. neco autem a nex, necis: { אבדן *edān* ὄλεθρος. GALL. *Mort & deſtruction, endommagement pernicieux.* ITAL. *Morte, rouina.* GERM. Ein verderbnus: tödtlicher ſchad. HISP. *Muerte y deſtruction.* ANG. *Death great, domage, deſtruction.* } Nonius, Pernicies, periculum, exitium. Terent. *in Adelph.* Leno ſum, fateor, pernicies communis adoleſcentum. Sic Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Pernicies adoleſcentum. (Leno) Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Pernicies, (de Lena & meretrice.) Idem *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Egredere heuſis pernicies ex ædibus.

Pernĭcĭālis, quod perniciem affert, exitialis, pernicioſus. { ὀλέθριος. GAL. *Pernicieux mortel.* ITAL. *Ch'apporta morte o ruina.* GERM. Verderblich/tödtlich. HISP. *Coſa que mata o deſtruye.* ANGL. *Pernicious, That bringeth death or deſtruction.* } Plin. *lib.* 24. *cap.* 1. Pernicialia braſſicæ cum vite odia: Perniciales morbi, exitiales. Liu. *lib.* 17. Eo anno peſtilentia grauis incidit per vrbem agróſque, quæ tamen magis in longos morbos, quam perniciales euaſit. Plin. *lib.* 15. *c.* 18. Cato perniciali odio Carthaginis flagrans.

Pernĭcĭābĭlis, Ad necem omnia & interitum trahens. { ὀλεθροφόρος. GAL. *Pernicieux, mortel.* ITAL. *Pernicioſo, coſa di morte.* GERM. Gantz ſchädlich/zum verderben reichend. HISP. *Coſa que mata ò deſtruy.* ANGL. *Pernicious deadlie.* } Quintus Curtius *lib.* 7. Multos exanimauit rigor niuis inſolitus, multorum exuſſit pedes, plurimorum oculis præcipue perniciabilis fuit. Tacit. *lib.* 4. Id perniciabile reo.

Pernĭcĭōſus, a, um, Pernicialis, exitialis { ὀλέθριος. GAL. *Pernicieux, mortifere.* ITAL. *Pernicioſo, mortifero.* GERM. Tödlich/verderblich/das mertlichen nachtheil bringt. HISP. *Coſa que mata o deſtruye.* ANGL. *Pernicious, deadlie.* } Cic. 1. *de inuentione*, Is inutilis ſibi, pernicioſus ciuis patriæ altus. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 7.

Obſequium ventris mihi pernicioſus eſt, cur?

Cic. *antequam iret in exilium*, Quæ tamen omnia tam non ſunt tam calamitoſa quòd mihi ſunt ſubeunda, quam pernicioſa quod in Rempublicam ſunt introducta. Ouid. 1. *Triſt.*

Numina cultori pernicioſa ſuo.

Sic idem *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.* Auctori pernicioſa ſuo carmina.

Pernĭcĭōsē, a ſuperlatiuo, Damnosè, exitialiter. { ὀλεθρίως, ἐπιβλαβῶς. GAL. *Pernicieuſement.* ITAL. *Pernicioſamente.* GERM. Schädlich verderblich. HISP. *Matando o deſtruyendo.* ANG. *Perniciouſlie.* } Plin. *lib.* 17. *cap.* 22. Sic pernicioſe luxuriat. Cic. *de legibus*, Quo pernicioſius de Republica merentur vitioſi principes, quod non ſolum vitia concipiunt ipſi, ſed ea infundunt in ciuitatem.

Pernīcĭtas, Velocitas. { קל *kal* מהירות *meherāh.* ὠκύτης. GAL. *Legereté, ſoudaineté, viſteſſe.* ITAL. *Velocità.* GERM. Schnelle/geſchwindigkeit. HISP. *Ligereza.* ANGL. *Swiftneſſe ſpeed haſtineſe.* } Plin. *lib.* 7. *c.* 2. Alibi cauda villoſa homines naſci pernicitatis eximiæ. Liu. 9. *ab Vrbe*, Pernicitas pedum inerat, quæ cognomen etiam dedit. Tacit. *lib.* 18. Adempta equorum pernicitate. Plaut. *Menach. ſc.* 2. *a.* 5. Pernicitas deſerit. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Equi facite in flexu ſit pedum pernicitas.

Pernĭgĕr, a, um. adiect. Valde niger. { ὁ λίαν μέλας, ὑπέρμελας. GAL. *Fort noir.* ITAL. *Molto nero.* GERM. Gar ſchwartz. HISP. *Muy negro.* ANGL. *Very black.* } Plaut. *Paenu.* Specie venuſta, ore paruo, atque oculis pernigris.

Pernĭmĭum, aduerbium Nimiò, plus ſatis. { ὑπερμέτρως, ὑπὲρ τὸ μέτρον. GALL. *Par trop plus qu'il ne faut.* ITAL. *Molto troppo.* GERM. Gar zu viel. HISP. *Muy demaſiadamente.* ANGL. *To much.* } Terent. *Adelph.* nimium inter vos Demea, (Ac non quia ades præſens, ideo hoc) pernimium intereſt.

Pernĭo, nis, morbus pedum ex nimio frigore proueniens, & calcaneum infeſtans præcipuè. { χίμετλον. *Vne engelure aux mains ou aux pieds, vne mule au talon* ITAL. *Pedignone.* GERM. Ein geprüſten der verſen an füſſen ſo von groſſer kelte herkompt. HISP. *Sauañon* ANGL. *A kibe.* } Plin. *lib.* 20. *cap.* 3. Rapum domeſticum, perniones feruens impoſitum ſanat, & crudum tuſum cum ſale prodeſt cuicunque vitio pedum.

Pernĭuncŭlus, diminutiuum. χιμέτλιον. Idem Plin. *lib.* 26. *c.* 11. Perniunculos curat & cotyledon cum axungia.

PERNIX, icis, a Pernitor, tis, Laborioſus, celer, qui multum nititur, & diu in re aliqua perſeuerat. { קל *kal* מהיר *mahir.* ποδώκης. ἐπίπονος, φιλόπονος. GALL. *Laborieux, viſte, prompt, leger.* ITAL. *Laborioſo, leggiero, pronto perſeuerante.* GERM. Arbeitig/oder arbeitſam wenig. HISP. *Trabajador, ligero.* ANGL. *Quicke ſwift and ſpeedie.* } Virg. 3. *Georg.*

——— & inter

Dura iacet pernix inſtrato ſaxa cubili.

Horat. *lib.* 1. *Carm.* Pernicis vxor Appuli. Plaut. *Pſ. ſc.* 7. *a.* 4. Quàm videſis pernix eſt. Aliquando ſumitur pro celeri. Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

———pedibus celerem & pernicibus alis.

Pernĭcĭtĕr, aduerb. Celeriter. { ὠκέως, ταχέως. GALL. *Legerement, promptement* ITAL. *Leggiermente, ſpeditamente, prontamente.* GERM. Schnelliglich. HISP. *Ligeramẽte y preſtamente.* ANGL. *Quickelie, ſpeedelie.* } Plin. *lib.* 8. *c.* 14. Vt ſuperuolantes quamuis alte perniciterque, alites hauſtu raptas abſorbeant. Liu. *lib.* 16. Et vehi poſt ſeſe, & deſilire perniciter, vbi datum ſignum eſſet. Plaut. *Amphit.* Alterum altera apprehendit eos manu perniciter.

Pernōbĭlis, e, Admodum nobilis. { ὑπερευγενής, ὑπερένδοξος. GALL. *Fort noble.* ITAL. *Molto nobile.* GERM. Faſt edel oder berümpt. HISP. *Muy noble.* ANG. *Very noble.* } Cicer. 6. *Verr.* Nam tum ipſa fuit egregie facta, tum epigramma Græcum pernobile inciſum habuit in baſi.

Pernocto, vide *Pernox*.

PERNOSCO, is, Perfectè noſco. { הכיר *hcchir.* διαγινώσκω, ἀκριβῶς εἰδέναι. GAL. *Cognoiſtre parfaitement.* ITAL. *Cognoſcere perfettamente.* GERM. Wol kennen/eigentlich vnd volkommenlich kennen. HISP. *Mucho conocer.* ANG. *To knowe perfitlie.* } Plaut. *Merc.* Vbique amici qui infideles ſient, nequeas pernoſcere. Terent. *Andr.* Non ſatis me pernoſti etiam qualis ſim, Simo. Cic. *de Fato*, Qui ſe profitebatur hominum mores naturaſque ex corpore, oculis, vultu, fronte pernoſcere. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 4.

Eſt operæpretium duplicis pernoſcere iuris

Naturam.

Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Vt matronarum facta pernoſcit probè.

Pernōteſco, is, ere, vide Pernotuit impersonale, pro Perfectè & certò cognitum eſt. Tacit. *lib.* 14. Atque vbi incolumem eſſe pernotuit.

PERNOX, ctis, generis omnis, Per totam noctem durans. { παννύχιος, ἄγρυπνος. GALL. *Qui dure toute la nuict.* ITAL. *Che dura tutta la notte.* GERM. Durchnächtig oder vbernächtig. HISP. *Coſa que dura toda la noche.* ANGL. *That indureth all the night.* } vnde pernox vigilia dicitur, quæ per totam noctem continuatur. Gell. *lib.* 2. *cap.* 1. Stare ſolitus Socrates dicitur pertinaci ſtatu perdius atque pernox, a ſummo lucis ortu, ad ſolem alterum orientem, inconniuens, immobilis, iiſdem in veſtigiis, & ore, atque oculis eundem in locum directis, cogitabundus, tanquam quodam ſeceſſu mentis atque animi facto a corpore. Sic Luna pernox dicitur, quum per totam noctem lucet. Plin. *lib.* 2. *cap.* 9. Creſcens ſemper, aut ſeneſcens, & modò curuata in cornua, modò ex æqua portione diuiſa, modò ſinuata in orbem, maculoſa eadémque ſubitò prænitens, immenſa orbe pleno, ac repentè nulla, alias pernox, aliàs ſera & parte diei lucem Solis adiuuans, deficiens, & in defectu tamen conſpicua. Liu. *lib.* 5. *ab Vrbe*, Prœliumque ante lucem (ſed luna pernox erat) commiſſum eſt, & haud incertius diurno prœlium fuit.

Pernocto, as, Noctem totam aliquo in loco tranſigo. { לן *lan.* διανυκτερεύω, παννυχίζω. GAL. *Demeurer toute la nuict, paſſer la nuict.* ITAL. *Star di notte, paſſare tutta la notte in vna impreſa.* GERM. Vbernacht ſein/durch die gantze nacht etwan ſein/die nacht verſchleiſſen. HISP. *Durar toda la noche.* ANGL. *To tary or paſſe the night.* } Terent. *in Adelph.* Sed ſi hic pernocto, cauſæ quid dicam Syro? Idem *in Hecyr.* Nam negabas nuptam filiam te tuam poſſe pati cum eo qui meretricem amaret, & pernoctaret foris. Cic. *pro Cluentio*, Quum eſſet adoleſcens apud mulierculam quandam, atque ibi pernoctaret, id eſt, per totam noctem moraretur. Idem *pro Archia*, Adoleſcentiam agunt, ſenectutem oblectant, ſecundas res ornant, aduerſis perfugium atque ſolatium præbent, delectant domi, non impediunt foris, pernoctant nobiſcum, peregrinantur, ruſticantur. Idem *pro domo ſua*, Propter inopiam tecti in foro pernoctans. id eſt, dormiens, ſiue per totam noctem morans. Pomponius, Pernoctare extra vrbem dicitur, qui nulla parte noctis in vrbe ſit. ¶ Compoſitum item Abnocto, quod ſignificat per noctem, ſiue noctu abſum, de quo vide ſupra ſuo loco.

Pernŭmĕro, as, are, Numero, recenſeo, enumero. { ספר *ſipper.* καταριθμέω. GALL. *Conter acheuer denombrer.* ITAL. *Annouerare.* GERM. Gar zelen. HISP. *Contar.* ANG. *To recken to the end.* } Plaut. *Epid.* Age, age, abſolue, atque argentum numera, ne comites morere. Pernumeratum eſt. Catul. *ad Lesbiam Epigr.* 7. Quæ nec pernumerare curioſi poſſint.

Liu.

Liu. *lib.* 28. Paucos moratus dies, dum imperatam pecuniam Illergetes pernumerarent. Idem 7. *ab Vrbe*, Sortem auam ferte, de capite deducite quod vſuris pernumeratum eſt: iam nihilo mea turba quàm vllius conſpectior [illegible]

PĒRO, nis, genus calceamenti ruſtici ex corio crudo, contra niues, imbréſque, & frigora. Romani ciues iis antiquitus vtebantur. [illegible]. GAL. *Guestres ou triquehouſes.* ITAL. *Buoſega.* GERM. Ein bundtſchuch. HISP. *Abarca calçado de cuero crudo.* ANG. *A high ſhooe of rawe leather called aſtert vp.* } Iuuen. *Satyr.* 14. quem non pudet alto per glaciem perone tegi. Virg. *lib.* 7. priſcos Latinos perone in bellis vſos oſtendit. veſtigia nuda ſiniſtri Inſtituère pedis, crudus tegit altera pero. Budæus, Perones, tibialia ſunt laxa, quibus noſtrates ruſtici vtuntur: ſic dicta (vt arbitror) quòd peræ modò ſint informia. Peram autem veteres appellabant ſacculum ex aluta à collo ad lumbos dependentem.

Perōnatus, a, um, Peronibus calceatus. { [illegible] } Perſius *Satyr.* 11.

Nanum ſi poſcat ſibi peronatus arator.

Pero, [illegible]. Nelei filia ex Chloride filia Amphionis, ſoror Neſtoris & Periclymeni, eximia pulchritudine: quam quum multi certatim proci vxorem ſibi depoſcerent, Neleus qui id temporis irreconciliabili odio ab Hercule diſſidebat, negauit ſe cuipiam illam deſponſurum, niſi priùs boues Herculis abactos ad ſe adduxiſſet. Vide Homerum. 11. *Odyſ.*

Pĕrobſcūrus, a, um, Valde obſcurus. { [illegible] } GALL. *Fort obſcur.* ITAL. *Molto obſcuro.* GERM. Gar finſter oder dunckel. HISP. *Muy oſcuro.* ANGL. *Very dark and obſcure.* } Cic. 1 *de nat. deor.* Tum perdifficilis Brute (quod tu minimè ignoras) & perobſcura quæſtio eſt de natura deorum.

Pĕrodiōſus, a, um. Valde odioſus. { [illegible] } GALL. *Fort odieux.* ITAL. *Molto odioſo.* GERM. Gantz häſſlich. HISP. *Muy odioſo.* ANG. *Very odious or hated.* } Cicer. *ad Attic. lib.* 10. Crebrò refricat lippitudo, non illa quidem perodioſa, ſed tamen quæ impediat ſcriptionem meam.

‖ Perogigamus, qui admittit, vt ſaliat equam, eo enim adiuuante equa alligata celeriùs admittitur. Varr. ‖

PEROLEO, es. Valde oleo. { [illegible] } GAL. *Sentir fort, rendre vne forte odeur.* ITAL. *Odorare molto.* GERM. Starck ſchmecken. HISP. *Mucho oler.* ANGL. *To haue a ſtrong ſauour.* } Lucil. *lib.* 10.

Quis totum ſic corpus iam peroleſſe biſulcis.

‖ Peroleſſe, peroleuiſſe Lucil. ‖

PĔROPPŌRTVNVS, a, um. Valde opportunus { [illegible] } GALL. *Fort opportun, fort à propos.* ITAL. *Molto opportuno.* GERM. Gantz komlich vnd wolgelägen. HISP. *Coſa con mucha ſazon o tiempo.* ANGL. *Very fitte for the purpoſe.* } Cic. 2. *de Orat.* Sed tamen defeſſus iam labore, atque itinere diſputationis meæ, requieſcam in Cæſaris ſermone, quaſi in aliquo peropportuno diuerſorio.

Pĕrŏppōrtūnē, aduerbium, valde opportunè. { [illegible] } GAL. *Fort opportunément, fort bien à poinct.* ITAL. *Opportuniſſimamente, molto à tempo.* GERM. Gantz komlich/eben zur gelägnen zeit. HISP. *Con mucha ſazon o tiempo.* ANGL. *In very good ſeaſon.* } Cicer. 7. *Verr.* Peropportunè fortuna te obtulit. Liu. 1. *ab Vrbe*, Peropportunè ad præſentis quietem ſtatus, &c.

Pĕrŏpŭs eſt, pro Valde opus eſt. { [illegible] } GALL. *Il eſt grand beſoin, il eſt fort neceſſaire & requis.* ITAL. *E molto neceſſario.* GERM. Gennlich von nöten. HISP. *Es mucho neceſſario.* ANGL. *Very neceſſarie and need fulle.* } Ter. *in Andr.* Sed nunc peropus eſt aut hunc cum ipſa, aut me aliquid de illa aduerſum hunc loqui.

Pĕrōrĭgā, æ, qui equos admittit. { [illegible] } GAL. *Celuy qui fait ſaillir vne iument à vn cheual, vn haraſſier, le maiſtre du haras.* ITAL. *Chi ha cura di far coprire il cauallo ſupra la canalla, armentiero di caualle.* GERM. Der die ſtuten zuführt das ſie von den hengſten geritten werden. HISP. *El yeguerizo, que echa garañon.* ANGL. *That letteth horſes and mares do the act of generation.* } Varro *lib.* 2. *de re ruſtic. cap.* 7. Perorigam enim appellatur quiſquis admittit, eo enim adiuuante equa alligata celeriùs admittitur, neque equi ſtultra cupiditate impulſi ſemen mittant. Et *paulo poſt*, Quum equus matrem vt ſaliret adduci non poſſet, vt eum capite obuoluto perorigа adduxiſſet, & cœpiſſet matrem inire, quum deſcendenti velum dempſiſſet ab oculis, ille impetum fecit in eum, ac mordicus interfecit. Et Plin. *lib.* 8 *c.* 42. In manuſcriptis codicibus legitur *prorıga*, i. prurigo, qui admiſſarios ad veneris pruritum prouitat.

PĔRŌRNO, Valde orno. { [illegible] } GALL. *Fort orner.* ITAL. *Ornare molto.* GERM. Wol zieren. HISP. *Mucho ornar y afeytar.* ANGL. *To mak very trimme.* } Tacit. *lib* 16. Detraheret potius ſenatus, quàm perornauiſſet infamiam tanti flagitij.

Pĕrornatus, participium, ſeu nomen ex participio. { מפואר *mephoár.* [illegible] } GALL. *Fort orné.* ITAL. *molto ornato.* GERM. Wol gezier oder gar zierlich. HISP. *Muy ornado.* ANG. *Very trimme.* } Cic. *de clar. Orat.* Craſſus in dicendo & perornatus & breuis.

PĔRŌRO, as, Orationem finio, orationem ad exitum duco, abſoluo, finem dicendi facio. { [illegible] } GAL. *Faire fin à ſon oraiſon.* ITAL. *Concludere.* GERM. Außreden/die red enden vnd beſchlieſſen/die beſchluſred thun. HISP. *Orar haſta el cabo, concluyer.* ANGL. *To mak an end of an oriſon.* } Compoſitum eſt ab Oro, quod ſignificat dico, vel orationem habeo. Cicer. *pro Quint.* Hæc tria quum docuero, perorabo. Idem 4. *Acad.* Quoniam ſatis multa dixi, eſt mihi perorandum. Idem 1. *de Orat.* Alii iubent antequam peroretur, ornandi, aut agendi cauſa digredi, deinde concludere ac perorare. ¶ Perorare orationem, eſt ſermonem ſuſceptum ſiue ſcribat quis, ſiue verba faciat, vſque ad finem ducere ſine vlla interruptione. Cicer. 1 *de Legib.* Video Platonem idem feciſſe, omnemque orationem eius de Legibus peroratam eſſe vno æſtiuo die, id eſt dialogum totum die vno æſtiuo peractum, inquit Budæus. Cicer. *pro Quint.* Quæritur, priore patrono cauſam defendente, nunquam perorari potuiſſe. ¶ Perorare, pro Affectus commouere. [illegible] Quintilian. *lib.* 6. *declam.* At iſta legem recitat, & in cadauere filii perorat: id eſt, indignationem commouet. ¶ Perorare non ſemper abſolutè, ſed etiam cum accuſatiuo ponitur: vt Perorare orationem. Perorare cauſam aliquam. Cicer. *pro Quintio*, Mihi perdifficile eſſe contra tales oratores non modò tantam cauſam perorare, ſed omnino verbum facere conari. ¶ Aliquando accuſatiuum habet cum præpoſitione, In. Plin. *lib.* 19. *cap.* 1. Eadem ætas, Neronis principatu ad Theſſalum tranſiliuit, delentem cuncta maiorum placita, & rabie quadam in omnis æui medicos perorantem. ¶ Perorare rem aliquam, interdum eſt eam in peroratione pertractare & de ea dicere. Cic. 5. *Verr.* De qua quum dixero, totum hoc crimen decumanum perorabo.

Pĕrōrātio, Dicendi finis & concluſio orationis. { [illegible] } GALL. *La fin ou concluſion d'vne oraiſon ou d'vn plaidoyé.* ITAL. *Concluſione d'vn parlare.* GERM. Ein beſchluſred. HISP. *La concluſion de la oracion.* ANG. *The concluſion or end of an oriſon.* } Cic. *de clar. Orat.* Extat eius peroratio, qui epilogus dicitur. Quintilian. *lib.* 4. *cap.* 6. At cum ille, qui plerìſque perorationibus petitur, fletus erumpit, non palam dicta ſententia eſt.

Peroſi, Plin. *lib.* 5. *cap.* 8. Populi Æthiopum in ſinu Mauritaniæ: qui, vt idem teſtatur *lib.* 6. *cap.* 30. quadrupedum ferarum modo vagi ſunt, carúmque viſceribus veſcuntur.

Pĕrōſus, a, um, ex per, & oſus, Exoſus, odio proſequens. { שנוא *ſoné.* [illegible] } GAL. *Qui hait fort.* ITAL. *Ch' ha in odio.* GERM. Gantz verhaßt/heſſtig haſſend. HISP. *Coſa que aborrece.* ANG. *That hatheth or enuieth much.* } Oſus autem participium eſſe puto verbi Odio, pro quo defectiuum odi manſit in vſu. Nam ſicut à prandio, pranſus ſum (quum tamen & prandi dicamus) ita & oſus ſum ab odio capimus, cuius loco nunc in vſu eſt odi præſentis & præteriti perfecti temporis. Terent. *in Adelph.* Et illud rus nulla alia cauſa tam malè odi, niſi quia propè eſt. Plaut. *in Capt.* Odi ego aurum, multa multis ſæpe perſuaſit perperam. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.*

——— Dea ſignum crudelia facta peroſa.

Idem *Eleg.* 6. *lib.* 1. *Triſt.* Crimina noſtra peroſus. ¶ Sunt autem oſus, exoſus, & peroſus actiuæ ſignificationis participia: quod oſtendit oſurus participium futuri temporis. Feſtus, Oſi ſunt ab odio declinaſſe antiquos, teſtis Caius Gracchus in ea oratione quæ eſt de lege Minutia: Mirum, inquit, ſi quid his iniuriæ fit, ſemper eos oſi ſunt. Quod poſtea addita Præpoſitione, per, in vſu eſſe cœpit. Hactenus Feſtus. Col. *lib.* 10. Neque ea curatorem fraudulentum tantum, ſed etiam immundam ſegnitiem peroſa eſt. Quint. *lib.* 1. Qui modo legitimam diſciplinam non ſunt peroſi. Plaut. *in Amph.* ſimplici vſus eſt, inimicos ſemper oſa ſum. ¶ Hinc deducitur verbale Oſor, qui rem aliquam odio proſequitur. Idem *in Aſin.* Madidum, nihili incontinentem atque oſorem vxoris ſuæ. ¶ Exoſus eiuſdem ſignificationis. Virg. *lib.* 5.

Iuppiter omnipotens, ſi nondum exoſus ad vnum
Troianos.

Pērpāco, as. Tranquillum & pacatum reddo. { השקיט *hiſchkít.* [illegible] } GAL. *Appaiſer du tout, rendre du tout paiſible.* ITAL. *Pacare, far tranquillo.* GER. Gar befridigen oder ſtillen. HISP. *Aplacar, ſoſſegar.* ANGL. *To mak great quietneſſe and calmeneſſe.* } Liu. *lib.* 39. Paucóſque per dies omnibus perpacatis, ſine vllius noxa, &c. Plin. *de viris illuſtr.* M. Curius Dentatus primò de Samnitibus triumphauit, quos vſque ad mare ſuperum perpacauit.

Pērparce, aduerbium, Admodum parcè { [illegible] } GALL. *Fort chichement ou eſcharſement.* ITAL. *Molto parcamente.* GERM. Gar kumerlich. HISP. *Muy eſcaſſamente, auaramente.* ANGL. *Very niggardelie or ſparinglie.* } Terent. *in Andria*, — & quod dicendum hic ſiet, Tu quoque perparcè nimium.

Pērpărum, aduerbium, Valde parum. { [illegible] } GAL. *Fort peu.* ITAL. *Molto poco.* GERM. Gar wenig oder ſchmal. HISP. *Muy poco.* ANG. *Very litle.* } Cicer. 5. *Verr.* Perparum ex illis magnis lucris ad ſeſe peruenire.

PĒRPARVVS, a, um, Admodum paruus { [illegible] } GAL. *Fort petit, bien petit, petiot.* ITAL. *Molto picciolo.* GERM. Gar klein. HISP. *Muy pequeno.* ANGL. *Very litle.* } Cic. 1. *de Legib.* Quæ & quum adſunt, perparua ſunt: & quandiu affutura ſint, certum ſciri nullo modo poteſt. Lucr. *lib.* 3.

Ergo animam totam perparuis eſſe neceſſe eſt
Seminibus, nexam per venas, viſcera, neruos.

Pērpăruulus, diminutiuum. { [illegible] } GAL. *Fort petiot, tres petit.* ITAL. *Picciolistimo.* GERM. Vber auß klein. HISP. *Pequeniſſimo.* ANGL. *That is very litle.* } Cic. 6. *Verr.* Duo tamen ſigilla perparuula tollunt.

PERPAVCVS, a, um, Minime multus. { [illegible] } GAL. *Fort peu.* ITAL. *Molto poco.* GERM. Faſt wenig. HISP. *Muy poco.* } Terent. *Eunuch.* imò ſic homo eſt Perpaucorum hominum. Cic. 4. *Academ.* Erat quidem ſi perpauca mutauiſſet, germaniſſimus ſtoicus.

Pē. paucŭlus, diminutiuum, [illegible]. Cic. 1. *de Leg.* Deduxitque in Academiam perpauculis paſſibus.

Pērpăuĕfacio, is, Pauorem incutio, & valde pauefacio. { [illegible] } GALL. *Fort eſpouuanter, fort eſtonner.* ITAL. *Spaſimare molto.* GERM. Gar ſehr erſchrecken ein ängſten oder ſchrecken in den buſen legen. HISP. *Mucho atemorizar.* ANGL. *To aſtonish and feare one.* } Plaut. *Stich.* Perplexabiliter earum hodie perpauefaciam pectora.

PERPAVLVM, aduerbium, ex per, & paulum, quod à parum deriuatur. { [illegible] } GALL. *Fort peu.* ITAL. *Molto poco.* GERM. Gar wenig. HISP. *Muy poco.* ANGL. *Very litle.* } Cic. 1. *de finib.* Declinare dixit atomum perpaulum, quo nihil poſſet fieri minus.

Pē. paululum, diminutiuum. { [illegible] } GALL. *Tant ſoit peu ſi treſpeu que rien.* ITAL. *Pochiſſimo.* GERM. Gar wenigſtn. ANGL. *Very litle.* } Cic. 1. *de Orat.* Inter ingenium quidem & diligentiam perpaululum loci reliquum eſt arti.

Pērpauxillum, aliud diminutiuum. [illegible]. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. ſed ſi pauxillum potes Contentus eſſe. Mox, perpauxillum modò.

Pērpauper, a, um, Valde pauper. { [illegible] } GALL. *Fort pauure.* ITAL. *Molto pouero.* GER. Faſt arm. HISP. *Muy pobre.* ANG. *Very poore.* } Cic. *ad Atticum lib.* 6. *de Ariobarzane*, Erat enim rex perpauper.

Perpauxillum, vide *Perpaulum.*

Pērpĕllo, is, Induco, impello, cogo. { הסית *heſith.* [illegible] } GAL. *Pouſſer & induire à faire.* ITAL. *Indurre, ſpignere, sforſare.* GERM. Etwas zu treiben oder bringen. HISP. *Mucho conſtrenir.* ANGL. *To compell, to conſtreine*

ſtreine or moue one to do a thing.} Plaut. *Bacch.* Callidis dolis compuli & [illegible] perpuli mihi omnia vt crederet. Terent. in *Andr.* Suadere, orare vſque adeo donec perpulit. Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, Incenſam multitudinem perpulit vt imperium regi abrogaret. Idem 2. *ab Vrbe*, Nec tamen perpelli potuere vt acie dimicarent.

PERPENDICVLVM, i. Inſtrumentum fabrorum, quo plumbo à filo & gnomone pendente, rectitudo, ſeu obliquitas operis perpenditur, id eſt, examinatur. { אנך *anách*. [illegible]. GALL. *Le plomb d'vn maſſon ou charpentier.* ITAL. *Piombo del muratore.* GERM. Ein bleiwag oder ſenckel ſo die werckleut brauchen das ſie ſchnurſchlecht oder ſchnurrichtig bauwen. HISP. *El plomo del albañil.* ANGL. *A leauell, lyne, or carpenters rule.* } Alcon. [illegible], Perpendiculum loca laterum æqualitatem a ſummo ad imum altitudine probans. Vitruuius *lib.* 7. Longitudines ad regulam & lineam, altitudines ad perpendiculum anguli ad normam reſpondentes exigantur. Cicer. 2 *Academ.* vt citat Nonius, Atqui ſi id crederemus non egeremus perpendiculis, non normis, non regula. Perpendiculum autem inuenit Dædalus, teſte Plin. *lib.* 7. *c.* 56.

Perpendicularis, e, Geometræ vocant quod ex ſuperiore loco in inferiorem demittitur ea rectitudine qua plumbum propendet ex perpendiculo, i. [illegible]. Vnde radios Solis perpendiculares habere dicuntur, qui Solem habent rectè ſupra caput imminentem.

Perpendiculator, is qui perpendiculo vtitur, vt faber materiarius, vel cæmentarius. Sext. Aurel. Victor in Adriano, Nam quæ ad ſpecimen legionum militarium, fabros, perpendiculatores, architectos, genuſque cunctum extruendorum mœnium, ſeu decorandorum in cohortes centuriauerat.

PERPENDO, is, Probè examino, diligenter conſidero, quaſi valde pendo. { בחן *bachán* תכן *tachán*. [illegible]. GALL. *Peſer & conſiderer diligemment quelque choſe.* ITAL. *Conſiderare con diligenza.* GER. Wol erwägen fleiſſig bedencken. HISP. *Peſar con diligencia.* ANGL. *To weigh and conſider diligentlie.* } Cic. *pro Murena*, Hæc omnia ad rationem ciuitatis ſi dirigas, recta ſunt, ſin perpendere ad diſciplinæ præcepta velis, reperientur prauiſſima. *Ibid.* Cato vitam ad certam rationis normam dirigent, & diligentiſſimè perpendens momenta officiorum omnium. Iudicio acri perpendere. Lucan. *lib.* 2.

Perpenſatio, [illegible]. Gell. *lib.* 1. *c.* 2. Cum ſumma (dij boni) honorum atque officiorum perpenſatione.

Perpenſus, participium { נשקל *niscl.* נבחן *nibchán*. [illegible]. GALL. *Peſé conſideré diligemment.* ITAL. *Peſato, conſiderato diligentemente.* GER. Wol erwogen oder betrachtet. HISP. *Peſado y conſiderado con diligencia.* ANGL. *weighed and conſidered diligentlie.* } Colum. *lib.* 2. *cap.* 3. Vt antè perpenſum & exploratum habeamus, an locupletet patremfamiliâs vinearum cultus.

Perpensè, aduerbium. Examinatè, ponderatè. { [illegible]. GALL. *Conſiderément.* ITAL. *Ponderatamente, conſideratamente, maturamente.* GERM. Mit fleiſſiger erwägung. HISP. *Conſideradamente.* ANGL. *with weighing and diligent conſidering.* } Cuius non reperi exemplum.

Perpenſa, Dioſcoridi herba quæ a nonnullis vocatur Bacchar. [illegible]. Plin. *lib.* 21. *c.* 9. Bacchar in medicinæ vſu eſt. Quidam ex noſtris perpenſam vocant. Auxiliatur contra ſerpentes, capitis dolores feruoréſque.

PERPERAM, aduerbium. Perpero modo, præpoſterè, prauè, peruerſè, corruptè, vitioſè. { [illegible]. GALL. *A tort, fauſſement, mal.* ITAL. *Malamente, vitioſamente.* GERM. Unrechtlich, falſchlich, übel. HISP. *Malamente y falſamente.* ANGL. *Amiſſe, peruerſelie, wronglie.* } Plaut. Quidam ſemper agit perperam. Rectè & perperam conſtantia. Cic. *pro Cæcin.* Sciens ſe, ſeu perperam facere cœperunt. An qui perperam inſanire me aiunt [illegible]. Plaut. *Menæch. ſc.* 5. *a.* 5. Qui me perperam perplexo nomine appellares. Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Perperam falſo inſimulatam. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Nunquam etiam quicquam adhuc verborum eſt prologuutus perperam. Idem *Amph.* Autum multa ſuaſit perperam. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2.

Perpero, perperum facio. Perotus, Perpero, depra[illegible], quaſi minus exactè paro. Sed, ſi à paro eſſet, vellem *per* eſſe peruerſionis notam. Verum eſt Græcum [illegible].

Perperus, a, um, teſte Nonio, Indoctus, ſtultus, vt his inſulſus, ſeu, vt alij interpretantur, prauus, procax, temerarius, præceps, aut etiam leuis & inconſtans { [illegible]. GAL. *Ignorant, indocte.* ITAL. *Ignorante, rozzo.* GERM. Ungelehrt, unuerſtendig, torecht oder unbeſtendig. HISP. *Malo, falſo, indocto.* ANGL. *Fool-hardie.* } Accius in *Pragmat.* apud eundem Nonium, deſcribere in theatro perperos populares.

Perperitudo, inis, Temeritas, ſtultitia. { [illegible]. GALL. *Mauuaiſtie, ſottiſe.* ITAL. *Maluagità, ſciocchezza.* GERM. Boßheit, unuerſtand, torheit. HISP. *Maldad y falſedad.* ANGL. *Raſhneſſe, fooliſhneſſe.* } Accius in *Pragmaticis*. Hæc perperitatur Poetæ, quam ſuo vitio ſæpius ductabilitate [illegible], aut perperitudine.

PERPES, etis, generis omnis, continuus, vt perpes dies, perpes nox, opera perpes, & poeticam ſe perpetus, [illegible]. { תמיד *tamîd* [illegible]. GAL. *Perpetuel, continuel.* ITAL. & HISP. *Perpetuo, continuo.* GERM. Ewig. ANG. *Perpetuall.* } Plaut. in *Amph.* [illegible] qui [illegible] noctem perpetem. Idem in *Amphitr.* Nec te ego hac noctu [illegible], verberatus quam perpendi perpetem.

Perpetim, aduerbium. Perpetuò. { לעולם *le'olám* תמיד *tamidh*. [illegible]. GALL. *Perpetuellement, continuellement, ſans ceſſe.* ITAL. *Perpetuamente.* GERM. Ewiglich. HISP. *Continuadamente.* ANGL. *Perpetualie.* } Plin. 20. *cap.* 4. Ita vocatur viſus aciem hebetans, & in angulo oculi perpetim humore manans.

PERPETIOR, eris, perpeſſus ſum, Patior, ſine fero. { סבל *ſabál* [illegible]. GAL. *Endurer & ſouffrir.* ITAL. *Patire, ſopportare.* GERM. Erleiden. HISP. *Padecer, ſufrir.* ANGL. *To ſuffer and endure.* Terentius *Eunuch.* An potes ita me comparare, Non perpeti meretricem contumeliosam? Cicer. ad Cæſarem *lib.* 2. Nonne tibi affirmaui, quidvis me potius perpeſſurum quam ex Italia ad bellum ciuile me exiturum? Idem 1. *de finibus*. Iidem etiam dolorem ſæpe perpetiuntur, ne ſi id non faciant, incidant in maiorem. Tuam qui poſſum perpeti petulantiam? Plaut. *Stich. ſc.* 1. *a.* 5. Non iſta flagitia poſſum perpeti. *Ibidem.* Colaphos perpeti. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 1. Vnum hunc diem perpetere. (ſup. me cum amica tua eſſe.) Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 5. An te nuptam poſſum perpeti abs his abitura [illegible]? Idem *Menæch.* [illegible].

Perpeſſu, poſterius ſupinum a verbo perpetior. Cicer. 4. *de finibus*. Fortitúdoque in patiendo dolorem ſi eum aſperum atque difficilem perpeſſu & contra naturam, quam ſi malum diceret. Idem 2. *Tuſcul.* O multa dictu grauia, perpeſſu aſpera.

Perpeſſus, participium, a verbo perpetior. { סבל *ſobel*. [illegible]. GAL. *Qui a enduré & ſouffert.* ITAL. *Che ha patito.* GERM. Erlitten. HISP. *El que ha padecido.* ANGL. *That ſuffereth.* } Cicer. 12. *lib. Epiſt.* Vt mihi tam multa pro te perpeſſo atque defuncto hoc concederet. Idem Perpeſſitius, vide paulo infra.

Perpeſſio, onis, Actus ipſe perpetiendi. { [illegible]. GAL. *Endurement de faſcherie.* ITAL. *Sopportamento, patienza.* GERM. Erleidung, erduldung. HISP. *Aquella obra de padecer, ſufrimiento.* ANG. *A ſuffering.* } Cic. 2. *de Inuent.* Patientia eſt honeſtatis, aut vtilitatis cauſa rerum arduarum ac difficilium voluntaria ac diuturna perpeſſio.

Perpeſſitius, adiectiuum, qui patiendo aſſuefactus eſt, Senec. *Epiſt.* 74. Leuis motiuncula decipit: ſed vbi creuerit, & vera febris exarſerit, etiam duro & perpeſſitio confeſſionem accepit.

Perpetro, as, ex per & patro, Efficio, conſummo, plenè patro, vox media. { [illegible]. GAL. *Venir au bout de quelque entrepriſe, l'acheuer & mettre à fin.* ITAL. *Compire, mandare ad effetto.* GERM. Vollbringen oder begehen, ſonderlich etwas böſes. HISP. *Acabar de hazer.* ANG. *To do or commit an ill act.* } Plaut. in *Caſ.* Nam cur non id perpetrem quod occœpi [illegible]? Idem *Trucul.* Male quod mulier incœpit, nili efficere perpetrat, id illi morbo, id illi [illegible] eſt. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. Poſtquam opus meum perpetraui. Et Gell. *cap.* 3. *lib.* 7. Vbi perpetrari nequit. Suet. in *Calig. c.* 46. Liu. *lib.* 4. *bell. Pun.* perpetrato bello. Idem *lib.* 8. *bell. Maced.* Item, Perpetratum bellum. (i. confectum.) Idem *lib.* 4. *d.* 5. & *lib.* 1. *ab vrb. bis.* Idem 2. *ab Vrbe*, Poſteaquam iuuenes perpetrata cæde pergere ad gratulantes [illegible] exemplo &c.

¶ Nonnunquam accipitur & in bonum, vt, Sacrificio rite perpetrato, apud eundem 4. *decad.* 5.

PERPETVVS, a, um. Continuus, & minimè interruptus. { תמיד *tamidh*. [illegible]. GALL. *Perpetuel.* ITAL. & HISP. *Perpetuo.* GERM. Ewig, immerwärend. ANG. *Perpetuall.* } Ouid. 1. *Metam.*

——— primaque ab origine mundi
Ad mea perpetuum deducite tempora carmen.

Plautus in *Aſin.* Opto mihi hunc annum perpetuum huius operas. Cicer. 3. *in Cat.* Atque vt in perpetua pace eſſe poſſitis, prouidebo, hoc eſt, ne pax veſtra interrumpatur. ¶ Accipitur etiam perpetuum pro perenni, hoc eſt, pro eo quod nunquam perit, [illegible]. Cicer. 4. *Catil.* Ignem Veſtæ perpetuum & ſempiternum. Plaut. in *Ciſtell.* Vt ſit humana, nihil eſt perpetuum datum. ¶ Nonnunquam etiam ponitur pro perpetuò verum & obſeruandum. Celſus *lib.* 1. *cap.* 10. Quum ſit autem minimè crudo ſanguis mittendus, tamen id quidem perpetuum eſt, hoc eſt, non vſquequaque verum eſt. Paul. *l. quum hæreditas ff. ad Senat. Trebell.* Quum hæreditas ex fideicommiſſi cauſa reſtituta eſt, ſi non tè cum hærede compromiſſum ſit, puto fideicommiſſarium cauere debere hæredi. Nam quod dicitur, temnere eum oportere non eſt perpetuum, hoc eſt, non perpetuò verum. Hæc qui gaudent, gaudeant ſuo ſemper perpetuo bono. Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Serua me tibi perpetuum amicum. Plaut. *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Bono & amplo auctare perpetuo [illegible]. Idem *Amphitr. prolog.* Nullum eſt homini perpetuum bonum. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1.

Iniurat Eurus niuem perpetuámque facit,

Ouid. *Eleg.* 10 *lib.* 3. *Triſt.*

——————Caſtæ
Perpetua ſeruant virginitate foces,

idem *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.* Non videor facere poſſe ædes quin totæ perpetuæ ruant. Plaut. *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 1. Perpetui tectis [illegible]. Cæſ. 3. *de bell. ciu.* In perpetuum. Suet. in *Aug. c.* 65. ¶ In perpetuum, perpetuò, [illegible]. Celſ. *lib.* 6. *c.* 15. Gingiuarum verò oſſa, quæ habet aſſidua, in perpetuum vſtione videantur. ¶ Perpetua menſa longa a capite ad finem cœnaculi excurrens. Virg. ¶ Perpetuus modus, id eſt infinitus, apud Probum.

Perpetuum, aduerbium, Aſſiduè, ſemper. { תמיד *tamidh*. [illegible]. GAL. *Perpetuellement, à perpetuité, continuellement.* ITAL. *Sempre, continuamente.* GERM. Immerdar, [illegible]. HISP. *Siempre, continuadamente.* ANGL. *Perpetualie.* } Plaut. in *Epid.* [illegible] valuiſti? Pro [illegible] Perpetuò. Idem in *Menæch.* Sed mihi hoc eſt opus auſpicio liber perpetuo vt ſiem.

Perpetuò. Plaut. in *prol.* [illegible]. Nam me perpetuò facere vt ſit Comœdia. Idem *Mer.* [illegible]. Vide in vocabulo præcedenti.

Perpetuo, as, perpetuo continuo ſine intermiſſione. { תמיד *tamidh* [illegible]. GAL. *Continuer, perpetuer.* ITAL. *Continuare, perpetuare.* GERM. Stets und aneinander beharren, nimmer unterlaſſen. HISP. *Continuar, perpetuar.* ANGL. *To continue.* } Plaut. in *Pſeud.* [illegible]. Non eſt tibi [illegible] quam amator, [illegible] perpetuat [illegible], Militum [illegible] eſt [illegible] perpetuo [illegible].

Perpetualis, e. Vniuerſalis. { [illegible]. GALL. *Perpetuel, qui eſt general & vniuerſel.* ITAL. *Vniuerſale.* GERM. Allgmein und [illegible]. HISP. *Vniuerſal.* ANG. *Vniuerſall and euer eternall.* } Quint. *lib.* 2. *c.* 14. [illegible], [illegible] quomodo poſſimus vniuerſalia vel perpetua.

Perpetuarius, teſte Budæo in *titulum de locat. prad. ciuil.* [illegible]. Conductorem & colonum ſignificat, qui perpetuo iure conductam praedia domus [illegible] iure perpetuo apud aliquem manent, ad aliam tranſire perpetuarium non oportet. Et [illegible] modo. Sunt etiam [illegible] perpetuarii [illegible]. Hæc ille. [illegible] Nam perpetuarium [illegible] pro emphyteuta, *toto tit.* *de locat. prad.* Qui ſcilicet [illegible] quam [illegible] conductio locatur, [illegible] dominium [illegible]. Perpetuarius mulio [illegible]. Senec. in *ludo de morte Claudij*, qui ſine intermiſſione labori ſemper eſt intentus.

Perpetuitas, perpetuitatis { [illegible]. GALL. *Perpetuité, durée à touſiours, continuation.* ITAL. *Perpetuità, continuatione.* GERM. Unnunderbrechung, immerwärung, ewigkeit. HISP. *Perpetuidad,*

continua

continuacion. ANGL. Perpetuitie. } Cic. 2. de fin. qui autem diffidet perpetuitati bonorum ſuorum, timeat neceſſe eſt ne aliquando amiſſis illis ſit miſer. Sermonis perpetuitas, Cic. 2. de Orat. Idem 3. de Orat. Perpetuitate & quaſi conuerſione verborũ vtendum non ſemper eſt. Seneca ae conſol. ad Mart. De perpetuitate liberorum, ſed nec de diuturnitate promiſſum eſt. ¶ Perpetuitas pro immortalitate. Cic. de Vniuerſitate, Neutiquam tamen diſſoluemini, neque vos vlla mortis fata periment, ne fraus valentior quam conſilium meum, quod maius eſt vinculum ad perpetuitatem veſtram, quàm illa, quibus eratis tum quum gignebamini, colligati.

Perpictus, a, um, participium, à verbo perpingo, Exactè pictus. Ovid. 12 Metam. Lilia, perpictaque pilas, &c.

Perplăcĕo, perplaces, Valde placeo. { ... GALL. Fort plaire. ITAL. Piacer molto GERM. Wol gefallen. HISP. Mucho plazer. ANG. To pleaſe verie well. } Ter. Heaut. egomet habeo prope modum, Quam volo. s. nunc laudo guatē. ... Archonidis filiam. s. Perplacet. Cic. Attic lib. 3. Sed ſi eſt aliquid in ſpe, vide legem quam T. Fabio ſcripſit T. Vitellius: ea mihi perplacet.

Perplĕxus a, um, Inuolutus, implicitus. { ... GAL. Entremeſle & barbouille parmi, douteux. ITAL. Intricato, inuiluppato. GERM. Verwicklet. HISP. Enredado, impedido. ANG. Twiſted together, hard to be loſed, doubtfull. } Plin. lib. 9. cap. 2. Perplexis, & in ſemet aliter atque aliter nunc flatu, nunc ictu conuolutis ſeminibus. ¶ Per tranſlationem accipitur pro obſcuro, & ita inuoluto vt commodè intelligi non poſſit. Liuius 4. bell. Maced. Ex his Menippus ignorare ſe dixit, quidnam perplexi ſua legatio haberet. Idem 10. bell. Maced. Singulos amicorum patris tentare ſermonibus perplexis inſtituit.

Perplexè, aduerbium, Obſcurè, implicitè. { ... GAL. Douteuſement. ITAL. Dubioſamente. GERM. Verwirrlich, zweifelhaftiglich. HISP. Dudoſamente. ANG. Intricatlie, obſcurelie. } Ter. in Eunuch. Pergin' ſcelesta mecum perplexè loqui? Liu. ab Vrb. Defectionem ſuſquiſque populi haud perplexe iudicauere. Idem lib. 10. belli Punici. Perplexè reſpondebant legati.

Perplĕxim, aliud aduerbium, ... Plaut. in Sticho. Verùm ego perplexim laceſſam oratione, &c.

Perplĕxor, aris, Aliquid perplexum facere, & in dubium vocare. ... Plaut. in Aul. ſc. 4. a. 1. At ſcio quo vos pacto ſoleatis perplexarier.

Perplĕxābĭlis, adiectiuum, Perplexus, quum ſcilicet aliud audiatur, aliud ſentiatur ... Plaut. in Aſin. Neque vllum verbum faciat perplexabile.

Perplĕxābĭlĭtĕr, aduerbium, Perplexè ... Plaut. in Sticho, Perplexabiliter hodie earum paucefaciam pectora.

Perplĭcātus, ... Intericcta coniunctione per tmeſim extulit Lucr. lib. 2. At magis hamatis inter ſe, perque plicatis.

Perplŭo, is, ere, Tranſmittere pluuiam. { ... GALL. Pleuuoir à trauers ou parmi. ITAL. Trapiouere. GERM. Durch hin regnen. HISP. Entrellouer. ANGL. To rayne through or into. } lib. 6. c. 3. Cùm cœnaculum perplueret, i. per medium pluuiam admitteret. Plaut. Moſtell. ſc. 3 a. 1. Venit imber, Lauat parietes, perpluunt ligna, putrefacitque operam fabri. ¶ Perpluit in pectus per tranſlationem. Idem ibid. Hæc illa tempeſtas mea, mihi quæ moleſtiam omnem Detexit, tectus qua fui: quam mihi Amor & Cupido in pectus perpluit meum. Idem Trinum. Benefacta benefactis aliis pertegito, ne perpluant.

Perplūs, perpluris, penultima producta, omnis generis. Plin. lib. 23. c. 14. Spondetque iugero eius annuos perplures, vel mediocri ſolo reditus. ... GAL. Beaucoup plus. ITAL. Molto piu. GER. Faſt vil. HISP. Mucho mas ANG. Much more. }

Perplūrĭmum, aduerbium. { ... GAL. Treſfort. ITAL. Aſſai. GERM. Oberaus vil HISP. Muy mucho. ANGL. Very much. } Vt, plurimum refert. Plin. lib. 2. cap. 54.

Perpŏl, aduerbium eſſe iurandi quidam putauere apud Plautum in Caſina, Perpol ſæpe peccas: ita fit vbi quid tanto opere expetas. Et apud Terentium Hecyr. Perpol quam paucos reperias meretricibus fideles euenire amatores. Verùm Donatus in hunc locum ſic ait, Ordo eſt, Pol perquam paucos reperias: nam perpol non eſt Latinum, ſed ... perquam, id eſt, nimio. Ex quibus Donati verbis videre eſt apud Plautum in præcedenti exemplo ordinem eſſe talem, Pol perſæpe peccas.

Perpŏlĭo, is, Valde polio, abſoluo, ac ſupremam manum addo. { פלקר hilkél. ... GAL. Polir & mettre au net, parpolir. ITAL. Polire molto. GERM. Wol ausſpolieren/ wol zubereyten oder auſsbutzen. HISP. Mucho polir. ANGL. To poliſh perfitelie, and bring to an end or perfection. } Cicer. 2. de Orat. Tractu Orationis læui, & æquabili perpoliuit illud opus. Idem Attic lib. 4. Librum meum illum ... nondum vt volui, perpoliui. Idem 1. de Orat. Perfecti in dicendo & perpoliti homines. Plin. lib. 33. cap 4. Nec vllum abſolutius aurum eſt, curſu ipſo trituque perpolitum. Velleius, Perpolitus calce & arena.

Perpŏlĭtĭo, nis, Abſoluta exornatio. { ... GAL. Poliſſure, poliſſement. ITAL. Eſſo polire. GER. Auſsbutzung. HISP. Obra de mucho polir. ANGL. A perfyt poliſhing. } Ad Herenn. lib. 4. Verborum exornatio eſt quæ ipſius ſermonis inſignita continetur perpolitione.

Perpŏpŭlŏr, aris, Totum populor & vaſto. { שדד ſciddédh ... GAL. Piller, gaſter & deſtruire toute ITAL. Depredare GERM. Gar vbel verderben durch vnd durch berauben vnd zerſchleiffen. HISP. Robar y deſtruir el campo. ANG. To waſt and deſtroye ouer all. } Liu. lib. 22. Annibal emulus è manibus perpopulatum Italiam, vaſtando que & vrendo omnia ad Romana mœnia perueniat. Tacit. lib. 4. Cædibus & incendiis perpopulatus.

Perpōto, as, Totum tempus in potationibus conſumo. { ... GAL. Ne faire autre choſe qu'yurongner. ITAL. Crapulare, attendere à beuer. GERM. Mit ſauffen vnd zutrincken verſchleiſſen Item, Gar trincken HISP. Mucho beuer, y haſta el cabo. ANG. To ſpend much tyme in drinking. } Cicer. 7. Verrin. Similiter totos dies, in littore tabernaculo poſito, perpotabat. Ibid. Prætore tot dies cum muliercula perpotante. Lucret. lib. 1.

——— intereà perpotet amarum
Abſynthi laticem.

Plaut. Pſeud. ſc. 2. a. 5. Perpotaui cum filio tuo.

Perpōtatio, nis { ... GAL. Yurongnerie ordinaire. ITAL. Imbriacamento ordinario. GERM. Dan ſtätig ſauffen vnd zutrincken. HISP. Embriagues continua. ANGL. Drongenneſſe. } Cicer. in Piſon. Quid cum tuis ſordidiſſimis gregibus intemperantiſſimas perpotationes prædicem?

Perprospĕr, a, um, Suet. in Claud. c. 31. Valetudine ſicuti olim graui, ita princeps perproſpera vſus eſt.

Perprūrĭsco, is, Admodum prurio. { ... GAL. Se demanger fort. ITAL. Pizzicargli. GERM. Heftig beiſſig oder träſig ſein. HISP. Tener mucha comezon. ANGL. To ich muche. } Plaut. Sticho, — & ſuauem cantationem aliquam occipito Cinædicam, vbi perpruriſcamus vſque ex vnguiculis.

Perpulcher, Valde pulcher. { ... GALL. Fort beau. ITAL. Molto bello. GERM. Faſt hüpſch. HISP. Muy hermoſo, y bello ANGL. Very faire and beautifull. } Terent. Eunuch. Perpulchra credo dona, haud noſtris ſimilia.

Perpurgo, as, Totum, ac planè purgo. { ... GAL. Purger tout au net. ITAL. Purgare perfettamento. GERM. Gar reinigen oder ſeuberen HISP. Alimpiar o purgar haſta el cabo. ANGL. To mak very cleane. } Cicer. 2. de natura deorum, Ceruæque ante partum perpurgant ſe quadam herbula, quæ ſeſelis dicitur ¶ Perpurgatis auribus, per tranſlationem dixit Plaut. in Milite. — accipe à me ſuitum rationem doli, Quam inſtituit. Pl. perpurgatis ambo damus tibi operam auribus ¶ Perpurgare locum aliquem, per tranſlationem, pro abſoluere & perficere. Cic. 1. de diuin. Quumque fundamentum eſſet philoſophiæ poſitum in finibus bonorum & malorum, perpurgatus eſt is locus à nobis bis quinque libris.

Perpusillus, a, um, Admodum puſillus. { ... GAL. Tres-petit, le moins du monde, ſi peu que rien. ITAL. Moltopiccioló. GERM. Faſt klein. HISP. Muy poquillo. ANGL. Very litle. } vt, Perpuſillus homo. A quo perpuſillum, aduerbium. Cic. 2. de Orat. Hic ille, non accuſabis, perpuſillum rogabo.

Perpŭto, as, Perfectè puto, declaro, vel potiùs profero. { ... GAL. Mettre au net & eſclaircir, donner à entendre. ITAL. Dare à intendere perfettamente. GER. Wolerleuteren oder ertlären. HISP. Declarar perfetamente. ANG. To lett one vnderſtand perfitlie. } Plautus Ciſtell. — nunc operam date, Vt ego argumentum vobis hoc plenè perputem.

Perquam, Compoſita dictio, ferè ſemper nominibus poſitiuis adiungitur, & verbis, ſignificatque maximè. { מאד מאד meodh meódh ... GAL. Bien fort, moult. ITAL. Molto grandemente. GERM. Eben heftig oder gar HISP. Muy grandemente. ANG. Very much greatlie } Plaut. in Rud. Rupuh perquam indignis modis. Plin. Epiſt. 147. Perquam velim ſcire an eſſe phantaſmata, &c. Gell. c. 13. lib. 12. Plura vide in dictione Per. ¶ Aliquando tamen inuenitur iunctum cum ſuperlatiuo. Curtius lib. 4. Perquam maximo poteſt exercitu comparato.

Perquieſco, penitus quieſco. Apul. lib. 8. Totam perquieſcimus noctem.

Perquīro, is, Diligenter quæro, vbique & per omnia loca quæro. { בקש bikkeſch דרש daraſch בקש cheppés. ... GAL. Chercher diligemment. ITAL. Cercare diligentemente. GER. Durch ſuchen mit fleiß erſuchen. HISP. Buſcar diligentemente. ANG. To ſearch for diligentlie } Cæſar. 6. bell. Gall. Aditus viaſque in Sueuos perquirit. Ouid. 3. Metam. Quum pater ignarus natam perquirere Cadmo Imperat. Cic. 5. de fin. Videmuſque vt pueri, ne verberibus quidem a contemplandis rebus, perquirendiſque deterreantur. ¶ Perquirere pro interrogare. Idem pro Cælio, Poſſum etiam illa, & cæterorum patronorum & mea conſuetudine ab accuſatore perquirere.

Perquiritur, Cic. pro Cluent. Ne multa, perquiritur à coactoribus, inuenitur ea tereula ad Stratonem perueniſſe.

Perquiſitus, a, um, participium Exquiſitus. { ... GALL. Cerche diligemment. ITAL. Cercato diligentemente. GER. Durchſucht. HISP. Buſcado diligentemente. ANG. Searched for deligentlie. } Plin. lib. 18. c. 4. Et poſtea inuentis omni cura perquiſitis, cauſaque rerum & ratione ſimul erudita.

Perquiſitè, aduerbium, Exquiſitè, diligenter. { ... GALL. Auec diligente inquiſition. ITAL. Con diligente inquiſitione. GER. Mit durchſuchung, mit fleiſſigem nachſuchen HISP. Con diligente buſca. ANG. with diligente ſearching. } Cic. 1. de Inuent. Quæ pertinere autem ad dicendum putamus, ea nos commodius quàm cæteros attendiſſe non aſfirmamus, ſed perquiſitius & diligentius conſcripſiſſe pollicemur.

Perquiſitŏr, is, exquiſitor { ... GAL. Cercheur diligent & ſoigneux. ITAL. Chi cerca con diligenza. GERM. Ein durchſucher. HISP. Diligente buſcador. ANG. A diligent ſearcher. } Plaut. Sticho. Maleuoli perquiſitores auctionum perierint.

Perrārus, a, um, Valde rarum. { ... GALL. Fort rare. ITAL. Molto raro. GERM. Gar ſeltzam. HISP. Muy raro. ANGL. Very ſelde and thinne. } Plin. lib. 31. cap. 3. Perrarum eſt, vt ſenior ſit aliqua. Liu. 6. ab Vrbe, Tum quod perraræ per eadem tempora literæ fuere.

Perrārō, aduerbium, Valde rarò. { ... GALL. Fort rarement. ITAL. Molto raramente. GERM. Gar ſelten oder ſeltzamlich. HISP. Muy raramente, raras vezes. ANGL. Very ſeldome. } Cic. de finibus Iſtorum enim verborum amore quæ perrarò appellantur ab Epicuro, ſapientiæ, fortitudinis, &c Horat. Serm. Satyr. 5. perrarò hæc alica ſaliit. Cic. pro Roſcio Amer. Perrarò venit in oppidum.

Perrēpo, is, Repe..do, tranſeo, vel rependo aliquò peruenio, & æquè de inanimatis ac de animatis dicitur { ... GAL. Ramper ou grimper ou grauir à trauers. ITAL. Rampare, andar carpone GERM. Durch kriechen, durchſchleichen oder hinſchleichen HISP. Gatear, andar gateando. ANGL. To creepe through or into. } Col. lib 8. c. 15. Sed ea tota materies operis tectorio læuigatur extra intraque, ne felis, aut vipera perrepat. Idem lib. 4 c. 24. At ſi longius quam ritus agricolarum permittit & a capite vitis emicuerit, & brachiis in aliena iugorum compluuia perrepſerit, &c. Idem lib. 6. c. 5. Cauendum quoque eſt ad præſepia ſua, aut gallina p- rrepat. Tibull lib. 1. Eleg. 2.

Non ego tellurem genibus perrepere ſupplex, &c.

Perrēpo,

Perrēpto, as, frequentatiuum, Tardè, & cum labore perambulo. { [illegible]. GAL. *Se couler ou trainer ſouuent, cheminer auec peine.* ITAL. *Caminare con fattica.* GERM. Embſig vnd mit arbeit durchſtriechen oder durchſtreichen. HISP. *Caminar con afan.* ANGL. *To creepe about in euery corner.* } Terent. *in Adelph.* Perreptaui vſque omne oppidum, ad portam, ad lacum. Plaut. *Amphitr. ſc.* 1. *a.* 4. Nam omnes plateas perreptaui.

Perrhæbi, [illegible], alij [illegible]. Homerus autem *lib.* 2. *Iliad.* per ſimplex ρ ſcribit. Populi fuerunt Theſſaliæ, qui Lapitharum potentia fracti fugerunt in Ætoliæ montana, Pindo monti proxima: quæ regio ab ipſis Perrhæbia dicta eſt: ipſéque Pindus cognominatus eſt Perrhæbus. Propertius,

Aut cui Perrhæbi timuere cacumina Pindi

PERRĪDĬCVLVS, a, um, Valde ridiculus { [illegible]. GALL. *Fort ridicule.* ITAL. *Molto ridiculo.* GERM. Gar lächerlich vnd ſpöttlich. HISP. *Coſa de quien ſe haze mucha burla.* ANG. *Very foolis, to be laughed at.* } Cic. 4. *Verr.* Quid in prouincia facturus eſſet, perridiculi homines augurabantur. Idem 2. *de Orat.* Sed tamen eorum eſt doctrina, quantum ego iudicare poſſum, perridicula.

Perrīdiculē, aduerbium. { [illegible]. GALL. *Fort ridiculement.* ITAL. *Da ridere.* GERM. Gar lächerlich vnd ſpöttlich. HISP. *Con mucha burla.* ANGL. *Very ſcorne fullie.* } Cic. 2. *de Orat.* In quo non modò illud præcipitur, neque inſulsè, ſed etiam ſiquid perridiculè poſſis. Vitandum eſt oratori vtrumque, ne aut ſcurrilis iocus ſit, aut mimicus.

Perrōdo, is. Rodendo penetro. { [illegible] *achál.* [illegible]. GALL. *Ronger tout à fait.* ITAL. *Rodere molto.* GERM. Durchnagen/zernagen. HISP. *Mucho roer.* ANGL. *To gnawe through or about.* } Plin. *lib.* 44. *cap.* 18. Valet purgare, ſiſtere, excalefacere, perrodere. Idem *lib.* 30. *c.* 16. Vngulas tantum mularum repertas, neque aliam vllam materiam quæ non perroderetur à veneno Stygis aquæ.

PERROGO, as, Ad exitum rogo. { [illegible]. GALL. *Demander l'opinion aux aſſiſtans, iuges ou conſeillers.* ITAL. *Domandare l'opinione di vn giudice, ò de vn conſigliere.* GERM. Vmbfragen/alle nacheinander fragen. HISP. *Pedir el parecer, o las opiniones à los conſejeros y juez.* } Tacit. *lib.* 10. Quum perrogarem ſententias Conſules. Plin. *Epiſt.* 87. Quum ſententiæ perrogarentur, dixit Iunius Mauricus non eſſe reſtituendum Viennenſibus agona.

Perrogatus, a, um: hinc Perrogatæ ſententiæ dicuntur cùm omnes ſententiam dixerunt, vt videre eſt ex Liuio *lib.* 9. *belli Punici, & lib.* 2. *d.* 4.

PERRVMPO, is, Per medium rumpo, vado, inuado. { [illegible] *haráh* [illegible] *bikkeáh.* [illegible]. GALL. *Rompre tout à trauers, entrer par force.* ITAL. *Rompere nel mezzo, intrare con impetu.* GERM. Durch brächen/zerbrächen. HISP. *Romper entremedias, entrar con arremetida.* ANGL. *To break in the middes or a ſunder.* } Col. *lib.* 2. Sic omnes radices herbarum perruptæ necantur. Liu. *lib.* 8. Qui aliquoties impetu capto perrumpere non poterat hoſtium agmen. ¶ Aliquando ponitur pro irrumpere vi, & violentia intrare. Cæſar. 6. *bell. Gall.* Perrumpere nituntur. Idem *lib.* 7. Vt ſi eam paludem Romani perrumpere conarentur hæſitantes premerent ex loco ſuperiore. Iungitur aliquando accuſatiuo cum præpoſitione ad Liu. *lib.* 26. Nec per caſtra eorum perrumpi ad Capuam poſſe. Aliquando etiam cum præpoſitione In. Idem 3. *ab Vrbe,* Iam in veſtibulum templi perruperant. ¶ Perrumpere leges, id eſt, violare, effringere. Lucan. *lib.* 1. Perrumpere milite leges.

Perſæ, arum. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Perſas & Paphlagonas ſubegit. Gell. *c. vlt. lib.* 6. Aſportanit in Perſas.

Perſæpē, aduerbium, Valde ſæpè. { [illegible]. GAL. *Fort ſouuent.* ITAL. *Molto ſpeſſo.* GERM. Gar offtermal/offt vnd dict. HISP. *Muchas vezes.* ANGL. *Very often.* } Cic. *de Amicitia* Rectè etiam præcipi poteſt in amicitiis, ne quis intemperata quadam beneuolentia (quod perſæpe fit) impediat magnas vtilitates amicorum. Horat. *Epod.* 14.

Qui perſæpe caua teſtudine fleuit amorem.

PERSALSVS, a, um, Valde ſalſus. { [illegible]. GAL. *Fort ſalé, dit par moquerie & en gabbant.* ITAL. *Molto ſalſo ò gratioſo.* GERM. Daſt geſaltzen oder lieblich HISP. *Muy ſalado y donoſo.* ANG. *Very ſalt, that is ſade by mockerie.* Cicer. 2. *de Orat.* Perſalſum illud eſt apud Mæuium, Quid ploras pater.

Perſalſē, aduerbium. { [illegible]. GALL. *En ſe mocquant.* ITAL. *Molto accortamente.* GERM. Gar ſchimpfflich vnd holdſäligklich. HISP. *Eſcarneciendo con donayres.* ANG. *Very ſaltie or tauntinglie* } Cicer. *ad Quint. frat. lib.* 2. Trebatium quod ad ſe miſerim perſalsè & humaniter etiam mihi gratias agit.

Perſalūto, as, Frequenter ſaluto, vel ad vnum omnes ſaluto. { [illegible]. GALL. *Fort ſaluer.* ITAL. *Molto ſalutare.* GERM. Offt grüſſen oder alſamen grüſſen. HISP. *Mucho ſaludar.* ANGL. *To halſe often or embraſe.* } Cicer. *pro Flacc.* Et qui ita ſit ambitioſus, vt omnes vos, nóſque quotidie perſalutet. Senec. *c.* 12. *de tranquill.*

Perſanctē, aduerbium, valdè religioſè. { [illegible]. GAL. *Fort ſainctement* ITAL. *Molto ſantamente, religioſamente.* GERM. Gar hoch vnd theur. HISP. *Muy ſantamente* ANGL. *Very holye.* } Terent. *Hecy.* Philippe, Bacchis deierat perſanctè. Plaut. Idque perſanctè iurauit ſe facturum.

Perſāno, Omnino ſano. { [illegible]. GAL. *Guarir entierement.* ITAL. *Sanare perfettamente.* GERM. Gar heilen. HISP. *Acabar de ſanar.* ANGL. *To heall vtterlie or perfitlie* } Plin. *lib.* 20 *cap.* 21. Vomicas rumpere, purgare, perſanare promittens.

PERSAPIENS, tis, omnis generis, Valde ſapiens. { [illegible]. GALL. *Fort ſage* ITAL. *Molto ſabio.* GERM. Daſt weiſs. HISP. *Muy prudente y ſabio.* ANGL. *Very wiſe* } Cicer. *de prouin. conſulat.* Quod magni cuiuſdam hominis, & perſapientis videtur.

Perſăpientĕr, aduerbium, Admodum ſapienter. { [illegible]. GAL. *Fort ſagement.* ITAL. *Molto ſaniamente.* GERMAN. Daſt weiſlich. HISP. *Muy ſabiamente.* ANG *Very wiſelie.* } Cicer *pro Milone,* Etſi perſapienter, & quodammodo tacitè dat ipſa lex poteſtatem defendendi.

Perſcĭentĕr, aduerbium, Admodum ſcienter & induſtriè. { [illegible]. GAL. *Fort ſçauamment, en homme bien expert & entendu.* ITAL. *Accortamente, prudentemente, induſtrioſamente.* GERM. Gar kunſtlich. HISP. *Sabiamente.* ANG. *with great skill and vnderſtanding.* } Cicer. *de clar. Orat.* Et ad infirmitatem laterum perſcienter contentionem omnem remiſerat: ſic ad virium imbecillitatem dicendi accommodabat genus.

Perſcindo, is, per medium ſcindo. { [illegible] *haráh* [illegible] *bikkeáh.* [illegible]. GAL. *Couper par le milieu* ITAL. *Fendere nel mezzo.* GERM. Durchſchneiden HISP. *Cortar entremedias.* ANGL. *To cutt in the middes.* } Liu. *lib.* 21. Nam nec explicare quicquam, nec ſtatuere poterant, nec quod ſtatutum eſſet manebat, omnia perſcindente vento. Tibul. *lib.* 1. *Eleg.* 13.

Sit ſatis à membris tenuem perſcindere veſtem.

Lucret. *lib.* 6.

Ergo feruidus hic nubem quum perſcidit atram.

Ibidem,

Interdum perſciſſa furit petulantibus auris.

PERSCRIBO, is, Perfectè, abſolutè, & ad finem vſque ſcribo. { [illegible]. GALL. *Eſcrire tout au long, fort eſcrire.* ITAL. *Scriuere molto, ſcriuere al longo il tutto.* GERM. Gar außſchreiben/lang nacheinander beſchreiben. HISP. *Eſcriuir haſta el cabo, mucho eſcriuir.* ANGL. *To write to the end or through.* } Liu. *in Præf. lib.* 1. Facturúſne ſim operæpretium, ſi a primordio vrbis res geſtas populi Romani perſcripſero. ¶ Aliquando eſt in tabulas publicas, in actáque referre, quod *In regiſtro ſcribere,* vulgò dicunt, vocabulo a regeſtis corrupto, Cic. *ad Plant.* Id ex ipſo ſenatuſconſulto poteris cognoſcere: ita eſt enim perſcriptum, vt a me de ſcripto dicta ſententia eſt. Ita ſæpe perſcripta Senatus autoritas. Idem *de Orat.* 3. Et eundem, id, quod in autoritatibus perſcriptis extat, ſcribendo affuiſſe. Cic. 6. *Verr.* Primùm mihi literas publicas quas in ærario ſanctiore conditas habebant, protulerunt: in quibus oſtendat omnia quæ dixi ablata, eſſe perſcripta. ¶ Inuenimus etiam aliquando perſcribere cum accuſatiuo, cum præpoſitione In: vt, Perſcribere in tabulas publicas: eadem forma qua Referre in tabulas publicas. Cic. 3. *Verr.* In tabulas publicas ad ærarium perſcribenda curauit. ¶ Perſcribere pecuniam, aliquando pro pecuniam creditori reſtituere. Terent. *in Phorm.* Næ ego perſcripſi porrò illis quibus debui Vbi Donatus, Perſcripſi, multis per ſcripturam reddidi, multis debui. Suet. *in Cæſ. c.* 42. Si quid vſuræ nomine numeratum, aut præſcriptum fuiſſet. (reſtitutum eſſet.) ¶ Perſcriptum dicitur quod literis conſignatum eſt, & monumentis antiquis continetur Cic. *de Aruſp. reſp.* Quanquam hoc ſi minus ciuili iure perſcriptum eſt, lege tamen naturæ, communi iure gentium ſancitum eſt, vt nihil mortales à diis immortalibus vſucapere poſſint. Perſcribere, item pro præſcribere. Idem 1. *Academ.* Ex hac deſcriptione, agendi quoque aliquid in vita, & officij ipſius initium reperiebatur quod erat in conſeruatione earum rerum quas natura perſcribit. Fortaſſe legendum præſcribet.

Perſcriptio, Actus ipſe perſcribendi. { [illegible] *ſophár.* [illegible]. GALL. *Enregiſtrement.* ITAL. *Eſſo ſcriuere.* GERM. Beſchreibung oder außſchreibung. HISP. *Aquella obra de eſcriuir aſſi.* ANGL. *A writing out vnto the end regiſtring* } Cic. *ad Metell. lib.* 5. Iam illud Senatuſconſultum quod eo die factum eſt, ea perſcriptione eſt, vt dum id extabit officium meum in te obſcurum eſſe non poſſit. ¶ Perſcriptiones pro contractibus, & inſtrumentis pactorum vſurpauit Cicero, quod vulgus appellat *Regiſtrum* 5. *Philipp.* Illa verò diſſipatio pecuniæ publicæ ferenda nullo modo eſt, per quam ſepties millies perſcriptionibus, donationibúſque auertit. Idem *pro Flacco,* vſus eſt pro ſyngrapha, ſic inquiens, Perſcriptiones cum mulierculis aperta circumſcriptione feciſti, tutor in his rebus Græcorum legibus aſcribendus fuit.

Perſcriptŏr, is, qui perſcriptiones facit, tabellio, ſeu cantor. { [illegible] *ſophér.* [illegible]. GALL. *Notaire, tabellion.* ITAL. *Notaio.* GERM. Ein ſchreiber der tauffet vnd verkauffet. HISP. *Notario, eſcriuano.* ANGL. *A noter or regiſter.* } Cic. 5. *Verr.* Scribam tuum, dicis Verres, huius perſcriptorem fœnerationis fuiſſe.

Perſcrūtor, perſcrutatis, perſcrutari, Diligenter inquiro. { [illegible] *chippés.* [illegible]. GALL. *Chercher diligemment.* ITAL. *Cercar con diligenza* GERM. Fleiſſig ergrunden/erdauren. HISP. *Buſcar diligentemente.* ANGL. *To ſearche diligentlie.* } Plaut. *in Aulul. ſc.* 2. *a.* 4. Ibo hinc intro, perſcrutabor fanum, ſi inueniam vſpiam Aurum. Cic. 1. *Offic.* Præmittebátque de ſtipatoribus ſuis qui perſcrutantur arculas muliebres, & ne quod in veſtimentis telum occultaretur, exquirerent. ¶ Actiuum eſt Perſcruto, as, are, quo vſus eſt Plaut. *Aul. ſc.* 3. *a.* 4. Hunc perſcrutaui, nihil habet.

Perſĕa, [illegible], Arbor eſt, inquit Dioſcorides, fructum ferens ſtomacho [illegible] modatum, & qui edendo ſit, in quo phalangia inueniuntur, quæ [illegible] dicuntur, præcipuè in Thebaide Ægypti parte. Huius arboris meminit & Strabo *lib. vlt.* comam ei perpetuam tribuens, & fructum magnitudine pyri, figura oblonga, amygdalæ modo putamine incluſum, & cortio Plutarchus item autor eſt, perſeam arborem in Ægypto Iſidi gratiſſimam eſſe, quòd fructum ferat cordi ſimilem, folium verò linguæ. Galenus quoque in Ægypto perſeam ſe vidiſſe teſtatur magnis arboribus comparandam. Cuius (inquit) pomum in Perſide tam præſentis veneni eſſe tradunt vt veſcentes interimat. In Ægyptum verò tranſlatam, & peregrinatione mitigatam, poma ferre cibis idonea, turbinatæ pyri facie. Ex quibus omnibus ſatis conſtat, perſeam arborem ſui generis eſſe, & a noſtrate perſica omnino diuerſam.

Perſĕco, as, Medium ſeco, diſſeco, & per medium aperio. { [illegible] *chatſah.* [illegible]. GALL. *Trancher & couper tout outre.* ITAL. *Tagliare in mezzo.* GERM. Zerſchneiden durch die mitte. HISP. *Cortar entremedias.* ANG *To cutt through.* } Cic. 4. *Acad.* Eodem modo rerum naturas perſecare, aperire, diuidere poſſumus, vt videamus terra penituſne defixa ſit, & quaſi radicibus ſuis hæreat, an media pendeat. Liu. *lib.* 40. Id perſecare nouum Prætorem ne ſerperet iterum latius. Quint. Perſecuiſti Reip. vomicas.

Perſectŏr, vide *Perſequor.*

Perſĕdĕo, es, ere. { [illegible]. GAL *Eſtre touſiours aſſis.* ITAL *Sedere di continuo.* GERM. Stäts bleiben ſitzen. HISP. *Aſſentarſe ſiempre,* ANG *To ſitt euer.* } Liu. *lib.* 45. Hoc quoque quod rideris, in equo dies noctéſque perſedendo habeo.

Perſēgnis,e, Valde ſegnis. [illegible] GAL. *Fort laſche & pareſſeux.* ITAL. *Molto pigro.* GERM. Überauß faul vnd träg. HISP. *Muy pereçoſo, floxo, y negligente.* ANGL. *Very slouthfull, and sluggishe.* } Liu. *lib.* 25. Id eſt prælium fuit præſegne, paucis in prima acie pugnantibus Romanis.

Perſeis, idis, [illegible], Nymphæ cuiuſdam nomen, Oceani & Tethyos filiæ, vt refert Heſiodus *in Theogon.*

Perſĕnex, nis, omn. gen. Valde ſenex, decrepitus. { [illegible] *ba bajamim.* [illegible] } GALL. *Fort vieil.* ITAL. *Molto vecchio.* GERM. Faſt alt vnd wol betagt. HISP. *Muy viejo.* ANG. *Very old.* } Sueton. *de claris Grammat.* Namque iam perſenex pauperem ſe, & habitare ſub tegulis quodam ſcripto fatetur. Forte *pergulis* legendum.

PERSENTIO, is, ſentio admodum, bene ſentio. { [illegible] } GALL. *Sentir.* ITAL. *Sentire.* GERM. Eigentlich empfinden. HISP. *Sentir.* ANGL. *To feele or perceiue plainely.* } Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

——— *magno perſentit pectore curas.*

Ibid.

Quam ſimulac tali perſenſit peſte teneri.

Perſentiſco, is inchoatiuum, percipio, ſentio, intelligo. { [illegible] } GAL. *Se douter ou apperceuoir de quelque choſe.* ITAL. *Auederſi di qualche coſa.* GERM. Anfahen mercken, gewar werden, befinden vnnd erſchmecken. HISP. *Sentir coſa alguna, y dudar.* ANG. *To perceiue and vnderſtand in a part.* } Plaut. *in Merc.* Quam inſipiens qui non poteras perſentiſcere, illam eſſe amicam tui viri. Idem Ter. *in Heaut.* Quot res dedere, vbi poſſem perſentiſcere. Niſi eſſem lapis, quæ vidi. Idem *Aul. ſc.* 1. *a.* 1. Ne perſentiſcat aurum vbi eſt abſconditum. Idem *in Amphitr.* Nunc ne legio perſentiſcat, clam illuc redeundum eſt mihi.

Perſephonē, [illegible]. à Græcis dicitur Cereris filia, Latinis Proſerpina appellata, quam ab Orco in Sicilia raptam fuiſſe poëtæ fabulantur. Ouid. 4. *Faſt.*

At neque Perſephone digna eſt prædone marito.

Perſĕpolis, [illegible], Perſidis regia, à Perſeo condita, quam poſtea Alexander eorum demoliri iuſſit, Græcorum ſe iniurias vlciſci dictitans, quorum illi ſacra igni terráque vaſtaſſent. Vide Strabo *lib.* 15.

‖ Perſequax, perſecutor, Apul. ‖

PERSEQVOR, eris. Propriè, continuè, ſeu continuato motu ſequor. Inimico affectu inſequor. Continuo, aſſiduè quæro, animo affecto, &c. { [illegible] *radaph.* [illegible] } GALL. *Pourſuyure.* ITAL. *Perſeguire, perſequitare.* GERM. Nacheilen, beharlich nachfolgen, nachhengen. HISP. *Seguir, mucho ſeguir.* ANG. *To perſue or follow after.* } Niſi quod quandam vim maiorem addere videtur præpoſitio. Terentius *in Andr.* Is bellum hinc fugiens, meque in Aſiam perſequens proficiſcitur. Idem *in Phorm.* Quoquo hinc aſportabitur terrarum certum eſt perſequi. Hàc abiit, ſi vis perſequi veſtigiis. Plaut. *Menæch. ſc.* 2. *a.* 4. Hac abiit, hac perſequar. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Donec perſecutus ero volpem veſtigiis. (i. conſecutus.) Idem *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. Id expectat perſequi. (i. exequi.) Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Id petam perſequárque, corde animo, & viribus (quod in rem tuam conducet. *Ibidem.* Quod ego tacere perſequor. Idem *Aulul. ſc.* 1. *a.* 4. Quod iubeat (herus) citis quadrigis citius properet perſequi. Non ſoleo ego ſomniculosè imperia heri perſequi. (i. exequi.) Idem *Amph.* Heras quod imperauit negligenter perſequi. (i. exequi.) *Ibid.* Ius meum perſequar lege barbarica. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. Si mihi regnum debetur, non id potius perſequar. Idem *Curcul. ſc.* 3. *a.* 1. ¶ Nonnunquam ponitur pro in re cœpta perſeuero. Cic. *ad Quint. frat. lib.* 2. Facies ſcilicet vt mandata digeras, perſequare, conficias. Idem *in Piſonem.* Extrema ſi perſequitur, qui inchoauit, iam omnia perfecta videbimus. Secundum hanc ſignificationem dicimus, Promiſſa factis perſequi, pro eo quod eſt, quæ verbis promiſimus, re ipſa comprobare. Perſequi imperium patris, pro facere. Perſequi ius ſuum pro defendere. Plaut. ¶ Perſequi mores patris, pro tenere mores patris exprimere. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Eos me decretum eſt perſequi mores patris. Quintil. Vitia pueritiæ etiam virum perſecuta. (i. adhæſerunt.) ¶ Interdum accipitur in malam partem, & ſignificat inſectari, vlciſci [illegible]. Cicer. 11. *Philip.* Nam cum iam hoſtis iudicatus eſt Dolabella, bello perſequendus eſt. Idem *pro Flacco*, Hunc æſtuantem & tergiuerſantem iudicio ille perſequitur.

Perſĕcūtio, nis. { [illegible] } GALL. *Pourſuite.* ITAL. *Perſecutione.* GERM. Ein nachhengung, verfolgung, durchechtung. HISP. *Seguimiento, obra de ſeguir.* ANGL. *Perſueing.* } Cic. *in Orat.* Quum in altera gratiæ, gloriæ, præſidij plurimum eſſet, in altera perſecutionum, cautionumque præceptio. Vlpian. *l. pecunia, ff. de verb. ſignific.* Siue ciuilis, ſiue honoraria, ſiue commiſſaria fuit perſecutio.

Perſector, aris, Diligenter ſector, perſcrutor. [illegible] Lucr. *lib.* 1. Nec perſectari primordia ſingula quoque.

Perſēro, ris, Diſſemino, ſiue diuulgo. { [illegible] } GAL. *Semer & diuulguer par tout.* ITAL. *Diuulgare per tutto.* GERM. Außſpreiten hin vnnd wider laſſen außgehn. HISP. *Diuulgar por todas partes.* ANGL. *To diuulgat or ſcatter abroade, to ſowe.* } Plaut. Inde veniſſe perſerit.

Perſēs, [illegible]. Nomen regis Macedonum, qui ab Æmilio victus, & in acie captus, ductus eſt in triumphum Romam cum liberis, perijtque in carcere animi mœrore confectus: vel (vt alij tradunt) vigiliis maceratus. ¶ Fuit & alter Perſes, Solis & Perſæ nymphæ filius, pater Hecates, rex Tauricæ regionis crudeliſſimus. ¶ Perſes præterea, autore Herodoto *lib.* 7. filius fuit Perſei Danaes filij ex Andromeda Cephei filia, à quo Perſas originem duxiſſe ſcribit. Hic, teſte Plin. *lib.* 7. *c.* 5. primus ſagittas reperit.

PERSEVERO, as, ex per & ſeuerus. Perſeuerus ſum, ad modum ſeuerus, conſtans, nolens de ſententia decedere. Perſiſto, permaneo. { [illegible] *taráſch.* [illegible] } GALL. *Perſeuerer, continuer.* ITAL. *Perſeuerare, continouare.* GERM. Verharren. HISP. *Perſeuerar, continuar.* ANGL. *To perſeuere.* } Cicer. *de Amicitia*, Oreſtes autem, ita vt erat, Oreſtem ſe eſſe perſeuerat. Cæſar 7. *bel. Gall.* Cotta ſe ad armatum hoſtem iturum negat: atque in eo perſeuerat. Senec. *cap.* 1. *de conſol. ad Mart.* Pauca ex his vſque ad finem perſeuerabunt. Gell. *cap.* 11. *lib.* 1. Confirmat & perſeuerat. (i. aſſeuerat.) Idem Liu. *lib.* 2. *bell. Pun.* Quo id conſtantius perſeueraret. Et Suet. *in Cæſ. cap.* 75. *& in Aug. cap.* 49. Perſeuerauit eo vti.

Perſĕuĕrātum eſt, impersonaliter Cic. 5. *Verr.* Quod quum illis qui aderant, indignum, qui audiebant, incredibile videretur: non eſt ab iſto primo illo aduentu perſeueratum.

Perſĕuĕrans, nomen ex participio. { [illegible] *toréáh.* [illegible] } GALL. *Perſeuerant.* ITAL. *Perſeuerante.* GERM. Verharrend oder beharlich. HISP. *El que perſeuera.* ANGL. *Perſeuering.* } Colum. *in Præfat. lib.* 1. Iſque [illegible] dum ſeruatus eſt perſeuerantiſſimo colendorum agrorum ſtudio, &c.

Perſĕuĕrantĕr. Conſtanter. { [illegible] } GALL. *Perſeueramment, conſtamment.* ITAL. *Perſeueramente, con fermo & ſaldo propoſitamente, conſtantemente.* GERM. Beharrlich. HISP. *Perſeueradamente, conſtantemente.* ANGL. *Conſtantlie.* } Liu. 4. *ab Vrbe.* Patres bene cœptam rem perſeueranter tueri. Idem *lib.* 21. Quo leniùs agunt, ſegnius incipiunt: eo, quum cœperint, veriore perſeuerantiùs ſæuiunt.

Perſĕuĕrantia, æ, actus perſeuerandi. { [illegible] } GAL. *Perſeuerance, conſtance.* ITAL. *Perſeueranza, conſtanza.* GERM. Verharrung. HISP. *Perſeuerancia, conſtancia.* ANGL. *Conſtancie, perſeuerance.* } Cic. 5. *Verr.* Cuius iſte fidei, diligentiæ, perſeuerantiæ, nulla ratione eripi poſſit.

Perſĕuĕratio, Perſeuerantia. [illegible]. Apuleius *in Hermetis Aſclepio*, Cognouimus te æterna perſeueratio.

Perſĕuĕrus, a, um, { [illegible] } GAL. *Fort ſeuere.* ITAL. *Molto ſeuero.* GERM. Gar rauch vnd ſtreng. HISP. *Muy rigoroſo.* ANG. *Very cruell or ſeuere.* } vt imperium perſeuerum, apud Tacit. *lib.* 15.

PERSEVS, ei, & Perſes, is, vel Perſi, [illegible], ſicut Achilles, is, vel li, vel Achilleus, ei, Iouis filius fuiſſe fertur ex Danae, Acriſij Argiuorum regis filia, quam Iupiter commutatus in ſpeciem aurei imbris vitiauit. Acriſius enim quum ex oraculo didiciſſet, futurum aliquando vt à nepote occideretur, filiam munitiſſimæ turri incluſit. Iupiter itaque Danaes amore captus, quum a ſuis non pateret aditus, aſſumpta ſpecie aurei imbris, per tegulas turrim ingreſſus eſt, puellæque fruſtra tam arcta cuſtodia ſeruatæ ſtuprum intulit. Ex quo concubitu natus eſt Perſeus: qui poſtea auum imprudens interfecit. Hic Andromedam Cephei filiam marinæ beluæ obiectam, periculo liberauit, liberatámque vxorem duxit: acceptóque deinde a Vulcano adamantino enſe, quem vocant Harpen, Meduſam vnam ex Gorgonibus, quæ ſe aſpicientes omnes in ſaxa commutabat, occidit. vnde & Gorgonuctonos eſt cognominatus.

Perſēus, a, um, [illegible]. Propert. *lib.* 3.

Sectaque Perſea Phocidos arua manu.

Perſibus a, um, peracutus. Varr. *lib.* 6. *de L. L.* Perſibus aperite. Scaliger inquio. Scribo, Perſibè aperite.

Perſiccus, valde ſiccus. Celſ. *lib.* 3. *c.* 6. Si oculi graues, & aut perſicci aut ſubhumidi ſunt.

PERSIS, ſeu Perſia, æ, { [illegible] *parás.* [illegible] } Orientalis regio Aſiæ, à Perſe, ſeu Perſeo rege ſic dicta, cuius populi Perſæ dicti ſunt. Lucan. *lib.* 10. Quæ tibi viſendi Nilum Romane cupido? Hæc Pharius, Perſiſque fuit, Macedúmque tyrannis. Hæc autem Perſis (ſicut Ptolemæus ſcribit *lib.* 5.) à Septentrione Medis terminatur: ab Occaſu, Suſiana: ab Ortu Solis, duabus Carmaniis a meridie, parte ſinus Perſici. Eius oppida ſunt Axima, Perſepolis, Dioſpolis: vbi primum inuenta ars magica fertur. Ad eam Nimrod gigas poſt confuſionem linguarum ſe contulit, Perſaſque ignē colere docuit. Primus in ea rex (ſicut refert Iuſtinus *lib.* 1.) fuit Cyrus. In ea lapillorum multa copia. Et primam Sibyllam in ea natam ferunt, quæ hæc de CHRISTO prænunciaſſe traditur, Panibus ſimul quinque & piſcibus duobus, hominum millia in eremo quinque ſatiabit, & reliquias tollens duodecim cophinos implebit in ſpem multorum. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 5. *Triſt.* Perſidáque & Gangem.

Perſicus, a, um, [illegible], quod ex Perſide eſt, vt regnum Perſicum. Iuuenal, *Satyr.* 14.

Nec Craſſi fortuna vnquam, nec Perſica regna
Sufficerent animo.

¶ Perſicus ſinus ab Oriente maris Rubri ad Occidentem, Arabicus dicitur. ¶ Apud Horat. Perſicus pro diuite & opulento, à Perſarum ſcilicet diuitiis, luxúque. Horat. *lib.* 1. *Carm.* Perſicos odi puer apparatus.

Perſica. { [illegible] } GALL. *Peſcher.* ITAL. *Peſca perſica.* GERM. Ein pferſiche baum. HISP. *Durazno.* ANG. *A peach tree.* } Arbor eſt humilis, folio Amygdalæ paulo maiore, flore ſubpuniceo, pomo carnoſo, ſucculento, extrinſecus lanuginoſo, duro intus & ſcabro oſſe, nucleum habente non diſſimilem amygdalæ. Nomen accepit à Perſide Orientis regione: vnde primùm hoc arboris genus in noſtrum orbem eſt aduectum. ¶ Pomum eius Perſicum malum vocant, foris molli lanugine veſtitum: cuius Romæ olim tanta fuit caritas, vt ſingula tricenis denariis venderentur: quod mirum videri debet, quum non ſit aliud pomi genus fugacius. Longiſſima namque decerpto bidui mora eſt, cogitque ſe venundari. Hæc Plin. *lib.* 15. *c.* 12.

Perſicaria, herba, hydropiperi ſimillima. { Pferſichkraut, flohkraut.

PERSIDEO, es, ex per & ſedeo, id eſt, permaneo. [illegible] GALL. *Perſiſter, ne ſe bouger.* ITAL. *Perſidere, fermarſi, durare.* GERM. Einſitzen vnd bleiben. HISP. *Durar, quedar.* ANGL. *To ſit ſtill or abide.* } Plin. *lib.* 17. *cap.* 24. Pruinæ perniciosior natura, quoniam lapſa perſidet, geláque, &c.

Perſīdo, is Dorſum feror, deſcendo, penetro. { [illegible] } GALL. *Penetrer.* ITAL. *Penetrare.* GERM. Durch etwas hinein ſitzen. HISP. *Penetrar.* ANG. *To light downe vpon any thing as birdes.* } Lucr. *lib.* 1. At neque quo pacto perſedit humor aquai, Viſum eſt, immiſſus ſit, intrarit, penetrarit. Virg. 3. *Georg.*

——— *vbi frigidus imber*
Altius ad viuum perſedit.

id eſt, (inquit Seruius) medullas, & oſſa penetrauit.

Perſigno, as, are, Obſigno, vel ſignum imprimo. { [illegible] *c'atám.* [illegible] } GALL. *Signer, ou ſeeler.* ITAL. *Suggellare.* GERM. Verzeichnen, verſiglen. HISP. *Cerrar con ſello, ſellar.* ANGL. *To marck or ſeall.* Liu. *lib.* 25. Quibus creati ſunt Quinqueuiri muris turribuſque reficiendis & Triumuiri bini, vni ſacris conquirendis, donisque perſignandis: alteri, &c.

‖ Perſillum vocant Sacerdotes radiculum picatum, quo vnguine flamen

Portunalis

Portunalis arma Quirini vnguit. Feſt. Gothoſ. ſignificat, inquit, globum piceum, vel picatum.

Perſimilis, Perſimile, Admodum ſimilis. { [illegible] GAL. *Fort ſemblable.* ITAL. *Molto ſimile.* GERM. Faſt gleichförmig. HISP. *Muy ſemeiante.* ANG. *Very like.* } Cic. *in Partit.* Nihil ſanè præter memoriam quæ eſt germana litteraturæ quodammodo, & in diſſimili genere perſimilis.

Perſiſto, is. Duro, perſeuero. { עמד *hamádh* [illegible] GALL. *Perſiſter, perſeuerer.* ITAL. *Durare, perſeuerare.* GERM. Beſtändig bleiben ſtan. HISP. *Durar perſeuerar* ANG. *To perſeuer.* } Cic. 1. *de finib.* Aut pertinaciſſimus fueris, ſi in eo perſtiteris, ad corpus ea quæ dixit referre, aut deſerueris totam Epicuri voluptatem, ſi negaueris. Liu. *lib.* 38. Parum eſt non eruiſſe abſentem, quam per legatos fruſtrateris nos, niſi præſens quoque in eadem impudentia perſiſtas.

Perſius, Vir Romæ doctus, cuius meminit Cicer. *de Orat.* C. Lucilius homo doctus & perurbanus dicere ſolebat, ea quæ ſcriberet, neque ab indoctiſſimis, neque à doctiſſimis legi velle: quòd alteri nihil intelligerent, alteri plus fortaſſe quàm ipſe. quare etiam ſcripſit. Perſium non curo legere, hic fuit enim, vt notamus, omnium ferè noſtrorum hominum doctiſſimus.) Lælium Decimum volo, quem cognouimus virum bonum, & non illiteratum, ſed nihil ad Perſium. ¶ Perſius Flaccus, Volaterris Hetruriæ oppido natus eſt: quem conſtat claruiſſe iiſdem temporibus, quibus Domitius Nero imperium vrbis Romæ ſuſcepit. In Grammatica præceptorem habuit Rhemmium Palæmonem Vicetinum, qui grauiſſimas inimicitias dicitur exercuiſſe cum Marco Varrone. In Rhetorica, Flaccum Virginium, Annæum vero Cornutum, qui philoſophiæ ſtudio excelluit, magna diligentia, ſingularique obſeruatione coluit, cùm eoque eo familiariſſimè ita vixit, vt teſtatur ipſe.

Perſolata, herbæ genus, quam (vt ait Plin. *lib.* 25. *cap.* 9.) Græci vocant ἄρκιον, & aliquam ſo [illegible], quam nemo ignorat: folia habet maiora cucurbitis & hirſutiora, nigrioráque, & craſſiora. { ANG. *A burre, or the hearbe clootes that beareth the great burre.* } Dicta perſolata, à perſola, quod nomen apud veteres (vt Placidus Grammaticus inquit) ſignificat perſonam. Solent enim his foliis veſtitæ perſonæ nonnunquam in ſcenam prodire. Officinæ *Lappam maiorem* vocant.

Perſolido, as, Solido. { [illegible] GALL. *Fort affermir, congeler, conſolider.* ITAL. *Solidare e congelare.* GERM. Hart machen, gefrieren. HISP. *Hazer macizo, congelar.* ANGL. *To make ſoilde or maſſie.* } Statius 1. *Theb.*

Diffunditque imbres, ſicco quas aſper hiatu
Perſolidat Boreas, hoc eſt, congelat.

Perſolla, parua perſona.

Perſoluo, is, Perfectè, & totum ſoluo, & ære alieno me libero, beneficium planè compenſo. { שלם *ſchillém.* [illegible] GALL. *Acheuer de payer, ſatisfaire.* ITAL. *Pagare affatto, cancellare in tutto.* GERM. Gar bezalen abzalen. HISP. *Acabar de pagar.* ANGL. *To paye.* } Virg. 1. *Æneid.*

——— *grates perſoluere dignas*
Non opis eſt noſtræ.

D. Brutus *Ciceroni*, Tantum me tibi debere exiſtimo quantum perſoluere difficile eſt. Perſolui primæ epiſtolæ, venio ad ſecundam, id eſt, reſpondi ad ea quæ ſcripſiſti in prima epiſtola. Cic. *Att. lib.* 14. Senec. *c.* 15 *de tranquill.* Tam iniqua præmia perſoluere fortunam. ¶ Perſoluere pœnas, eſt dare pœnas, puniri Cic. 12 *Philipp.* Pœnas dijs, hominibuſque meritas, debitáſque perſoluat, id eſt, puniatur ob peccatum ſuum in deos & homines. Perſoluere promiſſum, eſt perficere promiſſum Caſſius *ad Cic lib* 12. Habeo paululum moræ, dum promiſſa militibus perſoluo. Perſoluendus, Particip. Ouid. *ad Liuiam*, Vita data eſt vtenda, data eſt ſine fœnore nobis Mutua, nec certa perſoluenda die. Vbi *perſoluenda* eſt quinque ſyllabarum.

Perſōlus, adiectiuum, Solus & merus. { יחיד *iachídh* בדד *badádh* [illegible] GAL. *Seul.* ITAL & HISP. *Solo.* GERM. Nur allein ANGL. *Alone, onlie.* } vt Perſolæ nugæ apud Plaut. *in Curc.* id eſt, meræ nugæ.

Perſolūta, vel Perſolyton, [illegible] Dioſcoridi. Herba hortenſis apud Ægyptios, ad texendas coronas vtilis: de qua Plin. *lib.* 21. *c.* 33.

Perſolennis. Suet. *in Nerone*, Cum dote & flammeo perſolenni.

PERSŌNA, æ, qualitas hominis ex ſtatu, ſeu conditione. Perſonam definiunt philoſophi eſſe naturæ rationalis indiuiduam ſubſtantiam. { נפש *néphesch* [illegible] GAL. *Perſonne, perſonnage.* ITAL. & HISP. *Perſona.* GERM. Die perſon, einen jeden vernünfftigen natur. ANG. *A perſone.* } Tria igitur neceſſaria ſunt, vt aliquid perſona dicatur. vt ſit indiuiduum: non enim in vniuerſalibus, ſed in ſingularibus tantùm perſona dici poteſt: Vt ſit in genere ſubſtantiæ: nam accidentia quum per ſe non exiſtant, nec per ſe agant, perſonam conſtituere non poſſunt. Et vt ſit quid rationale: quoniam, id eſt, perſona, quantum ad ipſam actionem, quod in ſe habet quod poſſit agere, vel non agere. Et hoc habent ſolùm rationabilia ideo de ratione perſonæ eſt, vt ſit quid rationale. Non ergo lapidis vel arboris, vel irrationalis animalis ſed vel Dei, vel angeli vel hominis perſona dicitur. ¶ Perſona Latinè dicitur facies conficta, a perſonando, id eſt clarius ſonando, quia per os perſonæ vox emittitur ab hiſtrionibus. { [illegible] GAL. *Maſque.* ITAL. *Maſcara.* HISP. *La maſcara.* } (vt Baſſus ait apud Gellium *c.* 7. *lib.* 5.) & os coopertimento perſonæ tectum vndique, vnáque tantum vocis emittendæ via apertum, quoniam non vaga, nec diffuſa eſt, in vnum tantummodo exitum coactam vocem, & magis claros, canoróſque ſonitus facit. Ob eam cauſam perſona dicta eſt, o litera propter vocabuli formam productiore. Plin. *lib.* 11. *c.* 14. Perſona adaptatur capiti, denſuſve reticulus. Hinc perſonati, [illegible], dicuntur, qui huiuſmodi perſonis tecti ſunt, cuiuſmodi erant hiſtriones Attellani, qui ſoli non cogebantur in ſcena ponere perſonam. Perſonata quoque fabula dicitur, quæ agitur à perſonatis hiſtrionibus. Hanc iuniores laruam vocant. ¶ Hinc per tranſlationem perſona pro qualitate qua alius ab alio differt, tum in animo, tum in corpore tum in extra poſitis, quæ a Rhetoribus nominantur in Attributis perſonæ. Animi, vt quo ſtudio ſe exerceat, literatus ne, an imperitus diſciplinæ & iracundúſne ſit, an mitis luxurioſus, an temperans. Corporis vt adoleſcenſne ſit, an ætate adultus: pulcher, an deformis. Extra poſitorum: vt diues an pauper clarus an obſcurus. ¶ Hinc in ſcena etiam perſonas appellant: qui modò lenis, modò ancillæ, modò patrisfamiliàs, modò paraſiti veſtibus ornati eorum mores & geſtus exprimunt. Terent. *in Prolog. Eunuch.* Paraſiti perſonam inde ablatam, vel militis. Et in vno homine multæ poſſunt eſſe perſonæ, iracundi, mitis, læti. Item perſona præceptoris, mariti, patris. ¶ Hinc Grammatici perſonas conſtituunt, primam, ſecundam, & tertiam ¶ Perſona pro homine. Celſus *in Proœmio lib.* 1 Medicos nihil tentaſſe iudico, quia nemo in ſe ſpe induta perſona periclitari voluerit coniectura ſua: ne ſi non ſeruaſſet, occidiſſe videretur. ¶ Perſonam imponere alicui, eſt ei prouinciam aliquam dare. Cic. *de Lege Agrar.* Vos mihi Prætori biennio ante Quirites hoc eodem in loco perſonam hanc impoſuiſtis, vt quibuſcunque rebus poſſem, illius abſentis dignitatem vobiſcum vna tuerer. ¶ Imponere alicui perſonam calumniæ, aut alterius rei. Cicer 4. *Verr* Imponitur honeſtæ ciuitati turpiſſima perſona calumniæ! Idem paulo poſt *in eadem oratione*, Improbam perſonam alicui, imponere dixit. Hinc Quintil. Induere perſonam iudicis. Senec. *cap.* 1. *de conſol ad Mart.* Qualem te in perſona patris tui geſſeris. Idem *c.* 17. *de conſol. ad Helu.* In mea perſona illa non pro te dolet. (ita meo exilio & mei ratione.) Velleius: Conuerterat Pompeij perſona totum in ſe terrarum orbem. Liu. *lib* 3 *ab Vrbe*. Perſonam alienam ferre, Quint. Perſonam deponebant hiſtriones peracta fabula. Idem, Sub perſona (Gallicè *Maſque*) valet vox actorum ſcenicorum. In perſonam aliam tranſire, & agere aduerſarium. Idem Quint. Semper ſua perſona viuere. Senec. *c.* 15. *de tranq.* Mutata perſona te conſolatus eſt. (atque dixit Liuiæ, tibi videtur dixiſſe.) Idem Senec. *c.* 6. *de conſol ad Mart.* Vide plura de hac voce apud Vallam *lib.* 6. ¶ Eminentes quoque figuræ in ædificiis quæ aquas ore, vel mentula fundunt, eóque varios vultus & geſtus exprimunt, perſonæ dicuntur, vt eſt apud Vlpianum *in l. fundi. de act. empt.*

¶ Perſonarum acceptio, [illegible] Gloſſ. Philox. Poſteriores Græci amant μ interponere: vt ita eodem i [illegible] perſecutio. Pura & vetus ſcriptura ex origine eſt [illegible].

Perſōnātus, qui perſonis, hoc eſt, laruis indutus eſt. { [illegible] GAL. *Maſqué, deſguiſé.* ITAL. *Immaſcherato.* GERM. Der ſich in einen anderen geſtalt verſtelt oder verkleidet. HISP. *Maſcarado.* ANGL. *Deſguiſed, à masker.* } Cicer. 3. *de Orat.* Quo melius noſtri illi ſenes, qui perſonatum ne Roſcium quidem magnopere laudabant Denique generali vocabulo Perſonatum dici poteſt, quicquid aliud eſt intus quam foris oſtendit, & quicquid denique ſimulatum eſt. Cicer. *Attic. lib.* 15. Quid eſt autem cur ego perſonatus ambulem? Perſonata vulnera, hoc eſt, cæca & latentia, quæ altius deſcendunt, quam prima fronte præ ſe ferant. ¶ Perſonata felicitas dicitur à Seneca non vera, ſed ſimulata, quæ foriniecus eſt, decora, intus verò deformata inſtar hiſtrionum qui inducta perſona ſimulant, & imitantur quemcunque velint, [illegible] ¶ Perſonati propriè Attelani vocantur, quòd ſoli hi non poterant cogi in ſcena ponere perſonam, quod cæteris hiſtrionibus pati neceſſe erat. Suetonius *in Neron. cap.* 21. Perſonati tragœdias cantabant. ¶ Perſonatus pater dicitur ab Horatio, Comicus pater, inductus in Comœdia ſub perſona hiſtrionica, [illegible], *in Serm.*

——— *quiuus ſtomachatur eodem*
Quo perſonatus pacto pater.

Perſonales, perſonales actiones. L. g. b

Perſōnālis, e, quod ad perſonam pertinet. { [illegible] GAL. *Appartenant à perſonne.* ITAL. *Pertinente à perſona.* GERM. Das zu einer perſon gehöre HISP. *Perteneciente à perſona.* ANG. *Perteaning to a perſonne.* } Vnde perſonalis actio, quæ in perſonam datur: cui opponitur Actio in rem. ¶ Perſonale verbum quod per perſonas diſtinguitur, cuius contrarium eſt Impersonale, Grammaticorum vox.

Perſonaliter, modo perſonali. Gell. *cap.* 13 *lib.* 15. Non perſonaliter dicitur Pigitum eſt.

Perſōnātā, genus herbæ naſcentis iuxta riuos & flumina. { ἄρκιον, [illegible] } de qua Col *lib.* 6. *c.* 16. Venena viperæ depellit ſuper ſcarificationem ferro factam herba, quam vocant perſonatam, trita, & cum ſale impoſita. Officinæ teſte Ruellio, vocant *Lappam maiorem.* Hæc eadem Perſonatia, æ, vocatur. Plin. *lib.* 21. *c.* 15.

PERSŌNO, as, Valde ſono, perfectè ſono, perſtrepo, ſonando tranſeo. המה *hamáh.* [illegible] GAL. *Faire ou rendre grand ſon, reſonner, retentir.* ITAL. *Sonare perfettamente, ſonare grandemente.* GERM. Durchtönen, gantz vnd gar ertönen HISP. *Mucho o perfetamente ſonar.* ANG. *To make a great ſowne and noiſe, to crie lowde.* } Cic *pro M. Cælio*, Illæ vero non loquuntur ſolùm, verumetiam perſonant, huc vnius mulieris libidinem eſſe prolapſam, vt ea, &c. Virg 1. *Æneid.*

——— *citharâ crinitus Iopas*
Perſonat aurata, docuit quæ maximus Atlas.

Idem 6. *Æneid.*

Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci
Perſonat, aduerſo recubans immanis in antro.

Horat. 2. *Serm. Satyr.* 6.

Simul domus alta Moloſſis
Perſonuit canibus.

Hinc ad eſt. Perſonus. Valer 4. *Argonaut.*

——— *hac procul Io,*
Spectat ab arce poli iam diuis addita, iámque
Niliacis cincta comas & ouantis perſona ſiſtro.

Perſōno & Perſonor, perſonam facio, eo vt ſit perſona. Sunt verba Scholaſticorum.

Perſorbĕo, es. Totum ſorbeo. { [illegible] GAL. *Humer tout & boire en attirant.* ITAL. *Sorbire il tutto* GERM. Durch etwas ſupffen. HISP. *ſorber todo.* ANGL. *To ſuppe out all.* } Plin. *lib.* 31. *c.* 11. Alias ex his mares exiſtimauere tenui fiſtula, ſpiſſioreque, perſorbentes, & quæ tinguntur in delicias, aliquando & purpura.

Perſpĕculor, perſpecularis, perſpeculari, Diligenter ſpeculor, & omnia intueor. { [illegible] GAL. *Guetter ſoigneuſement & diligemment.* ITAL. *Speculare con diligenza.* GER. Fleiſſig beſichtigen durch ſchauwen. HISP *Diligentemente mirar y contemplar* ANG. *To vieve, behold and looke about diligentlie.* } Plin. *lib.* 8. *c.* 26. Aſſidua namque ſatietate obeſus exit in litus, recentes arundinum cæſuras perſpeculatus. Hirtius *de bello Africo*, Quum de vallo perſpecularetur. Suet. *in Caſ. c.* 58.

Exercitum

Exercitum neque per inſidioſa itinera duxit vnquam, niſi perſpeculatus locorum ſitus.

Perſpergo,is,Aſpergo,is. { [illegible] *nazáh.* [illegible]. GAL. *Eſpãdre & arrouſer fort.* ITAL. *Aſpergere.* GER. Gar beſprengen. HISP. *Derramar o reciar.* ANG. *To ſprinkle and caſt licour ouer all.* } Cic.1.*de Orat* Libandus eſt etiam ex omni genere vrbanitatis facetiarũ quidam lepos,quo tanquam ſale perſpergatur omnis oratio. Cato *c.*110. Codicillos oleaginos,& cætera ligna amurca cruda perſpergito,& in ſole ponito.

PERSPICIO,is, Ad plenum video, cognoſcóve. { [illegible] *raáh.* [illegible]. GALL. *Pleinement voir & cognoiſtre, apperceuoir clairement & manifeſtement.* ITAL. *Vedere, conoſcere à pieno.* GERM. Durchſähen/wol erſähen vnd erkennen. HISP. *Mirar y conocer.* ANGL. *To behold perfitelie and vnderſtand.* } Plaut. *Aulul. ſc.*2 *a.*1. Perſpexi ſalua eſſe intus omnia. Idem *Capt ſc.*2.*a.*4. Os eſt mihi ſublitum,nec id perſpicere quiui. Idem *Curc.ſc.*2.*a.*1. Perſpicio vos nihili meam gratiam facere. Mulier hæc ſtulta eſt, quantum perſpexi modo. Idem *Men.ſc.*4 *a.*2. Cic *in Lal.* Quidam ſæpe in parua pecunia perſpiciuntur quam ſint leues.quidam vero quos res parua mouere non potuit, cognoſcuntur in magnis. Ter. *in Phorm.* Cuius tu fidem in pecunia perſpexeris Verere verba crederet? Cæſar.1.*bell Gall.* Qua de cauſa diſcederent, nondum perſpexerat. Horat.*de Arte,*

———quem perſpexiſſe laborent,

An ſit amicitia dignus.

Perſpectus, a, um, interdum participium, Cognitus, exploratus. { [illegible] *nireeh.* [illegible]. GAL. *Veu & apperceu clairement.* ITAL. *Veduto,conoſciuto à pieno.* GER. Eigentlich erſähen/wol erkent oder erkundiget. HISP. *Mirado y conocido claramente.* ANG. *Knawen,tried.* } Cæſ.4 *bell.Gall.* Eorum dierum conſuetudine itineris & exercitus noſtri perſpecta Interdum nomen fit ex participio & comparatur ſignificátque id quod diligenter animaduerſum eſt. Cic.*ad Quint.frat.* Vt hic tertius annus Imperij tui,tanquam tertius actus perſpectiſſimus, atque ornatiſſimus eſſe videatur.

Perſpectè, aduerbium Diligenter,doctè. { [illegible]. GALL. *Diligemment & doctement.* ITAL. *Diligentemente, dottamente* GERM. Fürſichtiglich. HISP. *Doctamente y diligentemente.* ANG. *Diligentlie, cunninglie* } Plaut.*in Mil.* Fit po. illud ad illud exemplum.vt docte perſpecte ſapit.

Perſpecto,as,frequentatiuum. { [illegible]. GAL. *Regarder de tous coſtez & diligemment.* ITAL. *Guardare d'intorno con diligenza.* GER. Fleiſſig vmbſich ſähen/ durch alle ort ſähen. HISP. *Mirar de todas partes diligentemente.* ANGL. *To viewe, to behold and looke diligentlie.* } Plaut. *in Milit.* Sinite me prius perſpectare, ne vſpiam inſidiæ ſient. Suet.*in Aug.c.*98 Perſpectauit certamen gymnicum honori ſuo inſtitutum (i.ad extremum ſpectauit)

Perſpicientia. { [illegible] *daáth.* [illegible]. GALL. *Claire cognoiſſance.* ITAL. *Cognoſcenza Chiara.* GERM. Heitere erkänung / erkantnuß. HISP. *Conocimiento claro.* ANG *Perfite knawledge full perceiuing.* Cic.*lib.*1.*Offic.* Sed omne quod eſt honeſtum, id partium quatuor oritur ex aliqua. Aut enim in perſpicientia veri,ſolertiáque verſatur.i.perfecta cognitione.

Perſpicuus,a,um, Pellucidus, tranſlucidus. { [illegible] *nireeh* [illegible] *tſach* [illegible] *tahór.* [illegible]. GALL. *Fort clair & manifeſte, à trauers de qui on voit, diaphane.* ITAL. *Chiaro lucido,manifeſto.* GERM. Durchſichtig klar/offenbar/ſcheinbar. HISP. *Claro,manifieſto,coſa que ſe traſluce.* ANGL. *Cleare and manifeſt,plaine.* } Mart.*lib.*4. *de calice vitreo,*

Prodat perſpicuus ne duo vina calix.

¶ Per tranſlationem pro claro, manifeſto,ac minimè dubio. Plin. Tum claras perſpicuáſque ſententias. Cic.*pro Quintio,* Eſt quædam tamen ita perſpicua veritas vt eam infirmare nulla res poſſit. Idem *pro domo ſua,* Legeram clariſſimos noſtræ ciuitatis viros,ſed in medios hoſtes ad perſpicuam mortem pro ſalute exercitus immiſiſſe. Sic dicimus perſpicuam orationem,[illegible] id eſt claram & apertam.

Perſpicuitas,atis,Splendor ac facilitas ſententiæ. { [illegible]. GAL. *Euidence,clarté.* ITAL. *Facilità,chiarezza.* GERM. Klarheit/ſcheinbare/heitere. HISP. *Clareza,facilidad* ANG *Plaineſſe euidencie.* } Cicer.4. *Academ.* Propterea quod nihil eſſet clarius energia, vt Græci, perſpicuitatem,aut euidentiam nos,ſi placet, nominemus, fabricemúſque, ſi opus erit verba. Quintilianus.*lib* 2.*c.*3. Nam & prima eſt eloquentiæ virtus perſpicuitas.

Perſpicuè,aduerbium,Euidenter. { [illegible]. GALL. *Clairement,euidemment.* ITAL. *Chiaramente, euidentemente.* GERM. Klärlich / heiter / ſcheinbarlich. HISP. *Claramente manifeſtamente.* ANG. *Plainelie, euidentlie.* } Plaut. *in Aul.* Anus hercle hoc indicium fecit de auro,perſpicuè palam eſt.

Perſpicax,Conſideratus, acutus. { [illegible] *hesém.* [illegible]. GALL. *Qui voit bien aiguement, & entend fort ſubtilement.* ITAL. *Perſpicace, acuto.* GERM. Scharpfſichtig/oder ſcharpffinnig. HISP. *Agudo que mucho mira.* ANG. *That ſeeth quickely,quick witted.* } Ter.*in Heaut.* Patrem noſti ad eas res quàm ſit perſpicax. Cic.1.*Offic.* Id quod acutum & perſpicax natura eſt.

Perſpicacia, æ, Acumen, euidentia. { [illegible] *késem.* [illegible]. } Cic *Att lib.*15 Quod ipſum perſpicaciam aliquam ſignificaret.

Perſpicacitas, atis, Acumen, ingenium. { [illegible] *késem.* [illegible]. GAL. *Bonne & claire veuë, quand on voit & entend fort aiguement.* ITAL. *Acutezza,perſpicacità.* GERM. Scharpffinnigkeit HISP. *Agudeza de mirar.* ANG *Quickeneſſe of ſight and vnderſtanding* } Cic *Attic lib.*1. Etſi ex his quæ ſcripſimus(tanta es perſpicacitate) etiam a me non ſcripta perſpicis.

Perſpiſſo,aduerbium Tardè Plaut. Qua quod bene promittunt Aruſpices, perſpiſſo euenit. Nonius Legitur & *properſo*.

Perſterno,is,Totum ſterno. { [illegible]. GALL. *Couurir & pauer tout.* ITAL. *Coprire, laſtricare del tutto.* GER. Gar beſpreiten oder bedecken. HISP. *Cubrir y derribar mucho.* ANG. *To ſpread all ouer.* } Liuius 10. *ab Vrbe*, Eodem anno ab Ædilibus curulibus qui eos ludos fecerunt, damnatis aliquot pecuariis, via à Martis ſilice ad Bouillas perſtrata eſt.

Perſtimulo,as,Stimulo,exſtimulo,valde ſtimulo. { [illegible] *besith.* [illegible]. GALL. *Eſguillonner fort,inciter fort.* ITAL. *Stimolare.* GERM. Heftig ſtupffen treiben oder bewegen. HISP. *Aguyoncar ò incitar.* ANGL. *To ſtirre or prick vp.* } Tacit. *lib.* 4. Agrippinæ quoque proximi illiciebantur, prauis ſermonibus ſpiritus perſtimulare.

Perſtino,as,emo.vide *Praſtino.* Onom. Perſtino [illegible] i. ſufficiens ſum, duro,permaneo. Ergo vult perſtinare eſſe idem atque firmiter ſtare in re aliqua. { [illegible] *kanah.* [illegible] GAL. *Acheter.* ITAL. *Comprare.* GERM. Kauffen. HISP. *Comprar* ANGL. *To bie.* } Apul. Et percontato pretio, quo centum nummis indicaret,aſpernatus viginti denariis perſtinaui.

Perſto,as,Permaneo,perſeuero, continuo. { [illegible] *1amádh.* [illegible]. GALL. *Perſeuerer,continuer.* ITAL. *Durare,perſeuerare,continouare.* GER. Beſtãn/bleiben ſtãn. HISP. *Perſeuerar.* ANG *To perſeuer and continue.* } Gell.*lib.*2.*cap.*1. Hoc modo perdius,pernóxque perſtabat. Iungitur interdum datiuo. Liu.8.*ab Vrbe*, Vbi quum deprecantibus primoribus Patrum atque vniuerſo Senatu, perſtaret in incœpto immitis animus. Interdum ablatiuo cum præpoſitione In. Se tamen perſtaturum in incœpto,&c. Sic dicimus Perſtare in ſocietate, Perſtare in ſententia, & ſimilia. Ouid. 13.*Metam.*

Si perſtas certare locum redeamus ad illuc.

Idem 4.*Faſt.*

Naſica accepit (Deam) *templi tunc perſtitit auctor.*

Idem *Eleg.*1.*lib.*4 *Triſt.*

Perſtrepo,is,Valde ſtrepo. { [illegible] *hamáh.* [illegible]. GALL. *Faire grand bruit des pieds ou autrement.* ITAL. *Far molto ſtrepito* GERM. Heftig rauſchen/oder ein gerumpel machen HISP. *Hazer mucho eſtruendo.* ANG. *To mak a great noiſe.* } Ter.*in Eunuch.* Abeunt lanatum, perſtrepunt ita vt fit domini vbi abſunt. Stat.2 *Achil.*

Rumor in arcana iamdudum perſtrepit aula.

Claud.1.*in Eutrop.*

Crebro pulſatus, perſtrepit ictu.

PERSTRINGO,is,Valde ſtringo,claudo,inquit Nonius. { [illegible] *tſarár.* [illegible]. GALL. *Fort eſtre'ndre & ſerrer.* ITAL. *Stringere forte, ſerrare,chiudere.* GERM. Wol anſtricken/ſtarck zuſamen binden. HISP. *Mucho ò perfectamente apretar.* ANGL. *To wring hard.* } Cato *de re ruſt.c.*32. Vites bene nodentur per omnes ramos,diligentérque caueto ne vitem præcipites,& ne nimium perſtringas. ¶ Aliquando ſignificat breuiter,aut ſummatim dico,vel ſcribo. Cicer.*pro Sext.Roſcio.* Sed in animo eſt(quemadmodum antè dixi)leuiter tranſire, ac tãtummodo perſtringere vnamquamque rem, &c. Cum *breuiter* iunctum. Idem *de Amicitia,* Quem locum breuiter perſtrinxi paulò antè. Quintil.*lib.*11.*cap.*1. Hunc locum Cicero breuiter perſtringit, neque tamen videri poteſt quicquam omiſiſſe. ¶ Aliquando ponitur pro leuiter taxo,& reprehendo, leuique dolore afficio. Cic.*pro Seſtio,* Vt eos,quorum ſceleris furore violatus eſſem,vocis libertate perſtringerem, Graphium & libellos ita in faciem (Romani Equitis) dicitur ieciſſe, vt genam non leuiter perſtrinxerit. ¶ Aliquando ponitur pro offuſcare, obnubilare, obſcurare, obtenebrare,obtundere,[illegible] vt quum dicimus, Perſtringere oculos,perſtringere aciem mentis,animi, vel ingenij, & perſtringere aures ſonitu. Horat *lib.*2.*Carm.*

Iam nunc minaci murmure cornuum

Perſtringis aures, iam litui ſtrepunt.

Cic.*in Catone maiore,* Voluptas rationi inimica mentis (vt ita dicam) perſtringit oculos Cic.1.*de diuinat.* Eáque parte animi quæ voluptate alitur,nec inopia enecta,nec ſatietate affluenti : quorum vtrunque perſtringere aciem mentis ſolet. ¶ Terram aratro perſtringere. Idem *de Leg. Agrar.* Quod ſolum tam exile & macrum eſt, quod aratione perſtringi non poſſit.

Perſtrictus, Participium. Plin. *lib.*17. *cap.* 24. Perſtrictus gelu non potuit eò peruenire humor. hoc eſt, vehementer aſtrictus.

Perſtudioſus, adiectiuum, Valde ſtudioſus, valde diligens [illegible]. GALL. *Fort ſtudieux.* ITAL. *Molto ſtudioſo.* GER. Gar geſtiſſen. HISP. *Muy eſtudioſo.* ANGL. *Very ſtudious* } Cicer.5. *Tuſc.* Muſicorum verò perſtudioſum accepimus,&c.

PERSVADEO, es, Non ab actu, ſed ab effectu ſignificationem habet: vt ſit perſuadeo, ſuadendo fidem facio ſuadendo induco. { [illegible] *pittáh.* [illegible]. GALL. *Perſuader,faire croire.* ITAL. *Perſuadere,dar ad intendere.* GERM. Vberreden oder bereden. HISP. *Induzir con razones,atraher con efeto* ANGL. *To perſuade.* } Autor ad Herennium *lib.* 1, Si animus auditoris perſuaſus fuerit id eſt, ſi oratio aduerſariorum fidem fecerit auditoribus. Cæſ *lib* 4.*bell.Gall.* Idoneum quendam hominem & callidum delegit Gallum ex illis quos auxilij cauſa ſecum habebat Huic magnis præmiis, pollicitationibúſque perſuadet vt ad hoſtes tranſeat,& quid fieri velit edocet. Qui vbi ad eos venit timorem Romanorum proponit. Perſuadet inquit,id eſt,ſuadẽdo inducit Quint. *c.*15.*lib.*2. Perſuadet etiam pecunia,dignitas,forma,authoritas. ¶ Perſuadere pro probare, Suet.*in Aug.c.*40. ¶ Simili modo fit in exoro,quum ſignificat orando impetro & excogito,quod eſt cogitando inuenio quòd exorando,id eſt,perfectè orando, impetratur quod oratur:& excogitando,id eſt,perfecte cogitando,inuenitur quod quæritur. Nec huiuſmodi ſignificationes propriè ſumuntur ex vi præpoſitionum & verborum quæ non progrediuntur niſi quantum ſignificatio eorum protenditur, quæ in perſuadeo,eſt perfecte ſuadeo,exoro, perfectè oro:ſed ex effectu rei quæ ex eis conſequitur & perficitur. Verum non eatenus ipſa a propria eorum ſignificatione recedere dixerim, quum ſignificare poſſint perfectam ſuaſionem. Nam perſuadeo,perfecte, ſiue maximè ſuadeo,ſignificare,docet Terent. *in Andr* quum ait, Ipſus mihi Dauos qui intimus eſt eorum conſiliis, dixit. Et is mihi perſuadet, nuptias quantum queam vt maturẽ. Idẽ *in Phorm.* Sed vbinam Getam inuenire poſſim,vt rogem quod tempus conueniendi patris me capere perſuadeat. id eſt, potiſſimum ſuadeat. Similiter Lact. 6. Quid M.Tullius in ſuis Officialibus libris, nónne hoc idem perſuadet, non eſſe omnino largiendum? id eſt, vehementer, totóque conatu ſuadet. Quod eſt contra eos qui volunt,perſuadere tantùm in effectu eſſe, ſuadere,in actu:in quibus eſt Sipontinus, qui ait, Suadere eſt hortari aliquem ad id quod intendimus : perſuadere eſt ſuadendo, aut diſſuadendo aliquid, hominem in opinionem noſtram inducere. ¶ Quomodo mihi perſuadeo, per parenthèſim venuſtè vſurpat. Cic.*pro Roſc. Amer.* Ego contra breuiorem poſtulationem

ſtulationē aſſero.& (quomodo mihi perſuadeo) aliquanto æquiorem. ¶ Venuſtè quoque dicitur, Ita tibi perſuadeas.Ita perſuaſum eſt omnibus. Cic.*ad Brutum lib.* 11.Quamobrem velim tibi ita perſuadeas,me tum Reipublicæ cauſa quæ mihi vita ipſa charior eſt, &c. Idem *ad eundem*,Ita perſuaſum omnibus,cum paucis inermibus perterritus metu fugiſſe Antonium.

Pērſuāſŭs, participium, & aliquando nomen ex participio, Creditus. נפתה *niphteh* [illegible]. GALL.*Perſuadé*.ITAL.*Che tiene vna coſa per certa* GER.Vberredt oder beredet HISP.*Induzido con razones*. ANG.*Perſwaded* } Cic.*in Tuſc.* Opinio mali, quo viſo & perſuaſo, ægritudo inſequitur neceſſario.Col.*lib.* 12 *c.*1. Villica porrò perſuaſiſſimum habere debebit, aut in totum, aut certè plurimum domi ſe morari oportere. Plin. *Epiſt.*20. *lib.* 1. Perſuaſum habeo poſſe fieri vt ſit actio bona, non ſit bona oratio.

Pērſuāſĭo,onis, verbale,Opinio firma, quum planè nobis fides facta eſt,rē ita eſſe. {[illegible].GAL.*Perſuaſion.ferme creance*.ITAL.*Ferma credenza che ſi ha di qualche coſa*. GERM. Beredung.HISP.*Induzimiento, firma opinion*.ANG.*Perſwaſion*.} Plin.*lib.*25 *cap.*2.Durat tamen tradita perſuaſio in magna parte vulgi, veneficiis & herbis id cogi.

Pērſuaſōrĭus, adiectiuum,quod perſuadet,quódque ad perſuadendum pertinet. { מפתה *mephattéh*. [illegible]. GAL. *Qui fait à croire, ou qui ſert à faire croire*. ITAL. *Che vale à far credere qualche coſa*. GERM. Das ſo vberedt. HISP. *Coſa para aſſi induzir*. ANG. *That perſwadeth*. } Suet. *in Domit. c.*8. Recuperatores, ne ſe ſemper perſuaſoriis aſſertionibus accommodarent, identidem admonuit. Olim qui in libertatem vindicabantur cùm ſerui eſſent,nec pro ſe liberali iudicio experiri poſſent, aſſertorem quærebant. In cauſis igitur liberalibus monuit recuperatores,ne tametſi fauorabilis libertas eſt,ſequerentur in iudicio aſſertiones vel prece, vel pretio,vel perſuaſione eblanditas contra ius dominorum.

Pērſuāſōr,is, qui perſuadet. { מפתה *mephattéh*. [illegible]. GAL. *Qui met en teſte & perſuade*. ITAL. *Chi perſuade*. GERM. Ein vberreder/oder bereder. HISP.*Hombre que algo alcança con razones*. ANGL. *A perſwader*.}

Pērſuāſtrīx, icis, fœminini generis. { מפתה *mephaltáh*. [illegible]. GAL. *Celle qui met en teſte & perſuade*. ITAL. *Donna che perſuade*. GERM.Ein beredern.HISP. *La hembra que aſſi alcança*.ANGL.*She that perſwadeth*. } Plaut. *in Bacchid.* Eccas tandem probri perlecebras, & perſuaſtrices.

Pērſuāſĭbĭlis, perſuaſibile, quod poteſt perſuaderi. { [illegible]. GAL. *Facile à faire à croire, aisé à perſuader*. ITAL.*Facile da far credere* GERM.Deſs man einen leichtlich bereden kan.HISP.*Coſa facil à chazer creer*.ANG.*That may be perſwaded*. } Quint. *lib.*3. *c.*16. Rhetorice,eſt vis inueniendi omnia in ratione perſuaſibilia.

Pērſuāſĭbĭlĭtēr,aduerbium,[illegible].Quint.*lib.*2.*c.*16.Qui finem eius eſſe ait perſuaſibiliter dicere.

Pērsūbtīlis, e, Valde ſubtilis. { [illegible]. GAL. *Fort ſubtil*. ITAL. *Molto ſottile*. GERM. Gar ſubtil. HISP. *Muy ſutil*. ANG. *Very ſubtill*. } Cicer. *pro Planco*, Et quoniam tua fuit perelegans ac perſubtilis oratio.

Pērsūlto, Paſſim & crebrò ſalto: propriéque ferarum eſt, aut pecudum, quæ in pabuli vbertate identidem ſubſiliunt. { רקד *rikkédh*. [illegible]. GAL.*Sauter ou ſauteler de ioye*.ITAL.*Saltar per allegrezza*.GER.Durch gumpen oder ſpringen. HISP. *Mucho ſaltar de alegria*. ANGL *To leap, and skip for ioye*.} Lucret.*lib.*1.Inde feræ pecudes perſultant pabula læta id eſt, ſaltant per læta pabula ¶ Eſt item perſultare, cum petulanti quadam inſultatione locum agrúmve peragrare.Liu.4.*bell. Maced.*Quorum vbi arma, ſignáque Lacetani cognouere, memores quàm ſæpe in agro eorum impunè perſultaſſent. Tacit. *lib.* 11. Simul libero exercitu campos perſultante. Silius *lib.* 3. At non Sarmaticos attollens Fuſana muros Tam leuibus perſultas aquis.

Persŭo,is,ere,Suendo abſoluo. [illegible],vide in ſimplici *Suo*.

PĒRTÆDĔO,es,ui, Tædio vehementer afficior.{קוץ *kats*.[illegible].GAL.*Eſtre fort ennuyé & faſché* ITAL.*Faſtidirſe* GER. Ein groſſen verdruſs empfahen/verdrüſſig werden. HISP. *Hauer peſar*. ANG.*To be loth to do a thing*.}Gell.*lib.*1.*cap.*2.Has ille inanes cum efflaret glorias, iámque omnes finem cuperent,verbiſque eius defatigati pertæduiſſent. Huiuſmodi tamen locutiones raræ ſunt: frequentiùs enim hoc verbo vtimur impersonaliter, quemadmodum & eius ſimplici *tædet*. Idem *lib.*15.*c.*20.Simul duas vxores habuerat,quum id decreto ab Athenienſibus facto, ius eſſet, quarum matrimonij pertædebat. ¶ Pertæſum eſt. Cicer. *ad Quintum fratrem lib.* 1. Pertæſum eſt enim leuitatis, aſſentationis amicorum,non officiis, ſed temporibus ſeruientium.Virg. 4. *Æneid.*

Si non pertæſum thalami tædæque fuiſſet.

Ouid.2. *Amor. Eleg.*9.

Quum bene pertæſum eſt,animique renamus ardor.

Plaut. *Moſt.ſc.*4.*a.*1. Malè ſermonis conuiuíque pertæſum eſt.

Pērtædēſcit,ſimiliter impersonale. Cato *de re ruſt.c.* 156. Nolite multum date,ne pertædeſcat.

Pērtæſus, a, um, Participium ſine verbi origine, vt inquit Seruius, & regit accuſatiuum, quanquam poteſt eſſe à Pertædeo { קוץ *kats*. [illegible]. GALL. *Fort. ennuyé. faſché*. ITAL. *Attediato, faſtidito* GERM. Verdrüſſig. HISP. *Enfadado*. ANGL *That lotheth, weary of a thing*. } Suetonius *in Cæſar.* Et quaſi pertæſus ignauiam ſuam, quod nihil tum a ſe memorabile actum eſſet. Idem Suetonius *in Auguſt. cap.* 62. Pertæſus peruerſitatem morum. Idem *in Tiber. cap.* 66. Semet ipſe pertæſus. At Impersonale Pertæſum eſt, regit genitiuum, vt exemplis probatur in Pertædeo. Pertiſum quidam legi volunt pro pertæſum: quod Cicero non probat *in Orat.* Quid in verbis iunctis? quam ſcitè inſipientem, non inſapientem? iniquum non inæquum? tricipitem non tricapitem: conciſum non concæſum? ex quo quidam pertiſum etiam volunt: quod eadem conſuetudo non probauit.

PĒRTEGO, is, Diligenter, & omni ex parte tego. {כסה *chiſſáh*. [illegible].GAL.*Couurir tout*.ITAL. *Coprire d'ogni parte*.GERM. Eindecken/allenthalben wol verdecken. HISP. *Cubrir de todas partes*. ANGL. *To couer all ouer*.} Plaut.*Rud.*Quin tu in paludem is,exagitáſque arundines.Qui pertegamus villam, dum ſudum eſt?Idem *Trinum.* Benefacta benefactis aliis pertegito,ne perpluant.

Pērtĕndo,is,Ad finem tendo,valde tendo, extendo. { נטה *natáh*. [illegible]. GAL.*Eſtendre,mettre à fin,acheuer*.ITAL.*Stendere, condurre à fine*.GERM.Gar auſſſtrecken HISP.*Eſtender,guiar haſta el cabo*.ANG. *To ſtreitch out much*.} Propertius,

Quòd ſi pertendens animo veſtita cubaris

Sciſſa veſte meas experiere manus.

Varro *de ling Lat.*4.pertendit,& pertenditur.Vide *Pertinacia* Ab Rhodo,quo pertenderat,tranſiit in Aſiam.Suet.*in Cæſar.c.*4. Cucurri pertēdit. Idem *in Tiber. cap.*72. Et Monitus ſpeculatoribus vt ad forum & Curiam vehiculo pertenderent. ¶ Aliquando ponitur recta tendere, vel inſtitutam profectionem abſoluere. Liu. 5 *ab Vrbe*,Pars maxima, atque ipſe Sergius Romam pertenderunt. ¶ Aliquando eſt contendere.Cic.*pro Cornelio Balbo*,Cum fœderibus,quorum acerbiſſima diligentia eſt,pertendemus. ¶ Aliquando eſt ad finem ducere id quod intendebamus, aut cœperamus. Ter.*in Heaut.* Quid iſtuc? video non licere, vt cœperam hoc pertendere.

Pērtento, as, eſt ſententiam alicuius callidè expiſcor, & quemadmodum Cicer. loquitur, hominem deguſto. { בחן *bachán*. [illegible]. GALL. *Attoucher ſouuent,eſſayer & tenter,eſprouuer*.ITAL.*Tentar bene.aſſaggiare*.GERM.Wol verſuchen/erfaren. HISP. *Mucho ò muy perfetamente tentar*.ANGL.*To aſſay and trie*.} Terent. *in Andria*, Sed ea gratia ſimulaui,vos vt pertentarem.¶ Aliquando idem eſt quod permoueo, ſiue titillo. Virg. 5. *Æneid.*

Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus.

¶ Aliquando idem quod corripio, apprehendo. Virg. 3. *Georg.*

Nónne vides vt tota tremor pertentet equorum Corpora?

Idem 1. *Æneid.*

——ſuſpenſa blanda viciſſim

Gaudia pertentant mentem.

Idem 7. *Æneid.*

Ac dum prima lues vdo ſublapſa veneno, Pertentat ſenſus.

PĒRTĔNVIS.Valdè tenue. { דקק *daddák*. [illegible].GAL.*Fort tendre fort petit*.ITAL.*Molto tenue*.GERM.Gar dünn.HISP.*Muy delgado, ò ſutil*.ANG. *Verrie ſmall*. } Plin *lib.*16.*c.*43. Secatur in laminas pertenues & ilex.Cic.ad Terēt.*lib.*14. Sepes autem ſalutis pertenuis oſtenditur. Idem *contra Legem Agr.* Sic vt terra clauſtra locorum teneret, & duo maria maximè nauigationi diuerſa pene coniungeret, quum pertenui diſcrimine ſepararentur.

[Pertenuiſſimus, ſuperl.Seneca.]

Pērtĕrēbro,as,Terebra perforo. { [illegible]. GALL.*Percer d'vne tariere tout outre*.ITAL *Triuellare*.GER. Durchboren. HISP.*Barrenar* ANG. *To pearce with a wimble or any pearcing inſtrument*.}Cic. 1.*de Diuin.* Annibalem Cælius ſcribit,quum columnam auream, quæ eſſet in fano Iunonis Lucinæ, auferre vellet, dubitaréque vtrùm ea ſolida eſſet, an extrinſecus inaurata, perterebraſſe.

[Pertergeo, permulceo. Lucr.]

Pērtergo,is, Diligenter tergo. } קלקל *bilkél*. [illegible]. GALL. *Torcher diligemment,rendre fort net*.ITAL. *Forbire con diligenza*.GER. Durchwüſchen.HISP. *Mucho y diligentemente alimpiar*. ANG. *To wipe diligentlie and mach cleane*.} Lucret.*lib.*4 Iſque ita per noſtras acies perlabitur omnis, & quaſi perterget pupillas, atque ita tranſit. Et *paulò poſt*, Et noſtros oculos perterget longior aura. Rurſus eadem pagina, Poſt extraria lux oculos perterget & aër Alter, & illa foris, quæ verè tranſpiciuntur.Colum.*lib.*12.*c.*9. Sæpe ſuffundere ius debebit, nec pati ſitire ſalgama, ſed extrinſecus munda ſpongia vaſa pertergere, & aqua fontana refrigerare,

Pērtĕro, is, Terendo comminuo. { דקק *hedhák*. [illegible] GAL.*Fort piler & broyer*. ITAL.*Conſumare fregando*. GERM.Wol zerreiben oder zerſchlen. HISP. *Mucho gaſtar por vſo*. ANGL. *To weare or break in peeces by rubbing*. } Plaut. *Men.* Tum compeditis ianuam lima perterunt. Col.*lib.*8.*c.*5.Vel eadem pertrita, & cum aqua potui data.

PĒRTERREO,es,Valde terreo. {החריד *hechridh* בהל *bihél*. [illegible]. GAL.*Fort eſpouuanter,faire grand peur* ITAL.*Fare ſpaſime, ſpauentare far paura ſtremamente* GER.Vbel erſchrecken. HISP. *Mucho eſpantar*. ANGL.*To mak ſore a fearde*.}Terent.*in Eunuch.*Poſt exibo,atque hunc perterrebo ſacrilegum Cæſar. 1.*bell. Gall.* Quæ copiæ noſtras perterrerent,& munitione prohiberent.Idem *lib.*7.Vt ſint reliquis documento, & magnitudine pœnæ perterreant alios.

Pērtērrĭtŭs,a,um,participium,Valde territus.{נבהל *nibhál*.[illegible]. GAL. *Eſpouuanté*. ITAL. *Molto ſpauentato*. GERM. Vbel erſchreckt.HISP.*Muy eſpantado*.ANG *Greatlie a fearde*.}Cic *pro Cælio*, An timebant ne tot vnum valentes imbecillum,alacres perterritum ſuperare non poſſent? Ouid. 12. *Metam.*

Viſa fugit Nympha,veluti perterrita fuluum

Cerua lupum.

Pērtērrĕfăcio,facis,Perterreo. { החריד *hechridh* בהל *bihél*. [illegible]. GALL. *Fort eſpouuanter* ITAL. *Spauentare,far paura*. GERM. Sehr erſchrecken/ein ſchrecken einbringen. HISP. *Eſpantar*, ANGL. *To cauſe one to feare muche*. } Terent. *in Andr.* Nunc tuum eſt officium, has bene vt adſimules nuptias, Perterrefacias Dauum. Brutus *ad Cic. lib.* 1. Sperare eos,te perterrefacto,adoleſcente impulſo,poſſe magna conſequi præmia.

Pērtērrĭcrĕpŭs,adiectiuum,quod terrorem crepat,& incutit.{[illegible].GAL. *Qui rend ou fait vn bruit,ou ſon eſpouuantable*. ITAL. *Coſa che fa ſuono ò ſtrepito ſpauentenole* GERM. Das mit rauſchen oder praſchlen erſchreckt.HISP.*Coſa que haze ſonido de mucho eſpanto* ANG. *That maketh a fear full ſound or noiſe* }Lucret.*de tonitru*,Tum perterricrepo ſonitu dat mila fragorem Cic. *in Orat.*Imò verò iſta ſequamur, aſperitatemque fugiamus, Habeo iſtam ego perterricrepam ex poeta quodam.

Pertēxo,is,Texendo abſoluo.{[illegible], GALL.*Acheuer de tiſtre, parfaire*.ITAL. *Fornir di teſſere*.GERM.Auſweben/abweben.item außmachen. HISP. *Texer haſta el cabo*. ANGL. *To weaue out to the end*. } Item perago, perficio, tranſlatione ſumpta a textoribus qui primò telam ordiuntur,

ordiuntur,& oſsā deinde texunt. Cic. *lib. 2. de Orat.* Et pertexe modò Antoni quod exorſus es. Idē *ad Atticum lib. 1.* Totū hunc locum quem ego variè meis orationibus, quarum tu Ariſtarchus es, ſoleo pingere de flamma, de ferro (noſti illas ληκύθους) valde grauiter pertexuit.

PERTICA, æ, Virga oblonga, baculus oblongus { מוט *mot.* κάμαξ, κάμαξ. GAL. *Perche vn long baſton.* ITAL. *Pertica.* GERM. Ein ruten oder ſtang. HISP. *Pertiga, ò el varal.* ANG. *A long ſtaffe or perch to meat ground with.* } Varro 3. *de re ruſt. c. 5.* Præterea & perticas inclinatas ac parietem. Plin *lib 15. c. 3.* Qui medium temperamentum in hoc ſeruant, perticis decutiunt. Plaut. *Aſin ſc. 3 a. 3.* Nimis vellem habere perticam, vt verberarem aſinos. Ouid. *de Nuce,*

Pertica dat plenis immitia vulnera ramis.

Plin. *lib. 8. Epiſt.* Ex his etiam quos non vna (vt dicitur) pertica, ſed diſtinctè, gradatimque tractaui, id eſt, quos non vna vlna menſus ſum, inquit Budæus. Eraſmus verò vna pertica ait, id eſt, eadem opera. Pertica, à portando dicta, quaſi portica, Ex libello variorum autorum de limitibus.

Perticalis, e. { καμακινος, ὁ κάμακι ἐκτεινόμενος. GALL. *Appartenant à perche.* ITAL. *Pertinente à pertica* GER. Stangenmäſſig lang wie ein máſſruten. HISP. *Pertenecìente à pertiga.* ANGL. *Perteining to a long ſtaff or perch.* } Col. *lib. 4. cap. 31.* Perticalis ferè ſalis eundem agrum quem viminalis deſiderat. id eſt, ex qua fiunt perticæ. Plin. *lib. 17. c. 20* Perticalis & virga, & talea ſeritur foſſura eadem.

Pertimeſco, is, Extimeſco, valde timeo. { חרד *charádh.* ἐκδειδω. GALL. *Craindre fort.* ITAL. *Temere molto.* GERM. Sehr fürchten / vbel entſetzen. HISP. *Mucho temer.* ANGL *To feare greatlie.* } Non enim habet ſignificationem paſſiuam innatam. Plaut. *in Curcul.* Spectacula ibi ruunt, ego pertimui. Cic. 5. *Verr.* Siculi Siculos non pertimeſcant. Ouidius *Epiſt. 9.*

Diceris & domina pertimuiſſe minas.

Idem 1. *de Arte,*

Creditur annoſum pertimuiſſe ſenem.

Cicer. *Lentulo,* Fama inconſtantiæ pertimeſcenda. Plaut. *Curcul. ſc. 2. a. 5.* Spectacula ruunt, ego pertimeſco. Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 5.* Num mea gratia pertimeſcit (i. veretur heri conſpectum.) ¶ Iungitur aliquando ablatiuo cum præpoſitione de. Cic. 7. *Verr.* De ſuis periculis, fortunîſque omnibus pertimeſcunt.

Pertimeſcitur, paſſiuè dixit Cicer. *de Leg. Agr.* Graue eſt enim (inquit) nomen imperij, atque id etiam in leui perſona pertimeſcitur.

PERTINEO, es, compoſitum ex per & teneo: Pertingo, peruenio: habétque accuſatiuum cum præpoſitione ad, vel in. { מגיע *maggîâh.* ἥκω, διήκω, διατείνω. GALL. *Appartenir.* ITAL. *Pertenere, appartenere.* GERM. Etwan hin langen / erreichen. HISP. *Pertenecer.* ANGL. *To perteine, or belong vnto* } Cæſar *de bello Gall. 5.* Iiſque qui per ætatem in armis eſſe non poterant, in ſyluam Arduennam abditis: quæ ingenti magnitudine per medios fines Treuirorum à flumine Rheno, ad initium Rhemorum pertinet. Et de eadem ſylua *lib. 6.* Quæ eſt totius Galliæ maxima, atque à ripis Rheni finibúſque Treuirorum ad Neruios pertinet. Idem de Hercinia *eodem libro*, Oritur ab Heluetiorum, & Nemetum, & Rauracorum finibus, rectáque fluminis Danubij regione pertinet ad fines Dacorum & Anartium. Idem 1. *bell. Gall.* Ex eo oppido pons ad Heluetios pertinet Vlpianus *de cloacis, l. prætor ait*, Quo minus illi cloacam quæ ex ædibus eius in tuas pertinet ædes, de qua agitur, purgare, reficere liceat, vim fieri veto. Et *paulo pòſt*, Quod ait prætor, PERTINET, hoc ſignificat, quod ex ædibus eius in tuas ædes pertinet, hoc eſt, dirigitur, extenditur, peruenit. Cicer. *in Cat maiore*, Tanta eſſe conatos quæ ad poſteritatis memoriam pertinerent. Nonnunquam etiam in hac ſignificatione admittit præpoſitionem per. Idem 1. *de natur. deor.* Ratio quædam pertinens, per omnem rerum naturam. *Ibid. lib. 2.* Ex quo intelligi debet eam caloris naturam vim habere in ſe vitalem, per omnem mundum pertinentem. Liu *lib. 3. bell. Punic.* Eáque charitas patriæ per omnes ordines veluti vno tenore pertinebat. ¶ Accipitur præterea frequentiſſimè pertinere, pro attinere, & dominio cuiuſpiam ſubiectum eſſe, κατέχεσθαι, ἐπιβάλλειν. Pompon. *l. verbum ff. de verb ſignific.* Verbum illud (pertinere) latiſſimè patet. Nam & iis rebus petendis aptum eſt quæ dominij noſtri ſint & eis quas aliquo iure poſſidemus, quamuis non ſint noſtri dominij. Pertinere ad nos etiam ea dicimus quæ in nulla eorum cauſa ſunt, ſed eſſe poſſunt. Hæc ille. In qua ſignificatione perpetuò habet accuſatiuum cum præpoſitione ad, nunquam autem datiuum. Neque enim cum imperito vulgo dixeris, Pertinet mihi hæc domus, ſed ad me. Pertinet ad me. hoc eſt, officij mei eſt, vel partium mearum, vel meæ curationis. Cic. *de Amic.* Sed eadem bonitas etiam ad multitudinem pertinet. Pertinet ea ætas ad literas, Et pertinet ad mores. Quint. *lib. 1.* Item Ad vos pertinet: Romanos nihil contingit Liu *lib. 34.* Pertinet hoc ad culpam magiſtratuum. Plaut. *Truc.* Magis pol hæc malitiam pertinet ad viros, quàm ad mulieres hoc eſt, magis cadit in viros ¶ Interdum etiam idem quod refert, ſiue intereſt mea. Martial. *lib. 8.*

Vxor mœcha tua eſt, hoc ad te pertinet Olle

¶ Pertinet ad rem, hoc eſt, non alienum eſt à re. Cic. *ad Brutum lib. 13.* Bonus planè vir & cum virtutibus, tum ea fortuna (ſi quid hoc ad rem pertinet) ornatus. Quod ad me pertinet, pro attinet, Senec. *cap. 18. de conſol. ad Polyb. cap. 9. de conſol. ad Heluiam,* Ad rem pertinere. ¶ Oratio, vel ſententia eò pertinet, hoc eſt eò tendit, vel dirigitur Cic. *pro Cornel. Balbo,* Nec verò hæc oratio mea pertinet ad infirmandum fœdus Gaditanorum.

PERTINAX, acis, Obſtinatus, qui ſcilicet in re aliqua quam ſemel animo concepit, ſuſcepitque agendam, nimis firmiter perſiſtit { עז פנים *az panim.* αὐθάδης. GALL. *Obſtiné, opiniaſtre, ferme conſtant.* ITAL. *Pertinace, oſtinato.* GERM. Halsſtarrig / widerſpennig / der ſich gar in ein ding erſetzt hat / vnd ſich nit weiſen laſt HISP. *Conſtante, porfiado en mal, obſtinado.* ANGL. *Obſtinat, wilfull, or ſtubburne, froward.* } Cicer. 1. *de finibus* Certè pertinax non ero tibique, ſi mihi probabis ea quæ dicis, libenter aſſentiar. Senec. *cap. 8. de conſol. ad Mart.* Pertinax & obſtinata triſtitia. Quintilianus, Spatio pertinax ſpiritus in pronunciatione. ¶ Pertinax itaque à per, & teneo dici videtur: vt is pertinax dicatur qui ſuæ ſententiæ nimis eſt tenax. Varr. *lib. 4. de Ling. Lat.* à pertendendo dictum putat. Nam is qui pertendit in re aliqua, in qua pertendere non debet, dicitur pertinax: qui verò perſtat in eo, in quo manere oporteat, perſeuerans dicitur. Alij à pertinendo dictum contendunt. Vide in *Pertinacia.* ¶ Accipitur tamen nonnunquam pertinax in bonam partem, pro perſeuerante. Valer Maximus *lib. 1.* Non mirum igitur ſi pro eo imperio augendo, cuſtodiendóque, pertinax eorum indulgentia deorum ſemper excubuit, quod tam ſcrupuloſa cura, paruula quoque momenta religionis examinare videntur. Senec. *lib. 7. de benefic.* Vincit malos pertinax bonitas. Liu. 5. *belli Punici,* Vicit tamen omnia Pertinax virtus. ¶ Pertinax certamen, durum, & difficile. ¶ Pertinax fama, conſtans, & firma. Sic Pertinax odium, pertinax pietas. ¶ Pertinacior in diſſerendo, vel diſputando, dixit Cicero *de finib.* ¶ Pertinacem Plautus ſuo more dixit pro valde tenaci, hoc eſt, auaro, & rei ſuæ ſeruandæ plus ſatis attento. Ita enim habet *in Captiuis ſc. 2. a. 2* Quid tu ais? tenáxne pater eius eſt? Imò edepol pertinax. Spartian. *in Seuero*, Pertinax dicitur à parſimonia morum (in vitio.)

Pertinacia, æ, Obſtinatio, peruicacia, φιλονεικία, ἰσχυρογνωμοσύνη. GAL. *Obſtination.* ITAL. *Pertinacia, oſtinatione.* GERM. Verhartung / halsſtarrigkeit / widerſpenſtigkeit. HISP. *Porfia en mal.* ANGL. *VVilfulneſſe in opinion, frowardneſſe.* } Varro à pertendendo dictam, & in malis rebus locum habere oſtendit *lib. 4. de L. L.* Cùm, inquit, in quo non debet pertendi, pertenditur, pertinacia eſt: cùm in eo in quo oportet manere quis perſtat, perſeuerantia eſt. Ex quo intelligitur falſum eſſe quod antea hic legebatur, in bonam quoque partem ſumi. Nam exempla quæ poſita erant, omnino diuerſum oſtendebant etiam. In malam partem ſumi, vel ille locus Cic. *lib. 1. de fin* ſatis ſupérque oſtendit: cum pertinacia (inquit) & iracundia hoſtis rectè diſputari non poteſt. Idē 4. *Acad.* Reprehenditur in minimis rebus pertinacia, in calumnia etiam coercetur. Item Accius, Pertinaciam indocti poſſident. Terent. *in Hecyr.* Quæ eſt pertinacia? Cic. 1. *Acad.* Cum Zenone, inquit, vt accepimus, Arceſilas ſibi omne certamen inſtituit, non pertinacia, aut ſtudio vincendi, vt mihi quidem videtur, ſed earum rerum obſcuritate. Senec. *c. 9. de conſol. ad Mart.* Vnde nobis tanta pertinacia in deploratione noſtri. Idem *c. 15. de conſol. ad Helu.* Nam pertinacia muliebris mœroris decidere, &c Et Suet. *in Caſ. c. 68.* Ne patientia & pertinacia hoſtis, animi ſuorum frangerentur, &c. Ex hoc loco vulgaria dictionaria conare probantur Pertinaciam ſumi in bonam partem. Sed Paſſerat. & alij eruditi contra ibi etiam in malam partem accipi contendunt, ac inde non bene oſtendi in bonis eſſe pertinaciam. Videtur autē à pertinendo potius quàm à pertendendo deductum eſſe. id quod adoleſcens doctiſſ. annotauit, quam notationem Plautus confirmat *in Capt. ſc 1. a. 2* Quid ais? tenáxne eius pater? PH. Imò pertinax.

Pertinaciter, aduerb. Obſtinatè. { αὐθαδῶς, ἐνστατικῶς, ἰσχυρογνωμόνως. GALL. *Obſtinément perſeueramment.* ITAL. *Pertinacemente, oſtinatamente.* GERM. Beharrlich / widerſpenſtiglich. HISP. *Porfiadamente.* ANG. *Obſtinatlie, wilfullie, frowardlie.* } Plin. *Epiſt. 109. lib. 5.* Ne deſiderio Senatoris, non iam quaſi de nundinis ſed quaſi de gratia, fama, dignitate certantis, tam pertinaciter, præſertim in ſenatu repugnaret.

Pertinaciſſimè Suet. *in Caſ. c 81.* Equorum greges comperit pertinaciſſimè pabulo abſtinere, vbertimque flere.

Pertingo, is, pertigi, pertactum pertingere, Extendor, peruenio. { מגיע *maggiâh.* ἥκω, διήκω, διατείνω. GALL. *Toucher ou attaindre iuſques en quelque lieu.* ITAL. *Stenderſi ſin à qualche coſa.* GERM. Sich erſtrecken / vnd erreichen. HISP. *Alcançar perfectamente.* ANG. *To come euen to and touch.* } Plin. *lib. 11. c. 37.* Venam ab oculis pertingere ad cerebrum peritiſſimi autores tradunt. Cic. *de nat. deor.* Ex quo intelligi debet eam caloris naturam vim habere in ſe vitalem per omnem mundum pertingentem. In veteri codice legitur pertinentem.

Pertolero, as, Vſque ad finem tolero, perfero. { φέρω, ὑπομένω. GAL. *Endurer iuſques à la fin.* ITAL. *Tolerare fino al fine.* GERM. Erdulden / voll erleyden. HISP. *Sufrir haſta el cabo.* ANGL. *To indure, and ſuffer vnto the end.* } Plaut. *in Amph.* Facta iſthæc me premunt, pertoleratem vim tantam, cladéſque Exanclatem impatibiles.

Pertorqueo, es, Torqueo. { עקש *hiſſch.* καταστρέφω. GAL. *Fort tourmenter* ITAL. *Torcere fieramente.* GERM. Faſt krümmen. HISP. *Muy atormentar* ANGL. *To torment ſorelie.* } Lucret. *lib. 2.* At contra tetra abſinthi natura, feríque Centauri fœdo pertorquent ora ſapore.

PERTRACTO, as, Manibus frequentiùs tracto, & tango. { משמש *miſchſchéſch.* καταψηλαφάω. GAL. *Toucher & manier ſouuent.* ITAL. *Maneggiare ſpeſſo.* GERM. Offt handlen / oft mit vmbgehn. HISP. *Tocar mucho.* ANGL. *To touche hand andle often.* } Plaut. *Aſin. ſc. 3. a. 1* Si papillam pertractauit. (Amator.) Cic *in Parad.* Barbatulos mullulos receptantem de piſcina & pertractantem. Plinius *lib. 25. cap. 6.* Centaurea curatus dicitur Chiron, quum Herculis excepti hoſpitio pertracti arma ſagitta excidiſſet in pedem. ¶ Pertractare per tranſlationem, apud ſe reputare, & diligenter conſiderare. Cic. 2. *de finib.* Tute introſpice in mentem tuam ipſe, eámque omni cogitatione pertractans percontare ipſe te. ¶ Pertractare, diſſerere, diſputare de re aliqua. Idem 4. *Tuſcul.* Qua oratione prætermiſſa minimè neceſſaria, ea quæ rem continent pertractemus.

Pertractatio, nis. Frequens reuolutio. { ψηλάφησις GAL. *Touchement, maniement.* ITAL. *Toccamento, maneggiamento.* GERM. Embſige handlung. HISP. *Obra de mucho tocar.* ANG. *Often touching and handling.* } Cic. 1. *de Orat.* In Grammaticis Poetarum pertractatio, hiſtoriarum cognitio, verborum interpretatio, pronunciandi quidam modus.

Pertractatè. Plaut. *Capt. prolog* Pertractatè, hæc facta non eſt fabula.

Pertraho, is, penult corr. Ad deſtinatum finem traho. { משך *maſchách.* ἐφέλκω. GAL. *Tirer à force là ou on veut.* ITAL. *Straſcinare* GERM. Etwanhin ziehen. HISP. *Arraſtrar.* ANGL. *To drawe by force, to trayle by the ground.* } Liu. *lib. 21.* Ea extemplo reſolutis quibus leuiter annexa erat vinculis, ab actuariis aliquot nauibus ad alteram ripam pertrahitur. Idem *lib. 25.* Et Carthaginenſium acies de induſtria pedem referebat, vt ad terga collis ab equite ſuo inſeſſi hoſtem incautum pertraheret. ¶ Pertrahere vitam, prolongare. Plin. *lib. 28. cap. 1.* Vitam

tam quidem non adeò extendendam cenſemus, vt quoquo modo pertrahenda ſit.

Pertrānſĕo,is, Tranſeo, vel planè tranſeo, { עבר *habár.* [illegible] GALL. *Paſſer outre.* ITAL. *Traſpaſſare.* GERM. Durchgān. HISP. *Traſpaſſar.* ANGL. *To paſſe ouer or beyonde.* } Plin. *lib.* 37.*c.*5. Nubecula enim albicantis eſt vitium, quum viridis non pertranſit aſpectus, ſed aut intus occurrit, aut excipit, in fine viſum candor.

Pertrānſlucĭdŭs,a,um, penult. corrept. quod valde tranſlucet. { [illegible] GAL. *Fort clair & reluiſant en ſorte qu'on voye à trauers.* ITAL. *Molto traſparente.* GERM. Vber auß durchſüchtig. HISP. *Tranſluzient0,* ANGL. *That ſhyneth through.* } Plin. *lib.* 32.*c.*31. Alias indecoro viſu per tranſlucida.

Pertrĭbŭo, is, ere, Tribuo, vel do. { נתן *nathán* [illegible] GALL. *Donner.* ITAL. *Dare.* GERM. Geben HISP. *Dar.* ANG. *To giue.* } Plin. *Epiſt.*,07. Apud me & milites & pagani à quibus iuſtitia eius, & humanitas penitus inſpecta eſt, certatim ei, qua priuatim, qua publicè teſtimonium pertribuerunt.

Pertrīſtĭs,ſte, valde triſtis. { [illegible] GALL. *Fort triſte.* ITAL. *Molto malinconico.* GERM. Gar trauurig. HISP. *Muy triſte.* ANG. *Very ſadde or ſorowfull.* } Cic. *pro Cælio*, Et qui in reliqua vita mitis eſſet, & in hac ſuauitate humanitatis, qua propè iam delectantur homines, verſari perjucundè ſoleret, fuit in hac cauſa pertriſtis quidam patruus Cenſor, magiſter. Idem 2. *de diuinat.* Sæpe etiam pertriſte canit de pectore carmen.

PERTVMVLTVŌSVS,a,um, Tumultum magnum excitans.

Pertŭmŭltŭōſē, aduerbium, Maximo cum tumultu. { [illegible] GAL. *Fort tumultueuſement, auec grand tumulte & bruit.* ITAL. *Molto tumultuoſamente, con grande ſtrepito.* GER. Gar vngeſtümlich. HISP. *Cum mucho bullicio.* ANG. *VVith great vpore.* } Cicero *ad Catonem lib.* 15. Interim quum exercitu luſtrato iter in Siciliam facere cœpiſſent, Calend. Septemb. legati à rege Comageno ad me miſſi, pertumultuosè, neque tamen non verè, Parthos in Syriam tranſiſſe nunciauerunt.

PERTŪNDO,is { [illegible] GALL. *Fort ſ'apper, en ſorte qu'on rompe & froiſſe, ioigner piler.* ITAL. *Rompere, forare.* GER. Zerſtoſſen, zerſchlagen, durchboren HISP. *Muy tundir.* ANG. *To beat with hammers, to thumpe or knock* } Columella *lib.*6.*c.*5. Si fortè ſurculum calcauerit, aut acuta teſta, vel lapide vngulam pertunderit. Cato *c.*153. Calicem pertuſum ſummo tibi. Lucret *lib.*4. Nónne vides etiam guttas in ſaxa cadentes Humoris, longo in ſpatio pertundere ſaxa? Plaut *Pſeud.ſc.*2.*a.*1. Ne quis crumenam pertundat cautio eſt.

Pertūſŭs, a, um, participium, perforatus. { נקוב *nakub.* [illegible] GAL. *Percé* ITAL. *Forato, pertugiato.* GERM. Durchboret. HISP. *Horadado.* ANG. *Pearced, trough.* } Cato *cap.* 157. In vas pertuſum congeſta omnia. Plaut. *in Pſeud.* In pertuſum ingerimus dicta dolium, operam ludimus.

PERTVRBO, as, admodum turbo confundo, commoueo. { עכר *hachár.* [illegible] GAL. *Troubler perturber.* ITAL. *Perturbare, diſturbare.* GER. Betrüben, verwirren H1SP. *Mucho turbarò enturbiar.* ANGL. *To vexe or trouble.* } Terent. *in Andr.* Nihil eſt preci loci relictum, iam perturbaui omnia Cic. 5. *Verr.* Hæc te vox non perculit? non perturbauit? Idem 3. *Offic.* Regulus verò non debuit conditiones pactionéſque bellicas & hoſtiles perturbare periurio. Plaut. *Amph.* Qui peruerſè perturbauit familiæ mentem meæ.

Pertŭrbātŭs, a, um, Perculſus, confuſus. { נעכר *nehchar.* [illegible] GALL. *Troublé, perturbé.* ITAL. *Perturbato, confuſo.* GER. Betrübt, verwirret. HISP. *Perturbado.* ANG. *Troubled.* } Cic. *contra Rullum*, Ciuitas perturbata ſeditionibus. Idem 3. *de Orat.* Non diſcerptis ſententiis, non præpoſteris temporibus, non confuſis perſonis, non perturbato ordine. ¶ Migrat & in nomen, vnde & comparationem admittit. Idem *ad Attic. lib.* 6. Sed enim [illegible] ſi perturbatior eſt tibi aſſignato. Idem *lib.* 3. Nunquam vidi hominem perturbatiorem metu.

Pertŭrbātiſſĭmŭs, ſuperlatiuum. Seneca *quaſt. natur. lib.*7.*c.*10. Violentiſſimum & perturbatiſſimum tempeſtatis genus.

Pertŭrbātē, aduerbium, Confuſè, inordinate. { [illegible] GALL. *Auec trouble.* ITAL. *Confuſamente diſordinatamente.* GERM. Verwirrlich, ohn ordnung, durcheinander. HISP. *Turbadamente.* ANG. *VVith trouble.* } Cic. 1. *de Inuent.* Hîc conſiderandum erit nequid perturbatè, nequid contortè dicatur.

Pertŭrbātŏr, is, qui perturbat. { עוכר *hochér.* [illegible] GALL. *Qui trouble tout, brouillon.* ITAL. *Che perturba ogni coſa.* GERM Ein betrüber, oder verwirrer. HISP. *Enturuiador.* ANG. *He that troubleth.* }

Pertŭrbātrīx, icis, quæ perturbat. { עוכרת *hochéreth.* [illegible] GALL. *Celle qui trouble.* ITAL. *Donna che conturba.* GERM. Ein betrüberin. HISP. *Hembra que perturba.* ANG. *She that troubleth.* Cic. *de legibus.* Perturbatricem autem harum omnium Academiam hanc ab Archeſila & Carneade recentem exoremus, vt ſileat

Pertŭrbātĭo, nis, Tumultuatio, cōfuſio, commotio. { נעכרת *nehochéreth.* [illegible] GALL. *Troublement perturbation.* ITAL. *Perturbatione, tumolto.* GERM. Betrübung, verwirrung. HISP. *Obra de perturbar* ANGL. *A trouble, a troublous affection of the mynde.* } Cic. 6. *Philipp.* Quid eſt enim tumultus niſi perturbatio tanta, vt maior timor oriatur? Idem 2. *de Orat.* Illud genus orationis non cognitionem iudicis, ſed perturbationem requirit. Idem *in Paradoxis*. Quicquid peccatur, perturbatio peccatur rationis atque ordinis. ¶ Perturbationes animi ſunt motus, & animi concitationes rationi non obtemperantes, quæ à Græcis [illegible] appellantur. Idem 4. *Tuſc.* Eſt igitur Zenonis hæc definitio, vt perturbatio ſit (quod [illegible] ille dicit) auerſa à recta ratione contra naturam animi commotio. Idem 2. *de finib.* Perturbationes genere ſunt quatuor: partibus plures, ægritudo, formido, libido, lætitia. Idem 4 *Tuſc.* Partes autem perturbationum volunt ex duobus opinatis bonis nasci, & ex duobus opinatis malis ita eſſe quatuor. Ex bonis libidinem & lætitiam, vt ſit lætitia præſentium bonorum, libido futurorum. Ex malis metum, & ægritudinem naſci cenſent: metum de futuris, ægritudinem de præſentibus. Quoniam etiam venientia metuuntur, eadem efficiunt ægritudinem inſtantia. Lætitia autem & libido in bonorum opinione

verſantur: quum libido ad id quod videtur bonum, illecta & inflammata rapiatur: lætitia, vt adepta iam aliquid concupitum, efferatur & geſtiat. Natura enim omnes quæ bona videntur, ſequuntur, fugiúntque contraria.

Pertūrpĭs,e. Valde turpis. { [illegible] GALL. *Fort laid & vilain.* ITAL. *Molto brutto.* GER. Gar ſchändtlich, unflätig, gar häßlich. HISP. *Feo, deshoneſto.* ANGL. *Very filthie or vnhoneſt.* } Cic. *pro Cælio*, Cum hac aliquid adoleſcentem hominem habuiſſe rationis, num tibi perturpe, aut perflagitioſum eſſe videatur.

PERVADO, is, Perrumpo, vi aditum & viam facio. { בוא *ba.* [illegible] GAL. *Aller & paſſer outre, ſurpaſſer.* ITAL. *Traſpaſſare.* GER. Durchgehn. HISP *Ir por algun lugar.* ANGL. *To go ouer all or into, to trough or by.* } Tacit. *lib.* 2. Niſu tamen corporis, & impetu equi peruaſit. Liu. 7. *ab Vrbe*, Inter trepidationem tumultumque Samnitum præſidium Romanorum, obuiis cuſtodibus cæſis ad caſtra Conſulis peruaſit. Idem 5. *ab Vrbe*, Quibus quum ampliſſimis verbis gratiæ ab Senatu actæ eſſent, famáque ea forum atque vrbem peruaſiſſet, ſubito ad curiam concurſus fit plebis. Peruadere in. Cic. 2. *de nat. deor.* Similiter nares quæ ſemper propter neceſſarias vtilitates patent, contractiores habent introitus, nequid in eas, quod noceat, poſſit peruadere. Per agros, quantum incendium peruaſerit cernitis. Idem 5 *Verr.*

PERVĀGO, as, & Peruagor, aris, Per aliquem locum vagor, peragro. { התהלך *hitthhallech.* [illegible] GALL. *Vaguer, aller & courir ça & là* ITAL. *Andar vagando quà & là.* GERM. Durchſchweiffen, vmbher ſchweiffen. HISP. *Andar vagamundo.* ANGL. *To wander about.* } *Lib.* 3. *ad Herennium*, Sed illud facere oportebit, vt identidem primos quoſque locos, imaginum innouandarum cauſa, celeriter animo peruagemur. Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, Nunc errabundi domos ſuas vltimum illas viſuri peruagantur. Cic. 1. *de Leg.* Moleſtiæ, lætitiæ, cupiditates, timores, ſimiliter omnium mentes peruagantur.

Peruăgatus, participium. { מתהלך *mitthhallech.* [illegible] GALL. *Qui a couru par tout, qui eſt diuulgué & cogneu par tout.* ITAL. *Chi è ito vagabondo, diuolgato per tutto.* GER. Durchſchweiffet, durchiaget, durchzogen. HISP. *Vagamundo, diuulgado.* ANGL. *That hath wandreth and is knowen throug all.* } Liu. *lib.* 38. Inter mitiſſimum genus hominum ferox natio peruagata bello propè orbem terrarum ſedem cepit. ¶ Eſt & peruagatus nomen ex participio, idem ferè ſignificans, quod diuulgatus. Cicer. *pro Plancio*, Vulgaris & peruagata declamatio. Idem 3. *de Orat.* Commune & peruagatum vitium. Hinc peruagatior, & peruagatiſſimus Idem 2. *de Inuent.* Pars eſt autem peruagatior, & aut in omnes eiuſdem generis, aut in pleraſque cauſas accommodata. Idem *in Orat.* Me autem peruagatiſſimus ille verſus qui vetat, Artem pudere proloqui quam factites, diſſimulare non ſinit quin delecter, &c.

Peruăgŭs, a, um, Valde vagus, qui multum vagatur, inconſtans. { [illegible] GAL. *Qui court çà & là, & n'a point d'arreſt, vagabond* ITAL. *Chi corre quà & là ſenza fermarſi.* GERM. Durchſchweiffig vnd vnbleibig. HISP. *Vagamundo.* ANGL. *That wandreth ſtrayeth or goeth far abroade.* } Ouid. 2. *de arte amandi*,

Magna paro quas poſſis amor remanere per artes.
Erroris iam vaſto peruagus orbe puer.

Pĕruălĭdŭs, a, um, Admodum validus. { [illegible] GAL. *Fort vaillant & puiſſant.* ITAL. *Molto valido.* GERM. Daſt ſtarck. HISP. *Muy valiente, rezio y ſano.* ANGL. *Very valiant ad ſtrong.* } Liu. *libr.* 40. Donec ad peruali̇dam aliam vrbem (Certimam appellant Celtiberi) peruenit.

Pĕruărĭŭs, a, um, Valde varius. A quo peruariè, aduerbium. { [illegible] GAL. *En diuerſes ſortes.* ITAL. *In diuerſe maniera.* GERM. Gar in vielerley geſtalt HISP. *En muchas maneras.* } Cic. 2. *de Orat.* Reliqua peruariè, & iucundè narrantur.

Pĕruăſto, as, Prorſus vaſto. { שדד *ſchiddédh.* [illegible] GAL. *Piller & deſtruire du tout* ITAL. *Guaſtare & dare il guaſto al tutto.* GERM. Gar verwuſten. HISP. *Gaſtar de todo punto.* ANG. *To deſtroye vtterlie.* } Liu. *ab Vrbe*, Ad peruaſtandos fines nequid ad noua conſilia relinquerent virium, duxere. Tacit. *lib.* 15. Interea conferendis pecuniis, peruaſtata Italia prouinciæ euerſæ.

Pĕruĕho, Vſque in conſtitutum locum porto. { הביא *hebi.* [illegible] GALL. *Porter ou mener par charroy iuſques en quelque lieu.* ITAL. *Portare, condurre ad vn luogo.* GERM. Etwan hin füren HISP. *Mucho lleuar.* ANGL. *To carie, to any place.* } Plin. *lib.* 35. *c.*6 Sed inde non peruehuntur ad nos. Liu. 5. *ab Vrbe*, Virgines ſacráque in plauſtrum impoſuit, & Cære, quò iter ſacerdotibus erat, peruexit. Cic. 2. *Offic.* Nam & quum proſpero flatu eius vtimur, ad exitus peruehimur optatos: & quum reflauit affligimur de fortuna.

Pĕruĕllo, as, Vellico, mœrore, triſtitia, angore animi affligo & torqueo. מרט *marát.* [illegible] GALL. *Arracher, eſguillonner ou poindre.* ITAL. *Cauare, moleſtare alcuno.* GERM. Zupffen, rupffen ſtupffen plagen. HISP. *Arrancar, enojar.* ANGL. *To pinche, to pluck or pull.* } Cic. 3. *Tuſc.* Quid mæreſ? cur ſuccumbis, cedíſque fortunæ: quæ peruellere te forſitan potuerit & pungere, non potuit certè vires frangere. Horatius 1 *Serm. Satyr.* 2.

Rapula lactuca, radices qualia laſſum
Peruellunt ſtomachum

PERVENIO, is, ire Ad locum venio { בוא *ba.* [illegible] GALL. *Paruenir venir iuſques au lieu* ITAL *Peruenire.* GERM. Dahin kommen, hinkommen. HISP. *Acabar de venir* ANG *To home, to ſome place* } Plin *Epiſt.* 254. Perueni ad fontem puriſſimum Terentius *Eunuch.* Ita eſt, ſed fine me peruenire quò volo. (Quaſi dicat, ſine me dicere, quod maximè cupio. Vt dolor vnus Danaos peruenit ad omnes. Ouid. 13. *Metam.* Populi perueniat in ora Idem *Eleg.* [illegible] *lib.* 3 *Triſt.* Dic vnde hic, anulus) ad me peruenerit (ſupra, vnde habeam.) Plaut *Curc.ſc.*2.*a.*5 Quæratis chlamydem hanc vnde ad me peruenerit. *Ibidem.* Quum hæc palla) ad te peruenit Idem *Men.ſc. vlt. a.*5. Item *in Pſeud.ſc.* 7. *a.* 4. Quotumo die huc? Athenas peruenitis? Et Quintil. Peruenturum in craſtinum eum, qui rectè valeat. Idem *lib.* 1. *c.* 5. Illud ingenioſorum velut præcox genus, non temere vnquam peruenit ad frugem Cic *pro Seſt.* Vix ſero, & raro ad manus perueniunt. Idem *ad Attic. lib.* 8. Eo autem ad te ſcripſit, vt ſi tibi forte reddita eſſet, mihi curares referendam, ne in illius manus

nus perueniret Virg. 4. *Georg.*

Poſtquam eſt in thalamis pendentia pumice tecta
Peruentum.

Idem 2. *Æneid.*

Aſt vbi iam patriæ peruentum ad limina ſedis.

Cum accuſatiuo ſine præpoſitione. Ouid. 3. *Metam.*

Verba refers aures non peruenientia noſtras.

Péruĕnŏr, peruenaris, peruenari, Diligenter venor, ſtudioſè inueſtigo & inquiro. { καθηρεύω, ἀνιχνεύω GAL. *Chaſſer aux beſtes ſauuages, ou cercher diligement.* ITAL. *Cacciare le fiere, cercare con diligenza.* GERM. Durchiagen. HISP. *Montear ò caçar, ò buſcar diligentemente.* ANGL. *To hunte and ſearche deligentlie.* Plaut. *Merc.* Defeſſus ſum vrbem totam peruenarier.

PĔRVERTO, is, ere. Corrumpo, perperam verto, ordinem muto. { עִקֵּשׁ *hikkéſch* עִקֵּל *hikkél* עִוֵּת *hivvéth* סִלֵּף *ſilleph*. διαστρέφω, ἀναστρέφω, ἀνατρέπω. GAL. *Tourner au rebours, renuerſer, ruer ſus, renuerſer ce qui eſt deſſus deſſous.* ITAL. *Riuerſiare, voltare ſotto ſopra.* GERM. Verkehren. HISP. *Peruertir, ſubuertir, boluer en mala parte.* ANG. *To turne upſide downe.* } Plautus in *Aulul.* ne coenet ſenex, Aulas peruertunt, ignem reſtinguunt aqua. Modò deprauare, διαφθείρειν. Cicer. *diuin. in Verr.* Nunquam ille me opprimet conſilio, nunquam vllo artificio peruertet, nunquam ingenio me ſuo labefactare, atque infirmare conabitur. Peruertere ſolenne verbum Tacito, pro Perdere calumniis, ſiue ſubuertere, vt *lib.* 4 Volutare ſecum quonam modo Germanici liberos peruerteret. Idem *lib.* 12. Et Calphurnia illuſtris fœmina peruertitur. Idem *de Agrippina*, Quæ Statilium Taurum opibus illuſtrem hortis eius inhians peruertit.

Pĕruerſŭs, a, um, Prauus, Præpoſterus. { מְעֻקָּל *mehukkál* עִקֵּשׁ *hikkéſch*. διεστραμμένος. GALL. *Tourné au rebours, peruers.* ITAL. *Peruerſo, maluagio.* GERM. Verkehret. HISP. *Coſa al reues de lo bueno* ANG. *Turned vp ſide downe euill, naughtie.* } Plaut. *in Truculen.* Ilic & hic peruerſus eſt. Cicero *pro Cluent.* Itaque vt erat ſemper præpoſterus, atque peruerſus initium facit à Balbo. Brutus *ad Cic. lib* 11. Grauiorem me eſſe in te poſſe, quam illi peruerſi ſunt in me, exploratum habes. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Omnia peruerſas poſſunt corrumpere mentes.

In peruerſum emutare dicta. Quintil. ¶ Peruerſiſſima gloria. Senec. *c.* 1. *de conſol. ad Mart.* ¶ Peruerſus dies à Plauto *Menæch. ſc.* 5. *a.* 5. dicitur ineptus incommodus, intempeſtiuus. Hic dies (inquit) Hic dies peruerſus, & aduerſus mihi obtigit.

Pĕruerſe, aduerbium. Nequiter. { διαστρόφως, ἀνεστραμμένως. GALL. *Au rebours de bien, malicieuſement peruerſement.* ITAL. *Peruerſamente, alla riuerſia.* GERM. Verkehrter weiſ. HISP. *Con peruerſidad al reues del bueno.* ANGL. *Arſiuerſie, backewardlie, naughtelie* } Plaut. *in Amph.* Qui peruerſè adeo peruertit familiæ meæ mentem. Suet. *in Galba c.* 18 Peruerſè collocata ſella.

Pĕruerſĭtas, atis, Prauitas nequitia. { עִקְּשׁוּת *hikkeſchúth* עָוֹן *havón*. διαστροφή. GAL. *Mauuaiſtié de nature.* ITAL. *Peruerſita.* GER. Verkehrte oder verkehrung HISP. *Peruerſidad.* ANG. *Shrewdneſſe, arſiuerſie or backewarde doing.* } Cic. 2. *Tuſc.* In ſumma opinionum peruerſitate verſamur. Idem *in Orat.* Quæ eſt autem in hominibus tanta peruerſitas. Suet. *in Aug. c.* 62. Peruerſitatem morum pertæſus.

PĔRVESTIGO, Diligenter veſtigo, quæro, & quærendo inuenio { חִפֵּשׂ *chippés*. ἀνιχνεύω. GAL. *Cercher tant qu'on trouue.* ITAL. *Inueſtigare, trouare cercando* GERM. Erſpuren / fleiſſig nachhin ſuchen vnd finden. HISP. *Mucho buſcar por el raſtro y hallar.* ANGL. *To ſearche and find.* } Tractum à veſtigiis ferarum quibus tanquam ſignis, indiciiſque ad ferarum luſtra venatores perueniunt. Cicero *lib.* 2. *de Orat.* Noſce regiones intra quas venias, & perueſtiges quod quæras. Idem 6. *Verrem*, Canes venaticos diceres, ita odorabantur omnia, & perueſtigabant.

Pĕrueſtĭgātĭo, onis, ἀνίχνευσις, ἐξιχνίασις. Cic. 1. *de Orat.* Sed omnia quæcunque eſſent, vel ſcientiæ perueſtigatione, vel diſſerendi ratione comprehenderint.

PĔRVĔTVS, huius peruetetis, omn. gen. Valde vetus. { παλαιότατος, πάνυ παλαιός. GAL. *Fort vieil & ancien.* ITAL. *Vecchio* GERM. Gar alt. HISP. *Viejo.* ANGL. *Very old and auncient.* } Cic. *ad Quint. frat. lib.* 3. Reddita etiam mihi eſt peruetus epiſtola, ſed ſerò allata.

Pĕruĕtŭſtŭs, a, um, peruetus. Plin. *lib.* 10. *c.* 9. Ad coxendicum dolores cum adipe peruetuſto. Cic *de Orat.* Vt tranſlatis vtamur frequenter, interdúmque factis, rarò autem peruetuſtis.

PĔRVICAX, acis, & olim Peruicus, Durus, contentioſus, nulli cedens, perſeuerans cum quadam vi. { קְשֵׁה פָנִים *keſche panim*. ἰσχυρογνώμων, ἐπίμονος. GALL. *Opiniaſtre, teſtu, obſtiné.* ITAL. *Duro oſtinato* GER. Hartneckig / hartſinnig / harbeiſſig / eerbig / der ſchlechtlich auff ſeinem kopff bleibt. HISP. *Vencedor, mucho porfiado.* ANGL. *Obſtinat, ſtiut urne, froward, wilfull in opinion.* } Terent. *in Hecyr.* Adeón' peruicaci eſſe animo, vt puerum præoptares perire? Peruicax pugna. Liu. *lib.* 2. *d.* 5. Peruicacius belli cauſſa quærere. Et, Peruicax ſuperbia. *Ibidem.* Peruicax teſtis. Quintilian.

PĔRVICACIA, Durities, obſtinatio. { τὸ ἰσχυρογνῶμον. GALL. *Obſtination, opiniaſtreté.* ITAL. *Obſtinatione perſeueranza.* GERM. Hartneckigkeit / tyb / eigenſinnigkeit / hartſinnikeit. HISP. *Porfia, Perſeuerancia.* ANGL. *Frowardneſſe, ſtubburneſſe. wilfulneſſe.* } Plin. *lib.* 17. *cap.* 20. Perdurandi peruicacia. ¶ Peruicacia & Pertinacia hoc diſtant, inquit Nonius, quod peruicacia eſt interdum bonarum rerum perſeuerantia: pertinacia, ſemper malarum. Colligit hanc differentiam Nonius ex Accii poetæ carminibus, quæ quum elegantiſſima ſint, & ad hunc locum pertineant, adſcribam: Tu pertinaciam eſſe Antiloche hanc prædicas: Ego peruicaciam aio, & hac me vti volo. Nam peruicacem dicis me eſſe & vincere: perfacilè patior. pertinacem nil moror. Hæc fortes ſequitur: illam indocti poſſident. Tu addis quod vitio eſt, demis quod probro datur.

‖ Peruicaciter, aduerb. Vlp. *d. lib.* 26. *tit. vlt. l.* 3. Qui pecuniam ad prædiorum emptionem conferre neque pecuniam deponere peruicaciter perſtant. ‖

Pĕruicus, veteres dixerunt pro peruicaci, teſte Nonio Plaut. *in Aulul.* Hic quidam peruicus cuſtodem addidit.

Peruĭdeo, es, Diligenter & perfectè video. { διορᾶω. GAL. *Veoir par deſſus, & parfaictement* ITAL. *Vedere perfettamente.* GERM. Wol vnd eigentlich erſehen / durchſehen HISP. *Ver perfetamente.* ANG. *To ſee through and perfectlie.* Columell. *lib.* 2. *cap.* 1 Videt ſine dubio quid eueniat: ſed cur id accidat non peruidet Horat. 1. *Serm. ſat.* 3.

Quum tua peruideas oculis mala lippus inunctis.

Pĕruĭgĕo, es, Vigeo, valde vigeo. { ἀκμάζω. GALL. *Eſtre en ſa grande force & vigueur.* ITAL. *Eſſer nel ſuo maggior vigore.* GERM. Heftig bluhen. HISP. *Ser en ſu mayor fuerça.* ANGL. *To be of great force and ſtrenght.* } Tacit. *lib.* 5. Et vterque opibuſque atque honoribus peruiguere.

PĔRVIGIL, is, omnis gen. Admodum vigil, vigilans noctu. { παννύχιος. GALL. *Qui veille touſiours.* ITAL. *Che vegghia molto.* GERM. Der durch die gantze nacht wachet. gar wachbar. HISP. *Coſa que vela haſta el cabo.* ANG *That watcheth euer.* Plin *lib* 33 *c.* 4. Eamque ſolus intelligit in cacumine montis eius peruigil. Anguis peruigil. Ouid. 12. *Epiſt.* Canis peruigil. Senec. *Herc. fur.* Cuſtodia peruigil, Lucan. *lib* 4. Ignis peruigil, pro igne Veſtali. Statius. 2. *Thebaid.*

Pĕruĭgĭlĭă, æ, Peruigilium, ſiue peruigilatio. Iuſtinus *hiſtor. lib.* 24. Maximum peruigiliæ malum.

Pĕruĭgĭlo, as, Semper vigilo, vel totam noctem vigilo { παννυχίζω. GAL. *Veiller toute la nuict, veiller iuſque à la fin.* ITAL. *Vegghiare ſino alla fine.* GERM Durchauſs wachen. HISP. *Velar haſta el cabo.* ANG. *To watch all the night* } Martial *lib.* 9.

Nam vigilare leue eſt, peruigilare graue.

Ouid. 5 *Faſt*

———Peruigilántque lares, peruigilántque canes.

Plaut *Amphitr.* Continuas has noctes peruigilaui. Idem *Aulul. ſc.* 1. *a.* 1. Peruigilat totas noctes. Ouidius 6. *Faſtor.* Nox erit peruigilata in mero.

Pĕruĭgĭlātĭo, nis { ἡ παννυχὶς ἀγρυπνία, ἡ διανυκτέρευσις. GAL. *Veillement perpetuel, veille iuſques à la fin.* ITAL. *Vegghiare.* GERM Durchauſs wachung. HISP. *Aquella obra de velar haſta el cabo.* ANG. *A watching all the night.* } Cic 3. *de Legib.* Nouos verò deos, & in his colendis nocturnæ peruigilationes.

Pĕruĭgĭlium, ii, Diuturnæ per noctem vigiliæ. { παννυχὶς GALL. *Veille de toute la nuict.* ITAL. *Longa vigilia* GERM Ein durchwacht / oder das lang wachen an einander. HISP. *La velada de toda la noche.* ANGL. *A watching all the night* } Plin. *lib.* 11 *c.* 53 Peruigilio quidem vincuntur cibi. Et peruigilium ſacrum nocturnum quo vigiliæ indicuntur, vt per totam noctem vigiletur. Liu. *lib.* 1 *bell. Pun.* Caſtra Campana, vt peruigilio neglecta ſimul omnibus portis inuadit. Suet *de Calig.* Nec alia de cauſa videtur eo die quo periit, peruigilium indixiſſe, quam vt initium in ſcenam prodeundi licentia temporis auſpicaretur. Idem *in Galba c.* 4. Peruigilio anniuerſario colere fortunam. Et Gell. *cap.* 13. *lib.* 2. In peruigilio vitiata virgo.

Pĕruīlis, e. Admodum vilis. { πάνυ εὐτελὴς, εὔωνος. GAL. *Fort vil, qui eſt de fort vil prix.* ITAL. *Molto vile.* GERM. Gar wolfeil. item, Gar ſchlecht. HISP. *Coſa de poco precio* ANG. *Good cheape, litle worthe.* } Liu. *lib.* 31. Annona quoque eo anno peruilis fuit.

‖ Peruinca, herba. Iun. ‖

Pĕruinco, is Contendo, perficio. { διαγωνίζομαι. GALL. *Vaincre entierement fermement.* ITAL. *Fare perfettamente.* GERM. Zuwegen bringen / behaupten / erhalten. HISP. *Acabar de hazer* ANGL. *To ouer come vtterlie.* } Cic. *ad Attic. lib.* 2. Reſtitit, & peruicit Cato. Liu. 4 *ab Vrbe*, Neque vt de agris diuidendis plebi referrent Conſules ad Senatum, peruincere potuit. Plaut. *Curc. ſc* 3. *a.* 1. Si amas, emes, facito vt pretio peruincas tuo. (tanquam in auctione licitando) ¶ Pro Impetrare. Liu. *lib.* 2. *d.* 5. Peruicerat Rhodios (i. a Rhodiis impetrarat.

Pĕruĭrĭdis, e. Valde viridis. { ὑπερχλωρος. GALL. *Fort verd.* ITAL. *Molto verde.* GERM. Vaſt grün. HISP. *Muy verde* ANGL. *Very greene.* } Plin *lib.* 6. *cap.* 22. Mare id colore peruiridi, præterea fruticoſum arboribus.

Pĕruīuo, is, Víque ad certum aliquem finem vitam produco. { διαζῶ, διάγω. GALL. *Viure.* ITAL. *Viuere.* GERM. Durchauſs leben. HISP. *Viuir.* ANGL. *To liue.* } Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Et ſi peruiuo vſque ad ſummam ætatem, tamen breue ſpatium eſt perferundi quæ minitas mihi.

Pĕruĭŭs, a, um. Per quod iri poteſt, penetrabilis. { διαβατός, διαπορευτός. GALL. *Par où on paſſe aiſement.* ITAL. *Penetrabile, per doue ſi puo andare.* GERM. Durchgehend / oder durchgengig. HISP *Coſa paſſadera, que ſe puede paſſar.* ANG. *Eaſie to paſſe.* } Terent. *in Adelph.* Id quidem angiportum non eſt peruium. Ouid. *lib.* 1. *Metam.*

Domus eſt imis in vallibus antri
Abdita, ſole carens, non vlli peruia vento.

Plaut. *Aul ſc.* 1. *a.* 3. Concluſum mihi peruium facitis. Idem *in Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Cor mihi nunc peruium eſt. (i. liquidus animus.)

‖ Perula, vide *Pirula*.

Peruacon, fibula. Gl. AL. ‖

Pĕrūngo, is, Oblino, circunquaque vngo, perlino. { καταχρίω. GALL. *Oindre par tout* ITAL. *Vngere d'ogni parte* GERM Uberſalben. HISP. *Vntar de todas partes.* ANGL. *To anoynt and ſmere all ouer.* } Columel *lib* 11. *c.* 3. Si tamen per ignorantiam nuda manu truncauerit, & prurigo atque tumor inceſſerit, oleo ſubinde perungito. Cic. 1. *Tuſc.* Corpora oleo perunxerunt.

Pĕrunctĭo, nis. { διάχρισις. GALL. *Onction.* ITAL. *Vntione.* GERM Salbung / oder uberſalbung. HISP. *Vntadura.* ANGL. *An anoyting and ſmering ouer.* } Plin. *lib.* 28. *c.* 16. Perunctione prodeſſe dicitur.

Pĕruolgo, as, are, Peruagari. { הִתְהַלֵּךְ *hithhallêch*. διαχωρίζω. GALL. *Aller & courir par cy par là* ITAL. *Andare vagando.* GERM. Durchſchweiffen. HISP. *Andar vagabundo.* ANG. *To go and wander hither and thither.* } Lucr. *lib.* 2. Multipléxque loci ſpatium tranſcurrere eodem Tempore quo Solis peruolgant fulgura cælum.

Pĕruŏlo, peruis, peruult, peruelle, Valde cupio. { ἐπιθυμῶ, ὀρέγομαι. GAL. *Fort vouloir & deſirer.* ITAL. *Deſiderare grandemente.* GER. Uberauſs gern wöllen. HISP. *Muy querer.* ANGL. *To deſire, greatlie.* }

Curtius *lib.* 6. Peruelim ſcire vtrum qui diſcedant, an qui retineantur, de me querantur. Plaut. *Curc ſc.* 2 *a* 1. Ibi me peruelim ſepultam. Idem *Pſeud ſc.* 2. *a* 1. Amor prohibet facere aduerſum eos, qui peruolunt.

Peruolo as, Vſque ad certum aliquem deſtinatúmque locum volo, celeriter & velociter perferor. { Διαπέτομαι. GALL. *Voler viſtement, aller viſtement.* ITAL. *Volare andare velocemente* GERM. Durchfliegen HISP. *Volar, andar preſto.* ANGL. *To flie, to ſome place.* } Cic *in Somn. Scip.* Quibus agitatus, & excitatus animus velociter in hanc ſedem & domum ſuam peruolabit. Peruolito, as, frequentatiuum. Virg. 8 *Æneid.* Omnia peruolitat latè loca.

Peruŏluo, is, Verſo, magna vi voluo. { Διακυλινδέω. GALL. *Rouler tout à fait, fueilleter.* ITAL. *Volgere d'ogni parte.* GERM. Daherwerffen oder trolen. HISP. *Bolver de todas partes.* ANGL. *To tumble or roll with violence.* } Plinius *lib.* 33. *cap.* 4. Et repleto ſtagno, excuſſis obturamentis, erumpit torrens tanta vi, vt ſaxa peruoluat. Cicero 2. *de Orat.* Deinde vt in iis locis quos proponam paulo pòſt peruoluatur animus, vt ſe penitus inſinuet in cauſam, vt ſi cura & cogitatione intentus, diligentia eſt.

Peruŏlūto, as, are, frequentatiuum. { ἐξελίττω, ἀνελίττω. GAL. *Rouler ou fueilleter ſouuent.* ITAL. *Volgere ſouuente d'ogni parte.* GERM. Vil hin vnd her trolen oder bletteren. HISP. *Bolver mucho de todas partes.* ANGL. *To tumble and roll with force often.* } Peruolutare libros omni adhibita diligentia euoluere. *ad Attic. lib.* 5. Quoniam meos cum Thalunieto noſtro peruolutas libros. Idem *de Orat.* Omnium bonarum artium ſcriptores, ac doctores & legendi, & peruolutandi, & exercitationis cauſa laudandi.

Pĕrurbānus, a, um, Valde vrbanus. { πάνυ ἀστεῖος, vel πάνυ χαρίεις. GAL. *Fort ciuil.* ITAL. *Molto ciuile.* GERM. Gar höfflich oder ſtadtlich. HISP. *Muy ciuil y gracioſo.* ANGL. *Very ciuill.* } Cic. *ad Attic. lib.* 2. Denique ſi ſolus non potuero, cum ruſticis potius quàm cum iis perurbanis. Idem *de clar. Orat.* Etiam L. Torquatus elegans in dicendo, in exiſtimando admodum prudens, toto genere perurbanus.

Perurgeo, es, ere Suet *in Tib.* c. 25. Summáque vi Germanicum ad capeſſendam Remp. perurgebant.

Pĕrūro, is Comburo, & vrendo conſumo. { Διακαίω GAL. *Bruſler du tout.* ITAL. *Abbrugiare conſumare ardendo.* GER. Verbrennen durchbrennen. HISP. *Quemar conſumir quemando* ANG. *To burne vp all.* } Plin. *lib.* 34. *c.* 17. Eadem in aqua calculus æreus quadrans ſi addatur, vas peruri. Æſtu valido peruimur. Ouid. 3 *de Arte.* Senec. c 10. *de conſ. ad Mart.* Peruret corpora ignibus.

Pĕrūſtus, participium, Combuſtus. { Διακεκαυμένος, κατακεκαυμένος. GAL. *Du tout bruſlé, halé.* ITAL. *Abbrugiato.* GER. Verbrunnen. HISP. *Quemado* ANG. *Burned vp all and conſumed.* } Propert. *lib.* 4. *Eleg.* 10. Cic. *ad Cæſar lib.* 13. & iam hominem peruſtum, etiamnum gloria volunt incendere. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 3. *Triſt.*

——— *Adſtricto terra peruſta gelu.*

Pĕrūſia. Περουσία. vulgò *Perugia.* Hetruriæ ciuitas ab Achæis condita, in qua L. Antonius ab Auguſto obſeſſus, quum extrema fame laboraret, coactus eſt deditionem facere.

Pĕrūſinus, a, um, Περουσινός. Propert. *lib.* 1.

Si Peruſina tibi patriæ ſunt nota ſepulchra.

Pĕrūtĭlis, e, Valde vtilis. { πάγχρηστος, πάνυ χρήσιμος. GAL. *Fort vtile.* ITAL. *Molto vtile.* GERM. Gar nutzlich. HISP. *Muy prouechoſo* ANG. *Very profitable* } Cic. *ad Attic. lib.* 3. In hac enim fortuna perutilis eius & opera, & fidelitas eſſet.

‖ Peruuia, *Peru*, regio Orbis Noui cultiſſima, & auri fœlicißima, à Franciſco Pizarro anno 1525. detecta; cuius metropolis eſt Lima. V. & ab eodem Pizarro an. 1535. condita. ‖

PERVVLGO as. Diuulgo. in vulgus fero, diſſipo, iacto. { Διαφημίζω. GAL. *Publier par tout mettre en lumiere.* ITAL. *Publicare per tuto.* GERM. Außkünden, außbreiten, offenbar machen HISP. *Publicar por todas partes.* ANG. *To diuulgat and ſpreade through all.* } Cic *pro Sylla.* illas tabulas deſcribi ab omnibus ſtatim librariis, diuidi paſſim, & peruulgari atq; edi populo imperaui. Idem *pro Cælio*, Mulier quæ ſe omnibus peruulget. Peruulgatum in vulgus Cic 1. *de finib* Nec de re obſcura, vt Phyſici aut artificioſa, vt Mathematici: ſed de illuſtri & facili, etiam in vulgus peruulgata. loquitur de Epicuro. Idem *pro Cælio*, Maledicta in omnes peruulgata. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. In ventrinis oculum conquieſcito: An in aurem? P. At hoc peruulgatum eſt minus.

‖ Peruulgate διατεθρυλλημένως. Gell. ‖

Pēs pedis, vide *Pedes*, um.

Pēs āſclpiādis, A Romanis dicta eſt herba, teſte Dioſcoride, quam Græci λυχνὶς ἀγρία, hoc eſt, lychnidem ſyluestrem appellant

Pēs mīluīnus, herba eſt quam Columella colligi & reponi iubet. non tamen explicat quæ ſit.

Pēs gallīnācĕus, herba eſt ex genere capni. ſiue fumariæ, creſcens in parietinis, & ſepibus, ramis tenuiſſimis ſparſiſque. flore purpureo, ſucco ſuo caliginem oculorum diſcutiens. Vide Plin. *lib.* 25. *c.* 13.

‖ Peſceſion, tributi genus quod Patriarchæ Conſtant. pro ſacerdotio ineundo ſoluunt Imperatori Turcico L. g. h. Bulem.

Peſcia, capitula ſeu capitia, in ſaliari carmine facta, ex pellibus agninis. Feſt.

Peſeſtas peſtilentia. Feſt.

Peſſarium, vide *Peſſus* ‖

Pĕſsi. Fœminarum medicamenta, quæ in molli lana in naturalibus earum conduntur. πεσσοί, προσθέτοι. Quæ enim per anum, clyſteres: per collum matricis, peſſi, ſiue peſſarii appellantur. Cel *lib.* 5. *c.* 21 Sed alia quoque vtilia ſunt, vt ea quæ fœminis ſubiiciuntur, πεσσοὺς Græci vocant. Eorum hæc proprietas eſt. Medicamenta compoſita molli lana excipiuntur: eáque lana in naturalibus conditur.

Pĕſsĭmē, peſſimus, vide *Malus* adiectiuum.

Pĕſsĭnūs, huius Peſſinuntis, Πεσσινοῦς. Emporium Phrygiæ, cuius fertur templum maximum (vt inquit Strabo) magnæ venerationis Matris deûm, quam Andigiſtan vocant. { Ein gewerbſtatt in Phrygia, in deren die Göttin Cybele verehret ward. } Hic locus magnifice ab Attalis regis ſtructus eſt, & templo, & porticibus ex albo lapide Romani celebrem reddiderunt, accerſita inde Matris deûm ſtatua quæ ab hoc loco Peſſinuntia eſt appellata. Nomine hoc Cicero in maſculino genere ſemper vtitur. Sic enim ait *in Oratione de Aruſpicum reſponſis*, Qui accepta pecunia Peſſinuntem ipſum, ſedem domiciliúmque Matris deorum vaſtaris. Et *paulo pòſt*, Peſſinuntem per ſcelus à te violatum, & ſacerdote ſacriſque ſpoliatum recuperauit. Gell. *c.* 16. *lib.* 7. Peſſinunti Aſelli optimi.

PESSVLVS, i, Quaſi paruus pes, inſtrumentum quo oſtium clauditur, ſubditáque mox claue reſeratur. { בריח *bariach*. μοχλός, κατάκλειθρον. GALL. *Vn verrouil.* ITAL. *Cadenazzo, chiauiſtello.* GERM. Ein rigel oder dergleichen an einer thüren. HISP. *El herrojo con que ſe cierra la puerta de dentro el peſtillo.* ANGL. *A bolte or bare of a dore.* } Apuleius, Tum Myrmex tandem claue peſſulis ſubiecta, pandit fores. Idem ſubdita claue peſſulos reduco. Hinc formulæ, peſſulos obdere & reducere. Plaut. *Aul* Occlude ſis Fores ambobus peſſulis iam ego hic ero. Terent. *in Eunuch.* Peſſulum oſtio obdo. Idem *Heaut* Anus foribus obdit peſſulum, ad lanam redit. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a* 1. Peſſuli heus peſſuli vos ſaluto, Vide vt dormiunt peſſuli, & ſubſilite. Vnde Oppeſſulata ianua, id eſt, peſſulis firmata. ἀποπεπασσαλευμένη θύρα. Feſtus, Obices ſunt peſſuli ferrei. Huius diminutiuum eſt Peſſalus.

Pĕſsŭlātæ fores, dicuntur peſſulis clauſæ munitæque. Et peſſulata ianua peſſulis firmata. { ἀποπεπασσαλευμένη θύρα. GALL. *Portes fermées au verrouil.* ITAL. *Porte ferrate chiuſe.* GERM. Verrigelte thüren. HISP. *Las puertas ferradas con herrojo.* ANGL. *Gates ſhutte with barres.* }

Pĕſſum, aduerbium, Retrorſum, deorſum, ad imam, partem, ad pedes, vel ſub pedibus. { תחת *táchath*. ὀπίσω, κάτω. GALL. *Droit en bas ſous les pieds* ITAL. *A dietro, in giu ſotto à i piedi.* GERM. Hinderſich vnderſich, vnder die füß. HISP. *Hazia tras baxo à los pies.* ANGL. *Vnder foote, downeward, backward.* } Vnde peſſum premere, eſt pedibus calcare, ſiue ſub pedibus premere. Formulæ loquendi ſunt, peſſum ire, abire, premere. Plaut. *in Moſt.* Iſtunc ego ſuis pro factis peſſimis peſſum premam. ¶ Plin *in præfat. lib.* 14. Peſſum iere vitæ pretia, omneſque a maximo bono liberales dictæ artes in contrarium cecidere. Peſſum eo, hoc eſt, cedo, vel retrocedo. ἀποφέρομαι, καταφέρομαι, βυθίζω, ἰζάνω } Aliquando peſſum ire, ſiue abire, eſt ire in fundum, ſiue imam partem alicuius rei liquorem in ſe continentis, vt dolij, aluei, fluminis, maris, aut lacus. Colum. *lib.* 12. *cap.* 6. Nam vbi dulcem caſeum demiſeris in eam, ſi peſſum ibit, ſcies eſſe adhuc crudam: ſi innatabit, maturam. Hinc Plautus *in Aul* Eodem modo ſeruum ratem eſſe amanti hero æquum cenſeo, Vt toleret, ne peſſum abeat.

Pĕſsŭndo, as Peſſum do, peſſum premo, ſupprimo. { רמס *ramás* καταποντίζω. GALL. *Mettre en bas, faire couler bas, ſubmerger, perdre, ruiner, gaſter.* Item. *fouler aux pieds.* ITAL. *Conculcare, calcare adoſſo.* GERM. Mit füſſen tretten, zu grund richten. HISP. *Hollar ò ſopear con los pies* ANGL. *To caſt vnderfoote or to the ground.* } Terentius *in Andria*, Quæ ſi non aſtu prouidentur, me, aut herum peſſundabunt. Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

Non mihi quærenti peſſundare cuncta, petitum
Cæſareum caput eſt, quod caput orbis erat.

Plaut. *Rud.* Peſſundediſti me blandimentis tuis. Saluſt. *in Iugurth.* Sin captus prauis cupidinibus, ad inertiam, & voluptates corporis peſſundatus eſt. ¶ Item arceo, reprimo Plaut. *in Merc.* Ita peſſumas peſſundedit, iram inimicitiam, lacrymas, mœrorem, exilium

‖ Peſſus, quod & peſſarium. πεσσὸς medicis eſt lana concerpta & ad digiti formam rotunda facta: in qua pharmaca excipiuntur & continentur. Alij molliunt alij ſtringunt, alij aperiunt. ‖

Peſtĭfer, & Peſtiferè aduerbium, vide in nomine *Peſtis.*

PESTIS, is, res exitium afferens: & morbus epidemius, contagioſus. maximéque exitialis, qui venenata putredine vitalem cordis facultatem petere & peſſundare ſolet. { דבר *deber.* λοιμός. GALL. *Peſte.* ITAL. *Peſte.* GERM. Die peſtilentz. HISP. *Peſtilencia.* ANGL. *The peſt or botche.* } Peſtes, in plurali. Plin *lib.* 2 *c.* 7 Morbiſque & multis etiam peſtibus &c. Vxore viuas viuus vt peſtem oppetas. Plaut. *Aſin. ſc.* 1 *a.* 1. Nullum negotium eſt quin peſtem oppetam. Idem *Capt. ſc.* 3 *a.* 5. Quanta pernis peſtis? quanta labes larido? *Ibid. ſc.* 2. *a* 4. ¶ Per metaphoram peſtis pro pernicie, exitio, vel calamitate accipitur. ¶ Liu. 1 *ab Vrbe*, Ibant vnius familiæ viribus, Veienti populo peſtem minitantes. Cic. *pro Sylla*, Funeſta Reipub. peſtis. Quintilianus, Peſtem inteſtinam propulſare Et Senec. *cap.* 1. *de conſol. ad Mart* Peſtes animorum & corporum. Peſtes & comites potentiæ, auaritia & ambitio. Idem *cap.* 17. *de conſolat. ad Helu.* ¶ Dicitur aliquando de homine perdito, nefario, pernicioſo, & qui ſua tanquam contagione corrumpit & perdit cæteros. Terent. *in Adelph.* Leno ſum, fateor, pernicies communis adoleſcentium, periurus, peſtis. Plautus *in Pſeud ſc.* 2. *a.* 1. Quin omnes peſte hac populum hunc liberent? (i. Lenone) ¶ Item, Pro Incendio, Liu *lib.* 5. *dec.* 4. Et pro cæde maxima. Idem *lib.* 7. *dec.* 4. ¶ Item pro Inſania, Plaut. *Amph.* Peſtis te tenet.

Peſtibilis *Cod. lib.* 4. *tit* 58 *l.* 4. Peſtibilis fundus, i e. peſtibiles herbas, vel letiferas habens. Idē *in D. lib.* 21 *tit.* 1. *l.* 49. Si peſtilēs fundus diſtractus ſit, non redhibendus erit. Cuiac. *lib.* 16. *obſ.* 14. In *l pen. C. de adil. act.* reſtituenda eſt vera vetuſque ſcriptura omnium librorum: peſtilis fundus, id eſt, peſtibilis, vel herbam letiferam habens.

Peſtĭlentĭă, æ. Peſtis. Plinius *lib* 2. *cap.* 96. Locris & Crotone peſtilentiam nunquam fuiſſe, nec vllo terræ motu laboratum, annotatum eſt. { דבר *deber.* λοιμός. GALL. *Peſtilence peſte.* ITAL. *Peſtilenza.* GERM. Die peſtilentz. HISP. *Peſtilencia.* ANG. *A peſt or peſtilence.* } Idem *lib.* 7. *cap.* 50. Senes minimè ſentire peſtilentiam. Et Quintil. In peſtilentia comeſſator ¶ Sæpe etiam peſtilentia accipitur pro aëris corruptione, aut loci inſalubritate, aut cæli inclementia ✕ Salubritas. Cicer. 1. *de diuinat.* Vt hoſtiarum immolatarum inſpicerentur exta quorum ex habitu atque colore, cum ſalubritatis, tum peſtilentiæ ſigna percipi: nonnunquam etiam quæ ſit ſterilitas agrorum, vel fertilitas futura. Item metaph. de vitiis viurpatur. Gell. *c.* 2. *lib.* 1. Animorū labes & peſtilētias.

‖ Peſtilentioſus, λοιμώδης peſtileus. Vlp. *d. lib.* 43. *t.* 8. *l.* 2. Si odore ſoli locus peſtilentiatus fiat. ‖

Peſtĭlis, Peſtilens, & olim Peſtilentus Næuio, peſte affectus, exitialis. ✕ Salubre. { λοιμώδης. GAL. *Peſtilentieux.* ITAL. *Peſtilente.* GER. Peſtilentziſch, vngeſund das peſtilentz bringt. HISP. *Peſtilencial.* ANG. *That cauſeth the peſt.* Cic. *lib.* 1. *de Fato* Inter locorum naturas quantum interſit,

ſit, videmus alios eſſe ſalubres, alios peſtilentes. Africus, peſtilens, Horat. 3 *Carm Ode* 23. Ventus horribilis, atque peſtilens. Catull. *Epig.* 26. Gell. c. 7 *lib.* 19. Peſtilentia loca.

Peſtifer, adiectiuum. Propriè quod peſtem affert, ſed tranſlatè accipitur de omnibus quæ mortem, aut exitium oſtendunt, autore Feſto. { λοιμώδης. GALL. *Peſtilentieux, qui fait mourir.* ITAL. *Peſtifero* GERM. Das tödtlichen ſchaden bringt. HISP. *Coſa que trae o tiene peſtilencia.* ANGL. *That cauſeth te peſt or death* } Plinius *lib.* 11. *c.* 18 Taurorum ſanguis peſtifer potu maximè. Peſtiferum bellum dixit Cicero *ad Sulpit. lib* 4 id eſt perniciosum peſtem, perniciem, exitium, mortem afferens. Ouidius *Eleg* 2. *lib.* 5. *Triſt.* Peſtiferum tumido vulnus ab angue datum.

Peſtiferè, aduerbium. { λοιμωδῶς, ὀλεθρίως. GALL. *Pernicieuſement.* ITAL. *Pernicioſamente.* GERM. Verderblich / mit merctlichem ſchaden. HISP. *Peſtilencial mente.* ANG. *Pernitiouſlie.* } Cic. 2. *de Legib.* Multa peſtiferè, & perniciosè ſciſcuntur in populis.

Peſtilitas, atis, apud antiquos legebatur, teſte Nonio, pro peſte. λοιμός Lucr. *lib* 6. Hæc igitur ſubitò clades noua, peſtilitáſque.

Peſtimus, λοιμοφόρος. Gloſſ à peſte.

Peſtineius violentus. Gloſſ Iſid. An *peſtilentius?*

Peſtinuncius. Gloſſ. Iſid. Peſtinuncium, qui peſtem nunciat.

Petallium, ij, πεταλίνον, μαλαβάθρινον, Vnguenti præſtantiſſimi genus, ex nardi folio confectum, vnde & nomen habet, πέταλα enim Græci folia vocant. Plaut. *in Curc.* Nam omnium odos vnguentum præ tuo nauſea eſt. Tu ſtacte, tu cinnamum, tu roſa, tu crocum, & caſia es, Tu petalium Latinè foliatum appellatur. Martial. *lib.* 11. At mea me librans foliati poſcet amica.

‖ Petallum, ornamentum capitis. Cerda.

Petalon, lamina aurea in fronte Pontificis. Euſeb. L. g. b. Item teſſera quadrata marmorea pauimenti. Cath. ‖

Petalum, πέταλον, eſt folium propriè latum παρὰ τὸ πετάσαι, à verbo extendo, quia latum eſt.

‖ Petalurgus, πεταλουργός, bracteatius. Gall. *Batteur d'or.* Germ. Blatenſchläger ‖

Petalus, πέταλος, nomen vnius ex iis, qui in aula Cephei regis Perſeo vim inferre conati, ceciderunt. Ouid. 5 *Metam.*

Petalum irridens, Stygiis cane cætera, dixit, &c.

‖ Petaminarius, qui ſtrenua corporis agilitate ſaltans volare videtur: à verbo πέταμαι, quod eſt volo, as. ‖

Petaſites, πετασίτης Dioſcorid. *lib.* 4. *cap.* 109. Herba eſt pediculum habens cubito maiorem craſſitudine pollicis, ita dicta à galeri forma, quam latum folium ped culo ſuperpoſitum videtur referre, eo ferè modo fungorum ſcapos pediculis videmus adhærere. Ruſtici in Gallia *Bardanam maiorem* vocant.

Petaſo, nis. Caro porcina, quam alij coxam, alij eam partem ſuis eſſe dicunt, quæ ab alis incipit, & coſtas comprehendit, quibuſdam veluti virgulis pinguibus diſtincta. { κωλῆν. GALL. *Vn iambon.* ITAL. *Proſciutto, perſutto.* GERM. Ein ſchweininer rippbraten. HISP. *El tocino, ò pernil de tocino.* ANGL. *A peſtel of a porke.* } Martial *lib.* 13.

Muſſeus eſt, propera, charos ne differ amicos:
Nam mihi cum vetulo ſit petaſone nihil.

Petaſunculus, diminutiuum. { ὁ μικρὸς κωλῆν. GAL. *Petit iambon.* ITAL. *Picciolo proſciutto.* GERM. Ein klein ſchweinins rippbrätlin. HISP. *Pernil de tocino pequeño* ANGL. *A little peſtell of a pork.* } Iuuen. *Satyr.* 7.

—— ſi. cui petaſunculus, & vas Pelamidum

Petaſus, ſi, Galerus, pilei latioris genus, quo aduerſus iniurias Solis viatores faciem tuentur, qualis Mercurio a poetis affingitur. { πέτασος. GALL. *Vn chapeau ou bonnet antique.* GERM. Ein breiter hut / ein ſchönhut. HISP. *Sombrero de grande alas.* ANGL. *A borade cappe or hatt.* } Plaut. *in prologo Amphitr.* Ego habebo vſque in petaſo pinnulas. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Opus eſt chlamyde, machera, ac Petaſo, (ornatu peregrinantis ſcilicet.) *Ibidem ſc.* 7. *a.* 4. Quid mercedis Petaſus demeret. Fitque à Græco πετάννυμι, quod eſt extendo, cuius aoriſtus eſt, ἐπέτασα ¶ Hinc petaſati, qui galero pro capitis ornamento vtuntur. Suet. *in Auguſt. cap* 82. Æſtate apertis cubiculi foribus, ac ſæpe in periſtylio ſaliente aqua, atque etiam ventilante aliquo cubabat: Solis verò ne hyberni quidem patiens, domi quoque nonniſi petaſatus ſub dio ſpatiabatur. ¶ Per tranſlationem verò petaſus dicitur quiddam in galeri formam ædificiis ſuperpoſitum, extenſum, & expheatum, in metæ formam ſe contrahens. Plin *lib.* 36. *c.* 13. Supra id quadratum pyramides ſtant quinque, quatuor in angulis, & in medio vna: in imo latæ pedum ſeptuagenûm quinûm. altæ centenûm quinquagenûm, ita faſtigiatæ, vt in ſummo orbis æneus, & petaſus vnus omnibus ſit impoſitus, ex quo pendeant exorpta catenis tintinnabula, quæ vento agitata longè ſonitus referant. ¶ Sunt qui petaſum interpretentur pro calceamenti genere, putántque petaſatum dici qui hoc calceamento ſit indutus, adducentes locum Ciceronis *ad Caſſium, lib.* 15. *Epiſt.* Sed petaſati veniunt: comites ad portum expectare dicunt. Neque tamen abſurda res ſit, hic petaſatos pro galero tectis intelligere. Solent enim qui peregrè proficiſcuntur, ſe galero aduerſùs æſtus iniuriam munire.

Petaurum, πέταυρον, genus ludi, & machina quædam lignea: quo quidem ludi genere homines per aëra iactarum pulſu iactabantur. Martial. *lib.* 11.

Quam rota tranſmiſſo toties impacta petauro.

¶ Dici etiam poteſt petaurum ſupra quod homines agilitate corporum inſignes ludunt: vt haſtæ circa quas ſe voluunt funes ſupra quos etiam reciproci ambulant: circuli per quos ſe more piſcium tranſmittunt: tabulæ è quibus in aëre pendent, vno brachio ſe ſuſtinentes. Græci dicunt petaurum eſſe laqueum, & aſſeres quibus domos tegunt Iulius Pollux exiſtimat caueam eſſe in quam ſe cortis alites cubitum ituræ conferunt.

Petauriſtæ, πεταυρισταί, teſte Nonio, à veteribus dicebantur qui ſaltibus, vel ſcenis leuioribus mouerentur. Varro *lib* 2. *de vita populi Romani.* Nec minus aliquo in genere ſunt ludi velites Galli Germani petauriſtæ, qui & petauri dicuntur à πέτασθαι, volare. Feſtus, Petauriſtas Lucilius à petauro appellatos exiſtimare videtur, quando ait, Sicuti mechanici quum alto exiluere petauro. At Ælius Stilo, quòd in aëre volent, quum ait, Petauriſta, propriè Græcè, ideo quòd ij ἀέρι πέτανται.

Calepini Pars II.

Petecchio, hue I etiſco. Peteſſo, vide *Peto.*

Petigo, inis, morbi, genus, qui & impetigo dicitur quòd vicina petat, ſeſe late tumida cute diffundens. { [Hebrew] *ialléphéth* λειχήν GALL. *Graſelle, ou ſon volage.* ITAL. *Volatica.* GERM. Böſe ſprunge vnd vnbeſtändige raud. HISP. *El empeyne.* ANGL. *A tetter or ring worme.* } Occupat plerunque totum vultum oculis exceptis. Lucil *lib.* 10. referente Nonio, Illuuies, ſcabres oculos huic denique petigo conſcendere. Male autem *petico* apud Nonium ſcribitur.

Petilia Plinio, πετηλία Ptolemæo, & Stephano. Magnæ Græciæ vrbs eſt non procul à Lacinio promontorio, à Philoctete condita, ἀπὸ τοῦ πέτασθαι, id eſt, à volando, quod ex volatu auium ſumpto augurio, ibi futuræ vrbi locus ſit delectus.

Petiliter, demiſsè, diuiſè. Gloſſ. Iſid.

Petilius, flos eſt autumnalis circa vepres naſcens, quinque foliorum, caliculo verſicolori, inſtar roſæ ſylueſtris. ita dictus à Petilia magnæ Græciæ vrbe, vt quidam exiſtimant.

Petilus, adiectiuum, Tenuis, exilis. { λεπτός. GALL. *Tenue menu.* ITAL. *Tenue.* GERM. Xein vnd dürr. HISP. *Delgado.* } Lucilius.

Inſignes varis cruribus, & petilis.

Nonius. Petilius Lucus prope vrbem. Plutarch *in Camil.*

Petimina, vlcera in humeris iumentorum, quòd ima, id eſt, profunda petant. Nominatiuus ſingularis eſt petimen. Lucilius *apud Nonium*, Vt petimen naſo, aut lumbos ceruicibus tangant.

‖ Petinum, Petin, V. E. ſub Patriarchatu Aquileienſi. ‖

Petiolus, i, diminutiuum eſt à pede. { ποδίσκος. GAL. *Petit pied.* ITAL. *Picciol piede.* GERM. Ein füßlin. HISP. *Pequeño pie.* ANG. *A litle foote* } Afran. *apud Nonium*, Atque adeò nolo nudo petiolo ambules. Celſ. *lib.* 2. *c.* 18. Ex agno hædóve, cum petiolis totum caput. ¶ Petiolus pro pediculo ex quo fructus pendet. μίσχος. Colum. *lib. de arb. c.* 13. Quum iam matura mala fuerint, antequam rumpantur, petiolos quibus pendent intorqueto.

Peto, is, iui, vel petij, itum, Oro, ſiue obſecro. { [Hebrew] *ſchaál.* αἰτέω, ἀξιόω. GALL. *Demander, aller querir.* ITAL. *Pregare, chiedere, domandare.* GERM. Bitten / begären. HISP. *Demandar pedir.* ANG. *To aſk, to requeſte* } Valla, Petere dicimur quum aliquid humiliter, & precibus petimus. Petere (inquit Varro) propriè eſt aliquid ſuppliciter, & precariò poſtulare. Habetque in hac ſignificatione ferè ablatiuum perſonæ cum præpoſitione à, vel ab Cic *Philipp. lib* 13. *Epiſt.* Quapropter à te etiam atque etiam pro noſtra ſumma coniunctione, próque tua in me perpetua, & maxima beneuolentia maiorem in modum peto atque contendo, vt eius filios qui in tua poteſtate ſunt, mihi potiſſimum condones. Idem 6. *Verr.* Iſte petit à rege, & eum pluribus verbis rogat. M. Credidi te non eſſe rediturum. L. Cur igitur à me petis? Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 4 Vos amo, vos volo, vos peto, atque obſecro. (Peto, i. rogo, oro.) *Ibid. ſc.* 2 *a.* 1. A me petiuit operæ maximo, vt cauerem. Idē *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 3. Item, Propoſita arma peto. Ouid. 13. *Metam.* Præmia magna petiſ ateor. (i. arma.) *Ibidem.* Certa amittimus, dum incerta petimus. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3 *a* 2 &c. Item, Ius petis: alibi, Ius bonum oras. *Ibid. ſc.* 2 *a.* 5. ¶ Item, Petere de magiſtro deſtinando. Gell *c.* 5. *lib.* 13. Præterea ablatiuum perſonæ admittit, & accuſatiuum rei: vt petere auxilium, vel Præſidium ab aliquo, apud Ciceronem *pro Quintio.* Iniurius es, qui quod Lenoni nulli eſt, id ab eo petas. Plaut. *Cur ſc* 1 *a.* 1 Ab eo petito illam gratiam. (i. reddat tibi beneficium Idem *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Nec à me argentum petat (i. repetat.) Idem *Men. ſc.* 7. *a.* 5. Niſi petitum argentum à meo ſodali mutuum. Idem *Curc ſc.* 1 *a.* 1.

Non mihi pro à me) petitum caput eſt Cæſareum,

Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 3.

——— Requieſque mihi, non fama petita eſt

idem *Eleg vlt. eiuſdem lib.* Multis vna petita procis. Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* ¶ Petere aliquando eſt ambire. Plaut. *Aul. ſc.* 4. *a.* 2. Si opulentus it petitum pauperioris gratiam. (i. ambit.) Et Ouid. 13. *Metam.*

Denique de Danais quis te laudáres, petitve. (i. ambit.)

¶ Varij præterea ſunt huius verbi in oratione vſus. Dicimus enim Petere auxilium, Petere opem, Petere colloquium, Petere conſilium, Petere gratiam, Petere amicitiam, Petere oracula Petere pacem, Petere præmium, Petere reſponſa, Petere veniam, Petere mutuum, quorum omnium teſtimonia in bonis autoribus inuenta ſunt facilia. ¶ Iungitur aliquando datiuo pro ablatiuo cum præpoſitione Virg. 9. *Æneid.*

O genitrix quò fata vocas? aut quid petis iſtis?

Vbi Seruius, Petis iſtis id eſt, pro iſtis. Nam ſic dicimus, Peto tibi, id eſt, peto pro te. ¶ Petere, aliquando commemorare eſt, inquit Nonius. Virg. *lib* 8. *Æneid.* Quid cauſas petis ex alto? id eſt, commemoras, vel potius repetis: vt per aphæreſin ſimplex ponatur pro compoſito ¶ Ponitur aliquando pro tenere. Idem 3. *Æneid.* Summiſſi petimus terram. Cic. *ad Attic. lib* 3. Et ille incertus vbi ego eſſem, fortaſſe alium curſum petiuit ¶ Aliquando pro adipiſci. Plin. *lib.* 12. *c.* 14. Certam Cæſar Auguſti filius inde gloriam petiuit: id eſt, adeptus eſt. ¶ Petere fugam, eſt fugere. Petere ſalutem fuga, eſt fugiendo vitam ſeruare. Ita Cæſ *lib.* 2 *de bell ciu.* ¶ Aliquando inſidias tendere Plancus *Ciceroni*, in quo caſu hanc capio voluptatem, quòd certè, quo magis me petiuerunt, tanto maiorē his fruſtratio dolorem attulit ¶ Aliquando violenter aggredi, Cic. *pro Ligar* Quid enim Tubero tuus ille diſtrictus in acie Pharſalica gladius agebat? cuius latus ille mucro petebat? ¶ Aliquando manere, expectare. Virg. 9. *Æneid.*

Troianos hæc monſtra petunt.

¶ Aliquando cupere, appetere, deſiderare, vt apud eundem *lib.* 3. *Georg.*

——— Pulchramque petunt per vulnera mortem.

¶ Aliquando percutio. { παίω. GAL. *Frapper. tuer.* ITAL. *Ferire.* GERM. Schlagen. HISP. *Herir.* ANGL. *To ſtrick or ſmote* } Liuius *lib* 22 Hiſpano punctum magis, quèm cæſim aſſueto petere hoſtem. ¶ Aliquando inquirere, ζητεῖν. Virg. 9. *Æneid.* Euandrum petimus. Ouidius 13. *Metamorph.*

Haud contentus eo: petij tentoria Rheſi. (i. adij infeſto animo.)

¶ Quintilianus, Petere aliquem in vincula. ¶ Aliquando eligere, vel capere. Idem 4. *Georg.* Principio ſedes apibus, ſtatióque petenda. ¶ Aliquando proficiſcor, ἀπιέναι. Sueton. *in Veſpaſ.* Et Cutilias, ac Reatina rura, vbi æſtiuare quotannis ſolebat, petiit. ¶ Aliquando influere, vt Campanum petit amnis. ¶ Quando verò conſtruitur cum ablatiuo inſtrumentum ſignificante, & pro inſtrumenti diuerſitate diuerſa ſignificat, ſiue in rem, ſiue in perſonam referatur. Nam petere manu, teſte Nonio, eſt abducere. Virg. 6. *Æneid.*

Tartareum ille manu cuſtodem in vincla petiuit.

Petere gladio, aut veneno, aut lapide, aut cornu, & huiuſmodi, eſt inuadere, ferire, & ſaluti inſidiari. ἐφάπτεσθαι, πλήσσειν, ἐπιχειρεῖν. Virg. 3. *Eclog.*

Iam cornu petat, & pedibus qui ſpargat arenam.

Ibidem,

Malo me Galatea petit laſciua puella.

Suet. *in Tib.* Miluum in arenam aprum iaculis deſuper petiit. Senec *Epiſt.* 71. Petere ſagitta aliquid. Idem *de conſol. ad Mart. cap.* 9. Alium percuſſiſti, Me petiſti. Item Sueton. *in Tib. cap.* 72. Petere aprum iaculis. Et, Petere inſidiis. Velleius. ¶ Petere curſu, adipiſci, obtinere. Virg. 3. *Æneid.*

———qua littora proxima curſu

Contendunt petere.

¶ Petere blanditiis, eſt blandiri. Quintil. Nouercam blanditiis petit. ¶ Petere muneribus, oſculis, precibus, eſt conciliare. Apul. Quum me lacrymis, precibuſque petiiſſet. ¶ Petere oculis, eſt contemplari. ¶ Petere auribus, audire. ¶ Petere naribus, olfacere. ¶ Petere tactu, attrectare. Petit, pro petiit, vel petiuit, ſyncopa poëtis tantùm vſitata. Ouid. 1. *Faſt.*

Lucidus hic aër, & quæ tria corpora reſtant,

Ignis, aqua, & tellus vnus aceruus erant,

Vt ſemel hæc rerum ſeceſſit lite ſuarum, Inque nouas abiit maſſa ſoluta domos. Altum flamma petit: propior locus aëra cepit. Sederunt medio terra fretúmque loco. Iuerat petitum aquam ad fontem. Liu *lib.* 1. *ab Vrbe.* Ouid. 13. *Metam.*

Arma viri fortis medios mittantur in hoſtes,

Inde iubete peti.

Item, Plus petendo excidere formula, Sueton. *in Claudian. cap.* 14. ¶ Huius compoſita ſunt, Appeto, Competo, Expeto, Impeto, Oppeto, Perpeto, Præpeto, Repeto, & Suppeto, quæ habent penultimam correptam.

Pĕtītĭo, nis, Poſtulatio, & actus ipſe petendi. { שאלה *ſcheeláh* αἴτησις, ἀξίωσις, ἔγκλησις. Gal. *Demande requeſte.* Ital. *Petitione, demanda.* Germ. Ein begär oder bitt. Hisp. *Demanda generalmente.* Angl. *An asking or requeſting.* } ¶ Aliquando ponitur pro intentione actoris. Quintil. *lib.* 4. *cap.* 4. Recuſatio quoque plures interim propoſitiones habet: vt contra petitionem pecuniæ, Malè petis, procuratori enim tibi eſſe non licuit. ¶ Nonnunquam etiam pro incurſione, vel ictu, & aggreſſu gladiatorum: & per tranſlationem, ſicariorum, aut inſidiatorum. Cic. 1. *Catil.* Quas ego tuas petitiones ita coniectas, vt vitari poſſe non viderentur, parua quadam declinatione, & vt aiunt corpore effugi. ¶ Petitio pro ambitu, hoc eſt, ſtudio adipiſcendi honoris. Cicer *Attic. lib.* 1. Fuit & mihi, & Quinto fratri magno vſui in noſtris petitionibus.

‖ Petitiuncula, parua petitio. ‖

Petitius, qui frequenter petit. Gloſſ. Iſid.

Pĕtītŭs, us, petitio. Gell. *lib.* 18. *cap.* 3. Iuſſitque eum conſenſu, petitúque omnium eandem illam ſententiam diſerti viri, cuiuſmodi poſſet verbis dicere.

Pĕtītor, is, qui petit, per ſynecd. qui litem intendit. { שואל *ſchoél.* αἰτητὴς, διώκτης. Gall. *Demandeur.* Ital. *Domandatore.* Germ. Ein begärer/ item, Ein auſprächer oder anlanger mit rechte. Hisp. *Demandador.* Ang. *An asker.* } Cic. *in Partit.* Sed accuſatorem pro omni actore & petitore appello. Aliter petitor in rem, actor in perſonam aliquid intendere dicitur.

Petitrix icis. Paul, *D. lib.* 36. *tit. l.* 74. contra petitricem pronuntiauit.

Petitorius, a, um, habens vim petendi.

Pĕtītōrĭum iudicium in libris Iuriſconſultorum dicitur, quo res vindicatur. Caius *l.* 36. *D. de rei vindicat.* Qui petitorio iudicio vtitur, ne fruſtra experiatur requirere debet, an is cum quo inſtituat actionem poſſeſſor ſit.

Pĕtiſſo, is, vel peteſſo, antiquum verbum, peto: ſicut Impetraſſo, reconciliaſſo, commonſtraſſo, qualia ſunt apud Plautum plurima, ποθέω. Cic. 2. *Tuſc.* Qui hanc gloriam peteſſunt, nullum fugiunt dolorem. ¶ Hinc expeteſſo. Plaut. *in Trin.* Vtram potius harum mihi artem expeteſſam.

‖ Petuolum, *πεταῖς.* Gloſſ. Philox. An petibulum, quod petitur telis? ‖

Pĕtŏrītum, i, Genus vehiculi quo Belgæ præcipuè vtebantur. { ὄχημα. Gall. *Vne ſorte de chariot, comme vn chariot branſlant.* Ital. *Foggia di carro.* Germ. Ein ſonderbare gattung eines karren oder wagen. Hisp. *Cierto genero de carro.* Angl. *A ſort of chariot.* } Hadr. Iun. in Nomencl. *Petorritum.* duplicat r, vt ſyllaba longa fiat, ſicut apud Horatium *lib.* 1. *Serm.*

———atque caballi

Paſcendi, ducenda petorrita: nunc mihi curto

Ire licet mulo.

Idem *lib.* 2. *Epiſt.*

Eſſeda feſtinant pilenta, petorrita, naues.

Vide Gell. *cap.* 30. *lib.* 15. & Quintil. *cap.* 9. *lib.* 1.

Petoſiris, Πετόσιρις, Ægyptius mathematicus inſignis, de quo Plin. *lib.* 7. *c.* 49. & *lib.* 2. *c.* 23.

Pĕtra, æ. { סלע *ſelah* צור *tſur.* πέτρα Gal. *Pierre, caillou, roche ou rocher.* Ital. *Pietra* Germ. Ein fels. Hisp. *Piedra* Angl. *A rock.* } Propriè idem eſt quod rupes. Plin. *lib.* 10. *c.* 32. Gauiæ in petris nidificant. Accipitur nonnunquam pro lapide, vel ſaxo.

Petrapium petra apium, petroſelinum. id vide.

Pĕtrōſŭs, a, um, quod petris abundat. { πετρώδης Gall. *Pierreux, cailloneux.* Ital. *Pieno de pietre, ſaſſoſo.* Germ. Felſechtig / voll felſen und ſchrofen. Hisp. *Pedroſo, coſa llena de piedras.* Ang. *Full of ſtones or rockes.* } Plin. *lib.* 17. *cap.* 27. Caprificorum laudantur maximè nigræ, & in petroſis.

Pĕtrĭcōſŭs, adiect. Idem Martial. *lib.* 5. per tranſlationem dixit,

Res petricoſa eſt Cotile bellus homo.

hoc eſt, difficilis, ſaxoſa & dura.

Petritus, idem quod petricoſus. Liuius Andronicus *in Odyſſea,* Celſóſque ocris armaque petrita, & mare magnum.

Petrones, Ruſtici dicti ſunt à veteribus, (inquit Feſtus) à petrarum aſperitate & duritia. Hinc Plautus petronem, veruecem duriorem eleganter dixit *in Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Qui petroni, inquit, nomen indunt veruecí ſectario? Eum ego, ſi in via petronem publica conſpexero, Et Petronem & dominum reddam mortales miſerrimos.

Pĕtră, πέτρα, Siciliæ oppidum prope Hyblam, cuius incolæ dicuntur Petrini: quorum meminit Plin *lib.* 3. *cap.* 8. Petra Sirenum, Lucaniæ promontorium eſt Sirenum olim incolatu infame. Idem, Mineruæ promontorium appellat *lib.* 3. *c.* 5. Surrentum (inquit) cum promontorio Mineruæ, Sirenum quondam ſede. Meminit loci huius & Virg. *lib.* 5.

Iámque adeò ſcopulos Sirenum aduecta ſubibat

Difficiles quondam, multorumque oſſibus albos

Vbi multa de Sirenibus. ¶ Item Petra Strab. *lib.* 16. Arabiæ oppidum Nabathæorum metropolis: vnde ea pars Arabiæ, Petræa nuncupatur.

‖ Petrapium, petræ apium, petroſelinum. id vide. ‖

Pĕtræă, πετραία, pars Arabiæ, ita dicta à Petra Nabathæorum metropoli. Strab *lib.* 16. ¶ Eſt etiam Petræa nympha Oceani & Tethyos filia, teſte Heſiodo *in Theogonia.*

Petreia, mulier dicebatur quæ pompam præcedens, in coloniis, aut municipiis imitabatur anum ebriam, quòd pedes in petris frequenter impingeret: quam & alij volunt ab agri vitio, ſcilicet petris appellatam. Feſtus.

Pĕtrēĭŭs, Pompeianarum partium dux in Hiſpania, vnà cum Afranio à Cæſare victus. Cæſ. 2. *lib. bell. ciu.* & Lucan. *lib.* 4. ¶ Petreius Atinas, Cimbrico bello primipilus ſub Qu. Catulo fuit, qui quum legionem eam in qua ordines ducebat, reliquo exercitu interclуſam videret, neque vllis adhortationibus Tribunum ſuum impellere poſſet, vt per hoſtium caſtra perrumperet, eum cunctantem occidit, legionémque ſaluam eduxit. Quo nomine etiam corona graminea donatus eſt.

‖ Petroburgum, *Peterborough*, vrbs Angliæ, in prouincia Cantuarienſi. Pſeudo epiſcopatum inſtituit Henricus VIII. Angliæ Rex. ‖

Pĕtrŏcŏrĭi, Πετροκόριοι Ptolemæo, Populi Galliæ Aquitanicæ, Santonibus finitimi: quorum meminit & Plin *lib* 4. *c.* 19.

Pĕtrĕlæum, πετρέλαιον. Bitumen eſt liquidum è ſaxis defluens Nomen habet ab oleo, non quòd reuera oleum ſit, ſed quòd liquida conſiſtentia ad olei ſimilitudinem accedat: tametſi colore magis ad nigredinem vergat.

Petrōnēs, vide *Petra.*

Pĕtrōnĭă, Πετρωνία. Nomen vxoris Vitellii, de qua apud Suetonium *in Vitellio.* ¶ Petronia item amnis in Tiberim defluens, qui inde nomen accepit, quòd per petras fluat: quam magiſtratus inauſpicatò tranſeunt, quum in campo quid agere volunt: quod genus auſpicij perenne vocant. Amnem autem fœminine antiqui enuntiabant Autor Feſtus.

Pĕtrōnĭŭs, Πετρώνιος, Ægypti præfectus ſub Auguſto, qui Cornelio Gallo ſucceſſit. Geſſit bellum aduerſus Æthiopes, quibus regina Candace imperitabat, virili quidem animo mulier, ſed altero capta oculo. Vide Strabonem *lib* 17. ¶ Petronius Granius Centurio octauæ legionis ſub Cæſare bello Gallico, qui poſtea bello Africano Quæſtor deſignatus, quum nauis qua in prouinciam vehebatur in Scipionis poteſtatem veniſſet, & cæteris interfectis, Quæſtori Scipio incolumitatem pollicerentur, reſpondit Cæſarianos aliis incolumitatem dare, non accipere conſueuiſſe: quo dicto ſe gladio tranſuerberauit. Vide Plut. *in Cæſ.* ¶ Petronius item alius fuit, prænomine Lucius, qui quum P. Cælium, a quo ex humillima ſorte ad Equeſtrem dignitatem erat euectus, precibus adductus, Placentiæ occidiſſet ſe quoque eadem dextra interemit Autor Val. *lib.* 4. *de Amic.* ¶ Petronius pater Veſpaſiani Cæſaris. ¶ Petronius Perpenna, qui Conſtantinianas thermas in priſtinum ſplendorem reſtituit. ¶ Petronius Diodorus medicus, qui ſcripſit antilegomena, citatur teſtis à Plin. *lib.* 10. *cap.* 8. ¶ Petronius poëta, cuius nonnulla de medicina verſibus conſcripta, ad noſtram ætatem peruenerunt, vt ſcribit Volaterr. ¶ Petronius, Πετρώνιος, vir Conſularis fuit Neronis tempore, qui moriturus principis inuidia, vt menſam eius exhæredaret, trullam murrhinam ccc. ſeſtertiis emptam confregit. Autor. Plin *lib.* 37. *cap.* 2.

‖ Petrophyes, Per ſe eſt adiectiuum. πετροφυὴς, ὁ ἡ, & τὸ πετροφυές, in petra naſcens. ſubſtantiue ita dicitur ἀείζωον μικρὸν, ſedum ſeu ſempervium minus. quia in petris, & in parietinis & maceriis, naſcitur. Dioſc. *lib* 4. 85.

Pĕtrŏſĕlīnum, πετροσέλινον, quaſi apium petrinum, herba eſt ſatiuo apio multo maior, ſemine nigro, guſtu amaro: ita dicta quòd optime in petris, hoc eſt, in rupibus proueniat, præſertim, in Macedonia vbi in crepidine rupium præcipuè naſcitur: vnde etiam Macedonicum a quibuſdam cognominatur. Vide Dioſc. *lib.* 3. *cap.* 75. & Plin. *lib.* 20. *cap.* 12. & Ruell. *lib.* 3. *cap.* 47.

Pĕtŭlāns, Improbus, procax, contumelioſus, impudens. { עזפנים *Baſchók* זד *Zedh* ὑβριστὴς, ἀναιδής. Gal. *Qui touſiours pouſſe l'vn, ou frappe l'autre, effronté, petulant.* Item, *Iniurieux, medeſant, impudique.* Ital. *Preſuntuoſo sfacciato.* Ger. Mutwillig/frách/freq/geil/vnuerſchámpt. Hisp. *Deſuergonçado, y perdigueño.* Ang. *VVanto dubeneſt, ſawcie.* } Cicero 2. *de Orat.* Illud aſſequor, vt ſiquis mihi fortè maledicat, petulans, aut planè inſanus mihi eſſe videatur. Idem *in Saluſt.* Deſine bonos petulantiſſima inſectari lingua. Gell. *cap* 20. *lib.* 17. Animalia petulantia ad imitandum. Et Velleius, Petulantis conuicij ſo lictum in hiſtrionem ex alto reddetur. ¶ Quandoque accipitur pro libidinoſo, impuro. Cic. *in Parad.* Lapſa eſt libido in muliere ignota, dolor ad pauciores pertinet, quam ſi petulans fuiſſet in aliqua nobili virgine.

Pĕtŭlantĭă, æ, eſt laſciuia, ſiue effrænatio immodica ad quodlibet vitium, à petendo dicta. { עזות *Baſchok* זדון *Zadhón* חמס *chamás.* ὕβρις, ἀσέλγεια.

γία. GAL. *Malice effrontée, mauuaiſtié vehontée petulance* ITAL. *Sfacciatezza preſuntione* GERM. Muttwil frächheit ſorge geilheit HISP. *Aquella deſuerguença, laſciuia demaſiada.* ANGL. *VVantonneſſe, diſhoneſtiſe, ſawcineſſe.* } Cic. in *Cat. maiore*, Vt petulantia, & libido magis eſt adoleſcentium, quàm ſenum, nec tamen omnium adoleſcentium ſed non proborum. Gell. *c.* 3. *lib.* 3. Petulantias dictorum diluere Senec. *c.* 17 *de conſ. ad Helu* In tanta fœminarum petulantia, ruſtica eius modeſtia. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 5. Da quod bibam tuam qui poſſim perpeti petulantiam ¶ Dicitur quoque de pecudibus Colum. *lib.* 7. *c.* 6. Quoniam cornuti ferè pernicioſi ſunt, propter petulantiam. Et de arborum ramis. Plin *lib* 16. *c.* 30. Præcipuéque domibus experitur ramorum petulantia. Et de morbis. Gell. *lib.* 12. *c.* 5. Itaque vidiſtis philoſophum ratione decreti ſui nixum, cum petulantia morbi, doloriſque exultantia colluctantem Dicitur autem petulantia, autore Cic *lib* 4. *de Republ.* à petendo vt procacitas a procando, id eſt, paſcendo nominata eſt.

Pĕtŭlantĕr, aduerbium, Improbè, procaciter, laſciuè. { ἀναιδῶς, ἀσελγῶς. GALL. *Effrontément, impudiquement.* ITAL. *Sfacciatamente, diſhoneſtamente* GERM. Muttwilliglich/ gantz frächer vnd vnuerſchämpter weyß HISP *Deſuergonçadamente* ANG *VI antonlie arocel; impudentlie* } Cic *ad Attic. lib.* 2. Diphilus Tragœdus in noſtrum Pompeium petulanter inuectus eſt. Ouid *in Epiſtola Paridis ad Helenam.*

Quinetiam vt poſſem verbis petulantibus vti,
Non ſemel ebrietas eſt ſimulata mihi.

Pĕtŭlcus, Laſciuus, petulans. { ᵗיוו *ſorér. ἀσελγής.* GALL. *Laſcif, effronté.* ITAL. *Laſciuo* GERM. Geil/muttwillig/frech/gumpyg HISP. *Loçano ò retoçon* ANGL. *VVanton laſciuious, ouer bursting.* } Virg. 4. *Georg.* Hædique petulci, id eſt, laſciui, exultantes, vt ait Seruius. Col. *lib.* 7. *c.* 3. Itaque capri, vel arietis petulci ſæuitiam paſtores hac aſtutia repellunt. Hinc meretrices quoque petulcas veteres dixerunt à petendo.

Pĕtŭſcum palatij, dicta eſt ea regio Vrbis quam Romulus obuerſam poſuit ei parti in qua plurimum erat agri Romani ad mare verſùs: quia molliſſimè inde adibatur Vrbs quum Hetruſcorum agrum à Romano Tiberis diſcluderet, cæteræ vicinæ ciuitates colles aliquos haberent oppoſitos. Feſtus.

‖ Peczion, pellis. Nicet. L. g. b. ‖

Peūcē, πεύκη, Parua eſt inſula in vno oſtiorum Iſtri, quod ab illa Peuces appellatur teſte Plin *lib.* 4 *c.* 12. & Lucan *lib.* 12. & barbara Cone Sarmaticas vbi perdit aquas, ſparſamque profundo Multifidi Peucen vnum caput abluit Iſtri. Valer. Flac. *lib.* 8 Danubij vndémque vident ante oſtia Peucen.

Pĕūcĕdănum, Plinio, ſiue Peucedanus. πευκέδανον Dioſcoridi, herba eſt tenui caule & oblongo, fœniculóque non diſſimili, iuxta terram folioſo, radice nigra & craſſa odore graui Nomen inuenit a pino, cuius folia imitantur, quemadmodum myrtidanum a myrto vnde & pinaſtellum nonnulli ex recentioribus appellarunt. Vulgus *Caudam ſuillam* appellat. GER Harſtrang/quia folia ſunt vt pili. etiam Schwefel wurtzel/ quia è radice ſic ſuccus flauus, qui colore ſulphur refert.

Peucinus, a, um, πεύκινος, ἐπεύκινος, piceus

Peuſis πεῦσις interrogatio à πεύθομαι interrogo. vſitatius eſt πυνθάνομαι.

Peūcĕtĭă, πευκετία, Peninſula eſt in finibus Italiæ, aliis nominibus Calabria & Meſſapia dicta. Autor Plin. *lib.* 3. *c.* 5.

Pĕxātŭs, vide *Pecto.* Martial. *lib.* 2.

Pexatus pulchrè, rides mea Zoile trita.

Pezitæ, πεζῖται, fungi qui ſine radice, aut pediculo naſcuntur, quaſi pedeſtres. { ITAL. *Prugnoli* GAL. *Mouſſerons* HISP. *Fungos* } Plin. *lib.* 19. *cap.* 3. Dicti quòd non tollant ſeſe altiùs à terra. πεζὸς enim à Græcis dicitur qui pedibus iter facit: vnde etiam calculi illi quos in latrunculorum ludo pedites vocamus. à Græcis vocantur πεζοί.

P H

Phabiranum, Φαβίρανον, apud Ptol. *lib.* 2 Germaniæ vrbs eſt in climate Septentrionali ſita. Qui Ptolemæum poſtremò recognouerunt, ex longitudine & latitudine ſitus conijciunt eam eſſe vrbem quam hodie vocant Bremen

Phăcĭŏn, Φάκιον, Theſſaliæ oppidum, apud Thucyd. *lib.* 4.

‖ Phacoides, herbæ genus. Phacos, φακώδης lens. ‖

Phaculla. Ioan. Meurſ. in Gloſſ. Græcob. φακούλιον, ſiue φάκουλος phaculla, marſupium vber.

Phæaces, Φαίακες, populi fuerunt Corcyræ: vnde & Corcyra Phæacia dicta eſt: quæ eſt inſula in oſtio maris Adriatici. Hodie vocant. *Corphu.* Scribitur cum æ diphthongo. Nominatiuus ſingularis eſt Phæax. Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*

Pinguis vt inde domum poſſis Phæáxque reuerti.

Phæacem verò figuratè dixit pro homine nitido, ventríque ac gulæ dedito quales in Phæacia, hoc eſt, Corcyra eſſe ſolent: de quibus ſic ait idem Horat *Epiſt lib* 1.

Queis pulchrum fuit in medios dormire dies, &
Ad ſtrepitum citharæ ceſſatum ducere curam.

Phæacum, ciuitas eſt in planitie Phæaciæ inſulæ, quæ ab vtraque parte habet duos editiſſimos vertices, in quibus adhuc ſunt arces.

Phæăcĭŭs, a, um, Φαιάκιος, & Phæacus, ca, cum, vna ſyllaba minus. Propert. *lib.* 3.

Nec mea Phæacas æquant pomaria ſyluas.

Phæcăſiŭs, calcei genus: vnde Phæcaſiatos ſacerdotes & deos vocamus. Seneca *ad Lucilium*, Si quem palliatum, aut Phæcaſiatum conſpexeris.

Phædŏn, Φαίδων, Athenienſis, in conuiuio à triginta Athenienſium tyrannis necatus fuit: cuius filiæ virgines quum aduersùs quorundam vim pudicitiam aliqui illibatam ſeruare non poſſent, inuicem ſe complexæ, in puteum deſilientes necem ſibi conſciuerunt. ¶ Fuit & alter hoc nomine philoſophus Elienſis, Socratis auditor, ingenio liberali. Qui (vt quidam ſcripſerunt) ſeruiuit lenoni perinde quaſi meritorius puer, quæſtuariúmque mancipium. Eum Cebes Socraticus emiſſe dicitur, habuiſſéque in philoſophorum diſciplinis. Atque is poſtea philoſophus illuſtris fuit, cuius nomini Plato librum de Immortalitate animorum inſcripſit, qui etiam ab eius nomine Phædon inſcribitur.

Phædră, Φαίδρα, Minois Cretenſium regis filia fuit, & vxor Theſei, quæ amore Hippolyti priuigni capta, quum ipſum adducere non potuiſſet, vt paternum thalamum conſpurcaret, apud patrem eum detulit, tanquam ſtuprum ſibi inferre voluiſſet. Reliqua vide in dictione *Hippolytus*

Phædrus, nomen amatoris, apud Plaut. *in Curcul.*

Phædrus, Φαῖδρος, vnus ex diſcipulis Platonis cui Plato inſcripſit librum, qui ab eius nomine dicitur Phædrus.

Phædĭmă, Otanis nobilis Perſæ filia, primùm Cambyſis regis, eóque mortuo, Smerdis Magi concubina, quæ prima deprehendit, non Smerdim Cyri filium, vti populus credebat, ſed Magum imperare. Qua re commota Perſarum nobilitas Smerdim in regia trucidauit, Dariúmque equi hinnitu (vt inter eos conuenerat) regem declaratum, in illius locum ſubſtituunt. Autor Herodot. *lib.* 4.

Phæniana, apud Ptol. *lib.* 2. *c.* 12 Rhetiæ vrbs, alio nomine Phebiana caſtra, vulgò hodie *Bebenhuſium.*

‖ Phæuinda, φαινίνδα, luſus, cùm pila alicui φαίνεται, ſed non ad eum, verùm aliò mittatur, vt exſpectans decipiatur ‖

Phænolium, φαινόλιον parua penula Vide Meurſ. Gloſſ. Græcob.

Phænomeris, φαινομηρίς, quæ φαίνει μηρούς, i. e. femora oſtendit, vt Lacenæ mulieres incedebant.

Phæſtum, Φαιστός, vrbs in Creta, à qua Phæſtius Φαίστιος, Epimenides dictus eſt, quem adiutorem condendis legibus Solonis fuiſſe tradit Plutarchus, inclytum vaticinio, & rerum diuinarum peritia.

Phæſtus, Φαιστός, mons, ſeu promontorium Cretæ, circa Gortynam vrbem, ciuitatem habens eiuſdem nominis. Sed nomen ciuitatis fœminini generis eſt, montis maſculini. Strabo *lib.* 10. ¶ Phæſtus, Φαῖστος, fuit, teſte Homer. 5. *Iliad.* Bori Mæonij filius, ſiue Lydij, qui quum veniſſet Troianis auxilio ab Idomeneo interfectus eſt.

Phăĕthōn, Φαέθων, Ligurum rex fuit vetuſtiſſimus, cuius multæ in Hetruſco littore coloniæ fuerunt, vt Cato eſt autor in Originibus ¶ Phaëthon, Φαέθων, Solis filius ex Clymene: qui quum a patre impetraſſet, vt vno die currus ſui habenas ſibi permitteret, aurigandique imperitus, cælum & terram combureret, a Ioue fulmine è curru excuſſus, in Padum fluuium decidit. Dictus Phaëthon ἀπὸ τοῦ φάος, hoc eſt, à luce, & αἴθω, vro: vnde & pro Sole accipitur. Virg. 5. *Æneid.*

Auroram Phaëthontis equi iam luce vehebant.

Suet *in Calig. c.* 11. Phaëthontem orbi terrarum educare. (i. perniciem, ſiue pernicioſum Incendiarium

Phăĕthōntĭădĕs, Φαεθοντιάδες. Clymenes & Solis filiæ dicuntur ſorores Phaëthontis, quæ dum extinctum fratrem flerent, conuerſæ ſunt in alnos arbores, vt ait Virg. 6. *Eclog.* & 10. *Æneid.* in populos.

Phăĕthūſă, Φαέθουσα, fuit vna ex filiabus Solis ex Neæra nympha, & ſoror Lampetiæ, quæ in Sicilia, patris ſui, id eſt, Solis armenta cuſtodiebant: è quibus Soli ſacris ſocij Vlyſſis contra Circes monita deguſtátes, naufragium fecerunt, vt *lib.* 12. *Odyſſ.* fabulatur Homerus. Ouid. 2. *Metam.* Phaëthuſam & Lampetien Solis & Clymenes filias fuiſſe tradit, & ſorores Phaëthontis, quæ quum fratrem fulmine percuſſum ſupra modum lugerent, ad Eridani ripam in arbores conuerſæ ſunt, quæ lacrymarum loco electrum exſudant.

Phăgĕdænă, æ, cum diphthongo in penult. (nam Græcè φαγέδαινα, ſcribitur ἀπὸ τοῦ φαγεῖν, hoc eſt a edendo.) ANGL *A running canker or pock which ſhortlie eateth the fleshe.* } Exulceratio vſque ad oſſa celeriter depaſcens, cum inflammatione ſaniem malè olentem emittens, & ad mortem perducens. Autor Iulius Pollux. Plin. *lib* 20. *c.* 4. Vlcera quæ phagedænas vocant, folia & radix recens cum melle ſanant. Columella quoque *lib.* 9. *c.* 12. Phagedænam inter apum morbos numerat, quum ſcilicet ceræ partes vacuæ computreſcunt, & ſerpente latiùs vitio, ipſæ quoque apes intereunt. Sæpè etiam (inquit) vitio quod Græci φαγέδαιναν vocant, intereunt.

Phagedænicus, a, um, adiectiuum. ad phagedænam pertinens. Plin. *lib.* 14. *c.* 4. Condylomatis quæ phagedænica vocantur.

Phager, piſcis. Plin. *lib.* 32. *c.* 11. & 5. eſt φάγρος.

Phageſia, φαγήσια & φαγησιπόσια, feſtum, ab edendi & bibendi luxuria

Phago, Φάγων. Incredibilis edacitatis homo fuit, quem Flauius Vopiſcus in Aureliano tradit, menſæ Imperatoris adhibitum, aprum integrum, centum panes, veruecem, & porcellum vno die ediſſe, bibiſſéque vini orcam. GERM. Ein freſs.

Phagus, vide *Fagus.*

Phălăcrŏcŏrăx, Aquaticus coruus. { φαλακροκόραξ. GALL. *Cormorant ou corbeau peſcheret.* ITAL. *Coruo aquatico.* GER. Ein waſſer rab/etlich nennen diſen vogel ein Schwemmergans HISP. *El cueruo caluo.* ANG. *A watter crow or cormorant.* } Plin *lib.* 10. *c.* 48. Iam & in Gallia Hiſpaniáque, & per Alpes etiam, vbi & Phalacrocoraces, aues, Balearium inſularum peculiares.

Phălăcrŏn, { φαλακρόν. GAL. *Chauue.* ITAL. & HISP. *Caluo.* GERM Kolglatzechtig. ANGL. *Balde.* } Græci caluum dicunt. Hinc corui aquatici phalacrocoraces dicuntur Balearibus inſulis peculiares, vt inquit Plin. *lib.* 10. *c.* 48. ¶ A Græcis etiam loca nuda, nullis herbis, aut plantis veſtita, phalacræ, φαλακρὰ appellantur: quæ à Columella vocantur glabreta. Vnde etiam Corcyræ inſulæ promontorium quoddam phalacron appellatur, teſte Plin. *lib.* 4 *cap.* 12. ¶ Præterea Idæ montis iuga Phalacras vocari tradit Stephanus, eo quod ob niuis copiam qua in multam vſque ætatem tecta ſunt, ſtirpem nullam gignant, iiſque veluti capillamentis orbata, calua videantur.

Phălæ, vel, vt alij ſcribunt, Falæ. Dictæ ſunt turres ligneæ, teſte Nonio, quæ ſpectaculorum gratia erigebantur. Feſtus Phalæ, ligneæ turres ſunt, ob altitudinem dictæ, à falando quod apud Hetruſcos ſignificat cælum. Ennius, Malos diffindunt, fiunt tabulata phalæque.

Phălæcium carmen, Φαλαίκειον μέτρον, à Phalæco inuentore nomen accepit. Alio nomine dicitur Hendecaſyllabum, à numero ſcilicet ſyllabarum Conſtat ſpondeo, dactylo, & tribus trochæis. In prima tamen ſede pro ſpondeo modò trochæus legitur, modo iambus.

PHALANGÆ, { φάλαγγες. GALL. *Rouleaux qu'on met ſous les nauires, pour les tirer à l'eau ou à bord.* ITAL. *Stanga* GERM. Hebel walen oder wellen/ auff welchen man ein laſt tregt oder waltzt. HISP. *Las palancas.* ANGL. *Rollers which is put vnder ſhipes to roll to the ſea or frome the ſea* } Sunt quibus baiuli ferendis oneribus vtuntur, quas σκυτοφόρα Plato appellat. Plin. *lib.* 4 *c.* 56. Phalangæ, fuſtes ſunt nodis carentes, quibus Alij

prælium contra Ægyptios primi fecerunt. Iul. Pollux, Phalanges, inquit, ſiue phalangæ dicuntur ligna quibus ſubiectis naues trahi ſolent. Scribit Herodotus Æthiopas vicenos dentes elephantorum grandes, & è materia hebeni centenas phalangas, tertio quoque anno tributi vice regibus pendere ſolitos. Nonius abiecta aſpiratione vocat palangas. Palangæ (inquit) dicuntur fuſtes teretes, qui nauibus ſubiiciuntur, quum attrahuntur ad pelagus, vel quum ad littora ſubducuntur: vnde etiam nunc palangarios dicimus, qui aliquid oneris fuſtibus tranſuehunt. Varr. *lib. 4. de vita pop. Rom.* Quum pœnus in fretum obuiam venisset noſtris, & quoſdam cepiſſet, crudeliſſimè pro palangis carinis ſubiecerat, quo metu debilitaret noſtros. Cæſ. *lib. 2. de bell. ciu.* Opus machinatione nauali, phalangis, ad turrim admouent. Hinc etiam Latini formauerunt verbum Palango, as, quod eſt, onus aliquod huiuſmodi fuſtibus tranſueho. Afranius, Et capream vnam ſemilaceram quaterni ſimul palangabant.

Phalangarcha, φαλαγγάρχης, qui phalangæ præfectus: eius munus φαλαγγαρχία.

Phălāngārĭī, φαλαγγῖται, appellati ſunt milites qui erant in phalange, quales habuit ad imitationem Alexandri Magni Alexander Seuerus Romanorum Imperator, vt autor eſt Lampridius. ¶ Sunt etiam phalangarij (vt quibuſdam placet) qui onera fuſtibus tranſuehunt: ſed in hac ſignificatione, apud Nonium legimus phalangarios ſine aſpiratione.

Phălāngītēs, φαλαγγίτης, herbæ nomen eſt, quæ alio nomine phalangium dicitur, a nonnullis etiam leucanthemon. Plin. *lib. 27. cap. 11.* etiam ab effectu eam nomen accepiſſe oſtendit, quòd phalangiorum morſibus medeatur: quod & ipſum apertè teſtatur Ægineta, φαλαγγίτης, inquiens, ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ τοῖς φαλαγγιοδήκτοις βοηθεῖν.

Phălāngĭum, ii. { φαλάγγιον. GALL. *Vne ſorte d'araigne, de laquelle la morſure eſt venimeuſe & dangereuſe.* ITAL. *Sorte di ragno.* GERM. Ein gattung einer groſſen ſpinnen/ſo in einem jeden füßlin drey glaych hatt. HISP. *El araña ponçoñoſa.* ANGL. *A kind of ſpidder whoſe bite is venimous.* } Genus aranei: ita dictum quòd internodia terna habeat in cruribus, φάλαγξ enim Græcis propriè digitorum internodium dicitur. Plin. *lib. 29. cap. 4.* Phalangium eſt Italiæ ignotum, & plurium generum: vnum ſimile formicæ, ſed multò maius rufo capite, reliqua corporis parte nigra, albis intercurſantibus reſperſum guttis. Reliqua phalangiorum genera vide ibidem. ¶ Eſt item phalangium herbæ nomen, quæ & alio nomine phalangites dicitur. vide Plin. *lib. 27. c. 11.* & ſupra in dictione *Phalangites*.

Phalangoſis, φαλάγγωσις, oculi affectio quædam, cùm cilium intrò ſpectat, pilorum acie ſimul cum eo inuerſa.

Phălāntŭs, φάλανθος, Lacon quidam fuit, de quo hæc tradit Seruius *lib. 3. Æneid.* Quum olim Lacones & Athenienſes diu inter ſe bella tractarent, & quum vtraque pars affligeretur, Lacones quibus iuuentus deerat præceperunt vt virgines cum quibuſcunque concumberent: quod & factum eſt. Sedatis autem bellis, iuuenes incertis parentibus nati, quum & patriæ & ſibi eſſent opprobrio (nam Parthenatæ dicebantur) accepto duce Phalanto, octauo ab Hercule, patriam reliquerunt, delatique ad breue oppidum Calabriæ, quod Taros Neptuni filius condiderat, id auxerunt, & priſco nomine Tarentum appellauerunt. Hæc ille. Eadem ferè commemorat Acron in illud Horatij *lib. 2. Carm. Ode 6.*

Dulce pellitis ouibus Galeſi
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalanto.

¶ Hinc Phalanteus, a, um.

Phălānx, gis. { מערכה maghărăcha. φάλαγξ. GALL. *Armée Macedonique de huict mille hommes de pied armez.* ITAL. *Squadra.* GERM. Ein gar dicke vnnd enge ſchlachtordnung von acht tauſent kriegs knechten. HISP. *Gente de pie pueſta en ordenança.* ANG. *An armie of Macedonea of eight thouſand armed footemen* } Dictio Macedonica, qua non propriè legio, ſed quadrata acies, & cuneus militaris intelligitur, quando ſcilicet pes pedi, clypeus clypeo, vir viro in acie conſerebatur. Continebat autem octo millia armatorum. Et hoc quidem peculiare fuit Macedonum inſtitutum, vt autor Liu. *lib. 8. ab Vrbe*, quum ait, Et quod antea inquit phalanges ſimiles Macedonis, hoc poſtea manipulatim inſtructa acies cœpit eſſe. Curtius, Macedones phalangem vocant peditum ſtabile agmen, vbi vir viro, armis arma conſerta ſunt. Cæſ. *1. bell. Gall.* Milites noſtri è loco ſuperiore pilis miſſis, facilè hoſtium phalangem perfregerunt. In quo Cæſaris exemplo proculdubio accipitur phalanx pro armorum connexione, atque teſtudine, ſiue pro armorum ordine, quo perfracto maximè hoſtibus noceri poteſt. Hinc per tranſlationem illud a Satyrico poeta dictum, —*iunctaque vmbone phalanges.* ¶ Item phalanx, eſt regula continens lances, id eſt libram. ¶ Phalanx item Ariſtoteli genus aranei eſt, quod & phalangium, φαλάγγιον, dicitur. ¶ Item phalanges dicuntur digitorum internodia, teſte Galeno *in tractatu de oſſibus*, cuius verba placuit Latinè verti, inter digitos & carpon, oſſa quæ ad eos tendunt, & palmam explent, μετακάρπιον appellant: idque carpo per ſynarthroſin, aut priori digitorum phalangi, ſeytalidive (ſic enim variè a nonnullis digitorum oſſa nominantur) per diarthroſin alligatur.

Phălāngītæ, arum, dicuntur Milites ex phalange. φαλαγγῖται. Liu. *lib. 37.* Decem millia peditum more Macedonum armati fuere, qui phalangitæ appellabantur.

Phalangarij, appellati ſunt milites qui erant in phalange, quales habuit ad imitationem Alexandri Magni Alexander Seuerus Romanorum Imperator, vt autor eſt Lampridius.

Phalara, φάλαρα, ciuitas in ſinu Maliaco non procul à Sperchij fluminis oſtio Plin. *lib. 4. cap. 7.*

Phălārĭcă, æ, φαλαρικὴ, genus eſt teli ad modum haſtæ, valido præfixum ferro, quod in longitudine habet pedes tres, vt totum cum armis corpus transfigat: inter cuius tubum & haſtile ſulphur, reſina, bitumen, ſtuppa conuoluuntur infuſo oleo, quod incendiarium vocant; deinde baliſtæ impetu emiſſa, prærupto munimine ardens, figitur ligno, turritamque machinam incendit. Eſt autem magna, & parua phalarica. Vnde Lucanus dixit phalaricam neruis mitti tortilibus. Virg. verò *lib. 9.* Turnum manu iaculari potuiſſe phalaricam oſtendit. Sed magnum (inquit) ſtridens contorta phalarica venit Fulminis acta modo. Dicta eſt autem phalarica, teſte Seruio, quòd ea vtantur phalarum, hoc eſt, turrium propugnatores: ſiue, vt Vegetio placet, quod turritæ machinæ ea incendantur. Phalaricæ deſcriptio eſt apud Liuium *lib. 1. dec. 4.* Vide de hac machina plura apud Seruium in locum Virgilij iam citatum. Item Gell. *cap. 25. lib. 10.*

Phălărĭs φάλαρις, nomen proprium Agrigentinorum regis crudeliſſimi: qui præter cætera nouorum ſuppliciorum inſtrumenta, taurum habuit æneum, Perilli arte fabricatum, in quem immiſſi damnati, ignéque ſubiecto, bouis mugitum edebant: cuius muneris nomine quum artifex non leue munus ſperaret, iuſſu Tyranni in taurum coniectus, primum artis ſuæ ſpecimen præbuit. Ipſe quoque Phalaris, quum nimia eius atrocitas vlterius ferri non poſſet, facto in eum vniuerſorum ciuium impetu correptus, et ipſi tauro quo alios excluſerat, incluſus, viuus crematus eſt. Cic. *lib. 2. Offic.* Phalaridis præter cæteros nobilitata crudelitas, qui non ex inſidiis interiit, vt is, quem modò dixi, Alexander: non à paucis, vt hic noſter, ſed in quem vniuerſa Agrigentinorum multitudo impetum fecit. Ouid. *in Ibin.*

Vtque ferox Phalaris lingua prius enſe reſecta,
More bouis Phario clauſus in ære gemas.

¶ Eſt præterea phalaris auis quædam ex genere amphibiorum, in Seleucia Parthorum, & parte quadam maioris Aſiæ præcipuè naſcens. Varr. *3. de re ruſt. c. 11.* Sunt item non diſſimilia alia genera: vt querquedulæ, phalarides, ſic perdices, quæ (vt Archelaus ſcribit) audita voce maris concipiunt. Apud Plin. tamen *lib. 10. c. 48.* & Colum. *lib. 8. cap. 15.* legimus phalerides per ſecundam vocalem in antepenultima, quo pacto etiam apud Varr. legendum ſuſpicantur. ¶ Item herba, quæ thyrſum habet longum, tenuem ceu calamum, in ſummo flore inclinatum: ſemen ſimile ſeſamæ. Plin. *lib. 27. cap. 12.*

Phălărĭſmŭs, mi, φαλαριςμὸς, Phalaridis tyrannis, vel eius imitatio, hoc eſt, ſumma crudelitas.

PHĂLĒRĂ, orum, φάληρα, τὰ, Portus Athenienſium, quinque millium paſſuum muro vrbi coniunctus. Hinc ortus traditur Demetrius philoſophus, Phalereus à patria cognominatus. Apud Græcos, teſte Steph. indifferenter effertur. φάληρον ὀνομα., & φάληρα πληθυντικῶς.

Phălēreŭs, φαληρεὺς, Gentile nomen eſt à Phaleris Athenienſium portu deductum. Quo cognomento etiam dictus eſt Demetrius philoſophus, Phanoſtrati filius, & Theophraſti auditor, qui quum a Caſſandro Macedonum principe Athenis eſſet præfectus, non modò popularem non deſtruxit potentiam, ſed etiam melioribus inſtitutis reformauit. Verùm tantum inuidia valuit, vt poſt Caſſandri obitum in Ægyptum fugere coactus ſit: quo tempore eius inimici ſtatuas eius plures trecentis diſiectas conflauere. Tandem morſu aſpidis periit, quum multa apud Ptolemæum in calamitoſo otio ſcripſiſſet. Vide Strab *lib. 9.*

PHALERA phalerarum. { φάλαρα. GAL. *Bardes de cheuaux.* ITAL. *Ornamenti de caualli* GERM. Allerley roſszierden. HISP. *Los jaezes de cauallo.* ANG. *Horſe trappers.* } Ornamenta equorum, ἀπὸ τοῦ φαλοῦ Græco adiectiuo, quod ſignificat illuſtre. Virg. *lib. 6. Æneid.*

Primus equum phaleris inſignem victor habeto.

Non tamen ſola equorum ornamenta phaleræ dicuntur, ſed nonnunquam etiam equitum & virorum nobilium. vnde Liu. *lib. 9. ab Vrbe* tradit, comitia Ædilitia Cn. Flauij Scribæ tantum habuiſſe indignitatis, vt plerique nobilium aureos annulos, & phaleras deponerent.

Phălĕrātŭs, a, um, Phaleris ornatus. { φαλαρωτός. GALL. *Bardé.* ITAL. *Bardato.* GERM. Köſtlich vnnd zierlich behenckt vnnd angelegt. HISP. *Ornado de jaezes* ANGL. *Barded.* } Suet. *in Claud.* Craſſus Frugi equo phalerato, & in veſte palmata. Idem Suet. *in Calig. c. 19.* ¶ Per tranſlationem item phaleratum appellamus quod fucatum eſt, & ad ſpeciem ornatum: metaphora ducta ab equis venalibus, qui vt carius vendantur, phaleris ſolent exornari. Sic Terent. *in Phorm.* Phalerata dicta potuit pro ornatis, comptis, & fucatis.

Phălĕrĭdēs, aues ſunt ex genere natantium, in Seleucia Parthorum, quodam Aſiæ tractu præcipuè naſcentes, teſte Plinio *lib. 10. c. 48.* Colum. *lib. 8. c. 15.* Clauſæ paſcuntur anates, querquedulæ, boſcides, phalerides, ſimiléſque volucres, quæ ſtagna, & paludes rimantur.

Phălērĭum, φαλήριον, vrbs Hetruriæ Inde Phalerius, ria, rium. Steph.

Phălĭſcī φαλίσκοι, populi Hetruriæ, quorum oppidum Phalerii vocabatur. Sunt qui arbitrantur Phaliſcos eſſe, qui eam Hetruriæ partem inhabitant, vbi ſitum eſt oppidum quod hodie corrupto nomine *Montem Flaſconem* vocant, quum potiùs montem Phaliſcum dicere debeamus.

‖ Phallophorus, qui phallum fert. ‖

Phallophoria, φαλλοφόρια ſacra ab Iſide inſtituta, in quibus imago αἰδοίου geſtabatur, quòd, cùm cadauer Oſiridis inueniſſet, ex omnibus membris illud ſolùm deſideratum fuerit; vtpote in mare ſtatim abiectum poſt illius cædem, Plutarch de Iſide & Oſiride, Lactant *lib. 1. c. 21.*

‖ Phallouitroboli, potoria vaſa ex vitro propriè; licet inde & ex alia materia, oblonga, & inſtar priapi apud Iul. Capitolinum in Pertinace ‖

Phallus, φαλλὸς, videtur generaliter fuiſſe lignum, mediocriter longum, quod decorticatum, atque ita album, factum portari ſolet, vt fuſtis, palanga, ſudes.

Phalora, φαλώρη Vrbs Theſſaliæ. Inde Phalorenſis φαλωρεὺς. Steph.

‖ Phalus, φάλος, conus galeæ. ex eo, quia ſplendidus φαλὸς, a φάω.

Phănæŭs, φαναῖος, *Capo maſtico*, Promontorium in Chio inſula, optimo vino nobiliſſimum. Autor Seruius in illud Virg. *2. Georg.*

Sunt etiam Amminea vites firmiſſima vina,
Tmolus & aſſurgit quibus & rex ipſe Phanæus.

Phănātĭcŭs, i. dicitur, qui diuino numine afflatus eſt, & cui percito furore multæ vanæ apparitiones, & ludibria fiunt qualem inſanientem Aiacem fuiſſe poetæ ferunt, quum in pecora ſæuiret, Agamemnonem ſe & Vlyſſem occidere ratus. { משגע meſchughgha'. ἐνθεος, ἐνθουσιαστής. GAL. *Furieux* ITAL. *Furioſo.* GERM. Ein ſchwermer/von einem ſchwindel geiſt beſäſſen ein vnſinniger. HISP. *Loco, furioſo.* ANGL. *He that hath vaine viſions* } Cic. *pro domo ſua*, Quid tibi neceſſe fuit anili ſuperſtitione homo phanatice, ſacrificium quod alienæ domi fieret, muiſere? Hunc morbum, phanaticum errorem vocat Horat *de Arte*, Aut Phanaticus error, & iracunda Diana.

‖ Phanciliæ

[Phanciſſæ, faſces. Varro.]

Phānēs, φάνης, vir fuit Halicarnaſſeus, qui Cambyſæ Perſarum reg. aduerſus Ægyptios bellum molienti, ſe ducem itineris præbuit, exercitúmque eius citra periculum per Arabiam in Ægyptum duxit. Autor Herod *lib.* 3. ¶ Phanes etiam a Græcis dicitur Sol, ἀπὸ τοῦ φαίνειν, hoc eſt, à lucendo.

Phānēſii, φανήσιοι. Populi in inſulis Oceani Septentrionalibus, qui (vt Solinus ait) habent aures adeò effuſas, vt reliqua viſcera contegant illis.

Phaneta, φάνητα. Sol dicitur, quia quotidie renouat ſeſe: ἀπὸ τοῦ φαίνεσθαι νέος, id eſt, quoniam apparet nouus.

Phanias, { φανίας. GAL. *Pauure.* ITAL. *Colui che è pouero* GERM. Rümſiler / der ſich reichtumbs berümpt das er nit hatt. HISP. *Pobre.* ANG. *Poore.* } A Græcis dicitur qui tenuis fortunæ quum ſit, ſummas tamen diuitias iactat & ſimulat, tractum a Phania quodam eius ingenij homine. ¶ Fuit etiam hoc nomine Appij Pulcri libertus.

PHANTASIA, æ, Viſum, imago rerum animo inſidentium. { יצר *iéſer.* φαντασία. GAL. *Phantaſie, viſion.* ITAL. *Fantaſia, imaginatione.* GERM. Ein geſicht / ein einbildung oder phantaſey. HISP. *Imaginacion.* ANG. *Fantaſie.* } Cic. 1. *Acad.* In qua primum de ſenſibus ipſis quædam dixit noua, quos iunctos eſſe cenſuit è quadam quaſi impulſione oblata extrinſecus, quam ille phantaſiam, nos viſum appellemus licet. Idem Caſſio *lib.* 15. Qui putant etiam διανοητικὰς φαντασίας ſpectris Catianis excitari. Phantaſiæ viſiones, &c. de iis Quintilian.

Phantaſma, atis. { חזיון *chizzaión.* φάντασμα. GAL. *Phantoſme, viſion.* ITAL. *Fantaſma.* GERM. Ein falſch geſicht oder erſcheinung. HISP. *Imaginacion falſa, viſion fantaſtica.* ANGL. *A viſion.* } Eſt viſum, vt inquit Macrobius, cum inter vigiliam & altam quietem in quadam, vt aiunt, primi ſomni nebula adhuc vigilare ſe exiſtimans, qui dormire vix cœpit, aſpicere videtur irruentes in ſe, vel paſſim vagantes formas a natura, ſeu magnitudine, ſeu ſpecie diſcrepantes: variáſque tempeſtates rerum vel lætas, vel turbulentas. Differt à phantaſia, inquit Suidas, quòd Phantaſma eſt imaginatio, vel viſio eius quod non eſt: phantaſia autem eius ſolum quod eſt.

Phantaſticus, a, um, φανταστικός, habens vim imaginandi, quod poteſt concipere viſiones, quaſi imaginatiuum. ¶ Eſt etiam imaginarius, inanis ſicut φανταστὸν eſt, quod concipi poteſt, tanquam imaginabile dicamus. φανταστικῶς, eſt per modum imaginationis.

Phānum, i, Templum, quia φανερὸν, apertum & manifeſtum ſignificat, & omnibus adeuntibus aperta ſunt templa. { היכל *hechál* בית *bayth* במה *bamáh.* ναός. GALL. *Temple.* ITAL. *Tempio, chieſa.* GERM. Ein tempel oder kirch. HISP. *Templo.* ANGL. *A churche or temple.* } Cic. 3 *de finibus.* Nam vt peccatum eſt patriam prodere, parentes violare, phana depeculari, quæ ſunt in effectu, &c. Cæſar 1. *bell. ciuil.* Pecuniæ à municipiis exiguntur, & è phanis tolluntur. Alij fanum, & quidem rectiùs ſcribunt.

Phāōn, φάων, Iuuenis Lesbius fuit formoſiſſimus, à Sappho poëtria perdiciſſimè adamatus. Extat apud Ouid *Epiſt. Sapphus ad Phaonem.* De Phaone Lesbio, vide Ælian. Meminit eius Plaut.

Pharæ φαραί, numero plurali. Vrbs eſt, teſte Plin *lib.* 4. *c.* 12. Cretæ mediterranea, à Meſſeniis condita.

Phărāōnēs, { פרעה *pharhóh.* φαραώνες. } appellantur Ægyptij reges quod cognomen fuit dignitatis, vt ſcribit Euſeb. Ægyptiorum enim lingua Pharaon regem ſignificat, vt docet Ioſeph. *lib.* 8. *Antiq.* Ita quum primùm perueniebant ad imperium, hoc nomen accipiebant.

PHĂRĔTRĂ, æ, ſagittarum theca. { אשפה *aſchpáh.* φαρέτρα. GALL. *Vne trouſſe de fleſches ou carquois.* ITAL. *Turcaſſo, faretra.* GERM. Ein kocher. HISP. *Carcax ò aliaua.* ANG. *A quiuer of arrowes.* } Virg. 1. *Æneid.*

Succinctam pharetra, & maculoſæ tegmine lyncis.

Dicta pharetra παρὰ τὸ φέρειν τοὺς τραυστούς, ὅ ἐστιν βέλη. ¶ Capax pharetra. Ouid. 9. *Metam.* ¶ Grauida pharetra ſagittis. Horat. 1. *Carm. Ode* 22. ¶ Plenæ pharetræ. Ouid. 4. *de Ponto.*

Phărĕtrātŭs, dicitur qui pharetram fert. { ὁ φαρετροφόρος. GAL. *Garni de carquois.* ITAL. *Fornito di turcaſſo.* GERM. Der ein kocher anhatt oder tregt. HISP. *Ornado de carcax.* ANG. *That hath or beareth a quiuer of arrowes.* } Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 1.

Lege pharetratæ virginis arma coli.

Virg. 4. *Georg.*

Quáque pharetratæ vicinia Perſidis vrget.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.*

Ille pharetrati luſor amoris abeſt.

Idem *Eleg.* 4. *lib.* 4. Vbi tamen dira Cæde pharetratæ ſpargitur ara deæ. (Dianæ ſc.) Miles pharetratus. Silnius *lib.* 7. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4.

Iuncta pharetratis Sarmatis ora Getis.

Phăſiă, Ptol. Pliniòque, Strab. verò Pharus, φαρός. Inſula contra Dalmatiam & Iadæram, quæ nunc vulgò *Leſna* Illyrico ſermone dicitur. ¶ Eſt & vrbs in ea à qua Pharienſes populi.

Phăr**ias**, φαρίας, Serpens eſt, ſulcum, dum ſerpit, cauda in terra faciens. Lucan *lib.* 9.

Et contentus iter cauda ſulcare pharias.

Pharicon, φαρικόν, genus veneni eſt, quod Athenæus pharicon nominat, de quo Plin. *lib.* 28. *c.* 10.

PHĂRISÆVS, φαρισαῖος, nomen ſectæ Iudæorum religioſæ. Erant enim apud Iudæos tres ſectæ, Phariſæorum, Sadducæorum, & Eſſæorum. Dicitur autem Phariſæus, quaſi ſeparatus, ab Hebræo Pharas, quod eſt diuidere, propterea quòd qui hanc ſectam colerent, à cæteris habitu moribúſque diſtinguerentur.

Phărĭſăĭcŭs, a, um, φαρισαϊκός. Hieronym. *contra Vigilant.* Quaſi ſepulcra Phariſaica foris dealbata.

Phărmăcŏtrophī, φαρμακοτρόφοι. Populi ſunt Aſiæ Margianis, & Suſianis finitimi, qui venenis ali feruntur: vnde & nomen illis inditum eſt. Meminit horum Plin. *lib.* 6 *c.* 16 & Pomp *lib.* 1.

PHĀRMACVM, i. { תרופה *rephuáh.* φάρμακον. GALL. *Medecine.* ITAL. *Medecina.* GERM. Ein artzney gåb ſie ſey gut oder böß vnnd ſchädlich. HISP. *Medizina.* ANG. *A medecine, a remedie, to cure.* } Vocabulum eſt medium, quod tam pro toxico, quàm pro ſalutifero medicamento accipi poteſt: quemadmodum & Veneni appellatio apud Latinos. Caius *l. qui venenum. ff. de verb ſignific.* Qui (inquit) venenum dicit, adiicere debet an malum, an bonum ſit. Nam & medicamenta venena ſunt, quia eo nomine omne continetur, quod naturam eius cui adhibitum ſit, mutat. Quum id apud nos venenum appellamus, Græci φάρμακον dicunt, quod apud illos quoque tam medicamenta, quam quæ nocent, hoc nomine continentur. Vnde adiectione alterius nominis admonet nos ſummus apud eos poëtarum Homerus qui ſic ait, φάρμακα πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά. Hæc Caius.

Pharmacopœus, φαρμακοποιός, qui pharmaca ποιεῖ, i. e. facit, parat.

Phārmăcŏpōlă, æ, qui pharmaca vendit, πωλεῖ { φαρμακοπώλης. GALL. *Vn Apothicaire.* ITAL. *Profumiero ſpetiale che apparecchia le medecine.* GERM. Ein apotecker / der allerley artzney macht vnnd verkaufft. HISP. *Boticario.* ANGL. *A ſeller of medecine.* } ἀπὸ τοῦ πωλεῖν τὰ φάρμακα. Horat. *lib.* 1. *Serm. ſat.* 2.

Ambubaiarum collegia pharmacopolæ.

Cic. *pro Cluent.* Tum repentè Anconitanum quendam L. Clodium pharmacopolam circumforaneum, qui caſu tum Larinum veniſſet, aggreditur. Quidam Seplaſiarios vocant, à Seplaſio, ſeu foro Capuano, in quo medicamenta & vnguenta conficiebantur.

Pharmacopolium, φαρμακοπωλεῖον, officina pharmacopolæ.

Phārmăceŭtĭcē, φαρμακευτική, dicitur ea pars medicinæ quæ pharmacis curat, ad differentiam therapeutices, & chirurgices.

Phārmăcōdēs, φαρμακώδης, Odor medicamenti.

Phārmăceŭtria. { מכשפה *mechaſchſchephâh.* φαρμακεύτρια. } Dicitur quam nos ſagam dicimus, vt veneficam. Hoc nomine Virg. Eclogam quandam inſcripſit, in qua Theocriti imitatione venefica quædam inducitur, quæ magicis incantationibus animum viri, à quo ſpernebatur, ad ſui amorem conatur reuocare.

Phārmăcūsæ, φαρμακοῦσαι. Sunt duæ Inſulæ exiles iuxta Atticam regionem in mari Salaminiaco, in quarum altera (vt inquit Strabo *lib.* 9.) ſepulchrum Circes viſitur. Plin. eiuſdem nominis inſulam inter Sporadas connumerat, *lib.* 4. *c.* 12. Hanc Stephanus ſupra Miletum collocat, & Attalum regem in ea occiſum fuiſſe aſſerit. Gentile eſt Pharmacuſius.

Pharmuthi Ægyptiis menſis, qui Hebræis Niſan, Macedonibus Xanthicus dicitur.

Pharnăciă, æ, φαρνακία Steph. Regio & vrbs Pontica, Trapezunti proxima. Plin. *lib.* 6. *c.* 4. Pharnacen appellat.

Pharnax, ăcis, φάρναξ. Mithridatis regis filius, qui quum maiore ciuilis belli, quod tum inter Cæſarem & Pompeium gerebatur, quàm propriarum virium fiducia Cappadociam inuaſiſſet, à Cæſare fulminis in morem eſt obtritus, & (vt Cæſar gloriatus fertur) antequam hoſtem vidiſſet, victus. vnde etiam inter Pontici triumphi fercula, tria hæc verba protuliſſe fertur, Veni, vidi, vici, non acta belli ſignificantia, ſed celeriter confecti notam. Suet. *in Cæſ.* Lucan. *lib.* 2.

Tigranémque meum, nec Pharnacis arma relinquas

Admonet

Meminit huius Cic. *ad Caſſ. lib* 15. *Epiſt. fam. & ad Attic. lib.* 11.

Pharnaceon, φαρνάκειον, quartum genus panacis, quod centaurion: & Pharmacion in controuerſiam inuentionis a Pharnace rege deductum. Plin. *lib.* 25. *cap.* 4

Phărŭs, φάρος, olim inſula fuit, Canopico Nili oſtio obiecta, diéique vnius nauigatione (ſi Homero credimus) à continente diremta: hodie verò Alexandriæ ponte coniuncta. Cuius mutationis cauſam quidam Nilo aſſignant, cuius oſtia magnam perpetuò limi vim ad proxima aggerunt vada. Luc. *lib.* 10. Pharos inſula quondam In medio ſtetit mari. In ea turris eſt ingens in petra poſita, quæ mari circumluitur, albo lapide, octingentis talentis à Philadelpho Ptolemæo rege Soſtrati Cnidij architecti Alexandrinorum amici opera extructa: quæ & ipſa Pharos dicta eſt: in qua noctu accenſæ faces nauigantium curſum regebant. Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 3. Quæ ducis Emathij fuerit clementia Pharos, Præclarique docent funeris exequiæ. ¶ A cuius ſimilitudine cæteræ quoque ſpeculæ ſimilem in vſum conſtructæ, Phari appellatæ ſunt. Stat.

Lumina noctiuagæ tollit Pharus æmula Lunæ.

Sueton. *in Tib. c.* 74. Turris Phari terræ motu Capreis concidit. Scribit Hegeſippus *lib.* 4. Pharon à Græcis Latiníſque appellari ex ipſius rei vſu, eo quòd longe videatur a nauigantibus: tanquam ἀπὸ τοῦ φανός, quod lucidum ſignificat, immutata litera, Pharos dicatur. In hac Alexander nouam vrbem condere ſtatuit: ſed quum magnæ ſedis capax non eſſet, ex aduerſo ei obiectam condidit Alexandriam. ¶ Eſt item Pharos maris Adriatici inſula, Illyrico adiacens, antea Paros dicta, teſte Plin. *lib.* 3. *cap.* 21.

Phărĭŭs, a, um, φάριος, & Phariacus, a, um, vt Siſtra Phariaca.

Pharphariades, pars vna eſt Tauri montis. Plin. *lib.* 5 *c.* 67.

Phărsālĭă, φαρσαλία, Regio Theſſaliæ, Pharſalo oppido, quod ad Enipei ripam ſitum eſt, circumiacens: à quo & nomen accepit. Sunt qui vniuerſam Theſſaliam hoc nomine vocatam exiſtiment a Pharſalo duce, quæ primo Æmathia ab Æmathio, poſtea Theſſalia a Theſſalo, deinde à Macedone, Macedonia eſt dicta

Phārsālĭcŭs, a, um. Hinc campi Pharſalici, in quibus duorum maximorum bellorum ciuilium procellæ detonuerunt. primum inter Cæſarem & Pompeium: alterum inter Auguſtum & percuſſores Cæſaris Brutum & Caſſium. Hi poſtea Philippici dicti ſunt ſiue a Philippo rege, ſiue a Philippis vicina vrbe, quam alio nomine Thebas Theſſalicas appellant.

Phārsalos, ſeu Pharſalum, φάρσαλος Steph. Theſſali oppidum, in ripa Enipei fluminis ſitum, de quo Lucan *lib.* 6.

Æmathiæ æquoreo regnum Pharſalos Achilli.

Pharuſij, φαρούσιοι. Plin. *lib.* 5. *cap.* 8. & Pomponio *lib.* 1. Populi ſunt Africæ vltra Mauritaniam. Hi quondam Perſæ fuiſſe dicuntur, comites Herculis ad Heſperias tendentis. Pomponius quoque *lib.* 3. *in fine.* Deinde Pharuſij aliquando tendente ad Heſperidas Hercule dites, nunc inculti, & niſi quod pecore aluntur, admodum inopes. Qui fabuloſa narrant, Thebano hæc Herculi tribuunt: at qui hiſtoricam veritatem proſequuntur, Ægyptio Herculi qui Libycus cognominatus eſt, potius adſcribenda cenſent. Meminit horum & Strabo *lib.* 17. Vbi de Mauris mentionem fecit. At Pharuſij, inquit, qui vltra hos habitant. Heſperiis Æthiopibus vicini, ſagittant quemadmodum Æthiopes, falcatis quoquo

que curribus vtuntur, miſcentur nonnunquam Mauris Pharuſij, per deſerta aquarum vtres equis portantes: nonnunquam per loca quædam paluſtria & lacus Cirtham veniunt. Quidam ex eis Troglodytarum more ſub terra habitare dicuntur, & æſtiuis imbribus abundare, hyeme verò ſiccitate laborare: nonnulli ſibi ex ſerpentum piſciumque coriis, alij ex ſtramentis indumenta parare. Vide reliqua apud Strab. *loco iam citato.*

‖ Phaſchnium, pallium Pontificale. S. Matt. Gl. A. L. ‖

Phaſe, פסח *péſach* Hebraicè Latinè tranſitus dicitur, quam vocem LXX. conuertunt πάσχα vide *Paſcha.*

‖ Phaſelis, Diana. Supra fuit faſcelis. Scalig. *lib. 1. Poet. cap* 4 de Diana *Lua*, vel Lya loquens. Apud quoſdam, inquit, non Lua, ſed Phaſelidis nomen inuenias. ‖

Phăſēlĭs, Φασηλὶς, Pamphyliæ vrbs in monte ſita, piratarum olim perfugium. Cicero *in Verr. act.* 6. Meſſanam Siciliæ oppidum Verri Prætori, prædoni verius & piratæ Sicilienſi, Phaſelim quandam fuiſſe ait, quòd omnes furtorum aceruos illuc deportaſſet: Phaſelis (inquit) illa quam cepit P. Seruilius, non fuerat vrbs antè Cilicum, atque prædonum: Lycij illam Græci homines incolebant: ſed quòd erat eiuſmodi loco, atque ita procecta in altum, vt & exeuntes è Cilicia prædones ſæpe ad eam neceſſariò deuenirent: & quum ex hiſce locis ſe reciperent, eodem deferrentur, aſciuerunt illud ſibi oppidum piratæ, primò commercio, deinde etiam ſocietate. Mamertina ciuitas improba antea non erat, etiam erat inimica improborum. Mox ſubdit, Verùm hæc ciuitas iſti prædoni ac piratæ Sicilienſi Phaſelis fuit. Huc omnia vndique deportabantur, apud iſtos relinquebantur: quod celari oportuerat, habebant ſepoſitum ac reconditum: per iſtos, quæ volebat in nauem clam imponenda, occultè exportanda curabat: nauem denique maximam, quam onuſtam furtis in Italiam mitteret, apud iſtos faciendam ædificandámque curauit. Hactenus Cic.

Phăſēlŭs, i. { סירת *Sabarâh.* φάσηλος ANGL. *A galey.* } Straboni & Appiano nauigij genus fuit, miſtam habens formam ex oneraria & longa triremi, quòd tam velis quàm remis agi poterat. Catul.

Phaſelus ille quem videtis hoſpites,
Ait fuiſſe nauium celerrimus,
Neque vllius natantis impetum trabis
Nequiſſe præterire: ſiue palmulis
Opus foret volare, ſiue linteo.

Virg. *Georg.* 4.

Et circumpictis vehitur ſua rura phaſelis.

Saluſt. *lib.* 3. Et fortè in nauigando cohors vna grandi phaſelo vecta, à cæteris deerrauit. ¶ Dicitur & fœmineo genere. Ouid.

——— Ventis diſcordibus acta phaſelus.

Nonius Phaſelum interpretatur nauigium Campanum. Bayfius eandem exiſtimat cum myoparone, aut certè ab illius figura non multùm diſtantem. Nec defuerunt qui in Pamphilia primùm inuentum ſuſpicati ſint, & à Phaſelide oppido nomen accepiſſe.

PHASELVS & Phăſĕŏlŭs, per quatuor ſyllabas. { Φασίολος, GALL. *Phaſeoles, vne eſpece de pois.* ITAL. *Fagiuolo.* GERM. Faſelen / oder welſche bonen. HISP. *Feſoles* } Genus leguminis, ſiliquam ferens longiorem quàm fœnogræcum, quæ vnà cum ſemine manditur viridis ex oleo, & garo. Colum. *lib.* 2. *c.* 15. Phaſeoli modij quatuor obruuntur, totidem operis. ¶ Legitur & *Phaſelus lib.* 1. *Georg.*

Seu pinguem viciámque feres, vilémque phaſelum.

Tu quidem *phaſelum* legas. Gal. *lib.* 1. *de alimen. facult.* Phaſeolos diſtinguit à Phaſelis, vúltque phaſeolum plantam hortenſem eſſe eandem cum ſmilace, cuius fructus lobi dicuntur, & dolichi Theophraſto: phaſelum autem eundem eſſe cum cicercula, aut certè eius ſpeciem, quæ etiam hodie *Phaſiolorum* nomen apud vulgum retinet.

Phăſēlĭnŭs, adiect. φασήλινος. quod ex phaſeleo factum eſt, phaſelinum oleum. Plin. *lib.* 15. *c.* 4.

Phăſgănĭŏn, φασγάνιον. Herba eſt quæ alio nomine xiphion appellatur, hoc eſt, gladiolus, naſcens in locis humidis, quum primùm exit, gladij ſpecimen præbens, radicem habens duorum cubitorum, nucis auellanæ modo fimbriatã. Reliquam deſcriptionẽ vide apud Plin. *lib.* 25. *c.* 11.

Phăſĭānŭs { φασιανὸς GAL. *Vn faiſan.* ITAL. *Fagiano, ò faſano.* GERM. Ein phaſian oder feſſant / iſt ein art der vögel. HISP. *Faiſan, Francolin.* ANGL. *A feaſant.* } Auis nota, à phaſi fluuio ita nominata: vnde ab Argonautis primùm in Græciam, atque inde ad nos putatur eſſe deportata. Martialis *lib.* 13.

Argiua primùm ſum, tranſportata carina,
Antè mihi notum nil niſi Phaſis erat.

In hanc autem Itym Terei filium mutatum poëtæ fabulantur.

Phăſĭānă æ, idem: vt apud Plin. *lib.* 10. *c.* 48. Nonnulli etiam phaſianas gallinas vocant.

Phăſĭānārĭŭs, qui phaſianos paſcit. { φασιανοτρόφος. GAL. *Vn faiſannier, qui nourrit des faiſans.* ITAL. *Che nutrice faſani.* GERM. Der die faſanen zeucht vnd ſpeiſſet. HISP. *El que cria los faiſanes.* ANGL. *That feedeth feaſants.* } Paulus Iuriſconſ. Phaſianarij autem, & paſtores anſerum non continentur.

‖ Phaſiolus iſoppyros, Dioſc. *lib.* 4. *in* φάσσα palumbus. Dioſc. ἰσόπυρον, quod & φασίολον vocant, ob ſimilitudinem, quoniam folium quod eſt aniſo ſimile, in pampinos torquetur. ‖

Phaſis, φάσις, apparitio, à φαίνω oſtendo, apparere facio, eſt & φάσις, dictio, delatio: à φημί.

PHASIS, is, vel idis, φάσις, Colchorum prægrandis fluuius, de quo Lucanus *lib.* 3. Colchorum qui rura ſecat ditiſſima Phaſis. Plin *lib.* 6. *c.* 4. Nauigatur Phaſis quamlibet magnis nauigiis XXXVIII. M. D. paſſ. Inde minoribus longo ſpatio pontibus centum viginti peruius. Ab hoc fluuio phaſiani nomen ſumpſerunt, quòd ibi maximus eorum prouentus ſeratur: vnde etiam ab Argonautis in Græciam aduecti putantur. ¶ Fuit item eiuſdem nominis oppidum, ad fluuij huius oſtium ſitum, cuius meminit Plin *lib.* 6. *c.* 4.

Phaſiacus, a, um, adiect. vt terra phaſiaca, Ouid. 1. *de remed.* Aqua Phaſiaca, idem *Epiſt.* 11.

Phăſĭăs, adis, φασιάς, Patronymicum eſt fœmininum: à Phaſide fluuio, ſiue oppido deductum, quod Poëtæ pro Medea ferè vſurpant, Phaſidis alumna. Ouid, 3. *de arte,*

—————— Mariti
Barbara per matos Phaſias vlta ſuos.

Phăſmă, atis, Apparitio, viſum, monſtrum. { חזיון *chezzaiôn.* φάσμα. GAL. *Monſtre, apparition.* ITAL. *Moſtro, apparitione.* GERM. Ein erſcheinung, ein wunder geſicht. HISP. *Milagro, aparecimiento.* ANGL. *A ſight or viſion.* } Eſt etiam nomen fabulæ apud Menandrum Græcum comicum. ¶ Phaſma etiam fabula fuit cuiuſdam Catulli, vt ex Iuuenale intelligere licet, *Satyr.* 8.

Conſumptis opibus vocem Damaſippe locaſti
Sipario, clamoſum ageres, vt Phaſma Catulli.

‖ Phatales, morbus qui rubrum mare nauigantibus oboritur. Heſych.

Phatne, præſepe. Potes etiam de menſis accipere. Nam id quoque ſignificat interdum vox φάτνη. ‖

Phaūlĭæ, φαυλίαι Polluci, ſunt oliuæ quæ minimo ſucco, corpore prægrandi, puſillóque ſunt nucleo.

‖ S. Phauſaria, Terra Nuoua. V. E. Sardiniæ maritima; cuius Epiſcopatus vnitus eſt cum Emporienſi: & ſubeſt vterque A. Turritano. ‖

Phecaſium, genus calceamenti. leg. *Phæcaſium*, quod & Phecaſium ſcribunt. Senec. *lib.* 7. *de benef. c.* 21. Pythagoricus quidam a ſutore phecaſium emerat, rem magnam, non præſentibus nummis.

Phēgĕă, Φηγεία, ciuitas Arcadiæ, à Phægeo rege Phoronei fratre condita, prius Erymanthus, poſtea & Pſophis appellata. Steph.

PHEGEVS, Φηγεὺς, Pater fuit Alpheſibœæ, qui Alcmæona quum iuſſu patris matrem occidiſſet, & ob eam rem furiis agitaretur, purgauit, eique Alpheſibœam filiam matrimonio locauit. Vide fabulam latiùs apud Ouid 9. *Metamorph.* Item proprium nomen ſerui cuiuſdam, apud Virg. 5. *lib. Æneid.*

Vix illam famuli Phegeus, Sagariſque ferebant.

Phegeius, adiect. quadriſyllabum, Φηγήϊος, vt, enſis Phegeius. Ouid. 9. *Metam.*

Phĕgŏr, Φεγὼρ, lingua Hebræa Priapus appellatur. Inquit Hieronym. contra Iouinianum vnde Beel-phegor, dictio compoſita, hoc eſt, Priapi ſimulachrum.

‖ Phelemion, penula, caſula, infula, tunica. Ganant. ‖

Phĕllāndrĭŏn, φελλάνδριον, herba quæ in paluſtribus naſcitur, folio apij, cuius ſemen propter calculos, & veſicæ incommoda bibitur. Quidam exiſtimant eam eſſe quam officinæ *Filipendulam* vocant, alij eandem faciunt cum apio paluſtri, quod à Dioſcoride ἐλεοσέλινον vocatur.

‖ Phellodrys, φελλόδρυς, arbor; tanquam ſuberi quercus, media inter ilicem & robur. ‖

Phĕllŭs { φελλὸς, GALL. *Du liege.* ITAL. *Sauero.* GERM. Pantoffelholtz / oder ſolenholtz HISP. *Alcornoque. Suro.* ANGL. *Corke* } teſte Cælio *lib.* 6. *c.* 17. idem eſt cum eo quòd Latini vocant ſuber. Vnde Plutarch. *in lib. de fortuna Romanorum.* ſcribit, C. Pontium à Pamillo miſſum in Capitolium à Gallis id temporis obſeſſum, quum Tiberim tranſmitteret, φελλοὺς πλατεῖς ὑποζωσάμενον, hoc eſt, phellos latos pectori ſubieciſſe. Græci φελλὸν perpetuo epitheto vocant ἀβάπτιστον, hoc eſt, immerſibilem, quòd in aquis non niſi magna ponderis vi ſubmergatur. Hinc à Luciano finguntur eſſe homines phellopodes, qui per mare currentes non mergebantur, quaſi phellinos habentes podes.

Phēmŏnŏē, Φημονόη, Sibyllæ nomen, quæ prima Appollinis Delphici vates dicitur fuiſſe, & carmen heroicum inueniſſe, vt ait Pauſanias. Stat. *lib.* 4. *Sylu.*

——— reſerétque arcana pudicos
Phemonoe fontes.

¶ Eſt & Phœbados cuiuſdam nomen apud Lucanum *lib.* 5. Phœmonoen errare vagam, curiſque vacantem. ¶ Sunt qui Phœbi filiam dicant fuiſſe. Meminit eius Heſiodus *in Theogonia.*

Phemus, φῆμος, eſt medicamentum Marciano authore. Refertur à Aëtio *cap. de communib. remed. dyſentericorum, quæ ſuperiùs exhibentur, lib.* 9.

Pheneum, Φένεον Steph. Oppidum in Arcadia, circa quod herba naſcitur Homeri præconio celeberrima, quam à diis immortalibus Molæ vocari aſſerit Plin. *lib.* 25. *c.* 4.

Phēnĕus, Φενεὸς, lacus Arcadiæ, cuius aqua nocturno tempore pernicioſa interdiu ſalutaris eſt. Ouid. *Metam.* 15.

Eſt lacus Arcadiæ, Pheneum dixere priores,
Ambiguis ſuſpectus aquis: quas nocte timeto.
Nocte nocent potæ, ſine noxa luce bibuntur.

Phēngītēs, φεγγίτης, lapis duritia marmoris, candidus & tranſlucens: vnde & nomen habet. Nam φέγγος ſplendorem ſignificat Plin. *lib.* 36. *cap.* 22.

Phēnion, herba quæ & anemone dicitur, quaſi herba venti: ſic enim vulgus appellat, quòd eius flos tantum vento ſpirante aperiatur. Plin. *lib.* 21. *cap.* 23 ſcrib. *Phænium.*

Phēræ, arum, Φεραί. Vulgò *Ceramidi*, oppidum Theſſaliæ ad Bœbeidem, lacum, vbi Magneſia a Pelaſgicis campis dirimitur. Homerus *in Catalog.*

Οἳ δὲ Φερὰς ἐνέμοντο παραὶ Βοιβηΐδα λίμνην.

¶ Eſt item eiuſdem nominis oppidum in Achaia propriè dicta, non procul à Patris.

Phēræus, a, um. Ouid *in Epiſt. Œnones,*

Ipſe repertor opis vaccas paviſſe Pheræas
Fertur, &c.

Phĕrĕcrătēs, Φερεκράτης, Athenienſis poeta comicus, militauit ſub Alexandro Magno docuitque fabulas XVII. Autor Suidas

Phĕrĕcȳdēs, Φερεκύδης, Philoſophus & Poëta tragicus, ex Scyro inſula, teſte Strabone *lib.* 10. Floruit regnante Seruio Tullo apud Romanos. Cic. *lib* 1. *Tuſc.* Hic primus dixit animos hominum eſſe ſempiternos. Primus ſcripſit ſoluta oratione (vt Apul. *in Floridis* autor eſt) repudiato verſuum nexu. Hunc Pythagoras magiſtrum coluit. Periit phthiriaſi, id eſt, pediculari morbo de quo Serenus Sed quis non paueat Pherecydis fata tragœdi, Qui nimio ſudore fluens animalia tetra Eduxit, turpi miſerum quæ morte tulerunt? Hic tametſi nullo magiſtro vſus, tamen per ſe multum eruditionis eſt conſequutus, vt autor eſt Suidas. Quanquam Diogenes Laert. Pittaci auditorem fuiſſe tradit. ¶ Pherecydes præterea alias

alius fuit, teſte Laërtio, antiquior etiam ſuperiore, Athenienſis & Philoſophus, qui ab Orpheo multa didicit, ſcripſitque Theogoniam libris decem. item libellum De rerum principio. ¶ Pherecydem alium Lerium genere, Hiſtoricum commemorat Suid.

Phērĕnīce, Φερενίκη, nomen mulieris. Ælianus *lib. 10. de varia hiſt.* Duxit ad Olympicum certamen filium ſuum Pherenice fœmina prohibentibus eam ſpectare qui præſidebant. Licere id ſibi perſuaſit, quæ patrem, & fratres tres haberet Olympionicos Spectauit, & victorem ſuum reduxit.

Phĕretrum, Φέρετρον. Vide *Feretrum.*

‖ Pherna, dos à muliere conlata hedna à viro. Rh ‖

Phĭălă, æ. { סַפֵל *ſéphel.* φιάλη. GALL. *Vaiſſeau à vin, ſoit pot ou coupe, ou taſſe* ITAL. *Guaſtada, caraffa* GER. Ein trinckſchalen ſo man gewonlich nur auß gold vnd ſilber machet. HISP. *Redoma.* ANGL. *A gobblet or brode piece to drink in.* } Poculi genus capacius, ita dictum quaſi πίαλα, κατ' ἀντίφρασιν, παρὰ τὸ πιεῖν ἄδην παρέχειν, hoc eſt, ab eo quod affatim ad bibendum ſuppeditet. Solent autem phialæ ex auro fieri, quod & ipſum non obſcurè innuit Iuuenalis *Satyr. 7.*

Vitro tenet phialas: tibi non committitur aurum

Phīdĭās, Φειδίας. Nobilis fuit ſtatuarius, qui in ebore ſcalpendo claruit: diis tamen (vt inquit Quintilianus) quàm hominibus efficiendis melior. Inter huius opera præcipuè commendata eſt Mineruæ ſtatua, quã Athenis ex Ebore fecit, XXVI. cubitorum altitudine: in cuius clypeo Amazonum pugnam, & Gigantomachiam inſculpſit: in ſoleis verò, Centaurorum & Lapitharum certamen. Proximam commendationem meruit Iupiter Olympius, & ipſe totus ex ebore. Cælauit & Venerem, quæ poſtea Romæ ſita in porticu Octauiæ fertur. Item Nemeſim Rhamnuſiam, mali ramum manu tenentem, ex quo parua ſurgebat complicatio, hanc inſcriptionem habens, Agoracritus Parius fecit. Hunc enim Agoracritum diſcipulum vſque adeò diligebat, vt ei tanti operis laudem crederet.

Phīdĭăcŭs, a, um, Φειδιακός. Propert. *lib. 3.* Phidiacus ſigno ſe Iuppiter ornat eburno. Martial. *lib. 6.*

Quis te Phidiaco formatam Iulia cælo,
Aut quis Palladia non putet artis opus?

Phīdĭtĭă, orum, φιδίτια, Cœnationes Lacedæmonii, ſeu conuiuia nominabant, ſiue quòd φιλίας, id eſt, amicitiæ cauſa inſtituta ſint, ſiue potius à parſimonia. φείδομαι enim ſignificat parco & abſtineo: φειδὼ parcitas & parſimonia: φειδωλὸς parcus. Vnde & phiditia, conuiuia parca, & frugi. Cic. *5. Tuſc.* Quid, victum Lacedæmoniorum in phiditiis nónne videmus? Conueniebant enim ad phiditia conferentes ſinguli farinæ modium, vini congios octo, caſei quinque minas, ficuum quinque ſemiminas.

Phīdippŭs Φείδιππος. Herculis nepos ex Theſſalo filio, qui vnà cum fratre Antipho contractis ex maris Carpathij inſulis triginta nauibus, Græcis ſuppetias tulit aduersùs Troianos. Autor Homerus *in Catalog. nauium.* ¶ Eſt item Phidippus perſonæ comicæ nomen, apud Terent. *in Hecyr.*

Phĭla, æ, Φίλα Stephano, vrbs Macedoniæ, iuxta Peneum fluuium à Demetrio Gonata Antigoni filio condita, & à nomine matris eius ita appellata. ¶ Eſt item Phila maris Gallici inſula, è regione Antipolis, cuius meminit Plin *lib. 3. c. 5.* ¶ Sunt & quatuor eiuſdem nominis inſulæ in Nilo fluuio, ſupra Deltam, quas commemorat idem Plin *lib. 5. c. 9.*

Phĭlădelphĭa, φιλαδελφία, amor fraternus. ¶ Eſt item nomen ciuitatis in Myſia, regione Aſiæ, frequentibus terræ motibus concuſſa, vnde eius incolæ in agris magna ex parte degebant. In hac fuit vna ex ſeptem Eccleſiis in Apocalypſi commemoratis. Supra Philadelphiam, Orientem verſus exuſta regio patet, quam Græci κατακεκαυμένην appellant, ſtadiis longa quingentis, quadringentis lata, vbi nullæ arbores præter vitem inueniuntur, quæ exuſtum vinum fert ita elegans, vt nulli cedat. Summa camporum facies cinerulenta eſt: montana, petroſa, & nigra. Quidam ex crebro fulminum ictu id contigiſſe arbitrantur, nec dubitant quæ de Typhone dicuntur, hoc in loco fabulari. Sed credibilius eſt ſubterraneum ignem, qui poſtea defecerit, regionem exuſſiſſe. Dicta eſt vrbs Philadelphia ab Attalo Philadelpho conditore.

Phĭlădēphus, φιλάδελφος. Ptolemæi regis Ægypti cognomen, qui bibliothecam Alexandriæ, fere quinquaginta millia librorum continentem, extruxit. Idem libros Moſis vertendos curauit per LXX. interpretes ex Hebræo in Græcum ſermonem.

Phĭlæ, arum, Φίλαι, inſula, aſpera. & vndique prærupta adiacens Ægypto, duobus in vnum coëuntis amnibus cincta, qui Nilo mutantur, & eius nomen ferunt. Sunt autem Philæ Strab. *lib. 17.* infra Syenem, ad quas ipſe ſe ex Syene plauſtro per plana aliquando vectum ſcribit. Meminit & Lucanus *lib 10.*

Rurſus multifidas reuocat piger alueus vndas,
Quâ dirimunt Arabum populis Ægyptia rura,
Regni clauſtra Philæ.

Philænium, Meretriculæ nomen. Plaut. *Aſin. ſc. 1. a. 1.*

Phĭlænōrum aræ, Φιλαίνων βωμοὶ, dicunt quæ Siculo Peloro oppoſitæ, in media quodammodo Syrtium tellure poſitæ ſunt: ita dictæ à Philænis fratribus, qui in eo loco viui creduntur fuiſſe defoſſi. Nam quùm inter Cyrenenſes & Carthaginienſes de finibus incidiſſet controuerſia, placuit vt certo tempore duo viri ex vtraque ciuitate egrederentur: vbicunque ſibi obuii fierent, ibi ciuitatis vtriuſque termini eſſent. Itaque Carthagine egreſſi Philæni, quum aliquot paſſuum millia in fines Cyrenenſium proceſſiſſent, indignati aduerſarii ſe eſſe præuentos, optionem Philænis propoſuerunt, malléntne ad ſuos fines retrocedere, an eo in loco viui defodi. Illiſque reſpondentibus ſe patriæ ſalutem vitæ præferre, à Cyrenenſibus, qui viribus ſuperiores erant, viui eo in loco ſunt defoſſi. Quo in loco Carthaginienſes, ne eximia illorum in patriam pietas vlla temporum iniuria obliteraretur, duas eis aras conſtituerunt. Vide Saluſt. *in bell. Iugurthino.*

Philæus, Aiacis filius Plutarch. *in Solon.*

Phĭlăgrĭos, Φιλάγριος, Medicus fuit inſignis, Galeni æqualis natione Epirota, Naumachij diſcipulus, cuius ſcripta recenſet Suidas.

Phĭlăgrŭs, Φιλάγρος. Sophiſta Cilix, auditor Lolliani, ſupra modum iracundus. Nam & dormitanti quandoque auditori pugnum in malam fertur impegiſſe. Huic Metellus nepos ſepulchrum extruens, lapideum appoſuit coruum. Id quum Cicero eſſet intuitus, in eius leuitatem iocatus, Hoc, inquit, ſapientius à te factum, ὅτι σε πέτεσθαι μᾶλλον ἢ λέγειν ἐδίδαξε, volare magis te docuit, quam dicere. Hæc Cælius Rhodig. *Antiq. lect. lib. 22. c. 7. & lib. 17. cap. 10.*

Phĭlāmōn, Φιλάμμων, filius Apollinis ex Chione nympha, clariſſimus carmine & cithara. Ouid. *lib. 11.* Naſcitur è Phœbo (namque eſt enixa gemellos) Carmine vocali clarus citharáque Philammon. ¶ Fuit item Philamon Athenienſis, pugil fortiſſimus, qui omnes ſuæ ætatis pugiles ſuperauit Suid.

Phĭlānthrōpŏs, φιλάνθρωπος. Lappæ genus, ita dictum quòd veſtibus hominum adhærens, eos amare videatur: φιλάνθρωπος enim Græcis benignum & hominis amantem ſignificat. Vide Plin. *lib. 24. c. 19.* Dioſcoridi aparine dicitur, officinis *Rebulus.*

Phĭlanthrōpĭă, humanitas, amor. { φιλανθρωπία. GALL. *Humanité.* ITAL. *Humanità.* GERM. Leutſäligkeit/liebe gegen den menſchen. HISP. *Humanidad.* ANG. *Courteouſnes, humanitie.* } Hanc ſic definit Speuſippus, Philanthropia, eſt humanitas, & affectio amicitiæ, hominum conciliatrix, habitus hominibus beneficus, gratiarum redditio, gratitudo benefica. Huic opponitur Miſanthropia.

Philanthropium, ſiue Philanthropum. Vlpian. vſurpat *in l. 1. D. de proxenet.* pro φιλανθρωπία, vel φιλανθρώπου δόσει, id eſt, liberalitas, munificentia. Idem dico, inquit, & ſi aliquid philanthropij acceperit. De proxeneta loquitur, qui ſi aliquid pro opera ſua mercedis receperit, ex conducto non tenetur. Hotomannus.

Phĭlargyrĭă, amor argenti, auaritia. { בֶּצַע *betſáh.* φιλαργυρία. GAL. *Conuoitiſe d'argent.* ITAL. *Auaritia, cupidità di hauere.* GERM. Begird oder liebe deß gelts/geitzigkeit. geltſucht. HISP. *Auaricia, codicia de dineros.* ANGL. *Greed of ſiluer.* } Nam quod nos argentum, Græci vocant ἄργυρον.

Phĭlaūtĭă, Sui ipſius amor. { φιλαυτία. GALL. *Amour de ſoy-meſme.* ITAL. *Amor di ſe ſteſſo.* GER. Liebe ſeines ſelbs. HISP. *Amor de ſi meſmo.* ANG. *Self loue.* } Cic. *Attic. lib. 13.* Libri quidem ita exierunt, (niſi fortè me fallit communis φιλαυτία) vt in tali genere ne apud Græcos quidem ſimile quicquam.

Phĭlēmōn, Φιλήμων, Syracuſius, nouæ Comœdiæ ſcriptor, qui Alexandri magni tempore floruit. Huic Quintilianus ſecundum inter Comicos ſcriptores locum tribuit: Philemon, inquit, prauis ſui temporis iudiciis, Menandro ſæpe prælatus eſt: conſenſu tamen omnium meruit ſecundus credi.

Phĭlēſĭŭs, cognomen Apollinis, Græci φιλήσιος, amabilem dicunt: quod cognomen idcirco Apollini tribuitur, quia lumen eius exoriens, amabili veneratione oculorum conſalutamus.

Phĭlĕtærŭs, Φιλέταιρος, Comicus fuit Athenienſis, Ariſtophanis Comici filius. Fabulas ſcripſit vnam & viginti, quarum nonnullæ recenſentur à Suida.

Phĭlĕtærĭă, ſiue Phileteria, φιλεταιρία Dioſcoridi, herba eſt quam nonnulli pelemoniam appellant, alij chiliodynamam, radice craſſa, exilibus ramis quibus in ſummis corymbi dependent nigro ſemine. cætera rutæ ſimilis. Plin. *lib. 25. c. 6.*

Phĭlētes, Φιλήτας Poeta elegiographus ex inſula Co, qui Philippi & Alexandri Macedonum ætate floruit. Præceptor fuit Ptolemæi Philadelphi. Suis carminibus celebrauit Battidem puellam, quam adamauit. Fuiſſe fertur corpore adeò tenui, vt neceſſe fuerit ei plumbum adhibere, ne ventorum flatu raperetur. Politianus.

——— nec Cous adhuc non facta Philetas,
Quanquam eſt æger, adeſt, quanquam veſtigia lento
Fulta grauat plumbo, &c.

‖ Philetærios, φιλεταίριος, eſt aparine, ita dicta, quia veſtium laciniis, dum homines ambulant, adhærere gaudet. tanquam φιλῶν ἑταίρους, amans ſodales. ‖

Philetes. Senec *ep. 51.* Voluptates præcipuè exturba, & inuiſiſſimas habe, latronum more, quos philetas Ægypti vocant. in hoc nos amplectuntur, vt ſtrangulent.

Phĭlēum, Φίλαιον, vulgò *Groninga* apud Ptolemæum Germaniæ Septentrionalis oppidum eſt. Ex longitudine & latitudine à Ptolemæo adſcripta, conijcimus aut idem eſſe cum Groninga Friſiæ oppido, aut certè illi proximum.

Philĭdēs. Mango quidam fuit equorum, à quo quum Themiſtocles equum dono poſtulaſſet, miniméque impetraſſet, minatus eſt ſe domum eius continuò ligneum equum facturum. Quo ænigmate ſignificabat ſe propinquorum accuſationes & crimina in eum coniecturum. Plutarch. *in Themiſt.* Quorſum hîc mentio tam frigidæ rei?

Phĭlippēi, ſeu philippi, φιλιππεῖοι, aurei numi à Philippo Macedone ita appellati, quorum apud veteres frequens mentio eſt. Plaut *in Pæn.* Hic ſunt numerati aurei trecenti numi, qui vocantur Philippei. Idem *in Amph.* Quot Philippei? A. Duo millia. Idem *Aſin. ſc. 3. a. 1.* Vnumquodque verbum iſtorum numis Philippeis auferre nemo poteſt Item, Statuam aureã ex auro Philippeo quæ fiet. Horat *lib. 2. Ep. ad Auguſtum.*

Gratus Alexandro regi Magno fuit ille Chœrilus
Incultis qui verſibus & male natis
Rettulit acceptos regale numiſma Philippos.

Phĭlippi, Φίλιπποι, vrbs Theſſaliæ, quæ Dathos antea dicebatur, quam Philippus Macedonum rex inſtaurauit, & à nomine ſuo Philippos nominauit Virg. *1. Georg.*

Romanas acies iterum videre Philippi.

¶ Sunt & Philippi in Thracia inter Neſſum & Strymonem amnes non procul. ab OEſyma, quorum meminit Plin. *lib. 4. c. 11.*

Phĭlippenſis. Philippenſe, poſſeſſiuum formatum à Philippis Theſſaliæ ciuitate: vt Philippenſes ciues, φιλιππήσιοι, & Philippenſe bellum quod apud Philippos geſtum eſt.

Phĭlippĭcŭs, a, um, φιλιππικὸς, denominatiuum, à ciuitate Philippis: vt, Campi philippici, ciuilibus cladibus nobilitati, in quibus primum Cæſar Pompeium, & poſtea Auguſtus Brutum & Caſſium profligauit. Philippicæ, ſub. Orationes, φιλιππικοὶ λόγοι, ſunt Orationes Demoſthenis in Philippum regem: ad quarum imitationem Ciceronis orationes in Antonium, Philippicæ quoque dicuntur, quæ & Antonianæ dici poterant.

terant Cic. *Attic.lib.*2.16. Fuit enim mihi commodum, quòd in eis orationibus, quæ philippicæ nominantur, enituerat ciuis ille tuus Demoſthenes, &c.

Philippides, φιλιππίδης, Comicus poëta haud ignobilis, qui ætate iam prouecta quum in certamine poëtarum præter ſpem viciſſet, gaudio repentè mortuus eſt, quod & Diagoræ Rhodio accidit. Vide Plutarch. *in Demetrio.* ¶ Fuit & alius eiuſdem nominis, è celeritate pedum, ἡμεροδρόμος, cognominatus, quòd XXXIIII. horarum ſpatio mille quingenta ſtadia pedibus confecerit, diei vnius & noctis ſpatio, itinere ab Athenis Lacedæmonem vſque peracto. Vtriuſque autor Suidas.

‖ Philippinæ inſulæ, à Philippo II. Rege Catholico, cuius auſpiciis detectæ ſunt, ſic dictæ: quarum maxima eſt Luzonia, in qua Manilum V.A. Hiſpani condiderunt.‖

Philippopolis, φιλιππόπολις, oppidum Macedoniæ, à Philippo Amyntæ filio conditum, patre Alexandri. Autor Steph. Plin. Philippopolim in Thracia conſtituit, *lib.*4.*c.*11.

Philippus, Φίλιππος, Amyntæ filius & Alexandri Magni pater, Macedonum rex, rei militaris peritiſſimus, rebúſque geſtis clariſſimus, Macedoniæ regnum, quod anguſtis antea finibus continebatur, adeò ampliauit, vt centum quinquaginta populi in Macedonum ditione numerarentur. Hic à Pauſania quodam adoleſcente eſt interfectus: qui quum de ſtupro ſibi per vim ab Attalo illato, apud regem queſtus eſſet, & pro rei dignitate vltionem poſtulaſſet, ſéque etiam à rege irrideri animaduertiſſet, iram in regem conuertit, & vltionem quam ab inimico non poterat, ab iniquo iudice ſumpſit. Plautus *Aul.ſc.*2 *a.*2. Mirum quin me tua cauſſa faciat Iuppiter Philippum regem, aut Darium. Idem *ibidem ſc.*5.*a.*3. Ego ſum Rex ille Philippus. (i. ditiſſimus.) ¶ Alius fuit hoc nomine Romanorum Imperator, qui primus ex Romanis Imperatoribus Chriſtianæ religionis ſacris fuiſſe initiatus fertur. ¶ Philippus Demetrij, rex Macedoniæ, à T. Qu. Flaminio victus. Is, autore Liuio, quum videret Annibalem feliciter in Italia res gerentem, legatos ad eum de ſocietate miſit. qui in reditu à Qu. Fuluio Flacco præfecto claſſis intercepti cum literis, miſsique ad Senatum, ſtatim M. Leuinus prætor contra eum mittitur, qui regem agentem Apolloniæ, incautum ſemique ſopitum nocte intempeſta adoritur. Ille in Macedoniam cum exercitu terreſtri itinere fugit, incenſis priùs ne hoſtis poriretur, ſuis nauibus. Vide Liuium *lib.*1.*de bell. Maced.* ¶ Philippus medicus Alexandri, teſte Curtio *lib.* 3. cuius etiam meminit Plutarchus *in vita Alexandri.* ¶ Philippos etiam Romanos viros claros legimus in gente Martia, inter quos L. Philippus orator, Craſſi aduerſarius. Cicero *lib.*3.*de Orat & de clar. Orat.*

Philiſcus, Φιλίσκος, Comicus ſcriptor, cuius fabulæ enumerantur à Suida. ¶ Fuit item Philiſcus quidam Corcyræus, Philotæ filius, poëta ex ſecundo ordine Tragicorum, & Dionyſij ſacerdos ſub Ptolemæo Philadelpho. Scripſit fabulas duas & quadraginta. ¶ Philiſcus præterea Æginetа, Diogenis Cynici, aut certè (vt alij malunt) Stilponis auditor, & præceptor Alexandri. Scripſit Dialogos quoſdam, inter quos eſt Codrus, ex Suida.

Philiſtæ, genus latronum apud Ægyptios. Seneca *Epiſt* 52.

‖ Philiſtæi, ipſi ſunt Palæſtini: quia P literam Hebræus ſermo non habet, ſed pro eo φ Græco vtuntur. inde Philiſtæi pro Palæſtinis dicuntur ciuitate vtique ſua. idem & allophyli, id eſt, alienigenæ, ob hoc, quia ſemper fuerunt inimici Iſraël, & longè ab eorum genere & ſocietate ſeparati. Iſid *lib.*9.2.

Philiſtion, Φιλιστίων, Sardianus, ſiue Pruſſenſis, poëta comicus, qui Socratis ætate floruit, nimio riſu mortuus fertur. Suid.

Philiſtus, Φίλιστος, Archonidæ filius, patria Naucratites, aut, vt alij volunt, Syracuſanus, Eueni Elegiographi diſcipulus. Scripta eius enumerat Suidas. Cic. *in Bruto.* Plutarch. *in Dio.*

Philix, nutrix fuit Domitiani principis, vt autor eſt Suet.

Phillyra, & Phillyrides, vide *Philyra*, & *Philyrides.*

Philo, Φίλων. Academicæ ſectæ philoſophus inſignis, Ciceronis in Philoſophia præceptor, vt ipſe teſtatur *in lib. de clar. Orat.* Eodem (inquit) tempore, quum princeps Academiæ Philo cum Athenienſium optimatibus Mithridatico bello domo profugiſſet, Romámque veniſſet, ei me totum tradidi, admirabili quodam ad philoſophiam ſtudio incitatus. Fuit etiam hoc nomine Iudæus Philoſophus, Alexandriæ natus, diſcipliníſque omnibus eruditus, & in noſtra & Græcorum Philoſophia benè verſatus: eloquentiæ autem Platonicæ tam diligens æmulator, vt illud vulgò de eo iactaretur, ἢ Πλάτων φιλωνίζει, ἢ Φίλων πλατωνίζει. hoc eſt, aut Plato philoniſſat, aut Philo platoniſſat. In diuinis autem legibus, & patrijs inſtitutis quantus fuerit, ex hiſquæ nobis librorum ſuorum tradidit monumentis, palam eſt. Igitur temporibus Caij quanta acciderint Iudæis mala, voluminibus abſoluit, quibus & ſuam legationem pro Iudæis apud Imperatorem retulit. Sed & Ioſeph. huius legationis meminit *lib.*18. Hunc Porphyrius quoque *lib.* 4. magnis laudibus eſt proſequutus. ¶ Philo Herennius, Byblius patria, grammaticus, tempore Adriani, de cuius imperio ſcripſit: præterea de ciuitatibus & viris claris libros XXX. Suid. Philo alius, architectus fuit: qui Athenienſibus armamentarium fecit, vt ait Cicer. 1.*de Orat.* Fuit & alius Philo Cælij libertus, vt ipſe teſtatur *in Epiſt. ſua ad Cic. lib.*8. Item alius Pompeij libertus, vt ſcribit Cic. *Attic. lib* 16.

‖ Philocalus, a, um, more Latinorum diceretur, qui, ſicut Iones, ex adiectiuis duorum finium faciunt ea, quæ trium. Tamen & Græcorum communem rationem Latini ſequuntur alicubi.‖

Philochare. φιλοχαρές. Herba quæ aliàs marrubium dicitur. Plin. *lib.* 20. *cap.*12.

Philochorus, Φιλόχορος, Athenienſis, vir doctiſſimus, & vates, tempore Eratoſthenis extinctus inſidiis Antigoni, Macedoniæ regis, ob amicitiæ ſuſpicionem cum Ptolemæo rege. Scripſit Attidis libros XVII. qui continent res geſtas Athenienſium, & reges & magiſtratus, vſque ad Antiochum cognominatum Deum, aliáque complura. Autor Suid.

Philocles Φιλοκλῆς, Athenienſis poëta Tragicus fuit, non ita multo poſt Euripidem, Æſchyli ſororis filius, ab iracundiæ vitio Bilis appellatus, facie fuit in primis fœda, capitéque in criſtæ formam acuminato. Scripſit fabulas centum. Reliquit filium nomine Morſimum, & ipſum poëtam Tragicum. Hæc Suidas.

Philocomaſium, nomen meretricis *in Milite* Plaut.

Philocrates, Φιλοκράτης, Athenienſis, quem Demoſthenes in proditionis ſuſpicionem adducit. Extant ad hunc aliquot Æſchinis epiſtolæ. ¶ Fuit & alius eiuſdem nominis, Struthius cognominatus, de quo, vide Suidam.

Philoctetes, etis, vel etæ, Φιλοκτήτης, Pœantis filius & comes Herculis cui, idem moriens in OEta monte, mandauit ne cui corporis ſui reliquias indicaret, idque iurare eum coëgit, deditque pro munere pharetram & ſagittas Hydræ felle intinctas. Adueniente verò tempore, quum Delphico oraculo moniti eſſent Græci, ad euertendam Troiam ſagittis Herculis opus eſſe, inuentus Philoctetes, & de Hercule interrogatus, negauit ſe primò quicquam de Hercule ſcire: tandem verò mortuum eſſe confeſſus eſt, & quum grauiter ad indicandum ſepulcrum cogeretur, ne iuſiurandum violaret, ictu pedis locum oſtendit: quumque ad bellum Troianum duceretur, quia ſolus Lernæis ſagittis vti poterat, vnius ſagittæ caſu in pede quo Herculis tumulum monſtrauerat, vulnere pene immedicabili affectus eſt. Tandem quum vulneris fœtor à Græcis ferri non poſſet, in Lemno relictus eſt: ſed occiſo Achille, Vlyſſes in Lemnum regreſſus, ad Troiam illum reduxit, vt inquit Ouid. *lib.* 13. *Metam.* Deuicta autem Troia, pudore, ne in patriam æger rediret, impeditus, in Calabriam venit, ibique Petiliam condidit. Virg. *lib.* 13. *Æneid.*

——— *hic illa ducis Melibœi*
Parua Philoctetæ ſubnixa Petilia muro, &c.

Ouid. 13. *Metam.*

Sis licèt infeſtus ſociis dure Philoctete.

Vide *Pœantiades*, & *Pœantia proles*, ſupra. Tandem opera Machaonis medici ſanatus eſt, Propertio teſte, Tarda Philoctetæ ſanauit crura Machaon. Vide *Pœantiades.*

Philodamus, nomen hominis proprium. In Plaut. *Aſin. ſc.*4.*a.*2.

Philodeſpotus, φιλοδέσποτος, nomen ſeruile, idem ſignificans quod amans domini.

Philodicus. φιλόδικος, amans litem, iurjs ſtrepitu gaudens. δίκη ius. lis.

Philogræcus, φιλέλλην. qui libenter vtitur dictionibus Græcis. Varro 3. *de re ruſt. c.*10. Tranſi, inquit Axius, nunc in illud genus, quod nos philogræci vocamus, ἀμφίβιον.

Philogynia. {φιλογυνία. Amor mulierum. ANG *The loue of women.*} Cic. *mulieroſitatem* vertit 4. *Tuſc.* Similitérque cæteri morbi, vt gloriæ cupiditas, vt mulieroſitas, vt ita appellem eam, quæ Græcè φιλογυνία dicitur, &c.

Philolaches. Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Volo placere meo Philolacheti. Aliàs Philolachi.

PHILOLOGIA, æ, φιλολογία, eloquentiæ ſtudium. Cic. *Tironi*, Non eſt enim locus ita ſeiunctus à philologia, & quotidiana συζητήσει, &c. Idem *Attic. lib.* 2 Non defleamus ne opera & oleum noſtræ philologiæ perierit: ſed conferamus tranquillo animo.

Philologus, i, Studioſus eloquentiæ. Cic. *Ad Attic. lib.* 13. Ergo illam ἀκαδημικὴν, in qua homines, nobiles illi quidem, ſed nullo modo philologi nimis acutè loquuntur, ad Varronem transferamus. Idem *ad Quint. fratr.* Nos enim ita philologi ſumus, vt vel cum fabris habitare poſſimus.

Philolaus, Φιλόλαος, Pythagoricus quidam philoſophus, cuius tres libros Plato quum tenui admodum eſſet pecunia, decem millibus denarium mercatus eſt. Quod pretium à Dione Syracuſano acceperat.

Philolaus, Φιλόλαος, Corinthius ille qui leges Thebanis dedit, ex familia Bacchiadum fuit: amicus Dioclis, qui Olympia vicit: ſed cùm ille ciuitatem deſeruiſſet, commotus ob amatorem matris Alcinoæ, Thebas migrauit, atque ibi ambo defuncti ſunt. Habitauit igitur ob huiuſmodi cauſam apud Thebanos, quibus leges deſcripſit, & alia quædam, præcipuè de liberorum procreatione, quàm illi νόμους θετικοὺς appellant. Ariſt. 2. *Pol.*

‖ Philolœdorus, φιλολοίδορος, amans conuiciorum.‖

Philomela, φιλομήλα, nomẽ puellæ Pandionis Athenienſis regis filiæ, & ſororis Prognes, quæ quum à Tereo compreſſa fuiſſet, tandem (vt eſt in fabulis) deorum miſeratione in auem ſui nominis conuerſa eſt, quæ & Luſcinia dicitur, quam etiam nunc deflere dicunt cantu dulciſſimo iniuriam, quam paſſa eſt. Martial. *lib.* 14.

Flet Philomela nefas inceſti Tereos, & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur auis.

Animaduertendum hoc in loco eſt, contra ac multi fabulam tradiderunt, exiſtimaſſe Gorgiam Philomelam in hirundinem, Prognem ſororem ipſius in luſciniam conuerſam fuiſſe, quam etiam opinionem ſequutus eſt M. Varro, Luſciniola, inquit, luctuoſa canere exiſtimatur, atque eſſe ex Attica Progne, in luctu facta auis. Et Virg. *Ecl.* 6. quũ inquit,

Quas illi Philomela dapes.

Petrus Victorius *in* 3 *lib. Rhetor. Ariſtot.*

Philomuſus Φιλόμουσος, amator, ſiue amicus Muſarum. Martial *lib.* 7.

Nolito nimium tibi placere,
Delectas Philomuſe, non amaris.

‖ Philomyri, vnguentorum ſtudioſi. Stuck.

Philonium, Φιλώνιον, medicamentum anodynum, omnium eius generis celeberrimum, ſi quis eo commodè vtatur.‖

Philopoemenes, ſiue Philopœmen, Φιλοποίμην Suidæ Megalopolitanus, dux Achæorum præſtantiſſimus Lacedæmonios & Meſſenios multis cladibus afflixit. Plutarch. *in Philopæmene*, Liu. *lib* 35.

Philopolemus, eſt nomen Adoleſcentis *in Capt* Plauti.

Philoponus, φιλόπονος, amans laboris, induſtrius,

‖ Philoſophema, φιλοσόφημα aliquid circa quod ὁ φιλόσοφος verſatur: vt quæſtio, item ratiocinatio neceſſaria.

PHILOSOPHIA. Amor & ſtudium ſapientiæ. חכמה *chochmáh.* φιλοσοφία. GAL. *Philoſophie. amour de ſageſſe.* ITAL. *Amore di ſapientia.* GERM. Die geſtiſſene liebhabung der weiſsheit HISP. *Amor de la ſabiduria ò prudencia.* ANG. *Philoſophie, loue of wiſdome.* } Cic 2. *Offic.* Nec quicquam aliud eſt philoſophia, ſi interpretari velis, quàm ſtudium ſapientiæ. Idem 5 *de Orat.* Cognitio omnium optimarum rerum atque in iis exercitatio philoſophia nominatur. Idem 1. *de leg.* Ita fit vt mater omnium bonarum

bonarum rerum ſit ſapientia, à cuius amore Græco verbo φιλοσοφία nomen inuenit Philoſophia diuiditur in tres partes, in moralem, naturalem, & rationalem. Prima componit animum, ſecunda rerum naturam ſcrutatur, tertia bene diſſerendi rationem docet. Moralis Græcè ἠθικὴ dicitur, quæ ἀπὸ τῶν ἠθῶν philoſophiæ ſibi nomen vendicauit. Cic. 4. *Tuſc.* Eſt profectò medicina animi philoſophia. Seneca, Philoſophia animum format & fabricat, vitam diſponit, actiones regit, agenda & omittenda demonſtrat. Apuleius, Diſciplinam regalem appellat tam ad bene dicendum, quam ad bene viuendum repertam. Philoſophiæ phyſicæ. Gell. *c.* 18. *lib.* 1. Non conſtat id inter Philoſophias phyſicas. Idem *c.* 1. *lib.* 4. Non didici philoſophias. Idē *c.* 3. *lib.* 5. Is eum philoſophias docuit. ¶ Philoſophiæ nigræ & turpes. Seneca *Epiſt.* 49.

Phĭlŏſŏphĕs, i, amator ſapientiæ. { חכם *chacham.* φιλόσοφος. Gal. *Philoſophe, amateur de ſageſſe.* Ital. *Filoſofo, amator di ſapienza.* Germ. Ein liebhaber der weyßheit ſo ſich auff die beqibt. Hisp. *Filoſofo, amador de la prudencia, ò ſabiduria.* Ang. *A philoſopher, a louer wiſdome.* } quod nomen a Pythagora primùm dicitur eſſe profectum, qui Sophiſtæ appellationem tanquam arrogantiorem refugiens, philoſophum ſe nominari voluit: poſt quem deinceps omnes ſapientiæ profeſſores hoc nominis ſibi vendicarunt. Cic. 1. *de Orat.* Philoſophi denique ipſius qui de ſua vi ac ſapientia vnus omnia pene profitetur. eſt tamen quædam deſcriptio vt is qui ſtudeat omnium rerum diuinarum, atque humanarum vim naturam, cauſáſque noſſe, & omnem bene viuendi rationem tenere & perſequi, nomine hoc appelletur. Idem 3. *de nat. deor.* Autores rerum, non fabularum philoſophi. Idem 4. *Tuſc.* Magiſtri virtutis philoſophi. Philoſophorum genera, & familias deſcribit idem 3. *de Orat.* ¶ Philoſophi deſcriptio ex fronte & barba. Quintil.

Philoſophus, a, um Gell. *c.* 8 *lib.* 13. Homines philoſopha ſententia.

Philŏſŏphĭcŭs, a, um, quod ad philoſophum pertinet. { φιλοσοφικός. Gal. *Appartenant a philoſophe.* Ital. *Pertinente à filoſofo.* Germ. Das zu den liebhabern der weißheit gehört. Hisp. *Pertenecientes à filoſofo.* Angl. *Belonging to a philoſopher.* } Cic. 5. *Tuſc.* Ad Brutúmque noſtrum hos libros alteros quinque mittemus: à quo non modò impulſi ſumus ad philoſophicas ſcriptiones, verumetiam laceſſiti.

Phĭlŏſŏphăſter, φιλοσοφίσκος, Philoſophorum imitator, qui philoſophiam à limine ſalutauit.

Phĭlŏſŏphŏr, aris. { φιλοσοφῶ. Gal. *Eſtudier en philoſophie, philoſopher.* Ital. *Studiare in filoſofia, filoſofare.* Germ. Sich der weyßheit befleiſſen/ von ſachen der weyßheit vnd Philoſophey reden vnd diſputieren. Hisp. *Eſtudiar en filoſofia, philoſofar.* Angl. *To ſtudie and giue diligence in philoſophie.* } Sapientiæ ſtudeo, vel philoſophorum more diſputo, rectam vitæ benè inſtituendæ rationem, vel rerum naturas perſcrutor. Cic. *lib.* 1. *de nat. deor.* Et quum minimè videbamur, tum maximè philoſophabamur. Idem 2. *de Orat.* Ac ſic decreui philoſophari potiùs (vt Neoptolemus apud Ennium) paucis, nam omnino haud placet. Plaut. in *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 2. Certa amittimus, dum incerta petimus: atque hoc euenit, In labore, atque in dolore, vt mors obrepat interim. Sed ſatis eſt philoſophatum, nimis diu, & longum loquor. Id dicitur de ſeruo qui ſententias loquutus eſt. Idem *ibid. ſc.* 1. *a.* 2. Saluus ſum: iam philoſophatur. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. H. Pater viuítne. P. Id Orcum ſcire oportet. T. Philoſophatur quoque, non modò mendax eſt.

Phĭlŏſtŏrgĭă, φιλοστοργία. A Græcis dicitur indulgentia, amórque vehemens parentum in liberos. verùm voces huiuſmodi, quæ neque Latinis ſcriptoribus ſunt vſitatæ, neque noſtris literis ſcribi conſueuerunt, rectius in Græcum dictionarium reiicientur. Quare non immeritò pleraſque id genus (quæ huc non paucæ nullo iudicio erant inſertæ) abiecimus, & veluti nothas ex aliena familia ſegregauimus: idque eodem iure quo Latinas à Græco lexico eximeremus.

Phĭlŏſtrătŭs, φιλόστρατος. Lemnius philoſophus tempore Seueri principis Romæ claruit, cuius vxori fuit ab epiſtolis. Scripſit Vitas ſophiſtarum ad Seuerum, & de Vita Apollonii Tyanei libros octo, præterea Heroica. ¶ Philoſtratus, huius pater, Athenis docuit Neronis tempore: ſcripſit panægyricos plures, & declamationes oratoribus valde probatas, compluráque alia quæ à Suida commemorantur. ¶ Philoſtratus tertius, ſuperioris filius, docuit Athenis: ſcripſit Panathenaicum, Troiam, Paraphraſim Homerici clypei: Iconáſque quas huic multi acceptas referunt. Suid.

Phĭlŏthĕōrus, φιλοθέωρος, Speculationi deditus. Cic. *Trebatio lib* 9. Deinde quòd in Britannia non nimis te philotheorum præbuiſti, planè non reprehendo.

‖ Philotimia, φιλοτιμία amor honoris, &, per Synecd. ambitio.

Philotimus, amator honoris, φιλότιμος. ‖

Phĭlŏxĕnŭs, φιλόξενος, Hoſpitalis, quo nomine dictus eſt poëta quidam Lyricus, qui quum ſibi Dionyſius tragœdiam quandam caſtigandam commiſiſſet, ducta linea à capite ad calcem totum opus damnauit: quapropter in latomias coniectus eſt, indéque Tarentum aufugit: Dionyſióque ſe per literas reuocanti, nihil aliud quàm monoſyllabum ου reſcripſit, ſæpiùs repetitum. Autor Suidas. ¶ Fuit etiam hoc nomine paraſitus quidam, qui collum gruis ſibi optabat, quò diutius cibi, potúſque delectatione frueretur. De hoc Philoxeno tradit Plutarchus, & Athenæus eum ſolitum eſſe conuiuiis adhibitum, ſeu in patinas emungere, vt reliquis rei fœditate abhorrentibus, ſolus epulis frueretur. Idem etiam traditur de Gnathone quodam Siculo. ¶ Philoxenus, Eretrienſis pictor, Nicomachi diſcipulus, cuius tabula nullis poſtponenda Caſſandro regi picta, continuit Alexandri prælium cum Dario. Idem pinxit & Laſciuiam in qua tres Sileni commeſſabantur. Hic præceptoris celeritatem ſequutus, breuiores etiamnum quaſdam picturæ vias & compendiarias inuenit. Verba ſunt Plinii *lib.* 35. *c.* 10. ¶ Philoxenus Grammaticus Alexandrinus, Romæ ſcripſit de monoſyllabis verbis, de Helleniſmo, de linguarum dialectis, & alia. Suid.

Phĭltrŭm, i, { φίλτρον. Gal. *Poiſon pour faire aimer.* Ital. *Veneno che induce ad amare.* Germ. Ein bulenſüpple ein ſpeiß oder tranck ſo ein bul dem anderen zueſſen oder zutrincken gibt / in zu vnſinniger holdſchafft zubringen. Hisp. *Los bechiſos.* Angl. *A drink, or any ſuch thing which cauſeth loue.* } Pharmacum amorem concilians. (Cicer. Amatorium poculum appellat) hoc eſt, quicquid eo animo edendum bibendúmve datur alicui, vt inducatur ad alterius amorem: qualia nonnulla commemorantur à Plinio: quæ tamen pleraque omnia ingerendæ potius inſaniæ, quàm conciliando amori videntur conuenire. Ouid. eorum vſum vehementer diſſuadet, *lib.* 2. *de Arte*, Nec data profuerint pallentia philtra puellis: Philtra nocent animis, vímque furoris habent. ¶ Per tranſlationem philtrum accipimus pro corporis totius venuſtate, habitu, dignitate, morúmque comitate, oculis hominum ita grata, vt ſolo aſpectu inire gratiam ab omnibus quis facilè poſſit. Galli ſua lingua *Gratiam* appellant.

‖ Philtrodotes, φιλτροδότης, herba aſplenum: quaſi dans philtra. ad ſuperſtitiones & magiam eâ abutuntur. ‖

Phĭlyră, { φιλύρα. Gall. *Teil, ou tilleul.* Ital. *Tiglio.* Germ. Ein lindenbaum. Hisp. *La tela arbol.* Ang. *A thinne skinne betwene the bark and the tree a leaf or shed of paper.* } A Græcis dicitur arbor, quam Latini tiliam vocant. Plin. item *lib.* 16. *c.* 14. Philyram vocare videtur membranam tenuiſſimam inter corticem & lignum tiliæ arboris, ex qua coronarum lemniſci conficiebantur. Inter corticem, inquit, & lignum tenues tunicas multiplici membrana è quibus vincula tiliæ vocantur: tenuiſſimæ earum philyræ, coronarum lemniſcis celebres, antiquorumque honore. Ouid *lib.* 5. *Faſt.*

Ebrius incinctus Philyra conuiua capillis
Saltat.

¶ Accipiuntur etiam philyræ pro membranis papyri, vel aliarum arborum in quibus olim ſcribebatur. Martian. *de nupt. Philolog.* Libri in philyra cortice ſubnotati Plin. *lib.* 13. Præparantur ex eo chartæ diuiſæ acu in prætenues, ſed quàm latiſſimas philyras. Alia exemplaria habent *philuras*, quod in idem recidit. Multæ enim ſunt Græcæ dictiones, quæ apud Latinos indifferenter ſcribuntur per y, vel u. Solebant enim priſci Latini, qui peregrinas literas non admittebant, loco y, ſcribere u. ¶ Philyra, eſt etiam proprium nomen filiæ Oceani, ex qua Saturnus in equum conuerſus Chironem centaurum dicitur ſuſcepiſſe qui à matre Philyrides, & Philyreius dicitur. Scribitur autem hoc nomen & eius deriuata ſimplici l. Poëtæ tamen ſuo iure, vt primam ſyllabam extendant, geminant hanc conſonantem. Ouid. *lib.* 1. *de arte amandi.*

Phillyrides puerum cithara perfecit Achillem.

Phĭmōſis, φίμωσις, dicitur quum glans membri virilis ita tegitur præputio, vt nudari non poſſit. Dicta φίμωσις ἀπὸ τοῦ φιμοῦν, quod nexum in ſuperiore parte ſacci ſignificat, quum ſcilicet totius ſacculi oris ambitus funiculo colligatur. ¶ Eſt & phimoſis, vitium huic prorſus contrarium, quum præputium ſemel deductum, ſuum in locum reduci non poteſt: quod vitii genus etiam παραφίμωσις appellatur.

Phineus, φινεύς, Agenoris fuit filius, vt Hellanicus ait: vt Heſiodus, Phœnicis, & Caſſiopeæ, Agenoris nepos, frater Cilicis, Dorycli, & Atamini. Hic rex Arcadiæ, vel vt alii, Thraciæ, vel vt rurſus alii Paphlagoniæ vxorem duxit Cleopatram, quam quidam Stenobœam vocant, ex qua genuit Orythum, & Crambum, vt Sophocles: vt alii, Maryandinum & Thynum: vel vt rurſus alii, Palemonem & Phineas quibus mortua priore coniuge Cleopatra Harpalycen Calais & Zethæ ſororem, nouercam ſuperinduxit: quanuis Flaccus non Harpalycen, ſed Cleopatram Boreadum ſororem appellet: cui etiam Apollonii interpres aſſentitur, qui *lib.* 1. Phineum Cleopatram Boreæ & Orithiæ filiam vxorem duxiſſe tradit, ſecundam verò Idæam Dardani filiam nouercam ſuperinduxiſſe cuius inſtinctu filios ex Cleopatra ſuſceptos excæcauit. Quapropter & ipſe excæcatus eſt a diis, tum Harpyiæ contra eum miſſæ, quæ cibos & menſam eius turpiſſimè fœdarunt. Poſtea verò aduenientibus ad ea loca Argonautis, a Calai & Zethe fratribus alatis, rurſus ad Strophades inſulas fugatæ ſunt. vide *ſuprà Calais.* Poſtremò ab Hercule interfectus dicitur, quum is in ſolitudine liberos Phinei offendiſſet excæcatos, comperiſſetque eos calumniis nouercæ eiectos fuiſſe, &c. ¶ Phineus alius fuit, Cephei frater, qui quum promiſſam ſibi Andromedam filiam fratris à Perſeo, cui ex pacto poſtea nupſerat, repeteret, ab eodem Perſeo in marmor mutatus fuit viſa facie Meduſæ. Vide Ouidium *lib.* 5. *Metamorphoſ.* Fuit & alius Phineus Athenienſis in auem mutatus, vt idem refert *lib.* 7. *Metamorphoſ.* quem iuſtiſſimum vocant.

Phĭnēŭs, a, um, apud Senec. & Phineius, a, um, apud Virg. *lib.* 3. *Æneid.*

——— quas dira Celæno
Harpyiæque colunt aliæ. Phineia poſtquam
Clauſa domus, menſáſque metu liquere priores, &c.

Phiſon, φισών, teſte Ioſepho *lib.* 1. *c.* 2. Vna eſt ex partibus magni fluminis in omnem terram vndique profluentis, quo paradiſus irrigatur, qui deductus in Indiam pelago latè diffunditur. { Der fluß Ganges in India. } A Græcis nuncupatur Getha: alii Gangem interpretantur, alii Nilum.

Phla, Inſula eſt in Tritonide Africæ palude, de qua ſic Herodot. *lib.* 4. Aiunt Iaſonem poſteaquam ſub Pelio Argo exædificauit, impoſitis in ea cum aliis ſolennibus hoſtiis, tum verò tripode æreo, circuiſſe Peloponneſum, animo Delphos eundi: cúmque quum teneret curſum circa Maleam, abreptum a vento Aquilone, & abductum in Africam, & priuſquam tellurem cerneret, in aſpretis paludis Tritonidis aſtitiſſe, eique hæſitanti de egreſſu apparuiſſe Tritonem, ac iuſſiſſe ſibi dari tripodem, quòd diceret oſtenſurum ſe illi exitum, atque incolumem remiſſurum.

Phlanonites, φλανωνῖται Steph. Populi ſunt Illyrici, à quibus nomen ſinui eſt inditum, quem modò nautæ Quarnarium appellant, alii Carnarium propter naufragia, procelloſo fermè ſemper tranſitu. In receſſu eius Senia vrbe, cuius à tergo ſpecus ſunt, vnde vehementes nulla ferè non hora venti perflant, eaque res infamem eum ſinum reddidit. Dicta Phlanonites ab oppido Phlanone, vnde ſinus omnis hic Phlanoniticus, φλανωνικὸς Stephan. vocatur: qui à Pola colonia Iaderam vſque diffunditur.

Phlĕbŏtŏmĭă, { φλεβοτομία. Gal. *Saignée.* Ital. *Il cauamento di ſangue, ſalaſſo.* Germ. Aderlaſſung/öffnung der aderen. Hisp. *Sangria, cortadura de vena.* Ang. *The cutting of a vaine.* } Inciſio venæ quæ fit ad ſanguinem minuendum ſedandi feruoris gratia, φλέβας enim dicunt Græci quas nos venas, & τέμνειν incidere.

Phlĕbŏtŏmŏn. { φλεβοτόμον. Gall. *Lancette.* Ital. *Lancetta.* Germ. Ein laßeyſen oder fliten. Hisp. *Lanceta para ſangrar.* Ang. *A knife wherwith*

with a peine is cutt. } Scalpellum quo vena ſecatur.

Phlĕgĕthŏn, tis, φλεγέθων, fluuius inferorum flammis æſtuantibus rapidus: à φλέγω, ardeo Virg. 6. *Æneid.*

Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis
Tartareus Phlegethon, torquétque ſonantia ſaxa.

Hinc Phlegethonteus, a, um, penult. prod. Et Phlegethontis, idis, fœmin. gen. Ouid. 5. *Metam.*

——— *ſparſúmque caput phlegethontide lympha.*

PHLEGMA, tis. { φλέγμα. GALL. *Flegme, ou fleume* ITAL. *Flegma.* GERM. Die feuchtigkeit oder auch rotz in deß menschen leib. HISP. *Flema.* ANGL. *Fleume, ſneuill* } Humor eſt in corpore animalis frigidus & humidus, quem Latine pituitam vocamus. Hinc & Phlegmatici dicuntur, in quibus humor hic cæteris præponderat.

Phlĕgmŏnē, es, φλεγμονὴ, inflammatio alicuius partis proficiſcens ex intemperie primarum qualitatum cum affluxu materiæ calidæ & humidæ, hoc eſt, ſanguis.

Phlĕgōn, φλέγων, vnus ex equis Solis, ἀπὸ τοῦ φλέγειν, quod eſt ardere, dictus. Ouid. 2. *Metam.* Vide Æthon

Phlĕgŏntis, idis, φλεγοντὶς, gemmæ genus quod flamma quædam intus ardere videtur. Plin. *lib.* 37 *c.* 11.

Phlegrā vel Phlegre, es, φλέγρα, vrbs Macedoniæ, teſte Plinio *lib.* 4. *cap.* 10. & vallis circa hanc vrbem in qua Gigantes olim cum dijs conflixere.

Phlegræi, φλεγραῖοι, campi duo fuere, alter in Græcia, à Phlegra Theſſaliæ valle iuxta Pallentem, vbi Gigantes cum dijs cōflixiſſe traduntur. Alter in Campania propè Cumas, in quo Hercules cum his prælium commiſit. Strab. *lib.* 5. Fortunatus erat & campus nomine Phlegræus, in quo res a Gigantibus geſtas fabulæ diuulgant, nullam aliam ob cauſam (vt credi fas eſt) quam quòd terra ipſa ſuapte virtute præliorum conciliatrix eſſet. Theagenes verò & Eudoxus, qui ad hiſtoricam fidem pugnam hanc conantur reducere, Pallenen (inquiunt) quæ veteri nomine Phlegra vocabatur, homines tenuerunt, quibus immanitas & ſuperbia morum, Gigantum cognomen peperit. In hos ineunte prælium Hercule fulmina de cælo miſſa ſunt, donec ij fugere coacti ſunt, atque ingenti victoria ſuperati. Ex hac re rumor in vulgus ortus, Gigantes bellum dijs mouiſſe Silius *lib.* 12 Tradunt Herculea proſtratos mole Gigantes Tellurem iniectam quatere, & ſpiramine anhelo Torreri latè campos, quotieſque minantur Rumpere compagem impoſitam, & palleſcere cælum. Id autem ideo fictum eſt, quoniam ea regio tota ſulphure plurimo ſcatet. Hinc fit vt ventorum impulſu excitetur regio paſſim ignis, qui quum exitum è cauernis natura expetat, dum luctatur aſſiduè, terram tandem quatit & commouet, exurítque frequenter, vnde & nomen ſortitur. φλέγω enim Græcè exurere arderéque ſignificat.

Phlĕgræus, φλεγραῖος. Vnus ex Centauris, Ixionis & Nubis filius, apud Ouid. 12 *Metam.*

Phlĕgyās, φλεγύας, Martis filius, rex Lapitharum in Theſſalia pater Ixionis, & Coronidis nymphæ, quam quum ab Apolline vitiatam ſenſiſſet, confeſtim ira percitus, templum eius Delphis incendit. Quapropter Apollo iratus ipſum ſagittis interfectum ad inferos detruſit, vbi hac pœna afficitur, vt ſub ingenti ſaxo ruinam minitante ſedens ſemper, illud caſurum ſuſpicetur & timeat. ¶ Phlegyæ item populi ſunt inſulani Theſſaliæ, à Phlegya Ixionis patre cognominati. Hi cùm ſacrilegi eſſent, deóſque & homines ſpernerent, ab irato Neptuno immiſſo diluuio ſubmerſi ſunt, quorum apud inferos meminit Virg. *Æneid. lib.* 6.

——— *ſedet, æternúmque ſedebit*
Infelix Theſeus, Phlegyáſque miſerrimus omnes
Admonet, & magna teſtatur voce per vmbras,
Diſcite iuſtitiam moniti, & non temnere diuos.

Phlĕōs, *vel* φλέος, Dioſcoridi, herba eſt caulem habens aculeatum, & folium hiſpidum, quam nonnulli ſtœben appellant. Autor Plinius *lib.* 20. *cap.* 15. Hermol. in *Dioſc. lib.* 4. *cap.* 14. indicat Phleon dictam ἀπὸ τοῦ φλέω, quod eſt fœcundum eſſe, quòd in Orchomenio lacu copioſiſſimè proueniat.

Phlius, untis, φλιοῦς, vrbs in medio Sicyonij, Argiuíque agri, vbi religioſiſſimè colebatur Hebe. Autor Strab. *lib.* 8. Oppidi huius incolæ Phliuntij, Phliuſij, & Phliaſij dicuntur: regióque circumiecta, Phliaſia, antea Erethyræa dicta, teſte eodem Strab. *loco iam citato.*

‖ Phlogoſis φλόγωσις, ardor, à φλογόω inflammo.

Phlomos, φλόμος, verbaſcum, herba, qua pro ellychniis vtuntur: lucernaria. ‖

Phlōx, phlogos, φλὸξ, floris genus, ſolo placens colore, odoris prorſus expers ita dictum, vt ſuſpicor à colore flammæ quam Græci φλόγα appellant. Plin. *lib.* 21. *c.* 10. Colore tantummodo placet Iouis flos, odor abeſt, ſicut & ille qui Græcè φλὸξ vocatur.

Phlyctænæ. { φλυκταίναι. GAL. *Bouteux.* ITAL. *Bozzoli.* GERM. Bulgen oder porpelen in denen waſſer oder eiter wachſt. HISP. *Poſtillas.* ANGL. *VVillд ſeer or bliſters.* } Puſtulæ ſunt maiores, pallidæ, liuidæ, aut nigræ, aut alterius coloris à naturali recedentis, humorem in ſe continentes, quæ vbi rumpuntur, infrà caro quædam exulcerata apparet. Gignuntur autem vel ex igni, vel ex frigore, vel ex medicamentis vt tradit Celſ. *lib.* 5. *c.* 28. dictæ Phlyctænæ, ἀπὸ τοῦ φλύζειν, quod eſt bullire, ſiue bullas facere.

‖ Phoba, φόβη, coma propriè leonis, iuba à φοβέω, terreo. deinde eſt panicula, iubatus culmus. ‖

Phobetor, is, φοβήτωρ, filius Somni, apud Ouid. 11. *Metam.*

——— *at alter*
Fit fera, fit volucris, fit longo corpore ſerpens:
Hunc Icelon ſuperi, mortale Phobetora vulgus
Nominat.

Dictus eſt Phobetor à Græcis φοβεῖν, id eſt, perterrefacere: Icelos autem, quia omnium animantium formam inducere poſſit, eſt enim ἴκελος ſimilis

Phōcă, æ, φώκη, Bellua marina, corio & pilis tecta, per ſomnum mugiens. Vnde & vitulus marinus appellatur. Coit canum more, paritque in terra terreſtrium animalium ritu. Virg. *lib.* 4. *Georg.*

——— *& turpes paſcit ſub gurgite phocas.*

Plin. *lib.* 9. *cap.* 7. Et vituli marini, quos vocant phocas, ſpirant, & dormiunt in terra.

Phōcæ, Phocarum, Inſulæ ſunt Cretæ adiacentes, vt ait Plin. *lib.* 4. *c.* 13.

Phōcæa, φώκαια, vrbs Ioniæ, Athenienſium colonia, teſte Strabone *lib.* 14. vnde profecti ſunt, qui Maſſiliam apud Gallos non procul a Rhodano condidere. Dicta Phocæa, quod vituli marini magno numero apparuiſſent vrbem condentibus. ¶ Eſt etiam Caria Phocæa, monti Mycalæ appoſita: ab hac Phocæenſes, φωκαιεῖς. vt à Græcorum Phocide, Phocenſes, φωκεῖς. ¶ Ab vtraque Phocaicus, ca, cum, vt Murex Phocaicus, Littus Phocaicum.

Phōcæi, φωκαιεῖς, Ioniæ populi, qui aſſiduis Perſarum bellis exagitati communi conſenſu patriam reliquerunt, diriſque execrationibus ſe deuouerunt, ſi quando eòdem redire conarentur. Varia deinde fortuna vſi, tandem in Galliam delati ſunt, vbi Maſſiliam condiderunt. Horat.

Nulla ſit hac potior ſententia Phocæorum
Velut profugit, execrata ciuitas.

Vide Eraſm. *in Prouerbio,* Phocenſium execratio.

‖ Phocæna, φώκαινα, balæna, turſio, vt vertit Gaza. piſcis inter cetaceos. à φώκη. ‖

Phocæus, id eſt, Pylades. Ouid *Eleg.* 4. *lib.* 1. *Triſt. & Eleg.* 4. *lib.* 4. *ibidem.*

Phōcās, φωκᾶς, Romani Imperatoris, item celebris Grammatici nomen.

Phōcaſiă, æ, φωκασία inſula in mari Ægæo ex aduerſo Atticæ, cuius meminit Plin. *lib.* 4 *cap.* 12.

Phōchæ, φῶχαι, vrbs Bœotiæ, ad ſinum Oftreum: cuius meminit Ptol. *lib* 3. *cap.* 15.

Phōcyllĭdēs, φωκυλίδης, Mileſius philoſophus æqualis Theognidis. Natus eſt quinquageſima nona Olympiade. Scripſit Heroicum carmen & Elegias, item Parænericum carmen, ex libris Sibyllinis, vt volunt decerptum. Vide Suidam.

Phōcĭōn, φωκίων, ciuis Athenienſis tanta vitæ integritate, vt quum magnas ſibi opes ex magiſtratibus, qui plurimi ei deferebantur, poſſet comparare, pauperrimus tamen permanſerit: vnde & τοῦ χρηστοῦ, hoc eſt, probi, ſiue frugi cognomen inuenit. Hic neque ridere, neque lacrymare ab vllo vnquam eſt viſus: & in concione quum quis dixiſſet, Cogitabundus videris ô Phocion. Rectè, inquit, coniectas, Cogito enim qua ratione aliquid de his detrahere poſſim, aut omittere quæ apud Athenienſem populum dicere decreui. Huic quum legati Philippi Macedonum regis ingentia munera offerrent, hortarentúrque vt ea acciperet, admonerentque ſimul, quamuis ipſe facile his careret liberis tamen eius eſſe neceſſaria, quibus difficile foret in ſumma paupertate ad paternam gloriam peruenire: Si mei, inquit, ſimiles erunt, idem hic agellus alet illos qui me ad hanc dignitatem perduxit: ſi diſſimiles, nolo meis impenſis illorum ali augerique luxuriam.

Phōcis, idis, φωκὶς exigua Græciæ regio, ſinui Criſſæo adiacens, Delphico oraculo, & Helicone Parnaſſóque montibus inclyta.

Phōcĕnſēs, huius incolæ dicuntur φωκεῖς, a quibus nonnulli putant profectos eſſe Maſſiliæ conditores, non (vt alij exiſtimant) a Phocenſibus Ioniæ populis. Cui etiam ſententiæ non obſcure ſubſcribit Plin. *lib.* 3. *c.* 4 vbi Maſſiliam Græcorum Phocenſium coloniam appellat ad diſcrimen (vt videtur) Aſiaticorum. Idem oſtendit & Lucan. *lib.* 5. Maſſiliæque ſuæ donatur libera Phocis.

Phōcŭs, ci, φῶκος, filius Æaci, cuius meminit Ouid. *lib.* 7. *Metam.*

Phōcūſă, Plin *lib.* 4. *c.* 12 Inſula vna ex Sporadibus.

Phœbās, adis, φοιβὰς, Phœbi ſacerdos: ita dicta, teſte Seruio, quòd Phœbi numinis concepto afflatu fureret, & agitaretur in Bacchantis imaginem. Sidonius, Nec ſic intortum violatæ Phœbados vltrix In Danaos fulmen iecit. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Téque Mycenæo Phœbas amata duci. (i. Caſſandra.)

‖ Phœbe, φοίβη, ſplendida come, tanquam ſubaudiatur κόμη φοῖβος eſt ſplendidus, purus. ‖

Phœbē, φοίβη Phœbi ſoror, hoc eſt, Diana, ſiue Luna. Virg. 1. *Georg.*

——— *vento ſemper rubet aurea Phœbe.*

Ouid. 2 *Metam.*

Quanto ſplendidior quàm cætera ſidera fulget
Lucifer, & quanto quàm Lucifer aurea Phœbe:
Tanto virginibus præſtantior omnibus Herſe Ibat.

Iaculatrix Phœbe, idem *Epiſt.* 19. Innupta Phœbe, idem 1. *Metam.* Nemoralis Phœbe Stat. 1. *Sylu.*

Phœbūs, φοῖβος. Apollo, Iouis & Latonæ filius, eodem partu cum Diana editus (quæ & ipſa Phœbe vocitata eſt) diuinationis & ſapientiæ Deus à Poëtis exiſtimatus, & medicinæ repertor. Dictus Phœbus quaſi φῶς τοῦ βίου, id eſt, lux vitæ. Virg. 3. *Eclog.*

Et me Phœbus amat, Phœbo ſua ſemper apud me
Munera ſunt, &c.
Siue ſuper terras Phœbus, ſeu curreret infrà,

Tibull. *lib.* 4. Item, Vicinus Phœbo tenet arua, &c. *Ibid.*

Ipſe mihi non ſi præſcribat carmina Phœbus.

Idem *ibid.*

At media eſt Phœbi ſemper ſubiecta calori, *ibid.*

Phœbēŭs, a, um, φοίβειος. Virg. 3 *Æneid.*

Argolici clypei, aut Phœbeæ lampadis inſtar.

Phœmon lacus eſt Arcadiæ, de quo Ouid. 15. *Metam.*

Eſt lacus Arcadiæ, Phœmon dixere priores,
Ambiguis ſuſpectus aquis, quas nocte timeto:
Nocte nocent potæ, ſine noxa luce bibuntur.

‖ Phœnice, cynoſura, vrſa minor, quæ, vt ait Manil. *lib.* 1.

——— *iudice vincit*
Maiorem Tyro. Pœnis hæc certior auctor
Non apparentem pelago quærentibus orbem. ‖

Phœnīcēs, φοίνικες, populi Syriæ, Iudæis contermini, quorum præcipuæ vrbes fuerunt Tyrus & Sidon. Horum regio Phœnice, φοινίκη, ſiue Phœnica appellatur, à Phœnice Neptuni & Libyes filio, vt Stephano placet. Cui opinioni etiam accedit Silius *lib.* 1.

Et qui longa dedit terris cognomina Phœnix.

Phœnices ingenij acumine plurimum valuerunt: quippe qui & literarum & nauigandi artis primi inuentores extitiſſe putantur. Rurſus ex Dionyſio,

Phœniceam

Phœnicum regio eſt, hi rubro gurgite quondam
Mutauere domum, primique per æquora vectis
Luſtrauere ſalum, primi docuere carinis
Ferre canis orbis commercia: ſidere primi
Seruauere poli.

Lucanus item *lib.* 3.

Phœnices primi (famæ ſi creditur) auſi
Manſuram rudibus vocem ſignare figuris.

Phœniſſa, æ, φοίνισσα. Mulier ex Phœnice Syriæ regione: cuius maſculinum eſt Phœnix. Virg. 1. *Æneid.*

Hinc Phœniſſa tenet Dido, blandiſque moratur Vocibus.

Phœnīcĕus, a, um, φοινίκεος, genus coloris, qui alio nomine ſpadix appellatur, qualis in palmæ fructu apparet ſole non admodum incocto. Græci enim φοίνικας, dactylos appellant. Gellius *cap.* 26 *lib.* 2. a ſpadice ſeparat. Quidam voluerunt Phœnicem colorem eundem eſſe cum purpureo, a Phœnicibus populis dictum exiſtimantes, apud quos præſtantiſſima olim purpura tingebatur. Quorum opinioni quominus aſſentiar, facit Plinij autoritas, manifeſtè Phœniceum colorem purpureo diſtinguentis, *lib.* 21. *c.* 23. Aut enim, inquit, Phœniceum habet florem, aut purpureum, aut lacteum.

Phœnice, Phœnicēā, φοινίκη. Dioſc. herba eſt quam Latini hordeum marinum appellant teſte Plin. *lib.* 21. *c. vlt.* Quidam hodie ſterilem auenam vocitant.

Phœnicius, a, um, idem quòd phœniceus, a, um. Plaut. *Pſeud ſc.* 2. *a.* 1. Cras Phœnicium phœnicio corio inuiſes pergulam.

Phœnicium, nomen meretricis, *in Pſeud.* Plauti.

Phœnicŏbălănus, φοινικοβάλανος. Palmæ Ægyptiæ fructus, præ maturitate nigreſcens, veſcentéſque inebrians. Qui verò adhuc viridis ante maturitatem decerpitur, adipſos appellatur. Plin. *lib.* 12. *c.* 22. Myrobalano ſimilem in vnguentis, proximumque vſum habet palma in Ægypto, quæ vocatur adipſos, viridis, odore mali cotonei, nullo intus ligno. Colligitur autem paulò ante quàm incipiunt matureſcere. Quod relinquitur, phœnicobalanus vocatur, & nigreſcit, veſcentéſque inebriat.

Phœnicurus, φοινίκουρος, auis a caudæ rubedine ita dicta, quæ hyberno tempore Erithacus appellatur. Autor Plin. *lib.* 10. *c.* 29.

Phœnicŏptĕrŭs, ri, φοινικόπτερος, auis à pennarum rubedine dicta. Græci enim rubrum φοίνικεον appellant, & alam πτερόν. Iuuenal. *Satyr.* 11.

Et Scythicæ volucres, & Phœnicopterus ingens.

Auis huius lingua in præcipuis epularum delicijs erat olim apud Romanos. Plin. *lib.* 10. *c.* 48. Phœnicopteri linguam præcipui ſaporis eſſe Apicius docuit, nepotum omnium altiſſimus gurges. Martial. *lib.* 13.

Dat mihi penna rubens nomen: ſed lingua guloſis
Noſtra ſapit, quid ſi garrula lingua foret?

Phœnicūſā, φοινικοῦσσα, vna ex Vulcaniis inſulis, apud Plin. *lib.* 3 *c* 9.

‖ Phœnigmus, φοινιγμός, quaſi dicas rubricatio. eſt medicamentum quo in corpore excitantur rubræ papulæ.

Phœnion, φοίνιον, herba anemone ‖

Phoenix, icis. { φοῖνιξ. Gal. *Phenix.* Ital. *Fenice.* Germ. Phönix Hisp. *Feniz, aue vnica en el mũdo.* Ang. *Phenix* } Auis eſſe dicitur in Oriente, a phœniceo pennarum colore dicta, toto orbe celeberrima, in Arabia naſcens, Aquilæ magnitudine, quæ annis ſexcentis & ſexaginta viuere dicitur. Plin. *lib* 10. *c.* 2. Æthiopes atque Indi diſcolores maximè, & inenarrabiles ferunt aues, & ante omnes nobilem Arabia phœnicem, haud ſcio an fabuloſè, vnum in toto orbe, nec magnopere viſum. Aquilæ narratur magnitudine, aurei fulgore circa colla, cætera purpureus, cæruleam roſeis caudam pennis diſtinguentibus, criſtis faciem, caputque plumeo apice honeſtante. Primus atque diligentiſſimus togatorum de eo prodidit Manilius, Senator ille maximus, nobilis doctrinis doctore nullo. neminem extitiſſe qui viderit veſcentem: ſacrum in Arabia Soli eſſe: viuere annos DC. LX. ſeneſcentem caſia thuriſque ſurculis conſtruere nidum, replere odoribus, & ſuper emori. Ex oſſibus deinde & medullis eius naſci primo ceu vermiculum, inde fieri pullum, principióque iuſta funeri prioris reddere, & totum deferre nidum prope Panchaiam in Solis vrbem, & in ara ibi deponere. ¶ In hac ſignificatione quidam volunt Phœnix eſſe dubij generis: melius tamen dixeris eſſe maſcul. Nam fœminino genere rariſſime legitur, idque nonniſi figuratè, reſpiciendo ad genus ſuperioris auis. ¶ Eſt item *Phœnix* Theſſaliæ, fluuius in Aſopum influens: cuius meminerunt Plin. *lib.* 4. *c.* 8. & Strab. *lib.* 9. ¶ Phœnix præterea gentile nomen eſt, eum ſignificans qui è Phœnice maritima Syriæ regione ortum traxit: de quo vide paulo ante in dictione *Phœnices.* ¶ Arbor item illa nobilis quam Latini palmam appellant, Græco nomine Phœnix dicitur. ‖ ¶ Phœnix inſtrumentum muſicum à Phœnicibus inuentum ‖ ¶ Phœnix item nomen proprium præceptoris Achillis, qui quum matris hortatu cum patris concubina rem habuiſſet, Diris impetitus à patre relicta Hellade, in Theſſaliam ſeſe contulit ad Peleum regem, qui illi Dolopum procurationem commiſit, filiúmque Achillem in diſciplinam tradidit: quem etiam ad bellum Troianum comitatus eſt, vt ipſe narrat apud Homer. *lib.* 1. *Iliad.*

Phŏlĕgāndrŏs, φολέγανδρος, inſula eſt vna Sporadum, quam Aratus propter aſperitatem, ferream vocat. Steph. nomen accepiſſe tradit à Pholegandro Minois filio.

‖ Phollis, φόλλις, obolus. Vide *Follis.* ‖

Phŏlŏē, φολόη, mons Arcadiæ ſyluoſus, oppidum habens eiuſdem nominis: teſte Plin. *lib.* 4. *c.* 6. Lucan. *lib.* 7.

Scilicet ipſe petet Pholoen, petet ignibus OEtam.

Phŏlŭs, φόλος, fuit vnus ex Centauris, Ixionis ex Nube filius. Hic Herculem ſuſcepit hoſpitio, quum ad expugnandos Centauros pergeret: & tandem in nuptiis Pirithoi, orto prælio inter Lapithas & Centauros occubuit. Lucan.

Hoſpes & Alcidæ magni, Phole.

Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Bacchus & ad culpam cauſas dedit, ille furentes
Centauros letho domuit, Rhœtúmque Pholúmque.

Phōnaſcŭs, φωνασκός. Dictio eſt Græca, qua ſignificatur vocis, pronuntiationiſque magiſter, & moderator. Quintil. *lib.* 11. Sed cura non eadem

oratoribus quæ phonaſcis. Suet. *de Auguſto.* Pronunciabat dulci, & proprio quodam oris ſono, dabátque aſſidue phonaſco operam. Is enim vocem intorquere, remittere, lenire, exaſperare docebat. quod artis genus Græci etiam φωνασκίαν appellarunt Idem *in Neron. c.* 25.

Phōnŏs, φόνος, herba eadem quæ atractylis: ita dicta ab eo quòd ſanguineum fundat ſuccum. Autor Plin. *lib.* 21. *c.* 16.

Phorbas, antis, φόρβας Triopæ filius, pater Ilionei Troiani, vnus ex comitibus Æneæ: qui quum in bello Troiano aduerſante etiam Priamo ſæpiùs in prælium deſcendiſſet, & multa egregia facinora edidiſſet tandem a Menelao obtruncatus eſt. Huius imagine aſſumpta Somnus Deus Palinurum decepit, vt placet Virg. *ad finem* 5. *Æneid.* —puppique (inquit) Deus conſedit in alta Phorbanti ſimilis. Seruius. ¶ Alius fuit Phorbas Argiuorum rex. ¶ Alius item paſtor Polybij Corinthiorum regis Phorbas amatus ab Appolline. Plaut. *in Num.*

Phōrcus, i, vel Græco more Phorcys, aut etiam Phorcyn, ynos, Φόρκυς, Φόρκυν, filius Neptuni & Thoosæ nymphæ, rex Corſicæ & Sardiniæ inſularum: quem ab Atlante nauali prælio victum, vndáque obrutum, poſtea ſocij ſuperſtites in marinum Deum conuerſum dixere, eique diuinos honores exhibuere. Virg. 5. *Æneid.*

Tritoníſque citi, Phorcique exercitus omnis, &c.

Hic pater fuit Meduſæ, quæ ob id nomine patronymico Phorcynis dicitur, Ouid. 5. *Metam.* in partem Phorcynida tranſtulit illam. Hinc etiam deducitur aliud patronimicum fœm. Phorcys, ydos. Propert. *lib.* 3. Sectaque Perſea Phorcydos ora manu.

Phōrmĭo, Φορμίων, Crotoniata, dux rei militaris peritiſſimus, qui Lacedæmonios duobus naualibus prælijs ſuperauit. Huius meminit Theopomp. *in Philippicis.* ¶ Phormio item dux Athenienſium in bello Peloponneſiaco, qui Peloponneſios duobus maximis prælijs afflixit. Autor Thucid. *lib.* 2. ¶ Phormio, Peripateticæ ſectæ philoſophus, quum apud Annibalem iam Carthagine expulſum, & in Aſia exulantem, aliquot horas de officio Imperatoris, deque omni re militari copioſiſſime diſſeruiſſet, interrogatus Annibal quidnam de eo ſentiret, reſpondit, Multos ſe deliros ſenes vidiſſe: ſed qui magis, quàm Phormio deliraret, vidiſſe neminem. Neque mehercule iniuria: quid enim aut arrogantius, aut loquacius fieri poterat, quàm Annibali, qui tot annos de imperio cum populo Romano omnium gentium victore certaſſet, Græcum hominem, qui nunquam hoſtem, nunquam caſtra vidiſſet, nullam denique minimã partem publici muneris attigiſſet, præcepta de re militari dare? De hoc vide Cic. *de Orat.* ¶ Phormiones, φορμίωνες, tegetes item ex iuncis, & ſtraminibus contextæ: apud Vlpian. *l.* 12. §. 12. *D. de inſtruct. vel inſtrum.* Vbi tamen Formiones legitur peruulgato errore.

‖ Phormus, φορμός, ſporta corbis quia in ea aliquid φέρεται, fertur. ¶ Eſt itẽ Phormus, Syracuſanus comicus Epicharmi contemporaneus Geloni tyranno familiaris, & filiorum ipſius altor. Docuit fabulas ſeptem quas commemorat Athenæus.

Phŏrōnĕus, φορωνεύς, per tres ſyllabas, filius fuit Inachi fluuij & Argiuorum rex, qui initio diſperſos populos in vrbem coegit, quam appellauit Argos Phoronicon.

Phŏrōnis, idis, patronimicum fœmininum, quod Poëtæ vſurpant pro Iſide Inachi filia, & Phoronei ſorore. Ouid. 1. *Metam.* Nec ſuperũm rector mala tanta Phoronidos vltra Ferre poteſt.

Phŏrōnĕŭs, a, um, per quatuor ſyllabas. Stat. 2. *Silu.*

Iſi Phoroneus quondam ſtabulata ſub antris.

Phōſphorŭs, i, φωσφόρος. Stella matutina, quam Latini verbum ex verbo reddentes, Luciferum adiectiuè appellant. Mart. *lib.* 8.

Phoſphore redde diem, quid gaudia noſtra moraris?

{ Der morgenſtern. } Sed ſubſtantiuè per ſynecdochen eſt ſtella Veneris quæ lucem, id eſt, diem reducit.

Phragmōn, φράγμων, inſignis ſtatuarij nomen, qui Olympiade LXXII. floruit, teſte Plin. *lib.* 4. *c.* 8.

Phraortes, φραόρτης, Rex Indorum, ad quem Apollonius Tyaneus peruenit, quem quum de victus ratione interrogaret reſpondit, Tantum vini bibo, quantum Soli ſacrifico. quæ a item venando acquiro, palluntur alij, mihi ſat fuerit ipſa exercitatio. Cibus mihi olera & palmarum fructus, multa mihi quoque ex arboribus naſcentia, quas manus hæ plantauerunt Philoſtratus *in vita* *Apollonij.*

Phrăſis, φράσις, eloquentiæ corpus, inquit Quintil. *lib* 10. *c* 1. & dicendi modus. Dicta ἀπὸ τοῦ φράζειν, quod eſt fari, & diſſerere. Macer (inquit idẽ Quintilian.) & Lucretius legendi quidem, ſed non vt faciant phraſin.

Phratria, φρατρία contubernium, φράτωρ contubernalis.

Phrenes. φρένες a Græcis vocantur, a Latinis præcordia hoc eſt, ſeptum tranſuerſum, quod & diaphragma ab illis appellatur. ſiue quod mentem (quam etiam τὰς φρένας nomine illi intelligunt) in ijs partibus reſidere nonnulli ex veteribus exiſtimarint, ſiue quod diaphragmate inflammato neceſſe ſit, & mentem impediri, ſubſequente nimirum eo morbi genere, quem paraphrenitidem appellant medici.

Phreneſis, idem quod phrenitis Sonat quidem *phreneſis*, tanquam ſit à φρενεῖν, mente laborare. Sed neque hoc verbum Græcis eſt, neque illud verbale. Fecerunt tamen Latinè ſiue à φρὴν mens, ſiue à φρενῖτις, mutato ι in e, & τ in ſ.

Phrĕnītis, idis. { φρενῖτις. Gall. *Phreneſie.* Ital. & Hisp. *Freneſia.* Germ. Das hirnwüten/ auß welchem die Taubſucht vnnd wanwitzigkeit erfolget. Angl. *The frenſie.* } Morbus lædens mentem, & ad inſaniam furorémque perducens: vnde & nomen accepit. Nam mentem Græci φρένας appellant. Fit autem ex inflammatione membranularum quas meningas vocant, idque vel à pallida bile, eáque lenior eſt, vel a flaua, eáque eſt vehementior vel ab eadem valde aduſta, quæ eſt omnium teterrima, vt docet Galen. *lib.* 3. *de locis affectis.* ¶ Phreneſis alio nomine appellatur, pen. prod. Iuuen. *Satyr.* 14. Quum furor haud dubius, quum ſit manifeſta phreneſis. Martial. *lib.* 4. Declamas in febre Mathon hanc eſſe Phreneſim Si neſcis, non es ſanus, amice Mathon. Serenus mediam huius dictionis ſyllabam corripuit, quem in hoc non imitabimur ¶ Phreneticus appellatur qui hunc morbum patitur. Plin. *lib.* 20. *c.* 2. Sed & phreneticis auxiliatur cum lacte mulieris.

Phrixa, φρίξα, vrbs Peloponneſi triginta non amplius ſtadiis ab Olympia diſtans, alio nomine Phæſtus appellata.

Phrixæus, a, um, gentile, φριξαῖος Steph.

Phronēſis, prudentia, à φρονέω ſapio, mente valeo. eſt enim φρὴν mens. { φρόνησις. Gal. *Prudence.* Ital. *Prudenza.* Germ. Fürſichtigkeit. Hisp. *Prudencia.* Angl. *VViſdome* } Cicer. *lib* 1 *Offic.* Princépſque omnium virtutum eſt illa ſapientia, quam Græci ſophiam vocant. Prudentiam enim quam Græci φρόνησιν dicunt, aliam quandam intelligimus, quæ eſt rerum expetendarum, fugiendarúmque ſcientia.

Phronēſium, Φρονήσιον, meretriculæ nomen eſt apud Plaut. Latinè prudentulam ſonat.

Phrurarchus, φρούραρχος, vel φρουράρχης, qui præſidiariæ cohorti præeſt, caſtelli præfectus.

Phrygia. Φρυγία. minoris Aſiæ regio, Cariæ, Lydiæ, Myſiæ, & Bithyniæ finitima, quarum omnium fines ita coeunt, vt non facilè poſſint diſtingui, teſte Strab. *lib* 12. Dicta eſt autem Phrygia (vt idem Strab. non vno in loco indicat) a Phrygibus populis, è Thracia oriundis, qui antea Phryges dicebantur. Quidam duplicem faciunt Phrygiam, maiorem, in Galatiam vergentem: & minorem, Epicteton cognominatam. In hac eſt Ida mons, & Tmolus, & Pactolus fluuius. ¶ Ex Phrygia orta eſt Sibylla cognomento Phrygia: cuius nomine circunfertur illud de ſupremo judicio vaticinium:

Tuba de cœlo vocem luctuoſam emittet.
Tartareum chaos oſtendet. dehiſcens terra.
Venient ad tribunal Dei reges omnes.
Deus ipſe iudicabit ſimul pios & impios.
Tunc demum impios in ignem & tenebras mittet.
Qui autem pietatem tenent, iterum viuent.

Phryx, Φρύξ, qui eſt ex Phrygia. Cic. *pro Flac.* Aſia veſtra conſtat, opinor, Phrygia, Myſia, Caria, Lydia. Vtrùm igitur noſtrum eſt, an veſtrum hoc prouerbium, Phrygem plagis fieri meliorem? Ouid. 13. *Metam.*

Quœque cruore ſæpè Phrygum maduit.

¶ Serò ſapiunt Phryges, prouerbium in eos dici ſolitum, quos ſtultè factorum ſerò pœnitet. Vide Eraſmi adagia. Fœmininum eius eſt Phrygia, Φρυγία Steph. Virg. 9. *Æneid.*

O vera Phrygia, neque enim Phryges.

Phrygiōnes. { Ang. *VVeauers of cloth of baudkin* } Qui acu pingunt, vel qui veſtes auro intexunt. Phryges enim primi inuenerunt talem texturam φρυγίωνες. Plin *lib.* 4. *c.* 48. Pictas veſtes iam apud Homerum fuiſſe video, vnde natæ triumphales. Acu facere Idei Phryges inuenerunt ideóque Phrygiones appellati ſunt. Plaut *Aul ſc.* 5. *a* 3. Stat fullo, Phrygio, aurifex. Idem *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Pallam ad Phrygionem deferas vt reconcinnetur. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Pallam ad Phrygionem ferto, confecto prandio. *Ibid ſc. Poten. & ſc.* 1. *a.* 4. Ad Phrygionem redi, & pallam refer. *Ibid. ſc.* 2. *a* 4. Vide Seruium in 3. *Æneid.*

Phrygiūs, a, um, adiect. Φρύγιος, quicquid è Phrygia eſt. Cic. *pro Roſc. Amer.* Quis ibi non eſt vulneratus ferro Phrygio? ¶ Phrygius lapis, λίθος φρύγιος, Gleba eſt pumicoſa. teſte Plin *lib* 36. *c.* 19. tingendis veſtibus vtilis. Phrygius lapis (inquit) gentis nomen habet. Eſt autem gleba pumicoſa. Vritur antè vino perfuſus, flatúrque follibus donec rufeſcat: ac rurſus dulci vino reſtinguitur: & hoc trinis vicibus, tingendis veſtibus tantùm vtilis. Phrygia veſtis picta acu cuius artifices phrygiones appellantur. Huius veſtis meminit Virg. *lib.* 9.

Vobis picta croco, & fulgenti murice veſtis.

Item eadem,

O verè Phrygia, neque enim Phryges.

Nonius, Phrygiæ veſtes barbaricæ dictæ. Vide *Barbaricus.* Ouid. 13. *Metam.*

Nec comes hic Phrygias vnquam veniſſet ad arces.

Idem *ibidem*,

Raptus Phrygia ſignum penetrale Mineruæ.

Phrygiānus a, um, quod Phrygionum opera confectum eſt, vt phrygianæ veſtes, hoc eſt, acu pictæ. Plin. *lib.* 8. *c.* 48. Togas rafas, phrygianaſque, D Augusti nouiſſimis temporibus cœpiſſe, ſcribit Feneſtella.

‖ Phrygenda, luſus genus, in quo fabis toſtis, ſeu frixis vtebantur. Heſych. ‖

Phrynē, Φρύνη, nobilis Athenis meretrix fuit: quæ quum impietatis accuſaretur, & ſummopere iam periclitaretur, diducta manu tunica nudatóque iudicibus candidiſſimo pectore, omni periculo eſt liberata Autor Ariſtot. *Rhet. lib.* 1. Quint. *lib.* 2. *c.* 15.

Phrynichūs, Φρύνιχος, Athenienſis tragicus, Theſpidis diſcipulus, qui primus perſonam fœminæ protulit in ſcenam, & tetrametrum reperit. Filium habuit Polyphradmonem poëtam, & ipſum tragicum. Docuit tragœdias nouem. ¶ Alter item Athenienſis comicus inter ſcriptores antiquæ comœdiæ, qui docuit fabulam vnam. ¶ Tertius eiuſdem nominis Bithynicus ſophiſta, qui ſcripſit de Atticis dictionibus. Autor Suid.

Phryniōn, Φρύνιον. Herba quæ eadem dicitur paronychia, ita dicta quòd τοῖς φρύνοις, hoc eſt, rubetis aduerſetur. Autor Plin. *lib.* 25. *c.* 10.

Phrynis, Φρύνις, Citharœdus nobilis fuit, patria Mitylenæus, diſcipulus Ariſtoclidis, qui genus ſuum ad Terpandrum referebat. Hic primus Athenis viſus eſt citharœdus, Callia ſummum magiſtratum gerente. Vide plura de hoc apud Suid.

Phrynōs, Φρῦνος. A Græcis ranæ genus appellatur omnium maximum, in vepribus tantùm viuens vnde & rubetam Latini appellant Plin *lib.* 32. *c.* 5. Sunt quæ in vepribus tantum viuunt, ob id rubetarum nomine, (vt diximus) quas Græci phrynos vocant, grandiſſimæ cunctarum, geminis velut cornibus, plenæ veneficiorum.

Phryxūs. Φρίξος, Athamantis ex Nephele filius, qui quum nouercales inſidias ferre non poſſet, vnà cum Helle ſorore profugit, acceptóque à patre ariete cui vellus erat aureum, eóque conſcenſo, quum in Aſiam traiicere vellent, Helle puellari timore exterrita, decidit in mare, quod ex eius nomine Helleſpontus appellatur. Phryxus verò incolumis in Colchidem peruenit ad regem Æeten, vbi arietem Ioui, vel, vt aliis placet, Marti immolauit, vellúſque illud aureum in templo ſuſpendit. quod poſtea Iaſon Medeæ ope adiutus, abſtulit. Aries verò inter ſidera locatus, priſtinam effigiem tenuit, qui à Phryxo Phryxeus appellatur, media longa Ouid. *lib.* 7. *Metam.*

Dumque adeunt regem, Phryxeaque vellera poſcunt.

Phthiā, Φθία, ciuitas Theſſaliæ, Achillis patria. Catull. *de coma Beren.*

Progenies Phthia clara ſupervehitur.

Phthiūs, Φθίος, & Phthiota, Φθιώτης, qui Phthiam incolit. Ouid. 1. *Epiſt. briſeid.*

Quàm ſine me Phthios caneſcant æquora remis,
Et videam puppes ire relicta tuas.

Phthiōtis, idis Φθιῶτις, ſiue Phthiotia, tiæ, vna ex quatuor Theſſaliæ partibus in Auſtrum vergens. Strab. *lib.* 9. Cæterùm Phthiotia tractum continet Auſtralem ad Oetam, à ſinu Maliaco, & Pelaſgico vſque ad Dolopiam, oràmque Pindi protenſum. In latitudinem verò porrectum vſque ad Pharſalum, planeque Theſſalica. Hinc adiectiuum Phthioticus, Φθιωτικός. Catull. *Argon. epigr.* 59. Deſeritur Scyros linquunt Phthiotica Tempe.

Phthiriāſis, Φθειρίασις, morbus eſt pedicularis, in quo pediculi acerua tim per cutem erumpunt. ἀπὸ τῶν φθειρῶν, quos & pedes, & pediculos vocamus. Plin *lib.* 20. *c.* 1. Sic & contra phthiriaſin bibitur & hydropiſes. Vide *Pedicularis* in *Pedes*, pedum. ¶ De eo morbo, & iis, qui eo interierunt, Plutarch. *in ſylla.*

Phthiriophāgi, Φθειροφάγοι dicti ſunt populi, à tenuitate victus, quaſi pediculis veſcantur. Hi ſunt iuxta Pontum Euxinum. Plin *lib.* 6. *c.* 4. Strab. *lib.* 10. & 11.

Phthiroctonon, Φθειροκτόνον, herba pedicularis, vel peduncularia, vt Marcellus habet.

‖ Phthirophagus, Φθειροφάγος, qui pediculos edit.

Phthirophagi, gens Ponti, a ſordibus dicta. ‖

Phthīſis, extenuatio, imminutio. In ſpecie tabes, hoc eſt, extenuatio totius corporis cum febre parua, propter pulmonis vlcera inſanabilia. { Φθίσις. Gall. *Vlceration des poulmons.* Germ. Die ſchweinſucht. Hisp. *La tiſica.* Ang. *Vlceration of the lightes.* } Morbus eſt totum corpus extenuans, proueniens ex vlcere pulmonis a pituita potiſſimú generata, quæ à capite delapſa, in pulmonibus computruit. Quanquam interdum & ex proprio pulmonis affectu originem trahat maximè quidem ex vaſis diruptione poſt ſputum ſanguinis non conglutinata: quod mali genus Græci vſitatius Phthoen φθόην vocant: definiúntque eſſe totius corporis, cum parua febre extenuationem, pulmonis inſanabilia vlcera conſequentem. Hoc morbo Theopompum laboraſſe, & ab Aſclepiade curatum tradunt. Sæpenumero tamen phthiſim pro phthoe poſitam inuenimus vt apud Columell. *lib.* 6. *cap.* 14. Eſt & illa grauis pernicies, quum pulmones exulcerantur: inde tuſſis & macies, & ad vltimum Phthiſis inuadit. Corripit autem hoc nomen priorem ſyllabam. Iuuen. *Satyr.* 13.

Et phthiſis, & vomica putres, & dimidium crus.

Qui hunc morbum patiuntur, Phthiſici, φθισικοὶ appellantur. In oculo item phthiſim appellant, pupillæ conſtrictionem, quum ſcilicet oculi tabes pupillam contrahit atque anguſtiorem efficit. Definitiones quæ Galeni nomine circunferuntur, phthiſeos nomine omnem corporis extenuationem maciémque complectuntur, a verbo φθίνειν, quod propriè dicitur de plantis aliiſque ſenium pereuntibus.

Phthōēs, es, φθόη, corporis totius extenuatio cum exigua febri, incurabilia pulmonis vlcera conſequens. Hanc nonnulli, minus tamen propriè phthiſin appellant.

Phthongus, { קוֹל *kól.* φθόγγος. Gal. *Son.* Ital. *Suono.* Ger. Ein thon. Hisp. *La voz ò ſono y ſonido.* Angl. *A ſoune.* } Idem quod ſonus, & vox inarticulata: à verbo φθέγγομαι, quod eſt ſonum & vocem edo. In muſica autem phthongus dicitur, ſoni cuiuſpiam vnus, & idem tenor: vt in cithara certi alicuius nerui ſtrepitus ſemper ſui ſimilis. Seuer. *lib.* 1. *cap* 8. Phthongum definit caſum vocis μελῳδοῦ, id eſt, aptum melo in vnam intentionem. Alii harmoniæ minimam partem. Nam quemadmodum vnitas numeri ita phthongus conſonantiæ principium eſt. Ex his facilè intelligi poteſt locus Plin *lib.* 2. *c.* 22. vbi de mictum muſica loquens ex Pythagoræ ſententia ait Saturnum dorio moueri, Iouem phrygio, Mercurium verò phthongo, hoc eſt, eodem ſemper & æquabili ſoni tenore.

Phthora, φθορὰ, eſt corruptio. Hinc

Phthora, herba quædam in Alpibus & Allobrogum Heluetiorúmque montibus apud Valdenſes frequens.

Phthoria, ſunt medicamenta quibus medici vtuntur abigendis infantibus in vtero enectis: quæ ecbolia quoque dicuntur, id eſt, ejectoria. Plinius *de ſcammonite vino, lib.* 14. *cap.* 16. Hoc vinum, inquit, phthorium vocant, quoniam abortus facit Sic enim in antiquis exemplaribus legitur manuſcriptis: licet in impreſſis *ectromactinum* legatur, verbum ſubditium.

Phthuris, Φθοῦρις, Æthiopiæ oppidum, vnum ex iis quæ C. Petronius, quum ab Auguſto Ægypto præfectus eſſet, expugnauit. Autor Plin. *lib* 6. *cap.* 29.

Phū, φοῦ, vocant aliqui nardon agrion, ſiue creticum, folio oleris atri, caule cubitali, geniculato, in purpura albicante, radice obliqua, villoſáque & imitante auium pedes. Dioſc. *lib.* 1. & Plin. *lib* 12. *cap.* 12. Officinæ *Valerianam maiorem* nominant.

Phuca, potionis genus.

‖ Phucus marinus, alga. H.P. ‖

Phurnita, vrbs Libyæ: ciues Phurnitani. Steph.

Phutychei, populi Mauritaniæ, quorum originem refert Ioſephus ad Phuth, filium Cham, filii Noe.

‖ Phuy, item fu fu, interiectio, quo aliquid potoris nos auerſari ſignificamus. ‖

Phy, interiectio mirantis eſt, teſte Donat. Terent. *in Adelph.* Phy, domi habuit vnde diſcere. Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 7. Phy, in malam crucem (Interiectio aſpernatis odorem tetrum)

Phycitēs, φυκίτης, gemma algæ colorem habens. Plin. *lib. vlt. c.* 10.

Phycōs, thalaſſium, φῦκος θαλάσσιον, Latinè fucus marinus, herba eſt ſimilis lactucæ, quæ conchyliis ſubſternitur. Tria eius ſunt genera latum, & alterum longius, quadantenus rubens: tertium criſpis foliis, quo in Creta veſtes tinguntur. Hæc Plin. *lib.* 26. *c.* 10.

Phycis, fœminini generis, φυκίς, piſcis eſt verno tempore varius, reliquis anni partibus candidus, ex alga nidificans, & in nido oua pariens. Autor Plin. *lib.* 9. *c.* 26.

‖ Philocle : hodie Ceruia, V.E.ſub A.Rauennate.‖

Phycûs, cûntis, φυκοῦς, Libyæ Cyrenaicæ promontorium, quam longiſſimè in mare excurrens, ex aduerſo Tænari Laconiæ, vt ſcribit Strab *lib.* 17.

Phycûſſæ, φυκοῦσσαι, inſulæ Libyæ adiacentes, ita dictæ ab algæ copia, quæ φῦκος, a Græcis appellatur. Autor Steph.

Phygethlon, φύγεθλον, eſt (vt inquit Corn. Celſ. *lib.* 5. *c.* 28.) tumor non altus latus, duitus, in qua quiddam puſtulæ ſimile eſt, cum dolore, diſtenſionéque vehementi, maioréque quam pro magnitudine tumoris interdum etiam cum febricula, tarde matureſcens, neque magnopere in pus ſe conuertens. Latini panum vocant.

Phylăcā, { φυλακή. ANG. *A warde, a gayle.* } Locus cuſtodiæ, carcer. Plaut. *in Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Illinc eſt abductus recta in phylacam vt dignus eſt, a verbo Græco φυλάττω, cuſtodio.

Phylacĭſtā { φυλακίστης. ANGL. *A gayloure or keeper of the priſonners.* } Carceris cuſtos, vel lictor, cuius officium eſt nocentes comprehendere, & in carcerem abripere. ἀπὸ τοῦ φυλακίζειν, quod eſt ad carcerem trahere. Plaut. *in Aulul. Ibid. ſc.* 5. *a.* 3. Trecenti cùm ſtāt Phylaciſtæ in atriis. (i. obſeruatores, vt creditores ſolent.) Malè autem in aliis editionibus ſcriptum hic Conſtant, vno verbo pro cùm ſtant.

Phylăcē, φυλάκη, oppidum eſt Phthiotidis regionis Theſſaliæ, cuius meminit & Homerus in Catalogo, Οἳ δ' εἶχον Φυλάκην, καὶ Πύρασον ἀνθεμόεντα. In hoc Proteſilaus regnauit, vnde Phylacides cognominatus eſt & Laodamia euiſdem vxor Phylaceia. Ouid. 3. *de Arte*,

Phylacides aberat Laodamia tuus.

Vbi poëta primam produxit, contra primitiui naturam. Idem *de Ponto*,

Vt viuat fama coniunx Phylaceia, cuius, &c.

Phylactērium, { *ḥלת chanáph ṭoṭáph.* φυλακτήριον. } Græca dictio ἀπὸ τοῦ φυλάττειν, hoc eſt, a cuſtodiendo, aſſeruando, ſiue tuendo deducta: ſignificátque antidotum quo nos aduerſus venena tuemur, & præmunimus: nonnunquam ſignificat locum cuſtodiæ deſtinatum. Hoc etiam nomine dicebantur Phariſæorum tabulæ, ſiue membranæ Decalogi præcepta inſcripta habentes. quas illi & fronti & brachiis affigebant, vt eorum oculis nunquam non obuerſarentur. Eraſm. *in Matthæum*, Phariſæi quò viderentur admodum obſeruantes legis, ſcribebant Decalogum in membranis, ſeu duobus voluminibus, quorum alterum fronti coronæ vice circumponebant, alterum brachio, vt ſiue quo manum porrigerent, eſſent in conſpectu: ſiue quo caput mouiſſent, ob oculos eſſent. Hunc morem teſtatur Hieronym. ad ſuam vſque ætatem duraſſe apud Iudæos, Perſas, ac Babylonios. atque eos qui id facerent, apud illos habitos ceu religioſos, quaſi ſic præſtarent id quod Deus iubet per Moſem, ſeruari præcepta ſua. Hactenus Eraſmus.

‖ Phylacti, magiſtratus Cumanorum. Rh

Phyletæria, polemonia herba. ‖

Phylarchŭs, φύλαρχος. Ordinis, ſiue dignitatis nomen in equeſtri militia. Erat enim equitatus diuiſus in claſſes quaſdam, quas illi φυλάς, appellabant quibus qui præerant, Phylarchi appellabantur. Omnes autem viri parebant Hipparcho, hoc eſt, equitatus totius præfecto: quem Latini ſub dictatore vniuerſo exercitui imperante magiſtrum equitum appellabant. ¶ Fuit item proprium nomen Hiſtorici cuiuſdam Athenienſis, ſiue Sycionij, aut, vt alij malunt, Naucratitæ, qui Pyrrhi Epirotæ bellum aduerſus Peloponneſios libris XXIII conſcripſit. item alia compluta, quæ recenſentur à Suida.

Phyleūs, φυλεύς, Iouis filius, & pater Megetis viri fortiſſimi, qui in bello Troiano præfuit Dulichiis, Echinadumque inſularum incolis. Vide Homer. *in Catalog. nauium.*

Phyllándrion, in paluſtribus naſcens herba.

Phylláothēs, φυλλάνθης, herba eſt ex genere aculeatarum, ſed mitioribus aculeis, ab radice tantùm foliata. Sic eam nominat. Plin. *lib.* 21. *c.* 16.

Phyllanthion, φυλλάνθιον, cognomento dyticon, herba eſt Democrito, purpuram tingentibus vtilis. Vide Hermol. *in Caroll.*

Phyllira, vide *Philyra.*

Phyllis, nomen Lycurgi Thracum regis filiæ, quæ Demophoonta Theſei filium ex Troiano bello redeuntem, hoſpitio lectóque excepit, accepta priùs ab eo fide, ſe domi compoſitis rebus vxorem ab eo ductum iri. Profectus itaque Demophoon, quum vltra ſtatutum tempus variis diſtractus negotiis in patria detineretur, Phyllis & amoris impatientia, & doloris impulſu, quòd ſe ſpretam eſſe crederet, laqueo vitam finiuit, inde conuerſa in arborem amygdalum ſine foliis fertur. Poſtea reuerſus Demophoon, cognita re, eius amplexus eſt truncum: qui (velut ſponſi ſentiret aduentum) folia emiſit Ita poſtea Phylla ſunt dicta à Phyllide, quæ antè petala dicebantur. ¶ Eſt & Phyllis, φυλλίς, amnis Bithyniæ, teſte Steph a quo Phyllii, φύλλιοι Phyllienſéſque, φυλλιεῖς dicuntur.

Phyllītis, φυλλῖτις, herba eſt folii lapathi, longioribus tamen adultioribúſque, modò ſenis, modò ſeptenis interius læuis, auerſa parte quoſdam quaſi vermiculos appendentes referentibus. vulgò lingua ceruina. *Hirſe* eḃzunge. Apuleio Radiolus Dioſcorides a quibuſdam Lapathon agrion, id eſt, rumicem agreſtem vocari tradit.

Phyllon, φύλλον, ſpina eſt ſine caule, ſine flore, ſine echino, foliis longis, aculeatis & lactucæ ſimilibus. Aliis nominibus Polygonaton appellatur, & Leucacantha. Plin. *lib.* 21. *c.* 16.

Phyllus, li, φύλλος, ſiue Phyllūs, ūntis φυλλοῦς Steph. Oppidum Theſſaliæ, in tractu Phthiotidis: a quo Apollo Phylleus cognominatus eſt. Autor Strab. *lib.* 9.

Phy'ŭrā, φίλυρα, vide *Philyra.* { ſic enim ſcribendum. ‖

Phymata, φύματα, Phlegmonæ hoc eſt, inflammationes laxarum partium, teſte Galen. *lib.* 2. *Methodi.* ‖ ¶ Phymata animal, vt inquit Ælianus, in quod ſi quis oculos intendat, ab eoque inſpiciatur, in pallorem maciemque incidit, idque diebus non paucis.

Phyrapon Ammoniacum pingue reſinoſum. ‖

Phyſa, φῦσα piſcis quidam ex genere teſtaceorum, Nilo fluuio peculiaris, teſte Strab *lib. vlt.*

‖ Phyſalis, φυσαλίς, veſicaria herba. ‖

Phyſcūs, φύσκος, *Fiaſco* Cariæ oppidum è regione Rhodi inſulæ: cuius meminit Strab. *lib.* 14 Steph. aliam eiuſdem nominis vrbem collocat in Locride, quam dictam vult a Phyſco Ætoli filio, nepote Amphyctionis, pronepote Deucalionis.

Calepini Pars II.

‖ Phyſema, bullarum modo inanis conceptus, in margaritarum conchis: concharum abortus ‖

Phyſētēr, is, φυσητήρ, bellua marina admirabili magnitudine, quæ aquam faucibus hauſtam tanta copia in altum efflat, vt veluti denſiſſimus quidam nimbus decidens, conſpectum circunquaque eripiat. Vnde & Phyſeter dictus eſt, παρὰ τὸ φυσᾶν τὰ κύματα, hoc eſt, ab emouendis, aut efflandis fluctibus. Rufus ex Arato, anhelos phyſeteras proprio epitheto appellauit. Plin. *lib.* 9. *cap.* 4. Maximum animal in Indico Oceano priſtes & balæna eſt: in Gallico Oceano phyſeter, ingentis columnæ modo ſe attollens, altioremque nauium velis diluuiem eructans. Hæ belluæ Nearchi claſſi in Arabicum ſinum nauiganti, maximum terrorem incuſſerunt, quòd tantos expirarent nimbos, vt quæ poſita ante pedes eſſent, videri non poſſent, donec a nauigationis ducibus edoctus Nearchus, tubarum clangore perterritos in profundum abegit.

PHYSIS, natura. { φύσις. GAL. *Nature.* ITAL. *Natura.* GERM. Die Natur. HISP. *Naturaleza.* ANG *Nature.* }

Phyſĭcus, a, um, naturalis, ad rerum naturam, & ad phyſicam pertinens. { φυσικός. GAL. *Naturel, appartenant à nature.* ITAL. *Naturale, ch'appartiene alla natura.* GERM. Natürlich. HISP. *Coſa perteneciente à la naturaleza.* ANG. *Naturall belonging to nature.* } Cic 2. *de diuin.* Quæro etiam ſi velim ſcribere quid aut legere, aut canere, vel voce, vel fidibus aut geometricum quiddam, aut phyſicum, aut dialecticum explicare, ſomniúmne expectandum ſit. *Ibid.* Phyſica diſputandi ſubtilitas. Idem 2. *de nat. deor.* Rationibus phyſicis conſtituere aliquid. ‖ Suarez *in Metaphyſ. diſp.* XVII hæc ſummatim habet: Cauſa

I. *Phyſica*, verè ac realiter influens in effectum. Hoc modo & Deus eſt cauſa phyſica, dum creat: & Angelus, dum efficit motum vel in cælo, vel etiam in ſeipſo. & intellectus, dum efficit intellectionem, & voluntas volitionem &c. Hæc duplicem poteſt habere agendi modum, *naturaliter* ſcil. ſeu neceſſariò, & *liberè*, vel contingenter.

II. *Moralis* dupliciter dici poteſt:

1. quæ *liberè* efficit. & hoc modo cauſa moralis non omnino condiſtinguitur à phyſica generatim ſumta, ſed diſtinguitur à phyſica naturaliter ac neceſſariò agente,

2. vt diſtinguitur omnino à phyſica, & dicitur, quæ per ſe non verè efficit, moraliter tamen ita ſe gerit, *vt ei imputetur effectus.* Vnde eſt cauſa, *non impediens*, cum poſſit ac debeat. *applicans cauſam per ſe inducens illam* per conſilium, preces, modum meriti, localem motum vt cùm quis applicat ignem domus. nam licèt is ſit cauſa per ſe phyſica illius motus, combuſtionis tamen ſolum eſt cauſa per accidens. ‖

Phyſĭcus, i, ſubſtantiuum, qui phyſicen perdidicit, rerum naturalium inueſtigator. { φυσικός. GAL *Phyſicien, qui entend les choſes naturelles.* ITAL. *Che intende le coſe naturale, ſiſico.* GERM. Ein naturkündiger, ein verſtendiger der geheimniſſen der natur. HISP. *Fyſico.* ANGL. *He that vnderſtandeth thinges naturall.* } Cic. 1. *de nat. deor.* Sed tu hoc phyſice non vides, quam blanda conciliatrix, & quàm ſui ſit lena natura. *Ibid.* Non pudet igitur phyſicum, id eſt ſpeculatorem, venatorémque naturæ, ab animis conſuetudine imbutis petere teſtimonium veritatis? Idem 2. *de diuinat.* Quod video phyſicis placuiſſe, iíſque maximè, qui omne quod eſſet, vnum eſſe dixerunt.

Phyſĭcē, vel Phyſĭcā, φυσική, ſc. ἐπιστήμη, ſcientia naturalis, i. e. de rebus naturalibus. ſpecialiter de corpore naturali, & pluralis.

Phyſĭcā, orum, φυσικά, naturalia ſcil. πράγματα, vel μαθήματα, ſtudia. Cic. 1. *de Orat.* Oratorem ne phyſicorum quidem eſſe expertem volo. Idem 1. *de finib.* Epicurus in phyſicis quibus maximè gloriatur, totus eſt alienus. ¶ In eadem ſignificatione dicimus phyſica. cæ, φυσική, præſertim pro diſciplina ipſa naturali: nam pro opere eam pertractante vſitatiùs neutro plurali vtimur: vnde phyſica Ariſtotelis, rectius dixeris, quam phyſicā. Cic. 1. *Acad.* Sed enitar, vt Latinè loquar, niſi in eiuſmodi verbis, vt Philoſophiam, aut Rhetoricam, aut Phyſicam, aut Dialecticam appellem. Idem 3. *de finib.* Ad eas virtutes Dialecticam etiam adiungunt & Phyſicam.

Phyſĭcē, aduerb. Naturaliter, phyſicorum more. { φυσικῶς. GALL. *Naturellement.* ITAL. & HISP *Naturalmente.* GERM. Natürlich / nach weiß der natürlichen Meyſteren. ANGL *Naturallie.* } Cicero 2. *de natura deorum*, Eodémque tempore illa quæ à te phyſice dicta ſunt de vi ignea, déque eo calore, &c. Idem 1. *de diuinat.* ſed id quod phyſica dicitur.

Phyſiŏgnōmĭā, æ, φυσιογνωμία, ars qua natura hominum ex corpore vultúque cognoſcitur.

Phyſiōgnōmus, i, vel Phyſiognomon, onis. φυσιογνώμων, qui hominum mores ex corpore, vultuque cognoſcit. Cic. *de Fato*, Quid Socratem, nónne legimus quemadmodum notarit Zopyrus phyſiognomon, qui ſe profitebatur hominum mores, naturáſque ex corpore, oculis, vultu, fronte pernoſcere?

‖ Phyſiologus φυσιολόγος, qui de natura λέγει, i. e. diſſerit.

Phyſiologia, medicinæ pars, corporis humani partes naturales, actiones & animæ facultates pertractans. Senert. ‖

Phyſiolŏgĭā φυσιολογία. Rerum naturæ inquiſitio, diſceptatio de rei cuiuſuis natura. Cic. *de nat. deor.* Hunc tu cenſes primis, vt dicitur labris guſtaſſe phyſiologiam, id eſt, naturæ rationem, qui quicquam quod ortum ſit, putet æternum eſſe poſſe? Phyſiologus, φυσιολόγος, rerum naturæ perſcrutator.

‖ Phyteuma, herba, effigie Valerianæ minimæ. ita vocata, quaſi foret ad amorem ferendamque prolem apta. ‖

Phyton, ſiue Python, vide *Python.*

‖ Phytobaſile, φυτοβασίλεια, apud Dioſc. eſt inter nomina leontopodij tanquam ſingularis & regia planta. Ideo & ἰδιόφυές ‖

P I

Piabilis, Piacularis, Piaculum, Piamen, Piator, Piatrix, vide *Pia.*

Pialia, πιαλία, oppidum Theſſaliæ ſupra Cercetium montem, Stephanus

Piam paragoge ſeruiens flexioni, vt in *quiſpiam vſpiam.*

Pīcă, æ, quamuis fœmininum videatur a picus, longè tamen diuerſæ ſignificationis eſt. { κίσσα. GAL. *Vn oyſeau appellé pie.* ITAL. *Gazza, gazzuola.* GERM. Ein agel oder Aegerſten. HISP. *La pega ò picaça.* ANGL.

A pie birde } Nam auis eſt magnitudine palumbæ, alis vario colore & præſertim cæruleo depictis, humana imitans verba. Martial. *lib.* 14.

Pica loquax certa dominum te voce ſaluto:
Si me non videas, eſſe negabis auem.

In has aues fabulantur Poetæ mutatas eſſe Pieridas, indéque illis priſtinam loquacitatem, humanæque linguæ ſtudium remanſiſſe. Ouid. 6. *Metamorph.*

Plangere dúmque volunt per brachia mota leuata,
Aëre pendebant nemorum conuicia picæ:
Nunc quoque in alitibus facundia priſca remanſit,
Raucaque garrulitas, ſtudiúmque immane loquendi.

¶ Eſt & alterum picæ genus, quod Plinius teſtatur ſua ætate ab Apennino Romam verſùs cerni cœpiſſe, longa inſigne cauda, & à Romanis variam appellatam fuiſſe. ¶ Pica etiam in grauidis dicitur peruerſus abſurdarum rerum appetitus, qui à Græcis quoque κίττα vocatur. Vide in dictione MALACIA.

Picatus, a, um, vide *Pix.*

PICĔA, æ. { πίτυς. GAL. *L'arbre d'où degoutte la poix reſine.* ITAL. *Pino del quale ſi caua la pece.* GERM. Ein Rotthannen. HISP. *El pino de que ſe haze la pez.* ANGL. *A roſen tree whereof the roſen droppeth out.* } Arbor eſt larici ſimillima, folio breui tædæ proximo, craſſiore tamen duriore que, vt cupreſſis, immortali vigore: ad laricis veró comam collato, rariore, ſicciore, tenuioréque. Ramos habet ſtatim ac radice modicos velut brachia, lateribus inhærentes: materiem verò abieti proximam. Frequens in Alpibus Cottiis viſitur, fundens reſinam thuri adeò ſimilem, vt pro eo ſæpe fallat, odore non omnino ingrato. Nuces fert pineis ſimiles, ſed minores, vt & tota arbor pino humilior eſt graciliórque. Vide plura de hac arbore apud Plin. *lib.* 16. *c.* 10. Theophr. *lib.* 3. *c.* 10. & Dioſc. *lib.* 1. *c.* 86.

Picĕaſtĕr, ri, πίτυς ἀγρία, picea ſylueſtris, Hiſpaniæ familiaris, ex qua fit reſina parum laudata. Plin. *lib.* 14. *c.* 20. Fit e Picea reſina, in Hiſpania autem è Piceaſtris minimè laudata.

Picenum, Πικηνὸν, vulgò *Marca d'Acona, Anconitana.* {Ein landtſchafft in Italia/jetz die Anconitaniſch marck.} Regio Italiæ trans Apenninum ab ipſis montibus vſque ad mare Adriaticum extenſa, inter Æſim & Leæſtrum flumen, teſte Strabone *lib.* 5. Hodie ab Ancona celeberrimo emporio Marchia Anconitana appellatur. Vrbes habet præcipuas Piſaurum, Fanum fortunæ, Senam Gallicam, Vrbinum, Camerinum, Aſculum, Anconam à Siracuſanis Dioniſij tyrannidem fugientibus conditam. Huius populi Picentes & Piceni appellabantur, diuerſi à Picentis maris Tyrrheni accolis.

Picēnus, a, um, πικηνὸς, vt Ager Picenus, & Oliua Picena, apud Plin. *lib.* 15. *cap.* 3.

Picentes, ium, qui & Piceni dicuntur, πικηνοί. Populi ſunt in quinta regione Italiæ, ad mare Adriaticum ſiti, Prætutianis finitimi, à quibus Heluino amne diuiduntur. Plinius *lib.* 3. *cap.* 13. Horum regio Picenum appellatur, olim vberrimæ multitudinis: quippe ex qua CCCLX. hominum millia aliquando in fidem populi Romani veniſſe dicantur. Dicti & Picentes, teſte Strab. *lib.* 5. à pici Martij omine, qui in vexillis eorum è Sabinis (à quibus originem traxerunt) Aſculum commigrantium dicitur inſediſſe.

Picentini, πικεντῖνοι. Populi ſunt ad mare Tyrrhenum, Lucanis proximi, inter Surrentinum promontorium, & Silarum amnem incolentes, à Picentibus maris Adriatici accolis originem trahentes. Horum oppida fuerunt Picentia & Surrentum. Vide Strab. *lib.* 5. & Plin. *lib.* 3. *c.* 5.

‖ Picerion, πικέριον Hippocrati eſt βούτυρον Phrygio idiomate. ‖

Piceus. Pico, vide *Pix.*

‖ Picras, πικρὰς, eſt inter appellationes ἀνθεμίδος herbæ, eſt enim ea πικρὰ, i. e. amara.

Picris, idis, πικρὶς, (quaſi amara, πικρὰ) Lactucæ, vel cichorij agreſtis genus, quod ita appellauere, (vt inquit Ptol. *lib.* 19. *c.* 8.) cum exprobratione amaritudinis.

Picrŏchŏli, πικρόχολοι, in quibus abundat flaua bilis, quæ amara eſſe conſueuit. Hippocrates de ratione victus.

Pictacia perlegere. Lamprid. *in Alexand. Seuero.*

Pictones, πίκτωνες, Galliæ Aquitanicæ populi, Ptol. *lib.* 2. *c.* 7. & Plin. *lib.* 4. *c.* 19. Vulgò *Ceux de Poitou.*

Pictŏr, is. & Pictura, æ. Picturatus, vide *Pingo.*

Picūmnŭs, πικοῦμνος, auis eadem cum pico Martio, teſte Nonio. Item deus quidam qui ſacris Romanis adhibebatur. Æmilius Macer *in Theogonia.*

Et nunc agreſtes inter Picumnos habetur.

PICVS, auis eſt exigua aduncis vnguibus, Marti ſacra exiſtimata, vnde & Martium cognominarunt. { δρυοκολάπτης. GALL. *Vn oiſeau appellé pivert, ou pic ou piumart.* ITAL. *Picoſo.* GERM. Ein Specht/Baumbecker. HISP. *El pico.* ANGL. *A litle bird which ſeeketh the meat vnder the bark of trees.* } Hic felium more arbores ſubrectum aſcendit, percuſsíque corticis ſono pabulum ſubeſſe intelligit. Pullos in cauis arborum educat, cuneoſque à paſtoribus cauernæ oris impactos, admota herba quadam expellit. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 2. Picus, Cornix eſt ab læua. Item, Sed quid hoc quod picus vlmum tundit. (de Auguſto.) Ouid. 3. *Faſt.*

Martia picus auis gemino pro ſtipite pugnant.

Picus Martius a Latinis cultus. Plutarch. *in Romul.* ¶ Picus & Faunus victi à Numa, & qui, Plutarch. *in Numa.* ¶ Prætereà picos Romani veteres vocabant quos Græci gryphas, bellúas quadrupedes, auritáſque, viſu & forma terribiles, corpore leonino, roſtro, alis, pedibus, aquilis ſimiles. Habitare in Hyperboreis montibus in Aſiatica Scythia feruntur, vbi aurum & gemmæ naſci perhibentur, ibique tanta rabie in homines deſæuire, vt terram ipſam inhabitabilem faciant, quaſi geniti eſſe videantur ad plectendam auaritiæ temeritatem. Plaut. *in Aulul.* Picos diuitijs qui aureos montes colunt, ego ſolus ſupero. Plin. *lib.* 10. *cap.* 49. fabuloſa exiſtimat, quæcunque de gryphibus commemorantur. ¶ Fuit &

Picus rex Latinorum, Fauni pater, Latini regis auus, auguriorum peritiſſimus, qui a Circe adamatus, quum eius coniugium ſperneret, mutatus fertur in auem ſui nominis: quod ideirco fingi creditur, quoniam primus hac aue vſus eſt in auſpicijs. Ouid. 13. *Metam.*

Picus in Auſonijs proles Saturnia terris.

De hoc vide Seruium 7. *Æneid. in hunc Virg. locum,*

Picus equûm domitor: quem capta cupidine coniux.
Aurea percuſſum virga, verſúmque venenis
Fecit auem Circe, ſparſitque coloribus alas.

Pidites, Πιδύτης, vir fuit Percoſius, ab Vlyſſe, vt ait Hom. *Iliad.* 7. in bello Troiano intercæptus.

Pīĕria, æ, πιερία. Regio in finibus Macedoniæ, inter Axium & Aliacmonem fluuios, quam Macedones pulſis indigenis occuparunt. Vide Plin. *lib.* 4. *cap.* 11. & Strab. *lib.* 10. ¶ Hinc Pierides Muſæ, quòd in Pieria ex Ioue & Mnemoſynæ natæ ſint, vt inquit Strab. ¶ Eſt item Pieria, Syriæ Antiochæ vrbs celeberrima, alio nomine Seleucia dicta. Autor Plin. *lib.* 5. *cap.* 21.

‖ Piericus, a, um, ad Pieriam montem pertinens. Pierica pix, quam fundunt pieriæ arbores. ‖

Pīĕres, πίερες, populi olim Macedoniæ finitimi, inter Axium, & Aliacmonem amnes quibus pulſis Macedones loca eorum occuparunt. Horum meminit Plin. *lib.* 4. *c.* 10. & Strab. *lib.* 10.

Pīĕrĭus, a, um, πιέριος, vt Pierium carmen. Lucr. *lib.* 1. Chorus Pierius, Ouid *ad Piſonem.* Dies Pierij quos impendimus literarum ſtudijs. Stat. *lib.* 1. *Syl.* Via Pieria. Ouid. 1. *de Pont.*

Lucida Pieria tendis in aſtra via.

Tibull. *lib.* 4.

Nec tantum tibi Pierij tribuentur honores.

Pīĕrus, i, [illegible], mons Theſſaliæ poſt Pietas atque in Macedoniam vſque protenſus, teſte Plin. *lib.* 4. *cap.* 8. In hoc monte quidam Muſas natas volunt atque inde Pieridas eſſe appellatas. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 5. *Triſt.* Egi mollem in ſtudiis vitam, Pieridumque choro. *Ibid. Eleg.* 1. Quieſque nulla niſi ſtudio eſt, Pieridúmque mora. Idem *Eleg.* 7. *lib.* 3. *Triſtium,* Inuenies, illam inter libros Pieridáſque ſuas. Idem *El.* 9. *lib.* 4. *Triſt.*

Pierides vires, & ſua tela dabunt.

¶ Fuit Pierus, πίερος, Macedo quidam prædiues, qui ex Euippe vxore nouem ſuſcepit filias: quæ Muſas ad certamen cantus prouocare auſæ, & ab illis ſuperatæ, in totidem picas ſunt mutatæ: vnde poſtea Muſæ earum nomen velut trophæum vſurpantes, Pierides ſunt cognominatæ: quamuis alij à Pieria quæ eſt Macedoniæ regio, alij a Piero Theſſaliæ monte, ſic dictas velint. Virg. *Eclog.* 8.

——vos quæ reſponderit Alpheſibœus
dicite Pierides, non omnia poſſumus omnes.

Pĭĕtās, atis, eſt debitus cultus erga Deum patriam, & parentes, eóſque qui nobis parentum loco ſunt colendi. { חסד *cheſedh.* [illegible], φιλοστοργία. GAL. *Pieté, religion, le deuoir qu'on doit à Dieu premierement, & apres à ſes pere & mere enfans, & autres prochains.* ITAL. *Pieta, culto debito verſo Dio, padre, madre, figliuoli.* GER. Gebürende eererbietung vnd liebe gegen Gott inſonders demnach auch gegen vatter/mutter/vnd andere neben menſchen. Gottes forcht/fromkeit. HISP. *Piedad, religion y acatamiento de Dios, de padre y madre y de la patria.* ANG. *Pietie, godlines.* } Pietas (inquit Auguſtinus) propriè Dei cultus intelligi ſolet, quam Græci εὐσέβειαν vocant. Et ſic à Cicerone accipitur, quum inquit pro domo ſua, Nec eſt vlla erga deos pietas, niſi honeſta de numine eorum, ac mente opinio, quum expeti nihil ab iis quod ſit iniuſtum, atque inhoneſtum arbitrere. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Non poteſt pietate obſiſti huic. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Pietas mea ſerua me quando ego te ſeruaui ſedulò: Pietas oculis dolorem prohibet. Idem *ibid. ſc.* 1. *a.* 5. Item Ouid. *Eleg.* 7. *lib.* 4. *Triſt.*

Cur tua ceſſauit pietas (ſcribentibus aliis)

Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Pietas prohibet (fallere patrem) *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1. Pietatis cauſſa. ¶ Sumitur etiam latiùs (vt diximus) nomen pietatis, vt amorem complectatur filij erga parentes & propinquos, & ciuis erga patriam, quæ communis omnium ciuium eſt parens. Cicer. *in ſomn. Scipion.* Cole Pietatem, quæ quum ſit magna in parentibus & propinquis, tum in patria maxima eſt. ¶ Eſt autem pietas abſtractum ab adiectiuo pius, quod propriè de eo dicitur qui Deum, patriam, parentes, & qui parentum loco ſunt, iuſto cultu proſequitur. ✠ Impietas, quæ ab iniuſtitia ſic diſtingui ſolet, quòd illa in Deum, hæc dici in homines poteſt. Per illam contemplatione delinquitur: hac opere & factis peccatur. ¶ Pietas etiam a Romanis dea putata eſt: quæ ædem habuit Romæ in eo loco vbi poſtea Marcelli theatrum extructum eſt. Autor Plin. *lib.* 7. *cap.* 36.

‖ Piga, ſummitas natium. Vet. Voc. lege *Pyga.*

Pige, Græcè dicitur depreſſum Pigella o.topta, genus vaſis. ‖

PIVS, a, um, propriè dicitur de eo qui Deum, patriam, & parentes, & eos qui parentum loco ſunt, iuſto cultu proſequitur. { חסיד *chaſidh.* εὐσεβὴς, ὅσιος, [illegible]. GAL. *Deuotieux, religieux qui rend le deuoir à Dieu, ſes pere & mere, & autres prochains.* ITAL. *Pio, chi fa ſuo debito verſo Dio, padre e madre, come ſi appartiene.* GERM. Gottsförchtig/fromm der Gott vnd den menſchen gebürende pflicht leiſtet. HISP. *Pio, catholico.* ANG. *Godlie.* } Virg. 3. *Georg.* Dij meliora piis. Cicer. 3. *Offic.* Ipſi patriæ conducit pios habere ciues in parentes. Ouid. 13. *Metam.*

Me pia detinuit coniux, pia mater Achillem.

Idem *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.*

Dubium eſt pius, an ſceleratus Oreſtes.

Plaut. *Amphitr. ſc.* 1. *a.* 3. Piam & pudicam eſſe tuam vxorem vt ſciat. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3.

Sentiet officium mæſta fauilla pium.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Et pia thura dedi. Et 4. *Faſtor.* Quóſque pium eſt adhibere Deos. Idem *Eleg.* 2. *lib.* 1. *Triſt.* Salve piúmve puto. Idem *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.* Gaude Méque tui memorem, teque fuiſſe pium.

Sparſiſſent lacrymæ corpora noſtra piæ,

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.* Iuſtum piúmque bellum. Suet. *in Galba c.* 10. ¶ Accipitur nonnunquam pius pro miti, leni, & miſericorde. Terent. *in Hecyr.* Pium ac pudicum ingenium narras Pamphili. ¶ Ex qua loquendi conſuetudine factum eſt vt & Deus ipſe dicatur pius, quem tamen

Græci nullo ſuo ſermonis vſu [illegible] vocant: quamuis [illegible] pro miſericordia, illorum etiam vulgus vſurpet. ¶ Superlatiuum, Piiſſimus. Cic. 13. *Philipp.* M. Antonium notans quòd verbum nouum protuliſſet, ita dicit, Tu porrò ne pios quidem, ſed piiſſimos quæris: & quod verbum omnino nullum in lingua Latina eſt, id propter tuam diuinam pietatem nouum inducis. Curtius *lib.* 9. Vobis quidem ô fidiſſimi piiſſimique ciuium atque amicorum, grates ago habeóque. Senec. *cap.* 7. *de conſol. ad Polyb.*

Piè, aduerbium, Religiosè, ſanctè, caſtè. { [illegible]. GALL. *Religieuſement.* ITAL. & HISP. *Piamente.* GERM. Gottsförchtiglich/frommlich. ANGL. *Godly, with godlines* } Plin. *Paneg.* Ciuitas religionibus dedita, ſemperque deorum indulgentiam piè merita. ¶ Interdum ponitur pro benignè & clementer. Cicer. *ad Martium. lib.* 11 *Epiſt.* Alia quæ defendam à te piè fieri & humanè. ¶ Piiſſimè. Senec *cap.* 15. *de conſol. ad Pol.* Piiſſimè tulit.

Piger, a, um, Ignauus, quem piget agere. Tardus, ſegnis, fugitans laboris. { עצל *hatzel* [illegible]. GALL. *Pareſſeux.* ITAL. *Pigro, tardo, da poco, addormentato, infingardo.* GERM. Faul träg/der allerley arbeit fleucht. HISP. *PereZoſo, ocioſo.* ANGL. *Slouthfull, ſlow.* } ✠ Impiger, vt apud Plaut. *in Moſtell. ſc.* 2. *a.* 1. Homo indiligens cum pigra familia. Horat. 1. *Serm. Satyr* 4.

——— atque piger ſcribendi ferre laborem

Scribendi rectè, nam vt multum, nil moror. Perſ. *Satyr.* 5. Manè piger ſtertis. Cic. *Fratr. lib.* 2. Interdum piger, interdum timidus in re militari videbare. ¶ Ad aquæ curſum tranſtulit Col. *lib.* 2. *c.* 2. Nullum enim temere videmus locum qui modo pigrum teneat humorem, &c. Iungitur aliquando accuſatiuo cum præpoſitione Ad Cæl. ad Cic. *lib.* 8 Et ad literas ſcribendas, vt noſti, pigerrimo.

Pigellus, a, um, nonnihil piger.

Pigrè, aduerbium, Pigriùs, pigerrimè. { [illegible]. GAL. *Pareſſeuſement.* ITAL. *Pigramente.* GERM. Fauligklich/langſamlich. HISP. *PereZoſamente.* ANG. *Slouthfullie, ſlowlie.* } Plin. *lib.* 10. *cap.* 34. Pigriùs intrante fœmina ad pullos.

Pigritia, Ignauia, lentitudo, tarditas. { עצלות *hatzluth.* [illegible]. GALL. *Pareſſe.* ITAL. *Pigritia.* GERM. Faulkeit/trägheit/langſame. HISP. *PereZa, ocioſidad.* ANGL. *Slouthfullneſſe, idlneſſe, ſloweneſſe* } Cicero 1. *Offic.* Efficiendum autem eſt vt appetitus rationi obediant, eámque neque præcurrant, nec propter pigritiam, aut ignauiam deſerant. Liuius 1. *ab Vrbe*, Vnde quum pigritia militandi oriretur, nulla tamen ab armis quies dabatur à bellicoſo rege. Quintilian. Pigritiæ arrogantioris.

Pigrities, ei, Pigredo, inis, Pigritudo, & Pigritas, eiuſdem ſunt ſignificationis. Liuius *lib.* 4. *d.* 5. Pigritiem ad inſequendum nox fecit. (i. moram iniecit.)

Pigror, aris, Moror, cunctor, differo { [illegible] *pighghér.* [illegible]. GALL. *Pareſſer, eſtre pareſſeux.* ITAL. *Impigrire* GERM. Von faulkeit wägen verziehen. HISP. *EmpereZar.* ANGL. *To be ſlowe i doing of a thing.* } Cic. *Attic lib.* 4. Tu quæſo quicquid erit noui, (multa autem expecto) ſcribere ne pigrere, i. ne moreris. Lucr. *lib.* 1. Quod ſi pigraris, paulúmve receſſeris ab re. ¶ Inuenitur & Pigreo, es piger ſum. Corn. *in Perſ.* ô qui tam ineptè pigres, & ad hanc diſſolutionem lapſus es.

Pigreſco is, Piger fio, & lentus. { [illegible] *pighghér.* [illegible]. GALL. *Deuenir pareſſeux* ITAL. *Impigrirſi deuenir pigro.* GER. Faul vnd langſam werden. HISP. *EmpereZarſe, ſer ocioſo.* ANGL. *To waxe ſlow and full.* } Plin. *lib.* 18. *cap.* 2. Mox pigreſcit, in Virginem tranſgreſſo Sole. de Nilo.

Pigro as, antiqui dixerunt pro cunctari & tardare, [illegible]. Accius *in Chryſe*, Melius pigraſſe quàm properaſſe, eſt nefas. Nonius.

PIGET, verbum impersonale piguit, & pigitum eſt, Dolet, ſiue moleſtum eſt. { קץ *hâts.* [illegible]. GALL. *Eſtre pareſſeux de faire, eſtre marri & dolent d'auoir fait.* ITAL. *Rincreſcere, eſſere moleſto.* GERM Es verdreuſt/es beſchwärt oder bedauret. HISP. *Auer dolor ò verguença.* ANGL. *To be loth to do a thing to be ſorie or prepent after it is done.* } Quæſo loquere tuum mihi nomen, ni piget. Non ita promeruiſti de me, vt pigeat quæ velis. Plaut. *Menæch ſc* 9 *a.* 5. Item, Nequid pariant nobis quamobrem pigeat viuere. Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1 Multò faciliùs fertur quod pudet, quàm quod piget. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Stat. *lib.* 7. *Theb.*

Nec pigitum paruóſque lares, humiléſque ſubire.

Conſtruitur autem ferè cum accuſatiuo & genitiuo, niſi loco genitiui infinitum verbum poſitum ſit. Ouid. *lib* 2. *Metam.*

————— pigétque

Actorum ſine fine mihi ſine honore laborum.

Cicero *pro domo ſua.* Vt me non ſolùm pigeat ſtultitiæ meæ. ſed etiam pudeat. Plaut *Pſeud ſc* 3. *a.* 1. Nô dediſſe te pudet: me quia nô accepi piget ¶ Differt autem piget à pudet teſte Donato, quòd pudet de iis dicatur quæ turpiter fiunt. Piget de iis, quæ cum damno & malo Pudere ad dedecus refertur, Pigere ad dolorem. Vide plura de hoc in verbo *Pudet.* ¶ Pigere interdum pro tardare, interdum pro pœnitere poni ſolet, inquit Feſtus. ¶ Pigitum eſt, puditum, veritum. Gell. *cap.* 13. *lib.* 15. *&* c. 20. *lib.* 13.

Pigeo, es, verbum perſonale, legitur apud Plautum *in Menæch. ſc.* 9. *a.* 5. Adoleſcens loquere mihi tuum nomen, niſi piget. Idem *Pſeudolo ſc.* 3 *a.* 1. Id quod pudet faciliùs fertur quàm id quod piget. Terent. *in Phorm.* Quare obſecro, ne plus minúſve faxit, quod nos poſtea pigeat. Plautus *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Quod te percontabor, ne id te pigeat Proloqui.

Pigendus, a, um. Ouid. *Epiſt.* 7.

Si fuit errandum, cauſas habet error honeſtas:

Adde fidem nulla parte pigendus erit.

Pigmalion, ſiue potiùs Pygmalion per y in prima ſyllaba, [illegible]. Suid. Beli regis Tyri filius fuit, frater Didonis, qui dum ardentiſſima auri cupiditate flagraret, animum ad Sichæi patruelis ſui opes appulit, illúmque ſpe potiundi auri ante aras, clàm & dolo interemit. Cuius cædis quum certior in ſomnis à marito Dido facta fuiſſet, ſumptus ſecum viri theſauris in Africam profugit, vbi & Carthaginem condidit. Moris autem erat, inquit Seruius, vt de pecunia publica Phœnices nullo

à rege auro à peregrinis frumenta coëmerent. Dido autem à Pygmalione ad hunc vſum paratas naues abſtulit quum fugientem à fratre miſſi perſequerentur, aurum illa præcipitauit in mare: qua re viſa, ſequentes reuerſi ſunt. Meminit huius Virg. 1. *Æneid.*

——— ſed regna Tyri germanus habebat

Pygmalion ſcelere ante alios immanior omnes,

Quos inter medius venit furor, ille Sichæum

Impius ante aras, atque auri cæcus amore

Clam ferro incautum ſuperat.

¶ Fuit & eiuſdem nominis clarus artifex Ciliciis filius qui ex eburnea ſtatua Veneris beneficio in puellam transformata Paphum ſuſcepit, Paphi Cypriæ vrbis conditorem. Quam fabulam vide latius apud Ouid. 13. *Metam* & ſupra in dictione *Paphus.* Hinc adiectiuum Pigmalioneus, Silius *lib.* 1 Pigmalioneis quondam per cærula terris, &c.

PIGMENTVM, i, quo vtuntur puellæ ad gratiam & venuſtatem oris conciliandam: qualis eſt ceruſſa, aliaque id genus fuci, quibus mulierculæ cutis candorem, aut ruborem inducunt. { פוך *puch* רקח *rekach* מרקחה *merkachâh.* [illegible]. GAL. *Fard peinture, couleurs, fardement.* ITAL. *Belletto, liſcio* GERM. Farb mit deren ſich die meydlin beſtreichen/ein ſchöne farb damit zumachen HISP. *Color para la pintura.* ANG. *Painting that women vſe.* } Plaut *in Moſtell.* Non iſtanc ætatem oportet pigmentum vllum attingere. Plin. *lib.* 26. *cap.* 43. Nupérque portentoſis ingeniis principatu Neronis inuentum vt pigmentis perderet ſe. ¶ Per tranſlationem verò pigmenta dicuntur mendacia & fraudes, quia eius qui pingitur non eſt naturalis color, ſed artificialis. Cicer. *lib* 2. *de Orat.* Tam integræ ſententiæ, tam veræ, tam nouæ, tam ſine pigmentis, fucóque puerili, vt mihi non ſolum tu incendere iudicem, ſed ipſe ardere videaris. ¶ Quandoque ſignificat colores pictorum, de quibus Plin. *lib.* 35. *cap.* 5. Cic. 1. *de diuinat* Aſperſa temerè pigmenta in tabula oris lineamenta efficere poſſunt. Plaut. *Epid.* Quem Appelles, Zeuxiſque duo pingent pigmentis vlmeis. ¶ Accipitur etiam quandoque pro confectione ex diuerſis ſpeciebus, ſuaui & odorifera: vnde pigmentarij dicti, de quibus paulò pòſt. ¶ Quandoque etiam pro coloribus rhetoricis. Cicer. *de clar. Orat.* Intelliges nihil illius lineamentis, niſi eorum pigmentorum quæ inuenta nondum erant, florem & colorem defuiſſe.

Pigmentarius, ij, qui facit, vel vendit pigmenta. { רקח *rohéach.* [illegible]. GALL *Faiſeur ou vendeur de fard.* ITAL. *Acconciatore ò venditore di belletto.* GERM. Der allerley farben macht vnd verkaufft. HISP. *Que haZe ò vende color para la pintura.* ANG. *He that maketh or ſelleth ſuch painting colour.* } Iulius Firmicus, Quicunque habuerit horoſcopum in parte Libræ viceſima ſexta, erit pigmentarius, vel thurarius. Cicer. Accius pigmentarius valde gaudebat ſe aduerſarium perdidiſſe. ¶ Pigmentarius item ponitur pro pharmacopola, id eſt, medicamentorum venditore. Martian. *l.* 3. *D. ad leg. Cornel. de ſicar.* Alio Senatuſconſulto effectum eſt, vt pigmentarij ſi cui temere cicutam, ſalamandram, &c. Fortaſſis Pharmacopolarum muneris hæc pars quædam eſt, vt ea quæ ad pigmenta pertinent, diuendant. Hotom.

Pigmentatus a, um, quod eſt pigmentis ornatum, [illegible]. Hieronymus *ad Paulum*, Totum flaccidum, molle, nitidum, atque formoſum, quæſitis hinc inde odoribus pigmentatum.

PIGNVS, oris, vel pigneris, quod creditori ad ſecuritatem datur. { עבוט *habot* [illegible] חבל *chabol* [illegible] חבור [illegible]. GALL. *Gage.* ITAL. *Pegno.* GERM. Ein pfand oder vnderpfand. HISP. *La prenda que ſe da.* ANG. *A gage or pledge* } ita dictum à pugno, vt Caius *de verb. ſignific.* inquit *in l. plebs*; quia res quæ pignori dantur, manu traduntur. Martial. *lib.* 12.

Quum rogo te nummos ſine pignore, Non habeo, inquis

¶ Aliquando pro eo accipitur, quod inter duos contendentes apud ſequeſtrum ita deponitur, vt fiat victoris. Virg. 3. *Eclog.*

——— Ego hanc vitulam (ne forte recuſes,

Bis venit ad mulctram, binos alit vbere fœtus)

Depono: tu dic mecum quo pignore certes.

Plaut. *Caſina*, Id ni fit, mecum pignus, ſi quis vult, dato in venam milli. Idem *Capt. ſc.* 4. *a* 3. Nucleum amiſi, reliquit pignori putamina. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 2. Mea fides pro te poſita pignori mox; Ne pignus deſeras. (i. me.) Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Non, ſi me opponam pignori *Ibid. ſc.* 1. *a* 5. Reddas ſeruum quem hîc reliqueram pignus mihi Item de More coërcendi pignoribus captis. Plutarch. *in Caton. Vticenſ.* Pignus capi & dici multam Senatori, qui non adeſt. Gell. *cap.* 7. *lib.* 14. Sueton. *in Cæſ. cap.* 17 Pignoribus captis malè mulctatus. Plaut. *Prolog Amphitr.* Vt iis (fautoribus) in cauea capiatur togæ. ¶ Pignus remiſſum in quo pignoris ius extinctum eſt, nec actio pigneratitia ſupereſt. Paulus IC. ¶ Per tranſlationem pignus pro ſymbolo, vel argumento, vel indicio: vt quum aut munus noſtrum, aut aliquid ſimile pignus eſſe amoris, beneuolentiæque dicimus id eſt, indicium, vel documentum, & argumentum certum, ſiue idoneum ſignum. Virg. 3. *Æneid*

Ipſe pater dextram Anchiſes, haud multa moratus.

Dat iuueni atque animum præſenti pignore firmat.

Liu. *lib.* 39. Hæc amoris pignora quum eſſent. nec quicquam ſecretum alter ab altero haberent. Curt. *lib.* 9. Nullum erga me beneuolentiæ pignus atque indicium omiſiſtis. Vlpian. inter pignus & hypothecam hoc intereſſe ſcribit, quòd pignus dicitur quum ad creditorem tranſit, hypotheca quum non tranſit. Budæus tamen inquit pignus Latinè id eſſe quod Græcè dicitur hypotheca, quaſi obligationi ſuppoſitum, vel quaſi ob fidem debiti depoſitum, quod Latini pignori opponere dicunt Pignus enim tam de immobili, quàm de re mobili dicitur. Terent *in Phorm.* Ager oppoſitus eſt pignori ob decem minas, Ædicula item ob decem alias. ¶ Dicitur Latinè, Auferre pignus, Ponere pignori, vel in pignus, Opponere pignori, Accipere pignori, Coërcere pignoribus captis: eſt quod nos, *Cogere per bonorum captionem*, dicimus. Cicer. 3. *de Orat.* Philippus grauiter exarſit, pignoribúſque ablatis Craſſum coërcere cœpit. ¶ Quoniam verò liberi videntur tanquam pignora inter virum & vxorem eſſe & firmiſſima quædam

inter coniuges perpetui amoris, & indiſſolubilis coniugij quaſi vincula, factum eſt vt pignora pro liberis capiantur. Sic Ouid. *Eleg.3. lib.1. Triſt.* Reſpiciens oculis pignora cara meis. (i. amicos & vxorem) & apud Velleium, Medium pignus concordiæ inter Cæſarem, & Pompeium. Sueton. *Iulio, & in Tib. cap.7.* Pignus communis filij. Ouid. *Eleg. 11. lib.3. Triſt.*

Patria careo, pignoribúſque meis. i. filiis.

Idem 6. *Faſtor.*

Quo poſſit paruas pendere pignus habet. (i. alumnum.)

Idem 4. *Faſtor.*

——*Tu noſtra pignora vitæ.*

Idem *Eleg.1. lib. Triſt.*

Inuenies (in iis libris) *animi pignora multa mei.*

¶ Idem 5. *Faſtor.*

Nec leue propoſiti pignus ſucceſſit honoris. (i. argumentum.)

Idem 6. *Faſtor.*

Pignora virgineis fatalia tollite palmis. (i. Palladium.)

Item Gell. *c.4 lib.5.* In quoduis pignus vocabat. Ouid. 3. *Faſt.*

Dulcia ſolicitæ geſtabant pignora matres.

Pignora iniuriæ, vitam & fortunas vocat obnoxias iniuriæ. Cic. 13. *Philipp.* Tu verò ita vitam corpúſque ſeruato, ita fortunas, ita rem familiarem, vt hæc poſteriora libertate ducas, atque his vti velis, ſi liberare Rempubl. poſſis: nec pro iis libertatem, ſed pro libertate, hæc proiicias, tanquam pignora iniuriæ, &c. Bud.

Pignĕro, as, actiuum: aut Pigneror, raris deponens, Rem pignori do, pignori oppono, oppignero { חבל chabál עבט habát. [illegible] Gal. *Bailler en gage, engager.* Ital. *Pegnorare, dar pegno.* Ger. Verpfenden / zu pfand geben / für ein pfand einſetzen. Hisp. *Empeñar alguna prenda.* Angl. *To giue a pledge or gage.*} Suetonius *de Vitellio*, Vtque ex aure matris detractum vnionem pignerauerit ad itineris impenſas. Sueton. *in Claud. cap.16* Fidem militis pignerari præmio. (i. mercari & obligare.) ¶ Pigneror pro pignero. Gell. *cap.12. lib.18.* Item, Pigneratos animos habere. Liu. *lib.5. bell. Pun.* Idem *lib.9. bell. Punic.* Exules pignoribus ſubſtractis pigneranda pœna bona præbebant. Iuuenal. *Satyr.7.*

Cuius & alueolos, & lanam pignerat Atreus.

¶ Accipitur nonnunquam pro eo quod vulgò dicimus, *per executionem capere*, hoc eſt, pignora capere. [illegible] {Germ. Pfenden / pfende auſstragen.} Cic. 4. *Philipp.* In fuga, fœda mors: in victoria, glorioſa. Etenim Mars ipſe ex acie fortiſſimum quenque pignerari ſolet: hoc eſt, pignus accipere, & ſibi aſſerere, quaſique obnoxium ſibi, debitúmque capere: vt ſit ſenſus, Fortiſſimus enim quiſque primus in prælio occumbere ſolet. ¶ Huius compoſita ſunt, Oppignero, & Repignero: de quibus alibi.

Pignĕratio, nis, Gaius *D. lib.20. l.9.* Quod emptionem venditionémque recipit, etiam repignerationem recipere poteſt.

Pignĕrātŏr, qui pignus accipit. { עבט hobét. [illegible] Gall. *Qui prend gage de quelqu'vn.* Ital. *Chi prende pegno.* Ger. Ein pfandtherr / der ein vnderpfand nimpt. Hisp. *El que toma prenda.* Ang. *That receiueth a gage or pledge.*} Cic. 4. *Verr.* Quum in his quidem rebus omnibus publicanus petitor ac pignerator, non ereptor, neque poſſeſſor ſoleat eſſe, tu de primo, de iuſtiſſimo, de honeſtiſſimo genere hominum, i. de aratoribus, ea iura conſtituebas, quæ omnibus aliis eſſent contraria, &c. Edixeras enim Verres, vt publicani poſſent iure ſuo ab aratoribus decumarum nomine quantum vellent capere, non iudicis autoritate, vt aſſolet, pignora eorum capere. Ex Budæo.

Pignĕrātītĭus, a, um, ex ſupino verbi pignero nomen deductum, quod pignori datum eſt. { Gall. *Engagé, baillé en gage.* Ital. *Coſa impegnorata.* Ger. Das zu einem pfand gegeben oder eingeſetzt iſt. Hisp. *Coſa empeñada.* Ang. *That is giuen in pledge or gage.*} Vt Res pigneratitia. Pigneratitius creditor, cui pignoris capiendi ius eſt. Vlpianus. Quæritur in pigneratitio creditore, an pignoris perſecutio denegetur. ¶ Pigneratitia actio, quæ ad pignus perſequendum eſt inſtituta, apud Iuriſconſultos.

Pignŏriſcăpio, nis. Gell. *lib.7. cap.10.* Vt hæc vſuſcapio dicitur copulato vocabulo, à litera in eo tractim pronuntiata: pignoriſcapio iunctæ ſunt partes & producte dicebantur. Verba Varronis ſunt ex primo Epiſtolicarum quæſtionum. Pignoriſcapio ob æs militare, quod æs a Tribuno ærario miles accipere debebat, vocabulum ſeorſum fit: per quod dilucet hanc capionem poſſe dici, quaſi hanc captionem & in vſu & in pignore.

Pĭgres, etis, πίγρης, fluuij nomen eſt apud Suidam. ¶ Fuit item hoc nomine Poeta quidam Car frater Artemiſiæ Halicarnaſſi reginæ, quæ vxor fuit Mauſoli. Scripta eius vide apud eundem. ¶ Pigres præterea Mæonis cuiuſdam nomen fuit, qui vnà cum Mantye fratre, Dario autor fuit Pæonas omnes in Aſiam transferendi. Autor Herod. *lib.5.*

Pigrēſco, Pigro, as, Pigror, pigraris, vide *Piger.*

‖ Piguus, a, um, piger, vel verecundus. Vet. Vocab. ‖

Pīla, æ, à pinſo, vas concauum, quo antiqui ſiccata frumenta pinſebant, hoc eſt, contundebant {מדכה medúcháh. [illegible] Gal. *Vn mortier.* Ital. *Mortaio.* Germ. Ein mörſel oder dergleichen hole geſchirr in welchen man vorzeiten dass gedörrt getreid zu mäl zerſtoſſen hatt. Hisp. *Mortero.* Ang. *A morter wher in thinges are beaten with a peſtell* } Plin. *lib.18. cap.11.* Tundatur granum eius in pila lignea. ¶ Similiter vaſa illa concaua, medicorum vſui apta, in quibus ptiſanæ fieri ſolent, pilæ dicuntur. ¶ Pila fullonica apud Catonem *de R. R.* in qua tunduntur veſtes & panni vt cogantur & denſentur atque ſpiſſentur: quod hodie fit opera rotarum aquariarum ſublatis pilis. ¶ Eſt item pila idem quod columna Græci [illegible] vocant: quanquam reuera anguſtior eſt τῆς [illegible] ſignificatio, quam pilæ. Illo enim nomine propriè denotatur cippus in monumentis erectus pila autem quamuis columnam ſignificat quemcunque in vſum confectam Liu. *lib.10 d.4.* Pilæ montis. Apul. *lib.3. Metam.* Pila media quæ ſtabuli trabes ſuſtinebat. Feſtus, Pila quæ parietem ſuſtentat, ab opponendo dicitur. Plin. *lib.11.* Ruentes ceras fulciunt pilarum inſtar, interius à ſolo fornicatas, vt ſit aditus ad faciendum. ¶ Pilæ etiam ſunt opera informia, quæ in aqua conſtruuntur, cuiuſmodi magnifica Genuæ viſitur. *Molem* vulgò appellant. Factum vſus eſt ad tuendas à fluctibus naues intra portus & naualia. de quarum conſtructione vide Vitruu. *lib.5.* Huiuſmodi Virg. *lib.9.* deſcribit his verbis,

Qualis in Euboico Baiarum in littore quondam
Saxea pila cadit.

¶ Et in his omnibus ſignificationibus pila producit penultimam. Quando verò penultimam corripit, accipitur pro rotunda illa ſphærula qua luditur. { כדור cadhór כדור chaddúr. σφαῖρα. Gall. *Vne paulme, pelotte, eſteuf.* Ital. *Palla.* Germ. Ein Ballen die man zur kurtzweil hin vnd här ſchlecht. Hisp. *Pelota para iugar.* Ang. *A ball.* } a verbo Græco πάλλω, æquo, quòd forma ſphærica ſit, quæ omni ex parte æqua eſt, vel à pilis quibus impleri ſolet. Plaut. *in Bacch.* Ibi curſu, luctando, haſta, diſco, pugilatu, pila, ſaliendo ſe exercebant magis Idem *Capt. prolog.* Dij nos quaſi pilas homines habent. Ouid. *Eleg.1. lib.2. Triſt.*

Ecce canit formas alius iactúſque pilarum.

Idem *lib.6. Faſtor.*

Terra pilæ ſimilis nullo fulcimine nixa.

Quintil. Pilam negligenter petenti dixit Galba, Sic petis vt Cæſaris candidatus. De pilarum generibus. Martial. *Epigram.45. & 46 &c. lib 14.* Vide infra in *Pilicrepus.* Cicer. 2. *de Orat.* Sed vt homines labori aſſiduo & quotidiano aſſueti, quum tempeſtatis cauſa opere prohibentur, ad pilam ſe, aut ad talos, aut ad teſſeras conferunt, &c. Seneca. *de benef. lib.2. cap.32.* Sicut in luſu eſt aliquid, ſcitè ac diligenter pilam excipere: ſed non dicitur bonus luſor, niſi qui aptè & expeditè remiſit quam acceperat. Celſus *lib.1. cap.6.* Quem verò frequenter citata aluus exercet, huic opus eſt pila, ſimilibuſque ſuperiores partes exercere. Quatuor autem ſunt pilarum genera, trigonalis, paganica, follis, & harpaſtum: quæ omnia explicantur ſuis locis. Pilæ autem primus inuentor fuit Pythus, vt ait Plin. *lib.7. cap.56.* A pilæ luſoriæ ſimilitudine etiam pila dicitur quicquid eſt rotundum inſtar pilæ. Plin. *lib.12. c.10.* Cucurbitæ maturitate ruptæ oſtendunt lanugines pilas, ex quibus veſtes pretioſo linteo fiunt. ¶ Pila fortunæ, homo multis fortunæ caſibus velut per iocum luſúmque iactatus & exercitus, vt ille Vlyſſes Homericus, atque Ælius Pertinax Imp. de quo Sextus Aurel. Victor: Hoc exitu obiit vir ad humanæ conuerſationis exemplum per laboris genera vniuerſa abſumptus, prouectúſque eò, vt fortunæ vocaretur pila.

Pĭlŭlă, æ, quaſi parua pila, globulus. { σφαιρίδιον. Gal. *Petite pelotte, pilule.* Ital. *Pallotta, pilola.* Ger. Ein kugelin. Hisp. *La pildora, pequeña pelotilla.* Ang. *A litle ball.* } Plin. *lib.16. cap.7.* Naſcuntur in eo pilulæ nucibus non abſimiles intus habentes floſculos molles, lucernarum luminibus aptos. Idem *lib.30. cap.11.* Scarabæus qui pilulas voluit. Hinc & pharmaca quæ hac forma ſumimus, pilulas nominamus. Idem *lib.28. cap.9.* Vetus axungia phthiſin in pilulis ſumpta ſanat. Hæc Græco vocabulo καταπότια dicuntur, ab abſorbendo: non enim comminuendæ dentibus, aut guſtandæ ſunt pilulæ, ſed integræ deuorandæ.

Pīlani, [illegible], dicti ſunt milites qui pilis pugnabant, teſtibus Varrone & Feſto, alio nomine triarij appellati ante quos qui prælium capeſſebant, antepilani dicebantur & principes. Ouid. 3. *Faſt.*

Et totidem (decem) *princeps, totidem pilanus habebat.*

Vide ſupra in dictione *Antepilani.*

Pĭlarii, [illegible], dicuntur præſtigiatores, qui leni agitatione paruas pilas videntur emittere, aut in vas immittere, quum ſecus faciant Quintilian. *lib.10. cap.7.* Quo conſtant miracula illa in ſcenis pilariorum, ac ventilatorum, vt ea quæ emiſerint vltro venire in manus credas, & qua iubentur, decurrere.

Pilarius, a, um, rotundus inſtar pilæ.

‖ Pilaica, vas piratium ex corio. Gloſſ. Iſid. ‖

Pilates, lapidis genus, cuius meminit Cato *originum lib.5.* Lapis candidior, quàm pilates. Feſt. Alibi non occurrit.

‖ Pilaticum, ſceptrum Imperatoris ad inſtar pilæ. Codin.

Pilaticum, monile de collo Imperatorum. Buleng. ‖

Pīlātim, aduerbium à pila pro columna, ſignificat per pilas, [illegible] Vitruu. Pilatim ſtruuntur ædificia.

‖ Pilax, muriſlegulus, catus. Gl. Iſid. ‖

Pīlĕātus, vide *Pileus.*

Pĭlĭcrĕpus, i, Adrian. Turneb. vir eruditione ſingulari *c.4. lib 7. Aduerſar.* etiam affert Martialis illud,

Redde pilam, ſonat æs thermarum. Ludere pergis?
Virgine vis ſola lotus abire domum.

Dictus autem Pilicrepus videtur, quòd crepitu pilæ æneæ ludentes ad lauationem acciret. Sic enim & crepitu diſci ad eius luſum & exercitationem euocabantur. Cic. 2. *de Orat.* Et Senec. *Epiſt.57. lib 8. ad Lucilium.* Numerat pilas Pilicrepus. vbi notatur balneorum luxuria, intelligendus eſt is qui pilas, hoc eſt, ſphæras, aut glomos pice illitos in ignē balneorum, ſiue vaporarij coniiceret, ſic ut ſubito te eſtuaguceretur. Quod manifeſtat Papinius, Syluarum primo in balneo Etruſci. Qui nunc ſtrata ſolo referam tabulata, crepantes Auditura pilas, vbi languidus ignis inerrat Ædibus, & tenuem voluunt hypocauſta vaporem? Meminit huiuſmodi pilarum Vitruu. *lib.5. c.10.* Suſpenſuræ, ait, caldariorum ita ſunt faciendæ, vt primùm ſeſquipedalibus tegulis ſolum ſternatur inclinatum ad hypocauſtum. vti pila quum immittatur, non poſſit intus reſiſtere, ſed rurſus redeat ad præfurnium, ipſa per ſe ita flamma facilius peruagabitur ſub ſuſpenſione.

Pililudius, qui pilotello ludit. Gloſſ. Iſid.

Pilatus, vide *Pilum.*

Pīlentum, i, vehiculi genus quo matronæ vehebantur. { צב tſáb [illegible] Gall. *Char, ou coche littere.* Ital. *Carretta.* Germ. Ein bancquen der wagen. Hisp. *Carro.* Angl. *A wagon or chariot with fowre weeles that women were wont to be caried in.*} Horat. *lib.2. Epiſt.*

Eſſeda feſtinant, pilenta petorita naues.

Ex quo Horatii loco patet non omnino idem eſſe cum petorito, vt nonnulli putauerunt, ſed tamen fortaſſis illi non diſſimile. Eſt enim pilentum Hiſpanorum inuentum, petoritum autem Gallorum. Varro *de lingua Latina* in conſuetudinem ſua ætate primùm veniſſe ſcribit. Eſtque eius formæ qua noſtri temporis principum Italiæ mulieres vehantur,

ctantur, ita libratum vt confidentes in puluinis, in aëre ſuſpenſæ agitari videantur. Virg. 8. *Æneid.*

——caſta ducebant ſacra per vrbem
Pilentis matres in mollibus,

id eſt, penſilibus, vt interpretatur Seruius. Liu. 5. *ab vrbe*, Honorémque ob eam munificentiam ferunt matronis habitum, vt pilento ad ſacra, ludóſque carpentis feſto, profeſtóque vterentur.

Pileus, i, Tegmen capitis quod & pileum dicitur. { מגבעה *mighbaáh.* πῖλος, πίλιον. GAL. *Vn chappeau ou bonnet à couurir la teſte.* ITAL. *Cappello, berreta.* GERM. Ein Hut/Barret/Kappen. HISP. *Sombrero.* ANG. *A cap or bonet.* } Plaut. *in Amphitr.* Vt ego hodie raſo capite caluus accipiam pileum. Perſius *Satyr.* 5. Hac nobis pilea donant. Sueton. *in Neron. c.* 26. Cum pileo ire noctu. ¶ Quandoque pileus pro libertate vſurpatur. Hinc apud rerum Romanarum ſcriptores ſeruos ad pileum vocatos legimus, hoc eſt, ad libertatem, cuius inſigne eſt pileus. Liuius *lib.* 24. Poſtero die ſerui ad pileum vocati, & carcere vincti emiſſi. Sueton. *in Tiber.* Seruiſque ad pileum fruſtra vocatis, in Siciliam profugit. Accipiebant enim ſerui pileum raſo capite, quum manumittebantur. ‖ ¶ Pileum inducere, libertatis ſignum. ‖

Pileolus, & Pileolum, li, cum accentu in antepenultima, Paruus pileus. { πιλίδιον, πιλίσκος. GALL. *Petit chappeau.* ITAL. *Picciolo capello.* GERM. Ein Hütlin/Barretlin. HISP. *Pequeño ſombrero.* ANGL. *A litle cap or bonet.* } Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*

Vt cum pileolo, oleas conuiua tribulis.

Ouid. 1. *de Arte,*

——nec turpe putaris
Pileolum niuàtis impoſuiſſe comis.

Pileatus, a, um, qui pileo tectus eſt. { πῖλον ἔχων. GAL. *Conuert d'vn chapeau.* ITAL. *Coperto di cappello.* GERM. Der ein Hut oder Barret auff hatt. HISP. *Cubierto de ſombrero.* ANG. *That is couereth with a cap or bonet.* } Liu. 4. *bell. Punic.* Pileati aut lana alba velatis capitibus volones epulati ſunt. Vnde ſerui pileati qui pileo impoſito vendebantur. Gell. *lib.* 7. *c.* 4. Pileatos ſeruos venum ire ſolitos, quorũ nomine venditor nihil præſtaret, Cælius Sab. Iuriſperitus ſcriptum reliquit. ¶ Pileati & raſo capite erant, qui manumittebantur. Plutarch. *in Flam.* & alij Pileati ſequebantur triumphantem. Item, Plebs pileata præ gaudio In morte Neronis. ‖ Pileati fratres, id eſt, Caſtor & Pollux. ‖

Pilicrepus, Pitula, vide *Pila.*

Pilliones portitores mortuorum. Gloſſ. Iſid.

Pilo, as, Vide *Pilus.*

Pilo, as, πιλέω, & πιλόω, Græcum eſt, & ſignificat complano. A quo ſunt compoſita. Compilo, Expilo, Oppilo, & Suppilo.

Pilo, furor. Hinc Gallis *piller* eſt deprædari, ſpoliare.

Pilum, i, priore producta Telum Romanum, à perimendo dictum, quaſi perillum, vt inquit Varro. { חץ *chets.* πῖλον, ὑσσός. GALL. *Dard.* ITAL. & HISP. *Dardo.* GERM. Ein dreyſpitzig Spießlin welches die Römiſchen Kriegsleut gegen dem feynd ſchuſſen. ANG. *A dart or iauelene* } Vegetius *lib.* 2. *c.* 15. Item bina miſſilia, vnum maius, ferro triangulo, vnciarum nouem, haſtili pedum quinque & ſemis, quod pilum vocabant, nunc ſpiculum dicitur, ad cuius ictum lege *iactum*, præcipuè exercebantur milites. &c. Saluſt. *in Catil.* Infeſtis ſignis concurrunt: pila omittunt (legend. *emittunt*) res gladijs geritur. Erant autem pila (Varrone autore) tela Romanorum, ſicut Geſa Gallorum, & ſariſſæ Macedonum. Lucan. *lib.* 1. pila minantia pilis. Idem *lib.* 3.

Pila ſed in medium venere trementia pectus.

Virg. 1 *Georg.*

——Scilicet tempus veniet, quum finibus illis
Agricola incuruo terram molitus aratro,
Exeſa inueniet ſcabra rubigine pila.

Horat. 2. *Serm. Satyr.* 1.

——neque enim quiuis horrentia pilis
Agmina, nec fracta pereuntes cuſpide Gallos.
Aut labentis equo deſcribet vulnera Parthi.

Plaut. in *Curcul. ſc.* 3. *a.* 5. Quia ex te hodie faciam pilum catapultarium Et ita te neruo torquebo, vt catapultæ ſolent. Et Tibull. *lib.* 4.

——Et lento perfregerit obuia pilo.

Pilum inquit Liu. *lib.* 9. *ab Vrb.* haud paulo quàm haſta vehementius ictu miſſuque telum. ¶ Item, Primos pilos adimere. (i prima pila.) Sueton. *in Calig. cap.* 44. Hinc primipilus, πρωτοπίλος, & præpilatæ haſtæ, hoc eſt, præferratæ, de quibus infrà. Pilum Græcum, quo in Græcia pinſebantur, quale deſcribit Heſiodus, cùm ait, ὕπερον τε τρίπηχυν. Hoc vt tolleno reciprocabatur. Plaut. *in Aſtraba* apud Feſtum in verb. *Reciprocare*, Quaſi tolleuonem, aut pilum Græcum reciproces plana via. Primum pilum vocabatur prima centuria in exercitu Romanorum: quæ circa ſigna grauis armatura conſtituta eſſet, in qua inter cætera armorum genera haſtile erat pedum quinque & ſemiſſis, quod pilum nominabant. Cæſar *lib.* 5. *bell. Gall.* Tum T. Baluentio qui ſuperiore anno primum pilum duxerat, viro forti, & magnæ autoritatis, vtrunque femur tragula traiicitur. Reliqua vide in dictione PRIMIPILVS. ¶ Præterea, pilum, a pinſendo, ſeu, vt placet Seruio, à Pilumno, inſtrumentum quo aliquid in mortario teritur. { עלי *Eli.* ὕπερος. GALL. *Pilon de mortier.* ITAL. *Il peſtello col quale ſi peſtano le coſe nel mortaio.* GERM. Ein ſtöſſel einen mörſels HISP. *El maço para majar en pila.* ANGL. *A peſtle.* } Plin. *lib.* 18. *cap.* 10. Quippe & Hetruria ſpicam farris toſti pinſente pilo præferrato, fiſtula ferrata & ſtella intus denticulata, vt niſi intenti pinſant, concidantur grana, ferróque frangantur.

Pilatus, a um, Pilo armatus. Mart *lib* 10.

Et pilata redit, iamque ſubitque cohors.

‖ Pililudius, qui pilodello ludit. Gl. I. id.

Pilliones, portitores mortuorum. Gl Iſid. ‖

Pilumnus, qui pinſendi frumenti vſum inuenit, Iouis (vt putant) filius, & Dauni pater. Seruius in *lib.* 9. *Æneid.* Pilumnus (inquit) & Picumnus fratres fuerunt dij. Horum Picumnus ſtercorandorum inuenit vſum agrorum: vnde & Sterquilinius dictus eſt. Pilumnus verò pinſendi frumenti: vnde à piſtoribus colitur, & ab ipſo Pilum dictum eſt. Ad hunc Danae Acriſij filia fortè ad Appulum littus acta, & à paſtore vnà cum Perſeo paruulo delata eſt, quam ipſe cognito genere vxorem duxit, ex qua Daunum filium ſuſcepit. Virg. 10. *Æneid.*

Cui Pilumnus auus, cui diua Venilia mater, &c.

Pilumen quicquid in pila tunditur. Gloſſ. Iſid. & Vet. Voc.

Pilus, i, generalius eſt quam capillus. { שער *ſchár.* θρίξ. GALL. *Poil.* ITAL. & HISP. *Pelo.* GER. Ein har ſo an leyb wo es wölle. ANGL. *The heare.* } Propriè enim capillus de iis tantum dicitur qui caput veſtiunt, quum pilus omnium partium corporis ſit communis. Plin. *lib.* 11 *c.* 37 In capite cunctorum animalium homini plurimus pilus. Senec. *cap.* 8. *de tranquill.* Caluis, quam Comatis non minus moleſtum eſt Pilos velli. Cic. 2. *de nat deor.* Munitæque ſunt palpebræ tanquam vallo pilorum. Iuuen. *Satyr.* 9.

Sed fruticante pilo neglecta, & ſqualida crura.

Horat. 2. *Epiſt.* 1.

Vtor permiſſo, caudæque pilos, vt equinæ
Paulatim vello.

Hæc tamen differentia nonnunquam confunditur: accipitur enim capillus interdum generaliter in eadem ſignificatione in qua vtimur nunc pilus. Gell. *lib.* 12. *c.* 1. Si ouium lacte hœdi, aut caprarum agni alerentur, conſtat ferè in his lanam duriorem, in illis capillum gigni teneriorem. ¶ Pili longiores, proni in colla atque armos veſtientes, iubæ dicuntur: pili verò craſſiores, rigidi, quales habent ſues, vocantur ſetæ. ¶ Pili non facio. Nec pilo quidem melior, de re nullius momenti Cic. *ad Quint. Frat lib.* 2. Nihil eſt quod vereare, ego enim ne pilo quidem minus me amabo. Catul. *Epigr.* 17.

Ludere hanc ſinit, nec pili facit vni.

Pilo, as à pilus. Pilos emitto. { τριχόω. GALL. *Produire du poil.* ITAL. *Fare i peli, mandar fuori i peli.* GERM. Haar ebertommen/haarechtig werden. HISP. *Pelechar.* ANGL. *To bring out heare, to growe hearie.* } Accius, Tunc primùm pilabant genæ. Afranius, Meum præterea corpus nunc pilare primùm cœpit. ¶ Interdum ponitur pro pilos detrahere. { מרט *marát.* ἀποτίλλειν. GALL. *Arracher le poil.* ITAL. *Pelar, trarre i peli.* GERM. Das haar außrauffen. HISP. *Pelar, quitando pelos.* } Mart.

Quod pectus, quòd crura pilas.

Idem *lib.* 6.

Extirpa, mihi crede, pilos de corpore toto,
Téque pilare tuas teſtificare nates.

Hinc Depilo.

Piloſus, adiectiuum, Pilis abundans. { שעיר *ſahír.* τριχώδης. GAL. *Pelu.* ITAL. & HISP. *Peloſo.* GERM. Haarechtig/voll haara ANGL. *Hearie, full of heare.* } Varr. 2. *de re ruſt. cap.* 5 oculis magnis & nigris, piloſis auribus. Cic. *in Piſonem*, Non enim nos color iſte ſeruilis, non piloſæ genæ, non dentes putridi deceperunt. ¶ Ploſiora folia, quæ in ipſa ſuperficie, veluti adnatos quoſdam pilos oſtendere videntur. Plin. *lib.* 20. *c.* 16. E contrario quæ mollis vocatur, piloſioribus foliis ac ramis, & aculeatis, trita meilis odorem habet.

‖ Pilogonus, quam Latini herbam ſanguinariam vocant, propter quod miſſa in naribus ſanguinem mouet. Iſid. ‖

Piloſella, herba, quia folia habet piloſa & hirſuta ſuperficie. HISP. *Piloſella.* GERM. Nagelkraut.

‖ Pilotonſus, lupus ceruinus. G. M. G. ‖

Pimpla, πίμπλα, Thraciæ mons eſt, Muſis ſacer, vt ſcribit Strab. *lib.* 10. Pieria inquit, & Olympus, & Pimpla, & Libethrum, quondam loca fuere Thraciæ, & montes quos nunc Macedones poſſident: quique Muſis Heliconia conſecrarunt, Thraces fuere, Bœotiæ accolæ. Hæc Strab.

Pimplæus, a, um, πιμπλαῖος. Mart. *lib.* 12.

Cuius Pimplæo lyra clarior exit ab antro.

Pimplæides, ſiue Pimplææ, πιμπληΐδες, Muſæ cognominatæ ſunt ſiue à Pimpla olim Thraciæ monte, quem poſtea Macedones ſibi vendicarunt, ſiue a Pimplæo quodam fonte, ad radicem eius montis naſcente: vbi & Pimplæum antrum nonnulli conſtituerunt. Mart. *lib.* 12.

Cuius Pimplæo lyra clarior exit ab antro.

Pina, vide *Pinna.*

Pinacopola, πινακοπώλης, qui tabulas vendit.

Pinacotheca, πινακοθήκη, locus eſt in quo tabulæ pictæ, argentum cælatum, ſtragula veſtis, ſigna & ornamenta reponuntur. Plin. *lib.* 35. *cap.* 2. vocat tablinum. Vtrunque nomen dictum eſt à tabulis, quæ in hoc loco præcipuè aſſeruabantur. Nam quas Latini tabulas, Græci vocant πίνακας. Varr. 1. *de re ruſt. cap.* 2. Quum huius ſpectatum veniunt villas, non vt apud Lucullum, videant pinacothecas, ſed opothecas. Plin. *lib.* 35. *c.* 2. Et inter hæc pinacothecas veteribus tabulis conſuunt, alienáſque effigies colunt.

Pinara, πίναρα Ptolem. Ciuitas eſt Lyciæ mediterranea ad Cragum montem teſte Plin. *lib.* 5. *c.* 37. ¶ Eſt item Pinara, inſula ante Ætoliam, vna Echinadum, teſte eod. Plin. *lib.* 4. *c.* 12.

Pinarius, & Potitius, Arcades duo ſenes, quibus qualiter coli vellent oſtendit Hercules: ſcilicet vt manè, & veſperi ei ſacrificaretur. Perfecto itaque matutino ſacrificio, quum circa Solis occaſum eſſent ſacra repetenda, Potitius prior aduenit, Pinarius poſtea extis iam redditis, vnde iratus Hercules ſtatuit vt Pinariorum familia tantùm miniſtra eſſet epulantibus Potitiis, & complentibus ſacra. Vnde & Pinarij dicti ſunt, ἀπὸ τῆς πείνης, id eſt, à fame. Nam ſenem illum Pinarium conſtat alio nomine nuncupatum. Hæc Seruius, explicans illud Virg. *Æneid* 8.

——primúſque Potitius autor,
Et domus Herculei cuſtos Pinaria ſacri.

Pinarij deducti a filio Numæ, qui Pinus vocabatur. Plutarch. *in Numa.* De his Fenestella.

Pinarus, πίναρος, fluuius eſt Ciliciæ in ſignum Iſſicum influens, teſte Plin. *lib.* 5. *cap.* 27.

Pinaſter, vide *Pinus.*

Pinax, πίναξ, tabula: quadra lanx. videtur propriè eſſe aſſer, in quo edebant & bibebant.

Pincerna, æ, Pocillator, qui vinum conuiuis miſcet, qu[illegible] ſt à poculis. { משקה *maſchkéh.* οἰνοχόος. GAL. *Sommellier, eſcuyer à coupe.* ITAL. *Pincerna, coppiero.* GERM. Ein ſchencke. HISP. *El eſcanciano, ò cop*[illegible].

Ang. *A bulter that waiteth on a mans cuppe.* } Talem Poëtæ fabulantur in cælo eſſe Ganymedem, in Hebes locum, quæ antè eo miniſterio fungebatur, ſuffectum. ¶ Pincerna, nomen dignitatis. Imperatoris pincerna dignitate erat ſupra Curopalatē. Nec circa pocula tantùm occupabatur, ſed copias quoque ducebat, & militare munus obibat Meurſ. *in Gloſſ. Græcobarb.*

¶ Pindæ, pinnæ dictæ ſunt à petendo. Gloſſ. Iſid. ‖

Pindărŭs, πίνδαρος, Poëta fuit Thebanus, Lyricorum apud Græcos princeps. Floruit temporibus Æſchyli poëtæ, & Perſarum expeditionis in Græciam. Scripſit lingua Dorica, Olympia, Pythia, Nemeæa, Iſthmia quæ extant. Altiſſimus fertur & verborum & ſententiarum copia (vt ait Quintil.) grauitatéque arduus, conſtructionéque ac ordine immenſus ac prolixus. Quem etiam inimitabilem Horat. ſcribit 4. *Carm. Ode* 1. Plutarch. *in Numa.* Pan amauit Pindarum & eius verſus. Duas ſuſcepit filias. A patre tibiam primum, mox ab Hermione lyrā edoctus eſt. Eius gratia Lacedæmonij in reliquā Bœotiam ſæuientes, Thebis pepercerunt. Ita & Alexander quum Thebas euerteret, & in omnes ſæuiret ſine diſcrimine, Pindari varis penatibus familiæque parci iuſſit. Expiraſſe fertur in gremio pueri adamati, Valerio teſte. Vide Quint. *lib.* 10. *Inſtit. Orat.* ¶ Pindarus alter, Epheſiorum tyrannus, qui capta Epheſo, poſtea à Crœſo auunculo ſuo iuſſus diſcedere ſeceſſit in Peloponneſum cum parte bonorum, dimiſſo præſide amico. Autor Ælian. *de varia hiſtoria.* Hinc adiect. Pindaricus, a, um, Propert. *lib.* 3. *Eleg.* 17.

Qualis Pindaricus ſpiritus ore tonat.

Horat. 1. *Epiſt.* 3.

Pindarici fontis qui non expalluit hauſtus,

Pindăſŭs. πίνδασος, mons Aſiæ in quo Cetius fluuius naſcitur, qui Pergamum præterfluit. Autor Plin. *lib.* 5. *c.* 30.

Pindo, is, dere, Ferire eſt & aſſiduè percutere. Cornutus *in Perſ. Satyr.* 1. vnde piſtillum in quo terimus in mortario. de quo infrà.

Pindŭs, πίνδος mons Perrhæborum inter Acarnaniam & Theſſaliam: cuius meminit Plin. *in præfat lib.* 4.

Pindus, πίνδος, Lapitharum ſedes, mons Theſſaliæ, Appollini, Muſiſque ſacer, Acarnaniam ab Ætolia diuidens, vt inquit Solinus. In eo inuenitur lapis galactites. ¶ Eſt & nomen vrbis Theſſalicæ à Pindo monte appellatæ, iuxta quam eſt fluuius euſdem nominis. Autor Strab. *lib.* 9.

Pinea, arbor pinus. Columellæ.

Pinetum, Pineus. Vide *Pinus.*

Pĭngo, is, xi, ctum, Formam alicuius rei ductis lineis repræſento. { חקה *chikkáh* קלע *kaláh.* γράφω. Gall. *Peindre* Ital. *Dipingere.* Germ. Malen. Hisp. *Pintar.* Ang. *To paynte* } Plin. *lib.* 35. *cap.* 8. Adeò colorum vſus increbuerat, adeò ars perfecta erat, vt in eo prælio Ionicos duces pinxiſſe tradatur. Cic. *Luceio lib.* 5. Alexander ab Apelle potiſſimùm pingi, à Lyſippo fingi volebat. Idem 2. *de Orat.* Vt in pictura qui hominis ſpeciem pingere perdidicerit, is poteſt cuiuſuis vel formæ, vel ætatis, etiam ſi non didicerit, pingere. ¶ Pingere humum variis floribus, eſt verſicolorem florum varietatem humi ſpargere Plaut. *in Sticho.* Age tu ocyus, pinge humum, conſpergere ante ædes. ¶ Vſus eſt pro deſcribere Cic. *ad Attic. lib.* 4. Bibliothecam mihi tui pinxerunt conſtructione. ¶ Hujus verbi compoſita ſunt, Depingo, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Pictŭs, a, um. { מחקה *mechukkéh* קלוע *kaluáh.* γεγραμμένος, ζωγραφητός. Gal. *Peint.* Ital. *Dipinto.* Germ. Gemahlet. Hisp. *Pintado.* Angl. *Paynted.* } Plaut *in Menaech.* Tabulam pictam in pariete. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 1. *Triſt*

——*Et à picta caſſide nomen habet.*

Plaut *Capt. ſc.* 4. *a.* 5. Vidi multa picta quæ ſub Acheronte fierent. Idem *in Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Neque fictum, neque pictum, neque ſcriptum in poëmatis. Idem *Pſeud ſc.* 2. *a.* 1. Faciam ita veſtra latera varia lotis vt non æquè picta periſtromata campanica. Ouid. 3. *Faſt.*

Dum legis in ramo pictas temerarius vuas.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 1.

——*Et pictos verberat vnda Deos.*

Idem 6. *Faſtor.*

————*Picta*

Veſte triumphales occubuiſſe ſenes.

Idem 4. *Faſtor.* Picta coloribus vſtis puppis. De picta veſte Auſonius ¶ Aliquando nomen eſt, & ponitur pro ornatu. Cic *de Clar. Orat.* Quo nihil poteſt eſſe pictius. ‖ ¶ Picta toga, purpurea triumphalis, cui picturati colores ſubtexti. Bayf ‖

Pictatium capitium, ex Laberio, Gell. *c.* 7. *lib.* 16.

Pictūra, æ, ars pingendi. { מלקה *miklahá.* γραφική. Gal. *Peinture.* Ital. *Dipintura.* Germ. Die mahlerkunſt Item, ein gemäld. Hisp. *Pintura, ò arte de pintar.* Angl. *Payntyng or the art of paynting.* } Plin. *lib.* 35. *cap.* 9. Quinimò certamen picturæ, etiam florente ea inſtitutum eſt Corinthi. ¶ Dicuntur & picturæ, tabulæ, vel aliæ res pictæ. Cic. 6. *Verr.* Nego vllam picturam neque in tabulis, neque textilem fuiſſe, quin quæſierit, inſpexerit, & quod placiturum ſit, abſtulerit. Idem *in Orat.* In picturis alios horrida, inculta, abdita, & opaca: contra alios nitida, læta, colluſtrata delectant Idem *in Tuſc.* Homerum tradunt cæcum fuiſſe at eius picturam, non poëſim videmus. Idem 2. *Academ.* Oculi pictura tenentur, aures cantibus. In pictura olim floruere Zeuxis, Parrhaſius Apelles, aliique nonnulli, quorum nomina & opera exequitur Plin *natural. Hiſt. lib.* 35. De poëſi & pictura Simonidis ſcitè dictum, vide in dictione lex. Si qua inutilis pictura ſit (in cubiculo) eam vendat. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Quid iſtæ picturæ ad me attinent? (de fabulis pictis in tabula.) Idem *Menaech. ſc.* 1. *a.* 1. Noua pictura interpolare opus lepidiſſimum. (i. ceruſſa & purpuriſſo.) Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1.

Picturo, as, pictura variego.

Pictūrātŭs, varia pictura exornatus. Opus picturatum metallis. Claud. *in Paneg.*

Pictŏr, qui quid pingit { מחקה *mechakkéh* קלע *koléah.* ζωγράφος. Gall. *Peintre.* Ital. *Dipintore.* Germ. Ein Mahler. Hisp. *Pintor.* Angl. *A paynter.* } Horat *de Arte*, Pictoribus, atque poëtis Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas. Cicer. 4. *Academ* Multa vident pictores in vmbris, & in eminentia quæ nos non videmus. Idem 2. *de Legib.* Digniſſima autem dona habent & formæ ab vno pictore vno abſolutæ die. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 2. Non potuit pictor meliùs deſcribere eius formam.

Pictōrĭŭs, adiectiuum. γραφικός. Iulianus *Digeſt. lib.* 38. *tit.* 1. *l.* 23. Hæ operæ quas libertus promiſit, multum diſtant a fabrilibus, vel pictoriis operis.

Pinguis, e. ✕ Macer. { בריא *bari* דשן *daſchén* שמן *ſchamén.* παχύς, λιπαρός. Gall. *Gras.* Ital *Graſſo.* Germ Feiſt/wolgeleibt. Hisp *Grueſſo ò gordo.* Angl. *Fatt.* } Plin *lib.* 10. *cap.* 50. Fœminæ quidem non omnes ad ſaginam eliguntur, nec niſi in ceruice pingui cute. Virg. 1. *Georg.*

Tunc agni pingues, & tunc molliſſima vina.

¶ Aliquando pro fœcundo & vbere. εὔγεως. Virg. 4. *Georgic.* Et pingues hortos. Idem 3. *Eclog.*

Heu, heu, quàm pingui macer eſt mihi taurus in aruo.

¶ Aliquando pro imperito & inepto. Cicer. *lib.* 4. *Academ.* Quod ipſi Antiocho pingue videtur, & ſibiipſi contrarium. Pingue, ſubſtantiuum, neutri generis, propriè dicitur quod inter carnem & cutem eſt, ſucco liquidum, στέαρ, πιμελή. differtque ab adipe quòd hic muſculorum extremitati membraniſque adhæreat, & frigefactus durus euadat & fragilis. Qua de re vide plura apud Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. & ſupra in dictione adeps. Virg. 3. *Georg.*

————*& omnes*

Impendunt curas denſos diſtendere pingui.

¶ Pingui Minerua aliquid agere: hoc eſt, craſsè, & impolitè. Colum. *in Præfatio. totius operis,* Poteſt enim nec ſubtiliſſima, nec pingui (quod aiunt) Minerua res agreſtis adminiſtrari. ¶ Pinguis ſaliua, pro craſſa ac denſa. Senec. ¶ Hinc componitur Præpinguis ὑπέρπαχυς. Idem *lib* 4. Ideóque non eſt vineis apta, vix etiam arbuſtis, niſi præpinguis. A pinguis fit Impinguo, guas, παχύνω. Plaut. *Aulul ſc.* 2. *a.* 2. Pinguiorem agrum iſti habent: At nunc tibi dabitur pinguior tibicina. (Phrygia.)

Pinguitĕr, aduerbium. { λιπαρῶς, παχέως. Gall. *Graſſement, groſſement, lourdement.* Ital. *Graſſamente.* Germ. Feiſtiglich/mit feiſte. Hisp. *Grueſſa, ò groſſeramente.* Ang. *Fatlie, groſſelie.* } Col. *lib.* 2. *c.* 2. Proximum deinde huic pinguiter denſum.

Pinguēdo, inis, & Pinguitudo, inis, licèt Seruius Grammaticus Latina eſſe neget, à viris doctiſſimis tamen vſurpantur: vt plurimis exemplis docet Beroaldus in Seruium. { דשן *déſchen* שמן *ſchémen* משמן *miſchmán,* λιπαρία, παχύτης. Gall. *Graiſſe.* Ital. *Graſſezza.* Germ. Feiſte. Hisp. *Groſſura.* Angl. *Fatneſſe or greas.* } Plin. omni pinguedine detracta, in olla caro decoquitur. Idem *lib.* 23. *c.* 8. Nuces auellanæ capitis dolorem faciunt, inflationem ſtomachi, & pinguedini corporis conferunt plus quam ſit veriſimile. Varro 3. *de re ruſt. cap.* 9. de gallinis loquens. Et lux pinguitudini inimica. Col. *lib.* 2. *cap.* 15. Ea res admonet nos, ineſſe tali materiæ naturalem pinguedinem & ſuccum. Quint. *lib.* 1. *c.* 11 Quarundam enim vel exilitate, vel pinguedine nimia laboramus. Quid autem ſit pinguedo, ſiue pinguitudo, ſiue etiam pingue neutri generis, & quomodo differant ab adipe & ſeuo, ex Plinij ſententia abunde docuimus in dictione adeps.

Pinguĭārĭŭs, ij, qui pinguia amat. { φιλοπίμελος, φιλόλιπος. Gall. *Qui aime choſes graſſes graiſſier.* Ital. *Chi ama le coſe graſſe.* Germ. Der gern feißte ding hat. Hisp. *Amador de coſas grueſſas.* Ang. *That loueth fate thinges* } Mart. *lib.* 1. Carnarius ſum, pinguiarius non ſum, hoc eſt, carnoſam & corpulentam amicam opto, non nimis pinguem.

Pinguēſco, ſcis, à Pingueo, gues. Pinguis fio. { שמן *ſchamán* דשן *daſchén.* παχύνομαι. Gal. *S'engraiſſer, deuenir gras.* Ital *Diuenir graſſo.* Germ. Feißt werden. Hisp. *Engordarſe.* Angl. *To waxe fat.* } Colum. *lib.* 2. *cap.* 11. Omne emaciatum armentum medica pingueſcit, id eſt, pingue fit. Martial *lib.* 5. Pingueſcit nimio madidus mihi crinis amomo. Virg. 1. *Georg.*

——— *bis ſanguine noſtro*

Æmathiam & latos Hæmi pingueſcere campos.

Pinguĕfăcio pinguefacis, Pinguem reddo, & paſſiuum pinguefio. { הבריא *hibri* השמין *hiſchmin* דשן *diſchſchén.* παχύνω. Gal. *Engraiſſer.* Ital. *Ingraſſare* Germ. Feiſt machen/meſten. Hisp. *Engordar otra coſa.* Ang. *To mak fat.* } Plin. *lib.* 6. *c.* 44. Dein ea pinguefacit.

Pinnă, πίννα, oppidum eſt Veſtinorum, qui ſunt populi in quarta regione Italiæ, Prægutiis ad Ortum finitimi, teſte Ptolemæo *lib.* 3. *c.* 1. Pinnenſium meminit & Plin. *lib.* 3. *c.* 12.

Pinna, æ, propriè penna durior, & non pluma. { אברה *ebráh* πτέρυξ. Gal. *Plume* Ital. *Penna.* Germ. Ein grobe fäder. Hisp. *Pluma.* Angl. *The great feather.* } Nam penna nomen generale eſt ad plumas & pinnas. Varr. *lib.* 3. *de re ruſtic. cap.* 7. *de columbis.* Qui iam pinnas habere incipiunt, in nido relinquuntur, illiſis cruribus. Idem *de gallinis.* Eligat fœcundas plerunque rubicunda pluma, nigris pinnis. Colum. *lib.* 8 *c.* 4. Siccus etiam puluis & cinis, vbicunque cortem porticus, vel tectum protegit: iuxta parietes reponendus eſt, vt ſit quò aues ſe perfundant. Nam his rebus plumam, pinnáſque inundant. ¶ Aptus pinnis, i. pennatus, penniger. Cicer. 3. *Offic.* O fides alma, apta pinnis. & iuſiurandum Iouis! Et verba apta pinnis, i. ἔπεα πτερόεντα Homero. Apul. Si verba, vt Poëtæ aiunt, pinnis apta vulgò volarent. ¶ Pinna etiam quiduis acutum ſignificat. Vnde & pinnæ murorum, id eſt ſummitates. { ἐπάλξεις. Gal. *Crenean de mur* Ital. *Merlo di muro.* Germ. Zinnen an der mauren. Hisp. *Almena del muro* Angl. *The batlemens of walles.* } Liu. *lib.* 40 Muri pinnæ aliquot locis decuſſæ Gell *c.* - *lib.* 15 quaſi Muri pinnis decorata corona Quint. *c.* 6. *lib.* 1. vnde bipennis. ¶ Pinnas etiam geſtare gladiatores ſolebant. Vnde pinnirapi retiarii dicuntur, quòd pinnas e galeis mirmillonum iacto reti exciperent ¶ Sūt etiam pinnæ, quibus innatant piſces, & quarum adminiculis, velut remis in natando vtuntur. { סנפיר *ſenaper.* Ang. *The finne o a fishe.* } Plin. *lib.* 9. *c.* 14. Pinnis quibus in mari vtuntur, humi quoque vice pedum ſerpunt ¶ Pinna præterea eſt conchæ genus πίννα vulgò *Nacra.* Naſcitur in limoſis, ſubrecta ſemper, nec vnquam ſine comite, quem pinnotheren nonnulli, alii pinnophylacem vocant: is eſt ſquilla parua, qui cum pinna quærendæ eſcæ ſocietatem init Autor Plin. *lib.* 9 *cap.* 42. Cic. 2. *de natur. deor.* Pinna verò (ſic enim Græce dicitur) duabus grandibus patula conchis, cum parua ſquilla, quaſi ſocietatem coit comparandi cibi.

Pinnăla

Pinnŭlă, diminutiuum à pinna. Eſt ſumma pars auris, ab acumine dicta, ἀσσίς. ¶ Aliquando parua pinna. id eſt, penna, πτερύγιον. Colum. *lib.* 8. *cap.* 5. Inhabitetúrque cupiditas incubandi pinnula per nates traiecta. ¶ Aliquando pinnula dicitur illud quo veluti remigio quodam natant piſces. Plin *lib.* 7. *cap.* 57. Quoſdam inde exire ad pabula pinnulis gradientes crebro caudæ motu. Plaut. *Prolog. Amph.* Ego has habebo vſque in Petaſo pinnulas.

Pinnăcŭlum, i. Faſtigium & ſummitas ædificij in acumen tendentis. { גג *ghāb* גבה *ghaph.* ἀκρώτηριον, πτερύγιον, ἀετὸς τέγους. GAL. *Le plus haut & cyme d'vn baſtiment.* ITAL. *Cima.* GERM. Der gipfel oder ſpitz eines gebeuws. HISP. *Lo mas alto del edificio, cima.* ANG *A Pinnacle or higheſt, toppe of a thing.* } Dictum vel ab eo quod veteres pinnam dicebant quicquid eſſet acutum. vnde Bipennis, ſecuris quæ vtrinque aciem habet, vel quòd pinnaculis addi pinna conſueuit, quæ facilè motu, ventorum indicaret flatum, quod genus nunc *Penniculum* vulgò dicitur.

Pinnātŭs, a, um adiectiuum, quod pinnas habet, { πτερωτὸς. GALL. *Qui a des plumes ou aisles, aislé.* ITAL. *Pennato.* GERM. Das ein gefider mit groſſen vnnd harten fäderen hatt. HISP. *Lo que tiene plumas y alas, alado.* ANG. *That hath finnes or great feathers.* } vt pinnatus Cupido, pro aligero, & pinnas habente. Cicer. 3. *de natur. deor.* Dianæ item plures: prima Iouis & Proſerpinæ, quæ pinnatum Cupidinem genuiſſe dicitur. ¶ Pinnata folia dicuntur, pennarum modo aculeata. Plin. *lib.* 16. *cap.* 10 *de abiete*, Folio pinnato denſa. ¶ Pinnatus fulgor. Idem *lib.* 37. *cap.* 7. Proximos illis carbunculos, quos vocant ſyrtitas, pinnato fulgore radiantes.

Pinnĭger, a, um, adiectiuum, vt, Piſcis pinniger. Ouid. 13. *Metam.*

Pinnĭrāpŭs, i, Gladiator retiarius, qui mirmilloni aduerſario pinnam, hoc eſt, acutam galeæ ſummitatem rapiebat. πτερυγαρπάς. Iuuen *Satyr.* 3.

Hic plaudat nitidi præconis filius inter
Pinnirapi cultos iuuenes, iuuenéſque laniſtæ.

Quidam gladiatores aut quadam figura & ſchema in arenam prodibant, quibus cum Pinnirapi componebantur. de his intellexit Seneca *lib.* 3. *declam.* Et quidam ſic cum ſchema componi cupiunt quomodo eſt alibi.

[Pinnophilax, πιννοφύλαξ, pinnæ cuſtos, πίννης φύλαξ.]

Pĭnſo, is, ui, piſtum, & pinſum, apud Diomed. *lib.* 1. & apud Vitruuium ſæpius, teſte Bud. & pinſitum pen. cor. apud Colum. In pila, ſiue in mortario contundo, & contero vel potius, vt inquit Cornut. pilo tundo. { דך *daeb* שחק *ſchact ák* כתש *chathúſch.* πτίσσω, λεαίνω. GALL. *Piler en vn mortier, broyer.* ITAL. *Peſtare. frangere.* GERM. Klein zerſtoſſen/vor manvorzeiten ehe das mülenwerck iſt erfunden worden/das getreid zu mäl zerſtoſſen hatt. HISP. *Majar en almerez, moler.* ANGL. *To braye in a morter.* } Antiqui enim ante molarum vſum frumenta igni torrebant, & in pilas miſſa piſtillis tundebant, terebántque Colum. *lib.* 2. *c.* 9.) Panicum pinſitum, & euolutum furfure, ſed & milium quoque, pultem, quauis inopia, maximè cum lacte, non faſtidiendam præbet, Pomponius, Quum neque molis molui, neque palmis pinſui. ¶ Aues pinſere dicuntur, quum roſtrum rei alicui crebro impingunt. Vnde & Perſius metaphoram illam ſumpſiſſe videtur *Satyr.* 1. O Iane, à tergo quem nulla ciconia pinſit, hoc eſt, roſtro tundit, & percutit, ciconiam appellans in formam roſtri ciconiæ contractos: quod genus olim erat irriſionis apud Italos. Vide *Ciconia.*

Piſtŭs, a, um, participium. Contuſus. { דוך *duch* שחוק *ſchachûk* כתוש *chathûſch* πτισθεὶς, λεανθεὶς. GAL. *Pilé, broyé.* ITAL. *Peſtato.* GERM. Zerſtoſſen/zerſtampffet. HISP. *Majado, molido.* ANGL. *Brayed or ground in a morter.* } Plin. *lib.* 28. *c.* 10. Si piſtæ ferantur.

Pinſo, a, in eodem ſenſu quo penſo, ſis, φλάω. Varr. *lib.* 1. *de re ruſtic.* Promendo diem, vt in piſtrino pinſetur, ac torreatur, id eſt, tundatur, vel frangatur.

Pinſito, as, frequentatiuum à pinſo, ſis, σισαμίζειν. Plaut. *in Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Qui polentam pinſitant, id eſt, contundunt. Alij ibi legunt, *pranſitant.*

Pinſor is, qui in pila frumentum comminuit. { שחקן *ſchachek* כותש *chothéſch*, πτίστης, μάκτης. GAL. *Pileur, ou broyeur.* ITAL. *Chi peſta in mortaio.* GER. Ein fruchtſtempffer zu mäl. HISP. *Majador.* ANGL. *He that brayeth or grindeth thinges in a morter.* } Poſtea etiam de eo dici cœpit qui farinam ſubigit, panémque conficit: quem nunc piſtorem dicimus. Varro. Nec pinſorem vllum noſſent, niſi qui in piſtrino pinſeret farinam. *Piſtorem* in melioribus exemplaribus legitur, non pinſorem. Vide *Pinſo.* Antiqui pinſere generaliter ſumpſerunt pro quouis modo tundere, ſiue percutere.

Piſtor, is, à pinſo, ſis { אפה *ophéh.* GAL. *Peſtriſſeur, boulanger.* ITAL. *Piſtore, fornaio.* GER. Vorzeiten ein ſtempffer der frucht zu mäl/zu vnſerer zeit heiſſt es ein brotbeck oder ein pfiſter. HISP. *Panadero ò majador.* ANGL. *A baker of breade.* } Olim dicebatur qui ante inuentum molarum vſum, frumenta in pilis pinſebat, hoc eſt, contundebat. Poſtea tamen id nomen ad eos quoque translatum eſt, qui ſubacta farina panem conficiunt, quos Græci vocant ἀρτοποιούς. Plaut. *Aſin. ſc.* 4. *a.* 3. Te ad piſtores dabo vt ibi cruciere currens. *Ibidem*, Quum à piſtore panem petimus, vinum ex œnopolio. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Piſtorem, vel lanium in velabro reperies. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Piſtores ſcrofipaſci qui alunt furfure ſues. Plin. *lib.* 18. *cap.* 11. Piſtores Romæ non fuerunt ad Perſicum vſque bellum, annis ab Vrbe condita ſuper quingentos octoginta. Sueton. *in Cæſ.* Domeſticam diſciplinam in paruis ac maioribus rebus diligenter adeò, ſeuerèque rexit, vt piſtorem alium, quam ſibi panem in conuiuium ſubijcientem, compedibus vinxerit. Varr. *in Satyr. de edulis*, Si quantum operæ ſumpſiſti, vt tuus piſtor bonum faceret panem, &c. Atteius Capito, Piſtores tantùm eos qui far pinſebant, nominatos eſſe tradit, eóſque coquere ſolitos panem toſtum lautioribus.

Piſtōrĭcŭs, a, um, Piſtorius, quod ad pinſendi artem, ſiue ad piſtores pertinet. { ἀρτοποιϊκός. GAL. *Propre ou conuenable à boulanger.* ITAL. *Da piſtore.* GER. Den brotbecken oder pfiſters. HISP. *Coſa de panadero* ANG *Belonging to bakers of breade.* } Caius Iuriſconſ. Si quis ſeruos habuerit proprios, ſed quorum operas locabat, vel piſtoricas, vel hiſtrionicas, ſeruorum appellatione legaſſe hos videtur.

Piſtorienſis, vide infrà, poſt verbum *Piſtorium* ciuitatis nomen.

Piſtōrĭŭs, a, um, quod ad piſtorem pertinet. { ἀρτοποιϊκός. GAL. *De boulanger.* ITAL. *Di piſtore.* GER. Dem brotbecken oder pfiſter zugehörig. HISP. *Coſa de panadero.* ANGL. *Of a baker of breade.* } vt Ars piſtoria, Opus piſtorium: nomen generale ad omnia delicatiora panum genera, vt quæ ſaccharum, mel, oua, butyrum, caſeum, vel amygdalas recipiunt: cuiuſmodi erant quas placentas & mazas appellabant. Plin. *lib.* 18. *cap.* 11. Quidam ex ouis, aut lacte farinam ſubigunt, butyro verò gentes etiam pacatæ, ad operis piſtorij genera tranſeunte cura. Suet. *in Tib. c.* 34. Dato Ædilibus negocio, vt ne opera quidem piſtoria proponi venalia ſinerent.

Piſtrix, icis, fœmininum à piſtor, quæ vel fruges molit, vel panem conficit. { אפה *ophâh* ἀρτοποιός. GALL. *Boulangere.* ITAL. *Fornaia.* GERM. Ein brotbeckin oder pfiſterin. HISP. *Panadera.* ANG. *She that baketh breade.* } Erat enim id apud priſcos Romanos præcipuè mulierum opus, teſte Plin. *lib.* 18 *cap.* 11. Varro 4. *de. L. L.* Inde piſtor, vel Lucilij piſtrina, vel piſtrix. Feſt. in voce *Mamphula.* Lucilius,

Piſtricem valedam, ſi nummi ſuppeditabunt,
Addes, &c.

¶ Eſt item piſtrix, icis, pen. genitiui prod. bellua marina ingentis magnitudinis: cuiuſmodi fuiſſe feruntur quibus Heſione & Andromeda expoſitæ fuerunt. ¶ Piſtrix ab antiquis pro piſtrino quoque vſitatum, quod indicat Varr. *lib.* 4. *de L. L.* citans eius rei teſtè Lucilium poetam antiquum. Extat autem Lucilij carmen, cuius meminit idem Varr. apud Feſtum in dictione *Mamphula.*

Piſtricem valedam, ſi nummi ſuppeditabunt,
Addes emplaurum, mamphulas quæ ſciat omnes.

Hoc cùm Scaliger primus obſeruauerit, ab illo nos ſumpſiſſe fatemur. ¶ Item ſidus cœleſte, à quadam belluæ huius ſimilitudine dictum. Cic. *in Ara.* Spiniferam ſubter caudam piſtricis adhæſit. *Ibid.* & fera piſtrix Labitur, horribiles epulas funeſta requirens. Et rurſum, Hac vna ſtella vertuntur quam tacit ex ſe Piſtricis ſpinæ valida cum luce refulgens. Et *paulò pòſt*, Exinde exiguæ tenui cum lumine multæ inter piſtricem fuſæ, ſparſæque videntur.

Piſtūră, æ. { ὁ ἀρτοποιΐα, ἡ ἄρτυσις. GALL. *Peſtriſſure, boulangerie.* ITAL. *Peſtamento, arte da peſtare.* GER. Das beckenwerck/oder auffſtampfung. HISP. *Panaderia, arte de majar.* ANG. *Baking of breade.* } Ars pinſendi, ſiue (vt alij loquuntur) piſendi, hoc eſt, frumenta tunicis ſuis excuendi. Plin. *lib.* 18. *c.* 10. Piſtura non omnium facilis: quippe & Hetruria ſpicam farris toſti pinſente pilo præferrato, fiſtula ſerrata & ſtella intus denticulata, vt niſi intenti pinſant, (alias *piſant*) concidantur grana, ferróque frangantur. Et *paulò poſt*, Et ipſa quæ euelluntur, variam piſturam habent.

Piſtrīnum, i, & piſtrina, æ. Olim dicebatur locus in quo farina molebatur: nomen habens à pinſendo, hoc eſt, a contundendo, quòd ante inuentum molarum vſum, frumenta in pila comminuerentur. { μυλὼν ἢ ἀρτοπωλεῖον. GALL. *Le lieu où on peſtrit la pain.* ITAL. *Piſtrino, molino.* GERM. Ein ſtampff/ein ort an welchemman vor zeiten das getreid in Mörſeren zu mäl ſtieſſ/ehe die mülkunſt iſt erfunden worden. HISP. *Atahona, acenna ò molino.* ANG. *A mill, or bakehouſe.* } Deinde quamuis mutata re, manſit piſtrini nomen etiam illi loco, in quo molis ſeruorum, iumentorúmve opera circumactis fruges committebantur. ¶ Piſtrini item nomen poſtea cœpit vſurpari pro officina in qua opera piſtoria, hoc eſt, panes delicatiores fiebant, cuiuſmodi erant quas placentas & mazas appellabant. Sueton. *in Auguſt.* Et modò vnguentariam tabernam, modò piſtrinum Ariciæ exercuiſſe obiicit. Terent. *in Andr.* Verberibus cæſum te in piſtrinum Daue dedam vſque ad necem: Ea lege, atque omine, vt ſi te inde exemerim, ego pro te molam. Cic. 1. *de Orat.* Oratorem in iudicia, tanquam in aliquod piſtrinum detrudi & compingi videbam. Plaut. *Moſtell ſc.* 1. *a.* 1. Scis te in piſtrinum actutum tradier. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Quorum odore (ſuum) prætetire nemo piſtrinum poteſt. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Piſtrinum in mundo ſcibam mihi eſſe, & in piſtrinum præcipitem trahi *Ibid.* Te in piſtrinum condam. ¶ Per trãſlationem Piſtrinum pro opere ac munere ingentis laboris, & moleſtiæ & negotij pleno. Cic. *de Orat.* Tibi mecum erit, Craſſe, in eodem piſtrino viuendum.

Piſtrīnă æ. fœm. gen. idem. Plin *lib.* 11. *c.* 9. E ſiligine lautiſſimus panis, piſtrinarúmque opera laudatiſſima. Item Lucilius 16. fœminine extulit, Media è piſtrina ad tabernam referens. Soſipat. *lib.* 1.

Piſtrillă, æ, diminutiuum à piſtrino, ſecundum Priſcianum, χειρομύλιον. Nam diminutiua (inquit) quandoque diuerſa ſunt a genere nominum primæ poſitionis, ſicut a ſcuto ſcutella. At Donatus a piſtrina deducit: nam & id aliquando legitur. Eſt autem piſtrilla, mola truſatilis quæ manibus verſatur. Terentius *in Adelph.* Apud ipſum lacum eſt piſtrilla.

Piſtrinarius, molitor. { μυλωθρός. } Vlpian. *D. lib.* 16. *tit.* 3. *l.* 1. Si quis ſeruum cuſtodiendum coniecerit fortè in piſtrinum, ſi quidem merces interuenit cuſtodiæ, puto eſſe actionem aduerſus piſtrinarium ex conducto.

Piſtrinēnſis, e, quod ad piſtrinum pertinet. { μυλωνικός. GALL. *Appartenant à moulin.* ITAL. *Pertinente à molino.* GERM. Das zu einem korn ſtampff gehört. HISP. *Coſa de atahona, ò molino.* ANGL. *Belonging to a mill or bakehouſe.* } Apuleius in aſinum verſus molas piſtrinenſes per circuitus multiuius circumegiſſe ſe feſtiuiter ait, deſcribens quales eſſent miniſtri in piſtrinenſi contubernio. Suet. *in Caligula capite* 39. Quidquid inſtrumenti veteris Aulæ erat, ab vrbe repetit, comprehenſis ad deportandum meritorijs quoque vehiculis, & piſtrinenſibus iumentis.

Pinſōr, vide *Pinſo, is.*

[Pinta, vini menſura. Bud.]

Pintiă, πιντία, oppidum Gallæcorum Lucenſium in tractu Tarraconenſi Hiſpaniæ, apud Ptolem. *lib.* 2. *cap.* 6. Hodie (vt putant) *Vallaoletum* dictum, vulgò *Valledolid.* ¶ Pinthia verò per th aſpiratum, Siciliæ oppidum eſt, a quo Pinthienſes populi, quorum meminit Plin. *lib.* 3. *cap.* 8.

Pinytus, πινυτός, Nobilis Grammaticus, Romæ floruit vnà cum Epaphrodito liberto Neronis. Pauſanias.

Pīnŭs, filius Numæ, vnde Pinarij. Plutarch. *in Numa.*

Pīnŭs, fœminini generis, olim etiam maſculini: & tam quartæ, quàm ſecundæ declinationis. Arbor eſt picei generis, nuces ferens omnium maximas, quas Latini pineas, Græci κώνους vocant. { πίτυς, πεύκη. Gal. *Vn Pin.* Ital & Hisp. *Pino.* Ger. Ein Fiechtenbaum / ſein frucht ſind die zirbel nüßlin. Hisp. *A pyne tree.* } Virg. 7 *Eclog.*

Fraxinus in ſyluis pulcherrima, pinus in hortis.

Legitur & pinea, pro hac ipſa arbore. Col. *lib.* 5. *c.* 10. Eodem tempore iuglandem, & pineam, & caſtaneam ſerere oportet. Caua pinus, per ſynecdochen pro ipſa naui, quæ ex pinu contracta eſt. Valer. 1. *Argon.* —— volat immiſſis caua pinus habenis, Infunditque ſalum: & ſpumas vorat ære tridenti. Eſt & nomen herbæ vt legi debet in Culice Virgiliano, Et ſemper florida pinus. Item Col. *lib.* 9. vbi de pabulis apium diſputat, Itémque ſemper virens pinus. Et Virg. 4. *Georg.*

Ipſe thymum pinúmque ferens de montibus, &c.

Victor. *cap.* 5. *lib.* 25.

Pĭnĕŭs, a, um, quod eſt natum ex pinu. { πιτυϊνός. Gall. *Du pin.* Ital. *Di pino* Germ. Fiechtbäumin / auß fiechtenbaum. Hisp. *Coſa de materia de pino* Ang. *Of a pine tree.* } Plin. *lib* 15. *c.* 10. Pinea corona apud Iſthmum victores coronabantur. Virg. 9. *Æneid.*

Pinea ſylua mihi multos dilecta per annos,
Lucus in arce fuit ſumma, quò ſacra ferebant, &c.

Ouid. 2. *Faſt.*

Februa poſcenti, pinea virga data eſt.

Idem *Eleg.* 5. *lib.* 1 *Triſt.* Pinea texta ſonant.

Pĭnētum, locus pinis conſitus. { πιτυών. Gall. *Vn lieu planté de pins.* Ital. *Luogo doue ſono molti pini.* Germ. Ein fiechtwaldt. Hisp. *El pinar, lugar de pinos.* Ang. *A place planted with pini tree.* } Plin. *lib.* 27. *c.* 8. Chryſolachanon in pineto lactucæ ſimile naſcitur. Succincta, pineta. Ouid. 15. *Metam.*

Qualia ſuccinctis, vbi trux inſibilat Eurus,
Murmura pinetis fiunt.

Pinaſtellus, herba peucedanum. quia folia eius pini foliis ſimilia apparent

Pĭnāſtĕr, Pinus ſylueſtris, miræ altitudinis. { πίτυς ἀγρία. Gall. *Pin ſauuage.* Ital. *Pino ſaluatico.* Germ. Ein wilder fiechtenbaum Hisp. *Pino ſylueſtre.* Angl. *A wilde pine tree.* } Plin. *lib.* 15. *c.* 10. Pinaſter nihil aliud eſt quàm pinus ſylueſtris.

Pīnĭfĕr, adiectiuum, Pinus ferens. { πιτυώδης, πιτυοφόρος. Gall. *Où croiſſent les pins* Ital. *Che porta pini.* Germ. Das fiechtenbäum tregt. Hisp. *Que trae pinos.* Angl. *which bringeth pine trees.* } Virg. 10. *Æneid*

——*multos Veſulus quem pinifer annos*
Defendit,

Pĭo, as, are, Piè colo. { טהר *tiher* כפר *chippér.* ὁσιόω. Gall. *Purger.* Ital. *Purgare.* Germ Andächtigtlich oder mit verehrung beweiſen / vereehren. Hisp. *A limpiar por ſacrificios.* Ang. *To purge be ſacrifice.* } Plaut. *in Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. Vbi piem pietatem, ſi iſto more moratam tibi poſtulem placere? Idem *Menæch ſc.* 2. *a.* 2. Iube te piari (inſanum) de mea pecunia. ¶ Quandoque ponitur pro contaminare, polluere, μιαίνειν. quod & impiare dicitur: quemadmodum ſacrum ponitur pro execrabili. ¶ Quandoque, pro piè amare. Næuius apud Nonium, Nemo eſt qui magis ſuos piet liberos. ¶ Aliquando pro purgo, expio, ἀφοσιοῦσθαι, ἁγνίζω. Virg. 2 *Æneid.*

—— *& culpam miſerorum morte piabunt.*

Huius verbi compoſita ſunt, Expio & Impio, quæ vide ſuis locis.

Pĭātrĭx, icis, Sacerdos, expiationes peragere ſolita, quæ & ſaga, & expiatrix dicebatur, teſte Feſto. ἀγνίστρια.

Pĭāmĕn, inis, ſeu Piamentum, ti, actio piantis, & id quo fit piatio, placamentum. { כפר *chippúr.* καθαρμός, ἀφοσίωσις. Gal. *Purgation.* Ital. *Purgatione.* Germ. Ein büſſung / verſünung. Hisp. *Purga.* Ang. *A purging.* } Sunt autem, teſte Feſto, dictiones magis poëticæ, quàm oratoriæ. Ouid. 2. *Faſt.*

Februa Romani dixere piamina patres.

Plin. *lib.* 15. *c* 4. Hac euulſa ſcrobem repleri vario genere frugum, religio eſt, & terræ piamentum. Ouid. 2. *Faſt.*

Omne ſolum luſtrant, idque piamen habet.

Senec *c.* 16 *de conſol. ad Heluiam*, Fuerim domus piamentum. (exſul.)

Pĭācŭlum, i, Sacrificium, cultus, omne quo fit expiatio. { כפור *chippúr.* καθάρσιον. Gal. *Sacrifice, ou toute choſe offerte pour le peché.* Ital. *Sacrificio ogni coſa che ſi offeriſce per la ſatisfattione di peccati.* Germ. Ein verſünopffer / ein jeden ſo man leiſtet zur verſünung vnd ablegung Hisp. *Sacrificio o el pecado de purgar por ſacrificio.* Ang. *Sacrifice or all thing offred for ſinne.* } Virg 6. *Æneid.*

———*ea prima piacula ſunto.*

Horat. *lib.* 1. *Carm.* Téque piacula nulla reſoluent, hoc eſt, nullis hoſtiis te expiabis. Gellius *cap.* 5 *lib.* 4. Piaculis luere fulgur. Et *cap.* 6. *eiuſdem lib.* Piaculi gratia. Aliquando dicitur crimen, flagitium. ἄγος Virg. 6 *Æneid.*

Diſtulit in ſeram commiſſa piacula mortem.

Vbi Seruius, Piacula commiſſa propter quæ expiatio debetur. Gell. *c.* 15 *lib.* 10. Si ad pedes eius procubuerit, eo die verberari piaculum eſt. (ſuprà, religio eſt)

Pĭācŭlāris, e, ad piaculum pertinens, ſeu quod eſt pro piaculo: vt hoſtia piacularis. { ἀφοσιωτικός. Gal *Seruant à purger par ſacrifice.* Ital. *Che ſerue à purgare l'offeſa, che ſi fa à Dio.* Germ. Das treffting iſt zur verſünung / das zu der reinigung der ſünden braucht wirt. Hisp. *Coſa de purgar por ſacrificio* Angl. *That ſerueth to purge by ſacrifice.* } Liu. *lib.* 1. Itaque vt cædes manifeſta aliquo tamen piaculo lueretur, imperatum patri vt filium expiaret pecunia publica. Is quibuſdam piacularibus ſacrificiis factis, quæ deinde genti Horatiæ tradita ſunt, &c. Plaut *in Epid.* Méne piacularem oportet fieri ob ſtultitiam tuam, Vt meum tergum ſtultitiæ tuæ ſubdas ſuccidaneum? id eſt, Oportétne ſtultitiam meis ſcapulis expiari? ¶ Piacularia auſpicia dicebantur, teſte Feſto, quæ ſacrificantibus triſtia portendebant, quum aut hoſtia ab ara profugiſſet, aut percuſſa mugitum edidiſſet, aut in aliam partem corporis quàm oportet, cecidiſſet: vt apud Virg *in Æneid.*

Quales mugitus, fugit cùm ſaucius aras
Taurus, & incertam excuſſit ceruice ſecurim.

¶ Piacularis porta, Romæ appellata ob quædam piacula quæ ibi fieri ſolebant, teſte eodem Feſto

Pĭābĭlis, e, quod piari, i. expiari poteſt. { ἀφοσιωτός, καθαρτός. Gal. *Qu'on peut purger.* Ital. *Che ſi può purgare.* Ger. Verſünlich / das verſünet werden mag. Hisp. *Lo que ſe puede purgar.* Ang. *That may be purged.* } vt Fulmen piabile, apud Ouidium 3 *Faſt* Cur dea, Ne nimium terrere, piabile fulmen Eſt, ait, & ſæui flectitur ira Iouis ※ Inexpiabile.

Pĭōn, is, Πίων, mons eſt Ioniæ, apud Plin *lib.* 5. *c* 29.

Pĭŏnĭæ, Πιονίαι, oppidum eſt Teutraniæ, quæ eſt regio Aſiæ, ad Caicum amnem, olim Myſiæ pars. Huius incolæ dicuntur Pionitæ: quorum meminit Plin. *lib.* 5. *c.* 30.

Pĭpārĕ, { πιππίζειν. Gal. *Piper comme vne geline, crier en geline* Ital. *Pipire.* Germ. Gebſen oder glucken wie die hennen. Hisp. *Piar.* Angl. *To clok lyk a henne.* } Dicuntur gallinæ quum vocem emittunt. Varro in *Orig.* Mugit bos, ouis balat, equi hinniunt, gallina pipat. Nonius.

Pĭpĕr, is, πέπερι Dioſcorid. Nomen arboris, cuius fructus condimentis aptus, & calidus, ex India ad nos adfertur. { *Poiure.* Ital. *Pepe peuero.* Ger. Pfeffer. Hisp. *Pimienta, ò peure.* Ang. *Pepper.* } Perſius *Satyr.* 5. Rugoſúmque piper Dicitur & piperi, inuariabile, ſicut gummi. Piperis arboris, vel potiùs fruticis, deſcriptionem vide apud Plin. *lib.* 12. *c.* 7. Theoph. *lib.* 9 *c.* 21 Dioſc. *lib.* 2. *c.* 176.

Pĭpĕrātus, adiectiuum, vt Piperatum vinum. { πεπερᾶτος. Gal. *Poiuré.* Ital. *Meſcolato con peuere.* Germ. Gepfeffert / mit Pfeffer angemacht. Hisp. *Adobado con pimienta.* Angl. *Peppered.* } Quod pipere & melle conditum eſt. Et piperatum acetum, apud Col. *lib.* 12. *c.* 47. Apud Celſ. *lib.* 4. *c* 19. In piperatum coniicitur.

Pĭpĕrītis, πεπερῖτις, herba quæ & ſiliquaſtrum dicitur, caule rubro & longo, denſis geniculis, foliis lauri, guſtu piperis. Vide Plin. *lib.* 20. *cap.* 17.

‖ Piphallis, πίφαλλις, πίφιγξ, auis, alauda.

Pipilat, paſſer, à pipilo, reſono. Gloſſ. Iſid. ‖

Pĭpĭlo, as. Verbum eſt quo paſſerum ſonus exprimitur. { πιππίζω. Gall. *Piper comme les paſſereaux ou pouſſins.* Ital. *Pipire.* Germ. Gorpſen / ſchreyen wie die ſpatzen. Hisp. *Piawel gorrion.* Angl. *To cheep lik a ſparow.* } Catul. *de paſſere Lesbiæ*, Sed circunſiliens modò huc, modò illuc, Ad ſolam dominam vſque pipilabat.

Pĭpĭo, is, proprium eſt vocis pullorum. { πιππίζειν. Gall. *Piper* Ital. *Pipire.* Germ. Gorpſen oder pypen wie die jungen vögelin. Hisp. *Piar el pollo.* Angl *To cheep.* } Col. *lib* 8. *c.* 5. Die vigeſimo animaduertat an pulli roſtellis oua percuderint, & auſcultet ſi pipiant. Sunt etiam qui hoc verbum paſſeribus tribuunt: vt *in carmine de Philomela*, quod Ouidio falſo aſcribitur:

Poſſimus at paſſer triſtia flendo pipit.

Pĭpĭōnēs, columbarum pulli: qua voce vtitur Lampridius *in Alexandri vita.* } περιστερίδια. Gall. *Petits pigeonneaux.* Ital. *Pipioni.* Ger. Junge Täublin oder geyſperling. Hisp. *Palominos, pollos de paloma.* Ang. *Yong doues, pigeones.* }

‖ Pipiunculus, accipiter, acceptor. ‖

Pĭpo, as, Oſcorum lingua erat eiulabundè conqueri, vt intelligitur ex Feſto. Hinc pipatio, clamor plorantis apud eundem, & pipatus apud Varronem *lib.* 6. *de L. L.* Nonius pipare eſſe ſcribit proprium gallinarum ex autoritate Varronis. Mugit, inquit, bos, ouis balat, equi hinniunt, gallina pipat.

Pipio, πίπων, auis eſt marina pulchra. Lycophronis interpreti, & Varino.

Pĭpŭlum, i, Conuitium, tractum à pipatu pullorum. Clamor querentis. { חרפה *cherpáh.* λοιδορία. Gal. *Iniure.* Ital. *Ingiuria.* Germ. Schmähung / trotzung. Hisp. *Injuria.* Angl. *Iniurie.* } Plaut. *in Aul ſc.* 2. *a.* 3. Ita me bene amet Lauerna, te iam niſi reddi Mihi vaſa iubes, pipulo hîc differam ante ædes, Nonius, & Varro.

‖ Pipuli, conuicio plorati. Gloſſ. Iſid

Pipulo poſcere, rem ſuam cum conuicio petere. Varr.

Pipunculus, accipiter, acceptor. Gloſſ. Iſid. ‖

Piquentum, Πικούεντον Ptolemæo *lib.* 3. *cap.* 1. Vrbs Iſtriæ. Vulgò *Pinquento.*

Pirarium, locus piris conſitus, qui in Vet. Voc *piretum.* poteſt pirarium eſſe locus, vbi reponuntur pira decerpta.

Pīrāta, æ, Prædo marinus, qui maria latrociniis infeſtat. ab eo dictus, quòd tentet, & exploret inſidiis πειρᾶν eſt tento. { πειρατής, λῃστής. Gal. *Pirate, larron ou eſcumeur de mer, corſaire.* Ita. *Corſare, rubbator di mare.* Germ. Ein meerräuber. Hisp. *Coſſario, ladron de la mar.* Ang. *A pirate, a robber on the ſea.* } ἀπὸ τοῦ περᾶν, quod eſt tranſire, vel peruagari: propterea quòd maria peruagentur piratæ, vt in nauigantes impetum faciant, inſulas, & loca maritima deprædentur. Cic. 7. *Verr.* Hodiéque omnes ſic habent perſuaſum, iſtum clàm à piratis ob hunc archipiratam pecuniam accepiſſe. Lucan. *lib.* 2.

Omne fretum, metuens pelagi, pirata reliquit.

Quintil. Piratis non patefacere portum eloquentiæ.

Pīrātĭcă, æ, ſubſtantiuum Latrocinatio maritima, prædonum & piratarum quæſtus. { πειρατεία, πειρατική. Gal. *L'eſtat de corſaire & eſcumeur de mer* Ital. *Arte di corſaro* Germ. Meerräuberey. Hisp. *El arte y vida de coſſarios.* Angl *Piracie and robbing on the ſea.* } Cicer. *poſt reditum in Senatu.* Profectò & egeſtate, & improbitate coactus, piraticam ipſe feciſſet. Quint. Ad piraticam hortari.

Pīrātĭcŭs, a, um, adiectiuum, quod ad piratam pertinet { πειρατικός. Gal. *De pirate, d'eſcumeur de mer.* Ital. *Coſa di corſaro di mare.* Germ. Das eines meerräubers iſt / Meerräuberiſch. Hisp. *Coſa perteneciente à coſſarios* Ang. *Belonging to a pirat.* } vt Piraticum bellum. Cicer. *poſt redit.* Qui magiſtratu niſi rogationem de piratico bello tuliſſet, profectò & egeſtate, & improbitate coactus piraticam ipſe feciſſet. Idem 6. *Verr.* Myoparone piratico capto, dux liberatus, ſymphoniaci Romam miſſi. Puppis piratica, Claud. 4. *Paneg.* Nauis piratica, Quint *lib.* 2. *c* 14. Idem Quintil. Piraticus mos paciſcendi. Plaut. *Amphitr* Qui Ætoliam vi vorrebant piratica Item Velleius, Piraticis ſceleribus infeſtare mare.

Pīrātērĭum, ij, πειρατήριον. Receptaculum piratarum Dictio eſt Latinis ſcriptoribus minimè vſitata, quare eius ſignificatio è Græco potiùs lexico erat petenda.

Piratium

Piratium, potus ex piris.

Piræüs, πειραιεύς, vulgò *Porto Lione*, dictione triſyllaba, eu diphthongum habens in vltima. Portus eſt Athenarum, quadringentarum capax nauium, muro duorum millium paſſuum vrbi connexus. { Ein meerhaafen oder ſchiffländẽ zu Athen / heiſt jetz Porto Lione. } Stat. 12. *Theb.*

——trepidis ſtabilem Piræea nautis.

Cic. *ad Att. lib.* 7. Venio ad Piræea: in quo magis reprehendendus ſum, quòd homo Romanus *Piræea* ſcripſerim, non *Piræeum*. ¶ Dicitur & Piræus, πειραιός. Steph. Ter. *And.* Heri aliquot adoleſcentuli coiimus in Piræum. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Ite in piræum volo parare piſcatum mihi. Ouid. [illegible] Piræa, orum pluraliter protulit, quum ait. Sunion expoſitum, Piræáque tuta receſſu Linquit. Piræus fuit Curia primum, deinde Naualis cùm Themiſtocles imperauit.

Pirēne, es, per i Latinum in prima ſyllaba, & penultima prod. πειρήνη Straboni & Suidæ. Fons eſt ad radicem Acrocorinthi non copioſus ille quidem, ſed tamen perſpicuas, potúque ſuauiſſimas habens aquas, teſte Strab. *lib.* 8. Plaut. *Aul.* Interbibere ſola, ſi vino ſcateat, Corinthienſem fonte Pirenem poteſt. Stat. *lib.* 1. *Syl.*

——licet Enthea vatis
Excludat Pimplea ſitim, nec conſcia detur
Pirene. largos potius mihi gurges in hauſtus,
Qui rapitur de fonte tuo

¶ Pyrene autem per y mons eſt Hiſpanias à Gallis dirimens: de quo vide infrà ſuo loco.

Pirithŏūs, πειρίθοος, Ixionis filius fuit, non ex Nube, quemadmodum Centauri, ſed ex legitima vxore. Hic certiſſimo amicitiæ fœdere Theſeo coniunctus fuiſſe fertur: cuius ope Centauros qui ſibi Hippodamen ſponſam præripere conabantur, ſuperauit. Mortua autem Hippodame, ita illi cum Theſeo conuenit, vt vxorem, niſi ex Ioue natam, nullam ducerent. Et quum iam Theſeus Helenam Iouis & Ledæ filiam rapuiſſet, nec alia eo tempore noſceretur quæ Iouis eſſet, præter Proſerpinam Plutonis coniugem, ad rapiendam illam ſimul profecti ſunt ad inferos. Verùm Pirithous primo impetu à Cerbero interfectus eſt, quem Theſeus adiuuare volens, ipſe quoque in magnum vitæ diſcrimen adiit, atque ad extremum captus, à Dite detentus eſt, ſed poſtea ab Hercule liberatus, ſuperiſque reſtitutus. Ouidius,

Et cum Pirithoo felix concordia Theſeus, &c.

Horat. *lib.* 3. *Carm.*

Amatorem trecentæ Pirithoum cohibent catenæ.

‖ Pirolus, animal maius muſtellâ eiuſdem ſpeciei. Geſn. ‖

Piros πείρως, Imbraſi filius, & Thracum princeps, profectus ad bellum Troianum, à Thoante Ætolorum rege interfectus, vt ſcribit Hom. *lib.* 4. *Iliad.*

‖ Pirula, extrema pars naſi. Gl. Iſid. ‖

Pirus, vide *Pyrus*.

Piſa, πίσα, ciuitas eſt in Elide Peloponneſi regione, iuxta Alpheum fluuium, circa quam quinto quoque anno celebrabantur certamina Ioui ſacra, quæ Olympia dicebantur. Ex hac vrbe ortum traxerunt qui Piſas in Thuſcia condiderunt.

Piſæus, a, um, Ouid. 2. *de Arte*, Ah, quàm penè Pelops Piſæos concidit axe, Dum ſpectat vultus Hippodamia tuos. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Quid nam Tantalides, agitante Cupidine currus,
Piſæam Phrygiis vexit eburnus equis? (i. Hippodamen)

Piſæa vinctus oliua eques victor. Idem Ouid. *El. vlt. lib.* 4. *Triſt.* ¶ Sunt qui & in Theſſalia aliam eiuſdem nominis vrbem collocent, edito in colle, inter Oſſam & Olympum. Vide Strab. *lib.* 8.

Piſæ, arum, πίσαι, vulgò *Piſa*, Thuſciæ oppidum, inter Arnum & Auſerem amnes à Piſæis conditum Elidis populis, teſte Strab. *lib.* 5. qui Neſtorem ad Ilium ſecuti in reditu tempeſtate disiecti, alij quidem Metapontum, alij litus Tyrrhenum tenuerunt, vbi à nomine relictæ patriæ Piſas condiderunt. Ad quam originem etiam alludit Virg. 10 *Æneid* Piſas Alpheas cognominans.

——Alpheæ (inquit) ab origine Piſæ
Vrbs Hetruſca ſolo.

Piſander, πείσανδρος. Camireus (Camirus autem ciuitas eſt Rhodi) Eumolpi tempore, Poeta (vt nonnullis placet) antiquior Heſiodo. ¶ Piſander alter Lycaonius, ſub Alexandro Mammeæ verſificator, ſcripſit variam hiſtoriam. ¶ Piſander tertius, Neſtoris filius. Autor Suidas.

Piſaon, πισάων, in Pelagonia eſt, gentile Piſæus. Steph.

Piſaūrus, πίσαυρος, fluuius Vmbriæ, à quo vicinum oppidum Piſaurum appellatum eſt. Plinius *lib.* 3. *cap.* 14. Seruius exiſtimat Piſaurum dictum, quòd aurum ab iis qui Romæ in Capitolio obſeſſi erant, perſolutum, ibi à Camillo receptum fuerit & appenſum. Quod tamen erratum, fœdum & puerile eſt. Nam ex Romana hiſtoria conſtat aurum illud quum appenderetur, interuentu Camilli in ipſa vrbe fuiſſe receptum, Gallis præter eos qui fuga dilabebantur, ad internecionem cæſis.

Piſcis, is, animal quod in aquis degit, & propriè quod tegitur ſquamis vt Plin. docet *lib.* 9. *c.* 12. { דג *dágh.* ἰχθύς. Gal. *Poiſſon.* Ital. & Hisp. *Peſce.* Germ. Ein fiſch. Angl. *A fiſhe.* Omnia autem in aquis degentia vno nomine aquatilia dicuntur. Aquatilium (inquit) tegumenta plura ſunt: alia corio & pilis teguntur, vituli, hippopotami: alia corio tantùm, vt delphini: cortice, vt teſtudines: ſilicum duritia, vt oſtreæ, & conchæ: cruſtis, vt locuſtæ: cruſtis & ſpinis, vt echini: ſquamis, vt piſces. Virg. 5. *Ecloga.*

Dum iuga montis aper, fluuios dum piſcis amabit.

Idem 4. *Georg.*

——magnum qui piſcibus æquor,
Et iuncto bipedum curru metitur equorum.

Ouid. 12. *Metam.*

Tertius æquoreis incluſum piſcibus annum
Finierat.

Horat. 4. *Carm. Ode* 3.

O mutis quoque piſcibus
Donatura Cygni, ſi libeat, ſonum.

Tu tibi hos habeas turtures piſces, aues. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1 Ibo ad macellum, vt piſcium quicquid eſt pretio præſtinem. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. *Ibidem.* Piſcis patinarius vel aſſus. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Venio ad macellum, Rogito piſces, Indicant caros. Idem *Aulul. ſc.* 5. *a.* 2. Iube piſces præſtinatum abire. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Piſcatores præbent populo piſces fœtidos. Idem *Menæch. ſc.* 5. *a.* 5. Aues ſquammoſas, piſces pennatos. Item,

Vidimus in glacie piſces hærere ligatos:
Sed pars ex illis tum quoque viua fuit,

Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

——Quot littus arenas,
Quótque fretum piſces ouáque piſcis habet.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.* Ter. *in Adelph.* — piſces ex ſententia Nactus ſum: hi mihi ne corrumpantur cautio eſt. Cic. 2. *de nat. deor.* Et ſi piſces, vt aiunt, oua quum genuerunt, relinquunt. facilè enim illi aqua & ſuſtinentur, & fœtum fundunt. ¶ Magis mutus quam piſcis, hyperbole prouerbio celebris de vehementer infantibus atque infacundis. Conuenit & in hominem immodicè taciturnum. ¶ Piſcis nequam eſt niſi recens, prouerbio dicitur in hoſpitem, aut vulgarem amicum, qui primo quidem aduentu non ingratus, cæterum ante triduum exactum putet. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. quaſi piſcis, itidem eſt amator lenæ, nequam eſt niſi recens. Vide Chiliades Eraſmi. ¶ Piſces pro ſigno cæleſti frequentius pluraliter declinantur. Col. *lib.* 11 *cap.* 2. Quintodecimo Calendas Martii Sol in Piſces tranſitum facit. ¶ Inuenitur tamen & in ſingulari Piſcis, pro ſigno cæleſti. Virg. 4. *Georg.*

Aut eadem ſidus fugiens vbi piſcis aquoſi
Triſtior hybernas cælo deſcendit in vndas.

Col. *lib.* 11. *c.* 2. Quarto Nonas Septembris Piſcis Auſtrinus deſinit occidere. Ouid. *Eleg.* 7. *lib.* 4. *Triſt.*

Biſque ſuum tacito piſce peregit iter Sol.

Piſcicŭlus, diminutiuum, Paruus piſcis. { ἰχθύδιον. Gal. *Petit poiſſon.* Ital. *Peſce picciolo.* Germ. Ein fiſchlin. Hisp. *Pequeno peſce.* Angl. *A litle fiſche.* } Ter. *in Andr.* Etiam puerum inde abiens conueni Chremis. Olera & piſciculos minutos ferre obulo in cœnam ſeni. Varr. 3. *de re ruſt. c.* 5. quo riuus perueniat in duas, quas dixi, piſcinas ac piſciculi vltrò ac citrò commeant. Suet. *in Tib. c.* 44. Pueros primæ teneritudinis piſciculos vocabat (Tiberius.)

Piſcari, eſt piſces venari. { דוג *bedhígh.* ἁλιεύειν, ἰχθυάζειν, ἰχθυᾶν. Gal. *Peſcher.* Ital. *Piſcare.* Germ. Fiſchen. Hisp. *Peſcar.* Angl. *To fiſhe, to take fiſhe* } Plin. *lib.* 19 *c.* 1. Retia in piſcando durantia. Cicer. 3. *Offic.* Tum Pythius piſcatores ad ſe conuocauit, ab iis petiuit vt ante ſuos hortulos poſtera die piſcarentur. ¶ Piſcari in aere, prouerbium, idem ſignificans quod operam ludere. Plaut. *in Aſin. ſc.* 5. *a.* 1. Iubeas vna opera me piſcari in aëre. Ex quo fit compoſitum Expiſcor, de quo alibi.

Piſcatŭs, us, Piſcatio, ſiue actus piſcandi. { ἄγρα, ἁλιεία. Gal. *Peſchement, peſcherie* Ital. *Peſcagione.* Ger. Fiſchung/fiſchfahung. Hisp. *Obra de peſcar.* Angl. *Fiſhing or takinge of fiſh.* } Plin. Quos venatus, aucupia, piſcatúſque alebant. Plaut. *in Rudente*, Piſcatum hamatilem ſaxatilemque aggredimur. Plin. *lib.* 6. *c.* 22. Eſſe in piſcatu voluptatem, teſtudinum maximè. Piſcatus pro piſcibus interdum dicitur. Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. volo parare piſcatum. (i. piſces.)

Piſcātor, is, qui piſcatur. { דוג *davágh* דיג *dayyágh.* ἁλιεύς. Gal. *Peſcheur.* Ital. *Peſcatore.* Germ. Ein fiſcher. Hisp. *Peſcador.* Angl. *A fiſher* } Cic. 3. *Offic.* Piſcatores ad ſe conuocat. Ouid. 14. *Metam.*

Miles erat gladio, piſcator arundine ſumpta.

Ter. *Eunuch.* Coqui, fartores, piſcatores, aucupes. &c. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Piſcatores qui præbent populo piſces fœtidos.

Piſcatrix, fœminini generis { ἡ ἁλιεύτρια, ἡ ἰχθυοθήρα. Gall. *Peſchereſſe.* Ital. *Peſcatrice.* Germ. Ein fiſcherin. Hisp. *Peſcadora.* Angl. *Se that fiſheth.* } Plin. *lib.* 9. *cap.* 42. Nec minor ſolertia ranæ, quæ in mari piſcatrix vocatur.

Piſcātōrĭŭs, a, um, quod ad piſcatorem pertinet. { ἁλιευτικός, ἰχθυοθηρικός. Gal. *De peſcheur, appartenant a peſcheur.* Ital. *Da peſcatore.* Germ. Einen fiſchers/dem fiſcher zugehörig. Hisp. *Coſa para peſcador.* Ang. *Belonging to a fiſher.* } vt, Nauis piſcatoria, apud Cæſarem 2. *bell. ciu.* & ludi piſcatorij, qui fiebant pro quæſtu piſcantium. Piſcatoria linea, Plinius *lib.* 24 *c.* 9. Piſcatorium forum. Col. *lib.* 8. *c.* 17. Plaut. *Capt. ſc.* 1 *a.* 4. Eis ego ora verberabo ſirpiculis piſcatoriis.

Piſcārĭŭs, a, um, Piſcatorius, ἁλιευτικός. vt, Hamus piſcarius Plaut. *in Stich.* Arundinem fert ſportulamque, & hamum piſcarium. ¶ Piſcarium forum. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Symbolorũ collatores apud forum piſcarium. Piſcaria copia, abundantia piſcium. Idem *Caſin.*

Piſcarius, piſcarij, ſubſt. qui piſces vendit. { ἰχθυοπώλης. Gal. *Vendeur de poiſſon.* Ital. *Venditore de peſci.* Ger. Ein Fiſchverkäuffer. Hisp. *Vendedor de peſcas.* Ang. *A ſeller of fiſhe.* } Varro, Inter piſcarios nemo vendat. Cetarius idem: quamuis Cetarij potiùs ſint qui marinos piſces maiores vendunt.

Piſcarĭă, æ, locus vbi piſces venduntur. { ἰχθυοπώλιον. Gall. *Peſcherie* Ital. *Peſcaria.* Ger. Ein fiſchmarckt. Hisp. *Peſcaderia.* Ang. *The fiſhe markate.* } Nullus in piſcaria piſcis erat.

Piſcōſus, a, um, Piſculentus, piſcibus abundans { ἰχθυώδης, ἰχθυόεις. Gal. *Plein de poiſſons.* Ital. *Pieno di peſci.* Germ. Fiſchreich. Hisp. *Lleno peſces.* Angl. *Full of fiſhe.* } Mart. *lib.* 10.

Illic piſcoſo modò vix educta profundo.

Ouid. 3. *Faſt.*

Eſt prope piſcoſos lapidoſi Crathidis amnes
Paruus ager.

Idem 2. *de Arte*,

Cinctaque piſcoſis Aſtypalæa vadis.

Piſcŭlentŭs, Piſcoſus, piſcibus abundans, ἰχθυώδης. Cato, Fluuium magnum, pulchrum, piſculentum. Plaut. *in Rud.* Neptuno has ago meo patrono gratias qui ſalſis Locis incolit piſculentis. ‖ Piſculenta etiam dicuntur de piſcibus ipſis. vel ἰχθυώδη, vt de potu abſque eſca poculenta atque eſculenta. Apul. ‖

Piſcīnă, æ, foſſa aquæ, fouendis piſcibus. Lacus & ſtagna ab initio dicta ſunt in quibus viui piſces coërcebantur. { בריכה *berechâh.* ἰχθυοτροφεῖον

φεῖον. GAL. *Viuier ou eſtang ou boutique à poiſſon, piſcine.* ITAL. *Peſchiera, piſcina.* GERM. Fiſchgruben weyer oder dergleichen örter in welchen man Fiſch erhaltet. HISP. *Eſtanque de ſe crian peſces, viuar.* ANGL. *A fiſhe ponde or ſtew.* } Varro lib. 3. *de re ruſt. cap.* 3. Piſcinas voco eas quæ in aqua dulci, aut ſalſa incluſos habent piſces. Vide Gellium. Martialis, Piſcina rhombum paſcit & lupos vernas. Alio nomine viuaria vocantur. Plin. *lib.* 9. *cap.* 17 Nec in piſcinis viuariiſque creſcunt Sed quoniam in piſcinis natare etiam ſolebant, inualuit conſuetudo, vt omnes in hunc vſum collectæ aquæ, ſiue frigidæ, ſiue calidæ eſſent, Piſcinæ dicerentur, κολυμβήθραι, videnturque à piſcibus dici, quamuis in his nihil piſcium ſit: niſi quis inde dictas malit, quòd homines piſcibus natando ſimiles fiant. Cic. Latiorem (inquit) piſcinam voluiſſem, vbi iactata brachia non offenderentur. Plin. iun. *Epiſt. lib.* 6. Si natare latiùs, aut tepidius velis in area piſcina eſt, in proximo puteus ex quo poſſis rurſus abſtergi. Eædem & natationes appellantur. ¶ Piſcinæ pecorum, ex quibus aquantur Colum. *lib.* 1. *cap.* 5. Hæc quoque ſi deficient, & ſpes arctior aquæ manantis coegerit, vaſtæ ciſternæ hominibus, piſcinæque pecoribus inſtruantur colligendæ aquæ tandem pluuiali. Piſcinis calidis retortis. ¶ Quinetiam vaſa lignea ad tenendum aquam, piſcinæ vocantur. Gallica in vulgus *cuues* vocat. Plin. decoquitur in aqua, & in piſcinas ligneas funditur.

Piſcīnālis, e, quod eſt piſcinæ, vel quod ad piſcinam pertinet. { ἰχθυοτροφικός. GALL. *Appartenant à eſtang ou viuier.* ITAL. *Pertinente a peſchiera, ò piſcina.* GER. Das zur fiſchgruben oder dem fiſchweyer gehört. HISP. *Pertenenciente à eſtanque ò viuar.* ANGL. *Belonging to a fiſhe pond or ſtew.* } Vnde apud Palladium piſcinales cellæ leguntur. Ea voce eſt Palladius vſus.

Piſcīnārius, qui piſcinas piſcibus refertas habet; vel qui piſcibus alendis delectatur. { ἰχθυοτροφεῖα κεκτημένος. GAL. *Qui a boutique ou eſtang de poiſſons, ou qui ſe delecte à en auoir.* ITAL. *Chi tiene viuaio, o peſchiere, ò qui ſe diletta di peſcare.* GERM. Der vil fiſchgruben voll fiſchen hat/ der gern mit fiſchweyeren vmbgehet. HISP. *El que tiene eſtanque ò viuar, ò que ama de peſcar* ANG. *That hath fiſhe pondes and fedeth fiſhe.* } Cic. *ad Attic. lib.* 1. Lucullum & Hortenſium piſcinarios appellat. Mihi verò vt inuideant piſcinarij noſtri, aut ſcribam ad te aliàs, aut in congreſſum noſtrum reſeruabo.

Piſēnōr, Πεισήνωρ, Centaurus, Ixionis & Nubis filius, apud Ouid. 12. *Met.*

Piſeūs, Πισαῖος, nomen viri Tyrrheni, qui tubæ inuentor fuiſſe creditur. Autor Plin. *lib.* 7. *cap.* 56.

Piſidia, æ, Πισιδία, Aſiæ regio, Licaoniæ, Iſauriæ, & Pamphyliæ finitima, cuius oppida enumerantur, Selga, Sagalaſſum, Pernelliſum, Adadata, Baras, Cremna & alia nonnulla. Huius regionis populi, Piſidæ Πισίδαι, appellantur, antea Solymi dicti. Plin. *lib.* 10. *c.* 27. ¶ Prima & ſecunda dictionis huius ſyllabæ corripiuntur. Claud. *lib.* 2. *in Eutrop.* Finibus obliquis Lydi, Piſidæque feroces. Priſcianus tamen in Periegeſi (modò emendata ſit lectio) vtramque produxit, quum ait, poſt hos Piſidum pinguiſſima rura coluntur.

Pīſīſtrătūs, Πεισίστρατος, Hippocratis filius, Athenarum tyrannus, clarus genere, eloquentia verò tanta, vt ea deliniti Athenienſes libertate, qua nihil clarius habebant, ſe ſponte exuerent, illiúſque facundiæ ſuauitatem Solonis qui lumen fuerat ciuitatis, poſthaberent. Artes liberales maximè fouit } bibliothecam primus Athenis publicauit, quam Xerxes vrbe potitus, ad Perſas tranſtulit. Gellio teſte *cap.* 17. *libro* 6. Eam deinde multis pòſt annis Seleucus Nicanor reſtituendam curauit. Homerus eſt eius iuſſu in eum ordinem qui nunc eſt, redactus. Regnauit annos triginta tres, quo tempore Seruius Tullius Romæ, vt autor eſt Gellius *cap.* 21. *lib.* 17. de eo Plutharch. *in Solone.* Plura de hoc, & quibus artibus tyrannidem adeptus ſit, vide apud Iuſtinum *lib.* 1. *& eodem lib.* apud Herodot. ¶ Piſiſtratus alter, Lariſſæus hiſtoricus commemoratur à Suida. ¶ Piſiſtratus alius filius fuit Neſtoris & Eurydices, quem pater dedit in ſocium Telemacho Vlyſſis filio volenti ire Lacedæmonem, interrogaturus Menelaum nunquid de Vlyſſe aliquid ſciret.

Pīsōnes, Πείσωνες, è gente Calphurnia in primis Romæ nobili, ità appellati quòd optimè piſa ſererent, quemadmodum Lentuli à lente, Fabij à fabis, Cicerones à cicere optimè ſerendo nomen acceperunt. Gentem autem Calphurniam Feſtus ait, ad Calphurnium Numæ filium originem referre. Vnde Horat. *in Arte poetica*, Piſones Pompilium ſanguinem appellauit.

Piſo, is, iſi, iſere, Budæo ſignificare videtur quod Græci πτίσσειν, hoc eſt, purgare, decorticare, quod pinſendo fit in hordeo, & aliis frugibus { GAL. *Purger, oſter l'eſcorce.* ITAL. *Mundare, leuar la ſcorza.* GERM. Auß der hülſen ſtampffen/ enthülſen/ Rennlen. HISP. *Alimpiar, quitar la corteza.* ANG. *To purge, or tak away te barke or outward ſkinne of any thing.* } Plin. *lib.* 18. *cap.* 10. Vt niſi intenti piſant, concidantur grana. Varr. *de re ruſtica.* Alij focum & vnam palam quum piſerint, aſſidue ſapam.

Piſo, as, idem. Varr. *de re ruſtic. cap.* 63. Far quod in ſpicis condideris, per meſſem hyeme promendum eſt, in piſtrino piſetur ac torreatur.

‖ Piſon quiddam veneni, quod clam ineſt nardo.

Piſſa, πίσσα pix, à πήσσω coagulo, figo, gelo.

Piſſigo, pix liquida. ‖

Piſſāſphāltūs, πισσάσφαλτος. Medium quiddam eſt inter picem & bitumen, (vt ex ipſo ſtatim nomine apparet) ſua ſponte in Apolloniatarum agro proueniens: quanquam & arte fiat, pice cum bitumine miſta præcipuum ad pecorum ſcabiem remedium. Autor Plin. *lib.* 24. *cap.* 7.

Piſſelæon, oleum ex picei generis materia excoctum, πισσέλαιον, quanquam & ex cedro maiore, quam cedrelatem vocant, fieri docet Plin. *lib.* 24. *cap.* 5 Cedrus (inquit) magna, quam cedrelaten vocant, dat picem quæ cedria vocatur, dentium doloribus vtiliſſimum. Deinde ſubdit paulo poſt, Fit & ex ea oleum, quod piſſelæon vocant, vehementioris ad omnia eadem vſus.

Piſſocēron, πισσόκηρον, ſecundum mellificij fundamentum ex Cera & pice, ſiue gummi reſináve conſtructum. Plin. *lib.* 11. *cap.* 7. Prima operis fundamenta comoſim appellant periti, ſecunda piſſoceron, tertia propolin.

Piſtăcium { πιστάκιον. GAL. *Vne ſorte de noix en Syrie, ſemblables à noix de pin.* ITAL. *Peſtacchio.* GERM. Welſche Pimpernuß/ ſeind lange ſpitzige nüßlin/ haben in der ſchalen ein kern verſchloſſen/ werden in der Apoteck Fiſtici genennet. HISP. *Albocigo fruto.* ANGL. *A ſorte of nutt in Syria.* } Nucis genus apud Alexandriam Ægypti & Berrhœam Syriæ copioſiſſime proueniens, parum quidem nutriens, cæterum ad hepar roborandum, & ſuccos in viis eius infarctos expurgandos in primis vtile. Autor Galen. *lib.* 2. *de alimentorum facultate*

‖ Piſtana, ſiue ſagitta, herba frequens locis paluſtribus, cuius caulis inanis flores albi cum ternis foliis: ſemen in pratis quales platani: radix plantaginis aquaticæ. A Gallis vocatur hæc herba, *queue d'arondelle*, i. cauda hirundinis.

Piſticus, a, um, πιστικός, ή, όν, eſt ad fidem faciendam aptus. Item fidelis, cui fidere poſſis, integer.

Piſtica nardus. Vet. Vocab. Piſticus, a, um, fidelis, à piſtis fides. Vnde nardum piſticum, i. e. fidele, purum, non adulteratum commixtione aliarum rerum. ‖

Pīſtillum, i, quod & Piſtillus Næuio apud Nonium, inſtrumentum quo in mortario quippiam tunditur, à pinſo quod eſt ferio & aſſidue percutio. ὕπερος [illegible]. GALL. *Vn pilon a broyer ou piler en vn mortier.* ITAL. *Peſtello da mortaio* GERM. Ein Morſelſtöß. HISP. *Majadero o majuelo.* ANG. *A peſtell to ſtampe with.* } Plaut. *in Aulul.* Cultrum, ſecurim, piſtillum, mortarium. Quæ vtenda vaſa ſemper vicini rogant. Colum. *lib.* 12. *cap.* 55. In mortarium nouum, aut bene emundatum coniicito, & piſtillis contererito.

Piſtis genus aromatis. Gloſſ. Arab.

Pīſtŏlŏchīă, πιστολοχία, quartum Ariſtolochiæ genus, tenuius quàm clematitis denſis radicis capillamentis (vnde & polyrrhizos nominatur) iunci plenioris craſſitudine, odorem habens, vt reliquæ Ariſtolochiæ ſpecies medicatum. Autor Plin. *lib.* 25. *c.* 8.

Pīſtŏr, vide *Pinſo*, is.

Pīſtōrium, Πιστώριον Ptolemæo, ciuitas mediterranea Tuſciæ inter Florentiam & Lucam: cuius meminit Plinius *lib.* 3. *c.* 5. Vulgò *Piſtoia.* Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Multigeneribus opus eſt tibi militibus: primùm dum opus eſt tibi piſtorienſibus. Mox, eorum ſunt genera aliquot piſtorienſium, &c.

Pīſtrīnum, Piſtrix, vide *Pinſo*, is.

Piſtris, is, fœm. gen. nomen nauis apud Virg. *lib.* 5 *Æneid.*

—— *partem roſtro premit æmula Piſtris.*

Et *paulò pòſt*, Sic Mneſtheus, ſic ipſa fuga ſecat vltima Piſtris Æquora. Sunt qui ſcribant Piſtrix: quos Seruius errare putat. Si nauem, inquit, intelligas, hæc Piſtris, huius Piſtris, facit: ſi de bellua, hæc piſtrix, piſtricis. Hæc Seruius *in illud Virg.* 3. *Æneid.*

Prima hominis facies, & pulchro pectore Virgo
Pube tenus, poſtrema immani corpore piſtrix.

Quæ tamen omnino vera non arbitror. Germanicus certè *in Arat.* pro ſidere cæleſti (quod procul dubio à bellua marina nomen habet) Piſtrin dixit. Diuersè poſita & Boreæ vicina legenti Auſter Piſtris agit duo ſidera, perlegit vnum. Namque Aries ſupra Piſtrin Piceſque feruntur, Bellua ſed Ponti non multum præterit amnem. Non deſunt tamen qui in omnibus hiſce locis Priſtin legere malint, nimirum, ἀπὸ τοῦ πρίζειν τὰ κύματα, hoc eſt, à ſecandis fluctibus.

Piſtrix, vide in *Piſtor*, poſt *Pinſo*.

Pĭſum, i, genus leguminis, cuius caules ſparguntur in terram niſi habeant adminicula. { λάθυρος, ὁ πίσος. GAL. *Vn pois.* ITAL. *Peſetto, biſo.* GERM. Erbß. HISP. *Vn cierto genero de aruejas* ANGL. *A peaze.* } Col. *lib.* 2. Similis quoque ratio eſt piſi, quod tum facilem & ſolutam terram deſiderat. Plin. *lib.* 18. *c.* 12. Piſum in apricis ſeri debet frigorum impatientiſſimum. Hinc Piſones dicti, de quibus *ſuprà.*

Pĭtănē, ſiue Pitana, Πιτάνη, vrbs Æolidis in Aſia, non procul à Caici fluminis oſtio: quæ portus duos habuit Ab hac Pitanæi, Πιταναῖοι, & Pitanitæ, Πιτανῖται, nominantur In hac vrbe Arceſilaus Academicus natus eſt, qui cum Zenone apud Polemonem Philoſophiæ operam dedit. Plin. 35. *cap.* 14. autor eſt circa Pitanam, lateres fieri ſolitos, qui ſiccati in aqua non mergebantur, eo quòd fierent ex terra quadam pumicoſa. Corripit autem hoc nomen penultimam ſyllabam Ouid. *lib.* 7. *Metam.* Æoliam Pitanam à læua parte reliquit, &c. Eſt & Pitaniæ oppidum, teſte Plin. *lib.* 4. *cap.* 5. cuius incolæ Pitanatæ dicuntur, teſte Hermolao *in locum Plinij iam citatum.*

Pithaules, πιθαύλης, qui πίθῳ αὐλεῖ, tibia inſtar dolioli facta canit.

Pĭthēcium, πιθήκιον. Apud Græcos diminutiuum eſt, ἀπὸ τοῦ πιθήκου, quod illis ſimiam ſignificat. Vnde Plaut. *in Milite*, quum mulierem deformem ſignificare vellet, pithecium appellauit Ædepol equidem Bellula eſt. PAL. pithecium hæc eſt præ illa, & ſpinthurnicium.

Pĭthēcuſa, vel Pithecuſæ, arum, Πιθηκοῦσαι Stephano. Inſula eſt Campano littori adiacens, non procul à Neapoli, ab Homero Inarime dicta, à Latinis etiam Ænaria, à ſtatione nauium Æneæ dicta Pithecuſa, non à ſimiarum copia, vt Poëtæ fabulantur, ſed à figlinis doliariorum, teſte Plin. *lib.* 3. *cap.* 6. πίθους enim Græci dolia vocant. Habet autem hæc inſula in vertice oppidum eiuſdem nominis Ouid. 14. *Metam.*

—— *ſteriliſque locatas*
Colle Pithecuſas.

Pitheus, vide *Pittheus*, gemino tt.

Pīthō, ūs, Πειθώ. Perſuaſionis dea à veteribus credita eſt, quam Ennius Suadam, Horatius Suadelam appellauit. ¶ Accipitur & pro perſuadendi vi, quæ animum auditoris quocunque viſum fuerit inflectit, vnde & Græci ψυχαγωγίαν, noſtri flexanimam appellarunt. Pitho autem dicta eſt à verbo Græco πείθω, quod eſt perſuadeo.

Pīthodēmūs Πειθόδημος, Luctator egregius, cuius imaginem Dinomenes ex ære expreſſit, vt tradit Plin. *lib.* 34 *c.* 8.

Pithotleūs, Πιθόκλειος, Argenti cælator inſignis fuit, teſte Plin. *lib.* 34 *c.* 8.

Pĭthœgĭă, æ πιθοιγία, feſtum erat Dionyſij, tota Græcia celebratum, quo dolia relinebant. vnde & nomen accepit quaſi τῶν πίθων οἰγή.

Pithogaſtrus, cui doliaris venter. Caſaub. *in Athen. lib.* 3. 3c.

Pithonos Come, Πίθωνος κώμη, locus eſt in Aſia, in campis patentibus, vbi primo aduentus ſui tempore ciconiæ congregantur, & eam quæ vltima aduenerit lancinant vniuerſæ, atque ita abeant. Plin. *lib.* 10 *c.* 23.

‖ Pitigmata cauſæ Gloſſ. Iſid.

Pitillus, paruulus ‖ um ‖

Pitiſſo, as, Parum vini paulatim, & quaſi tentandi gratia guſto. { ἀποχυδονίζω. GAL. *Gouſter, peu à peu beuotter.* ITAL. *Aſſaggiare il vino.* GERM. Den wein antupffen / oder nur bloß ein wenig versuchen. HISP. *Beuer poco à poco, prouar el vino.* ANGL. *To taſt litle and litle.* } Terent. *Heaut.* Nam vt alia omittam, pitiſſando modo mihi Quid vini abſumpſit? ſic hoc dicens, Aſperum, pater, hoc eſt, aliud lenius.

Pittăcium, ij, apud Celſum *lib* 5. *cap.* 10. accipitur pro modico panno, qui aliquo medicamento illitus modo præcordiis, modò capiti dolenti imponi ſolet ad mitigandum cruciatum. Duo pitacia (ſic enim ſcriptum) quæ latitudinem frontis longitudinémque æquent.

Pittăcus, Πιττακός. Philoſophus Mitylenæus, vnus ex ſeptem Græciæ ſapientibus, qui ex Lesbo tyrannum Melanchrum depulit & certantibus Athenienſibus atque Mitylenæis dux in bello factus Phrynonem Athenienſium ducem ſingulari certamine interfecit. Huius illud, Prouidere oportet ne caſus veniant: ſi fortè venerint, æquo animo tolerare. Pittacum Mitylenæum ſcribit Acron *Ode* 13. *lib.* 2. *Carm.* Tyrannum expulſum ab Alcæo, ſed hæc vt omnia Acron. ❡ Fuit alter Pittacus legiſlator (vt Fauorinus & Demetrius in homonymis meminere) qui minor eſt appellatus. Ælianus *de varia hiſtoria*, Pittacum quendam commemorat qui de mola piſtrina encomium conſcripſit, vt in paruo argumento vim dicendi oſtentaret. Idem de ſapiente, dicit, cum in templo Fortunæ ſcalas conſtituiſſe vt quandam is humanæ vitæ imaginem exprimeret, in qua alij ad ſumma honorum faſtigia conſcendunt, alij ex ampliſſima dignitate in ſummas deſcendunt calamitates.

Pittheūs, Πιτθεύς, Theſei auus maternus, qui Trœzene regnauit: de quo vide Plutarchum *in vita Theſei.* ❡ Hinc Pittheis. Πιτθηΐς, patronymicum fœmininum, & Pittheius, a, um, adiectiuum. Ouid. *in Epiſt.*

Hæc te cum Trœzena colam, Pitthea regna.

Pĭtvĭtă, æ, humor ille, qui Græcis φλέγμα, nempe humidus, & frigidus. Sic dicta, quia petit vitam. Quintilian. *cap.* 10. *lib.* 1. Pituita autem natura triſyllabum eſt, vt apud Perſium, Somnia pituita qui purgatiſſima mittunt. Catull. per diæreſim,

——— *Mucúſque & mala pituita naſi.*

{ GAL. *Flegme ou flemme, catharre* ITAL. *Flemma catarro.* GERM. Die feuchte oder wäſſerige materi im gehirn. Item, Rotz. HISP. *La flema humor.* ANG. *Fleume, ſneuill.* } Vnus ex quatuor humoribus corpus animalis conſtituentibus, qui à Græcis φλέγμα dicitur. Pituitæ in plurali. Celſ. *lib* 4. *cap.* 18. Deſcendunt pituitæ muciſque ſimilia. Medici definiunt eſſe ſanguinem imperfectè coctum. In quibus autem humor hic abundat tardiuſculi ſunt, teſte Ariſtote, diſciplinæque apprehendendæ parum idonei. Diuiditur autem pituita apud Medicos in naturalem quæ dulcis eſt, ſiue potius ἄποιος, hoc eſt ſaporis expers, quæ vnà cum ſanguine in venis permiſta, alit partes humidas & frigidas, quale & cerebrum: & in non naturalem, quæ rurſus diuiditur in acidam, quæ ſummè cruda eſt, defectuque caloris accidit: & in ſalſam, ex pituita dulci putreſcente natam. Impropriè item pituitæ nomen latius extendimus, vt etiam eo nomine excrementa eius intelligamus, qualis eſt mucus, modò per nares ſeſe euacuans, modò in aliam corporis partem decumbens. Huius rurſus quatuor ſunt ſpecies, aquea, mucoſa, vitrea, & gypſea. Producit autem hoc nomen penultimam ſyllabam. Horat. *lib.* 2. *Satyr.* 2.

Dulcia ſe in bilem vertent, ſtomachóque tumultum
Lenta feret pituita

Ab imo pulmone pituitam trochleis adducere, Quintilian. ❡ Pituita interdum etiam accipitur pro morbo ex pituitæ fluxu nato, quo etiam gallinæ infeſtantur. Colum. *lib.* 8. *cap.* 5. Sed iam validioribus tactis, atque ipſis matribus etiam vitanda pituitæ pernicies erit. ❡ In arboribus item pituita nominatur humor lentus ex iis effluens. Plin. *lib.* 17. *c.* 27. Deſſluens pituita abſtergetur.

Pītuĭtoſŭs, a, um, qui Græcè dicitur Phlegmaticus { φλεγματώδης. GALL. *Flegmatique* ITAL. *Flemmatico, catarroſo.* GER. Vol wäſſeriger gehirn. Item, Vol rotz/Rotzechtig. HISP. *Flematico.* ANGL. *Full of fleume and ſneuill.* } Cic. *lib.* 1. *de Fato*, Inter locorum naturas quantum interſit videamus, alios eſſe ſalubres, alios peſtilentes, in aliis eſſe pituitoſos, & quaſi redundantes, in aliis exſiccatos atque aridos.

Pītuĭtārĭă, æ herba eſt, quæ à Dioſcoride σταφὶς ἀγρία appellatur, à quibuſdam pedicularis dicta. Medetur pituitæ incommodis: vnde nomen accepit. Autor Plin. *lib.* 23. *c.* 1.

‖ Pitys, πίτυς, pinea: abſolutè, reſina pinea. Idem fructus pini, aut piceæ ‖

Pitylisma, tis, πιτύλισμα, genus exercitationis, maximè quidem velox, ſed citra intentionem, violentiámque. Ἀποπιτυλίζειν, quod eſt, vt inquit, Galenus *lib.* 2. *de tuenda bona valetud.* quum quiſpiam ſummis pedibus ingrediens, manus protendit, ocyſſimè mouens alteram retrorſum, alteram prorſum. Quo potiſſimùm exercitij genere ad parietes ſe exercent, vt ſicubi lapſentur, apprehenſo mox pariete facilè reſurgant, atque ita & lapſus euitant, & ipſa fit exercitatio imbecillior. Vide Politianum *Miſcellaneorum cap.* 38.

‖ Pitylus, πίτυλος, ſonus, qui editur, cùm ſecantur maria remis, l. cùm remis impellitur aqua. ‖

Pityocampæ, { πιτυοκάμπαι. GAL. *Chenilles de pin.* ITAL. *Vermi di pino.* GERM. Giftige würm ſo in den tannen oder fiechten wachſen. HISP. *Guſanos de pino ò de los pinos.* ANGL. *Wormes breading of the pine tree.* } Vermes à pinu arbore naſcentes, veneNato, nec diſſimili à bupreſtis morſu. Plin. *lib.* 23. *cap.* 2. Vtus contra cantharidas, bupreſtin, pinorum erucas, quas pityocampas vocant, πίτυς Græcis pinus eſt, & κάμπη, eruca, hoc eſt, vermiculus, qui olera depaſcitur.

Pityŏnīcēs, vide *Pythionices.*

Pityrias, πιτυρίας, Græcis panis genus eſt, cui nihil furfuris ademptum eſt, quem noſtri furfuraceum vertũt. Nam πίτυρον Græci furfur appellant.

‖ Pityron, πίτυρον, furfur, pellicula illa, quæ inter molendum à frumento abſcedit.

Pityrias, πιτυρίας & πιτυρίτης ἄρτος. furfuraceus panis.

Pityriaſis, πιτυρίασις, porrigo, cùm inter pilos quædam quaſi furfuraceæ ſquamulæ ſurgunt, & à cute reſoluuntur. Plinio, furfures capitis.

Pityris, πιτυρίδες ἐλαῖαι, q. furfuraceæ oliuæ,

Pityſma, ſiue pytiſma. Iuuenal. *Sat.* 11.

——— *Ille fruatur*
Vocibus obſcœnis omnique libidinis arte,
Qui Lacedæmonium pytiſmate lubricat Orbem.

Vet. ſchol. exponit: Qui ſputa ſupra marmor Lacedæmonium, quo ſtratum eſt pauimentum, vt lene ſit, ac ſaltantibus puellis nihil impediat.

Pityſoriſis herba. ‖

Pityuſæ, Πιτυοῦσαι. Inſulæ duæ ſunt in mari Balearico, à pineorum fruticum vbertate dictæ: teſte Plin. *lib.* 3. *cap.* 5. Ex his quæ maior eſt Ptolemæo Ebuſus: quæ minor Ophiuſa, hoc eſt, colubraria appellatur. Plin. tamen vtramque Ebuſum videtur appellare: & Ophiuſam inſulam ab hiſce diuerſam facere. ❡ Eſt item pityuſa inſula è regione Ioniæ ſita, quæ notiore nomine Chios appellatur, teſte Plin. eod. *lib.* 5. *cap.* 31. ❡ Eſt & alia eiuſdem nominis inſula in ſinu Argolico, ex aduerſo Hermionij agri, teſte eodem *lib.* 4. *cap.* 12.

‖ Pityuſſa, πιτυοῦσσα, ſpecies tithymalli, quia pinũ figura ſua repræſentat.

Piulcum, malè pro Pyulcum. id vide. ‖

Piŭs, vide *Pietas.*

Pix, propriè quæ ex picei generis & præcipuè tedæ materia igni excoquitur differtq; à reſina quæ ſponte exudat. { זפת zépheth. πίσσα. GAL. *Dede poix.* ITAL. *Pece.* GERM. Bäch. HISP. *La pez.* ANGL. *Pitch.* } Quomodo autem excoquatur pix, docet Plin. *lib.* 16. *cap.* 11. his verbis, Lignum tedæ conciſum, furnis vndique igni extrà circundato feruet, vt primus ſudor aquæ modo fluat in canali. Hoc in Syria cedrium vocatur: cui tanta vis eſt, vt in Ægypto corpora hominum defunctorũ eo perfuſa ſeruentur. Sequens liquor craſſior iam picem fundit. Hæc Plinius. Plaut. *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. T. Atra bilis Agitat hominem. A. At te atra pix agitet apud carnificem, & tuo capiti illuceat. ‖❡ Pix Brutia, à Bruttiis dicta. ❡ Pix liquida, fluida, liquor, qui à truncis ſtipitibuſque reſinoſarũ arborum in furno excoquitur, πίσσα ὑγρὰ Zehr. à Zändtenjak. ❡ Pix arida, concreta ex cocta, offic. pix naualis, πίσσα ξηρὰ, pech item pech. ❡ Pix radulana, quæ radula inſtrumento nauigiis deraditur. Zegetchabter pech. Hadr. Iun. ‖

Pĭcō, a, verbum, quod eſt pice illino. { πισσόω. GALL. *Poiſſer, enduire de poix.* ITAL. *Impegolare, impeciare* GERM. Pichen / verpichen HISP. *Empegar con pez.* ANGL. *To ouerſmere and daube with pitch.* } Plin. *lib.* 11. *cap.* 7. Pitiocerus ſuper eam venit picantium modo ceu dilutior. ❡ Picare dolia. Suet. *in Claud. cap.* 16.

Pĭcātus, a, um. Pice illitus. { πισσωτός. GAL. *Poiſſé, enduit en poix.* ITAL. *Impegolato, impeciato.* GERM. Gepychet / mit pech beſtrichen. HISP. *Empegado.* ANGL. *Smeered with pitch.* } vt Dolium picatum, Nauis picata. Vinum verò picatum dicitur quod pice conditum eſt. Solebat enim muſto in primo feruore (qui ferè nouem diebus peragitur) pix aſpergi, vt odor vino conciliaretur, & quoddam ſaporis acumen. qua de re vide Plinium *lib.* 14. *c.* 20. Fuit & vini picati genus in agro Vienneuſi ſponte naturæ picem reſipiens. Quod & Plin. memoriæ prodidit *lib.* 14. *cap.* 1. Iam (inquit) inuenta vitis, per ſe in vino picem reſipiens, Viennenſem agrum nobilitans.

Piceatus, idem quod picatus. Martial. *lib.* 8.

Ne contemne caput, nihil eſt furacius illo,
Non Fuit Autolyci tam piceata manus.

Vide *ſuprà*

‖ Picinum oleum, Græcè, piſſinum, πίσσινον, πισσέλαιον, quod è pice fit, coquitur, velleribus ſupra halitum eius expanſis, atque ita expreſſis, probatum maximè è Brutia. Plin. ‖

Pixacánthum, (quod hic alieno loco erat inſertum.) Vide *Pyxacanthum.*

P L.

Placabilis, Placabilitas Placamen, Placamentum, Placatio, Placatus, Placate, vide in verbo *Placo.*

Plă cĕntă, Panis, ſiue libi genus quod citra fermentũ in furno coqui conſueuit, ex farina fere conſtans ſiliginea caſeo & melle adiecto: quanquã & innumeris penè aliis modis confici ſolet. { חלה challáh עוגה ughah πλακοῦς. GALL. *Gateau, tarteau ou tarte.* ITAL. *Focaccia torta* GERM. Ein kuchen/fladen oder tart. HISP. *La torta hecha en cierta manera.* ANGL. *A tart a wafert or iunket, or any thing made in a paſt* } Nomen habet ἀπὸ τοῦ πλακὸς, quo facilius poſſet percoqui, tenue admodum fiebat & latum, cruſtarum imaginem duritiamque referens. Plin *lib* 7. *cap* 13. A Manius Torquatus Conſularis, quum in cœna placentam appeteret, &c. Horat. *lib.* 1. *Epiſt.* 10.

Placentinus, a, um, à Placenta, æ, libi genere: vel à Placentia oppido. Plaut *Capt. ſc.* 2. *a.* ... Opus Placentinis militibus. Vide Lambin. *in illum locum.*

Pane egeo, iam mellitis potiore placentis.

Placentia. { πλακεντία. ITAL. *Piacenza.* } ciuitas Galliæ togatæ ad Trebiam amnem, in Padum influentem. ‖❡ Eſt item Placentia, *Placencia,* v. e. Hiſpaniæ, ſub A. Compoſtellano. ‖

Placentinus, πλακεντῖνος, poſſeſſiuum. T. Tina placentinus, apud Ciceronem *de clar. Orator.*

Plăcĕo, es, ui, tum, Gratum eſſe, probari ✠ Diſpliceo. { נעם nahám יפה japháh ישר iaſchár רצה ratſáh. ἀρέσκω. GALL. *Plaire.* ITAL. *Piacere.* GERM. Gefallen. HISP. *Aplazer.* ANGL. *To pleaſe.* } Plaut. *in Amphitr.* Apage non places me hoc noctis eſſe, cœnaui modo. Plin. *lib.* 11. *cap.* 7. Mirum eſt longius piper ſola amaritudine placere. Ne quid emat, niſi quod tibi placere cenſeat, Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Volo placere meo Philolacheti. *Ibidem.* Non patiar te gratis hanc laudaſſe quæ placet mihi. *Ibidem.* Sapis, conſilium placet, Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Placet vt dicis. (aſſentientis & comprobantis.) Idem *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Triſtis es, non mihi iſtuc ſatis placet. Idem *Menæch. ſc.* 2. *a.* 4. Illud non placet principium, de oſculo Idem *Amphitr.* Hei non placet conuiuiũ. *Ibid.* Apage non placet. Vide *Apage.* Non placent homines qui, &c. *Ibidem, ſc.* 6. *a.* 4. Expolim ex ſeruitute filiũ, ſi dis placet. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Nunc tu mihi places. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 4. Vult placere ſeſe amicæ, vult mihi. Idem *Aſin ſc.* 3. *a.* 1. Si tibi diſpliceo, patiundum. At placuero huic Rotro. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Habes cur tibi placeas. (ἀρέσκω.) Senec. *cap.* 14. *de tranquill*

Terráque neſcio quo non placet iſta modo,

Ouid. *Eleg lib.* 3. *Triſt.* Tuæ mihi turbæ non placent. Plaut. *Milit. ſc.* 5. *a.* 2.

Tibi

Tibi me exorno vt placeam. Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Si vobis placet, ſi placuimus, plauſum date. Idem *Capt ſc vlt. a* 5. Ita diis placitum, voluptati vt mœror omnes conſequatur. Idem *Amph.* Item Sueton. *in Caſar. cap* 9. Et trucidaris quos placitum eſſet, dictaturam Craſſus inuaderet. ¶ Item, Hoc tibi placet? (increpantis.) Martial. *Epigr.* 94 *lib.* 11. Ouid. 4 *Triſt Eleg* 3.

——— omni tibi dote placebam.

Idem 2. *Amor. Eleg.* 4. Illa placet geſtu. Cic. *pro domo ſua*, Nónne fieri poterat vt populo de Cyprio rege placeret, de exulibus Byzantiis diſplaceret? ¶ Placet ferè in tertiis perſonis ponitur pro videtur Cic. *lib.* 1. *ad Lentul.* Itaque poſtridie placuit, vt breuiter ſententias diceremus. Idem 1. *de diuin.* Vt doctiſſimis ſapientiſſimiſque placuit ¶ Aliquando ponitur pro efferre, gloriari, & præclarè ac magnificè de ſe ſentire. ἑαυτῷ ἀρέσκει, ἀδῦναι. vt Ego placeo mihi, tu places tibi, Ille placet ſibi. Quintil. Placeat, licèt tibi opum tuarum fiducia dices, ſi mihi idem inuidere non expedit, pares ſumus Ouid. 2. *Metam.*

——— Adimam tibi namque figuram,
Qua tibi, quaque places noſtro importuna marito.

¶ Hinc etiam Complaceo, Diſpliceo, & Perplaceo, de quibus ſuis locis.

Plăcēndă, æ, placendi ſtudium. ἀρέσκεια. Apuleius *lib. de Philoſophia*, In homine ad placentiam ac mediocritatem libido reflectitur.

‖ Placibile, quod placet. Cerda. ‖

Plăcĭtŭs, a, um, partic. quod placuit. { נרצה nirtſáh. ἀρέσκων GAL. *Qui a pleu.* ITAL. *Chi ha piaciuto.* GERM. Das gefallen hat HISP. *El que aplaze.* ANG. *That hath pleaſeth.* } Terent. *in prolog. Hecyr.* Vbi ſunt cognitæ, placitæ ſunt. *Ibidem*, & quæ vobis placita conditio eſt, datur. Ouid. *Epiſt.* 16.

Eſt virtus placitis abſtinuiſſe bonis.

Gell. *c.* 18 *lib.* 7. Non placita conditio. Ouid. 1. *Faſtor.*

Sic quamuis aberat placita præſentia formæ

Plăcĭtum i, nomen: Decretum, quòd quæ decreta ſunt, ea ſic Senatui, vel maioribus placuiſſe videntur. { רצון ratſon. ἀρεστόν, δογματισθέν, δόξαν. GALL. *Ce qui a pleu, ordonnance, decret arreſt.* ITAL. *Decreto, parere, ordenatione, ſtatuto.* GERM. Ein gefallung / ein ſatzung / oder erkantnuſs HISP. *Plazo, decreto.* ANGL. *That thing which hath pleaſeth, a decree or ordinance.* } Plin. *lib.* 29. *cap.* 1. Eadem ætas Neronis principatu ad Theſſalum tranſiluit, delentem cunctorum maiorum placita, & rabie quadam in omnes eius æui medicos perorantem. Idem *lib.* 14 *cap.* 41. Medicorum placitis nouitate aliqua ſe commendantium ¶ Placitum *in ll. antiq. hiſtor. & iur. feud. ſcriptor.* aliquando eſt ipſa conſultatio & tractatio, decreti faciendi cauſa inſtituta: etiam locus & tempus ad actionem deſtinatam. Si adiectiuè ſumamus, erit placita actio, placitus locus, placitus dies. Placitum eſt, Impersonale, idem quod Placuit: vt Licitum eſt pro licuit. Virg. 1. *Æneid.* Conſilia in melius referet. mecúmque fouebit Romanos rerum dominos gentémque togatam. Sic placitum. Vbi Seruius, Placitum, vel fatis, vel mihi: nam impersonale eſt.

Placendus, adiectiuum nomen vſurpàuit Plaut. *in Trin.* Si illa, inquit, tibi placet, placenda dos quoque eſt, quam dat tibi, id eſt, debet placere & accepta eſſe tibi.

Plăcĭto, placitas, frequentatiuum. πολὺ ἀρέσκω. Plaut. *in Bacch.* Neque placitant mores.

Placia πλακία. Stephan. Myſiæ oppidum à tergo habens Olympum montem, qui Myſis cognominatur. Plin. *lib.* 5. *cap. vlt.*

PLACIDVS, a, um, Mitis, ſedatus, tranquillus, quietus, quòd illa quæ quieta ſunt, omnibus placent. { עָנָו hanau. πρᾶος, ἥσυχος. GAL. *Paiſible & coy, doux & amiable.* ITAL. *Piaceuole, ſedato, diletteuole.* GERM. Still / ruwig / fridlich / milt / ſittig. HISP. *Plazentero, coſa que aplaze.* ANG. *Patient, quiet, calme, ſtill.* } Ter. *in Adelph.* Ille ſemper egit ſuam vitam in otio, in conuiuiis, clemens, placidus, nulli lædere os, arridere omnibus. Donatus, Clemens eſt circa rectè agentes, placidus etiam circa delinquentes: Clemens animo, placidus vultu. Ter. *ibid.* Quum feruit maximè, tam placidum, quàm ouem reddo. Ouid. 1 *Faſt.*

Da mihi te placidum, dederis in carmina vires.

Horat. *in Arte,*

Sed non vt placidis coëant immitia.
Da placidam feſſo lector amice manum,

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 5. *Triſt.*

——— Vt longi tadia belli
Mente ferant placida,

idem 13. *Metam.*

Dum veniet placido mollior aura Deo,

idem *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.*

Hinc placidus nobis per tempora labitur annus,

Tibull. *lib.* 4. de zona temperata.

——— Rapidum placidis mare conſtitit vndis,

idem *lib.* 4.

Venit & Æolias placitum per Nerea ventos,

ibid. Item Plaut. Si tu me irritaueris, placidum te hodie reddam. ¶ Arbor placida ✕ Syluestris. Plin. *lib.* 16. *c.* 5. Præterea ſunt aliquæ ſylueſtres, aliæ placidiores: quæ culta obtinent Cœlum placidum, hoc eſt, ſerenum, & tranquillum Sil. *lib.* 12.

nec placido commota tonitrua cælo.

Placidus [illegible] ſerenus dies. Plin. *Epiſt.* 101. Accipit ab hoc auras quamlibet ſereno & placido die. Lumen placidum, Horat. 4. *Carm. Ode* 3. Mors placida Virg. 6. *Æneid.* Pax placida. Idem 1. *Æneid.* Placidiſſima pax in animo. Cic. 5. *Tuſc* An delectationis & otij conſumendi cauſa locuti ſumus ſapientem ab omni concitatione animi (quam perturbationem voco) ſemper vacare, ſemper in animo eius eſſe placidiſſimam pacem?

Plăcĭdē, aduerbium, Quietè, ſine tumultu. { πράως, ἡσύχως. GALL. *Paiſiblement, bellement, doucement, plaiſamment.* ITAL. *Dolcemente, piaceuolmente.* GERM. Still / fridſamlich / ſittiglich / tugentlich. HISP. *Plazenteramente.* ANG. *Quietly, ſtilly, meekely* } Plaut. *in Bacchid.* Placide volo [illegible] agamus. Hoc non placidè decet. (ſup. agere) Idem *Mil. ſc.* [illegible] *a.* 1. Placidè egredere. Idē *Curc. ſc.* 3 *a.* 1. Inquire, Iubeo, & placidè noſcita. Idem *Mil. ſc.* 6. *a* 2. Placidè rogita vt acquieſcant. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Quod hoc malum tam placidè is pueret? Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Quid properas? placide (ſup. agendum.) *Ibid. & ſc.* 1. *a* 4. Placidè pulta. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 1. Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.*

Sic optabam placidè viuere poſſe ſenex.

Placide ferendo leniuntur aſpera. Senec. *c.* 12. *de conſol. ad Mart.* Placide accipere mores & vitia humana. Idem *c.* 5. *de tranquill.* Virg. 5. *Æneid.* Amplexus placidè tumulum, lapſúſque per aras. Cic. 5. *Tuſcul.* Ad ferendum igitur dolorem placide & ſedate, plurimum proficit, toto pectore (vt dicitur) cogitare quam id honeſtum ſit. ſumus enim natura ſtudioſiſſimi appetentiſſimique honeſtatis: cuius ſi quaſi lumen aliquod aſpexerimus, nihil eſt quod (vt eo potiamur) non parati ſimus & ferre & perpeti. Idem 4. *Verr.* Prætoris iniurias tacite hoſpitis placidè ferendas eſſe arbitrabatur.

Plăcĭdĭtās, atis, Tranquillitas, lenitas, quam Varro in ouibus eſſe aſſerit. In queis, inquit, primùm non ſine cauſa putant oues eſſe aſſumptas & propter vtilitatem & propter placiditatem. { ענוה hanauáh רצון ratſon. πραότης. GAL. *Paiſibleté* ITAL. *Piaceuolezza* GERM. Stille / ſambkeit / ſittſamkeit. HISP. *Plazentera diſpoſicion* ANG. *Quietneſſe, meekneſſe calmeneſſe.* } maximè enim quietæ & aptiſſimæ ad vitam hominum. Gell. *lib.* 13 *cap* 21. Ac ne id quidem prætermittendum puto, cuiuſmodi eſt, quod in commentario quodam Seruij Claudij ſcriptum inueni, Nerio dictum, quaſi Neirio, hoc eſt, ſine ira & cum placiditate: vt eo nomine mitem, tranquillúmque Martem fieri precemur.

Plăco, as, actiu accuſatiuo, Mitem, placidum facio, propitio, ſedo, tranquilliorem reddo. { כפר chippér. πραΰνω, ἱλάσκομαι, ἐξιλάσκομαι, καταπραΰνω GAL. *Appaiſer, adoucir.* ITAL. *Placare, riconciliare.* GERM. Stillen / verſünen / beſtidigen. HISP. *Amanſar, placar.* ANG. *To appeaſe or mitigate, to make calme, meeke and quiet.* } Cic. 2. *in Catil.* Quos quidem ego, ſi vllo modo fieri poſſet, non tam vlciſci ſtudio, quam ſanare & ipſos placare Reipublicæ. Virg 1. *Æneid.*

Sic ait & dicto citius tumida æquora placat.

Ita eſt: placabit (eam) palla, quam dedi. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 4. Nolo victimas, Agninis me extis placari volo. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Seu Iudicis ira ſit placanda, tuis poterit miteſcere verbis. Tibull. *lib.* 4. Terent. *in Heaut.* Neque quod principium inueniam ad placandum ſcio ¶ Huius verbi compoſitum eſt Complaco, pen. prod. quod vide ſuo loco.

Placor, tranquillitas, Gloſſ. Iſid.

Plăcātŭs, a, um, Propitius, ſedatus. { מכופר mechuppár. ἐξιλασθείς, πραϋνθείς. GALL. *Appaiſé.* ITAL. *Placato.* GER. Geſtillet / verſünet / beſtidiget. HISP. *Aplacado.* ANGL. *Mitigated, appaiſed.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 18. Nec minus propitij erant mola ſalſa ſupplicantibus, imò verò vt palam eſt placatiores. Placatiſſima quies. Cic. 1. *Tuſc.*

Plăcātē, aduerbium, placidè, æquo animo, patienter, ſedatè, leniter, humanè. { πράως. GALL. *Paiſiblement, ſans s'amouuoir.* ITAL. *Piaceuolmente, ſenza ſdegnarſi.* GERM. Mitt ſtille / ſanfftmütiglich / one griſsgrammen. HISP. *Amaſadamente.* ANGL. *Paiſibly, quietly, meekely, calmely.* } Cicer. *ad Torquatum lib.* 6. Omnia humana placatè & humanè feramus. Idem *ad Ligar. lib.* 6. Sed hoc ipſum intelligimus eum quotidie remiſſius & placatiùs ferre.

Plăcātĭo, nis. Mitigatio. { רצון ratſon כפר chophér. ἐξιλασμός. GAL. *Appaiſement.* ITAL. *Pacificatione.* GERM. Stillung verſünung / beſtidigung. HISP. *Obra de amanſar.* ANGL. *Appeaſing* } Cic. 4. *Tuſc.* Sed omnis eiuſmodi perturbatio animi placatione abluatur.

Placabilis, propitiabilis ſiue quod placatur. { מתרצה mithratſéh. εὐδιάλλακτος. GAL. *Facile & aiſé à appaiſer.* ITAL. *Facile di placare.* GERM. Das leichtlich zuſtillen oder zubegütigen iſt / verſünlich. HISP. *Lo que puede ſer amanzado.* ANGL. *Eaſie to be appeaſed* } Cicer. 4. *Verr.* Omnia quæ habuiſſet æquiora & placabiliora quàm animum prætoris, atque hoſpitis. Idem *ad Atticum lib.* 1 Nam ſi ita eſſe ſtatueris, & irritabiles animos eſſe optimorum ſæpe hominum & eoſdem placabiles, &c. Terent. *in Phormione*, Nunc quòd ipſa ex aliis auditura ſit Chreme, Id mauimè iudicare placabilius eſt Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

Quo quiſque eſt maior, magis eſt placabilis ira.

Plăcābĭlĭtas, atis, Lenitas, clementia. { רצון ratſon כפר chópher. GALL. *Facilité d'eſtre appaiſé, douceur placable.* ITAL. *Facilità di eſſer placato.* GER. Verſünligkeit / fridmut. HISP. *Facilidad para ſer amanſado.* ANGL. *Gentleneſſe eaſineſſe to be appeaſed.* } Cic. 1. *Offic.* Nihil magno & præclaro viro dignius placabilitate & clementia.

‖ Placabiliter, ·ἱλεως, ἐπιεικῶς. Gell. *lib.* 7. 3. Præcipitur iudices conciliandos eſſe, ac propitiandos laudabiliter ac placabiliter, & leniter exiſtimationi eius qui accuſatus eſt ‖

Plăcāmĕn, & placamentum, quo quis placatur. { רצון ratſon כפר chópher. ἐξιλασμός. GALL. *Appaiſement.* ITAL. *Pacificatione.* GERM. Ein verſünung oder damit man verſünet vnd beſtidiget HISP. *Obra de amanſar* ANGL. *That where by one is appaiſed.* } Liu. 7. *ab Vrbe.* Ludi quoque ſcenici, noua res bellicoſo populo, inter alia cæleſtis iræ placamina inſtituta dicuntur. Plin. *lib.* 11. *c.* 7 Hoc velut placamento terræ blandiuntur. Tacit. *lib.* 15. Non largitionibus principis, aut deûm placamentis decedebat infamia.

Placitis, πλακῖτις, Cadmiæ ſpecies, quæ velut fuligo quædam, aut fauilla ex fornacibus æraris egeſta parietibus adhæret: nam propter ſui grauitatem ad teſtudinem euolare non poteſt. Dicta Placitis eo quòd ſpeciem referat cruſtæ, quam Græci πλάκα appellant. Vide Galen. *lib.* 9. *ſimplicium*, & Plinium *lib.* 34. *c.* 9.

Plæraque in ſingulari Saluſt. *Iugurth* 114. Qua tempeſtate Carthaginienſes Pleræque Africæ imperitabant. *In Catil.* Iuuentus pleraque.

Plærīquē, plæræque, plæraque. { רבים rabbim. πλεῖστοι. GALL. *Pluſieurs.* ITAL *La maggior parte.* GERM. Der mehrer theil. HISP. *La mayor parte.* ANGL. *Many, the moſt parte* } vel potius ſine diphthongo plerique, vt hodie a doctoribus fere ſcribitur, eo quòd ab obliquis nominis Plus deduci putetur, u in e conuerſo: quanquam alii πλέος vel πλέως, quod plenum ſignificat, fieri volunt. Accipitur enim ferè in ea ſignificatione, in qua dicimus plures, vel maiori ex parte. Saluſtius, In diuiſione orbis terræ plerique in tertia parte Africam poſuere pauci tantummodo Aſiam & Europam Cicer. 1. *Academ.* Vt contra omnium ſententias dies iam pleroſque deduceret. Idem *de Inuentione*, Nec ratione animi

qui

quicquam, ſed pleraque viribus corporis adminiſtrabant. Horat. *lib.* 2. *Epiſtol.*

Si quædam nimis antiquè, ſi pleraque durè.

Idem *in arte*, Pleraque differat & præſens in tempus omittat. Saluſt. Pleroſque ſenectus diſſoluit, niſi qui ferro, aut beſtiis interiere. ¶ Pleroſque ipſos, i. maiorem eorum partem. Saluſt. *in Catil.* pleroſque ipſos, factaque eorum fortia nouerat. Et *in Iugurth.* Sed vbi plerunque noctis proceſſit. 68. Rurſus, deinde crebris ignibus factis, plerumque noctis barbari more ſuo lætari, i. pleraque & maiore noctis parte. ‖ Aliquando valet idem quod nonnulli. Quint. Videas pleroſque ita peritos, id eſt, nonnullos. Quid ſignificet in veterum libris plerique omnes, & quòd ea verba accepta à Græcis viderentur, docuit *cap.* 12. *lib.* 8. qui liber temporum iniuria periit. Itaque audiamus Donatum. Plerique omnes, teſte Donat. complexus eſt, idem ſignificans quod plerique, vel maxima ex parte. Terent. *in And.* Quod plerique omnes faciunt adoleſcentuli. Vbi Donat. Plerique omnes ἀρχαϊσμὸς eſt. Nam errant qui plerique, parelcon intelligunt. Hoc enim pro vna parte orationis dixerunt veteres. Idem *in Hec.* Plus ſatis noue ſed intelligitur, plus quam ſatis. Hoc quidam putant: at mihi de his videtur eſſe quæ a veteribus geminabantur, vt plerique omnes, id eſt, omnes & pleraque omnia, id eſt, omnia. Sic & plus ſatis, pro ſatis. Terent. *in Phormio* Ita plerique ingenio ſumus omnes: noſtri noſmet pœnitet. Et *in Heaut.* Quid rei eſſet dixit huic? S. dixi pleraque omnia. ¶ Gell. *c.* 2. *lib.* 7. Homo pleraque haud indiligens.

Plērūnquĕ, aduerbium, dupliciter ſumi poteſt: nam aliquando valet idem quod fere ſemper. { ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. GAL. *Le plus ſouuent, pluſieurs fois.* ITAL. *Molte volte.* GERM. Mehrmalen Mehrertheils. HISP. *Muchas vezes.* ANGL. *Oftentymes.* } Terent. *in Andr.* Ipſum animum ægrotum ad deteriorem partem plerunque applicat. Aliquando ponitur pro nonnunquam. Quintilianus, Excuſſa ſunt plerunque vitia verberibus, id eſt, nonnunquam. Dicimus quoque plerunque omnes, vt plerique omnes. Plaut. *in Trinummo*, Ita plerunque omnes iam ſunt intermortui. Inuenitur etiam Plerus ſine adiectione, Pacuu. Periere Danai, plera pars peſſundata eſt.

PLĀGĂ, æ, Ictus, vulnus. { מכה *machcháh* נגע *négha* מגפה *maghghephah* πληγή. GAL. *Playe.* ITAL. *Percuſſione, piaga.* GERM. Ein ſtreich/ein wunde. HISP. *Herida ò llaga.* ANG. *A wound, a cutt, a ſtripe.* } Etiam de tergo ducentas plagas prægnantes dabo. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Qui me fortior ad ſufferendas plagas. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 3. Imperito plagas minitaris. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 3. Ita plagis coſtæ callent. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Ad hæc (ſecuris) retuſa eſt. B. Iiſdem vos eſtis plagis. *Ibidem*, Plagam doloris ſanare. Mox, vulnus. Senec. *cap.* 1. *de conſol. ad Mart.* Et manu ſuper plagam poſita (doloris) Idem *de conſol. ad Helu.* *cap.* 1. Virg. 4. *Georg.*

——plagiſque perempti

Tunſa per integram ſoluuntur viſcera pellem.

Ouid. 2. *Triſt.*

Non habet in nobis iam noua plaga locum.

In hac ſignificatione apud idoneos ſcriptores his verbis appoſitum inuenitur, Accipere plagam, Facere plagam, Imponere plagam, Infligere plagam, Perferre plagas. ¶ Transfertur & ad arborum inciſiones, e quibus ſuccus profluit. Plin. *lib.* 12. *cap.* 25. Succus è plaga manat.

Plāgæ, arum, Retia dicuntur maiora ad capiendas feras. Cur igitur Horat. *Od.* 5 *lib.* 3. denſas plagas appellat, quod plagis, i. foraminibus plena ſint. { מכמרים *mechmarim*. ἄρκυς. GAL. *Rets à prendre beſtes ſauuages plets.* ITAL. *Rete di gran maglia da prendere animale ſeluatiche.* GERM. Die Jägergarn. HISP. *La red de grandes mallas.* ANGL. *Nettes to catch wilde beaſtes.* } Cic. *lib.* 3 *Offic.* Suntne igitur inſidiæ, tendere plagas, etiamſi excitaturus non ſis? Virg. 4. *Æneid.* Retia rara, plagæ, lato venabula ferro. Vbi Seruius docet, plagas proprie illos funes dici, quibus retia tenduntur circa imam & ſummam partem. In hac ſignificatione dicimus, Incidere in plagas, pro eo quod eſt Incidere in inſidias. Cic. 2. *Verr.* Si ex his laqueis te exueris, in illas tibi maiores plagas incidendum eſt. ¶ Plagæ item in cæli, terræve diuiſione dicuntur ſpatia & tractus, qui modò climata, modò zonæ appellantur. פאה *peah*. Ouid. 2. *Metam.*

——totidémque plagæ tellure premuntur.

Cic. 1. *de diuinat.* Quod eſt ante pedes nemo videt, cæli ſcrutantur plagas, ex poëta. Virg. *Æneid.* 7.

——ſi quem tellus extrema refuſo

Summouet Oceano, & ſi quem extenta plagarum

Quatuor in medio dirimit plaga Solis iniqui.

¶ Hoc item nomine veteres appellabant linteam lecti tegmen, amplum & candidum, quod poſtea lecticariam ſindonem, & toralé appellarunt. Varro *de vita pop. Rom.* vt citat Nonius, Chlamydes, plagæ, vela, vaſa aurea. Idem, Eburneis lectis, & plagis ſigillatis.

Plagula, diminutiuum, quod pro varia ſignificatione primitiui diuerſa itidem ſortitur ſignificata. Nam in ſingulari exiguum vulnus, ſiue exiguam plagam ſignificat: in numero vero multitudinis modò minore, calles, modo etiam paruam ſindonem, quæ lecto inſternitur, ἐπιστρώματα. Liu. *lib.* 39. Inde primùm lectos æratos, veſtem ſtragulam pretioſam, plagulas, & alia textilia, &c. Hinc Vlpian. *tit. de auro & arg.* plagulas inter muliebres veſtes recenſet. Sunt verò plagulæ, vela & textilia, quibus lecticæ & lecti intendebantur, aut inuoluebantur. Tranquillus *in Tito*, Lectica dimotis plagulis.

Plagipatida. Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 2. Vbi ſunt iſti plagipatidæ? Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. Nihil morantur iam Lacones imi ſubſellij viros plagipatidas, &c.

Plagium, ſuppreſſio liberi hominis, vel alieni ſerui: crimen id, cuius auctor plagiarius.

Plāgĭārĭus, ij, qui hominem, quem ſcit liberum eſſe, emit, venditve, aut pro ſeruo tenet, vel qui ſeruo, aut ſeruæ perſuadet, vt à domino, dominàve fugiat: vel cùm eum vel inuito, vel inſciente domino celat, vinctum habet, emit, vel vendit. { ἀνδραποδιστής. GAL. *Qui detient en ſeruage homme libre, ou ſuborne le ſerf d'autruy pour le retirer.* ITAL. *Chi tiene huomo libero per ſeruo, ò chi preſta aiuto ò conſiglio à tenero.* GER. Ein Menſchenrauber/ einer der wiſſentlich ein freyen zu leibeygen kaufft oder verkaufft/ oder einem anderen hinderrucks ſeyne leibeygen abzeucht/ ſie im hinderhaltet oder auch verkaufft/ vnnd mit dergleychen ſchelmenwerck vmbgeht. HISP. *El que hurta los eſclauos, ò libres.* ANGL. *He that intiſeth a mans ſeruand to go frome him, or keepeth him in ſecret vnknowing of his maiſter.* } Dictus plagiarius, quòd qui criminis huius conuicti eſſent, lege Flauia plagis damnarentur. Lex ipſa, Plagiaria: crimen, Plagium vocatur. Mart. *lib.* 1. Impones plagiario pudorem. Vbi per tranſlationem Plagiarium vocat furem librorum ſuorum.

‖ Plagiator, ἀπὸ τοῦ πλαγίου, id eſt, obliquo, quòd non certâ via gradiatur ſed pelliciendo dolis. Iſid. ‖

Plāgĭgĕr, quaſi genitus ad ferendas plagas, πληγοφόρος. Plaut. *in Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. plagigera genera hominum.

Plagio, as, plagium committo.

‖ Plagipatida, qui plagas patitur: vox ioco ficta. Paraſiti tripheres, deriſores, plagipatidæ, ſiue Lacones, & adulatores. Vide *Paraſitus.* ‖

Plāgōſus, a, um, Plenus plagis. { πληγώδης. GALL. *Plein de playes.* ITAL. *Impiagato.* GERM. Vol ſtreich oder wunden. HISP. *Lleno de plagas.* ANG. *Full of woundes and ſtripes.* } vt Plagoſa crura, apud Apuleium. ¶ Aliquando dicitur plagoſus, qui multas plagas infert, πληκτικός. vnde ab Horat. 2. *lib. Epiſt. ad Auguſt.* Orbilius Grammaticus plagoſus dicitur, quòd nimium ſæuiret in pueros. Non equidem inſector, delendaque carmina Liui Eſſe reor, memini quæ plagoſum mihi paruo Orbilium dictare, &c.

Plaguſia, genus piſcis, ita dictum quòd non verſus caput, ſed εἰς πλάγια, hoc eſt, in latera natet. Plaut. *in Rudente*, Oſtreas, balanos captamus, conchas, marinam vrticam, Muſculos, plaguſias ſtriatas.

‖ Planaratrum, dicitur in quo cuſpis vomeris palæ effigiem habet, tanquam plurium aratrum. ‖

Planaria, inſula eſt maris Liguſtici, ſexaginta paſſuum millibus diſtans à Corſica, à ſpecie ſic dicta, quòd æqualis freto exiſtat, ideóque nauigiis fallax. Plin. *lib.* 3. *c.* 6.

Planaſia, πλανασία. Inſula eſt in mari Tyrrheno, non longè ab Ilua, vt autor eſt Ptolemæus *lib.* 3. *c.* 1. & Plin. *lib.* 3. *c.* 6.

PLANCÆ, { לוחות *luchóth* קרשים *keraſchim*. πλάκες. GALL. *Planches.* ITAL. *Tauole piane.* GERM. Ebne bretter oder ſteckſen. HISP. *Tablas llanas.* ANG. *Plankes.* } Tabulæ planæ, interprete Feſto, à planitie ita appellatæ. Plinius *lib.* 8. *cap.* 43. Nec pontes aſini tranſeunt, per raritatem plancarum tranſlucentibus fluuiis. Sic enim legit Calepinus: tametſi in caſtigatioribus exemplaribus hunc in modum legatur, Per raritatem eorum tranſlucentibus fluuiis.

Plānci, qui ſupra modum pedibus plani ſunt: id eſt, qui pedes imos graciles habent planóſque æqualiter, quaſi tabellas, quæ plancæ vocantur. { πλατύποδες. ANGL. *Splay footed.* } Iidem & Ploti, ſiue Plauti vocati ſunt, teſte Feſto: vnde & M. Accius Sarſinas Poëta, à pedum planitie initio Plotus, deinde & Plautus cognominatus eſt. Plin. *lib.* 11. *c.* 45. Vola homini tantùm exceptis quibuſdam: namque & hinc cognomina inuenta Plauti, Planci, Scauri, &c. ¶ Plancorum Romæ celebris familia fuit, ex qua ortus eſt Munatius ille Plancus, qui Lugdunum coloniam in Gallia condidit, quam Seneca ſua ætate teſtatur conflagraſſe centeſimo anno à quo condita erat.

Plānctus, vide *Plango.*

Planè, vide *Planus.*

Planeſium, nomen proprium virginis. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1.

PLANĒTA { πλανήτης. GALL. *Planetes.* ITAL. *Pianeti.* GER. Die Planetſtern ſo ſtätigs zu vnnd von einander gehen. HISP. *Planetas ò eſtrellas erraticas.* ANGL. *Planets.* } Dicuntur ſeptem cæleſtia corpora terris proxima, præter motum primi mobilis quo ab ortu in occaſum rapiuntur, peculiarem quandam illique contrariam habentia conuerſionem: nomen acceperunt ἀπὸ τοῦ πλανᾶσθαι, ab errando, quòd hæ ſolæ ex omnibus ſtellis errent & vagentur, reliquis in vno loco conſiſtentibus, vnde & fixæ dicuntur. Latini Græcorum imitatione errantia ſidera, & erraticas ſtellas. Nigidius etiam errones appellat. Ex his Saturnus ſummum locum obtinet, proximum Iupiter, tertium Mars, quem deinde Sol ordine ſubſequitur, Solem Venus, ſub Venere Mercurius ſitus eſt, Luna vltimum terriſque citimum, ideóque minimum orbem poſſidet. Mantuanus poëta hoc verſu comprehendit:

Saturnus, Mars, Luna, Venus, Sol, Iuppiter, Hermes.

‖ ¶ Planeta, veſtis ſacerdotalis dici videtur, quòd ſit ex planis plagulis conſuta. Quidam dici putant ex eo, quòd πλανώμενα errat circa corpus. Vide *Phænolium.* ‖

Planetarius, Auguſtino, qui in natales hominum inquirit, & de vitæ euentis iudicat, ex planetarum maximè aſpectu dimanans, aliter Genethliacus Babylonius, Chaldæus, Apoteleſmaticus.

PLĀNGO, is, xi, ctum, Tundo, verbero. { הכה *hechcháh* מחץ *machàh*. κόπτω, πλήσσω. GAL. *Frapper.* ITAL. *Percuotere.* GERM. Schlagen. HISP. *Herir.* ANG. *To bette, thumpe or knocke.* } Lucilius, Plangunt littora fluctus. Ouid. 2. *Metam.*

Plangere nuda meis conabor pectora palmis.

Idem *lib.* 4. *Faſt.*

Atque indignanti pectore plangit humum.

¶ Sæpe accipitur pro lamentari, & clara voce, pectoriſque percuſſione ſimilibúſque ſignis animi dolorem teſtari. { קונן *konen* ספד *ſaphadh*. θρηνεῖν, τὸ στῆθος κόπτειν. GALL. *Mener dueil, ſe tourmenter.* ITAL. *Piagnere.* GERM. Mit heulen vnd weinen an die Bruſt ſchlagen. HISP. *Llorar ò herir llorando.* ANGL. *To bewaile and weep.* } Virg. 1. *Georg.*

Nunc nemora ingenti vento, nunc littora plangunt.

Vbi Seruius, Plangunt, id eſt, reſonat.

Plānctŭs, us, nomen, Lamentatio cum pectoris percuſſione, ictu femorum, manuum, pedum ſupploſione, euulſione crinium, aliiſque multitudinis imperitæ ἀγρίοις, animi dolorem indicantibus. { מספד *miſpédh* קינה *kinah*. κομμός. GALL. *Grand dueil, frappement contre la poictrine ou autre lieu.* ITAL. *Battimento di mano per dolore.* GERM. Heulen mit ſchlagen an die Bruſt/ weheklagung/ leidgeſchrey. HISP. *Llanto con herida de manos.* ANGL. *A weping, hitting or knocking.* } Statius 10. *Thebaid.*

——vlulantur planctibus æra.

Fœmineo cum planctu miſtus clamor. Senec. *Oct.* Propriè tamen eam ipſam percuſſionem qua ſummo in luctu pectus noſtrum, aliámve pectoris

pectoris partē cædimus planctum appellamus : à verbo plango, quod propriè ſignificat percutio. Sibus, liuentia planctu Brachia. Lucan. *lib. 2.*

Exigit ad ſæuos famularum brachia planctus.

Plāngŏr,oris,Percuſſus,verberatio. { מכחה *machchāh* κτύπος.GAL.*Frappement.* ITAL.*Battimento.*GERM.Schlahung. HISP.*Herida.*ANG.*Hitting knocking.* } Catullus.

Procedunt, leniterque ſonant plangore cachinni.

¶ Sæpiùs pro lamentatione & planctu ponitur. { מספד *miſpēdh* קינה *kināh* ὀλοφυρμός.GAL.*Grand douleur.*ITAL.*Grande dolore.*GERM.Ein leidgeſchrey/mit ſchlagung an den leib.HISP.*Llanto con herida.* ANGL. *A be wayling ſorrowing* }Cic.3.*de Orat.*Plangore & lamentatione compleuimus forum.Idem 4.*Philippica.*Tu diadema imponebas cum plangore populi, ille cum plauſu reiiciebat.

‖ Plangonium, vnguentum aliquod.‖

Plānĭpēs, Planities, vide *Planus.*

PLANTĀ, Tota pedis pars inferior cui inſiſtimus, quem & imum pedem vocant. { כף *chāph.* πέλμα, ταρσός.GAL.*La plante des piedes.*ITAL.*Pianta del piede.*GERM.Die ſolen vnden an den füſſen.HISP.*La planta ò baxo del piè.*ANGL. *The ſole of the foote.* } Virg.*in Moreto.*

Cruribus exilis, ſpatioſa prodiga planta.

Plin.*lib.*7 *c.*2.Eudoxus in meridianis Indiæ, viris plantas eſſe cubitales, fœminis adeò paruas vt ſtruthopodes appellentur. Ouid. 2. *Metam.*

———vt terſis niteant talaria plantis.

Iuuen. *Satyr.*14.

———ancipiti fingens veſtigia planta.

¶ In ſtirpibus autem plantæ dicuntur ſurculi transferendi, vel inſerendi gratia à matre rapti, vel ſtirpes adhuc teneriores qui cum radicibus de loco vno in alium transferri poſſunt. { φυτόν.GALL *Vne plante d'arbre,ou d'herbe.*ITAL. *Pianta d'arbore.* GERM. Ein zweyg/ein ſchoß das man einzweiget HISP.*La planta para plantar.* ANGL. *A plante a ſlipe of a tree.*} Virg.2.*Georg.*

Hic Plantas tenero abſcindens de corpore matrum.

Depoſuit ſulcis.

Plin.*lib* 17 *cap.*15.Statuæ plantæ ſyluestrium radicibus inſeruntur natura ſiccioribus.Cic.*de ſeneƈt.* Malleoli plantæ: ſarmenta, vites, traduces, propagines nónne ita afficiunt vt quemuis cum admiratione delectent? Virg.2.*Georg.*

———deinde feraces

Plantæ immittuntur.

‖ Plantanimal, vel plantanimans, imperfectum animal,tanquam partim planta, partim animal ambigens cum planta & animali.‖

Quint.Generoſioris arboris planta, ſtatim cum fructu eſt.

Plāntārĭā,orum,ipſæ plantæ,teſte Seruio, quæ è ſemine ortæ cum radicibus & terra propria transferuntur de vno loco in alium. { φυτευτήρια. GAL.*Vne pepiniere, plante d'arbres ou d'herbes.* GALL.*Piante d'albero.* GERM. Ein ſetzling ſo man mit ſampt den wurtzlen außgrabet vnnd an ein ander ort ſetzet. HISP.*Las plantas que ſe tranſponen con ſus raizes.* ANG.*Plantes or yong ſpring of trees and hearbes.*} Virg 2.*Georg.*

Sylnarúmque alta preſſos propaginis arcus

Expectans & viua ſua plantaria terra.

¶ Plantaria etiam dicuntur plantarum loca. Plin. *lib.* 15. *cap.* 4. Ergo plantaria inſtituunt, anniculáſque transferunt, & iterum bimas: gaudent enim mutatione ſedis. Idem *lib.*15. *cap.*1. At nunc etiam in plantariis ſerunt, tranſlatarúmque altero anno decerpuntur baccæ. Idem *lib.*17. Quædam in plantario inſita, eodem die transferuntur. Perſius *Satyr.*4.vocem hanc ad obſcœnarum partium vermiculos tranſtulit.

Quinque (inquit) *palæſtritæ licèt hæc plantaria vellant,*

Non tamen iſta filix vllo manſueſcit aratro.

Plāntārĭs, e, adiectiuum, ad plantam pedis pertinens. Statius *lib.* 1. *Thebaid.*

Summa pedum properè plantaribus alligat alis.

‖Item ad plantam terræ.Plantaria,oleta.Iuuen.*Sat.*13.

——— exigui latum plantaribus horti.‖

Plāntārĭŭs, a, um, quod plantari debet, ſeu quod eſt aptum vt plantetur.{ φυτευτικός.GAL.*Qui ſe peut planter.*ITAL. *Che ſi può piantare.* GERM. Das man zweigen oder pflantzen kan. HISP. *Coſa que ſe puede plantar.*ANGL.*Meet to be planted, ſett or griffed.*} Colum *lib.*5.*cap.*9. Ipſæ autem arbuſculæ hoc modo poſſunt transferri: ante quàm plantarias arbuſculas effodias ſolo, rubrica notato partem eius quæ meridiem ſpectet.

Plantarium, locus plantarum.

Plāntĭgĕr, a,um, Plantas gerens. { φυτοφόρος. GALL. *Qui porte plantes.* ITAL.*Che porta piante.* GERM. Das zweig tregt. HISP. *Coſa que trae plantas.* ANG. *That hath or beareth plantes.* } vt Plantigeræ arbores, quæ ex ſeſe pullulando plantas emittunt.Plin.*lib.*13.*c.*8.Siliqua plantigera eſt in imis partibus.

Plānto, as,Sero.{ נטע *natah* שתל *ſchatál.* φυτεύω.GALL*Planter.*ITAL. *Piantare.* GERM. Zweigen/pflantzen. HISP. *Plantar arboles,ò plantas.* ANGL. *To plant to ſett,to greff.* } Plin.*lib.*7.*c.* 10. Hoc modo plantantur punicæ.Huius compoſita, Deplanto, quod eſt contrarium ſuo ſimplici, Explanto & Supplanto de quibus ſuis locis.

Plantātĭo, Satio { נטע *netah* מטע *mattah.* φυτεία. GAL. *Plantation, plantement.* ITAL *Piantatione, piantamento.* GERM. Pflantzung/zweigung. HISP.*Plantamiento.* ANGL. *A ſetting or graffing.*} Plin. *lib.*21. *cap.* 4. Vnde accolæ transferentes conſeuerunt, ipſáque plantatione proficiunt.

Plāntāgo,inis, herba eſt nota.{ ἀρνόγλωσσον.GALL *Plantain.*ITAL.*Piantaggine* GERM.Schaffzunge/lingua agnina, a forma. vſitatiſſime Wegerich HISP.*La llanten.*ANG.*A plantaine or waybred.* } Duo ſunt eius genera, Quæ minor eſt anguſtiora habet folia & nigriora, linguæ pecorum ſimillima, caule anguloſo, in terram inclinato. Maior, foliis eſt laterum modo incluſa: quæ quia ſeptena ſunt, quidam eam heptapleuron vocauere.Autor Plin. *lib.*25.*c.*8.

PLANVS, a, um, Æqualis, in quo nihil eminet. { ישר *jaſchár.* ὁμαλός. GAL. *Egal.* ITAL.*Piano, vguale.* GERM. Eben. HISP. *Llano ò ygual.* ANGL. *Equall, euen.* } vt planum ſolum, apud Plinium *Epiſt.* 161. Martial.*lib.*1.Et planus modico tumore venter. Cicer 2. *de natura deorum*, Quúmque duæ formæ præſtantes ſint,ex ſolidis globus (Sic enim ſphæram interpretari placet) ex planis autem circulus, aut orbis. Liu. *lib.*34.& Romani ſimul à portu, vnde aditus planior erat, vt diſtenderent ab apertiore loco hoſtes, &c. Cicer. *pro Cæcin.* Sed ne æquo quidem & plano loco. Senec. *cap.* 10. *de tranquill.* In planum deſcendat fortuna Plaut.*in Milit.ſc.*4.*a.*2. Dudum hoc planum quidem. Ouid. 3. *Triſt.Eleg.*4.

Qui cadit in plano (vix hoc tamen euenit ipſum)

Sic cadit vt tacta ſurgere poſſit humo.

Sueton.*in Auguſt.cap.*94.In loco plano. (i. humili.) ¶ De plano, vel è plano aliquid facere, quid ſit, docet Budæus loco Vlpian.*l.*1.*de conſtit. princ.* Vel cognoſcens decreuit, (ait Vlpianus) vel de plano interlocutus eſt De plano, inquit, hoc eſt, à Iudice non ſedente. Solent enim Iudices in tribunalibus editioribus ſedere. Paulus *de Quæſtor. l.vnica,* Cuſtodiæ non ſolùm pro tribunali, ſed & de plano audiri poſſunt, atque damnari. Sueton *in Tiber.cap.*32. Iudicéſque aut e plano, aut è quæſitoris tribunali, admonebat, id eſt, è ſolo in quo populus ſtabat. Hæc a Sueton.De plano & pro Tribunali opponuntur. Papin.*in l.miles, ad leg Iul.de adult.*Libellus (inquit) de plano dari poteſt, id eſt, Iudice non ſedente, vel diebus feriatis. ¶ Planipedis ædificium dicitur à Vitruuio, ad differentiam concamerationis & hypogei, *lib.* 6. *cap.*10. Et plano pede ad differentiam contignationum, *lib.* 7. *cap.* 1. & 4 Budæus. ¶ Plani piſces dicuntur qui ſuperficiem planam, non rotundam habent,vt ſunt rhombi, & raiæ. Plin *lib.* 9.*cap.* 24. Planorum piſcium alterum eſt genus quod pro ſpina cartilaginem habet.¶ Planus accipitur aliquando pro aperto, & manifeſto: quòd quæ plana ſunt, nullum impedimentum habeant quin vndecunque videri poſſint. { צחר *tſaeh* גלוי *ghalúi.* σαφής.GAL. *Clair & euident.* ITAL. *Piano, chiaro.* GERM. Heyter vnd klar/verſtendtlich/gut zumercken vnd zu erſtehn. HISP. *Claro, manifieſto.* } Plaut.*in Perſa*, Satin' hæc tibi ſunt plana & certa?Planum facere,eſt declarare, & rem difficilem, aut dubiam ſoluere, & ante oculos verbis explanando ponere & patefacere, tranſlatione ſumpta à loco inæquali, qui cultu adhibito, aut opera planus fit.Cicer.2.*Verrin.*Hoc planum factum eſt. Idem *pro Roſc. Amer.* Planum fac.¶ Apud eundem pro Flacco, Plana & ſtabilis via ⚹ exceps. lubrica legitur.

Plānē, aduerbium, Certò, omnino.{ ἀκριβῶς, σαφῶς. GAL.*Plainement, clairement,certainement.*ITAL.*Certamente, chiaramente.*GERM.Eigentlich/Gewiſzlich/gar wol.HISP.*Ciertamente llanamente,claramente.*ANG.*Plainelie,euenly.*} Terent.*in Heaut.*Sed te miror, qui alia tam plane ſcias. Aliquando ponitur pro claré, aperte, manifeſte. σαφῶς. Plaut.*in Menæch.ſc.*1.*a.*2. Non potuit paucis plura plane proloqui. Vide vt ſcribas planè & probè. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 3 Viſane ea eſt? Imo planè ea eſt. Idem *Milit ſc.*5.*a.*2.Vin ſcire plane (an ea ſit) *Ibid. ſc.*6. *a.* 2. Iſtam colloca crumenam in collo planè (ac mox.) Quod iubes me planè collocare. Idem *Aſin.ſc.*4.*a.*3. P. fraus populi. B. Planiſſime. (aſſentientis.) Idē *Pſeud.ſc* 3.*a* 1.B. Tu illius ſeruus es. H.Planiſſime. *Ibid.ſc.*7.*a.*4 ¶ Quandoque omnino, funditus, penitus. { πάντως. GAL. *Totalement.*ITAL. *Al tutto,à fatto.* GERM. Gantz vnd gar/Genentlich. HISP. *Del todo.* } Quatuor minæ periere planè, vt ratio redditur. Plaut. *Menæch. ſc.*3. *a.* 1. Planè perdidiſti mulierem. Idem *Pſeud.ſc.*7. *a.*4.Stulta es planè.Idem *Moſtell.ſc* 3.*a.*1.Sagina planè eſt. *Ibid.* Ex hac familia me planè excidiſſe intelligo. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Cicer. *Treb.* Quare ſi planè a nobis deficis, moleſtè fero.

Plāniŭs,& Planiſſime.Plaut.*in Capt.ſc.*1.*a.*1 Eſt ne inuocatum, an non? planiſſimè.Verùm hercle, verùm vos paraſiti,planius, Quos nunquam quiſquam neque vocat, neque inuocat. Cicer. 3.*Verr.*Non poſſum illa planius commemorare, quam ipſum Ligurem pro teſtimonio dicere audiſtis. Idem 1.*de diu.* Multi etiam naturæ vitium meditatione atque exercitatione ſuſtulerunt, Demoſthenem, vt ſcribit Phalereus, quum Pyrrho dicere nequiret,exercitatione feciſſe vt planiſſimè diceret. Vide ſupra in dictione præcedente.

Planilŏquŭs,a,um, qui planè, & apertè dicit quod ſentit, & liberè. { σαφηγόρος, φανερολόγος. GALL. *Qui dit plainement & apertement ce qu'il veut.*ITAL.*Che raggiona liberamente.* GERM Der frey heiter oder glat außhin redt.HISP.*El que habla francamente.* ANG. *That ſpeaketh plainelie and freelie.*} Plaut.*in Trucul.* Planiloqua eſt, paucis vt rem ipſam attigit?

Planarius,a,um, a Plano, quod de plano fit: vt planaria interpellatio,pro comparatione magiſtratus quæ fit de plano, id eſt,antequam in tribunal aſcenderit.Conſtat *l.*4.*C.de delat.* Et cognitio cauſæ non interpellatione planaria, ſed conſidente iudice colligatur.

Plānĭpēs, edis, qui pedes planos habet. ἐμβάτης. Quis iſtam faciem planipedis ſenis.(ſunt verba Caſſij generi apud Quint.V.de interpretem Iuuen *Satyr.*8.) Diomedes ſcribit planipedem Græce μῖμον ſignificare. Vnde comœdiæ, ſiue fabulæ genus dicebatur Planipedia,vbi nullo procedebatur cultu, quod actores pedibus planis, id eſt, nudis proſcenia introirent: non vt tragici actores,cum cothurnis: neque vt comici, cum ſoccis Ideo ob vilitatem actorum qui plano pede in ſcena erant, & ob humilitatem argumenti, vt inquit Donatus, Planipedia dicta dicta eſt.Siue quòd olim non in ſuggeſtu ſcenæ, ſed in plano orcheſtræ, poſitis inſtrumentis mimicis actitarent.

‖ Planipedia.Donat.*in Terent.*Planipedia dicta ob humilitatem argumenti eius ac vilitatem actorū,qui non cothurno, aut ſocco vtuntur in ſcena, aut pulpito, ſed plano pede,vel ideo, quòd non ea negotia continet, quæ perſonarum in turribus,aut in cœnaculis habitantium ſunt, ſed in plano & humili loco.‖

Plānĭtĭēs,ei, Æqualitas,vel locus planus. { מישור *miſchór* בקעה *bikeāh* כבר *chechchár.* ὁμαλότης πεδίον.GALL.*Vne plaine,vn lieu vni & eſgal.* ITAL.*Pianezzo,pianura.*GERM.Ein ebne.HISP. *El llano,llanura.* ANG. *A plaine, or euen place.*} Saluſt. *in Catil.* Nam vti planities erat inter ſiniſtros montes, & dexteram rupem aſperam, octo cohortes in fronte conſtituit. Liu. 7. *ab Vrb.* Duum millium planities caſtra Romana ab Hernicis dirimebat. Cæſar 7.*bell. Gall.* Legiones vt primùm planitiem attigerunt, infeſtis contra hoſtes ſignis conſtiterunt.

Planĭtūdo, inis, Planities. { מישור *miſchor* ישר *joſcher.* ὁμαλότης. } Colum.

lum. *lib.4 c.30.* Perticæ cacuminum modicæ planitudinis, quæ tamen dipondiarij orbiculi craſſitudinem non excedant, optimè pangantur. hoc eſt quæ ſint aliquantulum planæ.

Plānĭtas, atis. Tacit. *de Orat.* Is compoſitionis decor, ſententiarum planitas. Fortaſſe legendum *plenitas*.

Planula, inſtrumentum fabrile, quo aſſamenta leuigantur & poliuntur, quia plena ea facit ſcabendo.

Plānŭs, vox olim Græca, ſed vſu quoque Latina facta eſt. { πλάνος. GALL. *Vn affronteur, abuſeur, trompeur.* ITAL. *Ingannatore, baro.* GERM. Ein betrieger. HISP. *Engañador.* ANGL. *A deceiuer.* } Ab A. Gellio *lib.16.c.7.* commemoratur inter voces inuſitatas, quibus vſus ſit Laberius Mimus: quo nomine ſignificari exiſtimant ſycophantam. Budæus autem ait impoſtores à Græcis planos dictos, ſed certi cuiuſdam generis impoſtores, inſigni verſutia præditos: quo vocabulo potius quam Latino Cic. *pro Cluentio* vſus eſt, Hic ille planus, inquit, improbiſſimus, quæſtu iudiciario paſtus, &c. Horat. quoque *lib.1. Epiſt.*

Nec ſemel irriſus triuiis attollere curas
Fracto crure planum: licèt illi plurima manet
Lacryma per ſanctum iuratus dicat Oſirim,
Credite, non ludo, crudeles tollite claudum.
Quære peregrinum, vicinia tota reclamat.

Quo in loco Planus (vt Acron annotauit) nomen eſt notiſſimi ſui temporis impoſtoris, qui vt in vehiculo tolleretur, fingebat ſe crus fregiſſe, ſed quum poſtea verè crus fregiſſet, rogaretque vt vehiculo in vrbem reueheretur, non eſt ei creditum. Euſtathius Homeri interpres *in Odyſſeam* ſic inquit, interprete Budæo, Planus eſt, qui artem quandam profitetur imponendi etiam ſpectantibus, quales fuerunt Cephiſodorus, & Pantaleon, & Matreas apud Alexandriam.

‖ Plaſea, Bouis cauda, ſiligine, & ſanguine delibuta ‖

Plăsmă, atis. { יֵצֶר iétſer מַעֲשֶׂה. } Figmentum, ſiue commentum. ἀπὸ τοῦ πλάττειν, quod eſt fingere, ſiue ſimulare. ¶ Perſius plaſma pro quodam medicamento vſurpauit, quod ex rebus liquidis adiuuandæ vocis gratia confici ſolet. *Saty.1.*

——liquido cum plaſmate guttur
Mobile colluerit.

Quint. *c.14. lib.1.* Plaſmate effeminata vox.

‖ Plaſmo, fingo, formo, eſt a *Plaſma*: inde verbale,

Plaſmatio, formatio. ‖

Plaſtēs, æ, maſc. gen. formator. { יֹצֵר iotſér. πλάστης. GAL. *Potier de terre, qui faict ouurages de terre.* ITAL. *Colui che lauora di terra, vaſaiolo.* GERM. Ein Hafner/der etwas Bildwercks auß erden machet. HISP. *El que haze alguna coſa de barro, obrador de los vaſos de tierra.* ANG. *A potter, that maketh pottes or other veſſell of earth.* } Fictor qui figlinam artem exercet, qui & figulus dicitur: item qui ex argilla ſtatuas conficit. Plin. *lib.35.c.12.* Plaſtæ laudatiſſimi fuere Damophilus & Gorgaſus. Plaſtæ & ſcalptores.

Plăſtĭcē, es, fœm. generis. { πλαστική. GAL. *L'art de poterie, ou faire images de terre eſtenees.* ITAL. *L'arte di colore che lauorano di terra.* GERM. Die hafnerkunſt/die Kunſt etwas auß erden oder leim zu formieren. HISP. *Arte para obrar de barro.* ANG. *The art of making earthen veſſels* } Ars figlina, qua finguntur imagines ex argilla: ἀπὸ τοῦ πλάττειν, quod eſt fingere. Plin. *lib.35 c.12.* Similitudines exprimendi quæ prima fuerit origo, in ea quam plaſticen Græci vocant dici conuenientius erit. Hinc & proplaſtice, προπλαστική, dicitur ars faciendi typos, id eſt, formas ex argylla ſiue gypſo, quas in æreis, marmoreiſve operibus imitabantur. Dicitur etiam proplaſtice pro ipſa forma quam ad formanda alia opera adhibent. Idem Plin. Arceſilai proplaſticem pluris venire ſolitam conſtat ab artificibus ipſis quam alios in opera.

Platagidorus, nomen proprium anilitis apud Plaut. *in Curc. ſc.1 a.3.*

‖ Plata, *Plata* V. A. mediterranea Americæ meridionalis, in prouincia de Charcas, verſus *Potoſi* montem auri argentique fodinis nobilem. ‖

Plătălĕă, æ, a Cicerone *2. de natur. deor.* appellatur auis quam Plinius plateam vocat. Ælianus eandem facit cum pelicano. Vide *infrà in dictione* PLATEA.

Platamodes, πλαταμώδης. Peloponneſi oppidum in tractu Occidentali centum ſtadiis diſtans à Coryphaſio promontorio, teſte Strabone *lib. 8.* Dictum videtur a foſſis mari propinquis, aquam ſalſam recipientibus, quæ Græci vocant, πλαταμῶνας.

Platanistus, πλατανιστοῦς, Promontorium eſt Peloponneſi, non procul à Lepreo, cuius meminit Plin. *lib 4.c.5.*

Plătănŭs, { πλάτανος. GAL. *Plane ou plaine.* ITAL. & HISP. *Platano.* GER. Maßholderbaum. ANGL. *A platne tree.* } Arbor latè ſpargens ramos, vmbræ tantum gratia expetita: ἀπὸ τοῦ πλατέος, hoc eſt, a latitudine nomen ſortita. Petronius Arbiter, Nobilis æſtiuas platanus diffuderat vmbras. Virg. *2. Georg.*

Et steriles platani malos geſſere valentes.

Cicer. *1. de Orat.* Platanus ad opacandum locum patulis diffuſa ramis. Quinti. Platani ſteriles & Myrti tonſæ. De hac arbore ſic ſcribit Plin. *lib.12. cap.1.* Quis non iure miretur arborem vmbræ gratia tantùm, ex alieno petitam orbe? Platanus hæc eſt, per mare Ionium in Diomedis inſulam, eiuſdem tumuli gratia primùm inuecta: inde in Siciliam tranſgreſſa, atque inter primas donata Italiæ, & iam ad Morinos vſque peruecta, ad tribunatiuum etiam pertinens ſolum, vt gentes vectigal & pro vmbra pendant. ¶ Legitur & platanus, us, quartæ inflexionis. Virg. *in Culice,*

Nam primùm prona ſurgebant valle patentes
Aëriæ platanus.

Plătănētum, i. πλατανών. Locus platanis conſitus.

Plătănĭnus, a, um, quod ex platano eſt. { πλατάνινος. GALL. *De plane.* ITAL. *Di platana.* GER. Das von dem Maßholderbaum iſt. HISP. *Coſa de platano.* ANGL. *Of a platne tree.* } vt Folia platanina, apud Colum. *lib.12 cap.16.*

Plătănistă piſcis eſt in Gange Indiæ fluuio naſcens, delphino roſtro & cauda ſimilis, ſed multo maior, vt qui in longitudinem quindecim cubitorum excreſcat. Autor Plin. *lib.9.c.15.*

Plătĕă æ, penultima indifferens, quamuis ſecundùm Græcam originem producenda videatur { רְחוֹב rechób שׁוּק ſchok חוּץ chuts. GALL. *Vne grande & large rue, place publique.* ITAL. *Via larga, piazza.* GERM. Ein weite gaſſen/ſtraß. HISP. *La plaça, aldea, ò barrio.* ANGL. *A broade ſtreat, the high waye.* } Nam Græci πλατεῖαν dicunt, Plateam Latini, ſicut μήδειαν Medeam, σπονδεῖον ſpondeum. Horatius tamen *in Epiſtola* corripuit. Puræ ſunt plateæ, niſi vt properantibus obſtet. Similiter & Catullus *ad Aurelium,*

Iſtos qui in platea modò huc, modò illuc,
In re prætereunt ſua occupati.

Sunt autem plateæ viæ latiores in vrbibus, & qui vici appellantur. Terentius *in Andr.* In hac habitaſſe platea dictum eſt Chryſidem. Nam omnes plateas perreptaui, &c. Plaut. *Amphitr.* Ne me indicetis qua platea aufugerim. Idem *Menaech. ſc. 3. a. 5.* Ne quis in hac platea negotij conferat quicquam ſui. Idem *Capt. ſc.1. a.4 & Curc. ſc 1. a.1.* ¶ Quandoque etiam capitur pro area in qua conuenire populus ſolet. Lampridius *in Heliogabalo,* Plateas in palatio ſtrauit Lacedæmoniis & Porphyreticis ſaxis ¶ Eſt & nomen auis quæ ad eas volat quæ in mari merguntur, & capita illorum morſu corripit, donec capturam extorqueat. Dicta platea à latitudine corporis. Vide Plinium *lib. 10. c. 50.* Cic. Plataleam vocat *lib.2. de nat. deor.*

Platææ, arum, per æ diphthongum in penultima, πλαταιαί Stephano, ciuitas eſt Bœotiæ, ſub Cithærone monte, non longè à Thebis. Dicta à latitudine remorum, vt inquit Strab. *lib.9.* Nam πλάτη, Græcis eſt latior pars remi: Platæenſes autem remigatione victum quæritabant. Non procul ab hac vrbe Pauſanias & Ariſtides Mardonium Xerxis ducem & conſobrinum ſuperauere. Vide Plutarch. *in Ariſtid.* Hinc Platæenſes, πλαταιεῖς, populi dicti.

‖ Plathanum, inſtrumentum in quo panes informabantur. ‖

Plăto, nis, πλάτων, Philoſophus, ab humerorum latitudine ita cognominatus, quum antea ex aui paterni nomine Ariſtoteles vocaretur. Fuit egregio corporis habitu, & in palæſtra ſe exercuit apud Ariſtonem palæſtritam, a quo primùm cognominatus eſt Plato. Natus eſt Athenis eo die quo apud Delon Apollo. Studuit picturæ: & tragœdias, poëmatáque edidit. Adeò autem in omni diſciplinarum genere, & præſertim in philoſophia excelluit, vt Diuinus Plato, & philoſophorum Homerus vocatus ſit. Cicer. *in lib. Tuſcul. quæſt.* Platonicæ maieſtatis maximus eſt buccinator, adeò vt ipſum Deum appellet. Labeo etiam inter ſemideos commemorandum putauit. Et defuncto, Magi vt Deo immolauerunt. Fuit varius, multiplex, & tantæ eloquentiæ, vt Iouem (ſi Græcè loqui voluiſſet) Platonicè loquuturum philoſophi dicerent. Athenis primùm Socrati dedit operam. Deinde dum licuit per ætatem, in Italiam profectus eſt, vt Pythagoreos audiret, vbi Philolai Crotoniatæ libros de ſecta Pythagorea centum minis atque adeò in difficultate rei familiaris mercatus eſt, ex quibus multa in ſuum Timæum tranſtulit. In Ægyptum deinde properans, vt audiret Gymnoſophiſtas, oleum (vt ait Plutarchus) ſecum mercaturæ gratia vexit, vt viaticum ſibi inde ſuppeditaret. vbi, & libros Moſeos legiſſe creditur. Ter in Siciliam nauigauit, primùm Ætnæ flagrantis viſendæ gratia, vt Apul. ait. Reuerſus apud Æginam captus eſt à piratis, ac minis triginta venundatus. Deinde à Nicere Cyrenæo redemptus eſt. Iterum rediit ſub iuniore Dionyſio ſpe liberandi Siciliam. Sed paulò pòſt expulſo Dione, & ipſe ſuſpectus remigrauit. Tertiò, quum maximè nollet, rogatus ab Archita vt Dionem tyranno reconciliaret, iter ingreſſus ab eodem Dionyſio obuiam procedente quadrigis exceptus eſt. Demum in ſuſpicionem veniens, vix rogante & ſpondente pro eo Archita demiſſus. Dialogum primus illuſtrauit, licèt priùs inuentum à Zenone Eleate, vt Ariſtoteles tradit, vt Fauorinus, ab Alexamente Teio. Deceſſit annos natus LXXXI. morbo, vti fertur, pediculari. Is moriens triplici nomine Deo gratias egit, vt teſtatur Plutarch. *in Mario.* De hoc Quintilianus, Platonem (inquit) quis dubitat eſſe philoſophorum præcipuum? ex quo multum eloquentiæ ſe traxiſſe Cic. fatetur ſiue acumine diſſerendi ſiue eloquendi facultate, diuina quadam & Homerica, multum enim ſupra proſam orationem, & quam pedeſtrem Græci vocant, ſurgit vt mihi non hominis ingenio, ſed quodam Delphico videatur oraculo inſtructus. Vita fuit cælebs, ac caſtus, vt ſcribit Auguſtinus. Vide plura de eo apud Plutarch. *in vita eius.* ¶ Plato, alter Athenienſis, Poëta priſcæ comœdiæ tempore Ariſtophanis & Eupolis, cuius fabulas Suidas commemorat, & Athenæus *in Dipnoſophiſtis.* ¶ Tres item alios Diogenes Laërtius commemorat: vnum Rhodium philoſophum, diſcipulum Panætij: alium Peripateticum, ex Ariſtotelis ludo: tertium Praxiphanis diſcipulum.

Plătōnĭcŭs quod eſt Platonis.

Plătycĕrōtēs, πλατυκέρωτες, Animalia latis armata cornibus. Plin. *lib.11.c.37* Aliorum cornua natura finxit in palmas, digitóſque emiſit ex iis: vnde platycerotas vocant. Varro *de R R* Vt in Samothrace capratum, quas latinè rotas (leg. *platycerotas*) appellant.

‖ Platycoria, πλατυκορία, pupillæ dilatatio, morbus: à πλατὺ latum, & κόρη pupilla. ‖

Plătyŏphthălmŭs, πλατυόφθαλμος, Lapis ſpumæ candidæ nitentiſque, non tamen tranſlucentis, quod ſtimmi appellant, alij ſtibium, alij alabaſtrum, alij larbaſon. Dictum platyophthalmon, quòd calliblepharis admiſtum mulierum dilatet oculos. Vide Plin. *lib.33. cap. 6.* Vulgus *Antimonium* vocat.

Plătyphyllon, πλατύφυλλον. Genus tithymali à latitudine foliorum dictum: de quo Plin. *lib.26.c.8.*

PLAVDO, is ſi, ſum. Gratulor, lætitiam manibus pedibúſque oſtendo. { מָחָא כַּף machá caph יָד ſapak iadh. κροτέω. GALL. *Frapper les mains l'vne contre l'autre, en ſigne de quelque choſe qui plaiſt.* ITAL. *Applaudere sbattere con le mani.* GERM. Die hend vor frewd zuſammen ſchlagen/frolocken. HISP. *Fauorecer haze palmas con las manos en ſeñal de alegria ò fauor.* ANG. *To reioyce, to clappe handes for ioye.* } Seneca Vnanimem adiiciam, & fauere, ac plaudere te iuuabit. Cic. *ad Attic lib. 2.* Inimici erant equitibus, qui Curioni ſtantes plauſerant. Idem *pro Seſtio,* His in theatris plaudebatur. Virg. *6. Æneid.*

Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt.

Plaudunt parum (ſaltanti) clamitant me vt reuortar. Plaut. *Pſeud. ſc. 1. a.5.* Lepidè dictum, Euge, Plaudo Scaphæ. Idem *Moſt. ſc. 3. a. 1.*

Quáque ibis manibus circum plaudere tuorum,

Ouid. *Eleg. 2 lib.4. Triſt.*

Quámque feſellit amans aliqua nouitate maritum
Plauditur & magna palma fauore datur.

Ibid. Eleg. 1. *lib.* 2. Pueri plaudite, & mihi ob iactum (Veneris) Cantharo mulſum date. Plaut. *Aſin ſc.* 2. *a.* 5. Plaudere ſibi, eſt ſibi blandiri, & placere, ſua nimium amare. Plin. *Epiſt.* 91. Nec ipſe tibi plaudis, & ego nihil magis ex fide, quàm de te ſcribo. ¶ Plaudite, verbum addi ſolitum in fine comœdiarum. Quint. *lib.* 6. *c.* 2. Tunc eſt commouendum theatrum, quum ventum eſt ad ipſum illud, quo veteres comœdiæ tragœdiæque clauduntur Plaudite. Horat. *in Arte,*

——— & vſque
Seſſuri donec cantor, Vos plaudite, dicat.

Plaut. *Men. ſc. vlt. a.* 5. Nunc ſpectatores valete, & nobis clarè plaudite. Idem *in Curc.* Quæ res vertat benè mihi & vobis Spectatores plaudite. Item *in Amph.* Nunc ſpectatores Iouis ſummi cauſſa clarè plaudite. Plaudere aliquem, Cum plauſu laudare. Statius 5. *Sylu.*

——— non totics victorem Caſtora gyro
Nec fratrem caſtu, vt vides plauſere Terapna.

Huius compoſita ſunt Applaudo, id eſt, alicui plaudo, ἐπικροτέω: & Supplaudo, de quibus ſuo loco.

Plaūdī, paſſiuè Cic. *Att.* Populum verò præclarum, quod propter malum vicinum, ne victoria quidem plauditur. id eſt, plauſu excipitur. Ouid. 4. *Triſtium Eleg.* 2.

Quáque ibis, manibus circumplaudēre tuorum.

Plaūdītūr, imperſonale Ouid. 2. *Triſt.*

Quámque feſellit amans aliqua nouitate maritum,
Plauditur, & magna palma fauore datur.

Plaūdēns, tis, participium. { ספק כף ſophêk kaph. ἐπικροτῶν. } Virg. 5. *Æn.*

——— ——— & altis
Plaudentem nigra figit ſub nube columbam:

hoc eſt, ſonora percuſſione alas diuerberantem.

‖ Plaudus. Perott. Plaudi appellantur canes quorum aures languidæ ſunt ac flaccidæ & latiùs videntur patere ‖

Plauſŭs, a, um, aliud participium. κροτηθείς. Virg. 3. *Georg.*

——— & plauſa ſonitum ceruicis amare.

Ouid 4. *Metam.*

———numeróſve ex agmine maior
Subuolat, & remos plauſis circumuolat alis

Plāuſŭs, us, actus ipſe plaudendi. { ספק כף ſéphek kaph. κρότος, κρότημα. Gal. *Frappement des mains en ſigne de ioye ou de faueur.* Ital. *Plauſo, applauſo.* Germ. Frolockung/freüd erzeigung mit zuſamen ſchlagung der henden vnd dergleichen zeichen. Hisp. *Aquel fauor.* Ang. *Clapping of handes for ioye.* } Cic. *in Catil.* Quibus quum a cuncto conſeſſu plauſus eſſet multiplex datus. Idem *Attic. lib.* 2. Hinc plauſus maximi, conſalutatio forenſis perhonorifica Plaut. *Capt. ſc. extrema.* Qui pudicitiæ præmium eſſe vultis, plauſum date. Idem *in Aſinar. in fine*, Si plauſum clarum datis. ¶ Ponitur aliquando pro ſonare percuſſione. Plin. *de gallinaceis* Diem venientem nuntiant cantu, ipſum verò cantum, plauſu laterum, hoc eſt, alarum concuſſu.

Plāūſĭbĭlĭs, e, Fauorabile, iucundum populare, quod plauſu populi excipi ſolet. { κεχαρισμένος, κρότου ἄξιος, δημοτικός. Gal. *Fauorable, plauſible.* Ital. *Popolare, fauorabile.* Germ. Lieblich/annemlich/anmütig. Hisp. *Fauorable, y fauorecido.* Ang. *Pleaſant, to be receaued with ioye.* } Cicer. 3. *Tuſc.* Quoniam plauſibilia hæc non ſunt, vt in ſinu gaudeant, glorioſè loqui deſinant. Idem 2. *Verr.* Id nunc poſcitur, id iam populare, atque plauſibile factum eſt. Sic Oratio plauſibilis quæ placet & plauſum populi meretur. Quint. *lib.* 4. *cap.* 13. In aliquem lætum atque plauſibilem locum quàm maximè poſſent fauorabiliter excurrere. Idem Quint. Populare, & pauſibile.

Plauſibiliter. Diomed. *lib.* 1.

Plāuſōr, is, verbale. { ספק כף ſophêk kaph. κροτητής, κροτιστής. Gal. *Celuy qui frappe les mains l'vne contre l'autre en ſigne de ioye* Ital. *Chi batte e mani inſieme per laudare alcuno ò per allegrezza.* Germ. Ein frolocker mit zuſammen ſchlagung der henden. Hisp. *El que fauorece ò ſe alegra battiendo las manos.* Ang. *A clapper of the handes for ioye* } Horat. 2. *Ep.* 2. Qui ſe credebat miros audire tragœdos, In vacuo lętus ſeſſor, plauſórq; theatro. Idem *in Arte*, Si plauſoris eges aulæa manétis & vſque Seſſuri.

Plāuſito, as, frequentatiuum à verbo plaudo, πολλὰ ἐπικροτεῖν. *Autor Philomela*, quiſquis fuit is (Ouidij enim non eſſe ſatis conſtat) putauit eo verbo palumbi ſonum exprimi. Plauſitat, inquit, arborea clamans de fronde palumbes.

Plauſtro, is, reſonare per modum plauſtri, vel reſonare plauſtro, ſecundùm Hug. Gl. Iſid. Plauſtrit, quod de plauſtro ſonat.

Plāuſtrum, i, quod & ploſtrum, Currus, quòd ex omni parte ſit palam quod in eo vehitur, vt inquit Varro *lib.* 4. *de L. L.* { עגלה hagalah. ἅμαξα. Gal. *Chariot.* Ital. *Carro.* Ger. Ein wagen. Hisp. *El carro ò carreta para cargas.* Angl. *A wayne or carre.* } Plaut *in Epid.* Perij, plauſtrum perculi. Cic. 1. *de diuin.* Se interfectum in plauſtrum à caupone eſſe coniectum. Ouid. 2. *Metam.*

Quamuis tardus eras, & te tua plauſtra tenebant.

Virg. 1. *Georg.*

Tardaque Eleuſinæ matris voluentia plauſtra
Ducunt (per glaciem) Sarmatici barbara plauſtra boues.

Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Ruris opes paruæ pecus & ſtridentia plauſtra,

ibidem.

Stridula Sauromates plauſtra bubulcus agit,

ibid. Eleg. 12. *lib.* 3. Plus Plauſtrorum in vrbibus (matronarum) videas, quàm ruri, quum ad villam veneris. ¶ Plauſtrum item accipitur pro Septentrionalibus duobus ſyderibus, quas & Vrſas appellamus. Conſtat enim vtrunque ex quatuor ſtellis in quadrangulum diſpoſitis, quæ totidem rotarum ſpeciem referunt: & alijs tribus, quas qui poëticam Aſtrologiam deſcripſerunt, tribus equis currum trahentibus aſſimilarunt. Ouid. 10. *Metam.*

Flexerat obliquo plauſtrum temone Bootes.

Senec. Œdipo, Quáſque deſpectat vertice ſummo Sydus Arcadicum. geminúmque plauſtrum. ¶ Plauſtrum item aliquando pro matronarum vehiculo accipitur, quemadmodum & carpentum. Liu. 3. *ab Vrbe*, Honoréſque matronis ob eam magnificentiam habitum, vt plauſtro ad ſacra, ludóſque carpentis feſto, profeſtóque veherentur. Et hæc digna Calepino commentatio, qui pro pilento plauſtrum ſeminauit.

Plauſtrarius, Artifex plauſtrorum Lampridius *in Alexand. Seuero*, Braccariorū, linteonum, vitreariorum, pellionum plauſtrariorum, argentariorum, aurificum, & cæterarum artium pulcherrimum vectigal inſtituit.

Plauti, qui ſunt planis pedibus, antea Ploti nominati πλατύποδες. Feſtus, Ploti appellantur qui ſunt planis pedibus vnde & poeta Accius, qui Vmber Sarſinas erat, a pedum planitie initio Plotus, poſtea Plautus eſt dictus. Soleas quoque dimidiatas quibus vtebantur in venando, quo planiùs pedem ponerent, ſemiplotia appellabant. Hæc ille.

Plautius, Poeta comicus, cuius meminit poſt Varronem Gell. *lib.* 3. *cap.* 3.

Plautus, nomen poëtæ Comici, Latinorum omnium feſtiuiſſimi cuius fabulæ etiam hodie omnium manibus teruntur, quas horis ſucceſſiuis quibus à verſanda mola otium erat, in piſtrino fertur ſcripſiſſe. A nomine Plauti, Plautiniſſimi verſus dicuntur Gell. *c.* 3. *lib.* 3. De hoc extat honorificum illud Varronis elogium, Muſas, ſi Latinè loqui vellent, non alio quàm Plautino ſermone vſuras. Huius epithaphium extat apud eundem Gellium hæc in verba,

Poſtquam morte eſt captus Plautus,
Comœdia luget, ſcena eſt deſerta.
Deinde riſus ludúſque, & numeri
Innumeri ſimul omnes collacrymauerunt.

Deceſſit P. Claudio, L. Porcio coss. Autor Cic *claris Oratoribus*

Plautinus, & hinc ſuperlatiuus Plautiniſſimus. Gell *lib.* 3. *c* 3. Qui verſus, quoniam ſunt, vt de illius Plauti more dicam, Plautiniſſimi, propterea & meminimus.

Plaxaura, vide *Plexaura.*

Plebanus, a, um, ad plebem pertinens. Eſt & ſubſtantiuum curio plebis.

Plēbs, bis, vel Plebes, ei per quintam inflexionem dixerunt veteres Gell. *c.* 2. *lib.* 3. *Tribuni plebes.* Vulgus, hoc eſt, vilior pars populi. { עם ham. τὸ πλῆθος, ὄχλος. Gal. *Le menu & commun peuple* Ital. *Plebe.* Germ. Das ſchlecht gemein volck. Hisp. *El pueblo menudo.* Angl. *The common people, the raſcall multitude.* } Item Plebes numero vnitatis, legitur apud Gell. 20. *lib.* 10. & multitudinis, apud Liuium *lib* 9. *dec* 3. Vnus, velut morbus inuaſerat omnes Italiæ ciuitates, vt plebes ab optimatibus diſſentirent. Cic. *pro Milone*, Nec timet quum plebem muneribus placarit, nos verò conciliarit metus in Rempublicam furgiantibus, &c. Lucan *lib.* 5.

——— neſcis plebes ieiuna timere.

Horat. 1. *Serm. Satyr.* 8.

Hoc miſeræ plebi ſtabat commune ſepulchrum

Gell. *lib.* 10. *cap.* 20 Plebem autem Capito in eadem definitione à populo diuiſit: quoniam in populo omnis pars ciuitatis, omnéſque eius ordines contineantur, plebs verò in qua gentes ciuium patritiæ non inſunt, &c. Media de plebe maritus, Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 2. *Triſt.* Idem *Eleg* 1. *lib.* 1. Item de Saturno,

Auſus de media plebe ſedere Deus.

Idem *lib.* 5. *Faſtor.* Plebs mutitabat Cerealibus: Patricij Megalenſibus. Gell. *c.* 2 *lib.* 18. Plebs pia, cúmque pia lætatur plebe Senatus, Et Eques. Ouid. *Eleg* 2. *lib.* 4. *Triſt* Plebs ſeclecta. Horat *Ode* 4. *lib.* 2. Plin. *lib* 16. *c.* 1. Tanta plebei conſternatione, vt primo pulſus ex ea regione, mox & interemptus ſit. ¶ Plebs de vno tantùm. Horat. 1 *Epiſt.* 1. 12.

Eſt animus tibi, ſunt mores, & lingua, fidéſque,
Plebs eris.

id eſt, vt inquit Acron, in duodecim ordinibus non ſedebis. hoc eſt, plebeius eris.

Plebs, Plebeij Romæ multi fiebant ex patriciis: ſicuti contrà ex plebeijs patricij: id quum fiebat, adoptione nomen mutabatur, quod opinor aſſatis conſtare: quum verò non adoptione, ſed aliquo priuilegio aut à plebe ad patres, aut à patribus ad plebem tranſibant, conſeruabatur nomen, quod Octauiæ generis exemplo Suetonius oſtendit: aut eum modò patritiam, modò plebeiam fuiſſe, nomine conſeruato, & Dio lib. XLII. P. Cornelium Dolabellam, qui Ciceronis gener fuit, tranſiiſſe ad plebem tradit, ex quo poſtea tribunus pl. factus eſt Dolabella nec deſiit eſſe Cornelius, ſed deſiit eſſe patricius. Nam *lib* 13. *Epiſt. fam.* Cic. P. Cornelium vocari dicit eum, qui Dolabellæ beneficio ciuitate à Cæſare, victo iam Pompeio, donatus, quod factum eſt poſt illud tempus, quo tranſiiſſe ad plebem Dolabellam ſcripſit Dio. Video etiam in hiſtoriis, tribunum pl. appellari Minucium Augurinum, factum videlicet ex patricio plebeium nomine conſeruato nam antea Minucios omnes patricios videmus Ex Paul. Manutij *commentario in Epiſt. ad Quintum Fratrem.*

Plēbecula, æ, diminutiuum eſt à plebs. { τὸ πλῆθος. Gall. *Le petit peuple, le plus menu & commū peuple.* Ital. *La fece de la plebe, la marmaglia.* Germ. Das gemein ſchlecht völcklin. Hisp. *Pueblo menudo.* Angl. *The ignorant and poore common people* } Cic. *Attic. lib.* 1. Accedit ad illud, quòd illa concionalis hirudo ærarij miſera & ieiuna plebecula me ab hoc magno vnice diligi putat. Ad eundem *lib.* 16. Videtur enim mihi & plebeculam vrbanam, & ſi fidem fecerit, etiam bonos viros tecum habiturum Perſius *Satyr.* 4.

Ergo vbi commota feruet plebecula bile.

Horat 2. *Epiſt.* 1. Ius nam plebecula gaudet.

‖ Plebatere, publicare, diuulgare. Gl. Iſid. ‖

Plebiſcitum, i, Plebis ſtatutum. { ψήφισμα, δόγμα. Gall. *Ordonnance faite par le commun peuple.* Ital. *Ordinatione del popolo.* Germ. Ein erkantnuß des gemeinen volcks oder einer gemeine Hisp. *Ordenamiento, ò decreto del pueblo menudo.* Angl. *The ordinance of the common people.* } Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a* 1. Eſtne ſcitus Plebiſcitum non æque ſcitum. Sciſcere enim ſtatuere eſt. Scita verò plebis appellantur ea quæ Plebs ſuo ſuffragio ſine patribus iuſſit Tribuno rogante. In populo enim omnis ciuitas & omnes ordines continentur: in plebe neque Equites ſunt neque patricij. Liu. 3. *ab Vrbe*, Omnium primum quum veluti in controuerſo iure eſſet, teneréntúrne patres plebiſcitis, legem centuriatis comitiis tulere, vt quod tributim plebs iuſſiſſet, populum teneret:

teneret: qua lege Tribunitiis rogationibus telū acerrimum datum eſt. Eſt igitur plebiſcitum quod à plebe nulla autoritate Patrum conſtitutum eſt. Atqui authoritate patrum Plebiſcitum etiam dicitur apud Liuium *lib.7.bell.Pun.*Lucanus *lib.1.*

Hinc leges & plebiſcita coacta.

De plebiſcito vide Gell.*lib.15.c.27.& c.20.lib.10.*

Plēbēius,a,um, quod eſt ex plebe vt Ædiles plebis. { δημοτικός. GAL. *Du menu peuple, vulgaire, de nulle eſtime.* ITAL. *Plebeio.* GER. Deſz gemeinen volcks. HISP. *Coſa de aquel pueblo menudo.* ANG. *Of the common ſort, or raſcall multitude.* } Liu.6 *ab Vrbe*, Criminando Patres alliciendo ad ſe plebeiam auram, non conſilio ferri, &c. Plebeius fieri dicebatur Patricius qui ſe plebeio homini in adoptionem dabat. Cic. *Attic.lib.2.* Sed videbatur mihi, ſiquid eſſet in eo populare, quòd plebeius factus eſſet, id amiſſurus. ¶ Aliquando idem quod vulgaris, tenuis, pauper. δημώδης ἢ πτωχὸς. Plin *lib.13.c.4.* Ex reliquo genere plebeiæ videntur. Mart.*lib.13.*

Imbue plebeias Clusinis pultibus ollas.

Gell.*c.2.lib.11.*Vernacula & plebeia eruditio.Ouid.*Eleg.3.Triſt.*Sumite Plebeiæ carmina noſtra manus.

Plēbĭcŏlă, qui plebem colit. { δημαγωγός, δημοκηδὴς, ὁ τὰ δήμου θεραπεύων. GAL. *Qui ſouſtient la querelle du commun peuple.* ITAL. *Chi ſoſtenta le querele della plebe.* GER. Der das gemein volck in achtbarkeit hatt vnd demſelbigen dienet. HISP. *Honrador y ſoſtentador del pueblo menudo.* ANGL. *That defendeth the cauſe of the common people.* Cic. *pro Seſtio*, Qui credo,non libidinis cauſa ſed vt plebicola videretur,libertinam duxit vxorem Liu 3 *ab Vrbe* Adeóque nouum ſibi ingenium induerat, vt plebicola repentè, atque omnis auræ popularis captator euaderet pro truci inſectatore plebis.

Plebitas,atis. ignobilitas.Cato *pro Veturio*, Propter tenuitatem & plebitatem.Hemina *in Annal.* Quicunque propter plebitatem agro publico eiecti ſunt. Ex Nonio, Nam ita legendum,& non *plenitatem*,ex manuſcriptis optimis cognoſcitur libris Decepti autem ſunt corrupta lectione,qui plenitatem,ignobilitatem eſſe & exiſtimarunt, & in hunc librum retulerunt.

‖ Plechas,vide *Plochas* ‖

Plecta,æ.dicitur quilibet nexus ex virgulis, vel papyro, vel carecto factus, vnde cophinos faciebant.inde Plectula diminut.

PLĔCTO,is,xi,ctum (ſecundùm Priſcianum) vel potiùs xui, xum. { ענש *hanáſch* הכה *hichcháh* נגף *nagháph* κολάζω. GAL. *Punir, frapper, battre.* ITAL *Punire,percuotere* GER. Straffen/ſchlagen. HISP. *Herirò punir.* ANG. *To puniſhe, Chaſtice or correcte.* } Significat ſupplicio afficio,punio,ferio,ἀπὸ τοῦ πλήττω.Plaut.*in Menechmis*, Plecte illos pugnis. Idem *Capt ſc.1.a.4.*Niſi manticulatus hæc fuero, fuſti plectito. Plecto item tanquam à Græco πλέκω,ponitur pro Implico,Necto,Texo.Ouid. *ad Piſonem*,

Mobilitate pedum celeres ſuper orbibus orbes

Plectis & obliquis fugientem curſibus vrges

Hinc Plexus,a,um,Participium,vt Coronæ plexæ Luci.*lib.5.*

Tum caput atque humeros plexis redimire coronis.

Plector,paſſiuum. Terent.*in Phorm.* Tu iam lites audies ego plectar pendens,i.ferar,vt inquit Donatus. Cic.*de Amicitia*, Sed quum multis in rebus negligentia plectimur,tum maximè & in amicis deligendis & colendis. Idem 1. *Offic.* Cauendum eſt etiam ne maior pœna quàm culpa ſit. Et ne iiſdem de cauſis alij plectantur, alij ne appellentur quidem.Horat.1 *Ep.2.* Quicquid delirant reges. plectuntur Achiui. Ouid. *Eleg.5.lib.3 Triſt.* Inſcia quod crimen viderunt lumina plector Hinc compoſita Amplector, Complector, Circumplector. ¶ Item Implexus, a,um, participium, idem ſignificans quod Implicatus. Simplex eſt Plexus,a um Gell.*c.2.lib.15.*Plexa è lauro corona. ¶ Et per tranſlationem idem quod obſcurus, vel intricatus Et aduerbium perplexè, hoc eſt, obſcurè. implicatè Ter. *in Eunuch.*Pergin'ſceleſta mecum perplexè loqui?Donatus,Ideò perplexè quia ſtatuerat vitium celare virginis Hinc perplexor quod eſt perplexè loquor,ſeu in dubio pono,Plaut.*in Aulul.* At ſcio quo vos ſoleatis pacto perplexarier pactum non pactum eſt:non pactum pactum eſt,quod vobis lubet.Inde perplexibilis, & hoc perplexibile.Idem *in Aſinar.* Neque vllum verbum faciet perplexibile, id eſt, ambiguum,obſcurum.

‖ Plectibile πληκτὸν, πληκτός Gloſſ. Ibid. plectile πλεκτὸν,quod ſcil.plecti poteſt. ‖

Plectilis, quod plexum eſt. πλεκτός. Plaut.*in Bacch.*Pro galea ſcaphium, pro inſigni ſit corolla plectilis.

‖ Plexus, punitus,a plecto.punio.

Plectronias,centaureum magnum.

Plectropœus, πληκτροποιὸς, qui plectra & citharas facit πλῆκτρα ποιῶν. ‖

Plectrum, i. τὸ πλῆκτρον. GALL. *L'archet d'un rebec ou autre inſtrument à toucher ou faire ſonner les inſtrumens de muſique.* ITAL. *Plettro,archetto della lira.* GERM. Ein inſtrument oder ruſtung damit man ein ſeytenſpyl ſchlegt. HISP. *Inſtrumento para tañer.* ANGL. *A quill or lyk thing to playe on an harpe or muſicall inſtrument. a bowe to playeon a rebeck.* } Inſtrumentum citharœdi quo fides pulſantur. ἀπὸ τοῦ πλήττω, quod eſt percutere.Cic.2.*de nat. deor* Itaque plectri ſimilem linguam noſtri ſolent dicere,chordarum dentes.Suet.*in Claud.cap* 30.Plectra linguæ titubantia. (Ita citat Paſſeratius:) Caſſaubonus verò ſic legit, *propterea*. Martial *lib.14.*

Fer ida ne trito tibi pollice puſtula ſurgat,

Exornent docilem garrula plectra lyram.

A noſtris dicitur quandoque pecten.Virg.*lib 6. Æneid.*

Iamque eadem digitis iam pectine pulſat eburno.

¶ Plectrum etiam quandoque dicitur calcar æneum, quod olim gallis gallinaceis addebatur dum inter ſe pugnarent.Sipontinus

Plēĭădēs, teſte Seruio. Septem ſunt ſtellæ ante genua Tauri, quæ ortu ſuo primæ nauigationis tempus oſtendunt: vnde Græcè πλειάδες,à πλειάδες, Pleiades dicuntur, ἀπὸ τοῦ πλεῖν, quod eſt nauigare. Latinè Vergiliæ dicuntur, à verni temporis ſignificatione quo oriuntur.Nam Vere exoriuntur, & circa Æquinoctium manè occidunt. Gell *cap.* 10. *lib.* 3. Item Vergilias, quas πλειάδας,vocant Ouid.13.*Metam*, Pleiadaſque Hyadáſque, immunémque æquoris Arcton. Higinus *in Aſtron. Poetica*,Inter Tauri ſinitionem & caudam Arietis ſtellæ ſunt, quas noſtri Vergilias,Græci πλειάδας dixere. Fuerunt Atlantis filiæ ſeptem, ex Pleione nympha, cum qua Iupiter concubuit: vnde & Pleiades dictæ. Sunt qui putent Pleiades dictas,quaſi πλείονας, hoc eſt, plures, quòd nunquam ſingulæ appareant, ſed omnes ſimul, præter Meropem quæ vix apparet. Pherecides tradit ſeptem ſorores fuiſſe, Lycurgi filias ex Naxo inſula.& quia Liberum patrem educauerunt.ab Ioue inter ſydera fuiſſe relatas.Harum nomina putantur, Electra, Halcyone, Celæno, Maia,Aſterope Taygete,Merope quarum ſeptima vix cerni poteſt:cuius cauſam afferunt,quod quum reliquæ ſorores diis nupſiſſent, ſola Merope mortali viro Siſypho nupſerit, quam ob cauſam veluti pudibunda latitat. Alij putant hanc eſſe Electram, & idcirco obſcuriorem videri,quòd excidium Troianum ſpectare non potuerit,ſed oculis manum oppoſuerit.Ouid.*lib.4.Faſt.*

Pleiades incipient humeros relenare paternos

Quæ ſeptem dici,ſex tamen eſſe ſolent:

Seu quòd in amplexus ſex hinc venere deorum:

Nam Aſteropen Marti concubuiſſe ferunt,

Neptuno Alcionem,& te formoſa Celæno,

Maiam atque Electram,Taygetémque Ioui.

Septima mortali Merope tibi Siſyphe nupſit:

Pænitet,& facti ſola pudore latet.

Siue quòd Electra Troia ſpectare ruinas

Non tulit,ante oculos oppoſuitque manum.

Fit autem quandoque hæc dictio tetraſyllaba diuiſione diphthongi. Propert.

Non hæc Pleiades faciunt,nec aquoſus Orion.

Poëtæ interdum abiecta vocali præpoſitiua, ex ει diphthongo Pliades efferunt,penult.correpta. Stat *lib.1.Sylu.*

Nec per & Ægæas Hyades, Pliadúmque niuoſum

Sydus,& Olenius dignum periiſſe ſub aſtris.

Pleione,es,per tres ſyllabas,media correpta, πλειόνη, vel Pleione per quatuor ſyllabas,πληϊόνη,Nympha, Oceani & Tethyos filia,& vxor Atlantis,qui ex ea Pleiades ſuſcepit.Ouid 5.*Faſt.*

Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn:

Qui terram liquidis qua patet ambit aquis.

Hinc ſata Pleione,cum cælifero Atlante

Iungitur,vt fama eſt,Pleiadáſque parit.

‖ Plemina cùm in manibus & pedibus caluſi facti ſunt. Gloſſ. Iſid. leg. calloſi. vide Flemina, ſunt rupturæ ex inflammatione. ergo φλέγμονα.

Plemmyrium, πλημμύριον. æſtuarium. πλημμύρα æſtuantis maris receſſus. Gloſſ πλημμυρὶς inundatio. ‖

Plemmyrium, πλημμύριον. Fluuius Siciliæ, qui per agrum Syracuſanum labitur,à πλημμυρέω,quod eſt exundo Virg 3.*Æneid*,

Sicanio prætenta ſinu iacet inſula contra

Plemmyrium vndoſum nomen dixere priores

Ortygiam.

Vbi Seruius annotauit,poëtam Græci nominis originem Latino epitheto expreſſiſſe: idem enim Græci πλημμύριον, quod Latinis vndoſum. Stephanus Plemmyrion φρούριον,hoc eſt, arcem Siciliæ eſſe tradit, non fluuium.

PLĒNŬS,a,um,Refertus,ſolidus,Vacuo opponitur.{ מלא *malé*.πλήρης,μεστὸς, ἔμπλεως. GAL. *Plein.* ITAL. *Pieno.* GERM. Voll. HISP. *Complido,lleno.* ANG *Full.* } Plaut.*in Sticho*.Propino tibi ſalutem plenis faucibus. Cic. *de Orat.* Orator plenus & perfectus is eſt qui de omnibus rebus variè poteſt,& copiosè dicere.Iungitur aliquando genitiuo.Plaut. *in Mercatore*,Quam ſis iam ætatis plenus, anima fœtida. Plenum eſt vndarum mare.Idem *Mil.ſc 6.a.2.* Negotij nunc ſum plenus. Idem *Pſ ſc.3.a.1.*Si quis videat gloriarum plenorem Idem *Mil.ſc.1.a.1.* Mulſi congialem plenam faciam tibi fideliam.Idem *Aul.2.a.4.* Ædes plenæ conuiuarum & mulierum.Idem *Moſt ſc.1.a.2.* Dedecoris faciam te pleniorē. Homo plenus periurii & adulterij. Idem *Mil. ſc.1 a.2.* Te alloquor vitæ probrique plena *Ibid.ſc.5 a.2.*Idem *in Amph.* cum ablatiuo, Vxor me ... pro & dedecore plena enecat Et *in* ... *ſc.3 a.2.*Os amarum habeo,dentes plenos,(qua te?) loedia. Plena feſtinatione epiſtola. Cic. *Attic. lib.5.* Aliquando ablatiuo. Plin.*Epiſt.5.*Et ille quidem plenus annis obiit plenus honoribus. ¶ Plenus,amplus,craſſus opponitúrque tenui.Celſ.*lib.7. c.26.*de fiſtulis quibus chirurgi vrinam manu emoliuntur, cùm illa non redditur, loquēs,præcipit parari neque nimis plenas,neque nimis tenues, ¶ Ponitur aliquando pro diuitiis onuſto. Cic.4.*Verrin.* Verrem ipſum qui plenus decesſerat, &c. ¶ Plena manu dare, eſt ampliter,copiosè. libenter & minime malignè dare. Senec *Epiſt.*33 Pleno gradu ingredi dicuntur qui magno ſtudio rem aliquam aggrediuntur: cui opponitur, Summo pede ingredi hoc eſt, leuiter rem aliquam attingere. Liu *lib.4. ab vrb & lib.4.d.4.* ¶ De pleno promere. Plaut. *Aſin.ſc.3.a.1* Exiguum de mare demat aquæ. Ouid. *El.2.lib.5. Triſt.* Item Pleno conuiuio,i. cùm multi adeſſent.Suet *in Cæſ c.49.Et in Aug.c.51.& 70 & in Calig. c.14.* Hæc pleniora & vberiora ad ſuos ſcribebant. Cæſar. *lib.1.de bell. ciu.*Item,Plenam gratiam referre. Velleius.Pleniſſimam. Quintil.Vide latiùs Eraſmum *in Adagiis.* Plena proprietas, id eſt,qua vſus fructus continetur. *in l.ſi ita ſtipulatus de verb.oblig.* Budæus. Plenum pro integro & iuſto. Quint.*lib 1.c.1.* Nec ſum adeò ætatum imprudens, vt inſtandum teneris protinus acerbè putem,exigendámque plenam operam.Budæus Plena, pro grauida.Ouid.4.*Faſt.*

Telluri plenæ victima plena datur.

Plaut.*in Amphitr.* Cùm te grauidam & pulchrè plenam aſpicio, gaudeo. ¶ Item Ad perfectum & ad plenum beatus.Senec. *Epiſt* 72. Plena manu congerere. *Senec.cap.9.de conſol.ad Polyb.* Plenis manibus. Suet. *in Calig. cap* 42.

Plēnè, aduerb. Perfectè, cumulatè, abundanter. { ἀπηρτισμένως, ἐντελῶς. GAL. *Pleinement.* ITAL. *Pienamente.* GERM. Zu vollem/vollkommenlich/ gantzlich. HISP *Complidamente.* ANGL. *Fullie.* } Plin. *Epiſtol.*143. Propter charitatem eius nondum mihi videor ſatis plenè feciſſe. Horat. 4. *Epiſtol.*11.

—— furnos & balnea laudat,

Vt fortunatam plenè præſtantia vitam.

Idem 2. *Epiſtol.* 2. Multa fidem promiſſa leuant, vbi pleniùs æquo Laudat venale qui vult extrudere merces. Cicer. 4. *de finib.* Quum enim ſuperiores è quibus pleniſſimè Polemo, ſecundùm naturam viuere, ſummum bonum eſſe dixiſſet. Plene muticus. Plane, omnino. Suet. *in Auguſt. cap.* 69.

Plēnitūdo, inis, plenum eſſe, perfectio.)(Vacuitas, {מלוא *meló.* πλήρωμα. GAL. *Plenitude, pleine, groſſeur.* ITAL. *Pienezza.* GERM. Die völle/volkommenheit. HISP. *Hinchazon, complimiento.* ANG. *Fulneſſe.* } Sumitur & pro corpulentia, ſiue craſſitudine, ἀδρότης. Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Homo creſcit in longitudinem ad annos vſque ter ſeptenos, tum deinde ad plenitudinem. Colum. *lib.* 4. *c.* 3. Perticæ cacuminum modicæ plenitudinis, quæ tamen dipondiarij orbiculi craſſitudinem non excedant, optimè panguntur.

Plēnilūnium, ij, Plena Luna, quæ eſt quando longiſſimè eſt à Sole ſeiuncta & ei ex diametro oppoſita: tunc enim plena, id eſt, omnino illuſtrata nobis apparet. {πανσέληνος. GAL. *Pleine Lune.* ITAL. *Plenilunio.* GER. Der Vollmon. HISP. *Luna llena.* ANGL. *Full moone.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 32. Quum Sole occidēte Luna orietur ex aduerſo, ita vt pariter aſpiciantur, tunc erit plenilunium.

Plēnitās, atis, pro ignobilitate ab antiquis poſitum nonnulli putarunt, decepti mala lectione Nonij. Eſt enim in optimis libris & rectè, *Plebitas*, & non plenitas. Vide ſuprà *Plebitas*.

Pleo inuſitatum, cuius multa & frequentia ſunt.

Plĕŏnāſmūs, πλεονασμὸς, figura eſt, teſte Fabio, quæ fit quoties verbis ſuperuacuis oneratur oratio. Nos redundantiam vertere poſſumus. Nam πλεονάζειν idem eſt quod redundare.

‖ Pleonexia, πλεονεξία, ſtudium τοῦ πλεῖον ἔχειν, cupiditas quarumcunque rerum copiæ maioris & abundantioris, plus habendi auiditas: auaritia. ‖

Pleraque. Gell. *cap* 8. *lib.* 3. Pleraque Italia ad eum deſciuerat. Idem *c.* 8. *lib.* 4. Vt eſt in pleraque hiſtoria. Item *in c.* 1. *lib.* 20. In pleraque parte. Vide ſuprà *Plerique*.

Pleroma, πλήρωμα, complementum, plenitudo: à πληρόω, impleo.

‖ Plerophoria, firma perſuaſio. ‖

Plerus, a, um, maius numero, propè omne.

Plerúſque, aque, umque, plurali vſitatius, plerique, æque, aque, à *plerus*.

Plĕthōra, πληθώρα, eſt quatuor humorum æqualis in corpore abundantia: qualis ſolet eſſe in athletis, in quibus vaſa nonnunquam tanta plenitudine ſunt diſtenta, vt de ruptione ſit timendum. Hinc

Plethorici πληθωρικοὶ dicuntur, in quibus humores æqualiter abundant.

Plĕthrum, πλέθρον, quidam pro iugero accipiunt: in qua ſententia fuit Laurentius Valla, qui πλέθρον iugerum vertit ex Herodoto. Ex verbis Herodoti apparet ſextam partem eſſe ſtadij. αἱ δὲ (inquit) ἑκατὸν ὀργυιαὶ δίκαιαι, πλέθρον εἰσὶ ἑξάπλεθρον. Suidas autem πλέθρον menſuram eſſe ait centum pedum, quod cum Laurentij ſententia non ſatis conuenit, qui plethrum idem putauit cum iugero. Iugerum enim (vt ex Quintiliano patet) in longitudinem continet pedes ducentos quadraginta, & in latitudinem viginti.

Pleura, πλευρὰ, & πλευρὸν, latus, coſta,

PLEVRĪTIS, idis, Laterum dolor. {πλευρῖτις. GALL. *Pleureſie, douleur de coſté.* ITAL. *Mal di punta.* GERM. Der ſeitenſtich/oder bruſtſtich. HISP. *Dolor de coſtado.* ANGL. *The pleuriſie.* } Inflammatio eſt membranæ coſtas ſuccingentis, quam Græci πλευρὸν appellant, cum febri acuta, dolore pongente, reſpirationis difficultate, & tuſſi. Plin. lateris compunctionem vocat.

Pleūrīticūs, qui ex lateribus laborat. {πλευριτικός. GALL. *Pleuritique, qui eſt malade de pleureſie.* ITAL. *Chi patiſce dolor di fianchi.* GERM. Der den ſeitenſtich hatt. HISP. *El que tiene dolor de coſtado.* ANG. *That is ſicke of the pleuriſie.* } Plin. *lib.* 20. *c.* 17. Datur & pleuriticis, & peripneumonicis.

Pleūrōn, πλευρὼν Stephano, Ætoliæ vrbs, & Meleagri patria. De qua Plin. *lib.* 4. *c.* 2. Stat. *lib.* 4. *Thebaid.*

Fletáque cognatis omnibus Meleagria Pleuron.

Plēxaūre, es, πληξαύρη, Nympha, Oceani & Tethyos filia, vt placet Heſiodo *in Theogonia.*

‖ Pleximon, catena, torques. Gl. gr. b.

Plexus, plicatus, à plico, necto. ‖

Plichas, adis, ſpatium inter crura & ſcrotum: intermedia crurum & feminum pars.

PLICŌ, as, aui, atum, & plicui, plicitum. {קפל *kafál.* ἑλίσσω, πλέκω. GALL. *Plier.* ITAL. *Piegar.* GER. Falten/wetlen. HISP. *Plegar* ANG. *To folde, to plaite* } Cuius quatuor compoſita, Applico, Complico, Explico, & Implico, duplex etiam præteritum, & duplex ſupinum habent. Reliqua ſingula tantùm in aui & atum terminata: vt Duplico, Triplico, Quadruplico, Multiplico, Replico, Supplico. Significat autem Plicare, flectere, & veluti rugas facere. Tractum a Græco πλέκω, quod eſt necto. Virg. 5. *Æneid.*

——ſéque in ſua membra plicantem.

Lucretius,

——— ideo faſtigia poſſe
Surarum ac feminum pedibus fundata plicari.

Senec. *Epiſt.* 96. Scripta & plicata arctiſſimè (aliàs minutiſſimè) hiſtoria. ¶ Huius compoſita Applico, & Complico, Amplico, Circumplico, Replico: de quibus ſuis locis.

Plĭcātūra, æ, {πλοκὴ, πτυχὴ. GAL. *Pliure pliment.* ITAL. *Piegatura.* GERM. Faltung. HISP. *Plegadura.* ANG. *Folding or plaiting.* } Plinius.

Plĭcātĭlis, e, quod plicatur, aut Plicari poteſt. {πτυκτός. GALL. *Aiſé à plier.* ITAL. *Facile da piegare.* GERM. Das gut zu falten/oder zuſammen zu legen iſt. HISP. *Coſa que ſe puede plegar.* ANG. *That is or may be folded or plaited.* } vt, Nauis plicatilis, quæ facta ex corio complicata circumfertur ad traijciendos amnes. Plin. *lib.* 5. *cap.* 9. Ibi Æthiopicæ conueniunt naues: namque eas plicatiles humeris transferunt, quoties ad cataractas ventum eſt. Plicatilis criſta. Idem *lib.* 10. *cap.* 29. Vpupa criſta viſenda, plicatili, contrahens eam, ſubrigénſque per longitudinem capitis.

‖ Plichas, adis; ſpatium inter crura & ſcrotum: intermedia crurum & feminum pars. ‖

Plīnĭūs Secundus, Veronenſis, temporibus Veſpaſiani vixit, cuius negotia adminiſtrabat: noctibus verò & ſucciſiuis (vt ipſe loquit) temporibus, opus de Rerum natura conſcripſit, vnus omnium parciſſimus temporis. Periit in montis Veſeui incendio, dum eius cauſam indagare cupit. Eius vitam diligentiùs narrat ſororis filius Cæcilius Plinius, cuius extat liber epiſtolarum, & Panægyricus, Troiano Cæſari dicatus, quo illi gratias agit Conſul ab eo factus. Quintiliani filiam dote iuuiſſe, & Martialem Poëtam ſecedentem viatico proſecutum fuiſſe teſtatur ipſe in epiſtolis. Volaterranus *lib.* 18.

Plinthides, quid ſit, Hyginus in libro de limitibus declarat his verbis, Quæſtorij dicuntur agri, quos populus Romanus, deuictis pulsíſque hoſtibus, poſſedit, mandauitque quæſtoribus vt eos venundarent. quæ centuriæ nunc appellantur Plinthides, id eſt, laterculi. eaſdem in quinquagenis iugeribus quadratas clauſerũt limitibus, atque ita certum cuique modum vendiderunt. Idem *in eodem libro* ſic, Sunt plinthides, id eſt, laterculi quadrati, vti centuriæ per ſena millia pedum 2. limitibus incluſi, habentes ſinguli laterculi iugera numero L.C.C.L.

Plinthium, πλινθίον, laterculus.

‖ Pliris, arcoticon (princeps) ‖

Pliſtarchiā, æ, Πλειστάρχεια, ciuitas Cariæ, aliàs Heraclea appellata.

Pliſtārchites, Gentile eſt, πλεισταρχίτης Steph.

Pliſthĕnēs, Πλεισθένης, Pelopis fuit filius ex Hippodamia, qui quum iuuenis moreretur, Agamemnona & Menelaum filios ſuos paruulos Atreo fratri commendauit, qui eos ſuſcepit, filiorúmque loco educauit: & ob id Atrei habiti, Atridæ ſunt appellati. Vide *ſuprà in dictione* ATRIDES.

Pliſtŏānāx, actis, Πλειστοάναξ, Pauſaniæ filius, & Lacedæmoniorum rex, cuius res geſtas vide apud Thucydidem.

‖ Pliſtobolinda πλειστοβολίνδα, luſus ſpecies, per teſſeras & aſtragalos. Hadr. Iun. Pliſtobolinda ludus, quo, qui plura iactu numerat puncta, appoſitam argenti ſummam aufert. ‖

Pliſtŏlŏchīā, πλειστολοχία, herba eſt ex maluarũ genere, quam & hibiſcum & molochem agriam, hoc eſt, maluam ſylueſtrem appellant. Autor Plin. *lib.* 20. *c.* 4.

Pliſtŏnīcūs, Πλειστονίκης, Medici nomen apud Plinium ſæpiùs repetitum. ¶ Fuit & Appion quidam, cognominatus Pliſtonicus, non multo tempore Plinio ſuperior, vt idem vltimo volumine teſtatur. ¶ Quandoque Pliſtonices ſcriptum legitur, ſicut Olympionices.

‖ Plocamus, πλόκαμος, crinis propriè plexus & intortus. ‖

Plocămos, Iſidis, πλόκαμος Ἴσιδος, frutex eſt in mari naſcens, circa Troglodytarum inſulas, corallio ſimilis, ſine folijs, qui præciſus lapideſcit, colore in nigrum commutato: vt ex Iubæ ſententia refert Plin. *lib.* 13. *c.* 25. Latinè vertere poſſumus Iſidis, capillum.

‖ Plocium, ſtuppa & quaſi craſſedo ſerici. & eſt Græcum nomen Iſid.

Plodiarij, inter minos Gl. Iſid. ‖

Plōdo, is, ſi, ſum, idem quod plaudo, diphthongo migrante in monophthongum Significat, quatiendo, ſiue colliſdendo manus, pedeſve ſonum aliquem facio. {מחא *mach áh* ספק *ſaphák.* κροτέω. GALL. *Frapper les mains ou pieds l'un contre l'autre.* GERM. Ein gethöß machen/oder ſchallen mit ſchagen/ſtoſſen. ANG. *To thumpe or make a ſound with handes or feet.* } ¶ Eius compoſita ſunt, Applodo, Complodo, Explodo, Diſplodo, & Supplodo. quorum ſignificata vide ſuis locis.

PLORO, as, Lacrymor, eiulo, fleo. בכה *bachâh* דמע *damâh* ספד *ſaphadh.* κλαίω, ὀλοφύρομαι. GALL. *Pleurer ou plorer.* ITAL. *Piangere, lagrimare.* GERM. Weinen/Heülen/Greynen. HISP. *Llorar.* ANGL. *To weep, to waile.* } Quintilian. *lib.* 6 *cap.* 2. Date puero panem ne ploret. Cicer. *pro domo ſua*, Senatum pro me modò propugnare, ampliſſimum ordinem, ſed etiam plorare & ſupplicare mutata veſte prohiberent. Horat. *de Arte*,

Vt qui conducti plorant in funere, dicunt,
Et faciunt propè plura dolentibus ex animo: ſic
Deriſor verò plus laudatore mouetur.

Idem *lib.* 2. *Epiſt.* 1.

Plorauere ſuis non reſpondere fauorem
Speratum meritis.

Cic. *Att. lib.* 15. Feſſus ſum plorando. Senec. *Epiſt.* 64 Lacrymandũ, non plorandum. Quint. Aliena diu nemo Plorat. Plaut. *Aul ſc.* 1 *a* 2. Aquam herclè plorat cùm lauat profundere. Idem *Curc. ſc.* 2. *a* 4. Quid ita ploras? Ne time, *Ibid ſc.* 2. *a.* 1. Phædrome mi ne plora. ¶ Eius compoſita ſunt, Apploro, de quo ſuo loco, Comploro ſimul ploro. Liu *lib.* 1. *ab Vrb.* Tum demum palam facta morte ex comploratione in regia orta, Seruius præſidio firmo munitus, primus iniuſſu populi, Voluntate patrum regnauit. Deploro, Exploro, & Imploro, vide ſuis locis.

Ploratus, a, um, participium, ſeu nomen ex participio. {נספד *niſpl ádh.* ὀλοφυρτός. GAL. *Ploré.* ITAL. *Pianto.* GERM. Beweinet. HISP. *Llorado.* ANG. *weeped, lamented for.* } Statius,

Quos Venere plorata domus, neglectaque tellus, &c.

Ploratus rogus, Ouid. 4. *Faſt.*

Vltima plorato ſubdita flamma rogo eſt.

Plōrātus, us, ui, Fletus, lamentatio. {בכי *bechi* בכות *bachúth* κλαυθμὸς, κλαυθμυρισμός. GALL. *Pleur, pleurement.* ITAL. *Eſſo piagnere, pianto.* GERM. Beweinung/greynung/heulung HISP. *Lloro, llanto.* ANG. *A weeping or wailing.* } Cic. 2. *Tuſc. ex Poëta*, Heu virginalem me ore ploratum edere. Idem *Att. lib.* 5. Ciuitatum gemitus, ploratus, &c. Liu. 5 *ab Vrbe*, Clamor omnia variis terrentium & pauentium vocibus, mixto mulierum ac puerorum ploratu complet.

Plōrātŏr, is, qui plorat. בוכה *bochéh.* κλαυθμυριστὴς, ὀδυρτής. GAL. *Pleureur.* ITAL. *Chi piagne.* GERM. Ein weiner/greyner. HISP. *El que llora.* ANG. *A weeper.* } Mart. *lib.* 14.

Si quis plorator collo tibi vernula pendet.

Plōrābūndūs, Vehementer plorans. {κλαίων, κλαυθμοῦ ἱστάς. GAL. *Qui pleure fort, tout eſploré.* ITA. *Chi piagne forte.* GER. Heftig weinend. HISP. *El que llora mucho.* ANGL. *That weepeth muche.* } Plaut. *Aul.* Homo ad Prætorem plorabundus deuenit.

PLOSTRVM, tri, idem quod plauſtrum: nã au in o ſæpe conuertitur. {עגלה *hagaláh.* ἄμαξα. GAL. *Chariot.* ITA. *Carro.* GER. Ein wagen. HISP. *Carro ò carreta para cargas.* ANGL. *A waine, carte.* } Col. *lib.* 6. *c.* 2. Poſt eiuſmodi experimenta vacuo plauſtro ſubiungendi.

Ploſtellum, diminutiuum à plauſtr. Ploſtellum Pœnicum quid ſit, declarat Varro his verbis *lib. 1. de re ruſt. cap. 52.* E ſpicis in aream excuti grana quod fit apud alios iumentis iunctis, ac tribulo id fit e tabula lapidibus aut ferro exaſperata, quæ impoſito auriga, aut pondere grandi trahitur iumentis iunctis, vt diſcutiat è ſpica grana: aut fit ex aſſibus dentatis cum orbiculis, quod vocant ploſtellum Phœnicum.

Plōtæ, πλωταὶ, inſulæ quæ ad Occidentale latus Peloponneſi ſitæ, non procul à Zacyntho, Meridiem verſus, poſtea Strophades dictæ, a conuerſione Zethæ & Calais, qui Harpyias in eas vſque inſulas ſunt proſecuti. Meminit harum inſularum Plin. *lib. 4. c. 12.*

‖ Ploti proprij Gl. Iſid. ‖

Plotia, arundinis genus.

Plōtīnă, πλωτίνα, Traiani Cæſaris coniux, ſanctitate, probitate, & omnibus quæ in muliebrem ſexum cadũt, virtutibus celebrata. Hæc tonſo capillo virum mentita, coniugem comitata eſt in exitium euntem, imperterrita, & quædam quaſi virago tolerans viri ærumnas.

Plōtīnŭs, πλωτῖνος, pen. prod. Inſignis fuit Academicæ ſectæ philoſophus, Ægyptius natione, patria Lycopolites, diſcipulus Ammonij, præceptor Porphyrij: qui Galeni, Taciti, & Probi temporibus floruit. Fuit corpore gracili, tenuique valetudine, morbóque ſacro obnoxius. Hæc Suidas.

‖ Plotium, Menandri Comedia. Gell.

Plōtĭŭs, Gallus, patria Lugdunenſis, Rhetor inſignis Romæ tempore Ciceronis floruit, a quo & ſe, & Quint. fratrem Latinas literas fuiſſe edoctum teſtatur Cic. *de Orat.*

Plōtŭs, M. Accij Sarſinatis cognomen fuit, Latinorum Comicorum faceriſſimi à planitie pedum illi impoſitum. Ploti (inquit Feſtus) appellantur, qui ſunt planis pedibus: vnde & Poëta Accius, qui Vmber Sarſinas erat, initio Plotus, poſtea dictus eſt Plautus. Hæc ille.

Ploum, quod habet duas rotas. Gloſſ.

Ploxemus. πλόξιμος, aliis eſt viri proprium, aliis lingua Tranſpadanorum ſignificat capſam. Catull. *de Æmylio, epigram. 92.*

——hoc denteſ ſeſquipedales,
Gingiuas verò Ploxemi habet veteris.

Meminit Quintil. *c. 9. lib. 1.*

Plūmă, æ, Mollior & minor penna. { נוצה notſáh. πτίλον. Gall. *Plume.* Ital. *Piuma.* Ger. Flaum féder. Hisp. *Pluma.* Ang. *A light and ſofte feather* } Plaut. *in Men.* Pluma leuior. Martialis *lib. 14.* Laſſus Amyclæa poteris requieſcere pluma. Virg. 10. *Æneid.*

Dum canit & mæſtum muſa ſolatur amorem,
Canentem molli pluma duxiſſe ſenectam.

Cic. 2. *de nat. deor.* Animantium verò quanta varietas eſt? quarum aliæ coriis tectæ ſunt, aliæ villis veſtitæ, aliæ ſpinis hirſutæ: pluma alias, alias ſquama videmus obductas, alias eſſe cornibus armatas, alias habere effugia pennarum. Idem *ad Attic. lib. 8.* Nec me coſſ. mouent qui ipſi pluma, aut folio faciliùs mouentur.

Iam mea Cygneas imitantur tempora plumas.

Ouid. *Eleg. 8. lib. 4. Triſt.* Pluma haud intereſt Patronus an cliens ſuat homini. Plaut. *Moſtel. ſc. 1. a. 2.* Quid ais tu homo leuior quam pluma? Idem *Men. ſc. 2. a. 3.*

Plūmŭlă, æ, diminutiuum, Parua pluma. { πτιλάριον. Gal. *Plumette, duuet.* Ital. *Piumicella* Germ. Ein flaum féderlin. Hisp. *Pequeña pluma.* Ang. *A litle feather.* } Columell. *lib. 8 cap. 5.* Plumulæ ſub cauda clunibus detrahendæ, ne ſtercore conquinante dureſcant, & naturalia præcludant.

‖ Plumacium, ceruical, vel ſcriptorium. Voc. Vet. ‖

Plūmĕŭs, a, um, vt Lectus plumeus. { πτίλινος. Gal. *De plume.* Ital. *Di piuma.* Germ. Auß flaum féderen gemacht. Hisp. *Coſa de materia de pluma.* Ang. *Of a feather* } Plumea culcitra, Cic. 3. *Tuſcul.* Expiamus huic ægritudinem. Quomodo? Collocemus in culcitra plumea, pſaltriam adducamus, cedrum incendamus, demus ſcutellam dulciculæ potionis, &c. Ouid. *Metamorph. 10.* At medio torus eſt hebeno ſublimis in antro Plumeus, vnicolor, pullo velamine tectus. Quo cubat ipſe Deus, &c. ¶ Implumis, & hoc implume, quod eſt ſine pluma. ἄπτερος, ἄπτιλος vt Auis implumis.

Plūmārĭŭs, a, um, quod ex pluma. { πτερωτός, ποικιλτός. Gal. *Faict de plume.* Ital. *Di piuma.* Germ. Flaumin. auß flaum féderen gemacht. Hisp. *Coſa hecha de pluma.* Ang. *Made of a feather.* } Vnde plumariam culcitram dicimus quæ pluma plena eſt. Et plumarium dicitur opus pluma factum, quod Græci à liciorum multiplici varietate πολύμιτον appellant. ‖ Plumaria ars, ex plumis aliquid artificioſè contexendi peritia ‖

Plūmārĭŭs, ij, ſubſtantiuum, qui pluma depingit in tabula, aut charta. { רקם rokém. ποικιλτής. Gal. *Vn brodeur de couſtils à lit de plume, celuy qui les accouſtre.* Ital. *Ricamatore.* Ger. Ein Sticker / der Bildwerck mäyen kan. Hisp. *Broſlador ò bordador.* Angl. *That paynteth with a feather.* } Varro, vel Cato *de liberis educandis* apud Nonium, Etenim nulla quæ non didicit pingere, poteſt bene iudicare quid ſit benè pictum à plumario, aut textore in puluinaribus plagis.

Plūmātĭlis, e, quod ex plumis factum eſt. { πτιλωτόν. Gal. *De plume ou fait de plume.* Ital. *Fatto di piuma.* Germ. Flaum féderin. Hisp. *Coſa hecha de plumas.* Angl. *Made of feathers.* } Plaut. *in Epid.* Cumatile, aut plumatile, aut cerinum. Nonius clauatum interpretatur, aut pluma factum.

‖ Plumella, culcitra aut quid aliud ex plumis. Greg. Tur. ‖

Plūmo, as, Plumis induo, plumam emitto. { πτεροφυῶ. Gal. *Ietter hors les plumes, commencer à en auoir* Ital. *Mandar fuori le piume.* Germ. Fédern vberkommen / Gefidert werden. Hisp. *Emplumecer, echar à fuera pluma.* Angl. *To beginne to haue feathers.* } Gellius *lib. 2. cap. 20.* Auicula eſt parua, nomen eſt caſſita, habitat, nidulatúrque in ſegetibus, id fermè temporis vbi appetit meſſis, puellis iam iam plumantibus. ¶ Homines plumantibus corporibus auium ritu ſcribit in India eſſe, idem Gell. *cap. 4. lib. 9.* ¶ Plumare item eſt acu pingere. ὑφαίνειν. Flauius Vopiſcus, Laneas tunicas purpura micantes, & plumanti difficultate pernobiles.

Plūmēſco, is, ſcere, ab inuſitato, plumeo, plumes, Pennatus fio, plumas emitto. { πτεροφυέω. Gal. *Commencer à auoir des plumes.* Ital. *Far le piume.* Ger. Anfahen gefidert oder gefidert werden. Hisp. *Emplumecer, criar plumas* Ang. *To waxe feathered.* } Plin. *lib. 10. c. 53.* Pullus ab eodem tempore plumeſcit.

Plūmātus, a, um, Plumis tectus pennatus. { πτερωτός. Gal. *Emplumé, couuert de plumes.* Ital. *Coperto di piume.* Germ. Gefidert / mit Féderen bedeckt. Hisp. *Cubierto de plumas* Angl. *Feathered.* } Cicer. 2. *de natura deorum,* Niteas plumato corpore coruus Plin. *lib. 8. c. 30.* Molli plumata lanugine.

Plūmōſus, a, um, Plumatus, hoc eſt, plumis tectus. Ouid *ad Liuiam,*

Sic plumoſa nouus plangentes pectora pennis
OEnidum ſubito conciniſtis aues.

Propert. *lib. 4. Eleg. 2.*

Caſſibus impoſitis venor, ſed arundine ſumpta
Faunus plumoſo ſum Deus aucupio

Plūmĭgĕr, qui plumam, vel plumas gerit. Plinius *lib. 10. cap. 22.* velluntur quibuſdam locis bis anno. Rurſus plumigeri veſtiuntur de anſeribus.

Plūmĭpes, edis, qui pedes habet pennatos. { πτερόπους. Gall. *Qui a des plumes aux pieds.* Ital. *Che ha i piedi coperti di piume.* Germ. Das Féderen an den füſſen hatt. Hisp. *Coſa que tiene los pies cubiertos de plumas.* Angl. *That hath feathers on the feet.* } Catullus *in Camerium, Epigram. 53.*

Non Ladas ego, pennipéſue Perſeus,
Non Rheſi niuea citaque biga,
Adde huc plumipedes, volatiléſque
Ventorúmque ſimul require curſum, &c.

Plumbum, i. Metallum ignobilius fragile & molle. { עופרת ŏphéreth. μόλυβδος, vel μόλιβδος. Gall. *Plomb.* Ital. *Piombo* Germ. Bley. Hisp. *Plomo.* Angl. *Lead.* } Duplex eſt, album ſcilicet, & nigrum: album, ſtannum dicitur. Nigri plumbi duplex origo eſt: aut enim ſua ſponte naſcitur vena, nec quicquam aliud ex ſe parit: aut naſcitur cum argento, mixtiſq; venis conflatur. Primus liquor qui in fornacibus fluit, album plumbum & ſtannum vocatur: ſecundus argentum, quod remanſit galæna dicitur, & Latinè plumbago. Vide Plin. *lib. 34. cap. 16 & 17.* Plumbum album naſcitur in Britannia. Cæſ. *lib. 5. de bell. Gall.* ¶ Eſt & plumbum genus vitij in oculis. Plin. *lib. 25. c. 13.* Hac commanducata ſi oculus ſubinde liniatur, plumbum, quod eſt genus vitij, ex oculo tollitur.

Plūmbōſus, a, um, quod plurimum plumbi habet admiſtum. { μολυβδώδης. Gal. *Plombeux, où il y a beaucoup de plomb meſlé parmi.* Ital. *Che ha meſcolato aſſai piombo.* Germ. Voll bley / darinnen vil Bley vermiſchet iſt. Hisp. *Coſa llena de plomo.* Angl. *Full of leade, or that hath muche lead.* } Plin. *lib. 34. c. 17.* Melior hæc, quanto magis aurei coloris, quantóque minus plumboſa, friabilis, & modicè grauis. Idem *lib. 33. c. 5.* Fex eius intelligitur plumboſiſſima.

Plūmbĕŭs, a, um, quod ex plumbo eſt. { μολύβδινος. Gal. *De plomb.* Ital. *Di piombo.* Ger. Bleyen. Hisp. *Coſa de materia de plomo* Angl. *That is of leade.* } vt, Imago plumbea. Plautus *in Trin.* Cui ſi capitis res ſiet, nummum nunquam credam plumbeum. Numus plumbeus pro minima pecunia, hyperbole prouerbio trita. Sueton. *in Neron. cap. 20.* Plumbeam chartam pectore ſuſtinere. Martial. *Epig. 74. lib. 10.* Plumbei (numi.) Et *Epigr. 94. eiuſdem libri,* Plumbea mala. Et Spartianus *in Alex. Seuero.* Plumbeæ ictu mortuus. ¶ Plumbeo iugulare gladio, eſt futili, leuique argumento conuincere quempiam. Cicero *ad Atticum,* Quum illum plumbeo gladio iugulatum tamen iri diceres. Idem *de finibus,* Plumbeus homo à Plauto dicitur liuidus; à Terentio, obtuſus, & ſtupidus *in Heaut.* In me quiduis harum rerum conuenit. Quæ ſunt dicta in ſtultum, caudex, ſtipes, aſinus, plumbeus. Plumbeum ingenium, hebes, & obtuſum quod cogitando mentiſque aciem intendendo penetrare non poteſt. ¶ Plumbeum eſſe in re aliqua. Cic. 1. *de finibus,* In animi autem cognitione dubitare non poſſumus, niſi planè in phyſicis plumbei ſimus, quia nihil ſit animis admiſtum. ¶ Plumbeæ iræ, ſunt grauiſſimæ, & quæ altiſſimè inſident pectoribus. Plaut. *Pœn.* Verùm ita ſunt omnes iſti noſtri diuites: ſiquid benefacias, leuior pluma eſt gratia: Siquid peccatum eſt, plumbeas iras gerunt. ¶ Plumbeus color, color eſt plumbum referens: qualis apparet in iis qui ictero nigro laborant. Plin. *lib. 11. c. 52.* Igitur vitæ breuis ſigna raros dentes, plumbeum colorem,

Plūmbāgo, inis, communis vena plumbi & argenti, Græcè μολύβδαινα. à Plinio etiam galæna dicitur. Vide ea quæ annotauimus in dictionibus *Molybdæna,* & *Galæna,* & quę paulo antè diximus in dictione *Plumbum.* ¶ Eſt etiam plumbago, ſiue molybdæna, herba in aruis naſcens folio lapathi, craſſa radice hiſpida: qua commanducata ſi oculus ſubinde liniatur, plumbum (quod eſt genus vitij) ex oculo tollitur. Autor Plin. *lib. 25. c. 13.*

Plūmbārĭŭs, a, um, quod ad plumbum pertinet. { μολυβδουργικός. Gal. *Appartenant à plomb.* Ital. *Pertinente à piombo.* Germ. Das zu dem Bley gehört. Hisp. *Perteneciente à plomo.* Angl. *Perteining to lead.* } vt, Plumbaria officina. Plin. *lib. 34. c. 18.* Pſimmythium quoque, hoc eſt, ceruſſam, plumbariæ dant officinæ

Plūmbārĭus, ij, qui ex plumbo facit opera. { μολυβδουργός. Angl. *A plummer or worker in lead.* } Vitruu. *lib. 8. c. 7.*

Plūmbo, as, Ferrumino, vel plumbo conglutino. { μολυβδόω. Gal. *Plomber, ſouder de plomb.* Ital. *Soldar con piombo, impiombare* Germ. Mit Bley löten. Hisp. *Soldar con plomo.* Angl. *To ſoulder with leade.* } Plinius *lib. 34 cap. 17.* Neque argentum ex ſtanno plumbatur, quoniam prius liqueſcit argentum. Hinc replumbo, quod eſt reſoluo. Iureconſultus, ff. *de auro & argento,* Emblemata vaſis & lapidibus incluſa replumbari poſſe ſignificat ¶ Applumbo, idem quod ſimplex plumbo. Vlpian. *lib. 2. de ſepulcr. viol.* idem quærit, ſi ſtatua neque applumbata fuerit, neque affixa.

‖ Plumbatores, qui plumbeas bullas membranis bullarum Pontificum appendunt Scribæ ‖

Plūmbātūră, æ, Ferruminatio, quælibet coniunctura plumbo facta. { μολύβδωσις. Gal. *Souldure de plomb.* Ital. *Soldatura con piombo, impiombatura.* Germ. Lötung oder zuſammen fügung mit Bley / vergieſſung mit Bley. Hisp. *Soldadura de plomo.* Angl. *Leading or ſoudering with lead.* }

lead.} Vulgus Gallicum *Soldaram* vocant. Caſſius apud Paulum *in l. in rem actio. ff. de rei vendicat.* Ferruminatio per eandem materiam facit confuſionem, plumbatura non efficit.

Plumbatus, a, um, id cui plumbum eſt applicatum. Hinc ſubſtantiuè.

Plumbatæ, dicuntur pilæ plbeæ quas veteres peregrino vocabulo Martiobarbulos vocant. { μολυβδίδες. GAL. *Plombées* ITAL. *Palle di piombo.* GER. Ein Bleyklotz oder Bleykugel. HISP. *Pelotas di plomo.* ANGL. *Plummets of lead vsed as inſtruments or weapons in warre.*} A quo & milites qui his vtebantur, martiobarbuli appellati ſunt. Veget *de re militari lib. 1. c. 17.* Plumbatarum quoque exercitatio, quas martiobarbulos vocant, eſt tradenda iunioribus. Alciatus, Plumbatæ inquit, ſunt iaculi genus, quum directa virga in capite ferrum apponitur, dein vndique tribuli plumbo affixi, vnde nomen datum.

Plŭo, is, plui, vel pluui, tum, notæ ſignificationis verbum eſt, cuius actio ſoli Deo vel naturæ tribuitur, ideoque abſolute ſcriptores vtuntur. { המטיר *himtir.* ὕω, βρέχω. GAL. *Plouuoir.* ITAL. *Piouere.* GERM. Rägnen. HISP. *Llouer.* ANG. *To rayne.*} Virg. 10. *Æneid* Dum pluit in terris. Cic. 2. *de natura deorum*, ex Arato, Has Græci ſtellas hyadas vocitare conſueuerunt, a pluendo, ὕειν enim eſt pluere. Plin. *lib. 6. c. 16.* Etiamſi non pluat Plaut. *Curc. ſc. 2. a. 1.* Bibit arcus, pluet hodie. ¶ Aliquando tamen inuenitur habere nominatiuum eius rei quæ pluendo decidit. Virg. 4. *Georg*

Nec de concuſſa tantum pluit ilice glandis,

Tibullus,

Multus & in terram depluerétque lapis.

Quandoque etiam ablatiuum Liu *lib. 6. bell. Maced.* Tarracinæ, & Amiterni nuntiatum eſt aliquoties lapidibus pluiſſe. Quandoque accuſatiuum. Liu *lib. 10. ab Vrbe*, Nam & terram multifariam pluiſſe, & in exercitu Appij Claudij, pleroſque fulminibus ictos nuntiatum eſt. Compluo. Varro, Deorſum, quo impluebat, impluuium. ſurſum, quà compluebat, compluuium. Depluo, Impluo, Perpluo: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Pluitur. Adul. Flor. Totum illud ſpatium, quà pluitur & ningitur.

Plŭuĭa, æ, a pluendo, eſt aqua ex cælo decidens { מטר *matar.* ὑετός. GALL. *Pluye.* ITAL. *Pioggia.* GER. Ein Rägen. HISP. *El agua, lluuia que viene del cielo.* ANG. *Rayne.*} Virg. 1. *Georg.*

——ruit arduus æther,
Et pluuia ingenti ſata læta, boúmque labores Diluit.

Idem 9. *Eclog.*

Aut ſi nox pluuiam ne colligat ante veremur,

Idem 1. *Georg.*

Ne tenues pluuiæ, rapidíve potentia Solis, &c.

Cic. *ad Attic. lib. 15.* Equidem etiam pluuias metuo, ſi prognoſtica noſtra vera ſunt, ranæ enim ῥητορεύουσιν.

Plŭuĭus, a, um, pluendo emiſſum. vt, Aqua pluuia, quæ & pluuialis dicitur. { ὄμβριος. GAL *Pluuieu* ITAL. *Piouoſo* GER. Deß Rägens oder rägens ſich das rägen bringt. HISP. *Coſa de agua lluuia.* ANG. *Rainie.*} Limus Teritúrque in mortariis admiſta aqua pluuia. Horat. *lib. 1. Carm.* Ventos pluuios vocat, hoc eſt, pluuiam inferentes, ὑετοφόρους. Columella *in Præfat lib. 1.* Ver pluuium nominat in quo crebro pluit. Auſter pluuius, pluuiam inferens. Ouid. 1. *Metam.* Cælum pluuium. Varro 1. *de re ruſt. c. 13.* Frigus pluuium. Virg. 3. *Georg.*

——vnde nigerrimus Auſter.
Naſcitur, & pluuio contriſtat frigore cælum.

Hyades pluuiæ. Idem 1. *Æneid.*

Pluuialis, & Pluuiatilis adiectiua eiuſdem ſignificationis. { ὄμβριος. GAL. *Pluuieux, de pluye.* ITAL. *Piouoſo, di pioggia.* GER. Des rägens/Rägenlich. HISP. *Coſa de agua, lluuia* ANG *Rainie, belonging to rayne.*} Hinc aqua pluuia vel pluuialis quæ de cœlo decidit Pluuialis aqua. Celſ. *lib. 6 c. 6.* Feſtus Compluuium, quo de diuerſis tectis aqua pluuialis confluit in eundem locum. Virg. 3. *Georg.*

——— & dum
Vere madens vdo terra, ac pluuialibus Auſtris.

Colum. *lib. 2 c. 13.* Pluuiales quoque & feriarum computantur, quibus non aratur dies quinque & quadraginta. Ouid 2. *Faſtor.*

Ecce velut torrens vndis pluuialibus auctus,
Aut niue, quæ Zephyro victa repente fluit.

¶ Hœdi pluuiales, ſtellæ duæ ſunt quas Auriga (quod ſignum cœleſte eſt ſuper cornua Tauri) in manu tenet

Pluuiale, & Pluuium, veſtis quæ contra pluuiam geſtatur.

Plŭuĭōſus, a, um: vt Annus pluuioſus, in quo crebri imbres deciduunt. { ὑετώδης. GAL. *Pluuieux.* ITAL. *Piouoſo.* GER. Vol Rägens das vil rägen hatt. HISP. *Coſa de agua, lluuia ò lluuioſa.* ANGL. *Full of rayne, or that hath muche rayne.*} Plin. *lib. 18 cap. 25.* Nubilo occaſu pluuioſum hyemem denuntiat.

Plus, pluris, vide *Multus.*

‖ Pluſes, plures, antiq. Auſ. ‖

Pluſquam potuit: (vt vulgò *plus qu'il a peu*) ſicut dicitur quantò plus, quantò magis. Gell. *lib. 3. c. 1.* Aut hoc, inquit, quod dixiſti, probabile eſt, aut Saluſtius odio auaritiæ, pluſquam potuit, eam criminatus eſt

‖ Pluſſaib *in ll. Longob. lib. 1 t. 8 l. 14.* Si batiderit aut percuſſerit, pro vna ferita, id eſt, pluſſaib, ſi vulnus aut liuor apparuerit, componat ſol. medium.

Pluſſiuetum, πλέον τοῦ δικαίου. Gloſſ. Ibidem plus iuſto, πλέον τοῦ δικαίου πλέον τοῦ καθήκοντος. Ergo prius ex poſtremo emendandum. ‖

Plŭtărchŭs, Πλούταρχος. Chæronenſis philoſophus. Floruit ſub Traiano & Adriano Imperatoribus. (nam Traiano libros Apophthegmaton inſcripſit vir eruditiſſimus, & multiuga eruditione miraculis, ac fœcundus. A Traiano in Illyricum miſſus eſt conſulari poteſtate, imperatumque omnibus Illyricis magiſtratibus, vt abſque eo nihil agerent. Huius nepos fuit Sextus philoſophus. Meminit vtriuſque Euſebius in Chronicis. ¶ Plutarchus alter, Neſtorij filius, Athenienſis ſophiſta, præceptor Syriani qui ſcholæ præfuit Athenienſi ſub Iuliano principe. Autor vtriuſque Suidas

Plŭtĕus, vel Pluteum. Machina ad expugnandos muros, ad ſimilitudinem caſtelli. Contexitur è viminibus, & coriis protegitur, terniſque rotulis [illegible] in medio, quæ in capitibus imponuntur. In quamcunque partem volueris, admouetur. Hos obſidentes muris admouebant, applicabántque, ſub iiſque latitantes, ſagittis, aut aliis miſſilibus defenſores de propugnaculis exturbabant, vt interim ſcalis aſcendendi præberetur occaſio, vt inquit Vegetius *cap. 8. lib. 4.* Cæſar, Semperque hoſtibus ſpes victoriæ redintegrabatur, eo magis quod deuſtos pluteos turrium videbant, nec facile adire apertos ad auxiliandum animaduertebant *lib. 1. de bell. ciu.* Cratibus & pluteis a fronte atque ab vtroque latere protegebant. Plaut. *in Milite ſc 2. a 3.* Ad eum vineas, pluteóſque agam. hoc eſt, totis viribus eum oppugnabo. Poſtea vero etiam tabulæ, quibus aliquid præſepitur, eodem nomine dictæ ſunt, προφράγματα Lucanus, Cratibus pluteiſque, & lintéis contectus. Suet. *in Calig.* accipere videtur pluteum pro fulcro tori diſcubitorij. Quoſdam, inquit, ſummis honoribus functos cœnare modò ad pluteum, modò ad pedes ſtare ſuccinctos linteo paſſus eſt. Mart. *lib. 3.*

Excluduntque ſenem, ſponda qui parte cubabat.
Namque puer pluteo vindice tutus erat.

¶ Librorum quoque & tabularum ſignorumque repoſitoria, plutei appellantur Iuuen. *Satyr. 2.*

Et iubet archetypos pluteum ſeruare Cleanthas.

¶ Tabula præterea qua vtuntur ij qui aliquid meditantur, conſcribúntve, Pluteus dicitur. Perſ. *Satyr. 1.*

Nec pluteum cædit, nec demorſos ſapit vngues.

Vbi interpres, Qui moram ſtylo, iudiciúmque adhibens in ipſo limæ labore, irati interdum, aut ſolicitè cogitabundi, vel pluteum cædunt, vel vngues arrodunt, vel caput ſcabunt. ¶ Pluteum etiam dicebant ſpatium id quod inferiores columnas a ſuperioribus per longitudinem in fronte diſcernebat.

Plŭtĕālis, e, vnde a Cicerone *ad Attic. lib. 1.* ſigilla putealia, imagunculæ pluteis, id eſt, tabulis incluſæ dicuntur. Præterea (inquit) typos tibi mando, quos in tectorio atrioli poſſim includere, & putealia ſigilla duo.

Plūto, qui Latinis Dis Πλούτων. Idem Aïdoneus, Aides, Orcus & Pluto. Saturni filius ex Ope coniuge, & frater Iouis, atque Neptuni qui quum ad regni diuiſionem veniſſent, Plutoni qui natu minimus erat, & Agelilaus vocabatur, pars Occidentis obtigit, ſecus inferum mare Ioui plaga Orientalis: Neptuno inſulæ. Hinc datus eſt locus fabulæ, Ioui imperium cæli, Neptuno maris, Plutoni inferorum obtigiſſe Dictus Pluton ἀπὸ τοῦ πλούτου, hoc eſt à diuitiis, eò quòd opes omnes ab inferis, hoc eſt ab intimis terræ viſceribus eruantur. Eandem etiam ob cauſam Latini Ditem appellarunt. Cic. 2. *de natur. deor.* Terrena autem vis omnis atque natura Diti patri dedicata eſt, qui diues, vt apud Græcos πλούτων, quia & recidant omnia in terras, & oriantur è terris. Hactenus Cicero. Tibull. *lib. 4.*

———Inferno Plutoni ſubdita regno
Magna Deûm proles.

Idem & Summanus dicitur, quaſi ſummus deorum manium. Item Orcus, quaſi vrgus, ab vrgendo, quòd omnes in interitum vrgeat. Appellatur & aliis multis nominibus, quæ vide apud Cælium *antiquar. lect. lib. 10. cap. 18.* Huius vxorem Proſerpinam eſſe volunt, Cereris filiam: cuius raptum tribus libris exequitur Claudianus.

Plutonius, a, um. Horat. 1. *Carm.*

Et domus exilis Plutonia, quo ſimul meatis, &c.

¶ Plutonia quæ ait Cicero in Aſia eſſe, ſpecus ſunt tetrum & peſtiferum halitum euomentes, omniáque accedentia animalia enecantes. vt apud Hierapolim. Plutonium deſcribitur à Strabone, & Charonium ad Tymbram vicum Cariæ. Spiracula Ditis vocat Maro *lib. 7. Æneid.*

Plutus, πλοῦτος. A Græcis fingitur diuitiarum deus, quem in aduentu claudum eſſe volunt in receſſu alatum hoc innuentes, ferri quidem contualis opes: partas autem, niſi frugaliter diſpenſes, velociſſimè dilabi. Eundem & cæcum faciunt & iudicij expertem, propterea quod indigniſſimum quenque opibus affluere videamus, probos autem & prudentes viros in re tenuiſſima verſari Huius domicilium conſtituit Poſidonius in ſubterraneis Hiſpaniæ locis, eo quod regio ea metallorum fœcunditate reliquis antecellat. Extat huius nominis comœdia apud Ariſtoph.

Pluuia, Pluuialis, vide *Pluo.*

Plynæ, πλυνοί, Nili inſula, cuius incolæ Plynæi dicuntur, & Plineatæ. Stephan.

Plyntēria, orum, πλυντήρια, dies feſti erant apud Athenienſes, Cereri ſacri qui inter nefaſtos numerabantur. Vide Cæl. Rhodig. *lib. 14. cap. 9.*

P N

PNEVMA, πνεῦμα, ſpiritus. à πνέω ſpiro. Sic medici vocant tertiam ſubſtantiæ noſtræ portionem, quippe quæ conſtat ex ſolidis, humoribus & ſpiritibus.

Pneŭmaticus, a, um. { πνευματικός. GAL. *Spirituel, de vent.* ITAL. *Spiritale.* GER. Bläſig/windig. HISP. *Coſa de eſpiritu o viento.* ANGL. *Spirituall ò vindie.*} Spiritualis, ἀπὸ τοῦ πνεύματος, quod ſpiritum ſignificat. Pneumatica organa dicuntur ſpiritalia, hoc eſt, quæ vi flatus, vel ſpiritus aquam ex puteo, vel flumine hauriunt ad irrigandos hortos. Plin. *lib. 19 cap. 4.* Hortos villæ iungendos non eſt dubium: riguóſque maximè habendos, ſi contingat profluo amne: ſin minus, è puteo pertica, pneumaticiſque organis, vel tollenonum hauſtu rigandos. ¶ Pneumatica ratio, pars eſt muſicæ quæ fit, inflatis vento fiſtulis. Idem *lib. 7 cap 37.* Cteſibius laudatus pneumatica ratione, & hydraulicis organis repertis.

Pneumon, πνεύμων, pulmo, quo reſpiramus. à πνέω ſpiro.

Pneŭmonia, πνευμονία, quæ & peripneumonia, Inflammatio pulmonis cum febri acuta & difficultate ſpirandi. Græci enim πνεύμονα vocant, quem nos pulmonem.

Pneŭmonici, πνευμονικοί, qui laborant ex pulmone: qui Latinè dici poſſunt pulmonarij ſicut a Columella ouis pulmonaria dicta, cuius pulmo afficitur.

‖ Pnyx, locus Athenis, vbi olim comitia celebrata. Poll.

P O.

Po pro populo apocope. vide *Pa.*

Poaſtrum,

Poaſtria, ποάστρια, mulier ſarritrix, quæ nociuas herbas de hortis tollit vel ſegetibus in genere, Poaſtriæ omnes mulieres, quæ opus ruri faciunt, mercede conductæ.

‖ Pocœnium, fictum verbum comeſſatio facta poſt cœnam. Bud. Herm. Barb. ‖

PŌCŬLUM, i, propriè vas quo bibitur à potione dictum. { כוס *cos*. ἔκπωμα, ποτήριον. GALL. *Toute ſorte de vaiſſeau à boire.* ITAL. *Coppa.* GERM. Ein trinck geſchirr/Bächer. HISP. *Vaſo para beuer, copa.* ANG. *All maner of veſſel to drink in, a cuppe.* } Cicero *Verr.* 6. In his pocula duo quædam quæ Heraclia nominantur, Mentoris manu ſummo artificio facta. Virg. 11. *Æneid.*

Expectare dapes & plena pocula menſa.

Horat. 1. *Serm. ſatyr* 2.

Num tibi quum fauces vrit ſitis aurea, quæris
Pocula? num eſuriens faſtidis omnia præter
Pauonem, rhombúmque?

Virg. 3. *Eclog.*

—————— pocula ponam
Fagina, cælatum diuini opus Alcimedontis.

¶ Sumitur tamen quandoque pro ipſo potu, ſiue potione. Idem 2. *Georgic.*

Pocula ſi quando ſæuæ infecere nouercæ.

¶ Poſcere maioribus poculis, eſt copioſiùs & liberiùs potationi indulgere, & conuiuas ad potandum inuitare. Cic. 3. *Verrin.* Diſcumbitur, fit ſermo inter eos & inuitatio, vt Græco more biberetur: hoſpes hortatur: poſcunt maioribus poculis, celebratur omnium ſermone, lætitiáque conuiuium. Propino magnum poculum, ille ebibit (in fine conuiuij. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Accipiam te inter pocula palpamentis. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Tecum æque pocula potitet. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Alter humum, de qua finguntur pocula, monſtrat. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Vtque ſoporiſera biberem ſi pocula lethes.

¶ Pocula ſobria, multum diluta. Tibul. *in* 1.

———— at ipſe bibebam
Sobria ſuppoſita pocula victor aqua.

Pōcillum, i, diminutiuum, Paruum poculum. { ἐκπωμάτιον. GAL. *Poſſonnet, petit vaſe à boire.* ITAL. *Vaſetto da bere.* GERM. Ein trinckgeſchirlin/ bächerlin. HISP. *Pequeno vaſo para beuer.* ANGL. *A litle cuppe.* } Plin. *lib.* 4. *c.* 13. L. Papyrius Imperator aduerſus Samnites dimicaturus, votum fecit, ſi viciſſet, Ioui pocillum vini. Plaut. *in Aſin.* Tecum vina poſtea, tecum aquæ pocilla potitet. Cato *cap.* 156. Per linteum exugito ſuccum, quaſi heminam in pocillum fictile. Liuius 10 *ab Vrbe*, Vouerat Ioui victori ſi legiones hoſtium fudiſſet, pocillum mulſi, priuſquam temetum biberet.

Pōcillātōr, is, Pincerna, qui eſt à poculis, qui in conuiuio vinum miſcet { משקה *maſchkèh.* οἰνοχόος. GALL. *Qui verſe à boire, eſchanſon à coupe.* ITAL. *Coppiero.* GERM. Ein etnſchent/einer ſo der trinck geſchirren achtung hatt. HISP. *Eſcanciador ò copero.* ANG. *A butler, that watteth on a mans cuppe.* } Talis apud ſuperos dicitur eſſe Ganymedes, quem ab Aquila raptum Ioui pocula miniſtrare fabulantur.

Pōcŭlentŭs, a, um, adiectiuum, quicquid potari poteſt. { πότιμος. GALL. *Qu'on peut boire.* ITAL. *Che ſi può bere.* GERM. Gut zu trincken. HISP. *Coſa que ſe puede beuer, ò aquella beuida.* ANG. *VVhat ſoeuer may be drunken.* } Gell *lib.* 4 *cap.* 1. Penus eſt, inquit, quod eſculentum aut poculentum eſt. Cic. 2. *de nat. deor.* Habitat in ea parte oris, quam eſculentis & poculentis iter natura patefecit. Sunt qui hiſce in locis *potulentum & potulentis* legere malint, vt ſit à potu potulentus: ſicut ab eſca eſculentus.

PŎDAGRA, quaſi pedis captura, ποδὸς ἄγρα. { ποδάγρα. GAL. *La goute ès pieds* ITAL. *Podagra, gotta nel piedi.* GER. Podagra/ein ſchwäre kranckheit der füſſen. HISP. *Gota, enfermedad nota de los pies.* ANG. *The goute in the feete.* } Morbus eſt articularis, pedes præcipue infeſtans, aliis cum ardore, aliis cum algore quo diuites & otioſi præcipuè infeſtantur. Dicta podagra quod pedicæ more, quam Græci ποδάγραν appellant, pedum vſum impediat. ¶ Hoc vitium ſi manus infeſtet chiragra dicitur. Martial. *lib.* 1.

Litigat & podagra Diodorus, Flacce, laborat
Et nil patrono porrigit: hæc chiragra eſt.

Ouid. 1. *de Ponto.*

Soluere nodoſam neſcit medicina podagram.

Seneca *cap.* 17. *de vita beata*, Delinimenta magis quàm remedia podagræ meæ compono. Podagra, inquit Plinius, morbus peregrinus eſt. Nam ſi Italiæ fuiſſet antiquitus, Latinum nomen inueniſſet. Non enim Roma, quum ſudando & laborando, & vires exercendo homines viuebant, hoc malum cognouit. ¶ Sunt podagræ duo genera, calida, quæ & rubens dicitur, & frigida. Idem Plin. *lib.* 26. *c.* 10. Podagras refrigerat radix è xiphio, ſemen e pſyllio, cicuta cum lithargyro, aut axungia: aizoum in primo impetu podagræ rubentis, hoc eſt, calidæ. Vtrilibet verò conuenit erigeron cum axongia.

Pŏdagrĭcŭs, & podagroſus Podagra affectus { ποδαγρικός. GALL. *Gouteux ès pieds, podagre.* ITAL. *Gottoſo nel li piedi.* GERM. Podagrämiſch. HISP. *Gotoſo de los pies.* ANG. *That hath the goute in his feete.* } Plautus *in Mercat.* Sed tandem ſi podagroſis pedibus eſſet Eutychus. Plinius *lib.* 30. *cap.* 8. Omnes hæ & podagricis vtiles, & ſanguinem reiicientibus.

Pŏdăgĕr, a, um, ποδαγρός, idem quod podagricus Claud. *Epigr.* 50.

Atque nihil prorſus ſtare putas podager.

Podalirius, Ποδαλείριος, proprium nomen Æſculapij filij, & fratris Machaonis, qui ob inſignem medicinæ artis peritiam vnà cum fratre ad bellum Troianum euocatus fertur. Dictus Podalirius à pedum magnitudine. Ouid. *lib.* 1. *de Arte amandi*,

Quantus apud Danaos Podalirius arte medendi,
Automedon curru, tantus amator ero.

¶ Eſt etiam Itali cuiuſdam nomen apud Virg *lib.* 10.

Podalea, æ, Ποδάλεια, Vrbs Lyciæ, apud Plinium *lib.* 5. *c.* 17.

Podarge, es. Ποδάργη, Equæ velociſſimæ nomen, ex qua Zephyrus Xanthum & Balium Achillis equos progenuit, vt fabulatur Hom. 16. *Iliad.* Dicta podarge à pedum velocitate.

Podargi, Ποδάργοι, populi Thraciæ, teſte Stephano.

‖ Podargus, podagrus, canis dictus à velocitate, aut candore pedum. Iun. ‖

Pŏdēris, ποδήρης, Talaris tunica, hoc eſt, veſtis ad talos vſque demiſſa, quæ adhæret corpori, & ita arcta eſt, & ſtrictis manicis, vt nulla omnino in veſte ſit ruga, & vſque ad crura deſcendit. Solent milites habere lineas, quas camiſias vocant, ſic aptas membris, & adſtrictas corporibus, vt expediti ſint, vel ad curſum, vel ad prælia, dirigendo iacula tenendo clypeum, enſem vibrando, & quocunque neceſſitas traxerit, expeditè ſequentes.

Pŏdĕx, poſterior pars corporis pudenda, quòd ex ea pedes fluere videantur. { πρωκτός, σφιγκτήρ. GALL. *Le ſiege, le trou du cul.* ITAL. *Il forame poſto fra le natiche, donde la natura manda gli excrementi, & le fecie.* GERM. Der ars. HISP. *El ſaluonor.* ANG. *The hole of the arſe.* Iuuen. *Satyr.* 2.

————— & podici læui
Caeduntur tumidæ, medico ridente mariſcæ.

Horatius,

Hiétque turpis inter aridas nates podex vt crudæ bouis.

‖ Podiarias, qui eſt inter mimos. Gl. Iſid.

Podinum, pedule, calceus. Gl. g b. ‖

Podiſmus, ποδισμός, dimenſio pedibus facta.

Pŏdium, ij, πόδιον, locus eſt ad ſpectandum aptus, à pede nomen habens, ſiue quia pedis modo proiectura illa, quæ podium facit, procedat: ſiue quod ad pedes ædificiorum ſtrui conſueuerit: ſiue quòd in eo pedibus hæreamus. Alio nomine dicitur mœnianum. Solet enim fieri extra domus parietem locus porrectus inſtar pulpiti, mutilis è marmore ſuppoſitis. Iuuen. *Satyr.* 2. Omnibus ad podium ſpectantibus. Suet. *de Nerone cap.* 12. Cæterùm accubans primum paruis foraminibus, deinde toto podio adaperto ſpectare conſueuerat. Vlp *l.* 12. *§.* 12. *D. de inſt.* Itẽ ſpongiæ quibus columnæ, pauimenta, podia, exterguntur. Huius diminut. eſt Podiolum.

‖ Podonichum, veſtis ſacrorum. Poll.

Podoſtrophra, repedatio Repotia. Stuck. ‖

Pœān, antis. Ποίας, pater Philoctetis, qui ab eo Pœantius & Pœantides à poëtis appellatur. Ouid. *lib* 1. *Eleg.* 4. *Triſt.*

Pene decem totis aluit Pœantius annis,
Peſt ſaſſum tumido virus ab angue datum.

Peſtiferum, non poſt ſ.euum, hic legit Paſſerat. Idem Ouid. 13. *Metam.* Pœantia proles. Idem *Eleg.* 1 *lib.* 5. *Triſt.*

Pœcilaſium, Ποικιλάσιον, oppidum Cretæ in latere Auſtrali. Ptolem. *lib.* 3. *cap.* 17.

Pœcile, es, ποικίλη, fuit porticus Athenis, in qua Stoici philoſophabantur. Ita dicta à varietate pictæ. Græci enim ποικίλον, varium dicunt ποικιλίαν, varietatem. Vnde & lapis ſyenites vocatus eſt pyrrhopœcilos à varietate rubentium macularum. In hac porticu Zeno Philoſophus diſcipulos docebat. Vnde & Stoica ſecta nomen accepit, & phyloſophi Stoici nuncupati, qui antea Zenonij à Zenone ſectæ eius principe dicebantur. Nam στοὰ Græcis porticus. Plin. *lib.* 15. *c.* 9. Hic & Athenis pinxit porticum, quæ Pœcile vocatur, gratuitò. ¶ Fuit & in Elide porticus Pœcile, quæ ab eodem Plinio Heptaphonos appellatur, quoniam ſepties eadem vox in ea reddebatur.

Pœceſſa, Ποιήεσσα, inſula eſt in mari Carpathio, notiore nomine Rhodus dicta. Autor Plin. *lib.* 5. *c.* 31.

Poema, vide *Poeta.*

Pœmen, Ποιμήν, mons Ponticæ regionis, à quo Parthenius profluit per mediam Amaſtrem. Autor Step.

Pœmenis, Ποιμενίς Canis fœmina eſt ex canum eorum numero qui Actæonem lacerarunt: ita dicta quòd in ſeruandis gregibus, paſtoris quodammodo officio fungeretur. Nam Græcis ποιμὴν, paſtorem ſignificat, à quo fœmininum Pœmenis deduxit Ouid. 3. *Metam.*

———— pecudéſque ſecuta
Pœmenis, & natis comitata Harpyia duobus,

PŒNĂ, æ, malum moleſtum, quod quis patitur, propriè ob peccatum, contra voluntatem ſuam, ab alio infligente. Supplicium, a Græco ποινή: quamuis Varro à pendendo deriuari putet. { ענש *ʿóneſch.* τιμωρία, τιμωρία. GAL. *Peine, punition.* ITAL. *Pena, ſupplicio.* GER. Ein ſtraff. HISP. *La pena.* ANG. *Paine, puniſhment.* } Habet autem hoc nomen varios in oratione vſus. Dicimus enim Petere pœnas pro exigere: Pendere pœnas, pro puniri: ſimiliter Luere pœnas, Afficere pœna, Conſtituere pœnam alicui, aut in aliquem. Committere in pœnam, Cogere in pœnam, Conſurgere in pœnam, id eſt vi pœnam ab aliquo exigere, Dare pœnas, Dependere pœnas, Exigere pœnam, Expetere pœnam, Effugere pœnam Expendere pœnas alicui, Ferre pœnam, Habere pœnas, Perſoluere pœnas ſceleris, Perferre pœnam, Perſequi pœnas alicuius, pro vlciſci. Pendere pœnas, puniri, ſupplicio affici, mulctam ſoluere: Repetere pœnas ab aliquo, Suſtinere pœnam, Sufferre pœnam, Sumere pœnas, Subire pœnas, Suſcipere pœnam. Exempla veteres ſcriptores legenti paſſim erunt obuia. Pœnas reddere, i. dare, luere, perſoluere. Saluſt. *Iugurth.* 63. mearúmque miſeriarum graues pœnas reddat. Pœnas capere, i. vlciſci. Idem *Iugurth.* 107. Decere illos reliquum laborem æquo animo pati, dum pro ciuibus ſuis, viris fortiſſimis, atque miſerrimis, pœnas caperent. Gell. *cap.* 14. *lib.* 6. Malè conſultorum pœnas exſoluit Velleius, Morte pœnas dedit, idem. Et Capite illi pœnas dedit, idem Et meritis pœnas luere ſupplicus, idem. In pœnam admoti ignes, idem. Pœnas illicitas a ſe exigere. Senec. *c.* 3. *de conſol. ad Mart.* Pro iſtis maledictis pœnæ pendentur mihi, Plaut. *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Si illuc faxis, haud ſine pœna feceris, idem *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.* Ante diem pœnæ (meæ) periere (parentes.) Idem *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.*

Et ſola eſt patria pœna carere mea.

‖ ¶ Pœnæ ſubiugari, pro ſubiici. *D de recept. arbr. l* 43. Quòd ſi malignè hoc fecit, petere quidem poteſt, ſed pœnæ ſubiugabitur. Pœnarum verò octo genera Cicero commemorat: damnum, vincula, verbera talionem, ignominiam, exilium ſeruitutem, mortem. Pœnarum tria genera, vide apud Gell. *c.* 14. *lib.* 6. ¶ Pœnam aliquando catachreſticè

vocatum peccatum. ¶ Pœna etiam apud Iuriſconſultos ponitur pro eo quod intereſt,ſiue pro vſura. Paul. *libro vlt. D. de eo quod cert.* Centum ſolutis ex vniuerſitate, tam ex ſorte, quàm ex pœna ſolutum videri. Idem *l. 11. de vſuris*, Quæſitum eſt, an illud quod amplius ex conſuetudine pœnæ nomine à quibuſdam exactum eſt. Pœna tamen ſic differt ab vſura, quòd quum vſura ex vſu pendeat, ſiue vt planiùs loquamur, vſus diuturnitas eam pariat, pœnam contra ſucceſſus temporis non parit,ſed contumacia debitoris ſola.Ex Hotomano.

Pœnālis, e, ad pœnam pertinens, faciendam, vel patiendam. { ἐπίποινος. GALL. *De peine & punition.* ITAL. *Penale.* GERM. Das zu der ſtraff gehört. HISP. *Coſa pertenueciente à pena.* ANGL. *Belonging to paine or punishment.* } vt pœnalis opera. Plinius *lib. 18. cap. 11.* Alica fit è zea,quam ſemen appellauimus. Tunditur granum eius in pila lignea. Nam lapidis duritia conteritur, Nobilius (vt notum eſt) pilo vinctorum pœnali opera.

Pœnārius,aliud adiectiuum, Pœnalis:vt pœnaria actio. Quintil. *lib. 4. c. 3.* Si legem aſperam tuebimur, aut pœnarias actiones inferemus. Idem *lib. 7. c. 5* Sed etiam in formulis quum pœnariæ ſunt actiones,nos ita cauſam partimur,an commiſſa ſit pœna,an exigi debeat.

POENITĒT, ebat,uit, verbum imperſonale,quaſi pœna tenet,inquit Sipontinus. Eſt enim pœnitere,ob factum aliquod,vel non factum animo angi & dolere. { נחם *nichâm*, μεταμέλομαι, μεταμελεῖ, μετανοεῖν. GAL. *Se repentir* ITAL. *Pentirſi.* GER. Es rewet mich. HISP. *Arrepentirſe.* ANG. *To repent, to forthink* } De vi eius verbi Gell. *c. 1. lib. 17.* Dictum à pene & penuria. *Ibidem* Cic. *pro Cælio*, Nam quod obiectum eſt de impudicitia, quiſque omnium accuſatorum non criminibus, ſed vocibus maledictiſque celebratum eſt, id nunquam tam acerbè feret Cælius, vt eum pœniteat non deformem eſſe natum. Plaut. *Amphitr.* Me haud pœnitet, ſcilicet boni dimidium diuidere cum Ioue.

Fac modò te pateat pœnituiſſe tui,

Ouid. *Eleg. 9. l. 4. Triſt.* Eho an pœnitet te (credere huic.) i. moleſtum eſt. Plaut. *Pſeud ſc. 3. a. 1.* Me haud pœnitet tuáne expectam? (i. mea mihi ſatis ſunt.) Idem *Aul. ſc. 2. a. 3.* ¶ Quoniam verò in his etiam quæ nobis aut tædio,aut pudori ſunt, pœna quædam eſſe videtur, fit vt pœnitet aliquando pro tædet, pudet, ſeu dolet, accipiatur. Liuius *1. ab Vrbe condita*, Nec me eorum ſententiæ eſſe pœnitet. Cicero *in Catone*, Nunc igitur ſi ad centeſimum vixiſſet annum, ſenectutis eum ſuæ pœniteret? Senec. *cap. 3. de conſol. ad Polyb.* Tam citò te indulgentiæ tuæ pœnituit? ¶ Item, Non pœnitet virium. (i. illis ſatis confido.) Liu. *lib. 8. ab Vrbe.* Et apertiùs *lib. 1. bell. Pun.* Item Plaut. *Aul. ſc. 2. a. 3.* quem locum modò citauimus. ¶ Accipitur interdum pœnitet, pro eo quod eſt, parum,vel exiguum videtur. Terent. *in Eunuch.* An pœnitebat flagitij, te autore quod feciſſet Adoleſcens, ni miſerum inſuper etiam patri indicares? Idem *in Heaut.* Me quantum hic operis fit, pœnitet. id eſt,parum videtur, & exiguum quod a ſeruis fit. Cic. *lib. 1 Offic.* Tandiu autem velle debebis, quoad te quantum proficias,non pœnitebit. ¶ Pœnitet me hominis. id eſt, non magni facio hominem. Cic. *4. Acad.* Quid?eum Mneſarchi pœnitebat? Quid Dardani,qui erant tum principes Stoicorum?

Pœnitens,pœniturus,& pœnitendus, participia. Accius, Neque te, neque quenquam arbitror pœniturum tuæ laudis. { נחם *nichâm*, μεταμελόμενος, ὁ μεταμελόμενος. GAL. *Repentant,qui ſe repent.* ITAL. *Che ſi pente.* GER. Rewwend. HISP. *Que tiene arrepentimiento.* ANG. *That repenteth.* } Quint. *lib. 9. cap. 3.* Eo vſque proceſſum eſt, vt Non pœniturum, pro non acturum pœnitentiam, & Viſuros, ad videndum miſſos, Saluſt. dixerit. Colum. *lib. 2. c. 2.* Itaque hic ager, ſiue exerceatur,ſiue ceſſet, colono eſt pœnitendus, ac tanquam peſtilens refugiendus. Pœnitendus enim idem eſt quod parui æſtimandus,pudendus,contemnendus. Liu. *1. ab Vrbe condita*, Sub haud pœnitendo magiſtro. ¶ Pœnitens verò interdum iungitur genitiuo. Sueton. *in Vitellio*, Non multò pòſt pœnitens facti. Interdùm ablatiuo cum præpoſitione De. Idem *in Claud.* Pœnitenti de matrimonio Agrippinæ. ¶ Pœnitendum, gerundium legitur: vt,Non eſt eius præceptoris pœnitendum. Saluſt. *in Iugurtha*, Num eorum pœnitendum ſit.

Pœnitēntia, & Pœnitudo, ab Imperſonali pœnitet, Dolor ex re aliqua facta,aut prætermiſſa oriens. { תשובה *theſchubah*, μετάνοια, μεταμέλεια. GAL. *Repentance,penitence.* ITAL. *Penitentia.* GER. Rewe/bußfertigkeit. HISP. *Arrepentimiento.* ANG. *Forthinking,repentance.* } Plin. *Epiſt. 130.* Supereſt vt rurſus prouinciæ quod damnaſſe dicitur, placeat: agatque pœnitentiam pœnitentiæ ſuæ. Idem *lib. 17. c. 12.* Nihil eſt fœdius agricolis, quàm geſtæ rei pœnitentia. Quintil. Ius mortis petere ob aliquam magnam infelicitatem, vel pœnitentiam. ¶ Ponitur aliquando pro contemptu & aſpernatione. Plin. *lib. 5. c. 17* Gens æterna,in qua nemo naſcitur, tam fœcunda illis aliorum pœnitentia eſt. Budæus. ¶ Pro voluntate. Sueton. *in Cæſ. c. 75.* Iulianos ſubita pœnitentia interficere. (i. mutata voluntate.)

Pœnus, Carthaginienſis, à nomine Phœnix, detracta aſpiratione, Φοῖνιξ. Sumpſerunt enim Carthaginienſes originem a Tyriis Phœnices populis,qui duce Eliſa(quæ & Dido dicitur) Pygmalionis ſæuitiam fugientes, in Africam appulerunt. Ouid. *Eleg. 6. lib. 4. Triſt.*

Tempore Pœnorum compeſcitur ira Leonum.

Seruius in illud. Virg. *1 Æneid.*

——ponúntque ferocia Pœni
Corda volente deo.

Pœni,inquit, πυρρικῶς eſt,quaſi Phœni,quia à Phœnicibus orti. Hinc deducitur Punicus,a, um, commutata œ diphthongo in u. Vide ſuo loco.

Pœnŭlus,diminutiuum eſt à Pœnus quo nomine Plautus fabulam inſcripſit,cum qua Pœnus Hanno Punice loquens introducitur.

Pœnĭcus,a,um,antiqui dicebant,quod nos Punicus,œ diphtongo in u, tráſmutata. Λιβυκός. Ita Pœnica pauimenta vocabant quæ nos Punica appellamus ex lapide Numidico ſtrata Gell. *c. 13. lib. 8.* Simili etiam modo Pœnio dicebant quod poſteritas Punio extulit.

Pœphăgus, ποιόφαγος, animal eſt Indiæ peculiare, duplo maius equo caudam habens pulcherrimam:cuius ſetæ humani capilli ſubtilitate vincũt: quo nomine a mulieribus maximè expetuntur, quæ iis capillos ſuos implicant. Autor Ælian.

POETA, æ, { ποιητής. GAL. *Poete, faiſeur de vers.* ITAL. & HISP. *Poeta* GERM. Ein poet / das iſt/ein verßdichter/der alle ſeine geſchriffte in verß ſtellet. ANGL. *A poete.* } Carminum inſignium ſcriptor, ἀπὸ τοῦ ποιεῖν, quod inter cætera ſignificat ἐμμέτρως γράφειν, hoc eſt, metricè aliquid conſcribere. Gellius *cap. 15. lib. 3.* Poëta comœdiarum Philippides. Tu poëta proſus es,ad eam rem vnicus. Plautus *Aſin. ſc. 3. a. 3.* Nunc ego Poëta fiam. (i. reperiam quod nuſquam eſt.) Idem *Pſeud. ſc. 1 a. 1.* Poëtæ diem feſtum Bacchi, vt celebrabant. Ouid. *Eleg. 4. lib. 5. Triſt.* Item, Cùm dicitur Poëta,ſolus Homerus intelligitur, inquit Velleius. Horat. *in Arte*,

——pictoribus atque poëtis,
Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas.

Virg. *9. Eclog.*

——& me fecere poëtam
Pierides.

Cicero *2. de Orat.* Bonus poëta nemo ſine inflammatione animorum exiſtere poteſt: & ſine quodam afflatu quaſi furoris. Horatius. *1. Serm. ſatyr. 4.*

——Diſiecti membra poëtæ.

Pŏēmă, atis, & poeſis, ποίημα, & ποίησις. Opus, poëtarum figmentum, fictio. { ποίημα. GALL. *Poeſie,poëme,ce qu'vn poete a compoſé.* ITAL. *Poema, poeſia* GERM. Ein gedicht in verß oder reimen geſtellet. HISP. *Obra de poeta.* ANG. *Poeſie, the worke of a poete.* } Plaut. *Aſin. ſc. 3. a. 1.* Nam nec fictum vnquam,nec pictum, nec ſcriptum in poematis. Plin. *lib. 7. c. 36.* De poëmatum origine magna quæſtio eſt. Cic. *4. Tuſc.* Anacreontis tota poeſis amatoria eſt. Nonius ita diſtinguit inter poëma & poëſin, quòd illud ſit inuẽtio parua,quæ paucis verbis exprimitur:hæc verò contextus ipſe ſcriptorum & opus totum. Sic tota Ilias poëſis appellabitur: Armorum autem Achillis deſcriptio, poëma. Verùm hæc differentia à nemine obſeruatur.

Pŏētĭcus,a,um. { ποιητικός. GALL. *Poëtique.* ITAL. *Poetico.* GERM. Poetiſch/ das einem poeten zugehört HISP. *Coſa pertenueciente à poeta.* ANG. *Perteaning to a poete.* } Quod ad poëtam pertinet,vt Ars poetica, Verba poëtica. Cic. *3 de Orat.* Sed tamen raro habet etiam in oratione poeticum aliquod verbum dignitatem. Poëticus numerus & modus. Idem *de Orat. lib. 1.* Quintil. *lib. 1.* At in eadem vitij geminatione, metici, ſufficiet dicens Ennius, poëtico iure defenditur. Licentia poëtica. Idem Quintil. *lib. 2. c. 4.* Poëtici dij. Cic. *3. de nat deor.* Mella poëtica manare. Horat. *2. Epiſt 10.*

Pŏētĭcē, aduerb. More poëtarum. { ποιητικῶς. GAL. *Poëtiquement.* ITAL. *Poeticamente.* GERM. Auff poetiſche weiß oder gattung. HISP. *En manera de poeta.* ANGL. *Lyk a poete.* } Cic. *6. de fin. bon. & mal.* Vt poëtice loquar.

Poētĭce, es, aut poëticæ, æ. Ars conſcribendorum verſuum. { ποιητική. GAL. *Poeſie, l'art de compoſer vers.* ITAL. *Poetica, l'arte di comporre verſi.* GERM. Die Poeten kunſt/ herliche gedicht in kunſtliche Verß vnd reymen anzuſtellen. HISP. *Arte de la poeſia.* ANG. *The art of making verſes.* } Cic. *1. Tuſc.* Seriùs poëticam nos accepimus. *Ibid.* O præclaram emendatricem vitæ poeticam.

Poētŏr, aris, In poetica me exerceo, ſiue poëtam ago. ποιητίζω. Ennius, Nunquam poetor,niſi podager.

Poētria æ & poetis, idis, Mulier poëtices perita. { ποιήτρια. GALL. *Femme qui ſçait faire & compoſer vers.* ITAL. *Poeteſſa donna che ſa l'arte di comporre verſi* GERM. Ein Poetin, ein Verſadichterin. HISP *La muger poeta.* ANG. *A ſhe poete.* } vt Sappho, & Corinna. Perſ. *in præf.* Poetrias picas Cantare credas Pegaſeium melos Cic. *pro Cælio*, Verum hæc tota fabella veteris & plurimarum fabularum poetriæ, quam eſt ſine argumento, quàm nullum inuenire exitum poteſt.

Poētĭfĭcus,adiectiuum,quo vſus eſt Ennius qui Caballinum,fontem poëticum nominauit.

Pōgōnĭā,æ, πωγωνίας, genus cometæ, barbatæ ſtellæ ſimilitudinem referens, vnde & nomen habet. ἀπὸ τοῦ πώγωνος, hoc eſt,à barba. Plin. *lib. 2. c. 25.* Pogonias vocant quibus inferiore parte in ſpeciem barbæ longæ promittitur iuba.

Pol, iurandi, aduerb. ethnicum,id eſt,per Pollucem,quod iuramenti genus tam viris, quàm mulieribus erat commune τὸ νὴ Πολυδεύκη. Plaut. *in Amph.* Neque pol dedi,neque dixi. Amicis an inimicis es daturus cœnam? Equidem pol miror. Idem *Moſt. ſc. 3. a. 1.* Ego pol te vleiſcar. *Ibid. ſc. 1 a. 1.* Pol ego amicis ſcilicet. Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 3.* Atqui pol hodie non feres. Idem *Aſin. ſc. 3 a. 3.* Pol haud ſcio quod poſt hat. Idem *Aul ſc. 2. a. 3.* Pol ſi conniuis eſſes tranſmitteres. Idem *Milit. ſc. 5. a. 2.* Vin' geſſi morem,qui pol me reliquit. Idem *Moſt. ſc. 3. a. 1.* Eam pol oſculantem videras. Idem *Mil. ſc. 5. a. 2.* Hah pol quidem niſi Sibylla legerit. Idem *Pſeud. ſc. 1 a. 1.* Pol haud te rogem ſi ſciam. Idem *Men. ſc. 2. a. 4.* At pol non potes. *Ibid. ſc. 1 a. 6. & ſc. 2. ibid.* Pol profectò haud diſſimilis eſt. *Ibid ſc. 9. a 5* Nam pol vna dedit. (pro Atqui ſane.) *Ibid ſc. 3. a. 3. & in Milit. ſc. 4. a. 2.*

Pola, vnde Polula, pila ex aluta molli tomento farcta, qua datatim ludebant in foro: vnde *Polare*, pila ludere dicebant veteres, author Feſtus. Inde cognomenta Romana, Polliones, Pollæ Polumat etiam a polulis Varroni, erant enim σφαιρισμάτων εἴδη (i. puluinaria coriacea, vel ex alutaceo ſcorto) Polluce teſte. Vide *Polmenta*, & *Pollu*.

Pōlă, Πόλα Ptolemæo, Iſtriæ vrbs à Colchis condita poſtea à Iulio Cæſare, qui eò coloniam deducendam curauit, Iulia pietas appellata. Autor Plin. *lib. 3. c. 19.*

Pōlĕā πώλεα Ariſtoteli, Syrorum lingua Fimus eſt pulli aſinini,quem mater in partu ante fœtum effundit. Plin. *lib. 18. c. 13.*

Poledrus, iuuenis equus: qui & Pulletrus, & Pultrinus, in ll. antiq. Italis *poledro* eſt pullus.

‖ Poleium. Iſid. *lib. 17. 9.* dictamnum quidam Latinorum poleium Martis propter belli tela excutienda.

Polemiſtades, bellatores. Gl. g. b. ‖

Polĕmon, pen. corr. πολέμων, Philoſophus Athenienſis, Philoſtrati filius: qui quum in iuuentute petulans eſſet, & aliquando ebrius, & coronatus Xenocratis ſcholam ingreſſus fuiſſet, eius oratione quæ tunc de pudicitia erat, adeò mores immutauit, tantumque in Philoſophia profecit, vt Xenocrati in ſchola ſuccederet. Autor Gellius. Diogenes eum multa ſcripſiſſe teſtatur. Suidas nihil ſcriptum reliquiſſe aſſe-

tia

rit. ¶ Polemon, cognomento Helladicus: patria Ilienſis, hiſtoricus notiſſimus, æqualis Ariſtophanis Grammatici, Panætij diſcipulus, ſcripſit de origine ciuitatum Phocidis, Ponti, Laconiæ, Geographiam, & de curſu Solis libros tres. Idem Suidas, Polemon alius, à Laodicea Cariæ. qui Smyrnæ vixit ac protellus eſt, æqualis Herodis Attici, ſub Adriano principe, ad quem legatus quandoque Smyrnæorum miſſus, ab eóque honorificè exceptus, & Muſæo Ægyptio adſcriptus eſt.

Pŏlĕmōnium, πολεμώνιον, ciuitas eſt Themiſcyræ (quæ Pontica regio eſt.) Sideno fluuio irrigata. Autor. Plin. *lib.* 6. *c.* 4.

Pŏlĕmōnĭă, πολεμώνιον Dioſcoridi. Herba quæ alio nomine philetæria appellatur: de qua Plin. *lib.* 5. *c.* 6.

PŎLENTĂ, æ hordeum madefactum, deinde ſiccatum, & toſtum. {ἄλφιτον. GAL. *Farine d'orge ſeichée au feu, ou fritte, groote ſecche.* ITAL. *Polenta, che ſi fa di farina d'orzo.* GERM. Gerſten mál auſs dem man vorzeiten Gerſten muſs machet / wie bey vns auſs Habermál / Habermuſs. HISP. *Polenda.* ANG. *Barley ſteeped in water and after dried, parched or fried.*} Præparabatur autem hoc modo, Perfuſum aqua hordeum ſiccant nocte vna, poſtero die frigunt deinde molis frangunt, ſeruántque in multos dies. Eſt autem polenta tantùm fœminini generis. quamuis Calepinus neotericos Grammaticos ſequutus, putauit etiam in neutro genere inueniri. Cato *de re ruſt. c.* 18. Tum id percolato, polentam adijcito. Varro *de re ruſt. lib.* 3. *cap.* 9. Polentam miſtam cum naſturtij ſemine. Plaut. *in Aſin.* Vbi fient nequam homines qui polentam prauſitant. Alij *pinſitant.* non rectè. vide [illegible] in Conſtantini Lexico. Plaut. *Aſin ſc.* 1. *a.* 1. Vbi fit polenta tu fortaſſe dicis. (de piſtrino) Duo omnino a Grammaticis adducuntur teſtimonia ex Ouid. *Metam.* quibus probare conantur polenta etiam in neutro genere inueniri in quorum vtroque polenta fœmininum eſt, non neutrum. Vide Raphaelem Regium Ouidij interpretem *in* 5. *lib. Metam.* & Deſpauterium *de generibus nominum.*

Pŏlĕntārĭŭs, a, um, quod pertinet ad polentam, ſeu quòd eſt ex polenta. ἀλφιτηρός. Plaut. *in Curc. ſc.* 3 *a.* 2. Excutiam ex vnoquoque eorum crepitum polentarium.

Pōllentĭă, æ, πολλεντία. Oppidum eſt ſub Apennino, in confinio Liguriæ, cuius meminerunt Ptol. *lib.* 3. *c.* 1. & Plin *lib.* 3. *c.* 5.

Polentinus, a, um, Suet. *in Tib. c.* 37. Polentina plebs.

‖ Policaſtrum, *Policaſtro*, V E. Lucaniæ, ſub A. Salernitano.‖

PŎLI, orum. {πόλοι, [illegible] Martiano. GAL. *Les poles arctique ou antarctique.* ITAL. *Poli.* GERM. Die zwen vnbeweglichen himmels puncten deren einer in Mitternacht iſt / zu euſſerſt näben dem kleinen Bären / der ander ſtracks dargegen im Mittag. HISP. *Los polos del mundo.* ANG. *The poles arctick and antarctik.*} Duo ſunt puncta immobilia in cælo, circa quæ tanquam circa cardines quoſdam totum cælum volui videtur: vnde etiam nomen acceperunt, ἀπὸ τοῦ πολεῖν, hoc eſt, à vertendo, ſiue circumuoluendo. Horum alter qui Borealis appellatur, in noſtro hemiſphærio perpetuo apparet, cui alter, quem Auſtralem dicimus, ex diametro opponitur: neque ex noſtro horizonte vnquam conſpicitur. Ab horum vno ad alterum imaginaria quædam linea ducitur, quam Axem appellant: cuius extrema occupant ipſi poli. Plin. *lib.* 2. *cap.* 15. Quoniam terra à verticibus duobus quos appellauerunt polos, centrum cæli eſt, nec non ſigniferi, obliquè inter eos ſiti. Gell. *c.* 10. *lib.* 3. Circulos quoque ait Nigidius in cœlo circum longitudinem axis ſeptem, è queis duos minimos, qui axem extimum tangunt, πόλους appellari dicit, &c. Vide *Polus* infrà.

Pōlla, armentum equorum. πῶλοι, & πώλιον. Varro, Equariam appellat. Vlp *l.* 38. *D. de adil. edict.* Si polia venierit, dicemus vnum equum, qui vinoſus eſt, non omnem poliam redhiberi oportere. Hotomanus.

‖ Polimen, inis, [illegible], Apul. De deo Socratis. Neque enim in emendis equis faleras conſideramus, & baltei polumina inſpicimus.‖

Pōllmēntă, teſte Feſto, dicuntur teſticuli porcorum quum caſtrantur, quòd ad ſimilitudinem veſtium poliantur Plaut. *in Men.* Pernam itidem, aut ſincipat, aut polimenta porcina Sed polimenta non a politione veſtium dicuntur, (vt voluit Feſtus) ſed à Pola, quæ pila ex aluta: quia polimenta, i. pilis ſimilia. Vide *Pola.* Sic à φαλλὸς (quod veretrum è corio) fit follis.

Pŏlĭo, is, iui, vel polij, politum, Orno, complano. {מרק *marák* מרט *marat* לטש *lataſch.* ξέω, λειαίνω. GALL. *Polir, orner.* ITAL. *Pollire, ornare.* GERM. Polieren / Glettern / auſsbutzen. HISP. *Polir, ornar, acicalar.* ANGL. *To poliſh and mak trimme.*} Deducitur ἀπὸ τοῦ πόλεως, ab vrbe, quòd vrbana omnia politiora eſſe ſoleant. M. S. Plaut. *in Pen.* Poliri, expoliri, pingi, fingi. Virg. 8. *Æneid.*

Ægidáque horrificam, turbatæ Palladis arma
Certatim ſquamis ſerpentum, auróque polibant.

Ouid. 1. *de Pont. Eleg.* 6.

Cur ego ſolicita poliam mea carmina cura?

Cic. 1. *de nat deor.* Orationis faciendæ & poliendæ ignarus. Poliri calce. Vide *Poliri calce.* ¶ Dicitur etiam hoc verbum de agro. Ennius apud Nonium *Annal.* 9. Raſtros dente fabres carpſit cauſa poliendi agri. ¶ Hinc politi campi apud eundem, Teſtes ſunt lati campi quos gerit Africa terra politos. ¶ Veteres etiam polire dicebant pro pila ludere, autore Feſto Vnde polulæ, vel polæ, pilæ, vide *Polula* infrà. ¶ Huius compoſita, Depolio, Expolio, Perpolio, Repolio. de quibus ſuis locis.

Pŏlĭtum, dicimus cultum, ornatum. {מרט *marút.* ממרט *memorát.* ξεστόν. GAL *Poli, orné.* ITAL. *Polito, ornato.* GERM. Wol geziert / durchgeriben / auſsgebutzt. HISP. *Polido.* ANGL. *Poliſhed, trimmed.*} Varro 1. *de re ruſt. c.* 2. Video huc venire Cn. Tremelium Scrofam, virum omnibus virtutibus politum Cic. 3. *de finib.* Qui etiam agricultura quæ abhorret ab omni politiore elegantia, &c. Idem 4. *Acad.* Politiſſimus & acutiſſimus noſtræ memoriæ philoſophus. *Ibidem*, Nihil acutius. nihil politius Ariſtotele. Idem *P. Lentulo*, Nunc, vt Appelles Veneris caput & ſumma pectoris politiſſima arte perfecit.

Pŏlĭtor, is, qui polit, artifex poliendi. Politores agrorum à Nonio dicuntur artifices agri diligenter colendi, & quaſi poliendi. Vlpian. *l.* 52. *D pro ſocio.* Si in coeunda ſocietate artem operamve pollicitus eſt alter, veluti cum pecus in communi paſcendum, aut agrum politori damus, in commune quærendis fructibus nimirum ibi etiam culpa præſtanda eſt.

Pŏlĭtē, aduerb. {γλαφυρῶς, ἐξησκημένως. GAL. *Poliement, nettement, ornement.* ITAL. *Politamente, ornatamente.* GERM. Schlichtig / glettig / zierlich. HISP *Polidamente.* ANG. *Cleanelie, trimmelie.*} Cicero 1. *Tuſc.* Fieri autem poteſt, vt rectè quis ſentiat, & id quod ſentit, politè eloqui non poſſit.

Pŏlĭtŭlŭs, dimin. γλαφυρώτερος. GAL. *Vn peu poli & orné.* ITAL. *Alquanto polito.* GERM. Zimlich wol gebutzt / ein wenig durchgeriben. HISP. *Polido vn poco* ANG. *A litle poliſhed and trimmed* } Cic. ad Volumniũ *lib.* 7. *Epiſt.* Opus eſt hic limatulo, & politulo tuo iudicio.

Pŏlītūra, æ, Poliendi actus. {ξέσμα, [illegible]. GAL. *Poliſſure.* ITAL. *Eſſo polire.* GERM. Polierung glettung / auſsbutzung. HISP. *Obra de polir, polideza.* ANG. *A poliſhing.*} Plin. *lib.* 36. *cap.* 6. Thebaica polituræ accommodatur.

Pŏlĭtĭo, nis, eiuſdem ſignificationis: vt politio operis, hoc eſt, extrema illa manus, quæ iam operi quodammodo perfecto imponitur. ¶ Politio, cultura agri, quæ pactione fit mercede certa, atque adeo ipſa merces. Cato, Politionem quo pacto dari oporteat.

Pŏlĭtĭes, idem quod elegantia, ſiue ornatus, γλαφυρότης, κόσμος. Ex eodem fonte manauit.

Polio, polionis, maſc. gen. qui arma polit. Firmic *lib.* 2. Mars & Mercurius in decimo ab Horoſcopo loco poliones faciunt. Meminit Calliſtat. *l.* 50. *ff. de iure immunit. l. quibuſdam.*

Politor, qui agros polit & colit, certam pro mercede frugis partem capiens. Cato *de R. R.* Eam partem in priſtinum politor.

Polion, vide *Poleo.*

Polĭtēs, pen prod. πολίτης. Priami filius ex Hecuba, quem Pyrrhus capta vrbe in conſpectu patris interfecit, vt refert Virg. *lib.* 2. *Æneid.*

Ecce autem elapſus Pyrrhi de cæde Polites,
Vnus natorum Priami.

Pŏlĭs, is, fœm. gen. Latinè dicitur ciuitas & vrbs.

PŎLITIA, æ, Reſpublica, ſtatus ciuitatis. {πολιτεία. GAL. *Gouuernement de ville ou republique.* ITA. & HISP. *Republica.* GER. Ein gemein Regiment in einer Statt. ANG. *A common wealth or gouuernement of a citie or common welth.*} Hoc nomine etiam Plato opus ſuum de Rep. inſcripſit. Cic. 1 *de diuin.* Vide quid Socrates in Platonis Politia loquatur, &c. ¶ Politia, iuxta Ariſtotelem *in Rhet.* eſt principatus, & conſuetudo rerum, ſecundùm quam viuere vnumquenque, & conuerſari decet. Tres autem ſunt, quia aut vnus regnat, aut plures, aut omnes. Si vnus & ille bonus, hic regnum conſtituet: ſi malus, tyrannidem: at ſi plures regnant, & boni, hi ariſtocratiam: ſi mali, ochlocratiam facient: ſi omnes, & hi boni, democratiam.

Pŏlĭtĭcŭs, a, um, Ciuilis, quod ad ciues pertinet, quos Græci vocant πολίτας. {πολιτικός. GAL. *Politique, ciuil.* ITAL. *Ciuile.* GERM. Stattlich / Bürgerlich. HISP. *Ciuil, coſa de ciudad.* ANG. *Ciuil, belonging to citizens.*} Cic. *Attic. lib* 9. Sumpſi mihi quaſdam tanquam theſes, quæ & Politicæ ſunt & temporum horum, Idem *Mario, lib.* 7. *Epiſt.* Sed quæ poteſt eſſe homini politico delectatio, quum aut homo imbecillus a valentiſſima beſtia laniatur, &c. Plutarch. *in comparat. Caton. & Ariſtid.* Politicæ & œconomicæ.

Pŏlĭtĭcă, orum; dicuntur de adminiſtrandæ ciuitatis ratione conſcripti libri: vt, Ariſtotelis Politica, πολιτικά.

‖ Polium, πόλιον, herba, quæ à canitie nomen habet, quod in capitulis, ſecundùm Dioſcoridem, aut in foliis ſecundùm Plinium.‖

Pŏlla, Argentaria mulier doctiſſima, Lucani Poëtæ vxor, & in ſcribenda Pharſalia adiutrix: cuius frequens eſt mentio in Syluis Papinij.

Pōllēn, vide *Pollis.*

PŎLLEO, per duplex ll, Poſſum valeo, multus ſum viribus. {יכול *iachol.* ἰσχύω, δύναμαι. GAL. *Pouuoir, auoir puiſſance & autorité.* ITAL. *Potere, valere.* GER. Vermögen. HISP. *Poder.* ANG. *To haue might power, and autoritie.*} Cic. *in Parad*, Nec eſt vlla res quæ plus apud eum polleat, quàm ipſius voluntas, atque iudicium. Viden' viginti minæ quid pollent, quid poſſunt. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Quod genus illic vnum eſt pollens, atque honoratiſſimum Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Pollens lepidus liber. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 1.

——— *Tu pollens vrbe nepotis eris,*

Ouid. 6. *Faſt.* Plurimum pollens magis Tyria claſſis, Velleius. Item Pollere pecunia, Senec *in Caſ c.* 19. Liu. 1. *bell. Pun.* Multum illi terra, plurimum mari pollent. Saluſt. *in Iugurth.* Quorum ea tempeſtate in Senatu auctoritas pollebat. Pollere ad, vel aduerſum. Plin *lib.* 16. *c.* 22. Cur ergo non eadem cauſa aduerſum omnes polleat, iure miremur. Cic. 2. *Offic.* Harum igitur duarum ad fidem faciendam iuſtitia plus pollet. Pollet contra. Plin. *lib.* 24. *c.* 19. Herba quæ gignitur ſupra ſimeta ruris, contra anginas efficaciſſimè pollet ex aqua pota. ¶ Accipitur etiam pollere pro præſtare, melius eſſe, vtilius, præclarius. Idem Plin. *lib.* 36. Ex oleo & aqua Ciliciæ cotes pollent. Idem *lib.* 19. *c.* 3. Sunt etiamnum duo genera nonniſi ſordida non vulgò. quum quæſtu nullo polleant ¶ Huius compoſita ſunt, Præpolleo, & Æquipolleo. de quibus ſuis locis.

Pollens, tis, δυνάστης, participium, ſiue nomen ex participio. Plaut. *Capt.* Quod genus illic vnum eſt pollens, atque honoratiſſimum. Idem *Curc.* Vini pollens lepidus Liber, &c.

Pōllĕntĭă, æ, Potentia. {יכולת *iecholeth* כח *choach.* δύναμις. GAL. *Puiſſance pouuoir.* ITAL. *Potenza.* GERM. Gewalt / vermögenheit. HISP. *Potencia.* ANGL. *Power, might.*} Plaut. *in Rud.* Ne impiorum potior ſit pollentia. Idem *Caſina*, vt viro tuo ſemper ſis ſuperſtes, atque vt potior pollentia, vt vincáſque virum, victrixque ſies.

Pollentia, dea potentiæ, quæ a Romanis colebatur.

Pŏllentĭă, [illegible], Plinio autore, oppidum olim in maiore Balearium inſula. Fuit & altera Pollentia iuxta Alpes, inclyta lanarum nobilitate; de qua Silius *lib.* 8. fuſcique ferax Pollentia villi. ¶ Fuerunt & Pollentini in Piceno, in quinta regione Italiæ, non multum diſtantes à Tolentinatibus, vt indicat Plin. *lib.* 3.

Pōllĕx, cis, Digitus primus in pede, & manu, qui & magnus quòd vi & poteſtate inter cæteros digitos polleat {בהן *bóhen.* μέγας δάκτυλος, ἀντίχειρ GALL. *Le poulce de la main ou du pied.* ITAL. *Deto groſſo, police,* GERM. Der Daum oder groſs zehen deſs Fuſs. HISP. *El pulgar, dedo grueſſo de la mano.* ANGL. *The thumbe.*} Hinc & apud Græcos ἀντίχειρ, vocatur.

vocatos, quaſi altera manus videatur. Alio nomine appellatur hallux. ἀντίχειρ ἄλλος, falſo, quòd conſtrictâ manu proximum digitum ſolus ſcandat. Plin. *lib.* 11. *cap.* 45 Hominis pollex articulos habet tres. ¶ Premere pollicem, prouerbio dicitur pro fauere: & Conuertere pollicem, pro eo quod eſt alicui malè velle. Antiquitus enim in pollice erat fauoris, ſtudiique ſignificatio, qui fauerent, pollicem premebat. qui contra malè alicui cuperet, pollicem conuertebat. Idem *lib.* 18. *cap.* 2. Pollices quum faueamus, premere etiam prouerbio iubemur. Horatius, vtroque pollice, dixit, pro ſummo fauore, 1. *epiſt.* 19. Conſentire ſuis ſtudiis, qui crediderit te, Fautor vtroque tuum laudabit pollice ludum. Pollex, in arborum corticibus. Plin. *lib.* 13. *cap.* 4. de palmis arboribus, Reliquæ teretes atque proceræ, denſis gradatiſque corticum pollicibus, vt orbibus, faciles ſe ad ſcandendum Orientis populis præbent, &c.

Pollicaris, quod pollicis latitudinem, ſiue craſſitudinem habet. {ἀντίχειρος. GALL. *D'vn poulce.* ITAL. *D'vn dito groſſo.* GERM. Eines Daumens breit. HISP. *Coſa de grandeza de vn pulgar.* ANGL. *Of an inche in length or breadeth.*} Plin *lib.* 13. *c.* 24. Digitorum hominis longitudo illis, & interim falcata pollicari latitudine

Polliceor, ceris, verbum commune, ſecundùm Priſcianum, vltrò promittere. Deducitur à pollice & licendo, quia qui licebatur, digitum tollebat. Cic. 2. & 3 *in Verrem.* { אמר *amár* הבטיח *hibtiach* ... ὑπισχνέομαι, ἐπαγγέλλομαι. GALL. *Promettre.* ITAL. *Promettere.* GERM. Verheiſſen. HISP. *Prometer.* ANG. *To promiſe, to aſſure.*} In ſignificatione paſſiua legitur apud Ouid. *in Epiſt Cydippes,*

Exige polliciti debita iura tori.

Plaut. *in Aul.* Credo ego ædepol, illi mercedem gallo pollicitos coquos. Idem *in Bacchid.* Hoſpitium & cœnam pollicere, &c. Idem *Men. ſc. vlt. a.* 5. Pollicitus dare numum, (pro daturum) & dixerat, En à me accipe. Item, Mira memoras, vtinam efficere, quod pollicitus, poſſies *Ibidem.* Nam petit cùm pollicetur, inhiat aurum vt deuoret. Idem *Aul. ſc.* 4. *a.* 3.

Non ſine taurino ſanguine pollicita eſt.

Catull. *de com. Beren.*

——— Quam (cæſariem) multis illa dearum Leuia protendens brachia pollicita eſt.

idem *ibidem.* ¶ Ponitur aliquando pro affirmare. Cicero *ad Curionem, lib.* 2. *Epiſt.* De ipſo Tito Annio tantum tibi polliceor, te maioris animi, &c.

Pollicitor, aris, frequentatiuum, πολλὰ ὑπισχνέομαι. Plaut. *in Mil.* Aut tibi meam operam pollicitari.

Pollicitatio, nis, Promiſſio. {ὑπόσχεσις, ἐπαγγελία. GAL. *Promeſſe.* ITAL. *Promeſſa.* GERM. Verheiſſung. HISP. *Opera de prometer, prometimiento.* ANG. *A promiſe.*} Plin *lib.* 7. *c.* 37. Condita noua ſecta, ſpretis legatis ex pollicitationibus Mithridatis regis, &c. Budæus, Pollicitatio, eſt offerentis ſolius promiſſum.

Pollicitus, Participium {ὑποσχόμενος, ὑπισχνούμενος, ἐπαγγελλόμενος. GAL. *Promis.* ITAL. *Promeſſo.* GERM Verheiſſen/zugeſagt. HISP. *Prometido.* ANG. *That promiſeth.*} Fidem pollicitam dictis addere, Ouid. 3. *Faſt.* Torus pollicitus Idem *Epiſt.* 20.

Pollicitum, ſubſtantiuum, id eſt, promiſſio. {τὸ ὑπεσχημένον, τὸ ὁμολογηθέν. GALL. *Promeſſe.* ITAL. *Promeſſa.* GERM. Ein verheiſſe oder verheiſſung. HISP. *Prometimiento.* ANGL. *A promeſſe.*} Colum. *lib.* 11. *c.* 3 Memores polliciti noſtri ſubiungemus cultus hortorum. Ouid. 1. *de Arte,*

Pollicitis diues quilibet eſſe poteſt.

Pollinarius, vide *Pollis.*

Pollinceo, is, ere. Corpus mortuum curare. {ἐνταφιάζω, περιστέλλω. GALL. *Oindre & enſeuelir vn mort.* ITAL. *Gouernare & curare le corpi morti.* GER. Todte cörper ſalben vnd rüſten zu der begrebnuß. HISP. *Curar la ſepultura de los muertos.* ANGL. *To anoyn te and burie the dead.*} Plaut. *in Prolog. Pœn.* Carthaginienſes fratres duo fuerunt, eorum alter viuit, alter eſt mortuus. Propterea apud vos dico confidentiùs, Quod mihi pollinctor dixit, qui eum pollinxerat.

Pollio Aſinius, vt hiſtoricus citatur à Sueton. *in Cæſ. cap.* 55. & Orator, *in Auguſt. cap* 43.

Pollinctura, ipſa cadauerum vnctio, & curatio. {ἐνταφιασμός. GALL. *Enſeueliſſement de morts* ITAL. *Sepultura de morti.* GERM. Die todten ſalbung vnd rüſtung zu der begrebnuß. HISP. *Sepultura de los muertos.* ANGL. *The burying of the dead.*} Plaut. *in Stich.* Hodie pollinctura eſt. Libitinarius autem dicebatur qui neceſſaria funeribus vendebat, & qui rationibus præerat Libitinæ deæ, in cuius templo quæ ad ſepulturam pertinebant, vendebantur, Docent Plutarch. *in Problem.* Seneca *lib.* 6. *de benef.* Vtrum libitinariorum eſſe, vt mortes plurimorum optent, quod illis quæſtuoſiſſimum eſt.

Pollinctor, is, cum c, qui pollincit, vel pollingit. Curator funerum, cuius officium erat abluere cadauera, & vngere {νεκροθάπτης. GALL. *Enſeueliſſeur des morts.* ITAL *Pizzicamorti* GERM. Der den Todten cörpern allen raht anthut / mit ſalben vnd anderen dergleichen dingen ſo zu der begrebnuß notwendig ſind. HISP. *El que cura la ſepultura de los muertos.* ANG. *A burier of the dead.*} Plaut. *in Aſin.* Ecquis currit pollinctorem accerſere? Idem *in Prolog. Pœn.* Vide *Pollinceo* ſupra. Apuleius, Pollinctor eius, funeri dum vnctionem parat. Mart. *lib.* 10.

Iam ſcrobe, iam lecto iam pollinctore parato.

¶ Pollinctoria, puluinaria arcæ mortuorum. Gl. Iſid.

Pollinctum, vbi cadauera ponuntur. Gl. Iſid. ¶

Pollintor, Pollincere. Pollincio, vide *Pollis, inis.*

Pollis, inis, & pollen, inis, Flos tritici, a verbo polleo, quòd frumenti portio præſtantiſſima ſit. {γῦρις, παιπάλη. GALL. *Fleur de farine, la plus deliée.* ITAL. *Fior de frumento, fior de farina.* GERM. Die blum oder das beſte theil deſſ Korns oder das reineſt Mäl / ſo gewonlich hin vnd här ſteubt. HISP. *Harina de trigo muy apurada, harina ſotil.* ANG. *The flowre of wheete.*} Plin. *lib.* 18. *c.* 10. Ex Africo iuſtum eſt è modiis reddire ſemodios, & pollinis ſextarios quinque. Ita enim appellant in tritico quod florem in ſiligine. Marcellus Dioſcoridis interpres, pollicem eſſe ait, tenuiſſimum puluerem, ſubtilioremque farinæ partem, qualis circa molas plerunque, & loca in quibus panis piſitur, parietibus hæ[rens] inuenitur.

Pollinarius, a, um, ad pollinem pertinens. γυρώδης, vt Cribrum pollinarium, quod è lino, non è ſetis equorum fit ad pollinem purgandum. {κόσκινον ᾧ ἀποσήθεται τὸ ἄλευρον παιπάλη, ἀλευρόσηστον. GALL. *Vn bluteau ou ſaſſis & delié.* ITAL *Burato, ſtaccio, tamiſo.* GERM. Der Beutelſack/oder beutelſib. HISP. *Cedaço.* ANG. *A fine to ſift flour with.*} Nam cribra quę ad excutiendam farinam fiunt, excuſſoria dicuntur. Plin. *lib.* 18. *c.* 11. Cribrorum genera Galliæ ſetis equorum inuenere, Hiſpaniæ excuſſoria, ac pollinaria.

Pollintor, is, Curator piſtrinæ, qui farinam facit & pollinem, quique pollinario cribro pollinem purgat, à polline farina deductum nomen. {ἀλευροσήστης. GAL. *Bluteur ou paſſeur.* ITAL. *Chi tamiſa, ſtaccia, burata.* GERM. Ein Müller oder Mälbeutler. HISP. *Panadero.* ANG. *A ſifter of flower.*} Cato *de re ruſt. c.* 5. Operarium, mercenarium, pollintorem, diutius eundem ne habeat die.

Pollinceo, à pollinceo, eſt farinam in piſtrino incriſactam diuidere, inquit Sipontinus. γυροποιεῖν.

Pollictio, nis, verbale à pollinceo, quod eſt farinam in piſtrino diuidere. Cato *cap.* 136. Pollinctionem in agro Caſinate & Venafri ſic dare oportet. Vide reliquum apud Catonem.

Polliones, portitores mortuorum. Vet. Voc. ſuprà fuit *Pilliones.*

Pollubrum, Vas eſt latum quod & peluim vocamus, a polluendo dictum, quòd eo aqua ex manuum ablutione polluta excipiatur. {χέρνιψ, χέρνιβον, ποδονιπτήρ. GAL. *Vn baſſin à lauer les mains.* ITAL. *Bacino, bacille.* GERM. Ein handbecken. HISP. *Fuente para lauar las manos.* ANG. *A baſin to waſh handes in.*} Antiqui etiam ad pedes abluendos pollubro vtebantur. Liu. *Andron.* apud Nonium, Argenteo pollubro, & aureo gutto Fabius pictor, Aquam manibus, pedibuſque dato, pollubrum ſiniſtra manu teneto, dextra vaſum cum aqua. Pollubrum, inquit Nonius, quod Græci χέρνιβα, nos trulleum vocamus. Vnico autem l, videtur ſcribendum.

Polluceo, es, xi, verbum ad ſacra pertinens. ſignificans dedicare, vel vouere, vel (vt alii volunt) libamenta Herculi in aram porrigere. {ἀνατίθημι GAL. *Sacrifier ou faire banquet magnifique en vn ſacrifice.* ITAL. *Dedicare, apparecchiare conuito magnifico & ſontuoſo.* GERM. Herlich zuzignen/oder auff opfferen/auff ein Opffer ein herrliche maalzeit zurüſten. HISP. *Dedicar ò ſacrificar.* ANG *To ſacrifice or to mak a magnifick banket in a ſacrifice* Vnde ſacrificium pollucτum dicebatur quo Herculi decimæ ſolebant ſacrificari. Plaut. *in Stich.* Vt decimam partem Herculi polluceam, id eſt, ſplendidè dedicem. Hoc verbo vſi ſunt autores quoties opiparas dapes, veluti in ſacrificium Deorum, & in primis, Herculis facturi erant, cui decimas omnium rerum Romani voto reddebant. Macrobius, Catillones eos propriè appellat, qui ad pollucτum Herculis vlrimi quum venirent, catillos liguriebant. Ad pollucτum, hoc eſt, ad magnificum epulum, quale Herculi ſolebat fieri. Nam pollucτum, ſi, cœna eſt pollucibilis & opipara. Plaut. *in Rud.* Spectatores vos quoque ad cœnam vocem, ni daturus nihil ſim, neque ſit quicquam polluctí domi. id eſt, ſi nobis eſſet cœna tam lautè apparata, quàm eſſe ſolet eorum qui votiuum epulum faciunt, (hoc eſt, pollucτum) ad cœnam vos vocaſſem. Ex Budæo. ¶ Hinc Pollucτus, a, um, libatus, ſiue cumulatus; largiter exceptus, & tracτatus. Plautus iocans Pollucτum virgis dicit, quaſi largiter exceptum, *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Tun' meam Venerem vituperas? quod quidem mihi pollucτus virgis ſeruus ſermonem ſerat.

Pollucibilis cœna, à Macrobio dicta eſt opulenta opipara, & ſplendida, μεγαλοπρεπὴς δεῖπνος.

Pollucibiliter, aduerbium, Splendidè & lautè. {πολυτελῶς. GAL. *Somptueuſement* ITAL *Sontuoſamente.* GERM. Köſtlich/herlich. HISP. *Magnificamente.* ANGL. *Coſtly.*} Plautus *in Moſtell.* Paſcite paraſitos, opſonate pollucibiliter.

Pollucτor, qui pollucet. Gl. Iſid. Pollucτare, conſecrare.

¶ Pollucτrum, locus ſacrorum. Gl. Iſid. ¶

Pollucτum, vide in *Polluceo.*

Polulum labellum, vide *Labellum.*

Polluo, is, ui, utum, Inquino, conſpurco, fœdo, contamino. {טמא *timmé* חלל *chillél*, μιαίνω. GAL. *Souiller & polluer.* ITAL. *Macchiare, ſporcare, imbrattare.* GERM. Beſlecten/beſudlen/vermaaſzgen. HISP. *Enſuziar.* ANGL. *To defile, to makfilthie.* Cic. *pro Roſc. Amer.* Nemo enim putabat quenquam eſſe qui quum omnia diuina, atque humana iura ſcelere nefario polluiſſet, ſomnum ſtatim capere potuiſſet. Ouid. 1 *Metam* Aſſatúque ſuo populos, vrbeſque, domóſque Polluit. Cic. *pro domo ſua*, Iſte qui non ſolùm aſpectu, ſed etiam inceſto flagitio & ſtupro polluit cæremonias. Horat. 4. *Carm. Ode* 5.

Nullis polluitur caſta domus ſtupris.

Virg. 3. *Æneid.*

——— Polluit ore dapes

Senec. *cap.* 16. *de conſolat. ad Heluiam*, Polluere faciem lenociniis, aut coloribus. Ouid. 4. *Faſt.*

At quicunque nefas auſi prohibente Deorum Numine polluerant pontificale caput.

Pollutus, a, um, particip. {מטמא *mitmá* טמא *tamé*. μεμιασμένος, μεμολυσμένος. GALL. *Pollu, ſouillé.* ITAL. *Contaminato, lordato, ſporcato.* GERM. Beſlectt/beſudlet/vermaſzget. HISP. *Enſuziado.* ANGL. *Defiled, made filthie.*} Lucan. *lib.* 2.

Quenque ſua rapiunt ſcelerata in prælia cauſa Hos polluta domus, legéſque in pace timenda.

Virg. 3. *Æneid.*

Linquere pollutum hoſpitium, & dare claſſibus Auſtrum.

¶ Hinc nocturnam genituram ſomno ſparſam, pollutionem appellant μόλυσμα.

Pollux, olim Polluces, Iouis ex Læda filius, frater Caſtoris. πολυδεύκης Hinc fabulantur Poëtæ fuiſſe immortalem, & nihilominus immortalitatem ſuam cum fratre mortali diuiſiſſe, &c Virg 6. *Æneid.*

Si fratrem Pollux alterna morte redemit, Itque reditque viam toties.

Sueton. *in Tib. c.* 21. Dedicauit & Concordiæ ædem. Item Pollucis & Caſtoris ſuo fratriſque nomine, de manubiis. ¶ Eſt etiam Pollux Græci Grammatici nomen, qui ſub commodo principe Athenis docuit.

Eius hodie nihil extat præter Onomaſticon.

❘ Pollyxcuus, aſtutus, verſipellus. Gl. g b.

Polonia, *Polen/Pologne*, prouincia ampliſſima. ❘

Poloſus, altus, poloſè, altè. Gl. Iſid. Vet. Voc. Puloſus, a, um, altus, vel ſuperbus, vel ornatus.

POLVLÆ, vel Polæ, erant pilæ ex aluta molli tomento fartæ, quibus datatim ludebant in foro. Vnde polire dicebant pila ludere veteres, vt autor eſt Feſtus. Id tractum à Græco. Nam πωλέον veretrum ſignificat ex aluta rubra confectum, quod geſtabatur in pompa Liberi. Hinc pollæ Latinæ, quæ ex aluta fiebant, & polimenta, de quibus ſuprà. Hæc ex Scaligero.

Polulus, adiectiuum, pro paululus, vel paruulus: antiquum. Cato *de re ruſtica cap.* 10. Vectes tres, labellum polulum, amphoricas olearias duas.

❘ Polumen, locus ſacrorum. Gl. Iſid. ❘

Pōlus, πῶλος, Agrigentinus ſophiſta, Gorgiæ auditor, primus in oratione inueniſſe dicitur, τὰ πάρισα, καὶ ἀντίθετα, καὶ ὁμοιοτέλευτα: quod minimè verum eſt, ſed iam inuentis ſæpè vſum fuiſſe conſtat. Hæc Philoſtratus. Suidas ſcribit eum genealogiam eorum, qui ad Troiam profecti ſunt, ſcripſiſſe, ſimul & nauium catalogum.

Polus, i, ὁ πόλος, *Le Pole Arctique, ou Antarctique.* Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Quot inter occultum ſtella, conſpicuúmque polum.

Ibid. Eleg. lib. 4. Triſt.

Polo fixa nequeunt tibi dicere flammæ.

❘ Poly, πολὺ, in quibuſdam vocibus Græcis, ad Latinos tranſlatis, legitur, quæ ſequuntur, multitudinis ſignificatione; nullo generis diſcrimine. alioqui mouetur πολὺς, πολλὴ, πολὺ, multus, a, um ❘

Polyacanthos, πολυάκανθος, herba eſt ſpinoſas habens lanugines, cuius meminit Plin. *lib.* 21. c. 16.

❘ Polyandrium, πολυάνδριον, aduerbium, locus vbi multi viri ſunt: deinde vbi multi homines vſurpatur pro ſepulcreto, vbi multi ſepulti.

Polyandria, multitudo ciuium.

Polyanodynos, πολυανώδυνος, ſecura. ❘

Pŏlyanthĕmŏn, πολυάνθεμον, herba eſt cauſticam vim habens, quam nonnulli batrachion appellant. Ruellius putat eam herbam eſſe quam herbariorum vulgus *Pedem corninum* appellat. Vide Plinium *lib.* 27. *cap.* 12.

Polyægos, πολύαιγος, inſula vna ex Sporadibus, à caprarum multitudine dicta.

Pōlyænus, πολύαινος, Sophiſta Sardianus, temporibus Cæſaris Dictatoris & Antonii triumuiri. Scripſit orationes iudiciales. Triumphi Parthici M. Antonii libros tres. ❡ Fuit & alter, Macedo genere, qui de Thebis ſcripſit, & de re militari Suidas. Eius extat Stratagematum liber.

Pŏlyandrīŏn, πολυάνδριον, à Græcis ciuitatibus dicebatur commune hoſpitum ſepulchrum, ita dictum à multitudine ſepultorum. πολυάνδριον enim Græcis ſignificat populoſum.

❘ Polyanthemon, πολυάνθεμον, βατράχιον, ranunculi ſpecies, GERM. Schmaltzblum. ❘

Pŏlyarnă, hoc Polyarnes, æ, πολύαρνες, multorum agnorum, ſiue qui poſſidet multos agnos. Varro *lib.* 2. *de re ruſt.* c. 1. Veteres poëtæ alios vocant polyarnas, alios polymelos, alios polybutas, id eſt, multorum agnorum, multarum ouium, multorum boum.

Pōlybĭŭs, πολύβιος. Inſignis hiſtoricus ex Megalopoli Arcadiæ ciuitate, Scipionis Africani præceptor, qui Romanam hiſtoriam libris quadraginta conſcripſit. Autor Suidas.

❘ Polybutes, πολυβούτης, α, qui multos boues habet.

Polycandelum, πολυκάνδηλον, candelabrum, in quo multæ candelæ poni poſſunt à *candela*.

Polycarpon herba ſponte naſcens in ſegetibus. H. P. ❘

Polycarpŭs, πολύκαρπος, Ioannis Euangeliſtæ diſcipulus, & Smyrnæorum Epiſcopus, Latinè rem vberem & fertilem ſignificat.

Polycaſte es, πολυκάστη, Neſtoris filia, apud Homerum *in Odyſſ.*

Pŏlychrŏnĭŭs, a, um { πολυχρόνιος. GALL. *De long temps* ITAL. *Di longo tempo.* GERM. Langwirig. HISP. *De largo tiempo.* ANG. *That laſteth long.* } Diuturnus, longæuus, & multi temporis ſicut ὀλιγοχρόνιος, qui parum viuit. Vnde cornices dictæ polychroniæ, quod integras ætates viuere dicantur.

Pōlyclētŭs, πολύκλειτος, Statuarius eximius diligentia & decore cæteris præcellens. Nam ex ære plurima confecit ſigna, grauiſſimorum ſcriptorum præconiis nobilitata: ex quibus in primis commemorantur aſtragalizontes, hoc eſt, talis ludentes, quo opere nullum abſolutius fuit iudicatum. Fuit & Sycionius diſcipulus Ageladæ. Duas eodē argumento ſtatuas fecit, alteram ex ingenio & ſuo iudicio, alteram verò ex vulgi opinione, & ex ſententia cuiuſuis prætereuntis. Quibus perfectis turbam admittit, ac primùm ſua oſtenſa magnopere laudatur: altera deinde, non æquè. Atqui ſcitote (inquit) hanc quam tantopere laudatis, me feciſſe: quam verò vituperatis, vos feciſſe. Autor Ælianus *de varia hiſtoria.* Hinc adiectiuum, Polycletēus, pen. prod. πολυκλείτειος. Stat. 2. *Syluar.*

——— quod ab arte Myronis,

Aut Polycleteo iuſſum eſt, quod viuere cælo.

Idem 4. *Sylu.*

Quod Polycleteis viſum eſt ſpirare caminis.

Pŏlycnēmŏn, πολύκνημον, quaſi multarum tibiarum. herba cunilæ ſimilis, ſemine pulegii, ſurculoſa, multis geniculis. Vide Plin. *lib.* 26. c. 14.

Polycrata, nobilis fœmina gaudio expirauit. Ariſtoteles apud Gell. c. 15. *lib.* 3.

Pŏlycrates, πολυκράτης. Nomen proprium tyranni, qui in Samo inſula tyrannidem potiebatur. Hic & opibus, & felicitate apud hiſtoricos inclytus eſt: quoad vixit nonnam fortunæ iniuriam vllam perpeſſus quam partus. Annulum habuiſſe fertur, incredibilis pretii, ſibique chariſſimum, quem, vt nimis ſecundam fortunam aliqua aduerſitate temperaret, in mare abiecit: quem tamen poſtea in ventre piſcis inuentum recuperauit. Verùm nunquam eidem in vita nihil aduerſi contigiſſe ferunt, mors ſolamus, & ærumnoſa docuit neminem ante obitum meritò dici poſſe beatum. Idem enim ab Oronte Satrapa Perſarum captus, ſuſpenſuſque, genere mortis teterrimo diem clauſit. Ex Strab. *lib.* 14. Huius item meminit *lib. 5. de finib.* Floruit eodem tempore quo Pythagoras & Anacreon. ❡ Polycrates Epheſiorum præſul, temporibus Seueri principis, vt ſcribit Hieronymus, eodem nomine, clarus literis floruit. ❡ Fuit & alius Polycrates, cuius meminit Quintil. *cap.* 17 *lib.* 2.

Pōlydămās, antis, πολυδάμας. Proprium Troiani, Antenoris & Theanus ſororis Hecubæ filii, qui Lycaſten Priami filiam, ſed ex concubina ſuſceptam, vxorem duxit. Hic cum Antenore patre & Ænea vrbem Troianam Græcis dicitur prodidiſſe. Poëtæ Græci, vt primam huius nominis ſyllabam extendant (nam alioqui in hexametro verſu locum non habet) πουλυδάμας, ſcribunt: quos & Perſius imitatus eſt *Satyr.* 1.

Ne mihi Polydamas, aut Troiades Labeonem

Prætulerint.

Sonat autem Polydamas Latinè multorum domitorem, quaſi πολλῶν δαμαστής, vel multarum vxorum virum, quaſi eſſet Polidamar, vel Polydamars. eo enim reſpexit Cornutus in Perſiū quum Polydamantem multinubam interpretatus eſt. ❡ Polydamas Pancratiaſtes nobilis qui æmulatus Herculem, leonem inermis amplexus ſuperauit: taurum ingentem apprehenſis extremis pedibus retrò tenebat: currum agitatum ſeſe opponendo altera manu apprehenſum ex curſu trahebat, in equóſque inſiliebat deiecto auriga. Accerſitus à Dario Artaxerxis magni filio, ter apud eum ex prouocatione victor fuit. Poſtremò poſt cœnam in cauerna, quum ſaxum à vertice ruinam minaretur, diffugientibus conuiuis, confiſus ipſe viribus, ac manibus poſſe illud ſuſtinere, oppreſſus eſt. Autor Pauſanias.

Pōlydĕctēs, πολυδέκτης, Rex Seriphi inſulæ, qui Perſeum Iouis & Danaes filium educauit. Cuius tandem ingenium veritus, audaciámque & felicitatem, ſpe illectum æternæ gloriæ ad ſuperandum Gorgonem compulit. quo deiecto redeunti Perſeo quum ſemper detraheret, conuerſus eſt ab illo in ſilicem, monſtrato capite Meduſæ, vt fabulatur Ouid. *lib.* 5 *Metam.*

Pōlydōră, πολυδώρα, Inſula Propontidis, apud Plin. *lib.* 5. *c. vlt.* ❡ Polydora nympha, Oceani & Tethyos filia. Heſiodus *in Theog.*

Pōlydōrŭs, πολύδωρος, filius fuit Priami ex Hecuba, quem pater initio belli Troiani, communis Martis exitum veritus, cum magno auri pondere educandum tradidit Polymneſtori Thraciæ regi, antiquo hoſpiti, amico & genero ſuo. Sed ille deleta Troia, cæteriſque Priami fere omnibus liberis interfectis, auri cupiditate adductus, Polydorum in littore ſpatiantem, telis aggreditur, & fruſtra fidem deorum, hominúmque implorantem occidit: cæſóque tumulum ſuperiniecit, cui ſuperecreuere myrti virgulta, vt autor eſt Virg. *lib.* 3. *Æneid.* Id quum mater Hecuba intellexiſſet, ſimulauit ſe ingens adhuc auri pondus velle illi ſecretò indicare, quod pro filio acciperet. Quod auarus rex verum exiſtimans, mox ad Hecubam profectus, illius vnguibus obcæcatus eſt. Extat tamen & alia de Polydoro fabula: nempe Græcos per Thraciam venientes hunc cepiſſe: Priamum autem pro redemptione filii Græcis dediſſe vrbem, quæ poſtea ab euentu Antandros dicta eſt: qua accepta illos tamen nihilominus Polydorum lapidibus obruiſſe. Hæc ferè Seruius *in locum illum* 3. *Æneid.*

——— fuge littus auarum.

Nam Polydorus ego, &c.

❡ Alius fuit Polydorus Priami filius ex Laothoe Altæi Lelegum regis filia, quem Achilles cum fratre Lycaone in bello Troiano interfecit.

Pōlygălū, vel Polygala, πολύγαλον, herba palmi altitudine, in caule ſummo foliis lenticulæ, quæ potata, lactis vbertatem inducit, à quo effectu nomen accepit Plin. *lib.* 27. *c.* 12. Dioſc. *lib.* 4. *c.* 14.

POLYGAMVS, πολύγαμος, ὁ, ἡ, qui, vel quæ multas nuptias habuit.

Polygamia, πολυγαμία, multitudo nuptiarum: multas ſimul vxores habere.

Polygnōtŭs, πολύγνωτος. Nomen pictoris præclariſſimi, patria Thaſii, qui nonageſima Olympiade floruit. De eo Plutarch. *in Cimo.* Quint. *l.* 12. *Inſtitut. oratoria.* Plin. *l.* 35. *c.* 9. Hic primus mulieres lucida veſte pinxit, capita earum mitris verſicoloribus operuit, pluriműmque picturæ primus contulit. Primus ſiquidem inſtituit os adaperire, dentes oſtendere, & vultum ab antiquo rigore variare. Delphis ædem pinxit, & Athenis porticum quæ Pœcile vocatur, idque gratuitò, quum partem eius Mycon mercede pingeret. quo nomine Amphictiones (quod eſt publicum Græciæ concilium) hoſpitia ei gratuita per vniuerſam Græciam decreuere. Pinxit præterea & Ocnum, teſte Pauſania, ſpartum torquentem, aſinámque aſtantem, quæ quicquid ille torſerat, ſtatim prærroderet. Quo ænigmate ſignificare volebat patremfamilias laborioſum quidem, ſed cui domi eſſet vxor prodiga, quæ quicquid ille ſudore ſuo corraſiſſet, ſtrenuè profunderet. Vide Eraſmi adagia.

Pōlygŏnātū, πολυγόνατον, herba ſine foliis, aſparagi caule, in cacumine aculeum habens à frequentia geniculorum dicta Plin. *lib.* 27. *c.* 12. Vulgus *Salomonis ſigillum* appellat.

❘ Polygonius, a, um, πολυγώνιος, ον, multis angulis conſtans. ❘

Polygonoides, πολυγονοειδὲς, herba eſt folio lauri, longa, tenuiſque aduerſus ſerpentes, ac priuatim aſpide ex aceto pota efficax. A quibuſdam clematis Ægyptia, ab aliis daphnoides appellatur. Autor Plin. *lib.* 24. *cap.* 15.

Pōlygŏnum, { πολύγονον. GAL. *L'herbe ſainct Innocent. appellée des herbiers Centinodia ou corrigiola.* ITAL. *Corrigiuola, centinodia.* GERM. Weggras Wegtritt. HISP. *Cientoñudos, correola* } Herba à geniculorum multitudine, quam nos ſanguinariam vocamus, foliis rutæ, & ſemine gramini ſimilis. Succus eius infuſus naribus, ſupprimit ſanguinem. Plin. *lib.* 27. *c.* 12. Dioſcorid. *lib.* 4. *c.* 5. Colum. *lib.* 7. Sanguinalis herba quam Græci πολύγονον appellant. Hoc nomen veteres vſurparunt pro fœcunde. Vulgus *Centinodium* appellat.

Polygrammatus, a, um, πολυγράμματος, ον, multis literis conſtans.

Polygrammus, a, um, πολύγραμμος. Gemma eſt ſmaragdo ſimilis, tranſuerſis multis albis lineis diſtincta. Vide Plin. *lib.* 37. *c.* 9.

Pŏlygynæcŏn, mulierum frequentia. Plin. *lib.* 35. *c.* 11. Pinxit in templo Eleuſinæ, Phylarchum Athenis frequentiam, quam vocauere polygynæcon.

Polyhymnia, vide *Polymnia.*

Polyides

‖ Polyides ſtaphis agria.‖

Pŏlyiſtŏr, qui multarum rerum gnarus eſt { πολυΐστωρ. GAL. *Qui a beaucoup leu, qui ſçait beaucoup, fort ſçauant.* ITAL. *Chi ſa molto, chi ha molto ſapere.* GERM. Einer der vil weyß. HISP. *El que ſabe mucho.* ANGL. *That hath reade mucho, very wyſe.* } Latinè multiſcius dicitur. Hoc nomine appellatus dicitur Apion, de quo Gell. *lib.* 5. *c.* 14.

Polylogus, πολύλογος, multiloquus πολυλογία, multiloquium.

Polyloquus, Plauto, ex Græco & Latino. Merè Græcum eſt πολύλογος, merè Latinum multiloquus.

‖ Polymartium, Bomerzo, V. olim E. Etruriæ, nunc opidum tenue.‖

Polymedia, Plinius *lib.* 5. *cap.* 3. Troadis oppidum, Helleſponto adiacens.

Pŏlymĭtŭs, a, um. { רקמה *happaſim.* πολύμιτος. GAL. *Tiſſu de fils de diuerſes couleurs.* ITAL. *Di piu colori.* GERM. Das auß vilerley ſeydmen oder eintrags gewäbet iſt vnd nicht einerley farb hat / als der vögelechtig ſchurlitz. HISP. *Texido con muchos lizos de diuerſos colores.* ANG. *A garment of twiſted ſilk of diuerſe colours.* } Quod multis diuerſiſque conſtat liciis, ſiue filis. Hinc polymitæ dictæ veſtes quæ verſicoloribus liciis contextæ ſunt. Plin. *lib.* 8. *c.* 48. Plurimis verò liciis contexere quæ polymita appellant, Alexandria inſtituit.

‖ Polymitarius, qui varij coloris filis opus variegat.‖

Polymneſtor, ris, Rex Thracum qui Polydorum Priami filium auaritia impulſus interfecit. Vide in *Polydorus.*

Polymnia, ſiue Polymneia, πολύμνια, vna muſarum, à memoriæ magnitudine dicta. Nam μνεία, Græci memoriam vocant. Producit autem hæc dictio penultimam ſyllabam, quum apud Græcos ει diphthongo ſcribatur. Fuerunt qui corripi putarint, adducti verſu Virgilij *ex Epigrammat.*

Signat cuncta manu loquitúrque Polymnia geſtu.

Verùm in caſtigatioribus exemplaribus legitur *Polymneia* per quinque ſyllabas ſine coniunctione *que.* Quem etiam in modum Horatius hac voce vſus eſt, *lib.* 1 *Carm.*

Euterpe cohibet nec Polymneia.

Sunt qui Polyhymnia ſcribant, vt à cantus multitudine dicatur. Ouid. 5. *Faſt.* Finierat voces Polyhymnia. Ita ſcribit Paſſer. Magis tamen placet ſuperior ſcriptura.

Polymorphus, a, um, πολύμορφος, ον, multiformis.

Pŏlymyxus. { πολύμυξος. GALL. *Qui a pluſieurs bocs à mettre la meche, de pluſieurs meches.* ITAL. *Lucerna di molti ſtupini.* GERM. Ein ampel ſo vil tachten rörlin hat / vnnd an vilen orten mag angezündet werden / ein leuchter mit vil rören. HISP. *Candil de muchas mechas.* ANG. *That hath manymetches.* } Lucerna quæ multos habet canaliculos, & in his funiculos, illuſtrandis conuiuiis accommodata. De hac Martial. *lib.* 14.

Illuſtrem quum tota meis conuiuia flammis,
Tótque geram myxos, vna lucerna vocor.

Polynices, πολυνείκης, & Etheocles OEdipi Thebanorum regis filij fuerunt, qui de regni hæreditate diſſidentes, ſingulari certamine congreſſi, mutuis vulneribus ceciderunt. Latiùs proſequitur hanc hiſtoriam Statius *in Thebaid.*

‖ Polyonymon eſt inter nomina Helxines.

Polyos, quædam herba, quæ à Latinis dicitur omnimorbia. Vet. Vocab.‖

Polypœtes. { πολυποίτης. Pirithoi & Hippodamiæ filius, teſte Homero *Iliad.* 12.

Polyphagus. { πολυφάγος. ANG. *A great eater.* } Latinè verti poteſt multiuorax. Creditur etiam polyphago cuidam Ægyptij generis crudam carnem, & quicquid daretur, mandere aſſueto &c.

Polyphagia, πολυφαγία, Edacitas, voracitas. { ANG. *A greedie eating.* } Verùm Græcas id genus voces, quæ Latinis literis ſcribi non conſueuerunt, ſatius fuerit, in Græcum Lexicon tanquam in propriam familiam relegare.

‖ Polypharmacus, πολυφάρμακος, pharmacis abundans.‖

Polyphemus. πολύφημος. Cyclops, Neptuni filius ex Thoa Phorci filia, ingenti corpore, qui vnicum tantùm oculum, eúmque in fronte habuit. Hic Galateam nympham fertur adamaſſe, Acinque puerum, quem ſibi illa præferebat, ſaxo interemiſſe. Vlyſſem quoque vi tempeſtatis in Siciliam delatum antro ſuo incluſit, quatuórque ex comitibus eius deuorauit: reliquos eodem mortis genere peremprurus: niſi præuertens Vlyſſes vino nigro, inebriaſſet: altóque ſopore obruto, aduſto ſtipite oculum eruiſſet. Vide latiùs totam hanc fabulam apud Homerum 10. *Odyſſ.* Seru. *in illud Virg.* 3. *Æneid.*

Nam qualis quantúſque cauo Polyphemus in antro
Lanigeras claudit pecudes.

Multi, inquit, Polyphemum dicunt vnum habuiſſe oculum, alij duos, alij tres, ſed totum fabuloſum eſt. Nam hic vir prudentiſſimus, & ob hoc oculum in fronte habuiſſe dicitur, id eſt, iuxta cerebrum, quia prudentia plus videbat. Verùm Vlyſſes eum prudentia ſuperauit, & ob hoc eum cæcaſſe fingunt. Hæc Seruius. Cic. quoque de Polyphemo, *lib.* 5. *Tuſc.* ſic ſcribit, At verò Polyphemum Homerus, quum immanem ferúmque finxiſſet, cum ariete etiam colloquentem facit, eiúſque laudare fortunas, quòd quò vellet ingredi poſſet, & quæ vellet attingeret. Rectè id quidem, nihilo enim erat ipſe Cyclops, quàm aries ille prudentior. Hæc Cicero.

‖ Polyphyllon, eſt inter medij nomina, apud Dioſcor. πολύφυλλος, eſt multis foliis præditus.‖

Pŏlyplūsĭŏs, עשיר *haſchir.* πολυπλούσιος. GAL. *Pecunieux, riche.* ITAL. *Danaroſo, ricco.* GERM. Daſt reich der vil gelt hatt HISP. *Rico que tiene muchos dineros.* ANGL. *Very riche.* } Latinè bene nummatus dicitur, ſiue vberrim diues: à πολὺ multum, & πλούσιος diues. Plaut. *in Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Quo de genere natus eſt illic Philocrates? P. Polyplufio.

Pŏlypŏdĭum. { πολυπόδιον. GALL. *Polypode.* ITAL. & HISP. *Polypodio* GERM. Engelſüß. ANGL. *VValfarne, polipodie.* } Herba dicta, ſiue quod radix eius veluti cirros ad ſimilitudinem polypi piſcis habeat, ſiue quòd farina eius indita naribus polypum conſumit, *Filicula* vulgò dicitur. Plin. *lib.* 16 *c* 8 & Dioſc. *lib.* 4. *c.* 198.

Polypragmon, multis πράγμασι, i. negotiis ſe implicans, curioſus.

‖ Polyticha, publicæ rationes, chartæ publicæ Cerda ‖

Pŏlyptōtŏn, πολύπτωτον, apud Rhetores figuræ nomen eſt, quæ fit quoties diuerſis caſibus eiuſdem dictionis oratio variatur, hoc modo: Senatus eſt ſummi imperij conſilium Senatui Reipub. cura demandatur: ad Senatum in dubiis periculoſiſque rebus omnis ciuitas reſpicit. vide plura de hac figura apud Rutilium & Aquilam Romanum. Dictum πολύπτωτον, quaſi caſibus abundans: nam πτῶσις Græcis caſum ſignificat.

‖ Polyptychum, πολύπτυχος, ον, multis πτυχαῖς, i. plicis conſtans, vt πολύπτυχος δέλτος. Hinc abſolutè polyptichum liber ex multis plicaturis.‖

Pŏlypus. { πολύπους. GAL. *Poupe ou poulpe.* ITAL. *Polpo peſce.* GERM. Ein meerfiſch mit vill füſſen. HISP. *El pulpo peſcado conocido.* ANG. *A fiſh with many feete.* } maſcul. gen. polypi & polypodis, piſcis ex genere τῶν μαλακοδέρμων, hoc eſt, eorum qui molli cute teguntur, à multis pedibus appellatus: cuius deſcriptionem, naturam & genera, vide apud Plin. *lib.* 9. *c.* 30. ¶ Per metaphoram polypus accipitur pro homine rapace: quod à Polypo piſce tranſlatum eſt, qui quicquid brachiorum flagellis nactus fuerit, arctiſſimè retinet. Plaut. *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Ego iſtos noui Polypos, qui vbi quid tetigerint, tenent. ¶ Nonnunquam polypum dicimus omnium horarum hominem, qui ſe omnium ingeniis omníque tempori nouit accommodare: ea quoque metaphora à polypi piſcis natura ſumpta, qui ad ſimilitudinem loci cui adhæret, colorem immutat, maximè in metu. ¶ Eſt etiam polypus narium morbus, quum caro interiora naſi occupat, à multifida inciſione qua polypi piſcis pedes imitari videtur. { GAL. *Vn morceau de chair qui croit dedans le nez, poulpe.* ITAL. *Malatia nel nazo.*, GERM. Ein geſchwär der naſen / überig fleiſch in der naſen. HISP. *Dolencia en las narizes, como carne de pulpo.* ANGL. *A peece fleſhe which groweth in the noſtrels.* } Morbi huius deſcriptionem & remedia, vide latiùs apud Celſum *lib.* 6. *cap.* 8. Cato *de re ruſt.* Etſi polypus in naſo introierit, braſſicam erraticam, aridam, tritam in malum coniicito, & ad naſum admoueto.

Pŏlypōsŭs, qui eo morbo laborat. { πολυπώδης. GALL. *Celuy qui a vne poulpe au nez* ITAL. *Chi ha tal malatia nel naſo.* GERM. Der ein ſolches geſchwär in der naſen hatt. HISP. *Doliente de tal enfermedad en las narizes.* ANG. *That is ſick by fleſh growing in the noſe.* } Martial. *lib.* 12.

Naſutum volo, nolo polypoſum.

‖ Polyrrhizon, accommodatur compluribus herbis πολύρριζος, ον, eſt multas ῥίζας, h. e radices habens.

Polyſpaſtos, πολύσπαστος, ον, opus polyſpaſton, quod multis modis trahitur. Vide *Triſpaſtos.*‖

Polyſtaurium, πολυσταύριον veſtis patriarchalis, cui multæ cruces erant intextæ: quod & φαινόλιον dicebatur. erant autem illæ cruces intextæ penulæ albæ. vide Gl. Græcob Meurſij.

Pŏlyſyndĕtŏn, πολυσύνδετον, figura quum ſermo multis coniunctionibus concatenatur. Virg. 3. *Georg.*

——tectúmque laréмque,
Armaque, Amycleúmque canem, Creſſámque pharetram.

Dictum polyſyndeton, ἀπὸ τῶν πολλῶν συνδέσμων, hoc eſt, à multitudine coniunctionum.

Polyſyntheton πολυσύνθετον, figura quum ſententiæ multorum articulorum conuenienti copia continentur: vt, Ille hanc pœna conſtrictum trahebat: hic autem vociferabatur: concurſus vero non mediocris erat: quum tamen omnes opitulari vellent, ſed nemo auderet, neque ibi magiſtratus aderat, neque circumſpicientes, quò potiſſimum confugeremus, reperiebamus. Rutilius Lupus.

Polytelia, πολυτέλεια, oppidum Meſopotamiæ, apud Plin. *lib.* 9. *c.* 26.

Pŏlytrĭchŏn. { πολύτριχον, GALL. *Capillus Veneris, polytrichon.* ITAL. *Capel Venere.* GERM. Maurrauten vnd abthon HISP. *Politrico.* } Herba eſt quæ alio nomine Callitrichon dicitur, quòd multos & pulchros nutriat capillos. Dioſcorides adiantum appellat, vulgus *Capillum Veneris.* Legitur & nominatiuus polytrix. Plin. *lib.* 26. *c.* 4. Polytrix iiſdem inueteratis vtilior.

Polyxena, πολυξένη, Priami filia formoſiſſima, ex Hecuba coniuge, quam Pyrrhus Achillis filius, Troia capta, ad patris ſui tumulum iugulauit. Ferunt enim Achillem quum ad Troiam bellum gereret, Polyxenam forte in mœnibus conſpectam adamaſſe, eamque ſibi vxorem poſtulaſſe. Quod quum Priamus annuiſſet, placuit vt in Tymbræ Apollinis templum conuenirent, pacis nuptiarúmque fœdera inituri Quod quum reſciuiſſet Paris, poſt Apollinis ſimulachrum ſeſe occultauit, Achilléмque nihil tale opinantem ſagitta interfecit. Capta deinde Troia, quum & Polyxena viua in hoſtium manus peruenſſet, Achillis vmbras Græcorū proceribus in ſomnis apparuit, præcipiens vt Polyxena cuius nuptiarum prætextu erat interfectus, inferias ſibi mitteret: cuius crudelitatis Pyrrhus ſeſe miniſtrum præbuit. Ouid.

Placet Achilleos mactata Polyxena manes.

Pŏlyxĕnius, a, um, adiectiuum, apud Catullum,

Alta Polyxenia madefient cæde ſepulchra.

Pŏlyxĕnŭs, πολύξενος, inter Græcorum duces numeratus. Homer. *lib. Iliad.* 2.

Pŏlyxō, us, mulier fuit ex Lemno inſula & Appollinis vates quæ Lemniaci ſceleris dux & hortatrix fuit, Nam quum Lemniacæ mulieres ob ſpretam venerem hircum olerent, maritique earum eam ob cauſam ex Thracia vxores ſibi aſciſcerent, Polyxûs inſtinctu omnē virilem ſexum interemerunt. Autor Statius *lib.* 5. *Thebaid.*

Polyzēlus, πολύζηλος. Poëta comicus, cuius fabulas enumerat Suidas.

Polyzonos, πολύζωνος. gemma nigra multis zonis candicantibus diſtincta, Plin. *lib.* 37. *c.* 11.

Pomarium, vide *Pomum.*

‖ Pomerania, Pommern / regio Germaniæ ad mare Balticum, Ducatus titulo nobilis.

Pŏmĕrīdĭānŭs, a, um, à poſt & meridies quod poſt meridiem fit: ſicut antemeridianus, quod fit ante meridiem. { μεταμεσημβρινός. GALL. *D'apres midi.* ITAL. *Doppo mezzo giorno* GER. Nachmittägig HISP. *Deſpues de medio dia.* ANGL. *After none.* } Cic. 3. *de Orat.* Atque huius deambulationis antemeridianæ, aut noſtræ pomeridianæ seſſionis. ¶ Dicitur & poſtmeridianus. Quintil. *lib.* 3. *c* 1. Poſtmeridianis ſcholis Ariſtoteles præcipere artem oratoriam cœpit. Item, In poſtmeridianas horas differre quod leu oris eſt operæ. Seneca *c. vlt de tranq.* ¶ Item dicitur Pomeridiem belli gerere pro poſtmeridiem. Quint.

‖ Pomeſania

[Pomeſania, Pruſſiæ ducalis prouincia.]

Pômifer, vide *Pomum*.

Pômiliōnes, ſiue Pomilij. {גמדים *ghammadhîm*. GAL. *Nains ou nainſes.* ITAL. *Nani.* GERM. Zwerglin/kurtze erdmånnlin. HISP. *Enanos.* ANG. *Men of litle ſtature.*} Breui ſtaturæ homines, paulùm ſupra terram extantes, qui Græco vocabulo νᾶνοι vocantur: qualem deſcribit Mart. *Epigr.* 197. *lib.* 14. hoc diſticho,

Si tantum ſpectes hominis caput, Hectora credas:
Si ſtantem videas, Aſtyanacta putes.

Ibidem.

Hæc quæ ſæpe ſolet vinci, quæ vincere rarò
Parma tibi, ſcutum pumilionis erit.

¶ Legitur & Pomilius adiectiuum, vt Mulæ pomiliæ apud eundem *in titulo huius Epigrammatis*,

His tibi de mulis non eſt metuenda ruina,
Altius in terra penè ſedere ſoles

Sunt tamen qui malint ſcribere *pumilio* & *pumilium* per quintam vocalem. Vide *infrà*.

Pomœrium. {חל *chel* τὸ πωμήριον, οἷον τὸ ἔπισθεν τείχους, ἢ τὸ μετὰ τοῖχος. GAL. *Certaine eſpace entour les murs d'vne ville tant dedans que dehors, où il eſt loiſible edifier* ITAL. *Spacio tra le mure & le foſſe della città.* GERM. Ein zwingelhof/die wete innerthalb vnd auſſerthalb der ringmauren. HISP. *La ronda entre los muros y caſas.* ANG. *A ſpace betwene the walles of a citie, as well within without where it was not permitted to build.*} Locus erat tam intra, quam extra murum, quem antiqui in condendis vrbibus inauguratò conſecrabant: neque patiebantur vllum in eo fieri ædificium. Dictum pomœrium, teſte Varrone, quaſi poſtmurium. Nam antiqui mœrum dicebant quem nos murum dicimus. Hinc legunt nonnulli apud Virg. 10. *Æneid.*

——*atque ipſis prælia miſcent*
Aggeribus [illegible]

Liu. *lib.* 10. Aggere & foſſis, & muro circundat vrbem, pomœrium profert. Idem, Pomœrium eſt circa murum locus, quem in condendis vrbibus quondam Hetruſci quà murum ducturi erant, certis circa terminis auguratò conſecrabant. Et hoc ſpatium quod neque habitari, neque arari fas erat, non magis quod poſt murum eſſet, quàm quòd murus poſt id, pomœrium Romani appellarunt, & in vrbis incremento, quantum mœnia proceſſura erant, tantum termini hi conſecrati proferebantur. Feſtus, Pomœrium quaſi promurium, id eſt, proximum muro. Pomœrium quid? Plutarch. *in Rom.* ¶ Intra pomœrium fieri centuriata comitia, nefas Gell. *c.* 17 *lib.* 15. Et de iure pomœrij proferendi. Idem *c.* 14. *lib.* 13. Pomœrium quid eſſet, Augures populi Romani qui libros de auſpicijs ſcripſerunt, iſtiuſmodi ſententia definierunt, Pomœrium eſt locus intra agrum effatum, per totius vrbis circuitum, ponè muros, regionibus certis determinatus, qui facit finem vrbani auſpicij. Antiquiſſimum autem pomœrium quod ab Romulo inſtitutum eſt, Palatini montis radicibus terminabatur. Sed id pomœrium pro incrementis Reipublic. aliquoties prolatum, & multos editóſque colles circumplexum eſt

Pômōnā, æ. {Die öpffelgöttin.} Pomorum dea apud Romanos, adamata a Vertumno, vt fabulatur Ouid. 14. *Metam.* Dicta Pomona à pomis, quemadmodum Mellona à melle.

Pômpā, æ. {πομπή. GAL. *Pompe, monſtre appareil ſolennel.* ITAL. *Pompa, ſolenne apparecchio* GER. Ein prächtliche rüſtung/als mit ſchawſpylen/proceſſion vnd dergleichen dingen. HISP. *Pompa y aparato.* ANG. *A ſolemne ſight or ſhew.*} Omne ſpectaculum dicitur, teſte Vall. *lib.* 4. & apparatus ſolennis, cum oſtentatione & ſpecie quadam triumphi tam in aduerſis quam proſperis & lætis, a Græco πέμπω mitto Dicitur enim pompa triumph: pompa nuptiarum pompa ſacrorum, pompa funerum. Cic. 1. *Offic.* Vt pomparum ferculis ſimiles eſſe videamur. Idem 4. *Tuſc* Socrates in pompa quum multa vis auri argentique ferretur, quàm multa non deſidero inquit Idem *pro Milone*. Cadauer P. Clodij ſpoliatum exequijs, pompa, laudatione. ¶ Terent. *in Heaut.* Prolixum meretricis comitatum Pompam appellauit. Tranſeundum, inquit, eſt nunc tibi ad Menedemum, & tua pompa eò traducenda eſt. Pompam, penum, potationes. Plaut. *Cap. ſc.* 1. *a.* 4. Cum iſtoc ornatu, iſtáque pompa (quia ferebatur vinum & cereus.) Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Vt te quaſi pompam illâc præterducerem. Idem *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Ouid. 4. *Faſt.*

Circus erit Pompa celebris numeróque Deorum.

Item Pompa, ludicrum eſt certamen, vt ſæpè apud Cic. Lege Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 3. *Amor.* ¶ Denique ſplendor omnis & magnificentia per tranſlationem pompa appellatur. Quintus Cic. *de petit. Conſul.* Poſtremò tota petitio cura vt pompæ plena ſit, vt illuſtris, vt ſplendida, vt habeat ſummam ſpeciem ac dignitatem. Detrahere pompam muneri ſuo, id eſt, abſque faſtu dare. Senec. *de benefic. lib.* 2. *c.* 12.

Pompalis, e, adiect. ad pompam pertinens. Iul. Capitol. *in Gordiano*, Erat quidem longitudine Romana, canitie decora & pompali vultu, ruber magis quàm candidus.

Pompaliter, adiect. pompali modo.

Pompabiliter, aliud aduerb. Iul. Capitol. *in Galieno*, Gladiatores pompabiliter ornati.

Pompaticus, ſolennis, ſuperbus, cum pompa iunctus. Apul. *lib.* 10. Pompatico fauore deducor. Amos 6. 1. ingredientes pompaticè.

Pomposus, ſuperbus, altus, magnificus.

Pompator qui aliquid ſuperbè & præſumptuosè agit.

Pompula, parua pompa

Pompulentus. pompa plenus.

Pompo, as, ſuperbire, gloriari.

Pompeij, populi dicuntur quos Sarnus amnis alluit, incolentes oppidum eiuſdem nominis ¶ Inde Pompeianum, id eſt, prædium circa Pompeios, Pompeianæ ficus ad ſiccandum optimæ. Pompeiana vitis, ab inſitore dicta. Colum. *lib.* 3. *c.* 2.

Pompeiopolis, πομπηιούπολις, ὁ πομπηιόπολις Stephano, Ciciliæ vrbs. Pompon. Mela *lib.* 1. *in deſcriptione Ciliciæ*. Deinde vrbs eſt a Rhodiis, Argiuiſque, poſt piratis Pompeio aſſignante, poſſeſſa: nunc Pompeiopolis, tunc Solæ. Hæc etiam, Solino teſte, poſtea Traianopolis eſt appellata, mutato nomine, poſtquam in ea fato conceſſit Traianus.

Pômpēiōrum Romæ illuſtris familia fuit, ex qua in primis commemoratur Qu. Pompeius, qui contra Numantinos miſſus, ab eiſque ſuperatus, turpem & ignominioſam pacem fecit. Autor Florus *lib.* 2. ¶ Huius filius, ſiue nepos Cn. Pompeius Strabo, magni Pompeij pater, Nouocomum coloniam deduxit: in bello ſociali Imperator creatus, de Picentibus triumphauit: vir admodum duræ diſciplinæ. ¶ Cn. Pompeius, huius filius, Syllæ partes ſecutus eſt, ab eóque ad vlciſcendos inimicos in Africam miſſus, Domitium primùm expugnauit, deinde & Iarbam regem cepit, de quo triumphauit ante legitimam ætatem: quare ab exercitu Syllæ Magnus eſt ſalutatus. Inde contra Sertorium in Hiſpania profectus, Metelli copiis ſe ſe coniungens, eum cum tota factione ſuſtulit. Mox delectus Imperator ad Bellum Piraticum, tribus menſibus id confecit. Dein ſucceſſor L. Lucullo miſſus, de Mithridate triumphauit. Tigranem Armeniæ regem ei ad genua procumbentem, in regnum reſtituit. Inde Iberos, Albanos, Iudæos debellauit, capto eorum rege Ariſtobulo. Extincta vxore Iulia, Cæſaris filia, Corneliam Scipionis filiam, a P. Craſſo M. filio viduam relictam, vxorem duxit. Neapoli domum acutiſſima febre correptus, parum abfuit à morte: quæ ſi contigiſſet, meliùs cum eo factum fuiſſet, ob inſequentis belli ciuilis calamitatem. Iam bello ciuili excitato, Pharſalica pugna a Cæſare copiis longe inferiore ſuperatus, & in Ægyptum fugiens, regis perfidia ab Achilla præfecto interfectus eſt. Triumphum quum ex Oriente victor rediſſet, biduo egit, prænotatis gentium titulis victarum, quæ à Plinio *lib.* 7 & a Plutarcho *in vita eius*, ordine adnotantur. Filios reliquit Cn. & Sextum Pompeios quorum ille apud Mundam Hiſpaniæ vrbem interfectus, hic apud Siciliam nauali prælio ab Auguſto eſt victus. Sex Pomponius alius, vir Prætorius, ſub quo Valerius Maximus militaſſe ſe dicit, & quem Ouid. *de Ponto* pluribus laudibus effert. Huius pater Sext. Pompeius Hiſpaniæ citerioris princeps, quum horreis ſuis ventilandis præſideret, correptus dolore podagræ, merſit in triticum ſeſe ſuper genua, leuatúſque ſiccatis pedibus mirabilem in modum, hoc poſtea remedio vſus eſt. Autor Plin. *lib.* 22 *c.* 25. Apud quem tamen, non Sext. Pompeius, ſed Sext. Pomponius eſt legendum ¶ Qu. Pompeius Rufus, Syllæ è filia nepos, Trib. pleb. cum T. Numatio Planco, aduerſiſſimus Miloni, in cuius cauſa dixerat paucis pòſt diebus, quàm Clodius eſſet occiſus, Milo dedit quem ex Curia deſideretis: ego dabo quem ex Capitolio mulctetis. Idem Milonem ad ſe venientem in hortis aſpiciens, miſit nuntium ne veniret. ¶ Qu. Pompeius qui Bithynicus eſt dictus, ſummo ſtudio dicendi, multáque doctrina, incredibilique labore atque induſtria. Huius actio non ſatis commendabat orationem: in hac enim ſatis erat copiæ, in illa leporis parum. Hæc Cicero. Feſtus quoque de eodem ſic ait, Pompeius Bithynicus, è ſupellectili regia ſignum ephebi mitram tenentis, arenámque ruentis exercitationis gratia more Græcorum, Romam portauit, & in Capitolio poſuit.

Pômpēlōn, πομπέλων, oppidum eſt Hiſpaniæ ſub Pyrenæis montibus, quod a Ptolemæo Vaſconibus annumeratur. Plin. *lib.* 3. *c.* 3. Pompelonenſes conuentui Cæſaraugustano adſcribit. Hodie *Pampelunam* vocant, regni Nauarræ caput.

Pômphŏlyx, πομφόλυξ. Præter vulgatam illam ſignificationem quæ apud Græcos Bullam ſignificat, etiam fuliginem ſignificat albam, in officinis potiſſimùm ærarus è fornacibus euolantem, ſummiſque camini partibus, vel etiam officinæ teſtudini adhærentem. Nomen habet à verbo πομφολύζω, quod eſt bullis efferueſco, eo quòd cameris, ſummiſque fornacibus inæqualiter adhærens, quandam bullarum ſpeciem præbeat. ¶ Inuenitur etiam Pompholyx natiua inter lapides metallicos, ſimilis iis filis quæ Autumni præſertim tempore ſereno cælo per aërem volitant. Prioris meminit Galen. *lib.* 9. *ſimplic.* Vtriuſque autem Agricola *in tractatu de Metallis*.

Pômpĭlŭs, i, piſcis genus, qui alio nomine vocatur Nautilos, quod nauis ſpeciem præ ſe ferat. ναυτίλος. Plin. *lib.* 9. *c.* 29. Inter præcipua autem miracula eſt qui vocatur nautilos, ab aliis pompilos. Supinus in ſumma æquorum peruenit, ita ſe paulatim ſubrigens, vt emiſſa omni per fiſtulam aqua, velut exoneratus ſentina, facile nauiget. Poſtea duo prima brachia retorquens, membranam inter illa miræ tenuitatis extendit: qua velificante in auras cæteris ſubremigans brachiis, media cauda, vt gubernaculo, ſe regit. Ita vadit alto, Liburnicarum gaudens imagine: & ſi quid pauoris interueniat, hauſta ſe mergens aqua.

Pômpōnĭă, πομπωνία, mater Scipionis, ex congreſſu Iouis (vt credi volebat) in anguem mutati. Silius *lib.* 13. Adſtabat fœcunda Iouis Pomponia furto, &c.

Pômpōnĭŭs, Atticus, πομπώνιος. Nobilis Eques Romanus, excellenti ingenio, & amicus Ciceronis in primis fuit: vnde Atticus Ciceronis eſt appellatus: qui poſtquam vidit Cinnæ tumultu Rempublicam eſſe turbatam, ſeceſſit Athenas, vbi longo tempore moratus, & publicè ciuitatis, & priuatim omnium gratiam moribus elegantiſſimis promeruit: linguam ita probè didicit, vt Attici nomen adſequeretur. Humanitate diuitiiſque ſimul præditus fuit, quibus amicos libenter impartiebat. ¶ Nam & Ciceronem ab vrbe pulſum opibus iuuit, & Brutum ab vrbe fugientem nummorum centum millibus eſt proſecutus. Erat alioqui grauiſſimus vir & conſtantiæ ſingularis: vt quæ religioſè pollicerentur, eadem & præſtare niteretur. Mendacium nec ipſe dicebat, nec pati poterat. Plura Cornelius Nepos, qui vitam eius elegantiſſime ſcripſit. Pomponij dicti a Pompoſio Numæ filio. Plutarch. *in Numa*. ¶ Pomponij item alij duo Ciceronis tempore fuere: quorum alter L. Pomponius Bononienſis Atellanarum ſcriptor, quem Solinus refert nunquam ructaſſe. Alter Cn. Pomponius orator, patronus acer, acerbúſque dicendo, & lateribus pugnans, vt ait Cic. *in Orat.* ¶ Iulius item Pomponius ſecundus tempore Quintiliani inter tragicos longè princeps, quem ſenes (vt ille refert) Pindarum tragicum putabant: compoſitione atque nitore præſtare omnes conſitebatur. Tacitus verò *de eodem*. Pomponius ſecundus noſtris temporibus, Domitio Afro, vel dignitate, vel famæ perpetuitate ceſſit. Hæc Tacitus. Plin. verò *lib.* 14. *c.* 4. cum cœnā C. principi Germanici filio dediſſe ait, in qua vinum centum ſexaginta annorum fuit ¶ Pomponius Iuriſconſultus ex Pandectarum libris notiſſimus. ¶ Præter hos Pomponius Mela natione Hiſpanus, inſigni opere de ſitu orbis clariſſimus.

Pomponiană pyra, dicebantur ab inſitore, mammoſa cognominata, à ſimilitudine

ſimilitudine mammæ. Autor Plin. *lib. 15. c. 15.*

Pŏmum, i, generale nomen eſt omnium fructuum, qui ex arboribus eſui aptis proueniunt, ſiue mollium, ſiue durorum. { תפוח *tappuach.* ἀκρόδρυον. Gall. *Pomme, & autre fruict bon à manger.* Ital. *Ogni frutto da mangiare.* Germ. Ein iede eſſige baumfrucht. Hisp. *Todo fruto que tiene la corteza tierna.* Ang. *An apple or other fruit good to eat.* } Nuces verò ea duntaxat poma vocantur duro quæ operimento ſunt. Plin *lib. 15. c. 22.* nuces pomorum genere comprehendit, & mora, *c. 24.* Sic & Ouid. *lib. de Nuce,*

Annua cultori poma referre ſuo.

Idem *Eleg. 6. lib. 4. Triſt.*

Et ne ſint triſti poma ſapore facis.

Tempus idem *Eleg. 2. lib. 4. Triſt.* Prius poma per autumnum numerabis, &c. Poma negat regio. Idem *Eleg. 10. lib. 3. Triſt. & lib. 1. Faſt.*

Dum ferent tarda dulcia poma mora.

Quod autem vulgus Gallorum *pomum* vocat, id Latini malum appellant. Dictum pomum (vt docet Varro *lib. 1. de re ruſt. c. 31.*) quaſi potomum, quod eius inſitio pota, id eſt, aquatione indiget.

‖ Pomulum paruum pomum. ‖

Pŏmus, i, fœm. gen. Arbor pomifera. { תפוח *tappúach.* μηλέα. Gal. *Pommier.* Ital. *Melo pomaro.* Germ. Ein apffelbaum. Hisp. *El mançano.* Ang. *An apple tree.* } Tibull. *lib. 1. Eleg.*

Tunc victus abiere feri: tunc conſita pomus:

Tunc habet irriguas fertilis hortus aquas.

Pŏmārium, ii, locus arboribus pomiferis conſitus. { פרדס *pardés* μηλών. Gall. *Iardin planté de pommiers* Ital. *Giardino luogo piantato di pomari.* Germ. Ein baumgarten. Hisp. *Huerto plantado de arboles como mançanos.* Ang. *An orchard.* } Propert. *lib. 3.*

Nec mea Phæacas æquant pomaria ſyluas.

Ouid. *lib. 4. Metam.*

Id metuens ſolidis pomaria clauſerat Atlas

Mœnibus.

Aliquando pomarium dicitur locus vbi reponuntur poma. { ὀπωροθήκιον. Gal. *Lieu propre à garder fruicts.* Ital. *Luogo da guardar frutti.* Germ. Ein Opsſkammer / ein ort darinnen man allerley ops inbehaltet. Hisp. *Lugar para guardar la fruta.* } Plin. *lib. 15. c. 16.* docet pomaria contabulata facienda in loco ſicco & frigido, in quibus ſint feneſtræ Septentrionales, quæ ſerenis diebus pateſcant.

Pŏmārĭus, ii, Pomorum venditor. { ὀπωροπώλης. Gal. *Fruitier, vendeur de fruict, comme pommes.* Ital. *Colui che vende pomi.* Germ. Ein ops verkauffer. Hisp. *El que vende la fruta della.* Ang. *A ſeller of fruits.* } Horat. *2. Serm. ſatyr. 3.*

Edicit piſcator vti pomarius auceps,

Vnguentarius, ac Tuſci turba impia vici

Mane domum veniant.

Pomaria, dea pomorum. Vet. Vocab.

Pomarium mollis & liquidus cibus ex pomis. Gl. Iſid.

Pometum, ὀπωρώνιον. Gloſſ. Iſid. Chariſ. Pometa dicuntur vbi poma naſcuntur, vt oliueta. pomaria autem, vbi ſeruantur, vt penuaria.

Pŏmĭfĕr, a, um, adiectiuum Ferens poma. { μηλοφόρος. Gall. *Portant pommes portant fruict.* Ital. *Che produce pomi.* Germ. Opstrágig. Hisp. *Coſa que trahe ò cria aquella fruta.* Angl. *That beareth or bringeth forth apples or fruits.* } vt, Arbor pomifera. Colum. *lib. 5. c. 9.* Supereſt ratio pomiferarum arborum. Autumnus pomifer. Ouid *ad Piſonem*, Annus pomifer. Horat. *3. Carm. Ode 23.* Montes pomiferi, Ouid. *1. de Ponto.* Et Sueton. *c. 37. in Calig.* Pomiferæ arbores.

‖ Pomiferat ὀπωροφορεῖ. Gl. i. poma fert. ‖

Pŏmōsŭs, a, um, vt pomoſa corona. { ὀπωρώδης. Gall. *Plein de pommes.* Ital. *Pieno di pomi.* Germ. Vol Ops oder äpffel. Hisp. *Lleno de mançanas.* Ang. *Full of apples.* } Prop. *lib. 3. Eleg. 2.*

Inſitor hic ſoluit pomoſa vota corona,

Quum pyrus inuito ſtipite mala tulit.

‖ Pompeiopolis, M. ſub P. Conſtantinopolitano.

Pompelon. *Pamplona*, opus Pompeij, vt D. Hieronymus eſt auctor, V. E. regni Nauarræ primaria. ‖

Pōndĕro Ponderoſus, vide *Pondus.*

Pōndo, nomen indeclinabile, & neutr. gener. Libra, hoc eſt, pondus duodecim vnciarum. { מנה *manéh.* μνᾶ λίτρα. Gall. *Le poix d'une liure.* Ital. & Hisp. *Libra.* Germ. Ein pfund. Angl. *A pound weight.* } Laſerpitij libram pondo diluunt. Plautus *Pſeud. ſc. 2. a. 3.* Addas auri pondo vnciam. Idem *Men. ſc. 3. a. 3. & Rud. ſc. Neptuno*, neque piſcium vllam vnciam pondo hodie cepi. Da faciundas inaures pondo duum numum, &c. Idem *Men. ſc. 3 a. 3.* Quot pondo te eſſe cenſes nudum? Nudus vinctus centum pondo es. Idem *Aſin ſc. 2. a. 2.* Quint *lib. 6. cap. 4.* Torquem aureum centum pondo. Plin *lib. 9 cap. 30.* Reliquiæ alternatæ pependerunt pondo DCC. Calepinus Perottum ſecutus, putauit pondo eſſe pondus duodecim librarum. Sed vterque deceptus eſt corrupto Liuij exemplari. Nam vbi illi legunt, Pondo bina, & ſex libras, Caſtigatiora exemplaria habent. Pondo bina & ſelibras. Locus Liuij eſt *lib 22.* ad quem lectorem breuitatis cauſa remittimus. Hunc errorem primus notauit Budæus *in lib. de Aſſe.* Accipitur nonnunquam pondo pro nomine pondus, vnde Liuius *lib. 4. ab Vrbe.* ſcribit, coronam auream libræ pondo Ioui dicatam fuiſſe. Plautus *in Rud.* Neque piſcium vllam vnciam pondo hodie Cepi, niſi hoc quod nunc fero in reti. ¶ Hinc fiunt compoſita, dipondium, vel dupondium, & tripondium: de quibus ſuis locis.

Pōndus, eris, Rei alicuius grauitas. { משקל *miſchkál.* βάρος, ἄχθος. Gall. *Pois, charge* Ital. *Peſo, carico* Germ. Ein ſchwäre/ein gewicht. Hisp. *Peſo o el cargo* Angl. *Poiſe, weight.* } Plaut *in Amph.* Haud malum pondus eſt huic pugno. ¶ Item pondus, quod librando ad ſtateram ponderatur. Cic. *in Catone Maiore.* Magnum auri pondus. Sunt mihi quæ valeant in talia pondera (amorum) vires. Ouid. *13. Metam.*

Eminus ingenti reſupinum pondere fudi. (i. ſaxo.)

———*In hoc tantarum pondere rerum,*

Idem, *Eleg 1 lib. 2. Triſt.*

Et ipſa noto pondere vadit humum.

de veſtigijs Proſerpinæ. Idem *4. Faſt.*

Ipſa ſuo quadam pondere tracta ruunt,

idem *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.* Idem *13. Metam. & Eleg. 5. lib. 1.* & Senec. *c. 15 de tranq.* & Tibul. *lib 4.*

———*pars premitur veluti cum pondere libra.*

¶ Item pro ipſa libra Cic. *pro Cn. Plancio*, Vt eodem tempore in omnes verear ne vix poſſim gratus videri. Sed ego hoc meis ponderibus examinabo, non ſolùm quid cuique debeam, ſed etiam quid cuiuſque interſit, & quid a me cuiuſque tempus poſcat. Idem *1. Tuſc.* Quum enim ſui ſimilem & leuitatem, & calorem adeptus, tanquam paribus examinatus ponderibus, nullam in partem mouetur. ¶ Interdum pro numero, hoc eſt, multitudine vſurpatur. Varro *de vita pop. Rom.* E Græcia comportaſſe magnum pondus omnium artificum. ¶ Interdum pro autoritate. Cic. *Appio*, Sed idem ſcribit, meas literas maximum apud te pondus habituras. ¶ Nonnunquam pro onere. Virg. *6. Æneid.*

——*gemuit ſub pondere cymba.*

Pōndŭſculum, diminut. { τὸ σταθμίον, vel σηκώματος βάρος. Gal. *Petit pois.* Ital. *Picciol peſo.* Germ. Ein gewichtlin. Hisp. *Pequeno peſo* Angl. *A little weight.* } Colum. *lib. 12. c. 62.* Et ita cum ſaxi ponduſculo in olei atque muſti partem demitti.

Pōndĕrĭtas, atis, antiqua vox. Accius pragmaticōn *lib. 1.* Et cuncta fieri cætera iubet illa, non quoad ponderitatem grauitatémque hominis.

Pōndĕrōſŭs, a, um, quod eſt graue, ſiue, grauis ponderis. { βαρύς. Gal. *Peſant, qui poiſe fort.* Ital. *Graue, che peſa molto.* Ger. Schwär/gewichtig/ das vil wigt. Hisp. *Cargado ò peſado.* Angl. *VVeightie or ponderous.* } Plaut *Capt ſc. 5. a. 3.* Ponderoſas, craſſas compedes. Varr. *2. de re ruſt. c. 11.* Ex ſudore eius lana fit mollior & ponderoſior, & colore meliore. ¶ Ponderoſam epiſtolam, dixit Cic. pro longa, & continente multa, *ad Attic. lib. 2.* Da ponderoſam aliquam epiſtolam, plenam omnium non modò actorum, ſed etiam opinionum tuarum. ‖ Specialiter eſt

Ponderoſus, cui humor viſcerum in virilia labitur, id eſt, holohter. Ex Gloſſ. Latinotheoſc. Lindembrog. in Gloſſ. ad ll. antiq ‖

Pōndĕro, as, Pendo, libro. { שקל *ſchakál* פלס *pillés.* σταθμίζω, ζυγοστατέω. Gall. *Peſer.* Ital. *Ponderare, peſare.* Ger. Wägen. Hisp. *Peſar con peſo.* Ang. *To weigh.* } Plautus, Dum tumulatius ponderaret argentum. Plin. *lib. 18. c. 7.* Si quis granum ipſum ponderet. ¶ Per tranſlationem eſt examinare, conſiderare perpendere. Cic. *2. Offic.* Graui verò homini, & ea quæ fiunt, iudicio certo ponderante, probari poſſe nullo modo. Idem *1. Offic.* In quo tamen in primis, quo quiſque animo, ſtudio, beneuolentia fecerit, ponderandum eſt. ¶ Hinc componitur præpondero, quod eſt priùs pondero, ſeu priùs examino. ὑπερσηκόω. Stat. *8. Theb.*

Quem vicisse velis tacitè præponderat exul.

Per tranſlationem accipitur pro eo quod eſt præualere, præcellere, vincere, & quaſi pondere ſuperare. Cic. *lib. 3. Offic.* Neque ea volunt præponderari honeſtate.

Pōnè, cum accentu in vltima, aduerbium eſt, ſignificans pòſt, ſiue retrò, aut à tergo: contrarium habet ante, quod etiam quandoque aduerbium eſt. { אחר *achár.* ὄπισθεν, ὀπίσω Gall. *Par derriere.* Ital. *Adietro.* Ger. Hindennach/dahinden/hindenwerts. Hisp. *Detras.* Angl. *Behind, on the backſide* Gell. *c. 14. lib. 13.* Pomœrium locus pone muros. Plaut. *Curc. ſc. 2 a. 4.* Præ, non queo quod pone me eſt, ſeruare. *Ibid. ſc. 1. a. 4.* Pone ædem Caſtoris, ibi ſunt quibus credas malè. Virg *2. Æneid.*

Pone ſubit coniux, ferimur per opaca locorum.

Valer. Max *lib. 1.* Mox humani ingenij poena voluntate vetita ſcrutandi, ponè reſpiciens animaduertit immenſæ magnitudinis ſerpentem, concitato impetu omne quicquid obuium fuerat proterentem. ¶ Quandoque præpoſitio eſt, idem ſignificans quod poſt: cui contraria eſt antè præpoſitio. Liu. *lib. 40.* Pone caſtra vtrique pabulatum & lignatum ibant.

Pōnēropolis, πονηρόπολις. Thraciæ ciuitas, ſub Rhodope monte ſita, deinde Philippopolis ab inſtauratore, & poſtremò Trimontium a ſitu dicta. Autor Plin. *lib. 4. c. 11.*

Pōno, is, poſui, & interdum poſiui, poſitum, Colloco, conſtituo. Plautus *Pſeud. ſc. 1. a. 5.* Illud pallium poſui. Vide paulò infrà. { שום *ſúm* הושיב *hoſchib* הציב *hitsib.* τίθημι, τάττω. Gall. *Mettre, poſer.* Ital. *Ponere, mettere.* Ger. Setzen/legen/ſtellen. Hisp. *Poner, meter.* Ang *To put or ſett.* } Plinius *lib. 9. c. 35.* Ex præcepto magiſtri vnum tantùm vas ante eam poſuere aceti. Cicer. *7 Verr* Sed quia ſic oportuerit. rectè collocata, & iudicio populi digno in loco poſita eſſe videatur. Idem *Lentulo*, Amplitudo ac dignitas omnis in virtute poſita eſt. Idem, primum enim ſtante Republica facere ſolebamus, vt in agendo plus quam in ſcribendo operæ poneremus. Senec. *c. 3. de conſ ad Mart*, Pones cum meliore loco apud inferos. Ouidius *Eleg. 6. lib. 1. Triſt.*

Ipſe mea poſui mœſtus in igne manu.

Iuuenal. *Satyr. 13.*

Sunt in fortuna qui caſibus omnia ponant.

Gell. *cap 2. lib. 11.* Ponere ad conſiderandum. Item, Ponere in dubio. Liu. *lib. 34.*

In noſtro poni carmine nolle puto,

Ouid. *Eleg. 4. lib. 5. Triſt.* Ponere coronam in caput. Gell. *c. vlt. lib 2.* Ponere verba rebus. Quintil Quòd te amo operam non potui melius ponere. Plaut. *Moſtell. ſc. 3. a. 1* ¶ Ponere ſe in poſſeſſione. Senec. *lib. 1. de ira* Nam, cum ſe in poſſeſſione poſuerunt, potentiora rectore ſunt, nec recidi ſe minuive patiuntur. ¶ Aliquando ponitur pro deſinere: quoniam quum ceſſamus ab opere, collocare quodammodo ac reponere videmur id quod agebamus. ἀποτίθεσθαι. Virg *lib 7*

Quum venti poſuere, omniſque repentè reſedit

Flatus.

Gell. *cap. vlt. lib. 2.* Quum poſuit ventus. ¶ Aliquando pro erigere, ædificare. Virg.

———*poſuitque immania templa.*

Vnde in antiquis marmoribus legimus, Bene merenti poſuit. ¶ Aliquando pro deponere. Idem *1. Æneid.*

———*ponúntque feroces Pœni*

Corda, volente deo

Et pro Deponere in ſponſionem. Plaut *in Curc. ſc. 3. a. 2.* pono pallium. Ille ſuum annulum oppoſuit. Pone metum, valeo. Ouid. *Eleg. 2. lib 5. Triſt.* Hoc ponam interim (i. deponam.) Plaut. *Menæch. ſc. 2. a. 2.* fideliter

liter ponere iram. Ouidius 6. *Faſt.* Dolorem poſuit. Senec. *cap.* 5. *de conſol. ad Mart.* Monendo ponere ſenſus. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 1. *Triſt.* Ponere barbam Suet. *in Calig. c.* 5. & *in Neron. c.* 12. barbam primam poſuit. ¶ Aliquando pro apponere. Martialis,

Nolo mihi ponas rhombum, mullúmve bilibrem.

Hinc poetæ tabulas, & alia ſcripta ſua ponere dicebantur, quum in ſcena hæc ſpectatoribus, quaſi in conuiuio fercula apponebant. Iuuenal. *Satyr.* 1. Pone Tigillinum, id eſt, affer in ſcenam aliquid de Tigillino ſcriptum. ¶ Ponere oua gallina dicitur pro parere. Columella *cap.* 2. *lib.* 8. ¶ Aliquando pingere, ſiue ſcalpere. Horat. Solers nunc hominem ponere, nunc Deum. nam de ſculptore & pictore loquitur. ¶ Aliquando ſcribere eſt. Idem *in art. poet.* Scriptor honoratum ſi forte reponis Achillem. Perſius *Satyr.* 1. Nugari ſolitos Græcè, non ponere lucum Artifices. Ponemus. (i. dicemus. ſcribemus.) Gellius *cap.* 1, *lib.* 5 Ponere in ſequente accuſatiuo. Idem *lib.* 3. *cap.* 15. Coronis ſuis in caput patris poſitis. Plautus *Trinummo*, — verùm hæc ego vereor, ne iſthæc pollicitatio Te in crimen populo ponat atque infamiam. Saluſt. *contra Ciceronem*, Qui ciuitatis incommodum in gloriam ſuam ponit. id eſt, conuertit: hoc eſt, ex incommodo ciuitatis parit ſibi gloriam. Item, poſuit libros præbendos publicè. Piſiſtratus. Gell. *cap.* 17. *lib.* 6. Eodem vos pono & paro parſillum feſtis ibus (i. aut repono, aut componio, & comparo us.) Plautus *Curc. ſc.* 2. *a.* 4. Pone Calculos. Vide *Calculus.* Poſuit tabulas, ſcriptu ſeſe abdicauit (Scriba.) Gell. *cap.* 9 *lib* 6. Portus quos natura poſuit, aut adiuuit. Senec. *c.* 17 *de conſol. ad Mart.* Vitam properꝫ ponere. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 4.

Quæ quia principio poſuit ieiunia noctis

Ouid 4. *Faſt.* Si ponetur electio, vtrum ſit præponatur, &c. Senec. *c.* 12. *de conſol. ad Mart.* ¶ Compoſita ſunt, Appono, iuxta pono, addo. [illegible]. Cic. *in Piſonem*, Ariſtarchus, qui notam apponebat ad malum verſum. Idem 2 *de inuentione*, Cauo gladium propè oppoſitum è vagina eduxit. Sæpe etiam idem quod cibum ante conuiuas pono. Plinius, Nihil ei præter ſecundarium panem, oleráque appoſuit. ¶ Antepono, præfero, Compono, Circumpono, & Depono: vide ſuis locis ¶ Diſpono, ordino: quaſi in diuerſis locis pono. [illegible]. Hinc diſpono, quæ eſt rerum in ordinem collocatio [illegible], Diſpoſitum, decretum, conſtitutum. Vnde ex diſpoſito dicimus, id eſt de induſtria, & quemadmodum a nobis conſtitutum eſt. [illegible]. Macrob. An alius quiddam cui remotis arbitris opus ſit, cogitatum ex diſpoſito conueniſtis? ¶ Expono, Impono, Interpono, [illegible]. ¶ Oppono, Præpono, Propono. ¶ Poſtpono, [illegible], retrò pono, poſthabeo, minoris facio. Cic. F. *Tironi*, Omnia poſtpoſui, dummodo præceptis patris parêrem. ¶ Repono, quod ſignificat, loco ſuo vnde ablatum erat colloco. Idem *pro Seſtio.* Hunc Cn. Pomp. cùm in ſuis caſtris ſupplicem, abiectúmque vidiſſet, atque inſigne regium, quod ille de capite ſuo abiecerat, repoſuit. Nonnunquam eſt idem quod recondo: vt Scientia condendi ac reponendi fructus, apud eundem 2. *de nat. deor.* ¶ Suppono, ſeorſum pono, remoueo, [illegible]. ¶ Suppono, ſummitto. [illegible]. Apuleius, Suppoſuitque humeros oneri Aliquando adulterum loco veri ſubiicio. [illegible]. Vnde ſuppoſitus. partus, [illegible] dicitur, quando fœtus alterius matris non veræ matri ſubiicitur. Item teſtamentum ſupponere, eſt falſum in locum veri ſubſtituere. Plin. Nam illas patris teſtamentum ſuppoſuiſſe dicebant. ¶ Superpono, & ſuprapono nota ſunt, [illegible]. ¶ Tranſpono, de vno loco in alium transfero, [illegible]. ¶ Pono olim fecit præteritum poſiui. Plaut. Nunc ne apud ſequeſtrum vidulum poſiuimus. ¶ Pone eum eſſe victum, pro eo quod barbari dicunt, Pone caſum quòd Terent. *Phorm.* Verùm pone eſſe victum eum: at tandem tamen Non capitis eius res agitur, ſed pecuniæ. Ponunt Philoſophi, id eſt, ſtatuunt, cenſent, decernunt, ſcribunt. Plin. *lib.* 11. *c.* 51. Ariſtoteles vitæ breuis ſigna ponit raros dentes.

Pŏſĭtŏr, is, verbale, Conditor. { [illegible] *ſóm.ahéia.* GAL. *Fundateur, ediffiateur.* ITAL. *Edificatore, fundatore.* GERM. Ein erbawer/ſtiffter. Item ein Gener. HISP. *El que pone, edificador.* ANG. *The laye of a ground, a builder.* } Ouid. 9. *Metam.*

——— & in Aſide terra

Mœnia conſtituis poſitoris habentia nomen.

Templorum poſitor, idem 2. *Faſt.*

Pŏſĭtŭs, participium, Situs locatus. { [illegible] GALL. *Poſé, mis* ITAL. *Poſto, collocato.* GER. Geſetzt/gelägen. HISP. *Pueſto.* ANG. *Sett, put, placed.* } Cic. *de leg. Agrar.* Roma in montibus poſita. Idem *pro lege Manilia*, Inſula Delos in Ægæo mari poſita. ¶ Nonnunquam accipitur pro depoſitus, [illegible]. Liu. 7. *ab Vrbe*, Poſitus omnium animum rerum curis ¶ Aliquando pro examinato: ſic enim interpretatur Seruius locum Virg. 4. *Æneid.*

——— Sic te vt poſita crudelis abeſſem?

¶ Poſitus ſuper armamentarium, hoc eſt, præfectus armamentario. Curtius *lib.* 6. Itaque non vltra interpolandum ratus, nobili iuueni, Metron erat nomen ei, ſuper armamentarium poſito, quòd ſcelus parraretur indicat. Plaut. *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Fides mea pro te poſita eſt pignori. Sueton. *in Othon. c.* 7. Poſita breui ratione (aliàs oratione) Tibull. *lib.* 4. Fertilis hanc inter poſita eſt (zona.) Ouid. *Eleg.* 13 *lib.* 3. *Triſt.* Non ita ſum poſitus, id eſt, in eo ſtatu, vel loco. Vir per omnia extra dilationes poſitus. Velleius, Poſito fine laborum. Ouid. *Eleg.* 8 *lib.* 4. Poſitus ignes, idem *Eleg.* 4. *lib.* 4. *ibid.* Item, De quæſtione in ſe poſita. (i. ſibi attributa à Senatu.) Liu. 2 *d.* 5. Item Poſitus pro amiſſus. Ouid 6. *Faſt.*

Hoc pretium poſita virginitatis habe. (id eſt, amiſſæ, ſiue depoſitæ.)

Pŏſĭtūs, Poſitio, ſitus. { [illegible] *teſchaméth.* GALL. *Situation, aſſiette.* ITAL. *Poſitione, ſito.* GERM. Ein ung gelägenheit. HISP. *Poſtura.* ANGL. *A putting, ſetting, placing.* } Ouid. 4. *Faſt.*

Terra tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor,

Trinacris a poſitu nomen adepta loci.

Tacit. *lib.* 5. Hic poſitus ſiderum ac ſpatia dimenſus. Celſ. *in princ. lib* 8. Prius poſitus oſſium, figuráque in ordine Gell. *c.* 4. *lib.* 1. Nomina non ſunt facta poſitu fortuito. Idem Gell. *c.* 1. *lib.* 14 De motu poſitúque ſtellarum.

Pŏſĭtīuus, a, um, quod primò poſitum eſt, nec aliunde deriuatum. [illegible]. Vnde & Grammatici poſitiuum à comparatiuo & ſuperlatiuo diſtinguunt, quòd illud ſit quaſi fundamentum iſtorum.

Pŏſĭtūra, æ, Situs, ſiue poſitio { [illegible] *theſc-úmeth.* [illegible]. GAL. *Situation, aſſiette.* ITAL. *Sito.* GER. Ein ung gelägenheit HISP. *Poſtura.* ANG. *Situation or placing* } Gell. *lib.* 4. *c.* 1. Vt animaduerteretur quo habitu, quaque forma, quaque poſitura ſtellarum aliquis naſceretur. Syllabam dicimus eſſe longam poſitura, quum vocalem immediate ſequuntur duæ conſonantes, quarum prior cum ea vocali in eadem ſyllaba cohæret. Nam ſi conſonans vtraque ad ſequentem pertineat ſyllabam, (quod mutam liquida ſubſequente contingere ſolet) non efficient poſituram. Idem Gell. *c.* 21. *lib.* 2. Figura poſituráque ſiderum. *Et cap.* 3. *lib.* 5 Iunctura & poſitura ligni (de faſciculo.) Idem *c.* 7. *lib.* 10 poſitura verborum.

Pŏſĭtĭo, is, Situs, ſiue (vt barbari loquuntur) ſituatio. { [illegible] *teſchúmeth.* [illegible]. GAL. *Situation, aſſiette.* ITAL. *Poſitione, ſito.* GERM. Gelägenheit. HISP. *Poſtura.* ANG. *Situation, placing or ſetting.* } Quintilian. *lib.* 3. *cap.* 7 Illa propria quæ ex loci poſitione, aut munitione ſunt. Senec. *c.* 6. *de conſol. ad Helu.* Poſitio amœna vrbis. Idem *Epiſt.* 75. In quacunque poſitione mentis. (i. ſtatu) Et Quintilian. *declamat.* 280. Ius ipſa legis poſitione manifeſtum. Colum. *lib.* 1. *c.* 6. Naturalis calor contigit poſitione cæli, & declinatione. *Ibidem*, Nam ea cæli poſitio maximè frigida, & minimè humida eſt. Quibus in locis ſitum cæli appellat loci ſitum certam cæli partem reſpicientem, quem vulgus *aſpectum* vocat. Cic. *pro Flacco*, De quorum vrbis poſitione propter pulchritudinem, etiam inter deos certamen eſſe proditum eſt. ¶ A Dialecticis & Rhetoribus poſitiones appellantur ipſa veluti fundamenta, quibus argumenta innituntur. Quintil. *lib.* 2. *c.* 10. Qui aliquando etiam argumenta ex ipſis poſitionum vitiis ducimus. ¶ Poſitio item apud Iuriſconſultos, fundum, ſortem, ſummam ſignificat. Vlpian. *lib.* 3. *D. de annu. legat.* Hoc ſequemur, vt pro poſitione patrimonij, ſine vexatione & incommodo heredis fiat, id eſt, pro ſumma, pro viribus, pro facultatibus. Idem *l.* 2. *de pecul.* Si verò eandem peculij poſitionem reliquit, debere eum deducere.

Pōns, tis, a pendeo, quòd velut in aëre pendeat: & ſignificat omne per quod ſuper aquas tranſimus. { [illegible]. GAL. *Vn pont.* ITAL. *Ponte.* GER. Ein Bruck. HISP. *Puente para paſſar el rio.* ANG. *A bridg.* } Plin. *lib.* 8. *c.* 3. Territos ſpatio procul pontis a continente porrecti, &c. Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.* Perque nouos pontes (glaciei) ſubterlabentibus vndis. Idem 6. *Faſt.*

Pontibus & magno iuncta eſt, celeberrima circo

Area.

¶ Ponteni Martial. *Epigr.* 32. *lib.* 12. pro mendicis poſuit. Et Iuuen. *Satyr.* 14. Et aliquis de Ponte, &c. ¶ Inter duos pontes, locus Romæ. Vbi & vnde Plutarch *in Valer.* ¶ Accipitur & pro ſcalis nauticis quæ Græci [illegible] vocant. Virg. *lib.* 10. *Æneid.*

Interea Æneas ſocios de puppibus altis

Pontibus exponit.

¶ Per pontem olim ferebantur ſuffragia: vnde Sexagenarios de ponte deiicere, prouerbio dicunt, pro ſuffragio priuare, vel omnem autoritatem adimere. Vide Eraſm. Roterodami Adagia. E ponte tamen deiicere pro e ponte in flumen deturbare, dicunt Latini. Sueton. *in Caſ. c.* 80. Cunctati (Caſſius, & Brutus) vtrúmne illum è ponte deiicerent, atque exceptum trucidarent.

Pontaticum, vectigal, quod in tranſitu pontis datur. GALL. *Pontage.* Ammon.

Ponticulus, diminutiuum, Paruus pons. { [illegible]. GAL. *Vn petit pont.* ITAL. *Ponticello.* GERM. Ein Bruclin oder ein Stäg. HISP. *Pequena puente.* ANGL. *A litle bridge.* } Cic. 5. *Tuſc.* Et quum foſſam latam cubiculari lecto circumdediſſet, eiúſque foſſæ tranſitum ponticulo ligneo coniunxiſſet, eum ipſum quum fores cubiculi clauſerat, detorquebat. Sueton. *in Caſ. c.* 31. Ponticulum tranſire.

Pŏntōnēs, naues quibus in traiiciendis amnibus loco pontium vtimur. { [illegible]. GAL. *bancs à paſſer riuiere, barques plattes.* ITAL. *Pontoni, barche da paſſare vn fiume.* GER. Schiff mit welchen man vber die flüß fart. HISP. *Pontones y barcas para paſſar el rio.* ANG. *Ferry boates.* } Papinianus, Quia via confirmari ſolet, vel ciuitate tenus, vel vſque ad viam publicam, vel vſque ad flumen in quo pontonibus traiicitur. Apul. Et ſi vado non poterunt, pontonibus tranſibunt. Cæſ. 3. *bell. ciu.* Pontones, quod eſt genus nauiũ Gallicarum, Lyſſi relinquit. Gell. *c.* 25. *lib.* [illegible]

Pŏntĭă, [illegible], vulgò *Ponzo.* Inſula eſt vna OEnotridum, litori Lucano adiacens è regione Veliæ. Plin. *lib.* 3. *cap.* 7. Contra Veliam Pontia & Iſchia, vtroque vno nomine OEnotrides, argumentum poſſeſſæ ab OEnotriis Italiæ. Sueton. *in Tiber. cap.* 54. Neronem in inſula Pontia, (fame necauit) Druſum in ima parte Palatij. ¶ Sunt item Pontiæ inſulæ duæ, non longe a Palmaria è regione Formianum, in quibus turtures ac coturnices quum ad Italiam veniunt, prima volatura requieſcendi cauſa paucos dies morantur. Autor Varr. Plin. *lib.* 3. *c.* 6. Ab his vltra Tiberina oſtia in Antiano, Aſtura, mox Palmaria, Sinonia, & aduerſum Formias Pontiæ.

Ponticus, vide *Pontus.*

PONTIFEX, icis, Sacer magiſtratus (vt inquit Scæuola) à poſſe & facere dictus: vel (vt inquit Varro.) à ponte, quia Sublicius pons à pontificibus factus eſt primum, & reſtitutus ſæpe. { [illegible] *chohén* [illegible]. GALL. *Miniſtre des choſes diuines, Pontiſe* ITAL. *Pontifice* GERM. Ein Prieſter oder oberſter/ein vorſteender heyliger dingen. HISP. *Prelado en las coſas ſagradas.* ANGL. *A biſhop.* } Cic. *ad Attic. lib.* 4. Calendis Octobris habetur ſenatus frequens, adhibentur omnes pontifices, qui erant ſenatores, a quibus Marcellinus, qui erat cupidiſſimus mei, ſententiam primus rogatus, quæſiuit qui ſ eſſent in decernendo ſequuti. Tum Lucullus de omnium collegarum ſententia reſpondit, Religionis iudices pontifices fuiſſe, legis ſenatum, ſe & collegas ſuos de religione ſtatuiſſe, in ſenatu de lege, &c. Liber pontificum Horat. 2. *Epiſtol.* 1. Cœnæ pontificum. Idem 2. *Carminum*, *Ode* 14 Rex igo pontificum. Cic. *pro domo ſua* Secures pontificum, idem 3 *Carm* *Ode* 2. ¶ Erant autem maiores & minores pontifices, inter quos ſummus pontifex maximus dictus eſt, quod maximarum rerum, quæ ad Sacra & religionem pertinent

pertinent, iudex eſſet. Numa pontificem fecit, eique ſacra omnia attribuit; eiúſque ſcitis ſacra omnia priuata, & publica ſubiecit, inſtituítque vt idem pontifex non cæleſtes modò cæremonias, ſed iuſta quoque funebria placandóſque manes edoceret. Autor Liuius *lib. 1. ab Vrbe condita.* ¶ Pontifices inſtituti à Numa: & vnde dicti. Plutarch *in Num.* De Pontificis Maximi officio. *Ibidem.* Item, Pontifici maximo abeſſe Roma non licet. Plutarch. *in Fabio.* ¶ Pontificis maximi oculos velamentum à funeris conſpectu arcebat. Senec. *c. 15. de conſol. ad Mart.*

Pontificatus, us, Pontificis dignitas, ſicut Conſulatus, dignitas Conſulis. { כהונה *chehunnah.* ἀρχιερωσύνη. GAL. *Pontificat, l'eſtat de Pontife.* ITAL. *Pontificato.* GERM. Des oberſten Prieſters ampt vnd wirde / Biſchoffthumb. HISP. *Dignidad de Prelado pontificado.* ANG. *The dignitie of a biſhope.* } Cic. *de Aruſpicum reſpon.* Qui ſtatas, ſolennéſque cæremonias Pontificatu, rerum benè gerendarum autoritates augurio contineri putauerunt.

Pontificius, a, um, quod eſt pontificis. { ἀρχιερατικός. GAL. *De Pontife & Prelat.* ITAL. *Da Pontifice.* GERM. Prieſteriſch. HISP. *Coſa de Prelado.* ANGL. *Of a biſhope.* } vt ius Pontificibus conſtitutum; cuiuſmodi hodie eſt, quod Canonicum dicitur. Cic. 3. *de nat. deor.* Docebo meliora me didiciſſe de colendis diis immortalibus iure pontificio, & more maiorum. Idem 1. *de nat. deor.* Deinde nominum non magnus numerus, ne in Pontificiis quidem noſtris, &c.

Pontificium, ſubſtantiuum, pro cognitione & autoritate Pontificis. { כהונה *chehunnah.* ἱερωσύνη, ἀρχιερωσύνη. GAL. *L'autorité & office de Pontife.* ITAL. *Autorità & officio di Pontifice.* GERM. Der hohen Prieſter ſtand / ampt vnd anſehen. HISP. *La dignidad del Prelado.* ANGL. *The autoritie and office of a biſhop.* } Gell. *lib. 1. c. 13.* Re ſemel ſtatuta deliberatáque ab eo cuius negotium id pontificiúmque eſſet, &c.

Pontificalis, e, quod ad pontificem pertinet. { ἀρχιερατικός. GAL. *Pontifical.* ITAL. *Pontificale.* GERM. Das zu den Prieſtern gehört. HISP. *Coſa perteneciente à Prelado.* ANG. *Belonging to a biſhop.* } vt Pontificalis autoritas, apud Cic. 2. *de Leg.* Itaque viſus tantummodo pontificis eſſet, ſi pontificalis maneret authoritas. Pontificalis honor. Ouid. 3. *Faſt.*

Cæſaris innumeris quos maluit ipſe mereri,
Acceſſit titulus Pontificalis honor.

Suet. *in Aug. c. 44.* Pontificales ludi. Ius pontificale. Cic. 2. *de legib.* Sacrum pontificale. Ouid. 1. *Faſt.* Pontificalis cœna, dicebatur opipara, ſumptuoſa & exquiſitis epulis inſtructa, quales eſſe ſolent Pontificum cœnæ. Vide Macrob. 3. *Saturn. & Chiliad. Eraſmi.* Pontificales libri, in quibus ſacræ cæremoniæ continentur.

Pontina, palus, πομπτῖνα. Vulgò *Li maraſi.* Volſcorum palus iuxta Forum Appij, haud longè à Tarracina, diſtans ab vrbe XXIX. paſſuum millibus. Hæc palus à Cornelio Cethego Conſule exciccata, & ex ea ager factus, vt tradit Plin. *lib. 4. c. 7.* Lucan. *lib. 1.*

Et qua Pontinas via diuidit vda paludes,

meliùs *Pomtina.*

Pontinus, vir fortiſſimus: laborum, periculorum, conſiliorum Ciceronis ſocius; vt ipſe teſtatur *de prouinc. conſul.* Modò ille meorum laborum, periculorum, conſiliorum ſocius C. Pontinus, fortiſſimus vir, ortum repentè bellum Allobrogum, atque hac ſcelerata coniuratione excitatum, prælijs fregit, eóſque domuit qui laceſſierant: & ea victoria contentus Repub. metu liberata quieuit.

¶ S. Pontij Tomeriarum ciuitas, *S. Pons de Tomiers*, V. E. ſub A. Narbonenſi.

Pontones, vide *Pons.*

PONTVS, gen. maſc. { ים iam. πόντος. GALL. *Mer.* ITAL. *Mare.* GERM. Das Meer. HISP *La mar.* ANGL. *The ſea.* } Propriè dicitur mare illud quod à palude Mæotide vſque in Tenedum protenditur: ſed vbi primùm ſe arctat à Tenedo incipiens, à caſu Helles, vocatur Helleſpontus: vbi ſe expandit, Propontidis: vbi iterum arctatur, Thracius Boſphorus: vbi autem latiſſimè diffunditur, Pontus Euxinus, qui curuatus in figuram Scythici arcus, committitur oſtio Mæotidis paludis, idque oſtium Cimmerius Boſphorus vocatur. ¶ Figuratè autem pro quouis mari ponitur, vt apud Virg. *lib. 1 Æneid.*

——— ingens à vertice pontus
In puppim ferit, &c.

Tibull. *lib. 4.*

Et tellus ferro, pontus confunditur ære.

Ibidem,

Oceanus ponto, qua continet orbem,

Ouid. *Eleg. 10. lib. 3. Triſt.*

Vidimus ingentem glacie conſiſtere pontum.

Tibull. *lib. 4.*

Qualis & in curuum Pontus confluxerit orbem.

Ibidem,

Vel ſi interrupto nudaret gurgite Pontum.

Deducunt ἀπὸ τοῦ πονεῖν, quod in mari maximos labores ferre cogantur. ¶ Eſt præterea Pontus, & Scythiæ fluuius, in quo thracius lapis inuenitur, qui aqua accenditur, & reſtinguitur oleo, vt refert Dioſcor. *lib. 5. cap. 93.*

Pontus, πόντος, gen. maſc. Nerei filius & Neptuni, vt Euſebius *lib. 1. Præp.* ſcribit. Vnde pontus, mare dici videtur. Alij pontum dici exiſtimant mare, à ποντίζω, quod eſt mergo: vel à πόνος, id eſt, labor, quia ſit laboribus plenus. Ridiculè per contrarium dici arbitrantur, quòd careat ponte. Propriè autem id mare pontus appellatur, quod à palude Mæotidis vſque in Tenedum protenditur.

Pontus, i, fœminini generis, Prouincia Aſiæ minoris, à Ponto rege ſic cognominata, crudelitate Medeæ, & maleficarum herbarum prouentu nobilitata. Virg. *Eclog. 8.*

Has herbas atque hæc Ponto mihi lecta venena
Ipſe dedit Mœris: naſcuntur plurima Ponto.

¶ Ponto item frequentiſſimus eſt Caſtor, cuius teſticuli ad medicamenta expetuntur. Id. in 1. *Georg.*

——— Viroſaque Pontus
Caſtorea.

¶ Clauditur autem Pontus (vt Strab. refert *lib. 1. 8. 9. 11.*) ab Occidente, Haly flumine: ab Oriente, Colchide: à Meridie, minori Armenia: à Septentrione, mari Euxino. Ptolemæus verò *lib. 5.* paulò aliter, Pontus, inquit, ab Occaſu, ore Ponti, & Thracio Boſphoro: à Meridie, regione quæ propriè Aſia dicitur: à Septentrione, parte Euxini maris terminatur. Eius ciuitates inſignes ſunt, Chalcedon, Nicomedia, Nicea. In Ponto regnarunt Mithridates, Eupator, & Pythodoris regina. Ex Ponto fuit Aquila, veteris teſtamenti interpres, & Marcion hæreſiarches: qui quamuis Chriſtianus videri vellet, alium tamen creatorem omnium rerum eſſe dicebat, quàm CHRISTI Patrem, illúmque maiorem aiebat.

Pontus Euxinus: antea ab inhoſpitali feritate Axenos appellatus. Plin. ¶ Eſt & Pontus Scythiæ fluuius. Dioſc.

Ponticus, a, um, ποντικός, ή, όν, ad pontum pertinens, vt ponticum abſynthium apud Colum. *lib. 12. c. 35.* Freti Pontici fauces. Senec. *Medea.* Humus Pontica. Ouid. 3. *de Ponto.* Pontica nux: eadem quæ Auellana, quod in Ponto plurimùm abundet. Ἀμύγδαλον.

POPA, æ, dicebatur qui victimas venales habebat, & qui ligabat eas ad altare, feriebátque. Propert. *lib. 4.*

Succinctique calent ad noua ſacra popæ.

Spartianus *in vita Getæ*, percuſſit hoſtiam popa nomine Antonius. Suet. *in vita Calig. c. 32.* Admota altaribus victima ſuccinctus poparum habitu elato altè malleo, cultrarium mactauit. ¶ Accipitur nonnunquam popa metaphoricos pro guloſo & inſatiabili. Perſius *Satyr. 6.* At tibi tremat omento popa venter.

Popanum, πόπανον. Placenta lata, tenuis, rotunda, quam diis veteres offerebant: ſed & pro quocunque libo capitur. Iuuen. *Satyr. 6.*

Scilicet & tenui popano corruptus Oſiris.

¶ Iulius autem Pollux ait placentam eſſe, qua in ſacrificiis antiqui vtebantur. Cuius dictionis frequens eſt vſus apud Ariſtophanem. Calepinus putauit popana eſſe vnguenta quædam pinguia, adducens teſtimonium ex Iuuenal *Satyr. 6.*

——— ridendaque multo
Pane tumet facies, aut pinguia popana
Spirat, & hinc miſeri viſcantur labra mariti,

Quo tamen in loco conſtat *Poppæana* legendum eſſe, non *Popana.* Quod miror Calepinum non animaduertiſſe, quum alioqui in priore carmine integer pes defuturus ſit.

Popellus, vide *Populus.* maſc. gen.

Popilius, prænomine Marcus, Flamen Carmentalis fuit, cui ſacrificiis occupato quum nuntiaretur ſeditio plebis aduerſus magiſtratus concitatæ, vt erat lana indutus, in concionem aſcendit, ſeditionémque ſua autoritate ſedauit. ¶ Duo præterea alij celebrantur Popilij: quorum alter ad Antiochum, Ptolemæum Ægypti regem obſidentem, legatus miſſus, quum mandata ſua Antiocho expoſuiſſet, vt à Rege ſocio & amico Populi Romani abſtineret, regem cunctantem, reſponſúmque differentem, virgula circunſcripſit, denuntians Populum Romanum omnia hoſtiliter cum illo eſſe acturum, ſi ſpatium illud egrederetur, priuſquam ſibi reſpondiſſet. Admiratus itaque hominis confidentia Antiochus reſpondit ſe in Pop. Romani poteſtate fore, ſolutáque obſidione in regnum ſe recepit. ¶ Alter cognomento Lænas, de quo Valerius inter ingrati animi exempla commemorat, quum à Cicerone in cauſa capitis eſſet defenſus, certiſſimóque periculo liberatus, nullum non modò patrono retuliſſe gratiam, verumetiam magni beneficij loco ab Antonio popoſciſſe, vt ad occidendum Ciceronem mitteretur: qua re facilè impetrata, viro innocentiſſimo, optiméque de ſe merito, cui ſalutem debebat, vitam eripuiſſe.

POPINA, æ, à popa. Locus vbi publicè opſonia, caróque cocta, ac delicatè confecta venditatur, comeditúrque: vel priuatum vbi guloſa familia extraordinariè ligurire, & heluari conſueuit, autore Valla *in Raudenſem.* { ὀπτάνιον, καπηλεῖον. GAL. *Rotiſſerie, cabaret, cuiſine.* ITAL. *Bottega de pizzicagnolo, bottega di ſalcicciaio, hoſteria, tauerna.* GERM. Ein Bratterey / Zechhauß. HISP. *Cozina, taberna.* ANG. *A kitching.* } Plaut. *in Amph.* Interea dum iſti certant, in popinam deuortendum eſt mihi. Lances detergam omnes, omneſque trullas hauriam. Senec. *c. 5. de tranquill.* Deme teſtes & ſpectatores (Cœnæ lautæ) non eo popina ſecreta delectabit. Idem *c. 10 conſol. ad Helu.* Popinæ ſcientiam profeſſus Apicius. ¶ Popinæ & Ganeæ, Suet. *in Tib. c. 34.* Popinarum coërcitio Ædilium erat. Idem *in Claud. c. 38.* In iis olim omnia venibant. Idem *in Neron. c. 16.* ¶ Accipitur nonnunquam popina pro delicatioribus cibis, qui in ganea vendi conſueuerunt. Cic. 3. *Philip.* Sed quum tam atroci edicto nos concitauiſſet, cur ipſe non aderat? num putatis te aliqua triſti & ſeuera? vino & epulis retentus & alea eſt, ſi epulæ potius, quam popinæ dicendæ ſunt.

Popinarius, popinæ dominus. Lampridius *in Alexandro Seuero*, Cùm Chriſtiani quendam locum qui publicus fuerat, occupaſſent, contrà popinarij dicerent ſibi eum deberi, reſcripſit melius eſſe, vt quomodocunque illic Deus colatur, quàm popinariis dedatur. ¶ Popinarius, κάπηλος, caupo apud Iul. Firmicum Matheſ. *lib. 4.*

Popinones, Helluones, galones, qui ſe popinis dedunt. { ἄσωτοι. GAL. *Hanteurs de tauernes & cabarets, friands, gourmands, yurongnes.* ITAL. *Lecconi ghiotti, tauernieri.* GERM. Schlemmer / Zechbrüder die ſtets in den zechheuſeren ligen luzen zudempffen. HISP. *Goloſos que vſan las goloſinas.* ANG. *That haunteth and vſeth tauernes, glutones, drunkards.* } Horat. 1. *Serm.*

Imbecillus, iners, ſi quid vis, adde popino.

Sueton. *de clar. Gram.* Lurconem & nebulonem, popinonémque appellans, & vita ſcriptíſque monſtroſum.

Popinor, aris, Helluor & indulgeo popinis { λιχνεύω, ἀσωτεύομαι. GALL. *Gourmander & yurongner, hanter tauernes & cabarets.* ITAL *Diuorare, traguggiare, darſi alla gola.* GER. Schlemmen / mit praſſen ſtets im luder ligen. HISP. *Goloſear.* ANG. *To haunt tauernes, to eate and riot out of due tyme.* } Iul. Capit. Dum Galienus popinatur, & balneis ac lenonibus reputat vitam.

Popinatio, nis, nuncupatur à Gellio, quæ alio nomine dicitur helluatio, quam Græci ἀσωτίαν vocant. { GAL. *Yurongnerie, gourmandiſe.* ITAL. *Eſſo diuorare ò traguggiare.* GERM. Zechung / fräſſung / das vollſauffen mit ſchlemmen vnnd dempffen. HISP. *Obra de goloſear.* ANGL *Haunting of tauernes.* }

Popinator, is, κάπηλος. Macrob. *Saturn. lib. 7. c. 14.* Quod genus apud popinato

pinatores, pleraque ſcitamentorum cernimus propoſita, amphora ſpecie, quam corpore.

Pŏpinalis, e, quod ad popinam ſpectat. [illegible]. GAL. *De cuiſine.* ITAL. *Di cucina.* GERM. Das der brätterey/deß kuchhauß iſt. HISP. *De cozina.* ANG. *Belonging to a kitchin.* } Colum. *lib.* 8 *c.* 16. Tunc celebres erant deliciæ popinales quum ad mare deferebantur viuaria.

Pŏplĕs, itis, pars oppoſita genu quæ curuatur: dicta quòd pòſt plicetur. } ברך *berech.* [illegible]. GAL. *Le jarret.* ITAL. *Garetto, ſotto il ginocchio* GER. Die kniekehle HISP. *La jarrette.* ANGL. *The hamme of ones legge behind the knee.* } Colum. *lib.* 6. *c.* 12. Si dolore neruorum claudicat, oleo & ſale genua, poplitéſque & crura confricanda ſunt donec ſanetur. Curt. *lib.* 6. Poſteaquam deficere ſe ſenſit poplitibus ſemet excepit. Liu. *lib.* 2. Quoſdam & iacentes viuos ſucciſis femoribus poplitibúſque inuenerunt.

Populus, vide *Populus.*

Poppæa, Sabina, T. Ollij filia, à Poppæo Sabino auo ſuo ita nominata, mulier forma nobilitatéque inſignis fuit, quam primis nuptiis Rufo Criſpo coniunctam, M. Otho primùm in adulterium, deinde & in matrimonium ſuum pellexit. Verùm quum incautius apud Neronem principem vxoris formam laudaret, captus amore eius Nero, Othoni conſuetudini eius interdixit: deinde & in Luſitaniam ſub ſpecie honoris eo relegato, matrimonio eam ſibi copulauit. Obiit fortuita Neronis, ira, icta calcis, quum grauida eſſet ab eo percuſſa. Autor Tacit. *Annal. lib* 16.

Papia Poppæa lex, vide *Papia.*

Pŏpæānus, a, um, denominat vt Vnguenta Poppæana, à Poppæa inuenta, vel quibus illa præcipue vti ſolebat. Iuuenal. *Satyr.* 6.

——— videndaque multo
Pane tumet facies aut pinguia Poppæana
Spirat, & hinc miſeri viſcantur labra mariti.

Sic enim legendum, non vt corrupte Calepinus, *Popana.* Poppæana autem ſunt vnguenta ex aſinæ lacte compoſita ad conciliandum faciei decorem, quibus Poppæa vxor Neronis, vt inquit Plin *lib.* 11 *c.* 41. vtebatur, quinquentas aſinas per omnia ſecum fœtas trahens, balnearum etiam ſolio totum corpus illo lacte macerabat, extendi quoque cutem credens.

Pŏppyſmă, [illegible]. GAL. *Vn ſon de bouche, ou en frappant les mains paulme ſur paulme pour flatter vn cheual farouche.* ITAL. *Vezzi, vn ſono di bocca, che ſi fa pa pando vn cauallo.* GER. Das zutchreyen vnd ſtreichlen ſo man den vnwilden/oder vngezämpten vnd ſchüdigen roſſen thut HISP. *Siluo o ſonido de la boca o manos.* ANG. *Faire ſpeaking or gentle handling of vnruly horſes.* } Propriè dicũtur ea vocis blandimẽta quæ fiunt equis indomitis cum tractatione manuum. Iuuenal. *Satyr.* 6.

I rabebit vati crebrum poppyſma roganti:

id eſt, crebram manuum tractationem, cum quadam vocis adulatione: nam fit a [illegible], quod eſt ſibilo, vel adulor. ¶ Eſt & [illegible] (vt quidam exponunt) idem quod plaudere, hoc eſt illiſis manibus inter ſe, & palma cum palma collata, plauſum edere. ¶ Dicitur etiam in eadem ſignificatione poppyſmus. Plin *lib.* 28. *c.* 2. Fulgetras poppyſmis adorare conſenſus gentium eſt. Quid verò poppyſmus, ſit vide in dictione *Palpum*

Popŭlă, æ, verrucæ ſunt eminentes. Cornutus *in Perſium.*

‖ Populacia, vt nugalia vel puerilia Non.

Populago tuſſilago frutex Iun.‖

Pōpŭlnus, vide *Populus*, fœm. gen.

Populonia, æ ſiue Populonium, ij, [illegible] Ptolem. Oppidum eſt in littore maris Tuſci, non procul a Piſis, portum habens non ignobilem è regione Iluæ inſulæ. Meminit huius oppidi Plin *lib* 3. *c* 5. *&* 6. Ptol. *lib.* 3. & Pompon. *lib.* 2. Virg *lib* 10. *Æneid.*

Sexcentos illi dederat Populonia mater
Expertos belli iuuenes. aſt Ilua trecentos
Inſula inex hauſtis Chalybum generoſa metallis.

Hodie *Plumbinum* vocant.

Pŏpulus, i, ſingul numer. maſcul generis Vnius ciuitatis multitudinem ſignificat iuris conſenſu & concordi communione ſociatam. Quid Populus à plebe diſtet, Gell. *c.* 20. *lib.* 10. Populum tamen pro plebe, Liu. 6. *bell Pun.* dixit. { עם *ham.* [illegible]. GALL. *Peuple.* ITAL *Popolo* GERM. Ein volck oder gantze gemeind einer ſtat. HISP. *Pueblo.* ANG *The people* } Populum vocauit Romulus multitudinem non militantem. Plutarch. *in Romul.* Senec. *Epiſt.* 78 Quantus populus (inquit) morborum idem *c.* 9 *de tranq.* Cœnare ſine populo. (i. ſine multitudine ſeruorum.) Item, Populi, i. homines. Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Populi ſtrenui mihi damno ſunt. (i homines.) ¶ Tu vero vrbanus ſcurra, deliciæ populi. Idem *Moſtell ſc.* 1 *a* 1.

Hunc tamen, (Agamemnonem) *vtilitas Populi mouet.*

Ouid. 13. *Met.* Dicitur & Poplus: vt bellum vero & pudicum proſtibulum popli. Plaut. *Aul ſc.* 1. *a* 2. Cuſtos herilis decus popli. Idem *Pſeu ſc.* 3 *a* 3 Cum Teloboïs bellum eſt Thebano poplo. Idem *Amph. prolog.* Item dedunt ſe in ditionem & arbitratum Thebano poplo. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1. In concione omni poplo. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Ne populus quod ames ſi ſciat, tibi ſit probro. Idem *Curc. ſc.* 1 *a.* 1 Aut ad populum, aut in iure apud Iudicem res eſt Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Cum populo agere, vide *Ago* Cras populo proſtituam vos. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a* 1. Fraus populi. (conuicium in Lenonem.) *Ibid ſc.* 3. *a.* 1.

Si quis vt in populo, noſtri non immemor,

Ouid. *Eleg* 1. *lib* 1. *Triſt.*

——— Populi perueniet in ora:
In populi quicquam ſi tamen ore meum eſt,

idem *Eleg. vlt lib.* 3. *Triſt.*

armina cùm primùm populo iuuenilia legi,

idem *Eleg. vlt lib.* 4. *Triſt.* Virg. 1. *Æneid.*

Hinc populum latè regem, belloque ſuperbum
Venturum excidio Libyæ.

Populi, nationes, gentes diuerſarum ciuitatum. *Ibidem*, Littoráque, & latos populos. ¶ Populus a Columell. de apibus dicitur *lib.* 9 *c.* 13. Id ne fiat, duo populi coniungi debent, qui poſſint adhuc integras ceras explere.

Pŏpellus, i, diminut. Plebecula. { [illegible]. GALL. *Petit peuple.* ITAL. *Popolo piccolo.* GERM. Ein völcklin/das ſchlecht geſindlin. HISP. *Pueblo menudo.* ANG. *The ſimple poore people.* } Perſ. *Sat.* 4.

Ante diem blando caudam iactare popello.

Horat. 1. *Epiſt.* 7

——— Vulteium mane Philippus
Vilia vendentem tunicato ſcruta popello
Occupat

Pŏpŭlāris, e, quod eſt populi. { [illegible]. GALL. *Populaire du peuple.* ITAL. *Populare, di popolo* GERM. Das deß volcks iſt HISP. *Coſa de pueblo.* ANGL. *Of the people.* } Horat. *de Arte,*

——— ——— & populares
Vincentem ſtrepitus, & natum rebus agendis.

¶ Interdum popularis dicitur gratioſus, charus & gratus populo, qui ſibi populi fauorem conciliat, quique populi eſt ſtudioſus [illegible]. Cicero, Nil tam populare quàm bonitas. Liuius Et quo nihil popularius eſt, quibus artibus petierat magiſtratus, iiſdem gerebat. ¶ Interdum dicitur plebeius, vilis, & ignobilis, [illegible]. Plautus, Præſtat diuitem eſſe ac popularem, quam nobilem & mendicum. ¶ Popularis item dicitur qui eſt eiuſdem conditionis, generis, ſortis & fortunæ. Item, qui ſocius eſt & particeps eiuſdem ſceleris, factionis, coniurationis, &c. [illegible]. Terent. *in Phorm.* Amicus ſummus meus, & popularis Geta, erat enim & ipſe ſeruus. Quid ſi popularis, quod eiuſdem gentis eſſet? Saluſt. *in Catil.* Cùm ad iuſiurandum populares ſceleris ſui adduceret (Catilina.) ¶ Popularis item dicitur ciuitas. Terent. *in Adelph.* Obſecro populares, ferte miſero, atque innocenti. Plaut. *Aul ſc.* 1 *a* 3. Optati ciues populares, incolæ. Gell. *c.* 3 *lib.* 5 Popularis eius oppidi fuit. ¶ Ponitur aliquando popularis pro ſubdito, autore Bud. Liu. 1. *bell. Maced.* Tentando nunc ſociorum, nunc popularium animos, id eſt, qui in ditione eorum atque imperio erant. ¶ Populari nomine vocare, eſt vocare nomine vulgo a populo vſurpato. Plin. *lib* 13. *c.* 4. Populari etiam nomine à nobis appellantur balani. Ita popularia verba apud Cic. *in offic.*

Pŏpŭlārĭă, in theatro dicebantur loca populi, vt plebis ad equeſtrium diſcrimen, i. quatuordecim ordinum. Tertull. Vias vocant cardines balteorum per ambitum, & diſcrimen popularium per procliuum. (ſic equeſtria equitum loca erant.) Suet. *in Domit.* Et quia pars maior intra popularia deciderat, &c. Idem *in Claud. c.* 25. In popularia deducti (Germanorum legati,) &c. Vide *Equeſtria* in EQVVS. ¶ Item popularia, nugatoria, puerilia. Laberius apud Nonium, Popularia agimus per ludum. ¶ Popularia ſacra, vt Labeo inquit, ſunt quæ omnes ciues faciunt, nec certis familiis attributa ſunt, vt Fornacalia & Palilia. [illegible] hic dicta quòd populo grata eſſent, propterea quòd tunc in populum miſſio fieret ab iis qui gratiam plebis captabant & hoc duplici modo aut de Republ. bene ſentiendo, & ea quæ ad populi ſalutem ſpectant recta cum ratione agendo. aut largiendo & adulando, vel aliis corruptelis beneuolentiam captando.

Pŏpŭlārĭtas, atis, Studium & cultus populi, hoc eſt, affabilitas, humanitas, blanditiæ quibus populi fauorem aucupamur. Quintilian Popularitas, ſignum affectati regni. { [illegible]. GAL. *Popularité, amitié & humanité enuers le peuple.* ITAL. *Affabilità humanità verſo il popolo.* GERM. Geſellſchafft vnd freundtligkeit mit dem volck. HISP *Humanidad y halagos en amor y voluntad del pueblo.* ANG. *Courteſie and humanitie towardes the people.* } Suet. *in Calig. c* 15. Incendebat & ipſe ſtudia hominum omni genere popularitatis *Ibidem* pari popularitate damnatos relegatóſque reſtituit. Plin. *ep* 117. Dixit cauſam Claudius Ariſtion princeps Epheſiorum homo munificus & innoxiæ popularitatis. Ponitur aliquando pro coniunctione atque neceſſitudine, quæ debet eſſe inter populares, hoc eſt, inter eos qui ex eadem regione ortum traxerunt. Plaut. *in Pœn.* Si quid opus eſt, quæſo dic, atque impera popularitatis cauſa.

Pŏpulārĭtĕr, Affabiliter, humaniter, & cum gratia populi. { [illegible]. GAL *Populairement, auec la grace du peuple.* ITAL. *Popularmente affabilmente.* GERM. Mit verwilligung deß volcks/nach brauch deß volcks. HISP *En amor y voluntad del pueblo.* ANG *VVith the fauour & loue of the commons.* } Iuuenal. *Satyr.* 3.

——— & verſo pollice vulgi
Quemlibet occidunt populariter.

Quintilian, Totas vires populariter explicabit oratio. ¶ Aliquando ſignificat more populi Cic. *in ſomn. Scipion* Homines enim populariter annum tantum modò Solis, id eſt, vnius aſtri reditu metiuntur. Hinc dicimus populariter agere, populariter loqui, populariter ſcribere, id eſt, more populi.

Pŏpŭlātim, Per populos. { [illegible] *De peuble en peuple par tout le peuple.* ITAL. *Di popolo in popolo, per tutto il popolo.* GERM. Von einem volck zum anderen/durch die völcker. HISP. *De pueblo en pueblo por todo el pueblo* ANG *Through all the commons* } Apuleius, Populatim ab omni prouincia reuocatus. ¶ Ponitur aliquando pro coaceruatim, & in vniuerſum. Cælius, Ego perdidi te, qui omnes ſeruos prodo populatim quæſo ne addas malum ad hoc malum.

‖ Populifugia. Varro *lib.* 5. *de L. L.* dies populifugia videtur nominatus, quod eo die repente tumultu fugerit populus non multo enim pòſt hic dies quam deceſſus Gallorum ex vrbe: &, qui tũ ſub vrbe populi, vt Ficuleates ac Fidenates, & finitimi alij, contra nos coniurarunt.

Populoſus, a, um, quod eſt plenum populo [illegible], vt Oppidum populoſum.

Pŏpŭlo, as, & populor, aris, Deprædari, diripere, ſpoliare. { שדד *ſchadad.* [illegible]. GALL. *Oſter & piller tous és champs, deſtruire & perdre.* ITAL *Depredare, ſaccheggiare. diſertare vn paeſe* GERM. Verheeren/verwüſten/ſtrauben. HISP. *Robar y aſtruir el campo.* ANGL. *To robbe and deſtroye the cõtrey.* } Cæſ. 1. *bell Gal.* in Heduorum fines peruenerant, eorúmque agros populabantur. Virg. 1. *Georg.* populántque ingentem farris aceruum. ¶ Hinc depopulor, pro deprædor, paſſímque & populatim diripio. Populare, Nonius, populi amorem conciliare eſſe ait, indeque popularem dictum eſſe, qui a populo pendet.

Populātus,a,um,participium. Deprædatus. { שדוד ſchadhúdh. δεδῃωμένος, – ... GALL. Pillé deſtruit. ITAL. Depredato ſaccheggiato GER. Verheeret/geplündert/beraubet HISP. Robado y deſtruydo. ANG. Spoyled, deſtroyed. } Virg. 1 Æneid.

Quiſque ſuum populatus iter.

Cic. 5. Verr. Eiectos aratores eſſe dico, agros vectigales vexatos atque exinanitos à Verre. populatam vexatámque prouinciam.

Pŏpulatio, nis, verbale. Spoliatio. { שד ſchód πόρθησις. GALL. Saccagement, degaſt. ITAL. Saccheggiamento. GERM. Verheerung / beraubung/ plünderung. HISP. Robamiento deſtruymiento. ANGL. A waſting or pilling of a cuntrey. } Liuius 3. ab Vrbe, Equos populationibus incurſionibúſque meliores eſſe. Columell. lib. 2. cap. 10. Nam eas res à populatione murum formicarúmque frumenta defendit. Idem lib. 3. cap. 21. Aut ſi maturitatem ſerotini expectet, amittat, vindemiam præcocem, quæ plerunque populationibus volucrum, pluuiiſque, aut ventis laceſſita dilabitur.

Populatus, us, ui, Populatio. { שד ſchodh. δῄωσις, πόρθησις. } Lucan. lib 2.

Ardent Heſperij montes ſamis populatibus agri.

Pŏpŭlātŏr, is. { שודד ſchodi édh. ... GALL. Pilleur, gaſteur & deſtruiſeur d'vn pays. ITAL. Chi ſaccheggia vn paeſe. GER. Ein verheerer/ verwüſter/zerſtörer HISP. El que aſſi deſtruye. ANG. A robber or deſtroyer of a cuntrey. } Ouid. 12. Metam.

Viuit adhuc operis noſtri populator Achilles.

Idem 13. Metam.

Hoc vbi cognouit Troia populator Atrides.

Pŏpŭlātrix, populatricis. { שודדת ſchodhédeth. ληϊστρίς GALL. Pilleresſe, celle qui gaſte & deſtruit tout. ITAL. Donna che deſtrugge il tutto. GER. Ein verheererin/ verwüſterin/räuberin. HISP. La que aſſi deſtruye. ANGL. She that robbeth and deſtroyeth } Martialis lib. 13. Hæc tibi Theſæi populatrix miſit Himetti, Pallados à ſyluis nobile nectar apis.

Pŏpŭlābundus, Prædabundus, à populando, id eſt, qui populatur. { שודד ſchodhédh. ... GAL. Qui court parmy les champs pillant & deſtruiſant tout ITAL. Chi va per i campi ſtruggendo & ſaccheggiando. GERM. Verheerend/beraubend/ſchädigend mit plünderen vnd verwüſten. HISP. Coſa que mucho aſſi deſtruye. ANG Going in waſting and robbing of cuntreys } Liu. lib. 3 ab Vrbe, In fines Romanos excurrerunt, populandi magis quàm iuſti more belli. Gell. legendus cap. 15. lib. 11. vbi differit de finitis in bundus.

Pŏpŭlābilis, e, quod populari poteſt. } πορθητός. GALL. Qui peut eſtre pillé & gaſté. ITAL. Deſertato, ò vero ſogetto ad eſſere ſaccheggiato. GERM. Das zerſtöret oder verheeret werden mag. HISP Coſa que aſſi ſe puede deſtruir. ANGL. That may be ſpoiled or deſtroyed. } Ouid. Metam.

Interea quodcunque fuit populabile flamma
Mulciber abſtulit.

PŌPVLVS, prima ſyllaba producta. Arbor eſt cerro ſimilis, caudice procero & erecto cortice leui, foliis dum tenera eſt, circinatæ rotunditatis, quæ in ſenectute anguloſa euadunt ſine flore. { לבנה libnéh. GALL. Peuplier. ITAL. ... talpone, Albero. GERM. Poppelbaum/ Garbaum. HISP. El alamo arbolo. } Ouid.

Populo viuo, procer, qua margine conſita ripa.

Duo eius ſunt genera, Alba, quam & Græci λεύκην dicunt, folio numeroſiore, & tremulo (vnde Trambulam Galli vocant) vuáſque ferens quas bryа dicunt, vnguentis expetitas. Et nigra, illis αἴγειρος dicta, leuior quidem & procerior, ſed fronde rarior. Vtraque locis aquoſis, gaudet & paluſtribus Virg. 9 Eclog.

——hic candida populus antro Imminet.

Plin. lib. 24. c. 8. Virgam populi in manu tenentibus intertrigo non metuatur. Colum. lib. 5. Cui rei maximè videtur idonea populus. Ea eſt arbor cerro ſimilis.

Pŏpŭlĕus, a, um, quod eſt confectum ex populo arbore, aut quod ad eam arborem pertinet. { λεύκινος, αἰγείρινος. GAL. De peuplier. ITAL. Di pioppo. GER. Garbäumin. HISP. Coſa de materia de alamo. } Virg. 4. Georgic

Qualis populea mœrens philomela ſub vmbra

Frondes populeæ. Idem 8. Æneid. Vmbra populea, idem 4. Georg.

Pŏpŭlnus, a, um, Populeus. λεύκινος, αἰγείρινος. Plaut. in Caſ. Non iſthæc aut populna ſors aut abiegna eſt tua?

Pŏpŭlnĕus, a, um, in eadem ſignificatione Colum lib. 6. c. 3. Probatur maximè vlmea, poſt fraxinea, & hac populnea frons. Idem lib. 12. c. 2. Frondem querneam, & populneam.

Pŏpŭlētum, locus, populis conſitus. { αἰγειρών GAL. Vn lieu planté de peupliers ITAL. Luogo piantato de pioppi. GER. Ein ort an dem vil Poppelbäum oder Garbäum ſtehen. HISP. Lugar de muchos alamos, alameda. } Plin. lib. 14. cap. 5. Antea Cæcubo erat generoſitas celeberrima paluſtribus populetis.

Pŏpŭlĭfer, adiect. αἰγειροφόρος, qui fert populum, vel populos, vt, Padus populifer. Ouid. 2. Amor. eleg.

Por pro puer antiqui dicebant: vt Marcipor, Publipor Scaliger in Varr. lib. 4 de L.L. Antiquis παῖ por dicebatur, vnde puer factum, quod Laconicè & pleriſque Dorienſibus pos παῖς diceretur.

Pōrca. Porcarius, Porcellus. Vide Porcus.

Pōrcĕo, porces verbum obſoletum, quo antiqui, teſte Feſto, vtebantur pro prohibeo εἴργω. Lucilius lib 6.

——Non te porrò procedere porcent.

Componitur ex porrò & arceo, quaſi procul arceo.

Pōrcetră porcetræ, Porca quæ ſemel tantum peperit. χοῖρος, aliis δέλφαξ. Scropha quæ ſæpiùs. Gell c. 6 lib. 18.

Pōrcia, Nobilis Romæ matrona fuit, Porcii Catonis Cenſorii filia, ſiue vt alij malunt neptis: quæ quum matremfamiliâs quandam quæ ſecundas inierat nuptias, pudicè ac nomine laudari audiret, Caſta, inquit, matrona non niſi ſemel nubit. ¶ Porcia alia fuit, Catonis Vticenſis filia, & vxor Bruti, quæ quum viri ſui conſilium, quod de interficiendo Cæſare ceperat, cognouiſſet, cultello tonſorio ſeſe vulnerauit. Qua de re quum à viro increparetur: Non eſt, inquit, hoc temerarium factum meum: ſed in tali ſtatu noſtro, mei erga te amoris certiſſimum indicium Experiri enim volui, ſi tibi propoſitum ex ſententia parum ceſſiſſet, quàm æquo animo me ferro eſſem interemptura. Hæc poſtea, quum audiuiſſet virum ſuum poſt infauſtum illud prælium aduerſus Antonium, Auguſtúmque in campis Philippicis geſtum, mortem ſibi conſciuiſſe, mori & ipſa ſtatuit. Sed quum arma a domeſticis ſubtraherentur, hauſtis prunis, oréque obſtructo, conſeſtim extincta eſt Valer. lib. 3. c. 2. Item, Porcia Baſilica, vbi & a quo, Plutarch. in Cat. Cenſor.

Pōrcius, Catonum familiæ gentilium cognomen fuit, à porcis tractum. Varr. lib. 2. de re ruſt. c 1. Cognomina multa habemus ab vtroque pecore: à maiore & à minore. à minore Porcius, Ouinius, Caprilius: a Maiore, Equitius, Taurus. Plutarch. in Publ. Porcius dictus à porcis.

Pōrculētum, i. Hermolaus ait idem eſſe quod porcam, hoc eſt, terram editiorem inter duos ſulcos cuius generis in hortis hodie puluini appellantur, in quibus ſua cuiuſque generis olera ſeparatim feruntur. Plin. lib. 17. c. 22. Vmbri & Marſi ad vicenos pedes intermittunt arationis gratia in his quæ vocant porculeta.

Porculum, i, Eſt machinæ genus apud Catonem de re ruſt. c. 19. Foramen (inquit) quod primum facies, ſemipedem ab cardine facito, cætera diuidito quàm rectiſſimè porculum in media ſucula facito: inter arbores medium quod erit, id medium colabrato vbi porculum figere oportebit, vti in medio prælum rectè ſitum ſiet.

Pōrcus, i, Sus domeſticus: quemadmodum aper ferus. { חזיר chazir, χοῖρος. GAL. Vn porc ITAL Porco. GER. Ein zam Schwein HISP. Puerco. ANG. An hog, a ſwyne. } Suis autem appellatio vtrique generi eſt communis. Martial lib 14.

Iſte tibi faciat bona Saturnalia porcus
Inter ſpumantes ilice paſtus apros.

Iuuen. Satyr. 10

— ——venaſque ſacellis
Exta & candiduli diuina tomacula porci.

Dictus ab eo quòd porrecto rictu paſcitur, & terram dum herbarum radices rimatur, latiùs porrigat. Porcus Serarius apud Catonem, vide in Serarius. Plaut. Men. ſc. 2. a 2. Quanti veneunt porci. ¶ Porcus marinus, piſcis marinus, quum capitur, grunniens, ὀρθραγορίσκος. Lacedemonij orthragoriſcum vocant, vt ex Appionis ſententia refert Plin lib. 32 c. 2. ¶ Porcus Troianus, in Romanorū conuiuiis per iocum dicebatur aper, qui integer apponi ſolebat, vnà cum minoribus animalibus in vētre eius incluſis, non ſecus atque olim ferunt in equo Troiano incluſos fuiſſe armatos: χοῖρος τρωικός. Vide Macrob. in Saturnalibus. ¶ Porcus etiam vocatur homo obeſus & pinguis. Catullus in Scazonte in Egnatium: Aut porcus Vmber, aut obeſus Etruſcus. Pomponius Vernionibus, Porcus eſt quem amare cœpi, pinguis, non pulcher puer. Menander in Piſcatore, de Dionyſio: παχὺς γὰρ ὗς ἔκειτ' ἐπὶ στόμα.

¶ Porci effigies inter militaria ſigna quintum locum obtinebat, quia, cōfecto bello, inter quos populos pax fiebat, ea cæſa porca fœdus firmari ſolet. Feſt.

Porci ſacres. Plaut. Menæch 2. 2. Quibus hîc pretiis veniant porci ſacres ſinceri? Rud. 4. 6 ſunt domi agni & porci ſacres. intelligebantur puri & integri, ad ſacrificium idonei; quales immolabantur ab iis qui piaculum aliquod admiſerant, aut qui inſani fuerant: etiam quibus aucta erat liberorum prole familia. vide Varr. de R.R. lib. 2. c. 1. & 4. ¶

Pōrcă æ. Sus fœmina. { חזירה chazira ὗς. GALL Vne truye ITAL. Porca. GER. Ein Saw. HISP Puerca. ANGL. A ridge betwene two furrowes } Cato de re ruſt. c. 134. Priuſquam fœmineam porcam immolabis. Gell. c. 6 lib 4 Porca præcidanea appellata, quam piaculi gratia ante fruges nouas fieri cœptas, immolari Cereri mos fuit, &c. ¶ In agro vero porca eſt terra elata inter duos ſulcos { תלמים telám. ... GAL. Terre eſleuée entre deux rayons, vn ſeillon ITAL. Scroffa porca. GER. Das bühelin zwiſchen zweyen furchen in einem Acker. HISP. La tierra que queda entre dos ſulcos. } à porrigendo (vt inquit Varro lib. 1 c. 29. de re ruſt) quòd ea ſeges porrigat frumentum. Vel à porcendo, id eſt, prohibendo vt Nonio placet. eo quod vltra ſe iaci ſemina prohibeat. ¶ Porcæ, inquit Feſtus) appellantur rari ſulci, qui ducuntur aquæ deriuandæ gratia: ſira dictæ quod porceant, id eſt, prohibeant aquam frumento nocere Crebriores autem ſulci, limi vocantur Hæc ille Colum lib. 2. c 4. Liras ruſtici vocant eaſdem porcas, quum ſic aratum eſt, vt inter duos latiùs diſtantes ſulcos, medius cumulus ſiccam ſedem frumentis præbeat Sed & triginta pedum latitudinem, CLXXX. longitudinem, porcum vocant, eodem autore lib. 5. c. 1. Campani, inquit Hermolaus Barb. hodie porcas vocant puluinos, ſiue hortulos, inquit velut ſulcatim ſua cuiuſque generis olera ferunt. i. Id genus & areæ dicuntur apud Columellam.

¶ Porculena, pro porcula, vt ſocienus pro ſocius. Plaut. Mil. 4. 2. vbi tamen aliter porcula ¶

Pŏrcetră Sus quæ ſemel peperit: quæ ſæpiùs ſcropha. Meliſſus de loquendi proprietate, qui haber autorem Pomponium in Attellana, quæ hoc eodem vocabulo inſcripta eſt. Ex Gell. lib. 18 c. 6.

Pōrcĕlus, & porcellus, diminut paruus porcus. { χοιρίδιον, χοιρίσκος. GALL. Porcelet, cochon. ITAL. Porcelletto GERM. Ein ſäugling. HISP. Lechon puerco ANG A little hog or ſwyne. } Sueton in Nerone, iterum ac ſæpius recoctum porcello obiecit. Porculus legitur apud Plaut. in Men. Scribit Varro porcum Græcum nomen eſſe antiquum, ſed obſcuratum, quod poſtea vocarunt χοῖρον Gell. c. 12. lib. 10. Porculos minuſculos citauit Pythagoras. Plaut. Men. ſc 2. a. 2. Porculum iubeas afferri (ad te piandum.)

Pōrcinus, a, um, quod ex porco eſt: vt Caro porcina { χοίρειος, ὕειος. GAL. De porceau. ITAL Di porco. GERM Schweinin/von einer Saw. HISP. Coſa de puerco ANG Of an hogge. } Plaut. Capt. ſc. 1. a. 4. Alium piſces præſtinatum abire, alium porcinam, atque agninam, & pullos gallinaceos. Idem Aul ſc. 5. a. 1. Agninam carnem, carnem bubulam, vitulinam, porcinam. Et Men ſc 5. a. 1. Porcina, &c.

Pōrcīnārius, qui carnes porcinas vendit. { χοιροπώλης. GAL. Chaircuitier, qui vend de chair de porceau. ITAL. Chi vende carne di porco GER. Der ſchweinen fleiſch verkaufft HISP. El que vende carne de puerco. ANG. A ſeller of hogges fleſh } Plaut. in Cap. ſc. 1. a. 4. Quanta iſtius laniſtæ o, quanta porcinarius?

Pō . ...lus,

Porcīnus, a, um, quod ex porca eſt. { χοίρειος. Gal. *de truye.* Ital. *Di porca.* Ger. Einer Moren. Hisp. *De puerca.* Ang. *Of a ſwyne* } Vnde porcariam vuluam dicebant, qua edito partu veſcebantur. Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Vulua eiecto partu melior quam edito. eiectitia vocatur illa, hæc porcaria, primiparæ ſuis optima.

‖ Porceo. Feſt. Porcet ab antiquis dictum, quaſi porrò arcet ‖

Porcinarium, χοιροβοσκεῖον. Gloſſ. i. locus, vbi porci aluntur.

Porcarius, porcorum cuſtos, ſubulcus. { χοιροβοσκός. Gal. *Porcher* Ital. *Porcaro.* Germ. Ein Sewhirt Hisp. *El porquerizo.* Ang. *A ſwyne heard or keeper.* }

Porculationem, Antiqui porcorum nutricatum vocauerunt. { χοιροβοσκία. Gall. *Norriture de Pourceaux* Ital. *Nutritura di porci.* Germ. Sewe erziehung oder meſtung. Hisp. *Criança de los puercos.* } Varr. *lib.* 2. *de re ruſt. c.* 4. In nutricatu (quam porculationem appellabant) binis menſibus porcos ſinunt cum matribus.

Porculator, is, qui porcos nutrit vt pingueſcant. { χοιροβοσκός. Gal. *Porchier, qui engraiſſe les porceaux.* Ital. *Nutritore di porci.* Germ. Einer der Sewe erzeücht oder meſtet. Hisp. *Porquero que los cria.* Angl. *That fee deth ſwine.* } Colum. *lib.* 7. *c.* 9. Itaque porculatoris maximum officium eſt, vt vnamquamque cum prole claudat.

Porculetum, porca, terra editior in duos ſulcos.

Pori, pororum, vide *Porus.*

‖ Portaticum, tributum quod pro mercibus traiiciendis perſoluebatur. L. g. b. Buleng. ‖

Poriſma, conſectarium, proloquium ex antecedente aliquo conſequens, tanquam additamentum & corollarium.

Porocele, πωροκήλη, ſpecies herniæ eſt, quum ex abſceſſu circa ſcrotum materia indurat. πῶρος enim Græcis inter cætera lapidoſam duritiem ſignificat, ſiue callum.

Poroſelene, penult. prod. πωροσελήνη, Inſula eſt ante Epheſum cum vrbe eiuſdem nominis, quam nonnulli, teſte Steph. κακολογίαν fugientes, Proroſelenem appellarunt. Meminit huius inſulæ Plin. *lib.* 5. *cap.* 31.

‖ Pornæ *tit. de conſulib. in Nouell.* §. *ac primus quidem.* Exponuntur ludi ſcenici, ſic dicti a productione meretricum in ſcenam. πόρνη eſt meretrix. πόρνος ſcortator, a περνάω vendere, proſtituere. eſt a πεÏράω ‖

Porphyra, æ, Latine purpura. { תכלת *techéleth* ארגמן *arghamán* כרמיל *charmil.* πορφύρα. Gall. *Pourpre, cramoiſi* Ital. *Porpora.* Germ. Purpurfarb Hisp. *La purpura, color de carmeſi.* Angl. *Purple.* } Vnde Porphyriacus, a, um, penultima correpta pro purpureo. Ouidius.

Et porphyriacis figere labra genis.

Porphyris, porphyridis, πορφυρίς. Veſtis purpurea.

Porphyreon porphyreonis, πορφυρεών, Thracum oppidum, apud Steph. cuius incolæ Porphyreonij dicuntur, & Porphyreonitæ.

Porphyrio, onis, πορφυρίων. Auis eſt collum habens oblongum & anguſtum, crura prælonga, eáque rubentia, quemadmodum & roſtrum, ſola auium morſu bibens, cibúmque prius aqua tinctum altero pede, veluti manu, ad roſtrum afferens. Autor Plin. *lib.* 10. *cap.* 46. Ælianus *lib.* 14. *c.* 35. tradidit porphyrionem mulièbris pudicitiæ obſeruatorem eſſe, matriſque familias adulterium ſuſpendio ſuo domino indicare. ¶ Fuit item hoc nomine Gigas quidam Siſyphi filius: qui vnà cum reliquis Gigantibus aduerſùs ſuperos conſpirauit. Claudianus *in Gigantomachia*, Porphyrion trepidam conatur vellere Delon. ¶ Fuit item aurigæ nomen, Neronis temporibus, cuius meminit Sueton. Martial. vno diſticho omnes tres ſignificationes complexus eſt Nomen habet magni volucris tam parua Gigantis. Et nomen Praſini Porphyrionis habet.

Porphyrione, πορφυριώνη, inſula eſt in Propontide ante Cyzicum Plin. *lib.* 5. *c. vlt.*

Porphyris, πορφυρίς, Inſula in ſinu Laconico ſita, quinque millibus paſſuum a Maleæ promontorio diſtans: poſtea Cythera dicta, ob memorabile templum quod in hac inſula eſt Veneri ſacrum. Autor Plin. *lib.* 4. *c.* 12. ¶ Eſt & altera eiuſdem nominis inſula, duodecim non amplius paſſuum millibus diſtans a Gnido, alio nomine Niſyros appellata. Idem *lib.* 5. *c.* 3.

Porphyrite, es, πορφυρίτη, oppidum eſt in ea parte Arabiæ quæ Ægypto contermina eſt, Steph.

Porphyrites, πορφυρίτης. Lapis in Ægypto rubens, candidis interuenientibus punctis: propterea Leucoſtictos appellatus. λευκὸν enim album vocant Græci, & στίζειν pungere. Autor Plin. *lib.* 36. *c.* 7.

Porphyreticus, ca, cum, quod eſt factum ex porphyrite. Suet. *in Neron, cap.* 50 *Porph.*

Porphyrius, πορφύριος, Philoſophus patria Tyrius, nobili genere ortus, qui Romæ Aureliani Cæſaris temporibus claruit. Vnà cum Origene & Amelio condiſcipulis, Plotinum audiuit. Multa eius a Suida enumerantur ſcripta, in quibus plurima inter ſe diſſidentia reliquit: cuius rei cauſa putatur, quòd quæ prius probauerit, ea poſtea retractauerit. Pertinaciſſimus Chriſtiani nominis hoſtis fuit. quindecim aduerſùs noſtram religionem editis voluminibus: quibus poſtea Methodius, Euſebius, & Appollinaris triginta apologeticis libris reſponderunt. Dictus Porphyrius, ob veſtem purpuream qua propter nobilitatem vtebatur, quum priùs Malchus diceretur.

Porphyrogenneta, ὁ ἐν τῇ πορφύρᾳ γεννηθείς, h. e. ὁ ἀναχθείς, in purpura genitus, patre iam Imperatore.

Porphyrus, ſerpens eſt in calidiſſimis Indiæ locis naſcens, capite quouis lacte candidiore, reliquo corpore purpureo, dentibus carens: ideóque morſu innocuus: vomitum tamen eructans, quicquid contigerit extabefacientem. Vide Ælianum *lib.* 4. *c.* 37.

Porraceus, vide *Porrum*

Porricio, Quaſi porrò iacio, inquit Feſtus, id eſt, valde porrigo quod verbum ſolenne ſacrificantibus erat. παρατείνω. Nam exta porrici dicuntur, quando porriguntur dijs. Plaut. *in Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Nam ſi ſacrificium ſummo Ioui, atque in manibus exta teneam, vt porriciam, interea loci ſi lucri quid detur, potius rem diuinam deſeram. Virg. *Æneid.* 5.

——extaque ſalſos

Porriciam in fluctus.

Quo in loco nonnulli malè legunt *proiiciam* Vide Macrob. *lib.* 3. *Saturn. cap.* 2.

Porriciæ, exta quæ in aræ foco ponebantur Diiſque porrigebantur. Solinus, Ignis in hanc congeriem adponitur, cùm porricias intulerint.

Porrigo, is, xi, ctum, Extendo, dilato, a porrò & rego, vt præteritum indicat, non ab ago, vt quidam male putauerunt. { נטה *natáh* פרש *parás* הושיט *hoſchit* נתן *nathán.* ὀρέγω, ἐκτείνω. Gall. *Eſtendre, tendre & bailler* Ital. *Diſtendere, porgere.* Germ. Außſtrecken, item, darreichen Hisp. *Eſtender.* Ang. *To reache or ſtretch out and offer.* Cic. *pro Cælio*, Licinium quum iam manum ad tradendam pyxidem porrexiſſet, retraxiſſe. Plin. Faciliùs quippe radices porriguntur ſolo ſubacto. ¶ Quandoque ponitur pro extenſa manu offerre. ἐπιδίδωμι, Vnde Auguſtus vt eſt apud Macrob *lib.* 2. *Saturn.* quum ei quidam libellum trepidus offerret, & modo proferret manum, modò retraheret, Putas te inquit ſtipem elephanto porrigere? Cic. 2. *de nat. deor.* Stultitia eſt a quibus bona precamur, ab iiſdem porrigentibus & dantibus nolle ſumere. Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Porrige audacter ad ſalutem brachium. *Ibidem ſc.* 7. *a.* 4. Iamdudum ſi des (argentum) porrexi manum. Accipe. Ouid. *Faſtor. lib.* 5.

——— Vellos quoque porrige ocius.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

——— Nunc porrigit Arcus

Parthus eques.

Item porrigit ad te manus fortuna. Senec. *cap.* 27. *de conſolat. ad Polyb.* Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.*

Noſtra ſuas iſtuc porriget ira manus (Tomis Romam vſque.)

Idem *Eleg.* 11. *lib.* 3. *Triſt.*

Quis gradus vlterior quo ſe tua porrigat ira?

Martial *Epigr.* 87. *lib.* 9. Porrexit pedes, &c. (i. mortua eſt) Et *Epigram.* 44. *lib.* 9. Porrectus leo (i. occiſus.) Rurſus quia quæ interficiuntur, humi extenduntur, factum eſt vt porrigere ſit proſternere & interficere. Idem *Epigr.* 15 *Amphitheat.*

Et volucrem longo porrexit vulnere pardum.

¶ Porrigere manum, ſiue dextram, eſt adiuuare, ſuccurrere, ſiue opem ferre, metaphora ducta ab iis qui lapſos tenſa dextra humo attollunt. Sol porrigit horas, id eſt, producit. Ouidius 4. *Metamorphoſ.* ¶ Huius compoſitum eſt Exporrigo, ſeu Exporgo per ſyncopen, quod eſt explico, erigo, extendo, διατείνω. Terentius *in Adelph.* — da te hodie mihi. Exporge frontem, id eſt, exhilara. ὁ μέτωπον ἀνάπτυξον. ¶ Porrigere herbam, eſt victum ſe fateri. Plin. *lib.* 22. *cap.* 4. Summum apud antiquos ſignum victoriæ erat, herbam porrigere victos, hoc eſt, terra & altrice ipſa humo, & humatione etiam cedere. Vide Chiliadas Eraſmi.

Porrectus, participium Extenſus, dilatatus. { נטוי *natúi* נפרש *niphrás.* ὀρεγνύμενος. Gal. *Eſtendu.* Ital. *Steſo.* Germ. Außgeſtreckt Hisp. *Eſtendido.* Ang. *Reached and ſtretched out.* } Horat *lib* 4. *Carm.*

Famaque & imperij porrecta maieſtas ad ortum.

Gell. *c.* 2. *lib.* 9. Porrecta ad pubem vſque barba. Item porrectus, (id eſt, mortuus, ſiue occiſus, Martial. *Epigr.* 44. *lib.*.. Porrectus Leo, (id eſt, occiſus.) Vide *Porrigo.* ¶ Aliquando porrectus nomen eſt, idem ferè ſignificans quod hilaris: vt Frons porrecta, id eſt, alacris. In rebus enim lætis cutem frontis extendere ſolemus, & contrà in triſtibus corrugare. Plaut. *in Caſ.* Primum ego te porrectiore fronte volo mecum loqui, id eſt, hilariore.

Porrectio, verbale, Extenſio, ✕ Contractio. { מפרש *miphrás.* ἔκτασις, ὄρεγμα. Gall. *Eſtendement, eſtenduë.* Ital. *Diſtendimento* Germ. Außſtreckung. Hisp. *Eſtendimiento.* Ang. *A reaching out in geuing and thing* Cicer. 2 *de natur. deorum*, Digitorum enim contractio facilis, faciliſque porrectio propter molles commiſſuras & artus nullo in motu laborat.

Porrigo, inis, Capitis affectus eſt, quum tenues & furfuraceæ ſquamulæ ex capite decidunt. { πιτυρίασις. Gall. *La teigne.* Ital. *Tigna.* Germ. Der ſchüppen des haupts/erbgrind. Hisp. *Caſpa de la cabeça.* Angl. *The ſcurfe or ſcailes of the head, alſo the drie ſcall in the head.* } Porrigo eſt (inquit Celſ. *lib.* 6 *c.* 2.) vbi inter pilos quædam quaſi ſquamulæ ſurgunt, eæque à cute reſoluuntur, & interdum madent. multò ſæpiùs ſiccæ ſunt: idque euenit modò ſine vlcere, modò exulcerato loco: huic quoque modò malo odore, modò nullo accidente, feréque id in capillo fit, rariùs in barba, aliquando etiam in ſupercilius. Hæc Celſus. Lucil. *lib.* 30.

Triſtem & corruptum, ſcabie & porrigine plenum.

Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 3.

Vngere ſi caules oleo meliore capútque

Coeperis impexa fœdum porrigine.

Porriginoſus, a, um, qui porrigine infeſtatur. πιτυρώδης.

Porrima, πόρριμα, ſoror, ſeu comes Carmentæ matris Euandri. Ouid. 1. *Faſt*

———Porrima placatur Poſtuertaque ſiue ſorores,

Siue fugæ comites Mænali diua tuæ.

Altera quòd porrò fuerat, cecinisse putatur:

Altera venturum poſt modo quicquid erat.

Porrò, varios in ratione habet vſus. Modò enim affirmandi aduerbium, idem ſignificat quod ſanè, certè, profectò. { אבל *abál.* ἀτὰρ, ἀλλὰ, γοῦν. Gal. *Certainement.* Ital. *Certamente.* Ger. Warlich Hisp. *Ciertamente.* Ang. *Truelie moreouer.* } Cic. *pro Plancio*, Nihil porrò tam inhumanum, tam immane, tam ferum, quàm committere vt beneficio non dicam indignus, ſed victus eſſe videare Eas herbas aliis herbis porrò condiunt. Plaut *Pſeud. ſc.* 2 *a.* 3. ¶ Quandoque temporis aduerbium, idem valet quod longè poſt. πόῤῥω. Virg 5 *Æneid.*

———vene maxima porrò,

Accepit Roma & patrium ſeruauit honorem.

Vbi Seruius, Porrò, poſt longum interuallum. ¶ Nonnunquam idem quod in poſterum, deinceps, in futurum. εἰς τὸ λοιπόν. Terent. *in Prolog. Andr.* Deinde vt quieſcat, porrò moneo, id eſt, in futurum, interprete Donato. Plaut. *Pſeud ſc* 3. *a.* 1. Vt hinc porrò quid agas, ea inſulas ¶ Non rarò loci aduerbium eſt, idem ſignificans quod vltra, ſiue vlterius. Liu. 8 *ab Vrbe*, Et aut eâdem qua te inſinuaueris, retrò via repetenda: aut ſi

ſic porrò pergas, per alium ſaltum arctiorem, impeditioremque euadendum. Interdum idem quod longe, ſiue procul. Virg. 6. *Æneid.*

——— quæ ſint ea flumina porrò.

Plaut. *Curc. ſc.* 1 *a.* 1. Imo etiam ſi vis porrò dicam. (id eſt, præterea vlterius.) Idem *Amph.* Perge porrò dicere. *Ibid. ſc.* 1 *a.* 5 Quid fit deinde? Porrò loquere. Idem *in Aſin. ſc* 4. *a* 2. Perge porrò maledicere. Idem *Milit. ſc.* 4 *a* 2. Perge porrò. Et *in Moſt ſc.* 1. *a.* 1. Agite porrò, pergite vt occepiſtis. Et *Men. ſc vlt. a.* 5. Si qua conueniunt, porrò operam date. (i pergite.) Gell. *c.* 4 *lib.* 10. Sputum intendere verſùs & ad eos. Liu. *lib.* 2. *ab Vrb.* ¶ Sæpiſſimè autem coniunctio eſt, atque idem valet quod autem, ſiue verò. *δὲ, ἀτὰρ.* Quint. *in Apol. Pau.* Porrò qui confeſſum defendit, non abſolutionem ſceleris petit, ſed licentiam. ¶ Quandoque expletiua particula eſt, ornatus tantùm gratia interpoſita. Terent. *in Andr* adeóne me ignauum putas, Adeón' porrò ingratum, aut inhumanum, aut ferum, Vt neque me conſuetudo, neque amor, neque pudor, &c. Plaut. *Capt. ſc.* 5 *a.* 3 Inde ibis porrò in Latomias. ¶ Aliquando hortantis eſt. Virg. 9. *Æneid.*

——— percipe porrò
Quid dubitem.

Quo in loco Seruius exponit porrò pro aduerbio hortantis. Cic. 4. *de finib.* Perge porrò: nam de iſto magna diſſenſio eſt. ¶ Interdum eſt exclamantis & querentantis vt, Porrò Quirites libertatem perdidimus. ¶ Porrò autem, idem valet quod præterea verò. Cic. 5. *Verr.* Hominibus & natura, & diſciplina, leniſſimis: porrò autem pop. Rom. conditione ſocijs, fortuna ſeruis. ¶ Neque porrò, idem quod neque etiam. Idem 3. *Verr.* Neque enim perfacetè dicta, neque porrò hac ſeueritate digna. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Is corruptus ſuum corrumpit filium. Idem *ibid.* Iace talos vt porrò nos iaciamus, id eſt, deinde, etiam, quoque.) ¶ Porrò minima, dixit Cic. 5. *de finib.* pro longè minima. Ea, inquit, nos mala dicimus, ſed exigua, & porrò minima. Hæc ferè Budæus. ¶ Ponitur aliquando porrò pro valde. Cic. *in Cat. Maiore*, Sæpe a maioribus natu audiui, qui ſe porrò pueros à ſenibus audiſſe dicebant. ¶ Aliquando eſt aduerbium ordinis. Terent. *in Andr.* Moue ocyùs te, vt quid agam, porrò intelligas. ¶ Porrò Quirites vox erat querentantium, & populi auxilium implorantium. Author obſcœni carminis.

Porrò (nam quis erit modus?) Quirites.

Tertull. *in Valentinianos*, Vt etiam inclamauerit in eam *ἰὼ ἰὼ*, quaſi porrò Quirites, aut fidem Cæſaris.

PORRVM, i, in plurali, porri, orum, genus oleris notiſſimi. { *πράσον.* GALL. *Porreau.* ITAL. *Porro.* GERM. Lauch HISP. *Puerro.* ANG. *A leek.* } Plin. *lib.* 19. *c.* 12. In tranſlatione & medicina eſt: definúntque ſentire iniurias, vt gethyum, porrum, raphani, apium. Martial. *lib.* 13.

Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros:
In medio virides ſtipite cerne comas.

Porrorum alij ſunt Tarentini, qui & ſectiui dicuntur: alij Aricini, qui & capitati de quibus generibus vide Plin *lib* 19. *c.* 6. ¶ Legitur & porrus genet. maſc. à quo manſit pluralis numerus eiuſdem generis. Celſ. *lib.* 4. *c.* 6. Aut ius in quo porrus cum pullo gallinaceo decoctus ſit. Eodem genere vſus eſt & Plin. *lib.* 19 *c.* 6 Laudatiſſimus (ſubaudi porrus) in Ægypto, mox Oſtiæ, atque Ariciæ. ¶ Inuenitur & porrina pro porro, apud Scæuol *l.* 58. *D. de vſufruct.* Sempronio do, lego ex redactu fructuum holeris & porrinæ partem. ¶ Porrum agreſte. Serenus *c. de Hæmorrh.*

Agreſtis prodeſt radix ſuperaddita porri.

Eſt *ἀμπελόπρασον*, ampeloprason Plin.

Porrăcĕus, a, um. { *πράσινος.* GAL. *de porreau.* ITAL. *Di porro.* GERM. Deß lauchs. HISP. *Coſa de materia de puerro.* ANGL. *Of a leek.* } Plin. *lib.* 37. *cap.* 10. Heliotropium naſcitur in Æthiopia, Africa, Cypro porracei coloris, ſanguineis venis diſtincta.

Porsĕna, æ, *Πορσήνας.* Proprium nomen regis Hetruſcorum, qui pro reſtitutione Tarquinij Superbi aduersùs Romanos bellum ſuſcepit. Vide Liu. *lib.* 2. *ab Vrbe.* Martial. *lib.* 1.

Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.

Virg. verò produxit poſitione duplicis nn,

Necnon Tarquinium eiectum Porſenna iubebat
Accipere,

De eo Plutarch. *in Publ. & honoribus eius Romæ. Ibidem.*

PORTA, æ, propriè, aditus ciuitatis, alteriúſve loci vallo foſſâve muniti. { שער *ſchá-ar* פתח *péthach.* *πύλη.* GAL. *La porte* ITAL. *Porta.* GER. Ein Thor/Port. HISP. *Puerta.* ANG. *A gate or porte, the entree of a citie.* } à portando nomen habens, ſiue quòd per eam omnia & importentur, & exportentur: ſiue ab aratri portatione, (vt inquit Donatus) quià in deſignatione vrbium, ſubiunctis vacca & tauro qui vrbem deſignabat, aratrum manu ſuſpendebat, ne ſulcum quem primogenium dicunt, faceret, vbi aditus ciuitatis erant relinquendi. Cæſ. 6. *bell. Gall.* Capit arma à proximis, atque in porta conſiſtit. Item Hirtius *lib.* 8. Nihil relinquebatur quod ad ornatum portarum, itinerum, locorúmque omnium, quâ Cæſar iturus erat, excogitari poſſet. Virg. 7. *Æneid.*

Et criſta capitum, & portarum ingentia clauſtra.

Idem 2. *Æneid.*

——— vix primi prælia tentant
Portarum vigiles, & cæco marte reſiſtunt.

Cic. 4. *de finibus*, Si Annibal ad portas veniſſet, murúmque iaculo traieciſſet. Extra portam deducite in lapidicinas. Plaut. *Capt ſc.* 5. *a* 3 Extra portam currere. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. ite. Idem *Mil. ſc.* 3. *a* 1. Extra portam trigeminam ite. Idem *Capt ſc.* 1. *a.* 1.

——— porta vitam moriturque tueri,

Ouid. *Eleg* 1. *lib* 4. *Triſt.* Sextum a porta angiportum. Plaut. *Pſeud ſc.* 2. *a.* 4. Septimas ædes a porta eſſe dixit, *ibidem ſc* 2. *a.* 2. ¶ Portæ ne ſint ſanctæ, & cur, Plutarch. *in Rom* Porta triumphalis Romæ. Suet. *in Auguſt. c.* 100. Portam tenebant ded cantes. Plutarch. *in Publ.* ¶ Eſt & *πρωκτός*, id eſt, anus, ſiue podex, apud Catullum & autorem Priapeiorum ¶ Porta cœli pro ſemiglobo cœli atque hemiſphærio. Virg. *in Æneid.*

——— quem ſuper ingens
Porta tonat cœli & ſcopulis illiſa reclamant
Æquora

Claudi autem cœlum atque aperiri tradunt Poëtæ, de quo, & de binis ianuis vide in *Bipatens.* ¶ Porta Prætoria, in caſtris dicebatur quæ erat in fronte valli, qua miles ad prælium educebatur. Antiqui enim Prætorem appellabant, qui toti præerat exercitui, qui deinde Imperator appellatus eſt. Porta decumana, quæ in poſtica parte caſtrorum erat, qua annona, cæteráque exercitui neceſſaria importabantur: ita dicta a magnitudine. Quoniam enim ita ferè vſuuenire ſolet, vt decima quæque omnibus propemodum in rebus maxima ſint veteres decumanum, pro magno & amplo accipiebant. ¶ Portæ item per ſimilitudinem quandam [illegible] fauces dicuntur in maximas anguſtias coarctatæ cuiuſmodi pleraque in diuerſis Tauri montis partibus a Coſmographis commemorantur: vt ſunt Caſpiæ portæ, Ciliciæ, & Caucaſiæ. ¶ Portas apertas, vel liberas oſtendere in manumiſſione. L. L. Guilielmi Baſtard. Si quis velit ſeruum ſuum liberum facere, tradat eum vicecomiti per manum dextram in pleno comitatu, & quietum illum clamare debet à iugo ſeruitutis ſuæ per manumiſſionem, & oſtendat ei liberas portas & vias, & tradat illi libera arma, ſcilicet lanceam & gladium. dein liber homo efficitur.

Portŭlă, portella, & porticula, dimin. { *πυλίς, πυλίδιον.* GAL. *Portelette, petite porte, guichet.* ITAL. *Picciola porta, portella.* GERM. Ein türlin HISP. *Pequeña puerta.* ANG. *A litle gate.* } Liu. 5. *bell. Pun.* Philomenes portula aſſueta venationem inferens, &c.

‖ Portarium *πύλαιον.* Gl. Cyr. id eſt, vectigal portæ. ‖

Porta Auguſta, Vaccæorum vrbs in tractu Tarraconenſis Hiſpaniæ, Ptolemæo *lib.* 2. *c.* 6.

‖ Portalegra, *Portalegre*, V. E. Luſitaniæ, ſub A. Eborenſi.

Portemia nauicula, Syriaci generis lata & ſine carina, à portando vocata. ‖

PORTENDO, is, Prædico, oſtẽdo, vel præmonſtro: à porrò, quod eſt prorſum & tendo. { הגיד *higgîd* [illegible] GAL. *Porter ſignification de quelque choſe à venir, predire.* ITAL. *Prenuntiare.* GER. Vorbeuten etwas künfftigs. HISP. *Significar mal futuro.* ANG. *To ſignifie before a thing happeneth* } Virg. 7. *Æneid.*

Hunc illum fatis externa ab ſede profectum
Portendi generum.

Plaut. *in Aſin.* Ecaſtor nobis periculum magnum, & familiæ portenditur, Demænetu ſi expectemus mortem. Cic. 1. *de diuin* Nam quod de ſole oſtenſum eſt tibi, populo commutat omnem rerum portendit fore.

Portĕntum, i, oſtenſum & prodigium quod portendit aliquid futurum: vt quum inſolita corpora in aere apparent: vt cometæ, turbines, & ſereno cælo tonitrua. { מופת *mophéth.* *τέρας.* GAL. *Prodige, choſe terrible, eſmerueillable.* ITAL. *Prodigio, moſtro* GERM. Ein wunderzeichen ſo etwas künfftigs vorbeutet. HISP. *Milagro que ſignifica mal futuro.* ANG. *A wonderfull and ſtrange thing againſt the common courſe of nature foreſhewing ſome thing to come.* } Suet. *in Claud. c.* 3. Mater Antonia portentum eum hominis dictitabat, nec abſolutum à natura, ſed tantum inchoatum ¶ Portentorum autem ſignificatio, teſte Cic *lib.* 2. *de nat. deor.* ſumpta eſt ex auſpicijs, & augurijs. Varro, In cœlo memorabile extitit portentum. Cic. *de Aruſp. reſponſis.* Explanationes portentorum Hetruſcorum diſciplina continentur. ¶ Aliquando etiam dicuntur portenta, commenta, fictiones, & mendacia rerum naturæ repugnantia. Idem 1. *Tuſc quæſt.* Aut quid negotij eſt hæc Poëtarum, & pictorũ portenta conuincere. ¶ Virg. 8. *Æneid.* pro bono omine poſuit, quum ait,

——— ne quære profectò.
Quem caſum portenta ferant.

Vbi Seruius, Portenta modò ſignificant bona omina quæ victoriam portendunt. In ſignificatione paſſiua vſus eſt Plaut. *in Curc. ſc.* 2. *a.* 2. Pacem ab Æſculapio petas, ne fortè tibi eueniat magnum malum, quod in quiete tibi portentum eſt, id eſt, præmonſtratum eſt. Portentum item inane quidpiam & irridendum. Cic. 1. *Tuſ.* Aut quid negotij eſt hæc poëtarum & pictorum portenta conuincere?

Pŏrtentōsŭs, a, um, Monſtroſus, portento ſimilis. { *τερατώδης, τεράστιος.* GAL. *Merueilleux monſtrueux* ITAL. *Monſtruoſo* GER. Wunderſeltzig ſo etwas bedeutet. HISP. *Coſa que ſignifica algun mal* ANG. *Monſtrous, againſt nature.* } Cic *de diu* An verò illa nos terrent, ſi quando aliqua portentoſa, aut ex pecude, aut ex homine nata dicuntur. Plin. *lib.* 22. *c.* 8. Portentoſum eſt, quod de ea traditur. Portentoſa Græciæ mendacia. Plin *lib.* 5 *cap.* 1.

Portentificus, a, um, aliud adiect. *τερατοποιός*, vt, Venena portentifica, Portenta ac monſtra facientia. Ouid. 14. *Metam.*

——— Hunc dea prætentat, portentificiſque venenis
Inquinat.

‖ Portenta, nauicula. Gloſſ. A. L. ‖

Porthmeus { *πορθμεύς.* GALL. *Vn paſſeur, ou paſſager.* ITAL. *Paſſagiero.* GERM. Ein vberfürer/einer der die leut vber ein waſſer füret. HISP. *Barquero que paſſa e lrecho.* ANG. *A ferrier.* } Græca dictio eſt diſſyllaba, quæ nobis portitorem ſignificat, hoc eſt, eum qui homines in vlteriorem fluuij ripam, vel trans fretum, vel a litore ad nauim traijcit. Nam *πορθμεύειν* Græcis eſt traijcere, & *πορθμεῖον* naulũ quod pro traiectu ſoluitur: & *πορθμὶς* cymba ipſa portitoris. Vtitur hac voce Iuuen. *Sat* 3. Iam ſedet in ripa tetrumque nouitius horret Porthmea. Hinc Porthmus nauis eſt, qua à littore ad litus contrarium traijcimus.

PORTICVS, us, fœm. gen { אולם *vlám.* *στοά, ἐμβολος.* GAL. *Porche, pourmenoir ou gallerie où on ſe retire pour le Soleil ou pour la pluye.* ITAL. *Portico.* GER. Ein bedeckt ort in welchem man ſicher vor der Sonnen/dem rägen/&c. ſpacieren kan/Ein ſchopff. HISP. *Portal publico para paſſearſe.* ANG. *A gallerie or walking place out of the ſunne.* } Locus eſt amplus, & ſpatioſus, tecto incluſus propter repentinos imbres, vmbræ ac deambulationis gratia ædificatus. Cic. *ad Attic lib.* 4. In campo Martio ſepta tributis comitijs marmorea ſumus, & tecta facturi, eáque cingemus excelſa porticu. Virg 3. *Æneid.*

Illos porticibus rex accipiebat in amplis.

Idem 2. *Æneid.*

Vnus natorum Priami per tela, per hoſtes
Porticibus longis fugit.

Ouid. 1. *de Arte*,

Seu pedibus vacuis illi ſpatioſa teretur
Porticus.

Porticus

Porticus aliquando tentorium, & tabernaculum ſignificat. Cic. 2. *Tuſc.* ex Poëta, Namque Æſculapij liberûm ſaucij opplent porticus, quod videtur poëticè dictum pro taberna & officina, in qua ſaucij a Machaone & Podalirio Æſculapij liberis curabantur: qui in Græcorum caſtris medicinam faciebant. ¶ Multæ Romæ inſignes fuere porticus: omnium tamen magnificentiſſima fuit, quam, quòd à Pompeio ædificata eſſet, Pompeianam vocabant: cuius meminit Ouid. 1. *de Arte amandi*,

Tu modò Pompeia lentus ſpatiare ſub vmbra,
Quum ſol Herculei terga leonis adit.

Pōrtĭcŭla, æ, diminutiuum. Diomedes *lib.* 1. { *Στοΐδιον, ἡ μικρὰ στοά.* GALL. *Petit porche.* ITAL. *Picciola portico.* GERM. Ein vorſchöpflin. HISP. *Pequeño tal portal.* ANGL. *A litle galerie.* } Cic. *lib.* 4 *Epiſt.* In porticula Tuſculani.

Pōrtĭcātĭo, legitur etiam pro porticu, apud Macrum *l.* 36. *D. de religioſ. & ſumpt. fun.* Si amplum quid ædificari teſtator iuſſerit veluti in cursum porticationes, eos ſumptus funeris cauſa non eſſe.

PŌRTIO, nis, quaſi partio, Pars. { חלק *chelek.* μερίς. GALL. *Part, portion.* ITAL. *Parte, portione.* GERM. Ein theil/Porn. HISP. *Parte, racion de lo entero.* ANG. *A part or portion.* } Senec. *c.* 21 *de conſol. ad Polyb.* Hac portione (fratris amiſſi) decidit tecum fortuna pro multis. Item, Magna portio. Idem *cap.* 14. *de tranquill.* Plin. *lib.* 9. *cap.* 35. Sed quota hæc portio eſt? ¶ Hinc fit proportio, quæ eſt duarum rerum inuicem facta comparatio. *λόγος, ἀναλογία.*

‖ Portionale, particulare. Tertull. ‖

Pōrtĭūncŭla, æ, diminutiuum. { *μερίς.* GALL. *Petite part & portion.* ITAL. *Picciola parte ò portione.* GERM. Ein klein theil/Pörtzlin. HISP. *Pequeña parte.* ANGL. *A litle portion.* } Apul. Qui quum a me portiunculam poſceret.

Pōrtĭſcŭlŭs, i, Hortator remigum, qui eam perticam, quæ & ipſa portiſculus dicitur, in manu tenens, hortatura remiges, vrget, & cuncta pro poteſtate moderatur. { *κελευστής.* GAL. *Comite.* ITAL. *Comito.* GER. Ein meiſter vber die Ruderknecht/der ſie heyſſet vnd anweyſſet. HISP. *Comitre.* ANG. *An exhorter of the rowers in a shippe.* } Plaut. *in Aſin. ſc.* 1. *a.* 3 Tute habet portiſculum. Ennius *in Annibal.* Portiſculus quum ſignum date cœpiſſet. Ex Nonio.

PŌRTITŌR, is, propriè dicitur, teſte Vall. *lib.* 1. qui homines in vlteriorem fluuii ripam, vel de litore ad nauim, vel de naui ad litus tranſuehit, quem Græci vocant porthmea. { *πορθμεύς.* GALL. *Garde ou fermier d'vn port, paſſeur.* ITAL. *Paſſaggiero che paſſa la gente al porto.* GER. Ein oberfürer/Der die leut vber die waſſer fürt. HISP. *El barquero che paſſa eſtre.bo.* ANG. *A ferrier that giueth paſſage ouer a water.* } Quapropter Charon inferorũ portitor dicitur, quod mortuorum vmbras cymba ſubtili per Stygiam paludem putetur tranſuehere. Dictus autẽ portitor a portando, ſicut vector à vehendo: quanuis Laurent. Valla exiſtimare videatur, à portu dictum eſſe portitorem. Virg. 6. *Æneid.*

Portitor has horrendus aquas, & flumina ſeruat
Terribili ſqualore Charon.

Portitorem duxi domum, (non vxorem) ita mihi neceſſe eſt eloqui quicquid egi atque ago. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 1. Iſtum portitorem priuabo portorio. Item portitorum ſimillimæ ianuæ ſunt lenoniæ. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1 ¶ Dicitur etiam portitor, eodem Laurentio teſte, qui portorium, hoc eſt, fructus pecuniarios ex portu conduxit, quique nomine portorii ſtipem a venientibus exigit. Cic. *ad Quint. fratr.* Qui nuper in portoriis Italiæ tollendis non tam de portorio, quam de nonullis iniuriis portitorum querebantur. ¶ Accipitur etiam portitor pro eo, qui aliquid portat. Stat. *lib.* 1 *Theb.*

Languet Hyperborea glacialis portitor Vrſæ.

Et Claudian. *in Epigram.*

‖ Portitorium, porticulum, baculus lixarum. Gl. Iſid. quo ſcil. aliquid portant, *ἀνάφορον.*

Portitorium, *τελώνιον*, i. e. locus vbi vectigal exigit publicanus, portitor. ‖

Pōrtōrĭum, ii, Naulum, & merces quæ datur portitoribus, hoc eſt iis qui nos cymba, vel pontone trans fluuium, vel fretum traiiciunt. { *πορθμεῖον.* GALL. *Le peage ou impoſt qu'on paye aux ports.* ITAL. *Nolo pagamento à paſſare fiume, ò porto.* GERM. Der fürlohn vber ein waſſer. HISP. *El flete que ſe paga al barquero.* ANGL. *Frayte for carriage or paſſage, tollage.* } ¶ Item vectigal quod portitori ſoluitur, hoc eſt illi qui redemit prouentum portuum, vel fluminum, vel lacuum, vel ſtagnorum. *ἐλλιμένιον.* Lucil. *lib.* 12. Facit idem quod illi, qui inſcriptum è portu exportant clanculum, ne portorium dent. Vell. Portoria noua inſtituit, Gracchus.) Senec. *epiſt.* 18. Portorium ſoluere. Metaphor. Suet. *in Iul. c.* 43. Portoria peregrinarum mercium. Plaut. *in Aſin. ſc.* 1. *a.* 1 Iam ego hunc portitorem priuabo portorio. Cic. 1. *de Inuent.* Nam ſi Rhodiis turpe non eſt portorium locare, nec Hermacreonti quidem turpe eſt conducere. Idem 4. *Verrin.* His pro rebus quod portorium non eſſet datum, literas ad ſocios miſiſſe L. Canuleium.

PORTO, as, fero, affero, gero, & tam de animo, quàm corpore dicitur. { נשא *naſá* סבל *ſabal.* φέρω, κομίζω, βαστάζω, ἄγω. GAL. *Porter.* ITAL. *Portare.* GERM. Tragen. HISP. *Lleuar ò traher.* ANG. *To bring or beare.* } Terent. *in Andr.* Di boni, boni quid porto? Plaut. *in Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Vbi onus nequeam portare pariter, iaceam ego aſinus in luto.

Aſpice quid portem: nihil hic niſi triſte videbis (de titulo.)

Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 3. *Triſt.* Plin. *lib.* 11. *c.* 17. Apes feſſum regem humeris ſubleuant, validius fatigatum ex toto portant. Ouid. *Eleg.* 2. *Triſt.*

Et latro, & cautus præcingitur enſe viator:
Ille ſed inſidias, hic ſibi portat opem.

Virg. 9. *Æneid.*

Multa patri portanda dabat mandata.

Catull. *de com. Beren.*

Dulcia nocturnæ portans veſtigia rixæ,
Quam de virgineis geſſerat exuuiis.

¶ Portare item dicimus, quum nauibus, aut iumentis aliquid nobiſcum vehimus. Saluſt. *Iugurth.* exercitus qui in Africam portaretur. Rurſus *ibid.* Impeditus ne quas parauerat copias ſecum portaret. Virg. 1 *Æneid.*

Gens, inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor,
Ilium in Italiam portans, victóſque penates,

Ibidem,

——portantur auari
Pygmalionis opes pelago.

¶ Portare auxilium dicimus, pro adiuuare. Saluſt. *in Catil.* Poſt vbi pericula virtute propulerant, ſociis atque amicis auxilia portabant. ¶ Huius compoſita ſunt, Apporto, Aſporto, Comporto, Deporto, Exporto, Importo, Reporto, Supporto, & Tranſporto: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Pōrtĭto, as, frequent. Gell. *lib.* 10. *cap.* 1. Crumenam plenam aſſium portitans.

Pōrtātŭs, us, verb. Actus ipſe portandi. { *βάσταγμα, κόμισις.* GAL. *Portement.* ITAL. *Portamento.* GERM. Tragung. HISP. *Lleuamento.* ANG. *A bearing or bringing.* } Plinius *lib.* 9. *cap.* 35. Tædia exquiſita perditiore portatu.

‖ Portucale, *Porto*, V. E. Luſitaniæ antiqua, ſub A. Brancarenſi, quã ſe Durius euoluit in mare.

Portugalia, *Portugal* Hiſpaniæ regio. ‖

Pōrtŭlācā, herba eſt frigida & humida quæ dentium tollit ſtuporem. *ἀνδράχνη.* GALL. *Pourpier.* ITAL. *Porcellana porcellaccia.* GER. Burgel/oder burtzelen. HISP. *Verdolaga.* ANG. *Purſelayn.* } Plin. *lib.* 25. *c.* 23. & *lib.* 20. *c.* 20. & Dioſc. *lib.* 2. *c.* 138.

Pōrtūnālĭă, inter quatuor Græciæ celeberrima certamina numerantur, in honorem Palæmonis, quem Latini Portunum vocant, inſtituta. *παλαιμόνια.* Eadem & Iſthmia dicebantur, ab Iſthmo Peloponneſiaco vbi ſolebant celebrari.

Portunatius, qui portorium exigit. in ll. Longob.

Pōrtūnŭs, vel Portumnus. Deus maris habitus eſt ab antiquis, quem Græci Palæmona, *παλαίμονα* vocant: ita dictus à portubus quibus præeſſe credebatur. Ouid. 6. *Faſt.*

Quem nos Portunum, ſua lingua Palæmona dicet.

Vide in dictione *Palæmon.*

PŌRTVS, us, in datiuo & ablatiuo plurali portubus. Locus in litore naues ab hyemis tempeſtatúmque iniuria vendicans. חוף *chóph.* λιμήν. GAL. *Vn port.* ITAL. *Porto.* GERM. Ein ſchiffport/Schiffende/Ein kommlich geſtad die ſchiff darin zuſtellen/Meerhafen. HISP. *Puerto.* ANG. *An hauen for ſhippes.* } Stat in portu nauis prædatoria, Plaut. *Menæch. ſc.* 2. *a.* 2. Si qua nauis aduenit, *ibid.* Ad portum mittunt ſeruulos, ancillulas, *ibidem.* In portum naue integra peruenire Quintil. *Metam.* Item portum eloquentiæ ſalutare, non patefacere piratis, idem. Quam magis te in altum capeſſis, tam te æſtus in portum refert. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. portus mortis. Senec. *c.* 9. *de conſol. ad Polyb.* Portum promittunt ſtudia. Idem *c.* 10. *de conſol. ad Heluiam:*

Qui veritus non es portus aperire fideles
Ratis (meæ.)

Ouid. *Eleg.* 5 *lib.* 1. *Triſt.* Liu. *lib.* 4. *dec.* 5. Caſtra minuta portus ad omnes caſus. Cic. *in Verrem.* Statim ſine vllo metu in portum ipſum penetrare cœperunt. Metaphoricõs accipitur pro loco tuto, & quodam aduerſarum rerum perfugio. Idem *ad Brutum,* Quanquam tuto & fugæ portus erat in tuis caſtris, & perfugium ſalutis in tuo exercitu. ¶ Inde prouerbij metaphora, Rem in portu eſſe dicimus, pro eſſe in tuto, & extra omne periculum. Plaut. *in Merc.* In portu res eſt. Item in portu nauigare, pro ſecurum eſſe, & omni periculo defunctum. Tracta eſt metaphora à nauigantibus, qui quum in medio mari nauigant, vndarum & ventorum arbitrio iactantur: contra, quum ſe in portum receperint, nihil habent negotij cum vndis & ventis. ¶ Impingere in portu, est in ipſo ſtatim operis initio peccare. ¶ Portus de ſepulchro Cicero, neque ſepulchrum quo recipiat, habeat portum corporis, vbi remiſſa vita corpus requieſcit malis. Portus Iulius, vide *Iulius.*

Pōrtŭōsŭs, a, um, Multos portus habens. { *λιμενώδης.* GALL. *Qui a beaucoup de ports.* ITAL. *Di molti porti.* GERM. Das viel ſchiffporten oder ſchiffenden hatt. HISP. *Coſa que tiene muchos puertos.* ANGL. *Full of hauens.* } Saluſt. *in Iugurtha,* Illam alteram ſpecie quàm vſu potiorem, quæ portuoſior, & ædificiis magis exornata erat, &c.

‖ Portus diues, *S. Iuan de Puerto rico,* vrbs inſulæ S. Ioannis.

Portus Romanus, *Porto*, V. E. prouinciæ Romanæ. Vrbs olim præclara, nunc ruinis deformis, ad Tiberis oſtium Occidentale. ‖

Pōrus, *Πῶρος* Indiæ rex fuit, ab Alexandro Macedone ſuperatus, deinde & ſuorum dolo interemptus. Claudianus,

Tradita captiuo ſpatioſior India Poro.

Pōrŭs, i, *πῶρος*, à medicis appellatur callus perdurus, oſſium & cartilaginis fracturam ferruminans. Oſſa enim & cartilago, quòd partes ſpermaticæ ſint, ſemel fracta, nunquam renaſcuntur. Ex viſcoſiore tamen alimenti parte callus quidam gignitur, quo veluti glutino coniunguntur. Autor Gal. 6. *Therap.* ¶ Porus item genus eſt lapidis, Pario marmori candore & duritia ſimilis, minus tamen ponderoſi: quem Plinius inter eos annumerat qui cadaueribus aſſeruandis ſunt idonei. *lib.* 36. *c.* 71. ¶ In articulis autem pori dicuntur tumores, ex craſſo terreſtrique humore in eos ingruente collecti: qui nonnunquam etiam contrahuntur ex medicamentorum quorundam vſu, quæ multam diſcutiendi ſiccandique, nullam autem molliendi vim habeant. ¶ Pori penultima correpta *πόροι*, etiam a medicis appellantur meatus cutis, per quos ſudor erumpit, & pili.

Pōs, in compoſitis Compos, impos. Videtur potius ſignificare potem, quàm potentem: inquit Varr. *lib.* 2. *de L. L.*

Pōſcă, æ, potio ex aquæ acetique miſtura temperata. { *ὀξύκρατον.* GALL. *Breuage d'eau & de vinaigre, buuette, ou vin de deſpence.* ITAL. *Vino da diſpenſa leggiero, miſtura di aqua & aceto per medicina.* GERM. Ein ſaurtranck/leuren/ vermiſchung deß waſſers mitt eſſig das es ſaur werd. HISP. *El aguapie, mezcla de agua y vinagre.* ANGL. *A drink of water and vineger mingled together.* } Plin. *lib.* 30. Tormina ſanat palumbus ferus, ex poſca decoctus. Celſus puſcam appellat per quintam vocalem: Aetius, & Ægineta etiam *phuſcam.*

Posco, is, popoſci, Olim peposci. Gell. *cap.* 9. *lib.* 7. Poſtulo mihi rem debitam peto. { שאל *ſchaál.* αἰτέω, ἀξιῶ. GALL. *Demander.* ITAL. *Domandare.* GERM. Begären etwas billichs/ forderen ſo man einem ſchuldig iſt. HISP. *Demandar.* ANGL. *To requiere, to ask.* } Varro. Poſcere eſt quoties aliquid pro merito noſtro depoſcimus. Donatus, Poſcimus imperioſè:

periorè: poſtulamus iure. An & hunc ſibi poſcit Vlyſſes? Ouid. 13. *Metam.* Neque partem vlle poſces. Plaut. *Aulul. ſc. vlt. a.* 4. Nam ſi me iubes tibi poſcere (vxorem) poſcam *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1 Sume, poſce oro me. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 4. faciam vt hic ſenex eam ſibi vxorem poſcat, bis. Idem *Aulul. prolog & ſc.* 4. *a.* 1. Neque te deſraudandi poſco (pallam.) Idem *Menach. ſc.* 3. *a.* 4. (mox, repoſcere) lingua poſcit, corpus quærit, &c. de meretrice.) Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. Vbi ſi quid poſcas, ad rauim poſcas. Idem *Aulul. ſc.* 1. *a.* 2. Ne operam perdas poſcere *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. Me poſcit triginta minas Idem *Curcul. ſc.* 1. *a.* 1. Talos ſibi poſcit in manum (dari.) *Ibid. ſc.* 3. *a.* 2. Habent hunc morem plerique argentarij, vt alius alium poſcant, reddant nemini: pugnis rem ſoluant, ſi quis poſcat durius. *Ibid ſc.* 1. *a.* 3 ¶ Aliquando ponitur pro prouocare. *ἐκκαλεῖν.* Virg. 8. *Æneid.*

Haud acrem dubites in prælia poſcere Turnum.

Cic. 4. *Verr.* Poſcunt maioribus poculis, id eſt, prouocant ſe mutuò ad largiùs potandum. ¶ Aliquando pro indicare rem venalem, & pretium eius taxare. Plaut. *Mercat.* Tanti, quanti poſcit, vin' tanti emam illam? CHAR. Auctarium adiecto, vel mille numûm plus quam poſcet. ¶ Aliquando pro requirere, exigere. Cæſ. 4. *bell. Gall.* Ad quos ſe celeriter, quum vſus poſcit, recipiunt. Poſcere, cum duobus accuſatiuis. Plaut. *Curcul.* Aliàs me poſcit pro illa triginta minas. Aliàs talentum magnum. Cic. 3 *Verr* Et parentes pretium pro ſepultura liberum poſceret. Poſcere aliquem clamore, quod barbarus diceret clamare poſt aliquem: vt, Poſtquam nihil fit, clamore hominem poſco: ille me in ius vocat. (de creditore) Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. ¶ Huius compoſita ſunt, Apposco, quod eſt iure poſco, exigo, *προσαιτέω.* Terent. *in Heaut.* Minas quidem iam decem habet à me filia, Quas pro alimentis eſſe nunc duco datas: Haſce ornamentis conſequentur alteræ, Porrò hæc talenta dotis apposcent duo. ¶ Depoſco, vide ſuo loco. ¶ Expoſco multum, ſeu importunè adeò, aut publicè poſco, *ἐξαιτῶ.* Liu. *lib.* 1. Pacem precibus expoſcunt. Virg. 3. *Æneid.*

Sed votis precibúſque iubent expoſcere pacem.

¶ Repoſco, quod meum eſt repeto, *ἀπαιτῶ.* Idem,

——— *Parthóſque repoſcere ſigna.*

Plaut. *in Curc.* Quam mi virginem me repoſcis? ¶ Poſcere veniam etiam dici conſueuerat ab antiquis in veneratione Deorum, pro petere à diis vt concederent, dare operam rei diuinæ, deóſque precari. Virg. *Æneid.* 4.

Tu modò poſce deos veniam, ſacriſque litatis
Indulge hoſpitio.

Simile eſt illud Ciceronis *pro Rabir.* Ab Ioue Opt. Max. quæ, cæteriſque diis pacem veniámque peto precórque.

¶ Poſcinummius, a, um. numos poſcens. Apul. ¶

Pŏſīdēōn, *Ποσειδεών.* Græcis eſt menſis quem nos Decembrem dicimus, à Neptuno nomen habens, quem illi *Ποσειδῶνα* appellant.

Poſides Spado, libertus Claudij Imperatoris. Suet. *in Claud. cap.* 28.

Pŏſīdēum, ſiue Poſidium, penultima product. *Ποσείδιον* Oppidum in finibus Macedoniæ, non procul à Strimone amne: cuius meminit Plin. *lib.* 4. *cap.* 10. ¶ Eſt etiam eiuſdem nominis oppidum in Syria Libano monti ſubiecta: cuius meminit idem Plin. *lib.* 5. *c.* 20. ¶ Eſt item Poſideum, Ioniæ promontorium, cum oppido eiuſdem nominis, quod olim Branchidarum, & poſtea Didymæi Apollinis oraculum fuit appellatum Vide eundem *lib.* 5. *c.* 29.

Pŏſīdippŭs, *Ποσείδιππος*, Comicus Caſſandræus, Cyniſci filius, qui fabulas triginta docuit, teſte Suid.

Pŏſīdōnĭă, *Ποσειδωνία.* Oppidum maritimum in Lucanis, poſtea Pæſtum appellatum: à quo & vicinum ſinum Poſidoniatem appellarunt: qui & ipſe poſtea commutato nomine, Pæſtanus appellatus eſt. Autor Plin. *lib* 3 *c* 5. ¶ Hoc etiam nomine aliquando dicta eſt Trœzen Peloponneſi vrbs: propterea quod *τῷ Ποσειδῶνι*, hoc eſt, Neptuno ſacra eſſet. Autor. Strab. *lib.* 8.

Pŏſīdōnius, *Ποσειδώνιος.* Philoſophus, diſcipulus & ſucceſſor Panætij, ex Apamia Syriæ (vt Strab. *lib* 14 autor eſt) ſed Rhodius exiſtimatus, quia Rhodi vixit, ac philoſophatus eſt: ſicut & Apollonius Molo dictus eſt Rhodius, quum eſſet Alabandenſis: vtrunque audiuit Cicero. Hic quum aliquando morbo articulari laboraret grauiſſimè, fertur ſæpe dixiſſe (erat enim Stoicus:) Nihil agis dolor, quamuis ſis moleſtus, nunquam te eſſe confitebor malum. venit Romam M. Marcelli tempore, ſcripsitque multa. ¶ Poſidonius Olbiopolita, Sophiſta & Hiſtoricus, ſcripſit poſt Polybium hiſtoriam libris 210. vſque ad bellum Ptolemæi aduerſus Cyrenæos. Præterea declamationes rhetoricas, & argumenta in orationes Demoſthenis. Hunc Strabo teſtatur ſuo tempore fuiſſe. ¶ Poſidonius Africæ præſul Auguſtini contubernalis, cuius etiam vitam ſcripſit: præterea Homiliarum libros ſeptem, Epiſtolarum totidem, aliarúmque rerum complures Autor Ptolem. Lucenſis.

Poſitio, Poſitus, Poſitura, vide *Pono.*

Poſſeſſor, Pŏſſĕſſio, vide *Poſſideo.*

Pŏſſibilis, vide *Poſſum.*

Pŏſſīdĕo, es, *in Pand.* In dominio, ſeu poteſtate mea habeo, ex Antiquo nomine pos, quod potentem ſignificabat, & verbo ſedeo, vt poſſidere dicatur, qui poteſt ſedere, id eſt ſedem atque habitationem ſuam aliquo in loco collocare. { ירש *iaraſch* אחז *achaz* קנה *kanah.* *κτάομαι, κέκτημαι* GAL. *Poſſeder.* ITAL. *Poſſedere* GERM. Beſitzen. HISP. *Poſſeer.* ANGL. *To poſſeſſe or haue.* } Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Is nunc in aliam partem palmam poſſidet. Idem *in Aulul.* Multos annos eſt, cùm hanc domum poſſideo atque colo (loquitur Lar.) Idem *in Amphit.* Meam imaginem poſſidet, (id eſt, gerit) Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 4 *Triſt.*

Nec mihi detractas poſſidet alter opes.

Iniuria es falſum nomen poſſidere poſtulas. Plaut. *in Mil ſc* 1. *a.* 2. Ter. *in And.* Quæ illius fuerunt, poſſidet. Idem *in Adelph.* Quid hoc rei eſt? regnúmne Æſchine hic tu poſſides? Cic *pro Quint.* Omnia autem bona poſſeſſa non eſſe conſtituit, quòd bonorum poſſeſſio ſpectetur non in aliqua parte, ſed in vniuerſis quæ teneri ac poſſideri poſſunt. Idem *ad Att lib* 2. Si iurationem fecerint quo alter ager poſſideatur. ¶ Poſſidere bona publicè, eſt quod *in manu regia ponere* dicimus. Cuius locutionis exemplum habes apud Cicer. 11. *Philipp.* Itaque non aſſentior ſolùm, ſed etiam gratias ago Q. Fuſio: dixit enim ſeueram, grauem, Republ. dignam ſententiam: iudicauit hoſtem Dolabellam, bona eius cenſuit publicè poſſidenda Budæus.

Pŏſſeſſus, a, um, particip. { ירוש *iaréſch.* *κτητός.* GAL. *Poſſedé.* ITA. *Poſſeduto* GERM. Beſeſſen. HISP. *Poſſeido.* } Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 2.

Et poſſeſſa ferus pectora verſat amor.

Poſſidere bona ex edicto, eſt per adiudicationem, ſiue per decretum.

Poſſeſſus, us, ui, Poſſeſſio. *κτῆσις.* Apul. *Apologia*, Nam & contrà plurimis rebus poſſeſſu careo, vſu fruor.

Pŏſſĕſſio, nis. *in Pandect.* Eſt actus, ſiue ipſum ius poſſidendi. { ירשה *ieruſchâh* אחוזה *achuzzah.* *κτῆσις, κτῆμα.* GAL. *Poſſeſſion.* ITAL. *Poſſeſſione.* GERM. Ein beſitzung. HISP. *Poſſeſſion.* ANGL. *Poſſeſſion.* } Quintilianus, In poſſeſſione earum rerum eſt Philoſophia. Et Suet. *in Tiber. cap.* 10. loco & quaſi poſſeſſione (id eſt, vſu) quia longo tempore poſſederat ſecundum gradum. Cic. 2. *Offic.* Quinquaginta annorum poſſeſſiones mouere, iniquum putabat. Item *pro Quintio*, Bonorum poſſeſſio ſpectatur, non in aliqua parte, ſed in vniuerſis quæ teneri & poſſideri poſſunt. ¶ Poſſeſſio fiduciaria, quæ ea conditione nobis traditur vt eam alteri poſtea reſtituamus. Liu. *lib.* 32. Nabidi eam tyranno velut fiduciariam (ſubaudi ex ſuperioribus, poſſeſſionem) dare optimum viſum vt victori ſibi reſtitueret: ſi quid aduerſi accidiſſet, ſibi haberet. ¶ Interdum poſſeſſionis nomine intelligimus fundum, ſiue agrum, aliamve quamuis rem immobilem. Cic. *in Catil.* Qui magno ære alieno maiores etiam poſſeſſiones habent. Idem *in Parad.* Etenim ſi iſti callidi rerum æſtimatores prata & areas magno æſtimant, quòd ei generi poſſeſſionum nemo nocere poteſt, &c. Idem *ad Valer.* Is habet in Volaterrano poſſeſſionem. Vide *Poſſideo.*

Poſſeſſu careo, vſu fruor. Apul. *Apol.* 1. (id eſt, poſſeſſione.)

Pŏſſĕſſĭuncŭlă, diminutiuum. { *τὸ κτησίδιον, τὸ κτημάτιον.* GALL. *Vn petit heritage, petite poſſeſſion.* ITAL. *Picciola heredità.* GERM. Ein kleine beſitzung. HISP. *Pequeña heredad.* ANG. *A litle heritage or poſſeſſion.* } Cic. *ad Attic lib.* 3. Credas mihi velim maiori offenſioni eſſe quam delectationi poſſeſſiunculas meas.

Pŏſſĕſſŏr, is, qui poſſidet. { יורש *ioréſch.* *ὁ κτήτωρ.* GALL. *Poſſeſſeur.* ITAL *Poſſeſſore, poſſeditore.* GERM. Ein beſitzer. HISP. *Poſſeedor, ò que poſſee.* ANGL. *That enioyeth or poſſeſſeth.* } Liu. 3. *ab Vrbe*, Ita ſine querelis poſſeſſorum, plebem in agros ituram, ciuitatem in concordia fore. Virgil. 9. *Eclog.*

Quod nunquam veriti ſumus vt poſſeſſor agelli
Diceret, Hæc mea ſunt, veteres migrate coloni.

Pŏſſĕſſōrĭŭs, ad poſſeſſionem pertinens. Iauolenus D *lib* 8 *tit.* 1 *l.* 2. Ego puto vſum eius iuris pro traditione poſſeſſionis accipiendum eſſe Ideóque interdicta veluti poſſeſſoria conſtituta ſunt.

Pŏſſeſſrix, icis, fœm יורשת *ioréſcheth* } vt poſſeſſrix montis, apud Aſianium, referente Nonio.

Pŏſſeſſiuus, a, um, quod ſignificat rem poſſeſſam, vt nomen poſſeſſiuum, quo res poſſeſſa ſignificatur *κτητικόν.* vt Euandrius enſis, qui ab Euandro poſſidetur. Ædes regiæ, quas rex poſſidet.

Poſſideum, vide *Poſideum.*

POSSVM, potes, potui, ex pos & ſum, quaſi pos ſum, id eſt, potens ſum. pos enim antiquis erat potens { יכול *ia-hól.* *δύναμαι.* GALL. *Pouuoir, auoir puiſſance.* ITAL. *Potere.* GERM. Mögen. HISP. *Poder.* ANG. *To may, to haue power* } Conſtruitur quandoque cum ablatiuo. Liu. *lib.* 10. *ab Vrbe*, Pecunia deinde qua multum poterant freti, ſocios ex hoſtibus facere Gallos conantur. Habet aliquando poſt ſe accuſatiuum, ſed hoc nonniſi per ſubauditionem alterius verbi. Virg. 8. *Eclog.* —non omnia poſſumus omnes, ſubaudi facere, vel præſtare. Sæpius ponitur ſine caſu. Plaut. Non hic vt poſſit edit, ſed poſſe cupit, vt edat. Item, Non omnes poſſunt olere vnguenta exotica. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Nunquam poſſum referre gratiam. *Ibid.* Viuere hic non poſſum nec durare vllo modo. Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 5. Puto me poſſe facere officium meum, id eſt, conabor & efficiam. Idem *Pſeud. ſc.* 3 *a* 1. Ridicule de Leone, qui facere faciat Pro ſe quiſque id quod poteſt & valet, edit. Idem *Amphitr.* ¶ Poſſum, obſcœna ſignificatione, apud Martial. *Epigram* 98. *lib.* 11. *& Pſeud. ſc.* 1. *a.* 3. Neque ego illud poſſum, quod illi, qui poſſunt, ſolent. ¶ Poſſiem, es &c. Plaut. *Menæch. ſc. vlt. a* 5. Vtinam efficere quod pollicitus, poſſies. Et *Moſtell ſc.* 2. *a.* 1. Cum eſſe quemquam abſentem, vt quiſquam poſſiet. Item, Quantum potes, & poteſt. Vide *Quantum.* ¶ Ponitur aliquando pro valere, & bene habere *ἰσχύω.* Cic. 1. *Tuſcul.* Nihil enim dolet niſi pes, poſſunt oculi, poteſt caput, latera, pulmones poſſunt omnia Dicimus etiam, Poteſt fieri, pro poſſibile eſt Non poteſt fieri pro impoſſibile eſt. Aliquando ſolum poteſt ponitur, nec exprimitur fieri. Plaut. *in Pſ* Poteſt vt alij ita arbitrentur, ego vt ne credam tibi. Cicer. *ad Lentulum*, Poterat vtrunque præclare, ſi eſſet fides, &c. id eſt, vtrumque poterat fieri. ¶ Iungitur interdum accuſatiuo cum præpoſitione apud, & valeo ſignificat: vt, hic apud principem plurimum poteſt, hoc eſt, valet, vel habet magnam autoritatem apud principem. Cicer. 3. *Verr.* Loquebantur enim decumani palam, & præter cæteros is qui apud iſtum plurimum poterat, &c. Potin' pro Poteſne. Plaut. *Amphitr.* Potin es vt abſtineas manum? Ter. *Andr.* Potin' es vt deſinas?

Pŏteſſum, veteres dicebant quod poſtea poſſum, plurali *poteſſumus, poteſſunt*, nomine ſimul flexo in fin. *poteſſe*, q. pote eſſe. *δύνασθαι* Terentius *in Eunuch.* At pol ego amatores audieram mulierum eos eſſe maximos, Sed nihil poteſſe. Plautus *in Aulul. ſc.* 1. *a.* 2. Cenſen' talentum magnum exorari poteſſe Ab iſto ſene? Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Credo te Poteſſe ebibere. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Cenſebas te iſtæc flagitia poteſſe facere clanculum, *& Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Interpretari alium poteſſe neminem.

Pŏteſſĕr, pro poteſt, frequens apud antiquos, Nonio teſte. Pacuu. Si qua poteſtur inueſtigari via Lucr. *lib.* 3.

Quod tamen expleri nulla ratione poteſtur.

Pŏtēns, tis, tam participium, quam nomen à poſſum. { *δυνατός.* GAL. *Qui peut, puiſſant* ITAL. *Potente, che vale aſſay* GERM. Vermögen, mächtig. HISP. *Poderoſo, o ſenor.* ANG. *That hath power or is able.* Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 3.

Nam quamuis ſoli poſſunt prodeſſe potentes, &c.

Sed

Sed quando participium eſt, tempus ſignificat, & accuſatiuo iungitur, vel verbo infinito, nec comparationem accipit vt multa potens, potens pugnare. Quando verò nomen, caret tempore, & genitiuo iungitur, & comparationem accipit. Liu. *lib.* 26. Dum liber, dum mei potens ſum, effugere morte, &c. Cicero *Attic. lib.* 2. Potentiſſimorum hominum contumaciam nunquam tuli Duo reges potentiſſimi, apud eundem *pro Lege Manilia*. Potens Imperii, qui imperium obtinet. Potens regni, id eſt, regno maturus. Liu. Iuuenem iam eſſe dictitans, ac regni potentem. Idem 8 *ab Vrbe* Inter ſarcinas obtinentes, neque pugnæ neque togæ latis potentes, cæduntur. Velleius, Iam decem legionum potentes erant. Ouid. 1. *Faſt.*

Sæpè potens voti frontem redimita coronis.

Ibid. 5 *Faſt.*

Fitque potens Oti, mêſque creatus erat.

Potentes maris Romani, Liuius. i. in quorum poteſtate eſſet mare. Potens rerum. Sueton *in Caſ. cap.* 71. Potens viri virgo, id eſt, nubilis, & viro matura. Diua potens vteri. Ouid. 9. *Metamorph.* Illithyam intelligit, quam Latinè nos Lucinam vocamus. ¶ Potens cum ablatiuo, Virg. 1. *Æneid.*

Terra antiqua, potens armis, atque vbere glebæ.

Ouid. *Epiſt.* 13.

Claſſe viriſque potens.

Potens, aliter, vt apud Catullum:

Cinthia forma potens, Cinthia verba leuis.

Idem, *ſis in amore potens*, id eſt, in amore eueniat tibi vt potiaris. Rurſus,

Nunc admirentur, quòd tam mihi pulchra puella
Seruiat, & tota dicar in vrbe potens.

id eſt, quòd potior amata. Potentiorem facere linguam Latinam. Quintil. *cap.* 9. *lib.* 1. Nobilitate potens eſſem. Ouid. 13. *Metam.* ¶ Potens ſubſtant. Lucan. *lib.* 1.

Auſus, & armatos plebi miſcere potentes.

Cic *pro domo ſua* Itaque quum tu florens & potens per medium forum popularis volitares &c. ✕ Impotens, de quo ſuo loco. A quibus potentia, & impotentia, potenter, & impotenter.

Pŏtenter, aduerbium. { ἰσχυρῶς, δυνατῶς. GALL. *Puiſſamment* ITAL. *Valeroſamente, con forza*. GERM. Gewaltiglich/vermögenlich. HISP. *Poderoſamente*. ANGL. *Migthelie*. } Horat. *in Arte*, cui lecta potenter erit res. Et valiter & potenter ad efficiendum dicere. Quint. Idem *lib.* 4. *cap.* 14. Quod in altercatione ſit potentius.

Pŏtentiă, æ, Poteſtas, ſiue vis. { יכולת *iecholeth* כח *chóa*. δύναμις. GAL. *Puiſſance, force, autorité* ITAL. *Potenza, poſſanza, forza*. GERM. Macht vnnd gwalt vermögenheit. HISP *Potencia, poderio*. ANGL. *Power might* } Virg. 1. *Georg.*

Ne tenues pluuia, rapidive potentia Solis Acrior, &c.

¶ Crebrò pro autoritate, & opibus vſurpatur. Cic. 2. *de Inuent.* Potentia eſt, ad ſua conſeruanda, & alterius obtinenda idonearum rerum facultas. ¶ Differunt autem ſecundùm Priſcianum, Potentia, & poteſtas, quòd poteſtas magis pro vi accipitur, potentia pro dominatione. Cic. 3. *Offic.* Qui omnia recta & honeſta negligunt, dummodo potentiam conſequantur. Plin. *Epiſt.* 7. *lib.* 3. Fuit inter principes ciuitatis ſine potentia, ſine inuidia. Velleius, Potentia ſua nunquam ad impotentiam vſus Pompeius. Idem, Ferrum in omni corpore exhibet ſecandi potentiam. Senec. *cap* 7 *de conſol.* Fortuita potentia. *Ibid. cap. vlt.*

Dum, bene quo Romana potentia nixa eſt,

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.*

Pŏtentatŭs us Potentia, principatus. { שלטון *ſchiltón*. δυναστεία. GAL. *Domination, autorité*. ITAL *Potentato*. GERM Ein gwalt oder herrſchafft der ſtande der gewaltigen. HISP. *Señorio, potencia*. ANG *Power autoritie*. } Cæſ. 1 *bell. Gall.* Hi quum tantopere de potentatu inter ſe multos annos contenderent, &c. Liu. 6 *bell.* 1 *un.* At ille cum ab re auctus, tum æmulo potentatus inimicus, rem Annibali aperit.

Pŏteſtas, atis a verbo poſſum deducitur. { יכולת *iecholeth* כח *chóach* שלטון *ſchilton*. δυναμις, ἐξουσία. GAL *Puiſſance, ſeigneurie*. ITAL. *Potenza*. GERM. Gwalt. HISP. *Potencia ſeñorio* ANGL *Power, lordſhip, might*. } & multa ſignificat, vt Paulus inquit *l. poteſtatis de verbor ſignifi.* Nam in perſona magiſtratuum, imperium ſignificat: in perſona liberorum, patriam autoritatem: in perſona ſeruorum, dominium. At quum agimus de noxæ deditione cum eo qui ſeruum non defendit, præſentis corporis copiam & facultatem. ¶ Poteſtates etiam ipſi dicuntur, qui potiuntur rerum, atque in poteſtate conſtituti ſunt, quas Græci δυνάστας vocant, & hi qui magiſtratus gerunt, & habent merum imperium, hoc eſt, gladij poteſtatem, vt aiunt, ad animaduertendum in facinoroſos homines, & iudiciis præſunt. Vnde non ineptè Prætores vrbis, vulgò nunc poteſtates dicuntur. Sueton. *in Claud.* Iuriſdictionem de fideicommiſſis, quotannis & tantum in vrbe delegari magiſtratibus ſolitam, in perpetuum: atque etiam per prouincias poteſtatibus demandauit. Plin. *lib.* 29. *cap.* 4. Pingue draconis in pede dorcadum neruis ceruinis adalligatum in lacerto, victoriam iudiciorum conferre exiſtimant: primum ſpondylum, aditus poteſtatum mulcere. ¶ Poteſtas pro magiſtratu & Tribunatu. Liuius 6 *ab vrbe*. Et poteſtate tranſacta (id eſt, finito Tribunatu), Sueton *in Aug cap.* 40. Et poteſtates ſummæ de Regibus. Idem *in Neron. cap.* 36. Item Iuuen. *Satyr* 10. Poteſtas item pro conſilio & ratione. Hinc exire aliquem de poteſtate dicimus, mentis impotem fieri. ἐξίστασθαι, vt apud Ciceronem 4. *Tuſc.* Iratos propriè diximus exiſſe de poteſtate, id eſt, de mente & conſilio eſſe deiectos. ¶ Varius eſt huius vocis vſus. Dicimus enim, dare poteſtatem alicuius rei cupiam. Deferre alicui alicuius rei poteſtatem. Facere poteſtatem. Facere poteſtatem alicuius adeundi, & conueniendi. Habere poteſtatem alicuius rei habere aliquem in ſua poteſtate. In poteſtate alicuius eſſe id eſt, alicui obtemperare, & eius conſilium ſequi. Non ſolum eorum eſt, qui coacti parent, ſed qui ſua ſponte, & tanquam autorem rerum ſequuntur, quas gerunt. Permittere poteſtatem alicui alicuius rei. Peruenire in poteſtatem alicuius. Ponere quippiam in poteſtate alicuius. Priuare poteſtate aliquem quicquam faciendi. Reddere poteſtatem alicui alicuius rei. Redigere aliquem in ſuam poteſtatem. Redire in poteſtatem. Sub poteſtate alicuius eſſe. Suſcipere in poteſtatem, Dimittere ex poteſtate. Tenere aliquem in ſua poteſtate. Tradere poteſtatem alicui alicuius rei. Venire in poteſtatem alicuius. Quæ indotata eſt, in poteſtate eſt viri. Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. In poteſtate fortunam ſuam non habent Cæſares vt alienam. Senec. *c.* 15. *de conſol. ad Mart.* Sæpè poteſtatem ſui facere fortunæ. Idem *c.* 13. *de Tranquill.* Et poteris, & potero, & dij poteſtatem dabunt. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 5. In poteſtate fabrorum dum fui (id eſt, parentum.) Idem *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. Noſtra intelligimus bona, cùm quæ in poteſtate habuimus, ea amiſimus. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Cùm iſtam mihi copiam & poteſtatem facis, vt mittam nuncium. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. ¶ In poteſtatem ſuam redire. (de ratione & conſilio.) Gell *cap.* 3. *lib.* 7. ¶ Poteſtates plures, id eſt, ſignificationes.) Idem *cap.* 29. *lib.* 10. Item, poteſtatibus & ponderibus verborum. Idem *cap.* 3 *lib.* 1. In poteſtatem eſſe. Idem *in Auguſt. c.* 13. poteſtatem ſui præbere. (id eſt, aditum.) Idem *in Othon. cap.* 11. ¶ Dicimus quoque, Poteſtas tua eſt, pro Tu potes. Quæ tum erat poteſtas, dixit Cicero *pro Cluentio*, pro Quod tum poterat fieri. Orationes in quibus verbum poſſum ponitur, efferri poſſunt eleganter per nomen poteſtas. Terentius *in Andr.* Cuius tibi poteſtas ſumma ſeruandi datur, id eſt, quem potes ſeruare. *Ibidem*, Poteſtas fuit liberiùs viuendi, id eſt, potuit liberius viuere. Cicer. *pro Quint.* Poteſtas tibi fuit quotidie hominem admonendi, id eſt, potuiſti quotidie hominem admonere. Plaut. *in Stich.* Malefaciendi eſt mihi poteſtas, id eſt, poſſum malefacere. ¶ Poteſtas etiam ſumitur, vt apud Homerum βία, & ἴς, vis apud Virgil. vt, — *odora canum vis*, pro ipſis canibus, Lucret. *lib.* 2.

Et ſimul argenti pondus plumbique poteſtas.

Rurſus,

Et alienigenis membris compacta poteſtas.

Pŏteſtam, pro poteſtate veteres vſurparunt. Plaut. Neque deſidiæ in otio operam dediſſe, neque poteſtam ſibi fuiſſe, adeò arctè cohibitum eſſe à patre.

‖ Poteſtatiuus, in poteſtate poſitus. Iuriſconſ. practicis vſitata vox. ‖

Pŏſſibĭlis, e, dicitur quod fieri poteſt ✕ Impoſſibile. { δυνατός. GALL. *Poſſible*. ITAL. *Poſſibile*. GERM. Möglich. HISP. *Coſa que puede ſer*. ANG. *Poſſible, that may be*. } Plaut *in Sticho*, Poſſibile eſt tandem Stantem, ſtanti ſuauium dare, amicum amicæ? Quintil. *lib.* 3. *c.* 8. poſſibile, durum ait eſſe vocabulum, ſed neceſſarium, quum aliud non habeamus: Melius ergo (inquit) qui tertiam partem fecerunt δυνατόν, noſtri poſſibile nominant, quæ vt dura videatur appellatio, ſola tamen eſt.

Pŏſt, præpoſitio, quæ & compoſita, & ſeparata inuenitur. { אחר *achár*. μετά. GALL. *Apres*. ITAL. *Dopo, doppo*. GERM. Nach/hinder. HISP. *Deſpues*. ANGL. *After* } Separata ordinem demonſtrat ſiue loci, ſiue temporis, ſiue alicuius alterius rei: & deſeruit accuſatiuo. Virg. 9. *Æneid.*

Sed magnum metuens ſe poſt cratera tegebat.

Idem 1. *Eclog.*

Poſt aliquot, mea regna videns, mirabor ariſtas.

Horat. 1. *Epiſt.*

O ciues, quærenda pecunia primum eſt,
Virtus poſt nummos.

Quandoque loco aduerbij, poſtea, vſurpatur, & hoc quando nulli caſui ſeruit, aut quando iungitur ablatiuo. ὕστερον. Virg. 3. *Æneid.*

Poſt mihi non ſimili pœna commiſſa lueтis.

Saluſt. Vbi Periculum aduenit, inuidia atque ſuperbia pòſt fuere. Cum ablatiuo. Virg. 6. *Æneid.*

——ille admirans venerabile donum
Fatalis virgæ longo pòſt tempore viſum.

Poſt hominum memoriam, id eſt, Ab hominum recordatione. Cic. 2. *in Catil.* Bellum inteſtinum ac domeſticum, poſt hominum memoriam crudeliſſimum. Poſt homines natos, idem. *pro Milone*. Vnius poſt homines natos fortiſſimi viri. In compoſitione eandem ferè habet ſignificationem quam ſeparata: vt Poſtpono, Poſthabeo, Poſthac, Poſtea. Triennio poſt Ægypto aduenio domum. Plaut. *Bacch.* [illegible] Multis annis poſt quem conſpicor. Idem *Menæch. ſc. vlt. a.* 5. Vobis pòſt narrauero. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2 Quæ poſt clara eluant. (id eſt, in poſterum.) Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. Item pol haud ſcio, quid pòſt fiat [illegible] in poſterum.) *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Haud multò poſt luce lucebit mox. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Ea peperit decumo menſe poſt. Idem *Aulul. ſc.* 6. *a.* 4. Iterum, Alter decumo poſt menſe naſcetur puer, quam ſeminatus eſt. Idem *Ampl.* Illa me obſeruat canis, poſt aut ille hircus. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Poſt ſi quis vellet te, haud non velles diuidi. Idem *Aulul ſc.* 1. *a* 2. bis. Apage te nunc iam poſt hunc diem quod crediturus tibi fui, omne credidi. Idem *Moſt ſc.* 1 *a.* 2. Si poſt hunc diem mutiuero, dato me excruciatum. Idem *Milit. ſc.* 6. *a.* 2. poſt deinde adibo. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 3. Serò poſt tempus venis. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Poſt id, vide *Poſt. idea* Idem. Serò poſt tempus venis *Ibid. ſc.* 1. *a.* 4. poſt hoc. Senec. *c.* 6. *de conſ. ad Mart.* Poſt paulo, Cæſar *lib.* 1. vide *Paulo*.

Poſt ante, pro eo, quod vulgò poſt autem. Ita verò componebant veteres præpoſitiones vt *in ante*, & ſimilia.

‖ Poſtæ, quaſi poſitæ ſtationes equorum curſualium. Buleng. ‖

Pŏſtĕă, componitur ex poſt & ea. Exinde, deinde. { אחר כן *achár chen* אחרי כן *acharé chen*. ἔπειτα, μετέπειτα. GAL. *Apres, depuis, apres ce*. ITAL. *Dapoi* GERM. Darnach/demnach. HISP. *Deſpues*. ANG. *Afterward*. } Saluſt. *in Catil.* poſtea Piſo in citeriorem Hiſpaniam Quæſtor pro prætore miſſus eſt. Hinc ſit poſteaquam, ἐπειδή, ſicut à poſt poſtquam: quæ ambæ connexiuæ particulæ ſunt, quibus prædictis ſequentia connectuntur. Cicer. *Planc* Et abſui proficiſcens in Græciam, & poſteaquam de meo curſu reipublicæ ſum voce reuocatus, nunquam per Marcum Antonium quietus fui. Aliquando inter poſtea & quàm interponitur verò, & ſignificat, ſed poſtea quàm. Idem *Appic.* Poſtea verò quam ita cœpit. ¶ Grammatici docent vltimam ſyllabam aduerbij poſtea, eſſe producendam, quemadmodum videmus fieri in ſimilibus aduerbiis antea, præterea interea, propterea, & ſi qua ſunt id genus alia. Apud Ouid. tamen ferè ſemper corripitur: vt *lib.* 1. *Faſtor.*

Poſtea mirabor cur non ſine litibus eſſet Ille dies.

Et alibi,

Quæ ſemel amiſſa poſtea nullus erit.

Poſtea pro præterea, apud Cicer. *pro Cecin. & pro Sext. Roſc.* apud Plaut. *in Merc.* Neſcio quid animo meo ægrè eſt pater: Poſtea nocte hac quieui non ſatis ex ſententia. Idem *Capt.ſc.4.a.3.* Oreſtes Alcmæon & Lycurgus poſtea, id eſt, præterea, etiam. Idem *Moſtell.ſc.4.a.1.* Quid ego hoc homine faciam poſtea, id eſt, præterea, vel in futurum. & *ſc.3. a.1. Ibidem*, poſtea ne quicquam axiomata (id eſt, præterea.) ¶ Herum ſaluto primùm, poſtea vicinos. Idem *Pſeud.ſc.5.a.1.* Tum poſtea te ad piſtores dabo. Idem *Aſin.ſc.4.a.3.* Poſtea demum cras adducam. *Ibid. ſc.2.a.5.* Quid tum poſtea? Vide, Tum Quid poſtea? (id eſt, quid tum.) Idem *Pſeud.ſc.6.a.4.* Tum poſtea pro deinde, idem *Menæch. ſc.vlt.a.5.*

‖ Poſterdie, poſtridie. Feſt.

Poſtergum, ὀπίσθιον. Gl. Cyr. Idem, ὀπισθόνωτα poteſt tergum. ‖

Pŏſtĕrŭs, a, um, qui poſt eſt, aut poſt venit. Temporis ordine ſubſequens: vt poſtera dies, id eſt, ſequens. { אחרון *acharón*. ὕστερος, ἐπιγενόμενος. GALL. *Qui ſuit apres, ſuyuant.* ITAL. *Chi ſegue appreſſo, ſubſequente.* GER. Das nachgehndig. HISP. *Coſa ſiguiente deſpues de otra.* ANG. *That commet after.* } Quod poſt erit, poſterum. Paſſerat. In poſteros multa tradiderunt. Quint. Ad poſteros gloriam tradere. Idem. Ad poſtremum. Liu. *lib.8.d.4.* Virg. 4 *Æneid.*

Poſtea Phœbæa luſtrabat lampade terras

Cicer. 4. *Verr.* Id ei poſtera die venit in mentem, è lege Rupilia ſortiri dicas oportere. *Ibid.* Poſtero anno L. Metellus mentionem tui cenſus fieri vetat. ¶ Hinc poſteri dicuntur, quicunque ex nobis & poſt nos ex aliis naſcentur. { οἱ μεταγενέστεροι, ἐπίγονοι. GAL. *Succeſſeurs, ceux qui viennent ou ſont nez apres.* ITAL. *Noſtri deſcendenti, che vengono doppo di noi.* GERM. Nachkommen/nachfaaren. HISP. *Los deſcendientes, generacion venidera.* } Cicer. 3. *de natur. deorum.* Expectantur hæ pœnæ à liberis, à nepotibus, ac poſteris. Plin *lib.12. cap.1.* Tam digna miraculo, vt Licinius Mutianus prodendum etiam poſteris putarit. ¶ In poſterum proſpicere, in poſterum differre, hoc eſt, in poſterum tempus. Cic. *pro Muræna*, Sapiens ac multa in poſterum proſpiciens. Idem *ad Atticum.* Diſtulimus ſermonem in poſterum ✕ in præſens. Idem *in Catil.* Magna tempeſtas inuidiæ, ſi minus in præſens, at in poſterum impendet. ¶ Poſteri pedes, hoc eſt, poſteriores qui poſt primos ſunt, ὀπίσθιοι. ¶ Poſtero, abſolutè, pro poſtero die. Tacit. *lib.4.* Idémque quum poſtero ad quæſtionem traheretur. Hinc deducitur Præpoſterus, hoc eſt, peruerſus, qui rerum ordinem perturbat. ὑστερόπρωτος. Cic. *Caſſ.* Præpoſteros habes tabellarios: etſi me quidem non offendunt: ſed tamen quum à me diſcedunt, flagitant literas: quum ad me veniunt, nullas afferunt. Quint. Præpoſtera res occidere, deinde erubeſcere. ¶ Præpoſtera libido, nefandum maſculæ libidinis flagitium, quo naturæ ſexúſque ordo peruertitur. κατὰ πυγισμός.

Pŏſtĕrĭor, & hoc poſterius, comparatiuum. { אחרון *acharón*. ὕστερος. GALL. *Qui vient apres, qui ſuit apres, poſterieur.* ITAL. *Chi ſegue, chi viene appreſſo, qui vient dietro.* GERM. Das nachkompt/nachfolgender. HISP. *Poſtrero entre dos.* ANGL. *That foolloweth after.* } Vnde poſteriora in animali dicuntur quæ à tergo ſunt, & à facie auerſa. Cic. 12. *Philipp.* Poſteriores cogitationes (vt aiunt) ſapientiores ſolēt eſſe. ¶ Poſterior, ὑστερίζων, qui tardiùs venit. Saluſt. *Iugurth.* 115. Poſtquam Cyrenenſes aliquanto poſteriores per ſe vident. Ouid. *Eleg.8. lib.4. Triſt.*

———*Cùm tempora prima*

Mollia præbuerint poſteriora grauant.

¶ Iterdum idem eſt quod vilior, abiectior, & minoris pretij. Idem *Attic. lib.10.* Quorum vtrique ſemper patriæ ſalus & dignitas poſterior ſua dominatione, & domeſticis commodis fuit. Idem 3. *Philipp.* Tu verò ita vitam, corpúſque ſeruato, ita fortunas, ita rem familiarem, vt hæc poſteriora libertate ducas. Idem *in Piſon.* Nihil iſto poſterius, nihil nequius. Terent. *in Adelph.* Si id fit dando, atque obſequendo, non poſteriores feram. Vbi Donatus, Non poſteriores feram, ſubauditur, partes. ¶ Poſteriora ✕ Superiora. Cic. 3. *de Orat.* Paria eſſe debent poſteriora ſuperioribus. ¶ Poſterior, id eſt, nequior, deterior. Cicer. in Piſonem, Nil iſto eſt poſterius, nihil nequius. Rurſus *in Orat.* de prouinciis conſularibus. Vt nemo poſſet vtrùm poſterior, an infelicior eſſet, iudicare.

Pŏſtrēmŭs, ſuperlatiuum, Vltimus. { אחרון *acharón*. ἔσχατος. GALL. *Tout le dernier.* ITAL. *Vltimo.* GERM. Der aller letʒt/der hinderiſt. HISP. *Poſtrero, vltimo.* ANG. *The laſt of all.* } Terent. *in Phorm.* Hæc denique eius fuit poſtrema oratio. Plaut. *Menæch. ſc.7.a.5.* Quia poſtremus cedis, hoc præmij feres. Idem *Aulul. ſc.5.a.3.* Ad poſtremum cedit miles (id eſt, ad extremum, vel poſtremo loco.) ¶ Poſtremos homines, pro perditiſſimis, & ſceleratiſſimis, dixit M. Brutus *in Epiſt. ad Cicer.* Quòd ſi Romanos nos eſſe meminiſſemus, non audacius dominari cuperent poſtremi homines, quàm id nos prohiberemus. Cic. *pro Roſcio Amerino*, Sin autem id actum eſt, idcirco arma ſumpta ſunt vt homines poſtremi pecuniis alienis locupletarentur, & in fortunas vniuſcuiuſque impetum facerent, &c.

Pŏſtrēmiſſĭmŭs, veteres pro poſtremo dixerunt. ἔσχατος. quemadmodum & poſtremitas pro extremitate: vt annotauit Sipontinus. ¶ Gracchus apud Aulum Gell. *lib.15.c.12.* Omnium nationum poſtremiſſimum, nequiſſimumque exiſtimatote.

‖ Poſtremitas, ἐσχατότης, extremitas. Macrob. ‖

Pŏſtĕrĭŭs, aduerb. Poſtea, poſteriore loco, paulò pòſt. { אחר כן *achár chén* אחרי כן *acharé chen*. ὕστερον. GALL. *Apres, depuis.* ITAL. *Da poi.* GERM. Darnach/nachwerts/nachmals. HISP. *Deſpues.* ANG. *Afterward.* } Plaut. *in Epid.* Vos priores eſſe oportet, nos poſterius dicere. Quod plus ſapitis. Idem *in Amph.* Ne tu poſterius in me culpam transferas. Idem *Aſin. ſc.1.a.1.* Poſterius iſtuc dicis, quàm credo tibi. (i. antè ſciebam.) Cic. 6. *Verr.* Tum mittit Rex ad illum ſi ſibi videatur, vt reddat, iubet iſte poſterius ad ſe reuerti.

Pŏſtrēmō, aduerbium ordinis, Denique, vltimo loco, tandem. { τὸ ὕστατον, τὸ τελευταῖον. GALL. *Finallement pour la derniere fois, à la parfin.* ITAL. & HISP. *Vltimamente, finalmēte.* GER. Zuletʒt/endtlich. ANG. *At the laſt.* } Plaut. *Aul ſc.3.a.1.* Poſtremò hunc perſcrutaui. i. denique. *Somme toute.* Paſſerat. Idem Plaut. *Capt. ſc.1.4.* Poſtremò ſi parua iuriiurando eſt fides, viſe. Saluſtius, Poſtremò omnibus modis pecuniam trahunt. Pro eodem, Ad poſtremum æquè dicitur. In poſterum verò, ſignificat in futurum tempus. τὸ λοιπόν. Quint. *lib.1.* Multa linguæ vitia niſi primis eximantur annis, inemendabili in poſterum prauitate durantur.

Pŏſtrēmūm quoque ſuperlatiuum aduerbialiter ponitur, vt vltimum. Ter. *in Andr.* Si id facis, hodie poſtremùm me vides.

Pŏſtĕrĭtas, atis. Ipſi poſteri: vel ætas ſubſequens. { אחרית *achărith*. οἱ μεταγενέστεροι, οἱ ἀπόγονοι. GAL. *Poſterité.* ITAL. *Poſterita.* GERM. Die nachkommeñ deren ſo nach vnß ſein werden. HISP. *La generacion venidera, los decendientes.* ANG. *Poſteritie.* } Cicer. *in Lælio*, Quo in genere ſperare videor, Scipionis & Lælij amicitiam notam poſteritati fore. Idem 1. *Tuſc.* Quum optimus quiſque maximè poſteritati ſeruit. Ouid. 1. *de Ponto Eleg.4.*

Quam laudem à ſera poſteritate ferat.

Cæſ. *lib. 1. de bell. ciu.* Habeat rationem poſteritatis & periculi ſui, (i. videat quid agat in poſterum. Ouid. *Eleg.9. lib.9.*

Perpetua crimen poſteritatis eris.

Ibid. Eleg. 10. lib.4

Quem legis, vt noris, accipe poſteritas.

Pŏſtfĕro, Poſtpono, Poſthabeo. { בזה *bazáh*. ὕστερον τίθημι. GAL. *Poſtpoſer, eſtimer, moins.* ITAL. *Poſtporre.* GERM. Nachſetʒen/ringer ſchetʒen. HISP. *Poſponer.* ANG. *To eſteme leſſe.* } Plin. *lib.3.c.4.* de Narbonenſi prouincia loquens, Vitibus & agrorum cultu, virorum, morúmque dignatione, amplitudine opum, nulli prouinciarum poſtferenda. Velleius, Brutus cuiuſlibet ducum præferendus: nulli homini non poſtferendus Vatinius.

Poſtfactum, Ex poſtfacto. Paulus *D. lib. 22. tit. 1. l. 44.* Neque ex poſtfacto decreſcit obligatio.

Pŏſtfŭĭt, Poſthabitum eſt. Saluſt. Sed vbi periculum aduenit, inuidia, atque ſuperbia poſtfuere. Bud.

Pŏſt gĕnĭtī, diuiſis dictionibus, Poſteri. { οἱ μεταγενέστεροι. GALL. *Nez, engendrez ou prouenus apres.* ITAL. *Che vengono doppo di noi.* GERM. Die nachkommen/ſo hernach geboren werden. HISP. *Los decendientes.* ANGL. *The poſteritie.* { Horat. 3. *Carm. Ode* 24. Clarus pòſt genitis.

Pŏſthăbĕo, es, Poſtpono, poſtfero, vilius pendo. { בזה *bazáh*. ὕστερον τίθημι, ἐλαττῶ, περὶ ἐλάττονος ποιῶ. GALL. *Poſtpoſer, preferer.* ITAL. *Poſporre, poſponere.* GERM. Geringer halten/hinden ſetʒen/für minder achten. HISP. *Poſponer.* ANG. *To put back, to aſteme leſſe.* } Terent. *in Phor.* Nam omnes poſthabui mihi res, ita vt par fuit: Poſtquam tantopere id vos velle animum aduerteram. Virg. 7. *Eclog.*

Poſthabui tamen illorum mea ſeria ludo.

Cic. 5. *Tuſc.* Vt omnibus rebus poſthabitis, totos ſe in optimo vitæ ſtatu exquirendo collocarent.

Pŏſthāc, Deinceps, in futurum, quaſi poſt hoc tempus: ſicut antehac, ante hoc tempus. { אחר כן *achár chen* אחרי כן *acheré chen*. εἰς ταῦτα, τὸ λοιπὸν, εἰς ὕστερον. GAL. *Doreſnauāt, cy apres, à l'aueuir.* ITAL. *Per innanzi, da qui a dietro, per l'auenire.* GERM. Fürhin/oder hernach. HISP. *De aqui en adelante.* ANG. *Afterward.* } Plaut. *Moſtell. ſc.2.a.1.* Si poſthac impoſuero pedem in vndam, facito quod facere voluiſti. Catull. *ad Ort.* Non ego te vita frater amabilior aſpiciam poſthac. Plaut. *Milit. ſc.6.a.2.* poſthac quod ſcies neſciueris. (ſuprà, poſt hunc diem.) Idem *Men. ſc.4. a.3.* Aliam poſthac inuenito. ¶ Inuenitur & poſthæc, Idem *Capt. ſc.5.a.3.* Nulli certum eſt poſthæc credere. Et poſthæc per diphthongum apud Liuium *lib.34.* Et poſt hæc duabus dictionibus: apud Suet. *in Aug. c.19.* Tumultus poſt hæc. Teren. *in Andr.* poſthac quas facient deintegro comœdias. Vide Vallam *lib 2.c.57.*

Pŏſthŭmĭā, Virgo Veſtalis, quæ propter elegantiorem cultum in ſuſpicionem venit inceſti, & eo nomine apud Pontifices accuſata eſt. verum quum nihil præterea aduersùs eam probaretur, ſententia Pontificis Maximi dicitur abſoluta, qui eam iocis in poſterum abſtinere, ſanctéque potius, quam ſcitè coli iuſſit. Vide Liu. *lib. 4. ab Vrbe.*

Pŏſthŭmĭŭs, Prænomine Aulus, Dictator in bello Latinorum, quod Tarquinij fuga excitauit, cùm ad generum ſuum Manilium Tuſculanorum ducem confugiſſet, quo in bello collatis ſignis ad lacum Regillum, quum victoria vtrinque nutaret, Magiſter equitum Romanis equis frenos detrahi iuſſit, vt irreuocabili impetu ferrentur in hoſtes, itaque tandem aciem Latinorum Romani fudere. In eo prælio viſi duo iuuenes acriter pugnare, quos poſt pugnam ad præmia quæſitos, Dictator reperire non potuit. Ratus itaque eos Caſtorem & Pollucem fuiſſe, eis communi titulo templum dedicauit. Autor Gell. Poſthumius autem ita dictus eſt, quia mortuo patre, ſiue poſt humatum patrem natus dicitur. Plutarch. *in Coriola.* ¶ Poſthumius Tubertus Magiſter equitum Æmilij Mamerci Dictatoris in prima Dictatura contra Volſcos: mox in eodem bello à Quint. Concinnato Conſule genero ſuo Dictator dictus, de eiſdem triumphauit, quam victoriam funeſtauit mors filij, viri magna virtute: quem quòd iniuſſu eius, occaſione rei bene gerundæ pugnam iniiſſet, ſecuri percuſſit. Ex Liu. *lib. 4. ab Vrbe.* ¶ L. Poſthumius, poſt Cannenſem pugnam Conſul in Galliam profectus, Boiorum fraude, locorúmque iniquitate circumuentus, ne viuus in hoſtium manus perueniret, mediis ſeſe hoſtibus immiſcens, fortiſſimè pugnans occubuit. Cuius inuenti caput præcidentes Barbari, ouantes in templo obtulerunt, eóque deinceps cranio pro ſacro vaſe in ſolennibus libationibus vſi ſunt. Liu *lib.33* ¶ Poſthumius, prænomine Spurius, cum T. Veturio Romæ Conſul eo tempore quo Romani aduersùs Samnites bellum gerebant, miſſus cū collega aduersùs hoſtes, exercitum imprudens in locum iniquum deduxit, apud Furcas Caudinas: vbi ab hoſtibus circumuentus, quum nulla euadendi ſpes eſſet, fœdiſſimum cum hoſte fœdus pepigit, vt ſexcentis Equitibus Romanis obſidibus relictis, reliquum exercitum ſub iugum miſſum, abducere ſibi liceret. Quæ fœderis conditiones quum à Romanis improbarentur, autor fuit Senatui Poſthumius, vt ſui eorúmque deditione, quorum conſenſu tam ignominioſum fœdus ictum erat, fides publica liberaretur. Cuius ſententiam ſecutus Senatus, Conſulem vtrunque, cum duobus Tribunis, cæteriſque omnibus qui per fœdus ſpoponderant, hoſti vinctos dediderunt. Quos quum ille recipere recuſaret, incolumes Romam redierunt. Nec ita multò pòſt fuſis à Papyrio Curſore Samnitibus, & ſub iugum

gum miſſis, receptiſque ſexcentis equitibus Romanis obſidibus, prioris flagitii infamia obliterata eſt. Liu. 9. ¶ Poſthumius Albinus Conſul aduersùs Iugurtham miſſus, pecuniáque ab eo corruptus, inſignem ex prouincia ignominiam reportauit. Autor Saluſt. *in Iugurth.* Idem poſtea Proconſulari imperio in Hiſpaniam miſſus, de Vaccæis & Luſitanis triumphauit, vt refert Liu. *lib.* 64.

Poſthumianus, a, um, Gell. *cap.* 13. *lib.* 1. Poſthumiana & Manliana imperia.

POSTHVMVS, ex poſt, & humus componitur, qui poſt mortem parentis natus eſt, quaſi poſt humatum, hoc eſt, ſepultum patrem natus. { ὀψίγονος. GALL. *Qui eſt né apres la mort de ſon pere, poſthume.* ITAL. *Nato poi che è morto ſuo padre* GERM. Der nach ſeines vatters todt geboren iſt HISP. *El que nace deſpues de muerto el padre.* ANG. *He that is borne after his faters death.* } Plaut. *in Aulul.* Poſt mediam ætatem, qui mediam ducit vxorem domum, Si eam ſenex anum prægnantem fecerit fortuitò, Quid dubitas quin paratum ſiet nomen puero Poſthumus? Cicer. 3. *de finib.* Dicúntque vt liberis conſultum velimus, etiamſi Poſthumi futuri ſint. ¶ Poſthumum tamen non eum ſignificare tantùm, qui patre mortuo, ſed & qui poſtremo loco natus eſt, Ceſellius Vindex ex verſibus Virgilianis diſputat apud Gell. *lib.* 2. *cap.* 16. Itaque nonnulli etiam ſine aſpiratione ſcribunt. Item pro Futuro, & ſequenti, & poſtero, vel poſtremo, ſupremo, vltimo (cæteris fratribus humatis) nato. Vnde & Apul. Poſthumam ſpem dixit. Virg. 6. *Æneid.*

——tua poſthuma proles.

Cic. *pro Cæcin.* Filius poſthumus. Poſthumus quis, vide apud Aul. Gell. *cap.* 16. *lib.* 2. & Plutarch *in Sylla.*

Poſthumus, qui & Syluius, filius fuit Æneæ ex Lauinia: quæ, vt inquit Seruius, Ænea mortuo, Aſcanij timens inſidias, grauida confugit ad ſyluas, & illic enixa eſt Syluium, qui Poſthumus, quod patre mortuo natus eſſet dictus eſt. Ouid. 4. *Faſt.*

Poſthumus hinc, qui quòd ſyluis fuit ortus in altis,
Syluius in Latia gente vocatus erat.

Poſtibi, apud Plautum, pro poſtea: ſicut *interibi*, pro interea, *inibi* pro ibidem. Ibi eſt eo loco. Poſtibi igitur propriè eſſet pro eo loco.

Pōſtīcum, i, à pòſt ſtando, Oſtium eſt in poſteriore parte ædium. { παράθυρα. GAL. *Le derriere, ou l'huis de derriere d'vne maiſon.* ITAL. *Poſtico, l'uſcio di dietro della caſa.* GER. Ein hinderthür HISP. *El poſtico detras de la caſa.* ANGL. *A gate on the back ſide of and houſe.* } Plautus *in Sticho*—ſed quum cogito, Potius quàm in diuidiam veniam, eſt etiam hic oſtium Aliud poſticum noſtrarum harumce ædium: Eà ibi opſonatum, eâdem referam opſonium. Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*

Atria ſeruantem poſtico falle clientem.

¶ Pro eodem etiam poſtica fœminino genere dicitur. Ammianus, Per poſticam ingreſſus, refertam inueni confluente ex finitimis virili & muliebri ſexu. quo verbo ipſum quoque Varronem vſum eſſe Nonius teſtatur. ¶ Poſtica etiam augures appellabant plagam Septentrionalem, propterea quòd qui inaugurabantur, hanc cæli partem à tergo habebant, facie in meridiem conuerſi, quam idcirco anticam vocabant. Occaſum autem dexteram appellabant, quemadmodum Ortum ſiniſtram. ¶ Item poſtica linea eſt in agris diuidendis, quæ ab Oriente in Occidentem ſpectat. Omnia denique quæ poſt nos ſunt, poſtica dicuntur & quæ ante nos, antica.

Pōſtīcŭlă, æ, diminutiuum à poſtica. Idem ſignificans. ἀποθύριον. Apul. per quandam breuem poſticulam intrò vocat me.

Pōſtīcŭlum, i, aliud diminutiuum eiuſdem ſignificationis. Plaut. *in Trin.* Poſticulum hoc recepit, quum ædes vendidit. *Ibid.* Vbi nunc filius meus habitatis hic in hoc poſticulo.

Pōſtīcŭs, a, um, adiectiuum eſt, quod poſt eſt. { אחרון ac'arón. ὀπίσθιος. GAL. *Qui eſt derriere.* ITAL. *Chi è dietro.* GERM. Das dahinden oder hinderwertz iſt. HISP. *Lo que es detras.* ANG *That is behind* } Quando verò anticam & poſticam dicimus, ſubauditur nomen, pars, vel aliud ſimile. Perſ. *Satyr.* 1.—*poſticæ occurrite ſannæ.* hoc eſt, irriſioni factæ à parte poſteriore Auſon. —*poſtico vulnere foſſor.* Suet. *in Othone c.* 6. Poſtica parte palatij ſe proripit. ‖ ¶ Poſticam lineam in agris diuidendis Seruius Sulpitius appellauit ab exoriente Sole ad occidentem, quæ ſpectabant. ¶ Poſticum oſtium. Feſt. Poſticum oſtium dicitur in poſteriore parte ædium. ‖

Pōſtīcæ, arum, abſque adiunctione alterius, veteres hoc nomine interiores templorum fores vocabant, quemadmodum anticas, anteriores. Cornutus in *Perſ. Satyr.* 1.

Pōſtĭdĕā, poſt id, ſiue deinde. Plaut. *in Sticho*, Quin æquius eſt nos potiorem habere te, poſtidea viros noſtros. *Ibidem*, poſtidea loci ſi hoc edixerit. Idem *Aulul ſc.* 2. *a.* 1. Quò profectus ſum, ibo, Poſtidea domum me recipiam. Idem *ibid.* Poſtidea ſi prehenſi ſumus excuſemus

Pōſtĭlēna, poſtilenæ, Incuruum lignum, ſiue craſſius lorum quod ſub iumenti cauda ponitur à pòſt ſtando (vt volunt) dictum, quòd poſteriorem iumentorum partem exornet. { οὐραγίς. GALL. *Vne croupiere.* ITAL. *Groppiera.* GERM. Das afftergereid oder ſchwantzgereid an einem pferd / Der riemen oder daß holtz ſo man den roſſen vnnd auch den geladnen maulthieren vnder den ſchwantz thut. HISP. *Grupera.* ANG. *A crupper of an horſe* } Plaut. *in Caſ.* Ita te aggerunda aqua curuum faciam probè, vt poſtilena poſſit ex te fieri. Contrà, antilena dicitur, qua pectus cingitur, τὸ προστερνίδιον.

Poſtilio, poſtulatio. Gl. Iſid.

Pōſtillā, duæ dictiones in vnam coniunctæ per ſubunionem, idem ſignificantes quod aduerbium poſtea, autore Donato Terent. *in Eunuch* Tuteleris poſt illa quam intimum habeam te. Neque patrem poſtilla vidi Plaut *Menæch. ſc. vlt a.* 5. Poſtilla obtegere me negligens fui Idem *Moſtell ſc.* 1. *a.* 1. Poſtquam abij, nunc primum te video poſtilla. Idem *Menæch. ſc.* 3. *a.* 4. Poſtilla ſe applicant. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Semel fugiendi ſi data eſt occaſio ſatis eſt, nunquam poſtilla poſſis prendere. Idem *Capt. ſc.* 1 *a.* 1. Interdum diuiſim, Poſt illa. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 4 Eum nunquam poſt illa vidi. ¶ Poſt illud, Ouid. 1. *Faſt.*

Termine poſt illud leuitas tibi libera non eſt.

Ibid. lib. 6.

Poſt illud neque aues cunas violaſſe feruntur.

‖ ¶ Poſtilla, æ, vox barbara, vulgò dicitur commentarius in textus ſacrorum librorum, inde orta eſt ea vox *poſtilla* ſcil. verba, quæ fundamenti vice ponuntur. ‖

Poſtinde, pro poſt, Sueton.

Pōſtes, in ædificiis dicuntur latera oſtiorum, ex lapide, lignóve, quorum alter fores ſuſtinet cardinibus affixos, alter ſeram recipit & repagula quum oſtium clauditur. { ספים ſippim מזוזות mezuzoth. παραστάδες. GAL. *Les poſteaux d'vn huis, auſquels il eſt attaché & fermé.* ITAL. *Le baleſtrate delle porte ò le porte.* GER. Die thürpfoſten oder thürgeſtell. HISP. *La puerta para cerar, ò el caſtidor de la puerta.* ANGL. *The dore cheekes or poſtes that the dore hangeth vpon and is ſhut by.* } Virg. 2. *Æneid.*

Hærent parietibus ſcalæ, poſtéſque ſub ipſos
Nituntur gradibus.

Idem 7. *Eleg.*

——hic plurimus ignis
Semper, & aſſidua poſtes fuligine nigri.

Idem 2. *Æneid.*

——emoti procumbunt cardine poſtes.

Cic *pro domo ſua*, Parietibus, tectis & poſtibus meis bellum intuliſti. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.* Video fulgentibus armis Conſpicuos poſtes. Velleius, In poſtem lapideum ianuæ carceris illiſo capite obiit Thuſcus aruſpex Idem, Poſti templi fixa tabula ærea id teſtatur. ¶ Tranſlatè dixit Lucr. *lib.* 3.

Cernere res animus ſublatis poſtibus ipſis.

id eſt, ſublatis oculis, qui ſunt animi fores. ¶ Poſtis Manium, i. Manalis ianua, Orci oſtium. Apud Varon. reſpondent aruſpices, Deûm Manium poſti leonem poſtulari.

Poſtifices, iudices. Gl. Iſid. An qui poſt facta aliena, habent ſuam. Germani carnifices vocant modeſto vocabulo Nachrichter / quaſi iudices poſteriores, qui iudicatas pœnas exſequuntur.

Pōſtlīmĭnĭum, ij, ex poſt & limen componitur: quæcunque enim à nobis ad hoſtem perueniunt, quum à noſtro limine exierint, ſi pòſt ad idem limen reuertantur, poſtliminio redeunt. [illegible] Gell. *c.* 18. *lib.* 7. Parentes cognati, affinéſque captiuorum amplexi eos poſtliminio dicebant. Item, Poſtliminium iuſtum, *ibid.* Feſtus, Poſtliminio receptus eſt ſi qui extra limina, hoc eſt, terminos prouinciæ captus fuerat, ruſus ad propria reuertitur. Paulus Iuriſconſ. *de capt. l. poſtliminium.* ¶ Poſtliminium eſt ius amiſſæ rei recipiendæ ab extraneo, & in ſtatum priſtinum reſtituendæ, inter nos & liberos populos, regéſque moribus ac legibus cōſtitutum. Nā quod bello amiſimus, aut etiam circa bellū, hoc ſi ruſus recipiamus, dicimus poſtliminio recipere, id quod naturali æquitate introductum eſt: vt qui per iniuriam ab extraneis detinebatur, is vbi in fines ſuos rediſſet, priſtinum ius ſuum reciperet. Seruius Sulpitius Iuriſconſultus, referente Cicerone *in Topicis*, in dictione poſtliminium, nihil notandum putauit niſi particulam *poſt*: & reliquam vocabuli partem ſolum additamentum putabat, tanquam liminium nihil ſignificaret: ſicut tullium, ſupplementum eſt, in meditullio. Scæuola autem putauit poſtliminium, ex duabus dictionibus, poſt, & limen eſſe compoſitum. Poſtliminio quietis, apud Apuleium, ſignificat poſt quietem. Nam reuerſio quædam poſtliminij vocabulo ſignificatur. Poſtliminio mortis, id eſt, reuerſione à morte & poſt mortem.

Pōſtmērīdĭānŭs, vide *Pomeridianus.*

Pōſtmitto, is, Poſthabeo, negligo: parui, aut nihili facio { בזה bazáh. ὀλιγωρέω. GALL. *Poſtpoſer.* ITAL. *Poſporre.* GERM. Minder oder ringer achten. HISP. *Poſponer.* ANG. *To ſett litle by, or eſteme leſſe.* } Cicero *pro Cælio*. Quod in alicuius agreſtis periculo non poſtmitteret, id homo eruditus in inſidiis doctiſſimi hominis diſſimulandum putaret?

Pōſtmŏdum, & poſtmodo, id eſt, Poſtea, modò poſt, à poſt & modus, quatenus menſuram temporis ſignificat. { אחרי כן acharé chen אחר כן achar chen. ὕστερον. GAL. *Apres, ce, puis apres.* ITAL. *Poco poi, poi poco appreſſo.* GER. Hernach / nachwertz / nachmaalen. HISP. *Deſpues* ANGL. *Afterward.* } Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, Sæpè ex iniuria poſtmodum exortam gratiam. ¶ Dicitur & poſtmodò. Idem *lib.* 4. Si Ardeates ſua tempora expectare velint, arbitriúmque Senatui leuandæ iniuriæ ſuæ permittant, fore vt poſtmodò gaudeant ſe iræ moderatos. Ouid. 1. *Faſt.* Poſtmodo victa cades. Idem *lib.* 3. *Faſt.*

Et perit exemplo poſtmodo quiſque ſuo.

Idem *lib.* 4. *Faſt.* Poſtmodò glans nata eſt.

Pōſtōmis, idis, ἐπιστομίς, Ferrum eſt, teſte Nonio, quod ad cohibendam equorum tenaciam, naribus, vel morſui imponitur. { ANGL. *Barnacles, an inſtrument ſett on the noſe of vnruly horſes.* } Lucilius eleganter hoc ad potores tranſtulit, quibus e naribus pocula pendere videntur.

Trulleus poſtomis huic ingens è naribus pendet.

Græcè eſt ἐπιστομίς, itaque ſcribendum videtur *Proſtomis*: aut eſt vox mutilata ab ἐπιστομίς.

Pōſtpōno, nis, poſtpoſui, poſtpoſitum. Retrò pono, poſthabeo, poſtfero, { בזה bazáh. ἐν ἐλάττονι ποιῶ. GALL. *Poſtpoſer, eſtimer moins* ITAL. *Poſporre.* GER. Nachſetzen einem anderen daß für gröſſer geachtet wirt / für geringer halten. HISP. *Poſponer.* ANGL. *To poſpone, to eſteme leſſe.* } Plin. *lib.* 13. *c.* 19. Cyrenaica regio loton ſuæ poſtpoſuit paliuro. Ouid. 6. *Metam.*

——víſque eſt poſtponere natis
Auſa ſuis.

Horat. 1. *Epiſt.* 18. Dormiet in lucē: ſcorto poſtponet honeſtum Officium. ¶ Aliquando ponitur pro omittere, vel intermittere. Cicer. *F. ad Tironem.* Omnia poſtpoſui, dummodo præceptis patris parērem. Cæſ. 6 *bell. Gall.* Vt omnia poſtponere videretur, conſilium in Luteriam Pariſiorum transfert.

‖ Poſtpridie, hodie. Gl. Iſid. ‖

Pōſtprincĭpĭa, dictio compoſita, qua Varro apud Gell. vtitur *lib.* 16. *c.* 18. pro progreſſu alicuius qui principia ſubſequitur. Voluptas autem (inquit) vel vtilitas talium diſciplinarum in poſtprincipiis exiſtit, quum perfectæ abſolutæque ſunt: in principiis verò ipſis, ineptæ & inſuaues videntur.

Poſtputo, poſthabeo. Terent. *Hec* 3. 3. Ad aures haud inuito ſermo mihi

acceſſit tuus, quum te poſt putaſſe omnes res præparente intelligo.

Pōſtquam, & poſteaquam, Connexiuæ particulæ ſunt, quibus dicta ſequentibus connectuntur. { ἐπειδή. GAL. *Apres que, depuis que.* ITAL. *Poiche.* GER. Nach dem. HISP. *Deſpues que.* ANGL. *After that.* } Virg. 3. *Æneid.*

Poſtquam alios tetigit fluctus.

Vide *Poſtea.* Poſtquam, pro Quoniam, apud Terent. interprete Donato, *in prolog. Adelph* Poſtquam poëta ſenſit ſcripturam ſuam Ab iniquis obſeruari, & aduerſarios Rapere in peiorem partem, quam acturi ſumus. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Hic annus ſextus eſt, poſtquam ei rei operā damus. Idem *Amphitr.* Neque poſtquam ego ſum natus habui niſi te ſeruum Soſiam. Et *Menach ſc.* 4. *a.* 1. Neque poſtquam ſum natus intra portam penetraui pedem. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 4. Poſtquam abij ad forum nunc poſtilla te video. Idem *Capt. prolog.* Poſtquam belligerant. Item, Ætoli cum alijs. Poſtquam ſcimus venturum. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Poſtquam ad nos renunciatum eſt te & patrem eſſe mortuum. Idem *Men. ſc. ult. a.* 5. Poſtquam ille hinc abijt tu adſtas ſolus. (id eſt, quandoquidem, initium eſt cœnæ.) *Ibid. ſc.* 4. *a.* 1. Nunc poſtquam nihili ſum, id verò meopte ingenio reperi. Idem *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 1. (Aliàs hîc legitur *Poſtque.*

Poſtque, Plaut. *Moſtell. ſc.* 2 *a.* 1. Nunc pōſtque nihil ſum, id verò meopte ingenio reperi. (Aliàs *Poſtquam.*)

Pōſtrēmus, adiect. Poſtremo, aduerb. Vide *Poſterus.*

Poſtridie, aduerb. Poſtero, vel ſequenti die. { מחר *machár.* τῇ ὑστεραίᾳ, τῇ ἐπαύριον. GALL. *Le lendemain.* ITAL. *Il giorno ſeguente.* GER. Morndes tigs/ den nächſten tag darnach. HISP. *Un dia deſpues.* ANGL. *The day following.* } Sicut contrà pridie, priore, vel præcedente die, τῇ προτεραίᾳ. Gell. putat pridie dictum eſſe quaſi priſtino die. Verba eius ſunt hæc *lib.* 10. *cap.* 24 Die priſtini eodem modo, dicebatur, quod ſignificabat die priſtino, id eſt, priore, quod vulgò Pridie dicitur conuerſo compoſitionis ordine, quaſi priſtino die. Feſtus verò (cui magis accedendum puto) compoſitionem pridie antequam eſſe docet. Priuignus, inquit, dictus eſt, quòd antequam mater ſecundò nuberet eſt progenitus. Pri enim antiqui pro præ dixerunt. Pridie igitur, ex præ, & die compoſitum priori, ſiue præcedenti die, ſiue die vno antè ſignificat. Poſtridie verò, poſtero die. Valla, Poſtridie, quaſi cras, non præſentis diei, ſed cuiuſdam alterius, aut præteriti, aut futuri. Sic pridie, quaſi heri, non præſentis diei, ſed cuiuſdam alterius, aut præteriti, aut futuri. Dies atri qui ſunt poſtridie Calendas, Nonas & Idus, quare ita dicti, Gell. docet *cap.* 17. *lib.* 5. Idem *ibid.* Ante diem quartum Calendas, vel Nonas, vel Idus, tanquam inominalem diem pleríque vitant. (id eſt, diem inauſpicatum & mali ominis.) Hinc Suet. *in Aug. c.* 92. Obſeruabat ne aut poſtridie nundinas quoquam proficiſceretur: aut Nonis quicquam rei ſeriæ inchoaret. Lactant. *lib.* 5. de vtroque exemplum poſuit, loquens de Carneade: Is (inquit) quum legatus ab Athenienſibus Romam miſſus eſſet, diſputauit de iuſtitia copioſè, audientibus Galba & Catone COSS. maximis tunc oratoribus. Sed diſputationem ſuam poſtridie cōtraria diſputatione ſubuertit: & iuſtitiam quam pridie laudauerat ſuſtulit. Plaut. *in Stich.* Qui poteſt mulieres vitare, vitet: vt quotidie pridie caueat, ne faciat quod pigeat poſtridie. Pridie igitur, priori die, ſiue præcedente die ſignificat, vt etiam apud Catonem *lib. de re ruſt.* Si quem purgare voles, pridie ne cœnet. Poſtridie verò, poſtero die: nec poſt tres dies vllo modo ſignificat, vt hoc Catonis exemplum apertiſſimè demonſtrat, ex *lib. de re ruſt. c.* 65. Oleum viride ſic facito: Oleum quamprimum ex terra tollito: ſi inquinata erit, lauito: à foliis & ſtercore purgato: poſtridie aut poſt tertium diem quam lecta erit, facito. Non enim adieciſſet diem tertium, ſi poſtridie, poſt tres dies ſignificaret. ¶ Habent autem pridie & poſtridie aliquando poſt ſe hos genitiuos, Eius diei. Cicer. *Lentulo,* Ad duodecimum Calendas Februarij dum in Senatu pulcherrimè ſtaremus, quod iam illam ſententiam Bibuli de tribus legatis pridie eius diei fregeramus, hoc eſt, eo die qui præceſſit duodecimum Calend. Cæſ. *lib.* 1. *bell. Gall.* Poſtridie eius diei Cæſar præſidio vtriſque caſtris quod ſatis eſſe viſum eſt, reliquit, id eſt, poſtero die qui illum ſubſequebatur. ¶ Aliquando etiam alius eis genitiuus iungitur, vt Pridie, ſiue poſtridie Calendarum, Nonarum, Iduum. ¶ Nonnunquam & accuſatiuum habent. Cic. *Appio,* Pridie Nonas Iunias quum eſſemus Brundiſij, hoc eſt, die præcedenti Nonas, ſiue die ante Nonas. Liu. Etiam poſtridie Idus rebus diuinis ſuperſederi iuſſum. Quo item modo poſtridie Calendas dicitur, id eſt, die poſt Calendas. Cic. *Ad Att.* c Pridie Compitalia venito ¶ Interdum pridie & poſtridie ſequitur quàm: vt pridie quàm intres patriam, ſacrificiū facito. Liu. *lib.* 2. *ab Vrbe.* Nam quum pridie quàm legati ad Tarquinios proficiſcerētur, cœnatum fortè apud Vitellios eſſet, &c. i. die præcedenti eum, quo legati ad Tarquinios ſunt profecti. Similiter etiam illud Suetonij *in Caſare,* Et pridie quam occideretur, in ſermone nato ſuper cœnam apud M. Lepidum, quiſnam eſſet finis vitæ commodiſſimus, repentinum inopinatúmque prætulerit. Pridie, inquit, quàm occideretur, hoc eſt, eo die qui diem mortis eius præcedebat. Cuius loco dicere non poſſemus, pridie quo occideretur, vt nonnulli loquuntur: huiuſmodi enim ſecum pugnaret. Itaque non ſatis rectè putauit Valla in huiuſmodi locutionibus, *Quam* particulam accipi pro relatiuo *Quo.* Neque enim ſatis apte hanc orationem Pridie quàm occideretur, ſic interpreteris, Pridie quo occideretur: ſed potiùs ſic, Pridie poſtquam occideretur. Similiter, Poſtridie quàm pater mortem obiit, epulum feci, id eſt, poſtquam pater mortem obiit, poſtridie epulum feci: vt dies mortis luctui ſeruiat: poſtera vero epulo. Non autem, poſt die quo pater mortem obiit, epulum feci: quod neque orationi, neque ſenſui conuenit. Nam poſtridie alium diem exigit præcedentem: in iſto verò exemplo, nullus alius dies præceſſit. Ergo quam pro poſtquam exponendum eſt, vt poſtridie, ſequatur ipſam diem quo pater mortem obiit. Similiter, Poſtridie quàm vxorem duxero, nauigandum eſt mihi. Si quam, pro quo ſumatur, non rectè fiet interpretatio. Igitur neceſſario quam, pro poſtquam, non pro quo ſumendum eſt: niſi hoc modo ſumamus, poſtridie, id eſt, poſtero die ab eo quo pater mortem obiit, epulum feci. & Poſtridie ab eo quo vxorem duxero, nauigandum eſt mihi. Et Valla fortè ita intellexit. Hoc modo tamen lata ſunt pleraque Liuij exempla: vt *lib* 3. Anno trecenteſimo altero quam condita Roma erat, iterum mutatur forma ciuitatis à Conſulibus ad Decemuiros. Et *lib.* 4. Dictator exercitu victore domum reducto, die octauo quam creatus erat: id eſt, octauo die ab eo quo creatus erat. Et aliud, Quam condita Roma erat: id eſt, ab eo quo condita Roma erat. Quod etiam pro poſtquam ſumi poteſt. Poſſunt tamen Vallæ exempla breuiùs exponi, vt quàm pro quum ſumatur, hoc modo: quàm, hoc eſt, quum pater mortem obiit, epulum feci poſtridie: & quàm, hoc eſt, quum vxorem duxero, nauigandum eſt mihi poſtridie. Illud autem Cic. *ad Tironem,* Menandrius poſtridie ad me venit quàm expectarem: pro quum omnino ſumitur, non pro poſtquam, neque pro antequam, neque ab eo quo hoc modo, Menandrius quàm, id eſt, quum die præcedenti eum expectarem, venit ad me poſtridie. Vnde rectè ſequitur, Itaque poſtridie habui noctem plenam timoris, id eſt, noctem quæ ipſum diem præcedentem inſecuta eſt, & interceſſit inter poſtridie, hoc eſt, ſequentem diem, & ipſum præcedentem. ¶ A pridie fit Pridianus, pridiana, pridianum, pro eo quod pridie alicuius diei factum eſt. χθεσινός, προτεραῖος. Suet. *in Calig.* Marceſcente adhuc ſtomacho pridianis cœronete. Item *in Tib. c.* 24. Plautus *Milite,* poſtriduo dixit pro poſtridie. Poſtriduo (inquit) natus ſum ego mulier, quam Iupiter ex Ope natus eſt. ‖ ¶ Poſtri ſie hodie. Gloſſ. Iſid. poſt pridianum diem eſt hodiernus. Ita in Vet. Vocab. Poſtheri, i, hodie. ‖

Poſtſcenium, vel Poſcenium, locus poſt ſcenam, ſubductus aſpectui ſpectatorum. Lucr.

Pōſtuĕnĭo, poſtuenis, poſtueni, poſtuentum, cui contrarium Anteuenio. Plin. *lib.* 18. *c.* 25. Accedit co ſtella rerum obſcuritas, nunc præcurrente, nec paucis diebus, tempeſtatum ſignificatione, quod prochemaſin Græci vocant: nunc poſtueniente, quod epichemaſin.

Pōſtŭlo, as, Inſtanter, & meo quodammodo iure aliquid peto, exigo. { שאל *ſchaal* בקש *bakaſh.* αἰτέω, ἀπαιτέω. GAL. *Demander, requerir.* ITAL. *Domandare, addimandare con inſtanza.* GERM. Begären/ erfordern/ heiſchen. HISP. *Demandar, como en juyzio.* ANGL. *To require to demande.* } In qua ſignificatione præter accuſatiuum habet & ablatiuum præcedente præpoſitione a vel ab. Cicer. 2. *lib. Epiſt* Omnia volo a me poſtules & expectes. Idem *de Amic.* Nec quicquam niſi rectum & honeſtum alter ab altero poſtulabit. Nonnunquam duos accuſatiuos requirit. Idem *alibi* Atque hoc tamen te ſcire volo, me de iſto ſumptu nihil decreuiſſe niſi quod principes ciuitatum me poſtulauiſſent ¶ Solet ita diſtingui a Grammaticis inter poſtulare, poſcere, petere, obſecrare, & flagitare, quòd poſcamus imperioſe, petamus precariò, poſtulemus iure, obſecremus per ſacra, flagitemus cum arrogantia, nec ſine conuitio. Quæ tamen differentiæ, non ſunt perpetuæ. ¶ Interdum poſtulare idem eſt quod requirere, vel exigere: vt, Res, locus, perſona, tempus, cauſa hoc poſtulat. Cicer. *pro Ligario,* Longiorem orationem cauſa forſitan poſtulat, tua certè natura breuiorem. *Ibid.* 2. *de Orat.* Vt cauſæ natura, & temporis ratio poſtulabit. Gell. *c.* 29 *lib.* 2. Manū poſtulat, matura ſeges.) Ouid. 13. *Met.* Mittor quo poſtulat vſus. Idē *ibidem.* Poſtulat vt capiat quæ non intelligit arma. Ouid. 13. *Metam.* Catull. *de Com. Beren.* Sed quis ſe ferro poſtulet eſſe parem? Neque tibi præripere tuum patrem poſtulo. Plaut. *Menach ſc ult. a.* 5. Falſum nomen poſſidere poſtulas (i. vis. Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Apud te ſeruire poſtulas viros? Dare illi penſum poſtules. Idem *Menach. ſc.* 2. *a.* 5. Ego inſcitus, qui me hero meo moderari poſtulem. *Ibid. Men. ſc.* 4. *a.* 2. Cur ego te inuito me eſſe ſaluum poſtulem, (i. velim.) Idem *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Tun' me domo prohibere peregrè aduenientem poſtulas? Idem *Amphitr.* (i. cupis. Item, Æquum poſtulas. Idem *Menach. ſc* 9. *a.* 1. Nos deliranteis facere dictis poſtulat (i. vult. Idem *Amphitr.* Maledictis eam ductare poſtulas. Item *Aſin. ſc* 3. *a.* 1. Si iſto more moratam tibi poſtulas placere. *Ibid ſc.* 1 *a.* 3 Vna nocte poſtulauiſti te perdocere me. Idem *Capt. ſc.* 5 *a.* 3. Ebur vna opera candefacere atramento poſtulas. Idem *Moſtell. ſc* 3 *a.* 1. Ædes poſtulas comburere. Haud poſtulo. Item *Aul. ſc.* 3. *a* 2. Qui hero ex ſententia ſeruire. *Ibid ſc* 1. *a* 4. ¶ Pro ſperare, Idem *Capt. ſc.* 2 *a* 1. Nunquam me iſtoc vinces ne poſtules. (i. ne ſperes) Idem *Ps. ſc.* 1 *a* 1. Tu iſtis lacrymis te probare poſtulas (i. ſperas. ¶ Nonnunquam item valet quod accuſare in iudicio, ſiue crimen aliquod intendere, κατηγορεῖν, ἐγκαλεῖν. Suet *in Caſare,* Cæterum Cornelium Dolabellam Conſularem & triumphalem virum repetundarum poſtulauit. Idem *in Aug c.* 56. Aſſiduè & clientibus, ſicut ſcrutario cuidam euocato quondam ſuo, qui poſtulabatur iniuriarum. ¶ Interdum poſtulare eſt tanquam debitum ſibi quid requirere Terent *in Adelph* Per oppreſſionem vt hanc mihi eripere poſtulet, id eſt, velit, aut ſperet. ¶ Item poſtulare (ſicuti docet Vlpian. *l.* 1. *ff. de poſtul.*) eſt deſiderium ſuum, vel amici in iure apud eum qui iuriſdictioni præeſt, exponere, vel alterius deſiderio contradicere. Sic vtitur Gell. *cap* 1. *lib.* 15. de Aduocato loquens. ¶ Poſtulare quæſtionem, eius eſt qui iniuriam ſibi factam queritur aut alteri, quem vindicare ad eum pertineat. Liu 2. *ab Vrbe,* Senatus tumultuoſe vocatus tumultuoſius conſulitur, quæſtionem poſtulantibus iis qui pulſati fuerant. ¶ Pro Expoſtulare, & queri. Plaut. *Milit. ſc.* 6 *a.* 2. Vtrum poſtulare tecum, an me expurgare videatur æquius. Item poſtulare, pro accuſare. ¶ Expoſtulare eſt, quum querimur iniuriam apud illum à quo accepimus, & habet in ſe reprehenſionem: de quo alibi. Hinc expoſtulatio quæ eſt apud illum ipſum qui peccauerit: Poſtulatio quæ de illo apud alterum

Pōſtŭlātĭo poſtulationis Querela, & quaſi iuſta interpoſitio querelarum. שאלה *ſcheelah* ἀξίωσις, αἴτησις. GAL. *Demande, requeſte.* ITAL. *Domanda richieſta* GERM. Ein verweiſung. Item, Ein erforderung Begärung. HISP. *Obra de demandar con inſtancia.* ANG. *A requeſt, a demande.* } Plaut. *In Bacch* Acris poſtulatio hæc eſt quum huius dicta intelligo. Propriè tamen poſtulatio idem ferè eſt quod petitio. Cic. *Att. lib.* 5. Eſt illa impudens quidem poſtulatio Idem *pro Murena,* Conceſſit Senatus poſtulationi tuæ ¶ Vacare poſtulationibus, eſt quod vulgò dicitur *expedire requeſtas.* Plin. *in Epiſt.* Senecio quū exploraſſet Conſules poſtulationibus vacaturos, conuenit me, &c. Reſpondere poſtulationibus, idem ¶ Item poſtulationes aduocatorum ſunt, patronorumque in foro Suet. *in Neron. c.* 7. Celeberrimis patronis non tranſlatitias, & breues, (vt aſſolet) ſed maximas, plurimáſque poſtulationes certatim ingerentibus. Poſtulatio item expiatio eſt neglectæ religionis. Cic. Quo eodem oſtento telluri poſtulatio deberi dicitur. Varro videtur dixiſſe poſtulionem

lionem pro poſtulationem. *lib. 4 de L.L.* Deûm manium, inquit, poſtulionem poſtulare, ciuem fortiſſimum eò demitti. Hinc poſtularia oſtenta, prodigia, fulgura quæ neglecta fuerant, nec procurata, ideóque expiatione indigebant. Feſtus.

Pōſtulatum, i, Poſtulatio. { שאלה *ſcheeláh.* [illegible] } Cæſ. 4. *belli Gallici*, Huc poſtero die quam frequentiſſimi conuenerant, vt de eorum poſtulatis cognoſcerent. Cic. 4. *Verr.* Hoc communi dolore poſtulata Conſulibus, quæ non poſtulata, ſed in iſtum crimina viderentur eſſe, ediderunt.

Poſtulator, [illegible], verbale maſc. Suet. *in Neron. c.* 15. In iuriſdictione poſtulatoribus niſi ſequenti die ac per libellos non temerè reſpondit, &c. legitur & *poſtulationibus*.

Poſtulatitius, a, um. Senec. *epiſt.* 7. Hæc plerique ordinariis paribus poſtulatitiis præferunt.

‖ Poſtularia fulgura, quæ votorum aut ſacrificio non ſpretam religionem deſignant. alitèr *deſiderant*. ‖

Pōſtuōrtă, Dea erat Romanorum, ita dicta quòd futura proſpiceret. Macrob. *lib.* 1. *Saturn.* ¶ Sicut anteuorta, & poſtuorta, diuinitatis ſcilicet aptiſſimæ comites, apud Romanos coluntur. Gell. *ex Varr. lib.* 16. *c.* 16. aliam poſtuortam deſcribere videtur. Quando igitur, inquit, contra naturam fortè conuerſi pueri in pedes, brachiis plerunque diductis retineri ſolent, ægriúſque tunc mulieres enituntur: Huius periculi deprecandi gratia aræ ſtatutæ ſunt Romæ duabus Carmentibus, quarum altera Poſtuorta nominata eſt, Proſa altera, à recti peruerſique partus & poteſtate, & nomine.

‖ Potamogiton, [illegible] herba Latinis fontiualis, & ſpecula. [illegible] eſt fluuio vicina, ſub vndis naſcitur, eminente tantùm cacumine. ‖

Pŏtamŭs, [illegible], oppidum Atticæ, apud Plin. *lib.* 4. *c.* 7.

Pŏtēns, Potenter, Potentatus, Potentia, vide *Poſſum.*

Pŏtēntiă, [illegible], Ptolemæo, oppidum eſt Piceni. Cicer. *de Aruſ reſpon.* Eodem ferè tempore factus in agro Piceno Potentiæ nunciatur terræ [illegible]

‖ Potentilla herba, dicta à potentia, i. e. efficacitate inſigni. Germ. Grenſing & genſerich. quæ vox videtur corrupta ex *argentina*.

Poteriot heca, poculorum (*ποτηρίων*) theca. Gloſſ. [illegible] ‖

Pŏtērium, poculum. { כוס *chos* [illegible]. Gal. *Vn vaiſſeau à boire, hanap* Ital. *Bicchiere.* Ger. Ein trinck geſchirr. Hisp. *Vaſo generalemente para beuer.* Ang. *Any veſſel to drinke in.* } Plaut. *in Sticho*, Quibus diuitiæ domi ſunt, ſcaphio, cantharis, batiolis bibunt. nos noſtro Samiolo poterio tamen bibimus. ¶ Eſt & nomen herbæ ex genere ſpinoſarum, quæ à Galeno neuras appellatur, quòd medeatur neruis. Dicitur & phrynion, quòd rubetis aduerſetur, quas Græci phrynos vocant. Vide Plinium *lib.* 27. *c.* 12.

Pŏtēſſĕ, Potiſſum, Poteſtas, Poteſtur, vide *Poſſum.*

Pothen. Plaut. *in Perſa*, Pothen ornamenta? [illegible] eſt vnde? [illegible] vnde, infinite ex ὅς qui.

‖ Pothos herba Plin. *lib.* 21. 11. ‖

Potica, dea, inter figmenta [illegible] gentilis. Donat. Phorm. 1. 1. Legitur apud Varronem, initiari pueros Edulicæ & Poticæ & Cubæ, diuis edendi & potandi & cubandi; vbi primùm a lacte, & à cunis tranſierunt.

Pŏtīdæă, [illegible], vrbs Macedoniæ, antea Caſſandria dicta. Plin. *lib.* 2. *cap.* 58.

Pŏtĭdāniă, potidaniæ, [illegible], vrbs Ætoliæ, apud Stephanum, cuius incolæ dicti ſunt Potidaniates.

Pŏtin' pro potiſne, vide *potis.*

Pŏtniă, teſte Nonio, Deæ nomen apud Romanos, quæ puerorum potui præſidere putabatur, ſicut Eduſa eorundem alimentis. ¶ Eſt & ciuitatis nomen in Bœotia, ex qua Glaucus fuit, & a qua Potnieus dictus. ¶ Eſt & Straboni fons prope Thebas Bœotias. Plin. tamen *lib.* 4. *c.* 19. oppidum in Magneſia ſtatuit, circa quod, vt idem teſtatur *lib.* 13. *cap.* 8. afini paſti rabie inflammantur.

Pŏtio, potionis, Potiono, potionas, vide *Poto.*

Potior, & hoc potius, comparatiua, pro melior & melius, vide *Potis.*

Potio, is, potem, ſeu compotem facio. Sed parum vſitatum. Plaut. *Amph.* Eum nunc pater potiuit ſeruitutis, i. ſeruum fecit.

Pŏtior, potiris, a potis deductum: hodiéque magis quartæ coniugationis eſt, olim etiam tertiæ. Occupo, vinco, potis fio, conſequor, iungitur cum genitiuo & abiatiuo { [illegible] *raah.* [illegible]. Gal. *Iouyr de quelque choſe.* Ital. *Godere di qualche coſa.* Germ. Etwas bekommen/mächtig werden/vnder ſein gewalt bringen erlangen. Hisp. *Alcançar y goſar lo deſſeado.* Ang. *To enioye, to obtaine, to achieue.* } Virg. 3. *Æneid.*

——fas omne abrumpit, & auro
Vi potitur. quid non mortalia pectora cogis
Auri ſacra fames!

Ouid. 13. *Metam.*

Túque tuis armis, nos te potiemur Achilles.
——Victor victisque potitus,

Ouid. 13. *Metam.* Iterum,

——Dardanio vate potitus.

Ibid. Tuis potiar ſagittis. Item, Miſer qui quod amat, videt, nec potitur dum licet. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Vt amanti liceat hac potirier. Idem *Aſin ſc.* 2. *a.* 5. ¶ Cum accuſatiuo fortiter qui patitur malum, Idem poſt potitur bonum. *Ibid ſc.* 2. *a.* 2. Eas legiones vi pugnando potiti ſumus. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 3. Mortem per vim potita eſt. Gell. *c.* 1. *lib.* 13. In infin tiuo, & participiis præteriti & futuri temporis ſemper quartam coniugationem ſequitur, nunquam tertiam. Cicer. *Lentul. lib.* 1. *Epiſt.* Si tibi exploratum ſit, eius regni potiri poſſe. Velleius, Potitus eorum, (i. cum eos cepiſſet) dimiſit incolumes. Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Maior (filius) potitus eſt hoſtium Poſtquam gnatus tuus potitus eſt hoſtium. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Poſtquam meus rex eſt potitus hoſtium. (i. captiuis.) *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1 Vt ſalui potiremur domi, alias hoſtium.) Idem *Amphitr ſc.* 1. *a.* 1. ¶ Item potiuit Eum (vel eam) nunc potiuit pater ſeruitutis (i. compotem fecit.) Autor ad Herenn. *lib.* 1. Athenienſium potiti ſunt Spartiatæ. Cicer. 1. *Offic.* Omni Macedonum gaza potitus eſt Paulus. Idem 2. *de Inuent.* Si eo portu potiti eſſent. ¶ Nonnunquam idem eſt quod

fruor, & tunc ablatiuo potiſſimum iungitur. [illegible]. Cicer. *de ſenect.* Quod ſi his voluptatibus bona ætas fruitur libentius, primum paruulis fruitur rebus, vt diximus, deinde iis quibus ſenectus etiamſi non abundè potitur, non omnino caret. Nonnunquam etiam accuſatiuo, ſed rarius. Terent *in Adelph.* Patria potitur commoda. Aliquando etiam cum genitiuo rerum iungitur, & ponitur pro principatum teneo. Cic *ad Lent. lib* 1. Otium nobis exoptandum eſt, quod ii qui potiuntur rerum, præſtaturi videntur.

Pŏtītŭs hoſtium, antiquè, pro in hoſtium poteſtatem redactus. Plaut. *in Epid.* Mvl. Tu filiam quam ex te ſuſcepi. Per. Quid eam? Mv. Eductam perdidi, atque hoſtium eſt potita. Sic enim paulo poſt, Nam poſtquam audiui illico Ex meo ſeruo, illam eſſe captam: continuò argentum dedi, vt emeret. Papinian. quoque *in l.* 11. *D. de captiuis*, ſic locutus eſt, Exinde, inquit, ſui iuris videtur fuiſſe, ex quo pater hoſtium potitus eſt. Horom.

Pŏtĭs, e, adiect. potior, potiſſimus, Potens, potentior, potentiſſimus, vel bonus, melior, optimus. { [illegible]. Gal. *Qui peut.* Ital. *Potente.* Germ. Mechtig/das mag. Hisp. *Poderoſo.* Ang. *He that may or is able.* } Virg. 3. *Æneid.*

Nec potis Ionios fluctus æquare ſequendo.

Cic. 2. *Tuſc.* ex antiquo poëta, Neque ſanguis vllo potis eſt pacto profluens conſiſtere. Catul *ad Ortal.*

Nec potis eſt dulces Muſarum expromere fœtus
Mens animi.

Qui iſtuc potis eſt fieri? Plaut. *Amphitr. ſc.* 2. *a.* 2. Locus non præberi potis eſt. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 2. Animaduerte, ſi potis ſum hoc componere. *Ibid. ſc* 3. *a.* 5. ¶ Item neutro genere pro pote Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Tam ea noſtra eſt, quam potis (ſap. eſt.) Terent *in Phorm.* Mea lege vtar, vt potior ſit qui prior ad dandum eſt. Vt potior ſit, inquit, hoc eſt, vt melior, vel charior ſit. ¶ Pote apud veteres aliquando legitur pro eo quod fieri poteſt. Idem *in Caſ.* Ne pote quicquam commemorari. Aliquando pro poteſt: vt apud Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Quid illa pote peius muliere memorarier.

Pŏtĭn, hoc eſt potiſne es, ſiue poteſne. Plaut. *in Epid.* Potin' vt moleſtus ne ſies? Ter. *in Andr.* Potin' es vt deſinas? Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Potin' coniecturam facere. Potin' vt moleſtus ne ſis. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Potin' vt quieſcas. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 3. Potin, aliam rem vt cures? Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Potin' vt abſtineas manum. Idem *Amph.*

Pŏtĭor, & potius, Comparatiua ab antiquo nomine *potis*, Melior & melius. { טובים *tobim.* [illegible]. Gall. *Meilleur.* Ital. *Migliore meglio.* Ger. Beſſer/fürtreffenlicher. Hisp. *El mejor.* Angl. *Better.* } Cic. 4. *Tuſc* Filius plus pollet potiórque eſt patre, id eſt, melior, aut præſtantior. Hic mihi Potior quàm Iupiter potentior. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Rem tibi potiorem video. Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 4. Nunquam erit ille potior Harpax, quàm ego. Idem *Pſeud. ſc* 1. *a.* 4.

Pŏtĭſsĭmŭs, ſuperlatiuum, Ferè exponitur per optimus, aut præcipuus. { [illegible]. Gall. *Le meilleur & principal.* Ital. *Migliore, principale.* Ger. Das beſt/aller fürnemmeſt. Hisp. *Mejor, principal.* Angl. *The beſt and principall* } Plin. *Epiſt.* 79. Nam ſi hoc opuſculum noſtrum aut potiſſimum eſſet, aut ſolum, &c. Sic potiſſima ratio potiſſima nobilitas. Quint. *lib.* 10. *c.* 1. Vt ſemel quod eſt potiſſimum, dicam, hoc eſt, præcipuum. Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Vt potiſſimus domi noſtræ ſit amator.

Pŏtĭŭs, potiſſimum, vel potiſſimè, aduerbia, Magis, maximè. { יותר *iothér* [illegible]. Gal. *Pluſtoſt* Ital. *Piu toſto.* Germ. Vil lieber/oder ehe/ voraus vnd vorab/ fürnemlichen. Hisp. *Antes eſto, que eſto otro mas preſto.* Ang. *Rather.* Differunt autẽ potiùs, & potiſſimùm, ſeu potiſſimè, quod potiùs ad duo tantum, potiſſimum vero ad plura refertur: vt, Quẽ potius inſtituam heredem? Fabium, an Lucium? aut, Quam natarum potiſſimum eruditam? ſi multæ ſint. Autor ad Heren. *lib.* 1. Ex comparatione in qua per contentionem vtrum potius, aut quid potiſſimùm ſit, quæritur. Idem *ibidem*, Quum quærit orator, vtrum de duobus potius, aut quid de pluribus potiſſimùm dicat. Idem *in Lælio*, Hactenus mihi videor de amicitia quid ſentirem potiſſimè, dixiſſe. Plaut. *in Pſeud.* Hunc diem ſumpſimus potiſſime. Inuenitur tamen quandoque potiſſimum referri ad duo. Cicer. Quanquam præſtat honeſtas incolumitati, tamen vtri potiſſimùm conſulendum ſit, deliberetur. Haud cauſificor, quin eam habeam potiſſimùm. Plaut. *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Apud herum potiſſimùm. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a* 1. Magis decorum eſt liberum potiùs, quàm patronum portare in via. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Optare potius. vide *Opto.* Si interpellas, ego tacebo potiùs taceo. Idem *Menæch. ſc. vlt. a.* 5. Potius præoptauiſſe ponere caput periculo. Idem *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Ille ibit potius in crucem quam ego. Idem *Curc ſc.* 3 *a.* 5. Potius rem diuinam deferam, (quàm luctum. Idem *Pſeud ſc.* 3. *a.* 1. Occidi potius, quam cibum præhiberem. *Ibid.* Certum eſt bonum eſſe potius, quàm malum. Idem *Men. ſc.* 6. *a.* 5. & *ſc.* 8. & *Ibid. Moſtell ſc.* 3. *a.* 2.

Pŏtĭtĭŭs, ſenis cuiuſdam nomen eſt, quem vna cum Pinario altero ſene ſacris ſuis præfecit Hercules. { Zween Prieſter Herculis } Seruius explicans illud Virg. 8. *Æneid.*

——primuſque Potitius autor,
Et domus Herculei cuſtos Pinaria ſacri.

Pinarius, inquit, & Potitius, duo ſenes fuerunt, quibus qualiter coli vellet, oſtendit Hercules: ſcilicet vt manè & veſperi ei ſacrificaretur. Perfecto itaque matutino ſacrificio, quum circa Solis occaſum eſſent ſacra repetenda, Potitius prior aduenit, Pinarius poſtea, extis iam redditis. Quare iratus Hercules ſtatuit vt Pinariorum familia tantùm miniſtra eſſet epulantibus Potitiis, & complentibus ſacra. Hæc Seru. Vide de hoc plura apud Feneſtellam, & Liu. *lib.* 2.

Pŏtito. vide *Poto.*

Pŏtniæ, [illegible], Magneſiæ oppidum fuit, teſte Plin. *lib.* 4. *cap.* 9. In hoc oppido Glaucus Siſyphi & Meropes filius, equas humana carne pauiſſe dicitur, quò cupidius ferrentur in hoſtem. Verùm quum pabuli eiuſmodi copia deeſſet, verſæ in rabiem equæ dominum ipſum deuorarunt.

Pŏtnĭădēs, Quadrigæ apud Virg. 3. *Geor.*

Pōto, as aui, atum, & potum, Valde bibo. { שתה *ſhatáh.* [illegible]. Gal. *Boire.* Ital. *Bere.* Ger. Trincken. Hisp. *Beuer.* Angl. *To drink.* } Cic.

de

de clar. Orator. Si potare velis, de dolio tibi hauriendum eſt. Idem 2. *Philipp.* Domus erat aleatoribus referta, plena ebrioſum, totos dies potabatur, &c. Idem 2. *de fin.* Tum ipſum, quum vigiliis & fame cruciaretur, clamat virtus beatiorem fuiſſe, quam potantem in roſa Thorium. Aquam potare galea. Tibul. *lib.* 1. *Eleg.* 7. Acetum acre potare, Horat. 2. *Serm. Sa. yr.* 3 Virg. 3. *Georg.*

Et lac concretum cum ſanguine potat equino.

Potare tecum mihi collibitum eſt. Plaut *Moſtell ſc* 1. *a.* 1. Es, pota, perde rem. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1 Album an atrum vinum potas? Idem *Menach ſc.* 5. *a.* 5. prandet, potat, occupata eſt. (excuſantis.) Idem *Milit. ſc.* 2. *a.* 1. Dum ei quod edat & quod potet præbeas. Idem *Menach. ſc.* 1. *a.* 1. potare tecum ego hodie volo. 2. Non potem ego mehercule. Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. prandi, potavi. Idem *Menach. ſc.* 2. *a.* 3. *& ſc. vlt. a.* 5. mecum pariter potant, pariter ſcortari ſolent. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Qui huius legibus pareant, dies noctéſque potent. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 3. Ad amicam de die potare. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 4. Dum coquitur (prandium) interim potabimus. Idem *Men ſc* 3. *a.* 1. Veni mecum potatum. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a* 5. Apud nos quando potas Idem *Menach. ſc.* 2. *a.* 4. Elleborum potabis aliquot viginti dies. *Ibid. ſc.* 5. *a.* 5. ¶ Arbores quoque potare dicuntur, quum liquor radicibus affunditur Plin. *lib.* 12. *c.* 1. Docuimus etiam arbores vina potare. Lanæ etiam colores potare dicuntur. Idem *lib.* 9. *c.* 38. Quinis lana potat horis, ruſúſque mergitur carminata, donec omnem ebibat ſaniem. ¶ Eius compoſita ſunt, Appoto, quod eſt multùm poto. Plaut. *in Curc.* Poſtquam cœnati atque appoti, talos poſcit ſibi in manum: Prouocat me in aleam, vt ego ludam. Compoto, ſimul poto. συμπίνω. Vnde Compotatio, quam Græci συμπόσιον dicunt. Epoto, potando exhaurio. ἐκπίνω. Perpoto, valde poto. διαπίνω. Præpoto, ante poto. προπίνω, & habent penultimam productam.

Pōtāndūs, da, dum, ποτέος, πιστέος. Ouid. 1. *Faſt.*

Dúmque parant epulas, potandaque vina miniſtri.

Cras mihi potandus fructus eſt fullonius. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 3.

Pōtātūs, potata, potatum: vt, Potata aqua. Plin. *lib.* 2. *c.* 103. In Faliſco Clitumni amnis aqua potata, candidos boues facit.

Pōtātōr, is, qui potationibus indulget. { שתין ſchatbin. φιλοπότης, πότης. GAL. *Beueur, yurongne.* ITAL. *Imbriaco, & grande beuitore.* GER. Ein Zuetrincker / ſauffer. HISP. *Grande beuedor.* ANG *A great drinker.* } Plaut *in Men ſc.* 1. *a.* 2 Nanque Epidamnea natio eſt hæc ita hominum, Voluptuarii, atque potatores maxumi Plin. *lib.* 22. *c.* 23. Radix cuiuſque ex aqua decocta, potatoribus ſitim facere narratur. De carduorum ſyluestrium generibus duobus.

Pōtātio, nis, Actus potandi. { שתי ſchethi שתיה ſchethijáh משקה maſchkéh πόσις & πόσις, φιλοποσία. GAL. *Beuerie, breuage.* ITAL. *Beuimento.* GERM. Das trincken oder zutrincken/das ſauffen. HISP. *La beuida.* ANG *A drincking.* } Cic 1. *de diuin.* Si modò temperatis eſcis, modicíſque potationibus ita eſt affectus, vt à ſopito corpore ipſe vigilet. Plaut. *in Sticho*, Quot potationes mulſi, quot autem prandia. Idem *Capt. ſc.* 1 *a.* 4.

Pōtātūs, us, ui, potatio. Senec. *controuerſ. lib.* 2. *de* 1. Neque potatus obiicis filio.

Pōtūs, a, um, participium, ebrius, qui abundè potauit. { רוה raváh שכור ſchichchór. οἰνωθείς, πεπωκώς. GALL. *Qui a bien beu.* ITAL. *Che ha beuuto.* GER. Truncken/voll. HISP. *El que beuio demaſiadamente.* ANGL. *That hath drunken much, drunken.* } Ouid. *lib.* 3. *Faſt.*

Occurrit nuper, viſa eſt mihi digna relatu.

Pompa, ſenem potum pota trahebat anus.

Cicer. *Trebatio lib.* 7. Itaque etſi domum bene potus, ſeróque redieram, tamen id caput vbi hæc controuerſia eſt notaui. Ouid. 3 *Faſt.* Senem potum pertrahebat anus. ¶ Ponitur etiam paſſiuè. Idem *loco iam citato.*

——ptanto eſt Albula pota Deo.

Iuuenalis,

——epotaque flumina Medo

Prandente.

Ouid. *lib.* 15. *Metam.*

Noſſe nocens pota, ſi nexa luce bibuntur.

Pōtūrūs, a, um: vt, Terra potura cruores, Stat. 11. *Theb.* Oues poturæ, Propert *lib.* 4. *Eleg.* 4.

Pōtūs, us, Potio. { שתי ſchéthi שתיה ſchethijáh משקה maſchkéh. πόσις, ποτόν. GAL. *Breuage.* ITAL. *Beuanda.* GERM. Ein tranck HISP. *Beuida.* ANG. *Drinke.* } Cic. 4. *Tuſc.* Quid quòd ne mente quidem rectè vti poſſumus, multo cibo & potione repleti? Et *in Catone*, Tantum cibi & potionis adhibendum vt reficiantur vires, non opprimantur, Plin. *lib.* 10. *cap.* 72. Serpentes exiguo indigent potu. Potui & eſui eſſe Gell. *cap* 1. *lib.* 4.

Pōtio, actus potandi, ferè autem id, quod potatur. { שתי ſchéti שתיה ſchetyáh משקה maſchkéh πόσις, πόμα. GAL. *Breuag.* ITAL *Beuanda.* GER. Ein tranck. HISP. *Beuida.* ANG. *Drinke.* } Plaut. *in Sticho*, Nam intus mihi iam potione vinacea onerabo gulam. Colum. *lib.* 11 *c* 51. Vt cibus & potio ſine fraude a cellariis præbeantur Cic. 1. *de fin.* Quum cibo, potioneque fames, ſitíſque depulſa eſt. Celſus *lib* 1. *c.* 9. Vinum frigidum bibere, & poſt cibum magnam potionem ſumere. Quint. *lib.* 7. *cap.* 3. Bibere potionem. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Potionem tibi affert. (i. vinum. Potio vltima (veneni) Senec. *c.* 2 *lt. de conſol. ad Helu.* Potio liberalior iuuat interdum. Senec. *cap. vlt. de tranq.* Potio medicorum, Sorbitiuncula eſt quæ ægrotis datur, Græci pharmacum vocant. Plaut. *Menach ſc* 5. *a.* 5. Audin' tu vt deliramenta loquitur? quid ceſſas dare potionis aliquid, prius quam percitus inſania? Alias *percepit (eum) inſania!* (i. corripit.)

Pōtiūncūlā, æ, diminutiuum à potio. Sueton. *in Domitiano*, Vt non temerè ſuper cœnam, præter martianum malum, & medicum in ampulla potiunculam ſumeret.

Pōtōr, is, Potator. apud Martialem eſt titulus, ad Sextilianum potorem. { רוה raváh שכור ſchichchór. φιλοπότης. GALL. *Qui aime à boire, vn bon biberon.* ITAL. *Beuitore* GER. Ein trincker. HISP. *Beuedor.* ANGL. *A good drinker.* } Horat. 1. *Epiſt* 20.

Nulla placere diu, nec viuere carmina poſſunt,

Quæ ſcribuntur aquæ potoribus.

PŌTŌRIVS, a, um quod ad potandum pertinet. { ποτήριος. GALL. *Appartenant à boire.* ITAL. *Pertinente à bere.* GER. Das zu dem trincken gehöret HISP. *Pertenecirnte à beuer.* ANGL *Belonging to drinking.* } Hinc vaſa potoria, ſicut vaſa eſcaria.

Pōtōrium, ij, Vas quod ad potum eſt deputatum. { כוס chos. ποτήριον. GAL. *Vaiſſeau à boire, hanap* ITAL *Bicchiero.* GERM Ein trinckgeſchirr. HISP. *Vaſo para beuer* ANG. *A drinking veſſell.* } Plin *lib.* 33. *c.* 10. Ptolemæum Varro tradit, Pompeio res gerente circa Iudæam, octena millia equitum ſua pecunia toleraviſſe: mille conuiuas totidem aureis potoriis mutantem vaſa cum ferculis ſaginaſſe.

Pōcŭlentūs, a, um, Potus, ſiue ebrius. { רוה ravéh שכור ſchichchór. μεθύων. GALL. *Yurongne.* ITAL. *Imbriaco.* GERM. Ziemlich voll vnd truncken. HISP. *Embriago, borracho.* ANGL *Drunken.* } Suet. *in Othone*, Fertur & noctibus vagari ſolitus, atque inualidum quenque obuiorum, aut potulentum corripere. Interdum potulentus idem eſt quod potui idoneus, πότιμος. Gell. *lib* 4 *c.* 1. Penus eſt quod eſculentum, aut potulentum eſt. Sic enim nonnulli malunt legere quàm quod vulgata exemplaria habent *poculentum.*

Pōtĭto, as, frequentatiuum à poto, Frequenter poto. { πολλὰ πίνω. GALL. *Boire ſouuent.* ITAL *Bere ſouente.* GER. Stäts trincken. HISP. *Beuer à menudo.* ANGL. *To drinke of ten, to bibbe.* Plaut. *in Amphitr. ſc.* 1. *a.* 1. Nunc tibi hanc pateram quæ dono mihi illic ob virtutem data eſt. Qui Prerela potitare rex ſolitus eſt quem ego mea occidi manu. Idem *Aſin.* Tecum vna poſtea æquè pocula potitet.

Pōtiōno, potionas potionem præbeo. ποτίζω. Cuius paſſiuum eſt Potionor. Suet. *in Calig.* Creditur potionatus a Cæſonia vxore, amatorio quidem medicamento, ſed quod in furorem verterit.

P R

Prăctĭcūs, a, um, & practica, æ, vide *Praxis.*

Prāctius, ij, πράκτιος. Fluuius eſt Troadis, inter Lampſacum, & Abydum in Helleſpontum influens, teſte Strab. *lib.* 13. Meminit huius fluuij & Homer. *in Catalog.*

Præ, Præpoſitio, Antè. Propriè eſt loci, deinde temporis. { לפני lephné נגד negheḋ πρό. GAL. *Deuant.* ITAL. *Auanti, inanti* GER. Vor. HISP. *Ante, delante* ANGL. *Before.* } Extra compoſitionem aliquando abſolute ponitur: vt apud Terent *in Andr.* I præ, ſequar Cum ablatiuo: vt Præ oculis, id eſt, ante oculos. Præ cunctis, id eſt, ante cunctos, vel plus quam cuncti Plaut *Curc. ſc.* 2. *a* 4. I tu præ virgo. Idem *Pſeud. ſc* 2 *a.* 1. I puere præ. Item *in Amphitr.* Abi præ Soſia. ¶ Nonnunquam cauſam denotat, accipitúrque pro ob, vel propter. διά. Terent. *in Andr.* Præ ſtudio dum efficias quod cupis, id eſt, ob ſtudium. Idem *in Eunuch.* Miſera præ amore. Vix aſto præ formidine. Plaut. *Capt ſc.* 4. *a.* 3. Commouere me non poſſum præ formidine. Idem *Amph.* Vix video præ ira. Idem *ibid.* Ne vxorem præuortiſſe dicant præ republ. *Ibidem.* ¶ Item idem valet quod præter. Gell. *lib.* 1. Præque ſe vno, cæteros omnes linguæ Atticæ principes, gentémque omnem togatam, quandocunque nomen Latinum, rudes eſſe atque agreſtes prædicabat. Vbi comparationem induit, vt Græcis πρός, παρά. Sic & apud Terent. *in Eunuch.* Hic ego illum contempſi præ me, ὡς πρὸς ἐμέ Plaut. *in Perſ.* Imò res omnes relictas habeo, præ quod tu velis. Idem *Menach. ſc.* 2. *a.* 1. Sol occæcatus eſt præ huius corporis candoribus. Idem *in Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Omnium vnguentorum odor præ tuo nautea eſt. Vbi præ in comparatione ſignificat anteponi. Populariter *Au prix du voſtre.* Liu *lib.* 1. *dec.* 1. Alba præ ea quæ conderetur. In eadem ſignificatione dicimus præ quam. Plaut. *in Amphitr.* Parua res eſt voluptatum in vita, atque in ætate Agunda, Præ quàm quòd moleſtum eſt Gell *cap.* 1 *lib.* 16. Laxioribus eſt verbis præ quàm illud ¶ Præ, pro in, idem *c.* 8. *lib* 19. Præ manibus eſt liber. ¶ Cõpoſita, ſignificat antè, vel priùs: vt Præpono, præfero. Aliquando ſuper: vt Præfectus, præſideo. Aliquando valde, vel mirum in modum, ſiue præter modum vt. Præclarus, Præcelſus quorum multa per cũ Græcè efferuntur. Magis autem auget quam per, iungitúrque cum nonnullis dictionibus cum quibus illud non iungitur: vt, Prætorens, ὑπερδυνής. Præcelſus, Præclarus, Prælatus, Præfulgens, Prædiues. ὑπερπλούσιος. Prædulcis, Prædurus, Præcultus, Prælargus, Prælongus. ὑπερμήκης. Nam prælongus ſermo, & prælonga oratio, ea dicitur quæ enormi longitudine eſt. Præpotens, Præcelſus, & ſimilia, maiorem in modum potens, celſúſque, & quaſi præter modum, moremque aliorum potens, ac celſus. ¶ Significat quandoque etiam ante tempus, ſiue præter morem aliorum: vt, Præcox vua, Præcox ingenium. ¶ Aliquando redundat, vt Præmorior, præcingo quæ idem ſignificant quod eorum ſimplicia ¶ A præ, fit Præut, quod collationem ſignificat. Plaut. *Menach. ſc Ædepol.* 5 *a.* 5. Modeſtior nunc quidem eſt de verbis, præut dudum fuit, id eſt, ſi priſtinos eius mores reſpicias. ὥς γε πρὸς [illegible]. Idem *ibid. ſc. vlt. a.* 2. Folia nunc cadunt: Præ vt, ſi hoc triduum hic erimus, tum arbores in te cadent Idem *Amphitr.* S. Perij. M. Parum etiam præut futurum eſt, prædicas. Idem *Merc.* Hoc nihil eſt, præut alia dicam. ¶ Hinc etiam deducitur Præter, ſicut a ſub, ſubter in, inter: pro, propter. ¶ Præ me fero, præ te fers, præ ſe fert. Vide ſupra in verbo *Fero.*

PRÆACCIPIO, Antè accipio. { προλαμβάνω GALL. *Anticiper.* ITAL. *Anticipare.* GERM. Vor anhin nemmen. HISP. *Tomar delante.* ANGL. *To tak before.* } A quo Præacceptio figura, quæ præſumptio à noſtris, à Græcis verò πρόληψις dicitur, quum poeta aliquid narrando præuertit, quod eo tempore, quo res quas deſcribit geſtæ ſunt, in rerum natura non fuit. Eiuſmodi eſt illud apud Virg. *Æneid.*

——portúſque requirere Velinos.

Nam quo tempore Æneas in Italiam venit, Velia nondum erat condita.

Præăcŭo, Priùs acuo, aut anteriorem partem acuo. { προθήγω. GALL. *Aiguiſer par le bout, ou fort aiguiſer.* ITAL. *Molto aguzzare.* GERM. Zuvorderſt ſcherpffen oder ſpitzen. HISP. *Aguzar, y hazer muy aguda.* ANGL. *To sharpe at the poynte or mak very sharpe.* } Cato *de re ruſtic.* Vitem teneram præacuito, obliquè inter ſe medullam cum medulla componito.

Præăcūtūs, a, um, Valde acutus vel anteriore ſui parte cuſpidatus. { πάνυ ὀξύς. GALL. *Fort agu* ITAL. *Molto acuto* GERM. Heftig ſcharpff/ſpitzig. HISP. *Muy agudo.* ANGL. *Very sharpe.* } Plin *lib.* 11. *c* 26. Aſperitas præacuta in dorſo Cæſ. 1. *bell. Gall* Tum magni ponderis ſaxa, & præacutas trabes in muro collocabant. Cuſpis præacuta. Ouid. 7. *Metam.*

Præăcū

Præăcūtè, admodum acutè. Apul. *in Apologia*, Et fortaſſe an præacutè re-penſſe vobis videbamini.

Præāltūs, a, um, Valdè altus. { *λίαν ὑψηλός, πάνυ βαθύς*. GALL. *Fort haut, fort profond*. ITAL. *Molto alto, & molto profundo*. GER. Vberauß hoch. HISP. *Muy alto*. ANGL. *Very high, very deep* } Liu. 10 *ab Vrbe*. Oſtium fluminis præalti, quo circumagi naues in ſtationem tutam poſſint. Præaltus alueus. Idem 5. *ab Vrbe*, Præalta rupes. Idem 10. *ab Vrbe*.

Præāūditus, antè auditus. Vlpian. *de Officio proconſulis*. D *lib*. 1. *tit* 16. Solent etiam cuſtodiarum cognitionem mandare legatis: ſcilicet vt præauditas cuſtodias ad ſe remittant.

Præbĕo, es, ex præ & habeo, abiectis a & h, Do, exhibeo, q. præhabeo. { נתן *nathan ὀρέγω, παρέχω*. GAL. *bailler, donner, offrir*. ITAL. *Dare*. GERM. Geben / Darreichen. HISP. *Dar*. ANGL. *To giue, to offerre*. } Nam qui aliquid præbet, id præhabere ratione dicitur. Cicer. 1. *de natura deorum*, Ac ſalutem & vitam ſpiritum præbet amantibus. Horat. *in Serm*.

Sunt qui communis ſalibus conſpergere gaudent,
Prater eum qui præbet aquam.

Piſcatores præbent piſces frondos. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Neque ego vſquam præberi ligna vidi pulchriùs. Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 3. præbere alicui oleum. (de congiario.) Suet. *in Neron c* 12. Præbere iugulum. Senec. c. 11. *de tranq.* & Ceruicem *ibid c.* 12. & Velleius.

Colláque Romana præbens animoſa ſecuri,

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Intentáque tuis precibus ſe præbuit aure
Iuppiter,

Tibull *lib.* 4.

———— Præbebam verſibus aures.

Ouid *Eleg* 7. *lib.* 3. Cum tâta præbuerunt prima tempora mollia. Idem *Eleg* 8. *lib.* 4. *Triſt.* Præbere ſe fortiter curationi. Senec. *cap.* 3 *de conſol. ad Mart.* Ad aquam præbendam commodùm adueni domum. Plaut. *Amphitr.* Tu ſolatia præbes, ô Muſa. Ouid. *Eleg. vlt lib.* 4 *Triſt.* Longè aliam orationem præbes, atque olim. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Dum quod edat & potet præbeas. Idem *Menæch.* Operam & pecuniam benignè præbuiſti. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 4.

Iupiter ingeniis præbet ſua numina vatum,

Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.*

Non ita ſe nobis præbet fortuna ſecundam,

idem *Eleg.* 1 *lib.* 1. *Triſt.* Operam & pecuniam benignè præbuiſti. Plaut *Curc. ſc.* 2 *a.* 4. Præbere alicui conſilium. Liu *lib* 6. *d.* 4. Vel qui ipſi verſant, vel aliis ſubuerſandos præbeant, Plaut. *Curc ſc.* 1. *a* 4 ¶ Aliquando ſignificat oſtendo Terent *in Adelph*. Seruum haud illiberalem præbes te, id eſt, re ipſa oſtendis, factis probas Præbere cibum de manu, id eſt, manu ipſa cibum in os ingerere. Præbere acceſſum. Præbere aurem, id eſt, auſcultare. Præbere auxilium, errorem, honorem alicui, iter ad aliquid iuſiurandum alicui, ludos, locum peccandi. Lumen præbere dicitur feneſtra. Præbere materiam igni. Præbere metum, miraculum, munimenta. Præbere operam, id eſt, ponere. Præbere prandium alicui. Præbere ſe ſtrenuum hominem, id eſt, oſtendere & probare, Præbere ſe æquabilem, attentum auditorem, credulum, docilem, acrem, iudicem, virum, ſuperbum, durum. Præbere ſe facilem, id eſt, acquieſcere, ſiue obſequi alicui in re aliqua. Præbere ſonitum, ſpem, terrorem, ſpectaculum lætum, vicem alicuius rei vim alicuius rei, vſum. Præbere ſponſalia, id eſt, conuiuium ſponſaliorum.

Præbĭtūs, participium { נתון *nathûn. παρεχθείς, χορηγηθείς*. GAL. *Donne*. ITAL. *Dato, donato*. GERM Gegeben. HISP. *Dinado*. ANGL *Giuen, or offred*. } Præbita ſubſtantiue, pro rebus neceſſariis quæ ſeruis, operariſque præbentur. Colum. *lib.* 1 *c.* 8. Tantòque curioſior inquiſitio patris familias debet eſſe pro tali genere ſeruorum, ne aut in veſtiariis, aut in cæteris præbitis iniurioſè tractentur. Item pro penſione annua, ſiue alimentis conſtitutis. Suet *in Tib. c.* 50. Præbitis annuis fraudauit. (ſub Iuliam vxorem relegatam)

Præbĭtĭo, nis *πάροχη*. Calliſtratus *D. lib. vlt tit.* 11 *L.* 2. Deſtituetur annonæ præbitio, cùm nocentur ab opere ruſtici.

Præbĭtŏr, is, verbale, Dator. { נתן *nothên. παροχεύς, χορηγός*. GAL. *Qui donne & offre*. ITAL. *Chi da & porge*. GERM. Ein gåber. HISP. *El que da ò dona*. ANG. *A giuer* } Cic. 1. *de Offic.* An tu id agis vt Macedones te non regem ſuum, ſed miniſtrum & præbitorem putent?

Præbendă, orum, pluralis tantum numeri, neutri generis, quæ præberi debent: vt ligna & ſal, quæ Parochi legatis publicè miſſis præſtare debebant. de quibus Horat. 1 *Serm Satyr.* 5.

Proxima Campano ponti quæ villula, tectum
Præbuit, & parochi quæ debent ligna, ſalemque

Gell. *lib.* 15 *cap* 4 Comparandis mulis & vehiculis magiſtratibus, qui ſortiti prouincias forent, præbenda publicè conduxiſſe. Vide in dictione *Parochus*. Erant autem in exercitu Copiarii quibus erat præceptum vt præbenda, id eſt, ſalem & ligna publicè miſſis exhiberent. lino, [illegible] nia neceſſaria hoſpitibus, vt notat Acron. in Horatii *Satyr.* 5. *lib.* 1. *Serm* Liu. *lib.* 34. Præbenda conducere.

Præbĭă, à veteribus appellabantur remedia, teſte Feſto *ἀλεξιφάρμακα*. præcipuéque ea (vt *libr* 6 *de ling Latin*, innuit Varro) quæ amuleti vim habebat, cuiuſmodi (inquit) erant loca quæ de puerorum collo ſuſpendebantur, ita dicta à præbendo, vt teſtatur idem Varro. Verius tamen contrà non à præbendo, ſed prohibendo dicta eſſe ait, quòd mala prohibeant, eáque à Cæcilia vxore Tarquinii Priſci inuenta tradit.

Præbĭbo is, ante bibo. { *προπίνω*. GAL *Boire deuant* ITAL. *Bere innanzi*. GERM Vorhin trincken. HISP *Beuer delante*. ANG. *To drink before*. } Hieron Nec venena iam metuam quum antidotum præbibero

Præbĭtĕ, pro perimere ſeu enecare vſurpauit Plaut. *in Pſeud.* Interminatus eſt a minimo ad maximum, Si quis non hodie munus miſiſſet ſibi Eum cras cruciatu maximo ſe perbitere Idem *in Pœn.* Præbitere dixit pro præterire, At ne inter vias præbitemus eas, metuo. Fortaſſis eſt perbitere ſine æ, ab antiquo verbo beto. Sic enim & apud Nonium legitur. Vide ſupra *Perbito*.

Præcăluus, Caluus in anteriore parte capitis. { גבח *gibbeach. ἀναφάλαντος, φαλακρός*. GALL. *Chauue par deuant*. ITAL *Calue auanti*. GER. Vornen kaal. HISP. *Caluo delante*. ANGL. *Balde in the forehead*. } Suet. *in Galba*, Statura fuit iuſta, capite præcaluo.

Præcanto, *ἐπᾴδω*. Gloſſ. Phil. & Gloſſ. Cyr. *ἐπᾴδω* incanto, præcanto, præoccupo incantamentis inde

Præcāntātĭo, nis, verbale à præcantando, Incantatio. { חבר *chéber. γοητεία*. GALL. *Chant ou enchantement de ſorcier ou ſorciere* ITAL. *Incantamento incantagione, incanteſimo* GER. Ein verzauberung / verhexung. HISP *Encantacion*. ANGL. *A charming or enchanting*. } Quint. 1. *declam* Diris vtique carminibus, & feralium præcantationem terrore permiſtum. &

Præcantator, qui carminibus vtitur &

Præcantatrix, cis, ſaga, incantatrix. { מכשפה *mecaſchſchephâh. ἐπῳδός*. GALL *Enchantereſſe*. ITAL. *Incantatrice* GER. Ein hex / vnhold oder zauberin HISP. *Encantadora*. ANG. *A ſorcereſſe or enchantereſſe*. } Varro *de liber educ* Vt faciant pleræque, vt adhibeant præcantatrices, nec medico oſtendunt

Præcānŭs, qui ante iuſtos annos canus eſt. { *πρόγηρος πολιός*. GALL. *Chenu deuant qu'eſtre vieil*. ITAL. *Canuto auanti il tempo* GER. Der vor der rechten zeit graw iſt. HISP. *Cano antes del tiempo*. ANG. *That hath a hoare head before he be old* } Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*

Corporis exigui præcanum, ſolibus aptum.

Præcarus, Nimis, ſiue multum carus. { יקר *iakkir. τιμιώτατος, πολυτιμος*. GAL. *Fort cher*. ITAL. *Molto caro*. GERM. Vber theür. HISP. *Muy amado y caro* ANG. *Very deare*. } Ter. *in Phorm.* Quantum opus eſt tibi argenti: eloquere. P ſolæ triginta minæ. c. Triginta? hui, præcara eſt, Phædria. Quædam exemplaria *Percara* legunt.

PRÆCAVEO, Ante caueo, prouideo. { נשמר *niſchmár. προφυλάττομαι*. GALL. *Se donner de garde du mal à venir, pourueoir à quelque choſe qu'elle n'aduienne*. ITAL. *Schiffare inanzi, prouedere*. GER. Fürkommen / vor einem ding ſein / vorauſhin hüten. HISP. *Guardarſe antes*: ANG. *To be ware before a thing happen*. } Plaut *in Amph. ſc.* 4 *a* 4. At id præcauiſſe oportuit? Cæſ. 1 *bell Gall*. Id ne accideret, præcauendum ſibi Cæſar exiſtimabat. Cic. *ad Amic. lib.* 2. Quod à me ita præcautum, atque ita prouiſum eſt, non vt ego de optima mea ratione decederem, &c. Suet *in Calig c.* 23. Præcauere venena, & Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Enimuero illud præcauendum & accurandum eſt mihi.

Præcautus, particip. Antè cautus & prouiſus. { נשמר *niſchmár. προφυλαχθείς, προπεφυλαγμένος*. } Vt, prouiſa & præcauta res. Cic. 6. *Verr.* Præcauto opus eſt. Plaut. *Merc.*

Præcautŏr, is, verbal. { *προφυλάκτωρ, προφυλακτικός*. GALL. *Qui ſe donne de garde d'eſtre ſurpris*. ITAL. *Chi ſi guarda*. GER. Ein verhüter / fürkommer. HISP. *Coſa que ſe guarda de antes*. ANG. *That is circumſpect of a thing before it come*. } Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Nam ego præcautor & patronus foribus proceſſi foras alias *præcautor*.

Præcēdo, is, Antecedo. { קדם *keddém. προάγω, προηγέομαι*. GALL. *Preceder, aller deuant*. ITAL. *Precedere*. GERM. Vorgehen. HISP. *Andar ò yr delante*. ANGL *To go before*. } Plin. *lib.* 11. *c* 37. Nulla præcedēte iniuria. Virg 9 *Æneid*. Turnus, vt anteuolans, tardum præceſſerat agmen. Eodem ſenſu Senec. *c.* 10. *de conſ. ad Mart.* ¶ Per tranſlationem ſignificat præcellere Plaut. *in Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Vt veſtræ fortunæ meis præcedunt Libane longè ¶ Præcedere autoritate, ſapore, ſuauitate, & ſimilibus. Plin *lib.* 29. *c.* 1. Ad ſiderum motus ex ephemeride mathematica cibo dando, horáſque obſeruando, autoritate eum præceſſit.

PRÆCĔLĔR, is, c. Valde celer. { *λίαν ταχύς, πάνυ ταχύς, λίαν ὠκύς*. GAL. *Fort ſoudain & leger*. ITAL. *Molto preſto & legiero* GERM. Gar ſchnell. HISP. *Muy ligero*. ANG. *Very ſwoft and ſpeedie*. } Plin. *lib.* 4. *cap.* 46. Vt prope carinam ventum eſt, niſi præceleri vi repentè rapiant, abſumi ſpectant. Viri præceleres. Stat. 6. *Thebaid*.

Præcĕlĕro, as. { *προτρέχω, προσεπείγομαι, προταχύνω*. GAL. *Se haſter & aller deuant*. ITAL. *Affrettarſi, andare auanti*. GER. Vor angen oder fürhin eilen. HISP. *Appreſſurar ſe, yr antes*. ANGL. *To haſte and ſpeede*. } Stat. 4. *Thebaid*.

————pars alta plebe ſequuntur,
Præceleravit lucem, medium ſubit illa per agmen.

PRÆCĔLLO, ui, celſum, Anteeo, præcedo, & ſupero. { נצח *nitſſeách. ὑπερέχω*. GAL. *Eſtre plus excellent, outrepaſſer*. ITAL. *Superare, auanzare, precedere* GERM Fürtreffen HISP. *Sobrepujar*. ANGL. *To be more excellent or of greater honour*. } Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 2. Vt quiſque fortuna bene vtitur, ita præcellet. Plin. *lib* 12. *cap.* 3. Malus Aſſyria odore præcellit foliorum. Robore mentis præcellere, Silius *lib.* 3. Et Suet. *in Aug. c.* 25.

Præcĕllēns, tis, adiectiuum, Antecedens, excellens. { מנצח *menatſſeách*. GALL. *Fort excellent*. ITAL. *Excellentiſſimo*. GERM. Fürtreffend / oder fürtreffenlich HISP. *Muy excelente y ſobrepujado*. ANGL. *Very excellent*. } Plin. *lib.* 12. *c.* 1. Priſco ritu ſimplicia rura etiam nunc Deo præcellentem arborem dicant. Idem *cap.* 6. Maior alia pomo & ſuauitate præcellentior, quo ſapientes Indorum viuunt. Idem *in Proœm. lib.* 6. Videmus Virgilium præcellentiſſimum vatem eadem cauſa hortorum dotes fugiſſe. Velleius, Præcellentes ingenio viri Præcellens in diſciplinis. Gell. c. 25 *lib.* 13. *& c.* 11 *lib.* 11. Suet. *in Calig. c.* 3. Ingenium in vtroque Eloquentiæ genere præcellens.

Præcēlsŭs, a, um, Valde celſus { *ὑπερύψηλος*. GAL. *Fort haut*. ITAL. *Molto eccelſo* GERM. Gar oder vberauß hoch HISP. *Sobrepujante y alto* ANG. *Very high*. } Cic. 6. *Verr.* Enna autem, vbi ea quæ dico, geſta eſſe memorantur, eſt loco præcelſo, atque edito. Virg. 3. *Æneid*.

Vna præcelſa conſedit rupe Celæno

PRÆCEPS inquit Rhemnius Palæmon, à capitis ſignificatione quòd præbeat caput. Et Princeps quod primus capiat. Idcirco hoc faciat ſecundo caſu præcipitis. Illud præcipitis. Velleius, Speculatus præcipitis conſilia iuuenis Ouid. *Eleg.* 3. *lib* 4.

Ardua per præceps gloria vadit iter.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Iuberes in piſtrinum præcipitem trahi. Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 4.

Fert bene præcipites nauis modo facta procellas.

Idem 2. *Faſtor.*

In tam præcipiti tempore ferret opem.

Liu. 4. *ab Vrbe*, Præcipiti iam die. Velleius, A rectis in vita, à vitiis in

praua

praua, à prauis ad præcipitia peruenitur. Idem Maximo & præcipiti periculo tranſmiſit ad Cæſarem. Idem, Præcipitia omnia erant in tep. præceps conſilium. Suet. in *Aug. c.* 8. Item, In præcipitem fugam effuſi. Liu. 2 *dec.* 4. Præcipitia ſaxa. Idem *lib.* 8. *d.* 4. Vrbes ad exitium licentia præcipites libertate liberauit.

Præceps itis, omn. gen. olim Præcipes, quum de loco dicitur, altus & præruptus, vnde quis facile in præceps deturbari poteſt. { [illegible]. GAL. *Fort aisé à choir, aisé & facile de mettre du haut en bas.* ITAL. *Precipito.* GERM. Gäch/ſtoͤtzig/ein ort an dem einer bald den halß abfallen koͤndt. HISP. *Coſa que cae de cabeça abaxo.* ANG. *Headlong very ſodaine, raſh ſwyſt.* } Cic. *pro Plancio*, Vita præceps & lubrica. Virg. 2. *Æneid.*

Turrim in præcipiti ſtantem, ſummiſque ſub aſtra
Eductam tectis.

¶ Præceps item dicitur qui ex loco ſublimi deorſum decidit. Idem 2. in *Pharmaceutria*,

Præceps aërij ſpecula, de montis in vndas
Deferar.

Dici autem videtur præceps, à capite, ſicut & anceps, biceps & triceps. Propriè enim præcipitem dari dicimus qui ita ex editiore loco deturbatur, vt deorſum decidat in caput. Iacere aliquem in præceps. Tacit. *lib.* 4. Per idem tempus Plautus Siluanus prætor incertis cauſis Aproniam coniugem in præceps iecit. Virg. 6. *Æneid.*

Bis patet in præceps tantum, tenditque ſub vmbras,
Quantus ad æthereum cœli ſuſpectus Olympum.

¶ Per metaphoram autem præceps dicitur qui nulla ratione, aut modo quid agit, & quaſi rem & tempus præoccupat. { [Hebrew] *pochêz* [Hebrew] *nechpâz*, [Greek]. } Cicer. *de Aruſp. reſp.* Ille demens, & iam pridem ad pœnam, exitiúmque præceps Virg. 4. *Æneid.*

——Mox ſeſe ad littora præceps
Cum fletu, precibúſque tulit.

hoc eſt, ſine reſpectu ſalutis, inquit Seruius. Itaque pro nimis feſtino poni ſolet. Virg. 2. *Æneid.*

Præcipites atra ceu tempeſtate columbæ.

¶ Præcipites palmites apud Col. ſunt qui de hornotinis virgis enati, in duro alligantur. Hi (vt *lib.* 5. *c.* 6. idem ſcribit) plurimùm fructus ferunt, ſed & matri maximè nocent. Itaque niſi extremis ramis, aut ſi vitis arboris cacumen ſuperauit, præcipitari palmitem non oportet. Habet autem hoc nomen varios in oratione vſus. Agere præcipitem, Abire præcipitem, Deferri præcipitem, Denci præcipitem, Cadere præcipitem Deturbari & exturbari, Decidere in præceps, Cœlo præcipites labentes ſtellæ, Committere ſe in locum præcipitem. Dare aliquem præcipitem, pro depellere & deturbare: & per tranſlationem pro feſtinanter eiicere, ſiue expellere. Præcipitem in terram dare, Præcipitem agere, præcipitem ferri. Amentia & cæcum, ac præcipitem ferri, & præcipitem ferri in hoſtem. Præcipitem trahere: id eſt, ſecum deorſum rapere. In præcipiti eſſe, id eſt, in ſummo diſcrimine. Præceps ſenectus, id eſt, decrepita.

Præcipito, as, per præceps ruo, iacio, & cado. { [Hebrew] *ſchamát* [Hebrew] *mighghár*, [Greek]. GAL. *Precipiter, ruer ou ietter du haut en bas.* ITAL. *Precipitare, rouinare.* GER. Abhin ſtürtzen. HISP. *Derribar, ò deſpeñar.* ANG. *To caſt her harle downe head long.* } Cicer. *pro Cæcin.* Præcipitatus ex locis ſuperioribus. Præcipitare ſe de turri. Liu. *lib.* 23. Præcipitare ſe in flumen. Cæſ. 4. *bell. Gall.* Præcipitare palmitem, flagellum, & huiuſmodi pro deorſum reflectere. Colum. *lib.* 5. *c.* 6. Quæ pars palmitis præcipitata eſt, fructu induitur. Præcipitare ad mortem, vel dementiam. Celſ. *lib.* 6. *cap.* 7. Aurium inflammationes doloréſque interdum etiam ad dementiam mortemque præcipitant. Præcipitare moras, id eſt, feſtinanter abiicere. ¶ Aliquando neutraliter & abſolutè ponitur pro in præceps eo, cado, ruinam minitor. Cic. *pro P. Sylla*, Reipublicæ præcipitanti ſubueni. Præcipitat hyems, hoc eſt, ingruit, & repentè aduenit. Cæſ. *lib.* 3. *de bell. ciuil.* Præcipitauerat iam hyems. Præcipitare in fluuium aliquem. Suet. in *Auguſt. cap.* 67. & *cap.* 27. Se præcipitare de morte voluntaria. Idem in *Cæſ. cap.* 64. Se præcipitare in ſcapham. Ouid. 4. *Faſt.*

Scorpius in virides præcipitatur aquas.

Et admiſſos præcipitauit equos, *ibidem.*

Iámque ſpatium non præcipitata negabat.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 1 *Triſt.* Quieta necdum præcipitata Rep. Velleius. Præcipitat Nilus, id eſt, præceps ruit, & ex alto delabitur. Præcipitant curæ, id eſt, vrgent. ¶ Aliquando accipitur pro temerè, & inconſideratè rem aliquam aggredi. Plaut. *Trinummo*, Nam qui in amorem ſe præcipitauit, peius perit quàm ſi de ſaxo ſaliat. ¶ Præcipitare palmitem, flagellum & eiuſmodi, pro deorſum reflectere. Colum. *lib.* 4. *c.* 14. Tum vnum flagellum ſi macrior humus erit, vel duo, ſi plenior, brachio cuique ſummitto, ea iugo ſuperpoſita præcipitato, id eſt, deorſum reflectito. Idem *lib.* 5. *c.* 6. Quæ pars palmitis præcipitata eſt, fructu induitur: at quæ vinculo annexa ſurſum tendit, ea materia ſequente anno præbet. ¶ Præcipitare ad ſolutionem, *preſſer de payer.* Vlp. *d. lib.* 23. *t.* 3. *l.* 33. Vtcunque parcendum marito, qui eum non præcipitauit ad ſolutionem, qui donauerat. *Ibid.* Vrſeris ad exſolutionem. ¶

Præcipitans, particip. { [Hebrew] *ſchômét* [Hebrew] *memaghghér*, [Greek]. } Tranſitiuè & abſolutè ponitur, vt ſuum verbum: vt, Ceiſa præcipitans ſeſe de Leucade Sappho. Cic. *pro Cluent.* Præcipitantem igitur impellamus, & perditum proſternamus. Sic Solem præcipitantem dicimus, occaſui vicinum: item ætatem præcipitantem, hoc eſt, cadentem, & ad interitum properantem.

Præcipitanter, aduerb. Idem quod inconſideratè, temerè. { [Greek]. GAL. *Haſtiuement, inconſiderement.* ITAL. *Frettoloſamente, inconſideratamente.* GERM. Vnbeſinnter weiß/gaͤhlingen. HISP. *Oſadamente, no bien mirando.* ANGL. *Rashlie.* } Lucr. *lib.* Curres agens mannos ad villam hic præcipitanter.

Præcipitantia, æ. Vide in ſequenti dictione.

Præcipitatio, verbale & Præcipitantia, præcipitantiæ. { [Greek]. GAL. *Cheute ou iettement du haut en bas.* ITAL. *Cadimento è precipitio d'alto à baſſo.* GER. Vberab ſtürtzung. HISP. *Obra de caer, ò derribar y deſpeñar.* ANG. *Caſting downe headlong.* } Senec. *lib.* 1. *de Ira*, Sed conſilium & pœnitentiam irreuocabilis præcipitatio abſcondit. Gell. *lib.* 6. *cap.* 2. Cauſam quidem ei & initium præcipitantiæ fecerit. Idem *cap.* 1. *lib.* 9. Præcipitantia ipſa & pondere cadentis teli corrumpitur.

Præcipitium, ij, Locus præruptus, vnde præcipitari facilè quis poteſt. { [Greek]. GALL. *Vn lieu haut & malaisé, par lequel on ne peut deſcendre ſans danger de choir.* ITAL. *Precipitio, luoco ſcoſceſo & dirupato.* GER. Ein waſt gaͤch vnd ſtotzig ort. HISP. *Deſpeñadero, ò derrumadero.* ANG. *ſteep downe place dangerous to go downe.* } Quintil. *lib.* 1. Eſt etiam non ineruditè ad declamandum ficta materia, in qua ponitur tibicen qui ſacrificanti phrygium cecinerat, acto illo in inſaniam, & per præcipitia delato, accuſari quòd cauſa mortis extiterit. Sueton. in *Auguſt. cap.* 79. In præcipitium propellere.

Præcepto, præceptas, Præceptor, Præceptrix, Præceptum. Vide *Præcipio.*

Præcerpo, is, Antè carpo. { [Greek]. GALL. *Deſflorer & cueillir premier qu'vn autre.* ITAL. *Sfiorare, raccoglier prima.* GER. Zuuor blůmen/vor abbrechen. HISP. *Deſflorar, coger delante.* ANGL. *To pluck or gather before.* } Plin. 18. *c.* 19. Ne gremium tenera præcerpant. Cic. 6. *Verr.* Non præcerpo fructum officij tui, non alienam mihi laudem appeto. Quint. Præcerpitur omnis gratia nouitatis.

Præcertatio, nis, verbale à Præcerto, Futuræ pugnæ quaſi præludium. { [Greek]. GAL. *Commencement de debat, premier aſſaut qu'on donne.* ITAL. *Cominciamento di conteſa.* GERM. Ein vorkampff oder vorzanck. HISP. *Comienço de pelea.* ANG. *A ſtriuing before.* } Ad Heren. *lib.* 4. Mihi tecum præcertatio non eſt, ideò quòd populus Romanus, me nolo dicere, ne cui fortè arrogans videar, te autem ſæpe ignominia dignum putauit.

¶ Præciamitores dicebantur, qui Flamini diali, id eſt, Sacerdoti Iouis antecedebant clamantes, vt homines ſe ab opere abſtinerent, quia tunc opus facientem videre irreligioſum erat. Feſt. legendum autem hic *antecedentes clamabant.* Vide *Præſul.* ¶

Præcido, dis, ex præ, & cædo, Antè cædo, hoc eſt, ante immolo, vt interpretatur Feſtus. { [Hebrew] *hiſſtéts* [Hebrew] *charáts* [Hebrew] *katsáb*. [Greek]. GAL. *Coupper pres ou rogner.* ITAL. *Tagliare.* GER. Vorhin ſchlachten/Item, abhauwen/vorſchneiden. HISP. *Cortar antes.* ANGL. *To cutt of or before.* } Præcidere omnes ſinus (in nauigando.) Senec. *Epiſt.* 54. Præcidere ſibi gulam. Senec. *de vita beata*, *c.* 19. Item, ſi fortuna præcidet agendi facultatem. Idem *cap.* 3. *de tranquillitate.* Et Plaut. *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Cui ego iam linguam præcidam. Idem *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Tuas vel præcidi iube (manus.) ¶ Ponitur pro amputare, obtruncare, Cicer. 5. *Tuſcul.* At Cinna collegæ ſui Conſulis Cn. Octauij præcidi caput iuſſit. Præcidere ſpem alicuius rei, eſt auferre, ſiue præcludere, apud Cicer. 1. *Verr.* Præcidere aliquando deſignare eſt: vt quum quis non ſimpliciter, & in vniuerſum admittitur ad dicendum, aut oppugnandum, ſed cogitur id deſignare quod oppugnare velit. Bud. ¶ Ponitur aliquando pro durè negare. Cicer. *ad Attic. lib.* 10. Quod quia planè, quum in Formianum veniſſet, præciderat, aſperiùs ad te de eo ſcribere ſolebam. Idem *Attic. lib.* 3. Nunquam reo cuiquam tam humili, tam nocenti, tam præcisè negaui, quàm hic mihi planè ſine vlla exceptione præcidit. ¶ Præcidere, etiam eſt ocquiniſcentem puerum incuruare, ſiue inclinare, atque diuidere prædiconum more. Martial.

Præcidi gaudes, præciſus Papile ploras.

[Greek], & [Greek]. Senec. *quaſt natural.* Quid portò, non eſt iniquum fortes arma ſumere, & in altris pernoctare, & pro vallo obligatis ſtare vulneribus, interim in vrbe ſecuros eſſe præciſos, & profeſſos impudentiam. ¶ Os præcidere, colaphum impingere, [Greek]. Idem Senec. *quaſt. natur. lib.* 4. *cap.* 4. Nam, vt fallas tibi, verum mihi quidem perſuadetur, qui me vſque ad mendacia hæc leuiora, quibus os præcidi, non oculi eius ſolent, credulum præſto. Rectius *percædere.* Vide *ſuprà.*

Præciſus, participium. { [Hebrew] *mekutſtſáts* [Hebrew] *charúts*. [Greek]. GALL. *Taillé.* ITAL. *Tagliato.* GER. Abgehauwen/ vorabgeſchnitten. HISP. *Cortado.* ANGL. *Cutte of.* } vt Præciſum caput, apud Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Ponitur quoque pro abrupto & abſciſſo. Quintilian. *lib.* 10. Qui præciſis concluſionibus obſtrepunt, &c. Idem, Præciſi montes & rupes. ¶ Præciſum (inquit Nonius) dicitur pars carnis & viſcerum, hoc eſt, circa quod viſcera inuoluta ſunt, quod oras circuncíſas habeat. Lucil. *lib.* 10 referente eodem Nonio, Illi præciſo, atque epulis capiuntur opimis. Præciſus pro impudico & patiente muliebria. Vide Senec. *de prouidentia*, Quid porro, inquit non eſt iniquum, fortes arma ſumere, & caſtris pernoctare, & pro vallo obligatis ſtare vulneribus: interim in vrbe ſecuros eſſe, præciſos & profeſſos impudicitiam? In quo ſenſu & verbum præcido frequenter vſurpatur. Martial. *lib.* 7. 61 Recluſis foribus grandes præcidis Amille: Et te deprendi, quum facis iſta, cupis.

Præcisè, eſt vt [Greek], rigidè. Præcisè negare, Præcisè dicere, ſtrictè compendiosè. { [Greek], [Greek]. GAL. *Preciſement, briefuement.* ITAL. *Certamente breuemente.* GER. Beſchnittenglich/kurtz. HISP. *Determinadamente y breuemente.* ANGL. *Straitlie, ſhortlie.* } Cic. 2 *de nat. deor.* Sed id præcisè dicitur, vt ſi quis dicat Athenienſium Rempublicam conſilio regi, deſit illud Areopagi.

Præciſio, verbale. { [Hebrew] *kétſeb*, [Greek]. GALL. *Coupe, coupure.* ITAL. *Taglio.* GER. Abſchneidung. HISP. *Cortadura.* ANG. *A cutting of or away.* } Cicer. 3. *de Orat.* Et huic contraria ſæpe præciſio eſt, & plus ad intelligendum quam dixeris, ſignificatio, & diſtinctè conciſa breuitas.

Præcidaneus, a, um, quòd antè cædi, i. immolari ſolet. Idem & præcidarium, vt Extraneum, & extrarium, Pedaneum, & pedarium. { [Greek]. GALL. *Qu'on coupe le premier.* ITAL. *Che ſi taglia prima.* GERM. Das man zu erſt oder voranhin ſchlachtet vnnd hindann hauwet. HISP. *Coſa que ſe corta antes.* ANGL. *That is cutte before an other.* } vt, Præcidanea agna quæ ante alias cædebatur. Præcidaneæ feriæ, quæ ſolennes legitimas ferias præcedebant: Præcidaneæ hoſtiæ, quæ ante ſacrificia ſolennia pridie cædebantur. Præcidanea porca dicebatur, teſte Feſto, quæ Cereri mactabatur ab eo qui mortuo iuſta non feciſſet, i. glebam non obieciſſet. quia mos erat eis id facere priuſquam nouas fruges guſtarent. Hæc ille. Præcidaneus, inquit Nonius, idem quod præcidaneus.

Var.

Var. *de vita pop. Rom.* Quòd humatus non ſit, heredi porca præcidanea ſuſcipienda Telluri, & Cereri: aliter familia pura non eſt. Præcidaneæ hoſtiæ, & præcidanea porca, & præcidaneæ feriæ, quæ, Gell. *c. 6. lib. 4.*

PRÆCINGO, is, xi, ctum. Ante cingo, ad opus apparo. { אזר *azar* חגר *chaghar* [illegible]. GAL. *Ceindre.* ITAL. *Cingere.* GERM. Umbgürten. HISP. *Cenir.* ANGL. *To gird.* } Plaut. *Bacch.* Cinčticulo præcinctus, in ſella apud magiſtrum aſſidere. Ouid. 1. *Triſt.*

Et latro, & cautus præcingitur enſe viator.

Caſtris præcingere fluuium, Claud. *de bell. Germ.* Littora muro præcingere Sil. *lib. 3.* Inde

Præcinctio, actio præcingentis, & paſſio præcincti.

Præcinctus, participium. { אזור *azur* חגור *chagur.* [illegible]. GAL. *Ceinct.* ITAL. *Cinto.* GER. Umbgürtet. HISP. *Ceñido.* ANG. *Girded.* } Horat. 1. *Serm. Satyr.* 8.

———[illegible] omnes

Præcincti rectè pueri, compteique miniſtrent.

Præcincti parietes opere teſtaceo, id eſt, obducti. Plin. *epiſt.* 2. 56. ¶ Altè præcinctus, i. fortis, ſtrenuus, virilis, minimè mollis. Fluxior laxiórque præcinctura, argumentum erat molliciei, vt diſcinctum eſſe effœminati. Horat.

Hoc iter ignaui diuiſimus, altius ac nos,

Præcinctis vnum. i. ſtrenuioribus.

Idem, puer altè cinctus, i. ſtrenuus. Senec. etiam *lib. epiſt.* 9. 4.

Præcinctura, cinctus. [illegible]. Macrobius *Saturnal. lib. 2. c. 3.* In Cæſarem quoque mordacitas Ciceronis dentes ſuos ſtrinxit. Nam primùm poſt victoriam Cæſaris interrogatus, cùm electione partis erraſſet, reſpondit, præcinctura me decepit.

PRÆCINO, is, entum, Ante cano. { [illegible]. GALL. *Chanter deuant, commencer le chant.* ITAL. *Cantare innanzi, predire.* GERM. Vorſingen/ voranhin ſingen. HISP. *Cantar antes dezir de antes.* ANG. *To ſing before.* } Cic. 4. *Tuſc.* Nec verò illud non eruditorum temporum argumentum eſt, quòd & deorum puluinaribus & epulis magiſtratuum fides præcinunt. Tibul. *lib. 1. Eleg. 5.*

Carmine quum magico præcinuiſſet anus.

¶ Interdum idem quod prædico, diuino, vaticinor, quemadmodum & ſimplex Cano. Plin. *lib. 8. cap.* 46. Hi greges repente [illegible] futura præcinunt. ¶ Præcinere etiam dicuntur, ægris remedia præſtantes. Macrob. *comm. lib. 2. 3.*

Præcentio, nis, Modulatio illa vocum quæ ante initium cantus fieri ſolet, quaſi præludium. { [illegible]. GALL. *L'entrée du chant, le commencement de chanter.* ITAL. *Principio di canto, il proemio d'vna canzone.* GERM. Ein vorgeſang/ein vorlauff deß geſangs. HISP. *El canto primero delante que cantar.* ANG. *The entrea or beginning of a ſong* } Cic. *de Aruſp. reſp.* Tui ſacerdotij ſunt thenſæ, curricula, præcentio, ludi, libationes, epulæque ludorum. Gell. *lib. 1. cap.* 11. Tibicines inter exercitum poſiti canere inceptabant. Ea illi præcentione tranquilla & venerabili, ad quandam quaſi militaris muſicæ diſciplinam vis & impetus militum, ne ſparſi diſpalatique prorruerent, cohibebatur. Quapropter & exordium, ſiue initium, ſiue principium, ſiue prologuium, ſiue antelogium, quidam præludium, alij præcentionem vocauerunt ad ſimilitudinem Græcorum qui id [illegible] nominant, propterea quod [illegible] cantus eſt.

Præcentor, is, qui canendo præcedit, [illegible], ſicut Præſultor qui ſaltantium choro cæteri ducit.

Præcepſit, i. præceperit, vt Capſit (quod apud Feſtum per *prehenderit* exponitur) pro ceperit, Cato *de R. R.* Villici officia quæ ſunt? quæ dominus præcepſit.

PRÆCIPIO, is, a præ, & capio, Ante capio, præoccupo, ante ſumo, abſumo. { קדם *kiddem.* [illegible]. GAL. *Prendre premier, preoccuper.* ITAL. *Pigliare innanzi, preoccupare.* GER. Vorhinnen nemmen. HISP. *Tomar antes.* ANGL. *To tak befor an other, to preuente.* } Virg. 3. *Eclog.*

Cogite oues pueri: ſi lac præceperit æſtus,

Vt nuper, fruſtra preſſabimus vbera palmis.

Cicero *lib. 2. de Offic.* Præcipiant oratione benigna multitudinis animos, ad beneuolentiam alliciant milites, blando ſermone deliniant. Sic præcipere pecuniam antequam debeatur, dixit Cæſ. *lib. 3. de bell. ciuil.* Ouid. *Eleg. 3. lib. 3. Triſt.*

Vel præcepiſſet mors properata fugam.

id eſt, præoccupaſſet. Et Liu. *lib. 6. d. 4.* Vbique præcipere viam. Et *lib. 3. ab vrb.* Sedulo tempus terens dum præciperent iter milli in caſtra. Senec. *cap. 23. de conſol. ad Mart.* Præcipere ætatem (id eſt, ante ætatem.) ¶ Nonnunquam ponitur pro præuidere. Cæſ. *lib. 3. de bell. ciuil.* Præcipere victoriam animo. Virg. 6. *Æneid.*

Omnia præcepi, atque animo mecum antè peregi.

¶ Item, pro iubere. { צוה *tziuuah.* [illegible]. GALL. *Commander.* ITAL. *Commandare.* GER. Befehlen/heiſſen. HISP. *Mandar.* ANGL. *To command an teache.* } Saluſt. *in Iugurtha,* Micipſa pater meus mihi præcepit. Plaut. *Aſin. ſc. 1. a. 3.* Mater mihi quo pacto præcipit? Idem *ibid. ſc. 4. a. 1.* Cui non licet vnam rem mihi ſemel præcipere ſuis (id eſt, iubere) Sequitur imperare. Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 1.* Tibi hoc præcipio vt niteant ædes ¶ Item pro monere, inſtruere, docere. { הורה *horah.* [illegible]. GALL. *Enſeigner, inſtruire.* ITAL. *Inſegnare, inſtruire.* GERM. Underweiſen/bericht geben. HISP. *Enſeñar, dando preceptos.* } Plin. *lib. 18. cap.* 24. Heſiod. qui princeps omnium de agricultura præcepit. Ouid. *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.* Hic artem mundi præcipit, ille trochi. Plaut. *Capt. ſc. 2. a. 2.* Dice, demonſtra, præcipe. Idem *ibid. ſc. 2. a. 2.* Monſtra, præcipe, vt teneat conſilia.

Præcepto, [illegible], antiqui dixerunt pro frequenter præcipio, quod verbum in Saliari carmine vſurpatum fuiſſe, autor eſt Feſtus.

Præceptus, a, um, participium, Antè captus. { [illegible]. GAL. *Prins le premier anticipé.* ITAL. *Pigliato innanzi.* GER. Vorhinnen hin genommen. HISP. *Tomado antes.* ANGL. *Taken before preuented.* } Liu. *lib. 1.* Tempore illi præcepto. Cic. 3 *Tuſc.* Hæc cogitantem fore beatū, præſertim ſi & ante præceptis bonis cōtentus eſſet, nec mortē, nec deos expaueſcere, id eſt, prægustatis, & ante captis. ¶ Aliquando ponitur pro iuſſus. { מצוה *metſuuah.* [illegible]. GAL. *Cōmandé.* ITAL. *Cōmandato.* GER. Befohlen. HISP. *Mandado.* } vt Præceptum eſt tibi ne diſcedas.

Præceptiuus, [illegible]. Adiectiuum. Senec. *Epiſt.* 95. Ergo iſta pars præceptiua ſubmouenda eſt, id eſt quæ præcepta tradit.

Præceptum, i, Mandatum, ſiue iuſſio { מצוה *mitſuáh.* [illegible]. GALL. *Commandement, enſeignement.* ITAL. *Precetto, ordinatione.* GERM. Ein gebott. HISP. *Doctrina, precepto.* ANGL. *A commandement.* } Cicer. *Luceio lib. 5. Epiſt.* Tuis monitis, præceptiſque omnis eſt abiiciendus dolor. Haud decorum eſt aduerſari te meis præceptis (ô filia. Plaut. *Aſin. ſc. 1. a. 3.* Præcepta facite vt memineris. Idem *Milit. ſc. 4. a. 1.* Onerabo meis præceptis hominem. Idem *Pſeud. ſc. 4. a. 2.* ¶ Aliquando pro diſciplina, ſiue documento, ſiue admonitione, & quaſi regula quadam bene viuendi: vt quum præcipitur quid vir vxori, quid vxor viro debeat. Cic. 1. *Offic.* neque vlla officij præcepta firma, & ſtabilia, coniuncta naturæ tradi poſſunt, niſi vt ab iis qui ſolam virtutem; aut ab iis qui maximè honeſtatem propter ſe dicant expetendam. Hinc dicimus Dare præcepta de aliqua re, ſiue tradere. Idem *de clar. Orat.* Hermagoræ diſciplina dat rationes certas, & præcepta dicendi, &c. Ouid. *Eleg. 1. lib. 1. Triſt.*

Inuenies eadem blandi præcepta Properti.

Senec. *cap.* 16. *de conſol. ad Heluiam*, Præcepta altiùs deſcendunt quæ teneris imprimuntur ætatibus. ¶ Præcepta propinquorum, pro Cohortatione. Cæſ. 2. *de bell. ciuil.* ¶ Præceptum in veter. ll. eſt aliquando inſtrumentum, ſeu priuilegium: nempe ſynecdochicè pro ſtatuto, quo non tantùm aliquid iubetur, aut vetatur, ſed & ius alicui conceſſum narratur & confirmatur: vt dicuntur Præcepta iudicum, præcepta regalia, præceptum immunitatis, præceptum libertatis.

Præceptio, nis, [illegible], actio præcipientis. *D. lib.* 10. *tit. 2. l.* 25. Si pecunia quæ domi relicta non eſt, per præceptionem relicta ſit, verum vniuerſa à cohæredibus præſtanda ſit.

Præceptor, is, verbale, Artium magiſter, doctor, inſtitutor. { מלמד *melammédh* [illegible]. GAL. *Precepteur, maiſtre, regēt.* ITAL. *Chi inſtruiſſe e enſegna, maeſtro, regente.* GERM. Ein lehrmeiſter/underweiſer. HISP. *El maeſtro que enſeña.* ANGL. *A teacher or commander.* } Cic. 3. *de Orat.* Sed iidem erant viuendi præceptores, atque dicendi. Autorem aliquem & præceptorem conſiliorum habere. Idem *in Ant.* 2. Ouid. 1. *de Arte,*

Æacidæ Chiron, ego ſum præceptor amoris.

Horum præcepta, præcepta & præceptiones dicuntur. Cicer. 3. *Offic.* Itaque propria eſt ea præceptio Stoicorum, &c. Plaut. *Pſeud. ſc. 7. a. 4.* Qui ſibi Pſeudolus? Præceptor tuus qui te fallacias eas docuit.

Præceptrix, verbale, fœm. gen. { מלמדת *melammédheth* [illegible]. GAL. *Celle qui enſeigne.* ITAL. *Donna che inſegna.* GER. Ein lehrerin/underweiſerin. HISP. *La maeſtra que enſeña.* ANGL. *She that teacheth or commandeth.* } Cic. *lib. 1. de fin.* Sapientia præceptrice in tranquillitate viui poteſt.

PRÆCIPVVS, a, um, peculiaris, proprius, qui præ aliis capitur. ⁜ communis. { [illegible]. GAL. *Principal, ſingulier, ſouuerain.* ITAL. *Precipuo, ſoprano, ſingulare.* GERM. Fürnem/fürtreffenlich/ſonderbar. HISP. *ſeñalado y principal.* ANGL. *Cheefe, principal* } Plin. *lib. 1. cap.* 27. Eſt & ad ſerpentis ictus præcipua. Plaut. *in Trin.* Hic homo eſt omnium hominum præcipuus. Cicer. Quoniam autem omne quod eſt bonum, primum locum tenere dicimus, neceſſe eſt nec bonum eſſe, nec malum hoc, quod præpoſitum, vel præcipuum nominamus. Præcipuum contrà, Saluberrimum. Plin. *lib. 8. cap.* 31. Contra morſus verò præcipuum remedium ex coagulo hinnuli in vtero occiſi. Sueton. *in Neron. cap.* 31. Præcipua cœnationum rotunda. Idem *in Galb. c. 5.* Præcipuo herede inter legatarios. Idem *in Auguſt. cap.* 1. Octauiam gentem præcipuam, populariter, *Des plus apparentes & renommees,* Idem *cap.* 61. Præcipua officia (i. ſingularia.) ¶ Præcipuum, legatum quoddam per præceptionem apud Iuriſconſultos. Sueton *in Galba,* Namque quingenties HS. cùm præcipuum inter legatarios habuiſſet, quia notata, non præſcripta erat ſumma.

Præcipuè, aduerbium. Præcipuo modo, potiſſimè, potiſſimum, maximè. { [illegible]. GALL. *Souuerainement, ſingulierement, principalement.* ITAL. *Specialmente.* GERM. Fürnemlich. HISP. *Señaladamente y principalmente* ANGL. *Cheifie.* } Cicer. *Curioni.* Cui non mihi tam mea ſalus chara fuit in qua præcipuè ſum ab illo adiutus quam pietas erat in referenda gratia iucunda, id eſt, ante alios. Plaut. *Moſtell. ſc. 3. a. 1.* Quæ illi præcipue morem geras (ſup. amanti.) ¶ Præcipuè omnium, [illegible]. Celſ. *lib. 2. c.* 23. Habent hanc facultatem naſturtij radiculæ, præcipue tamen omnium ſinapi. Vel præcipue, idem *lib. 4. c. 9. & lib. 5. c.* 18. Quæ vel præcipue fatigare medicos ſolent.

Præciſus, vide *Præcido*

PRÆCLAMO, as, Ante clamo { [illegible]. GALL. *Auanterier, crier deuant,* ITAL. *Gridare innanzi.* GERM. Vorſchreyen. HISP. *Gritar y llamar delante.* ANG. *To crie before.* }

Præclamito, as, ex quo præclamitatores dicebantur qui flaminem Dialem, hoc eſt, ſacerdotem Iouis antecedebant clamantes, vt homines ab operibus abſtinerent: quia ei opus facientem videre irreligioſum videbatur.

PRÆCLARVS, a, um, Valde clarus. { מפואר *mephoár* [illegible] נכבד *nicbbádh* אדיר *addir.* [illegible]. GAL. *Fort clair, fort renommé, excellent.* ITAL. *Chiaro illuſtre.* GERM. Faſt heiter/ Item, überauß fürtreflich/Faſt herrlich/Außbündig. HISP. *Muy eſclarecido y luzido, noble.* ANG. *Very noble, excellent, or renowmed.* } Lucret. *lib. 5.*

Præclarámque velint cæli reſtringere Solem.

¶ Per tranſlationem accipitur pro celebri & illuſtri, ſicut & ſimplex clarus, in quo ſcilicet gloriæ & famæ fulgor quidam reſplendet. Cicer. *de Orat.* Multi erant prætetea præclari in philoſophia, & nobiles. Nonnunquam in eadem ſignificatione accipitur qua bonum, ſiue bellum dicimus. Idem *ad Attic. lib.* 12. Præclara igitur conſcientia ſuſtentor, quum cogito me de Republica aut meruiſſe, optimè, &c. Idem 3. *Philipp.* O præclarum cuſtodem ouium (vt aiunt) lupum. Idem 6. *Verr.* O dij immortales præclaram conſcientiam. Magnificum & præclarum genus dicendi, idem 2. *de Orat.* Ouid. *Eleg. 5. lib. 3. Triſt.*

———*Præclari funeris exequias.*

Tibull. *lib. 4.*

Ergo vbi præclaros poſcent tua facta triumphos,

Præcla-

Præclārē, aduerbium, Bene, bellè. { ἐνδόξως, καλῶς. GALL. *Honorablement, fort bien, excellemment.* ITAL. *Molto bene, excellentemente.* GER. Gar wol oder herrlich / vberauſs ſein. HISP. *Eſclarecidamente y muy bien.* ANG. *Very excellently, paſſing well.* } Cic. 4. *Acad.* Præclaréque ſecum agi putet, ſi. Idem 3. *Verr.* Quis hoc non perſpicit, præclarè nobiſcum actū iri ſi populus Romanus iſtius vnius ſupplicio cōtentus erit? ‖ ¶ Præclariſſimè. Hircius de bello Alexandrino: ac Præclariſſime geſta. ‖ ¶ Præclarè, Approbantis vocabulum & annuentis. Idem 3. *Philipp.* Pacem vult M. Lepidus præclare ſi talem poteſt efficere, qualem nuper effecit.

Præclāuium, teſte Nonio, pars veſtis erat quæ ante clauum texebatur. Afranius, Tertium diem præclauium vnum texere. Idem *in Fratriis*, Mea nutrix ſurge, ſi vis profer purpuram, præclauium contextus.

PRÆCLVDO, is, ſi, ſum, Claudo, intercludo, præcido. { סגר *ſaghár.* Ἀποκλείω, εἴργω. GAL. *Serrer, fermer le paſſage.* ITAL. *Serrare.* GER. Verſchlieſſen / vorſchlieſſen. HISP. *Cerrar.* ANGL. *To ſhut or ſtoppe vp that one can not paſſe or enter.* } Cicer. *pro Planco*, Nam maritimos curſus præcludebat hyemis magnitudo. Cæſ. 1. *bell. Gall.* Deductis tribus in arcem oppidi cohortibus à Varrone præſidio, per ſe cohortes eiecit, portaſque præcluſit. ‖ ¶ Pro circumuenire, fallacitérque & inſidiosè intercipere, vt intra retia intercluduntur terræ ‖ Suet. *in Neron. c.* 32. Cunctos negotiatores præcluſit, ac deprehendit. Cicer. *antequam iret in exilium*, Animus ad exponendam rei indignitatem præcluditur. Ouid. 1. *Metam.*

Sed nocet eſſe Deum, præcluſaque ianua leti.

Præclues, valde clarus & inclitus. Gloſſ. a *clueo* celebris ſum.

Præco, nis, vide *infrà Præcones.*

PRÆCŌGITO, as, āre, Antè & priùs cogito. { [illegible]. GAL. *Penſer deuant.* ITAL. *Penzare innanzi.* GERM. Voranhin bedencken / zuvor betrachten. HISP. *Penſar delante.* ANG. *To aduiſe and think before.* } Quintil. *lib.* 12. Licet præcogitare plura.

‖ Præcogitatus. Adiect. præmeditatus, Senec. *Epiſt. lib.* 10. *in fine*: Præcogitati mali mollis ictus venit. ‖

Præcŏgnĭtus, Antè cognitus: quamuis rarò præcognoſco reperiatur. { [illegible]. GAL. *Cognu & entendu deuant, preueu.* ITAL. *Conoſciuto innanzi.* GER. Der voranhin weiſt. HISP. *Conocido de antes.* ANGL. *Knawen before.* } Plancus *ad Ciceronem lib.* 10. Quod ſi latro præcognito noſtro aduentu, rurſus in Italiam ſe recipere cœperit, Bruti erit officium occurrere ei.

PRÆCŌLO, is, Præparo, antè colo. { [illegible]. GALL. *Orner, cultiuer parauant.* ITAL. *Lauorare, ornare prima.* GERM. Vorbereiten / zuvor vben. HISP. *Labrar y ornar delante.* ANG. *To deck before and prepare or mak trimme.* } Cicer. *in partit.* Sunt autem alij quidam perfecti animi habitus ad virtutem quaſi præculti, & præparati rectis ſtudiis & artibus. [illegible]. Præcultum genus dicendi. Quint.

Præcōmpŏsĭtus, participium, ſiue nomen ex participio, Præparatus. { [illegible]. GALL. *Ia composé & accouſtré.* ITAL. *Compoſto innanzi.* GER. Vorhin geruſt. HISP. *Compueſto delante.* ANG. *Prepared and made readie.* } vt, Os præcompoſitum. Ouid. *in Faſt.*

Nox erat, & vino oculique animique natabant,

Quum præcompoſito nuntius ore venit.

Præcōncēptus, a, um Antè conceptus. { [illegible]. GALL. *Conceu parauant.* ITAL. *Concetto auanti.* GERM. Vorhin empfangen. HISP. *Concebido delante.* ANG. *Conceiued before.* } Plin. *lib.* 2. *c.* 82. Præconceptum enim ſpiritum exhalant.

PRÆCŌNSVMO, is, Antè conſumo { [illegible]. GAL. *Conſumer parauant.* ITAL. *Conſumare per auanti.* GER. Vorhin verzehren. HISP. *Conſumir delante.* ANGL. *To waſt before.* } Ouid. poſuit pro conſumo. *lib.* 7. *Metam.*

——vtilius bellum putat eſſe minari,

Quàm gerere, atque ſuas ibi præconſumere vires.

Præcōnſūmptus, a, um, part. { [illegible]. GAL. *Conſumé auparauant.* ITAL. *Guaſto per auanti.* GERM. Vorhin verzeret. HISP. *Conſumido antes.* ANGL. *waſted before.* } Ouid. *de Triſt.*

Eſt quoque non minimum vires afferre recentes,

Nec præconſumptum temporis eſſe malui.

PRÆCŌNES, à præcinendo dicti ſunt. Vide indicem Quintiliani. quaſi præcanes, quòd ante canant, & annuntient quod eſt faciendum. { κήρυκες. GALL. *Crieurs publics, trompettes iurez, qui font les cris publics.* ITAL. *Trombetti, banditori.* GER. Außrüffer / die auß der Oberkeitgeheiß etwas offentlich außſchreyen. HISP. *Pregoneros o menſaieros.* ANGL. *Trumpetters or any man that fore warneth and cryeth before.* } Vel (vt inquit Priſcianus) a præ, id eſt, valde canendo. Sunt enim qui iuſſu magiſtratus publicè aliquid ore denuntiant, quique olim auctionem faciebant, & audientiam in theatris indicebant. Plaut. *Aſin. prolog.* Face iam tu præco nunc omnem auritum populum. Senec. *Epiſt.* 47. Præco in prima decuria vocem expertitur. Plaut. *in Pæn.* Exurge præco, fac populo audientiam. Virg. 5. *Æneid.*

Victorem Æneas præconis voce Cloanthum

Declarat.

Præcones (vt diffuſiùs dicam) erant in iudiciis qui Senatuſconſulta prædicabant, & recenſebant, poſteaquam decreta erant: qui iudices & candidatos ſuis nominibus appellabant: quales ſunt qui *Oſtiarios* vulgò vocamus, qui etiam litteras in Senatu publice legebant: qui item bona quæ proſcribebantur, publicæ auctioni proponebant, ac proclamabant, & pretia, vt inquit Cicero, conficiebant. ¶ Præcones laudum noſtrarum dicuntur, qui res a nobis geſtas laudando diuulgant. Idem Cicer. *pro Archia*, O fortunate, inquit, adoleſcens, qui tuæ virtutis Homerum præconem inueneris. Hos quoque curiones vocatos legimus.

Præcōnĭum, ij, Ipſa vox, munus partéſque præconis. { [illegible]. GALL. *La criee d'vn crieur public.* ITAL. *Grida che fa vn banditore.* GERM. Ein außrüffung oder auskündung. HISP. *El pregon del pregonero.* ANG. *Fore warning or fore crying of a trumpetter.* } Cicer. *Epiſt. lib.* 6. Eos qui aliquando præconium feciſſent, in municipiis Decuriones eſſe non licere. Sueton. *in Nerone.* Et præconio vbique contendit. Plaut. *Menæch. ſc. vlt.* Præconiū vt mihi detis. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. De improbis viris auferri præconium & prædam decet. Tibull. *lib.* 4.

Non ego ſum ſatis ad tanta præconia laudis.

Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 1. *Triſt.*

Quantumcunque tamen præconia noſtra valebunt.

¶ Aliquando in malam partem. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.*

Noſtra per immenſas ibunt præconia gentes.

¶ Sed quoniam a præcone res geſtæ etiā pronuntiari ſolent, ideo quandoque pro laude, fama, & gloria ſumitur, quum ſcilicet aliquis laudatur a genere, aut virtutibus, cæteriſve bonis animi, corporis, aut fortunæ. Idem *Epiſt.* 15.

Magna quidem de re rumor præconia fecit.

Idem 4. *de Ponto.*

Carmina veſtrarum peragunt præconia laudum.

Aliquando eſt præconis officium. ¶ Præconium apud Catonem cap. de oleæ pend. leg. pro mercede præconis, qui auctionem oleæ fecit. Coactor, inquit, ante decimum a Cal. Nouembr. menſem colliget pecuniam, niſi quod præconium præſens eſt non in diem, ſeſtertium nummum quinquaginta.

Præcono, κηρύσσω. Vet. Lex. Frequens eſt apud Irenæum *præconiare*, i. prædicare, annunciare. Gl. Cyr. κηρύσσω præcono, prædico. Gl. Baſil. [illegible].

‖ Præconeſus, A. ſub P. Conſtantinop. ‖

Præcōntrēctārē, Antè contrectare. { [illegible]. GALL. *Toucher & manier deuant.* ITAL. *Maneggiare per auanti.* GERM. Vorhin angreiffen. HISP. *Tocar delante.* ANGL. *To touche and handle before.* } Ouid. 6. *Metamorph.*

Spectat eam Tereus, præcontrectátque videndo.

Præcŏquo, is, Antè tempus ſuum, vel præmaturè coquo. { [illegible]. GALL. *Cuire auparauant.* ITAL. *Cucere per auanti.* GERM. Bezeyten oder gar zeitlich kochen / vorhin kochen. HISP. *Cozer antes.* ANGL. *To ſeeth before.* } Colum. *lib.* 5. Vuæ commodiùs inſolatæ præcoquuntur, hoc eſt, ante tempus aliorum fructuum maturantur. ¶ Nonnunquam ponitur pro valde, vel nimis coquere. Plin. *lib.* 18. *cap.* 19. Acinique præcoquuntur in callum. Aliquando nihil aliud eſt, quàm antè, vel priùs coquere. Sic medici iubent porrum antequam ptiſanæ admiſceatur, in aqua præcoqui, vt ponat acrimoniam. Ad eundem etiam modum vtitur hoc verbo idem Plinius, ſcribens quoddam paſſum conficere ex qualibet vua, ſed præcocta, antequam ſcilicet exprimatur. *lib.* 14. *cap.* 9. Quidam è quacunque dulci, cum præcocta, alba faciunt ſiccantes ſola.

Præcōrdĭă, orum. { GAL. *Les parties autour du cœur.* ITAL. *Parti vicine al cuore, le interiori.* GER. Das hertz fül. oder die theil des leibs die nah bey dem hertzen oder auch zu beiden ſeiten zunechſt vnder den rippen ligen. HISP. *Las telas del coraçō ò lugares y coſas propinquas del coraçon.* ANGL. *The hart ſtringes.* } Propriè partes laterales dicuntur, nothis coſtis ſubiectæ, hepati & lieni ſuperiacentes. quæ quod ὑπὸ τῷ χόνδρῳ, hoc eſt, ſub cartilagine ſitæ ſunt, a Græcis ὑποχόνδρια appellantur. Celſus *lib.* 4. *cap.* 8. Dextra parte ſub præcordiis vehemens dolor eſt. Idem *alibi*, Periculoſum eſt etiam poſt arquatum morbum febrem oriri, vtique ſi præcordia in dextra parte dura manſerint. Suet. *in Aug. c.* 81. Initio veris præcordiorū inflatione tentabatur. ¶ Plin. *lib.* 11. *c.* 37. præcordia accipere videtur pro diaphragmate, ſiue ſepto tranſuerſo, quod vitalia viſcera a naturalibus ſeparat. Exta homini, inquit, ab inferiori viſcerum parte ſeparantur membranis, quæ præcordia appellant, quia cordi prætenduntur. Græci appellarunt Phrenas. Idem *lib.* 30. *c.* 5. exta ipſa præcordiorum nomine ſignificari tradit. ¶ Quandoque etiam generalius hoc nomen poſitum inuenitur pro quibuſcunque partibus interioribus cordi vicinis. Cic. 5. *de finib.* Felix curſus quum is ipſe annulus in præcordiis piſcis inuentus eſt.--rurſus redit præcordia nota. Virg. 1. *Æneid.* Senec. c. 26. *de conſ. ad Mart.* Detectas mentes, & aperta præcordia. Quint. Totis præcordiis ſtertentem.

PRÆCORRVMPO, is, Antè corrumpo { [illegible]. GALL. *Corrompre auparauant.* ITAL. *Corrompere per auanti.* GER. Vorhin verderben vnd beſtechen. HISP. *Corromper antes.* ANGL. *To corrupt before.* } Ouid. 14. *Metam.* Dum tamen hanc ſperat, dum præcorrumpere donis Me cupit.

Præcōrrūptus, a, um, particip. { [illegible]. GAL. *Corrompu auparauant.* ITAL. *Corrotto per auanti.* GER. Vorhin verderbt vnd beſtochen. HISP. *Corrompido antes.* ANG. *Corrupted before.* } Ouid. 8. *Metam.* *Illa quidem venit, ſed præcorrupta.*

Præcōx, ŏcis, generis omnis. Quod præter morem cæterorum, vel ante cætera coctum & maturum factum eſt. Vide Gellium *cap.* 11. *lib.* 10. { בכור *bechchór* vel *bacchúr.* [illegible]. GALL. *Meur auant la ſaiſon, trop toſt meur.* ITAL. *Ciò che è inanzi tempo, maturo auanti la ſtaggione.* GERM. Frühzeitig vor rechter zeit. HISP. *Coſa temprana antes que las otras coſas.* ANG. *Ripe before the tyme or ſoone.* } vt, Præcox vua, præcox ficus. ¶ Præcocia poma, ex perſicorum genere, quæ primò matureſcunt. Galli *Abricocta* vocant Plin. *lib.* 15 *c.* 12. Perſica Duracina poſt Autumnum matureſcunt, æſtate præcocia, intra triginta annos reperta, & primò denariis ſingula venundata. Eadem & præcoqua dicuntur. Martial. *lib.* 13.

Vilia maternis fueramus præcoqua ramis:

Nunc in adoptiuis perſica cara ſumus.

¶ Per tranſlationem præcox ingenium dicitur, quod nimis citò maturitatem eſt conſequutum, & ante tempus videtur adoleuiſſe. Quintilian. *lib.* 1. *cap.* 3. Illud ingeniorum velut præcox genus non temere vnquam peruenit ad frugem. Præcox fuga. Varro *Synephebis.* Quod ſi non manumittet, fugias a me audies, quum tempus reuocat, ea eſt præcox fuga. Præcox pugna, apud Ennium *lib.* 8. *Annalium.* Præcox tiſus. Plin. *lib.* 7. *in præfat.* At hercle riſus præcox ille, & celerrimus, ante quadrageſimum diem nulli datur. ¶ Legitur & hic & hæc præcoquis, & hoc præcoque. Colum. *lib.* 3. *cap.* 2. Quæ quum talis eſt conditio, maximè præcoques, & duracinæ, dum denique purpureæ & bumaſti, &c. Eodem *lib.* *c.* 9. Quum pulchrè meminerís a me duo genera vinearum intra tempus biennij ex vna præcoque vite, quam in Certano tuo poſſides inſitione facta conſummata. Idem *lib.* 1. *cap.* 6. Quæ fumi quodam tenore præcoquem maturitatem trahunt. ¶ Præcoci opponitur ſerotinum: vnde dicimus ſerotinas vuas, quæ poſt conſuetum tempus tardè matureſcunt.

Præcera

Prꝶcraſſus, ſum, Valde craſſus. Plin. *lib.* 16. *cap.* 8. Cortex prꝶcraſſus, ac renaſcens. { *[illegible]*. GAL. *Fort gros & eſpois*. ITAL. *Molto groſſo & ſpeſſo*. GERM. Gar dick vnnd groſ. HISP. *Muy grueſſo*. ANGL. *Very groſſe or thik.*

Prꝶcupidus, a, um, *qui eſt fort deſireux*. Suet. *in Aug. cap.* 71. Prꝶcupidus Corinthiorum.

PRÆCURRO, is, Antè curro, celeriter antecedo. { *[illegible]* GALL. *Courir & aller deuant, preuenir*. ITAL. *Correre auanzi, andar auanti*. GERM. Dorlauffen. HISP. *Correr delante*. ANGL. *To runne before.* } Terent. *Eunuch.* Abi, prꝶcurre, vt ſint Domi parata omnia. Cæſ. 6 *bell. Gall.* Prꝶcurrunt equites quanto res ſit in periculo cognoſcunt. Cic. 1 *de diuin* Sed ita à principio inchoatum eſſe mundum vt certis rebus certa ſigna prꝶcurrerent. Idem *in Orat.* Horum vterque Iſocratem ætate prꝶcurrit. Plaut. *Amph.* Clanculum alia via prꝶcucurriſti. Idem *Aulul. ſc.* 3. *a.* 4 Illuc prꝶcurram & inſcendam in arborem. Idem *Menach ſc.* 8. *a.* 5. Quantum poteſt, prꝶcurriſſe, vt quæ feciſti, inficias eas. Item Cæſ. *lib.* 1 *de bell ciu.* Prꝶcurrit antè omnes. ¶ Prꝶcurrere, pro prꝶoccurrere, prꝶoccupare. *[illegible]*. Lucr.

Illud in his rebus ne te deducere vero
Poſſit, quod quidam dicunt prꝶcurrere coger

Prꝶcurrens, tis, *[illegible]*. Cicer *in Partit.* vt primordia rerum, & quaſi prꝶcurrentia, in quibus ineſt aliquid argumenti.

Prꝶcurſus, us. { *[illegible]*. GALL. *Auantcourement, auantage de courir ou aller* ITAL. *Eſſo correre auanti*. GER Ein vorlauff. HISP. *Aquella corrida delante*. ANGL. *A running before.* } Plin. *lib.* 16. *c.* 25. Omnia ignita VIII. Iulij Idus Etehiarum prꝶcurſu.

Prꝶcurſio, nis, verbale. { *[illegible]*. GALL. *Auantcourement*. ITAL. *Eſſo correre auanti* GERM. Dorlauffung/vorgang. HISP *Corrida delante*. ANGL. *A running before.* } Cic. *de Fato*, Itemque illi qui ad hoc diſſerunt, conficientes non fieri aſſenſiones ſine prꝶcurſione ſine viſorum. ¶ Prꝶcurſio pro eo quod Boëtius prꝶcurſoriam cauſam vocat Cicer. *in Top.* Alia autem prꝶcurſionem quandam adhibent ad efficiendum, & quædam afferunt per ſe adiumenta.

Prꝶcurſorius, aliud verbale. { *[illegible]*. GALL. *Auantcoureur*. ITAL. *Corritore auanti*. GER. Ein vorlauffer/vorbot. HISP *El que corre delante*. ANG. *A runner before.* } Cicer. 7. *in Verr.* Quem iſte in decumis, in rebus capitalibus, in omni calumnia prꝶcurſorem habere ſolebat, & emiſſarium.

‖ Prꝶcurſorius Plin. *Epiſt. lib.* 4. *Tacito*: Hac quaſi prꝶcurſoria epiſtola rogo. ‖

PRÆDA, æ, à pariendo (vt inquit Varro) quaſi parida, quòd manu parta ſit. { שלל *ſchalál* בז *baz* *[illegible]*. GAL. *Proye, pillage, butin*. ITAL. *Preda, botino*. GER Ein raub HISP *Preſa el robo o hurto*. ANGL *A prey, bootye or pillage.* } Et ſunt (vt Gell. *lib.* 13 *c.* 23. inquit) proprie corpora ipſa rerum quæ capta ſunt: manubiæ verò pecunia ex venditione prꝶdæ redacta. Virgil. 1. *Æneid.*

Illi ſe prꝶdæ accingunt, dapibúſque futuris.

Idem 9. *Æneid.*

Si verò capere Italiam, ſceptriſque potiri
Contigerit victori, & prꝶda ducere ſortem.

Ouid. 11. *Metam.*

Vt matutina ceruus periturus arena
Prꝶda canum eſt.

Cicer. 7. *Verr* Quum ea res non ſolùm prouinciæ ſaluti, verum etiam prꝶdæ eſſe poſſet. Memento mihi dimidium de prꝶda dare. (i. de pecunia fraude parta, vel lucro.) Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Habeo prꝶdam (quia ſperat lucrum de meretrice.) Item, Eſt hic prꝶda nobis. Idem *Men ſc.* 4. *a* 2. Illic pulchram prꝶdam agat, ſi quis illam aulam inuenerit. Idem *Aul ſc.* 2 *a.* 4. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Quæ pars mihi in iſtac prꝶda. Idem *Men. ſc* 2. *a.* 1. Quum ego illi me inueniſſe dico hanc prꝶdam. (i. aurũ.) Emit eos de prꝶda de queſtoribus. Idem *Capt pol. & ſc.* 1. *a.* Manibus amiſiſti prꝶdam, (de muliere, quam abire imprudens ſiuerat) Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. De improbis viris auferri prꝶconium & decet. Idem *Pſ. ſc.* 7. *a* 4. Nihil eſt prꝶdæ prꝶdatoribus. *Ibid ſc.* 3 *a.* 1. Ne capta prꝶda capti prꝶdones fient *Ibid. ſc.* 3. *a.* 4 Meus hic homo eſt. Quidum? Quia prꝶda hæc mea eſt. *Ibid. ſc.* 7. *a.* 4. Nuncies Pſeudolo alium abduxiſſe prꝶdam (i. mulierem. Item Ouid. 4. *Faſt.*

Prꝶda puellares animos oblectat inanis.

(de floribus.) Et Velleius Ero prꝶda victoris. Ouid. 13 *Metam.*

Accuſóque Parin prꝶdámque Helenámque repoſco.

Idem *Eleg* 1 *lib.* 2. *Triſt.* Idem *Eleg.* 4 *lib.* 4 *Triſt.*

———*Gentes quæ prꝶdam ſanguine quærunt.*

Prꝶda etiam apud antiquos id vocabatur quo in locationibus & rebus mancipi, & aliis eiuſmodi cauebatur, aut ſaltem idem quod prꝶdium, vt doctè annotauit Scaliger in Varr. Plaut. *in Amphitr.* Qui prꝶda atque agro adoreaque affecit populares ſuos. Varro *lib* 4. Prꝶda dicta item vt prꝶdes à prꝶſtando, quòd ea pignori data publicè mancupes fidem prꝶſtent.

Prꝶdaceus, a, um, quod ex prꝶda eſt. { *[illegible]*. GALL *Venu de pillage ou de la deſpouïlle des ennemis*. ITAL. *Di preda*. GER. Daß auß dem raub iſt. HISP. *Coſa de preſa ò de robo*. ANGL. *Of a prey or bootye* } Gell *lib.* 4. *c.* 17. Ægrè paſſus quod cui ſalus imperij ac Reipub. accepta ferri deberet, ratione pecuniæ prꝶdaceæ poſceretur.

‖ Prꝶdarius, auxilium prꝶbens Gloſſ. Iſid. ‖

Prꝶdatitius, a, um, Prꝶdaceus, *[illegible]*. Gell. *lib.* 13 *c.* 23. Ex manubiis. i. ex pecunia prꝶdatitia.

Prꝶdor, aris, [*Prꝶdauit* legitur in Vet. Bibl. interpr. Iudith 2. 13. & 16] à prꝶda fieri Varro docet, Prꝶdam ago, diripio, vi aufero, quemadmodum prꝶdæ auferri in bello ſolent. { שלל *ſchalál* בזז *bazáz*. *[illegible]*. GALL. *Piller* ITAL. *Depredare, torre per forza, robbare*. GERM. Rauben/beuten HISP. *Robar ò hurtar*. ANG *To ſpoile, to tak preyes or bootyes.* } Cic. 3 *Verr* Tuus apparitor de aratorum bonis prꝶdabitur. Idem 3. *Offic* Ex quo intelligitur, quoniam iuris natura fons ſit, hoc ſecundùm naturam eſſe, neminem id agere vt ex alterius prꝶdetur inſcitia. Idem 1. *Verr.* Veruntamen quum eſſet omnibus in rebus apertiſſimè impudentiſſiméque prꝶdatus Ouid. 1 *Amor. Eleg.* 3.

Iuſta precor quæ me nuper prꝶdata puella eſt,

Aut amet, aut faciat cur ego ſemper amem.

‖ Prꝶdatio Velleius Paterculus *Hiſt. lib.* 2. Latrociniis ac prꝶdationibus infeſtato mari ‖

Prꝶdatus, a, um pro prꝶda onuſtus. Plaut. *Pſeud. ſc* 7. *a.* 4. Bene ab hoc prꝶdatus ibo. Idem *in Rudent. ſc* 3 *a.* 5.

Prꝶdator, is, Prꝶdo, populator, ſpoliator. { שולל *ſcholél* בוזז *bozéz*. *[illegible]*. GAL *Pilleur qui oſte par force*. ITAL *Saccheggiatore predatore*. GER. Ein räuber. HISP. *Robador, o ladron*. ANG. *A robber, or taker of booties.* } Cic. 2. *Catil.* Quos ego vtroſque Quirites, in eodẽ genere prꝶdatorũ, direptorúmque pono. Ioui verò depꝶdatori templum fuiſſe legimus, non quòd prꝶdæ prꝶeſſet, ſed quòd ei aliquid ex prꝶda in partem debebatur. Nam mos Romanorum fuit, vt bella geſturi, de parte prꝶdæ aliquid numinibus pollicerentur. Plaut. *Pſeud ſc.* 3. *a.* 1. Prꝶſentit, nihil eſt prꝶdæ prꝶdatoribus.

Prꝶdatrix, icis. { שוללת *ſcholéleth* בוזזת *bozézeth*. *[illegible]*. GALL *Pilleresse celle qui oſte par force*. ITAL. *Saccheggiatrice*. GERM Ein räuberin. HISP. *Robadora*. ANGL *She the robbeth and taketh preyes.* } Stat. 1. *Sylu.*

——*& Herculei prꝶdatrix cedat alumni.*

Prꝶdatorius, adiectiuum, quod ad prꝶdatorem pertinet. { *[illegible]*. GALL. *De pilleur ou choſe pour piller* ITAL. *Di ſaccheggiatore*. GERM. Räubiſch/des räubers HISP. *Coſa para robar, ò hurtar*. ANG *Belonging to a robber or taker of preyes.* } vt Prꝶdatoriæ naues. Liuius *lib* 4. *belli Macedonici.* Annis prope quinquaginta nullum Romanum exercitum viderant, prꝶter prꝶdatorias claſſes. Plautus *Menech ſc.* 2. *a.* 2. Stat nauis prꝶdatoria in portu. (allegoricῶς.) & iterum *ibid ſc.* 3. *a* 2. Nauis prꝶdatoria.

Prꝶdabundus, Populabundus, vel prꝶdas agens. { *[illegible]*. GALL. *Qui ne fait que piller*. ITAL. *Depredando, ò chi non fa altro che bottinare*. GERM Voll raubs/oder der nichts anders denn rauben thut. HISP. *Coſa que mucho roba* ANGL. *That doeth no thing bot ſpoileth and taketh preyes.* } Saluſtius *in Iugurth.* Dicitque ſe prꝶdabundum poſt paucos dies eodem venturum. Liu. *lib.* 2. *ab vrb.* Exercitum prꝶdabundum ad vrbem veniſſe.

Prꝶdo, nis, qui iter faciens terra, marive ſpoliat, quive pacatas regiones incurſionibus infeſtat { שולל *ſcholél* בוזז *bozéz*. *[illegible]*. GALL. *Pilleur eſcumeur de mer*. ITAL *Corſale, ladro* GERM Ein räuber/der einem mit gewalt anfalt vnd ihm das ſein nimpt HISP. *Robador, ò ladron*. ANGL. *A robber or taker of preis by ſea or land.* } Plin. *lib.* 16. *cap.* 4. Germaniæ prꝶdones ſingulis arboribus cauatis nauigant. Horatius 3. *Serm. Satyr.* 2.

——*fugiens hic decidit acrem*
Prꝶdonum in turbam: dedit hic pro corpore nummos.

Prꝶdones item dicti ſunt malæ fidei & iniuſti poſſeſſores, in qua ſignificatione apud Iuriſconſultos non rarò inuenitur. Plaut. *Pſeud ſc.* 1 *a.* 2. Fures in ædibus, prꝶdo in proximo. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 4. Nec capta prꝶda capti prꝶdones ſunt (de ancilla quam dolo abducere parabant.) Idem *Milit. ſc.* 1. *a.* 2. Capiunt prꝶdones nauem illam. Idem *Men ſc.* 7. *a.* 5. Vos rapaces, vos prꝶdones, &c.

Prꝶdonius, a, um, adiectiuum, quod prꝶdonis eſt. Vlpian. *l.* 25. §. 3. *D. de hered petit.* Si verò poſtea conſcius hæreditatem nihil ad ſe pertinere, prꝶdonio more verſari cœpit, &c. Hotom.

Prꝶdonulus diminutiuum à Catone vſurpatur,

‖ Prꝶdor, prꝶdam ago, *Prꝶdauit*, in Vet. Bibl. interp. Iudith. 2. 13. & 16. ‖

PRÆDAMNO, as, are, eſt prꝶiudicio ſuo aliquem quaſi condemno. *[illegible]*. Suet. *in Aug.* Sin deeſſet, deſtituere, ac prꝶdamnare amicum exiſtimaretur. Nonnunquam ſimpliciter idem eſt quod antè, vel priore loco condemno Liu. *lib.* 4 *ab Vrbe*, Totam culpam eius temporis in prꝶdamnatum collegam transferentem, omnes tribus abſoluerunt ‖ *Gloſſ.* Prꝶdamnato, *[illegible]*. ‖ Prꝶdamnata ſpe dimicandi, id eſt, prꝶciſſa. Liu. 6. *bell. Pun.* Item *lib.* 7.

Prꝶdelaſſo, Antè delaſſo. { *[illegible]*. GAL. *Laſſer deuant*. ITAL. *Straccare prima*. GERM. Dorhin ermüden oder müd machen. HISP. *Canſar antes*. ANG. *To mak wearie before* } Ouid. 11. *Metam.*

——*adiacet vndis*
Facta manu moles, quæ primas æquoris vndas
Frangit, & in curſus quæ prꝶdelaſſet aquarum.

Prꝶdenſus, Valde denſus. { *[illegible]* GALL. *Fort eſpois*. ITAL *Molto denſo* GERM. Gar dick HISP. *Muy eſpeſſo*. ANGL. *Very tegck.* } Plin *lib.* 18. *c.* 18. Culter vocatur, prꝶdenſam, priuſquã proſcindatur, terrã ſecans.

Prꝶdenſatus, Prꝶdenſus factus. Plin. *lib.* 9 *c.* 5. Prꝶdenſata, porrecta, ſinuata, breui nodo ligatis.

Prꝶdes, vide *Prꝶs.*

Prꝶdeſtino, as, *[illegible]*. Vide *Deſtino*. Vnde

Prꝶdeſtinatio, vox theologica, quam D. Auguſtinus à prꝶordinando futurum vult eſſe dictum.

Prꝶdiatores, Prꝶdiatorius, Prꝶdiatus, vide *Prꝶdium.*

PRÆDICO, as, Apertè, ſeu publicè dico, celebro vulgò, laudo. { קרא *kará* אמר *amár*. *[illegible]*. GAL. *Dire par tout ou deuant tous publier, dire en public annõcer*. ITAL *Predicare, publicare qualche coſa*. GER. Außkünden/offentlich außſagen HISP *Predicar y publicar alguna coſa*. ANGL. *To ſpeake openlie, to diuulgat, to preache.* } Terent. *Andr.* Actum eſt, ſiquidem hæc vera prꝶdicat. Cicer *ad Atticum lib.* 7. Prꝶdicat enim palam, & militibus oſtendit, ſe largitione ipſa ſuperiorem quam hunc fore. Cæſ. 1. *bell. ciuil.* Sæpe ex tribunali prꝶdicauit aduerſa Cæſarem prœlia feciſſe. Cicer. *Luceio*, Ignoſces mihi de me ipſo aliquid prꝶdicanti Saluſt. Ipſum Craſſum ego poſtea prꝶdicantem audiui tantam illam contumeliam ſibi a Cicerone impoſitam. Prꝶdicat item prꝶco, dum aliquid palam promulgat, & pronuntiat ex Senatuſconſulto. Cicero *pro Quint* De quo homine prꝶconis vox prꝶdicat, & pretium conficit. Cæſ *de bell. ciuil. lib.* 2. Prꝶdicare de ſuis laudibus. Graij prꝶdicabant Hecubam eſſe canem. Plaut. *Menach. ſc.* 2. *a.* 5. Argentarios malè credi qui aiunt, nugas prꝶdicant. Idem *Curc. ſc.* 2. *a* 5. Ita eſſe vt prꝶdico, verò vincam: (mox, autumo.) Idem *Moſtell. ſc.* 2. *a* 1. Superſtitioſus hic quidem eſt, vera prꝶdicat. (id eſt, diuinat.) Idem *Curc. ſc.* 1. *a* 3. Mortalem parce parcum prꝶdicas. Idem *Aulul. ſc.* 1. *a.* 2. Tu eos Aſinos prꝶdicas vetulos, claudos. Item, me ſeruum eius

prædico eſſe. Idem *Aſin. ſc.2.a.2.* Quod neque fuit, neque futurum eſt, mihi prædicas. Audes mihi prædicare id? Idem *Amphitr.* Quem tu Pſeudolum? quas tu mihi prædicas fallacias? Idem *Pſeud. ſc.7.a.4.* Haud falsò prædicas. Idem *Menæch. ſc.4.a.2.* Vt mihi ciuitas nomen commutet, & prædicet ex Ballione regem Iaſonem. Idem *Pſeud. ſc.2. a.2.* Noui? Notis prædicas. *Ibid. ſ.2. a.4.* Onuſtam colocem agere te prædicas. *Ibid. ſc 2. a. 5.* Tun' me induitum fuiſſe pallam prædicas? Idem *Menæc. ſc 2.a.3.* Se miſerum prædicas. *Ibid. ſc.5.a.5. & in Pæn ſc.* Ain' tu.

Prædicātum, Dialectici dicunt, quod Grammatici appoſitum vocant, quod prædicatur, id eſt, dicitur de ſubiecto, τὸ κατηγορούμενον.

Prædicātio, Commemoratio, affirmatio, laudatio. { κήρυξις. GAL. *Annoncement en public.* ITAL. *Eſſo predicare, dire.* GERM. Ein außkundung / Ein offentliche ſag. HISP. *Aquella obra de predicar y alabar.* ANG. *An open or publick ſpeaking preaching.* } Plin. *lib.35.cap.3.* Affirmant vana prædicatione, vt palam eſt. Idem *lib.20 c.10.* Radix quoque plurimorum prædicatione trita.

Prædicātor, is, Laudator, is qui aliorum virtutem, fortitudinem, res geſtas prædicat { משבח *ſchabbéach.* κήρυξ GALL. *Publieur, qui dit par tout ou deuant tous quelque choſe.* ITAL. *Chi dice qualche coſa publicamente. predicatore* GERM. Ein außkunder / Rümer Prediger. HISP. *El que predica, predicador.* ANGL. *A preacher, an open ſpeaker.* } Cic. *pro Cor. Balbo.* Qui ſui fuiti, ſui iudicii, ſui beneficii voluit me eſſe vt apud eoſdem vos Iudices nuper in alia cauſa fuerim, & prædicatorem, & autorem.

Prædicābilis, e, quod eſt palàm dicendum, & prædicatione dignum, laudabile. { κηρυκτὸς ἄξιος. GALL. *Dequoy on doit faire eſtime.* ITAL. *Di cui ſi deue far ſtima* GER. Das außzukunden oder rümens wehrt iſt. HISP. *Digno de ſer alabado.* ANGL. *To be ſpoken of publicklie, praiſe worthie.* } Cicer. *5. Tuſc.* Nec in miſera vita quicquam eſt prædicabile, aut gloriandum, &c.

Prædicāmēnta, à Dialecticis dicuntur, quæ Quintilian. *lib.3. cap.7.* elementa decem vocat, circa quæ verſari videtur omnis quæſtio. κατηγορίαι.

Prædicatiuus, a, um. prædicandi vim habens.

PRÆDICO, is, Antè, ſiue priùs dico. Futuras res prænuntio, vaticinor. { נבא *nibbá* התנבא *hithnabbé.* προλέγω. GALL. *Predire, annoncer.* ITAL. *Predire annuntiare.* GERM. Vorſagen / oder Voranhin ſagen. HISP. *Dezir de antes.* ANGL. *To tell a thing before it come to paſſe.* } Ter. *Andr.* hoc primum in hac re prædico tibi, Quas credis eſſe has non ſunt veræ nuptiæ. *Ibid.* —ſed dico tibi, Ne temere facias, neque tu haud dicas tibi non prædictum caue. Prædico vt caueas: dico, inquam, vt caueas, Caue. Plaut. *Pſeud. ſc.5.a.1.* De quo prædiximus: pro antè diximus, Velleius. Hoc prædico tibi ſi bona fortuna veniat, ne intromiſeris Plaut. *Aul. ſc. 2. a.1.* Nónne tibi prædictum ſenex Bacchal te exerceuiſſe: id eſt, iam dictum, Idem *Amphitr.*

Prædictio, onis, Præſenſio, quod prædicitur, ſiue prænuntiatur. { נבואה *nebuáh.* πρόρρησις, προμήνυσις. GALL. *Prediction, propheſie denoncement de choſes à venir.* ITAL. *Profetia, auiſo de coſe future.* GERM. Ein Vorſagung / Das iſt weiſſagung. HISP. *Obra de dezir de antes, propheti zar.* ANG. *A foreteling of a thing to come.* } Cic. *lib.1. de diuin.* Ex quo genere hariolorum etiam, & vatum furibundas prædictiones, vt Octauiano bello Cornelii Culleoli audiendas putauerunt.

Prædictus, a, um, Antè, vel ſupra dictū { προειρημένος. GAL. *Predit.* ITAL. *Predetto* GER. Vorgeſagt HISP. *Dicho antes* ANG *Saide before*, Cic. *4. Academ.* Quæque ab his dicuntur ſic perſequamur, vt nihil in prædictis relinquamus. Vbi alia exemplaria legunt *præteritis.* Prædicta cœnæ hora, hoc eſt præſtituta. Suet. *Claud. in Cæſare.*

Prædictum, ti, pro prædictione. Cicer. *1 de diuinat.* Qui vnus è Stoicis aſtrologorum prædicta reiecit. Suet. *in Othone c.6.* Etiam ſacrificanti interfuit, audiuitque prædicta aruſpicis.

Prædiolum vide *Prædium.*

Prædiſco, is, Antè diſco & prius inquiro. { προμανθάνω. GALL. *Apprendre parauant* ITAL. *Aprendere auanti.* GERM. Vorlernen. HISP. *Deprender de antes.* ANGL. *To learne before.* } Virg. *1 Georg.*

Ventos & cæli varios prædiſcere motus.

Præditus, a, um. { בעל *ba'al* ἐγκρατὴς καὶ ἔχων, ἀξιωθείς. GALL. *Qui a qui eſt doné.* ITAL. *Chi ha.* GERM. Der da hatt / gefaßt / begabt. HISP. *Dotado generalmente, fornecido.* ANGL. *Indued or tha hath any qualitie.* } Participium eſt ſine verbi origine, latiſſimum in oratione vſum habens, variámque ſignificationem, pro ratione rei per ablatiuum quo cum iungitur ſignificatæ. Nam quum dicimus, Præditus virtute, Præditus ingenio, Eruditione præditus, idem eſt quod dotatus, ſiue ornatus, κεκοσμημένος. Plaut. *Amph ſc.1.a 1.* Legiones nimis pulchris armis præditas. Rurſus quum aliquem prauis moribus, peruerſa indole, aut oris fœditate præditum dicimus, idem eſt quod pollutus, contaminatus, dehoneſtatus. ¶ Interdum idem eſt quod affectus, vt cum morbo, mœrore ve quempiam præditum dicimus. ¶ Horum omnium exempla, etiamſi nuſquam non occurrant, pauca ſubiungemus Cic. *pro Archia.* Gloria ingenii ſummi præditus. Idem *pro Cœlio*, Adoleſcens ſeueriſſimus ſtudiis, atque optimis artibus præditus. Idem *2. Verrin.* Homo ſingulari cupiditate, audacia ſcelere præditus Idem *pro Rab Poſthumo*, Senectute affectus, morbo præditus. Idem *pro Murana.* Idem ſqualore ſordibus, confectus morbo, lachrymis ac mœrore præditus. Suet. *in Tib c.1* Præditus cognomine. Vide plura de hoc apud Vallam *lib.5 c.38*

Prædiues, itis, Valdè diues. { ὑπέρπλουτος. GAL. *Fort riche* ITAL *Molto ricco* GERM. Sehr reich / oberauß reich HISP. *Muy rico de riquezas* ANG. *Very riche.* } Suet. *de clar. Gram* L. Apuleium ab Equitio Calino Equite Romano prædiuite quadringentis nummis conductum, multos edocuiſſe Ouid. *Metam.*

——totumque intulit prædiuite cornu

Autumnum, & menſas felicia poma ſecundas.

Aula prædiues, Claudianus *1. in Ruſinum.*

Prædiuino, as. Rem euenturam diuino prædico, præſagio. { קסם *kaſam* נבא *nibbá* התנבא *hithnabbé* προμαντεύομαι. GALL. *Deuiner & predire choſe auant qu'elle vienne* ITAL. *Antiuedere, indeuinare.* GERM. Etwas künfftigs vorhin errahten HISP. *Ver delante, adeuinar.* ANG. *To deuine, and tell a thing before it come to paſſe.* } Plin. *lib.2. c.11.* Prædiuinant enim apes ventos, imbréſque.

Prædiuinātio, nis. { קסם *keſem.* προμαντεία. } Plin. *lib.8. c.43.* Parit oua, quanta anſeres, eáque extra eum locum transferens ſemper incubat prædiuinatione quadam, ad quem ſummo actu eo anno egreſſurus eſt Nilus.

Prædiuinus, a, um, Valde diuinus. { ὑπέρθεος, ζάθεος. GALL. *Fort diuin.* ITAL. *Molto diuino.* GERM. Sehr götlich. HISP. *Muy diuino.* ANG. *Very diuine or holy* } Plin. *lib.37. cap.10.* Promittitur prædiuina ſomnia repræſentare.

PRÆDIVM, ii, nomen eſt tam ruſticis, quam vrbanis poſſeſſionibus commune. { שדה *ſadeh* χωρίον GAL *Vn heritage.* ITAL. *Poſſeſſione, podere, heredità* GER Ein ligend gut HISP. *Heredad de bienes rayzes.* ANG. *A manour, a ferme, a place in the countrey with ground lying to it* } A præſtando (ſi Varroni *lib.4. de L. L.* credimus.) Vet. inſcript. apud Aldum *de Orthogr.* Prædes dato prædia ſue ſubſignato, (qui redemerit hoc opus.) Item Martial. *Epig. 19. lib.11.*

Erraſti, Lupe, littera ſed vna:

Nam quo tempore prædium dediſti:

Mallem tu mihi prandium dediſſes.

Velleius, Qui diuiſione prædiorum agros amiſerant. Cicer. *3. Offic.* Ac de iure quidem prædiorum ſancitum eſt apud nos Iure Ciuili, vt in his vendendis vitia dicerentur quæ nota eſſent. Idem *pro Roſc. Amer.* Fructuoſa prædia colenda ac tuenda pater filio tradiderat. Horat. *2. Serm Satyr.3.*

Seruius Oppidius Canuſi duo prædia, diues,

Antiquo cenſu, natis dediſſe duobus

Fertur.

Prædiorum itaque nomine veniunt tam vrbanæ poſſeſſiones, quam ruſticæ, & ſuburbanæ, hoc eſt, vrbi proximæ. vnde extant tituli aliquot apud Iuriſconſultos de Seruitutibus vrbanorum prædiorum & ruſticorum, & vtriſque communibus. Ager autem propriè dicitur locus in ſure quem colimus. Aruum, ea pars agri quæ ſementi datur. Fundus etiam pars agri eſt. Singula enim prata, ſingulæ vineæ, ſinguli horti ſingula olineta, pomaria, paſcua, ſalicta, nemora venatoria, piſcatoria loca ſiue villam atque ædificium, ſiue piſcinam, ſiue viuaria habeant, ſiue non habeant, ſinguli fundi ſunt, & hoc in agro duntaxat. Nam in vrbe, oppido, vico, caſtello quicquid tale eſt, prædium vocatur. Eſt itaque fundus ruſtica poſſeſſio: prædium, & vrbana & ruſtica poſſeſſio generale nomen eſt. nam & tabernæ, & hoſpitia & horrea in vrbe, poſſeſſiones dicuntur, & generaliter omnia bona immobilia. ¶ Prædium pignori nexum, id eſt pigneratum, *D. de pactis l. 5.*

Prædiŏlum, i, paruum prædium, { χωρίδιον. GALL. *Vn petit heritage* ITAL. *Poderetto, poſſeſſione picciola.* GERM. Ein klein ligend gütlin HISP. *Pequeña heredad.* ANGL. *A Litle manour or ferme.* } Cic. *M. Cælio*, Sed mea prædiola tibi nota ſunt: in his mihi neceſſe eſt eſſe, ne amicis moleſtus ſim. Idem *Attic. lib.16.* Ædificata bellè prædiola noſtra, & ſatis amœna.

Prædiātus, Prædiis munitus, prædiis abundans. Apul. *lib. Florid.* Ipſe bene veſtitus, bene prædiatus.

Prædiatōrius, a, um, quod ad prædium pertinet. { ἐπὶ χωρίῳ. GALL. *Appartenant à heritage.* ITAL. *Pertinente à heredità & poſſeſſione.* GERM. Das zu ligenden güttern gehört. HISP. *Perteneciente à heredad.* ANGL. *Belonging to à manour or ferme.* } vt, Ius prædiatorium. Cic. *pro Cornel. Balbo*, Etenim ſi Qu. Scæuola ille Augur quum de iure prædiatorio conſuleretur, homo iuris peritiſſimus, conſultores ſuos nonnunquam ad Furium & Caſcelium prædiatores reiiciebat: ſi nos, &c. ¶ Prædiatoria lex. Suetou. *in Claud cap.9* Vt cùm obligatam ærario fidem liberare non poſſet, in vacuum lege prædiatoria venalis pependerit ſub Edicto præfectorum.

Prædiatōrēs, dicuntur periti iuris ad prædia pertinentis. χωρωνῆται. Cic. *Att. lib.12.* Etſi reus locuples eſt, & Apuleius prædiator liberalis. *Ibid.* Procuratores Cornificij, & Apuleium prædiatorem videbis.

Prædo, nis, vide *Præda.*

Prædoctus, i, ante edoctus Saluſt. *Iugurth.* 130. Cæterùm illi, qui centuriis præerant, prædocti, abduce, &c.

Prædŏmo as, Antè domo, comprimo, ſedo. { προδαμάζω, προκαταπραΰνω. GALL. *Dompter auparauant.* ITAL. *Domare per auanti.* GERM. Vorhin bezemmen oder ſtillen. HISP. *Domar antes.* ANGL. *To tame or ſubdue before* } Senec. *Epiſt. 114.* Et omnes caſus antequam exciperet, prædomuit meditando.

PRÆDVCO, is, Antè duco. { προάγω, προεξάγω. GALL. *Mener, ou mettre deuant.* ITAL. *Menare auanti.* GERM. Voranhin füren. HISP. *Guiar delante.* ANGL. *To bring or lead before* } Plin. *lib. 35 cap. 16.* Probatur mollitie, & quod ſi æra præducantur, violaceum reddit colorem. Tacitus *lib.14.* Neque foſſam neque vallum præduxerunt ¶ Præducere foſſam homini obſeſſo, pro circumuallare, Senec. *lib. 2. de ira.* Tibull. *lib. 4.*

Quæ deceat tutam caſtris præducere foſſam.

‖ Præductal, παραγραφὴ. Gl. Phil. An præducta ſcil. linea. ‖

Prædulcis, Valde dulcis. { ὑπέρηδυς, λίαν ἡδύς. GALL. *Fort doux* ITAL. *Molto dolce.* GER. Gar ſüß. HISP. *Muy dulce,* ANGL. *Paſſing ſweet.* } Plin *lib.12. c.5.* Fructus per folia ſolidus coctus prædulci ſapore. Claud. *Paneg.2.* Luxuries prædulce malum. Statius *5. Syl.*

Tyrrhena volucres nautis prædulce minantur.

Virg *11. Æneid.*

Haud ignarus eram, quantum noua gloria in armis,

Et prædulce decus primo certamine poſſet.

Senec. Dulces ſententiæ, vel prædulces & infractæ.

PRÆDVRO, as. Præter morem duro, ſiue valde durum reddo { ἐπισκληρύνω. GALL *Endurcir fort.* ITAL *Far molto duro* GERM. Gar verherten oder hertmachen. HISP. *Hazer muy duro, endurecer mucho.* ANG *To mak very hard.* } Col. *lib. 4. de ruſtica*, Verum hoc eſt in opere difficilius, quod neque humiditatem ſodere poſſis, quod ſit glutinoſiſſima: nec nimium ſiccam, quia nimium prædurateur.

Prædurus, a, um, Valde durus. { ὑπέρσκληρος, λίαν σκληρός. GAL. *Fort dur.* ITAL. *Molto duro.* GERM Gar oder vberauß hert. HISP. *Muy duro o muy cruel.*

crudel. ANGL. *Veri hard.* } Col. *lib.* 6. *c.* 2. Illa ætas adhuc tenera eſt, hæc iam prædura. Virg. 2. *Georg.*

——Corporáque agreſti nudat prædura palæſtra.

Idem 10. *Æneid.*

Partheniumque Rapo, & præduram viribus Orſen.

Quint. Præduri oris homines.

‖ Præmineo, es, [illegible]. Tacitus *lib.* 15. Vt gratia, pecunia, vi nocendi etiam aliis præmineret.

PRÆEO, is, Antè eo, antecedo. { קִדֵּם *kiddém.* [illegible] GALL. *Aller deuant, monſtrer le chemin.* ITAL. *Andare innanzi.* GERM. Vorgehn. HISP. *Preceder yendo delante, ò andar delante.* ANG. *To go before, to shew the way.* } Liu. 2. *ab Vrbe*, Præibat Aruns Tarquinius filius Regis: Rex ipſe cum legionibus ſequebatur. ¶ Præire verba, eſt certam verborum formulam alicui dictare, quam ille totidem referat verbis. Solebant enim veteres ad execrationes, vel deuotiones hoſtilis exercitus, & ad fœdera ferienda, ſimiléſque publicos ritus peragendos, certam verborum formulam habere conceptam, quod Carmen vocabant, a qua ne minima quidem ſyllaba recedere licebat. Itaque ne Imperatores, qui ſe hoſtilémque exercitum erant execraturi, aut ij per quos fœdera ſanciebantur, in proferendis formulis laberentur, adhibebatur Pontifex, aut ſacerdos qui verba præiret, hoc eſt, conceptam verborum formulam dictaret, quam alter totidem verbis repeteret. Sic præire verba iuriſiurandi, dicitur qui iuriſiurandi verba concepit, & iuraturo dictat. Budæus, Præire, eſt verba præfari: & ſubſequi, eſt dictata verba pronunciare. Liu. 8. *ab Vrbe*, Agedum Pontifex publicus populi Romani præi verba, quibus me pro legionibus deuoueam. Gell. *lib.* 14. *cap.* 2. Si de omni officio iudicis præire tibi quæ viua pronunciare quod ſequaris. Præire verba ſcripto, quid ſit, declarat Budæus his verbis, Præire hodie verba damnationis actuarij, aut eorum vicarij carnifici ſolent, quum damnati facinoroſi ad ſupplicia trahuntur, ſed de ſcripto id faciunt.

Præiens, præeuntis, participium. { מְקַדֵּם *mekaddém* [illegible]. GALL. *Qui va deuant.* ITAL. *Che va auanti.* GERM. Vorgehnd oder vorhingehnd. HISP. *Que anda delante.* ANGL. *That goeth before.* } Ouid. 8. *Metam.*

——& diu præeuntibus, ambo
Membra leuant baculis.

Idem *ad Liuiam*,

Lucifer in toto nulli comparuit orbe,
Et venit ſtella non præeunte dies.

Inde Prætor, [illegible].

Præfacilis, e, Valdè facilis. { [illegible]. GALL. *Fort facile.* ITAL. *Molto facile.* GERM. Gar leicht. HISP. *Muy facil, muy diſpueſto à ſer hecho.* ANG. *Very eaſie.* } Plaut. *Epid.* — te profectò Apœcides nihil moror mihi: P. de præfacili exoras Epidice.

PRÆFARI, Ante fari, prologui. { [illegible]. GAL. *Auant parler.* ITAL. *Parlare innanzi.* GERM. Vorreden ein vorred thun. HISP. *Hablar antes.* ANG. *To ſpeak before.* } Colum. *in Præfat. lib.* 1. Quas ordine ſuo tunc demum perſequar, quum præfatus fuero quæ reor ad vniuerſam diſciplinam maxime pertinere. Cic. *de Vniuerſ.* Sed hæc ſatis ſunt dicta nobis, quæ de deorum qui cernuntur, quique ſunt orti, natura præfati ſumus. Suet. *in Tib. c.* 3. Quando ita præfari non abſtinuerit. (loquitur de initio teſtamenti Augusti.) ¶ Præfari diuos, id eſt, inuocare. { קָרָא *kará.* } Virg. 1. *Æneid.*

Præfatus diuos, ſolio Rex infit ab alto.

Vbi Seruius, Præfatus diuos, more antiquo: nam maiores nullam orationem niſi inuocatis numinibus, inchoabant. Catul. *Argon.*

Talia præfantes quondam felicia Pelei
Carmina, diuino cecinerunt pectore Parcæ.

¶ Præfari honorem dicimur, quum rem non ſatis honeſtam dicturi, aliquot verbis præmiſſis mollimus, quod alioqui pudicis auribus indignum eſſet. Clauſulæ autem quibus honorem præfari ſolemus, hæ fere ſunt, Si licet dicere, Si commemorare fas eſt, Quod dictu quoque fœdum eſt, Honor ſit auribus, & ſimiles. Cic. *Papyrio Pæto lib.* 9. Nos autem ridicule, ſi dicimus, ille patrem ſtrangulauit, honorem non præfamur: ſin de Aurelia aliquid, aut Lollia, honos præfandus eſt. Vide *Præfor.*

Præfaſcinius, [illegible]. Gloſſ. Philox. omnino faſcinator. *Ibidem* [illegible] faſcinum, inuidiolus.

Præfatio, nis, a præfando deducitur, & ſignificat id quod præloquimur antequam ad rem veniamus. { [illegible]. GAL. *Preface, prologue.* ITAL. *Prefatione proemio.* GERM. Eind vorred. HISP. *Aquella habla que ſe habla antes, prologo.* ANGL. *A preface or ſpeaking before a mater.* } Plin. *lib.* 25. *c.* 2. Inchoata etiam præfatione religioſa. Sueton. *in Claud. c.* 25. Præfatio fecialium. Mart. *lib.* 3. Perſtrixiſſe tuas queſta eſt præfatio fauces. Cic. 5. Quæ porrò præfatio tuæ donationis fuit? Huius diminutiuum eſt præfatiuncula.

‖ Præfatus, Adiect. i. dictus, antè memoratus. Iuſtinus *Hiſtor. lib.* 38. Sed Cappadoces crudelitate ac libidine præfatorum vexati, à Mithridate deficiunt.

Præfectus, vide *Præficio.*

PRÆFERO, præfers. Antè fero. Cic. 6. *Verr.* Siniſtra manu retinebat arcum, dextra ardentem facem præferebat. ¶ Aliquando ſignificat præpono. { הוֹקִיר *hokir.* [illegible] GALL. *Eſtimer plus preferer.* ITAL. *Preferire, preponere.* GERM. Fürſetzen höcher achten. HISP. *Anteponer, preferir.* ANG. *To beare before, to preferre.* } Ouid. *El.* 3 *lib.* 4. *Triſt.* Nec quem præferres (mihi) alter erat. Idem 2. *Faſt.* Et præfert cautas ſubſequitúrque manus. Cic. *pro lege Man.* Salutem Reipublicæ ſuis commodis præferre. Præferre ius imperii amori patrio, *de fin. lib.* 1. ¶ Item dicto, facto, aut geſto animi affectum oſtendo. Liu. Vultus tuus neſcio quod ingens malum præfert. Curt. Vultu & oculis motum præferens animi. Suet. *in Cæſ. c.* 83. Præferre locum & tempus. Ouid. 13. *Metam.*

——Prælatus totis munere ſortis.

Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Hæc eius diei præfertur opinio.

‖ Prælatus, I. antelatus, [illegible]. Is qui dignitatem Eccleſiaſticam gerit, in Romana Eccleſia. Et tunc quidem Prælati nomen accipitur.

1. *Largè*, vt comprehendat etiam ſimplicem canonicatem, vt ſit omnis habens curam animarum.

Calepini Pars II.

2. *Strictè*, vt ſignificet eum, qui habet contentioſam iuriſdictionem. ¶ Prælatus dies } dicitur apud Iuriſconſultos, pro anticipato, & quam nondum veniſſet, ſcripto, quod vulgus dicit, *Antidato.* Contrarium eſt repetitus dies, quum nõ dies qui eſt, ſed ex ſuperioribus elapſis aliquis ſcribitur. *l.* 28. *D. de falſis*, & *l.* 3. *de fid. inſtr.* Hotomanus.

Præfericulum, à præfero, Vas æneum ſine anſa, patens, veluti peluis, quod præferre in ſacrificiis ſolebant. Feſtus.

Præferox. { [illegible]. GALL. *Fort fier, fort rigoureux & aigre, fort cruel.* ITAL. *Molto feroce.* GERM. Sehr rauch vnnd vbermütig. HISP. *Muy cruel y duro.* ANGL. *Very fearce and cruell.* } Liu. 5. *ab vrbe*, Miſſis legatio, ut præferoces legatos, Galliſque magis, quam Romanis ſimiles habuiſſes. Suet. *in Cæſ. c.* 35. Iámque multiplici ſucceſſu præferocem.

Præferratus, a, um, quod in cacumine habet ferrum { [illegible]. GAL. *Ferré par le bout.* ITAL. *Ferrato in cima.* GER. Das vornen mit eiſen beſchlagen iſt. HISP. *Coſa herrada en la cima.* ANG. *Pointed with yron.* } vt Haſta præferrata, quæ cuſpidem habet ferream. Pilum præferratum, quod ferrum habet in ſummitate, quo Hetruſci olim vtebantur ad pinſenda grana. Diuerſũmque eſt a pilo rudo, quod ſine ferro eſt, ad vſum molarum quas aqua verſat, vide. Plin. *lib.* 18. *c.* 10. Quippe & Hetruria ſpicam farris toſti pinſente pilo præferrato.

Præferuidus, Valde feruidus. { [illegible]. GAL. *Fort ardent & bruſlant.* ITAL. *Molto ardente.* GERM. Vberauß brünſtig oder hitzig. HISP. *Muy heruiente.* ANG. *Very hoat and burning.* } vt ira Præferuida. Liu. 9. *ab Vrbe*, Quid ſi vini amor in dies fieret acrior? quid ſi trux & præferuida ira? de Magno Alexandro. Colum. *lib.* 3. *c.* 1. *de vite* Hanc nos cæteris ſtirpibus iure præponimus, non tantùm fructus dulcedine, ſed etiam facilitate, per quam omni penè regione, & omni declinatione mundi (niſi tamen glaciali, vel præferuida) curæ mortalium reſpondet: támque felix campis, quàm collibus prouenit: & in denſa non minus, quam reſoluta, ſæpè etiam gracili atque pingui terra, ſiccáque & vliginoſa.

PRÆFESTINO, as, Antè tempus feſtino. { [illegible]. GALL. *Se haſter auant qu'il en ſoit temps.* ITAL. *Affretarſi auanti tempo.* GERM. Vor der rechten zeit eylen, heftig oder zu frü eylen. HISP. *Acelerar appreſſurar, e antes del tiempo.* ANGL. *To haſt before the tyme.* } Plaut. *Rud.* — tace Sceparno. SCEP. Quid opus eſt adoleſcenti? Iſti infortunium, Qui præfeſtinet, vbi herus adſit, præloqui. Liu. 3. *bell. Pun.* Concedendo plebi Senatum, ſe ne deficere præfeſtinarent, effecit. Iſe Col. *lib.* 12. *c.* 2. Satis erit per dimidios menſes exequi quodque negotium: quia neque præfeſtinatum opus nimium immaturè videri poſſit ante quindecim dies factum, nec rurſus poſt totidem, nimium tardè.

Præfeſtine, aduerbium. Celeriter. { [illegible]. GALL. *Fort haſtiuement.* ITAL. *Molto frettoloſamente.* GERM. Gar eylends. HISP. *Muy appreſſuradamente.* ANG. *Very haſtelie.* } Plaut. *in Rud.* Vt ſine labore extraxi hanc præfeſtine ſatis.

Præfeſtinatim, idem. Siſenna *Hiſtoriarum lib.* 4. Iudices quos vellent, inſtituerent præfeſtinatim, & cupidè.

Præfica, æ. Mulier in funere conducta ad lamentabilem cantum, quæ cæteris modum plangendi oſtendit, & fortia defuncti facta laudat ita dicta quaſi in hoc ipſum præfecta. { מְקוֹנֶנֶת *mekonéneth.* [illegible]. GALL. *Femme louée pour pleurer vn treſpaſſé.* GERM. Ein weib ſo vmb lohn beſtellt iſt ein abgeſtorbnen zubeweinen / vnd ihenut ſeine thaten zuloben. HISP. *La endechadera de los muertos.* ANGL. *A woman conducted or hired ſo wail for the dead.* } Næuius. Hæc quidem mehercle præfica ſi mortuum laudat. Varro *lib.* 6. *de L. L.* Alia erat Funera, alia Præfica. Funera erat veri doloris particeps, vt quæ defuncto proximo ſanguine leſſum faciebat, velut mater, auia, vxor, ſocrus, ſoror. ea intra parietes queſtum ſuum peragebat. Hanc intelligit Ennius in illo carmine,

Nemo me lacrymis decoret, neque funera, fletum
Faxit cur? volito viuus per ora virûm.

PRÆFICIO, is, præeſſe facio. { הִפְקִיד *hiphkidh.* [illegible]. GALL. *Commettre aucun ſur quelque affaire, luy en bailler la charge & ſuperintendence.* ITAL. *Preporre, dare carico.* GERM. Fürſetzen / vber etwas ſetzen, zu einem fürgeſetzen machen. HISP. *Anteponer en algun oficio.* ANGL. *To mak ouer ſeer and cheif doer, to giue rule.* } Terent. *in Eun.* Chæream ei rei præfecimus. Liu. 4. *ab Vrbe*, Quos & pro centurionibus ſibi fecerant, Tempanio autore, equites. Ouid. 1. *de arte*,

Me Venus artificem tenero præfecit Amori.

Cic. 4. *Verr.* An aliquem curatorem præficere, qui ſtatuis faciundis præeſſet. Plaut. *Amphitr.* Hæc vbi Teleboïs ordine iterarunt quos præfecerat. (i. delegerat ad id, & legarat. Idem *ibidem*. Regem virtute bellica illis præfeci Cephalum. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Te cum ſecuri caudicali præficio prouinciæ.

Præfectianus, apparitor præfecti prætorio. Ammian. *lib.* 17. Vt nec præfectianus, nec præſidialis apparitor abſoluendum quenquam cogeret.

Præfectus, i, ſubſtantiuum, qui rei alicui præficitur } פָּקִיד *pakídh* [illegible]. GALL. *Preuoſt commis ſur quelque affaire.* ITAL. *Prefetto, capitano, propoſto à qualche officio.* GERM. Ein fürgeſetzter / der vber etwas verordnet iſt. HISP. *Antepueſto en algun oficio perfecto.* ANG. *An ouerſeer that hath charge and rule.* } vt Præfectus moribus dicitur qui ad componendos mores eſt conſtitutus. Cic. *Papyr. lib.* 9. Quãdiu hic erit noſter hic præfectus moribus, parebo autoritati tuæ. Idē *pro Cluent.* Tu es præfectus moribus. ¶ Præfectus vigilum, cui diſponendorum per vrbis regiones vigilum cura incumbit. Præfectus vrbi. Gell. *lib.* 13. *c.* 16. Qui præfectus vrbi, & bis Conſul fuit. Plaut. *Amph. prolog.* Is nunc Amphitruo præfectus eſt legionibus. Moribus præfectum mulierum hunc factum velim. Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Neque eques, neque pedes neque præfectus. (i. dux.) Idem *Mil. ſc.* 5. *a.* 1. Præfectum vrbi non eſſe Senatorem, nec Senatum habere poſſe. Gell. *c. vlt. lib.* 14. Præfectus ærario ſucceſſit. Quæſt. Idem *c.* 24. *lib.* 13. Apud Liu. *lib.* 3. *ab Vrbe* Præfectus iuris dicitur is, qui eo die ex decemuiris (dicebant enim alternatim) ius diceret. Præfecti ſociûm. Idem *lib.* 3. *d.* 4. Præfectus auxiliorum. Idem *lib.* 5. *d.* 4. Præfectus equitum. Cæſ. *lib.* 2. & 3. *de bell. ciu.* ¶ Præfectos pro prætoribus Cæſar

inſtituit,

inſtituit, qui præſente ſe res vrbanas adminiſtrarent. Præfectus Prætorio. Suet. *in Galba c.14.* Præfecti regij. Liu. *lib.36* Præfectus Annonæ, idem *4. ab Vrbe.* Dux præfectus claſſis. Cic. *7. Verr.* Præfectus libidinum, idem *poſt reditum in Senatu.* ¶ Præfecti prouinciarum ſunt quos *Bailliuos & Seneſchallos* Galli dicunt, inquit Budæus. Præfectus Prætorio, [illegible]. Talis apud Cæſares erat, qualis olim apud Reges Tribunus celerum, & apud Dictatores Magiſter equitum. Gerebat enim ſecundas partes poſt Cæſarem, præeratque diſciplinæ publicæ emendandæ. Caſſiodor. *Epiſt. lib.6.* Poteſtati Præfecti Prætorio nulla dignitas eſt æqualis. Vice ſacra iudicat. Nullus ei miles fori autoritate præſcribit, excepto officiali Magiſtri militum. Curiales etiam verberat. In officio ſuo ius retinet ſingulare: & talibus tantiſque naſcitur iubere, quos prouinciarum non auderent Iudices in qualibet parte contemnere.

Præfectūra, æ, Munus, officium, vel dignitas Præfecti. { פקודה *pekuddáh.* [illegible]. GAL. *Petite iuriſdiction, preuoſté* ITAL. *Prefettura, capitaniato.* GER. Eines vogtey. HISP. *Dignidad de los prepueſtos à algun oficio prefectura.* ANG. *Ouerſight, chief charge and rule.* } Cic. *ad Att.* Præfecturam petiuit: negauit me cuiquam negotianti dare: quod idem tibi oſtenderam. Idem *alio loco ad Atticum,* Dare præfecturam & deferre. Plaut. *Pſeud. ſc.1. a.4.* Ibo ad præfecturam, & ius dicam Larido (metaphor.) Sueton. *in Cæſ. cap.76* Præfectura morum (pro cenſura.) Idem *in Auguſt. cap.37.* Præfectura vrbis. *Ibidem c.38.* Præfectura alarum. Idem *in Aug. c.66.* Præfectura vrbis. Idem *in Neron. cap.7.* ¶ Præfecturæ item dicebantur oppida quædam Italiæ, quorum incolæ ciues Romani erant: hoc tamen à municipiis differebant, quòd non ſuis legibus vtebantur, nec vllos è ſuo corpore magiſtratus, vt coloni creare poterant: ſed à magiſtratibus qui Roma quotannis mittebantur, Romanis legibus regebantur. De quibus Feſtus, Præfecturæ, inquit, eæ appellantur in Italia, in quibus & ius dicebatur, & nundinæ agebantur quatúmque quædam erat Reſpublica, neque tamen magiſtratus ſuos habebant: ſed quotannis ad eas Præfecti mittebantur qui eis ius dicerent.

Præfectōrĭus, adiectiuum, Præfectura perfunctus. [illegible], ſicut Prætorius, qui Præturam geſſit. Vlp. *de Senatoribus l.1.* Sed vir Præfectorius an fœminæ Conſulari præferatur, videndum eſt.

Præfīdo, is, ere, Valde fido. { [illegible]. GAL. *Se fier fort à ſoy* ITAL. *Fidarſi molto.* GERM. Zuuil trawen oder ſich verlaſſen HISP. *Confiarſe mucho.* ANGL. *To giue great truſt and confidence.* } Cic. *1. de Offic.* Sic homines ſecundis rebus effrænatos, ſibique præfidentes, tanquam in gyrum rationis & doctrinæ duci oportere. [illegible].

Præfigo, figis, Antè figo. { [illegible]. GAL. *Ficher au deuant.* ITAL. *Ficcare innanzi.* GERM. Fürſtecken oder voranhin ſtecken. HISP. *Hincar delante.* ANG. *To faſten or ſtick before.* } Plin. *lib.33 cap.4.* Lineas itineri præfigunt. Liu. *lib.26.* Eis parmæ breuiores quam equeſtres, & ſeptena iacula quaternos longa pedes data præfixo ferro, quale haſtis velitaribus ineſt. ¶ Nonnunquam accipitur pro præcludo. Virg. *3. Georg.*

Multi iam excretos prohibent à matribus hœdos,

Primaque ferratis præfigunt ora capiſtris.

Quo in loco non abſurdè præfigunt ora capiſtris, à Poëta videtur dictum eſſe [illegible], pro eo quod eſt, præfigunt oribus (vt ita dicam) capiſtros. Caius tamen Iuriſconſultus etiam præfixas dixit feneſtras pro præcluſas, *in l.6. ff. de ſeruit. vrb. præd.* Gell. *cap.4. lib.6.* Præfixum muricibus armarium.

Præfĭgūro, as, Præmonſtro, repræſento. { [illegible]. GAL. *Repreſenter.* ITAL. *Repreſentare.* GERM. Fürbilden. HISP. *Repreſentar.* ANGL. *To foreſhew, to repreſent before by any figure.* } Lactant. *lib.6.* Inflammauit libidinem quæ aſpectu maximè incitatur, ac ſe quiſque in illis imaginibus præfigurat.

PRÆFINIO, is, Præſcribo, determino, vel limites præfigo. { גזר *ghazár.* [illegible]. GAL. *Prefinir, limiter deuant.* ITAL. *Prefinire, determinare.* GER. Fürzielen, fürſchreiben, Ein gewiſs ziel ſetzen. HISP. *Determinar de antes.* ANG. *To determine before, to aſſigne how muche ſalbe done.* } Cic. *Mario,* Sed eo vidiſti multum quòd præfiniſti ne pluris emerem. Idem *pro Roſcio Amer.* Quæ dies in lege præfinita eſt. Præfinitum & Infinitum contraria. Idem *1. de Lege Agraria,* Etenim quod ſuperiore parte legis præfinitum fuit, Sylla & Pompeio Conſulibus, id rurſus liberum infinitúmque fecerunt.

Præfinītō, aduerb. { [illegible]. GAL. *Par limitation.* ITAL. *Limitatamente.* GERM. Mit beſtimmung oder fürzielung / mit einem ziel. HISP. *Con medida.* ANGL. *By determination.* } Terent. *in Hecyr.* Nam illi haud licebat, niſi præfinito loqui, hoc eſt, quæ illi placebant, vel quæ ille præfiniſſet, hoc eſt, permiſiſſet, vel præſcripſiſſet.

Præfiſcini, vel Præfiſcinè, aduerbium, id eſt, quod ſine arrogantia, quod ſine iactantia dictum ſit: vel, Abſit verbo inuidia, &c. Plaut. *in Rudent. ſc.5. a.2.* Vt ſine labore hanc (vrnam ex puteo ſup.) extraxi, præfiſcinè. Titinnius *in Setina,* Paula mea amabo pol tu laudem addito præfiſciſcinè, ne puella faſcinetur. Soſipater *lib.11. Gramm.* GERM. Gott gebe daß ich es zur guten ſtunde rede.

PRÆFLOREO, es, Antè floreo. { [illegible]. GAL. *Fleurir auant que les autres.* ITAL. *Fiorire prima che gli altri.* GERM. Zuvor blühen. HISP. *Florecer primero* ANGL. *To budde and floriſh before.* } Plin. *lib.16. c.29.* Ideóque & præflorent talia, & prægerminant.

PRÆFLORO, as, Prælibo, inquit Budæus. { [illegible]. GALL. *Emporter la premiere fleur, deſfleurer auparauant* ITAL. *Portar via il primo fiore.* GERM. Die blumen zu vor abbrechen, vorhin verſuchen. HISP. *Quitar la primera flor, deſflorar.* ANG. *To tak away the firſt flour.* } Gell. Et futuri gaudii fructum ſpes tibi iam præflorauerit.

‖ Præfloratus, antè defloratus & in flore præceptus. Apul. *in Apol.* Vidua venit iam ab alio præflorata. ‖

Præfluo, is, Antè fluo, vel præfluo. { [illegible]. GAL. *Couler par deuant.* ITAL. *Correre auanti qualche luogo.* GERM. Voranhin flieſſen oder fürfluſſen HISP. *Correr lo liquido primero ò antes.* ANGL. *To runne or flow before* } Plin. *lib.4. c.5.* Præterfluente Alpheo amne. Idem *lib.5. c.26.* Et parte læua in Meſopotamiam vadit per ipſam Seleuciam, circáque eam præfluenti infuſus Tigri.

Præflŭxus, & Præfluuium, pro fluore alicuius rei antè vel prætetlabentis.

PRÆFOCO, as, Spiritum obſtructis faucibus intercludo. { חנק *chanak.* [illegible]. GAL. *Eſtrangler, eſtouffer.* ITAL. *Affocare, ſtrangolare alcuno* GERM. Erſtecken. HISP. *Ahogar de antes.* ANG. *To choke, to ſtrangle.* } Ouid. *in Ibin,*

Præfocent animæ Gnoſſia mella viam.

‖ ¶ Præfocare partum. Paulus *ff. lib.25 t.3 l.4.* Necare videtur non tantùm is qui partum præfocat, ſed & is qui abiicit, & qui alimoniam denegat. ‖

Præfōcatiōnes vuluæ, Vteri affectus dicuntur, ſenſum, pulſúmque per interualla intercipientes ita vt iis laborantes immobiles iaceant, & mortuis ſimillimæ videantur, niſi quòd circa medium corporis partem caloris nonnihil retineant, [illegible]. Quæ hoc mali genus patiuntur, vtero præfocatæ à Latinis, à Græcis [illegible] dicuntur. [illegible], quo nomine vuluam, ſiue vterum ſignificant.

PRÆFODIO, is, Antè fodio. { [illegible]. GALL. *Fouir & creuſer la terre par deuant.* ITAL. *Cauare la terra.* GERM. Vor etwas graben. HISP. *Cauar la tierra de antes.* ANG. *To digge and delue before.* } Virgil. *11. Æneid.*

Præfodiunt alij portas, aut ſaxa ſudéſque

Subuectant.

Vbi Seruius, Præfodiunt, ante portas foſſas faciunt. Ouid. *13. Metam.*

——— ſcelúmque probauit

Crimen, & oſtendit quod iam præfoderat aurum.

hoc eſt quod antea defoderat.

Præfœcundus, a, um, Valdè fœcundus. { [illegible]. GAL. *Fort fertile.* ITAL. *Molto fertile.* GERM. Gar fruchtbar HISP. *Muy fertil.* ANG. *Very fertill.* } Plin. *lib.16. c.17.* Omnia autem celerius ſeneſcunt præfœcunda.

‖ Præfor, [illegible]. Vet. Lex. & Gloſſ. Gr. [illegible] prædico, edico, præfor, ante dico. [illegible] præfor. Onom. Præfari [illegible]. Præfanda [illegible]. Vide ſuprà verb. *Præfari.* ‖

PRÆFORMIDO, as, Valde formido. { [illegible]. GALL. *Craindre auant le coup.* ITAL. *Hauer gran paura, temere auanti il colpo.* GERM. Heftig vorhin förchten HISP. *Mucho temer, ò temer ante del go pe.* ANGL. *To feare before a thing be doone.* } Quintil. *lib.4. c.5.* Quem iudex ſi prouidet, non aliter præformidat quàm ſi ferrum medici æger antequam curetur, aſpexit.

PRÆFORMO, as, Antè, vel priùs formo. { [illegible]. GALL. *Former & façonner parauant.* ITAL. *Informare, dare & metter auanti la forma & il modello de fare.* GERM. Vorhin geſtalten HISP. *Dar forma adelante, enformar* ANGL. *To ſhape, forme or faſhion before* } Quintil. *lib.2 cap.7.* Namque incipientibus danda erit velut præformata materia ſecundum cuiuſque vires. Idem *lib.5. c.14.* Nam quid miſerius lege velut præformatas literas infantibus proſequentibus? Silius *lib.7.* Atque his præformat dictis, fingítque monendo.

Præfrigĭdus, Valde frigidus. { [illegible]. GALL. *Fort froid.* ITAL. *Molto freddo.* GERM. Überauß kalt. HISP. *Muy enfriado.* ANGL. *Very cold or chill* } Plin. *lib.17.* Septentrionaliſque, & præfrigidus Auſter.

PRÆFRINGO, is, Frango, aut partem anteriorem frango. { [illegible]. GALL. *Rompre auant ou rompre fort.* ITAL. *Rompere, frangere auanti.* GERM. Zerbrechen oder vor abbrechen. HISP. *Quebrar antes.* ANGL. *To breake before.* } Plaut. *Milit.* — elephanto in India Quo facto pugno præfregiſti brachium. Liu. *8. ab Vrbe,* Et haſtas aut præfregiſſent, aut hebetaſſent.

Præfractus, a, um, Fractus: ſiue antè priùs fractus. { [illegible]. GALL. *Fort rompu, ou rompu parauant.* ITAL. *Rotto prima.* GER. Zerbrochen, vorabgebrochen. HISP. *Quebrado antes.* ANGL. *Broken before.* } Ouid. *12. Metam.*

——— ſolidóque reuellere dumo

Annoſam pinum magno molimine tentat,

Quod quia non potuit, præfractam mittit in hoſtem.

Col. *lib.1.* Et præfractas ſtirpes, ſummáſque radices quibus ager arbuſto conſitus implicatur omnis, refodiat, ac perſequatur. Celſus *lib.5* Surculus corpori infixus ſi præfractus eſt, vel altius deſcendit, quàm vt manu aut ferro eiici poſſit medicamento euocandus eſt. ¶ Præfractus, durus, & inflexibilis { [illegible]. GAL. *Rigoureux, obſtiné.* ITAL. *Duro, oſtinato.* GERM. Hart oder hartneckig / rauch / unmilt. HISP. *Duro y oſtinado.* } Valer. *Maxim. lib.6.* Sed aliquando Charondæ Tyrij præfractior & abſciſſior iuſtitia ad vim & cruorē vſque. Cicer. *in Orat.* Thucydides autem præfractior, nec ſatis, vt ita dicam, rotundus.

Præfractē, aduerbium, Obſtinatè. { [illegible]. GALL. *Obſtinement.* ITAL. *Oſtinatamente* GERM. Hartneckiglich / eigenſinniglich / widerſpenſtiglich. HISP. *Oſtinadamente.* ANG. *Stubbornelie, eleſt naſtie willfullie.* } Cicer. *lib.3. Offic.* Ego etiam cum Catone meo diſſeoſſimus præfractè videbatur ærarium, vectigaliáque defendere.

PRÆFULCIO, is, Præmunio, fortifico, ſuſtento. { סמך *ſamách* סעד *ſa'ádh.* [illegible]. GALL. *Souſtenir, appuyer, premunir* ITAL. *Soſtentare fortificare.* GERM. Vornen vnderſtützen vnd vnderſetzen HISP. *Suſtentar fortalecer.* ANG. *To fortifie, proppe and hold vp.* } Plaut. *Pſeud.* —vel ego omnibus parum, magníſque miſeriis præfulciot. Cicer. *ad Att. lib.5.* Per fortunas, quoniam Romæ manes, primum illud præfulci atque præmuni, quæſo, vt ſimus annui, ne intercaletur quidem.

PRÆFULGEO, es, Præter modum fulgeo. { הופיע *hophia'.* [illegible]. GAL. *Ietter lumiere deuant ſoy, fort reſplendir* ITAL. *Lampeggiare chiaramente.* GERM. Über die maaß glänzen HISP. *Mucho reſplandecer.* ANGL. *To be bright and ſhyne much.* } Lib. *3 ad Herenn.* Tum nec nimis illuſtres, nec vehementer obſcuros locos habere oportet, ne aut obcæcentur tenebris imagines, aut ſplendore præfulgeant. Virg. *8. Æn.*

Ducunt exſortem Æneæ, quem fulua leonis

Pellis obit totum præfulgens vnguibus aureis.

¶ Interdum autem fulgeo præluceo. [illegible].

Præfulgŭro, as. { ברק *barák.* [illegible]. GALL. *Faire luire.* ITAL. *Far riſplendere.* GER. Fürleuchten oder zu wetteren machen. HISP. *Hazer luzir.* ANG. *To ſend fort lightning.* } Valer. Flac. *Arg.2.*

———ſtrictaque micat præfulgurat enſe.

hoc eſt, vibrando enſem facit, vt qua micent coruſcare videatur.

Præfurnium, ii, Os patens furni, quo ligna in fornacem induntur, & deinde obſtruuntur, ait Budæus. { [illegible]. GALL. *La gueule ou entrée d'vn four ou d'vne fournaiſe.* ITAL. *Bocca del forno.* GER. Das ofenloch. HISP. *La boca del horno.* ANG. *The entrie of an ouen.* } Cato c. 38. Ventus ad præfurnium caueto ne accedat.

Prægelidus, a, um, Multum, aut nimis frigidus. { [illegible]. GALL. *Fort froid.* ITAL. *Molto gelato.* GERM. Überauß kalt. HISP. *Muy frio muy helado.* ANGL. *Very chold chille* } Colu. lib. 1. Ea loca prægelidis ac niuoſis vbi æſtas humida, & ſuis vaporibus ſe te committitur. Silius lib. 4

Quóſque in prægelidus durates Hernica riuis
Mittebant ſaxa

PRÆGERMINO, as, Antè germino. { [illegible]. GAL. *Germer le premier.* ITAL. *Germinare auanti gli altri* GERM. Vor anderen [illegible] oder ſproſſen HISP. *Brotar antes* ANGL. *To budde before.* } Plin. lib. 16. cap. 19 Ideóque & præflorent talia, & prægerminant.

Prægeſtio, is, Valde geſtio. { [illegible] GAL. *Sauter de ioye, fretiller.* ITAL. *Deſiderar molto.* GERM. [illegible] begären oder vor freüd auffſpringen. HISP. *Appreſſurarſe con geſtos.* ANG. *To leape and mak geſtes for ioye.* } Cicero *pro M. Cælio*. Prægeſtit animus iam videre primum lautos iuuenes, mulieris beatæ ac nobilis familiares. id eſt, valde cupit. Catull. *Arg*

Qui dum aliquid cupiens animus prægeſtit apiſci,
Nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt.

Horat. 1 *Carm. Ode* 5.

——————— nunc in vdo
Ludere cum virginibus ſaliaris Prægeſtientis.

Prægigno, is, Ante gigno. { [illegible] GAL. *Engendrer auparauant ou le premier* ITAL. *Generare innanzi.* GERM. Von erſten gebären oder anrichten. HISP. *Engendrar delante* ANG. *To engender or begete before.* } Plaut. in *Pſeud.* sc. 5 a. 1. Quia nolebam ex me morem prægigni malum, id eſt, nolebam eſſe primus autor mali moris.

PRÆGNANS, tis, propriè dicitur quæ grauida eſt, quæque iam occupata eſt in generando quod conceperit. Dicitur a præ & geno pro gigno { הרה harah [illegible]. GAL. *Groſſe d'enfant, enceinte* ITAL. *Pregna, grauida* GERM. Schwanger die mit einem kind gaht. HISP. *Preñada* ANG. *Great with child or young* } Plaut. in *Tru.* ul. Quæ nunquam fuit prægnans, qui parere potuit. Idem *Aulul.* sc. 3. a. 1. Si ſenex anum prægnantem fortaſſe fecerit puero [illegible]. Idem *Amphitr.* [illegible] prægnanti oportet & malum & malum dari, vt quod obrodat ſit animo [illegible] male eſſe occeperit. Idem in *Aſin.* sc. 1 a. 2. *Metaphor.* Dein ego ducentas plagas prægnantes dabo [illegible] 1. *de diuin.* Quum prægnans hunc ipſum Dionyſium alio contineret ſomniauit ſe peperiſſe ſatyriſcum. Vxor prægnans. Idem *pro Cluent.* ¶ Dicitur etiam de beſtiis Varr. *lib.* 2. *de re ruſt.* c. 4 *de ſuibus*, Quatuor enim menſes eſt prægnans. Canis prægnans. Horat. 3. *Carm. Ode* 27. ¶ Item de arboribus. Plin. *lib* 12 *cap.* 14. *de thuris virga*, Prior, atque naturalis vindemia circa Canis ortum flagrantiſſimo æſtu, incidentibus quam maximè videatur eſſe prægnans. Prægnans autem arbor, vel etiam fœta tunc dicitur quum humorem, & ſuccum ſibi familiarem exſuxit, necdum in folia, aut flores propagauit.

Prægnatio, nis, eſſe prægnantem & tempus quo mulier prægnans eſt, tanquam à prægno { הרון heron הריון heraion. [illegible]. GAL. *Groſſeſſe portée d'enfant.* ITAL. *Grauidezza di donna* GER. Schwangerheit HISP. *Aquella preñez* ANG. *Greatneſſe with child* } Var. *de re ruſt.* Hinc enim primi prægnationis, & extremi fines.

Prægnus in ll. Alaman. tit. 72. 3. Quæ (iumenta) adhuc prægna non fuerint, 2 [illegible]. ſol. ſint adpretiata, &c.

Prægrádio, as, antiqui dixerunt, pro Prægredior, ante gradum facio, anteuenio. Pacuu. in *Atalanta*, Extremam inter cæterem ipſum prægradat Parthenopæum. Ex Nonio.

Prægrandis, e, Valde grandis. { [illegible]. GALL. *Fort grand.* ITAL. *Molto grande.* GER. Sehr groß. HISP. *Muy grande.* ANG. *Very great* } Cicer. 7. *Verr.* Erat vas vinarium ex vna gemma prægrandi, trulla excauata, manubrio aureo. Plin. *lib.* 4. c. 13. In quibus nuda alioquin corpora prægrandes ipſorum aures tota integant.

PRÆGRAVIS, e, penultima correpta, Valde grauis. { [illegible]. GAL. *Fort gros & peſant.* ITAL. *Molto graue* GERM. Sehr ſchwär. HISP. *Muy peſado* ANGL. *Very weightie and heauie.* } Plin. *lib.* 8. *cap.* 11. Caput tantùm prægraue ægre ferens, id eſt, deiectum ſemper in terram. Idem *lib.* 10. *cap* 33. Perdix procurrit ad pedes aucupis fœta prægrauem, aut delumbem ſeſe ſimulans. Prægraue ſeruitium. *Ibid.* *lib* 7 *cap.* 8.

Prægrauo, as, Supra modum grauo, ſiue graue admodum reddo, & moleſtus ſum. { [illegible]. GAL. *Fort peſer, greuer fort* ITAL. *Grauare ſopra modo* GERM. [illegible] beſchwären beläſtigen HISP. *Mucho peſar* ANG *To mak very weightie and heauie* } Plin. *lib.* 17. *cap.* 12. Ne prægrauet fructus parte aliqua. Liu. *lib.* 38 Deinde quanto prægrauaret multitudo, cedere ſenſim, nihil confuſis turbarum ordinibus [illegible] ¶ Accipitur etiam prægrauo pro præpondero. Suet. in *Cal cap* 76. Prægraua tamen cætera facta, [illegible] & abuſus dominationem, & iure cæſus exiſtimetur. Senec. *cap.* 8. *de tranquill.* Si compares, hæc prægrauabit.

PRÆGREDIOR, eris Antè eo. { קדם kiddem [illegible]. GAL. *Aller deuant. paſſer deuant. paſſer outre.* ITAL. *Andare innanzi.* GER. Vorgehn oder voranhin gehn. HISP. *Andar adelante* ANG. *To go or walke before* } Pacuuius, Extremam inter cæterem ipſum prægrediar Parthenopæum. Prægredi gregi. Varr. 2 *de re ruſt.* *cap.* [illegible] Quo potior ſit, ſi quum flumen tranciendum eſt, gregi [illegible] prægrediatur. Liu. *lib.* 5. *ab Vrb.* Prægreſſi equites. ¶ Ponitur aliquando pro prætergredior. Plin *lib.* 28. *cap.* 8. Quum fugiant venantem declinant ad dextram, vt prægreſſi hominis veſtigia occupent ¶ Prægredi [illegible] ponitur pro antecellere Sal. *ad Cæſ. de Repub. ord.* Quantum alios prægreſſus es, vt prius defeſſi ſint homines laudando facta tua, quam tu laude digna faciendo

Præcrédiens tis, participium Præcedens. מקדם mekaddem [illegible]. GALL. *Qui va deuant* ITAL. *Che va innanzi* GER. Vorgehend HISP *Que anda adelante.* ANG. *Going before.* } Suet. in *Tib. cap.* 7. Druſum in Germania amiſit, cuius corpus pedibus toto itinere prægrediens, Romam vſque peruexit

Prægreſſio, nis, verbale. { [illegible]. GAL. *Auancement en marchant.* ITAL. *Eſſo andar innanzi* GERM. Ein vorgang. HISP. *Aquella obra de andar adelante* ANGL. *A going before* } Cicer. *de Fato*, Dicent, ſi omnia fato fiunt ita fieri, vt nihil fieret niſi prægreſſione cauſæ, confitendum eſſe fato fieri omnia.

PRÆGVSTO, as, Antè guſto. { [illegible]. GAL. *Gouſter deuant faire l'eſſay des viandes ou bruuage.* ITAL. *Far la credenza* GERM. Vorhin verſuchen/Credenzen HISP *Hazer ſalua guſtando.* ANG *To taſt before* } Plin. *lib.* 21. c. 3 Gratificationem ipſius reginæ Antonio timente, nec niſi prægustatos cibos ſumente, &c.

Prægustator { [illegible]. GAL. *Eſchanſon ou eſcuyer tranchant, qui fait l'eſſay & gouſte le premier.* ITAL. *Chi fa la creanza da mangiare & bere* GERM. Ein Credenzer HISP. *El que haze la ſalua guſtando* ANG. *A taſter before* } Qui cibos principis prægustat, apud Suet. in *Claud. Cæſar.* c. 44. Prægustator libidinum, Cic. *pro domo ſua.*

Prægutij, Italiæ populi, qui Marſis magis Orientales ſunt, Ptolemæo autore *lib.* 3. *cap.* 1. Hodie vulgus regionem totam *Abbruzo* appellat.

Prehendo, is, di, ſum, & per ſyncopen Prendo, Capio, apprehendo. { [illegible] לקח lakach [illegible] [illegible]. GAL. *Prendre, mettre la main ſur quelque choſe* ITAL *Prendere pigliare* GER. Etwas einnemen ergreiffen. HISP. *Prender ò aſir.* ANG. *To take to apprehend, to lay hand on a thing.* } Cic. *pro Quintio*, Seruulum vnum quem iſte præhenderat, adduci. Ouid. *de medicamine faciei*,

Arentiſq ue roſe, quantum manus vna prehendat.

Virg. 6. *Æneid.*

————Italiæ fugientis prendimus oras.

Cato *de re ruſt.* c. 116. At ita lineam prende tibi vitalem Melius fortaſſis per e monophthongon ſcriberetur. Vbi aliter alterum ſe manifeſtò prehendunt [illegible]. Plaut. *Pſ.* sc. 1. a. 5 Saluto. Salue inquit, mihi Prehendit dextram. Idem *Cas* sc. 3 a. 1 Et manum prehendi, & oſculum tetuli tibi. Idem *Amph.* Idem *Aſin.* sc. 3. a. 3. Prehende auriculas, compara labella cum labellis. *Ibid* Semel fortunam ſi data occaſio fuit, ſtatim eſt, numquam poſtilla poſſis prendere. Idem *Capt* sc. 1. a 1. Prehendere fauces. Plaut. *Moſt* sc. 3. a. 1 Et in *Pſeud.* sc. 4 a. 1. Item Senec. c. 60. Id vt deo tum prehendimus, id eſt, accepimus.

Prehenſus, & prenſus, participia, Captus, apprehenſus. { [illegible] מתפש nittaphas [illegible]. GALL. *Prins.* ITAL. *Pigliato.* GER. Ergriffen HISP. *Preſo* ANGL. *Taken.* } Gell *Noct. Att. lib.* 11 *cap* 18. Seruos item furti manifeſti prehenſos verberibus affici. Senec. in *Troade.* Sic ille dextra prenſus hoſtili puer ferox. In furto vbi ſis prenſus & manifeſtò verberatus. Plaut. *Aſin.* sc. 2. a. 3. Poſt id ſi ſimus prehenſi excuſemus ebrios nos feciſſe. Idem *Aul* sc. 6 a. 4. Si eò intuliſſe pedem prehenſus eſſet. Gell c. 10. *lib.* 6.

Narrat in obſcœno corpora prenſa toro,

Ouid. *Eleg* 1. *lib.* 2.

Prehenſio, nis. Gellius *cap.* 12 *lib.* 13. Prehenſionem habent Tribuni pleb.

Prehenſo & Prenſo, frequentatiua, quæ propriè de ſupplicibus dicuntur & candidatis, quum magiſtratum aliquem ambientes, ſuffragatorum manus prehendunt. { [illegible]. GAL. *Prendre ſouuent.* ITAL. *Pigliare ſpeſſo* GERM. Etwas ergreiffen vnd [illegible] ſo einen gern erbätten wollen. HISP. *Prender à menudo.* ANGL. *To tak often.* } Liu. *lib.* 5 *ab Vrb.* Tum demum coactus, cum multa indignitate prehenſabat ſingulos. Idem *lib.* 1. His muliebribus inſtinctus furiis Tarquinius circumire & prehenſare minorum maximè gentium patres admonere paterni beneficij. Cic. *Att lib.* 11. Prenſat vnus P. Galba ſine fuco, ac fallaciis more maiorum Virg. 2. *Æneid.*

———— prenſant faſtigia dextris.

Senec. c. 3 *de tranq* Prenſat & retrahit ruentes. ¶ Prenſare conſilium, idem quod capere conſilium. Liu. 2 *bell. Pun* Ad conſilium prenſandum tempus opus eſſe.

Prenſio Cæſ 1. *de bell ciu* Prenſiones in ædificando.

Prenſatio, ſiue Prehenſatio, verbale. { [illegible]. } Cicero *Attic lib.* 1. Fuit illius hæc præpropera prenſatio

Prehibeo, es, pro præbeo, es. Plaut. *Aſin.* sc 3. a. 2. Alia verba prehibeas (i. præbeas) Nam ſequitur, Orationem longè aliam præbes. Idem *Pſeud.* sc 1. a. 1. Cur aurum & veſtem vobis prehibeo. Idem *ibid.* Idem *Pſeud.* sc. 3. a. 1. Occidi parentes, potius quam cibum prehiberem Idem *Men.* sc. 2. a. 1. Ancillas, penum, rectè prehibet. *Ibid.* sc. 6. a. 5. Nimio edo libentius molitum, quam molitum prehibeo.

Præiaceo, es. Antè iaceo. { [illegible]. GAL. *Eſtre couché ou geſir deuant.* ITAL. *Giacer dauanti.* GERM. Vor ligen. HISP. *Iazer adelante.* ANG. *To lie or be ſituate before.* } Plin. *lib.* 5 *cap.* 4 Oppida de cætero rara, præiacentibus ſtagnis. Tacit. *lib.* 11 Campo qui caſtris præiacet.

Præiicio, Antè iacio, oppono. { [illegible]. GAL. *Ietter deuant, oppoſer.* ITAL *Gettare innanzi, opporre.* GERM. Für etwas werffen. HISP. *Echar de antes.* ANG *To caſt before.* } Columell. *lib.* 9. Mox præiaciuntur in gyrum moles, ita vt complectantur ſinu ſuo, & tamen excedant ſtagni modum.

PRÆIVDICO, ante tempus iudico, præiudicium facio. { [illegible]. GAL. *Preiudicer ou auant iuger.* ITAL. *Preiudicare.* GERM. Zuvor vertheilen [illegible] Ein vorgehnd vrtheil fellen HISP. *Iuzgar de antes.* ANG *To iudge before.* } Hinc cauſa præiudicata dicitur quæ præſumpta opinione damnata eſt antequam cauſa agatur. [illegible]. Brutus *ad Ciceronem*, Quod enim nondum Senatus cenſuit, nec Populus Romanus iuſſit, id arroganter non præiudico. ¶ Interdum ponitur pro ante, ſiue primus iudico. Cic. 3. *de Legib.* Edant & exponant quid in magiſtratu geſſerint, déque iis cenſores præiudicent. Præiudicare accipitur pro Nocere. Vlp. in *l.* 1. §. *ſi inter. ff de mag ſt. conuen.* &c. Si inter magiſtratus hoc conueniſſet, vt alterius tantum periculo tutores darentur: conuentiones pupillo non præiudicare, diuus Adrianus reſcripſit

Præiūdicātus, a, um, participium: vt, Euentus belli præiudicatus, apud Liu. *lib.* 42. Cicero *pro Cluent.* Cognoſcite iam, ita reum citatum eſſe illum, vt ſe ſemel atque iterum præiudicata condemnatus in iudicium venerit.

Præiūdicātio, nis, verbale, Præiudicium. { [illegible] GALL. *Auant iugement.* ITAL. *Pregiuditio.* GERM. Ein vrtheil ſo dem ordenlichen vorgeht. HISP. *Obra de iuzgar de antes.* ANG. *A fore iudging.* } Quintil. *lib.* 4. *c.* 2. Aut ſi iam præiudicatione Senatus damnatus eſſet Milo.

Præiūdicium, ij, vt inquit Aſconius, dicitur res quæ quum ſtatuta fuerit, affert iudicaturis exemplum quod ſequantur in eadem, vel paribus cauſis. { [illegible] GALL. *Præiudice.* ITAL. *Pregiuditio.* GER. Ein vorausgangen vrtheil / Oder / ein vrtheil ſo vormals geſelt iſt in einem gleichen handel / bey welchem die richter verſtehn konnen wan recht ſeye. HISP. *La ſentencia primero dada.* ANG. *Preiudice.* } Iudicium autem, res quæ cauſam, litémque determinat. Cic. *pro Cluent.* Quum is duobus præiudicijs iam damnatus eſſet. Idem 1. *Verr.* De quo non præiudicium: ſed planè iudicium iam factum putatur. Liu. Præiudicium iam de reis, & à Senatu, & à populo Romano, & ab ipſorum collegis factum eſſe. Quintil. *lib.* 5. De præiudiciis diſputat Gell. *c.* 2. *lib* 2. Abſque præiudicio (illius) tu ſede. Idem, Præiudicia ſunt à rebus iudicatis, quæ pares fuerunt, aut ex iudiciis ad ipſam cauſam pertinentibus, aut ab eiuſdem cauſæ pronuntiatione. Præiudicium ergo quod in eadem cauſa, vel ſimili priùs eſt latum. Vlpianus, Interdum euenit vt præiudicium iudicio publicè fiat. Laurentius Valla, Præiudicium quaſi ſententia quæ iam ante iudicium: ſicut ſi eſſent duo de officio aliquo contendentes, quum lis in longum procedit, magiſtratus iubet interea dum ſententiam ferat, alterum officio fungi, quaſi iudicans iam nunc ſe pro ea parte ſentire, penes quam vult eſſe rem de qua litigatur. Et hoc præiudicium dicitur quod poſſidentem adiuuat, & obeſt excluſo. Hinc actiones præiudiciales, de quibus Iuſtinian. *in Inſtit. de actionibus.* Præiudicium pro damno & iactura. Vlpian. *in l.* 1. §. *quemadmodum.* ff. *de agnoſcendis* &c. Si maritus vxore denuntiante cuſtodes miſerit, nullum præiudicium facit.

PRÆIVRO, as, antè alios iuro. { [illegible] GALL. *Iurer le premier.* ITAL. *Giurare auanti.* GERM. Vor anderen ſchweren. Die formel der eidſchwurs vorſprechen. HISP. *Iurar de ante.* ANG. *To ſweare before.* } A quo Præiurator, Præiuratrix, & Præiuratio, quam ij facere dicuntur qui ante alios conceptis verbis iurant, hoc eſt, qui aliis iuramenti formulam præeunt. Quid ſit præiurare, vide in verbo *Iuro.*

Præiuuo, as, Antè iuuo. { [illegible] GAL. *Aider deuant.* ITAL. *Aiutare auanti.* GERM. Vorhin helffen. HISP. *Ayudar de antes.* ANG. *To help before.* } Tacit. *lib.* 12. Et credebatur affectam eius fidem præiuuiſſe domo, agriſque pignori acceptis.

Prælābor, prælaberis, Antè labor, prætefluo. { [illegible] GALL. *Cheoir & tomber petit à petit, gliſſer ou couler deuant.* ITAL. *Cadere lentamente, ſdrucciolare.* GERM. Voranhin fallen / hinfallen / hinflieſſen. HISP. *Correr, deſlizarſe.* ANG. *To ſlide or ſlip before, or litle & litle.* } Columell. *lib.* 11. *cap.* 1. Prælabentis vero temporis fuga, quam ſit irreparabilis quis dubitet? Cic. *de nat. deor.* Piſces quorum alter paulo prælabitur ante. Lucan. *lib.* 6. Quoque modo Romæ prælapſus mœnia Tibris.

Prælambo, Antè lambo, prægusto. { [illegible] GAL. *Lecher deuant.* ITAL. *Leccare auanti.* GER. Vorhin beſchlecken oder verſuchen. HISP. *Lamer ò lamber adelante.* ANGL. *To lick or taſt before.* } Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 6. Continuatque dapes, nec non vernaliter ipſis Fungitur officiis prælambens omne quod affert.

Prælargus, a, um, Valde largus, vel abundans & copioſus. Perſ. *Satyr.* 1. Scribimus grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet. in quod Cornutus: Animæ prælargus, dixit, vento abundans.

‖ Prælauo, antè lauo. Apul. Apol. Os, vt bono poteſt poculum, prælauitur. ‖

Prælautus, valdè lautus. Suet. *in Nerone.* Diuitiarum & pecuniæ fructum non alium putabat, quàm profuſionem: ſordidos ac deparcos eſſe, quibus ratio impenſarum conſtaret: prælautos veréque magnificos qui abuterentur ac perderent.

PRÆLEGO, is, Antè lego, vt ſolent præceptores diſcentibus. { [illegible] GAL. *Lire deuant ou à quelqu'vn prelire.* ITAL. *Leggere innanzi ad alcuno.* GERM. Vorläſen. HISP. *Leer adelante.* ANG. *To read before or to any.* } Quintil. *lib.* 1. *cap.* 14. Sed pueris quæ maximè ingenium alant prælegenda, atque animum augeant. ¶ Prælego, Prætereo, præteruehor, [illegible]. Tacit. *lib.* 5. Campaniam prælegebat, ambiguus an vrbem intraret. Idem *lib.* 2. Prælegere oram.

Prælectio. { [illegible] GAL. *Lecture expoſition.* ITAL. *Lettione, expoſitione.* GERM. Ein vorlaſung. Ein fürgegebne latzgen. HISP. *Lecion.* ANG. *A forere ading or leſſon.* } Quintil. *lib.* 1. *c.* 2. Attamen emendationi prælectionique numerus obſtat.

Prælector, is, verbale { [illegible] GALL. *Lecteur.* ITAL. *Lettore.* GERM. Ein vorläſer oder fürläſer. HISP. *Lector.* ANG. *A forereader.* } Gell. *lib.* 18. *c.* 5. Si magiſtrum prælectorémque habuiſſet alicuius æris.

PRÆLEGO, as, are, eſt cum alicui ex hæredibus præter partem hæreditariam legare vt id ſibi præcipuum habeat: vnde illa prælegati verba ſolennia fuerunt: Hæres meus præcipito, præcipuum habeto. Differt autem prælegatum a legato, primùm quòd illud ſolis heredibus, hoc vero iis tantùm qui hæredes non ſunt, attribuitur: deinde quòd illius in hereditatis reſtitutione nulla portio reſtituitur, huius reſtituitur. Vide Hotomanum *in ſuo lexico.* Denique prælegare, ferè eſt alicui rem, quæ iam quodammodo ipſius erat, reſtituere: vnde prælegata filiæ dos dicitur. Prælegare dotem dicitur maritus, quum eam purè legat, propterea quòd eam ante ſolui iubet, quàm ab herede debeatur, Dos enim olim annua, bima, trima die debebatur.

‖ Prælegatus, a, um. *D. lib.* 10. *t.* 2. *l.* 8. prælegatæ rationes. ‖

Prælians, e, vide *Prælium.*

Prælibo, as, Antè libo, & deguſto. { [illegible] GAL. *Degouſter auparauant.* ITAL. *Guſtare innanzi.* GER. Vorhin verſuchen. HISP. *Guſtare antes.* ANG. *To taſt before.* } Statius 3. *Sylu.* Chare puer, ſuperis qui prælibare verendum Nectar, &c. Sulcum & pectora alicuius prælibare viſu. Idem 2. *Achill.*

Prælicentèr, Nimis licenter. { [illegible] GAL. *Fort licentieuſement, ou auec de grande liberté licence.* ITAL. *Molto licentioſamente, con gran libertà.* GERM. Zuvil freuenlich. HISP. *Con mucha licencia y ſoltura.* ANGL. *To licentiouſlie.* } Gell. *cap.* 7. *lib.* 16. Quam verba finxit prælicenter.

Præliganeum vinum, apud Catonem a prælegendo dicitur: eſtque illud quod vel præmaturum eſt, vel præ omnibus legitur, & vindemiatur, quod & pretium Virgilio dicitur. { [illegible] GALL. *Premier recueilly.* ITAL. *Il primo raccolto.* GERM. Der erſt wein ſo man für das geſind im herbſt macht auß ſawren vnd faulen trauben ſo man hinlend hår abſchneidet. HISP. *Primero cogido.* ANG. *That is firſt gathered.* } Cato *de re ruſt. c.* 23. Vuas miſcellas ad vinum præliganeum, quod operarij bibant, vbi tempus erit, legito, &c.

Prælīgo, as, Ab anteriori parte ligo. { [illegible] GAL. *Lier par deuant, bander.* ITAL. *Ligare prima.* GERM. Vornen anbinden. HISP. *Atar de antes.* ANG. *To tie and knit before.* } Liuius *lib.* 22. Faſceſque virgarum, atque arida ſarmenta Præligantur cornibus boum. Cicero 2. *de inuentione,* Os autem obuolutum eſt folliculo, & præligatum.

Prælinēre, [illegible], Antè vngere. Gellius *lib.* 13. *c.* 22. Marcus Cato villas ſuas inexcultas & rudes, tectorio quidem prælitas fuiſſe dicit. Idem *ibid. c.* 23. Tectorio prælitæ villæ. Idem *c.* 14. *lib.* 7. Genus dicendi quod fucatur, & prælinitur.

PRÆLIVM, ij, Conflictus, dimicatio, certamen, pugna. { מלחמה *milchamah* קרב *kerâ* [illegible] GAL. *Guerre ouuerte, bataille, combat.* ITAL. *Guerra, giornata conflitto.* GERM. Ein ſtreit / ein ſchlacht. HISP. *Pelea, ò batalla.* ANG. *Batail, fight, or contention.* } a Premendo (vt quidam putant) dictum quòd in dimicando hoſtes ſe inuicem premant, quanquam non deſunt, qui a prælo deduci malint, eo quòd in dimicationibus e corporibus ſanguis profluat non ſecus, atque muſtum è prælis. Virg. 6. *Eclog.*

Quum canerem Reges, & prælia, Cynthius aurem
Vellit.

Idem 3. *Georg.*

——nondum horrida miſcent
Prælia, ſed dubius mediis Mars errat in armis.

Audere in prælia. Idem 2. *Æneid.*

Quos vbi confertos audere in prælia vidi.

Cic. Præliorum exitus ſunt incerti. Idem 2. *de Orat.* Quum Tarento amiſſo, arcem tamen Liuius retinuiſſet, multáque ex ea prælia præclara feciſſet, &c. Idem 2. *de nat. deor.* Quum A. Poſthumius cum Octauio Mamilio prælio dimicaret. Ouid. 13. *Metam.*

Secúmque Deos in prælia ducit.

Idem *Eleg.* 2. *lib.* 1. *Triſt.*

Prælia fronte gerit.

Idem 13. *Metam.*

——Nil niſi prælia noſti.

Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Sibi pugnos, ibi prælia habeant. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Cúmque gigantæa memorantur prælia bella.

Catull. *de com. Beren.*

Inuiſente nouo prælia torua viro.

Item Plaut. *Men. ſc.* 6. *a.* 5. allegoricos, Metuo ne ſerò veniam depugnato prælio. Liu. *lib.* 4. *d.* 5. ſemel atque iterum, facere prælia. Item Gell. *c.* 17. *lib.* 15. Cùm viri ad prælium faciendum in aciem vocabantur. ¶ Virg. 3. *Georg.* prælij appellationem honeſta metaphora ad coitum tranſtulit.

Frigidus (inquit) in Venerem ſenior, fruſtráque laborem
Ingratum trahit: & ſi quando ad prælia ventum eſt.
Vt quondam in ſtipulis magnus ſine viribus ignis
Incaſſum furit.

Et Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. (de rixa) pulchrè hoc gliſcit prælium. Idem *Capt. prolog.* Foris fient prælia. Et *Men. ſc.* 3. *a.* 1. In eo vterque prælio potabimus. ¶ Prælium facere. Saluſt. *Iugurth.* 69 i. committere. ¶ Prælium manibus facere, i. ad manus venire. Idem *ibid.* 99. ‖ ¶ Prælij congreſſio, i. congreſſus. Iuſtinus *Hiſt. lib* 2. Ante naualis prælij congreſſionem miſerat Xerxes. ‖

Prælior, aris, Dimico. { נלחם *nilchám* [illegible] GALL. *Batailler, combattre.* ITAL. *Combattere.* GERM. Streiten. HISP. *Pelear.* ANGL. *To fight or ſtriue, to combat.* } Cæſ. *lib.* 4. *bell. Gall.* Equeſtribus prælijs ſæpe ex equis deſiliunt, ac pedibus præliantur, equóſque eodem manere veſtigio aſſuefaciunt. Idem 2. *bell. Gall.* Ex loco ſuperiore in ipſis fluminis ripis præliabantur. ¶ Præliari per tranſlationem pro contendere verbis. Cic. *ad Attic. lib.* 2. Ego enim quandiu Senatus autoritas mihi defendenda fuit, ſic acriter & vehementer præliatus ſum, vt clamor concurſúſque maxima cum mea laude fieret. Quintilian. Præliatus eſt Cic. in cauſa Cornelij fortibus & fulgentibus armis.

Prælians, tis, participium. נלחם *nilchám* Cic. *lib.* 1. *de diuin.* Eudemus prælians ad Syracuſas occidit. Quintilian. Habet aliam velut præliantem.

Præliaris, vel præliare, quod ad prælium pertinet. { [illegible] GAL. *De combat, de bataille.* ITAL. *Coſa de guerra.* GERM. Das zu dem ſtreit oder ſchlacht gehört. HISP. *Coſa pertenecciente à pelea.* ANG. *Belonging to battail or fight.* } Præliares pugnæ. Plaut. *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. meæque pugnæ præliares obtritæ iacent. ¶ Præliares dies, quibus fas eſt hoſtem bello laceſſere, vel ablata repetere. Solebant enim Romani quoties bellum inferrent, certum dierum ad conſerendum prælium delectum habere. Alioqui quum exciperent, nullis obſtabat dies, quo minus vel ſalutem ſuam, vel publicam defenderent dignitatem.

Præliator, is, [illegible], bellator. Cornel. Tacit. *in Dialogo.* Plures tamen bonos præliatores bella quam pax ferunt.

PRÆLONGVS, a, um, Valde longus. { [illegible] GAL. *Fort long.* ITAL. *Molto lungo.* GER. Gar oder oberauß lang. HISP. *Muy largo.* ANG. *Very long.* } Liu. 2. *bell. Pun.* Diſpares ac diſſimiles gladij, Gallis prælongi, ac ſine mucronibus. Quintil. *lib.* 6. *cap.* 4. Quale refert Cicero de homine prælongo.

Prælongo,

Prælongo,as,are, Prælongum facio. { [illegible]. GAL. *Allonger, faire fort long* ITAL. *Allungare, far molto lungo.* GER. Gar lang machen. HISP. *Hazer muy luengo.* ANGL. *To mak very long.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 1. Qua ſubtilitate pedum crura prælongauit.

PRÆLŎQVŎR, Antè vel prior loquor, præfatione vtor { [illegible]. GALL. *Parler deuant ou premier qu'vn autre.* ITAL. *Parlar primo.* GERM. Zuvor oder zum erſten reden. HISP. *Hablar antes ò primero.* ANG. *To ſpeake before* } Plin. *Epiſt.* 174. Fortè accidit vt eo die manè in aduocationem ſubitam rogarer: quod mihi cauſam præloquendi dedit. Cælius *Cicer. lib.* 8. Vix hoc erat prælocutus, quum ego Appium Cenſorem eadem lege poſtulaui. Quintilian. Præloqui, de procemio.

‖ Prælubium pelagus. Gl. Iſid. ‖

PRÆLVCĔO, es, Antè luceo. { [illegible] GALL. *Luire ou donner clarté deuãt, eſclairer à quelqu'vn.* ITAL. *Far luce ad altri.* GERM. Vorangehen ſcheinen oder leuchten HISP. *Luzir antes.* ANGL. *To giue light to any, to ligth before.* } Martial. *lib.* 12.

Prælucere faces, velarunt flammea vultus.

Plin. *lib.* 12. *c.* 10. Pulmone marino ſi confricetur lignum, ardere videtur adeò vt baculum ita præluceat. ¶ Prælucere alicui, ſignificat facem præferre. [illegible] Suet. *in Auguſt. c.* 29. Quum expeditione Cantabrica per nocturnum iter lecticam eius fulgur perſtrinxiſſet, ſeruumque prælucentem exanimaſſet. Plin. *de vir. illuſtr.* Duilio conceſſum eſt, vt prælucente funali, & præcinente tibicine, à cœna publicè rediret. ¶ Per metaphoram Prælucere eſt lucere, hoc eſt, claritate & nobilitate ſua alios illuſtrare, & ſuperare. Cic. *in Saluſt.* Ego maioribus meis virtute mea præluxi, vt ſi priùs noti non fuerint, à me accipiant initium memoriæ ſuæ. Horat. 1. *Epiſt.* 1.

Nullus in orbe locus Baijs prælucet amœnis

hoc eſt, præpollet, ſiue amœnior eſt.

Prælūcĭdŭs, a, um, Valdè lucidus. { [illegible]. GAL. *Fort luiſant.* ITAL. *Molto lucido.* GER. Gar liecht oder ſcheinbar. HISP. *Muy luzido.* ANG. *Very light ſome.* } Plin. *lib.* 37. *c.* 6. Arabicæ excellunt candore circuli prælucido, atque non gracili.

PRÆLŪDO, is, Antè ludo, præcino: leue quiddam, ſed maioris rei initium præmitto. { [illegible]. GAL. *S'eſſayer auant que combatre, faire vne leuée de bouclier* ITAL. *Fare vna leuata come ſi ſcherma & giuoco di ſpada* GER. Vorſpilen / ein vorſpil oder ein verſuche ſpil thun. HISP. *Hazer leuada en el juego.* ANGL. *To aſſay and to proue before the mater.* } Virg. *lib.* 3. *Georg.*

——— & ſparſa ad pugnam præludit arena

Seneca *Epiſt.* 103. Illi meliori vitæ longiorique præluditur. Alij in Virgilij exemplo legunt, *Proludit.* Gell. *c.* 11. *lib.* 19. Præluſi Plato facundis tragœdiis.

Prælūdĭum, ij, propriè eſt Præcentio illa quæ antè cantum fauoris conciliandi gratia à citharœdis ſolet præmitti: quanquam etiam generaliùs accipitur pro quouis initio rei ſeriæ præmiſſo. { [illegible]. GAL. *L'eſſay à tenir, vn eſſay de combat.* ITAL. *Aſſaggiamento, proemio, canto precedente* GERM. Ein vorlauffen vor dem rechten anfang eines lieds / ein vorſpil. HISP. *Aquella leuada en el juego, prologo.* ANGL. *An aſſaie or proofe before the mater.* } Præludium & portentum, metaphoricè in malam partem. Cic. 2. *Philipp.* Quæque eſſet facturus in hac vrbe, niſi eum hinc ipſe Iupiter ab his mœnibus repuliſſet, declarauit in Parmenſium calamitate: quos optimos viros, honeſtiſſimóſque homines, maximè cum autoritate huius ordinis, populique Romani dignitate coniunctos, crudeliſſimè interfecit præludium illud & portentum L. Antonius, inſigne odium omnium hominum: vel ſi etiam dij oderint quos oportet, omnium deorum. Alia exemplaria *Proludium* habent, quo modo eſt legendum

Prælūſio, nis, idem quod præludium. [illegible]. Plin. *Epiſt.* 99. Cuius quaſi præluſio atque præcurſio, has contentiones excitauit.

Prælum, i, ſeu potiùs prelum, propriè eſt trabs illa in torculari qua vua calcata premitur { [illegible]. GALL. *Vn preſſoir ou treuſe.* ITAL. *Torchio, torcolo* GERM. Ein trottbaum / preßbaum. HISP. *La prenſa ò huſillo, ò la viga del lagar.* ANG. *A preſſe that other printers or other occupation vſeth* } Torcular autem dicitur tota illa ſtructura qua ad liquorem exprimendum vtimur. Lacus autem vas illud in quo muſtum de torculari influit. Dictum prælum, vt quibuſdam placet, à præluendo, eo quod humore profluente præluatur, id eſt, madefiat. Alij potiùs à premendo deduci volunt, vnde & ſine diphthongo ſcribere malunt. Quæ quidem ſententia verſimilior videretur, niſi reclamaret primæ ſyllabæ quantitas, quæ in dictione prælum, producitur quum in verbo premo corripiatur. Sed hoc omnino inſolitum non eſt, deriuatiuum à primogenij quantitate diſcrepare. Virg. 2. *Georg.*

——— tu ſpiſſo vimine qualos.

Colaque prælorum fumoſis deripe tectis.

Cato *c.* 31. Prælum de ſapino atra potiſſimum facito.

Prælumbo, as, Lumbos fuſte dolo & præfringo. [illegible]. Nævius apud Nonium, Vindemiatoribus (vt citat Nonius) cœpit vnumquemque prælumbare fuſtibus.

Prælŭo, is, Antè, vel priùs abluo [illegible]. Nonnunquam etiam prætexo, [illegible].

Prælūſtris, e, Valdè illuſtris { [illegible]. GAL. *Fort illuſtre, de grand renom.* ITAL. *Molto illuſtre.* GERM. Gar berümpt vnd namhafftig / Gar herrlich. HISP. *Muy claro y luzido.* ANG. *Famous, of great renowmel.* } Ouid. *Eleg.* 4 *lib.* 3. *Triſt.*

Viue tibi quantúmque potes prælustria vita.

——— Sæuum prælustri fulmen ab arce venit.

Præmăndo, as, Antè, ſiue priùs mando. { [illegible]. GALL. *Mander parauant.* ITAL. *Commandar prima.* GER. Voranhin beichlen HISP. *Mandar antes* ANG. *To commaund before.* } Vatinius Ciceroni *lib.* 5. Dicitur mihi tuus ſeruus anagnoſtes fugitiuus Vardæis eſſe: de quo tu mihi nihil mandaſti: ego tamen terra, marique vt conquireretur præmandaui.

Præmando, is, ere. Gell. *lib.* 1. *c.* 4. Si me (vt aiunt) tibi præmandere poſtulas.

‖ Præmanſus, antè manſus. Vorgekawet. ‖

Præmănĭbŭs, In promptu, & ad manum. { [illegible]. GAL. *Promptement à la main.* ITAL. *In pronto alle mani.* GER. Vorhanden. HISP. *En manifieſto.* ANG. *In readineſſe.* } Gell. *c.* 13. *lib.* 5. Quod præ manibus eſt ponemus. Apuleius, Et æs ſi forte præ manu non fuerit, nemo eum capitare patietur.

PRÆMATVRVS, a, um, Ante tempus maturus, præcox: propriéque de fructibus dicitur, qui ante alios matureſcunt. { [illegible] *bichchur*, vel *bachchur*. [illegible]. GAL. *Auant meur, meur auãt la ſaiſon, non encor venu au temps d'eſtre meur.* ITAL. *Non ancora maturo ò maturo auanti tempo.* GER. Zu früzeitig / vor rechter zeit zeitig HISP. *Coſa no madura, ò madura ante tiempo.* ANGL. *Ripe before, or before the dule ſeaſon.* } Col. *lib.* 11. *cap.* 3. Sed qui præmaturum fructum cucumeris habere volet, &c. ¶ Transfertur & ad alia: vt, Præmatura ſenectus, id eſt, præcipitata, legitimúmque tempus præuertens. Præmatura mors, hoc eſt, immatura, & quæ ante tempus venit. Plin. *lib.* 7. *c.* 31. Senilem iuuentam præmaturæ mortis eſſe ſignum.

Præmātūrē, aduerbium. { [illegible]. GAL. *Auant le temps, auant la ſaiſon, trop toſt.* ITAL. *Auanti tempo, troppo toſto.* GERM. Gar zufrü / zubald HISP. *Antes el tiempo ò ſazon.* ANGL. *Before the tyme, vers ſoone.* } id eſt, immaturè, & ante tempus legitimum. Plaut. *in Moſtell.* Quia præmaturè vita careo, id eſt, quia mortuus ſum ante tempus. Vide Gell. *c.* 11. *lib.* 10.

Præmĕdĭcātŭs, a, um, participium, Pharmacis aut incantatione præmunitus. { [illegible]. GAL. *Medeciné parauant.* ITAL. *Medicato auanti.* GERM. Den zuvor arzneyen eingegeben ſind. HISP. *Amalezinado antes.* ANG. *That hath taken medicine before.* } Ouid. *Epiſt.* 12. Iſſet anhelatos non præmedicatus in ignes Immemor Æſonides, oraque adunca boum

Præmĕdĭtŏr, aris, Priùs meditor, Præcogito. { [illegible]. GAL. *Premediter, penſer ce qu'on veut dire ou faire.* ITAL. *Diſcorrere, conſiderare innanzi.* GER. Vorbetrachten / vorhin bedencken. HISP. *Penſar antes.* ANG. *To think or aduiſe vpon any thing before.* } Cic. *ad Attic. lib.* 6. Ex qua me fingere poſſim, & præmeditari quo animo accedam ad vrbem. Idem 11. *Philipp.* Eſt enim ſapientis, quicquid homini accidere poſſit, id præmeditari ferendum modicè ſi aduenerit, eſſe. Ad Herennium *lib.* 2. Si reus nihil horum fecerit, accuſator dicet eum vſque adeò præmeditatum fuiſſe quid ſibi eſſet vſui venturum. Plautus *Epid.* — vt parate Eam præmeditatam meis dolis, aſtutiſque Onuſtam mittam.

Præmĕdĭtātĭo, nis, eſt meditatio, & cogitatio rei futuræ. { [illegible]. GAL. *Te penſement.* ITAL. *Tal penſamento.* GERM. Ein vorbetrachtung. HISP. *Tal penſamiento.* ANGL. *A thinking and aduiſing before of any thing.* } Cic. 3. *Tuſc.* Hæc igitur præmeditatio futurorum malorum lenit eorum aduentum quæ venientia longè antè videris.

Præmercŏr, aris, Priùs emo. { [illegible]. GAL. *Acheter ou marchander deuant.* ITAL. *Comprare ò mercare innanzi.* GER. Vor anderen auffkauffen. HISP. *Comprar, ò mercar antes.* ANG. *To bie or mak merchandiſe before.* } Plaut. *in Epid.* Ædepol ne iſtam tempore ſuo, guato tuo ſumus præmercati. Plin. *lib.* 32. *c.* 2. Ni qui ad polluctum emerent, pretio minus parcerent, eáque præmercarentur.

PRÆMĒTĬŎR, iris, Antè metior. { [illegible]. GAL. *Meſurer parauant.* ITAL. *Miſurare innanzi.* GERM. Vorhin mäſſen. HISP. *Medir antes.* ANGL. *To meaſure before.* Vnde præmenſus participium, Tibullus *lib.* 3. *Eleg.* 3.

Tunc quum præmenſa defunctus tempore lucis

Nudus Lethæa cogerer ire rate.

Præmeſſum, i, quod prælibationis cauſa præmetitur, [illegible]. cuiuſmodi erant ſpicæ quas primò demeſſas ſacrificabant Cereri. Autor Feſtus.

Præmĕtŭo, is, Antè metuo. { [illegible]. GALL. *Craindre parauant.* ITAL. *Temere innanzi.* GERM. Vorhin förchten / voranhin vbel beſorgen. HISP. *Temer antes* ANG. *To feare before.* } Lucret. *lib.* 3.

——— at mens ſibi conſcia factis

Præmetuens adhibet ſtimulos, terrétque flagellis.

‖ Præmico, admodum mico. Apul. *lib.* 5. Lucernam claro homine præmicantem. Et *lib.* 10. Galeam nitore præmicantem. ‖

Præmigro, as, Antè migro. { [illegible]. GAL. *Deſloger deuant.* ITAL. *Diſloggiare prima.* GERM. Von erſten auſſziehen. HISP. *Mudarſe de caſa antes.* ANG. *To change place or lodging before* } Plin. *lib.* 8. *c.* 28. Ruinis imminentibus, muſculi præmigrant.

Præmĭnĕo, [illegible]. Corn. Tacit. *lib.* 12. Quem multa proſpera extulerant, vt cæteros Britannorum Imperatores præmineret.

‖ Præminiſter, quaſi præiens miniſter. Apul. *Apol.* Linguæ mendaciorum & amaritudinum præminiſtra ‖

Præminiſtro, as, are. Gell. *c.* 3. *lib.* 10 Præminiſtrare magiſtratibus.

‖ Præminor, admodum minor, vel antè minor. Apul. *lib.* 5. Malum grande de vultus curioſitate præminatur. Et *lib.* 8. Nec alium locorum inquilinum præminabantur.

PRÆMITTO, is, Antè mitto. [illegible]. GAL. *Enuoyer deuant.* ITAL. *Mandare innanzi.* GERM. Voranhin ſchicken oder ſenden. HISP. *Embiar delante.* ANGL. *To ſend before.* } Plaut. *in Amph.* Me à portu præmiſit domum, vt hæc annuntiem vxori ſuæ. Cic. 2. *Offic.* Præmittebátque de ſtipatoribus ſuis qui ſcrutarentur arculas muliebres. Cæſar 4. *bell. Gall.* Quum id non impetraſſent, petebant vti ad eos equites qui agmen antecesſiſſent, præmitteret. Virg. *Æneid.*

——— rapidum ad naues præmittit Achatem.

Senec. *c.* 19. *de conſ. ad Mart.* Præmiſimus mortuos, conſecuturi.

Præmiſſus, a, um. { [illegible]. GAL. *Enuoyé deuant.* ITAL. *Mandato innanzi.* GERM. Voranhin geſchickt oder geſandt. HISP. *Embiado delante.* ANGL. *Send before.* } Virg. 9. *Æneid.*

interea præmiſſi equites ex vrbe Latina.

Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 1. *Triſt.* Hunc libellum præmiſſis quatuor adde meis. Suet. *in Caligula c.* 58. Præmiſſa voce Hoc age.

PRÆMIVM, ij, propriè dicitur id quod tanquam loco iuſtæ mercedis pro rectè factis datur. { [illegible] *ſchóchadh* [illegible] *ſachár*, [illegible]. GALL. *Loyer, remuneration.* ITAL. *Premio, remunerattione.* GERM. Ein belohnung / belohnung. HISP. *El galardon de la buena obra.* ANG. *A reward.* } Cic.

ad Att. Solon rempublicam duabus rebus contineri dixit, præmio & pœna. Idem *de Orat.* Legibus & præmia propoſita ſunt virtutibus, & ſupplicia vitiis. Ouid. 13. *Metam.*

Nec indemnia deberi præmia dextræ.

Idem *Eleg.* 10. *lib.* 3 *Triſt.*

——Cum ſunt præmia falſi

Nulla, ratam debet teſtis habere fidem.

Senec. *c.* 15. *de tranq.* Tam iniqua præmia perſoluere fortunam. Plaut. *Cap. ſc.* 1. *a.* 5. Qui pudicitiæ præmium eſſe vultis, plauſum date. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Auferetur id præmium à me per iocum. (i. pecunia.) Item *ibidem*, De improbis auferri & præmium prædam decet. Item tibi quia poſtremus es iis, hoc præmij feres. (i. pœnæ & verberum. Plaut. *Men. ſc.* 7. *a.* 5 Ouid. 4. *Faſt.*

Et feret, & culta præmia tollet humo. (i. fructus, fruges.)

Præmia magna peti fateor. (armorum.) Idem 13. *Metam.* ¶ In ludis quoque & certaminibus præmia dicuntur, quæ proponuntur victoribus. ἆθλα. Virg. 5. *Æneid.*

Protinus Æneas celeri certare ſagitta

Inuitat qui fortè velint, & præmia ponit.

¶ Accipitur aliquando etiam in deteriorem partem pro ſceleris cuiuſpiam mercede. Cic. *de prou. Conſul.* Prouinciæ, quas peſtiferi illi Conſules pro euerſæ Reipublicæ præmiis occupauerunt. Idem *in Piſ.* Totam rempublicam prouinciæ præmio vendidiſti. ¶ Præmia quæ nocturni fures & graſſatores capiunt Tibull.

——& rapta præmia veſte petat.

Vnde Præmiatores, dicti a Næuio Pretium autem propriè illud eſt quod pro re empta perſoluimus. Terent. *in Eunuch.* Pretium ſperans producit illico, ac vendit. Poëtæ tamen hæc duo in eadem ſignificatione aliquando vſurpant. 5. *Æneid.*

Inuitat pretiis animos & præmia ponit.

Et paulò antè

Munera principiò ante oculos circóque locantur

In medio, ſacri tripodes viridéſque coronæ,

Et palmæ pretium victoribus.

¶ Aliquando præmium pro pecunia ponitur. Næuius, Sine præmio ſum, marſupium reliqui domi. ‖ ¶ Scholaſtici præmium beatorum duplex ponunt.

I. *Subſtantiale*, quod eſt animæ beatitudo, conſiſtens in clara viſione & perfecta ſecuritate de viſionis illius & fruitionis perpetuatione, & gaudio quod habent in Deo.

II. *Accidentale*, quod conſiſtit in gaudio, quatenus habetur de bono creato, vel de liberatione ab aliquo malo.

Iidem dicunt præmium quoddam auream, quoddam aureolam, quoddam quod nec eſt aurea, nec aureola. Aureola præmium ſubſtantiale bonorum: aureola gaudium de operibus à ſe factis, rationem habentibus victoriæ excellentis, per quod apparebit exteriùs in corpore quidam decor, qui prædictum interius gaudium declarabit.

Præmiator, vide *Præmium.* Næuius, Nam in ſcena vos nocturnos cepit præmiatores tollere.

Præmiōſus, Pecunioſus, πολὺς χρήμασι κεκτημένος, πλούσιος. Accius, Diuitem ac præmioſum aurum.

Præmio, aris, præmium largior. { שִׂכַּר ſchac' adh. γεραίρω. GALL. *Guerdonner, remunerer.* ITAL. *Premiare guidar donare.* GERM. Begaben. HISP. *Galardonar.* ANG. *To geue a rewarde* } Suet. *in Tito Veſp. cap.* 7. Quod conſtabat in concionibus patris nundinari, præmiarique ſolitum, id eſt, lucrari, inquit Budæus Hunc locum ita citat Paſſerat. Quod conſtabat in cognitionibus patris nundinari prædarique ſolitum. Ego vero, quod pace tanti viri dixerim, præmiari prædari eſſe dixerim, fretus teſtimonio Nonii qui præmiatores nocturnos prædones vocat. Ex Næuio antiquiſſimo poëta. Nam in ſcena nos nocturnos cœpit præmiatores tollere. Vide Nonium.

Præmiator, qui præmiatur, & Præmiatrix.

Præmiatores, nocturni prædones. Non. ſynecd.

Præmŏdĕrŏr, Antè moderor. { προκυβερνάω GAL. *Gouuerner, donner regle auant.* ITAL. *Dar miſura prima che ſi faccia.* GERM. Zuvor anleitung geben oder anweiſen. HISP. *Regir ò templar antes.* ANG. *To gouerne and giue rule before.* } Gell. *lib.* 7 *c.* 9. Cretenſes quoque prælia ingredi ſolitos præcinente ac præmoderante cithara greſſibus.

Præmŏdum, adverbium extra modum, ſupra modum. { בְּלִי חֹק balee' ch. ὑπὲρ μέτρον τὸ μέτρον. GAL. *Outre meſure.* ITAL. *Oltra miſura.* GERM. Über die maaſs. HISP. *Fuera de regla.* ANG. *Beyond meaſure.* } Gell *lib.* 7. *c.* 7. Parcentes inquit præmodum.

Præmŏleſtĭă, æ, Moleſtia ex malo quod imminere putamus anticipata: hoc eſt, timor ipſe moleſtiam, vel malum futurum antecedens. { προλύπησις, προλυπεῖσθαι. GAL. *Faſcherie qu'on prend d'un mal à venir* ITAL. *Moleſtia preſa di vn deſaſtro prima che venga.* GER. Ein verlaufende bekümmernis, verdruſs oder vnmut eines zukünfftigen vbels. HISP. *Enojo que ſe toma de vn mal venidero.* ANGL. *Feare or trouble for a thing to come.* } Cic. 4. *Tuſc.* Alij metum præmoleſtiam appellabant, quod eſt quaſi dux conſequentis moleſtiæ.

Præmōlĭor, iris, Antè molior, vel præparo. { προπαρασκευάζω GALL. *Preparer ſes forces deuant* ITAL. *Preparare* GERM. Vorhin etwas verſuchen oder zuhanden nemmen. HISP. *Aparejar.* ANG. *To prepare an go about to do athing before* } Liu. *lib.* 28. Itaque præmoliendas ibi ratus tam res, conciliandóſque Regum gentiúmque animos, Syphacem primùm Regem ſtatuit tentare.

PRÆMŌLLIS, e Valde mollis { ὑπεράπαλος. GAL. *Fort mol.* ITAL. *Molto molle* GER. Gar weich HISP. *Muy muelle.* ANGL. *Very ſoft.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 37 Corpus pituitæ ſimile, & quaſi alterum inducitur animal, intra præmolli ſitmóque corium membranæ inuoluto. Idem *lib.* 9. *c.* 51. Infrà ſe parit oua præmollia.

Præmōllio, is, Ante mollio. { προμαλάσσω. GALL. *Amollir par deuant.* ITAL. *Mollare innanzi.* GERM. Vorhin erweichen oder weich machen HISP. *Mollentar delante* ANG. *To make ſoft before* } Hinc præmollitus participium Quint. *lib.* 1. *c.* 10. Et ſi illa ipſa iſtis ſemina, niſi illa præmollitis ſoueris. Quint. *lib.* 6. *c.* 5. Quo genere deleuhonis etiam offendiſſet nondum præmollitas Iudicum mentes. Præmollire velut fomentis, ſi quid erit aſperum. Idem Quintilian.

PRÆMONEO, es, Antè moneo. { הִזְהִיר hizhîr. προμηνύω. GAL. *Ammoneſter & aduertir parauant.* ITAL. *Ammonire innanzi.* GERM. Vorhin warnen HISP. *Amoneſtar antes.* ANGL. *To aduertiſe and fore warne.* } Colum. *lib.* 1. Ideo præmonemo, ne villicum ex eo genere ſeruorum qui corpore placuerunt, inſtituamus Liu. *lib.* 21. Quum Aruſpices ad Imperatorem id pertinere prodigiũ præmonuiſſent Cic 2. *Verr.* Animo lanè beneuolo, vt magnopere cauerem, præmonebat. Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 5 *Triſt.*

Si quis delicias quærit præmoneo nunquam

Scripta quod iſta legat.

Præmŏnĭtus, a, um, participium. Antè monitus. { נִזְהַר nizhár מוּזְהָר muzhar. προμηνυθείς GAL. *Amoneſté parauant.* ITAL. *Ammonito innanzi* GER. Vorhin gewarnet HISP. *Amoneſtado delante.* ANG. *Aduertiſed, warned before.* } Plin. *lib.* 16. *c.* 39 Eiuſque arbor illa fatalis excidio vrbis præmonitæ oraculo, quum arbor aſinina pepeciſſet, quod ſucceſſit accidit oculis galcíſque inter repertis.

Præmŏnĭtŏr, προμηνυτής. Apuleius *de Deo Socratis*, In rebus certis proſpectator, dubiis præmonitor, periculoſis vitator.

Præmonitum. Gell. *c.* 1. *lib.* 14. Præmonita & præcepta.

Præmŏnĭtus, us, verbale, Prædictio. { προμήνυσις. GALL. *Amoniſtion, amoneſtement, aduertiſſement.* ITAL. *Ammonitio, auiſo* GER. Ein vorwarnung oder vorſagung HISP. *Amoneſtamiento.* ANG *Aduertiſement before.* } Valerius Max. *lib.* 1. *c.* 6. Si deorum ſpiritu præmonitus excandeſcunt. Ouid. 15. *Metam.*

Non tamen inſidias, venturaque vincere fata

Præmonitus potuere deum.

PRÆMONSTRO, as, Antè monſtro, doceo, oſtendo. { הוֹרָה הַרְאָה hircáh הוֹרָה horáh. προδείκνυμι, προδείκνυω. GAL. *Monſtrer deuant & enſeigner.* ITAL. *Monſtrar prima.* GER. Vorhin zeigen HISP. *Moſtrar de antes.* ANGL. *To shew and ſet ſee before* } Plaut *in Perſ.* Præmonſtra docte, præcipe aſtu filiæ, Quid fabuletur, vbi ſe natam prædicet. Idem *Mil.* — atque hoc ei præmonſtra & præcipe, vt teneat conſilia noſtra. Cic. 1. *de diuinat.*

—Atque etiam ventos præmonſtrat ſæpe futuros Inflatum mare.

Præmŏnſtrātor, verbale, qui præmonſtrat & docet quid faciendum ſit ante periculum. { מוֹרֶה moreh. προδεικτής. GALL. *Celuy qui monſtre & enſeigne ce qu'il faut faire à l'aduenir.* ITAL. *Chi moſtra & inſegna prima.* GER. Ein vorzeiger. Der einem vorenbin zeigt wie er ſich hernach ertwar im halten ſolle HISP. *Moſtrador y enſenador de lo venidero.* ANG. *He that sheweth a thing before* } Terent. *in Heaut.* Sed hic adiutor meus, & monitor, & præmonſtrator Chremes, Hoc mihi præſtat.

Præmŏrdĕo, es, Morſu dilacero. { προδάκνω. GAL. *Mordre parauant.* ITAL. *Mordere innanzi.* GER. Vor abbeiſſen. HISP. *Morder delante.* ANG. *To bite of or before.* } Gell *c.* 2 *lib.* 7. Plautus in Trinummo neque præmorſiſſe dixit, ſed præmorſiſſe. Niſi fugiſſem (inquit) medium, credo præmorſiſſet.

Præmŏrĭor, eris, Antè morior. { προαποθνήσκω GALL. *Mourir deuant ou premier.* ITAL. *Morire innanzi.* GER. Vorhin oder von erſten ſterben, HISP *Morir antes.* ANG. *To die before.* } Plin *lib.* 7. *c.* 50. Præmortuis viſus auditus, inceſſus. Ouid *Epiſt.* 8.

Aut ego præmoriar, primáque extinguar in æuo.

Aut ego Tantalide Tantalis vxor ero.

Præmortuus participium. Liu 2. *ab vrbe*, Scaptium ipſum id quidem credo, etſi præmortui iam ſit pudoris, non facturum.

Præmulſus. Apul. Premulſis antiis & promulſis caproneis anteuentuli & propenduli. An admodum mulſis, i. dulcibus?

PRÆMVNIO, nis, ſecunda ſyllaba prod Prius munio. { προασφαλίζω. GALL. *Premunir, fortifier vne place auant que les ennemis viennent.* ITAL. *Fortificare innanzi.* GERM. Vorhin beſeſtigen oder wolſ verwaren. HISP *Fortalecer antes.* ANG. *To fortifie before.* } Cæſar. 3 *belli ciuil.* Iſthmum præmunire inſtituit. ¶ Aliò tranſtulit Cic. *pro Cælio*, Quamobrem illa quæ ex accuſatorum oratione præmuniri iam, & fingi intelligebam, fretus veſtra prudentia non pertimeſco. Sueton. *in Calig. cap.* 29. Præmuniti medicamentis, Velleius, Præmunire regalem potentiam. Aliquando præfixum habet *antè*, vt apud Cic. *in Orat.* Vt diuidat in partes, vt aliquid relinquat ac negligat, vt antè præmuniat, &c.

Præmūnĭtĭo, nis, verbale, Præfatio. { προτείχισμα, προκατάστασις. GALL. *Munition & appreſt* ITAL. *Munitione.* GERM Ein vorbewarung oder vorrede. HISP. *Fortalecimiento* ANGL *A fortifying before.* } Cicero 3 *de Orat* Præmunitio eſt etiam ad id quod aggrediare, & reiectio in alium.

Prænarro as, Antè narro. { προδιηγέομαι. GAL *Raconter parauant.* ITAL. *Narrare innanzi.* GER. Zuuor erzellen HISP. *Contar antes.* ANG. *To tell before* } Terent. *in Eunuch.* Rectè ſane interrogaſti, oportuit rem prænarraſſe me.

Prænăto, Ante nato. { προνήχομαι GAL. *Nager deuant.* ITA. *Nuotar prima.* GER. Vorauhin ſchwimmen HISP. *Nadar antes* ANG. *To ſwime before.* } Plin. *lib.* 9. *c.* 45 Prænatante piſciculo frontem ſuam ſpargit. ¶ Ponitur aliquando præterfluere. *c. w.* as *ex* Virg. 6. *Æneid.*

Lethæumque domos placidas qui prænatat amnem.

Vbi Ser[uius], Præterfluit, præterlabitur. contra ac dictum eſt nam non natant aquæ, ſed nos in illis natamus Ennium igitur ſequutus eſt qui ait, Fluctuſque natantes. Hæc ille

Prænāuĭgo, as, Præternauigo. { παραπλέω. GALL. *Nauiger deuant ou apres.* ITAL. *Nauigare auanti.* GERM. Fürſchiffen HISP. *Nauegar antes.* ANGL. *To ſaile before or by.* } Plinius *lib.* 6 *cap.* 23. Vt viginti dierum ſpatio prænauigent inſulam quæ Solis appellatur. Senec. *c.* 18. *de conſ. ad Marc.* ¶ ‖ Prænauigauimus vitam Lucili, & quemadmodum Virgilius noſter ait, in mari

——Terraque vrbeſque recedunt.

Senec. *Ep.* 71. ‖

Prænauigatio, nis, Verbale. Plin. *lib* 6. *c.* 31. A Gorgonum inſulis prænauigatione Atlantis dierum quadraginta, &c.

PRÆNESTE, generis neutri, & hæc Præneſtis. Πραίνεστος Stephano. Vulgò *Paleſtrina*, Oppidum Latii edito in loco, naturaque munito ſitum ita dictum, ſi Stephano credunus) a Præneſto conditore, Latini filio, Vliſſis &

ſis & Circes nepote. Alii ἀπὸ τῶν πρίνων, id eſt, ab ilicibus quæ illic abundant, nomen accepiſſe exiſtimant. Pompeius Feſtus nominis huius originem ad loci ſitum refert eo quod montibus præſtet: vnde & altum præneſte a Virg. dicitur 7. *Æneid.*

Quique altum Præneſte colunt.

Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. ἐν τῷ πρανεῖ, (vrbem aſperam.) Fuerunt qui à Cæculo Vulcani filio conditum putarint: quorum ſententiæ Virg. quoque ſubſcribit.

Nec Prænestinæ fundator defuit vrbis
Vulcano genitum pecora inter agreſtia regem,
Inuentúmque focis omnis quem credidit ætas,
Cæculus.

Strabo *lib.* 5. Græcam vrbem eſſe tradidit, cuius rei argumentum hoc affert, quòd olim Polyſtephanos dicta fuerit. Habuit hoc oppidum nobile Fortunæ templum, cuius pauimentum lithoſtrotis ſtrauit L. Sylla, teſte Plinio *lib.* 36. *c.* 25. Silius,

——*ſacriſque dicatum*
Fortunæ Præneſte iugis.

Fœminino genere vſus eſt Virg. 8. *Æneid.*

Qualis eram, quum primam aciem Præneſte ſub ipſa
Straui.

Prænĕſtīnī, qui Prænéſte incolunt. Cic. 2. *de diuin.* Numerium, Suffucium, Prænestinorum monumenta declarant, honeſtum hominem, & nobilem ſomniis crebris, &c.

Prænĕſtīnus, a, um, poſſeſſiuum: vt Dea Præneſtina, Ouidius 6. *Faſtor.* Sueton. *in Tib. cap.* 63. Sed maieſtate præneſtinarum ſortium territus deſtitit. Sortes Præneſtinæ, Cicero *de diuin.* Fortuna Præneſtina, Lucanus *lib.* 2.

Prænĭmis, admodum multum: ex *nimis* pro valde. { יותר *iotér* [illegible] GAL. *Par trop, beaucoup trop.* ITAL. *Troppo* GER. Gar zuuil HISP. *Muy mucho.* ANGL. *To muche.* } Gellius *lib.* 19 *c.* 10. Hoc prænimis plebeium eſt.

PRÆNITĔO, es, admodum niteo: vnde Prænitidus, valde nitidus. Velleius, Prænitet titulis ſorum Auguſti

Prænĭtēns Luna. Plin. *lib.* 2. *c.* 9. [illegible]

Prænobĭlis, admodum nobilis. Apuleius *lib.* 8. Iuuenis natalibus prænobilis.

Prænōmēn, quod nomini præponitur. Suet. *in Cæſ. cap.* 76. Inſuper prænomen Imperatoris & cognomen patris patriæ, ſup. recepit.) Vide in dictione *Nomen.* & Plutarch. *in Coriol. & in Mar.*

‖ Prænomen, quod nomini præponitur. Gloſſ. Prænomen προωνύμιον. *Prænomen* dictum, eo quòd nomini præponatur, vt Lucilius, Quintus. *Nomen* vocatum, quia notat genus, vt Cornelius. Cornelii enim omnes in eo genere vocantur. *Cognomen*, qui nomini coniungitur, vt Scipio. *Agnomen* verò quaſi accedens nomen, vt Metellus Creticus, quia Cretam ſubegit. Extrinſecus enim venit agnomen ab aliqua ratione. ‖

PRÆNŌSCO, is, Antè noſco, prædiuino. { προγινώσκω. GALL. *Cognoiſtre auant preuoir.* ITAL. *Conoſcere innanzi, indouinare* GERM. Vorhin kennen oder wiſſen. HISP. *Conocer de antes.* ANG. *The knaw before, to foreſee a thing.* } Cic. 1 *de diuin.* Neque non poſſunt futura prænoſcere. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Verùm meam vxorem tu neſcis qualis ſit. L. Tu primus ſentis, nos tamen prænoſcimus Ouid 3 *Faſt.*

Promiſſúmque ſibi voluit prænoſcere cœlum.

Prænōtĭo, verbale, anticipatio, propter actus prænoſcendi. { πρόληψις. GAL. *Preuoyance, cognoiſſance de l'auenir* ITAL. *Conoſcimento che ſi prende di qualche coſa prima ſi ne oda parlare.* GERM. Ein vorwiſſung/vorgehende erkantnuſs HISP. *Conocimiento de lo venidero.* ANG. *Fore knawing or fore ſeing of a thing to come.* } Cic. *de nat. deor.* Fateamur conſtare illud etiam hanc nos habere ſiue anticipationem, vt ante dixi, ſiue prænotionem deorum.

Prænoto, ex præ & noto, Antè noto, inſcribo. προσημειόω. Noto verò frequentatiuum eſt a Noſco.

Prænūbĭlus, a, um, Valde nubilus, & obſcurus. { ὑπερζοφώδης. GAL. *Fort nubileux & obſcur.* ITAL. *Molto nugoloſo & oſcuro.* GERM. Gar gewülckt vnd dunckel. HISP. *Muy nubloſo y anublado* ANGL. *Very cloudie and darke.* Ouid. 3. *Amor.*

Stat vetus & denſa prænubilus arbore lucus.

PRÆNŪNTIO, as, Antè nuntio. { προαγγέλλω. GAL. *Annoncer deuant, predire.* ITAL. *Annuntiar prima che auenga.* GERM. Vorhen verkünden/ künfftige weiſſagen. HISP. *Traer nueuas antes* ANG. *To ſhew tydinges or newes before.* } Terent. *in Phorm.* Abi, ac prænuntia hanc venturam. Cicero 1. *de diuin.* Eſt enim vis & natura quædam quæ tum obſeruatis longo tempore ſignificationibus, tum aliquo inſtinctu, inflatúque diuino futura prænuntiat.

Prænūntĭus, a, um, adiect. qui antè nuntiat, prædicit. { προάγγελος. GALL. *Qui annonce vne choſe à venir.* ITAL. *Che annunzia vna coſa à venire* GERM. Ein vorbott, das vorhin etwas verkündet. HISP. *Menſagero de antes.* ANG. *That goeth before and bringeth tydinges.* } Cicer. *de nat. deor.* Quæ nuper bello Octauiano magnarum fuere calamitatum prænuntiæ. Ouid. 3 *Eleg.* 5.

Hæc vt mari noctis Solis Prænuntius ortus:
Afferat admiſſo Lucifer albus equo.

Idem 3. *Metam.*

Addidit hæc cladis prænuntia verba futuræ.

Idem 2. *Faſt.*

Fallimur? An veris prænuntia venit hirundo?

Præŏccĭdo, dis, Antè occido. προκαταδύω. GAL. *Cheoir deuant.* ITAL. *Cader ò morir innanzi.* GERM. Vorhin nidergehn/ vor zugnaden gehn HISP. *Cadar antes.* ANG. *The fall before.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 20. Cui præoccidere Caniculam neceſſe eſt.

PRÆŎCCUPO, as, Præuenio anticipo, anteuerto, ex præ & occupo. { קדם *kadem* προλαμβάνω, φθάνω. GAL. *Preoccuper, anticiper, preuenir.* ITAL. *Preoccupare, anticipare.* GERM. Vor einnemmen/ fürkommen. HISP. *Tomar de primero preuenir.* ANGL. *To preuent, to ſeize before an other* } Liuius 4 *ab Vrbe.* Vbi vident collegas principes agendæ rei gratiam omnem ad plebem præoccupauiſſe, nec locum in ea relictum ſibi. Cæſ. *bell. Gall.* Præoccupauit animos. Idem *lib.* 2. *de bell. ciuil.* Præoccupati animi timore. Cicero 10. *Philipp.* Quas enim partes ipſe mihi ſumpſeram, eas præoccupauit oratio tua Senec. *Epiſt.* 51. Omnes præoccupati ſomnus virtutes diſcere, vitia dediſcere. Cum infinitiuo Liu. 4 *ab Vrbe*, Legem de mulctarum æſtimatione pergratam populo, præoccupauerunt ferre.

Præoccŭpātĭo, nis apud Rhetores ſchema quoddam, quum id, quod ab aduerſario nobis obiici poſſet, ipſi præripimus, diluimúſque. { πρόληψις. GALL. *Anticipation* ITAL. *Anticipatione.* GERM. Ein fürkommnis vnd vorablennung eines dings ſo man jemand fürwerffen hette mögen. HISP. *Obra de tomar de primero.* ANG. *A preuenting.* } vt apud Virg. 2. *Æneid.*

——*Neque me Argolica de gente negabo.*

Et *lib.* 1.

——*ſcio me Danais è claſſibus vnum.*

PRÆOPTO, as, ſiue potiùs opto { προαιρέομαι. GALL. *Deſirer plus vne choſe.* ITAL. *Deſiderar più toſto amar meglio.* GER. Vorhin wünſchen/oder für etwas wünſchen/vil lieber wünſchen. HISP. *Deſſear antes.* ANGL. *To deſire or wiſh rather.* } Terentius *in Hecyr.* Adeón' peruicaci es animo, vt puerum præoptares, perire? Liuius 9. *ab Vrbe*, Quod tantopere optandum foret, Hernicos docuiſſe, &c. Idem *lib.* 23. Punicam Romanis ſocietatem atque amicitiam præoptandam eſſe. Et *lib.* 28. Mortem in certamine quàm vt alter alterius ſubigeretur imperio præoptantes. Plautus *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Potiùs præoptauiſſe me meum caput ponere periculo.

Præpandĕre, Antè aperire. { προαναπετάννυμι. GALL. *Ouurir deuant.* ITAL. *Aprire auanti.* GERM. Vor aufthun. HISP. *Abrir antes.* ANG. *To open before.* } Lucret. *lib.* 1.

Clara tuæ poſſim præpandere lumina menti.

¶ Aliquando accipitur pro prætendere. Plin. *lib.* 11. *c.* 24. Maiores aranei in terra cauernarum exigua veſtibula præpandunt. Budæus.

Præpārcus, Valdè parcus Plin. *lib.* 11. *c.* 19. de apibus. Cæterò præparcæ, & quæ alioquin prodigas atque edaces, non ſecus ac pigras & ignauas proturbent.

PRÆPARO, as, Antè paro quæ mihi vtilia fore credo. { הכין *hechin* הכן *tiochechin* זמן *zimmén* ערך *harákh.* παρασκευάζω. GALL. *Preparer, appareiller.* ITAL. *Preparare.* GER. Vorbereiten/vorhin zurüſten HISP. *Aparejar antes.* ANGL. *To prepare or make readie.* } Cic. *lib.* 1. *Offic.* Facile totius vitæ curſum videt, ad eámque degendam præparat res neceſſarias. Idem 2. *Tuſc.* Cultura autem animi philoſophia eſt, quæ extrahit vitia radicibus, & præparat animos ad ſatus accipiendos.

Præpărātus, a, um, participium, Ante paratus. { מוכן *muchán* מזמן *mezumman.* παρεσκευασμένος. GAL. *Appreſté, appareillé.* ITAL. *Preparato, apparecchiato.* GERM. Vorbereitet/zugerüſtet. HISP. *Aparejado.* ANG. *Prepared, made readie.* } Cic. 1. *de Inuent.* Pœnæ apud inferos ſunt impiis præparatæ. Idem *de diuinatione*, Animo cum bonis cogitationibus, tum rebus ad tranquillitatem accommodatis præparato, qui ſe ita quieti tradit, certa & vera cernit in ſomnis.

Præpărātus, us, ſubſtantiuum. Præparatio. { παρασκευασμός GAL. *Preparation, appareil.* ITAL. *Preparatione, preparecchio.* GERM. Ein vorbereitung HISP. *Aparejo de antes.* ANG. *Preparing or making readie.* } Galen. *lib.* 9. Namque in præparata rei ruſticæ per tempeſtates, pluuiáſque quum otium eſt, maturari poteſt per ſerenas, quum tempus inſtat, properari neceſſe eſt Sueton. *in Tiber. c.* 56. Præparatum venire.

Præpărātĭo, nis, verbale, idem, παρασκευή. Cicero 1. *Offic.* Diligens præparatio omnibus negotiis, priuſquam aggrediare, adhibenda eſt. Idem *Tuſc.* 3. Multum prodeſt prouiſio animi, & præparatio ad minuendum dolorem.

‖ Præparatura, idem quod præparatio. Tertull. ‖

Præpărātō, aduerbium, vel ablatiuus aduerbialiter poſitus { ἐκ παρασκευῆς, ἐκ προνοίας. GAL. *Auec preparation & appareil.* ITAL. *Preparamente, penſatamente.* GERM. Mit vorbereitung. HISP. *Con aparejo.* ANG. *VVith preparation.* } Quintilian. *lib.* 4 *cap.* 42. Quàm nihil præparatò, nihil feſtinatò videtur feciſſe. Maior id eſt, ex præparatione.

PRÆPEDIO, is, ſecunda ſyllaba corr. Idem quod impedio: quaſi pedes vincio. { עכב *mandh.* κωλύω. GAL. *Empeſcher.* ITAL. *Impedire.* GER. Verhindern/als wan man einem die füſs verwicklet das er nit gehn kan. HISP. *Impedir.* ANGL. *To hinder, to lett.* } Videtur autem compoſitum eſſe ab antiquo verbo pedio: à quo etiam fiunt compedio, & impedio. Plaut. *in Caſ.* Timor præpedit dicta linguæ id eſt, valde impedit Terent. *Heaut.*
—an eo fit, quia in re noſtra aut gaudio Sumus præpediti nimio, aut ægritudine? Liu. 8. *ab Vrbe*, Sin modò, inquit, ſeſe præda præpediant. Morbo præpeditus. Cic. *pro Rab.*

Præpĕdīmĕntum, i, Impedimentum. { κώλυσις, κώλυμα. GALL. *Empeſchement.* ITAL. & HISP. *Impedimento.* GER. Ein verhinderung. ANGL. *A lett or hinder.* } Plautus, Non falleciæ præpedimentum obiiciatur.

Præpĕndĕo, es, Antè pendeo. { προκρέμαμαι. GAL. *Pendre au deuant.* ITAL. *Pendere auanti.* GERM. Vorabhin hangen. HISP. *Eſtar ſuſpenſo de antes.* ANG. *To hang before.* } Martial. *lib.* 9.

Præpendet mento nec tibi barba minor.

Cæſar *lib.* 2 *de bell. ciu.* ſæpè vſurpauit loquens de turris ædificio.

Præpenīſus, πρεπένισσος. Oppidum eſt mediterraneum maioris Myſiæ, apud Ptol. *lib.* 5. *c.* 2.

Præpes, etis, generis omnis, Velox. { מהיר *mahír.* ὠκύς. GALL. *Qui vole ſoudain leger à voler* ITAL. *Veloce, leggiero.* GERM. Schnel ringfertig. HISP. *Coſa ligera à que buela.* ANG. *Swift in flight.* } Virg. 3. *Æneid.*

Troiugena interpres diuûm, qui numina Phœbi,
Qui tripodas Clarii lauros qui ſidera ſentis,
Et volucrum linguas, & præpetis omnia pennæ.

Idem 6. *Æneid.*

Dædalus (vt fama eſt) fugiens Minoia regna,
Præpetibus pennis auſus ſe credere cælo, &c.

Volunt pleríque hoc nomen ſignificare velocitatem in altum volantis Ouid. 6. *Faſt.*

Tunc oritur magni præpes adunca Iouis,

Gell. 4. *c. lib.* 9. & *c.* 6. *lib.* 6. Præpetem portum dixit Ennius. De hac voce

idem Gell. c. 6. lib. 6. Et, Præpetes loci, ibid. Liu. lib. 7. ab Vrbe. Qui ſibi præpetem miſiſſet. (de coruo.) ¶ Dicebantur & præpetes ab auguribus aues quæ opportunè præuolabant, aut idoneas ſedes capiebant, vt inquit Higinus. Verbum eſt propriè ex augurali diſciplina ſumptum. Nam aues præpetes (οἰωνοὶ τανυσίπτεροι, Homero) ſunt quæ ingentibus alis patulæ atque porrectæ præuolant, quas potiſſimum Augures ſpectabant. πρὸ enim Græcè præ, & πετᾶν volare eſt: vnde πρόπετες præuolans: ex quo Præpes. Auibus præpetibus contrariæ aues inferæ. Nigidius Figulus in lib. 1. Augurij priuati. Diſcrepat dextra ſiniſtræ: præpetibus inferæ. Ex quo eſt coniectare, Præpetes appellatas quæ altius ſublimiuſque volitent, cùm differre a præpetibus Nigidius inferas dixerit. Alij volunt eſſe quæ ingentibus & patulis, & porrectis alis volitant. Ex Feſto.

Præpĕsinthŭs, πρεπέσινθος, inſula maris Ægæi, vna Cycladum. Autor Plin. lib. 4. c. 12.

Præpĕto, is, Antè, vel priùs peto: id eſt, vado. προϊέναι, Feſtus, Præpetere dicebant antiqui pro anteire.

præpĭlātæ haſtæ, ſunt qui ferreas habent cuſpides, quaſi præferratæ. δόρατα σιδηρέα. Præpilatum etiam dicitur vbi non eſt ferrum, ſi modò in mucronem acutum ſit. Plin. lib. 8. cap. 6. Ab operariis haſtas præpilatas habentibus per circum totum actos Liu. lib. 6. Bell. Pun. Præpilata miſſilia. Vide Scaligerum in Titium. ¶ Cornua præpilata. Idem lib. 9. c. 30. de locuſt. Si nullus ingruat metus recto meatu cornibus, quę ſunt propria rotunditate præpilata, ad latera porrectis, &c. ¶ Exercitia præpilata. Quintil. lib. 5. cap. 12. Quod eò diligentius faciendum fuit, quia declamationes, quibus ad pugnam forenſem velut præpilatis exerceri ſolebamus, olim iam ab illa vera imagine orandi receſſerunt.

Præpinguis, Valde pinguis. { λίαν παχύς. GAL. Fort gras. ITAL. Molto graſſo. GERM. Gar feiſt. HISP. Muy grueſſo ANG. Very fatt. } Colum. lib. 3. Itaque non eſt vineis apta, vix etiam arbuſto, niſi præpingui, & vuida terra. Virg. 3. Æneid.

——————— & inde

Exuperat propinque ſolum ſtagnantis Elori.

Præpōllĕo, Antè alios, vel plurimum polleo. { ὑπερέχω. GAL. Auoir grand pouuoir, pouuoir plus que les autres. ITAL. Poter aſſai, poter più de gl' altri. GERM. Für andern mächtig oder fürtreflich ſein. HISP. Mucho poder, poder mas que los otros. ANGL. To haue greater power then other. } Liu. 1. ab Vrbe. Ardeam Rutuli habebant, gens, vt in ea regione, atque in ea ætate, diuitiis præpollens. Idem lib. 5. Virtute fortunáque tum ſua, tum publica præpollens.

Præpondĕro, as, Grauior ſum, plus pondero. { ὑπερβαρέω. GAL. Peſer plus, emporter le pois. ITAL. Peſar più. GER. Fürwegen, mehr wegen. HISP. Mucho mas peſar. ANG. To be more weightie. } Per tranſlationem verò ſignificat pluris eſſe, ſiue pluris æſtimari. προτιμᾶσθαι. Gell. lib. 5. c. 3. Nam quum in rebus aut partibus, aut longè ſecus, vtilitas amici, & honeſtas noſtra conſiſtit, honeſtas proculdubio præponderat.

PRÆPŌNO, is, Antepono vtrùm malim optione data præfero. { הקדים hokdim. προτίθημι, προτιμάω. GAL. Mettre deuant, preferer & plus eſtimer. ITAL. Preporre, anteporre. GERM. Fürſetzen, höher halten oder ſchetzen. HISP. Poner adelante, preponer vna coſa à otra. ANGL. To put before and preferre. } Plaut. in Rud. Lucrum præpoſui ſopori & quieti. Ouid. Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.

Cùmque ego præponam multos mihi (poëtas.)

Ibid. Eleg. 6. lib. 1.

Si præponendos eſſe putatis habe.

¶ Interdum Præponere, eſt priùs ponere, tempore præcepto. προτίθημι. Saluſt. in Iugurth. Vbicunque res poſtulabat præſidium eſt præpoſitum. Aliquando eſt præficere. ἐφίστημι. Cic. pro Manil. præpoſitum bello Imperatorem. Ouid. Eleg. 1. lib. 3. Triſt. Cuſtos præpoſitus ſancto loco. (de æditua.)

‖ Præpos, valde, vel præ aliis potens. Vet. Vocab. in Gloſſ. Iſid. Præpos valde potens. I. Præpos. ‖

Præpoſitio, verbale, actus ipſe præponendi. ¶ Apud Grammat. eſt pars orationis, de qua abunde apud Priſcianum & alios. Cic. in Top. Præpoſitio enim in, priuat verbum ea vi, quam haberet, ſi in præpoſitum non fuiſſet. ‖ ¶ Præpoſitio loquelaris. Scaligero eſt quæ per ſe non ſubſiſtit, ſed cum loquelis. Eiuſmodi præpoſitiones ſunt dis, con, am, re & ſimiles ſiquæ ſunt aliæ. ‖

Præpŏſĭtī, qui rebus aliquibus præfecti ſunt. ἐπιστάται.

Præpoſitiuus, a, um, ex analogia, qui præponere poteſt. Sed vſus fert, vt ſit, qui præponi poteſt, & ſolet: vt Grammaticus articulus præpoſitiuus, ἄρθρον προτακτικόν.

Præpŏſĭtūrā, æ, dignitatis eſt nomen, vt præpoſitura militaris. Lamprid. in Heliogabalo, Militaribus etiam præpoſituris, tribunalibus, & legationibus, & ducatibus vendixis.

‖ Præpoſta, præmiſſa. Lucr. ‖

Præpōrto, as, Antè fero, antè porto. { προφορέω, προφέρω. GAL. Porter deuant ſoy. ITAL. Portare deuanti. GER. Vor im tragen. HISP. Traer delante. ANGL. To beare or bring before him. } Lucret. lib. 2.

Teláque præportans violenti ſigna furoris.

¶ Interdum accipitur pro præ ſe ferre, hoc eſt, ſigno aliquo exteriore animi affectum oſtendere, Catull. Argon.

——— *quibus anguineo redimita capillo*

Frons exſpirantes præportat pectoris iras.

Præpŏſſum, Præpolleo, vel præualeo. { ὑπερισχύω. GALL. Eſtre le plus puiſſant. ITAL. Poter più. GER. Mächtiger oder gwaltiger ſein. HISP. Poder mas. ANGL. To bemore mightie. } Tacit. lib. 12. Poſtquam Macedones præpotuere, &c.

Præpŏtēns, Valdè potens, vel valdè diues. { ἰσχυρός, μέγα δυνάμενος, πανυπέρτατος. GALL. Fort puiſſant. ITAL. Potentiſſimo. GERM. Fürauſs mächtig oder gwaltig. HISP. Muy poderoſo. ANGL. Very mightie. } Cicero de Amicitia, Sic multorum opes præpotentium excludunt amicitias fideles.

PRÆPŎSTĔRVS, a, um, Peruerſus, qui rerum ordinem conturbat, aut in quo ordo eſt conturbatus. { מעבל mehubbal. ὑστερόπρωτος. GAL. Faict, dit, mis ce qui doit eſtre deuant au rebours. ITAL. Fuor d'ordine, al contrario. GERM. Verkehrt, lätz. HISP. Lo detras delante, hecho al reues, o mudado el orden. ANGL. Backward. } Cic. Caſſio. Præpoſteros habes tabellarios, etſi me quidem non offendunt, ſed tamen quum à me diſcedunt, flagitant literas, quum ad me veniunt, nullas afferunt. Quint. Præpoſtera res, occidere, deinde erubeſcere. Ouid. Eleg. 7. lib. 1. Triſt. Omnia naturæ præpoſtera ibant.

Præpoſtĕrè, aduerbium, Peruersè, & ordine conturbato. { ὕστερον πρότερον, ἀνεστραμμένως. GALL. Au rebours, ſans demeure derriere. ITAL. Alla riuerſcia. GERM. Hinderſich, Nit ordenlich. HISP. Al reues de otra coſa. ANGL. Backwardlie. } Cic. 1. Acad. Vt præpoſtere tecū agam, mox referam me ad ordinem. Idem Attico, Omnes autem mihi tuas redditas eſſe, ſed prunas præpoſtere, reliquas ordine.

PRÆPROPERVS, Valde, ſeu nimis celer. { λίαν ταχύς. GAL. Fort haſtif & ſoudain. ITAL. Frettoloſo. GERM. Gar ſchnel oder zuvil ſchnell. HISP. Muy preſſuroſo y abantado. ANG. Verry haſtie and raſh. } Cic. Trebatio. Sed ex tuis literis cognoui præproperam quandam feſtinationem tuā. Liu. lib. 17. Quum toto eo bello damnoſa, præpropera ac temeraria ingenia Imperatorum fuiſſent. Senec. c. 1. de conſ. ad Marc. Citò pater, citò ſacerdos, citò omnia tam præpropera.

Præproperē, aduerbium, Nimium celeriter. { λίαν ταχέως, ὠκέως σφόδρα. GALL. Trop haſtiuement. ITAL. Troppo frettoloſamente. GER. Zuvil ſchnelliglich oder eylendts. HISP. Muy preſſuroſamente. ANGL. Ouer haſtelie. } Liu. lib. 37. Et feſtinans ipſe præpropere cum quinque ſolis nauibus Annibali occurrit.

Præputium, ij, Pellis quæ glandem, hoc eſt, ſummam colis partem tegit, a præputando (vt putatur) nomen habens eo quod a Iudæis præputaretur, hoc eſt, præſcinderetur. { ערלה ›orlah. ἀκροβυστία. GALL. Prepuce, la peau du membre viril. ITAL. Pelle nella punta del membro virile. GERM. Die vorhaut des männlichen glids. HISP. Capullo del membro del hombre. ANGL. The fore ſkinne of a mans member. } Iuuen. Sat. 14. de Iudæis loquens,

Nil præter nubes, & cœli numen adorant,
Nec diſtare putant humana carne ſuillam,
Qua pater abſtinuit, mox & præputia ponunt.

Satyr. 5.

Impatienſque moræ pauet, & præputia ducit.

Præquam, vide Præ, ſuprà.

‖ Prærapidus, Adiect. Senec. lib. 1. de ira: Nullus enim effectus vindicandi cupidior eſt, quam ira, & ob id ipſum ad vindicandum inhabilis, prærabida & amens. ‖

Prærădio, as, Præluceo. { ὑπεραστράπτω. GAL. Ietter grande lueur & clarté. ITAL. Far luce innanzi. GERM. Fürauſsglantzen. HISP. Luzir delante. ANG. To giue great light. } Ouid. 6. Epiſt. præradiant ſtellis ſigna minora ſuis, id eſt, prælucent.

Prærādo, is, Abrado, præcido. { גלח hiktiah גרד gharádh קצץ chatáts καταξύω. GALL. Racler. ITAL. Radere. GERM. Vornen abſchaben. HISP. Raer. ANGL. To ſhaue or ſcrape of. } Cato c. 41. Si vitis vitem contingat, vitis vtriuſque latus alterum præradito obliquè.

Prærancidus, a, um, Valde rancidus. { λίαν σαπρός, εὐρώς. GAL. Fort rance & moiſi. ITAL. Molto rancio, non piu in vſo. GER. Gar ſchimmlich vnd vngenem. HISP. Mucho rancio, ranciosa. ANGL. Very ſtinking or rotten. } vt, Prærancida caro. ¶ Per tranſlationem pro exoleto & iam ingrato. Gell. lib. 13. c. 19. Non ſinitiones illas prærancidas, neque frigutinas Grammaticas ſpectauerit.

Prærapidus, Valde rapidus. { λίαν ταχύς. GAL. Fort viſte & ſoudain. ITAL. Velociſſimo. GERM. Vberauſs ſchnell. HISP. Muy ligero. ANG. Very ſuddein or rauenous. } vt, Prærapida fuga, apud Silium lib. 16.

‖ Prærigeo, es, Corn. Tacitus lib. 13. Annotatuſque miles, qui faſcem lignorum geſtabat ita præriguiſſe manus, vt oneri adhæſerunt, truncis brachiis reciderent. ‖

Præripa, loca præ ripa fluminis. Apul. Apol. 1. ‖ Cùm egreſſus in præripa fluminis, &c. ‖

PRÆRIPIO, is, Antè capio, præoccupo. { לקח lakách. προαρπάζω, ὑφαιρέω. GAL. Rauir & oſter deuant. ITAL. Rapire innanzi. GERM. Vor dannen zucken, zuuor hinweg reiſſen oder nemmen. HISP. Arrebatar antes. ANG. To catch before an other, to preuent. Plautus in Caſina, Huc veniſti ſponſam præreptum meam Cic. 1. Offic. Facilè celare, tacere, diſſimulare, inſidiari præripere hoſtium conſilia, id eſt, præoccupare, ſiue præuoſcere, aut præuenire. Plin. iunior de viris illuſtribus, Immatura morte præreptus, non potuit præſtare qualem promiſerat regem. Plaut. Aſin. ſc. 1. a. 4. præripias ſcortum amanti. Idem Men. ſc. vlt. a. 5. Neque tibi, quum occupare patrem, neque præripere poſtulo. Cic. pro Gallo, Demoſthenes tibi præripuit ne eſſes primus orator, tu illi ne ſolus. Vbi Valla Qui aliquid alteri eripit (inquit) poteſt nos in ſuos vſus eripere: vt, Eripuit illi vitam. Qui verò præripit, in ſuos proprios vſus rapit neque præpoſitio illa anteceſſionem declarat. Cic. pro Gallo. Demoſthenes tibi præripuit ne eſſes primus orator, tu illi, ne ſolus. Non hoc intelligit Cicero quod Demoſthenes huic aut aliquid eripuerit (vt qui autem ſibi poſſet nondum nato) aut præreptum ſe fecerit. Non enim Demoſthenes primus oratorum antiquitate temporis dicitur, ſed facultate, neque hunc ſolus Demoſthenes ætate anteceſſit. Ergo ille præripuit tibi, id eſt, rapuit ſibi iſtam dignitatem, vt ſummus orator eſſe videatur. Hæc Valla lib. 5. c. 8.

PRÆRŌDO, is, Rudo, vel corrodo, { כרסם nacál. κατατρώγω, κατεσθίω. GALL. Ronger. ITAL. Rodere. GERM. Vornen abnagen, zernagen. HISP. Raer. ANGL. To gnawe of or about. } Colum. lib. 2. Nam ſi ſæpiùs cacumina manu præfracta, aut pecore præroſa fuerint, in perpetuum conſumpuntur. Idem de arboribus c. 15. Genus eſt animalis, volucra appellatur, ferè prærodit teneros adhuc pampinos, & vuas. Plaut. Pſeud. ſc. 2. a. 3 Vt digitos ſibi prærodat ſuos. (ſuauitate cibi) Ibid. prærodatis veſtras furtiuas manus. ¶ Prærodere autem apud Plautum quid ſit, docet Victorius c. 24 lib. 3. in delicato ex Ariſtophane in Pythagoreis.

PRÆROGO antè rogo Prærogari, antè rogari, interrogari, cùm lex ferenda eſt. Item antè diem ſoluo. { προτίνω. GAL. Payer auant le terme eſcheu, auancer. ITAL. Pagar prima che ſia il termine. GERM. Vor der beſtimpten zeit bezalen HISP. Pagar adelantado ANG. To paye before the tyme. } Vlpian. l. ſed addes ff. locati & conducti, Nam inter cum qui pecuniam

errorem ſoluit, & eum qui penſionem integram prærogauit, multum intereſt. *Suetan Aug. c.* 35 Prærogare ſententias.

Prærogatiuus, a, um, habens facultatem, aut ius prærogandi, vt prærogetur. Ita Prærogatiua tribus, prima tribus.

Prærŏgătīuă æ, ſubſtant. Præſtantia & eminentia, qua quis aut præfertur, aut præferri alteri debet { יתרון *ithrón.* ἐξοχή. GAL. *Prerogatiue auantage* ITAL. *Prerogatiua, auantaggio* GER. Ein beſondern vortheil für ander auf. HISP. *Grande excellentia* ANGL. *Prerogatiue or dignitie wherby one is preferred.*} Paulus Iuriſconſultus, Veteranorum priuilegium inter cætera etiam in delictis habuit prærogatiuam, vt ſeperentur à cæteris in pœnis: hoc eſt, cæteris præferantur. Nec ad beſtias itaque veteranus datur, nec fuſtibus cæditur. ¶ Prærogatiuus, a, um. Cic. *pro Mur.* Etenim ſi tanta illis comitiis religio eſt, vt adhuc ſuper omne prærogatiuum valuerit quid mirum in hoc felicitatis famam, ſermonemque valuiſſe? ¶ Prærogatiua tribus, vel prærogatiua centuria dicebatur quæ primo loco ad ſuffragium ferendum vocabatur, cuius ſententia tantum momenti habebat & autoritatis, vt quaſi præiudicium in comitiis cæteris, centuriis & tribubus afferret. Qui enim ferebat prærogatiuam, rarò reiiciebatur à cæteris. Liuius *lib.* 26. Autoritatem prærogatiuæ (ſubaudi centuriæ) omnes ſecuti ſunt. Prærogatiua, inquit Aſconius, propter iuſtum integrúmque beneficium aut factum, aut dictum aliquid ſignificat liberalius ab eo, qui nobis benefacturus eſt. Et rurſus, Prærogatiuæ tribus ſunt, quæ primæ ſuffragium ferunt ante iure vocatas. Mos enim fuerat quo faciliùs in comitiis populi concordia firmaretur, bina omninò de iiſdem magiſtratibus fieri comitia, quorum primæ tribus prærogatiuæ dicebantur, quòd primæ rogarentur quos vellent Coſs. fieri. Secundæ iure vocatæ quòd in his ſequente populo, vt ſæpè contigit, prærogatiuarum voluntatum iure omnia complerentur.

Prærogator, diſpenſator. Gloſſ. Iſid.

PRÆRVMPO, is, Abrumpo, auello, diſiicio. { נתש *nathás* נתש *nathás* περιρρήγνυμι. GAL. *Deſrompre.* ITAL. *Rompere, ſtrpare.* GERM. Doran ab brechen, zerbrechen. HISP. *Mucho romper.* ANGL. *To break a ſunder.*}

Prærŭptŭs, a, um, Abruſus, arduus. { ἀπότομος, κρημνώδης. GALL. *Deſrompu, dangereux à monter, mal aiſé à approcher.* ITAL. *Rotto, luogo difficile da montarui, inaceſſibile.* GERM. Dornenabgebrochen/abgeſchliſſt/hoch vnd gäch. HISP. *Alto ò deſpeñadero* ANGL. *Broken of ſteepe or dangerous to go on.*} Virg. 3. *Georg.*

Adde tot egregias vrbes operúmque laborem,
Tot congeſta manu præruptis oppida ſaxis.

Cic. 7. *Verr.* Qui aliqua promontoria, aut prærupta ſaxa tenuiſſe dicuntur, id eſt, ardua (inquit Budæus) non autem ſenſim accliuia. In qua ſignificatione dicimus & prærupta abſolutè Plin. *lib.* 8. *c.* 32. Ad prærupta ducunt, ſaltumque demonſtrant. Velleius, In præruptum & anceps periculum adduxit Rempub. Seneca 10 *de tranq.* Prærupta ſunt, quæ videbantur excelſa.

Prærūptē, aduerbium, Abruptè, & in præceps, & ſine cliuo. { ἀποτόμως, κρημνωδῶς. GAL. *Mal aiſement pour monter, en danger de cheoir.* ITAL. *Altamente, con difficultà & malageuolezza di montare.* GER. Gächlingen/ſtogechtig. HISP. *En deſpeñadero.* ANG. *Steepe without any bending.*} Plin. *lib.* 34. *c.* 14. Mons præruptè altus (incredibile dictu) totus ex ea materie eſt.

Præs, prædis, Sponſor, qui ſe pro alio ciuitati, aut magiſtratui obſtringit, promittens ſi qui ſecus commodi ſit plenè ſatisfacturum. { מתערב בן *ben haatabaruth.* ἐγγυητής GALL. *Pleige, caution, reſpondant.* ITAL. *Sicurtà, malleuadore, pagatore* GER. Ein bürg/Der ſich für iemanden verſpricht HISP. *Fiador por alguno.* ANG. *A pledge or ſuertie that is bound for an other* } à præſtando dictus, quia tam debet præſtare quod promiſit, quàm is pro quo præs factus eſt. Aſconius, Prædes dicuntur ſatiſdatores locupletes, pro re de qua lis eſt apud Iudicem, ne qui tenet, diffidens cauſa poſſeſſionem deteriorem faciat. Differunt autem prædes à vadibus, quoniam vas appellatur qui pro alio vadimonium promittit, & propriè datur in re capitali: præs verò in lite nummaria. Auſonius,

Quis ſubit in pœnam capitali iudicio? vas.
Quid quum lis fuerit nummaria, quis dabitur? præs.

Prædes hodie ſunt, inquit Bud. qui ſponſores Reipublicæ, vel Principi facti ſunt pro iis qui pecuniam publicam diſpenſant, quos *Receptores* vocant. Etiam qui publicanos in locationibus vectigalium, aut eorum fideiuſſores locupletes affirmant (quod idoneos eſſe & ſufficientes teſtificari vocant) prædes dici propterea poſſunt, quòd locupletes eos præſtare debent. Gell. *lib.* 7. Multam irrogare, & prædes poſcere. Vetus inſcriptio apud Aldum *de Orthogr.* Prædes date, prædiáque ſubſignate, qui hoc opus rediment. ¶ Prædes etiam pro bonis ipſius prædis interdum accipiuntur. Cic. 2 *Philipp.* domi quidem cauſam amoris habuiſti, foris etiam turpiorem, ne Lucius Plancus prædes tuos venderet, id eſt, bona tua ſponſioni obnoxia. Poſſumus etiam hîc prædes pro ſponſoribus accipere, quodam loquendi ſchemate non inuenuſto, vt ſit prædes vendere, ſponſorum bona & prædia auctioni addicere. Budæus.

PRÆSAGIO, is, iui, & ij, itum, præſentio, quaſi ante ſagio. { קסם *kaſám.* προμαντεύομαι, προαισθάνομαι. GALL. *Preuoir & predire les choſes à venir, deuiner.* ITAL. *Preſagire, indouinare.* GERM. Vorhin mercken/etwas künfftigs vorhin erſchmecken vnd verſtehn. HISP. *Diuinar, preuenir antes lo que ha de ſer.* ANG. *To geſſe before what will follow.* Propertius,

Venturam melius præſagit nauita noctem.

Cic. *lib.* 1. *de diuinat.* Plaut. *Aul ſc.* 4. *a.* 1. Præſagibat animus fruſtra me ire quum exibam domo. *Ibid.* Sagire enim, acutè ſentire eſt ex quo ſagæ anus quia multa ſcire volunt & ſagaces dicti canes. Et *paulo poſt*, Is igitur qui ante ſagit, quam oblata res eſt, dicitur præſagire. Coniectura præſagiri poteſt. Gell. *lib.* 7. *c.* 6.

Præsāgĭor, iris, deponens, pro præſagio, ſeu prædiuino. Plaut *in Bacch.* Pius præſagitur mihi aliquid.

Præsāgĭo, Præſenſio. { קסם *keſem.* προμαντεία, προαίσθησις GAL. *Preuoyance de ce qui doit auenir ſentiment de l'auenir.* ITAL. *Eſſo indouinare* GERM. Ein vormerckung oder erſpürung. HISP. *Obra de diuinar y preuenir antes lo que ha de ſer.* ANG. *A geſſe of thinges to come.*} Cic. 1. *de diuin* Inerat igitur animus præſagitio extrinſecus iniecta, atque inclusa diuinitus.

Præſagium, ij, Præſenſio, diuinatio { קסם *keſem.* προαίσθησις. GAL. *Preuoyance de ce qui doit auenir.* ITAL. *Preſagio, indouinare.* GER. Ein vorſagung. HISP. *Diuinacion, conocimiento, ò ſignificacion de las coſas por venir* ANGL. *Foregeſſing.*} Columel. *lib.* 11 *c.* 1. Quantamuis vtile continget villico tempeſtatum futuræ præſagium. Ouid. 1. *de Ponto,*

Vera precor ſiant timidæ præſagia mentis.

Præsāgŭs, a, um, Futura, inſtantiáque præſentiens. { קסם *koſém.* προμαντικός, προαισθητικός. GALL. *Qui preuoit ce qui doit auenir, deuin.* ITAL. *Chi indouina le coſe future.* ANG. *diuiner, that geſſeth to come.*} Claudian. *de rapt. Proſerp.* heu mens præſaga futuri. Virg. 10. *Æneid.*

Agnouit longè gemitum præſaga mali mens.

Ouid. 2. *Metam.*

——præſagáque luctus
Pectore ſolicito repetens ſuſpiria dixit.

‖ Præſalum, προάλμη Gloſſ. Philox. item Præſultum προάλμη, vel ἄλμη, in Gloſſ. Cyr. eſt προάλμη præſulſum. Hoc rectum eſt, aut præſalſum. ‖

PRÆSĀNĀSCO is. { προϋγιαίνω. GALL. *ſe guarir auant & premier.* ITAL. *Guarer ò ſanar prima.* GERM. Vorhin heil oder geſundt werden. HISP. *Sanarſe antes.* ANGL. *To waxe heale before.*} Antè ſanum fieri.

Præsānātŭs, adiectiuum { προϋγιασθείς, προθεραπευθείς. GAL. *Guari parauant.* ITAL. *Sanato per lo paſſato.* GERM. Vorhin geheilet oder geſund gemacht. HISP. *Sanado antes.* ANGL. *Healed or cured before.*} Plin. *lib.* 26 *c.* 14. Vulneribus præſanatus aſphodeli radix decocta efficaciſſima eſt. Ita legit Hermolaus, licèt vulgò *præſanatu* legatur, & ita in antiquo legimus, inquit Budæus.

Præſcătĕo, es, Scateo, & per tranſlationem abundo { ἀναβλύω, πληθύζω GAL. *Abonder, eſtre plein.* ITAL. *Abbondare, eſſere pieno* GERM. Gar vol ſein. HISP. *Ser lleno, abundar* ANG. *To abound an be full.*} Gell *lib.* 14. *c.* 6. Et ſimul dat mihi librum grandi volumine, doctrinis omnigenis, vt ipſe dicebat, præſcatentem.

PRÆSCIO, is, Antè ſcio, antequam ſcilicet res exiſtat { προγινώσκω. GAL. *Sçauoir parauant, preuoir.* ITAL. *Sapere innanzi* GER. Vor wiſſen. HISP. *Saber antes de tiempo.* ANG. *To knowe before.*} Terent. *in Andr.* Nónne oportuit præſciuiſſe me antè?

Præſcĭentĭă actio præſcientis, futurorum notitia πρόγνωσις.

Præſciſco, Præſcio, vel potiùs præſentiſco. { προγινώσκω. GALL. *Sçauoir parauant.* ITAL. *Sapere auanti.* GER. Vor wiſſen oder gewar innen werden. HISP. *Saber antes.* ANGL. *To knowe before or hauen inckling.*} Liu. *l.* 6. 7. Quamprimum eos ſortiri prouincias & præſciſcere quam quiſque eorum prouinciam, quem hoſtem haberet, volebant. Virg. 4. *Georg.*

Continuóque animos vulgi & trepidantia bello
Corda, licèt longè præſciſcere.

Præſcĭta, Plinius identidem vocat, quæ Græci προγνωστικά, inquit Budæus GALL. *Pronoſtication, diuinement.* ITAL. *Diuinatione che precede le coſe à venire.* GER. Vorgewuſte ding/weiſſagungen. HISP. *Sabiduria de antes diuinacion.* ANG. *Prognoſtications or geſſinges.*} Plin. *lib.* 10. *c.* 18. Vnum eorum præſcitum tranſire non queo, id eſt, augurium & oſtentum. *Ibid. cap.* 75. Verúmne ſint aliqua præſcita animi quieſcentis.

Præſcĭŭs, a, um, Præſentiens, præſagus. { προειδώς GAL. *Qui ſçait, cognoit & preuoit les choſes à venir.* ITAL. *Chi ſa le coſe future.* GERM. Vorwiſſend künfftiger dingen. HISP. *Sabidor de antes.* ANGL. *That knoweth before.*} Virg. 6. *Æneid.*

——túque ò ſanctiſſima vates
Præſcia venturi.

Cæli venturi præſcius. Valer. Flacc. 5. *Argon.* Ouid. 13. *Metam.*

Præſcia venturi genitrix Nereia leti.

Idem 1. *Faſt.*

Subſtitit in medio præſcia lingua ſono.

Mens præſcia. Silius *lib.* 6. Deus præſcius. Auguſt. *lib.* 5. *Ciuit.* Confiteri Deum eſſe, & negare præſcium futurorum, apertiſſima inſania eſt.

PRÆSCRĪBŌ, is, Antè, ſiue priùs ſcribo. i. priore loco, & priore tempore. προγράφω. GAL. *Preſcrire, bailler patron.* ITAL. *Preſcriuere dar ordine & carico.* GERM. Fürſchreiben. HISP. *Preſcriuir.* ANGL. *To aſſigne or appoynte.*} Cicero *Seru.* Sic enim præſcripſimus iis quibus ea negotia mandauimus. Velleius, Vt præſcripſimus (id eſt, antè præſcripſimus.) Tibull. *lib.* 4.

Ipſe mihi non ſi præſcribat carmina Phœbus.

¶ Interdum ſignificat inſcribere, id eſt, titulum prænotare. ἐπιγράφειν. Virgilius:

——nec Phœbo gratior vlla eſt,
Quàm ſibi quæ Vari præſcripſit pagina nomen.

¶ Interdum ſignificat præcipere, imperare, conſtituere, decernere. προστάττειν, προαγορεύειν. Cic. *lib.* 3. *Offic.* Sed hoc natura præſcribit, vt homo homini, quicunque ſit, ob eam ipſam cauſam, quòd is homo ſit conſultum velit: neceſſe eſt ſecundum eam naturam omnium vtilitatem eſſe communem. Varro, Quoniam præſcriptum erat, nequis angiportum tranſgrederetur. Secundum hanc ſignificationem Præſcriptum & Præſcriptio, pari modo pro Præcepto, vel ordine, lege, regula, ſeu forma ſumuntur, id eſt. ὑπογραφή. Tractum (vt docet Porphyrius) à magiſtris ludi, qui ſcripta pueris dant, præcipiúntque imitari, quod ὑπογραφὴν Græcè dicitur. Senec. *lib.* 1. *Epiſt.* Pueri ad præſcriptum diſcunt. Præſcriptio rationis, id quod recta ratio dictat & præſcribit. Cic. 4. *Tuſc.* Omnium autem perturbationum fontem eſſe dicunt intemperantiam quæ eſt à tota mente, à recta ratione defectio, ſic auerſa à præſcriptione rationis, vt nullo modo appetitiones animi nec regi nec contineri queant. ¶ Interdum Præſcribere, eſt finem ponere, & quod vulgo dicitur, *Limitare*, Terent. *in Andria*, Tute ipſe his rebus finem præſcripſiſti pater. Propè adeſt quum alieno more viuendum eſt mihi. ¶ Ponitur aliquando pro excipere, ſiue exceptionem actori obiicere, quæ conſuetudo à Græcis hominibus in Latinam linguam inducta eſt παραγραφὴν enim dicunt, quod nos præſcribere. Quintilian. *lib.* 7. Ignobiliſo patri filius præſcribit, de eo ſolo iudicatio eſt, an liceat.

Præſcrīptĭo, nis, Titulus. { ἐπιγραφή. GAL. *Preſcription, reigle donnée pour la future* ITAL. *Commendamento, ordine, regola* GERM. Ein fürſchreibung/oberſchrifft HISP. *Preſcricion, titulo* ANG. *An appointhing, a rule giuen to follow.*} Cic. *lib.* 1 *Offic.* Ex quo fit vt ager Arpinas Arpinatium dicatur, Tuſculanus, Tuſculanorum: ſimiliſque eſt priuatarum poſſeſ-

bonum

ſionum præſcriptio. Ex quo quis ſuum cuiuſque ſit eorum quæ natura fuerant communia, quod cuique obtigit, id quiſque teneat. Tacit. *lib.* 1. Præſcriptio poteſtatis Tribunitiæ. Præſcriptio, inquit Bud. exceptio, & tranſlatio, vnum & idem in re forenſi ſignificant. Iuriſconſulti in Pandectis promiſcue excipiendi verbo, & præſcribendi vſi ſunt: licèt præſcriptionis vocabulum apud recentiores legum interpretes, & apud Iuris Pontificij conditores ad præſcriptionis exceptioniſque longi temporis ſignificationem coarctatum ſit, & præfinitum. Budæus. Senec *lib Epiſt.* 49. Exceptiones & præſcriptiones. Idem Fabius Quintil. Præſcriptio, pro prætextu Cæſ. 3. *bell. ciu.* vt honeſta præſcriptione rem turpiſſimam tegerent.

Præſcriptum, vide *Præſcribo.*

Præſĕco, as, ui, ſectum, Priùs ſeco, præcido. { [illegible]. GALL. *Couper ou rogner parauant.* ITAL. *Tagliar via.* GERM. Dorab ſchneiden oder abhawen. HISP. *Cortar antes.* ANG. *To cutt before, to pare away.* } Colum. *lib de arborib. c.* 10. Radicem arundinis acuta falce præſectam impendenti pluuia diponito. ¶ Accommodatur quandoque immolationi. Liu. *lib* 5. Inſeritur huic loco fabula, immolante rege Veientium, voce Aruſpicis dicentis, qui eius hoſtiæ exta præſecuiſſet, victoriam dari, exauditam Suet *in Auguſt.* Nunciata repentè hoſtis incurſione, ſemicruda exta rapta foco præſecuit, atque ita prælium ingreſſus victus redit id eſt, partem reddidit Marti, partem ad veſcendum reſeruauit.

Præſedeo, es. Suet. *in Claud. c.* 34 Et meridie, dimiſſo ad prandium populo præſederet. (aliàs *perſederet.*)

Præſĕgmĭnă, Partes corporis inciſæ vel amputationes rerum ſuperfluarum. { [illegible]. GALL. *Rognures.* ITAL. *Coſe tagliate via & gettate.* GER. Die abſchnittlein: Das man als vberflüſſig abhawet. HISP. *Las cortaduras, ò mondaduras de lo cortado* ANG. *Paringes of a nayle or of ſuperfluous thinges.* } Vnde quæ ex vnguibus animalium ſcinduntur, præſegmina vocantur. [illegible]. Plaut. *Aul. ſc.* 1. *a.* 2. Quin ipſi pridem tonſor vngues dempſerat, collegit omnia, abſtulit præſegmina. ¶ In eadem ſignificatione dicimus & reſegmina. Plin. *lib.* 28. Omnia perſecuti ſumus vſque ad reſegmina vnguium.

Præſēns, Præſentio, vide *Præſum.*

PRÆSENTIO, is, Antè, vel priùs ſentio. { [illegible]. GALL. *Sentir & entendre deuant, ſe douter de quelque choſe.* ITAL. *Preſentire ſentire prima.* GERM. Zuvor empfinden, vorhin innen werden oder vermercken. HISP. *Sentir antes* ANG. *To ſmele or ſent before.* } Plaut. *in Trin.* Fecliſſet ædepol, niſi hæc præſenſiſſent canes Cæſ. 3. *bell. Gall.* Quem ille præſenſiſſet, ac profugiſſet vſque ad fines inſecuti, regno, domoque expulerunt. ¶ Præſenſum eſt. Liu. 2. *dec.* 3. Ante præſenſitum, Suet. *in Aug. cap* 96 Volui tragulam iniicere verùm præſenſit priùs. Plaut *Pſeud ſc.* 4. *a.* 1. ¶ Animo aliquid præſentire. Ouid *Epiſt.* 11

Prima malum nutrix animo præſenſit anili.

Præſentire futura Cic. 1. *de diuin.* Cenſent eſſe in mentibus hominum tanquam oraculum aliquod ex quo futura præſentiat. ¶ Præſentire ſermones aurium tinnitu. Plin. *lib.* 28 *c.* 2. Quin & abſentes tinnitu aurium præſentire ſermones de ſe, receptum eſt.

Præsēntīſco, ſcis, quo & ipſo frequenter vtuntur autores, idem quod Præſentio Plaut. *in Amph.* Nunc ne legio præſentiſcat, clam redeundum eſt mihi Terent. *in Heaut.* Et ea gratia ſecum adduxiſſe, ne id tu præſentiſceres.

Præsēnsŭs a um. partic. Prædictus. { [illegible]. GAL. *Qu'on a preueu & cogneu auparauant.* ITAL. *Preueduto, ſentito prima.* GERM. Vorhin gemerckt oder empfunden HISP. *Sentido antes* ANGL. *Perceiued before it come.* } Cic. 1. *de diuin.* probandum ſatis eſt non modò plura, ſed etiam pauciora diuinè præſenſa, & prædicta reperiri.

Præsĕnſio, nis, verbale, prædictio, præſagitio. { [illegible]. GAL. *Preuoyance, ſentiment de la choſe à venir.* ITAL. *Il conoſcer prima.* GER. Ein vormerckung. HISP. *Obra de ſentir antes* ANG. *Fore feeling.* } Cic. *Topic.* Multarúmque rerum in terra portenta, atque etiam per exta inuenta præſenſio. Idem 2. *de nat. deor.* Prædictiones verò & præſenſiones rerum futurarum quid aliud declarant, niſi, &c.

Præsēpio, is, Circummunio, vt ſepto includo. { [illegible]. GAL. *Enuironner & clore par deuant ou tout autour, comme d'vne haye.* ITAL. *Serrare d'ogni intorno.* GERM. Vmbzeunen vorzeunen, verhagen HISP. *Cerrar en derredor.* ANGL. *To enuiron and compaſſe as with a hedge.* } Cæſ. 1. *bell. ciu.* Aditus autem & itinera duo quæ extra murum ad portam ferebant, maximis defixis trabibus atque eis præacutis præſepit.

PRÆSEPE, is, & præſepium, pij, Stabulum dicitur in quo equi, muli, & cætera id genus animalia continentur. { [illegible]. GAL *Eſtable ou la creche ou mangeoire d'vn eſtable.* ITAL. *Preſepio, ſtalla d'animali* GERM. Ein ſtal für die groſſen thier. HISP. *El peſebre.* ANG. *A cratch or cribbe.* } Virg. 7. *Æneid.*

Hæc effatus equos numero pater eligit omni,
Stabant tercentum nitidi in præſepibus altis.

¶ Nonnunquam etiam linter ille concauus in quo iumentis, bobúſve hordeum, auena, aliudve pabulum apponitur, præſepe appellatur. { Eine krippe. } Colum. *lib.* 1. *c.* 6 Nunc altius præſepia edita eſſe conuenit, quam vt bos, aut iumentum ſine incommodo ſtans veſci poſſit. Apul. *lib.* 6. *Aſin.* Præſepium meum hordeo paſſim repleri iubet, fœnumque Bactriano camelo ſufficiens apponi. Lignum verò ad quod equos capiſtris (ita enim ipſa lora dicuntur) religare ſolemus non aliter quam ad anſulas, vacerra nominatur. Virg. item apum alueos, ſiue cellulas, præſepia appellauit, 4. *Georg.*

Ignauum fucos pecus à præſepibus arcent.

& ſepta quibus incluſi vrſi tenebantur. *Æneid* 7. ¶ Quin etiam loca omnia clauſa & tuta, præſepia appellantur, teſte Nonio. Cic. *in Piſonem.* pro ganea, ſiue lupanari videtur poſuiſſe. Verùm (inquit) audis in præſepibus, audis in ſtupris, audis in cibo & vino. Horat. *lib.* 1. *Epiſt.* 16 pro domo poſuit.

Scurra vagus, non qui certum præſepe teneret.

¶ Legitur & hæc *Præſepis* ſiue *præſepes*, is & *præſepia*, æ, fœminini generis. Varr. *de re ru. lib.* 9. vt citat Nonius, Is habebat culinam ruſticam vnam, præſepiam, [illegible] cellam vinariam. Plaut. *Curc. ſc.* 2 *a.* 2. Quin recperet ſe huc ceſſim ad præſepiam ſuam. Ita hunc Plauti locum legit & emendat Lambinus, Quin recperet ſe huc eſum ad præſepim ſuam Quæ lectio corroboratur alio loco è Caſinæ prologo, vbi ita ipſe Plautus loquitur: Scit, ſi id impetret, futurum quod amat intra præſepeis ſuas. Ita igitur legendum, ad præſepim, a nominatiuo hæc præſepis, is, ſiue Præſepes, is non autem ad præſepiam, vt citat Nonius contra legem carminis. ¶ in cœlo item nubeculam quandam inter aſellos, plurali numero præſepia appellant, eo quod in ea aſelli ſtabulari videantur Plin *lib.* 18. *c. vlt.* Sunt in ſigno Cancri duæ ſtellæ paruæ, aſelli appellatæ, exiguum inter illas ſpatium obtinente nubecula, quam præſepia appellant. Hæc quum cælo ſereno apparere deſierit, atrox hyems ſequitur.

‖ Præſepis idem quod preſepe. ‖

Præſepultus, a, um, particip. à præſepelio. Quint. *declam* 9. Video ſenem meliore ſui parte præſepultum.

Præſero, as, ante claudo Apul. *lib.* 1. Ille impetu teli præſerata gula, vocem imò ſtridorem incertum per vulnus effunderet, & ſpiritum ebulliret.

Præſero, is, antè emittere, vel ſuprà, vel præ aliis ſerere. Voc. Vet.

Præsērtim, aduerbium, præcipue, hoc eſt, ante alia { [illegible]. GAL. *Principalement ſpecialement, par ſpecial* ITAL. *Specialmente, principalmente.* GERM. Voraus, vorab, fürnemlich. HISP. *Mayor, y ſpecialmente.* ANG. *Specially.* } Plaut. *in Pæn.* Egone illuc animi facere præſertim tibi? Præſertim quum, id eſt, hac de cauſa potiſſimum. Terentius *Eunuch.*— debeam Credo illi quicquam ſatiſfero, ſi id fecerim præſertim quum ſeruum fateatur tuum. Plaut. *Aſin ſc.* 1. *a.* 1. Ego volo oblectatum amori illius, præſertim, cùm me dignum habuerit. Idem *Pſeud.* 5. *a.* 1. Non poteſt a me argentum auferri, qui præſertim ſenſerim.

Præsērŭio, idem quod inſeruio. { [illegible]. GALL. *Faire quelque ſeruice à aucun, & luy aider.* ITAL. *Fare ſeruitio ad alcuno, aiutarlo.* GER. Dienen oder vordienen. HISP. *Seruir à otro y ayudarle.* ANG *To do ſeruice, to one.* } Plaut. *in Amph.* Vt præſeruire mei amanti poſſim patri.

Præsēs, vide *Præſideo.*

PRÆSIDEO, es, Præſum, quanquam hæc nonnihil differunt { [illegible] *ſchalát.* [illegible]. GAL *Preſider, eſtre preſident.* ITAL. *Eſſere preſidente.* GER. Ein fürgeſetzter oder Oberherr ſein, vorſtehn. HISP. *Tener preſidencia.* ANGL. *To be in autoritie or haue rule of a thing.* } Nam præeſſe, de quouis officio, vel viliſſimo dicitur. Præſidere autem ſemper autoritatem quandam habet coniunctam. Nec mirum quum a ſedeo componatur, quod præ ſe fert quandam dignitatem: vt præſes ſit, quaſi Iudex, vel quaſi princeps ideo præſidens, & præſtans omnibus, vt iuſtitiæ ſubueniat & oppreſſis opem ferat. Cic. Quamobrem vos, dij patrij penates, qui huic vrbi atque Imperio præſidetis. Suetonius, Præſedit & Actiacis ludis, id eſt, præfuit. Virg. 7. *Æneid.*

———quæis Iuppiter Anxurus aruis
Præſidet, & viridi gaudens Feronia luco.

Virg. 7. *Æneid*

Gradiuúmque patrem Geticis qui præſidet aruis.

Orbi terrarum præſidere. Cic 2 *Philipp* Vide plura de hoc verbo apud Vallam *lib.* 5. *Eleg.* Græciæ præſidibus in bello. Liu. *lib* 4. *d.* 4. Præſidere Triumpho) Suet. *in Tib c.* 20. Præſidet ludis. *Ibid cap* 6. & ſpectaculis. Idem *in Calig. c* 18 Ob hanc valetudinem & gladiatorio munere palliolatus nouo more, præſedit. Suet *in Claud. c.* 1. Meridie præſederet, (alias perſederet) Idem *ibid. c* 34. ¶ Inuenitur & accuſatiuo iunctum. Tacit. *lib.* 3. Quę vbi cognita P. Velleio (is proximum exercitum pręſidebat) alarios equites ac leues cohortium mittit in eos. Idem *lib.* 4. Et haud ſpernenda illic ciuium, ſociorúmque manus litora Oceani præſidebat.

Præsēs, qui maximum in prouincia imperium habet poſt principem, vt ait Vlp. *in l.* 4. *ff de offic præſid* { [illegible] *ſchalit* [illegible] *netsib.* [illegible]. Hinc Suet. *in Auguſt. cap.* 23. Præſidi prouinciarum prorogauit imperium. GALL. *Preſident, lieutenant d'vn Prince gouuerneur.* ITAL. *Preſidente.* GERM. Ein landtvogt oder landtpfleger. HISP. *Alcaide preſidente ſobre otros en gouierno, como corregidor, aſſiſtente ò adelantado.* ANG. *That hath cheif rule, a preſident.* } Dictus à præſidendo, ſicut reſes à reſidendo, & deſes à deſidendo. Accipitur tamen & generaliter pro Deo, Principe, aut magiſtratu qui rei alicuius tutelæ præeſt. Ouid. 15 *Metam*

Quàm tantum genuiſſe virum, quo præſide rerum
Humano generi ſuperi fauiſtis abundè.

Idem 10. *Met.*

——— & orbe
In medio poſiti caruerunt præſide Delphi.

Præſide bellorum Deo genitus Romulus. Quintil. Præſides prouinciarum exercitus. Liu. *lib* 3. *bell Pun.* Cuſtos & præſes inuentutis Mercurius, Cic. 7. *Verr* Libertatis præſes & cuſtos Tribunus plebis Idem 1. *de Leg. Agrar.* Liuius Dij deęque, qui Capitolium incolitis, ſiccine veſtrum militem, ac præſidem ſiniſtis vexari ab inimicis? Vide Vallam *lib.* 5. ¶ Præſes locus, ponitur pro tuto. Plaut. *in Caſin.* nec vllum quidem Nequiorem arbitror eſſe qui locum præbet illi nunc præſidem.

Præsĭdĭŭm, ij, propriè dicuntur milites vnius præfecti imperio parētes, cuſtodiæ vel defenſioni arcis, oppidi, vel perſonæ præſidentes. { [illegible] *matſáb* [illegible] *metſſaah.* [illegible]. GALL *Garniſon qu'on met en vne ville.* ITAL. *Preſidio guardia guarniggione.* GERM. Ein zuſamm mit kriegsleuten ſo an ein ort gelegt werden, daſſelb zübeſchirmen HISP. *Guarnicion de gēte preſidio.* ANG. *A defence or garniſon in a citie.* } Cæſ. 1. *bell. Gall* Eo opere facto præſidia diſponit, caſtella communit, quo facilius, ſi ſe inuito tranſire conarentur, prohibere poſſit. Iureconſulti *de re militari,* Qui relinquit præſidium, peccatum deſertionis incurrit. Deſertor autem capite puniri ſolet: quanuis non omnes deſertores ſimiliter puniendi ſint. Suet *in Tib. cap.* 21. Præſidium populi vnicum (de Tiberio.) Senec. *cap.* 14. *de conſol. ad Helu.* Præſidium amittere. (de orbitate.) Plaut. *Mil ſc.* 2. *a.* 2. Cape in obſidium perduelles, noſtris præſidium para. Idem *Menæch ſc* 2. *a.* 1. M. Perij, in inſidias deueni. P. Imo in præſidium, ne time Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Appropera, ne poſt tempus prædæ præſidium parem. (id eſt, ne poſſim argenti ei facere copiam.

Dictum

Dictum autem præſidium putat Varro *lib. 4. de ling. Lat.* quod aliquo in loco extra caſtra ſoleas præſidere, quo ſint tutiores. ¶ Præſidia pro caſtris dixit Cæſar *lib. 3. de bell. ciu. lib. 3.* Et Cic *lib. 2. de Orat.* Et *pro Ligario.* in præſidiis hoſtium verſari *ibidem.* Verſantur qui in hoſtium caſtris, ac ſua præſidia dimittunt, &c. Præſidium ſtatiuum dicitur, quod firmum eſt & ſtabile, neque loco mouetur. Cicero 12. *Philipp.* Hęc mea vigilia, hoc præſidium ſtatiuum. Item Liuius *lib. 1. d. 1.* Præſidium ſtatiuum. ¶ Per tranſlationem vero omne auxilium, & ſalutis propugnaculum, præſidium dicitur, quam vulgo *Munitionem* dicere ſolemus, προϐολή. Terent. *in Hecyr.* Illum autem eſſe vnicum præſidium velle ſe ſenectuti ſuæ. Subſidium autem proprie dicitur, quod ſociis laborantibus ſubmittitur: cuius nominis ratio ducta eſt a triariis, qui in acie tertio ordine extremi ſubſidio ponebantur, complicati que cruribus ſubſidebant donec res exigebat, vt ſuis opem ferrent. Plautus, Agite ſubſidite omnes, quaſi ſoleat triarii. Cæl. *de geſtis in Italia.* Aciem mittit, cui ſubſidium nisi ſubmittatur, ſeſe diutius ſuſtinere non poſſe. Sed de hoc latius ſuo loco Saluſt. *Iugurth 97.* Vbi frumento, aut pabulo opus erat, cohortes cum omni equitatu præſidium agitabant, i. erant præſidio frumentatoribus, & pabulatoribus.

Præſidalis, Adiectiuum. Spartianus *in Tetrico*, Qui iure præſidali omnes Gallias rexerat.

Præſidātŭs, us, dignitas præſidis. Vopiſcus in Carino, Tunc autem præſidatum Dalmatiæ adminiſtrabat.

Præſidiārĭŭs, a, um, quicquid comparatur, vt præſidio ſit, φρουρικός. Colum. *lib. 4. c. 16.* Et præſidiarii malleoli propagandi ſunt. Præſidiarii milites apud Liu. *lib. 9. bell. Pun.* { οἱ φρουροί. GAL. *Gens d'armes qui ſont en garniſon.* ITAL. *Genti d'arme in guarniggione* GERM. Kriegsleut die man zu einem zuſatz brauche. HISP. *Hombres de guarnicion, o preſidio.* ANGL. *Any thing that is made for defence.* }

Præſidĕrare, eſt quum maturiùs tempeſtas hyberna mouetur, quaſi ante ſideris tempus. Feſtus προχειμάζειν. Similis eſt apud Plin. prochimaſis, cui opponitur epichimaſis.

Præſignifico, as, Prædico, præmoneo, portendo. { προσημαίνω. GALL. *Donner ſigne de l'auenir, monſtrer par ſigne ce qui doit auenir.* ITAL. *Monſtrare per ſegno qualche coſe.* GERM. Vorhin anzeigen. HISP. *Significarò deſde antes.* ANGL. *To ſhewe or ſignifie before.* } Cic. 1 *de diuin.* Aut non cenſent eſſe ſuæ maieſtatis præſignificare hominibus quæ ſunt futura.

Præſignis, e, Præſtans, vel præ aliis inſignis. { נהדר *hoadhir* הנבחר *hannichbádh* ἔξοχος, ἐπίσημος. GAL. *Fort notable.* ITAL. *Segnalato, excellente, illuſtre.* GERM. Fürtreffenlich. HISP. *Muy ſeñalado, illuſtre y excelente.* ANG. *Very excellent and notable.* } Ouid. 5. *Faſt.*

Præſignis facie Corniculana fuit.

Idem 7. *Metam.*

Peruigilem ſupereſt herbis ſopire draconem,
Qui criſta linguiſque tribus præſignis, & vncis
Dentibus horrendus.

Stat. 4. *Syl.*

Gaudeat & Libyca præſignis auunculus haſta.

Præſigno, as, priùs ſigno. { προσημειόω. *Marquer auparauant.* ITAL. *Segnare prima.* GER. Vorbezeichen. HISP. *Señalar antes.* ANG *To mark before.* } Cato c. 154. Et ad ſummum, qua ſiniculum capiet, præſignato. Plin *lib. 17. c. 4.* Incipientes ſurunculos ter præſignare terrena ſalina.

Præſilio, is. Ante ſalio. { προπηδάω. GAL. *Auant ſaillir, ſaillir deuant.* ITAL. *Saltare auanti.* GER. Herfür entſpringen. HISP. *Saltar antes.* ANG *To lea before.* } Plaut. *in Stich.* Vt præ lætitia lacrymæ præſiliunt mihi.

Præſinum, προκόλπιον Gloſſ. Cyr. quod ante ſinum.

Præſipio, ante ſapio. Feſt.

Præſpargo, is, Ante ſpargo. προσπείρω. GAL. *Eſpandre deuant.* ITAL. *Spargere auanti* GERM. Vorhin zerſtreuen. HISP. *Derramar antes.* ANG. *To ſprinkle before* } Lucret *lib 5.*

Flora quibus mater præſpargens ante viai.
Cuncta coloribus egregiis & odoribus opplet.

Præſtābĭlis, Præſtantia, vide *Præſto.*

¶ Præſtauro, præſtruo ſicut inſtauro inſtruo, renouo, reſtauro vide *inſtauro* ¶

Præſtĕga, locus vbi otii cauſa ſumus ſub tecto tantùm, patula reliqua parte, tanquam ſub porticu. Quicquid hîc de Præſtega, pro loco otii cauſa parato dicitur, delendum cenſet Paſſerat. Et à Calepino perperam citari ait Plautum *in Pſeudolo*, cum non Præſtega, ſed *Præſterga* ibi ſcripſerit Plaut. { אולם *ulam.* ἐξέδρα. GALL. *Vn lieu conuert deuant la maiſon où l'on ſe retire pour deuiſer.* ITAL *Luogo coperto da ritirarſi per raggionare* GER. Ein bedeckt ort dan ſunſt offen iſt an dem man für die lange weill ſich erſprachet. HISP. *Lugar cubierto para hablar.* ANGL. *A porche or voide place without the dore or entry.* } Plaut. *in Pſeud. ſc. 2. a. 1.* Facite vt offendam parata omnia. Vorſa præſterga, ſtrata, lautáque coctáque omnia vti ſint, Lambin. & Paſſerat legunt hic *Præſterga*, & Paſſer. putat eſſe participium Gruter *præterſa*, i. valde terſa.

Præſterno, Ante ſterno. προστορνύω. Stat. 3 *Syl*

Quæ ſibi præſternat vivæ altaria phœnix.

¶ Per tranſlationem aliquando vſurpari ſolet pro præparato. { הכין *hechin* ערך *ha'ách.* GALL. *Preparer & tendre deuant, tenir tout preſt.* ITAL. *Preparare.* GERM. Vorhin zubereiten. HISP. *Aparejar.* ANG. *To prepare and ſpreade before* } Plin *lib. 5. Epiſt.* Illud peto præſternas ad quod hortaris, eligatque materiam, ne mihi iam ſcribere parato, alia rurſus cunctationis & moræ iuſta ratio naſcatur. Ducta eſt metaphora a viis publicis, quæ in viatorum vſum ſilice ſternuntur.

Præſtes, itis, Præſes, antiſtes, qui præſtat aliis. { כהן *chohén.* προεστώς, προστάτης. GALL. *Prelat, chef en quelque affaire.* ITAL. *Preſidente.* GERM. Ein fürgeſetzter oberherr. HISP. *El prelado.* ANGL. *Cote in any affaire* } Nam antiquitus Præſites dicebant, vt nunc Antiſtites, teſte Feſto ¶ Præſtites item Lares dicti fuerunt, quòd in ædibus omnia tuta præſtarent, hoc eſt, conſeruarent, & tuerentur. Ouid. 5. *Faſt.*

Præſtitibus Maia Laribus videre Calendæ,
Aram conſtitui, paruaque ſigna deûm.
Vouerat illa quidem Curius, ſed longa vetuſtas

Deſtruit: & ſaxo longa ſenecta nocet.
Cauſa tamen poſiti fuerat cognominis illis,
Quòd præſtant oculis omnia tuta ſuis.

PRÆSTINGVO, admodum ſtinguo, vel antè (à parte priore) ſtinguo. Plaut. *Mil. ſc. 1. a. 1.* Vt oculorum præſtinguat aciem in acie hoſtibus, (id eſt, oculis hoſtium tenebras offundat. Ibi præſtinguat, legunt omnes docti, Nonius, Lambinus, Paſſerat. & alij. Malè itaque vulgarij Calepini. & dictionaria, legunt *perſtringit*, in hoc Plauti loco. Vide *infrà*, *Præſtringo.*

Præſtigiator, is, dicitur qui circunſtantibus ita oculorum aciem præſtringit, vt non aduertant dolum, qui & præſtrictor vocatur. { ענן *honén* מעונן *meonen.* γόης, θαυματοποιός. GALL. *Ioueur de paſſepaſſe, baſteleur, ſorcier.* ITAL. *Giocolatore.* GER. Ein geſchwinder Gauckler. Ein betrieger der augen. HISP *El que iuega de paſſapaſſa.* ANGL. *A iugler.* } Plaut. *in Pœn.* Præſtigiator hic quidem Pœnus probus eſt. Neſcio quis præſtigiator hanc fruſtratur mulierem. Idem *Amph. Ibid.* præſtigiator, aut veneficus hanc excantat tibi familiam. Idem *Aul. ſc. 3 a. 4.* Ego pol præſtigiator miſeris te accipiam modis. Senec. *epiſt. 45.* præſtigiatorum calculi.

Præſtigiātrix, fœmininum, quo vtitur Plaut. *in Amph.* { מעוננה *meonenáh.* ἡ γόησσα, ἡ γοητεύουσα, ἡ ἀπατῶσα. } Aut pol hæc præſtigiatrix mulier multo maxima eſt, &c.

Præſtigiæ arum, Incantationes, deluſiones, cuiuſmodi ſunt quæ manuum quadam dexteritate alia apparent quam re vera ſint. { להט *lahát* γοητεία. GALL. *Enchanteries & abuſemens, & ieux de paſſepaſſe.* ITAL. *Incanteſimi, inganni de giuocolieri che fanno parere vna coſa che non è.* GERM. Allerley geſchwind gauckelſpyl / q. ioculatorius ludus. Bezauberung oder zauberey / Geſchwinde griff vnd renck durch welche auch die augen betrogen werden. HISP. *Los iuegos de paſſapaſſa.* ANGL. *Deluſions or deceites, as iugling castes, which make thinges to ſeme that be not* } Gell. *c. 15. lib. 6.* Ita à ſcriptis tanquam præſtigiis mirificus. Quintilianus, Huius præſtigiæ plauſum. ¶ Accipitur inde ſumpta tranſlatione pro quauis fraude & impoſtura. Plaut. *in Capt.* Operta quæ fuere, aperta ſunt, patent præſtigiæ. Cic. *pro Roberto Poſtu.* Hinc omnes præſtigiæ illinc, inquam, omnes fallaciæ, omnia denique ab his mirificorum argumenta nata ſunt. Idem 4. *Acad.* Ne ab iis quæ clara ſunt ipſa per ſeſe, quaſi præſtigiis quibuſdam, & captionibus depellamur.

Præſtigiōſus, γοητευτικός, qui præſtigiis eludit. Gell *lib. 8. c 10.* Deſcriptio cum Grammatico quodam præſtigioſo. Idem *c. 14. lib 7.* Præſtigioſum genus dicendi.

Præſtino, as, Antiquis idem erat quod emo, præſtituto pretio, eo oblato, & definito. { קנה *kanáh* ἀνέομαι, ἀγοράζω. GALL. *Acheter.* ITAL. *Comperare.* GERM. Kauffen. HISP. *Comprar.* ANG. *To bie.* } Præſtinare, à præ & ſtenare, ſiue tenare, & tenere. *Retenir.* Vide annotata Paſſeratii *ad ſc. 2 a. 1. Pſeudoli* Plaut. *Epid.* Vt & præſtines argento priuſquam veniat filius. Idem *Pſeud ſc. 1. a. 1.* Ego eo in macellum, vt piſcium quicquid eſt pretio præſtinem. Idem *Capt. ſc. 1. a. 4.* Iubén' annon iubes aſtitui aulas, patinas elui, Alium piſces præſtinatum abire. id eſt, emptum.

Præſtituo, is prius ſtatuo, præſcribo, prædeſtino { ערך *harách* יעד *iahádh.* προστάσσω, προορίζω. GAL *Ordonner, aſſigner* ITAL. *Ordinare, aſſegnare, determinare.* GERM. Vorbeſtimmen / zuvor anſetzen. HISP. *Eſtablecer de antes.* ANGL. *To appoynt before, to ordeine.* } Ouidius,

———ad ſummum præſtituere diem.

Cic. 5. *Verr* Diem præſtituit operi faciundo Cal. Decemb. Plaut. *Pſeud. ſc. 1. a. 1.* Et rei dies hæc præſtituta, proxima Dionyſia. Liu. *lib. 3. ab Vrbe*, Ad præſtitutum diem venire.

PRÆSTO, as, ſtiti ſtitum, & ſtatutum: vnde & præſtaturus, paſſim apud Liuium. multiplicem in oratione vſum habet, variaſque ſignificationes. Nonnunquam enim idem eſt quod antecellere, præcellere, excellere. { יקר *iakár* נצח *nitſcach.* ὑπερέχειν, διαφέρειν. GALL. *Valoir mieux eſtre plus excellent, outrepaſſer.* ITAL. *Excedere, eſſer da più.* GERM. Fürtreffen oder vbertreffen. HISP. *Exceler en algo.* ANGL. *To be in greater price and eſtimation.* } In qua ſignificatione æquè & cum datiuo, & cum accuſatiuo iungitur. Cicer. *de Orat.* Maiores noſtri cæteris gentibus iuſtitia præſtiterunt. Idem 1. *Offic.* Difficile eſt quum præſtare omnibus cupieris, ſeruare æquitatem, id eſt, quum cupieris inter omnes eminere, potentiáque omnibus antecellere. Idem *de Inuentione*, Zeuxis in muliebri corpore pingendo multum reliquis præſtabat Liuius *lib. 3. ab Vrbe.* Agite iuuenes, præſtate virtute peditem, vt honore atque ordine præſtatis. Quintil. *lib. 1.* Præſtat tamen ingenio alius alium. Virg. 11. *Æneid.*

———vel magnum præſtet Achillem.

Quandoque ſolo ablatiuo contentum eſt eius rei qua quis excellit. Saluſt. *in Catil.* Primum omnium qui vbique probro atque petulantia maxime præſtabant. *Cic. de Orat.* Piſiſtratus literis doctrináque præſtitit. Idem *lib. 1. Offic.* Quorum verò patres, aut maiores aliqua gloria præſtiterunt, ii ſtudent plerunque in eodem genere laudis excellere. Illud verò Saluſtij, Omnes homines qui ſeſe ſtudent præſtare cæteris animantibus: quidam ſic interpretantur, Qui cupiunt ſeſe præſtantiores reddere cęteris animantibus. Quanquam non abſurde ſic accipi poteſt, vt accuſatiuus ſeſe a fronte verbi infinitiui regi intelligatur vt ſit ſenſus, Qui ſtudent vt ipſi præſtent cęteris animantibus. ¶ Quandoque præſtare ponitur pro cautionem dare: & (vt planius dicamus) eſt rei alicuius euentum in ſe recipere, ſiue alienæ culpæ diſpendium velle luere, vt quum dicimus, Præſtare euentum, Præſtare alienum promiſſum, quod eſt alienum promiſſum in ſe recipere, & quaſi proprium eſſet, velle ſatisfacere ἀναδέχεσθαι, ἐγγυᾶσθαι & eſt verbum Iuriſconſultorum, apud quos frequentes ſunt huiuſmodi locutiones. Præſtare dolum, Pręſtare culpam alienam, Pręſtare noxam, & alię conſimiles. Gell. *c. 4. lib. 3.* Seruum quorum nomine nihil pręſtabat venditor Pileati venum ibant Cic. *lib 3. Offic.* Quicquid eſſet in prædio vitij, id ſtatuerunt ſi venditor ſciret, niſi nominatim dictum eſſet præſtare oportere Sic dicimus præſtare aliquem, quod eſt prædem eſſe pro aliquo, & periculum quod ab eo timetur, in ſe recipere. ¶ Quandoque pro implere, perficere, Idem *ibid* Si autem non omne dictum præſtandum eſt, quod dictum non eſt, id præſtandum putas? Idem, Emptorem inde nem

pem præſtare oportet. Suet. *in Tib. cap.* 24. Cæteri (Imperatores) quod polliciti tardè præſtant, Tu quod præſtas tardè polliceris. ¶ Quandoque beneficium dare. Plin. Plura hic mihi præſtitit, quàm parentes. ¶ Quandoque pro cauere, & prouidere ne quid accidat. Cic. *Torquato*, Simus igitur ea mente, quam ratio & veritas præſcribit, vt nihil in vita nobis præſtandum præter culpam putemus: eáque quum careamus, humana omnia placatè, ac moderatè feramus. Nam præſtare culpam dixit, pro cauere ne quid culpa noſtrâ accidat. ¶ Quandoque re ipſa perficere, ſiue perſoluere. { [illegible] *beſchlim.* [illegible] ANGL. *To do or perfourme.* } Senec. *c.* 17. *de conſ. ad Polyb.* Præſtare iuſta. (id eſt, ſoluere, perſoluere.) Cic. Et quoniam præſtitimus, quod debuimus, moderatè quod euenit, feramus. Lactant. *lib.* 4. Homines malunt exempla, quàm verba: quia loqui facilè, præſtare difficile. ¶ Quandoque pro tribuere. [illegible] *nathán.* Liu. *lib.* 6. Pacem quam nos præſtitimus, eam à vobis petimus. Lactant. *lib.* 1. Quid tales dij præſtare hominibus poſſunt. ¶ Quandoque exhibere, reddere, præbere, repræſentare. [illegible], Cic. *Lentulo*, Sed præſta te eum qui mihi à teneris (vt Græci dicunt) vnguiculis es cognitus. Idem *Terentia*, Neque legis improbiſſimæ pœna deductus eſt, quo minus hoſpitij & amicitiæ eius officium præſtaret. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Nunc quoque ſe præſtet (tibi victoria.) *Ibid.*

Non tibi contingant quæ gentibus otia præſtas.

Idem *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.* Téque præſta conſtanter ad omne munus amicitiæ. Et *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.* Séque præſtitit inuicta mens. ¶ Pro præbere, idem 3. *Faſt.*

Fœmina cur præſtet (liba) *non eſt rationis operta*, (id eſt, præbeat.)

¶ Pro exhibere: Præſtare reuerentiam Iudici. Quintilian.

Idque recens præſtas nec longo cognitus vſu,

Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.* Idem *Eleg.* 4. *lib.* 5. *Triſt.*

——*Leuat hoc* (caſus meos) *quòd præſtas amorem.*

¶ Ponitur interdum impersonaliter, idémque ſignificat quod melius eſt. Saluſt. *in Catil.* Quæ quouſque tandem patiemini, ô fortiſſimi viri. Nónne emori per virtutem præſtat, quàm hanc vitam miſeram, atque inhoneſtam, vbi alienæ ſuperbiæ ludibrio fuerimus, per dedecus amittere. Cic. *in Piſon.* Emori potius, quàm ſeruire præſtat. Idem *Attic. lib.* 14. Mori millies Præſtitit, quàm hæc pati. ¶ Habet & alios hoc verbum in oratione vſus, quos ex ſequentibus exemplis facilè erit perſpicere. Dicimus enim Præſtare beneuolentiam: id eſt, exhibere. Præſtare diligentiam, operam in re aliqua, quæſtum, iuſiurandum. Præſtare ſe incolumem, propugnatorem acerrimum alicuius. Præſtare vicem alicuius rei, pro eſſe vſui vice alicuius rei: quo eſt Plinius vſus. Præſtare fidem alicui. Præſtare vltima iucunda? id eſt, efficere. Præſtare ſedulitatem alicui, id eſt, ſedulò alicuius negotium agere. Præſtare aliquem ante ædes, id eſt, exhibere, ſiue adducere eum ante oſtium. Præſtare aliquem alicui negotio, id eſt, præficere. Præſtare fidem promiſſi, fidem publicam, promiſſum. Præſtare rempublicam: id eſt, incolumem ab omni incommodo conſeruare. Præſtare nihil debeo: id eſt, culpam in me recipere non debeo. Præſtare conſpectum rerum dicitur oculus apud Celſum *lib.* 6. *c.* 6. ¶ Præſtare ſedem, i. præbere. Idem *lib.* 7. *c.* 19. Ne poſtea ſinuetur, & ſedem eidem malo præſtet.

Præſtatum, & præſtuiri vetuſtè dicitur, pro præſtitum iri. Pomponius *l.* 66. *D. de contrah. emp.* Viam, iter, actum, aquæductum præſtatuiri. Iauolen. *l.* 10. *D. de hered. vel act. vend.* Quòd ſi in venditione hereditatis illud actum eſt, ſiquid iuris eſſet venditoris, venire, nec poſtea quicquam præſtuiri. Ex Hotomano.

Præſtandus, a, um, participium. Ouid. *de Ponto.*

Sed præſtandus amor, res non oneroſa volenti.

Præſtans, quod modò participium eſt, Excellens, antecellens, { [illegible] *menatſtſeach.* [illegible]. GALL. *Qui tient le premier lieu, excellent, qui eſt par deſſus les autres.* ITAL. *Eccellente di virtu & di gran coſe.* GERM. Fürtreffenlich/ausbündig in tugenden/ꝛc. HISP. *Excelente.* ANG. *Paſſing good, excellent.* } Cic. *de Vniuerſit.* Altera pari numero præſtans, extremis parique numero ſuperata. Modò nomen, idem ſignificans quod inſignis, ſiue excellens: habétque ferè ablatiuum. Virg. 8. *Æneid.*

Quorum de numero, qui ſeſe in bella ſequantur
Præſtantes virtute legit.

Cic. *pro Plancio*, Ingenio, iuſtitia, integritate omnibus præſtans vir. Idem 3. *de Orat.* Literis doctrináque præſtans. Nonnunquam etiam genitiuum: vt præſtans animi. Virg. 12. *Æneid.*

O *præſtans animi iuuenis*: id eſt, cui eſt animi præſtantia.

¶ Hinc Præſtantior, & præſtantiſſimus. Virg. 6. *Æneid.*

——*quo non præſtantior alter*
Ære ciere viros, Martémque accendere cantu.

Cic. *de Amic.* Quo mortuo me ad Pontificem Scæuolam contuli, quem vnum noſtræ ciuitatis & ingenio, & induſtria præſtantiſſimum audeo dicere. Quintilian. Præſtantiſſimo animo ſuſcipere mortem, (id eſt, fortiſſimo.) ſicut infrà, præſtantia animi.

Præſtantia, æ, Excellentia: ab adiectiuo præſtans, quod inſignem, vel excellentem ſignificat. { [illegible] *ithron* [illegible]. GALL. *Excellence.* ITAL. *Grandezza, eccellenza.* GERM. Fürtreffenheit/außbund. HISP. *Excelencia.* ANG. *Excellence.* } Cic. *de Amicit.* Fructus enim ingenij & virtutis omniſque pęſtantię tum maximus accipitur, quum in proximum quenque confertur. Idem 1. *Offic.* Nobis autem perſonam impoſuit ipſa natura, magna cum excellentia pęſtantiaque animantium reliquorum. Gell. *lib.* 1. Scite, ſubtiliter que ratiocinatum Pythagoram philoſophum dicit in reperienda, modulandaque ſtatus, longitudiniſque eius pęſtantia. Plin. *lib.* 12. *c.* 3. Tentauere gentes ad ſe transferre, propter remedij præſtantiam. Quintil. Præſtantia animi, mox conſtantia, item fiducia.

Præſtatio, actus præſtantis. { [illegible] *ſchillum*, vel *ſchillém.* [illegible]. GAL. *Reddition, quand on rend & baille ce à quoy on eſt tenu.* ITAL. *Reſtitutione, eſſe dare.* GERM. Leiſtung/erlegung. HISP. *Obra de dar, rendimiento.* ANGL. *Perfourming payment.* } Paul. *de legat.* 3. *l. ſi plures gradus.* Itaque ſi quis velit non omnes heredes onerare legatorum præſtatione, &c.

Præſtabilis, e, qui præſtat, excellit. { [illegible] *menatſtſeach.* [illegible]. GAL. *Excellent.* ITAL. *Eccellente.* GERM. Fürtreffenlich/fürbündig. HISP. *Coſa de grande excelencia, excelente.* ANG. *Excellent.* } Gellius, Chilo præſtabilis homo ſapientiæ. Cic. *de Amic.* Vos autem hortor, vt ita virtutem locetis, ſine qua amicitia eſſe non poteſt, vt ea excepta nihil amicitia præſtabilius eſſe putetis. Idem 2. *de finibus*, Quem tandem hoc ſtatu præſtabiliorem, aut magis expetendum poſſumus dicere. Idem *de Orator.* Sumendæ autem res erunt, aut magnitudine præſtabiles, aut nouitate primæ, aut genere ipſo ſingulares: neque enim paruæ, neque vſitatæ, neque vulgares, admiratione, aut omnino laude dignæ videri ſolent. Idem *de ſenectute*, Nil mente præſtabilius natura homini dedit. Apud eundem, præſtabilis virtus, præſtabilis dignitas.

Præſtitor, is, [illegible]. Præbitor. Apuleius *in Hermetis Aſclepio*, Sicuti enim Deus omnibus ſpeciebus, vel generibus, quæ in mundo ſunt, diſtributor diſpenſatórque eſt bonorum, id eſt, ſenſus animæ & vitæ: ſic & mundus præſtitor eſt, & tributor omnium, quæ mortalibus videntur bona.

Præſtauro, as, præſtruo: ſicut Inſtauro, inſtruo, renouo: Reſtauro, reſtruo. Diomedes Grammaticus *lib.* 1. Secundo verò ſuo vſu, materiam præſtaurat primæ dicenti.

Præſto, ſiue aduerbium loci ſit, vt quidam volunt, ſiue nomen indeclinabile, vt aliis placet, idem ferè eſt quod præſens, ſiue in promptu, & coram: iungitúrque ſoli verbo ſubſtantiuo ſum, & nonnunquam eius compoſito adſum. { [illegible]. GAL. *Preſent, tout preſt.* ITAL. *Preſente.* GER. Gegenwertig oder zugegen. HISP. *Coſa preſente y eficaz.* ANGL. *Preſent or in readineſſe.* } Cic. 3. *Verr.* Quadruplatores ad fictum præſto fuerunt. Terent. *Eunuch.* Præſto adſum. Cic. *de lege Agrar.* Te volo curare vt mihi ſummopere præſto ſis, auxiliúmque adducas, dum eos agros quos tuo labore cepiſti, ego mea lege vendam. ¶ Accipitur aliquando Præſto eſſe, pro auxilio eſſe, ſiue operam ſuam alicui præſtare. Idem *pro Murena*, Ius ciuile didicit, multum vigilauit, laborauit, multis præſto fuit. ¶ Item præſto eſſe, ſignificat adeuenire, ſiue comparere. Autor ad Herenn. Hirundines æſtiuo tempore præſto ſunt, hyeme pulſæ recedunt. Plaut. *Menach. ſc.* 6. *a.* 5. Ibo ad medicum, præſto ero illic cùm venietis. (inquit herus ſeruis) *Ibidem.* Hero vt omnibus in locis præſto ſim. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Dixeram me domi præſto fore.

Præſtolor, aris, Maneo, vel expecto. { [illegible] *kauáh.* [illegible]. GALL. *Attendre.* ITAL. *Aſpettare.* GERM. Auff einen warten. HISP. *Eſperar lo que ha de venir.* ANGL. *To tary or abide for.* } Editio Veneta, quæ prodiit anno 1509. die 3. Ian. qua neſcio an exſtet vlla antiquior, habet apertè ita *Præſtolor* pen. corr. ex præ & ſtolor. *Stolor* autem à ſto deducitur. Hoc quidem *ſtolor* eſt fictum. Sed quare illud poſteriores emendarunt, quod Calepinus ipſe ſcripſerat, *Præſtolor.* pen. correpta? Cæterùm vulgatus Latinus interpres præſtolari habet pro iuxta ſtare, [illegible]. Feſtus, Præſtolari is dicitur qui antè ſtando ibi quo venturum excipere vult, moratur. Plaut. Dum eum domi præſtolor, adoleſcens aduenit. Idem *Truc.* Sed quid hæc, hic autem tandiu ante ædes ſtetit? neſcio quem præſtolata eſt. Terent. *Eunuch.* Quem præſtolare Parmeno hic antè oſtium? Cæſar 2. *bell. ciu.* Huius aduentum L. Cæſar filius cum decem longis nauibus præſtolans, &c. Cic. 1. *in Catil.* dat: quo iunxit. Qui te ad forum Aurelium præſtolarentur.

PRÆSTRINGO, is, xi, ctum, Ante ſtringo, præligo, obumbro. { [illegible] *tſarár* [illegible] *aſár.* [illegible]. GAL. *Serrer de pres & eſtreindre.* ITAL. *Chiuder forte ſtringere.* GER. Vornen zuſamen ſtrecken/wol zuſtreiffen. HISP. *Eſtrexir ò apretar fuertamente.* ANGL. *To bind faſt.* } Stat. 3. *Syl.*

Ille tuus toties præſtrinxit tempora ſertis.

¶ Interdum idem eſt, quod obtenebrare, interprete Nonio, vt Præſtringere aciem oculorum. Præſtringere viſum. [illegible]. Plaut. *in Mil. ſc.* 1. *a.* 1. *v.* 4. Præſtringit oculorum aciem in acie hoſtibus. Hinc non præſtringit, ſed præſtinguat, legunt Nonius, Lambinus, & alij docti: atque idem ſignificare hic præſtinguo, quod præſtringo, pluribus docet Lambin. in Horat. *Epiſt.* 1. *lib.* 2. & in Plaut. *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Vide ſupra *Præſtinguo.* Autor ad Herennium *lib.* 1. Exiſtimat ſe gemmæ nitore, & auri ſplendore omnium aſpectus præſtringere. Senec. *cap.* 12. *de conſol. ad Polyb.* Præſtringet eius fulgor tuos oculos. ¶ Interdum idem eſt quod leuiter attingere, & paucis percutere. [illegible]. Cic. 7. *in Verr.* vt citat Nonius, Ignoſcite, rei magnitudo me breuiter præſtringere atrocitatem criminis non ſinit. ¶ Nonnunquam idem eſt quod radere, eodem Nonio interprete, & tranſeundo attingere. Cic. *in Philipp.* Aratri vomere portam Capuæ penè perſtrinxiſti. ¶ Interdum idem eſt, quod hebetare, ſiue obtundere. { ANG. *To daſell the eyes.* } vt. Præſtringere aciem ferri, apud Plin. *lib.* 7. *c.* 15. & Præſtringere aciem ingenij, apud Cic. *in Diuin.* Melius *Præſtinguo.*

PRÆSTRVO, is, Antè ſtruo, prius ædifico. { [illegible]. GALL. *Baſtir deuant & edifier, fonder parauant.* ITAL. *Edificare innanzi.* GERM. Zuvor bauwen. HISP. *Edificar antes.* ANGL. *To build before.* } Colum. *lib.* 1. *cap.* 5. Quippe ab imo præſtructa, valenter reſiſtent contra ea quæ poſtmodum ſuperpoſita incumbent. ¶ Præſtruere ſibi fidem, per tranſlationem accipitur pro præparare. Liu. *lib.* 28. Non ſemper temeritas eſt felix, & fraus fidem in paruis ſibi præſtruit, vt quum operæpretium ſit, cum mercede magna fallat. ¶ Ponitur aliquando pro obſtruo. Ouid. 1. *Faſtor.*

Ille aditum fracti præſtruxerat obice montis,
Vix iuga mouiſſent quinque bis illud onus.

hoc eſt, obſtruxerat, clauſerat.

Præſtructus, a, um, Ante præparatus, & ex compoſito, ſiue ex induſtria factus. { [illegible]. GAL. *Edifie deuant.* ITAL. *Edificato innanzi.* GERM. Zugerüſtet/vorbereitet. HISP. *Edificado antes.* ANGL. *builded before.* } Suet. *Tiber. cap.* 53. Quondam verò inter cœnam porrectam à ſe poma guſtare non auſam, etiam vocare deſiit, ſimulans ſe veneni crimine accerſitum: quum præſtructum vtrumque conſultò eſſet, vt & ipſe tentandi gratia offerret, & illa quaſi certiſſimum exitium caueret. ¶ Interdum idem eſt quod obſtructus. Ouid. *in Ibin*,

Vtque Syracuſio præſtructa fauce Poeta,
Sic animæ laqueo ſit via clauſa tuæ.

Præſtus, a, um, i. præſens. Gl. Præſtos habeat, id eſt, præſentes. Inſcript. Vet.

Patauij: Amicos Colui patronos bonos, officio præſtus fui. In l. Salica *tit.47.* Si verò 30. noctes impletæ fuerint, & nec tunc voluerint exire: ſtatim illum manniat ad mallum, & teſtes ſuos, qui ad ipſa placita fuerunt, præſtos habeat. hinc a *Præſtus* eſt *præ ſto* nomen indeclinabile

Præſūdo, as, Antè ſudo: & per tranſlationem ante exerceor. { *προϊδρόω, προγυμνάζομαι.* GALL. *Suer auparauant.* ITAL. *Sudare innanzi.* GERM. Vorhin ſchwitzen / ſich vorauhin biſs zu dem ſchweiſs vben. HISP. *Sudar ante de tiempo.* ANG. *To ſwet before.* } Stat. 6. *Theb.*

> *—————Indúmque ſuper quo Martia bella*
> *Præſudare paret, ſeſéque accendere virtus.*

Præſūl, is, à veteribus dicebatur primus inter Salios Martis ſacerdotes: à præſiliendo nomine impoſito, quòd Saliis ancilla per vrbem cantu & tripudiis circumferentibus præiret, & choream duceret. { פרח *kohên.* προορχηστής. GALL. *Prelat.* ITAL. *Prelato.* GERM. Ein oberſter Prieſter Martis ſo vorzeiten ſeinem Gottsdienſt vorſtund. HISP. *Prelado.* ANGL. *A biſhop or prelat.* } Vide Vallam *lib.* 5. *Eleg.* & Liuium *lib.* 1 *ab Vrbe cond.* Hodie tamen præſulis nomine quemuis intelligimus antiſtitem.

PRÆSULTŌR, is, qui ſaltantium choream ducit, & omnibus præſilit. { ἐξάρχος, προορχηστής. GAL. *Celuy qui meine la dance.* ITAL. *Colui che mena la danza.* GERM. Ein vortanner oder vorſtender. HISP. *Que dança antes.* ANG. *That danceth before or leadeth the ringe.* } Cic. 1 *de diuin.* Eſt cuidam ruſtico cuidam dormienti viſus eſt venire qui diceret præſultorem ſibi non placuiſſe. Liu. *lib.* 2. *d.* 1. viſus eſt, niſi mendum eſt.

Præſulto, as, Antè ſalto. { προορχέομαι. GAL. *Mener la dance.* ITAL. *Menare la danza.* GERM. Vortanzen / vornen her tanzen. HISP. *Saltar ò dançar delante.* ANG. *To lead the companie of dancers.* } Liu. *lib.* 7. Si tu permittis, volo ego illi belluæ oſtendere quando adeò ferox præſultat hoſtium ſignis, me ex ea familia ortum quæ Gallorum agmen ex rupe Tarpeia deiecit.

Præſalſus, Valde ſalſus. { πάνυ ἁλμυρός, ὑπέραλος. GALL. *Fort ſalé.* ITAL. *Molto ſalſo.* GERM. Verſalzen / heftig geſalzen. HISP. *Muy ſalado.* ANG. *Very ſalt.* } Colum. *lib.* 12. *c.* 2. Libetaléſque offas in præſulſæ adipis liquamine tinctas.

PRÆSUM, pre es, præeſt. Præfectus ſum curam rei alicuius habeo. { שלט *ſcalat* משל *maſchal.* ἡγεμονεύω, ἐφίσταμαι. GALL. *Auoir la charge de quelque affaire, eſtre preſident.* ITAL. *Eſſer ſopraintendente di alcun affare, eſſere preposto.* GERM. Vorſtehn / ein fürgeſetzer oder oberſter ſein. HISP. *Preſidir ò ſer in gouierno ſobre otros.* ANG. *The haue charge and ouerſight.* } Saluſt. Et pro cuiuſque opibus Romæ per totam vrbem vigiliæ haberentur, hiſque maiores magiſtratus præeſſent. Cic. 4. *Acad.* In Aſiam Quæſtor profectus, ibi per multos annos admirabili quadam laude prouinciæ præfuit. Exercitui præeſſe. Plancus *Senatus lib.* 10. *Epiſt.* Nauibus & claſſi præeſſe. Cic. 7. *Verr.* Sacris præeſſe. Idem. *de Aruſp. reſp.* ¶ Præeſſe quoque verbum eſt proprium Iuriſconſultorum, cùm litigatori auctores erant, vt iure agerent. Hinc illud P. Mutij Scæuolæ *in lib. de Orator.* 1. Id niſi hic in tuo regno eſſemus, non tuliſſem, multiſque præeſſem, qui aut interdicto tecum contenderent, aut te ex iure manu conſertum vocarent. Hinc illud Ciceronis de Chelidone amica Verris, Statuunt petere auxilium a Chelidone quæ illo prætore non modò in iure Ciuili, priuatorúmque omnium controuerſiis populi Romani præfuit, verumetiam in his ſartis tectis dominata eſt. Sic Pomponius *in l.* 2. *de orig. iuris.* Augeſcente ciuitate & qui præerant, agendi genera compoſuerunt, ex Hotomano.

Præſens, tis, ſicut a poſſum, potens: ab abſum, abſens: ita à præſum fit præſens, & propriè ſignificat, quod nunc fit, vel ſine mora: & qui in conſpectu eſt, ſiue qui abeſt. { ἐμφανής. GAL. *Preſent.* ITAL. & HISP. *Preſente.* GER. Gegenwertig. ANG. *Preſent.* } Plaut. Agite ſi vultis, præda erit præſentium, id eſt, eorum qui adſunt. Virg. 1. *Æneid.*

> *Præſentémque viris intentant omnia mortem.*

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

> *Imò per te præſentem conſpicuúmque Deum, &c.*

Te ipſus coram præſens præſentem videt. Plaut. *Pſeud. ſc.* 7 *a.* 4. Illud (malum) erat præſens: ſuprà *aderat.*) *Ibid. ſc.* 5 *a.* 1. Quod te præſente iſthic egi, téque interprete. (id eſt, te teſte) Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Me præſente nunquam factum eſt (te teſte. Idem *Amph. ſc.* 2. *a.* 2. Quo præſente, quo in loco (promiſi.) T. Me præſente & Lycone Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. vin' faciam, vt Phileniũ me, præſente hoc, amplexetur? Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 4. Me hodie præſentem auſit indignè prætoriter. Idem *Amph. ſc.* 3. *a.* 4. Præſens non ades. *Ibid.* Quod amas amato teſtibus præſentibus. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1.

> *Vultibus illa tuis tanquam præſentibus hæret.*

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.* ¶ Nec qui detractat præſentia liuor (id eſt, viuorum opus.) Idem *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.* præſenti tibi. (id eſt, viuo, & videnti) Sueton. *in Calig. cap.* 45.

> *Vnde meum præſens inſtrueretur opus,*

Ouid 4. *Faſt.* Quos præſenti periculo fortuna ſubduxerat. ¶ Quandoque præſens dicitur non quod nunc fit, ſed quod tunc fiebat id eſt, tempore præterito, tunc præſenti: ſiue quod fiet futuro tempore, quod tunc erit præſens. Cicero Ego incolumitati ciuium primum, & poſtea dignitati ille præſenti potius, quam futuræ dignitati conſulebat, de mortuo loquitur, ideóque non nunc præſenti, ſed tunc. Idem *Quint. fratr.* Cætera (vt ſcribis) præſenti ſermoni reſeruentur, id eſt, ſermoni qui aliquando inter nos præſens habebitur. ¶ Sic etiam, in præſens, in præſentia. & in præſentiarum, ſignificant præſenti tempore quod vel præſens eſt, vel fuit præſens, vel præſens erit Vlpianus *de Tabul. exhib.* Quid enim ſi occultatæ poſtea prolatæ ſunt: cur noceat ei qui reſpondeat quod in præſentiarum ei videbatur? Saluſt. *in Iugurth.* Si cauſa peccandi in præſens minus ſuppetebat. Horatius.

> *Pleraque differat, & præſens in tempus omittat*

id eſt, in ſuum tempus Terent. *in Phorm.* Prouiſum eſt ne in præſentia hæc hinc abeat. Cæſ. *in Comment.* Cæſar ſuos in prælio continebat, ac ſatis habebat in præſentia hoſtem rapinis prohibere. Autor ad Herennium *lib.* 2. In præſentiarum hoc interſerere non alienum fuit, vt huius inſtantiæ garrulam diſciplinam contemneremus. ¶ Venire in rem præſentem, eſt eum in locum ſe conferre, de quo eſt controuerſia. Cic. *pro Cæcin.* Placuit de amicorum ſententia conſtituere, quo die in rem præſentem veniretur. Idem 1. *Offic.* Vt ſi promiſeris te cuipiam in locum præſentem eſſe venturum. Plaut. *Amph.* fui illic in re præſenti, & meus, cum pugnatum eſt, pater Liu. *lib.* 4. *d.* 4. In re præſenti diſceptarent. Idem *lib.* 10. *d.* 4. Ab amicis lecti libri, Numæ, qui in re præſenti fuerant. Quintilian. In rem præſentem animos hominum ducere. ¶ Liu. 4. *d.* 4. præſenti pecunia locare publica. Gell. *cap.* 11 *lib.* 12. & *cap.* 3 *lib.* [illegible] In præſens non habebat pecuniam. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Quos tam grandi mercatus eſt præſenti pecunia. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. vel ducentæ fieri poſſunt præſentes minæ. (ſup. argenti. ¶ Interdum accipitur pro potenti & efficaci ἐνεργός. Cic. *Attic. lib.* 6. Præſens ad docendum vires habet. Cum infinitiuo. Horat. 1. *Carm. Ode* 35. de Fortunæ potentia.

> *O diua gratum quæ colis Antium,*
> *Præſens vel imo tollere de gradu*
> *Mortale corpus; vel ſuperbos*
> *Vertere funeribus triumphos.*

Præſens, id eſt, parata vel potens mutare ſtatus hominum. Acron. ¶ Hinc præſentius, & præſentiſſimum. Virg. 2. *Georg.*

> *—————quo non præſentius vllum.*

Sic dicimus, Præſentiſſimum periculum, præſentiſſima medicina, præſentiſſimum remedium, præſentiſſimum venenum, id eſt; potens, & in primis efficax, & ſubitò, aut ſanans, aut necans: quod etiam Præſentaneum vocatur. Plin. *lib.* 10. *c.* 2. Idem podagris cum articulorum morbis decoctum aceto illinunt, præſentaneo remedio ſuſpirioſis prodeſt. Quandoque præſens valet idem quod fortis, virilis. Terent. *in Phorm.* Animo virili, præſentique vt ſis, para. ¶ Quandoque pro propitio: quoniam is qui præſens eſt nobis propitiatur facilè, ſi inuocetur, & citius quam is qui præſens non eſt, ἀρωγός, ἐπήκοος. Plaut. *Mil. ſc.* 4 *a.* 2. Heus herclè quam præſentia, omnia! (id eſt, certa, vel felicia.) Ouid. 5. *Faſt.*

> *Et ſunt præſentes (Dii lares) auxiliúmque ferunt.*

¶ Parta præſénſque victoria, id eſt, certa.) Cæſ. *lib.* 3 *de bell. ciu.* Cic. 4. *Tuſc.* Hercules tantus & tam præſens Deus. Virg. *lib.* 1. *Georg.*

> *Et vos agreſtum præſentia numina Fauni.*

id eſt, propitia, quorum præſentia fauor eſt, inquit Seruius. Terent. *in Phorm.* Non tu hunc habeas præſentem Deum?

Præſente, pro præſentibus dixerunt antiqui, quemadmodum Abſente pro abſentibus. quod locutionis genus apud politiores ſcriptores minus eſt vſitatum. Pomponius *Syru.* vt citat Nonius. Quid eſt apud forum præſente teſtibus mihi vendidit. Plaut. *Amph.* Nec nobis præſente aliquis niſi ſeruus Soſia affuit. Præſente abſente. Donat. *Eun.* 5. 9. ad illud,

> *Poſtulo, vt mihi tua domus, te præſente, abſente, vt pateat,*

notat: Prouerbiale eſt, præſente abſente, vt ſurſum deorſum, vltro citro, & cætera huiuſmodi, fanda nefanda, iuſta iniuſta, digna indigna, velit nolit.

Præſentĭă, æ eſt actus eius, quod præſes eſt. { παρουσία. GAL. *Preſence.* ITAL. *Preſenza.* GERM. Gegenwertigkeit. HISP. *La preſencia del que eſta preſente.* ANGL. *Preſence.* } Saluſt. *in Iugurth.* Tum M. Tullius Conſul, ſiue præſentiam eius timens, ſiue ira commotus, orationem habuit luculentam, atque perutilem Reipublicæ, quam poſtea edidit. Terent. *in Hecyr.* Ne mea præſentia obſtet. Idem *Heaut.* Multa fert libido: ea prohibet facere tua præſentia. Cic. *Licin. lib.* 5. Deſiderium præſentiæ tuæ meo labore minuam. Idem 1. *de diuin.* Declarant præſentiam ſuam ſæpe diui. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 3.

> *Cuius vt oblata eſt præſentia, vicimus, inquit.*

Præſentia animi quæ Græcè εὐψυχία, dicitur fortitudo, conſtantia & robur animi Cic. *pro Milone,* Neque verò ſine ratione certa. cauſa Milonis ſemper à Senatu probata eſt. Videbant enim ſapientiſſimi homines facti rationem, præſentiam animi, defenſionis conſtantiam.

[¶ Præſentiam ſui facere, i comparere. Paulus *d. lib.* 42. *t.* 1. *l.* 47. ſi ſæpe conuenti præſentiam ſui facere noluerint. Et *l.* 53. Contumax eſt, qui tribus edictis propoſitis: vel vno pro tribus, quod vulgò peremptorium appellatur, literis euocatus præſentiam ſui facere contemnit.]

Præſentalis, e, qui in præſenti eſt. Præſentales magiſtri militum, qui in præſenti erant. h. e comitatui principis iuncti.

[Præſentales milites, qui domeſtici, & Principem ſemper comitabantur Pancirol.]

Præſento, as, Offero, & quaſi præſens exhibeo. { הקריב *hikrib,* παρίστημι. GALL. *Preſenter, offrir.* ITAL. *Preſentare.* GERM. Zugegen bringen / fürtragen / oder fürbringen. HISP. *Repreſentar alguna coſa.* ANGL. *To preſent or offer.* } Quintil. *lib.* 12. Fruſtra docemur, ſi quicquid audiuimus præterfluat, & exemplorum, legum, reſponſorum, dictorum, benéque factorum, velut quaſdam copias quibus abundare, quaſque in promptu ſemper habere debet orator, eadem illa vis non præſentat. Plin. *de vir. illuſt.* Caput ab Achilla Ptolemæi ſatellite Ægyptio velamine inuolutum, cum anulo Cæſari præſentatum eſt ¶ Præſentare, referre, ſpeciem præbere, quod & repræſentare dicitur Plin. *lib.* 2. *c.* 10. Alterum è ſylueſtribus genus heracleon vocatur, ab aliis aphron, foliis (ſi procul intuearis) ſpeciem paſſerum præſentantibus. Huius compoſitum eſt Repræſento de quo infra ſuo loco.

Præſĕntanĕus, a, um, quod præſentem habet efficaciam, ἐνεργός. GAL. Qui tout preſentement fait ſon operation. ITAL. *Che opera ſubita.* GER. Das eins gegenwärtig oder alſo bald kräfftig iſt. HISP. *Coſa que obra luego ſin dilacion.* ANG. *That hath a preſent operation and working.* } vt, Præſentanei boleti, apud Senec. *Epiſt. lib.* 15. qui citò enecant. Plin. *lib.* 21. *c.* 31. Præſentaneum remedium ad dentium mobiles firmandos. Idem *lib.* 24. *cap.* 1. Ferulæ aſinis gratiſſimæ ſunt in pabulo: cæteris verò iumentis præſentaneo veneno: qua de cauſa id animal Libero patri aſſignatur, cui & ferula. Sueton. *in Neron. cap.* 33. Gell. *cap.* 4. *lib.* 6. Præſentaneum venenum.

Præſĕntārĭus, a, um, quod præſens eſt & in numerato: vt, Præſentariæ pecuniæ. [illegible] Plautus *in Moſtell. ſc.* 1. *a.* 3. Vbi id erit factum, à me argentum petito præſentarium. Idem *in Pœn.* Quia aurum poſcunt præſentarium.

PRÆSŪMO, is, Præ ſumo. { προλαμβάνω. GALL. *Prendre auparauant, preſumer.* ITAL. *Preſumere, prendere auanti.* GERM. Vorhin nemmen. HISP. *Tomar antes preſumir.* ANGL. *To preſume or tak before.* } Plin. *lib.* 36. Theophraſtus autor eſt, potores in certamine bibendi præſumere

ſumere ſatinam eius. Quintilian. Præſumere partes iudicis. Idem, Maledicentibus præſumenda patientia male audiendi. ¶ Præſumere animo eſt præſagire, [illegible]. Valer. Max. *lib.* 1. Animis cum collega ſub Cinna diſſidens, præſumpſit animo, ea re ſignificari exitium ſuum. Præſumere item ſignificat apud Iuriſconſultos, ex veriſimilibus argumentis & coniecturis exiſtimare. Vnde præſumptio, exiſtimatio, quæ ex veriſimilibus coniecturis dicitur, de qua in Rubrica, *de probatione & præſumptione.*

Præſumptus, a, um, participium. Sil. *lib.* 5. Ipſa ſuis manibus præſumpta piacula mittent. { [illegible]. GALL. *Prins auparauant, anticipé.* ITAL. *Preſo auanti.* GERM. Dorhin genommen. HISP. *Tomado antes.* ANGL. *Taken before* ¶ Præſumpta opinio, eſt quæ vulgò dicitur *Præſumptio.* Senec. *c.* 17. *de conſ. ad Mart.* Quint. *lib.* 2. *cap.* 17. Nihil inuidia valeat, nihil gratia, nihil opinio præſumpta. Apud Tacitum, Præſumpta ſuſpicio, pro eodem dicitur, Budæo teſte.

Præſumptio, Præacceptatio, anticipatio. { [illegible]. GALL. *Præſomption, anticipation.* ITAL. *Preſuntione, anticipatione.* GERM. Ein vermäſſenheit. HISP. *Aquella obra de tomar antes.* ANGL. *Preuentig or taking before* } Plin. iun. *in Epiſt. ad Paulum*, Ego beatiſſimum exiſtimo eum qui bonæ ac integræ famæ præſumptione perfruitur, certúſque poſteritatis cum futura gloria viuit. Apud Rhetores præſumptio dicitur, quum id quod in aduerſarij cauſa vel in iudicis opinione contrarium nobis eſſe, aut fortè arbitramur, præoccupamus dicere, & cum ratione diſſoluere. Quint. *lib.* 9. Mirè vero in cauſis valet præſumptio, quæ [illegible] dicitur, quum id quod obiici poteſt, occupamus, quæ præcipuè procœmio conuenit. ¶ Iuriſconſulti argumentum, ex quo coniectura ſumitur, vocant præſumtionem. Sic definitur, quòd præſumtio ſit quoddam medium intellectuale veritatis eliciendæ ex circunſtantiis conſurgens. Et eſt triplex,

I. *Temeraria* ex cauſis puerilibus & leuibus. & hæc repellitur.

II. *Veriſimilis*, ſeu *probabilis*. & hæc admittitur ad probationem ſemiplenam: aut ad purgationem indicendam.

III. *Violenta*, quæ ad pronuntiandum & condemnandum ſufficiens reputatur.

Præſumptum, Præſumptio, ſiue præſumpta opinio. Vlpian. *D. lib.* 21. *tit.* 1. *l.* 33. Qui mancipia vendunt, nationem cuiuſque in venditione exprimere debent. Præſumptum etenim eſt quoſdam ſeruos bonos eſſe, qua ratione ſunt non infamata.

Præſumptuoſus, præſumptionis plenus, audax, impudens. Vet. Voc. Theologi aliquando vtuntur. Sidon. *epiſt. lib.* 1. Cai Plinij diſciplinam maturitatémque veſtigiis præſumptuoſis inſequuturus.

Præſuo, is, præſui, ſutum. Antè ſuo. { [illegible]. GALL. *Coudre au deuant, ou par deuant.* ITAL. *Cucire auanti.* GERM. Doran etwas ſiuſen oder ſiuen. HISP. *Coſer antes.* ANGL. *To ſowe before.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 19. Conſecant ſurculos longitudine binûm cubitorum: mox præſuunt recentibus coriis quadrupedum ob id interemptorum, vt iis putreſcentibus vermiculi lignum erodant, & excauent corticem tutum amaritudine. Haſta præſuta foliis. Ouid. 11. *Metam.*

Quæ foliis præſuta notam ſine vulnere fecit.

Prætego, is, Præuelo, antè tego. { [illegible]. GALL. *Counrir.* ITAL. *Coprire.* GERM. Verdecken. HISP. *Cubrir.* ANG. *To couer or hide.* } Lactant. *lib.* 5. Tum vitia ſua capillis, & pallio, & (quod maximum eſt velamentum) diuitiis prætegebat.

PRÆTENDO, is, antè tendo, oppono. { [illegible]. GALL. *Mettre & tendre au deuant, pretendre.* ITAL. *Porre innanzi.* GERM. Fürſpannen/vor fürſtrecken. HISP. *Poner delante.* ANGL. *To pretende, to put or ſtreitch a thing before an other.* } Virg. 9. *Æneid.*

——— & Marti prætendere muros.

¶ Quandoque ponitur pro præfero. Idem 4. *Georg.* fumóſque manu prætende ſequaces. ¶ Quandoque pro præmonſtro, exhibeo. Cic. 1. *Offic.* Priuatum autem oportet æquo & pari cum ciuibus iure viuere, neque ſubmiſſum, & abiectum, neque ſe efferentem prætendere. ¶ Quandoque pro prætexto. Virg. *lib.* 1. *Georg.*

———riuos deducere nulla

Religio vetuit, ſegeti prætendere ſepem.

¶ Lactantius per tranſlationem *lib.* 4. dixit, Ne ſi fuiſſet alienigena, iuſtam poſſent excuſationem de lege prætendere, id eſt, allegare. Senec. *c.* 16. *de conſol. ad Helu.* Prætendere muliebre nomen ad obtinendum dolorem. Suet. *in Tib. cap.* 10. Prætendere requiem laborum. *Ibid. c.* 40. Prætendere cauſam profectionis. Prætendere titulum belli. Liu. *lib.* 7. *d.* 4. Prætentum cum audiſſet tenue littus eſſe. Item, Prætendere decretum, idem *lib.* 9. *d.* 4. Et Suet. *in Claud. c.* 10. Inter prætenta foribus vela ſe abdidit.

Prætentus, part. Sen. *in Hippol.* Veſte prætenta lacrymas coortas obtegis.

Prætenturæ, arum, a prætendendo, i. ante tendendo & prætendendo, tanquam quædam ſint ante tendentia, vel ſtationes antecedentes. Ammianus Marcellin. *lib.* 1. Ibique denſis iter obſidentium itinera prætenturis, prouincialium & viatorum opibus paſcebantur. Rurſus, Et quia Meſopotamiæ tractus omnes crebro inquietari ſueti, prætenturis & ſtationibus ſeruabantur agrariis. Vtitur & ea voce Higenus: verbo verò *Prætendere* ſæpe Ambroſius. Et tanquam in procinctu poſitus prælidit prælium, & velut coram poſito prætendit hoſte. Rurſus, Fortis ergo eſt viri non diſſimulare, cum aliquid immineat, ſed prætendere, & tanquam explorare de ſpecula quadam mentis. Iterum, vt prætendat in nobis virtus Chriſti.

Prætener, a, um, Valde tener. { [illegible]. GALL. *Fort tendre.* ITAL. *Molto tenero.* GERM. Gar zart. HISP. *Muy tierno.* ANGL. *Very tender* } Plin. *lib.* 12. *c.* 24. Similis & nomine & effectu, ſed alia eſt capnos, fruticoſa, prætenera foliis coriandri.

PRÆTENTO, as, Prius tento. { [illegible]. GALL. *Tenter premier, taſter, aller à taſtons, Sonder & toucher auec la main fouiller.* ITAL. *Tentare innanzi.* GERM. Dorhin verſuchen. HISP. *Tentar primero.* ANGL. *To eſſaie before.* } Suet. *in Auguſt. c.* 35. Ne admiſſum quidem tunc quemquam Senatorum niſi ſolum & prætentato ſinu. GALL. *Sans auoir premierement fondé, & regardé s'il portoit rien en ſon ſein dont il le peuſt offenſer.* Idem *in Claud. cap.* 35. Neque ægrum quenquam viſitauit, niſi explorato priùs cubiculo, culcitriſque, & ſtragulis prætentatis & excuſſis. Tibull. *lib.* 1. *Elegia.* 2.

Et pedibus prætentat iter ſuſpenſa timore.

Ouid. 5. *Metam.*

Calliope querulas prætentat pollice chordas.

Miſericordiam iudicis prætentare. Quintil. *lib.* 4. Sed quid? in egreſſu parcius & modeſtius prætentanda eſt iudicis miſericordia. Cic. 1. *de Orator.* Idcirco tota cauſa prætentata atque perſpecta, locis omnibus inuentis atque inſtructis, conſiderandum eſt quo principio ſit vtendum. *Prætemtata* in emendationibus legitur Aldi Manutij, & recentiorum omnium.

Prætentatus, us, Actus ipſe prætentandi. { [illegible]. GALL. *Eſſay auparauant taſtement.* ITAL. *Taſtamento, aſſaggiamento.* GERM. Das vor verſuchen/mit angreiffen. HISP. *Obra de tentar primero.* ANGL. *An eſſaying before.* } Plin. *lib.* 12. *c.* 37. Cochleis oculorum vicem cornicula bina prætentatu adimplent. alias *prætentata.*

Prætenuis, Valde tenuis. { [illegible]. GALL. *Fort tenure delié.* ITAL. *Molto tenue, molto ſtenuato.* GERM. Gar rein vnd dünn item, Gar ſchmal. HISP. *Muy delgado y ſotil.* ANGL. *Very thinne ſlender or ſmall.* } vt, Fila prætenuia, apud Plin. *lib.* 11. *cap.* 15. Mel thymoſum non coit, & tactu prætenuia fila mittit. Idem *lib.* 8. *cap.* 50. Solertiam eius animalis Mutianus viſam ſibi prodidit in ponte prætenui, duabus obuiis è diuerſo. de capris.

Prætepeo, es, ui, Antè tepeo. { [illegible]. GALL. *Eſtre tiede auparauant.* ITAL. *Eſſer prima tepida.* GERM. Dorhin warmlecht/oder lauw ſein. HISP. *Entibiarſe primero.* ANGL. *To be warme* } Ouid. 2. *Amor.*

Mollis in obſequium, faciliſque rogantibus eſſet,

Si tuus in quauis prætepuiſſet amor.

PRÆTER, præpoſitio, quam priuatiuam vocant, ſicut abſque, ſine, clam, à præ deducta, quemadmodum ab in, inter: & a ſub, ſubter. { [illegible]. GALL. *Outre, fors, excepté.* ITAL. *Eccetto, fuor che.* GERM. Außgenommen/weder allein/one. HISP. *Secundo, circa, ſin.* ANG. *Except* } Et modò ſeparatur, modò componitur. Separata vim excipiendi habet, & ſemper accuſatiuo iungitur. Cic. *lib.* 1. *Epiſt.* Amicum ex Conſularibus neminem tibi eſſe video, præter Lucullum. Idem *pro Cluentio*, Omnibus ſententiis præter vnam, Scamander condemnatus eſt. ¶ Aliquando ſignificat vltra, [illegible] Quintil. Multa erant præter hæc, quæ obiici meritò potuiſſent. Plin. *lib.* 10. Præter hominem ſomniare equos, canes, boues, pecora, capras, palàm eſt. Plaut. *Amph.* Præter me alterum faciam, vt offendas domi. (Soſiam ſeruum tuum.) ¶ Aliquando ſignificat antè. Cicero 5. *Verr.* Serui præter oculos Lollij hæc omnia ferebant. Senec. *cap.* 10. *de conſol. ad Polyb.* Præter oculos tranſeunt funera. Idem *cap.* 11. *de tranquill.* Toties præter limen exequias immaturas fax præceſſit. Idem *cap.* 9. *de conſolat. ad Martiam*, Præter domum ducuntur exequiæ, id eſt, iuxta, ſiue antè.) Ouid. 3. *Faſtor.*

Denique cum videant præter ſua lumina ferri.

Multa.

Plaut. *Pſ. ſc.* 2. *a.* 3. Si eras ſolus præter alios (id eſt, ante alios, vt ſuprà.) Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Præter alios eum rata ſui frugi. ¶ Legitur & pro ſine, [illegible]. Saluſtius, Præter rerum capitalium condemnatos. ¶ Aliquando contra, [illegible] Ter. *in Andr.* Præter ciuium morem atque legem. ¶ Præter aliquando aduerbium eſt pro prætérquam. Columella *lib.* 3. *cap.* 2. Omnis incommodi patientes præter caloris. Budæus. ¶ Præter hac apud Plautum ſæpiùs legitur pro poſthac. *in Rud.* Si præter hac tu verbum faxis hodie, &c. ¶ Præter modum, idem eſt quod ſupra modum. Cicero *de diuinat.* Lacus Albanus præter modum creuit. Idem 5. *Tuſcul.* Ariſtides expulſus eſt patria, quòd præter modum iuſtus eſſet. In compoſitione tranſitum, vel prætermiſſionem ſignificat. Componitur autem cum dictione incipiente ab e: vt prætereo: f, vt præterfluo. g, vt prætergredior: m, vt prætermitto. u, vt præteruolo. Præter pro iuxta. Suetonius *in Auguſt. cap.* 16. Præter Locros. Idem *in Caligul. cap.* 36. Præter pedes, (id eſt, iuxta.) *lib.* 6. *d.* 4. Via quæ præter calcindem fert. ¶ Præter ſpem, [illegible], ſignificat ex inſperato, præter opinionem, ex inopinato, vel contra ſpem, contra opinionem, [illegible]. Plaut. *in Mercat.* Præter ſpem ſaluæ ſumus. Præter, pro inſuper. Plin. *lib.* 8. *c.* 42. Equo fere, qui homini morbi, prætérque veſicæ conuerſio. Idem *lib.* 9. *c.* 2. Et vera fiat vulgi opinio quicquid naſcatur in parte naturæ vlla, & in mari eſſe, prætérque multa quæ nuſquam alibi.

Præterago, is, egi, Coge vlterius ire, præterire. { [illegible]. GAL. *Mener ou paſſer outre.* ITAL. *Menare, far paſſar oltra.* GERM. Fürtreiben. HISP. *Guiar, conſtreñir de paſſar allende.* ANG. *To compell to go furtiuer.* } Horat. 1. *Epiſt.* 15.

Mutandus locus eſt, & diuerſoria nota

Præteragendus equus:

Hoc eſt, agendus eſt equus præter diuerſoria nota, id eſt, vltra: quod equi inuitiſſimi ſolent facere.

Præterbito, as, frequentatiuum a prætereo, Quaſi præterito, interpoſito b. { עבר *habár.* [illegible]. GALL. *Paſſer outre.* ITAL. *Paſſare oltra.* GERM. Vff fürgeen. HISP. *Paſſar allende.* ANG. *To paſſe ouer or beyonde* } Plaut. *in Epid.* Caue præterbites vllas ædes quin roges, Senex hic vbi habitat Periphanes Platenius? Apud comicos receptius eſt hoc verbum quam apud Oratores.

Præterduco, præterductum, præterducere, Antè duco, vel vltrà duco. { [illegible]. GALL. *Mener outre.* ITAL. *Menare oltra.* GERM. Fürfüren / oder von dannen füren. HISP. *Guiar allende.* ANGL. *To bring or leade ouer or beyonde.* } Plaut. *in Milite ſc.* 2. *a.* 1. Vt te hodie quaſi pompam illuc præterducam. Ita editio Lambini, quam ſequitur Paſſerat. vt te hodie quaſi pompam illac præterducerem.

Præterea, aduerbium eſt, ex præpoſitione præter, & pronomine ea, compoſitum, Inſuper, vel adhæc. { [illegible]. GALL. *Outre ce, dauantage.* ITAL. *Oltr'acciò.* GERM. Vber das oder diſe ding. HISP. *Allende deſto.* ANG. *Moreouer further more* } Cic. *in Epiſt.* Nam & in omni genere prudentiam tuam mihi expoſuit, & præterea mihi non ignotam in conſuetudine ſuauitatem tuam adiunxit, præterea ſummam

nam erga ſe liberalitatem. Idem *pro Cornel. Balbo*, Sed nos poſſumus, & huius ciuitatis eſſe, cuiuſuis præterea. Virg. 11. *Æneid.*

Si duo præterea tales Idæa tuliſſet
Terra viros.

Plaut. *Capt. ſc. 2. a. 2.* Filium meum mihi redde: mihi præterea vnum nummum ne duis. Quintilian. Præterea tu ſemper in libertos Cæſaris dicis ſtomachantis. ¶ Accipitur nonnunquam pro poſtea, ſiue poſthac item. Virg. 1. *Æneid.*

——— & quiſquam numen Iunonis adoret
Præterea, aut ſupplex aris imponat honorem?

Plaut. *Men. ſc. 1. a. 2.* Operam præterea nunquam ſumam, (id eſt, amplius & poſtea.) Vide præter hæc, ſiue præter hac, infra. ¶ Præterea pro præterito tempore & anteacto. Agretius, Præterea præteriti temporis. Salust. Nunquã Hiſpanos præterea tale facinus auſos eſſe, *in Catilina.*

Prætereo, is, iui, & ij, præteritum, Vltra eo, prætergredior. { עבר *abár.* [illegible] GALL. *Paſſer outre.* ITAL. *Trapaſſare, paſſar oltra.* GERM. Fürgehn/ fürobergehn. HISP. *Trapaſſar, paſſar allende.* ANGL. *To paſſe ouer or beyonde.* } Terent. *in Eunuch.* Dum hæc repeto, imprudens villam præterij. Ouid. 3. *de Arte,*

Nec quæ præteriit, rurſum reuocabitur vnda:
Nec quæ præteriit hora redire poteſt.

Virg. 3. *Georg.*

——— quum rapidus ſol
Nondum hyemem contingit equis, iam præterit æſtas.

Plaut. *Capt. ſc. 1. a. 4.* Quarum odore præterire nemo piſtrinum poteſt. Idem *Aul. ſc. 4. a. 3.* Hunc non autem præterire quin conſiſtam & colloquar. Ouid. *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

———Cùm te delicta notantem
Præterij toties irrequietus eques.

Idem *lib. 5. Faſt.*

Me quoque Romani præteriere patres. (id eſt, obliti ſunt mei.)

Idem *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

Multaque præteriti verba pudoris habet. (an antiqui, an violati?)

Idem 5. *Faſt.*

Abluc præteriti perfida verba fide.

¶ Ponitur aliquando pro effugere, vitare. Terent *in Hecyr.* Neſcis quid mali præteriens, qui nunquam es ingreſſus mare. ¶ Præterire aliquid, per metaphoram dicimus, quum nullam eius facimus mentionem. Cic. *de prouin. Conſul.* Omitto iuriſdictionem in libera ciuitate contra leges, Senatuſque conſulta: cædes relinquo, libidines prætereo. Ouid. 6. *Faſtor.*

Cætera iam pridem didici iuuenilibus annis,
Non tamen idcirco prætereunda mihi.

Præterire ſilentio aliquid, idem. Præterit me hæc res, id eſt, ignoro. ¶ Ponitur aliquando præterire pro antecellere, vincere. Varro. 1. *de re ruſt. cap. 1.* Hos nobilitate Mago Carthaginenſis præterit Pœnica lingua. Hinc tempus præteritum, quod iam non eſt, ſed elapſum eſt. [illegible] Cic. *de ſenect.* Tempus præteritum nunquam reuertitur. ¶ Præteriti, dicuntur extincti. Propert. *lib. 2. cap. 14.*

Fas eſt præteritos ſemper amare viros.

Item, Præteriti dicuntur qui in petitione magiſtratuum repulſam tulerunt. [illegible] Liu. *lib. 4. d. 4.* Præteriti ſenatores. ¶ Filium fratris præterire, pro Nihil ei in teſtamento relinquere. Cic. 2. *Philipp.* Vide quam te amarit is, qui albus ater ve fueris ignorans, fratris filium præterit. Qu. Furij honeſtiſſimi equitis Romani, ſuique amiciſſimi quem palam hæredem ſemper iactitarat, ne nomen quidem perſcripſit: quem nunquam viderat, ac nunquam ſalutauerat, fecit hæredem.

Prætereor, paſſiuum. Cic. 2. *de Leg.* Ne ſumptuoſa reſperſione longæ coronæ nec acerræ prætereantur.

Præterequito, as. Equitando prætereo, vel tranſeo. { [illegible] GALL. *Paſſer à cheual outre, cheuaucher à cheual outre.* ITAL. *Paſſar auanti à cauallo.* GER. Fürreyten. HISP. *Paſſar allende caualgando.* ANG. *To ride ouer or beyonde* } Liu. 3. *ab Vrbe,* Præterequitantéſque abſtiterent.

Præterferor, ferris latus ſum, Prætereo, vel tranſeo. { עבר *habár.* [illegible] GALL. *Eſtre porté ou tranſporté outre.* ANGL. *Paſſare eſſer portato oltra.* GERM. Fürüber getragen werden. HISP. *Paſſar ò ſer lleuado allende.* ANG. *To be caried beyon* } Liu. 1. *bell. Pun.* Mago Numidæque ſimulac latebras eorum improuida præterlata acies eſt, exorti à tergo ingentem tumultum terrorémque fecere. Lucret. *lib. 4.*

At quæ pars vocum non aures incidit ipſas
Præterlata perit, fruſtra diffuſa per auras.

Præterfluo, is, xi, xum, præterfluere, Fluendo prætereo. { [illegible] GALL. *Couler & paſſer outre.* ITAL. *Correre vicino, trapaſſare correndo.* GERM. Fürflieſſen/fürrinnen. HISP. *Correr lo liquido por alguna parte, trapaſſar corriendo.* ANGL. *To flow beyonde or runne by.* } Liuius *lib. 24.* Flumen quod medio oppido fluxerat, extra frequentia tecta loca præterfluebat muros, procul iis quæ inhabitabantur. Varro 3. *de re ruſtic. cap. 16.* Cibi pars quoque, potio, & ea iis aquæ liquida vnde bibunt, eſſe oportet, eámque propinquam quæ præterfluat, aut in aliquem locum influat. ¶ Præterfluere per metaphoram pro elabi, pertranſire Cic. 5. *Tuſc.* Quocirca corpus gaudere tandiu dum præſentem ſentiret voluptatem: animum & præſentem percipere pariter cum corpore, & proſpicere venientem, nec præteritam præterfluere ſinere. id eſt, non negligere præteritam. Plin. *lib. 3. in præfat.* Eorum ego orationes ſino præterfluere.

Prætergredior, ris, prætergreſſus ſum, Prætereo, vel tranſeo. { עבר *habár.* [illegible] GALL. *Paſſer outre, marcher outre.* ITAL. *Paſſare oltra.* GERM. Fürgehn. HISP. *Paſſar cerca ò allende.* ANGL. *To paſſe or go beyonde* } Cic. *Appio Pulchro lib. 3. epiſt.* Currens Lepta mihi nuntiauit te iam caſtra prætergreſſum eſſe. Apuleius, Quumque ſtabulum prætergreſſus fuiſſem re cognita, cœpi retrocedere.

Præter hac, vel Præter hæc, pro poſtea. Plaut. *Men. ſc. 1. a. 5.* Non patiar præter hac. Idem *Moſt. ſc. 1. a. 1.* Præter hac mihi non facies moram.

¶ Præterinquiro. Ammian. *lib. 15.* In negotium præter inquiri. ¶

Præterlabor, eris, præterlapſus ſum. Vltra labor, præterfluo, prætereo. { [illegible] GAL. *Couler & paſſer outre, gliſſer plus outre.* ITAL. *Traſcorrere.* GER. Neben anhin fallen fürflieſſen. HISP. *Paſſar allende.* ANG. *To ſlip and ſlide beyonde.* } Statius 1 *Theb.*

———fluctiuaga qua præterlabitur vnda
Sicanos longè relegens Alpheus amores.

Cic. *de Orat.* Tum & in ſenſum, & in mentem iudicis intrare non poteſt: antè enim præterlabitur, quum percepta eſt. Virg. 3. *Æneid.*

Et tamen hanc pelago præterlabare neceſſe eſt.

Idem 6. *Æneid.*

———vel quæ Tiberine videbis
Oſtia, quum tumulum præterlabere recentem.

¶ Præterluo. Apul. *lib. 6.* Nemus quod fluuio præterluenti ripiſque longis attenditur. ¶

Prætermeo, as, Iuxta meo, præterfluo, [illegible]

Prætermitto, is, Intactum relinquo, omitto, prætereo. { העביר *hennid* [illegible] עזב *hazáb.* [illegible] GALL. *Laiſſer ou mettre à dire ou faire, le paſſer.* ITAL. *Pretermettere, tralaſciare* GERM. Vnderlaſſen HISP. *Dexar.* ANGL. *To paſſe or go ouer vntouched.* } Terent. *in Adelph.* Nil prætermitto, conſuefacio. Prætermittere ſilentio, idem quod præterire ſilentio. Cicero. 13. *Philipp.* Prætermittere cœnam ſceleris. Idem *ad Brutum.* idem eſt quod remittere, vel ignoſcere. Prætermitti dicitur, quod aut ignorantia, aut obliuione, aut negligentia præteritur. Omitti verò, quod de induſtria relinquitur. Idem 3. *Offic.* Minimè verò aſſentior iis, qui negant eum locum à Panætio prætermiſſum, ſed conſultò relictum.

Prætermiſſio, nis, verbale, Omiſſio. { [illegible] *nécbath.* [illegible] GALL. *Delaiſſement derriere, omiſſion.* ITAL. *Eſſo pretermettere.* GERM. Vnderlaſſen. HISP. *Dexamiento.* ANGL. *A letting paſſe.* } Cic. 2. *Offic.* Mamerco homini ditiſſimo Ædilitatis prætermiſſio, Conſulatus repulſam attulit.

Prætermonſtro, as, Gell. *lib. 20. cap. 9.* Vſus conſilio ſum magiſtri, quod docere me ipſe debuerat, à quo diſcerem prætermonſtrantis, id eſt, quaſi prætereuntis, & aliud agentis, & præter officium ſuum monſtrantis.

Prætemauigo, as, Nauigio præteruehor. [illegible]

Prætenauigatio, verbale, [illegible] GALL. *Nauigation outre ou par apres* ITAL. *Nauigatione oltra.* GERM. Fürſchiffung. HISP. *Obra de nauigar allende.* ANGL. *A ſayling by or beyonde.* } Plin. *lib. 4. c. 12.* Ab hac Ægina liberæ conditionis XVII. M. P. prætenauigatio eſt.

Præterpropter, vna dictio eſt compoſita ſignificans præterquam, propter: hoc eſt, propter aliam cauſam, quam propter eam de qua loquimur: vt, præterpropter vitam viuitur, hoc eſt, propter aliam cauſam viuitur, quàm vt viuatur, vt puta propter laudem, vel propter gloriam. Ennius apud Gellium,

Otio qui neſcit vti, plus negotij habet,
Quàm quum eſt negotium in negotio.
Nam cui quod agat inſtitutum eſt, nullo negotio
Id agit, ſtudet ibi, mentem atque animum delectat ſuum.
Otioſo initio, animus neſcit quid velit.
Hoc idem eſt, neque domi nunc nos, nec militiæ ſumus,
Imus huc, hinc illuc: quum illuc ventum eſt, ire illinc libet,
Incertè errat animus: præterpropter vitam viuitur.

Turnebus *lib. 14. 18.* *Præterpropter vitam viuitur*, exponit, non ſoli inſeruire vitæ, ſed multa conquirere, quæ non deſiderat vita, ſed ſuperuacanea ſunt & voluptaria, minimèque neceſſaria: quibus tamen occupati impeditique tenamur, cùm eis plus temporis & ſtudij, quàm rebus ſeriis & neceſſariis plerumque impendamus. Sic ille. Ergo propter vitam, eſt vt viuas, præter vitam, negligendo eam. Quod igitur ea phraſis vna parte affirmat, id altera quodam modo negat, vt cùm dicimus *plus minus.*

Prætero, is, prætriui, prætritum, [illegible] GALL. *Frotter auparauant.* ITAL. *Fregare prima.* GERM. Dorab reiben oder ſchleiffen. HISP. *Trillar antes.* ANGL. *To weare in rubbing, to rubbe before.* } Plin. *lib. 34. cap. 40.* Timarchus Nicoclis filius Paphij, duos ordines habuit maxillarum. Frater eius non mutauit primores, ideóque prætriuit.

Præterrado, is, præterradi, { [illegible] GAL. *Racler en paſſant.* ITAL. *Rader paſſando.* GERM. Durchſchaben/durchreiben. HISP. *Raer paſſando.* ANGL. *To ſhaue or ſcrape in paſſing by.* } Lucret *lib. 4.* Præterradit enim vox fauces ſæpe legitur, & Præterea radit vox, &c.

Præterquam, dictio eſt compoſita, excipiendi quidem vim habens, quemadmodum & præter: ſed caſum exigens ſuperiori ſimilem, quia idem verbum ſubintelligitur. { [illegible] GALL. *Excepte que, fors que, ſinon que.* ITAL. *Se non che,* GERM. Dan nur/weder allein ausgenommen. HISP. *Si no que.* ANGL. *Except.* } vt, Nemo id dixit, præterquam Cicero. Nullius id intereſt præterquam patris, Nulli id placuit præterquam Cæſari. Neminem præterquam Prætorem timeo, O vos omnes præterquam Plato legite, A nemine præterquam à Socrate didici. Quid *Eleg. 6. lib. 4. Triſt.*

——— Cuncta poteſt .... vetuſtas,
Præterquam curas attenuare meas.

Gell. *cap. 13. lib. 15.* In partem alteram præterquam dici ſolet. ¶ Significat etiam aliter quam [illegible] Liu. *lib. 1.* Vocata ad conſilium multitudine quæ coaleſcere in populi vnius corpus nulla re præterquam legibus poterat iura dedit. ¶ Præterquam ponitur aliquando in oratione ſequente ſemper, pro, cùm ſemper. Gell. *lib. 15. cap. 1.* Declamauerat Antonius Iulianus rhetor, præterquam ſemper alias tum nimium quam delectabiliter, & feliciter. ¶ Item pro præterquam quòd. Idem *cap. 10. lib. 18.* Lucilius autem præterquam ſuperius dixi. ¶ Aliquando ſequente etiam. Celſus. Aqua vero frigida infuſa præterquam capiti, etiam ſtomacho prodeſt. id eſt, non tantum capiti. vel, præterquam quod capiti prodeſt. ¶ Præterquam quòd, id eſt, niſi quòd, [illegible] Panuia Omnia nobis ex voto ſucceſſerunt, præterquam quòd in itinere defunctam matrem audiuimus.

Præteruého, is, Naui, curru, vel iumentis aliquem præter locum aliquem

aliquem veho { [illegible]. GALL. *Tranſporter ou faire paſſer outre.* ITAL. *Portare, & paſſare oltra.* GERM. Fürfüren oder füriaren. HISP. *Traher y paſſar adelante* ANG. *To carye by or beyonde* } Cic. 5. *de finibus*, Neque enim vocum ſuauitate videntur, aut nouitate quadam & varietate cantandi reuocare eos ſolitæ qui prætervehebantur. ſed quia multa ſcire profitebantur. Virg. 4 *Æneid*

——— *vino prætervehor oſtia ſaxo.*

Pantagia.

Liu. *lib.* tamen quum prætervcheret nauibus Galliæ oram, &c. ¶ Legitur & abſolutè pro prætervnauigo, Suet. *in Aug. c.* 93. Caium nepotem, quòd Iudæam prætervehens, apud Hieroſolymam non ſupplicaſſet, collaudauit. Vbi Prætervehens dixit, pro prætervectus. Idem *ibid. c.* 98. Fortè Puteolanum ſinum prætervehenti, vectores, nautæque de naui Alexandrina, &c. (id eſt, cùm prætervcheretur, ſiue prætervecto.) Idem Suet. *in Caſ. c.* 37. Gallici triumphi die Velabrum prætervehens penè curru excuſſus eſt, (id eſt, cùm prætervcheretur.) Sic ſimplex vehens pro vectus apertè poſitum. Vide apud Gell. *c.* 2 *lib.* 2. & *c* 6. *lib.* 5. Et infrà in *Veho.* ¶ Oratio prætervecta ſcopulos, per tranſlationem quæ maiorem difficilioremque cauſæ partem ſuperauit. Cic. *pro Cælio*, Sed quoniam emerſiſſe iam è vadis, & ſcopulos prætervecta videtur oratio mea, perfacilis mihi reliquus curſus oſtenditur. Idem 7. *Philipp.* Magna ſpe ingredior in reliquam orationem P. C. quoniam periculoſiſſimum locum ſilentio ſum prætervectus. hoc eſt, quoniam veſtro cum ſilentio nullâque obmurmuratione, difficillimum orationis locum abſolui. Sen. *c.* 16. *de conſ. ad Mart.* Mirum eſt tantam turbam (filiorum) potuiſſe ſine damno (fortunæ) prætervehi.

Prætĕrvĕctio, nis, verbale. { [illegible]. GALL. *Tranſport ou paſſage par deuant ou plus outre* ITAL. *Eſſo portare ò paſſare oltra.* GER. Fürfürung. HISP. *Trahimiento allende.* ANGL. *A caryin beyonde.* } Cic 7. *Verr.* Monimentum ſceleris audaciæque ſuæ voluit eſſe in conſpectu Italiæ, veſtibulo Siciliæ, prætervectione omnium qui vltro citróque nauigarent.

Prætĕrvĕrto, is, Anteuerto: & per tranſlationem pro priùs dico ponitur. Cic. 1. *de diuin.* Neque habet aliquid quod huic ſermoni prætervertendum putes. forè *præuertendum.*

Prætĕrvŏlo, as, are, Volando prætereo. { [illegible]. GALL. *Voler & paſſer ſoudainement ſans s'arreſter.* ITAL. *Trapaſſare volādo* GER. Fürüberfliegen. HISP. *Trapaſſar volando* ANG *To paſſe by by flight.* } Cic. *in Arat.* Hic iam ſe totum cæcas equus abdit in vmbras, Quem rutila fulgens pluma prætervolat ales. ¶ Per tranſlationem accipitur pro velociter præterire. Sil *lib.* 10. Stridentem gelidis vibrauit viribus haſtam, Quæ medias velox raptim prætervolat auras. Cic. 3. *de Orat.* Sententiæque ſæpe acutæ non acutorum hominum ſenſus prætervolant: hoc eſt, celeriter, & antequam intelligantur, prætereffugiunt.

PRÆTEXO, is, ui, textum Ante, vel circum veſtem, aliúdve quippiam attexo. { [illegible]. GALL. *Border, couurir le bord, tiſtre deuant.* ITAL. *Teſſere appreſſo.* GERM. *Vor an vodben/beſetzen.* HISP. *Texer antes ò cerca.* ANG. *To weaue before or to border.* } Hinc Toga prætexta dicta eſt, quòd purpura ei prætexeretur. ¶ Accipitur pro prætendere, ſiue velare, cauſámque aliquam non veram afferre. { [illegible]. GALL. *Bailler couleur & conuerture.* ITAL. *Colorare ſor una coperta, trouar ſcuſa.* GERM. Fürwenden. HISP. *Dar color, hallar excuſa.* ANG. *To cloke or excuſe.* } Virg. 4. *Æneid.*

Coniugium vocat hoc prætexit nomine culpam.

Cic. *in Piſonem*, Nemo poteſt exercitum apertè petere, vt non prætexat cupiditatem triumphi. Cum accuſatiuo & datiuo, apud Quintilianum, Difficultatis patrocinia prætexímus ſegnitiæ. ¶ Nonnunquam accipitur pro præordiri, ſiue præordinare, tenuiáque quædam rei alicuius fundamenta iacere. Cic. 3. *de Orat.* Sic omnia quæ fiunt, quæque aguntur acerrimè, leuioribus principiis natura prætexuit. ¶ Prætexere litora velis, eſt ea velis quodammodo operire, & abſcondere. Ouid. *in Arte,*

Quid referam Baias, prætextaque littora velis?

In eadem propemodum ſignificatione vſus eſt hoc verbo etiam Auſonius, Tu, (inquit) Auguſte venerabilis, diſtrictus maximo bello, aſſultātibus tot millibus Barbarorum, quibus Danubii ora prætexitur

Prætĕxtum, i, vel prætextus, us, Falſa cauſa, ſimulatio. { [illegible]. GALL. *Couleur ombre, excuſe.* ITAL. *Preteſto, colore, ombraggiamento, coperta.* GERM. Ein fürwendung/fürwort. HISP. *So color, cobertura.* ANGL. *A pretence, cloke or colour.* } Suet. *de Caſ.* Et prætextum quidem illi ciuilium armorum hoc fuit: cauſas autem alias fuiſſe opinantur Idem *in Tiberio c.* 28. Omnium inimicitiæ hoc prætexto ad nos deferentur. Idem *in Aug. cap.* 12. Ad prætextum mutatæ voluntatis, &c. | vide infra *Prætextus, us.* |

Prætēxtus, a, um, adiectiuè: vt Prætexta toga, prætextæ actiones: vel ſubſtantiuè, hæc prætexta, huius prætextæ. Prætextæ fabulæ, ſeu comœdiæ, in quibus reges Romani, vel Duces inducebātur, perſonarum dignitate pene tragœdiis ſimiles. Horat. *in Arte,*

Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas.

Dictæ prætextæ, quòd principum, magiſtratuúmve perſonæ in iis inducerentur, quæ prætextis vti ſolent. Prætexta toga, genus veſtimenti oblongum ac talare, quod ſupra tunicas honoratiſſimi quique ſumebant: ita dicta quòd ei purpura prætexebatur. [illegible]. Hoc vna cum bulla ingenui pueri vtebantur vſque ad 17. annum. Vnde prætextati dicebantur qui nondum decem & ſeptem annos præterierant, à prætexta quam induebant, qua depoſita, accipiebant togam virilem, quum ad annum decimumſeptimum peruenſſent, tanquam non pueriliter, ſed viriliter vita eſſet peragenda. Nam pueri exiſtimabantur, qui minores eſſent annis ſeptemdecim. Hinc Vlpianus ait, Pueritiam duntaxat annis ſeptemdecim finiri. & qui eos non in totum compleuit, prohiberi poſtulare. Cic. *de Amicit.* Ego autem a patre ita eram deductus ad Scæuolam, ſumpta virili toga, vt quoad poſſem & liceret à ſenis latere nunquam diſcederem. Senec. *lib.* 1. *Epiſt.* Tenes vtique memoria quantum ſenſeris gaudium, quum prætexta poſita, ſumpſiſti virilem togam. Ideo autem ingenuis pueris attributam exiſtimant togam prætextam, vt ex purpuræ rubore, ingenui pudoris admonerentur Lege Macrob. *lib.* 1. *Saturn.* Ab hoc veſtimenti genere olim Papyrius cognominatus eſt Prætextatus, ob tacendi loquendique in prætextata ætate prudentiam. Id poſtea cognomen in omnem eius familiam tranſlatum fuit. Hinc Liuius *lib.* 4. *d.* 4. Prætextæ purpura togæ (de liberis.) *Ibidem* multa de prætextis & prætextatis. Prætextæ ius in ludis datum Pompeio, Velleius. Prætextam conſularem iunxit Prætoriæ Ventidius, idem. Togam prætextam ſperare non poſſum cùm exordium pullam videam, Quintilian. Prætextati quidam egere cauſſas, idem. Prætextato filio relicto obiit, Velleius. Prætextam & puerilem togam mutare. Gell. *cap.* 4. *lib.* 18. ¶ Prætexta non libertatis modò, ſed & dignitatis inſigne. Quintil. *declamat* 340. ¶ Erat & Prætexta veſtis inſignis genus magiſtratuum & regum. Hac Tullus Hoſtilius primus vſus eſt, (vt inquit Plin.) qui debellatis Hetruſcis, ſellam curulem lictores, & togam pictam atque prætextam (quæ inſignia magiſtratuum Hetruſcorum erant) Romam tranſtulit. Sed poſtea Tarquinius Demarati filius, quum de Sabinis egiſſet triumphum, quoniam in eo bello filius eius annos quatuordecim natus, hoſtem manu percuſſerat, & pro concione illum laudauit, & prætexta ac bulla aurea donauit, inſigniens puerum ſupra annorum ſortem præmiis virilitatis & honoris. Prætextæ igitur ac bullæ geſtandæ mos à Priſci Tarquinii filio deductus eſt. Sunt tamen qui tradunt Priſcum regem, quum ſtatum ciuitatis ordinaret, inſtituiſſe vt Patritiorum filii bulla aurea vterentur: & togam quæ purpura prætexitur, iis tantùm quorum patres curulem magiſtratum geſſiſſent, cæteris prætextam tantum induiſſe, vſque ad eos quorum parentes ſtipendia iuſta meruiſſent. Fuit & in vſu prætexta bulla, qua nulli alii licebat vti, nec ei qui funus faciebat. ¶ Prætexta quatuor hominum genera vtebantur, pueri, ad vſque tirocinii diem, hoc eſt, ad annum ætatis XVII magiſtratus omnes vrbani, quod vtrunque nemo, vt opinor, paulo humanior ignorat: præterea, quod obſeruatum non ita vulgo credimus, magiſtri collegiorum, dum ludos compitalitios faciebant, & ſenatores omnes, cum deorum feſtos celebrant dies. Paul. Manut. *in Orat. pro Sextio.*

Prætēxtātus, a, um, aliud adiectiuum. id eſt, obſcœnus, a, um, per Antiphraſin. Prætextatum ſermonem (inquit Feſtus) veteres appellarunt ab eo quòd prætextatis nefas ſit obſcœno verbo vti. Vel (vt quidam aiunt) quod nubentibus depoſitis prætextis a multitudine puerorum obſcœna acclamarentur. Ideóque prætextatum ſermonem appellabant, qui nonnihil obſcœnitatis haberet. Hæc ille. Suetonius, Gellius & Macrobius, Prætextatum ſermonem ([illegible]) acceperunt pro eo qui apertè obſcœnam rem ſignificat: à tabulis prætextis, quales Afranii fuerunt, in quibus fœdiſſima & turpiſſima dicta & argumenta erant. Sueton. *in Veſpaſiano cap.* 22. Erat enim dicacitatis plurimæ, & ſic ſcurrilis, ac ſordidæ, vt ne prætextatis quidem verbis abſtineret. Gellius *cap.* 10. *lib.* 9. Tot & tam euidentibus, ac tam non prætextatis, ſed puris, honeſtiſque verbis venerandum illud concubii pudici ſecretum neminem quemquam alium dixiſſe (quàm Virgilium) arbitror. Sic Macrobius *lib.* 1. *Satur.* Hæc nobis ſit literata lætitia, & docta cauillatio, vice planipedis & ſubulonis, impudica, & prætextata verba iacientis. Sic prætextati mores, dicuntur laſciui, & obſcœni. [illegible]. Iuuenal. *Satyr.* 2.

Sic prætextatos referunt, Artaxata mores.

Prætextati anni à Plinio dicuntur *lib.* 33. pro annis pueritiæ & prætextata ætas, à Gellio *lib.* 1. Prætextatæ puellæ dicebantur ingenuæ, & innuptæ, à prætextis quas nubentes deponebant.

| Prætextatus, peculiare Papyrii nomen. ¶ Prætextatus, liber.

Prætextus, us, propriè ex analogia, actus prætexendi 2. ipſum quod prætexitur. 3. cauſa falſa, ſimulatio, ſpecies, color, obtentum, velamen, quod facto alicui prætenditur. Ein ſchein [illegible] |

Prætia, mulieris Paduæ gratia & potentia. Plutarchus *in Lucul.*

Prætĭmĕo, prætimes, Valde timeo. { חרד *charadh* . [illegible]. GALL. *Craindre fort.* ITAL. *Temere molto.* GERM. Gar vbel fürchten. HISP. *Temer mucho.* ANGL. *To feare greatlie.* } Plaut. *Amphitr.* Mirari non eſt æquum, ſi ſibi prætimet.

Prætingo, is, tinxi, tinctum, ex præ & tingo. { [illegible]. GAL. *Teindre auant.* ITAL. *Tingere auanti.* GERM. Dorhin getunckt. HISP. *Teñir adelante.* ANG. *To dippe before.* } Ouid.

Semina molles humus valido prætincta veneno.

| Prætondeo, ab anteriore parte tondeo. Apul. |

PRÆTOR, is, iudiciorum moderator, Athenis omnis magiſtratus appellabatur à præeundo, quaſi præitor, quòd populo præeſt. { שוטר *ſchoter* מושל *moſchel* פקיד *pakidh.* [illegible]. GAL. *Preteur, magiſtrat.* ITAL. *Pretore, podeſta.* GERM. Ein ſchultheiß/ ein radtsvogt / ein ieder oberherr dem man muß gehorſamen / als ein richter vnd oberrichter oder ein landvogt. HISP. *Alcalde, juez.* ANGL. *The mayor cheefe officer in a citie.* } Vnde Imperatores, Prætores quandoque vocantur. Autor ad Heren. Epaminondas Thebanorum Imperator, ei qui ſibi ex lege ſucceſſerat Prætor, exercitum non tradidit. Vbi Victorinus. Notare debemus, omnes magiſtratus, Prætores appellatos. Sed patres quo tempore L. Sextius primus ex plebe Conſul creatus eſt, Furium Camillum primum Prætorem Vrbanum, qui ius in vrbe diceret, creauerunt: mox vnico Prætore non ſufficiente, quòd multi peregrini in ciuitatem venirent, alius creatus eſt peregrinus, eo quod plerunque inter peregrinos ius dicebat. Capta deinde Sardinia, aliiſque prouinciis, totidem Prætores quot prouinciæ in ditionem venerant creati ſunt: partim qui vrbanis rebus partim qui prouincialibus præeſſent. Dictus eſt prætor (vt Liuius inquit) quòd præſit: vt Varro à præeundo, quaſi præitor quòd præeat iure & exercitu. Sueton. *in Auguſt. cap.* 10. Iuſſuque comparato exercitui pro Prætore præeſſe &c. Liuius *lib.* 5. ſcribit primum Prætorem ex Patribus qui ius in vrbe diceret, creatum fuiſſe, penes quem magiſtratum, omnis publici priuatique iuris erat poteſtas, vt & nouum ius condere, & vetera abrogare facultas eſſet. Itaque ob magiſtratus honorem, Ius honorarium appellatum eſt. quum tamen regia illi eſſent inſignia, vt apparatu Conſulibus pene par videretur. Creatus, quum Conſules auocarentur bellis finitimis, nec eſſet qui in ciuitate ius diceret. Eius dignitas Prætura dicitur. A Prætore diem poſcere poſtquam perduellionem dixeris alicui. Gell. *c.* 9 *lib.* [illegible]. Prætor certa lege ſortitur in iudicas publicas. Quintil. Ad Prætorem in ius vocari poſſunt Ædiles & Quæſtores Gell. *cap.* 13 *lib.* 13. A Prætorem

torem te rapiam & tibi dicam ſcribam. Plaut. *Aul. ſc.6. a.4.* Homo ad Prætorem deuenit, iuſſit poſtulare, vt liceret miluum vadarier *Ibid. ſc. 2.a.2.* Nunquam ad Prætorem æquè curſim curram vt emittar manu. Idem *Pſeud. ſc.3.a.1.* Sequere me ad trapezitam meum ad Prætorem, Inde rem ſoluo omnibus. Idem *Curc ſc.3.a.5.* Qui ſe Prætori in hortis oſtenderat, nec erat productus (in ſcenam) Quintil. In ius me vocat, metus me apud Prætorem ſol ieret. Plaut. *Curc ſc.5.a.3.* Apud Prætorem non petitur fideicommiſſum. Quintilian ¶ Prætorum certus erat numerus. Nam pro eo ac tempus reipub. poſtulabat, numerus auctus eſt, vt docet Pomponius Iuriſconſ. *tit. d. orig. iur.* Ætate Ciceronis octo fuerunt, vt ex oratione in Piſonem intelligitur. ‖ ¶ Prætor fideicommiſſarius, qui de fideicommiſſis ius diceret. ¶ Prætor tutelaris, cuius erat, vt cogeret tutores & ſatiſdare, rem pupilli ſaluam fore; & delatam tutelam recipere ‖

Prætōrĭus, a, um, quod eſt prætoris, ſeu quod ad prætorem pertinet. ὁ στρατηγικός, ὁ τοῦ στρατηγοῦ. GALL. *Du preteur.* ITAL. *Cio che appartiene al pretore.* GERM. Das zu einem ſchuldtheiſſen / vogt / oder veldtherren gehört. HISP. *Lo que pertenece al pretor.* ANG. *Belongin to the mayor or cheif officer in a citie.* } vt Prætorium ius, Prætoria cohors, quæ à Prætore, hoc eſt imperatore non diſcedebat. Scipio enim Africanus primus fortiſſimum quenque delegit, qui à ſe in bello non diſcederet, & cetero munere militiæ vacaret, & ſeſquiplex ſtipendium acciperet. Prætoria verò porta dicitur, qua exercitus in prælium educitur, quia initio Prætores erant qui nunc Imperatores, qui bella adminiſtrabant. ¶ Prætorium genus, ex quo maiorum quiſquam Præturam geſſit, ad Conſulatum tamen non peruenit. Cicero *pro Plancio*, Cedat Conſulari generi prætorium, nec contendat cum Prætorio Equeſter locus ¶ Prætorius vir, qui Præturam geſſit, ſicut Conſularis, qui Conſulatum. Cælius *Ciceroni* Prouinciæ, quas Prætorij pro Prætore obtinuerunt. Cic *Attic.* Conſulares atque Prætorij viri. ‖ ¶ Prætoria cohors eſt dicta, quòd à prætore non diſcederet. ¶ Prætoria porta in caſtris appellatur, qua exercitus in prælium educitur. quia initiò prætores erant, qui nunc conſules, & ij bella adminiſtrabant. quorum tabernaculum quoque dicebatur prætorium. Feſt. ‖

Prætōrĭum, ij, domus in qua Prætor habitat, ſiue dux. { ἀρχεῖον, στρατήγιον, στρατόπεδον. GALL. *Le logis du preteur pretoire.* ITAL. *Palazzo da regimo, il palazzo del principe.* GER. Eines ſchuldtheiſſen / vogts / oder veldtherren behauſung. HISP. *La caſa real ò conſular.* ANGL. *The houſe wherin the mayor dwelleth.* } Quia (vt dictum eſt) omnis magiſtratus cui pareret exercitus, Prætor dictus eſt. Liuius *lib.3.* Quercus ingens arbor Prætorio imminebat, cuius vmbra opaca ſedes erat. Hoc alio nomine à Quintiliano dicitur Auguſtale Suet. *in Auguſt. cap. 72.* Ampla & operoſa Prætoria grauabatur. Liuius *lib.8. ab Vrbe,* Prætoria conſulum in caſtris. Et apertius *lib. 9.* ¶ Prætorium eſt pars villæ, quam dominus ſi quando ruri ſit, ipſe ſolet inhabitare. Villæ enim tres partes erant, autore Columella: prætorium, ſiue villa vrbana: villa ruſtica, in qua erat colonus: villa fructuaria, in qua condebantur fructus. De prætorio loquitur Sueton. *in Caligul. cap. 37.* In extructionibus Prætoriorum atque villarum omni poſthabita ratione nihil tam efficere concupiſcebat, quàm quod effici poſſe negaretur. Pallad. *lib. 1.* Ipſius etiam prætorij ſitus ſit loco aliquatenus erectiore, & ſicciore propter iniuriam fundamentorum, & vt læto fruatur aſpectu. Suet. *in Galba cap. 14.* Præfectus Prætorio. Figuratè item prætorium accipitur pro ipſo concilio à Prætore in tentorium ſuum domúmve conuocato: vnde Dimittere prætorium legimus, ſicut Dimittere Senatum. Liu. Fuluius ne idipſum impedimento incepto foret, dimittens Prætorium Tribunis militum, ac præfectis ſociorum imperauit, &c. Idem Liu. *dec. 4. lib. 7.*

Prætoriolum, paruum prætorium.

Prætōrĭāni, dicebantur cohortis prætoriæ milites, à Prætore, hoc eſt, Imperatore corporis, ſeu cuſtodiæ cauſa delecti. Cic. *pro Cælio*, Nemini vnquam præſenti Prætoriani maiores honores habuerunt, quàm M. Cælio. Plin *lib.6.c.29.* Nuper renunciauere principi Neroni, miſſi ab eo prætoriani milites, cum Tribuno ad explorandum, inter reliqua bella Æthiopicum cogitanti.

Prætōrĭcĭŭs, a, um, aliud adiectiuum, Prætorius. Martial. *lib.8.*

De prætoritia folium mihi Paule corona
Mittis, & hoc phiala nomen habere iubes

Prætūră, æ, Prætoris dignitas. { שלטון *ſcholtôn* פקדה *pekuddáh.* ἡ στρατηγία, ἡ ἐπαρχία. GALL. *Preture office & dignité de preteur.* ITAL *Pretura, podeſtaria.* GERM Eines ſchuldtheiſſen ampt vnd würde. HISP. *La dignidad del pretor.* ANGL. *The dignitie and office of the maior.* } Plin. *lib 14.c.22.* Ad proconſulatum vſque è prætura honoribus geſtis. Cic *pro Flacco,* Præturæ iuriſdictio res varia, & multiplex ad ſuſpiciones, & ſimultates. Idem *pro Murena,* Prætura Murenæ probata in iure, grata in munere, ornata in prouincia Idem *3 Catil.* Quum Prætura ſe abdicaſſet. Velleius, Prætura M Antonij, o. decuſſione totius oræ maritimæ. ¶ Egredi Præturam. Tacit *lib 3.* Voluſio vetus familia, neque tamé Præturam egreſſa.

Prætŏrtus, Valde tortus. { πάνυ σκολιός, λίαν διάστροφος. GALL. *Fort tortu.* ITAL. *Molto torto.* GERM. Gar getrhyet. HISP. *Muy tuerto.* ANGL. *Very crooked.* } Colum. *lib. 3. cap. 18.* Iulius Atticus prætorto capite, recuruato.

PRÆTRĔPIDO, as, Valde trepido: Vnde prætrepidans, participium. { ὁ λίαν τρέμων. GAL. *Tremblant de peur.* ITAL. *Tremante di paura, ſuenato.* GERM. Seer von forcht erzitteren. HISP. *El que tiembla mucho* ANGL. *To tremble for feare.* } Catull. *Epigr. 43.* Iam mens prætrepidans auet vagari.

Prætrĕpĭdŭs, vt Prætrepidans apud Catull. id eſt, περιτρόμως ἔχων. Suet. *in Nerone c.41.* Romam prætrepidus rediit.

Prætrūnco, as, Amputo, præſcindo. { קצץ *kitſtſéts.* ἀποτέμνω, ἀποκόπτω. GALL. *Rogner pres, couper.* ITAL. *Troncare* GERM. Dorab ſtümplen oder abhauwen. HISP. *Cortar miembro.* ANGL *To cutt away* } Plaut. *in Mil ſc.3. a.2.* Nónne tibi iſta prætruncari linguam largiloquam iubes? idem *Capt. ſc.2.a.4.* Vt ego collos prætruncabo (alias *detruncabo*) *Ibidem ſc. 3. a. 4.* Prætruncauit tergoribus glandia.

Prætŭmĭdŭs, Valde tumidus. { πάνυ διοιδῶν, λίαν, οἰδαίνων. GALL. *Fort enflé.* ITAL. *Molto gonfio.* GERM. Hefftig geſchwollen oder aufgeblaſen. HISP. *Muy hinchado.* ANGL. *Much ſwolled* } vt Prætumidus furor, apud Claud. *præfat. inuect. in Ruffinum.*

Prætūtĭum πραιτούτιον, oppidum eſt Piceni, teſte Ptolem. *lib 3.c.1.* Inde ſiunt Prætutius, a um: vt Prætutiani vbes prætutia, apud Sil. *lib 15.* Et Prætutianus, na, num. vt Prætutianus ager apud Plin. *lib. 3 c.3. & 14.*

PRÆVALEO, es, Antecello, admodum valeo, plus valeo, & quaſi in maiori pretio ſum. vel melior ſum. { יכול *iacbôl* גבר *ghabár.* ὑπερέχω. GAL. *Eſtre ſuperieur, exceder.* ITAL. *Preualere, eſſere di maggior ſtima.* GERM. Mehr gelten / übertreffen. HISP *Preualecer.* ANGL. *To exced, to ſurmount.* } Plinius, Vtræque in pretio ſunt, ſed tamen præualent margaritæ. Aliquando præualere ſignificat potentiorē ſeu robuſtiorem eſſe { ἰσχύω. GAL. *Eſtre le plus fort.* ITAL. *Eſſer più forte.* GERM. Mechtiger oder ſtercker ſein. HISP. *Mas poder.* } Stat. *2. Achil.*

Quiſquis equo iaculóque potens, qui præualet arcu.

Plin. *lib. 10. cap. 6.* Vulturum præualent nigri. Sueton. *in Tiber. c. 16.* Præualens hoſtis

Prævălentĭă ὑπεροχή. Paulus *D. lib.6. tit.1. l.23.* In omnibus igitur iſtis, in quibus mea res per præualentiam alienam rem trahit, meámque efficit, &c.

Prævălēſco, is, idem. Columell. *lib 5 c.6.* Vitem quoque antequam ex toto præualeſcat arbor, conſerere conuenit.

Prævălĭdŭs, adiectiuum, Præpotens. { גבור *ghibbôr* תקיף *takkiph.* ὑπερσθενής, λίαν ἰσχυρός, κάρτερος. GALL. *Fort puiſſant, bien fort.* ITAL. *Forte potente.* GER. Faſt ſtarck gwaltig vnd ſtarck. HISP *Fuerte poderoſo.* ANGL. *Very ſtrong and mightie.* } Liu *lib.26.* Duas præualidas vrbes magno inter ſe maris terrarúmque ſpatio diſcretas. Virg. *1. Georg.*

Ne ſe prævalidam primis oſtendat ariſtis.

Ouid. *Epiſt. 8.*

Prævalida fuſos comminuere manus.

Velleius, Præualidæ legiones.

Prævălĭdē, aduerbium. { πάνυ ἰσχυρῶς. GALL. *Puiſſamment.* ITAL *Poſſentemente.* GERM. Gar gwaltiklich. HISP. *Poderoſamente.* ANGL. *Very ſtrongly.* } Plin. *lib. 17.c.14.* Præcauendum vt præualidè accipientis trunco in media fiſſura relinquatur.

Prævāllŏ Hirtius *de bell. Alexand.* Quo facto imperat pontem aduerſus hoſtem præuallari.

Prævārĭcŏr, aris, quocunque modo à præſcripto mei officij deflecto, vt ait Valla *lib.6.* { בגד *baghádh* פשע *paſchâ* מעל *maʿál.* παραβαίνω, ἐξαμαρτάνω, ἀποστατέω. GALL. *Preuariquer, trahir ſa patrie.* ITAL. *Preuaricare.* GERM. Krumb nüben außfaren. Item, Nit aufrichtig handlen / vom rechten oder ſeinen ampts pflicht abtrëtten. HISP *Dexar ſu officio ò ley preuaricar* ANGL. *To betraye ones cauſe, to do a thing and do cleane contrarie* } Plin. *lib. 18. c. 19.* Arator niſi incuruus præuaricatur. ¶ In litibus autē forenſibus præuaricari dicuntur vel accuſator, vel defenſor, quum prodita cauſa ſua aduerſarij cauſam iuuat. Cicer. *de Aruſp reſp.* L. Catilina pecuniam accepit, vt turpiſſimè præuaricaretur. Vlpian. *in l. athletas. ff de his qui notan. infam.* Qui præuaricatur, ex vtraque parte conſiſtit, quinimò ex aduerſa. Cic. *pro Cluent.* Hoc quanquam ſedulò faciebat, tamen interdum non defendere, ſed præuaricari accuſatori videbatur, id eſt, accuſatorem iuuare, eique colludere.

Prævārĭcātŏr, is, ſimulatus accuſator, vel defenſor. { בגד *boghédh* פשע *poſchéâ.* ὁ παραβάτης. GALL. *Preuaricateur.* ITAL. *Preuaricatore.* GERM. Ein obertrëtter deß rechten / der nit aufrichtig vnd ehrlich als er ſchuldig wäre ein handel füret. HISP. *El que dexa ſu oficio ò ley.* ANGL. *A pleader by colluſion.* } Martialis Iuriſconſult. *l. 1. ff. ad Senatuſconſ. Turpil.* Præuaricatorem fuiſſe ſcribit eum qui colluderet cum reo, & tranſlatitiæ munere accuſandi defungeretur eò quòd proprias quidem probationes diſſimularet, falſas verò accuſationes admitteret. Vlpian. *in l. athletas. ff. de iis qui notan. infam.* ſcribit præuaricatorem eſſe qui diuerſam partem adiuuat, prodita cauſa ſua: allegáque Labeonem qui hoc nomen a varia certatione tractum ſenſit. Quo quidem in loco Hotomanus, non varia certatione, ſed *varicatione*, optima innixus coniectura cenſet legendum. Cic. *1. Verrina,* Vtrum te perfidioſum an præuaricatorem exiſtimari mauis? Cælius *ad Cic. lib. 8.* Ne quod furore Pauli adeptus eſſet boni, ſua culpa videretur amiſiſſe, & præuaricator cauſæ publicæ exiſtimaretur. ¶ Apponere ſibi præuaricatorem dicebant antiqui, pro eo quod eſt curare ſe per aliquem accuſandum, quo colludente facilè ille abſoluatur Cic. *2. Philip.* Iam vereor (ne), quod turpiſſimum eſt) præuaricatorem mihi appoſuiſſe videar. Bud.

Prævārĭcātĭo, nis, verbale. Simulata, vel accuſatio, vel defenſio. { בגד *béghedh* בגידה *beghedháh* פשע *péſchaʿ* מעל *máʿal* παράβασις. GALL. *Preuarication, colluſion, faute.* ITAL *Fallo, errore preuaricatione* GERM. Ein obertrëttung / ein unfrichtige handlung / voppenwerck. HISP. *Falta, mengua, obra de dexar ſu oficio ò ley.* ANG. *Colluſion in pleading.* Plin. Iunior ad Cornel. Tacit *lib. 1. Epiſt. 20.* Alioqui præuaricatio eſt tranſire dicenda. Cicer *in Partit.* Præuaricationis nomen ſignificat eum qui in contrariis cauſis quaſi variè eſſe poſitus videatur Idem ad Quintum Fratrem *lib. 1.* Quo die hæc ſcripſi, Druſus erat de præuaricatione à Trib. ærarij abſolutus.

Prævārus, a, um, qui admodum eſt varus, Apul. *in Flor.* Venarum pulſu incōditus & præuarus.

Prævĕho, is, Ante veho. προσάγω. GALL. *Porter ou charier auparauant.* ITAL. *Portare innanzi* GERM. Vorhindan füren. HISP. *Traher antes.* ANG. *To carie before.* } Vnde præuectus, a, um, ante alios vectus, Liuius *lib. 9.* Sed Equites Romani præuecti per obliqua campi, quum ſe fugientibus obtuliſſent. Silius *lib. 7.* Ac præuectus equo, nunc dextra prouocat hoſtem. Idem Liu. *lib. 4. bell. Pun.* Præter vndecim faſces equo præuectus ſenex. Idem *lib. 10. dec 4.*

Prævello, is, per duplex ll, Ante vello. προτίλλω. Laberius, Aliqua parte præuulſerat. apud Diomedem Gramm. *lib. 1.*

Prævēlo, as. Antè tego, obtego, operio. { προκαλύπτω. GALL. *Voiler & couvrir par deuant.* ITAL. *Coprire innanzi.* GERM. Fürdecken oder verdecken. HISP. *Cubrir antes.* ANG. *To couer before.* } Claud. *lib. 2. de Rap.*

Et ſparſos religant crines, & vultibus addunt
Flammea ſollicitum prævelatura pudorem.

Præuĕlōx, o, Valde velox. { [illegible] GALL. *Fort leger.* ITAL. *Molto veloce.* GERM. Überauß ſchnell. HISP. *Muy ligero.* ANGL. *Very ſwift and ſpeedie.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 31. Formicæ odore ſollicitatæ prouolant, crebróque lacerant, quamuis præuelocibus camelis fugientes.

PRÆVĔNIO, Antè venio, anticipo. { קדם *kiddém.* [illegible] GALL. *Venir deuant, preuenir* ITAL. *Preuenire, anticipare.* GERM. Fürkommen. HISP. *Venir antes.* ANGL. *To come before or preuent.* } Liu. *lib.* 24. Cæterùm præuenerat non fama ſolùm qua nihil in talibus rebus eſt celerius: ſed nuntius etiam ex regiis ſeruis. Præuenit mors talia meditátem. Sueton. *in Caſ.* 44. Et *in Tib. c.* 62. Præuenit vires fiducia. Quintilian. Præuenire nuncios. Sueton. *in Caſ. cap.* 37. Liuius *lib. ab Vrb.* Rem præuerti, pro ante fieri, vel conſultari, dixit Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Sed quoniam pietatem video Amori tuo præuortere. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Hoc Præuortar principio. (id eſt, hanc rem anteponam illi quam cœperam.) In rem quod ſit præuortaris (aliàs *præuertas*) quam animo male auſcultes. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Ei rei primum præuorti volo. *Idem Capt. ſc.* 3. *a.* 2. *in fin.* fores clauſit ne præuorteretur foras (fames id eſt, exiret & effugeret) *Idem Amph. ſc.* 3. *a.* 4. Qui me hodie quoque præſentem auſit indignè præuortier, *ibidem*, & Liu. *lib.* 6 *d.* 4. Alia præuertenda eſſe. ¶ Præuortens interpoſita dictione. Virg. 8. *Eclog.*

Naſcere, præque diem veniens age Lucifer almum.

Præuĕntus, { מקדם *mekuddám* [illegible] GALL. *Preuenu.* ITAL. *Preuenuto.* GERM. Fürkommen. HISP. *Venido antes, preuenido.* ANGL. *Preuented.* } Tacit. *lib.* 17. Atque in eo ipſo ſacramento vexillis inferioris Germaniæ præuentus erat.

Præuerbium quod verbo præponitur.

Præuĕrto, & præuertor, deponens, Prætereo, præcedo, anteuerto. { [illegible] GALL. *Aller deuant & gaigner, ſurmonter & occuper le premier.* ITAL. *Trapaſſare, preporre, preoccupar.* GER. Fürkommen/fürlauffen/ zurück laſſen. HISP. *Ir delante, ò anticipar.* ANGL. *To go before and preuent.* } Virg. 1. *Æneid.*

volucrémque fuga præuertitur Hebrum.

Cic. *pro Sylla.* Nemo me vnquam tenuiſſima ſuſpicione perſtrinxit quem non præuerterim. ¶ Interdum accipitur pro præfero, præpono. Cicero 2. *de Diuin.* Ita tamen, ſi vacas animo, neque habes aliquid quod huic ſermoni præuertendum putes. Gellius *lib.* 4. *cap.* 3. Iuriſiurandi religionem animo atque amori præuertiſſe. Plautus *in Amphitr.* Illuc redeundum eſt mihi, ne me vxorem præuertiſſe dicant præ Republica hoc eſt, ne dicant me vxorem prætuliſſe Reipublicæ. ¶ Item pro reuoco. *Ibid.* Herilis præuertit metus: accurro vt ſciam quid velit. ¶ Præuerſum fulgur (inquit Feſtus) quod ignoratur noctu, an interdiu ſit factum. ¶ Præuertere ſerio quod dictum eſt per iocum, eſt exiſtimare dictum eſſe ſeriò quod ioco dictum eſt. Plautus *in Amphitr.*—ſiquid dictum eſt per iocum, Non æquum eſt id te ſeriò præuortier. Adrianus Cardinalis, Præuertere, & Præuerti, non id ſignificant quod præcedere: ſed id quod præponere, præuenire: ſed non ſuo, imò potiùs præpoſtero, ac peruerſo ordine. id eſt, vt quod erat in animo vt poſtea fieret, fiat antea: & contrà, quod antè erat faciendum, poſteà fiat Sed id quoque præcipuè notandum eſt, datiuum poſt ſe plerunque trahere, ac deponens idem verbum etiam fieri. Liuius 2. *ab Vrbe*, Nec poſſe, quum hoſtes propè ad portas eſſent, bello præuertiſſe quicquam. *Ibidem*, Ægrè impetratum à Tribunis, vt bellum præuerti finerent. *Idem*, Si punicum Romano præuertiſſet bellum Cæſar. 7. *bell. Gall.* Cæſar huic rei præuertendum exiſtimauit, id eſt, occurrendum. Illuc præuertamur dixit Horatius, quum vellet notare vitia amicarum corrumpere amatores, acſi dixiſſet. Prius erat notandum amatores decipere amicas: ſed præpoſterè dicam de vitiis amicarum. ait enim *lib.* 1. *Serm ſatyr.* 3. Illuc præuertamur amatorem quòd amicæ Turpia decipiunt cœcum vitia, aut etiam ipſa hæc Delectant. Colum. *lib.* 3. *c.* 7. Non intempeſtiuum eſt nos ad ea præuerti, quæ videntur hunc publicum errorem corrigere poſſe.

Præuĕrto, as, { [illegible] GAL. *Defendre auant.* ITAL. *Vietar prima.* GERM. Vorhin verbieten. HISP. *Defender antes* ANG. *To for bidde before.* } Silius.

PRÆVĬDĔO, es, Antè video. { [illegible] GAL. *Preuoir, voir par deuant.* ITAL. *Preuedere, antiuedere* GERM. Fürſehen/ fürhinſehen HISP. *Ver antes.* ANG. *To foreſee.* } Plinius, Id nos futurum præuideramus. Cic. 1. *de diuin.* Tum meminit præteritorum, præſentia cernit, futura præuidet. Virg. 5. *Æneid.*

——— ille illum venientem à vertice velox

Præuidet.

Plaut. *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Non herclè te præuideram Senec. *c.* 9. *de conſol. ad Mart.* Dum patimur, quum nunquam præuidimus nos pati poſſe. ¶ Hinc Præuidentia, [illegible] quæ duplex eſt. Aut enim animo, aut oculis præuidemus.

Præuīſus, a, um, participium. { [illegible] GALL. *Preueu.* ITAL. *Preueduto.* GERM. Vorgeſehen. HISP. *Preuiſto.* ANG. *Foreſeen.* } Cicero 3. *Verr.* Res mihi tota præuiſa, atque præcauta eſt. Idem *de diuinat.* 1. Senec. *cap.* 9 *de conſolat. ad Martiam*, Præuiſæ languidiùs incurrunt.

Præuĭtĭo, as Antè vitio, vel corrumpo. { [illegible] GALL. *Gaſter auparauant.* ITAL. *Vitiare prima ò corrumpere.* GERM. Vorhin ſchenden oder verwüſten. HISP. *Corromper antes.* ANG. *To deflore before.* } Ouid. 14. *Metam.* de Circe loquens,

Hunc dea præuitiat, portentificíſque venenis

Inquinat.

Præuincĭo, is, ire, Præligo, ligo. Gell. *lib.* 15. *cap.* 10. Cum eodem laqueo quo eſſent præuinctæ, efferrentur. { [illegible] GALL. *Lier auparauant* ITAL. *Ligare auanti* GERM. Vorhin binden. HISP. *Atar, atar antes.* ANGL. *To bind before.* } Præuinctus, a, um. Gell *c.* 2. *lib* 19. Præuinctus voluptatibus. Idem *c.* 10. *lib.* 15. Laqueo præuinctæ.

Præuĭus, a, um, qui præeundo viam monſtrat. { [illegible] GAL. *Qui va deuant.* ITAL *Che va auanti.* GERM. Davorgeht. HISP. *Coſa que va delante.* ANGL *That goeth before.* } Cic. *in Arat.* Alcyonem genuit claris demiſſus ab Aſtris, Præuius Auroræ, Solis, Noctiſque ſatelles. Ouid. 11. *Metam.*

Nunc præcedentem ſequitur, nunc præuius anteit.

Præumbro, as, are, Tego, caligine effundo, & inuoluo, inquit Bud. { הצליל *hecheſchich.* [illegible] GALL. *Obſcurcir en ſe mettant au deuant, offuſquer.* ITAL. *Coprire d'ombra.* GERM. Beſchattigen/ verdunckeln eben wie etwas das einem vor dem liecht ſteht. HISP. *Cubrir de ſombra.* ANG *To ſhadow, and mak dark by going before.* } Tacit. Fama inquantum præumbrante Imperatoris faſtigio datur clarus. Hic præumbrare dicitur Imperatoris faſtigium, quia primorum magnitudine ſuperius ſplendorem eorum obfuſcat: quemadmodum præcelſæ arbores fulgore in ſe recepto aliàs obſcurant inferiores.

Præuŏlo, as, Antè volo. { [illegible] GALL. *Voler deuant.* ITAL *Volare Volare innanzi.* GERM. Vorenhin fliegen HISP *Volar delante.* ANGL. *To flee before.* } Plaut. *Milit ſc.* 1 *a.* 1. Noiſſe mores me tuos mediate decet Curámque adhibere, vt præuolet mihi animus ſcilicet quò tu velis. Cic. 2. *de nat deor.* Baſis autem triaguli quem efficiunt grues ea tanquam a puppi ventis adiuuatur, eáque in tergo præuolantium colla & capita reponunt.

Præūro, is, præuſſi, præuſtum, Antè vro: vnde Præuſtus, a, um, participium, in cacumine aduſtus. { [illegible] GAL. *Bruſler par deuant, ou auparauant.* ITAL. *Abbruggiare nella cima.* GER. Vornen verbrennen. HISP. *Quemar antes.* ANG. *To burne before* } Liu. 1 *ab Vrbe*, Id autem erat conſenſu fieri ſolitum, vt Fecialis haſtam ferratam, aut ſanguineam præuſtam ad fines eorum ferret. Virg 7. *Æneid.*

———non iam certamine agreſti

Stipitibus duris agitur, ſudibuſve præuſtis.

Præut, vide *Prae vt*, i. ſicut.

‖ Praga, Prag / regni Bohemiæ metropolis, Imperatorum hodie Romanorum ſedes ‖

PRAGMATICVS, a, um, Latinè ad verb. negotiale, ad negotia pertinens: item quod Latinis reale, vt [illegible], ipſa rei veritas.

Pragmătĭci, [illegible], apud Græcos erant infimæ ſortis homines, qui mercede conducti miniſtros ſe præbebant oratoribus in iudiciis. Quanquam poſtea hoc nomen omnibus iis communicatum eſt qui forenſia negotia tractarent. Dicti Pragmatici à Græco nomine [illegible], quod inter cætera cauſam, ſiue litem ſignificat. Pragmatici erant homines quidam, inquit Budæus, forenſis profeſſionis, qui cauſarum actores interdum iuris ignaros monebant, iuris reſponſa, formulaſque actionum ſubminiſtrantes, quaſi admonitores pollici, dicendorumque ſuggeſtores, quum ad iuris diſceptationem ventum erat. Quint *lib.* 12 Quid ſi fortè peritus ille iuris non aderit? neque ego ſum noſtri moris ignarus, obliuiſve eorum qui velut ad arculas ſedent, & tela agentibus ſubminiſtrant, neque idem quoque Græcos neſcio factitaſſe, vnde nomen iis pragmaticorum datum eſt Vide Martial. *Epigr.* 73 *lib.* 12.

Prăgmătĭcum, i, ſubſtantiuum. Cic. *ad Attic lib.* 14. Tu ſiquid pragmaticon habes, ſcribe, hoc eſt, quod in republica geſtum ſit, inquit Budæus. Quintil. *lib.* 3. Hermagoras prima in hoc loco poſuit exempla ex quæſtionibus meis, ſiue quod Græci [illegible] vocant iuris interpretes. Iuuen *Satyr.* 7 Inde cadunt partes in fœdera pragmaticorum, hoc eſt, à iudicio diſcedunt, & litem arbitrio forenſium aduocatorum, ſeu procuratorum dirimendam permittunt. Cic *lib.* 2. *de Orat.* Itaque non (vt apud Græcos, infimi homines mercedula adducti miniſtros ſe præbent in iudiciis oratoribus, ii qui apud illos pragmatici vocantur ſic in noſtra ciuitate, &c. Idem *ad Attic. lib.* 2 Sed quia, vt video, pragmatici homines omnibus hiſtoricis præceptis, verſibus denique cauere iubent, & vetant credere.

Prăgmătĭcæ ſanctiones dicuntur principum reſcripta, non de priuatorum negotiis, ſed corporum, ordinum & collegiorum cauſis de conſilii ſententia emiſſa: inde fortaſſis deducto verbo, quòd pragmaticis & peritis viris in conſilium adhibitis interponuntur. Hotomanus. De his *tit. in Cod. de diuerſ. reſcript & pragmat. ſanctionibus.*

Prămnĭum vinum, [illegible]. Generoſi vini genus, quod in Smyrnæorum agro naſcebatur, iuxta delubrum Matris deûm, etiam Homeri carmine celebratum. Autor Plin. *lib.* 14. *c.* 4.

Prămnĭon, [illegible], Indica gemma, eſt nigerrimo colore, ſed pellucida, admiſtum habens & carbunculi colorem. Plin. *lib.* 37. *c.* 10.

PRĂNDIVM, ii, Cibus qui circa meridiem ſumitur, quam veteres cœnam appellabant. { [illegible] *aruchâh* [illegible] } GALL. *Le diſner, le repas qu'on prend deuant midy.* ITAL. *Il deſinare.* GERM. Ein imbiſ oder imbiß mal. HISP. *La comida temprana ò de medio dia.* ANGL. *A dinner.* } Feſtus, Cœna apud antiquos dicebatur quod nunc eſt prandium: veſpertina autem quam nunc cœnam appellamus. Nonius, Quæ nunc prandia ſunt, cœnas Sabini habebát, & pro cœnis veſpertinas appellabant. Plaut. *Pœnulo*, Partem prandii pignus cepi abii foras. Quo imus ad prandium? vbi cœnamus? Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. Quid olet, pulla, ſurtum ſcortum, prandium. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 3. Vocat te ad prandium. *Ibid ſc. vlt. a.* 5 Iubebo tibi & illi apparari prandium. *Ibidem ſc.* 2. *a.* 1. Iube nobis tibi apud te prandium accurarier. *Ibidem ſc.* 3 *a.* 1. Bonum anteponam prandium pranſoribus. *Ibidem ſc* 2 *a.* 1. Curatum eſt prandium. *Ibid ſc.* 4 *a.* 2. Non perdidiſſem prandium ſi ita eſſet. *Ibid. ſc* 1 *a.* 3 Item, Prandium dein populo mille menſis, & congiarium trecenos nummos viritim dedit, Cic. *in Verr.* Quid ego iſtius prandia & cœnas commemorem? Idem *ad Attic. lib.* 5. Antecellerat Statius, vt prandium nobis præberet. Idem *pro Murena.* Ac ſpectacula ſunt tributim data, & ad prandium vulgò vocati. Suet. *in Vitell. c.* 13 Epulas trifariam ſemper, interdum quadrifariam diſpertiebat, in ientacula & prandia, cœnas, comeſſationeſque Finite prandia nigris. Horat. 1. *ſerm. ſatyr.* 4.

——— ille ſalubres

Æſtates ducet, nigris qui prandia moris

Finiet.

Dictum prandium (vt quidam volunt) à peredendo, quòd pauxillulum quiddam in prandium pararetur, quod facile poſſet abſumi. Alii prandium dictum volunt quaſi parandium: quòd leuia tantum quædam & paratu facilia apponerentur. Nam prandium non fuiſſe præcipuum cibum antiquis, apparet ex Celſ. *lib.* 1. quum de hyeme loquitur, Si prandet aliquis, inquit, vtilius eſt exiguum aliquid, & ipſum ſiccum ſine carne, ſine potione ſumere. Idem *lib.* 4. Famem tacitus ſere aſolleſcere,

quam

quàm puer: & vno cibo, quàm prandio quoque aſſuetus. Idem *lib.* ~. Æſtate vero & potione, & cibo corpus ſæpiùs eget: ideo prandere quoque commodum eſt. Plin. *lib.* 28. *c.* 5. Hippocrates tradit non prandentium exta celeriùs ſeneſcere.

Prandiolum, i, diminutiuum, ſiue Prandiculum, quod ientaculum appellatur. Feſt. [illegible]

‖ Prandiculatius, [illegible]. Gloſſ. i. dies ſeptem deſponſationem ‖

PRANDEO, es, prandi, & pranſus ſum. Prandium ſumo, manè edo. { סעד *ſahaadh.* [illegible]. GALL. *Diner.* ITAL. *Deſinare.* GERM. Zu imbiß eſſen. HISP. *Comer.* ANGL. *To diner.* } Plaut. *in Men. ſc.* 2. *a.* 3. Prandi & potaui, ſcortúmque accubui. Cic. *pro Cluent.* Quum in eius nuptiis more Larinatium multitudo hominum pranderet. Plaut. *in Men. ſc.* 4. *a.* 2. prandi in mari, inde huc ſum in ſtellas, te conuenit. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Eamus intrò vt prandeamus. *Ibid. ſc. vlt. a.* 5. Prandi, perbibi, potaui. Idem *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Prandet, potat, occupata eſt, exculantis, Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 2. Vbi prandero, dabo operam ſomno. Gell. *c.* 13. *lib.* 15. Prandium paratum, &c. ❡ Interdum actiuè accipitur, pro comedere, id quod eſt in prandio, in accuſatiuo poſitum. Horat. 1. *ſerm. ſat.* 5. Lalenium ſomni impenſo prandere coactas.

Pranſus, a, um, participium. { [illegible] GALL. *Qui à diſné.* ITAL. *Chi à deſinato.* GER. Zu imbiß geſſen. HISP. *Que ha comido.* ANGL. *That hath dineth.* } Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 6. Pranſus non auidè. Cic. *pro Milon.* Aſide inſtitam pranſi poti, oſcitantis ducis. Pranſos veteres vocabant, teſte Nonio, non ſolum qui ediſſent, ſed etiam quibus nihil deeſſet. Varr. Pranſum, ac paratum eſſe oportere.

Pranſito, as, frequentatiuum a prandeo. { [illegible] GALL. *Diſner ſouuent.* ITAL. *Deſinar ſouente.* GERM. Offt zu imbiß eſſen. HISP. *Comer muchas vezes.* ANGL. *To dine or eate often.* } quod Plaut. *in Amph.* cum accuſatiuo conſtruxit. Nequam homines (inquit) qui polentam pranſitant.

Pranſor, is, qui prandet, aut qui inuitatus eſt ad prandium. { סעד *ſoêdh.* [illegible]. GALL. *Qui diſne, ou inuité à diſner.* ITAL. *Chi deſina, ò inuitato à deſinare.* GERM. Ein imbiß eſſer oder imbiß gaſt. HISP. *Que come, ò conbidado à comer.* ANGL. *That dineth.* } Plaut. *in Men. ſc.* 1. *a.* 1. bonum anteponam prandium pranſoribus.

Pranſorius, adiectiuum, [illegible], vt Pranſorium candelabrum, apud Quint. *lib.* 6. *c.* 4. Mirantibus quod humile candelabrum, conuiuæ Pranſorium erit, inquit.

‖ Pranſorium promulſarium. Gloſſ. Iſid. Papias habet: Pranſorium promulſorium. Vet. Vocal. Pranſorium, domus, vel locus, vbi prandetur ‖

Praſij, [illegible], Indiæ populi, quorum metropolis eſt Palibotra. Plin. *lib.* 6. *c.* 9.

‖ Praſia, [illegible], primo fuerit locus, vbi porrum naſcitur. 2. locus vbi olera naſcuntur. 3. area horti quælibet. 4. ordo diſcumbentium ad edendum, lecti conuiuantium. ‖

Praſinus, a, um, { [illegible]. GAL. *Verd.* ITAL. & HISP. *Verde.* GER. Grün wie der laub. ANGL. *Greene.* Color viridis ad ſimilitudinem porri. Nam [illegible], Latinè porrum dicitur. Hinc veſtes è viridi lana, praſinæ dicuntur. Martial *lib.* 10.

De noſtra praſina eſt ſyntheſis empta toga

Plautus, Praſina, coccina, tyale, ſoccos, monilia amiſit Plin. *lib.* 37. *c.* 10. Praſina creta viridis. Vide Iſidor. *cap.* 16. *lib.* 19. Dionem *lib.* 59. Praſina factio. Suet. *in Calig. c.* 55.

Praſiæ, [illegible]. Oppidum maritimum fuit in ora Laconica non procul ab oſtio Inachi fluminis cuius meminit Thucydid. *bell. Peloponn. lib.* 2.

Praſius, [illegible], gemma eſt è viridantium genere, virore tamen multò dilutiore quam ſmaragdus, vtpote quæ ad porri colorem (vnde & nomen accepit) maximè accedat. Sunt autem tria praſij genera, quæ vide apud Plin. *lib.* 37. *c.* 8.

Praſocuris, [illegible], beſtiola infeſta porro, & id perdens & ſecans. inde nomen [illegible] eſt porrum, & [illegible] tondeo. Tamen latiùs patet ea vox, ad ſignificanda animalcula, quæ & alia olera corrumpunt.

Praſocurum, [illegible], falx qua porrum detondent.

Praſoides, [illegible], gemma eſt ex genere topaziorum, à porri colore nomen habens. Nam [illegible], Græcis idem eſt quod porraceus. Vide Plin. *lib.* 37. *c.* 8.

‖ Praſon, [illegible] porrum Item ſpecies quædam φύκυς, fruticis marini.

Praſſa, charta. Gl. A. L.

Praſus, pranſus, antiq. Lipſ. ‖

Prata Æſuuia, loci nomen Plutarch *in Valer.*

PRATVM, i, Ager ex quo fœnum percipitur. { אחו *âchu.* [illegible] GAL. *Vn pré.* ITAL. *Prato.* GERM. Ein matten oder wiſen. HISP. *Prado.* ANG. *A medow.* } nomen habens ex eo quod ſine opera paratum ſit, vt placet Varr. *lib.* 4. *de ling. Lat.* Pratum ſumitur Vlpian. *de verborum ſignificationibus* in quo ad fructum percipiendum falce duntaxat opus eſt, ex eo dictum quod paratum ſit ad fructum capiendum. Colum. *lib.* 2. *cap.* 17. Prato veteres Romani primas in agri cultione tribuerunt partes. Nomen quoque indiderunt ab eo quòd ſit protinus eſſet paratum, nec magnum laborem deſideraret. Ouid. 1. *Metam.*

Figitur in viridi ſi fors tulit, anchora prato.

Idem,

Area gramineo ſuberat viridiſſima prato.

Languidus in prato gramina carpit equus.

Idem *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.* Qui nam condita prata in patinis proferant. id eſt, omne genus herbas. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Virg. 8. *Eclog.*

Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.

❡ Prata item dicebantur quæ nunc viridaria, vt plurimum buxo & lauro frequentata.

Pratulum, diminut. apud Plin. *Epiſt.* 101. { [illegible]. GAL. *Vn petit pré, vn preau.* ITAL. *Picciol prato.* GERM. Ein Mätlin. HISP. *Pequeño prado.* ANGL. *A litle medow.* } Cic. *ad Attic. lib.* 12. Pro illo aſſo ſole quo tu abuſus es in noſtro pratulo. Idem *de clar. Orat.* Tum in pratulo propter Platonis ſtatuam conſedimus.

Pratenſis, e, quod eſt ex prato. { [illegible]. GAL. *De pré.* ITAL. *Coſa di prato.* GERM. Das auff der matten wachſet oder auß der matten kompt. HISP. *Coſa pertenenciente à prado.* ANGL. *Of a medow.* } Colum. *lib.* ~. *cap.* 3. Eóque nemo dubitat quin optima ſint vitia in falcem ligata & cicercula, itémque pratenſe fœnum. Pratenſes flores Plin. *lib.* 21. *cap.* 8. Pratenſes fungi, qui in pratis naſcuntur. Horat. *lib.* 2. *Serm. ſatyr.* 4.

——— pratenſibus optima fungis

Natura eſt: aliis malè creditur.

PRAVVS, a, um, Diſtortum, peruerſum ⟩⟨ Rectum. { נעוה *nahauêh* מעוקל *mehukkál* [illegible]. GALL. *Tortu.* ITAL. *Torto.* GERM. Krumb/ nit gerad. HISP. *Torcido.* ANG. *Croked.* } Cic. 1. *Acad.* Quid rectum in oratione, prauúmque. Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 3.

——— hunc varum diſtortis cruribus illum

Balbutit ſcaurum, prauis fultum malè talis.

Lucret. *lib.* 4.

Denique vt in fabrica, ſi praua eſt regula prima,

Omnia mendosè fieri, atque obſtipa neceſſum eſt.

❡ Per translationem accipitur pro malo, & vitioſo. { עול *havvál* עקש *hikkeſch.* [illegible]. GALL. *Peruers, mauuais.* ITAL. *Cattiuo, maluaggio.* GERM. Böß / arg / verkehrt. HISP. *Hecho al reues de lo bueno.* ANG. *Shrewd, euill, naughtie.* } Terent. *in Adelph.* Etſi hoc mihi prauum, ineptum, abſurdum, atque alienum à vita mea videatur. Cic. *pro Roſc. Com.* Nihil ab hoc prauum & peruerſum produci poſſe arbitrabantur. Idem 2. *de finib.* Beſtiarum verò nullum iudicium puto: quamuis enim deprauatæ non ſint, prauæ tamen eſſe poſſunt. Tenax praui. Virg. 4. *Æn.* Obnoxius prauis. Horat. 2. *Serm. ſat.* 7. Stultitia praua, idẽ 2. *Serm. ſat.* 3. Ambitio praua idem 1. *Serm. ſat.* 6. Prauo naſo viuere, idem *in Arte.*

Prauiſſimus, ſuperl. Velleius Paterculus *hiſt.* 2. Euitatis quæ iuſſu hominis prauiſſimi tela in eum acta erant.

Prauitas, Obliquitas, mala & peruerſa alicuius rei conſtitutio, & compoſitio. { עקלקלות *hakalkallot* מעקש *mahakaſch.* [illegible]. GALL. *Tortuoſité, mauuaiſtie.* ITAL. *Tortuoſita, maluagitta.* GER. Die krumbe, ungerade. HISP. *Torcedura de lo derecho.* ANGL. *Crokedneſſe, shrewdneſſe.* } Cicer. 4. *Tuſc.* Vitium quum partes corporis inter ſe diſſident, ex quo prauitas membrorum, diſtortio, deformitas. Idem 1. *de Legib.* Corporis prauitates, ſi erunt perinſignes, an habebunt aliquid offenſionis, animi deformitas non habebit? ❡ Ponitur aliquando pro malitia. { עון *hauon* עקשות *hikkeſchut.* [illegible]. } Cic. 4. *Acad.* Tamen tu in illa prauitate perſtabis? Idem *in Parad.* Animi prauitates rectè vitia dicuntur.

Prauè, aduerbium, ⟩⟨ Rectè. { [illegible]. GALL. *Mauuaiſement, peruerſement.* ITAL. *Bruttamente, tortamente.* GERM. Böſiglich / lätz oder vbel. HISP. *Con torceduras de lo derecho, malamente.* ANG. *Naughtilie, shrewdlie.* } Cic. 2. *de finibus.* Ille porrò malè, prauè, turpiter cœnabat.

‖ Praxapoſtolus, liber actuum Apoſtolorum D. Lucæ. L. g. b ‖

Praxaſpes, [illegible]. Nobilis Perſa, qui Smerdim Cambyſæ fratrem iuſſu regis occidit, cuius facinoris conſcientia adactus, poſtea in maximo Perſarum conuentu, ex editiſſima turre ſe præcipitem dedit. Vide Herod. *lib.* 3.

Praxagoras, [illegible], Nobilis medicus fuit, cuius aliquoties meminit Plin.

Praxidice, es, [illegible]. Deæ nomen, cuius non ſtatuam integram ſed caput tantùm in templis dedicabant. Hanc Mnaſeas Soteris vxorem facit eandémque ſororem Concordiæ, & virtutis matrem Autor Suid. Stephanus Praxidicen Nympham fuiſſe tradit, quæ ex Tremilete Cragum peperit, à quo Lyciæ mons nomen accepit.

Praxiergidæ, [illegible], Athenienſium magiſtratus, cuius meminit Plin. *lib.* 13. *cap.* 7.

‖ Praxilleum, carmen à Praxilla poetria ‖

Praxis, eos, fœm. genetis. Latinè Actio, vſus, exercitatio à [illegible], ago, { פעלה *pehullao* מעשה *mahaſeh.* [illegible]. GALL. *Action negoce.* ITAL. *Attione, negotio.* GERM. Ein handlung. HISP. *Obra, negocio.* ANGL. *Doing, orbyſines.* } Vnde practicus, a, um, actiuus & qui actu ipſo aliquid proficit. Hinc artes dictæ ſunt quædam practicæ, quæ in exercitatione, & ipſa actione conſiſtunt. ⟩⟨ Theoricæ, id eſt, ſpeculatiuæ, & quæ [illegible], hoc eſt, effectiuæ dicuntur. de vtriſque Quintil. *lib.* 2. *c.* 18. Quum ſint autem artium aliæ poſitæ in inſpectione, id eſt, cognitione & æſtimatione rerum, qualis eſt Aſtrologia, nullum exigens actum, ſed ipſo rei cuius ſtudium habet, intellectu contenta: quæ [illegible] vocatur. Aliæ in agendo, quarum in hoc finis eſt, & ipſo actu perficitur, nihilque poſt actum operis relinquit, quæ [illegible] dicitur, qualis eſt ſaltatio. Aliæ in effectu, &c.

Praxiteles, [illegible]. Statuarius, marmore nobilitatus, & præcipuè duplici Venere, Gnidia & Coa quarum illam maximè nobilitauit veſanus adoleſcentis cuiuſdam amor, qui noctu in templo delitefcens ſimulacro cohæſit: & Nicomedis regis æſtimatio, quæ ſi Gnidiorum ære alieno permutare eam conantis. Natus dicitur in extrema Italiæ ora, quam magnam Græciam olim appellabant, deinde propter artis præſtantiam ciuitate Romana donatus quam multis etiam egregiis ſignis ornauit ex quibus à Plinio commemorantur Triptolemus, Flora, Ceres in hortis Seruilianis, Boni euentus, & Bonæ fortunæ ſimulacra in Capitolio item & Mænades, & quas Thyadas vocant, & Caryatidas, & Sileni in Aſinij Pollionis monumentis. & Apollo. & Neptunus, aliaque nonnulla, quæ vide apud Plin. *lib.* 34. *cap.* 8. *& lib.* 37. *cap.* 5. de hoc etiam Propertius. Praxitelem Parius vindicat arte lapis. Hinc Adiectiuum Praxiteleus, Cic. 1. *de diuinat.* Quaſi non potuerit id euenire caſu & non in omni marmore neceſſe ſit ineſſe vel Praxitelia capita. Illa enim ipſa efficiuntur detractione, neque quicquam illuc affertur à Praxitele.

Precia vua, teſte Seruio, dicuntur quæ ante alias matureſcunt, quaſi præcoquæ. Virg. 2. *Georg.*

——— Et paſſo Pſythia vtilior, tenuiſque

Lageos Tentatura pedes olim, vincturaque linguam:

Purpureæ, preciæque. & quo te carmine dicam

Rhætica?

Prelius lacus nomen eſt, apud Cic. *in Orat. pro Milone.*

Preclum, & preciolus, vide *Pretium.*

PRĔCŎR, aris, cum accuſatiuo. Oro, peto. { חלה chilláh עתר hethár התפלל hithpallél. *Εὔχομαι, προσεύχομαι*. GALL. *Prier*. ITAL. *Pregare*. GERM. Bitten. HISP. *Rogar generalmente*. ANGL. *To praye*. } Cic. 1. *de nat. deor.* Quid veneramur, quid precamur deos? *Ibidem*, Dii quos nos colere, precari, venerarique ſolemus. Ouid. *Eleg. 2. lib. 3. Triſt.*

Auguſti numen adora: Riſè precare Deum.

Idem 13 *Metam.* Laertiadæque precaris quæ meruit. (id eſt, imprecaris.) Item,

——Quæ ſi Dij ſunt non vana precaris,

Vterque natus viuat, & precor viuat,

Martial. *Epig. 11. lib. 2.*

Eſt mihi ritque precor,

Ouid. 6. *Faſt.* Et *Eleg. 9. lib. 1. Triſt.*

—— Dubia timeo mente (mortem) timéuſque precor.

Idem *Eleg. 10. lib. 1. Triſt* Parce precor. Idem *Eleg. 3. lib. 5 Triſt.*

——fruſtráque precanti

Ore necaturas accipiemus aquas

Idem *Eleg. 2. lib. 1. Triſt.* Pergin' precari peſſumo, pro ſupplicare. Plaut. *Aſin. ſc. 4. a. 2.* Iunctum verò cum datiuo, idem eſt quod opto alicui bonam, vel malam fortunam. *Ἐπεύχομαι*. Quintilianus, Et oram ſoluentibus bene precemur. Horat. 2. *Serm. ſatyr. 7.*

Miluius & ſcurra tibi non referenda precati,

Diſcedunt.

Dira precari alicui, Tibull. *lib. 2. Eleg. 7.* Malè precari alicui, Cicer. *in Piſonem*, An quod tibi proficiſcenti euenit, vt omnes exſecrarentur, malè precarentur, vnam tibi illam viam, & ſempiternam eſſe vellent? Precari ad Deos, Liu. *lib. 38.* Precari deos bonas preces. Cato *c. 134.* Iane Pater te hac ſtrue commouenda bonas preces precor. Precari ab aliquo. Cic. 3. *de natur deor.* Bona à quibus precamur, ab iis dantibus nolle ſumere, ſtultitia eſt. ¶ Huius compoſita ſunt, Deprecor, Imprecor, de quibus ſuis locis.

PRĔCĀTŎR, qui pro alio intercedit, vel poſtulat, deprecator { עתיר hethír. *ἱκέτης, λιτανευτής*. GALL. *Prieur, qui prie* ITAL *Che prega*. GERM. Ein ebetter oder fürbitter. HISP. *El que ruega, rogador*. ANGL. *He that prayeth.* } Terent. *in Heaut.* Nemo accuſat Syre te: nec tu aram tibi, neque precatorem pararis. Ego precator & patronus foribus Plaut. *Pſeud. ſc. 2. a. 2.* licèt precator aſſiet (Iupiter) malam rem effugies nunquam. Idem *Aſin. ſc. 4. a. 2.*

PRĔCĀTĬO, nis, verbale, Obteſtatio, inuocatio. { תחנה techinnáh תפלה tephilláh *δέησις*. GAL. *Priere*. ITAL *Preghiera*. GER. Ein bitt, oder gebätt. HISP. *Ruego*. ANG. *A praying.* } Cic. *pro Mur.* Quòd ſi illa ſolennis comitiorum precatio, Conſularibus auſpiciis conſecrata tantam habet in ſe vim & religionem, &c. Liu. 9. *ab Vrb* Quid enim aut ſponſoribus in fœdere opus eſſet, aut obſidibus, vbi precatione res tranſigitur? Neque precatio perfidiis vlla eſt. (aliàs *deprecatio.*) Plaut. *Capt. ſc. 3. a. 3.*

‖ Precatiuè, precario Vlp. ‖

PRĔCIS, preci, precem, &c. Obliqui ſunt ab inuſitato nominatiuo prex. Precatio, ſiue obſecratio. { תחנה techinnáh תפלה tephilláh. *δέησις, λιτή*. GALL. *Priere*. ITAL. *Preghiera* GERM. Gebätt HISP *Ruego*. ANGL. *Prayer* } Terent. *Phorm.* Sed parúmne eſt quòd omnibus nunc nobis ſuccenſet ſenex, Niſi inſtigemus etiam vt nullus locus relinquatur preci? Quintil. *lib. 3 c 10.* Hac illi opus eſt occaſione, ne cum talium precum pudeat. Terent. *in Andr.* Nihil eſt preci loci relictum, iam perturbaui omnia. Horat. 2 *Epiſt. 1.*

Cæleſtes implorat aquas docta prece blandus.

Ouid. 2. *de Ponto Eleg. 2.*

Tempus adeſt aptum precibus.

Tibull. *lib. 4.*

Intentaque tuis precibus ſe præbuit aure

Iuppiter.

Ouid. *Eleg. 13. lib. 3. Triſt.*

Concipiámque, bonas ore fauente preces.

Idem *Eleg. 3. lib. 1 Triſt.* Hac prece adoraui ſuperos. Plaut. *Capt. ſc. 1. a. 2.* Tunc oro per precem. Ouid 2. *Faſt.*

Inſtat amans hoſtis pretio, precibúſque miniſque:

Nec prece, nec pretio, nec mouet ille minis.

Ibidem, In prece totus eram.

PRĔCĀRĬUS, a, um, adiect. eſt quod precibus petenti vtendum conceditur tandiu quandiu is, qui conceſſit, patitur. { *ἐπαιτητός*. GALL. *Emprunté à la charge de le rendre* ITAL. *Preſo ad impreſtito*. GERM. Das einem auff bitt ein zeitlang geliehen vnd vergönnet iſt. HISP *Coſa de ruego*. ANGL. *That by ſute is granted to one for a while, borrowed on a condition to reſtore it at the will of the lender.* } In hanc ſententiam dictum eſt à Seneca, hominem eſſe precarii ſpiritus *cap. 11. de conſol. ad Mart.* Et apud Curtium ait Alexand. Mori præſtat quam precario Imperatorem eſſe. Idem, Sed precarium ſpernebatur imperium. Vbi precarium Imperium dicitur id quod tandiu obtinetur, quandiu qui conceſſere, permittunt Precaria libertas. Liu. *l. 4. d. 9.* Precariam opem petere. Idem *l. 3. ab Vrbe*. Precaria omnia putat eſſe ſapiens: vt, oculos, vitam, ſeipſum. Senec. *c. 11. de tranq.* Anima precaria, Tacit. *lib. 1.* Méque precariam animam inter infenſos trahere. Precarium auxilium, non iuſtum ferre. Liu. 8 *ab Vrbe*, Ius precarium. Tacit. *de Germania*, Salus precaria. Brutus *Ciceroni*, Quæſtus precarius. Cic. *Cluentiano*, Cuius auus fuerit argentarius, alt pulator pater, vterque verò precarium fecerit quæſtū. Senec. *c. 3. de tranquill* Siue precarios acceſſus habet virtus.

PRĔCĀRĬO, nomen, ipſa terminatione datiui pro aduerbio accipitur per preces, gratis. { *ἐπὶ λιτῇ*. GALL. *Par priere par emprunt* ITAL. *Per preghi per importunità*. GERM. Durch bitt, bittlicher weiß. HISP. *Alcançado por ruegos*. ANGL. *By ſute or prayer.* } Terent. *in Eunuch.* Seu vi, clam, ſeu precario Sueton. *in Claud. c. 12.* Precario exegit vt id ſibi liceret. Plaut. *in prolog. Amphit.* Verùm profectò id petere me precario à vobis. Precario admiſſi ſumus. Suprà, non mancipio data ſed commodata. Senec. *cap. 10. de conſol ad Polyb.* Precario hærentes radices, idem *epiſt. 87.* Paul Iuriſcon. Precariò habere videtur, qui poſſeſſionem corporis, vel iuris adeptus eſt ex hac ſolummodo cauſa quod adhibuit preces, & impetrauit, vt ſibi poſſidere, aut vti liceat. [illegible] Veluti ſi me rogaueris vt per fundum meum ire, vel agere tibi liceat, vel vt in tectum meum ſtillicidium, vel tignum in parietem immiſſum habeas. Cic *pro Aulo Cæcin.* Ne id quidem ſatis eſt, niſi doceat ita ſe poſſediſſe, vt nec vi, nec clam, nec precario poſſederit Idem 3 *de Orat.* Etenim verecunda debet eſſe translatio, vt deducta eſſe in alienum locum non irruiſſe, atque vt precario, non vi veniſſe videatur.

‖ Precia Preciæ vuæ. Virg. *Georg. 2.* Purpureæ preciæque. ‖

PRĔHĒNDO, vide *Prehendo*.

PRĒLUM, i, vide *Prælum*.

PRĔMO, is preſſi, preſſum, propriè calco, & innitor alicui rei cum pondere, ſtringo. { דחק dachák מעך maăch הציק hetsik צר tſár דרך daráh לחץ lacháts. *πιέζω, θλίβω*. GAL. *Preſſer fouler, ſerrer, eſtraindre*. ITAL. *Premere, calcare*. GERM. Trucken, tringen. HISP. *Cargar ò apretar*. ANG. *To preſſe.* } Virg. 4. *Georg.*

——& ſpumantia cogere preſſis

Mella fauis.

Idem *Æneid* 2.

——veluti qui ſentibus anguem

Preſſit humi nitens.

Iuſta pars premetur veluti cum pondere libra,

Tibull. *lib. 4.* Ita bona quos exornant, & premunt. Senec *c. 9. de conſol. ad Polyb.* Premere ſuas lacrymas: ſupra compeſcere, *ibid. cap. 15.* Hæc quæ premunt in ſtudiis (i. grauida & difficilia ſunt.) Quintil. ſata iſthæc me premunt. Plaut *Amph.*

Quem ſpectans aliquis dentes in vite prementem,

Ouid. 1. *Faſtor*

Ille premit duram ſanguinolentus humum,

idem 4. *Faſtor.*

Non expectato vulnere preſſit humum,

idem 3. *Faſt* Preme quod cepiſti, Senec. *Protegit hæc* (eloquentia) *ſontes immeritóſque premit.* (i. opprimit.) Ouid. *Eleg. lib. 2.*

——Mitráque capillos

Preſſerat,

idem 4. *Faſtor.*

Tot premor aduerſis.

idem *Eleg. 2. lib. 5. Triſt* Preſſit ſilentio multorum profectus verecundia, Senec. *c. 24. de conſol ad Martiam.*

Lubricáque immotas teſta premebat aquas. (i. glacies tegebat.)

Ouid. *Eleg. 10. lib. 3. Triſt.*

Parte premor vitæ deteriore mea.

idem *Eleg. 8. lib. 4. Triſt.*

Terreor, hoſte meum penè premente latus,

idem *Eleg. 11. lib. 3. Triſt.* ¶ Quandoque ponitur pro aduerſari, vexare. Virg. 10. *Æneid.*

Numina nulla premunt: mortali vrgemur ab hoſte.

Plaut. *Amphit.* Fata iſthæc me premunt. ¶ Quandoque pro effodere. Idem 10. *Æneid.*

——ſulcúmque ſibi premat ipſa carina.

¶ Quandoque pro inſequi, inſiſtere, vrgere. { רדף radháph *ὑπ᾽ αὐτὰ ἐπιέζειν*. } Virg. 1. *Æneid.*

Hac fugerent Graij, premeret Troiana iuuentus.

Idem *Georg. 3.*

Ingentem clamore premes ad retia ceruum.

¶ Quandoque occultare. { כסה chaſáh. *κατακρύπτω.* } Virg. 1. *Æneid.*

Spem vultu ſimulat, premit altum corde dolorem.

¶ Quandoque expellere. { דחף dachápb נדף nadháph. *ἐκθλίβειν.* } Varro 1. Inuitámque preſſit ab ædibus. ¶ Quandoque cohibere. { עצר hatſár. } Virg. 1. *Æneid.*

Imperio premit, ac vinclis & carcere frenat.

¶ Quandoque claudere. Idem 2. *Æneid.*

—— preſſitve oculos ac vulnera laui.

¶ Quandoque vitiare. { ענה hinnáh. *μοιχεύειν.* } Varro, Qui toties villici tui vxorem abſente preſſiſti viro. ¶ Quandoque remouere, excitare. Virg 1. *Georg.*

——& ruris opaci,

Falce premes vmbram.

¶ Quandoque vaſtare. Idem 1. *Æneid.*

——pelago premit arua ſonanti.

¶ Quandoque occidere. Idem 9 *Æneid.*

Armigerúmque Remi premit.

Quandoque demergere infodere. Idem 2. *Georg.*

Quod ſupereſt, quæcunque premes virgulta per agros,

Spargere fimo pingui,

Quandoque inſtare, & dicendo immorari. Plin. *Epiſt. 9. lib. 3.* Quum Cæcam accuſarem, nihil magis preſſi quam quod accuſator eius, &c. Quandoque reprehendere, maledicere Quint. *lib 12. de Cicerone*, præcipuè verò preſſerunt eum qui videri Atticorum imitatores concupiebant ¶ Ære alieno premi. Cic. *in Catil.* Qui quanquam premantur ære alieno, dominationem tamen expetunt. ¶ Facta premunt annos, hoc eſt, ſuperant. Ouid. 7. *Metam.*

Si titulos annóſque tuos numerare velimus,

Facta premunt annos.

id eſt, plura erant facta quàm anni, aut maiora quàm pro ætate. ¶ Anguſtiis premi. Cæſ 3. *bell. Gall.* Quibus anguſtiis Cæſar à Venetis premebatur, docet. ¶ Huius compoſita ſunt, Apprimo, Comprimo, Deprimo, Exprimo, Imprimo, Opprimo, Reprimo & Supprimo quæ habent penultimam correptam.

PRĔSSUS, a, um, participium eſt. { מעוך maăúch צרור tſarúr נלחץ nilcháts *πεπιεσμένος.* GALL. *Preſſé, eſpraint, ſerré*. ITAL. *Calcato, caricato*. GER. Getruckt. HISP. *Apretado, ò cargado*. ANGL. *Preſſed.* } Colum *lib. 7. c. 8.* Illa verò notiſſima eſt ratio faciendi caſei, quem dicimus manu preſſum. Virg. 2. *Eclog.*

——ſunt nobis mitia poma,

Caſtaneæ molles, & preſſi copia lactis.

Idem 3 *Georgic.*

Læta magis preſſis manabant flumina mammis.

Aliquando

Aliquando nomen eſt,& ponitur pro ſubtilis ac breuis. Cic. *in Horten.* Quis autem eſt, aut fuit vnquam in partiendis rebus, in definiendis & explanandis ſententiis preſſior? Aliquando dicitur onuſtum, grauatum. [illegible]. Virg. *lib.1 Georg.*

Cum preſſæ quum iam portum tetigere carinæ.

¶ Preſſo gradu incedere, hoc eſt, firmo, nec celeri, ſed quo cautos incedere videmus. Liu. *lib.28.* Inde vbi incipiente iam pugnæ tempus erat, Hiſpanos (ea media acies fuit) preſſo gradu incedere iubet. ¶ Preſſam vocat Ouid quod eſt quaſi impreſſa nota [illegible]. *lib.6. Faſt.*

Certa fides facti eſt, dictus ſceleratus ab illa
Vicus, & æterna res ea preſſa nota eſt.

Preſſa eſt inſignis gloria facti, id eſt, auto. ignoratur, vt ait Bud. Virg. 12. *Æneid.*

Quis tantam Rutulis laudem, cas[illegible], Deúſne,
Attulerit preſſa eſt inſignis gloria facti.

Preſſus, us, pro preſſura, ſeu premendi actus. { מדרך *midrách* עקה *takáh* מועקה *mehukah* [illegible]. GAL. *Preſſement, foulement* ITAL. *Il premere.* GERM. Das trucken. HISP. *Apretamiento.* ANGL. *A preſſing* } Cicer. *lib. 1. de Orat.* Nemo eſt quin literatiſſimû togatorum omnium Q. Valerium Soranum lenitate vocis, atque ipſo oris preſſu & ſono facile vincat. Idem *2. Tuſc* Sic animus intentione ſua depellit preſſum omnem ponderum Ouid *Eleg. 8 lib.1. Triſt.*

Cum latet hic, Sol preſſus nubibus illa vmbra fugit.

Item,

Non ergo preſſo tellus conſurgit aratro,

Tibulli *lib.4.*

Brachiáque excepi preſſo pendentia collo.

Ouid. *Eleg.5 lib.3. Triſt.*

Et ſpumat teſta preſſus vterque ſua (i. tectus.)

Idem *5. Faſt.*

——— *Æterna res ea preſſa nota eſt*

Idem *6. Faſt.*

Nec quiſquam preſſo vomere ſulcat humum. (i. impreſſo.)

Idem *Eleg.1: lib.3.*

Diſſiluit nudo preſſa bis vua pede.

Idem *Eleg.6 lib.4 Triſt* Preſſus manu caſeus. Suet. *in Aug c.76.*

Preſſura, Preſſus, hoc eſt, actus ipſe premendi. { מדרך *midrách* עקה *takáh* מועקה *mehukah*, [illegible] GALL. *Preſſoirement, preſſurage.* ITAL. *Eſſo premere o, ſtringnere* GERM. Ein truck oder zwang HISP. *Apretamiento.* ANGL. *A preſſing.* } Plin. *lib 18. cap.31.* Preſſura vna culeos xx. implere debet. Colum. *lib. 2. cap. 3.* Muſtum tortiuum eſt, quod poſt primam preſſuram vinaceorum circumciſo pede exprimitur.

Preſſo, as; frequentatiuum à premo. { [illegible]. GAL. *Preſſer ſouuent.* ITAL. *Premere ſouente.* GER. Embſig trucken eins truckens. HISP. *Apretar muchas vezes.* ANG *To preſſe often.* } Virg *3. Eclog.*

——— *preſſabimus vbera palmis.*

¶ Inuenitur & preſſor, aris, deponens Plaut. *in Perſa*, Vomiſca eſt, preſſare parce. ¶ Preſſatus participium. Plaut. *Aſin.* Quin tradis huc crumenam preſſatam herum.

Preſſè, aduerbium, Subtiliter, breuiter. { [illegible]. GALL. *Serréement, ſans ſuperfluité, breuement.* ITAL. *Breuemente ſenza ſuperfluità ſenza vagare.* GERM. Kurtzlich eingezogenlich one oberfluß. HISP. *Apretadamente ò cargadamente, breuemente.* ANG *Shortlie, brieffliе* } Cic. *1. Offic.* Alterum exercit ino augebit, alterû imitatio preſſè loquentium, & leniter. Idem *4. de fin.* Sed vt propius ad ea Cato accedam, quæ a te dicta ſunt, preſſiùs agamus eaque quæ modo dixiſti, cum his conferamus quæ [illegible].

Preſſorius, a, um, adiectiuum. { [illegible]. GAL. *Dequoy on ſe ſert à preſſer* ITAL *Coſa da premere.* GER Das zu dem trucken dienſtlich iſt HISP. *Coſa para apretar.* ANGL *That ſerueth for preſſing* } vt preſſorium vas, in quo aliquid premitur Colum. *lib. 12. c.18.* Tum ſacrificia Libero, Liberæque, & vaſis preſſoriis, quam ſanctiſſime, caſtiſſimeque facienda.

‖ Preſſorium, inſtrumentum, quo aliquid premitur ‖

P[illegible]ſſura, actus premendi.

Preendo pro prehendo, vide *in prehendo*, & Prenſare, vide in *Prehenſare.*

‖ Premicula, [illegible]. Gloſſ. Cyr [illegible] (quod & [illegible] ſcribunt poſteriores Græci) eſt catena linea. ſcriptum fuit *panicula ſeu paniculus.* ‖

Prépon, Latinè decorum. { נאים *nahim* נעימה *nehimáh* נאם *nohám.* [illegible]. GALL. *Honneſte bonne grace* ITAL. *Decoro.* GER Der wolſtand/ gezimmung vnd erbarkeit in worten vnd wercken. HISP *Hermoſura.* ANG. *Comlineſſe that is decent and beſemeth*, Cicer. *de Orat* vt in vita, ſic in oratione nihil eſt difficilius quàm quod deceat. [illegible] appellant Græci, nos dicamus ſanè decorum Idem 1 *Offic.* Hoc loco continetur id quod dici Latine decorum poteſt. Græce enim [illegible] dicitur.

PRESBYTER, is, ſenior. comparatiuus eſt a [illegible] (Atticè [illegible]) ſenex. { זקן *Zakén.* [illegible]. GALL. *Ancien preſtre* ITAL. *Huomo antico, prete* GERM Ein alter oder elteſter HISP. *Anciano, viejo presbytero.* ANGL. *An elder.* } Auguſtinus Sanè etiam grandioris ætatis, & ſicut Scriptura loquitur, plenum dierum poſſe dici ſeniorem, hoc eſt, presbyterum. Proinde omnis ſenex etiam presbyter, non omnis presbyter etiam ſenex quia plerumque eſt hoc nomen ætatis, quæ iuſta ſenectutem ſenectuti vicina eſt, & ex hac etiam ipſa a ſenectute nomen accepit in Latina lingua.

Presbyterium, [illegible], officiû & dignitas presbyterorum. Item cœtus ſeu collegium presbyterorum. Locus quoque vbi congregari ſolent presbyteri ad conſultationes ſuas.

Preſter, ēris, { שרף *ſaraph* [illegible] } Serpentis genus eſt, quem alio nomine vocant dipſadem. Lucan. *lib* [illegible] Oraque diſtendens auidus ſpumantia preſter. Plin. *lib.*[illegible] Sagittario venena, & ſerpentium hæmorrhoidum, & preſterum reſtinguit. ¶ Eſt etiam preſter cæleſtis flammæ genus quæ quicquid attingit amburit & proterit. Plin *lib.2.c.48.* Idem ardentior accenſúſque dum ruerit, preſter vocatur, amburens contacta pariter & proterens.

PRETIVM, ii. quod datur pro re empta. { ערך *erkár* מחיר *mechir* שכר *ſa-*

chár. [illegible] GALL. *Prix* ITAL. *Prezzo, preggio.* GERM. Der koſten oder das gelt damit welchen man ein erkaufft ding bezalt/die wirdigung. HISP. *Precio, eſtimacion de cada coſa.* ANGL. *Price or value.* } Plaut. *in Pœn.* Iſto pretio tuas nos facile feceris. Virg. *4. Æneid.*

Fœmina quæ noſtris errans in finibus, vrbem
Exiguam pretio poſuit.

Terentius *Heaut.* agrum in his regionibus meliorem, neque pretii maioris nemo habet Pretium recondi. Ouid. *1. Faſt.* Pretio omnia temerata. Velleius Reſp. [illegible] pretio. Plaut. *Pſeud ſc.3. a.1.* Vt piſcis quicquid eſt pretio pa[illegible] Idem *ibid. ſc.*[illegible] Facito vt pretio peruincas tuo. Idem *Curc. ſc.3. a.1.* Homo haud magni pretij *Ibid.* Nihil pretio parcit filio dum parceret Idem *Capt. prolog.* Nullus eſt tam parui pretij quin pudeat. Idem *Aulul ſc.6 a.4.* Muli pretio ſuperant equos. *Ibid. ſc 5. a.3.* Ante omnes minimi mortales pretij. Idem *Aſin. ſc. 2. a 5.* Meus conſeruus homo haud magni pretij. Idem *Milit ſc.1. a.2.*

——— *Seu vita labe carentis*
Eſt pretium nemo pluris emendus erat,

Ouid. *Eleg. 8. lib. 1. Triſt.* Pretium facere dicitur qui licet. Martial. *Epigr. 60. lib.9. & Epigr 33. lib. 1.* Quandiu fuerit in pretio Romana noſci, Senec. *c. 2. de conſol. ad Mart.* ¶ Auellere pretium antequam oſtendatur merx Horat *1. Serm. Satyr.1.*

——— *an tibi mauis*
Inſidias fieri pretiúmque auellier ante,
Quàm mercem oſtendi?

Capi pretio. Tibul. *lib. 3. Eleg. 1.*

——— *pretio capiuntur auarè.*

¶ Aliquando pretium accipitur pro mercede, ſiue præmio: idque interdum in meliorem partem. Terent. *in Andr* Feci e ſeruo vt eſſes libertus mihi, propterea quod ſeruiebas liberaliter. Quod habui ſummum pretium, perſolui tibi. Virg. *5. Æneid.*

Et palma pretium victoribus.

Interdum in deteriorem, vt idem ferè ſit quod pœna. Ouid. *10. Metam.*

Mors pretium tardis ea lex certaminis eſto.

Terent. *in Andr.* Ego pretium ob ſtultitiam fero. Verbera, compedes, molæ hæc ſunt pretia ignauiæ. Plaut. *Men ſc 6. a.5.* Quid pretij detur ab [illegible] Idem *ibid.* Propè eſt, vt herus quod ſtrenue feceris, pretium exoluat. (id eſt, libertatem.) *Ibid.*

Cuius equos pretium pro nocte popoſcerat hoſtis.

Ouid. *13 Metam* Grande pretium tulit perſeuerantiæ. Suet. *in Tib c 16* Pretium tulit clementiæ, (id eſt, mortem.) Velleius.

Hoc pretium vitæ vigilatorúmque laborum,

Ouid. *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.* Conſeruatæ patriæ pretium calamitatem exilij Cicero tulit. Velleius.

Ipſe tulit pretium iam nunc certaminis huius,

Ouid. *13. Metam.*

Fit pretium dignis, nec ſibi quiſque placet,

idem *5. Faſt.* Pretium honoremque. Liu. *lib. 5. d. 5.*

Crimina vidiſtis pretio quæ obiecta patebant.

(i auro & mercede proditio eſt.) Ouid. *13. Metam* ¶ Legitur etiam pretium aliquando pro compoſito operæ pretium. Tacitus *lib.2.* Res eo anno prolatas haud referre in, ni pretium foret Cn. Piſonis, & Aſinij Galli ſuper eo negotio diuerſas ſententias noſcere. Pretium operæ, & pretium curæ, locutiones notatu dignæ. Plin. Eſt vero audire pretium operæ ſit. Idem *Epiſt 159* Poſtea mihi viſum eſt pretium curæ, ipſum Senatuſconſultum quærere.

Pretioſus, a, um, יקיר [illegible]. GALL. *Precieux riche, & de grand valeur.* ITAL. *Di ſommo prezzo* GER Köſtlich vilwerdt, HISP. *De mucho precio*, ANGL. *That is pretious and of great value.* } Plaut. *in Bacch* At [illegible] pretioſa opera tua eſt. Cicer *3. Officior* Quærit ſi in mari iactura facienda ſit equine pretioſi potius iacturam faciat, an ſerui vilis ¶ Emptor pretioſus, hoc eſt, ſumptuoſus, qui magno pretio aliquid emit Horat. *3 Carm Ode 6.*

Seu nauis Hiſpanæ magiſter
Dedecorum pretioſus emptor.

Ouid. *3. Amor.*

Ingenium quondam fuerat pretioſius auro.

Idem *1. Metam.*

——— *ſubitque argentea proles*
Auro deterior fuluo, pretioſior ære.

‖ Pretioſum, pretij plenum, multo pretio dignum, multum valens, magni æſtimandum plurimum [illegible]. Et etiam rarum. Vet. Vocab. Omne enim quod rarum eſt magnum & pretioſum vocatur. ‖

Pretiosè, adu. { [illegible]. GALL *Richement* ITAL. *Riccamente.* GERM. Köſtlich. HISP. *Ricamente* ANG. *Pretiouſlie, richelie.* } Cic. *2. de Inuent.* Vaſa magnifica & pretioſe cælata Cic. *lib 5 c 5.* Pretioſè armatum exercitum.

Pretioſitas. [illegible] conditio eius, quod eſt pretioſum valor. Apul. *lib.2.* Variæ gratiæ pretioſitatis vnius. Macrob. *Saturn lib* [illegible] *cap.13.* ex Ateio Capitone, Electus autê, inquit, ipſa læua manu digitus minimo proximus quaſi aptior cæteris cui commendaretur annuli pretioſitas.

Pri antiqui pro præ dixerunt. Feſt.

Priamus [illegible], Laomedontis Troianorum regis filius [illegible] quod eſt emere, autore Seruio. Nam puer ab Hercule, qui patrem Laomedontem interfecerat, captus cum Heſiona ſorore, ſic ut pecunia redimi potuit: vel ſecundum alios, quia Hercules eum à vicinis hoſtibus redemptum in paterno regno locauit. Eum à Ioue originem traxiſſe ferunt. Dardanus enim filius fuit Iouis ex Electra, cuius filius fuit Erichthonius. Hic filium habuit Troem, qui regionem quæ à Dardano Dardania vocabatur, Troiam [illegible]. Huius filij fuerunt Aſſaracus & Ilus, qui vrbem totius regionis caput, Ilion a ſe vocauit. Hic filium habuit Laomedontem qui [illegible] Priamum. At Priamus ipſe, Patre ab Hercule interfecto, autor [illegible] Ilion inſtaurauit ſimul & exornauit, regniq; ſe limites vſque adeo protulit, vt non ſolum Troiæ, ſed totius ferè Aſiæ rex videretur. Hecubam filiam Ciſſei regis Thraciæ vxorê duxit, habuitque, teſte Cic. *Tuſc. quæſt lib 1* liberos quinquaginta, quorum decem & ſeptem ex iuſta vxore ſunt nati, ex quibus fuit & Paris, qui repetiturus Heſionem ſororem in Græciam profectus,

Menelao Helenam vxorem rapuit, vnde ortum eſt bellum decennale à Græcis in Troianos, in quo vidit filios ſuos ferè omnes ab hoſtibus interfectos. Tandem capto Ilio & ipſe a Pyrrho Achillis filio occiſus eſt prope aram Iouis Hercei, in ſanguine Politæ filij, vt eſt apud Virgilium *lib. 2. Æneid* Forſitan & Priami fuerint quæ fata requiras, &c. At verò illi frater Aſſaracus Capyn genuit, ex quo Anchiſes, & illo Æneas. Ouid. *lib. 4. Faſt.* Idem 13. *Metam.*

Et mouet Priamum, Priamóque Antenora iunctum.

¶ A Priamo fit Priamides patronimicum prima longa: & Priameius, a, um, prima breui. Idem 13. *Metam.*

Priamidem Helenum rapta cum Pallade captum.

Fuit & priamus alius Politæ filius, ſuperioris nepos, quem Æneas ex Troiæ excidio ſecum in Italiam duxerat. Virg *lib. 5. Æneid.*

Vna acies iuuenum ducit, quam paruus ouantem,
Nomen aui referens Priamus, tua clara Polite
Progenies auctura Italos, &c.

Priāpŏnnēſus, [illegible], inſula eſt in ſinu Ceramico, Plinius *lib. 5. cap 32.*

PRIAPVS, [illegible] Liberi patris & Veneris filius, quem ſuperſtitioſa antiquitas hortorum præſidem credidit Horat. 1. *Serm. Satyr. 8.*

Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum,
Quum faber addubitans ſcamnum faceretne Priapum,
Maluit eſſe deum: deus hinc ego furum, auiúmque
Maxima formido.

Idem & Lampſacenus dicebatur à Lampſaco non ignobili Troadis vrbe ad Helleſpontum ſita, in qua & natus creditur. Eſt & Priapus Helleſponti vrbs, teſte Plin *lib. 5. c. 32.* a Priapo, Liberi & Veneris filio, condita: cœptus eſt enim ibi coli ob vineta vberrima, quæ iuxta in Pariana & Lampſacena regione ſunt, autore Strabone.

‖ Priapus item hortorum deus. Præterea penis, Muto, coles, veretrum, faſcinus, vitilis caulis, neruus, tentum, verpus, virile membrum, ſcapus, membrum genitale, cercolipa, ficula, mentula, virga, cauda, ſalax genitalis vena, &c. Iun ‖

Priāpēia, [illegible], carmen obſcœnum, quod nonnulli Virgilio, alij Ouidio, alij aliis aſcribunt.

Priapiſcus, [illegible], lignum paruum in medio ſuo ſcamno inſertum.

Priāpiſmŭs, [illegible], morbus eſt quum genitale membrum in longitudinem protenditur, & in circulum intumeſcit ſine Veneris appetitu: quod vitij genus iis potiſſimùm ſolet vſu venire, qui ſupini cubare conſueuerunt. Ratio nominis deducta eſt à Priapo obſcœno hortorum deo, quòd qui hoc vitio laborant, colem iuſto maiorem habere conſueuerint, & inſtar Priapeij membri aſſiduè extenſum. Vide plura de hoc apud Galenum *lib. 6. de locis affectis*

Priāpŭs. Helleſponti vrbs, teſte Plin. *lib. 5. cap. 32.* à Priapo Liberi & Veneris filio condita: ſeu vt alij volunt, à Mileſiis nomine Priapi. Cœptus eſt enim ibi coli ob vineta vberrima quæ iuxta eam in Pariana & Lampſacena regione ſunt, autore Strab. *lib 1.*

Prīdem, temporis aduerbium, Paulò antè, vel paruo tempore priùs. à pri & demum. { [illegible] *chedar.* [illegible]. GALL. *Il y a long temps.* ITAL. *Gia tempo ha gia buona pezza de tempo.* GERM. Vnlangeſt / bieuor / vor etlicher zeit. HISP. *Dias ha ya luengo tiempo.* ANGL. *Long ſyne a great while agoe* } Plin. *lib 7. cap* 16 Ipſi verò pridem vidimus ea omnia præter pubertatem in filio Cornelij Taciti Equitis Romani. Plaut *Amphi.* Quamdudum iſtuc factum eſt, iamdudum, pridem, modò. ¶ Aliquando etiam de longiore tempore dicitur, multò antè, vel multo tempore prius, [illegible]. Apuleius, Quod pridem Plato affirmauerat. Quod ſi cùm pridem, aut dudum addamus non, vel quam, vel ita ſignificant multo tempore antè Cicer. *pro Quint. Roſcio,* Quampridem Fauni nomen in aduerſaria retuliſti? hoc eſt, quàm multo tempore antè. Terentius *in Eunuch.* Huc euaſit, quampridem pater mihi & mater mortui eſſent, id eſt, quantum temporis prætereriſſet. Cic. *in Bruto,* Noſtra autem ciuitate non ita pridem dominatu regio liberata. (id eſt, non multo tempore antè. Vide Vallam 2. c. 34.

Prīdiē, aduerbium, & Pridianus, a, um, vide in dictione *Poſtridie.*

Priēnē, [illegible], vrbs maritima (vt inquit Strabo *lib. 12. 13. & 14.*) quæ inuectu Mæandri fluminis inter ipſam, Miletúmque labentis, mediterranea facta eſt. Bianti alumno nobilis, qui patria aliquando ab hoſtibus capta quum reliqui omnes fugientes aliquid rerum ſuarum aſportarent, interrogatus ipſe, cur adeò nil efferret Omnia (inquit) mea mecum fero, ſummas diuitias in animo ſtatuens. Meminit huius Cicer. *in Paradoxis.*

Priēnæus, & Prienenſis. Sidonius, Prienæe Bia, quòd plus tibi turba malorum.

Prīmārĭŭs, Primate, Primitiæ, Primipilus, vide *Primus.*

PRIMVS, a, um, quandoque ad numerum, ſeu ordinem refertur, quemadmodum & ſecundus, & tertius. { [illegible] *riſchon.* [illegible]. GALL. *Premier.* ITAL. *Primo.* GERM. Der erſt. HISP. *Coſa primera en orden* ANGL. *The firſt.* } Gellius *cap. 7. lib. 7.* Primus adprimus primam ſyllabam habent acutam. Primus heres. Vide *Heres,* ſuprà. Quid primum caueam neſcio Plaut. *Pſeud ſc. 2. a. 1* Primus, & vnicam victimas Sylla proſcriptionis exemplum inuenit. Velleius. Poſt primas acies vrbis ſe mœnibus continuere. Ouid. 13. *Metam.* Dabo ei talentum qui primus talentum excurrerit. Plaut. *Moſtell ſc. 1. a. 2.* Prima via inducamus hæc eſſe vera (id eſt, initio perſuademus) Idem *Milit. ſc 2. a. 2.* Prima luce, Cæſar *lib. 1. de bell. Ciu.* prima nocte. idem *lib. 3. de bell. Ciu.* In primam lucem differre conuiuia Sueton *in Cæſ. cap. 52.*

Primaque ſunt illis data tempora, cætera vobis.

Ouid. 13. *Metam*

Primaque lux noſtri tecum fuit illa pericli,

ibidem.

Obtulimus quia nos ad prima pericula ſumus inhonorati?

Ibid. Poſt primam facem (id eſt, poſt primam noctem Gell. *cap. 2 lib. 3.* Prima veſpera Vide *Veſper.* Terentius *in Adelph.* Primus ſentio mala noſtra, primus reſciſco omnia. Virg. 2. *Æneid.*

Primus ibi ante omnes, magna comitante caterua,
Laocoon ardens ſumma decurrit ab arce.

Cicer. *Appio lib. 3.* Prima duo capita epiſtolæ tuæ tacita mihi quodammodo relinquenda ſunt. Plancus *Ciceroni. lib. 10.* Primæ tuæ ſententiæ infinitis cum muneribus, poſteriores ad tempus arbitriúmque eorum incorum compoſitæ Horat. 2. *Epiſt.* Ex tremi primorum extremis vſque priores. Iungitur autem frequenter apud bonos autores cum quoque vt, Primo quoque tempore primo quoque die. Liu. 6. *ab Vrb.* Decreuerant vt primo quoque tempore de ea re ad populum ferretur Cæſ. 6. *bell. Gall.* Cupiebat Cæſar, ſi qua cõditione poſſet, aduerſarios in æquum locum deducere, & primo quoque tempore bello decernere. Pompeius *ad L. Domitium,* Vt primo quoque Luceriam aduenires. ¶ Prima quaque occaſione, id eſt, vbi primum ſe vlla offeret occaſio. [illegible]. Plinius Iun Proinde prima quaque occaſione mitte. ¶ Quandoque idem valet quod princeps. Virg. 1. *Æneid.*

Prima quod ad Troiam pro charis geſſerat Argis.

¶ Quandoque ponitur pro optimo ſicut & prior, pro meliore [illegible]. Idem 9. *Æneid*

———*primos iuuenum tot miſeris Orco.*

Liuius *initio lib. 9* Primus bellator, id eſt præſtantiſſimus.)

— *O inter dilectos pars prima ſodales,*

Ouid. *Eleg. 9. lib. 4 Triſt.*

¶ Quandoque pro præcipuo. Idem 12. *Æneid.*

———*quantos primus patiare labores.*

¶ Quandoque pro eo ante quem nullus eſt Virg. 1. *Eclog.*

Hic mihi reſponſum primus dedit ille petenti.

A primo, pro ab initio. Cicer. *Attic. lib. 8.* Hoc a primo cogitauit *Eidem lib 9* Tuas nunc epiſtolas à primo lego. Idem *lib. 16.* Vtinam a primo ita tibi eſſet viſum. ¶ Prima plurali numero pro principiis. Liu. *lib. 1.* Quod bellum ſi prima ſatis proſpera fuiſſent, haud dubiè perueniſſet ad Romanos. Curt Adróque aciem verſatiorem poſuit, vt qui vltimi ſtabant ne circuirentur, verti tamen, & ſtatim circumagi poſſent: itaque non prima quàm latera, non latera munitiora fuere quam terga. Tacitus *lib. 18.* Quoniam prima conſiliorum fruſtra ceciderunt. ¶ Primis labris guſtare. Cic. 1 *de natur. deor.* Hunc cenſes Primis (vt dicitur) labris guſtaſſe phyſiologiam, id eſt, naturæ rationem, qui quicquam quod ortum ſit, putet æternum eſſe poſſe? ‖ ¶ Primas literas docere, i. legere, ac pingere, vt faciunt literatores. Vlp. *d. lib. vlt. t. 5. l. 2.* Qui pueros primas literas docent, immunitatem a ciuilibus muneribus non habent. ‖ Hinc ſiunt aduerbia, Primò, Apprime, Primùm, Primitus. In primis, cum primis, de quibus ſuis locis.

Primæ, arum, pluralis tantùm numeri. idem valet quod primæ partes, vel primus in re aliqua locus. { [illegible]. GALL. *Les premieres parties.* ITAL. *Le prime parts.* GERM. Der fürnemſte theil oder ort / der vorzug oder vorſitz. HISP. *La ventaja è mayor, las primeras partes* ANG. *The firſt partes or place in any thinge.* } Vnde primas ferre, vel tenere dicitur qui primum in re aliqua locum obtinet Cicero *in Bruto,* Ex his Cotta & Sulpitius, cùm meo iudicio, tum omnium facilè primas tulerunt. id eſt, ſapientiſſimi, & doctiſſimi habiti ſunt. Et iterum, Erat excellens iudicio vulgi, & facile primas tenebat [illegible]. Idem *de clar. Orat.* Primas in cauſis agebat Hortenſius. ¶ Dicimus in eadem ſignificatione, Concedere, & dare primas alicui. Cic. 2. *de Orat.* Non poſſum equidem non ingenio primas concedere. Idem 8. *Philipp.* Pater tuus quo vtebar ſene autore adoleſcens, homo ſeuerus & prudens, primas omnium ciuium P Naſicæ, qui Tiberium Gracchũ interfecit, dare ſolebat. ¶ Deferre primas alicui pro tribuere principem locum. Cic. 1. *de natur. deor* Ad quem tum Epicurei primas ex noſtris hominibus deferebant. Idem *ad Attic. lib. 1.* Amoris erga me, quum a fraterno amore, domeſticóque diſceſſi, tibi primas defero. id eſt, poſt eos ille es qui maximo me amore proſequeris. Idem *in Orat.* Cui primæ huc conuouerſia deferebantur.

Prīmum, aduerbium, Primò, primo loco. { [illegible] *bariſchonah* [illegible]. GALL. *Premierement.* ITAL. *Prima, primamente.* GERM. Von erſten oder zum erſten. HISP. *Primeramente.* ANGL. *Firſt.* } Ab hoc fiunt compoſita, quamprimum, & vt primum. Vt, vbi primum eſt heri tum properaui abire. Plautus *Menach ſc. 2. a. 4.* Iamdudum factum eſt cum primum bibi. Idem *Aſin. ſc 2. a. 5.* Omnium primum Idem *Moſtell ſ. 1. a. 2.* Omnium primùm Alcmena geminos peperit filios. Idem *Amphitr. ſc. 2. a. 5.* Primùm omnium Alcmenæ vſuram corporis cepi. *Ibid* Omnium primum ſalutem dicito matri & patri. Idem *Capt. ſc. 2 a. 1.* Primũ dum. Idem *Milit ſc. 3. a. 2.* ¶ Primo dum. Idem *Capt. ſc 1. a. 1.* Multis eſt opus militibus, Primo dum piſtoribus ſcilicet. ¶ Ponitur autem aliquando in oratione nulla alia ſequente clauſula Idem *in Aſin.* Cenſen tu illum hodie primum ire aſſuetum in ganeum? Aliquando alia ſequente clauſula, cui præponitur præterea, vel deinde. Terentius *in Adelph.* Næ ego ſum miſer: primum fratrem nuſquam inuenio gentium Præterea autem dum illum quæro, a villa mercenarium vidi. Idem *in Prolog. Heauton.* Id primùm dicam: deinde quod veni eloquar. Nonnunquam ſequitur tertia clauſula, cui præponitur poſtremo Aliquando pro poſtremo bis ſubiungitur deinde.

Prīmō, Initiò, principiò, vel ante omnia. { [illegible] *bariſchonah.* [illegible]. GAL. *Au commencement* ITAL. *Prima nel principio.* GERM. Erſtlich / von erſten. HISP. *Primeramente.* ANG. *Firſt or in the beginning* } Terent. *in Phor.* Cœpi aduerſari primo. ¶ Primiter dixit Pomponius *in Macco,* geminis prioribus Bono animo es, cepiſ primiter, vide infrà. ¶ Primé, Næuius in [illegible]. Acontizomenus fabula eſt primè proba, Soſipater *lib. 11. Gram.*

‖ Primitus, pro primò etiam cum Varrone vſus eſt Suetonius *in Claud* 21. Euenitque vt primitus ingredientes cum falcibus forum, &c ‖

Prīmŭlŭs, diminut Plaut. *in Amphitr.* Primulo diluculo abiiſti ad legiones, [illegible].

Prīmŭlum, aduerb. [illegible]. Terentius *in Adelph.* Paulatim plebem primulum facio meam. Plaut. *in Menach. ſc vlt. a. 5.* Nam dum dentes mihi cadebant primulum. *Ibid. ſc. 5. a. 5.* Occœperat inſanire primulum.

Prīmārĭus, a, um, Primus, princeps, ſummus. { [illegible] *haroſch.* [illegible]. GALL. *Premier qui eſt en ces premiers* ITAL. *Primaio.* GERM. Das erſt oder fürnemſt HISP *Coſa primera en dignidad.* ANGL *The firſt, chief or principall.* } Primarius lapis, qui primus in aliquo ædificij fundamento ponitur. Primarij ciues, qui primi ſunt in ciuitate, qui principes ciui-

ciues, & viri principes dicuntur. οἱ πρῶτοι ἐκκριθέντες, ἐξαίρετοι. Cic. 5. *Verr.* Hæc omnia doceo ciuitatum & priuatis primariorum virorum teſtimonijs. Plin *lib* 7. *cap.* 43. Voluiſſe enim primarium bellatorem eſſe, optimum oratorem, fortiſſimum Imperatorem, &c. Plaut. *Stich.* Quin vos capitis conditionem ex peſſuma primariam? Terentius *Phorm.* — Neque huius ſis veritus fœminæ primariæ, Quin tu nouo modo ei faceres contumelias. Primario loco eſſe. Cicero 4 *de finib*

Primātēs, dicti ſunt qui & ſummates, ſiue optimates, qui ſunt primi in ciuitate. { ראשים *raſchim* גדולים *gedholim* שרים *ſarim* קצינים *ketſinim* οἱ πρωτεύοντες. Gal. *Les premiers & principaux.* Ital. *Primati* Germ. Fürnemſten/zu oberiſt am bedt ſtande. Hisp. *Los principales del pueblo* Angl. *The principalles or nobles.* }

Prīmatŭs, us, maſcu gen. Ipſa primatus dignitas, ſiue ordo, principatus. { משרה *miſráh.* ἡ πρωτεία, τὸ ἀξίωμα, τὸ τῶν πρώτων τάξεως χώρα. Gal. *Principaute primauté* Ital. *Principato, primo luoco.* Germ. Der fürnemſten oder oberſten ſtandt vnd würde. Hisp. *Primeria en dignidad, principado.* Angl. *Principalitie or primacie.* } Plin. *lib.* 15. *cap.* 12. Primatum mutauit Cæſar. Idem *lib.* 8. *cap.* 5. Ob id phaleris argenteis, quo maximè gaudent, & reliquo omni primatu donauit. ¶ Primatum date alicui rei. Varro 1. *de re ruſt. cap.* 57 Alij dant primatum bonis pratis, vt ego quoque: à quo antiqui prata parata appellabant.

Prīmānī, primæ legionis milites dicebantur, quemadmodum Secundani, ſecundæ: Tertiani, tertiæ, οἱ ἐκ τοῦ πρώτου τάγματος, οἱ ἐν τῷ πρώτῳ τάγματι στρατευόμενοι. Tacit. *Annal. lib* 1. Primani ſtratis, vna & vicesimanorum principibus, aquilam abſtulere. Primanus Tribunus is dicitur qui primæ legioni tribu tum ſcribebat, vt tradit Feſtus, citans Catonis orationem quam de ſuis virtutibus contra Thermum habuit.

Prīmōrēs, aliquando adiectiuum eſt, ac valet idem, quod ſummi, vel extremi. { ראשים *raſchim* גדולים *ghedolim* שרים *ſarim* קצינים *ketſinim.* οἱ πρῶτοι, οἱ ἄκροι. Gall. *Les premiers.* Ital. *Primi, primary.* Germ. Die vorderſten oder äuſſerſten Hisp. *Los primeros.* Angl. *The noble and ſpeciall men.* } vt Primores vngues, Primores digiti, Primores nares, Primoribus labris: nam in neutro genere reliquos caſus non habet. Primores (inquit Nonius) dicuntur ſummæ quæque res. Lucil. 8. *Satyr.*

Gallinaceus quum victor ſe gallus honeſtè
Suſtulit in digitos, primoréſque erigit vngues.

Plaut. *in Bacch.* Sic hos digitulis duobus ſumebas primoribus? Idem *in Trinummo,* Atque etiam modò verſabatur mihi in labris primoribus. Primoribus labris guſtare, eſt leniter quippiam attingere, & quod barbarè dicitur, *ſuperficialiter.* Cic. *pro Cælio,* Equidem multos & vidi in hac ciuitate, & audiui, non modo qui primoribus labris guſtaſſent genus hoc vitæ: & extremis (vt dicitur) digitis attigiſſent: ſed qui totam adoleſcentiam voluptatibus dediſſent, emerſiſſe aliquando. Gell. *cap.* 4. *lib.* 10. Primores labias emouemus. Primores viri, hoc eſt, primi, ſiue optimates. Suetonius, Scripta famoſa, vulgóque edita, quibus primores viri ac fœminæ notabantur, oboleuit. Idem *in Caſ. cap* 16. Per primores viros egit ei Senatus gratias. Plaut. *Amphitr.* Amphitruo delegit viros primorum principes, Eos legat Teleboïs ¶ Accuſatiuum ſingularem protulit Gellius *lib.* 16. *cap.* 5. Animaduerti quoſdam (inquit) haudquaquam indoctos viros opinari, veſtibulum eſſe partem domus primorem, quam vulgus atrium vocat. Et Cato *cap.* 81. Surculos in terram deprimito, extollitóque primorem partem. ¶ Ponitur aliquando primores ſubſtantiuè pro optimatibus. Liuius 1 *ab Vrbe,* Reſtitere Romani tanquam cæleſti voce iuſſi: ipſe ad primores Romulus prouolat. Virg. 9 *Æneid.*

Pretinus armati incedunt: quos omnis euntes
Primorum manus ad portas, iuuenumque, ſenúmque,
Proſequitur votis.

Vbi Seruius Primorum, genitiuus hic venit ab eo quod eſt, hi Primores, ſicuti hi Proceres, quorum nominum nominatiuus ſingularis non inuenitur, licèt dicamus, huius primoris. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 1.

Primores populi arripuit, populúmque tributim.

¶ Nonnunquam pro dentibus anterioribus qui primi in ridendo reteguntur: Græce [illegible] & [illegible] dicuntur. Plinius *lib.* 11. *cap.* 37. Terreſtrium minutis quadrupedibus primores bini vtrinque longiſſimi. *Ibidem,* Capræ ſuperiores dentes non ſunt, præter primores geminos.

Prīmæuus, a, um, in primo ætatis flore conſtitutus, æuo & ætate primus. { ὁ ἀκμάζων τῇ ἡλικίᾳ. Gall. *De la premiere aage, le plus aagé, ou plus vieil.* Ital. *Di eta fiorita.* Germ. Der erſten blüyenden alters Hisp. *Coſa de la primera edad.* Angl. *The eldeſt, or of the firſt age.* } Virg. 9. *Æneid.*

——— Vix vnus Helenor,
Et Lycus elapſi: quorum primæuus Helenor,

Idem 10 *Æneid.*

——— Primæuo corpore Lauſus.

Idem 7. *Æneid.*

——— primæuo flore iuuentus.

Prīmĭcērĭus, a cera (vt autor eſt Hieronymus *in Chronicis,* & Caſſiodorus *in Epiſt.*) dicebatur notarius principis qui cæteris honore antecedebat. Antiqui enim in ceratis tabulis ſcribebant Idem & Græcè πρωτοκήρ@ dicitur. Rhenatus Frigidus *in hiſtor. Honorij & Theodorij.* Ruſticus Agretinus ex primicerio notariorum Iouini, multique nobiles apud Auernos capti. Ad eundem etiam modum ſecundicerius dicebatur, qui ſecundum inter principis notarios gradum obtinebat. Dicitur autem primicerius, non ſolum primus notariorum, ſed etiam primus aliarum dignitatum Ammian. Marcell. *lib.* 18. Inter quos etiam Valentinus ex primicerio protectorum tribunus. Hier. *in Chron.* Euſeb. Iouinianus ex primicerio domeſticorum, Imperator eſt factus.

Primigenius, a, um, Primitiuus, quaſi primogenitus. { בכור *bechór.* πρωτογενής, πρωτογενὴς, πρωτότοκος. Gal. *Premier né, creé, engendré.* Ital. *Primieramente generato primogenito.* Ger. Erſtlich geboren/anfenglich. Hisp. *Primero engendrado.* Angl. *The firſt begotten.* } Vnde primigenia ſemina dicuntur quæ à natura nobis inſita ſunt, quæ Cicero prima naturæ, & Græci τὰ πρῶτα φύσεως appellant In his numerant incolumitatem, conſeruationémque omnium partium, valetudinem, ſenſus integros, doloris vacuitatem, vires, pulchritudinem, cæteráſque huiuſmodi. Varro 1. *de re ruſt. cap.* 40. In his intus primigenia ſemina dedit natura. ¶ Primigenia pecuaria. Idem *lib.* 2. *cap* 2. Dicam de primigenia pecuaria, id eſt, de ouibus, quales ſint ad fœturam vtiles. ¶ Verba item vocantur primigenia, πρωτότυπα, vt lego, ſcribo, quæ non ſunt profecta ab alio, ſed ſuas quaſi radices miſerunt. ¶ Item primigenius ſulcus dicitur, teſte Feſto, qui in condenda noua vrbe iunctis tauro & vacca deſignationis cauſa imprimebatur. ¶ Et primigenia iura, primi & maximi natu filij, τὰ πρεσβεῖα. ¶ Primigenia fortuna. Cicer. 2. *de legib.* Fortunaque ſit vel huiuſce diei: nam valet in omnes dies: vel reſpiciens ad opem ferendam: vel fors, in quo incerti caſus ſignificantur magis vel primigenia a gignendo. Liu. *lib.* 34 Et ædem Fortunæ Primigeniæ in colle Quirina [illegible] dedicauit Qu. Martius Ralla, Duumuir ad id ipſum creatus. Primigenus, a, um, aliud Adiectiu. pro eodem. Lucret. *lib.* 2.

Multaque poſt mundi tempus genitale, diémque
Primigenum maris & terra, ſoliſque coortum, &c.

Prīmĭtĭuus, a, um, quod aliunde non habet originem. { πρωτότυπος. Gal. *Primitif, primerain, premier.* Ital. *Primitiuo.* Germ. Anfenglich oder vrſprünglich. Hisp. *Coſa primero engendrada.* Angl. *The firſt that come, & not of an other.* } Vnde & primitiua verba quæ aliunde non deriuantur: vt Amo, Primitiuis annis. Columell. *de arbor cap* 13. Ea res & fertilem arborem reddet, & primitiuis annis fructum vinoſum: poſtea verò etiam dulcem, & apyrinum.

Prīmĭpără, dicitur fœmina in quouis animalium genere, quæ primò peperit. { πρωτοτόκος. Gall. *Qui accouche de ſon premier enfant.* Ital. *Di primo parto.* Germ. Die zum erſten gebürt. Hisp. *Hembra primeriza.* Ang *That is broght a bed of her firſt child* } Plin. *lib.* 8 *c.* 40. *de canibus,* Et ab ea, quæ fœmina ſit, ex primipara genita, citiùs cerni.

‖ Primipĕta, primum locum petens. Gl. Iſid. ‖

Primipilus, i, Centurio primipili, i. primæ cohortis, vt Liu. *lib.* 7. ſcribit, πρωτοστάτης. Nam ordo partes tres habebat, quarum vnamquamque primipilum vocabant *Ibid.* Id propter P. Solonium poſtulatum eſt à coniuratis qui alternis propè annis & Tribunus militum, & primus Centurio erat, quem nunc primipilum appellant. Cæſ. 2. *bell. Gall.* In his Primipilo P. Sextio Baculo fortiſſimo viro, multis grauibúſque vulneribus confecto Primipilus, vt ait Veget. *lib.* 2. cccc. milites ducebat in prima acie, eratque caput legionis. Centuria peditum erit. Centum pedites qui ſub vno vexillo gubernat, Centurio appellatur Sed aliud erat primipili Centurio. Vetus enim conſuetudo tenuit, vt ex primo principe legionis promoueretur Centurio primipili, qui non ſolùm Aquilæ præerat. verumetiam quatuor centurias in prima acie gubernabat. Hic tanquam caput totius legionis merita conſequebatur, & præmia, vt eſt apud Vegetium *lib.* 2. In acie vnuſquiſque ordo tres partes habebat, Earum vnamquamque primipilum appellabant, vt ait Liu. *lib.* 8. Eſt igitur primipili Centurio, qui eſt primæ legionis. Idem ſcribit *lib* 7. vti primus Centurio ſit quem ætate ſua primipilum appellabant. ¶ Primipili Centurio qui eundem ordinem duxerat. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Sueton. *in Calig. cap.* 44. Primos pilos adimere Centurioni. Item, Primipilum duxit in decima legione.

Primipilum, eſt etiam annona militaris, *D. lib.* 30 *tit.* 4. *l.* 23. Pater inter filios facultatibus diuiſis filiam ex ratione primipili commodorum trecentos aureos accipere voluit.

Prīmĭpĭlāris, dici videtur, non tam miles qui ſub centurione primipili merebat, quàm ipſe centurio qui olim præditus erat hac dignitate. Et ea ratione dicitur Primipilaris, qua Conſularis. Quintil. *lib.* 6. cap. 3. An Primipilaris ei teſtamento ſuaderet ordinare ſuprema iudicia. Suet. *in Tib. cap.* 37.

Prīmĭpŏtēns. Apul. *in Aſclepio Hermetis,* Ille diuinus & pater, Deus primipotens, & vnus gubernator mundi.

Primiſcrinius, idem quod Primicerius.

Prīmĭtĕr, & Primitus, aduerbia à Primùm, primò, teſte Nonio. { בראשונה *bariſchonáh.* πρῶτως. Gal. *Premierement.* Ital. *Primieramente.* Germ. Erſtlich/anfenglich. Hisp. *Primeramente.* Angl. *Firſt.* } Lucil. *lib.* 5. Sicuti quum primiter ficos populare ſentis. Varro 2. *de re ruſtic. c.* 2. Primitus oritur herba imbribus primoribus euocata. Idem *lib.* 1. *c.* 31. In vitiario primitus quum exit vitis tota reſecari ſolet. Lucr. *lib.* 4. Tum quibus ætatis freta primitus inſinuantur.

Prīmĭtĭus, a, um, quod in aliqua re primum eſt. à primiter, vel primitus. { ראשון *riſchón.* ὁ πρῶτος. Gal. *Premier ou principal.* Ital. *Principale* Ger. Das fürnembſt Hisp. *Primero y principal.* Angl. *The firſt or principall.* } Ouid 12. *Metam.* Ecce rapit medijs flagrantem Rhœtus ab aris Primitium torrem.

Primitiuus, primus, item aliunde non ortus.

Primitiua, ius primogenituræ.

Prīmĭtĭæ, arum, Primi fructus ex agro percepti qui Deo offeruntur. { ראשית *reſchith* בכורים *bichchurim.* ἀπαρχαί, ἀκροθίνια. Gall. *Premices, les premiers fruits de l'année qu'on offre à Dieu* Ital. *Primitie de frutto che ſi offeriſcono à Dio.* Germ. Die erſtling der newen früchten. Hisp. *Las primicias de cada coſa.* Ang. *The firſt fruites of the yeare offered to god.* } Priſci enim Romani, teſte Plin. *lib.* 18 *cap.* 2. non guſtabant vina, aut nouas fruges, priuſquam ſacerdotes primitias libaſſent ¶ Primitias vitis reſecare conſuerunt, inquit Colum. *lib.* 4 *cap.* 10. id eſt, prima flagella. ¶ Primitiæ operum. Stat. 2. *Thebaid.*

Tu bello, tu pace feres de monte frequentes,
Primitias operum, non indignante Diana.

Primitiæ armorum. Idem 12. *Thebaid*

Hei mihi primitias armorum, & rite nefaſte
Libatus, iuſſuſque mori.

Primitiæ lacrymarum. Idem 5. *Theb.*

Primitias egomet lacrymarum, & cædis acerba
Ante tubas, ferrúmque tuli.

Primitiæ & libamenta artium, Gell *c. vlt. lib* 20.

Primitias (victoriæ) magno ſeposuiſſe Ioui,

Ouid 1. *Faſtor.*

‖ Primiuirgius caballarius, quòd primus eſt militia in virgines loq. qui primam virgam geſtat ante regem Vulcan. ‖

Prīmōdūm, pro primo. { בראשונה *bariſchonáh* } Plaut. *in Capt.* Pri-

modum opus eſt piſtorienſibus.

Primogenitvs, inquit Hieron. *contra Helvidium*, eſt qui aperit vuluam, & ante quem nullus eſt genitus, non is quem fratri poſt genitus ſubſequitur. { בכור *bechor* [illegible]. Gall. *Premier né.* Ital. *Primogenito.* Germ. Ein erſtgeborner. Hisp. *Primero engendrado.* Angl. *The firſt begotten.* } Nam & omnis vnigenitus eſt primogenitus. Alioqui ſi non primogenitus eſſet niſi is tantum quem ſequuntur fratres, tandiu ſacerdotibus primogenita non deberentur, quandiu & alia fuerint procreata, ne forte partu non ſequente vnigenitus ſit, & non primogenitus. Eſt igitur primogenitus, non poſt quem alij, ſed ante quem nullus eſt genitus. Plin. *lib.* 11. *cap.* 40. Primogenitis in quacunque parte ſues primas premunt. intellige mammas. Quanquam ibi in pleriſque exemplaribus, Primis genitis, legitur, duabus dictionibus. & præbent pro premunt. ¶ Primogenitus ex mortuis ([illegible]) Chriſtus dicitur, *Coloſ.* 1. 18. id eſt, princeps eorum, qui ex mortuis vnquam reſurrexerunt, aut reſurgent, nemo enim ad tantam dignitatem reſurrexit, ad quantam ille, quem primas debuit tenere omnibus. ¶ Primogeniti pauperum. *Iſa.* 14. 30. h. e. omnes, paupertate præcedentes, pauperrimi. Sic Scaliger *in lex.*

Primogenita, primo nata.

Primordia, quæ primo ordimur, hoc eſt, initia. { ראשית *reſchith.* [illegible]. Gal. *Commencements.* Ital. *Principij.* Germ. Die erſten anfäng. Hisp. *Comienços, principios.* Ang. *The firſt entrances or beginninges.* } Plin. *lib.* 11. *cap.* 1. Quamobrem par eſt ordinem vitæ, & arbores ante alia dicere, ac moribus primordia ingerere. Cic. *in Partit.* Vt primordia rerum & quaſi præcurrentia, in quibus ineſt aliquid argumenti. ¶ Belli primordia, Stat. 1. *Achill.* Dicenti primordia. Quint. *lib.* 1. *cap.* 9. Gentis primordia Ouidius 5. *Metam.*

Aſpice, ait, Perſeu noſtræ primordia gentis.

Primordialis, e, adiect.

Primula veris, herba. Schlüſſelblumen.

Princeps, ipis, dicitur quòd primus capiat, vt particeps Palæmon, vel quod primum ſit caput, vt Quinticeps, Sexticeps. Propriè idem eſt quod primus. { בראשון *bariſchôn* [illegible]. Gal. *Prince.* Ital. *Principe.* Germ. Ein fürnembſter oder Oberſter/ ein fürſt. Hisp. *Principe ò varon principal.* Ang. *A prince.* } De Principe Senatus Gell. *cap.* 10 *lib.* 4. Plaut. *Amph.* Amphitruo delegit viros primorum principes: Eos legat Telebois. Principes iuuentutis C. & L. Cæſares. Senec. *de Conſol ad Polyb. cap.* 15. Ouid. 6. *Faſtor.* Princeps dearum. Cæſar. *lib.* 1. *de bell. ciuil.* Qui princeps nuncium attulit, (id eſt, primus.) Item Princeps gregis. (id eſt, puerorum agentium in ſcena.) Suet. *in Calig. c.* 58. Princeps iuuentutis *Ibid. cap.* 15. & ſe neque ciuem neque principem Senatus amplius fore. Idem *ibid. cap.* 49. Ouid. 1. *Faſt.*

Tu domini nomen (Romule,) *Principis ille tenet* (Auguſtus.)

Cicer. 3. *Ver.* Sicilia princeps ſe ad amicitiam populi Romani applicuit, & prima omnium prouincia eſt appellata. Idem *de Orat.* Herodotus ille, qui princeps genus hoc ornauit. *Ibidem*, Gorgias princeps ex omnibus auſus eſt, &c. Virg. 9. *Æneid.*

Princeps ardentem coniecit lampada Turnus.

hoc eſt, primus coniecit. Sic Ianuarium Columella principem menſem appellat, *lib* 11. *cap.* 2. Principem locum, vel gradum obtinere, hoc eſt, primum, vel præcipuum. Cic. *pro Domo ſua*, Locum principem autoritatéque in ſalute mea tenuiſtis. Suet. *in Cæſar. cap.* 51. Principem in ciuitate tenere, id eſt, primum. ¶ Ab hac ſignificatione manauit vt qui in ciuitate reliquis autoritate antecelleret, quique primum dignitatis locum obtineret, Princeps appellaretur. { נגיד *naghidh* [illegible] *ſár.* } Cic. *pro Domo ſua*, Ciuitatis longè princeps Pompeius. Idem 8. *Philipp.* O dij immortales, quam magnum eſt, in ciuitate locum tueri principis. Plin. *lib.* 7. *cap.* 3. Fuit inter principes ciuitatis ſine potentia, ſine inuidia. Dearum princeps Iuno. Ouid. 6. *Faſtor.*

Cur igitur regina vocor, princepſque dearum?

Romani item, Imperatores ſuos, quòd Regum nomen iis eſſet odioſum, Principes appellarunt. Ouid. 4. *Triſt. Eleg.* 4.

Nec tamen officium noſtro tibi carmine factum,
Principe tam iuſto poſſe nocere puto

In militia Romana principes dicebantur ſecundæ aciei milites, ex robuſtiore ferè ætate collecti, & armis maximè inſignes. Ita enim apud Romanos acies inſtruebatur, vt primi hoſtes aggrederentur manipuli haſtatorum ex flore iuuenum pubeſcentium collecti: qui ſi hoſtem propulſare non poſſent, a principibus qui omnes ſcutati erant, in interualla ordinum recipiebantur, mox que hi in eorum locum ſuccedebant haſtati autem poſt eos ſubſequebantur. Si à principibus quoque non ſatis feliciter eſſet pugnatum, à prima acie ad triarios paulatim referebantur, vnóque agmine facto, nullàque ſpe poſt ſe relicta, vnà omnes in hoſtes procedebant. Vide Liu. *lib.* 8. *ab Vrbe.* Vell. Princeps luxuriæ Metellus. ¶ Octauum principem ducere, teſte Budæo, eſt octauum ordinem ducere inter principes. Cicer. *ad Brutum*. Cretenſi bello Metello imperatore, octauum principem duxit. Princeps in ſenatu. Saluſt. *Iug.* 71. Scaurus conſularis, & tum in Senatu princeps, i. primæ ſententiæ Senator. Cic. 3. *de Orat.* Sententiæ atque eloquentiæ princeps in Senatu. Idem *Cornificio epiſt lib.* 12. Profiteri ſe principem in Senatu.

Principalis, e, quod primum & præcipuum eſt, aut quod Principis eſt. { הראשון *hariſchôn.* [illegible]. Gall. *Principal.* Ital. *Principale.* Germ. Das fürnemſt. item, fürſtlich. Hisp. *Principal.* Angl. *Cheiffe and principall.* } Quintil *lib* 9. *c.* 1. Eſt igitur Tropus, ſermo à naturali & principali ſignificatione translatus ad aliam, ornandæ orationis gratia, id eſt, præcipua. Idem *lib* 3. *cap.* 13. Hanc quæſtionem veluti principalem, vocant [illegible]. Plin. *lib.* 18. *cap.* 5. Igitur de cultura agri præcipere, principale fuit & apud exteros. Cicer *de Fato*. Si omnia fato fiant, ſequi illud quidem, vt omnia cauſis fiant antepoſitis: verum non principalibus cauſis, & perfectis, ſed adiuuantibus, & proximis. Velleius, Principale faſtigium. Metellus, Principale ſtudium (id eſt, præcipuum.) Gell. *cap.* 17 *lib* 13. Principalia verba, vnde alia deriuantur. Idem *cap.* 15. *lib.* 11 Principalium armorum arbitria capiens, Velleius, Principalis quies id eſt, Cæſaris. Idem. Principalis auctoritas id eſt principis. Sueton *in Tib. cap.* 65 ¶ Principalis apparatus, & Res principales, quæ ſunt Principis, vel Principe dignæ. Tacit. *lib.* 8. Nullo principali apparatu, ſed vetere egeſtate conſpicuus. Plin *in Paneg.* Tanta benignitas principis, tanta ſecuritas temporum eſt, vt ille nos principalibus rebus exiſtimet dignos. ¶ Principalis porta caſtrorum, inquit Feſtus, nominatur, quòd in eo loco eſt in quo principes ordines tendunt. Liu. 4. *bel. Maced.* Dux legiones duabus principalibus portis ſigna efferre iuſſit.

Principalitas. Macrob. *comm lib.* 1. *cap.* 5. Tria illa quæ ſola ſunt genera principalitatis amplectitur.

Principatus, Dominatus, primæ. Cicer. *de nat. lib.* 2. Principatum id dico quod [illegible] vocant

Principaliter, aduerbium, Præcipuè. { [illegible]. Gall. *Principalement.* Ital. & Hisp. *Principalmente.* Germ. Fürnemlich oder ſunderlich. Angl. *Cheiffie ſpecialie* } Plin. *in Paneg.* Quid vitam, quid mores iuuentutis quam principaliter formas? Seneca *cap.* 17. *de conſol ad Polyb.* Ille qui non magis dolere, quam gaudere, principaliter poſſet. Principaliter dolebat Cæſar.

Principium, ij, Initium cuiuſuis rei. { ראשית *reſchith* [illegible]. Gall. *Commencement.* Ital. *Principio.* Germ. Ein anfang/ vrſprung. Hisp. *Comienço.* Ang. *The beginning of any thing.* } Cicer. 5. *de finib.* Omnium rerum principia parua: ſed ſuis progreſſionibus vſa augentur. Idem 1. *de natura deorum* Cuius principium aliquod eſt, eius neceſſe eſt eſſe extremum. Illud non placet principium de oſculo. Plaut. *Amph.* Certum eſt in te principium vt ſim parcus experiri (id eſt, primum.) Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1, Is eſt, quem dixi à principio. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. An audiuiſti? *a.* vſque à principio omnia. Idem *Aulul. ſc.* 5. *a.* 3. ¶ Principium dicendi, pro orationis exordio: vt exalbeſcere in principiis dicendi, apud Cic. *de Orat. Ibidem*, In vtroque autem dicendi genere & principia tarda ſunt, & exitus, tamen ſpiſſi & producti eſſe debent. ¶ Interdum accipitur pro fundamento artis, vel ſcientiæ, cui innituntur reliqua omnia quæ in ea traduntur Idem 3. *de Leg.* Quocirca vereor committere vt non bene prouiſa, & diligenter explorata principia ponantur. ¶ Interdum accipitur, pro primo illo rerum omnium fonte, vnde cætera omnia fluxerunt, atque initium ſumpſerunt. Idem 5. *Tuſc.* Principij nulla eſt origo: nam ex principio oriuntur omnia: ipſum autem ex re nulla alia naſci poteſt.

Principia, orum, vt inquit Plutarch. *in Galba*, locus eſt in caſtris vbi habitabat Dux & Imperator. Sueton. *cap.* 6 *in Othone*, Ad principia deuenit. Idem *cap.* 1. *ibid.* Auſus eſt ante principia, ſe coram, milites punire. Locus in acie a principibus militibus ſic appellatus. Inde, Poſt principia eſſe, eſt eſſe in tuto, citraque periculum Sumptum à bellis, in quibus tutiſſimus locus eſt poſt principia Liu. Terent. *in Eunuch* Tu hoſce inſtrue, hic ego ero poſt principia. Vide Chil. Eraſm. Principia verò, id eſt, ea caſtrorum loca, vbi tendebant magiſtratus, quæ ſigna erant legionum, [illegible] expoſuit Plutarchus *in Galba*. In caſtris metandis principia primum deſignabantur, vt prætorium & tabernacula tribunorum militum & legatorum, poſtea reliqua caſtra. Varro *de R. R.* Ego vero, vt ait, poſt principia in caſtris, id eſt, ab his potius, incipiendum temporibus, quam ſuperioribus. ¶ Principia in acie, pro principibus, ſæpe apud Liuium ſumpta. Cicer. *ad Brutum*, Spes libertatis nuſquam niſi in noſtrorum caſtrorum principiis eſt. Vtitur ſic & Marcellinus Saluſt. *Iug.* 92. aciem ite vbi inſtruxerat, tranſuectis principiis in planum deducit.

Principio, aduerbium, Primum. { בראשונה *bariſchonâh* [illegible]. Gall. *Premierement, en premier lieu, au commencement.* Ital. *Primieramente.* Ger. Erſtlich/ anfengtlich. Hisp. *Primeramente.* Ang. *Firſt, in the beginning.* } Plaut. *Amphitr. ſc.* 1. *a.* 1. Principio, vt ibi aduenimus (hæc an narrationis.) Idem *Pſeud ſc.* 2. *a.* 1 Principio tecum agō. Idem *Aul.* 2. *a.* 2. Principiò nulla turba iſtic erit. Terent. *in Eunuc.* Principio vos cedere ambos hoc mihi vehementer velim. Cic. 1 *Offic.* Principio generi animantium omni eſt a natura tributum, &c. Catull *ad Manlium*, & qui principiò nobis dominam dedit, Et qui principio ſub terra quærere venas inſtituit, idem *de com. Beren*

Principialis, e ad principium pertinens. Lucr. *lib.* 2. Aut ſine principiali aliquo teutore creata eſt (Legitur & *tenore*) Idem *lib* 5 Siue hæc cæli quoque item, terræque fuiſſe Principale aliquod tempus, cladem que futuram id eſt, in quo principium habent.

‖Prinus, [illegible], ilex. Eſt [illegible], arbor glandifera, & alia, coccum ferens quam ilicem coccigeram, ſeu cocciferam appellant ‖

Prior, is, nomen comparatiuum, quod propriè de duobus dicitur. { הראשון *hariſchon.* [illegible]. Gall. *De deux le premier.* Ital. *Primo di due.* Germ. Der vorder. Hisp. *El primero entre dos.* Ang. *The former or firſt of two.* } Cicer. *in Piſonem.* Me Quæſtorem in primis Ædilem priorem, Prætorem primum populus Romanus fecit Idem *de claris oratoribus*, Etſi vtrique primas, priores tamen deferunt Lælio. Sic Priore loco cauſam dicere. Idem *pro Quintio.* Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 5. *Triſt.*

Nec probitate tua prior eſt, aut Hectoris vxor.

Idem *lib.* 13. *Metam*

An quod in arma prior nullóque ſub indice veni,
Arma neganda mihi? Sequitur, Potiorque videtur.

Idem *Eleg.* 4 *lib.* 4.

Qua facundia) prior in Latio non fuit vlla foro

Velleius Neque prius neque antiquius habuit. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Volo vt prior occupes adire. ¶ Nonnunquam tamen priorem de pluribus dici legimus, vt idem ſit quod primus. Gell. *Lib.* 14. Quotieſque vſu veniſſet vt omnes iſti magiſtratus, eodem tempore Romæ eſſent: qui eorum prior aliis eſſet, ei potiſſimum Senatus conſulendi ius fuiſſet Apul. *lib* 2. *Flor.* Vt Hippias è numero Sophiſtarum eſt artium multitudine prior omnibus, eloquentia nulli ſecundus. ¶ Priores noſtros, pro maioribus noſtris, dixit Plin. *lib* 5 *Epiſt.* 4. Veniebat in vxorem & ſingulorum hoſpitum iniurias accuſationibus voluntarius executor. Et Virg 3. *Æneid.*

Sicanio prætenta ſinu iacet inſula contra
Plemmyrium vndoſum: nomen dixere priores
Ortygiam

Prōrsum, ad priorem partem, antrorſum. [illegible]. Cui retrorſum opponitur Macrob. *Satur. lib.* 7 *cap* 9 Septem corporei modus, aut enim accedit prorſum, aut retrorſum recedit, &c.

Priſ- atus,

Priſcianus, Grammaticus Cæſarienſis fuit, qui tempore Iuſtiniani principis floruit. Scripſit de Arte Grammatica ad Iulianum Conſulem: ad Coſtoem verò Perſarum regem librum de natural. quæſtionibus: Dionyſiúmque de Situ orbis Latinitate donauit. Sunt qui ſcribant hunc ab initio Chriſtianum, deinde fidei deſertorem fuiſſe. Volaterranus.

‖ Priſcillianiſtæ hæretici à Priſcilliano vocati, qui in Hiſpania, ex errore Gnoſticorum & Manichæorum permixtum dogma compoſuit. Iſid. *lib.* 8. 5.‖

PRISCVS, a, um, quod ſuperiori ætate fuit, vetus, antiquus. à *pri*, quod *præ* noſtris temporibus. { קדמוני *kadhmoni* ἀρχαῖος. GALL. *Du vieil temps, du temps iadis.* ITAL. *Antico molto.* GERM. Alt/ deſs vergangen alters. HISP. *Coſa antigua, de otro ſiglo.* ANG. *Ancient, of old tyme.* } vt Priſci Latini, qui fuere antequam Roma conderetur. Cicer. 3. *de Orat.* Et illud quod loquitur, priſcum, viſum iri putas, ſi planè fuerit ruſticanum. Virg. 9. *Æneid.*

——priſca fides facto, ſed fama perennis.

Martial. *lib.* 2.

Priſca fides taceat, &c.

Gens priſca mortalium. Horat. *Epod.* 2. More priſco Ouid. 2. *Faſt.*

Flamen ad hæc priſco more Dialis erat.

Religio priſca. Idem 10. *Metam.* Seueritas priſca. Cic. *de Aruſp. reſp.* Cuius priſcam illam ſeueritatem ſacrificij, mirificè tua ſoror exiſtimatur imitata. Tibull. *lib.* 4.

Sed generis priſcos contendis vincere honores.

Ouid. *lib.* 5. *Faſt.*

Tu quoque priſcorum virgo ſimulacra virorum, &c.

Priſcè, aduerbium, Priſcorum more. { ἀρχαϊκῶς, παλαιῶς. GALL. *A la vieille mode, à l'antique.* ITAL. *All'antica, dal tempo antico.* GERM. Auff die alte weiß oder gattung. HISP. *A guiſa y manera antigua.* ANG. *After the maner of the antiquitie* } Cicer. *pro M. Cælio.* Vtrum me ſecum ſeuerè, & grauiter, & priſcè agere mallt, aut remiſsè, ac leniter, & vrbanè.

Priſcus Heluidius, ſub Nerone Quæſtor Achaiam adminiſtrauit, Quæſtoriúſque adhuc à Pæto Thraſea gener adſcitus, è moribus ſoceri nihil æquè ac libertatem hauſit, opum contemptor, recti peruicax, conſtans aduerſus metus. Erant quibus appetentior famæ videretur. Hæc Tacitus. Probus quoque Grammaticus de eodem ſic, Priſcus (inquit) poſt damnationem Thraſeæ, ſoceri ſui, interdicta ſibi Italia, Apolloniam conceſſit. Sed poſt interfectum Neronem reſtitutus à Galba, non aliter quam in liberæ ciuitatis ſtatu egit. Idem poſtea Veſpaſianum in ſtudio libertatis offendit, vt putaret, id operante Clodio priſtinum libertatis ſtatum poſſe reuocare. Quo nomine reus, ac præter ſpem abſolutus eſt. Hactenus Probus. ¶ Priſcus alter, Panites genere, ſophiſta, Theodoſij iunioris epiſtolarum magiſter fuit, qui ſe ſcribit à Cæſare miſſum fuiſſe oratorem in Scythiam, ad Attilam Hunnorum regem: ac eius regiam pulcherrimè deſcribit, magnifico opere, ſumptuoſóque factam. Scripſit hiſtoriam Conſtantinopolitanam, & ipſius Attilæ libris VIII. Præterea declamationes & epiſtolas, vt eſt autor Suid.

‖ Priſma, πρίσμα. ſcobs: dictio ſuo. Geometri priſma eſt figura ſolida, quæ planis continetur, quorum aduerſa duo ſunt æqualia & ſimilia & parallela: alia verò parallelogramma.‖

PRISTINVS, a, um, quod ſuperioribus annis, menſibus, diebus, noſtra memoria fuit. { קדמוני *kadhmoni.* παλαιός. GALL. *Ancien, qui eſtoit par deuant ou auparauant.* ITAL. *Gia fatto per lo adietro.* GERM. Dasvorderig oder vorgehnd/ das vorhin iſt. HISP. *Primero, antiguo* ANGL. *Former, that hath bene heretofore or a fore tyme.* } vt Priſtina noſtra beneuolentia. Dictum priſtinum, teſte Priſciano, quaſi primiſtinum. Paſſerat. vel à priùs, & tenendo: vel a præſtinando dictum putat. Cicer. 5. *de finibus*, non neceſſe eſt & illa priſtina remanere. Idem 2. *de diuinat.* Quod quum accidiſſet noſtræ reipublicæ, tum priſtinis orbari muneribus, hæc ſtudia reuocare cœpimus. Cæſ. 7. *bell. Gall.* Tanta tamen vniuerſæ Galliæ conſenſio fuit libertatis vindicandæ, & priſtinæ belli laudis recuperandæ. Gloria priſtina. Virg. 10. *Æneid.* Dignitas priſtina, Cicer. *Lentulo, lib.* 1. Ætas priſtina, Claud. 3. *Paneg.* Catull. *de com. Beren.*

Priſtina vota nouo munere diſſoluo.

¶ Dicitur etiam priſtinum de iis quæ ſuperioribus ætatibus fuerunt, modò de iis ſit ſermo quæ non ſeneſcunt: vt Pharos & Tyrus nunquam in ſtatum priſtinum redibunt. ¶ Aliquando priſtinus idem eſt quod prior. Curtius, Dies priſtino procellolior.

Priſtini, &c. Die priſtini, & priſtine dixerunt olim eodem modo. Gell. *cap* 24. *lib.* 10.

Priſtinalis, e, Col. *lib* 7. *c.* 9. Vel etiam priſtinale album paſci poteſt, vbi quidam, & forte melius, legunt *priſtinale.*

Priſtis, πρίστις, genus piſcis marini longiſſimi, atque anguſti corporis. Plin. *lib.* 6. *c.* 3. ſcribit priſtes in mari Indico ducenum cubitorum eſſe, balænas quaternûm iugerum. In hunc piſcem fabulantur poetæ, Scyllæ marini monſtri extrema deſinere. Virg. 3. *Æneid.*

Prima hominis facies, & pulchro pectore virgo
Pube tenus, poſtrema immani corpore priſtis.

Ab huius ſimilitudine, nauis oblonga dicta eſt priſtis. Idem 5. *Æneid.*

Velocem Mneſtheus agit acri remige priſtin,

Vbi Seruius, Si nauem, inquit intelligas, hæc Priſtis, huius priſtis facit: ſi de bellua, hæc Piſtrix, piſtricis. Etymi tamen ratio priſtin & priſticen potiùs ſcribendum oſtendit. Videntur deduci ἀπὸ τοῦ πρίζειν τὰ κύματα, hoc eſt, à ſecandis fluctibus.

Priuâtus, vide *Priuus.*

Priuera. Feſt. Priueras mulieres priuatas dicebant.

Priuĕrnum, Πρίβερνον Stephano, vrbs Volſcorum, Camillæ patria. Virg. 11. *Æneid.*

Pulſus ob inuidiam regno, viríſque ſuperbus,
Priuerno antiqua Metabus quum excederet vrbe.

Huius incolæ dicuntur Priuernantes, quorum meminit Plin. *lib.* 3. *c.* 5.

Priuĕrnas, atis. Vt Priuernatia vina: quæ inter generoſa Italiæ numerantur à Plin. *lib.* 14. *c.* 16.

Priuĕrnus, viri proprium nomen, apud Maronē *lib* 9. Priuernum Capys, &c.

Priuignus, i, filius mariti, ex alia coniuge, vel vxoris ex alio marito. { πρόγονος. GALL. *Vn beaufils, le fils d'vn marié engendré en vn autre mariage auparauant.* ITAL. *Figliaſtro.* GER. Ein ſtieffſohn. HISP. *Entenado.* ANGL. *A stepſonne or ſonne in law.* } Brutus *Attico*, Quanto autem magis illa caliere videtur Philippus, qui priuigno minus tribuerit quam Cicero, qui alieno tribuit. Propert. *lib.* 2. *Eleg.* 1.

Pocula priuigno non nocitura ſuo.

¶ Priuigna. Cicer. *ad Att. lib.* 13. De vxore Tuberonis, & priuigna, neque poſſum iam audere, neque volo Tuberonem defendere: obſeruandum eſt non ſolùm priuignum, aut priuignam dici qui quæve vxoris meæ filius filiáve eſt, ſed etiam qui quæve nepos neptiſve eſt. *l. adoptiuus.* 14. ¶. *vltim. D. de rit. nupt.* Priuignus dictus, inquit Feſtus, quod prius quam mater ſecundo nuberet, eſt genitus. Pri enim veteres pro præ dixerunt. Hæc ille. Verùm quid vignus ſignificat? Itaque dixerim ex Prius & genitus contrectum vocabulum eſſe: quum fortaſſis ab initio eſſet priuigenus, poſtea ſuauitatis cauſa litera i, interiecta, & e, ſublata, factum eſt priuignus.

Priuilegium, & Priuo, vide *Priuus.*

‖ Priuiuoes, prius ſingulis. Feſt. Ibi Scaliger: lege *priuoes*, priuis, ſingulis.‖

PRIVS, comparatiuum, n. g. { הראשון *hariſchôn.* πρότερον. GALL. *Auparauant, deuant pluſtoſt.* ITAL. *Primo.* GERM. Dasvorder. HISP. *Primero.* ANGL. *The former.* } Horat. 1. *Serm. Satyr.* 4. —& quod prius ordine verbum eſt, Poſterius facias. Terent. *in Eunuch.* Si quem hercle poſſis, nil prius neque fortius: hoc eſt, nihil melius, aut præſtantius. Ouid. *in Ibin,*

Néve ſine exemplis aui cruciere prioris,
Sint tua Troianis non leuiora malis.

Compellabo hos prius (pro prior.) Plaut. 1. *Amph. ſc.* 4. *a.* 4. Tu reſponde prius. (i. prior, quia priorem te interrogo.) *Ibidem.*

Priùs, Aduerb. Antè, vel citiùs. { קדמות *kadhmûth* טרם *threm.* πρίν. GALL. *Pluſtoſt, deuant.* ITAL. *Più toſto.* GERM. Ee oder vorhin. HISP. *Ante, mas preſto* ANGL. *Before.* } Plaut. *in Amphitr.* Priùs tua opinione hic adero. Terent. *in Heaut.* Nam ſi ſemel tuum animum intellexerit, Prius proditurum te tuam vitam, & prius pecuniam omnem, quàm abs te amittas filium: hui, Quantam feneſtram ad nequitiam patefeceris. Virg. 1. *Georg.*

Ac prius ignotum ferro quàm ſcindimus æquor.

Cicer. *ad Attic. lib.* 4. Nihil prius mihi faciendum putaui, quàm vt tibi gratularer. Priùs orto ſole. id eſt, ante Solis ortum. Horat. 1. *Epiſt.*

—————— & priùs orto
Sole vigil calamum & chartas & ſcrinia poſco.

Dedi tibi illam paulò priùs. Plaut. *Menæch. ſc.* 3. *a.* 4. *& ſc.* 1. *a.* 5. (id eſt. paulo antè.) Sic, Haud multo prius. Idem *Pſeud. ſc.* 6. *a.* 4. *& ſc.* 2. *a.* 5. Prius illic erimus, quàm tu. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Prius paraui copias (id eſt, antequam agerem. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 2. Is præſenſit prius. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 1. Dico prius, pro prædico. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1. prius edico, ne quis capiatur. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4 (id eſt, antè) Prius conuiuæ ambulant, quàm opſonatu redeo. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 2.

Priùſquam, vna dictione, vel prius quàm duabus, Antequam, Prius quàm. { קדמות *kádmath* טרם *threm.* πρὶν ἤ. GALL. *Premier que, deuant ou auant que.* ITAL. *Innanzi che*, GERM. Vor vnnd ee/ Ee dann. HISP. *Antes que.* ANG. *Before that.* } Iungitur quandoque Indicatiuo Cicer. 1. *Philipp.* Priuſquam de Republica dicere incipio, pauca querar de heſterna M. Antonini iniuria. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Priuſquam cœnam conuiuis dabis. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Tene, Priuſquam abeo, ſuauium. *Ibidem ſc.* 4. *a.* 4. Reddin' an non virginem, priuſquam te huic machæra obticio? *Ibidem ſc.* 3. *a.* 5. Is priuſquam moritur mihi dedit. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. *& Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Indicatiuo iunxit & alibi ſæpe. Terent. *in Hecyr.* Priuſquam hanc vxorem duxi, habebam alibi animum amori deditum. ¶ Quandoque coniunctiuo. Saluſt. *in Catil.* Priuſquam incipias, conſulto: & vbi conſulueris, maturè, opus facto eſt. Virg. 3. *Georg.*

Continuò ferro culpam compeſce, priuſquam
Dira per incautum ſerpant contagia vulgus.

Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2. Redeat, priuſquam omnia perierint. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Vt hunc domi detineant, priuſquam turbarum quid faciat amplius.

PRIVVS, a, um, Priuatus, proprius. { ἴδιος. GALL. *Priué, propre & particulier.* ITAL. *Particolare, proprio.* GERM. Beſonder/oder ſonderbar/eines eigen. HISP. *Coſa propria de cada vno.* ANGL. *Priuat, particuler or proper.* } Nonius, Priuum, eſt proprium vniuſcuiuſque. Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*

———conducto nauigio æquè
Nauſeat ac locuples quem ducit priua triremis.

Antiqui *priua* dixerunt pro ſingulis, teſte Gell. *lib* 10. *cap* 20. De ſingulis (inquit) concepta, priuilegia potiùs vocari debent: quia veteres priua dixerunt quæ nos ſingula dicimus Liu. *lib.* 30. *c.* 3. Feciales quum in Africam ad ferendum fœdus ire iuberentur, ipſis poſtulantibus. Senatuſconſultum in hæc verba factum eſt, vt priuos lapides ſilices, priuáſque verbenas ſecum ferrent hoc eſt, ſingulos ſilices, & ſingulas verbenas. Idem Liu. *lib.* 7. *ab Vrbe.* Priuis tunicis donati milites, & primæ voces. (id eſt, ſingula & propria vocabula.) Gell. *c.* 16. *lib.* 11 Neque tam aptè demonſtrari Latina oratione poſſunt, quam Græci ea dicunt priuis vocibus. Item Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. His diſcipulis priuos cuſtodes dabo: (i. ſingulos.)

Priuâtus a. um, à priuus, Proprius, peculiaris, quod eſt vniuſcuiuſque ciuis ✕ Publicus. { ἴδιος. GAL. *Priué, appartenant à vn chacun.* ITAL. *Priuato, particolare* GERM. Eigen oder ſonderbar HISP. *Coſa propria de cada vno.* ANGL. *Proper, particulare priuate.* } Cicer. *de Amicitia*, Quia cum Scipione vixerim, quo cum mihi coniuncta cura de re publica & de priuata fuit. Idem *de ſen.* Manent ingenia ſenibus, modò permaneat ſtudium, & induſtria: nec ea ſolum in claris & honoratis viris, ſed in vita etiam priuata & quieta. Idem 3. *de finib.* Verbis tamen in dicendo quaſi priuatis vtuntur ac ſuis. Idem 1 *Offic.* Deinde vt communibus vtatur pro communibus, priuatis vt ſuis. Sunt autem priuata natura nulla, ſed aut vetere occupatione, vt qui quondam in vacua venerunt, &c. Cenſus priuatus. Horat. 2. *Carm. Ode* 15. Domus priuata, Cicer.

pro

pro Quintio. Vita priuata, Lucanus *lib.* 7. Oſtium priuatum, Brutus *ad Ciceronem*, Quod autem tibi cum Antonio priuatum odium. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Res quoque priuatas ſtatui ſine crimine Iudex.

Idem *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Cauſſa que priuata publica maior erit. (gaudendi.)

Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Publicam an priuatam ſeruitutem ſeruiſt? ¶ Priuati augurij libri, Gell. *cap.* 6. *lib.* 6. ¶ Priuata iudicia, & de his, idem *cap.* 2. *lib.* 14. Priuatæ feriæ etiam dicebantur ſacrorum propriorum, velut dies natales, vt ait Feſtus, fulgurum procurationes, & huiuſmodi quæ fiebant pro familiis ſingulis, & hominibus. ¶ Hinc priuati homines dicuntur, qui nullum gerunt magiſtratum, quòd illi demum ſui iuris ſunt qui à publica cura abſtinent. { *οἱ ἰδιῶται.* GALL. *Qui n'ont aucune office n'eſtat.* ITAL. *Quelli che non hanno oficio ne dignità.* GERM. Leut die für ſich ſelbs ſind eines ſonderbaren ſtands / vnd kein gemeine ehrenämpter tragen. HISP. *Los que no tienen oficio publico.* ANG. *They which hath no charge or office in ruling a common wealth.* } Cicer. *lib.* 1. *Offic.* Priuatum autem oportet æquo & pari cum ciuibus iure viuere. Plaut. *Capt.* Hic qualis Imperator, nunc priuatus eſt. Cicer. 1. *de Inuent.* In fortuna quæritur, ſeruus ſit, an liber: pecunioſus, an tenuis: priuatus, an cum poteſtate. Ex priuato, pro ex domo priuata. Liu. 2. *ab Vrbe.*

Iámque in priuato paſcere inertis erat,

Ouid. 5. *Faſtor.* Priuati Iudices ſunt quos vocant ſubalternos. Tacit. *lib.* 14. Qui à priuatis iudicibus ad Senatum prouocauiſſent, eiuſdem pecuniæ periculum facerent, cuius ij qui Imperatorem appellauere.

Priuatus, us, conditio eius, quod eſt priuum, h.e. proprium, proprietas. Tertull. *de pœnitent. c.* 2. Cur pœnitentiam inuadit delinquentium priuatum, i. proprietatem.

Priuātim, aduerbium. Publicè. { *ἰδίᾳ.* GALL. *En priué, à part, en particulier particulierement.* ITAL. *Priuatamente, ſpecialmente, particolarmente.* GER. Sonderlich oder ſonderbarlich. HISP. *Specialmente ſin oficio publico.* ANGL. *Priuatly.* } Saluſt. *in Catil.* Exiſtimans publicè, priuatimque alieno ære oppreſſos. Cicer. 5. *de finib.* Nam aut priuatim aliquid gerere malunt, aut qui, &c. Significat aliquando priuatim pro eo quod vulgò dicitur, *ſpecialiter, particulariter, vel in particulari.* Plin. *lib.* 6. *cap.* 17. De iis priuatim condidit volumen. ¶ In eadem etiam ſignificatione legimus priuatè. Cicer. *ad Attic. lib.* 7. Illud priuatè non aſcribis, &c.

Prīvo, as, Adimo, ſpolio, facio non habere. { שכל *ſchichel.* *ἀποστερέω, στερίσκω.* GAL. *Priuer, oſter à quelqu'vn.* ITAL. *Priuare.* GERM. Berauben. HISP. *Priuar, deſpojar à otro.* ANG. *To depriue, to ſpoile and tak away.* } Plaut. *in Aſin.* Ego Politum portitorem priuabo portitorio. Cicer. 4. *Academ.* Spoliat nos iudicio, priuat approbatione omni, orbat ſenſibus. Idem *in Topic.* Præpoſitio enim *in* priuat verbum, ea vi quam haberet, ſi in præpoſitam nõ fuiſſet: vt dignitas, indignitas. Priuare oculis, idẽ 4. *Acad.* Priuare vita Idem *in Parad.* Priuare communi luce, occidere. Idem *pro Quintio.* Patriam priuare aſpectu ſuo, idem *Marcello lib.* 5. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Ego iſtum portitorem priuabo portitorio. Idem *Menach. ſc.* 5. *a.* 5. Anima priuabo virum. (ſup. Hominem vita deuoluam ſua.)

Priuãns, tis, participium. { משכל *meſchachchel* *στερῶν* } Cic. *in Top.* Sunt enim alia contraria quæ priuantia licet appellemus Latine, Græce appellantur *στερητικά.*

Priuātus, a, um, participium, à priuor, aris, paſſiuo, Spoliatus. { שכול *ſchachul* *ἐστερημένος.* GALL. *Priué à qui on a oſté quelque choſe.* ITAL. *Priuato, à chi è ſtato tolta qualche coſa.* GERM. Beraubet. HISP. *Priuado, deſpojado.* ANGL. *Depriued, ſpoiled.* } Ouid. 1. *de Ponto.*

Alter ob huic ſimilem priuatus lumine culpam.

Clamabat media ſe meruiſſe via.

Plaut. *in Trucul.* Tum pol ego & donis priuatus ſum, & perij. Plin. *de Viris illuſtribus*, Priuatus ſtipendio. ‖ Priuatæ feriæ vocantur ſacrorum propriorum, velut dies natales, operationis, denicales. Feſt. ‖

Priuātio, nis, verbale, Spoliatio, ademptio. { שכול *ſchecol.* *στέρησις, ἀποστέρησις.* GALL. *Priuation, oſtement.* ITAL. *Priuatione.* GERM. Beraubung. HISP. *Aquella obra de deſpojar.* ANGL. *A depriuing, ſpoiling.* } Cicer. 1. *de finibus*, Quia dolori non voluptas contraria eſt, ſed doloris priuatio. Idem *lib.* 1. *de finib.* Omni priuatione doloris putat Epicurus terminari ſummam voluptatem.

Priuatiuus, a, um, priuandi vim habens. Gloſſ. priuatiua, *στερητικά.*

PRIVILEGIVM, ij, Lex priuatis lata, ſiue lex ad priuatos homines, ſingulóſque pertinens. { *προνόμιον, ἐξαίρετον.* GALL. *Priuilege.* ITAL. & HISP. *Priuilegio.* GERM. Ein ſonderbar geſatz / ſunſt aber heiſt es auch ein freiheit. ANGL. *Priuilege.* } Cic. *pro domo ſua*, Leges priuatis hominibus irrogari: id eſt enim priuilegium. Gell. *lib.* 10. *c.* 20. Neque de imperio Cn. Pompeij, neque de reditu Ciceronis, neque de cæde P. Clodij quæſtio, neque alia id genus populi plebiſve iuſſa leges vocari poſſunt: non ſunt enim generalia iuſſa, neque de vniuerſis ciuibus, ſed de ſingulis concepta: quocirca priuilegia potiùs vocari debent: quia veteres priua dixerunt, quæ nos ſingula dicimus. ¶ Priuilegio ſubnixus, priuilegiatus, id vide.

Priuilegiārius dicitur, cui aliquod priuilegium conceſſum eſt: vulgò ab indoctis *Priuilegiatus* nuncupatur. Vnde Milites priuilegiarij dicti, qui vacabant officio. { *ὁ προνόμιον ἔχων* [illegible] GALL. *Priuilegé.* ITAL. *Priuilegiato.* GERM. Gefreiet. HISP. *Priuilegiado.* ANG. *To whome a priuiledge is granted.* } Vlp. *in l. ſed an hic ff. quod cum eo qui in alt. pot.* Recte, inquit, dicetur occupantis meliorem eſſe conditionem, niſi quis priuilegiarius veniat.

Prō, præpoſitio, quæ loci circumſtantiam ſignificat, antè, coram, ablatiuo caſui ſeruiens. { בעד *baʿadh* תחת *tachath.* *ἀντί.* GALL. *Pour, au lieu.* ITAL. *Per.* GERM. Vor. HISP. *Por.* ANGL. *For, in ſtead or place.* } Qualis Quantáque ſit pro particulæ varietas, déque exemplis eius varietatis adi Gellium *cap.* 3. *lib.* 11. Senec. *cap.* 28. *de conſol. ad Polyb.* pro magnis approbare quæ parua ſunt. Gell. *cap.* 10. *lib.* 5. Pro aliquo pronunciare, & pro eius cauſſa ſtatuere Senec *cap.* 17. *de conſol. ad Helu.* Pro indiuiſo transferantur eum ex re aſpectus. Gell. *cap.* 1. Mentiri pro teſtimonio. ¶ Pro vapulando abs te mercedem petam (i. pro eo quod vapulaui.) Plaut. *Aul. ſc.* 3. *a.* 3. Idem *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Vos habebo pro matula, niſi matulam datis. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Pro ignoto me aſpernaris. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Pro iniuria ſatisfacere. Idem *Amphitr. prolog.* Pro imperio quod dictum foret, ſcibat facturos. (i. pro eo quod vobis eſt imperatum.) Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Quod antehac pro iure imperitabam meo. Liu. *lib.* 5. *d.* 4. Pro ſe quiſque (i. pro virili parte.) Idem *lib.* 6. *d.* 4. Pro ſe quiſque ex ſtationibus decedebant. *Ibid.* pro ſe quiſque vociferari. Et Plaut. *Amphitr.* Pro ſe quiſque id quod quiſque poteſt, & valet, edit, ferit. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Pro ignoto me aſpernaris Senec. *cap.* 1. de vita beata, Nondum liber, tamen pro libero. Idem *cap.* 16. *de conſol. ad Helu.* Hanc pro me dilige. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 5. Pro cibo habeas te verberari. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. Pro monſtro eſt, quando qui ſudat tremit. Idem *ibidem*, Mitit argentum pro aſinis. Gell. *cap.* 1. *lib.* 10. Pro delectamento habere. Sueton. *in Tiber. cap.* 57. Pro contempto haberi. Idem *in Auguſt. cap.* 24. Pro libero eſſe ſinit. Idem *in Claud. cap.* 37. Pro deprehenſo ad pœnam rapi. Idem *in Neron. cap.* 31. Pro comperto polliceri. Ouid. 13. *Metam.* Si mora pro culpa eſt. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Ego pro me & pro te curabo. Ouid. 13. *Metam.* Proque tot annorum curis reddite hunc titulum. Cæterum, hæc præpoſitio varios in oratione habet vſus, variáſque ſignificationes. ¶ Aliquando enim ſignificat Ante vt pro curia, pro mœnibus. Saluſtius, Qui ni maturaſſent pro curia ſocijs ſignum dare. ¶ Pro, etiam commodum & vtilitatem denotat. Celſ. *lib.* 4. *cap.* 19. Sed vno die fluere aluum ſæpe pro valetudine eſt, id eſt, valetudini conducit. Pro quo &, *ex*, ponitur. ¶ Neque recte, neque pro bono, i. non ex æquo & bono. Saluſt. *in Iugurth.* Pop. Rom. neque recte, neque pro bono facturum, ſi ab iure gentium prohibuerit. ¶ Interdum ponitur loco in: vt pro roſtris, pro cenſu, pro tribunali. Plinius *Epiſt.* 301. Poſtulauitque vt cognoſcerem pro tribunali. ¶ Interdum pro iuxta, ſiue ſecundum *κατά*: vt pro Platonis ſententia, pro hominum iudicio. Sedulo [redacted] quæ poſſim, pro mea ſapientia. Pro meis viribus, id eſt, iuxta, vel ſecundum meas vires. Pro tempore, pro re, pro loco, ſignificat quod inepte dicitur pro Qualitate temporis, rei, loci. Cæſar. Virg. & alij. Pro horum temporum perturbatione, id eſt, vt eſt temporum [redacted] perturbatio. Cicer. *ad Seruium Sulpit.* Idem Cicer. 3. *Philipp.* Sunt impij ciues, pro charitate Reip. nimium multi: pro multitudine bene ſentientium, admodum pauci, hoc eſt, ſi charitatem Reip. ſpectes. Ter. *Adelph.* — non neceſſe habeo omnia Pro meo iure agere. Vbi Donatus, Hic eſt ſenſus, Non neceſſe eſt, etiamſi liceat, ſæuum eſſe patrem. Pro, de. Terent. *Hecyr.* Pueri inter ſeſe quam pro leuibus noxis iras gerunt. ¶ Interdum ſignificat cauſam, & ponitur pro propter. Plin. *Epiſt.* 189. Hæc tibi, admonitus immodicæ ſeueritatis exemplo, pro amore mutuo ſcripſi. Terent. *in Eunuch.* Ego Pol te pro iſtis dictis & factis ſcelus vlciſcar. Plaut. *Menach. ſc.* 2. *a.* 4. Apud ædiles pro eius factis plurimis & peſſimis dixit cauſſam. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciuil.* Pro quibus rebus, (i. quas ob res.) Ouid. *Eleg.* 11. *lib.* 3. *Triſt.* Pro quibus mucrones, da, &c. Idem *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.* Pro quo nec lumen ademptum, i. ob id. ¶ Interdum pro loco. Terent. *in Andr.* Pro illo te ducam, illius loco. Plin. *lib.* 2. *cap.* 7. Pro dijs habent obſcœna. ¶ Interdum & imperandi ius & autoritatem præ ſe fert: vt Tribuni plebis pro poteſtate interceſſerunt. ¶ Nonnunquam defenſionem propugnationémque habet, *ὑπέρ.* Terent. Nam niſi hæc ita eſſent pro illo haud ſtares. Virg. *lib.* 9. — pro turribus aſtant, id eſt, pro defenſione turrium. ¶ Pro eo ac, vel Pro eo atque, legitur pro Ita vt, vel perinde vt. Sulpitius *ad Ciceronem*, Sanè quam pro eo ac debui, grauiter moleſtéque tuli. Vlpianus, Pro eo habendum, atque ſi nullo iure factum eſſet. ¶ Eſt & interiectio exclamantis, obteſtantis, mirantis. *ὦ.* Terent. *in Adelph.* Prô dij immortales, facinus indignum quod narras! Item interiectio dolentis, ſeu indignantis. Idem *in Heaut.* Prô Deum atque hominum fidem. Plaut. Prô ſancte Iupiter, quid video? Sed his duobus modis circumflectitur, & nominatiuo, accuſatiuo, vocatiuóque iungitur, vt patet ex ſuperioribus exemplis. Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Prô Dij immortales mulierem lepidam. (Admirantis.) Idem *Milit. ſc.* 4. *a.* 2. & *Menach. ſc.* 5. *a.* 5. Pro Iuppiter. Exclamantis per admirationem. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. Pro Iuppiter. (gaudentis.) Idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Prô fidem Thebani ciues. (auxilium implorantis.) Idem *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Ibi maiores ſunt ſiti, pater, auus, proauus, abauus. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.* Vſque à proauis veſtri ordinis hæres. Idem 13. *Metam.*

Nam genus & proauos & quæ non fecimus ipſi,

Vix ea noſtra voco.

¶ In compoſitione quandoque priuatiua eſt, vt Profanus, id eſt non ſacer. Prohibeo pro, adium. Negatur enim in his ſanctitas, poteſtas, ac pudor. ¶ Quandoque accipitur loco e, vel ſuper: vt Prominet, id eſt, eminet, vel ſu, erminet. ¶ Nonnunquam ſignificat porrò, ſiue in longum: vt promiſſa barba. ¶ Nonnunquam diu, vt protelo, propando. ¶ Interdum procul: vt Prouincia, quaſi procul ab Italia deuicta: Profugus, procul fugiens: Procella, quæ procul vemens percellit. ¶ Sæpe etiam vltra ad locum, vel ad aliquem tendere, vt Progredior, proueho. ¶ Interdum palam & more ſolenni: vt Pronuntio, promulgo. ¶ Nonnũquam ante, vt procurro, propono. ¶ Quandoque valde: vt procuruus.

Proædifico, as, vnde proædificatum veteres dicebant, teſte Feſto, quod ex priuato loco proceſſerat in publicum ſolum.

Proāgōgium. { *προαγώγιον.* GALL. *Produiſion de paillardiſe que font les maquereaux & maquerelles.* ITAL. *Mettere in proſtibulo vergini ò meretrici, & à guadagno, come fanno roffiani ò roffiane.* GERM. Die herfürtreibung zu dem huren wăſen. HISP. *Obra de poner à la puteria.* ANGL. *An open ſetting out of bawdes.* } Latinè productio, vel proſtitutio dici poteſt. Sueton. *in Neron. cap.* 28. Super ingenuorum proagogia, & nuptarum concubinatus, Veſtali virgini Rubriæ vim intulit. Dictum proagogiam a verbo Græco *προαγωγεύειν* quod eſt proſtituere, vel lenocinium facere. Henr. Stephanus in lex. *Proagogia*, inquit, à ſingulari *proagogium.* Sed ego proagogias reponendum puto addita litera s, in fine, quæ facilè omitti potuit: alioqui certè *προαγωγεῖον* potius eſſet locus, in quo fierent huiuſmodi productiones.

PROÆRESIS, *προαίρεσις*, quaſi præelectio. Gloſſ. *προαίρεσις*, voluntas, propoſitum.

Proæreticus, a, um, *προαιρετικός*, habens facultatem eligendi aliud præ alio, cum iudicio.

Proæreſius, προαιρέσιος, Inſignis ſophiſta fuit, ex Cæſarea Cappadociæ: qui adhuc adoleſcens Antiochiam venit, permotus fama Vlpiani docendi magiſtri, apúdque eum primas tulit. Cum quo paruo póſt tempore Athenas profectus, ſub Iuliano Sophiſta adeò profecit, vt primus inter auditores eſſet. Accerſitus inde in Galliam à Conſtantino principe, Hephæſtionem condiſcipulum comitem ſibi adiunxit: ſummóque honore apud Cæſarem habitus aliquanto póſt Romam petiit, vbi aliquot annos magna nominis fama moratus, tandem opibus ac honoribus auctus, Athenas rediit, vbi magno exceptus applauſu, extemporalem orationem habuit in theatro. Contemporaneum habuit Libanium Sophiſtam, teſte Suida.

‖ Proagon, præludium certaminis. Bud.

Proagoniſticum, prælolorum. Idem.

Proagorenſis, prænuntiatio reis cædis factæ, quibus interdicebatur ſacris donec ſententia lata eſſet. Poll.

Proagoreutica, ars diuinandi, prædicendique.

Proagorus, dorica ratione, quam Latini imitantur, & Siculorum lingua erat, qui ab aliis Græcè προήγορος dicitur, qui princeps eſt, & ante alios verba facit. ‖

Proamita, æ, proaui ſoror. Vt propatruus, proaui frater. Gaius *D. lib.* 38. *tit.* 10. *l.* 1.

Proana, orum, Πρόανα *τά*, oppidum Theſſaliæ eſt. apud Stephanum.

Proapodoſis. Scalig. *lib.* 3. *poet. cap.* 50. Collatio è contrario rem ponit priore loco, quam conferas ſequenti, quæ connexio dicitur προαπόδοσις.

Proaries, inſtrumentum quo vice arietis vtimur ad adigendam materiam. Bayſ.

Proaſma, προᾷσμα, cantilenæ procemium. προᾴδω, præcino.

‖ Proaulia, qui anteit nuptias: epaulia, qui ſequitur. Poll. ‖

Proauctor, is, Pro progenitore legitur apud Sueton. *in Claudio*, Appium Cæcum ſui generis proautorem, id eſt, autorem, & principem προγόνον. Budæus.

Proauus, i, Aui paterni, vel materni pater. { πρόπαππος. GAL. *Biſayeul, le pere du pere grand.* ITAL. *Biſauolo.* GERM. Ein äne / meines groſs vatters oder groſsmutter vatter. HISP. *El biſabuelo, padre del abuelo.* ANGL. *My grandfathers or grandmothers father.* } Plaut. *in Milit.* Patres, auos, proauos, abauos. Cic. *de clar. Orat.* Nam & de duobus auis iam diximus, Scipione & Craſſo, & de tribus proauis, &c. Huius relatiuum eſt Pronepos, à quo fœmininum, Proneptis. ¶ A proauo fœmininum proauia, auiæ mater. προμάμμη.

Proauunculus, & promatertera: id eſt, proauiæ frater, & ſoror. Caius D. *lib.* 38. *tit.* 10. *l.* 1.

Probabilis, vide *Probus.*

Probaticus, a, um, ouiarius, ad oues pertinens, quæ Græcis πρόβατα.

Probatica porta, Hieroſolymis erat, aliter porta gregis, quæ προβατικὴ πύλη Nehem. 3. 1. 3. 2. & 12. 38. Ea erat templo proxima in meridiem & ortum.

Probatica piſcina, προβατικὴ κολυμβήθρα, Hieroſolymis erat, in qua ſacerdotes oues immolandas abluebant, πρόβατον enim Græcis ouis eſt, & προβατικός, ouinus: vnde Probatica piſcina dicta, quaſi ouina.

Probalinthus, προβάλινθος. Oppidum fuit Atticæ teſte Plin. *lib.* 4. *cap.* 7. quod iam tum interierat.

‖ Probatomandra, ouile. L. g. b ‖

Problema, tis, & problematum, i, πρόβλημα. Propoſitio eſt interrogationem habens. Philoſophi propriè problemata appellant, rerum abditarum perquiſitiones & coniecturas, quibus magis animi quodam acumine, quam certa indagine remotiora naturæ arcana explorantur: cuiuſmodi ſunt apud Ariſtotelem & Plutarchum.

Probo, vide *Probus.*

Proboſcis, dis { προβοσκίς. GAL. *Le muſeau ou la trompe d'vn elephant.* ITAL. *La tromba del elefante.* GERM. Der rüſſel eines helffant. HISP. *La trompa del elefante.* ANGL. *The ſnowte of an elephant.* } Roſtrum elephanti, vel muſcæ: ita dictum, vt ait Nonius, quòd ante depaſcat. Latini in Elephanto manum appellant, quòd ea veluti manu vtatur. Plin. *lib.* 8. *cap.* 11. Reſoluunt elephanti nodos manu. Nonius Marcellus Proboſcis, inquit, Græcum nomen eſt dictum quòd antè depaſcat. Eſt autem porrecta corporis pars inhærens naribus, quæ excepto homine in nullis animalibus inuenitur. Varro, Inueniſſe ſe tactum hericium cum proboſcide.

PROBRVM, i, Stuprum, adulterium, flagitium. { נבלה *nebalah* נבלות *nablúth* חרפה *cherpah* גדופה *giddúph.* ὕβρις. GALL. *Cas reprochable, vilenie, iniure.* ITAL. *Qualunche coſa dishoneſta & brutta, che altrui ſia rimprouerata come adulterio, ſtupro, vituperio, villania.* GERM. Ein verbübiſche that / ein geſchendung / ſchwechung als mit hureyen oder ehbruch. Item, ein ſchand vnd ſchmachwort. HISP. *Deshoneſto, vituperio, iniuria.* ANGL. *A reprochefull act as hoordome, aduoutrie.* } Plaut. *Aulul. ſc.* 1. *a.* 1. Quo pacto celem herilis filiæ probrum. (i. ſtuprum.) Idem *Amphitr. ſc.* 2. *a.* 1. Nemo id probro ducet Alcmenæ: (de ſtupro.) Idem *Milit. ſc.* 4. *a.* 2. Me probri falſo inſimulatam. Idem *Amphitr.* Ita me probri, ſtupri, dedecoris à vero arguitam meo! Idem *Aulul. ſc.* 5 *a.* 1. Probrum atque partitudo propriè adeſt, vt fiat palam. Idem *Curc ſc.* 3. *a.* 1. Magnum flagitium probrúmque expergefacis, &c. Sueton. *in Cæſare cap.* 43. Diremit nuptias prætorii viri, qui digreſſam a marito poſt biduum ſtatim duxerat, quamuis ſine probri ſuſpicione peregrinarum mercium portoria inſtituit. Vnde lex fuit apud Romanos, vt probrum virginis Veſtalis capite puniretur. ¶ Aliàs ſignificat maledictum, contumeliam, ſiue infamiam, dedecus, quæ ex ſcelere ſequi ſolet. αἶσχος, ὄνειδος. vt, Datum eſt probro, id eſt, ignominiæ aſcriptum. Liu. *lib.* 2. His ſreti occurſant portis, ingerunt probra ægrè abſtinent quin caſtra oppugnent. Epiſtolæ plenæ probrorum, apud Ciceronem *ad Atti. lib.* 4. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Ne id quod ames populus ſi ſciat, tibi ſit probro.

Probroſus, a, um, adiectiuum, Ignominioſum. { נקלה *nikléh.* ἐπονείδιστος. GALL. *Plein d'iniures, de deshonneſteté & vilenie.* ITAL. *Vituperoſo, ignominioſo.* GERM. Schmächlich/ſchandtlich. HISP. *Deshonrado y feo.* ANG. *Reprochfull, rebukefull* } Gell. *lib* 1 Manúſque eius inter agendum forent argutæ admodum, & geſtuoſæ, maledictis compellationibus probroſis iactatus eſt. Cicer. 5. *Verr.* Vt ſimul illam quoque eius vocem probroſam agnoſcatis. Horat. 3. *Carm. Od.* 5.

O pudor, ô magna Carthago probroſis
Altior Italiæ ruinis.

Suet *in Calig cap.* 11. Probroſa natura & ſæua.

‖ Probroſè, ὀνειδιστικῶς. Africanus *D. lib.* 34. *t.* 6. *l.* 1. Etiamſi in patris dominive pœnam illicitè vel probroſè datum eſt. ‖

Probus, Berytius Grammaticus, Romæ docuit, non tamen vt magiſtri perſonam ſuſtineret: vnum & alterum, vel quum plurimum tres, aut quatuor promeridianis horis admittere ſolebat, cubanſque inter longos & vulgares ſermones legere quædam, idque perraro. Nimis parua & exigua de quibuſdam minutis quæſtiunculis edidit. Reliquit autem non mediocrem ſyluam obſeruationum ſermonis antiqui. Ab initio enim ad ſtudia ſe contulit, poſtquam in militia diu Centuriatum fruſtrà petiuiſſet. Hæc ex Tranquillo.

PROBVS, a, um, Bonus quaſi prohibus: quòd ſe à delinquendo prohibeat. { טוב *tob* חסיד *chaſid.* χρηστός, δίκαιος. GALL. *Bon, debonnaire.* ITAL. *Buono da bene, approuato da buoni* GERM. Fromm/auffrecht. HISP. *Bueno y aprouado y prouechoſo.* ANGL. *Good, honeſt.* } Plaut. *in Trinum.* Qualiue am commea cõmendaui bona? CA. Probo & fideli, & fido, &c. Idem *Moſtell ſc.* 2. *a.* 1. Frugi & probus fui. *Ibid. ſc.* 3 *a.* 1. Oh, probus homo ſum, qui patronum liberaui. Idem *Amphitr.* Proba pudica. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Probum patrem eſſe oportet, qui probiorem quam ſe gnatum eſſe poſtulet. Cicer. *pro Cluent.* Neque enim hoc homine ſanctior, neque probior, neque in omnibus officiis retinendis diligentior eſſe quiſquam poteſt. ¶ Per metaphoram dicitur etiam de rebus inanimatis, argẽtum probum, non adulteratum. Liu. 2 *bell Maced.* Carthaginienſes eo anno argentum in ſtipendium impoſitum Romam aduexerunt: id quia probum non eſſe Quæſtores renuntiauerunt, experientibúſque pars quarta decocta erat, pecunia Romæ mutua ſumpta, intertrimentum argenti ſuppleuerunt. ¶ Color probus. Colum. *lib.* 8. *cap.* 2. Sint matrices probi coloris, robuſti corporis, quadratæ. Merx proba. Plaut. *in Pœn.* Proba merx facilè emptorem reperit, tametſi in abſtruſo ſita eſt. Probi nummi Idem *in Perſ* nummi ſexcenti hìc erunt probi, numerati. Sapor probus. Colum. *de arbor. cap.* 3. Montibus, cliuiſque difficulter vineæ conualeſcunt: ſed firmum probúmque ſaporem vini præbent. Ingenium probum. Cicer. 1. *Offic.* Sic in ipſo loco aliquod probi ingenii lumen eluceat. ¶ Probi ⋊ Improbi. ἄδικοι. Improbi (vt inquit Aſconius) contra leges ſunt: ſicut Inofficioſus, contra merita, Inhumanus contra pietatem. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a* 4. Vel vitioſum hominem, vel ſine vitio: vel probum, vel improbum. ¶ Item, Probus pro perito, Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Cantores probos (i. peritos, ridiculè.) *Ibid. ſc* 4. *a* 2. & *ſc.* 1. *a.* 4. & *ſc.* 2. *a.* 4. Probus homo eſt, ironicè, &c. ¶ Comparatiuus probior Idem Plaut. *Moſtell ſc.* 1. *a.* 2. Plurima intereſt Patronus an cliens probior ſiet. (vulgò *propior* legitur, ſed mendosè. Paſſerat. & *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Vide paulo ante

Probiſſimus, a quo probiſſime. Terent. Plin. *Epiſt. lib.* 2. *Apollinari,* Adiutum tamen cuperem iuuenem probiſſimum grauiſſimumque.

Probè, aduerbium, Bene, rectè, eleganter. { ἀκριβῶς, καλῶς. GALL. *Bien.* ITAL *Bene* GERM. Eben wol. HISP. *Buenamente.* ANGL. *well, honeſtlie.* Plaut. *in Moſtell* Profectò non probè, vt voluimus, viximus. Omnibus autem fere verbis iungi poteſt: vt probè curare, probè decipere, probè monere, probè memini, probè potus, probè ornatus: probè percutere dixit idem *in Amphitr* & *in Pſ ſc.* 2. *a.* 2. id eſt, fortiter. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Vt probè tactus leno eſt. Idem *Moſtell. ſc* 1. *a.* 1. Ruri te vlciſcar probè. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Ædes factæ probè, examuſſim. Idem *Pſeud. ſc.* 1 *a.* 5. Probè perdidici (ſaltare) *Ibid. ſc* 4. *a.* 2. Seruas imperium probè. Idem *Menæch. ſc.* 2. *a.* 4 Probè lepidèque concinnata palla. Idem *Aulul. ſc.* 5. *a.* 3. Te reddam madidum, ſi viuo, probè. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Probè onuſto oleo. Idem *Amphitr.* Occiandus eſt pugnis probè. *Ibidem,* Errant probè Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Pereo probè. Idem *Cur ſc.* 1. *a.* 3 Me expleui probè. Idem *Milit. ſc.* 6. *a.* 2. Vſque adhuc actum eſt probè, &c.

Probiter, abuerbium, pro probè, apud antiquos. Varro *Octogeſ.* Poſtquam auida libido rapere ac concidere cœpit, ſeque opifice, non probiter ſtrepere.

Probitas, atis. Bonitas. { חסד *cheſedh.* ἀγαθοσύνη, καλοκἀγαθία. GAL. *Bonté* ITAL. *Bontà* GERM. Frombkeit / auffrechtkeit. HISP. *Condad.* ANGL. *Goodnes, honeſtie.* } Cicer. *de Amic.* Quòd ſi tanta vis probitatis eſt, vt eam &c.

Probo, as. Laudo, commendo, approbo, probum & rectum habeo, bonum dico, placere oſtendo. { שבח *ſchibbéach* הלל *hillel* הפקיד *hiphkidh.* δοκιμάζω, ἀποδέχομαι, ἐπαινέω. GALL. *Prouuer, approuuer, louër.* ITAL. *Laudare approuare, prouare.* GER. Gut heiſſen/ihm gefallen laſſen. HISP. *Prouar, loar, alabar.* ANGL *To commend, to proue, to approue & allowe.* } Cicer. *Attico,* Audio a bonis viris hanc cunctationem noſtram non probari. *Ibid.* Meum factum probari abs te gaudeo. Cicer. *in Cato. Maio.* Mihi vero & Flacco neutiquam probari potuit tam flagitioſa & tam perdita libido, id eſt, nullo modo perſuaderi mihi potuit, vt bonam iudicarem, & laudarem tanquam libidinem. Plaut. *Amphitr.* Tu verbis probas (non re, ſup.) Ouid. 13. *Metam.*

Prodere rem Danaum finxit, fictúmque probauit
Crimen.

(id eſt, perſuaſit.) Idem *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

Tu mihi quod cupio ſic precor eſſe proba.

(id eſt, perſuade) ¶ Probarunt villam in campo, vbi cenſus factus ſit, cenſores. Vide quid ſit apud Liuium *lib.* 4 *ab Vrbe.* ¶ Hinc probari & valere in vulgus, vel ad populum, ad vulgus: id eſt, populare & plauſibile eſſe Cicer. *in Parad* Cato autem perfectus, mea ſententia, Stoicus, & ea ſentit quæ non probantur in vulgus. Plus eſt autem probare quam laudare. Idem *ad Marium lib.* 7. Téque & iſtam rationem otii tui & laudo vehementer, & probo. ¶ Quandoque probare eſt argumentis demonſtrare, alicui perſuadere, & facere vt probetur. { הוכיח *hochíach.* ἐλέγχω, κατασκευάζω, ἀποδείκνυμι. } Plaut. *in Rud.* Non probare pernegando mihi potes, niſi pars datur. Quintil. *lib.* 1. *cap.* 10. Dialecticè probare. Lucret. *lib.* 2. Hinc ſatis illud erat planum facere atque probare. Terent. *in Eunuch.* Præterea forma, ætas ipſa eſt facilè vt pro Eunucho probes, ſubaudi, te. inquit Donatus. Sic etiam dicimus, Homo ſacrilegus

crilegus probauit ſe pro innocente. ¶ Quandoque periculum facere, tentare. { בחן bachan. GAL. *Eſſayer, eſprouuer.* ITAL. *Aſſaggiare.* GER. Verſuchen, probieren/berodren. HISP. *Eſperimentar.* ANGL. *To aſſaye.* } vt apud Columellam, probare boues. Ouid. *in Epiſt.* Phyllidis, Exitus acta probat. Plaut. *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. Laudant fabrum atque probant. ¶ Quandoque permittere. Horat. *lib.* 1. *Carm.*

——Vagus & ſiniſtra
Labitur ripa Ioue non probante.

¶ Huius compoſita ſunt, Approbo, Comprobo, eiuſdem ferè ſignificationis. συναινέω. Et contraria horum, Improbo, & Reprobo, pro damno, quæ habent pen. corr. ἀποδοκιμάζω, ψέγω.

Prŏbăndŭs, probanda, probandum. Cæſ. 5 *bell. Gall.* Quem locum probandæ virtutis tuæ expectas.

Prŏbātŭs, a, um, Cognitus, conſpectus. { ידוע jadhúaħ נבחן nibchan מחוכם chechúb נחשב necħſcháb. δεδοκιμασμένος, ἀδόκιμος. GAL. *Eſprouué, bien eſtimé.* ITAL. *Approuato, ſtimato, tenuto in ſtima.* GERM. Berodret. HISP. *Prouado, alabado.* ANGL. *Tryed, proued, well eſtimed or in good reputation.* } Cicer. *in Top.* Nam & ingenioſos, & opulentos, & ætatis ſpatio probatos, dignos quibus credatur, putant. Ouid. 15. *Metam.*

——Crimenque patens ſine teſte probatum.

¶ Aliquando fit nomen, & ponitur pro bonus, egregius, &c. Liuius 7. *bell. Punic.* Ita repentè exuit antiquos mores, vt nemo tota iuuentute haberetur prior: nec probatior primoribus patrum, ſuis pariter alieniſque eſſet. Probatiſſimus homo. Cicer. 4. *Verr.* probatiſſima fœmina. Idem *pro Cæcinna.*

Prŏbātŏr, is; qui probat. { בוחן bochén δοκιμαστής. GALL. *Qui approuue quelque fait.* ITAL. *Chi proua qualche coſa.* GERM. Ein Berodret. HISP. *El que aprueua algo.* ANGL. *An approuer or commender.* } Cicer. 2. *Philipp.* Quid enim intereſt inter ſuaſorem facti, & probatorem? Idem *pro Cæcinn.* Huius rationis non modò non inuentor, ſed ne probator quidem ſum. Ouid. 1. *de Pont. Eleg.* 2.

Ingenij certè, quo nos malè ſenſimus vſos
Artibus exceptis, ſæpè probator eras.

‖ Probatoriæ literæ, quæ probabant iuſtam licentiam abeundi ab exercitu, & perſonas agentium. Pancir. ‖

Prŏbātĭo, nis, fœmininum, actus probandi. { בחן bóchan. δοκιμασία. GAL. *Preuue.* ITAL. *Proua.* GERM. Ein bewärung. HISP. *Obra de prouar, experiencia.* ANGL. *A proofe.* } Cicer. 1. *Verr.* Quid ita, ne vitioſum opus fieret? at erat probatio tua. ¶ Artificialis Probatio, firma probatio, lineares probationes, inexpugnabiles probationes, potentiſſimæ probationes, leguntur apud Quintilian.

Prŏbābĭlĭs, e, dicitur quod licèt fortaſſis non ſit verum, videtur tamen rationibus probari poſſe. { πιθανός. GAL. *Probable, louable.* ITAL. *Probabile.* GER. Gläublich/das bewärt mag werden. HISP. *Lo que ſe puede prouar.* ANG. *Proueable, that ſemeth to be true.* } Cicer. 1. *de Inuent.* Probabile autem eſt id quod fere fieri ſolet, aut quod in opinione poſitum eſt, aut quod habet in ſe ad hoc quandam ſimilitudinem, ſiue id falſum eſt, ſiue verum. Idem *in Parad.* Nihil eſt tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile.

Prŏbābĭlĭtĕr, aduerb. Veriſimiliter. { πιθανῶς, εἰκότως. GALL. *Probablement, auec couleur & apparence de verité.* ITAL. *Con apparenza di verità.* GER. Gläublich/glaubwirdiglich. HISP. *Probablemente.* ANGL. *Proueablee, apperingly.* } Cic. 1. *de diuin.* Illa, verò cur eueniant quis probabiliter dixerit? Velleius, Probabiliter geſtus Conſulatus.

Prŏbābĭlĭtās, atis. { ἡ πιθανότης, τὸ εὔλογον. GALL. *Probabilité, couleur & apparence de verité.* ITAL. *Gran colore & apparenza di verità.* GERM. Glaubwirdigkeit/gleichförmigkeit der warheit. HISP. *Aquella poſſibilidad de probar.* ANGL. *Proueabilitie apperance of truth.* } Cic. 4. *Acad.* Certè tam multa non collegiſſet quæ non fallerent probabilitate magna, niſi videret his, &c. Captioſa probabilitas. Cic. 3 *de finibus.*

‖ Probeat, prohibeat. Lucr.

Probŏle, Prima pars phalangis. Item actio in calumniatores. Suid. Emiſſio. Tertull.

Proboli ſublicæ in Rheni alueo defixæ, violentiæ amnis molliendæ cauſa. Rh.

Probulos, qui pro alio conſultat, primarius in vrbe. Prouiſor. Bud. ‖

Procalo, prouoco. Feſt. Procalare, prouocare, ex Græco καλεῖν, i. vocare. Sed immediatè eſt ex Latino pro & calo.

Procantat, προᾴδει. Gloſſ. προᾴδω eſt præcino.

Prŏcăpĭs, Progenies quæ ab vno capite procedit. Feſtus.

Prŏcās, Πρόκας. Rex Albanorum fuit, pater Amulij & Numitoris, & auus Romuli & Remi, cuius meminit Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe condita.* Virg. *lib* 6.

Proximus ille Procas Troianæ gloria gentis.

‖ Procatalepſis, cum id, quod nobis obijci poterat, antè præſumimus ad diluendum: vt, ſi quis veſtrûm, iudices aut eorum, qui adſunt, fortè miratur ‖

Prŏcax, acis, vi ſe *Proco*, as.

PRŎCĒDO, is, Progredior. { יצא iatſá עבר hohér. προβαίνω, πρόειμι, προχωρέω. GALL. *Marcher outre, paſſer auant, proceder.* ITAL. *Procedere, andare auanti.* GERM. Herfürgehn oder dahergehn. HISP. *Yr adelante ò proceder.* ANGL. *To procede or walk forward.* } Procedere propriè dicitur, qui pompa quadam procedit in publicum: veluti ſi ſponſus procedat, aut ſponſa. Quod Virg. 4 *Æneid.* dicit, Tandem progreditur. Hæc Eraſmus. Cicer. 1. *de diuinat.* In ſella aurea ſedit, & cum purpurea veſte proceſſit. Cæſ. 1. *bell. ciuil.* Tali dum pugnatur modo, lente ac paulatim proceditur. Cicer. *pro Sext.* Huic ad vrbem venienti obuiam ciuitas cum lacrymis gemitúque proceſſerat. Senec. *cap.* 14. *de conſol. ad Mart.* Proceſſit in publicum ad ſolita officia. Plaut. *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. In medium hodie proceſſit. Et *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Patronus foribus proceſſi foras. Saluſt. *in Iugurth.* Sed vbi plerunque noctis proceſſit, quod eſt, quaſi præteriit. ¶ Aliquando eſt bene, vel male cedere, ſiue cadere. Terentius *in Andr.* Niſi id putas, quia proceſſit parum, Non poſſe hoc iam ad ſalutem conuerti malum. Plaut. *in Capt.* Neque ieiuniorem, neque magis effractum fame vidi, ne cui minus procedat quicquid facere occeperit. Gell. *cap.* 5. *lib.* 17. Proceſſiſſet autem argutatori iſti fortaſſe reprehenſio, ſi Cicero ita dixiſſet, &c. (id eſt, bene ſucceſſiſſet.) Idem Gell. *cap.* 2. *lib.* 14. De diſputatione dixit, Id non poteſt procedere. Item Plaut. *Amphitr.* Bene proſperéque hoc operis proceſſit mihi. Cæſar *lib.* 2. *de bell. ciuil.* Magna pars operis proceſſerat. Item Liuius *lib.* 5. *d.* 4. Procedente certamine. Senec. *cap.* 6. *de conſol. ad Martiam.* Vbi ſecundo curſu vita procedit. ¶ Procedere, exire, ἐξέρχεσθαι. Celſ. *lib.* 7. *cap.* 36. Pertractanda veſica eſt, & diſcutienda, ſi quæ coierunt: Quo fit, vt per vulnus poſtea procedant. ¶ Procedere in pedes, pro pedibus naſci, vel in pedes gigni. Plin. *lib.* 7. *cap.* 8. In pedes procedere naſcentem, contra naturam eſt. ¶ Procedere in philoſophia, eſt proficere. Cicer. 3. *de finibus*, Qui tum in philoſophia, tum in optimo genere philoſophiæ tantum proceſſerit. ¶ Procedunt ſtipendia militibus, quod vulgò dicitur *corrunt*. Liu. *lib.* 5. Tribuni Plebis, ſi ijs videretur, ad populum ferrent, vt qui minores & ſeptem & decem annis ſacramento dixiſſent, ijs perinde ſtipendia procederent acſi ſeptem & viginti annorum, aut maiores milites facti eſſent. ¶ Procedere item apud Iureconſultos ponitur, pro valere & locum habere. Vlpian. *l.* 7. §. 3. *D. ad leg. Aquil.* Hoc autem in ſeruo non procedit, in filiofam. vulnerato procedit. Hotom. Procedere à, vel ex. Cæſ. 4. *bell. Gall.* Quum paulo longius a caſtris proceſſiſſet. Idem *lib.* 8. Paulatim ex ſylua inſtructa multitudo procedit militum. Cicer. 7 *Verr.* Procedit iſte repentè è Prætorio. Idem *de clar. Orat.* In ſolem ex vmbraculis procedere. Plin. *Epiſt.* 44. Ad tantas opes per flagitia proceſſit: id eſt, tantas opes conſecutus eſt. Idem *Epiſt.* 89. Studijs procedere, dixit pro Ad honores emergere adminiculo literarum. Plaut. *Moſtell.* Nam quid proceſſit ad forum fortè hodie noui? id eſt, accidit. Plin. *lib.* 7. *d.* 4. Rex in multum vini proceſſerat.

Prŏcēdēns, entis, participium. { יוצא iotſé עובר hobér. προβαίνων, ὁ προχωρῶν. GALL. *Marchant outre, s'auançant.* ITAL. *Chi paſſa auanti.* GERM. Herfürgehend. HISP. *Que procede & anda adelante.* ANGL. *That goeth forward.* } Cic. 3. *Tuſc.* Quod ita eſſe dies declarat: quæ procedens ita mitigat, vt iiſdem malis manentibus non modò leniatur ægritudo, ſed in pleriſque tollatur. ¶ Tempore procedente, quod vulgò dicimus, Succeſſu temporis. Plin. *lib.* 11. *c.* 16. Tempore procedente inſtillant cibos. Plin. iun. *Epiſt.* 64. Sed vereor ne procedente tempore ex ipſo remedio vitia naſcantur. Et Suet. *in Tib. c.* 1.

Prŏcēſsĭo, nis, proceſſus, ἐκπορεία, ἐξέλευσις. Iul. Capitolinus *in Pertinace*, Cum Pertinax eo die proceſſionem, quam ad Athenæum parauerat vt audiret poëtam, ob ſacrificij præſagium diſtuliſſet.

Prŏcēſsŭs, us, Progreſſus. מסע maſsá. προκοπή, πρόοδος, προχώρησις. GAL. *Marchement plus outre, auancement.* ITAL. *L'andare piu auanti, auanzamento.* GER. Ein fürgang oder fürziehung. HISP. *Obra de yr adelante.* ANG. *A going forward.* } Cic. *pro lege Manil.* Vt ex iis locis, a militibus noſtris reditus magis maturus, quam proceſſus longior quæreretur. ¶ Nonnunquam accipitur pro promotione, ſiue profectu, προκοπή. Suet. *de clar. Gramm.* Ad ſummam, philologus ab ſemet nominatus ipſe, ad Lælium Hermam ſcripſit, ſe in Græcis literis magnum proceſſum habere. Senec. *de conſol. ad Polyb. c.* 9. *& c.* 2. *de tranq.* Alienis proceſſibus inimica inuidia. Ouid. *Eleg.* 5 *lib.* 4. *Triſt.*

Sic tua proceſſus habeat fortuna perennes.

¶ Aliquando pro ſucceſſu, ſiue euentu. Senec. *Epiſt.* 16. Queruntur & de conſilijs & de proceſſibus ſuis. malum, quæ ſemper quæ reliquerunt.

Prŏcĕleūſmătĭcŭs, προκελευσματικός. Pes ex quatuor ſyllabis breuibus conſtans: ita dictus quòd ob celeritatem, breuiúmque ſyllabarum concurſum, celeuſmati, hoc eſt, nauticæ cohortationi eſſet aptiſſimus: ſiue quòd ſacris Mineruæ carmen quoddam hoc pede conſtans primo loco cani ſolebat.

PRŎCĔLLO, is. Concutio, in priorem partem mouendo. Eſt enim à *pro* & *cello*, i. moueo. { שער ſchihér. ἀνατρέπω. GAL. *Abatre, ruer ſens deſſus deſſous.* ITAL. *Percuotere battere ſotto ſopra.* GER. Vngeſtümiklich werf / ſtürmen. HISP. *Rebolner, transtornar, ſubuertir.* ANGL. *To turne vpſide downe, to ſtrik.* } Plin. *in Paneg.* Erant ſub oculis naufragia multorum, quos inuidioſa tranquillitate prouectos, improuiſus turbo proculerat.

Prŏcēllă, æ, Tēpeſtas, imber, turbo. { סער ſa'ar סערה ſe'aráh סופה ſuphāh. θύελλα. GALL. *Tourmente & tempeſte de vents.* ITAL. *Procella, tempeſta.* GERM. Ein ſturmwind ſonderlich auff groſſen waſſeren. HISP. *Grande tempeſtad.* ANGL. *A ſtorme or tempeſt.* } Dicta ab eo quòd omnia procellat: id eſt, moueat, & concutiat. Virg. 1. *Æneid.*

——creberque procellis
Africus.

Ouid. 11. *Metam.*

Hic iubet: impediunt aduerſa iuſſa procellæ:
Nec ſinit audiri vocem fragor æquoris vllam.

Virg. 1. *Æneid.*

Talia iactanti ſtridens Aquilone procella
Velum aduerſa ferit, fluctuſque ad ſidera tollit.

¶ Tranſlatè accipitur pro omni periculo, & rebus aduerſis. Cicer. *pro Cluent.* Et vitam illam tranquillam & quietam, remotam a procellis inuidiarum, & huiuſcemodi iudiciorum anfractu, ſequi maluiſſe. Senec. *c.* 16. *de conſol. ad Mart.* Quantis fortuna procellis diſturbet omnia. Quintil. Priuſquam illam eloquentiæ procellam effunderet Vlyſſes. Senec. *c.* 9. *de tranquill.* Multum procellarum (fortunæ) ſeruit.) Item Liu. *lib.* 2. *d.* 5. Procellam emptionis non ſuſtinuerunt. Iratum procellæ, Silius *lib.* 11.

Prŏcēllōsŭs, a, um, Procellis plenus. { θυελλώδης. GALL. *Plein de tourmente & tempeſte de vents.* ITAL. *Pieno di tempeſta & vento.* GERM. Voll ſturmwind oder vngeſtümigkeit/vngeſtümig. HISP. *Lleno de tempeſtad.* ANG. *Stormie or full of tempeſtes.* } Liu. *lib.* 14. Ver proceſſoſum eo anno fuit. Plin. *lib.* 18. *cap.* 35. Nubecula quamuis parua ventum procelloſum dabit.

‖ Procenſus, proceſſus, mora. Buleng. ‖

Prŏcĕrăſtĭs, Προκεράστις, oppidum Bithyniæ, ad Boſphorum Thracium, è regione Byzantij quod notiore nomine Chalcedon appellatur. Autor Plin. *lib.* 5. *cap. vlt.*

PRŎCĒRVS, a, um, Prolixus, & in longitudinem productus. { גדול ghadhol רם ram גבוה gébhoah. ὑψηλός, μέγας, ὑψηλὸς ὤν, εὐμήκης. GALL. *Fort long, fort haut.* ITAL. *Lungo, alto.* GERM. Hoch/lang/hoch vnd groß. HISP. *Coſa alta ò luenga en ſu eſpecie.* ANGL. *Long, or high, tall.* } Quod nomen quidam a cera deriuant, quaſi ad ſimilitudinem

cer-

ceræ protenſum propter facilitatem. Alij à creſcendo quaſi procretum. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 2.

——quo pertinet ergo Proceros odiſſe lupos?

Virg. 7. *Eclog.*

——atque ſolo proceras erigit alnos.

Horat. 3. *Carm. Ode* 25.

Proceras manibus vertere fraxinos.

¶ Huius compoſitum eſt Improcerus : vide *ſuo loco.*

Prōcēllŭlus, diminutiuum à procerus. Lampridius *in Alexandro Seuero*, Oblectatio ſuit, vt catuli cum procellulis luderent.

Prōcērē, aduerbium, Longè. { προμήκως, ὑψηλῶς. Gall. *En haut, fort hautement.* Ital. *Porgendo in fuori, porgendo innanzi altamente.* Germ. In die höhe oder lenge. Hisp. *Altamente y largamente.* Ang. *Very highlie.* } Cicer. 3. *de Orat.* Brachium procerius proiectum, quaſi quoddam telum orationis.

Prōcērĭtas, atis, Prolixitas, ſtaturæ altitudo. { גֹּבַהּ *góbal* רוּם *rom* קוֹמָה *qó ah*, vel, *gbobah* μῆκος. Gall. *Longueur & hauteur.* Ital. *Lunghezza.* Germ. Die höche oder lenge in die gerade. Hisp. *Longura.* Ang. *Highneſſe and lenght, talneſſe.* } Plin. *in Paneg.* Tu ſola corporis proceritate clarior aliis. Cic. *de ſenect.* Quum autem miraretur Lyſander & proceritates arborum, & directos in quincuncem ordines.

Prōcĕres. Capita trabium, hoc eſt, mutuli quidam in parietibus extantes. προβλῆτες. Hinc principes ciuitatis, proceres appellati ſunt, quòd ij ita in ciuitate eminent, ſicut in ædificiis illi. { שָׂרִים *ſarim* רָאשִׁים *ráſim*, ἄριστοι, δυνάσται. Gal. *Les plus grands & les principaux d'une ville, les gouuerneurs.* Ital. *Principali & gouernatori della città.* Germ. Die fürnemſten oder gewaltigſten eines volcks. Hisp. *Los principales del pueblo.* Angl. *The gouuernours, the principales of a citie.* } Virg. 1. *Æneid.*

Poſt alij proceres.

Idem 5. *Æneid.*

Delectos populi ad proceres, primúmque parentem,
Monſtrat Deum referre, & quæ ſit ſententia poſco.

Liu. 1. *ab Vrbe*, Quam conſeſſum deinque conuocatos laudaret more Seruius inter proceres Latinorum, Caſtrorum proceres. ¶ Huius nominis accuſatiuo ſingulari vſus eſt Iuuen. *Satyr.* 8. Agnoſco procerem.

Prŏcēſtrium, ij, Ædificium paruulum putatur ante caſtra, æqualibus diſtinctum interuallis columnarum, ſupra quarum epiſtylia arcus curuabantur. Inde dictum quod pro caſtris, id eſt, ante caſtra ſitum eſſet, aditumque ad ea præberet. Quidam proceſtrium interpretantur locum ante cubicula virorum principum, in quo quieſcente hero, corporis cuſtodes excubias agunt: decepti opinor deprauata lectione loci cuiuſdam Plinij Iunioris, ex epiſtola ad Gallam: Poſt hunc cubiculum cum proceſtrio, altitudine æſtiuum, monimento hybernum: quum tamen caſtigatiora exemplaria, cubiculum cum procœtone legendum oſtendant.

Prŏchēmăſis, ſiue Prochimaſis, προχείμασις. Præcedens tempeſtatum ſignificatio. Plin. *lib.* 18. *cap.* 16. Accidit confuſa rerum obſcuritas, nunc præcurrente, nec paucis diebus, tempeſtatum ſignificatione, quod προχειμάζειν Græci vocant: nunc poſt veniente, quod ἐπιχειμάζειν. Vide *Præſiderare.*

‖ Prochirus, ſcriba expeditè notans: Meſoprochirus, exercitio & curâ promtus. Scrib. ‖

Prŏchўtă, æ, & Prochyte, prochytes, Προχύτη, Inſula in Puteolano ſinu: dicta quaſi profuſa, ἀπὸ τοῦ προχεῖν, quod eſt profundere. Ferunt enim Inarimes vicinæ inſulæ montem terræ motu concuſſum, inſulam hanc fudiſſe. At Dionyſius *lib.* 1. ſcribit, Prochytam dictam eſſe a nutrice Æneæ eiuſdem nominis de hac Virg. *lib.* 9.

Tum ſonitu Prochyta alta tremit.

Prŏchŭtes, m.g. πρόχους, vaſis genus erat quo in ſacris vtebantur, quod & ipſum à profundendo nomen accepit.

Prŏcĭdo, is, procidi, Pronus cado, humi me proſterno, vehementer in lecto. { נָפַל *naphal.* προπίπτω, καταπίπτω. Gall. *Cheoir & tomber.* Ital. *Gettarſi à terra.* Germ. Niderfallen. Hisp. *Caer, echarſe a los pies.* Ang. *To fall downe.* } Gellius, Nam quum multis annis poſtea ſcena quæ prociderat, refecta eſſet. Liu. *lib.* 35. Saxum ingens ſiue imbribus, ſiue motu terræ leuiore quàm vt alioqui ſentiretur, labefactatum in vicum iugarium ex Capitolio procidit, multos oppreſſit. Idem *lib.* 31. Muri quoque pars ariete inculſo ſubruta, multis iam locis prociderat.

Prŏcĭdentĭă, æ, Actus ipſe procidendi { מַפֶּלֶת *mappeláh.* πρόπτωσις. Gal. *Cheute, tombement.* Ital. *Cadimento.* Germ. Ein niderfallung oder herfürfallung. Hisp. *Cayda.* Angl. *Falling downe.* } Plinius *lib.* 34. *c.* 18. Vſus enim ex eodem & in oculorum medicamentis, & maximè contra procidentiam eorum, & inanitatem, &c. Procidentia ſolis. *lib.* 24. *cap.* 11.

Prŏcĭdŭus, adiect. quod procidit. { נֹפֵל *nofel* נָבֵל *nobel.* προπετής, πίπτων. Gall. *Qui chet & tombe facilement.* Ital. *Che cade.* Germ. Das nider gefallen oder auſsgefallen iſt niderfellig. Hisp. *Coſa que cae.* Ang. *The falleth downe eaſilie.* } Plin. *lib.* 1. *cap.* 1. Infantium cerebro imponitur, vmbilicó ne procidua Idem *lib.* 16. *c.* 12. Memoratur hoc idem factum & in Phrygiis, ſaner procidua atque detruncata. Idem *lib.* 11. *c.* 20. Teſtes vero & ſe lem procidum, quæque illi ſunt vitia.

Prŏcĭo, es, ciui, citum { בָּקַשׁ *bikkéſch*, μνάομαι, αἰτεῖσθαι. Gal. *Demander, bucher.* Ital. *Dimandare.* Germ. Begären. Hisp. *Pedir demandar.* Angl. *To aske or demand.* } Idem quod peto. Liuius, Matrem procitum plurimi venerunt, id eſt, petitum, vt interpretatur Feſtus.

Prŏcĭlus, Grammaticus, cuius meminit Seneca, vir ſuis temporibus doctiſſimus fuit, qui in Itinerario commemorat apud Memphim, in aurea columna Ægyptiis literis ſcriptum fuiſſe, tunc demum Ægyptum liberam fore, quum in eam veniſſent Romani faſces. Autor Lampridius.

Prŏcingo, cingo, Præcingo, inſtruo & appato. { חָגַר *hagár*, הֵכִין *hechin.* παρασκευάζω. Gall. *Appareiller.* Ital. *Apparecchiare.* Germ. Rüſten ſich umbgürten zum ſtreit. Hisp. *Aparejar.* Angl. *To prepare or make readie.* } Hinc procinctus, procincta, procinctum, Paratus, expeditus. Vnde procincta claſſis, teſte Feſto, dicebatur exercitus ad pugnam paratus, παρατάξις εἰς μάχην ἐξωπλισμένη, εἰς συμβολὴν παρεσκευασμένη, quod pugnaturi ita præcingerentur Gabino: claſſem enim vetuſtius fuit, inquit Feſtus, hominum dici, quàm nauium multitudinem. Gell. *lib.* 1. *cap.* 11. Quum procinctæ igitur claſſes erant, & inſtructa acies. Idem *cap.* 15. *lib.* 10.

Prŏcinctŭs, dicitur apparatus bellicus, ſiue ipſa præparatio, quæ fit ab iis qui aut in expeditionem profecturi ſunt, aut ad prælium exeunt. { נֶשֶׁק *néſchek* παρασκευή, παράταξις. Gall. *L'appreſt & appareil de l'armee quand elle veut donner dedans.* Ital. *Apparecchiamento di guerra.* Germ. Die rüſtung vnd bereitſchafft zur gegenwehr oder zu dem ſtreit. Hisp. *Aparejamiento para pelear.* Angl. *Battayle raye, as they that ſtand readie to fight.* } Cic. 2. *de nat. deor.* Ex quo in procinctu teſtamenta perierunt. Plin. *lib.* 23. *cap.* 1. Curas, vigorémque animi impedit ad procinctum tendentibus. In procinctu facere: expeditè, & celeriter. Ouid. 2. *de Ponto Eleg.* 9.

Hæc in procinctu carmina facta puta.

In procinctu ſtare, eſt accinctum eſſe. Quint. *lib.* 12. *cap.* 9. Cui diſciplina & ſtudium, & exercitatio dederit vires etiam facilitatis: quémque armatum ſemper, ac velut in procinctu ſtantem, non magis vnquam in cauſis oratio, quam in rebus quotidianis, ac domeſticis ſermo deficiet. In procinctu habere. Idem Quintil. In procinctu paratam habere eloquentiam. Senec. *cap.* 11. *de conſol. ad Polyb.* In Procinctu ſtet animus (id eſt, paratus morti ſemper.) Quint. In procinctu ſtabit & armatus. Idem ait Senec. *Epiſt.* 75. Gell. *lib.* 1. *cap.* 11. Atque fœminas etiam tibicinas in exercitu atque in procinctu habuit. ¶ Procinctum teſtamentum à Iuſtiniano appellatur *in* §. 1. *Inſtit. de teſtament.* quod veteres In, vel Endo procinctu nominabant. Id autem militiæ tantum fiebat, quum viri ad prælium faciendum in aciem vocabantur. Autore Gell. *lib.* 15. *cap.* 27. Vide Hotom. *in Lexico.*

Procio, is, iui, itum, palàm voco, à *pro* & *cio*. Idem quod rumpo, atque irritum facio. Hinc Iureconſultus, irritum, & ruptum teſtamentum procitum dicit. Feſtus.

Procito, as. Idem quod prouocito. προκαλοῦμαι. Citare enim vocitare eſt. Ergo a *procieo*: aut a *pro* & *cito*.

‖ Procitum teſtamentum dicebatur, velut procatum, prouocatum, id eſt, irritum ac ruptum. Procitum, cùm prima corripitur, ſignificat petitum. Liuius, Matrem procitum plurimi venerunt. Procitum eſt ex procio. Procitum ex procieo ‖

Prŏclāmo, as, Palàm & valdè clamo, vociferor. { זָעַק *Zahák.* ἀναβοάω, κεκράζω. Gall. *Crier devant tous tant qu'on peut.* Ital. *Proclamare, gridare in publico.* Germ. Offentlich außſchreyen/außruffen. Hisp. *Mucho de lexos llamar.* Ang. *To crie out or proclayme.* } Liu. *lib.* 1. Moti homines ſunt in eo iudicio, maximè Publio Horatij patre proclamante, ſe filiam iure cæſam iudicare: ni ita eſſet, patrio iure in filium animaduerſurum fuiſſe. Cic. 7. *Verr.* Adſunt, defendunt, proclamant, fidem tuam quæ nuſquam erat, nec vnquam fuit, implorant. ‖ ¶ Proclamare ad libertatem, ſe liberum eſſe aſſerere, poſtulaſéque liberali cauſa ingenuitati ſuæ à Prætore, vel iudice reſtitui. *D. lib.* 40. *tit.* 13.

Proclamatio libertatis, vel proclamatio ad libertatem, *D. lib.* 40. *t.* 12. *l.* 34. & *tit.* 13. *l.* 1. ‖

Prŏclāmātŏr, is. { זֹעֵק *Zohék.* ἀνακράκτης, κήρυξ. Gall. *Vn crieur, grand criard.* Ital. *Gridatore, banditore, che fa la grida.* Germ. Ein außſchreyer / oder außrüffer. Hisp. *Aquel que aſſi llama.* Angl. *A proclaymer or crier.* } Cic. 1. *de Orat.* Non enim cauſidicum neſcio quem, neque proclamatorem, aut rabulam hoc ſermone noſtro conquirimus: ſed eum virum qui primum ſit eius antiſtes.

Prŏclīno, as, Inclino. { נָטָה *natah.* κλίνω. Gall. *Pancher, encliner.* Ital. *Inchinare.* Germ. Sich halden oder neigen. Hisp. *Inclinar.* Angl. *To bend downe.* } Col. *lib.* 7. *cap.* 10. Earum notanda ſunt capita, quam in partem proclinentur.

Prŏclīnātŭs, a, um, participium. { נָטוּי *natúi*. προκεκλιμένος. Gall. *Encliné.* Ital. *Inchinato.* Germ. Gehaldet, geneigt. Hisp. *Inclinado.* Ang. *Bending downe.* } Ouid. 2. *Triſt.*

Quum cœpit quaſſata domus ſubſidere, partes
In proclinatas omne recumbit onus.

Prŏclīnātĭo, verbale. { ἡ ἐπίκλισις, ἡ ἔγκλισις, ἡ προσνεῦσις. Gall. *Panchement, inclination.* Ital. *Inchinatione.* Germ. Ein haldung/ neigung für ſich. Hisp. *Inclinacion.* Ang. *Bending downe.* } Vitr. *lib.* 7. Non minus etiam obſeruandum eſt, vt omni ſtructuræ perpendiculo reſpondeant, neque habeant in vlla parte proclinationes.

Prŏclīvĭs, e, quod pronum inclinatumque eſt, vt ait Donat. { κατωφερής, ἐπίκλινής, κάταντης. Gall. *Enclin, penchant.* Ital. *Inchinato all'ingiu.* Ger. Ein neigend für ſich haldend. Hisp. *Inclinado o acoſtado.* Angl. *Leaning or hanging downeward.* } Liu. 5. *ab Vrbe*, Quo in excelſum magis in arduum, eo pelli, olle per procliue facilius ratis. Colum. *lib.* 9. *cap.* 5. *de Apibus*, vt cum onere per procliuia non ægre deuehant. Impetus procliuis violarum. Lucr. *lib.* 6. ¶ Per translationem ſecundum Cic. *lib.* 4. *Tuſc.* dicitur propenſus in mala, de iis ſcilicet qui ad aliquod vitium proni, inclinatique ſunt. Ter. *in And.* Ita vt ingenium eſt omnium hominum a labore procliue ad libidinem. Cicer. *in Partit.* Adoleſcentiam procliuiorem eſſe ad libidinem Silius *lib.* 11.—ſceleri procliuis egeſtas. Cicer. 4. *Tuſc.* Vt natura ad aliquem morbum procliuior, ſic alius ad alia vitia propenſior. ¶ Procliue etiam dicitur quod facile factu eſt. Vnde in procliui eſſe eſt facile, & in promptu. Plaut. *in Capt.* *ſc.* 1. *a.* 2. Tam hoc quidem tibi in procliui, quam imber eſt quando pluit. Cic. 2. *Offic.* Sed quum in hominibus iuuandis aut mores ſpectari, aut fortuna ſoleat, dicta quidem eſt procliue. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Nam iſtuc procliue eſt quod iubes. Cæſar *lib.* 1. *de bell. ciuil.* Procliue erat iis, tranare flumen.

Procliue & procliui, item, olim aduerbium. Gell. *c.* 24. *lib.* 10.

Procliuiter, procliuius, procliuiſſime, aduerb. { ῥᾳδίως, εὐκόλως. Gall. *Facilement.* Ital. & Hisp. *Facilmente.* Germ. Ringer. Angl. *Readily.* } Cicer. 5. *de finib.* Qui ſperant, facilius, & procliuius ad laudem ... peruenient.

Procliuitas, atis, Naturalis inclinatio in rem aliquam, præſertim vitioſam. { εὐκαταφορία, προπέτεια. Gall. *Inclination, facilité de cheer.* Ital. *Inclinatione facilità.* Ger. Neigung fürnemlich zum böſen. Hisp.

A

A quella inclinaçion. Angl. *Inclination or diſpoſition to a thing.*} Nam in rebus bonis & laudabilibus, propriè facilitas dicitur. Cicer. 4. *Tuſc.* Atque hæc aliorum ad alios morbos procliuitas latè patet. *Ibid.* Procliuitas ad ægrotandum: ſed hæc in bonis rebus, quod alij ad alia bona ſunt aptiores, facilitas nominetur; in malis procliuitas, vt ſignificet lapſionem.

¶ Procliuus, idem quod procliuitas. Tertull.¶

Proclus, Πρόκλος, Lycius, diſcipulus Syriani, Philoſophus Platonicus, præfuit ſcholæ Athenienſi: cuius diſcipulus & ſucceſſor fuit Marinus Neapolitanus. Scripſit plura in Grammatica & Philoſophia. Commentarios in totum Homerum, in Heſiodi ἔργα & ἡμέρας, in Rempubl. Platonis, præterea contra Chriſtianos Epicheremata XVIII. Hic eſt Proclus, qui poſt Porphyrium ſecundus contra nos latrauit: aduerſus quem Iohannes cognomento Grammaticus ſcripſit apologiam, dictitans eum, quanquam in rebus Græcorum magnum, ſtultum tamen eſſe, & in hac parte indoctum. Autor Suid. Is etiam eſt cuius hodie commentarios in Platonem habemus. Præceptor fuit M. Antonini, à quo ad Conſulatum vſque prouectus eſt, vt ſcribit Spartianus. ¶ Proclus item alius fuit Malleotes patria, qui ſcripſit in Sophiſmata Diogenis, & contra Epicurum. ¶ Proculus cognomento Proculeius, è Laodicea Syriæ, qui ſcripſit mythologiam, in fabulam Pandoræ, apud Heſiodum: item Aurea carmina. Iſagogen in Arithmeticam Nicomachi, & alia quædam in geometria. ¶ Proclum Naucratitam his Philoſtratus addit, quem dicit vnum fuiſſe ex ſuis præceptoribus, ac docuiſſe Athenis, filiúmque habuiſſe luxui deditum, qui non modò non ſeuerus fuit, verùm etiam vſque adeò indulgens, vt in aleadis canibus, auibuſque ei adeſſet, dictitans has nugas eum citius cum ſenibus dimiſſurum, quam cum æqualibus. In docendo hunc omnino fertur ſeruaſſe morem, vt ab initio a diſcipulis centum drachmas pro totius temporis mercede acciperet, bibliotheca domi publicata: vt illi ſolùm lectioni intenti, dum congeruntur, minimè per otium, vti moris eſt in ludo, mutuis inter ſe iurgiis, ſibilisque perſtreperent. Philoſtrat.

Prŏco, as, are, teſte Feſto. { ἀναιδῶς αἰτῶ, ἀναισχύντως ἀξιῶ. Gall. *Demander effrontément.* Ital. *Adimandare impudentemente.* Germ. Vnſchamhafftiklich anſtrengen/vnzüchtiklich begären/ quulen. Hisp. *Demandar deſvergonçadamente.* Angl. *To dally wit wanthon language, to eye or beholde wantonly* } Antiqui dicebant pro poſcere, ſeu impudenter petere: vnde & Procacitas dicta eſt: quod & Nonius annotauit citans illud Ciceronis ex *lib de Repub.* A procando, id eſt, poſcendo procacitas nominata eſt. Liu. *Ægiſtho.* Quum quod patere vos maieſtas mea procas, Tolerans, exemplóque illam deducitis. ¶ Procari quandoque pro aſſectari. Senec. *quæſt. natur. 4. præfat.* Aiebat non eſſe occultè, nec ex diſſimulato blandiendum. Perit, inquit, procari ſi latet.

Prŏcāx, cis, Laſciuus, petulans, improbus, proteruus. { סורר *forér* עז זדח *Zadh* ἀσελγὴς, ἀναίσχυντος, ὑβριστής. Gall. *Demandeur effronté, iniurieux, prompte à mal faire.* Ital. *Procace, petulante, laſciuo.* Germ. Vnuerſchampt mit gunſen/mutwillig/frääel. Hisp. *Deſvergonçado, pedigueño, deſtruydor.* Ang. *Shameles in crauing, ell tongued* } quod nomen à procando, id eſt, poſcendo, dictum eſſe, docet Nonius Marcellus ex ſententia Cicer. *lib. 4. de Repub.* cuius hæc citat verba, A procando, id eſt, poſcendo, procacitas nominata eſt. Alij tamen à prociendo, id eſt, prouocando, ſiue laceſſendo dictum malunt. Idem Cic *pro Cælio*, Temeraria & procax mulier. Idem *lib. 3 Epiſt.* Scio te non eſſe procacem in laceſſendo. Terent. *in Hecyr.* Maligna multò & magis procax illicò facta eſt. ¶ Transfertur etiam ad inanimata, quod & Nonius annotauit. Virg. *1. Æneid.*

——penitúſque procacibus Auſtris.

Procacior Ouid *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.* Cinnáque procacior anſer.

Prŏcăciſſimus, Superl. Cornel. Tacit. *lib. 17.* Procaciſſimus etiam inter ſeruos lixarum ingeniis.

Prŏcācĭtās, procacitatis, Petulantia, laſciuia, improbitas, proteruia. { סרוה *forâh* זדון *Zadhôn*. ἀσέλγεια, τὸ ἀναίσχυντον. Gall. *Effrontément, eshontément.* Ital. *Sfrontamento, sfacciatagine.* Germ. Ein mutwil/vnzucht mit gunlen/gottloſe. Hisp. *Deſvergonçamiento.* Angl. *Malapertneſſe or wantonneſſe in crauing.*} Cicer. *in Saluſt.* Non enim procacitate linguæ, vitæ ſordes eluuntur. *Ibid.* Ne incidam in idem vitium procacitatis, quod huic obiicio.

Prŏcācĭtĕr. aduerbium, Proteruè, petulanter: vnde procaciùs & procaciſſimè { ἀσελγῶς, ἀναισχύντως. Gall. *Effrontément, eshontément iniurieuſement.* Ital. *Alla sfacciata.* Germ. Vnzüchtiglich/mit mutwilliger frähenheit. Hisp. *Deſvergonçadamente.* Angl. *Wantonlie without ſhame, malapertlie.*} Liu. *lib. 8. bell. Punic.* Flagitatum quoque ſtipendium procacius, quam ex more & modeſtia militari erat.

Prŏci, dicuntur qui virginis mulieriſve nuptias ambiunt: à procando, id eſt, poſcendo dicti, vt ait Feſtus. { μνηστῆρες. Gall. *Pourſuiuans femme à mariage, corriuaux.* Ital. *Proci, riuali.* Germ. Die nach einer Tochter oder frawen werben/werber. Hisp. *Los que demandan muger para ſe caſar.* Angl. Woers. } Ouid. *Epiſt. 1.*

Turba ruunt in me luxurioſa proci.

Cic *de clar. Orat.* Et hos ignotos, & impudentes procos repudiemus.

Prŏcœtōn, locus is, προκοιτών, ante cubiculum virorum principum in quo quieſcente domino, corporis cuſtodes excubant. Nam πρόκοιτος Græcis eſt excubitor, & προκοιτεῖν, excubare. Vnde προκοιτών, quaſi excubitorium. Plin. *epiſt. 41.* Poſt hanc cubiculum cum procœtone, altitudine æſtiuum, munimentis hybernum.

Procomium, προκόμιον, anterior coma. ἀπὸ & κόμη.

Proconius, a, um. Apud Hippocratem προκώνια ἄλφιτα, farina ex hordeo recenti & tenero. Ita dicta, quod ex eo fieret, πρὸ τοῦ εἰς κῶνα, priuſquam in comos componeretur & extrueretur.

Proconneſius, Προκόννησος. Vulgò *Marmora.* Inſula Propontidis, ante Cyzicum, alio nomine Elaphonneſus dicta. vtroque nomine à ceruis deducto. Hinc Proconneſius, ſia, ſium Plin *lib. 5. vlt.*

Prŏcōnsŭl, is, maſc. gen. qui cum poteſtate Conſulari in prouinciam adminiſtrandam mittitur. Dicitur & diuiſè *pro conſule.* Erat autem Proconſul magiſtratus prouincialis, 1. qui geſto conſulatu ibat in prouinciam. 2. qui ex prætura. 3. quæſtor à decedente conſule prouinciæ præfectus interdum & proprætor. { נציב *netſîb* . ἀνθύπατος. Gall. *Lieutenant du Conſul.* Ital. *Luocotenente di conſolato, chi ha nella prouincia autorità di conſolo.* Germ. Ein ſtatthalter den Burgermeiſterthumbs in einer vogtey/der an ſtatt des burgemeiſters ein herſchafft mit volmechtiger gwalt verwaltet. Hisp. *El conſul en la prouincia, proconſul.* Ang. *A lord deputie or preſident.* } Cic. *de diu.* Quàm multi ſunt anni, quum bella à Proconſulibus, & proprætoribus adminiſtrantur. Proconſulibus templa decernebantur. Suet. *in Aug. cap 51.* ¶ Proconſule Auguſtin. Ab e, litera vocali nullum Latinum, niſi iuncta præpoſitione, maſculinum inuenitur: vt Præconſule, Proprætore. Ergo iuncta præpoſitione fiunt Latina. nam veteres nominatiuo caſu Proconſul dicebant, attendentes nullum nomen Latinum exire in e, literam nominatiuo caſu generis maſculini.

Prŏcōnsŭlātus, us, Dignitas Proconſulis. { ἀνθυπατεία. Gall. *L'office ou dignité d'vn Proconſul.* Ital. *Tale dignità.* Germ. Die würde eines ſtatthalters deß burgemeiſterthumbs in einer vogtey. Hisp. *Aquella dignidad de proconſul.* Angl. *The offici or dignitie of the lord deputie or preſident.*} Plin. *lib. 14. cap. 22.* Ad proconſulatum vſque è Prætura honoribus geſtis. Plin. iun. *Epiſt. 12.* Summotum à Proconſulatu, quia ſe in legatione turpiter geſſerat.

Prŏcōnsŭlāris, e, ad proconſulem pertinens Gell. *lib. 5. cap. 14.* Quum prouinciam Africam Proconſulari imperio meus dominus obtineret.

Prŏcŏpius, Προκόπιος, E Cæſarea Paleſtinæ orator & ſophiſta: ſcripſit res Iuſtiniani quæ in Oriente, aut Occidente, aut Africa per Beliſarium Patricium geſſerat. Cuius ſcriba & comes in cunctis expeditionibus fuit. Compoſuit item alterum librum quem inſcripſit ἀνέκδοτα, id eſt, non edenda, ſiue non edita: Iuſtiniani, & eius vxoris Theodoræ vituperationem continentem. Autor Suid. ¶ Procopius, alius fuit tyrannus Conſtantinopolitanus, qui inſurgens contra Valentem principem apud Natoliam Phrygiæ ciuitatem, in eius poteſtatem cum exercitu venit, proditus à duobus militibus: alligatus deinde duabus per vim reflexis arboribus, diſcerptus eſt: de proditoribus etiam ſumptum ſupplicium. Ex hiſtoria tripartita.

Procotta, προκόττα, tonſuræ ſpecies, ὅταν τις τὰ ἔμπροσθεν κομᾷ, i. cùm quis anteriore parte comatus eſt.

Prŏcrāstĭno, as, In craſtinum diem prorogo, diem de die traho, differo. { ὑπερημερεῖν, ἀναβάλλεσθαι. Gall. *Delayer, differer de iour en iour.* Ital. *Prolongare di giorno in giorno.* Germ. Von tag zu tag auffziehen. Hisp. *Dilatar de dia en dia.* Angl. *To delay, to differ frome day to day.*} Gell. *lib. 16.* Quæ reliquit perfecta expolitaque, omni poeticæ venuſtatis laude florent. Sed quæ procraſtinata ſunt ab eo, vt pòſt recenſerentur, nequaquam poetæ nomine atque iudicio digna ſunt. Cicer. *pro Sext. Roſc. Amer.* Ac primò rem differre quotidie, ac procraſtinare iſti cœperunt, deinde aliquanto lentiùs agere atque deludere.

Prŏcrastĭnātus, ἀναβεβλημένος. Gell. *lib. 17. c. 10.* Quæ procraſtinata ſunt ab eo, vt pòſt recenſerentur, relicta, vt emendarentur.

Prŏcrastĭnātio, verbale, Dilatio. { ὑπερημερία. Gall. *Delay, delation de iour en autre, tardement.* Ital. *Dilatione, tardemento.* Germ. Verzug von einem tag auff den anderen. Hisp. *Aquella obra de dilatar, tardança.* Angl. *A delaying, deffering.* } Cicer. *6. Philipp.* Nam quum pleriſque in rebus gerendis tarditas & procraſtinatio odioſa eſt, tum hoc bellum indiget celeritatis.

Procraſtinus. Gloſſ. Cyr. ἐωθινὸς matutinus, procraſtinus.

Prŏcrĕo, eas, are, Liberos genero. { הוליד *holidh.* φιτύω. Gall. *Procreer, creer, engendrer.* Ital. *Procreare generare* Ger. Gebären. Hisp. *Engendrar ò criar.* Angl. *To engender or beget.*} Plaut. *in Milite*, Nam procreare liberos, lepidum eſt onus Cicer. *3. de finibus*, Conſentaneum eſt huic naturæ, vt ſapiens velit gerere, & adminiſtrare rempublic. atque, vt è natura viuat, vxorem adiungere, & velle ex ea liberos procreare. Idem antequam iret in exil. Sic enim ab initio ſui animatus, vt non magis me mea cauſa putarem eſſe natum, quam Reipubl. procreatum Procreare alicui periculum. Idem *Ad Attic. lib. 2.* Quum diceret in ſumma ſe perfidiæ & ſceleris infamia fore, ſi in hi periculum procrearetur ab eo quem ipſe armaſſet, quem plebeium fieri paſſus eſſet. Plaut. *Aul. ſc. 3 a. 1* Quod tibi ſempiternum ſalutare ſit procreandis liberis volo te vxorem ducere.

Prŏcrĕātŏr, procreatrix, & procreatio, verbalia. { מוליד *molidh* הורה *horeh.* φιτυτήρ, φιτύτειρα. Gall. *Qui engendre createur.* Ital. *Generatore, procreatore.* Germ. Ein gebärer. Hisp. *Criador, el que engendra.* Angl. *An engenderer, begetter.*} Cicer. *de Vniuerſitate*, Animum igitur quum ille procreator mundi Deus ex ſua mente, & voluntate genuiſſet. Idem *1. de Orat.* Neque enim te fugit laudandarum artium omnium procreatricem quandam & quaſi parentem eſſe eam quam φιλοσοφίαν Græci vocant. Idem *1. Tuſcul.* Quid procreatio liberorum? quid propagatio nominis.

Procreatus, Natus. Cicer. *de finib.* Vt natura diligi procreatos non curaret,

Prŏcreſco, Creſco, vel augeor. { גדל *ghadhál* αὐξάνω. Gall. *Croiſtre & augmenter.* Ital. *Creſcere.* Germ Wachſen oder herfür wachſen. Hisp. *Crecer.* Ang. *To increaſe and grow vp.*} Lucr. *lib. 2.*

Et res progigni, & genitas procreſcere poſſe.

Prŏcris, Πρόκρις, Erechthei Athenienſium regis filia fuit, ſoror Orithyiæ, quæ Cephalo nupſit: qui quum caſtitatis vxoris ſuæ periculum facere vellet, Auroræ opera, quæ illum adamabat, in mercatorem mutatus, ingentibus muneribus illius pudicitiam ſolicitauit: quumque illa pretij magnitudine propemodum ſuccumberet, Cephalus recepta prioris forma, perfidiam illi exprobrauit. Quod Procris quum inficias ire non poſſet, pudore impulſa, relicto viro, domúmque eius perosa, in ſyluas ſeſe locaque deſerta contulit. Tandem tamen viro reconciliata iaculum ei ineuitabile, & canem Lælapa nomine dedit, quem a Minoe dono acceperat. Poſtea quum à ruſtico quopiam audiſſet, Cephalum Auræ cuiuſdam amore teneri (cuius ille nomen inter venandum, quum æſtu laboraret, ſæpius inculcabat) in frutetis ſeſe occultauit, vt pellicem deprehenderet. Quum itaque Cephalus æſtu laboréque fatigatus, ſe ad virgulta recepiſſet, & ſub arboris quadam vmbra recumbens, Auram ex more inuocaret, Procris ſuſpicata iam pellicem offuturam, quo rem omnem melius cognoſceret, ſeſe erigens, virgulta commouit.

cōmouit. Qua re animaduerſa, Cephalus ferā ratus, iaculum ſuum emiſit, vxorémque chariſſimam ineuitabili ictu interfecit. Fabulam hanc latiùs exequitur Ouid. *lib.* 7. *Metam.*

Prōcrūſtēs, [illegible]. Plutarchus *in Rom.* Latro inſignis in Attica regione, ad Cephiſum flumen habitans: qui hoſpites interimere ſolitus, tandem à Theſeo eſt interfectus. Ouid. 7. *Metam.*

———tellus Epidauria per te
Clauigeram vidit Vulcani occumbere prolem:
Vidit & immitem Cephiſias ora Procruſten.

Prōcumbo, as, ui, itum, Procumbo { [illegible] *natah* [illegible] *hiſchtach^a-vah.* [illegible]. Gall. *S'encliner & pancher.* Ital. *Abbaſſar.* Ger. Nyderligen. Hisp. *Mucho caer, abaxarſe.* Angl. *To lie flatt or proſtrate.* } Interdiu idem quod vigilo, ſiue excubias ago. [illegible]. Nonnunquam idem quod demitto, vel inclino. Virg. 4. *Georg.* Muſculus vbi, & viridiſſima gramine ripa, Speluncæque tegant & ſaxea procubet vmbra.

Prōcubitōr, is, qui noctu cuſtodiæ cauſa incubat quum caſtra hoſtium in proximo ſunt { [illegible] *ſchomer* [illegible]. Gall. *Qui de nuict faict le guet deuant le camp, ſentinelle.* Ital. *Chi fa la ſentinella, chi dene far la ſcholta auanti all' eſercito.* Ger. Ein wächter vor dem läger. Hisp. *La eſcucha del campo.* Angl. *He that keepeth watch and warde without the campe* } Feſtus.

Prōcūdo, is, Prolato, cudendo extendo, ſeu probè cudo. { [illegible]. Gall. *Attenuer en forgeant & aguiſant forger.* Ital. *Aſſottigliare aguzzare battendo.* Ger. Brei ſchmiden, dünglen ſcharff ſchlagen. Hisp. *Labrar de martillo.* Angl. *To mak leſſe or tunner by beating.* } Virg. *lib.* 1. *Georg.*

———durum procudit arator
Vomeris obtuſi dentem

Ita procudit enſes. Horat. 4. *Carm. Ode* 15. Procudere dolos. Plaut. *in Pſeud.* Linguam procudere. Cicer. 3. *de Orat.* Non enim ſolùm acuenda nobis, atque procudenda lingua eſt: ſed onerandum complendúmque pectus maximarum rerum & plurimarum ſuauitate, copia, varietate. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Hic mihi incus eſt, procudam hinc hodie multos dolos.

Prōcul, aduerb. Longè, quaſi procul ab oculis. { [illegible] *merachok.* [illegible]. Gal. *De loing, loing.* Ital. *De luntano, di lungi.* Germ. Von ferr hauß oder weitnauß, [illegible]. Hisp. *De lexos.* Angl. *Farre, farre of* } Dicitur & de loco minus longinquo. Virg. 5. *Æneid.*

Eſt procul in pelago ſaxum.

Quod certe non nimis longe fuiſſe debet intelligi, ne periret voluptas ſpectaculi. Idem *in Sileno,*

Serta procul tantùm capiti delapſa iacebant.

Vbi Seruius, Procul, modò propè: nam intulit, tantùm capiti delapſa, vt oſtenderet non longiùs prouolutam eſſe coronam. Dicimus aliquando, Procul hinc id eſt, longe ab hoc loco. Terent. *in Hecyra,* Quem cum iſtoc ſermonem habueris, procul hinc ſtans accepi, vxor. ¶ Item procul aliunde. Cic. 4. *Verr.* Qui non poſſet negare ab illo pecuniam datam non quæſiuit procul aliunde. ¶ Procul pro longe, habet aliquando ſequentem a, præpoſitionem cum ablatiuo. Teren. *in Adelph.* Poſtremò quando ego conſcius mihi ſum, a me culpam eſſe hanc procul. Aliquando & procul & longè, ſimul in eadem oratione ponuntur. Plaut. *in Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Hac nocte in ſomnis viſus ſum viderier procul ſedere longe a me Æſculapium. Senec. *cap.* 17 *de conſol. ad Polyb.* Procul hoc ab omni Rom. viro. Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Cùm ex alto procul nautæ terram conſpiciunt. ¶ Procul aliquando præpoſitio eſt, deſeruiens quandoque ablatiuo: vt procul dubio, perinde eſt acſi dicas, certè. Sueton. *in Claud. Cap.* Reliquit filium omnibus gentis ſuæ procul dubio præferendum. Ad eundem etiam modum dicimus procul vero, pro eo quod eſt a veritate abhorrens. Colum. *in Præfat. lib.* 1. Nam illud procul vero eſt quod plerique crediderunt, factitnam eſſe, &c. Liu. *lib* 8. *d.* 4. Procul mari. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Atque procul lætis diuertum miſſus in orbem.

Idem *Eleg.* 8 *lib.* 4. *Triſt.* Vita procul patria peragenda.

Prōculco, as, Conculco, protero. { [illegible] *ram as* [illegible]. Gall. *Fouler aux pieds.* Ital. *Conculcare, atterrare.* Germ. Zertreten. Hisp. *Hollar ò patear, ò piſar.* Angl. *To treade, to dampe, or trample upon.* } Col. *lib.* 2. *c.* 10. Nam à pecudibus legumina proculcantur: herbæ etiam atteruntur vngulis atque glabreſcit, & fit idonea trituris area. Liu. 10. *ab Vrbe,* Et turbatus eques ſua ipſe ſubſidia territis equis proculcauit. Ouid. 8. *Metam.*

Is modò creſcentes ſegetes proculcat in herba.

Prōculcatus, a, um, Gell. *c.* 4 *lib.* 18. Proculcata hæc & prolata vulgò.

Prōculcātio, [illegible]. Senec. *de tranq. vitæ c.* 11. Quod regnum eſt cui non parata ſit ruina, & proculcatio, & dominus & carnifex?

Prōcūlēius, [illegible], vt ſcribit Acron Horatij interpres, Eques fuit Romanus, Auguſti amiciſſimus, qui adeò pius erga fratres ſuos Scipionem & Murænam fuit, vt ſpoliatis bello ciuili patrimonium ſuum ex integro diuiſerit, quod cum eis iam antea diuiſiſſet. Hæc Acron apud Horatium *lib* 2. *Carm.* Huius meminit & Plutarch. *in vita Antonij* dicens Antonium paulo antequam expiraret admonuiſſe reginã Cleopatram vt ſibi ac rebus ſuis conſuleret, & maximè omnium qui cum Cæſare Auguſto erant, Proculeio ſe crederet. Mortuo Antonio Auguſtus Proculeium miſit, vt curaret Cleopatram viuam in ſuam poteſtatem perducendam: quúmque illa arrepto enſe vellet ſibi mortem inferre, Proculeius enſem e manibus ademit. ¶ Proculeius dicitur qui patri procul abſenti naſcitur. Plutarch. *in Coriolan.*

Prōcūliunt. Promittunt, ait ſignificare Antiſtius de iure pontificali *lib.* 9. [Proculiunt, promittunt. Feſt.]

Prōcŭlus, cognomen eius qui natus ſit patre peregrinante procul à patria. Plaut. *Menæch.* Iubeas Proculum afferri tibi.

Prōcumbo, is, Proſterno, humi iaceo. [illegible] *hiſchtach^a vah.* [illegible]. Gall. *Eſtre couché s'encliner & pancher.* Ital. *Abbaſſerſi, giacere in terra, inchinarſi.* Ger. Niderligen. Hisp. *Abaxarſe, inclinarſe.* Ang. *To lie flat and bend downeward* } Liu. *lib.* 1. Ipſum feſſum via procubuiſſe. Ouid. 11. *Metam.* Achilles procubuit. *Ibidem,*

———Qui noſtra ſub mœnibus vrbis
Procubuere manu.

Idem *Eleg.* 4. *lib.* 3. *Triſt.*

———tempore duro
Cognita, res poſtquam procubuere meæ.

Col. *lib* 1. Lata bubilia eſſe oportebit pedes decem, vel vt minimum nouem. Quæ menſura & ad procumbendum pecori & iugario ad circumeundum laxa miniſteria præbeat. Virg. 1. *Æneid.*

——— ac grauidis procumbat culmus ariſtis.

Idem 8. *Æneid.*

——— & viridi fœtam Mauortis in antro
Procubuiſſe lupam.

Significat interdum demitti. Plin. *lib.* 16. *c.* 36. de arundinibus, Omnibus verò folia à nodo orſa, complexu tenues per ambitum inducunt tunicas, atque à medio internodio quum plurimum deſinunt veſtite, procumbúntque, hoc eſt, in terram inclinantur. Lucan. *lib.* 3.

Et procumbentes iterum conſurgere taxos.

Prōcūro, Adminiſtrationem rerum alienarum gero. { [illegible]. Gal. *Procurer, auoir la charge des affaires d'autruy.* Ital. *Procurare, amminiſtrare coſe d'altri.* Germ. Verwalten, verſorgen oder verſähen. Hisp. *Procurar negocios.* Angl. *To haue the charge of an others buſineſſe.* } Plaut. *Menæch. ſc.* 6. *a.* 5. Qui rem heriſem procurat, videt, collocat. Cæſ. *lib.* 2. *de bell. ciuil.* Procurandæ hæreditatis cauſſa in prouinciam venerat. Cic. *Cornificio,* Is procurat rationes Dionyſij. ¶ Aliquando ponitur pro ſtudioſe curare. [illegible]. Apuleius, Hunc enim equulum ſuum curioſè nimis procurantem inueni. Cato *de re ruſtica.* Eodem modo cæteras arbores procurato. Plaut. *in Curcul. ſc.* 1. *a.* 4. Tibi opus eſt hoc te procures. Et mox. Da mihi iſtas minas decem, qui me procurem, (i. lautè tractem.) ¶ Procurare aliquando eſt expiare. Ouid. 3. *Faſt.*

His, inquit, facito mea tela procures,

quod ſupra dixit, piare fulmen. Gell. *c.* 5. *lib* 4. Procurare fulgur contrariis religionibus. Et motum haſtæ martiæ hoſtiis maioribus. Idem Gell. *c.* 6. *lib.* 4. Procurare fulgur. Suet. *in Galba c.* 4. Gell. *lib* 4. *c.* 6. Vt terram mouiſſe nuntiari ſolet, eáque res procuratur, vnde & procuratio verbale in eadem ſignificatione. Procurare agrum pro colere, idem *cap.* 2. *lib.* 19.

Prōcūrātōr, is, qui abſentis negotia gerit. { [illegible]. Gall. *Procureur.* Ital. *Fattore, procuratore.* Germ. Ein verwalter, ſchäffner. Hisp. *El que procura, procurador.* Angl. *A proctour, that looketh to an others affaires* } Vlpian. *de Procuratoribus & defenſor. l.* 1. Procurator eſt qui aliena negotia mandato domini adminiſtrat. Actores verò cauſarum, cauſidici dicuntur. ¶ Procurator peni. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Ego ſum promus condus, procurator peni. ¶ Procuratores ducenarij. Sueton. *in Claud. cap.* 24. ¶ Procuratores quidam videntur in exercitu fuiſſe, nam Suet. *in Galba cap.* 9. ſcribit Neronem ad eos ſcripſiſſe de interficiendo Galba.

Prōcūrātōrius, a, um, quod ad procuratorem pertinet. { [illegible]. Gall. *Appartenant à procureur, de procureur.* Ital. *Di procuratore.* Germ. Das einem verwalter oder ſchäffner gehört. Hisp. *Coſa de procurador.* Angl. *Belonging to a proctour.* } vt Procuratoriæ literæ, Procuratorium munus.

Prōcūrātrix, icis, verbale fœmininum. { [illegible]. Gall. *Procuratrice, celle qui a la charge ou ſoing de quelque choſe.* Ital. *Procuratrice.* Ger. Ein verwalterin, ſchäffnerin, ein verſorgerin. Hisp. *Procuradora.* Angl. *She that doeth an others buſineſſe.* } Cic. 4. *de fin.* Sed quum ſapientiam totius hominis cuſtodem & procuratricem eſſe vellent, quæ eſſet naturæ comes.

Prōcūrātio, Adminiſtratio, cura. { [illegible]. Gall. *Charge & adminiſtration qu'on a de quelques affaires, ſoing.* Ital. *Vfficio gouerno d'altri, cura, amminiſtratione.* Germ. Verwaltung, verſorgung. Hisp. *Aquella obra de procurar negocios procuracion.* Angl. *The office or charge in doing a thing.* } Cic. *lib.* 1. *de nat. deor.* Sunt enim philoſophi & fuerunt qui omnino nullam habere cenſerent rerum humanarum procurationem deos. Cæſ. 3. *de bell. ciu.* In Procuratione regni eſſe. Suet. *in Galba c.* 15. Procuratio. eam illiſſima ornare aliquem. Saluſt. *in Iugurth.* præcepit, vti regni Numidiæ tantummodo procurationem exiſtimarem meam: cæterùm ius, & imperium penes vos eſſe. ¶ Procuratio item expiatio eſt. Cic. 1 *de diuinat.* Atque etiam ſcriptum à multis eſt, quum terræmotus factus eſſet, vt ne plena procuratio fieret.

Prōcūrātiuncula. Senec. *Epiſt.* 32. Nec Scylla, aut Charybdis adeundæ ſunt, quæ tamen omnia tranſiſti procuratiunculæ pretio.

Prōcurro, is, curri, curſum, In apertum curro, ante curro, velociter procedo. { [illegible]. Gall. *Courir deuant, s'auancer de courir,* Ital. *Andare innanzi velocemente, correre auanti.* Germ. Fürlauffen. Hisp. *Andar adelante, correr à lexos.* Angl. *To runne before.* } Colum. *lib.* 6. Ex domitis bobus valentiſſimum, eundémque placidiſſimum, cum indomito iungimus, qui & procurrentem retrahat, & cunctantem producat. Cæſar. 7. *bell. Gall.* Quoties quæque cohors procurrerat, ab ea parte magnus hoſtium numerus cadebat. Virg. 9. *Æneid.*

Et conferre manum & procurrere longius audent.

Liu. *lib.* 34. Quis eſt hic mos procurrendi per vias? Et Ouid. 4. *Faſt.*

Terra tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor Trina cris.

Prōcurrēns, is, participium. { [illegible]. Gal. *Qui court & s'auance deuant.* Ital. *Che corre auanti.* Germ. Fürlauffend oder fich fürauß ſtreckend. Hisp. *Que corre adelante.* Ang. *That runneth before.* } Virg. 5. *Æneid.*

———Infelix ſatis in procurrentibus haſit.

hoc eſt, promitentibus, & velut obuiam venientibus, inquit Seruius.

Prōcurſus, us, Actus procurrendi. { [illegible]. Gal. *Courſe, faillie ſur les ennemis.* Ital. *Correria, corſo.* Germ. Das herfürlauffen. Hisp. *Corrida à lexos.* Angl. *Running or aſſault vpon the ennemie.* } Liu. *lib.* 1. Tumultuario prælio, ac procurſu magis militum quam ex præparato, aut iuſſu Imperatorum orto, haudquaquam par Pœnis dimicatio fuit. Virg. 12. *Æneid.*

Quem rota præcipitem & procurſu concitus axis
Impulit effuditque ſolo.

Prōcurſio, nis, verbale fœmininum, Excurſio, vel digreſſio à cauſa. { [illegible]. Gal. *Courſe, digreſſion.* Ital. *Corſa, correria.* Germ.

Zurauſslauffung/auſſchweiſung. HISP. *Corrida.* ANG. *A going or running out frome the cauſe* } Quint. *lib.* 4. *cap.* 3. Non ſemper eſt neceſſaria poſt narrationem illa procurſio.

Prōcūrſo, as, frequentatiuum { διατρέχω, πονδία. GALL. *Courir ſus, courir ſouuent.* ITAL. *Correre ſpeſſo.* GERM. Offt herfür oder fürauß lauffen. HISP. *Correr à menudo.* ANGL. *To runne often.* } Liu. *lib.* 27. Ibi per dies aliquot quum ab ſtationibus procurſarent, miſta equitum, peditúmque tumultuoſa magis prælia, quam magna. Idem 3. *ab Vrbe,* Modò procurſantes pauci, recurrentéſque.

Procurſator, is. GALL, *vn Coureur, qui faict des courſes ſur les ennemis.* Liu. *lib.* 2. *d.* 5.

Prōcūrſātĭo, nis. { ἐκδρομή. GAL. *Saillie & courſe ſur les ennemis.* ITAL. *Aſſalto ò corſa ſopra nemici.* GERM. Das embſig herfürrennen oder hinauſlauffen. HISP. *Corrida contra los enemigos.* ANGL. *A running vpon the enemou.* } *lib.* 28. A quibus vbi per procurſationem commiſſa pugna eſſet, &c.

Prōcūruŭs, Valde curuus. { κατακαμπὴς, ἐπικαμπής. GALL. *Courbé par deuant, fort courbé.* ITAL. *Molto torto.* GERM. Faſt krumb. HISP. *Muy corcobado, ò corua.* ANGL. *Very crooked.* } Virg. 2. *Georg.*

Contrà nulla eſt ideis cultura, nec illa
Procuruam expectant falcem.

Litora procurua, idem 5. *Æneid.*

Prŏcŭs, i, vide *Proci.*

Prōcūſtēs, vide *Procruſtes.*

Procymea, προκυμαία, moles oppoſita fluctibus: murus ſtructus ad repellendum fluctus. eam ſic deſcribit Ouid. *lib.* 11. *Metam.*

——————— *adiacet vndis*
Facta manu moles, quæ primas æquoris vndas
Frangit & incurſus quæ prædelaſſat aquarum.

Prŏcyŏn. is, gen. penultima correpe. προκύων. Sidus æſtiuum, Canis ortum præuertens: vnde etiam à Latinis verbum ex verbo exprimentibus, Antecanis appellatur. Cicer. 2. *de natur. deor.* — geminis eſt ille ſub ipſis Antecanis, Procyon Graio qui nomine fertur. Ex Arato, Antecanis tamen nomen videtur minus vſitatum fuiſſe, & a Cicerone primùm confictum: vnde etiam Plin. *lib.* 18. *capite* 58. ſidus hoc nomen Latinum habere negat, niſi quis (inquit) Caniculam velit appellare. Colum. tamen *lib.* 11. *cap* 2. Caniculam manifeſtè diſtinguit a Procyone: huius ortum, Idibus Iulii, illius, VII. Calend. Auguſti aſſignans, Caniculam nimirum appellans quem nos Canem dicimus.

Prōdĕāmbŭlo, prodeambulas, Foras deambulo. { προπεριπατέω. GALL. *Se promener deuant ou hors la maiſon.* ITAL. *Paſſeggiare dauanti ad vn luogo.* GERM. Doraußhin vmb einander gehn. HISP. *Paſſearſe antes.* ANGL. *To walk before or forth.* } Terent. *in Adelph.*

Prodentia. Gloſſ. Philox. Prodentiæ ἀναίσχυντος, in Gloſſ. Cyr. ἀναίδεια exponitur malitia, iniquitas, ſæuitia. Propriè eſt vehementia, quum quis prodit & explicat ad nodum vires ſuas.

PRŌDĔO, is, iui, vel ij, itum, ex pro & eo, d, interpoſita, Procedo, vltrà eo, ſiue foras exeo, quaſi portò eo. { יצא iatzá. προέρχομαι, προπορεύομαι. GALL. *Sortir.* ITAL. *Vſcire fuori, comparere.* GERM. Herfür gehn/ außhin gehn. HISP. *Yr à fuera, ò ſalir à plaça.* ANG. *To come or go forth.* } Cic. *App. Pul.* An ego obuiam tibi non prodirē, primùm Appio Pulchro, deinde Imperatori? Idem *lib* 1. *Offic.* Scenicorum quidem mos tantam habet diſciplinæ veteris verecundiam, vt in ſcena ſine ſubligaculo prodeat nemo, id eſt, exeat. Cæſ. 5. *bell. Gall.* Suo more conclamauerunt, vti aliqui ex noſtris ad colloquium prodirent.

Prōdĭtŭr, impersonale. Cic. *pro Muran.* Eccui autem non proditur reuertenti? Subaudi, obuiam.

Prōdĭcŭs, πρόδικος. Philoſophus fuit patria Cous: cuius quanta fuerit autoritas, ex Xenophonte deprehendere licet, qui in Bœotia captus, vadem pro reditu dedit. In conſilio Athenienſium magnam eſt laudem adeptus, quanquam voce grauiore atque abſona. Conatúſque eſt in ea ciuitate primarios ex nobiliſſimis familiis adoleſcentes ſibi deuincire, quorum hoſpitium vſui ſibi & voluptati foret. Hæc ex Philoſtr. Suidas autem dicit Ceum eum fuiſſe ex Iulide oppido, & Democriti ac Gorgiæ temporibus floruiſſe, librúmque edidiſſe qui inſcribitur ὧραι, in quo finxit Herculem virtuti pariter ac voluptati congreſſum, & vtraque hunc ad ſe trahente, tandem à virtute perſuaſum alteram ſpreuiſſe. Fuit & Prodicus alius, medicus, ex Selymbria ciuitate, Hippocratis diſcipulus, qui primus Iatralepticen inſtituit, teſte Plin. *lib.* 29. *cap.* 1.

Prōdĭctātŏr, prodictatoris, qui extraordinariam Dictaturam gerit, quique in locum Dictatoris ſubſtituitur. Liu. *lib.* 22. Prodictatorem populus creauit Qu. Fabium Maximum.

Prōdĭgæ hoſtiæ, à veteribus dicebantur quæ totæ conſumebantur igni, vnde & homines luxurioſi, prodigi dicti ſunt: vt ex Veranij ſententia tradit Feſtus.

PRŌDĬGIVM, ii, Monſtrum, portentum, oſtentum: dictum quaſi prodicium, quòd portò dicat, ſignificet, & aliquid futurum eſſe portendat. { מופת mopheth. τέρας. GALL. *Prodige, monſtre.* ITAL. *Monſtro, prodigio.* GERM. Ein wunderzeichen/ ein vnnatürlich ding/ ein wunderwerck der natur. HISP. *Milagro que ſignifica mal, prodigio.* ANGL. *A monſter that fore tokeneth ſome thing.* } Feſtus, prodigia quod prædicunt futura, permutatione g literæ: namque quæ nunc c appellatur, ab antiquis g vocabatur. Nonius, Prodigia, deorum minæ, vel iræ. Virg. 3. *Æneid.*

Sola nouum, dictúque nefas Harpyia Celæno
Prodigium canit.

Cicer. 6. *Verr.* Etenim multa ſæpe prodigia vim eius numénque declarant.

Prōdĭgĭātŏr, qui ex prodigio futura pronuntiat. { τερατοσκόπος. GALL. *Qui declare & interprete les prodiges.* ITAL. *Chi interpreta tali prodigi & ſegni.* GERM. Der auß den wunderzeichen oder wunderwercken der natur künfftige ding weiſſaget. HISP. *El que declara tal milagro.* ANG. *He that ſheweth any thing to come by a monſter.* } Feſtus, Prodigiatores aruſpices prodigiorum interpretes.

Prōdĭgĭōſŭs, a, um, Monſtroſus, portentoſus: quòd ſcilicet malum, cladem, exitium futurum portendit, quod præter naturam eſt & conſuetudinem. { τερατώδης. GAL. *Prodigieux, monſtrueux, contre nature.* ITAL. *Prodigioſo, moſtruoſo.* GER. Vnnatürlich/gar wunderſam/ daſſich wider der natur lauff zutregt. HISP. *Coſa de aquel milagro.* ANGL. *Monſtrous, againſt the common courſe of nature.* } Plin. *lib.* 10. *c.* 63. Partus aliquando ſinguli, quod prodigioſum putant.

Prodigialis, e, Nonnunquam idem eſt quod prodigioſus τεράστιος. Aliquando idem quod prodigium auertens: vnde prodigialis Iupiter dictus eſt cui expiandorum prodigiorum gratia ſacra fiebant. Ζεὺς τεράστιος. Plaut. *in Amph.* Sed mulier poſtquam experrecta es, prodigiali Ioui Aut mola ſalſa hodie aut thure comprecatum oportuit. Rubens prodigiale cometes hoc eſt, prodigialiter, nomen pro aduerbio. Claudian. *de raptu Proſerp.*

Prōdĭgĭōſē, aduerbium, Præter morem, vel naturam. { τερατωδῶς. GALL. *Contre nature.* ITAL. *Contra natura.* GER. Vnnatürlich/ wider den gemeinen lauff der natur. HISP. *Contra la natura.* ANG. *Againſt nature.* } Plin. *lib.* 11 *cap.* 37 Lien cum iecinore locum aliquando permutat, ſed prodigioſè.

Prōdĭgĭālĭtĕr, aduerbium, Prodigioſè. τεραστίως. Col. *lib.* 3. *c.* 3. Nam illa videntur prodigialiter in noſtris Ceretanis accidiſſe. Horat. *in Arte.*

Qui variare cupit rem prodigialiter vnam.

PRŌDĬGO, is, egi, ſupinum non legi: ex pro, & ago, d, euphoniæ cauſa interpoſita, Conſumo, profundo, liberalitatis limites dando egredior, vltra modū erogo. { בזבז nobál. ἀσωτεύομαι, καταναλίσκω, ἐκδίδωμι. GALL. *Cōſumer & deſpēdre tout.* ITAL. *Conſumare prodigamente.* GERM. Durchbhin treiben/ vorthun vergeuden. HISP. *Gaſtar demaſiadamente.* ANG. *To ſpend muche, to conſume and waſtrioteuſly* } Vnde prodigus, qui ſua dilapidat & profundit, ex eo quòd ſua foras agat, propellat & profundat. Plaut. *in Aulul ſc.* 5. *a.* 2 Feſto die ſiquid prodegeris profeſto egere liceat niſi peperceris. Neuius *in Tarentilla*, Vbi illi duo adoleſcentes habent, qui hīc antè parta patria prodigunt? Gell. *cap.* 27. *lib.* 2. Prodigendos artus ſuos dare fortunæ. ¶ Aliquando ſignificat producere, quaſi procul agere. Varro 2. *de re ruſtica cap.* 4. *de ſuibus*, Admiſſuras quum faciunt, prodigunt in lutoſos limites. Idem *lib.* 3. *c.* 9. Prodigendi in ſolem & ſterquilinium, vt ſe volutare poſſint, quod ita albiores fiunt.

Prōdĭgŭs, i, Profuſus, effuſus, nepos, diſſolutus perditus. { ἄσωτος. GALL. *Prodigue.* ITAL. *Prodigo.* GERM. Geudig/ der das ſein durchbhin treibt/ oder durchbhin richtet. HISP. *Prodigo ò gaſtardo.* ANGL. *A waſter, a great ſpender or laſher out of money.* } Cicer. 2. *Offic.* Omnino duo ſunt genera largorum, quorum alteri prodigi, alteri liberales. Prodigi, qui epulis & viſcerationibus, & gladiatorum muneribus, ludorum, venationúmque apparatu pecunias profundunt in eas res quarum memoriam aut breuem, aut omnino nullam ſunt relicturi: liberales, qui ſuis facultatibus aut captos à prædonibus redimunt, aut æs alienum ſuſcipiunt cauſa amicorum, aut in filiarum collocatione adiuuant, aut opitulantur vel in re quærenda, vel augenda. Idem *in Catil.* Homo largitor & prodigus. ¶ Auri prodigus, Claudian. 2. *Paneg.* Æris prodigus, Horat. *in Arte,* Cicer *ad Brut.* Quòd in honoribus decernendis eſſem nimis, & tanquam prodigus. Plaut. Prodigum te oportet fuiſſe in adoleſcentia? Am. Qui dum? M. Quia ſenecta ætate à me mendicas malum. ¶ Prodigus animæ, & ſanguinis, qui vitæ ſuæ non parcit. Horat. 1. *Carm.* Ode 12.

———*Animæque magnæ*
Prodigum Paullum ſuperante Pœno,
Gratus inſigni referam camœna.

Vbi Porphyr. Æmylium Paulum dicit fuiſſe prodigum, id eſt, contemptorem vitæ. Velleius, Prodigus ſuæ formæ & pudicitiæ. Ouid. 3. *Amor. Eclog.* 8.

Sanguinis atque animæ prodige Galle tuæ.

¶ Locus prodigus multæ herbæ. Horat. 1. *Epiſt.* Prodigus re aliqua Plin. *lib.* 9 *c.* 17. Aſinius Celer è Conſularibus, hoc piſce prodigus, Claudio principe vnum mercatus octo millibus nummûm. de mulis.

Prodiga lingua Gell. *cap.* 15. *lib.* 1. Quorum lingua tam prodiga infrænisque ſit, vt fluat ſemper & æſtuet colluuione verborum teterrima. ‖ ¶ Prodigæ hoſtiæ vocantur, vt ait Veranius, quæ conſumuntur, vnde homines quoque luxurioſi prodigi. ‖

Prōdĭgē, aduerbium, Profuse, abundanter. { ἀσώτως. GALL. *Prodigalement.* ITAL. *Prodigamente* GERM. Geudiſlich. HISP. *Prodigamente y coſtoſamente* ANGL. *Prodigallie, with waſting or riotuſneſſe.* } Cicer. 11. *Philipp.* Sed non poſſunt non prodigè viuere qui noſtra bona ſperant, quum effundunt ſua.

Prōdĭgĭtas atis, Profuſio, nimia liberalitas. ἀσωτία. Lucil. *lib.* 6. *Satyr.*

Nequitia occupat, hoc petulantia, prodigitaſque.

Alij *os*, pro hoc legunt.

Prōdĭgentĭa æ, à prodigo, prodigis Profuſio. { ἀσωτία. GALL. *Prodigalité.* ITAL. *Diſſipamento.* GER. Geudigkeit/verthuung/verſchwendung. HISP. *El habito vicioſo de gaſtar gaſtamento.* ANGL. *waſting riotouſneſſe.* } Tacit *lib* 13. Cuius abditis adhuc vitiis per auaritiam, ac prodigentiam mirè congruebat.

Prōdīnūnt, Antiqui pro *prodeunt* dixere. Ennius *Annal lib.* 3. Prodinunt famuli, quum candida lumina lucent

‖ Prodiorthoſis, προδιόρθωσις figura, moderatio & correctio ‖

Prōdĭūs, Antiqui dixerunt pro ulterius, longius (inquit Nonius) à prodeundo, quaſi porrò eundo. Varro *in Virgula diuina*, Primum venit in vrbem, atque intra muros, deinde accedit prodius, atque introiuit domum.

PRODO, is, idi, Proiicio, deſero, excludo, propello. { נדח nadhách. προδίδωμι, ἀπωθέω. GALL. *Ietter loing.* ITAL. *Gettar via.* GERM. Hinſtoſſen/ verſtoſſen/vertreiben. HISP. *Echar lexos.* ANGL. *To caſt farre of.* } Virg. 1. *Æneid.*

Nauibus (infandum) amiſſis vnius ob iram
Prodimur, atque Italis longè disiungimur oris.

¶ Aliquando ponitur pro oſtendere, patefacere. { גלה ghilláh השמיע hiſhmiáh. ἐκφαίνω, ἐξαγγέλλω. GAL. *Diuulguer, publier.* ITAL. *Manifeſtare, diuulgare.* GERM. Anzeigen oder angeben/ außbringen/ entdecken.

HISP.

Hisp. *Demonſtrar, manifeſtar.* Angl. *To diſcloſe, to betray.* } Virg. 3. *Æneid.*

Prodere voce ſua quenquam, aut opponere morti.

Sueton. Aug. c. 66. Quòd his Mœcenas ſecretum de comperta Murænæ coniuratione vxori Terentiæ prodidiſſet. Ouid. 13. *Metam.*

——— *Niſi* Galea

Inſidias prodet, manifeſtabitque latentem.

Ibid. Cuncta coegi Dolonem prodere, quæ hoſtium conſilia. } Sueton. *in Tiber. cap.* 50. Odium aduerſus neceſſitudines in Druſo primum fratre detexit: prodita eius epiſtola. Liu. 6. *ab Vrbe.* Prodere temeritate ⁂ inſcitia res: i. declarare, referre. } Item Ouid. 13. *Metam.* Prodere rem Danaûm. ¶ Item pro differre, protrahere παρατείνειν. Terent. *in And.* Credo, impetrabo, vt aliquot ſaltem nuptiis prodat dies. ¶ Item pro propagare. Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

Sed fore qui grauidam imperiis, belloque frementem
Italiam regeret, genus alto à ſanguine Teucri
Proderet.

¶ Item ponitur pro tradere, dare. { מסר *maſár* נתן *nathán* הסגיר *hiſghir.* προδιδόναι. Gall. *Trahir.* Ital. *Tradire* Germ. Ubergeben/verrahten Hisp. *Hazer trayción.* Angl. *To betraye.* } Saluſt. Antequam arcem proderent hoſtibus. Cicer. 3. *de Inuent.*, Nam vt peccatum eſt patriam prodere, parentes violare. ¶ Prodere item aliquando ponitur pro emittere, & dimittere, Modeſt. *l.* 4 *D. de cuſt. & exhib. reor.* Non eſt facilè tyroni cuſtodia credenda. nam ea prodita, is culpæ reus eſt qui eam commiſit. Item, Quod ſi fugitiuum domino reddendum prodiderit. Ex Hotom. Prodere poſteris, eſt poſteris tradere, vel ad poſteros tranſmittere. Cicer. *de Sen.* Non accipere modo hæc a maioribus voluerunt, ſed etiam poſteris prodere. ¶ Prodere memoriæ, eſt litteris mandare. Διαμνημονεύειν, ἱστορεῖν, ἀπομνημονεύειν. Cicer. *Appio*, Quum ſtudium conſumes in virorum fortium factis memoriæ prodendis. Pro eodem etiam legitur, Prodere memoria Cæſar. 5. *bell. Gall.* Quos natos in inſula, ipſi memoria proditum dicunt. Cic. *de Orat.* Quia memoria ſic eſſet proditum. Item prodere memoriam, id eſt, propagare, & ad poſteros tranſmittere. Cæſar 1. *bell. Gall.* Ne committeret, vt is locus vbi conſtitiſſent, ex calamitate populi Romani, & exercitus internecione nomen caperet, aut memoriam proderet. Interdum ſupprimitur nomen memoriæ. Plin. *lib.* 11. *cap.* 23. Regnabat ibi quum hæc proderem, Celebrotas. Cicer. *lib.* 3. *Offic.* Vtile videbatur Vlyſſi, vt quidam Tragici poetæ tradiderunt. Plin. *lib.* 2. *cap.* 7. D. Auguſtus læuum ſibi prodidit calceum præpoſtere inductum, quo die ſeditione militari propeafflictus eſt, id eſt, ſignificauit. hoc tetulit. Sic dicimus, Fama prodit, id eſt, refert Celſus, Quoſdam fama prodidit in ipſis funeribus reuixiſſe. ¶ Prodere, autore Donato, aliquando eſt decipere, deſerere. Terent. *in Adelph.* Prodidiſti & te, & illam miſeram, & gnatum. ¶ Prodere exemplum eſt tradere, vel monſtrare, vel aliquid deſignare vnde alii ſumant exemplum. Cicer. *pro Flacco*, In hoc reo nequod pernicioſum exemplum prodatur pertimeſco. *Ibidem*, ne periculoſam imitationem exempli reliquis in poſterum proderetis. ¶ Prodere fidem, eſt iureiurando non ſtare. Saluſt. *in Catilin.* Sed ea ſæpè antehac fidem prodiderat, creditum abiurauerat. ¶ Prodere officium, eſt officio deeſſe, aut contra officium facere. Cicer. 4. *Academ.* Qui ſtatuit omnem cruciatum perferre, intolerabili dolore lacerari potius quàm aut officium prodat, aut fidem. ¶ Prodere vitam, eſt ſe vitæ periculo exponere. ¶ Prodere legem, deſtituere. Vlpian. *ad legem Iul. de adult.* Legem prodidiſſe dicitur ob hoc quòd accuſationem adulterii aggreſſus, accuſare deſtitit. ¶ Prodere interregem, eſt nominare renunciare, vt ait Budæus. Liu. 6. *ab Vrbe*, Sed nos quoque ipſi ſine ſuffragio populi auſpicato interregem prodamus. Sic prodere flaminem apud Cic. *pro Milone.*

Prōditur, impersonale. Plin. *lib.* 8. *cap.* 21. Iam quædam animalia indigenis innoxia, aduenas interimunt. ſicut ſerpentes parui in Tyrinthe, quos terra naſci proditur.

Prōditus, participium, Deceptus, circumuentus, deſtitutus. { נתן *nittán.* προδεδομένος, προδοθείς. Gall. *Deceu, trahi.* Ital. *Tradito, ingannato.* Germ. Verrahten Hisp. *Traydo, engañado.* Angl. *Deceiued, betrayed.* } Cic. *ad Att. lib.* 3. Quandoquidem, inquit, ego proditus, inductus, coniectus in fraudem, &c. Ouid. 13 *Metam.* Proditus a ſocio eſt, &c. ¶ Prodita in prouerbium vox. { i. emiſſa, tranſmiſſa, ſiue trita ſermone omnium.) Liu. *lib.* 3. *bell. Pun.* Ouid. 13 *Metam.* Proditus, Neſtor, a ſocio eſt (nempe Vlyſſe.) *Ibid.* Deſertus, mox relictus, &c.

Prōditor, is. { משגיר *maſghir.* προδότης. Gall. *Traiſtre.* Ital. *Proditore.* Germ. Ein verrähter. Hisp. *El que haze traicion.* Ang. *A traitour, he that betrayeth.* } Plaut. *in Rud.* Vrbis proditor, Cic. 3. *de fin.* Nec magis vituperandus eſt proditor patriæ, quam communis vtilitatis, aut ſalutis deſertor. Plutarch. *in Demoſthen.* Proditores cùm patriam vendunt, ſeipſos primos vendunt. Velleius. Senatus proditor Plancus.

Prōditio, nis. { προδοσία. Gall. *Trahiſon.* Ital. *Tradimento.* Germ. Verrahtung oder verrähterey. Hisp. *Traycion.* Angl. *Betrayen.* } Cicer. 4. *Academ.* Amicitiarum proditiones & rerum publicarum. Ouid. 8. *Metam.*

Nam pareant potius ſperata cubilia, quàm ſim
Proditione potens.

Lucan. *lib.* 4.

Nunquam noſtra ſalus precium merceſque nefanda
Proditionis erit.

Quintilian. Proditio nobis prodita eſt.

Prodoceo. (Horat. 1. *epiſt.* 1.) apertè, palàm doceo.

Prŏdromus, Latine præcurſor { πρόδρομος. Gall. *Auant coureur.* Ital. *Che corre innanzi.* Germ. Ein vorlauffer / vorbot. Hisp. *El que corre adelante.* Angl. *A forerunner.* } Cic. *ad Attic. lib.* 1. Nam mihi Pompeium prodromi nunciant, apertè Pompeium acturum. Vnde prodromi dicuntur a Græcis fici præcoces, quaſi præcurſores, reliquarumque maturitatem præuenientes. Plin. *lib.* 16. *cap.* 26. Ficus & præcoces habet, quas Athenis prodromos vocant ¶ Prodromi item venti Etefiæ, qui octo ferme diebus exortum Caniculæ antecedunt. Colum. *lib.* 11. *cap.* 2. Sexto Idus Iulias Prodromi flare incipiunt.

Prōdūco, is, Profero, protraho, in conſpectum, in apertum duco. { הוציא *hotzi.* המשיך *himſhich.* παράγω, προάγω. Gal. *Produire, tirer, alonger, mettre hors.* Ital. *Prolongare, menar fuori produrre.* Germ. Vorziehen. Hisp. *Lleuar lexos guiando, eſtender en largo.* Ang. *To prolong, to drawe in length, to ſtretch out or bring forth.* } Virg. 2. *Æneid.*

Abnegat exciſa vitam producere Troia.

Cicer. *in Cato.* Conuiuium vicinorum quotidie compleo, quod ad multam noctem quam maximè poſſumus vario ſermone producimus. id eſt, protrahimus. Senec. *cap.* 18. *de conſol. ad Polyb.* Produc memoriam ſcriptis ſemper ſuis. *Ibid. c.* 8. Non audeo te vſque eo producere, vt, &c. *Ibid.* A ſeuerioribus ſtudiis ſe producere ad ſolutiora. Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.*

Tempus & in canas ſemen producit ariſtas.

¶ Terent. *in Andr.* per tranſlationem dixit pro detinere. Nónne tibi ſatis eſſe hoc ſolidum viſum eſt gaudium, niſi me lactaſſes amentem, & falſa ſpe produceres? id eſt, deluderes, detineres. ¶ Aliquando idem eſt quod foras educere, coram ſiue in medium adducere, vel præſentem ſiſtere. { הוציא *hotzi* הביא *hebi.* προάγειν. } Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Vbi ſunt iſti quos ante ædes iuſſi huc produci foras? Sic producere teſtes dicimus, pro eo quod eſt, ad dicendum teſtimonium, in iudicium eo adducere. Cicer. 6. *Verr.* Harum omnium rerum autores, teſteſque produco. ¶ Producere copias in aciem, eſt extra caſtra ad pugnam eas educere Plaut. *Amphitr.* Producit omnem exercitum è caſtris contra Legiones educunt ſuas. Tertia Gallica *Ciceroni* Repentè Antonius in aciem ſuas copias de vico produxit. ¶ Aliquando idem eſt quod venum exponere. Terent. *in Eunuch.* Pretium ſperans, illico producit, & vendit. Vbi Donatus, Propriè venales produci dicuntur. Plaut. *Aſin.* pro proſtituere poſuit, Audientem dicto mater produxit filiam, id eſt, proſtituit. προαγωγεύειν. ¶ Interdum pro gignere. { הוליד *holidh.* γεννᾶν. } Plaut. *in Capt.* Quid hoc eſt rei? quaſi in orbitatem filios produxerim? Cic. *pro Quint.* Roſcio, Nihil ab hoc prauum & peruerſum produci poſſe putant. Idem 2. *Verr.* Nihil à me audiet ex ſingularia illa adoleſcentia ſua quæ quiuis facere, aut meminiſtis. aut ex eo quem ſui ſimilem produxit, recognoſcere poteſtis. Terent. *in Adelph.* Sein' animam priùs extinguerem ipſi qui illud produxit ſcelus. ¶ Producere moram rei alicui, eſt moram interponere ſiue (vt Donatus ait, differre, protendere, protelare. Terent. *in Andr.* Dicam aliquid iam me inuenturum, vt huic malo aliquam producam moram. ¶ Interdum proſequi. Virg. 9. *Æneid.*

——— *nec te tua funera mater*
Produxi.

¶ Interdum conſumere, terere. Terent. *in Adelph.* Et cyathos ſorbilans, paulatim hunc producam diem. ¶ Producere teſtem in iudicium, id eſt, adducere. Cicer. 7. *Verr.* Grauiorem apud ſapientes iudices ſe fore ab inferis teſtem, quam ſi viuus in iudicium produceretur. ¶ Producere aliquando eſt promouere hominem & in medium honorificè proferre. ⚹ Subducere. Cicer. *pro domo ſua*, de Catone in Syriam ablegato, Quem tu non pro illius dignitate produxeras, ſed pro tuo ſcelere ſubduxeras. Liu. *lib.* 10. *d.* 4. Producere aliquem omni genere honoris. ¶ Produci, impelli, adduci, προάγεσθαι. Cic. *lib.* 1 *ad Heren.* Producti ſumus, vt de orationis partibus loqueremur. ‖ ¶ Produxi preſſiuè oculos Hic producere eſt προτίθεσθαι ante ædes mortuos ad exequias proponere. Premere autem oculos eſt claudere, quod ſolebant proximi facere, vt filii, pater, mater. Producere & perducere interdum commutantur. Ita perducere puellam, pro producere, προαγωγεῖν; & perductor, pro productore, id eſt, amantum internuncio & adminiſtro libidinis. qui Græcè προαγωγὸς & προαγωγεύς dicatur Bud. ‖

Prōductus, a, um, Adductus { מוצא *mutſá* מובא *mubá* προαχθείς, προαγόμενος. Gal. *Prolongé.* Ital. *Allungato.* Germ. Verlängert. Item verſeugert, &c Hisp. *Eſtendido en largo* Ang. *Drawen in length.* } Cic. *poſt reditum.* Quum a Tribun. pleb. Conſul in concionem productus eſſet. Aliquando nomen eſt & ſignificat protenſus longus. משוך *maſchúch* ארך *erech* μακρός. } Cicer. *Orat.* Inclytus dicimus breui media litera inſanus, producta. Idem 2. *de Orat.* Et principia tarda ſunt, & exitus tamen ſpiſſi & producti eſſe debent. Cæſar. *lib.* 1. *bell. ciu.* Producti repentè ex onerariis nauibus ... eſſi.

Prōductior, & productiſſimus. Col. *lib.* 7. *c.* 12. Quare ſtatus eius longior, productiórque ad hos caſus magis habilis eſt, quàm breuis, aut etiam quadratus. Idem *lib.* 3. *c.* 10. Extrema pars eius, quod caput vitis appellant, id eſt, vltimum & productiſſimum flagellum.

Prōdūctē, aduerbium. Huius contrarium eſt breuiter. { ἐκτεταμένως, μακρῶς. Gall. *Longuement, au long.* Ital. *Lungamente, in longo.* Germ. Nach der longe. Hisp. *Largamente, en luenga.* Angl. *At lenghe.* } Cic. *in Orat.* Et ne multis quibus in verbis ex primæ literæ ſunt, quæ in ſapiente atque felice productè dicuntur, in cæteris omnibus breuiter.

Prōductio, nis, Prolongatio. { ארך *orech*, vel *ore ch.* ἔκτασις, παράτασις. Gall. *Prolongement, allongement.* Ital. *Prolungamento, allungamento.* Germ. Verziehung / verlengerung. Hisp. *Eſtendimiento, prolongacion.* Angl. *Prolonging, drawing in length.* } Cicer. 3. *de fin. bon.* Et quemadmodum opportunitas (ſic enim appellemus εὐκαιρίαν) non fit maior productione temporis habent enim ſuum modum quæcunque opportuna dicuntur. Productiones Stoicis vocantur προηγμένα, vt auctor eſt Gell. *c.* 5 *lib.* 12.

Prōdūctile, penultim. correpť. quod tunſionibus malleorum productum eſt, ἐλατόν.

‖ Proebia, vide *Prabia.* ‖

Proecthesis, q. præexpoſitio, eſt propoſitio orationis, in qua ante oculos ponitur, quod in controuerſiam venit. προέκθεσις ante expono.

‖ Proedrus, Gloſſ. Phil. πρόεδρος, præſes. πρόεδροι primores προεδρία principatus a πρὸ præ & ἕδρα ſedes, ſella, ſedile In imperio orientali erant πρόεδροι eccleſiaſtici & palatini. Palatini erant præſides conſiſtorii, in quo res ſtatus tractabantur. Itaque plurimum apud Imperatores poterant: ſæpe verò etiam omnia, maximè Imperatoribus in inferiori adhuc ætate conſtitutis. Gl. gr. b. Meurſ.

¶ Proceleuſmatus, officialis iudici proficiſcenti aſſidens. L g b ¶

Proceſſus, [illegible], in genere eſt proceſſus, progreſſio. Deinde, per Synecd. eſt feſta proceſſio ab inuſitato [illegible], pro quo in vſu eſt [illegible] progredior, procedo.

Proepiplexis, [illegible], præuentio reprehenſionis, cùm quis ſemetipſum verbo arguens, alienam correptionem præuertit, & declinat. [illegible] antè reprehendo.

Prœtides, *Προιτίδες*, Prœti Argiuorum regis, & Antiæ filiæ fuerunt, quæ quum forma eſſent præſtantiſſima, ſe Iunoni auſæ ſunt præferre: quare irata dea talem eis immiſit furorem, vt vaccas ſe eſſe arbitrarentur, & ad ſyluas confugerent. Poſtea autem helleboro ſanatæ à Melampode dicuntur: vnde quoddam hellebori genus, Melampodij nomen accepit teſte Plin. *lib.* 25. *c.* 5. Virg. *in Sileno*,

Prœtides implerunt falſis mugitibus agros.

Prœtus, *Προῖτος*, Abantis regis Argiuorum filius, cui etiam ſucceſſit in regno. Vxorem habuit Antiam, ex qua quatuor filias genuit, quæ à patris nomine dictæ ſunt Prœtides, poëtarum fabulis celeberrimæ, de quibus vide plura in dictione præcedenti, & ſupra in voce MELAMPODIVM.

PROFANVS, a, um, dicitur irreligioſum & à religione remotum.)(Sacrum, religioſum. { [illegible] *chanéph* [illegible] *chol* [illegible] *tamé*. [illegible]. GALL. *Profane, pollu, laique, lay*. ITAL. *Profano, huomo laico*. GERM. Ongeweyhet/ unheilig. HISP. *No conſagrado*. ANGL. *Profane, unhallowed or not conſecrated*. } Plaut. Sacrum an profanum habeas, parum penditur. Cic. *in domo ſua*, Si iſta conſecratio legitima eſt, quid eſt quod profanum in tuis bonis eſſe poſſit? ¶ Interdum profanum accipimus pro ſcelerato, & impio. Statius *in principio Theb.*

Fraternas acies, alternaque bella profanis
Decertata odiis.

Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

Lapſa ve ſunt nimio verba profana mero.

¶ Profanum etiam dicitur quod ex religioſo, vel ſacro in hominum vſum conuerſum eſt. Virg. 12. *Æneid.*

Faune precor miſerere (inquit) tuque optima ferrum
Terra tene, colui veſtros ſi ſemper honores,
Quos contra Æneadæ bello fecere profanos.

¶ Profani item dicebantur ſacris non initiati, qui à fano & ſacris arcebantur. Idem 6. *Æneid.*

——procul ò procul eſte profani,
Conclamat vates.

¶ Nunc *Laicos* Galli vulgò vocant, quaſi populares, teſte Bud. ¶ Profanos etiam dicimus imperitos, qui Muſarum ſacris non ſunt initiati. Horat. *lib.* 3. *Carm.* Odi profanum vulgus. Profanus vſus dicitur communis & vulgaris, non ſanctus. Plin. *lib.* 15. *c.* 30. Adeóque in profanis vſibus pollui laurum & oleam fas non eſt.

Profanum dictum eſt, id quod quum ſanctum fuiſſet, poſtea in vſu hominum factum, hoc eſt, extra fanum. Ex Aggeno *de limitibus agrorum.*

Profano, as, ex ſacro profanum facio, violo. { [illegible] *hechnjph* [illegible] *chillél*. [illegible]. GAL. *Profaner, ſouiller & gaſter*. ITAL. *Profanare*. GER. Entweyhen/unheilig oder vnrein machen. HISP. *Enſuziar la coſa ſagrada*. ANGL. *To profane, to defile and pollute.* } Liu. *lib.* 31. Sacra, ſacerdotes quæ ipſius maiorúmve eius honoris cauſa inſtituta eſſent, omnia profanarent.

Profanatus, participium. { [illegible] *mechullál* [illegible] *nitmá*. [illegible]. GALL. *Profané*. ITAL. *Profanato*. GERM. Entweyhet. HISP. *Enſuziado, profanado*. ANGL. *Profaned.* } vt Profanatum templum, hoc eſt, ex ſacro profanum factum, vel flagitio aliquo pollutum. Stat. 9. *Theb.* Ergo profanatum Menalippi funeris acerbo Vulnere. Manus profanatæ. Ouid. 2. *Metam.* Terræ profanatæ. Stat. 3. *Syl.*

Profanatio, nis, verbale. Sacræ rei violatio. { [illegible] *chóneph* [illegible] *chanuppháh* [illegible] *tumeáh*. [illegible]. GALL. *Profanation, profanement*. ITAL. *Profanamento*. GERM. Entweyhung. HISP. *Obra de profanar y enſuziar*. ANGL. *Profanation or pollution of holy thinges.* } Plin. *lib.* 16. *c.* 4. Poſtquam ciuilium bellorum profanatione meritum cœpit videri, ciuem non occidere. Alia exemplaria habent *profano*: vt Profanum ſubſtantiuè ſumatur.

PROFARI, Eloqui, dicere, pronuntiare. { [illegible] *dibbér* [illegible] *bittá*. [illegible]. GALL. *Parler, prononcer, dire*. ITAL. *Parlare, pronuntiare, dire*. GERM. Heraußreden/anſagen. HISP. *Hablar, parlar, dezir*. ANG. *To ſpeak, pronounce or ſay.* } Virg. 1. *Æneid.*

Tum breuiter Dido vultum demiſſa profatur.

Silius *lib.* 11.

——magno clamore profatur.

¶ Propriè profari eſt quod Græci dicunt [illegible] id eſt futura prædicere. [illegible] *nibbá*. Vlpianus *de ædil. edict. l.* 1. §. *Exempli.* Si ſeruus inter fanaticos non ſemper caput iactaret, & aliqua profatus eſſet, an nihilo minus ſanus videretur?

Profatum, i, *ἀξίωμα* dignitas, ſiue axioma, & effatum Ciceroni. Propoſitio, ſumma. Gell. *lib.* 16. *cap.* 8. [illegible], quæ Marcus Varro aliàs profata, aliàs proloquia appellat. Vide *Proloquium* & Gellium *loco citato.*

Profatus, us, ui, nomen quartæ inflexionis, Ipſe profandi actus. { [illegible] *ne'nah*. [illegible]. GAL. *Profette*. ITAL. *Profetia*. GERM. Das herauß reden. HISP. *Profecia* } Gell. *lib.* 18 *c.* 11. Neque dictu, profatúve ipſo terræ, aut inſuaues eſſe. Stat. 5. *Syl.*

——ſeu voce ſoluta,
Spargere, & effrano nimbos aquare profatu.

Profectò, aduerbium confirmantis eſt. factum quaſi pro facto. Nimirum, ſane, certe, reuera. { [illegible] *ach* [illegible] *aehén*. [illegible]. GALL. *Certes, certainement, pour vray*. ITAL. *In vero certamente*. GERM. Fürwar/ warlich. HISP. *Ciertamente*. ANGL. *Forſooth, in very deed.* } Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Eſt profectò Deus, qui omnia videt. *Ibid.* Eſt profectò vbi damnum præſtet facere, quam lucrum. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Edicam ſané tantibus profectò (ſcelerio.) *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1. Profectò nullo pacto poſſum vitare &c. Terent. *in And.* Profectò ſic eſt. ¶ Plerunque autem ad reſponſionem adhibetur *ἦ δῆτα.* Cicero, Quis hæc renunciat, Is profectò qui interfuit. Quod etiam per certè efferemus. Idem, In quo meminimus? Certe in nullo. Eundem etiam vſum habent nimirum & nempe.

PROFERO, Palam facio, prodo, pronuntio. { [illegible] *hotsi* [illegible] *ghillah* [illegible] *bittá* [illegible] *heerich*. [illegible]. GALL. *Proferer, manifeſter*. ITAL. *Proferire, manifeſtare, paleſare*. GERM. Außbringen/ herfür bringen/ außbreiten/ außſprechen. HISP. *Sacar à fuera, manifeſtar, pronunciar*. ANGL. *To bring out, to pronounce, or vtter.* } Cicer. *pro Cælio*, Domus in qua nihil fiat quòd foras proferendum ſit. Terent. *in Hecyr.* Ita me dii bene ament, haud propterea te rogo vt hoc proferam. Seneca, Antequam ſententiam proferam. Plaut. Quæ neque fando accepit quiſquam profers carnifex, id eſt, prædicas, memoras. ¶ Proferre manum, pro oſtendere. Plaut. *Aulul. ſc.* 3. *a.* 4. F Oſtende manum. S Ambas profero. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Manum ſi protollet, pariter proferto manum. *Ibid.* Condita prata in patinis proferant. ¶ Proferre artem, (id eſt, edere) Sueton. *in Neron. cap.* 25. Reuerſus Neapolim, quòd in ea primum artem protulerat albis equis introiit. Item, Proferre munitiones tota nocte. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciuil.* ¶ Ius proferendi Pomœrij, quibus, vide apud Gell. *cap.* 14. *lib.* 13. ¶ Aliquando ſignificat protendo, prolato. [illegible]. Plinius, Quum lineam protuliſſet longiſſimam, atque rectiſſimam. Iuſtin. *lib.* 1. Arbitria principum pro legibus erant, fines Imperij tueri magis quàm proferre mos erat. Tranſlate. Cicer. *in Orat. pro Muræn.* Stoici mihi videntur fines officiorum, paulò longius quam natura vellet, protuliſſe. Terent. *in Andr.* Saltem aliquot dies profer, dum proficiſcar aliquò, ne videam. ¶ Quandoque promere, ſiue in lucem efferre. Cicer. *pro Sext. Roſc.* Tu H. S. LIII. ex arca proferas. Plaut. *in Amphitr.* Tu Theſſala intus pateram proferto foras. ¶ Proferre ſe (inquit Budæus) dicuntur qui ſine deductore innoteſcunt, & ipſi ſe producunt. Plinius iunior, Proferunt ſe ingenia & oſtentant. ¶ Ponitur aliquando pro allegare, quo Plinius *in Epiſt.* eſt vſus. Cicer. *de Inuent.* Deinde cæteros proferre oportebit quibus maiora delicta conceſſa ſunt. Proferre pro Obijcere. Cicer. *pro Flacco*, Prætereo illa quæ prætereunda non ſunt nullum huius in priuatis rebus factum auarum, nullam in re pecuniaria contentionem, nullam in re familiari ſordem poſſe proferri. Apud Iureconſultos, Proferre eſt quod nos Producere dicimus, id eſt, Apud acta deponere. Idem Cic. 4. *Verr.* Scio te dicta ſuperiorum omnium correxiſſe, & poſſeſſiones hæreditatum non ſecundum eos qui proferrent, ſed ſecundùm eos qui dicerent teſtamentum factum dediſſe. Budæus.

Prolatus, a, um, participium à paſſiuo verbo proferor, Dilatus: vt quum diem iudicij prolatum eſſe dicimus. { [illegible] *mutſa* [illegible] *memuſchach* [illegible] *natui*. [illegible]. GALL. *Differé prolongé*. ITAL. *Differito, prolongato*. GER. Außgezogen/ auffgeſchoben. HISP. *Dilatado*. ANG. *Differed, prolonged.* } Aliquando ponitur pro adductus, & productus. Lucan. *lib.* 4.

——pro lucri pallida tabes
Non deeſt prolato ieiunus venditur auro.

Prolatæ res, Tacit. *lib.* 2. Paulò poſt, Dilatæ. ¶ Aliquando idem eſt quod extenſus, vel vlteriùs productus: vt quum terminum prolatum vel fines imperij prolatos dicimus. [illegible].

Prolatio, nis, verbale, ipſe actus proferendi. { [illegible] *órech*, vel, *érech* [illegible] *mot* [illegible] *me'ta* [illegible] *aréſcheth*. [illegible]. GALL. *Prolation, delay, eſtendue*. ITAL. *Moſtra, il produr fuora, eſtendimento*. GERM. Herfürbringung. HISP. *Prolongamiento, eſtendimiento*. ANGL. *Differring or prolonging, delay.* } Cic. *in Orat.* Commemoratio antiquitatis, exemplorúmque prolatio. ¶ Prolatio, protenſio, extenſio. Liu. 1. *bell. Maced.* Lætaque exta tuliſſe & prolationem finium, victoriámque & triumphum portendi. Iudicij prolatio, [illegible]. Cic. *pro Rabirio perduell. reo*, Quum alter ad prolationem iudicij biduum quæreretur. ¶ Prolatio, dilatio, [illegible], [illegible]. Corn. Tacit. *lib.* 9. Sed omnem prolationem, vt inimicam victoriæ ſuſpectabat. Plaut. *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. Trecentæ cauſæ poſſunt reperiri. Mox, Quantumuis prolationum.

Profeſſor, oris, profeſſorius, a, um, & profeſſio, vide *Profiteor*.

Profeſtus, a, um, quod ante feſtum eſt, vel procul a feſto.)(Feſtus, vnde dies profeſti dicuntur, teſte Nonio, qui vacui ſunt feſtiuitate. { *ἀνέορτος*. GALL. *Non feſtable, non feſté, comme iour ouurier*. ITAL. *Non di feſta, giorno d'opera, di lauoro*. GER. Auff dem kein feſt iſt/ das man nit feyret. HISP. *Coſa no feſta, dia de trabajar*. ANGL. *Not holy or not a feaſting day.* } Plaut. *in Aul. ſc.* 2. *a.* 2. feſto die ſiquid prodegeris, Profeſto egere liceat, niſi peperceris. Plin. *lib.* 18 *cap.* 6. ex Catone, Peiorem qui profeſtis diebus ageret, quod feriatis deberet. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 3.

Qui Veientanum feſtis potare diebus
Campana ſolitus trulla, vappámque profeſtis.

Idem 4. *Carm. Ode* 15.

Noſque & profeſtis lucibus, & ſacris,
Inter iocoſi munera Liberi
Cum prole matroniſque noſtris,
Ritè deos priùs apprecati.

¶ Profeſti & inluiadi homines. Gell. *cap.* 9. *lib.* 19.

PROFICIO, is, porrò facio, progredior, procedo, & promoueo, profectum, ſiue progreſſum facio, & per tranſlationem lucror. { [illegible] *hoſhil*. [illegible]. GALL. *Profiter*. ITAL. *Far profitto, fare frutto in ogni arte*. GERM. Zunemmen/ fürſchreiten/ ſchaffen. HISP. *Aprouechar, hazer prouecho*. ANG. *To further or profite.* } Senec. Sic enim & audiendo, & legendo in dies magis proficimus. Plinius, Nec minùs eo ſub eo præceptore profectum fecit. Cicero *ad Toranium lib.* 6. Nunc verò euerſis omnibus rebus, quum conſilio proficere nihil poſſit, vna ratio videtur, quicquid euenerit, moderate ferre. Cæſ. 3 *bell. Ciu.* Apud quos quum proficere nihil poſſet. Ponitur aliquando pro prodeſſe. Celſ. *lib.* 7 *cap.* 14. id optimè proficit. Vlp. *de iureiurando*, Matris igitur iuſiurandum patri non proficiet nec nocebit, ſi mater detulerit. Proficitur, Impersonale, Plin. *Epiſt.* 2. 17. Sed illa quæ dictaui, identidem retractantur, ac ſimul memoriæ frequenti emendatione proficitur. Ouid. *Eleg.* *lib.* 1. *Triſt.*

Verba miſer fruſtrà non proficientia perdo

Prōfĕctus,us, Promotio, ſiue progreſſus in re aliqua, ſiue fructus qui ex rei alicuius tractatione prouenit. { *προκοπή*. GAL. *Proffit, auantage*. ITAL. *Profitto* GER. Zunemmung/fürſchreitung/beſchluß HISP. *Prouecho*. ANG. *A furthering or profite of a thing* } Quintil. *lib.* 10. *c.* 2. Vt terra altius effoſſa generandis, alendiſque ſeminibus fœcundior fit: ſic profectus non à ſummo petitus, ſtudiorum fructus effundit vberius, & fideliùs continet. Idem *lib* 1. *c.* 2. Firmiores in litteris profectus alit æmulatio. Profectum facere. Plin. *Epiſt.* 2.

Prŏfĭcīscor, eris, profectus. extra faceſſo, ſeu recedo. Iter facio, eo, abeo. { נסע *naſáh* הלך *haláchh* *πορεύομαι, ἀπέρχομαι*. GALL. *Partir pour aller, aller, venir*. ITAL. *Andare, venire partirſi*. GERM. Gehn/ziehen/ reiſen. HISP. *Yr camino, andar* ANGL. *To go a iourney, to depart.* } Plaut. *Curc ſc* 1. *a.* 1. Quò te dicam proficiſci foras? Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 1. Quo profectus ſum, ibo. Idem *Aſin. ſc* 4. *a.* 2. Proficiſcin'? pro proficiſceris. Cæſ. *lib.* 3. *bell ciu.* Ad iter proficiſci. Cic. *de ſeneƈt.* Adoleſcentulus miles profectus ſum ad Capuam. Propert. *lib.* 3. *Eleg.* 21. Magnum iter ad doctas proficiſci cogor Athenas. Cic. *ad Quint. frat. lib.* 3. Idus Octobris Saluius Oſtiam veſperi naui profectus erat cum his rebus quas tibi dono mitti volueras. Idem *ad Atticum lib.* 2 Calendis Maiis de Formiano proficiſcemur. Proficiſci in exilium, idem 4. *de finib.* Proficiſci obuiam. Cæſ. 7. *bell Gall.* Proficiſci ad reliqua, pro pergere. Cic. 5. *Verr.* Nunc proficiſcemur ad reliqua, ſi pauca ante ceteris a vobis iudices deprecati. ¶ Proficiſci pro originem habere. Idem 4. *Acad.* Pythagoræi ex numeris, & Mathematicorum initiis proficiſci volunt omnia.

Prŏfĕctus, profecta, profectum, Participium. { נסע *noſváh* הלך *holéch*. *πορευθείς, ἀπελθών*. GALL. *Qui eſt venu*. ITAL. *Venuto*. GERM. Gezogen. HISP. *Venido*. ANGL. *Gone or come.* } Virg 1. *Æneid.*

Hunc latum Tyriiſque diem Troiáque profectis.

Prŏfĕctio, nis, verbale, Actus proficiſcendi, iter. { מסע *maſſáh* *πορεία*. GAL. *Allee*. ITAL. *Eſſo andare*. GER Ein reiß oder zug. HISP. *La ida de camino*. ANGL. *Going, departing.* } Cic. 1. *Philipp* Exponam vobis breuiter conſilium & profectionis, & reuerſionis meæ. Idem *pro Quintio*, Inuenitur dies profectionis pridie Calendas Februarii.

Prŏfectĭtius, a, um, quod aliunde proficiſcitur vt Dos profectitia, quæ à patre, vel parente proficiſcitur

Prŏfindo, is, profidi, profiſſum, Proſcindo. { בקע *bikkeáh*. *διασχίζω, διασχίζω*. GALL. *Fendre, couper en fendant*. ITAL *Fendere, ſenia; pare*. GERM. Ausbrechen/aufreiſſen HISP. *Hender, alçar barueſco* ANGL. *To cleaue, to cutt by cleauing.* } Statio. *Treb.*

—*Quanta pariter ceruice gementes,*

Profindunt inarata diu Pagaa iuuenci.

Prŏfĭtĕor, eris Publicè fateor, item publicè doceo, apertè, ſeu palam polliceor. { הודה *hodháh* [illegible] GALL. *Dire franchement & deuant le monde. faire profeſſion lire & enſeigner publiquement* ITAL. *Far profeſſione, legger publicamente ne le ſchole. dire francamente* GERM. Offentlich anbieten oder verheiſſen. HISP *Confeſſar abiertamente, y claramente, hazer profeſſion*. ANGL. *To ſpeak freelie to mak open profeſſion* } Cic. 1. *Acad.* Qui philoſophiam iam profeſſus ſum populo noſtro exhibiturum. Liuius. Palam profeſſi nuſquam inde niſi in patriam veſtigium eſſe moturos ¶ Aliquando pro apertè oſtendo & affirmo ponitur. Plaut. *Capt. ſc* 1 *a* 3. Quis ait hoc? aut quis profitetur? (ſup. cœnam ſe daturum.) Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Quando non vis tua voluntate ipſe profiteri. (ſup. ſurripuiſſe pallam.) Suet. *in Calig. cap* 12. Profiteri de parricidio. (pro confiteri.) Idem *in Tib cap.* 66. Profiteri ſummam malorum ſuorum. Cicero 5. *Verr.* Sed me omnium prouinciarum defenſorem eſſe profitebor. Idem *pro Rabirio Poſthumo*, Quamobrem fateor atque etiam T. Labiene profiteor, & præ me fero, te ex illa crudeli, importuna, non tribunitia actione, ſed Regia, meo conſilio, virtute, autoritate eſſe depulſum. Ex quo Ciceronis loco conſtat plus eſſe profiteri, quàm fateri. Fatemur enim coacti, teſte Seruio: ſpontè autem & publicè profitemur. Polliceri & affirmare. Cic. 1. *Academ.* Hinc Profeſſio, Confeſſio palam facta. Idem *pro Planc.* Non me præteribat, in tam perturbato ſtatu ciuitatis fructuoſiſſimam eſſe profeſſionem bonæ voluntatis. Idem *Tironi lib.* 16. Tu verò confice profeſſionem, ſi potes: & ſi hæc pecunia ex eo genere eſt vt profeſſione non egeat. ¶ Profiteri item accipitur pro eo quod eſt artem aliquam, aut ſcientiam publicè docere. Plin. *Epiſt.* 76. Audiſtine Valerium Licinianum in Sicilia profiteri? Cic. *de Amic.* Quamobrem quæ diſputari de amicitia poſſunt, ab iis cenſeo petatis qui iſta profitentur. Hinc profeſſores artium liberalium vocamus, qui eas artes publicè docent. Plin. *lib.* 3. *c.* 53. Diodorus dialecticæ ſapientiæ profeſſor. Suet *de clar. Gram.* Reliquit filium Orbilium, & ipſum grammaticum profeſſorem. Magni nominis profeſſores Quint. *lib.* 1. *c.* 11. Conſummati profeſſores. Idem *lib.* 1. *c.* 9 Sic, Profiteri lenocinium dixit Suet. c 36. ¶ Profeſſores & eorum auditoria aſſiduè frequentabat Tiber. Imper. Idem *in Tiber. c.* 11. ¶ Profiteri bona, cenſum, nomen, eſt apud magiſtratum ſuarum facultatum numerum, & nomen edere. *ἀπογράφεσθαι*. Cicer *pro Archia poëta*, Quum hic domicilium Romæ multos iam annos haberet, profeſſus eſt apud Prætorem Qu. Metellum familiariſſimum ſuum. Liu. 6. *bell Pun.* Primò expectatum eſt, vt qui ſe tanto imperio dignos crederent, nomina profiterentur Idem 3 *ab Vrb.* Hoc propoſito dicto & qui aderant nexi, profiteri extemplo nomina, & vndique, &c. Sic profiteri natales parentes dicebantur, qui diem quo ſibi nati eſſent liberi apud præfectos ærarii edebant. de qua re Terentius *in l* 16. *D. de probat.* & Capitolinus *in Antonio Pio.* ¶ Profiteri æs alienum eſt ſua debita teſtari. Curt. *lib.* 10. Alexander priuſquam ſecerneret quos erat remiſſurus, edixit vt omnes milites æs alienum profiterentur. Profiteri indicium. Sponte indicare rem aliquam: vltro ſeſe conſortéſque criminis, deferre. Plin *Epiſt.* 60. Eadem apud Claudium, vxori Scriboniani, quum illa profiteretur indicium, Ego, inquit, te audiam. Velleius, Profiteri patrocinium aliquorum. ¶ Profeſſi verſus *ἐπαγγελτικοί*. Apul. *Apolog.* 1. Senec. *Epiſt* 89 Viles ex profeſſo arte Mechanicæ. Ouid. 5. *Faſt.* Non eſt de magna profeſſis.

Profeſſor, qui aliquid profitetur, id eſt, publice docet.

Prŏfeſſōrius, a, um, *ἐπαγγελτικός*. vt lingua profeſſoria, quæ meritoriam

exerceret eloquentiam. Tacit. *lib.* 13. Audiretur hinc Germanici filia, inde vilis Burrus, & exul Seneca, trunca ſcilicet manu, & profeſſoria lingua.

Profeſſio, nis. Velleius, Cuiuſque profeſſionis eminentiſſima ingenia.

Prŏflīgo, as, propriè eſt porrò fligere, & fligendo procul arcere. Deinde eſt in genere vincere, perdere. { הפיל *hippil* נתץ *nathás* השים *heſchim* חשם *ceſcham* ענה *hinnah* הרג *horáh* אבד *ibbedh*. *καταγωνίζομαι, καταπολεμέω*. GAL. *Ruer par terre, deſtruire gaſter* ITAL. *Gettare à terra, ſtruggere, guaſtare*. GERM. Zu boden ſchlagen/dannen ſchlagen vnd zerſtrewen/ abtreiben. HISP. *Echar à tierra, desbaratar batalla*. ANG. *To ouer throwe, to driue away, to put to flight, to bring to an end, to diſpatche.* } De hoc verbo legendus Gellius *cap.* 5. *lib.* 15 Plaut. *in Mil* Confidentia eſt nos inimicos profligare poſſe. Cic. *pro Raber.* Caſtris locum capere, exercitum inſtruere, expugnare vrbes, acies hoſtium profligare. Cæſ. 2. *bell. Ciuil.* Quod claſſem hoſtium primo impetu aduenientes profligauerim ¶ Profligare bellum, id eſt, ferè abſoluere & conficere. השלים *hiſchlim*. Cornel. Tacit. Profligauerat bellum cum Iudæis Veſpaſianus, id eſt, confecerat, & penè ad exitum deduxerat. Suet. *in Othon. cap* 9. Profligari poſſe ſperabat. (i bellum magna ex parte confici.)

Prōflīgātus, a, um, participium. Afflictus, perditus. { אבד *obédh* שכום *ſcho-mém* *ἀπολωλώς, διεφθαρμένος*. GALL. *Deſtruit, gaſté, pre que mis à fin*. ITAL. *Rouinato diſtrutto guaſto & quaſi annullato*. GERM. Zuſchlagen/hinweg geſchlagen/verderbt. HISP. *Echado à tierra, deſtruido*. ANG. *Ouerthrowen, driuen away put to and end.* } Cic. 2. *in Cat.* Quanto tandem illum mœrore afflictum eſſe, & profligatum putatis? Vnde profligatum exercitum dicimus, id eſt, proſtratum, deiectum afflictum & perditum. & Profligatas res, hoc eſt, perditas. Idem *pro Roſc. Amerin.* Et denique omnia ad perniciem profligata, atque perdita. Hinc profligatos homines vocamus perditos, & in quibus nihil eſt ſani, nihil integri. *ἀπεγνωσμένος*. Idem *pro Archia*, Nunquam me pro ſalute veſtra in tot ac tantas dimicationes atque in hos profligatorum hominum quotidianos impetus obiecilſem. Idem 5. *Verr.* Profligatiſſimus omnium mortalium, ac perditiſſimus Suet. *in Tiber. cap.* 37. Ex iuuentute vtriuſque ordinis profligatiſſimus quiſque. ¶ Profligata dicuntur quæ propè abſoluta ſunt. Cicer. 5. *Tuſc.* Atque ſi ita eſt profligata iam hæc, & pene ad exitum adducta quæſtio eſt. Liu. 5. *bell Maced* Vt is qui profligatum bellum haberet, ad comitia Romam rediret. Cicero *ad Cornificium lib* 12. Sic vehementiùs nos laboramus, qui profligato bello, ac pene ſublato renouatum bellum gerere conamur. Affectum quoque dixerunt qui Latinè locuti ſunt, id quod profligatum appellatur in hac ſignificatione Idem *in Orat. de prouin conſul.* Bellum affectum videmus, & verè vt dicam penè confectum. Idem *in OEcon.* Quum verò iam affecta æſtate vuas a Sole mitiſcere fas eſt. ¶ In profligato eſſe. Gell. *cap.* 5. *lib.* 15.

Prōflīgātor, is, verbale. { מאבד *meabbédh* מענה *meʿanneh* *ἀπολλύων*. [illegible] GALL. *Qui a perdu & diſſipe tous ſes biens à meſchancetez* ITAL. *Chi ha perduto ogni ſuo hauere operando male.* GERM Ein vnnützer vergeuder oder durchbringer ſeines guts. HISP. *Gaſtador de ſu bien* ANGL. *A naughtie packe that lewdlie hath waſted all his goodes.* } Tacit. Habebatúrque non ganeo, & profligator, vt plerique ſua haurientium: ſed erudito luxu.

Prōflīgo, is, proflixi, proflictum, (inquit Calepinus.) Idem quod multum certo. citatque locum Colum. ex *lib.* 1. *c.* 4. Flagitioſum videbatur quos hoſtis profligendo agros deſolaſſet, nouo more ciuem Romanum ſupra modum patrimonii poſſidendo deſerere. Quo tamen in loco *profugiendo* legendum conſtat, non profligendo.

Prōflo, as, Flando reſoluo, liquefacio. *ἐκφυσάω*. GALL. *Souffler ſtore fondre en ſoufflant*. ITAL. *Fonder ſoffiando, ſoffiar fuori*. GERM. Mit blaſen ſchmeltzen. HISP. *Soplar mucho à locos, derramar ſoplando*. ANGL. *To melt by blowing vpon* } Plin. *lib* 34 *c.* 9. Maſſa proflatur in primis: mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei. ¶ Eſt etiam proflare idem ferè quod efflare. Val. 9. *Argon.*

Noctem tartaream proflantes pectore tauri.

hoc eſt, ignem & fumum ingentem, tenebris & flammis tartareis non abſimilem. Idem 7. *Argon.* Taurus & immani proflauit turbine flammas. Proflare pectore ſomnum, eſt inter dormiendum ſonoro flatu vti, Virg. 7. *Æneid.*

——— *qui fortè tapetibus altis,*

Extructus toto proflabat pectore ſomnum.

¶ Proflare iras, eſt flatu iram teſtari, vt ſolent feræ. Plin. *lib.* 8. *cap.* 4. Subſiſtere ab olfactu, circunſpectare, iras proflare.

Prōflātus, us, Actus ipſe proflandi. { *ἐκφύσησις*. GAL. *Soufflement, fondement en ſoufflant*. ITAL. *Eſſo fondere ſoffiando*. GERM. Das blaaſen oder waͤyen HISP. *Obra de derramar ſoplando* ANGL. *A melting withe blowing vpon.* } Colum. *lib.* 5 *cap* 9 Æſtiuo proflatu refrigerentur.

Prŏflŭo, fluis, Abundanter effluo, promano, prolabor: & propriè de liquidis dicitur. { נזל *nazál*. *ἀπορρέω*. GALL. *Couler decouler*. ITAL. *Scorrere, diſcorrere, colare*. GERM. Herfürflieſſen/ herauß rinnen. HISP. *Mucho correr lo liquido*. ANGL. *To flow or ſpring aboundantlie* } Colum *lib* 6. profluere lacrymas ab oculis dixit Cic. 1. *de Diuinat.* Si lacus emiſſus lapſu, & curſu ad mare profluxiſſet. Virg. 4. *Georg.*

In medium ſeu ſtabit iners, ſeu profluat humor.

Plinius *lib.* 7. *cap.* 16. Profluit ſanguis ex vulnere. Plaut. *Aſin. ſc.* 1 *a.* 4. Quaſi grauedo profluat. ¶ Profluere ad hominum famam per tranſlationem, pro delabi, & deuenire. Cicero *Cælio*, Equidem (vt ad me reuertar) ab iis fontibus profluxi ad hominum famam, & meus hic forenſis labor, vitæque ratio dimanauit ad exiſtimationem hominum paulò latius commendatione ac iudicio meorum, Græcia profluit ore Romano. Ouid. *ad Piſ.*

Quin etiam facilis Romano profluit ore

Græcia, Cecropiaque ſonat grauis æmula vrbi.

Cuius ore ſermone melle dulcior profluebat. Autor ad Heren. *lib.* 4.

Prōflŭens, tis, Abundanter effluens { נזל *nozél*. *προρρέων*. GALL. *Coulant, decoulant*. ITAL. *Che ſcorre*. GERM. Fürflieſſend. HISP. *Corriente*. ANGL. *Flowing aboundantlie.* } Liuius *lib.* 1. Pueros in profluentem aquam mitti iubet. Cicero *ad Quint. Fratr. lib.* 3. Ego locum æſtate

vmbroſiorem vidi nunquam: permultis locis quam profluentem, & eam vberem. Idem 2. *de Orator*. Genus orationis liquidum fuſum, ac profluens, & Exile, aridum, conciſum & imminutum. ¶ Aliquando & ſubſtantiuum, & generis maſculini, ponitur que pro flumine, ſeu torrento. { [illegible] *nabâr* [illegible]. GALL. *Torrent le courant d'vne riuiere*. ITAL. *Torrëte*. GERM. Ein fluß oder fürfließend waſſer. HISP. *Arroio, corriente de vn rio*. } Autor ad Heren. *lib. 1.* Qui patentem necaſſe iudicatus erit, is obuolutus & ligatus culeo, deuehatur in profluentem, id eſt flumen [illegible]. Quintil. *lib. 5. c. 9.* Quod abiectus in profluentem non [illegible] extingui.

Prŏflŭentĕr, aduerbium, abundanter. { [illegible]. GAL. *Abondamment*. ITAL. *Abondantemente*. GERM. Vberflüſſiglich / gnugſamlich. HISP. *Abundamente*. ANGL. *With aboundance*. } Cic. 5. *Tuſc.* Ergo omnia profluenter, abſolute proſpere, igitur beatè. Gell. *c. 1. lib. 14.* [illegible].

Prŏflŭentĭa, æ, Abundantia, copia. { [illegible] *ſchéfhaſ*. [illegible]. GALL. *Abondance*. ITAL. *Abondanza*. GERM. Vberfluß. HISP. *Abundancia*. ANG. *Flowing or aboundance*. } Cic. *in Partit.* Et hanc oratoriam vim manis quædam profluentia loquendi, ſubaudi, imitatur.

Prŏflŭus, a, um, quod profluit, vt profluus amnis, qui perpetuò fluit. { [illegible] *nozel*. [illegible]. GALL. *Qui coule touſiours*. ITAL. *Che ſcorre*. GERM. Zufluſſig oder das ſtets fleuſt. HISP. *Coſa corriente aſsi*. ANGL. *That floweth euer*. } Plin. *lib. 19. cap. 4.* Hortos villæ [illegible] non eſt dubium, riguo quæ maximè habendos, [illegible] profluo amne. Col. *lib. 8. cap. 17.* Humilis in duos pedes piſcina deprimitur in ea parte littoris, quæ profluo [illegible] nunquam deſtituitur. Ouid. 1. *de Ponto Eleg. 1.*

Flumina que & montes & in altas profluæ ſyluas,
Arua que cum telis [illegible]

Prŏflŭuĭum, ii, Fluxio. { [illegible]. GALL. *Flux, coulement*. ITAL. *Profluuio, diſcorſione ſcorrenza*. GERM. Ein gang. HISP. *Aquel me mocorrer, fluxo continuo*. ANGL. *A continual flowing*. } vt Profluuium ſanguinis, [illegible]. Plin. *lib. 29.* Sanguinis profluuium [illegible] ſemen rubrum. Col. *lib. 6. c. 26.* Sed minime id permittendum ne profluuio ſanguinis intereat. Profluuium alui [illegible]. Idem *lib. 9. cap. 13.* Tali nocente cibo, qui quum ſe affatim repleuerint, profluuio alui, niſi celeriter ſuccurritur, intereunt. Suet. *in Aug.* Cauſam valetudinis contraxit ex profluuio alui.

Prŏsŏre, compoſitum à fore, Profuturum eſſe. { [illegible] *ho'il*. [illegible]. GALL. *Deuoir faire profit, eſtre profitable*. ITAL. *Eſſere vtile giouare*. GERM. Nutz vnd verſtendig ſein. HISP. *Aprouechar, ſer prouechoſo*. ANG. *For to be profitable*. } Horat. *lib. 1. Epiſt.*

Quæ nocuere, ſequar: fugiam quæ profore credam.

Verbum eſt defectiuum, ſicut ſimplex fore.

Prŏfŭgio, is, Procul fugio, aufugio. { [illegible] *nadh*. [illegible]. GALL. *S'enfuir loin, eſchapper*. ITAL. *Fuggire longe*. GERM. Entfliehen / weit hinweg fliehen. HISP. *Huyr lexos*. ANG. *To flee away farre*. } Plaut. *in Caſ.* Quid nunc agam neſcio, niſi vt improbi famulos imiter, ac domo profugiam. Cic. *in Lel.* Hac itaque [illegible] perterritus in Aſiam profugit. Teren. *in Adelph.* [illegible] Profugiet aliquo militatum. ¶ Profugio cum accuſatiuo, pro eo quod eſt fugiendo relinquo. Curtius *lib. 10.* Quando enim regem venerlas exercitus deſerat? Nec tamen quidem vno grege profugiunt domos. Sen. *c. 17. de conſol. ad Polyb.* Conſpectum conſolationemque [illegible] ſuorum profugit.

Prŏfŭgus, a, um, qui à patria domicilio, ſiue ſedibus in quibus antè agebat, profugerit. { [illegible] *nadh*. [illegible]. GALL. *Fuitif, qui s'en eſt fuy de ſon pays bien loing*. ITAL. *Fuor'vſcito, vagabondo*. GERM. Flüchtig. HISP. *Fugitiuo, que mucho ò lexos huye*. ANG. *That fleeth away farre, a fugitiue*. } Sic Horatius profugos Scytas appellat, quòd crebrò domicilia mutent. Salluſt. Troiani, qui Ænea duce, profugi, [illegible] incertis vagabantur. Liu. *4. bell. Mac.* Annibal patria profugus peruenerat ad Antiochum. Ouid. *Metam. 15.*

——profugique per æquora claſſe,
Fertur ab Antandro.

Prŏfŭgĭum, ii, Perfugium, aſylum, portus. { [illegible] *mat'alh*. [illegible]. GALL. *Lieu de refuge, refuge*. ITAL. *Refugio*. GERM. Ein zuflucht. HISP. *Guarida del que huye*. ANGL. *A place of refuge, a ſanctuarie*. } Cic. *lib. 1. Tuſc.* Portum potiùs paratum nobis & profugium putemus, quo vtinam velis paſſis peruehi liceat. Idem *pro [illegible]*, Exilium non ſupplicium eſt, ſed profugium portúſque ſupplicii.

PROFVNDO, is, in ante fundo item itrigo. Large, & copioſe effundo. { [illegible] *ſcap'ách*. [illegible]. GALL. *Eſpandre en abondance*. ITAL. *Spargere largamente*. GERM. Außgieſſen verſchütten. HISP. *Mucho derramar*. ANG. *To powre out aboundantlie*. } Plaut. *Aul.* Aquam hercle plorat, quum lauat, profundere. Idem *Cure ſc. 1. a. 1.* Profundas vinum? quæ [illegible]. Virg. 12. *Æneid.*

Vix ea quum lacrymas oculis luctuma profundit.

Cic. *pro Fonteio*, Quem vt vidi, eiuſdem vim lacrymarum profudi. Sanguinem pro patria profundere, idem 2. *de finibus*, Verba profundere [illegible]. Lucr. *lib. 4.* Vitam profundere, Cic. 1. *Offic.* Inuenti autem multi ſunt qui non modò pecuniam, ſed etiam vitam profundere pro patria parati eſſent. ¶ Profundere aliquando idem eſt quod prodigere, & inutiliter conſumere, ſiue liberalitatis metas egredi: tractum ab aqua quæ profunditur ex vaſis, [illegible]. Terent. *in Adelph.* tibi [illegible] placet, profundat, perdat, pereat, nihil ad me attinet. Cic. 5. *Verr.* At omnia [illegible] pellicere, [illegible], opponere, ſi velis vincere. Idem *in Catil.* Patrimonia ſua profuderunt, fortunas ſuas [illegible]. Cæſ. 3. *de bell. ciu.* [illegible] ¶ Profundere [illegible] & preces, eſt multum & inſtanter precari. ¶ Profundere vires animi, eſt omnes neruos intendere, & omnem ingenii vim applicare. Cic. *ad Attic. lib. 1.* Vehemens fui, & omnes profudi vires animi, atque ingenii mei.

Prŏfūſus, a, um, participium, Large fuſus. { [illegible] *hu'rach*. [illegible]. GALL. *Eſpandu en abondance*. ITAL. *Sparſo*. GER. Außgegoſſen [illegible]. HISP. *Derramado*. ANGL. *Powred out abundantlie*. } Plin. *lib. 11. cap. 41.* Mulieri ante ſeptimum menſem profuſum lac inutile. Ouid. 11. *Metamor.*

fletus ſuper ora profuſus.

Plin. *lib. 5. cap. 9.* Ex hoc lacu profuſus, indignatur fluere per arenoſa & ſqualentia.

Prŏfūſus, nomen, Supra modum ſumptuoſus. { [illegible]. GALL. *Abondant, ſompteux*. ITAL. *Sontuoſo, abondante*. GERM. Gendig / verthuig / verſchwendig. HISP. *Abundante, largo gaſtador*. ANGL. *Flowing out, very abundant*. } Sal. *in Catil.* Alieni appetens, ſui profuſus, quaſi profuſor ſui. Cic. *pro Mura.* Odit popul. Rom. priuatam luxuriam, publicam magnificentiam diligit, non amat profuſas epulas: ſordes, & inhumanitatem multo minus. Idem 1. *Offic.* Ipſumque genus iocandi non profuſum, neque immoderatum, ſed ingenuum, facetum. ¶ Ponitur aliquando pro abiecto, & iacente. Plaut. Profuſus, ſqualens, ſordidus, ab omnibus derelictus. Ouid. *Eleg. 1. lib. 4. Triſt.*

Lacrymæ ſunt me ſcribente profuſæ.

Prŏfūſiſſimus, Superlatiuus. Senec. *de vita breuitate*, Simul ad temporis iacturam ventum eſt, & profuſiſſimi in eo, cuius vnius honeſtiſſima auaritia eſt.

Prŏfūſe, aduer. Effuſè { [illegible]. GALL. *En grande abondance, exceſſiuement*. ITAL. *In grande abondanza exceſſiuamente*. GER. Außfechtig [illegible] vberflüſſiglich. HISP. *Con abundancia largamente*. ANG. *With a flowing or great aboundance*. } Liu. 10. *ab Vrbe*, Hæc ipſe inuitis obliti profuſe tendentibus in caſtra. Suet. *in Aug. cap. 72.* Profuſe extructa diruere ad ſolum.

Prŏfūſiſſimè. Suet. *in Aug.* Feſtos & ſolemnes dies profuſiſſimè, nonnunquam ioculariter tantum celebrabat.

Prŏfūſio [illegible], vt ſanguinis profuſio, [illegible], vt ſanguis profluuium [illegible]. Cel. *lib. 7. cap. 21.* Si natus eſt poteſt, ſanguinis profuſionem facere.

PROFVNDVS, a, um, adiectiuum, quod deorſum magnam habet altitudinem, ita dictum quòd porrò id eſt, longè habeat fundum. { [illegible] *tamók*. [illegible]. GAL. *Profond, creux*. ITAL. *Profondo, alto*. GER. Tieff. HISP. *Alto, hondo*. ANGL. *Deepe*. } Virg. 5. *Æneid.*

Amiſſum Anchiſem flebant, cunctaque profundum
Pontum aſpectabant.

Ouid. *ad Liuiam*,

Effugerent aliqua ſtagna profunda via.

Lucret. *lib. 1.*

Corpora ſoluentes abeant per inane profundum.

¶ Quandoque ſumitur pro alto. Virg. 1. *Æneid.*

Ni faciat, maria ac terras cælúmque profundum
Quippe ferant ſecum, &c.

Profundus ſæpè per tranſlationem capitur pro ingenti, magno, ſiue immenſo. Hinc profunda auaritia dicitur à Salluſtio *in Iugurtha*, ibi fide data & accepta, Iugurtha Bocchi animum oratione accendit, Romanos iniuſtos profunda auaritia communes omnium hoſtes eſſe. Sic profunda cupido, apud eundem loco iam citato. Namque Romanis cum nationibus, populis, Regibus cunctis vna, & ea vetus cauſa bellandi eſt, cupido profunda Imperii & diuitiarum. ¶ Profunda nondo. Item Saluſt. *de Repub. ordinanda*, Vt ex alienis malis deterrimi mortales ventri atque profundæ libidini ſumptus quærerent. Nox profunda, Virg. 4. *Æneid.* Os profundum, id eſt, exuberans. Horat. 4. *Carm. Ode 2.*

Feruet immenſus fluit & profundo Pindarus ore

¶ Profundiſſimus, a, um, Gellius *cap. 4. lib. 6.* Profundiſſimæ tenebræ.

Prŏfundĭtas, [illegible]. Macrob. *comment. lib. 1. cap. 7.* Maronis eſt ex intima diſciplinæ profunditate ſententia.

Prŏfundum, ſubſtantiuum, altum, Mare, pelagus. [illegible] *hémeh* vel *lómeh*. [illegible] *ma'amák*. [illegible]. GALL. *Creux, profondeur d'eau, la mer*. ITAL. *Il mare profundo*. Das meer. HISP. *El mar hondo y alto*. ANGL. *The deepſea*. } Ouid. 17. *Epiſt.*

Frigora ne poſſim gelidi ſentire profundi.

Rubrum profundum, apud Lucan. *lib. 8.* pro mari Erythræo. Indomito profundo iactari, Ouid. 1. *Triſt. Eleg. 10.* Pater profundi, hoc eſt, Neptunus, Valer. Flac. 2. *Argon.* Profunda aquarum. Gellius *c. 10. lib. 1.* Et, Profunda terrarum. Senec. *cap. 25. de conſ. ad Marc.* Plaut. *Capt. ſc. 2. a. 1.* Profundum vendis tu quidem, haud fundum mihi. Id dicitur de ventre, & quaſi gurgite Paraſito. Ouid. *Eleg. 10. lib. 1. Triſt.*

Iactor in indomito brumali luce profundo.

¶ Profundo mergere [illegible]. Suet. *in Calig. c. 16.* Omne profundum perſcrutate. Senec. *de conſol. ad Heluiam cap. 9.* Profundum apud [illegible] Grammaticum etiam, vt gurges, de ventre dicitur: & exemplum ex antiquo ſermone profert: In profundum, inquit, nummi, vel in arcam conduntur.

[Progaſtor. Gloſſ. [illegible] ventroſus, qui propendentem habet [illegible], i. ventrem.]

Prŏgemmo, as, Gemmas emitto. { [illegible]. GALL. *Boutonner, bourgeonner*. ITAL. *Fare il bottone*. GERM. Die augen der frucht [illegible]. HISP. *Hincharſe las yemas en el arbol*. ANG. *To budde*. } Colum. *lib. 4. cap. 27.* ſi palmis [illegible], progemmantibuſque, foſſorem immiſeris, magnam partem vindemiæ decuſſeris.

PRŎGENER, mariti, Neptis meæ maritus. Proſocer, ſiue ſocer magnus [illegible]. GALL. *Le mary de ma niepce*. ITAL. *Marito di mia nipote*. GERM. Meines kinds tochterman. HISP. *El marido de mi ſobrina*. ANGL. *My neeces husband*. } Suetonius progenerum videtur accepiſſe, pro generi parte, in Auguſt. *cap. 10.* Luciúſque Pauli progener [illegible], &c.

Prŏgĕnĕro, as, Genero. { [illegible] *holidh*. [illegible]. GALL. *Engendrer*. ITAL. *Generare*. GERM. Gebaren. HISP. *Engendrar*. ANGL. *To engender*. } Plin. *lib. 11. cap. 6.* Extitis quorum modo progeneratent, magna inter eruditos & ſubtilis fuit quæſtio. Idem *lib. 1 [illegible] cap. 3.* E quibus vulturæ progenerantur minores. Horat. 4. *Carm. 4. Ode 4.*

Fortes creantur fortibus, & bonis;
Eſt in iuuencis, eſt in equis patrum
Virtus nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.

Prŏgĕnĭes

Prōgĕnĕrātio, nis, Progenerandi actus. { [illegible] *lehbáb* [illegible] *holedháh* [illegible] *dor* [illegible]. GALL. *Engendrement.* ITAL. *Generamento.* GERM. Das gebären oder die herfürbringung mit der geburt. HISP. *Engendramiento.* ANGL. *Engendring.* } Plin. *lib.* 8. *cap.* 43. *de aſinis*, Opera ſine dubio generi inutilia, arando quoque, ſed mularum maximè progeneratione.

Progeniculo, [illegible], in genu procumbo.

Prōgĕnĭēs, ei, genus, ſtirps, familia: à progignendo. [illegible] *tſeet'aim* [illegible] *dor* [illegible] *jiledh* [illegible] *jaclás* [illegible] *moledheth* [illegible]. GAL. *Generation, lignee, race.* ITAL. *Progenie.* GERM. Ein geſchlecht/Stam. HISP. *La generacion deſde lexos.* ANGL. *Succeſſe in blood, offſpring* } Cic. 9. *Philipp.* Reddita eſt ei tum a maioribus ſtatua pro vita: quæ multos per annos progeniem eius honeſtaret. Virg. 7. *Æneid.*

——hinc progeniem virtute futuram
Egregiam, & totum quæ viribus occupet orbem.

Horat. 3. *Carm. Ode* 6.

Ætas parentum peior auis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitioſiorem.

Progenies vitis. Colum. *lib.* 3. *cap.* 9. Quemnam igitur exiſtimas vitium numerum intra tantundem temporis interfici poſſe duorum iugerum malleolis, quum ſint ipſa duo iugera vnius vitis progenies?

Prōgermĭno, as, Germen produco. { [illegible] *tſamá* [illegible]. GALL. *Germer au par auant, ou bourgeonner.* ITAL. *Germogliare.* GER. Herfür ſproſſen. HISP. *Echar renueuo los arboles.* ANGL. *To budde.* } Colum. *lib.* 4. *cap.* 10. Putandi autem duo ſunt tempora: melius autem (vt ait Mago) vernum antequam ſurculus progerminet.

Prōgĕro, is, progeſſi, geſtum, Extra gero, effero. { [illegible] *hotſi.* [illegible]. GAL. *Porter ou mettre hors.* ITAL. *Portare fuora.* GERM. Außhintragen. HISP. *Lleuar à fuera.* ANG. *To beare forth.* } Colum. *lib.* 11. *cap.* 10. Vtres quibus oleum progeritur. Plin. *lib.* 11. *c.* 18. Quum defunctas progerunt, funerantiúmque more comitantur exequias.

Prōgigno, is, genui, itum, Generationem produco. { [illegible] *holidh.* [illegible]. GAL. *Engendrer.* ITAL. *Generare.* GER. Gebären. HISP. *Engendrar.* ANG. *To engender, or beget.* } Plaut. *in Truc.* Neque natus eſt, neque progignetur. Cic. 3. *Offic.* Sed hic qui illud lumen progenuit, ex filio eſt nominandus. Virg. 4. *Æneid.*

Illam terra parens ira irritata deorum
Progenuit, &c.

Prōgĕnĭtor, is, verbale, Auus { [illegible]. GALL. *Ayeul, pere grand.* ITAL. *Auolo.* GER. Ein groſſvatter. HISP. *Abuelo.* ANGL. *A grand father.* } Ouid. 11. *Metam.*

Quid peperiſſe duos, & diſplacuiſſe duobus
Et genitore, & progenitore tonante
Eſſe latam prodeſt?

‖ Progloſſus. Gloſſ. [illegible], volubilis linguæ. ‖

Prōgnatē, aduerbium, Apertè, autore Feſto.

Prōgnarĭtĕr, Audacter, ſtrenuè, fortiter, conſtanter. { [illegible]. GALL. *Audacieuſement, vaillamment diligemment.* ITAL. *Audacemente, ſtrenuamente.* GERM. Dapferlich. HISP. *Sabiamente y diligentemente oſadamente.* ANG. *Luſtelie valiantlie.* } Plaut. *in Pœn.* Age, iudica prognariter. Ennius 6. *Annal.*

——audere parumper,
Vt pro Romano populo prognariter armis
Certando prudens animam de corpore mitto.

Prōgnātus, Gnatus. { [illegible] *iiledh.* [illegible]. GAL. *Qui eſt né & ſorty de la race.* ITAL. *Figlio, figliuolo.* GERM. Geboren. HISP. *Hyo, engendrado de lexos.* ANGL. *That is borne of ſome race or ſtock.* } Terent. *in Phorm.* Bonam bonis prognatam. Liuius 1. *ab Vrbe.* Vt in eadem ciuitate poſt centeſimum fere annum quam Romulus Deo prognatus, Deus ipſe tenuerit regnum. Hor. 2. *Serm. Satyr.* 1. —ouo prognatus eodem. Propriè tamen non filium a patre, ſed nepotem ab auo, aut proauo, aut aliquo maiorum prognatum dicimus. Cic. 3. *Tuſc.* Thyeſtes Tantalo prognatus, Pelope natus. ¶ Prognati ſubſtantiuè, hoc eſt ipſi nati, vel filii. Plaut. *Amph.* Res, inquit, parentes, patria, & prognati tutantur, ſeruantur.

Prōgnē, [illegible]. Pandionis Athenienſium Regis filia fuit, & ſoror Philomelæ, quæ Tereo Thracum Regi matrimonio iuncta eſt, ex qua filium Itym ſuſcepit. Hæc quum deſiderio videndæ ſororis teneretur, exorauit virum vt Athenas profectus Philomelam ad ſe duceret. Qui mandata peragens, aduentum Philomelæ a Pandione impetrauit. Verùm quum in itinere eſſent, in libidinem mulieris exardens, quamuis repugnantem compreſſit: & ne facti obſcœnitatem exprimere poſſet, linguam ei abſcindit, & ſeruo in vinculis cuſtodiendam tradit: reuerſúſque ad vxorem, maris nauſea periiſſe ſimulat. Philomela interim tædio carceris affecta, rem omnem vti geſta fuerat, acu in tenuiſſima tela depinxit: hanc ancillæ Prognes clam deferendam tradidit. Progne re intellecta, ac diſſimulato ad tempus dolore, poſtquam Orgiorum dies aduenit, thyrſis & pellibus pro more inſtructa ſororem e carcere eripit, eodémque indutam habitu ad regiam ducit: ibique furiis exagitata arreptum Itym filium interficit, viróque domum redeunti epulandum apponit. Qui tandem re cognita ex pueri capite, quod Progne ſub finem cœnæ per ſororem afferendum curauit, dum fugientem vxorem furibundus perſequitur, mutatam deorum commiſeratione in hirundinem vidit, quæ conſuetudinem habitandi iuxta hominum tecta ſemper ſeruauit. Ipſe autem in vpupam, auem ſatis notam, conuerſus eſt, ideóque militarem criſtam adhuc in capite gerit, & quaſi adhuc filium quæritans, clamat [illegible], quod ſignificat vbi, vbi. Itys autem in phaſianum, quæ auis frequens eſt iuxta Phaſim fluuium in Colchis. At Philomela in auem conuerſa eſt ſui nominis, quæ ne nunc quidem ceſſat deflere cantu dulciſſimo iniuriam quam paulo antè elinguis promere non poterat. Vide hanc fabulam latius apud Ouid. 6. *Metam.* Gorgias tamen apud Ariſtot. *lib.* 3. *Rhetoric.* exiſtimauit Philomelam in hirundinem, Prognem ſororem ipſius in luſciniam conuerſam fuiſſe. Quam etiam opinionem ſequutus M. Varro: Luſciniola, inquit, luctuoſe canere exiſtimatur, atque eſſe ex Attica Progne in luctu facta auis. Ad quod alludit Virg. quum inquit,

Quas illi Philomela dapes.

Propnigeum, vide *Prepnigeon.*

PROGNŌSIS, [illegible], Præmotio, præſcientia, præſagitio, præcognitio. Cic. 2. *de Diuin.* Præſagitionem vocat.

‖ Prognoſticus, a, um, prægnoſcendi vi præditus. Gloſſ. [illegible], præſcius. ‖

Prōgnoſtĭcŏn, Rei futuræ ſignum. { [illegible]. GALL. *Prognoſtique, prognoſtication.* ITAL. *Pronoſtico.* GERM. Ein zeichen etwas künfftigs bedeutend. HISP. *Senal de coſa venidera.* ANG. *A token of a thing to comme prognoſtication.* } a Græco verbo [illegible], quod præſcio, ſiue præcognoſco ſignificat: vnde & per g ſcribi debet. Cic. *lib.* 1. *de diuin.* Atque his rerum præſenſionibus prognoſtica tua referta ſunt. Extat hoc nomine libellus Hippocratis, in quo ſigno ea perſequitur, quibus medici ægrotorum conualeſcentiam, mortémve poſſint præſagire.

Programma, ſcriptura ob oculos propoſita, pro foribus. [illegible] præſcribo. Gloſſ. [illegible] proſcriptum.

Prograuo, indico. Lucr. *lib.* 5.

Quippe vbi ſe multi per ſomnia ſæpe loquentes
Aut morbo delirantes prograuiſſe ferantur,
Et celata diu in medium peccata dediſſe.

aliter *procruiſſe.* Vulg. *protraxe.* Eſt autem pro prograuiſſe. At graue, is, eſt ab [illegible] campſo Giſan. Ind. Lucr.

PRŌGRĔDĬOR, eris progreſſus, Vltrà procedo. { [illegible] *ta'ár.* [illegible]. GALL. *Aller auant, marcher auant, ſortir.* ITAL. *Andare innanzi, procedere.* GERM. Herfür gehn/weiter gehn/fortgehn oder fortfaren. HISP. *Yr adelante.* ANGL. *To procede, to go forewarde, to come forth.* } Plaut. *in Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Si hæc quò progredietur, pariter progredimini. Idem *Caſ.* Sed tecum progredietur, cum corona & lampade Meus ſocer. Cæſ. 4. *belli Gall.* Quum illi aut, ex arido, aut paululum in aquam progreſſi, omnibus membris expediti. Cic. 1. *Offic.* Atque vt regredi, quam progredi mallent. Cæſ. 2. *belli Ciuil.* Ipſe cum equitibus ſexcentis magnis itineribus progreditur. ¶ Progredi obuiam. Liuius *lib.* 7. *ab Vrbe.* Romani alacres ab ſtatione obuiam militi ſuo progreſſi, laudantes gratulantéſque ad Dictatorem perducunt. Aliquando eſt antéire. Plaut. Extremum intra carcerem ipſum ingreditur parthenopæum. ¶ Progredi longiùs, per tranſlationem eſt ſermonem extendere. Cic. 5. *Verr.* Non dubito quin vobis ſatisfecerim, Iudices, verumtamen progrediar longius. Digitum non progredi prouerbii quædam formula pro ne minimum quidé. Idem 4. *Academ.* Non quarto ex hiſce, Mathematicorum, quibus conceſſis digitum progredi non poſſunt. In virtute procedere & progredi. Idem 4. *de finib.*

Prōgreſſĭo, verbale, Proceſſus, progreſſus. { [illegible]. GALL. *Auancement.* ITAL. *Auanzamento.* GERM. Fürfarung/fürſchreitung. HISP. *Obra de yr adelante.* ANGL. *A going fore warde.* } Cic. 3. *Offic.* Quæ & ingenii bonitate multi aſſequûtur & progreſſione dicendi. Progreſſio ad virtutem. Idem 1. *Acad.* Origo & progreſſio virtutum. Idem 4. *de fin.* Idem 1. *Tuſcul.* Quæ errantium ſtellarum motus, progreſſiones, inſtitutionéſque notauit.

Prōgreſſŭs, Proceſſus. [illegible]. Cic. *Attic. lib.* 1. Progreſſum præcipitem, inconſtantem reditum vidit. Idem 6. *Philipp.* Dolabellam irruentem in Aſiam à progreſſu arcuit, à reditu reformauit. ¶ Accipitur & pro promotione ſiue fructu quem rei alicui operam dantes facimus. Idem 3. *Tuſcul.* Philoſophi nunquam in ſtudiis tantos progreſſus facere potuiſſent.

Progymnaſmata, [illegible], Latinè dici poſſunt præexercitamenta, à verbo Græco [illegible] quod eſt præexercere.

Prōh, Interiectio indignantis, vide *Pro.*

Proedri, dicebantur præſides magiſtratus quidam primi ſubſellii, quibus cæteri omnes ſeſſioni loco cedebant. Bud. *in annot. ad tit. de offic. prætor.*

PRŌHĬBĔO, es, ex pro & habeo, Veto, arceo, auerto, impedio, q. procul habeo. { [illegible] *manáh* [illegible] *chaſách.* [illegible]. GALL. *Engarder, prohiber.* ITAL. *Prohibere, vietare.* GERM. Verbieten/hinderen/wehren. HISP. *Vedar.* ANGL. *To forbidde, to lett.* } Virg. 1. *Æneid.*

Oramus prohibe infandos à nauibus ignes.

Plaut. Placide egredere, & ſonitum prohibe forium, & crepitum cardinum, Ne quod hic agimus herus percipiat fieri. Gell. *cap.* 19. *lib.* 7. Eum à collega vi prohibeo. (verba Tribu. Plebis intercedentis) Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Ab hoc hoſtem prohiberi nihil eſt negotii. Idem ſæpè dixit, Prohibere commeatu, frumento, &c. Sicut & Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Nemo ire quemquam prohibet publica via. Idem *Capt. ſc.* [illegible] Conſilium inite quo nos vita vitéque prohibeant. Idem *Amph.* Tùne me prohibere domo peregrè aduenientem poſtulas? Idem *Capt.* ſc. 1. *a.* 4. Prohibete à vobis vim meam. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. Illo, qui eum amo, prohibeor. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Prohibere ne ad cœnam ſe promittat, poſtulo. ¶ Inhibeo idem eſt quod retineo, comprimo. [illegible]. Hoc enim differt à prohibeo, quod prohibere generale ſit, etiam ante rem inceptam. Inhibere rem iam inceptam. Illud vetat ne quid facere incipias: hoc ne pergas, ſed potiùs deſiſtas. Virg. 1. *Æneid.*

Quod genus hoc hominum, quæve hunc tam barbara morem,
Permittit patria? hoſpitio prohibemur arenæ.

Idem 12. *Æneid.*

Pariſte iam Rutuli & vos tela inhibete Latini.

[illegible]. Sed de hoc plura ſuo loco in verbo Inhibeo. Prohibere ne. Cicero 1. *Verr.* Datuſne es huic crimini, quod & potuiſti prohibere ne fieret, & debuiſti? Prohibere quominus. Col. *lib.* 2. *cap.* 4. Nihil prohibet quominus menſe Iulio veruacta ſubigantur. Prohibere & vetare quum. Plaut. *Curcul. ſc.* 1. *a.* 1. —nemo hinc prohibet, nec vetat. Quin quod, &c. Prohibere, datiuo & accuſatiuo iunctum. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Obſecro parentéſne meos mihi prohibeas? Prohibeſſis, pro Prohibueris, antiquè. Idem *Amph.* Tun' turaciter meis me procul prohibeſſis ædibus? Idem *Aulul. ſc.* 2. *a.* 4. Id te quæſo vt prohibeſſis fides. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Id te Iupiter prohibeſſis.

Prŏhĭbĭtor, is, [illegible]. Apuleius *de Deo Socratis*, Nullo adhortatore vnquam indigebat, at verò prohibitore nonnunquam.

Prohibitorius, a, um, Adiectiuum, vt Edictum prohibitorium, Paulus *in l.*

mutus & ſurdus. ff de procur. Quia hoc edictum prohibitorium eſt.

Prohinc, ideò, ſicut proinde. Apul.

Prŏiicio, is, Abiicio, quaſi porrò iacio. { ירה *iaráh* השליך *hiſlich*. ἀπορρίπτω. Gal. *Ietter hors, mettre hors.* Ital. *Tirar à lungi, iettare via.* Germ. Hinweg werffen Hisp. *Echar lexos.* Angl. *To caſt or ſett forth.* } Virg. 6. *Æneid.*

Proiice tela manu.

Ouid. *Epiſt.* 10.

Proiicit ipſe ſuas deducta fronte coronas.

Virg. 5. *Æneid.*

———*galeam ante pedes proiecit inanem.*

Ouid 13. *Metam.*

———*Nec adhuc proiecerat heros Virgineos habitus.*

Senec *Epiſt* 45. Proiicimus bonum, ſi hoc nomen pani, aut polentæ damus. Cæſar. 3. *bell. Ciuil.* Ex ſuperioribus locis in planitiem deſcendere atque arma proiicere iuſſit. ¶ Transfertur & ad incorporea. Idem 4. *bell. Gall.* Increpitare atque incuſare reliquos Belgas, qui ſe populo Romano dediſſent, patriam virtutem proieciſſent. ¶ Aliquando ponitur pro extendo, porrigo, προβάλλω, ἐκτείνω. Cicer. *in Topic.* Quoniam P. Scæuola id ſolùm eſſe ambitus ædium dixerit, quantum parietis communis tegendi cauſa tectum proiiceretur. Vide *Proiectus*, paulò infrà. ¶ Interdum proiicere, eſt eiicere, educere, ἐκβάλλειν. Cicero Quid ſi eum ex vrbe proieceris. ¶ Proiicere ſe ad pedes, eſt ſe humi ad pedes alicuius proſternere. Cæſ. 1. *bell. Gall.* Qui cùm eum in itinere conueniſſent, ſeſeque ad pedes proieciſſent, ſuppliciter locuti. ¶ Proiicere lacrymas, eſt effundere. Hircius 4. *bell. Alexand.* Adeò contra Cæſarem bellum acriter gerere cœpit, vt lacrymas quas in colloquio proiecerat, gaudio videretur profudiſſe. ¶ Proiicere ſe, id eſt, deſpondere animum. Cicer. *Attic. lib* 9. Tuas nunc epiſtolas à primo lego: hæ me paulum recreant: primæ monent & rogant ne me proiiciam. hoc eſt, deſpondeam animum. *Ibidem*, Tum poterimus deliberare, non ſcilicet integra re, ſed certè minus infracta quàm, ſi vnà proieceris te.

Prŏiĕctŭs, a, um, participium, Abiectus derelictus. { משלך *muſchlách*. ἐρριμμένος, ἀπορριφθείς. Gall. *Ietté au loing, reietté.* Ital. *Gittato lontano.* Germ. Hingeworffen. Hisp. *Echados lexos.* Angl. *That is caſt away and contemned* } Cicer. 1. *de Diuin.* Simonides ignotum quendam proiectum mortuum quum vidiſſet, humauit. Virg. 11. *Æneid.*

Sternitur & toto proiectus corpore terra.

Lucan. *lib.* 9.

Ignauis manibus proiectos reddidit enſes.

Proiectus in miſerias, Saluſt. *Iugurth.* 63. ¶ Proiectus, extenſus. Cic. 3. *de Oratore*, Brachium procerius proiectum, quaſi quoddam telum orationis. Suet. *in Neron. c.* 51. obeſa ceruice, ventre proiecto fuit. Virg. 10. *Æneid.*

———*proiecto dum pede læuo*

Aptat ſe pugnæ.

Idem 3. *Æneid.*

———*Proiectaque ſaxa Pachyni.*

Siſenna. Vetus atque ingens erat arbor ilex, quæ circum proiectis ramis maiorem partem loci ſummi tegebat. Gell. *c.* 13 *lib.* 9. Gallus ſcuto proiecto, (id eſt, extéro, &c. ¶ Proiecti, ad terram paſſis palmis. Cæſ. 3. *de bel. ciuil.* (id eſt, proſtrati.) Idem 1. *de bell. ciuil.* Proiecti ante ſimulacra Deorum. ¶ Proiectus, contemptus & vilis. Tacit. *lib.* 1. An ciues quibus iam proiecta Senatus autoritas? ¶ Proiectus puer, dicitur expoſitus. ἐκθετος ἀπορριφθείς Plaut. *in Ciſtell.* Paruulam puellam proiectam, ex angiportu ſuſtuli. Senec. *cap.* 11. *de conſol. ad Mart.* Homo animal proiectum ad omnem fortunæ contumeliam. Idem *c.* 9. *de conſol. ad Polyb.* Proiecti in hoc mare vitæ.

Proiectitius proiectus. Plaut. *Ciſt.* Lemnique natam deſpondit adoleſcentulo amore capto illius proiectitiæ.

Prŏiĕctă, in ædificiis dicuntur quæ prouehuntur & extenduntur. { προβλήματα. Gal. *Galeries, lieux couuerts dependans de la maiſon.* Ital. *Luochi ſoſpeſi nella caſa, ſporti poggiuoli.* Germ. Gerüſt / ſo vor einem gebeuw auſſen ſind / lauben / vorſchöpff. Hisp. *Lugares cubiertos en la caſa corredor* Ang. *Garretes or ouer loftes.* } Quæ ſunt mœniana & ſuggrundia & podia penſilia. Immiſſa autem dicuntur quæ ex noſtro ædificio protenſa, in alieno recumbunt: cuiuſmodi ſunt tigna & trabes quæ ex noſtro pariete in parietem vicini immittimus. Dicta proiecta, a verbo proiicio, quod inter cætera ſignificat porrigo, ſiue extendo.

Prŏiĕctus, us verbale. { שלכת *ſchallechetb*. ἡ ῥῖψις, ἡ ἀπόρριψις, ἡ προβολή. Gall. *Iettement.* Ital. *Gittamento.* Germ. Ein hinwurff / auſſprenung. Hisp. *Echamiento.* Angl. *A caſting forth or a farre of.* } Plin. *lib.* 17. *c.* 12. Omnium quæ proiectu frontis ita diffunduntur, vt per ipſas, non defluant imbres, ſtilla ſæua eſt. Corporis proiectus immanis. Lucr. *lib.* 3.

Proiectio, nis, verb. Extenſio, idem quod proiectus, us. { שלכת *ſchallechetb*. προβολή, ἀπόρριψις. } Cic. *in Orat.* Brachij proiectio in contentionibus, contractio in remiſſis.

Prŏiĕcto, as, frequentatiuum. { ῥιπτάζω. Gall. *Ietter ſouuent.* Ital. *Gittar ſouente.* Germ. Offt hinwerffen. Hisp. *Echar à menudo.* Angl. *To caſt forth often.* } Plaut. *in Bacch.* Eſtíne vltrò tuis me proiectas probris? id eſt, iniuriis afficis.

Prŏiectūră, æ, eſt prominentia & veluti ſupercilium quoddam parietis, arcendis ſtillicidiis inuentum. { προβολή. Gall. *Auancement & ſortie en dehors, en vn baſtiment, comme ce qu'on appelle larmier d'vne muraille.* Ital. *Ciglio o corona ſpinta fuori del muro à ſaluarla dalle pioggie* Germ. Ein abgeſchlipffter abſatz oder ſimpſſen an einem gebeuw den rägen abzutragen / oder ein vordächlin / &c. Hisp. *La corona en cima y fuera de la pared.* Angl. *A penthouſe or houſe eauinges.* } Fabri *Larmieros* appellant, & *Intabulamenta.* Budæus.

Proin, aduerb. Proinde. { לכן *lachen* על כן *'al-chen.* τοιγαροῦν. Gall. *Parquoy* Ital. *Per tanto però.* Germ. Darumb. Hisp. *Dende, por eſto.* Angl. *There fore.* } Terent. *in Eunuch.* Proin tu dum eſt tempus, etiam atque etiam cogita. Plaut. *Men ſc.* 2. *a.* 2. Proin ne abeas longiùs. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Proin tu me hinc abducas. Idem *Capt ſc.* 1. *a.* 4. Proin tu hunc Deum tranquillum face.

Proindĕ, cum accentu in antepenultima, componitur ex pro & inde, ſignificátque ideo, ideóque, propterea, propter hoc, quapropter, ſemper enim dependet ex ſuperiori ſententia. לכן *lachen* על כן *'al chén.* διόπερ, τοίνυν. Gal. *Parquoy, partant.* Ital. *Pertanto, però.* Germ. Darumb / deßhalben. Hisp. *Por eſto, à eſta cauſa.* Angl. *There fore.* } Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, Satis ſcire origini Romæ & deos affuiſſe. & non defuturam virtutem, proinde ne grauarentur, &c. Plaut. *prolog. Amphit.* Faciam hanc proinde vt dixi Tragicomœdiã. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1. Se & ſuos bello tutari poſſe: Proinde propere de finibus ſuis decedere. ¶ Ponitur quandoque pro aduerbio ſimilitudinis, eandémque ſignificationẽ habere videtur cum perinde, ὡσαύτως Terent. *in Phorm.* Proinde expiſcare, quaſi non noſſes. Saluſt. At hi contra ignauiſſimi homines, per ſummum ſcelus, omnia ea ſociis ademere quæ fortiſſimi viri victores reliquerant: proinde quaſi victoria iniuriam facere, demum id eſſet imperio vti. Tacit. *lib* 12. Decretáque eorũ proinde haberi iuſſerat, ac ſi magiſtratus Romani conſtituiſſent. de Auguſto loquitur. Plaut. *Amphit. ſc.* 1. *a* 1. Fac hæc curata ſint, Proinde adeo vt me velle intelligas, &c. Proinde, prout, Senec. *cap.* 18. *de conſol. ad Mart.*

Prŏlabor, prolaberis, prolapſus. Leniter, ſenſímque prouehor. { נפל *naphal.* προολισθαίνω. Gal. *Griller, gliſſer, tomber.* Ital. *Scorrere, ſdrucciolare.* Germ. Fürfallen / entſchlipffen / niderfallen. Hisp. *Caer deſlizandoſe.* Angl. *To ſlipe, ſlide or fall forewarde.* } Cic. 3. *de natur. deor.* ex aliquo veterum poetarum, At canis ad caudam ſerpens prolabitur Argo. ¶ Sic prolabi longiùs in oratione, per metaphoram dicimus, pro eo quod eſt longiùs prouehi, & modum egredi. Idem *pro Cæcinna*, Tametſi de hoc iudicio multa prætereo: tamen longius prolapſus ſum quàm ratio veſtri iudicij poſtulabat. ¶ Prolabi ad orationem aliquam, eſt ſenſim ad eam accedere. Idem 3. *de Legib.* Libenter ad iſtam orationem tecum prolaberer. Prolabi item dicuntur qui veſtigio in loco lubrico poſito, procidunt, aut ægrè ſeſe ſuſtinent. Liu. 5. *ab Vrbe*, Conuertentem ſe inter hanc venerationem traditur memoriæ, prolapſum cecidiſſe: idque omen pertinuiſſe.

Prŏlapsūs, a, um, participiũ, Collapſus, delapſus. { נפל *nophel.* πεπτωκώς, καταπεσών. Gal. *Cheut, tombe, gliſſe, grille.* Ital. *Sdrucciolato, caduto.* Ger. Nidergefallen / entſchlipfft. Hisp. *Deſlizado, caido, deſlizandoſe.* Angl. *Fallen or ſlippen, forwarde.* } Virg. 2. *Æneid.*

Hæc finis Priami fatorum, hic exitus illum
Sorte tulit, Troiam incenſam & prolapſa videntem
Pergama, tot quondam populis, terriſque ſuperbum
Regnatorem Aſiæ: iacet ingens littore truncus,
Auulſúmque humeris caput & ſine nomine corpus.

Equus prolapſus. Propertius *lib* 4. *Elegia prima.*

Prŏlapsĭo, nis, verbale. Lapſio, ſiue lapſus, aut vacillatio. { מפלה *mappeláh* [vel] *mappalah.* πρόπτωσις, ὀλίσθημα. Gal. *Grillement, gliſſemẽt, cheute* Ital. *Eſſo cadere, sdrucciolare.* Germ. Ein niderfallung / entſchlipffung. Hisp. *Obra de caer resbalando ò deslizandoſe.* Ang. *An ſlipping, sliding or falling forward.* } Cic. *pro Cælio*, Et interdum multas vias adoleſcentiæ lubricas oſtendit, quibus illa inſiſtere aut ingredi ſine caſu aliquo, aut prolapſione vix poſſet.

Prŏlatio, vide *Profero.*

Prŏlāto, as, Amplio, dilato, extendo. { הרחיב *hirchib* הרחיק *hirtáh*. μηκύνω. Gall. *Eſlargir & faire eſtendre, prolonger.* Ital. *Dilatare, ampliare.* Ger Erweiteren. Hisp. *Dilatar, eſtender, enſanchar.* Angl. *To mak large and ſpread out.* } Colum. *in præfat. lib.* 1. Largius tamen condidere quam nos, quibus diuturna permittente pace, prolatare licuit rem ruſticam, hoc eſt, latiorem & ampliorem reddere. Interdum idem eſt quod differre, protrahere, ſiue prorogare. { משך *miſchech* עכב *ikkéb.* ἀναβάλλω. Gall. *Differer, prolonger, dilayer.* Ital. *Differire, prolongare.* Germ. Auffziehen oder verziehen. Hisp. *Diferir y dilatar en tiempo.* Angl. *To prolonge or delay.* } Liuius 2. *ab Vrbe*, Prolatandis igitur comitiis, quum magiſtratu Dictator abiiſſet, res ad interregnum rediit. Vitam prolatare. Tacit. *lib.* 11. Interim Meſſalina Lucullianis in hortis prolatare vitam. Idem *lib.* 5. Sed vbi diem ex die prolatabant.

Prŏlātatus, a, um, participium. { ממשך *memuſchſcháh* מעכב *méʿukkáb.* ἀναβεβλημένος. Gall. *Dilayé, differe, prolongé.* Ital. *Dilatato, differito.* Germ. Verzogen / auffgeſchoben. Hisp. *Diferido, dilatado en tiempo.* Angl. *Delayed, prolonged, differred.* } vt, Bellum prolatatum. Tacit. *lib* 13. Prolatatum inter Parthos Romanóſque de obtinenda Armenia, bellum acriter ſumitur.

Prŏlātatĭo, nis, verbale. { עכבה *ikkebáh*. ἀνάβλησις. Gall. *Delay, prolongement.* Ital *Dilatione, prolungamento.* Germ. Verzug oder verzierung Hisp. *Obra de diferir y dilatar en tiempo.* Angl. *A delaying or prolonging* } Tacit. *lib.* 16. Sed & omnem prolatationem vt inimicam victoriæ ſuſpectabant.

Prolegomena, προλεγόμενα, ων, των, quod præfationis loco dicitur. προλέγω eſt antè dico.

Prŏlēpsis, πρόληψις. Latinè dici poteſt præacceptatio, vel præoccupatio, ἀπὸ τοῦ προλαμβάνειν, hoc eſt, à præſumendo. Fit autem quum id quod in aduerſario, aut iudicis opinione eſſe, aut fore arbitramur contrarium nobis, præoccupamus dicere, & ratione diſſoluere.

Proleptĭcus, a, um, ad anticipationem pertinens.

Prŏlēs, is, fœminini generis, Soboles, progenies, neque Deorum, neque hominum ſolùm, verumetiam beatorum. { ילד *ieled* צאצאים *tſeetſaim.* γονή. Gall. *Generation, lignée, race.* Ital *Prole, ſtirpe.* Germ. Ein geſchlecht zucht. Hisp. *La generacion de hijo ò hija.* Angl. *Iſſue of ones bodie, of ſpring* } Proles dicitur à porrò & oleſcendo, vt Soboles, inquit Feſtus. Ouid. 1 *Faſt.*

Tuta diu volucrum proles, (i. genus.) *Tum denique caſa eſt.*

Tibull. *lib.* 4. (de animabus heroum,)

Magna Deûm proles.

Ouid. 13. *Metam.*

———*Prolemque fatetur Iuppiter eſſe ſuam.*

Colum. *lib.* 8. de caprino pecore, Parit autem ſi eſt generoſa proles frequenter duos, nonnunquam trigeminos. Cic 1. *de nat. deor* Ferrea tum verò proles exorta repentè eſt. Virg 9. *Æneid.*

———*& pulcra facias te prole parentem.*

Duellica proles equorum Lucr. *lib.* 2. ¶ Per tranſlationem etiam de plantis dicitur: vt oliuæ proles apud Virg. 2. *Georg.*

Proletarii, qui in plebe Romana pauperrimi erant, neque amplius quàm mille quingentum æris in cenſum deferebant: ita dicti quod ratò ad militiam conſcriberentur: & ferè procreandæ prolis gratia in vrbe relinquerentur. Qui verò nullo, aut perquam paruo ære cenſebantur, Capite cenſi vocabantur, vt ait Gell. *lib.* 16 *c.* 10. Auguſt. *lib.* 5 *Ciuit.* Tum verò tam multa bella vbique crebuerunt, vt inopia militum proletarij illi, qui eo quòd proli gignendæ vacabant, ob egeſtatem militare non valentes, hoc nomen acceperant, militiæ conſcriberentur. Nonius Proletarij dicti ſunt plebeij qui nihil Reip. exhibebant, ſed tantum prolem ſufficiebant. ¶ Proletarius ſermo dictus eſt plebeius, vilis. Plaut. *in Milite*, Nā proletario ſermone nunc quidem hoſpes vtere. ¶ Proletarius ſcriptor & aſſiduus opponuntur. Gell. *cap.* 8. *lib.* 19. claſſicus aſſiduuſque aliquis ſcriptor, non proletarius.

Prolibo, as *Ante*. { προπίνω. *Premier gouſter tant ſoit peu.* Ital. *Guſtar prima.* Germ. Zuvor ein wenig verſuchen. Hisp. *Hazer la ſalua de primero* Angl. *To taſte before.* } Plin. *lib.* 28 *cap.* 4. Aut e tribus puteis pari menſura aquas miſcent & prolibant, nouo fictili. Idem *lib.* 35. *cap.* 12.

Prolicео, pro proliqueo, profluo. Gloſſ. Iſid.

Prōlicio, is, In conſpectum iacio, prouoco, induco, allicio. { פתה *pittah.* ἐξάγω, ἐπάγω. Gal. *Attraire, allicher, amadouer.* Ital. *Indurre.* Germ. Herfür locken. Hisp. *Induzir.* Angl. *To allurer or intiſe* } Plaut. *in Curc. ſc.* 4 1. Eius amor cupidam huc me per tenebras prolicit, id eſt, inducit.

Prōlecto, as, are, Illectare { פתה *pittáh.* ἐπάγω. Gall. *Attraire, allicher, amadouër.* Ital. *Attrarre, inueſcare, luſingare* Germ. Empfig herfür locken/ anreitzen. Hisp. *Atraher halagando* Ang. *To intyſe or allure.* } Cic. *pro Flacco*, Egentes & leues ſpe largitionis & viatico publico, priuata etiam benignitate prolectat.

Prolectibile, quod alliciendi incitandique vim habet. { ἐπαγωγόν. Gall. *Allichant, attrayant, qui amadoue.* Ital. *Che attrae con luſinghe.* Germ. Das kräftig iſt anzureitzen oder zulocken. Hisp. *Lo que atrahe con halagos* Angl. *That hath force to allure.* } Sic on. *ad Vectionem*, Nemo ita naturæ firmæ eſt, vt prolectibilibus careat occultis.

Proliquo, facio proliquere, id eſt, proliquere. Apul.

Prolitas, proles idem.

Prōlixus, a, um, quod longum latúmque eſt & liberale, quaſi porrò laxum. { ארוך *árech.* ἐκτενὴς, ἐκτεταμένος. Gall. *Long.* Ital. *Lungo.* Germ. Lang vnd breit Hisp. *Largo.* Ang. *Long and broade* } Terent. *in Heaut.* Capillus paſſus, prolixus, circum caput negligenter reiectus. Barba prolixa, Virg. 8. *Eclog.* Comæ prolixæ Ouid. 4. *Triſt. Eleg.* 1. Prolixas abietes dixit Varr. *de re ruſt. lib.* 1. *cap.* 6 *&* 9. Licet videre fructuoſas ſegetes ac teſtibiles & arbores prolixas. Gell. *c.* 24. *lib.* 13. Res ſecundæ prolixæ & proſperæ. ¶ Prolixus interdum accipitur pro beneuolo, & liberali. Cic. 2 *Epiſt.* Prolixa & benefica natura Idem *Attic. lib.* 2. Atrobat tamen non in Pompeium prolixior per ipſum, quam per me in Brutum. Idem *ad Attic lib.* 16. Quod quum ita ſit, tamen intereſt noſtra i lancum hoc animo libenti prolixéque facere. ¶ Prolixum corpus, i. longum ac procerum, quod & rectum dicitur. Suetonius *in Claudio*. Nam & prolixo, nec exili corpore erat.

Prōlixitas, tis, Longitudo, quæ & prolixitudo à veteribus dicta eſt { ארך *érech* [vel] *ore* [illegible]. Gal. *Longueur.* Ital. *Lunghezza.* Germ. Die lenge. Hisp. *Largura* Ang. *Lenght.* } Pacuuius, Oro in me ne flectas fandi prolixitudinem.

Prōlixè, liberaliter, largè. { [illegible] Gal. *Longuement, largement, amplement.* Ital. *Largamente, liberalmente* Germ. Weitläuffiglich. Hisp. *Copioſamente, abundantemente liberalmente.* Angl. *At lenght.* } Cic. *ad Cæſarem lib.* 7. Neque me hercule minus ei prolixè de tua voluntate promiſi, quam etiam ſolitus de mea polliceri. Terentius *in Eunuch.* Accipit hominem nemo melius proſus, neque prolixius, id eſt, largius, lautius. ¶ Aliquando ſignificat, longe lateque. Idem *in Adelph.* Age prolixè Mitio. id eſt, nimis multis verbis rem agis.

Prolobus, πρόλοβος, ſinus prominens in gutture auium, ingluuies.

Prŏlŏgus, i. { πρόλογος. Gal. *Prologue preface.* Ital. *Prologo, prefatione.* Germ. Ein vorred. Hisp. *El prologo de libro, ò otra coſa, prefacion.* Angl. *A preface* } Prologium, hæc præfatio fabulæ, in qua aut poeta excuſatur, aut fabula commendatur, aut aliquid lucem ei afferens præmittitur. Terent. *in prolog Phorm.* Vetus ſi poeta non laceſſiſſet prior, Nullum inuenire prologum potuiſſet nouus, Quem diceret. ¶ Ponitur Aliquando pro ipſo homine prologum recitante. Idem *ibidem*, Orator ad vos venio ornatu prologi. Legitur & prima longa, tanquam ſi ex Latino *pro* & λόγος, ſicut antelogium.

Prŏlŏgium, ij. Principium, quaſi prologuium. { προοίμιον. Gal. *Commencement.* Ital. *Principio.* Germ. Ein Vorred / Anfang. Hisp. *Comienço.* Ang. *The beginning of a ſpeach.* } Plautus, Examinauit me prologio ſuo.

Prōlongo, as. Protraho. profero, protogo: quaſi longius facio. { משך *maſcheſcheth* ארך *lehheb.* μηκύνω. Gall. *Prolonger, delayer.* Ital. *Prolungar, differire.* Germ. Verlengeren. Hisp. *Prolongar, diferir.* Angl. *To differre, to delay* } Plin. *lib* 31. *cap.* 1. Veſtes prolongant tempus. Seneca *de benefic.* Vt prolongetur tibi dies mortis, nihil prodeſſet ad felicitatem.

Prōlŏquŏr, eris, Animi ſenſa claris apertiſque verbis effero. { דבר *dibbér.* ἀποφαίνω, ἀποφθέγγομαι. Gall. *Dire ce qu'on a ſur le cœur.* Ital. *Eſprimere con parole chiare il ſuo animo.* Ger. Heraus reden/ Auſſprechen. Hisp. *Hablar ò parlar claramente.* Angl. *To ſpeak at lenght, to vtter our mynd* } Varro 6. *de lingua Latina*, Proloquitur is qui in animo quod habet, loquendo effert. Plaut. *Prolog. Amph.* Nunc quam rem oratum huc veni primùm proloquar: poſt argumentum huius eloquar comœdiæ. *Ibidem*, Prius volo meditari ſi hoc proloqui incipiam. Item, Pugnas pugnatas proloquuta eſt. Idem *Men ſc.* 1 *a* 2. Non potuit paucis plura proloqui. Idem *Aulul ſc.* 3. *a* 1 Decet te vera proloqui. Terent. *Andr.* Certen me vllum potuiſſe verbum proloqui. ¶ Nonnunquam idem quod prologo vtor, vel præfatiuncula quod dictitius ſum præmollio, προλέγω, προοιμιάζω. Plaut. *Epid.* Nam quid ego apud te patem proloqui/Ego illam hodie volo facere liberam meam. Idem *Capt. prolog.* Id apud vos proloquar ſi operam datis. (i. in prologo loquar.

Prōlŏquium, ij, Præfatio, exordium, principium orationis. { προοίμιον. Gal. *Propoſition, maxime, preface.* Ital. *Eſordio prefatione.* Germ. Ein vorred/Anfang einer red. Hisp. *Prologo ò habla antes, prefacion.* Angl. *A preface.* } Proloquium, profatum, & pronunciatum. Idem. Vide Gell. *c.* 8. *lib* 10. Accipitur item pro oratione vera, vel falſa ſignificatiua quam Cic. Enunciationem, Græci ἀξίωμα vocant. Gell. *lib.* 5 *c.* 11. Quod in proloquio diſiunctiuo neceſſarium eſt.

Prōlubium, ij, prolubies, prolubido, cupiditas, & voluptas. { תאוה *taauáh* רצון *ratzón.* [illegible] Gall. *Deſir, appetit, vouloir.* Ital. *Cupidità, dilettatione, deſiderio* Germ. Ein luſt oder begird Hisp. *Codicia, deleyte* Ang. *Will, pleaſure* } Gell *lib.* 16. *c.* 19 Feros, & immanes nauticas, prolubium tamen audiendi ſubit. Nonius tamen prolubium, amicitiam & fidem ſignificare ait. Ex Accij Andromeda, Muliebre ingenium, prolubium occaſio. Ex Laberio *in compitalibus*, Quo quidem me à matronali pudore prolubium meretricis progredi coegit. Apud Varronem *de ling. Lat.* Eſt prolubies & prolubido, quæ dicta ſunt ab eo quod lubet.

Prolvdo, is, Futurum certamen meditor, & exercendarum virium cauſa confirmandíque animi, veluti ſimulacrum quoddam certaminis ineo. { προαγωνίζομαι, προμάχομαι. Gall. *S'eſſayer premier qu'aller au combat faire coup d'eſſay* Ital. *Prouarſi, fare vn ſaggio* Germ. Vorſpielen/verſuchung thun vor dem rechten kampff / vorfechten. Hisp. *Hazer leuada, probarſe.* Angl. *To proue or aſſay what he can do er he come to a thing.* } Virg. 3. *Georg.*

Et tentat ſeſe, atque iraſci in cornua diſcit,
Arboris obnixus trunco, ventóſque laceſſit
Ictibus, & ſparſa ad pugnam proludit arena.

¶ Iurgia proludere. Iuuen *Satyr.* 5.

Iurgia proludunt, ſed mox & pocula torques
Saucius.

¶ Proludere, inquit Budæus, eſt aliquid agere quod ad iuſtum certamen pertineat, quaſique exordium legitimi pleníque certaminis auſpicari. Cic. 2. *de Orat.* Sed vt ipſis ſententiis quibus præluſerunt, vel pugnare poſſint. In armis leuibus proludit. Ouid *ad Piſon.* Seneca *Medea*, Dolor proludit per ſcelera.

Prolusio, verbale, ipſe proludendi actus, ſimulata & ficta concertatio. { προαγώνισμα, προαγωνία. Gall. *L'eſſay qu'on fait premier que d'aller au combat, coup d'eſſay.* Ital. *Proua delle proprie forze prima che ſi vada à combattere.* Germ. Ein vorfechtung Das verſüchen auff ein kampff Vorübung Hisp. *La leuada antes que pe[l]ear* Ang. *A prouing or a ſaying before* } Cic. 2 *de Orat.* Atque eiuſmodi illa proluſio debet eſſe: non vt Samnitium, qui vibrant haſtas ante pugnam quibus in pugnando nihil vtuntur. ¶ Proluſionis vocabulum etiam ad cauſas tranſlatum eſt. Sic item Cicero Diuinationem ſuam, Proluſionem Verrinæ accuſationis vocat: in ea enim de conſtituendo accuſatore Verris agebatur. Verba Ciceronis ſunt, Si in mecum in hac proluſione nihil fueris. quem te in ipſa pugna cum acerrimo aduerſario fore putemus?

Prolu ſium, ij, propriè eſt iuſti, legitimique certaminis quoddam veluti exordium, cuiuſmodi eſt illud quod a Citharœdis iuſto certamine ſolet præcini. { προανάκρουσμα, [illegible]. Gall. *Leuée de bouclier, le coup d'eſſay.* Ital. *Ricercata.* Ger. Ein vorſpyl / vorlauffen. Hisp. *Leuada.* Ang. *An aſſay or proofe before the mater* } ¶ Per tranſlationem accipitur pro leuiore rei cuiuſuis initio, quod tamen ad alia grauiora nonnihil afferat momenti. Gellius *lib.* 5. *cap* 19. Sed maius mihi in iſta victoria proludium eſt, quum non cauſa tantùm, ſed argumento quoque illo vinco.

Prŏlŭgĕo, Tempus lugendi longiùs produco. { ἐπὶ πολὺ θρηνῶ, ἐπιθρηνῶ. Gall. *Pleurer & porter le dueil vn fort long temps.* Ital. *Piagnere lungamente.* Germ. Zu lang weinen oder leid tragen Hisp. *Traer luto mucho tiempo* Angl. *To wail and weep long for a thing.* } Feſtus, Prolugere dicuntur qui in ſolito diutius lugent.

Prōlŭo, is, ex pro, & lauo: quod è prima in tertiam tranſit coniugationem, quemadmodum & reliqua eius verbi compoſita: ſignificat idem ferè quod abluo, purgo, humecto. { רחץ *rachás* כבס *chibbés.* ἀποκλύζω, [illegible]. Gall. *Fort lauer* Ital. *Lauare ſtrugare bagnare* Germ. Wol wäſchen Hisp. *Lauar, purgar, alimpiar, mojar.* Angl. *To waſh and mak cleane.* } Perſius *Prologo*, Nec fonte labra prolui Caballino. Virg. 1. *Æneid.*

——— & pleno ſe proluit auro.

Statius 8. *Thebaid.* Cruor ſaucia proluit pectora. Horatius 2. *Serm. ſatyr* 4.

——— leni præcordia mulſo
Prolueris melius.

¶ Proluere cloacam, eſt aquam in cloacam infundere, quæ ſecum rapiat ſordes. ¶ Plaut. *in Curc.* Ad anum ebrioſam tranſtulit, vinum in ventrem non ſecus atque in cloacam quandam profundentem, Age (inquit) effunde hoc citò in barathrum, Prolue cloacam. Gellius *cap.* 24. *lib.* 2. Prandiorum gurgitibus proluere pecuniam. ¶ Proluere terram dicuntur aquæ, quum impetu ſuo terram abradunt, ſecumque rapiunt. Colum *lib.* 2. *cap.* 18. Quoniā impetus aquarum proluit terram, nudatíſque radicibus germina non patitur coaleſcere. Virg 1. *Georg.* Proluit inſano contorquens vortice ſyluas Fluuiorum rex Eridanus. ¶ Proluere pecuniam, dilapidare atque eluere profunda ingluuie. Gell.

Prōlūtus, a, um, participium. { רחוץ *rachúts* כבס *chubbás.* ἀποκλυσθείς. Gal. *Laue* Ital. *Bagnato.* Germ. Gewäſchen. Hisp. *Lauado.* Ang. *Waſhed or made cleane.* } Horat. 1. *Serm. ſat.* 5. —abſentem cantat amicam Multa prolutus vappa nauta atque viator Certatim.

Prōluvĭes, ei, Inundatio, quòd prolui ſoleat, deinde Immunditia cuiuſcunque rei ſordidæ. { געל *pighgúl* צאה *tſeáh* [vel] *tſeáh.* ἀπόκλυσμα. Gall. *L'immundice & ordure qui s'en va en l'eau, lauage, ou lauaille.* Ital. *Sporcitia bruttura, lordura di qualche coſe.* Germ. Wuſt/ Auswäſcheten Allerley vnrahts oder vnſauberkeit. Hisp. *Las lauazas ſuziedad.* Ang. *The filth or ordure waſhed of frome any thing* } Virg 3 *Æn.*

——— fœdiſſima

——— ———*fœdiſſima ventris proluuies:*
id eſt, ſordis effuſio, inquit Seruius. Colum. *lib.12.cap.38.* Et ad alui proluuiem.

Prōlŭbĭŭm, ij, proluuies. Gell. *cap.11.lib.4.* A rei venereæ proluuio deducere. ¶ Per tranſlationem dicitur profuſio, & prodigalitas, quum quis more aquæ opes profundit. ἀσωτεία. Terent. *in Adelph.* Quæ res tam repente mores mutauit tuos quod proluuium? quæ iſta ſubita eſt largitas? Hic *Prolubium* legit Victor. *cap.4.lib.21.*

Prolyta, προλύτης, lytarum anteſſor in iuris ſcientia.

Promalus, planta quædam.

Proma, cella, promptuarium, vnde promuntur cibaria. Tertull.

Prōmānāre. Senec. *2 de vita tranquillitate cap. 18.* Sermo promanauerat, quod languidus ſopo, & infracta voce ſuſpectior.

Prōmātertĕra, æ, eſt ſoror proauiæ. Caius *D.lib.38.tit.10.l.1.*

Prōmellĕre, verbum antiquum, quod litem promouere interpretatur. Feſtus.

Promeneruo, moneo. Feſt.

PRŌMERCALIA. Mercimonia ſunt venditioni expoſita. { ὤνια. GALL. *Qui eſt à vendre, mis en vente.* ITAL. *Merci da vendere.* GER. *Feile wahren das zu be. n kauff geruſt iſt.* HISP. *Lo que ſe compra para reuender.* ANG. *Thinges ſettout to ſale.* } Promercalia dicuntur (ait Budæus) quæ paterfamiliâs vænalia habet, extra ea quæ vſui ſuo ſeruat. Quidam aiunt promercalia propriè dici merces quæ priùs minoris emuntur, vt poſtea pluris diſtrahantur: quarum rerum negotiatores Græco vocabulo ἐμπόρια nuncupantur. Sueton *in Cæſ.cap.54.* aurum promercale vocat id quod Cæſar vendidit ſuperans, ſibi reſeruata tanta auri copia, quanta ſuo vſui ſatis eſſet. ¶ Promercales veſtes, quæ ſuperuacant patrifamiliâs. Idem Suet *de clar. Gramm.* Luxuriæ ita indulſit, vt ſæpiùs in die lauaretur, nec ſufficeret ſumptibus, quanquam ex ſchola quadragena annua caperet, ac non multo minus ex re familiari, cuius diligentiſſimus erat, quum & officinas promercalium veſtium exerceret. Colum *lib.1.c.8.* Pecuniámque domini, neque in animalibus, aut aliis rebus promercalibus occupet.

Promercium, ij, Mercimonium quodcunque vendendi cauſſa ſeponitur. Paul *in l 4. § 1. D. de pen. legat.* Siquis ſolitus fructus ſuos vendere penum legauerit, non omnia quæ & promercij cauſa habuit, legaſſe videtur. Hotomanus.

PRŌMĔRĔOR, eris, deponens, & Promereo, es. Mereo beneficium confero, dignus ſum, & in vtranque partem accipitur { ἀξιόομαι. GALL. *Meriter & deſeruir.* ITAL. *Per beneficio, meritare, beneficare.* GER. *Verdienen, Beſchulden.* HISP. *Mucho merecer.* ANG. *To deſerue or earne wages.* } Plaut. *Amph.* Haud promeruit, quamobrem vitio verteres. Idem *Men. ſc 9.a.5.* Non ita promeruiſti de me (quem ſeruaſti) vt pigeat quæ velis. *Ibid. ſc. vlt a.5.* Promeruiſti, vt ne quid ores, quod velis, quin impetres. Idem *Capt. ſc.1.a. 3.* Non poſſum agere gratias, perinde vt promeritus. Ouid. *Eleg.2.lib.1 Triſt.*

Si quam promerui pœnam, me perdere vultis?

Plaut *Men. ſc.6.a 5.* Poſtquam malum promeritam eſt, metuunt. (alias, *promeriti ſunt.*) Virg. *lib.4. Æneid.*

——— *ego te quæ plurima fando*
Enumerare vales, nunquam regina negabo
Promeritam.

Terent. *Adelph.* Ita velim me ames promerentem pater, id eſt, bene merentem. Plaut. tamen *in Amph.* in malam partem ſumpſit, Quid mali ſum, here, tanta ex te promeritus? Idem *in Trin.* Nam retineri nequeo quin dicam ea quæ promeres. ¶ Bene promereri de aliquo, eſt conferre in aliquem beneficium. Cic. *3 Offic.*

Promerens, entis, particip. qui bene de aliquo meretur, ἀξ ἀ ... Plaut. *Aſin. ſc.2.a.1.* Promerenti optumè hoccine pretij redditur?

Promerion, præcipuum, præter cæteros meritum, aut promedium hoc eſt participes vt pro indiuiſo dicimus. Scaliger corruptiſſimum hunc locum apud Feſtum ita reſtituit: Pro merito, præcipuum, præter cæteros meritum, vt pro medio, hoc eſt, participem & pro indiuiſo dicimus.

Prōmĕrĭtum, i. { חסד *cheſed.* ὑ πούργημα, τὸ ἄξιον, ἡ εὐποιΐα, ἡ εὐεργεσία. GAL *Merite, ce qu'on a merité & deſerui, plaiſir, ſeruice ou bien fait.* ITAL. *Piacere, ſeruitio fatto ad vn altro.* GER. *Ein verdienſt vnd einen.* HISP. *Grande gracia, ſeruicio merced.* ANGL. *Deſeruing, a pleſure or deſerte.* } Cic. *ad Quirites poſt reditum*, Quare hoc maius eſt in vos veſtrum promeritum, quòd non, &c.

Prŏmēthĕus Προμηθεύς, filius Iapeti, & pater Deucalionis, qui hominem ex luto dicitur formaſſe, & ex cælesti igne animaſſe. Promethei fabulam ſic refert Seruius, Prometheus (inquit) poſt factos à ſe homines, dicitur auxilio Mineruæ cælum aſcendiſſe, & adhibita facula ad rotam Solis ignem furatus, quem hominibus indicauit. Ob quam cauſam irati dij, duo mala immiſerunt terris, febres, & morbos ſicut & Sappho, & Heſiodus memorant. Quod tangit & Horatius dicens, poſt ignem æthereâ domo ſubductum, macies, & noua febrium Terris incubuit cohors. Ipſum etiam Prometheum in monte Caucaſo per Mercurium religauerunt ad ſaxum: & adhibita aquila eſt, quæ eius cor exederet. Hæc autem omnia non ſine ratione finguntur. Nam Prometheus vir prudentiſſimus fuit. Vnde etiam Prometheus dictus eſt, ἀπὸ τῆς προμηθείας, id eſt, à prouidentia. Hic primus Aſtrologiam Aſſyriis indicauit: quam reſidens in monte altiſſimo Caucaſo, nimia cura & ſolicitudine, deprehēderat. Hic autem mons poſitus eſt circa Aſſyrios, vicinus penè ſideribus. Vnde etiam maiora aſtra demonſtrat, & diligenter eorum ortus occaſúſque ſignificat. Dicitur etiam aquila cor eius exedere, quod ... eſt ſolicitudo, qua ille affectus, ſideum omnes deprehenderat motus. Et hoc, quia per prudentiam fecit, duce Mercurio, qui prudentiæ & rationis deus eſt, ad ſaxum dicitur eſſe religatus. Deprehendit præterea rationem fulminum, & hominibus indicauit: vnde cæleſtem ignem dicitur eſſe furatus. Nam quadam arte ab eodem monſtrata, ſupernus ignis eliciebatur, qui mortalibus profuit donec eo bene vſi ſunt. Nam poſtea malo hominum vſu, in perniciem eorum verſus eſt: ſicut in Liuio lectum eſt de Tullo Hoſtilio, qui eo igne exuſtus eſt cum omnibus ſuis. Numa verò Pompilius impunè eo vſus eſt tantum in ſacris deorum. Hinc eſt quòd igne rapto, mortalibus morbi ab iratis numinibus dicuntur immiſſi. Hactenus Seruius, enarrans illud Virgilij ſextæ Eclogæ,

Hinc lapides Pyrrhæ iactos, Saturnia regna,
Caucaſeáſque refert volucres, furtúmque Promethei.

¶ Prometheus flos, vel herba Promethea, quæ ad dirimendas amicitias efficax eſſe credebatur: Προμήθειον ἄνθος. Propertius *lib.1.*

Inuidia fuimus, num me deus obruit? anquæ
Lecta Prometheis diuidit herba iugis?

¶ A Prometheus fit Promethides patronymicum maſculinum.

Prŏmĭco, as, inquit Nonius, eſt extendo, vel longè iacio. { GALL. *Ietter loing.* ITAL. *Gettare a lungi.* GERM *Außſtrecken.* HISP. *Echar lexos.* ANGL. *To caſt farre of.* } Næuius, Si quidem loqui vis, non perdocte, multa longè promicanda oratio eſt.

PRŌMĬNĔO, es, ex pro, & maneo, palàm mineo, exto, emineo, propendeo. { ἐξέχω. GALL. *Se fort monſtrer, & ſaillir hors & ſortir, apparoir.* ITAL. *Soprastare, eſſere preminente.* GER. *Fur außgehen, & ebhangen.* HISP. *Sobrepuiar, eſtar mucho en cima.* ANGL. *To appeare or ſtand out further then an other, or aboue or before.* } Plinius *lib.11.cap.37.* Simus dentes vt homini, elephanto intus ad mandendum quatuor, præterquam eos qui prominent. Horat. *Epod.5.*

Quum promineret ore, quantum exiſtant aqua
Suſpenſo mento pectora.

Ouid. *13. Metam.*

——— *coma plurima toruos*
Prominet in vultus.

¶ Prominere in memoriam ac poſteritatem, pro extendi. Liu. *lib 8. bell. Pun.* Tanquam non longius, quam quantum vitæ humanæ ſpatium eſt, cupiditas gloriæ extendatur: maximéque pars eius in memoriam ac poſteritatem promineat.

Prōmĭnens, tis, participium, Seſe extendens. { ἐξέχων, πρόχων. GALL. *Qui ſe monſtre fort, fort apparent.* ITAL. *Molto eminente ſperto in fuori.* GERM. *Fur auß gehnd.* HISP. *Muy ſobrepuiado, y aparetiente.* ANGL. *That appeareth or ſtandeth out further.* } Liu. *7 bell. Pun.* Gallos prominens collis tegebat.

Prōmĭnens, nomen ſubſtantiuum. Tacit. *lib. 3.* Inueneréntque in litore prominenti nihil, &c.

Prominentia, ſummitas prominens.

Promino, produco, ago, Apul.

Prōmĭnŭlus, diminutiuum à prominens: parum prominens Iul Capit. *in Pertinace*, Fuit ventre prominulo, ſtatura imperatoria.

PRŌMISCĒRE, Macrob. *comm. lib. 1. c. 6.* Nec aliter tam controuerſa ſibi, ac repugnantia, & natura communionem abnuentia promiſceri terram dico, & ignem potuiſſe.

Prōmĭſcŭus, Miſtum incertum, confuſum. { בלול *balúl.* GALL *Meſlé mis peſle meſle, commun a pluſieurs.* ITAL *Meſchio, confuſo.* GER. *Vermiſchet vnderſcheiden* HISP *Mucho rezclado.* ANGL *Mixed or mingled commune to many*; Saluſt. *in Catil.* Diuina atque humana habere promiſcua, &c. Vnde Grammatici promiſcuum genus appellarunt, quaſi incertum, ſiue confuſum: quod & Græco nomine epicœnum appellamus. Quintil. *lib.1. cap.4.* Nec ſtatim diligentem putabo qui promiſcua (quæ epicœna dicuntur) oſtenderit. Connubia promiſcua: Liu. *4. ab Vrbe.* Quam enim aliam vim connubia promiſcua habere, niſi vt ferarum propè ritu vulgentur concubitus plebis, patrúmque? Idem *9. bell. Maced.* Nec vnum genus noxæ, ſtupra promiſcua ingenuorum, fœminarúmque erant. ¶ In promiſcuo eſſe ſæpe dicit idem Liu. vt *lib.7.* Dictaturam in promiſcuo eſſe: Et, In promiſcuo ſpectare, de ludis.) vt *lib 4. dec.4.* ¶ Operam promiſcuam dare, eſt mutuam operam tradere. Plaut. *Rud.* Eamus intrò omnes, quando operam promiſcuam damus. Promiſcuæ ſalutationes, (id eſt, mixtæ, confuſæ.) Promiſcuis ſalutationibus admittebat, & plebem Suet. *in Aug. c.53.*

Promiſcam, pro promiſcuè, veteres dixerunt. Plaut. *Pſeud. ſc. 5. a. 4. in vlt.* Vt mea lætitia lætus promiſcam ſiet.

Prōmĭſcuè, aduerbium, Miſtè, confuſè, incertè, pro quo veteres etiam promiſcam dixerunt, inquit Feſtus. { ... GALL. *Peſle meſle, confuſement, ſans difference* ITAL. *Meſcolatamente, confuſamente ſenza differenza* GERM *Durch einander, Vermiſchet weiß, Vnunderſcheidenlich* HISP. *Mezcladamente ſin diferencia.* ANGL. *Confuſedly, without order.* } Liuius *1 ab Vrbe*, Eodémque iure promiſcuè omnibus datum eſt. Idem *lib. 3.* Placet pecudum, ferarúmque ritu promiſcuè in concubitus ruere? Apud Sueton. *in Auguſt. cap.44.* Gladiatores promiſcuè ſpectari dicuntur, quum mulieres vnà cum viris miſtæ eos ſpectabant.

PRŌMITTO, is, Polliceor. { יעד *iaád.* הבטחה *hibtiach.* ὑπισχνέομαι. GALL. *Promettre.* ITAL. *Promitte e.* GERM. *Verheiſſen zuſagen.* HISP. *Prometer.* ANG. *To promiſe.* } Plaut. *Aſin. ſc. 1. a. 1.* Promitto tibi non ooiturum. Idem *Pſeud. ſc. 7. a. 4.* Auferetur à me quod promiſi ... Idem *Men. ſc. 4. a. 5* Sanum futurum (illum) mea id ego promitto fide. Idem *Aul. ſc. 4 a. 2.* Filiam tuam poſco vxorem, Promitte hoc fore. Idem *Pſ. ſc.1.a.3.* Eum promiſiſſe firmiter dixit. Senec. *cap. 10. de conſ. ad Mart.* Nihil de hodierna die, nihil de hora promittitur, &c. Cicero, Iam enim totum, quod tibi promiſeram, perſolui. Terent. *Adelph.* Roga hunc tu, tu promitte huic ♏. Promitto. Cic. *1. de diuin.* Quæ autem inconſtantia deorum, vt primis minentur extis, bene promittant ſecundis? ¶ Quandoque eſt producere, porrigere, & protendere ... Plaut. *in Rud.* Capillum promittam, optumum eſt, incipiámque hariolari. Plin. *lib 10 cap. 20.* Nec vlla arborum audius ſe promittit. Promittere barbam. Liu. *6. ab Vrbe*, Conieſto in carcere Manlio ſatis conſtat magnam partem plebis veſtem mutaſſe, multos mortales capillum ac barbam promiſiſſe, obuerſatámq; veſtibulo carceris mœſtam turbam. ¶ Quandoque minari. ἀπειλεῖν. Virg. *2. Æneid.*

Promiſi vltorem, & verbis odia aſpera moui.

¶ Promittere ad cœnam, eſt promittere ſe iturum ad cœnam. Plaut. *in Men. ſc. 1. a. 5.* Vna opera prohibere ad cœnam ne promittat poſtules. Sic promittere ad fratrem, eſt promittere ſe iturum ad fratrem. Cic. *2 de Orat.* Quum ille dubitaret, quòd ad fratrem promiſiſſet. Promittere, & in ſe recipere. pulchrè iunxit Cic *ad Brut. lib 11.* Sed tamen, inquit, ſeparatim promitto in meque recipio, fore eum tibi & vobiſpiam, &

& vſui. ¶ Promittere, profiteri, vt profeſſores artium. Petronius Arbiter, Et ego ne quæſtibus tuis obſtem, aliquid aliud promittam. ¶ Huius compoſita ſunt, Adpromitto, Compromitto, a quo Compromiſſum, Repromitto, de quibus vide ſuis locis.

Promiſſus, a, um, interdum idem eſt quòd longus, prolixus, pendens, &c. Liuius 4. d. 5. Sordidati barba & capillo promiſſo. Virg. *Eclog.* 8.

——Promiſſaque barba.

Et ita etiam loquutus eſt Suet. *in Cal. cap.* 24. Item Liuius 2. *ab Vrb.* Ad hoc promiſſa barba & capilli efferauerant ſpeciem oris. Feſtus, Promiſſum capillum, inquit, dicunt longum. Item barba promiſſa, velut porrò miſſa. ¶ Item, Promiſſus, a, um, GALL. *Promis.* Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 2. Operam promiſſam dare. Senec. *cap.* 10. *de conſol. ad Mart.* Nihil nobis promiſſum de perpetuitate, ſed nec de diuturnitate. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Denique amicorum templis promiſſa deorum
Reddere, &c.

Item 6. *Faſt.*

Annuerat promiſſa fides (id eſt, ſoluta.)

Prōmiſſum, i, ſubſtantiuum, quod promittitur. { נדר *da ár.* [illegible] GALL. *Choſe promiſe, promeſſe* ITAL. *Coſa promeſſa.* GERM. Ein verheiſſung. HISP. *Coſa prometida.* ANGL. *A promiſe, a thing promiſed.* } Vnde dicimus, Conſequi promiſſa, Conficere promiſſum, Efficere promiſſum alicui, Exigere promiſſa, Expetere promiſſa, Flagitare promiſſum: Facere promiſſum alicui, Cic. *in* 1. *Philipp.* vt multis multa promiſſa non fecit, i. ſoluit. Implere promiſſum, Stare promiſſis, Seruare promiſſa, Satisfacere promiſſo, Repetere promiſſum, Soluere promiſſa aliquibus, Manere promiſſis: quorum omnium teſtimonia legenti receptos autores nuſquam non occurrent. Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Fac tis promiſſi memor.

Prōmiſſio, nis, Promiſſum. { נדר *da' ár.* [illegible] GALL. *Promeſſe.* ITAL. *Promeſſa.* GERM. Ein verheiſſung/Zuſagung. HISP. *Promeſa.* ANGL. *A promiſſe.* } Cic. 8. *Philipp.* Scelerum enim promiſſio, & iis qui expectant perniciosa, & iis qui promittunt.

Prōmnēſtriă, [illegible]. Mulier nuptiarum conciliatrix: quæ Latino nomine pronuba dicitur. Nam [illegible] inter cætera ſignificat Pronubæ, ſiue nuptiarum conglutinatricis officio fungi. { Ein kupplerin. }

PRŌMO, is, pſi, ptum, accipio foràs, profero, in medium affero. { [illegible] *hotsi.* [illegible] GALL. *Mettre hors, tirer hors.* ITAL. *Dar fuori.* GERM. Fürher nemmen/herfür thun oder tragen. HISP. *Sacar lo guardado à fuera.* ANGL. *To bring or tak out of a coffer or ſuch like thing.* } Fit ab emo, quod eſt ſumo, Feſtus, quia pro re aliqua ad rem ſumitur, quod promitur. Plaut. *Capt.* Sume, poſce, prome. Item *Pſeud. ſc.* 8. *a.* 4. Promam viginti minas, & ei offeram. Item, Promere arma. Suetonius *in Othon. cap.* 8. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Vbi de pleno promitur. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Promere argentum domo. Antè dixerat, Condidi intrò. Quintil. Promi decet vtrindem fructum ſtudiorum. Velleius, Promere iuſtis voluminibus (i. prodere.) Plaut. *in Ciſt.* Accipias claues, ſi quid tibi opus erit promptu, promitto. Virg. 2. *Æneid.*

——Lateque cauo ſe robore promunt,
Therſandrus, Sthelenuſque duces: id eſt, educunt.

Pecuniam ex ærario promere. Cic. 5. *Verr.* Quum tibi Senatus ex ærario pecuniam prompſiſſet, & ſingulos tibi denarios adnumeraſſet. Idem 3. *de finib.* Nam in Tuſculano quum eſſem, velléque è bibliotheca pueri Luculli quibuſdam libris vti, veni in eius villam, vt eos ipſe, vt ſolebam, inde promerem. ¶ Promere, pro pronunciare, ſiue proferre verba longa, vel breuia. Gell. *c.* 6. *lib.* 9. Eorum frequentatiua primâ literâ longâ promimus? ¶ Promere conſilia, eſt aperire, palàm facere. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Non audeo percunctanti quin promam omnia (i. dicam, aperiam.) Cic. *ad Attic. lib.* 9. Nunc certe promenda tibi ſunt conſilia. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Non audeam profectò percunctanti quin promam omnia. ¶ Huius compoſita ſunt Depromo, & Expromo: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Prōmpto, as, frequentatiuum. { [illegible] GALL. *Mettre hors ſouuent.* ITAL. *Dar fuori ſouente.* GER. Oft herfür thun. HISP. *Sacar fuera muchas vezes.* ANGL. *To tak out often.* } Plaut. *in Bacch.* Quia maiorum ſi promptet, in dies faciat minus. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Siquidem herclè etiam ſupremi promptas theſauros Iouis.

¶ Promptia, cubilia. Glod. I. d. leg. Promptuaria cubicula.¶

Prōmptus, a, um, dicitur qui iam paratus eſt ad agendum, & in quo nulla mora eſt, quaſi iam productus, expeditus, alacer, ardens. { נכון *nachon.* [illegible] GALL. *Tiré hors, mis hors, prompt, appareillé.* ITAL. *Pronto, apparecchiato.* GERM. Gerüſt oder fertig etwas zu thun. HISP. *Aparejado ò apercebido* ANG. *Readie.* } Saluſtius, Naturâ ferox, vehemens, manu promptus erat, maximum bonum in celeritate putabat. Quintilian. & Velleius, Manu promptus; non ideo fortis. Sic dicimus, Promptus ingenio, qui ingenium ad omnia paratum habet. ¶ Iungitur ſæpius accuſatiuo cum præpoſitione ad. Cic. 1. *Offic.* Promptiores igitur debemus eſſe ad noſtra pericula, quam ad criminá, &c. Interdum iungitur genitiuo. Gell. *lib.* 10. *c.* 22. Plato veritatis homo amiciſſimus, eiúſque omnibus exhibendæ promptiſſimus. ¶ Res eſt in promptu, dicimus quum ſignificamus eſſe ad manum, eſſe facilem & manifeſtam, [illegible] Cic. *lib.* 1. *Offic.* Quæ quanquam ita ſint in promptu, vt res diſputatione non egeat. Plaut. *ſc.* 5. *a.* 1. Iram in promptu gerere inſipientiæ eſt. Ouid. 13. *Metam.* Plura quidem feci, quam quæ comprehendere dictis in promptu mihi ſit. Saluſtius, Aliud clauſum in pectore, aliud in lingua promptum habere. ¶ In promptu, i. præſto eſt, promptè acceſsit. Gell. *lib.* 4. *c.* 2. Somnus in promptu eſt. ¶ Promptum eſſe aliquando ſignificat proſilire eſſe. Ouid. 13. *Metamorph.*

——Sed nec mihi dicere promptum
Nec facere eſt iſti.

Quint. *lib.* 9. *cap.* 9. Neque enim me mouent nomina illa quæ fingere vti Græcis promptiſſimum eſt, ut eſt, faciliſſimum. Hinc promptæ res dicuntur, inuentu faciles.

Prōmptē, aduerb. Alacriter, ſine cunctatione. Vnde Promptius & promptiſſimè. { [illegible] *meherah.* [illegible] GALL. *Promptement, viſtement.* ITAL. *Promptamente, preſtamente.* GER. Hurtiklich/fertiklich vnd on verzög. HISP. *Ligeramente, preſtamente.* ANGL. *Readilie with ſpeede and haſte.* } Plin. *Epiſt.* 28. Quare ego verò Corellię adero promptiſſimè, nec ſubire offenſas recuſabo.

Prōmptuārius, a, um, vel promptuarius. Ex quo aliquid depromitur. { [illegible] GALL. *Propre pour ſerrer ou retirer.* ITAL. *Proprio de guardare.* GERM. Auſs dem man etwas herfür nimpt. HISP. *Coſa para guardar algo.* ANG. *Out of the whic he any thing is taken out* } Plaut. *in Amphitr.* Inde cras è promptuaria cella depromar ad flagrum. Nam ibi promptuariam cellam, pro carcere poſuit, quia à carcere ad ſupplicium promuntur noxij.

Promptu, In promptu eſſe dicitur, quod prolatum eſt, & expoſitum oculis, manifeſtum, [illegible]

Prōmptuarium, ij, locus in quo res ad vſum neceſſariæ ita repoſitæ ſunt, vt ſtatim promi ac proferri poſſint. { אוצר *otſár.* [illegible] GALL. *Gardemanger, deſpenſe.* ITAL. *Diſpenſa.* GERM. Ein ort auſs welchem man alle ding zur notturfft dienſtlich nemmen kan/Als ein ſpeiſkammer. HISP. *La deſpenſa a la mano.* ANG. *A ſtorehouſe or ſuche lik place to keep tinges in.* } Cato *c.* 11. Armarium, promptuarium vnum, ſcamna longa ſex. Pro eodem etiam legitur *promptuarium.*

Promptitudo, inis, eſt facilitas ingenij ad quæuis ex tempore expromenda, [illegible]

Prōmus condus, apud veteres pro cellario ſumebatur. { סכן *ſochén.* [illegible] GALL. *Deſpenſier.* ITAL. *Diſpenſiere.* GERM. Ein keller/der ein ding herfürgibt oder behaltet. HISP. *Deſpenſero para ſacar de la deſpenſa.* ANGL. *A buttler, or yat hath the keeping of the ſtorehouſe.* } Plaut. *in Pſ. ſc.* 2. *a.* 2. Ego ſum promus condus, procurator peni. Promus dictus, quòd præeſſet penui promendo: condus, quòd eundem in cellam recondéret. Duo cum hæc officia ab eodem ſere adminiſtrabantur licet in potentiorum ædibus aliquando fuerint diſtincta: vnde & nomina ipſa aliquando ſeparatim collocantur, promúmque aliquando legimus ſine adiunctione condi. Plaut. *Pan.* Ædepol feciſti prodigum promum tibi. Columell. *lib.* 12. *cap.* 3. Promis quoque & cellariis aliquid attendentibus, aut metientibus, interuenire. ¶ Per tranſlationem dixit Plaut. *in Trinum.* ne admittam culpam, ego meo ſum promus pectori. Apuleius *in Apolog.* Promum librorum appellat illum qui libris promendis præeſt.

PRŌMŌNTORIVM, ij, Mons in mare excurrens, tanquam prominens, à *pro*, i. ante, & *mons*. { [illegible] GAL. *Vne petite montagne apparente en la mer, eſcueil de Mer.* ITAL. *Scoglio ſopr' acqua in mare, capo.* GERM. Ein vorgebirg des meers / Ein berg der ſich in das meer hinauß ſtreckt. HISP. *El cabo de tierra in mar.* ANG. *A mountaine appearing in the ſea.* } Plin. *lib.* 30. Promontoria aperiuntur mari, & rerum natura agitur in planum. Cæſ. 2. *bell. ciu.* Hic locus duobus eminentibus promontoriis continetur. Cic. 6. *Verr.* Ab eo oppido non longè in promontorio fanum eſt Iunonis antiquum.

Promontorium Mineruæ, eſt iuxta Surrentum, in quo olim Sirenſes habitaſſe feruntur. In illius autem extremo eſt Athenæum, hoc eſt, Mineruæ ſacellum, quod Vlyſſes ædificaſſe narratur. Huius meminit Ouid. 15. *Metam.*

Inde legit Capreas Promontoriúmque Mineruæ.

Prōmōnſtră, Prodigia, inquit Feſtus.

PRŌMŌVEO, es, Proueho, quaſi vlteriùs moueo { הוריך *hewrich.* [illegible] GALL. *Auancer, promouuoir.* ITAL. *Promouere.* GERM. Fürdern/Fürrucken. HISP. *Mouer à lexos* ANG. *To promote, to aduance.* } Terent. *in Eunuch.* Moue verò ocyùs te nutrix. i. Moueo. e. video, at nihil promouens. ¶ Ponitur aliquando pro prolongare, producere. Terent. *in Andr.* Quantum huic promoueo nuptias. ¶ Aliquando pro proficere. Terent. *in Hecyr.* Abibo hinc, præſens quando promoueo parum. Gell. *c.* 10. *lib.* 5. Cùm abundè promouiſſet in ſtudiis. Liu. *lib.* 5. *d.* 4. Promouere legiones ad vrbem. Item promouere caſtra. *Ibidem* Et Suet. *in Calig. c.* 22. Promouere partem palatii ad forum vſque. Idem *in Othon. c.* 1. Promouere in gradum ampliorem.

Promōtio. Aſconius Pædian. 3. *in Verrem*, Aſcenſus nomen eſt ordinis & promotionis in militia.

Prōmōtŭs, a, um, participium, prouectus. { [illegible] GALL. *Promeu, auancé.* ITAL. *Promoſſo, poſto auanti.* GER. Gefürdert. HISP. *Mouido, pueſto antes.* ANG. *Promoted, aduanced.* } Stat. 1. *Achill.* ——ſuáſque hyemes cladis promota, ſuóſque Attollit fluctus. Promotus ad dignitatem. Plin. *Epiſt.* 151. Poſtea promotus ad ampliſſimas procurationes, nulla occaſione corruptus, ab inſito abſtinentiæ amore deflexit.

PRŌMVLGO, as, Publico, palam pronuntio, quaſi prouulgo. { השמיע *hiſchmiah* [illegible] GALL. *Publier.* ITAL. *Publicare.* GERM. Außkunden/Offentlich laſſen außgehn. HISP. *Publicar.* ANG. *To Publiſh, to proclayme* } Feſtus, Leges promulgari dicuntur quum primum in vulgus eduntur, & legendæ proponuntur: vt ſi cui videatur, poſſit intercedere. Colum. *lib.* 1. C. Licinius damnatus eſt, qui agri modum, quem in magiſtratu rogatione Tribunitia promulgauerat, immodica poſſidendi libidine tranſcendiſſet. Cic. *ad Quint. fratr. lib.* 2. Cato legem promulgauit de imperio Lentuli abrogando. Idem *pro Seſt.* De meo reditu octo Tribuni promulgarunt. Promulgare autem propriè dicebatur de rogationibus & legibus, cùm per trinundinum in publico loco figebantur, vt cuique iudicandi de iis eſſet poteſtas antequam ferrentur.

Promulgatus, a, um participium { משמע *miſchmál.* [illegible] GALL. *Publié.* ITAL. *Publicato.* GERM. Außkündet/Außgebrüfet. HISP. *Publicado* ANG. *Publiſhed proclaymed.* } Cic. *pro Muræna.* Etenim vt aiunt ingenioſus poeta, & autor valde bonus, præliis promulgatis pellitur è medio non ſolum iſta veſtra verboſa ſimulatio prudentiæ: ſed etiam ipſa illa domina rerum prudentia.

Promulgator, promulgatrix, Diuulgator, diuulgatrix { משמיע *maſchmiah.* }

Prōmūlgātio, Diuulgatio. Cic. *ad Lent. lib.* 1. Subitò exorta eſt nefaria Catonis promulgatio. { שמועה *ſchemuáh* [illegible] *ſchémhah* [illegible] GAL. *Publication* ITAL. *Publicatione.* GERM. Ein außkündung. HISP. *Publicacion.* ANGL. *A publiſhing.* }

PRŌMVLSIS, idis, genus cibi dulcioris, mulſo conditum. Cic. *Papyr.* Habuiſſes non hoſpitem, ſed contubernalem. At quem virum? non eum

quem

quem tu es ſolitus promulſide conficere. Integram famem ad ouum affero: itaque vſque ad aſſum vitulinum opera perducitur.

Prōmūſĭdārĭă, vaſa dicuntur quibus promulſis continetur. Scribit Pomponius Iuriſconſultus legatis vaſis, ſcutellas, & promulſidaria contineri.

‖ Promulſus, a, um, dulcis, vide *Promulſus.*‖

Promunctorium, προμυκτήριον. Gl. Cyr. quo quid promungitur.

Prōmūrālĕ, murus circum ciuitatis murum ductus, qui & antemurale dicitur. προτείχισμα.

Prōmūſcis, idis, fœm. gen. Manus, ſiue proboſcis elephantorum dicitur. { προβοσκίς. GALL. *Le muſeau & la trompe d'un elephant.* ITAL. *La tromba dell' elefante.* GERM. Der rüſſel eines elephants. HISP. *La trompa del elefante.* ANGL. *The ſnout of an elephant.*} Plin. *lib.* 8. *cap.* 7. Promuſcidem elephantorum faciliimè amputari, Pyrrhi præliorum experimentis patuit.

Promutuum, à Iureconſultis pro repræſentata pecunia, ſiue prænumerata dicitur, quod Gallice dicimus, *Auance.* Vlpian. *D. de locat.* Cùm cuidam naue amiſſa, pecuniam quam promutuam acceperat, repoſceretur, &c.

Promylea, dea, quæ ante moles ſtatuebatur.

Pronaia, προναία (Ionicè προνηίη) dea ante templum (πρὸ ναοῦ) ſtatui ſolita.

Pronaſtæ, προνάσται, antiqui populi Bœotiæ, Steph.

Pronaus, πρόναος, anterior templi pars.

Prōnēcto, is, ere. { συνάπτω, διασυνάπτω. GALL. *Attacher pluſieurs choſes l'une auec l'autre en long.* ITAL. *Attacare, annodare piu coſe inſieme.* GER. In die lenge an einander knüpffen. HISP. *Atar muchas coſas juntamente.* ANG. *To couple many thinges together.*} Stat. 4. *Syl.* Vidi quam ſeriem morantis æui Pronectant tibi candidæ ſorores, hoc eſt, in longum tempus nectant, producant, protrahant.

‖ Pronefas, pluſquam nec dicendum, vel quàm illicitum: item ſcelus, incontinentia antefas, contralicentia. Hæc Gl. Iſid. Ergo ea eſt tanquam apertum nefas.‖

PRŌNĔPOS, Nepotis filius. { ἀπέγγονος. GALL. *Arriere nepueu, ou petit nepueu, le fils du nepueu en droite ligne.* ITAL. *Figliuolo di mio nepote per dritta linea.* GER. Der enckels oder kinds kinds Sun. HISP. *El biſnieto hyo del nieto.* ANGL. *My nephewes ſonne.*} Cic. 3. *Tuſc.* Iouis iſte quidem pronepos. Ouid 13. *Metam.*

———ſed enim quia retulit Aiax
Eſſe Iouis pronepos: noſtri quoque ſanguinis auctor
Iuppiter eſt.

Prōneptis, is. { ἡ ἀπεγγόνη. GALL. *Petite niepce, arriere niepce, fille de ma niepce.* ITAL. *La figliuola di mia nipote.* GERM. Des kinds kinds tochter. HISP. *La biſnieta hija de los nietos.* ANG. *My neeſes daughter.*} nepotis filia.

Pronexium, funis, quo nauis religatur ad palum. Papias. Ergo à pronectendo.

‖ Pronœa, Gloſſ. πρόνοια, prouidentia, conſultum, prouiſio, conſultatio. Vide *pronaea.*

Prōnōmĕn, inis, vna eſt ex octo orationis partibus: ita dicta quòd vice nominis fungatur, ἀντωνυμία.

‖ Pronominatio, ἀντονομασία, figura quæ pro proprio, alieno vtitur. Diomedes.‖

Pronoſtra, antenoſtra. Gloſſ. Iſid.

PRŌNŬBĂ, æ; dicitur quæ nuptiis præeſt celebrandis, ex parte vxoris, ſicut aruſpex eſt ex parte viri. { νυμφεύτρια. GALL. *Celle qui mene & conduit l'eſpouſée en la maiſon du mari.* ITAL. *Colei che mena la ſpoſa à caſa del marito* GERM Ein verwalter der hochzeit auff der braut ſeiten. HISP. *La madrina de la boda.* ANGL. *A brides mayde.*} Inde Iuno pronuba dicebatur, quia nuptiis præeſſet. Virg. 4. *Æneid.*

———prima & Tellus, & pronuba Iuno
Dant ſignum.

Flamma pronuba. Claud. 1. *de raptu Proſerp.* Iam vicina toro, plenis adoleuerat annis Virginitas: tenerum iam pronuba flamma pudorem Sollicitat. hoc eſt, Ingenuus ardor quidam, qui ætate matura virgines ad nuptias prouocat. Pronubæ (inquit Donatus) dicuntur quæ nubentes domum mariti deducunt, ac comitantur, & quæ in obſequio nubentis ſunt.

Prōnŭbo, Nuptiis præſum. νυμφαγωγῶ Vide *Nubo.*

PRŌNŪNTĬO, as, Clara voce, decentique corporis motu aliquid profero. { הִבִּטָּה *bittá* דִּבֶּר *dibber* προφέρω, ἀπαγγέλλω. GAL. *Prononcer, dire par cœur.* ITAL. *Pronunziare* GERM. Herauſſreden/Auſſprechen. HISP. *Pronunciar con voz clara.* ANG. *To pronunce, to vtter clearly.*} Plin. *epiſt.* 114. Nam pronunciat acriter, ſapienter, aptè, decenter. Gell. *c.* 18. *lib.* 5. Pronuntiare dixit pro narrare in hiſtoria. ¶ Ponitur aliquando, inquit Budæus, pro expreſsè & nominatim dicere, præfarique ex bona fide in rebus contrahendis Vlpian. *in l.* 1. *de adil. edict.* ſæpè in ea ſignificatione vſus eſt. *& in l. quod ſi nolit.* Qui mancipia vendunt, inquit, nationem cuiuſque in venditione pronuntiare debent. Cic. 3 *Offic.* Quum in vendendo eam rem feciſſet, non pronuntiaſſet, emptori damnum præſtari oportere Pronuntiare cubito. Quintilian. ¶ Aliquando pro nominare. Liu. 4. *bell. Pun.* Poſtremò victi conſenſu, & ſeditionem metuentes, pronuntiant eos prætores. ¶ Aliquando pro decernere, iudicare. Plin. *Epiſt.* 5. At ego ne interrogare quidem tas puto, de quo pronuntiatum eſt. Cic. 2. *de finib.* Æquam igitur pronuntiabit ſententiam ratio adhibita, primum humanarum diuinarúmque ſcientia, &c. Senec. *cap.* 3 *de tranq. anim.* Prætor præeuntibus aſſeſſoribus tria verba pronuntiat. Nonnunquam pro palam & claſſico nuntiare. Curtius, Imminentique Dario iter ad Euphratem pronuntiauit. ¶ Aliquando pro palam promittere. Liu. *lib.* 2. *ab Vrbe.* Ædem Caſtori vouiſſe fertur ac pronuntiaſſe militi præmia, qui primus, qui ſecundus caſtra hoſtium intraſſet. Suet. *in Cæſ. c.* 26. Munus populo epulúmque pronuntiauit in memoriam filiæ Idem *in Calig. c.* 46. Pronuntiatoque militi donatiuo, centenis viritim denariis ¶ Pro ſententiam dicere, ſiue iudicare. Idem *in Claud. c.* 15. De quodam negotio ita ex tabella pronuntiaſſe creditur. Secundùm eos ſentire qui vera propoſuiſſent.

Prōnūntiauit, Impeſ. Plin. *lib.* 16. *c.* 4. Patriâ ab eo coronari pronuntiatur.

Prōnūntĭātŭs, a, um, participium. { מֻבְטָּא *mebuttáh* מְדֻבָּר *medhubbár.* ἐκφωνηθεὶς, ἀπαγγελθείς. GALL. *Prononcé.* ITAL. *Pronunziato.* GERM. Außgeſprochen HISP. *Pronunciado.* ANG. *Pronounced.*} Cic. *in Partit.* Verſus pronuntiatus ſyllaba vna breuior, aut longior. ¶ Pronuntiatum militi donatiuum, id eſt, palam promiſſum.}

Prōnūntĭātum, i, ſubſtantiuum, Propoſitio, proloquium, enunciatum. אֲרֶשֶׁת *aréſcheth* ἀξίωμα. GALL. *Propoſition, maxime.* ITAL. *Propoſitione.* GERM. Ein vollkomner ſpruch. HISP. *Propoſicion.* ANGL. *A propoſition.*} Cic. 1. *Tuſc.* Omne pronuntiatum (ſic enim mihi in præſentia occurrit, vt appellarem ἀξίωμα, vtar pòſt alio, ſi inuenero melius.) id ergo eſt pronuntiatum, quod eſt verum, aut falſum Gell. *c.* 8. *lib.* 16. Profatum, proloquium, pronuntiatum, idem.

Prōnūntĭātŭs, us, ui, Pronuntiatio. { מִבְטָא *mibtá.* ἐκφώνησις, ἡ φωνῆς ἐκφορά GALL. *Prononciation.* ITAL. *Pronunziatione* GERM. Außſprechung. HISP. *Pronunciacion.* ANGL. *A pronouncing.*} Gell. *lib.* 4. *c.* 17. Ratio in pronunciatu maior.

Prōnūntĭātĭo, nis, verbale eſt, Vocis, vultus & geſtus moderatio cum venuſtate, inquit autor ad Herennium *lib.* 1. { מִבְטָא *mibtá.* ἐκφώνησις, ἡ φωνῆς ἐκφορά. GALL. *Prononciation.* ITAL. *Pronunziatione.* GER. Ein außſprechung HISP *Pronunciacion.* ANGL. *A pronouncing.*} Cic. 1. *de inuentione,* Pronunciatio eſt ex rerum & verborum dignitate, vocis & corporis moderatio. Idem 1. *de Oratore,* Quis enim cantus moderatæ orationis pronuntiatione dulcior inueniri poteſt?

Prōnūntĭātor, is, qui pronuntiat. { מֻבְטָּא *mebattê* מְדַבֵּר *medhabber.* ἐκφωνητής, κῆρυξ. GALL. *Prononceur, raconteur.* ITAL. *Pronunciatore.* GERM. Ein außſprecher/verkünder HISP. *Pronunciador.* ANGL. *A pronuncer.*} Cicer *de clar. Orat* Thucydides enim rerum geſtarum pronuntiator ſyncerus & grandis etiam fuit.

‖ Pronuntiatiuus modus, ſiue finitiuus, i. indicatiuus, author Diomedes *Gramm. lib.* 1.

Prōnŭpĕr, Valde nuper, quaſi nuper, adhuc in conſpectu. { πρὸ ὀλίγου. GAL. *Il y a aſſez long temps.* ITAL. *Pur adeſſo, poco fa.* GERM. Nechſt HISP. *Agora, agora luego.* ANGL. *Euen now, lately.*} Plaut. *in Trin.* Qua ſponſione pronuper tu exactus es pro illo adoleſcente.

Prōnŭrŭs, us, dicitur vxor pronepotis. { ἡ τοῦ ἀπογόνου νύμφη GALL. *La femme du nepueu.* ITAL. *Moglie di mio nipote.* GERM. Des enckels ein fraw. HISP. *La nuera de los abuelos.* ANGL. *My nephewes wife.*} Ouid. *Epiſt.* 16.

Pronurus & magni Laomedontis ero.

PRŌNŬS, a, um, propenſus, inclinatus, propriè dicitur in anteriorem partem flexus { κατωφερής, κατωφερὴς, ἐπικλινής. GALL. *Penchant ſur le deuant, courbé en deuant, enclin.* ITAL *Chinato, chino, inchinato.* GERM. Für ſich geneigt/ übergebogen. HISP. *Coſa enclinada, cueſta abaxo.* ANGL. *That lyeth with the face downeward.*} Ouid. *lib.* 2. *Metam.*

Pronaque quum ſpectent animalia cætera terram,
Os homini ſublime dedit

Celſ. *lib.* 7. *c.* 26. Calculus ſi oblongus eſt, ſic compellendus eſt, vt pronus exeat. leg *ne* pronus. Hic pronus contra erectum diſtinguitur. Sic ouum oblongum iacens, pronum eſt: ſtans verò erectum. Per tranſlationem vero quis dicitur pronus, id eſt, inclinatus ad virtutes, vel ad vitia, quanquam vſitatius in malam partem accipiatur. ἐπίφορος. Nam qui ad virtutem, aliámve rem laudabilem naturæ inclinatione feruntur, faciles potiùs dicuntur, vt ex Ciceronis ſententia docuimus ſuprà in dictione *Proclinus.* Plin. *in Paneg.* Nihil eſt tam pronum ad ſimultates, quàm æmulatio, in fœminis præſertim. Pronus ✕ Supinus. Idem *lib.* 7. *c.* 17. *& lib.* 28. *c.* 4. Supini cubitus oculis conducunt, ac proni tuſſibus. Velleius, Non reperias, quos pronior fortuna comitata ſit. Idem proniores Rhodij Regis partibus. Tibull. *lib.* 4.

Prona (libra) nec hac plus parte ſedet, nec ſurgit ab illa.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

———Limoſa pronus arena.

Velleius, Feſtinatio proni gurgitis modo. Catull. *ad Manlium,*

Qui cùm de prona præceps eſt valle volutus.

Idem *ad Ortalium,* Atque illud (malum) prono præceps agitur decurſu. ¶ Pronum mare, litori vicinum dicitur, ſicut altum quod longiùs abeſt à litore. Virg. 1. *Æneid.*

———ventiſque vocatis
Prona petit maria, id eſt, littori vicina.

Dicitur & *pronis* in tertia declinatione, vt apud Varronem *in Parmenone,* Alia trabs pronis in humum accedens proximè frangit ramos caducos ¶ Et dicimus pronus huic rei. Colum. *lib.* 3. *c.* 2. Aquiloni prona. Et pronus ad hanc rem. Idem *lib.* 2. *cap.* 9. Campo patente & ad ſolem prono.

Proniſſimus, ſuperlatiuus. Spartian. *in Anton.* Ad indulgentias proniſſimus fuit.

Prōnĭtās, atis, procliuitas. { τὸ πρηνές, κατωφέρεια. GALL. *Inclination, procliuité.* ITAL *Inclinatione in vitij.* GERM Ein neigung. HISP. *Inclinacion* ANGL. *Readineſſe in doing any thing*} Senec. *in præfat. declam.* Neſcio qua iniquitate & ad malum pronitate naturæ eloquentia ſe retrotulerit.

Proœconomia, æ, προοικονομία, præmiſſa diſpoſitio. Figura poëtis familiaris. de qua ſic Seruius in illum verſum Virg. 1. *Æneid.*

———& Libyæ defixit lumina regnis.

Pulchra proœconomia, id eſt, diſpoſitio carminis. Vituperabile enim fuerat, ſi ex abrupto tranſitum faceret. Inducit enim hic Iouem de rebus humanis cogitantem & Africam reſpicientem, ad quam venêre Troiani.

PRŎŒMĬVM, ij { προοίμιον. GALL. *Proëme, preface, commencement d'oraiſon.* ITAL. *Proemio, eſſordio.* GER. Ein anfang der red/ vorred. HISP. *El principio del razonamiento.* ANGL. *A preface or beginning of an oraſon.*} Latine initium, exordium, præludium: ex πρὸ & οἴμη propterea quòd præcipuum legitimúmque carmen ſoleat præcedere. Propriè enim proœmium dicebatur, quòd a citharœdis certamen inituris præcini ſolebat Quanquam deinde etiam orationum exordia hoc nomine dici cœperunt. Nam ſicut citharœdi pauca quædam antequam legitimum certamen inchoent, emerendi fauoris gratia canunt: ſic Oratores nonnulla priuſquam cauſam exordiantur, ad conciliandos iudicum animos

mos prælo.quuntur quæ illorum imitatione procemia appellarunt. Cic. 2. *de Legibus*, Habes legis proœmium: ſic enim hoc appellat Plato. Idem *ad Attic. lib.* 16. De gloria librum ad te miſi & in eo proœmium, id eſt, quod in Academico tertio. Id euenit ob eam rem quod habeo volumen proœmiorum: ex eo eligere ſoleo, quum aliquod [illegible] inſtitui. ¶ Per translationem accipitur pro quouis principio. Iuuenal. *Satyr.* 8.

——miſero cognoſce proœmia rixæ.

Prœmiór, aris, Exordior, proœmium facio. { [illegible] GALL. *Commencer.* ITAL. *Commenciare.* GERM. Den anfang einer red thun. HISP. *Hazer aquel principio, comenzar.* ANG. *To beginne.* } Plin. *Epiſt.* 27. Prœmiatur apte, pugnat acriter, colligit fortiter, ornat excelſe: poſtremò docet, delectat, afficit.

Propædía, [illegible], & [illegible], prima inſtitutio: documenta, quæ præſciſcere oportet eos, qui ad rerum ſublimiorum cognitionem iter habent.

PROPAGO, inis, & propages, is. Vitis vetula & ſuppreſſa, vt ex vna plures fiant: dicta quod porrò pangatur, id eſt, figatur. { שלוחה ſcheluchâh. [illegible] GALL. *Vn prouin de vigne.* ITAL. *Prouana, tralcio de vite.* GERM. Ein alter räbſtock deſſen ſchoſz man mit gruben einlegt. HISP. *La prouana del farmiento de la vid* ANGL. *An old vyne cutt downe to mak ſet u to be planted.* } Virg. 2. *Georg.*

——preſſos propaginis arcus.

Vbi prima producitur. vnde & geminato pp, quidam ibi ſcribendum exiſtimant more veterum poetarum, qui quoties primam dictionis inius ſyllabam producebant, duplicabant p. vt etiam annotauit Erythræus. Vſitatiùs corripiunt, vt ex ſequentibus poetarum exemplis manifeſtum eſt Horat. 2. *Epod.*

Ergo aut adulta vitium propagine
Altas maritat populos.

¶ Aliquando ſignificat genus, ſtirpem, progeniem } צאצאים tſeetſaim מוצאים motſaim. [illegible] GALL. *Race, lignee* ITAL. *Razza, lignaggio.* GERM. Ein geſchlecht. HISP. *El vego o nieto, o deſcendientes.* ANGL. *Of ſpring.* } Virg. 12. *Æneid.*

Sit Romana potens Itala virtute propago.

Ouid. 5. *Faſt.*

Non hac ille domo, tantaque propaginis autor

Lucret *lib.* 4.

At conſueta domi catulorum blanda propago.

Propages, inquit Nonius, eſt ſeries & affixio continua vel longè ducta, Pages enim compactio, vnde compages Pacuuius. Salucte gemina mea propages ſanguinis. Propago liberorum, Plin. *lib.* 7. *cap.* 14. Qua de cauſa aliorum eius liberorum propago, Liciniani ſunt cognominati.

Propago, as, propriè pro, id eſt. porrò, pago, ſeu pango. Vitem ſupprimo, vt ex vna plures fiant. { שתל ſchatal נטע natah. [illegible] GALL. *Prouigner & peupler vne vigne* ITAL. *Prouanare, annestare, germinare vna vite.* GERM. Räben einlegen oder eingraben. HISP. *Eſtender la vid ſo la tierra, prouanar.* ANGL. *To cutt downe old vynes that many yonge ſettes may be planted thereof.* } Cic. *in Cat. maiore*, Propagatio vitium, ſarmentorúmque ea quam dixi, &c. Cato *cap.* 32. Vites propages in ſulcos ¶ Per translationem ponitur pro extendo, dilato, protraho, profero, prolato. { הרחיב hiphrâb הרבה hirbâh. [illegible] GALL. *Eſtendre, multiplier, dilater, amplifier.* ITAL. *Moltiplicare, ſtendere, dilatare.* GERM. Außſtrecken, erweiteren, fürzeigen. HISP. *Eſtender, dilatar.* ANGL. *To ſtretch out, to delate, to multiplie.* } Sueton. *in Calig. c.* 29. Prætorium virum ex ſeceſſu Anticyræ quà valetudinis cauſa petierat propagari ſibi commeatum ſæpius deſiderantem quum mandaſſet interimi, id eſt, produci, proferri ſibi commeatum. Cic. 7 *Verrina*, Quum ipſo ſui generis initium ac nominis ab ſe gigni & propagari vellet, hominum potentiſſimorum ſuſcepit inimicitias. Idem *pro Seſtio*, Hæc monumentis annalium mandantur, poſteritati propagantur. Idem 2 *Offic.* Vera gloria radices agit atque etiam propagatur. Vitam propagare Idem 5. *de finib.* Qui quum cruciaretur non ferendis doloribus, propagabat tamen vitam aucupio ſagittarum. Idem *lib.* 1 *de Inuent.* Nam fuit quoddam tempus quum in agris homines paſſim beſtiarum more vagabantur, & ſibi victu fero vitam propagabant. Senec. *de conſolat. ad Polyb. cap.* 18. Propagare longum diem (alicuius mei moriæ.

Propagatus, a, um, participium. Cic. 4. *in Catil.* Memoria conſulatus mei propagata.

Propagatio, nis, verbale, Productio, dilatatio. { מרבית marbith. [illegible] GAL. *Prouignement, peuplement de vigne.* ITAL. *Germinamento de vite.* GERM. Ein außſtreckung, meerung deß geſchlechts. HISP *La prouana del farmiento de la vid.* ANG. *The cutting downe of an old vyne that many yongeones may be ſett thereof.* } Cic. 1. *Offic.* Quæ propagatio & ſoboles origo eſt rerum publicarum. Idem *Lucccio lib.* 5. Vita in qua nihil inſit niſi propagatio miſerrimi temporis.

Propagator, is, Dilatator, amplificator. { מפריח maphrîah מרבה marbeh [illegible] GALL. *Augmenteur, multiplieur.* ITAL *Moltiplicatore.* GERM. Erweiterer, meerer. HISP. *Multiplicador.* ANG. *That multiplieth or ſpreadeth abroadde.* } Cic. *ad Attic. lib.* 8. Ille reſtitutor mei quam retinendi ſtudioſior: ille prouinciæ propagator, ille abſentis in omnibus adiutor, de Pompeio.

Propala, æ, qui merces propalam velut ante palum, aut de palo pendentes habet, & vendit. Lucil. apud Nonium,

Vt cum primitus ſcos propala recentes
Protulit, & pretio ingenti dat primitu paucos

Varro *lib.* 3. *de R. R.* Denique ipſæ exgrumantes (alij *exruminantes*) ad propalam diu vitam producunt Cic *in Piſonem*, Panis & vinum à propala, & decupa. ſic in MS

PROPALAM, Clarè, apertè, & in propatulo [illegible] GALL. *Deuant tout le monde, manifeſtement, publiquement.* ITAL. *In paleſe, apertamente* GERM. Gar offentlich vor menigklichen. HISP. *Publicamente.* ANGL *Openly in the ſighe of all* } Cic *lib.* 1. *de Orat* Non explicata veſte, neque propoſito argento, neque tabulis & ſignis propalam collatis. Suet. *in Caſ. cap.* 20. propalam monuit. *Ibid. c.* 77. Voces propalam edebat. Idem *in Aug c.* 64. *& in Tib. c.* 2. *& in Calig. c.* 24. & Liu. *lib.* 3 *ab vrb.* Propalam obuiam ire cupiditati

Própalo, as, ſi apud idoneos ſcriptores inueniatur, idem erit quod aperio, manifeſto & palam facio { פרסם hiphrâſem [illegible] GAL. *Publier, manifeſter.* ITAL. *Propalare, manifeſtare.* HISP. *Diuulgar y publicar.* ANG. *To open to mak plaine.* Nam quod Calepinus exiſtimauit idem etiam ſignificare quod in longum extendere, deceptus eſt corrupta Columellæ lectione, ex *lib.* 4. *c.* 7. vbi ſic legit, Deinde ex eo ſulco, quaſi ramos foſſarum facies, per quos vt quæque virga poſtulauerit, propaletur atque in terra adoperies. Ibi enim *propagetur* legendum conſtat, non *propaletur*.

Propaſſio, anteceptio, perturbatio, cum aliquod [illegible] in nobis primùm exſurgit, ante accommodatum aſſenſum. paſſio hic affectum, ſeu perturbationem ſignificat. In vtraque voce eſt ſynecdoche generis.

Propátruus, frater proaui, qui & patruus magnus dicitur. { [illegible] GALL *Grand oncle, le frere du pere grand.* ITAL. *Zio grande.* GERM. Deſz ähnis bruder. HISP. *Hermano del biſabuelo.* ANGL. *My great grand fathers brother.* }

Propatulus, a, um, adiectiuum Latè patens atque apertum, quaſi porrò patulum. { פתוח pathuach. [illegible] GALL. *Fort ouuert & deſcouuert, qui eſt à la veue à vn chacun.* ITAL. *Aperto, manifeſto.* GERM. Weit oder weit offen HISP. *Coſa publica* ANGL *Open, in the ſight of all.* } Cic. 4. *Verr.* Ante ædem Cereris in aperto ac propatulo loco ſigna duo ſunt, &c ¶ In propatulo. aduerbialis formula eſt pro palam. Saluſtius, Viros muliebria pati, mulieres pudicitiam in propatulo habere, id eſt, in publico. Gell. *c.* 21. *lib.* 19. Quæ per litteras condidit in propatulo, & vſu frequenti feruntur.

PROPE, Præpoſitio eſt compoſitionem non admittens, iuxta: a pro & pes, tanquam pro pedibus. { אצל [illegible] GALL. *Pres, aupres.* ITAL. *preſſo, appreſſo.* GERM. Nach oder bey HISP. *Cerca* ANG. *Nere or nighto.* } Curtius, Quum prope id oppidum copias conſtituiſſent ¶ Hoc caſu, aduerbium eſt eiuſdem ſignificationis cum præpoſitione Terent. *in Andr* Propè adeſt, quum alieno more viuendum eſt tibi: ſub. tempus. Ponitur aliquando pro aduerbio ferè, ſeu quaſi. Plin & in foribus templi prope collapſus expauet. Plaut. *Moſt. ſc.* [illegible] *a.* 2. Quis homo eſt, qui noſtras ædes acceſſit prope. Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 1. Senec. *epiſt.* 59. Propè eſt à iuuente mors. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Vbi vbi eſt? Prope me eſt. ¶ Iungitur aliquandò cum coniunctione, vt, Eſt genus loquendi pudorem affirmantis & modeſtiā ſignificans, §. 9. Papin *D. de ſolut. l* 95. Si creditor à debitore petens culpa ſua cauſa ceciderit, propè eſt vt actione mandati nihil à mandatore conſequi poſſit. Hotom. Interdum ex propinquo. [illegible] Martial. *lib.* 1.

Hic vbi ſidereus propius videt aſtra coloſſus.

Senec. *c.* 23 *de conſ. ad Mart.* Quicquid ad ſummam venit, ad exitium prope eſt. Quintil. Manus ipſæ (propè eſt, vt dicam) loquuntur Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 1. Nunc nobis propè adeſt exitium. *Ibidem*, probrum atque partitudo propè adeſt, vt fiat palam. ¶ Propè ad ſtultitiam ſimpliciſſimus, in Epit. Sexti Aurel. Victoris *in Conſtantio*.

Própior, is, & hoc propius, comparatiuum, propinquior. { [illegible] GALL. *Plus pres.* ITAL. *Piu appreſſo.* GERM. Näher. HISP. *Mas cercano.* ANGL. *Nerrer or nigher.* } Cicero *pro Qu.* Tibi me propior nemo eſt. Ouid. *Epiſt.* 3.

Ille gradu propior ſanguinis, ille comes

Plaut. *in Trin* Tunica propior pallio eſt. Cic. 1. *Tuſc.* Veniunt inde ad propiora. Horat. 3. *Carm. Ode* 15.

Maturo propior deſine funeri
Interludere virgines. de ſene.

Ouid. *Epiſt.* 19.

Exemplo tangi non propiore potes.

Cic. *pro Seſtio*, Omnia ſua ſibi propiora eſſe pericula, quàm aliena Virg. 9. *Æneid.*

——non quem ſpatiis propioribus ætas
Inſequitur.

Tibull. *lib.* 4.

Seu propior terris aſtiuum fertur in orbem

Velleius, Puero quàm iuueni propior. ¶ Aliquando inuenitur pro magis propitia. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 1. *Triſt*

Oderat Æneam propior Saturnia Turno.

¶ Propius verò, id eſt, veriſimilius. Liuius 4. *ab Vrbe*, Capuámque à duce eorum Capite, vel (quod propius vero eſt) à campeſtri agro appellatum.

Propiùs, comparatiuum aduerbium. { [illegible] GALL. *De plus pres* ITAL. *Piu appreſſo* GERM. Näher zuhin. HISP. *Mas cerca.* ANGL. *Nerer or nigher.* } Plaut *Bacch* Cedo manum, ac ſubſequere propius me ad fores. Liuius, Caſtra propius hoſtem mouit. Vt propius ventum eſt. Plaut. *Men. ſc.* 2 *a.* 5. Dabitur malum, ſi propius acceſſeris. Idem *Moſt. ſc.* 2 *a.* 1. fuge huc, fuge huc ad propius. Ouid. 4. *de Ponto, Eleg.* 7.

Nihil propiùs factum eſt.

Id eſt, parum abfuit quin hoc, aut illud factum fuit, [illegible] Cic. *in Verr.* Nec quicquam factum eſt propius quàm vt viuus combureretur. Plaut. *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. Quid propius fuit, quàm vt perirem, ſi hæc locutus fuiſſem hero?

Próximus, ſuperlatiuum, Propinquiſſimus, maximè vicinus. { [illegible] GALL. *Tres prochain, fort pres.* ITAL. *Proſſimo.* GERM. Der aller necheſt. HISP. *Muy cercano* ANGL *Nereſt, nigheſt.* Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Flamma fumo eſt proxima. Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 1. Hoc fratri cogitato. Tibi proximam me eſſe, itidem te. Idem *Mil ſc.* 4 *a.* 1. Hic proximæ vicinæ. Idem *Aul ſc.* 8 *a.* 2. Aſtopiam ex proximo vtendam peto a Congrione. *Ibid.* Quid clamoris è proximo (id eſt, apud vicinum.) Et *in Mil ſc* 5. *a* 1 Auſus attingere mulierem hic in proximo. Idem *Aul. prolog.* Hic ſenex de proximo (id eſt, vicinus. *& Aſin* 1. *a.* 1 Amat meretricem ex proximo, id eſt vicinam, &c. Ouid. 1. *de Arte,*

Proximus ad dominam, nullo prohibente, ſedeto.

Ibidem. Proximus huic labor eſt placidam exorare puellam. Terent. *Heaut.* Deſponſeris ei gnatam huius vicini proximi. Cic. *Attic. lib.* 2. Arrius proximus eſt vicinus, imò ille quidem iam contubernalis. Ter. *in Eunuch.* Etiam nequeo mihi decertare his mentibus, Sex vel ſeptem

proſſum

rantèr agit. Tacit. *lib.* 2. Ne deditionem properauiſſent. Nonius, Feſtinare, & properare veteres diuiſerunt. Cato, qui vnum quid maturè tranſigit, properat: qui multa ſimul incipit, nec perficit, feſtinat. Verùm vtraque verborum ratio ſub hac ſignificantia proxima eſt veritati: vt properare animi ſtudioſe ad res aliquas contendentis: feſtinare, corporis neceſſitati obſequentis. Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

Et medios properas Aquilonibus ire per altum.

Et lib. 2

Feſtinate viri: nam quæ tam ſera moratur Segnities?

Hæc Nonius. Vide Gell. *cap.* 14. *lib.* 16. *&* *cap.* 11. *lib.* 10. ¶ Huius compoſita ſunt Appropero, Depropero, & Impropero, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Properari paſſiuum: vt apud Horat. *Epod.* 12.

Lana cui properabantur?

id eſt, citò parabantur & Tacit. *lib.* 2. properatæ naues.

Prŏpĕrātĭo, nis, Feſtinatio. { מהרה *meherah.* [illegible] GAL. *Haſte, auancement, haſtiueté.* ITAL. *Fretta.* GERM. Eilung. HISP. *Prieſſa.* ANGL. *A ſpeeding, haſting.* } Cicero 2. *Epiſt.* Sed ad properationem meam nonnihil intereſt, non expectare donec ad longum venias. Idem *Teroni. lib* 16. *Epiſtol.* Nam quæ parciùs frater præſcripſerat, verecundia vide licet, & properatione.

Prŏpĕrātō, aduerbium, Feſtinanter, præproperè. { מהרה *meherah.* [illegible] GAL. *Haſtiuement.* ITAL. *Frettoloſamente.* GER. Eilends/Flugs. HISP. *Ahincadamente, appreſſuradamente.* ANGL. *with ſpeede.* } Tacit. *lib.* 13. Neque nimis properatò Narciſſus Claudij libertus ad mortem agitur. ¶ Properatò opus eſt, pro properare. Cicero *pro Mil.* Primum erat nihil cur properatò opus eſſet.

Prŏpĕrantĭa, æ, Feſtinatio. { מהרה *meherah.* [illegible] GALL. *Haſtiueté.* ITAL. *Eſſo affrettarſi.* GERM. Ein eil oder eilung. HISP. *Aquella prieſſa.* ANG. *Speed, haſte.* } Saluſt. *in Iug.* Neque ex tanta properantia tam facilè tractum bellum ſocordia magis quam dolo crederent.

Prŏpĕrātus, us, ui, properantia, vel properatio. Gell. *lib.* 10. *cap.* 11. Nanque in properatu rei ruſticæ, per tempeſtates pluuiáſque cùm otium eſt, maturari poteſt.

Prŏpĕrātim, aduerbium, Celeriter. { מהרה *meherah.* [illegible] GAL. *Haſtiuement.* ITAL. *Frettoloſamente.* GERM. Eilendes oder ſchnelliglich. HISP. *Appreſſuradamente.* ANGL. *Speedelie.* } Cæcilius, Properatim in tenebris iſtuc confectum eſt opus. Nonius.

Prŏpĕrantĕr, aduerbium factum à participio properans, idem quod feſtinanter. { מהרה *meherah.* [illegible] GALL. *Haſtiuement.* ITAL. *Frettoloſamente.* GERM. In eil/eilends. HISP. *Appreſſuradamente.* ANGL. *Haſtelie.* } Accius *Telepho*, Remiſque nitit properanter nauim in fugam trahunt. Lucret. *lib.* 5. *Vſque adeo properanter ab omnibus ignibus ictus.* Properantiùs, compar. feſtinantius Saluſt. *in Iugurth.* Sin properantiùs pergeret.

Prŏpĕrĭtĕr, Properè, antiquum. { מהרה *meherah.* [illegible] GALL. *Haſtiuement.* ITAL. *Frettoloſamente.* GER. Eilends ſluchs. HISP. *Appreſſuradamente.* ANGL. *Haſtelie.* } Catull. Animula miſerrima properiter abit. Pacuuius *Teucro*, vt citat Nonius, mihi claſſem imperat Theſſalum, noſtrámque in altum vt properiter deducerem.

Prŏpĕrus, a, um, Celer. { מהיר *mahir.* [illegible] GALL. *Haſtif, ſoudain, leger.* ITAL. *Preſto, Veloce.* GER. Schnell. HISP. *Preſſuroſo ligero.* ANGL. *Sudden, haſtie.* } Plaut. Properam video ancillam venientem. Velleius, Properæ claſſis dux (id eſt, ſubitò ac celeriter contractæ) Iræ properus. Tacit *lib.* 11. Si præuenirent Claudium, vt inſidijs incautum, ita iræ properum. Curſus properus. Ouid. *Epiſt* 16. Greſſus properus. Valer. *Flac.* 4. *Argon.* Pede propero ſequuntur ducem, Catullus. Oblatæ occaſionis propera. Tacit. *lib.* 12 *de Agrippina.* Hinc fit Properior, Properrimus & compoſitum Præproperus.

Prŏpĕrē, aduerbium, Celeriter. { מהרה *meherah.* [illegible] GALL. *Haſtiuement.* ITAL. *Preſtamente.* GERM. Eilends/Geſchwind. ITAL. *Appreſſuradamente preſto.* ANGL. *Haſtelie.* Saluſt. Tum properè Conſul. ducit exercitum. Virg 6. *Æneid.*

Hic aſtu properè exequitur præcepta Sibyllæ.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 2 *a.* 3. Coque cœnam properè. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2 Subitò, properè, & celerè obiectum negotium. Plaut. *Amph.* Vt ſubitò vt properè, vt validè tonuit? Idem *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1 Sequere me properè ad macellum ſtrenuè. Vide ſuprà *Propero.*

Prŏpertĭus. Elegiarum Poeta ex Meuania oppido oriundus quod in Vmbria eſt, vt ipſe autor copioſè teſtatur. Sunt qui ſcribant eius patrem Equeſtri dignitate ornatum, ac Triumuirali poteſtate fuiſſe, tum inter eos connumeratum qui L. Antonium ſecuti, Peruſia capta ex Octauij Cæſaris autoritate, ad aram Diui Iulij perducti, ibidem occiſi fuerunt. Illud omnino conſtat, hunc Propertium magna ex parte amiſſis bonis, Romam ſe recepiſſe, quum patrem ſuum in tenera adhuc ætate amiſiſſet. quod illis verſibus apparet, Aſpice me cui parua domus fortuna relicta eſt, Nullus & antiquo Marte triumphus aui. Ex Crinito.

Propes, edis, funis quo pes, id eſt, imum veli tenditur, ait Iſidorus Turpilius, quaſi cùm ventus fert nauem in mare ſecundus; ſiquis propedem miſit in veli ſiniſtrum.

Prŏpetro, as, eſt mandare vt aliquid perficiatur, teſte Feſto. Accius, Age verò, propetra quod cœpiſti fieri.

Prŏpĕxus, vide *Propexio.*

Prŏphānus, vide *Profanus.*

PROPHĒTA, æ, & Prophetes, æ, maſc. gen. Vates, qui futura prænunciat à ſe primùm intellecta. { נביא *na'i.* [illegible] GALL. *Prophete.* ITAL. *Profeta.* GERM. Ein weiſſager auß Göttlicher offenbarung / ein Prophet. HISP. *El profeta de lo venidero.* ANGL. *A prophete.* } Nam qui ſpiritu Pythonico, aut furore correpti, futura prædicunt, Prophetarum nomen non merentur. Veteres (vt inquit Feſtus) antiſtites fanorum, oraculorúmque interpretes, prophetas dicebant. Huius fœmininum eſt propheteſſa, mulier diuino inſtinctu futura prædicens. { נביאה *nebiah* [illegible] }

Prŏphētīa, æ. { נבואה *ne'uah.* [illegible] GALL. *Prophetie.* ITAL. *Profetia.* GERM. Ein weiſſagung künfftiger dingen. HISP. *Profecia.* ANGL. *Profecie.* } Eſt inſpiratio, vel reuelatio diuina, rerum euentus immutabili veritate denuncians.

Prophetis, idis, [illegible], mulier prophetans.

Propheticus, a, um, [illegible], ad prophetam, vel prophetiam pertinens. Fortunatus etiam *prophetalis* dicit.

Propheto, prædico, prophetam ago. Aliquando eſt magnificè de myſterijs diuinis diſſero: item prophetam audio. 1. *Cor.* 11 15.

Prophetizo, vaticinor. Verbum [illegible] vſurpat Hippocr. pro prædico.

PROPĪNO, as, Præbibo, poculum prægusto, & deinde alteri trado. { השקה *biſchkah* [illegible] GAL. *Boire à quelqu'un, l'inuiter à boire en beuuant.* ITAL. *Porger, beuer ad alcuno.* GERM. Vortrincken vnd einem anderen bringen. HISP. *Dar à beuer de lo que beuiſte.* ANGL. *To drink to one to brinche.* } Plaut. *in Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Propino magnum poculum, ille bibit. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Abs te accipiat, tibi propinet, tu bibas. Suet. *in Tiber. cap.* 42. Ignotiſſimum quæſturæ candidatum nobiliſſimis antepoſuit ob epotam in conuiuio, propinante ſe, vini amphoram. Quæ conſuetudo inde initium habuit, quod Græci in ſolennioribus compotationibus quas philotheſias appellabant, aurea argenteáque pocula proferri, & vino impleri iubebant: eáque prægustata, cui viſum eſſet, dono offerebant. [illegible] inquit Pindari interpres, [illegible]. Cicero 1. *Tuſcul.* Quo ſonitu reddito arridens, Propino, inquit, hoc pulcro Critiæ qui in eum fuerat teterrimus. Græci enim in conuiuijs ſolebant nominare cui poculum tradituri eſſent. Mart. *lib.* 6.

Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

Iuuen. *Satyr.* 5.

——— quando propinat Virro tibi?

‖ ¶ Sed & prima longa eſt, ex præpoſitione Latina *pro* & *pino*, quod inuſitatum Latinis. Martial.

Cœnat propinat, poſcit, negat, innuit, vna eſt. ‖

¶ Propinare ſalutem. Plaut. *Stich.* Propino tibi ſalutem plenis faucibus. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. Propinare amiciſſimam amicitiam. Demoſthenes eos qui patriam produnt, [illegible], hoc eſt, propinare hoſtibus dicebat. ¶ Interdum eſt ſimpliciter porrigere. Terent. *in fine Eunuch.* Hunc comedendum, & deridendum vobis propino. Plin. *lib.* 20. Quidam ad vuluæ dolorem radicem cum vino dulci propinant.

Prŏpīnātĭo, nis, verbale, actus ipſe propinandi, ſeu præbibendi. { שכול *ſcenkhul* [illegible] GALL. *Inuitement à boire.* ITAL. *Eſſo porgere à bere ad alcuno.* GERM. Das vortrincken vnd bringen. HISP. *Aquella obra de dar à beuer aſſi.* ANG. *Drinking to one, or an inuitation to drenk.* } Senec. *de benefic.* c. 21. Ego ab eo beneficium accipiam a quo propinationem accepturus non ſim? Gellius *cap.* 17 *lib.* 10. Sumptum plurimum, [illegible] & propinationem adoleſcentis filij deplorans auarus ac diues pater.

Prŏpīnātŏr, is { משקה *maſchkeh.* [illegible] } Ouid. 1. *de Arte*,

Inde propinator nimium quoque multa propinet.

PROPĪNQVVS, a, um, quod propè eſt. { קרוב *karob.* [illegible] GALL. *Prochain, voiſin.* ITAL. *Propinquo, vicino.* GERM. Nach/ oder nachgelegen. HISP. *Cercano como quiera vezino.* ANGL. *Nere or nigh.* } cui opponitur longinquus. Terent. *in Eunuch.* Ex meo propinquo iure hoc capio commodi. Liu 6. *ab Vrbe*, In propinquum certamen aderat. Idem *lib.* 2. *dec* 4. In propinquum caſtris collatis. Idem *lib.* 6 *dec.* 4 Ex propinquo, &c Plaut. *Aul ſc.* 1. *a.* 1. Propinqua partitudo cui appetit. ¶ Nonnunquam idem eſt, quod conſanguineus, vel ſanguine coniunctus. { גואל *ghoel* מודע *modhah.* [illegible] } Cicer. *ad Cel lib.* 2. *Epiſtol.* Virginius propinquus tuus familiariſſimus noſter.

Prŏpīnquiſſĭmus ſuperlat Aſconius Pædian. *in diuin* propinquiſſima extimatione frumenti.

Prŏpīnquĭtās, atis, Sanguinis coniunctio, neceſſitudo. { קורבה *kerubah* גאולה *gheullah* מודעת *modhahath.* [illegible] GALL. *Prochaineté, voiſinité.* ITAL. *Propinquita.* GERM. Verwandtſchafft / Blutfreundtſchafft. HISP. *Cercanidad de parenteſco, ò de lugar.* ANG. *Nereneſſe of blood or neighbourhood.* Plaut. *Aul. ſc.* 4. *a* 1. Quam ad probos propinquitate te adiunxeris, tam optimum eſt. Cicero *de Amic.* Adſciſcántque ſibi quaſi propinquitate coniunctos, atque natura. ¶ Ponitur etiam pro loci vicinitate. Idem 3. *Offic.* Nimis enim imminebat propter propinquitatem Ægina Piræo.

Prŏpīnquē, aduerbium. { בקרוב *bekarob.* [illegible] GALL. *Tout auprès.* ITAL. *Propinquamente.* GERM. Nach bey. HISP. *Cercanamente.* ANGL. *Nere.* } Plaut. *in Truc.* Atat, eccam adeſt propinquè, &c.

Prŏpīnquo, as, Propinquus fio, aut propè accedo. { קרב *karab.* [illegible] GALL. *Approcher.* ITAL. *Auicinarſi.* GER. Sich näheren/nahen. HISP. *Acercarſe, allegárſe.* ANGL. *To come nigh & approche.* } Virg. 2. *Æneid.*

Iámque propinquabam portis, omnemque videbar Euaſiſſe viam.

Ibidem,

Nate exclamat, fuge nate, propinquant.

Idem 9. *Æneid.*

——— nam lux inimica propinquat.

A quo fit Appropinquo, de quo ſuprà. [illegible]

Prŏpĭŏr, vide *Prope.*

PROPITIVS, a, um, Placidus, fauénſque, à prope, & ito, itas, vt quidam aiunt. { סלח *ſallach.* [illegible] GALL. *Propice, fauorable, appaiſé.* ITAL. *Propitio, fauoreuole.* GERM. Günſtig/gnädig. HISP. *Fauorable.* ANG. *Fauorable, mercifull.* } Nam qui nobis fauent, prope nos ire conſueuerunt. Vel dicitur Propitius, quaſi prorſus pius: aut porrò, id eſt, valde pius, autore Nonio. Plaut. *in Merc.* Tam propitiam reddam, quàm propitia eſt Iuno Ioui. Idem *Amphitr.* Et tibi, & tuis omnibus propitius cæli cultor aduenit. Cicero *pro Cælio*, Huic homini ego fortaſſe, & pauci, deos propitios, plerique autem iratos putabant. Idem *in Epiſt. ad Octauium* Pt. que fortunam populi Romani, quæ quanquam nobis infeſta eſt, fuit aliquando propitia Senec. *epiſt.* 59 propitiis, velitatis ventibus. Idem 2. *de tranquill.* vt ſecundo curſu eat animus propitiiſque ſibi ſit. Plaut. *Curc. ſc* 2. *a.* 4. Cui homini Dij ſunt propitij ei lucrum obijciunt. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1 Fite mihi volentes propitiæ. (fores.)

Prŏpĭtĭo, as, ſiue Propitior, aris, Propitium reddo, placo. { כפר *chippér.* [illegible]

ἱλάσκομαι. GALL. *Appaiſer.* ITAL. *Placare.* GERM. Verſünen/Begütigen/Befridigen. HISP. *Hazer à otro fauorable.* ANGL. *To appeaſe.* } Plaut. *in Pœn.* Illud faciet, niſi te propitio Suet. *in Otho. c. 7.* Per omnia piaculorum genera manes Galbæ, à quo deturbari, expellique ſe viderat, propitiare tentaſſe. ¶ Propitiare aliquid, pro conciliare, ſeu dare. Curt. *lib. 4* Ille capite velato verbenas manu præferens, præibat preces Regis, Ioue, Mineruáque victoriam propitiante. ¶ Propitiare animi ſolicitudinem, eſt lenire. Plin *lib. 28. cap. 2.* Alius ſaliua poſt aurem digito relata ſolicitudinem animi propitiat.

Prōpitiabilis. inquit Nonius, eſt Pronus ad propitiandum. { סלח *ſallách.* ἱλαρός. } Ennius, Animus huic eſt propitiabilis. Propitiabilis hoſtia, id eſt, apta propitiationi.

Prōpitiātio, nis, ἱλασμός. Senec. *quæſt. nat. lib. 2. cap. 29.* Quomodo ſi fati certus eſt ordo, expiationes, propitiationéſque prodigiorum, pericula auertant.

Propitiatorius, a, um, habens vim propitiandi.

Prōpitiātōrium, ij, quod nobis aliquem propitium reddit, placidum, & fauentem. { כפר *chophér.* ἱλαστήριον. } Erat & tabula quædam, qua cooperiebatur arca teſtamenti. כפרת *chipporeth.* de qua in Exodo legitur *cap. 25.* Facies & propitiatorium de auro mundiſſimo.

Proplaſma προπλασμα, quod ante opus fingitur, πρόπλασμα.

Prōplăſtĭcē, es { προπλαστική. GALL. *Art pour faire moules ou patrons pour faire images enleuées.* ITAL. *Arte di fare con terra imagini di rilieuo.* GERM. Die kunſt mödel oder bildwerck auß erdtreich zumachen. HISP. *Arte para hazer imagines de barro.* ANG. *The art of making images of earth or waxe.* } Ars faciendi typos ex argilla, ceráve quos in æneis, marmoreiſque operibus artifices ſibi proponunt imitandos. Ponitur & figurate pro ipſis typis. Plin. *lib 35. c. 12.* Arceſilai proplaſticen pluris venire ſolitam conſtat ab artificibus ipſis, quàm aliorum opera. Caſtigata exemplaria habent *proplaſmata*, à Proplaſma, atis.

Prōpnigēum, Os furni, in quo ſuccenditur ignis, Præfurnium. { προπνιγεῖον. GALL. *La gueule ouuerte d'vn four, ou d'vne fournaiſe.* ITAL. *Bocca del forno.* GERM. Ein ofenloch/Mundloch eines backofen. HISP. *Boca del horno.* ANG. *The fore part or mouth of an ouen.* } Græcis enim πνιγεὺς, furnum ſignificat, ſiue caminum: ἀπὸ τοῦ πνίγειν, hoc eſt, à ſuffocando, quòd ignis in eo ſuffocetur. Plin. *Epiſt. 41.* Adiacet vnctorium, hypocauſton, adiacet propnigeon balnei.

Prōpœtĭdēs, προποιτίδες, Puellæ fuerunt Cypriæ, ex Amathunte vrbe, quæ quòd Veneris numen aſpernarentur, ab irata dea adeò percitæ ſunt libidinis deſiderio, vt corpora paſſim in triuiis proſtituerent: vnde factus eſt locus fabulæ: Propœtides in ſaxa fuiſſe mutatas, quòd abiecto omni pudore, velut ſaxa induruiſſent. Ouid. 10. *Metam.*

Sunt tamen obſcœnæ Venerem Propœtides auſæ
Eſſe negare deam: pro qua ſua numinis ira
Corpora cum forma primò vulgaſſe feruntur:
Vtque pudor ceſſit, ſanguiſque induruit oris,
In rigidum paruo ſilicem diſcrimine verſa.

Prōpōlă, æ. ἀμεταβολεὺς, προπώλης. GALL. *Reuendeur & regratier.* ITAL. *Reuenditore.* GERM. Ein fürkauffer. HISP. *El regaton que compra para venender.* ANGL. *An huckſter, a regrater.* } Negotiator qui merces præemit minoris, vt poſtea pluris vendat, πρὸ enim ante, πωλέω vendo. Cicer. *contra Piſonem*, Piſtor domi nullus, nulla cella, panis, & vinum à propola, atque decuba. Plaut. *Aul. ſc. 5. a. 3.* Propolæ Calceolarii, &c.

Prōpōlĭs, is. { πρόπολις. GALL. *Vne matiere, comme cire, à l'entrée des lieux où les mouches font leur miel.* ITAL. *Materia come cera trouata al buſo doue le api entrano nel ſuo alueo.* GER. Die dicke vnd zähe matery mit welcher die Immen den eingang des immen/ korbs verbawwen/ oder das vorgebaw ſelbs. HISP. *El betun de las colmas.* ANG. *A mater like waxe about the places where the bees maketh there honie.* } In apum operibus dicitur tertium ceræ fundamentum, ex craſſiore, tenacioréque cónſtans materia, frigoris iniuriæque omnes aditus obſtruens fauóſque ſtabiliens. Plin *lib. 11. cap. 7.* Prima fundamenta operis, commoſin vocant periti: ſecunda piſſoceron: tertia propolin inter coria ceráſque, magni ad medicamina vſus. Nigra cruſta eſt prima, ſaporis amari. Piſſoceron, ſuper eam venit, picantium modo ceu dilutior. Cera initium plerunque è mitiori gummi. Propolis craſſioris iam materiæ, additis floribus: nondum tamen cera, ſed fauorum ſtabilimentum, qua omnes frigoris, aut iniuriæ aditus obſtruuntur, odore etiamnum graui, vt qua pleríque pro galbano vtantur. Idem *lib. 24. c. 8.* Populi ferunt in foliis guttam ex qua apes propolin faciunt.

Propoma, πρόπομα, potus qui propinatur, à προπίνω præbibo.

Prōpōno, is ſui, ſitum, Ad comedendum appono. { שום *ſam.* προτίθημι. GALL. *Propoſer, mettre au deuant.* ITAL. *Proporre, proponere.* GER. Fürſetzen/fürſtellen/fürlegen. HISP. *Antepener, propener.* ANGL. *To put out or ſett before.* } Plin. *lib. 10. cap. 54.* Cœnarum interdictis inuenio exceptum, nequid volucrum proponeretur, præter vnam gallinam. Ouid. *Eleg. 9. lib. 3. Triſt.*

Scopulo proponit in alto. (membra fratris ſup)

Idem *lib. 13. Metam.*

Propoſita arma peto. (præmium.)

¶ Aliquando ponitur pro in publico ponere. Plin. *lib. 35.* Idem perfecta opera proponebat in pergula tranſeuntibus. ¶ Aliquando pro ante oculos ponere. Cicero *de Inuent.* Qui leges ſcribunt, vtilitatem Reipublicæ proponere ſibi debent. Idem *lib 1. Epiſt.* Omnibus propoſitum eſſe debet cum dignitate otium. Non ſolum Ponere ante oculos, ſed & Proponere dicitur. Cicer. *pro Cluentio*, Quotidianis inſidiis, propoſito ante oculos vitæ periculo. ¶ Interdum pro exponere, & obiicere. Idem *Titio lib. 5. Epiſt.* In animo habere debemus, homines nos vt eſſe meminerimus ea lege natos, vt omnibus telis fortunæ propoſita ſit vita noſtra. ¶ Proponere præmium, eſt in medio ponere. Idem Quis eſt qui tantis propoſitis præmiis non excitetur? Proponere item Oratores dicuntur, quum ea de quibus dicturi ſunt, paucis ante enumerant. Idem *de clar. Or.* Curio quum tria propoſuerat, aut quartum addebat, aut tertium quærebat. Idem *pro lege Man.* De tribus enim quæ propoſui, hoc extremum eſt. ¶ Proponere animo, eſt conſtituere, & deliberare. προαιρεῖσθαι. Seneca, Id in primis animo proponendũ, vt rectè viuamus. Proponere, Promulgare Suet. *in Calig. cap. 41.* Eiuſmodi vectigalibus indictis, neque propoſitis, quum per ignorantiam ſcripturæ multa commiſſa fierent, tandem flagitante populo Rom. propoſuit quidem legem, ſed & minutiſſimis literis & anguſtiſſimo loco, vt ne cui deſcribere liceret.

Prōpŏſĭtĭo, nis. { πρότασις. GALL. *Propoſition.* ITAL. *Propoſitione.* GERM. Ein kurtze vnd vollkomne fürhaltung eines dings/ zu welchem man die gantze red als zu einem zweck richten will. HISP. *Propoſicion.* ANGL. *A propoſition.* } A Rhetoribus appellatur pars orationis, ad cuius probationem omnia diriguntur argumenta. Solent enim oratores breuiter proponere id, circa quod totius negotij cardo verſatur, idque deinde argumentis confirmare. Autor ad Herennium *lib. 2.* Propoſitio dicitur per quam oſtendimus ſummatim quid ſit quod probare volumus. Cicer. *de Inuent.* Propoſitio eſt per quam breuiter locus is exponitur, quo omnis vis oportet emanet ratiocinationis. Recentiores Dialectici propoſitionem vſurpant pro oratione ſignificatiua veri, vel falſi, quam Cicero Enunciationem, ſiue pronunciatum, Græci ἀξίωμα appellant.

Prōpŏſĭtum, i, dicitur quod mente ſtatutum eſt, & intentio hominis. { דבר *dábath.* πρόθεσις, πρόθεσις, ὑπόθεσις, ἐπιβολή. GAL. *Propos, deliberation, intention.* ITAL. *Propoſito, intentione.* GERM. Ein fürnemmen/oder fürſatz. HISP. *El propoſito que ſe antepone.* ANGL. *A purpoſe, enterpriſe or intent.* } Plin. Hoc ei propoſitum erat, vel ſuperare, vel cedere. Ouid. 10. *Metam.*

Propoſitique tenax, quodcunque eſt, orat vt ipſe
Iudicet.

Velleius, Maiorum propoſitorum executor. Idem, firmus vir propoſiti. Senec. *cap. 13. de tranq.* Sapiens cogitat aliquid poſſe propoſitis ſuis reſiſtere. Ouid. *initio lib. 4. Faſt.*

Tu mihi propoſitum argumentum, tu mihi ſemper opus.

Idem,

Propoſitique precor contrahe vela tui.

Venuſtè autem dicimus, Quempiam auerti à propoſito: Declinare à propoſito: Egredi à propoſito: Nulla re à propoſito deterreri poſſe: Permanere in propoſito: Fugare aliquem à propoſito alicuius rei: Aliquid ad propoſitum pertinere. Exempla paſſim occurrent ſtudioſo.

Prōpontis, idis, προποντίς. Vno nomine dicitur totum illud mare quod ab Helleſponti anguſtiis ad Thracium vſque Boſphorũ protenditur. Nam Geographi primas anguſtias maris Ægæi ſe coarctantis, Helleſpontum vocant. Inde expatiatur æquor: quæ laxitas Propontis appellatur. Vbi iterum in arctum coit, & ſtringitur, illæ anguſtiæ Boſphorus Thracius nuncupantur. Vbi igitur effunditur, Pontus Euxinus, qui curuatus in figuram Schythici arcus committitur oſtio Mæotidis paludis: idque oſtium, Cimmerius Boſphorus vocatur.

Prōpontĭăcus, a, um, προποντικός. Ouid. *lib. 1. Faſt.* Hincque Propontiacis hærentem Cyzicon oris.

‖ Proporrò, vlterius, præterea. Lucret. ‖

Prōportio, nis, eſt duarum rerum inter ſe comparatio, pro proportionibus i. e. ſecundùm partes inter ſe collatis. { משקל *miſchkál.* λόγος. ἀναλογία. GALL. *Proportion, meſure pareille.* ITAL. *Proportione.* GERM. Ein gegenhaltung oder vergleichung zweier dinge gegen einander. HISP. *Proporçion entre dos coſas.* ANGL. *Proportion, like meaſure or compariſon of two thinges.* } Cic. *de Vniuerſ.* id optimè aſſequitur, quæ Græcè ἀναλογία, Latinè (audendum eſt enim, quoniam hæc primùm à nobis nouantur) comparatio, proportióve dici poteſt. Idem *6. Verr.* Vt hoc, liceret ſuſpicari, fuiſſe aliquando apud Siculos peræqua proportione cætera. Gell. *cap. 25. lib. 2.* Analogiam quidam proportionem vocant. Idem *cap. 9. lib. 15.* Ratio proportionis, quæ analogia dicitur.

Propos, valde potens Gl. Iſid. ‖ vide *Prapos.* ‖

Prōpŏſĭto, vide *Propono.*

Prōporrō, Vlteriùs, vel præterea, ulterius, πόρρω. Lucret. *lib. 2.*

Et ſibi proporrò quæ ſint primordia quæramus.

Rurſus alibi,

Ipſaque proporrò paulò maiora laceſſunt.

Vbi vſurpatur, vt Græci ſolent congeminare προπρό.

‖ Propoſcit, potit Gl. Iſid. ‖

Propotiſma, προπότισμα, quod ante bibendum datur. προποτίζω, ante bibendum do. Hippiatri vtuntur.

Prōprætōr, is, qui prætoria autoritate ad prouinciam adminiſtrandam mittebatur ἀντιστράτηγος. Solebant autem prætores finito ſui magiſtratus anno in prouincias proficiſci prætorio imperio, & tum Proprætores appellari. Cicer. *2. de Diuinat.* Quàm multi anni ſunt, quum bella à Proprætoribus, & Proconſulibus adminiſtrantur.

Propriaſſit, proprium fecerit. Feſt. Ergo *proprio* eſt proprium facio.

PROPRIVS, a, um, A propè ſit: & dicitur quod peculiare eſt vniuſcuiuſque { ἴδιος. GALL. *Propre & particulier à chacun.* ITAL. *Proprio, particulare.* GERM. Eygen. HISP. *Propria.* ANG. *Propre, particuler, to any.* } Hoc enim maximè propè eſt quod proprium eſt. Virg. *7. Æneid.*

Hunc mihi da proprium virgo ſata Nocte laborem.

Plaut. *Capt. ſc. 1. a. 4.* Iube agnum afferri proprium, pinguem, &c. Idem *Curc. ſc. 1. a. 1.* Cum illa facere nolo mutuum. P. Quid ita? Proprium facio, amo pariter ſimul. ¶ Aliquando accipitur pro ſtabili, diuturno. Siſen. At qui metu, & ſuſpicione propriam habere quietem non poterat. Plaut. *Curc. ſc. 1. a. 4.* Atque illum amatorem tibi proprium futurum vita, id eſt, perpetuum. Virg. *6. Æneid.*

———*propria hæc ſi dona fuiſſent.*

¶ Dicimus elegantèr, aliquid proprium eſſe oratori, vel epiſtolæ: hoc eſt quod maximè obſeruari debet, & conuenit orationi aut epiſtolæ. Cic. *Qu. Fratr.* Hoc eſt epiſtolæ proprium vt is ad quem ſcribitur, &c. ¶ Dicimus quoque aliquid eſſe proprium alicuius. Idem *pro Roſc. Amer.* Quicquid maleficij, ſceleris, cædis erit, proprium id Roſciorum eſſe debebat. ¶ Proprium ✱ Commune. Idem *Cato in maio.* Ad id quidem non proprium ſenectutis eſt vitium, ſed commune valetudinis. ¶ Conſtruitur cum genitiuo, vt patet ex ſuperioribus exemplis & cum datiuo. Quint. *lib. 1.* Propria eſt nobis mentis agitatio, atque ſolertia.

Propior, comparat. apud Cell. *lib. 4.*

Proprietas, atis { ἰδιότης, οἰκειότης. GALL. *Proprieté & appartenance de quelque*

quelque choſe. Ital. *Proprietà perti ne nte à ciaſcuno.* Germ. Eigenſchafft. Hisp. *Propriedad.* Ang. *Propretie and belonging to one.* } Cicer. *in Acad.* Singularum rerum ſingulæ proprietates ſunt. Proprietas item vocabulum eſt Iuriſconſultorum quo dominium intelligunt, vſufructu deminutum, itaque ſolent opponi vſusfructus & proprietas. *toto tit. de vſufruct.*

‖ Proprietarius, qui proprietatem habet ac dominium, licèt interdum nudũ ac ſine vſufructu. *D. lib. 7. t. 1. l. 12. & D. de dolo malo, l. 7.* Si ſeruum vſuarium proprietarius occidit ‖

Prŏpriē, quod eſt peculiariter. { *ἰδίως, κυρίως.* Gal. *Proprement.* Ital. & Hisp. *Propriamente.* Germ. Eigentlich. Angl. *Properlie, peculiarlie.* } Cicer. *de Orat.* Quam proprie de vnoquoque dixit.

Prŏpritim, Antiqui dicebant pro proprie, teſte Nonio. *ἰδίως.* Luct. *lib. 2.*

Quid genus humanum propritim de quibus actum eſt

Prŏpter, Præpoſitio eſt cauſam ſignificans quæ non niſi ſeparata legitur. { בעבור *bál.* Δίᾳ. Gall. *A cauſe apres.* Ital. *Per appreſſo.* Germ. Von wegen. Hisp. *Por cerca.* Angl. *For, nere or nigh.* } Plaut. *Cur. ſc. 2. a. 5.* propter eas (nugas) viuo facilius. Idem *Aulul. ſc. 4. a. 1.* Vt propter me tibi ſit melius, mihique propter te. Idem *Mil. ſc. 2. a. 1.* Propter amorem ſuum. Cicero *ante exilium*, Non turpitudine vitæ, non pro magnitudine ſcelerum, non propter reliquæ ætatis infamiam, pœnas iuſte & lege perſoluò. Virg. 4. *Æneid.*

Te propter Libyes gentes, Numidúmque tyranni, Odere, id eſt, tui cauſa

¶ Aliquando idem ſignificat quod prope. Terent. *in Adelph.* Nimium iſthòc abiſti, hic propter hunc aſſiſte. Idem *Eunuch.* Cibum nonnunquam capiet cum ea, interdum propter dormiet. Saluſt. *in Catil.* propter Aquilam aſſiſtit Ouid.

Propter humum volitet, ponítque in ſepibus oua.

Lucr.

———tum portam propter ahena

Signa manus dextras oſtendunt attenuari.

¶ Idem aliquando etiam quod per. Cicero *pro Milo.* Quod enim præmium ſatis magnum eſt, tam bonis, tã fidelibus ſeruis propter quos viuit; id eſt, per quos vel quorum opera & defenſione, viuit. ¶ Sine caſu poſitum, migrat in aduerb. Idem 4. *Verr.* Etenim propter eſt ſpelunca quædam. ¶ Propter, initio periodi. Quintilian. Propter quod, &c.

Prŏptĕrea, ſignificat ob eam cauſam, ſicut quapropter, propter quam cauſam. { לכן *lachen* בלכן *balchen.* Διὰ ταῦτα, τούτου ἕνεκα. Gal. *A ceſte cauſe, pourtant, pource.* Ital. *Perciò.* Germ. Darumb/deßwegen/deßhalben. Hisp. *Por eſſo.* Angl. *Becauſe that.* } Terent. *in And.* Ego vitam deorum propterea ſempiternam eſſe arbitror. ¶ Propterea quòd, idem valet quod ideo, quia. *διότι.* Cicero 1. *Acad.* Si notionem veri & falſi, propterea quia non poſſint internoſci, nullam habemus. ¶ Propterea quia. Gell. *cap. 9. lib. 4.* Et Plaut. *Aſinar. ſc. 5. a. 2.* Propterea quia hac habebas iter.

Propudianus porcus dictus eſt, vt ait Capito Atteius, qui in ſacrificiis gentis Claudiæ velut piamentum & ſolutio omnis contractæ religionis eſt. Feſt.

Prŏpudium rem pudendam ſignificat, teſte Budæo: quaſi porrò, id eſt, valde pudendum, vel à quo pudor, & pudicitia procul ſunt. { נבלות *nablúth* שערוריה *ſchaharuryah.* τὸ αἶσχος, ἡ αἰσχύνη. Gall. *Ordure, vilenie & infamie.* Ital. *Ordura brutezza, infamia.* Germ. Ein ſchand/ Ein ding in welchem kein zucht noch ſcham iſt. Hisp. *Infamia, vergonçoſa.* Angl. *Diſworship, shame.* } Propudia virorum, apud Plin. 21. *cap. 8.* Plaut. quoque meretriculum propudium vocat. Ita enim de Planeſio meretrice loquens *in Curc. ſc. 3. a. 1.* ait, Quid ais propudium? ¶ Item pro probro, ſiue impudicitia. Idem *Milit. ſc. 4. a. 2.* Vbi eſt iſte ſeruus qui propudij me maximè innocentem falsò inſimulauit? (paulò infrà, probri falsò inſimulatam.)

Prŏpudioſus, a, um, id cuius meritò pudeat, ſceleratum. { נבלה *niblah.* ἐπαίσχυντος, αἰσχρουργός. Gall. *Eshonte, vilain, infame.* Ital. *Infamato, ſcacciato.* Ger. Schandtlich. Hisp. *Coſa aſſi infamada.* Angl. *Shamefull and diſworshipfull.* } Apul. *lib. 9.* Propudioſæ mulieri. Sidonius, Igitur hic proximè abrupto contubernio ancillæ propudioſiſſimæ, cui ſe totum conſuetudine obſcœna addixerit, id eſt, impudiciſſimæ. Gellius *lib. 2. cap. 17.* Sed enim ſi inperet vxorem ducere in infamem, propudioſam, criminoſam.

Propugno, as, pugno pro, i. pugnando defendo, protego. { גנן *ghanán.* ὑπερμαχίζω, προμάχομαι. Gall. *Defendre combatre à lencontre.* Ital. *Difendere.* Germ. Mit ſtreitten beſchirmen/ für etwas ſtreitten vnd ſich in gegenwehr ſtellen. Hisp. *Defender peleando.* Ang. *To fight for and defend.* } Plin. *lib. 12. cap. 19.* Caſia circa paludes, propugnante vnguibus diro veſpertilionum genere decutitur. Cicero 1. *Offic.* Propugnare pro æquitate. Idem 1. *de Inuent.* Qui vero ita ſe armat eloquentia, vt non oppugnare commoda patriæ, verum propugnare poſſit, &c.

Prŏpūgnator, Defenſor ✠ Oppugnator. { גנן *ghonen.* πρόμαχος, ὑπερμαχητής. Gall. *Defendeur.* Ital. *Difendore.* Germ. Ein ſchirmer mit ſtreitten/der für etwas ſtreittet. Hisp. *Defendedor aſſi.* Angl. *A fighter for and defender.* } Liu. *lib. 4.* Quid a vobis ſperetur, an honores, quos aduerſariis veſtris potius quam Reipubl. propugnatoribus datis? Cæſar 7. *bell. Gall.* Nec illic prius eſt propugnatoribus vacuus relictus locus.

Prŏpūgnatio, nis, verbale, Defenſio. { מגנן *maghbén.* ὑπερμαχία. Gall. *Defenſe.* Ital. *Difeſa.* Germ. Beſchirmung mit worten. Hisp. *Defenſion.* Ang. *A fighting for an defending.* } Cicero *Licinio lib. 5.* Suſcepique mihi perpetuam propugnationem pro omnibus ornamentis tuis.

Prŏpūgnaculum, i, eſt arx vel moles, aut alius locus munitus, propugnandæ, hoc eſt, defendendæ vrbi, vel caſtris idoneus. { בחן *bachan*, vel, *bóchan* בחון *bachón* קופל *kóphel* πρόμαχον, ἔπαλξις. Gall. *Vn boulenart & forteresſe.* Ital. *Defenſione, baſtione.* Ger. Ein vorwehre/ein bollwerck/ paſtey. Hisp. *La torre para defender.* Angl. *A forteſſe or bullwarcke.* } Virg. 4. *Æneid.*

———& propugnacula bello

Tuta parant.

Cicero *pro Font.* Eſt in eadem prouincia Narbo Martius, colonia noſtrorum ciuium, ſpecula po. R. ac propugnaculum iſtis ipſis nationibus oppoſitum & obiectum. Gell. *cap. 3. lib. 7.* Pluribus id propugnaculis defenſat.

Propulſo, vide *Propello.*

Propus, odis, πρόπους, ſtella, quæ pedes geminorum præcedit. Procl. *in ſphæra.* à πρὸ & ποῦς. Latin. interp. vertit *propes.*

Prŏpylæum, i. προπύλαιον, veſtibulum, vel porticus quæ eſt ante domum Cic. *lib. 2. Offic.* Phalæreus Demetrius qui Periclem principem Græciæ vituperabat, quòd tantam pecuniam in præclara illa Propylæa profuderit. Plin. *lib. 35. c. 10.* Protogenes quum Athenis celeberrimo loco Mineruæ delubro propylæum pingeret, adiecit paruulas naues longas, in his quæ pictores parerga appellant.

Prŏquæſtŏr, is, qui quæſturam extraordinariam gerit, quique in quæſtoris locum ſubſtituitur. { ἀντιταμίας. Gall. *Proqueſteur, lieutenant de queſteur.* Ital. *Chi con autorita di camerlengo gouerna vna prouincia.* Germ. Ein ſtatthalter des ſeckelmeiſters/ der mit vollmechtiger gewalt eines ſeckelmeiſters in ein landtſchafft geſandt wirt. Hisp. *Queſtor en lugar de otro queſtor.* Angl. *He that occupieth the treaſurers place.* } Cic. *in Acad.* Nec verò ineunte ætate ſolùm, ſed & proquæſtor aliquot annos. Idem 4. *Acad.* Quum Alexandriæ proquæſtor eſſem.

Prōră, æ, Anterior pars nauis, frons nauis. { πρῷρα. Gal. *Le deuant d'vne nauire, la proüe.* Ital. *Prora, prua.* Germ. Das vorder theil des ſchiffs. Hisp. *La proa de la naue.* Angl. *The forepart of a ship.* } Liu. 4. *bell. Pun.* Ferrea manus firmæ catenæ illigata quum iniecta proræ eſſet, &c. Virg. 5. *Æneid.*

———ſed caca Menetes

Saxa timens, proram pelagi detorquet ad vndas.

Idem 5. *Æneid.*

Illiſa prora pependit.

Prora & puppis prouerbiali figura dicitur de eo in quo negotij totius cardo vertitur. propterea quod a Prora & puppi tanquam à capite & calce pendeat tota nauis. Cic. *ad Tironem lib. 16.* hanc parœmiam refert his verbis, Mihi prora & puppis, vt Græcorum prouerbium eſt, fuit à me tui dimittendi, vt rationes meas explicares. Vide Eraſm. *in Chil.*

Prōrētă, dicitur qui cuſtos eſt & gubernator in nauis prora. { πρωρεύς. Gall. *Le gouuerneur de la proüe.* Ital. *Gouernatore à prora.* Ger. Der ſchifffürer im vorderen theil. Hisp. *Regidor de la proa.* Ang. *He that gouerneth the fore parte of a shippe.* } Plaut. *in Rud.* Si tu proreta iſti naui es, ego gubernator ero.

Prōreūs, proreta qui, proram gubernat. { πρωρεύς. Gal. *Le gouuerneur de la proüe.* Ital. *Gouernatore à prora.* Ger. Der regierer deſs vorderen theils des ſchiffs/ein ſchiffleiter. Hisp. *Regidor de la proa.* Ang. *He that gouerneth the foreparte of a shippe.* } Eſt etiam nomen proprium nautæ apud Ouid. 3. *Metam.*

Prōrēpo, is, Vltra repo, vel ſenſim in lucem prodeo. { שרץ *ſcharáts.* ἐξέρπω. Gall. *Sourdre, ſortir, en ramper hors.* Ital. *Sorgere, ſaltar fuora.* Ger. Herfür kriechen. Hisp. *Saltar à fuera.* Angl. *To glid forward.* } Col. *lib. 3. cap. 10.* Illæ fertiles ac firmæ, quia è tenero prorepunt, & quicquid ad eas perueniret alimenti, indiuiduum eſt. Horat. 1. *Serm. Sat. 3.*

Quum prorepſerunt primis animalia terris

Suet. *in Claud. c. 10.* prorepſit ad proximum ſolarium.

Prōrētă, & Prōrēus diſſyllabum, vide *Prora.*

Prōrĭpio, is. Subduco, vel ſubtraho. { ברח *baràch* סר *ſár.* ἐκφεύγω, ἐξαρπάζω ἑαυτόν & ὑπεξαγαγεῖν. Gall. *Fuir, ſe ſouſtraire.* Ital. *Fuggire, ſottraggerſi.* Germ. Schnell verſchlieffen / ſich verziehen oder entziehen. Hisp. *Huyr, arrebatarſe, arrebatar.* Angl. *To withdrawe him ſelf quickely.* } Liu. 2. *bel. Pun.* E manibus ſacrificantium quum ſeſe proripuiſſet. Saluſt. *in Catil.* Deinde domum ſe ex curia proripuit. Virg. 3. *Eclog.*

———quò nunc ſe proripit ille?

Idem 6. *Æneid.*

Tandem proripuit ſeſe, atque inimica refugit

In nemus vmbriferum.

Suet. *in Othon. cap. 6.* Proripuit ſe hoſtica parte palatij. Vide eundem *in Auguſt. c. 54. & in Calig. cap. 35.* Plaut. *Capt. ſc. 3. a. 2.* Quo illum dicam ſe foras proripuiſſe ex ædibus. ¶ Ponitur aliquando pro capere. Cicero 7. *Ver.* Deinde iubet vndique hominem proripi, vehementiſſiméque verberari.

Prōrĭto, as, Prouoco. { הסית *heſith.* παροξύνω. Gal. *Prouoquer, inciter, ſtimuler.* Ital. *Prouocare.* Ger. Herfür reitzen. Hisp. *Prouocar ò encender.* Angl. *To prouoke or ſtirre vp.* } Colum. *lib. 10.* Vt Peluſiaci proritet pocula zythi. Senec. *cap. 11. de tranquill.* Proritat illos ſpecies aliqua. ¶ Ponitur aliquando pro allicere, inuitare. Colum. *lib. 2. cap. 10.* Lini ſemen, niſi magnus eſt in ea regione quam colis prouentus & pretium proritat, ſerendum non eſt. Idem *lib. 3. cap. 2.* Cum hoc iungit & inuitare.

Prorogo, as, Propriè fuerit vltrà rogo, in longius protraho differo, produco, extraho. { האריך *heerich.* παρατείνω, ἀναβάλλομαι. Gall. *Prolonger, proroger.* Ital. *Prolungare.* Germ. Verziehen / verlengeren/ erſtrecken. Hisp. *Eſtender ò dilatar el tiempo.* Ang. *To prolonge, to put of till a further day.* } Cicero *Appio lib. 3.* Illud pugna & enitere ne quid nobis temporis prorogetur. Plaut. *Amph.* Spes prorogatur mihi in alium diem. Imperium prorogare. Cic. *ad Qu. Frat. lib. 1.* Quod ſi tibi bellum aliquod magnum & periculoſum adminiſtranti prorogatum imperium viderem, tremerem animo, &c. Plaut. *Pſeud. ſc. 2. a. 3.* Quid tu e diuinis condimentis vtere, qui prorogare vitam poſſis hominibus. (vbi Palleratius qui, pro quibus legit. Suet. *in Cæſ. c. 24. & in Auguſt. c. 23.* Prorogare Imperium in quinquennium.

Prōrŏgatio, nis, verb. ארך *éreeh*, vel *órech.* ἀναβολή. Gall. *Prolongment.* Ital. *Prolungamento.* Germ. Verziehung/verlengerung. Hisp. *Eſtendimiento, prolongacion.* Angl. *A prolonging and putting of till a further day.* } Liu. 8. *ab Vrbe.* Duo ſingularia hæc ei viro primum contigere prorogatio imperij non antè in vllo facta, & acto honore triumphus. Prorogatio legis, id eſt, dilatio promulgandæ legis. Cic. *pro Murena.* Confuſionem ſuffragiorum flagitaſti, prorogationem legis Maniliæ, &c.

Prorogatiuus, a, um. habens vim prorogandi, i.e. differendi.

Prorogator, qui prorogat.

PRORSVS, a, um, rectus: vnde oratio *prorſa* opponitur verſæ. Vulgò molliùs extrita vna litera, dicitur *proſa*: ſunt autem quidam, qui non putant *proſa*, ſed *prorſa* dicendum, ſed falluntur. vtrumque enim probum & latinum. Sed antiquis *proſa*, nam veteres illi Latini concurſum R, cum S, fugiebant, itaque R. exterebant. ‖ Quare *Ruſum* potius, quàm *Rurſum*, *ſuſum*, quàm *ſurſum*, *aſſum* quam *arſum*, *proſum*, quàm *prorſum* dicebant Vide *Proſus*.‖

Prorſa Dea, & prorſa oratio (id eſt, recta) vt contendunt multi.

Prōrsùs, & prorſum, aduerbia. Omnino generaliter πάντῃ, ὅλως, παντελῶς. GALL. *Du tout, totalement, tout outre*. ITAL. *Al tutto, affatto*. GERM. Gentzlich/ gantz vnd gar. HISP. *Del todo*. ANGL. *Vtterly*. } Cic. *in Tuſcul.* Prorſus hæc diuina ſunt. Terent. *Eunuch.* Ego neſcio hercle neque vnde eam, neque quorſum eam: ita prorſum oblitus ſum mei. Idem *And.* Prorſus à me opinionem hanc tuam eſſe amotã volo. ¶ Interdum ponitur pro rectè & verè, vt ait Donat. Terent. *in Adelph.* Eo pacto prorſus illic alligaueris filium. Aliquando ponitur pro Rectà. Plaut. *in Pſeud. ſc. 1. a. 4.* Non prorſus, verum ex tra(n)sverſo cedit quaſi cancer ſolet. ¶ Quandoque verò nomen eſt, & idem ſignificat quod rectus, a, um: vnde Prorſi limites dicuntur in agrorum menſuris, qui ad Orientem directi ſunt: vt ait Feſtus. ¶ Prorſum, id eſt, antè. Terent. *in Hecyr.* Trepidari ſentio rurſum. vbi prorſum Donatus, Rurſum propere retrò: Prorſum, antè ſignificat.

Prorūmpo, is, Rumpo, effringo. { שבר *ſchibbér* פרץ *naráts*, vel, *nittés* קרע *karáh* פרץ *paráts*. διαῤῥήγνυμι, διαῤῥήσσομαι. GALL. *Rompre*. ITAL. *Rompere*. GERM. Durchbrächen zerbrächen. HISP. *Romper*. ANG. *To breake*. } Cæſar *lib.* 4. Celeriter ad eas munitiones peruenerunt, atque proruptis his, prius in hoſtium caſtris conſtiterunt, quàm planè ab his videri, aut quid rei gereretur cognoſci poſſet. Virg. *lib. 1. Georg.*

Rurſum in obliquum verſo prorumpit aratro.

¶ Ponitur & abſolutè pro eo quod eſt proruere, hoc eſt, cum impetu progredi. { פשט *paſchát* פרץ *paráts*. GALL. *Entrer par force & violence, ſortir impetueuſement*. ITAL. *Intrare con impeto*. GERM. Herfürbrächen/ fürhin tumplen/ mit vngeſtume außbrächen. HISP. *Entrar, ò ſalir con impetu*. ANGL. *To go in with force*. } Cic. *pro Muræna*, Catilina prorumpet quà minatur: in agros ſuburbanos repentè aduolabit. Idem *pro Sext. Roſcio*. Hoc cogitate Iudices, eo prorumpere hominum audaciam, vt hic antè pedes veſtros cædes futuræ ſint. Senec. *de conſol. ad Polyb. in fine*, Prorumpit animus ad ſumma. Item *Cæſ. lib. 3. de bell. ciuil.* Ex parte qua proruebat. Quandoque ponitur pro emittere, ſiue euomere. Vnde proruptum eſt oleum fluenſque. Virg. 1. *Æneid.*

Vnde per ora nouem vaſto cum murmure montis,
It mare proruptum, & pelago premit arua ſonanti.

Et *lib.* 3.

Interdúmque atram prorumpit ad æthera nubem.

Quod Seruius exponit pro *euomit*, aſſerens nouam hanc eſſe locutionem. Non enim dicimus, inquit, Ego prorumpo hanc rem. Hoc modo Terent. *in Eunuch.* vſus eſt verbo Erumpo, Iámne erumpere mihi licet hoc gaudium.

PRŌRVO, is, Ruere facio, proiicio facio, vt aliquid cadat. { הפיל *hippil* נתץ *natſáts*, vel, *nittets*. καταβάλλω, διαῤῥίπτω. GALL. *Ietter par terre, abbatre & mettre bas*. ITAL. *Far caſare, cadere con impeto*. GERM. Nider/ dervellen/ niderwerffen/ vmbwerffen. HISP. *Mucho derribar, caer con impetu*. ANG. *To caſt or throwe to the ground violently*. } Liuius, Mare flaminibus inuexit, montes lapſu ingenti proruit. Idem 9. Excitati arma capiunt, dolabræ calonibus diuiduntur ad vallum proruendum, foſſáſque implendas. ¶ Ponitur & abſolutè, pro eo quod eſt cum impetu decidere. Valer. Flac. 7. *Argon.*

———ille fatiſcens.
In caput inque humeros ipſa vi molis & ira
Proruit.

¶ Proruere ſe, prorumpere. Terent. *Eunuch.* Vix elocuta eſt hoc, foras ſimul omnes proruunt ſe, Abeunt lauatum, ita vt fit, domini vbi abſunt.

Prōrŭtus, a, um, participium, Deiectus. { נתוץ *nathúts* καταβεβλημένος. GAL. *Abbatu, mis par terre*. ITAL. *Caſcato*. GERM. Nidergefellet/ vmbgeworffen. HISP. *Caido, derribado*. ANGL. *Caſt or throwen downe violently*. } Liu. 4. *ab Vrbe*, Dictator proruto vallo, iam in caſtra prælium intulerat. Velleius, Proruto vallo receperunt eum milites.

PRŌSA, æ, dicitur oratio ſoluta, quaſi profuſa. Cicero vocat liberam nulliſque numeris aſtrictam. { πεζὸς λόγος. GALL. *Proſe, oraiſon coulante*. ITAL. *Proſa*. GERM. Die gemeine vnd ledige red/ ſo in kein gewiſſe zaal wie die verſ beſchloſſen iſt. HISP. *Proſa, oracion ſuelta de ley de verſo*. ANGL. *Proſe*. } Gellius *lib.* 10. *cap.* 18. Extat nunc quoque Theodori tragœdia quæ inſcribitur Mauſolus in qua eum magis, quàm in proſa placuiſſe, Hyginus refert. Quint. *lib.* 10. Sed in proſa quoque quædam iam recepta immutatio. Velleius, Proſa eloquentia Quintil. Proſa vincta, vel diſſoluta. Auſonius, Proſis modis. Item, Proſæ orationis meminit Suet. *in Auguſt. c. 84. & in Claud. c. 1.* ¶ Eſt etiam PROSA, deæ cuiuſdam nomen, quæ ad impetrandum facilem partum Romæ colebatur. Gellius *lib. 16. cap.* 16. Quando contra naturam fortè conuerſi in pedes pueri brachiis plerunque diductis retineri ſolent, ægriùs tunc mulieres enituntur. Huius periculi deprecandi gratia, aræ ſtatutæ ſunt Romæ duabus Carmentibus, quarum altera Poſtuorta nominata eſt Proſa altera a rectè peruerſique partus & poteſtate & nomine.

Proſaicus, a, um, adiect. Plin. *lib. 7. cap.* 56. Proſaicam orationem condere primus Pherecydes Syrius inſtituit. Corn. *in Perſ.* Cicero præcepit vt proſaica oratio ita componatur vt certis quibuſdam pedibus & fiat & terminetur.

‖ Pros, quo quaſdam Græcas compoſitas ſeqq. dictiones incipit, eſt, *ad inſuper*. Sed ne πρὸς confundatur cum πρό, quando id ſequitur ο hoc enim eſt præ ante.

Prōsăpĭa, æ, ſiue proſapies, ei. Generis ſeries, ſiue progenies. { יחש *tachás*. γένος. GALL. *Generation lignée*. ITAL. *Proſapia, ſtirpe prole*. GERM. Die linien eines geſchlechts oder ſtammens. HISP. *La generacion, ſtirpe, linaje*. ANGL. *A pedigre or genealogie*. } Saluſt. *in Orat. Marij*. 119. Si quẽ ex illo globo nobilitatis ad hoc, aut aliud tale negotiũ mittatis, hominem veteris proſapiæ, at multarum imaginum, & nullius ſtipendii. Proſapia, inquit Feſtus, progenies, id eſt, porro ſpartis & quaſi iactis liberis, quia *ſipare* ſignificat iacere: & *diſſipare*, diſiicere (ſic enim corruptus locus reſtituendus.) Et, vt idem alibi teſtatur, *obſipare* eſt obiicere. Nonius Marcellus, Proſapies generis longitudo, dicta a proſupando (leg. *proſipando*, aut profetendo *proferendo* potiùs ſcrib.) Cato Orig. *lib.* 1. Veterum proſapias, & multa alia apud multos. Plaut. *in Curc. ſc. 1. a.* 3. De cochleum proſapia te eſſe arbitror. Cicero *de vniuerſ.* vetus verbum eſſe dicit quod & Quint. aſſerit *lib* 8. *cap* 2. Vt obſoletæ (inquit) vetuſtatis vniuerſam eius proſapiam dicere inſulſum. Sueton. *in Galb. cap.* 2. Neroni Galba ſucceſſit, nullo gradu contingens Cæſarum domum: ſed haud dubiè nobiliſſimus, magnáque & vetere proſapia.

Proſapodoſis, προσαπόδοσις, figura eſt quam Aquila Romanus Redditionem interpretatur. quum ſcilicet duabus, vel pluribus ſententiis ſua cuique ratio ſubiungitur. Exempla petito ex Rutilio.

Prōſcēnium, ii, προσκήνιον. Locus erat, teſte Bud. ante ſcenam porrectus, vbi pulpitum excitatum erat, quò actores fabularum prodirent; ita vt ſcena altior eſſet, pulpitum altius orcheſtra, qui locus erat ſaltantium. Meminit Diomedes *lib.* 1. Plaut. *Amphitr.* Etiam hiſtriones Nannio in proſcenio hic Iouem inuocarunt. Liu. 10 *bell. Maced.* Theatrum & proſcenium ad Appollinis ædem, Iouis in Capitolio, &c. Virg. 2. *Georg.*

———caper omnibus aris
Cæditur & veteres ineunt proſcenia ludi.

Suet. *in Neron cap.* 12. & *cap.* 26. E proſcenii faſtigio ludos ſpectare. Et, E parte proſcenii ſuperiori.

Proſchematiſmus, figura, cùm aliquid (litera, vel ſyllaba) in fine additur.

Proſcholium, locus ante ſcholam.

Proſcholus. Scaliger in Auſon lect. *lib.* 1. 15. *Proſcholus* ab Auſone redditur ſubdoctor. i. ordinarij doctoris Vicarius.

PRŌSCĪNDO, is, Scindo, ſcindendo aperio. { קרע *karáh* בקע *bikkiáh* פרץ *perás*. ἀναῤῥήγνυμι. GALL. *Couper & inciſer auant*. ITAL. *Fendere, ſchiappare*. GERM. Dorauſſhawen/ zerſchneiden/ zerſchupffen. HISP. *Alçar barbecho, hender*. ANGL. *To cutt out or vnder*. } Vnde dicimus Terram proſcindi (vt inquit Varr. *lib. 1. de re ruſt. c.* 29.) quum primum aratur. quòd prima aratione glebæ grandes ſoleant excitari. Quum iteratur, offringere vocant. Tertio quum arant iacto ſemine boues lirare dicuntur, id eſt, quum tabellis additis ad vomerem, ſimul & ſatum frumentum operiunt in porcis, & ſulcant in foſſas, quò pluuialis aqua dilabatur. Colum. *lib. 2. c.* 17. Antiquiſſimi ferè omnes formam huius operis conſcripſere, quam velut ſcita legémque in proſcindendis agris proſequantur agricolæ. Virg 1. *Georg.*

——& validis terram proſcinde iuuencis.

Lucan. *lib* 3.

Implicitas magno Cæſar torpore cohortes
Vt vidit, primus raptam vibrare bipennem
Auſus, & aeriam ferro proſcindere quercum.

¶ Proſcindere aliquem per tranſlationem, contumeliis laceſſere & lacerare, διασύρειν. Plin. *lib. 5. c.* 6 Hic namque eſt Mamurra Catulli Veroneſis carminibus proſciſſus. Idem *lib. 33 c.* 1. Vtinámque poſſet è vita totum abdicari aurum, ſacra fames, vt celeberrimi autores dixere, proſciſſum conuitiis ab optimis quibuſque, & ad perniciem vitæ repertum. Ouid. 4. *de Ponto Eleg.* 16.

Ergo ſummorum patria proſcindere liuor
Deſine.

Suet. *in Aug c* 13. Proſcindere conuitio Idem *in Calig. c.* 3.

Proſcidit equeſtrem ordinem.

Prōſcĭſſus, a, um, participium. { בקוע *nibkáh*. ἀναῤῥηγνυμένος, διεσχισμένος. GAL. *Labouré*. ITAL. *Lauorato*. GERM. Aufgehawen/ aufgeerret oder aufgebrochen. HISP. *Labrado* Virg. 1. *Georg.*

Et qui proſciſſo quæ ſuſcitat æquore terga,

id eſt, terra quam iam arauerat. Seruius.

Proſciſſum, i, ſubſtantiuum pro terra proſciſſa. Colum. *lib* 2. *c.* 2. Pulcrum autem per proſciſſum ingredi oportet

Prōſcĭſſĭo, nis, verbale. { בקיעה *behiah* קריעה *keráh*. διάσχισις, διαῤῥηξις. GAL. *Coupement & briſement de terre*. ITAL. *Eſſo tagliare*. GERM. Zerſchneidung/ außbrechung/ außerrung. HISP. *Obra de alçar barnecho*. ANG. *Cutting out or breaking of the earth*. } Colum. *lib. 2. c.* 13. Seſami ſextarij ſex tribus iugis à proſciſſione coluntur. Idem *lib. 6. c.* 2. Neve adhuc tenera colla dura proſciſſione terræ contundant.

‖ Proſcle, vide *Proſecia*.‖

PRŌSCRĪBO, is, Libellis propoſitis aliquid venale indico. { ἀναγράφειν, δημεύειν. GALL. *Proſcrire, mettre en criée & vente*. ITAL. *Dare, porre à vendere*. GER. Feil ſchreiben/ mit einer offenlich angeſchlagnen geſchrifft feil bieten. HISP. *Dar ò poner para vender*. ANGL. *To proclayme any thing to be ſold*. } vnde proſcriptum, venale expoſitum: quia quæ erant vendenda, publicè ſcribebantur. Proſcribi itaque domus dicuntur, quando appoſita inſcriptione, venales vel locandæ ſignificantur. Cicer. *lib.* 3 *Offic.* Itaque Calphurnius quum præcognouiſſet Claudium ædes poſtea proſcripſiſſe. ¶ Item proſcribere eſt relegare, & in exilium mittere. { הגלה *higlah*. ἐξορίζειν. GALL. *Bannir*. ITAL. *Bandire*. GER. Verſchicken/ verweiſen/ verachten. HISP. *Encantar, deſterrar*. ANG. *To baniſh*. } Tractum ab eo quòd hi propriè proſcribi dicuntur, (vt Vlp. teſtatur *in l. ſed etſi, de iuſtit. act.*) quorum nomina claris literis, vt de plano rectè legi poſſit ante tabernam, vel ante eum locum in quo negotiatio exercetur, non in loco remoto, ſed euidenti ſcribuntur. Cicero *pro domo ſua*. Hanc vos igitur Pontifices iudicio atque autoritate veſtra Tribuno plebis poteſtatem dabitis, vt proſcribere poſſit quos velit. Quæro enim, quid ſit aliud proſcribere, Velitis iubeatis, vt M. Tullius in ciuitate ne ſit, bonaque eius vt mea ſint. Ita enim fecit, etſi aliis verbis tulit. Idem *pro Roſc. Amer.* Quum proſcriberentur homines, atque ex omni regione caperentur ii qui aduerſarii fuiſſe putabantur. Senec. Proſcribi Ciceronem non putat poſſe niſi a Cicerone. Macrobius *in Saturnalib.* Non eſt facilè ſcribere aduerſus eum qui poteſt proſcribere.

Proſcriptus, a, um, participium, Venalis declaratus. { [illegible] GALL. *Mis en vente* ITAL. *Poſto in vendita* GERM. Offentlich feil thun/Ausgerüfft zuuerkauffen. HISP. *Pueſto para ſer vendido* ANG. *Proclaymed to be ſold.* } Cic. *Attic lib.* 16. Iſte locus mihi non proſcripta neque edicta die. Idem ad eundé *lib.* 12. Horti quam in diem proſcripti ſint, velim ad me ſcribas. Suet. *in Neron c.* 39. Multa Græcè, Latinéque proſcripta, aut vulgata, id eſt, vulgò ſcripta & fixa. ¶ Proſcriptus, relegatus. { מגלה *mughleh.* [illegible] GALL. *Banni* ITAL. *Bandito.* GERM. Verſchickter/Verwiſen/In die Acht geben. HISP. *Deſterrado* } Cic. 3 *Verr.* Lex Cornelia proſcriptum iuuare vetat. Horat. 1. *Serm. ſat.* 7.

Proſcripti regis Rupilipus, atque venenum.

Plin. *de Sylla*, Age, non exitus vitæ eius omnium proſcriptorum ab illo calamitate crudelior fuit?

Proſcriptio, nis, Publicatio. { גלות *ghalúth.* [illegible]. GAL. *Proſcription, banniſſement* ITAL. *Proſcrittione, bando* GERM. Ein offentliche feilbietung. Item, Ein verſchickung/verbannung/verachtung. HISP. *Encantamiento.* ANGL. *A condemnation, that who ſoever findeth a man may lawfull kil him.* } Cic. *pro Flacco*, Emptiones falſas, prædiorum proſcriptiones cum mulierculis aperta circumſcriptione fecitti. Idem *pro Roſc. Amer.* Cauete prò deos immortales, ne noua, & multo crudelior per vos proſcriptio inſtaurata eſſe videatur.

Proſcriptor, is. { מגלה *maghléh.* [illegible]. GALL. *Qui met en vente, & criée, banniſſeur.* ITAL. *Chi mette in vendita ò bandiſce.* GERM. Ein verweiſer, verächter. HISP. *Encan ador deſterrador.* ANGL. *That proclaymeth a thing to be ſold, a banisher.* } Plin. *lib.* 7. *c.* 11. Adeò quę tempeſtiuam admirationem intulit, vt ille proſcriptor animus, mero & contumelia furens, non aliud in cenſu maius, & in fortuna ſua duceret.

Proſcripturio, proſcripturis, penultima correpta, verbum deſideratiuum. [illegible]. Cicero *Attic. lib.* 9. Sed medius fidius turpe nobis puto eſſe de fuga cogitare. Hoc turpe Cneus noſter biennio antè cogitauit, ita ſyllaturit animus eius, & proſcripturit iandiu.

Proſeco, as, ui, ſectum, Seco. { בצע *buſſá:* גזר *ghazár* בתר *bittér.* [illegible]. GALL. *Couper, trancher.* ITAL. *Tagliare.* GERM. Zerſchneiden/zerſchupffen HISP. *Cortar.* ANG. *To cutt.* } Liu. 5 *ab Vrbe.* Qui eius hoſtiæ exta proſecuiſſet. Valer. Flacc. 3. *Argon.*

Tunc picea mactantur oues, proſectáque partim

Pectora, per medios partim gerit obuius ignes.

Plaut. *Pœn.* Quoniam litare nequeo, abij illinc illico Iratus: vetuíque exta proſecarier. Suet. *in Aug. c.* 1. proſecuit exta rapta foco. Vide infrà.

Proſectum, proſecta, proſicium, proſiciæ & proſicies, idem dicta ſunt ab antiquis viſcera quæ in ſacrificiis proſecuiſſent. { בתרים *bet*rim* גזרים *ghezarim.* [illegible]. } Nam exta cocta ſolebant proſecare. Tranquillus *in Auguſto*, Semicruda exta rapta foco proſecuit. Ouid.

Inde vbi libauit, proſecta ſub æthere ponit.

Vide Arnob. *lib.* 2. Lucan *lib.* 6.

——*ſi pectora plena*

Sæpe dedi, & laui calido proſecta cerebro

Ouid. 7. *Metam.*

Inque virúm ſoliti vultus mutare ferinos

Ambigui proſecta lupi.

Nonius, Proſecta exta, quæ aris dantur ex fibris pecudum diſſecta. ¶ Inuenitur & in fœm. gen. Lucil. *Satyr.* 14. Cœnam, inquit, nullam, neque diuo proſectam vllam.

Proſedæ, dicuntur meretrices, eo quòd ante ſtabula ſedeant. { זונות *Zonóth* [illegible]. } Plaut. *in Pœn.* — an ibi vis inter iſtas verſarier proſedas piſtorum amicas, reliquias alicarias?

Proſedamum, i, Tarditas in venerem eſt, arietibus & hircis, aliiſque pecudibus proueniens ex nimio labore. Huic morbo ruſtici medentur genere ſatyrii, quod cratægonon appellant, quum in cibum porrigitur. Plin. *lib.* 6. *c.* 1. Ex à Sarmatis equis ob aſſiduum laborem pigritiam ad coitum: quod vitium proſedamum vocant.

Proſelenus. [illegible], Arcadum epitheton eſt, qui ſe [illegible], id eſt, ante Lunam fuiſſe gloriabantur. Stat. 4. *Theb.*

Arcades huic veteres aſtris Lunáque priores

Agmina fida datis

PROSELYTUS, a, ad verb. Aduena, peregrinus, per ſe tamen eſt adiectiuum. [illegible]. { גר *gher.* GALL. *Forain, eſtranger.* ITAL. *Foreſtiere.* GERM. Ein frembdling. HISP. *Eſtrangero.* ANGL. *A ſtranger.* } à verbo Græco [illegible], quod eſt aduenio. Proſelyti Hebræis *Gerim* dicebantur, & propriè ij qui ex Ethnicis, legibus Moſis, & cæremoniis initiati, in Iudaiſmum profitebantur, non illi quidem genere, ſed adoptione Iudæi Iudengenoſſen/q. Iudaiſmi participes. vnde eſt illud in Actis Apoſtolorum, Iudæi quoque, & Proſelyti.

Proſelyta, [illegible], fœmina, quæ ex gentilibus ad Iudaicam religionem acceſſit: vt Hagar ancilla Saræ, Aſnath vxor Ioſephi, Zipora vxor Moſis: Siphora & Pua obſtetrices, filia Pharaonis, Rahaba, Rutha, Iael vxor Heberis Chenitæ. Has refert Schmidl. in Lexico ad vocem גר

Proſemino, as, quaſi propago, diſſemino. { זרע *Zarah.* [illegible] GALL. *Semer.* ITAL. *Seminare.* GER. Verſtrüwen, oder auſſäyen. HISP. *Sembrar.* ANGL. *To ſowe.* Manil. *lib.* 1.

Semper enim ex aliis alios proſeminat vſus

Cic. 1. *de Orat.* Nam quum eſſent plures orti ferè à Socrate, quòd ex illius variis & diuerſis, & in omnem partem diffuſis diſputationibus, alius aliud apprehenderat, proſeminatæ ſunt quaſi familiæ diſſentientes inter ſe, & multum diſiunctæ & diſpares.

PROSEQUIUM, actio proſequentis vt obſequium obſequentis.

Proſequor prodeundo ſequor, vt, cum abeuntem ſequor deinde afficio re aliqua. { ירדף *iradhéph* [illegible]. GALL. *Pourſuiure, accompagner.* ITAL. *Seguitare andar dietro.* GERM. Nachvolgen. HISP. *Seguir de lexos.* ANG. *To follow on a farre, to accompanie.* } Plaut. *Ciſt.* Si is hàc, aut hac ſocci vt leo veſtigium in puluere proſequitur hac. Senec. *cap.* 3. *de conſol. ad Mart.* ægrum proſequi cum veneratione. Velleius, proſequi domum aliquem. Sueton. *in Cæſ. cap.* 71. Inter officia proſequentium. Idem *in Aug. c.* 65. Grate proſequi aliquem proſequutus. *Ibidem* Merita cuiuſque digne proſequi, &c. ¶ Interdum ponitur pro ad finem perducere. Cic. 1. *Offic.* Sequitur vt hæc officiorum genera proſequar. Idem *in Catone.* Quam palmam vetuam dicimus tales ſibi reſeruent, vt cum rum reliquas proſequante, id eſt, ab illo feliciter cœpta ad finem perducas. ¶ Proſequi reliquias etiam dixit Senec. *cap.* 3. *de conſol. ad Mart.* ſed al o tanto longo itinere ſequitur, reliquias Druſi ſui proſecutæ. id eſt, funus Druſi filij, qui pro Republ. obierat, colonia vſque ad vrbem comitatæ ſunt. ¶ Aliquando proſequi, eſt cum affectu animi ſequi, habétque poſt ſe ablatiuum: vt, Proſequor te amore, odio laude, honore, contumeliis, & huiuſcemodi. [illegible]. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Proſequi vocibus contumelioſis aliquem. Cic. *in Verr. act.* 4. Iſte iratus hominem verbis vehementioribus proſequitur. id eſt, inſectatur. Idem *Metello*, Domus tua denique tota omnibus ſummis officiis proſequuta eſt. ¶ Interdum eſt quaſi deducere & comitari Liu. 1. *ab Vrbe*, Decedentem domum cum fauore ac laudibus proſecuti ſunt. Cic. *pro Cluent.* Poſtremo etiam fortaſſis mater exequias illius funeris proſecuta mortem ſe filij lugere ſimulaſſet. ¶ Diuerſis aliis modis vſurpatur. Plin. *Epiſt.* 8. Nam ſi medici ſalubres ac voluptate carentes cibos blandioribus alloquiis proſequuntur, id eſt, condiunt. Cic. 1. *Tuſcul.* Quid totum propè cælum? ne plures proſequar, nónne humano genere completum eſt? id eſt, vt alios taceam. Proſequi præmio eſt præmio afficere. Colum. *lib.* 1. *cap.* 8. Ac rurſus præmio proſequamur eos qui ſtrenuè, atque induſtriè ſe geſſerunt. Spes proſequitur nos quaſi perſequitur. Cicero *ad Attic lib.* 3. Quid enim eſt quod me retineat, præſertim ſi ſpes ea non eſt, quæ nos proficiſcentes proſequebatur, id eſt, quam habeamus. ‖ ¶ Proſequi cum Præpoſitione, vt proſequi in domum. Gell. *lib.* 18. 1. Proſecuti Phauorinum in domum, in quam diuertebat, diſceſſimus.

Proſequutores, qui aurum, aut publicas functiones proſequantur. Budægerus. ‖

Proſerpo, is, ere, Prorepo: & propriè dracones proſerpere dicuntur, ſiue ſerpentes, qui nullis pedibus inniri, per terram deuoluuntur. { זחל *zachál* רמש *ramás.* [illegible]. GALL. *Couler, gliſſer ſe trainer.* ITAL. *Rampare, ſtriſciare.* GER. Herfürkriechen oder ſchleichen. HISP. *Gatear ò caudir.* ANGL. *To creepe forlike a ſerpent.* } Plaut. *in Aſin.* Fac me proſerpentem beſtiam, duplicem vt habeam linguam. Idem *Pœn.* Qui tes ada multi dos capracum Magdalia, bimlem agna, quaſi proſerpens beſtia.

Proſerpina, [illegible]. Iouis & Cereris filia, quæ quum in campis Ennæis flores legeret, a Plutone rapta eſt. Quam quum Ceres diu fruſtra toto terrarum orbe inueſtigaſſet, tandem a Cyane Nympha rem omnem edocta, petit a Ioue, vt communem filiam ab inferis ſibi reducere liceret, quod ea duntaxat lege impetrauit, ſi nihil illa cibi apud inferos guſtaſſet. Quæ quum Aſcalapho indicio palam factum eſſet, aliquot mali Punici grana illam guſtaſſe, omnis reditus ſpes illi fuit intercluſa. Quod ægrè ferens Proſerpina, Aſcalaphum commutauit in bubonem noctis auem, & triſtium ſemper rerum nuntium. Poſteà tamen Ceres a Ioue demum impetraſſe, vt Proſerpina ſex quotannis menſis ſecum apud ſuperos, & totidem apud inferos cum marito eſſe liceret. Quod Poetarum commentum Mythologici ad Lunæ naturam referunt, quam Proſerpinæ nomine intelligunt, quæ æquali temporis ſpatio ſuperius & inferius hemiſphærium illuſtrat. Hæc ferè Seruius, in illud Virg. 1. *Georg.*

Quamuis Elyſios miretur Græcia campos,

Nec repetita ſequi curet Proſerpina matrem.

PROSEUCHE, vel proſeucha. { תפלה *tephilláh* תחנה *techinnah.* [illegible]. GALL. *Oraiſon priere.* ITAL. *Oratione, preghiera.* GERM. Ein bitt oder Gebätt. HISP. *Oracion, ruego.* ANGL. *Prayer.* } Obſecratio, vel oratio, quæ ad Deum funditur, quaſi [illegible], propterea quòd in orationibus ſumma attentione opus ſit: [illegible] enim attendo, vel intendo ſignificat. Iuuen. *Satyr.* 3. videtur ponere pro eo loco vbi precibus, vel obſecrationibus mendici à tranſeuntibus ſtipem mendicabant, vel victitabant ait enim.

Ede vbi conſiſtas, in qua te quæro proſeucha.

Nam in ingreſſibus pontium men[illegible] habebant, vbi a prætereuntibus mendicabant ſtipem. Vide hæc meliùs explicata in Conſtantini Lexico editionis ſecundæ, in voce [illegible].

Proſeucticus, a um, [illegible], precatorius, ad precationem pertinens, precationem continens.

Proſferari, Impetrari inquit Nonius, verbum antiquum. Lucret. *lib.* 16. Nec minimo proferetur pax quod Caſſandram ſigno deripuit

‖ Proſiciæ, [illegible], i. primitiæ ſacrificiorum. Gloſſ. *Proſiciæ* [illegible], l. *Proſicia.* ‖

Proſicies, Turneb. *lib.* 3. 20. Proſiciem vſurpabant pro proſectis. i. extis ſectis, quæ aris inferebantur. Varro, Proſiciem extorum, vel in menſam proiicere.

‖ Proſicium, quod proſecatum proiicitur. Feſt. Turneb. *lib.* 12. 6. Vt inſicium eſt, quod inſectum, id eſt, inſecta caro. ſic proſicium proſectum. Sol & proſicias dicebant. Vide *Proſectum.* ‖

PROSILIO, is, ui, vltum. Cum ſaltu & feſtinatione prodeo. { [illegible]. GALL. *Saillir hors.* ITAL. *Saltar fuori.* GERM. Herfür ſpringen/Zuſpringen. HISP. *Saltar à fuera.* ANG. *To come out haſtely or to leape forth.* } Virg. 5. *Æneid.*

——*ſinibus omnes,*

Haud mora proſiluere ſuis.

Liu. 1. *ab Vrbe*, Prope attonitus miraculo Rex, quum a ſede proſiluiſſet. Horat. *lib.* 1. *Epiſt. ad Mæcenatem,*

Ennius ipſe pater nunquam, niſi potus ad arma

Proſiluit dicenda.

Vbi *proſiluit*, ſtat pro eo quod eſt, impetu & furore poëtico incitatus ſe contulit. Catul. *ad Ortalum.* Malum quod virgini

Dum aduentu matris proſilit excutitur.

Proſimurium, ij, Pontificale pomœrium, vbi Pontifices auſpicabantur. Feſtus.

Proſitum, Veteres dixerunt pro propoſitum: quaſi antè ſitum. ‖ In ſacris dicitur

detetur quod profectum proiicitur. Feſtus.

[Proſlambanomenos, [illegible], qui aſſumitur, [illegible].]

Proſneſium, funis, quo nauis in litore religatur ad palum. Iſid. *lib.* 19. *Prymneſium.*

Proſocer, i, maſcul. gen. qui & ſocer magnus dicitur, eſt vxoris meæ auus ego verò illius ſum progener. { [illegible]. GALL. *Le pere du beau pere.* ITAL. *Auolo di mia moglie, ò di mio marito* GER. Ein groſſchwäher, des ſchwähers vatter, Oder meiner frawen groſvatter HISP. *Abuelo de la muger ò marido.* ANG. *Grand father to my wife.* } Ouid. *Epiſt.* 3.

Digna nurus ſocero, Ioue, Æginaque nepote.
Cuique ſenex Nereus proſocer eſſe velis.

Plin. *Epiſt.* 1. 10. Eram cum proſocero meo, eram cum amica vxoris, eram cum amicis diu deſideratis circumibam agellos, &c. Proſocrus, vxoris meæ auia, quæ & ſocrus magna dicitur cuius ego ſum progener, inquit Modeſtinus *in l.* 4. § 4 *de gradibus affin.*

PROSŌDIĂ, { [illegible]. GALL. *L'accent & ton de chaſque mot.* ITAL. & HISP. *Accento.* GERM. Der accent oder ton einer jeden ſilben. ANGL. *The accent and tune of euery word.* } Latinè accentus dicitur, qui lex eſt, ſiue regula ad acuendam, deprimendam, circumflectendámve ſyllabam, vniuſcuiuſque particulæ orationis accommodata, & alio nomine apud Græcos [illegible] dicitur. Fit autem proſodia à [illegible] Græca præpoſitione, quæ ſignificat ad, & [illegible], cantus. Gellius *lib.* 13. *cap.* 6. [illegible] Græci, Latini accentus dicunt. Eas veteres docti tum notas vocum, tum moderamenta, tum accentiunculas, tum voculationes appellabant. Sunt qui contendant debere ſcribi cum œ diphthongo in ſecunda ſyllaba, vt Comœdia Tragœdia, quia eſt eiuſdem originis.

Proſodiacus, ad accentus pertinens: vt [illegible] Grammaticis.

Proſodium, [illegible], canticum, quod diis canitur.

Prŏsŏnŏmăsĭă, [illegible], quaſi agnominatio dicitur, quæ fit ſimilitudine aliqua vocum, & vicinitate quadam verborum: vt, Quis locus, aut lacus: Ex oratore orator: Deligere oportet, quem velis diligere: Amentium, haud amantium.

Prŏsōpŏn, [illegible]. Inſula non longè à Carthagine: cuius incolæ Proſopij dicuntur, vel Proſopitæ Steph.

Prŏsŏpŏpœĭă, [illegible], perſonæ confictio, quum rebus inanimatis perſonam orationémque tribuimus: veluti quum Rempubl. ipſam loquentem inducimus, aut eorum hominum qui in humanis eſſe deſierunt, tanquam viuorum & præſentium actionem, ſermonémque effingimus, defunctóſque quaſi excitantes ab inferis, & in conſpectu iudicis collocamus. Exemplum inſigne eſt illud Ciceronis in Catilinam, quo patriam ſecum expoſtulantem inducit, quod Verbis, quantum in ipſo fuerat, euerſorem, quem iam pridem ad ſupplicium ductum oportuerat, mœnibus incolumem emitteret.

Prŏsŏpītis, idis, [illegible]. Inſula eſt in Delta Nili, nouem ſchœnorum ambitu, vrbem habens Atarbechim, ex qua naues proficiſcuntur ad tollenda tota Ægypto boum aliorúmque pecorum oſſa, quæ religioſè apud Ægyptios ſepeliuntur. Autor Herodot. *lib.* 2.

Prŏſpēcto, as, & Proſpectus, Vide *Proſpicio.*

PRŎSPĔR, a, um, Secundus, felix. { צלח *tſoléach* מצליח *matsliach.* [illegible]. GALL. *Proſpere, qui donne proſperité, & porte bon heur.* ITAL. *Proſpero.* GER. Glückſelig, das glück vnd wolfart bringt. HISP. *Coſa que da proſperidad.* ANGL. *Proſperous, happie, luckie.* } Dicitur autem Proſperum quaſi porrò ab aſpero. (id eſt procul ab aduerſis aſperiſque rebus Hinc Saluſt. *Catilin.* cùm dixiſſet Non proſperè ceſſere. Sequitur, Aſpera fœdaque euenerant. Suet. *in Tib. c.* 10. Tot proſperis. (ſup. rebus.) Idem *in Calig. c.* 53. Proſperæ oratorum actiones. Vnde proſperos deos dicimus, & proſpera ſidera, quaſi felicitatem impertientia: hominem autem ipſum cui omnia ex voto ſuccedunt, felicem potius, quàm proſperum dicimus. Contrà, fortunam proſperam rectius dixeris, quam felicem: quemadmodum & proſperam valetudinem & proſperos exitus, vel ſucceſſus. Liu. 1. *ab Vrb.* Cum bonis potiùs ominibus, votiſque ac precationibus deorum, deaúmque, ſi (vt Poëtis) nobis quoque mos eſſet, libentiùs inciperemus, vt orſis tanti operis ſucceſſus proſperos darent. Cic. *ad Attic lib.* 9. Ego enim non tam id ago (mihi crede) vt proſperos exitus conſequar. Ouid. 3. *Triſt Eleg.* 3

Proſpera ſic maneat vobis fortuna, nec vnquam, &c.

Cic. 3. *de nat deor* Ad proſperam aduerſámque fortunam, qualis ſis aut quemadmodum vixeris, nihil intereſt. Sic proſpera valetudo, apud Suet. *in Caſ.* ¶ Proſpera fama, id eſt, integra, vel inuiolata. Tacit *lib.* 17 *hiſt. Augnſta*, Et proſpera de Piſone fama conſilio eius fidem addiderat. ¶ Proſperior, is. Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 3.

Quos in materia proſperiore times.

¶ Superlatiuus Proſperrimus. Velleius, Acri proſperrimo bello Rhodum cepit. ¶ Et felix aliquando ponitur pro proſpero. Virg. 1. *Æneid.*

Sis felix noſtrumque leues quæcunque laborem.

Prŏſpĕrus, a, um. Cic. *lib.* 6 *de Republica.* Deinde eſt hominum generi proſperus & ſalutaris.

Prŏſpere, aduerb Feliciter, quaſi pro ſpe ſiue ad votum. { [illegible]. GALL. *Heureuſement, à ſouhait.* ITAL. *Feliceemente.* GERM. Glücklich. HISP. *Proſperamente.* ANGL. *Happelie, luckelie.* } Cic. 3. *de nat. deor.* Magna dij curant, parua negligunt, magnis autem viris proſperè eueniunt ſemper omnes res. Saluſt. *in Cat l* Non proſperè ceſſere, &c. Suet. *in Caſ c.* 70. Dolens, ſeu parum proſperè motam regni mentionem. Plaut. *Amph* Bene proſperéque hoc operis proceſſit mihi. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. vt mihi omnia lepide proſperéque eueniunt. Cuius contrarium eſt Improſperè. Vide ſuo loco.

Prŏſpĕritas atis Felicitas, & ad votum ſucceſſus. { עשר *óſcher.* [illegible]. GALL. *Proſperité, bon heur* ITAL. *Proſperità.* GERM. Glück vnd wolfart HISP *Proſperidad.* ANGL. *Proſperitie good lucke* } Cic. 3. *de fin.* Vt Ariſtoteles qui virtutis vſum cum vitæ perfectæ proſperitate coniunxit Idem 3. *de nat deor* Commoditatem, proſperitatemque vitæ à diis habemus virtutem deo accep[tam] [illegible] referet.

Prŏſpĕ[ro] as, Secundo, proſperum efficio. { הצליח *hitsliach.* [illegible]. GAL. *Donner proſperité, faire proſperer.* ITAL. *Proſperare felicitare.* GER. Glücken, oder glückſelich machen HISP. *Dar proſperidad a otro* ANG. *To make thinges to proſper or luck.* } Liu. 6. *ab Vrbe.* Dij manes vos precor, veneror, veniam peto, feróque, vt Pop. Rom. Quiritium vim, victoriámque proſperetis. Plaut. *Perſa*, nunc & am co meo Proſperabo, & gen o meo multa bona faciam. Tacit. *lib.* 3. Sed principio literarum veneratus deos, vt conſilia ſua Reipub. proſperarent, modica de moribus adoleſcentis, &c. ¶ Legitur & proſperor apud ſcriptores Eccleſiaſticos paſſiuè. Auguſt. *in Prologo operis de Ciuitate Dei*, Qui res humanas ita proſperari volunt, vt ad hoc multorum deorum cultum, quos Pagani colere conſueuerunt, neceſſarium eſſe arbitrentur. Idem *Pſalm.* 1. Et omnia quæcunque faciet proſperabuntur.

Prŏſpergo, is, Aſpergo. הזה *hazáh.* [illegible]. GAL. *Arrouſer, eſpandre* ITAL. *Aſpergere.* GER. Beſprengen. HISP. *Derramar ò rociar.* ANGL. *To ſprinkle vpon.* } Tacit. *lib.* 15. Vnde hauſta aqua, templum & ſimulacrum deæ proſperſum eſt: & lectiſternia ac peruigilia celebrauere fœminæ quibus mariti erant.

PRŎSPICIO, is, Video è longinquo, procul diſſitum intueor. { הביט *hiſchkíph* השגיח *hiſchghiách.* [illegible]. GALL. *Regarder de loin, pourueoir.* ITAL. *Vedere dalungi, prouedere.* GERM. Von fern ſähen, weit vor im ſähen. HISP. *Mirar de lexos.* ANGL. *To prouyde for, to ſee a farre of.* } Virg. 3. *Æneid.*

——*Vaſtóſque ab rupe Cyclopas*
Proſpicio.

Plaut. *Amph.* Caput dolet, nec audio, nec oculis proſpicio ſatis. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Perij, proſpicio parum. Suprà, Tenebræ oboriuntur. ¶ Transfertur & ad animum, pro eo quod eſt mente præuideo, præcognoſco. Cicero *pro Murana*, Sapiens, ac multum in poſterum proſpiciens vir. Idem *ad Attic.* Eaque tempeſtate euerſam eſſe Rempub. quam XIIII. annis ante proſpexerim. Cum datiuo coniunctum ſignificat prouideo, & commodis alicuius conſulo. Terent. *in Adelph* Ego iam proſpiciam mihi, id eſt, conſulam, ſiue prouidebo. Plin. Nam & rebus illius non minus quàm meis proſpiciebam. Proſpicere ſenectutem, pro Eſſe propinquum ſenectuti, Senec. *Epiſt.* 33. Turpe eſt enim ſeni, aut proſpicienti ſenectutem ex commentario ſapere. Proſpicere bonum alicui Liuius *lib.* 5. *ab Vrbe.* Qui vos vrbe agriſque donatos in colonias mittunt, qui ſeſſem ſenectuti veſtræ proſpiciunt Senec. *c.* 9. Qui futura proſpexit mala, aufert vim præſentibus.

Prŏſpectus, us, Ipſe proſpiciendi actus. { ראי *roi.* [illegible]. GAL. *Regard, veuë.* ITAL. *Proſpetto, veduta.* GERM. Das außſähen. HISP. *El mirar de lexos.* ANGL. *Sight of a thing a farre of.* } Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Non animum modo vti paſcat proſpectus inanem.

Docet Paulus Iuriſconſ. proſpectum ex inferioribus & ſuperioribus locis eſſe, lumen ex inferiore loco non eſſe. Liu 10. *ab Vrbe.* Non proſpectu modò extra vallum adempto, ſed propinquo etiam inter ſe congredientium conſpectu. Impedire proſpectum, eſt quod vulgò dicunt *Viſum auferre.* Caſ. 4. *bell. Gall.* Sepibúſque denſiſſimis intersectis proſpectus impediretur. In proſpectum populi producere. Cic. 3. *Verr.* Quum eum quem virgis iſte ocyderat, in conſpectum populi Romani producere faceret proſpectum pro conſiderando proſpicere. Liu. 1. *ab Vrbe* Inde vbi proſpectu in vrbem, agrúmque capto deos precatus, regiones ab Oriente ad Occaſum determinauit. ¶ Quandoque proſpectus pro reſpectu, ac conſideratione ponitur, vt cùm dicimus, Proſpectum habere. [illegible]. Gell. *lib.* 5. *cap.* 13. Cuius rationem proſpectúmque ſibi non habuit.

Proſpecto, as, frequentatiuum. { [illegible]. GAL. *Regarder ſouuent.* ITAL. *Guardar ſpeſſo.* GER. Außhin ſähen einen ſähens HISP. *Mirar muchas vezes.* ANG. *To look often a farre of.* } Virg. 7. *Æneid.*

Turbaque miratur matrem, & proſpectat euntem.

Liu. 7. *ab Vrb.* Stare omnem multitudinem ad portas, viá hinc ferentem proſpectantes, certum habe. Idem 4. *bell. Pun.* Pars in ædium veſtibulis ſtat. Pars ex tectis feneſtriſque proſpectat. ¶ Proſpectantia veſtigia pedum, & retrò porrecta, ſunt contraria, apud Gell. *c.* 4 *lib.* 9.

Prŏſpĕctātŏr, is, [illegible]. Apuleius *de Deo Socratis*, In rebus ſacris proſpectator, dubiis præmonitor, periculoſis vitator.

Prŏſpĭcĭentĭă, Cura, prouidentia. { ראי *roi.* [illegible]. GALL *Prouoyance.* ITAL. *Prouidenza.* GERM Fürſichtigkeit, fürſorg. HISP. *Aquella obra de mirar de lexos.* ANGL. *Foreſight.* }

Prŏſpĭcĭentĕr, aduerbium, Prouidè, circunſpectè. { [illegible]. GALL. *En prouoyant, ſagement, conſiderement.* ITAL. *Prouidamente, circunſpettamente.* GER Fürſichtiglich, wolbedächtlich. HISP. *Mirando de lexos, o con mucho miramiento.* ANG. *VVarelie, circumſpectlie.* } Gell. *lib.* 2. *c.* 29. Res ſalubriter, ac proſpicienter animaduerſas, &c.

Prŏſpecte, aduerb. Conſultè, conſideratè, prouidè. { [illegible]. GAL. *Conſiderement.* ITAL. *Conſideratamente* GERM. Fürſichtiglich, weißlich, fürſichtiglich. HISP. *Conſideradamente.* ANGL. *VVithaduiſement.*

Proſpeculari. Liu. *lib* 3. *ab Vrb* Proſpeculatum mittere.

[Proſpex, quæ proſpicit. Tertull.

Proſpherarium ſiſcella, ſportula. L. g. b]

PRŎSPICVVS, Intentus, ac vigil, inquit Sipontinus, ſed nullum profert teſtimonium. { משקף *miſchkáph* שקד *ſchokedh.* [illegible]. GALL. *Vigilant, attentif* ITAL. *Intento, vigilante.* GER. Auffſähend, fleiſſig, wachbar. HISP. *Velador.* ANG. *Attentiue.*

Proſpicue. aduerb Apul. *lib.* 1. Proſpicuè Demeas in me conſuluit.

Prŏſpiro, as, Spiritum longe lateque diffundo, in apertum ſpiro, prodor, manifeſto { [illegible]. GALL. *Souffler loin.* ITAL. *Soffiare da lunge* GERM Herfürathmen oder blaaſen HISP. *Soplar de lexos.* ANGL. *To breath a farre* } Cato, Nam venæ eorum vbi ſuffultæ ſunt ex cibo, non poſſunt proſpirare in toto corpore.

Proſtas, [illegible], porticus, veſtibulum: à [illegible], antè ſtare. aliter dicitur [illegible].

Prŏſtăſis, ſiue proſtaſia, [illegible] Imperium, præfectura, vel præſidentia [illegible] eſt præeſſe ¶ Eſt item proſtaſia, quum quis pro altero ſeſe opponit, & eius defenſionem ſuſcipit, euentumque præſtat. Budæus *in Comment.*

PROSTATES, [illegible], præfectus, dux, patronus, qui [illegible]. fœmininum eſt [illegible] patrona

Proſtaticus a, um, [illegible], ad [illegible] pertinens.

Prŏſterno, is, In terram deiicio, profligo, proiicio. { הפיל *heppil.* [illegible].

[illegible]. GAL. *Ruer ſus, mettre par terre, abbatre.* ITAL. *Gettare à terra, atterrare.* GER. [illegible]. HISP. *Derribar, echar à tierra.* ANG. *To caſt to the ground and ouerthrowe* } Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

Corpora magnanimo ſatis eſt proſtraſſe leoni.

Plaut. *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Me iunctis quadrigis minitatus proſternere (antè dixerat, vt ego hunc proteram.) Item Suet. *in Calig. c.* 24. quas (ſorores) exoleti ſuis proſtrauerit. Idem *in Caſ. c.* 2. Non ſine rumore proſtratæ regi pudicitiæ. Idem *in Tib. c.* 35. Proſtratæ pudicitiæ matronæ. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 1. *Triſt.*

Illa etiam ante Lares paſſis proſtrata capillis.

Senec. *c.* 15. *de conſ. ad Marc.* Hic omnia proſternens caſus. (id eſt mors.) Colum. *lib.* 11. *cap.* 3. Omnem viridem ſuperficiem intorquere, & in terram proſternere conueniet. Apul. *in Aſino*, Puellámque reluctantem tandem proſtrauit. Liu. 9. *ab Vrbe*, Circa viam haud procul Capua omnium egena corpora humi proſtrauerunt. Saluſt. Proſtratiſque militibus fugæ ſe dedit. ¶ Abiicere ſe atque proſternere, id eſt, animum deſpondere. [illegible]. Cic. *in Parad.* Sic te abiicies, atque proſternes, vt nihil inter te, &c. Proſtratæ religiones, à Cic. *de Leg.* dicuntur dirutæ, & euerſæ.

Proſthĕſis, [illegible], figura contraria aphæreſi, quam nos additionem, ſiue appoſitionem vertere poſſumus, qua ſcilicet litera aliqua principio dictionis adiicitur, vt Gnatus pro natus. A verbo Græco [illegible], quod eſt adiicere, ſiue apponere.

PROSTITVO, is, Pudicitiam venalem habeo corpus quæſtui expono. { [illegible]. GAL. *Abandōner à paillarder faire l'office de maquereau ou maquerelle.* ITAL. *Mettere femine in guadagno.* GER. [illegible]. HISP. *Poner la moça al burdel y puteria.* ANG. *To ſett open to euery one, to become a common harlot.* } A pro, id eſt, palam, & ſtatuo, quia ſtare cogebantur venales. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Cras populo proſtituam vos. Ouidius 1. *Amor. Eleg.* 10.

Turpe tori reditu cenſus augere paternos,
Et faciem lucro proſtituiſſe ſuam.

Proſtituere pudicitiam, eſt pudicitiæ ſuæ nullo pacto parcere, nihilque ſibi turpe putare quod alterius libidini collibuerit. Suet. *in Nerone c.* 29. Suam pudicitiam vſque adeò proſtituit, vt contaminatis penè omnibus membris, virorum ac fœminarum inguina inuaderet. ¶ Transfertur & ad alia: vt, Proſtituere vocem foro, id eſt, ex cauſarum actione lucrum aucupari. Ouid. *Eleg.* 15.

Non me verboſas leges ediſcere non me
Ingrato voces proſtituiſſe foro

Et, proſtituere famam alicuius, apud Gell. *c.* 14. *lib.* 17.

Prŏſtitūtus, a, um, participium. [Hebrew] *kadheſch* [Hebrew] *zonáh.* [illegible]. } Plin. *lib.* 30. *c.* 2. Vtinamque inferos potius, & quoſcunque de ſuſpicionibus ſuis deos conſuluiſſet Nero, quàm lupanaribus atque proſtitutis mandaſſet inquiſitiones eas.

PROSTIBILIS, meretrix. Plaut. *Perſ.* 5. 1. Abſque me foret, & meo præſidio, hic facere te proſtibilem propediem. al. *proſtibulam.*

Proſtibula, meretrix, vilior & impurior, quæ proſtat, venalem habens pudorem. Eſt a verbo antiquo *proſtire* quod proſtare, ſicut *obſtire*, obſtare, i. eſt.

Prŏſtĭbŭlum, i, locus in quo ſcorta proſtituuntur, fornix, ganeum, lupanarium, latibulum. { [illegible]. GALL. *Bourdeau.* ITAL. *Luogo meretricio, bordello* GERM. [illegible]. HISP. *La puteria ò burdel.* ANG. *A houſe of baudrie or brothell houſe* } Aliquando meretricem ſignificat abiectiſſimam & viliſſimam. [Hebrew] *zonah.* [illegible]. GALL. *Vne putain de bourdeau* ITAL. *Putana, meretrice.* GERM. [illegible]. HISP. *Puta del burdel.* } Plaut. *in Aulul. ſc.* 2. *a.* 2. Bellum & pacificum vero proſtibulum popani. ¶ Dicitur & proſtibula, læ, idem *in Perſa.* — nam hercle ſi abſque me foret, & meo præſidio, hic faceret proſtibulam propediem. Feſtus, Alicariæ meretrices appellabantur in campanio, ſolitæ ante piſtrina alicariorū verſari, quæſtus gratia: ſicut ex quæ ante ſtabula ſedebant, proſtibulæ dicebantur.

Prŏſto, as, ſtiti ſtatum, a pro, id eſt palam ſtabant venales. Pudicitiam venalem habeo, corpore quæſtum facio. { [Hebrew] *zanáh* [illegible]. GALL. *S'abandonner.* ITAL. *Darſi vna ſemina à chi viene à lei.* GERM. [illegible]. HISP. *Eſtar pueſta à la puteria.* ANGL. *To ſtand to be ſold or hyred.* } Plaut. *in Curc. ſc.* 2. *a.* 4. Hi (lenones ſub.) ſaltem in occultis locis proſtant. vos in foro ipſo. Iuuen. *Satyr.* 1.

Quid referam, quanta ſiccum iecur ardeat ira,
Quum populum gregibus comitum premit hic ſpoliator
Pupilli proſtantis? Idem. & ad circum iuſſas proſtare puellas.

¶ Item ante ſtare. Quint. Iubet proſtare gladio cinctum Anguli proſtantes: hoc eſt, prominentes, extantes. Lucr. *lib.* 2.

Proſtylus, a, um, [illegible], habens columnas antè: à [illegible] & [illegible] columna.

Prŏſŭbĭgo, is, Suffodio. { [Hebrew] *charáh* [Hebrew] *chaphár.* [illegible]. GALL. *Creuſer, cauer.* ITAL. *Incauare.* GERM. [illegible]. HISP. *Mucho cauar* ANGL. *To digge deepe.* } vt, Proſubigere terram pedibus. Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Et pede proſubigit terram fricat arbore coſtas.

Prŏſum, prodes, profui, quaſi pro aliquo ſum, vtilitati ſum. { [Hebrew] *hoil* [illegible] GAL. *Aider & ſeruir, profiter à aucun* ITAL. *Giouare* GER. [illegible]. HISP. *Aprouechar, ayudar.* ANG. *To profit any man, to do good to.* } Terent. *in Hecyr.* Quicquid eſt id quod reliquit profuit, id eſt, pro nobis fuit, ſicut exponit Donatus. Conſtituitur aliquando cum accuſatiuo, cumque præpoſitione Ad. Liu. 2. *ab Vrbe*, Id mirum quantum profuit ad concordiam ciuitatis, &c. Aliquando cum datiuo. Cic. 4. *Acad.* Sed etiam vt multis proſimus, enitimur. Ouid. 13. *Metam.* Tu corpore prodes, non animo. Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Mihi eſt vſus & plurimum prodeſt. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Nil prodeſt, quod non lædere poſſit idem.

Et *Eleg.* 4. *lib.* 3.

Nam quamuis ſoli poſſunt prodeſſe potentes,

Non proſit ſi quis lædere poſſit.

Idem 13. *Metam.*

Néue mihi noceat quòd vobis ſemper Achiui
Profuit ingenium.

Prŏſūmĭa, proſumiæ, genus nauigij leuis ſpeculatorij, quod & geſcoreta vocant [illegible]. Vide Gell. *c.* 25. *lib.* 10. *Noct. Attic.* Plaut. De nocte ad portam profectus ſum proſumia. Cæcilius, Qui pro gubernatore ſe gerens propè vertit proſumiam.

PROSVS, a, um, rectus, erectus pro prorſus. Veteres alicubi libenter R, effugiebant, ne hirrirent. } ¶ Proſa eloquentia. Velleius Pater. *lib.* 1. perfectumque proſæ eloquentiæ decus. }

Proſus & proſum aduerb. pro recta.

PROTAGŎRAS, [illegible]. Philoſophus Abderites fuit: aut, vt alij malunt, Teius, natus Menandro patre Thracum locupletiſſimo, qui & Xerxem aduerſùs Græcos proficiſcentem, domo muneribuſque excepit. ob quam liberalitatem, Magi qui cum eo erant, facta a rege poteſtate, eius filium Protagoram, tunc adoleſcentem ſua diſciplina erudierunt. Nam iniuſſu regis eam communicare non licebat, propterea quòd religionem penitus ſubuerteret, in dubium vocans num omnino eſſent dij. Quare & clam ſacrificabant Magi, ne aperta religionis profeſſione dijs ſeruire, aut per illos non nihil poſſe viderentur. Hac itaque diſciplina imbutus Protagoras, librum quem in hanc ſententiam exorſus eſt, Dij ſint, necne, ſatis ſtatuere non poſſum. Nam cum alia complura id ſciri prohibeant, tum ſumma rei incertitudo & breuitas vitæ. Hunc itaque librum quum Athenis recitaſſet, a Pythodoro Polyzeli filio impietatis nomine in iudicium vocatus, & in exilium actus eſt, ſcriptáque eius publice ſunt exuſta. Quumque ſparſas toto orbe triremes Athenienſium videret, paruo ſe nauigio credens, inſulas luſtrauit, vbi tunc mercede dicitur primus omnium profiteri cœpiſſe. Igitur Plato quum videret eum arte rhetorica intumeſcentem, verbáque ex poetica plus ſolito oſtentantem, Dialogum in eum conſcripſit, quo mores eius & ingenium graphicè delineauit. De morte eius varia traduntur. Quidam naufragio periiſſe volunt, quum in Siciliam nauigaret. Alij itineris labore fatigatum in via deceſſiſſe, quum ad annum nonageſimum perueniſſet. Hic primus omnium mercede docuit, minas centum à ſingulis exigens. Philoſophus habitus fuit parum ſyncerus, qui rebus omiſſis, verbis anxie inſiſteret, captioſiſque argumentatiunculis veritatem obſcuraret. Hæc partim ex Philoſtrato, partim ex Laertio decerpſimus. ¶ Protagoras alius fuit Aſtrologus in quem Euphorion Epicedium ſcripſit. ¶ Alius item Stoicus, Diogene Laertio autore.

Prōtăgorēus, adiectiuum, ſicut a Pythagoras, Pythagoreus. Gell. *libr.* 5. *cap.* 11. Exiſtimant quidam etiam illud Biantis viri ſapientis ac nobilis reſponſum conſimile eſſe, atque eſt Protagoreum illud de quo dixi modò.

PROTASIS, ad verb. protenſio. { [illegible]. GALL. *Propoſition.* ITAL. *Propoſitione.* GERM. [illegible]. HISP. *Propoſicion* ANGL. *A propoſition.* } A Græcis dicitur quæ a Latinis enunciatio, à quibuſdam etiam propoſitio, & potiſſimum ea quæ in diſputationem vocatur. A verbo [illegible], quod inter cætera ſignificat, diſputandum propono, ſiue in dubium reuoco. Ariſtot. *in Top.* protaſin eſſe ait quæſtionem quæ in vnam duntaxat partem effertur: vt, Súntne diuitiæ bonæ, an non? quam ſi in vtranque efferas partem, problema fiet: vt, Súntne diuitiæ bonæ, an non? ¶ In fabulis item protaſis dicebatur prima pars dramatis, teſte Donato *in Prolegomenis in Terentium.* Vnde protaticam perſonam appellabant, quæ in initio fabulæ intro ducta explicandi argumenti cauſa, in tota deinde fabula nuſquam apparebat. Eiuſmodi eſt perſona Soſiæ *in Andria Terentiana.*

Protaticus, a, um, [illegible], ad protaſin pertinens. Perſona protatica, quæ tantùm loquitur in protaſi, id eſt, in primo actu, & initio fabulæ.

Prŏtē, [illegible], inſula eſt in mari Ionio contra Æcoliam ſita, vna ex Stœchadibus. Plin. *lib.* 3. *c.* 5.

PRŌTEGO, is, protexi, protectum, Tego, defendo. { [Hebrew] *ſaeh* [Hebrew] *ganán.* [illegible]. GALL. *Garder, defendre, couvrir.* ITAL. *Coprire & diffendere* GERM. [illegible]. HISP. *Cubrir, eſcondiendo defender* ANGL. *To couer to defend.* } Plin. *lib.* 12. *c.* 1. Arbor ſe vaſtis protegens ramis. Idem *lib.* 19. *c.* 8. Primo anno ſtramento ab hyeme protegi. Cic. *pro Sylla*, Ego iacentem & ſpoliatum defendo & protego. Ouid. 8. *Metam.*

——— *ſuis licet hunc Latonia protegat armis:*
Inuita tamen hunc perimet mea dextra Diana.

Prōtēctŏr, is, [illegible], Propugnator. Iulius Firmicus *Matheſ. lib.* 3 Scutarij protectores Imperatorum.

Prōtēctus, a, um, part. Tectus, ſiue latè tectus. { [Hebrew] *ſa hú* [Hebrew] *ghanún.* [illegible]. GAL. *Couuert.* ITAL. *Coperto* GERM. [illegible]. HISP. *Cubierto* ANGL. *Couered, defended.* } Ouid. 2. *Metam.*

Ecce venit rutilis humeros protecta capillis
Filia Centauri. hoc eſt, humeros habens tectos capillis.

¶ Aliquando nomen eſt, & ponitur pro cautus. Cic. 5. *Philipp.* Quid ſapientia? cautioribus vtitur conſilijs, in poſterum prouidet, eſt omni ratione protectior.

Protectus, us, ui, [illegible], tegmen, tegumentum, tutela. Scæuola *D. lib.* 8. *tit.* 2. *l.* 4. Lucius Titius aperto pariete domus ſuæ, quatenus ſtillicidij rigor & tignorum protectus competebat ianuam in publico aperuit.

Protectum, i, quod & proiectum dicitur, Pars ædis domus prominens, qualia ſunt meniana, & podia penſilia, vnde proſpectus eſt nobis in vicos. { [illegible]. GALL. *Suſpendue, ſouſpente ſaillie* ITAL. *Poggiolo, poggio.* GERM. [illegible]. HISP. *El ala del tejado que buela* ANGL. *A place of a houſe ſtanding farther out then the reſt to look out at.* Dicitur autem protectum a protegendo, ſicut a proiiciendo, proiectum. Nam quod alij protegere dicunt, Cicero *in Topicis*, vocat tectum proiicere. [illegible]. Quoniam inquit, Pontifex Scæuola id ſolum ambitus ædium eſſe dixit, quantum parietis communis cauſa tectum proiiceretur, &c.

PRŌTELO, as, Longe arceo, abigo, propello. [Hebrew] *dacháph* [Hebrew] *dachah.* [illegible]. GALL. *Chaſſer loing, reietter loing* ITAL. *Scacciare lontano.* GERM. [illegible]. HISP. *Empuxar à lexos.* ANGL.

To driue or chaſe away. } à Græco aduerbio τηλόθι, teſte *Feſto*, quod ſignificat procul. Siſenna *lib.4. hiſt.* vt citat Nonius, Duæ cohortes de ſubſidio procedunt, atque equites protelant. Turpilius Lemniis, apud eundem, Propter peccatum puſillum indigniſſimè patria protelatum eſſe ſæuitia patris. Protelare dictis, idem eſt quod perturbare. Ter. *in Phorm.* Ne te iratus ſuis ſæuis dictis protelet. ¶ Protelare pro protrahere. *D. lib.5. tit.1. l.2.* In omnibus autem cauſis in quibus protelatur admonitio, hoc procedere ſine temporali damno creditorum oportet.

Prōtēlum, i, antiqui dixerunt pro iugi quippiam agendi tenore. Lucil. *Satyr. lib.6.* vt citat Nonius,

Quem neque Lucanus oriundi montibus tauri
Ducere protelo validis ceruicibus poſſent.

vbi ducere protelo, i. protelare, promouere protrahere. Idem *lib.12.*

Hunc iuga protelo maiorum ducere centum
Non poſſunt.

Lucr.

Vndique protelo plagarū continuato, id eſt, tenore, inquit Donat.

Plin. *lib 9. c.15* Silurus graſſatur vbicumque eſt omne animal appetens, equos natantes ſæpe demergens, præcipue in Mœno Germaniæ amne protelis boum (vitioſè editum *prope. Lubonum*) & in Danubio Mario extrahitur. Rurſus *lib. 18. c. 18.* Nec ſarrienda ſunt hoc modo ſata, ſed protelis (corruptè impreſſum eſt *porcellis*) binis ternîſque ſic arant. vbi protela boum, ſunt boum tractus.

Prōtempŏrĕ, aduerbialiter, pro ratione temporis, vt tempus monet. { κατὰ καιρόν. GALL. *Selon le temps.* ITAL. *Secundo il tempo, per neceſſità.* GERM. Der zeit nach/nach gelägenheit der zeit HISP. *Segun tiempo, por neceſſidad.* ANG. *According to the tyme, as the tyme requireth.* }

PRŌTĒNDO, is, V. trā tendo. { הושיט hoſchit נטה natáh. ἐκτείνω, προτείνω. GAL. *Eſtendre & alonger, auancer.* ITAL. *Porgere innanzi.* GER. Fürauſs ſtrecken. HISP. *Eſtender adelante.* ANGL. *To deferre or prolonge, to ſtreitch forth.* } Ouid. *ad Piſonem,*

Tu nanti protende manum, tu Piſo latentem
Exere.

Plin. *lib.11, cap.43.* Inter digitos medius longiſſimè protenditur. Virg. *2. Æneid.*

Ille humili ſupplexque oculos dextrámque precantem
Protendens, Equidem merui, nec deprecor, inquit

¶ Item ponitur pro profero, differo, ἀναβάλλω. Cic. *ad Fam. lib.10.* Comitia tamen in Ianuarium menſem protendimus.

Prōtēntus, a, um, participium. { נטוי natui. ἐκτεταμένος. GALL. *Eſtendu, prolongé* ITAL. *Steſo, prolongato* GER. Auſsgeſtreckt. HISP. *Eſtendido, prolongado.* ANGL. *Stretched forth, prolonged.* } Virg. *1 Georg.*

Hinc à ſtirpe pedes temo protentus in octo.

Tacit. *lib.14.* Et eques protentis haſtis perfringit quod obuium & validum erat.

Prōtĕnus, aduerbium, quaſi porrò tenus, & longè à finibus, interprete Seruio. { πόῤῥω. GALL *Loin.* ITAL. *Lontano.* GERM. Weitdannen. HISP. *Lexos.* ANGL. *Afar, of.* } Virg. *Eclog.1.*

——en ipſe capellas
Protenus æger ago.

Sic enim legit Caper, quamuis in vulgatis quibuſdam codicibus *Protinus*, per i, legatur. *Protenam*, vide *Protinam*.

Prōtermĭno, as, Propago, fines promoueo, à termino promouendo ductum verbum. { τὰς ὅρους παρατείνω. GALL. *Prolonger le temps prolonger le terme* ITAL. *Prolongare il tempo, prolongare il termino.* GERM. Die marcken erweiteren oder weiter hinausſtrecken. HISP. *Dilatar en largo tiempo, poner termino à lexos.* ANGL. *To delay.* } Apul. *lib.9.* Fines vſque & vſque proterminauerit.

PRŌTĔRO, is, protriui, protritum, Pedibus conculco. { רמס ramás. καταπατέω. GALL. *Fouler aux pieds, eſcacher.* ITAL. *Calcare con piedi.* GERM. Zerträtten mit füſſen. HISP. *Hollar con los pies* ANGL *To treade with the feete.* } Plaut. Ego hîc te mulier quaſi ſus catulos pedibus proteram. Et *in Amph.* Fœdant & proterunt hoſtium copias iure iniuſtas. Cæſar. *1. bell. ciuil.* Equitatus hoſtium ab vtroque cornu circuire aciem noſtram, & auerſos proterere incipit. Ouid. *Eleg.11. lib.3. Triſt.*

Non ſum qui fueram quid inanem proteris vmbram?

Plaut. *Men. ſc.1. a.5.* Certe, vt ego hunc proteram leonem. Mox dicit proſternere.

Prōtrītus, a, um, participium, Conculcatus. { נרמס nirmás. καταπατηθείς. GALL. *Foulé aux pieds.* ITAL. *Calcato con piedi.* GERM. Zertrëtten/mit füſſen getrëtten. HISP. *Hollado con los pies.* ANGL. *Treaden, with the feete.* } Liuius *4. belli Macedonici*, Quod maturuerat circa demeſſum, & conuectum eſt viride: ne hoſtes mox haberent protritum & corruptum.

Prōterrĕo, res, à longè terreo, vel terrore incuſſo abigo. { הבריח hebriach. ἀποφοβέω. GALL. *Eſpouuanter.* ITAL. *Spauentare* GERM. Abſchrecken ja HISP *Eſpantar* ANGL. *To feare away.* } Stat. *lib.2. Theb.* Protinus idem vltro iaculo parmáque Menœten Proterrebat agens. Virg. *12. Æneid.*

Auerſo proterret equo: ruit ille recedens.

PRŌTĔRVĬA, æ, Petulantia, laſciuia. { זדון zadhón פרעה faráh. ἀσέλγεια, ἀκολασία. GALL. *Fierté & arrogance.* ITAL. *Soperbia, sfacciataggine, ribalderia, laſciuia, oſtinatione, arrogantia.* GER Mutwilligkeit/ frächheit/ geilofe HISP. *Deſuerguença, ſoberuia.* ANGL. *Mala pertneſſe, ſaucineſſe, waywardnes pride.* } Lucretius.

Capripedes agitat cùm læta proteruia Panas.

Quo etiam nomine ſignificatur ſacrificium quoddam (vt teſtatur Macrobius) in quo mos fuit, vt ſi quid ex epulis ſuperfuiſſet, igne conſumeretur: quemadmodum Moſes de agno Paſchali præcepit. Hinc eſt locus ille Catonis in Albidium quendam, qui quum bona ſua comediſſet, & nouiſſime domum quæ ei reliqua erat, incendio perdidiſſet, proteruiam eum feciſſe dicebat: Quod enim comeſſe non potuerat, id combuſſiſſe.

Prōtĕrvĭtas, atis, Proteruia. { זדון zadhón פרעה faráh. ἀσέλγεια } Terent. *in Heaut.* Quam penè tua me perdidit. proteruitas. Cic. *pro Cælio*, De corruptelis de adulteriis, de proteruitate, de ſumptibus immenſa oratio eſt. Horat. *1. Carm. Ode 19.*

Grata proteruitas,
Et vultus nimium lubricus aſpici.

Prōtĕrvus, a, um, Petulans, procax, improbus. { זד zedh פרוע forúa. ἀσελγής, ἀκόλαστος. GALL. *Fier & arrogant.* ITAL. *Proteruo, triſto.* GERM Mutwillig/frëch vnd ſtolz/meiſterhafft. HISP. *Deſuergonçado.* ANGL *Malapert, proude ſaucie.* } Includit enim hoc omnem laſciuiam quandam & libidinem cum ſuperbia coniunctam, animique incontinentiam pronam ad quemuis laceſſendum. Cic. *pro Cælio* Si vidua libere, proterua petulanter, diues effuse, libidinoſa meretricio more viueret: adulterum ego putarem ſi quis hanc paulo liberius ſalutaſſet. Terent. *Heaut.* Ne ineptus, ne proteruus videar. Cic. *5 de finib.* Et flexi, fractique motus, quales proteruorum hominum, aut mollium eſſe ſolent, contra naturam ſunt. Ouid. *Epiſt 6.*

Damnaret nati facta proterua pater.

Iuuenes proterui. Horat. *1. Carm. Ode 25* Lingua proterua, Ouid. *in Ibin.* Oculi proterui. Idem *Epiſt. 16.* Manus proterua. Idem *12. Met.* Venti proterui. Horat *1. Carm. Ode 6.* Ouid *5. Faſt.*

Florebant olea, venti nocuere proterui.

Idem *13 Metam.*

——Et auſus erat reges incessere dictis,
——per haud impunè proteruus.

¶ Proteruus laborioſo opponitur *in l. 18. § 1 D de ædil edict.*

Proterue, aduerbium, Petulanter, procaciter, immoderatè & ſuperbè. { ἀσελγῶς, ὑβριστικῶς, ἀκολάστως, ἰταμῶς. GALL. *Fierement & arrogamment.* ITAL. *Fieramente arrogantemente.* GER. Frächlich/mutwilliklich/ vbermütiglich/trotzlich. HISP. *Deſuergonçadamente* ANG. *Malapertlie, proudlie.* } Plaut. *in Rud.* Quis eſt qui tam proteruè foribus facit iniuriam? Ouid *1. Amor. Eleg. 4.*

Multa miſer timeo, quia feci multa proteruè.

Terent. *Hecyr.* Ecce autem tu quoque proteruè iracundus es. Ouid. *1. de Arte,*

Et quicquid dices, facieſque proteruius æquo,
Credatur nimium cauſa fuiſſe merum.

Prōtĕrvĭtĕr, in eadem ſignificatione. Ennius *Pancratiaſte*, vt citat Nonius Quis eſt qui noſtris foribus tam proteruiter inſultat?

Prōtĕrvĭo, is, Laſciuio, proterue & petulanter ago. ἀσελγαίνω, ἀκολασταίνω.

Prōtĕsĭlāus, Πρωτεσίλαος, filius fuit Iphicli, & vnus ex Græciæ principibus qui ad bellum Troianum profecti ſunt. Nam quamuis audiuiſſet à vatibus, ſe primùm omnium in bello Troiano periturum, ſi eò proficiſceretur, contemptis nihilominus vaticiniis, vnà cum cæteris ducibus profectus eſt: quúmque omnium primus è naui in terram exiliſſet, & in Hectorem incidiſſet, primus Græcorum omnium ab illo eſt interfectus. { Einer auß den fürnemſten Griechen welche für Troiam gezogen ſind/ der auch zum erſten iſt erſchlagen worden. } vnde non ſine omine quodam & futuræ mortis præſagio Proteſilaus videtur appellatus. Auſonius, Proteſilaë tibi nomen ſic fata dederunt, Victima quòd Troiæ prima futurus eras. Vxorem habuit Laodamiam, Acaſti filiam, quæ quum eius interitum reſciſſet, hoc vnum doloris ſui ſolatium petiit vt mortui vmbram poſſet intueri: quod quum a diis impetraſſet, in illius amplexibus expirauit.

PROTESTOR aris palam teſtor palàm declaro animum, cauſa acquirendi, vel tuendi iuris, vel damni depellendi { העיד hehidh. διαμαρτύρομαι. GAL. *Proteſter.* ITAL. *Proteſtare* GER. Offentlich bezeugen. HISP. *Proteſtar.* ANGL. *To proteſt.* } Iuriſconſultorum verbum eſt, quo illi vtuntur pro eo quod eſt cauendū, & quæ fieri nō debent manifeſtè denūtio.

Prōtēstātio, verbale, hoc eſt, animi noſtri declaratio, iuris acquirendi, vel conſeruandi, vel damni depellendi cauſa facta.

Prōteus, per duas ſyllabas, Πρωτεύς, Deus marinus fuit, vt Poëtæ fabulantur, Oceani & Tethyos filius, Neptuni Phocas in mari paſcens, idémque vaticiniorum peritiſſimus, & in quamlibet formam ſeſe tranſmutans. quem ſic deſcribit Virg. *4. Georg.*

Eſt in Carpathio Neptuni gurgite vates
Cæruleus Proteus, magnum qui piſcibus æquor,
Et iuncto bipedum curru metitur equorum.
Hic nunc Emathiæ portus, patriamque reuiſit
Pallenen: hunc & Nymphæ veneramur, & ipſe
Grandæuus Nereus: nouit namque omnia vates,
Quæ ſint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur,
Quippe ita Neptuno viſum eſt, immania cuius
Armenta & turpes paſcit ſub gurgite Phocas.

¶ Fuit item Proteus, Ægypti rex, patria Memphites, qui Pheroni in regnum ſucceſſit: regnauitque belli Troiani temporibus. Tradit enim Herodot. *lib 2.* Paridem quum rapta Helena patriam repeteret, vi tempeſtatis ad Canopicum Nili oſtium fuiſſe appulſū, captúmque a Thonis regionis eius præfecto ad Proteum Regem miſſum fuiſſe: qui quum de ſeruis Alexandri cognouiſſet, mulierem quam ille ſecum vehebat, hoſpitis illius vxorem eſſe, abſentéque viro raptam fuiſſe, perfidiam hominis deteſtatus, illum quidem triduo finibus ſuis excedere iuſſit. Helenam vero cum omnibus opibus quas ille direpta Sparta ſecum vehebat, Menelao integrā ſeruauit. Expugnato itaque Ilio quum Menelaus reuera cognouiſſet, vxorem eò nunquam aduectam fuiſſe, ſed à Proteo retentam, Canobi gubernatori ducto in Ægyptum nauigauit: qui quum ibi diem ſuum obiiſſet, Canobico oſtio nomen fecit. Menelaus autem adito Proteo, vxorem ſuam liberaliſſimè ab eo habitam, cum opibus vniuerſis recepit. Ad quam opinionem videtur reſpicere & Virg. *11. Æneid.* quum ait,

Atrides Protei Menelaus ad vſque columnas
Exulat.

Quæ vero de Protei mutabilitate Poëtæ ſunt commenti, ab Ægyptiorum Regum conſuetudine videntur emanaſſe. Illis enim, teſte Diodoro, mos erat aut leonis, aut tauri, aut draconis priorem partem in capite ferre, inſignia principatus: quandoque verò arborem, aliquando ignem, quandoque redolentia ſupra caput vnguenta. Hæc tum ad decorem ſpectabant, atque ornatum: tum ſtuporem, aut ſuperſtitionem quandam aſpicientibus incutiebant. Vnde factus eſt locus fabulæ, Proteum in ea omnia quæcunque capite geſtabat, ſolere transformari.

Prothoēnor, Προθοήνωρ, Homero teſte *Iliad. 2.* vnus ex quinque Bœotiorum

rorum principibus, qui ad Troiam cum Græcis profecti ſunt

Prōthous, [illegible]. Tenthredonis filius, dux eorum qui ex Magneſia ad Troiam venit, teſte Homer. *lib. 2. Iliad.*

Prōthĕſis, [illegible], pars orationis apud Græcos, quam Latini præpoſitionem appellant. ¶ Eſt & figura contraria aphæreſi, qua litera vel ſyllaba principio dictionis adiicitur, vt Gnatus, pro natus, tetulit pro tulit. Hanc tamen figuram alii proſtheſin malunt appellare.

Prothyma, tis, [illegible]. Dicitur vaporatio turis, ſiliginis, hordei, aliarúm ve primitiarum, quæ ante ſacrificium fieri ſolebat.

Prothymia, æ. { [illegible]. Gal. *Promptitude, diligence, allegreſſe de courage.* Ital. *Prontezza, diligenza, animoſità accortezza.* Germ. [illegible]. Hisp. *Ligereza, preſteza.* Angl. *Readineſſe and good will with courage* } Latinè promptitudo, alacritas, animi propenſio. Plaut. *in Stich.* Vides benignitates hominum periiſſe & prothymias. Sic etiam [illegible] dicunt Græci pro prompto, alacri, & propenſo. A nomine [illegible] oxytono quod animum, ſiue animoſitatem ſignificat: nam [illegible] paroxytonon, herbæ nomen eſt.

Prothymé, Aduerbium, id eſt, Alacriter, hilariter. { Gall. *Allaigrement, ioyeuſement, promptement, de franc courage.* } Plaut. *Pſeud. ſc. 1. a. 5.* Hunc diem ſumpſimus prothyme.

‖ Prothyris, [illegible]. Philander Prothyrides ſunt menſulæ, quæ capitibus ſuis in volutarum anfractus implicantur, ad S inuerſam & oblongam formam, & propendent ab ima corona ſecundùm ante paginenta ad libramentum imi ſupercilii ‖

Prōthyron, { [illegible] *olam.* [illegible] } Veſtibulum in priuatis ædibus, teſte Vitruuio. nam veſtibulum, templorum, regiarúmque veſtibula, propylæa potiùs dicuntur.

Protimēſis, [illegible], ad verb. æſtimatio præ alio, cùm ſcilicet aliquid pluris æſtimamus, quàm aliud, & aliud alii præferimus. ¶ Item prælatio, prærogatiua. In iure ciuili, eſt ius prælationis, quo agnato propter eiuſdem ſtirpis atque adeò ſibi rationem deferetur. Feudiſtis eſt protimeſis [illegible] gradum. [illegible] æſtimare præ.

Prōtĭnus quod & *protenus* ſcribitur, olim quoque *protinam*, Statim, ſine mora. { [illegible] *meherah.* [illegible]. Gal. *Soudainement ſubit, incontinent, tout de ſuitte.* Ital. *Di ſubito, ſenza dimora.* Ger. [illegible]. Hisp. *Luego.* Angl. *Fuortwith, by and by.* } Seru. *in Bel. 1.* Protenus porrò tenus, id eſt eſt, longe a finibus. Sed Turneb. *lib. 3. 20.* Protenus interdum præ ſe & ante ſe & prorſum ſignificat. Virg. *4. Æneid.*

Protinus ad Regem curſum detorquet Iarbam.

¶ Quandoque accipitur pro deinceps, deinde, [illegible]. Idem *3. Georg.*

Protinus aërij mellis cœleſtia dona
Exequar.

Protinus initio periodi, apud Velleium, pro, Deinde, ſiue mox. ¶ Quandoque pro iugiter, continuò. Virg.

——— traiecto miſſa lacerto
Protinus haſta fugit, ſeruátque cruenta tenorem.

Plin. *lib. 5. c. 9.* Originem habet in monte inferioris Mauritaniæ, non procul Oceano, lacu protinus ſtagnante, quem vocant Nilidé. ¶ Quandoque pro omnino, [illegible]. Virg.

———quum protinus vtraque tellus
Vna foret,

id eſt, omnino vna, vel, vt Seruius exponit, continua. ¶ Ponitur aliquando pro ſimul, ſiue etiam. Virg. *4. Æneid.*

——— quin protinus omnem
Perlegerent oculis.

Etenim quod ſtatim fit, quaſi ſimul fit, ait Valla. ¶ Aliquando pro eo quod vulgo dicitur, *Directè, & immediatè*, autore Budæo. Vlp. Etenim paruit etiet protinus patrono libertus cogatur dare, an per inter, oſitam fideiuſſoris, vel ter perſonam. ¶ Aliquando pro primùm, ſiue a principio. Celſus. Aliquæ febres protinus a calore incipiunt. ¶ Aliquando pro vno eodemque tempore. Virg. *8. Æneid.*

Nam memini Heſiones viſentem regna ſororis
Laomedontiadem Priamum Salamina petentem,
Protinus Arcadiæ gelidos inuiſere fines.

Seruius. ¶ Quum autem additur negatio, ſignificat non ideo: ſicut fit in continuò & ſtatim. Quint. Non autem vt quicquid præcipuum neceſſariò eſt, ſic ad efficiendum oratorem maximi protinus erit momenti. ¶ Protinus continuò. Plaut. *Pſeud. ſc. 1. a. 1.* Póſt ad oppidum hoc vetus continuò meum exercitum Protinus abducam. ¶ Protinam veteres dicebant in eadem ſignificatione, quod & Feſtus annotauit. Terent. *in Phorm.* Atque hinc me conicerem protinus in pedes. Vbi Donatus, Protinam fuit, & ſic Nigidius legit. ¶ Protenus verò per ſecundam vocalem in penultima, ex porro & tenus compoſitum idem valet quod procul, ſiue vſque in locum longè diſſitum. Virg. *1. Eclog.*

——— en ipſe capellas Protenus æger ago.

Sic enim legit Caper: quamuis in vulgatis quibuſdam exemplaribus protinus per tertiam vocalem legatur. Alii Grammatici exponunt, præ me & ante me ago, & prorſum ago. Cic. *in ſomn. Scip.* Præcepiſſeque vt pergeret protinus quid retro atque à tergo fieret, vt laboraret.

Prōtŏgenes [illegible], Pictor nobilis fuit, patria Caunius, (eſt autem Caunus Cariæ oppidum, Rhodiis olim ſubiectum.) cuius ſumma initio paupertas fuit, artiſque accuratiſſima intentio: vnde & minor fertilitas. Palmam habet tabularum eius Ialyſus, qui eſt Romæ dicatus in templo Pacis: quem quum pingeret, traditur madidis lupinis vixiſſe, quoniam ſimul famem ſuſtinerent & ſitim, ne ſenſus nimia dulcedine obſtrueret. Huic picturæ quater colorem induxit ſubſidio iniuriæ & vetuſtatis, vt decedente ſuperiore, inferior ſuccederet. Eſt in ea canis mire factus, vt quem pariter caſus & ars pinxerit. Non iudicabat ſe exprimere in eo ſpumam anhelantis poſſe quum in reliqua omni parte (quod difficillimum erat) ſibi ipſe ſatisfeciſſet. Diſplicebat autem ars ipſa, nec minui poterat, & videbatur nimia, ac longius à veritate diſcedere, ſpumaque illa pingi, non ex ore naſci: anxio animi cruciatu quum in pictura verum eſſe, non veriſimile vellet, abſterſerat ſæpius, mutaueratque penicillum, nullo modo ſibi approbans. Poſtremò iratus arti quod intelligeretur, ſpongiam eam impegit inuiſo loco tabulæ, et illa repoſuit ablatos colores, qualiter cura optauerat, fecitque in pictura fortuna naturam. Vide plura de hoc apud Plin. *lib. 35. c. 10.* ¶ Iuuen. *Satyr. 3.* Protogenem accipere videtur pro Græculo quopiam nobili, aut certe nobilitatis ex aſſentatione aucupante, alludens opinor ad vocis etymon, quo quis primo genere ortus ſignificatur: aut certè propterea quòd id nomen ſua ætate frequens, tritúmque eſſet Græcis. Non eſt, inquit, Romano cuiquam locus hic vbi regnat Protogenes aliquis, aut Diphilus, aut Erymanthus.

Protogenia, [illegible], nomen Deucalionis & Pyrrhæ filiæ, autor Athenæus *in 10. Odyſſ.* ¶ Fuit præterea hoc nomine vna ex filiabus Erechthei Athenienſium Regis, quæ ſe pro patriæ ſalute ſingulandas præbuerant.

Protogonos, Latinè Primogenitus. { [illegible]. Gall. *Premier né, premier engendré.* Ital. *Primogenito.* Germ. [illegible]. Hisp. *Primero engendrado.* Angl. *Firſt begotten.* } Quo nomine ab Orpheo dictus eſt Deus, quòd i ante ipſum nihil ſit genitum, ſed ab ipſo ſint cuncta creata.

Protollo, *e.* porrò tollo, profero, differo, prolongo. { [illegible] *heerich* [illegible] [illegible]. Gall. *Differer, prolonger.* Ital. *Differire, prolongare.* Germ. [illegible]. Hisp. *Eſtender en luengo, diferir.* Ang. *To delay or prolonge.* } Gell. *lib. 3. c. 16.* Neque vltra decimum menſem fieri ita mulierum partum protolli poteſt. Plaut. *in Caſ.* Protollo mortem mihi. ¶ Ponitur & pro profero, ſiue extendo, [illegible]. Idem *in Pſeud.* Manum protolle, & pariter proferto manum.

Protono, as, are, { [illegible] *karà.* [illegible]. Gall. *Tourner auant, crier à haute voix le premier.* Ital. *Gridare ad alta voce.* Germ. [illegible]. Hisp. *Tornar antes, gridar al primero.* Ang. *To thunder.* } Val. *4. Argon.*

Donelat inde furens, nec quà via, curve profecti,
Nec genus antè rogat, ſed talis protonat ira,
Incipite ô iuuenes &c.

Prōtomyſtā, { [illegible] *roſch hachchhanim.* [illegible] } Myſtarum princeps. Myſtæ autem ſacerdotes appellantur, qui myſteria & Eccleſiæ ſecreta regunt & admoniſtrant.

Prōtoplaſtus [illegible], Epitheton Adami, communis humani generis parentis, quem hominum primum Deus creauit, & ex luto finxit.

Protos, [illegible], primus, à [illegible] antè. Quædam ſequentia vocabula, Latinis quoque vſitata, cum eo componuntur.

Protoapoſtolarius. in Eccleſia orientali Doctores erant, qui populo Apoſtolorum ſcripta exponerent: horum primarius [illegible] interrogatabatur, & prophetas quoque prælegendi ius habebat. vide Gl. Græcob. Meurſ.

Protoaſecretes. [illegible] & [illegible], primus à ſecretis, vox compoſita ex Græco [illegible], & Latinis à ſecretis.

Protocancellarius, [illegible].

‖ Protocarabus, primus gubernator nauis. Item nauigij genus. L. g. b. Buleng.

Protocentarchus, primus centurio, quem primum vocabant. Vicarius qui ſecundus. L. g. b. ‖

Prōtŏcōllum, { [illegible]. Gal. *Protocole.* Ital. *Protocollo.* Germ. [illegible]. Hisp. *El protocolo del notario.* Angl. *That which is ſhortlie noted and obſerued.* } Propriè dicitur illud quod breuiter & ſuccinctè à tabellione notatur, vt poſtea per otium quoties opus ſit, latiùs poſſit extendi. Dictum protocolum, quaſi primum membrum, vel potiùs prima membrana. Sunt qui germino ll ſcribendum veline, puténtque deduci à Græco nomine [illegible], quod nobis gluten ſignificat: ſiue quod glutine chartæ ſolebant conglutinari: ſiue quòd in glutine, ſeu cera per tabulas extenſa olim ſcriberetur. Vide ea quæ ſupra annotauimus in dict. *Macrocolon.*

Protocurſor curſorum præfectus.

Protognomon [illegible] qui primus dicit [illegible], i. e. ſententiam.

‖ Protollina porro tollo, profero, differo.

Protologia, ſubitus locutio, quando res ſingulæ minutatim proferuntur Papias. ‖

Protomartyr, [illegible], primus martyr. ſic Abel in V. T. & Stephanus in N. T. vocari ſolet.

‖ Protome, [illegible], quaſi præſectio.

Protomyſtes. [illegible] primus inter ſacras myſtas, [illegible] ‖

Protonotarius, [illegible], primus notarius. Hi erant duo genera: hic palatinus ille Eccleſiaſticus in palatio ſuntus duo, [illegible] & [illegible]. Gl. Græcob. Meurſ.

‖ Protopapa, [illegible]. primus papa. Princeps erat tribunatis eccleſiaſtici, & ſecundus à Patriarcha tenebat. In coronatione Imperatoris legebat primum Euangelium, & in die lotionis, Imperatore pauperes lotuio pedum conſecrabat. Erat vero in Eccleſiæ pariter atque Imperatoris clero. Vide Gloſſ. Græb. Meurſ.

Protopathia, [illegible], affectus, quo aliquid primum afficitur, non per conſenſum alterius.

Protoplaſtus, [illegible], primùm fictus, ſeu formatus. ‖

Protopſaltes, [illegible], primus pſaltarum, primicerius ſcholæ cantorum.

Protoſeriniarius, qui & Primiſerinius.

Protoſtaſia, [illegible], q. prima ſtatio [illegible].

Protoſtates. [illegible]. qui primus ſtat antesignanus. ab [illegible] ſto.

Prōtŏtŏcos, [illegible]. quæ ſemel tantùm peperit, quam & Latini primiparam dicunt. Prototocos autem cum accentu in antepenultima, [illegible], primogenitum ſignificat. Sed hæc quoniam ad inſtitutum noſtrum nihil pertinent, ſatius fuerit petere ex Græco Lexico.

Prōtŏtŏmus, [illegible], adiectiuum eſt, id ſignificans quod primum & ante omnia ſecatur: vnde accipitur pro cymis tenuioribuſque cauliculis qui verno tempore ex braſſicis, aliiſve herbis ſolent ſuccidi Col. *lib. 10.*

Sed tam prototomos tempus decidere caules.

Martial. *lib. 10.*

Et faba fabrorum, prototomique rudes.

Protoſtrator, [illegible] Etiam Codinus ait dici. [illegible], quòd præſit toti exercitui. Hodie, inquit Meurſius, *Mareſchallus* appellatur præerat etiam equiſonibus Imperatoris. itaque &, Imperatore equum conſcenſuro, freno eum comprehendens, deducebat ad quartam, aut quintam vſque partem aulæ palatij

Prototypon, [illegible]. Exemplar primitiuum quod ad alterius ſimilitudinem effectum non eſt: quod & archetypon dicitur. Eſt & prototypus adiectiuum, [illegible], idem ſignificans quod primitiuus.

Protouestiarius, [illegible], primus præfectus veſtiarij. vxor eius [illegible]. Gl. Græcob. Meurſ.

PRŌTRĂHO, is, in lucem, ſeu in conſpectum traho. { משך *maſchách.* [illegible]. GALL. *Mettre & tirer en auant par force.* ITAL. *Tirar fuera.* GER. Herfürherziehen. HISP. *Retraer, traer à fuera.* ANGL. *To drawe to light or before in preſence.* } Liu. 1. *bell. Punic.* Nudi in medium protrahebantur, & ſimul omnis apparatus ſupplicij expromebatur. Cicer. 6. *Verr.* Hinc in conuiuium Sext. Commentum protrahi iuſſit. Protrahere ad iudicium. Liu. 3 *bell Macedon.* Verum protrahere aliquid, hoc eſt, elicere. Lucret. *lib.* 1. Senec. *cap.* 2. *de tranquill.* Protrahere in medium vitia. ¶ Protrahere, augere. Valer. *lib.* 1. *cap.* 6. de C. Caſſio. Vt rapaciſſimi victoris inſolentiam dicti tumore protraheret. ¶ Protrahere, differre, prolongare. { משך *miſchſchéch bazzemán.* } Suet. *in Neron. c.* 32. Vt ſtipendia quoque militum, & commoda veteranorum protrahi ac differre neceſſe eſſet. Senec. *in Her. fur.* — & longa fame Mors protrahatur lenta.

Protractus, a, um, Participium, vt, ad arma protractus Syl. *lib.* 6.

Prŏtrĕptĭcus, [illegible], Inſtructiuus, & exhortatiuus. Symmachus *in Epiſt.* Indulge ſtylo, aliquidve didaſcalicum, ſeu protrepticum ſcribe. Auſonius, Libellum (inquit) inſtar protreptici luſeram. Capitolinus ait librum cui titulus Hortenſius, ſcriptum eſſe à Cicerone ad exemplar protreptici.

Prŏtrĭmĕnta orum, dicuntur edulia minutim trita, conciſa, qualia hodiéque in pulmentarijs plurima concinnant ex carnibus ſtillatim conciſis. A tritura dicta quaſi à protertendo.

Prŏtrŏpum, i, { תירוש *tiróſch.* [illegible]. GALL. *Mere goute, le vin ou mouſt qui coule auant que les raiſins ſoyent foulez ou preſſez.* ITAL. *Vino che cola delle vue prima che ſiano pigiate.* GERM. Der vorſchuß deß moſts ſo man auff die trotten ſchüttet/ehe man anfangt trätten. HISP. *Vino de vua no piſada.* ANGL. *Sweet wine, that floweth or runneth before the berres be preſſed.* } Muſtum quod ſponte profluit antequam vuæ calcentur. Plin *lib.* 14. *c* 9. Sed inter genera potuum ponere debeo & protropum. Ita appellatur à quibuſdam muſtum ſponte defluens antequam calcentur vuæ. Col. *lib.* 12 *c.* 27. lixiuium muſtum appellat, quod in lacum muſti profluit antequam vuæ calcentur: ſimilitudine nimirū ducta à noſtra lixiuia quæ per colum madente cinere paulatim diſtillat. Athenæus prodromum, & protropon appellatum ſcribit à Mitylenæis, quòd apud eos dulce naſcebatur. Quin & Plin. protropon Gnidium inter tranſmarina vina agnoſcit.

Prŏtrūdo, is, Impello, prouolo, quaſi portò trudo. { [illegible]. GAL. *Pouſſer en auant.* ITAL. *Spingere, riualgere* GERM. Fürſtoſſen / fürſchalten. HISP. *Empuxar, reboluer.* ANG. *To thruſt forward.* } Cicer. *de Fato,* Vt igitur qui protrudit cylindrum, dedit ei principium motionis, volubilitatem non dedit ſic, &c. Lucret *lib.* 4 Paulatim moles protruditur atque mouetur.

Prōtūtēlă, æ, Tutela. Vlpian. *Dig.* 27. *tit.* 5 *lib.* 1. Protutelæ actionem neceſſariò prætor propoſuit. Nam quia plerunque incertum eſt vtrùm quis tutor, an verò quaſi tutor pro tutore adminiſtrauerit tutelam, idcirco in vtrumque caſum actionem ſcripſit.

Prōtŭrbo, as, Propello, abigo, arceo. { גרש *gharáſch* הדיח *hiddiách* [illegible]. GAL. *Chaſſer, ietter hors par force, repouſſer.* ITAL. *Scacciare.* GER. Hinweg treiben/hinauß ſtoſſen/von dannen ſtürmen. HISP. *Empuxar.* ANGL. *To thruſt out or frome by force.* } Plin *lib.* 11. *c.* 19 Apes pigras & ignauas proturbant. Col. *lib.* 9. *c.* 37. Niſi ea priùs marem cognouit, aſſilientem admiſſarium calcibus proturbat. Virg. 10. *Æneid.*

Telaque conticiunt, proturbántque eminus hoſtem.

Liu. 5 *ab Vrbe,* Iámque & alij congregati, telis miſſilibúſque ſaxis proturbare hoſtes, ruináque tota prolapſa acies in præceps deferri. Proturbare extra. Col. *lib.* 9. *cap.* 15. Excluſis deinde pullis extra tecta proturbantur.

Prŏtus, [illegible]. Illuſtris cuiuſdam Phocenſis nomen: qui à Gallis benignè exceptus, Maſſiliam non procul à Rhodani oſtio condidit. Autor Plutarch. *in Solone.*

Prŏtypum, i, [illegible]. quod in typi vicem formatum eſt. Plinius *libr.* 35. *cap.* 12. Primúſque perſonas tegularum extremis imbricibus impoſuit, quæ inter initia Protypa vocauit. Poſtea idem ectypa fecit.

PRŌVĔHO, is, Vlteriùs veho, à loco ſuo aliquantulum promoueo. { [illegible]. GALL. *Porter auant, pouſſer en auant, auancer.* ITAL. *Menar lungi, menar oltra.* GER. Fürführen/weiter führen. HISP. *Lleuar à lexos.* ANGL. *To promote, to aduance.* } Plaut *in Rud.* Quid ego deliqui? TRA. Rogas? Quia arrhabonem à me accepiſti ob mulierem, & eam hinc abduxiſti LAB. Non auexi TRA Cur negaſti AB. Quia pol prouexi: auehere non quiui. Idem Plaut. *Miles ſc.* 1 *a.* 1. Inſcendo, vbi ſumus prouecti in altum. Liu. *lib.* 10 *dec* 4. Prauo gaudio prouehunt. Idem 1 *bell. Pun.* Naues prouectas in altum incendio. *Id.* Cic. 8. *Phil.* Atque etiam homines agreſtes manu ipſe aquas vſque Puteolanas prouehuntur. Virg. 7. *Æneid.*

Quem prouectum equo, &c.

Ratem prouehere per freta. Valer. 4 *Arg.* & Virg. 3. *Æneid.*

Prouehimur pelago vicina Ceraunia iuxta.

¶ Prouehi longius in ſcribendo, vel orando, id eſt, progredi, vel procedere. Cicer. 1. *de Diuin.* Sed iam ſentio me eſſe longius prouectum quam propoſita ratio poſtularet. verùm admirabimur eo nouitio & ſeptimo in eo ſimul [illegible] rerum traxit ordo Paulo longius oratio mea prouecta. Idem *pro Roſcio Com.* Virg. 1 *Æneid.*

——— ——— *quid vltra*

Prouehor & fando ſurgentes demoror Auſtros.

¶ Prouehere aliquem in Conſulatum, ad præfecturam ex infima fortuna Sueton. *in Auguſt. cap* 66. Prouehi amore, pro rapi. Cicer. *ad Brutum,* Sed prouehor amore: non enim id propoſitum eſt huic epiſtolæ, Meſſalam vt laudem.

Prouectus ætate, id eſt, vergens ad ſenium [illegible]. Cicer. *in Catone maiore,* Quanquam eum colere cœpi non admodum grandem natu, ſed tamen ætate prouectum. Prudentia prouecta ad extremum ſpiritum, id eſt, vſque ad vitæ finem perducta.

PRŌVĔNIO, Prodeo. { יצא *iatzá* בוא *ba.* [illegible]. GAL. *Venir en auant, apparoiſtre.* ITAL. *Comparere, venir fuori.* GERM. Herfür kommen. HISP. *Parecer, ſalir à fuera, comparecer* ANG. *To come out and appeare.* } Plaut *in Pſeud ſc* 5 *a.* 1. Nam qui in ſcenam prouenit nouo modo, aliquod nouum inuentum afferre addecet. Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 1. *Triſt.*

Carmina proueniunt animo deducta ſereno.

Plaut. *Moſtell ſc* 1. *a.* 1. Tranquille cuncta & proueniant ſine malo. Idem *Capt. ſc.* 1 *a.* 2. Doli ſunt malum, ſi id palam prouenit. Supra permanat. ¶ Interdum ponitur pro gigni, ſiue naſci. { [illegible]. GAL. *Croiſtre* ITAL. *Naſcere creſcere* GERM. Wachſen/herfür kommen HISP. *Naſcer, crecer.* } Plin. *lib* 9. *c.* 10. Neque ibi aliud animal prouenit. ¶ Aliquando idem quod creſcere, & felicitate cumulari. Plaut. *in Truc.* Quum tu rectè peperiſti, quúmque aucta liberis gratulor. Nonnunquam pro Contingere. Idem *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Quid ego nunc faciam? domum ire cupio, ſed vxor non ſinit. Huc autem intromittit nemo: nimis prouentum eſt nequiter. i. peſſimè res cadit. Cicer. 1. *de fin.* Nec quid prouenturum ſit prouident. Ouid. 4. *Faſt.*

Largaque prouenit ceſſatis meſſis in aruis.

Ibidem,

Lanaque proueniat nullas læſura puellas

Mollis.

Prōuĕntus, dicuntur reditus, & non tantùm bonarum rerum, ſed etiam malarum. { ביאה *biáh* תבואה *tebuáh.* [illegible]. GAL *Reuenu, accroiſſement, abondance* ITAL. *L'vtile che ne viene.* GERM Das einkommen es ſey guter oder böſer ding. HISP. *Renta que viene.* ANG. *Reuenewes yearlie profites.* } Plaut. Calamitatum & miſeriarum tot prouentus. ¶ Prouentus pro ſucceſſu. Cæſ *lib.* 2. *bell. ciu.* Multum ad hanc rem adiuuat adoleſcentia, magnitudo animi, ſuperioris temporis prouentus, fiducia rei bonæ gerendæ. Quint. Ingens prouentus Oratorum efflorescat. Suet *in Claud. c.* 16. Prouentu vberi vinearum.

Prouerbium, ij, Accommodatum rebus, temporibúſque adagium omnium in ore verſans, paræmia parabola. { משל *maſchál.* [illegible]. GAL. *Prouerbe, vn dict commun.* ITAL. *Prouerbio.* GER Ein ſprüchwort. HISP. *El refran* ANGL. *A prouerbe or commone ſaying.* } Et modò eſt ſimplex: vt Obſequiū amicos, veritas odium parit. Modò obſcura, & aliud ſignificās quàm verba exprimere videantur: vt Equus Seianus. Cicer. 4. *Acad.* Vidéſne vt in prouerbio ſit, ouorum inter ſe ſimilitudo. Idem *de ſenect.* Pares enim cum paribus, veteri prouerbio, facillimè congregantur. ¶ Inde Prouerbialis, & hoc prouerbiale, [illegible]. ¶ Prouerbium etiam ponitur pro propoſitione. [illegible]. Gell. *lib.* 7. *cap.* 7. Addebat etiam quòd ad prouerbium tuum fermè accederetur. Adi ipſum Gellium, & nihil eorum quæ hîc dicuntur inuenies: ita enim habet, Addebat etiam quòd, Ad, prouerbium tum ferme acueretur, cum ſignificaret [illegible], quam intenſionem nos dicimus: ſicuti Adfabre, & Admodum, & adprobè dicitur. vbi τὸ prouerbium ſumitur pro particula indeclinabili.

Prouerſus, in anteriorem partem verſus. Varr. *lib.* 6. *de R. R.* Vt tranſuerſus cedit, quaſi cancer, non prouerſus vt homo.

PRŌVĬDĔO, es, Antè, vel à longè, & futurum aliquid video, antequam factum. { השגיח *hiſchghiách* [illegible]. GALL. *Preuoir de loing quelque choſe à venir.* ITAL. *Prouedere, antiuedere, prouedera.* GERM. Fürſehen / voranhin ſehen HISP. *Mirar de lexos, proueer.* ANG. *To prouide, to foreſee* } Plin. Hoc enim ſapientis eſt omnia quæ ventura ſunt prouidere. Cicer. 1. *de diuinat.* Medicus morbum ingrauescentem ratione prouidet, inſidias Imperator, tempeſtates gubernator: & tamen ipſi ſæpe falluntur, qui nihil ſine certa ratione opinantur Senec. *cap* 18. *de conſol. ad Polyb.* Multa prouidit (fortuna) quibus hanc emendaret iniuriam ¶ Quoniam verò ea quæ prouidemus, ſi mala ſunt, aut vitamus, aut emendamus, factum eſt, vt prouidere ponatur pro vitare, ſiue cauere, vt apud Terent. *in Andr.* Quæ ſi non aſtu prouidentur, me, aut herum peſſundabunt. ¶ Aliquando etiam pro conſulere & proſpicere. Cicer. Satis iam omnibus quę neceſſaria erant, prouiſum putabant. Prouidere rebus neceſſarijs. eſt res neceſſarias comparare. Idem. Prouidere de re frumentaria. Cæſ. *lib.* 3. *de bell ciu.* Prouidere rei frumentariæ. Idem 5 *bell Gall.* Prouidere rem frumentariam. Idem 6. *bell Gall.* Prouidere in hyemes ſtabulum. Plin. *lib.* 8. *cap.* 38 Prouiſum hoc legibus, hoc eſt, cautum. Prouiſum a dijs immortalibus. Cic. 2. *de natura deorum*

Prōuiſus, a, um participium. { [illegible]. GAL. *Preueu.* ITAL. *Preueduto.* GERM. Furſehen dem man fürſehung gethan hatt. HISP. *Proueido* ANGL *Prouided for.* } Co. *lib.* 9. *c* 8. Hæc de pabulationibus, domicilijs, & ſedibus eligendis abundè diximus: quibus prouiſis ſequitur vt examina deſideremus. Plaut. *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Exploratum hoc & prouiſum tibi Cæſar *lib.* 1. *de bell. ciu.* Frumentum prouiſato.

Prōuiſus, us, verbale. { [illegible]. GALL *Preuoyance* ITAL. *Preuiſione.* GERM. Ein fürſehung. HISP. *Prouamiento.* ANGL. *Prouiding* } Tacit. *lib.* 9. Diſpoſitu, prouiſúque cæterum rerum peritus

Prōuiſio, nis, Actus ipſe prouidendi. { [illegible]. GAL. *Preuoyance.* ITAL. *Preuiſione ò conſideratione* GERM. Das fürſehen fürſehung. HISP. *Proueimiento* ANGL. *Foreeaſiing.* } Cic. 5. *Tuſc* Tamen quoniam multum poteſt prouiſio animi, & præparatio ad mouendum dolorem ſint ſemper omnia homini humana meditata.

Prouiſo, is, duo ſignificat, inquit Donatus, Videre, aut ad videndum ire, & procedere { [illegible]. GALL. *Aller voir.* ITAL. *Andare à vedere.* GERM. Gehn ſehen. HISP. *Yr à veer* ANGL. *To go to ſee.* } Ter *in Andr.* Prouiſo quid agat Pamphilus. Idem *in Eunuch.* Huc prouiſo, vt vbi tempus ſiet, ducam.

Prōuiſor, is, Comparator. { משגיח *maſchghiách.* [illegible]. GALL. *Qui prouuoit.* ITAL. *Chi prouede* GERM. Ein fürſeher. HISP. *El que prouee.* ANGL. *A prouider.* } Horat. *in Arte.*

Vtilium tardus prouiſor, prodigus æris.

Prōuĭdens,

Prōuĭdēns, tis, prouidentior, prouidentiſſimus, Prudens qui præuidet futura, & cauet. { משכיל *maſchghiach*. προνοητικός. GALL. *Qui preuoit les choſes de loin & y pouruoit.* ITAL. *Che prouede le coſe di lungo tempo.* GERM. Fürſichtig. HISP. *El que preuee de lexos.* ANG. *Prouident and wiſe, that ſeeth thinges to come before, and is ware.* } Cic. 7. *Verr.* Iſte in tabellas refert, obſignat ſignis amicorum, prouidens homo. Idem *Appio Pulchro lib.* 3. Id enim mihi & ad breuitatem eſt aptius, & ad reliquas res prouidentius. Plin. *epiſt.* 82. Quod dum recordor, intelligo mihi laborandum, ne qua parte videar hanc de me fiduciam prouidentiſſimi viri deſtituiſſe. Prouidens conſilium. Gell. *c.* 7. *lib.* 3.

Prōuĭdentĭă, æ, Prudentia, ſapientia. { πρόνοια. GALL. *Preuoyance ou prouoyance.* ITAL. *Prouidenza.* GER. Fürſichtigkeit. HISP. *Proueimiento.* ANG. *Foreſight, forecaſting.* } Cicer. Id enim ſapientis eſt prouidere: ex quo ſapientia appellata eſt prouidentia. Idem 1. *de natur. deor.* Talis igitur mens mundi quum ſit, ob eamque cauſam vel prudentia, vel prouidentia appellari rectè poſſit. Quidam prudentiam à prouidentia diſtinguunt, vt prudentiam dicant in rebus humanis, prouidentiam in diuinis. Alij prudentiam definiunt, rerum bonarum, & malarum, & vtrarumque ſcientiam: prouidentiam verò, per quam futurum aliquid videtur antequam factum ſit. Cicer. 1. *de Leg.* Sic ingenij aciem ad bona deligenda, reijcienda contraria quæ virtus, ex prouidendo eſt appellata prouidentia. Quintilian. Nullam ego res humanas deſpicere prouidentiam reor.

Prōuĭdēntĕr, aduerb. Prudenter, prouidè. { ἐν προνοίᾳ. GALL. *Auec prouoyance, en preuoyant bien l'auenir.* ITAL. *Con prouidenza.* GERM. Fürſichtiglich. HISP. *Con prouidencia, preuiſadamente.* ANGL. *Wiſelie, with foreſight.* } Cic. 2. *de nat. deor.* Quæ de prouidentia deorum ab illis ſanctiſſimè, & prouidentiſſimè conſtituta eſt.

Prōuĭdŭs, a, um, Prudens, diligens, ſolers, qui non modò præſentia & quæ ante pedes ſunt, ſed etiam futura proſpicit. { προνοητικός, προμηθής. GALL. *Diligent & preuoyant à ſes affaires.* ITAL. *Diligente, & prouido à fatti ſuoi.* GER. Fürſichtig. HISP. *Proueido.* ANG. *Foreſeing, circumſpect.* } Cuius contrarium improuidus, ἀπρονόητος. Plin. iun. Sed diſpice ne ſit parum prouidum, ſperare ex alijs quod tu ipſe non præſtes. Cic. *pro Roſc.* Itaque nunc illi homines honeſtiſſimi propter iſtius inſidias parum putantur cauti, prouidique fuiſſe.

Prouĭdè, Cautè, circumſpectè, prudenter. { ἐν προνοίᾳ. GALL. *Auec prouoyance, ſoigneuſement, diligemment.* ITAL. *Prouidamente.* GERM. Fürſichtiglich. HISP. *Preueidamente.* ANG. *Warelie, circumſpectlie.* } Plin. *lib.* 10. *c.* 33. Iam publicum quidem omnium eſt, tabulata ramorum ſuſtinendo nido prouidè eligere.

PRŌVINCIA, æ, propriè dicitur regio extra Italiam bello acquiſita. Quid igitur ſibi vult Liu. 7. *bell. Punic.* & alibi, Italia ambobus Coſſ. prouincia decreta eſt, inquit, Regiones (vt annotat Io. Paſſer.) extra Italiam, quæ pop. Rom. imperio parerent, & ad quas adminiſtrandas magiſtratus mitterentur, qui in iis ius dicerent Prouinciæ dicebantur: qui verò non parebant, ſed amicè populi Rom. maieſtatem tuerentur, Liberi populi appellati ſunt. { מדינה *medhinâh*. ἐπαρχία. GALL. *Prouince.* ITAL. & HISP. *Prouincia.* GERM. Ein landſchafft ſo mit Kriegen erobert worden iſt/vnd bevogtet wirt/ein herrſchafft. ANGL. *A prouince or out contrey ſubdued by force or armes and keep in iuriſdiction.* { Scribit enim Hegeſippus, Romanos quum vincendo in ſuam poteſtatem redigerent procul poſitas regiones, appellauiſſe prouincias. Primò omnium Sicilia prouincia eſt appellata, ſicut docet Cicero 4. *Verrin.* Primo, inquit, quod omnium nationum exterarum princeps Sicilia ſe ad amicitiam fidemque populi Romani applicuit, id quod ornamentum imperij eſt, prima prouincia eſt appellata. Ouid. 1. *Faſtorum,*

Redditáque eſt omnis populo prouincia noſtro.

¶ Prouinciam veterem Cæſar mutuo *lib.* 1. *de bell. ciu.* appellaſſe, quam nos Galli dicimus *Prouence.* ¶ Redigere autem regiones in prouinciæ formam, nihil aliud eſt quàm regionem ſubijcere Imperio Romano & ad eam gubernandam mittere præfectum. In hac ſignificatione dicimus quempiam habere prouinciam. Cicer. *in Piſon.* Hic ſi non acerrimè fureret, au ſeret quam prouinciam P. Lentulus amiciſſimus huic ordini, quum & autoritate Senatus, & ſorte haberet, interpoſita religione ſine vlla dubitatione depoſuiſſet, eam ſibi eum aleſcere quum etiam ſi religio non impediret, nos maiorum tamen, & exempla, & grauiſſimæ legum pœnæ vetarent. Obtinere prouinciam. Idem *pro Flacco*, Quum prouinciam Aſiam Conſulari imperio obtineres. Deponere prouinciam. Idem *in Piſonem*, Ego prouinciam Galliam Senatus autoritate, exercitu, & pecunia inſtructam & ornatam, quod ita exiſtimabam tempora Reipublic. ferre, in concione depoſui, reclamante populo Rom. Prouinciarum autem duplex diuiſio fuit. Nam ſtante Rep. aliæ conſulares, aliæ prætoriæ fuerunt. Imperatoribus autem conſtitutis, aliæ populi Rom. aliæ Cæſaris factæ ſunt. Prouinciæ conſulares erant, quæ ab iis qui in vrbe conſulatum geſſerant, conſulari imperio obtinebantur. Prouinciæ populi Rom. quas Cæſares populo relinquebant, vt ſuo iuſſu in eas proconſules & proprætores mitteret. Cæſaris verò eæ erant, in quas Cæſar ipſe præſides ſuos mittebat. De his Strab. *in fine ſui operis*, & Suet. *in Auguſto.* Vide latiùs de his tractantem Hotom. ¶ Per tranſlationem accipitur pro quouis munere, ſiue onere. Ter. *in Phor.* O Geta, prouinciam cepiſti duram. Idem *Heaut.* Hicſcio huic noſtro tradita eſt prouincia. Cicer. 6. *Verr.* Ferebat grauiter illam ſibi ab iſto prouinciam datam, nec quid faceret habebat. Idem pro *Sylla.* Tunc tuus pater, Corneli, id quod tandem aliquando profitetur, illam ſibi officioſam prouinciam depopoſcit, vt quum prima luce Conſulem ſalutatum veniret, intromiſſus meo more & iure amicitiæ, me in meo lecto trucidaret. In hac verò ſignificatione dicimus, Capere prouinciam, Suſcipere prouinciam, Dare prouinciam alicui, Depoſcere prouinciam alicui. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. cum ſecuri caudicali præficio prouinciæ. (i. vt findas caudices, ſiue truncos arborum.) *Ibid.* Dederam vobis eas prouincias. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. ſugiunt omnes hanc prouinciam. Item, Paraſitorum prouincia olim erat opimate.

Prōuincĭālĭs, e, adiectiuum quod ad prouincias pertinet: vt, Scientia prouincialis, quæ de prouinciarum adminiſtratione eſt. { ἐπαρχικός. GALL. *De prouince, prouincial.* ITAL. *Coſa di prouincia.* GERM. Das der bevogteten herſchafften iſt. HISP. *Coſa pertenneciente á prouincia.* ANGL. *Belonging to a prouince.* } Cic. *ad Quintum Fratr. lib.* 1. In qua ſe entia penitùs tum prouincialis ratio ipſa expedita eſt. Negotia prouincialia. Idem *ad Attic. lib.* 2. Neque enim iſta negotia prouincialia eſſe putabam, neque tecum decurionibus habebam: ſed ſcripſi vt debui diligenter. ¶ Prouinciales dicti ſunt qui ex prouinciis ſunt, ſiue (vt Vlpianus inquit) qui in prouinciis domicilium habent. ἐπαρχιῶται. Prouincialium nomine omnes populo Romano ſubditi, præter Italos appellabantur. Vnde Col. *lib.* 3. *c.* 4. caput facit de Agricultura prouincialium vinearum, quum alios de agricultura Italicarum ſcribit. Plin. iun. *lib.* 8. *Ep.* Italicus es, an prouincialis? Suet. *c.* 12. *in Calig.* Prouincialium maximæ parti acceptus.

Prōuinciātim, aduerbium, Per ſingulas prouincias. { κατ' ἐπαρχίας. GALL. *De prouince en prouince, par prouinces.* ITAL. *Di prouincia in prouincia.* GERM. Durch alle vogteien oder herſchafften von einer zur andern. HISP. *De prouincia en prouincia.* ANG. *Frome contrey to contrey.* Suet. *in Aug. c.* 49. Ex militaribus copiis legiones & auxilia prouinciatim diſtribuit.

‖ Prouindemia. Vitruu. *lib.* 9. 6 Cuius (virginis) ſupra humerum dextrum lucidiſſima ſtella nititur, quam noſtri prouindemiam maiores Græci προτρυγητὴρ vocitant. ‖

Prōuīuo, is, Vitam protraho. { ἐπιζῶ. GALL. *Prolonger ſa vie.* ITAL. *Prolongare ſua vita.* GERM. Fürlſeben, länger leben. HISP. *Prolongar ſu vida.* ANGL. *To prolong his life.* } Tacit. *lib.* 5. Nondum is dolor exoleuerat, quum de Agrippina auditum, quam interfecto Seiano ſpe ſuſtentatam prouixiſſe reor.

PRŌVŎCO, as, Ex ædibus, vel ex loco interiori foras voco, euoco. { קרא *karâ* ἐκκαλῶ. GALL. *Hucher de loing.* ITAL. *Chiamare di lontano.* GERM. Außhinrüffen. HISP. *Llamar de lexos.* ANGL. *To call one a far of.* } Plaut. *in Pſeud.* Herus ſi domi eſt tuus, quin prouocas? ¶ Aliquando prouocare, eſt in aliquod certamen vocare, ſiue ludendi, ſiue lædendi gratia, id eſt, laceſſere, & poſtulare. { הגרה *heuth* גרה *heber.* προκαλοῦμαι. GALL. *Deffier, prouoquer au combat.* ITAL. *Sfidare.* GERM. Außhin heiſchen zum ſtreit, außbieten. HISP. *Deſafiar el enemigo.* } Hinc dicimus prouocare ad pugnam, prouocare ad certamen, prouocare in alea, prouocare minimo. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 3. Criſpinus minimo me prouocat, digito ſcilicet. Solemus enim dicere nos tantum digito valere quantum alius brachio. Budæus. Liu. *lib.* 7. Gallus, magnitudine atque armis inſignis, prouocat per interpretem vnum ex Romanis qui ſecum ferro decernat. Prouocare aliquem literis, eſt litteras mittitando, alium ad reſcribendum inuitare. Cicer. *Mario*, Tuis amantiſſimis literis prouocatus. Prouocare aliquem iniuriis, id eſt, laceſſere & irritare. Plin. iun. *in Epiſt.* Quamuis etiam multis prouocatus iniuriis, nunquam tamen ab amicitia receſſi. Seneca, Prouocata Ciceronis tyrocinijs Syllana potentia. ¶ Aliquando prouocare, eſt maioris iudicis, poteſtatiſue opem implorare, appellare, & coniungitur cum accuſatiuo, vel cum præpoſitione Ad, vel ſine. קרא *karâ* ἐπικαλεῖσθαι. GALL. *Appeller par deuant vn iuge ſuperieur.* ITAL. *Prouocare, appellarſi ad giudice ſuperiore.* GERMAN. Einrechtshandel von einem richter für ein höheren ziehen / appellieren. HISPAN. *Apelar por el ſuperior.* } Cicero *Attic.* Quum alter ad Senatum prouocaſſet, alter verò appellaſſet Tribunos. Liuius *libro* 3. Quòd ſi Tribuni eodem fœdere obligatos ſe fateantur tollendæ appellationis cauſa, in quam conſpiraſſe Decemuiros criminati ſunt, at ſe prouocare populum, implorare leges de prouocatione, & Conſulares, & Tribunitias eo ipſo anno latas. Quem enim prouocaturum, ſi hoc indemnato indicta cauſa, non liceat? Cui plebeio & humili præſidium in legibus fore, ſi Apio Claudio non ſit? Sed documento futurum, verum nouis legibus dominatio, an libertas firma ſit, & appellatio, prouocatióque aduerſus iniuriam magiſtratuum oſtentata tantùm inanibus literis, an vera data ſit. Ex his exemplis apparet Prouocare maius eſſe, quàm appellare. Nam apud Ciceronem alter prouocat ad Senatum, alter appellat Tribunos. Et apud Liuium. Appellantur Tribuni, prouocatur ad populum. ¶ Prouocare argumenta, id eſt, proferre ex confirmatione in perorationem. Item, prouocare ſimultates. Quintilian. ¶ Prouocare, autore Bud. videtur aliquando poni pro vincere, ſeu ſuperare. Quintilian. *lib.* 10. Elegia quoque Græcos prouocamus, hoc eſt, quaſi certi de victoria, in contentionem vocamus. Sic Plin. *lib.* 35. *c.* 10. Pinxit & heroa nudum, eaque pictura naturam ipſam prouocauit. Idem *lib.* 16. *c.* 8. Omnes tamen has eius dotes ilex ſolo prouocat cocco. ¶ Prouocare in integrum dixit Cicer. *ad Brutum*, de Cæſare verò quod fieri debuit, ac potuit, tranſactum eſt: neque iam prouocari in integrum poteſt, hoc eſt, integrum iam non eſt illi vt prouocare poſſit iure. ‖ ¶ Prouocare ad iudicium. D. *lib.* 5. *de iudiciis. l.* 13. Sed magis placuit eum videri actorem qui ad iudicium prouocaſſet. ‖

Prōuocātŏr, is, verbale, qui alterum ad pugnam, certaménue prouocat. { מסית *maſſith* מעיר *me'ir.* προκλητικός, προκλήτης. GALL. *Prouoqueur & irriteur, deffiant.* ITAL. *Chi sfida, sfidatore.* GERM. Außbieter oder lader zum ſtreit. HISP. *El que deſafia à otro.* ANGL. *A prouoker to fight.* } Plin. *de viris illuſtribus.* Aduerſus ingentem Gallum prouocantem ſolus Valerius Tribunus militum omnibus territis proceſſit. Cicer. *pro Seſt.* Quum verò ne de venalibus quidem homines electos, ſed ex ergaſtulis emptos, nominibus gladiatoriis ornauit, & ſortito alios Samnites, alios prouocatores fecerit, &c. ¶ Prouocator item de eo qui prouocat ad alium iudicem. Labeo *D. de verb. ſignif.* At multæ prouocatio eſt, nec ante debetur, quàm aut non eſt prouocatum, aut prouocator victus eſt.

Prōuŏcātōrĭus, adiectiuum προκλητικός, vt Prouocatoria dona militaria quæ meruit prouocatus: quod humanius eſt quàm prouocaſſe. Gell. *lib.* 2. *c.* 11. Populi militaria dona habuit multiuga, in his prouocatoria pleraque.

Prōuocātĭo, nis, verbale. { πρόκλησις, μονομαχία. GALL. *Deffiement.* ITAL. *Disfida.* GERM. Außbietung/ das außhin laden zum kampff. HISP. *Deſafio.* ANGL. *Prouoking.* } Vnde dicta prouocatio, vide Plin. *Præfat.* Quid differat ab Appellatione, vide *Appellatio.* ſup. Ex prouocatione interfecit eum, Plin. *lib.* 37. *cap.* 1. Velleius ita, ex prouocatione hoſtem occidit. ¶ Prouocatio, appellatio. { ἔφεσις. GALL. *Appel ou appella-*

tion deuant vn iuge ſuperieur. ITAL. *Appellatione ad vn giudice ſuperiore.* GER. Ein appellation von einem richter für einen höheren. HISP. *Aquella obra de apelar, apelacion.* ANG. *A pealing to an other iudge.*} Cic.4 *Academ.* Commemorant reliquos, qui leges populares de prouocationibus tulerunt. Quid turpius quam Senatori ſine prouocatione? Cic.3 *de Legib.*

Prōuŏlo as, Auolo, vlteriùs volo. { [illegible]. GALL. *S'enuoler, s'en aller haſtiuement.* ITAL. *Volare, correre velocemente.* GERM. Fürauß fliegen, hinweg fliegen. HISP. *Volar à lexos, correr ligeramente.* ANGL. *To flee away or farre of.* } Plin. *lib.* 10 Tunc vniuerſæ prouolant, ſi dies mitis futurus eſt. ¶ Liu. *lib.* 2 per tranſlationem pro procurro poſuit. Sic primùm infenſis haſtis prouolant duo Fabij totámque ſecum mouerunt aciem. Idem *lib.* 3 *ab Vrb.* Is elato negotio ſuis, vt corpus obtegeretur, ipſe in locum vicémque Conſulis prouolat.

Prōuŏluo, is, Voluendo protrudo. { [illegible]. GALL. *Rouler auant ſoy.* ITAL. *Riuolgere.* GERM. Vor gannen welzen / für rollen. HISP. *Rebolver.* ANG. *To roll forth before him.* } Liuius, Ingentia ſaxa in ſubeuntes prouolentibus Barbaris. Terent. *in Andr.* — iam ego hunc in mediam viam prouoluam. Gell. *cap. vlt. lib.* 2. Prouolutus effuſúſque in iram. ¶ Prouoluere ſe ad genua alicuius, eſt ſeſe humi ſupplicem proſternere, & veniæ impetrandæ gratia, genua eius amplecti, in quibus antiqui miſericordiæ ſedem eſſe voluerunt. [illegible]. Liu. 4. *bell. Maced.* Legati vbi hæc audierunt, flentes ad genua Conſulis prouoluuntur. Idem *lib.* 6. *dec.* 6. ¶ Prouolui fortunis, quod & fortunis labi. Corn. Tacitus *lib.* 5. Multique fortunis prouoluebantur. { ITAL. *Diuentar fallido.* GALL. *faire banqueroutte.* GERM. Banckerotten ſpilen. }

Prouorſus, a, um, prouerſus.

Prōŭt, aduerbium ſimilitudinis, idem valens quod perinde vt, vel quemadmodum vt. { כאשר *chaaſchér* כמו *chemó* [illegible]. GALL. *Selon que, ainſi que.* ITAL. *Come, ſecundo che.* GERM. Nach dem. HISP. *Como.* ANG. *According as.* } Cicer. *Attic.* Tuas litteras prout res poſtulat, expecto. Idem *in Verrem.* Prout Thermitani hominis opes ferebant. Liu. *lib.* 9. *ab Vrbe.* Raptim collatæ ſarcinæ in medium, & prout tempus patiebatur, inſtructa acies. Velleius, Bella tuta prout eorum duces, &c. Senec. *c.* 7. *de conſol. ad Mart. &* 18. *Ibid.* Proinde prout.

Prōuulgo, in vulgus notifico, promulgo. Sulpit. Seuer. *lib.* 1. Facti miraculum prouulgauit.

Prox, bona vox. Feſt.

Prŏxĕnētă, æ. { [illegible]. GALL. *Vn courtier ou moyenneur de quelque affaire.* ITAL. *Senſale.* GER. Ein mittler der jre zween in einem kauff oder anderem contract / eins machet. HISP. *El corredor de la mercaderia.* ANGL. *A broker.* Licitator, mediator, conciliator, ſiue interpres duorum inter ſe ſtipulantium, aut ſpondentium, alíúmve quemuis contractum, conuentúmque ineuntium. A verbo [illegible], quod eſt conciliatorem contractuum ago. Martial. *lib.* 10.

Quæ ſulphurato nolit empta ramento,
Vatinianorum proxeneta fractorum.

Proxenetria, [illegible], mulier conciliatrix. Fœmininum tanquam à [illegible].

Proxeneticus, a, um, ad proxenetam pertinens.

Prŏxĕnēticum, merces proxenetæ. Vlp. *D. lib. vlt. tit.* 14. *l.* 1. Proxenetica iure licito petuntur.

Prŏxĕnŭpŏlis, [illegible]. Vrbs Ægypti, iuxta Naucratiam. Gentile, Proxenupolites Steph.

Prŏxĭmŭs, vide *Prope.*

PRVDĒNS, contractum eſt prouidens, ſagax, multarum rerum peritus. { חכם *chacham* משכיל *maſchil* נבון *nabon* [illegible]. GALL. *Prudent & ſage.* ITAL. *Prudente, saputo.* GERM. Weiß/verſtendig vnd volerfaren. HISP. *Prudente ſabio.* ANG. *wiſe, prudent.* } Cic. *de Orat.* Vir natura peracutus & prudens. Idem *de clar. Orat.* Lælius Torquatus elegans in dicendo, in exiſtimando admodum prudens. ¶ Prudentes & Improbos videtur comparare. Cæſ. *lib.* 2. *de bell. ciu.* ¶ Interdum prudens idem eſt quod ſciens, & data opera aliquid faciens, [illegible]. Plaut. *Capt.* Etiam multis in locis plus inſciens qui fecit, quam prudens boni. Cic. *Attic.* Ne prudens & ſciens eò te dimittas, vnde exitum vides nullum eſſe. Idem *lib.* 10 *Epiſt.* Vt in fabulis Amphiaraus, ſic ego prudens & ſciens ad peſtem ante oculos poſitam ſum profectus. Differunt autem hæc duo, prudens & ſciens, ſecundùm Donatum, quòd prudens eſt qui intelligent à ſua aliquid cognoſcit: ſciens qui alterius indicio non percipit hoc eſt, prudens per ſe, ſciens per alios. Terent. *in Eunucho.* Et prudens, ſciens, viuus, vidénſque pereo. ¶ Prudens pro ſciens cum infinitiuo, Plin. *lib.* 8. *c.* 31. de vitulo marino. Euomit fel ſuum ad multa medicamenta vtile, item coagulum ad comitiales morbos, ob ea ſe peti prudens. Ouid. 5. *Faſt.*

Siue Deum prudens alium, donámve feſellit i. ſciens.

¶ Interdum prudens accipitur pro gnaro, perito, ſeu docto. [illegible]. Vnde iuris prudentes dicimus, id eſt, conſultos, & peritos iuris. Cicer. *de Amicitia*, L. Acilius prudens eſſe in iure ciuili putabatur. Prudens adulandi. Iuuen. *Satyr.* 3.

Quid quòd adulandi gens prudentiſſima laudat
Sermonem indocti faciem deformis amici?

Cic. *de clar. Orat.* Omnes ferè Stoici prudentiſſimi in diſſerendo. Et cum gen. tuo. Liu. *lib.* 4. *d.* 4. Prudentes locorum. Et Gell. *c.* 13 *lib.* 1. A prudentibus iuris (alias *viris*) hæc quæſtio arbitrata eſt. (id eſt, diiudicata eſt à iuris peritis.)

Prūdēntĭă, æ. Eſt rerum expetendarum (vt inquit Cicer. 1. *Offic.*) fugiendarúmve ſcientia. { חכמה *chochmáh* בינה *bináh* תבונה *tebunáh.* [illegible]. GALL. *Prudence ſageſſe.* ITAL. *Prudenza.* GERM. Weißheit/verſtand. HISP. *Prudencia ſabiduria.* ANG. *wiſdome.* } Idem 5. *de finib.* Vt medicina valetudinis, ſic viuendi ars eſt Prudentia. Idem *de ſenect.* Temeritas eſt videlicet florentis ætatis, prudentia ſenectutis. Prudentiæ eſt, (ſicut docet Macrobius) ad rationis normam, quæ quis cogitat, quæque agit, vniuerſa dirigere, ac nihil præter rectum, vel laudabile facere. Senec. *cap.* 18 *de conſol. ad Polyb.* Dux magis, quam fortis prudentiæ Stoici. Prudentiæ inſunt ratio, intellectus, circumſpectio, prouidentia, docilitas, cautio. Græcè dicitur [illegible], qua voce vſus eſt & Plaut. *in Trucul.* Quæ hic habet Phroneſium, omnem ex pectore moueo Phroneſin.

Prūdentĕr, aduerb. Sapienter, prouidè. [illegible]. GALL. *Prudemment ſagement, ſcauamment.* ITAL. *Prudentemente.* GERM. Weißlich/fürſichtiglich. HISP. *Prudentemente y ſabiamente.* ANGL. *wiſelie, wittelie.* } Cic. 5. *de fin.* Facit igitur L. noſter prudenter qui audire de ſummo bono potiſſimum velit. Plin. *Epiſt.* 231. Prudenter autem conſtituis interim nauibus, interim vehiculis vti. Gell. *c.* 13 *lib.* 11. ſuppreſſius prudentiúſque peccare, id eſt, cautiùs.

Prugnum, pro priuignum, Paul. *in fragm.* Feſt. nempe contractè.

Pruīnă, æ. à perurendo, quod fruges & virgulta perurat. { כפור *chephór.* [illegible]. GALL. *Gelee.* ITAL. *Brina.* GERM. Ein reiff. HISP. *La elada è yelo que quema.* ANG. *Hoare or rore froſt.* } Ex rore gelido naſcitur, nec fit niſi immoto aere, & ſereno. Cic. *de nat. deor.* Pars obriguit niue, pruináve longinquo Solis abſceſſu. Virg. 2. *Georg.*

——*idæ ventis curant gelidáque pruina.*

Idem *lib.* 3 *Georg.* ſtant circumfuſa pruinis Corpora magna boum. Cic. *Catil.* Quo autem pacto illi Apenninum, atque illas pruinas, ac niues perferrent, niſi idcirco ſe facilius hyemem toleraturos putant, quòd in conuiuiis nudi ſaltare didicerunt.

Pruinoſus, a, um, Adiect. [illegible], Pruinæ obnoxius, Col. *lib.* 4. *c.* 17. Frigidis & pruinoſis regionibus. Ouid. 2. *Amor.*

Longa pruinoſa frigora nocte pati.

Prūnă, æ, à carbone ita diſtinguitur, quod illa ardens ſit & viua, carbo autem extinctus. { גחל *ghechal* פחם *pecham.* [illegible]. GALL. *Braiſe de feu, braſier, charbon ardant.* ITAL. *Barggia di fuoco.* GER. Ein glut/ brennende kol. HISP. *La braſa, carbon encendido.* ANG. *A cole bourning* [illegible] *liue cole.* } dicta pruna à perurendo. Virg. 5. *Æneid.*

Subiiciunt verubus prunas, & viſcera torrent.

Plin. *lib.* 19. *c.* 6. Si radicem betæ in pruna toſtam ſuperedunt. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 5.

Prætextam & latum clauum prunæque batillum.

PRVNVS, i, arbor quæ pruna producit. { [illegible]. GALL. *Vn prunier.* ITAL. *Arbore de prugno, ſoſinaro.* GER. Ein pflaumenbaum. HISP. *El ciruelo arbol.* ANGL. *A plume tree.* } Colum. *lib.* 2 *cap.* 2. Multa ſunt quæ & dulcem terram, & frumentis habilem ſignificent: vt iuncus & calamus, vt gramen & trifolium, ebulum, rubi, pruni ſylueſtres. Virg. 2. *Georg.*

Et ſæpe alterius ramos impune videmus
Vertere in alterius, mutatámque inſita mala
Ferre pyrum, & prunis lapidoſa rubeſcere corna.

Prūnum, i, arboris fructus dicitur. { [illegible]. GALL. *Vne prune.* ITAL. *Soſino.* GER. Ein pflaumen. HISP. *La ciruela.* ANGL. *A plumme.* } Mart. *lib.* 11. Pruna peregrinæ carie rugoſa ſenectæ Sume, ſolent duri ſoluere ventris onus. Virg. 4. *Georg.* Eduſtámque pyrum, & ſpinos iam pruna ferentes. Idem 2. *Eclog.* Addam cerea pruna, & honos erit huic quoque pomo.

Prūnētum, locus prunis conſitus. [illegible].

PRVRIO, is, quaſi peruro. { [illegible]. GALL. *Se demanger.* ITAL. *Prurire, rodere, pizzare.* GERM. Beiſſig oder breñig ſein. HISP. *Tener comezo.* ANGL. *to itch.* } Eſt enim prurire propriè libidine ſcalpendi ardere, excrementis ſpiritoſis, ſibi per poros exitum quærentibus. ¶ Prurit, pro præſagit malum. Plaut. *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Perij, dentes pruriunt. Idem *in Milit. ſc.* 4. *a.* 2. Timeo quid rerum geſſerim, ita dorſus totus prurit. (i. præſagit malum.) Idem *in Bacchid. in extr. ſc.* 2. *a.* 5. Caput prurit, perij. Et *in Perſa*, Vah iam ſcapulæ pruriunt, &c. Idem *Pœn.* An dentes pruriunt? ¶ Prurire item interdum fœdæ ſignificationis verbum eſt, idem ſignificans quod genitalium partium pruritum excitare, & rei venereæ appetitum gignere. Mart. *lib.* 14. *de puella Gaditana,*

Tam tremulum criſſat, tam blandum prurit, vt ipſum
Maſturbatorem fecerit Hippolytum.

Idem *lib.* 1.

Lex hæc carminibus data eſt iocoſis,
Ne poſſint, niſi pruriant, iuuare.

Catull. *in Gell. Epigr.* 18.

Quid facit is, Gelli, qui cum matre, atque ſorore
Prurit, & abiectis peruigilat tunicis.

Prūrītŭs, us, Senſus leuis mortificationis, circa cutem ad ſcalpendum nos inuitans. { חרס *cherés* [illegible]. GALL. *Demangement.* ITAL. *Prurito, rudimento, pizza.* GERM. Beiſſigkeit/juckung der haut. HISP. *La comezon.* ANGL. *Itching.* } Fit autem ab excrementis ſpiritoſis, exitum ſibi molientibus. Plin. *lib.* 9. *cap.* 45. Vis pruritu mordax.

Pruriga, vide *Porrigo.*

Prūrīgo, nis, Pruritus. { חרס *cherés* [illegible]. GALL. *Demangement.* ITAL. *Pizzicore.* GERM. Das beiſſen vnd iucken. HISP. *Comezon.* ANGL. *Itching or the itche.* } Col. *lib.* 7. *cap.* 5. Nam ſubeſt aſpera cutis, & velut quædam prurigo. Plin. *lib.* 20. *c.* 8. Nigræ radices ita in aqua coctæ pruriginem tollunt.

Prūrīgĭnōſŭs, qui laborat prurigine. Gaius *D. lib.* 21. *tit.* 1. *l.* 3. Vel pruriginoſi, vel ſcabioſi.

Prūsa, [illegible], oppidum eſt Bithyniæ Phrygibus & Myſis finitimum, à Pruſia rege qui cum Cyro bellum geſſit, ad radices Olympi montis conditum. Autor. Strab. *lib.* 12. quamuis Plin. *lib.* 5. *cap.* 32 ab Annibale conditum velit. ¶ Eſt & altera inſula ſub Hippo monte, ſeu fluuio, vt eſt apud Ptolemæum. Hoc autem diſcrimine à Pruſa quæ ſub Olympo eſt, dirimitur. Hæc enim à Plinio Pruſa dicitur, quæ Cios quondam fuerit. A qua Pruſienſes [illegible] vocantur.

Prūſĭăs, adis, [illegible], vrbs Bithyniæ, olim Cius dicta, à Pruſia rege condita cognomento Zela, ad Arganthonium montem. Hic eſt ille Pruſias qui Annibale ſuperato Antiocho ſuſcepit, vt eſt videre apud Strabonem *lib.* 12. Plin. *lib.* 5. *c.* 32. etiam hanc Pruſam appellat eodem nomine quo alteram ad Olympum ſitam.

Prūſias, [illegible], Rex Bithyniæ, apud quem Annibal exulauit, poſt quam victus à Romanis, tanquam rupti fœderis autor depoſceb atur ad pœnas. ¶ Fuit ante hunc & alter Pruſias Bithyniæ Rex, qui cum Cyro bellum geſſit, & Pruſam vrbem ad Olympum Myſium condidit. Autor Strab. *lib.* 12.

¶ Pruſſia, olim Boruſſia, Preyſſen, vltima Germaniæ regio, ad mare Balticum

ticum, anno 1215 à Crucigeris Equitibus Teutonicis eſt ſubacta. Anno 1417. cùm prouinciæ & ciuitates Boruſſiæ ad Caſimirum Poloniæ regem defeciſſent, grauiſſima bella inter Crucigeros & Polonos ſunt exorta. Demum anno 1525. Albertus Brandeburgicus ex Magiſtro Crucigerorum dux Pruſſiæ ab auunculo ſuo Sigiſmundo Poloniæ Rege creatus eſt & Pruſſia ipſa diuiſa eſt in Regalem, & ducalem]

Prymneſiá, πρυμνησία, vrbs Mæoniæ in finibus Lydiæ, Phrygiæ, ac Myſiæ. Ptol. *lib.* 5 *c.* 3.

Prymnēſium, πρυμνήσιον, funis quo nauis ad continentem religatur. Plin. rudentem vocat, nonnulli oram. Prymneſium autem dictum eſt ἀπὸ τῆς πρύμνης, eo quod è puppi ſoleat emitti.

[Prymneſius, a, um propriè ad πρύμνην, id eſt, puppim pertinens.]

Prymnō, ûs, Πρυμνὼ, Nympha marina, Oceani & Tethyos filia, cuius meminit Heſiod. *in Theogon.*

Prytanēum, πρυτανεῖον, locus erat Athenis in Arce digniſſimus, vbi iudices & magiſtratus habere conſilium ſolebant. In Prytaneo item alebantur publicè qui bene meriti erant de Republica, qui honos Athenis maximus habebatur. Cicer *lib.* 1. *de Orat.* Et vt ei victus quotidianus in Prytaneo publicè præberetur. Sic dictum quaſi πυρὸς ταμιεῖον, tritici promptuarium, vel horreum publicum. Dionyſius Prytanea vocat curias in quibus ſacra fiebant ab his qui maximam in vrbe haberent poteſtatem. Vide Liuium *lib.* 1. *dec.* 5.

Prytanis, πρύτανις, à verbo Græco πρυτανεύειν, quod eſt magiſtratum exerceo, vel guberno: ſummus Athenis magiſtratus erat, cui reipublicæ adminiſtrandæ cura incumbebat. Erant autem πρυτάνεις numero quinquaginta, decimam partem curiæ quingenariæ efficientes, in orbem πρυτανεύοντες, hoc eſt, magiſtratum adminiſtrantes, ſingulíſque menſibus vices commutantes. Seneca 3. *de tranq.* Non vis enim niſi conſul, aut Prytanis, aut Ceryx, aut Sufes adminiſtrare Remp.

P S

Psáltēs, Latinè cantor. { מזמר *mezammér.* ψάλτης. }

Pſaltrius, idem. Cic. *de Aruſp.* P. Clodius à crocota, à mitra, à muliebribus ſoleis purpureiſque faſciolis, à ſtrophio, à pſalterio, à flagitio, à ſtupro eſt factus repentè popularis. Hîc in omnibus ferè codicibus legitur, à pſalterio, non à pſaltrio: itáque legit Calepin. *infra* in verbo *Pſalterium.*

Pſaltria, æ. { מזמרת *mezammèreth.* ψάλτρια. Gall. *Chantereſſe.* Ital. *Cantatrice.* Germ. Ein ſengerin. Hisp. *Cantadora.* Ang. *A ſinging woman.* } Cantatrix, quæ ſcilicet inſtrumento aliquo muſico canit: à Latinis fidicina dicitur, quaſi fidibus canens. Terent. *in Adelph.* Iſtæc iam penes vos pſaltria eſt? Cic. 3. *Tuſc.* Qui in cœtum mulierum pro pſaltria adducitur.

Pſállócitháriſtæ, vide *Pſilocitharíſta.*

Psallo, is. { זמר *zimmer.* ψάλλω. Gall. *Chanter* Ital. *Cantare* Germ. Singen. Hisp. *Cantar.* Angl. *To ſing, to play on harpe or lute.* } verbum eſt merè Græcum, idem ſignificans quod cano, ſiue id ore fiat, ſiue inſtrumento muſico. Vnde Budæus illud Gellij *lib.* 19. *c.* 9 Qui canerent voce, & qui pſallerent: interpretatur citharam pulſarent. Horat. 2. *Epiſt.* 1.

> ———*pingimus, atque*
> *Pſallimus, & luctamur Achiuis doctius vnctis.*

Idem 4. *Carm. Ode* 13.

> ———*Ille virentis, &*
> *Doctæ pſallere Chiæ*
> *Pulcris excubat in genis.*

Cic. *in Catil.* Hi pueri tam lepidi, ac delicati, qui non ſolùm amare, & amari, neque cantare & pſallere, ſed etiam ſicas vibrare, & ſpargere venena didicerunt.

Pſalmă, atis, carmen quod fidibus canitur. { מזמור *mizmór* זמרה *zimráh.* ψαλμὸς. Gall. *Chant, chanſon.* Ital. *Canto.* Germ. Ein geſang oder pſalm. Hisp. *Cancion.* Angl. *A ſonge* ; Diapſalma, διάψαλμα, ſilentium & quies quædam inter pſallendum interpoſita. Nam vt ſympſalma dicitur vocum copulatio in cantando, ita diapſalma diſiunctio, vbi quædam requies diſtinctæ continuationis oſtenditur.

Pſalmiſta, qui pſalmos facit. Sic Pſalmorum auctorem (vt Dauidem) vocant Eccleſiaſtici ſcriptores. Hieron ad Euſtoch. Audi Pſalmiſtam dicentem, Filia Babylonis miſera.

Pſalmodus, ψαλμῳδὸς, qui pſallit fidibus & ſimul canit ore.

Pſalmōdĭă. { נגינה *neghináh.* ψαλμῳδία } ex ψάλλω & ᾠδὴ compoſitum eſt, pſalmodi actio, Cantus miſtus, vt quum aliquis ad muſicum inſtrumentum voce accinit.

Pſalmographus, qui pſalmum ſcribit ψαλμογράφος.

Pſalmŭs, i. { מזמור *mizmor* זמרה *zimráh.* ψαλμός } Latinè canticum à ψάλλω, canto, quod ad pſalterium cantaretur.

Pſaltērĭum, ij. { נבל *nebel.* ψαλτήριον. } Græca dictio eſt, quod Hebraicè nablon, Latinè organum laudatorium dicitur. Et eſt (vt Hieronymus ſcribit) in modum quadrati clypei cum decem chordis, ſicut ſcriptum eſt, in pſalterio decem chordarum pſallite illi. Idem *in expoſitione Pſalmorum* ſic ait, Pſalterium propriè genus organi muſici, melius ſonans quam cithara, ſimilitudinem habet citharæ, ſed non eſt cithara. Inter pſalterium & citharam hoc intereſt, quòd cithara deorſum percutitur pſalterium verò ſurſum: quod verbo vulgari *polyphthongum* dicitur. Et, *alio loco,* Cithara deorſum habet cauamen, & ſex chordas habet: Pſalterium ſurſum habet cauamen. Auguſtinus Pſalterium eſt organum quod quidem manibus portatur percutientis, & chordas diſtinctas habet, ſed illum locum vnde ſonum accipiunt chordæ, illud concauum lignum quod pendet, & tactum reſonat, quia accipit aërem, pſalterium ſuperiore parte habet. Cithara autem hoc genus ligni cauum & reſonans in inferiore parte habet. Itaque in pſalterio chordæ ſonum deſuper accipiunt: cithara chordæ ſonum ex inferiore parte accipiunt. Cicer. *de Aruſp. reſp.* P. Cornelius à muliebribus ſoleis, purpureiſque faſciolis, à ſtrophio, à pſalterio, à flagitio, à ſtupro factus eſt repentè popularis. Quint. *lib.* 1. *cap.* 10. Nec pſalteria, aut ſpadices etiam virginibus probis recuſanda.

[Pſaltes, ψάλτης, qui pſallit: qui pſallere poteſt. à præterito paſſiuo ἔψαλται.

Pſaltria, quæ canit. ψάλτρια fæm. à ψάλτης, vt ποιήτρια à ποιητής.]

Pſămăthē, Ψαμάθη. Fons eſt apud Thebas. Valer. Flac *lib.* 1. *Argonaut.*

> *Qui tenet vndiſonam Pſamathem*

¶ Fuit etiam hoc nomine Crotopi Argiuorum Regis filia, quæ ab Apolline compreſſa, Linum peperit, quem inter ſentes occultatum canes dilacerauerunt. Vide Statium *lib.* 5. *Thebaid.*

Pſammathūs, untis. Ψαμαθοῦς, Laconicæ oppidum, Tænaro promontorio proximum. Gentile Pſammathuntius, Ψαμαθούντιος, ſiue Pſammathutius, Ψαμαθούσιος Steph.

Pſammētĭchus, Ψαμμήτιχος, nomen Regis Ægypti, cuius ſæuitia (vt inquit Herodotus vna cum Diodoro) ducenta hominum millia ex Ægypto in Æthiopiam profugere. Strabo, Teneſis regio vocatur, quam qui in Pſammetichum fugerent, obtinent, & Sebritæ nominantur, hoc eſt, aduenæ. Huius ſiliam rapuerunt crocodili, inquit Ælian. *lib.* 10. *cap.* 31. propter quod ipſum ab Apollonopolitis ſumma in deteſtatione habentur.

Pſĕcăs, adis. { דלף *déleph* אגל *égbel.* ψεκάς. Gall. *Vne goutte.* Ital. *Gocciola.* Germ. Ein tropff ſtaubregen / quæ ſcil. tenuis. Hisp. *Gota.* Angl. *A droppe* Gutta, ſiue ſtilla dici poteſt. Hadr. Iun. in Nomencl. *Pſecas* pluuia tenuis, ψακάς: Sophocl. Apul *lib. de Mundo,* ex Ariſtotele, pſecadas interpretatur ſtillicidia. Micæ quoque inter arenas lucentes, pſecades dicuntur. Quinetiam ancillæ quæ delicatarum matronarum capillos medicato fuco conſpergunt, à Græcis hoc nomine appellatæ ſunt.

Pſegmă, tis, ψῆγμα, idem ferè quod flos æris. Plin. *lib.* 34. *cap.* 13. In ærariis officinis & pſegma fit. ¶ Pſegma quoque pro ramento auri vſurpatur, vt apud Herodotum *in Thalia,* Indi (inquit) vt ſunt multitudine multo numeroſiſſima omnium quos nouimus hominum: ita tributum conferebant aliorum comparatione maximum, trecenta ſcilicet, & ſexaginta pſegmatis talenta, id eſt, aurei ramenti. Ramentum auri arena eſt aurea, ob id alio nomine ab eodem autore chryſitis dicta Chryſammos etiam ad verbum aurea arena dicitur. *lib.* 11. *Codicis Iuſtinians.* Aurum autem ramentitium (inquit ille) inuenitur eſſe talentum Euboicorum quatuor millium ſexcentorum & octoginta, ſi ita ratio ineatur, vt pſegma tredecies tanto argenti rependatur. Strab. *lib.* 3 Ac ne aurum quidem ſolùm effoditur, ſed etiam trahitur Deferunt enim aurum amnes, & torrentes auream arenam quæ etiam multis in locis aquarum indigis reperitur: ſed in his non apparet: in iis autem locis quæ fluminibus aluntur, auri pſegma, id eſt, ſcobs aurea reſplendeſcit.

Pſēlĭus, Ψέλιος, nomen autoris, qui ſcripſit de ratione victus.

Pſen, ψὴν, vermiculus in caprificis naſcens: culex ficarius. plural. ψῆνες.

Pſephiſmă, atis, ψήφισμα, Græca dictio, quæ Latinè interpretari poteſt decretum, vel plebiſcitum per ſuffragia factum Cic. *pro Flacc.* Sic ſunt expreſſa iſta præclara, quæ recitantur pſephiſmata, non ſententiis, nec autoritatibus declarata.

Pſēphŏpæctæ, ψηφοπαῖκται. Græco vocabulo dicuntur quos nos præſtigiatores appellare poſſumus, ſeu ſacculatios, ſeu calculatios impoſtores, qui habili fallacique manuum motu ſpectatoribus imponunt. ψῆφοι enim inter cætera calculos ſignificant, quibus aut ratio ſubducitur, aut ſuffragia feruntur. vnde qui calculis huiuſmodi luſitans, ſpectatorum oculos præſtringit, pſephopæctes dicitur.

Pſetta, ψῆττα piſcis è genere latorum Plin. *Pſitta.*

Pseudŏs, { כזב *chazáb* שקר *ſcehér.* ψεῦδος. Gall. *Fauſſeté, menſonge.* Ital. *Falſità, mendacio* Ger. Ein lug oder falſch. Hisp. *Falſedad, mentira.* Angl. *A lie.* } Latinè ſonat mendacium, ſiue falſum: eóque frequenter vtimur in compoſitione Græcarum dictionum, vt Pſeudographus, & ſimilia. Quoties autem propriis nominibus in compoſitione iungitur, non tam falſitatem ſignificat, quam omnimodam ſimilitudinem, vt Pſeudophilippus, qui propter omnimodam ſimilitudinem à quibuſdam falsò habitus fuit pro Philippo.

Pſeūdanchūsă, ψευδάγχουσα, herba anchuſæ ſimillima, ſed lanuginoſior, & minus pinguis, à quibus enchuſa & adonis appellata. Plin. *lib.* 21. *c.* 10.

Pſeudapoſtolus, ψευδαπόστολος, falſus Apoſtolus, falsò ſic dictus. ψευδάδελφοι ἀπόστολοι.

Pſeudiſodomon, inquit Plin. *lib.* 36. *c.* 22 ſtructuræ genus appellant, quum parietes ex inæqualis craſſitudinis lapidibus conſtant.

Pſeūdobūnĭon, ψευδοβούνιον, genus herbæ in Creta, palmi altitudine fruticans, foliis napi acribus. Plin. *lib.* 24. *cap.* 19. Dioſc. *lib.* 4. *c.* 126.

Pſeudocăto, nis. Cicer *ad Atticum. lib.* 1.

[Pſeudocatones, hypocritæ. Bud.

Pſeudodecimianum, piri genus, quaſi falſum decimianum. Plin. *lib.* 15. 15.]

Pſeūdŏdictamnum, ψευδοδίκταμνος, falſum dictamnum, genus herbæ quæ in Creta ſimilis pulegio naſcitur Plin *lib.* 26. *cap* 9.

Pſeudodipteros, tanquam falsò duas alas habens.

Pſeudolus, nomen fabulæ Plauti, nec non etiam Serui. ¶ Pſeudulus Apollo apud Varron.

Pſeūdŏmĕnŏs, ſyllogiſmus, ψευδόμενος συλλογισμός, Argumenti, ſeu ſophiſmatis genus fallaci ſtropha differentes implicans. Cic. 2. *de diuin.* ratiocinationem mentientem interpretatur. Quandoque autem (inquit) mentientem, quem ψευδόμενον vocant, diſſoluas?

Pſeudographiæ, Quintil. *lib* 1. *cap.* 10. Fit hoc & in numeris per quaſdam quas pſeudographia vocant, quibus pueri ludere ſolebamus.

Pſeūdopŏrtĭcŭs, Falſa porticus, ψευδοστοά. Nam in ædificiis partes quæ fiunt ad imitationem, nec integrum, nec principalem, ſed precarium, aut temporarium vſum præbent, quaſi alienum opus mentientia, hoc nomine inſigniri ſolent. vt Pſeudotyrum, & Pſeudoaulæ ſimiliáque hic complura apud Vitruuium.

Pſeūdoprŏphētæ, ψευδοπροφῆται. Falſi Vates.

Pſeūdothyrŏn, ψευδόθυρον, quaſi falſum oſtium, vnde pro poſtica ſumitur. Oroſius, Veruntamen ſequenti anno tanta fames Romæ fuit, vt medio foro, Imperator corruptus à populo, & conuitiis & fragminibus panis turpiſſimè infeſtatus, ægrè per pſeudothyrum in palatium refugiens, furorem excitatæ plebis euaſerit. Cicer. *in Verrem.* Ea quemadmodum ad iſtum poſtea per pſeudothyrum reuertatur, tabulis vobis & teſtibus Iudices planum faciam.

Pſeūdoūrbānă, ædificia, dicuntur à Vitr. ædificia ruſtica, vrbana elegantia extructa. Bud.

Pſeūdiſus

Pſeudulus. Apollo Varroni dicitur.

Pſeudartace, ψευδαρτάκη. Collis Scythiæ, poſt montem ſacrum, Stephanus.

Pſeudocoracium, ψευδοκοράκιον, Litus magnum inter Coricum & Seleuciam Iſauricam, tria ſtadia longum, & in lunæ ſimilitudinem curuatum. Steph.

‖ Pſeudocoſtus, herba vmbellifera H.P. ‖

Pſilocithariſta, æ, qui ſolo nudóque citharæ cantu pſallit, ſua ipſe voce non accinens, nec in choro canens. Nam citharœdi etiam ad fides canunt: Chorocithariſtæ plures vnà fidibus modulatè concinunt. Tranquillus *in Domitiano cap.* 4. Certabant etiam & proſa oratione Græcè Latinéque, ac præter citharœdos chorocithariſtæ quoque, & pſilocithariſtæ. Vbi mendoſè ſcribitur *pſallocithariſtæ*.

Pſilothrum, ψίλωθρον, vnguentum depilatorium quo mulieres, viríque molliores vtebantur, vt corpus glabrum, & læue redderent: à ψιλόω, nudo. Vnde apud Galenum legitur ſalamandras habere vim pſilothri. Martial. *lib.* 6.

Pſilothro nitet, aut arida latet oblita creta.

¶ Pſilothrum præterea dicitur vitis alba, quòd eius ſemen, & vua vitia cutis in facie detergat, & quaſi faciem depilet. Vide Plin. *lib.* 23. *cap.* 1.

Pſimmythium, ψιμμύθιον, dicitur quod nos ceruſſam nominamus. Fit ex plumbo, acri aceto reſoluto. Plin. *lib.* 22. *cap.* 18 Pſimmythium, hoc eſt, ceruſſam, plumbariæ dant officinæ.

Pſetta, eadem *pſitta*. { ψῆττα. ANGL. *A plaice fiſhe.* } Piſcis plani genus, quem nos paſſerem vocamus, vt vertit Theodorus ex Ariſtot. *de nat. anim.*

Pſittacus, { ψιττακὸς, ψιττάκη. GALL. *Vn papegay, vn perroquet.* ITAL. *Papaggallo.* GERM. Ein Sittich oder papegey. HISP. *Papagayo.* ANG. *A parret or popengay.* } Auis ex India, aut occiduis Oceani inſulis, vocem humanam miro naturæ artificio exprimens. Martialis *lib.* 14.

Pſittacus à vobis aliorum nomina diſco.
Hoc per me didici dicere, Cæſar aue.

De hac aue Apuleius *lib.* 2. Color pſittaco viridis, & intimis plumulis, & extimis palmulis, niſi quòd ſola ceruice diſtinguitur. Enimuero ceruicula eius circulo mineo, velut aurea torque, pari fulgoris circumactu cingitur, & coronatur. Roſtri prima duritia. Quum in petram quampiam concitus, altiſſimo volatu præcipitat, roſtro ſe, velut anchora, excipit. Sed & capitis eadem duritia qua ruſticum ſermonem noſtrum cogitur æmulari. Ferrea clauicula caput tunditur, imperium magiſtri vt perſentiſcat: hæc ferula diſcenti eſt. Diſcit autem ſtatim pullus vſque ad duos ætatis ſuæ annos, dum facilè os, vt conformetur, quum tenera lingua vti velit, conuibretur. Senex autem captus, & indocilis eſt, & obliuioſus. Verùm ad diſciplinam humani ſermonis facilior eſt pſittacus glande qui veſcitur, & cuius in pedibus, vt hominis, quini digituli numerantur. Non enim omnibus pſittacis id inſigne, ſed illud omnibus proprium, quòd eis lingua latior quàm cæteris auibus: eò faciliùs verba hominis articulantur, patentiore plectro & palato. Id verò quod dicit, ita ſimiliter nobis canit, vel potiùs eloquitur, vt vocem ſi audias, hominem putes; nam quidem ſi videas, idem conari, non eloqui. Verùm enimuero & coruus, & pſittacus nihil aliud quàm quod didicerunt, pronunciant. Si conuitia docueris, conuitiabitur, diebus ac noctibus perſtrepens maledictis. Vide Plin. *lib.* 10. *cap.* 42 & Varro 3 *de re ruſtic. cap.* 9.

Pſœadicus, apud Cœlium Aurelianum, qui clunium dolore afficitur.

Pſole, ψωλή, mentula.

Pſophis, idis, ψωφὶς, Arcadiæ ciuitas, à Pſophide Lycaonis filio, aut vt alij malunt, à Pſophide Erycis Siculi filia condita. Ouid. *lib.* 5. *Metam.*

Vſque ſub Orchomenon, & Pſophida, Cylleníque.

In inſula quoque Venetorum Zacyntho arx ipſa vocabatur Pſophis; & aliæ multis locis. Autor Hermolaus *in Plinium*. ¶ Eſt & alterum eiuſdem nominis oppidum in Arcadia. Item tertium in Achaia.

Pſora. { ψώρα. GALL. *Galle, rongne, maladie qu'on dit de ſainct Main.* ITAL. *Rumidezza de pelle.* GERM. Ein ſchüppechtige raud. HISP. *La ſarna.* ANG. *Scurvineſſe.* } Cutis aſperitas ſquamoſa: & videtur alia à ſcabie, quum Plin. *lib.* 20. *cap.* 5. dicat, Arida cum reſina, impetiginem & ſcabiem, quam ψώραν & λειχῆνας vocant, ſanat. Fit autem à ψῶ, ſcalpo. Nam qui pſora laborant, vlcera, ſiue puſtulas ſupra modum contingere, palpare & ſcalpere cupiunt. Hinc adiectiu. Pſoricus, apud Celſum *lib.* 6. *cap.* 6.

‖ Pſoriaſis, ψωρίασις, vitium eius, qui ψωριᾷ, i. pſora infeſtatur.

Pſoricus, a, um, ψωρικὸς, ἡ, ὸν, ad pſoram pertinens. ψωρικὰ medicamenta quæ pſoras perſanant.

Pſorophthalmia, ψωροφθαλμία, pſoriaſis oculorum.

Pſyche. ψυχὴ, anima. ‖

Pſychrolutes, ψυχρολούτης, dicitur qui frigida aqua corpus lauat, & balneo frigido lætatur. Vnde & verbum ψυχρολουτεῖν Græcis vſitatum, pro eo quod eſt frigida lauor. Senec. *lib* 12. *Epiſt.* Ille tantus pſychrolutes qui Calendis Ianuariis Eurypum ſalutabat.

Pſychomanteum, ψυχομαντεῖον, locus cuiuſdam vaticinii, vbi fiebat diuinatio per Manium euocationem. ψυχὴ enim animam, & μαντεία diuinationem ſignificat. Cic. 1. *Tuſc.* Ait enim Terinaeum quendam Elyſium, quum grauiter filii mortem mœreret, veniſſe in pſychomantium, quærentem quæ fuiſſet tantæ calamitatis cauſa.

Pſychotrophum, ψυχότροφον. Herba duorum cubitorum altitudine anguloſum habens caulem, à radice ſpargens folia ferè lapathi, ſerrata, ſemine purpureo: in Italia *Serratula* dicitur, in Gallia *Betonica*. Autor Plin. *lib.* 25. *cap.* 8. Pſychotrophon inde dictum, quod locis potiſſimum gaudeat alſioſis. ¶ Pſychotrophi item piſces quidam appellantur, quòd vmbroſos ſectentur receſſus, ac humido, frigidóque delectentur elemento.

Pſydracion, ψυδράκιον, genus puſtularum durarum, & ſubalbidarum, acutarúmque, caput præcipue infeſtantium. Vide Æginet.

Pſylli, ψύλλοι, populi Libyæ prope Garamantas, à Pſyllo Rege dicti (vt inquit Plin. *lib.* 7. *c.* 2) quorum corpori ingenitum fuit virus exitiale ſerpentibus. Scribit Plutarchus Catonem iter per deſerta Libyæ facientem, ſecum Pſyllos duxiſſe, qui morſibus ſerpentum mederentur, partim ore trahentes venenum, partim ſerpentes cantibus mitigantes. In vita Catonis. Sueton. *in Auguſt. cap.* 17 Pſyllos Cleopatræ admouit, qui venenum exugerent. Plin. *lib.* 7. *cap.* 2. Mos verò illis fuit liberos genitos protinus obiiciendi ſæuiſſimis earum, eóque genere pudicitiam coniugum experiendi, non profugientibus adulterino ſanguine natos ſerpentibus. Hæc Plinius. Meminit horum & Herodot. *lib.* 4. Silius item *de Atyre Pſyllo, lib.* 1. Nec non ſerpentes diro exarmare veneno Doctus Atyr, tactúque graues ſopire chelydres, Ac dubiam admota ſobolem explorare ceraſte. In eandem ſententiam de Pſyllis ſcribit & Lucan. *lib.* 9 Gell. *lib.* 16. *cap* 11. Crinit. *lib.* 1. *cap.* 3. aliique complures.

Pſyllion, ψύλλιον herba quam vulgus noſter *pulicarem* vocat, de qua vide Plin. *lib.* 25. *cap.* 11.

Pſyllium, ψύλλιον, Ptol. *lib.* 5. *cap.* 1. vrbs Bithyniæ.

Pſyra, ψύρα, inſula iuxta Chium. Strab. *lib.* 14. Vulgò *Pſara*. ¶ In hac inſula vinum non prouenit. Vnde natum eſt Adagium, Pſyra Bacchum, ψυρὰ τὸν διόνυσον ἄγοντες, id eſt, in Pſyra Bacchum ducentes. Dictitatum, vbi vinum appoſitum in conuiuio nemo guſtat: vulgari prouerbio, aut de ſordido apparatu: hac etiam ratione quæ ſordidè parúmque magnificè fierent, Pſyricè facta dicebantur.

Pſythia, vuæ genus eſt ex qua optimum fit paſſum, Virg. 2. *Georg.*

Et paſſo pſythia vtilior.

Pſythium, paſſum. Plin. *lib.* 14. *cap.* 9. Pſythium & melampſythium, paſſi genera ſunt ſuum ſaporem, non vini, referentia.

P T

Ptarmica, πταρμικὴ, frutex pyrethrum ſylueſtre, dicta, quòd ſuo acri odore ſternutamentum excitet.

Pte, πτε, ſyllabica adiectio: quære in dictione *Met.*

Pterelas, πτερέλαος, Rex Teleboarum, ab Amphitryone victus: de quo Plaut. *in Amphytr.*

Ptelea, πτελέα Stephano, vulgò *Foglie*. Aſiæ vrbs clariſſima, Ionum metropolis, notiore nomine Epheſus dicta. Autor Plin. *lib.* 5. *cap.* 29.

Pteleon, πτελεὸν, Ioniæ oppidum, iuxta Erythras & Mimantem montem. Autor. Plin. *lib.* 5. *cap.* 29. ¶ Eſt & aliud eiuſdem nominis oppidum in ora Bœotiæ. Idem *lib.* 4. *cap* 7.

Ptera, πτερὰ, ſiue (vt Vitruuius *lib.* 3. *cap.* 2. appellat) pteromata, πτερώματα, in templis, cæteríſque maioribus ædificiis dicuntur muri duo in altitudinem conſurgentes, alarum inſtar: vnde & nomen habent. Nam πτερὰ, Græci alas vocant.

Pteria, Cappadociæ vrbs, apud Herodotum *lib.* 1.

Pteris, πτερὶς, Latinè dicitur filix: qua voce vſus eſt Plin. *lib.* 27. *cap.* 9.

Pterygium, πτερύγιον, in oculis vocatur neruoſa quædam adnatæ membranæ excreſcentia, à maiori angulo vt plurimùm orta, ad oculi Coronam ita procedens, vt interim & pupillam operiat. Plin. *lib.* 34. *c.* 10. Cadmiæ effectus ſiccare, ſanare, ſiſtere fluxiones, pterygia, & ſordes oculorum purgare. ¶ Pterygion in digitis, apud Paulum Æginetam eſt quum caro excreſcit, partem illam contegens, quæ in vngue pterygion appellatur: quod vitium ex paronychia ferè naſcitur. At Celſ. *lib* 7. Pterygium dixit eſſe quum recedit ab vngue caruncula cum magno dolore. Videtur enim diminutiuum eſſe à πτερὶς, id eſt, ala, quam tunc videtur efficere caro ab vnguibus diſcedens. Plinius *lib.* 23. *c.* 1. Illinitur eadem cum fico, & pterygiis digitorum ex vino. Idem, Cum oleo etiam paronychias, & pterygia tollit.

Pterna, πτέρνα, vocatur pars inferior naualis mali, circa mediam ferè trachelos, ſumma pars carcheſium nominatur.

‖ Pteroma, πτέρωμα, pennoſum in auibus tegmen. Item pinna. πτερόω eſt alatum facio. ‖

Pterophoros, πτεροφόρος, eſt regio apud Riphæos montes, ſic dicta ab aſſidua niue quæ ibi pennarum ſimilitudine continuò decidit. Ibi creduntur eſſe cardines mundi, extremique ſiderum ambitus. Plin *lib.* 4. *cap.* 13. Mox Riphæi montes & aſſiduo niuis caſu pinnarum ſimilitudine Pterophoros appellata regio, pars mundi damnata à natura rerum. ¶ Pterophori item dicti ſunt curſores pegaſarii, quod peregrè proficiſcentes (vt Dionyſius ſcribit) ſurrectas in capite pinnas geſtare ſolebant. Ad quod & Iuuenalis alluſiſſe videtur, quum ait,

Tanquam de Cattis aliquid, toruíſque Sicambris
Anxia præcipiti veniſſet epiſtola penna.

PTISANA, πτισάνη. GALL. *Ptiſane, ou orge mondé.* ITAL. *Sigoli d'orzo, acqua cotta d'orzo.* GERM. Ein gerſtenbrühe. HISP. *Ordiate, ò ceuada, o freſada.* ANGL. *A potage made of barley meale.* } Hordeum decorticatum, vel hordei cremor, ſiue pultis genus ex farina hordeacea in quo eſt maxima vis reſtaurandi vires, & nutriendi. De Ptiſana vide Plin. *lib.* 18. *cap.* 7. *& lib.* 22. *c.* 25 Latini vocis huius primam ſyllabam corripiunt, altero ſ, ex Græca voce abiecto. Martial. *lib.* 12.

Frumentum, milium, ptiſanámque fabámque ſolebat
Vendere pragmaticus.

Ptiſanarium, vas in quo tunditur ptiſana { πτισανάριον. GALL. *Vaſe à tenir orge mondé.* ITAL. *Vaſo da tener acqua d'orzo o ſugo d'orzo.* GERM. Ein geſchirr in dem man gerſten ſtampfft oder kocht. HISP. *Vaſo del ordeate ò de eſtas leches.* } Horat. *lib.* 2. *Serm. Satyr.* 3.

Tu ceſſas? agedum ſume hoc ptiſanarium oryzæ.

Alij volunt ptiſanarium orizæ, eſſe orizam, coctam, vel ptyſanam ex oryza.

Ptochium, πτωχεῖον, locus mendicorum, πτωχὸς mendicus.

Ptochotrophia, { πτωχοτροφεῖα. GALL. *Hoſpitaux.* ITAL. *Spedali.* GERM. Ein ſpittal / ein ort an welchem man die armen erneeret. HISP. *Hoſpital.* ANGL. *Aſpittel houſe.* } Diuerſoria, ſiue domus in quibus mendici nutriuntur. πτωχὸς enim Græci mendicum dicunt, & τρέφω, nutrio.

PTOLEMAEVS, πτολεμαῖος, nomen proprium Lagi gregarii militis filij, qui maximæ autoritatis fuit apud Alexandrum Macedonem. Poſt cuius mortem Ægypto & Aphrica, & magna Arabiæ parte potitus, regnauit annis quadraginta. A quo deinceps Ægypti reges, Ptolemæi appellati ſunt. Hic frequentiſſimè apud amicos & cœnabat, & dormiebat. Quod ſi aliquando cœnam præberet, rebus illorum vtebatur. Acceſſebat

enim ſcyphos, ſtrata, ac menſas. Ipſe præter neceſſaria poſſidebat nihil: quin alios locupletes facere regale magis eſſe dicebat, quàm locupletari. Eſt autem hoc nomen ἀπὸ τοῦ πτολεμεῖν, hoc eſt, à pugnando deductum ſicut à τιμῶ quod eſt honoro, Timæus. Hic duos filios habuit, Ptolemæum Philadelphum, & Ptolemæum Ceraunum. Deceſſit in rerum geſtarum gloria quum paulò antè regni ſe abdicans adminiſtrationi, Regem filium conſtituiſſet Philadelphum. Autor Trogus *lib* 15. Philadelphus itaque in regno patri ſucceſſit, vir doctiſſimus, Stratonis diſcipulus: qui bibliothecam illam celeberrimam fecit, quæ vſque ad primum Alexandrinorum & Romanorum bellum durauit. Regnauit annis XXXVIII. cui ſucceſſit Ptolemæus cognomento, Εὐεργέτης, quòd Latinè dici beneficus poteſt. Hic viginti ſex annis regno potitus, moritur: cui ſucceſſit Ptolemæus Philopator, XVII. annis regnans. Poſt eum Ptolemæus Epiphanes, qui annos viginti tres regnauit. Tum Ptolemæus Philometor, qui triginta quinque annis Ægypti regnum quum tenuiſſet, fratrem ſuum Euergetem alterum moriens regem conſtituit. Euergetes, & qui Physco dictus eſt, regnauit annis vigintinouem: cui Ptolemæus cognomento Lathyrus ſucceſſit: Lathyro Auletes, Cleopatræ pater. Poſt hunc Ptolemæus cognomento Dionyſius, Cleopatræ frater, qui Pompeium poſt Pharſalicam cladem in Ægyptum fugientem, interimendum curauit. Ptolemæus Iubæ filius, Sueton. *in Caliġ. cap.* 26. *&* *c.* 35. Fuerunt & alij hoc nomine, vt Pyrrhi Regis filius, & Cypriorum Rex, qui ſuis diuitiis Romanum locupletauit ærarium. Ptolemæorum ſeriem deſcribit Strab. *lib* 17. ¶ Claudius Ptolemæus, aſtrologus, natione Ægyptius, Alexandriæ profectus eſt. Liberalium artium, ac Græcarum literarum ſtudiis clarus, temporibus Antonini, vt ipſe ſcribit: in Aſtrologiæ ſcientia priorum nulli ceſſit. Primus enim apud Græcos cœli rationem omnem diligentiùs explicuit, inuentáque ab Hipparcho inſtrumenta clariùs demonſtrauit. De Muſica quoque & rebus aliis, tum de Geographia abſolutiſſimè ſcripſit. Suidas. ¶ Ptolemæos quoque ſex alios commemorat Suidas, quinque Grammaticos, & vnum verſificatorem, quorum opera ad nos minime peruenerunt. ¶ Ioſephus tertium alium ponit, Abobi filium, Simonis ducis Iudæorum generum, quem ſocer Hierichunti tempore belli Machabæorum præfecerat. At ille incenſus regni cupiditate, inuitatum ad cœnam, incautum interfecit: de quo multa in Hieroſolymitana hiſtoria Ioſephus.

Ptolemæus, a, um, poſſeſſiuum. πτολεμαϊκός. Propert. *lib.* 2. *Eleg.* 2.

Et Ptolemæa littora capta Phari.

Prŏlĕmāis, idis, vel dos. { עכו *hacchó.* πτολεμαΐς. } Vulgò *Tolemita.* Oppidum in ora Rubri Maris, ad primos elephantorum venatus, à Ptolemæo Philadelpho conditum in regione Troglodytarum. Autor Plin. *lib.* 2. *c.* 73. Ptolemæus enim Troglodyticen primus exuſſit, ad venatus elephantorum, quæ ideo Epitheras à Græcis cognominata eſt, eodem Plinio autore *lib.* 6. *c.* 29. ¶ Eſt & Ptolemais, vrbs Ægypti apud Strabonem *lib.* 17. ¶ Item Phœniciæ vrbs, colonia Claudij Cæſaris, quæ quondam Ace dicta eſt, vt ſcribit Plin. *lib.* 5. *c.* 19. Harum quinque vrbium meminit Hieronymus ad Euſtochium. Per arenas, inquit, Syriæ peruenit ad Conim, quæ nunc Ptolemais dicitur: altera eſt in Æthiopia. Tertia in Phœnicia. Quarta Nili fluminis. Quinta in Cyrenaica prouincia Aphricæ.

Ptyàs, yadis, πτυάς, Aſpidis genus colore ſubuiridi, cinereóque, ſed in aurum tendente, quo Cleopatra ſibi mortem creditur conſciuiſſe. Dicta Ptyas, ἀπὸ τοῦ πτύειν, hoc eſt, à ſpuendo, eò quod ſputum habeat maximè lethale, quod in hominum oculos expuit. Vide de hoc Plin. *lib.* 28. *cap* 7.

Ptynx, πτύγξ, auis rapax, quem alij hybridem vocant, noctu volans. Venatur more aquilæ. Pugnat etiam cum aquila acriter, ita vt ſæpe ambæ implexæ deferantur in terram, & viuæ à paſtoribus capiantur.

P V

¶ Pubeda Gloſſ. Pubera & pubeda adoleſcens.

Pubeo, pube notor crеſco. ¶

Pv b e s, vel Pubis adoleſcens, cui pubes iam nata eſt. Sumitur etiam adiectiue, pro *adulto*, vel florente Virg. 12. *Æneid.*

Puberibus caulem ſoliis.

Pubetale, is ἥβη.

Pvbes, propriè lanugo quæ maribus decimoquarto anno, fœminis duodecimo circa pudenda oriri incipit. { ἥβη. Gall. *Le poil qui vient ès parties honteuſes, à l'aage de quatorze ans aux maſles, & douze aux femelles.* Ital. *Pels ò lanugine che viene alle parti vergognoſe à maſchi l'anni quatordeci, & à femine di dodeci.* Germ. Das ſchamhaar deß menſchen. Hisp. *La mancebia.* Angl. *Heare ſpringing in the priuie partes of man or woman about* 14. *yeares of age.* } Celſ. *lib* 7. *cap.* 19. Deinde ſi incidendum eſt, idque iam pube contegitur, ante radendum eſt. ¶ Quod quia maturitatis eſt ſignum, factum eſt vt pubes mas, ſiue puber vocetur, quum primùm ad generandum aptus eſt, & fœmina ſimiliter ad concipiendum. Cic. *pro Rabir.* Nemo pubes tum fuit quin arma ceperit. Saluſtius, Puberes omnes interfici iubet. Cæſar. 5 *bell. Gall.* Hoc more Gallorum eſt initium belli, quo lege communi omnes puberes armati conuenire coguntur. Cicero 1. *Officior.* Noſtro quidem more cum parentibus puberes filij, cum ſoceris generi non lauantur. A quo Impubes, bis, vel impuberis, qui nondum lanuginem emiſit, ſiue qui nondum ad pubertatis annos peruenit. ἄνηβος, ἀγένειος. ¶ Pubes etiam honeſte pro parte pudenda ponitur. Virg. 3. *Æneid.*

Prima hominis facies, & pulcro corpore virgo
Pube tenus.

Gellius *cap.* 1. *lib* 9. Barba ad pubem vſque porrecta. Inde, Os pubis medici vocant offium ipſum muliebris pudendi, quod pube ambitur. ¶ Interdum Pubes, collectiuum nomen eſt, eiuſdem ferè ſignificationis cum nomine Iuuentus. { Gall. *La ieuneſſe, compagnie de ieunes hommes.* Ital. *Compagnia de giouani.* Germ. Die iugent oder iunge leuth. Hisp. *Los mancebos.* Angl. *A multitude of yonge folkes.* } Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

Haud aliter puppéſque tuæ, pubéſque tuorum.

Liu. 1. Quum pubem Albanam in arcem, præſidio armiſque obtinendam aduocaſſet. Cicero *pro Milone*, Ea poteſtas, cui Senatus omnem Italiæ pubem commiſerat. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Præſenti pube, (alias, pubi præſenti) in concione, omni populo. ¶ Transfertur etiam ad alia. Virg. *lib.* 12. *Æneid.*

Puberibus caulem foliis.

id eſt, vt inquit Seruius, adultis. Et *lib.* 4. *Æneid.*

Pubentes herbæ.

¶ Eſt autem pubes pro lanugine, pro parte pudenda, & pro multitudine, ſubſtantiuum, & facit genitiuum pubis. At impubes, bis, pro eo qui adhuc inuestis eſt, adiectiuum eſt. Vnde Impubis Iuli, apud Virg. Et apud Horat. *in Epod.* Impube corpus. Ouid. *lib.* 3 *Met.* Impubes genis.

Pūbeo, es, pube notor, creſco, pubes ſum. { ἡβάω. Gall. *Eſtre en fleur d'aage, de douze à quinze ans, commencer à auoir barbe.* Ital. *Eſſere giouane, cominciar à mandar fuori gli primi peli.* Germ. Das ſchamhaar haben, gebartet ſein. Hisp. *Comen*ç*ar à barbar, ſer en edad de pubertad.* Ang. *To be in the floure of his age to beginne to haue a bearde.* } Propriè de adoleſcentulis dicitur qui primam circa pudenda lanuginem emittunt: quamuis etiam ad alia transferatur, vt pubentes herbæ, apud Virg. 4. *Æneid.* Vbi Seru. Pubentes, quia aliæ ſiccæ, aliæ viridiores leguntur. Et ſciendum inter homines & herbas eſſe reciprocam translationem. Sic enim pubentem herbam dicimus, quemadmodum florem ætatis. Idem 3. *Georg.*

Pubentéſque ſecant herbas.

Vbi rurſus Seru. Pubentes adultas, maturiores, quibus robur acquiritur.

Pūbēſco, ſcis, Lanuginem emitto. { ἡβάσκω, ἡβάω. Gall. *Commencer à auoir barbe, venir à l'aage de quatorze ans.* Ital. *Cominciare ad hauer barba, à deuenir huomo.* Germ. Anfahen gebartet werden/mannbar werden. Hisp. *Comen*ç*ar à barbar.* Angl. *To beginne to haue a bearde, to come to fourtene yeares of age.* } Virg. 3. *Æneid.* Et nunc æquali tecum pubeſceret æuo. Cicer. 1. *Offic.* Nanque Herculem Prodicus dicit, vt eſt apud Xenophontem, quum primùm pubeſceret (quod tempus à natura ad deligendum quam quiſque viam viuendi ſit ingreſſurus, datum eſt) exiſſe in ſolitudinem, atque ibi ſedentem diu ſecum, multúmque dubitaſſe, quum duas cerneret vias, vnam voluptatis, alteram virtutis, vtram ingredi melius eſſet. ¶ Interdum pubeſcere ponitur pro creſcere, ſiue maturitatem adſequi. Cicero *lib. de natura deorum.* Nam & fruges & reliqua, quæ terra parit, & tempeſtates, ac temporum varietates cœlique mutationes quibus omnia quæ terra gignat maturata pubeſcant. Virg *lib* 2. *Georg.*

Hinc omnis largo pubeſcit vinea fœtu,

id eſt, exuberat. Ouid. *Eleg.* 12. *lib.* 3. *Triſt.*

Prataque pubeſcunt variorum flore colorum.

Pūbērtās, atis, Ætas in pueris, puelliſque qua pudenda prima lanugine obducuntur: qui eſt in maribus annus decimuſquartus, in fœminis duodecimus { עלומים *halumim.* ἡβη, ἥβα. Gall. *L'aage de quatorze ans ès maſles, & douze ès femelles, iuſques à dixhuit.* Ital. *Età d'anni dicisette.* Germ. Das erſt mannbar vnd bartbringend alter an knaben vmb das vierzehend iar/an meydlinen vmb das zwölfft. Hisp. *Edad de los mancebos.* Angl. *The age of* 14. *yeares in mend and in women* 12. *vntill* 18. *yeares.* } ¶ Item Pubertas eſt emiſſio ipſa pubis, à quo anni pubertatis dicti ſunt. Cicero *de natura deorum.* Vt ſiquis dentes, & pubertatem natura dicat exiſtere. Cenſorinus *de die natal.* Pubeſcimus & Pubertas eſt ab anno 14. ad 17. Pubertas autem plena annos octodecim complectitur. Modeſt. *de adopt. l. arrogatio* Non tantum, inquit, quum quis adoptat, ſed & quum arrogat, maior eſſe debet eo quem ſibi per arrogationem, vel per adoptionem filium facit: ſed vtique plena pubertate. id eſt, octodecim annis eum præcedere debet. Budæus, Vuæ pubertas. Plin. *in Proœm. lib.* 23. Omphacium qua fieret ratione incipientis vuæ pubertate, in vnguentorum loco docuimus.

Pvblicvs, a, um, communiter ad populum pertinens: deinde commune in genere. Eſt quaſi *populicus*, ſicut δημόσιος eſt à δῆμος. { δημόσιος. Gall. *Public, commun.* Ital. *Publico, commune.* Germ. Gemein. Hisp. *Publico, comun de muchos.* Angl. *Publico, commone.* } Plaut. *in Rud.* Iſtic vbi vis condormiſce nemo prohibet, publicum eſt. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Publicam, an priuatam ſeruitutem ſeruit? Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Nemo ire quemquam publica prohibet via. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 3. Benè rem gerere bono publico. Liu. *lib.* 34. Bono publico aliquid facere, &c. ¶ In publico, vel priuato. (i. in foro, vel domi) *Ibid.* Ius publicum. (i. ciuile.) Suet. *in Tiber. cap.* 50. Annales, faſti publici. Senec. *cap.* 14. *de conſol. ad Polib. epiſt.* 89. Quod publicum eſt, non vſucapitur. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.*

Nec prohibere poteſt, quia res eſt publica, Cæſar.

Velleius, Malo publico facundus Curio. Aſconius, bono publico damnari. Ouid. 15. *Metam.*

Ingenium verbis ad publica commoda verti.

Cicero *de Inuent.* Publicum eſt, quod ciuitas vniuerſa aliqua de cauſa frequentat. Sic loca publica vrbis, apud eundem contra Rullum. ¶ Publica fides, eſt quam vulgus Gallicum *ſaluum conductum* appellat. Saluſt. *in Iugurth.* Comes eius qui Romam fide publica venerat. ¶ Publica vectigalia, intelligere debemus ea ex quibus vectigal fiſcus capit, vel ærarium δημόσια τέλη, quale eſt vectigal portus, vel venalium rerum, & piſcinarum, & metallorum. Vlpian. *de verb. ſignif. l. inter publica.* Publica iudicia, non omnia ſunt in quibus crimen vertitur, ſed ea tantùm quæ ex legibus iudiciorum publicorum vertuntur δημόσιαι δίκαι. vt, Iulia maieſtatis, Iulia de adulteriis, Cornelia de ſicariis, & veneficiis, Pompeia de parricidiis, Cornelia de teſtamentis. ¶ Publica verba dicuntur quæ in communi ſunt conſuetudine, & vſu. δημώδη ῥήματα. Sen. *epiſt.* 60. Magnam ex epiſtola tua percepi voluptatem: Permitte enim mihi vti verbis publicis, nec illa ad ſignificationem Stoicam reuoca. Cicero 1. *Academ.* Dialecticorum verò verba nulla ſunt publica, ſuis vtuntur. Ouid. 3. *de Arte.*

Munda ſed è medio, conſuetáque verba puella
Scribite, ſermonis publica verba placent.

¶ Publica, æ, pro meretrice. Senec. *epiſtol.* 89. An Sappho publica fuerit ¶ Publicum conſilium, dictus eſt Senatus. συνέδριον βουλή. Cicer. *de Orat.* Pericles Athenis plurimos annos princeps conſilij publici fuit. ¶ Publicus caſus vocandi. Liu. *lib.* 8. *ab Vrb.*

Pūblicum, ſubſtantiuè pro emolumento & bono publico. Hinc dicimus

carere

carcere publico, pro eo quod eſt non prodire in publicum. Cicer. *pro Milon.* Caruit deinde foro Pompeius, caruit publico. Idem *in Verr.* In publico eſſe non audet, incluſit ſe domi. Liuius, de clade Caudina loquens, Vt poſtero die, ac ſequentibus duobus nemo forum ac publicum aſpicere vellet. Idem 6. *bell. Punic.* In publicum redempti ſerui. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* In publicum deponere pecuniam. Liu. *lib.* 9. *d.* 4. In publicum emere tabernas. Senec. *c.* 4. *de conſ. ad Mart.* Quæ in publicum emittuntur et nota ſunt. ¶ Publica plurali dicuntur pro vectigalibus & reditibus populi, vnde & publicani dicti qui ea à populo redimebant. Cic. *ad Qu. Fratr.* Hic te ita verſari, vt & publicanis ſatisfacias, præſertim publicis malè redemptis, ac ſocios perire non ſinas, diuinæ cuiuſdam virtutis eſſe videtur, id eſt, tuæ. Liu. *lib.* 34. Publica locare (i. vectigalia.) Quint. *decl.* 340. Publica ſoluere. Mox, Vectigalia circumſcribere.

Pūblĭco, as, Publicum facio, manifeſto. { הודיע *hodiáh* השמיע *hiſemiáh* גלה *ghilláh*. φανερῶ. GALL. *Publier, manifeſter, diuulguer.* ITAL. *Publicare manifeſtare.* GERM. Gemein machen / außbringen / jederman offenbaren. HISP. *Publicar, diuulgar.* ANG. *To publiſh, to manifeſt.* } Iuſtin *lib.* 1. Non contentus voluptatum ſuarum tacita conſcientia, niſi etiam matrimonij reticenda publicaret. ¶ Publicare bibliothecas, (i. in publicum comparare, & omnibus aperire.) Suet. *in Cæſ. c.* 44. Et, libros publicare. (i. edere.) Idem *ibid. c.* 56. Publicare forum. (i. communefacere.) Idem *in Aug. c.* 29. Publicare, pro publicè oſtendere. Item *c.* 43. *in Auguſt.* Publicare in vſum populi. Idem *ibid. c.* 100. Publicare experimenta. Idem *in Claud. c.* 3. Publicare ſe. (i. ſui copiam facere populo in ludis.) Idem *in Neron. c.* 21. ¶ Publicare ponitur pro in populi poteſtatem & ærarium redigere, quod vulgo vocant *confiſcare*. { δημεύω. GALL. *Confiſquer.* ITAL. *Confiſcare.* GER. Dem gemeinen gut heimſtellen / In gemeinen ſeckel ziehen. HISP. *Confiſcar los bienes.* ANGL. *To confiſcat goodes to the commonweal.* } Cicer. 2. *de Inuent.* Lex eſt apud Rhodios, vt ſiqua roſtrata in portu nauis deprehenſa ſit, publicetur. Quum magna in alto tempeſtas eſſet, vis ventorum inuitis nautis, Rhodiorum in portum nauim coëgit. Quæſtor nauim populi vocat: nauis dominus negat oportere publicari. Publicare librum aliquem eſt edere in publicum. ἐκδιδόναι. Meretrix quoque ſe publicare dicitur, quæ ſe publicè proſtituit, nulli mercedem offerenti, ſui copiam denegans. Plaut. *in Bacch. ſc.* 7. *a.* 4. Tum illam quæ corpus publicauit vulgo ſuum, id eſt, ſui copiam palàm fecit. Publicare hominem, Populo communem facere: cui opponitur Reuocare in ſeruitutem. Suet. *in Claud. c.* 25. Libertinos qui ſe pro Equitib. Romanis agerent, publicauit. Ingratos, & de quibus patroni quererentur, reuocauit in ſeruitute. Hic Publicare idem ſignificat quod Gallis dicitur, *Confiſquer au publicq*, eóque ſenſu Confiſcandi verbo vſus eſt idem Suet. *in Tiber. c.* 49. *& in Caligul. cap.* 41. Publicare crimen, interdum non pro Diuulgare, aut palàm facere, ſed pro deriuare in totam ciuitatem, vel totam ciuitatem eius inſimulare. Liu. 4. *bell. Maced.* Scriptum erat, Ariſtonem priuatim ad neminem, publicè ad ſeniores (ita Senatum vocabant) mandata habuiſſe. Publicato crimine, minus intenta de paucis quæſtio erat.

Pūblĭcātĭo, nis, verbale, Bonorum alicuius in publicum redactio. { δήμευσις. GALL. *Confiſcation.* ITAL. *Confiſcatione.* GERM. Einziehung in gemeinen ſeckel / gemein machung. HISP. *Confiſcacion de bienes.* ANGL. *A publiſhing or confiſcation.* } Cic. *in Catil.* Adiungit etiam publicationem bonorum.

Pūblĭcānŭs, i, qui vectigalia, & alios populi principíſue reditus exigendos, certo conſtituto pretio redimit, hodie *Datiarium* appellant. { τελώνης, τελωνάρχης, ὁ τελώνης. GALL. *Vn fermier public, peager.* ITAL. *Datiero, chi maneggia il danaro publico.* GER. Der zöl oder andere einkommen einen Fürſten oder gemeind an ſich kaufft. HISP. *El almoxarife, ò arrendador que coge ò recibe las rentas de la communidad ò del principe.* ANGL. *A toller or gatherer of tributes.* } Horum ordinum Romæ & numero ampliſſimum, & perſonarum dignitate potentiſſimum fuiſſe conſtat, quippe cùm omnes Romani equites in hac re eſſent occupati. Cic. *pro Plancio*, Flos equitum Romanorum, ornamentum ciuitatis, firmamentum reip. publicanorum ordine continetur. Vlp. *de publ. & vect. l.* 1. Publicani ſunt qui publico fruuntur: nam inde nomen habent. Et omnes qui aliquid fiſco conducunt, rectè vocantur publicani. Cicer. *ad Qu. fratr. lib.* 1. Non eſſe autem leniores in exigendis vectigalibus Græcos, quam noſtros publicanos, hinc intelligi poteſt, quòd, &c. *Ibid.* Nomen autem publicani aſpernari non poſſunt, qui pendere ipſi vectigal ſine publicano non potuerunt. Liu. *lib.* 34. Publicani præbenda (militibus) conducturos ſe profeſſi erant. Mulier publicana. Cicer. 5. *Verr.* Mulierculæ publicanæ noluit ex decumis nimium lucri dare. ¶ De publicanis qui vectigalia ex nouitiis ſeruis) percipiebant etiam Romæ. Quintil. *declam.* 340. Item, de re improfeſſa apud publicanos, & commiſſa. Idem *declam.* 341. Vide *Digeſt. lib.* 19. *&* 50.

Pūblĭcè & Publicitus, aduerbia à publicus nomine deriuatur: idémque ſignificant quod vulgò, ſeu palam. { δημοσίᾳ. GAL. *Publiquement.* ITAL. & HISP. *Publicamente.* GERM. Offentlich / vor der gemeind. ANGL. *Publickly.* Cicer. 5. *Verr.* Itaque quum Plinius Herbitenſis, homo diſertus & prudens & domi nobilis, de calamitate aratorum, & de fuga, & de reliquorum paucitate publicè diceret. Terent. *in Adelph.* Haud cito mali quid ortum ex hoc ſit publicè. id eſt, non facile aliquid detrimenti ab hoc capiet Reſpublica. Cic. *pro Roſc. Amer.* Anſeribus cibaria publice locari, id eſt, palam, corámque omnibus qui intereſſe voluerint, conductori anſeres alendos adiicere. Plaut. *Milit. ſc.* 1. *a.* 2. Is publice legatus Naupactum fuit magnai Reipublicai gratia. ¶ Publicè dare ſumptus alicui, eſt illi ſumptus ſuppeditare ex ærario. Publice aliquem deportare hoc eſt, ex decreto publico. Terent. *in Phorm.* Nónne hoc publicitus ſcelus hinc deportarier in ſolas terras? Vbi Donatus, Publicitus, publica cura & conſilio. Plaut. *Amphitr.* Hoſpitio publicitus accipiar, id eſt, carcere publico. Gellius *capit.* 14 *lib.* 6. Publicitus intereſt, &c. Plaut. *Amph.* An fores nobis cenſebas publicitus præbere?

Pūblĭcŏla, læ, qui populum colit & obſeruat. ὁ τὸν δῆμον θεραπεύων. Plutarcho, quo cognomine dictus eſt P. Valerius, qui in locum Tarquinij Collatini ſuffectus eſt Conſul. Melius Poplicola. Terent. Scaur. *de Orthograph.* Publicolam antiqui Poplicolam vocabant.

Pūblĭcĭus, a, um, πολιτικός. vt, Iter publicium. Ouid. 5. *Faſt.*

Vtile nunc iter eſt, publiciúmque vocant.

Publicij ædiles. *Ibid.*

Plebis ad Ædiles perducta licentia talis

Publicios.

Pūblĭlĭus, & Laberius, poëtæ mimorum, Iulij Cæſaris familiares ambo, ſed Publius acceptior. Nam Laberij maledicentia, ſicut & arrogantia Cæſar magnopere offendebatur. Is Publius, genere Syrus fuit, conditione ſeruus: puer enim & forma, & ingenio à Domitio manumitti, & erudiri meruit. Romam venit ad ludos Cæſaris, vbi mimos ſuos egit, magno ipſius populi applauſu. Autores Gellius & Macrobius.

Publĭpŏr, Publij puer, ſiue ſeruus: ſicut Marcipor, Marcipuer. Veteres enim è ſuis prænominibus pueros, id eſt, ſeruos in familia nominabant. Vnde à Lucio, Lucipores: à Quinto, Quintipores. Et hoc eſt quod Plinius ait, id genus ſeruos dominorum fuiſſe gentiles: id eſt, eodem nomine appellatos, quo domini appellabantur. Vide *Marcipor*.

Pŭcinum, πουκῖνον, vrbs eſt Iſtriæ in Mediterraneis, vt Ptolem. ſcribit *lib.* 3. *cap.* 1.

Pŭcīnum vinum, inter generoſiſſima Italiæ vina, & medicamentis aptiſſima connumeratum eſt. πούκινος οἶνος. Naſcitur in ſinu Adriatici maris, ſuper colle, non procul à Timauo fonte, teſte Plin. *lib.* 14. *cap.* 6.

PUDĔT, puduit, vel puditum eſt, pudere verbum eſt impersonale, Erubeſcere, ſiue pudore affici. { בוש *boſch* נכלם *nichlám*. αἰδεῖσθαι. GALL. *Auoir honte & vergongne.* ITAL. *Vergognarſi.* GERM. Sich ſchämen. HISP. *Hauer verguença auergonçarſe.* ANGL. *To haue ſhame.* } Habet ferè accuſatiuũ cum genitiuo. Cicer. 2. *Verr.* Sunt homines quos infamiæ ſuæ neque pudeat, neque tædeat. Idem *pro domo ſua*, Me non ſolùm piget ſtultitiæ meæ, verũ etiam pudet? Senec. *ſuaſion. vlt.* Non tædet me vitæ meæ, ſed pudet. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Nihilne te pudet? D. Si nihil aliud, me quidem tui, vxor. Liuius *lib.* 34. Pudere quod non oportet, &, non pudere quod oportet. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 5. Faciam vt pudeat: Nam in ruborem te totum dabo. Gellius *cap.* 1. *lib.* 5. Vt pudeat tacitus. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Hunc pudet, quia non dedit quod promiſit? Facilius fertur quod pudet, quam quod piget. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. At nos pudet, quia cum catenis ſumus. 2. At pigeat poſtea herum, ſi vos eximat vinculis. ¶ Differt autem Pudere a pigere, quòd pudere, verecundiæ ſit: pigere, pœnitentiæ. Saluſt. *Iugurth.* Nam poſtea quæ fecerit, incertũ habeo pudeat, an pigeat magis. Donatus, Pudere eſt in his quæ turpiter fiunt: pigere, in his quæ cum damno ac malo. Pudere, ad dedecus pigere ad dolorẽ refertur. Terent. *in Adelph.* Patris me quidem pudet, pigetque. Ouid. 13. *Metam.*

——— *Vidi, puduitque videre*

Quum tu terga dares.

Gellius *cap.* 13. *lib.* 15. Puditum eſt, veritum eſt, pigitum eſt, imperſonaliter a Cicer. & aliis dicitur. ¶ Inuenitur aliquando perſonaliter poſitum cum nominatiuo: verùm id non aliter quam in tertiis perſonis. Lucanus,

——— *ſemper metuet, quem ſæua pudebunt.*

¶ Compoſita eius ſunt, Depudet, Diſpudet, & Suppudet, de quibus ſuis locis.

Pŭdēns, tis, Verecundus. { בוש *boſch* נכלם *niclám*. αἰδήμων. GAL. *Honteux, qui a honte.* ITAL. *Verecondo non sfacciatato, ſpattoſo.* GERM. Schämig oder ſchamhafft. HISP. *Caſto, con verguença, vergonçoſo.* ANGL. *Schamefaſt.* } Cic. 5. *Verr.* Metelli eſt filius in prouinciis, non puer, ſed adoleſcens bonus, ac prudens. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Quam me addiit, vt pudentem gnatum æquum eſt patrem. (id eſt, verecundè orauit vt ei argentum darem.) Terent. *in Heaut.* Animi eſt pudentis ſignum, & non inſtrenui. Cic. *pro Flac.* Pudentiſſimus, atque optimus vir. Idem 3. *Verr.* Pudentiſſima, lectiſſimáque fœmina. Cuius contrarium eſt Impudens, de quo egimus ſuo loco, ἀναίσχυντος.

Pŭdēnter, aduerbium, Verecundè. { αἰδημόνως. GALL. *Auec honte & humilité, d'vne contenance honteuſe.* ITAL. *Con vergogna & modeſtia.* GERM. Schamhafftiglich / mit ſcham. HISP. *Caſtamente, con verguença.* ANGL. *With ſhamefaſtneſſe.* } Cicer. *pro Quintio*, Eum tum pudenter appellare nolebas. Horat. 1. *Epiſt.* 18.

——— *diſtat, ſacráſne prudenter, An rapias.*

Cicero *in Vatin.* Viuere pudenter. Contrarium eſt Impudenter, de quo ſuo loco. ἀναισχύντως.

Pŭdendus, a, um, quod pudore dignum eſt: ſiue quod eiuſmodi eſt, vt illius nos pudere oporteat. { αἰσχυντέος. GALL. *De quoy on doit ou deuſt on auoir honte, honteux.* ITAL. *Coſa vergognoſa.* GERM. Deß man ſich ſchämen muß oder ſoll. HISP. *Vergonçoſa.* ANGL. *To be aſhamed of.* } Plin. *lib.* 29. *c.* 29. Quædam pudenda dictu tanta autorum aſſeueratione commendantur. Ouid. *Faſt.* 5.

Cauſa pudenda tua eſt.

Idem *lib.* 3. *de Arte,*

Perque aditus tales lucra pudenda petunt.

Virg. 11. *Æneid.*

——— *at non Euandre pudendis*

Vulneribus pulſum aſpicies.

Cicer. 5. *Phil.* Vt iam pudendum ſit, honeſtiora eſſe legionum decreta, quam Senatus. Suet. *in Tib. cap.* 65. Pudenda miſerandáque oratio. Idem *in Neron. cap.* 51. Pudendus circa cultum corporis. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.*

Nec mea ſupplicio vita pudenda foret.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Aſſueſcunt oculi multa pudenda pati. (in mimis.)

Pŭdēndă, orum, ſubſtantiuum, Naturales partes dicuntur, tam in viro, quam in muliere, quæ & Verenda dicuntur, quod (vt ait Auguſtinus *lib.* 15. *Ciuit.*) hominis nos maxime pudeat. { בשר *baſar* ערוה *heruáh* מבושים *mebuſchim*. τὰ αἰδοῖα. GAL. *Les parties honteuſes de l'homme.* ITAL. *La parte dishoneſte dell'huomo.* GERM. Die ſcham oder ſchamglider der mannen und frawen. HISP. *Los membros genitales, las verguenzas.* ANGL. *The priuie partes of man and woman.* } De illis ita periphraſticωs. Ouid. 4. *Faſt.*

Ab pereant pariter quæ nocuere mihi.

Pŭdĭbĭlis, Pudendus. Lamprid. *in Heliogab.* Ad honores reliquos promouit commendatos ſibi pudibilium enormitate membrorum.

Pŭdĭbundus, a, um, qui pudore ducitur, pudens, verecundus. { בוש *boſch* נכלם *nielám*, αἰδήμων. Gall. *Honteux.* Ital. *Riſpettoſo, vergognoſo.* Germ. Schamhafftig/züchtig. Hisp. *Vergonçoſo, que tiene verguença.* Angl. *Shamefull and bashfull.* } Plin. *lib.* 10 *cap.* 20. Pudibundus ac mœrens, quærit latebram. Ouid. *lib.* 2. *Faſtorum,*

Illa diu reticet, pudibundaque celat amictu
Ora, fluunt lacrymæ more perennis aquæ.

Dies pudibunda, pro purpurea, apud Statium *lib.* 5. *Theb. de Aurora.*

Pŭdĭbundē, cum pudore. αἰσχυντηλῶς.

Pudēfio, fis, Erubeſco, pudore ſuffundor. { בוש *boſch* נכלם *nielám.* αἰδοῦμαι, αἰσχύνομαι. Gall. *Auoir honte.* Ital. *Vergognarſi* Ger. Schamrot werden. Hisp. *Auergonçarſe à ſi meſmo.* Angl. *To become shamefull and bashfull.* } Paſſiuum eſt à Pudefacio, quod eſt pudorem alicui iniicio. Gellius *lib* 15. *cap.* 17. Tibiam, pudefactus oris deformitate, abiecit.

Pŭdīcus, a, um, continens ſe à libidinibus, caſtus. { טהור *tahór* נקי *nakí.* ἁγνὸς σώφρων. Gal. *Pudique, chaſte.* Ital. *Pudico, caſto.* Germ. Keuſch/ züchtig vnd ſchamhafft. Hisp. *Coſa caſta con verguença.* Angl. *Chaſte, honeſt of life.* } Pudicum ingeniũ Pamphili, apud Terent. *in Hecyr.* & mores pudici, apud Plaut. *in Capt.* Miles pudicus Cicero *Epiſtol. ad Octau.* Audiet C. Marius impudico domino parere nos, qui ne militem quidem habere voluit niſi pudicum? Mores pudici, Ouid. *Triſt.* Mulier pudica, Horat. *Epod.* 2.

——— Thalamos violare pudicos,

Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 8. Idem *Eleg.* 7. *lib.* 3. Mores natura pudicos tibi dedit cum facie. Plaut. *Capt. ſc. vlt a.* 5. *verſ.* 1. Spectatores, ad pudicos mores facta hæc fabula eſt. Idem *Curc. ſc* 1 *a.* 1. Tam à me pudica eſt, quàm ſi ſoror mea ſiet. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Prò mulierem lepidam, & pudico ingenio. Idem *Aulul ſc.* 1. *a.* 2. Bellum verò & pudicum proſtibulum populi. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. An tu pudicæ cuipiam inſidias locas? ¶ Pudicior comparatiuum. Ouid. *in Ibin,*

Nec tibi contingat matrona pudicior illa,
Quæ potuit Tydeus erubuiſſe nuru.

Pudica arbor, octonos circiter pedes procera, in prouincia Pudiferam. Ea rerum acceſſum videtur ſenſu percipere, appropinquante homine, aut animali ramos conſtringit: recedentibus pãdit. Scalig. *exerc.* 181. 28.

Pŭdīcē, aduerbium, Caſtè. { μετ' αἰδοῦς, ἁγνῶς. Gall. *Chaſtement, pudiquement.* Ital. & Hisp. *Caſtamente, pudicamente.* Germ Züchtiglich/ ſchamhafftiklich/mit keüſchheit. Angl. *Chaſtelie.* } Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Bene & pudicè me habuit. *Ibidem ſc.* 2. *a.* 4. Eduxi hanc bene & pudicè. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 5. Bene pudicéque mecum à puero educatus. Idem *Amph.* Benè pudicéque aſſeruetur lingua &c. Ouid. *ad Liuiam,*

Quid tibi nunc mores proſunt, actumque pudicè,
Omne æuum?

A quo fit pudicitia, caſtitas, ἁγνεία. Quorum contraria ſunt, Impudicus, Impudicè, & Impudicitia: de quibus ſuis locis.

Pudicitiùs: Apuleius *Apol.* 1. Pudicitiùs profeſſi verſus & ſcripti.

Pŭdīcĭtĭa, æ, Caſtitas. { טהרה *taborán* נקיון *nikkaiõn.* ἁγνεία. Gall. *Chaſteté, netteté.* Ital. *Caſtità, pudicitia* Germ Keuſchheit/ zucht. Hisp. *Caſtidad con verguença.* Angl. *Chaſtneſſe, or chaſtitie.* } Plin. *lib.* 17. *cap.* 25. A quo tempore pudicitiam ſubuerſam Piſo grauis autor tradidit. Ouid. *Epiſt.* 5.

Lis eſt cum forma magna pudicitiæ.

Ibidem,

——— nulla reparabilis arte.
Læſa pudicitia: deperit illa ſemel.

Tacit. *lib* 4. Impenetrabilis Agrippinæ pudicitia. ¶ Modò pro religioſa munditia ac puritate ponitur Virg 2. *Georg.*

Caſta pudicitiam ſeruat domus

¶ Quandoque Dea quæ Romæ colebatur. Plin. *lib.* 2. *cap.* 7.

Pŭdŏr, is, vt Stoici definiant, eſt metus infamiæ qui animum reprimit, ne procaciter, aut inordinatè, aut turpiter quid peragat. { בשת *boſchet* בשנה *baſchnáh.* αἰδώς. Gall. *Honte* Ital. *Timor d'infamia pudore* Germ. Scham/zucht. Hisp. *Verguença con temor.* Angl. *Shame.* } Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.*

——— Confuſa pudore repulſa.

Liuius 4. *d.* 4. Pudor peſſimus patrimoniæ, vel paupertatis. *Ibidem,* gloriæ ſit, non pudori. Et Plaut. *Amphitr.* Si pudoris egeas, ſumas murtum. Cur autem erubeſcant quos pudet, cauſam tradunt philoſophi, quoniam pudefactis ſanguis de corde in omnes corporis partes diffunditur, ita vt ſuperficiem occupet. Vide Gellium *cap.* 6. *lib* 19. Pudor a verecundia ſic ſeparatur à quibuſdam, vt pudor ſit rei turpiter actæ: verecundia etiam rectè facti, atque honeſti: quæ tamen differentia vera non eſt. Cicero *pro Cluent.* Deinde ita flagrare cœpit amentia, ſic inflammata ferri libidine, vt eam non pudor, non pudicitia, non pietas reuocaret. Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Pudoris in malis ſedes Ouid 1. *de Arte,*

Eſte procul vittæ tenues, inſigne pudoris

Erat enim vitta, matronarum ornatus. Horat. 1. *Serm. Sat.* 6.

Infans namque pudor prohibebat plura profari.

Ouid. *Epiſt.* 16.

——— fines tranſire pudoris.

Plaut. *Amphitr.* Sed pudicitiam, pudorem, & ſedatum cupidinem. ¶ Pudor etiam pro ſcelere, & probro, vel dedecore ſumitur, quæ ſunt pudoris cauſæ. Item pro infamia, & turpitudine. Ouid. 5. *Faſt.*

Iſque pudor manſiſſet adhuc. (id eſt, infamia)

Idem *Eleg* 1. *lib* 2. *Triſt.*

Eſt & in obſcœnos deflexa tragœdia riſus:
Multaque præteriti verba pudoris habet. (i. turpitudinis)

Ibidem,

Rebus adeſt nomen, nominibúſque pudor. (id eſt, turpitudo.)

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 3.

Neve reformida, ne ſim tibi forte pudori.

Senec. *cap* 17. *de conſol. ad Polyb.* Prò pudor imperij! (id eſt, ò indignum facinus Imperatoris!) Et Liuius *lib.* 10 *d.* 4. Non ſine pudore regis. (id eſt, dedecore, infamia, &c.) Ouidius *Epiſt.* 12.

Ibimus, & noſtrum vulgat clamore pudorem.

Idem *Epiſt.* 19.

O pudor hirſuti coſtis exuta leonis,
Aſpera texerunt vellera molle latus.

Pŭdōrĭcŏlŏr, is. Vocatur hoc nomine aurora rubens, ſicut Memnon nocticolor à Næuio *in Alceſt.* teſte Gel. *lib.* 19. *cap.* 7.

Pŭĕr, eri, olim & Puerus. Primùm ponitur pro ſeruo. ילד *jélaer* נער *náhar.* παῖς. Gall. *Enfant, petit garſon, ſeruiteur.* Ital. *Fanciullino.* Germ. Ein kind/knab/knecht oder diener. Hisp. *Moço ò muchacho de edad.* Angl. *A childe or boye or ſeruand.* } Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. I puere pulta. *Ibidem,* Da puere ab ſummo. (ſup. vinum, & initium facito à loco ſummo, vſque ad imum.) Idem Plaut. *in Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. I puere præ. Idem *in Moſt ſc.* 3 *a.* 1. Cedo aquam manibus. Ita legit Priſcian. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Cedo puere ſinum. (id eſt, vas ſinuoſum poculum, autore Nonio & Seruio.) Iam *vo Puere* antiquum eſt à recto puerus. Terent. *in Andr.* Etiam puerum inde abiens conueni Chremis. Cicero *ad Quint. frat lib.* 1. Túne id veritus es, ne ego iracundia aliqua adductus, pueros ad te ſine literis miſerim? Secundò pro maſculo, & opponitur puellæ Ouid. 9. *Metamorph.*

Cultus erat pueri, facies, quàm ſiue puellæ,
Siue dares puero, fieret formoſus vterque.

Et paulò poſt.

Vota puer ſoluit, quæ fœmina vouerat, Iphis.

Plaut. *Amphitr.* Atque illam geminos filios pueros peperiſſe conſpicor. *Ibidem* Spectaui iſtam tibi parituram filium: verum non eſt puero grauida. Tertiò pro ætate puerili. Cicero *Bruto,* Cæſaris verò pueri mirifica indoles virtutis. Virg. 2. *Eclog.*

O formoſe puer, nimium ne crede colori.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 6. *a.* 4. Nugas theatri, verba quæ pueri diſcunt. Idem *Aul ſc.* 1. *a.* 4. Quaſi pueri qui nare diſcunt. ¶ Regij pueri, apud Macedonas vocabantur Principum liberi ad miniſterium regis electi. Liuius *lib.* 5. *decad.* 6. Gal. *Pages d'honneur.* ¶ Interdum eſt ἀπὸ τοῦ παῖς: denotánsque reſpectum erga patrem, vel matrem: vt ſit idem quod filius. Horat. 1. *Epiſt.* 2.

Quæritur argentum, puériſque beata creandis
Vxor.

Virg. 8. *Eclog.*

Crudelis mater magis, an puer improbus ille.

¶ Apud antiquiſſimos erat communis generis: quod & Priſcianus annotauit, citans illud ex Liuij Andronici *Od.*

Sancta puer, Saturni filia.

¶ Declinatur & hic puerus, & hæc puera, ſicut puellus & puella. Plaut. *in Mer.* Tu puere abi hinc intrò ocyùs. Varro *apud Φιλόνομον,* vt citat Nonius, Properate viuere pueræ, quas ſinit ætatula ludere, & amare, & Veneris tenere leges. Sueton. *in Calig. cap.* 8. Quòd antiqui etiam puellas pueras, ſicut & pueros puellos dictitarant. ¶ Pueri olim circumtonſi. Suet. *in Auguſt. cap.* 45. ¶ Pueri dicebantur qui minores eſſent annis 17. Gell *cap.* 28. *lib.* 10.

Pŭĕrŭlus, i, diminutiuum. { παιδάριον. Gal. *Petit enfant.* Ital. *Fanciullino, picciolo fanciullo.* Germ. Ein kindlin/knäblin. Hisp *Moço de edad pequeño. Moço pequeño.* Hisp. *A litle childe.* } Cicer. *pro Roſ. Amer.* Vt inter ſuos omnium artium pueros, ex tot elegantiſſimis familiis lectos, velit hoc verſari homines penè operarios.

Pŭerpĕra, æ, mulier quæ recens peperit, quæque ex dolore partus decumbit. Vel quæ primitus peperit, Interpres Iuuenal. *Satyr.* 6. { חולה *cholák.* λεχώ. Gall. *Vne accouchee, femme qui a enfanté.* Ital. *Donna di parto* Ger. Ein kindtbetterin. Hisp. *La parida, muger que parte* Angl. *A woman lying in childe bed.* } Teren. *in Adelph.* — multò rectius eſt. Quàm illam puerperam nunc duci huc per viam ægrotam. Plin *lib* 7 *c* 4. Editis geminis raram eſſe aut puerperæ, aut puerperio, præterquam alteri, vitã. Plaut. *Amphitr.* Vbi vtero exerti dolores vt ſolent puerperæ,

Pŭerpĕrus, a, um, adiectiuum: vt, Verba puerpera. { λοχεῖος. Gal. *Qui fait produire ou enfanter vne femme.* Ital. *Coſa de donna di parto.* Germ. Der Kindtbetterin dienſtlich. Hisp. *Coſa de muger parida.* Angl. *That makes a woman beaare children.* } Ouid 10. *Met.*

Admouitque manus, & verba puerpera dixit.

Pŭerpĕrĭum, ij, Niſus & dolor parientis, vel etiam tempus ipſum quo parit mulieri, quóve poſt partum ex dolore decumbit { חבל *chebel.* λοχεία Gal. *Enfantement, ou le temps d'enfanter, accouchement geſine, douleur d'enfanter.* Ital. *Dolore del partorire.* Germ. Die zeit der geburt/ oder die kindtbette. Hisp. *El parto, ò dolor de muger parida.* Angl. *Childebearing or deliuerance of childe.* } Plin *lib.* 28. *cap.* 8. Lingua adalligata, pericula puerperij tollit. ¶ Aliquando etiam proles ipſa. Gell. *cap.* 2. *lib.* 10. Diuo Auguſto imperante, ancilla eius in agro Laurente peperit quinque pueros, qui pauculos dies vixerunt: Materque quoque non multo pòſt mortua monumentúmque ei factum iuſſu Auguſti, in via Laurentina, in quo ſcriptum fuiſſe conſtat numerum puerperij. Suet. *de Calig cap.* 8. Quum Agrippina bis in ea regione filias enixa ſit, & quabiſcunque partus, ſine vllo ſexus diſcrimine puerperiũ vocaretur: quòd antiqui etiam puellas pueras, ſicut pueros & puellos dictitarant. Plin. *lib.* 18. *cap.* 29. Vt in lacte puerperium necat. Idem *lib* 7. *cap.* 11. Vno abortu duodecim puerperia egeſta.

Pŭĕrīlis, quod eſt pueri, vel quod puerorum proprium eſſe ſolet. { παιδαριώδης, νεανικός. Gal. *Puerilité d'enfant.* Ital. *Coſa de fanciullo.* Germ. Kindlich oder kindiſch. Hisp. *Coſa pertenecientе à moço.* Angl. *Childiſh, boyiſhe.* } vt Ætas puerilis, apud Cicer. *pro Archia,* Quibus artibus ætas puerilis ad humanitatem informari ſolet. Idem *ad Att. lib.* 14. Acta enim illa res eſt animo virili, conſilio puerili. Virg. 5. *Æneid.*

——— ſi iam puerile paratum
Agmen habet ſecum.

Idem 11. *Æneid.*

Tela manu iam tum tenera puerilia torſit.

¶ Vota puerilia. Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 3 *Triſt.*

Stulte quid hæc fruſtrà votis puerilibus optas?

Pŭĕrīlĭtĕr,

Pŭĕrīlĭtĕr, aduerbium. More puerorum. { παιδικῶς. Gal. *Puerilement, en façon d'enfant.* Ital. *A modo di fanciullino.* Ger. Kindtlich/Kindtiſcher weiß. Hisp. *Con moçedad, en guiſa de moço.* Angl. *Childiſhlie, lik a boye.* } vt Pueriter blandiri. Liuius *lib.* 1. *belli Punici*, Cicer. 1. *de finib.* Quæ quum res tota ficta ſit pueriliter, tum nec efficit quod vult.

Pŭĕrīlĭtās, atis, Ineptia, vel inconſiderantia puerilis. { פתיות *pothaiúth.* παιδαριώδες, ἀνοησία. Gal. *Enfâce, puerilité.* Ital. *Fanciullezza.* Ger. Die kindiſche oder kindiſchweiß. Hisp. *Mocedad.* Ang. *Childiſhheede.* } Seneca, Qui pueritiam eius, ſiue potiùs puerilitatem ludibrio habuit. ¶ Ponitur aliquando pro ipſa pueritia. { ילדות *jaldúth.* παιδεία. } Varr. de Liberis educandis. Velim mehercules, inquit ipſe, vſu magno puerilitatis formulam audire.

Pŭĕrĭtĭă, æ, Ætas puerilis. { ילדות *jaldúth.* παιδεία, παιδία. Gal. *Enfance.* Ital. *Puertia. fanciullezza.* Germ. Die kindtheit/das kindtlich alter. Hisp. *Edad del moço, mocedad.* Angl. *Childiſhhood.* } Cicer *pro lege Manil.* Qui extrema pueritia miles fuit ſummi Imperatoris. Idem *Licinio lib.* 5. Qui me à pueritia ſua ſemper obſeruauit. ¶ Quandoque etiam ſumitur pro puritate, ſiue caſtitate: quod & Nonius annotauit, citans illud Varonis ex *lib.* 1. *rerum humanarum*, Quæ pueritia eſt frequens polluta. Vide tamen num potiùs ibi *puritia* legendum ſit.

Pŭĕrāſcĕrĕ, dicuntur qui exacta infantia pueritiam inchoant, παιδίζειν, παιδεύεσθαι, à quo Repueraſcere, de quo vide ſuo loco.

Pŭĕllŭs, i, aliud diminutiuum à puer, Paruus puer, ſiue filiolus. { ילד *jeládh.* παιδίον. Gal. *Petit enfant.* Ital. *Fanciullino.* Ger. Ein kindlin/bublin. Hisp. *Pequeño moço, niño.* Angl. *A litle childe* } Lucilius, Quúmque hic tam formoſus tibi, ac te dignus puellus

Pŭĕllă, æ, à puera, per diminutionem. Vide ſuprà in fine vocis *Puer*, & *Puerperium.* { ילדה *jaldáh* נערה *nahaváh.* παιδίσκη. Gal. *Fillette.* Ital. *Fanciulla.* Germ. Ein meydlin oder töchterlin. Hisp. *Moça pequeña, niña.* Angl. *A litle maid girll or wench.* } Cic. *ad Attic.* De tutela legitima in qua dicitur eſſe puella niſi vſucapi poteſt. Ouid. 2. *Faſt.*

Succubuit famæ victa puella metu.

Virg 4. *Georg.*

Immanem ante pedes hydrum moritura puella
Seruantem ripas alta non vidit in herba.

Ouid. 2. *Amor.* Eleg. 16.

Verba puellarum foliis leuiora caducis:

Idem 3. *Amor.* Eleg. 6.

Aut non formoſa, aut non bene culta puella.

Virg. 2. *Æneid.*

——— *circum pueri, innuptæque puellæ*
Sacra canunt.

Pŭĕllŭlă, æ, diminutiuum à puella. { τὸ κοράσιον, τὸ παιδισκάριον. Gall. *Petite fillette.* Ital. *Picciola fanciulla.* Germ. Ein kleines meydlin. Hisp. *Moça pequeña niña.* Angl. *A litle maid girll or wench.* } Cat. *in epith. Iul.*

Floridam ipſe puellulam
Matris è gremio ſuæ Dedit.

Idem *in Mamur.*

Socy puellarum.

Pŭĕllāris, e { παρθενικός, κορικός. Gall. *De fillette.* Ital. *Fancinleſco, puerile.* Germ. Kindtlich oder denn Meydlinen zugehörig. Hisp. *Coſa pertenecciente à moça.* Angl. *Of a maid.* } Quintil. *de vxore defuncta*, Tum ætate ea puellari, præſertim meæ comparata, poteſt & ipſa numerari inter vulnera orbitatis. Plin *lib.* 10. *cap.* 55. Liuia Auguſta prima ſua iuuenta Tiberio Cæſare ex Nerone grauida, quum parere virilem ſexum admodum cuperet, hoc vſa eſt puellari augurio, ouum in ſinu fouendo, atque quum deponendum haberet, nutrici per ſinum tradendo, ne intermitteretur tepor: nec falſo auguratа proditur. Ouid. 4. *Faſt.*

Præda puellares animos oblectat manis.
Inde puellaris nulla eſt veſtigia planta.

Idem 5. *Faſt.*

Sæpè puellares ſubduxit ab æquore plantas

Pŭĕllārĭtĕr, aduerbium { παρθενικῶς. Gall. *En fillette, à la maniere des fillettes.* Ital. *A fogia de fanciulla.* Germ. Wie die Meydlin. Hisp. *En manera de moça, o niña.* Ang. *Like a maid or wench.* } Plin. *Epiſt.* 163. Dum ſe prægnantem puellariter neſcit, ac per hoc, &c.

Pŭĕllāſcĕrĕ, effeminari. γυναικίζεσθαι. Pacuuius, Puellaſcunt laſciuia adoleſcentes. Aliquando reuireſcere, & quaſi ad puellarem ætatem redire. { ἀνηβᾶν. Gal. *Retourner en aage de fillette.* Ital. *Ritornare in età di fanciulla.* Germ. Weibiſch werden oder widerumb iungen. Hisp. *Tornar moça.* Ang. *To waxe lik a maid or wench.* } Varro *apud Nonium.* Quòd non ſolùm innubæ fiunt communes, verumetiam veteres puellaſcunt.

Puellitari, cum puella concubere, vel ludere. Laberius de his qui rem habent cum vetulis tranſlate hoc verbum vſurpauit. Quæ nam mens, quæ deliritas vos ſuppoſitores facit cum cano cugio (ſic vetulæ naturam vocat) puellitari?

Pŭgil, is, qui pugillatu decertat, vel pugna ſe exercet: nomen à pugna, ſiue à pugnis deductum. { πύκτης. Gal. *Qui anciennement s'exercoit au combat à grand coups de poings* Ital. *Chi combatteua all vſanza antica co' pugni in luogo publico.* Germ. Ein fechter/Kempfer. Hisp. *Combatidor con puños.* Ang. *A champion.* } Cicer. *de clar. Orat.* Pugiles inexercitati etiam ſi pugnos, & plagas Olympiorum cupidè ferre poſſunt, Solem tamen ſæpe ferre non poſſunt. Idem 2. *Tuſc.* Pugiles cæſtibus contuſi, ne ingemiſcunt quidem. Horat *lib.* 2. *Epiſt.* 1.

——— *media inter carmina poſcunt*
Aut vrſum aut pugiles his nam plebecula gaudet

¶ Pugiles eoſdem Athletas fuiſſe & nudos certaſſe colligitur ex Suet. *in Aug. cap.* 44. Idem & Latini & Græci, &c.

Pŭgillātŭs, us, Pugilum certamen. { πυγμή. Gall. *Le ieu & exercice des pugiles* Ital. *Tale giuoco di pugni.* Germ. Ein fechtſpyl oder kampffſpyl. Hisp. *Iuego ò exercicio con puños.* Ang. *A ſtriuing or champions or with fiſtes* } Plaut *in Capt.* Hic homo pugilatum incipit. Plin. *lib* 8. *cap.* 22. Eundem decimo anno reſtitutum athletem, certaſſe in pugilatu.

Pŭgilātio, idem πυγμή. in Cic. 2. *de legib.* Sunt corporum certationes curſu, & pugilatione, luctatione, &c.

Pŭgilicè, aduerb. pugilum more. πυκτικῶς. Plaut. in *Epid.* Quid herilis noſter filius? *Epid.* Valet pugilicè, atque athleticè, Vbi pugilicè & athleticè valere dixit pro eo quod eſt proſperrima, ſummáque valetudine frui. Summam enim tam athletæ, quam pugiles corporis robori curam impendebant, ita vt interdum ex nimia repletione venæ de ruptione periclitarentur.

Pugilare, more pugilis decertare, πυκτεύειν. Capitolinus *in Galieno*, Pugilles faculis, non veritate pugilantes.

Pŭgillāris Pugillus, vide *Pugnus.*

Pugio, nis, Breuioris gladij genus eſt, teſte Nonio: ita dictum ab eo quod pugno facilè apprehendatur, vel quod eo punctim pugnetur, vt inquit Feſtus. { שלח *ſchilach.* ἐγχειρίδιον. Gal. *Vn poignard.* Ital. *Pugnale.* Germ. Ein Tolch. Hisp. *Puñal.* Angl. *A dagger.* } Front. *lib.* 2. *Strateg.* Qu. Sertorius, quum acie decertaret, barbarum qui ei nuntiauerat Hirtuleium periiſſe pugione traiecit. Suet. *in Galba c.* 11. Pugione dependente a ceruicibus ante pectus, &c. Velleius, Pugionem ad femur alligaſe, (de nataturo.) ¶ Pugionem plumbeum vocat Cic. inualidum argumentum, *lib* 4. *de finib.* O plumbeum pugionem.

Pŭgiuncŭlus, i, paruus pugio. { ἐγχειρίδιον. Gall. *Vn petit poignard.* Ital. *Pugnaletto.* Ger. Ein Tölchlin. Hisp. *Pequeño puñal.* Ang. *A litle dagger.* } Cicer. Hiſpanienſem pugiunculum, Cn. Piſonem appellat. Idem *in Orat.* Nam in iis, quibus, vt pugiunculis vti oportet, breuitas facit ipſa liberiores pedes.

Pugna, æ, prælium, dimicatio, certamen: quod nomen à pugno deductum exiſtimat Donatus. { נפתול *naphtul* מלחמה *milchamah* קרב *kerau.* μάχη. Gal. *Combat.* Ita. *Pugna, combattimento.* Ger. Ein Streit. Hisp. *Pelea, ò batalla.* Ang. *A combat, or fight* } Nam veteres, vt iuit, ante vſum ferri, & armorum, pugnis, & calcibus, & morſibus, corporúmque luctatione certabant. Virg. 3. *Georg.*

Mox tamen ardentes accingar dicere pugnas.

Idem 8. *Æneid.*

——— *quem ſi fortuna ſequatur,*
Euentum pugnæ cupiat,

Idem 11. *Æneid.*

Iſque vbi ſe nullo iam curſu euadere pugnæ
Poſſe, &c.

Cic. *pro Murena*, Ex omnibus pugnis, quæ ſunt innumerabiles, vel acerrima videntur illa quæ cum Rege commiſſa eſt, & ſumma contentione pugnata. Dicimus pulchre, Committere pugnam, Dare pugnam, Rem venire ad pugnam. Tibul. *lib.* 4.

Faciem componere pugnæ.

(de forma aciei.) Ouid. 13. Euentus pugnæ quis fuit, Item,

Si quæritis huius fortunam, non ſum ſuperatus ab illo.

Plaut. *Amph.* Antequam cum Taphiis pugna ſit inita. Idem *Aulul. ſc.* 4. *a.* 3. Facta eſt pugna in Gallo gallinaceo. (i gallum obtruncaui.) Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Priuſquam iſtam pugnã pugnabo, ego priùs dabo aliam. Idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Hæc illic pugna pugnata eſt. ¶ Quandoque apud Poetas pro ſtupro ponitur. Terentius *in Eunuch.* Dabit hic aliquam pugnam. ¶ Pugna mala, ἡ ἧττα, victoriæ opponitur. Saluſt. *Iugurth.* 98. Quod oppidum primum omnium poſt malam pugnam ab Rege defecerat, i. prælium aduerſum. ¶ Pugnam facere, pro præliari, i. prælium committere. Saluſt. *ibid.*

Pūgno, as, Dimico, pugnam habeo, vel committo. { נלחם *nilcham*, μάχομαι, διαγωνίζομαι. Gall. *Combatre.* Ital. *Combattere, guerreggiare.* Germ. Streitten. Hisp. *Pelear.* Angl. *To fight.* } Plaut. *in Amph.* Nam quum pugnabant illi maximè, ego fugiebam maxime. Cicer. *pro Corn. Balbo*, Qui cum hoſte noſtro comminus ſæpe pugnauit. Plin. *lib.* 32. *c* 1. Sed armatæ claſſes imponunt ſibi turrium propugnacula, vt mari quoque pugnetur velut è muris. Pugnare pugnam, id eſt, pugnam committere, manus conſerere. Gell. *lib.* 2. Dum Pyrrhus Rex in Italia eſſet, & vnam atque alteram pugnam proſperè pugnaſſet. Pugnam pugnare, & pugna pugnata, vide Plaut. ſup. in *Pugna.* Et pugnare pugnam acerrimam dixit Gell. *cap.* 18. *lib.* 15. Senec *cap.* 1. *de conſol. ad Polyb.* Ouid. 13. *Metam.*

Sic pugnat (dolis & fraude) *ſic eſt metuendus Vlyſſes.*

Plaut. *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. Vt pugnandóque hominem caperet certa res eſt (i. dolo.) Ouid. 13. *Metam.*

Tutius eſt igitur fictis contendere verbis.
Quàm pugnare manu.

¶ Pugnare per. Celſ. *lib.* 5. *c de Mydriaſi*, Pugnandum eſt per eadem omnia, quæ in caligine oculorum præcepta ſunt. ¶ Interdum Pugnare, accipitur pro contendere, certare, litigare. Cicer. 2. *de nat. deor.* videtur Epicurus de diis immortalibus non magnopere pugnare id eſt, de diis non valde laborare, aut pro eorum defenſione non magnopere contendere Gell. *lib.* 2. *cap.* 15. Pugnare de poſſeſſione hominis. Terent. *in Prolog. Hecyr.* Tumultuantur, clamant, pugnant de loco. Pugnare ſecum, vel inter ſe, ea dicuntur quæ inter ſe ſunt contraria. vt, Pugnantia ſtudia, pugnantes ſententiæ Quint. *lib.* 3. *c.* 10. Hæc autem quæ tantùm inter ſe pugnant, plerunque nominibus deflecti ſolent. Hor. *in Serm.*

——— *quid mea quum pugnat ſententia ſecum?*

¶ Pugnare aliquando ponitur pro conari. Ouid. 1. *de remed.*

Pugnat in aduerſas ire natator aquas.

In qua ſignificatione non inuenuſtè accuſatiuum admittit Cic. *Appio Pulcro*, Illud pugna atque enitere, nequid mihi temporis prorogetur. Idem 1. *de nat. deor.* Illud video pugnare te, ſpecies vt quædam ſit deorum ¶ Pugnaueris, veteres dicebant pro eo quod eſt ſtrenuè te geſſeris. Terent. *in Adelph.* Et iſtam pſaltriam vna illuc mecum hinc abſtraham, M. pugnaueris Vbi donatus, Pugnaueris, id eſt, magnam rem geſſeris. ¶ Habet autem hoc verbum vt cætera eiuſdem ſignificationis, varias conſtructiones. Dicimus enim Pugno in hoſtem, contra vel aduerſus hoſtem, cum hoſte. Et apud Poetas, Pugno hoſti: Exempla nuſquam non occurrunt. Pro cauſa iniqua pugnare. Ouid. *Epiſt* 19. Pro commodis patriæ pugnare, cui opponitur patriæ commoda oppugnare. Cic. 1 *de inuent.* ¶ Pugnatur impersonale, Cæſar 4. *bell. Gall.* Quum ab hora fere quarta vſq; ad Solis occaſum pugnaretur. Ouid. 3. *de Arte*,

Ponite iam gladios hebetes pugnetur acutis:
Nec dubito telis quin petar ipſa meis.

Cic. *lib.* 3. *Offic.* Quum maré pugnatum apud Claudium eſſet Item pugnatur

gnatur paſſiuum, vt hoc pugnatur, pro hoc contenditur. Idem *pro Roſc. Amer.* Hoc ſolum hoc tempore pugnatur, vt ad illam opimam præclarámque prædam damnatio Sex. Roſcii velut cumulus accedat.

Pūgnans, antis, particip. { לוחם *lochem.* μαχόμενος. GAL. *Bataillant.* ITAL. *Chi combatte.* GERM. Streitend. HISP. *El que pelea, peleador.* ANGL. *Fighting.* } Ouid. 13. *Metam.*

——ego Telephon haſta
Pugnantem domui, victum orantémque refeci.

Idem 1 *de Pont. Eleg.* 2.

Hic me pugnantem cum frigore, cúmque ſagittis,
Cumque meo fato, quarta fatigat hyems,

¶ Interdum migrat in nomen, idemque ſignificat quod contrarius, ſiue repugnans. vt Pugnantes ſententiæ, hoc eſt, inter ſe contrariæ. Plin. *Epiſt.* 168. Quæ diſtinctio pugnantium ſententiarum, &c. Pugnantia ſtudia. Cic. 1. *de finib.* Atqui pugnantibus & contrariis ſtudiis conſiliiſque ſemper vtens, nihil quieti videri, nihil tranquilli poteſt. Idem 1. *Tuſc.* Pugnantia te loqui non vides?

Pūgnātŭs, a, um, participium. { GAL. *Combatu.* ITAL. *Combattuto.* GERM. Geſtritten. HISP. *Peleado.* ANGL. *Fighted and armed for.* } Saluſt. *Iugurth.* Quæ negotia multò magis quàm prælium malè pugnatum à ſuis, regem terrebant. Horat. 3. *Carm. Ode* 16.

Et pugnata ſacro bella ſub Ilio.

Virg. 8. *Æneid.*

——pugnatáque in ordine bella.

Pugnata pugna. Cicer. *pro Mur.* Cùm ex omnibus pugnis, quæ ſunt innumerabiles, vel acerrima mihi videtur illa, quæ cum rege commiſſa eſt, & ſumma contentione pugnata. Vide ſupra in *Pugna.*

Pūgnātŏr, verbale. { לוחם *lochem.* ὁ μαχητὴς, ὁ μαχόμενος. GAL. *Combatant.* ITAL. *Combattitore.* GERM. Ein ſtreiter / kriegsmann in einem ſtreit. HISP. *Peleador.* ANGL. *A fighter.* } Liu. 4. *bell. Pun.* Deinde occupata dextra tenendo caput, fortiſſimus quiſque pugnator eſſe deſierat. Suet. *in Caſ. cap.* 39. Ægyptiæ claſſes magno pugnatorum numero conflixerunt.

Pugnatorius, a, um. μαχητικός: vt pugnatoria arma. Suet. *in Calig. c.* 54. Batuebat pugnatoriis armis, &c. Thrax ſup.

Pūgnāx, acis, Bellicoſus. { μαχήμων, μαχητικός. GALL. *Aſpre au combat, aſpre à combattre.* ITAL. *bellicoſo guerriero.* GER. Streitbar / ein vol mit ſtreitten iſt / kriegiſch. HISP. *Hombre que mucho pelea.* ANG. *A great fighter, warrelik, contentious.* } Cic. *in Anton.* Saxa Centurio, pugnax & laceſſitus. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Eſſent pugnaces qui fera bella canunt.

Idem *Eleg.* 9. *lib.* 3 *Triſt.*

——Cura pugnacis facta Mineruæ (Argo)

¶ Interdum idem quod vehemens & pertinax in pugnando, ſeu contendendo. Cic. 1. *de Orat.* Carneades dicere ſolebat, me tibi pertinacem in dicendo, te perpugnacem in diſputando eſſe viſum. Idem *in Piſonem*, Græcus facilis & valde venuſtus, nimis pugnax contra Senatorem populi Romani eſſe noluit.

Pugnacior, pugnaciſſimus, μαχιμώτατος. Plin. *lib.* 21. *cap.* 21. Perdices & gallinaceos pugnaciores fieri putant in cibis eorum additis. Cicer. *de clar. Orat.* Sed & huius oratio in philoſophiam tranſlata, pugnacior (vt ita dicam) videtur, & illorum iudicio pacatior. Pugnax exordium dicendi, id eſt efficax & vehemens, apud. Cic. 2. *de Orat.*

Pūgnācitās, atis, pugnandi auiditas & pertinacitas. { τὸ μάχιμον. GALL. *Aſpreté de combatre.* ITAL. *Aſprezza, oſtinatione di combattere.* GER. Streitbarkeit begird zum ſtreiten. HISP. *Aquel habito de mucho pelear.* ANGL. *A deſire and readineſſe to fight.* } Plin. *lib.* 10. *c.* 33. Perdices capiuntur quoque pugnacitate eiuſdem libidinis. Pugnacitas argumentorum. Quint.

Pūgnācĭtĕr, aduerb. Vehementer, pertinaciter, inſtanter. { μαχίμως. GALL. *De force & courage, aprement & opiniaſtrement.* ITAL. *Con gran cuore, a premite oſtinamente.* GER. Streitbarlich / widerſpennigklich / dapferlich. HISP. *Mucho peleando, porfiadamente.* ANGL. *Contentiouſly, egerly.* } Cic 4. *Academ.* Ergo de omni ſtatu, conſilióque totius vitæ aut certare cum aliis pugnaciter, aut fruſtrari cum alios, tum etiam me ipſum velim. Quint *lib.* 9. *cap* 4. Vbicunque acriter erit, & inſtanter, pugnaciterque dicendum, membratim, cæſímque dicemus. Et pugnacius dicere, *ibidem.*

Pūgnācŭlum, i, Propugnaculum hoc eſt, locus munitus, ex quo hoſtilis vis arcetur. { בחן *bachan*, vel, [illegible] בחון *bachôn.* ἐπαλξις. GALL. *Boulenart.* ITAL. *Baſtione.* GERM. Ein werte / Ein paſtey ab deren man ſtreiten. HISP. *La torre para defender baluarte.* ANGL. *A bullwark.* } Plaut. *in Milit. ſc.* 3. *a.* 2. Meus illic homo eſt, deturbabo ego iam illum de pugnaculis.

PVGNVS, ni, Manus clauſa, & in condylos contracta. { אגרוף *egroph.* πυγμὴ, κόνδυλος. GALL. *Le poing.* ITAL. *Pugno.* GERM. Ein fauſt. HISP. *El puño de la mano cerrada.* ANGL. *The fiſte.* } Teren. *Adelph.* Cteſiphonem pugnis miſerum & illam plàtriam vſque occidit. Vbi Donatus, aut pugnus à pugna eſt dictus, aut ab illo pugna. Quidam à Græco πυγμή deducunt, quod & inter cætera pugnum ſignificat. Cic. *in Orat.* Nam quũ compreſſerat digitos, pugnúmque fecerat, Dialecticam aiebat eiuſmodi eſſe. Cato *c.* 82. Spiram pugnum altas facito. hoc eſt, ad craſſitudinem vnius pugni. Cic. *in Paradox.* Quoniam verbis contendimus inter nos non pugnis. Virg. *lib.* 11. *Æneid.*

Pectora nunc fœdans pugnis, nunc vnguibus ora.

Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Non hos pugnos meos, His te placidum reddam. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 3. Pugnus rem ſoluant, ſi quis poſcat ducius. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Bene monſtrantem pugnis cædis. Idem *Milit ſc.* 1. *a.* 1. Quo pacto pugno perfregiſti elephanto. Idem *Amph. ſc.* 4. *a.* 4. Pugnis latur ad te volito. Idem *Capt ſc.* 1. *a.* 4. Meis pugnis ex iis excutiam ſaturitates. Item, Quiſquis homo huc venerit, pugnos edet. Idem *Amph ſc.* 1 *a.* 1. vbi multa de pugnis.

[Pugnum ducere, κονδυλίζειν, pugnum impingere. Paulus *D.* 47. *t.* 10. *l.* 4. Si cum ſeruo meo pugnum ducere vellem, in proximo teſtantem inuitus percuſſerim, iniuriarum non teneor]

Pūgillus, i, diminutiuum ſignificat paruum pugnum. δράκιον.

Pūgillar, & Pūgillares, ium, maſcul. gener. vel pugillaria, rium, neutri gen.

Tabellæ ceræ, ligneæ, ſiue alterius materiæ, in quibus ſtylo ſcribimus, dictæ quòd pugno comprehendantur: vel à pungendo, quòd ſtylo in his pungendo ſcriberetur. { πινάκια, πυξίδιον. GALL. *Tablettes à eſcrire.* ITAL. *Tauolette incerate ſopra lequale ſcriuenano anticamente.* GERM. Ein ſchreibtäfelin / Schreibtäfelin. HISP. *Las Tablillas para eſcriuir.* ANGL. *writing tables.* } Plin. *lib.* 13. *cap.* 11. Pugillarium enim vſum fuiſſe etiam ante Troiana tempora inuenimus apud Homerum. Catul. *de Acme.*

En negat mihi veſtra reddituram
Pugillaria ſi pati poteſtis.

Gell *c.* 9 *lib.* 17. Pugillaria noua excogitata. Legitur & Pugillar in ſingulari numero. Auſonius.

Bipatens pugillar expedi.

Variis autem nominibus dicebantur pugillares apud veteres: alii duplices, alii triplices, alii quadruplices nominabantur. Erant & citrei, eborei, membranei dicti, qui ex citro, ebore, membranis erant contecti.

Pugillaris, e, adiectiuum, quod pugillum, ſiue pugnum implere poteſt, ſiue quantum pugnus poteſt continere. δρακτιαῖος. Iuuen. *Sat* 11.

Nec pugillares defert in balnea raucus
Teſticulos, nec vellendas iam præbuit alas.

Pūgĭllātōrĭŭs, a, um, adiectiuum, quod pugno percutitur. { πυξιμαῖος. GAL. *Feru à coups de poings.* ITAL. *Ferito di pugni.* GERM. Das man mit der fauſt ſchlecht. HISP. *Herido con puños.* ANG. *That is ſtriken or beaten with the fiſt.* } vt Follis pugillatorius, maximum pilæ genus, quod ſpiritu inflatur, & pugno percutitur, non palma. Plaut. *in Ruden.* — extemplo hercle ego te follem pugillatorium faciam, & pendentem incurſabo pugnis, periur, ſlume.

PVLCER, cra, crum, Formoſus, bellus, venuſtus. { יפה *iaphéh.* καλὸς, εὐειδής. GAL. *Beau, honeſte.* ITAL. *Bello leggiadro.* GERM. Hüpſch Schön. HISP. *Bello o hermoſo.* ANGL. *Faire, beautifull.* } Pulcrum, ſiue Polcrũ à polio is, ire, *Polir, embellir*: ſicut à Luo lucrum, à fulcio fulcrum. Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Pulcra mulier nuda quàm purpurata pulcrior. Idem *Mil. ſc.* 1 *a.* 1. Nimia eſt miſeria pulchrum eſſe hominem nimis. Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Si pulcra es, nimis ornata es. Cicer. 5. *Tuſc.* Itaque nec pulcros illos adminiſtratores aſpiciebat, nec plenum artis argentum, &c. *Ibid.* Suum cuique pulcrum eſt. Virg. 2. *Georg.*

Nec pulcer Ganges atque auro turbidus Hermus
Laudibus Italiæ certent.

Idem 3. *Æneid.*

Sic fatus meritos aris mactabat honores,
Taurum Neptuno, taurum tibi pulcer Apollo.

Sunt qui pulcrum à pollendo dictum putent, quaſi pulcrum, quòd forma polleant pulcri. Illud certè vel Ciceronis teſtimonio conſtat, nomen hoc antiquitus ſine aſpiratione ſcribi ſolere, quamuis perpetuo deinde vſu effectum ſit vt eam receperit, ſed male. ¶ Eius diminutiuum eſt pulcellus, la, lum. Cicer. *Attic lib.* 10. Redeo ad altercationem: ſurgit pulcellus puer. ¶ Interdum pulcer ſumitur pro bono, ſicut bonum pro pulcro. Celſ. *lib.* 5. *cap* 17. Nam ſcorpio ſibi ipſe pulcherrimum medicamentum eſt, i. optimum, κάλλιστον, ἄριστον. Gell. *lib.* 19. *cap.* 8. Ni quid contra ea dicis Poëtarum pulcerrime, quo & te purges, & non eſſe id vitium demonſtres. id eſt, optime. E conuerſo bonam formam pro pulcra dicimus, quemadmodum & malam, pro deformi. Terent. *in Andr.* Forma. Sos Bona fortaſſis. Plaut. *Aul. ſc.* 2. *a* 4. Ne illic pulcram prædam agat, ſi quis ollam ſi p. auri plenam inuenerit. (pulcrum dixit pro ampla, opima, bona. ¶ Interdum pro felici ac beato. Cicer *in Orat. pro Murena*, Vxor quoque ne ſe pulcrum ac beatum putaret. Idem Cicer. *de natur. deor.* Niſi mihi pulcrè ego ſum beatus. ¶ Interdum pro forti. Virg *lib.* 7. *Æneid.*

——ſatus Hercule pulcro
Pulcer Auentinus.

¶ Pulcrior, comparatiuum & ſuperlatiuum pulcerrimus. Idem 9. *Æneid.*

——quo pulcrior alter Non fuit Æneadum,

Cic *de ſenect.* Vua quid poteſt eſſe tum fructu lætius, tum aſpectu pulcrius? Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

Regina ad templum forma pulcerrima Dido
Inceſſit, magna iuuenum ſtipante caterua.

Idem 6. *Æneid.*

Hic genus antiquum Teucri pulcerrima proles.

Pūlcrālis, antiqui dixerunt pro pulcro, teſte Feſto, Ennius, Pulcralibus ludis.

Pūlcrē, aduerbium. Bellè, benè præclarè. { καλῶς. GALL. *Gentiment, bien & honeſtement.* ITAL. *Bene, leggiadramẽte.* GER. Fein wol / zierlich. HISP. *Hermoſamente.* ANGL. *beautifullie, honeſtlie.* } Plaut. *Amphitr.* Optumè optumo optu nam operam das, datam pulcrè locas. Cicer. *lib.* 10 *Epiſt.* Lepidum pulcre non vult laut. *in Merc.* Si tu vero dicis, & pulcrè ædificatas arbitror. ¶ Ponitur aliquando pro ſapienter, interprete Donato. Terent *in Eunuch.* Dixti pulcrè, nunquam vidi melius conſilium dari. ¶ Aliquando pro valdè, fortiter, nimis, inquit Donatus. Ter. *in Eunu.* At dum accubabam, quàm videbatur mihi eſſe pulcrè ſobrius. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Decet me victitare pulcrè, te miſeris modis, (id eſt, opipare lautè.) Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Pulcre occidi. *Ibid. ſc* 4 *a.* 4. Miles pulcrè centuriatus eſt expuncto in manipulo, Et *in Aul. ſc.* 1. *a.* 3. Neque ligna vſquam vidi præbeti pulcrius. Idem. *Milit. ſc* 4. *a* 2. Periiſti pulcrè. Idem *Amph.* Quum te grauidam & pulcrè plenam aſpicio, gaudeo. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Pulcrè hoc gliſcit prælium.

Pulcreſcere, ὡραΐζεσθαι. Samonicus *cap. de vulo.* At ſuccis hederæ pulchreſcit fœda cicatrix.

Pūlcrĭtās, atis, Antiqui dixerunt pro pulcritudine, vt annotauit Nonius, citans illud Cæcilii, Dii boni, quid illud eſt pulcritatis? { יפי *iophi.* κάλλος.

Pūlcrĭtūdo, inis, Species, venuſtas, decor, elegantia: & vt Cicer. *lib.* 3. *Tuſcul. quæſt.* inquit, quædam apta figura membrorum, cum coloris quadam ſuauitate. { יפי *iophi.* κάλλος. GALL. *Beauté.* ITAL. *Bellezza.* GERM. Die hüpſche / Schöne / wolgeſtalt. HISP. *Hermoſura, belleza.* ANG. *Fairneſſe, beautie.* } Venuſtas autem eſt gratia quam affert pulcritudo. Cicer. 1. *Offic.* Pulcritudo corporis apta compoſitione membro-

rum mouet oculos, & delectat hoc ipſo quòd inter ſe omnes partes quodam lepóre conſentiunt. Idem *lib. 3. de Orat.* Tantam habet Pulchritudinem, vt nulla ſpecies ne excogitari quidem poſſit ornatior. Idem *lib. 1. Offic.* Quis non a liniretur ſplendorem, pulchritudinémque virtutis?

Pulebruſt, in ll Alemann. ſi autem brachium fregerit, ita vt pellem non rumpat, quod Alemanni pulebruſt dicunt, ante cubitum, cum III ſol. componat.

Puleſlach Leg Baiuor. *tit.* 3. 1. ſiqui quis liberum per iram percuſſerit, quod puleſlach vocant vnum ſol donet. Schlag/eſt percuſſio

Pūlegium, ii, herba hortenſis eſt nota. { γλήχων βλήχων. GALL. *Herbe appellee poliot.* ITAL. *Puleggio.* GERM. Poley/ein kraut. HISP. *Poleo* ANGL. *Peniroyall or pudding graſſe.* } Col. *lib. 8. c. 5.* Pulegii ſurculis fumigentur: ea res videtur promouere pituitam, quæ celerrime teneros inficit. Legitur etiam pro eodem puleium. Cic *lib. 2. de diuin.* Nam & maſculorum iecuſcula bruma dicuntur augeri, & puleiumaridum floreſcere ipſo brumali die. ¶ Accipitur etiam pulegium per tranſlationem pro ſuauitate ſermonis Cic. *ad Tiro. lib 16.* Cras expecto Leptam: etenim ad cuius rutam pulegio mihi tui ſermonis vtendum eſt.

Pvlex, icis, animalculum ſatis notum, inde dici volunt quòd è puluere generetur, cum è Græco fluxiſſe conſtet. eſt enim ψύλλα. { פרעש *parôſch* GALL. *Vne puce.* ITAL. *Pulice.* GERM. Ein floch. HISP. *La pulga.* ANGL. *A flea.* } Eſt autem maſculini generis. Celſ *lib. 6. c. 7.* Si pulex intus eſt, compellendum eò lanæ paulum eſt, quam ipſe is ſubit, & ſimul extrahitur. Si non eſt ſecutus &c. A punce vero dictus eſt pullus color, non verò pulex à pulligine. Plaut. *Curc ſce. 2. 4.* Genus lenonum, item vt muſcæ pulicéſque pedéſque.

Pulicaria, herba, quæ Græcis ψύλλιον.

Pūlĭcōſus, a, um, Pulicibus plenus. { ψυλλώδης. GAL. *Plein de puces.* ITAL. *Pieno de pulici* GERM. Voll flöch. HISP. *Lleno de pulgas.* ANG. *Full of fleas.* } Colum. *lib. 7. cap. 13.* Pulicoſæ cani remedia ſunt: Sume cyminum tritum, pari pondere cum veratro, aquáque miſtum, & illitum ſeu cucumeris anguinei ſuccum, vel (ſi hæc non ſunt) vetus amurca per totum corpus infuſa.

Pŭllārĭŭs, Pullaſter, vide *Pullus* ſubſtantiuum.

Pŭllārĭŭs, vide *Pullus* adiectiuum.

Pŭllēſcō, Pulliceus, Pullities. vide *Pullus* ſubſtantiuum.

Pullo, pullos procreo, germino.

Pvllvs, i, à puellus, vt quidam putant, per ſyncopen deductum, quorumlibet animalium fœtus. { אפרוח *ephróach* גוזל *gôzál* גור *gour.* πῶλος. GAL. *Pouſſin, poulain.* ITAL. *Picciols figlnols nati di nuouo delle beſtie, pollaſtro, polcino.* GERM. Das iung eines leben thiers. HISP. *Pollo de qualquier aue ò pollino de qualquier beſtia.* ANGL. *The yong of euerie liuing creature except man.* } Plaut. *Curc. ſc. 1. a. 1.* In cauea ſi forent concluſi itidem vt pulli gallinacei. Idem *Aſin ſc. 3. a. 1.* Quaſi Columbæ pulli in ore vſque meo eratis. Virg. *lib. 3. Georg.*

> *Continuo pecoris generoſi pullus in aruis*
> *Altius ingreditur.*

Iuuen. *Satyr.* 13.

> ——*quia tu gallinæ filius albæ,*
> *Nos viles pulli, nati infelicibus ouis.*

De pullis gallinaceis eſt Epigramma apud Mart. *lib. 13.* Plin. *lib. 8 c. 44.* Pullis eorum ceu præſtantibus ſapore, Africa gloriatur. ¶ Pullus etiam de homine dicitur, & fauſtum nomen eſt, vt autor eſt Suet. *in Calig. c. 13.* Sidus, pullus, pupus, alumnus, fauſta nomina, inquit. Pullus ranæ. Horat *lib. 2 Serm. Satyr. 3.*

> *Abſentis ranæ pullis vituli pede preſſis.*

¶ Quinetiam priſci pullos dicebant ſuos catamitos. Vnde Qu. Fabius, cui Eburno cognomen fuit propter candorem, quòd eius natis icta eſſet fulmine, pullus Iouis appellatus eſt. Pulli de arboribus etiam dicuntur. Plin. *lib. 17. cap. 10.* Nullis verò tales pulli proueniunt, niſi quarum radices amore Solis atque imbris in ſumma tellure ſpatiantur. Cato *cap. 51.* Ab arbore abs terra pulli qui naſcentur, eos in terram deprimito.

Pulli, Stolones ſunt (vt quibuſdam placet) ex arborum radicibus enaſcentes { שתלים *ſchetilim* שלוחות *ſchelucheth.* θαλλοί, παραφυάδες. GALL. *Surgeons ou rettons de vigne ou autre plante.* ITAL. *Inuoui germogli de gli albori.* GERM. Die iungen ſpröſzlin oder ſchoplin HISP. *Pimpollos que naſcen del arbol.* ANG. *Buddes of plantes* } vnde & pullulare dictum putant, pro eo quod eſt, ſtolones, ſiue germen emittere. Plin *lib 17. c. 10.* Nullis verò tales pulluli proueniunt niſi quarum radices, amore Solis atque imbris, in ſumma tellure ſpatiantur. In multis exemplaribus legitur *pulli.*

Pullulo, as, Fœtifico, quaſi pullulos, hoc eſt, ſtolones emitto { צמח *tſamách.* παραφυάδας ἀναδίδωμι, βλαστάνω. GALL. *Pulluler, ietter ſurgeons, produire ſurgeons.* ITAL. *Pullulare germogliare* GERM. Auffſproſſen/ſchöſzlin herfürbringen/ außſchlagen in iunge zweig. HISP. *Naſcer y creſcer y echar renueuo el arbol* ANG. *To ſpringe or come vp yonge.* } Nam pullulare dicimus arbores, quum à radice nouæ plantæ ſurgunt. Virg. 2. *Georg.*

> *Pullulat ab radice aliis denſiſſima ſylua.*

Plin *lib. 17. c. 10.* Natura & plantaria demonſtrauit, multarum radicibus pullulante ſobole denſa, & pariente matre quos enecet. Eius quippe vmbra turba indigeſta premitur, vt in lauris, platanis, ceraſis. Prunis paucorum in hoc genere rami parcunt ſoboli, vt vlmorum, palmarumque. Nullis verò tales pulli proueniunt, niſi quarum radices amore Solis atque imbris, in ſumma tellure ſpatiantur. Virg *lib. 7. Æneid.*

> *Tam ſæuæ facies tot pullulat atra colubris.*

¶ Huius compoſitum eſt Expullulo, quod ſignificat extra pullulo, vel enaſcor. Colum. *lib. 3.* Nec dubium quin gemmæ quæ cacumini proximæ ſunt, infœcundæ in eo relinquantur, ex quibus pampinus expullulat.

Pŭllŭlaſco, ſcis, Pullulans fio, germen emitto { צמח *tſamach* βλαστάνω. GAL. *Pulluler bourgeonner.* ITAL. *Pullulare, germogliare.* GERM. Schöſz bekommen/grünen/anfahen außſchieſſen HISP. *Naſcer y creſcer y echar renueuo el arbol.* ANG. *To beginne to budde and ſpringe.* } Col *lib. 4. c. 21.* Et nouello palmite vitis pullulaſcit.

Pŭllēſco, ſcis, pullulaſco. { צמח *tſamách.* βλαστάνω. } Col *lib. 4. c. 21.* Quicquid eſt ſupra vetuſti brachii, amputatur, & ita ex nouello palmite vitis pulleſcit. Quo tamen in loco incmendationibus Columellæ exemplaribus legitur, *pullulaſcit.* ¶ A pulleſco nonnulli deducunt compoſitum Repulleſco, citantes locum Columellæ *eodem lib. c. 22.* Quum ferè pluimarum ſtirpium natura ſic ſe commodet, vt iuxta cicatricem nouellis frondibus repulleſcant. Verùm & ibi emendatiores codices, Repullulaſcant legendum oſtendunt.

Pŭllăſtĕr, & pullaſtra, Gallus, ſiue gallina adoleſcens. { ὀρνίθιον. GALL *Ieunne coq, cochet.* ITAL. *Pollo pollaſtro.* GERM. Ein iung hänlin oder hennelin. HISP. *Pollo grande quaſi gallina.* ANG. *A cockrell or yonge cock* } M. Varro *lib. 3. de re ruſt. c. 9.* Et ea quæ ſubicias, potius vetulis, quam pullaſtris & quæ roſtra, aut vngues non habeant acutos: quæ debent potius in concipiendo occupatæ eſſe quàm in cubando.

Pŭllĭcenus, à quibuſdam, degenerante iam linguæ Latinæ puritate, vſurpatum eſt pro pullo gallinaceo. Ælius Spartianus *de Alexandro Seuero,* Et ne earum paſtus grauaret annonam, ſeruos habuit vectigales, qui eos ex ouis & pullicenis & pipionibus alerent.

Pŭllīnŭs, a, um quod eſt pulli. { πωλικός. GALL. *De pouſſin, ou poulain.* ITAL. *Di pollaſtro ò polcino.* GERM. Das eines iungen thiers iſt. HISP. *De pollo ò pollino.* ANGL. *Of the yonge of any beaſt.* } Vnde pullini dentes, quos primum equi iaciunt. Plin. *lib 8. cap. 44.* Quæ non prius quam dentes quos pullinos appellant, iaciat, conceperit, ſterilis intelligitur.

Pŭllārius, Pullos curans, vel qui è paſtu pullorum captat auſpicia. { ὀρνιθοκόμος. GALL. *Poulalier.* ITAL. *Pollaro.* GERM. Der mit hünern vmbgeht/oder deren warnimpt/ hünermeyer. HISP. *El que cura de los pollos.* ANGL. *A poulter.* } Liuius *lib. 10.* Nam quum pulli non paſcerentur, pullarius auſpicium mentiri auſus, tripudium ſoliſtimum nuntiauit Conſuli. Cicer. 2. *de diuinat.* Attulit in cauea pullos is qui ex eo nominatur pullarius. Liuius 8. *ab Vrbe.* Namque Papyrius Dictator à pullario monitus, quum ad auſpicium repetendum Romam proficiſceretur. Cicer. *lib. Epiſt. fam.* Literis receptis, oblata eſt religio Cornuto pullariorum admonitu, non ſatis diligenter eum auſpiciis operam dediſſe.

Pullariam Plautus dixit, manum dextram. Feſt.

Pullaria feles, Auſonio puerorum fur.

Pullarium, ad pullos, ſc. pueros pertinens.

Pŭllatio, nis, accipitur pro fœtura pullorum, quæ & pullitio dicitur. { τόκος τῶν ὀρνίθων. GALL. *Nichee ou couuee de pouſſins.* ITAL. *Naſcimento, ò il couare de polli.* GER. Brütung. HISP. *Naſcimento, ò criança de los pollos.* ANGL. *Hatcheing or bringing out of chickens.* } Col. *lib. 8. cap. 5.* Plerique tamen etiam ab æſtiuo Solſtitio non putant bonam pullationem.

Pulliceus, pullus gallinaceus, Ælio Spartano.

Pullities, ei, ipſa pullatio. τόκος τῶν ὀρνίθων. Colum. *lib. 8 cap. 10. de turture.* Huius auis ætas ad ſaginam non tam vetus eſt idonea, quàm nouella. Itaque circa meſſem quum iam confirmata eſt pullities, eligitur. Idem *lib. 9. c. 13. de apibus* Quum primo vere in eo vaſe nata eſt pullities, nouus rex eligitur.

Pvllvs, a, um. Fuſcus, in nigrum vergens, cuiuſmodi eſt color terræ, qui & Bæticus dicitur, ſiue Hiſpanus. { שחור *ſchachór.* φαιός. GALL. *Noir, gris enfumé.* ITAL. *Foſco.* GERM. Schwartzlecht/das ſich auff die ſchwertze zeucht. HISP. *Negro.* ANGL. *Black or darke colour, browne or naturall colour.* } Virg. *lib. 3. Georg.*

> ——*ne maculis infuſcent vellera pullis,*

id eſt, nigris, inquit Seruius. Ouid. *lib. 4. Faſt.*

> ——*Cerealibus albas* (veſtes ſub.)
> *Sumite, nunc pulli velleris vſus abeſt.*

Tibullus *lib. 1. Eleg. 2.*

> *Concidit ad magicos beſtia pulla deos.*

Hoc colore olim in luctu vtebantur. Cic. *in Vatin.* Atque etiam id à te ſcire cupio, quo conſilio, aut qua mente feceris, vt in epulo Qu. Arrii familiaris mei cum toga pulla accumberes. Idem 6. *Verrin.* In hac officina maiorem partem diei cum tunica pulla ſedere ſolebat, & pallio. Putre ſolum & pullum: Col. *in Præfat. lib. 1.* In aliis regionibus nigra terra quam pullam vocant. Plin. *lib. 17. c. 4.* Nec pulla, qualem habet Campania, vbique optima vitibus. Pullum olus, id eſt, olus atrum, *in Moreto.* Col. *lib. 17.* Atque oleris pulli radix hoc eſt, oleris atri.

Pŭllatus, pulla veſte indutus, atratus. { קדר *kodher* μελανείμων. GALL. *Veſtu de noir.* ITAL. *Veſtito di nero.* GERM. Der ſchwartz bekleidt iſt oder leid tregt. HISP. *Veſtido de negro* ANGL. *Cladde in mourning apparell.* } Cic. *in Vatin.* Quis vnquam cœnauit atratus, quum ipſe epuli dominus, Qu. Arrius albatus eſſet? Quandoque pullatus accipitur pro viliori perſona, ſiue rudi & imperita: tranſlatione ſumpta a ſpectaculorum conſuetudine, in quibus lautiores candidis togis ſpectabant, vt non vno in loco indicat Martialis; tenuiores, quibus mutandæ togæ copia non erat, nigris. Suet. *in Auguſt.* Militem ſecreuit a populo, multis ex plebe propriis ordines aſſignauit, prætextatis cuneum ſuum & proximum pædagogis: ſanxitque, ne quis pullatorum media cauea ſederet. Idem *in Auguſt. c. 40.* Ac viſa quondam pro concione pullatorum turba, indignabundus & clamitans, En, ait, Romanos rerum dominos gentémque togatam. Vbi Pullati dicuntur plebeii, nulla purpura, aut alio panno diſtincti. Quintil. *lib. 2. c. 13.* Iam colliſere manus, terræ pedem incutere, femur, pectus, frontem cædere, mire ad pullatum circulum facit, hoc eſt, ad cumulum rudium, atque imperitorum hominum. Idem, Pullata turba.

Pulligo, inis, pullus color. μελανία. GALL *Noirceur, en couleur enfumée.* ITAL. *Color foſco.* GER. Schwartzlechte farb/rauchfarb HISP. *Color negro.* ANGL. *Browne or naturall colour* } Plin *lib. 8. c. 48.* Pullus lanas, Tarentum habet, & alias ſuæ pulliginis.

Pvlmentvm, i, ipſa puls, vel aliud cibarium ad modum pultis factum. { נזיד *nazidh.* ὄψον. GALL. *Potage & toute ſorte de viande* ITAL. *Ogni viuanda con brodo.* GER. Ein dicke brühe ein muß HISP. *Man ar delicado* ANG *Potage* } Apuleius, Ius porcorum, pullorum, piſcium, & iure pulmentorum largiſſimas epulas. Plaut *in Aulul.* Pulmentarium ; eidem eripuit miluus Horat. 1 *Epiſt. 19*

> *Cœnes vt pariter pulmenta laboribus empta.*

Plaut.

Plaut. *Milit. ſc. 3. a. 2.* Ei (ſeruo) primo omnium pulmentum datur. Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 1.* Num pulmento vtor mundiuſculo?

Pūlmĕntāriŭs, pulmentare, quod pertinet ad pulmentum. { [illegible]. GAL. *De potage & autre viande.* ITAL. *Coſa de viuanda con brodo.* GER. Das deß muß iſt. HISP. *Coſa de manjar delicado.* ANGL. *Belong ng to potage.* } Plin. *lib. 18. c. 32.* Quinetiam fabacia priſco ritu ſuæ religionis diis in ſacro eſt, præualens pulmentari cibo.

Pūlmĕntarium, ij, propriè dicitur puls, vel cibus in modum pultis factus, quanquam & generaliùs pro quouis opſonio ſumitur. { [illegible]. GAL. *Potage, ou autre viande auec ſon potage* ITAL. *Ogni viuanda con brodo.* GER. Muß HISP. *Manjar delicado y manjar de carne ſin hueſſo.* ANGL. *Potage or other meate made lik potage.* } Autor eſt enim Plin. *lib. 18. c. 8.* primum in Latio cibum pultem fuiſſe, non panem: argumentóque id eſſe, quòd pulmentaria pro cibis ſua etiam ætate diceretur. Col. *lib. 11. c. 3.* Satureia viridis eſui eſt iucunda, nec arida, inutilis ad pulmentaria condienda. Senec. *epiſt. 88.* Cum pane & pulmentario. Horat. 2. *Serm. Satyr. 3.*

——in pulmentaria quære cubando.

Vncta pulmentaria.

Perſ. *Satyr. 3.* In Euangelio quoque legimus, Nunquid pulmentarium habetis?

PVLMO, nis, Viſcus ſpongioſum, corporis totius ſecundum cor nobiliſſimum, ad vngulæ bubulæ ſimilitudinem diſſectum, follis modo ſpiritum attrahens, eundémque reddens, coloremque natiuum leniter refrigerans { [illegible]. GALL. *Le poulmon.* ITAL. *Polmone.* GERM. Die lunge. HISP. *El pulmon, liuiano.* ANGL. *The lightes* } Perſ. *Sat. 1.*

Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet.

Ouid. *in Epiſt.*

Cernis vt è molli ſanguis pulmone remiſſus,

Ad Stygias certo limite ducat aquas.

Apud veteres ſæpiùs pluraliter pulmones dicebantur, ſicut & ceruices. Plaut. *in Curcul.* Pulmones diſtrahuntur cruciatur cor. Cicer. 2 *Tuſcul. quæſt.* Latet inhærens, morſus lacerat viſcera, vrgénſque grauiter pulmonum haurit ſpiritus. ¶ Pulmo item piſcis ſenſu carens, indubitata tamen nautis futuræ tempeſtatis ſigna præbens. Vide Plin. *lib. 6. c. 47. & lib. 27. c. vlt.*

Pūlmōnārĭŭs, a, um, Pulmonis vitio & inflammatione laborans, quam & febris acuta, & difficultas anhelitus ſolent comitari. { [illegible]. GAL. *Qui a mal ou ſent doleur aux poulmons.* ITAL. *Infermo del polmone.* GERM. Das lungenſuchtig iſt. HISP. *Tocado de liuianos.* ANGL. *That hath a deſeaſe in the lightes* } Col. *lib. 7. c. 6.* Oues pulmonariæ ſimiliter vt ſues curari oportet, inſerta per auriculam, quam veterinarij conſiliginem vocant. Quin & morbũ ipſum pulmonarium dicimus, quem Græci appellant [illegible]. ¶ Pulmonaria item herba eſt quam nonnulli pepannum appellant, bugloſſi folio, ſed promiſſo magis, atque læuiore, colore quoque dilutiore, albicantibus maculis notato, ad ſimilitudinem pulmonis: vnde & nomen accepit.

Pūlmōnĕă, Poma quædam pulmonis inſtar tumentia. Plin. *lib. 15. c. 14.* Stolidè tument pulmonea. Perottus ea eſſe exiſtimat quæ Itali ſua lingua *Centum ſolida* appellant.

Pulmunculus. Diminut. Paruus pulmo, vel aliquid paruo pulmoni ſimile. Solinus *c. 62.* Sunt enim illis reciprocis quibuſdam pulmunculis veſtigia carnulenta de camelis.

PVLPA, æ, pars carnoſa in corpore animalis, quam & muſculum appellant Dicta eſt quòd palpitet, & ſæpè reſiliat: vel pulpa dicta a pulte, quòd pulte mixta vescebatur. { [illegible]. GALL. *Poulpe, chair ſans os.* ITAL. *Polpa* GER. Die mauß oder mauſſfleiſch. HISP. *La poulpa, carne ſin hueſſo.* ANG *Fleſh without bones.* } Mart. *lib. 3.* Et pulpam dubio de petaſone voras In arborum quoque carne pulpæ dicuntur, meatuum quidam diſcurſus venis ſimiles, niſi quòd venæ altiores candidioréſque ſparguntur, pulpæ fiſſilibus inſunt: vnde fit vt antè ad caput trabis quamlibet longæ admota, ictus ab altero capite vel graphij ſentiatur. Plin. *lib. 16. c. 38.* Quibuſdam arboribus pulpa ſine neruis, mero ſtamine & tenui conſtat. hæcque maximè fiſſilia. Alia frangi celeriora quàm findi, quibus pulpa non eſt. Vide Perſium *Satyr. 2.*

Pŭlpāmĕntum, i, a pulpa deductum: quo nomine ſignificantur carnes delicatiores, aliàve lautiora opſonia. { [illegible]. GAL. *Viande, ou viande delicate & friande.* ITAL. *Viuanda ben ſaggionata.* GER. Ein ſchlechts haffrige ſpeiß/ein ſchlecht brätlin HISP *Manjar delicado y carne ſin hueſſos* ANG. *A deintie dish well ſeaſoned* } Plaut. *Curc ſc. 1 a. 1.* Vultiſne oliuas, aut pulpamentum, aut capparim. Idem *Pſ. ſc. 1. a. 4.* Accipiam te victu vino, vnguentis, inter pocula pulpamentis. Terent. *in Eunuch* Tute lepus es, & pulpamentum quæris { [illegible] }. Cuius prouerbij vſum ſupra explicuimus in dictione *Lepus.*

‖ Pulpido Gl. Iſid. Pulpidinis colophia. leg. *colophea.* i. panis inſtar pulpa carnis. ‖

Pūlpĭtum, locus editior in orcheſtra, in quo chorus Tragœdiarum, & Comœdiarum, quoad Comœdiæ chorum habuerunt, cæterique perſonam non habentes, tibicinæ ſubſeruiebant, hiſtrionibúſque in ſcenam abditis, populum geſticulatione retinebant. { [illegible]. GAL. *Pulpitre ou chaire.* ITAL *Pulpito.* GERM. Das hoder oder hinner theil einer brugc/ auff deren man ein ſchauwſpil haltet. HISP. *El pulpito, ò predicatorio.* ANGL. *A pulpet.* } Plin. *Epiſt. 95* Inde iſta ludibria, ſcena & pulpito digna. ¶ Ponitur etiam pro ſuggeſto, id eſt, quocunque edito Loco, ſiue cathedra: cuiuſmodi ſunt ex quibus docent diſciplinarum profeſſores: aut qui concionem habent ad populum. Sueton *de claris Grammaticis.* Repeto quendam principem nomine alternis diebus declamare, alternis diſputare, nonnullis manè diſſerere, poſt meridiem remoto pulpito declamare ſolitum. Quint. Auguſto pulpito ſtans declamabat Demoſthenes Item Ouid *Eleg. 1. lib. 2 Triſt.*

Pulpo, as, de vulture. Auctor Philomelæ,

Dum clangunt aquila, vultur pulpare probatur.

PVLS, tis, cibi antiquiſſimi genus ex farina & aqua conſtans, additis interdum ouis melle, vel caſeo. { [illegible]. GALL. *Vne ſorte de viande dequoy vſoyent les anciēs en lieu de pain faict de farine, eau, miel ou fromage & œufs* ITAL *Polenta con farina & aqua condita con melle ò formaggio.* GER. Ein muß / vor zeiten ward diſe gattung auß waſſer vnd mell mit eyeren / honig / &c. angemacht. HISP. *Las puchas ò poleadas.* ANGL. *Potage gruell.* } Actius [illegible], hoc eſt, pultem appellari ait ſorbitionem omnem confectam ex cerealibus granis in ſiccam reſolutis. Plin. *lib. 18. cap. 8.* Pulte autem, non pane longo tempore vixiſſe Romanos manifeſtum eſt: quoniam inde pulmentaria hodieque dicuntur. Porrò quod ad vocis huius etymon attinet, quidam a ſono dictum exiſtimant, quem edit dum coquitur. Feſtus tamen videtur innuere à pullis pultem appellari, quòd pullarij, vt tripudium ſoliſtimum facerent, hoc potiſſimùm cibi genere pullos paſcerent. Verba Feſti ſunt hæc, Puls potiſſimum dabatur pullis in auſpiciis, quia ex ea neceſſe erat aliquid decidere quod tripudium faceret, id eſt, terripauium. Pauire enim ferire eſt. Bonum enim augurium eſſe putabant, ſi pulli per quos auſpicabantur, comediſſent, præſertim ſi eis edentibus, aliquid ex ore decidiſſet: ſin autem non omnino ediſſent, arbitrabantur periculum imminere. Hæc ille. [illegible] autem Græci recentiores imitatione Romanorum videntur appellaſſe, quum à vetuſtioribus [illegible] vocaretur.

Pūltĭcŭlă, æ, diminutiuum, à pulte. [illegible]. Colum. *lib. 8. cap. 11.* Nec minus quolibet frumento cocta pulticula. Plin. *lib. 26. cap. 8.* de polypodio loquens, Coquitur in pulticula ad aluum vel in febri leniter ſoluendam.

Pūltārĭŭs, ij, vaſculum culinarium, in quo puls decoquitur. { [illegible]. GALL *Vaiſſeau où on cuit telle viande.* ITAL. *Vaſo da cuocerui la polenta* GERM. Ein muß häfen/ein geſchirr in dem man das muß kochet. HISP. *El puchero ò olla para cozer puchas* ANGL. *A veſſell to ſeeth gruell in.* } Cornel. Celſus, Si cætera defecerint, calyculus aut pultarius oris compreſſioris ei rei commodè aptatur. Plin. *lib. 6 c. 53.* Edita cœna calidam potionem in pultario popoſcit. Col. *lib 12. cap. 43.* Sed vuæ dependentes à matre ſic in pultarios condi debebunt, ne quas partes vaſa contingant.

Pultiphagus, qui pultem vorat. Apud Plaut. legitur *in Moſt.* Nomen ioco fictum: per poeticam licentiam ex Latino & Græco deductum.

Pulſo, Pulſus, Pulto, vide *Pello.*

Pulueraticum, donationis genus quo quidem nomine binos ſolidos dari ſeruis, qui ſe militiæ offerunt, Impp. iubent.

Puluicinare, pluitare, ſæpe pluere. Gloſſ. Iſid. An Pluicinare?

PVLVINAR, eſt, quod capiti dormienti ſubiicimus: dictum quaſi pluuinar, quòd ex plumis ſoleat confici. { כסת *chéſeth.* [illegible]. GAL *Vn oreiller.* ITAL. *Guanciale, cuſſino.* GERM. Ein hauptküſſin. HISP. *Almohada de eſtrado.* ANGL. *A pillow or a cuſhen.* } Vtebantur autem puluinaribus potiſſimùm lautiſſimi quique, præſertim in lecto coniugali Quo factum eſt vt puluinar figuratè, pro eiuſmodi toris accipitur. Iuuenal. *Satyr. 6.*

——fumóque lucernæ

Fœda lupanaris tulit ad puluinar odorem.

Ouid. *lib. 2. de Pont. Eleg. 2.*

Incolumis coniunx ſua puluinaria ſeruat.

¶ Diſtinguit autem Placides *in Gloſſis* inter Puluinum, & Puluinar. Puluinus, inquit, eſt priuati hominis ceruical, vel culcitral: Puluinar verò ac puluinaria principum ſunt, vel regum, id eſt, lectiſternia. Hinc pro ipſis palatiis, ſiue Cæſarum domibus. Senec. *de conſol. ad Polyb. c. 16.* Totiens ipſa funeſtauit puluinaria? (ſup. fortuna) paulò antè illis opponit priuatas domos, &c. ¶ Sedentibus quoque, & rei alicuius innitentibus puluinaria ſubiici ſolent. Ouid. *lib. 1. de Arte.*

——fuit vtile multis

Puluinar facili compoſuiſſe manu.

Loquitur autem de iis officiis quæ in Circo ſpectantibus mulieribus ab amatoribus præſtari conſueuerant. Sueton. *in Claud. cap. 4.* Spectare eum Circenſes ex puluinari non placet nobis. Puluinaria item in templis dicebantur lectuli diis dicati, in quibus illorum ſimulacra ſolebant reclinari, atque in hac ſignificatione ſemper Cic. vtitur. Idem Cic. *pro domo ſua,* Ea aram, & ædiculam & puluinar ſub ſaxo ſacro dedicauit. Ouid. 14. *Metam.*

—— & puluinaribus altis

Dignus eſt.

Sueton. *in Cæſ. cap. 76* Iuxta Deos. puluinar, flaminem, lupercos, templa, aras, ſibi decerni paſſus eſt. Sternebantur autem hi lectuli quoties decreta erat ſupplicatio: vnde & lectiſternium nuncupabatur ſicut docet Auguſtinus *lib. 3 Ciuit.* Liuius, Cæterum lectiſternium, & per triduum habitum Decemuiris ſacrorum curantibus, & puluinaria in conſpectu fuere Ioui & Iunoni, alterum Neptuno & Mineruæ, tertium Marti & Veneri, quartum Apollini & Dianæ quintum Vulcano ac Veſtæ, ſextum Mercurio & Cereri. ¶ Abuſiuè aliquando puluinaria pro templis ipſis dicuntur: inde apud Liu. legitur ad omnia puluinaria ſacrificatum fuiſſe. Cicer. *in Catil.* Quoniam ad omnia puluinaria ſupplicatio decreta eſt, celebratote illos dies cum coniugibus ac liberis veſtris.

Pūluīnārĭum, ij, puluinar: quod ſcilicet capiti ſubſterni, aut ſeſſuro ſubiici ſolet. ¶ Item lectus qui in templis ſterni conſueuit. Liu. 1. *bell. Pun.* & coruum in ædem Iunonis deuolaſſe, atque in ipſo puluinario conſediſſe.

Puluincertæ, areæ mortuorum. Iſid. ‖ An legemus puluini ariæ mortuorum? ſanè idem habet, Ariæ mortuorum puluinaria. ‖

Pūluīnŭs, i, Puluinar, hoc eſt quo dormientium capita ſuſcipiuntur, à Plumis quibus farcitur, nomen habens, quaſi pluuinus. { כסת *chéſeth.* [illegible] GALL. *Vn couſſin ou oreiller.* ITAL. *Guanciale.* GER. Ein hauptküſſin / küſſin. HISP. *Almohada de eſtrado* ANGL *A pillow or a cuſhin.* } Cic. *in Verr. a 7.* Nam vt mos fuit Bithyniæ regibus lectica hexaphoro ferebatur, in qua puluinus erat perlucidus, Melitenſi roſa factus, Apuleius, Quattuor Eunuchi confeſtim puluinis compluribus, vento tumentibus, pluma delicata, terreſtrem nobis cubitum perſtruunt. ¶ Puluini item dicuntur qui ſellis, ſcamniſve imponuntur quò mollior ſit ſeſſio, plumis, lana, vel tomento facti. Cic. *Trebat.* Sella tibi erit in ludo: eam puluinus ſequetur. Idem *de Orat.* Tum Craſſum puluinos popoſciſſe, & omnes in iis ſedibus quæ erant ſub platano, conſediſſe dicebant. Iuuenal. *Satyr. 3.*

——— *extat inquis.*
Si pudor eſt, & de puluino ſurgat Equeſtri
Cuius res legis non ſufficit, & ſedeant hic
Lenonum pueri quocunque in fornice nati.

Senec. *cap.* 16. *de conſol. ad Marc.* Clœlia exprobrat iuuenibus noſtris puluinum aſcendentibus in ea illos vrbe ſic ingredi, &c. ¶ Puluinus ſcorteus, i. eo corio, [illegible]. Celſ. *lib.* 8. *cap.* 12. Subiecto inter parietem & caput eius ſcorteo puluino duro. ¶ Puluinus item in hortis dicitur terra eminens, ſeu protuberans inter duos ſulcos: quod genus in agris à porrigendo, porcam appellant. Plin. *lib.* 19 *cap.* 14. Areis diſtingui, eáſque reſupinis puluinorum toris ambiri ſingulis tramitum ſulcis qua datur acceſſus homini, ſcatebríſque decurſus Colum *lib.* 11. *cap.* 3. Vlpicum habet velut allium, plures cohærentes ſpicas: hæque quum ſiut diuiſæ, latum ſeri debebunt, vt in puluinis poſitæ, minus infeſtentur hyemis aquis. Puluinus item pro loco vbi homines ſub dio in hortis, deliciarum cauſa iacent, vſurpare videtur. Plin. *Epiſt.* 101. *lib.* 5. Ante porticum xyſtus conciſus in plurimas ſpecies, diſtinctúſque buxo, demiſſus inde, pronúſque puluinus, cui beſtiarum effigies inuicem aduerſas buxus inſcripſit. Item Arena durior, qui in modum ſaxi lapideſcit. Vitru. *lib.* 5. *c.* 12. Tunc ab ipſa terra, ſiue crepidine puluinus firmiſſimè ſtruatur

Pŭluīnārĭs, a, um, quod eſt ad ſimilitudinem puluini, eminulum, & protuberans. { [illegible]. GALL. *Fait en façon d'oreiller, mol comme plume.* ITAL. *Fatto à foggia di guanciale.* GERM. Den bauchlechtig vnd auffgeblaſen iſt wie ein küſſin. HISP. *Coſa mollida ò de eſtrado, ò echa en manera de almohada.* ANGL. *Made lick a pillow or cushen.* } Plin. *lib.* 15. *c.* 22. *de iuglandibus loquens,* Nec non & honos his naturæ peculiaris, geminos protectis operimento puluinari primùm calycis, mox lignei putaminis. Idem *lib.* 17. *c.* 22. Cliuoſa loca altiores poſcunt ſcrobes, præterea puluinaris à deuexitate labris.

Pŭluīnŭlŭs, i, diminutiuum à puluinus, varia habens ſignificata, quemadmodum ſuum primitiuum. { [illegible]. GALL. *Petit oreiller, petit duuet.* ITAL. *Pimaccinolo.* GERM. Ein küſſelin. HISP. *Pequeña almohada.* ANG *A litle pillow or cushin* } Nam modò id ſignificat quo dormientium capita fulciuntur: modò id quod ſcamnis, ſellíſve imponitur, quò commodior ſit ſeſſio. ¶ Nonnunquam etiam pro areola in hortis in medio duorum ſulcorum eminente. In qua ſignificatione vſus eſt Col *lib. de Arboribus c.* 10. Sed quæcunque in cliuis erunt poſitæ, ita ablaqueandæ ſunt, vt à ſuperiore parte ſecundùm codicem lacuſculi fiant, ab inferiori autem puluinuli altiores excitentur.

Pŭlŭillŭs, aliud diminutiuum: vt Serici puluilli, ſerico panno obducti { [illegible]. GALL. *Petit oreiller.* ITAL. *Picciol guanciale.* GERM. Ein küſſelin. HISP. *Pequeña almohada.* ANGL. *A litle pillow or cushin* } Horat. *Epod.* 8. Quid quòd libelli Stoici inter ſericos iacêre puluillos amant.

PVLVIS, olim puluer, eris, tam maſculini quàm fœminini generis. Terra minuta & arida. { אבק *abák* עפר *haphár.* [illegible]. GALL. *Pouldre.* ITAL. *Poluere.* GER. Staub. HISP. *Poluo.* ANGL. *Duſt, powder.* } Propert. *lib.* 1. *Eleg.* 13.

Sis mihi perpetuò puluis Hetruſca dolor.

Virg *lib.* 4. *Georg.*

——— *ceu puluere ab alto,*
Quum venit & terram ſicco ſpuit ore viator
Aridus.

Idem 1. *Georg.*

Humida ſolſtitia, atque hyemes orate ſerenas
Agricolæ, hyberno lætiſſima puluere farra,
Lætus ager.

Quint. *lib* 5. *c.* 6. Sed nec omne iter puluerem mouet. Dicitur autē puluis (vt quidam exiſtimant) à pellendo quòd ventorum impetu pellatur Gell. *c. vlt. lib* 5. Habebat nonnullas diſciplinæ Grammaticæ inauditiunculas, eáſque quaſi puluerem ob oculos, cùm adortus quenque fuerat, aſpergebat, &c. Et Senec. *Epiſt.* 90. Quod vſque in puluerem ſectum eſt. (i. in minimas particulas.) Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

Atque ea (oſſa) cum foliis & amomi puluere miſce.

¶ Accipitur aliquando pro loco certaminis. [illegible]. Cic. 3. *de Legib.* Doctrinam ex vmbraculis eruditorum, otióque, non modò in ſolem, atque puluerem, ſed in ipſum diſcrimen aciémque perduxi. Virgilius 7. *Æneid.*

Ante vrbem pueri, & primæuo flore iuuentus
Exercentur equis, domitantque in puluere currus

¶ In ſuo puluere currere, id eſt, ea in re verſari in qua quis plurimum valeat. Ouid *in Faſt.* Inque, ſuo noſter, puluere currat equus. Citra puluerem contingere dicitur, quo quis facilè, & citra negotium potitur: quæ tranſlatio ſumpta eſt à palæſtritis, qui certamen inituri ſe mutuo puluere ſolebant aſpergere, vt corpora, ceromate, & ſudore lubrica, mutuas prehenſiones non fruſtrarentur, [illegible]. Gell. *lib.* 5. Quandi, inquit, cauſa eſt, quum deditione repentè facta, ſine puluere (vt dici ſolet) incruentáque victoria obuenit. ¶ Apud antiquos etiam puluer dicebatur. Sed ab eo quod eſt puluis, genitiuus erat puluis: vt apud Catullum *in Epithalamio Iuliæ,*

Ille puluis Erythræi
Siderumque micantium
Subducat numerum prius:
Puluer verò, pulueris.

Verùm hodie tantùm in vſu eſt puluis in recto, pulueris in obliquis.
[Pulnix, [illegible]. S in X aliquando vertitur.]

Pŭluĕrĕŭs, a, um, & puluerulentus, a, um, de quibus infrà.

Pŭluiſcŭlŭs, i, diminutiuum à puluis. { [illegible]. GALL. *Pouldrette.* ITAL *Poluerino.* GERM. Ein ſtäublin. HISP. *Pequeño poluo, polui: lo* ANG. *Small duſt or ſine powder* } quod quamuis generaliter pro omni ſumatur puluere, propriè tamen de eo dicitur quo mulierculæ vtuntur, vel vt cutis colorem commendent, vel dentibus candorem inducant qui & cinis dicitur: a quo album cinerem, Immundi epitheto ſecere ut Virg. 1 *Georg.*

Et cinerem immundum latos iactare per agros.

Apuleius, Miſi vt petiſti, munditias dentium, Nitelas oris, ex Arabicis frugibus Tenuem, candificum, nobilem puluiſculum, Complanatorem tumidulæ gingiuulæ, Conuerritorem pridianæ reliquiæ Nequa viſatur terra labes ſordium Reſtrictis forte ſi labellis riſeris. ¶ Cum puluiſculo aliquid conuerti dicimus, quoties omnia ſic tolluntur, vt nihil ſit reliqui, ne puluis quidem. Plaut. *Ruden.* Conuertet iam hic me totum cum puluiſculo.

Pŭluĕrĕus, a, um, quod ex puluere eſt. { [illegible]. GALL. *Poudreux, de poudre.* ITAL. *Di poluere.* GERM. Das auß ſtaub iſt. HISP. *Coſa de poluo.* ANGL. *Of duſt.* } vt, nubes puluerea, id eſt, ex puluere moto excitata, Virg. 8. *Æneid.*

Stant pauidæ in muris matres, oculiſque ſequuntur
Pulueream nubem.

¶ Nonnunquam idem quod puluerulentus, hoc eſt, puluere plenus. [illegible]. Ouid. 7. *Metam.*

Pulueream que trahens per ſumma cacumina pallam,
Verrit humum.

Æquor pulucreum, pro arena in qua pugnatur. [illegible]. Stat. 11. *Theb.*

Iamque in pulueream furiis hortantibus æquor
Proſiliunt.

Pŭluĕrŭlentus, a, um, Puluere plenus. { [illegible]. GAL. *Poudreux.* ITAL. *Poluoroſo.* GERM. Vol ſtaub/ſtaubig HISP. *Lleno de poluo.* ANG. *Duſtie or full duſt.* } Cic. *ad Attic. lib.* 5. Nunc iter conficiebamus æſtuoſa & puluerulenta via. Virg. 12. *Æneid.*

——— *vertuntque viciſſim*
Puluerulenta fuga Rutuli dant terga per agros.

Mart. *lib.* 3.

Eſt illic conuiuæ, quæ te manibúſque ſinúque
Excipiet, vel ſi puluerulentus eas.

Varr. *lib.* 3. *de re ruſt. c.* 18 Minus valentum ſigna, ſi ſunt piloſæ & horridæ, aut puluerulentæ, niſi opificij eas vrgeat tempus.

Pŭluĕro, Occo, glebas maiores comminuo, & in puluerem reſoluo, { [illegible]. GALL. *Pulueriſer, poudrer, mettre en poudre.* ITAL. *Ridurre in poluere, impoluerare.* GERM. Die erdſchollen woll zu puluer zerbrechen. HISP. *Hazer poluo, empoluorar con poluo.* ANG. *To lay ouer with duſt, or to diſſolue into duſt.* } Col. *lib.* 11. *c.* 2. Priuſquam vineæ puluerentur, ſi peraxilis eſt, vel rara ipſa vitis, lupini modij tres, vel quatuor in ſingula iugera ſpargunt. ¶ Pulueret, Plaut. dixit pro puluere plenum ſit. ait enim, Exi tu Daue, age ſparge, mundum eſſe hoc veſtibulum volo: Ventura eſt noſtra, nolo hic pulueret.

Pŭluĕrātĭo, eſt genus culturæ (vt inquit Seruius *in lib.* 2. *Georg.*) quo imminutæ glebæ vitibus applicantur. { [illegible]. GALL. *Pulueriſation, quand on met quelque choſe en poudre.* ITAL. *Eſſo poluerizare.* GER. Die zerbrechung oder zermiſchung der erdſchollen zu puluer HISP *Obra de hazer poluo y aperear.* ANGL. *Diſſoluing into duſt, or breaking, of cloades.* } Col *lib.* 11. *c.* 2. Sed frigidioribus regionibus pulueratıonem faciunt, quam vocant ruſtici occationem, quum omnis gleba in vineis reſtringitur, & reſoluitur in puluerem.

PVMEX, icis, maſculini generis, Lapis leuis & cauernoſus, aquis innatans, ad ſcabra læuiganda laudatiſſimus, [illegible]. GAL. *Pierre ponce.* ITAL. *Pomice, pomica, pietra pomica.* GERM. Bimſtein. HISP. *La piedra eſponja.* ANGL. *A pumish ſtone vſed to mak perchment ſmooth.* } Virg. *lib.* 12. *Æneid.*

Incluſas vt quum latebroſo in pumice paſtor
Veſtigauit apes, fumóque impleuit amaro.

Idem 5. *Æneid.*

——— *& dulces latebroſo in pumice nidi.*

Idem 4. *Georg.*

Poſtquàm eſt in thalami pendentis pumice tecto
Peruentum.

Pumicibus cauis. Ouid. 8. *Metam.*

Pumice multicauo, nec leuibus atria tophis
Structa ſubit, molli tellus erat humida muſco.

Idem *Eleg.* 1 *lib.* 1. *Triſt.*

Nec fragili geminæ poliantur pumice frontes.

Ibid. Eleg. 1 *lib.* 3. *Triſt* Plaut. *Aulul. ſc.* 1. *a.* 2. Pumex non æquè eſt aridus atque hic eſt ſenex. ¶ Læuius pumice, pro molli & effœminato, Iuuen. *Satyr.* 9.

Nam res mortifera eſt inimicus pumice læuis.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.*

Quod neque ſis credo ſlauus, nec pumice læuis.

Plin. *lib* 36. *cap.* 21. Sed & ij pumices qui ſunt in vſu corporum læuigandorum fœminis, iam quidem & viris, atque (vt ait Catullus) libris, laudatiſſimi ſunt Melo, Scyro, Æolijs inſulis. Probatio eorum eſt in candore, ac minimo pondere, & vt maximè ſpongioſi atque aridi ſint, ac teri faciles, nec in fricando arenoſi. A Græcis dicitur. [illegible], à ſimilitudine verniculi, qui [illegible] dicitur, qui in tritico, hordeóque quum referbuerunt, naſcens ſemina illa cuſpide ſua multis foraminibus ſolet terebrare Vis eius in medicina eſt extenuare, ſiccare & abſtergere. ¶ A pumice aquam quærere, à Plauto dictum, pro eo quod eſt fruſtra ab alio petere, cuius ipſe à quo petas, maximè ſit indigens: nihil enim pumice lapide ſiccius, nihil ſiticuloſius Idem *Perſa,* Qua confidentia rogare tu à me tantum audes Argentum impudens? quin ſi egomet totus væneam, vix poteſt Recipi quod tu me rogas: nam tu aquam à pumice nunc poſtulas. ¶ Pumex etiam fœminino genere reperitur. Catullus *ad Cornelium,*

Cui dono lepidum nouum libellum
Arida modo pumice expolitum.

Pŭmĭcōſŭs, a, um, quod pumicis vel naturam vel ſimilitudinem habet hoc eſt ratum & cauernoſum. { [illegible]. GALL. *Qui reſſemble aux pierres ponces.* ITAL. *Di piccoli fori come la pietra pomica.* GERM. Der löcherechtig iſt wie ein bimſtein. HISP *Coſa eſponjoſa.* ANGL. *Drie, holow lyk a pumisſtone.* } Plin *lib.* 17. *c.* 5. Pumicoſa terra, Idem *lib.* 32. *cap* 8. Quartum Pumicoſius, ſpongiæque putri ſimile penè purpureum Pumicoſus locus pumicibus plenus.

Pūmĭcĕŭs, adiectiuum, quod ex pumice eſt, vel quod aridum eſt ad ſimilitudinem pumicis. { [illegible]. GALL. *De pierre ponce ou reſſemblant à pierre ponce.* ITAL. *De pomica.* GER. Trucken wie ein bimſſtein. HISP.

Coſa de eſponja. Angl. *Of a pumiſh ſtone* } Plaut. *in Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Pumiceos oculos habeo, non queo exorare vt exſpuant vnam lacrymam Ouid. 6 *Faſtor.*

Et quæ pumiceas verſat aſella molas.

Pūmĭco, as, Pumice polio, læuigo { λεαίνω τῇ κισσήρει. Gall. *Poncer, nettoyer & polir auec vne pierre ponce.* Ital. *Polire, liſciare* Ger. Mit einem bimſſtein außreiben vnd polieren / glettē. Hisp. *Polir, eſponjar.* Ang. *To poliſh with a pumiſh ſtone.* } Tibul. *lib.* 3 *Eleg.* 1.

Pumicet, & canas tondeat ante comas.

Pumicator, politor.

Pūmĭcātŭs, a, um, Pumice politus Mart *lib.* 1

Mutare dominum non poteſt liber notus,
Sed pumicata fronte ſi quis eſt nondum,
Nec vmbilicis cultus atque membrana.

Pūmĭlio, nis vel Pumilus, propriè dicitur homo paruæ & humilis ſtaturæ, quem Græco vocabulo nanum appellamus. גמד *ghammádh.* νάνος. Gall. *Nain ou nainte, de petite & baſſe ſtature* Ital *Nano huomo picciolo.* Ger. Ein zwerglin Hisp *Enano, hombre pequeño.* Angl. *A dwarfe or very litle perſone* } Gell. *lib.* 19. *c.* 13. Quos pumiliones dicimus, Græci νάνους appellant. Mart *lib.* 14.

———quæ vincere rarò,
Parma tibi, ſcutum pumilionis erit.

Transfertur etiam ad aues, aliaque cuiuſuis generis animalia humilis ſtaturæ Col. *lib.* 8. *c.* 2. Pumiliones aues, niſi quem humilitas earum delectat, nec propter fœcunditatem, nec propter alium reditum nimium probo. Vide *Pomiliones.*

Pūmĭlŭs, νάνος. à Statio ponitur pro pumilione, *lib.* 1. *Syl.*

Caſuraque vagis grues rapinis
Mirantur pumilos ferociores.

¶ Legitur & Pumilio, onis in eadem ſignificatione: vt *ibidem* apud Statium,

Hic audax ſubit ordo pumilonum
Quos natura breui ſtatu peracto
Nodoſum ſemel in globum ligauit.

¶ Item Pumilus, lij, apud Sueton *in Aug.* eadem ſignificatione legitur *c.* 83. Nam pumilos, & diſtortos, & omnes generis eiuſdem, vt ludibria naturæ, malique ominis abhorrebat.

Pūnctus, maſculini generis, & Punctum neutrius generis. Dicitur minima indiuiduáque lineæ pars, nullam neque longitudinem habens neque latitudinem, neque profunditatem { נקודה *nekuddáh.* ἀκαρὴς στιγμή. Gall *Vn poinct.* Ital. *Punto.* Germ. Ein punct oder tüpflin. Hisp. *Punto en la geometria.* Angl. *A poynt, a prick.* } Seneca Punctum, & adhuc puncto minus, mundi quod incolimus Plin. *lib.* 2. *cap* 68. Non aliud eſt terra vniuerſa quam mundi punctus. Tradant Geometræ, punctum eſſe corpus indiuiduum, in quo neque longitudo, neque latitudo, neque altitudo deprehenditur, & ob incomprehenſibilem breuitatem ſui, in partes diuidi non poſſe. Hoc protractum lineam efficit: id eſt, corpus vnius dimenſionis Longum enim eſt ſine lato, & duobus punctis ex vtraque parte ſolam longitudinem terminantibus continetur. Hanc lineam ſi geminamus, alterum corpus efficitur, quod duabus dimenſionibus extruitur, ex longo latóque, ſed alto caret. Punctis autem quatuor continetur, per ſingulas ſcilicet lineas binis, & hoc Græci ἐπίπεδον, noſtri planum, ſiue ſuperficiem vocant. Senec. *c.* 20. *de conſol. ad Martiam*, Terram hanc puncti loco ponimus ad vniuerſa referentes, minorem portionem ætas noſtra quam partem puncti habet, ſi tempori comparetur omni, &c. ¶ Quandoque tamen punctum ſumitur pro tempore, vel horæ momento. ἀκαρής. Cicer. *Cæcinna, lib.* 6. Itaque ne punctum quidem temporis in ipſa fortuna fuiſſes. Idem *pro Cluentio*, Neque poſtea Latini punctum eſt temporis commoratus. Cæſar *lib* 1. *bell ciuil.* Ita multorum menſium labor hoſtium perfidia & vi tempeſtatis, puncto temporis interiit, ἐν ἀτόμῳ. Gellio *c.* 1 *lib.* 14. Idem eſt Momentum, punctum & curſus temporis tranſuolantis ¶ Puncta item pro calculis, ſiue ſuffragiis accipiuntur. Quoniam veteres ſuffragia non ſcribebant, ſed puncto notabant. Vnde Expuncti dicebantur viles, eiecti, ſiue fauore priuati. Græci vocant ψήφους. Cic. *pro Planc.* Nam quod quæſtus es plures teſtes te habere, quam quot in ea tribu puncta tuleris. Horat. *in arte,*

Omne tulit punctum, qui miſcuit vtile dulci

hoc eſt, ſolus ſuffragia iudicum tulit, qui & vtile, & dulce ſcripſit quoniam prodeſſet & delectaret Sueton. *in Neron c.* 30. Quadringenis in punctum HS aleam luſit. ¶ In ſcriptura item puncta dicuntur, quibus clauſulæ interpunguntur hoc eſt, diſtinguuntur.

Pūnctĭm, aduerbium. Pungendo. { κατὰ κέντημα. Gall. *De pointe, d'eſtoc, en picquant, en poignant.* Ital. *Di punta, di ſtoccata.* Ger Mit ſtächen oder ſtupfen. Hisp. *Hiriendo à eſtocadas* Angl. *Foining.* } ſicut cæſim, cædendo. κατὰ τὸ ἐπιδόρατο. Liu. 5 *bell Pun.* Hiſpano punctim magis quàm cæſim, aſſueto petere hoſtem ¶ Cæſim & punctim aliquem petere, prouerbij ſpeciem habet pro eo quod eſt totis viribus omnique conatu aliquem aggredi translatione ſumpta à gladiatoribus, qui modo cuſpidem intentantes, modo ictum deſuper, modò à latere inferentes, in aduerſarij necem incubant.

Pungo, is, pupugi, vel pepugi, vt autor eſt Gell. *cap* 9 *lib* 7. vel punxi punctum Cuſpide, vel aculeo ictum infero. { המסמר *himmir* במסמר *bephorsch* κεντεῖν, νύττειν. Gall. *Poindre piquer* Ital. *Pungere.* Germ. Stächen / ein ſtich geben / ſtupfen. Hisp. *Punçar.* Ang. *To foine, to pricke, to ſting.* } Varr. Admota aſpis quum pupugerit, ſi non occidat, ſciat ex Pſyllorum eſſe ſtirpe. Plautus *Truculent.* Nec illa ſtimulum longè habet quæ vſque illinc cor pungit meum. Cicer. *pro Seſtio*, Gladius qui per ſe pungere non poteſt. ¶ Per tranſlationem etiam de animo dicitur, quum quis ægritudine aliqua afficitur. Cicer *lib.* 3. *Tuſcul.* Si ignominia pupugit, ſiquid tenebrarum offudit exilium Idem *ad Atticum lib.* 13. Tu quid dicis? vnum enim pungit ne neglectiores eſſe videamur. Idem *ad Trebatium lib.* 7. Pungit me rurſus, quòd ſcribis eſſe te iſtic libenter. ¶ Huius compoſita, Compungo, Expungo, & Repungo, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Pūngens, pungentis, participium. Plin. *lib.* 6. *cap.* 24. Pungentia folia pruno.

‖ Puncta fœm. gen. ictus, qui punctim infertur, vt cæſa, qui cæſim. Veget. Punctariolæ Feſt. Punctariolas leues pugnas appellat Cato in ea, quam dixit de re Hiſtriæ militari. An potius *punctoriolas*: vt ſit ceu diminutiuum à *punctorius*? aliter legitur *punctatoriolas*; quòd eſſet à puncto. ‖

Pūnctŭs, a, um, aliud participium. { ὁ κεντηθείς. Gal. *Poinct ou piqué.* Ital. *Punto, beccato* Germ. Geſtochen oder geſtupfft. Hisp. *Punçado.* Angl. *Pricked, nipped, foined.* } Cic. *pro Mil.* Vulnus acu punctum.

Pūnctĭo, nis, verbale. { ἡ κέντησις, νύγμα. Gal. *Poignoure, picqueure.* Ital. *Pungimento, puntura.* Germ. Ein ſtich. Hisp. *Punçadura* Ang. *A foining or ſtinging.* } Plin. *lib.* 25. *c.* 13. Bibitur & contra ſerpentes, & ante ſectiones, punctionéſque ne ſentiantur.

Pūnctum, i, neut. gen. Punctio Plin. *lib.* 8. *cap.* 50. Oculos ſuffuſos capra iunci puncto ſanguine exonerat, caper rubi. Celſ. *lib.* 5. *cap. de carcinomate*, Circa locum aliqua quaſi puncta ſentiuntur. Cicer. *in Parad.* Sed minutis interrogatiunculis, & quaſi punctis quod propoſuit, efficit. Idem *lib.* 4. *finium*, hoc ipſum ita extulit, Pungunt quaſi aculeis, interrogat vinculis anguſtis.

‖ Puncta, vocant Hebræi vocalium ſigna, quia ferè punctulis conficiuntur ‖

Pūnctŭs, us, actus, videlicet pungendi, punctio. Plin. *lib.* 29. *c.* 6. Muſtelæ etiam oculis puncta erutis, aiunt viſum reuerti.

Pūnctĭūncŭlă, æ, diminutiuum. { τὸ νύγμιον Gall. *Petite piqueure.* Ital. *Picciola puntura.* Ger. Ein ſtichlin oder ſtupflin. Hisp *Pequeña punçadura.* Angl. *A litle ſtinging* } Senec 3. *de Ira*, Magis ignoſco ei qui vulnus inimici, quàm qui punctiunculam concupiſcit. Idem *epiſt.* 54. Punctiunculæ articulorum, punctiunculæ dolorum. Idem *c.* 15. *de vita beat.*

Puniceo, puniceo colore ſum, rubeo. Apul.

Pūnĭcus, a, um, Poſſeſſiuum eſt à Pœnus deductum, quaſi Pœniculus idem valens quod Carthaginienſis. Φοινικός. Pœnorum autem nomen à Phœnicibus deriuatum eſt, detracta aſpiratione. ¶ Punica mala, granata: quæ hoc cognomen ſibi circa Carthaginem vendicarunt, vbi & multa & inſignia naſci perhibentur. ῥοιαί. Granata dicuntur, à granis quibus ſunt referta Mart. *lib.* 1.

Aut imitata breues Punica mala roſas.

Poma punica Ouid. 4. *Faſt.*

Rapta tribus, dixit, ſolui ieiunia granis.
Punica quæ in lento cortice poma tegunt.

Punica grana Idem 4. *de Ponto Eleg.* 15.

Punica ſub lento cortice grana rubent.

¶ Punica fides, id eſt, leuiſſima, & nullis ſacramentis ſatis firmata. ¶ Pœnorum enim perfidia in prouerbium abiit, quod ea gens plurimi ſemper fecerit perium, vanitatiſque notata ſit quemadmodum abunde teſtatur Liuius *lib.* 1. *bell Punic.* vbi ait, Quæ Punica religione ſeruata fides ab Annibale eſt. Saluſt. *in Iugurth.* Comperio Bocchum magis Punica fide quam ob ea quæ prædicabat, ſimul Romanos & Numidam ſpem pacis detinuiſſe. Vide Eraſmum *in Chil* Punicum ſagum. Horat. *Epod.* 9. Gloria Punica. Virg. 4 *Æneid.* Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 5. Pellucet quaſi laterna punica.

‖ Punicum, quod appellatur, genus libi, tranſlatum à Pœnis, idem appellatum fuit probum, cæteris libis ſuauiſſimum quia videbatur. Feſt. ‖

Pūnĭcĕŭs, a, um. quod violæ flammeæ colorem refert, φοινικοῦς. quod genus coloris & rutilum & ſpadiceum appellari, autor eſt Gell. *lib.* 3. *c.* 9. Sunt enim hæc omnia, vt ille inquit, ſynonyma, quædam roboris exuberantiam ſplendorémque ſignificantia. Puniceum autem colorem Latini Græcorum imitatione videntur appellaſſe: nam illi φοινικοῦς nominant. Virg. 5. *Æneid.*

Puniceis ibant euincti tempora tænis.

Idem 5. *Eclog.*

Puniceis humilis quantum ſaliunca roſetis,
Iudicio noſtro tantum tibi cedit Amyntas.

Idem 12 *Æneid.*

Puniceis inuecta rotis aurora rubebat.

Plaut *Rud* Fiet puniceum corium, tibi poſtea atrum denuò Idem *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Purpureum panem, an puniceum, an luteum eſſe ſoleam. Colore puniceo matura arbuta. Lucr. *lib.* 5.

Pūnĭcānŭs, a, um, quod eſt Pœnorum, vel quod ex regione Punica affertur: vt lecti Punicani. λόγος. Cic. *pro Murena*, Atque ille ſtrauit peſſiculis hœdinis lectos Punicanos.

Pūnĭo, is, iui, itum, Pœna afficio, caſtigo, quod & pœnio dixerunt antiqui. ענש *ꞇanáſch.* τιμωρεῖν, κολάζειν. Gall. *Punir, chaſtier.* Ital. *Punire, caſtigare* Germ. Straffen. Hisp *Punir ò caſtigar.* Angl. *To puniſſe. or chaſtice.* } Cicer. *pro domo ſua*, Tu eum ſupplicio puniendum putaſti Idem 1. *Offic.* Prohibenda autem eſt maxime ira in puniendo. Plin. *Epiſt.* 167. Illi qui puniunt capite, initio ſtatim in alia diſcedunt.

Pūnĭor, iris paſſiuum. Ouid. 9. *Metam.*

Quod vides hac lucem, quòd non ego punior ipſa,
Conſilium, monſtrúmque tuum eſt miſerere duarum.

¶ Inuenitur { punior deponens, apud Ciceronem *pro Milone*, Tu me iratum Sexte putas ibi, cuius tu inimiciſſimum multo crudelius etiam punitus es, quam erat humanitatis meæ poſtulare. Nonius quoque citat locum ex officiis *lib.* 1. Neque ad eius qui punitur aliquem, aut verbis caſtigat ſed ad reipublicæ vtilitatem referri. Item ex *Tuſc.* *lib* 1 Tenendum eſt igitur, nihil curandum eſſe poſt mortem quum multi inimicos & mortuos puniuntur. Sic enim legit Nonius. ¶ Punitus, id eſt, ſupplicio affectus. Suet. *in Cal. c.* 30. Punito, per errorem nominis, alio, quam quem deſtinauerat, &c.

Pūnĭendŭs, κολαστέος, τιμωρητέος. Cic. *lib.* 2 *de Orat.* Iracundia eſt cupiditas puniendi doloris. Sueton *in Caligul. c.* 29. Numerum puniendorum ſubſcribens, &c.

Pūnĭtĭo, nis, actus puniendi. vt Mulctæ punitio; Gell. *c.* 1. *lib.* 11. Eáque res faciebat inæqualem mulctæ punitionem.

Pūnĭtŏr, oris, qui punit. { ענש *ꞇonéſch.* κολαστής, τιμωρητής. Gall *Puniſſeur, qui punit.* Ital. *Punitore, chi puniſce.* Germ. Ein ſtraffer. Hisp. *Punidor, caſtigador.* Angl *A puniſſer* } Cicer. *pro Mil* At valui odium, fecit iratus, fecit inimicus, fuit vltor iniuriæ, punitor doloris

 ſui

fui. Suet. *in Cæſ.* c.67. Deſertorum ac ſeditioſorum & inquiſitor & punitor acerrimus.

Puniceus, l. nomen. Suet. *in Tiber.* Nemo punitorum non in Germanias abiectus, vncóque tractus.

Punus, Pœnus, Aiet. Gl. Puni A° [illegible].

PVPA, æ, puella paruula & tenella. { [illegible]. GALL. *Fillette ou poupée.* ITAL. *Puppina, fanciula* GERM. Ein iungs meidlin oder tôchterlin. HISP. *Mochacha pequeña, ò muñeca.* ANGL. *A poppet.* } Martial. *lib.*4.

Pupam ſe dicit Gellia, quum ſit anus.

Auſon.

Barbara quæ Latias vincit alumna pupas.

¶ Pupas item appellabant imagunculas quaſdam puellares quibus virgines in prima pueritia ludere ſolebant, donec iam pubertati vicinæ, eas Veneri offerrent [illegible]. Varr. *in Orig.* Itaque breui tempore magna pars in deſiderium puparum, & ſigillorum veniebat. Perſ. *Satyr.*2.

Dicite Pontifices, in ſacris quid facit aurum?

Nempe hoc, quod Veneri donatæ a virgine pupæ.

Pupilla, æ, parua pupula, Niger in cornea tunica, atque adeò in medio oculi circulus tunicæ, quæ [illegible] a Græcis dicitur, foramini reſpondens. { [illegible]. GALL. *La prunelle de l'œil* ITAL. *Pupilla luce dell' occhio.* GERM. Der augapffel oder ſtern deß auges. HISP. *La niña del ojo.* ANGL. *The ball or apple of the eye.* } Plin. *lib.*11.*c.*37 Media oculorum cornea feneſtrauit pupilla: cuius anguſtiæ non ſinunt vagari incertam aciem, & veluti canali dirigunt, obiterque incidentia facile declinát, alijs nigra, alijs atra, alijs glauci coloris orbibus circundans: vt habili miſtura accipiatur circumiecto candore lux, & temperato repercuſſu non obſtrepat. Adeóque ijs abſoluta vis, vt tam parua illa pupilla totam imaginem reddat hominis. Ea cauſa eſt vt pleraque aitium è membris hominum oculos potiſſimum appetant quod effigiem ſuam in ijs cernentes, velut ad cognata deſideria ſua tendunt. Hactenus Plin. ¶ Pupilla duplex ijs, qui faſcinant & interimunt homines videndo. Vide Gellium *c.*4. *lib.*9. Cic. 1. *de natura deorum.* Acies ipſa qua cernimus, quæ pupilla vocatur, ita parua eſt, vt ea quæ nocere poſſint, facile vitet. Plin. *lib.*28. *c.*6 Augurium ex homine ipſo eſt non timendi mortem in ægritudine, quandiu oculorum pupillæ imaginem reddiant. Eadem & mox pupula dicitur.

Pupula, æ, Pupilla. { בת עין *batáh* [illegible]. GAL. *La prunelle de l'œil.* ITAL. *Pupilla luce dell' occhio.* GERM. Der augaffel. HISP. *Niña del ojo.* ANG. *The ball or apple of the eye.* } Lucr. *lib.*2. Et quoniam plagæ quoddam genus exigit in ſe Pupula, quum ſentire dolorem dicitur album. Cic. 2. *de nat. deor.* Palpebræ quæ ſunt tegmenta oculorum, molliſſimæ tactu, ne læderent aciem aptiſſimè factæ & ad claudendas pupulas, nequid incideret, & ad aperiendas. Mart. *lib.*4.

Paruula ſic totum peruiſit pupula cælum.

Horatius *Epod.* 5. Interminato quum ſemel fixæ cibo Intabuiſſent pupulæ.

Pupillo, as, are, verbum fictitium à voce pauonis. Autor Philomelæ 6.

Pupillat pauo, triniſat hirundo vaga.

PVPILLVS, i, propriè paruus pupulus Pupulus & pupillus, diminuta à pupus. Vſurpatur pro impubere, qui in patris poteſtate eſſe deſijt morte, vel emancipatione, vt docet Pomp. *l. pupillus. D. de verb. ſignific.* { יתום *jathom.* [illegible]. GALL. *Pupille, de douze ou quatorze ans.* ITAL. *Pupillo, ſenſa patre.* GERM. Ein vatterloß kind daß vader ſeinen. 14. iaaren iſt/ ein weiſlin. HISP. *El menor de baxo del tutor.* ANGL. *One that hath not a father aliue, a warde.* } Huius fœmininum eſt pupilla. Videntur autem hæ voces à pupus & pupa veluti per diminutionem deductæ, quamuis, à primitiuorum ſignificatione nonnihil degenerent. Hieronym. Pupillus dicitur qui non habet patrem: orphanus qui nec patrem habet, nec matrem. Cic. 3 *Verr.* Is mortuus eſt: reliquit pupillum paruum filium Idem *in Topic.* Non quemadmodum quod mulieri debes rectè ipſi mulieri ſine tutore ſoluas: Ita quod aut pupillo, aut pupillę debeas, rectè poſſis eodem modo ſoluere Horatius 1. *Epiſt.*1.

———vt piger annus

Pupillis quos dura premit cuſtodia matrum.

Cic 3 *Verr.* Ille infanti pupillæ fortunas patris ademit. Gell. *c.*13. *lib.*5 pupilli primum iuxta parentes locum tenere debent, moribus populi Romani.

Pupillaris, e, quod eſt pupilli: vt Pupillaris ætas, pupillare negotium, pupillaris pecunia { [illegible] GALL. *Appartenant à pupille* ITAL. *Fanciulleſco.* GERM. Das eines weiſlins iſt. HISP. *Coſa perteneciente à pupillo.* ANGL. *Belonging to one in warde by reaſon of his nonage.* } Liu. *lib* 4. *bell Pun.* Pecuniæ quoque pupillares primo, & deinde viduarum cœptæ conferri. Quint. Pupillares actiones puer egit Demoſthenes. Suet. *in Aug. c.*66 Si pupillari ætate eſſent. (ſup. liberi.)

Pupior, [illegible], iunior.

Puppis, is, fœminini gen. Poſterior pars nauis eſt, quaſi poſt, ait Iſid. *lib* 14. 2. Vet. vocab. quaſi poſt poſita. { [illegible] GAL. *La pouppe, le derriere de la nauire.* ITAL. *Puppa della naue.* GERM. Das hinderthail deß ſchiffs. HISP. *La popa parte poſtrera de la naue, ò toda la naue.* ANGL. *The hinder part of a ship.* } Liu. 2. *bell. Pun.* Naues omnes quæ non aut perfregerant proras litori illiſas, aut carinas fixerant vadis, religatas puppibus in altum extraxère. Ouid *Eleg.* 2 *lib.*4. *Triſt.*

In caua ducuntur quaſſa naualia puppes

Idem 13. *Metam.*

Nempe ego molle meo protexi pectore puppes.

¶ per ſynecdochen tamen accipitur pro tota naui. Ouid. 4. *de Ponto.*

Dum mea puppis erat valida fundata carina.

Virg 10. *Æneid.*

Interea Æneas ſocios de puppibus altis

Pontibus exponit.

Ouid. *Epiſt.*12.

Iuſſus inexpertam Colchos aduertere puppim.

¶ Ponitur aliquando pro reipublicæ adminiſtratione, tranſlatione ſumpta à gubernatoribus, qui in puppi ſedentes, clauum tenent. Cic. *ad Papyr. Pætum, lib.* 9. Sedebamus enim in puppi, clauumque tenebamus: nunc autem via eſt in ſentina locus.

Pupplus, Poëta Tragicus fuit, qui ita ſpectantium affectus mouit, vt eos flere compelleret. Autor Acro in illud Horatij *lib* 1. *Epiſt.*

Vt propius ſpectes lacrymoſa poemata Puppi.

Pupula, vide *pupilla.*

Pupulum, [illegible], vrbs eſt in latere Meridionali Sardiniæ, teſte Ptol. *lib.* 3. *cap.* 3.

PVPVS, Puer paruulus, & tenellus. { ינק *jonéh* [illegible]. GALL. *Petit enfant.* ITAL. *Fanciulino.* GERM. Ein iungs kindlin. HISP. *Mochacho pequeño, ò muñeco.* ANGL. *A babe or image like a yonge childe or a yonge childe.* } Varr. Mammam lactantis ſugentem paſcere pupum. Huius fœmininum eſt pupa: de qua paulò antè.

Pupulus, [illegible], & Pupula, [illegible], diminutiuum à Pupus & pupa. Catullus,

Deprendi modo pupulum puellæ Truſantem.

PVRGO, as, Mundo, ſordibus libero, quaſi purum ago { נקה *nikkáh* הבר *beóar.* [illegible]. GAL. *Purger, nettoyer.* ITAL. *Purgare, mondare.* GERM. Reinigen/ ſeuberen. HISP. *Purgar, o alimpiar.* ANGL. *To purge, to make cleane* } Col. *lib.* 1. Itaque cauatum foramen quum purgauimus viuiſque, a illos ſurculos inſeramus. Cato *c.* 63. 3. inquinata erit, lauito a folijs & ſtercore purgato. Ouid. 1. *de Ponto, Eleg.* 9.

Nec dubitem longis purgare ligonibus arua.

Idem 4. *Faſt.*

Omnia purgat edax ignis, vitiumque metallis

Excoquit: idcirco cum duce purgat oues,

Horat. 1. *Epiſt.* 7.

Cultellos proprio purgantem leniter vngues.

Purgare aluum, eſt alui ſordes medicamento expellere. Cic. 1. *de natura deorum,* Vomitione canis, purgare aluos ibes Ægyptiæ dicuntur. Plaut. *Amphitr.* Tu purgari iuſſeras vaſa, vt rem diuinam faceres, ¶ Purgare ſe, vt vulgo dicimus *ſe purger,* purgari. Celſ. *lib.* 3. *cap* 18 Pani adiciendum (veratrum) quo facilius fallat Nam ſi bene ſe Purgauerit, ex magna parte morbum leuabit, id eſt, ſi bene purgatus fuerit. ¶ Purgare oua, id eſt, repurgare à teſtis & putaminibus Celſ. *lib.* 6. *cap. de rhagad.* Columbina quoque oua coquenda ſunt, & vbi indurauerunt, purganda Purgare cum genitiuo. Horat. 2. *Serm. Satyr.*

——————nunc:

Et morbi miror purgatum te illius

Purgare piſces. Terent. *in Adelph.* Piſces cæteros purga, Dromo, congrum iſtum maximum in aqua ſinito ludere paululum. ¶ Per tranſlationem, purgare ſignificat excuſare, [illegible]. Idem *in Eunuch.* Sed heus tu, purgón' ego me de iſtac Thaidi, Quod eam me amare ſuſpicata eſt? Cicer. *Attic. lib.* 1. Quintus frater purgat ſe mihi per literas. Idem *pro Sexto Roſcio*, Seruos ipſos neque arguo, neque purgo. Plaut. *Amphitr.* Iam huc reuorti vt me purgarem tibi. Quintilian. Purgare metus mortis & ſuperſtitionis. ¶ Purgari rationes dicuntur, quando deducuntur ſuperflua, aut obſtantia, collatione facta accepti & expenſi. Suet. *in Calig. cap.* 29. Decimo quoque die, numerum puniendorum & cuſtodia ſuo ſubſcribens, Rationem ſe purgare dicebat. ¶ Purgare faſtidium, eſt curare & remedium adhibere. Plin. *lib.* 8. *c.* 27. Palumbes, graculi, merulæ, perdices, lauri folio annuum faſtidium purgant. ¶ Purgare pro inane & vacuum reddere, id eſt, purum. (nam purus locus in quo nemo eſt, & qui nulla re occupatus. Horat.

————— verum

Puræ ſunt plateæ nihil vt meditantibus obſit.)

Cic pro Sextio, cædem maximam facias: forum purges. Varro apud Nonium, purgatum ſcito.

Purgito, as, are. Plaut *Aulul. ſc.* 6 *a.* 4. Non placent homines, qui quando malè fecerunt, purgitant. (i. pertinaciter ſe defendunt.)

Purgatio, nis, verbale, ipſe purgandi actus. { נקוי *nikkajón.* [illegible] GALL. *Purgation.* ITAL. *Purgatione.* GER Ein reinigung. HISP. *Obra de purgar o alimpiar.* ANGL. *Purging or making cleane* } ¶ Ponitur aliquando pro excuſatione, [illegible]. Terent. *in Heaut.* Neſcio quid peccati portet hæc purgatio. ¶ Purgationes fœminarum pro menſtruis dixit Plin. *lib* 20. *c* 4. Purgationibus, inquit, fœminarum, & veſicæ, vrinæ vtile decoctum.

Purgator, is [illegible] Apul *in Apol.* Herculis luſtrator orbis, purgator ferarum, gentium domitor.

Purgatorius, a um, purgandi vim habens. { [illegible]. Macrob. Col. *lib.* 1. *c.* 8. Secundæ virtutes, quas purgatorias vocant, hominis ſunt, qui diuini capax eſt, ſolúmque animum eius expediunt, qui decreuit ſe a corporis contagione purgare. Purgatorium abſolute ignis purgatorius, { [illegible].

Purgatiſſimus, [illegible]. Perſ. *Satyr.*

Somnia pituita qui purgatiſſima mittunt.

Purgamen, inis, ſeu Purgamentum, ti, Sordes vel immunditiæ, quas rem aliquam purgantes, eiicimus. אשפות *aſchpoth* דמן *domen.* [illegible]. GAL. *Balliaeure, l'ordure & immondice qu'on oſte de la maiſon* ITAL. *Sporchezza.* GERM. Die außwüſcheten der wüſt vnd vnſauberkeit ſo man auß-wüſchet HISP. *Suziedad, eſtierco.* ANGL. *Filth, comming of any thing that is clenſed.* } Col. *lib.* 1 Sterquilinia quoque duo ſunt: Vnum quod noua purgamenta recipiat & in annum conſeruet: alterum verò ex quo vetera vehantur. Liu. 1 *ab Vrbe*, Cloacámque maximam receptaculum omnium purgamentorum vrbis, ſub terram agendam. Senec. *Epiſt.* 74. Purgamenta interdum creat terra pro frugibus.

Purgabilis, e, quod facilè purgatur. { [illegible]. GALL. *Aiſé à purger.* ITAL. *Facile da purgare.* GERM. Das gut zuſeuberen oder zureinigen iſt. HISP. *Coſa que ſe puede purgar.* ANGL. *That is eaſilie made cleane* } Plin. *lib.* 15. *cap.* 23. Rotundior quæ balanitis vocatur, purgabilis maxime, & ſponte proſiliens.

Purifico, Puritas, vide *Purus.*

PVRPVRA, æ, Piſcis ex concharum genere, in faucibus habens liquorem, tingendis lanis maxime expetitum. { ארגמן *arghamán.* [illegible]. GAL. *Pourpre, ſoit le poiſſon ou la teinture qu'on en tire.* ITAL. *Porpora.* GERM. Ein meerſchneck auß deſſen ſchweiß oder blut man purpur ferbet. HISP. *La concha de carmeſi color, ò el meſmo color de carmeſi.* ANG. *Purple.* } Plin. *lib.* 9. *cap.* 36. Purpuræ viuunt annis plurimum ſeptenis. Latent ſicut murices, circa Canis ortum tricenis diebus. Congregantur verno tempore,

tempore, mutuoque attritu lentorem cuiuſdam ceræ ſaliuant. Simili modo & murices. Sed & Purpuræ florem illum tingendis expetitum veſtibus in mediis habent faucibus. Liquoris hic eſt minimi in candida vena, unde pretioſus ille bibitur, nigrantis roſæ colore ſublucens. Reliquum corpus ſterile. Viuas capere contendunt, quia cum vita ſua ſuccum illum euomunt. Vitruuius autor eſt, purpuras pro ſoli proprietate alium atque alium habere colorem. & apud Tyron quidem rubrum, circa Aphricam autem puniceum ſuccum emittere, quo & purpura tingitur, quam violaceam appellant. Cornel. Nepos. Me iuuene violacea purpura vigebat. Primum autem tingendæ Purpuræ initium ad Herculem referunt Phœnices, teſte Iulio Polluce qui quum Tyro puella commutatus, iuxta maris litus iter faceret, accidit vt canis purpuram e mari eiectam nactus, carnem eius depaſceretur: cuius os tam quam Tyro gratiſſimo colore infectum videret, negauit ſibi cum Hercule deinde quippiam futurum, ni ille coloris eiuſmodi veſtem ſibi attuliſſet. Cui morem gerens Hercules, primus cruorem ex purpuris collegit, lanáque eo infecta amicæ, quam petierat, veſtem attulit. ¶ Accipitur quandoque purpureus pro palcatro. Virg. 1. *Georg.*

Et pro purpureo pœnas dat Scylla capillo.

Purpura a pelago pelagia appellatur. ¶ Purpura apud quoſdam erat inſigne Romanorum magiſtratuum: quod Martialis affirmat, quum ait, Daturi veſtras purpura veſtra togas. Vnde aliquando ponitur pro ipſis magiſtratibus. Idem, Purpura te felix, te colat omnis honos. Plin. *lib.* 10. *cap.* 21. vbi de gallis gallinaceis, Vt planè dignæ aliti honoris tantum præbeat Romana purpura. id eſt, Romani magiſtratus. ¶ Purpura non conuenit luctibus. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.* Purpuram & aurum mulieres in luctu deponunt. Liu. *lib.* 34. Et qui purpura vterentur. *Ibid.* Quintil. In purpuris repit poeta & tam coccum intelligit. Idem Quintilian. Vt purpuræ tamen iure recte deſcendant. Plaut. *Menæch.* ſc. 2. a. 1. Lanam, aurum, purpura tibi præbeo. Idem *Moſtell.* ſc. 3. a. 1. Purpura ætas occultanda eſt, auro turpe (id eſt, turpitudo) mulieris.

Pūrpurĕŭs, a, um, propriè ex purpura factus: deinde eſt ſimili colore tinctus, vt Purpureus color qui purpuræ ſucco tinctus eſt, aut certe qui ſaltem eius colorem refert, hoc eſt, qui ex ſubnigro rubeſcit. { πορφύρεος. GAL. *De pourpre.* ITAL. *Porporino.* GER. Purpurfarb. HISP. *Coſa de carmeſi.* ANGL. *Of purple* } Virg. 11. *Æneid.*

Labitur exanguis labuntur frigida letho
Lumina purpureus quondam color ora reliquit.

¶ Purpureæ veſtes, alias Tyriæ dictæ, a loco vbi purpura optimè tingebantur. Plin. *lib.* 11. *ca.* 37. Cæſari dictatori quo die primum veſte purpurea proceſſit, atque in ſella aurea ſedit, ſacrificanti bis in extis defuit cor. Plaut. *Men.* ſc. 5. a. 5. Purpureum panem, an puniceam, an luteam eſſe ſoleam. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

——— Purpureo ſanguine tingit humum.

Idem 3. *Metam.*

Purpureum viridi genuit de ceſpite florem.

Idem 6. *Faſt.*

Lataque purpurea luce refulſit humus.

Idem 3 *Faſt.*

Purpureum rapido qui vehit axe diem.

¶ Quandoque tamen purpureum pro cæruleo poſitum legimus, præſertim quum de mari dicitur, ex nimia altitudine nigreſcente. Virg. *lib.* 4. *Georg.*

In mare purpureum violentior influit amnis.

Cicer. 4. *Acad.* Mare illud quod nunc Fauonio naſcente purpureum videtur, idem huic noſtro videbatur. Purpureus pro purpurato. Horat. 1. *Carm. Ode* 35.

Et purpurei metuunt tyranni,

Sic Claudianus *de raptu Proſerp. lib.* 2. reges purpureos vocat. ¶ Purpureus, pro pulchro. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 2. *Amor.*

Notaque purpureus tela reſumit amor.

Purpuriſſa, locus extra portam, vbi purpurea veſte vtebantur. Gloſſ. Iſidor.

Pūrpŭro, as, In purpuram vergo. { πορφυρίζω. GALL. *Prendre couleur de pourpre, ſe teindre en pourpre* ITAL. *Tignerſi in porpora* GERM. Sich auff purpurfarb ziehen HISP. *Colorarſe de carmeſi.* ANG. *To be come lik purple or waxe purple coloured.* } Col. *lib.* 10.

Tum quæ pallet humi, quæ frondens purpurat auro,
Ponatur viola, nimium roſa plena pudoris.

Pūrpŭrāſco, ſcis, e, eadem. πορφυρίζω Cicer. 2. *Acad.* Quid, mare nónne cæruleum? at eius vnda, quum eſt pulſa remis, purpuraſcit?

Pūrpŭrātus, a, um, Purpura ornatus. { מתלע *metoullâh.* πορφυρόβαπτος. GALL. *Veſtu de couleur de pourpre* ITAL. *Veſtido con habito de color porporino.* GER. Mit purpur bekleidet. HISP. *Veſtido de carmeſi.* ANGL. *Cladde with purple* } Vnde purpurati dicti ſunt qui apud principes cæteris dignitate antecuntes, purpurea veſte vtebantur. Cic. *lib.* 1. *Tuſc. quæſt.* Iſtis quæſo, inquit, iſta horribilia minitare purpuratis tuis. Liu. 1. *bel. Punic.* Cum duce Athenagora vno ex purpuratis. purpuratus Gabinus. Cic. 2. *Catil.* Plaut. *Moſtell.* ſc. 3. a. 1. Pulchra mulier nuda erit, quam purpurata pulchrior.

Pūrpŭrārĭŭs, a, um, quod ad purpuram pertinet: vt, Officina purpuraria, in qua purpura tingitur { πορφυρικός GALL. *De pourpre.* ITAL. *Di porpora* GER. Das zu dem purpur gehört. HISP. *De carmeſi.* ANGL. *Of purple.* } Plin. *lib.* 35. *cap.* 6. Alterum genus eſt in purpurariis officinis.

Purpuriſſa. & Pūrpŭriſſum, i, Coloris genus, ex creta argentaria, purpuræ ſucco inebriata: quo & pictores vtuntur, & mulierculæ purpureum genarum colorem ſibi conciliant πορφυρίσκον Ariſtoteli, & Polluci GALL. *Croye de mine d'argent teinte de pourpre.* ITAL. *Color tinta de porpora.* GERM. Ein angemachte farb auß purpur mit deren die weiber das angeſicht malen. HISP. *El arrebol alconcilla.* ANGL. *A kind of purple moſt pretious* } Plaut. *Moſtell.* ſc. 3. a. 1. Credo purpuriſſū Non do. Plin. *lib.* 35. *cap.* 6. Ex reliquis coloribus quos a dominis dari diximus, propter magnitudinem pretii, ante omnes eſt purpuriſſum, è creta argentaria cum purpuris pariter tingitur, bibitque cum colorem celerius lanis.

Pūrpŭriſſo, as, Purpura inficio. { תלע *thalah* ἐνδέω πορφύρα. GALL. *Teindre de breſil, ou couleur de pourpre.* ITAL. *Tignere tale colore.* GER. Mit purpurfarb ferben HISP. *Colorar de braſil o alconcilla.* ANGL. *To die purple or to mak of the colour of purple* } Plin. *in Truc.* Iſtas buccas tam belle purpuriſſatas habes. Purpuriſſo enim vtebantur mulieres ad labra & genas tingendas, quemadmodum etiam hodie plerunque fieri videmus. Poſt tamen ſubiicit, Ruccus rubricæ, cera omne corpus intinxit tibi. Quod effecit, vt ſummus Grammaticus inter purpuriſſum & rubricam non diſtingueret.

‖ Purpurites inter marmora, lapis rubens, candidus punctis diſtinctis. Iſid. ‖

PVRVS, a, um, Mundus, ſine ſorde. { נקי *naki* טהור *tahôr.* καθαρός, ἁγνός. GALL. *Pur, net, clair.* ITAL. *Puro, mondo ſemplice* GERM. Rein, ſauber. HISP. *Puro y no mezclado limpio.* ANG. *Cleane, undefiled.* } Cic. *pro Cæcin.* Quicquid inde hauriat purum, liquidumque te haurire ſentiet. Horat. 3. *Carm. Ode* 16.

Puræ riuus aquæ ſyluaque iugerum
Paucorum, & ſegetis certa fides mea.

Cicero 2 *de nat. deor.* Etenim licet videre acutiora ingenia, & ad intelligendum aptiora eorum qui terras incolant eas in quibus aër ſit purus, ac tenuis, quàm illorum qui vtuntur craſſo cœlo, atque concreto. ¶ Hinc pura veſtimenta à veteribus dicebantur, quæ non erant prætexta: purum, argentum, quod eſt ſine emblematis & ſimpliciter laboratum. Idem *Verr.* 6. Emblemata detrahuntur. Sic Haluntini excuſſis deliciis cum argento puro domum reuertuntur. Quintil. Pura voluptas ſtudiorum & litterarum. Senec. c. 13. *de conſ. ad Helu.* Puriores nemo inſpuiſſet tacitum Andreas Quidia Ital.

——— Veſta munere: purus eris. (i. ex, tatus.)

Plaut. *Capt.* ſc. 1. a. 4. Iube vaſa pura apparari. Et *Amph.* ſc. 1. a. 3. & ſc. 1. a. Iube vaſa pura adornari mihi. Item *Amphitr.* Manibus puris, capite operto, Deos inuocare. Sueton *in August.* c. 94. Liquido ac puro ſereno cœlo. ¶ Vlpian. *in l. locum. de relig. & ſumpt. fun.* purum locum eſſe ſcribit, qui nec ſanctus, nec ſacer, nec religioſus eſt. Purus locus in alia ſignificatione, vide *Purgo.* Pura oratio, à Terent. *in Heaut. prologo,* dicitur quæ nihil ferè barbaræ habeat admiſtum. ¶ Pura haſta, à Virg. 6. *Æneid* appellatur quæ eſt ſine ferro, quæ præmium fuit apud antiquos nimirum eorum qui ex memorabili aliquo prælio victores euaſiſſent. Suet. *in Claud. c.* 28. Quem Britannico triumpho inter militares viros haſta pura donauit. Item Pura arbor, Ouid. 1. *Faſt.* Nomen idem ramo, qui cæſus ab arbore pura. ¶ Pura vaſa, a Paulo *in l. ſi rem. de rei vendicat.* dicuntur, quæ ſunt ſine emblemate, ſine cælatura, & inſtitutione. Pura cœna, quia fungebantur, cum in caſto eſſent non autem ea, quæ aliqua animantis paratetur. ¶ Purum iudicium a Cic. 2. *de inuent.* ponitur pro ſimplici, & eo cui adiecta non eſt exceptio. ✱ Impurus, quod modò ſordidum, contaminatúmque ſignificat. ἀκάθαρτος. Idem 4 *Philipp.* Quàm multis illum ingenuis, quàm multis maritis ſuis in ſua terra atque impura legatione vim attuliſſe exiſtimatis? ‖ ¶ Puri menſtruo eſſe dicuntur, qui ſacrorum cauſa toto menſe in cerimoniis ſunt, id eſt, vt puri ſint, ceteris rebus carent. Feſt. ‖

Purum putum, omnimodo purum, non mixtum cum alieno, ſeu heterogeneo, & repurgatum a ſuis ſordibus. Vide *Putum.*

Pūrē, aduerb. Caſtè, religioſe { καθαρῶς. GAL. *Purement, nettement* ITAL. *Puramente, nettamente.* GER. Sauberlich mit reinigkeit. HISP. *Puramente limpiamente.* ANGL. *Purelie, cleanelie.* Cic. 2 *de nat. deor.* Hæc enim omnia purè ac caſtè tribuenda deorum numini. Idem *de ſenect.* Quiete purè & eleganter acta ætas Loqui purè & emendate Idem *de optim. gener. orator.* & Gell. c. 4 *lib.* 12. Ouid 2 *Faſt.* Sacra parabant quæ facerent purè quum foret orta dies. Plaut. *Aul.* ſc. 5. a. 1. Vaſcula intus purè propera atque elue. ¶ Purè habere, pro parum a viro neclam tranſigere, eſt ſcilicet caute. Plaut. *ſub finem* ſc. 1. a. 4. Si tuæ purè velle habere dixerit, tot reddat ſpurcas, (noctes,) quot puras habuerit. (Ita ibi enim legendum non habuerit, vt penultima producatur.) ¶ Legitur &

Puriter, apud antiquos, vt *Puriter facere* in ſacrificiis, tanquam ſanctè ſacrificare Nævius, *in Virgine prægnante:* Sequere me, puriter volo facias: igni atque aquâ volo hunc excipere. Cato *de re ruſt. c.* 25. Succum puriter omnium dierum pariter in dolia diuidito.

Puriſſimè loqui Gell. *cap.* 16. *lib.* 2.

Purimè, dixerunt veteres pro puriſſimè, vt annotauit Feſtus.

Pūrĭfĭco, as, Mundo, purum facio. { טהר *tiher* בער *beâr* נקה *nikkâh.* ἁγνίζω, καθαίρω. GALL. *Purifier.* ITAL. *Purificare, mondare.* GER. Reinigen rein oder ſauber machen. HISP. *Apurar o alimpiar.* ANG. *To mak cleane.* } Suet. *in August.* Pauloque poſt egreſſum, illamque expergefactam, quaſi a concubitu mariti purificaſſe ſe, & ſtatim in corpore eius extitiſſe maculam depicti draconis. Plin. *lib.* 1. c. 41. Vulaeribus gallinis & religio ineſt: introitu ſé mox edito ouo, excutiúntque ſeſe, & circumactæ purificant, ac feſtuca aliqua ſeſe, & oua luſtrant. Idem *lib.* 8 *cap.* 1. *de elephantis.* Autores ſunt, Mauritaniæ ſaltibus ad quendam amnem, cui nomen eſt Amilo, niteſcente luna noua, greges eorum deſcendere illique ſe purificantes ſolenniter aqua circumſpergi, atque ita ſalutato ſidere in ſyluas reuerti. ¶ Purificare agrum (cædendo rubos, ſup.) dixit Gell. c. 12. *lib.* 19.

Pūrĭfĭcātĭo, nis, verbale, Purgatio. טהרה *taharâh* טהר *tôhar.* κάθαρσις, ἁγνισμός. GALL. *Purification, purgation.* ITAL. *Purificatione.* GERM. Ein reinigung. HISP. *Purgation, apuramiento,* ANG. *A making cleane.* } Plinius *lib.* 15. *cap.* 30. de lauro loquens, Eadem & purificationibus adhibetur.

Pūrĭtas, atis, Munditia, caſtitas. { טהרה *taharâh* טהר *tohar.* ἁγνεία, καθαρότης GALL. *Pureteté, netteté.* ITAL. *Purità, mondità.* GERM. Reinigkeit ſauberkeit lauterkeit. HISP. *Pureza ò limpieza.* ANG. *Cleaneſſe puritie.* } Cuius contrarium eſt Impuritas, hoc eſt turpitudo, ſeu improbitas.

Pūrĭter, vide *Purè.*

Purum, ſubſtantiuè cœlum, *Georg.* 2.

Ac dum prima nouis adoleſcit frondibus ætas,
Parcendum teneris: &, dum ſe lætus ad auras
Palmes agit laxis per purum immiſſus habenis

Ipſa dein ſalcu nondum tentanda.

Ibi Seruius: *Per puram, id eſt per aërem.*

Pūs, puris. gen. neut. Sanies coacta, & ex maturitate craſſa iam effecta & albida. { πύον. Gall. *La bone & ordure qui ſort d'vn clou, apoſtume ou ſemolables.* Ital. *Marza, che eſce d'vna apoſtema ò d'vn acceſſo* Germ. Eiter. Hisp. *La putrefacion o podre.* Ang. *The matter or filthineſſe that cometh out of a ſore.* } Plin. *lib.* 28 *c.* 1 ... S. grau tas fit audiendo. fel bubulum cum vrina, capræ, vel hirci prodest, vel ſi Pus ſit. ¶ Pus a ſanie diſtinguit Celſ. *lib.* 5. *c.* 6. his verbis, Sanguis omnibus notus: ſanies eſt tenuior hoc, varie craſſa, & glutinoſa, & colorata: pus craſſiſſimum albidiſſimúmque, glutinoſius & ſanguine & ſanie. Exit autem ſanguis ex vulnere recenti, aut iam ſeneſcente: ſanies eſt inter vtrunque tempus: pus ex vlcere iam ad ſanitatem ſpectante. Mouere pus, eſt pus excitare, & euocare. Idem Celſ. Aliud emplaſtrum eodem nomine puri mouendo eſt. Idem *lib.* 7. *c.* 9. donec pus moueatur. ¶ Pus citare, pus mouere, idem *lib.* 5. *c. de Meliceria.* Pus habent aures, 1 purulentæ ſunt. Idem *lib.* 6. *c.* 7 Pus per ſe aperitur. Idem *lib.* 7. *cap.* 2 Satiſque eſt cataplaſmatis efficere, vt per ſe pus aperiatur. Quæ puri mouendo ſunt, idem *lib.* 7. *cap.* 7. id eſt, ἐπὶ πυῶδη.

Pūrŭlentŭs, a, um, quod pure, ſiue ſanie plenum eſt. { ... *rari. πυώδης.* Gall. *Plein de bone & d'ordure, d'apoſteme.* Ital. *Pieno di marcia.* Ger. Eyterechtig/voll eyter Hisp. *Coſa podrida.* Angl. *Full of matter.* } Plin. *lib.* 22. *c.* 23. Stercus decocta in vino, præcipuè auribus purulentis medetur. Idem *lib.* 20. *cap.* 2. Purulenta autem expuentibus auxiliatur cum cumino, pari pondere.

Pūrŭlentē, aduerb. { *ἰχωρώδως, πυωδῶς.* Gall. *Auec bone* Ital. *Con marcia.* Ger. Mit eyteren. Hisp. *Con podre.* Angl. *Corruptly, as the matter of a ſore.* } Plin. *in proœmio lib* 23. Cicatricibus marcidis, oſſibus purulentè limoſis plurimùm confert.

Pūrŭlentĭā, æ, Ipſa puris plenitudo, vel vulnus plenum pure. πύωσις.

Pūsā, pro puella apud antiquos accipiebatur. ... Feſtus.

Pusillanimus, a, qui puſillo & abiecto eſt animo. { μικρόψυχος. Gall. *Puſillanime, craintif* Ital. *Di poco animo.* Germ. Kleinmütig Hisp. *De poco coraçon.* Angl. *Of ſmall courage, cowardous* } Græci μικρόψυχον dicunt, cui contrarium eſt magnanimus. A quo

Puſillanimitas, μικροψυχία, ὀλιγοψυχία. &

Puſillanimiter, aduerbium, μικροψύχως.

Pŭsillŭs, a, um, Paruulus, exiguus. { ... *hakkatán* ... *mehát.* μικρός. Gall. *Petit.* Ital. *Piccino, piccolino.* Ger. Klein. Hisp. *Pequeño o poquito.* Angl. *Litle, ſmall.* } quod videtur eſſe diminutiuum à puſus, quo veteres pro puerulo vtebantur. A quo rurſus fit aliud diminutiuum puſillulus. Martial *lib.* 1.

Bellus homo, & magnus vis idem Cotta videri:

Sed qui bellus homo eſt, Cotta, puſillus homo eſt.

Trebonius Cic. *lib.* 12. Ego tamen nactus in nauigatione noſtra puſillum laxamenti, id eſt, paululum recreationis, relaxationis. Horat. 1. *Serm ſatyr.* 4

Di bene fecerunt, inopis me, quódque puſilli

Finxerunt animi, rarò perpauca loquentis

Cic. *ad Brutum*, Videlicet quum illam puſillam epiſtolam tuam ad me dabas nondum erat tibi id notum. Iuuen. *Satyr.* 5.

Terra malos homines nunc educat, atque puſillos.

Cic. *Attic. lib.* 5. Habuimus in Tuſculano quam puſillam Romam, tanta erat in his locis multitudo. Vxor puſilla Horat. 1 *Serm ſatyr.* 3. Teſtis puſillus. Cic. 2. *de Orat.* Differt autem puſillus & breuis, quod puſillus dicitur de corpore, vt homo puſillus, puſilla vrbs. Breuis autem eſt in natura, vt breuis dies, nox, annus Soſipater. *lib.* 1.

Pūsio, nis, Pupus, paruus puer, tanquam diminutiuum ex puſus { ... *jèledh* ... μειράκιον. Gall. *Petit enfant.* Ital. *Fanciullo.* Germ. Ein kleines oder junges knäblin. Hisp. *El muchacho de poca edad.* Ang. *A litle child.* } Veteres enim puſum & puſam. pro puero & puella vſurpabant. Capitur tamen ferè ſemper pro ſcorto maſculo. Cic. *pro Cal* Qui te amat plurimum, qui propter neſcio quam credo, timiditatem, & nocturnos quoſdam inanes metus tecum ſemper puſio, cum maiore ſorore cubitauit. Iuuen. *Satyr.* 6.

Nónne putas melius quod tecum puſio dormit,

Puſio qui noctu non litigat.

Pustŭlă, æ, tuberculum in ſummitate cutis naſcens, pus continens { ... *ſeéth* ... *bahabhûhah* ... Gall. *Vne am poulle en veſſie.* Ital. *Braſſola, valuola, boliſula.* Germ. Ein porpelen oder bey im ſo auß der haut entſpringt/wachſt gemeinlich eyter darin/ein blatter Hisp. *Poſtilla de ſarna o buua* Ang *Able or wheale, or litle puſhe.* } Nomen generale eſt ad tubercula omnia, præter naturam in cute efflorescentia à pure (vt quidam volunt) quod in ſe contineat, deducta appellatione: quanquam etiam latiùs puſtularum nomen ad ea extenditur, quæ pure carent. Martial *lib.* 14.

Peruida ne trito tibi pollice puſtula ſurgat,

Exornent docilem garrula plectra lyram.

Quo in loco puſtulam appellare videtur ampullæ genus, in manibus pollibus ve ex nimio labore proueniens. Celſ. *lib.* 5 *c.* 28 puſtularum nomen ad quatuor contrariæ genera, in phlyctenas ſcilicet hoc eſt, maiores puſtulas, liuidas, aut pallidas, aut nigras, humore diſtentas ex rigore, igni, vel medicamentis prouenientes, ſub quibus quum ruptæ fuerint, quaſi exulcerata caro apparet. In exanthemata, quæ Plinius modò eruptiones pituitæ, modò papulas appellat. In pſydracia paulo duriora ſubalbida, & acuta. Et in epinyctidas quæ ſunt ſubliuidæ, modice tumeſcentes, & plenæ ſanguinis, tibias & pedes noctu ſere, maxime infeſtantes: vnde & nomen trahunt.

Puſtulatus, a, um, puſtulæ ſimilitudinem habens: vt

Puſtulatum argentum, ſine puſtulatum, a puſtula, ſiue puſula, vel poſtulatum, veteri ſcriptura verſo u, in o. A puſtulis dicitur, quæ in argento cælato in aſperitatem quandam excitæ viſuntur, ſicut puſtulæ in corpore ex igni, frigore, vel labore naſcentes. ἄργυρος φλυκταινώδης Martial *lib.* 7.

Sed tamen ſcio nulla venit à me

Argenti tibi libra puſtulati.

Tranquillus in Nerone puſtulatum argentum poſuit pro purgatiſſimo, & excoctiſſimo. cuiuſmodi aurum obryzum à Græcis appellatur. Exegitque (inquit Suetonius) ingenti faſtidio & acerbitate nummum aſperum, argentum puſtulatum, aurum obryzum, vt plerique omnem collationem palam recuſarent. Badæus, Nonnulli tamen indicant legendam eſſe *puſulatum*, quemadmodum legitur *l.* 31 *D. locati.* & illud videri deduci tum à puſula, quo nomine ignis acerrimus ſignificatur. Deſinire eſt in hac re tam obſcura omnium ingenijs ſatisfacere. Itaque ſuum, cuique relinquendum eſt iudicium.

Pūsŭlă, æ, idem quod puſtula. Morbi genus à flaua bile, vel tenui ſanguine, vel ab vtroque proficiſcens, quem & ignem ſacrum appellant. ... *ſeeth* ... *nabehaʿuah*. ἐρυσίπελας. Gall. *Ampoulle ou veſſie, ou le feu ſaind Antoine.* Ital. *Infermità, ſacro fuoco di S. Antonio.* Germ. Ein böß brennende röte mit blateren / S. Antonij feür/ein böſe tranckheit. Hisp. *Roſa o ſarna* Angl. *The wildfyre* } Col. *lib.* 7. *cap.* 5. Eſt etiam inſanabilis ſacer ignis, quam puſulam vocant paſtores.

Puſulatus, puſtulatus.

Puſulōsŭs, & puſtuloſus, puſulis plenus u, & t, ſæpe inter ſe commutantur, vt optumus, optimus. Turneb. { ἐρυσιπελατώδης. Gal. *Puſtuleux, ou malade du feu ſainct Antoine* Ital. *Che ha il ſacro fuoco.* Ger. Das ein ſolch böß oder brennende röte mit blateren hatt. Hisp. *Doliente de tal roza o ſarna.* Ang. *Sicke of the wild fyre.* } Colum. *lib.* 7 *c* 5. Viuam pecudem, quæ fuerit puſuloſa, reſupinam obruamus.

‖ Puſus, poet. Lucr. *lib.* 4.

Puſ ſæpe locum propter ſe ac dolia certa

Somno deuincti credunt extollere veſtem.

Ita Lambinus legit. ‖

Puſus, a, um à Puſeus, e detrito Paſſeræ.

Pūtāmen, vide *Puto*, as.

‖ Putana, meretrix. L.g.b. ‖

Pŭtĕăl, is, quid ſit, video vel inter primi nominis Grammaticos parum conſtare. Acron locum fuiſſe putat ad quem conuenire ſolebant fœneratores. Porphyrio ſedem fuiſſe tradit Prætoris, propè Arcum Fabianum, in quo primum tribunal & ſubſellia a Libone quondam fuerint collocata: vnde & Libonis puteal ab Horatio ait appellatum, Forum, putealque Libonis, Mandabo ſiccis. P. Victor in regione Vrbis octaua puteal conſtituit Libonis, & Ianos duos, totúmque eum locum mercatoribus frequentem fuiſſe ait. Verum omiſſis horum opinionibus, illud certe conſtat, Puteal locum fuiſſe in comitio in gradibus ipſis ad læuam Curiæ in quo olim Accij Næuij ſtatua poſita fuit, quod in eo loco is cotem nouacula diceretur diſcidiſſe. Sub cuius ſtatua, locus erat ſubterraneus, quem puteum appellabant, aram habens, & Accij nouaculam ibidem defoſſam. Supra autem vmbella impoſita erat, ſiue petaſus, puteum tegens: vnde & locus nomen accepit. Puteala enim puteorum opercula dicuntur. Cic. 1. *de diuin.* Cotem autem illam & nouaculam defoſſam in Comitio, ſupraque impoſitum puteal accepimus. Eaſdem autem hunc locum iuri dicendo deſtinatam, ſatis apertè docet Horat. 2. *Serm ſatyr.* 6.

——— *ante ſecundam*

Roſcius orabat, ſibi adeſſes ad Puteal cras.

Pŭtĕo, es, ui, prima ſyllaba prod. Male oleo, fœteo { ... *baáſch* ... *neelách* ... *rakab.* ὄζω, σήπομαι ... Gal. *Puir, eſtre puant, ſentir mal.* Ital. *Putire, puzzare.* Germ. Stincken / übel ſchmecken. Hisp. *Holer mal.* Angl. *To ſtinke or giue an euill ſauour as the noſe.* } Horat. 2. *Serm ſatyr.* 2.

Putet aper, rhombúsque recens.

Satyr. 3.

Nec inuideas quòd multa fidelia putet

In locuplete penu.

Quint. *lib.* 6. *c.* 4. Aliquando deſinet putere. Diutino metu putere, Horat. 1. *Epiſt.* 10.

Pūtĭdus, a, um, quod eſt mali odoris { ... *beáſch* ... *neelách* ... *rekéb.* ... Gall. *Puant.* Ital. *Puzzolente, fetente,* Ger. Stinckend übel ſchmeckend. Hisp. *Coſa hediounda.* Ang *That ſtinketh.* } Plaut. *in Bacch.* Tanti eſt, quanti eſt fungus putidus Cicero Piſ. Ego iſtius pecudis, & putidæ carnis conſilio ſcilicet, aut præſidio niti volebam. ¶ Transfertur & ad orationem, quæ putida dicitur quum e ſt ſuauis, rancida, humilis & abiecta, auditum ſatietio non ſatisfaciens, neque verborum pondere rei dignitatem exequans. Nonius, Putidum non ſolùm ab ore tætrido & graui quod naribus præbetur, ſed etiam quod auribus triſte, inſuaue, auſterum, rancidum, putidum dici poſſe autoritas veterum admiſit. Cic. 1. *Offic.* Sonus erat dulcis, literæ neque expreſſæ, neque oppreſſæ, ne aut obſcurum eſſet, aut nimis putidum. Idem *Attico*, Vereor ne putidum ſit ſcribere ad te, quam ſim occupatus. Idem *in Orator.* Quónam igitur modo audiretur Myſius, aut Phryx Atheus, quum etiam Demoſthenes exagitetur vt putidus?

Pūtĭdĭuscŭlŭs, diminut. { ... Gall. *Vn peu puant* Ital. *Alquanto puzzolente* Germ. Zimlich ſtinckend. Hisp. *Hediondo vn poco* Angl. *That ſtinketh ſomewhat.* } Cicero. *Caſ lib.* 7. Sumus enim putidiuſculi, quam per te vix licet. verùm vt video licebit.

Pūtĭdŭlus, aliud diminut. Martial *lib.* 4.

Altera ridicula eſt, altera putidula.

Pūtĭdē, aduerbium. Inſuauiter, auſtere, rancidè. { ... Gall. *Puamment, ordement, & vilainement.* Ital. *Sozzamente, con puzza.* Ger. Vnlieblich vnangenemlich Hisp *Hediondamente, con hedionez.* Ang. *Stinking ie, with to much affectation.* } Cic. *de clar. Orat.* Nam ſi quis eos, qui nec ineptè dicunt, nec odioſe, nec putide, Attice putat dicere, &c.

Pūtĕſco, Putiſco, vel mali odoris fio. { ... *baáſch* ... *neelách* ... *raka* ... Gal. *Puir, eſtre puant.* Ital. *Diuenir puzzolente, puzzare.* Germ. Stinckend werden Hisp. *Hazerſe hediondo.* Ang. *To ware ſtinking* } Cicero. 2. *de natib.* Non inſerè mund i ctum videtur, inſuauem animum il , pecudi datum pro ſale, ne putiſceret.

... ſi, tector, glauco latina. { ... *bre.ch* ... *raċab* ... *nikabán.* ...

do. GALL. *Puanteur*. ITAL. *Puzzore*. GERM. Ein geſtanck/böſer geſchmack. HISP. *Hedor y hedionde*z. ANGL. *Stinck an euill sauour.*} Cato c. 157. Ea omnẽ putorem adimet. Detergere putorẽ, Stat. 4. *Syl*. Lucr. *l*. 1.

Intempeſtiuos quum putor cœpit ob imbres.

‖ Putorius, ex muſtelarum genere, a putore, quia valdè fœtet, cum iraſcitur. GER. Iltis. GALL *Putois*. ANGL. *Fitche*. ‖

Pŭtĕoli, orum, Ποτίολοι Steph. vulgò *Puzzuoli*, oppidum maritimum Campaniæ, octauo lapide diſtans a Neapoli, non procul ab Auerno lacu, a Samiis conditum, teſte Euſebio ſub idem ferè tempus quo Tarquinij Roma ſunt exacti. Dict. puteoli, ſiue a copia puteorum aquis calidis ſcatentium, ſiue a putore, hoc eſt, grauęolentia aquæ ſulphuratæ. Olim etiam, quòd iuſtiſſimè regeretur, Dicæarchia dicebatur δικαιαρχία.

Pŭtĕŏlānŭs, ποτιολανός Stephano. Gentile eſt. Cic. *Thermo*, Cluuius Puteolanus valde me obſeruat.

PVTEVS, ei, qui perpetuas habet aquas ex terræ venis manantes, non tamen fontium more foras prorumpentes. {באר *beér* בור *bor*. φρέαρ. GAL. *Vn puits*. ITAL. *Pozzo*. GERM. Ein ſod oder ſodbrunnen. HISP. *El pozo*. ANG. *A well, a pitt*.} Quint. *lib*. 7. *c*. 3. Ille in puteo mortuus eſt inuentus. Dictus quòd puteat ex alumine & ſulphure ſæpe, dum cauatur: aut certè, vt Varroni placet, *lib*. 4. *de ling. Lat*. à Græco φρέαρ, quod potum ſignificat. Plaut. *Aul*. *ſc*. 1. *a*. 1. Vincite, verberate, in puteum condite. *Ibid*. *ſc*. 4. *a*. 2 Fac iam vt in puteo cœnam coquant. (ſup. coqui.) Idem *Milit*. *ſc*. 6. *a*. 2. Non poteſt ex vno puteo aqua aquæ eſſe ſimilior. Idem *Moſt*. *ſc*. 1 *a*. 2. Miſerum eſt opus igitur fodere puteum, vbi ſitis fauces tenet. ¶ Qui puteum ſtrenuè foderant milites donati corona. Virg. 3. *Georg*.

Ad puteos, aut alta greges ad ſtagna iubeto

Currentem ilignis potare canalibus vndam.

Horat. 1. *Epiſt*. 15.

Collectóſne bibant imbres, puteóſne perennes

Iugis aquæ: nam vina nihil moror illius oræ

Differt autem puteus à ciſterna, quòd ille ſuas habeat aquas ex terræ venis manantes: ciſterna pluuias colo perpurgatas. Legitur & puteum neutri generis, vt annotauit Nonius citans locum Varronis ad Gallum Fundanium, Primùm, de miris, ſecundò de ſtatuis, deinde de aquis, vt ſunt lacus, ſtagna, putea & maria.

Pŭtĕālis, e, quod ex puteo eſt. {φρεάτιος. GALL. *De puits*. ITAL. *Di pozzo*. GERM. Auß dem ſod/oder deß ſods. HISP. *Coſa de pozo*. ANG. *Of a wel*.} Ouid. *in Ibin*,

Vt quos dux Pœnus merſit putealibus vndis

Columell. *lib*. 12. *cap*. 3. Vel ſi non ſit fluens aqua, fonte puteali poſſit alligari.

Pŭtĕānus, a, um, eiuſdem ſignificationis: vt aqua puteana. φρεάτιος. Plin. *lib*. 16. Deinde quantum expreſſere, adiiciunt vinaceis aquæ puteanæ, vt & ſecundarium paſſum faciant. Col. *lib*. 12. *c*. 26. Et aquæ dulcis puteanæ eodem agro partem decimam adiicias.

Pŭtĕārĭŭs, ij, qui puteos fodit. {φρεατωρύχος, φρεατορύχος. GAL. *Puitier. qui fait les puits*. ITAL. *Pozziero, che fa pozzi*. GER. Ein ſodgreber. HISP. *El pozero, que haze pozos*. ANGL *That diggeth wells*} Plin *lib* 31. *cap*. 3. Depreſſis puteis ſulphurata, vel aluminoſa occurrentia putearios necant.

Pŭtĭcŭli, locus publicus Romæ vltra Exquilias, Commune ſepulchrum miſeræ plebis ita dictus ſiue quòd ibi cadauera putreſcerent, teſte Feſto, ſiue quod putrefacta cadauera ſummum ibi putorem gignerent ſiue à puteis ipſis, hoc eſt foſſis in quibus cadauera ſepeliebantur. Antiquiſſimum enim ſepulturæ genus fuit, eodem teſte, vt facto puteo cadauer humo obrueretur. Nam cremandorum corporum conſuetudo a L. Sylla initium ſumpſit. Varr. 4 *de ling. Lat*. non puticulos, ſed *puticulas*. hunc locum vocat.

Pŭtĭdus, vide *Puteo, es*.

‖ Putilia, πουλία Gloſ. An *putilla* πουλί? Aut *petilia*. πουλί. an putile eſt à putus πουλί. ‖

Putitus pro ſtulto a Plauto vſurpatur, teſte Feſto.

PVTO, as, Inutilia, & ſuperflua ex arboribus, fruticibúſque reſeco, amputo. {זמר *zamar* ἀποκλαδεύω GALL. *Coupper les choſes ſuperflues eſmonder tailler*. ITAL. *Podare, bruſcare*. GERM. Behauwen/ beſchneiden das vnnütz abſchneiden HISP. *Podar vides o arboles* ANGL. *To prune or cute of ſuperfluous boughes or branches*.} Col. *lib*. 2. Neque arent, neque vitem aut arborem putent. ¶ Putare argentum, arbores, rationes, quid ſit & vnde, vide apud Gell. *c*. 5. *lib*. 6. ¶ Putare argumentis, pro diſputare. Plaut. *Amph* *ſc*. 1 *a*. 1. Quo id, malũ, pacto poteſt nam mecum argumentis puta heri nunc vt hic ſis, & domi. Putare item ad animum transfertur, pro cogitare, conſiderare, & animo reuoluere. {GAL. *Penſer*. ITAL. & HISP. *Penſar*. GER. Betrachten. ANGL. *To think or iudge*.} Cogitando enim reſecamus mente quæ falſa & inutilia ſunt & quod verum ac bonum eſt, huic cogitando hæremus. Terent. *in Eunuch*. Dum hæc puto, præterii imprudens villam. Seneca *c*. 14. *&* 10 *de conſ. ad Polyb* Hunc puta tibi dicere. ¶ Aliquando ponitur pro æſtimare. νομίζω. Cic. *in Verr*. Si denariis quadringẽtis Cupidinem illũ putaſſet. Ter. *in Adelph*. Mitto maledicta omnia, rem ipſam putemus. ¶ Putare rationem, eſt calculũ ſubducere. λογίζεσθαι. Plaut. *in Aul*. *ſc*. 5. 3. Putatur ratio cum argentario. Idem *Moſt*. *ſc*. 3. *a* 1. vel rationem puta. (ſubducito.) ¶ Interdum accipitur pro aptare. Titinius *Fullonibus*, vt citat Nonius, Da penſam lanam, qui non reddet tempore putatam, recte facito vt mulctetur malo. ¶ Interdum exiſtimare, iudicare. νομίζειν, οἴεσθαι. Terent. *in Andr*. Rectè putas. Cic. *de Amic*. Attilius prudens eſſe in iure ciuili putatur, id eſt, exiſtimatur. Putare aliquo in numero, id eſt, Aliquo in pretio, vel numero habere. Idem *pro lege Manilia*. Quem enim poſſumus Imperatorem aliquo in numero putare, cuius in exercitu veneant centuriatus, atque venierint?

Pŭtātor, is, hoc eſt, qui vites, aliáſve arbores, aut frutices ſarmentis, ramíſve inutilibus repurgat. {זומר *zomer* ἀμπελουργός, ἀμπελοτόμος. GALL. *Eſmondeur d'arbres, ou tailleur de vigne*. ITAL. *Podatore d'alberi ò de viti*. GERM. Ein beſchneitler/ der von bäumen vnd ſtauden die vberflüſſigen ſchoß abhawet ein baumſcherer/rebenſchneider. HISP. *Podador de las viñas, ò Arboles*. ANGL. *He that pruneth and cutteth away boughes of trees*.} Plin. *lib*. 27. *c*. 8. Curatum ea ſcio, omnibus ferè oſſibus contractis prolapſum ex arbore alta putatorem, circumdata vniuerſo corpori. Col. *lib*. 4. *c*. 17. Putatoris officium eſt, pedali ferè ſpatio circa iugum vitem compeſcere. Virg. 2. *Georg*.

——— *ſummúmque putator*

Haud dubitat terra referens mandare cacumen.

Cic. 1. *de Orat* Vt quid ſit ſementis ac meſſis, quid arborum putatio ac vitium, quo tempore anni, aut quomodo ea fiant, omnino neſciat.

Putamen, inis ſeruum quarumlibet purgamentum, à putando. {κέλυφος, λέπυρον, κέλυφ. GALL. *Tout le ſuperflu & inutile qu'on couppe & oſte de quelque choſe, coquille, eſcaille*. ITAL. *Ogni ſuperfluita che ſi taglia da qualche coſa*. GERM. Die abſchneitlen/ alles vnnütz ſo man von einem ding abhauwet. HISP. *La caſcara o mundadura*. ANGL. *The ſuperfluitie or that is taken and caſt away frome any thing*.} Nam quicquid ex aliqua re proiicitur, putamen appellatur. Plaut. *in Capt*. *ſc*. 4. *a*. 3. Nucleum amiſi, reliqui pignori putamina. Cicer. 5. *Tuſc*. Inſtituítque vt candentibus iuglandium putaminibus barbam ſibi & capillum adurerent. Putamina ouorum, Plin. *lib*. 7. *c*. 2. Teſtudinum putamina ſecare in laminas. Idem *lib*. 9. *c*. 11.

Pŭtātio, nis Cic. *de Orat*. Nemo neſcit quid ſit ſementis ac meſſis, quid arborum putatio ac vitium.

Puta, imperatiuum loco aduerbij poſitum, pro ſcilicet, vel verbi gratia. Pompon *in l ſi quis*. 3 *item ſi*. *ff. de hared. inſtit* Si ille puta, Conſul factus fuerit, tunc, &c. De hoc ita Priſcian. *lib*. 15. *de aduerbiis*, A igitur terminantia, vel primitiua ſunt, vt *Ita*, quod ſolum A correptam habuit, quamuis quidam Puta quoque aduerbium eſſe accipiant, ideóque Perſium id corripuiſſe, vt,

Hoc puta, non iuſtum eſt, illud malè, rectiùs iſtud.

¶ Puta, pro verendo muliebri.

Putatiuus, a, um, opinabilis. Tertull.

‖ Puteoli, *Pozzuolo*, V. E. Campaniæ antiqua, balneis clara, ſub A. Neapolitano. ‖

Putor, is, vide *Puteo*.

PVTRIS, e, quod putret, & eſt corruptum, ac in putredinem reſolutum. {באש *beṡch* נאלח *neelách* רקב *rakab*. σαπρός. GALL. *Pourri, gaſté & corrompu*. ITAL. *Corrotto, putrefatto*. GERM. Faul/ verwäſen. HISP. *Podrido, corrompido*. ANGL. *Rotten, or corrupt*.} Virg. 11. *Æneid*.

Quadrupedum putrem curſu quatit vngula campum.

Idem 1 *Georg*.

——— *& Zephyro putris ſe gleba reſoluit.*

Vbi Seruius, Putris gleba, id eſt, ſolubilis. Colum. *lib*. 2. Idem pinguis ac putris, quia quum plurimum reddat, minimum poſcit: & quod poſtulat, exiguo labore, atque impenſa conficit. Virg. *in Georg*.

Et cui putre ſolum: namque hoc imitamur arando,

id eſt, ſolutum, laxum, ideoque optimum. Translatè dicit Perſius,

Ille in Venerem eſt putris,

id eſt, ſolutus & profuſus. Sic putres oculi, i. ſoluti, vt ſit in ſomno Horat. 1. *Carm*. *Ode* 36.

Omnes in Damalim putres

Deponent oculos.

Putrĭdŭs, a, um, Putris, ſiue putrefactus, hoc eſt, corruptus, à calore externo agente in humidũ. {באש *baéſch* נאלח *neelách* רקב *rakab*. σαπρός. ANGL. *Rotten*.} Cic. *in Piſ* Non enim nos color iſte ſeruilis, non piloſæ genæ, non dentes putridi deceperunt.

Putrēdo, inis, Putor, fœtor, corruptio orta ab actione caloris externi in humidum, cuius finis eſt ſiccitas. {באש *baéſch* רקב *rakab* רקבון *rikabon*. σαπρότης, μυδών, μύδησις. GAL. *Pourriſſure, porriture*. ITAL. *Putredine, corrottione*. GERM. Die fäule oder feulung. HISP. *Podre o podrición*. ANG. *Rotennesſe*} Ouid 1 3. *de Ponto*,

Eliur, vt occulta vitiata putredine nauis

Putĕo, es, Marceo, & in pus ſoluor. {באש *baáſch* נאלח *neelách* רקב *rakab*. σήπομαι. μυδάω. GALL. *Se pourrir, corrompre, & gaſter*. ITAL. *Marcirſi, putrefarſi*. GERM. Faulen. HISP. *Podrirſe*. ANGL. *To waxe rotten or to be diſſolued in to matter*.} Pacuuius, Quanquam annis, & ætate hoc corpus putret. Plaut. *Moſt*. Atque ædepol ita hæc tigna humida putrent.

Putrēſco, is, Putridus fio. {באש *baáſch* נאלח *neelách* רקב *rakab*. σαπρύνομαι. GALL. *Se pourrir, corrompre & gaſter*. ITAL. *Marcirſi, putrefarſi*. GERM Faul werden/ anfahen faulen. HISP. *Podrirſe*. ANGL *To waxe rotten*.} Colum. *lib*. 2. Vt herbarum culmis, cæteriſque rebus immiſſa putreſcant. Idem *in eodem*, Totum ſterquilinium ſæpius permiſceri oportet, quò faciliùs putreſcat, & ſit aruis idoneum. Horat. 2. *Serm*. *ſat*. 3.

Veſtis putreſcet in arca.

¶ Huius compoſita ſunt, Computreſco, Imputreſco, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Putrēfăcio, In putredinem reſoluo, corrumpo, putre aliquid facio. {הבאיש *hibeiſch*. σήπω, μυδάω. GALL. *Pourrir, corrompre gaſter*. ITAL *Putrefare*. GERM Faulen/faul machen. HISP. *Podrir*. ANGL. *To mak rotten*.} Colum. *lib*. 3. Per apertam vitis medullam nimius humor trahitur, ide njquo truncum cauat, vnde formicis, aliíſque animalibus quæ putrefaciunt ciuta vitium latebræ præbentur. Plaut. *in Moſt*. Venit imber, lauat parietes, perpluunt Tigna, putrefacitque operam fabri: nequior iam factus eſt vſus ædium. Liu. 1. *bell. Pun*. Ardentiaque ſaxa infuſo aceto putrefaciunt.

Pūrŭs, a, um, Purus, mundus. {נקי *naki* טהור *tahór*. καθαρός. GALL. *Pur, purge, ſans mixtion* ITAL. *Puro, purgato*. GERM. Rein/lauter/ ſauber/ HISP. *Puro, alimpiado*. ANGL. *Cleane, pure, without mingling*.} Vnde putum argentum, id eſt, purgatum. Iuuen. *Satyr*. 10.

Pauca licet portes argenti vaſcula puri.

¶ Interdum putus in oratione legitur coniunctum cum adiectiuo purus. vnde argentum purum putum dicitur, quod ita excoctum eſt, itaque purgatum, vt nihil alterius materiæ habeat admiſtum. Gell. *lib* 6 *c*. 5. Cautum fuiſſe, vt Carthaginienſes quotannis pop. Rom. darent certum pondus argenti puri puti ¶ Plaut. *in Pſeud*. *ſc*. 2. *a*. 4. ad homi-

nem tranſtulit, quum ait, — Polyma, chæroplacides Purus putus eſt ipſius. nou:. Quaſi dicat, ipſe omnino eſt, & non alius prorſus aut adulterinus, aut ſuppoſititius. Idem Plaut. *ſc. 7. a. 4.* Purus putus ſycophanta. Feſtus, Putum antiqui pro puro dicebant: vnde putum aurum, putatum dici ſolet, id eſt, expurgatum. Orationes Putiſſimæ. Cic. *Attic. lib. 2.* Vt ſciat hic Hieroſolymarius traductor ad plebem, quam bonam meis putiſſimis orationibus gratiam retulerit.

‖ Putus, paruus. Scal. *in catalect.* Potus, ſeu putus, ... notricum. In vet. Gloſſ. Putus, ..., puti, ... ‖.

P Y

‖ Pyanepſia, πυανέψια & πυανόψια, feſtus dies Athenis, Apollini ſacer, inſtitutus à Theſeo. ‖

Pyanepſion, πυανεψιών, menſis nomen apud Athenienſes, noſtro Octobri reſpondens, ſi Theodoro credimus, quo celebrabantur Pyanepſia feſta Apollini ſacra, coquebanturque fabæ aliaque legumina, quæ menſi nomen fecerunt.

‖ Pycnitis, πυκνῖτις, verbaſcum, quia caulis eius ſurſum verſus frequentibus (πυκνοῖς) vndiquaque floribus ſtipatus eſt. ‖

Pycnocomon, πυκνόκομον, herba eſt à comæ denſitate nomen habens quam Plin. *lib. 26. cap. 8.* deſcribit his verbis, Aluum ſoluit & pycnocomon, erucæ foliis, craſſioribus, & acrioribus, radice rotunda, lutei coloris, terram olente: caule quadrangulo, modico, tenui flore ocymi.

‖ Pycnoticus, a, um, πυκνωτικὸς habens vim denſandi. ‖

Pycnotica medicamenta, πυκνωτικὰ φάρμακα. A medicis appellantur quæ vim habent condenſandi: quibus opponuntur monotica, μανωτικὰ, quæ rarefaciendi habent poteſtatem. πυκνὸν enim, denſum: contrà μανὸν rarum ſignificat.

Pycnoſtylon, πυκνόστυλον, Ædificium deambulationi aptum, cinctum columnis denſioribus, modicóque interuallo à ſe inuicem diſtantibus. πυκνὸν enim nobis ſignificat denſum, & στῦλος columnam.

Pycta, æ, vel Pyctes πύκτης. Latinè pugil dicitur. Lamprid. *in Heliog.* Gladiatores ante conuiuium pugnantes ſibi, & pyctas frequenter exhibuit. Hinc Colum. *lib. 8. c. 2.* gallinaceum in certaminibus gallorum pugnacem pycten vocat, Non rixoſarum auium, inquit, laniſtæ, cuius plerunque totum patrimonium pignus aleæ victor gallinaceus pyctes abſtulit. Plin. *lib. 7. c. 47.* Buthymus pycta ſemper Olympiæ victor.

Pyctacium, ij, πυκτάκιον, apud Lamprid. *in Alexandri vita*, dicitur album, hoc eſt, tabula dealbata, in qua nomina iudicum ſelectorum deſcribebantur: ſic enim inquit, Denique quum inter militares aliquid ageretur, multorum dicebat nomina. De promouendis etiam ſibi annotabat, & perlegebat cuncta pyctacia: & ſic faciebat diebus etiam pariter annotatis, & quis, & qualis eſſet, & quo innuente promotus.

‖ Pyctomachi, pugil, qui πυγμῇ μάχεται. ‖

Pydna, πύδνα, vulgò *Chitro*, oppidum Macedoniæ ad ſinum Thermaicum, cuius meminit Plin. *lib. 4. c. 10.*

‖ Pyelus, amplum vas, in quo lauabant veteres. Gloſſ. πύελος alueus. Per metaph. eſt etiam pala annuli, ... ‖

Pyga, πυγὴ, nates, ... ‖

Pygargus, πύγαργος, caprea quædam ſylueſtris non diſſimilis damis. Plin. *lib. 8. c. 58.* Sunt & damæ, & pygargi, & ſtrepſiceroſes, multáque alia haud diſſimilia, Iuuen. *Satyr. 11.*

——— apud quem
Sumine cum magno lepus, atque aper, atque pygargus.
Et Scythicæ volucres.

¶ Eſt item pygargus, auis ex genere aquilarum, in oppidis habitans, & in campis, caudam habens albicantem: vnde & nomen accepit, quaſi πυγὴν ἔχων ἀργὴν. Idem Plin. *lib. 10. c. 3.* Secundi generis pygargus, in oppidis manſitat, & in campis, albicante cauda. Sunt qui putant eſſe erodiorum genus: quæ ales coitu infeſta eſt, vt quum mas cum fœmina coire velit, acri dolore oculorum vtrinque ſoluantur, ac morientium penè ſimiles abeant.

Pygela, læ, πύγελα, vrbs Ioniæ, non procul ab Epheſo ſic dicta quod nonnulli ex iis qui ſub Agamemnone militarant, propter morbum ſedem & nates infeſtantem, illic conſederint. Autor Theopompus.

‖ Pygiſta, πυγιστὴς pædico. ‖

Pygmæi, { ... *ghammadim*. πυγμαῖοι. } vt Plin. *lib. 7. cap. 2.* ſcribit, populi in extrema parte montium Indiæ habitantes, ſalubri cælo, ſemperque vernante, qui ternos dodrantes non excedunt: vnde & Pygmæi dicti ſunt, quaſi πυγμαῖοι, hoc eſt, cubitales. πυγμὴ enim cubitum ſignificat. ... Auguſt. *lib. 16. Ciuit.* Alij ſtatura cubitales, quos Pygmæos a cubito Græci vocant, pugnant cum gruibus, ſed vincuntur. Vide Ouid. *6. Faſt.*

Nec qua Pygmæa ſanguine gaudet auis

Gruis periphraſis eſt. Horum mulieres quinto anno pariunt, & ſeneſcunt octauo. Fama eſt inſidentes arietum caprarumque dorſis, armatos ſagittis, Veris tempore vniuerſo agmine ad mare deſcendere, & oua pulloſque earum alitum conſumere: ternis eam expeditionem menſibus confici, aliter futuris gregibus non reſiſti. Caſas eorum luto pennisque & ouorum putaminibus conſtrui. Ariſtot. in cauernis viuere Pygmæos tradit. cætera de his, vt reliqui. Plin. quoque *lib. 4. c. 11.* in Thracia Pygmæos fuiſſe ſcribit, vrbemque Geranam tenuiſſe, donec a gruibus fugati, nouas ſibi ſedes quærere fuerint coacti. Ad quod etiam ſpectare videtur illud Iuuen. ex *Satyr. 13.*

Ad ſubitas Thracum volucres, nubemque ſonoram,
Pygmæus paruus currit bellator in armis
Mox impar hoſti, raptuſque per aera curuis
Vnguibus, à ſæua fertur grue. Si videas hoc
Gentibus in noſtris riſu quatiere: ſed illic
Quanquam eadem aſſiduè ſpectentur prælia, ridet
Nemo, vbi tota cohors pede non eſt altior vno.

De Pygmæis, vide Gell. *cap. 4. lib. 9.*

Pygmalion, is, πυγμαλίων Suidæ, Beli Tyriorum regis filius fuit, frater Didus, qui quum ardentiſſima auri cupiditate flagraret, ad Sichæi patruelis ſui, & ſororis ſuæ viri opes animum adiecit: illumque ſpe potiundi auri, ante aras dolo interemit. Cuius cædis, quum in ſomnis a mariti vmbra certior facta eſſet Dido, clam ſublatis theſauris, ſagæque comitibus aſſumptis naues conſcendit & in Africam appulſa, primum Byrſam, deinde & Carthaginem condidit. Meminit huius Virg. *lib. 1. Æneid.*

——— Sed regna Tyri germanus habebat
Pygmalion, ſcelere ante alios immanior omnes,
Quos inter medius venit furor: ille Sichæum
Impius ante aras, atque auri cæcus amore,
Clam ferro incautum ſuperat.

¶ Fuit & alter eiuſdem nominis, Cilicis filius, qui ex Eburnea ſtatua Veneris beneficio in puellam transformata, Paphum ſuſcepit, Paphi Cypriæ vrbis conditorem. quam fabulam vide latius apud Ouid. *13. Metam.*

Pygmaris. Apud Sueton *in Calig. cap. 26.* Gladiatores quoque pygmares. *Ibid.* Caſaubonus monet, ſe veteriorem lectionem habere *pegmares*. neque inquit, laudamus eos, qui quicquam cenſent hic mutandum. Quod ſi tacendum putarem, ſequerer Vaticani cod. legeremque *pygmarem*. Ita ſibi ſcriptū, & ad eclum ſcholion, eam vocem a Græca dictione pygma, quæ pugnum ſignificet, deductam interpretatur *pygmares* τοὺς πυγμάχους, vel ... : qui medium quoddam genus fuerunt inter pugiles Græcorum & Romanorum gladiatores.

Pylades, æ, vel is. πυλάδης. Strophij Phocenſis filius fuit, indiſſolubili amicitiæ vinculo cum Oreſte coniunctus. Nam quum Clytemneſtra ab Ægiſtho adultero adiuta, Agamemnonē occidiſſet, Strophius Oreſtem adhuc puerum, certiſſimæ neci ſubduxit, & in regno ſuo vnà cum Pylade educauit. Poſteaque quum Oreſtes, gratia vindicandæ paternæ mortis, matrem peremiſſet, eámque ob rem in furorem conuerſus eſſet, Pyladem perpetuum omnium ſuarum profectionum comitem habuit, & ſocium periculorum: tantáque ſeſe mutuò amoris vehementia ſunt proſecuti, vt alter pro altero mori non recuſaret. Cic. *de Amic.* Qui clamores tota cauea nuper in hoſpitis & amici mei Pacuuij fuerunt noua fabula: quum ignorante Rege vter eorum eſſet Oreſtes, Pylades Oreſtem ſe eſſe diceret, vt pro illo necaretur: Oreſtes autem, ita vt erat, Oreſtem ſe eſſe perſeueraret. Reliqua vide ſupra in dictione *Oreſtes*.

Pylæ, { ... *pethachim* ... *ſchehārim*. πύλαι. GALL. *Les portes*. ITAL. *Porte*. GERM. Thor. HISP. *Puertas*. ANGL. *Portes or gates*. } Græco nomine dicuntur quas nos portas dicimus: vnde & pro anguſtiis montium faucibus accipiuntur: cuiuſmodi in Amano monte occurrere perhibentur, ex Cilicia Syriam petentibus: quas & Latinè Ciliciæ portas appellamus. Cic. *Attic. lib. 5.* Itaque confeſtim iter in Ciliciam feci per Tauri pylas.

Pylæa, πυλαία, Conuentus Amphyctionū ad Thermopylas, ad quem quotannis è ſingulis ciuitatibus ſinguli mittebantur, quos vocabant Pylagoras, ... , hoc eſt, ab eo quod ad pylæam conuenirent.

Pylæmenes, πυλαιμένης, Dux Paphlagonum, qui in bello Troiano Priamo ſuppetias ferens, a Menelao eſt interfectus.

Pylartes, πυλάρτης, vir Troianus fuit, ab Aiace occiſus, vt ſcribit Homerus 11. *Iliados*.

Pylene, πυλήνη, Ætoliæ oppidum, teſte Homero *in Catalog.* Papinius,

——— ſenſit ſcopuloſa Pylene.
Pleraque cognatus auibus Meleagria Pleuron

Pylorus, i, πυλωρός, A medicis appellatur inferius os ventriculi, per quod primæ coctionis excrementa emittuntur in aluum, & inde in ſeceſſum. Ratio nominis inde ducta eſt, quòd πυλωρὸν Græci ianitorem vocant. Inferius autem os ventriculi, is hoc vel optimi ianitoris officio fungitur, quod nihil emittat niſi probè concoctum: vnde etiam meatus ille a natura factus eſt anguſtiſſimus.

Pylus, πύλος, Agri Meſſeniaci oppidum eſt in tractu Occidentali Peloponneſi Neſtore alumno (qui inde Pylius cognominatus eſt) nobilitatum. Ouid. *2. Amor.*

Illius à tactu Pylius iuueneſcere poſſet.

Idem *lib. 2. de Pont.*

Crede mihi Pylio Neſtore maior eris.

Sunt præterea duæ aliæ eiuſdem nominis vrbes in Peloponneſo: vnde eſt illud apud Strabon *lib. 8.* Ἔστι πύλος πρὸ πύλοιο, πύλος γε μὲν ἔστι καὶ ἄλλος.

Pyra, Rogus, lignorum ſtrues, igni ſubiecto ardens, à πῦρ ignis. { ... *dur* ... *medhurāh*. πυρά. GALL. *Vn monceau de bois pour mettre au feu*. ITAL. *Stipa, mucchio de legne*. GERM. Ein holtzhauffen ... HISP. *Hoguera*. ANGL. *A bone fyre*. } Lignorum congeries, cuiuſmodi olim cremandorum corporum cauſa extrui ſolebant. Virg. *4. Æneid.*

At regina pyra penetrali in ſede ſub auras
Erecta ingenti, tædis atque ilice ſecta, &c.

Idem *11. Æneid.*

Innumeras ſtruxere pyras.

Pyracmon, πυράκμων, nomen eſt vnius ex Vulcani miniſtris, quorum opera ſemper abſolui candidum Iouis fulmen, dictus Pyracmon, quod ab incude, ferro iam ignito non recedat. πῦρ Græci ignem, & ἄκμονα incudem appellant. Virg. *8. Æneid.*

—— Ferrum exercebant vaſto Cyclopes in antro,
Brontesque, Steropeſque & nudus membra Pyracmon.

Pyræa, πυραία, pars Theſſaliæ, a Pyra nominata. Steph.

Pyræchmes, πυραίχμης, Ætoli cuiuſdam nomen, qui cum Degmeno Epeo ſingulari certamine congreſſus, funda icta eum interfecit. quo facto Oxylo cuidam ex Ætolis poſteris Eleum regnum ſtabiliuit. Autor Strab. *lib. 8.*

Pyralis, πυραλίς, Pennatum animaculum, magnitudine muſcæ, ex igne prouenient. Vnde & nomen accepit. A quibuſdam pyrauſta, πυραύστης, appellatur. Quandiu eſt in igne, viuit: quum euaſit longiore paulalum volatu, tunc emoritur. Vide Plin. *lib. 11. c. 36.*

Pyrama vt legit Sipontinus, vel potius Phyrama, vt hodie habent caſtigatiora Plinij exemplaria, lacrymæ genus ex metapio arbore ſtillans, pingue

gue & reſinoſum. Vide Plin. *lib.* 13 *c.* 18.

PYRAMIS, idis. { πυραμίς. GAL. *Pyramide.* ITAL. & HISP. *Piramide.* GERM. Ein viereckechtig gebauw vnden ſür breit, das ſich in die höhe zeucht, vnd ie lenger ie mehr biſs in ein ſpitz verleurt. ANGL. *A ſteepe, any thing foure ſquare and broad beneth and ſmall & ſharp vpwardes.* } Moles maxima quadrata, ita conſtructa vt è lato in acutum tendat in formam flammæ, quæ ima ſui parte latior, in acuminatum deſinit faſtigium. Maximæ huius generis in Ægypto fuiſſe memorantur circa Memphim, ſtructuræ ex quadratis lapidibus admirandæ, faſtigiatæ vltra omnem excelſitatem, quæ manu fieri poſſet (vt ſcribit Solinus) ſub quibus ſepeliebantur reges. Excogitatæ primùm à Regibus Ægypti, ne plebs eſſet otioſa, vel ne pecunia ſucceſſoribus relinquerent. Vide Plin. *lib.* 36. *c.* 12. ¶ Pyramides ſunt metæ Trianguli. Gell. *c.* 20. *lib.* 1. Sunt ferme metæ trianguli, quas Pyramidas appellant.

Pyrămĭdātus, adiectiuum. { πυραμοειδής. GALL. *Fait en pyramide.* ITAL. *A foggia di piramide.* GERM. Das ein ſolche geſtalt hatt wie ein viereckechtiger kegel. HISP. *Hecho en manera de pyramide.* ANGL. *Made lyk a ſteepe.* } Quod in pyramidis formam factum eſt. Cic. 1. *de nat. deor.* Quædam pyramidata, curuata quædam, & quaſi adunca.

Pyrămŭs, πύραμος. Adoleſcēs fuit Babylonius, qui Thisbes vicinæ puellæ mutuo amore captus, amicæ perſuaſit, vt deceptis cuſtodibus, in ſolitudinem quandam extra vrbem ad ſe conueniret: quò quum puella prior veniſſet, conſpecto leone, trepida profugit ad ſyluas, relicto præ feſtinatione amiculo, quod inuentum leo dilacerauit. Veniens deinde ad locum conſtitutum Pyramus, quum Thisbes amiculum a fera dilaceratum agnouiſſet, arbitratus ipſam a leone eſſe deuoratam, doloris impatientia, eo quo accinctus erat gladio, ſeipſum interemit, Thisbe quoque quum poſito timore ex ſylua rediſſet, Pyramúmq. ex vulnere adhuc palpitantem agnouiſſet, exempto ex vulnere gladio, ſibi etiam mortem conſciuit. ¶ Hoc nomine etiam dictus eſt fluuius Aſiæ, Nili modo limum deferens, qui magnam Ciliciæ partem adiecit, vtroque oſtij ſui latere magna limi vi congeſta, de quo extat illud oraculum, Tunc erit, vndiſonus latè quum Pyramus olim Littora perfundens, Cyprum labetur in almam. Vide Strab. *lib.* 1.

Pyrander, πύρανδρος, quæſtor fuit Athenienſis, qui quum tempore belli frumentum parcè ſuppeditaret, à populo ſaxis eſt obrutus.

Pyranthus, πύρανθος. Oppidum, ſiue vicus Cretæ, non procul à Gortyne. Steph.

Pyraſus, πύρασος, viri Troiani nomen, ab Aiace in bello Troiano interfecti, vt placet Homer. *lib.* 11. *Iliad.* Pyraſus item Stephano vrbs eſt Phthiotidis, ita dicta a fertilitate tritici, quod πυρὸς Græci appellant.

Pyrauſtă, πυραύστης, animal pennatum, magnitudine muſcæ, in igne & naſcens & viuens, à quo ſi paulò longiùs euolarit, ſtatim emoritur. ¶ Vnde prouerbium, Pyrauſtæ interitus, πυραύστου μόρος. In eos dicebatur, qui ſibipſis exitium accerſunt. Alio nomine pyralis dicitur, teſte Plin. *lib.* 11. *cap.* 36. ¶ Pyrauſta item apud Ariſtotelem, vermiculus eſt quem & cleron vocat, aranei ſpecie, nocens fauis.

Pyrēĭcŭs, πυρεϊκός, nobilis pictoris nomen, qui in humilibus potiſſimùm argumentis pingendis excelluit. Plin. *lib.* 35. *cap.* 10. Subtexi par eſt minoris: picturæ celebres in penicillo: è quibus fuit Pyreicus, arte paucis poſt ferendus. Propoſito neſcio an deſtruxerit ſe, quoniam humilia quidem ſecutus, humilitatis tamen ſummam adeptus eſt gloriam Tonſtrinas, ſutrináſque pinxit, & aſellos, & ſimilia: ob id cognominatus Rhyparographos. Propert. *lib.* 3. Pyreicus parua vendicat arte locum.

Pyrēnē, πυρήνη, nomen puellæ, Bebrycis filiæ, in Pyrenæo monte ab Hercule compreſſæ, atque a feris laniatæ, & ibi ſepultæ. Qui mons quoque à poëtis Pyrene nuncupatur. Silius *lib.* 3. Pyrene celſa nimboſi verticis arce Diuiſos Celtis latè proſpectat Iberos. Tib. *lib.* 1.

Non ſine me eſt tibi partus honos, tua bella Pyrene
Teſtis, & Oceani littora Santonici.

Hic mons Galliam ab Hiſpania diuidit, ab Exortu Æquinoctiali in Occaſum brumalem porrectus, ita dictus ἀπὸ τοῦ πυρὸς, hoc eſt, ab igne: ſiue quòd crebris fulminum ignibus feriatur: ſiue quod Pyrenæi montis ſyluæ, vt autor eſt Diodor. *lib.* 6. iniecto a paſtoribus igne, olim vniuerſæ conflagrauerint. Silius a Pyrene puella Pyrenæum ſaltum dici autumat. Dicitur autem mons ipſe Pyrene, & Pyrenæus mons. { Der Ronceual. } ¶ Pyrene autem per i noſtrum, ſiue Pirene, πειρήνη Suidæ, eſt fontis nomen (inquit Probus) in Helicone Muſis conſecrati. Strabo autem Pirenem fontem ſub Acrocorintho monte nominauit. Cuius meminit & Perſius, & Plaut. in *Aul.* Interbibere ſola, ſi vino ſcateat, Corinthienſem fontem Pirenem poteſt. Stat. *lib.* 1. *Sylu.*

——— *Nec conſcia detur*
Pyrene largos potius mihi gurges in hauſtus,
Qui manat de fonte tuo, &c.

In poſteriore hac ſignificatione primam ſyllabam ſemper producit: quia apud Græcos ſcribitur per ει diphthongum. In priore autem eandem habet indifferentem, vt facilè eſt videre ex teſtimoniis Catulli & Silij paulò antè citatis.

Pyrēnes, Sunt ceraſorum oſſa, ſeu baccarum: vt apud Ariſtot. *lib.* 2. *Meteororum in fine*, vbi ſic legitur, γίνεται τοῦ ἐκθλίβεσθαι, οἷον οἱ πυρῆνες, ἐκ τῶν δακτύλων ἐκπηδῶντες id eſt, fieri eliſionem, vt nuclei è digitis exſilientes. Nominatiuus ſingularis eſt πυρήν.

Pyreneus, per tres ſyllabas, πυρηνεύς. Phocidis rex fuit, qui quum Muſas ex Helicone in Parnaſſum proficiſcentes hoſpitio ſuſcepiſſet, vim iis inferre eſt conatus, quúmque illæ aſſumptis alis effugiſſent, Pyreneus conatus inſequi, è feneſtra delapſus, fregit ceruices. Vide Ouid. 5. *Metam.*

Pyrĕthrum, { πύρεθρον. GAL. *Herbe nommée pié d'Alexandre.* ITAL. *Piretro.* GERM. Bertram oder ſpeichel wurtz. HISP. *Pelitre.* } Non eſt herba eadem cum dracunculo, vt perperam credidit Calepinus, Perotti errorem ſecutus, ſed ea quam Romani ſaliuarem, vulgus Gallorum hodie *Pedem Alexandrinum* appellat. Folia & caulem emittit, dauco ſyluestri & fœniculo ſimilem, vmbellamque anthi circinatæ rotunditatis: radicem habet longam pollicis craſſitudine, guſtu feruidiſſimo. Ouid. 2. *de Arte.* Tritáque in annoſo flaua pyrethra mero. Macer, Eſt pyrethrum calidum, ſiccumque, & quartus in illo Eſt gradus: excutiat dentes ſi frigidus humor: Maſticet hæc patiens, teneátque diutius ore. Vide Plin. *lib.* 28. *c.* 9. & Dioſc. *lib.* 3 *c.* 84.

Pyrĕtus, { קדחת *kaddhâchath.* πυρετός. } Febris ab incendio appellata à Græcis, quemadmodum apud nos febris a feruore.

Pyrgō, πυργώ. Nomen fuit nutricis natorum Priami, cuius meminit Virg. *lib.* 5. *Æneid.*

Pyrgotĕlēs, pen. corr. πυργοτέλης. Proprium nomen gemmarum ſculptoris nobiliſſimi, à quo tantùm Alexander Magnus ſe in gemmis ſculpi paſſus eſt. Plin. *lib.* 36. *c.* 1. Iſmeniæ (inquit) ætates multos poſt annos apparet ſculpi etiam ſmaragdos ſolitos. Confirmat hanc eandem opinionem edictum Alexandri Magni, quo vetuit in gemma ſe ab alio ſculpi, quàm à Pyrgotele, non dubiè clariſſimo artis eius. Et rurſum *lib.* 7. *c.* 37. Idem hic Imperator edixit, ne quis ipſum alius quàm Apelles, pingeret: quàm Pyrgoteles, ſculperet: quàm Lyſippus, ex ære duceret: quæ artes pluribus inclaruere exemplis.

Pyrgi, orum, πύργοι Ptolemæ. oppidum in ora Tuſciæ, inter Antium & Grauiſcas. Virg. 10. *Æneid.*

Et Pyrgi veteres, intempeſtæque Grauiſcæ.

Vulgò *Ciuità vecchia.*

Pyrgus, { מגדל *mighdâl* (vel) *mighdol.* πύργος. GAL. *Vne tour.* ITAL. & HISP. *Torre.* GERM. Ein thurn. ANG. *A toure.* } Latinè turris dicitur, quòd fulgureis ignibus feriri turres conſueuerunt. ¶ A cuius ſimilitudine pyrgus etiam vaſis genus dicitur cauitate ſeſſili, quò coniecti tali, agitantur antequam in alueolum emittantur. Horat. 2. *Serm. ſat.* 7.

Mittet in pyrgum talos.

Martialis turriculam Latino vocabulo appellauit. Perſius orcam dixit,

Scire erat in voto damnoſa Canicula quantum
Raderet, anguſtæ collo non fallier orcæ.

Porphyrio pyrgum idem eſſe docet cum fritillo, vaſculum ſcilicet in quo coniectæ teſſeræ, agitatæque mittuntur. Iuuen. *Satyr.* 14.

———; *ar máque eadem menet arma fritillo.*

Quibus verbis clarum fit, fritillum turriculam eſſe, non tabulam luſoriam quæ lata, & ſpatioſa eſſe conſueuit, & quæ alueus, ſiue alueolus, ſiue latruncaria tabula dicitur. Pyrgus etiam militaris ordo dicitur, quadringentos viros continens: & turma equeſtris, ἀπὸ τοῦ πυρὸς, vt quidam exiſtimant, eo quòd in acutum deſinat more ignis.

Pyriaterium, πυριατήριον, locus, in quo ſudant. πυριάω eſt foueo, ſudare facio: πυρία ſudatio ſicca, vt, cum ſilices, aut ferri fruſta candefacta in vaporarium inferuntur ad ciendum ſudorem. à πῦρ ignis.

Pyrītēs, πυρίτης, ſilicis genus, quod in metallis & fluminibus quibuſdam inuenitur, æris ſimilitudine: cuius varia ſunt genera, cognomen accipientia a metallis quæ in ſe continent. Nam in quo aurum elucet, chryſodes: in quo argentum, argyrodes: in quo æs, chalcodes, hoc eſt ærolus cognominatur. Plin. *lib.* 36. *cap.* 6. Sed eſt alius etiamnum pyrites ſimilitudine æris. In Cypro eum reperiri volunt, & in metallis quæ ſunt circa Acarnaniam, vnum argenteo colore, & alterum aureo. Dictus pyrites, quod ægerrimè quidem ignem accipiat, ſemel tamen acceptum diutiſſimè conſeruet. Vide Georg. Agricol. *de re metal.* qui multò plura enumerat pyritarum genera. ¶ Pyrites item dicitur ſilex ille qui ferro illiſus, ignem emittit. Plin. 36. *cap* 19. Pyritarum etiam nunc aliqui genus vnum faciunt, plurimum habens ignis, quos viuos appellamus, & ponderoſiſſimi ſunt. Hi exploratoribus caſtrorum maximè neceſſarij, qui clauo, vel altero lapide percuſſi ſcintillas edunt, quæ exceptæ ſulphuratis, aut fungis aridis vel foliis, dicto celeriùs ignem trahunt. Hæc Plin. Quidam etiam molarem lapidem Pyritem appellauere, teſte eodem Plinio *lib.* 36. *c.* 19. propterea quòd plurimum illi ſit ignis.

Pyrŏbŏli, πυρόβολοι, Sunt tela ignita, & ardentia, quæ cum flamma mittuntur. Vnde Plutarchus in Dione ſcribit pyrobolorum incendio complures extinctos.

Pyrŏcŏrăx, πυροκόραξ. Auis luteo roſtro, nigra, præcipuo ſapore: nomen habet à colore roſtri igneo: quaſi ignitum coruum dicas. Vide Plin. *lib.* 10. *cap.* 48.

Pyrodes, πυρώδης. Cilicis filius, qui primus è ſilice excuſſiſſe ignem dicitur, quemadmodum aſſeruaſſe in ferula Prometheus. Plin *lib.* 7 *c.* 57.

Pyrŏis, genitiuus, pyroentis, πυρόεις, Martis ſidus, ab igneo colore dictum Colum. *lib.* 10. Eſt item nomen vnius ex equis Solis. Ouid. 2. *Metam.* Vide *Æthon.*

Pyromantīa, πυρομαντεία, genus diuinationis quæ fit per ignem. Vide in dictione *Magia.*

Pyrōpus, i, πυρωπός. GALL. *Vn rubis ou eſcarboucle.* ITAL. *Carbonchio.* GERM. Ein feurrot edelgeſtein. HISP. *Carbuncle piedra precioſa.* ANGL. *A carbuncle or rubie.* } Gemma eſt flammæ colorem referens: vnde & nomen. Ouid. 2. *Metam.*

——— *flammas imitante pyropo.*

Pyrpile, πυρπίλη, Maris Ægæi inſula, Cycladum omnium clariſſima, quæ notiore nomine Delos appellatur. Pyrpile dicta eò quòd primùm ignis in ea repertus exiſtimatur, teſte Plin. *lib* 4. *cap.* 12.

Pyrrha, πύῤῥα, Deucalionis vxor, quæ poſt diluuium vna cum marito, iactis poſt terga lapidibus, humanum genus fertur reparaſſe, vt fabulatur Ouid. 1. *Metam.* ¶ Eſt & hoc nomine Cariæ ciuitas, iuxta Myrtoum pelagus: cuius meminit Plin *lib.* 5. *c.* 29. ¶ Eſt & alterum eiuſdem nominis oppidum in Lycia, apud eundem *lib.* 5. *cap.* 27. ¶ Item aliud in Eubœa inſula, apud eundem *lib.* 4 *c.* 12. ¶ Aliud præterea in Magneſia, cuius meminit idem Plin. *lib* 4. *c.* 9. ¶ Rurſus aliud in Phocide, apud eundem *lib.* 4. *c* 3. ¶ Item aliud ad Pontum Euxinum, non procul a Mæotide, maris impetu hauſtum, teſte eodem Plin *lib.* 2. *c.* 92. Adhæc fuit & aliud in Leſbo inſula, cuius meminit Ptolem. *lib.* 5. *c.* 2. & Plin. *lib.* 5. *c.* 31. ¶ Eſt item Pyrrha, ſiue Pyrrhe inſula Cariæ adiacens, in ſinu Ceramico: cuius meminit idem *ibidem.*

Pyrrhias, πυῤῥίας, auis, Gazæ rubicilla, a πυῤῥὸς, i. rutilo colore.

PYRRHICHA, æ, ſiue Pyrrhiche, es. πυῤῥίχη, genus fuit ſaltationis enopliæ, hoc eſt, quā armati peragebant, quæ Lacedæmoniorum iuuentuti loco bellici progymnaſmatis erat, teſte Ariſtoxeno, apud quos à quinto ſtatim ætatis anno pueri incipiebant πυῤῥιχίζειν, accinente interim aliquo carmen hyporchematicum, ad cuius numeros motus componebant. Erat autem hoc laborioſum ſaltationis genus pugnantium

iactu

iaculantiúmque: item ictus, iactúſque declinantium, interdum etiam ſubſilientium, & iugi duo poplite excipientium motus, geſtúſque exprimens, vt abundè docet Plato *lib. 7. de leg.* Plin. *lib. 7. c. 57.* à Pyrrho quodã Cretenſi primùm inſtituta tradit in Creta. Ariſtoxenus originem eius ad Pyrrhicham quendam Laconem refert. Ariſtoteles contra ad Pyrrhum Achillis filium, quem primùm omnium pyrrhicam ait ſaltaſſe ad Patrocli rogum. Suet. *in Caſ.* Pyrrhichen ſaltauerunt Aſiæ, Bithyniæque principum liberi.

Pyrrhichârii, ſiue Purrhicharij, (vt ſcribebant veteres, nullam peregrinam literam recipientes) πυῤῥιχιςαὶ, qui pyrrhicam ſaltabant armati, pugnantium, ictúſque inferentium viciſſim, & declinantium geſtus motúſque ad rhythmum imitantes. Vtitur hac voce Vlp. *l. aut damnum §. quicunque in ludum. ff. de pœnis.*

Pyrrhichĭus, adiectiuum. Liu. 1. *bell. Maced.* Quum legibus cautū eſſet ne de pace bellóve, niſi in Panætolico Pyrrhicho concilio ageretur. Vetus exemplar habet, *Pylaico.*

Pyrrhichĭus, πυῤῥίχιος, pes metricus, conſtans ex duabus ſyllabis breuibus: dictus à Pyrrho, qui primus victoria potitus, frequentibus pyrrhichiis eſt laudatus.

Pyrrho, πύῤῥων, Philoſophus fuit Elidenſis, primò pictor, deinde Anaxarchi diſcipulus, à quo philoſophi Pyrrhonij dicti, quos Græco cognomento σκεπτικοὺς, id eſt, conſideratores appellant. Nihil enim decernunt, ſed in quærendo ſemper, conſiderandóque ſunt: ac ne videre quidem planè quicquam, neque audire ſe putant: ſicútque veritatem incomprehenſibilem videri. Idem ἀποϱητικοὶ, id eſt, ambigentes dicuntur, quoniam nihil affirmant, & de omnibus ambigunt. Vixit annis fermè nonaginta.

Pyrrhocorax, πυῤῥοκόραξ, corui genus, rubro roſtro. [illegible] / quaſi cornix rupium.

Pyrrhonij, Philoſophi, qui ſemper quærendo occupati nihil decernunt, ἀπορητικοὶ, ἐφεκτικοί.

Pyrrhopœcĭlus, πυῤῥοποίκιλος, marmoris genus, quod & à Syene Thebaidis vrbe, circa quam effodiebatur, Syeniticum dicebatur, ſiue lapis Syenites. Ex hoc Ægyptiorum reges obeliſcos faciebant, quos Solis numini dicabant, teſte Plin. *lib. 36. cap. 8.* Pyrrhopœcilon autem Græci à fuluarum macularum varietate videntur appellaſſe. Nam πυῤῥὸν, fuluum appellant, ποικίλον varium.

Pyrrhus, πύῤῥος. Achillis filius, ex Deidamia Lycomedis filia, ita dictus, vel a colore rubro, vt ſcribit Plutarch. in Pyrrho: vel a fuluo colore capillorum, teſte Seruio. Hic & Neoptolemus appellatus eſt, propterea quod admodum adoleſcentulus ad belli Troiani reliquias fuerit perductus. Erat enim in fatis, ſine illo Troiam capi non poſſe. In Ilij autem expugnatione primū Politem Priami filium, deinde & patrem ipſum interfecit. Polyxenam Achillis patris ſui Manibus inferias miſit: Andromachē verò quæ in prædam ſibi ceſſerat, aliquandiu iuſtæ vxoris loco habuit: quam deinde Hermionem Menelai & Helenes filiam ducturus, Heleno vxorem tradidit. Erat autem Hermione multò antè Oreſti deſponſata: cuius etiam mutuo amore tenebatur. Ægrè itaque ferens Oreſtes vxorē ſibi eripi, ex inſidiis Pyrrhum obtruncauit. ¶ Fuit & alter Pyrrhus, Epirotharum rex materno genere ab Achille, paterno ab Hercule oriundus: qui quum à ſuis ob odium paternæ crudelitatis ad necem quæreretur, clàm à matre ſubductus eſt, & Illyriorum reginæ traditus nutriendus: apud quam quū ad ſummā ſpem adoleuiſſet, reuocatus à ſuis, regni adminiſtrationem ſuſcepit. Poſtea à Tarentinis accitus aduerſus Romanos vario euentu pugnauit. Periit tegula percuſſus, quum Thebas cepiſſet. Vide vitam eius latiùs apud Plutarchum. Ouid. 13. *Metam.*

Eſt genitor Peleus, eſt Pyrrhus filius illi.

Pyrrhidæ dicti ſucceſſores. Plutarch. in Pyrrho. ¶ Pyrrhum autem antiqui vocant Byrrhum. Terent. Scaur. *de Orthogr.*

Pyrus, Arbor ēſt. ἄπιος. GALL. *Vn poirier.* ITAL. *Peraro arbore.* GERM. *Ein birnbaum.* HISP. *Peral arbol.* ANGL. *A peare tree.*} Virgil. 4. *Georg.*

Eduramque pyrum, & ſpinos iam pruna ferentes.

Idem 1. *Eclog.* Inſere nunc Melibœe pyrûs, pone ordine vites, &c. ¶ Pyrum fructus. {ἄπιον. GALL. *Vne poire.* ITAL. *Pero.* GERM. *Ein biren.* HISP. *La pera fruta.* ANGL. *A peare.*} dictum quòd ad ſimilitudinem pyramidis è lato tendat in acutum, flammæ ſimilitudinem reddens. Autumnalia pyra, acidulo ſapore iucunda. Tiberiana appellantur, quòd maximè Tiberio principi placuere. Plin. *lib. 15.* Cucurbitina pyra, ob cucurbitæ ſimilitudinem ſic dicta. Cato *cap. 7.* Decumana pyra, apud Colum. *lib. 5. cap. 10.* Veſci pyris. Horat. 1. *Epiſt. 7.*

Non quo more pyris veſci Calaber iubet hoſpes.

Idem *Epod.* 2

Vt gaudet inſitiua decerpens pyra.

De pyris multa vide apud Plin. *lib. 15. c. 15.* Mammoſa pyra, apud eundem *ibid.* Pyra fragilia, Cel. *lib. 2. c. 27.*

PYTHAGORAS, πυθαγόρας Philoſophus fuit Samius, Mneſarchi annulorum ſculptoris filius, & Italicæ philoſophiæ princeps, de quo extat celebre illud elogium apud Ouid. 15. *Metam.* Mente deos adiit, & quæ natura negauit Viſibus humanis, oculis ea pectoris hauſit. Auditor fuit Pherecydis Syri: poſt cuius mortem Hermodamanti iam ſeni Creophili nepoti ſe in diſciplinam dedit. Sub quo quum ſatis profeciſſe videretur, in Ægyptum nauigauit, vt illorum Theologiam, ritus, moréſque cognoſceret. Deinde aſtrologiæ, Chaldaicæque diſciplinæ cupidus Babylonem ſeſe contulit vbi ſiderum curſus, eorúmque ingenia hominum effectus, eſt edoctus. Spartam quoque adiit, & in Cretam nauigauit, vt Minois & Lycurgi inclytas eo tempore leges cognoſceret. Poſt hæc in patriam rediens, quum eam a Polycrate tyranno occupatam vidiſſet, in eam partem Italiæ ſeceſſit, quæ magna Græcia dicta eſt delectaque ſede apud Crotoniatas, magno auditorum affluxu philoſophiam profeſſus eſt, quo tempore Romæ regnabat Seruius Tullius, vt docet Liu. *lib. 1. ab Vrb.* Auditores fertur habuiſſe non pauciores ſexcentis, qui noctu ad eum audiendum confluebant: ex quibus clariſſimi fuerunt Archytas Tarentinus, Alcmæon Crotoniata, Hippaſus Metapontinus, & Philolaus Crotoniata. Primus τῆς μετεμψυχώσεως, hoc eſt, tranſfuſionis animarum in alia corpora, aſſertor fuit. Idque vt faciliùs perſuaderet, primùm Æthalidem Mercurij filium fuiſſe affirmabat, quúmque à patre optio ſibi facta eſſet petendi quicquid vellet, excepta immortalitate, ſe ab illo petiiſſe, vt & viuens & vita functus omnium quæ contingerent memoriam haberet. Eámque ob cauſam ſe omnium quæ in vita geſſiſſet, meminiſſe, eandémque memoriam poſt obitum reſeruaſſe. poſt Æthalidæ mortem Euphorbum ſe fuiſſe aiebat: & deinde Hermotimum: poſtea Delium quendam piſcatorem nomine Pyrrhum: mortuóque Pyrrho ſe factum eſſe Pythagoram. Crotoniatis & Metapontinis leges conſcripſit, populóſque luxuria diffluentes, autoritate & doctrina ad frugalem cultum reuocauit, adeò vt & mulieres integritate eius, vitæque ſeueritate adductæ, auratas veſtes, ornamentáque laſciuiora in templo Iunonis conſecrarent. Poſtremò quum multos annos Crotone egiſſet, Metapontum commigrauit: vbi & ſupremum diem obiit: quanquam aliis alia tradentibus, de mortis genere non ſatis conſtat. Quanti autem illum viuum feciſſent Metapontini, poſt obitum eius declararunt, ædes eius pro templo ei conſecrantes, diuiniſque honoribus mortuum proſequentes. Ab animalium carnibus & à fabis religioſiſſimè abſtinebat. Quod & tangit Iuuen. *Satyr. 15.*

Vel quo non fugeret ſi nunc hæc monſtra videret
Pythagoras, cunctis animalibus abſtinuit qui,
Tanquam homine, & ventri indulſit non omne legumen.

¶ De ætate, qua fuit Pythagoras, legendus Plutarchus *in Numa.* Vbi etiam ipſe Pythagoras, cicuraſſe aquilam dicitur, idque oſtentauiſſe in ludis Olympicis. Eiuſdem femur aureum, *ibidem.*

Pythagoræi, πυθαγόρειοι. Doctrinæ, & præceptis Pythagoræ inſiſtentes, qui & Pythagorici dicuntur. Iuuenalis,

Viue bidentis amans & culti villicus horti:
Vnde epulas poſſis centum dare Pythagoreis.

¶ Taciturnior Pythagora, σιωπηλότερος εἰμὶ τῶν πυθαγορικῶν πολλῶν, id eſt, Taciturnior ero quàm qui Pythagoræ ſunt initiati. de vehemētér taciturnis vſurpari ſolet, Sumptum a Pythagoræ ſchola, in qua quinquennne ſilentium indicebatur auditoribus, quam ἐχεμυθίαν vocant à cohibendo ſermone. Suidas & Zenodorus referunt.

Pytheas, πυθέας. Rhetor Athenienſis, Demoſthenis æqualis, ſuprà modum arrogans, qui quum æris alieni cauſa in carcerem coniectus eſſet, fractis vinculis ad Macedones transfugit. Scripſit conciones aliquot, & orationes in genere iudiciali, aliáque nonnulla. Malè audiuit nomine furti. Quare quum in Demoſthenem cauillans, ei obieciſſet, orationes eius lucernam olere. Noui, inquit ille, tibi inuiſos eſſe qui noctu lucernam habent.

Pythermus, πύθερμος: Princeps fuit eius legationis quam Iones Æoléſque ad petendum auxilium aduersùs Cyrum ad Lacedemonios miſerant: qui quum Spartam appuliſſet, purpurea veſte indutus, in Spartiatarum conuentum proceſſit, hortatúſque eſt Lacedæmonios multis verbis ad auxilium Ionibus ferendum. Autor Herod. *lib. 1.*

PYTHIA, Pythiorum, πύθια. Ludi Apollinares, qui ad Apollinis honorem fuerant inſtituti ob cædem Pythonis ſerpentis nocentiſſimi: aut vt Strabo *lib. 8.* ſcribit, hominis ſceleratiſſimi, cognomento Draconis, Ouid. *lib. 1. Metam.*

Inſtituit ſacros celebri certamine ludos
Pythia perdomitæ ſerpentis nomine dictos.

Victores huius certaminis, teſte Luciano, lauro coronabantur, additis pomis ex Apollinis templo ſumptis.

Pythionīcēs, πυθιονίκης, Pythiorum victor. ſicut Olympionices, Olympiorum.

Pythia, πυθία, Sacerdos Apollinis, apud Delphos, quæ conſulentibus oracula reddebat: ita dicta, παρὰ τὸ πυνθάνεσθαι, hoc eſt, a conſulendi & interrogandi conſuetudine.

Pythius, πύθιος, Apollinis cognomen, à Pythone ſerpente inditum, quem iaculis ſuis adhuc puer fertur interemiſſe. vel ἀπὸ τοῦ πυνθάνεσθαι hoc eſt, à conſulendi & interrogandi vſu. Vnde & Phœbades ipſæ Pythiæ dicuntur, teſte Strab. *lib. 9.* Alij Pythij cognomen ἀπὸ τοῦ πύθειν, hoc eſt, a putreſcendo tractum exiſtimant, eo quod nunquam ſine vi caloris fiat putrefactio. Pythij item dicebantur qui Delphos ad conſulendum oraculum publice mittebantur, qui vnà cum Regibus cibaria aſſignata habebant, vnáque cum iis veſcebantur.

Pythius a, um, πύθιος, ία, ον, ad Pythium pertinens: vt Pythia ſacerdos quæ abſolutè Pythia, quæ ἐπὶ τρίποδος χρησμῳδεῖ. Varro.

Pythia, feſtum in honorem Apollinis Pythij ob interemptum Pythonem. ‖ Ouid. rationem dicit.

Inſtituit ſacros celebri certamine ludos
Pythia perdomitæ ſerpentis nomine dictos.‖

Pythicus a, um, ad Pythium, aut Pythia pertinens.

Pythionices, πυθιονίκης, qui in Pythiis certaminibus vicit.

Pythodicus, nomen ſerui *in Aulul.* Plaut. *ſc. 4. a. 2.*

Pythodorus, πυθόδωρος. Sculptoris eximij proprium nomen apud Plin. *lib. 36. c. 5.*

‖ Pythomantis, πυθόμαντις, pythicus vates ‖

Pȳthōn, πύθων, ſerpentis nomen, a πύθω, quod eſt putredo, eò quòd ex putredine terræ poſt diluuium Deucalionis natus dicitur. Hunc ab Apolline ſagittis interfectum fuiſſe fabulantur poetæ, eò quod terræ putredo Solis calore abſumatur. Claud. 6. *Paneg.*

Cæruleus tali proſtratus Apolline Python.

¶ Pythones item dicuntur ſpiritus diuinatores, qui ſe humanis corporibus inſinuãtes, edunt vaticinia אוב ob. Quin & homines ipſi, qui a dæmonibus huiuſmodi poſſeſſi ſunt, Pythones appellantur, vt non obſcurè indicat Plutarch. eo in opuſculo quod inſcripſit, Cur oracula defecerint. Vide ſupra in dictione *Delphi*

Pythoniſſă, æ, fœmin. {בעלת אוב *ba'alat hob* πυθώνισσα.} Hoc eſt, mulier ſpiritu huiuſmodi correpta: quam etiam Tibullus Pythona appellat, Delphica, inquiens, python: tanquam Pythonis vocabulum duobus generibus ſit commune.

Pythōnici, {אובות *oboth.* πυθωνικοί.} Homines pythone, hoc eſt, diuinatore ſpiritu correpti, qui & ἐγγαστρίμυθοι a Græcis appellantur.

Pythōn, πύθων, Orator Byzantius eloquentiſſimus apud Philippum Macedoniæ regem, cuius meminerunt Æſchines & Demoſthenes *in orationibus*

Pythones

Pythones comæ, πύθωνος κώμη. Locus eſt in Aſia, quo primo aduentus ſui tempore conueniunt ciconiæ, & eam quæ vltima aduenit, lanians vniuerſæ. Autor Plin. *lib* 10. *c*. 23.

Pythonicus, ad Pythonem, vel Apollinem pertinens, diuiniloquus,

Pythoniſſa, Pythonica mulier, 1 *Chron*. 10. 13.

Pythopolis, πυθόπολις, ciuitas eſt in Aſiæ minoris parte quæ Myſia vocatur, teſte Plin. *lib*. 5. *c*. 32. ¶ Eſt & Pythopolis Cariæ, ſic dicta à Pythe illo diuite, qui & Xerxem conuiuio excepit, & militibus eius ſenos Daricos aureos in capita diſtribuit. Stephan.

Pytiſmă, atis. { רק *rok*. πύτισμα. } Lenis ſputi irroratio, à πυτίζειν, quod eſt ſputo leuiter & crebrò irrorare. Iuuen. *Satyr*. 11.

Qui Lacedæmonium pytiſmate lubricat orbem.

id eſt, qui lubricat annulum ſputo. Sunt tamen qui hoc in loco legant pedemate: alij etiam pytiliſmate. Vide Politiani Miſcel. *Centuriæ* 1. *cap*. 38.

Pyttacium, vel Pittacium, ſeu Pictacium, *Ioſ*. 9. 5. calceamenta perantiqua.

Pyulcus, πυουλκός, chirurgicum inſtrumentum, puri eximendo accommodum, ita dictum quaſi τὸ πῦον ἕλκειν. Meminit huius inſtrumenti Galen. *lib*. 5. *Methodi*.

Pyxacanthum, πυξάκανθον, frutex eſt ſpinoſus, cubitalibus ramis, foliis buxi: vnde & nomen accepit, quaſi buxea acanthus. Nam πύξος nobis buxum ſonat. Præſtantiſſimum naſcitur in Lycia: vnde & medicamentum quod ex eo conficitur, Lycium appellatur: de quo ſupra egimus ſuo loco.

Pyxĭs, idis. { πυξίς. GALL. *Vne boite proprement qui eſt de bouys*. ITAL. *Boſſolo*. GERM. Ein büchſſ inwelchem man ſalb oder andere dergleichen ding behaltet. HISP. *La buxeta*. ANGL. *A boxe made of boxe tree*. } Propriè vaſculum è buxo, quod Græci πύξον appellant: ex quo ligno primùm fieri cœpit: quanquam & ex illa materia fieri poſſit. Nam (vt docet Quintil. *lib*. 8. *c*. 6.) Pyxides cuiuſcunque materiæ ſunt, quarum vſus variis rebus eſt accommodatus. Cic. *pro Cælio*, Eodem Licinium eſſe venturum, atque ilis veneni pixidem traditurum. Mart. *lib*. 9. Et lateas centum conditum pyxidibus. Plin. *lib*. 18. *cap*. 11. Primori ineſt pyxi ferrea. Apuleius *de Aſino lib*. 3. Arcula quadam recluſa pyxides pluſculas inde depromit. Sueton. *in Neron*. *cap*. 12. Barbam primam poſuit, conditámque in auream pyxidem, Ioui Capitolino conſecrauit. ¶ Pyxides item in oſſibus per ſimilitudinem quandam appellantur acetabula, pixidum more excauata, quæ rotunda oſſium capita excipiunt.

Pyxidicŭlă, diminutiuum, in qua aromata continentur. { πυξίδιον. GALL. *Petite boite de bouys*. ITAL. *Picciol boſſolo*. GERM. Ein büchſlin. HISP. *Pequeña buxeta*. ANGL. *A litle boxe*. } Corn. Celſ. *lib*. 6. in collyrio Cleonis. Quod cùm miſcuit, liquidum in pyxidula ſeruatur. Sic ſedoſuit Conſtantinus ex veteri codice. In impreſſis eſt, *pyxidicula*.

Pyxidātŭs, adiectiuum, quod pyxidis ſimilitudinem refert. { πυξοειδής. GAL. *Emboité mis ou ferré dans vne boite*. ITAL. *Imboſſolato*. GERM. Den büchſſen gleich. HISP. *Coſa encaxada enbuxeta*. ANGL. *Layed vp in a boxe*. } Plin. *lib*. 31. *c*. 6. Commiſſuris pyxidatis.

Pyxus, untis, πυξοῦς. oppidum Lucaniæ à Latinis Buxentum appellatum. Plin. *lib*. 3. *cap*. 5.

NOTÆ ANTIQVORVM.

P. Pupillus, poſuit, pes, publicus.

P.A. pluuiæ arcendæ. PACE. P. R. pace populi Romani. P. ÆL. AVG. LIB. Publius Ælius Augusti libertus. PAL. Palmenſi PAR. parentum. PARTH. Parthicus. PAT. Patritius. PA. DIG. patriciatus dignitas.

P. C. pactum conuentum. Patres conſcripti. pecunia conſtituta. Præfectus caſtrorum P C D. principem.

P. D. publicè dedit PD. DC. pondera duodecim.

P. E. poteſt eſſe. PEC. peculium. pecunia. PERT. pertinax. P.E. poſitus eſt P.E.F. publicè fecit P. EX. R. poſt exactos Reges.

P. F. Publij filius, vel patris. poteſt fieri. P F M. paterfamilias.

P. H. C. publicus honor curandus. P. H. poſitus hic.

PICEN. Piceni. PIENT. pientiſſimus. P. I R. populus, vel Publius irrogauit P. I R. populum iure rogaui. P. IV. principi iuuentutis.

P. L. Publij libertus. P L B. vel PL. plebis. PLEBS. VRB. & HON. V. plebs vrbana, & honore vſi.

P. M. Principi militum, Pontifex Maximus.

PO. RO. Populi Romani. POM. Pomponius. PON. M. Pontifex Maximus. POP. populus. POSTH. poſthumus. POT. poteſtas.

P. P. Pater patriæ. pater patratus. P.P P P. ES. S S.S. E. V.V. V.V.V.V.V. F.F.F.F. primus pater patriæ profectus eſt ſecum ſalus ſublata eſt. Venit victor validus vincens vires vrbis veſtræ, ferro, fame, flammâ, frigore. P.P. HIS. C. præſes prouinciæ Hiſpaniæ citerioris. P P.C. vel P.C. Patres conſcripti. P. P. P. B. M. pietatis plenus poſuit bene merenti. P.P.R. pace Populi Romani.

P. Q. poſtquam.

P. R. Populus Romanus. PR. Prætor. PRÆ. VIGIL. Prætor vigilũ. PRÆ. VRB. præfectus Vrbis. PRÆ. PRS. præfectus præſidij. PRÆF. VR. præfectus Vrbis. PRID. NON. APR. pridie Nonas Aprilis. PRINC. IVVENT. princeps iuuentutis. PRID. KAL. vel K. pridie Kalendas. PROC. proconſul. PROCOS. proconſul. PROCC. proconſules. PRON. pronepos, proneptis. PROPRÆ. proprætor. PR. S. prætoris ſententia. PR. VR. Prætor vrbanus. PR S. præſes. PR SS. præſides. PR S. P. præſes prouinciæ. PR. K. pridie Calendas. PR. PR. præfectus prætorij.

P. S. poſuit ſibi. P S. plebiſcitum. P S.F. publicè ſibi fecit. P. S. F. C. publicæ ſaluti faciendum curauit. vel proprio ſumptu faciendum curauit. P S C. plebiſcita. P. S. E T. S poſuit ſibi & ſuis. P. S. T. Q. H. præcipito, ſumito, tibique habeto.

PV. pupilla. P V B. publicus. P. V. D. pro voto dedit. P. V. E. populo viſum eſt.

P. X. pedes decem.

Q

Q LITERA muta eſt, propemodum ſuperuacua, ſicut & K: quoniam c, poteſt implere earum vicem: & propter nihil aliud ſcribenda videtur, niſi vt u vocalem ſemper poſt ſe ſequentem in eadem ſyllaba cum altera vocali coniungat, quæ alioqui in eadem ſyllaba coniungi non poſſet, obliquiorémque & pinguiorem efficiat ‖ Nec iſta litera Latinis fuit ſemper. Papias: Q litera priùs non erat, vnde ſuperuacua vocata eſt, quia veteres per C cuncta ſcripſerunt, hanc præter Latinos multi reſonant, vel habent. Sed à Latinis habent Itali, Galli, Hiſpani, Germani in paucis, Angli in pluribus, Slauoni & Vngari, non niſi in pauciſſimis, ſumptis ex Latino ſermone. Hebræis eſt Koph, quod & Chaldæi habent & Syri, Arabes, Æthiopes. Et Latini ſuum Q q ex Hebræo ק manifeſte fecere: ſed, vt Latini legunt via Hebræis aduerſa, ita figuram inuerterunt, & qua parte hiabat, totam clauſerunt. inde quoque & G, quod Græcis eſt [illegible], vel κόππα, quod & ἄσημον. eſt enim q tanquam ϙ [illegible]. ‖ Quintil. *lib*. 12. *cap*. 10. Duras & illa ſyllabas facit, quæ ad coniungendas demum ſubiectas ſibi vocales eſt vtilis, aliàs ſuperuacua: vt quum Equum, ac Equos ſcribimus: quum ipſæ etiam vocales duæ efficiant ſonum, qualis apud Græcos nullus eſt, ideóque ſcribi illorum literis non poteſt. Quod ſanè terminatio ipſius q. & neceſſaria conſequentia alterius u poſt illud, & ante alteram vocalem indicare poteſt. Nunquam enim in eadem ſyllaba vocalem poſt q, ponere poſſumus, quin inter q, & vocalem u interponamus. vt Qualis, queror, ſequitur, loquor, & quum. Mutatur autem q in c. vt Loquor, locutus Sequor, ſecutus: in ſ, vt Torqueo, torſi: in x, vt coquo, coxi.

QVA.

Quà, aduerbium ſignificationem habens per locum. { [illegible] GALL. *Par où* ITAL. *Per che luego* GERM. Wodurch/ dadurch. HISP. *Por qual lugar*. ANG. *By what waye*. Ouid. *Eleg*. 1. *lib*. 3.

Dicite, lectores, ſi non graue, quà ſit eundum.

Plautus *Mil*. *ſc*. 3. *a*. 2. Nihil eſt qua tranſire huc poſſit. Ouid *Eleg*. 9. *lib*. 4. *Triſt*.

Notum qua patet orbis erit.

Autor Priapeæ. Ad fontem dic mihi quà ſit iter. Cic. *pro Cæcina*, Omnes introitus quà adiri poterat in eum fundum. Idem 4. *Philipp*. Ipſe in templum, neſcia quà, per cuniculum aſcendit. ¶ Aliquando ponitur pro in quantum, ſiue quatenus, καθόσον. Senec. Hominem quippe quà animal eſt, moueri ſenſu oportet. Ouid. *Eleg*. 4. *lib*. 3. *Triſt*. & *Eleg*. vlt *lib*. 3.

Quà quiſque poteſt ore mala noſtra leuate.

¶ Aliquando pro partim, vel tum. Plin. *Epiſt* 49. *lib*. 3. Medium tempus diſtentũ impeditúmque: quà officiis maximis, quà amicitia principum egiſſe. Cic. *Quinto fratri*, Omnia conueſtiuit hedera, quà baſim villæ, quà intercolumnia ambulationis. Idem *Attico lib*. 1. Quà domini, quà aduocati ſibilis conciſi ſunt. id eſt, Tum domini, tum aduocati. Idem alibi *ad eundem*, At quàm honeſta, quàm expedita tua conſilia, quàm euigilata tuis cogitationibus, quà itineris, quà nauigationis, quà congreſſus ſermoniſque cum Cæſare: id eſt, tum itineris, tum nauigationis, tum congreſſus & ſermonis cum Cæſare. Vel (vt Bud. interpret.) quà in parte itineris nauigationis & congreſſus fit mentio Et rurſum *lib*. 15. Intelligo te diſtentiſſimum eſſe quà de Buthrotiis, quà de Bruto, id eſt, partim ob Buthrotios, partim ob Bruti ludos. ¶ Interdum quà idem valet quòd qua ratione, vel quo modo. Virg. 1. *Æneid*.

Qua facere id poſſis, noſtram nunc accipe mentem.

Ouid. *Eleg*. 8. *lib*. 1. *Triſt*.

Quà potes excuſa, nec amici deſere cauſſam.

Plaut. *Aſin*. 1. *a*. 1. Quà me, quà vxorem, quà tu ſeruum potes circumduce, aufer, &c. ¶ Aliquando idem quod qua parte. Ouid. *in Epiſt*. *Phyllidis*.

Qua patet vmbroſum Rhodope glacialis ad Hæmum.

¶ Eſt etiam qua ablatiuus fœm. à nominatiuo quæ: nam qua nominatiuo non vtimur, niſi in compoſitis, Qua gratia pulchre dicitur pro quãobrem. Plautus *in Amph*. Amphitrio redire ad nauim melius eſt nos. AM. Qua gratia? Qua de re ſimiliter aliquando pro quamobrem ponitur. Cicero, Qua de re, Iudices, vobis magnopere prouidendum eſt. Aliàs idem eſt quod de qua re. Idem 1. *Rhetor*. Firmatur ſimilitudine eius rei qua de re agitur, &c. Qua cauſa, idem quod quamobrem. Plautus *in Menæch*. Quid de te merui, qua me cauſa perderes? Similiter qua de cauſa. Plinius *lib*. 18. *cap*. 7. Qua de cauſa leuior illis quàm cæteris panis eſt.

Quactum

Quactum, quaſi coactum & quaſi coagulatum. Accepta enim ſecum alia ſpecie coagulat. Iſid.

Quàcunquè, aduerb. eſt loci, Per quacunque partem, vel per quemcunque locum. {ᾗ ἄν, ὅπῃ ἄν. GAL. *Par où ce ſoit, par quelque lieu que ce ſoit.* ITAL. *Per ogni parte.* GERM. Gib wo durchhin / durch welches theil oder ort. HISP. *Por todas partes.* ANGL. *By what ſoeuer waye or place.*} Liuius 1. *ab Vrb.* Vbi eò ventum eſt quacunque incedit, armata multitudo, pauorem ac tumultum facit. ¶ Eſt etiam quacunque ablatiuus à quæcunque. *Ibid.* Is Aſcanius vbicunque & quacunque matre genitus, &c.

Quādāntĕnŭs, Vſque ad quandam partem, ſiue aliquantulum. {ἔστιν ὅς, μέχρι τινός. GAL. *Par quelque part, lieu, ou moyen.* ITAL. *Al quanto.* GER. Zum theil / etlicher maaſſen. HISP. *Por alguna parte.* ANG. *By ſome wye or meane.*} Plin. *lib.* 26. *c.* 10. Tria autem genera eius, latum, & alterum longius, quadanтenus rubens. Gell. *c.* 21. *lib.* 17.

Quadi, Κουάδοι Dioni: Bohemorum olim gens, ſicut & Marcomani. Hieronym. Sarmatæ, Quadi, Vandali, & innumerabiles aliæ gentes, equorum & vulpium carnibus delectantur.

QVĀDRA, æ, inſtrumentum planum, aut modicè concauum ſuper quo cibos diſſecamus: ita dictum à figura quadrata: nam quæ orbiculari ſunt figura orbes nominantur. { πινάκ. GAL. *Vn tailleur quarré. Vn trenchoir, ou aſſiette faite, ou de bois, ou d'eſtain, ou d'argent.* ITAL. *Quadrato tagliere.* GERM. Ein viereckiger teller. HISP. *Inſtrumento para cortar el manjar.* ANGL. *A trencher.* Eadem & menſæ dicuntur: ſoléntque in iis cibi ſingulis conuiuis apponi. Neque ſolùm ex ligno, ſtannóue, aut argento, vt hodie, verumetiam ex pane fiebant. Vnde eſt illud apud Virgil. 7. *Æneid.*

——— Patulis nec parcere quadris.

Et paulò poſt.

Heus etiam menſas conſumimus.

¶ Aliena quadra viuere, eſt alienis ſumptibus victitare. Iuuenal. *Satyr.* 5.

Vt bona ſumma putes aliena viuere quadra.

¶ Quadram, panis fragmentum ſiue fruſtum eſſe nonnulli dicunt: quia olim apud Romanos quadrati panes dicebantur. Vnde, Quadra placentæ. Martial. *lib.* 19.

Quum mittis turdúmve mihi quadrámve placentæ,
Siue femur leporis, ſiue quid his ſimile.

Idem *lib.* 9 Secta plurima quadra de placenta. Sic apud eundem *lib.* 12. Quadra caſei Toloſatis. Bos in quadra argentea, βοῦς ἐπὶ πίνακι ἀργυρῷ. In eos qui perſonam ſuſtinent officium aliquod egregium pollicentem, nec vlli tamen ſunt vſui niſi ad voluptatem & faſtum.

Quadrula, parua quadra. Solin. *cap.* 20. Pulueris habet quadrulas.

QVADRĀGĒNĀRĬVS, a, um, quod in ſe continet quadraginta: vt, Quadragenarius lapis, id eſt, quadraginta librarum. Quadragenarius homo. id eſt, quadraginta annorum. { ארבעים *arbahim.* τεσσαρακονταετής. GAL. *Quarantain qui a veſcu quarante ans.* ITAL. *Di quaranta anni.* GERM. Viertzigjärig. HISP. *De quarenta años.* ANG. *Of fourtie yeares.*} Grex quadragenarius, id eſt, quadraginta capitum Liu. 7. *ab Vrbe*, Quadragenariæ octo cohortes, lecta robora virorum ſcribuntur. Quadragenariæ cohortes, id eſt, quadraginta viros continentes.

Quādrāgēnī, æ, a. Numerus diſtributiuus, ſicut bini, & terni. { ארבעים *arbahim* τεσσαράκοντα. GAL. *Quarante.* ITAL. *Quaranta.* GER. Je viertzig vnd viertzig. HISP. *Quarenta.* ANG. *Fourtie.*} Colum. *lib.* 5. *c.* 2. Centies vicies duceni quadrageni, fiunt viginti octo millia & octingenti. Abſolutè aliquando ponitur, Sueton. *de clar. Grammat.* Luxuriæ ita indulſit, vt ſæpius in die lauaretur: nec ſufficeret ſumptibus, quanquam ex ſchola quadragena annua caperet, ſubaudi, millia nummûm, aut aliquid tale. Idem *in Auguſt. cap.* 41. Congiaria populo frequenter dedit, ſed diuerſæ ferè ſummæ: modò quadragenos, modò tricenos: nonnunquam ducenos quinquagenóſque nummos

Quādrāgēſĭmŭs, a, um, vnus ex numero quadragenario. {ארבעים *arbahim.* τεσσαρακοστός. GAL. *Quarantieſme.* ITAL. *Quaranteſimo.* GER. Der viertzigſt. HISP. *Quarenta en orden.* ANG. *The fourtieth in number.*} Plin. *lib.* 14. *cap.* 10. Cocti parte quadrageſima ¶ Aliquando vltimus ex quadraginta Idem *lib* 2. *cap.* 7. Quadrageſima ſecunda Olympiade. ¶ Quadrageſima abſolutè dicitur pro quadrageſima parte, τεσσαρακοστή. Sueton. *in Caligula, cap.* 4. Pro litibus, atque iudiciis vbicunque conceptis quadrageſima ſummæ, de qua litigaretur, exigebatur. Sic dicimus, decimam, vigeſimam, quinquageſimam, centeſimam, *Partis* vocabulum venuſtè ſubintelligentes, quod ruſticè exprimeretur. ¶ Per Synecdoc. dicitur tempus ieiunii. Galli inde faciunt contractum nomen *quareſme*, vel *careſme*. Germani dicunt Die faſte. Et dominica prima, a qua ieiunium incipit, peculiariter vocatur Quadrageſima, vt ordiens illud tempus XL. dierum Origo eſt à quadraginta diebus, quibus ieiunauit Chriſtus in deſerto.

Quādrāgintā, quater decem adiect. eſt numeri cardinalis. {ארבעים *arbahim.* τεσσαράκοντα. GALL. *Quarante.* ITAL. *Quaranta.* GERM. Viertzig. HISP. *Quarenta.* ANG. *Fourtie.*

Quādrāgĭēs, aduerbium numerandi, quater decem. { τεσσαρακοντάκις. GALL. *Quarante fois.* ITAL. *Quaranta volte.* GER. Viertzig maal. HISP. *Quarenta vezes.* ANG. *Fourtie tymes.*

Quādrāngŭlŭs, adiectiuum, quod habet quatuor angulos { רבוע *rabuáh* מרבע *merubbá*. τετράγωνος. GAL *Quadangulaire, qui a quatre coins.* ITAL *de quattro cantoni, quadrangulo.* GER. Viereckechtig HISP. *Coſa de quatro angulos.* ANGL. *That hath foure corners.*} Rete quadrangulum. Eſt enim macularum & plagularum forma quadrangula. Varro *Parmenone,*

Lepuſculi timentis hoc quadrangulum
Dedit Diana, rete nexile, arcyas,
Viſcum fugarum linearúmque compedam.

QVĀDRĀNS, quarta pars aſſis, hoc eſt, vnciæ tres. {רבע *robáh.* τεταρτημόριον GALL. *La quatrieſme partie d'vn tout, trois onces.* ITAL. *Quarta parte di vna libra* GERM. Der viertheil eines Aſſis oder plapparts / drey heller. HISP. *Quarta parte de vna libra.* ANGL. *Three onces, à farthing.*} Plin. *lib.* 28. Ad tuſſim veterem recens decoquitur quadrantis pondere in vini ſextariis tribus Quoties autem de re numaria ſermo eſt, quadrãs, æreus nummulus eſt, teſte Plinio, qui & triuncis, vel triunx vocatur à tribus vnciis. Vt enim Seſtertius quarta pars eſt denarii: ita quadrans quarta pars aſſis. Iuuenal. *Satyr.* 7.

Nam ſi Pieria quadrans tibi nullus in arca
Oſtendatur.

Quadrans operæ, apud Colum *lib.* 2. *cap.* 4. eſt quarta pars operæ. Plaut. *in Mario*, Quatuor quadrantes multa irrogata mulieri impudicæ à Mario. ¶ Eſt etiam quadrans quum de menſuris loquimur, quarta pars Romani ſextarii, hoc eſt cyathi, vel vnciæ tres. ¶ Quadrans pedis, eſt menſura quatuor digitorum, quam etiam palmum minorem vocamus. {טפח *tophach.* παλαιστή.} Gell *cap.* 4. *lib.* 9. duos pedes & quadrantem longi. ¶ Quadrantem qui legabat vxori, adulteram ſignificabat. Martial. *epigr.* 33. *lib.* 5.

Quādrāntālĭs, omn. gen. quadrantem continens. παλαιστιαῖος. GALL. *De quatre doigts.* ITAL *Di quattro diti.* GERM. Das den vierdten theil eines ſchuchs lang oder breit iſt. HISP. *Coſa de quatro dedos* ANGL. *Of four fingers or inches.*} Plin. *lib.* 15. *cap.* 13. Quatuor pedum & ſemipedis per medium ambitum, craſſitudine quadrantali, id eſt, pedis quartæ partis.

Quāndrāntāl, figura eſt omni ex parte quadrata, quales ſunt cubi, & teſſeræ, quibus in alueolo luditur. { κύβος. GALL. *Figure toute carrée, comme vn dé.* ITAL. *Figura quadra ò quadrata.* GERM. Das in allweg geviert iſt als ein würffel. HISP. *Figura quadrada como dado.* In quancumque enim partem incubuerint, immotam habent ſtabilitatem. ¶ Gell. *lib.* 1. *cap.* 20. Vel qualia ſunt quadrata vndique, quæ κύβους illi, nos quadrantalia dicimus. Eſt etiam quadrantal menſuræ genus, pedem quaquauerſum quadratum habens, continens ſextarios quadraginta octo: vſitatiore nomine amphoram appellamus, ἀμφορεύς. Plaut. *in Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Anus hæc ſitit. PA. quantillum ſitit. PH. modica eſt capit quadrantal.

Quadrāntārĭŭs, a, um, adiectiuum eſt à quadrante deductum. τεταρτημοριαῖος. GAL. *De trois mailles, de petite valeur* ITAL. *Da poco, di tre onze.* GERM. Das deß viertels iſt eines blapparts. HISP. *Coſa de la quarta parte y de poco precio.* ANGL. *Of ſmall or litle price for a farthing.*} vt Quadrantaria permutatio, id eſt, permutatio quadrantum. Cicer. *pro Cælio*, Niſi fortaſſe mulier potens quadrantaria illa permutatione facta familiaris erat balneatoria. Senec. *epiſt.* 87. Quadrantaria res balneum. ¶ Accipitur pro vili & contemnendo: vnde quadrantaria meretrix dicitur viliſſimum ſcortum, quod quadrante ſe locat. Huc etiam reſpexiſſe videtur Cæcilius apud Quint. *lib.* 8. *cap.* 9. quum Clytemnæſtram, quadrantariam vocat, impudicitiam nimirum illius notans. Solet enim proſtibulis aliquot quadrãtum merces eſſe conſtituta. ¶ Quadrantaria vnde dicta Clodia, Plutarch. *in Cicer.*

Quadrārĭŭs, adiectiuum, quadratus, aut certè quadrangulus: vt, Vas quadrarium. {רבוע *rebúah* מרבע *merubbáh.* τετράγωνος. GAL. *Quarré, eſquarré.* ITAL. *Quadrato.* GERM Gevieret oder viereckecht. HISP *Quadrado.* ANGL. *That hath foure corners foure ſquare.*} Cato *de re ruſt. c.* 17. Torcularium ſi ædificare voles quadrarius vaſis, vti contracta ita ſient ad hunc modum vaſa componito.

Quadrātārĭi, Quadratim, Quadratura, Quadratus, vide *Quadrum*

Quadratus, Apoſtolorum diſcipulus, præſul Athenienſis, vna cum Philippi filiabus, prophetico ſpiritu clarus perhibetur, Chriſtianos magnis ea tempeſtate terroribus diſperſos, ſua prudentia redintegrauit. Adriano principi Athenas venienti, librum pro noſtra religione compoſitum dicauit, valde quidem probatum: in quo ſuæ fidei rationem aſſignat: vidiſſéque ſe plurimos in Iudæa aſſerit, qui variis preſſi calamitatibus liberati ſunt: ſed & mortuos quoque reuixiſſe. Ex Hieronymo & Euſebio.

Quādrĭcōrnĭum, dicimus quod quatuor cornua habet. τετράκερως.

Quadrĭdens, om. gen. quod quatuor habet dentes { τετρόδους. GALL. *De quatre dents.* ITAL. *Di quattro denti.* GERM. Das vier zän hatt. HISP. *Coſa de quatro dientes.* ANG. *That hath foure teeth.*} Cato *c.* 10. Rutra quinque, raſtros quadridentes duos.

Quadrĭēnnĭum, ii, ſpatium quatuor annorum. { τετραετία GALL. *Eſpace de quatre ans.* ITAL. *Spazzo de quattro anni.* GERM. Die zeit begreiffend vier jaar. HISP. *Eſpacio de quatro años.* ANGL. *The ſpace of foure yeares.*} Cicer. 5. *Verr.* Nam quum quadriennio poſt in Siciliam veniſſem; &c.

Quadrĭfārĭam, aduerbium, quadripartitò, in quatuor partes. { τετραχῶς. GALL. *En quatre parts, en quatre ſortes.* ITAL. *In quattro modi ò parti.* GERM. In vier theil. HISP *En quatro maneras.* ANGL. *Foure foldly.*} Liu. 4. *ab Vrbe*, Quadrifariam diuiſo exercitu. Idem *lib.* 1. Quadrifariam enim Vrbe diuiſa regionibus collibúſque, quæ habitabantur partes, tribus eas appellauit. Suet. *in Vitellio cap.* 13. Sed vel præcipuè luxuriæ ſæuitiæque deditus epulas trifariam ſemper, interdum quadrifariam diſpertiebat, in ientacula, & prandia, & cœnas, comeſſationéſque.

Quadrĭfĭdŭs, a, um, pen. corr quod in quatuor partes findi poteſt, aut fiſſum eſt {τετράχηλος. GALL *Qui a quatre fourchons.* ITAL. *Che ſi puo fendere in quattro parti.* GERM. Vierſpältig / oder in vier teil zerſpalten. HISP *Coſa hendida en quatro partes.* ANGL. *That is cloven in foure partes.*} Virg. 1. *Georg.*

Quadrifidáſque ſudes, & acuto robore vallos,

hoc eſt, ita robuſtas, vt in quatuor partes diuidi poſſint. Trabs quadrifida Valer. 1. *Argon* Labor quadrifidus. Claud. 5. *Paneg.*

¶ Quadrifluuius. Vitru. *lib.* 2. *c* 9 Ima autem cũ exciſa quadrifluuiis diſparatur. id eſt (ait Philander) quadripartito venarum curſu, vt loquitur Plin. *lib.* 16. *cap* 39. qui ob id fluuialem abietem pro quadripartita vocat.

Quadrĭfōrĭs, quod quatuor fores ſiue foramina habet τετράθυρος. GALL. *Qui a quatre portes, entrees, ou trous* ITAL. *De quattro porte ò entrate.* GERM. Das vier löcher oder eingang hatt HISP. *De quatro partes horadado.* ANGL. *That hath foure gates, portes or holes.*} Plin. *lib.* 11. *c.* 22. reſpæ nidos vere faciunt ferè quadrifores.

Quadrĭfōrmĕ, quod habet quatuor formas. τετράμορφον.

Quadrifons, quatuor frontes habens, Cato *Orig* ſub eo Ianus quadrifrons.

QVADRĬGĀ, æ, Currus quatuor equis iunctus. { מרכבה *merchabáh.* τέθριππον.

ὑπέζευγμ. GALL. *Char ou chariot, à quatre cheuaux, quatre cheuaux attelez en vn harnois.* ITAL. *Carretta di quattro caualli.* GERM. Ein wagen ſür den vier roſs eingeſpannen ſind. HISP. *La careta ò carro de quatro cauallos.* ANGL. *A cart drawen with foure horſes, or foure horſes drawing a cart.*} Gell. *lib* 19. *c.* 8. Quadrigas Cæſar etiamſi currus vnus, equorum quatuor iunctorum agmen vnum ſit, pluratiuo numero ſemper dicendas putat. Horat. 2. *Carm. Ode* 16. tibi tollit hinnitum apta quadrigis equa. Cicero *de claris Orat.* Nec enim in quadrigis ſecundum numerauerim, aut tertium, qui vix è carceribus exierit. Idem 3. *de natura deorum*, Mineruam quadrigarum inuentricem ferunt. ¶ Aliquando quadrigarum nomine intelliguntur equi, qui quadrigas agunt. Colum. *lib.* 3 *cap* 6. Vnde ſacrorum certaminum ſtudioſi perniciſſimarum quadrigarum ſemina diligenti obſeruatione cuſtodiunt. & ſpem futurarum victoriarum concipiunt propagata ſobole generoſi armenti. Plaut. *Men. ſc.* 5 *a.* 5. Iunctis quadrigis me minatus proſternere. Idem *Aulul. ſc.* 1. *a.* 4. Quod iubeat citis quadrigis citiùs properet perſequi. Idem *in Aſin.* Nam ſi huic occaſioni tempus ſe ſubduxerit, Nunquam pol reſipiſcet quadrigis albis poſtea. Vbi quadrigas albas vocat equos Veneris, qui albi erant, & eſt ut ſit ſenſus, Etiamſi currum Veneris ab alitibus vectum, & per hoc ſummæ celeritatis, conſcenderet, & ſequi vellet iam amiſſam occaſionem, nunquam eam conſequeretur. Imò, auctore Plutarcho in Camill. Quadrigæ albæ erant Ioui ſacræ. Virg. 8. *Æneid.*

Haud procul inde citæ Metium in diuerſa quadrigæ
Diſtulerant.

Claud. 7. *Paneg.*

——*velut ordine rupto*
Quum procul inſana traherent Phaethonta quadrigæ.

Nauibus atque quadrigis, pro ſummo ſtudio ſummáque feſtinatione. Hor. *in Epiſtol.* ¶ Citis quadrigis & Iouis quadrigis fugere, pro eo quod eſt quam ociſſime fugere, legitur apud Plaut. Vide paulò antè.

Quadrīgŭlă, diminutiuum {τετρώριον. GALL. *Petit char ou chariot à quatre cheuaux.* ITAL. *Picciola carretta di quattro caualli* GER. Ein wägelin HISP. *Pequeño carro de quatro cauallos.* ANGL. *A litle cart drawen with foure horſes.*} Cicer. *de Fato*, At Philippus haſce in capulo quadrigulas vitare monebatur.

Quadrīgārĭus, ij, qui quadrigas in circenſib. agebat, inquit Aſcon. {רכבא *rachcbá* τετραωρίτης GAL. *Charretier qui conduit vn chariot à quatre cheuaux* ITAL. *Carrettiero chi conduce vn tal carro.* GERM. Ein karter oder furman / der ein wagen fürt vor den vier roſs geſpannen ſind. HISP. *El regidor de aquel carro* ANG. *A carter that guideth a cart with four horſes.*} Varr. 2. *de re ruſt. cap.* 7. Docet aliter quadrigarius, & deſultor. Fuit præterea hoc cognomen Q. Claudij, ſcriptoris vetuſtiſſimi, non ſemel ab A. Gellio citati. Suet. *in Calig. cap.* 19. Primo die phalerato, &c. poſtridie quadrigario habitu, &c.

Quadrīgātŭs, Numus erat argenteus, quadrigæ imaginem habens impreſſam ſicut Bigatus, qui Bigarum notam habebat. Plin. *lib.* 3. *cap.* 3 2. Nota argenti fuere bigæ, atque quadrigæ: & inde Bigati, & Quadrigati dicti. Liu. 2. *bell. Pun.* Pacti vt arma, atque equos traderent in capita Romana tricenis numis quadrigatis, in ſocios ducenis, in ſeruos centenis.

Quadrĭgĕmĭnŭs, adiectiuum. {ὁ ἐκ τετραπλοῦ. GALL. *Doublé en quarré.* ITAL. *Doppio en quattro* GERM. Das zwyfach oder doplet vier iſt. HISP. *Coſa quatro vezes doblada* ANGL. *Foure double.*} Plin. *lib.* 8. *c.* 23. Geraſtis corpore eminere corniculа ſæpè quadrigemina, quorum motu &c. id eſt, quatuor cornicula.

Quadriiugi, ſiue Quadriuges, Equi quaterni ad vnum iugum alligati. {τετράζυγες, τετράοροι. GAL. *Attelé à vn ioug luy quatrieſme* ITAL. *Quatro caualli à vn giogo* GER. Vier roſs zuſamen vnder ein joch eingeſpannen. HISP. *Quatro cauallos de vna ayunta.* ANG. *Foure horſes in one yoke.*} ſicut Biiugi, Triiugi & Seiugi, quum duo, vel tres, vel ſex equi ad vnum iugum adhibentur. Ouid. 2. *Metam.*

——*tritúmque relinquunt*
Quadriiuges ſpatium nec quo priùs, ordine currunt.

Virg. 10. *Æneid.*

——*quin ecce Nymphæi*
Quadriiuges in equos, aduerſaque pectora tendit.

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4 *Triſt.*

Quadriiuges cernes ſæpe reſiſtere equos.

Currus quadriiugi, *τέθριππος*, idem quod quadriga, id eſt, currus quatuor equos iunctos habens. Virg. 3. *Georg.* Quadriiugo vehitur curru.

Quadrĭlătĕrŭm, quod habet quatuor latera. *τετράπλευρον.*

Quadrilibris, e, {τετράλιτρος. GALL. *De quatre liures.* ITAL. *Peſo di quattro libre.* GERM. Vier pfündig. HISP. *Coſa de quatro libras.* ANGL. *Of foure pounde*} Quod eſt ponderis quatuor librarum Plaut. *in Aul. ſc.* 1. *a.* 5. Quadrilibrem aulam auro onuſtam habeo, qui me eſt ditior?

Quadrĭlinguĭs, qui quatuor linguas habet: aut qui quatuor diuerſis loquitur linguis. *τετράγλωσσος.*

Quădrĭmanus. *τετράχειρ*, qui quatuor habet manus. Eutrop. *lib.* 4. *de bello Achaico* Eo tempore Romæ puer ex ancilla natus eſt quadrupes, quadrimanus, oculis quatuor, &c.

Quadrimembris, quatuor membrorum, hoc eſt, partium *τετραμερής*

Quadrimenſtruus. *τετράμηνος.* Gl. Cyr. qui quatuor menſium.

QVADRĪMVS, a, um, quod habet quatuor annos. {*τετραετής.* GALL. *De quatre ans.* ITAL. *Di quattro anni.* GER. Vierjährig. HISP. *Coſa de quatro años.* ANGL. *Of foure yeares.*} Plaut. *in Capt.* Perdidi vnum filium puerum quadrimum. *Ibid. prolog.* Alterum quadrimum puerum ſeruus ſurripuit. Plin. *lib.* 8 *cap.* 24 Ad tales partus equis neque quadrimis minores, neque decennibus maiores.

Quadrĭmŭlŭs, a diminutiuum *ὑποκοριστικὸν τετραετοῦς.* Plaut. *in Pœnu.* Altera quinquennis, altera autem quadrimula, Cum nutrice vna periere. Idem *Capt. ſc.* 5. 2 *a.* 5. Quadrimulum paruulum tibi dedit.

Quadrĭmātŭs, tus. Ætas quatuor annorum. {*τετραετία* GALL. *L'aage de quatre ans* ITAL. *De quattro anni.* GERM. Das vierjährig. HISP. *Edad de quatro años.* ANG. *The age of foure yeares.*} Plin. *lib.* 8. *c.* 45. Id conſequutos non eſt ante quadrimatum ad partus vocando. Idem *lib.* 19. *c.* 11. Sed ex his quæ ſunt fortiſſima, nullum extra quadrimatum veile eſt. Agere quadrimatum. Colum. *lib.* 7. *cap.* 9. Quàm ſalaciſſimos oportet eſſe mares, qui & annicula ætate commodè progenerant, dum quadrimatum agant.

‖ Quadrimeſtris, vt ſemeſtris, bimeſtriſve conſulatus apud Suetonium in Nerone. ‖

QVADRINGENTI, æ, a, quater centum, numeri cardinalis eſt {ארבע מאות *arbah meóth.* τετρακόσιοι. GAL. *Quatre cens.* ITAL. *Quattro cento* GERM. Vierhundert. HISP. *Quatrocientos en numero.* ANGL. *Foure hundred.*} Cicer. *in Piſonem*, Centum propè annos legem Æliam & Fuſiam tenueramus: quadringentos iudicium, rationemque Cenſoriam Idem *de diuinat.* Tali quadringenti iacti.

Quadrĭngentĭēs, aduerbium {τετρακοσιάκις. GALL. *Quatre cens fois.* ITAL. *Quattro cento volte* GERM. Vierhundert maal. HISP. *Quatrocientas vezes.* ANGL. *Foure hundred tymes.*} Cicer. *pro Rabirio*, Seſtertium bis millies & quadringenties ne magnopere contemneret.

Quadrĭngentēſĭmŭs, ma, mum, Vnus, vel poſtremus ex quadringentis, {ארבע מאות *arbáh meóth.* τετρακοσιοστός. GALL. *Quatrecentieſme.* ITAL. *Quadringenteſimo.* GER. Das vierhundert iſt. HISP. *Vno de quatrocientos.* ANGL. *The fourhundreth in order.*} Plin *lib.* 8. *cap.* 9. Anno Vrb. 472.

Quadrĭngēnŭs, a, um, &(vt nonnulli legũt) quadrigenus, vel quadricenus. {ארבע מאות *arbáh meóth.* τετρακόσιος. GALL. *Quatre cens.* ITAL. *Quatrocento.* GER. Vierhundert. HISP. *Quatrocientos en numero.* ANGL. *Foure hundred.*} Liu. 8 *ab Vrb* Vectigal quoque eis Campanus populus iuſſus pendere ſingulos quotannis (fuere autem mille & ſexcenti) denarios nummos quadrigenos quinquagenos. Suet. *in Neron. cap.* 10. Diuiſis populo viritim quadrigenis nummis.

Quadrĭnoctĭŭm, tempus quatuor noctium: ſicut Binoctium ſpatium duarum noctium. *τετρανύκτιον.*

Quadrinus, a, um, adiectiuum. Pro quatuor dicitur. {ארבעה *arbáhah* רביעי *rebihi* τὰ τέσσαρα. GALL. *Quatre.* ITAL. *Quattro.* GERM. Je vier. HISP. *Quatro.* ANG. *Foure.*} Plin. *lib.* 11. *cap* 36. Mutationes, & in alias figuras tranſitus trinis, aut quadrinis diebus. ¶ ‖ Quadrinæ molæ, plurimum farinæ in piſtrinis facientes, Turn. ‖

Quadrĭpartīrī, *τετραχῆ μερίζειν.* Fabius Victor *in* 1. *Rhetor. Cicer.* Hic quoque aduerſarius ſyllogiſmum quadripatitur.

QVADRIPERTIOR, iris, in quatuor partes diuido. {רבע *ribbéah.* *τετραχῆ μερίζω.* GAL. *Diuiſer en quatre parties.* ITAL. *Diuidere in quattro parti.* GERM. Viertheilen. HISP. *Partir en quatro partes.* ANG. *To deuide in to foure partes.*} Vnde quadripertitum, in quatuor partes diuiſum. Plin. *lib.* 15. *cap.* 22. Nucleorúmque illis quadripertita diſtinctio. Cicero 3 *Verr.* Quare hæc eadem erit quadripertita diſtributio totius accuſationis meæ.

Quadrĭpertītō, aduerbium idem ſignificans quod quadrupliciter, ſiue in quatuor partes, *τετραχῶς.*

Quadriremis huius quadriremis, pen. producta, Nauis quæ quatuor remorum ordines habet {*τετρήρης.* GALL. *Nauire ayant quatre rames pour banc.* ITAL. *Galea di quattro remi per banco.* GERM. Ein ſchiff mit vier ruder ordnungen. HISP. *Naue de quatro ordenes de remos.* ANGL. *A ship or galey with foure owers in a ſeate.*} Liu. 4. *belli Punici*, Præmiſſa quadriremis, quum intraſſet fauces portus, capitur. Cic. 4. *Verr.* Egreditur Centuripina quadriremis Cleomenes è portu.

Quadriuium, dicitur locus publicus vbi quatuor viæ concurrunt. {*τετράοδος.* GAL. *Vn quarrefour ayant quatre chemins.* ITAL. *Luogo de quattro vie.* GER. Ein ort da vier wäg zuſamen ſtoſſen / ein trunggaſs. HISP. *Encruzijada de quatro vias.* ANGL. *A place where foure wayes demeete.*} Catull. *ad Calium de Lesbia*,

Nunc in quadriuiis & angiportis
Glubit magnanimos Remi nepotes.

Iuuen. *Satyr.* 1

Nonne libet medio ceras implere capaces
Quadriuio?

Quadro, as, vide *Quadrum.*

QVADRVM, i, Quadratum, quod ſcilicet quatuor æquales lineas, quatuórque angulos rectos habet. {רבוע *rabúah* מרבע *merubbáh.* *τετράγωνον.* GALL. *Vn quarré.* ITAL. *Vn Quadro.* GERM. Ein geviert ding. HISP. *Quadrado.* ANG. *A figure foure ſquare.* Colum. *lib* 8. *cap.* 3 Pertic æ dolantur in quadrum. In quadrum ſententias redigere: hoc eſt, æqualiter fundere, & ſuo numero ſeruato æqualiter diſponere: forma enim quadrata, inquit Quintil. nulla eſt ex parte neque longior, neque breuior. Cic. *in Orat.* Qui redigeret omnes ferè in quadrum, numerúmque ſententias.

Quadro, as, In quadrum redigo. {רבע *ribbéah.* *τετραγωνίζω.* GALL. *Eſquarer.* ITAL. *Quadrare* GER. Gevieret machen / In die vierung bringen. HISP. *Quadrar con eſquadra.* ANGL. *To mak foure ſquare.*} Horat. 1. *Epiſt.* 6.

——*& quæ pars quadret aceruum.*

Colum. *lib.* 11. *cap.* 2. Abies atque populus ſingulis operis ad vnguem quadrantur. ¶ Per tranſlationem ponitur pro conuenire & ex omni parte conuenire. חבר *chibbér* תכבן *tachebén* תקן *tikkén.* *ἁρμόζειν*, *συνᾴδειν.* GAL. *Conuenir, accorder.* ITAL. *Conuenire, accordare.* GERM. Miteſtimmen / Sich ſchicken oder fügen. HISP. *Acordar con otro.*} Tractum à lapidibus quadris, qui omnium laterum æquali proportione inter ſe optimè conueniunt, & ponitur vel ſimpliciter, vel cum accuſatiuo interueniente præpoſitione In, vel Ad. Virgil. *Georg.*

——*nec ſecius omnis in vnguem*
Arboribus poſitis ſecto via limite quadret.

Apuleius, Vt omnia ad calamitatem quadrarent. Cicero 3. *de Orat.* Et tamen eam coniunctionem, ſicuti verſum, numeroſè cadere, & quadrate & perfici volumus. Idem *ad Attic. lib* 4. Viſum eſt hoc mihi ad multa quadrare. Idem *pro Cælio*, Quod profectò nunquam hominum ſermo, atque opinio comprobaſſet, niſi omnia quæ cum turpitudine aliqua dicerentur, in iſtam quadrare aptè viderentur. ¶ Summa rationum quadrans dicitur, in qua nihil excurrit, & in qua nulla ſunt reliqua, id eſt, quum æqualis eſt ſumma accepti & expenſi. Budæus.

Quadrātŭs, a, um, quod habet quatuor angulos rectos & æquales.

רבוע

רבוע *rabúah* מרבע *merubbáh* [illegible]. GALL. *Eſquarré, quarré.* ITAL. *Quadrato.* GERM. Geviert/vierſchrödt/viereckt. HISP. *Quadrado del todo.* ANGL. *Foure ſquare.*} Liuius *ab Vrbe*, Capitolium quoque ſaxo quadrato ſubſtructum eſt. Plin. *Ep* 154. Manent adhuc pauciſſimi arcus: poſſunt & erigi quidem lapide quadrato, qui ex ſuperiori opere detractus eſt. Quadratum agmen. Cicer. 2. *Philipp.* Agmine quadrato cum gladiis ſequuntur ſcutati milites. Liu. 2. *ab Vrbe*, Valerius quadrato agmine peditem ducit. Tibull *lib.* 4

Seu ſit opus quadratum acies conſiſtat in agmen.

Senec. *Epiſt.* ... Quadrato agmine ire. Item, apud Mart. *Epigr.* 152 *lib.* 14. Quadratum Gauſape. ¶ Quadrati verſus, Gellius *cap.* 19. *lib.* 2. Et eorum exemplum, *Ibidem.* Item, Quadrato numero factus verſus. Idem Gell *cap.* 7. *lib.* 4. ¶ Quadrata Roma, locus Romæ. Plutarch. in Rom. Turres quadratæ, id eſt, quadrilateræ, apud Lucr *lib.* 4. Dimenſio quadrati. Cicer. *in Topic.* Mutare quadrata rotundis Horat. 1. *Epiſt* 1. Quadratum corpus, id eſt, mediocre, quod neque nimis procerum eſt neque nimium humile ſed medio quodam temperamento decorum. Celſ. *Medicinæ lib.* 2. Corpus habiliſſimum quadratum eſt, neque gracile, neque obeſum. Nam longa ſtatura, vt in iuuentute decora eſt, ſic matura ſenectute conficitur. Colum. *de canibus*, Probatur, inquit, quadratus potius quam longus aut breuis. Sic & Suetonius Veſpaſianum ſcribit quadrata fuiſſe ſtatura. Quadrata compoſitio, id eſt æqualiter fuſa. Quint. *lib.* 2. *cap* 5. Quæ leuis & quadrata, ſed virilis tamen compoſitio.

Quadrus, a, um. Quadratus, hoc eſt, quatuor lineas quatuórque angulos rectos habens, & æquales. {רבוע *rabuah* מרבע *merubbah*. [illegible]. ANGL. *Foure ſquare.*} Colum. *lib.* 2 *cap.* 5. Pertice dolantur in quadrum. Reliqua vide paulo antè in dictione *Quadrum.*

Quadratarius, dicitur marmorarius, qui marmora adamuſſim quadrat. { [illegible]. GALL. *Vn tailleur qui eſcarrit les pierres.* ITAL. *Tagliapietra.* GER. Ein ſteinmetz der die marmelſtein eben in die vierung hauwet. HISP. *Cantero que quadra piedras.* ANG. *A caruer or foure quarrer of ſtones.*} Qua voce vſus eſt Sid. Apollinar. Vide (inquit) ne vitium non faciat in marmore lapicida: quod factum ſiue de induſtria, ſiue per incuriam, multo magis, quam quadratario, liuidus lector adſcribat.

Quadratim [illegible]. Gloſſ. quadrata forma.

Quadratura, ipſa quadratio, hoc eſt, alterius figuræ ad quadratam reductio. {רבוע *rebuah*. [illegible].} Vnde Archimedes ſcripſit de Quadratura circuli.

QVADRVPES, edis, propriè adiectiuum eſt, quod de omni eo animali dicitur quod quatuor habet pedes. { [illegible]. GALL. *Qui a quatre pieds.* ITAL. *De quattro piedi.* GERM. Vierfüſſig. HISP. *Coſa de quatro pies.* ANGL. *Foure footed.*} Plaut. *Aſin. ſc.* 3 *a.* 3 Quadrupedem agitabo aduerſus cliuum. Ouid. *Eleg.* 7 *lib* 4. *Triſt* Quadrupedéſque homines, Centauri. Tibull *lib.* 4.

Nec quadrupes denſas depaſcitur aſpera ſyluas.

¶ Quadrupes de homine ita inceſſente, Suet. *in Neron. cap* 48. Atque ita quadrupes per anguſtias effoſſæ cauernæ receptus in proximam cellam decubuit ſuper lectulum, &c. Item Suet. *in Calig. cap* 27. Multos honeſti ordinis, &c. beſtiarum more quadrupedes cauea coercuit, &c. Terent. *in Andr.* — tu tamen Dromo aſſerua iam vinctum, atque audin? quadrupedem conſtringito. Ouid. 15 *Metam.*

Editus in lucem iacuit ſine viribus infans
Mox quadrupes ritúque tulit ſua membra ferarum.

Sæpe tamen accipitur ſubſtantiuè, atque modo in maſculino genere. Ouid. 2. *Metam.*

Nec tibi quadrupedes animoſos ignibus illis,
Quos in pectore habent, quos ore, & naribus efflant,
In promptu regere eſt.

Virg. 11. *Æneid.*

Quadrupedémque citum ferrata calce fatigat.

Idem 7. *Æneid.*

Saucius at quadrupes nota intra tecta refugit.

Modò in fœm. gen. Quint. *lib* 2. *c.* 10. Diſtentæ quadrupedes viridi pabulo. Cicer. *in Parad.* Nihil inter te atque inter quadrupedem intereſt. Plin. *lib* 10 *cap.* 11 Vt nulla quadrupes poſſit accedere. Aliquando etiam in neutro Colum. *lib.* 11 *c.* 2. Nec minus maiora quadrupedia charactere ſignari debent. Idem *lib.* 2. *c.* 24. Quinetiam pecus lanatum cunctáque quadrupedia tempus idoneum eſt caſtrandi.

Quadrupedo, as, quatuor pedibus gradior. { [illegible]. GALL. *Aller à quatre pieds* ITAL. *Andar con quattro piedi* GER. Mit vier füſſen gehn. HISP. *Ir à quattro pies.* ANGL. *To go or walk on four feete.*} Vnde quadrupedantia animalia quadrupedia dicuntur. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 4. Qui aduehuntur quadrupedanti crucianti canterio. Virg. 11. *Æneid. de equis,*

——— perfractáque quadrupedantum
Pectora pectoribus rumpunt.

Plin *lib.* 8 *c.* 45. Theſſalorum gentis inuentum eſt equo iuxta quadrupedante cornu intorta ceruice tauros necare. Quadrupedans ſonitus. Virg 8 *Æneid.*

Quadrupedante putrem ſonitu quatit vngula campum.

Quadrupedus, quatuor pedibus nixus. Ammian. *lib.* 14. Per ancoralia quadrupedo gradu repentes.

QVADRVPLATORES, à Quadruplor, aris, dicuntur Delatores, & infimæ ſortis accuſatores, ita quòd quartam partem ex damnati bonis conſequerentur. Ex *lege Papia* { [illegible]. GALL. *Accuſateurs, qui auoient la quatrieſme partie des biens confiſquez.* ITAL. *Accuſatori che haueuano la quarta parte de beni confiſcati.* GERM. Ein verrähter oder angeber eines das ihm der vierdte theil deſs verdampten guts werde. HISP. *Acuſadores para auer la quarta parte de los bienes confiſcados.* ANGL. *Which for accuſing gett the fourt part of the goodes confiſcated.*} Cicer 4. *Verr.* Erat Nænius Strabo quidam, homo excurſor, & calumniator, homo ex illo conuentu quadruplatorum deterrimus. Liu. 3. *ab Vrbe*, Clarum hac fore imagine Scaptium nomen. Porn. Romæ quadruplatoris, & interceptoris litis alienæ perſonam laturum? Aſcon. *in Verr.* Quadruplatores, delatores erant criminum publicorum, in quæ re quartam partem de proſcriptorum bonis, quos detulerant, conſequebantur. } Idem *ibid.* Quadruplatores ſunt eorum reorum accuſatores qui conuicti quadrupli damnari ſoleant, aut aleæ aut pecuniæ grauioribus vſuris fœneratæ quam pro conſuetudine, aut huiuſmodi aliorum criminum. Idem Aſcon. alio loco, nempe 4. *Verrin.* Quadruplatores ſunt accuſatores criminum publicorum ſub pœna quadrupli, ſiue quod ipſi ex damnatorũ bonis quos accuſauerant quartam partem conſequebantur. Hæc Aſcon. Hinc ab illa pœna quadrupli, quadruplatores dicti ſunt. Feſtus tamen eos quadruplatores eſſe affirmat, qui eo quæſtu ſe tuebantur, vt eas res perſequerentur, quarum ex legibus quadrupli erat actio.

Quadruplo actiue eſt, quadruplum facio, hinc quadruplor paſſiuum, adigor ad quadruplum ſoluendum.

Quadruplor, aris, deponens, Quadruplaturam exerceo, ſiue delator fio, & damnati quartam partem accipio. { [illegible]. GALL. *Imputer, ou accuſer pour auoir la quatrieſme partie des biens confiſquez.* ITAL. *Accuſare per hauere la quarta parte de beni confiſcati.* GERM. Ein verrähter oder falſchan ſein vnd den vierdten theil deſs angegebnen guts empfahen. HISP. *Acuſar para auer la quarta parte de los bienes confiſcados.* ANGL. *To accuſe for to get the fourt part of the goodes confiſcated.*} Plaut. *in Perſa*, Neque quadruplari me volo neque enim decet, ſine meo periculo ire alienia ereptum bona. ¶ Item quadruplari, paſſiuè id dicitur apud IC. quod in quadruplum damnatur. Vlpian. *in l. item ſi cum.* §. 1 *ff. de eo quod metus*, &c. Siquis non reſtituat, in quadruplum in eum iudicium pollicetur. Quadruplabitur autem omne quodcunque reſtitui oportuit. *Ibidem* §. *Iulianus.* Iulianus ait, quod intereſt tantum quadruplari vbi Bartolus, In quo quis damnum patitur, quadruplatur.

Quadruplex, icis, generis omnis, dicitur quod aut quatuor eſt modorum, aut quatuor ſpecierum, aut ordinum quatuor. { [illegible]. GALL. *Quadruple, double en quatre.* ITAL. *Di quattro doppie, doppiato quattro volte.* GERM. Vierfältig oder vierfach. HISP. *Coſa de quattro dobleZes.* ANGL. *Foure folde.*} Liu 10. *bell. Pun.* Oneratiarum quadruplicem ordinem pro muro aduerſus hoſtem oppoſuit. Cicer. *in Arato*, Præter quadruplices ſtellas in fronte locatas. ¶ Interdum multiplicatiui numeri vim habet, idem ſignificans quod quadruplus, [illegible]. Plaut. *in Curcul.* Quam ego pecuniam quadruplicem abs te lenone auferam. Plin *lib* 12. *cap.* 11. Alia arbor floret, albæ violæ ſpecie, ſed magnitudine quadruplici.

Quadruplico, as, In quadruplum augeo. { [illegible]. GAL. *Quadrupler, multiplier en quatre.* ITAL. *quatruplicare, doppiare quattro volte.* GERM. Vierfältig oder vierfach machen HISP. *Doblar quatro veZes.* ANGL. *To multiplie by foure.*} Plaut. *Sticho*, Qui me in mercimoniis iuuit, lucróque quadruplicauit rem meam.

Quadruplicatio, verb Auctio quadrupli. { [illegible]. GALL. *Quadruplication, multiplication par quatre.* ITAL. *Quadruplicatione* GER. Vierfaltigung HISP. *Obra de doblar quatro veZes.* ANG. *An augmenting by foure.*} Vlp. *in l.* 2. *ff. de except* Et contra replicationem duplicatio, & contra duplicationem ſolet dari triplicatio & contra triplicationem rurſus quadruplicatio.

Quadruplicatò aduerb. {GALL. *En quadruple, deux fois au double* ITAL. *A quattro doppie.* GERM. Vierfältiglich HISP. *En quatro dobleZes.* ANG. *Fourefold.*} Plin. *lib.* 4. *c.* 4. Emptis quadruplicato vineis illis tota decimum in ſorte cuiuſ annum. Idem *lib.* 2 *cap.* 17. Veneris quindecim & planetis ſubit rurſus Saturni & Iouis duplicato digrediuntur, Martis etiam quadruplicato.

QVADRVPLVS, a, um, quater tantũdem. { [illegible]. GAL. *Quadruple, quatre fois autant* ITAL. *Di quattro tanto* HISP. *De quatro tanto.* GERM. Vierfach/viermaal ſo vil. ANGL. *Foure tymes as mache.* Plin. *lib.* 7 *c.* 48. Cornici nouem noſtras attribuit ætates: quadruplum eius ceruis: id triplicatum coruis. Plaut *in Trucul* Poſt ab ego in te manum iniiciam quadruplus venefica, id eſt, ego quartus, ſci à tribus aſſeruas. Quint. *lib.* 7 *cap.* 5. Quum duo fures pecuniam abſtulerint, ſeparatim quadruplũ quiſque, an duplum debeat, id eſt, quater aut bis tantum, quantum abſtulit. Cato *in præfatione operis de re ruſt* Maiores enim noſtri ſic habuere, & in legibus poſuere, furem dupli condemnari, fœneratorem quadrupli.

Quadruplo aduerbium, [illegible]. Quadruplicatò. Plin *lib.* 11. *cap.* 37. *de elephantis* Pulmo quadruplo maior è bubulo.

Quæ fœminum a quis. { [illegible] GALL *Quelle laquelle.* ITAL *Qualle.* GER. Welche was HISP *Qual.* ANG. *who.*} Modo interrogatiuè accipitur, modo relatiuè, modo infinitè. Plaut. ... *ſc* 2. *a.* 1. Quæ illæc audacia eſt? *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1 Huc adhibete aures quæ loquar, id eſt, ad ea quæ. Idem *ſc* 1. *a.* 5. Ex miſeriis quæ ſuſtentauiam. Idem *Aſin. ſc.* 7. *a.* 1 (Cætera quæque volumus vti Græca mercamur fide id eſt, quæcumque.) & cum æ diphthongo ſcribitur cum omnibus compoſitis, vt differat à que coniunctione, vt Quænam, Quædam, Quæuis, Quæcunque, Quælibet, & cætera huiuſmodi.

QVÆRO, is, quæſiui, quæſitum & quæſtum per ſyncopen, Inueſtigo, exquiro. { בקש *bikkéſch* דרש *daraſch* חפש *chaphas* חקר *chakár*, [illegible]. GALL. *Cercher enquerre.* ITAL. *Cercare.* GERM. Suchen. HISP *Buſcar.* ANGL *To ſeek for, to ask or gett.*} Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 1. Vbi ſunt coniuræ? quos tu coniuras quæris? Idem *Curc ſc.* 2. *a.* 5. Quæram chlamydem hanc vnde ad me peruenerit? *Ibid ſc.* 1. *a.* 1. Num quem quæris ego ſum Idem *Milit. ſc.* 5 *a.* 2. Quæris tu mali er malam. Idem *Amph.* Vide ne tibi ... quæras qui me ne ſubſtitet. Idem *Aul ſc.* 3 *a.* 4. Malam rem potius quæram cum lucro Tibul *lib* 4

Nec quæris quid quaque index ſub imagine dicat.

Catul. *de Com Ber.*

Et qui in principio ſub terra quærere venas
Inſtituit, &c.

Ouid. 13. *Metam.*

Si quæritis huius fortunam, pugna non ſum ſuperatus ab illo.

Plaut. *Curc ſc.* 1 *a* 3. Qui id quæris? quia iſtuc mihi quæſito eſt opus. Terent *in Adelph* Te quærebam ipſum, ſalue Demea. Idem *Eunuch.* Vbi quæram? vbi inueſtigem? quem percontér? quam inſiſtam viam? Donatus, Non reperitur, niſi quod quæritur, non quæritur, niſi quod

pærſtò

præſtò non ſit. Iuuen. *Satyr.* 9.

———nec aecrit qui te per compita quærat Nolentem.

Virg. 9. *Æneid.*

———huc turbidus, atque huc

Luſtrat equo muros, aditumque per auia quærit.

¶ Item ponitur pro lucrari & acquirere. { קנה *kanah* *πορίζειν*, *κτᾶσθαι*. } Plaut. *in Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Qui homo mature quæſiuit pecuniam, niſi eam mature parcit, maturè eſurit. Item *Trinummo.* Quibus ærumnis deluctaui, filio dum diuitias quæro. Cicer. *pro Quint.* Nec mirum ſi is qui vocem venalem habuerat, ea quæ voce quæſierat, magno ſibi quæſtui fore putabat. ¶ Aliquando pro generare. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Liberorum quærendorum cauſſa vxor ei data eſt. Gell. *cap.* 3. *lib.* 4. *& cap.* 1. *lib.* 14. Quærendorum liberorum cauſſa vxorem ducere. ¶ Aliquando ponitur pro percontari, ſciſcitari, petere, interrogare. *πυνθάνεσθαι*, *ἐρωτᾶν*. Plaut. *in Amphitr.* Atque vt ne, qui eſſem, familiares quærerent. ¶ Aliquando pro diſputare, conſiderare, diſcutere. Plin. *lib.* 31. *cap.* 3. Quæritur inter medicos, cuius generis aquæ ſint vtiliſſimæ. ¶ Aliquando quærere ponitur pro iudicare, & de publicis criminibus dicitur. Quærere enim propriè dicitur quæſitor, qui publico iudicio præeſt, cum nocens an innocens ſit, qui accuſatur, cum conſilio diſquirit. Veteres *Anquirere* dicebant. Cicer. *pro Milon.* Tulit enim de cæde quæ in Appia via facta eſſet, in qua Publius Clodius occiſus fuit. Quid ergo tulit? Nempe vt quæreretur. ¶ Pro deſiderare Liuius *lib.* 9. *ab Vrb.* Perſas & Indos & imbellem Aſiam quæſiſſet. ¶ Pro lucrum facere. M. Cato apud Gellium *cap.* 12. *lib.* 9. Si palam corpore pecuniam quæreret. Idem Gell. *cap.* 4. *lib.* 15. Victum ægrè quæreret. Et *c.* 10 *eiuſdem lib.* Vendendo olera victum quærere. Item Suet. *in Neron. cap.* 36. Quærere victum diurnum. Item, Quærere alium naſcentis, apud Martial. *epigr.* 105. *lib.* 9. ¶ Huius verbi compoſita mutant æ in i productum quæ ſunt Acquiro, Inquiro, Circunquiro, Conquiro, Diſquiro, Exquiro, Perquiro, & Requiro, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Quærens, tis, participium. { מבקש *mebakkéſch* דורש *doréſch* חופש *chophés* חוקר *choker*. *ζητῶν*. Gall. *Qui cerche.* Ital. *Chi cerca.* Germ. Suchend. Hisp. *El que buſca.* Angl. *He that ſeeketh or demandeth for.* } Cicer. 1. *de Oratore.* Mihi percontanti, aut aliquid quærenti nunquam defuiſti. ¶ Quærendus. Senec. *Herc. OEtæo*, Quoties genitor quærendus erat.

‖ Quæſitaria apud Petronium. Videtur (inquit Turneb. *lib* 16. 6.) eſſe mendica a quærendo: vt a Græcis *μεταίτης* & *ἐπαίτης* vocatur, & a Latinis rogator, eſt tamen in eo ſcriptum *Quaſſitaria*. quæ vox mihi quidem iam ſtrepitus aures verberat vocatque cubicularios, & me iubet calamo ligare: nec contenta mulier tam graui iniuria mea, conuocat omnes quaſſitarias, familiæque ſordidiſſimam partem ac me conſpui iubet. Sic Turnebus. Sed legam ibi *quaſillarias*. Martin. ‖

Quæſitus, a, um, participium, ſiue nomen ex participio. vt Artes quæſitæ. { דרוש *daruſch* מבוקר *mebokkár*. *ζητηθείς*. Gall. *Cerché.* Ital. *Cercato.* Germ. Geſucht. Hisp. *Buſcado* Ang. *Seeked for.* } Virg. 3. *Georg.*

Quæſitaque nocent artes.

Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.*

Non quæſita tamen ſpatio patientia longo.

Idem 14. *Metamorph.*

Viaque fuga quæſita ſalus comitique mihique.

Tacit. *lib.* 3. Adulatio quæſitior fuit. id eſt, exquiſitior. Idem *lib.* 2. Excepere Græci quæſitiſſimis honoribus. hoc eſt, exquiſitiſſimis.

Quæſitum, i, Res exquiſita & parta. { קנין *kinján*. *τὸ κτῆμα*. Gal. *Acquis.* Ital. *Aquiſtato.* Germ. Das vberkommen oder erwòrben. Hisp. *Alcançado.* Angl. *A thing that is conquered.* } Ouid. 7. *Met.*

———parcum genus eſt, patiensque laborum,

Quæſitique tenax.

Cicer. *in Parad.* Cui quæſito autem opus ſit, qui vnquam hunc verè dixerit diuitem? ¶ Quæſitum, pro eo quod eſt rogatum, ſiue interrogatum Ouid. 4. *Met.* Accipe quæſiti cauſam. Et 1. *Faſt.*

Nec mora quæſiti reddita cauſſa mihi eſt.

Quæſito, as, frequentat. Inſtanter quæro. { חפש *chippés*. *ἐρευνᾶν*. Gall. *Demander ſouuent, ou inſtamment.* Ital. *Dimandare ſouuente, con inſtanza.* Germ. Suchen eines ſuchens/offt ſuchen. Hisp. *Demandar muchas vezes y con inſtantia.* Ang. *To demand often or inſtantly.* } Terent. *in Adelph.* Ehem opportune, teipſum quærito. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. & alibi ſæpè, Quem ille quæritat? Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 2. Quid venis? quid quæritas? Et *ſc.* 4. *a.* 2. *ibidem*, Quæritare argentum in fœnus. Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 2. Hominem inter viuos quæritamus mortuum. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Audin' eum lapidem quæritare? Idem *Amph.* Defeſſus ſum quæritando. Propriè tamen quæritare dicuntur, qui quotidie inquirendo, vix victum inueniunt, vt inquit Donat. illud Terent. *in Andr.* Lana ac tela victum quæritans. *πενιχρὰ*. Plaut. Qui inops & ſordidus quæritando alit familiam, id eſt, oſtiatim quærendo victum, quod mendici faciunt, qui & rogatores dicuntur, *μεταῖται*.

Quæſitio, actio quærentis. Apul. *lib.* 5. Quæſitioni cupidinis intenta.

Quæſo, as, frequent. admodum quæſo eſt exoletum à verbo *quaſo*. Priſcian. Quæro, quæſito differentiæ cauſa fecit, quia à quæſo, quæſito fit.

Quæſitus, us, ui, maſc. gen. Verbale, ipſe quærendi actus. Plin. *lib.* 5. *c.* 9. Nilus incertis ortus fontibus it per deſerta & ardentia: & immenſo longitudinis ſpatio ambulans, famaque tantum inermi quæſitu cognitus ſine bellis, quæ cæteras omnes inuenere, originem, &c.

Quæſtio, onis. Inueſtigatio, actus quærendi, a ſupino quæſtum. { חקר *cheker*. *ζήτησις*. Gall. *Cerchement.* Ital. *Cercamento.* Germ. Ein ſuchung/ das ſuchen. Hisp. *Obra de buſcar.* Angl. *A ſearching or demanding.* } Plaut. *Ciſtel.* Iube domi opperiri, ne quæſtioni mihi ſit, ſi quid eam velim, id eſt, ne cogar eum quærere. Item *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Edepol tibi ne in quæſtione eſſemus cautum intelligo. Quem locum citans Pallerat. legit *quæſtioni*. Idem Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Sed videtis ne in quæſtione ſis, quando (te) arceſſam, mihi. Item *Trinum. ſc.* 4. *a.* 5. Si aberis ab heri quæſtione. (id eſt, ſi aberis tum cum herus te quæret. ¶ Item, In quæſtione eſſe, pro quæri, dixit Gell. *cap.* 14. *lib.* 13. Propterea, in quit quæſitum eſt, & nunc etiam in quæſtione eſt, id eſt, quæritur. Et Seneca *c.* 12. *de conſ. ad Mart.* Magna res erat in quæſtione. ¶ Quandoque ſignificat dubitationem, ſiue interrogationem. { *πρόβλημα*, *ἐρώτημα*. Gall. *Queſtion, demande.* Ital. *Queſtione diſputa.* Germ. Ein frag. Hisp. *Queſtion que preguntamos.* Ang. *A demande or queſtion.* } Plin. *lib.* 2. *c.* 28. Fortitudo in quo maximè extiterit, immenſæ quæſtionis eſt. Cicer. *de natura deorum* 2. Diuidunt noſtri totam iſtam de diis immortalibus quæſtionem in partes quatuor. Primum docent eſſe deos, deinde quales ſint: tum mundum ab his adminiſtrari: poſtremò conſulere eos rebus humanis. ¶ Significat & quæſtio iudicium publicum, non quemadmodum antea hic ſcriptum erat, informationem, quæ iudicia ſolet antecedere. Et hinc iudex quæſtionis dicitur qui quæſtioni, hoc eſt, publico iudicio præeſt, qui alio nomine dicitur quæſitor. Cic. *pro Milon.* Num quæ noua quæſtio decreta eſt? Idem *pro Sexto Roſcio*, Cum huic quæſtioni iudex præeſſes, id eſt, huic iudicio publico, cùm hanc quæſtionem exerceres, quemadmodum locutus eſt, idem *de finib.* Quum prætor quæſtionem inter ſicarios exercuiſſet, apertè cepit pecunias ob rem iudicandam. ¶ Aliquando tamen ponitur pro iudicio priuato, in quo non de capite, ſed de pecunia diſceptatur. Calliſtratus *l. vltim. D. ne de ſtat. def.* D. Claudius reſcripſit, ſi per quæſtionem numariam præiudicium ſtatim videbitur fieri, ceſſare quæſtionem Quint. *declam.* 385. Quæſtio iudicium dicitur, quum quis de capite ſortitur. ¶ Quandoque torturam corporis, eruendæ veritatis cauſa factam, quam *βάσανον* Græci vocarunt. Saluſt. *Iugurth.* 76. In plebem Rom. quæſtiones graues habitæ ſunt. Cicer. *pro Cluentio*, Saſſia habere quæſtionem de viri morte conſtituit. Idem *pro Roſc. Amer.* Aliquoties duos ſeruos paternos, in quæſtionem Sext. Roſcius poſtulauit. Sueton. *in Calig. cap.* 32. Sæpè in conſpectu prandentis vel comeſſantis quæſtiones per tormenta habebantur. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 5. Seruos pollicitus eſt dare ſuos mihi omnes quæſtioni. & *paulò infrà ibidem*, Seruos accipere quæſtioni.

Quæſtionarius. *βασανιστὴς*, *ἐρωτηματικὸς*, i. tormentorum miniſter. Gloſſ. Cyrill. Ergo à quæſtione, quæ eſt tormentum. ¶ Quæſtionarius, item qui quæſtionem facit. Cathol.

Quæſtiuncula, Parua interrogatio, vel dubitatio. { *ἐρωτημάτιον*. Gall. *Queſtionette, petite queſtion.* Ital. *Queſtionetta picciola.* Germ. Ein fräglin. Hisp. *Pequeña queſtion.* Angl. *A litle queſtion.* } Cicer. 1. *de Orat.* Quæſtiunculam de qua meo arbitratu loquar, ponitis. Apud Rhetores item quæſtio appellatur, circa quam cauſæ totius cardo vertitur quæque ex conflictione in conſtitutione cauſarum gignit controuerſiam.

Quæſtor, is, Præpoſitus pecuniæ publicæ, qui curam ærarii habet. { גזבר *ghezbár*. *ταμίας*, *κοιαίστωρ*. Gall. *Vn threſorier.* Ital. *Theſoriero, camerlengo.* Germ. Ein ſeckelmeiſter/ ein meiſter vber ein gemeine ſchatzkammer. Hisp. *Contador mayor.* Angl. *A treaſurer of the common treaſure.* } Plaut. *Capt. prolog. & ſc.* 2. *a.* 1. Emit hoſce de præda de quæſtoribus. Idem *Amph. ſc.* 3. *a.* 4. *verſ.* 12. Magnus Europæ quæſitor, (id eſt, qui ad eam perquirendam miſſus eſt ab Agenore.) Cicer. *lib.* 2. *de Inuentione*, Rhodii quoſdam legarunt Athenas, legatis quæſtores ſumptum quem oportebat dari, non dederunt. Mittebantur quæſtores cum conſulibus & prætoribus in militiam ad adminiſtrandam rem pecuniariam, & prædam ac manubias in rationes publicas referendas. Idem *de ſenectute* ex perſona Catonis, Sed tamen hoc queo dicere, non me quidem his eſſe viribus, quibus aut miles Punico bello, aut quæſtor in eodem bello, aut Conſul in Hiſpania fuerim. Huiuſmodi quæſtores hodie Theſaurarios bellicos vocamus. Quæſtores vrbani, inquit Budæus, ærarium curabant, eius pecunias expenſas & acceptas referre in tabulas publicas conſueuerant. Pro iis nunc præfectos ratiociniorum habemus, quos *Magiſtros computorum* vocamus. Pecunia publica Romæ in templo Saturni condita erat, quod Ærarium dicebatur quam Tribuni ærarii, quum opus erat promebant. Quæſtores ærarios hodie vocare poſſumus eos quos mulctarum, & (vt vulgus loquitur) *Emendarum receptores* vocant. ¶ Quæſtor præterea dicitur, qui præeſt iudiciis exercendis & maleficiis puniendis, quem maleficiorum iudicem appellare ſolemus. { דורש *doréſch* נוגש *noghéſch*. *ὁ ἀνακριτής*. Gal. *Enqueſteur, ou iuge en matiere criminelle.* Ital. *Giudice di cauſa criminale.* Germ. Ein blutvogt/ ein richter vber malefitziſche ſachen. Hisp. *Peſquiſidor ſobre los malhechores.* Angl. *A iudge wich inquireth of any thing in criminall affaires.* } Quæſitores propriè dicebantur Prætores, quibus forte quæſtiones de rebus capitalibus obueniebant. Vitiatius tamen hunc Quæſitorem vocamus. Cicer. *pro Fonteio*, Quid opus eſt mihi ſapiente iudice? quid æquo quæſitore? quid oratore non ſtulto? Idem *in Vatinium*, Quæro etiam te Vatini num quis in hac ciuitate poſt vrbem conditam Tribunos plebis appellarit, ne cauſam diceret. num quis reus in tribunal ſui quæſitoris aſcenderit, eúmque vi deturbarit, ſubſellia diſſiparit, vrnas deiecerit. Ad hanc autem ſimilitudinem (inquit Aſconius Pædianus) Virgilius Minoem iudicem, apud inferos tanquam prætor ſit rerum capitalium Quæſitorem appellat: dat ei ſortitionem, vbi vrnam nominat, dat ei electionem iudicum, quum dicit, Conſiliúmque vocat: dat cognitionem facinorum, quum dicit, Vitaíque & crimina diſcit. Verba Virg. hæc ſunt 6. *Æneid.*

Nec vero hæ ſine ſorte datæ, ſine iudice ſedes:

Quæſitor Minos vrnam mouet: ille ſilentum,

Conſiliumque vocat: vitáſque & crimina diſcit.

Claudianus *lib.* 3. *de raptu Proſerp.* Quæſitor in alto Conſpicuus ſolio pertentat crimina Minos. ¶ Quæſtores nec viatorem, nec lictorem habent. Gell. *cap.* 12. *lib.* 13. ¶ Quæſtor ad Prætorem in ius vocari poteſt. *Ibidem c.* 13. ¶ Quæſtorum creatio. Plutarch. *in Publ.* Quæſtorum erat recitare orationes in Senatu, inquit Paller. citans illud Sueton. *in Ner. cap.* 15. De quibuſdam rebus orationes ad Senatum miſſas, prætermiſſo Quæſtoris officio plerunque per Coſſ. recitabat. Sed ibi emendatiores Codices habent *rationes*. quæ lectio verior. Et conuenientior muneri Quæſtoris eſt. Quæſtorum etiam officium erat Imperatorum orationes in Senatu recitare. Sueton. *in Tito.* Orationes quas in Senatu recitaret etiam Quæſtoris vice. Et Vlpianus de Quæſtoribus loquens, qui candidati Principes erant, Hi etenim ſoli libros in Se

natu legendis vacabant. Quæſtor autem dictus eſt à quærendo, (id eſt, cognoſcendo atque animaduertendo.) quia conquireret pecunias publicas & in peculatus reos animaduerteret. ‖ ¶ Prætores parricidij, creati à populo vt capitalibus rebus præeſſent.‖

Quæſitōr, is, Iudex capitali quæſtioni præfectus, iudex quæſtionis, prætor rerum capitalium. {דורש *doréſch* שואל *ſchoél* *ἀνακριτής*. GALL. *Enqueſteur, iuge en matiere criminelle.* ITAL. *Giudice che intende le coſe criminale.* GER. Ein richter vber daſz maleſiz. HISP. *Peſquiſidor del maleficio.* ANG. *An infourmer or iugde which inquireth of any thing criminal* } Cicer. *pro Fonteio.* Quid mihi opus eſt ſapiente iudice? quid æquo quæſitore? quid oratore non ſtulto? Virg. 6. *Æneid.*

Quæſitor Minos vrnam mouet: ille ſilentum,
Conciliúmque vocat, vitáſque & crimina diſcit.

Verùm de hoc latiùs paulò antè.

Quæſtōrĭus, a, um, quod ad quæſtorem pertinet. {*ταμιευτικός*. GALL. *Appartenant à threſorier.* ITAL. *Pertinente à camerlengo.* GER. Das eines ſeckelmeiſters iſt. HISP. *Coſa pertenecieute al contador mayor.* ANGL. *Belonging to the traſurer.* } Cicer. *Caninio lib* 2. Quod ego officio quæſtorio te adductum feciſſe &c. Idem 3. *Verr.* Tu in iiſdem illis locis legatus quæſtorius oppida parata ſociorum atque amicorum diripienda ac vexanda curaſti. Perſona quæſtoria. Idem *pro Plancio,* Ager quæſtorius, qui ex hoſtibus captus, per quæſtores pop. Rom. limitibus actis diuiſus & venditus Autore Flacco & Hygino.

Quæſtōrĭus, ij, qui quæſtura perfunctus eſt. { *ὁ ταμιεύσας*. GALL. *Qui autresfois a eſté queſteur ou treſorier.* ITAL. *Chi è ſtato theſoriero ò camerlengo.* GERM. Der ein ſeckelmeiſter geweſen iſt HISP. *El que fue contador y no lo es.* ANGL. *He thath hath be ne treaſurer.* } Cicer. 13. *Phil.* Qui Ædilitij, qui Tribunitij, qui Quæſtorij? Idem *de clar. Orat.* Sicinius quæſtorius mortuus eſt.

Quæſtōrĭum, ij, neut. generis ſubſtantiuum, Quæſtoris erat tabernaculum {*ταμιεῖον*. GAL. *Threſoriere.* ITAL. *Luoco doue ſi tengono i threſori per la guerra.* GERM. Das gezelt oder loſament eines ſeckelmeiſters. HISP. *Lugar del contador mayor.* ANG. *That treaſures houſe or manſion.* } ſicut Prætorium, domus vel tabernaculum Prætoris. Liuius *lib.* 10. Itaque captum Quæſtorium, Quæſtórque ibi Fauſta occiſus. Cic. *pro Planc.* Theſſalonicam me in Quæſtoriúmque perduxit.

Quæſtŭārĭus, qui quæſtus gratia artem aliquam exercet. { *χρηματιστικός*, *φιλοκερδής*. GALL. *Mercenaire, qui fait quelque choſe pour gaigner.* ITAL. *Mercenario, che lauora per ſalario.* GERM. Auff den gewinn gerichtet. HISP. *Iornalero.* ANG. *That vſeth traffik for gaine.* } & Quæſtuariæ artes, quæ lucri gratia exercentur.

Quæſtūră, æ, Quæſtoris dignitas, ſicut Prætura, Prætoris. {*ταμιεία*, *ἡ ταμιεία*. GAL. *La dignité de queſteur, ou threſorier.* ITAL. *Dignità de camerlenga.* GERM. Deſs ſeckelmeiſters ampt vnd wirde. HISP. *Contadoria mayor.* ANG. *The treaſurers office or dignitie.* } Cicer. *Acilio lib.* 13 *Epiſt.* Cuius cum patre mihi magna fuit amicitia, inde à quæſtura mea Siciliensi. Idem 2. *Verr.* Quæſtura primus gradus honoris.

Quæſtŭs, us, datiuum & ablatiuum plurales facit quæſtibus, per i, teſte Valla, Lucrum numarium. { בצע *bétſah*. *κέρδος*, *πορισμός*, *ἐργασία*, *χρηματισμός*. GALL. *Gain, proffit.* ITAL. *Guadagno, profitto.* GERM. Gewin. HISP. *Ganancia.* ANGL. *Vantage gaine.* } Plaut. *Pæn.* Iſtic eſt theſaurus ſtultis in lingua ſitus, Vt quæſtui habeant malè loqui melioribus. Cæſ. *lib.* 3. *de bell. Ciuil.* Quæſtui habere equites, (id eſt, fraudare ſtipendium.) Gell. *cap* 19 *lib.* 16. In quæſtibus & amoribus hominum fuit Arion. Item Quint. In quæſtu eſſe, pro lucro ſiue quæſtui. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. Is quæſtus eſt mihi. *Ibidem ſc.* 3. *a.* 1. Hic noſter quæſtus aucupij ſimillimus eſt. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Occepit quæſtum inhoneſtum captiuos mercatur. *Ibid.* Quæſtum facere carcerarium. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Nihil eſt hic Sycophantis locus. Cic. 5 *Verr.* Tantùm de quæſtu ac lucro dicam vnius agri & vnius anni. Quintil. Nam vt lingua primùm eſſe cœpit in quæſtu, inſtitutúmque eloquentiæ bonis malè vti. Plaut. *Rudente,* Omnibus modis qui pauperes ſunt, homines miſeri viuunt. Præſertim quibus nec quæſtus eſt, nec artem didicere vllam. Terent. *in Eunucho.* imperaui egomet mihi omnia aſſentari, is quæſtus nunc eſt multo vberrimus. Antiqui declinabant, quæſtus, quæſti per ſecundam inflexionem, ſicut ornatus, ornati, & pleraque alia apud Comicos paſſim obuia. Plaut. *Aulul.* Apud nos nihil eſt aliud quæſti furibus. ¶ Interdum ponitur pro actione ipſa, atque artificio lucrandæ pecuniæ Cic. 1. *Offic.* Iam de artificiis & quæſtibus, qui liberales habendi, qui ſordididi ſint.

Quæſtŭōſŭs, a, um, idem quod lucroſus. { *ἐπικερδής*, *κερδαλέος*. GALL. *Qui gaigne beaucoup.* ITAL. *Huomo che fa gran guadagno & profitto.* GER. Gewin reich, das vil gewins bringt, auf gewin richtet. HISP. *El que haze mucha ganancia.* ANGL. *That gaineth much.* } vt Quæſtuoſus homo, qui lucri quæſtúſque auidior, vndique lucellum captat. Ars quæſtuoſa, quæ plurimum quæſtus affert. Plaut. *Mil.* Dummodo eam des quæ ſit quæſtuoſa quæ alat corpus corpore. Cic. 4 *Verr.* Quàm illa res calamitoſa Heraclio, quæſtuoſa Verri, turpis Syracuſanis, miſeranda omnibus videbatur? Cato *de re ruſt. cap.* 1. Scito idem agrum quod hominem: quamuis quæſtuoſus ſiet, ſi ſumptuoſus erit, relinqui non multum. Colum. *lib.* 6. In ruſticatione vel antiquiſſima eſt ratio paſcendi pecoris, eadémque quæſtuoſiſſima. Quæſtuoſus, cum genitiuo. 2. *Philipp.* Cuius domus quæſtuoſiſſima eſt falſorum commentariorum. Et cum ablatiuo. Curt. *lib.* 4. Naſamones ſunt gens Syrtica, nauigiorum ſpoliis quæſtuoſa: quippe obſident litora, & æſtu deſtituta nauigia notis ſibi vadis occupant.

Quæſtŭōſiſſimē, aduerb. *κερδαλέως*. Senec. *lib.* 4. *de beneficentia.* Iſtud non eſt beneficium, ſed fœnus, circumſpicere non vbi optimè ponas, ſed vbi quæſtuoſiſſimè habeas, vnde facilè tollas.

Quæſtĭcŭlŭs, i, diminutiuum, Paruum lucrum {*κερδάριον*. GALL. *Petit gain.* ITAL. *Guadagno piccolo.* GERM. Ein gewinlein HISP. *Pequeña ganancia.* ANG. *Smal or litle gaine.* } Cicer. 2 *de Diuinat.* Aut hilum recotis cum lucello meo, aut meus quæſticulus, cum cælo, terra, rerumque natura.

QVÆSO, primam perſonam indicatiui tantùm habet, in vtroque numero: in ſingulari quæſo, in plurali quæſumus: cætera exoleuerunt. Eſt autem quæſo idem quod rogo { התפלל *hitpallel* לחבר *lathár* חלה *chilláh* נא *na*. *δέομαι*. GALL. *Ie prie, nous prions.* ITAL. *Di gratia, ti prego.* GERM. Ich bitt, Eylieber. HISP. *Rogar.* ANG. *I pray or beſech.* } Cic. 1. *Verr.* Quid eſt quæſo Metelle, iudicium corrumpere, ſi hoc non eſt? Plaut. *Moſt. ſc.* 1 *a.* 1. An non ſunt ruri quæſo, quos cures boues? Idem *Men. ſc.* 9. *a.* 5. Quæſo ignoſcas, ſi quid ſtulte dixi. *Ibidem ſc.* 2. *a.* 5. Quæſo quid tibi mecum eſt? *Ibidem ſc.* 3. *a.* 5. Vóſque omnes quæſo ne me iudicetis. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Tecum oro & quæſo vt ei detur. Idem *Amphitr.* Deos quæſo vt ſalua pariam. ¶ Precor quæſóque paſſim apud Liuium, vt in *lib.* 9 *bell. Pun.* Plaut. *Amphitr.* Quæſo ædepol, num tum etiam inſanis, quum id me interrogas? Terentius *in Adelph.* Deos quæſo vt iſthæc prohibeant. Idem *Andr.* Deos quæſo, vt ſit ſuperſtes, quandoquidem ipſe eſt ingenio bono Cicer. *pro Archia.* Quæſo à vobis vt hac cauſa mihi detis hanc veniam accommodatam huic reo: vobis quemadmodum ſpero, non moleſtam. Brutus *Cic. lib.* 11. Deos quæſumus conſilia tua Reipublicæ ſalutaria ſint. ¶ Antiqui declinabant, quæſo, quæſis, quæſi, quæſum vel ſecundum Probum, quæſiui, quæſitum. Lucret. *lib.* 1. tertia perſona ſingularis præſentis vſus eſt, Nidiuûm pacem votis adit & prece quæſit. Apud Saluſtium quoque *lib.* 1. *Hiſtor* lectum eſt præteritũ Quæſiuit, Curionẽ (inquit) quæſiuit vti adoleſcentior, & a populi ſuffragiis integer, ætati concederet Mamerci.

Quæſito, as, frequentatiuum eſt, de quo ſupra.

Quæſitiuus, Quæſitio, Quæſitor, Quæſtuoſus, Quæſtura, Quæſtus, vide *Quæro.*

Quālĭbĕt, ſiue Qualubet, aduerbium idem ſignificans quod per quencunque locum. { *ὅπῃ ἂν βούλῃ*, *ὁπηοῦν*. GAL. *Par où tu voudras.* ITAL. *Per ogni luoco.* GER. Wa man will, durch ein iedes ort. HISP. *Do quiera que.* ANG. *By what ſoeuer place.* } Quint. *lib.* 5. *c.* 14. Si vel maxima flumina in riuos deducantur, qualibet tranſitum præbent. Plaut. *Aulul. ſc.* 3 *a.* 4. Tenta qua lubet. (id eſt, ſcrutare & excute.)

QVĀLIS, relatiuum qualitatis eſt, alicuius rei naturam declarans. { *οἷος*. GALL. *Quel.* ITAL. *Quale.* GERM. Wie, welcherley. HISP. *Qual.* ANGL. *Of what faſhion or ſort.* } Cic. *de Amic.* Non ſicut vulgus, ſed vt eruditi ſolent appellare ſapientem, qualem in reliqua Græcia neminem. Plaut. *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Ego te & tu me qualis ſis, ſcio. (id eſt, nouimus nos.) Idem *Men. ſc.* 7. *a.* 5. Tale nunquã fecit, quale tu mihi feciſti. Catull *ad Ortal.*

Mæſta . . . carmina . . . legam
Qualia ſub denſis ramorum concinit vmbris Daulias.

¶ Ponitur & interrogatiuè. { מה *mah*. *ποῖος*. } Cic. 4. *Acad.* Qualis eſt iſtorum oratio qui omnia non tam eſſe, quam videri volunt? ¶ Interdum etiam infinitè. Terent. *in Eunuch.* Hoc metuo, qualem tu me eſſe hominem exiſtimes. Cicer. 1. *de Legibus,* Nulla gens eſt quæ non etiamſi ignoret qualem habere deum deceat, tamen habendum cenſeat. ¶ Qualis pro qualiter comparationibus faciendis apta particula. *οἷος*. Virg. 4. *Georg.*

Qualis populea mærens Philomela ſub vmbra,
Amiſſos queritur fœtus.

Et,

Qualis vbi in lucem coluber mala gramina paſtus.

Tibull. *lib.* 4.

Qualis in immenſo deſederit aere tellus. (id eſt, qualiter.)

Ouid. 3. *Metam.*

——— falcata nouiſſima cauda eſt,
Qualia dimidiæ ſinuantur cornua Lunæ.

¶ Qualis pro quis, cuiuſmodi, cuius generis. Horat. *in Epiſt.*

Occurrunt animæ quales neque candidiores
Terra tulit, neque quis me ſit deuinctior alter.

Rurſus *in Epodis.*

Nardo perunctum, quale non perfectius
Meæ laborarunt manus.

Qualiſcunque, qualis vllo modo contingit qualem eſſe accidit. *ὁποιοσοῦν*. Cicer. *Attic. lib.* 14. Sed homines beneuolos qualeſcunque ſunt, graue eſt inſequi contumelia. & 1. *Tuſc.* Totúmque hoc leue eſt qualecunque eſt. Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 1. *Triſt.* & *Eleg.* 10. *ibid.*

Carmina quæ mando qualiacunque legas.

Idem *Eleg.* 4 *lib.* 4.

Qualiſlibet, *ὁποῖος βούλει* Cicer. 2. *de nat. deor.* Si innumerabiles vnius & viginti formæ literarum, vel aureæ, vel qualeſlibet, aliquò coniiciantur. Legitur & ſeparatis dictionibus: quales libet.

Qualiſqualis, geminatum, Qualiſcunque. Iuriſconſultus *in l. reſcriptum. ff. de diſtract. pign.* Ex contractu qualiquali obligatione interpoſita.

QVALITAS, atis, ſtatus, conditio, modus ſecundum aliquid quale, id eſt, tale, vel tale dicitur. { *ποιότης*. GALL. *Qualité, ſorte & maniere.* ITAL. *Qualità, ſorte, maniera.* GERM. Die geſtalt oder gattung eines dings von welcher bdr man fraget, wie oder welcherley iſt es? HISP. *Qualidad, manera.* ANGL. *Qualitie, ſorte, or maner.* } vt Albedo, nigredo, aduocatio, procuratio, legatio, paternitas, quod ſecundùm eas albos, nigros, aduocatos, procuratores, legatores, patres, dicimus. Cicer. 1. *Academica* Qualitates igitur appellauit, quas *ποιότητας* Græci vocant, quod ipſum apud Græcos non eſt vulgi verbum, ſed philoſophorum. Colum. *lib* 8. *cap.* 17. Qualitatem litoris noſtri contemplemur, ſi vitemus ſcopulos, an probemus. Sic largo vſu diuiditur *Qualitas* quod ſit

Abſoluta, dicta
- *Propriè* magis
  - Forma eſſentialis.
  - Forma accidentaria
    - Spiritualis
      - inſita.
      - acquiſita.
    - corporalis
      - naturalium tum cœleſtium, tum ſublunarium rerum.
      - artificialium.
- Impropriè
  - Perfectio diuina, velut veritas, bonitas, &c.
  - Quantitas, motus.

Comparata, vt pulchritudo, deformitas, &c.

Vide Rodolphi Goclenii Lexicon philoſophicum.

‖ Qualitatiuus vocabulum artis, dictumque *ἀπὸ τῆς ποιότητος*. Fabius Victorinus *in* 2. *Rhetor Ciceronis.* Qualitatiuus autem locus præſtat argumentum ex opportunitate. ‖

Qualiter, aduerb. Quemadmodum. { ὅπως. GAL. *Quellement, comment, comme.* ITAL. *Come, in qual modo.* GERM. Gleich wie welcher geſtalt. HISP. *En qual manera.* ANGL. *After the ſame maner or faſhion, as.* } Plin. *lib.* 8. *cap.* 48. Antiquis enim taurus e ſtramento erat, qualiter nunc etiam in caſtris gauſape. Tibull. *lib.* 4.

Qualiter aduerſos hoſtis defigere cornus.

¶ Qualiterqualiter, quomodocumque. Vlp. *D. lib.* 9 *tit.* 1 *l.* 7 Vel calce petit, vel capite, vel qualiterqualiter. Idem *D. lib.* 26. *tit.* 7. *l.* 5 Innoteſcere autem qualiterqualiter ſufficit.

Qualitercúnque, aduerbium, Vtcunque, vel quomodocunque. { ὁπωσοῦν. GALL. *Tellement quellement, en quelque maniere que ce ſoit.* ITAL. *Talmente qualmente, en qual modo che ſia.* GERM. Gleich wie oder welcherley maaſs es auch ſey. HISP. *Como quiera que.* } Colum. *lib.* 11. *cap.* 3. Poteſt etiam citra hanc operam fieri criſpum, qualitercunque ſatum. Idem *lib.* 2 *c.* 10. Et qualitercunque obrutas, ſuſtinet coloni negligentiam.

Qualus, i, genus eſt vaſis viminei per quod vinum guttatim defluit, quum calcatur vua, reliqua verò materia extra prolabetur { סל חורים *ſal chorim* סלסלה *ſalſillâh*, ταλαρος, τάρσος. GALL. *Vn panier d'oſier.* ITAL. *Canagno, ceſta.* GERM. Ein ſechten oder ſeitorb durch welchen der wein ab den trocbet in die butten lauft. HISP. *Canaſto ò ceſto.* ANGL. *A panyer, fraile, or basket.* } Virg. 2. *Georg.*

———*tu ſpiſſo vimine qualos.*

| Quala ſataria dicit M. Cato *cap* 11. quibus ad ſerendum opus eſt, id eſt, ad ſementem. Turneb. *lib.* 7. *c.* 23. |

Colaque prælorum fumoſis deripe tectis.

¶ Ponitur etiam pro ciſtula, in qua mulieres ponebant penſa lanæ. Horat. *lib.* 3. *Carm.*

———*Tibi qualum Cytherea puer ales.*

Apud Apuleium, accipitur pro caniſtro quo panis ſeruatur. ¶ Eſt & qualus, in quo gallinæ oua edant, apud Columel. *lib.* 8. *c.* 3. ¶ Legitur & & Qualum neutr. gener. Cato *de re ruſt. c.* 11. Corbulas amerinas viginti, quala ſataria ſeptem, alueos quatuor, ſtragula, Columella *lib.* 7. *c.* 5. Sint quala mundiſſima, neque enim valetudo, quæ præcipuè cuſtodienda eſt, infeſtetur vligine. Ibi tamen nónnulli ſic legunt, & melius, mea quidem ſententia, Sit caula mundiſſima, &c.

QVASILLVS, i, & Quaſillum diminutiuum, Ciſtula, ſeu vaſculum in quo mulieres reponebant ea quæ ad lanificium pertinerent. { ταλαρίσκος. GALL. *Vn petit panier d'oſier.* ITAL. *Ceſtello.* GER. Ein kleinen körblin der weyber. HISP. *Canaſtillo.* ANGL. *A litle panyer, fraile or basket.* } Feſtus, Calathos Græci dicunt quos nos dicimus quaſillos. Cicer. 1. *Philip.* An non inter quaſilla Per[...] nunc? Corripit autem hoc nomen primam ſyllabam, quamuis qualus illam producat. Tibul. 4 *Eleg.*

Sit tibi cura togæ potior, preſſumque quaſillum.

Romani veteres quaſillum Thalaſſionem appellarunt, vt autor eſt Varro: vnde Theſſalij nomen in nuptiis frequentabant, ad lanificium nouas nuptas inuitantes.

| Quaſillarius, ταλασιουργός. Gloſſ. Quaſillaria lanifica. vide *Quaſitaria.* |

QVAM, Coniunctio diſcretiua, vel electiua. { ἤ, ὡς, ὅσον. GALL. *Que quant, de combien.* ITAL. *Che, quanto.* GERM. Dann weder. HISP. *Que relatiuo de mas.* ANGL. *Then.* } Cicer. *lib.* 10. *Epiſt.* Tum ille, nihil ſibi tuiſſe longius, quàm vt me videret. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Quàm malis perdidi modis, quod dedi. Senec. *c.* 1. *de conſ. ad Marc.* Vide quàm non ſurripiam tibi. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.*

Hoc quoque quàm volui plus eſt.

Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2 Quàm tu filium tuum, tam me pater meus deſiderat. Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2 Tam ea noſtra eſt, quàm potis eſt (ſup. eſſe.) ¶ Aliquando ponitur pro poſtquam, ſiue ex quo. Liuius *lib.* 6. Iupiter atque dii omnes hæc dederunt, vt T. Quintius Dictator oppida nouem caperet die vigeſimo quàm creatus erat. Plaut. *Aſin. ſc.* 4 *a.* 2. Quam credidi anno pòſt exigi. (i. poſtquam) Velleius. Decimo anno quàm. (id eſt ex quo, vel poſtquam.) Liuius *lib.* 3. *ab Vrb.* Tertio die quàm. Item Anno trecenteſimo [...] quàm vrbis, &c. Plaut. *Menach. ſc.* 1. *a.* 3. plus triginta annis natus ſum, quando interea loci nullum peius facinus feci. ¶ Item, Quam pro, æquè ac vel pro tam quam, Liuius *lib.* 5. *d.* 4. Homo non quam iſti ſunt glorioſus. Vide ſupra *Æquè* ¶ Aliquando pro antequam ponitur ſi iungitur cum pridie. Sueton. *in Cæſare*, Et pridie quam occideretur, in ſermone nato ſuper cœnam, quiſnam eſſet finis vitæ commodiſſimus, repentinum, inopinatumque prætulerat. ¶ Aliquando pro quum. Cicer. *Terent.* Menandrius poſtri die ad me venit, quam expectabam. Videtur ſimile illud Sueton. *in Tib. cap.* 60. In paucis diebus quam Capreas attigit, &c. De quo genere locutionum nonnihil etiam annotauimus in dictione *Poſtridie* ¶ Aliquando ſumitur pro quantum & tam poſitiuo, quam comparatiuo, & ſuperlatiuo iungitur. { מה *mah* ὡς, ὅσον. } vt, Quam bene marmoreæ ducta eſt ſemita pontis, id eſt, quantum bene. Cicer. Quam moroſi ſint qui amant, ex hoc potes intelligere. Plaut. *Amph.* Quàm ſæuus. Et Gellius *cap.* 9. *lib.* 19. Quàm ſuauis. Item Plaut. *ſc.* 7. *a.* 4. Quam pernix hic eſt. Quintil. *lib.* 1. Quàm in his quoque libris erunt omnia compoſitiora, & quàm nos elaboratoria, id eſt, quanto. Varro *lib.* 2. *de re ruſt.* de canibus loquens, Quàm pauciſſimos relinques, tam optimi in alendo fient, id eſt, quanto pauciores, tanto meliores. Plaut. *Aulul. ſc.* 3. *a.* 1. Quàm maxima dote vxorem ducere. Cato *de re ruſt. cap.* 65. Quam acerbiſſima olea erit, dum oleum facies, tam oleum optimum erit. In cuiuſmodi locutionibus, loco tam, & quàm, ſæpiſſimè poſitum inuenimus tantum & quantum, Cicer. Niſi quòd tanta eſt inter eos, quanta maxima poteſt, morum ſtudiorúmque diſtantia. Quàm pro magis quàm, vide apud Gell. *cap* 7. *lib.* 1. Item Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Malam rem metuant, quam metuunt magis, (id eſt magis quam.) ¶ Aliquando intentiua particula eſt, ſuperlatiuum exigens, quemadmodum ὡς & ὅτι, apud Græcos. Cicer. Cum quo ſemper quam familiariſſime vixerat. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Concede huc ab iſto quam potes longiſſimè. Quintil. Quam infeſtiſſimè interrogare. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Quam citiſſime poteſt, tam celere hoc factum volo. Curt. Collémque traiecto quam celerrime flumine occupat. ¶ Aliquando poſitiuo iungitur. Vide exempla ſupra paulò antè. Cæſar *lib.* 4. *bell. Gall.* Vt quam celerem atque inſtabilem motum haberet, id eſt, valde celerem. Cicer. *ad Lucceium lib.* 5. *epiſt.* Genus ſcriptorum tuorum etſi erat ſemper à me vehementer expectatum, vt tamen vicit opinionem meam, méque ita vel cepit, vel incendit, vt cuperem quàm celeriter res noſtras monumentis commendari tuis. Sed huiuſmodi locutiones ſunt rariores. Quàm cum Aduerb. ſuperlat. gradus, & Adiectiuo poſit vt quàm maximè calidus. Celſ. *lib.* 5. *c.* 28 Si nondum adapertum vlcus, æs quam maximè calidum quis pati poteſt, admouendum eſt. Salaſt. Iug. 89 cultus quam maximè miſerabilis, ὡς μάλιστα. ¶ Aliquando etiam iungitur comparatiuo, niſi codices ſint mendoſi. Cicer. 6 *Tuſcul.* Abacóſque quàm plures ornauit argento, auróque cælato. Laurentius tamen negat, Quam plures Latinè dici: putátque, ſicubi inueniatur, codices eſſe mendoſos, legendúmque eſſe complures. Plaut. *Menach. ſc.* 1. *a.* 1. Quàm magis intendas tantò adſtringunt arctiùs. Gell. *c.* 10. *lib* 19. Quàm notius. Iungitur etiam in hac ſignificatione his dictionibus, per Plin. Per quàm ſcite velim. Teren. Perpol quàm paucos reperias meretricibus fideles euenire amatores, quod ſic reſoluitur, Pol per quàm paucos, Sanè. Gellius, Sanè quàm vtile eſt Cicer. Nam quod Pompeio Caninius ait, ſanè quàm refrixit, admodum. Gellius *c.* 9. *lib.* 19. Voce admodum quàm ſuaui Oppido. Idem, Oppido quàm libens audiui. Plaut. *Amphitr.* Ex amore hic admodum quam ſæuus eſt. ¶ Aliquando quam comparatiuè ponitur pro magis, vel potiùs quàm. Idem *in Rud.* Tacita bona eſt mulier ſemper, quam loquens. Ita à Iuriſconſ. vſurpatur locis quàm plurimis. Paulus *l.* 2. *D. de reb. cred.* Mutui datio conſiſtit in rebus quæ numero, pondere, menſura conſiſtunt, quoniam earum datione poſſemus in creditum ire, quæ in genere ſuo functionem recipiunt per ſolutionem, quàm in ſpecie. Vlpianus *l.* 2. *D. de iudic.* Alioquin compelletur iudicium, accipere quàm inuenire eos qui ſatis pro eo dent. Haud quàm, Plautus *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Haud centeſimam partem laudat quam meritus vt, &c. ¶ Tam quàm, *ibid ſc.* 4. *a.* 3. Satin' exquiſitum? Tam ſatis, quàm nunquam inuenies ſecus. ¶ Quàm, pro ſecus, Idem *Amph.* Nec ſecus eſt, quàm ſi ab Acherонte veniam. Vide alia exempla in *Secus*, infrà. De huius particulæ vſu vide longè plura apud Vallam *lib.* 1. 18. Quàm pro aliter quàm Sueton. *in Galba cap.* 8. Ne quidem vnquam ad geſtandum iter ingreſſus eſt, quàm vt ſecum vehiculo decies H S. in auro efferret. ¶ Quamlibet, Quantumuis, Quantumlibet, idem ſignificant, ὁσονδήποτε. Plin. Impudica mulier quamlibet audax facinus audet Cicer. *de Amic.* Quantumuis licet excellas ¶ Quàm mox, idem ferè valet quàm citò. Plaut *Rudente*, ſed quam mox coctum eſt prandium? Cicer. *pro Q. Roſc.* Quid expectas, quam mox ego eos dicam eſſe ordine Senatores, ætate grandes non faciam. Liuius *lib.* 1. *ab Vrbe*, Intenti quàm mox ſignum daretur. ¶ Quamobrem, quum ponitur cauſatiuè, tam plurali reſpondet, quàm ſingulari, ſignificatque, quapropter, vel quam ob cauſam. { διὰ τί, ὅθεν, ὅπερ. GALL. *Pourquoy, parquoy, à quelle cauſe.* ITAL. *Per laqual coſa.* GERM. Darumb, derhalben. HISP. *Porende, por laqual cauſa.* ANGL. *For what cauſe, where fore.* } Singulari ſic, Vnum eſt quamobrem te amandum putent, id eſt, propter quod vnum. Plurali ſic, Quatuor ſunt, quamobrem Imperator maxime laudetur, id eſt propter quatuor. Cicer. *Appio*, Multáque mihi veniebant in mentem, quamobrem iſtum laborem tibi etiam honori putarem fore. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2. Ne quid patiantur quamobrem pigeat viuere. Idem *Curc. ſc.* 3 *a.* 1. Hoc eſt quamobrem cupiam viuere. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. Hoc eſt homini quamobrem vitam amet. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 2. Sed quæſo quamobrem nunc Epidamnum venimus. Idem *Capt. ſc.* 5 *a.* 3. Quid eſt negotij quamobrem ſuccenſes mihi? ¶ Aliquando interrogantis eſt particula, & rationem alicuius rei petentis Cicer. 1. *de finib.* Quamobrem tandem non ſatisfacit? Vnam dictionem quidam eſſe dicunt, quibuſdam tres eſſe putantur. Dicimus & quas ob res. Idem 3. *Philipp.* Quas ob res Quòd Trib. Pleb. verba fecerunt, vt Senatus Calend. Ian. &c ¶ Quam pridem interrogantis particula eſt, idem valens quod quanto tempore antè. Cicer. *pro Rab.* Quampridem nomen Fannij in aduerſaria retuliſti?

| Quamde, pro quàm vſi antiqui aliquando: ſic Ennius *in primo.* *Iuppiter, ut muro fretus magi quam de manus vi.*

Quàmprimum, vna dictio, Valde citò. { בפתע פתאום *bepheþha' pitheóm.* ἐν τάχει, αὐτίκα. GAL. *Soudain, tout incontinent.* ITAL. *Subito, incontinente.* GER. Als bald/von ſtund an eins [...]. HISP. *Luego.* ANGL. *By and by forthwith.* } Teret. *in Andria* Obſecro hercle hominem iſtum impuriſſimum quamprimum abſoluitote. Plaut. *Capt. ſc.* 3 *a.* 2. Iſtuc quamprimũ (ſup. fiat.) Idem *Moſt.* facite huc vt redeat noſter quamprimum ſenex.

QVANDIV, Quanto tempore. { עד מתי *ad mathái.* ἕως πότε, ἐφ' ὅσον. GALL. *combien longuement, combien long temps, iuſques à quand, tandis.* ITAL. *Quanto tempo.* GERM. Wie lang. HISP. *De mientras que.* ANGL. *How long.* } Plaut. *Capt. ſc.* 3. *a.* 5. Quandiu id factum eſt? Hic annus incipit viceſimus. Cicer. 7. *Verr.* Quandiu viuit domi ſuæ, non ſolum poſt mortem, tota Sicilia clarus, & nobilis. Huic reſpondet altera particula tandiu. Idem *ad Atticum*, Ego tandiu requieſco quandiu ad te ſcribo. Idem *lib* 14. *Epiſt.* Qui te oppido tandiu tenuit, quandiu in prouincia Parthi fuerunt. ¶ Ponitur aliquando interrogatiuè Plaut. *in Captiuis*, Quandiu id factum eſt? hic annus incipit viceſimus. Cic. *in Catilina*, Quandiu nos iſte furor tuus eludet?

Quando, cum accentu in priore ſyllaba, aduerb. um eſt temporis, idem valens quod quo tempore, ponitúrque modò interrogatiuè. { מתי *mathái.* πότε, πηνίκα. GALL. *Quād, puis que.* ITAL. & HISP. *Quando.* GER. Wan / zu welcher zeit. ANG. *when, for aſmuch as.* } Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Quando ego te videbo? (verba amantis.) Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Dicito quando habebis (pecuniam ſup.) Suet. *in Cæſ. cap.* 81. Quando (alias, quandoque) oſſa Capyis detecta eſſent (id eſt, Quo tempore. Plaut. *Men. ſc.* 6. *a.* 5. Prope eſt quando herus pretium exoluet. Terent. *in Heauton.* Quando iſtuc erit? Modò relatiuè, habetque ferè particulam tunc, ſeſe antecedentem ὅτε, ἡνίκα. Cicer. 2. *Officiorum*, Veniam tunc natus eſſem quando Romani dona cepiſſent. Quæ tamen particula aliquando non exprimitur. Plaut. *in Amphytr.* Ita ſe verſipellem fecit quando libet. Nonnunquam & indefinitè Cicero *de ſenectute*, Semper enim ex his ſtudiis viuenti, non intelligitur quando obrepat ſenectus. ¶ Ponitur interdum pro aliquando ποτέ, præſertim quum præcedit num. vt, Nunquando me audiuiſti? μήποτε. id eſt, num aliquando. ¶ In-

teidum pro ſiquidem, quoniam, vel quandoquidem: & ſic eſt coniunctio cauſalis, habétque accentum in vltima. *ἐπεὶ, ἐπειδὴ* Virg. 1. *Æneid.*

Hic tibi ſabor enim quando hac te cura remordet.

Terent. *in Adelph.* Poſtremò quando conſcia ſum à me culpam hanc eſſe procul, &c. Plaut. *Men ſc.* 2. *a.* 5. Quando te auratam & veſtitam bene habet. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 4. Non feres hunc pedem, quando me habes deſpicatui. Idem *Curc ſc.* 2. *a.* 1. Quando te video immutatis moribus. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 2. Migrare certum, quando Æſculapij ſentio ſententiam. Idem *Menach ſc.* 2 *a* 5. Quando me inſanire prædicant *Ibid. ſc.* 2 *a.* 1. Quando ego tibi præbeo penum. & *ſc.* 3. *a.* 4. Quando æquum oras. Idem *Capt Prolog* Quando hiſtrionem cogis mendicarier: Gallicè dicas, *Puiſque, puis qu'ainſi eſt que,* &c. ¶ Quando gentium, id eſt, quando, abſolutè: ea forma qua nuſquam gentium. Vbi locorum. Idem Plaut. *in Amph.* — quis te miſit Furcifer? S. qui me rogat? A quando gentium? S. dudum, modò, ſiue iamdudum modò.

Quandoque, Aliquando, aliquo tempore. *ποτὲ, ἐνίοτε.* Gall. *Quelquesfois, aucunesfois* Ital. *Alcuna volta.* Germ. Underweilen/zu zeiten/ Jeder mael. Hisp. *Alguna vez.* Ang. *Some tymes.* Cic. *lib.* 6. *ep.* 19. Ego me Aſturæ diutiùs arbitror commoraturum, quoad ille quandoque veniat. ¶ Quotieſcumque. Horat *in Arte,*

——— *quandoque bonus dormitat Homerus.*

ibi *quandoque* non eſt aliquando, ſed quandocunque: & videtur nonnullis illud ex hoc eſſe concilium. ¶ Aliquando idem eſt quod poſt aliquod interuallum, Caius *l* 42. *D. de iur. dot.* Res in dotem datæ, quæ pondere, numero, menſura conſtant, vt quandoque ſoluto matrimonio, aliàs maritus reſtituat.

Quandocunque, quo tempore lubet. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.*

Quandocunque precor noſtro placare parenti.

Quandoquidem, Coniunctio cauſalis, pro ſiquidem, ſeu quoniam. כי *chi ἐπεὶ, ἐπειδὴ.* Gall. *Puis que.* Ital. *Gia che, dappoi che* Ger. Dieweyl/ſintemal. Hisp. *Pues que.* Ang. *For aſmuch as.* Virg. *Eclog* 3.

Dicite quandoquidem in molli conſedimus herba.

Idem 10 *Æneid.*

Quandoquidem Auſonios coniungi fœdere Teucris
Haud licitum eſt.

Colum. *lib.* 7. Nam niſi procedat, ſtare debet: quandoquidem paſtoris officium ſublime celſiſſimámque oculorum veluti ſpeculam deſiderat.

Quandudum, interrogatiua particula de modico quærens tempore, cui reſpondetur per iamdudum. *πόσου χρόνου* Plaut. Quandudum è foro aduenisti domum? P. Non ita dudum. Idem *Aſin ſc.* 4 *a.* 2.

Quanquam, *καίτοι, καίπερ.* Coniunctio cauſalis, idem ſignificans quod Tametſi. Virg 2. *Æneid.*

Quanquam animus meminiſſe horret.

Cicer. 1. *Offic.* Ea quanquam pertinent ad finem bonorum, tamen id minus apparet. Cum ſubiunctiuo. Quintil. *in Præfat lib.* 1. Quanquam ſint qui diſſentiant, cum interrogatione, & ſine interrogatione venuſtatem quandam habet corrigentis ſeipſum. Cicer 2. *de Orat.* Quamobrem hoc vos doceo, Sulpici, &c. quanquam te quidem qui hoc doceam? qui, &c. Idem 3. *de nat. deor.* Homerus apud inferos conueniri facit ab Vlyſſe, &c. quanquam quem potiſſimum Herculem colamus, ſcire ſanè velim.

Quantus, a, um, refertur ad numerum, ad pondus, & ad menſuram. *πόσος, πηλίκος.* Gall. *Combien grand.* Ital. & Hisp. *Quanto grande.* Germ. Wie groß oder wie groß. Angl. *How great.* Et modò interrogatiuum eſt, modò relatiuum, *ὅσος, ὁπόσος*, modò indefinitum, *πόσος.* ¶ Quantum eſt hominum, venuſta locutio, pro quotquot ſunt homines. Terent. Quantum hominum eſt in foro. Cicer. *ad Atticum lib.* 2. Videre mihi videor tantam dimicationem, quanta nunquam fuit. Idem *pro Milone.* Scio quanta, & quàm ſoluta cupiditas ſit Conſulatus. Terent. *in Heaut.* Quanta de ſpe decidi. ¶ Quantus maximus, quam maximus. Cornel. Celſ. *lib.* 7. *cap.* 14. Sed abundè eſt, iubere ſpiritum continere, vt tumor quantus maximus eſſe poteſt, ſic oſtendat. ¶ Eius compoſita ſunt, Aliquantus, Quantiſper Quantuſcumque, Quantuſquantus, & Quantuſlibet. ¶ Genitiuus Quanti, Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Quanti iſtuc me perdoces? *Ibid. ſc.* 7. *a.* 4. Quanti conducta eſt, clamys ſup. *Ibidem ſc.* 6. *a.* 4. Quanti refert dicere. Et Quint. Quanti veheret, &c. ¶ Quanti plurimi. *D. lib.* 9. *tit.* 2. *l.* 21. ait lex: Quanti is homo in eo anno plurimi fuerit. Et *l.* 23. Quia retrorſum quanti plurimi fuit, inſpicitur. ¶ Quanto minoris. verba in rebus depretiatis, atque vbi damni dati, vel timentiue ratio habetur.

Quantuſne, i. e. quantus? Ita Horatius aliquando patricijs ſua ſponte interrogantibus addit ex ſuperuacuo particulam interrogatiuam Turneb. *lib.* 7. 10.

Quantum, aduerbium quantitatis Plaut. *Milit. ſc.* 3. *a.* 2. Quantum familiarium eſt (id eſt, omnes conſerui) Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Quantum terra tegit hominum periuriſſime. Idem *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Quantumuis prolationem, (ſup. Tricentæ cauſſæ.) Idem *Capt ſc.* 1. *a.* 4. Quantum eſt hominum optimorum optime. Item *in Pſeud. ſc.* 1. *a.* 3. (Quantum corde conſpicio meo.) Idem *Menach. ſc.* 4. *a.* 2. Mulier hæc ſtulta eſt, quantum perſpexi modò. Ibid. *ſc.* 8. *a.* 5. Quantum poteſt præcurriſti. *Ibid ſc.* 3. *a.* 3. vt quantum poſſit hæc veneant. (id eſt, celeriter. *Ibid. Milit. ſc.* 6. *a.* 2. Prius, quantum hunc audiui facere verborum ſenem. *Ibid ſc.* 2. *a.* 2. Neſcio quid maleficium eſt, quantum audio. Idem *Milit. ſc.* 3 *a.* 1. Quantum hunc audies loqui. Idem *Aulul ſc.* 2 *a.* 1. Domum quantum potero, tantum me recipiam Idem *Menacr. ſc.* 4. *a.* 2. Quantum potes abeito ſtans Idem *Amph.* Iſtinc & quantum potes fac parata ſint omnia. Idem *Milit ſc.* 1 *a.* 2. Iube tranſire huc quantum poſſit. *Ibidem*, Ego quantum viui poſſum mihi nauem paro [illegible] quantum emam, Idem *Aſin ſc.* 3 *a.* 1. Retrogrado vetupte quantum potes, leſt na & fuge. Idem *Aulul. ſc.* 6 *a.* 2. Muræuam exduſſua, quantum potes. ¶ Quantum pro tantum, idem Salluſt. *Iug.* 88. Nam & illis, quantum importunitatis habent parum eſt impune male feciſſe, nunc deinde, &c.

Quantillum. Gal. *Combien peu.* Plaut. *Capt ſc.* 2. *a.* 1. Quantillum argenti mihi apud Trapezitam ſiet Vide *Quantulus* infrà.

Quantiſper Quanto tempore. *μέχρι* ſicut Tantiſper, tanto tempore.

Quanto Gellius *cap* 3. *lib.* 18. facundia mirum imquantò præſtabilis. Velleius. fuit dux Caſſius melior quanto vir Brutus, &c.

Quantopere, quanto opere, quam vehementer. *ὅπως.* Gal. *Combien grandement.* Ital. & Hisp. *Quanto grandemente* Ger. Wie heftig. Ang. *How greatrie.* Habétque ſere antecedentem particulam tantopere, præſertim quum relatiuè accipitur. Cic *de Orat* Neque enim tantopere deſiderabam, quantopere delector. Accipitur & indefinitè Idem *lib.* 13. *Epiſt. famil.* Quantoque opere eius manumiſſi cauſa laborarem, tibi oſtendi. Idem *Attico*, Dici non poteſt q tantopere gaudeant.

Quantuſcunque, Tantus quantus *ἡλίκοσοῦν, ὁπηλικοσοῦν.* Gall. *Tant grand qu'il ſoit.* Ital. *Tanto come è grande.* Germ. Gleich wie groß er ſeye. Hisp *Tamano quamano* Ang. *How great or litle ſoeuer.* Cicer. 3. *Philip.* Quorum bona, quantacunque erant, ſuis comitibus deſcripſit. Quanticunque Senec. *epiſt.* 81.

Quantuluſcunque, diminutiuum quantumuis exiguus, *ὁπηλικοσοῦν, ὁποσονοῦν.* Col *lib.* 2. *c.* 11. Nam ſi nox inceſſit, quantulocunque humore, priuſquam obſeratur, corrumpitur. Ouid. 3. *Faſt.*

Hac tellus quantulacunque tua eſt.

Quantuſlibet, quantus aliqui libet. *ὁσοσοῦν.* Plin *lib* 8 *cap* 16. Vulneratus obſeruatione mira percuſſorem nouit, & in quantalibet multitudine appetit.

Quantumuis Iuuen. *Satyr.* 8.

——— *Quantumuis mollior agna.*

Quantuſquantus, Quantuſcunque, *ὁπηλικοσοῦν.* Terent. *in Adelph.* Tu quantuſquantus es, nihil niſi ſapientia es, id eſt, quantuſcumque. Donat.

Quantuſvis, tantus quantus vis vt ſit.

Quantulus, & Quantillus, diminutiua: ſicut à tantus, tantulus, & tantillus, quàm exiguus. *πηλίκος, πόσος τις.* Gall. *Combien petit, ſi petit ſoit il.* Ital. *Quanto picciolo* Germ. Wie klein oder wenig. Hisp. *Quanto pequeño.* Ang. *How litle, howlitle ſoeuer.* Cicer. 4. *Acad.* Quantulus nobis videtur? de Sole loquitur. Celſ. *lib.* 7. *cap.* 7. Tum conſiderare quantulo detracto futurum ſit, vt naturaliter ſe habeat. ¶ Quantulum mihi memoriæ eſt. Gell. *lib* 7. 10. Quantulum mihi memoriæ eſt, dicam. Et *lib* 17. 12. Quantulum memini. ¶ Plaut. *in Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Quantillum argenti mihi apud trapezitam ſiet. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Quantillo argento te conduxit Pſeudolus.

Quantitas, quantitatis, *ποσότης, πηλικότης.* Id quo quantum quid eſſe dicitur, aut indicatur. Plin. *lib.* 17. *c.* 24. Laborant & fame & cruditate, quæ fiunt humoris quantitate.

Quanuis, & quanquam coniunctiones aduerſatiuæ, Tametſi, etiamſi, licèt. כי *chi. καίτοι, καίπερ.* Gall. *Iaçoit que, combien que* Ital. *Ben che, ancho ra che.* Germ. Wie wol. Hisp. *Aunque* Ang. *Albeit althoght.* In quibus hoc animaduertendum eſt, quanquam indicatiuo, quanuis ſubiunctiuo potiſſimùm gaudere. Virg. 2. *Æneid.*

Quanquam animus meminiſſe horret,

Cicer. 8. *Philipp.* Quanuis intentus animus tuus ſit ad fortiſſimum virum liberandum: tamen, &c. Tibull. *lib* 4. Languida non noſter peragit labor otia, quamuis fortuna, vt mos eſt illi, me aduerſa fatiget. Non tamen quam tamen inuenitur iunctum modo indicatiuo: Quamuis de ſubito cuiuis facilè eſt facere nequiter. Plaut. *Moſtell ſc.* 1. *a.* 2. *&* *Men ſc.* 2 *a* 1. Quanuis ridiculus eſt, vbi vxor non adeſt. i. admodum, vt apud Catull. Quamuis ſordida res. ¶ Interdum tamen quanuis ponitur pro quantumuis *ὅσον θέλεις* Plaut *in Trin* Quanuis malam rem quæras, illic reperias, id eſt, quantumuis malam.

Quapropter, aduerbium, Propter quod, ſiue quamobrem. לכן *lachén* על כן *hal chen. ἀνθ' ὧν.* Gal. *Pourquoy parquoy.* Ital. *Per laqual coſa.* Germ. Darumb / derhalben. Hisp. *Porende.* Ang. *wherefore.* Terent. *in Adelph.* Quapropter quoquo pacto celato eſt opus. Plaut. *prolog. Amph.* Mirari nolim vos quapropter Iuppiter nunc hiſtriones curet. Idem *Moſtell ſc.* 3. *a.* 1. Inſcita es, Quapropter? Idem *Pſeud ſc* 5 *a.* 1. Animum aduorte quapropter te expertem habuerim. Idem *Men ſc.* 1. *a.* 5. Non ſcis quapropter Hecubam Graij canem prædicabant? Idem *Amph.* Quid ego feci qua iſtæc propter dicta dicantur mihi. (Tmeſis eſt.)

Quaqua, aduerb. *ὅπῃ ἄν, ὅπου ἄν.* Gall. *Par où que ce ſoit, par quelque coſté que ce ſoit.* Ital. *Per qual luogo ſi voglia.* Germ. Gleich wo oder an welchem ort Hisp. *Por do quiera que.* Ang. *By what ſoeuer waye.* Plaut. *Epid* Quaqua tangit, omne amburit, hoc eſt quancunque partem attingit. Idem *Mil ſc.* 1. *a.* 2. Is deridiculo eſt qua qua incedit omnibus.

Quaquauerſus, ſiue Quaquauerſum, in omnem partem. *πανταχόσε.* Gall. *Par quelque coſté que ce ſoit, en toutes parts.* Ital. *Per qual luogo ſi voglia, in ogni parte.* Germ. Allenthalben auß hin. Hisp *Por do quiera, que por todas partes.* Cæſar. *in Comm.* Legatos quaquauerſum dimittere

Quare, aduerbium interrogandi, notæ ſignificationis. לכן *lachén* על כן *hal chén. ἀνθ' ὧν.* Gall. *Pourquoy, parquoy.* Ital. *Per qual cauſa.* Ger. Warumb/ Auß was vrſach. Hisp. *Porende.* Angl. *wherefore.* Cicer. 1. *de Orat.* Nanque illud quare Scæuola negaſti? ¶ Quare, infinitè poſitum. Idem *pro Lege Manil.* Quare quum & bellum neceſſarium ſit, vt negligi non poſſit. Idem 2 *Offic.* Vtendum eſt excuſatione, quare id quod feceris, neceſſe fuerit, nec aliter facere potueris. ¶ Quare, illatiua, in principio orationis pro quamobrem. Idem *pro Quintio.* Quare quod locum tibi eum velles adiungere, nihil erat. Cor. Fronto *de diff voca.* Cur & quare ita diſtinguitur, cur ſimpliciter percontatur. Quare cauſam rationémque deſiderat.

Quari, Galliæ Narbonenſis populi, inter Salyos & Vocontios, vt autor eſt Strabo *lib* 4. Plin. Quariates appellat *lib.* 3 *cap.* 4.

Quartallum, caniſtrum, vel cophinus, in quo mortua efferantur. Cathol.

Quartus, a, um, adiectiuum, Proximum à tertio ſignificat. רביעי *rebiei. τέταρτος.* Gal *Quatrieſme.* Ital. & Hisp *Quarto.* Ger. Das vierdt. Angl *The fourth.* Liu. 4. *bell. Pun.* Eóſque vbi quartæ vigiliæ ſignum cecinerit, ad eum locum ſcalas iuſſit ferre Virg. 4. *Georg*

Inde vbi quarta ſitim cæli collegerit hora.

Quarta claſſis continebat cenſum quinque & viginti millium. *τετάρτη τάξις.* Liu. *lib* 1. *ab Vrbe*, In quarta claſſe cenſus quinque & viginti millium, totidem centuriæ factæ, arma mutata, nihil præter haſtam & verutum datum. ¶ Ad quartas redigere (ſup. partes.) Suet. *in Neron.* c. 10 Præmia delatorum Papiæ Legis ad quartas redegit.

Quāto

Quartò, & quartum, aduerbia, inter ſe differunt. { רביעית רביעית rebiith. τὸ τέταρτον GAL. Quatrement, pour la quatrieme fois. ITAL. La quarta volta. GERM. Der vierdt oder zum vierdten mal. HISP. La quarta vez. ANGL. Fourtly, for the fourt tyme } Nam quartò Conſul ſignificat locum Conſulum, vel ordinem, hoc modo: Marcus fuit quartò Conſul: id eſt, tres Conſules ab origine, & inſtitutione & ordine Conſulatus ante fuerunt quàm Marcus fuiſſet Conſul, qui quarto anno à primis conſulibus factus eſt Conſul. Quartùm autem Conſul dicitur, qui tribus Conſulatibus iam perfunctus, quartum gerit Conſulatum. Liu. 3. ab Vrbe, T. Quintio quartùm Conſule. Gell. cap. 1. lib. 10. de diſcrimine harum vocum ſubtiliſſimè diſſerit ex ſententia Varronis, Ennij, Catonis, Pompeij, Ciceronis, aliorúmque doctiſſimorum virorum.

Quarto, verbum Gl Philox. Quartemur τεταρτολογεῖσθαι, vel, ἐκλέγειν, videtur eſſe quartum quemque legere.

‖ Quartadecimani Latinis, qui τεσσαρεσκαιδεκατῖται Græcis hinc (verba ſunt Auguſtini lib. de hæreſibus) appellati ſunt, quòd non niſi quartadecima luna menſe Martio, paſcha celebrant, quolibet ſeptem dierum occurrat dies: & ſi dies dominica occurrerit, ipſo eo die ieiunant & vigilant. ‖

Quartānus, a, um, adiectiuum. { τεταρταῖος GALL. Quart. ITAL. & HISP. Quartano. GERM. Das von vieren iſt. vt Quartana febris. { GALL. Fievre quarte. ITAL. Febbre quartana GERM. Das viertägig fieber oder kaltwee. HISP. Calentura quartana ANGL. The fouer quartane. } Quæ quarto quoque die recurrit, ex humore malancholico originem trahens, quam & quartanam abſolutè, ſuppreſſo febris nomine, appellamus. Plato apud Gell. cap 12. lib. 17. Qui quartanam paſſus conualuerit viréſque integras recuperauit, fideliùs conſtantiúſque poſtea valiturum Item de eiuſdem laudibus, vide ibid. Cicer. ad Attic. lib. 8. Modò etiam audiui quartanam a te diſceſſiſſe: moriar ſi magis gauderem ſi id mihi accidiſſet. Quartani, quartæ legionis milites. Tacit. lib. 20. Dein mutati in pœnitentiam primani, quartanique & duodecimani Voculam ſequuntur.

Quartānārius, qui quartanam febrem patitur, ὁ τεταρταΐζων. Sipont.

Quartārius, teſte Feſto, ab antiquis appellabatur mulio mercenarius, quòd quartam partem quæſtus capiebat. ¶ Quartarius etiam apud Catonem cap. 95. congij quartam partem ſignificat, vt Tertiarius tertiam, & Sextarius ſextam. Amurcæ (inquit) in vas æneum indito congios duos, poſtea igne leni coquito rudicula agitato crebrò, vſque adeò dum fiat tam craſſum, quam mel. Quartarium, inquit Budæus, in menſura pro quadrante congij intelligo: ſicut in pondere, pro quadrante libræ ¶ Quartarium autem dicit vulgus Gallicum, non quartam partem alicuius maioris menſuræ, vt Latini vocauerunt, ſed vas quod quatuor menſuras caperet, id eſt, quaternas cheopinas: ſic tertiarium, quod tres.

Quartumviri, quatuor viri certum munus gerentes, in deducendis coloniis & prohibendis damnis, ſiquid nouum nunciaretur. Vide Alex. de Alex. Genial. dier. lib. 3. cap. 16.

‖ Quarticeps. Turneb. lib. 20. 35. Quarticeps cùm dicitur & terticeps, ſi Volaterrano credimus ſignificatur quatuor, vel tres vertices habens. Sed intelligitur potiùs tertias, aut quartus mons, pars, vel caput. ‖

Quăſī, aduerbium ſimilitudinis, Quemadmodum, velut, circiter, ex quàm & ſi. { כמעט chimeât כ che כמו chemo. ὡσανεί, ὥσπερ. GALL. Quaſi, comme ITAL. Quaſi, como. GERM. Gleich wie. HISP. Quaſi poco mas ò menos. ANGL. As } Plaut. Pſeud ſc. 5. a. 1. Vide ſtatum hominis quaſi in ſlicum. Ibidem, Quaſi in libro cùm ſcribuntur litteræ. Ibidem Quæ quaſi per nebulam ſcimus Idem Moſt ſc 1. a. 1. Quaſi videre mihi inuidere. Idem Curc. ſc 1. a. 1 Tam a me pudica eſt quaſi ſoror mea ſiet Ibidem ſc. 2. a. 4. Quaſi aquam frigidam feruentem eſſe ita putatis leges Ib dem ſc 1. a. 3. Simulabo, quaſi non nouerim. Ibidem, Qui monet quaſi adimat Idem Men. ſc. 1. a. 4. Quin dicis quid ſit? Quaſi tu neſcias Idem Aul. ſc. 4. a 1. Quid crepuit quaſi ferrum modo Idem in Capt. prolog. Quia quaſi vna ætas erat. Ibidem ſc 2. a. 2. præter diuitias iudicii id nomen quaſi eſt Idem in Pſeud. ſc. 1. a. 4. Verum ex tranſuerſo cedit, quaſi cancer ſolet. Innuit autem non imaginis, ſed ſubſtantiæ ſimilitudinem, vt docet Valla lib. 1. Elegan. Nam hæc oratio, Incedit quaſi leo, non reſoluitur per verbum repetitum ad hunc modum: Incedit quaſi leo incedit: ſed per verbum ſubſtantiuum, Incedit quaſi eſſet leo. ¶ Quaſi tu dicas. pulchrè dicimus pro eo quod eſt, verba tua eò contendant: vt dicas, &c. Plaut. in Pſeud. Quaſi tu dicas me te velle argento circunducere. Idem ibidem ſc. 2. a 2. Quaſi mihi non ſexcenta tanta ſolui ſoleant credier. Itē, Imò quaſi tu dicas. ¶ Interdum idem valet quod perinde, ac ſi. Cicer. 1. Epiſt. Non poteram, credo, ante hyemem: (ſic enim ſcribis) quaſi verò ad cognoſcendum ego ad illos, non illi ad me venire debuerint. ¶ Ponitur aliquando pro ferè, penè. Suet. in Calig. Nono Cal. Febr hora quaſi ſeptima, cunctatus ad prandium ſurgeret. Terent. in Heaut. Quaſi talenta ad quindecim coēgi.

Quăſillus, vide Qualus.

Quaſo, vide Quæro.

Quaſſo, as, Quatefacio, vide Quatio.

QVĀTĔNVS, qua ſcil. parte tenus. In quantum, ſiue vſque ad quem finem. { ἐφ' ὅσον, καθ' ὅσον, ἄχρι τίνος. GALL. Iuſques où. ITAL. Sino doue GERM. Wie weit, oder wieuil fert. HISP Haſta tanto, en tanto. ANGL. How farre, to what end. } ſicut eatenus, in tantum, aut ad eum vſque finem. Suet. in Aug. cap. 66. Quòd ſibi non liceret, amicis quatenus vellet, iraſci. Cicer. in Lælio, Videndum eſt quatenus amicitiæ tribuendum ſit. Idem 1. Tuſc. Magna culpa Pelopidis, qui non erudierit, nec docuerit, quatenus eſſet quicquam curandum. Aliquando ſignificat quo fine: vt eatenus, hoc fine, inquit Feſtus: vt Verberaui filium quatenus ſit bonus, id eſt, ad hoc, vel ad hunc finem vt ſit bonus. ¶ Aliquando idem valet quod quoniam ἐπειδή ὅσον. Plin. lib. 3 Epiſt. 51. Et quatenus negatur nobis diu viuere relinquamus aliquid quo nos vixiſſe teſtemur. Velleius initio periodi dixit, Quatenus autem pro quia, vel Cum, ſi credimus Paſſeratio, Negant tamen Feſtus, Caper, Valla aliique docti viri, quatenus pro quoniam accipi: atque in omnibus exemplaribus in quibus quatenus pro quoniam poſitum putatur, mendum eſſe librariorum culpa affirmant, ſcribendumque eſſe quatinus per i tertiam vocalem. ¶ Docet etiam Acron quatenus eſſe aduerbium loci ſignificans, ad eum vſque locum. ¶ Interdum ponitur pro quomodo. Lactant. lib. 4. Quanto terrori ſit dæmonibus hoc ſignum, ſciet qui viderit quatenus adiurati per CHRISTVM de corporibus quæ obſederint fugiant. Idem, Plerique vias ſibi deuias per præcipitia condiderunt, per quæ plebem incautam ad mortem deducerent, quod quatenus accidat, exponant. Cicer. tamen, & quotquot eo ſeculo fuerunt, quatenus ſolùm vſurparunt, pro in quantum, & eatenus pro in tantum.

Quătĕr, aduerbium numerale. { τετράκις. GALL. Quatre fois. ITAL. Quattro volte. GERM. Viermaal. HISP. Quatro vezes. ANG. Foure tymes. } Plaut. in Pſeud. ſc 3. a 1. Viuum vis, vel quater quinis minis. Colum. lib. 5. c. 2. Hoc duo quater, fiunt LXXX. horum pars dimidia eſt. XL. Ouid. Eleg. vlt lib. 4 Triſt.

Qui tribus ante quater menſibus ortus erat.

¶ Quater, pro ſæpiùs Virg. 2. Æneid.

——poſuit, quater ipſo in limine portæ

Subſtitit, atque vtero ſonitum quater arma dedere.

Quătĕrni, æ, quamuis propriè numerum ſignificet diſtributiuum, ſæpè tamen idem valet quod primitiuum ſuum quatuor. { ארבעה ארבעה arbabah arbaāh τέσσαρες. GAL Quatre, de quatre en quatre ITAL. A quatro à quatro. GERM. Je vier. HISP. Cada quatro, ò de quatro en quatro. ANG. Foure, or foure an foure. } Horat. 1. Serm. Satyr. 4.

Sæpè tribus lectis videas cœnare quaternos.

Quătĕrnio, maſcul generis, quatuor chartarum, ſiue alterius cuiuſcunque rei compoſitio. τετράδιον. vt, Quatuor quaterniones militum.

Quatinus, cū i correpta, coniunctio eſt cauſalis, Quia { ἐπεί. GAL. Puiſque, pourtant que. ITAL. Pin che, à tanta che. GERM. Dieweil. HISP. Porque ANGL. Becauſe. } Iuuen. Satyr. 12.

Quatinus hic non ſunt nec venales elephanti.

Ita & Fabius. Vide Quatenus.

QVĀTIO, is, ſsi, ſſum, Moueo cum violentia, concutio. { הרעיש hirehiſch רעד rahats. רצץ ratſats. σείω, κραδαίνω. GAL. Esbranler, hocher, crouler, eſcouer, ITAL. Crollare, ſcuotere. GERM. Erſchütten. HISP. Sacudir, quebrar. ANGL. To ſhak. } Liuius, Carthaginis mœnia nunc quatit ariete. Ouid Eleg 1. lib. 3 Triſt.

Quatitur trepido littera noſtra metu.

Gell. c. 5. lib. 12. Cur ſternutamentis quatitur? Quaſſo. ¶ Aliquando ponitur pro moleſtare. Virg 9. Æneid.

Aut raſtris terram domat, aut quatit oppida bello

¶ Aliquando prò eiicio. ἐκσείω, ἀποσείω. Terent. in Eunucho, Nimirum homo quatietur certè cum dono foras ¶ Compoſita eius mutant a in e, & abiicitur u: vt Concutio, Decutio, Diſcutio, Excutio, Incutio, Percutio, Recutio & Succutio, quorum ſignificata, vide ſuis locis. Recutio, iterum quatio. Succutio, ſubtus quatio, ὑποσείω.

Quăſſus, a um. Quaſſatus, fractus. { רצוץ ratſuts κατεαγώς. GAL. Esbranlé, caſſé, rompu ITAL. Scorlatto, conquaſſato, rotto. GERM. Erſchüttet vnnd zerbrochen oder bewegt. HISP Sacudido, quebrado. ANGL. Shaken } Plin. lib. 18 Antelucanis ferramenta acuere, manubria aptare, quaſſa ſarcire. Ouid. Eleg. 8 lib. 1. Triſt.

In cana dicuntur quaſſa naualia puppes.

Idem Eleg 11. lib. 3.

Et minima vires frangere quaſſa valent.

Plaut. Curc. ſc. 1. a. 3. An aula quaſſa cū cinere effoſus ſiet. Et Senec. c. 11. de conſol. ad Mart. Quaſſum vas, homo. Ouid. 6. Faſt.

Strataque erat tepido tegula quaſſa foco

Ibid. lib. 5. *Et premit quaſſas comminuitque faces.*

Quăſſus, us, verbale. { רץ rats רעש rāaſch. ὁ σεισμός, κλόνησις. GAL. Esbranlement, caſſure, briſure. ITAL Scorlamento, crollamento GERM. Ein erſchütung. HISP. Sacudimiento, quebramiento. ANGL. Shaking } Cicer. 2. Tuſcul. Nam attrectatu & quaſſu ſæuum amplificaris dolorem.

Quătĕfăcio, is, Concutio, expello. { הרעיש hirhiſch רצץ rabats רצץ ratſats σαλεύω. GAL Esbranler, ou pouſſer auec violence. ITAL. Commouere crollare, ſcacciare. GERM. Oft erſchütten. HISP. Sacudir, empuxar, ANG. To ſhak to cauſe to tremble and quake. } Cicer. ad Brutum. Nullóque præſidio quatefecit Antonium.

Quăſſo, as, frequentatiuum admodum quatio, ſæpe quatio. { הרעיש hirhiſch רצץ rabats רצץ ratſats. σείω, κραδαίνω. GALL. Esbranler, hocher, caſſer, rompre ITAL. Squaſſare, ſpeſſo, crollare. GER. Oft erſchütten oder rütlen. HISP Sacudir muchas vezes. ANGL. To ſhake often. } Quaſſare grauius violentiúſque eſt, quàm quatere: vt ſcribit Gellius cap. 6. lib. 2. Plaut. in Trin. Quid quaſſas caput? ¶ Aliquando rumpo. διαρρήγνυμι. Virg. lib. Æneid.

Quaſſatam ventis liceat ſubducere claſſem.

Ouid. Eleg. 2. lib. 1. Triſt.

Soluere quaſſata parcite membra ratis

Ibid. Eleg. 1. lib. 2. Cùm cœpit quaſſata domus ſubſidere. Hinc Conquaſſo, de quo ſuo loco. Suet. in Aug. cap. 81. Quaſſato corpore. (de valetudine.)

‖ Quaſſagipennus, a, um, quod quaſſis agitur pennis. ‖

Quaſſans, antis. Plaut. Aſin. ſc. 3. a. 1. Quaſſanti capite incedit.

Quăſſātio, διασάλευσις. Macrob. Saturn. lib. 7. cap. 15. Si quando caſu aliquid paulo denſius in pulmonem violentia ſpiritus trahente deciderit, mox naſci tuſſim nimis aſperam & alias quaſſationes, vſque ad vexationem ſalutis.

QVATRĪDVVM, ui, Spatium quatuor dierum. { τετραημερία. GALL. L'eſpace de quatre iours. ITAL. Spatio di quattro giorni GERM. Die zeit viertag lang. HISP. Eſpacio de quatro dias. ANGL. The ſpace of four dayes. } Lentulus Senatui lib. 12. Nuntiatum eſt eum quatriduí iter à Laodicea abfuiſſe. Plaut. Aſin. ſc. 1. a 4. Ni quatriduo abalienarit quo argentum acceperit.

Quatrīduō, aduerbium. { τετράσιν ἡμέραις. GAL. En quatre iours, au quatrieſme iour. ITAL Quattro giorni prima. GERM. In vier tagen. HISP. En quatro dias ANG. In four dayes, or the fourth day. } Cicer ad Brutum. Triduò verò, aut quatriduò ante hanc rem pulcerrimam timore quodam perculſa ciuitas, &c.

QVĀTVŎR, nomen numerale. Binarium numerum in ſe bis continens, bis bina { ארבעה arbaāh. τέσσαρες. GALL. Quatre. ITAL. & HISP. Quatro. GERM. Vier. ANGL. Foure. Virg. 6. Eclog. — en quatuor aras.

Plaut. *Menæch.ſc.5.a.5.* Quot homines (ſup.huic deferendo) ſunt ſatis? Quatuor? nihilo minus. Idem *Pſeud.ſc.2.a.5.* Credo te quatuor fructus maſſici in vna hora ebibere. A quo quater *τετράκις*, aduerbium numerandi: Item Quartus, *τέταρτος*. Quaternus, Quaternarius, Quaternio, Quadruplus, Quadruplum, Quadriennium, Quadriennis, Quadratum, Quadrum. Quadrantal, Quadrans, & multa huiuſmodi.

Quătuordĕcim, ex Quatuor & decem compoſitum ארבע עשר *arbáh taſár. δεκατέσσαρες.* GALL. *Quatorze.* ITAL. *Quattordici.* GERM. Vierzehen. HISP. *Quatorze.* ANGL. *Fourtene.* } Aſinius Pollio *ad Cic. lib.* 10. Herennium Gallum hiſtrionem ſummo ludorum die, annulo aureo donatum in quatuordecim ſeſſum deduxit. Plin. *lib.* 8. *cap.* 36. Præter quatuordecim dies. Quintil. Sedere in quatuordecim ordinibus.

Quătuordĕciēs, aduerbium. { *τεσσαρεσκαιδεκάκις.* GALL. *Quatorze fois.* GALL. *Quattordici volte.* GERM Vierzehen mal. HISP. *Quatorze vezes.* ANG. *Fourtene tymes.* Plin. *lib.*13.*cap.*7. Sardinia abeſt a Gaditibus, M. paſſ. quatuordecies centena.

Quătuŏrulri, curatores viarum vrbis; quatuor collegæ. Dicitur ſicut Triumuiri: vt apud Pomponium *lib.*2.*de orig.iuris.*

Quătuŏrulrātus, ipſa quatuor virorum dignitas Aſin *ad Ciceronem*, Quatuoruiratum ſibi prorogauit.

Quaxo, coaxo, Feſt. Quaxare ranæ dicuntur, cùm vocem mittunt. Gl. Philox. Quaſat *ὅπου φωνῆ βάτραχος.* C, eſt aliquo pro Q. Melius eſſet *quaſſat.* Catholicon Quaxum ſonus ranarum.

Q V E

Quĕ, coniunctio, ſubiunctiui ordinis, quæ modò eſt copulatiua. { *ו.ע.τε, καί.* GALL. *Et, auſſi.* ITAL. *Et, e* GER. Vnnd. HISP. *Y* ANG. *And alſo.* } vt Arma, virúmq; cano. Plaut. *Aſin.ſc.* 2.*a.*2. Abi ad forum, adque herum. Modò cauſatiua, pro quoniam. Cicer. 1.*Offic.* Non ſolùm nobis nati ſumus, ortúſque noſtri partem patria vendicat, partem amici. Modò expletiua, quando ſcilicet ornatus tantùm cauſa ponitur. Saluſt Iug ſéque illiſque dignum eſſe. Propert. *lib.*3.

Deiphobúmque, Helenúmque, & Polydamantas in armis.

Plaut. *Curc.ſc* 2.*a.*4. vti muſcæque, culicéſque, pulicéſque, pedéſque. Idem *Aulul.ſc.*4.*a.*1. Quæ res rectè vortat mihique, tibique, tuæque filiæ Idem *Capt.ſc.*1.*a.*4. faciam huius diei, locique meique ſemper meminerint. ¶ Per quæque ſubiecerint viris.(i. Et per quæ.) Liuius *lib.* 34. ¶ Pro autem. Plaut. *Men. ſc.*3.*a.*5. Vóſque omnes quæſo.i. Vos autem. ¶ Quandoque ponitur expoſitiuè, pro id eſt. Idem *Rud.* Rudis eſt neſcitque quid expediat, Quandoque pro etiam, *&*. Apuleius. Id ei ſerióque loquenti non crederem. id eſt, etiam ſeriò loquenti. ¶ In compoſitione quoque ſemper poſtponitur, ac coniunctionis vim amittit, vim tantùm ſyllabicæ adiectionis obtinens: vt nanque, quoque, atque, itaque, vndique, vterque, plerique, ¶ Componitur etiam cum quis, qui, quæ, quod vel quid: vt quiſque, quique, quæque quodque, quidque. Et interpoſita particula cum, vt Quicunque, quæcunque, quodcunque. Et cum præpoſitione abs, vt Abſque: cum aduerbio, vt Neque: cum coniunctione, vt Atque. Differunt autem inter ſe que, ac, atque. Que enim poſtpoſitiua eſt & enclitica: Ac ſemper præpoſitiua Atque tam præpoſitiua quàm poſtpoſitiua. ¶ Inuenitur autem que aliquando contra naturam ſuam produci. Virg.1.*Æneid.*

Terráſque tractúſque maris, cœlúmque profundum.

Idem 3. *Æneid.*

Liminàque, laurúſque dei.

Cuius generis licentia, cæſuræ ratione ſolet excuſari. ¶ Ponitur quandoque pro an. Horat.2 *Serm.*

Quid refert vri virgis, ferróque necari?

pro eo quod eſt, Quid refert vri virgis, an ferro necari?

Queis, pro quibus. Datiuus vel ablatiuus à quis. Virg.1.*Æneid.*

Queis ante ora patrum Troia ſub mœnibus altis
Contigit oppetere.

Valerius Probus (inquit Pierius) dicit *Queis* eſſe iambum, paſſimque, datiuo & ablatiuo caſu pro iambo accipi debere: atque ita aliquot habent marmora.

Quemādmŏdum, dictio compoſita ex quem, ad & modum. Sicut, ita vt { כאשר *chaaſchér. ὥσπερ, καθάπερ.* GALL. *Comme, comment.* ITAL. *Come, in qual modo.* GERM. Gleichwie. HISP. *Como, aſſi como.* ANGL. *As, lykas.* } Cicer. *de Amic.* Pergratum mihi feceris, ſpero item Scæuolæ, & quemadmodum ſoles de ceteris rebus, quum ex te quæruntur, ſic de amicitia diſputaris quid ſentias Quemadmodum pro quo modo, *ὡς τρόπῳ*, quali modo. Celſ. *lib.* 8. *cap.* 10. Neque olla tractari ſatis expedit: ipſique homini permittendum eſt, vt ſic ea collocata habeat, quemadmodum minimè lædunt. ¶ Ponitur nonnunquam interrogatiuè, pro quo modo, ſiue ad quem modum: *πῶς τίνα τρόπον.* Cicer. *Verr.* Quemadmodum eſt aſſeruatus? Aliquando nam interponitur, & dicimus, quemnam ad modum: ſed tunc, vt arbitror, tres ſunt dictiones ſeparatim ſcribendæ. Plaut. *in Bacch.* Qui ſcire poſſum? C nullus plus. P.Q. Quemnam ad modum? ¶ Pro Cur. Idem *Milit. ſc.*2.*a.*2. Pa. Pater artem & diſciplinam. Pe. Quemadmodum? Pa. vt verò vincat eam ſe non vidiſſe.

Quĕo, quis, iui, itum, Valeo, poſſum. { יכול *iachól δύναμαι, ἰσχύω.* GALL. *Pouuoir, auoir pouuoir & puiſſance.* ITAL. *Potere* GERM. Mögen. HISP. *Poder* ANG. *To may, to be able.* } Saluſt. *in Catil.* Sed neque pretio, neque gratia impelli quiui. Cicer *ad Terent. lib.*14. Non queo reliqua ſcribere, tanta vis lacrymarum eſt. Horat. 2.*Serm.Satyr.*7.

——— liber ſum, dic age: non quis?

Lucret. *lib.* 3.

Mobilitate mali non quit ſentire dolorem.

Idem *lib.* 3.

Diſperiiſſe, neque in fructum conuertere quiſſe.

Plaut. *Men ſc. vlt. a.* 5. Contineri, quin complector non queo Idem *Pſeud ſc.*1.*a.*1. Si id facere nequeat, det locum illi qui queat. *Ibid.* Non quee exorare oculos, lacrymam vt exputant. Idem *Curc. ſc* 2.*a.*4. Non queo quod ponè me eſt, ſeruare. Idem *Amphitr* faciam id ſi queo, ſignis palam. *Ibid.* Non ocyus quiui ¶ Queor paſſiuum, Lucret *lib.*1.

Cùm veniant alia ac ſuppleri ſumma queatur.

A quo deducitur compoſitum nequeo. hoc eſt, non queo, non valeo, non poſſum. Virg.1.*Æneid.*

Expleri mentem nequit, ardeſcitque tuendo.

Antiqui etiam nequeo dixerunt pro non eo quod & Feſtus annotauit.

Quiens, & Quitus a queor. Apul. *lib* 6. Nec indipiſci maritum volatilem quiens, Idem *in Apol.* Ne ſic quidem quitus eſt. Terent. *in Hecyr.* ſed antique, vt ait Donatus. Nam (inquit) quum compreſſa eſt gnata, forma in tenebris non noſci quita eſt Gell. *cap.*1 *lib* 20.

Quercus, us, in datiuo & ablatiuo plurali quercubus, Arbor eſt lignum habens duriſſimum, glandémque ferens præſtantiſſimam, quæ ante inuentas fruges populis pleriſque victum dicitur ſuppeditaſſe. { אלה *elah* אלון *elon. δρῦς.* GAL. *Chesne.* ITAL. *Quercia, rouere* GER. Ein eichbaum. HISP. *Enzina arbol.* ANGL. *An oake tree.* } Ouid. *Eleg.*9 *lib.*4. Sæpe Iouis telo quercus adusta viret Plin. *lib.*16.*c.*6. Glans optima in quercu atque grandiſſima, mox eſculo: nam roboris parua. Virg.3.*Georg.*

Sicubi magna Iouis antiquo robore quercus
Ingentes tendat ramos

Feſtus, Quercus dicitur quòd id genus arboris graue ſit ac durum tum etiam, in ingentem euadat amplitudinem Querquerum enim quidam graue & magnum dici volunt. Olim etiam ſecundæ declinationis fuit: vnde etiam apud Cicer. legitur quercorum in plurali genitiuo, Ibi (inquit) quercorum rami ad terram iacent.

Quĕrnus, a, um, quod ex quercu eſt. { *δρύϊνος.* GALL. *De chesne.* ITAL. *Di quercia.* GERM. Eichbäumin. HISP. *Coſa de enzina* ANGL *Of an oake.* } Virg.1 *Georg.*

Sed tamen & quernas frondes.

Gell. *cap.*6. *lib.* 5. & Plutarch. *in Coriolan.* Ciuica corona fit è fronde querna. Ouid. *lib.*1.*Faſt.*

Protegat & noſtras querna corona fores.

Idem *Eleg.*1.*lib* 3.*Triſt.*

Augurium menti querna corona dabat.

Quĕrnĕus, a, um, eiuſdem ſignificationis. *δρύϊνος.* vt, Frons quernea apud Col. *lib.*6.*cap.*3. Querneæ glandes, apud eundem *lib* 9.*cap.*1.

Quĕrcĕus, a, um, idem cum ſuperiori. *δρύϊνος.* Seruius, Querceam coronam accipiebant qui in bello ciuem ſeruaſſent. ¶ Querceus olim cibus. Gellius *cap.*6.*lib.*5.

Quĕrcĭcus, a, um, idem. *δρύϊνος.* Suet. *in Calig. cap.*19. Primo die phalerato equo inſigniſque quercica corona.

Quĕrcŭlānus, a, um. Plin. *lib.*16 *cap.*10. Vbi lucus fageus fuit, porta querculana. Legitur & *querquerulana.*

Quĕrcētum, i, Locus vbi conſitæ ſunt quercus { אלונים *elónim. δρυμών.* GAL. *Cheſnaye, vn bois ou foreſt de cheſnes.* ITAL. *Luogo doue ſono molte quercie.* GERM. Ein eychwald/ein ort da vil eychbäum ſtehen. HISP. *Enzinal, lugar de enzinas.* ANG *A groue of oakes.* } Varro 1.*de re ruſt. cap.* 16. Si enim ad limitem quercetum habet, non poſſis rectè ſecundùm eam ſyluam ſerere oleam.

Quĕrcĕrus, a, um, vel querquerus, quod eſt frigidum cum tremore. *φρικώδης*, vt Febris quercera Lucilius, Iactas me vt febris quercera. Idem, Querquera conſequitur febris capitiſque dolores. Gellius *lib. vlt c.*1. An tu fortè morbum appellari hic putas ægrotationem cum febri rabida & quercera? Querceram enim grauem & magnam quidam putant dici.

Quĕrēla, vide *Queror.*

Quĕrŏr, eris, queſtus ſine diphthongo, Lamentor, conqueror. { נלון *nalón. μέμφομαι, ὀδύρομαι.* GALL. *Se plaindre ou complaindre* ITAL. *Lamentarſi querelarſi.* GER. Klagen. HISP. *Quexarſe.* ANGL. *To complaine, to bewaile and mak moone.* } Saluſt. Sæpe de luxuria & auaritia noſtrorum ciuium queſtus ſum Admittit autem hoc verbum variam conſtructionem. In eadem enim ſignificatione dicimus, Queror hanc rem, vel de hac re, Cæſari, cum Cæſare, & apud Cæſarem. Cicer. *de Amic.* Quorum plerique aut queruntur ſemper aliquid, aut etiam exprobrant. Idem *Lent. lib.*1.*Epiſt.* Multa de mea ſententia queſtus eſt Cæſari. Ouid.1 *Metam.*

Cum Ioue viſa queri.

Dicimus etiam queror apud illum. Plin. *de viris illuſtribus.* Quo cognito apud populam queſtus quòd de ſe tale aliquid timuiſſent. Aliquando abſolutè, vt apud Cicer. *lib.* 1. *Epiſtol. ad Lentul.* Quid multa? queſtus eſt grauiter. Plaut. *Pſeud ſc.*3. *a.*1. Iſtuc apud nouercam querere. Ambigue & imperatiuo & indicatiuo modo. Idem *Moſtell.ſc* 3.*a.*1. In ſe iecta male querere. Idem *Amph.ſc.*1.*a.*1 Satius eſt me queri illo modo ſeruitutem. Idem *Aſin.ſc.*4.*a.*1. Meas querar fortunas. Ouid.5.*Faſt.*

Ibat vt Oceano quereretur facta mariti.

Senec. *c.*15.*de conſ.ad Mart.* Ouid. *Eleg* 9.*lib.*4.*Triſt.*

Quódque querar (de te, notum, qua patet orbis, erit.

Cæſar. *lib.*3 *de bell.ciu* Queſti ſunt de iniuriis.

Quĕrĭtor, queritaris, frequentatiuum. Multum ſæpéque queror. { *ὀδυρμοὺς ποιοῦμαι.* GALL. *Se complaindre ſouuent.* ITAL. *Lamentarſi ſpeſſo, lamentarſi molto* GER. Heffttig oder offt klagen. HISP *Mucho ſe quexar, ò quexarſe à menudo.* ANG. *To complaine often.* } Liu. *lib.*9. *de bello Macedonico.* Ne vox queritantis audiretur. Tacit *lib* 16. Igitur flentes queritantéſque qui aderant faceſſere properè iubet Thraſea.

Queſtus, us, ſine diphthongo in datiuo & ablatiuo plurali queſtubus. Lamentatio, querela. { תלונה *telunáh. κίνδυνος.* GAL. *Plainte, complainte.* ITAL. *Lamento* GER. Ein klag mit weinen. HISP. *Quexa ò querella.* ANG. *A complaynig or making of moone.* } Cic.5.*de finib.* Quod eiulatu, queſtu, gemitu, &c. Virg 4 *Georg.*

——— & mœſtis late loca queſtubus implet.

Idem 4. *Æneid*

Tantos illa ſuo rumpebat pectore queſtus

Cicer *pro Quintio*, Qui denique queſtus, qui mœror dignus inueniri, &c.

Quĕrēla, æ, Querimonia, queſtus. { תלונה *telunah. μομφή, μέμψις.* GALL. *Querelle, complainte.* ITAL *Querela.* GERM. Ein klag. HISP. *Quexa ò querella.* ANGL. *A complainte, bewayling.* } Cicer. *de ſeneƐ.* Sæpe interfui querelis meorum æqualium. Idem *ad Brutum lib.* 11. Sed tamen prouidendum eſt, ne qua iuſta querela eſſe poſſit. Ouid. 5.*Faſt.*

Inque meo non eſt vlla querela toro.

Idem *Eleg.*5.*lib.*4.*Triſt.*

Incidat & veſtro rara querela toro.
Plaut' *Mena.b.ſc.2.a.* 4. Mens eſt in querelis (de litigioſis.) Catul. *de Com. Beren.*
Id mea me multu docuit regina querelu.
Et Sueton. *in Calig. cap.*10. Eliceret aliquem ad querelas. Ouid. 4. *de Ponto, Elegia* 3.
Nam niſi iuſta tua, iuſta querela mea eſt.
Horat. 2. *Ode* 9
———deſine mollium
Tandem querelarum: & potius noua
Cantemus Auguſti tropæa.
Virg. 4 *Æneid.*
Deſine méque tuis incendere, téque querelis.

Querimōnia, æ, Querela, lamentatio. { תלונה *telunáh.* μεμψιμοιρία. GAL. *Complainte,* ITAL. *Querelamento lamentatione.* GERM. Ein klag mit trauren. HISP. *Quexa o querella.* ANG. *A complaynte, à moone making.* Plaut. *Pſeud. ſc.* 3 *a.* 1. Semper ad me cum argentata accedito querimonia. Idem *Menach ſc* 2 *a.* 5. vt neuter ad me veniret cum querimonia. (de viro & vxore iurgantibus ſimul. Cicero *ad Q. frat. lib.* 1. Eo meta introitu repentè magna querimonia omnium diſceſſimus. Horat. *in Arte,* Verſibus impariter iunctis querimonia primum, Pòſt etiam incluſa eſt voti ſententia compos. Cicero 7. *Verr.* Vt ſi me in ea querimonia, quam ſum habiturus de iſtius crudelitate, & de ciuium Romanorum indigniſſima morte, non modò vires, verumetiam vita deficiet. Quanquam autem nulla ab autoribus ferè inter querelam & querimoniam videatur obſeruata differentia: tamen Corn. Fronto ita diſtinguit, vt querimonia certæ rei ſit & grauitatis cuiuſdam: querela verò ſuperuacua & cum leuitate quadam coniuncta.

Querulus, a, um. pen. corrept. Queribundus, vel querelis plenus. { ἐγκληματικός, μεμψίμοιρος. GALL. *Qui ne fait que ſe plaindre, querelant.* ITAL. *Lamentenole.* GERM. Klagbar. Das vol klagens iſt ſich ubel gehabend HISP. *Querelloſo.* ANGL. *That complayneth often.* } Ouid. 3. *Triſt. Eleg.* 8.
Et nunquam queruli cauſa doloris abeſt.
Martial. *lib.* 4.
Miſſa nec à querulo mappa clicnte fuit.
Ouid. *Epiſt.* 5.
Impleuitque ſacram querulis vlulatibus Idam.
Idem *Eleg* 1 *lib.* 5. *Triſt.*
Hoc querulam Prognen Halcyonémque facit.
¶ Quandoque à poëtis pro canoro ponitur. Virg. *lib.* 2. *Georg.*
Et cantu querula rumpent arbuſta cicadæ.
Seruius, Querulæ cicadæ, id eſt, canoræ. Horatius *lib.* 3. *Carm.*
Sub cantu querulæ deſpice tibiæ.
Ouid. 5. *Metam.*
Calliope querulas prætentat pollice chordas.
Idem *lib.* 3. *Faſt.*
———Querulas impulit aura fores.

Queribundus Querulus, vel plenus querelarum μεμψίμοιρος. Cicero *pro P. Sylla.* De ſupplicio P. Lentuli, de carcere, magna & queribunda voce dicebat. Senectus queribunda, Silius *lib.* 14

Querquetulana, Porta Romæ fuit, ita dicta à querceto quod intra muros iuxta ſe habebat. Feſtus Querquetulanæ nymphæ, querceto præſidentes.

Querquēdŭla, æ, Auis ex genere natantium, ſiue aquaticarum, tam in aqua quam in terra vitam agens, quemadmodum anſeres & anates: quod genus animalia Græco vocabulo ἀμφίβια vocantur. {GALL. *Cercerelle* ITAL *Cercerella.* GER. Ein art waſſervöglen, wildenten ſind grauw. HISP. *Vn genero de anade.* ANGL. *A water foule called a teale* } Varro 3. *de re ruſt. cap* 5. Altera ſpecies eorum quæ non ſunt contenta terra ſolum, ſed etiam aquam requirunt, vt ſunt anſeres, querquedulæ, anates.

QVERQVERA, æ, à κέρκερος, Frigus, horror κρύος. horridus: vnde querquera febris, horrida. Apul. *in Apol.* Poſſe dicitis ad res venereas ſumpta de mari ſpuria & falcina (ne ipe veret illum & virginal) propter nominum ſimilitudinem qui minus poſſit ex eodem littore calculus ad veſicam, teſta ad teſtamentum, cancer ad vlcera, alga ad querceram. Malè ſcriptum *quercerum.*

Quĕrquĕrus, a, um, aliàs quercerus. Vide *Querqu.*

Quĕrulus, vide *Queror.*

Q V I

Qui, quæ, quod, Relatiuum eſt ſubſtantiæ, cuius ſignificatio & vſus nulli non eſt notus. { אשר *aſcher.* ὅς, ἥ, ὅ. GALL. *Qui, lequel,* ITAL. *Il quale, la quale.* GERM. Welcher, welche, welches. HISP. *Quien ò que coſa.* ANG. *which.* } Plaut. *Curc. ſc.* 3 *a.* 5 Non malè creditur (iis) qui nunquam reddunt. *Ibidem ſc.* 2. *a.* 4. Egon' ab lenone quicquam mancipio accipiam, quibus ſui nihil eſt. ¶ Ponitur aliquando aduerbialiter pro quo modo. πῶς, τίνι τρόπῳ. Cicer. *de Amicit.* Qui fieri poterat vt eius dolore non angerer, qui mecum ſemper familiariſſimè vixiſſet. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Qui iſtuc canere poſſum? Idem *Curc. ſc.* 3 *a* 5. Qui promiſi? T. Lingua. Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Qui vocare? (id eſt, quomodo) ¶ Relatiuum *Qui, quæ, quod* interdum eleganter traiicitur, alienámque ſedem occupat, vt rotundior & numeroſior efficiatur oratio. Nam inter antecedens, & eius caſum interponitur. Cornel. Celſ. *lib.* 7. *cap.* 7. Ea verò curatio quæ palpebræ laxioris ab omnibus frequentatur, nihil habet dubij. Alter dixiſſet inornatè, palpebræ laxioris, quæ. ¶ Aliquando pro vt. ἵνα. Terent. *in Andria* Nunc ſi quid potes aut tu, aut hic Birrhia, facite, fingite, inuenite, efficite qui detur tibi. Plaut. *Aulul. ſc.* 1. *a.* 4. Scripta pueris induitur ratis, qui laborent minus. (id eſt, vt) Idem *Milit. ſc.* 1. *a.* 2. Dedi (tabellas) mercatori, qui deferat, (id eſt vt.) Idem *Curc ſc.* 2. *a.* 4. Iſtas minas decem, qui me procurem. Idem *Pſ ſc.* 2. *a.* 1 Hæc me promittere, qui vos oblectem. Idem *Capt ſc.* 4. *a.* 5. Arceſſatur faber qui iſtas compedes tibi adimam. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Qui poſſim videri huic fortis (id eſt, vt.) Et *Menach. ſc.* 2. *a.* 1. *& Moſtell ſc.* 3. *a* 1. He mihi cum nihil eſt, qui illi diminuam caput. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 4. Ecquid das qui bene ſit (id eſt vt.) Idem *Moſtell ſc.* 3. *a.* 1. Cedo ceruſſam. Quid opus eſt cerauſſam qui malas oblinam. (id eſt, vt,) vel qua, ceruſſa ſup. ‖ ¶ Qui pro cur, apud veteres. ¶ Aliquando pro vtinam, εἴθε. Terent. *in Phor.* Qui illum dij omnes perdant. Plaut. *Manech. ſc.* 2. *a.* 3. Qui illam Dij perduint. ¶ Aliquando pro vnde. Terent. *in Hecyr* Nec qui mihi hoc eueniat ſcio. Et *in And.* Nam qui iſthæc tibi incidit ſuſpicio? Plaut. *Aulul ſc.* 4 *a.* 1. Satis habes qui vitam bene colas. Idem *Moſtell ſc.* 1. *a* 1. Qui ſcis an iſtuc eueniat. Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Qui ſcio an ea tu? ¶ Aliquando pro cur, quamobrem, διὰ τί. Idem *prolog. Amph.* Qui minus eadem hiſtrionis ſit lex, quæ ſummo viro? Idem *Aſin. ſc.* 3. *a* 3 *& Pſ. ſc.* 4. *a.* 1. *& Moſtell ſc* 2 *a.* 1. Quidum? Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 2. Ceterùm facturi nuptias. Quæquia nihil eſt temere. Cic. 1 *Tuſc* Qui enim beatior Epicurus quàm in patria viuebat, quam Metrodorus qui Athenis? Terent. *in Aulul.* Non poteſt. PAM. Qui Donatus, qui, id eſt, quamobrem. Componitur aliquando cum Dum, & dicimus quidum in eadem ſignificatione. Terent. *in Eunuch.* At nunquid aliud? P. Quidum. Qui pro qua, Plaut. *in Amph.* Patera aurea, qui potitauit Rex (id eſt, qua) ¶ Pro quo apud eundem *Aſin. ſc.* 4 *a.* 2. ¶ Eſt & qui à quis, abiecto vltimo elemento quod aliquando interrogatiue tenetur pro quis. Idem *in Amph.* Qui me alter eſt audacior homo aut qui confidentior? ¶ Ponitur aliquando pro nempe qui, vel vtpote qui. Idem *Milit. ſc.* 1 *a* 1. Amant te omnes, nec iniuria qui ſis tam pulcher. Cicer. *Attic. lib.* 5. Actio malui mus iter facere pedibus qui incommodiſſimè nauigaſſemus. ¶ Aliquando pro qualis. Idem 1 *de diuin.* Xenophon Socraticus qui vir, & quantus. Compoſita à qui ſunt, Quidam, quicunque, quiuis, quilibet, à quo Vnuſlibet. ¶ Quibus in extremis, eleganter dicitur pro quorum in extremo, ἐν οἷς ἐν ἄκροις. Cicer. *Cæſari,* Literæ dantur mihi à te, quibus in extremis ſcriptum eſt.

Quia coniunctio cauſalis, idem valens quod quoniam. { כי *chi.* ὅτι. GALL. *Pourtant que, pource que.* ITAL. *Perche.* GERM. Dieweil, darumb. HISP. *Porque.* ANG. *Becauſe* } Cicero. *de Amic.* Sed quia natura mutari non poteſt, idcirco veræ amicitiæ ſempiternæ ſunt. Plaut. *Moſtel ſc.* 1. *a* 1. Cur me verberas? Quia lubet. alias, quia viuis. ¶ Ideo quia, vide loco propterea quia, vide Propterea; quia enim, vide Enim. Interdum bis reperitur, ſequente ſubiunctiuo, vel indicatiuo. Quint. *lib.* 11. *cap.* 1. Non quia prodeſſe nunquam ſatis ſit, ſed quia hoc proſpicere debet, nequid prius quam fecerit: faciat.

Quianam, aduerbium interrogandi, Quare. { מדוע *maddúa.* διὰ τί. GALL. *Pourquoy?* ITAL *Perche* GERM. Warumb, oder weß halben. HISP. *Porque.* ANG. *Wherefore?* } Virgil. *lib.* 5.
Heu quianam tanti cinxerunt æthera nimbi!

Quiāne, vna particula eſt, & ſignificat certè, revera. { כי *chi.* ἦ γε. GALL. *Vrayment, certainement.* ITAL. *In vero.* GERM. Warlich. HISP. *Ciertamente.* ANGL. *Truely, verely.* } Virg. *lib.* 4. *Æneid.*
——— Quiáne auxilio iuuat ante leuatos.

‖ Quiatis, cuias. Accio, à quis ‖

Quicquam, cuiuſquam, Aliquid. Si quicquam mentitum inuenies, occidito. Cic. 4 *Acad.* Nec quicquam aliud videndum eſt nobis. Quicquid, vide infrà poſt *Quidum?*

Quicum, pro Cum quo Terent. *Heaut.* Quicum loquitur filius? Cic. 1. *Offic.* Quid ad hanc manſuetudinem addi poteſt, cum quicum bellum geras, tam molli nomine appellari?

Quicūnquĕ, quæ, qui vllo pacto, vel modo, quiſquis, qualiſcumque. { ὅστις, ὅσος, ὁποῖος. GAL. *Quiconque, quelconque, chacun.* ITAL. *Chiunche.* GERM Ach was oder welcher, wie auch. HISP. *Qualquiera que.* ANG. *whoſoeuer.* } Cic. *pro Seſt.* Ego vos in omni fortuna quæcunque erit oblata complectar. ¶ Aliquando accipitur pro qualiſcunque. Idem 3. *de Orat.* Eáque nos primi quicunque eramus, & quantuluncunque dicebamus, conuertimus.

Quid, nomen ſubſtantiuum, quod ferè interrogatiuè ſumitur. { מה *mah.* τί. GALL. *Quelle choſe? quoy?* ITAL. *Che coſa?* GER. Was? HISP. *Que coſa? alguna coſa?* ANG. *what?* } Cicer *de ſen.* Quid de pratorum viriditate dicam? Et *paulò ante,* Quid de vtilitate loquar ſtercorandi? Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Quid hoc eſt? (ſtomachantis.) Idem *Mil.* ſc. 2. *a.* 2. Vah quid eſt? Item, Quid eſt negotii mox, Quid iam? Idem *Curc ſc.* 1 *a.* 1. Quid cautes Idem *Aſin. ſc.* 3 *a.* 1. Quid modi eſt ductando? Idem *Menach. ſc* vlt. *a* 5. Quid erat nomen noſtræ matri? Quid nomen tibi eſt. *Ibid ſc.* 2. *a.* 2. Idem *in Pſeud ſc.* 1 *a.* 2. Quid eſt nomen tibi? ¶ Quid niſi. Ouid. *Eleg.* 7. *lib.* 1. *Triſt.* Quid num? Vide *Num.* ¶ Pro cur, Idem *Eleg* 7. *lib.* 5 *Triſt.* Quid venias requiret Plaut. *Curc. ſc.* 1 *a* 1 Me excruciat P. Quid eſt? id eſt, cur? Idem *ibid. ſc* 3. *a.* 1. Rogat quid veniam Cariam *Ibid. ſc* 1. *a.* 1. Quid id quæris? Idem *Aſin ſc* 3. *a.* 1. Quid venis Idem *Curc ſc.* 1. *a* 3. Quid eum quæris? (bis. Idem *Menach.* ſc. 1. *a* 4. Quid tu mihi triſtis es? Idem *Moſt. ſc* 1. *a* 1. Quid lates? Quid tibi hic clamatio eſt? (id eſt, cur ita clamas?) Idem *Aulul. ſc.* 4 *a* 1. Quid tibi eſt? GALL. *Qu'as tu à crier?* Idem *Curc ſc* 2. *a.* 1 Quid lubet perditum te diceret? Idem *Amphitr.* Quid huc ad me Blepharo? (venis. ſup.) Nonnunquam etiam indefinite. Virg. 10. *Eclog.*
Nunc ſcio quid ſit amor.
¶ Aliquando eſt aduerbium interrogandi, pro cur, vel quare, τί. Terent. *in Andr.* Sed quidnam Pamphilum exanimatum video. Ouid. *in Epiſt. OEnones ad Parid.*
———quid arenæ ſemina mandas?
¶ Aliquando ponitur pro in quo. Cicero *in Lælio.* Quid enim indigens Africanus mei? Quint. Quid tibi tantum malum feci? quid eſt noui? ¶ Aliquando in oratione vacat. Cicero *ad Seru.* Trebatio mandaui vt ſi quid tu voles eum ad me mittere, ne recuſaret. Compoſita ſunt quæ, quid, quicquam, quiddam, quicque, quippiam, nequicquam, quidnam numquid, quidni, quidlibet. Vſus habet vt d, ſequente q, mutet in c. vt quicque, quicquam: & ſequente p, in p vt quippiam. Quicque inque autem & vnumquicquid, aut vnumquicque, aut vnumquidlibet, nequaquam dixero, ſed quodcunque, vnumquodque, quodlibet, &c. quid agimus? conſilium quærentis eſt, inquit Donat. τί δρῶμεν. Terent. *in Eunuch.* Quid nunc agimus? Quid hominis habes? cum contemptu dicitur. Idem *in Hecyr.* Sed quid mulieris vxorem habes? Quid iſtuc? aduerbium eſt ægrè concedentis, inquit Donatus. τί τοῦτο. Terent. *in Eunuch.* Quid iſtud? ſi certum eſt facere, facias: verum ne poſt conferas culpam in me, Idem *in Andr.* Quid iſtuc, ſi ita in animum induxit eſſe vtile. Nolo tibi vllum commodum in me claudier. Quid cum genitiuo, more ſubſtantiuorum. Plaut. *Aul ſc.* 4. *a* 3. Si quid diuorſi fuat. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a* 3. Quid id eſt quæſti? Idem *Aulul. ſc.* 1. *a.* 1. Quid re-

rum geram. Idem *Pſeud. ſc. 6. a. 4.* Viſo quid rerum egerit. Et *Aulul. ſc. 6. a. 2.* Quid clamoris oritur hinc. Item. Quid hoc negotij eſt neminem meum dictum magnifacere? Idem *Aſin ſc. 4. a. 2.* Idem *Menec. ſc. 1 a. 1.* Quid tibi mecum eſt rei? Non ego te noui. Idem *Curc ſc 1 a 2.* Quid tibi eſt? i ſub morbi. Ouid. *Eleg. 5 lib. 1. Triſt.* Si quid ego adhuc numeris. Plaut. *Aul. ſc 4 a 1.* Nihil eſt doris quod ... ¶ Quid iſtuc eſt? (obiurgantis.) Idem *Milit. ſc. 5. a. 2. & Men. ſc 7 a 1.* Quid eſt? (mirantis.) Idem *Capt. ſc. 4 a. 3.* Quid eſt? (iraſcentis.) Quid ita, ſignificat cur ... Plaut. *in Aul.* Occidi. E. Quid ita? Donatus putat eſſe vnam partem orationis. ¶ Quid quæris, clauſula eſt ſermonem in compendium redigentis, eandem vim habens quam quid pluta? vel quid opus eſt verbis? quid vis præterea? quid vis dicam? τί δεῖ λέγειν, τί μάτην. Cicer. *ad Attic. lib. 1.* Quid quæris? num ad priuata redeam. Horat. *lib. 1. Epiſt.*

Quid quæris? vino & regno ſimul iſta reliqui.

Quid tum, quid tum poſtea, & quid tum denique, idem valent quod quid ergo? quid itaque? quid interea? quid demum? ... quæ omnia ſignificant, quò pertinet iſtud de quo loqueris, ſiue quid attinet hæc dicere ſiue, quid ſibi vult hic ſermo?

Quidam, certus quiſpiam, à quis, i aliquis, & dam, enclitico. cum ſuis, perſonam certam dicit. & ſingulare potius ſignum eſt quàm particulare. { ὁ δεῖνα. GALL. Quelqu'un, aucun. ITAL. Vn certo. GERM. Einer. HISP. Vn cierto. ANGL. Some. } Cicer. *pro Clu.* Quidam ex aduocatis, homo ſumma virtute prædirus. Plaut. *Men. ſc. 2. a. 4.* nimis ſollicitum me habuit cliens quidam. Idem *ibid.* Quis homo eſt? Menæchmus quidam.

Quidem aduerbium affirmandi, profectò, certè. { אכן *achén* γοῦν, μὲν. GALL. Certes, certainement. ITAL. Certamente. GER. Zwar. HISP. Ciertamente. ANGL. Truely. } Et tribus modis in oratione accipi ſolet. Vno ad diſtinguendas res, μὲν vt, Ego quidem ſcribo, tu verò legis, ille autem dormit. In quo modo duobus tantùm coniunctionibus vti poteſt, ſcilicet verò & autem. Altero quaſi per exceptionem eius quod affirmes. Quintil. *in Inſtit.* Torquebis quidem filium, ſed fatebitur mater. Cic. *lib. 3 Offic.* Ab optimis, illis quidem viris, ſed non ſatis eruditis. γοῦν Pleréſque in hoc modo comites habere poteſt: vt Verum, veruntamen, ſed tamen, at, attamen, cæterùm. Tertiò quum nulla ſequitur ex prædictis coniunctionibus: vt apud eundem. Aut enim nemo (quod quidem magis credo) aut ſi quiſquam eſt, ille ſapiens fuit. Plaut. *Men. ſc. 6. a. 5.* Metuam ego haud multum quidem. *Ibid. ſc. 2. a. 5.* Dabitur malum me quidem ſi attigeris. *Ibid. ſc 3. a. 1.* Sic amatores decet eſſe amatores, qui quidem ſe ad mendacitatem properent detrudere. Idem *Pſ. ſc. 2. a. 5.* Liberè hercle hoc quidem. Idem *Aulul. ſc. 4. a. 1.* Ne pigeat proloqui. Dum quidem non percontetis quod non lubeat proloqui. ¶ Quidem, & certè, aliquando ſimul iunguntur. Cicer. *ad Lentul. lib. 1.* Illud quidem certè noſtrum conſilium iure laudandum eſt. Terent. *in Phor.* Quidem coniunxit cum hercle. Nam tua quidem hercle certò vita hæc expetenda. &c. Cicer. autem *lib. 1 Epiſt. ad Attic.* poſt quidem ſubiunxit profectò. Nunc quidem profectò Romæ es. Quidem (vt annotat Paſſer.) monoſyllabum ponitur in *Aſin prologo, & in Pſ.* Plaut. *ſc. 1 a. 1.* (bis.) ¶ Eius compoſita ſunt, Equidem, Siquidem: de quibus alibi.

Quidnam, aliquando interrogatiuè accipitur, aliquando indefinitè. { מה *mah.* τί ποτε. GALL. Quoy, quelque choſe? ITAL. Che che coſa? GERM. Was doch/oder warumb? HISP. Que, que coſa? ANGL. what? } Terent. *in Phor.* Quidnam ille commotus venerat? hoc eſt, quamobrem, vel propter quid? Idem *in Eunuch.* Reuiſo quidnam Chærea hic rerum gerat.

Quidni, Certè, vel certum eſt, vel cur non, { πῶς γὰρ οὔ, τί μήν. GALL. Pourquoy non? ITAL. Perche non? GERM. Warumb nicht? HISP. Porque no. ANGL. why not. } Et duæ partes ſunt ſecundùm Priſcianum, ſicut, Cur non. Terent. *in Eunuch.* Habeſne hominem amabo? PH. Quidni habeam? Plaut. *Men. ſc. 5. a. 5.* Ecquid ſentis? Quidni ſentiam? Idem *Pſeu ſc. 1. a. 1* Quid fles? Quid ego ni fleam? *Ibid. ſc. 1. a. 2.* Omnem rem. Quid ego ni teneam? Idem *Curc. ſc. 1. a. 3.* Noſtin? L. Quidni nouerim? Veteres enim ni pro ne ponebant, & ne pro non. Idem. Ni ſtulta ſis. Et ne vult, pro non vult.

Quidum? Quare igitur? Plaut. *Amph.* Prodigum te fuiſſe oportet olim in adoleſcentia. S. quidum? M. Quia ſenecta ætate a me mendicas malum. Terent. *Eunuch.* At nunquid aliud? P. quidum? G. quia triſtis es.

Quidque, vel quicque. Quintil. *lib. 3. cap. 15.* Non vt quidque primum dicendum, ita primum cogitandum eſt. Cicer. *3. de nat. deor.* Interpretando quorſum quidque pertineat. Plaut. *Amph.* vt lubet quicque facias.

Quicquam. Plaut. *Pſ. ſc. 2. a. 5.* Ordine vt quicquam egiſti ſcio. Idem *Men. ſc 1. a 3.* Nunquam quicquam factum peius. Idem *Aſin ſc. 3. a. 1.* Nunquam quicquam poſcerem. Idem *Men. ſc 2 a. 4.* Non deliqui quicquam. Ouid. *Eleg. 4. lib. 3. Triſt.*

——Si quicquam credis amico

¶ Nonnunquam vocat vt apud Plaut *ſc. 3. a 1 Moſtell.* Quid illa pote quicquam peius muliere memorari ¶ Pro quidque. Idem *Pſeud. ſc 2. a. 5.* Ordine omne, vt quicquam geſtum eſt ediſſertauit. Idem *ibid.* Ordine vt quicquam egeſti, ſcio.

Quicquid, vt quidam aiunt, mutat d. in c, ne bis interrogare videamur. { ὅ,τι ἂν. GALL. Tout ce que c'eſt. ITAL. Ciaſcuna coſa. GERM. Alles das/Es ſey was. HISP. Todo que. ANG. what ſoeuer. } Sed non eſt ratio ſatis ponderoſa, vt putem non reprehendendum qui ſcripſerit quidquid & quidquam. Quint. *lib. 1. de Orthograph.* Frigidiora his alia, vt quidquid quartam c haberet, ne interrogarebis videremur: & quotidie, non cotidie, vt ſit quoto die. Eſt autem quicquid ſubſtantiuum, ſicut & quid. Ideo genitiuum ſubſtantiuum, vel adiectiuum exigit: vt Quicquid pecuniarum, quicquid molle. Quicquid nomen eſt tibi, quocunque voceris nomine. Gell. Quodcunque adiectiuum eſt, & ideo ſubſtantiuum in eodem caſu patitur, ſicut & quod: vt Quodcunque cælum: adiectiuum verò reſpuit.

Quiës, etis. Vacatio a labore, ſiue ceſſatio à quocunque opere. { מנוח *manoach* מנוחה *menuchâh* הנחה *hanachâh* שלוה *ſchaluâh.* } ἡσυχία. GALL. Repos. ITAL. Quiete, ripoſo. GERM. Ruhe oder raſt. HISP. Holgança de trabajo. ANG. Reſt, quietneſſe } Cicer. *Catil.* Mors, laborum, aut miſeriarum quies eſt. Senec. *cap 3. de conſ. ad Mart.* Quiete digniſſimus. (id eſt qui placidè quieſcat mortuus, vel qui ſomno digniſſimus eſt perpetuo.) ¶ Aliquando pro Somno. Velleius, manifeſtæ denunciatione quietis (i. ſomnij monitu) ¶ Sæpiſſimè accipitur pro ſomno, eo quòd dormientes ab omni opere feriantur: cui opponitur vigilia Quintilian *lib 7. cap. 3.* Labor an otium, vigilia an quies? Horat. *Epiſt. 17.*

Si te grata quies, & primam ſomnus in horam
Delectat.

Vt quies commodior veniat Celſ. *lib. 6. cap. 6.* Noctu verò, quo commodior quies veniat, nos alienum eſt, &c. Cicer. *1. de diuinat.* Quæ quidem multò plura euenirent, ſi ad quietem integri iremus: nunc onuſti cibo & vino perturbata & confuſa cernimus. Virgilius 10. *Æneid.*

——neque enim membris dat cura quietem.

¶ Olim per quintam declinationem inflectebatur. Quies, quiei: quæ inflexio etiam hodie manet in compoſito requies, requiei: quanquam & hoc nonnunquam faciat requietis. Cicero *in Catone*, vt meæ ſenectutis requietem, delectamentáque noſcatis. ¶ Differunt (vt quidam volunt) quies & tranquillitas: quòd quies, corporis ſit: tranquillitas animi. Idem *in Prolog. lib. 1. de Orat.* Nam qui locus quietis, & tranquillitatis animi pleniſſimus fore videbatur, in eo maximæ moles moleſtiarum, & turbulentiſſimæ tempeſtates extiterunt. Saluſt. Nanque animus impurus dijs hominibúſque infeſtus, neque vigilijs, neque quietibus ſedari potuit: ita conſcientia mentem excitatam vexabat. Cicer *1. Offic.* Ioco vti illo quidem licet, ſed ſicut ſomno, & quietibus cæteris. Verum hæc differentia non eſt perpetua. Accipitur enim ſæpiſſimè quies pro otio, & tranquillitate animi. Plin *lib. 18. c 28.* Qui paupertatem & quietem doctrinam ei ſciebant in primis cordi eſſe. ¶ Quietes, in plurali pro cubilibus Lucret. *lib. 1.* Namque canes, vt montiuagæ perſæpe feras Naribus inueniunt intectas fronde quietes ¶ Accipitur aliquando quies pro tranquillitate, ſiue ſerenitate aeris. Virg. *2. Georg.*

Si non tanta quies iret frigúſque, calorémque
Inter & exciperet cœli indulgentia terras.

Quieſco, ſcis quieui, quietum, Quietem ago, quietem cupio, ferior à labore. { נח *náeh* שבת *ſchabáth* ἠρεμῶ, ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω. GAL. Se repoſer, dormir, ceſſer. ITAL. Ripoſarſi. GER. Ruwen. HISP. Holgar. ANGL. To reſt to be at quiet or reſt } Virg. *1. Æneid.*

——nunc blanda compoſitus pace quieſcit.

Plaut. *Milit. ſc. 2. a. 2.* Nunquam hodie quieſcet, quin perfecerit. Idem *Men. ſc. 1. a. 3.* Potin' vt quieſcas, ſi ego hanc referam. Item *Aſin. ſc. 4 a. 1.* Audio & quieſco. (i. taceo.) *Ibidem*, Quieſce quæſo. (i. ne ſæui & iraſcere.) ¶ Accipitur & pro dormio. Cicer. *6 Verr.* Eo quum venio, Prætor quieſcebat. Plaut. *Amph.* Ibi cœnati, atque ibi quieui in naui. (i. dormiui.) Idem *Moſtell. ſc. 4 a. 1.* Sine eum quieſcere (i. dormire. ſup ebrium.) Idem *Capt. ſc. 4. a. 3.* Quin tu quieſcis cor meum. Idem *Men. ſc. 2. a. 3.* Potin' vt quieſcas, ſi ego hanc referam, &c. ¶ Aliquando pro ſto, non moueor. ἠρεμῶ, ἡσυχάζω. Virgil. *6. Æneid.*

Poſtquam collapſi cineres & flamma quieuit.

Idem *7. Æneid.*

——poſtquam alta quierunt
Æquora

¶ Aliquando actiuè accipitur pro quieſcere facio παύω. Plaut *in Moſt.* Quieſce tumulum hunc qui eſt ante oſtium. ¶ Quieſcere etiam dicitur qui ſolitam petulantiam remittit. Terent. *in Prol. Andr.* De hinc vt quieſcant porrò moneo, & deſinant maledicere. ¶ Aliquando accipitur pro abſtinere, ſeu ſuperſedere. Gell. *lib. 2. cap 28.* Statuere, atque edicere quieſcebant. Plaut. *in Moſtell.* Quin tu ſi ſapis, quieſce hanc rem modò petere. ¶ Aliquando pro permitto. Cic. *ad Att. lib. 7.* Quieſcat rem adducı ad interregnum. ¶ Quieſci, impersonale. Terent *in Andr.* Quibus quidem quam facilè poterat quieſci, ſi hic quieſſet. ¶ Hinc componuntur acquieſco, conquieſco & requieſco: quorum ſignificata vide ſuis locis.

| Quietalis ab antiquis dicebatur Orcus. Feſt. quòd hominibus quietem tribuat |

Quietorium, & requietorium, conditorium monumentum, vbi quieſcant condita corpora. In inſcription. antiquis iſta nomina leguntur. Vide inſcriptiones antiquas Orbis Romani quas edidit Gruterus.

Quietus, a, um, adiectiuum eſt a nomine quies deductum, aut potiùs nomen ex participio, idem valens quod tranquillus, otioſus, placidus. { שלו *ſcheléu* שאנן *ſcaanan.* ἥσυχος. GALL. Coy, qui eſt en repos. ITAL. Quieto, chi ſta in ripoſo. GERM. Ruwig. HISP. Soſſegado y quedo. ANGL. Quiet or at reſt. } Plaut. *Moſtell. ſc. 1. a. 2.* Potin' vt quieto ſis animo? Idem *Curc. ſc. 2. a. 4.* De illo quietus eſto. (id eſt, ſecurus. Ter. *in Phorm.* Quietus eſto, inquam: ego curabo ne quid verborum duint. Vbi Donatus, Quietus, ſecurus: ab eo quod præcedit, id quod ſequitur. Virg. *5. Æneid.*

——mox aere lapſa quieto
Radit iter liquidum celeres neque commouet alas

Idem *1. Æneid.* in primis regina quietum Accipit in Teucros animum mentémque benignam. ¶ Reddere quietum, efficere vt quietè & ſecurè quis viuat. Terent. *Eunuch.* Sex ego te totos Parmeno hos menſes quietum reddam, Ne ſurſum deorſum curſites, neve vſque ad lucem vigiles. Solutus & quietus animus. Cic. *pro Roſcio Com.* Hoc ego loco ſoluto & quieto ſum animo: & quorſum recidat reſponſum tuum, non magnopere laboro. Idem *1. Tuſc.* Nam quid quod vitari non poteſt metuit, is viuere animo quieto nullo modo poteſt. Idem *6. Verr.* Primò mirum omnibus videri, Diodorum reum hominem quietiſſimum. Horat. *Epod. 10.*

Quis tibi tere non feratur æquore,
Quàm Graia victorum manus,
Cum Pallas vſto vertit iram ab Ilio
In tam impiam Aiacis ratem

¶ Apul

¶ Apuleius *Apolog.* 1. Non quietus eſt, pro quieuit.

Quiētē, aduerbium, Tranquillè, placidè. { ἠρέμα, ἀτρέμα. GAL. *En paix & tranquillité.* ITAL. *Pacificamente, tranquillamente.* GERM. Rüwiglich/ Mit ſtille. HISP. *Quedamente, ſoſſegadamente.* ANG. *Quietlie, with reſt.* } Cic. 1 *de finib.* Qua qui vtantur, beneuolentiam ſibi conciliant & (quod aptiſſimum eſt ad quietè viuendum) charitatem. Idem 3. *bell ciuil.* Noſtri compluribus interfectis, quinque omnino ſuorum amiſſis, quietiſſimè ſe receperunt.

Quīlĭbĕt, Quiuis, quaſi quemcunque ex multis libet deligere. { אִישׁ *iſch. ano*, ὁστισοῦν. GALL. *Qui que tu voudras c'eſt tout vn lequel, chacun.* ITAL. *Ciaſcuno, qual ti piace.* GERM. Was einer will/ ein jeder. HISP. *Qualquiera que.* ANGL. *Euerie one, whome thou wil.* } Horat. *in Arte,*

——— pictoribus atque Poetis

Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas.

¶ Ponitur etiam aliquando pro vili & obſcuro. ὁ τυχών. Plin. *lib.* 7. Bis ab Annibale captus, neque cum quolibet hoſte res fuit. Ouid. 1. *de Arte amandi,*

Pollicitis diues quilibet eſſe poteſt,

hoc eſt, vel tenuiſſimæ fortunæ homunculus. Cui locutionis generi non diſſimile eſt illud Horatianum,

Non cuiuis homini contingit adire Corinthum.

Quīmātŭs, Ætas quinque annorum. { πενταετία. GAL. *L'aage de cinq ans.* ITAL. *Spatio de cinque anni.* GERM. Der fünfjärig alter. HISP. *Eſpacio de cinco anos.* ANGL. *The age of fyue yeares.* } ſicut bimatus, & trimatus, ætas duorum, & trium annorum. Plin. *lib.* 8. *cap.* 45. Fœminis vita quindecim annorum longiſſima, maribus viginti: robur in quimatu, de bobus.

Quin, varijs modis dicitur. Nam aliquando ponitur pro cur non. { τί μή. GALL. *Que ne, pourquoy non.* ITAL. *Che non, perche non anzi.* GERM. Warumb/ was iſt die vrſach/ oder was hinderet es das nicht? HISP. *Que ne, porque no, tambien como.* ANGL. *Why not.* } vt quum increpantes, vel interrogantes, vel exhortantes dicimus, Quin venis, quin fugis? Virg. 2. *Ecloga,*

Quin tu aliquid ſaltem potius, quorum indiget vſus.

Viminibus, molique paras detexere iuncos? Cicero *pro Rabirio,* Quin compeſcitis iſtam vocem indicem ſtultitiæ? aliquando pro quòd, ſeu vt, Cicer. *Att.* Prorſus nihil abeſt quin ſim miſerrimus. Idem, Non dubito quin eo ſis animo quo ego eſſem, ſi quid tu me rogares. Terent. *in And.* Non dubium eſt quin vxorem nolit filius. ¶ Super coniunctione Quin, & eius notionibus vide Gell. *cap.* 13 *lib.* 17. ¶ Quin pro vt, idem *cap* 3. *lib.* 15. *& cap* 13. *lib.* 17. *noct. Attic.* Alias ſignificationes ab exemplis diſcito. Tibul. *lib.* 4.

Quin hortante Deo, magnis inſiſtere rebus.

Incipe.

Ibidem,

Quin largita tuis ſunt multa ſilentia votis.

Plaut. *Moſtell ſc.* 3. *a.* 1 Quin aſpice me & contempla. Idem *Men. ſc. vlt. a.* 5. Nunquid memorare quin ego liber eam. Idem *Moſt. ſc.* 2 *a.* 1. Non videor ſarcire poſſe ædes, quin ruant. Idem *Men. ſc.* 8. *a* 5. Me commeruiſſe audes dicere? Quin te eripui. Idem *Ibid. ſc.* 5. *a.* 5. Quin te Iupiter, dijque omnes perduint! Idem *ſc.* 2. *a.* 5. Quin incommodi plus malique aſſit, boni ſi obtigit quid? Idem *Men. ſc.* 1. *a* 4. Quin tu taces. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1 Quin mone ſi quid erro. Aliquando pro quinetiam, id eſt, inſuper, præter id, ſiue atque etiam. { אַף *aph* גַּם *gham.* ἀλλὰ καὶ, ἀλλὰ μήν. } Virgil 1. *Æneid.*

——— quin aſpera Iuno,

Quæ mare nunc terráſque metu, cælúmque fatigat,

Conſilia in melius referet,

hoc eſt, quinimo, vel quod maius eſt. Plaut. *ſc.* 1. *a.* 1. *Amphit.* Vidiſtin' vxorem meam? So. Quin introire in ædes nunquam licitum eſt. ¶ Pro Imò. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Quin leno hic habitat. Idem *alibi,* Non ædepol faciam: quin ego illum aut deleram, aut ſatisfaciat mihi (i. Imò verò.) ¶ Pro atqui, idem *Men. ſc.* 4. *a.* 2 Hercle quin rectè dicis, (pro atqui certè) Idem *Amph. ſc.* 2. *a.* 2. At pol quin certa res eſt hanc obiurgare (i. atqui) Idem *Pſ. ſc.* 5. *a.* 1. Quin vt rus iter conſtitueram. Idem *Menæch ſc. vlt a.* 5. Hercle quin monuiſti rectè. (i. atqui.) ¶ Pro quidni. Idem *Amph.* Negas ſceleſte, Quin negem. ¶ Pro quo non, *ibid ſc.* 1. *a* 1. Nec quicquam ſit, quin me omnes dignum deputent. ¶ Pro quam non, *ibid ſc.* 1 *a.* 5 Nulla eſt confidentia in corde quin amiſerim. ¶ Aliquando idem valet quod vt non, vel quod non. μὴ οὐχ, μὴ οὐ. Cic. Non idcirco cauſas Iſocrates non defendit, quin id vtile eſſe, & honeſtum exiſtimaret. Similiter quum dicimus, Non poſſum me continere quin geſtiam, id eſt, vt non, vel quominus geſtiam. Virg. 3. *Æneid.*

Hic tibi ne qua moræ fuerint diſpendia tanti,

Quin vatem inſanam adeas id eſt, vt non.

¶ Aliquando ponitur pro qui non. ὃς οὐ. Cic. *lib.* 9. *Epiſt.* Nemo eſt noſtrorum quin vota victoriæ ſuæ fecerit. ¶ Aliquando pro imò. Ter. *in Heaut.* Quid dicam, quam cauſam afferam, s quin nolo mentiare. ¶ Aliquando pro etiam. Terent. *in Heaut.* Syre, pudet me. S. Credo, neque id iniuriâ, Quin mihi moleſtum eſt. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3 *a.* 1. Nullus eſt quem roges mutuum argentum, C. Quin tam nomen interit mutui, &c. ¶ Aliquando pro quamobrem. Plaut. *in Epid.* — hic non eſt locus, Quin tu alium quæras cui centones ſarcias. ¶ Aliquando pro certè, profectò. Idem *in Amphitr.* At pol quin certa res hanc eſt obiurgare.

Quinarius, numerus quinque. πεντάς.

Quincēntos, pro quingentos dixere veteres, autore Feſto.

QVINCVNX, cis, Pondus, vel menſura quinque vnciarum. { πεντ. οὐγκιῶν. GAL. *De cinq onces.* ITAL. *De cinque oncie.* GER. Ein gewicht zehen lot. HISP. *De cinco onças.* ANGL. *Of fyue vnces.* ¶ In arborum quoque ordinibus quincunx dicitur, quum ita diſpoſitæ ſunt arbores, vt binæ cum tertia proximi ordinis æquali interuallo ſibi oppoſita, quoquo te vertas, quincuncialem referant. Quint. *lib.* 8. *c.* 3. Nullúſne ergo etiam fructiferis adhibendus decor? quis negat? nam & in ordinem, certaque interualla redigam eas arbores. Quid enim illo quincunce ſpecioſius, qui in quamcunque partem ſpectaueris, rectus eſt. Sed protinus in id quoque prodeſt, vt terræ ſuccum æqualiter trahant. Cic. *in Catone Maiore* Quum autem miraretur Lyſander & proceritatem arborum, & directos in quincuncem ordines, &c. Col. *lib.* 3. *cap.* 13. Nonnulli tamen omnem vitem per denos pedes in quincuncem diſponunt. Arborum ordines (inquit Baysius) dicuntur in quincuncem digeſti, quando ſecundi ordinis arbores paribus interuallis ſic diſponuntur, vt figuram quincuncialem ſeruare adinuicem videantur. Eſt autem figura quincuncialis, vt ſuprà annotauimus in dictione *Decuſſis*, dimidia pars literæ x. per medium ſectæ, quæ decuſſis figuram refert. Eius dimidium figura eſt literæ v, quæ quincuncem repræſentat. Ratio quare huiuſmodi figuræ quincuncis & decuſſis appellationem ſint ſortitæ, non eſt obſcura, Veteres enim, quemadmodum etiam hodie fieri videmus, numerum denarium & quinarium huiuſmodi notis x & v, pingere ſolebant. Arbores itaque in quincūcem digeſtæ dicuntur quum ita ſunt collocatæ, vt tertia ſuabus æquali interuallo oppoſita, v literæ ſimilitudinem faciat. ¶ Quincunces vſuræ ſunt, quoties ex centum nummis (vt exempli gratia ſit) quinque nummos vſuræ nomine percipimus. Sic ſemiſſes vſuræ, trientes, beſſes & huiuſmodi. Perſius *Satyr.* 5.

Quid petis vt nummi, quos hic quincunce modeſto

Nutrieras, peragant auidos ſudare deunces?

Quincunx adiectiuè, quinque partes habens.

Quīncūncialis, e. { πεντ... GAL. *De cinq onces.* ITAL. *De cinque oncie.* GERM. Das nicht gar eines halben ſchuchs hoch iſt. HISP. *De cinco onças.* ANGL. *Of fyue vnces.* } Quincuncialis herba dicitur quæ menſuram quincuncialis vnius pedis habet, hoc eſt, ſeptenos ferè digitos. Plin *lib.* 27. *c* 13. de lithoſpermo, Herba quincuncialis ferè foliis duplo maioribus quam rutæ. Quincunces etiam vſuræ dicuntur, quoties ex centum nummis (vt exempli gratia ſit) quinque nummos vſuræ percipimus Sic ſemiſſes vſuræ, trientes, beſſes, & huiuſmodi. ¶ Eſt & quincunx menſuræ genus, paulum & ſupra mediam heminam continens. Martial *lib.* 2.

Te conuiua leget miſto quincunce, ſed ante

Incipiat poſitus quàm tepuiſſe calyx.

Quīncūpĕdal, menſura erat, ſiue regula quinque pedum, qua fabri murarij in dimetiendis parietibus vti ſolebant. Huius formam & vſum ſic depingit Martialis *lib.* 14.

Puncta notis ilex, & acuta cuſpide clauſa,

Sæpè redemptoris prodere furta ſolet.

Quīncŭplex, Numerus quinque continens, ex quinque plicatus, { πενταπλάσιος. GAL. *Quintuple, qui a cinq doubles.* ITAL. *De cinque doppie.* GERM. Fünffaltig. HISP. *De cinco dobleʒes* ANG. *Fiue double, or fiue fold.* } vt duplex, & triplex Martial. *lib.* 14.

Cædit iuuencorum domini caret area felix,

Quincuplici cera quum datur altus honos.

Quīndĕcim, penult. correp. Nomen numerale, indeclinabile, ſignificans ter quinque. { חֲמֵשׁ עָשָׂר *chameſch haſár.* δεκαπέντε. GALL. *Quinze.* ITAL. *Quindici.* GERM. Fünffzehen. HISP. *Quinze en numero.* ANGL. *Fyuetene.* } Plaut. *Pſeud.* Et iam quindecim habeo mnas. Horat. *in Carm ſecul.*

Quindecim Diana preces virorum

Curet.

Quīndĕcĭes, aduerb. numerandi, Quindecim vicibus, { πεντεκαιδεκάκις. GALL. *Quinze fois.* ITAL. *Quindici volte* GER. Fünffzehen mal. HISP. *Quinze veʒes.* ANGL. *Fyuetenes tymes.* } Mart. *lib.* 7.

Dicere quindecies poteram,

Quid pertinet ad te?

Quīndĕcimuiri, Magiſtratus erant Romæ, quindecim numero, ſoli ius habentes Sibyllinos libros adeundi. πεντεκαίδεκα ἄνδρες. Horum dignitas Quindecimuiratus appellabatur.

Quindēnus, a, um, adiect. eſt num. diſtributiui. { חֲמֵשׁ עָשָׂר *chameſch haſár.* πεντεκαίδεκα. GALL. *Quinze.* ITAL. *Quindici* GERM. Je fünffzehen. HISP. *Quinze* ANGL. *Fiftene.* } Liu. *belli Macedonici*, Quindena iugera agri data in ſingulos pedites ſunt.

Quinētiam, coniunctio copulatiua qua nectimus, ac coniuncta ſignificare volumus: idem ferè valens quod inſuper, ſiue præterea & vt vulgò, *quod maius eſt.* { גַּם *gam* אַף *aph.* ἀλλὰ καὶ. GALL. *D'auantage, en outre, qui plus eſt.* ITAL. *Oltra cio, ancora ma, di piu.* GERM. Ja auch/ vil mehr HISP. *Mas praſto, mas ayna.* ANGL. *Moreouer.* } Cicer. *de Amic.* Quinetiam neceſſe erit cupere, & optare, vt quam ſæpiſſimè peccet amicus. Virg. 4. *Æneid.*

Quinetiam hyberno moliris ſidere claſſem.

QVĪNGĒNTI, æ, a Quinquies centum. { חֲמֵשׁ מֵאוֹת *chameſch meóth* πεντακόσιοι. GAL. *Cinq cens.* ITAL. *Cinquecento.* GER. Fünffhundert. HISP. *Quinientos en numero.* ANGL. *Fiue hundred.* } Cicer *ad Attic.* Nec [illegible]rum, quingentos denarios dat. Virg. 10. *Æneid.*

Hunc quoque quingentos in ſe Meʒentius armat.

¶ Quingenti item, hoc eſt, οἱ πεντακόσιοι magiſtratus nomen erat apud Athenienſes, à numero quingentorum virorum quorum officium erat ciuilia munera, rerúmque actiones, de quibus quotidie lis inter populares erat, iudicare. Dignitatem autem hi maximam obtinebant, ac ab Areopagitis ſecundum locum obtinebant.

Quingentēsĭmŭs, a, um, Numerus eſt ordinis. { πεντακοσιοστός. GAL. *Cinqcenteſme, de cinq cens l'vn.* ITAL. *Cinquecenteſimo,* GER. Das fünffhunderſt iſt. HISP. *Quinientos en orden* ANG. *The fiue hundrecht.* } Plin. *lib.* 15. *cap.* 1. Anno vrbis quingenteſimo quinto.

Quingēntĭēs, aduerbium numerandi. Quinquies centum. { πεντακοσιάκις. GAL. *Cinq cens fois* ITAL. *Cinque cento volte* GERM. Fünffhundert maal HISP *Quinientas veʒes.* ANGL. *Fiue hundred tymes.* } Cicer. 4. *Verr.* Ob eam rem H-S quingenties Veneri Erycinæ de Sthenij bonis exactorum.

Quingeni, æ, a, numeri diſtributiui nomen eſt, Quingenti per ſingula: vt quum dicimus, Quingenos denarios militibus diuiſos, id eſt, ſingulis quingentos. Sæpè tamen ita accipitur, vt nihil amplius ſignificet quam quingenti. { οἱ πεντακόσιοι. GALL. *En nombre de cinq ans.* ITAL. *In numero di cinquecento.* GERM. Fünffhundert. HISP. *Cada vno quinicento* ANGL. *Fiuehundred.* } Suet. *in Caſare*, Annuam etiam habitationem Romæ vſque ad bina millia nummûm, in Italia non vltra quingentos

Quingenarius,a,um, nonnunquam ad numerum refertur. {πεντακοσιοστός. Gall. *Cinqcentieſme*. Ital. *Cinquecenteſimo*. Germ. Das fünffhunderſt hatt. Hisp. *Quinientos en numero*. Ang. *The fiue hundreth*.} vt Quingenarius grex, hoc eſt, pecudes continens quingentas, apud Varr. *lib*. 2. *de re ruſt*. ¶ Nonnunquam ad pondus: vt Lanx quingenaria, id eſt, quinquaginta pondo. Plin. *lib*. 33. *cap*. 11. Diſpenſator Hiſpaniæ citerioris quingenariam lancem habuit, cui fabricandæ officina exædificata fuerat. ¶ Poteſt & ad ætatem referri: vt quingenarium ſit, quod eſt quingentorum annorum.

Quinimò, Quin potius, imò verò, imò etiam. {גם gham אף aph. ἀλλὰ δὴ καὶ μᾶλλον. Gall. *Qui plus eſt, & qui plus fort eſt*. Ital. *Anzi, piu toſto*. Germ. Ja vil mehr ja auch. Hisp. *Antes, mas preſto, mas ayna*. Angl. *Yea rather*.} Plin. *Epiſt*. 74. Præualuit ſententia Cepionis quinimò conſurgenti ei ad cenſendum, acclamatum eſt: quod ſolet reſidentibus.

Quinquaginta, Numerus continens quinquies decem. {חמשים chamiſchiſchim. πεντήκοντα. Gall. *Cinquante*. Ital. *Cinquanta*. Germ. Fünffzig. Hisp. *Cinquenta en numero*. Angl. *Fiftie*.} Inde Quinquagies, aduerbium numerandi. πεντηκοντάκις. Plin. *lib*. 7. Quinquagies collatis ſignis dimicauit. ¶ Pro eodem etiam dicimus Quinquageſies, vt apud Plaut. *in Men*. Vide *paulo infrà*.

Quinquagenarius,a,um, Annorum quinquaginta, quemadmodum ſexagenarius, annorum ſexaginta. {חמשים chamiſchiſchim. πεντηκονταετής. Gal. *Choſe de cinquante ans, cinquantain*. Ital. *Di cinquanta anni*. Ger. Das fünffzig jährig iſt. Hisp. *Coſa de cinquenta años*. Angl. *Of fiftie yeares*.} Refertur & ad numerum: vt quingenarius grex, id eſt, quinquaginta capitum. Varr. 6. *de re ruſt*. Ad equarum gregem quinquagenarium bini homines. Quinquagenaria vrna, id eſt, quinquaginta capiens certi generis menſuras. Cato *de re ruſt. cap*. 13. Vrnam quinquagenariam vnam, ſextarium olearium vnum.

Quinquageſimus. Gall. *Le cinquantieſme*, aliud Adiectiuum, πεντηκοστός. Quinquageſimas exigere, ea forma qua & Decumas exigere, dicitur. Cicer. 5. *Verr*. Ab omnibus enim terræ prætereà quinquageſimæ exigebantur. Quinquageſima liba, pro religione quadam apud veteres offerebantur. Martial *lib*. 10.

Natales mihi Martiæ Calendæ,
Lux formoſior omnibus Calendis,
Qua mittunt mihi munera & puellæ
Quinquageſima liba, ſeptimámque
Veſtris addimus hanc focis acerram.

Quinquageſies. Plaut. *Menæch. ſc. vlt. a*. 5. Vix tota auctione capiet quinquageſies. ¶ Pro eodem dicitur Quinquagies, & quinquaginta. Vide paulò antè.

Quinquatria, orum, quæ & Quinquatriæ dicuntur Diomedi *lib*. 1. Feſta erant Romæ Palladi, ſeu Mineruæ ſacra, non diſſimilia iis quæ ab Athenienſibus vocabantur Παναθήναια. Dicta quinquatria, à numero quinque dierum quibus celebrabantur: quorum primo fiebant ſacrificia: ſecundo, tertio & quarto gladiatorum ſpectacula edebantur: quinto vrbis fiebat luſtratio. Videtur autem primus ex hiſce diebus fuiſſe quintus poſt Idus Martias, hoc eſt, XIII. Calendas Aprilis: quod non obſcurè colligi poteſt ex *lib*. 3. *Faſt*. Ouid. vbi ſic habet,

Idibus eſt Annæ feſtum geniale Perennæ,
Non procul à ripis aduena Tybri tuis.

Deinde ſubdit,

Poſtera quum teneras Aurora refecerit herbas,
Scorpius à prima parte videndus erit.
Tertia poſt Idus lux eſt celeberrima Baccho.
Bacche faue vati, dum tua feſta cano.

Et mox,

Stella Lycaoniam vergit declinis ad Arcton
Miluius: hæc illa nocte videnda venit.

Et rurſus,

Vna dies media eſt, poſt ſiunt ſacra Mineruæ,
Nomina quæ à iunctis quinque diebus habent.
Sanguine prima vocat, nec fas concurrere ferro:
Cauſa, quòd eſt illa nata Minerua die.
Altera, tréſque ſuper ſtrata celebrantur arena.
Enſibus exertis bellica læta dea eſt.
Summa dies è quinque tuba luſtrare canora
Admonet, & Forti ſacrificare deæ.

Idem Ouid. *Eleg. vlt. lib*. 4. *Triſt*. de ſuo & fratris natali die.

Hæc eſt armigeræ feſtis de quinque Mineruæ
Quæ fieri pugna prima cruenta ſolet.

Sueton. *in Neron. c*. 34. Solemnia quinquatrium, &c. Item, Quinquatria neutro genere dixit Tacit. *lib*. 14. & interpres Iuuenal. *Sat*. 10. Varro *lib*. 5. *de lingua Latina*, autor eſt antiquitus vnum tantummodo feſti huius diem fuiſſe, poſt quintum ſcilicet Idus Martias: eúmque quinquatrum vocatum fuiſſe, tracto vocabuli exemplo a conſuetudine vicinorum populorum qui dies poſt ſextum, & ſeptimum Iduum, ſexatrum, & ſeptimatrum appellauere: paulatim tamen nominis errore conſuetudinem irrepſiſſe, vt quinque dies crederentur. Varronis ſententiæ Feſtus quoque ſubſcribit. Vnde apparet nonniſi mera eſſe ſomnia quæ à recentioribus Grammaticis de vocis huius etymo ſunt excogitata, qui quinquatria inde dicta tradiderunt, quòd celebrarentur quinque diebus continuis poſt diem atrum, qui erat poſtridie Iduum, quum probatiſſimorum (quod iam adduximus) autorum teſtimoniis ſatis conſtet atrus, ſiue atria particulas, in hiſce vocibus nihil ſignificare, ſed ſolas eſſe nominum productiones, vt non obſcurè indicat Gell. *cap*. 21. *lib*. 2. Et interpres Iuuen. *Satyr* 10. Quinetiam apertè hoc oſtendit Soſipater antiquus Grammaticus *lib*. 1. cùm ita inquit, Quinquatrus pluraliter, non quinquatria: non enim dictæ ſunt quinque dies atri, ſed quod quinquatrus antiqui dicebant à quinquando, id eſt, luſtrando, quod eo die arma ancilia luſtrari ſunt ſolita. Fuerunt & minora quinquatria, ſiue (vt Feſtus appellat) quinquatrus minuſculæ, quæ Idibus Iunii à tibicinibus perſonatis celebrabantur in honorem Mineruæ. Ouid. 6 *Faſt*.

Et iam Quinquatrus iubeor narrare minores:
Nunc ades ò cœptis flaua Minerua meis.
Cur vagus incedit tota tibicen in vrbe?
Quid ſibi perſona, quid toga longa volunt?

Huc etiam ſpectare videtur illud Plaut. *Milite*, Da quod dem quinquatribus, precantatrici, collectrici, &c. Sortitus autem hoc nomen varias declinationes. Nam modo per ſecundam, modo per tertiam declinationem inflectitur: vnde & duplex manſit ablatiuus quinquatris, & quinquatribus. Et genitiuus plural. 3. dec. in. Quinquatrium, apud Sueton. *in Neron. cap*. 34. ad ſolennia Quinquatrium euocare aliquot. Cic. *Cal. lib*. 2. Ita tumultuoſæ conciones quinquatrus afferebantur. Iuuen. *Sat*. 10. Incipit optare, & totis quinquatribus optat. ¶ Quinquatrus, uum, per quartam declinationem, ſicut Idus, uum. Cicer. *Attic. lib*. 9. Fuit enim pridie quinquatrus egregia tempeſtas qua ego illum viſum puto. Quin & Diomed. Quinquatrias per primam inflexionem protulit.

Quinque, nomen numer. & inuariabile, tria, & duo. {חמשה chamiſcháh. πέντε. Gal. *Cinq*. Ital. *Cinque*. Germ. Fünff. Hisp. *Cinco*. Angl. *Fiue*.} Ouid. *lib*. 8. *Met*. Quinque ter implebat vlnas. Tibull. *lib*. 4.

Et quinque in partes (id eſt, zonas) *totus diſponitur orbis.*

¶ A quo Quintus,a,um. πέμπτος. Quinus,a,um, Quinarius,a,um, Quinquies, πεντάκις. Quincunx, Quinquemeſtris, πεντάμηνος. Quincupertitus, Quintuplex, πενταπλοῦς. Quindecim, Quinquaginta, Quingenti, Quinquageſimus, & huiuſmodi. ¶ Quinque pedum præſcriptio, interdicti genus eſt, ex Solonis legibus in XII. Tabulas translatum: quo cautum eſt vt qui arborem in agro ſuo ſereret, quinque pedum interuallo a vicino abeſſet, præterquam in olea & ficu in quibus, quod ſine inſigni nocumento aliis plantis admoueri non poſſunt, vt quæ & latiùs ſpargant radices, & humorem abſumant, & ſuccum noxium affundant, nouem pedum requirit interuallum. Vide Caium *l. vlt. D. fin. regund*.

‖ Quinque Eccleſiæ, *Cinq Egliſes*, V. E. Húgariæ, ad Drauum fl. ſub A. Strigonienſi, quam Turcæ Chriſtianis an. 1543 eripuerunt. ‖

Quinquefolium, ii, herba à numero foliorum nomen habens, vnde etiam Græcis dicitur πεντάφυλλον, de qua Plin. *lib*. 25. *c*. 6. & 9. {Gall. *Quintefueille*. Ital. *Herba cinquefoglie*. Germ. Fünfffingerkraut. Hisp. *Cinco en rama*.}

Quinquegentes, quinquegentium, Africæ gentes.

Quinquelibralis, quinquelibrale, quod eſt quinque librarum. {ὁ πέντε λιτρῶν, ὁ πέντε μνῶν. Gall. *De cinq liures*. Ital. *De cinque libre*. Germ. Fünffpfündig. Hisp. *Coſa de cinco libras*. Angl. *Of fyue poundes*.} vt Quinquelibrale pondus. Colum. *lib*. 3. *cap*. 15.

Quinquemeſtris, e, quod quinque menſium ætatem habet. {πεντάμηνος. Gall. *De cinq mois*. Ital. *De cinque meſi*. Germ. Fünff monat alt. Hisp. *De cinco meſes*. Angl. *Of fiue moneths*.} Varro *de re ruſt. cap*. 7. Quinquemeſtribus pullis factis.

Quinquennis, Quinque annos natus. {πενταετής. Gall. *De cinq ans*. Ital. *De cinque anni*. Germ. Fünffjärig. Hisp. *De cinco años*. Angl. *Of fyue yeares*.} Plaut. *in Pæn*. Duæ fuere filiæ, altera quinquennis, altera quadrimula.

Quinquennalis, e, quod fit quinto quoque anno. {πενταετηρικός. Gal. *De cinq ans*. Ital. *De cinque anni*. Germ. Das alle fünff jar iſt oder wäret. Hisp. *Coſa de cinco años*. Angl. *That is done euerie fifte yeare*.} vt Quinquennales ludi, apud Plin. *lib*. 4. *c*. 5. Quinquennalis magiſtratus, qui quinque annis continuis geritur. Liu. 4. *ab Vrbe*, Alios magiſtratus annuos eſſe, quinquennalem Cenſuram grauem eſſe.

Quinquennium, ii, Spatium quinque annorum. {πενταετία. Gall. *Eſpace de cinq ans*. Ital. *Spatio de cinque anni*. Germ. Die zeit fünff jar lang. Hisp. *Eſpacio de cinco años*. Angl. *The ſpace of fiue yeares*.} Cicer. 3 *de Legibus*, Bini ſunto, magiſtratum quinquennium habento.

Quinquepartitus, a, um, penult. prod. quod in quinque partes diuiſum eſt. {πενταμερής, πενταχῆ μεμερισμένος. Gal. *Party en cinq*. Ital. *Partito in cinque parti*. Germ. In fünff theil abgetheilt. Hisp. *Partido in cinco partes*. Angl. *Deuided in to fiue*.} Cicero 1. *de Inuent*. Quinquepartitam igitur hoc pacto putant eſſe argumentationem.

Quinquepartitò, aduerbium. {πενταχῆ. Gall. *En cinq parties*. Ital. *In cinque parti*. Germ. Mit theilung in fünff. Hisp. *En cinco partes*. Ang. *Into fyue partes*.} Plin. *lib*. 25. *cap*. 6. Foliis per interualla quinquefolii, aut canabis, per ambitum inciſis, quinquepartitò, nigris & ipſis, plumoſiſque.

Quinqueprimi, quinque viri, qui aliquo ordine (vt in ſenatu) ſunt primi, i. primatii, principes.

Quinqueremis, is, Nauis quinque remorum ordines habens. {πεντήρης. Gall. *Galere de cinq rames pour banc*. Ital. *Galea de cinque remi per banco*. Germ. Ein groß ſchiff das an einer zeylen fünff ruder hatt. Hisp. *Naue ò galera de cinco ordenes de remos*. Ang. *A galey with fiue owers in a ſeate*.} Plin. *de Vir. illuſt*. Rhegium regreſſus, quinqueremem hoſtium copiis pedeſtribus cepit.

Quinqueuiri, Magiſtratus quinque capitum numero conſtans, quorum officium ſiue dignitas quinqueuiratus appellatur. πεντάνδρων.

‖ Quinquipartes verſus. πεντάμετρος qui quinque partes ſignant ‖

Quinquies, aduerbium, quinque vicibus. {πεντάκις. Gall. *Cinq fois*. Ital. *Cinque volte*. Germ. Fünff maal. Hisp. *Cinco vezes*. Ang. *Fyue times*.} Cicer. 11 *Philipp*. At hic me defendente quinquies abſolutus eſt. quinquies millies, Plin. *lib*. 2. *cap*. 23.

Quini, æ, a, nomen diſtributiui numeri, à quinque deductum. {חמש חמש chamiſch chamiſch. ἀνὰ πέντε, ἀνὰ πέντε. Gall. *Cinq en nombre de cinq à cinq*. Ital. *Cinque in numero, à cinque à cinque*. Germ. Je fünff vnd fünff. Hisp. *Cinco en numero, de cinco en cinco*. Angl. *Fiue, or fiue and fiue*.} Cicer. 3. *Verr*. Nam quum à multis quaterna, etiam quina exigerentur, &c. Horat. *lib*. 1. *Sermon. Satyr* 2.

Quinas hic capiti mercedes exigit atque
Quanto perditior quiſque eſt, tanto acrius vrget.

Plaut. *Pſeud. ſc*. 3. *a*. 1. Lex quina vicenaria. Idem *ibidem*, Quater quinis minis.

Quinio, à quinque, ſicut quaternio à quatuor.

Quiniſco,

Quiniſco, inclino, vnde conquiniſco.

Quinquertiũ, ij, in ſacris certaminibus dicebatur quod Græci ſua lingua πένταθλον appellabant vtroque nomine deducto à quinque artium, ſeu certaminum generibus, quibus in ſacris Græciæ certaminibus congrediebãtur ij quos à profeſſione Græci πεντάθλους, Latini quinquertiones appellabant: quòd ſcilicet πυγμῇ, δρόμῳ, ἅλματι, δίσκῳ, καὶ πάλῃ, hoc eſt, cæſtu, curſu, ſaltu, diſco, & lucta certarent. Quibus omnibus ſi quis viciſſet, pancratiaſtes dicebatur. Periodo autem victores dicebantur qui quatuor Græciæ ludos obiiſſent, & ex iis omnibus victoriam reportaſſent. Vide de his plura in dictionibus *Pancratium*, & *Pentathlon*.

Quinqueſſis, quinque aſſes. Priſcian. in epitoma ex Apuleio.

Quinquiplico, as, are, vt Quinquiplicare magiſtratus, apud Tacit. *lib.* 2. pro in annum prorogare.

‖ Quintadecumani, apud Corn. Tacit. *lib.* 1. Sic vnde viceſimani. ‖

Quintale, centum pondo: non à quinto, ſed à centum.

Quĩtãnã, porta, Quintanis. Vide *Quintus* infrà.

‖ Quintarius limes qui quinque centurias claudit. ‖

Quintiliãnŭs, Rhetor, ortus in Hiſpania ex ciuitate Calaguritana, vt Euſebio placet: vnde & Quintilianus ipſe Hiſpanos prouinciales ſuos vocat. Eum dicunt Romam cum Galba veniſſe, breuique tempore poſtea in familiaritatem Domitiani principis inſinuatum, eius nepotes erudiiſſe. Ludum Romæ aperuit, primúſque è fiſco ſalarium tulit. Scripſit declamationes, quas quidem Quintiliani alterius declamatoris dicunt eſſe, cuius Seneca *in* 6. *declamationum libro* meminit. Laurentius Valla eum in præceptis Ciceroni præfert: quàm rectè, ipſe viderit, doctrinæ certæ eius, ſtilóque non immeritò plurimum tribuit. Meminit huius aliquoties Martialis, item Iuuenalis, nonnũquam etiam Plin. *in Epiſtolis*.

Quĩntĭlis, mẽſis, is, anni totius ſeptimus, olim Quintus, quũ à Martio annum Romani auſpicarentur, vnde & Quintilis primùm dictus eſt. Ouid. 3. *Faſtor.* [illegible]. GAL. *Le mois de Iuillet.* ITAL. *Giuglio.* GER. Der Heumonat. HISP. *El mes de Iulio.* ANGL. *The moneth of Iulie.* Poſtea verò in honorem Iulii Cæſaris Dictatoris, M. Antonio M. filio conſulente legem ferente, Iulius appellatus eſt, vt in vita Cæſaris refert Sueton. Cicer. *Attic. lib.* 14. Si ergo eſt, volo menſe Quintili in Græciam.

Quintĭpor, ſeruile nomen frequens apud antiquos, à pronomine domini dictum, vt Marcipor, Publipor, ſcil. à Quinto & Marco. Feſt.

Quĭntĭŭs, cognomento Cincinnatus, Vir Romanus fuit inſigni fortitudine, ambitioniſque omnis prorſus expers, qui ab aratro ad Dictaturam vocatus Æquos prælio victos ſub iugum egit, diéque decimoſexto in Vrbem reuerſus, Dictatura ſe abdicauit. ¶ T. Quintius Flaminius aduerſus Philippum Macedonum Regem Conſul miſſus, commiſſo prælio eum ſuperauit, victúmque eò neceſſitatis compulit, vt Demetrium filium obſidem daret, Græciæque ciuitates quas iugo ſuo ſubdiderat, libertati ſuæ permittere cogeretur.

Quintŭs, a, um, Vltimus ex quinque. [illegible]. GALL. *Cinquieſme.* ITAL. *Quinto.* GER. Der fünfft. HISP. *Coſa quinta in orden, quinto.* ANGL. *The fift.* Liu. 1. *bell. Maced.* Non quinto inde menſe, quemadmodum à Sagunto Annibal, ſed quinto inde die quàm ab Corintho ſoluerit naues, in Italiam perueniet. Plaut. *Amph.* Vereor ne nomen meum commutem, & Quintus fiam ex Soſia. ¶ Quinta claſſis, in cenſu à Seruio Tullo deſcripto, ex triginta centuriis conſtabat, nihil aliud quàm fundas, & lapides miſſiles ferentibus: quibus adiuncti ſunt cornicines, tubicinéſque in tres centurias diſtributi. [illegible]. Cenſebatur autem hæc claſſis vndecim millibus æris. Vide Liuium *lib.* 1. *ab Vrbe condita*.

Quĭntãrĭum, limitem ita nominauit Hyginus. Quintum quenque quintarium volunt. Porrò inter quintum & quintarium intereſt aliquid. quintus eſt, qui quinto loco numeratur: quintarius, qui quinque centurias claudit. hunc volunt eſſe quintum qui eſt ſextus. nam & legum latoribus, quemadmodum perlatum eſt, ſic cauerunt vt à D. M. quintus quiſque ſpatio itineris ampliaretur. Erat ſanè interpretatio legis huius ambigua, niſi eorum formæ ſextum quenque limitem latiorem haberent ſignificatione qua & minores, tractemus nunc diligentiùs quid dixerint à D M quintum quoque latiorem decumano: quum decumanus erat poſitus, poſiti ſunt deinde quinque limites quorum nouiſſimus factus eſt latior. his cùm decumanus acceſſit, ſex fiunt, eandem obſeruationem in reliqua limitum parte eſſe voluerunt, quemadmodum à D. M. quinque limites ducebantur, quorum eſſet ſummus latior, ſic & ab eo quintario, cùm ſpatium definitum erat, quinque adiectis limitibus, ſummo latitudinem ſuam ſeruari placuit.

Quintō, & Quintum, Quinto loco, quanquam inter ſe nonnihil differant. [illegible] τὸ πέμπτον. GAL. *Pour la cinquieſme fois.* ITAL. *Per la quinta volta.* GERM. Das fünfftest/oder zum fünfften maal. HISP. *Por la quinta vez.* ANGL. *Fyfthe.* Nam quintum Conſul eſſe dicitur, qui quatuor perfunctus Coſulatibus, quintum iam gerit Conſulatum. Quintò autem Conſul fuiſſe dicitur qui quinto anno poſt exactos Reges, inſtitutúmque Conſulatum, factus eſt Conſul. Liu. *lib.* 7. *bell. Punic.* Declarati Conſules Quintus Fabius maximus, quintum, & Quintus Fuluius Flaccus quartum.

Quintãnã porta, in caſtris dicebatur quæ poſt prætorium erat, vbi venalium rerum forum ſolebat eſſe. Liu. *lib.* 1. *dec.* 5. Prætorio deiecto, direptis quæ ibi fuerant, ad Quæſtorium forum Quintanámque hoſtes peruenerunt. Sueton. *in Neron cap.* 26. Quintana domi conſtituta diuidendæ prædæ.

Quĭntãnĭs adverbium ea forma dictum qua alternis vt Quintanis ſemitare, hoc eſt, poſt quintum quenque palum ſemitam ducere. Plin. *lib.* 17. *cap.* 22. Semper verò quintanis ſemitari, hoc eſt, vt quinto quoque palo ſingulæ iugo paginæ includantur.

Quĭntĭis, vide *Quinque*.

Quĭpŏtĕ, vel diuiſè, qui pote, quomodo poſſibile. Qui fieri poteſt? [illegible]. GALL. *Comme eſt il poſſible?* ITAL. *Come è poſſibile?* GERM. Wie iſt es möglich? HISP. *Como es poſſible?* ANGL. *How is it poſſible?* Compoſitum à qui interrogatiuo & adiectiuo potis, pote. Perſ. *Satyr.* 1.

Et verum, inquis, amo, verum mihi dicite de me.
Quipote? vis dicam? &c.

Quĭppĕ, particula eſt qua rationem reddimus eius quod præceſſit. [illegible]. GAL. *Attendu que, c'eſt à ſçauoir, certes.* ITAL. *In vero, perche.* GERM. Sittenmaal/dann. HISP. *Ciertamente, por que.* ANGL. *For aſmuch as for becauſe.* Exponitur autem aliquando per vtpote, præſertim ſubſequente relatiuo, ſiue id nomen ſit, ſiue aduerbium. Cicer. *pro Roſcio Amer.* Conuiuia cum patre non inibat, quippe qui ne in oppidum quidem niſi perrarò veniret. Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Iampridem nobis Cæſar te regia cœli
Inuidet, atque hominum queritur curare triumphos,
Quippe vbi fas verſum, atque nefas, &c.

Ouid. 13. *Metam.*

Quippe manu fortes, nec ſunt tibi Marte ſecundi.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Quippe relegatus non exul dicor in illa.

Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 5. Vææ ætati tuæ. S. Quippe quando nihil mihi credis. Idem *prolog. Amph.* Quod dictum foret ſcibat facturos, Quippe qui intellexerat vereri vos ſe. ¶ Interdum pro etenim, ſiue namque. Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Sponte ſua quæ ſe tollunt in luminis auras.
Infœcunda quidem, ſed læta & fortia ſurgunt,
Quippe ſolo natura ſubeſt.

¶ Interdum idem valet quod certè. Plaut. *Aulul.* Redi iam nunc intrò, atque intus ſerua. S. Quippe nil ego intus ſeruem. ¶ Quippe pro quidni. Feſtus adnotat. ¶ Quippe cùm. Quippe quòd: Quippe quid etiam, Cic. Quippe enim: vt, quippe habes enim à Rhetore. Idem Quippe quia, Terent. Quippe quoniam, Plin. Quippe etiam, Virg. Quippe vbi, i. præſertim cùm, [illegible]. Lucr.

Quippe vbi imaginibus fumi, nebulæque mouetur.

¶ Quippe pro & quoniam, non ad antecedens relatum, ſed ad conſequens (niſi mendoſi libri.) Saluſt. *Iugurth.* 119. Quippe mea benefacta Reipubl. procedunt, nobilitatem locum inuadendi quærere.

Quippiam. Plaut. *Moſtell. ſc.* 4. *a.* 1. Neque mirum, neque nouum quippiam fecit. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Niſi eſt oſculando quippiam impudicior. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Viſam ne noctu hac quippiam turbauerint.

Quippĭnĭ, Antiqui dicebant pro quidni, ſicut cur non. [illegible]. GALL. *Pourquoy non?* ITAL. *Perche non?* GERM. Warumb nicht? HISP. *Porque no?* ANGL. *Why not.* Plaut. *Menæch.* Ita n'cenſes? MED. Quippini? Idem *Aulul. ſc.* 1. *a.* 1. Redi intrò, atque intus ſerua. ST. Item *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Quippe ego te ni contemnam: (pro Quippini, per Tmeſin.)

Quiqui, vide *Quiſquis*.

QVIRINVS, i, [illegible], Romuli cognomen, ab haſta qua aſſiduè vtebatur, impoſitum. Haſtam enim, teſte Feſto, Sabini curim, ſiue (vt alij legunt) quirim vocabant. Quanquam non deſint qui à Curibus, hoc eſt, à Sabinis quos in vrbis partem recepit, Quirinum potiùs cognominatum putent. Contrà Varro *lib.* 4 *de lingua Latina*, Quirinum à Quiritibus appellatum exiſtimat. Ouid. *lib.* 2. *Faſt.* controuerſiam hanc in medio reliquit, contentus omnes quas iam adduximus opiniones, recenſuiſſe,

Proxima (inquit) lux vacua eſt: at tertia dicta Quirino.
Qui tenet hoc nomen, Romulus antè fuit.
Siue quòd haſta Quiris priſcis eſt dicta Sabinis:
Bellicus à telo venit in aſtra Deus.
Siue ſuo Regi nomen poſuere Quirites:
Siue quia Romanis iunxerat ille Cures.

Legendus Plutarch. *in Romul.* ¶ Ianus Quirinus; Macrob. & Sueton. *in Aug cap.* 22.

Quĭrĭnãlĭs, e, ad Quirinum pertinens. Quirinalis collis, dictus eſt quòd in eo Quirini templum erat, ſiue quòd in eum commigrauere Sabini à Curibus venientes, [illegible] λόφος. Hodie Romanorum vulgus à duobus equis marmoreis Phidiæ & Praxitelis operibus, in hoc colle ſitis, *montem equorum* vocant. Quirinalis porta Romæ dicta, quòd in ea collem Quirinalem iretur, vel quòd proximè eam eſſet Quirini ſacellum. Quirinale iugum, Ouid. 7. *Faſt.* Lituus Quirinalis, qualem Quirinus habuit. Virg. 7. *Æneid.*

Quĭrĭnãlĭã, orum, Romani vocabant diem quo ſacra Quirino fiebant, [illegible]. Cicer. *ad Quint. Frat.* Comitialibus diebus qui Quirinalia dicuntur, Apius, &c.

Quiris, haſta Sabinis.

QVIRITES, ium, vel um, [illegible]. Romanorum nomen, à Curibus Sabinorum vrbe impoſitum. Romulus enim, inito fœdere cum T. Tatio Sabinorum, Rege, eóque in partem regni, Sabiniſque in Vrbis poſſeſſionem receptis, vt nouorum incolarum beneuolentiam aliqua ſibi ratione conciliaret, miſtam Romanorum, Sabinorúmque gentem vno nomine Quirites appellauit. Liu. 1. *ab Vrbe*, Mouet res tum multitudinem, tum duces, ſilentium & repentina fit quies. Inde ad fœdus faciendum duces prodeunt: nec pacem modò, ſed & ciuitatem vnam ex duabus faciunt, regnum conſociant, imperium omne conferunt Romam: ita geminata Vrbe, vt Sabinis tamen aliquid daretur, Quirites à Curibus appellati. Hactenus Liuius. Cæſar apud Sueton. cùm milites exauctorat & dimittit, Quirites vocat: vnde colligitur eo nomine cenſeri ciues vrbanos, nec iam milites. Plutarch. πολίτας vertit. Romæ in concionibus Quirites ab Oratoribus appellabantur. ¶ Legitur & accuſatiuus ſingularis Quiritem, à nominatiuo (vt videtur) Quiris. Perſ. *Satyr.* 5.

——Heu ſteriles veri, quibus vna Quiritem
Vertigo facit.

Ouid. 1. *Amor.*

An ſi pulſaſſem minimum de plebe Quiritem,
Flectere, &c.

¶ Quirites pro militibus, Sueton. *in Cæſ. cap.* 70. Sed vna voce qua Quirites eos pro militibus appellarat tam facile circumegit & flexit, vt ei Milites eſſe confeſtim reſponderint. ¶ Quiritis Iuno, Plutarch. *in Rom.* ¶ Quirites dicti ab vrbe Tatij, idem *ibid.*

Quiritarius, cui iure Quiritium dominium competit: cui opponitur *boniutarius*, qui naturali iure dominus bonorum.

Quiritius, ij, Gell. *cap.* 21. *lib.* 13. In iis libris ſcriptum eſt, Iuriten Quiritij, Maiam Volcani (ſub. vxores eſſe,) &c.

QVIRITO, as, ſeu Quiritor, aris, Lamentor mœſtáque voce deorum hominúmque auxilium inuoco. קרא *kara* שוע *ſchiuvéah* [illegible]. χερνιάζειν, [illegible], [illegible]. GAL. *Crier & plaindre, crier & requerir ſecours.* ITAL. *Lamentarſi, gridare* GER. Kläglich ſchreyen / vmb hilff ſchreyen. HISP. *Gridar, llorar con vozes gridando.* ANGL. *To crie and mourne, to call for aide and help* } Quæ ſignificatio tracta eſt à conſuetudine Romanorum, qui iniuria affecti, Quiritium opem implorabant. Vnde Varro quiritare interpretatur Quirites ciere. Nonius, Quiritare eſt clamare tractum ab iis qui Quirites inuocant. Lucil. *lib.* 11. Stat. Concurſus velut aurai, claréque quiritans. ¶ Quiritare etiam eſt Quirites ciere. Diomedes *lib.* 1. & Quint. Quiritare initio deliberationis ¶ Ab Apuleio ponitur pro ſuppetias petere. Quiritari, inquit Budæus, deos hominéſque implorare. Liu. *lib* 9. *bell. Maced.* Occulebat vim quòd præ vlulantibus, tympanorúmque & cymbalorum ſtrepitu nulla vox Quiritantium inter ſtupra, & cædes exaudiri poterat. ¶ Quiritare item (ſi Philomelæ autori credimus) verres dicitur, quum vocem emittit, Quiritat (inquit) verres: pardus rudit, oncat aſellus.

Quiritatio, verbale Lamentatio, humanæ, diuinæque opis imploratio. { שועה *ſchauvâh.* χερνιασμός. GALL. *Criement, auec complainte, brayement.* ITAL. *Grido, ſbraiamento.* GER. Ein kläglich geſchrey vmb hilff. HISP. *Llanto, lloro con grito, grito.* ANGL. *Mourning, calling fort the help of god and men.* } Liu. *lib* 3. *bell. Maced.* Fuga comitum, & quiritatio, & tumultus tota vrbe diſcurrentium factum cum luminibus.

Quiritatus, id eſt, clamor vrbanorum, vt iubilatus ruſticorum, vt oſtendit Valla ex autoritate Varronis. Quiritatus infantium. { שועה *ſchavâh.* χερνιασμός, [illegible]. GALL. *Criement auec complainte, brayement.* ITAL. *Grido. ſbraiamento* GER. Das ſchreient oder greinend klagen. HISP. *Llanto, lloro con grito, grito.* ANGL. *Crying and wailing* } Plin. *Epiſt.* 106. Audires vlulatus fœminarum, infantium, quiritatus, clamores virorum.

QVIS, qui, quæ. { מי *mi* אשר *aſchér.* τις. GALL. *Qui eſt ce, que.* ITAL. *Il quale, loquale.* GERM. Wer/oder welcher/welche. HISP. *Quien ò que coſa.* ANGL. *Who.* } quod, vel quid, vt quandoque interrogatiuè ponitur. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Quis is eſt homo? Seneca *cap.* 8. *de conſol. ad Polyb.* Quis eſt iſte furor? Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Quis tu homo es? Idem *Amph.* Cuius es? Heu ſum ſeruus. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Quem pſeudolum? quas tu mihi prædicas fallacias? Idem *Menach. ſc.* 2. *a.* 5. Quæ hæc, malum, impudentia eſt? &c. Cicer. *pro Marcello*, Quis omnium doctior Ariſtotele? Virg. 1. *Eclog.*

Sed quæ tanta fuit Romam tibi cauſa videndi?

Plaut. Quod facinus auſi tantum? Idem, Quid ad illas artes optes ſi optio adueniat tibi? aliquando infinitè, τις. Plin. Iunior *in Epiſt.* Tum mihi neſcio quid in aurem inſuſurrauit. Idem, Morbus neſcio quis ante eam ætatem incognitus noſtris. Cicer. Quam præcepta neſcio quæ diſcipulis ſuis palam tradidiſſet. Plaut. Nec mihi quod facinus conſcirem, inueni. Senec. Paululum neſcio quid viſus eſt balbutire. Qui, quæ, quod, ὅς, ἥ, ὅ, relatiuè et antepoſitiue quis verò, & quid, nunquam. ¶ Qui quæ, quod, relatiuè poſita, quandoque diſſentiunt à ſuo antecedente, & cum ſubſequenti conueniunt ſubſtantiuè Plaut. *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Abire ad patrem. Quem patrem, qui ſeruus eſt? Idem *ſin. ſc.* 3. *a.* 3. Nimis vellem habere perticam L. Cui rei? Idem *Amph.* Quem ego pol ſcipione (ſub. feriam.) Cicer. Omnes tenues, atque humiles, quæ maxima in populo multitudo eſt, ſibi præſidium paratum putant. Saluſt. *in Catil.* Eſt locus in carcere, quod Tullianum appellatur. Verùm hæc quoniam vulgata ſunt, & ad vocum ſignificationem nihil attinent, pueris ex Syntaxi potiùs petenda relinquimus. ¶ Accipitur aliquando quis pro aliquis Suet. *in Claud.* Si quem alium, & ſe liberum eſſe. Plin. *Epiſt.* 6. *lib.* 1. Nec vitia, ſi qua ſunt, celant. Verùm hæc, aliáque id genus compoſita potius cenſenda ſunt, vt ſuis locis latiùs docebimus. ¶ Ponitur item quis, admiratiuè, pro qualis. [illegible]. Virg. 9. *Æneid.* Quis globus ô ciues. ¶ Olim tamen fœminino quàm maſculino genere proferebatur. Idque ipſum confirmat Palæmon Grammaticus. Plaut. *in Aulul.* Dic mihi ſi audes, quis ea eſt, quam vis ducere vxorem? *Ibidem ſc.* 3. *a.* 1. *verſ.* 16. Vbi ea eſt, Quis ea nam eſt optuma? (fœmina ſup. i. quænam) Idem *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. *verſ.* 8. Quis illæc eſt mulier? (i. quæ. Item qui pro quæ, & pro quâ. vide ſuprà in *Qui.* Virg. 11. *Æneid* Qui cum partiri curas id eſt, cum qua Loquitur enim de Acca quæ erat vna ex comitibus Camillæ. Quod autem adiectiuum eſt, ideo ſemper ſubſtantiuo iungitur: quid verò ſubſtantiuum. ¶ Accipitur aliquando qui, quæ, quod, pro quantus, quanta, quantum: ſicut is, ea, id, pro tantus, tanta, tantum. Quintil. Hoc ſi ſciſſes pater, affirmo, promitto, (cuius pietatis es) nemo te anteceſſiſſet, id eſt, quantæ pietatis es, vel pro magnitudine tuæ pietatis. Huiuſmodi autem orationes tribus efferimus modis: vt, Qua es humanitate, Cuius humanitatis es, &, Quæ tua eſt humanitas. Idem contingit in pronomine is: vt, Ea patris eſt lenitas, & eius lenitatis, ſiue ea lenitate eſt pater. Celſ. *lib.* 4. *c.* 10. Aniſi, quod tribus digitis ſumi poſſit, i. quantum. ¶ Inuenitur & quis, aut (vt nonnulli ſcribere malunt) queis in datiuo & ablatiuo pluralibus: verùm hoc à ſingulari nominatiuo, tempore diſtinguitur: producitur enim, quum in nominatiuo corripiatur. Lucan. *lib.* 1.

Proh fata, quis ille, Quis fuit ille dies.

Horat. *in ſerm.*

Queis humana ſibi doluit natura negatis.

Fit autem queis à ſingulari quo, ſicut à domino dominis. Contrà ab ablatiuo qui, fit quibus, ſicut à facili facilibus. Seruius in illud Virg. 1. *Æneid* Queis antè ora patrum, &c. Quis, inquit, & Quibus ſecundùm artem dicimus. Ab eo enim quod eſt qui, in bus mittitur ab eo verò quod eſt quo, in is. Sed à tertia declinatione vſu ſunt datiuus & ablatiuus plurales licèt antiqui omnibus vſi ſint caſibus. ¶ Quibuſquibus Liuius 1. *d.* 5. Denique Cato *in Orig.* Ques, quium, declinauit: ſicut puppes, puppium. Ques, inquiens, ſunt populi? ¶ Compoſita à Quis ſunt, Siquis, Aliqui, Nequis, Quiſquis, Quiſque, à quo vnuſquiſque: Quiſnā, Quiſputas, Quiſpiam, Quiſquam. de quibus partim iam egimus, partim ſuo loco ſumus dicturi.

Quiſnam, interogatiuum eſt, Quis. { מי *mi.* τις [illegible]. GAL. *Quelqu'un?* ITAL. *Chi è quello?* GERM. Wer/oder wer? doch HISP. *Quien es aquel.* ANGL. *Who?* } *Nam* enim ſyllabica eſt adiectio, nihil addens ſignificationi. Terent. *in And.* Quiſnam homo eſt? ¶ Aliquando infinitè ponitur. Plin. *lib.* 11. *cap.* 35. Delphini quónam modo audiant, mirum.

Quiſpiam, cuiuſpiam, Aliquis Cicer. *pro Quintio*, Pecuniam ſi cuipiam fortuna ademit. Pro Quidam. Gell. *lib.* 3. *cap.* 1. Erat tum nobiſcum in eodem ambulacro homo quiſpiam ſanè doctus. Idem *cap.* 17. *lib.* 7. & *cap.* 2. *lib.* 13. & *cap* 2. *lib.* 17. pro quiſquam.

Quiſputas, *vis δέκων.* Onom. Quis, potas? Wer meineſtu.

Quiſquam, Aliquis, nonnullus. { איש *iſch* τις. GAL. *Quelqu'un.* ITAL. *Qualchedano.* GER. Einer/yemandts HISP. *Alguno* ANGL. *Some, any.* } Quiſquam, olim tam maſculino, quam fœminino iungebatur. Terent. *in Eunuch.* Quandoquidem illarum neque quiſquam te nouit, neque ſcit qui ſies. *Ibidem*, — hunc oculis ſuis Noſtrarum nunquam quiſquam vidit. Verba ſunt ancillæ Pythiæ. Quiſquam aliquando ponitur pro quiuis, ſiue quilibet. [illegible]. Cicer. *ad Terentiam*, Niſi vos fortiores cognoſcerem, quam quenquam virum, hoc eſt, quemuis virum. Interrogatiuè ferè ſemper, & cum indignatione. Idem 1. *Verr.* In huiuſmodi re quiſquam tam impudens reperietur, qui ad alienam cauſam inuitis iis quorum negotium eſt, accedere, aut aſpirare, audeat. Virg. 1. *Æneid.*

——& quiſquam numen Iunonis adoret?

¶ Nemo quiſquam, vide *Nemo.*

Quiſquē, vniuerſale ſignum eſt, Omnis, quilibet. { איש *iſch.* [illegible]. GAL. *Chacun, vn chacun.* ITAL. *Chiaſcheduno.* GERM. Ein jeder oder jetlicher. HISP. *Todo hombre que.* ANG. *Euery one.* } Virg. *lib.* 7. *Æneid.* Quiſque ſuos patimur manes. Auſon. Pareto legi quiſque legem ſanxeris. (i. quicunque,) Senec. *cap.* 10. *de conſ. ad Polyb.* Sua quemque credulitas decipit. Plaut. *Curc ſc.* 3 *a.* 1. Sibi quiſque habeant quod ſuum eſt. Idem *Pſeud ſc.* 2. *a.* 4. Vix decimus quiſque eſt qui ſe nouerit Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 3. *verſ.* 2. Vbi quiſque vident, eunt obuiam, gratulanturque eam rem. Iungitur autem elegantes cum ſuperlatiuis, aut iis quæ ſuperlatiui vim habent, qualia ſunt numeralia ordinis & eorum interrogatiuum quotus: vel cum poſitiuis, quæ ſuperlatiua vſitata non recipiunt. Cicer. *lib.* 1. *Acad. quæſt.* Certè enim recentiſſima quæque ſunt correcta, & emendata maximè. Plaut. *in Pſeud* Nam in foro vix eſt decimus quiſque qui ſeipſum nouerit. Cic. 2. *Tuſc.* Quota enim quæque eueniunt vt ab iis ſunt prædicta Sic etiam dicimus, Eximius quiſque, Singularis quiſque. Vide de hoc Vallam *lib.* 1. *Elegant.*

Quiſquiliæ, arum, Purgamenta terrarum, & quicquid ex arboribus ſurculorum, foliorúmque & florum minutim decidit, veluti quicquid cadit, inquit Feſtus. { מפל *mappál* מוץ *mots.* [illegible], [illegible]. GAL. *Nettoyeures, ballieures, petites branchettes ou autres choſes de petite ou nulle eſtime.* ITAL. *Scouazza* [illegible] *& ogni foglia [illegible] che cade da gli alberi ciaſcuna coſa de poco valore.* GERM. Alles klein vnnütz ding / das abgehet / gemüſel. HISP. *Mondaduras de las mançanas ò ſemejante fruta, ò inutiles granconas, à lo que ſe piſa y pierde de la yerua barreduras de caſa.* ANGL. *Any thing ſhaued or ſcraped of.* ¶ Ob id Cælius Quiſquilias volantes, venti ſpolia appellat. Vide Feſtum. Cicer. *lib.* 1. *Epiſt. ad Attic.* homines nihili, & perditorum fæcem. per tranſlationem quiſquilias appellat. Idem *pro Seſtio*, Omitto iſtos Numerium, Serranum, & Ælium, quiſquilias ſeditionis Clodianæ Antiqui hoc nomen etiam in numero ſingulari declinarunt, vt docet Feſtus, afferens teſtimonium ex Næuij Tegulana, Abi, deturba te ſaxo, quiſquilia, non homo.

Quiſquilium, ij, [illegible] Dioſcoridi, Exiguus frutex illicis, producens coccum, quod granum eſt ad tingendas veſtes gratiſſimum. Plin. *lib.* 16. *cap.* 8. Omnes tamen has roboris dotes ilex ſolo prouocat cocco. Granum hoc primóque ceu ſcabies fruticis paruæ aquifoliæ ilicis, quiſquilium vocant, penſionem alteram tributi Hiſpaniæ pauperibus donat. Hinc natum eſſe putat Ruellius, vt veſtis coccina, literis per imperitiam interceptis, *Scarlata* vulgò hodie dicatur, pro quiſquiliata.

Quiſquis, Quicunque, omnis qui. { ὅστις. GALL. *Quiconque.* ITAL. *Chiunque.* GERM. Geb wer oder welcher. HISP. *Qualquier, ò todo aquel que.* ANG. *Who ſoeuer.* } Plaut. *in Sticho*, Quiſquis prætereat, comeſſatum volo vocari Ouid. 6. *Faſt.* Et *Eleg.* 11. & 12 *lib* 3. *Triſt.* Quiſquis is eſt. Plaut. *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Mihi odioſus es quiſquis es. Idem *Men ſc.* 2 *a.* 3. Quiſquis es odioſus ne ſies. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. Inſanus es quiſquis es.

Quiquis, id eſt, qui, antiquis ſæpe apud Plaut. *Menach. in fine, & in Caſina ſc. Nunc amici.*

[Quitum, *Quito*, Vrbs & opulenta ac populoſa admodum, Æquatoris lineæ penè ſubiacens, in Peruuia, ſub A. Lemenſi.]

Quiuis, Quilibet, quaſi vnus è multis, quem velis. { איש *iſch* [illegible]. GALL. *Qui que tu veux ou voudras* ITAL. *Qual tu vuoi.* GERM. Ein jeder/welchen man will. HISP. *Quien quiera que.* ANG. *Any man, any one of them.* } Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 2 Cuiuis homini facile eſt facere nequiter. Cicer *pro Quintio*, Vtrunque quiuis intelligere potuiſſet. Gell. *cap.* 10. *lib.* 16. Quiuis volet, &c.

Quō, Accipitur pro quanto, habétque ſibi reſpondentem particulam hoc, vel eo [illegible]. Cic. *pro Roſc. Comœdo*, Quo quiſque ingenioſior eſt, hoc docet laborioſiùs. Idem *pro Quintio* Quæ quo plura ſunt, eo te meliore mente noſtra audire oportet. ¶ Aliquando eſt aduerbium loci. אנה *ep'éh* [illegible]. GALL. *Où? en quel lieu?* ITAL. *Doue.* GERM. Wohin. HISP. *Adonde van.* ANGL. *Whether or to what place.* } Virg. *lib.* 1 *Æneid.* Quóve tenetis iter? id eſt ad quem locum tenditis? Plaut. *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Quò non curram? Idem *Pſeud. ſc.* 2 *a.* 3. Quò conductus veni. (i. in quas ædes.) Idem *Aul ſc.* 5. *a.* 3. Quò lubeat nubant, dum dos ne fiat comes. Idem *Men. ſc.* 6. *a.* 5. Quò rapitis me? *Ibid. ſc.* 7. Liber eſto & ito quo voles. ¶ Aliquando eſt coniunctio, idem valens quod vt, [illegible]. Plin. iunior, Neque id feci quo tibi moleſtus eſſem.

eſſem ¶ Quà pro quia, quòd, ὅτι. Celſ. *lib. 7. c. 4.* Tutior fiſtula eſt contra iecur, & lienem & ventriculum, quàm contra inteſtina: non quo perniciotior res ibi ſit, ſed quo alteri periculo locum faciat ¶ Aliquando ponitur pro quare, inquit Donat. Terent. *in Andr.* Quo æquior ſum Pamphilo. ¶ Aliquando etiam accipitur pro quo, pro ad quid, vel in quem vſum εἰς τί. Horat. *lib. 1. Epiſt.* Quò mihi fortunam ſi non conceditur vti? Id eſt, ad quid vultis mihi bona eſſe fortunæ? Senec. *c. 9. de tranquill.* Quò mihi libros innumerabiles? & ita apud Iureconſultos legimus, Quo bonum eſt, id eſt quam ad rem. Caius *lib. 13. 17 ſſ. D. ad Vellean.* Quò enim bonum eſt expectare conditionem vel diem, cum in ea cauſa ſit prior iſte debitor. Sic Vlpian. *alibi.* Cum enim poſſit ſecundum tabulas habere poſſeſſionem quo bonum eſt ei contra tabulas dari, vide Hotomanum de hac re *in ſuo Lexico* ¶ Hinc ſiunt compoſita, vſquequo quoad, quocirca quouſque, quomodo, quoquouerſus, quoquam, quoque aliquò, aliquoties.

Q V O

Quoad, Donec, quantum, quantiſper interim dum quandiu, quouſque. { עד *hadh.* μέχρις ἕως, ἐς' οὗ. GALL. *Iuſques à quand, iuſques à ce, tant que.* ITAL. *Fin che, à tanto che* GERM. Biß daß, ſo lang biß. HISP. *Haſta quando, haſta que, haſta tanto.* ANGL. *Vntill.* } Ex ad & quo compoſitum, ſed præpoſtero ordine, præpoſitione poſtpoſita: quod & in hactenus & quatenus videmus accidere: vt, Quoad viuam, ero tibi amicus. Plaut. *Aſin. ſc. 2. a. 1.* Iubeo te ſalutare voce ſumma quoad vires valent. Idem *Menæch. ſc. 2. a. 5.* Eſt modus quoad pati vxorem oportet, mores & vitia viri ſup. (id eſt, quouſque.) Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 1.* Hic dies argento præſtituta quoad referret, vbi Ioann. Paſſer legendum putat, *quem ad*, id eſt, ad quem diem.) Saluſt. Dummodo patres vos tutos eſſe, quoad reliqua multitudo aduenerit: id eſt, quouſque. Cicer. *lib. 1. Offic.* Tandiu autem velle debebis, quoad te quantum proficias, non pœnitebit: id eſt, quandiu. Nihil autem differunt hæ locutiones, quoad viuam, & quoad moriar. vt ſcribit Gell. *cap. 21. lib. 7.* Hæc enim quamuis contraria eſſe videantur, idem tamen ſignificant, quoniam duo tempora quum inter ſe oppoſita ſunt, atque ita cohærentia, vt alterius finis cum alterius initio miſceatur, non refert vtrum per extremitatem prioris, an per initium ſequentis locus ipſe confinis demonſtretur. Poteſt etiam eſſe interrogatiuum ἕως τίνος. Terent. *in Phor.* Senem quoad expectatis veſtrum? Item relatiuum vt Quoad nihil, parui. Cicer. *ad Treb.* Itaque ego quoad opinatus ſum me in prouincia exiturum quæ tibi vltro obtulerim meminiſſe te credo. Idem *ad Atticum*, Quouſque, inquies? quoad erit integrum. ¶ Accipitur & indefinite. Cicer. *de Lege Agrar.* Videte quoad fecerit iter apertius quam antea id eſt, quanto apertiùs. ¶ Aliquando rei & ingenij facultatem, ſiue temporis commoditatem ſignificat. ἐφ' ὅσον. vt apud Cicer. *in Lælio*, Vt quoad poſſem, & liceret, ab eius latere nunquam diſcederem. id eſt, quantum, vel quatenus.

Quoadeius, Vna dictio idem valens quod quatenus, in quantum, vel quoad: nam particula eius parelcon eſt. ὅσον τὸ ἐνδεχόμενον. Cicero *Ap pro.* Si eam quoad eius facere poſſis, quam expeditiſſimam mihi tradas. Idem Elaborabo quoad eius facere poſſum, vt conſilia hoſtium intelligam, ὡς ἐνδεχόμενον μάλιστα.

Quoadúſque, eiuſdem ſignificationis eſt cum donec, vel quoſque. ἕως ὅτου ἄν. Accius. Nihil te impedio quoadusque rem peragas.

Quoaxare, vide *Coaxare.*

Quocircà Coniunctio rationalis eſt, circa quod, quapropter, quamobrem, ideo, vel igitur. { לכן *lachén* על כן *hal cen.* διό, διὸ δή, ὅθεν. GALL. *Parquoy pourtant* ITAL. *Per il che.* GERM. Darumb/deßhalben. HISP. *Perdonde* ANG. Wherefore. } Cicer *in Catone Maiore*, Quocirca ſi ſapientiam meam admirari ſoletis, quæ vtinam digna eſſet, &c.

Quocum, μεθ' οὗ, pro Cum quo Cicer. *1. de Leg.* Ergo aſſentiris Antiocho familiari meo: magiſtro enim non audeo dicere, quocum vixi.

Quocumque, Aduerbium, ὅποι ποτ' οὖν Plin. *lib. 15. cap. 27.* Numeroſis nominibus & nouis quocunque mutauit figuras. Cicer. *2. Tuſcul.* Vt enim hîc a feci, ſic nunc rationem, quo ea me cumque ducet, ſequar. Vbi elegantem tmeſim obſerua.

QVŎD, nomen adiectiuum eſt, quod poteſt capi relatiuè interrogatiuè, & infinitè, vt ſatis fusè ſuprà oſtendimus in dictionibus quis, & qui. אשר *aſchér.* ὅ. GALL. *Lequel.* ITAL. *Quello che la qual coſa.* GERM. Was/welchen. HISP. *Quien, ò que coſa.* ANGL. Which. } Plaut. *Aulul. ſc. 2. a. 2.* Si petierit quippiam (quod te ſcio facilè abſtinere poſſe.) Idem *Curc. ſc. 1. a. 1.* Id quod amo, careo. Idem *Pſeud. ſc. 6. a. 4.* Nullum eſt periculum, quod ſciam, ſtipulaner. Idem *Ibid. ſc. 3. a. 1.* Quod hoc malum? tam placidè is? ¶ Ponitur aliquando in oratione, ſiue manifeſta dictione regente, ſubaudita præpoſitione ob, vel propter. Terent. *in Hecyra*, Nam (ita me ament di, quod me accuſat nunc vir, ſum extra noxam. Idem Plaut. *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Et id, & hoc quod te reuocamus animum aduorte (id eſt, cuius rei gratia.) Idem *in Epidico*, Animum aduorte, vt quòd ego ad te venio intelligas. ¶ Ponitur aliquando pro quantum. Cicer. *pro Roſcio Amer.* Qui omnes quod ad me attinet, vellem viuerent. ¶ Aliquando in oratione pro quadam continuatione, ſiue connexione accipitur, quoties vtinam adiunctum habet. Cicer. *Terent.* Quum ad vos ſcribo, aut veſtra lego, conficior lacrymis ſic vt ferre non poſſim: quod vtinam minus vitæ cupidus fuiſſem, certè nihil, aut non multum in vita mali vidiſſemus: ſic & Saluſt. *Iug. 63.* ¶ Aliquando pro in quo. Idem, ſed ſi quid ſit quod mea opera opus ſiet, &c. Plaut. *Amphitr.* Non illi obtempero quod loquitur. Idem *Capt. ſc. 1. a. 1.* Non ero falliloquus quod ſciam. *Ibid.* Vult te dare operam domino quod vult, &c. (ſub in eo, quod, vel in quo. Aliquando pro quicquid. Cicer *pro domo ſua*, Ornamentorum quod ſuperfuit in fanis, & communibus locis, tota è Græcia, ſane frugaliter domum ſuam deportauit. ¶ Quod item, ſæpe ponitur pro id quod, ſiue quod ipſum, aut quod etiam. Cicer. *de Aruſp. reſpon.* Quod idem in iudicio capitis durum, atque iniquum eſt. Idem *pro domo ſua*, Senatus quoties de me conſultus eſt, toties legem nullam eſſe iudicauit Quod idem tu Lentule vidiſti in ea lege quam de me tuliſti. ¶ Aliquando verò eſt coniunctio cauſalis, idem valens quod quia, { כי *chi.* ὅτι, διότι } vt Quòd ſcribas, lætor. Et, Non caſtigo te, quòd odio habeam, ſed quò meliorem efficiam. Vbi enim poteſt eſſe quòd, ibi etiam quia: & vbi poteſt eſſe vt ibi poteſt eſſe quò, & econtrario vt Non te caſtigo quia odio habeam, ſed vt meliorem efficiam Plaut *Menæch. ſc. 6 a. 5.* Prope eſt vt herus, quod ſtrenue faciam, pretium perſoluat. ¶ Quandoque ponitur pro ſed, & in principio clauſulæ, locari ſolet καί cum ſubiunctiuo. Cicer. Quòd ſi quis à me huius conſilij mei cauſam quærat, ita reſpondeo. ¶ Quum autem Quod pro Sed ponitur, ferè cum ſi, niſi, quum, quia, & quoniam iungitur & dicimus, Quòd ſi, Quòd niſi. Quòd quum, Quod quia, Quod quoniam. Teſtimonia paſſim ſtudioſo obuia fient. ¶ Ponitur aliquando pro cur, ſiue quamobrem Virg. *3. Eclog.*

Si ad vitulam ſpectes nihil eſt quòd pocula laudes.

Cicero *ad Terent.* In vitam quòd te des hoc tempore nihil eſt. ¶ Aliquando præcedentis verbi ſignificationem determinat. Cicero *in Saluſtium*, Credo quòd non omnes tui ſimiles incolumes in vrbem veniſſent. ¶ Ponitur aliquando pro vt, inquit Donatus. Terentius *in Phorm.* Vin' primum hodie facere quod ego gaudeam Nauſiſtrata, & quòd tuo viro oculi doleant? Quo iure, quáque iniuria, Prouerbiale eſt, quaſi per fas, nefas, velis nolis. *ἀδίκως, δικαίως.* Idem *in Andria*, Quo iure, quáque iniuria, præcipitem me in piſtrinum dabit. [¶ Quod genus eſt, pro cuius generis, ſiue cuiuſmodi eſt. Gell.]

Quodammodo, aduerb. eſt, Aliquo pacto, aliquo modo, quod barbare dicitur, *Aliqualiter.* { τρόπον τινά, τινὶ τρόπῳ. GALL. *En quelque ſorte, en aucune ſorte, aucunement.* ITAL. *A vn certo modo, à qualche modo.* GERM. Etlicher maſs oder geſtalt HISP. *En alguna manera.* ANGL. *By ſome ſorte or faſhion.* } Cicero *de amic.* Quippe quum propter virtutem & probitatem, eos etiam, quos nunquam vidimus, quodammodo diligamus.

Quodcunque, Omne quod. { ὅ τι, ὅ τι ἄν. GALL. *Quelque choſe.* ITAL. *Ogni coſa che* GER. Alles das oder welches. HISP. *Toda coſa que.* ANG. *Whatſoeuer.* } Cicer. *contra Rullum*, Non omnia quæcunque loquimur, ad artem ſunt reuocanda. Aliquando accipitur pro quantumcunque. Idem *Bruto.* Quodcunque militum contrahere poteris, contrahe. Tibull. *lib. 4.* Quodcunque tuum eſt. Et

Quodcunque mea poteram pendere camœna, &c.

Ouid. *Eleg. 6. lib. 3. Triſt.*

Ex ira me iubeat quolibet ire locu

Quoi. antiqui dicebant pro cui, quod ſæpè deprauarunt in quod, aut cui. Giſan. *Indice Lucret.* Sic *quoiuſque* pro cuiuſque, *quoique* pro cuique: *quoiquam* pro cuiquam.

Quòminus, Vt non, ne. { μὴ οὐχί. GALL. *D'auantage, moins, que ne.* ITAL. *Che non.* GERM. Das nicht / oder das deſt minder. HISP. *Que no.* ANGL. *To the end yat not.* } Cicero *lib. 1. Epiſt.* Nemo eſt qui neſciat, quominus diſceſſio fieret, per aduerſarios tuos eſſe factum.

QVŎMODŎ. Siue vna ſit dictio compoſita, ſiue duæ diuiſæ dictiones, interrogatiua particula eſt, ſiue admiratiua. Vt, quo pacto qua via, qua ratione. { איך *ech* איכה *echáh.* πῶς, τίνα τρόπον. GALL. *Comment, en quelle maniere.* ITAL. *A che modo.* GERM. Wie/welcher geſtal/auff was weiß. HISP. *En que manera. en eſte modo, ò en que modo.* ANGL. *How* Plaut. *Moſtell. ſc. 2. a. 2.* Quomodo pultare potui ſi non tangerem? *Ibidem ſc. 1. a. 1.* Pergite, quomodo cœpiſtis. Idem *Pſeud. ſc. 4. a. 1* Ei os ſublenit modò. P. Quo modo? (Ambiguè.) Cicero *ad Att. lib. 10.* Tulliæ noſtræ mirifica virtus: quomodo illa fert publicam cladem? quomodo domeſticas tricas? Accipitur & relatiuè. Idem *de Aruſp. reſpon.* Et ſua concio riſit hominem, quomodo ipſe gloriari ſolet, ducentis confixum Senatuſconſultis. Aliquando & indefinitè. Cicer *Lent.* Hæc negotia quomodo ſe habeant, ne epiſtola quidē narrare audeo [¶ Quomodo pro quando: Et factum eſt, quomodo tempus erat, vt accederet ſacrificium. Cerda] ¶ Componitur nonnunquam quomodo cum nam, & dicimus quomodonam. Idem *ad Quint. frat. lib. 2.* Quomodonam mi frater, de noſtris verſibus Cæſar.

Quōmodocunque, id eſt, qualicunque ratione, vtcunque, qualitercunque, quoquo pacto. { ὁπωσοῦν, ὁπωσδήποτε, ὁτῳδήποτε GALL. *En quelque maniere que ce ſoit.* ITAL. *In qual modo ſi voglia.* GERM. Ceb wieoder welcher geſtalt. HISP. *Como quiera.* ANGL. *Bywhat ſoeuer maner or way* } Plaut *in Pœn.* Se tamen quomodocunque quanquam ſumus pauperculi, eſt domi quod edimus.

QVŌNAM, aduerb, ad locum. { אנה *ánáh* עד-אן *ad-án* ποῖ. GAL. *En quel lieu? où?* ITAL. *A qual luogo?* GERM. Wohin HISP. *Aonde?* ANGL. *To what place.* } Plaut. *Trinum.* Eamus intrò, ſequere. S. quò tu te agis? C. quónam, niſi domum? Cicer. *Attic. lib. 8.* Eum ſi nunc ſequor, quónam?

Quōnam, ablatiuus à quinam, iungitur ablatiuo modo, éſtque tanquam vna dictio vice aduerbij poſita: & modò interrogatiuè accipitur. Cicer. *2. de Inib.* Quonam (inquit) modo? quia, &c. Modò indefinitè. Idem *lib. 4. de finib.* Adiuuantes quæramus ab vtraque quonam modo vitam agere poſſimus.

Quōndam, aduerbium temporis, Olim, aliquo tempore. { כבר *chebar.* πάλαι, ποτέ GALL. *Iadis, autrefois.* ITAL. *Alte fiate, per lo paſſato* GERM. Einſt, vor zeyten. HISP. *En algun tiempo.* ANGL. *In tymes bygone once.* } Et modo præteritum tempus denotat. Cic. *2. de Inuent* Crotoniatæ quondam, quum florerent omnibus copiis. Idem, Fuit illa quondam in hac Republica virtus. Modò futurum. ποτέ. Virgil.

——— Quondam tua dicere facta

Tempus erit.

Modò præſens. Idem *2. Æneid.*

Quondam etiam victis redit in præcordia virtus.

Ponitur quandoque pro ſemper. Idem,

Vt quondam in ſtipulis magnus ſine viribus ignis.

Quóniam, Coniunctio cauſalis, quia, qua de cauſa. { כי *chi.* ἐπεί, ὅτι. GALL. *Pourtant que, puis que.* ITAL. *Perche.* GERM. Darumb, ſintenmal. HISP. *Porque.* ANGL. *Becauſe.* } Terent. *in Andr.* Ea quoniam nemini obtrudi poteſt, itur ad me. ¶ Poteſt eſſe ſubcontinuata. ἐπεί. Cicer. *pro Planc.* Quoniam ita vis, me nimium gratum eſſe concedam. Interdum, autore Feſto ſignificat poſtquam. Plaut. *in Aſin* Quid nunc, quoniam ambo, vt eſt lubitum, nos deluſiſtis, datiſne argentum? Idem *Mil. ſc. 1 a. 2.* Ego quoniam inſpexi mulieris ſententiam, cepi tabellas. (i. poſtquam.) Idem *Aul. prol.* Is quoniam moritur. (i. poſtquam.) Idem *Men.*

Men. ſc.2. a.3. Quoniam errare ſentio. Et Gell. *cap 5.lib.7.* Eum luctum (ob mortem filij) quoniam ſatis viſus eſt eluiſſe Polus,&c.(i. poſtquam,ſiue quando.)

‖ Quonqua Loayſæ, Concha Marianæ, *Cuenca*, V. E. Hiſpaniæ; ſub A. Toletano,habet Sedem Epiſcopalem Arcabricá eò tranſlatam. ‖

Quopiam , Aduerbium ad locum,Terent. *Eunuch.* Iturâne Thais quopiam es?

Quōquam , Aliquò , id eſt, in aliquam partem , locúmve. { πoῖ. Gall. *En quelque lieu.* Ital. *A alcuno luogo.* Germ. Etwan hin Hisp. *A algun lugar.* Angl. *Any whether.* } Cicer. 4. *Verr.* O Verrea præclara, quoquam ſi acceſſiſti, quò non attuleris tecum iſtum diem. Plaut. *Pſeud ſc 4.a.2* Exiit ex ædibus quoquam Idem *Aſin. ſc 3.a.3.* Ne quoquam niſi ad ſe mitteret. Idem *Amph.* Neque ſe Septentriones quoquam in cœlo commouent. *Ibidem* , Neque nox quoquam concedit die, &c.

Quōquĕ coniunctio eſt copulatiua , poſtpoſitiui ordinis , Etiam. { ו v גם *godh* גם *gham* καί. Gall. *Encores. auſſi.* Ital. *Ancora.* Germ. Auch. Hisp. *Tambien.* Ang. *Alſo.* } Senec. Tu quoque ſimili modo exercere te debes ¶ Aliquando ponitur pro ſimiliter. { ὁμοίως, Gall. *Pareillement, d'auantage* Ital. *Parimente. ſimilmente.* Germ. Gleycherweiß. Hisp. *Y gualmente , y ſemejantemente* } Plaut. *Menach. ſc. vlt. a. 5.* Venibit vxor quoque etiam. Idem *Curc. ſc.2.a.1.* Etiam mihi quoque lubet. Idem *Amphitr. prolog.* Atque ego quoque etiam qui Iouis ſum filius. *Ibid.* Hoc quoque etiam mihi in mandatis dedit. Virg. *in Daphnide,*

——*damnabis tu quoque votis.*

Huic particulæ quoque aliquando iungitur etiam. Terent. *in Hecyra.* Ego quoque hoc etiam credidi aliquando. Plin. *lib.8. cap.16.* Sunt vero & fortuita eorum quoque clementiæ exempla.

Quōquōuĕrsŭs. vel quoquouerſum , aduerbium ad locum , ſignificans Verſus omnes partes, ſiue verſus quemcunque locum. { πάντῃ, πάντοσε. Gall. *De tous coſtez que tu voudras* Ital. *Verſo ogni luogo.* Germ. Allenthalben hin. Hisp. *Hazia todas partes y lugares* Angl. *To what ſoeuer place thou wilt.* } Cæſar *in Comment.* Eius imperio claſſem quoquouerſum dimittunt. Columella *lib.2 cap.5.* In plano pedes interualli quoquouerſus octo.

Quōquō, aduerb. loci, Ad quencunque locum { ὅποι ἄν. Gall. *En quelque lieu que ce ſoit.* Ital. *A ciaſcun luogo.* Germ. Geb wohin. Hisp. *A todo lugar.* Ang. *To what ſoeuer place.* } Plaut. *in Merc.* Méuſque mihi illam quærere quoquò hinc abducta eſt gentium. Idem *Aulul. ſc. 3 a. 3.* Hoc meçum certum quoquo ibo. *Ibid. ſc 5.* Quoquò venias , plus plauſtrorum videas. Idem *Pſeud. ſc.2.a.5.* Quoquo ſpectabit , eò ſpectato ſimul. ¶ Et etiam quoquo ablatiuus a quiſquis. Cicer. *ad Attic. lib.9.* Confido igitur aduentum noſtrum illi quoquo tempore fuerit, vt ſcribis , ἀσφαλῆ fore. ¶ Hinc fit compoſitum quoque modo , idem ſignificans quod qualitercunque Cicer. *ad Attic. lib 14. Epiſt.* Quoquo modo autem ſe res habeat , peto a te vt eum expedias. Pro quoquo modo , dicitur & quo pacto. Terent. *Adelph.* —tum ſi maximè Fateatur, quum amet aliam, non eſt vtile hanc illi dari. Quapropter quoquo pacto celato eſt opus. Idem *Eunuch.* Mirum ni illoc homine quoquo pacto opus eſt. Suet *in Aug. cap. 21.* Tantúmque abfuit à cupiditate quoquo modo imperium , vel bellicam gloriam augendi, vt,&c. Plaut. *Menach. ſc.2.a.5.* Quæ mihi moleſta eſt quoquo modo.

Quōrſum , Verſum quem locum , quaſi quò verſum. a qui : vt *horſum* ab hic { אנה *ephóh.* ποῖ. Gall. *Vers quel coſte, de quel coſté , à quel propos quelle fin* Ital. *Verſo che luogo.* Ger. Woauß/wohin/oder gegen welchen orth. Hisp. *Hazia donde.* Ang. *Toward what place ? to what end ?* } Et modo interrogatiue accipitur : vt, Quorſum inſtituiſti iter? Modò relatiuè : vt, Meridiem verſus curſum tenetis, quorſum & nos. Modò indefinitè: vt, Neſcio quorſum eam. Terent. *in Eunuch.* Ego neſcio hercle neque vnde eam , neque quorſum eam. Idem *ibidem* per tranſlationem dixit, Neſciebam quorſum tu ires, hoc eſt, quid tuis verbis velles , quò tenderes. Idem *in Adelph.* Quorſum iſtuc? id eſt, quod vulgò dicitur. *Ad quod propoſitum?* Dicimus & *quorſus.* Cicer. *de Clar. Orat* Quorſus toquam iſtuc ? non enim intelligo.

Qvŏt , nomen numerale, aut potiùs numeri cardinalis interrogatiuum: quod tam relatiuè & infinitè , quàm interrogatiuè accipi poteſt. quàm multi. a qui , vt ὅσοι , ab ὅς. { כמה *chammah.* πόσοι. Gal. *Combien.* Ital. *Quanti* Germ. Wieuil. Hisp. *Quantos.* Ang. *How many.* } vt Quot nummi tibi ſunt? Scio quot nummos habes. Habeo tot quot tu Plaut. *in Rudente*, Quot ſunt? S. Totidem quot tu & ego ſumus. ‖ Quot calendis , i, quot menſibus , apud Vitruuium, pro ſingulis menſibus , vt dicimus Quotannis. Plaut. *in Sticho*: Voſ meminiſtis quot calendis petere demenſam cibum. ‖

Quŏtānnīs , ſingulis annis. { ἐτήσιον , κατ᾽ ἐνιαυτόν. Gall. *Tous les ans. par chacun an.* Ital. *Ogn'anno.* Ger Jährlich/alle jar. Hisp. *Cada año.* Angl. *Euerye yeare.* } Plaut. *in Epid.* Quid iſtæ quæ quotannis inueniunt nomina noua ? Cicer. 4. *Verr.* Quod omnes Siculi ex cenſu quotannis tributa conferunt. Idem 2. *de finib.* Colum. *lib. 5 c.9* Omnis deinde ſoboles quæ ex vna ſtirpe nata eſt , quotannis exſtirpanda eſt. Quot menſibus & quot diebus eodem modo dicitur, vt quotannis. Vlpian. *in l 12.§.2. D. quand dies legat.* Nihil intereſt vtrum in annos ſingulos, vel quotannis, an in ſingulos menſes, vel quot menſibus, an in ſingulos dies , vel quot diebus legitur. Idem apud Varronem & Catonem perſæpe.

Quŏtĕnnĭs, ætatis, interrogatiuum eſt, Quot annorum. { πόσων ἐτῶν. Gall. *De quel aage? de combien d'ans?* Ital. *Di che età? di quanti anni?* Germ. Wie alt/wie vil jaren haſt. Hisp. *De qual edad ? de quantos años ?* Angl. *Of what age* } Accipitur tamen & relatiuè. Habet autem antecedentia nomina numeralia , & compoſita ex numeralibus & anno : vt anniculus, biennis, triennis: vt , Tu es biennis, quotennis ille.

Quŏtēnŭs , penultima producta , interrogatiuum eſt numeri diſtributiui, teſte Priſciano ποσαπλοῦς. vt, Quotenis bobus arat ? binis , ternis. Accipitur & indefinitè. Cicer. *Attic.* In ripa neſcio quotenorum iugerum.

Qvŏtīdĭē , ſingulis diebus. { יום יום *jom jom.* ἑκάστης ἡμέρας. Gall. *Tous les iours chaſque iour, par chaſcun iour.* Ital. *Ogni giorno.* Germ. Täglich/ alle tag Hisp *Cada dia.* Angl. *Daylie, or euery day* } A quotus & dies compoſitum vulgus putat Doctiores verò deducunt à continens & dies. Sunt quoque qui ſcribant per ſecundam conſonantem, c. ſcilicet . itaque olim ſcribi ſolitum eſſe oſtendit Quintil. *lib. 1. Inſtitut.* quum ait fuiſſe quoſdam qui Quotidie ſcribendum præciperent, quòd compoſitum videatur à quotus, vel quot. & dies verùm rationem hanc frigidam eſſe dicit , & etiam ſuo tempore inter ineptias euanuiſſe. ¶ Iacob Curacius Iuriſconſ & Chariſius quoque *lib 1.* Cotidie ſcribendum per c, cenſent , non quotidie. Cicer. Quotidie , vel potiùs in ſingulos dies, breuiores ad te literas mitto. Plaut. *Aul prolog.* Ea mihi cotidie ſupplicat (ſecunda ſyllaba longa) Idem *Men. ſc.1.a.1.* Quod edit præbeas affatim cotidie. Idem *Pſeud. ſc.2.a.3.* Eum in odorem cœnat Iuppiter cotidie , ¶ Veteres etiam quotidie dixerunt , vt falsò , verò , teſte Soſipatro , qui exemplum ex M. Cæpionis oratione in M. Æmilium Scaurú profert. Quum ab iſto viderem quotidie hoſtes conſilio adiuuari. Eodem modo Quotidiano aduerbialiter pro Quotidie veteres dixerunt. Afranius *in Vopiſco* , Etenim Cotidiano in rebus maximis qui præpoſitus nunc poteſt qui meo ſit nexus nomine. Fronto quoque *ad Marcum Imperatorem.* Mihi ſatis abundéque honorum eſt , quos mihi quotidiano tribuis. Soſipater *Inſtitut. Gram. lib.* 1.

Quōtīdĭānŭs, a, um, vel Cotidianus , quod quotidie fit. { כיומו *chammeh.* ἐφημερινός, καθημερινός. Gall. *Qui eſt ou dure chaſque iour* , Ital. *Di ciaſcun giorno.* Germ. Täglich. Hisp. *Coſa de cada dia.* Ang. *That is daylie or euery day.* } Plaut. *in Merc.* Quæque habeat quotidianum familiæ coctum cibum. Cicer. 2. *de Diuinat.* Quia ſunt hæc quotidiana, angues non item. Plaut. *Capt ſc.5.a.3.* Niſi cotidianum ſeſquiopus confeceris. Idem *ſc.1.a.4. Ibid.* Cotidiani victi ventrem ad me afferas. ¶ Per tranſlationem quotidianus accipitur pro vulgari. Terent. *in Eunuch.* Tædet harum quotidianarum formarum.

Quotidiana, orum, excerpta, quæ annotantur quotidie.

Qvŏtĭes, ſiue Quotiens (nam vtroque modo ſcribitur) interrogatiuum eſt numeri aduerbialis, ſignificans quot vicibus. { ποσάκις. Gal. *Quantesfois? combien de fois?* Ital. *Quante volte?* Germ. Wie offt/wie manch maal. Hisp. *Quantas vezes?* Angl. *How often.* } Plaut. *Curc. ſc.1.a.5.* Dixi tibi : Quoties dicendum eſt ? Cicer. 4. *Verr.* Verum quoties , & quot nominibus auferes? Idem *in Catil* Quotiens iam, quotiés tibi extorta eſt ſica iſta de manibus? Ouid. *Eleg. 12 lib 3. Triſt.*

——— *O quater, ô quoties non eſt numerare beatum!*

Plaut. *Amphit.* Quis iſtic Soſia? So. Ego, inquam, quoties dicendum eſt? Idem *Men ſc.2.a.5.* Quoties tandem edixi tibi, ne. Idem *Aſin. ſc.1.a.3.* Quoties vetui te, &c. ¶ Accipitur & relatiuè, habétque antecedens toties. Cicer. *de Orat.* Toties quoties præſcribitur.

Quotieſcunque, quotcúnque vicibus. { ὁσάκις. Gall. *Toutes & quantesfois, toutesfois & quantes.* Ital. *Qualunque volta che.* Germ. Geb wie offt vnd dick/geb wie manchen maal. Hisp *Quando quiera que.* Angl. *How often ſoeuer* } Cicer. *pro Cluen.* Quotieſcunque dico, toties videor mihi in iudicium venire.

Quōtquōt, quotcunque, quotlibet , quantumuis multi. { ὅσοι δή. Gall. *Tout autant qu'il y en a.* Ita. *Quanti che ſono.* Ger. Geb wie vil/als vil. Hisp. *Todos aquellos los quales.* Angl. *As many as.* } Brutus Cicer. Peream , ſi te omnes quotquot ſunt , conantem loqui ferre potuerunt. Idem 2. *de Inuent.* Si duæ leges, ſi plures aut quotquot erunt ¶ Ponitur etiam pro ſingulis, ſiue omnibus. Varr. *de ling. Lat.* Fundus dictus quod fundat quotquot annis multa. Et *paulò poſt*, Reſtibilis ager eſt qui reſeritur ſingulis annis. Vide Victorium *cap. 25 lib. 9.*

Quotumus dies, Plaut. *Pſeud. ſc.7.a.4. Ibidem. ſc.2.a.4.* Quotumæ ſunt ædes?

Qvŏtŭplēx , icis , interrogatiuum , quot plicis conſtans, quot generum, quot ſpecierum, vel quot modorum. { ποσαπλοῦς Gall *De combien de ſortes?* Ital. *Di quante ſorti ?* Germ. Wie mancherley/oder wie vilfältig? Hisp. *En quantas maneras?* Ang. *How many fold, or of how many ſortes.* } vt ſi quis quærat, quotuplex ſit animæ facultas.

Quŏtŭplŭs, a, um interrogatiuum eſt numeri multiplicatiui. ποσαπλάσιος. vt Quotuplum reddit ager? ¶ Accipitur & relatiuè: vt Centuplum Ægyptij reddunt agri, quotuplum vix noſtri.

Qvŏtŭs, a, um, interrogatiuum eſt numeri ordinalis. { πόστος. Gall. *Quanteſme ?* Ital. *Di qual ordine ?* Germ Welcher in der zal nach ordnung. Hisp. *Quanto , pueſto en orden?* Angl. *How many.* } Horat. 2. *Serm. Satyr.* 6. Hora quota eſt ? ¶ Accipitur aliquando pro quot. Mart.

Dic quotus et quanti cupias cœnare, nec vllum
Addideris verbum mensa parata tibi eſt.

id eſt, quot eritis ? ſeu quot tecum habes? Eleganter autem adiunctam habet particulam quiſque. Cicer. 1. *de nat deor* Quotus enim quiſque formoſus eſt? id eſt, quot ſunt formoſi? quaſi dicat pauciſſimi ¶ Quandoque ſignificat continuam quantitatem, & ponitur pro quantus Iuuenal. Quota portio fecit Achææ? hoc eſt , quantula portio. quaſi dicat. minima.

Quotuſquiſquĕ, interrogatiuum , Quoties ex quibuſque. ſæpè *enim* interponitur vt , *Quotus enim quiſque.* { πόστος. Gall *Le quanteſme de tous?* Ital. *Di qual numero, ò ordine?* Germ. Wie mancher/wie vil ſind deren? Hisp. *Quantos en cada vna parte?* Angl. *How many?* } vt Quotuſquiſque eſt qui aliter ſentiat? Eſt & vetus, eleganſque locutio , per interrogationem & ad paucitatem refertur: vt, Quotuſquiſque ſtudet? id eſt, quot ſtudent ? hoc eſt, quam pauci ſunt qui ſtudeant? Cicer *pro Planc* Quotuſquiſque iuris peritus eſt? quotuſquiſque diſertus eſt? Rectiùs tamen quotus quiſque ſcribendum videtur diuiſis dictionibus. Sæpè enim particulam inuenimus inter vtranque interiectam. Idem 3. *de Orat.* Quotus enim quiſque eſt qui teneat artem numerorum, ac modorum ? Idem *lib. 2. de diuin.* Quota enim quæque res euenit prædicta ab his? Senec. *cap. 14. de conſ. ad Mart.* Quotaquæque domus, &c.

Quouis, aduerb. ad locum. Quolibet. { ὅποι βούλει. Gall. *Où tu voudras.* Ital *Doue tu vuoi.* Ger. Geb wohin er wöll. Hisp. *Donde quiera que.* Ang. *To what ſoeuer place thou wilt.* } vt apud Terent. *in Heaut* Imò

potiùs

potiùs abeat quouis gentium, Quàm hîc per flagitium ad inopiam redigat patrem.

Quouſque, Quò vſque, ad quod vſque tempus. { עד מתי *badh mathaj*, μέχρι πότε, μέχρι τοῦ. GALL. *D'ici à quand, iuſques à quand, d'ici à quel temps.* ITAL. *Sino à che tempo.* GERM. Wie lang, item wie fer. HISP. *Haſta quando.* ANG. *How long.* } Cicer. *Attic. lib.* 1. Quouſque, inquit, hunc regem feremus? Idem *de ſomn Scip.* Quouſque humi defixa erit tua mens? Interdum idem valet quod Ad quem vſque locum: vt Quouſque Cæſari obuiam progreſſus eſt? Idem Cicer. 1. *Catil* Quouſque tandem abutere patientia noſtra Catilina? Plaut. *Curc ſc.* 3 *a.* 1. Quouſque vtemur amore ſubreptitio? Senec *cap.* 2 *de tranq.* Quouſque eadem? Plaut. *Aſin. ſc.* 1 *a.* 1. Age excrea. Etiam amplius? Nam quouſque? (pro quonam vſquam vſque.)

Quouſquam. quò vſquam. Solin. *cap* 73. Vndique verſum, quouſquam gentium fuit, ad regiam Memnonis conuenire.

QVVM, aduerb. temporis eſt, quo tempore, iterum qua cauſa. { כי *chi.* ὅτε. GALL. *Quand.* ITAL. & HISP. *Quando.* GERM. Wann, zu welcher zeyt. ANGL. *When.* } Cicer. *de Inuent.* Fuit quoddam tempus, quum in agris paſſim homines beſtiarum more vagabantur. Idem *in ſomn.* Quum in Africam veniſſem, ¶ Aliquando cauſalis coniunctio, valens quoniam. Saluſtius in *Ciceronem*, Sed quum in te modeſtiam nullam animaduerto, reſpondebo tibi. ¶ Interdum aduerſatiua, idem valens quod quamuis, Cicer. *lib.* 3. *Epiſt.* Ego quum antea ſtudioſè commendabam Marcellum, tunc multò nunc ſtudioſius. ¶ De orthographia huius dictionis variæ ſunt opiniones. Sunt enim qui perpetuò ſcribant per c, ſiue Aduerbium ſit, ſiue Coniunctio, aut etiam Præpoſitio: ſolâque accentus nota ſuperpoſita, aduerbium, coniunctionémque à præpoſitione diſtinguunt. Victorinus autem in orthographiæ præceptis, Quum temporis aduerbium, per q. & u, ſiue vnum ſiue duo, vt viſum fuerit, ſcribendum aſſerit. Quintil *lib.* 1 *c.* 13. de orthographia, autor eſt, à multis hanc differentiam fuiſſe obſeruatam, vt pro aduerbio temporis ſcriberent, quom per quartam vocalem pro coniunctione autem cauſali, quum per q, & geminum uu: pro præpoſitione verò, cum per ſecundam conſonantem. Verba Quintiliani ſunt hæc, Illa quoque ſeruata eſt à multis differentia, vt Ad, quum eſſet præpoſitio, d literam: quom autem coniunctio, t acciperet. Item, cum, ſi tempus ſignificaret, per quom: ſi comitem, per cum: ſi verò cauſam, per q, ac duas ſequentes uu, ſcriberetur.

Quùmprimùm, ſeu cùm primùm, i. poſtquam primùm. Duæ partes ſunt duo exigentes verba. { כי *chi* εὐθὺς τάχιστα. GALL. *Soudain que incontinent que.* ITAL. *Sebito che.* GERM. Als bald. HISP. *Luego como.* ANGL *As ſoone as.* } Idem enim valent quod Vbi primùm, vel quando primùm fieri potuerit, Virg *Eclog.* 7.

Quumprimùm paſti repetent præſepia tauri,
Si qua tui Corydonis habet te cura, venito.

Quuſones, vel (vt Paſſerat. legit, *Quyoſones*, Græcum verbum eſt, non Pœnicum.

NOTÆ ANTIQVORVM.

Q. Quaſi, quintus. Q. vel Q V. quartus. Q vel Q V I N T. Quintilianus. Q A M. quemadmodum.

Q. B. F. quare bonum factum. Q. B. M.V. quæ bene mecum vixit. Q. B N. F. Quare bonum non factum.

Q. D. R. P. quâ de te peto. Q.D.R.P.S.V. qua de te peto graues viros.

Q. E. R. E. quanti ea res erit.

Q. E R E. I V. D A. quanta ea res erit iudicium dabo. Q.E.R.E. qualis ea res erit.

Q. F. Quinti filius.

Q. I P. quo iure petit.

Q. L. Quinti liberti. Q.L.F. Quinti Lucij filius. Q. L. S. S. quæſiuit liberam ſtatuam Senatus.

Q. M. Quintus Mutius. quo magis. Q. M A X. Quintus Maximus. Q M S. quæſumus. Q.M. P V. quam prouinciam.

Q. N. A. N. N. quando neque ais, neque negas.

Q. Q. quinquennalis.

Q. R. F. E. V. quod rectè factum eſſe videtur.

Q S. S. S. quæ ſuprà ſcripta ſunt.

Q. T. C. Quintus Cœlius. Q. T P. quo tempore. Q T. M. quot munera.

Q V Æ S. quæſtor. Q V I R. Quirites. Q. V. A. vel A N N. quæ vixit annis. Q V Æ S S. quæſtores. Q V I R. R. Quirites Romani.

R

R LITERA ſemiuocalis eſt & liquida, quæ poſt mutam in eadem ſyllaba poſita, præcedentem ſyllabam, ſi natura breuis ſit, modò longam, modò breuem facit: vt Ouidius in dictione patrem, exemplum poſuit,

Iamipatrem, famulóſque patris, lucémque timebam;

vbi pa, ſyllaba & producitur, & corripitur. In Græcarum dictionum initio recipit aſpirationem, vt Rhadamantus, Rhea, & huiuſmodi. ¶ Conuertitúrque nonnunquam in l, vt intelligo, pro interlego: Polluceo, pro perluceo In ſimpl vt niger, nigellus: vmbra, vmbella Loco R, ſuccedit L: vt frater fratellus: Caper Capella: vt autor eſt Terent. Scaurus, Id etiam indicat Ouid 5. *Faſt.*

Aſpera mutata eſt in lenem tempore longo
Litera quæ toto nomine prima fuit.

Lemuria, Remuria. In s, vt Arbos, pro Arbor: Odos, pro odor. Aliquando in duo ſſ, vt Vro, vſſi: gero, geſſi In u, conſonantem: vt, Sero ſeui: Tero, triui. In n, vt Æneus pro æreus. ¶ Non rarò etiam in d & contrà: vt *Apor* vel apur pro apud. *Medidies* meridies ¶ Perſius Literam caninam appellat, quòd tremula linguæ vibratione, canum, quum ringuntur, ſonum imitari videatur. Profertur enim concitatiùs, lingua ad palatum iuxta dentes exerta, & ſumma ſui parte ſpiritum eliſum vibrante, ictu quodam tremulo, támque horrifico ſono auditum exaſperans, quàm L eundem ſoni dulcedine blandiens demulcet.

R A

Răbbăth. } רבת *rabbáh*, ῥαββάθ. } Metropolis eſt filiorum Ammon, quæ hodie a rege Ægypti Ptolemæo, cognomento Philadelpho. qui Arabiam tenuit cum Iudæa, Philadelphia nominatur.

Rabbi, magiſter.

Rabbinus, magiſter Iudaicus: à *Rab.* i. magiſter, dominus.

Rabboni, ad verb. magiſter mi.

RĂBIĒS, iei, à rapio, morbus canum, quum veluti furore quodam acti, huc atque illuc rapiuntur, nec vllum quietis locum inueniunt. { λύσσα. GAL. *Rage, fureur.* ITAL. *Rabbia.* GERM. Das wüten vnd raſen eigentlich der hunden, hundſteub HISP. *Rabbia.* ANGL. *Rage, furie, madneſſe* } Alij Rabiem, quaſi rauiem dici putant, à raucitate vocis, qua canes præ calore infeſtantur. Plin *lib.* 20. *cap.* 5. Multò tamen vtiliſſimè iecur eius, qui in rabie momorderit datur. Ouid. 4. *Metam.*

Státque canum rabies ſubrectaque terga ferarum, &c.

Velleius, Canina rabie lacerabat Antonium. Senec. *cap.* 7. *de conſ ad Marciam*, Rabiem deſiderij extinguunt feræ orbæ. ¶ Ponitur & pro furore, & ad homines transfertur. Cicer. *in Saluſt.* Neque eos exiſtimet ſine rabie quicquam fortiter facere poſſe Idem 3. *Tuſc.* Hecubam autem putant propter animi acerbitatem quandam & rabiem fingi in canem eſſe conuerſam. Horatius *in Arte,*

Archilochum proprio rabies armauit iambo.

Lucret. *lib.* 5.

——— *liceat diſcedere Cæſar*
A rabie ſcelerum.

Răbĭă, æ, Antiqui dixerunt, quam nunc rabiem dicimus: vt annotauit Nonius, citans Cælium *in Hypobolimæo*, Aſt rabia rabere ſe ait. ¶ Perperam hæc citantur, ſi credimus Paſſeratio, qui ibi legit raſtraria, non Aſt rabia.

Răbĭōsŭs, a, um, propriè de canibus dicitur, qui rabie laborant: & de aliis animalibus, qui ex canis morſu rabiem contraxerunt. { λυσσώδης, ὑδρόφοβος. GAL. *Plein de rage, enragé.* ITAL *Rabbioſo.* GERM. Wütig, taub, raſend. HISP. *Rabioſo* ANG. *Full of rage, wood angrie.* } Plin. *lib* 29. Datur morſis à cane rabioſo, ne rabidi fiant Plaut. *Men ſc* 5. *a.* 5. Dudum vxorem ſuam aiebat eſſe rabioſam canem. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Ita me rabioſa fœmina obſeruat canis. Idem *Capt. ſc.* 4 *a.* 3. Hic homo rabioſus habitus eſt. ¶ Per tranſlationem item rabioſus dicitur de homine furioſo qui ita præceps fertur vt rabie agitari videatur. Cicer. 4 *Tuſc.* Vide ne fortitudo minimè ſit rabioſa, ſitque iracundia tota plena lenitatis.

Răbĭōsē, aduerbium, Iracundè, & in modum rabie correpti. { λυσσωδῶς, μανικῶς. GALL. *Enragement, furieuſement.* ITAL. *Con rabbia & furore.* GER. Wütiglich, mit raſen vnnd reibe. HISP. *Con rabia.* ANGL. *Madlie, woodlie.* } Cicer. 4. *Tuſc.* Nihil ne in ipſa quidem pugna iracundè, rabioſè ve fecerunt.

Răbĭōsŭlŭs, diminut. { ὁ ὑπομικρὸν τι λυσσῶν, ὑπολυσσώδης. GALL. *Quelque peu furieux & enragé.* ITAL. *Aliquanto rabbioſo & furioſo.* GER. Ein wenig taub oder raſend HISP. *Rabioſo vn poco.* ANG *Somewhat mad.* } Cicer. *Trebatio lib.* 7. *Epiſt.* Primas illas rabioſulas ſat fatuas dedisti.

Răbĭdŭs, a, um, propriè qui rabie laborat. { λυσσῶν. GAL. *Enragé.* ITAL. *Rabbioſo.* GER. Wütig taub. HISP. *Rabioſo* ANGL. *Enraged, wood mad* } Plin. *lib.* 29. *c.* 5. In canis rabidi morſu tuetur à pauore aquæ, capitis canini cinis illitus vulneri. ¶ Per tranſlationem tamen rabidum accipimus pro eo qui ſupra modum ira incandeſcit, qui ve alia de cauſa furibundo potius quam ſanæ mentis homini ſimilis eſt. Autor ad Herennium *lib.* 1. Ille aſpectu rabido circumſpectans huc atque illuc. Cic. *in Arato*, Vel toto ſpirans rabido de corpore flammam. Ouid. 7. *Metam.*

Cerberon attraxit, rabida qui concitus ira
Impleuit pariter ternis latratibus auras.

Virg. *lib.* 6. *Æneid.*

Vt primùm ceſſit furor, & rabida ora quierunt.

Idem 2. *Georg.*

At rabidæ tigres abſunt, & ſæua leonum
Semina.

Senec. *cap.* 1. *de tranq*

Răbĭdē aduerbium Furioſè { λυσσωδῶς, μανικῶς. GAL. *Auec rage & fureur, enragement* ITAL. *Con rabbia & furore.* GER. Wütiglich HISP. *Con rabia* ANGL. *Furiouſly, madly.* } Cicer. 5. *Tuſc.* Quid verò illum, quem libidinibus inflammatum, ac furentem videmus, omnia rabidè appetentem cum inexplebili cupiditate?

Răbĭo, is, ire, Nimia ira, & quaſi rabie agitor. { λυσσάω. GALL. *Enrager* ITAL. *Rabbiare.* GER. Wüten, toben. HISP. *Rabiar.* ANGL. *To be mad or wood angrie.* } Varro, Quid eſt, quod latres? quid rabis? quid vis? Nonius

uius tamen in loco Varronis iam citato Rabis eſſe exiſtimat à rabo tertiæ coniugationis verbo: quo & Cæcilium vſum oſtendit in Hypobolimæo, Aſt rabia rabere ſeſe ait.

Rabilus, ῥάβιλος. Arabiæ Rex qui Antigonum Macedonem in vico, cui nomen deinde factum eſt Motho, interfecit. Autor Stephan. in dictione μώθω.

Rabirius, Eques Romanus fuit qui perduellionis accuſatus, quòd Saturninum pernicioſum ciuem, multáque ſeditiosè in rempub. molientem occidiſſet, à Cicerone defenſus eſt pulcerrima illa oratione quæ pro A. Rabirio perduellionis reo inſcribitur. ¶ Eſt item alius Rabirius appellatus Poſthumus, quem Cicero quoque defendit ea oratione quæ pro Rabirio Poſthumo inſcribitur. Rabirius etiam Poëta quidam fuit Ouidij temporibus, vt ipſe teſtatur 4. *de Ponto.*

Quum foret & Marſus, magnique Rabirius oris.

Rabonem, pro arrhabone dici quidam putauerunt, atque adeò tanquam minimè negligendam, hunc in locum retulerunt citantes locum Plauti *ex Trucul.* — tene hoc tibi, rabonem habeto, Vt mecum hac nocte ſies. Hi tamen ſi Plauti locum paulò diligentius expendiſſent, animaduertiſſent ſanè, Poëtam ſuo more iocari, vulgique barbariſmum irridere, qui ἀρραβῶνα, ἀρραβῶνα, & ἀκέφαλον pro integra vſurpabant, Prænestinos imitati, qui coniam dicebant pro ciconia. Sed hæc quò manifeſtiora ſint, verba Poëtæ adſcribamus. Stra. — tene hoc tibi, rabonem habeto, Vt mecum hac nocte ſies. Aſtaph. peri, rabonem quem eſſe dicam Hanc belluam? quin tu arrhabonem dicis? Stra. ita facio lucri, Vt Prænestinis conia eſt ciconia.

Rabula, æ, Is dicebatur (inquit Nonius) quem nunc aduocatum, vel patronum cauſarum dicimus: ſiue à rabie, vt eidem Nonio placet, ſiue raui, id eſt, raucitate, vt is ſit rabula qui in negotiis agendis acer eſt, & rabioſus, quique (vt ait Feſtus) in multis intentus eſt negotiis, paratúſque ad radendum quid, auferendúmque. Hæc Feſtus. { ירב jarîb. δικολόγος. GAL. *Vn plaideyeur, criard; vn paidereau.* ITAL. *Auocato, procuratore.* GERM. Ein redner oder fürſprech am gericht der ein ſchreyen hatt als ob er taub wär / ein vngeſtümer ſchreyer. HISP. *Abogado.* ANG. *A tangling fellow, a babbling atturney* } Alij rabulam dictum malunt à radendis auribus. Nam vt à fando fabula, à nando nabula: ita à radendo rabula. Nec alia ratione rabulas in foro dictos puto, quòd radant, id eſt, offendant aures &(vt ait Quintilianus) nimia verboſitate feriant, quaſi ab inſtrumento illo nuncupati quòd rabula commodius, quàm radula vocari poſſit. Cicer. *in Orat.* Non enim declamatorem aliquem deludo, aut rabulam de foro, ſed doctiſſimum & perfectiſſimum quærimus oratorem. Idem, Quaſi rabulæ qui ſibi diſerti non videntur niſi omnia tumultu & vociferatione concuſſerint. Idem 1. *de Orat.* Non enim cauſidicum neſcio quem neque proclamatorem, aut rabulam hoc ſermone noſtro conquirimus.

Rabuſcula, vua, i. rauuſcula, colore ad rauum inclinante. Plin. *lib.* 14. *c.* 3.

‖ Raceburgum, ſiue Raſeburgum, Ratzenburg / V. E Germaniæ ſub A. Bremenſi, ſecundo ferè lapide a Lubeca. ‖

Racemarius, palmes quidam, de quo Columella *lib.* 3. 18.

RACEMVS, i, Pars botryonis, ſiue potiùs ipſe botryon, qui & botrys more Græco, & botrus noſtris dicitur, hoc eſt, integra vua ex multis conſtans acinis. { ענב ênab. βότρυς. GALL. *Grappe. ſoit de raiſin, de lierre ou autre.* ITAL. *Racimolo, grappolo.* GERM. Ein wein trauben / oder die kamme daran. HISP. *Razimo, gajo.* ANGL. *A cluſter of grapes.* } Virg. *lib.* 2. *Georg.*

——— te mitis humaſſe racemus.

Horat. 2. *Carm. Ode* 5.

———iam tibi liuidos

Diſtinguet autumnus racemos

Purpureo varius colore.

Virg. tamen *lib.* 2. *Georg.* apertè racemos diſtinguit ab vuis, quum ait,

Et turpes auibus prædam fert vua racemos.

Quo tamen in loco Vuam nonnulli figuratè pro ipſa vite poſitam interpretantur. Martial. *epigr.* 23. *lib.* 3.

Racemi vinea florentis.

Ouid. 5 *Faſt.*

Donec eras mixtus nullis Acheloe racemis.

Idem *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.*

Tempus vt extentis tumeat facit vua racemis?

¶ Dicitur item Racemus de aliis fructibus, qui vuæ in modum ex pluribus acinis ſunt conglobati. Plin. *lib* 16. *c.* 34. *de hedera,* Aliis denſus acinus, & grandior racemis in orbem circumactis.

Racemifer, a, um, quod racemos fert. { βοτρυοφόρος. GALL. *Qui porte grappes.* ITAL. *Chi porta grappoli.* GER. Das trauben tregt oder kammen hatt. HISP. *Coſa que trahe ò llena gajos.* ANG. *That beareth or bringeth grappes.* } vt Vuæ racemiferæ. Ouid. 13. Metam.

Ipſe racemiferis frontem circumdatus vuis,

Pampineis agitat velatam frondibus haſtam.

Bacchus racemifer. Idem 15. *Metam.*

Victa racemifero lyncas dedit India Baccho.

Idem 6 *Faſt.*

Baccho racemiferos hedera redimite capillos.

Racemoſus, a, um, quod eſt racemis plenum { βοτρυώδης. GALL. *Plein de grappes.* ITAL. *Pieno de grappe.* GER. Voll kammen oder trauben / trappechtig HISP. *Lleno de gajos.* ANG. *Full of grapes.* } Plinius, Hederæ modo racemoſa eſt.

Racematus, a, um, quod acinos habet, ſiue baccas, aut etiam grana racemi modo diſpoſita. { βοτρυωτός. GALL. *Qui a des grappes.* ITAL. *Che ha grappe.* GERM. Das traubenberen oder trappen hatt. HISP. *Lo que tiene gajos.* ANG. *That hath grapes.* Plin. *lib.* 18 *c.* 7. de Panico, paruis racemato paniculis.

Racemarius, a, um, βοτρυηρός. Vt racemarius malleolus is dicitur ex quo pampini pullulant, vel ſteriles, vel certe minus feraces, vt inquit Col. *lib* 3. *c.* 11. Nec dubium quin gemmæ cacumini proximæ, quæ ſunt in fœcundæ in eo relinquantur: ex quibus pampini pullulant vel ſteriles, vel certè minus feraces, quos ruſtici vocant racemarios.

Racematio, nis, Collectio racemorum, qui à vindemiatoribus ſunt prætermiſſi. { עוללות ôlelôth. βοτρυολογία. GAL. *Grappage, recueil des grappes que les vendangeurs laiſſent.* ITAL. *Il vendemiare le grappe.* GER. Das eilen nach dem der recht herpſt fürüber iſt. HISP. *La rebuſca.* ANG. *Gleaning of grapes.* } ſicut meſſibus peractis quod ſupereſt, ſpicilegium dicitur.

Racha, ῥακά, melius *raka*, nomen Hebræum eſt (inquit Hieronymus) idem eſt quod κενός, id eſt, inanis, aut vacuus, quem nos poſſumus vulgata iniuria, abſque cerebro nuncupare. Quidam etymologiam huius nominis de Græco trahere voluerunt, putantes dici pannoſum. Græcè enim pannus ῥάκος dicitur. Sed nos huius verbi proprietatem ſubtiliùs perſpicientes, nihil intelligimus aliud eſſe Racha, niſi vocem incognitam iratí animi commotionem ſignificantis, quales ſunt interiectiones apud Grammaticos, ſicut à dolente Heu, ab iraſcente Hem, & huiuſmodi. Auguſtinus *in Matth.* Racha vox indignantis animi motum ſignificans.

‖ Rachimburgii, rerum, & cauſarum iudices. Cod. ll. antiq. ‖

Racilius, Tribunus plebis, qui de Clodianis facinoribus eſt queſtus in Senatu, vt ſcribit Cic. *in Ep. ad Qu. Fratr.*

Radagaſus, Gothorum rex, qui floruit Arcadij & Honorij Cæſarum temporibus. Dicitur habuiſſe ſub ſignis ſupra ducenta bellatorum millia. Autor Paulus Diaconus

Radicitus, Radico, Radicula, vide *Radix.*

Radiolæ, oliuæ, pro eo, quòd oblongæ ſunt more radiorum. Iſid. *lib.* 17. *cap.* 7.

RADIVS, ij, Splendor à Sole emicans. { נגהה nóghah. ἀκτίν. GALL. *Rayon du Soleil, ou autre lumiere.* ITAL. *Raggio.* GERM. Ein ſtreym eigentlich der Sonnen. HISP. *El rayo.* ANGL. *A beame of the ſunne or of a bright ſtarre.* } Varro, O ſumme Sol, qui totam hanc mundi compagem tuis radiis illuſtras. Cicero 5. *de finibus*, Ita enim paruæ, & exiguæ ſunt iſtæ acceſſiones bonorum, vt quemadmodum ſtellæ in radio Solis, ſic iſtæ in virtutum ſplendore ne cernantur quidem. Ouidius *lib.* 2. *Metam.*

Tum primùm radiis gelidi caluere Triones.

Plaut. *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Splendor (clypei) clarior, quàm Solis radij. ¶ Transfertur & ad fulgorem oculorum. Plin. Cuius ex oculis radij nocte micantes cernuntur. Gell. *lib.* 5. *cap* 16. Stoici cauſas eſſe videndi dicunt radiorum ex oculis in ea quæ videri queunt emiſſionem. ¶ Item Radius dicitur virga, qua Geometræ lineas indicant. V. g. 3. *Eclog.*

Deſcripſit radio totum qui gentibus orbem.

¶ Radius item ponitur pro linea. Cic. *pro Vnon.* Terra eſt corpus globoſum, cuius omnis extremitas paribus à medio radiis attingitur. ¶ Item textoris inſtrumentum, quo ſubtegmen ſtamini inſeritur, radius appellatur { ארג éregh. κερκίς, ῥάκτρον } Virg. 6. *Æneid.*

Excuſſi manibus radij, reuolutaque penſa.

Radij quoque in rotis dicuntur qui hinc centro, illinc canthis inſeruntur. { חשקים chiſchſchukim. Græcè κνῆμαι dicitur. } Virg 1. *Georg.*

Hinc radios triuere rotis.

Ouid 3. *Faſt.*

Radio percurrere telas.

Inſtrumentum etiam quo raduntur menſuræ, Radius vocatur, quod alio nomine Hoſtorium nominant. Plaut. Dij deæque omnes tantam nobis lætitiam, tot gaudia ſine radio cumulent. ¶ Radij item dicuntur oliuæ oblongæ. Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Nec pingues vnam in faciem naſcuntur oliuæ

Orchites & radij, & amara pauſia bacca.

Hos & radiolos nominat Colum. *lib.* 12. *c.* 47. Albam (inquit) pauſiam vel orchitem, vel radiolum, &c. ¶ eſt & radius paſtinacæ piſci pro telo. Plin. *lib.* 9. *c.* 42. Paſtinaca latrocinetur ex occulto, tranſeuntes radio (quod telum ei eſt) frigus. ¶ Radius item à rei Anatomicæ peritis dicitur minus brachij os, inter cubiti curuaturam & carpum ſitum, maiorique oſſi quod cubitum appellant, ſuperincumbens. κερκίς.

Radio, as, are, Radios emittere, fulgere { נגה noghah הבהיל hebhil הופיע hophiah ברק barak. ἀκτινοβολεῖν, λάμπειν, GAL. *Ietter rayons & lueur.* ITAL. *Riſplendere, mandar fuori raggi* GERM. Streymen von ſich geben / glänzen. HISP. *Reſplandecer, echar de ſi rayos.* ANG. *To ſhyne, glance or caſt beames lik the ſunne.* } Ouid. *lib.* 2. *Metam.*

Argenti bifores radiabant lumine valuæ.

Colum. *lib.* 10 Nec tam nubifugo Borea Latonia Phœbe Purpureo radiat vultu. Martial *lib.* 8.

Vera minus flauo radiant electra metallo.

Propert. *lib.* 4. *Eleg* 1.

Nec rudis infeſtis miles radiabat in armis.

Radior, aris, Ouid. *lib.* 4 *de Ponto, Eleg.* 4.

Scuta ſed & galea gemmis radientur & auro.

Radians, tis, particip { נגה noghéah מופיע mopheah. ἀκτινοβολῶν. GALL. *Iettant rayons.* ITAL. *Che manda raggi.* GER. Glänzend. HISP. *Que echa de ſi rayos.* ANGL. *Caſting beames.* } Virg. 6. *Æneid.*

Arma ſub aduerſa poſuit radiantia quercu.

Ouid. 13. *Metam.*

Ipſe nitor galeæ claro radiantis ab auro

Inſidias prodet.

Radiatus, adiectiuum, quod radios habet, aut emittit. { נגה noghéah מופיע mophiah. ἀκτινωτός, ἀκτινώδης. GALL. *Qui a des rayons.* ITAL. *Che ha raggi.* GERM. Streymechtig / das ſtreymen von im reiſſt. HISP. *Cercado de rayos* ANG. *That hath beames of brighteneſſe.* Cicer 4. *Acad.* Solis autem magnitudo, (ipſe enim hic radiatus me intueri videtur) admonet, &c. Radiata rota. Varro. 3. *de re ruſt cap.* 5. In inſula eſt columnella, in qua intus axis, qui pro menſa ſuſtinet rotam radiatam, ita vt ad extremum vbi orbile ſolet eſſe acutum, tabula cauata ſit. Radiatum caput principis vocat Plinius, quod in deos referebatur: qualiter pinguntur hodie diuorum imagines. Sic enim ait *in ſuo Panegyrico*, Horum vnum ſi præſtitiſſet alius, illi iamdudum radiatum caput, & media inter deos ſedes auro ſtaret, aut ebore. Suet. *in Aug. c.* 94. Radiata corona.

Radiatio, nis Radiorum eiaculatio, ſplendor, verbale. { נגהה nóghah יפעה yphhah. ἀκτινοβολία. GAL. *Lueur. & iet de rayon.* ITAL. *Luce, gettamento de raggi.* GERM. Glanzung / außwerffung der ſtreymen. HISP.

Obra de echar de ſi rayos, luz. Angl. *Glancing or caſting of beames.* } Plinius *lib.* 36. *c.* 5. Hecate Epheſi in templo Dianæ poſt ædem, in cuius contemplatione admonet æditui parcere oculis, tanta marmoris radiatio eſt.

Radioſus, a, um, quod multos emittit radios. { נגה *notheah* מופיע *mophiah* ἀκτινώδης. Gal. *Qui iette force rayons qui a grand lueur.* Ital. *Pieno di raggi* Ger. *Stremethecht das vil ſtremen hatt* Hisp. *Lleno de rayos.* Angl. *That caſteth great beames.* } Plaut. *in Sticho* Poſtquam miſſi ad portum cum luce ſimul, Commodum radioſus ecce Sol ſuperabat ex mari.

Radix, icis, Ima pars plantæ, quæ alimentum attrahit. { שרש *ſchóreſch.* ῥίζα Gall. *Racine.* Ital. *Radice.* Ger. *Ein wurtzel.* Hisp. *Rayz.* Angl. *A roote* Cic. 5. *de finib.* Videmus ea quæ terra gignit corticibus & radicibus valdè ſeruari. Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Pullulat ab radice aliis denſiſſima ſylua.
Vt ceraſis, vlmiſque, &c.

Idem *lib.* 3. *Æneid.*

Nam quæ prima ſolo ruptis radicibus arbos
Vellitur, &c.

Plin. Quum panis deſixeta hices cepidſene. ¶ Radix pro raphano, ſiue radicula. Vide *in Radicula.* ¶ Radices montis dicunt imæ partes montis ſimilitudine ſumpta a plantis quarum radices imæ ſunt. Cæſar *lib.* 1 *bel. ciu.* Ab infimis radicibus montis altera ſibi circiter paſſibus quadringentis caſtra facere conſtituit. Idem *lib.* 1 *Gal.* Erat e regione oppidi collis ſub ipſis radicibus montis egregie munitus. In radice Palatii, id eſt, in ima parte Palatii. Cicer. antequam iret in exil. Cuius templum a Romulo victis Sabinis in Palatii radice cum victoria eſt collocatum. ¶ Agere radices, ῥιζοβολεῖν, eſt radices emittere. ¶ Et per tranſlationem pro ſtabilire, & firmitatem acquirere. Cic. *lib.* 2. *Offic.* Vera gloria radices agit, atque etiam propagatur. Deſitum radicibus. Idem 4. *Philipp.* virtus eſt vna altiſſimis defixa radicibus, quæ nunquam vlla vi labefactari poteſt. Plaut. *Curc.* ... 2. Radices cordis pereunt. Idem *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Si te non elinguandam dedero vſque ab radicibus.

Rādīcŭlă, æ, Parua radix. { ῥιζίον. Gall. *Racinette, petite racine* Ital. *Radicetta* Germ. *Ein würtzlin.* Hisp. *Pequeña rayz.* Angl. *A litle roote.* } Colum. *lib.* 3. *c.* 15. Idemque Phœnus ... , vt ſiccapermiſta ſtercora, depoſitis ſeminibus in ſcrobem vites moueret, quod illa producent, & adiciant nouas radiculas. ¶ Radicula, raphanus, ῥαφανίς. Celſ. *lib.* 2. *c.* 18. Ex oleribus valentior rapa, quam paſtinaca, vel quæ ſpecialiter radicula appellatur. Dicitur etiam radix. Idem *lib.* 3. *c.* 16. A lentibus cibis ad acria, ab acribus ad lenes tranſire, eſſe radicem, deinde vomere. Iſid. *lib.* 17 *Etymolog. c. de olerib.* Raphanum Græci nos radicem vocamus, eo quod tota ſit deorſum nitatur cum reliqua olera in ſumma magis proſiliant. Radicula etiam vocatur herba ſuccum habens lauandis lanis, & ab eſt... ſtruthium, quam ob id lanariam Latini appellant. Dioſcor. ... dicitur de hac Plin. *lib.* 19. *c.* 3.

Rādīcĭtŭs, Aduerb. A radice, vel vſque ad radicem, vel vſque ab radicibus, vt loquitur Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 1 vel vna cum radice, funditus. { ῥιζόθεν, αὐτόρριζος. Gal. *Depuis la racine iuſques à la racine, totalement.* Ital. *Fin d'alle radici* Germ. Mit der wurtzel auß ... Hisp. *Arrancando de rayz haſta la rayz.* Ang. *From the roote, vp to the roote, vtterly* } Plin. *lib.* 18. *c.* 26. Herbas malas radicitus eruit. ¶ Per tranſlationem accipitur pro penitus ſiue omnino. πάντως. Plaut. *in Moſtell.* Nam omnia malefacta veſtra reperi radicitus. Catullus *Argon.* Nonacrias atque ille tale radicitus altas Fagos. Propert. *lib.* 3. *Eleg.* 7. Hic fluctus vino radicitus abſtulit vngues. Cicero 1. *de finibus.* An potest cupiditas finiri? tollenda eſt, atque extrahenda radicitus. Idem *pro domo ſua*, Vniuerſe me non radicitus euellere omnes actiones tuas.

Radiceſco, is, ere, Senec. *Epiſt.* 87.

Radico, as, Hoc radices, aut radices ago, radices emitto. { שרש *ſcoréſch.* ῥιζόω Gall. *Ietter racine prendre racine.* Ital. *Far le radici.* Germ. Wurtzelen Hisp. *Raygar, hazer rayzes.* Ang. *To take roote.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 7 Frumenta multis radicantur ... Idem *lib.* 17 *c.* 6 Scilla autem & bulbi, & cepe, & allium, non niſi in rectum radicantur. ¶ Hinc compoſitum eradico, quod eſt vſque ad radices, vel vna cum radicibus euello.

Rādicatus, a, um particip. quod iam radices egit. { משרש *meſcheraſch* ἐρριζωμένος. Gal. *Qui a prins racine, enraciné.* Ital. *Che a preſo radica, rappigliato* Germ. Gewurtzelt. Hisp. *Raygado.* Angl. *That hath taken roote.* } Columella *de Arbor. c.* 20 Arbores, aut radicata ſemina autumno ſerito.

Rādīcōſus adiect. quod multas radices habet, πολύρριζος. Plin. *lib.* 16 *c.* 34. Omnium generi radicoſa brachia.

Rādo, is, ſum, Complano, incido, extirpo, mundo. { גלח *ghillách* קצץ *hiktsiah.* ξύω, ξυρῶ. Gal. *Racler, raire.* Ital. *Radere, mondare, nettare.* Germ. Schaben beſchären. Hisp. *Raer alimpiar* Ang. *To ſhaue or ſcrape.* } Colum. *lib.* 18 Sic tamen ne quid radatur. Iuuen. *Satyr.* 6.

——*nam Sergiolus iam radere guttur*
Cœperat.

Suet. *in Calig. c.* 5 Regulos quoſdam barbam poſuiſſe, & vxorem capita raſiſſe ad indicium maximi luctus. Virg. *lib.* 7. *Æneid.*

Proxima Circeæ raduntur littora terræ.

Lucret. *lib.* 1.

——*& ripas radentia flumina rodunt.*

¶ Radere barbam, vide *Barba.* ¶ Radere aures, eſt re aliqua inamœna aures offendere. Quintil. c. *lib.* 3. Ne ieiuna atque arida traditio auerteret animos, & aures præſertim delicatas raderet, hoc eſt, offenderet, fatigaretve. ¶ Radere genas, vnguibus ſcindere. Lex. xii tabb. ¶ Ponitur aliquando pro ſcalpere גרד *gharadh.* Plaut *in Aul.* Simul radebat pedibus terram, & voce crocitabat ſua. ¶ Huius compoſita ſunt, abrado, adrado, circumrado, corrado, derado, erado, interrado, obrado, & præradoquorum ſignificata vide ſuis locis.

Rāsus, a, um particip. { מגלח *meghulláach* ξυσθείς, ξυρηθείς. Gall. *Rasé racle, ray* Ital. *Raduta, tonduta.* Ger. Beſchabet, beſchoren. Hisp. *Raido.* Angl. *Shaued, ſcraped, made ſmooth.* } Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Tum leues calamos & raſa haſtilia virga.

Ouid. *lib.* 2 *de Ponte, Eleg.* 4.

Vtque meus lima raſus liber eſſet amici, &c.

Plaut. *Amph.* Vt ego hodie raſo capite caluus capiam pileum. ¶ De eo more vide ...

Rāsĭto, as, Sæpe rado. { ξυρέω. Gall. *Raire ſouuent.* Ital. *Radere ſpeſſo.* Ger. Oft ſchaben oder beſchären. Hisp. *Raer à menudo* Angl. *To ſhaue often* } Gell. *lib.* 3. *c.* 4. Comperimus autem cæteros quoque in his temporibus nobiles viros barbam in huiuſmodi ætate raſitauiſſe. Suet. *in Othon. c.* 12 Faciem raſitare.

Rāsōrēs, id eſt, Tonſores, à radendo dicti. { גלבים *ghallabim.* ξυρεῖς. Gal. *Racleur, rayeur.* Ital. *Chi rade.* Ger. Schaber oder ſchärer. Hisp. *El que rae.* Angl. *Shauers or ſcrapers.* } ¶ Per tranſlationem quoque fidicines dicuntur raſores, teſte Nonio, Quod videantur chordas ictu radere.

Rāsōrĭus, a, um, quod ad radendum pertinet. { κουρικός. Gal. *Appartenant à racler.* Ital. *Pertinente à radere.* Germ. Das zu dem ſchären gehört. Hisp. *Pertenaciente à raer.* Ang. *Belonging to ſhauing or ſcraping.* } Vnde Culter raſorius dicitur quem alio nomine appellamus ξυρόν. Cic. etiam tonſorium cultrum vocat, *lib.* 1. *Offic.*

Rāsūră, æ, ipſe radendi actus. { ξυσμός. Gall. *Raclure, raſure, raclement.* Ital. *Eſſo radere.* Ger. Schabung, beſchärung. Hisp. *La raedura ò obra de raer.* Ang. *A ſhauing or ſcraping.* } Colum. *lib.* 4. *c.* 29 Eaque raſura ita deducitur, &c.

Rāsĭlis, e, Raſus, ſeu politus, & nibil extantis ac redundantis plenitudinis habens, inquit Valla *lib.* 1. *c.* 10. { ξεστός. Gal. *Rays, rasé, aisé à raire ou racler.* Ital. *Acconcio da radere.* Ger. Glat, poliert. Hisp. *Coſa que ſe puede raer.* Angl. *Shauen, or that may be ſhauen or ſcraped.* } Ouid. 7. *Metam.*

Raſilis huic ſummam mordebat fibula veſtem.

Ioſeph ... Catull. *in Epith.* 1.

Transfer omine cum bono
Limen aureolos pedes,
Raſiliémque ſubi forem.

Velleius. Raſili argento conſtabat apparatus triumphi Cæſaris de Hiſpania. ¶ Interdum idem quod aptum radi. 2. *Georg.*

——*Et torno raſile buxum.*

Rādŭlă, æ, Inſtrumentum ferreum, à radendo ductum, quo doliorum veterum pix liquata primùm vel in ſole, vel lampade ardenti educitur, vt deinde iterum picentur ad futuram vindemiam. { ξύστρα. Gall. *Ratiſſoire.* Ital. *Raſparola, radimandia.* Germ. Ein vaßſchaben, vaßraſpen mit deren man das alt bächabkratzt auß ein ... Hisp. *La raedura, inſtrumento para raer.* Angl. *A ... plane.* } Colum. *lib.* 12 *c.* 18. Sublata lampade rutabula ligneo, & ferrea curuata radula ducitur, &c.

Radulanus, vnde Radulana radix, dicta quæ radula educitur è dolus. Plin. *lib.* 14. *c.* 19. Radulana pice ac reſina condire muſta.

Rāgădēs, vide *Rhagades.*

‖ Ragazium, pueri famulus. L. g b. ‖

Raia genus piſcis plani, & cartilaginei, in tergo & cauda ſpinas habens his ſimillimas quæ in rubo viuntur. { βάτος. Gal. *Raye.* Ital. *Peſce raza* Germ. Ein meerfiſch den etlich rochenennen. Hisp. *La raya peſcado* Ang. *A tornebacke* } vnde & βάτον Græci, hoc eſt, rubum, appellarunt. Plin. *lib.* 9 *c.* 42. & Hermolai caſtigationes *ibid.*

Rāllă, genus veſtis à raritate dictum, teſte Nonio. Nam rarum facit diminutiuum Rallum. Plaut. *in Epid.* Tunicam rallam, tunicam ſpiſſam.

Rāllum, à radendo ferrum illud quo vomeres identidem purgantur in arando. Ralla etiam dicitur, & ξυστήρ exponitur in vetuſti Critici lexico. Plin. *lib.* 18. *c.* 19. Purget vomerem ſubinde ſtimulus cuſpidatus ralla. Sic vetus codex, non *rulla.* Vulgò vocatur *la curete.*

Rāmālē, vide *Ramus.*

Rāmĕntum, i, tenuis cuiuſque rei particula: à radendo, quaſi raſura. { מפלי *mappali* ψῆγμα, ῥινήματα, ξύσματα. Gal. *Toute ſorte de raclure.* Ital. *Raſſatura* Germ. Ein klein ſtücklin ſo man etwa ab geſchabet hatt. Hisp. *Raedura pedaço de lo raydo.* Angl. *Any thing ſhaued or ſcraped of.* } Vnde ramenta auri, argenti, lignorum & cæterarum rerum dicimus quæcunque illa ex locis per quæ fluunt abraduntur minutulæ arenæ partes. Plin. *lib.* 33 *c.* 4. Apud nos tribus modis aurum inuenitur: fluminum ramentis, vt in Tago Hiſpaniæ Nec vllum abſolutius aurum eſt, curſu ipſo tritúque perpolitum.

Ramēus, vide *Ramus.*

Rāmex, icis, ſpecies herniæ continens ſub ſe porocelam, quæ eſt quum ex abſceſſu aliquo circa ſcrotum materia induruit: ſarcocelam, quum in ipſo ſcroto concreuit caro: cirſocelam, quum venæ intumuerunt, ... quibus teſticuli dependent, bubonocelam, inguinis ramicem. Vide Celſ. *lib.* 2. *c.* 18. & 24. { κήλη. Angl. *A kinde of burſting when the bowelles fall downe into the coddes* } Plaut. *in Merc.* Tua cauſa rupi ramices, iamdudum ſputo ſanguinem. Idem *in Pœnulo.* Tua cauſa nemo noſtrûm eſt ſuos rupturus ramices. Plin. *lib.* 3 *c.* 15. Ramices infantium lacertæ viridis admotæ dormientibus, morſu emendantur. ¶ Ramex etiam pro pene. Iuuenal. *Satyr.* 10. & eius Interpres *ibidem.* ¶ Colum. *lib.* 9 aliter accipit ramices, quum de viuario conſtituendo ..., Deinde per tranſuerſa laterum caua traſmittuntur ramices, qui cauas ferarum obſerent.

Rāmĭcōsus, qui ramicibus laborat. κηλήτης. Plin. *lib.* 30 *c.* 15. Ramicoſis cochlearum cinis cum thure ex oui albi ſucco illitus per dies triginta medetur, quæ ex ſectione earum rerum deciduntur. ¶ Fluminum quoque ramenta dicuntur.

Ramnetes, Tertia pars fuere populi Romani temporibus Romuli, Propertius *lib.* 4. *Eleg.* 1. Hic Titiens, Ramnéſque viri, Luceréſque coloni. Quatuor hinc albos Romulus egit equos. Alii Ramnetes ſcribunt. Pro quo dicitur & Ramnenſes. Liu. *lib.* 1 *ab Vrbe.* Eodem tempore & centuriæ tres equitum conſcriptæ ſunt, Ramnenſes ab Romulo, ab Tito Tatio Titienſes appellati. Lucerum nominis & originis cauſa incerta eſt.

Ramus, i, Arborum veluti brachium, quod à caudice fuſum, & in lati-

tudinem ſparſam frondes emittit. { עָנָף *hanáph* אָמִיר *amir* סְעִיף *ſaheph* סַנְסִנָּה *ſanſinnah* פֹּארָה *purah*. κλάδ☉, ὄζος. Gal. *Rameau, branche*. Ital. & Hisp. *Rama*. Germ. Ein aſt/baumaſt. Angl. *A boughe or braunche*. } Virg. 2. *Georg.*

Tum fortes late ramos & brachia tendens.

Cic. 3. *de Orat.* Quid in arboribus, in quibus non truncus, non rami, non folia ſunt denique, niſi ad ſuam retinendam, conſeruandámque naturam, nuſquam tamen eſt vlla pars, niſi venuſta? Idem *pro Cæcinna*, Qui prætereuntes ramum defringerent arboris. Virg. *lib.* 2. *Georg.*

——*qui me gelidis in vallibus Hæmi*
Siſtat, & ingenti ramorum protegat vmbra.

Colum. *lib.* 4. *c.* 10. Truncum deinde ſuperpoſuit, velut quandam ſtaturam corporis, & habitus: mox ramis diffudit, quaſi brachiis. Virg. *lib.* 2. *Georg.*

——*neque in vacuum poterunt ſe extendere rami.*

Rāmūſcūlūs, diminutiuum, Paruus ramus { זְמוֹרָה *zemórah*. κλαδίσκ☉. Gall. *Branchette, petite branche, petit rameau*. Ital. *Ramicello*. Germ. Ein äſtlin. Hisp. *Pequeño ramo, ramillo*. Ang. *A litle boughe or braunche*. } Plin. *lib.* 20. *c.* 23. Et viridi ferula ramuſculos vtilis eſt ad omnia ea vitia. Dicitur & ramulus. Columella, Et quum primùm germina tumebunt, de ramulis anniculis eos ligato. Cic. 1. *de diuin.* Quem autem ille reſpondiſſet in agro ambulanti ramum adductum, vt remiſſus eſſet, in oculum ſuum recidiſſe, &c.

Rāmōſūs, adiectiuum, quod multos ramos habet. { κλαδώδ☉. Gall. *Branchu, ramu*. Ital. *Brancuto, ramuto*. Germ. Äſtechtig/vol eſten. Hisp. *Lleno de ramos*. Angl. *That hath many boughes or braunches*. } Plin. *lib.* 7. *c.* 34. Cornua ramoſa vngula bifida, &c.

Rāmūlōſūs, adiectiuum à ramulus. { ὁ & ἡ κλωνοειδὴς, κλωνώδης. Gall. *Branchu de petites branches*. Ital. *Pieno de ramicelli*. Ger. Äſtlechtig/aderächtig. Hisp. *Lleno de ramillos*. Angl. *That hath many litle branches*. } Plin. *lib.* 16. *c.* 24. Ramuloſa folia vlmo & cytiſo.

Rāmālē, is, Ramus inutilis ex arbore deciſus. { κλάδ☉ ξηρ☉. Gall. *Vne branche inutile qu'on coupe d'vn arbre*. Ital. *Ramo inutile*. Germ. Ein vnnützer abgehauener aſt. Hisp. *Ramo cortado*. Angl. *A dead boughe cutt frome a tree*. } Ouid. *lib.* 4. *Met.*

Multifidáſque faces, ramaliáque arida tecto.

Perſ. *Satyr.* 1. Vt ramale vetus vegrandi ſubegere cultum.

Rāmēūs, a, um, quod ex ramo eſt. { κλάδιν☉. Gall. *De branche ou branches*. Ital. *Di vn brancho*. Germ. Von einem aſt. Hisp. *Coſa de ramos ò ramones*. Angl. *Of a braunche*. } Virg. *lib.* 4. *Georg.*

——*& ramea coſtis*
Subiiciunt fragmenta, thymum caſiáſque recentes.

‖ Ran, indeclinabile, ira, vel locus iræ vnde etiam euenit quòd efficitur rabioſus homo. Cathol. ‖

Rānā, æ, animal amphibium coaxans. { צְפַרְדֵּעַ *ſephardéah*. βάτραχ☉. Gal. *Vne grenouille, vne raine*. Ital. *Rana, ranocchia*. Germ. Ein froſch. Hisp. *La rana*. Angl. *A frogge*. } Hæc ſolito vocalior pluuiam denunciat: vnde eſt illud Virg. 1. *Georg.*

Et veterem in limo ranæ cecinere querelam.

¶ Sunt & ranæ terreſtres omnium maximæ: quæ quòd inter vepres & rubos potiſſimùm viuant, rubetæ à Latinis, à Græcis verò φρῦνοι appellantur, teſte Plin. *lib.* 8. *c.* 31. ¶ Eſt & alia ranæ ſpecies, quam calamitam appellant eò quòd inter arundines, fruticéſque viuat. Eſt autem hæc ex omni ranarum genere minima & viridiſſima, teſte eodem Plin. *lib.* 32. *c.* 19. ¶ Sunt item ranæ mutæ, præſertim in Seripho inſula, vnde & Rana Seriphia in prouerbium ceſſit, pro homine muto & elingui. Eſt & Rana marina, quam à piſcandi aſtu piſcatricem cognominant: totam enim ſe limo operit, ſola exerens cornua, quæ eminentia ſub oculis habet. Ea conſpicientes piſciculi, quum prædam ex iis captantes propiùs accedunt, ipſi ranæ præda fiunt. Vide Plinium *lib.* 9. *c.* 42. ¶ Præter hæc, rana à medicis, dicitur tumor ſub lingua cum inflammatione, quem & Græci βάτραχον, Auicenna ranulam appellat. Quod morbi genus etiam boues nonunquam infeſtat. Columella *lib.* 6. *c.* 8. Solent etiam faſtidia cibo afferre vitioſa incrementa linguæ, quas ranas vocant veterinarii.

Rānūncūlūs, i, parua rana. { βατράχιον. Gall. *Grenouillette, rainette*. Ital. *Ranoccia*. Germ. Ein fröſchlein. Hisp. *Renacuajo de la rana*. Ang. *A litle frogge*. } Ranunculos per iocum vocat Vlubrenſes. Cic. *ad Treb.* *lib.* 8. quòd ſibi obſtreperent tanquam ranæ, quæ præſertim inſtante veſpere totas paludes coaxationibus implent. ¶ Eſt & ranunculus herbæ genus, quatuor ſub ſe complectens ſpecies, quas vide apud Plin. *lib.* 25. *c.* 13. Ger. Fröſchkraut/froſchpfeffer.

Rāncēo, es, Putridus ſum, & rancidus. { עָבַשׁ *habáſch*. σαπρίζω, σήπομαι. Gal. *Se moiſir*. Ital. *Diuenir rancido*. Ger. Schimlich vnnd ſtinckend ſein. Hisp. *Enranciarſe*. Ang. *To grow mouldy or moiſtie or rotten*. } Vnde Ranceſcere, quod eſt putreſcere & corrumpi, & ex vetuſtate grauem odorem contrahere. σήπεσθαι.

Rāncĭdūs, a, um, Putridum, & putidum, quod ſcilicet nimia vetuſtate corruptum fœtorem contraxit, & ingratum ſaporem. { σαπρός. Gall. *Ranci, chanſi, moiſi, pourri*. Ital. *Rancio, rancido*. Ger. Schimlig vnd ſtinckend von feule. Hisp. *Rancio ò rancioſo*. Angl. *Mouldy, moiſtie, rotten, hoary*. } Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 2. Rancidum aprum antiqui laudabant, non quia naſus illis nullus erat, ſed (credo) hac mente, quòd hoſpes Tardius adueniens vitiatum commodius, quam integrum edax dominus conſumeret. Interdum pro inſuaui ponitur. Plin. *lib.* 22. *cap.* 22. Quorundam ex his facile noſcuntur venena, diluto rubore, rancido aſpectu liuido intus colore.

Rancidē, aduerb. { σαπρῶς, ἀηδῶς. Gal. *Ordement & ſalement, mal proprement*. Ital. *Ranzamente impropriamente*. Ger. Vnlieblich/vnrein/häßlich. Hisp. *Rancioſamente ſuziamente*. Ang. *Rottenlie, ſlobbelie*. } Gell. *lib.* 18. *c.* 8. In collocandis verbis immodicè faciunt, & rancide. Idem *c.* 11. *lib.* 18. Durè & rancide fictā.

Rāncĭdŭlus, diminutiuum. { ὑπόσαπρ☉. Gal. *Vn peu rance, chanſi, moiſi*. Ital. *Aliquanto ranco, muffito*. Germ. Ziemlich oder ein wenig ſchimlig vnd von feule ſtinckend. Hisp. *Rancioſo vn poco*. Angl. *A litle mouldy, that hath ſomewhat a rotten ſauour*. } Iuuen. *Satyr.* 1.

Non tamen his ulla vnquam opſonia fiunt Rancidula.

Rāncŏr, is, Putor quidam, atque odoris grauitas, quæ ex vetuſtate & putredine, ac corruptione naſcitur, a ranceo, nomen verbale. { σαπρότης. Gall. *Ranſiſſure, moiſiſſure, chanſiſſure*. Ital. *Puzzore di ſtato*. Germ. Der geſtanck von ſchimmel. Hisp. *El rancio*. Angl. *Mouldineſſe, rottenneſſe, hoarneſſe*. } ſicut Acor, ab aceo, Albor, ab albeo. Palladius *de re ru*. 1. Receptacula olei ſemper ſint munda, ne nouos ſapores veteri rancore infecta corrumpant.

Ranco, as, are, verbum a tigridum ſono effectum, quemadmodum rugire a voce leonum. Autor Philomelæ,

Tigrides indomitæ rancant, rugiúntque leones.

‖ Randelles, circuli, orbiculi. L. g. b.

Ranum, arbitrandum. Gl. Iſid. ‖

Rāpă, æ, herba eſt nulli non nota, radicem habens quodammodo cartilaginoſam, craſſam, & in orbicularem formam conglobatam. { γογγύλη. Gal. *Rabe, raue*. Ital. *Raua, rapa*. Germ. Ein rüb. Hisp. *El nabo redondo*. Ang. *A turnep or rape*. } Ita dicta, vt nonnulli exiſtimant, quòd paſſim ex agro rapiatur. Quanquam non deſunt, qui etymon eius a Græcis petere malunt, qui napi quoddam genus rapis ſimillimum ῥάφυν & ῥάπυν nominant. Palladius, Rapa mutatur in napos, in alio ſolo per biennium ſata: alio verò napus tranſit in rapam. Colum. *lib.* 2. *c. vlt.* Napus & rapa duas ſationes habent. ¶ Dicitur & rapum, rapi, neutro genere. Martialis *lib.* 13.

Hæc tibi brumali gaudentia frigore rapa
Quæ damus, in cælo Romulus eſſe ſolet.

Varr. *lib.* 1. *c.* 11. Et ſemine braſſicæ vetere ſato naſci aiunt rapam, & contrà ex raporum braſſicam. Colum. *lib.* 2. Ab his leguminibus ratio eſt habenda naporum, raporúmque: magis vtilia rapa ſunt. Seneca *Epiſt.* 87. Olus etiam cum rapo ſuo tranſferre. De raporum natura vide plura apud Plin. *lib.* 18. *c.* 13. Teoph. *lib.* 7. *c.* 4. Dioſc. *lib.* 2. *c.* 121.

Rapacia, orum, tenuiores raparum frondes & cauliculi. Aliter leg. rapicia. Eſt autem adiectiuum.

Rapicius, a, um, ad rapum pertinens, vnde Catoni *rapicii* coles.

Rapŭlum, i, paruum rapum. { γογγύλιον. Gal. *Petite raue*. Ital. *Picciola rapa, piccole raue*. Ger. Ein rüblin. Hisp. *Pequeño nabo redondo*. Ang. *A litle rape*. } Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 8.

In primis Lucanus aper lent fuit auſtro
Captus, vt aiebat cœnæ pater, acria circum Rapula.

Idem *Satyr.* 2.

—— *quum rapula plenus,*
Atque acidas mauult inulas

Rāpūncŭlūs, i, à quibuſdam appellatur herba quam Dioſcorides γογγυλίδα ἀγρίαν, Plin. rapum ſylueſtre nominat. { Gal. *Raponce*. Ital. *Raponzolo*. Germ. Ein Rapünzlin. Hisp. *Ruyponce*. }

Rāpācĭă, orum, Teneriores raporum frondes, & cauliculi, quos in braſſica cymas appellamus, non ingratum ipſis etiam hominibus cibum præbentes. { γογγυλίδων κόμαι. Gal. *Les fueilles de la raue*. Ital. *Rauizzo*. Germ. Das zart rüblaub. Hisp. *Las ojas del nabo redondo*. Ang. *The leaues of a rape*. } Plin. *lib.* 18. *c.* 13. Quadrupedes & fronde raporum gaudent: & homini non minor rapaciorum gratia, quàm cymarum. In antiquis codicibus manuſcriptis *rapiciorum* legitur, non rapaciorum, Vnde & rapicios coles apud Catonem legimus, non rapacios, *c.* 35. *de re ruſt.* Rapinam coles, rapicii vnde fiant: & raphanum in loco ſtercorato bene, aut in loco craſſo ſerito.

Rāpīnă, Locum ſignificat rapis conſitum, aut certè rapa ipſa vno quouis in loco naſcentia. { ὁ γογγυλών. Gall. *Rabiere, rauiere*. Ital. *Luogo doue creſcono rape*. Germ. Ein rübacker / ein ort dahin man vil rüben geſäyet hat / ein rüblandt. Hisp. *Lugar do ſon nabos, ſimiente de nabos*. Angl. *A rape bed*. } Cat. *de re ruſt.* *c.* 31. Rapinam coles, rapicii vnde fiant, & raphanum in loco ſtercorato bene, aut in loco craſſo ſerito. Colum *lib.* 11. *c.* 2. Nam & napinæ, itémque rapinæ, ſiccaneis locis per hos dies fiunt.

Rāpacitas, Rapaciter, Rapax, vide *Rapio*.

Raphănūs, & Raphaninus, propterea quòd Græca ſint à r aſpirato initium ſumentia, merito hæc tanquam ex alienis ſedibus ſuſtulimus, & inter aſpirata, velut in proprium retulimus municipium.

Raphia, vrbs Idumeæ Palæſtinæ prope Iordánem fluuium, a Iudæis Rama appellatur.

Rāpīnă, prima ſyllaba producta, vide *Rapa* & *Rapio*.

Rapio, is, ui, tum, Vi, impetu, & celeritate quippiam aufero. { גָּזַל *ghazál* חָטַף *chatáph* חָתַף *chatáph*. ἁρπάζω. Gall. *Rauir, emmener par force*. Ital. *Rapire, torre per forza*. Germ. Rauben / mit gewalt ſchnell hinreiſſen oder hinnemen. Hisp. *Arrebatar ò robar*. Ang. *To rauiſh, to take haſtelie away, to ſteal by violance, to ſnatch*. } Velleius, Rapuiſti Ciceroni lucem a Antonio. Plaut. *Curc. ſc.* 5. *a.* 5. Ego te in neruum haud ad Prætorem hinc rapiam. Idem *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Ad Prætorem te rapiam & tibi ſcribam dicam. ¶ Rapere ſublimem, vide *Sublimis*. Plaut. *Mil. ſc.* 6. *a.* 5. Iam ſublimem raptum oportuit. Terent. *in Andr.* Sublimem hunc intro rape, quantum potes. Idem *in Adelph.* Cæteros ruerem, agerem, raperem, tunderem. Virg. 4. *Georg.*

Quid faceret? quo ſe rapta bis coniuge ferret? id eſt ablata.

Et *lib.* 1. *Georg.*

Atque illum in præceps prono rapit alueus amni.

Cic. 3. *Verr.* Rapiunt eum ad ſupplicium dii patrii. Aliquando in præterito raptu recit. Idem 2. *de Leg. ex* 12. *Tab.* Sacrum ſacróve commendatum qui clepſerit, rapſeritve, parricida eſto. ¶ Aliquando rapere, eſt vitium afferre, vitiare, & propriè de virginibus, atque impuberibus pueris, etiamſi loco non dimoueantur. ἁρπάζω. Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

Et genus inuiſum, & rapti Ganymedis honores.

Liuius 6. *bel. Pun.* Nec deum, nec atque patriam videbo, nec rapi ad ſtuprum matres Campanas, virginéſque, & ingenuos pueros. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Ex luſtris illum vxor domum rapit. Seneca, Rapta raptoris aut mortem, aut indotatas nuptias optet. ¶ Rapere aliquem in ius eſt quouis modo aliquem compellere, vt ſe iudicio ſiſtat. Apud veteres enim conſuetudo erat, ſi quis in ius vocatus ire recuſaret, vt actor apprehenſis præſentium auriculis, eóſque antetatus reum, vel vi in iudicium adducere poſſet. Quod & ipſum non obſcure docet Horat. *lib.* 1. *Serm. ſatyr.* 9.

——— caſu venit obuius illi
Aduerſarius & quò tu turpiſſime? magna
Exclamat voce, & licet anteſtari? Ego verò
Oppono auriculam rapit in ius: clamor vtrinque.
Vndique concurſus, &c.

Plaut. *in Pœn.* Rapiamus in ius. ¶ Rapere ad pœnam, eſt punire. Rapere ad diſciplinam, eſt attrahere, & impellere ad diſciplinæ cognitionem. ¶ Rapere aliquem in inuidiam, eſt odium in aliquem concitare. Rapere item pro raptim & feſtinanter ducere. Plin. *in Paneg.* Per hoc omne ſpatium quum legiones duceres, (vel potiùs tanta velocitas erat) raperes: non vehiculum vnquam, non equum reſpexiſti. ¶ Compoſita Abripio, Arripio, Corripio, Deripio, Diripio, Eripio, Irripio, Præripio, Proripio, & Surripio, quæ vide ſuis locis.

Rāptŭs, & Raptum, i, Res rapta. { גזל *ghâzel* גזלה *ghezeláh* חטף *chetéph* ἁρπαγή, ἅρπαγμα. Gall. *Choſe rauie, rapine, rapt.* Ital. *Ratto.* Germ. Ein raub, das mitt gwalt genommen iſt. Hisp. *Coſa robada ò arrebatada.* Ang. *A thing raniſhed or taken by violence.* } Liu. 7. *ab vrb.* Quod rapto viuere neceſſitas cogeret. Ouid. 1. *Met.*

Viuitur ex rapto, non hoſpes ab hoſpite tutus:
Non ſocer à genero fratrum quoque gratia rara eſt.

Idem 13. *Met.*

Eripere ade Deam, raptámque efferre per hoſtes.

Idem *Eleg.* 6. *lib.* 1. & *Eleg. vlt. lib.* 3. *Triſt.*

Carmina de domini funere rapta ſui.

Ibid. Eleg. 3. *lib.* 3.

Non tibi nunc primum lux mea raptus ero.

¶ Rapti, de mortuis. Suet. *in Calig. cap.* 7. Ex ea nouem liberos tulit, quorum duo infantes adhuc rapti. Velleius, Rapto vti ad ſe tuendum.

Rāptūră, æ, rapiendi actus. { גזל *ghazél* גזלה *ghezeláh* חטף *chetéph* ἁρπαγή. Gal. *Rauiſſement.* Ital. *Rapimento.* Ger. Entzuckung / hinreiſſung / hinnemmung mit gwalt. Hisp. *Arrebatamiento.* Ang. *Rauiſhing or taking by violence.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 24. Quum verò raptura incidit, quàm vigilans, & paratus ad curſum.

Raptor, is, qui rapit. { גזל *ghozél* ἅρπαξ, ἁρπακτής. Gall. *Rauiſſeur.* Ital. *Rapitore.* Ger. Ein hinreiſſer, rauber, entfürer. Hisp. *Arrebatador.* Angl. *He that rauiſheth.* } Plaut. *in Epid.* Raptor hoſtium glorioſus. Virg. 2. *Æneid.*

Sic animis iuuenum furor additus: inde lupi ceu
Raptores atra in nebula, quos improba ventris
Exegit cæcos rabies.

Horat. 3. *Carm. Ode* 20.

Dura poſt paulò fugiet inaudax prælia raptor.

Plaut. *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Raptare & raptores tradere.

Răpo, nis, Raptor. גזל *ghozél* ἅρπαξ. } Pomponius,

Ne vos conturbent auari atque rapones.

Varro ἀπὸ ἁρπαγῶν, vt citat Nonius, Prætor noſter eripuit mihi pecuniam: de ea quæſtum ad annum veniam ad nouum magiſtratum: tum hic rapo vmbram quoque ſpei deuotaſſet.

Răpto, as, frequenter rapio, traho. { ἁρπάζω, ἁρπαγίζω. Gall. *Rauir plusieurs fois, & trainer par force.* Ital. *Straſciare.* Germ. Offt hinreiſſen oder hinfüren. Hisp. *Arraſtrar.* Ang. *To draw or rauiſh or tak often by violence.* } Plautus *ſc.* 4. *a.* 4. Quid me afflictas? quid me raptas? Virg. 1. *Æneid.*

Ter circum Iliacos raptauerat Hectora muros.

Idem 3. *Georg.*

Sed me Parnaſſi deſerta per ardua dulcis
Raptat amor.

Tacit. *lib.* 12. Igitur raptare inter ſe, immittere latronum globos, &c. Cic. *pro Seſtio,* Fortunæ vexatæ, diſſipati liberi, rapta coniunx. Virg. 2. *Æneid.* Raptatus bigis.

Răpāx, acis, auidus, Rapere ſolens: item violentus, qui aliquid ſolet abripere. { ἅρπαξ. Gall. *Rauiſſant.* Ital. *Rapace.* Ger. Reubiſch / darauf ſgreiffig / reiſſend. Hisp. *Lo que mucho arrebata.* Ang. *Rauenous, that vſeth extorſion or pillage.* } Plaut. *Men. ſc.* 7. *a.* 5. Vos ſceleſti, vos rapaces, vos prædones. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Litium pleni, rapaces, fraudulenti. Sen. *c.* 16. *de conſol. ad Helu.* Beneficio rapacis ingenij plus hauſiſti. Suet. Inopia rapax, metu ſæuus. Ouid. 8. *Metam.*

Vtque rapax igni non vnquam alimenta recuſat.

Plaut. *in Perſa,* Procax, rapax, trahax. Saluſt. *in Cicer.* Imò verò homo leuiſſimus, ſupplex inimicis, amicis contumelioſus, modò harum, modò illarum partium, nemini fidus: leuiſſimus Senator, mercenarius patronus, cuius nulla pars corporis à turpitudine vacat: lingua vana, manus rapaciſſimæ, gula immenſa, pedes fugaces, quæ honeſtè nominari non poſſunt, honeſtiſſima. Rapax procella, id eſt, violenta, quòd omnia ſecum rapiat, vertátque, et auctas. Catull. *Epigrammat.* 22. Idémque Thalle turbida rapacior procella. Rapax natura, id eſt, ſui ſimilium attractrix. Cic. *de Amic.* Nihil enim appetentius ſimilium ſui, nihil rapacius, quàm natura.

Rapacides, æ. Plaut. *Aul. ſc.* 4. *a.* 2. Rapacidarum vbi tantum ſiet in ædibus. (i. furum, & coquorum.

Răpācĭtās, atis. { ἡ ἁρπακτικότης. Gall. *Pillerie & rauiſſement.* Ital. *Rapacità.* Germ. Raubung oder reubiſche art, raubgirigkeit, das kippen. Hisp. *El habito de mucho arrebatar.* Angl. *Rauing pillage extortion.* } Colum. *lib.* 1. *c.* 7. Niſi maxima vel negligentia ſerui, vel rapacitas interuenit. Martial. *lib.* 12. Diræ filius eſt rapacitatis. Cic. *pro Cælio,* Quis in rapacitate auarior?

Raphaël, nomen Angeli, vox ſonat medicum Dei.

‖ Raphanus, vide *Paphanus.* ‖

Rapicia, vide *Rapacia.*

Rapĭdŭs, a, um, Velox, celer: propriéque de fluminibus, torrentibus, procellis, fulmine, aliiſque id genus, quæ celeritatis impetu obuia quæque ſecum rapiunt: quanquam & ad alia transſumitur. { מהיר *maher.* ὀξύς, ταχύς. Gal. *Soudain, viſte.* Ital. *Rapido, veloce.* Germ. Schnell mit ſtercke als die ſtrengen waſſer / reiſſend. Hisp. *Rando ò ligero.* Angl. *Suddaine, ſwift haſtie* } Cic. 2. *de nat. deor.* ex Arato, Has inter rapido veluti cum gurgite flumen Virg. 6. *Æneid.*

Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis
Tartareus Phlegethon.

Idem *lib.* 12. *Æneid.*

Rapidóque volans obit omnia curru.

Idem *lib.* 5. *Æneid.*

Hic qui fortè velint rapido contendere curſu.

Idem 4. *Georg.*

Æſtuat vt clauſis rapidus fornacibus ignis.

Horat. *de Arte.*

Dictus ob hoc lenire tigres, rapidoſque leones.

Catull. *de coma Beren.*

Flammeus vt rapido Solis nitor obſcuretur.

Tibull. *lib.* 4.

Pro te vel rapidas auſim maris ire per vndas.

Oratio rapida, id eſt, concitata. Cic. 2. *de finib.* Quum enim fertur quaſi torrens oratio, quamuis multa cuiuſque modi rapiat, nihil tamen teneas nihil apprehendas, nuſquam rationem rapidam coerceas.

Răpĭdē, aduerbium. Citò, velociter. { מהרה *meheráh.* ταχέως. Gall. *Soudainement, viſtement.* Ital. *Rapidamente, velocemente.* Ger. Schnelliglich. Hisp. *Randamente y ligeramente.* Angl. *Haſtelie, ſwiftlie* } Cic. 2. *de leg.* Rapidéque dilapſus citò in vnum confluit. Idem *in Orat.* Quod quum rapide fertur, ſuſtineri nullo pacto poteſt.

Răpĭdĭtas, atis, Velocitas, & ipſe celeritatis impetus. { מהרה *meheráb.* ταχύτης. Gall. *Soudaineté, viſteſſe.* Ital. *Velocità, preſtezza.* Germ. Die ſchnelle vnnd ſtrenge / eigentlich der waſſeren. Hisp. *Aquella ligereza ò preſteza.* Angl. *Haſtineſſe, ſwiftneſſe.* } Cæſ. *lib.* 1. *bell. ciuilis,* Tum etiam rapiditate fluminis ad tranſeundum impedirentur.

Răptim, per raptum, ſiue celeriter rapiendo. { מהרה *meheráh.* ἁρπαγδὴν, ἁρπαλέως. Gall. *Soudainement à la haſte.* Ital. *Velocemente.* Germ. In einem hui oder zuck / ſchnell. Hisp. *Ligeramente, arrebatadamente.* Angl. *Swiftlie, ſpeedelie.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 17. Semine raptim auium fame deuorato. Sæpe tamen accipitur pro celeriter, ſiue velociter. Liu. 3. *ab Vrbe,* Fabius omiſſis omnibus, prædam ex caſtris raptim Antium vexit. Cic. *ad Attic. lib.* 1. Et raptim in eam ſententiam Pedarij cucurrerunt. Cæſ. 1. *bell. ciuil.* His de cauſis aguntur omnia raptim atque turbatè. Cic. *ad Attic. lib.* 1. Hæc raptim ſcripſi. Senec. *c.* 14. *de tranq.* Non raptim relinquendus ille vir, ſed cum cura dicendus.

Răptĭo, Răpīna, & Raptus, diſtinguuntur ab inuicem, quòd raptio, ἁρπαγμός, ad perſonam: rapina, ἁρπαγή, ad rem: raptus, βία, ad ſtuprum referatur. { גזל *ghâzel* גזלה *ghezeláh* חטף *chétepb.* Gal. *Rauiſſement, rapt.* Ital. *Rapina, rubberia, rapimento, sforapire.* Ger. Einhinnemmung oder entfürung mit gewalt. Hisp. *Robo, obra de robar, arrebatamiento.* Angl. *Rauiſhing* } Ter. *in Adelph.* Diſperij, Cteſiphonem audiui filium vna in raptione fuiſſe cum Æſchino. Cic. 1. *Verr.* Quas res luxuries in flagitiis, crudelitas in ſuppliciis, auaritia in rapinis, ſuperbia in contumeliis efficere potuiſſet. Idem *act.* 5. Cæteróſque decumanos, procuratores iſtius quæſtus, & miniſtros rapinarum fuiſſe dico. Cæſ. 1. *bell. Gall.* Satis habebat in præſentia hoſtem rapinis populationibúſque prohibere. Senec. *cap* 10. *de conſ. ad Marc.* Rapina rerum omnium & fuga eſt viuere. Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 8.

Certior à multis, nec tam inuidioſa rapina eſt.

Cic. 4. *Tuſc.* Quis aut de Ganymedis raptu dubitat quid Poëtæ velint? Claud. *lib.* 2. *de raptu Proſ.*

——— Raptus metitur corde futuros.

Idem.

Matronarum cædes, virginum raptus.

Cic. 6. *Verr.* Locus vt ipſe raptum illum virginis quem iam à pueris accepimus, declarare videatur. ¶ In hac autem ſignificatione, rapina primam ſyllabam habet correptam, quum à rapiendo deriuetur. Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 8.

Certior è multis nec tam inuidioſa rapina eſt.

Răpĭnātŏr, Antiquis in vſu erat pro eo quem hodie raptorem dicimus. { גזל *ghozél.* ἁρπακτής. Gall. *Rauiſſeur.* Ital. *Rapitore.* Ger. Ein rauber. Hisp. *Robador, ladron.* } Quod & Nonius annotauit, citans Lucilium *lib.* 2.

Homo impudicus impune eſt rapinator.

‖ Rapiſma, alapa, ictus ex percuſſione. Cod. II. antiq. ‖

Rapiſtrum, ſinapi ſilueſtre: quia folia ei exeunt lata, oblonga, aſpera, vt ſunt rapi. Ger. Hederich.

Rapum, i, vide *Rapa.*

‖ Rara, piſcis genus marini. Rondelet. ‖

Rarŭs, a, um, laxum, ſpongioſum.)(Denſum. { μανός, ἀραιός. Gal. *Rare, clair ſemé, non dru, n'eſpois.* Ital. & Hisp. *Raro.* Ger. Dünn, lück. Ang. *Thinne, ſeld, not often.* } Virg. 4. *Æneid.*

Retia rara, plagæ, lato venabula ferro.

Ouid. 12. *Metam.*

——— vt vt liquor rari ſub pondere cribri
Manat.

Virg. 7. *Eclog.*

Et quæ vos rara viridis tegit arbutus vmbra.

Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.*

Incidat & veſtro rara querela toro.

¶ Interdum rarus idem eſt quod infrequens, & non vbique obuius. σπάνιος. Cic. *de Amic.* Digni autem ſunt amicitia, quibus in ipſis ineſt cauſa cur diligantur. Rarum iſtud genus (& quidem omnia præclara rara), nec quicquam difficilius quàm reperire, quod ſit omni ex parte in ſuo genere perfectum. Idem *Cælio lib.* 2. Raras tuas quidem, ſed ſuaues accipio literas. Stat. 5. *Syl.*

——— laudati iuuenis rariſſima coniunx.

Horat. 1. *Carm. Ode* 35.

Te ſpes & albo rara fides colit Velata panno.

Gell. *c.* 1. *lib.* 10. Verum eſt, mi Phauorine, rariſſimam rationem fieri difficilimè. Rarum & vulgare contraria. Cic. *in Topicis.*

Rārē, aduerbium Infrequenter, non densè, non ſpiſsè. { σπανίως, ἀραιῶς. Gal. *Peu ſouuent, rarement.* Ital. *Raramente.* Germ. Dünn. Hisp. *Pocas vezes, raramente.* Angl. *Seldome, thinnely.* } Colomell. *lib.* 2. *cap.*

cap. 9. Nam niſi rarè conſeritur, vanam & minutam ſpicam facit. ¶ Etſi verò apud Columellam legatur rarè, ſic tamen Varro apud Gellium *lib.* 2. *cap.* 25. Sed à rarus non dicitur rarè: ſed alij *rarò* dicuntur alij *rarenter.*

Rāriſsimē aduerb. Suet. *in Tib.* Rariſſimè interfuit.

Rārō, aduerbium, Inſolenter, infrequenter, minus ſæpè. { *σπανίως.* GAL. *Rarement, peu ſouuent, gueres.* ITAL. *Di raro.* GERM. Seltenmahl oft. HISP. *Pocas vezes* ANG. *Seldome.* } Cic. *pro Roſc. Amer.* Hoc maleficium ita rarò extitit, vt ſi quando auditum ſit, portenti ac prodigij ſimile numeretur. Ouid 13. *Metam.*

——Clypeus tam rarò prælia paſſus.

Rāriūs, comparatiuum, & ſuperlatiuum, Rariſſimè. Cic. *Lentulo lib.* 1. *Epiſt.* Quòd ſi rarius fiet quàm expectabis, id erit cauſæ quòd non eius generis literæ meæ ſint, vt eas audeam temerè committere.

Rārĭtās, atis, propriè eſt laxitas ⚹ Denſitas. { *ἀραιότης, ἀραιώτης.* GALL. *Rareté.* ITAL. *Rarità.* GER. Luckeſ/dünne. HISP. *La raredad.* ANG. *Thinneſſe ſeldomneſſe.* } Cic. 2. *de nat. deor.* In pulmonibus autem ineſt raritas quædam, id eſt, laxitas ſpongioſa. ¶ Accipitur interdum pro paucitate, & infrequentia. *σπάνις, ὀλιγότης.* Plin. *lib.* 25. *c.* 1. Turpiſſima cauſa raritatis, quòd etiam qui ſciunt, demonſtrare nolunt. Gell. *cap.* 16 *lib* 13. Raritates monſtroſæ partus. Sueton. *in Auguſt. cap.* 43. Cuſtodes in vrbe diſpoſuit, ne raritate remanentium graſſatoribus obnoxia eſſet. ¶ Raritas lauandi, idem Sueton. *in Auguſt. c.* 82 Et, Raritas capillorum, idem *in Othon. c.* 12.

Rārĭtudo, inis, Raritas, hoc eſt, ſpongioſa quædam laxitas ⚹ Denſitas *ἀραιότης, μανότης.* Colum. *lib de Arbor. c* 3. Et mediocri raritudine optima eſt vitibus terra.

Rārentĕr, aduerbium, Rarò. { *σπανίως.* GAL. *Rarement peu ſouuent* ITAL. *Di rado.* GERM. Selten/nicht oft. HISP. *Pocas vezes, raras vezes.* ANGL. *Seldome, not often* } Gellius *lib* 3. *c.* 16. *&* *lib.* 2. *cap.* 15. A rarus non dicitur rarè, ſed alij rarò dicunt, alij rarenter. Cato *cap.* 103. Dato rarenter bibere. Pomponius *ergaſtulo*, Longè ab vrbe villicari, quo herus rarenter venit, non villicari eſt, ſed dominari mea ſententia. Gellius *cap.* 8. *lib.* 17 *& cap.* 15. *lib.* 10.

Rāro, as, verbum inuſitatum, Rarefacio. { *ἀραιόω, ῶ, μανόω.* GALL. *Eſclaircir vne choſe trop eſpeſſe.* ITAL. *Diradare.* GERM. Dünn machen. HISP. *Hazer alguna coſa de dura rala, ralear.* ANGL. *To mak thinne.* } Cuius tamen in vſu ſunt compoſita, diſraro, & interraro, quod eſt in medio rarum facio. *Διαραιόω.* quo Colum. *lib.* 4. vtitur.

Rārefacio, is, Rarum facio. { מעט *himhit.* *ἀραιόω.* GALL. *Eſclaircir vne choſe trop eſpeſſe.* ITAL. *Far raro, diradare.* GERM. Dünn machen. HISP. *Ralear, hazer rado* ANG *To mak thinne* } Colum *lib.* 3. Hoc autem facilè contingit, ſi prius rarefeceris, etiam eas partes, ſupra quas ramum ſecaturus es, fœno, aut ſtramentis texeris. Lucret *lib* 6.

Et rarefecit calido miſcente vapore.

Rārēfio, fis, paſſiuum à rarefacio. { מעט *mahát.* *ἀραιοῦμαι.* GALL. *Deuenir en petit nombre, s'eſclaircir.* ITAL. *Deuenir raro.* GERM. Dünn gemacht werden. HISP. *Enralecerſe.* ANGL. *To be made thinne and waxe a ſmall number.* } Lucr. *lib.* 1.

Nil prodeſſet enim Calidum denſarier ignem,
Nec rarefieri, ſi partes ignis eandem
Naturam quam totus habet ſuus ignis, haberent.

Rārēfăctūs, a, um, adiect. { מעט *mum'át.* *ἀραιωθείς, ἀραιός.* GAL *Eſclairci, & d'eſpois mis au large.* ITAL. *Fatto raro.* GER. Dünn gemacht. HISP. *Hecho ralo.* ANG. *Made thinne.* } Lucret. *lib.* 3.

——conquaſſatum ex aliqua re, ac rarefactum.

Rārēſco, is, Rarum fio ſine extenuor { מעט *ma'at.* *ἀραιοῦμαι, μανοῦμαι* GAL *Deuenir en petit nombre, s'eſclaircir* ITAL. *Deuenir raro.* GERM. Dünn werden HISP. *Hazerſe ralo, ralearſe.* ANGL *To waxe thinne and a litle number.* } Colum. *lib* 3. *c.* 16. Negligentia cultorum magna pars deperit, & interim ſeminum cætera quæ viuunt, rareſcunt. Virg. *lib.* 3. *Æneid.*

——& anguſti rareſcent clauſtra Pelori.

Stat. 1 *Sylu.*

Nubila rareſcunt pluuiis.

Colum. *lib.* 5. *cap* 7. Sed vt denſum arbuſtum commendabile fructu & decore eſt, ſic vbi vetuſtate rareſcit, pariter inutile, & inuenuſtum eſt.

Rarĭpĭlūs, a, um, pen corr. quod habet raros pilos. { *ψιλόθριξ.* GALL. *Qui a peu de cheueux.* ITAL. *Chi ha i peli rari.* GER. Dünnhärig. HISP *Lo que tiene los pelos ralos* ANGL. *That hath thinne heares.* } Colum. *in præfat. lib.* 1. Et idipſum aliter curatur mutilum, & raripilum, aliter cornutum & ſetoſum, quale eſt in Sicilia.

‖ Raſi, veſtis genus. Mauric. ‖

Raſamen, raſum eboris: à raſo frequent. verbi *rado.*

Rāsis, teſte Columell. *lib* 12 *cap.* 20. Genus eſt crudæ picis, quæ ex vetuſtate dura effecta contunditur, & in puluerem redacta pharmacis admiſcetur.

Rāſtēlli, vide *Raſtrum*,

RĀSTRVM, & in plurali, m. g. & Raſtra neutro. Inſtrumentum dentatum glebis confringendis idoneum. { חריץ *charits.* *ξύστρον, λίστρον.* GAL. *Vn raſteau.* ITAL. *Raſtello rutabero* GERM. Ein karſt/ein rächen/oder egen. HISP. *El raſtro.* ANGL. *A rake or harrow.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 20. A ratione per tranſuerſum iterata, occatio ſequitur, vbi res poſcit, crate vel raſtro & ſato ſemine, iteratio. Terent. *Heaut.* —iſtos raſtros interea tamen Depone. Virg. 1. *Georg.*

Multum adeò, raſtris glebas qui frangit inertes,
Vimineáſque trahit crates, iuuat arua.

¶ Raſtris item agri à noxiis herbis purgabantur. *Ibidem*, Quòd niſi & aſſiduis herbam inſectabere raſtris, Heu magnum alterius fruſtrà ſpectabis aceruum, Quo in loco Seruius raſtros pro ſurculis accipi tradit ¶ Erant item raſtri inſtrumenta, quibus vites arboréſque ablaqueabantur. Virg 2. *Georg*

Contrà non vlla eſt oleis cultura: neque illæ
Procuruam expectant falcem, raſtróſque tenaces,
Quum ſemel hæſerunt aruis.

Rāſtēllum, diminutiuum dicitur, quo defecto fœno, prata ſtipulis purgabantur. { *τὸ μικρὸν ξύστρον, λίστρον.* GAL. *Petit raſteau.* ITAL. *Piccolo raſtello.* GER. Ein kämlin oder ein kleiner rächen. HISP. *Pequeño raſtro.* ANG. *A litle rake or harrow.* } Varr. *lib* 1. *de re ruſt. c.* 46. Quum herba creſcere deſiit, & æſtibus areſcit, ſubſecari falcibus debet, & quoad perareſcat, furcillis verſari: quum peraruerit, de ea manipulos fieri, ac vehi ad villam. Tum de pratis ſtipulam raſtellis eradi, atque addere fœniſeciæ cumulum. Quo facto ſiciliend a prata id eſt, falcibus conſectanda: quæ fœniſecæ præterierunt, ac quaſi barba tuberoſum reliquerunt campum. ¶ Raſtellum item Sueton *in Nerone*, pro ſarculo poſuit, aut ſimili inſtrumento, terræ effodiendæ idoneo, Tuba (inquit) ſigno dato, primus raſtello humum effodit, & corbulo congeſtam humeris extulit.

Ratariæ naues. Gell *cap.* 25. *lib.* 10.

Rătĭărĭūs, ij, vide *Ratis.*

Rătĭo, nis, nobiliſſima animæ facultas, qua vna à cæteris animantibus homo ſecernitur, & à qua rationalis appellatur. { טעם *taham* חשבון *cheſchbón.* *ὁ λόγος.* GALL. *Raiſon* ITAL. *Ragione.* GER. Die vernunfft. HISP. *Razon.* ANG. *Reazon regard or reſpect.* } Auguſt. *lib.* 2. *de Ordine*, definit eſſe motionem mentis ad ea quæ diſcutiuntur, connectenda, aut diſtinguenda. Cicero 1. *Offic.* Quam ſimilitudinem natura, ratióque ab oculis ad animum transferens, &c. *Ibidem*, Duplex eſt enim vis animorum, atque naturæ: vna pars in appetitu poſita eſt quæ eſt *ὁρμὴ* Græcè, quæ hominem huc & illuc rapit: altera in ratione, quæ docet & explanat quid faciendum fugiendúmque. Ita fit vt ratio præſit, appetitus verò obtemperet. Sueton. *in Auguſt. cap.* 39. Vnumquemque equitum rationem vitæ reddere coëgit. Idem *in Claud. cap* 16. Nec quenquam, niſi ſua voce, ac ſine patrono, rationem vitæ paſſus eſt reddere. Quintilianus, Ad rationem vitæ reddendam aliquem vocare. ¶ Accipitur & pro ipſa ratiocinatione, hoc eſt, pro diſcurſu animi ad inueſtigandum verum. Horatius,

Vincit enim ſtultos ratio inſanire nepotes.

¶ Rhetores rationem appellant probatiunculam Propoſitioni ſubiectam. Autor ad Herennium *lib.* 2. Ratio eſt cauſa quæ demonſtrat verum eſſe id quod intendimus, breui ſubiectione. ¶ Aliquando pro conſilio & propoſito ponitur. Cicero *Verr.* 2. Mea quidem ratio, cum in præteritis rebus eſt cognita, tum in reliquis explorata atque prouiſa eſt. *τὸ ἐμόν, ἢ τὸ κατ' ἐμέ.* Terent. *in Adelph.* Veſtram nequeo ſatis mirari rationem. ¶ Aliquando pro reſpectu, & cura. Cic. *Planc.* Peto à te vt mei rationem habere velis, & ſalutis & dignitatis meæ *λόγον ἔχειν, ἀπολογίζεσθαι.* Sic dicimus, Habenda eſt ratio honoris ratio rei familiaris. Idem *lib.* 1. *Offic.* Habenda ratio eſt rei familiaris: quam quidem dilabi ſinere flagitioſum eſt. Plaut. *Capt. prologo*, Rationem habetis quomodo amiſerit. ¶ Si verò iungatur cum præpoſitione cum, ſignificat negotium, *πρᾶγμα, κοινωνία* Vnde habere rationem cum aliquo, eſt habere quod cum illo agas. Cicero 4. *Verr.* Nihil cum eo rationis habui. Idem *Attic.* Cum omnibus muſis rationem habere cogito. Idem *pro Cælio*, Cum hac aliquid adoleſcentem hominem habuiſſe rationis num tibi turpe videatur. ¶ Aliquando ponitur pro cauſa, vt apud eundem Cic. *ad Catonem lib.* 15. Quum autem ab Cybiſtra propter rationem belli quinque dies eſſem moratus. ¶ Aliquando pro modo, via & forma, *μέθοδος.* Saluſt. *in Catil.* At ego vobis, ſi modò vultis eſſe viri, rationem oſtendam qua tanta iſta fugiatis. Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 1. *Triſt.* Augurium ratio eſt, & coniectura futuri. Liuius *lib.* 2. *dec.* 5. Rationem reponendarum regularum nemo artifex inire potuit. Idem *lib.* 4. *d.* 1. Rationem inire traducendi elephantos. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* In præſentia Pompeij inſequendi rationem Cæſar omittit. ¶ Rationes & genera, Cicero *de petit. Conſul.* GALL. *Sortes & manieres.* ¶ Ratio idem quandoque dicitur ſupputatio, calculatio. { *λογισμός.* GALL *Conte, calcul.* ITAL. *Calcolo.* GERM. Ein rechnung. HISP *Cuenta.* ANGL. *An accumpt or reckening.* } Plaut. *in Aul ſc.* 5. *a.* 3. Poſtquam eſt diſputata ratio. Item, Itur. Putatur ratio cum argentario. Idem *in Amph. Prolog.* vt vt res, rationéſque veſtrorum omnium bene expedire vultis. Idem *Amphitr.* Neſcio quid ſecum ſolus puto, rationes colligit. Idem *Mil. ſc.* 1 *a.* 1. Quanta iſtæc ſumma? A. Septem millia P. Rectè rationem tenes. (id eſt, numerum.) Senec. *cap.* 15 *de conſol ad Marc.* Iube ſingulos conferre rationem, nulli contigit impunè naſci. Plaut. *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. Dextera digitis rationem computat, feriens femur. Sueton. *in Neron. cap.* 39. Peſtilentia vnius Autumni, qua triginta funerum millia in rationem Libitinæ venerunt (id eſt, vt loquuntur Euſebius & Hieronym. in Chronico, in Ephemeridem mortuorum hominum relata ſunt.) Idem *in Caligula cap.* 29. Numerum puniendorum ſubſcribens, Rationem ſe purgare dicebat. Idem *in Auguſt. cap.* 16. Rationes Imperij ab Auguſto proponi ſolitæ. ¶ Conſtat ratio Vide *Conſto*, ſupra Huic contrarium apud Terent. conturbare rationes, & conturbare apud M. Tullium. Qui enim ſoluendo non ſunt, neque ſe extricare nominibus poſſunt, & ære alieno, illi conturbant: nec enim eorum rationes explicari atque expediri poſſunt. Et expedire rationes, noménque dicitur. Sic enim in Epigram. de Catone Grammatico,

Omnes ſoluere poſſe quæſtiones,
Vnum non facile expedire nomen.

¶ Ratio etiam proportio dicitur: vt quum tria ad quatuor epitriti, quatuor verò ad ſex hemiolij rationem habere dicimus. *ἀναλογία.* ¶ Rationem ſui ducere, eſt quod indocti dicunt, *habere reſpectum ad ſuum commodum.* Cicero *ad Trebat. lib.* 7. ¶ Rationem inire, eſt modum & viam inuenire. ¶ Ad rationem noſtrorum temporum, dixit idem Cicero *in Bruto*, id eſt, comparatione noſtrorum temporum. ¶ Rationem capere oculis, eſt ex viſu tantam rationem concipere. Plautus *Pſeud. ſc.* 2 *a.* 2. Hæ ſunt regiones mihi ab hero demonſtratæ, vt ego oculis rationem capio. ¶ Ponitur aliquando ratio pro eo quod recentiores quantitatem dicunt. Cato *de re ruſt.* Vbi non erunt, ſcito pro ratione fructuum eſſe, id eſt, pro modo fructuum, aut quantitate. ¶ Ratio conſtare dicitur, quum iuſta, & legitima apparet Plin. iun. Mirum eſt quum ſingulis diebus in vrbe ratio aut conſtet, aut conſtare videatur, pluribus, cunctiſque non conſtet. Pro eodem etiam dicimus, Ratio apparet, quum ſcilicet accepta cum datis collocata, paria inueniantur. Plaut. *Trin.* Ratio quidem herclè apparet argentum, &c. *οἴχεται.* Vide *Conſto.*

Rătĭuncŭlă æ, diminutiuum à nomine ratio deductum, quod accipitur pro

pro leui & futili ratione. { λογάριον. GALL. *Raiſonnete.* ITAL. *Ragionella.* GERM. Ein ſchlechte urſach der vernunfft. HISP. *Pequeña razon.* ANG. *A reaſon of litle effect.* } Cic. 2 *Tuſc.* Concludunt ratiunculis Stoici, cur non ſit malum, quaſi de verbo, non de re laboretur. Suggerere ratiunculas Idem *lib.* 3. *de nat deor.* ¶ Aliquando pro ſupputatiuncula non magnæ pecuniæ. { GALL. *Conte, calcul.* ITAL. *Calculo.* GER. Ein kleine rechnung. HISP. *Cuenta.* ANGL. *A litle accoumpte or reckening.* } Terent. *in Phorm.* —erat ei de ratiuncula iampridem apud me reliquum pauxillulum Nummorum, id vt conficerem: confeci, affero. Plaut. *in Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Ibo intrò, atque intus ſubducam ratiunculam, Quantillum argenti mihi apud trapezitam ſiet. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Beatus videor, ſubduxi ratiunculam.

Rătĭōnābĭlis, e, cui rationem natura indidit. ⋊ Irrationabilis. { λογικός. GAL. *Raiſonable, qui vſe de raiſon.* ITAL. *Ragioneuole.* GERM. Vernünfftig. HISP. *Coſa de razon.* ANG. *That hath reaſon.* } Quintil *lib.* 2. Sed quia carent ſermone quæ id faciunt, muta atque irrationabilia vocantur. Idem *lib.* 5. *cap* 11. Nec ſi mutis ſuis voluptas, rationabilibus quoque.

Rătĭōnālis, e, cui natura inſitum eſt, vt ratione vti poſſit: quod vni homini inter animantia eſt conceſſum. { λογικός. GALL. *Raiſonnable, qui vſe de raiſon.* ITAL. *Ragioneuole.* GERM. Vernünfftig. HISP. *Coſa de razon.* ANGL. *Reaſonable, that hath reaſon.* } Quintilianus *lib.* 7. *cap* 4. Falſa eſt finitio ſi dicas, Equus eſt animal rationale. nam equus animal, ſed irrationale. Autor ad Herennium *lib.* 1. In cauſa rationali primum quæretur, ecquid, &c. ¶ Rationales, & procuratores Cæſaris iidem erant, vt ait Lampridius *in Alexandro*, teſte Budæo. ¶ Rationales officiales dicuntur a Conſtantino, pro iis qui quum in aliqua poteſtate curationéque fuerint, nondum rerum à ſe geſtarum rationem retulerunt, ὑπεύθυνοι à Græcis appellantur, id eſt, reddendis rationibus obnoxij. *L.* 4. *C. de Epiſcop. & cleric.*

Rătĭōnāle, is, apud Eccleſiaſticos ſcriptores accipitur pro veſtis ſacerdotalis genere, quo vſi ſunt Hebræorum Pontifices. { חשן *choſchen.* λόγιον. } Hieronym. *ad Fabianum*, Rationale etiam dicitur genus veſtis, apud Hebræos SOHAN, Græcè, λόγιον, nos Rationale poſſumus appellare. pannus eſt breuior ex auro, habens magnitudinem palmi per quadrum & duplex ne facile rumpatur.

‖ Rationalia, rationum libri. ‖

Rătĭōnārium, ij, Liber rationum. { λογιστήριον, ἀπογραφή. GAL. *Liure des comptes, regiſtre.* ITAL. *Libro di conti.* GERM. Ein rechenbuch. HISP. *Libro de cuentas.* ANG. *A boke of accoumptes and reckening.* } Suet. *in Auguſto* Rurſus tædio diuturnæ valetudinis, magiſtratibus ac Senatu domum accitis, rationarium Imperij tradidit.

Rătĭōnārĭus, a, um, ad rationes pertinens: rationibus præfectus. { λογιστικός. GALL. *De contes, de regiſtre.* ITAL. *De conti.* GER. Die rechnung. HISP. *Coſa de cuentas.* ANGL. *Of accoumptes and reckening.* } Marcellus Iuriſconſultus, Quidam ex mercatore opulento rationarius apparitor.

RĂTĬŌCĬNŎR, aris, ratiocinatione quadam deprehendo, colligo, computo. { חשב *chiſchſchab.* συλλογίζομαι. GALL. *Raiſoner, diſcourir, ſyllogiſer, concluire par raiſon.* ITAL. *Comprendere qualche coſa con ragione, far conto, contar.* GER. Die rechnung machen. HISP. *Razonar, hazer cuentas.* ANGL. *To reaſon, to proue and conclude by reaſon.* } Gell. *lib.* 1. *c.* 1. Plutarchus in libro quem ſcribit, ὁπόση ψυχῶν ἢ σωμάτων... διαφορή, ſcitè, ſubtiliterque ratiocinatum Pythagoram philoſophum dicit, in reperienda modulandáque ſtatus longitudiniſque Herculis præſtantia. Cic. *lib.* 1. *Tuſc. quæſt.* At nos metiendi, ratiocinandique vtilitate inſpecta, huius artis terminauimus modum. Idem 2. *de Inuent.* De pecunia ratiocinari ſordidum eſt, quum de gratia referenda deliberetur.

Ratiocinabilis, e, ratione factum: aliquando etiam rationem habens.

‖ Rationabiliter, aduerb. εὐλόγως. Apul. ‖

Rătĭōcĭnātōrēs, dicuntur qui ſubducendæ rationis periti ſunt, quos & calculatores nominat Martial. { מחשבים *mechaſchebim.* συλλογισταί, λογισταί. GALL. *Qui tiennent contes.* ITAL. *Quadernieri, computatori.* GER. Ein außrechner oder rechenmeiſter. HISP. *Contadores.* ANGL. *Caſters of accoumptes.* } Colum. *lib.* 1. *c.* 3. Vt diligens ratiocinator poſito calculo videt id genus agricolationis maxime rei familiari conducere. Cic. *ad Attic. lib.* 1. Libertum ego habeo ſanè nequam hominem, huiatem dico ratiocinatorem & clientem tuum. Idem 1 *Offic.* Hæc igitur & talia circumſpicienda ſunt in omni officio, & conſuetudo exercitatióque capienda, vt boni ratiocinatores officiorum eſſe poſſimus & in addendo, deducendóque videre, quæ reliqui ſumma fiat, ex quo quantum cuique debeatur intelligas.

Rătĭōcĭnātĭo, nis, Principis animæ portionis, hoc eſt, mentis functio ex ſingularibus quibuſdam vniuerſalia inducens theoremata, communéſque rerum ac generum ſummas: ex iiſque deinde argumentatione plurima eliciens, de quibus ſcientia habetur, vel opinio. { חשבון *cheſchbon.* λογισμός. GAL. *Raiſonnement, diſpute, concluſion par raiſon de faire ou de laiſſer.* ITAL. *Quando l'animo troua per ragione di fare ò non fare vna coſa diſputa.* GER. Ein außrechnung / ſchlieſſung auß gewiſſen anfengen / eygentliche ermäſſung. HISP. *Obra de razonar por hazer ò no hazer algo.* ANG. *Reaſoning or diſputing.* } Cicero 4. *de Inuentione* Ratiocinatio autem eſt diligens, & conſiderata faciendi aliquid, aut non faciendi excogitatio. Ea dicitur tum interfuiſſe, quum aliquid faciendum, aut non faciendum certa cauſa vitaſſe, aut ſecutus eſſe animus videtur. Ratiocinatio (inquit Auguſtinus *de immortalitate animæ*) eſt diligens & conſiderata faciendi aliquid, aut non faciendi excogitatio. ¶ Accipitur aliquando ratiocinatio pro argumentatione, ex duobus pronuntiatis concluſionem inferente, quam συλλογισμὸν vocant Græci.

Rătĭōcĭnātĭuus, adiect. quod ad ratiocinationem pertinet. { συλλογιστικός. GAL. *Appartenant à tel raiſonnement & diſpute.* ITAL. *Pertinente à tale diſputa & ragionamento.* GERM. Das zu der außrechnung oder beſchlieſlichen erwägung gehört. HISP. *Pertenenciente à tal razonamiento.* ANGL. *Belonging to reaſoning or diſputing* } vt, Ratiocinatiuum genus orationis, apud Cic. 1. *de Inuent.* Quintilian. *lib.* 7. *cap.* 1. Ratiocinatiua, atque collectiua quæſtio oritur. Status ratiocinatiuus, idem *lib.* 3. *cap.* 5.

Rătĭōcĭnium, ij, Supputatio, vel calculi ſubductio. { חשבון *cheſchbon.* λογισμός, συλλογισμός. GALL. *Calcul, conte.* ITAL. *Calcolo, conto.* GERM. Rechnung oder außrechnung. HISP. *Cuenta.* ANGL. *Reckening, accompting, or reaſoning.* } Colum *lib.* 5 *c* 1. Hæc non aliena nec procul à ratiocinio, quod tradituri ſumus, breuiter præfari oportuit. Et *paulò pòſt*, Iugeri autem modus ſi ſemper quadraret, & in agendis menſuris in longitudinem haberet pedes CCXL. in latitudinem pedes CXX. expeditiſſimum eſſet eius ratiocinium.

RĂTIS, is, ſiue Rates, is, ſi Probo credimus, Connexarum trabium compages, quæ antequam nauigia eſſent inuenta, nauium vſum præbebat. { רפסודות *rapaſodhóth* דברות *doberóth.* σχεδία. GALL. *Vn raſeau, vne naſſelle, barque ou bateau* ITAL. *Zattera, naue.* GERM. Ein floß. HISP. *Balſa de maderos trauados, naue.* ANGL. *A boate.* } Plin. *lib.* 7. *c.* 56. Nauem primus ex Ægypto in Græciam Danaus aduexit: antè ratibus nauigabatur, inuentis in Mari rubro, inter inſulas, à Rege Erythra. Cic 7. *Verr.* Quum aut nauibus, aut ratibus conarentur accedere. Plaut. *Aul. ſc.* 1. *a.* 4. Quaſi pueris, qui nare diſcunt, ſcirpea inducitur ratis. Eodem modo ſeruum ratem eſſe amanti hero æquum eſt. ¶ Varro autem à Probo diſſentiens ita ſcribit, Ratis, inquit, dicta nauis longa propter remos, quod hi quum per aquam ſublati dextra & ſiniſtra duas partes facere videntur, rateſcunt & hoc ratis. Eaque in ſignificatione vſi ſunt poëtæ. { אניה *oniyáh* ספינה *ſephináh.* } Virg. *lib.* 1. *Æneid.* Diſiectáque rates, euertíque æquora ventis. Ouid. *lib.* 14. *Metam.*

Féritque rates pronas, medióque ſub æquore mergit.

Virg. 10. *Æneid.* Quæ manus interea Thuſcis comitetur ab oris Ænean, arméteque rates, pelagóque vehatur. Idem 3. *Æneid.* Poſtquam altum tenuere rates, &c.

Rătĭārĭus, ij, maſc. gen. qui ratem exercet, vt nauicularius, qui nauem. { ὁ τῆς σχεδίας ἡγεμών, ὁ σχεδίαν κυβερνῶν. GALL. *Vn batelier, qui conduit vne naſſelle.* ITAL. *Vn nauicante.* GERM. Ein flößer / floßfürer. HISP. *El que rige aquella balſa ò naue.* ANGL. *The guider of a boate.* } Paul. *l. qui ratiario de pign. act.* Qui ratiario (inquit) crediderat, quum ad diem pecunia non ſolueretur, ratem in flumine ſua autoritate detinuit poſteáque flumen creuit & ratem abſtulit. Bud.

‖ Ratisbona, Regenſpurg / V.E. Germaniæ, ſub A Salisburgenſi. ‖

Ratitus, quadrans, & Ratitus triens, ab antiquis appellati ſunt, quòd in iis ratis fuerit effigies, quemadmodum nauis in aſſe. Autor Nonius.

Rătūmēnă, Auriga fuit, qui quum in ludis Circenſibus excuſſus fuiſſet, equi eius cum corona, & palma in Capitolium peruenerunt, ſedémque ter luſtrarunt. Ex quo factum eſt vt porta per quam intrauerant, Ratumena diceretur. Autor Plin *lib.* 8. Plutarch. *in Publ.*

Rătŭs, vide *Reor.*

Rauaſtellus, vide *Rauiſcellus.*

Raucæ, vermes terreni, radices arborum lædẽtes. Plin *lib.* 17. *c.* 18. Olea vbi quercus effoſſa ſit, malè ponitur: quando vermes, qui raucæ vocantur, in radice quercus naſcuntur, & tranſeunt.

RAVCVS, a, um, qui nimio calore, vel frigore, aut etiam clamore. vel alia cauſa vocem obtuſam habet, compreſſam & impeditam. { βραγχώδης. GALL *Enroué.* ITAL. *Rauco, roco.* GER Heyſer. HISP. *Ronco.* ANG. *Hoarſe* } Virg. 11. *Æneid.* Dant ſonitum rauci per ſaxa ſilentia cygni. Vbi raucos cygnos vocat, non quidem canoros, aut optimam vocem habentes, ſed alarum concuſſione inter volandum, raucum per aëra ſonum efficientes, qualis eſt clangor tubarum. ¶ Ponitur aliquando pro feſſo, & defatigato: vt, Rauca fama Cic. *ad Varr. lib* 9. Te verò nolo, niſi ipſe rumor iam raucus erit factus, ad Baias venire, id eſt, niſi ipſe rumor defecerit. Bud.

Raucisonus, adiect. { βραχύφωνος, βραγχόφωνος. GAL *Qui rend vn ſon enroué.* ITAL. *Che ha vn ſuono rauco.* GERM. Heyſer thönend. HISP. *Coſa que tiene ſonido ronco* ANGL. *That giueth an hoarſe ſound.* } Lucr. *lib* 4.

Concaua, raucisonóque minantur cornua cantu.

Raucĭtās, atis, Vocis obtuſitas, ſiue ex catharri defluxu, ſiue ex aëre frigido, ſiue ex febris calore, aliáve ex cauſa contracta. { βράγχος. GALL. *Enrouement, enroüeure.* ITAL. *L'eſſere roco, raucita.* GERM. Die heyſere oder heyſerkeit. HISP. *Ronquedad.* ANGL. *Hoarſeneſſe of the voice.* } Plinius *lib.* 11. *cap.* 15. Elephas per nares, tubarum raucitati ſimilem edit ſonum. Legitur & Raucedo, dinis, in eadem ſignificatione.

Raucĕo, es, ui, & Raucio, auſi, auſum. Priſcian. Raucus ſum. { נחר *nichár* βραγχιάω. GALL. *Eſtre enroüé.* ITAL. *Diuentar rauco.* GERM. Heyſer ſein. HISP. *Enronquecerſe.* ANGL. *To be hoarſe.* } A quo Rauceſco, raucus fio, & compoſitum Irrauceſco.

RAVDVS, vel rudus, vel etiam rudus, teſte Feſto, ſignificat rem rudem, & imperfectam. { ἀκατέργαστος. GALL. *Rude, mal poli, imparfait.* ITAL. *Rozzo, imperfetto.* GERM. Unbereiter ungerecht. HISP. *No labrado, imperfecto, rudo.* ANG. *Rude, imperfect.* } Nam & ſaxum quoque raudum appellant poëtæ. Accius *Menalippe*, Collocat ſeſe in locum celſum: Hinc manibus capere raudum ſaxum grande & graue. Æs quoque rude & impolitum, raudus, rodus, ſiue rudus dicebatur. Cincius *de priſcis vocabulis*, apud Feſtum, Quemadmodum omnis materia ferè non deformata, rudis appellatur: & veſtimentum rude non perpolitum, ſic æs infectum, rauduſculum, ſiue ruduſculum. Apud ædem Appollinis æs conflatum iacebat, id autem rudus appellabant. In æſtimatione Cenſoria tamen æs infectum rudus dicebatur.

Rauduſculum, i. ſiue ruduſculum, diminutiuum à raudus, ſiue rudus. Propriè eſt æs rude & infectum: quanquam nonnunquam etiam pro ære ſignato accipitur, vt ex Cincio annotauit Feſtus. Vnde in venditionibus mancupi ſcriptum erat, Rauduſculo libram ferito.

Rāudūſcŭlā, Porta Romæ appellata eſt, à raudo, id eſt, ære, quòd ærata eſſet. Varr. 4 *de L. L.* Vide Valer. Max *c.* 6 *lib.* 5.

Răuennă, Ῥάβεννα Vrbs in octaua regione Italiæ Sabinorum colonia, teſte Plinio *lib.* 3. *c.* 15. in ora littoris Adriatici, CII. M. diſtans ab Ancone, olim tota ligneis compacta ædificiis, aquis diffuſa, pontibúſque ac lembis peragrata. Hanc quidam à Theſſalis conditam perhibent. Alij poſt exciſam Troiam, alij poſt confuſas

hominum linguas in Babylone conſtructam fabulantur. Hæc quum à mari fiunt inundationes, nõ mediocrem accipit partem cœni paluſtris. Silius *lib* 8.

Lenta paludoſa proſcindunt ſtagna Rauennæ.

Hinc ortus eſt Caſſiodorus Senator, qui multa eruditiſſimè ſcripſit. Eſſe autem vrbem vetuſtam, res ab Oſtrogothis geſtæ commemorant, qui ibi regiam poſuere. Liuius autor eſt, ab Auguſto muris cinctam fuiſſe, quos Valentinianus Imperator poſtea ampliauit, eiúſque Archiepiſcopo duodecim ciuitatum Epiſcopos ſubiecit, Arimini, Cæſenæ, Fori Liuij, Fori Cornelij, Fauentiæ, Brintij, Bononiæ, Mutinæ, Rhegij, Parmæ, & Placentiæ. Hodie cum aliis pleriſque eiuſdem tractatus vrbibus Venetis paret: à quibus tam egregiè eſt munita, tam ſplendidè inſtaurata, vt cum ampliſſimis, munitiſſimiſque Italiæ vrbibus iure poſſit conferri. Hæc fuit patria beati Apollinaris, primi eius Epiſcopi, & Vitalis, & Geruaſij, & Protaſij. Hinc ortus eſt Petrus ille Rauennas illuſtris fori Cornelij Epiſcopus, qui multa in Theologia diligenter ſcripſit.

Rauis, is, Raucedo, hoc eſt, vocis obtuſitas, ſiue ex catarrho, ſiue ex aëris frigiditate, ſiue ex febris calore aut etiam ex immoderato clamore contracta. {βράγχος. GALL. *Enrouement, enroueüre* ITAL. *Raucità, l'eſſere roco.* GERM. Die heyſere. HISP. *Ronquedad.* ANGL. *Hoarſeneſſe of the voice.*} Plaut. *Aul.* Huccine deduxiſti me ad ſenem parciſſimum, Vbi ſi quid poſcamus, ad rauim poſcamus prius, Quàm quicquam detur? id eſt, improbè (inquit Eraſmus) ſæpiùs, clamosè, adeò vt vox etiam toties vociferanti rauceſcat. Apuleius *lib.* 3. *Floridorum,* Claritudo arteriæ obſoleſcit: identidem boando purgant rauim. Hinc

Rauio, is, ad rauim vſque vociferor. Feſtus, Rauim dicebant pro raucitate, vnde & verbum rauio, rauis. Plaut. *in Pæn.* Nego, & negando, ſi quid refert, rauio.

Rāuŭs, a, um, quod medium habet colorem inter flauum & cæſium, vt interpretatur Feſtus, ſiue quod ex fuluo deſinit in nigredinem. *χαροπός* Cicero *lib.* 4. *Academ.* Quia nobiſmetipſis tum cæruleum, tum rauum videtur, quódque nunc ſole collucet. Sic ab Horatio raua lupa dicitur à colore oculorum, *lib.* 3. *Carm. Ode* 27. —aut ab agro Raua decurrens lupa Lanuuino. Varro 2. *de re ruſt.* c. 2. Cornibus pronis ad roſtrum, rauis oculis.

Rāuĭdŭs, a, um, quod ex fuluo colore nonnihil ad nigredinem declinat. {*μελανόχρους*. GAL. *Azuré de la couleur du ciel.* ITAL. *Di colore di cielo.* GER. Schwartzgäl. HISP. *De color entre garzo y caſtaño, color del cielo.* ANGL. *Of the couleur of the heauen, azure.*} Vt, Rauidi oculi. Col *lib.* 8. c. 2. Sublimes ſanguineæque nec obliquæ criſtæ, rauidi, vel nigricantes oculi, *χαροποὶ ὄμματα.*

Rāuiſcĕllŭs, diminut. adiect. Plautus, Quis (inquit) hæc mulier eſt ille rauiſcellus qui venit? Feſtus, Raui coloris appellantur, qui ſunt inter flauos & cæſios, quos Plautus appellat rauiſcellos. Alter *Rauaſtellus.* nam dicebant Rauus, Rauaſter: quemadmodum Caluus, Caluaſter, inde *ὑποκοριστικῶς* Rauaſtellus. Meurſius.

Rāuillæ, dicuntur qui rauos oculos habent *χαροπόφθαλμοι.* quemadmodum qui cæſij, cæſiliæ. Feſtus.

Rāurăci, Galliæ Belgicæ populi non procul à Rheno, Tribocis, Heluetiis & Sequanis finitimi: quorum caput fuit Rauracum, ſiue (vt apud Ptol. legitur) Auguſta Rauracorum, cuius etiam hodie ruinæ quædam oſtenduntur non procul à Baſilea. Vide Althamerum in Tacit. { Die völcker ob Baſel zwiſchen dem Rhein, der Birß, vnd dem gebirg, ſo Bötzberg, Schaffmat, Howenſtein, vnd waſſerfall genennet wirt gelägen.

R E

Rĕ, Præpoſitio per apocopen à retrò facta videtur. *ἀνά.* Vnde Reſpicio, retrò aſpicio. Reuertor, retrò vertor. Repoſco, rem datam retrò poſco. Et nonniſi compoſita reperitur. ¶ Habet & alias ſignificationes. Nam quandoque perfectionem denotat, vt, Recognoſco. Quandoque reciprocationem, vt Redamo. Quandoque contra, ſiue aduerſùs, vt Reluctor, id eſt, repugno, reſiſto, *ἀντί.* Quandoque iterum atque iterum, ſeu ſæpe, vt Reputo. Quandoque reditum ad priſtinum ſtatum: vt Repueraſco, ad pueritiam redeo: Renouo, ad nouitatem reduco. Quandoque valde, vt Redundo, *πάνυ.* ¶ Quandoque longe. Virg. *lib* 3 Italiam petere, & terras tentare repoſtas. Vbi Seruius, Repoſtas, id eſt, longe poſitas. Sic Remoueo, longè moueo. ¶ Quandoque denotat contrarietaté ſuorum ſimplicium: vt Retego, quod eſt tectum denudo, Reſigno, quod ſignatum erat aperio, Recludo, clauſum patefacio. ¶ Quandoque habet diuerſam, licèt non contrariam, à ſuis ſimplicibus ſignificationem: vt Reſciſco. Nam quum ſcire, ſit cognoſcere: reſcire tamen, ſiue reſciſcere, non eſt rurſus cognoſcere, ſed factum aliquod occultius & inopinatum, inſperatúmque cognoſcere, ſcitè aduertere. ¶ Aliquando nihil omnino addit ſignificationi ſui ſimplicis. Nam recaleo (vt mox docebimus) nihil aliud eſt quàm caleo. ¶ Componitur autem cum dictione ab a, incipiente: vt redamo, redarguo b, vt rebello: c, vt recurro: d, vt reddo: e, vt redeo: f, vt refero: g, vt regredior: h, vt redhibeo: i, vt reiicio: l, vt relego: m, vt remigo: n, vt renitor: p, vt repugno: q, vt requiro: ſ, vt reſarcio: t, vt retineo: u, vt reuertor. Sed cum a, e, & h, interponitur d. cauſa euphoniæ.

Rĕædifico, as, Inſtauro, ædificium collapſum reſtituo. { בְּחִים *behim* בָּנָה *banáh.* *ἀνοικοδομῶ.* GALL. *Reedifier, rebaſtir, baſtir derechef.* ITAL. *Reedificare, rifar di nuouo.* GER. Wider erbawen. HISP. *Edificar de nueuo.* ANGL. *To reſtore and build againe.*} Reædificare meritum, pro reſarcire. Cic. *ad Attic. lib.* 6. Cæſarem in merito reædificando diligentiorem fore.

Readopto, readoptas, readoptare, Iterum adoptare. Modeſtinus *in l. ſi pater filium. ff. de adoptionib.* Sed nec is nepos in patris reuertitur poteſtatem, quem auus retinuerat filio dato in adoptionem quem denuo readoptauerit.

Reago, viciſſim ago: philoſophica vox, vnde reactio, id eſt, reciprocata actio patientis, qua ſcilicet patiens reſiſtit agenti. ita repaſſio, eſt reciprocata paſſio. Patienti reactio agenti repaſſio tribuitur. aliquando autem vtrumque dicitur reagere, & repati.

Realis, e, quod rei eſt, ad rem pertinens. Inde

Realitas, conditio eius, quod eſt reale: vt potentia, & actus eius.

Realiter, modo reali.

Rĕāpſĕ, reipſa, in rei veritate. *τῷ ὄντι.* Pacuuius, Si non eſt ingratum reapſe, quod feci. Cicero 1. *de diuin.* Formæ quæ reapſe nullæ ſunt, ſpeciem autem offerunt. Idem 5. *de finibus*, Quod idem reapſe primum eſt.

Reaſſumere, *ἀναλαμβάνειν.* Plin. *Epiſt. lib.* 5. *Appollinari,* Immenſique fluminis nomen arenti alueo deſerit autumno reaſſumit.

RĔĀTĔ, Reatis, *Ῥεάτη* Steph. Ciuitas in Vmbria, Italiæ vmbilicus, teſte Plin. *lib.* 3. c. 12. ex qua Veſpaſianus originem duxit.

Rĕātīnŭs, *Ῥεατῖνος*, Gentile. Varro 2. *de re ruſt.* c. 6. Ego, inquit, de aſinis potiſſimum dicam qui ſum Reatinus, vbi optimi & maximi fiunt.

Rĕātŭs, us, Status, & conditio reorum. { אַשְׁמָה *aſchmáh* חוֹב *chób.* ἡ τῶν ὑπευθύνων κατάστασις, ἡ ἐνοχή. GALL. *La condition, & l'eſtat de ceux qui ſont accuſez.* ITAL. *L'eſſere reo, la conditione del reo.* GERM. Der elend ſtand vnd weſen eines beklagten vmb ein miſſethat, auch die zeit welche ein ſolcher zu den rechten gefangen ligt. HISP. *Culpa, obligacion à la pena.* ANGL. *A fault or offence, the giltineſſe of a perſon arrayned.*} Iuriſconſultus, Si diutino tempore aliquis in reatu fuerit, aliquatenus pœna eius ſubleuanda erit. id eſt, in eum mitiùs animaduertendum, qui diu ſordidatus fuerit: id quod euenire ſolet, aut Iudicum conſilio in diem longiorem iudicium reiicientium: aut pro re nata, ſi, quia de cauſa planè non liquebat, reus ſæpius ampliatus eſt. Pars enim pœnæ eſſe viſa eſt, longa temporis intercapedo in conſpicua calamitate, & miſeria. Hodie in reatu ſunt, qui vel carcere detenti, ſqualore & illuuie conficiuntur, aut qui honoris cauſa cuſtodiæ ſuæ, aut apparitorum commiſſi, aut vadimonio, aut vadibus obſtricti ſunt, aut expromiſſoribus. Iuſtin *lib.* 4 Reuocato igitur ad reatum Alcibiade, duo prælia ſecunda Niceas & Lamachus faciunt. Ad reatum, id eſt, ad cauſam dicendam, inquit Budæus. Errore autem nimio (vt inquit idem Budæus) hæc opinio inter noſtræ ætatis Iuriſperitos inualuit, vt reatus pro crimine exaudiatur. Eſt autem reatus vocabulum nouum, Ciceronis ætati incognitum: proximo tamen ſeculo imperante Auguſto à Meſſala primùm vſurpatum Plin. *lib* 8. *cap.* 3. Nam & quæ vetera nunc ſunt, fuerunt olim noua, quædam in vſu perquam recentia. Meſſala primus reatum, numerarium Auguſtus primus dixerunt. Martial. *lib.* 2. Si de iniqua tibi triſtem fortuna reatum, Squalidus hærebo, pallidiórque reo.

RĔBĔLLO, as. Repugno, bellum inſtauro: propriéque de iis dicitur qui in fide quam principi, aut Reipubl. obligarunt, non permanent: aut qui aliquando victi, & in deditionem recepti, bellum redintegrant. { מָרַד *maradh* מָרָה *maráh* פָּשַׁע *paſcháh* מָעַל *mahál* ἀποστατέω, ἀφίσταμαι. GALL. *Rebeller, ſe reuanger.* ITAL. *Ribellare.* GER. Sich wider abwerffen, auff abfal zur gegenwehr greiffen, widerſpennig ſein. HISP. *Rebelar.* ANG. *To rebell, or riſe againſt.*} Cæſ. 8. *bell. Gall.* Si tali ratione diuerſis in locis plures rebellare cœpiſſent. Liu. *ab Vrbe,* Quia cum Latinis rebellare noluiſſent. Lucret. *lib.* 5.

———*niſi qui vinci potuere rebellent.*

Senec. *in Conſ. cap.* 15. Quorum tamen & priores poſt impetratam veniam rebellauerant. Ouid. 6. *Faſt.* Pœnè rebellabas, &c. ¶ Rebellare dicuntur vulnera, ſeu alia vitia, quum ſemel curata repullulant. Plin. *lib.* 25. *cap.* 13. Noſtri herbarij ſtrumeam vocant, quoniam medetur ſtrumis & panis: credúntque ea rurſus ſata rebellari, quæ curauerit vina. Rebellat humor. Idem *lib.* 13. *cap.* 12. Minus ſorbet polita charta, magis ſplendet: rebellat ſæpe humor curioſè datus, primóque malleo deprehenditur: aut etiam odore, quum fuerit indiligentior

Rĕbĕllātŏr, is, qui ſemel victus, & in deditionem receptus, bellum inſtaurat, quive alioqui in fide principi, aut ciuitati obſtricta non permanet. { מוֹרֵד *morédh* מֶרִי *meri* פּוֹשֵׁעַ *poſchéa* סוֹרֵר *ſorár* שׁוֹבָב *ſchobéb.* ὁ ἀποστάτης, ἀφηνιαστής. GALL. *Celuy qui rebelle.* ITAL. *Rubelle.* GERM. Einer der ſich abwirfft vnnd wider zur gegenwehr greifft, ein abfelliger vnd widerſpenniger. HISP. *El que rebela, rebelde.* ANGL. *A rebell, or one rebellious.*

Rĕbĕllātrix, fœmininum. { מוֹרֶדֶת *morédheth* פּוֹשַׁעַת *poſchaláth.* ἡ ἀποστάτις. GAL. *Celle qui rebelle.* ITAL. *Donna che ſi ribella.* GERM. Ein abfellige vnd widerſpennige HISP. *La que rebela.* ANGL. *A woman that rebelleth.*} Liu. *lib.* 10. *bell. Maced.* Dictu, quàm ſe facilius ſit, prouinciam ingenio ferocem, & rebellatricem confeciſſe. Ouid. 3. *Triſt. Eleg.* 12.

Téque rebellatrix tandem Germania magni
Triſte caput pedibus ſuppoſuiſſe ducis.

Rĕbĕllātĭo, nis, defectio, ſeu belli inſtauratio. { מֶרֶד *méredh* מַרְדּוּת *marduth* מְרִי *meri* מְשׁוּבָה *meſchubáh.* ἀποστασία, ἀνταρσία. GALL. *Rebellion, reuolte.* ITAL. *Rebellione.* GER. Ein widerſtellung mit krieg, widerſpennigkeit, widerſtreitung. HISP. *Rebeldia, obra de rebelar.* ANGL. *Rebellion or a riſing againſt* } Cæſ. 3 *bell. Gall.* Rebellio facta poſt obſidionem. Tacit. *lib.* 3. Eodem anno Galliarum ciuitates rebellionem cœptauere.

Rĕbĕllis, e, adiectiuum, qui ſemel victus, & in deditionem receptus, bellum inſtaurat, quive principis aut reipublicæ ſuæ imperium detrectat. { מוֹרֵד *morédh* מֶרִי *meri* פּוֹשֵׁעַ *poſcheah* סוֹרֵר *ſorár* שׁוֹבָב *ſchobeb.* ἀνυπότακτος, ἀφηνιαστής. GALL. *Rebelle.* ITAL. *Ribello.* GERM. Abfellig vnd ſich in gegenwehr ſtellend, widerſpennig. HISP. *Rebelde, ò que rebe la.* ANGL. *Rebellious.*} Virg. 6. *Æneid.* Sternet Pœnos Gallúmque rebellem.

Rĕbĕllĭŭm, ij, Rebellio. { מֶרֶד *méredh* מַרְדּוּת *mardúth* מְרִי *meri* מְשׁוּבָה *meſchubáh.* ἀποστασία, ἀφηνιασμός. GAL. *Rebellion* ITAL. *Rebellione.* GERM. Ein widerſtreitung, ein abwerffung deß vordrigen jochs mit einem newen krieg HISP. *Rebeldia* ANG. *A rebellion or riſing againſt.*} Liu. 5 *decad. lib* 1. Qui deditis contra ius, & fas bellum intuliſſet, & pacatos ad rebellium incitaſſet.

Rebilis, e, opinabilis, quod reri, i. opinari poſſis. Gloſſ. Philox. Rebile, *οἰητόν*

Rĕbĭto, as, compoſitum à re, & bito, as, frequentatiuo verbi eo, is, quo antiqui vtebantur pro reuertor: redeo. { שׁוּב *ſchúb* ἐπανέρχομαι. GALL. *Retourner, aller derechef* ITAL. *Ritornare.* GERM. Widerkehren an ein ort HISP. *Boluer de algun lugar.* ANG. *To returne, and go againe* } Interpoſitum autem eſt b, tantum euphoniæ cauſa. Plaut. *in Capt. ſc.* 3. *a* 2. At ſi tuum

non rebetas huc, vt viginti minas dem pro te. Idem *ibidem bis*, Mea opera ti hinc rebito,faciam.

Rěbŏo, reboas, ex re,& boo, Remugio:& per tranſlationẽ reſono, reſulto. { המה *hamáh*. ἀντ. βοᾶν, ἀϋτεῖν, ἀναυχένιζειν. GAL. *Remugir, retentir contre, reſpondre à celuy qui mugit ou crie*. ITAL. *Mugghiare*. GERM. Widerdönen / widerhallen. HISP. *Dar voz reſonar*. ANGL. *To lowe and ſound againe*. Virg. *lib.* 3. *Georg.*

———*reboant ſyluæque & magnus Olympus.*

Vbi Seruius, Reboo Græcum eſt: nam apud Latinos nullum verbum eſt, quod ante o finalem habeat o excepto Incho: quod tamen maiores aliter ſcribebant, aſpirationem interponentes duabus vocalibus, & dicebant *Incoho*.

Rebullio, iterum, vel retro bullio, bulliendo ſurſum agitor. Apul.

[Reburrus, capite hiſpidus. Gloſ. Iſid.]

Rĕcalcitro, as, Calcitro, hoc eſt, calce ferio. { בעט *bahát* ἀπολακτίζω. GALL. *Regimber*. ITAL. *Ricalcitrare, cioè percuotere con calci*. GER. Mit dem fuß hinderſich ſchlagen. HISP. *Tirar cozes atras*. ANG. *To winche, to kicke*.} Propriè de equis dicitur, quamuis etiam ad homines transferatur, Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 1.

Cui malè ſi palpere, recalcitrat vndique tutus.

Rĕcalco, as, Rurſus calco. { ἀναπατέω. GALL. *Derechef fouler aux pieds*. ITAL. *Tornar di nuouo à calcare* GER. Widerzutretten. HISP. *Hollar otra vez*. ANGL. *To treade vnder foote, to ſtampe downe*.} Colum. *lib.* 2. *c.* 2. Si veteis ſcrobibus egeſtam humum recondere, & recalcare, quum aliquo quaſi fermento abundauerit.

RĕCALEO, recales, pen. corr. Caleo { חמם *chamám* חמם *iachám*. ἀναθερμαίνω. GALL. *S'eſchauffer derechef*. ITAL. *Scaldare*. GER. Warm ſein. HISP. *Calentar*. ANG. *To be hoat againe*.} Virg. 12. *Æneid.*

———*vix vrbe tuemur*

Spes Italas, recalent noſtro Tyberina fluenta

Sanguine.

Rĕcalfăcio, penultima correpta. Rurſus calidum facio. { ἀναθερμαίνω. GAL. *Reſchauffer*. ITAL. *Riſcaldare*. GERM. Wider erwermen / oder warm machen. HISP. *Calentar otra vez*. ANG. *To mak warme againe*.} Ouid. 8. *Metam.*

———*calidúmque priores*

Cade recalfecit conſorte ſanguine telum.

Rĕcalĕſco, Rurſus caleſco. { ἀναθερμαίνομαι. GALL. *S'eſchauffer derechef*. ITAL. *Riſcaldarſi*. GER. Wider erwarmen. HISP. *Calentarſe otra vez*. ANGL. *To waxe warme againe*. } Cic. *lib.* 2. *de nat deor.* Quod noſtris quoque corporibus contingit, quum motu atque exercitatione recaleſcunt. Ouid. 1. *de remed. Amor.*

Quid iuuat admonitu tepidam recaleſcere mentem?

RĕCĂLVVS, a, um, Retrocaluus, cui non totum caput, ſed ſinciput caluum eſt. { גבח *gibbéach*. ἀναφαλαντίας. GALL. *Chauue par deuant*. ITAL. *Caluo dauanti*. GERM. Ein glantzkopff / der vornen kal iſt. HISP. *Caluo delante*. ANG. *Balde*. } Plaut. *in Rud.* — recuem recaluum ac ſilonem ſenem.

Rĕcăluăſtĕr, ri, parum recaluus, qui fronte caluus eſt, non toto capite: quaſi recaluaſtulus. Valla *lib.* 1. *cap.* 7. { גבח *gibbéach*. ἀναφαλαντίας. GAL *Chauue par deuant, vn peu chauue*. ITAL. *Caluetto*. GER. Ein kalkopff / der vmb die ſtirnen kal iſt. HISP. *Vn poco caluo*. ANG *Balde*. } Vſus eſt Senec. *epiſt.* 67.

Rĕcandeſco, cis, à verbo recandeo, Denuò candens, ſiue ignitus fio. { ἀναπυρώομαι. GALL. *Eſtre reblanchi par force de feu*. ITAL. *Riscaldarſi, di nuouo affocarſi*. GERM. Widerumb heiſs oder feurig werden / wider erhitzigen. HISP. *Tornarſe à encender*. ANG. *To waxe white or glowing hoate*.} Accipitur aliquando pro recaleſco. Ouid. *lib.* 1. *Metam.*

Ergo vbi diluuio tellus lutulenta recenti,

Solibus æthereis, altóque recanduit æſtu.

¶ Per tranſlationem quoque Ira recandeſcere dicitur quum ſemel propemodum lenita, rurſus exaſperatur. Idem *lib.* 3. *Metam.*

———*Audito clamore recanduit ira.*

¶ Interdum idem eſt quod candidum fieri. Idem *lib.* 4. *Metam.*

Sique ſuper Pontum nullo tardata timore

Mittit, ennique ſuum percuſſa recanduit vnda.

id eſt, alba & candida facta eſt ex ſpuma, quam mare concitatum ſolet emittere.

Rĕcăno, nis, recinui, recentum. Cantu reuoco, iterum cano, vel frequenter cano. { ἀναᾴδω. GALL *Chanter apres*. ITAL. *Recantare*. GERM. Mit ſingen widerumb hin ruffen. HISP *Cantar ò reſponder a lo que otro canta*. ANGL. *To ſing againe*. } Plin. *lib.* 10. *cap.* 33. de perdice loquens, Adeóque vincit libido etiam fœtus charitatem, vt illa furtim, & in occulto incubans, quum ſenſit fœmina aucupem accedentem ad marem recanat, reuocétque.

Rĕcanto, as, are, diuerſa ſuperioribus cano, & quod antè aſſerui retracto. { παλινῳδέω. GALL. *Rechanter, chanter au contraire*. ITAL. *Cantare al contrario di prima*. GERM. Widerruffen / ein ander lied ſingen. HISP. *Deſcantar, ò cantar otra vez*. ANGL. *To vncharme, to reuoke or vnſaye a thing*.} ¶ Hinc recantatus, a, um, participium. παλινῳδηθείς. vt Opprobria recantata, id eſt, mutato carmine in laudem conuerſa. Horat. 1. *Carm. Ode* 16.

———*nunc ego mitibus*

Mutare quæro triſtia, dum mihi

Fias recantatis amica

Opprobriis animúmque reddas.

Curæ recantatæ Ouid. 1. *de remed. amor.*

Nulla recantatas deponent pectora curas.

¶ Interdum recantare, eſt ſonum cantati carminis reflectere. Martial. *lib.* 1. *epigr.* 86.

Nuſquam Græcula quod recantet Echo.

Vbi etiam quidam libri habent *recantat*, quam lectionem probat Io. Paſſer. pro recantat, ſiue recinit. ¶ Plin. *lib.* 28. *cap.* 2. pro incantare videtur vſurpaſſe, Non pauci (inquit) ſerpentes ipſos recantari credunt & hunc vnum eſſe ipſis intellectum: contrahique Marſorum cantu, etiam in nocturna quiete.

RĔCĔDO, is, quaſi retrò cedo, Abeo. { סור *ſar* הלך *halách*. ἀναχωρέω. GALL.

Se tirer arriere, ſe retirer, s'eſlongner. ITAL. *Partirſi, farſi da canto*. GER. Abweichen / dannen weichen / zu ruck weichen / hinweg rucken. HISP. *Partirſe de algun lugar*. ANG. *To de parte or go away, to recoyle*.} Cic. *Attic. lib.* 2. Aduola in Formianum: vnde nos pridie Non. Maias recedere cogitamus. Plaut. *in Capt.* Proin tu ab iſtoc procul recedas. ¶ Ponitur aliquando pro reuertor. ἐπανέρχομαι. Saluſt. *in Iugurth.* Albinus Aulo fratre in caſtris pro Prætore relicto, Romam receſſit. ¶ Aliquando pro diminui. Plin. *Epiſt.* 6. *lib.* 3. Receſſit venter. ¶ Aliquando pro diſiungi Celſus, Sed in aliis quidem oſſibus ex toto ſæpe fragmentum à fragmento recedit, &c. ¶ Recedere ab officio, eſt deſerere officium. Cic. 3. *Offic.* Quam ſi ſequemur in comparatione rerum, ab officio nunquam recedemus. Recedere ab armis eſt ceſſare, deſiſtere. Idem *pro Roſc. Amer.* Poſteaquam ab armis receſſerunt, in ſummo otio, rediens à cœna Romæ occiſus eſt Recedere à vita, eſt mori. Idem 4. *Tuſc.* Quippe qui ob eam cauſam à vita receſſerit. Recedere ab oculis, eſt è conſpectu abire: quod tamen ipſum accipitur pro mori, κατ' εὐφημισμόν. Plin. *Epiſt.* 25. Viuit enim, viuétque ſemper, atque etiam latiùs in memoria hominum & ſermone verſabitur, poſtquam ab oculis receſſit. ¶ Recedere à conditione, perſona, ſtatu, eſt quod dicimus immutare perſonam, conditionem, ſtatum. Cic. *Attic lib.* 1. Nam neque de ſtatu nobis noſtræ dignitatis eſt recedendum, &c. Idem *pro Quintio*, Qua ratione res ab vſitata conſuetudine recederet. Recedere, Remotum eſſe. Curtius *lib.* 4. Maritimam tamen oram, & pleraque longius etiam à mari recedentia tex eius inſtar Strato poſſidebat. Quintilian. Eminere quædam, vel receſſiſſe in imitatione videntur.

Rĕceſſus, Actus recedendi, diſceſſus, abitus. { ἀναχώρησις, ἄφοδος. GALL. *Reculement, eſlongnement, retraitte*. ITAL. *Il ritrarſi à dietro*. GER. Hinweichung / hinzucktung. HISP. *Partida de lugar a tras*. ANG. *A recoyling, or going backe*.} Cui opponitur Acceſſus. Cic. 3. *de Orat.* Luna acceſſu & receſſu ſuo, Solis lumen accipit. Interdum idem quod ſeceſſus, id eſt, locus ſecretior, turba & tumultu vacuus. μυχός. Idem *Attic. lib.* 12. Mihi ſolitudo & receſſus prouincia eſt. Ouid. *lib.* 1. *Faſt.*

Próque domo longis ſpelunca receſſibus ingens.

Quintil. Plus habet in receſſu, quàm in fronte promittit. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.*

———*Cane Muſa receſſus*. aliàs *receptus*.

¶ Receſſus oculi, eſt ipſa concauitas, in qua oculus reconditur. Plin. *lib.* 8. *cap.* 33. Oculi in receſſu cauo, tenui diſcrimine, &c. ¶ Receſſus animi, per tranſlationem dicuntur cogitationes, reconditæ quæ difficilè poſſunt peruestigari. Cic. *pro M. Marcello*, Quum in animis hominum tantæ latebræ ſint, tanti receſſus.

Receſſim, Aduerb. ἀναδρομάδην, Retrò cedendo. Plaut. *Amph.* Ego cunas receſſim rurſum prorſum trahere. Idem *Caſin.* Receſſim cedam ad parietem, imitabor nepam.

Rĕcĕllo, is, reclino: à re & cello, moueo. Apul. *lib.* 10. *Metam.* videtur accipere pro eo quod eſt reducere, retrahere. { השפיל *hiſchpil*. ἀνακλίνω. GAL. *Abaiſſer fouler & preſſer vers en bas*. ITAL. *Ridurre, inclinare*. GER. Hinderſich ziehen. HISP. *Inclinar, tornar à tras otra coſa*. ANGL. *To make downe, or caſt downe*.} Illa (inquit) quoties ei parcens, nares recellebam accedens, toties viſu rabido & ſpinam prehendens, &c. Liu. autem *lib* 4 *bell. Pun.* videtur vſurpaſſe pro deprimere: quod & Budæus annotauit. Verba Liuij ſunt hæc, Ferrea manus quum iniecta proræ eſſet, grauique libramento plumbi recelleret ad ſolum, ſuſpenſa prora, nauim in puppi ſtatuebat, id eſt, deprimeret, inquit Bud.

Recellula, recula. lo ll. Burgund. *tit.* 14 *l.* 6. quod ex matris bonis, id eſt, in recellulis, vel ornamentis, aut ex ſuo potuerit labore conquirere. Ergo eſt diminutiuum nouum ex recula.

RĔCENS, Nouus, nouitius, qui nuper fuit ✕ Vetus, ſiue vetuſtum. { חדש *chadháſch* לח *lach*. νεαρὸς, πρόσφατος, νέος. GAL. *Nouueau, frais, recent*. ITAL. *Freſco, nuouo, recente*. GER. Newe / friſch HISP. *Coſa reziente ò nueua, ò freſca*. ANGL. *New. freſh*. } Cic. *Auiul. Cæcinna*, Commemorarem non ſolùm veterum, ſed horum etiam recentium, vel ducum, vel comitum tuorum grauiſſimos caſus. Terent. *in Adelph.* Vt iram hanc in eos euomam omnem, dum ægritudo hæc eſt recens. Virg. 3. *Georg.*

———*Iubeo frondentia captis*

Arbuta ſufficere, & fluuios præbere recentes.

Plaut. *Aſin. ſc.* 7 *a.* 1. Piſcis nequam niſi recens. Senec. *de conſ. ad Mart. cap.* 1 Dum recentia ſunt à ſanguine vulnera, facilis ſanitas. ¶ Recens & laſſus contraria. Curtius. *lib.* 3. Timere ne non virtute hoſtium, ſed laſſitudine ſua vincerentur. Perſas recentes inde ſucceſſuros, ſi laxius ſtare potuiſſent. Ouid. 2. *Metam.*

Ardua prima via eſt, & qua vix manè recentes

Enituntur equi.

Galli vocant, *Cheuaux frais*

Rĕcens, aduerb. Recenter. { νεωστί. GAL. *Nouuellement, de nouueau, il ny a gueres*. ITAL. *Freſcamente, nouuellamente*. GERM Newlich HISP. *Rezientemente, à freſcamente*. ANGL. *Newly, lately* } Plautus, Qui recens ex agro venerat. Virg. *Georg.* 3.

Sole recens orto.

id eſt, recenter, vel paulò antè. Suet. *in Tib. Cæſ. c.* 1. Inde Romam recens conditam, cum magna clientum manu commigrauit. Plin. *lib.* 18. *c.* 22. Quàm recentiſſime ſtercorato ſolo.

Recentaria, νεοφόρος. Gloſſ. id eſt, quæ recens aliquid fert.

Rĕcēntĕr, aliud aduerbium: cuius nullum nunc occurrit exemplum.

Recento, renouo, recens facio.

Recenſeo, es, Recognoſco, & ſummam totius multitudinis per numeros colligo { פקד *pakadh* vel *pikkedh* ספר *ſipper* מנה *manah*. ἀναμετρεῖν, ἐξετάζω, ἀναψηφίζω, ἀριθμέω. GALL. *Faire vne reueue, faire vne monſtre generale de gens de guerre, nombrer raconter*. Item, *Narrer, raconter vn faict*. *Recreuoir, & corriger les fautes d'vn liure, à vn eſcrit*. ITAL. *Riconoſcere ricommemorare, fare vna raſſegna, vna moſtra generale di ſoldati*. GER. Wider zellen abzelen / muſteren. HISP. *Remembrar algo, hazer alarde de gentes* ANG. *To reken, to rehearſe, to muſter an armye*. } Liu. Inter hæc recenſet exercitum, militem inſtruit. Idem 6 *bell. Pun.* Deinde acceptis nominibus ciuitatum recenſuis captiuos, quot cuiuſque populi eſſent. Virg. 4. *Georg.*

Confrâ'is ſcopulo medium, numerúmque recenſet.

¶ Recenſere, narrare [illegible]. Cic. *ad Attic lib.* 16. Ob ius enim recenſes multa quæ vellem. Ouid. *lib.* 3. *Faſt.*

Signa recenſebat bis Sol ſua.

Idem *Epiſt.* 9.

I nunc, tolle animos, & fortia facta recenſe.

Statius 4. *Syl.*

Dinumera faſtos, nec parua exempla recenſe.

¶ Pro Retractare, emendare, recognoſcere, auctorem, ſiue opus aliquod, vt cùm dicimus. Veteres Theologos recenſuit Eraſmus; Ius Ciuile Iac. Cujacius; Suetonium Iſ. Caſaubonus, &c. Et Gell. *c.* 10. *lib.* 71. Recenſere, elimare, expolire, retractare, corrigere, ſupremam manum imponere pro eodem dixit.

Rĕcensŭs, a, um, partic. recognitus. { פקוד *pakûdh* נספר *niſpâr.* [illegible]. GAL. *Reueu, conté, nombré.* ITAL. *Riueduto, contato, nominato.* GERM. Wider abgezehlet. HISP. *Remembrado, nombrado.* ANG. *Reckened or told.* } Suet. *in Veſp. c.* 9. Ampliſſimos ordines, & exhauſtos cæde varia, & contaminatos veteri negligentia purgauit ſuppleuitque recenſo Senatu, & equite, ſubmotis indigniſſimis, & honeſtiſſimo quoque Italicorum ac prouincialium allecto.

Rĕcēnſus, us, ui, Luſtratio, ſiue recognitio exercitus, alteriúſve multitudinis. { מפקד *miphkâdh* ספר *ſephâr.* [illegible]. GAL. *Reueuë nombrement.* ITAL. *Eſſo riuedere & nominare.* GER. Ein abzellung/muſterung. HISP. *El alarde.* ANG. *A reckening or rehearſing.* } Suet. *in Caſ. Dict. c.* 41. Recenſum populi vicatim per dominos inſularum egit.

Rĕcēnsĭo, nis, Multitudinis cuiuſuis luſtratio, ſiue recognitio. { מפקד *miphkâdh* ספר *ſephâr.* [illegible]. GALL. *Reueuë, examen du conte & du nombre.* ITAL. *Riuedimento, eſſamine di genti & nomi.* GERM. Das abzellen oder beſichtigen einer menge/muſterung. HISP. *El alarde.* ANG. *A reckening or rehearſing.* } vt Recenſio copiarum, ſiue exercitus. Suet. *in Caſ. c.* 41. noui cœtus recenſionis cauſa. ¶ Interdum accipitur pro cenſu ciuium, eorúmque facultatum qui Romæ quinto quoque anno à Cenſoribus fieri ſolebat [illegible]. Cic. *pro Milon.* Qui Nympharum ædem incendit, vt memoriam publicæ recenſionis tabulis publicis impreſſam extingueret.

Rĕcēnsĭtŭs, a, um, participium à verbo antiquo Recenſio, ſis, quartæ coniugationis, vt ait Georgius Valla, idem ſignificans quod recenſus. { פקוד *pakûdh* נספר *niſpâr* [illegible]. GALL. *Reueu, conté, nombré.* ITAL. *Riueduto, contato, nominato* GER. Gezelt oder abgezelt. HISP. *Remembrado, nombrado.* ANGL. *Reckened, or told.* } Suet. *in Iul. Caſ. c.* 41. Inſtituit vt quotannis in demortuorum locum ex iis qui recenſiti non eſſent, ſubſortitio à Prætore fieret. Claud *in Eutrop. lib.* 2.

Priſca recenſitis euoluite ſecula faſtis.

Rĕcēntārī, Renouari, & denuo recens fieri. { התחדש *hithchaddéſch.* [illegible]. GALL. *Renouueller.* ITAL. *Renouarſi.* GERM. Wider new werden. HISP. *Recentarſe, renouarſe, refreſcarſe.* ANG. *To waxe new agrain.* } Accius, Iamiam albicaſcit Phœbus & recentatur commune lumen hominibus & voluptas. Nonius. Gellius *cap.* 25. *lib.* 15. citat hunc verſiculum ſed eum tribuit Cneo Mario, viro, (vt ipſe ait) erudituſſimo.

Rĕcēptō, vide *Recipio.*

Rĕcēſſŭs, vide *Recedo.*

Rechabus, filius Ionadabi: vnde

Rechabitæ, qui fuerunt poſteri Hobabi ſoceri Moſis

Rechamus, ea trocleæ pars, quæ [illegible] (rimam, ſiue foramen) habet.

Rechedipna, erant veſtes peregrinæ, quibus in gymnaſiis vtebantur. Iuuen. *Satyr.* 3.

Ruſticus ille tuus ſumit rechedipna Quirine.

Rĕcĭdo, is, recidi, recaſum. Retrorſum, ſiue iterum cado. [illegible]. GALL. *Rechoir, retomber.* ITAL. *Ricaſcare.* GERM. Wider hinderſich fallen/wider fallen. HISP. *Tornar à caer, recaer.* ANGL. *To fall againe, to fall backewarde.* } Exigit autem accuſatiuum cum præpoſitione ad, vel in. Cic. *ad Brut.* Nónne hoc eſt in eaſdem tenebras recidiſſe? Terent. *in prolog. Hecyr.* Nolite ſinere per vos artem muſicam recidere ad paucos. Cic. *Attic. lib.* 4. Id ego puto, vt multa eiuſdem, ad nihil recaſurum. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 3. Omnes iſtæc in te recident contumeliæ, & Quintil. Exemplum quod in ſe recidat, &c. Idem, Quintil. *c.* 11. *lib.* 2. Res eò recidit. ¶ Inuenitur aliquando apud Poëtas reccido, c litera geminata, vt prima ſyllaba natura breuis producatur Lucr. *lib.* 1. At neque reccidere ad nihilum res poſſe, &c. Propert. *lib.* 4. Reccidit inque ſuos menſa ſupina pedes.

Recaſurus, a, um. Sueton. *in Auguſt c.* 96. Cuncta in illos recaſura, qui extra haberent.

[Recidiuatus, us, corporum reſurrectio. Tertull.]

Rĕcĭdīuŭs, a, um quod poſt caſum reſtitutum, denuò concidit, { [illegible]. GALL. *Qui apres eſtre cheu, reuient ſus, puis retombe.* ITAL. *Riſſato & rinouato vn'altra volta* GER. Widerumb fellig/ das vorhin aufgericht worden war/ das wider umbſchlecht. HISP. *Lo que cayo y ſe al,ò, y deſpues boluio recaer.* ANGL. *That which after one fall falleth againe.* } A re præpoſitione, actus iterationem ſignificante, & nomine caduus: vnde Cadiua mala legimus apud Plin. *lib.* 5. *c.* 16. Propriétaque recidiuum quid dicitur, quod iteratò recidit. Virg. 4. *Æneid.*

Et recidiua manu poſuiſſem Pergama victis.

id eſt, quæ reciderunt. Idem *lib.* 7. Quin idem Veneri partus ſuus, & Paris alter, Funeſtæque iterum recidiua in Pergama tædæ. Vbi Seruius interpretatur Recidiua, poſt caſum reſtituta: reſpiciens, opinor, ad oppidulum illud quod Æneas, quam primum nauibus egreſſus eſſet, non procul à Laurento condidit, & quod & ipſum à nomine relictæ patriæ Troiam appellauit, vt autor eſt. Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, Melius tamen, mea quidem ſententia, recidiua Pergama intelligere poſſumus, quæ iterum deciderunt, hoc eſt, bis euerſa ſunt. Conſtat enim Troiam bis captam fuiſſe: ſemel ab Hercule tempore Laomedontis regis, quum, Heſionem ſcopulo alligatam, occiſo marino monſtro liberaſſet: quo nomine quum pactam ſibi mercedem Laomedon ſoluere recuſaſſet, Hercules contracto exercitu vrbem expugnauit, Laomedontem occidit, Heſionemque & Priamum captiuos in Græciam abduxit. Re temporis poſtea à victis Priamus, Troiam inſtaurauit, multóque ſplendidiorem reddidit. quæ à Græcis duce Agamemnone ſecundo fuit euerſa. ¶ Febres recidiuæ dicuntur, in quas ſecundò recidimus, quum ſcilicet morbo liberati, denuo in eundem relabimur. [illegible]. Sed hoc non propriè, neque ex vocabuli ſignificatione fit, ſed ex appellatione tantum quaſi recidiuorum febres, propter eos qui in eas inciduut, & poſt earum depulſionem relabuntur. Febres enim ipſæ rediuiuæ potius quam recidiuæ dici debent, quia tunc non recidunt, ſiue non depelluntur, ſed reuiuiſcunt, & integrantur.

Rĕcīdo, is, i, Abſcindo, reſeco: ex re, & cædo. { כרת *charáth* גדע *ghadháâ* זמר *zamar* גזר *ghazár.* [illegible]. GAL. *Couper, rogner.* ITAL. *Tagliare, recidere.* GERM. Abhauwen, abſchneiden. HISP. *Cortar, tornar a cortar.* ANGL. *To cut of or away, or to paré.* } Cato *c.* 2. Viam publicam muniri, vepres recîdi. Mart. *lib.* 1.

Quamprimum longas Phœbe recide comas.

Horat. *de Arte poët.*

——ambitioſa recidet

Ornamenta.

Ouid. 1. *Metam.*

Cuncta priùs tentanda: ſed immedicabile vulnus

Enſe recidendum eſt, ne pars ſyncera trahatur.

Sueton. *in Calig. cap* 44. Recidere commoda. Quintil. Recidere facultatem. Idem, Recidenda nimia loquacitas. ¶ Recidere ſecuribus, prouerbium, Senec. *epiſt.* 89.

Rĕcīsŭs, a, um, participiũ. Amputatus, præciſus. { כרות *charúth* נכרת *nichráth* נגדע *nighdâ'.* [illegible]. GALL. *Coupé, rogné.* ITAL. *Tagliato, troncato.* GER. Abgehauwen/abgeſchnitten. HISP. *Cortado.* ANG. *Cutte of or away, pared.* } Cicer. *de prouin. Conſul.* Nationes eas, quæ numero hominum ac multitudine ipſa poterant in prouincias noſtras redundare, ita ab eodem eſſe partim reciſas, partim repreſſas. Luc. *lib.* 2.

—— velit fortuna colonus

Præneſtina ſuo cunctos ſimul enſe reciſos.

Ouid. 3 *Faſt.*

Idque ancile vocat quod ab omni parte reciſum eſt,

Quámque notes oculis, angulus omnis abeſt.

Rĕcīsĭō, nis. { גזרה *ghezráh.* [illegible]. GAL *Coupeure, coupement.* ITAL. *Tagliamento.* GERM. Abhauwung/abſchneidung. HISP. *Cortadura, obra de cortar.* ANGL. *A cutting away or paring.* } Plin. *lib.* 21. *c.* 4. Omnis autem reciſione, atque vſtione proficit.

Rĕcīsāmĕntum, i, Fruſtum exiguum, & veluti ramentum à re quapiam reciſum. { גזר *ghézer* פלח *pelách.* [illegible]. GALL. *Rogneure fragment, pets lopin.* ITAL. *Piccol pezzo.* GERM. Etwas ſo von einem anderen ding abgeht/ oder abgeſchnitten wirt/ abſchnitzlen. HISP. *Pequeño pedaço.* ANGL. *A pece or morſell.* } Plin. *lib.* 34. *cap.* 51 Ocyſſimè verò æs coronarium æruginem contrahit, reciſamentis in acetum additis.

[Reciſè, [illegible]. Reciſius, præciſius.]

Rĕcingo, is, Diſcingo quod cinctum erat ſoluo. { פתח *pittéach.* [illegible]. GALL. *Deſceindre.* ITAL. *Diſcingere.* GER. Entgürten/das iſt/ auffgürten. HISP. *Deſceñir.* ANGL. *To looſe which was girded.* } Ouid. *lib.* 4. *Metam.*

——ad inania magi

Regna redit Ditis, ſumptúmque recingitur anguem.

id eſt, deponit anguem, quo ſe antea velut cingulo præcinxerat. Virg. 4. *Æneid.*

Vnum exuta pedem Vinclis in veſte recincta

Teſtatur moritura deos.

Ouid. 1. *Amor.*

Ecce Corinna venit tunica velata recincta.

Rĕcīnĭum, ij, veſtis quadratæ genus, inde dictæ, vt Seruio placet quòd laciniam eius retrorſum reiiciebant. Recinium, (inquit Feſtus, omne veſtimentum quadratum. Hi qui XII. Tabulas interpretati ſunt eſſe dixerunt virilem togam, (qua & mulieres vtebantur) prætextam clauo purpureo. Vnde reciniati Mimi planipedes. Arnobius, Reciniatus Iupiter atque barbatus, dextera ſom item ſuſtinens perdolatum in fulminis morem.

Rĕcĭno, is, Iterum, vel frequenter cano. [illegible]. GAL. *Rechanter, retentir.* ITAL. *Ricantare* GERM. Widerſingen/widertönen/widerhällen. HISP. *Cantar otra vez.* ANGL. *To ſing againe.* } Cicer. *de clar. Orat.* Illud eſt maius, quod in vocibus noſtrorum Oratorum recinit quidem & ſonat vrbanius. Horat. *lib.* 1. *Epiſt.* 1.

Hæc recinunt iuuenes dictata ſenéſque.

Recipero, recupero, reparo, vide *Recupero.*

Rĕcĭpĭo, is, Ex re, & capio, Rem ſemel depoſitam traditámve, rurſus aſſumo { לקח *lakach* קבל *kibbel* [illegible]. GALL. *Receuoir.* ITAL. *Riceuere.* GERM. Widernemmen HISP. *Recebir.* ANGL. *To receiue or tak againe.* } Liu. *lib.* 9. Recipiant arma quæ per pactionem tradiderunt. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Ornamenta quæ locaui, metuo vt poſſim recipere *Ibid. ſc.* 3. *a.* 5. Age recipe actutum, verba reddentis pecuniam.) Senec. *cap.* 17. *de conſol. ad Helu.* Recipere animum à luctu. (*Reprendre courage.*) Sueton. *in Neron. cap* 11. Recipere in luſum. (pro admittere.) Et *in Auguſt cap.* 44. Motus iniuria Senatoris, quem Puteolis per celeberrimos ludos nemo receperat. Idem *in Galb. cap.* 9. Recipere conditionem. Senec. *cap* 12 *de conſol. ad Helu.* Recipere dotem ex ærario. Cæſ. 3. *de bell. ciuil.* Recipere ſeſe ad cogitationem belli. Velleius, Recipere iniurias, (pro accipere & ferre.) ¶ Recipere nomina apud Liuium *lib.* 9. *ab vrb.* eſt recipere ſiue referre in tabulas reorum. ¶ Rem populus recipit. (i. legem iubet.) Ouid. 5. *Faſtor.* Idem 6 *Faſtor.*

Ipſa quidem feciſſe negat, ſed fama recepit.

Plaut. *Pſ. ſc.* 1. *a.* 3. Orcus eum ad ſe recipere noluit. Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 1. Neſcio vnde ſe recipit domum, *Ibid ſc.* 5. *a.* 4. Video ſe recipere ſenem (i. redire.) Idem *Milit. ſc.* 3. *a.* 2. Ad ſtabulum Iuuix ſe recipiat è pabulo. Idem *Capt ſc.* 1. *a.* 4 Hic ſe ad cœnam recipit ad me. Ouid. 3. *Faſt.*

Annus erat decimum cùm luna receperat orbem.

¶ Quandoque ponitur pro accipere, & honoris, vel beneficij, vel humanitatis cauſa ſuſcipere. [illegible]. Cicer. *lib.* 2. *Offic.* Cyrſilum

ſilum quendam fundentem, vt in vrbe manerent, Xerxémque recipe-rent, lapidibus obruerunt. ¶ Quandoque pro reuocare. ἀνακαλεῖν. Virg. 2. *Æneid.*

——Sic ore effata recepit
Ad ſeſe.

¶ Quandoque in totum reducere, liberare. ἀνασώζειν. Idem 6. *Æneid.*

Illum ego per flammas & mille ſequentia tela
Eripui his humeris, medióque ex hoste recepi.

¶ Recipere ſeruum, vt *in l.1.de ſeru.corrupt.* Vlpian. dicit, eſt refugium abſcondendi cauſa ſeruo præſtare vel in ſuo agro, vel in alieno loco ædificióve. ¶ Quandoque ſimpliciter conferre ſe, & proficiſci. χωρίζω. Plaut. *in Capt.* Inde me continuò recipiam rurſum domũ. ¶ Quandoque recuperare. ἀναλαμβάνειν. Cicer. *in Catil.* Tarentum verò qua vigilantia, quo conſilio recepit? tum quidem me audiente Salinatori, qui amiſſo oppido fugerat in arcem, glorianti atque dicenti. Mea opera, Quinte Fabi, Tarentum recepiſti. Et certè, inquit ridens, niſi tu amiſiſſes, nunquam recepiſſem. ¶ Quandoque excipere ad vſum ſuum, & reſeruare, quod fit quum quis venditis cæteris, ſibi quippiam reſeruat. ἐξαιρεῖν. Plaut. *in Trinum. ſc.1. a.2.* Vbi nunc adoleſcens habet? c. poſticulum hoc recepit, quum ædes venderet. Cicer. *de Orat. lib.2.* Sed dicis te quum ædes venderes, ne in rutis quidem & cæſis, ſolum tibi paternum recepiſſe. Marc. Cato apud Gel. *cap 6. lib.* 17. Principio (inquit) nobis mulier magnam dotem attulit: Tum magnam pecuniam recipit, quam in viri poteſtatem non committit. ¶ Recipere enſem, eſt retrahere, & è vulnere educere. Sic enim interpretatur Seruius illud Virg. 9. *Æneid.*

——totum cui comminus enſem
Condidit aſſurgenti, & multa morte recepit.

ſic apud Celſum *lib. 7. cap. 5.* telum recipere. Imò Gladiatores recipiunt enſem, cùm decumbunt, vt apud Cicer. Totum telum corpore recepiſſet. Sicque Senec. *Epiſt. 58.* dixit, Gladium (corpore) recipere. ¶ Accipitur etiam recipere pro promittere: niſi quòd recipere amplius quiddam ſignificat, quàm promittere: quaſi rei euentum & periculum in ſe ſuſcipere, ὑπισχνεῖσθαι. Cicer. *Craſſo*, Quæ tibi promitto, ac recipio, ſanctiſſimè eſſe obſeruaturum. Cæcin. *ad Ciceronem*, Sed tamen ego filio dixeram, librum legeret, & ea conditione daret, ſi reciperes te correcturum. Plaut. *Milit ſc.2. a.2.* Recipio hoc ad me. (i ſpondeo me perfecturum meo periculo.) In qua ſignificatione etiam dicimus, Recipere in ſe. Cicer. *ad Brutum lib.* 13. In ipſa cauſa exponenda ſatis etiam de probitate dixi, ſed tamen ſeparatim in me recipio, fore tum tibi & voluptati, & vſui. Nam & modeſtum hominem cognoſco, & prudentem, & à cupiditate omni remotiſſimum: præterea magni laboris, ſummæque induſtriæ. Neque hæc polliceri debeo, quæ tibi ipſi (ſi bene cognoris) iudicanda ſunt. Quo in loco Cicero morem ſuum ſeruat, vt difficilius verbum recipio, per facilius polliceor declaret. ¶ Ponitur aliquando pro approbare. δοκιμάζειν. Plin. *lib. 25. cap. 4.* Quartum genus molle, lanuginoſum, pinguius cæteris, candidi ſeminis, in maritimis naſcens, hoc recepere medici. Quintilian. *lib. 8.* Vſus recepit Bene moratas vrbes, poculum epotum, ſeculum felix ¶ Aliquando pro nominatim cauere. Iureconſultus *in l. emptorem de act. empti*, Quemadmodum recipitur vt nummos venditor accipiat, quamuis merx ad emptorem non perueniat. Bud. ¶ Recipere ſe, aliquando eſt ad ſe redire, & animum, ac vires reſumere. Cicer. *in ſomn. Scip.* Quæ quum intuerer ſtupens, vt me recipi, &c. ¶ Recipere mandatum, eſt totum mandati onus in ſe transferre. Idem *pro Sext. Roſc.* Quid recipis mandatum, ſi neglecturus es? Differunt autem recipere, & ſuſcipere, vt, ait Aſconius *in diuin.* quòd recipimus partem, ſuſcipimus totum. Cicer. *1. de Orat* In quo eſt illa quidem magna offenſio, vel negligentiæ ſuſceptis rebus, vel perfidiæ receptis.

Rĕcēptŭs, a, um, particip. à recipio. { נלקח nilkáh. ἀναδεδεγμένος, ἀναδεχθείς. GALL. *Receu.* ITAL. *Riceuuto.* GER. Angenommen. HISP. *Recebido* ANGL. *Receiued.* } vt Receptus mos quem ſponte (vt inquit Nonius) ciuitas alienum aſciuit. τὸ πρόσφατον. Recepti in ciuitatem, dicuntur qui cum ſuffragio ciues ſunt effecti, vt apud Liu. ſæpè legitur, ἀνεγχειρισθέντες πολῖται. Receptus cælo. Quintilian. *lib. 3. cap. 7.* Quod ipſum quoque cœlo receptum temporis eius homines non dubitauerint. Ouid. *3. de Ponto*,

Tunc me (ſi qua fides) cæleſti ſede receptum
Cum fortunatis ſuſpicor eſſe deis.

Idem *3. Faſt.*

Ex illo iubeant furta recepta loco.

Idem *lib. 4.*

Sic Venerem gradibus multis in gente (Iulia) receptam.

¶ Quintilianus, Receptæ auctoritatis homo. Gell. *c.16. lib.* 13. Pro vero recepta opinio. Suet. *in Claud cap. 9* Recepta cognitio falſi teſtamenti. *Ibid ſuprà cap. 2.* Diu atque etiam poſt tutelam receptam, (id eſt, poſtquam in tutelam ſuam veniſſet) alieni arbitrij, & ſub pædagogo fuit, &c. Virg. *lib 1. Æneid.*

——Frugéſque receptas
Et torrere parant flammis, & frangere ſaxo.

Receptum eſt, Impersonale, pro Approbatum eſt, vt ait Budæus. Plin. *lib. 28. cap. 2.* Quin & abſentes tinnitu aurium præſentire ſermones de ſe, receptum eſt. Quintilianus *lib. 1. cap. 3.* Cædi verò diſcentes quanquam & receptum ſit, & Chryſippus non improbet, minimè velim.

Rĕcēptum, i, ſubſt. Pollicitum, ſiue promiſſum. { דבר dabár תערבות taharubah. ὑπόσχεσις, ἐγγύη. GALL. *Promeſſe.* ITAL. *Promeſſa.* GERM. Ein verheiſſung / des jemands eingehe. HISP. *Prometimiento, promeſſa.* ANGL. *A promiſe.* } Cicer. 2. *Philipp.* Ille induxit vt peteret, promiſſum & receptum interuertit, ad ſeque tranſtulit, tum eius perfidiæ voluntatem tuam adſcripſiſti. Idem 7. *Verr.* Satis eſt factum, Siculis, ſatis officio ac neceſſitudini Iudices, ſatis promiſſo noſtro ac recepto.

Rĕcēptŭs, us ipſe actus recipiendi, ſiue ſubducẽdi ſe è pugna. { ἀναχώρησις, ὑποχώρησις. GALL. *Retraitte.* ITAL *Il ritirarſi.* GERM. Ein abzug vom ſtreit. HISP. *El retraymiento del trabar.* ANG. *A retraitte in battayle, a retiring.* } Liu. *8. ab Vrbe*, Breuitate ipſa loci, faciliſque receptu in tam propinqua caſtra, haud ægrè militem à multa cædeeſt tutatus. Receptui ſignum dare & tubæ ſigno copias à pugnis reuocare. τὸ ἀνακλητικὸν σημαίνειν, ἀνακαλεῖν. Idem *2. ab Vrbe.* Admirationem inde auxit, ſigno receptui dato, adeò tranquilla ſerenitas, &c. Canere receptui, idem Cic. 2. *Philipp.* Quis enim reuocante, & receptui canente Senatu, properet dimicare? Nonnunquam tamen per tranſlationem accipitur pro recedere. Idem *3. Tuſcul.* Vetat igitur ratio intueri moleſtias, abſtrahit ab acerbis cogitationibus hebetem aciem, ad miſeras contemplandas: à quibus quum cecinit receptui, impellit rurſum, & incitat ad conſpiciendas, totáque mente contrectandas varias voluptates, quibus ille & præteritarum memoria, & ſpe conſequentium, ſapientis vitam refertam putat. Ouid. *Eleg. 9. lib. 4. Triſt.*

——plus eſt cane Muſa receptus.

¶ Receptus præterea ſignificat locum ipſum in quem tutò ſe recepit exercitus. Virg. 1. *Æneid.*

Planities ignota iacet, tutique receptus.

Cicer. *Attic. lib. 9.* Neque ex omnibus oppidis contrahere copias expedit, ne receptum amittam. Plancus *Ciceroni lib.* 10. Animaduerti nullum alium receptum Antonium reliquiáſque quæ cum eo eſſent, habere, niſi in his partibus. Cæſ. *lib. 1. de bell. ciu.* Habere ad gratiam & amicitiam receptum. Liu. *lib. 5. d. 4.* Receptum ad vrbem habere. Idem *lib. 1. de bell. ciu.* Receptum celerem habere. Idẽ *lib. 3. de bell. ciu.* Eodem, quo venerat receptu.

Rĕcēptŏr, Receptrix, & Receptator, verbalia à recepto, tas, quæ ſæpè illos, aut illas ſignificant qui vel quæ latrones, eorúmque ſurrepta recipiunt, occultántque. Vulgus *recelatores* appellat. { ὑποδέκτωρ. GAL. *Receleur.* ITAL. *Riceuitore, recelatore.* GERM. Ein auffenthalter / oder auffnemmer der mörder vnd räuber / der oder die inen vnd irem raub vnderſchlauff gibt. HISP. *Encubridor de hurtos* ANG. *A receiuer.* } Cic. *pro Milone*, Suſtinuiſſet hoc crimen primùm ipſe ille latronum occultator & receptor locus, dum neque multa ſolitudo indicaſſet, neque cæca nox oſtẽdiſſet Milonem. Idem *6. Verr.* Receptrix furtorum, ac prædarum Meſſana. Metius Iuriſconſultus *tit. de receptat.* Peſſimum, inquit, genus eſt receptatorum, ſine quibus latêre nemo diu poteſt. Cic. *pro Milone*, Occultator ille, & receptator latronum locus.

Rĕcēptĭo, nis, aliud verbale. { ὑποδοχή, εἰσδοχή. GAL. *Retirement, & recellement* ITAL. *Retiramento.* GER. Auffnemmung. HISP. *Recebimiento.* ANGL. *A receiuing.* } Plaut. *in Aſin. ſc. 2. a. 1* Quid tibi huc receptio ad te eſt meum virum? i. Quare recipis ad te virum meum?

Rĕcēptĭtĭŭs, a, um, Excepititius, hoc eſt, quicquid in venditione, aut quauis alia alienatione excipimus, & nobis reſeruamus. { ἐξαίρετος. GAL. *Ce qu'on a reſerué, excepté, ou retenu en contractant.* ITAL. *Quello che s'e riſeruato vendendo qualche coſa.* GER. Das vorbehalten iſt / das man in einen kauff / oder dergleichen mit anderen nit hingäben hat. HISP. *Coſa ſacada fuera quando ſe vende.* ANGL. *which we receiue in ſelling or any other alienation and keepe to our ſelfes.* } Vnde receptitius ſeruus appellatus eſt, nuptæ mulieris proprius, quem reſeruauit quum dotem marito daret. Quoties enim mulier in danda viro dote, aliqua ex ſuis bonis retinet, nec ea ad virum tranſmittit, recipere ea dicitur. Vide Gellium *lib. 17. cap. 6.* id eſt, excipere, retinere, reſeruare. Hinc receptitia dos, quam is qui dedit, ſoluto matrimonio ſibi reddi ſtipulatus eſt, autore Vlpian. *Inſtit c. 6.*

‖ Receptitium, quod quis ſibi reſeruauit. ‖

Rĕcēpto, as, crebrò recipio. { ὑποδέχομαι. GALL. *Retirer ſouuent.* ITAL. *Riceuere ſpeſſo, retirar ſpeſſo.* GER. Offt auffnemmen / entziehen. HISP. *Recibir à menudo.* ANG. *To receiue often.* } Terent. *Hecyr.* Meum receptas filiũ ad te Pamphilum. Idem *Heaut.* Ibi tuæ ſtultitiæ ſemper erit præſidium Clitipho, Victus, veſtitus, quò in tectum te receptes

Rĕcēptācŭlum, i, quicquid rem aliquam in ſe recipit. { ἐκδοχεῖον, ὑποδοχή. GALL. *Le lieu où on retire quelque choſe, retraitte.* ITAL. *Ricettacolo, luogo ſicuro, ricetto* GERM. Ein gehalt / ein ort ſo etwas empfacht vnnd in ſich haltet. HISP. *El lugar ado nos retraemos.* ANG. *A place that receiueth any thing.* } Vt quum lienem melancholiæ, veſicam vrinæ, & aluum fæcis dicimus eſſe receptaculum. Cicer. 2. *de nat. deor.* Aluus cibi potionísque eſt receptaculum. Idem 1. *Tuſcul.* Nam corpus quidem eſt quaſi vas, aut aliquod animi receptaculum. Idem *7. Verr.* Illud tibi oppidum receptaculum prædæ fuit. ¶ Interdum idem eſt quod perfugium, hoc eſt, locus in quẽ quis ſe recipit vt à vi, aut iniuria tutus ſit, καταφυγή. Cæſ. *bell. 7. Gall.* Præterea oppida incendi oportere, quæ nõ munitione & loci natura ab omni ſint periculo tuta: neu ſuis ſint ad detrectandam militiam receptacula. Cicer. *in Piſ.* Cui templum illud fuit arx ciuium perditorum, receptaculum veterum Catilinæ militum caſtellum forenſis Latrocinij.

Receptator, vide *Receptor.*

‖ Receptorium, decanicum, intra quod rem diuinam facturus concludebatur. Sidon. ‖

Reciperator, vide *Recuperator*, infrà.

RĔCĪPRŎCVS, a, um, quod alicunde profectum, redit eò vnde profectum eſt: à recipiendo dictum, vt docet Varr. *lib. 6. de lingua Latina* { ἀντίστροφος. GAL. *Reciproque. qui retourne d'où il eſt ſorti.* ITAL. *Reciproco, che torna in ſe.* GER. Widerkehrig / das wider hinderſich kehrt / oder bringt daher es kommen iſt. HISP. *Coſa que buelue en ſi meſmo.* ANGL. *That returneth thither frome whence it came.* } Reciprocus amnis, id eſt, reſiuus. Plinius *lib. 9. cap. 57.* Cauernáſque faciat ſibi in terra, atque in iis viuat, etiam reciprocis amnibus ſiccato littore. Gell. *cap. 10. lib. 5.* Reciproca argumenta, quæ Græci vocant. ἀντιστρέφοντα, &c. Idem *cap. 18 lib. 15.* Reciprocæ vices pugnæ. Idem *cap. 13 lib. 11.* Reciproca ſignificatio, quum dicitur, Teſtor te, & Teſtor abs te. Idem *c. 1. lib. 10.* Reciprocæ taliones. Et Senec. *c. 9 de conſol. ad Polyb.* Reciprocum mare æſtibus alternis.

Rĕcĭprŏcātĭo, nis, eiuſdem viæ retrograda repetitio, & acceſſus & receſſus. { παλινδρομία, ἀνταπόδοσις. GALL. *Retour au lieu d'où on eſt ſorti.* ITAL. *Corriſpondentia, ritorno la di doue ſoi partito.* GERM. Widerkehrung hinderſich. HISP. *Buelta en ſi meſmo.* ANGL. *A retourning hither frome whence it came.* } Plin. *lib. 9. cap 8.* Innumera vis mugilum ſtato tempore anguſtis faucibus ſtagni in mare erumpit, obſeruata æſtus reciprocatione. ¶ Reciprocatio ſiderum errantium.

Gell. *cap. 1. lib. 14.* ¶ Reciprocatio Talionis, & Retaliatio, quæ. Idem *cap. 13. lib. 10.*

Rĕcĭprŏco, In contrariam partem reflecto, alternatim attraho & remitto. { [illegible], [illegible]. GALL. *Retourner d'où on eſt ſorti ou venu.* ITAL. *Ritornare rimettere, reciprocare.* GERM. Widerkehren zu dem vorderen / widerſchlahen / als wie der athem gefaſſet wirt / vnd wider auſſher gelaſſen wirt. HISP. *Reboluer otra coſa.* ANGL. *To returne thither frome whence y come.* } Liuius *lib. 1. bell. Punic.* Quum iam ſpiritum includeret ventus, nec reciprocare animam ſineret, auerſi à vento parumper conſedêre. Gell. *c. 11. lib. 17.* In eam fiſtulam per quam ſpiritus reciprocatur. Idem *cap. 11. lib. 9.* Dux interea Gallorum gratia dimicandi ingrediens & manu telum reciprocans, incedebat, &c. ¶ Interdum eſt mutua quædam conſequentia à ſe inuicem dependere. Cic. *lib. 1. de diu.* Si quidem iſta ſic reciprocantur, vt ſi diuinatio ſit, dij ſint: & ſi dij ſint, diuinatio ſit.

Rĕcĭprŏcĭcornis, e, qui cornua habet in ſe reciprocata, id eſt, reflexa. Arietem reciprocicornem dixit Laberius poëta: vocabulum licentia antiqua poëtarum confictum. Laberius, Reciprocicornem, laniciutem, veſtitrahum.

Reciſamentum, vide *Recido.*

RĔCĬTO, as, Clarè de ſcripto pronuntio vt alij audiant intelligántque vt apud Sueton. *in August. cap. 84.* vnde Poëtæ, & alij ſcriptores recitabant publicè opera ſua, & nonnulli aliena. { קרא *karà* שנן *ſchinnén.* [illegible], [illegible]. GALL. *Reciter, lire haut & clair.* ITAL. *Recitare, narrare.* GERM. Laut verläſen / erzellen. HISP. *Leer, pronunciar.* ANGL. *To read out alowde, to rehearſe, to tell by hart.* } Plaut. *Pſeud. ſc. 1. a. 1.* Recita modò, ex tabellis ſcies. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Sæpe ſuos ſolitus (mihi ſup.) *recitare Propertius ignes.*

Cic *ad Planc. lib. 10.* Caue enim putes vllas literas vnquam gratiores, quàm tuas, in Senatu eſſe recitatas. ¶ Aliquando non legendo, ſed memoriter referendo fit recitatio. Quintil. At iſta legem recitat. Loquens de muliere, quæ cæca erat. Recitatus hæres teſtamento, Factus, pronuntiatus, ſcriptus. Cic. *pro Cæcinna,* Teſtamento ſi recitatus hæres eſſet pupillus Cornelius, &c. Plin. *lib. 7. cap. 51.* Apertóque teſtamento recitatum hæredem minorem funeri inſtituiſſe.

Rĕcĭtātĭo, nis, de ſcripto pronunciatio. { מקרא *mikrá* שנינה *ſcheninâh.* [illegible], [illegible]. GAL. *Lecture, recit à haute voix.* ITAL. *Lettione in alta voce.* GERM. Ein lautte verläſung. HISP. *Obra de leer ò pronunciar.* ANG. *Reading alowde or rehearſing.* } Cicer. *pro Cluent.* Craſſus tum ita Brutum vltus eſt, vt illum recitationis ſuæ pœniteret.

Rĕcĭtātŏr, is, qui aliquid de ſcripto pronuntiat. { קורא *koré* משנן *meſchannén.* [illegible]. GALL. *Qui lit à haute voix, lecteur.* ITAL. *Lettore, chi legge in chiaro & alta voce.* GERM. Ein verläſer. HISP. *El que lee alta voz, leedor.* ANG. *That readeth with alowde voice.* } Cicer. *3. de inuent.* Neque enim vos ſcripti ſui recitatores, ſed voluntatis interpretes fore putauit.

Recitabulum, vbi recitatur. Gl. Iſid Ergo eſt locus, vbi fit recitatio.

RĔCLĀMO, as, Clamore aduerſor, non acquieſco. { [illegible], [illegible]. GAL. *Crier à l'encontre, contredire.* ITAL. *Reclamare, repugnare.* GER. Darwider ſchreyen / mit ſchreyen widerreden / widerfechten. HISP. *Reclamar, reſiſtir.* ANGL. *To crie againſt.* } Cic. *pro Pomp.* Propterea quòd iſtis reclamantibus, vos vnum illum elegiſtis, quem bello prædonum præponeretis. Idem *Lentulo*, Eius orationi vehementer reclamatū eſt. Reclamo tibi pro reo, dixit Plin. *Epiſt. lib. 9.* id eſt, cum clamore reprobo quæ in reum dicis. ¶ Reclamare, pro reſpondere cum clamore in iudicio, dixit Gell. *cap. 11. lib. 1.* Et cùm is, qui verba faciebat, reclamaſſet: Ego, &c Et Quintilian. Hæc mihi quaſi conſpiratione quadam vulgi reclamari videntur.

Rĕclāmātĭo, nis, Contradictio, & propriè cum clamore. { [illegible]. GALL. *Contredit, criement contre, repugnance.* ITAL. *Il gridare all' incontro di qualche coſa.* GER. Widerſchreyung / widerredung / oder widerfechtung mit geſchrey. HISP. *Obra de reclamar y reſiſtir, à menudo.* ANGL. *Crying againſt.* } Cicer. *4. Philip.* Præclara & luculenta reclamatione veſtra factum pulcerrimum Martialium comprobauiſtis.

Rĕclāmĭto, as, frequentatiuum, Cum clamore oppugno. { [illegible]. GAL. *Fort ſouuent crier à l'encontre.* ITAL. *Gridar forte & ſpeſſo all' incontro* GERM. Schreyen eins ſchreyens wider etwan. HISP. *Reclamar y reſiſtir à menudo.* ANGL. *To crie againſt often.* } Cic. *pro Roſc. Amer.* Magna eſt enim vis humanitatis, multum valet communio ſanguinis, reclamitat iſtiuſmodi ſuſpicionibus ipſa natura.

RĔCLĪNO, as, are, verbum eſt adiectiuum, idem ferè valens quod componere, vel inclinare ſe ad iacendum, vel quieſcendum. { נטה *natáh* השתה *hittáh.* [illegible], [illegible]. GAL. *Encliner, pencher.* ITAL. *Inclinarſi, humiliarſi con riuerenza.* GERM. Anleinen HISP. *Recoſtarſe.* ANGL. *To leane, to bend to a thing* } Cæſar *6. bell. Gall.* Hi ſunt arbores pro cubilibus, ad eas ſe applicant, atque ita paulum modò reclinatæ quietem capiunt. Reclinare onus Imperij in aliquem. Senec. *cap. 2. de conſol ad Mart.* Idem *cap. 2. de conſol. ad Helu.* Vbi ſe dolor reclinaret. (i. requieſceret.)

Rĕclīnātŭs, a, um, participium. { נטוי *natúi.* } Horat. *2. Serm. Ode 3.*

Seu te in remoto gramine per dies
Feſtos reclinatum bearis
Interiore nota Falerni.

Reclinus, a, um quod reclinat, procumbit. Apul. Eſt &

Reclinis, e. Eutrop.

Rĕclīnĭs, e, Reclinatus, ſiue procumbens. { נטוי *natui* [illegible]. GAL. *Encliné renuersé.* ITAL. *Steſo, riuerſciato.* GERM. Geleinet oder der ſich gelegt hat. HISP. *Recoſtado.* ANGL. *Bending ſome what vpward.* } Mart *lib. 9.* Sic in gramine floreo reclinis, Qua gemmantibus hinc & inde riuis, &c. Ouid. *10. Metam.* Inque ſinu iuuenis poſita ceruice reclinis.

RĔCLŪDO, is, recluſi, recluſum, quod clauſum erat aperio, retego, פתח *pathách.* [illegible]. GALL. *Ouurir.* ITAL. *Aprire.* GERM. Entſchlieſſen / auffſchlieſſen / auffthun. HISP. *Abrir.* ANGL. *To open.* } Plaut. *in Capt. ſc. 3. a. 4.* Cellas refregit omnes intus, recluſitque armarium. Idem *Moſtell ſc. 2. a. 2.* Nemo in ædibus ſeruat, neque qui recludat, neque qui reſpondeat. Virg. *8. Æneid.* Infernas reſeret ſedes, & regna recludat Pallida. Ouid. *7. Metam.*

———— *ſtricto*
Medea recludit Enſe ſenis iugulum.

Virg. *1. Æneid.*

——— *veteres tellure recludit*
Theſauros, ignotum argenti pondus & auri.

Horat *3. Carm. Ode 3.*

Virtus recludens immeritis mori
Cælum negata tentat iter via.

Rĕclūſŭs, a, um, partic Apertus. { פתוח *pathúach.* [illegible]. GALL. *Ouuert.* ITAL. *Aperto.* GERM. Auffgeſchloſſen. HISP. *Abierto.* ANGL. *Opened.* } Ouid. *7. Metam.*

— *venit Telamon properus, foribúſque recluſis,*
Spéque, fidéque pater dixit maiora videbit.

‖ Recœnare, apud Macrob. *Satur. lib. 3. cap. 17.* ‖

Rĕcōgĭto, Iterum atque iterum cogito. { [illegible], [illegible]. GALL. *Penſer & repenſer a quelque choſe.* ITAL. *Ripenſare.* GERM. Wider betrachten. HISP. *Mucho penſar.* ANG. *To thing vpon a thing againe and conſider.* } Plaut. *Capt. Prolog.* Homunculi quanti ſunt quum recogito. Et *Curc. ſc. 1. a. 3.* Vere quum recogito. Cic. *Qu. fratr. lib. 2.* Sic tu mihi videris in Sardinia de forma Minutiana nominibus Pōpeianis in otio recogitaſſe. Colum. *lib. 1. in Præfat.* Quæ quum animaduertam ſæpè mecum retractans ac recogitans, quàm turpi conſenſu deſerta exoleuerit diſciplina ruris.

Rĕcōgnōſco, is, Agnoſco, ad memoriam reuoco, & rem olim cognitam denuo cognoſco. { הכיר *hichir.* [illegible], [illegible]. GALL. *Recognoiſtre.* ITAL. *Riconoſcere.* GERM. Widerkennen. HISP. *Reconocer.* ANGL. *To knaw againe that was knawen before, to acknawledg.* } Cicer. *2. Verr.* Non videtur hæc multitudo cognoſcere ex me cauſam voluiſſe, ſed ea quæ ſciuit, mecum recognoſcere Ouid. *4. Faſt.*

Plura recognoſces, pauca docendus eris.

Et Senec. *cap. 16. de conſol. ad Mart.* Recognouit Cornelia duodecim totidem funeribus. Cicer. *ad Brutum*, Verba tua recognoſce, & aude negare ſeruientis aduerſùs regem iſtas eſſe preces. ¶ Interdum eſt curioſè aliquid inſpicere, quod vulgus vocat *Viſitare.* { פקד *pakadh.* [illegible]. } Colum. *lib. 1. cap. 8.* Panis potionisque bonitatem guſtu ſuo exploret: veſtem, manicas, pedúmque tegmina recognoſcat. ¶ Interdum idem quod corrigo, emendo. { יסר *iaſſér* vel *yſſér* תקן *tikkén* [illegible]. } Cicer. *in Vatin.* Is codicem non recitandi cauſa legit, ſed recognoſcendi. Idem *4. Verr.* Hæc omnia ſumma cura & diligentia recognita & collata, & ab hominibus honeſtiſſimis obſignata ſunt. Recognoſcere equitum turmas, pro recenſere. { פקד *pakadh.* [illegible]. } Sueton. *in Octau. Auguſt. cap. 37. & 38.* Equitum turmas frequenter recognouit, & ergaſtula, *ibid. cap. 32.* Item, Recognoſcere Iudicum decurias. *Ibid. cap. 29.* Equites. Idem *in Calig cap. 16. & in Claud cap. 16.* Recognoſcere cuſtodias. Idem *in Tiberio cap. 61. & in Calig. cap. 27.* Et Liu. *9. d. 4.* Recognoſcere equitatum. Idem *2. d. 5.* Recognoſcere ſocios nauales.

Rĕcōgnĭtĭo, verbale, idem ſignificans quod Agnitio, hoc eſt, eorum quæ alias nobis nota fuerunt, iterata ex interuallo cognitio. { הכרה *hachcharâh.* [illegible]. GALL. *Recognoiſſance.* ITAL. *Riconoſcenza.* GERM. Ein wider erkantnuß / wider erinnerung. HISP. *Reconocimiento.* ANGL. *An acknawledging.* } Idem quod cōmemoratio, vel recordatio [illegible]. Cicer. *6. Verr.* Qui tandem iſtius animus eſt nunc in recognitione ſcelerum ſuorum. ¶ Interdum idem quod inſpectio, quam vulgus *Viſitationem* vocat. { פקודה *pekuddâh.* [illegible] } Colum. *lib. 11. cap. 1.* Quare tam veſtem ſeruitiorum, quàm, vt dixi, ferramenta bis debebit ſingulis menſibus recenſere: nam frequens recognitio nec impunitatis ſpem nec peccandi locum præbet. Ita & Liu. *2. d. 5.* At Gell *cap. 14. lib. 5.* Tum (inquit) quaſi mutua recognitione facta (inter hominem & leonem ſup.) GALL. *Ayant fait recognoiſſance entre eux,* &c.

Rĕcŏlo, is, Denuo colo, iterum ſubigo. { [illegible], [illegible]. GALL. *Recouler, cultiuer derechef.* ITAL. *Coltiuare, & lauorare da nuouo.* GER. Widerbauwen. HISP. *Labrar la tierra otra vez.* ANGL. *To till or dreſſe againe.* } 5. Ouid. *Metam.*

——— *partimque rudi data ſemina iuſſit*
Spargere humo, partim poſt tempora longa recultæ

¶ Per tranſlationem autem accipitur pro iterum polire, exercere, & excolere. [illegible]. Plin. *Epiſt. 127.* Vt enim terræ variis, mutatiſque ſeminibus, ita ingenia noſtra nunc hac, nunc illa meditatione recoluntur. Aliquando etiam idem valet quod cultui ſuo, & nitori reſtituere, & priſtinum decus reparare. Liu. *lib. 9. decad. 4.* Sed metalla etiam & vetera intermiſſa recoluit, & noua multis locis inſtituit. Tacit. *lib. 3.* Quo tum exemplo Lepidus quanquam pecuniæ modicus, auitum decus recoluit. Idem *libr. 17.* Et recens ab exilio reuerſos nobiles adoleſcentulos auitis ac paternis ſacerdotiis in ſolatium recoluit. ¶ Interdum ponitur pro meditari, perpendere, mente tractare, in memoriam reuocare. { μελετᾶν, [illegible]. GALL. *Reduire en memoire.* ITAL. *Ridurre in memoria* GERM. Widerumb bey im ſelbs betrachten / wider in gedächtnuß bringen. HISP. *Tornar algo à la memoria.* } Cicer. *9. Philipp.* Quæ ſi tecum ipſe recolis, æquiore animo & maiore conſolatione moriere. Idem *pro Archia poeta*, Quantum alij tribuunt tempeſtiuis conuiuiis, quantum denique aleæ, quantumque pilæ, tantum egomet mihi ad hæc ſtudia recolenda ſumpſero. Plautus *Trin.*

— hæc ego quum ago cum Meo animo, & recolo, vbi qui eget, quam pretij ſit parui.

Rĕcollĭgo, is, Iterum in vnum colligo. { אסף *aſáph.* [illegible]. GAL. *Recueillir* ITAL. *Adunare, raccogliere, metter inſieme.* GER. Wider zuſammen läſen. HISP. *Recoger ò tornar à coger.* ANG. *To gather together againe.* } Col. *lib. 8. cap. 5.* Confeſtim circumire oportebit cubilia, vt quæ mota ſunt oua, recolligantur. Plin. *Epiſt. 190* Actionem meam, vtcunque potui, recollegi. Lucan. *lib. 1.*

Dat ſtragem latè, rurſúſque recolligit ignes.

Ouid. *7. Metam.*

Nunc opus eſt ſuccis per quos renouata ſenectus
In florem redeat, primoſque recolligat annos.

¶ Recolligere,

¶ Recolligere animum alicuius, reuocare ab ira, mitigare { פיחוח beckelik שכח ſchibbáchh השכיח biſcobiách השקיט hiſchkit כפרה chaphdá. } Cicer. *Attic lib.* 1. Quod ſcribis, etiam ſi cuius animus in te eſſet offenſior, a me recolligi oportere, &c. Recolligere ſe ab ægritudine, eſt vires reſumere, ſiue recipere. { נפש nippáſch. ἀναλαμβάνειν ἑαυτόν. } Plin. *lib.* 23. *c.* 7. Recolligentibus ſe à longa valetudine vtiliſſima. Idem *lib.* 20. *c.* 25. Ægriſque ſe recolligentibus, &c.

Rĕcŏmminiſcŏr, eris pen. corr. Idem quod reminiſcor, & in memoriam reduco { זכר Zachár. [illegible]. Gall. *Reduire en memoire.* Ital. *Recordarſi, diuener recordeuole.* Germ. Sich wider erinneren/wider eingedenck ſein. Hisp. *Tornar algo a la memoria.* Angl. *To remember againe.* } Plaut. *Trinumm.* Literis recomminiſcar.

Rĕcŏmpōno, is, ere, Iterum compono, recolligo. { [illegible]. Gal. *Remettre enſemble, r'agencer.* Ital. *Rimettere inſieme, racconciare.* Ger. Wider zuſammen ſetzen/oder legen. Hisp. *Recōponer, poner otra vez en orden.* Ang. *To put together againe.* } Vlp. in *l. argumenta.* § *margarita.* ff. *de auro & arg. leg.* Sed etſi in hoc ſint ſoluti, vt recomponantur, ornamentorum loco ſunt de lapillis & margaritis.

Rĕcŏmpŏsĭtŭs, Ruſus compoſitus { [illegible]. Gall. *Remis en ordre, r'agencé.* Ital. *Poſto in ordine di nuouo.* Germ. Wider ordenlich zuſammen geſetzt/wider gerichtet. Hisp. *Recompueſto, pueſto otra vez en orden.* Angl. *Put in order or together againe.* } Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 7.

Pone recompoſitas in ſtatione comas.

Rĕcōncĭlio, as, are, iterum concilio, in concordiam reduco, & in gratiam reſtituo eos qui ob offenſam quampiam fuerant abalienati. { כפר chippér שוב bashar רצה riſtſáh כפרה chaphdah. [illegible]. Gall. *Reconcilier, remettre en paix, appoincter.* Ital. *Riconciliare, ritornare in gratia.* Ger. Widerumb verſönen/wider eins machen. Hisp. *Tornar otra vez ala amiſtad, reconciliar, ſoldar la amiſtad quebrada.* Ang. *To reconcilie, and aggre againe.* } Cicer. *Attic. lib.* 6. Quintus filius piè currentem animum patris ſorori tuæ reconciliauit. Liuius 2. *ab Vrbe*, Vt alio munere ſibi reconciliaret ciuium animos. Idem 5. *bell. Macedo.* Non mouit modò talis oratio Regem, ſed etiam reconciliauit Annibali. ¶ Reconciliare exiſtimationem, eſt eam recuperare. Cicer. 2. *Verrin.* In quo reconciliare exiſtimationem iudiciorum amiſſam poſſetis. Reconciliare filium domum, frequens eſt apud Plaut. in *Capt.* pro eo quod eſt efficere vt reducatur filius domum. Idem *Capt. prolog.* Reconciliare vt faciliùs poſſet domum (filium ſup.) *Ibidem ſc.* 2. *a.* 1. Confido domum in his diebus me gnatum reconciliaſſere. *Ibidem ſc.* 4. *a.* 3. Si huius reconciliaſſo in libertate filium. In gratiam reconciliare. Cicer. *pro domo ſua.* Inimici in gratiam reconciliabantur. In libertatem reconciliare. Plaut. *Capt.* Si huius huc reconciliaſſo in libertatem filium. Conciliantur noui, Reconciliantur antiqui, inquit Feſtus.

Rĕcōncĭlĭātŭs, a, um, partic. { מכפר mecuppár מרוצה meruſtſéh נעתר nehtár. [illegible]. Gall. *Reconcilie.* Ital. *Riconciliato.* Germ. Widerumb verſönt. Hisp. *Reconciliado.* Angl. *Reconciled or aggreed againe.* } Cicer. *Lentul. lib.* 1. Videbatur enim reconciliata nobis voluntas Senatus eſſe. Sueton. *in Tiber. cap.* 4. Cum quo reconciliata pace, Romam redit.

Rĕcōncĭlĭātĭo, nis, Aliquando ſpecialiùs eſt pars pœnitentiæ poſt admiſſum peccatum, cùm, qui à Deo auerſi fueramus, ad eum per fugam impietatis & ſtudium bonorum operum redimus. { רצון ratsón כפר chippúr תשובה tashéreth [illegible]. Gall. *Reconciliement, reconciliation.* Ital. *Accordo di pace, riconciliatione.* Ger. Ein widerverſönung/ göttliche vertragung. Hisp. *Reconciliamento.* Ang. *Reconciling or aggryng.* } Cic. *Attic lib.* 9. Vt ſimul Romam venerit, agat de reconciliatione gratiæ ſuæ & Pompeij. Suet. *in Auguſt. c.* 17. M. Antonij ſocietatem ſemper dubiam & incertam, reconciliationibúſque variis malè focillatam abrupit tandem.

Rĕcōncĭlĭātor, is, Pacificator, diſſidiorum compoſitor. { מכפר mechappér מרצה meratſtéh. [illegible]. Gal. *Reconcilliateur.* Ital. *Riconciliatore.* Ger. Einer der zween widerumb eins macht vnd vertregt. Hisp. *Reconciliador.* Angl. *A reconciler or mitigater of ſtriffes.* } Liuius 5. *bell. Maced.* Phaneas reconciliatore pacis & diſceptatore de iis quæ in controuerſia cum populo Romano eſſent, vtendum potius Antiocho cenſebat, quàm duce belli.

Rĕcōncĭnnāre, Inſtaurare, reparare, & iterum expolire. { בדק badhák. [illegible]. Gal. *Rabiller, accouſtrer proprement.* Ital. *Riſare, rinouare.* Germ. Erneweren/widerumb beſſeren. Hisp. *Rehazer, renouar.* Ang. *To mak new againe.* } Cicer. *ad Qu. frat. lib* 2. Tribus locis ædifico, reliqua reconcinno. Cæſ. *lib.* 2. *bell. ciuil.* Diuturni laboris detrimentum ſolertia & virtute militum bene reconcinnatur.

Rĕcōndo, is. Occulto, tego, repono. { אצר atſár חסן chaſan צפן tſaphán כסה cheſtáh. [illegible]. Gall. *Cacher, ſerrer mettre dedans.* Ital. *Coperchiare, naſcondere, rinchiudere, ſerrare.* Germ. Hinderſich legen/verbergen/wider behalten thun. Hisp. *Eſconder, guardar.* Ang. *To hid, to lay vp.* } Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Et quidem reliqui in ventre cellæ vni locum, vbi reliquiarum reliquias reconderem. Cicer. 1. *de inuent.* Gladium cruentum in vaginam recondidit. Horat. 2. *Carm Satyr.* 3.

——quid diſcrepat iſtis.
Qui nummos, aurùmque recondit neſcius vti
Compoſitis, metuénſque velut contingere ſacrum?

Virg. 5. *Æneid.*

Multi præterea quos fama obſcura recondit.

Ouid. 11. *Metam.*

——Et rurſus molli languore ſolutus,
Depoſitúſque caput ſtratóque recondidit alto.

Rĕcōndĭtŭs, a, um, participium, ſiue nomen ex participio Occultus, abſtruſus. { נאצר neetſár נחסן nechesán צפון tſaphún [illegible]. Gal. *Caché, reſconſé, ſerré, couuert.* Ital. *Naſcoſto, chiuſo, ſerrado.* Ger. Hinderſich gelegt/behalten thon verborgen. Hisp. *Eſcondido, guardado, cerrado.* Ang. *Hidde or layed vp.* } Cic. 5. *Verr.* Statuerunt ſeſe nihil tā clauſum, neque tam reconditum poſſe habere, quod non iſtius cupiditati apertiſſimum, promptiſſimúmque eſſet. Idem *pro Quint.* Vixit enim ſemper incultè, atque horridè: natura triſti ac recondita fuit. non ad ſolarium, non in campo, non in conuiuiis verſatus eſt.

Rĕcōndūco, is, reconducere, Iterum conduco. { [illegible]. Gall. *Relouer, reprendre à louage.* Ital. *Prendere à fitto da nuouo.* Ger. Widerumb beſtellen/auff ein newes dingen/oder empfahen. Hisp. *Alquilar de otro otra vez.* Ang. *To hire againe.* } Vlpian. in *l. item quæritur.* §. *qui impleto ff. locati & conducti.* Qui impleto tempore conductionis, remanſit in conductione, non ſolùm reconduxiſſe videbitur, ſed etiam pignora videntur durare obligata.

Rĕconflo, as, Denuo conflo, ſiue liquefacio: & per tranſlationem regigno, reſtituo, reſuſcito. { [illegible]. Gal. *Refondre, renouueller par fonte.* Ital. *Fondere da nuouo.* Ger. Widerumb gieſſen / item: widerumb zu recht bringen. Hisp. *Fundir otra vez.* Ang. *To low or molt againe.* } Lucr. *lib.* 4.

Vnde reconflari ſenſus per membra repentè
Poſſit?

Vbi reconflari dixit pro eo quod eſt renaſci, regigni, [illegible].

‖ Reconſueuit. conſueuit reſpondere. Tertull. ‖

Rĕcōnuĕnĭo, is, verbum eſt Iuriſperitis peculiare, pro eo quod eſt contrariam actionem intentare: vt ſi reus in iudicio conuentus, actorem viciſſim conueniat. [illegible].

Rĕcŏquo, Rurſus coquo. { [illegible]. Gal. *Recuire.* Ital. *Ricuocere.* Germ. Widerumb kochen. Hisp. *Cozer otra vez.* Ang. *To ſeeth againe.* } Mart. *lib.* 11.

Altera non deerunt tenui verſata fauilla,
Et Velabrenſi maſſa recocta foco.

Cicer. *de ſenect.* Quòquidem me proficiſcentem haud ſanè quis facilè retraxerit, né ve tanquam Peliā recoxerit. Vnde apud Catullum, Suffetius ſenex recoctus, i. decrepitus valde ſenex, [illegible], in vetuſto Lexico. ¶ Per tranſlationem ponitur pro rurſus polio, & formo tanquam aurum, & ſimilia quæ iterum coquuntur vt meliora fiant. Quintilian. *lib.* 12. *cap.* 6. Sed præcipuè tamen Apollonio Moloni, quem tamen Romæ quoque audierat, ſe reformandum, ac velut recoquendum dedit. Lucan. *lib.* 7. Spiculáque extenſo Pæan pythone recoxit.

Rĕcoctŭs, a, um, participium, ſecundo loco coctus, & ponitur pro iteratus. { [illegible]. Gal. *Recuit.* Ital. *Ricotto.* Germ. Widergekochet. Hisp. *Recozido, coſido otra vez.* Ang. *Boyled or ſodden againe.* } Stat. 4. *Sylu.*

——vel paſſum Pſythiis ſuis recoctum.

Senex recoctus. Catul. *Epigr.* 50. Sed non omnia diſplicere vellem Tito & Suffetio ſeni recocto. Scriba recoctus, inquit Acron, dicitur qui ſæpiùs cum Proconſule ad Prouinciam miſſus, exercitatior eſt factus ex ipſa frequentia, & vſu. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 5.

——plerunque recoctus
Scriba ex Quinqueuiro coruum deludet hiantem.

‖ ¶ Recocti aulici, veteratores in aulâ. Bud. ‖

Rĕcordŏr, aris, In memoriam, ſiue in mentem reuoco: quaſi iterum cordi do. { זכר Zachar. [illegible]. Gall. *Se ſouuenir recorder.* Ital. *Ricordarſi, mettere in memoria.* Ger. Sich wider erinneren/widerumb dran dencken. Hisp. *Recordarſe tornar algo a la memoria.* Angl. *To recorde, or to remember.* } Veteres enim cor, pro mente dixerunt. Cicer. 1. *Tuſc.* Ex quo effici vult Socrates, vt diſcere nihil aliud ſit, quàm recordari. Horat. 1. *Epiſt.* 1.

Quocirca mecum loquor hæc tacitúſque recordor.

Virg. 9. *Æneid.*

——ſi ritè audita recordor.

Dicimus autem recordor huius rei, & hanc rem. Cicer. *in Catone*, Vt pedeſtreis naualeiſque pugnas, vt bella à ſe geſta, triumphóſque recordentur. Idem *pro Plancio*, Huius meriti in me recordor. ¶ Recordare pro recordari. Cornel. Tacit. in *Agricola*, Agnoſcent Britanni ſuam cauſam, recordabunt Galli priorem libertatem. Et Plaut. *ſc.* 6. *a.* 5. Cui cor modeſtè ſitum eſt, Recordet id, qui nihili ſunt, quid iis pretij detur ſuis ab heris, &c. Nam Recordo, as, veteres dixiſſe teſtatur Nonius in Recordauit.

Rĕcordans, tis, particip. In memoriam redigens. { זכר Zochér [illegible]. Gall. *Se ſouuenant, qui a ſouuenance.* Ital. *Che s'arricorda.* Germ. Wider gedenckend. Hisp. *Que ſe recorda.* Angl. *That remembreth.* } Cic. *Attic lib.* 4. O nauigationem amandam, quam mehercule ego valde timebam, recordans ſuperioris tuæ tranſmiſſionis.

Rĕcordātĭo, nis, Reminiſcentia. { זכר Zécher זכרון Zichcharón. [illegible]. Gall. *Souuenance, recordation.* Ital. *Recordatione, eſſo ritornare alla memoria.* Germ. Ein widergedächtnuß. Hisp. *Obra de recordarſe.* Ang. *Remembrance.* } Cicer. *de ſen.* Conſcientia benè actæ vitæ, multorúmque benefactorum recordatio iucundiſſima eſt. Idem *ad Attic. lib.* 12. Dum recordationes fugio, quæ quaſi morſu quodam dolorem efficiunt, refugio à te admonendo.

‖ Recorporari iterum corpus aſſumere. Tertull. ‖

Recorrigo, is, ere. Iterum corrigo. Senec. *Epiſt.* 51. Si modò autem incipimus formare animum noſtrum & recorrigere quam indureſcat prauitas eius.

Rĕcraſtĭno, as, Procraſtino, differo, protelo, prorogo, quaſi in craſtinum reiicio. { אחר heeriah משך miſchſchéch. [illegible]. Gal. *Differer, ou dilayer au lendemain.* Ital. *Prolongare, differire di giorno in giorno.* Germ. Widerumb auff ein anderen tag auffziehen/wider auffſchieben biß zu einer anderen zeit. Hisp. *Dilatar de dia en dia, prolongar el tiempo.* Angl. *To delay, to prolong frome day to day.* } Plin. *lib.* 17. *cap.* 14. Recraſtinare minimè vtile. Colum. *lib.* 2. *cap.* 41. Propter quæ recraſtinari non debet, ſed æqualiter flauentibus iam ſatis, antequam ex toto grana indureſcant, quam rubicundum colorem traxerunt, meſſis facienda eſt.

Rĕcrēmentum, i, Purgamentum, ſiue excrementum, ſiue fæx rei cuiuſlibet. { סיג ſigh. [illegible]. Gall. *Eſcume, ordure, fondrille, & choſe ſuperflue.* Ital. *Purgamento, feccia, ſchiuma.* Germ. Der wuſt ſo man von einem jeden ding abſeuberet/oder außtrockt. Hisp. *La hez, alimpiadura.* Angl. *Dregges, lies or groundes or purging of any thing.* } Celſus *lib.* 5.

lib.5. Vlcera illinenda ſunt aut plumbi recremento, aut ceruſſa. Vbi plumbi recrementum pro ſcoria poſuit. Gl. *cap.12. lib.17.* Delabi in ſtomachum eſculenta omnia & poculenta: ex eóque ferri in ventriculum atque ibi ſubigi digerique ac deinde aridiora ex iis recrementa in aluum conuenire. (ſup. Eraſiſtratus dicebat.

Rĕcrĕo, as, Reficio, inſtauro, refoueo. { נפש *naphâſch* כחיה *chiyâh* הרגיע *birghiâh.* ἀναζωπυρῶ, ἀναψύχω, ἀναλαμβάνω. Gal. *Recreer.* Ital. *Recrear.* Germ. Wider erquicken oder ergetzen / wider erlaben. Hisp. *Recrear ò renouar.* Angl. *To refresh or recrear.* } Plin. Sic enim defecta longis ægritudinibus corpora recreantur. Idem *lib.12. cap.1.* Ex arboribus recreans membra olei liquor, viréſque potus vini. Cicer. *pro Roſc. Amer.* Cùm verò in iſto bello noui recreatus, neque reſtitutus, ſed ſubactus oppreſſúſque pop. Rom. eſt. Idem *poſt reditum ad Quir.* Sed tanquam bona valetudo iucundior eſt iis qui graui morbo recreati ſunt, quàm qui nunquam ægro corpore fuerunt: ſic ea omnia deſiderata magis, quam aſſiduè percepta delectant. Plautus *Menaech. ſc.1. a.1.* Nam illic homo homines non alit, verùm educat recreátque, &c. vbi Alere dixit pro alimenta ſobriè ad vitam ſuſtentandam ſuppeditare: educare verò pro cibos omnis generis ad ſatietatem & hilaritatem vſque ingerere, &c. Verùm hæc ſignificatio tranſlatitia eſt: nam propriè recreare, idem eſt quòd denuò creare Qua voce vtitur & Cicer *de natura deorum*, Atque, inquiens, & noſtrorum Augurum, & Hetruſcorum, & Aruſpicum diſciplinam, P. Scipione. C. Figulo Conſulibus res ipſa probauit, quos quum T. Gracchus Conſul iterum recrearet, primus rogatorum, vt eos retulit, ibidem eſt repentè mortuus.

Rĕcrĕātĭo, verbale, Refectio, & refocillatio. { מחיה *michyâh* מרגוע *marghoâh* מרגעה *marghe'âh.* ἀνάληψις, ἡ ἄνεσις, ἡ ἀνάπαυσις. Gall. *Creation derechef.* Ital. *Creatione da nuouo.* Germ. Erquickung / ergetzung / erlabung. Hisp. *Aquella obra de recrear.* Angl. *Refreshing.* } Plin. *lib.22. c.23.* Ab ægritudine recreationi efficax in cibo.

Rĕcrĕpo, as, Crepitum reddo, reſono. { ἀντηχῶ, ἀντιψοφῶ. Gall. *Retentir, rendre ſon au contraire.* Ital. *Reſuonare, rendere ſtrepito* Ger. Ertönen oder widertönen. Hisp. *Reſonar, hazer ruido y eſtruendo.* Ang. *To ſowne againſt.* } Catullus *Epigr.58.*

Leue tympanum remugit, caua cymbala recrepant.

Rĕcrēſco, is, Renaſco, ruſus creſco. { ἀναβλαστάνω. ἀναυξάνω. Gal. *Recroiſtre.* Ital. *Rinaſcere, creſcere vn'altra fiata.* Ger. Widerumb wachſen. Hisp. *Creſcer otra vez* Angl *To growne againe.* } Plin. *lib.11. c.37.* Cartilago rupta non ſolideſcit, nec præciſa oſſa recreſcunt. Liu. *6. bell. Pun.* Vos modò milites fauete nomini Scipionum, ſoboli Imperatorum veſtrorum, veluti acciſis recreſcenti ſtirpibus. Ouid. *Epiſt.2.*

Luna quater latuit, tota quater orbe recreuit.

Rĕcrīmĭnŏr, aris, Criminatori viciſſim crimen obiicio, ἀντικατηγορῶ, ἀντεγκαλῶ.

Rĕcrūdēſco, is, Ad priſtinam cruditatem redeo. { ἐξωμῶμαι Gall. *Se r'engreger, s'empirer, ſe renouueller.* Ital. *Rinouarſi, incruderſi.* Germ. Wider / friſch oder new werden / wider werden wie anfencklich. Hisp. *Encrudeſcerſe, renouarſe.* Ang *To waxe new or freſh, to waxe ſore againe.* { Per tranſlationem accipitur pro exaſperari, ſiue inualeſcere. παροξύνεται. Tractum à vulneribus, quæ quum agitatione nimia, vel malè purgata interdum recrudeſcunt, id eſt, cruda & noua fiunt, grauiorem excitant dolorem. Cic. *ad Sulpitium lib.4.* Num autem hoc tam graui vulnere etiam illa quæ conſueuiſſe videbantur, recrudeſcunt. Recrudeſcit ſeditio. Liu. *6 ab Vrbe,* Recrudeſcente Manliana ſeditione. Recruduit pugna. Idem 10 *ab Vrbe,* Ibi interuentu Gellij, cohortiúmque Sabellarum, pauliſper recruduit pugna. Senec. *Epiſt.70.* Nihil faciliùs quàm amor recrudeſcit.

Rēctūs, Rectitudo, Rectè, Rector, Rectio, Rectrix, vide *Rego.*

Rĕcŭbo, as, recubui, recubitum, Rurſus, ſeu iterum cubo, denuò ad quieſcendum me compono, רבץ *rabáts* שכב *ſcachab.* ἀνακεῖμαι. Gall *Eſtre couché tout plat, geſir tout eſtendu.* Ital. *Riposare* Ger. Wider niderligen / ſich wider legen. Hisp. *Acoſtar, repoſarſe.* Ang. *To lie all a long.* } Cicer. *1. de diuinat.* Eum primò perterritum ſomnio, ſurrexiſſe, deinde quum ſe collegiſſet, idque viſum pro nihilo habendum eſſe duxiſſet, recubuiſſe. ¶ Interdum idem quod cubo, quieſco, iaceo. Virg. *1. Ecloga.*

Tityre tu patulæ recubans ſub tegmine fagi.

Ouid. *1. de Arte.*

Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit.

Colum. *lib.7. cap.3.* Neque ab his longius recedat, ne aut recubet, aut concidat. Cic. *3. de Orat.* Sed in hortulis quieſcet ſuis, vbi vult, vbi etiam recubans molliter & delicatè nos auocat à Roſtris. Plaut. *Curc.* Anus hic recubare ſolet cuſtos ianitrix.

Rĕcŭbĭtŭs, us, Recumbendi actus, diſcubitus, { רבץ *rébets* מסב *meſâb.* ἀνάκλισις. Gall. *Couchement.* Ital. *Il ſedere à menſa ò à tauola.* Ger. Das niderſitzen. Hisp. *Obra de aſſentarſe a la meſa* Angl. *Lying all a long.* } Plin. *lib.24. cap.13.* videtur accepiſſe pro ſubſultu illo quem faciunt corpora in ſolum durum incidentia. Baculum (inquit) ex aquifolia factum, in quoduis animal emiſſum, etiam ſi citra ceciderit defectu mittentis, ipſum per ſeſe recubitu propius adlabi.

Rĕcūdo, Denuo cudo } ἀνασκλήθω. Gall *Reforger.* Ital. *Ribattere.* Germ. Widerumb ſchmiden. Hisp. *Rebatir.* Angl. *To work or forge new againe.* } Varr. vt ſolent ij qui vetera metalla recudunt.

Rĕcŭla, vide *Res.*

Rĕcŭmbo, is, Retro cubo, & generaliter incumbo. { הסבה *hiſsâb.* ἀνακλίνομαι. Gal. *S'aſſeoir à table.* Ital. *Sedere alla menſa.* Germ. Zu tiſch ſitzen. Hisp. *Aſſentarſe a la meſa.* Ang. *To ſitt downe at table.* } Martial *lib.2.*

Debet Aricino conuiua recumbere cliuo,
Quem tua felicem Zoile cœna facit.

Plin. *Epiſt.* 20 9. Recumbebat mecum vir egregius Fidius Rufinus: ſuper eum municeps ipſius. Seneca, Recumbere in imo lecto. ¶ Interdum idem quod procumbere, & exporrectum iacere, Cicer. *2. de Orat.* Marcus Lepidus quum cæteris in campo exercentibus, in herba ipſe recubuiſſet, Vellem hoc eſſet, inquit, laborare. ¶ Interdum idem quod inclinari. Virg. *9. Æneid.*

——pulchróſque per artus
It cruor, inque humeros ceruix collapſa recumbit.

Ouid. *2. Triſt.*

Quum cœpit quaſſata domus ſubſidere, partes
In proclinatas omne recumbit onus.

Rĕcŭpĕro, as Rem amiſſam recipio. { ἀνακομίζομαι, ἀναλαμβάνω, ἀνακτάομαι. Gal. *Recouurer, reſcourre.* Ital. *Ricuperare.* Germ. Wider vberkommen / wider erlangen. Hisp. *Recobrar lo perdido.* Ang. *To gett againe and recouer.* { Cicero *ad Sulpitium, lib.13.* Ego ſi hominem per te recuperaro, ſummo me beneficio affectum arbitrabor. Veterem belli gloriam recuperat, Cæſar *7. bell. Gall.* Cic. *4. Verr.* Scipio qui hoc dignum populo Romano arbitraretur, bello confecto ſocios ſua per noſtram victoriam recuperare Liu. *lib.5.* Ferro, non auro recuperare patriam iubet ¶ Recuperare ſomnum interruptum. Sueton. *in Auguſt. cap.78.*

Rĕcŭpĕrātĭo, nis, rei amiſſæ receptio, vel ipſe recuperandi actus. { ἀνακομιδή. Gal. *Recouurement, recouſſe* Ital. *Ricuperamento, riſcoſſa.* Ger. Widererholung / wider vberkommung. Hisp. *Recobramiento.* Ang. *Getting or recouering* } Cicer. *10. Philippica.* Ita præclara eſt recuperatio libertatis vt ne mors quidem ſit in repetenda libertate fugienda. Feſtus, Recuperatio eſt, vt ait Gallus Ælius, quum inter populum & regem, nationeſque & ciuitates peregrinas lex conuenit, quomodo per recuperationem reddantur res, recuperentúrque, res priuatas inter ſe perſequantur.

Rĕcŭpĕrātōrēs, dicebantur iudices qui à prætore in priuatis controuerſiis quacunque de re ageretur, dabantur, à recuperando dicti, quòd per eos ſuum quiſque ius recuperare poſſit. Budæus delegatos iudices poſtea appellatos ſcribit. { οἱ δικασταὶ ὑπὸ ἐκκλήτων ἀποδεδειγμένοι δικασταί. Gal. *Iuges ou commiſſaires deleguez pour recouurer ce qu'on auoit perdu.* Ital. *Commiſſarij dati da magiſtrato per conoſcere & giudicare in qualche materia.* Ger. Außgeſchoßne richter / welchen ein ſchultheiß oder oberkeit ſonderbare handel zuuerrichten befilcht. Hisp *Iuezes de la appellacion.* Ang *Iudges or commiſſioners ſend to recouer which was loſt.* } Plaut. *in Bacch.* Poſtquam quidem Prætor recuperatores dedit. Sueton. *in Neron. cap.17.* Cauſſæ ab ærario ad recuperatores tranſlatæ. Tacitus *lib.1. in fine.* Recuperatores vocat. Cicer. *5. Verr.* De conuentu nullum vnquam iudicem, neque recuperatorem dedit. Idem *2. Verr.* Iudicium dat ſtatim, ſi pateret eam ſe & ſua veneris eſſe dixiſſe. Iudicant recuperatores id quod neceſſe erat: neque enim erat dubium quin illa dixiſſet. De recuperatorio iudicio ſic ſcribit Cicer. *in Verr.* Vtrum eſt æquius Decumanum petere, an aratorem repetere? iudicium integra re an perdita fieri? eum qui manu quæſierit, an eum qui digito licitus ſit poſſidere? Quid qui in ſingulis iugis arant, qui ab opere ipſo non recedunt, quid facient? quum dederint Apronio quod popoſcerit, relinquent arationes, larem familiarem? Venient Syracuſas, vt te Prætore videlicet, æquo iure Apronium delicias ac vitam tuam iudicio recuperatorio perſequantur? Quibus ex verbis apparet, iudicium recuperatorum dici per quod rem nobis per iniuriam ereptam repetimus? & Recuperatores iudices eſſe apud quos poſſeſſionem rei amiſſæ, & per iniuriam extortæ repoſcimus.

Rĕcŭpĕrātōrĭŭs, a, um, adiectiuum, quod ad recuperatorem pertinet: vt Iudicium recuperatorium, quo poſſeſſionem rei amiſſæ, & per vim extortæ repetimus: ἀνακτητικός, ἀνακομιστικός. Cic. *2. de Inuentione,* Non enim oportet in recuperatorio iudicio eius maleficiis, de quo inter ſicarios quæritur, fieri præiudicium.

Rĕcŭpĭo, is, Valde cupio. { תאוה *tavvâh* תאב *taáb.* ἐπιθυμῶ. Gall. *Deſirer grandement.* Ital. *Deſiderare grandemente.* Germ. Heftig begären. Hisp. *Codiciar mucho.* Angl. *To deſire greatlie.* } Plaut. *Capt. ſc.1. a.4.* Quin ita faciam, vt recupias facere ſumptum, etſi ego vetem.

Rĕcūro, as, Accuratè interpolo, magna cura diligentiáque reficio. { ἀνασκευάζομαι. Gall. *R'accommoder, refaire, r'agencer, rapetacer proprement. Reguarir guarir ce qui eſt malade, & ſe remettre en ſanté.* Ital. *Curare diligentemente.* Germ. Fleiſſig verſorgen. Hisp. *Tornar à curar otra vez.* Angl. *To do a thing diligentlie, to tak good head to a thing heale.* } Plin. *lib.13. cap.12.* de generibus chartarum, Proximum amphitheatricè datum fuerat, à confecturæ loco. Excepit hanc Romæ Fannij ſagax officina, tenuatámque curioſa interpolatione, principalem fecit, è plebeia, & nomen eis dedit: quæ non eſſet ita recurata, in ſuo manſit amphitheatrica. ¶ Interdum idem quod ſimplex curare, hoc eſt, mederi, ab ægritudine recreare, & priſtinæ valetudini reſtituere. { רפואה *rephuáh* רפא *rapha.* ἰάομαι, ἀκέομαι, ἀναθεραπεύω, ὑγιάζω. } Catullus *Epigramm 41.*

Hic me grauedo frigida, & frequens tuſſis
Quaſſauit, vſque dum in ſinum tuum fugi,
Et recuperaui ocymóque & vrtica.

Rĕcurro, is, Iterum, vel retrorſum curro. { ἀνατρέχω. Gall. *Recourir, retourner haſtiuement* Ital. *Correr in dietro.* Germ Widerumbhin lauffen wider hinderſich lauffen. Hisp. *Correr atras, ò tornar à correr otra vez.* Angl. *To runne backe or againe.* } Plaut. *Aſin. ſc.2. a.2.* Iam ego huc recurro. Senec. *cap.17. de conſol. ad Helu.* Recurrunt cogitationes ad illum. Quintil. Recurrunt & retrorſus idem valent hæc argumenta. Cic. *ad Terent. lib.14.* Dexippo quoque ita imperaui, ſtatim vt recurreret. Terent. *in Adelph.* Nunc vbi me illic non videbit, iam huc recurret, ſat ſcio. Ouid. *2. Faſt.*

Et metuit ne qua verſa recurrat hyems.

Cic. *2. de nat. deor.* Lunæ ſpecies mutatur tum creſcendo, tum defectionibus ad initia recurrendo. Virg. *7. Æneid.*

——quà ſol vtrinque recurrens
Aſpicit Oceanum.

Horat *2. Epiſt.1.*

Libertáſque recurrentes accepta per annos
Luſit amabiliter.

Rĕcurſŭs, us, Recurrendi actus. { ἀναδρομή, ἐπαναδρομή. Gal. *Retour, recourſe* Ital. *Ritorno, ricorſo.* Ger. Das widerumbhin / oder hinderſich lauffen. Hisp. *Aquella obra de correr atras* Ang. *A running againe.* } Liu. *6. bell Pun.* Vt ſubeundi ſæpè ad mœnia vrbis recurſus pateret. Virg. *5 Æneid.*

Inde

Inde alios ineunt curſus, alióſque recurſus
Aduerſis ſpatiis.

Ouid. *Epiſtol.* 6. Abſtrahor Hypſipyle, ſi dent modò fata recurſum, Vir tuus hinc abeo, vir tibi ſemper ero. ¶ Senec. *cap.* 17. *de conſol. ad Helu.* Curſus & recurſus maris. Recurſus ad valetudinem. Celſ. *lib.* 4. *cap.* 4.

Rĕcurſo, as, are, frequentatiuum. { πολλάκις ἀνατρέχω, συχνὰ ἐπανατρέχω. GAL. *Retourner ſouuent.* ITAL. *Ritornare ſouente* GERM. Offt widerumbhin/oder hinderſich lauffen. HISP. *Correr atras muchas vezes.* ANG. *To runne againe often.* } Plaut. *Moſtell.* Quid ego huc recurſem, aut operam ſumam, aut conteram. Virg. 4. *Æneid.*

——multáſque recurſat
Gentis honos.

Idem 1. *Æneid.*

Vrit atrox Iuno, & ſub noctem cura recurſat.

RECVRVVS, a, um, Valdè curuus. { כפוף chaphúph. ἀνάκυρτος, ἐπικαμπής. GALL. *Recourbé.* ITAL. *Ritorto.* GER. Krumb. HISP. *Coruo hazia tras ò muy coruo.* ANGL. *Very crooked.* } Col. *lib.* 9. *c.* 33 Ad plauſum apertis, ad buccinam recuruis. Ouid. 1. *de remed. am.*

Vel quæ piſcis edax auido malè deuorat ore,
Abdere ſupremis æra recurua cibis.

Idem 6. *Faſt.*

Quique tegunt paruis æra recurua cibis (i. hamos.).

Col. *lib.* 3. *c.* 18. Quicquid recuruum, & ſurſum verſus ſpectans, demerſum eſt, quum tempeſtiuum eximitur, in modum hami repugnat obluctanti ſoſſori. Ouid. 3. *Amor. Epigramm.* 12.

Dúxque gregis cornu per tempora dura recuruo.

Rĕcŭruo, as, Curuũ facio. { כפף chaphāph. ἀνακάμπτω, ἀνακυρτόω. GAL. *Recourber.* ITAL. *Ricurnare, ritorcere* GERM. Wider krumben/oder krumb machen. HISP. *Encoruar hazia tras, hazer corua.* ANG. *To make crooked* } Col. *lib.* 5. *c.* 10. Quum ab ſcrobis ſolum radix peruenit, duritia humi coërcita recuruatur. Stat. 3. *Thebaid.*

Horrentéſque ſitu gladios in ſæua recuruant
Vulnera.

Rĕcŭruātus, a, um, particip. quod factum eſt recuruum. { כפוף chaphúph. ἀνακαμφθείς. GALL. *Recourbé.* ITAL. *Repiegato* GER. Umbhin gekrumbt HISP. *Encoruado.* ANGL. *Crooked.* } Celſus *lib.* 5. Id ſpecillo protrahendum eſt, aut hamulo recuſo parum recuruato. Vndis recuruatis ludit Mæander. Ouid. 1. *Metam.*

RĔCVSO, as, Renuo, reiicio: à Re & cuſo, quod eſt frequentatiuum verbi Cudo. { מאן maén מאס maás. ἀπαναίνομαι, ἀνανεύω. GALL. *Refuſer, denier, & ne vouloir obeir.* ITAL. *Recuſare, negare, rifiutare.* GERM Abſchlahen/verſagen/außſchlahen/widergen. HISP. *Rehuzar, negar.* ANGL. *To refuſe, or denie.* } Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Si abſim aut recuſem, quin mihi malè ſit. Plin. *de Viris illuſtribus*, Imperatoris nomen à militibus, & à Senatu triumphum recuſauit oblatum. Virg. 9. *Æneid.*

Cedo equidem, nec nate tibi comes ire recuſo.

Cic *pro Flacco*, Pop. Rom. diſceptatorẽ non modò non recuſo, ſed etiam depoſco. Virg. 1. *Georg.*

Et quid quæque ferat regio, quid quæque recuſet.

¶ Non recuſo quin, pro Non abnuo, non inficias eo Cicer. *pro Marcello*, Non fuit recuſandum in tanto ciuili bello, tantóque animorum ardore & armorum, quin quaſſata Reſpub. quicunque belli euentus fuiſſet, multa perderet & ornamenta dignitatis & præſidia ſtabilitatis ſuæ. id eſt, negari non potuit. Cic. 1 *de fin.* Nec verò, vt noſter Lucilius, recuſabo quominus omnes mea legant. ¶ Ponitur quoque pro accuſationem depellere, vt annotauit Bud. Cic. *in Bruto*, Tum igitur Galba recuſans pro ſeſe.

Rĕcūſātio, verbale, Ipſe recuſandi actus. { ἀπόρρησις, παραίτησις. GALL. *Refus.* ITAL. *Rifiuto.* GER. Abſchlahung/verſagung. HISP. *Rehuſamiento.* ANGL. *A refuſing* } Cic. *de Orat.* Nam hæc ipſa recuſatio diſputationis, diſputatio quædam fuit mihi quidem periucunda Ponitur quandoque pro defenſione Idem 2. *de Leg.* Pœna verò violatæ religionis iuſtam recuſationem non habet.

Recuſſo, retro quatio. eſt enim frequentatiuum à recuſſu, ſupino verbi *recutio.* vnde pila recuſabilis, quæ recuſari ſolet.

RĔCVTIO, is, Repercutio, ſiue reuerbero. { הרעיש hirhiſch ינהג heniáh. ἀνακρούω, ἀνασείω. GALL. *Refrapper.* ITAL. *Repercuotere.* GERM. Widerſchlahen/widergellen. HISP. *Herir otra vez.* ANG. *To beat or ſtrik againe.* }

Rĕcuſſus, particip. Repercuſſus { ἀνακρουσθείς. ἀνασεισθείς. GAL *Esbranſlé, eſmeu* ITAL. *Coſſo ſcoſſo* GER. Wider ergellet/erſchüttet. HISP. *Sacudido.* ANGL. *Striken againe.* } Aliquando tamen idem ſignificat quod concuſſus. Virg 2. *Æneid*

——vteróque recuſſo
Inſonuere cauæ, gemitúmque dedere cauernæ.

Vbi Seruius, recuſſo, pro concuſſo, præpoſitio pro præpoſitione. Valerius Flac. 6. *Argon.*

——penitúſque recuſſo
Æquore Cyaneæ Minyæ timuere reliſtas.

Rĕcūſſus, huius recuſſus, verbale, Reuerberatio. { רעש ráhaſch. ἡ ἀνακρουσις, ἡ ἀνάσεισις. GALL. *Branſle, ſecouſſe.* ITAL. *Scoſſamento, mouimento.* GER. Ergellung/erſchüttung. HISP. *Sacudimiento.* ANGL *Striking againe* } Plin. *lib.* 8. *c.* 3. In hæc ſe librant, vt tormento aliquo rotati in petras, potiſſimùm è monte aliquo in alium tranſilire quærentes, atque recurſu pernicius quò libuerit exultent. de ibicibus.

Rĕcūtītus, Cui à glande reſecta eſt cutis. { מול mul נמול nimmól ἀπερίτμητος. GALL. *Iuif, circoncis.* ITAL. *Circunciſo.* GERM. Beſchnitten an der vorhaut. HISP. *Iudio, circuncidado.* ANGL. *Circonciſed.* } Quo nomine dicti ſunt Iudæi, qui ex Legis præſcripto præcidebant præputia. Sidon. Fert recutitorum primordia Iudæorum, Martial *lib.* 7.

Nec recutitorum fugis inguina Iudæorum.

Aliquando ruptus, & exulceratus, & cute nudatus. Idem *lib.* 9 Nec captæ recutita colla mulæ.

Rĕdabſŏluo, redabſoluis, idem quod ſoluo, vel abſoluo { השלים hiſchlim. ἀπολύω. GAL. *Abſoudre.* ITAL. *Aſſoluere.* GER. Widerentſchuldigen/oder vollenden. HISP. *Abſoluer, deſatar.* ANG. *To abſolue.* } Plaut. *Curcul.* Sequere hac, te redabſoluam, qua aduenisti gratia.

Rĕdămbŭlo, as, Reuertor. { שוב ſchub. ἐπανέρχομαι. GAL. *Retourner.* ITAL. *Ritornare.* GERM. Widerumbhin wandlen. HISP. *Andar otra vez.* ANG. *To returne.* } Plaut. *Capt.* Cura quàm optimè potes. *Hz.* bene ambula, & redambula.

Rĕdămo, as, Amantem viciſſim amo, in amore reſpondeo { אהב ahâb. ἀντιφιλέω, ἀντερῶ. GAL. *Aimer celuy qui aime.* ITAL. *Reamare, eſſere reciproco nell' amare.* GER. Widerumb lieben. HISP. *Reamar, ſer reciproco en el amar.* ANG. *To loue againe.* } Cicero *de Amicitia*, Quid enim tam abſurdum, quam delectari multis inanibus rebus, vt honore, vt gloria, vt ædificio, vt veſtitu, cultúque corporis: animo autem virtute prædito, eo qui amari, vel qui (vt ita dicam) redamari poſſit, non admodum delectari.

Rĕdāndrŭo, as, de priſcis dictionibus eſt, ex re & andruo compoſitum, quo antiqui vtebantur pro redeo, teſte Nonio. Lucil. 9.

——Vt vulgus redandruet inde.

Redandruare, inquit Feſtus, dicitur propriè in Saliorum exultationibus, quum Præſul andruauit, quod eſt motus edidit, ei referuntur inuicem idem motus.

Rĕdārdeſco, is, iterum flammam emitto, recandeſco: propriéque dicitur de igne ſemel ſopito. { ἀναφλέγομαι. GAL. *Ardre derechef, eſtre enflambé.* ITAL. *Mandar fiamma vn'altera fiata.* GER. Wider entbrinnen/oder auffflacken. HISP. *Arder, ò echar flãma otra vez.* ANG. *To be inflammed againe.* } Ouid. 2. *de Remediis amoris*,

Flamma redardeſcit, quæ modò nulla fuit.

Rĕdārgŭo, is, Accuſo cum reprehenſione. { הוכיח hociach. ἐλέγχω. GAL. *Reprendre, redarguer.* ITAL. *Riprendere.* GER. Straffen/oder ſchelten mit worten. HISP. *Redarguir, reprehender.* ANG *To reproue or blame.* } Cic. 2. *de fin.* Quos niſi redarguimus, omnis virtus, omne decus, omnis vera laus deſerenda eſt. *Ibid.* Poterat autem impune: quis enim redargueret? Virg. 11. *Æneid.*

Aduenit qui veſtra dies muliebribus armis
Verba redargueret.

Quintiliano Redarguere crimen, eſt refellere,

Rĕdāuſpico, as, & redauſpicor, aris, ſignificat incipio, & denuo auſpicium ſumo, & iterum inchoo. { πάλιν ἄρχομαι, ἐξ ὑπαρχῆς οἰωνίζομαι. GAL. *Recommencer* ITAL. *Incominciare da capo, & rifare lo auſpicio.* GERM. Wider anfahen. HISP. *Tornar à començar otra vez.* ANG. *To beginne againe.* } Plaut. *in Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Exauſpicaui ex vinculis, nunc intelligo redauſpicandum hunc eſſe in catenas denuo, id eſt, cœpi ego illum à catenis eximere nunc volo vt rurſus in catenas redeat.

REDDO, is, idi, itum propriè eſt acceptum, vel ablatum reſtituo, rem pro re do. { השיב heſchib: השלים hiſchlim. ἀποδίδωμι, ἀνταποδίδωμι, ἀντιδίδωμι. GAL. *Rẽdre.* ITAL. *Reddere, ritornare.* GERM. Widergeben. HISP. *Tornar ò reſtituir lo tomado ò recebido.* ANG. *To giue againe, to reſtor.* } Senec. *lib. de benefic.* 6. Cùm dicimus, beneficium illi reddidi, non hoc dicimus, illud nos quod acceperamus reddidiſſe, ſed aliud pro illo reddere. Eſt enim rem pro re dare. Quidni? cùm omnis ſolutio non idem reddat, ſed tantundem. Nam & pecuniam dicimur reddidiſſe, quamuis numerauimus pro argento aurum: quamuis non interuenerint numi, ſed delegatione & verbis perfecta ſolutio ſit. Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Non ſinam mihi argentum mihi redditur (id eſt, ſoluitur debitum ex ſtipulatu.) *Ibid ſc.* 3 *a.* 1. Suum repetunt, alienum reddunt nemini. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 5 Diues ſum, ſi nõ reddo, quibus debeo: ſi reddo, plus alieni meſt. ¶ Reddere operam alicui, id eſt, viciſſim audire. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Reddere iudicium ex alto, Velleius. Reddidit prælio ſpiritum quem ſupplicio debuerat. Idem Item, Reddere teſtimonium, (pro dare) Idem Vell. Ouid. *Eleg.* 12. *lib.* 3 *Triſt.*

Cæſaris & Latio reddita vota Ioui.

Et Sueton *in Calig. cap.* 6. Terent *in Phorm.* Siquis quid reddit, magna eſt habenda gratia Ponitur tamen aliquando pro ſuo ſimplici dare. Celſus Iureconſultus, Reddendi verbum quanquam ſignificationem habet retrò dandi, accipit tamen & per ſe dandi ſignificationem: vt, Reddo tibi literas, quas mihi Cicero ad te dedit, Cicer. *Terent.* Omnes ſunt redditæ, diligentiſſiméque a te perſcripta ſunt omnia. ¶ Item pro efficere. ἀποτελῶ, ἀπεργάζομαι. Plin. *lib.* 16. *cap.* 35. Admota quibus leuem ſonum reddit. Laſſum reddere, vide. *Laſſus.* Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Imperata effecta reddat. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Omne tranſactum reddunt. Gell. *cap.* 23. *lib* 13. modulatiorem aptiorémque orationem reddit. Sueton. *in Tiber. cap.* 10. Reddere verbum eſt reſpondere. ¶ Item pro reponere Plaut. *in Moſtell.* Tempeſtas venit, conſtringit tegulas imbréſque. Ibi dominus indiligens reddere alias non vult. ¶ Item pro producere. Idem *in Trinum.* —id frumenti, quando alibi meſſis maxima eſt, Tribus tantis illis minus reddit quàm obſeueris. Terent. *in Phorm.* Fructum quem Lemni vxoris reddunt prædia, ¶ Item pro exponere. Plaut. *in Aulul.* Tibi ego rationem reddam ſtimulorum ſeges? ¶ Ponitur, aliquando pro commemorare, ſiue recenſere. Plin. *in Præfat. lib.* 11 Tria non amplius, vt opinor, abſolutè quæ traduntur inſcripta, ille fecit, quæ ſuis locis reddam. ¶ Aliquando pro referre, ſiue præſentare. Quintilian. Reddidit Eloquentiam paternam. Plin. *Epiſt.* 139. Tantæ fœminæ matrem rurſus videor amittere, quam hæc vt reddit, ac refert nobis ¶ Reddere animam, reſpirare. Cicer. 2. *de nat. deor.* Exceptáque animam ea qua eductus ſit ſpiritus, cámque à pulmonibus reſpiret, ac reddat. ¶ Reddere anhelitum, Plin. *lib.* 9. *cap.* 7. Nec piſcium branchias habentes anhelitum reddere, ac per vices recipere exiſtimant. ¶ Reddere animum, eſt recreare, reficere & confirmare. Terent. *in Andr* Nuptias effugere ego iſtas malo, quàm tu adipiſcier c. Reddidiſti animum. Redditus ſibi animus. Senec. *cap.* 8. (aliàs 17.) Hoc tamen argumentum habeto iam corroborati animi & redditi ſibi. Quintilian. Xenophon non excidit mihi, ſed inter Philoſophos reddendus, &c. Reddere beneficium, id eſt, referre. Plaut. *in Perſa*, Improbus eſt homo qui beneficium, ſcit ſumere, & reddere neſcit. Gratiam reddere, eſt remetiri & reponere, χάριν ἀποδιδόναι. Colum. *lib.* 4. *cap* 3. Experto mihi crede Syluine, bene poſitam vineam, bonique generis, bono curatori nunquam non gratiam reddidiſſe, Latinè reddere

re,eſt vertere Cicer. *de Orator.* Vt ea quæ legerem Græcè, Latinè redderem non ſolùm,&c.¶ Reddere aliquem inter, id eſt, referre,& connumerare Quintilian. *lib.* 10 *cap.*1. Xenophon non excidit mihi, ſed inter Philoſophos reddendus eſt.Reddere nomen alicuius,eſt eum proprio nomine nuncupare. Plin.*lib* 27.*cap.*14. Omnibus in exercitu ſuo militibus nomina reddidit. ¶ Reddere fœdus, pro contrahere. Liu. 8. *ab Vrbe.*

Rĕdditŭiri, venuſtè dicitur pro, redditum iri, quemadmodum præſtituiri, pro præſtitum iri. Iulian. *l.*27.*D.ad S.C.Trebell.* Et cauet quod amplius quã per legẽ Falcidiam liceret,cepiſſet,redditŭiri. ex Hotom.

Rĕddĭtŭs,a,um,participium,Solutus,iterum datus, { משב *muſchâb.* [illegible] GALL. *Rendu, reſtitué.* ITAL. *Renduto, reſtituito.* GERM. Widergegében.HISP. *Reſtituido.* ANG. *Reſtored,giuen againe.*} Cic.4 *Philip.*O fortunata mors quæ naturæ debita pro patria eſt potiſſimum reddita.Virg.11.*Æneid.*

——*Patriæ vt redditus oris.*

Idem 6.*Æneid.*

Redditus his primùm terris tibi Phœbe ſacrauit
Remigium alarum,poſuitque immania templa.

Ouid.1.*Faſt.*

Redditáque eſt omnis populo prouincia noſtro.

Plaut.*Curc ſc.*3. *a.*4. Redditum vt reddam tibi, non me ſubiges,&c. (id eſt,coges.)

Rĕddĭtŭs, us, ſubſtantiuum, pro prouentu, vel obuentione. { תבואה *tebuâh.* [illegible] Plin.*in Epiſtolis*, Nec redditus incertus. Hoc tamen potiùs villico d ſcribendum videtur, vt ſit à verbo Redeo: vnde apud Poëtas prima ſyllaba corripitur.Ouid.2.*de Ponto.*

At reditus iam quiſque ſuos amat,&c.

Rĕddĭtĭo, nis, verbale, actus ipſe reddendi. { שלום *ſchillûm* שלומה *ſchillummâh.*GAL.*Reſtitution.*ITAL.*Reſtitutione.*GER. Widergebung. HISP.*Reſtitucion.*ANG. *Reſtoring. giuing againe.*}Quintil.*lib.*8.*cap.*3. Redditio illam rem vtranque comparat.

Redĕmptio,vide *Redimo.*

RĔDEO, is, iui, & ij, ditum, Reuertor, rurſus eo, locum priorem repeto, prouenio. { שב *ſchâb.* [illegible] GALL.*Retourner, reuenir* ITAL.*Ritornare.* GER Widerkommen/wider vmbhin gehn HISP.*Tornar,de algun lugar.*ANG.*To returne,to go againe.*}Plaut. *Amphitr.*Redueti in concordiam? Idem *Ibidem*, Vbi cum vxore reduſti in gratiam. Item, Cum vxore antiquam in gratiam redi. Idem *Menach. ſc.*1. *a.*2.Opſonatu redeo.*ibidem.ſc.*2.*a.*4.Illuc redi. Quò redeam? Ad Phrygionem cenſeo. Terent. *in Andr.* Redeo inde iratus atque ægrè ferens. Redire ad ingenium, idem *Adelphis.* id eſt, redire ad ſuam naturam, ſiue priſtinos mores reſumere. In eadem ſignificatione dixit Cic. 1.*Verr.*Redire ad ſe, & ad mores ſuos. quod tamen aliquando accipitur pro ſe recolligere, & ab ira (quam breuem furorem vocat Horatius) ad mentis ſuauitatem redire. Terent *in Adelph.*Tandem reprime iracundiam, atque ad te redi. ¶ Redire in mores patrios, eſt in libertatem venire Liu.9.*bell.pun.*Vt ab omni imperio externo ſoluta in perpetuum Hiſpania, in patrios redires mores, ritúſque. ¶ Ponitur aliquando redire pro prouenire, vnde ſit reditus, id eſt,prouentus,de quo paulo pòſt. Plin. *lib.* 14. *cap.*4.Ac ne quis victam in hoc antiquitatem arbitraretur,idem Cato denos culeos redire ex iugeribus ſcripſit. ¶ Redire in orbem eſt à fine ad principium reuolui, & reuocari. [illegible] Virg 1,*Georg.*

——*Redit agricolis labor actus in orbem.*

¶ Redeamus ad rem, Cicer 1.*de finib.*id eſt, reuertamur ad inſtitutum: quod idem Cicer. 1. *Tuſc.* dixit Ad propoſitum redire ¶ Rediit mihi res ad reſtim, ſiue ad raſtros. Prouerbium de re deſperata Ter.*Phorm.* opera tua Ad reſtim mihi quidem res rediit planiſſimè. Idem *Heaut.* Nam ſi illi pergam ſuppeditare ſumptus Menedeme, mihi illæc verè ad raſtros res redit.

‖ Redeor,paſſiuè apud Cæſar.*lib.*3.*belli ciuilis.*Intereà manerent induciæ, dum ab illo rediri ſolet. ‖

Rĕdĭēns,euntis,participium.{שב *ſchob.* [illegible]} Ouid. 10. *Metamorph.*

Pérque nouem errauit redeuntis cornua Lunæ.

Horat.3.*Carm.Ode* 8.

Hic dies anno redeunte feſtus.&c.

‖ Rediui,pro redij.Gell *lib.*16. Rediuimus igitur neceſſariò ad Græcos libros. ‖

Rĕdĭtūrŭs, a, um, aliud participium, [illegible], Ouid.4. *de Ponto.Eleg* 5.

Fluminàque in fontes curſu reditura ſupino.

Senec.*cap.*1 *de tranquill.*Rediturus quã inſtauerat cibus. Idem *cap.*10 *de conſol.ad Marc.* Scena hæc collatitiis inſtrumentis & ad dominum redituris adornata eſt.

Rĕdĭtĭo, nis,verbale.Redeundi actus { שיבה *ſchibâh* תשובה *teſchubah.* [illegible] GALL.*Retour.*ITAL.*Ritorno.* GER. Widerkommung.HISP *Tornada de lugar.* ANGL.*Returning or comming againe.*} Cæſ.1.*bell Gall.*Vt domum reditionis ſpe ſublata, paratiores ad omnia pericula ſubeunda eſſent. Plaut. *Moſtell. ſc.*1. *a.*2. Quid tibi huc reditio fuit?

Reditus, Reuerſio, reditio. { שיבה *ſchibâh* תשובה *teſchubah.* [illegible] GAL. *Retour.* ITAL. *Ritorno.* GERM Ein widerkommung/widerkerung.HISP. *La tornada de lugar.*ANG.*Returning or comming againe.*} Cicer. *de Amic* Idem dicebat ſemper, animos hominum eſſe diuinos, iiſque cum è corporibus exceſſiſſent, reditum ad cælum patere. Idem *pro Cluent.* Sic hominibus ignominia notatis, neque ad honorem aditus,neque in curiam reditus eſſet. Horat. *Epod* 16.

Hac & qua poterunt reditus abſcindere dulces.

Ouid.1.*Faſt.*

Vt pateant populo reditus ad bella profectis.

Catull.*de com.Beren.*

Si reditum retuliſſet is haud in tempore longo.

Ouid 13.

Protexi puppes,ſpem veſtri reditus

¶ Reditus etiam ſignificat prouentum, eò quòd quotannis redeat. { תבואה *tebuâh.* [illegible] GALL. *Reuenu.* ITAL *L'vtilità che ritorna.*GER.Ein einkommen/järlich geſell.HISP.*La renta.* } Ouid.2. *de Ponto,*

At reditus iam quiſque ſuos amat.& ſibi quid ſit
Vtile,ſollicitis ſupputat articulis.

Plin *lib.*17.*cap.*1.Maiore ſingulatum reditu, quam erat apud antiquos prædiorum.

Rĕdĭto, as, frequent. Redeo, Statim vel continuò reuertor. { שב *ſchab.* [illegible] GALL. *Retourner.* ITAL. *Retornare, tornare.* GER. Schnell widerkommen. HISP. *Tornar luego de lugar.* ANG. *To returne by an by.* { Plaut.*in Capt.* Nunc ita conuenit inter me atque hunc, Tyndare, vt te æſtimatum in Aulidem mittam ad patrem. At ſi non reditas huc, vt viginti minas dem pro te. Quo tamen in loco in caſtigatioribus Plauti codicibus *rebitas* legitur more antiquorum, non reditas.

RĔDHIBĔO,es,ſecunda ſyllaba corr. Reſtituo,ex re & habeo, d interpoſita,cauſa melioris ſoni.{[illegible].GALL.*Reprendre & r'auoir ce qu'on a vendu & autrement aliené de ſoy.* ITAL. *Rihauere la coſa vendita.* GERM.Dem käuffer etwas gekauffts widerbringen/oder wider zu handen ſtellen.HISP.*Deshazer la venta por tachas.* ANGL. *To tak againe that which was ſold or other wayes alienated.* } Eſt autem redhibere,(vt Vlp. inquit *de adil edict.l.redhibere*,) facere vt rurſus habeat venditor quod habuerat. Feſtus, Redhiberi id dicitur quod redditum eſt improbatúmque, & qui dedit, rurſus coactus eſt habere id quod antè habuit. Gell.*c.*2. *lib.* 4. Si ignoraſſet emptor eum Eunuchum eſſe,Labeonem reſpondiſſe aiunt redhiberi poſſe.Iterùm,Nam cùm redhiberi eam(mulierem ſterilem)Labeo putaſſet,&c.Item,eum cui dens deeſſet, Seruius redhiberi poſſe reſpondit, Labeo in cauſa eſſe redhibendi negauit, &c. ¶ Ponitur aliquando ſimpliciter pro reddo.reſtituo. Plaut.*in Men.* Saluum tibi,vt mihi dediſti,redhibeo marſupium.

Rĕdhĭbĭtĭo, actus ipſe reſtitutionis { [illegible] GALL. *Reſtitution.* ITAL.*Reſtitutione.*GERM.Ein widergebung.HISP. *Reſtitucion.* ANGL. *Reſtoring.*} ¶ Eſt & redhibitio, actionis nomen quæ & actio redhibitoria vocatur, [illegible] Ea verò actio contra eum intentatur, qui quid vitio corruptum commutauerit,vendideritve, vt cogatur & reſtituere pretium, & retrò, quod tradiderat, accipere: hoc eſt enim redhibere.Gell.*cap.*2.*lib.*4. de muliere ſterili loquens. Tum ſanam non videri, & eſſe in cauſſa redhibitionis reſpondit Trebatius.Quintil.Redhibitio mancipij.

Redhibitor,[illegible]

Rĕdhoſtĭō, is, ire, verbum antiquum,ex re & hoſtio, iterum hoſtio,i. æquo, æquiter tracto, pro merito. Reddo & gratiam refero, vt autor eſt Feſtus & Nonius, Hoſtire enim æquare & compenſare,veteribus erat.

‖ Rediculus, deus quem Romani cœperunt colere, cùm Hannibal viſis quibuſdam territus,ab vrbe oppugnanda auerſus eſſet & rediiſſet.‖

Rĕdĭcŭli fanum,Romæ erat extra portam Capenam,idcirco dictum, quia accedens ad vrbem Annibal ex eo loco redierit,viſis quibuſdam perterritus.Feſtus.

RĔDIGO,is,ex re,& ago, a, in i conuerſa,& d interpoſita, Vi,& induſtria reduco ad aliquid,vel aliquò. { [illegible] GALL.*Reduire,rediger.* ITAL. *Ridurre.* GERM. Widerbringen/etwan hin bringen oder füren mit gewalt HISP. *Reduzir* ANGL.*To bring by force,to mak to bring againe, to gather together in one.* } Et ſemper accuſatiuum cum præpoſitione poſtulat, multíſque commodatur actibus, & in vtranque partem ſumi ſolet. Plautus *in Amphitr.* Denique Alcmenam rediget antiquam in concordiam coniugis. Idem *in Aſinaria ſc.* 2. *a.*1. Redigam te,vnde orta es,ad egeſtatis terminos. Idem *in Amphitr.* Te ad id redigam miſeriarum, vt ſemper ſis miſer. Idem *Aulul. ſc.*3.*a.*1.In ſeruitutem ſumptibus redigunt viros. *Ibid.ſc.* 1.*a.*4. Rediget in ſplendorem compedes. Sueton. *in Tiber.cap.*13. Redegit ſe ad pallium.Cicero 4.*Philipp.* Potentiſſimos reges, bellicoſiſſimas gentes,in deditionem huius Imperij redegerunt.Terent *in Phorm.* Tu homo rediges me ad inſaniam Et *in Phorm.* Ego me nego: tu qui ais,redige in memoriam. Et iterum,In id redactus ſum loci, vt quid agam ex illo neſciam prorſus. Rem ex difficillima facilem redigere, id eſt,facilem reddere.Cæſar 2.*bell.Gall.* Quæ facilia ex difficillimis animi magnitudo redegerat. ¶ Ponitur aliquando pro retrorſum agere, & ad redeundum compellere. Ouid.4. *Faſt* Filia parua duas redigebat monte capellas.Liu. 6.*bell Punic.* Hi ſupra xxx. comprehenſi, & cum transfugis nouis mulctati virgis, manibuſque præciſis Capuam rediguntur.Idem 1. *bell.Pun.* Hoſtémque in ruinas muri expellunt: inde impeditum trepidantẽ[illegible] poſtremò fuſum, fugatúmque in caſtra redigunt. ¶ Accipitur aliquando pro coaceruare,accumulare, & in vnum redigere.Cic.1 *Verr.*Deinde prædam vendit,pecuniam redegit Idem 5.*Philipp.*Quibus rebus tanta pecunia vna in domo coaceruata eſt,vt ſi hoc genus in vnum redigatur,non ſit pecunia Reipublicæ defutura.Hinc

Rĕdactŭs,us,ui.Pecunia ex frugibus venditis redacta.Scæuola *l.* 58. §.1.D. *de vſufruct.*Sempronio do,lego ex redactu fructuum olerts, & portinæ partem ſextam.

RĔDIMIO, is, iui, itum. ex re, & emio,ſignificat ornare,coronare, circundare { עטר *kettér* קדר *kadhár* פאר *peér.* [illegible] GALL. *Enuironner, orner tout autour, couronner.*ITAL.*Ornare, pingere,coronare.* GER. Zieren bekrönen.HISP. *Afeitar, pintar,coronar.* ANG. *To crowne,to compaſſe about.*} Claudian.*lib.* 2.*de rapt.Proſerp.*

Nec ſi innumeros arcu mutante colores.
Incipiens redimitur hyems,quum tramite flexo
Semita diſcretis interuenit humida nimbis.

Et *lib.* 3.

——*Mediis iuuenitur aruis*
Exanimem Cyanen ceruix redimita iacebat.

Cic.*in ſomnium Scipionis*, Cernis autem terram eandem, quaſi quibuſdam redimitam & circundatam cingulis.Stat.1.*Syl.*

——*Crinem redimire corymbis.*

Virg.

Virg. 3. *Æneid.*

Vittis & ſacra redimitus tempora lauro.

Suet. *in Aug. c.* 91. Tintinnabulis faſtigium ædis redimiit. Nam eius ſimplex Emio, orno, ſeu decoro ſignificat.

Redimiculo, redimiculum ſoluo. Gloſſ. Redimiculat ἀναδεῖ δίκην.

Redimĭcŭlum, i, Ornamentum a mitra muliebri, vel ſacerdotali dependens: quod genus etiam Græco vocabulo tænias appellamus. { פתיל *pathil*. ταινία, τρὶς, ταινία. GAL. *Ornement de teſte de femme, bandeles.* ITAL. *Ornamento di teſta di donna.* GER. Etwan ſo wirt das Haupt geſtickt wirt oder von dem aben hanget zur zierd/ein zierliche haupte binden. HISP. *Ioya ò ornamento para ornar la cabeça de la muger.* ANG. *The attyre ornamentes of a womans head or neck, as a bonet, frenchhood, apaſt or ſuch like.* } Iuuen. *Satyr.* 2.

——accipient te
Paulatim, qui longa domi redimicula ſumunt
Frontibus, & toto poſuere monilia collo.

Virg. 9. *Æneid.*

Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ.

Ouid. *lib.* 10. *Metam.*

Aure leues baccæ, redimicula pectore pendent.

Idem 4. *Faſt.*

Aurea marmoreo redimicula demite collo.

¶ Redimiculum tranſlatè pro quodam periculo & nodo quo quis velut alligatus tenetur, vt redimiculo innexi implexique crines tenentur. Plautus *in Trucul.* Vt eſſet aliquis laqueus & redimiculum.

Rĕdĭmo, is, Seruum captiuúmque ab eo qui in poteſtate eum habebat pretio libero. { פדה *padhàh* גאל *ghaál*. λυτρόω, ἐξωνέομαι. GALL. *Racheter, recouurer.* ITAL. *Comparare, ricomprare, riſcuotere.* GERM. Erkauffen widererlöſen/auß der gefencknuß löſen. HISP. *Redemir ò reſcatar.* ANGL. *To redeme.* } vt Redimere captiuos prædonibus. Cic. 6 *Verr.* Terent. *Eunuch.* Quid agas? niſi vt te redimas captum quàm queas minimo: ſi nequeas paululo, at quanti queas. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. facis, homo vt redimatur: (ſup. permutatione.) Idem *Aſin. ſc.* 1 *a.* 1. Tu me redimes, ſi me hoſtes interceperint. D. Redimam. ¶ Redimere largitione militum voluntates. Cæſar *lib.* 1 *de bell. ciu.* Et, Redimere morte crimina deſidiæ, Velleius. ¶ Redemptus ex alea & Redemptus à ludo. Quintilianus. ¶ Item rem alienatam occupatamve pretio recipio, & iterum emo. Idem. 10 *Philipp.* Pompeio ſua domus patebit, eamque non minoris quam emit Antonius, redimet: redimet, inquam, Cn. Pompeij domum filius. ¶ Interdum idem quod ſimplex emo. Cicer. 5. *Verr.* Hæc verò, quæ vel ita redimi recte poſſit, pecunia æſtimare non queo. ¶ Redimere lites, eſt tacitè item nonnihil facere, & cum aduerſario paciſci, vt te litium moleſtia expedias. Idem *pro Q. Roſcio*, Suas Roſcius, non ſocietatis lites redemit. ¶ Aliquando redimere litem, etiam eſt, mercede pacta litis periculum in ſe recipere, & alterius litem tanquam ſuam perſequi. Id quod potentioribus non concedebatur. Hinc Imp. *in l.* 15 *C. de procur.* Litem te redemiſſe contra bonos mores manifeſte profeſſus es. ¶ Ponitur & redimere pro aliquid certo pretio faciendum ſuſcipere, quod & conducere dicimus. ἐργολαβεῖν. Vlpianus, Idemque ſi veſtimenta texenda redemerit, vel inſulam, vel nauem fabricandam, &c. Cicer. 3. *Verr.* Etenim qua ſtultitia fuiſſem, ſi quam diem qui iſtum eripiendum redemerunt, in cautione viderent, &c. Redemerunt, inquit Badæus, id eſt, qui ſuſceperunt procurationem corrumpendorum iudicum, & conduxerunt corrumpendum iudicium. ¶ Redimere vectigalia, vel portoria, vel pecuaria, dicuntur Publicani, quum annorum aliquot redituum certa emunt pecunia, vt ſibi ea interim liceat exigere, & in quæſtum ſuum conuertere. Cic. *de clar. Orat.* Qui pecuaria de P. Cornelio, & L. Mummio Cenſoribus redemiſſet. Idem *ad Q. Fratr.* Malè redemptis publicis. (id eſt, vectigalibus.)

Rĕdemptĭo, nis, actus ipſe redimendi. { פדיום *pidhióm* פדיון *pidhión* פדות *pedhuth* גאלה *gheullàh*. λύτρωσις. GALL. *Rachet, rançon, redemption.* ITAL. *Redentione riſcatto.* GER. Erlöſung. HISP. *Obra de redemir ò reſcatar.* ANGL. *Redeming.* } Plin. *de viris illuſtrib.* Impetrata redemptione marito adulterum Centurionem interficiendum tradidit. ¶ Interdum idem quod emptio, ſiue corruptio. Cicer. 2. *Verr.* Redemptio eſt huius iudicij facta grandi pecunia. Redemptio vectigalium, id eſt, emptio, quum quis à Principe vel ciuitate vectigalium redituum certa pecunia redimit, vt ex eo faciat quæſtum. Idem *de prouinc. Conſul.* Publicanos temeritate redemptionis pene eſſe euerſos. ¶ Redemptio operis, eſt ſuſceptio operis certo pretio faciundi: de quo vide latiùs paulò antè in ipſo verbo *Redimo.*

Redemptionalis charta, quæ datur cùm quis ſeme ex ſeruitute ſuâ pecunia redimit. In Formul. public. priuator. negot. 99.

Rĕdemptŏr, is, qui redimit & liberat. { פודה *podheh* גואל *ghoél*. λυτρωτής. GAL. *Redempteur, racheteur.* ITAL. *Redemtore, riſcatatore.* GERM. Ein erlöſer der für ein gefangnen bezalt vnnd ihn erlöſet. HISP. *El que redime ò reſcata.* ANG. *A redemer.* } Redemptores item dicuntur qui certo pretio opus aliquod faciendum ſuſcipiunt. Cicer. 2. *de diuin.* Redemptor qui columnam illam de Cotta & Torquato conduxerat faciendam. Idem Q. Fratri Redemptori tuo dimidium pecuniæ curaui. Redemptores (inquit Feſt.) propriè, atque antiqua conſuetudine dicebantur, qui quum ad faciendum aut præbendum quid conduxerant, idque effecerant, tum demum pecunias accipiebant. Nam antiquitus emere pro accipere ponebatur: At hi nunc dicuntur redemptores, qui quid conduxerunt præbendum, vtendúmve. Hæc Feſtus. ¶ Redemptores vectigalium dicebant & Publicani, qui certa pecuniæ ſumma totius anni redituum à fiſco emebant, vt ex eo quæſtum facerent. Sed de his pluſcula in ipſo verbo *Redimo.*

Rĕdempto, as frequentatiuum eſt à verbo Redimo a quo rurſus fit aliud frequentatiuum redemptito quod magis eſt in vſu. λυτρόω. Plaut. Redemptitauere ad vnum captos. Cato *de ſignis & tabulis*, vt citat Pomp. Facta benefactis non redemptitauere, id eſt, remunerauerunt, aut compenſauerunt.

Redemptura, æ, quæ fit, mancipes. GAL. *Ferme* Liu. *lib.* 1 *bell. Pun.* Exhortandos qui redempturis auxiſſent patrimonia, vt reipub. ex qua creuiſſent ad tempus commodarent. Vetuſt & Vlpianus.

Redino Feſt. Redinunt ſignificat redeunt.

Rĕdintĕgĕr, a, um, Renouatus, inſtauratus, quaſi rurſus integer. { מתחדש *mithchadéſch*. ἀνανεωθείς, ἀνακαινισθείς ἐν ὁλοκλήρῳ. GAL. *Remis en ſon entier, recommence & refait tout entier.* ITAL. *Rinouato.* GER. Wider erneuwert. HISP. *Entregado otra vez.* ANG. *Reſtored or made new againe.* } Liu. 8. *ab Vrbe*, Tunc Papyrius redintegrata ſpoliari Magiſtrum equitum, ac virgas, & ſecures expediri iuſſit. Aliqua exemplaria habent *reintegrata ira.*

Rĕdintĕgro, as, are Inſtauro, ſeu innouo, quaſi in integrum reſtituo. חדש *chiddeſch*. ἀνανεόω, ἀνακαινίζω. GALL. *Refaire tout entier, renouueller.* ITAL. *Rinouare.* GERM. Wider ergentzen/wider erneuweren. HISP. *Tornar à integrar otra vez.* ANG. *To reſtore or make new againe.* } Plin. *in Paneg.* Hominiſne illud ingenium eſt, hominis tempeſtas, renouare gaudia redintegrare lætitiam? ad Herennium *lib.* 4. Vt renouetur, non redintegretur oratio. ¶ Redintegrare animum id eſt, reſtituere. Cæſar 2 *belli Gallici*, Huius aduentu ſpe illata militibus redintegrato animo, quum pro ſe quiſque in conſpectu Imperatoris in extremis ſuis rebus operam nauare cuperet, paulum hoſtium impetus tardatus eſt. Bellum redintegrare. Brutus *ad Ciceronem lib.* 11. Ne bellum nobis redintegrare poſſint Antonio ſibi coniuncto. Cæſ. 1 3. *belli Gallici*, Noſtri redintegratis viribus, quod plerumque in ſpe victoriæ accidere ſolet, acriùs impugnare cœperunt.

Rĕdintĕgrātio, nis, verbale, Renouatio. { ἀνανέωσις. GALL. *Renouuellement, refraichiſſement.* ITAL. *Rinouellamento, rinfreſcamento.* GERM. Wider ergentzung/erneuwerung. HISP. *Aquello integramiento.* ANG. *Reſtoring or making new againe.* } Terent. *in Andr.* Amantium iræ, amoris redintegratio eſt. Cicero antequam iret in exilium, Nam quid ego improborum facta renouem oratione, vt redintegratione illius coniurationis animos vulnerem veſtros?

Rĕdĭpĭſcor, eris, redeptus ſum, Rem amiſſam recipio, rurſus acquiro. { ἀναλαμβάνω. GAL. *Requerir, r'auoir, recouurer.* ITAL. *Aſſeguire, conſeguire hauere.* GERM. Wider vberkommen/oder erlangen. HISP. *Alcançar, conſeguir, hauer.* ANGL. *To gett againe or recouer a thing loſt.* } Plaut. *in Trinum.* Inter cœnæ homines condalium te Redipiſci poſtulas, &c.

‖ Reduiuerit, reperit. Tertul. ‖

Rĕdĭvĭa, æ, Abſceſſus circa radices vnguium. { παρωνυχία. GAL. *Le tourneiaut, ou le tournoyeur. Vne maladie quand la peau ſe depart des ongles.* ITAL. *Vannarite, crepatura, ſchioppatura torno all'vnghie.* GER. Ein böſe finger plag da ſich die haut von den neglen abſcheleſt. HISP. *El reſpigon, reuelo o padrastro de la vña.* ANGL. *An ateſtawre.* } Plin. *lib.* 29. *cap.* 2. Lana ſuccida redinias ſanat ex aqua frigida. ¶ Legitur & reduuia duplici vu, apud Ciceronem *pro Roſcio Amerino*, verba eius ſunt hæc, Intelligo me ante tempus, Iudices, hæc ſcrutari, & propemodum errare, qui quum capiti Sexti Roſcij mederi debeam, reduuiam curem. ¶ Reduuiæ, pro reliquiis. Solinus, Ea dum reduuias eſcarum affectat. Rurſus, Reduuiæ conchyliorum, & alia multa quæ affatim mari incito exſpuuntur. Sic vocat maris eiectamenta, vt ſunt tegumenta, conchyliorum.

Rĕdiuus, Vermiculus, ſeu beſtiola quædam quæ infixo ſemper ſanguini capite viuit, cui vtrex omnibus animalibus cibi exitus non eſt, ſed vſque adeò intumeſcit ſatietate, vt ipſo alimento moriatur. Hoc Græci κρότωνα vocant, Latini rediuum à rediuiendo, id eſt, ſoluendo, quòd carnem animalium ſuctu reſoluat. Vernaculi noſtri *ricini* appellant. Colum. *lib.* 6. *cap.* 2. Ventri quoque, & ſub femina manum ſubiicere conuenit, ne ad huiuſmodi tactum poſtmodum paueſcant, & vt rediuij (qui plerunque feminibus inhærent) eximantur. Sic enim legit Calepinus, ſed corrupto, vt videtur Columellæ, codice deceptus. Nam in emendationibus exemplaribus, *ricini* legitur, non *rediuij.*

Rĕdĭvīvus, a, um, quod ex vetuſto renouatum eſt. q. rediens viuus. ἀναβιώσας. GAL. *Remis en vie derechef vigoureux, remis ſus.* ITAL. *Rinouato, riuenuto.* GERM. Wider erneuweret. HISP. *Lo que reſucita de muerto, coſa que renaſce ò torna à venir.* ANG. *That returneth to life againe or is renewed.* } Senec. *lib.* 5 *declam.* Rediuiuum me ſenem meretrix vocat. Iuuen. *Satyr.* 6. Prodiga non ſentit pereuntem fœmina cenſum. Ac velut exhauſta rediuiuus pullulet arca Nummus & è pleno ſemper tollatur aceruo, Non vnquam reputet, quanti ſibi gaudia conſtent. Rediuiua, in ædificiis dicimus materiam diruti ædificij, quæ rurſus ad nouum ædificium applicatur, vel poteſt applicari. Cic. 3. *Verr.* Rediuiua ſibi habeto, Quaſi quicquam rediuiui ex illo opere tolleretur: ac non totum opus ex rediuiuis conſtitueretur, hoc eſt, ex veteri materia *Ibid.* Vtrum exiſtimatis minus operis eſſe, vnam columnam efficere ab integro nouam, nullo lapide rediuiuo, an quatuor illas reponere? bella rediuiua. Silius *lib.* 10. Gens rediuiua, idem *lib.* 1.

Rĕdŏlĕo, es, multum oleo, vel odorem alicuius rei refero. { ὄζω. GAL. *Rendre odeur flairer.* ITAL. *Rendere odore.* GERM. Starck ſchmecken/ein geſchmack geben/nach etwas ſchmecken. HISP. *Bien oler derramar olor.* ANGL. *To ſauour or giue a ſmell either good or bad.* } Virg. 4. *Georg.*

Feruet opus, redolentque thymo fragrantia mella.

Plin. *lib.* 12. *cap.* 12. Frutex eſt graui & craſſa radice, ſitum redolente. ¶ Per tranſlationem accipitur ſimpliciter pro referre aliquid, vel ad aliquid accedere. Cicer. *de claris Oratoribus*, Sed neſcio quomodo huius, quem conſtat eloquentia præſtitiſſe, exilio es orationes ſunt, & redolentes magis antiquitatem, quam aut Cœlij, aut Scipionis, aut etiam ipſius Catonis. Columell. *lib.* 12. *cap.* 18. Cella quoque vinaria omni ſtercore liberanda, & bonis odoribus ſuffienda, ne quem redoleat fœtorem, acorémve. Cicer. 2. *Philipp.* Is vomens fruſtis eſculentis vinum redolentibus gremium ſuum, & totum tribunal impleuit. Ouid. 8 *Metam.*

Prunaque & in Patulis redolentia mala caniſtris.

‖ Redones, I. Cæſari & aliis noti. Condatæ Redonum, *Rennes*, V.E. Redonenſis Britanniæ Armoricæ, ſub M. Turonenſi, habet Parlamentum ab Henrico II. Rege Galliæ inſtitutum. ‖

Rĕdōno, as, Reddo. { השיב *heſchib*. ἀποδίδωμι, ἀνατίθημι. GALL. *Redonner derechef, rendre.* ITAL. *Redonare, rendere.* GER. Widerſchencken/wider geben.

bringhen. HISP. *Tornar otra vez à dar.* ANG. *To giue againe.* } Horat. 2. Carm. Ode 7.

Quis te redonauit Quiritum
Diis patriis, Italóque cœlo?

Idem 3 Carm Ode 2.

Inuiſum nepotem Marti redonabo.

Rĕdōrdĭŏr, iris, redo. ſus ſum, Retexo, quod orſum erat ſcindo. { ἀνυφαίνω. GALL. *Reuuider, deſordir, retiſtre.* ITAL. *Ricomminciare, riteſſere.* GERM. Das angefangen wider auſſtöſen oder auſtrodlen. HISP. *Tornar à començar, texer.* ANGL. *To vnweaue or vntwiſt.* } Plin. *lib.* 9. *cap.* 17. Vnde geminus fœminis noſtris labor, redordiendi fila, ruſúmque texendi.

RĔDŎRMIO, is, Ruſum dormio. { ἀποκαθεύδω. GALL. *Redormir, ſe r'endormir.* ITAL. *Tornar à dormire.* GER. Widerumb ſchlaffen. HISP. *Tornar à dormir otra vez.* ANG. *To ſleep againe* } Plin. *Epiſt.* 21 3 Paulum redormio, dein ambulo, mox orationem Græcam Latinámve clarè & intente non tam vocis cauſa, quam ſtomachi lego.

Rĕdŏrmītĭo, nis, verbale. { ἀποκάθευσις. GAL. *R'endormiſſement.* ITAL. *Eſſo dormire da nuouo.* GER. Widereinſchlaffung. HISP. *Obra de tornar à dormir.* ANG. *A ſleeping againe.* } Plin. *lib.* 10. *cap.* 73. In redormitione vana eſſe viſa, propè conuenit.

|| Redoltire, Vide *Redhoſtio.* ||

RĔDŪCO, is, Retroduco, retraho. { הֵשִׁיב *heſchib.* ἀνάγω, κατάγω. GAL. *Ramener, ou rammener.* ITAL. *Ridurre.* GER. Widerumb füren / oder hinderſich füren. HISP. *Reduzir, tornar à otro guyandolo.* ANGL. *To lead or bring againe.* } Iuſtin. *lib.* 12. Reliquas copias rex ipſe reducere in regnum parat. Sueton. *de Caligula,* Equitem Romanum obiectum feris, quum ſe innocentem proclamaſſet, reduxit, abſciſſáque lingua rurſus induxit. Cicer. *pro Quintio,* Seruum domum reduci curauit ad Quint. Senec. *cap.* 8. *de tranquill.* Reducere ſeruum fugitiuum. Idem *de conſol ad Polyb. cap.* 4. Nemo illum nobis reducet (ab inferis.) Idem 1. *Offic.* Hunc Fabricius reducendum curauit ad Pyrrhum. Ouid. 13. *Metam.*

——Mecúmque reducere niter.

(id eſt, adducere, vel abducere.) Plaut. *Capt. ſc.* 4. *a.* 5. Ex Alide hunc huc reducimus. (id eſt, reducem facimus ex ſeruitute.) Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Reduxit me ex errore in viā. Metaphor. ¶ Item ponitur pro replicare. Virg 4 *Georg.* inque ſinus ſcindit ſeſe vnda reductos, id eſt, replicatos. Gell. *cap.* 9. *lib.* 5 Reduxit hoſtis gladium, (id eſt, retraxit ne feriret.) Cui opponitur eduxit, ſiue deduxit gladium, paulò antè deducto inquit hoſtis gladio. Quintilian. Reducimus brachia in iaculando. ¶ Item pro reconciliare. { כִּפֵּר *chippér* רִצָּה *riſſáh.* } vt illud eiuſdem 2 *Æneid.*— Numéque reducant ¶ Huius verbi quandoque prima producitur, d litera poëtica licentia duplicata: vt apud Horat. *in Serm.* Dij tibi dent capta claſſem redducere Troia. Alioqui corripitur. vt apud Virg. *lib* 4. *Æneid.*

Eiectam claſſem, ſocios à morte reduxi.

¶ Reducere, Attenuare, Senec. *de benef. lib.* 1. *cap.* 14. Nemo hæc ita interpretetur, tanquam reducam liberalitatem & frænis arctioribus reprimam.

Rĕdūctus, a, um, participium. { מוּשָׁב *muſchāb* ἐπαναχθεὶς, ἀναχθεὶς. GALL. *Reduit, ramené.* ITAL. *Ridutto.* GER. Widerumb gefürt oder gebracht. HISP *Reduzido.* ANG. *Brought againe.* { Horat. 1. *Epiſt.* 18.

Virtus eſt medium vitiorum, vtrinque reductum.

Virg. 6 *Æneid.*

Interea videt Æneas in valle reducta
Seclusum nemus. hoc eſt, ſecreta.

Rĕdūctĭo, nis ἀναγωγή GALL. *Ramenement.* ITAL. *Riducimento.* GERM. Wider einführung. HISP. *Reduzimiento.* ANG. *A leading or bringing againe.* } Cicer. *ad Lentul. lib.* 1. Quoniam ſenatuſconſultum nullum extat, quo reductio regis Alexandrini tibi adempta ſit.

Rĕdūctor, is { מוֹשִׁיב *moſchib.* ἀναγωγός. GALL. *Rameneur.* ITAL. *Chi riconduce.* GERM Ein wider ombhin fürer. HISP. *Reduzidor.* ANG. *A bringer againe.* } Liu. 2. *ab vrbe,* Reductori plebis Romanæ in vrbem ſumptus funeri defuit. ¶ Plin. *Epiſt.* 145. Ipſarum denique literarum iam ſeneſcentium reductor ac reformator.

Rĕdŭx, ucis, qui è periculo in tutum, aut à captiuitate longáve peregrinatione in patriā reuertitur. { שָׁלֵיו *ſchelēu* שָׁלֵיו *ſchalēu.* ἐπανήκων, ... GAL. *Reuenu & ramené ſain & ſauue.* ITAL. *Ritornato ſano & ſaluo* GER. Einer der geſund vnd friſch auß einer gefahr oder ſorglichen reiſe wider heim kommen iſt. HISP. *Librado de peligro* ANG. *That returneth ſafe frome danger* Cic *pro Milone.* Quid me reducem eſſe voluiſtis? an vt ſpectante me expellerentur ij per quos eſſem reſtitutus? Virg. 1. *Æneid.*

Namque tibi reduces ſocios, claſſémque relatam
Nuntio.

Plaut. *Capt. prolog.* Reducémque faciet in patriam ad patrem. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 2. Huius reducem facias filium. *Ibid ſc.* 1. *a.* 5. Cum te reducem tuo patri reddiderunt. Redux ab exilio. Senec. *c.* 16 *de conſol ad Helu.* ¶ Aliquando ſimpliciter ponitur pro participio rediens. Plin *lib.* 8. *c* 5. Sexto die perfunduntur amne, non ante reduces ad agmen.

Rĕdŭlcĕro, as, Vlceroſum facio a re, & vlcero { ἀνελκόω GALL. *Vlcerer derechef* ITAL *Rinouare le piaghe.* GERM. Wider verderben / oder geſchwütz machen. HISP. *Tornar a llagar* ANGL. *To mack ſore againe, to mak a bliſhe againe.* } vt Cum redulceratur putridis humoribus, id eſt, vlceroſa fit: vel etiam, Plaga redulceratur, hoc eſt, redintegratur. Colum *lib* 7. *c.* 5 Tepefactūque medicamentum illinitur ſcabræ parti, quæ prius aſpera teſta, vel pumice detrecata redulceratur.

Redulus, ſtrues lignorum ardentium. Gl. Iſid.

Rĕdŭncus, a, um, retro vncus, retrorſum inflexus. { ἀνάκαμπτος GALL. *Crochu contremont.* ITAL. *Ripiegato, vncinato* GERM. Hinderſich gekrümbt / omb hin gebogen HISP *Recornado.* ANG. *bowed backward* } Plin. *lib* 11. *cap.* 56. de animalium cornibus loquens, aliis adunca, aliis redunca. Ouid 12. *Metam.*

Viribus vſus auis, pennis, roſtróque redunco,
Hamatíſque viri laniauerat vnguibus ora.

RĔDŬNDO, as, iterum vndo, Abundo, exundo, effluo { שָׁטַף *ſchatáph* עָדַף *ʿadháph* סָרַח *ſarách.* ἀναπλημμυρέω. GALL. *Redonder, regorger.* ITAL. *Eſſer tanto pieno che ſi ſparga, redundare.* GERM. Vberlauffen von vile deß waſſers / oberfflieſſen. HISP. *Reboſſar lo lleno.* ANG. *To ouerflow, to ſur round.* } Cic. 2. *de diuin.* Si lacus Albanus redundaſſet, iſque in mare fluxiſſet, Romam perituram ¶ Per tranſlationem accipitur pro abunde prouenio, ... Idem 3 *Verrin* Hinc illæ extraordinariæ pecuniæ, quas nullo duce, tamen aliqua ex particula inueſtigamus, redundarunt. Ouid. 2. *de remed. am.*

Gutture fac pleno ſumpta redundet aqua.

Cic *pro lege Manil.* Teſtis eſt Africa, quæ magnis oppreſſa hoſtium copiis, eorum ipſorum ſanguine redundauit. ¶ Aliquando verò ponitur pro recidere. ... Plaut. Hoc facinus in tuum redundabit caput. Ouid. *Eleg* 1. *lib.* 2. *Triſt* Sera redundauit (in me ſup.) veteris vindicta libelli. *Ibid. Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.*

In genus (id eſt prolem) *auctoris miſeri fortuna redundat.*

Idem 6. *Faſter.*

Si ſcelus eſt, in me commiſſi pœna redundet,

Aliquando etiam accuſatiuum habet cum præpoſitione Ad. Plinius *in Paneg.* Non ad ipſos gaudium magis, quàm ad ſimiles redundat. Quintilian. Redundat hoc ad tractatum moralem, id eſt, refertur, huc pertinet.

Rĕdŭndantĭa, æ. Superfluitas, abundantia. { שֶׁטֶף *ſchéteph* שִׁפְעָה *ſchipʿah* סֶרַח *ſerách.* ... GALL. *Superfluité.* ITAL. *Superfluità.* GERM. Vberfluß. HISP. *Superfluidad.* ANGL. *An ouerflowing or ſuperfluous abounding.* } Cicer. *in Orat.* Ipſa enim illa pro Roſcio iuuenilis redundantia, multa habet attenuata, quædam etiam paulò hilariora. Vitruuius *lib* 8. Namque corpora, ſiue ſpiritus redundantia non poſſunt habere vitam, niſi aer influens cum incremento fecerit auctus & remiſſiones continentes. vbi ſpiritus redundantia, i. aeris reciprocatio, impetus & quaſi vnda.

Rĕdŭndans, tis, Abundans. { שׁוֹטֵף *ſchotéph* עוֹדֵף *ʿodhéph.* ... GALL. *Redondant, abondant.* ITAL. *Abondante* GERM Vberflieſſend / vberlauffend. HISP. *Que abunda.* ANGL. *Ouerflowing.* } Cic *de Fato,* inter locorum naturas quantum interſit videmus, alios eſſe ſalubres, alios peſtilentes. in aliis pituitoſos & quaſi redundantes, in aliis exiccatos & aridos.

Rĕdŭndātus, a, um. { נִשְׁטָף *niſchtáph* סָרוּחַ *ſerúach.* } Ouid. 6. *Faſt.*

Amne redundatis foſſa madebat aquis.

Idem 3. *Triſt. Eleg.* 10.

Siue igitur nimij Borea vis ſæua marinas,
Siue redundatas flumine cogit aquas.

Rĕdŭndātĭo, verbale, Abundatio. { שֶׁטֶף *ſchéteph* שִׁפְעָה *ſchiphʿáh* סֶרַח *ſerach.* ... GALL. *Regorgement, redondement.* ITAL. *Inondatione.* GERM. Ein vberfluß oder vberlauffung. HISP *Reboſſamiento* ANGL *Ouerflowing ſurrounding.* } Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Certe nulli hac redundatione eius, eruitur oculus. Idem *lib* 7. *cap.* 6. Faſtidium in cibis, redundatio ſtomachi, indices ſunt hominis inchoati, id eſt, nauſea, vel quæ fluctuatio dicitur.

Rĕdŭndāntĕr, aduerb. Plin. *lib.* 1. *Epiſt* Immodicè & redundanter.

REDVVIÆ Induuiæ, exuuiæ, inquit Placiades *in Gloſſis,* dicuntur ſpolia ſerpentum, quibus quotannis ſeneſcentes ſeſe exuunt quaſi quibus exuti in iuuentam redeunt.

Reduuioſus, a, um, reduuiæ plenus.

Redux, qui redit, reductus eſt.

Rĕfăcĭo, is, antiquum, apud Plaut. legitur *in Truculento.* Nam refacere ſi velim, non eſt locus.

Refectorium, locus vbi reficiuntur famelici. Item Refectorium, locus dicitur, vbi ſimul comedunt fratres, vel monachi. Vet. Vocab.

Rĕfĕllo, is, ex re & fallo, quod dictum eſt, arguendo falſum oſtendo, refuto, redarguo. { הוֹכִיחַ *hochíach* מָאַס *maás* ... GALL *Confuter, refuter.* ITAL. *Confutare, ripudiare.* GERM Verweiſen falſch ſein beweiſen / widerlegen HISP. *Redarguir lo falſo.* ANGL. *To refute, to proue by argument to be falſe.* } Cic 2 *Tuſcul* Et refellere ſine pertinacia, & refelli ſine iracundia parati ſumus. Virg. 4. *Æneid.*

—— neque te teneo, neque dicta refello.

Cic. 4. *de fin.* Vt a ... me quæ à te dicta ſunt refellentem. ¶ Differt à purgo, quòd refellere dicatur de eo qui factum negat: purgare verò de eo qui fatetur quidem factum, ſed defendit. Teſtem refellere pro eo quod Galli dicunt, *reprocher.* Tranquillus *in Augu.* c. 56. Teſtem ſe in iudiciis & interrogari & refelli, æquiſſimo animo patiebatur. Dicitur & Eleuare, apud Quint Budæus.

Rĕfercĭo, is ferſi, Ex re, & farcio, Repleo, quod alii quidem cum ablatiuo, alii verò cum genitiuo conſtruunt. { מִלֵּא *milé* ἀναπίμπλημι. GALL. *Remplir tout plein.* ITAL. *Empire.* GERM. Voll füllen / vol ſchoppen. HISP. *Recalcar.* ANGL. *To fill or ſtuffull with any thing.* } Cic. *pro Corn Balbo.* Quòd iis rebus vrbem, Italiámque refercerunt. Idem 2. *Tuſcul.* Eadem enim dicuntur a multis, ex quo libris omnia refercerunt.

Referendarius, qui aliquid refert, relator.

Rĕfertus, adiectiuum ex participio Plenus { מְמֻלָּא *memullá.* μεστὸς, ἔμπλεως. GALL. *Tout plein, tout farci.* ITAL. *Pieno.* GER. Voll oder erfüllet HISP *Lleno.* ANG. *Filled or ſtuffed.* } Cic. *ad Quintum fratrem lib.* 2. Accepi tuas literas datas Placentiæ, deinde alteras poſtridie datas Laudenouæ, cum Cæſaris literis, refertis omni officio, diligentia, ſuauitate. Idem 5. *Verr* Tum refertus erat ærarium pop Rom. quàm vnquam fuit. Idem *ad Quintum fratrem lib.* 1. Quare quoniam eiuſmodi theatrum totius Aſiæ virtutibus eſt datum, celebritate refertiſſimum, magnitudine ampliſſimum, &c. Senec. *cap.* 16. *de conſol. ad Mart.* Referta veſtibula Clientum turba. Iungitur aliquando genitiuo. Cic. *pro Font.* Referta Gallia negotiatorum eſt, plena ciuium Romanorum. Gell. librum multæ variæque hiſtoriæ refertum compoſuit.

Rĕfĕrĭo, is Repercutio. { ἀντιπαίω. GALL. *Referir, refrapper* ITAL. *Ripercuotere.* GERM Widerumb hinſchlahen. HISP. *Tornar à herir al que ferio.* ANG *To ſtrik or beate againe.* } Ter *in Adelph.* Quia miſeram mulierem, & me ſeruolum, Quia referire non audebam, vicit, hui perfortiter. Ouid. 3 *Metam.*

Non aliter ... quam puro niſidiſſimus orbe

Oppoſita

Oppoſita ſpeculo referitur imagine Phœbus.

Plaut. *Aſin.* ſc. 3. a. 2. Pa ro quam te referam.

Rĕfĕro, Iterum fero, reporto, reduco, quaſi retrorſum fero. {השיב heſchib. ἀνακομίζω, ἀνάγω. Gall. *Reporter, rendre, referer.* Ital. *Riportare, riferire* Germ. Widerumbhin bringen. Hisp. *Tornar à traher lo lleuado o traher atras.* Angl. *To bring agayne, to render or reſtore, to tell, to reſſemble.*} Cicer. *Attic.* Epiſtolam ad me referri volo. Idem *alibi ad eundem*, Auſter me in Italiam retulit. Plaut. *Aulul.* ſc. 6. a. 4. Niſi refers. 1. Quid tibi referam? 2. Quod ſurripuiſti. Idem *Curc.* ſc. 3. a. 5. Ego te in neruum rapiam, ni argentum refers. (id eſt, reddis.) Idem *Aſin.* ſc. 3. a. 2. Dromo mercedem retulit. Mox, Aiebat ſe reddere. Idem *Menach.* ſc. 7. a. 5. Referam vaſa, & argentum tibi, &c. ¶ Referre aliquem, pro portare imaginem alicuius. Ouidius *Eleg.* 6. *lib.* 1. *Triſt.*

In digito qui me fërſque, refërſque tuo, &c.

¶ Aliquando ponitur pro eo quod vulgo dicimus *proponere*, & ſic conſtruitur cum accuſatiuo mediante ad. Idque dupliciter. Dicimus enim referre rem aliquam ad Senatum, & referre de re aliqua. ἀναφέρειν πρὸς τὴν σύγκλητον. Cic. 2. *Catil.* Reliquas autem de rebus conſtituendis maturandis, agendis, iam ad ſenatum referemus, hoc eſt, in Senatu agitandas, decernendáſque proponemus. Virg. 3. *Æneid.*

Delectos populi ad proceres, primúmque parentem

Monſtra deûm refero.

Referre autem ad Senatum propriè erat Conſulum, aut eorum quibus cogendi Senatus erat poteſtas. Vnde relationes dictæ ſunt propoſitiones quæ de re aliqua in Senatu proponebantur diſceptandæ, Senatoriiſque ſententiis determinandæ permittebantur. Sueton. *in Tib.* c. 32. Quidque de tribuendis quibuſdam militaribus donis ad ſe referrent. Et Plaut. *Curc.* ſc. 2. a. 2. Si quid ſomniaſti ad me refers (i. me conſulis vt peritiorem.) Item Suet. *in Aug.* c. 66. & *Calig.* cap. 37. Deſiderauit nonnunquam, ne referam de pluribus, (id eſt, commemorem.) ¶ Pro reducere, reflectere, replicare. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Quique refert pariter lentos ad pectora remos.

Ibid. Eleg. 4. ô vtinam venti referant vela. ¶ Referre de Rep. id eſt, ſenatum conſulere, quemadmodum Reſp. in annum adminiſtranda ſit, qui in prouincias mittendi, qui reuocandi, qui exercitus conſcribendi, qui dimittendi, quid domi militiæque agendum. Quæ relatio frequens fuit anni initio magiſtratum ineuntibus. Cæſar, Referunt Conſules de Rep. Liuius Itaque Conſulibus nouis, quo die de prouinciis & de Rep. retulerunt. Liuius hoc alibi dixit Senatum conſulere de Rep. Conſulatum Idib. Martiis cùm iniiſſent, de Rep. déque prouinciis & exercitibus ſenatum conſuluerunt. ¶ Referre omnia ad vnum, eſt omnia in vnum conferre, & vnius arbitrio omnia committere. Cic. *pro lege Manilia*, Si ad vnum omnia referenda ſunt, digniſſimum eſſe Pompeium hoc eſt ſi vni omnia adſcribenda ſunt, ſiue in vnum omnia conferenda ſunt. ¶ Referre pedem, id eſt regredi, ſiue retrorſum ſe recipere. ἀναποδίζειν, ἐπανιέναι. Virg. 4. *Georg.*

Iámque pedem referens caſus euaſerat omnes.

Senec. c. 3. *de tranq.* Relato gradu, ſaluis ſignis. Et Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. Saxa memor refero rurſus ad icta pedem. ¶ Referre ſe, Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciuil.* Referre ſe ad caſtra. ¶ Aliquando ponitur pro recenſeo, numero. {פקד pakádh ספר ſippér. ἐξετάζω, ἀριθμέω.} Virg. 6. *Ecloq.*

Cogere donec oues ſtabulis, numerúmque referre

Iuſſit.

Ouid. *Eleg.* 7. *lib.* 3. *Triſt.*

Singula quid referam? &c.

¶ Aliquando ſignificat adſcribo. ἐγκαταλέγω, καταλέγω. Suetonius, Ea in deorum numerum retulit. ¶ Aliquando conuerto, retorqueo. Gell. *cap.* 10. *lib.* 4. Inter vitia argumentorum, longè maximum eſſe vitium videtur, &c. Cum argumentum propoſitum referri contrà, conuertique in eum poteſt, a quo dictum eſt (id eſt, retorqueri.) Virg. *lib.* 11.

Multa dies, variúſque labor mutabilis æui

Retulit in melius.

¶ Aliquando renouo, & quaſi rurſus fero. חדש chidéſch. Idem *lib.* 5. Hunc morem, hoc rurſus, atque hæc certamina primus Aſcanius, longam muris quum cingeret Albam, Retulit. Suet. *in Cæſ. cap.* 20. Antiquum etiam retulit morem. Idem *in Tib. cap.* 32. Prætorem collaudauit quòd conſuetudinem antiquam retuliſſet de maioribus ſuis pro concione memorandi. ¶ Aliquando eſt retractare & iterare. Cic. *pro domo*, Si Decemuiri ſacramentum in libertatem iniuſtam iudicaſſent, tamen quotieſcunque vellet quis hoc in genere rem iudicatam referre voluerunt. Sic Terent. *In prologo*, Comœdiam referre dixit, pro denuò agere & iterare. Plaut. *Capt.* ſc. 5. a. 5. cuiuſmodi paucas poetæ referunt Comœdias (alias *reperiunt.*) ¶ Aliquando eſt in alium transferre, vt referre iuſiurandum, eſt delatum ſibi ab aduerſario iuſiurandum in eum transferre. Paulus *l.* 38. *D. iureiur.* Manifeſtæ turpitudinis & confeſſionis nolle nec iurare, nec iuſiurandum referre. Hotomanus. ¶ Aliquando produco הוציא hotzi. Plin. *lib.* 11. Dicimus & terram referre multum. ¶ Aliquando nuntio, renuntio, narro, indico. {הגיד highgidh. ἐπαναφέρω.} Virg. 2. *Æneid.*

———referes ergo hæc & nuntius ibis

Pelidæ genitori.

¶ Aliquando oſtendo הראה horáh. Lucretius.

Vnde refert nobis victor, quid poſſet oriri,

Quid nequeat.

¶ Aliquando dico, vel reſpondeo. Cic. *pro Cæcinna*, Ego enim tibi refero, ſi non ſum ex eo loco deiectus quo prohibitus, &c. Item vſurpatur pro eo quod vulgò dicimus replicare (id eſt, contra alterius reſponſionem opponere.) Cic. *in Partit.* Itaque ea, quæ ſic referuntur continentia cauſſarum vocentur. Idem *pro Quintio*, Quid a nobis autem C. Aquili refertur? Item pro recinere, recantare, ſiue cantu reſpondere. Sueton. *in Galba*, c. 13. Cuncti conſentiente voce (canticum) retulerunt. ¶ Aliquando exprimo, imitor repræſento. παρεμφαίνω. Iuuenalis, Et multum referens de Mecœnate ſupino. Plin. *Epiſt.* 111. Amiſi enim filia, quæ non minus mores eius quàm os, vultúmque referebat, totúmque patrem mira ſimilitudine exſcripſerat. ¶ Aliquando reddo. Virg. *lib.* 8. O mihi præteritos referat ſi Iuppiter annos. ¶ Referre gratiam, eſt ipſo facto beneficium acceptum remetiri. χάριν ἀποδίδωμι, χάριν ἀνταποδίδωμι. Suet. *in Tiber. cap.* 20. Batonem Pannonium, ducem ingentibus donatum præmiis, Rauennam tranſtulit, gratiam referens, quòd ſe quondam cum exercitu, iniquitate loci circumcluſum paſſus eſſet euadere. Plaut. *in Moſt.* ſc. 3. a. 1. Nunquam ego illi poſſem gratiam referre, vt meritus eſt de me. Quid ſit propriè referre gratiam, ſiue beneficium, pulchrè docet Senec. *epiſt.* 81. *ſiue* 82. eam adi. ¶ Aliquando etiam in malam partem accipitur, pro eo quod eſt, par pari reddere, & malum malo compenſare. Cicer. *in Salluſtium*, Nam quod iſta inſaniata rabie petulanter in vxorem & filiam meam inuaſiſti, ſatis doctè & peritè feciſti. Non enim ſperaſti me tibi mutuam gratiam relaturum, vt nos viciſſim compenſarem. Pro eodem etiam dicimus referre gratias. Plautus *in Amphitr.* Næ illi ædepol, ſi merito meo referre ſtudeant gratias. Aliquem hominem allegent, qui mihi aduenienti os occillet probè. ¶ Referre gratias, inquit Val. *lib.* 5. eſt facto: vt ſi tu ſubleuatus à me aut patrocinio, aut pecunia, aut manu, aut aliquo ſimili ſubſidio, viciſſim me aliquo modo ſubleuaueris, gratias retuliſti: Habere verò gratum, eſt animo. Agere autem gratias, eſt verbis. De hac differentia vide plura in verbo ago. ¶ Referre acceptum, propriè eſt quod ab aliquo acceperis in tabulas referre, hoc eſt, in tabulis fateri & perſcribere te accepiſſe. ✕ Expenſum ferre, quod eſt in rationibus adſcribere quod alicui dederis. {ἀναφέρω. Gall. *Faire crediteur.* Ital. *Far di ricevere, far creditore.* Germ. Das entpfangen auffzeichnen oder einſchreiben. Hisp. *Eſcriuir lo recebido.*} Cicer. *lib.* 1. *de Orat.* Quod minus Dolabella Verri acceptum retulit, quàm Verres illi expenſum retulit. ¶ Per tranſlationem autem accipitur pro eo quod eſt fateri nos aliquod beneficium ab altero accepiſſe. ἀνατίθημι. Vel etiam in malam partem pro eo quod eſt alicuius mali cauſam alicui imputare. Cicer. *pro M. Marcello*, vitam acceptam refert clementiæ tuæ. In malam, Idem Omnia denique quæ poſtea vidimus (quid autem mali non vidimus?) ſi rectè ratiocinabimur, vni accepta referemus Antonio. ¶ Referre in literas, memoriæ prodere. Lampridius *in Commodo*. ‖ ¶ Ius quintæ relationis, eſt ſumma ſupra ſenatum auctoritas, vt Imperatorum, qui iure quintæ relationis poterant omnia ſenatus conſulta remittere & reſcindere, déque iis mutandis, aut tollendis relationem diſceſſionemque facere. *Relationem facere*, hîc eſt, pro arbitratu ſuo in ſenatu decreta proponere. *Diſceſſionem facere*, eſt decretum aliquod conſultumque approbare. Senatus enim conſulta duplici modo decernebantur: aut ſententiis ſingulorum ſecretò in vas quoddam collectis, aut diſceſſione, omnes è loco ſuo diſcedentes pedibus in ſententiam decernentis diſcedebant. Qui enim decretum conſultumque approbabant, diſceſſionem facere dicebantur: qui verò ſecus, iubebant ire in alia omnia, i. e. in diuerſam partem non conſentiunt. Quintæ autem relationis ius, eſt ſupremæ, ſupra omnes magiſtratus, qui ſenatum habere poterant, qui erant quatuor, dictator, conſules, prætores, tribuni plebis. Nam interrex & præfectus vrbi locum conſulum prætorumque ſupplebant. Interregis enim poteſtate durante, nulli erant conſules: præfectus verò vrbi tum demum ſenatum habebat, ſi nulli conſules prætoreſque (quod tarò admodum contigit) Romæ eſſent. Hæc ex Iacob. Nicol. Loenſis Epiphyll. *lib.* 8. c. 20. Vide & Budæum *annot. in Pand.* ‖ ¶ Habet autem hoc verbum primam ſyllabam correptam. Componitur enim ex præpoſitione re & verbo fero. In præterito tamen & ſupino aliquando geminatur conſonans, vt ſyllaba aliqua breuis producatur. Horat. *lib.* 1. *Ep.*

Rettulit acceptos regale numiſma Philippos.

Lucan. *lib.* 9.

Id rurſum cæli rellatum in templa receptant.

Inuenitur tamen etiam retulit priore ſyllaba correpta. Catull. Si reditum retuliſſet is, aut in tempore longo. Relatum autem ferè ſemper primam corripit. Ouid. 15. *Metam.*

Digitis ad frontem ſæpè relatis.

Rēfert, proprie product. compoſitum ex nomine res, & verbo fero, imperſonale verbum eſt, aut certè per tertias tantùm perſonas ſingularis numeri declinatum: Intereſt, ſiue vtile aut commodum eſt, vel alicuius momenti eſt. {διαφέρει. Gal. *On a à faire, il touche, appartient.* Ital. *Importare, eſſer neceſſario, appartenere.* Germ. Es ligt daran, es trifft an. Hisp. *Ser neceſſario pertenecer.* Angl. *It belongeth.*} Feſtus ex Verrio: Refert, (i. rei fert. i. confert, conducit.) Plaut. *Pſeud.* ſc. 1. a. 1. Hoc non pluris refert, quam ſi imbrem in cribrum geras. *Ibid.* ſc. 4. a. 2. Si ſeruus eſt, nunquid refert? Velleius, Quantum interfuit Cæſarem habere principem, quàm Antonium: tantum retuliſſet habere Brutum, quàm Caſſium. Plaut. *Pſeud.* ſc. 6. a. 4. Quanti refert nec rectè dicere ei, qui nihili facit? Cicer. *Attico*, Tua iſtud refert maximè, διαφέρει σοὶ τοῦτο μάλιστα. Idem *P. Seruilio*, Sperare tamen videor Cæſari collegæ nos fore curæ, vt habeamus aliquam Rempublicam, cuius conſilio magni referebat te intereſſe, id eſt, intererat. Plin. *lib.* 16. *cap.* 39. Infinitum refert lunaris ratio: nec niſi à viceſima in triceſimam cædi volunt. hoc eſt, plurimum intereſt quo in ſtatu ſit luna, quum ligna cæduntur. Idem, Quippe victimas cædi ſine precatione non videtur referre, nec deos rite conſuli. Terentius *in Phorm.* Quid tua (malùm) id refert? c. Magni Demipho. Colum. *lib.* 8. de canibus loquens, Non multum refert an villatici corporibus graues, & parum veloces ſint. id eſt, non magni eſt momenti, ſiue non magnopere pertinet ad rem. Plaut. *in Rud.* Quomodo habeas, nihil id refert, iure áne iniuria? Liu. *lib.* 2. Adeóne eſt fundata leuiter fides, vt vbi ſim, quàm qui ſim magis referat? id eſt, æſtimetur, ſiue exiſtimetur, curetúrve. ¶ Aliquando ſumitur pro expedit, ſiue neceſſe eſſe eſt. Saluſtius, Quare vanum quidem hoc conſilium eſt periculum ex illis timuit: ſin in tanto omnium metu ſolus non timet, eo magis refert mihi, atque vobis timere. Virg. *lib.* 2. *Georg.* Neque enim numero comprehendere refert, id eſt, non neceſſe enumerare. ¶ Conſtruitur autem refert cum his ablatiuis, mea, tua, ſua, noſtra, & veſtra: in reliquis autem omnibus genitiuum habet, vt Plaut. *Curc.* ſc. 1. a. 3. Quid id referet tua, dum argentum accipias? Item, Nam quid id refert mea an aula quaſſa. Idem *Amph.* Væ capiti tuo. s. Tua iſtuc refert ſi curaueris.

Rĕlātum, relatu, ſupinum. Plin. *lib.* 32. *cap.* 11. Præter hæc purgamenta aliqua relatu indigna, & algis potius annumeranda quàm animalibus Ouid. 15. *Metam.*

——— *res horrenda relatu.*

Rĕlātus, a, um, participium, Redditus. { משב *moſchâb* מגד *magbghâdh.* ἀντιεχθεὶς, ἀποδοθεὶς. Gall. *Rapporté.* Ital. *Rapportato.* Germ. Widergebracht. Hisp. *Trahido o llenado otra vez.* Angl. *Brought againe, or reported.* } Cicer. 2. *de nat. deor.* Sed duros & quaſi corneolos habent introitus, multiſque cum flexibus, quod his naturis relatus amplificatur ſonus. Ouid. 3. *Faſt.*

Nomine mutato cauſa relata mea eſt.

Senec. *c. 3. de tranquill.* Relato gradu & ſaluis ſignis.

Rĕlātus, us, ui, Commemoratio. זכרון *Zichcharon.* ἀνάμνησις. Gal. *Commemoration.* Ital. *Commemoratione.* Germ. Ein erzellung. Hisp. *Recordacion.* Ang. *Commemoration, reporting.* } Tacit. *lib.* 17. Neque enim relatu virtutum in comparatione Othonis opus eſt.

Rĕlātio, nis, actus referendi. { ἀναφορά, ἐπαναφορά, ἀνάγνωσις. Gall. *Rapport, relation.* Ital. *Relatione, rapportamento.* Germ. Erzellung / widerſetung. Hisp. *Relacion.* Angl. *Reporting or telling.* } Cicer. *in Piſ.* Nam relatio illa ſalutaris, & diligens fuerat Conſulis animaduerſio quidem & iudicium. Quintilian. *lib.* 4. *cap.* 1. Nonnunquam contingit relatio meritorum. Senec. *cap. vlt. de tranquill.* Relationem nouam fieri in Senatu poſt horam decimam non licuit. ¶ Per relationem quædam Senatuſconſulta fiebant. Gell. *cap.* 7 *lib.* 14. ſub finem. ¶ Relatio aliquando eſt recitatio & narratio. Iuſtin. *hiſt. lib.* 2. In relatione rerum à Scythis geſtarum quæ ſatis amplæ magnificæque fuerunt, principium ab origine repetendum eſt. Vſurpatur etiam de renunciatione alicuius magiſtratus. vt apud Sueton. *in Calig. cap.* 15. Item in relationibus Conſulum, inquit, Quod bonum feliſque ſit C. Cæſari ſororibúſque eius. ¶ Gell. *cap.* 3 *lib.* 11. Relationes etiam ſunt quæ ἀντιστρέφοντα ipſi Stoici vocant.

Rĕlātŏr, is. { משיב *meſchib* מגיד *maghghidh.* ὁ ἀναλύων, ἀναφορεύς. Gal. *Rapporteur.* Ital. *Rapportatore.* Germ. Erzeller. Hisp. *Relator.* Ang. *A reporter, or teller.* } Balbus *ad Cic.* Incipiam ſperare, etiam conſilio Senatus, autore te, illo relatore Pompeium & Cæſarem coniungi poſſe.

Referendarius, ij, dicitur is, qui reſponſionibus Imperatoris præeſt. Procopius *lib.* 2. *de bello Perſico.*

[Relatiuus, a, um, referendi vim habens, ἀναφορικός.

Relatoriæ, ſunt apochæ & ſecuritates, *lib.* 8. *C. Theod. de manicul.* à referendo quòd retuliſſe & reddidiſſe indicent.]

Rĕferueo, es, Valde ferueo. { ἀναζέω, ὑπερθερμαίνομαι. Gall. *Rebouiller bouiller fort.* Ital. *Bollire molto.* Germ. Gar heiß oder ſädig ſein / heftig ſieden. Hisp. *Heruir mucho.* Ang. *To be feruent or ſcalding hoat.* } Plin. *lib.* 16. *c.* 11. Alij vero, vt putant ſine aqua coquere lento igne tota die, vtique vaſe æris albi. Idem terebinthinam in ſartagine referuent. ¶ Aliquando contrarium ſignificat, vt idem ſit quod deferueo, hoc eſt, feruere deſino. ἀποζέω. Cic. *de clar. Orat.* Nam & contentio nimia vocis reciderat, & quaſi referbuerat oratio, hoc eſt, refrixerat.

Rĕferuens crimen, à Cicerone *pro Roſcio Comœdo,* per tranſlationem dicitur pro vehementer & atroci. Nónne (inquit) vt ignis in aquam coniectus continuò reſtinguitur, & refrigeratur: ſic referuens falſum crimen, in puriſſimam & caſtiſſimam vitam collatum, ſtatim concidit, & extinguitur?

Rĕferueſco, is, Recaleſco, denuo feruidus fio. { ἀναθερμαίνομαι. Gal. *Rebouillir, bouiller vne autre fois.* Ital. *Bollir vn' altra fiata.* Germ. Wider heiß vnd ſädig werden. Hisp. *Heruir otra vez.* Angl. *To waxe ſcalding hoat.* } Cicer. 1. *de natura deor.* Ex his Mercurium ex patera, quam dextra manu teneret, ſanguinem viſum eſſe effundere: qui quum terram attigiſſet, referueſcere videretur, ſic vt tota domus ſanguine redundaret.

Reffo, as, are, euellere. Germ. Reuſen. trahere, carpere, vellere, à rapio. in ll. Salic. *lib.* 29. 6. Si quis meſſem alienam per furtum metere, aut reffare præſumſerit, DC. denarios qui faciunt ſol. 15. culp. iud.

Rĕfībŭlāre, Fibulam peni inductam ſoluere. Martial. *lib.* 9.

——— *& cuius*

Refibulauit turgidum faber penem.

Rĕficio, is, Inſtauro, renouo quod corruptum erat in ſtatum priſtinum reſtituo. { בדק *badh ák.* ἐπισκευάζω, ἀνανεόω. Gal. *Refaire, recreer.* Ital. *Rinouare, rifare, rificiare.* Germ. Wider gut machen / etwas zerbrochens wider machen. Hisp. *Rehazer o renouar.* Angl. *To renew, to amend, to botche.* } Cæſar. 4. *bell. Gall.* Omnia deerant, quæ ad reficiendas naues vſui ſunt. Cicer. 1. *de diuinat.* Quin etiam memoria noſtra templum Iunonis Soſpitæ, L. Iulius, qui cum P. Rutilio Conſul fuit, de Senatus ſententia refecit. Idem 3. *Verr.* Locatur id opus, quod ex mea pecunia reficiatur. Vlpian. *de riuis, l.* 1. Verbo reficiendi, tegere, ſubſtituere, ſarcire, ædificare, & aduehere, oportereque ea quæ ad eandem rem opus ſunt, continentur. ¶ Reficere Tribunos, & alios Magiſtratus, pro Iterum creare. Cicer. *de Amicit.* Papirius legem ferebat de Tribunis reficiendis. Liu. 2. *ab Vrbe,* Plebs Valerium Tribunum refecit. ¶ Aliquando reficio accipitur pro recreo, vel delecto. { נפש *naphaſch* החיה *chyiah* הרגיע *hirghial* השיב *reſcheb.* ἀναψύχω. Ang. *To delight or refreshe.* } Plin. *in Paneg.* Ad hæc tam aſſiduus in tribunali, vt labore refici ac reparari videtur. Cæſar. 7. *belli Gallic.* Summámque ibi copiam frumenti & reliqui commeatus nactus, exercitum ex labore atque inopia refecit. Cic. *ad Gallum lib.* 7. Ego hic cogito commorari, quoad me reficiam: nam & vires, & corpus amiſi. id eſt quoad valetudinem reparem, & vires recipiam. Reficere vires cibo. Idem *de ſenectute,* Tantum tibi ſumendum vt reficiantur vires non opprimantur. Liu. 6. *belli Macedon.* Quum in alto, vbi ſubſtiterant, cibo refeciſſent vires, contemplatus Eudamus hoſtes, &c. Cicer. *in Parad.* Hoc propoſito nunquam eris diues, ante quam tibi ex tuis poſſeſſionibus tantum reficiatur, vt eo tueri ſex legiones & magna equitum ac peditum auxilia poſſis. id eſt, redeat. ¶ Reficere memoriam iudicis Quintilianus.

Rĕfectus, a, um, participium. { בדוק *badhûk.* ἐπισκευασθεὶς & ἀνακτηθείς. Gal. *Refait.* Ital. *Rifatto.* Ger. Wider gemacht. Hisp. *Rehecho.* Angl. *Renewed.* } Ouid. 4. *Faſt.*

Non ſecus indoluit, quàm ſi modò rapta fuiſſet.

Mæſta parens, longa vmque refecta mora eſt.

Idem *lib.* 4. *Faſt.*

——— *Dapibúſque refectus.* (id eſt, iterum paratis.)

Refectus, us, ui, Ipſa refectio. { מחיה *michjáh* מאכל *maachál.* ἀνάκτησις, ἀνάληψις. Gall. *Refection paſture, repas.* Ital. *Refettione, paſtura.* Ger. Narung / erlabung. Hisp. *Rehazimiento, apaſcentamiento.* Angl. *Amending, refreshing.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 7. panem ex hordeo antiquis vſitatum vita damnauit, quadrupedúmque tradidit refectibus. ¶ Refectus aliquando ponitur pro reditu, & prouentu. Scæuola *l.* 78. § 12. *D. ad S. C. Treb.* Iugerum ex refectu paupertatis, quæ ad vos peruenerit, alatis cum vſuris, pro quantitate numerorum redactis, id eſt, ex reditu partis tertiæ hæreditatis. Nam paupertatem appellat exiguæ hæreditatis partem tertiam. In eadem ſignificatione Cic. verbum *refici* poſuit *in Paradox.* Nunquam eris diues antequam tibi ex tuis poſſeſſionibus tantum reficiatur, vt ex eo tueri ſex legiones poſſis.

Rĕfectio, nis, verbale, Inſtauratio, renouatio. { ארוכה *arucháh* ἡ ἐπισκευή, ἄκεσις. Gall. *Raconſtrement, rabillement.* Ital. *Refettione.* Germ. Widermachung / widerbringung eines zerbrochnen dings. Hisp. *Rehazimiento.* Ang. *Amending or botching.* } Col. *lib.* 12. *c.* 3. Cæteráque ſi refectionem deſiderant, fabris concinnanda tradantur. Senec. *c.* 15. *de tranq.* Somnus refectionis neceſſarius. Quint. Tempora ad quietem refectionémque data. Dicitur etiam de reparatione virium corporis. Celſ. *lib.* 3. *c.* 15. Quod vt ſuſtinere quis poſſit, tamen etiam febre liberatus vix refectioni valebit.

Rĕfectŏr, is, { בודק *bodhék.* ἐπισκευαστής, ἀνακτητής. Gal. *Refaiſeur raccouſtreur, radoubeur.* Ital. *Racconciatore raſſettatore.* Germ. Der ein zerbrechen ding widermacher. Hisp. *Rehazedor.* Angl. *A botcher.* } Suet. *in Veſp. c.* 18. Item coloſſi refectorem inſigni congiario, magnáque mercede donauit.

Refibulo, fibula libero. Eſt à *fibulo* verbo, & *re.* hic notat fibulationi contrariam actionem.

Rĕfigo, is, refixi, xum, Quod fixum erat auello. { נתש *nathâſch.* ἀναπήγνυμι. Gall. *Arracher ce qui eſt fiché.* Ital. *Diſſicare, ſficcare.* Germ. Etwas angeheffts abreiſſen. Hisp. *Arrancar lo hincado.* Ang. *To pluck away that was faſtened.* } Inde refigere tabulas, & leges, id eſt, reſcindere. Virg. 6. *Æneid.*

——— *Fixit leges pretio, atque refixit.*

Cic. 13. *Philipp.* Acta Antonii reſcidiſtis, leges refixiſtis per vim. Idē 12. *Phil.* Num figentur ruſus eæ tabulæ quas vos decreto veſtro refixiſtis? ¶ Ponitur aliquando pro ruſus, ſiue valde figere. Virg. 4. *Georg.* — aulaſque, & cerea regna refigunt, id eſt, figunt inquit Seruius.

Rĕflāgito, as, Inſtanter repoſco, iterum flagito. { ἀπαιτῶ. Gall. *Redemander importunément.* Ital. *Adimandare con inſtantia ò vn' altra volta.* Germ. Widerumb ernſtlich oder drängentlich bitten. Hisp. *Demandar con importunidad, ò otra vez.* Ang. *To ask againe or importunatlie.* } Catul. *in Epig.* 39. Perſequamur eam, & reflagitemus.

Rĕflecto, xi, xum, Retrorſum flecto. { השיב *heſchib* כפף *chophâph.* ἀνακάμπτω. Gall. *Reflechir, doubler arriere, retourner.* Ital. *Torcere adietro.* Germ. Hindersich biegen / vmbhin biegen. Hisp. *Doblegar atras.* Angl. *To bowe againe, to bow back.* } Virg. 11. *Æneid.*

——— *ruſúſque Latini*

Clamorem tollunt, & mollia colla reflectunt.

Plin. *lib.* 11. *cap.* 50. Canum degeneres caudam ſub aluum reflectunt. ¶ Per tranſlationem, pro reuocare, reprimere, ἀνακαλεῖν. Cic. *pro Sylla.* Fero ego te Torquate, iamdudum fero: & nonnunquam animum incitatum ad vleiſcendam orationem tuam reuoco ipſe & reflecto. Terent. *Adelph.* Quem neque fides, neque iuſiurandum neque illum miſericordia repreſſit, neque reflexit.

Rĕflexus, a, um, participium. { מושב *muſchab* כפוף *chaphúph.* ἀνακαμφθείς. Gal. *Reflechi.* Ital. *Ripiegato.* Germ. Vmbhin gebogen. Hisp. *Doblegado atras.* Angl. *Bowed or turned backward.* } Statius 2. *Achil.* Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Maſculis reflexi, fœminis recti atque proni. de dentibus elephantorum.

Rĕflo, as, aui, atum, Spiro ex aduerſo, contra flo. { ἀντιπνέω. Gal. *Souffler à lencontre.* Ital. *Soffiare all' incontro.* Germ. Entgegen wäyen. Hisp. *Soplar hazia tras.* Angl. *To blow againſt.* } Cic. *Att. lib.* 6. Inde quamprimum Athenas, etſi Eteſiæ valde reflauerint. Idem 4. *Tuſcul.* Si enim reflantibus ventis reiiciemur, tamen eodem pauló tardiùs referemur. Venuſtè admodum transfertur ad fortunam, quæ tunc dicitur nobis reflare, quum omnia nobis præter animi ſententiam cadunt. Cicer. 1. *Officiorum.* Quum fortuna reflarit, affligimur. [¶ Reflo, pro diſplodo: cui contrarium inflo. Lamprid. *in Heliogab.*]

Rĕflatus, us, Flatus aduerſus, ventus contrarius. { ἀντιπνοή. Gall. *Vent contraire.* Ital. *Vento contrario.* Ger. Das entgegen wäyen gegenwind. Hisp. *Viento contrario.* Ang. *A contrarie wind.* } Cicer. *ad Attic. lib.* 12. Naues relatas in Vticam reflatu hoc.

Rĕflōreo, res, penult. product. Ruſus floreo: vnde Refloreſco, denuo floreſco. { ἀναθάλλω. Gall. *Reflorir.* Ital. *Tornar à fiorire.* Germ. Wider blühen oder grünen. Hisp. *Tornar à floreſcer.* Angl. *To ſpring and flouriſh againe.* } Plin. *lib.* 14 *cap.* 16 Secatur incipiens florere, & quoties refloruit, &c. Idem *lib.* 19. *cap.* 8. Cuius natura in carnariis refloreſcens, ſæpius dicta eſt.

Rĕfluo, is, Curſu feror retrogrado. { ἀμπώτιζω, παλιρροέω. Gall. *Reculer, & retourner d'où on eſt parti.* Ital. *Scorrere in dietro.* Germ. Wider hinderſich / oder dannen flieſſen. Hisp. *Correr lo liquido atras.* Angl. *To flowe againe, to ebbe.* } Plin. *lib.* 2. *c.* 97. Ne vnquam eodem tempore quo pridie, refluit. Virg. 9. *Æneid.*

Quum refluit campis, & iam ſe condidit alueo.

Rĕfluus, a, um, quod retrogrado fertur fluxu. { παλίρροος, παλιρροώδης. Gal. *Qui recoule & retourne.* Ital. *Coſa che ſcorre in dietro.* Germ. Wider abflauſſend / wider hinflieſſig. Hisp. *Lo liquido que corre atras.* Ang. *That floweth againe or ebbeth.* } Plin. *lib.* 2. *c.* 97. Et Pontus ſemper extra meat in Propontidem, introrſus in Pontum, nunquam refluo mari. Ouid. *in Metam.*

Et quas Oceani refluum mare lauit arenas.

Rĕfŏcillo, as, Iterum focillo, recreo, renouo, refoueo. { נפש *naphâſch* החיה *chyiah* הרגיע *hirghiab* השיב *heſcîb.* ἀναζωπυρέω, ἀναθάλπω. Gall. *Refociller, reſtaurer, recreer.* Ital. *Riſtorare, rinouare, rifare, recreare, rificiare.* Germ. Erquicken / erlaben. Hisp. *Recrear, rehazer, calentar,*

calentar. ANGL. *To comfort, to refresh, to mak luſtie againe.* } Plin. *Epiſt.* 58. Ipſe; aucis d ebus ægre reſocillatus, non ſine vi ionis ſolatio diſceſſit. Simplex verbum eſt ſocillo, as, quod à nomine ſocillus deriuari putatur, quod eſt diminutiuum a nomine focus deductum.

Rĕfŏdĭo, is, refodi, refoſſum. Effodio fodiendo eruo. { [illegible]. GALL. *De fouir, deſterrer.* ITAL. *Far foſſe, cauare.* GERM. Wider außgraben. HISP. *Deſenterrar, cauar otra vez.* ANGL. *To digge out of the earth.* } Plin. *lib.* 2. *c.* 63. Si vlli eſſent inferi, iam profecto illos auaritiæ cuniculi atque luxuriæ refodiſſent. Cætera vide in *Fodio*.

Rĕformĭdo, as, Valde formido. { [illegible] *charádn* [illegible]. GAL. *Fort craindre.* ITAL. *Hauer paura, temere grandemete.* GER. [illegible] *entſetzen.* HISP. *Mucho temer.* ANGL. *To feare greatlie.* } Cic. *in Oratore*, Tum illos exiſtimabo non deſperatione reformidaſſe genus hoc, ſed iudicio refugiſſe. Cæſar. 1. *Bell. ciuil.* Neque ſe reformidare quod in Senatu paulò antè Pompeius dixiſſet. Virg. 4. *Georg.* Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.*

Neve reformida ne ſim tibi forte pudori.

Ibid. Eleg. 6. *lib.* 3.

Meaque reformidat veluti ſua vulnera tempus.

Rĕformīdātio, nis, verbale, Metus, timor. { [illegible] *charadláh* [illegible]. GAL. *Fort grand crainte.* ITAL. *Timore eſtremo.* GER. Groſſe forcht entſetzung. HISP. *Miedo grande y demaſiado.* ANGL. *Great feare.* } Cicer. *in Partit.* In ſuaſione autem aut ſpem, aut reformidationem deliberantis.

Rĕformo, as, In aliam, ſeu meliorem formam redigo. { [illegible]. GALL. *Reformer, ou autre forme à quelque choſe.* ITAL. *Riformare.* GER. Widerumb in ein rechte geſtalt bringen anderſt anrichten oder geſtalten. HISP. *Reformar o corregir.* ANG. *To bring on a new forme or ſhape.* } Quintil. *lib.* 12. *c.* 6. Appollonio Moloni Rhodi ruſus reformandum, ac velut recoquendum ſe dedit. Ouid. 11. *Metam.*

Nec te decipiat centum mentita figuras:

Sed preme quicquid erit, dum quod fuit antè reformet.

Rĕfōrmātio, nis, [illegible]. Apuleius *in Hermetis Aſclepio*, Hæc enim mundi genitura cunctarum reformatio rerum bonarum.

Rĕfōrmātŏr, is, Inſtaurator. { [illegible]. GALL. *Reformateur.* ITAL. *Riformatore.* GERM. Ein widerbringer eines dings in ſein rechte vnde vordrige geſtalt. HISP. *Reformador, corregidor.* ANGL. *That bringeth on a new ſhape.* } Plin. *Epiſt.* 165. Multorumque, qui aliqua component, portus, ſinus præmium omnium exemplum ipſarum denique literarum iam ſeneſcentium reductor ac reformator.

Rĕfŏuĕo, es, ere Alimento vel calore moderato refocillo, reficio, recreo. { [illegible]. GALL. *Rechauffer & remettre en chaleur, eſtuuer.* ITAL. *Conare nodrire.* GER. Wider erwermen. HISP. *Recrear, abrigar.* ANG. *To cheriſhe or comfort againe.* } Col. *lib.* 2. *c.* 1. Licet enim maiorem fructum percipere, ſi frequenti, & tempeſtiua, & modica ſtercoratione terra refoueatur. Lucan. *lib.* 8.

——*quam pectore Magnus*

Ambit, & adſtrictos refouet complexibus artus.

Suet. *in Cæſare c.* 35. Dehinc Scipionem ac Iubam reliquias partium in Africa refouentes deuicit. Idem *in Neron. c.* 27. Refotus calidis piſcinis. Velleius, Refouendæ vires.

Rĕfractārĭus, vide *Refringo*.

Rĕfrāno, as, Frœno, hoc eſt, cohibeo, & coërceo. { בלם *balám* חשך *chaſach* עצר *atſár* [illegible]. GAL. *Refrener, retirer par la bride, tenir court.* ITAL. *Raffrenare, ritenere, reſtringere.* GERM. Hinderſich zäumen oder ziehen. HISP. *Enfrenar ò retener.* ANGL. *To refraine, to hold frome any thing.* } Cic. *pro Cal.* Etenim ſemper magno ingenio adoleſcentes refrænandi potius a gloria, quam incitandi fuerant. Ouid. 6. *Epiſt.* 6.

Tbe refrænat aquas obliquaque flumina ſiſtit.

Quintilian. Id refrænat certam ſtentiæ.

Rĕfrænātŭs, particip. um. { נעצר *nets ſach* נעצר *ne'tſár.* [illegible]. GAL. *Refrené, refraint, tenu court.* ITAL. *Raffrenato, riſtretto.* GERM. Hinderſich gezogen/hinderhalten. HISP. *Enfrenado, retenido.* ANGL. *Refrayned.* } Lucr. *lib.* 5.

Religione refrænatus, ne forte reatis, &c.

Rĕfrænātĭo, verbale, Cohibitio. { מעצר *ma'tſar.* [illegible]. GAL. *Refrenement.* ITAL. *Raffrenamento.* GERM. Ein zäumung oder zemmung/das hinderſich ziehen. HISP. *Enfrenamiento.* ANGL. *Refraining.* } Senec. 3. *de ira* Neceſſaria eſt illa doloris refrænatio, vtique hoc ſuntus vitæ genus, & ad regiam menſam adhibitis.

Rĕfrăgŏr, aris, verbum deponens, Aduerſor, reſiſto, repugno. { מרה *maráh.* [illegible]. GAL. *Reſiſter contre contredire.* ITAL. *Repugnare far reſiſtenza, reſiſtere.* GER. Widerſtehen, widerſprechen oder widerhalten, zu widerſtrében. HISP. *Ser contrario en voto, reſiſtir.* ANGL. *To reſiſt, or ganyeſay.* } Homer. [illegible]. Plin. *lib.* 19. *c.* 8. Quoniam hic maximè refragetur Veneri. Cicer. 11. *Philipp.* Et ſi quis poteſt refragari non modo non petenti verumetiam recuſanti. ¶ Legitur etiam refragor, as, teſte Nonio, pro ſuffragari apud antiquos. Siſenna *lib.* 2. *hiſt.* Multi populi plurimæ concionis Dictaturam omnibus animis & ſtudiis refragauere, id eſt, Dictaturæ ſuffragati ſunt. ¶ Refragari ingenium alicui dicitur quando ingenio aliquid aſſequi nequit. Quint. *lib.* 10. *c.* 6. Vt is cui non refragetur ingenium, &c.

‖ Refrequento as. Sueton. *in Auguſto*. Italiam duo de XXX. Coloniarum numero deductarum ab ſe refrequentauit. ‖

Rĕfrĭco, as, Renouo. { [illegible]. GALL. *Refrotter, renoueler.* ITAL. *Rinouare.* GER. Ernewern. HISP. *Renouar.* ANGL. *To rubbe hard or againe.* } Tractum a vulneribus, quæ plerunque fricando renouantur. Cic. *ad Sulpitium lib.* 4. *Epiſt.* Sin autem omnia quæ ſcribo, præſcripſerim, ne refricem meis literis deſiderium, ac dolorem tuum. ¶ Propriè refricare, eſt rurſus vel valde fricare. { GALL. *Refrotter, ou fort frotter.* ITAL. *Meſtod vn' altra fiata fregare.* GERM. Wider außtingen/ oder feſt reiben. HISP. *Refregar.* } Cato *c.* 87. Id omne ita facito, & refricato denuo. Cic. *Att. lib.* 10. neutrum poſuit, Crebrò, inquit, refricat lippitudo, non illa quidem periodiοſa, ſed tamen quæ impediat ſcriptionem meam.

Rĕfrīgeo, es, vel potius refrigeſco, is, Frigidus fio. { [illegible]. GAL. *Se refroidir, deuenir froid.* ITAL. *Raffreddarſi.* GERM. Wider erkalten. HISP. *Reſfriarſe.* ANGL. *To waxe cold.* } Cato *cap.* 105. Vbi iam vinum refrixerit, in dolium quadragenarium infundito. Col. *lib.* 2. *c.* 2. Et boues inhibeat, vt colla eorum refrigeſcant: quæ celeriter conflagrant, niſi aſſiduè refrigerentur. Ouid. 2. *Metam.*

——*paruo cor vulnere læſum*

Corpore eum toto poſt tela educta refrixit.

¶ Refrigeſcit res, per tranſlationem, pro ceſſauit & deſiit. Quint. *lib.* 10. Calor ille cogitationis ſcribendi mora relaxit. Cic. *ad Dolabellam lib.* 9. Ego cætera [illegible] æquo fero, vnum vereor, ne haſta Cæſaris refrixerit. Terent. *Adelph.* Nihil eſt refrixerit res.

Rĕfrīgĕro, as, Denuo frigore imbuo, frigus induco, rem calidam frigidam facio. { [illegible]. GAL. *Refroidir, raffraiſchir.* ITAL. *Refreſcare, raffreddare.* GERM. Kälten/kalt machen. HISP. *Reſfriar otra coſa.* ANG. *To mak cold.* } Cicer. *in Catone*, Vbi enim poteſt illa ætas aut caleſcere, aut apricatione melius, vel igni, aut viciſſim vmbris, aquiſve refrigerari ſalubriùs? Col. *lib.* 8. Atque ita rurſus in ſole ſiccata, & mox refrigerata reconditur. ¶ Nouum vinum refrigerare, vetus calefacere dicitur. Gell. *cap. vlt. lib.* 13. Et Quintilian. Nec oratio refrigeſcat. ¶ Refrigerare pro retardare. Suet. *in Claud cap.* 41. Et cum primum frequenti auditorio commiſiſſet, ægrè perlegit, refrigerans ſæpè à ſemetipſo. ¶ Refrigerari item rumor vel ſermo per tranſlationem dicitur, quum paulatim euaneſcit, atque minuitur, & in ore hominum eſſe deſinit. Cic. *Appio Pulcro*, Refrigerato iam leuiſſimo ſermone hominum prouincialium. Sic etiam negotium aliquod refrigerari dicitur, quod iam omni cura ſtudioque geritur. Accuſatio item refrigerata dicitur, cuius aculei iudicium animis infixi, temporis tractu elanguerunt. Idem 1. *Verr.* Defeſſa, ac refrigerata accuſatione, &c. Quint. Refrigerandus teſtis aliquo dicto vrbano.

Rĕfrīgĕrātŭs, a, um, participium. { [illegible]. GALL. *Refroidé.* ITAL. *Raffreddato, rinfreſcato.* GERM. Erkaltet. HISP. *Reſfriado.* ANGL. *Made cold.* } Cicero 1. *de natura deorum*, Quæ ſi mundus eſt deus, quoniam mundi partes ſunt, dei membra partim ardentia, partim refrigerata dicenda ſunt. Velleius, Refrigeratus ab Antonio Plancus, [illegible] *Vide Lipſium in Velleium.*

Rĕfrīgĕrātĭo, nis. { מקררה *mekeráh.* [illegible]. GALL. *Refroidiſſement, raf eſchiſſement.* ITAL. *Raffreddamento, rinfreſcamento.* GER. Erkülung/ erkaltung. HISP. *Reſfriamiento.* ANG. *A making cold, a cooling.* } Cicer. *de ſenect.* Et refrigeratio æſtate, & viciſſim aut ſol, aut ignis hybernus. Columel. *lib.* 1. *cap.* 11. 14. Captare vmbras arborum, fonticulorum amœnitatem, vel auræ refrigerationem. GAL. *Prendre l'ombrage, & le frais, ou la fraiſcheur.*

Rĕfrīgĕrātŏr, is, & Refrigeratrix, icis. { [illegible]. GALL. *Refroidiſſeur, refrigeratif.* ITAL. *Raffreddatore, rinfreſcatore.* GERM. Ein erküler/ein kaler/erkülerin. HISP. *Reſfriador.* ANG. *He or ſhe that maketh any thing cold.* } Plin. *lib.* 19. *c.* 8. Eſt quidem natura omnibus refrigeratrix.

Rĕfrīgĕrātōrĭus, a, um, quod refrigerat. { [illegible]. GALL. *Refrigeratif.* ITAL. *Rinfreſcatiuo.* GERM. Das kület oder kältet. HISP. *Coſa que da reſfriamento.* ANGL. *That hath the ſtrength or nature to coole.* } Plin. *lib.* 22. *cap.* 22. Refrigeratoriam tamen vim eſſe conuenit nigro, & hac cauſa imponendum cum polenta. Idem *lib.* 25. *c.* 13. Semini & foliis refrigeratoria vis.

‖ Refrigerium, ſolatium Salmaſ. ‖

Rĕfrīna, æ, Faba, (vt inquit Feſtus ex Cincij ſententia) quæ ad ſacrificium referri ſolet domum a ſegete, auſpicii cauſa. Ælius Gallus teſte eodem Feſto, addubitat an ea ſit quæ prolata in ſegetem, domum referatur an quæ refringatur, id eſt, fratur. Sed Cincii opinionem adiuuat, quod in ſacrificiis publicis, quum puls fabata diis præbetur, nominatur refrina. Hæc Feſtus.

Rĕfrĭngo, is, refregi, refractum, Rumpendo aperio, effringo. { קרע *karáh* [illegible]. GALL. *Diſrompre briſer.* ITAL. *Frangere fracaſſare.* GER. Aufbrechen. HISP. *Quebrar.* ANG. *To breack open.* } Plaut. *Capt.* ſc. 3. *a.* 4. Cellas refregit omnes intus, recluſitque armarium. Liu. 4. *bell. Macedon.* Comparauerat homines qui pluribus ſimul locis vrbis nocte incendia facerent, vt in conſternata nocturno tumultu ciuitate refringi carcer poſſet. ¶ Refringere vim fortunæ per tranſlationem. Liu. 5. *ab Vrbe*, Adeò occæcat animos fortuna, vbi vim ſuam ingruentem infringi non vult.

Rĕfractŭs, a, um, participium. { קרוע *karúah.* [illegible]. GALL. *Diſrompu.* ITAL. *Fracaſſato.* GER. Außgebrochen zerbrochen. HISP. *Quebrado.* ANG. *Broken vp, weakened.* } Plin. *Epiſt.* 38. Nunc refractis pudoris & reuerentiæ clauſtris omnia patent omnibus.

Rĕfractārĭus, a, um, contumax, pertinax, alienam in ſe actionem refringens. { סורר *ſorer.* [illegible]. GAL. *Opiniaſtre rebelle.* ITAL. *Contumace, oſtinato.* GER. Widerſpennig/vnd eigenſinnig/der von ſeinem kopff ſich nicht abwenden läßt. HISP. *Coſa que contradize, porfiado.* ANGL. *Rebellious, ſtubburne, wilfull in opinion.* } a refringendo, quaſi nimium liber, obſtinatáque omnia refringens, nuſquam rationum clauſtris ſe patiens coërceri. Seneca. *Epiſt.* 74. Exiſtimant philoſophiæ fideliter deditos contumaces eſſe, ac refractarios. ¶ Equus refractarius, eſt retrogradus, ac ceſſim ſine receſſim cedens & imitans nepam, vt loquitur Plautus.

Rĕfractārĭŏlŭs, adiectiuum diminutiuum. Cic. *ad Attic. lib.* 2. Et quòd ſe ab hoc refractariolo iudiciali dicendi genere abiunxerit, &c.

Rĕfŭgĭo, is, Aufugio vel fuga me retrorſum recipio. { [illegible]. GAL. *Refuir, auitter, ſe retirer arriere.* ITAL. *Fuggire, fuggire in dietro.* GERM. Wider hinderſich fliehen. HISP. *Huyr ò huyr atras.* ANG. *To flee away or to flee back.* } Gellius, Poſteaquam prælio victus, in vltimam regionem refugiſſet. Cic. *pro Cælio.* Cur illecebris cognitis non refugiſti? Ouid. 3. *Faſt.*

——*Et ex oculis viſa refugit humus.*

Idem *Eleg. vlt. lib.* 3. *Triſt.*

Nullo exercente refugit (vena ingenii.)

¶ Per tranſlationem ſumitur pro detrectare, recuſare, & tanquam à re pernicioſa reſilire. Cicer. *de Oratore*, Semper ego à genere hoc toto ſermonis refugi. Idem 8. *Philipp.* Refugit animus, eaque reformidat dicere, &c.

Rĕfŭga, æ, communis gen. Fugitiuus vel fugitius. { נס *nas.* αὐτόμολος. GALL. *Qui s'en refuit.* ITAL. *Fugitiuo.* GERM. Flüchtig. HISP. *Hombre ò muger que huye.* ANGL. *A fugitiue.* } Vlpian. *in l. aut damnum, de pœnis*, Quique refugæ ex opere metalli in metallum damnatur.

Rĕfŭgŭs, a, um, pro eo quod eſt recliue, ac reiectum. { נס *nas.* ἀποφεύγων, ἀποφεύγων. GAL. *Qui s'enfuit arriere.* ITAL. *Chi fugge à dietro.* GERM. Das ſich hinderſich zeucht / hinderſich fleucht. HISP. *El que huye atras.* ANG. *That fleeth back.* } Sidonius, Capitis apex rotundus, in paululum à planitie frontis verticem cæſaries refuga criſpatur: id eſt, in frontem reflexa. Lucan. *lib.* 10.

———refugóſque gerens à fronte capillos.

Mare refugum, id eſt, refluum, & quaſi refugiens. Stat. 12. *Theb.*

Rĕfŭgium ij, Perfugium, profugium, aſylum, locus vel perſona ad quam refugimus vt tuti ſimus { מחסה *machaſch.* καταφυγή. GAL. *Refuge.* ITAL. *Rifuggio, luogo di ſaluarſi.* GER. Ein zuflucht / oder fluchthauß: etwas darzu man fleucht. HISP. *Lugar adõde huymos y adonde nos acogemos para eſcapar de algun peligro.* ANGL. *A ſanctuarie or place of refuge.* } Cic. *lib.* 2. *Offic.* Regum populorum, nationum portus erat, & refugium Senatus. Suet. *in Tib.* Ne refugium in tali fraude cuiquam eſſet.

RĔFULGEO, es, refulſi, refultum. fulgorem remitto, fulgeo. { נגה *nagháh* הופיע *hophiah* ἀναλάμπω, ἀπολάμπω, ἀποστίλβω. GAL. *Reſplendir, reluire.* ITAL. *Riſplendere lampeggiare.* GERM. Heftig glänzen / oder ſcheinen. HISP. *Reſplandecer.* ANG. *To shine bright, to gliſter much.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 18. Nunc pennarum hiatu refulgentes Virg. 1. *Æneid.*

———claróque in luce refulſit.

Ibidem,

———roſea ceruice refulſit.

Senec. *c.* 16. *de conſol. ad Helu.* Non tibi diuitiæ refulſerunt.

‖ Refulgentia, ἀπολαμπής. Apul. *Florid. lib.* 4. Nec culminum eminentia, nec lacunariorum refulgentia. ‖

RĔFUNDO, is, Fundendo regero. { שפך *ſchaphách.* ἀναχέω. GAL. *Refondre, reſpandre.* ITAL. *Refondere, ſpandere.* GERM. Widerumb hinſchütten oder außgieſſen. HISP. *Derramar.* ANG. *To melt, to diſſolue, to caſt out agayne.* } Ouid. 11. *Metam.*

Egerit hic fluctus, æquórque refundit in æquor.

Idem 13. *Metam.*

Amiſſáque meo virtutem voce refundo.

(ſup. in animos.) alias *repoſco.* Cic. 2. *de nat. deor.* Quibus altæ renouataque ſtellæ, atque omnis æther refundunt eodem, rurſum trahunt indidem. Ictu euoluta inteſtina refunduntur, id eſt priſtinis ſedibus reponuntur, apud Celſum *lib.* 7. *cap.* 14. ¶ Refundere pecuniam, pro reſtituere. Vlpian *D. lib.* 12. *tit.* 4. *l.* 5.

‖ Refuſio, ἀνάχυσις. Macrob. Saturn. *lib.* 1. 21. Vnde enim imber caderet in terras, niſi Solis ardor ad ſupera traheret humorem? cuius refuſio pluuialis eſt copia. ‖

Rĕfūſŭs, a um, adiectiuum, Redundans. { נשפך *niſchphách.* ὁ ἀναχυθεὶς, ὁ ἀναχυθείς. GALL. *Reſpandu, regorgeant.* ITAL. *Sparſo, andato per di ſopra.* GER. Außgegoſſen / oder vbergegoſſen. HISP. *Derramado.* ANG. *Melted diſſolued or caſt out againe.* } Plin *lib.* 36. *c.* 26. Nonnulli refugo maris arenas fatetur. Virg. 2. *Georg.*

———Ponto ſonat vnda refuſo.

Idem 1. *Æneid.*

Stagna refuſa vadis, id eſt, effuſa.

Rĕfūſē. aduerbium, Redundanter. { ἀναχυδήν. GALL. *Largement, abondamment.* ITAL. *Largamente in copia.* GER. Mit hauffen / oberflüſſiglich. HISP. *Rebeſſadamente, abundamente.* ANGL. *Largelie, abundantlie.* } Colum. *lib.* 4. *cap.* 1. Nam ſemper in plano refuſius egeſta humus timidior eſt, &c.

RĔFŬTO, as, à futo, quod frequentatiuum eſt à Fuo, fuis, quod protulit Plaut. *in Amphitr.* Ne quiſquam tam audax fuat homo qui obuiam obſiſtat mihi. Præſertim quum dicat Feſtus, Futare arguere eſt. Vnde & confutare, & refutare, redarguere eſt, ſiue refellere, & non ita eſſe oſtendere. { הוכיח *ho hiach.* ἀπελέγχω, ἀπελέγχω, ἀνασκευάζω. GAL. *Refuter, confuter, reprendre.* ITAL. *Rifiutare, arguire.* GER. Verwerffen / mit widerwerffungen vmbſtoſſen. HISP. *Redarguir, reprouar, deſtruyr por razones.* ANGL. *To refute, to reproue.* } Cicer. *Dolabella,* Non tam id laboro, vt ſi qui mihi obtrectent, à te refutentur, quam intelligi cupio (quod certè intelligitur) me à te amari. Alio modo dixit idem *de Aruſp. reſponſis,* Et aut concedente, aut adiuuante Milone, eius conatum refutabo. i. aut facto, aut verbis reprimam. Refutare etiam ponitur aliquando pro repellere & profligare, vt quum dicimus, refutare hoſtes & refutare bellum, quemadmodum idem Cic. locutus eſt *Orat. de prouin. conſul.* Suet. *in Auguſt. c.* 71. Infamiam impudicitiæ familiariſſime refutauit & præſentis & poſteræ vitæ caſtitate. Quint. Refutare temporis munera.

Rĕfūtātio, nis, verbale, actus ipſe refutandi. { תוכחת *tochachâh.* ἀνασκευή. GALL. *Confutation, refutation.* ITAL. *Confutatione.* GERM. Ein verwerffung / widerlegung. HISP. *Deſtruymento por razones, reprouamiento.* ANGL. *A confuting.* } Cic. *Top.* Refutatio autem accuſationis, in qua eſt depulſio criminis, quæ Græcis στάσις dicitur, Latinè appellatur ſtatus in quo primùm inſiſtit, quaſi ad repugnandum congreſſa defenſio. Firma refutatio, Quint. *lib.* 5. *c.* 13.

Rĕfūtātŭs, us, ui, Refutatio. Lucretius,

Anceptique refutatu conuincere falſum.

Rĕgăliŏlus, i, auicula exigua, eadem (vt doctiores dicunt) cum trochilo: quem Plin. *lib.* 8. *cap.* 24. *& lib.* 10. *cap.* 74. in Italia auium regem ait appellari, eóque nomine aquilæ eſſe inuiſum, quòd regiam illi dignitatem præripere videatur. { τροχίλος. GALL. *Vn petit oiſeau appellé roitelet.* ITAL. *Vccelletto nimico all' aquila.* GER. Ein königlin / iſt ein kleins vögelin. HISP. *El aue, rey de las aues.* ANG. *A wrenne.* } Suet. *in Iul. Cæſ.* Pridie autem eaſdem Idus auem regaliolum cum laureo ramo Pompeianæ curiæ ſe inferentem, volucres varij generis, e proximo nemore proſecutæ ibidem diſcerpſerunt.

Rĕgālis, vide *Rego.*

‖ Regalia in ſcriptis Ictorum ſunt feuda Regis beneficio conceſſa, ius & auctoritas regum feuda conferendi, cæteraque iura fiſcalia. Et inſignia & ornamenta regiæ inaugurationis. ‖

Rĕgĕlo, as, Gelu reſoluo ✕ Gelo, congelo. { διαπηγνύω. GAL. *Deſgeler.* ITAL. *Diſghiacciare.* GERM. Entfröhren / auffröhren. HISP. *Deſhelar.* ANG. *To thaw or reſolue that is froſen.* } Col. *lib.* 1. *c.* 5. Quantòque fuerit ædificij ſolum pronius Orienti, & æſtate liberius capere per flatus, & hyemis procellis minus infeſtari, & matutino regelari ortu poterit, concreti rores liqueſcant. Idem *lib.* 10.

Poſt vbi Riphæa torpentia frigora bruma

Candidus aprica Zephyrus regelauerit aura.

Senec. *epiſt.* 68. Vix ætas mea regelatur æſtate.

‖ Regendarij, Singularij, Notarij, qui libellos ſupplices in Codicem regerebant. Bud. ‖

RĔGĔNERO, as, Iterum, ſiue rurſum genero. { ἀναγεννάω. GALL. *Regenerer, refaire de nouueau.* ITAL. *Rigenerare.* GER. Wider gebären. HISP. *Tornar à engendrar.* ANG. *To engender againe.* } Plin. *lib.* 12. *cap.* 1. Sed ex ea primum quæ eſt in Creta, platani ſatæ regenerauere vitium. ¶ Per tranſlationem accipitur pro repræſentare, & formæ, morum ingenij’ve ſimilitudinem referre. Plin. *lib.* 14. *cap.* 22. de Tiberij Imperatoris, & Druſi bibacitate verba faciens, Nec alio magis Druſus Cæſar regeneraſſe patrem Tiberium ferebatur. ¶ Regenerare auum, pro Auo ſimilem gigni. Idem *lib.* 7. *cap.* 12. Indubitatum exemplum eſt Nicæi nobilis pictæ Bizantij geniti, qui adulterio Æthiopis nata matre, nil à cæteris colore differente, ipſe auum regenerauit Æthiopem: id eſt, niger natus eſt, qualis fuerat auus, quum tamen alba eſſet mater.

‖ Regeneratio ſummatim eſt

I. in *Phyſicis: actio* eius, quod iterum gignit: *paſſio* eius, quod regignitur. *ſtatus,* quem res regenita accepit,

II. in *Theologicis: actio* Dei conuertentis hominem ad fidem ſanctam per verbum & ſpiritum ſuum tum definiendo res credendas, tum inclinando animam ad aſſentiendum: *paſſio* hominis qui conuertitur: *ſtatus* conuerſi: *ſanctificatio* regeniti, qua excitatur ad exercendas vires renaſcendo acceptas: item *renouatio actiua* qua Deus plenè reformat ad imaginem ſuam: *reformatio paſſiua*, illam conſequens cuius pars reſurrectio glorioſa: tempus illius renouationis in fine mundi. ‖

Rĕgermĭno, as, Iterum germino { ἀναθάλλω, ἀναβλαστάνω. GALL. *Regermer.* ITAL. *Germogliare di nuouo.* GERM. Wider ſürhin ſproſſen. HISP. *Tornar à echar las plantas* ANGL. *To ſpring or budde againe,* } Plin. *lib.* 16. *c.* 33. Et in ætatia ſucciſa regerminat.

Rĕgermĭnatio, nis, verbale. { ἀναβλάστησις. GAL. *Regermement.* ITAL. *Il germogliare di nuouo.* GER. Das wider herfürſproſſen. HISP. *Obra de echar renueuo.* ANG. *Springing or budding againe.* } Plin. *lib.* 10. *c.* 20. Regerminatione cædua, vel ſalice lætior.

RĔGĔRO, is, geſſi geſtum, Refero, reporto, reiicio, reddo. { השיב *heſchib* גבל *ghabal* הגביל *higbil* ἀναφορέω, ἀναδίδωμι. GALL. *Rapporter.* ITAL. *Referire, rapportare.* GERM. Widerumb hin tragen / entgegen halten. HISP. *Referir.* ANG. *To caſt vp againe to one, to caſt bak againe, to beare againe.* } Plin. *lib.* 2. *cap.* 9. In coitu quidem non cerni, quoniam hauſtum omnem lucis auerſa illò regerat vnde acceperit. Cic. *lib.* 11 *Epiſt.* Pro quo tibi ruſticos Stoicos regeram vt Catium Athenis natum eſſe dicas. Quint. Regerere inuidiam in aliquem. ¶ Interdum regerere, eſt ſcriptis mandare, quod quis legendo aut audiendo didicerit. ἀπομνημονεύειν. Quint. *lib.* 3 *cap.* 8. *& cap.* 12. *lib.* 2. *in fine.* Sunt enim velut res regeſtæ in hos commentarios, quos puer deduxerat ſchola. Vnde regeſta dicuntur, quæ iam in tabulas, libróſve redacta ſunt. τὰ ἀπομνημονεύματα, τὰ ὑπομνήματα.

‖ Regendarij, Singularij, Notarij, qui libellos ſupplices in codicem regerebant. Bud. ‖

Rĕgeſtus, a, um, participium. { מושב *muſchâb* נגבל *nighâl.* ἀναβληθείς. GALL. *Reietté, rapporté.* ITAL. *Regettato, riportato.* GERM. Widerauß hin gelegt / wider hin geworffen / oder getragen. HISP. *Referido, lleuado.* ANGL. *Borne or brought againe, caſt vp to one.* } vt Regeſta crapula, apud Apuleium *in Aſino:* id eſt, vomitu eiecta: Regeſta (inquit) crapula veſtem inquinauerat. Terra regeſta, id eſt, eodem relata vnde fuerat egeſta. Ouid. 11. *Metam.*

———recedit, humúmque

Effodit, & domini quales conſpexerat aures.

Voce refert paruæ, terræque immurmurat hauſtæ:

Indiciumque ſuæ vocis tellure regeſta

Obruit, & ſcrobibus tacitus diſcedit opertis.

Rĕgeſtum i. Terra ex ſulco egeſta, & in aliquantulam altitudinem eleuata Col. *lib.* 3. *c.* 13. Quum à parte ſuperiore in inferiorem detrahitur humus, vix iuſtum paſtinationi præbet regeſtum. Idem *lib.* 1. *c.* 3. Poteſt etiam in ſicciſſimis locis opus cuſtodiri, ſi depreſſius paſtinetur ſolum, eiúſque abunde eſt gradum effodere tribus pedibus, vt in quatuor conſurgat regeſtum. Regeſtum etiam dici poteſt (inquit Budæus) quod nos regiſtrum appellamus. Vide ſupra in verbo *Gero.*

Rĕgia Regio, Regificus, vide *Rego.*

Regieſco, vide *Regliſco*

Rĕgifugium, Feſtum erat Romanorum celebrari ſolitum poſtridie Terminaliorum, hoc eſt, vj. Cal. Martias, quo die Tarquinius Roma profugit. Inter Terminalia autem & regifugium quarto quoque anno interſerebatur dies vnus, quem ob id intercalarem vocabant. Vide Macrobium & Cenſorinum. ¶ Regifugium item dies notatur in faſtis Kal. Iunij, qui dies, quia totus nefaſtus non eſt, legi debet cum nota N non NF, quod ille dies ſit è nefaſto faſtus. Feſt.

Rĕgigno, is, Iterum gigno. { ἀναφύω. GALL. *Regenerer, rengendrer.* ITAL. *Rigenerare.* GERM. Widerumb gebären. HISP. *Tornar à engendrar.* ANG. *To engender againe.* } Regignor, paſſiuũ, apud Lucret. *lib.* 5.

———quapropter maxima mundi

Quum videam membra ac partes conſumpta regigni: ἀναφύεσθαι.

Rĕgilla, veſtis regia quæ & baſilica & trabea dicitur, quoniam ea reges vterentur, auro & purpura intexta. βασιλική. ¶ Eſt & veſtis muliebris genus, à ſuperioris tortaliſ ſimilitudine dictum. Plaut. *in Epid.* Quid erat induta? an regillam in induculam, an mendiculam?

Rĕgilianus, Imperator Romanus fuit miro fortunæ ludibrio ad tantæ dignitatis faſtigium euectus. Nam quum forte milites aliquot apud

ipſum

ipſum cœnarent, exortáque eſſe quæſtio vnde Regilliani nomen deductum foret: quibuſdam ad Regillum lacum, aliis aliò originem eius referentibus, Grammatiſta qui fortè aderat, deflectere hoc nomen à rege exorſus eſt, Rex, inquiens, regis, regi, inde Regillianus. Qua voce velut omine quodam excepta ſuccłamatum eſt protinus à militibus (vt eſt id hominum genus, ad ea quæcunque in mentem veniunt præproperum.) Meritò itaque rex erit, vt pote cui diuino quodam preſagio id nominis eſt impoſitum. Quid multa? quum poſtridie in publicum prodiſſet, ab vniuerſis Imperator eſt conſalutatus.

Regilli, orum, gens Claudia ex Regillis orta, Suet. *in Tib. c.* 1.

[Regillus, regulus. id vide.]

Rēgillŭs, *λίμνη* Lacus Algidæ ſyluæ ingreſſu, ad quem Aulus Poſthumius Dictator proſpere aduerſum Tarquinium Superbum patria eiectum, & Latinos bellum inferentes pugnauit. Vide Liu. 2. *ab Vrbe.*

Regimĕn, Regina, Regio, vide *Rego.*

Regiſtrum, i, Index memoriæ cauſa factus, in quem regerimus, quæ in neceſſarios vſus obuia eſſe volumus. Vocabulum parum receptum apud idoneos ſcriptores quo tamen vſus eſt Vopiſcus *in Probo*, Vſus (inquit) etiam ex regiſtris ſcribarum porticus porphyreticæ, Budæus docet Latinè regeſtum poſſe appellari.

Rēgium: {*Ῥήγιον*. ITAL. *Reggio di Lombardia*. GERM. Ein ſtatt in Lombardien heiſt jetz Reggio.} Oppidum Ciſalpinæ & Galliæ, a Lepido ædificatum: vnde & Regium Lepidum vocatur: Regium, propter pulcritudinem, & amœnitatem. ¶ Eſt & aliud Regium in finibus agri Brutii, vbi olim Sicilia impetu maris ab Italia creditur eſſe diuiſa. Vulgo *Reggio.* Sed hoc in prima ſyllaba aſpirationem recipit quum dici im putetur ἀπὸ τοῦ ῥήγνυμι, quod eſt abrumpere. Ab hoc Rhegini, teſte Seru. ab illo, Regienſes dicti ſunt.

Rēgŭlus, vide *Rego.*

REGLVTINO, as, quod glutinatum erat diſſoluo. {*ἀποκολλάω*. GAL. *Deſgluer, deſcoller.* ITAL. *Diſcolare.* GER. Etwas geleimpts wider auflöſen. HISP. *Deſengrudar.* ANGL. *To diſſolue that was glued.*} Plin. *lib.* 25. Purgant vlcera oculorum, expléntque, & ad cicatricem perducunt, palpebras reglutinant. Catullus,

Remitte pallium mihi meum quod inuolaſti,
Sudariumque Setabum, catagraphóſque thynos
Inepte quæ palam habere ſoles tanquam auita
Quæ nunc tuis ab vnguibus reglutina & remitte.

Rēglūtĭnoſus, a, um, valde glutinoſus. {*γλοιώδης*. GALL. *Fort gluant.* ITAL. *Molto incolato.* GER. Gar leimechtig oder klebrechtig. HISP. *Muy pega ojo, ò con mucho engrudo.* ANG. *Full of glue.*} Plin. *lib* 11. *cap.* 15. Sequens probatio: vt ſit odoratum ex dulci acre, reglutinoſum, perlucidum.

Rĕgo, is, xi, ctum, Guberno, adminiſtro Perottus, Rego quaſi rem populi ago. Vet. Vocab. Rego q. rectè ago, Martinius, q. re ago, id eſt, opere duco, quo ſcil. præſum alij facto & verbo. {נהג *nibéig* רדה *radáh* הדביר *hidbhir* ἡγεμονεύω, ἐφορεύω, ἄρχω, διέπω, κυβερνάω. GALL. *Regir & gouuerner.* ITAL. *Reggere, gouernare.* GER. Regieren, herſchen. HISP. *Regir ò gouernar.* ANGL. *To rule or gouerne.*} Virg. 4. *Eclog.*

——*Pacatúmque reget patriis virtutibus orbem.*

Cicer. *in ſomn. Scip.* Siquidem deus eſt qui viget, qui ſentit, qui meminit, qui prouidet, qui tam regit & moderatur, & mouet id corpus, cui præpoſitus eſt, quam hunc mundum princeps ille Deus. Virg. 1. *Georgicor.*

Per duodena regit mundi ſol aureus aſtra.

Terentius *Eunuch.* Here quæ res in ſe neque conſilium neque modum Habet vllum, eam conſilio regere non potes. Sic, Regere Galliam dixit Sueton. *cap.* 9. Item Quintilian. Ad quam ſpeciem dicendi recturus ſe ſit orator, &c. Item, Regere exercitus, pro Imperatorem eſſe. Sueton. *in Calig. cap.* 25. Item, Regere ſuos affectus, Senec. *cap* 16. *de conſol. ad Polyb.* ¶ Regere, eſt rectum tenere. {ישר *yiſchihár.* ἰθύνειν} Cornelius Celſus, Qui nimio dolore regere caput non poſſet. Regi fines dicuntur, autore Boetio, cum propriis finibus quiſq; ſe ager terminatur. Hinc finium regundorum, vel de finibus regundis iudicium quod inter confines redditur. ¶ Huius compoſita ſunt Arrigo, Corrigo, Dirigo, Erigo, Pergo, Porrigo, Surrigo, Surgo, quorum ſignificata aperiuntur ſuis locis.

Rectitas, iuſtitia, æquitas, veritas. Gl. Iſid. Vulgò dicimus Rectitudo. Sed neutrum purior latinitas nouit. Rectitudo hodie omnibus vſitata dictio eſt ſicut *aptitudo.*

Rēctŭs, a, um, quod nullam in partem flectitur ✕ Obliquus. {ישר *jaſchár.* ὀρθός, εὐθύς. GALL. *Droit, iuſte.* ITAL. *Dritto giuſto.* GERM. Recht, ſchlecht, oder ſchlechtig, gerad. HISP. *Derecho, iuſto.* ANGL. *Right euen iuſte, ſtreight.*} Plin. *lib.* 12. *c.* 19. Hi recto curſu per ſinus impellunt. Plaut. *Milit. ſc.* 6. *a.* 2. & *Pſeud. ſc* 4. & *a* 4. Hic ad me recta habet rectam viam. Idem *Milit. ſc* 3. *a.* 2. Nihil eſt qua tranſire huc poſſit niſi recto oſtio. Ouid. *Eleg.* 1. *lib* 2. *Triſt.*

Diſcolor vt recto graſſetur limite miles.

Quintilian. Dum rectum clauum teneam. Lucr. *lib.* 7.

Vidit vt hoſtiles in rectum exire cateruas
Pompeius.

¶ Per tranſlationem accipitur pro bono, & laudabili ✕ Prauus. Cic. 1. *Academ.* Tertia de diſſerendo, & quid verum, & quid falſum quid rectum in oratione, prauumve quid conſentiens, quid repugnet, iudicando. Idem *Attic.* Sauſeium ſine meis literis ad te venire, vix rectum erat. Idem *pro Murena*, Negat Cato rectum eſſe, hoc eſt, æquum, iuſtum, & pro ratione officij. Conſcientia recta. Idem *ad Atticum lib.* 13. In omni vita ſua quenque à recta conſcientia tranſuerſum vnguem non oportet diſcedere. Quintil. Rectum quoque iudicem inclinat miſeratio. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Sic igitur carmen, recta ſi mente legatur,
Conſtabit nulli poſſe nocere meum.

Senec. *cap.* 3. *de tranquill.* Recta torquent in deterius calumniatores. ¶ Rectum ingenium, Senec. *c.* 22. *de conſol. ad Marciam*, Neque enim recta ingenia, qualem in adoleſcentia ſpem ſui fecerant, vſque in ſenectutem pertulerunt: ſed interuerſa plerunque ſunt. ¶ Recto oculis aſ-

quem aſpicere. Sueton. *in Auguſt. c.* 16. Conſilium rectum. Terentius *in Andria*, Facilè quum valemus, recta conſilia ægrotis damus. ¶ Via recta rem narrare, eſt narrare rem vt eſt, nullo colorum vel circuitu. Idem *in Heaut.* Imò vt recta via rem narrem ordine. Cic. 2. *de Oratore*, Ego mehercule, inquit, Antoni, ſemper is fui, qui de te oratore ſic prædicarem, vnum te in dicendo viderı rectiſſimum. ¶ Recta cœna, vel recta, abſolutè, à veteribus dicebatur cœna quam clientibus & conuictoribus, & recto ordine diſcumbentibus laute principes dabant. *δεῖπνον*. Suet. *de Aug.* Conuiuabantur & aſſiduè, nec vnquam niſi recta, non ſine magno ordinum, hominumque delectu. Idem *in Domitia.* Multa etiam in conuiuiorum vſu notauit. ſportulas publicas ſuſtulit, reuocata cœnarum rectarum conſuetudine. Mart. *lib.* 8.

Promiſſa eſt nobis ſportula, recta data eſt.

Vnde Plaut. *in Mercat. ſc.* 4. *a.* 4. Rectius cœnare. (i. lautiùs.) Liberaliores enim diuites, ciuiliorésque ſalutatoribus ſuis legitimum conuiuium exhibebant, quæ recta cœna vocabatur. Sordidi autem, & maligniores rectæ cœnæ loco ſportulam tantùm præbebant. Sportula ſpecimen erat puſilli, parcíque hominis. Suet. *in Nerone*, Adhibitus ſumptibus modus, publicæ cœnæ ad ſportulas redactæ. ¶ Recta tunica dicebatur quæ ita contexta erat vt veluti rigens ſtaret: vel quæ à ſtantibus ab imo in altum texebatur. ἰσθὴς ὀρθή. Hac tyrones, & nouæ nuptæ induebantur. Hanc parentes liberis ſuis conficiendam curabant, ominis cauſa, vt tradit Feſtus. ¶ Rectum inteſtinum. *ἀπευθυσμένον ἔντερον*, ſextum eſt & poſtremum in ordine inteſtinorum, a craſſo inteſtino, quod *κῶλον* appellant, ad ſolem vſque productum, nullis ſinibus inuolutum, vnde & nomen accepit. ¶ Rectus caſus, vide *Caſus* ſuo à. ¶ Rectus, aliquando procerus. *εὐμήκης*. Celſus. Catullus *de Quintia*, Mihi candida, longa, Recta eſt. Horat. 1. *Serm.* Candida rectáque ſit.

Rēctum, i, neutrius generis ſubſtantiuum, Officium perfectum, omnes virtutis numeros complens, quod Græci *κατόρθωμα*, appellant. מישור *miſchór* מישר *meſchár.* Cicer. 1. *Offic.* Perfectum autem officium rectum opinor, vocemus, quod Græci *κατόρθωμα*. Idem 2. *de finibus*, Quæ autem nos aut recta, aut rectè facta dicimus, ſi placet, illi autem vocant *κατορθώματα*, omnes numeros virtutis continent. ¶ Ponitur aliquando pro æquo & iuſto, non pro perfecto officio. Virg. 1. *Æneid.*

——*& mens ſibi conſcia recti.*

Ouid 1. *Metam.*

——*quæ vindice nullo*
Sponte ſua ſine lege fidem, rectúmque colebat.

Rēctā, aduerbium, Per rectam viam. {בשבילה *baſhbiláh* εὐθύ. GAL. *Tout droit.* ITAL. *Al dritta.* GER. Den nächſten, Geſtracks. HISP. *Por camino derecho.* ANG. *Euen forward.*} Ter. *in Eunuch.* Quid hic ſtabas? cur non recta introibas? Cic. *Attic. lib* 6. Et naui rectà ad me venit. Plaut. *Milit. ſc.* 6. *a.* 2. Periphic ad me rectà habet rectam viam. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Ad me adit rectà. Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Introrumpam rectà in ædes. Idem *Amphitr.* facit rectà in angues impetum.

Rēctāngŭlŭs, a, um, quod habet lineas in rectum productas, itáque coeuntes, vt nulla ſit quæ magis promineat quam altera. *ὀρθογώνιος*.

Rēctē, aduerbium, Bene. {*καλῶς*. GAL. *Bien, proprement, droitement, à droit.* ITAL. *Bene, drittamente, giuſtamente, ragioneuolmente.* GERM. Recht, woll. HISP. *Bien y derechamente y iuſtamente.* ANGL. *Rightlie, well.*} Cicer. 4. *Academ.* Rectè concluſit, teneo: ſin vitioſè, minam Diogenes reddet. Idem *Attic. lib* 9. Rectè auguraris de me: bene enim tibi cognitus ſum. Cicer. *in Epiſt. ad Fab.* Rectène omnia? Rectè mortuus eſt. ſup Vatinius.) Plaut. *Menach. ſc.* 7. *a.* 5. Si recte facias, me emittas manu. (quia te ſeruaui.) Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 4. Tibi res ſoluta eſt recte? Idem *Capt ſc.* 4. *a.* 5. feciſti & recte & benè. Idem. Morata rectè, vide *Moratus.* Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Rectè obiurgat. (id eſt, meritò.) Idem *Amphitr. ſc.* 3. *a.* 2. Recte ita eſt vt obligaui. ¶ Aliquando ponitur pro iuſtè *δικαίως*. Terent. *in Andr.* Pater, non recte vinctus eſt, id eſt, iniuſtè. ¶ Aliquando pro non obliquè. *εὐθύ*. Cicer. 1. *de finibus.* Sive aliæ declinabunt, aliæ ſuo nutu rectè ferentur. ¶ Ponitur aliquando in reſponſione, quum ſine iniuria interrogantis aliquid reticemus, ait Donatus. Terent. *in Hecyr.* Quid tu igitur lacrymas? aut quid es tam triſtis? PA. Recte mater. Idem *in Adelph.* Quid fit? quid agitur? SY. Rectè. ¶ Aliquando pro ſic, vel etiam. *Ibid.* Tu rus hinc abis? D. rectè. ¶ Rectè, *ἀφθόνως*, lautè, opiparè. Tranquillus, Sed & conuiuabatur aſſidue, nec vnquam niſi recte & dapſile. Seneca, Hanc petunt omnes iſti, qui, vt ita dicam, rectè viuunt. Apud eundem rectus apparatus, id eſt, lautus: &, Recta, cœna, id eſt, dapſilis & opipara. Non, inquit, magnam rem facis, quòd viuere ſine recto apparatu potes. ¶ Non recte dicere alicui, eſt illi maledicere. Plaut. *in Pſeud. ſc.* 6. *a.* 4. Nam quid refert ei nec rectè dicere, qui rectè nihil facit? Idem *Aſin ſc* 3. *a.* 1. Nec recte quæ in nos dicis. id eſt, malè. Idem *Moſtell. ſc* 3. *a.* 1. Nec rectè ſi ei dixeris, vapulaſſis. cui opponitur benè loqui. Idem *Aſin ſc.* 4. *a.* 2. Malo magno tuo iſti nec rectè dicis. ¶ Rectè reſtituere vrbes. (id eſt, bona fide.) Liu *lib* 8. *d.* 4. ¶ Ponitur aliquando pro tutò, *ἀσφαλῶς*. Cicer. *ad Terentium lib.* 14. Rectè in præſentia domi eſſe poteſtis. Idem *ad Lentulum lib* 3. Quoties mihi certorum hominum poteſtas erit, quibus rectè dem, non prætermittam. (id eſt, quibus tuto, & citra periculum dare poſſim literas.) ¶ Rectè eſſe alicui, eſt, illum recte valere, quod etiam dicimus pulcre alicui eſſe. Cicer. *ad Attic.* De Attica pergratum mihi feciſti, quòd curaſti antè ſcirem rectè eſſe quàm non bellè fuiſſe. Plaut. *Menach. ſc.* 4. *a.* 3. Hic tibi erit rectiùs. (id eſt, domi quam foris.) Idem *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Quæ res recte vortat mihi. Et Gell. *cap. vlt. lib.* 13. Recte ſit oculis tuis. (verba bene precantis. Recte eſſe alicubi eſt illic ſine reprehenſione manere. Cicer. *ad Attic.* Qui minus autem ego iſthic recte eſſe poſſim, quam Marcellus? Ponitur aliquando pro patenter. Terent. *in Eunuch.* Neque præterquam quas ipſe amor moleſtias habet, addas: & illas quas habet, rectè feras. ¶ Rectè otia ponere, dixit Horat. 2. *Serm.* pro eo quod eſt vtiliter diſpenſare. ¶ Rectè parere, eſt non monſtrū parere, inquit Donat. Terent. *in Hecyr.* Præſertim quum & rectè, & tempore ſuo pepererit. ¶ Rectè, dicere, eſt apte & compoſite loqui. Differunt autem recte dicere & vere dicere, quod recte, ad verba, vere dicere ad ſententiam referatur. Nam poſ-

ſumus rectè & falſum dicere, dummodo nullo vitio verborum dicatur. Terent. *in Adelph.* Et rectè, & verè dicis. Hæc tamen differentia non vbique ſeruatur. Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Rectè meminiſti & mox: Vera memoras. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 5. Neque vere, neque rectè feciſti vnquam. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 2. At ego dico rectè. (id eſt, verè, ſiue vera.) Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 5 Satin hoc eſt rectè fabulor. (id eſt, verè.) ¶ Rectè atque ordine, hoc eſt, nihil præpoſtere agendo. [illegible] Cic. 6. *Philipp.* Rectè atque ordine, èque Rep. feciſſe videri. Idem 7. *Philip.* Literas Bruti rectè atque ordine ſcriptas videri. Rectè pro Nihil, interprete Donato. Terent. *Eunuch.* Dum hæc dicit, abiit hora: rogo numquid velit. Rectè, inquit ab eo. Eſt rectè pro Satis eſt. Terent. *Heaut.* Tum quod dem ei, rectè eſt. nam nihil eſſe mihi, religio eſt dicere. Plaut. *Menæch. ſc.* 2. *a.* 5. Ancillas penum rectè præbet. (id eſt, abundè præbet.) ¶ Rectè interdum pro laute, ſplendide, vnde Rectius cœnare, (id eſt, lautius.) *Ibid ſc* 5. *a.* 4. Iubeas, ſi ſapias hæc iatrò auſerier: Eadem licebit mox cœnare rectius. ¶ Nec rectè, i. non rectè, pro malè. Idem, Si nec rectè dicis nobis.

Rectio, nis, Adminiſtratio, gubernatio. {פקודה *pekuddâh* תחבולה *tachbulâh*. [illegible] GAL. *Gouuernement.* ITAL. *Adminiſtratione gouerno* GERM. Regierung/Verwaltung HISP. *Regimiento o obra de regir.* ANGL. *A ruling, a governing.*} Cicer. 3. *de finib.* Omniúmque rerum publicarum rectiones præſcripſimus. Et *paulò poſt.* Ea quoque non ſolum ad priuatæ vitæ rationem, ſed etiam ad rerum publicarum rectionem relatum.

Rector, is, Gubernator, adminiſtrator. {רועה *roêh* מנהיג *menaheigh* מרביר *madbîr* [illegible] GAL. *Gouuerneur* ITAL. *Rettore gouernatore.* GER. Ein Regierer/oder Herrſcher. HISP. *Regidor ò enderecador.* ANGL. *A ruler or governer.* Cicer. *de ſomn.* Ciuitatum rectores & conſeruatores. Idem *de Orat.* Rector Reipublic. & publici conſilij auctor. Rector nauis, apud eundem 2. *de diuinat.* [illegible] Cur genitor deûm & rector Iuppiter. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Rectores prouinciarum & exercituum. Sueton. *in Auguſt. cap.* 88. ¶ Rector, de Imperatore. Idem *in Claud. cap.* 10. ¶ Pro Tutore ſiue Curatore appoſito paruis ætate. Idem *in Auguſt. cap.* 48. Rectorem quoque ſolitus eſt apponere ætate paruis ac mente lapſis.

Rectrix, icis, Gubernatrix. {מנהגת *menahégheth* רועה *roêh* [illegible] GAL. *Gouuerneresse.* ITAL. *Gouernatrice* GERM. Ein Regiererin/herrſcherin HISP. *Regidora, ò enderecadora.* ANGL. *She that governeth* } Colum. *lib.* 3. *c.* 10. Videmus hominibus inſpiratam, velut aurigam rectricémque membrorum animam: ſenſuſque iniectos ad diſcernenda, quæ tactu, naribus, auribúſque & oculis indagantur: pedes ad greſſum compoſitos, brachia ad complexum, &c. Plin. *lib.* 37. *c.* 13. Italia rectrix, parénſque mundi altera.

Regimen, inis, ipſa rectio. {פקודה *pekuddâh* תחבולה *tachbulâh*. [illegible] GAL. *Gouuernement, maniement.* ITAL. *Gouerno, maneggio.* GERM. Ein Regiment. HISP. *Regimiento.* ANGL. *Gouernement.*} Liu. 3. *ab Vrbe,* Regimen totius magiſtratus penes Appium erat fauore plebis. Plin. *lib.* 7. *cap.* 16. Vocis ſermoniſque regimen primores tenent dentes. Lucr. *lib* 3.

In quo conſilium vitæ regiménque locatum eſt.

Suet. *Aug. c.* 2. Morum regimen, &c. Ouid. *lib.* 3. *Metam.* Regimen carinæ flectere.

Regula, æ, Norma qua lineæ reguntur, id eſt, diriguntur. {קו *kav* פלס *péles* משפלת *miſchkâl*. [illegible] GALL. *Reigle.* ITAL. *Regola, miſura retta.* GERM. Ein Richtſcheit/Regel/Lineal. HISP. *La regla para ſacar lo derecho.* ANGL. *A rule or ſquare* } Colum. *lib.* 3. *cap.* 13. Nam duas regulas eius latitudinis quæ paſtinatis ſulcum facit [illegible] Græcæ literæ χ decuſſauimus. ¶ Per tranſlationem accipitur pro breui rerum præceptione. Cicer. 4. *Acad.* Hanc enim eſſe regulam totius philoſophiæ, conſtitutionem veri, falſi, cogniti, incogniti. Quintil. Ad hanc regulam & diligentiam non ſunt locuti veteres. Idem, Ad legem & regulam compoſitum. ¶ Ponitur aliquando regula pro baculo quo aliquid rectum tenetur. Columel. *lib.* 6. *cap* 19. Vt inſerto capite deſcendentibus per foramina regulis, ceruix teneatur. ¶ Ponitur quoque pro inſtrumento eundem vſum præbere quem fiſcus in factura olei. Idem *lib.* 12. *cap.* 52. Suſpenſa mola oleam frangito, eámque vel in regulas, vel in nouos fiſcos adiicito, &c. Vide *Fiſcus.* ¶ Regula Lesbia, id eſt, flexibilis. Prouerbio dicitur, cùm aliquid præpoſtere accommodatur.

Regulatim, & regulariter, aduerbia ſunt, teſte Diomede *Grámmatices lib* 1.

Regularis, e, quod ſecundum regulam eſt vel quod in regulam trahi poteſt {[illegible] GALL. *Regulier faict à la reigle.* ITAL. *Fatto con regola ò miſura.* GERM. Nach dem Richtſcheit gemacht/nach der Regel gerichtet. HISP. *Hecho con regla* ANGL. *Made with a rule and ſquare.*} Vnde æs regulare dictum eſt, quod à caldario, coronarióque diſtinguitur. nam coronarium eſt quod tenuatur in laminas, tauróque felle tinctum ſpeciem auri præbet in hiſtrionum coronis. Caldarium vero quod funditur tantùm, malleis fragile. Regulare quod obſequitur malleis, & ab aliis ductile appellatur. Sed in cæteris metallis regulare dicitur quod excoctum igni diligentiùs eſt, vitiiſque purgatum. Plin *lib.* 34. *c.* 8. In Cypro coronarium æs, & Regulare eſt, vtrumque ductile.

¶ Regulo, dirigo per regulam. verbum barbarum. Onom. Regulo [illegible] inde.

Regulatus, a, um quod dirigit: [illegible] ‖

Rex, Regis, Princeps qui ex legum præſcripto ſuis imperat. Nam ſi pro libidine id fit, tyrannus eſt. {מלך *melech* [illegible] GAL. *Roi* ITAL. *Re.* GER. Ein König HISP. *Rey.* ANGL. *A king.*} Hinc regiones dictæ videntur quod ſingulæ ſingulis pateren regibus a quibus & Regna appellantur. Dicuntur & Reges qui tamen, qui vrbes ſuas vrbi imperium habeant. Sic principio Reges Romanorum dicti ſunt, quibus in perium vrbis permittebatur. Cic. 2. *Offic.* Mihi quidem non apud Medos ſolum, vt ait Herodotus, ſed etiam apud maiores noſtros iuſtitia ſuæ dæ cauſa videntur olim bene morati Reges conſtituti. Idem 3. *de finib.* Rectius enim appellabatur Rex quam Tarquinius, qui nec ſe, nec ſuos regere potuit. Virg. 1 *Æneid.*

——diuûm pater atque hominum Rex.

Horat. 1 *Serm Satyr.* 3.

——hoc magnus formula Reges

Excepto ſapiente tenet.

Ouid. 2. *Amor Eleg.* 15.

Cedant carminibus Reges Regúmque triumphi.

Plaut. *Amphitr.* per ſupremi Regis regnum iuro. (id eſt, Iouis.) Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 4. Quid refert me feciſſe Regibus, vt mihi obedirent. Idem *Capt. ſc.* 1 *a.* 4. Non paraſitus ſum, ſed Regum Rex regalior. ¶ Rex regum dictus olim Parthorum Rex, vir doctiſſ. annotauere, exponentes illud Suetonii *in Calig. c.* 5. Regum etiam Regem & exercitatione venandi, & conuictu megiſtanum ad eſt, magnatum ſiue procerum regni) abſtinuiſſe, quod apud Parthos Iuſtitij inſtar eſt. ¶ Qui Rex Nemorenſis erat, idem quoque & Sacerdos. Idem Suet *ibid. c.* 35. ¶ Hinc Interrex, qui poſt prioris deceſſum, interea Regis locum tenet, donec nouus præficiatur [illegible] & interregnum, ſpatium illud quod eſt Interregni. Sed de hoc letius ſuo loco. ¶ Reges item a tenuioribus per aſſentationem appellabantur potentiores diuitéſque, quos illi ſui alendi tuéque commodi gratia obſeruabant. Martial *lib* 9.

Qui Rex eſt, Regem, Maxime, non habeat.

Colum. *in Præfat. lib.* 1. An honeſtiùs duxerim mercenarii ſalutatoris mendaciſſimum aucupium circumuolitantis limina potentiorum ſomnúmque regis ſui rumoribus augurantis. Neque enim rogantis quid agatur intus, reſpondere dignantur ſerui. Plaut. *Menæch. ſc* 5. *a.* 5. Paraſitus, qui ſuo regi tantum conciunt mali ¶ Pompon, Pinarij, Calpurnij, Mamerci cognomento reges a Numæ filiis, Plutarch. *in Numa, & Marty.* Idem *in Coriolano.* ¶ Rex, & victor etiam à Latinis dicitur qui rem abſoluit & perficit. Varro *de L. L.* Quartus vbi eſt aditus & miſſa Regis, i. qui ad quartum gradum peruenerit is rex fuerit, & planè modus omnibus rem abſoluerit. Horat.

—— rex eris aiunt, Si rectè facies.

Auſonius,

Qui rectè faciet, qui non dominatur, erit rex.

Sic & victor dicitur. Virg. *in Æneid.*

—— victórque virum volitare per ora.

Rurſus,

Illi victor ego, & phrygio conſpectus in oſtro.

Regina, æ, Regis vxor. {מלכה *malchâh* [illegible] GALL. *Reyne.* ITAL. *Reginare, Regina.* GER. Ein Königin HISP. *Reyna.* ANG. *A queene.*} Cicero *Attic. lib.* 14 Reginæ fuga mihi moleſta eſt Vel quæ regnum polliceret etiam ſi virum nunquam habuerit, vtpote ad quam regnum ex ſucceſſione peruenit, vt Cleopatra in Ægypto, Dido apud Carthaginienſes. Quandoque ponitur pro muliere ditiore. Terent. *in Eunuch.* Quia ſolæ vtuntur his reginæ. ¶ Aliquando pro domina. Plaut. *in Truculent.* Sed reginæ domi ſuæ fuere ambæ ¶ Refertur & ad inanimata. Horat *Epiſt.* 6.

Et genus & formam regina pecunia donat.

Oratio regina omnium rerum. Cic. 2. *de Orat.* Siderum regina bicornis Luna Horat. *in Carm. ſeculari.*

} Regius Mons, Königsberg, vrbs anno 1260. ab Equitibus Teutonicis extructa Epiſcopi Sambienſis olim ſedes, nunc Ducatus Pruſſiæ metropolis, Academia & emporium. ‖

Regulus, diminutiuum eſt a Rege deductum, non ſtaturæ, ſed potentiæ diminutionem ſignificans, qui & regulus [illegible] GALL. *Vn roi de quelque petit pays, roitelet, vn duc, ſeigneur.* ITAL. *Duca ſignore principe.* GER. Ein König der kein groß reich vnder im hatt, ſonder einen kleinen gewalt iſt. HISP. *Duque, ſenor, principe* ANG. *The king of a little kingdome.*} Saluſt. *in Iugurth.* Poſtquam illa iuſta more regio magnifice fecerant Reguli in vnum conuenere, vt inter ſe de cunctis negotiis diſceptarent. Plin *lib.* 18. *c.* 3. Magoni tantum honoris Senatus noſter habuit Carthagine capta, vt quum regulis Africæ bibliothecas donaret, vnius eius duodetriginta volumina cenſuerunt in linguam Latinam tranſferenda. ¶ Reguli item vocabulum ſunt, qui & baſiliſco ſerpenti, & trochilo aui commodent, verùm eius loco Græcis nominibus receptiùs vtimur.

Regius, a, um, Regi conueniens, glorioſum: quod regiè curatur. {[illegible] GALL. *De roy, royal.* ITAL. *Regale* GERM. Königlich/königlich. HISP. *Cosa real o pertenecente al rey* ANGL. *Of the king, kingly.*} Cicer. *lib* 3 *Offic.* Erat autem regius paſtor. Idem 1. *Tuſcul.* Codrum qui ſe in medios immiſit hoſtes famulari veſte, ne poſſet agnoſci ſi eſſet ornatu regio Virg. 5. *Æneid.*

Intextúſque puer formoſa regius Ida.

Catul. *de Com. Beren.*

Regium adepta es coniugium.

Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 1. Virum fortè & forma regia. Ouid. 6 *Faſt* Regia res ſcelus eſt. ¶ Regius morbus, dictus eſt quòd mulſo (quod genus potionis in regum deliciis erat) curaretur, inquit Varro, [illegible] Vel quia (vt Celſus ſcribit) eo morbo affectos apparatu regio, hoc eſt, lecto, & conclaui cultiore & ludis laſciuiáque vti perutile eſt, per quæ mens ægrotantis exhilaretur. Horat *in Arte,*

Aut mala quem ſcabies, aut morbus regius vrget.

Idem morbus aurigo antè dicebatur, à colore auri, quem bilis per totum corpus diffuſa repræſentat. Arcuatus quoque morbus appellatur, quod cæleſti arcui ſit concolor vel quod ita ſtringit humana corpora, vt in arcum ducat. ¶ Lex regia. Lib. 34.

‖ Regius morbus, eſt icterus. [illegible] *lib.* 4 & Icterum Græci appellant à cuiuſdam animalis nomine, quod ſit coloris talis. Hunc morbum Latini arcuatum appellant ad ſimilitudinem cæleſtis arcus. Aurigenem verò Varro appellat à [illegible] Regium autem morbum inde æſtimant ſic ſum quod vino bono & regali curetur ‖

Regia, æ, Baſilica, domus & aula regis. {בית המלך *beth hammélech,* [illegible] GALL. *Le palais ou maiſon royale* ITAL. *Palazzo o ſala regale.* GERM. Ein königlicher palaſt/deß Königshoff HISP. *La caſa real, palacio.* ANGL. *A place or kinges houſe.*} Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe.* Eo tempore in regia prodigium viſu euentuque mirabile fuit omen. Iuſtin. *lib.* 1 In regiam ſe recepit Ouid. 2 *Metam.*

Regia Solis erat ſublimibus alta columnis.

Virg. 2. *Georg.*

Iampridem nobis cæli te regia Cæſar Inuidet.

Gell. *c.* 6. *lib.* 4. In ſacrario, in regia haſtas Martias mouiſſe. ¶ Regia & temporum

templum Veſtæ Romæ, Plutarch. *in Rom.* Iuxta templum Veſtæ fuit ibi ſtructa a Numa. Idem *in Numa.*

Rēgiē, aduerb. Regio more & imperiosè, ſeuerè, crudeliter. { *βασιλικῶς, τυραννικῶς.* GALL. *Royalement, en Roy.* ITAL. *Regalmente.* GERM. Königlich / herrſchlich / prächtlich. HISP. *Realmente.* ANGL. *Kingly, lyke a king.* } Cicer. *in Catil.* Idem 5. *Verr.* Nunc vt hoc tempore ea quæ regiè, ſeu potius tyrannicè ſtatuit in aratores Apronius, prætermittam.

Rēgificus, a, um, Regalis. { *βασιλικός.* GAL. *Royal.* ITAL. *Regale.* GER. Königlich. HISP. *Real.* ANGL. *Kingly.* } Valer. 2. *Argon.* Stat geminus auróque tori, menſæque paratu Regifico.

Rēgificē, aduerbium, Splendide, ſumptuosè & regio apparatu. { *βασιλικῶς.* GALL. *Royalement* ITAL. *Regalmente* GER. Königlich überaus köſtlich. HISP. *Realmente* ANGL. *Kingly.* } Cic. 3. *Tuſcul.* Vidi ego te adſtante ope barbarica, tectis cælatis, laqueatis auro, ebore inſtructam regificè. ex poeta quodam.

Rēgalis, e, ad maieſtatem, eminentiam, & excellentiam pertinet, dignũ rege. { *βασιλικός.* GAL. *Royal.* ITAL. *Regale, pertinente al re* GER. Königlich / einem König zugehörig. HISP. *Coſa pertenecsiente al rey* ANGL. *Kingly.* } Cic. *in Cat.* Nihil est tam regale videri quam ſtudium agri colendi. Idem 1. *de diuin.* Vt enim ſapere, ſic diuinare regale ducebant, vt teſtis eſt noſtra ciuitas, in qua & Reges augures, & poſtea priuati eodem ſacerdotio præditi rempublicam religionum autoritate rexerunt. Ouid. 5. *Metam.*

——fremitu regalia turbæ
Atria complentur.

Idem *Eleg.* 1 *lib* 2. *Triſt.*

Et dedimus tragicis ſcriptum regale Cothurnis.

Virg. 1. *Æneid.*

Regales inter menſas, Laticémque Lyæum,

Ibidem,

At domus interior regali ſplendida luxu.

Comparat. Regalior. Plaut. *Capt. ſc.* 1 *a.* 4. Sum rex regum regalior.

Rēgalitēr, Seuerè, crudeliter: & regio more. { *βασιλικῶς.* GAL. *Cruellement, royalement* ITAL. *Crudelmente, realmente.* GER. Herrſchlich / prächtlich wie die König vnd tyrannen. HISP. *Cruelmente, regalmente.* ANG. *Cruelly, lik a king.* } Ouid. 1. *Metam.*

——precibus que minas regaliter addit.

Regaliolus, nomen auis. Suet. *in Cæſar. c.* 81

Regio, nis, dicta a rego, quòd priuſquam prouinciæ fierent, regiones ſub regibus erant, atque ab his regebantur. Vel, vt alijs placet. Regiones dictæ ſunt a verbo regere, quod ſignificat circumſcribere, definire. quòd regiones certis circumſcribantur finibus atque regerentur: vnde Rubrica iuris, finium regundorum, id eſt circumſcribendorum, terminandorum. } { מדינה *medhinah* מחוז *machoz* פלך *pelech.* *χώρα.* GAL. *Region pays prouince contree.* ITAL. *Regione contrata contada paeſe, prouincia* GER. Ein land oder landſchafft HISP. *Region provincia.* ANGL. *A region prouince, or countrey.* } Cic. *pro Sextio.* Quæ regio, quæ ora, quis locus, ſatis erat latior, in qua non regnum aliquod ſtatueretur. Idem, Claſſem fugientem perſecuti ſumus vſque ad Sidam, quæ extrema regio eſt prouinciæ meæ. Ouid *Eleg.* 4 *lib* 4.

——Quamuis longè regione remotus Abſim.

Plaut. *Men. ſc.* 2 *a.* 3 Abire non poſſum ab his regionibus. Tibull. *lib* 4.

Nulla tibi aduerſis regio ſeſe offeret armis.

¶ Poſtea maiores in vrbe partes, regiones appellari cœptæ, à ſimilitudine earum regionum in quas orbis diuiditur. Quatuor autem fuerunt antiquitus vrbis Romæ regiones, quibus prima regio Suburbana, ſecunda Exquilina, tertia Collina, quarta Palatina. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2 *a.* 2. Hi loci ſunt, atque regiones vrbis ſup. Idem *Milit ſc.* 2. *a.* 2 *Mel.* Tace (inquit), Dum in regionem aſtutiarum mearum te induco. ¶ Ponitur aliquando regio, præſertim in plurali numero, pro fine, ſiue termino: vt quum Cic. *pro Archia* dicit, vitæ ſpatium exiguis regionibus circumſcriptum eſſe: id eſt, vt ait Budæus, finibus & terminis. Idem *contra Rullum.* Vix facile ſeſe regionibus officij continet id eſt, terminis. Regiones vineæ, fines & limites. Cic. 2. *de nat. deor.* An Accij Nauij lituus ille, quo ad inueſtigandum ſuem regiones vineæ terminauit, contemnendus eſt? Hinc metaph. Regionibus officij ſeſe continere Idem 2. *de lege Agr.* Singularis homo priuatus, niſi magna ſapientia præditus, vix maximè ſeſe regionibus officij, magnis in fortunis & copiis continet. Idem *pro Archia.* Si nihil animus præſentiret in poſterum, & ſi quibus regionibus vitæ ſpatium circumſcriptum eſt, iiſdem omnes cogitationes terminaret ſuas, id eſt finibus & terminis vt ait Budæus. ¶ Regiones item appellantur quatuor cœli limites, ſiue cardines פאות *peoth.* Ortus, Occaſus Meridies & ſeptentrio. Cic. *de nat. deor.* Sed etiam regio, quæ tum eſt Aquilonaris, tum Auſtralis. Regio, inquit Budæus, Gallis vernaculo ſermone *Quartier* dicitur. In ea quoque ſignificatione accepit Cic. *pro Planco*, quam etiam tractum vocat. Tuſus, inquit, ille tractus celeberrimus Venafranus, Aliſanus, tota denique illa noſtra aſpera & montoſa regio. ¶ Ponitur aliquando regio pro orbita & linea. Cic. *in Verr.* De omnibus nobis ſi quis tantum de regione deflexerit &c. ¶ A regio fit è regione quod eſt ex aduerſo in conſpectu, quaſi rectis lineis, tanquam aduerbium in oratione ponitur. { על פני *hal pene.* *ἀντικρύ.* } Cæſ. 3. *bell. Gall.* Quum vterque vtrique eſſet exercitus in conſpectu, feréque è regione caſtra caſtris poneret.

Rēgiōnātim, aduerbium, per ſingulas regiones { *κατὰ χώρας.* GAL. *Par regions, par quartiers.* ITAL. *Di regione in regione.* GERM. Durch alle vnd jede landſchafften. HISP. *De region en region.* ANG. *Frome contrey to contrey.* } Sueton *in Cæſare cap.* 39. Ludos etiam regionatim vrbe tota edidit, & quidem per omnium linguarum hiſtriones. Liu. 10. *Maced.* Mutarunt ſuffragia, regionatimque generibus hominum, cauſiſque & quæſtibus tribus deſcripſerunt.

Regionaliter etiam dicitur, vt regionatim. *κατὰ χώρας.* Apuleius *lib.* 1 *de Mundo*, Quæ tamen illi cùm regionaliter videantur eſſe peſtifera, ad omnem ſalutaria ſunt.

Reglifco, iterũ gliſco, creſco. al. *Regieſco*, Scalig. reſcribit *Regieſco*, pro regliſco. Ante eum Turn. *lib.* 13. *c.* 25.

RĒGNVM, i, dicitur tam regio ipſa ſubiecta, quæ à rege poſſidetur, quàm ipſe dominatus. { מלכות *malchuth.* *βασιλεία.* GALL. *Regne, royaume.* ITAL. *Regno, reame* GER. Ein reich / oder königreich HISP. *El reyno y reynado.* ANG. *A kingdome or realme.* } Plaut. *Amphitr.* Per ſupremi regis regnum iuro. (i. cœlum. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Sibi habeant ſua regna reges. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a* 1. Sub Veneris regno vapulo, non ſub Iouis. Seneca *c.* 8. *de tranq.* Paupertas regnum eſt, cui noceri non poteſt. ¶ Cotij regnum videtur eſſe nomen loci apud Sueton. *in Tiber. c.* 37. Cic. *in Caſſio*, Non regno, ſed rege liberati videmur Virg. 1. *Æneid.*

Vtile & hæc mecum pariter conſidere regnis?

Habere regna pro regnare. Idem *Æneid.*

——ſed regna Tyri germanus habebat
Pygmalion.

¶ Regnum etiam dici poteſt priuata cuiuſque domus in qua quiſque eſt tanquam rex. Cic. 1. *de Orat.* Quare negaſti te fuiſſe laturum, niſi in regno meo eſſes, id eſt, in Tuſculano. ¶ Regnum Dei eſt vel quod Deus habet, vel Deus dat habendum, ſuo regno aliquatenus ſimile. Itaque ille caſus Dei eſt vel ſubiecti, vel cauſæ. *Regnum Dei* quod ipſe

Habet, diſtinguı ſolet in regno
- *Potentia*, cui omnes creaturæ ſubſunt, vt quas potenter creauit & gubernat.
- *Gratia*, in quo ſunt, qui ſe ex ſtatu peccati vocari ſuſtinent per Verbum Dei.
- *Gloria*, in quo ſunt beati: hæc eſt Eccleſia triumphans, & eorum amici ſancti Angeli.

Dat Ita regnũ Dei eſt.
- *Dominium mundanum.*
- *Status beatitudinis.*
- *Æterna vita.*

Regnum Dei aliquando eſt modus & conditio eius colligendi & gubernandi.

Rēgno, as. Regnum poſſideo, & adminiſtro. { מלך *malách.* *βασιλεύω.* GALL. *Regner.* ITAL. *Regnare.* GERM. Regieren / ein reich innhaben vnd verwalten. HISP. *Reynar* ANG. *To regne.* } Priſcianus, Rex ſolum quod a regendo naſcitur, peperit ex ſe aliud verbum, regno. Cicer. *pro lege Manil.* Sed ab illo tempore annum iam tertium & viceſimum regnat, & ita regnat, &c. Idem 3 *Offic.* Nam ſi violandum eſt ius, regnandi gratia violandum eſt. Liu. 1. *ab Vrbe*, Manſit Syluius poſtea omnibus cognomen qui Albæ regnauerunt. Quintilian. Regnat modus in omnibus. ¶ Ponitur aliquando regnare pro autoritate valere & florere. Cic *ad Gallum lib.* 7 Olim quum regnare exiſtimabamur. ¶ Regnatur, impersonale. Virg. 1 *Æneid.*

Hic iam ter centum totos regnabitur annos
Gente ſub Hectorea.

¶ Regnor, aris, paſſiuum. Tacit. *lib.* 7. Neque enim hîc vt in cæteris gentibus, quæ regnantur, certa dominorum domus, &c. Ouid. 4. *de Ponto Elegia.* 15.

——regnataque terra Philippo.

Rēgnator, is, verbale, qui regnat. { מלך *moléch.* *βασιλεύων, βασιλεύς.* GAL. *qui regne regnant.* ITAL. *Coi regna, regnatore* GERM. Ein regierer / regent HISP. *Reynador.* ANG *He that regneth.* } Virg. 4. *Æneid.*

Ipſe tibi demittit clara demittit Olympo
Regnator cælum & terras qui numine torquet.

Plaut. *Amphitr.* Pater meus deum regnator, &c. Idem *Men. ſc.* 4. *a.* 1. Vbi Rex Agathocles regnator fuit. (pro regnauit.) ¶ Aliquando pro poſſeſſore. Mart. *lib.* 10.

Quiſquis eris noſtri poſt me regnator agelli.

Rēgnatrix, icis, verbale fœmininum, vt Domus regnatrix. { מלכות *molecheth* *βασιλεύουσα, δεσπότις.* GAL *Regnante* ITAL. *Regnatrice.* GERM. Ein regiererin. HISP. *Reynadora.* ANGL. *She the regneth.* } Tacitus *lib.* 1.

REGREDIOR, Retrogredior, reuertor. { שוב *ſchab* ׳׳ *ſaph.* *ἀναχωρέω, ἐπανιέναι.* GALL. *Se reculer, ſe retourner.* ITAL. *Ritornare* GERM. Wider hinderſich gehn. HISP. *Boluer atras* ANGL. *To go back, to recule.* } Plaut. *Aulul.* Illuc regredere ab oſtio, illuc ſis vide vt incedit. Cic. 1. *Officior.* Cum vtriſque ſeparatim locutum, ne cupidè quid agerent, ne appeterent, atque vt regredi quàm progredi mallent. Liu. 10. *ab Vrbe*, Pars ſtare, incerti vtrum progredi an regredi in caſtra tutius foret. Sueton. *in Tiber. c.* 11. Regredi domum ¶ Regredi in memoriam Plaut. *Capt. ſc.* 4. *a.* 5. In memoriam regredior audiſſe me. (i. in memoriam redeo, id eſt, reuoco, reduco, &c.

Rēgrēſſus, us, regrediendi actus. { שיבה *ſchibah* תשובה *teſchubáh.* *ἀναχώρησις, ἐπάνοδος.* GALL *Retour, reculement.* ITAL. *Ritorno* GER. Der gang wider hinderſich. HISP. *Buelta atras* ANGL. *A going back or retiring.* } Liu. 4. *belli Pun.* Neque locus pœnitendi, aut regreſſus ab ita relictis eſſet. Cicer. *de natura deorum* 2 Nihil enim errat, quod in omni æternitate conſeruat progreſſus & regreſſus, reliquóſque motus conſtantes & ratos. Senec. *c.* 5. *de tranquill.* Non accedendum eo vnde regreſſus liber non eſt. ¶ Regreſſum habere. Vlpian. *D. lib.* 21. *tit.* 2. *l.* 1. ſiue tota res euincatur, ſiue pars, habet regreſſum emptor ad venditorem. Virg. *Æneid.* 11.

——nec habet fortuna regreſſum.

Regula, Regulus, vide *Rego.*

Regulus Attilius, vir Conſularis, de quo ita ſcribit Plin. *in libello de Viris illuſtribus*, Marcus Attilius Regulus Conſul, fuſis Salentinis triumphauit, primúſque Romanorum ducum in Africam claſſem traiecit: quaſſatas duce Amilcare naues longas tres & ſexaginta accepit: oppida ducenta, & hominum ducenta millia cepit. Abſente eo coniugi & liberis ob paupertatem ſumptus publicè dati. Mox arte Xantippi Lacedæmonij mercenarij ducis captus, & in carcerem miſſus eſt. Legatus de pace & de permutandis captiuis Romam miſſus: dato iureiurando, vt ſi non impetraſſet, ita demum rediret: in Senatu conditionem diſſuaſit, reiectáque à ſe coniuge & liberis, Carthaginem regreſſus, vbi in arcam ligneam coniectus, clauis introrſum adactis, vigiliis ac dolore excruciatus eſt. De eius morte ſic Cic. *in Piſonem* Marcus Regulus quem Carthaginienſes reſectis palpebris vigilando necauerunt.

Regusto, iterum guſto, & per tranſlationem relego recolo { *ἀναγεύομαι.* GAL. *Regouſter, gouſter derechef* ITAL. *Guſtare di nuouo.* GERM. Wider verſuchen. HISP. *Guſtar otra vez.* ANG. *To taſte agayne.* } Cic. *lib.* 4. *ad Atticum*

Atticum, Nam Veſtorio dandi ſunt dies: & ille Latinus *ἀττικισμὸς ex* interuallo regustandus. *Eodem lib* 13. Sed crebrò regusto tuas literas: interuallo acquieſco, tamen expecto nouas.

Regyro, as, are. In gyrum retorqueo { סבר *heſeb*. } Varr. Quà non ſolùm à lateribus per feneſtras, ſed etiam ſubtus a ſolo ventus regyrare poſſet.

Rehalo, ruſus halo, exſpiro, in altum reiecto Lucr. *lib* 6.

Terraque cùm fumans humorem tota rehalat.

Id Arnobio eſt halitum reciproco.

Rehiſco iterum hiſco. Gloſſ. Cyr.

REIICIO, is, Retrorſum iacio, in tergum abiicio, recuſo. Amabant veteres ſcribere *reiicio* vnde apud Virg. *reiice capellas*. hic *abiceo, deiceo, eiceo, obiceo, reiceo*. in Gloſſ legitur. { געל *ghahal* דחה *madà*. ἀπωθέω, ἀποβάλλω, ἀνωθέω, ἀναβάλλω, ἀναλαμβάνω. GALL. *Reietter, chaſſer arriere*. ITAL. *Cacciare in dietro, ſcacciare*. GER. *Hinderſich werffen, hinwerffen*. HISP. *Echar atras*. ANG. *To caſt backe or away*. } vt reiecto ſcuto fugere, apud Ciceronem *de Orat*. Virg. 2. *Æneid*

Reiiciunt parmas & equos ad mœnia ducunt.

Plaut. *Aſin ſc*. 1 *a*. 1. Omnem ſocordiam reiice & amoue. & Senec. *c*. 2. *de conſol ad Martiam*. Reiecit Octauia carmina, noluit legere. ¶ Quandoque ponitur pro repellere, arcere. { גרש *gharas*. ἀπωθέω, ἀπωθοῦμαι. } Virg. 3. *Ecloga*.

Tityre paſcentes à flumine reiice capellas.

¶ Quandoque pro reſpuo, contemno, nihili facio, ἀποδοκιμάζω. Cicer. 1. *de finibus*. Quis Ennij Medeam ſpernat, aut reiiciat? Idem 2. *de diuinat*. Dicæarchus niſi iem rebus fidem tribuit, cætera diuinationis genera reiicit. ¶ Reiicere iudicem, vel arbitrum, idem eſt quod repudiare, ſiue recuſare. ἀποδοκιμάζω, ἀπολέγω. Cicer. *in Verr. actio*. 3. Sciebam in reiiciendis iudicibus nonnullos memoria, &c. Receptum enim erat apud Romanos, vt editis iudicibus reo liceret, ſiqui ex iis ſibi ſuſpecti eſſent, repudiare, in quorum locum alij ſubſortiebantur. ¶ Accipitur interdum pro differre, ſiue protrahere. { משך *miſchekech*. ἀναβάλλω. ANGL. *To caſt of vntill another tyme*. } Cic. *Attico lib*. 1. In menſem Quintilem reiecti ſumus. Interdum pro remittere { שלח *ſchilleach*. ἀναπέμπω. } Idem *pro Cornelio Balbo*, Quum Scæuola, quum de iure prædiatorio conſuleretur, conſultores ſuos nonnunquam ad Furium & Caſcellium prædiatores reiiciebat. Idem *ad Atticum lib*. 9. Sed ne bis eadem legas, ad ipſam te epiſtolam reiicio. ¶ Reiicere cauſam ad Senatum eſt, ad Senatum remittere, eiuſque iudicio rem permittere. ἀνάγειν πρὸς τὴν σύγκλητον. Cicer. *ad Atticum lib*. 2. at ſi de conſulum ſententia rem ad Senatum reiecisse. Idem *ad Plancum lib*. 1. Tu quanquam conſilio non eges, vel abundas potius tamen hoc animo eſſe debes, vt nihil huc reiicias, néve in rebus tam ſubitis, támque anguſtis à Senatu conſilium petendum putes. ¶ Quandoque euomere. ἀνεμέω. Sueton. *de Auguſt*. c. 77. Seuo... teſtantes non excedat aut ſi exceſſiſſet, reiiciebat.

Reiectio, & reiectus, us, Vomitus. { געל *ghoal* ἀναγωγή. GALL. *Reiettement, repouſſement*. ITAL. *Scacciamento*. GERM. *Außwerffung, erbrechung*. HISP. *Obra de echar atras*. ANG. *A caſting back or away*. } Plinius. Et vernatio vtilis erat, ſi poſtquam ſoſpita fuerat ſtatim reiectio ſequebatur. Celſus. Et reiectus cibi non erit inutilis, ſi raro fiat. Reiectio ſanguinis, quum ſanguis per os quouis modo eiicitur, ſiue id per tuſſim fiat, pulmone, thoraceve affecto, ἀναγωγὴ τοῦ αἵματος, ſiue per vomitum ex ventriculo, quum ſanguinis eò ex hepate lienéve defluxerit, ſiue per excreationem è faucibus, quum è capite ad interiores gurgulionis partes ſanguis fuerit delatus. Contingit autem tribus potiſſimum de cauſis: vaſe rupto, quod ῥῆγμα vocant: eroſione, quam διάβρωσιν Græci appellant: aut ore venæ paulò latiùs patefacto, quæ vocatur ἀναστόμωσις Plin *lib*. 25. *cap* 8. Item tuſſi & ſanguinis reiectioni prodeſt. ¶ Reiectio iudicum, eſt recuſatio. Bud. annot. poſt. in Pandect.

Reiecto, as, frequentat. Spartian. *de Anton. Pio*, Quum caſeum Alpinum in cœna ediſſet auidiùs, nocte reiectauit.

Reiectaneus a, um, quod reiici ſolet, aut meretur.

Reiectanea, ſiue reiecta. { נגעלים *nighalim*. ἀποπροηγμένα GALL. *Choſes reiettees, reculees & rebutees*. ITAL. *Coſe cattiue, coſe da riſiutare*. GER. *Hinwürffling, alles das man hinwirfft als böß*. HISP. *Coſas que ſe deuen deſechar*. ANG. *Thinges caſt away and neglected*. } A Cicerone appellantur, quæ Stoici vocant ἀποπροηγμένα: cuiuſmodi ſunt morbus, egeſtas, dolor, & id genus alia, quæ vulgò mala dicuntur. Illi verò quòd ἀδιάφορα, hoc eſt, indifferentia eſſe vellent, malis non annumerabant: ἀποπροηγμένα tamen, id eſt, reiectanea vocabant, quod ab omnibus tanquam mala reiicerentur, qualia ſunt morbus, egeſtas, dolor. Cic 4. *de fin*. Illa autem morbum, egeſtatem, dolorem non appello mala, ſed ſi libet reiectanea. Idem 3. *de fin*. προηγμένα, & ἀποπροηγμένα, quorum hæc quidem præpoſita rectè, illa reiecta dicere licebit.

¶ Reienſium ciuitas, id eſt Reius *Reiez*, V. E. Reienſis ſub M. Aquenſi in Gallià.

Rei, rei. antiq Scal. ¶

Reiiculus, a, um, quod nullo eſt in pretio, quod ob vitium aliquod ab omnibus ſpernitur. { ἀπόβλητος. GAL. *Reiette, refuſe, comme ci ſe vile*. ITAL. *Coſa di piccol prezzo coſa di nium valore* GER. *Außwürffling, das man in keinen werth heltet*. HISP. *Coſa de menos precio*. ANG. *That is litle good worth or caſt away*. } Hinc oues reiiculæ dicuntur, quæ propter ætatem vel morbum reiiciuntur. Varr. 2. *de re ruſt*. c 1. Scire oportet in grege, quod reiiculæ ſint alienandæ. Armenta reiicula. Cato c. 2. Vendat boues vetulos, armenta reiicula, oues reiiculas, lanam & pelles.

¶ Reipus, pretium emptionis viduæ matrimonij cauſam. Gloſſ. vet. ¶

Reitero, as, Repeto. { שנה *ſchanah* שנה *ſchinnea*. ἀναλαμβάνω. GAL. *Reietter, refaire*. ITAL *Replicare, repetere*. GER. *Widerumb thun, widerholen*. HISP. *Repetir, rehazer*. ANGL. *To rehearſe or do againe*. } Vnde reiteratio verbale idem quod repetitio. { שנוי *ſchinnuj*. ἀνάληψις. } Quint. *lib*. 11 c 2. Vt crebra reiteratione firmetur.

¶ Reita, & reilata *Raie* ... Gl. Phil. Eſt raia quod vide ¶

Relabor, eris, Recido, redeo, remeo. נפל *naphal* שב *ſchab*. ἀναρρέω, ὑπαναρρέω. GAL. *Rechoir retomber*. ITAL. *Ricaſcare*. GER. *Widerumb fallen*. HISP *Tornar à caer* ANG. *To ſlide or fall againe*. } Ouid. *in Epiſt. Sapphus ad Phaonem*.

Huc ades, inque ſinus formoſe relabere noſtros.

Horat. 1. *Epiſt*. 1.

Nunc in Ariſtippi furtim præcepta relabor.

Relanguêo, es, ſiue Relangueſco, is, De nuo langueo, vel in languorem recido. { ... GALL. *Recheoir & tomber en langueur, defaillir*. ITAL. *Tornar languido*. GER. *Widerumb blöd oder müglos werden, widerumb in vordrige ſchwachheit fallen*. HISP. *Tornar à deſolerſe* ANG. *To be very feble and faint*. } Cic. *ad Attic. lib* 13. Quòd autem ille relanguiſſe ſe dicit, ego ... literis lectis, ſignificaui me non fore ... ¶ Refertur & ad animum, pro eo quod eſt effeminari. Cæſar. 2. *bell Gall*. Nihil pati vini, reliquarumque rerum ad luxuriam pertinentium inferri: quod iis rebus relangueſcere animos, eorumque remitti virtutem exiſtimarent.

Relatio, Relator, Relatus, vide *Refero*.

RELAXUS, a um, Laxus, ratus, ſolutus. { רפה *rapéh* נרפה *nirpáh* נשמט *niſchmat*. χαλαρός, ἀνειμένος. GALL. *Relaſché, fort laſche*. ITAL *Large ſlegato*. GER. *Nachgelaſſen, auffgelößt, außenlecht*. HISP. *Floxo, afloxado, dexatado*. ANGL. *Looſe large*. } Colum. *lib*. 11. c. 3. Relaxa humo plenioris craſſitudinis fiat radix.

Relaxo, as, remitto, quod tenſum erat, laxum facio, vel ſoluo. { הרפה *rippah* התח *pittach* הציר *hitsir*. χαλάω. GAL. *Relaſcher, mettre au large*. ITAL. *Allargare, ſlegare, relaſſare*. GERM. *Wider nachlaſſen das vorhin geſpannen war, wider lufft machen*. HISP. *Afloxar lo apretado*. ANG. *To looſe, or to mak large or wide*. } cui contrarium eſt aſtringo. Cicer. *ad Attic. lib*. 10. Pater enim nimis indulgens, quicquid ego aſtrinxi, relaxat. ¶ Relaxare animum, eſt animum recreare, & curas intermittere. { השיב *heſchib* } Idem 1. *Offic*. Atque etiam quum relaxare animos, & dare ſe iucunditati volent, caueant intemperantiam meminerintque verecundiæ. Seneca *cap*. 2. *de conſol ad Mart*. Relaxabatur animus à triſtitia Idem *cap*. 15 *de conſol. ad Helu* Relaxauit triſtem vultum, eo viſo, &c.

Relaxatio, verbale, Recreatio, ſolutio. { רפיון *riphjon* מרפא *marpé*. ἄνεσις, ἀναψυχή, χάλασις. GALL. *Relaſche*. ITAL. *Relaſſamento*. GERM. *Ein vnderlaſſung nachlaſſung zur ergetzung*. HISP. *Floxura*. ANGL *A releaſing or looſing*. } Idem 2. *de Orat*. Verum otij fructus eſt, non contentio animi, ſed relaxatio.

RELEGO, as, Abiego, amando, ſeparo, remoueo. { שלח *ſchilleach* הגיר *hegir* הגלה *higlah*. ἐξορίζω, ἀποικίζω. GALL. *Renuoyer au loing, bannir, confiner en quelque lieu*. ITAL. *Separare, rimouere rimandar in bando* GER. *Hinwegſchicken, hinweiſen vnd abſündern*. HISP. *Deſterrar, abnyentar, ſeparar*. ANGL. *To ſend away, to baniſh*. } Virg. 3. *Georg*.

Atque ideo tauros procul atque in ſola relegant Paſcua.

Cic. 3. *Offic*. Criminabatur etiam quod Titium filium, qui poſtea Torquatus eſt appellatus, ab hominibus relegaſſet, & ruri habitare iuſſiſſet Velleius. Relegauit Catonem à reipub. Clodius. ¶ Relegare in ...iam in aliquem. Idem Velleius, bis. Liu. 8. *bell. Pun*. Aduerſa cauſas in fortunæ, & belli relegare. (i. ad fortunam referre.) ¶ Aliquando remitto ... Plin *lib*. ... c. 1. Nec tamen ego in pleriſque eorum obſtringam fidem meam: potiuſque ad auctores relegabo, qui de dubiis reponentur omnibus. ¶ Aliquando in exilium remitto, & incertum aliquem locum exulatum mitto. ... Plin. *Epiſt*. 35. Marianum in quinquennium relegant. Ouid. 2. *Triſt*.

Vnde precor ſupplex vt nos in tuta releges.

Relegati, dicuntur in exilium miſſi. מגלים *muglim*. οἱ φυγάδες, ἐξόριστοι, ἐξορισθέντες. GALL. *Releguez, chaſſez loing bannis, confinez*. ITAL. *Banditi, confinati, cacciati lontano*. GERM. *Verweiſene oder verſchickte in das ellend, banditen*. HISP *Deſterrados* ANG *Send away, baniſhed*. } Cic. *ad Attic. lib*. 2. Relegatus mihi videor, poſtquam in Formiano ſum. Ouid. 5. *Triſt. Eleg* 12

Ipſe relegatus, non exulis vtitur in me Nomine. tuta ſuo iudice cauſa mea eſt.

Idem *Eleg*. 5 *lib*. 5 *Triſt*.

Arua relegatum iuſſiſti viſere Ponti (non exulem.)

Idem *ibid Eleg*. 2. *lib*. 2.

Quippe relegatus, non exul dicor in illo. (edicto ſup.)

¶ Relegata, ſecunda correpta, apud Mart. *Epigr*. 9. *lib* 11. ¶ Relegatus in perpetuum *Suet. in Aug* c. 16. ¶ Relegatus de iis, qui vetantur exire ex vrbe. Idem *in Claud*. c. 23. Differt autem relegatus ab exule, quod ille in certum aliquem locum eſt miſſus, in quo ſe continere debet. Exul verò à patria tantum abeſt, vbicunque demum ſit. Nam olim exules Italia tota prohibebantur. ¶ Ambitione relegata, id eſt, citra ambitionem vel omnia omni ambitione. Horat. 1. *Serm. Satyr*. 10.

Ambitione relegata te dicere poſſum Peſſio.

Relegatio, nis, verbale eſt exterminatio, quum quis fines patriæ exire iubetur quod Cic. Senibus expellere interpretatur { גלות *galuth*. ἐξορισμός, φυγαδεία. GALL. *Banniſſement, renuoy*. ITAL. *Lo bandire* GER. *Verſchickung vom Vatterland verweyſung in das ellend*. HISP. *Deſterramiento*. } Liu. *lib* 8. *ab Vrbe*, Exilio, & relegatione ciuium vlciſcentes Tribunos. Cic. *pro Roſc. Amer*. Tanéne hæc attenta vita & ruſticana, relegatio atque amandatio appellabitur? Relegationem ſemper exilio minorem facit Ouid. *vt* 2. *Triſt*.

Adde quod edictum quamuis immite mináxque, Attamen in pœna nomine lene fuit: Quippe relegatus, non exul dicor in illo.

RELEGO is, quod & religo ſcribebant, pen. corr. Rurſus lego. { ἀναγινώσκω. GAL. *Relire*. ITAL. *Rileggere*. GER. *Widerumb oberleſen*. HISP. *Boluer otra vez a leer*. ANG. *To read againe* } Ouid. 1. *de Ponto*,

Quum relego, ſcripſiſſe pudet.

Cicero 3. *de natur deorum*. Qui autem omnia quæ ad cultum deorum pertinent, diligenter pertractarent, & tanquam relegerent, ſunt dicti religioſi ex relegendo, vt elegantes ex eligendo. ¶ Relegere iter, eſt per eandem redire viam ἀναποδίζω. Stat. 1. *Achil*.

Plenaque materni referens præſagia ſomni.

Culpatum

Culpatum relegebat iter.

Vir. 3. *Æneid.*

Talia monſtrabat, relegens errata retrorſum
Littora Achamenides.

¶ Relege, colligere, ἀναλέγειν. vt Relegere pecuniam. Horatius *Epod.* 2.

Omnem relegit Idibus pecuniam.

Pertinet autem hoc Horatij ad antiquam fœneratorum conſuetudinem, qua vltra ſtatutum Calendarum diem in Idus concederent dilationem. Itaque fieri ſolebat, vt quæ in Calendas fœnerauerant, Idibus reciperent & relegerent.

Rĕlĕntēſco, is, propriè eſt ad lentorē priſtinum redire { ἀναμαλάσσεσθαι. Gal. *Redeuenir lent.* Ital. *Diuenir di nuouo lento.* Ger. Widerumb zäch/oder weich werden Hisp. *Tornar otra vez à ſer liento y flexibile.* Ang. *To relent, to waxe ſoft.* } Per tranſlationē accipitur pro flacceſcere, & vigorem amittere. Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 8.

Ne ve relenteſcat ſæpe repulſus amor.

Releuium, honorarium, quod nouus vaſallus patrono, introitûs cauſa, largitur Gal. *Relief.* à releuando. quòd fundum, quaſi collapſum, eo releuetur Græcè *εἰσβατήριον*: vulgò *introitus.*

Rĕlĕuo, as, iterum leuo, exonero { נשא *naſa* הרים *herim.* ἐπαίρω. Gal. *Releuer, alleger.* Ital. *Rilenare.* Ger. Widerumb auffheben. Hisp. *Aliuiar ò alçar alguna coſa.* Ang. *To lifte againe, to eaſe and make lighte.* } Ouid. 9. *Metam.*

—— prenſámque ipſis dea ſaua capillis
Traxit, & è terra corpus releuare volentem
Arcuit.

¶ Per tranſlationem accipitur pro recreare, reficere. { השיב *heſchib.* ἀναψύχειν. } Terent. *in Adelph.* Nam & illi animum iam releuabis qui dolore & miſeria tabeſcit. ¶ Releuare labores, minuere. { חשיך *heſchich.* } Plinius *in Panegyric.* Vt ſtudium omnium, laborémque & tanquam actor intenderes, & tanquam particeps, ſociúſque releuares. ¶ Releuare aliquem moleſtiis, cura, metu, eſt liberare. Cicero 1. *de diuinat.* Hæc ſtudia renouare cœpimus, vt animus moleſtiis potiſſimum releuaretur, & prodeſſemus ciuibus noſtris. Ouid. 1. *Triſt. Eleg.* 4.

Omnis ab hac cura mens releuata mea eſt.

Releuare tertia parte mercedum publicanos. Sueton. *in Cæſ. cap.* 20. *Relaſcher aux fermiers la troiſieſme partie de leur fermage.* ¶ Releuari vſuris. Vlpian. *D. lib.* 26. *tit.* 7. *l.* 7. Et ſi vſuræ fuerunt grauiores quæ ei debebantur, releuabitur eis pupillus.

Rĕlĭcīnŭs, capillus, ab Apuleio dici videtur recripſus, & versùs occiput quodammodo refugiens. Quod nomen quidam putant à recello deductum, quod ſignificat retraho, reuibro, reclino, & ceſſum reduco. Et quoniam in recriſpis ad cranium capillitium retorquetur, vnde reclinus, veluti recellinus, crinis appellatus, euphoniæ cauſa. Verba Apuleij ſunt hæc *lib.* 1. *Floridorum.* Laudaunt ſete, quod erat & coma relicinus, & barba ſqualidus & pectore hirſutus. Idem *paulo poſt*, frontem relicinam laudat in Alexandro magno. Et tabulis inquit, & toreumatis idem vigor acerrimi bellatoris, idem ingenium maximi bellatoris, eadem forma viridis iuuentæ, eadem gratia relicinæ frontis cerneretur.

Religens, entis, cui opponitur Religioſus. (i. ſuperſtitioſus.) Nigidius ex antiquo carmine refert apud Gell. *c.* 9. *lib.* 4. Religentem (inquit) eſſe oportet, religioſum, nefas.

Rĕlĭgĭo, nis, (quod potius ad producendam primam ſcribitur *relligio.*) pietas in Deum, { עבודת *ʿabodhah* האלהים יראת *ireath haelohim* חסד *cheſedh.* εὐσέβεια, *θρησκεία*, ἡ περὶ τὸ θεῖον δεισιδαιμονία. Gall. *Religion, deuotion, crainte de Dieu.* Ital. *Religione, diligentia di ſeruire à Dio.* Ger. Der recht Gottes dienſt / der ernſt vnd andacht Gott zudienen vnd zuehren. Hisp. *Religion ò temor de Dios* Ang. *Religion, feare of god.* } Religio, inquit Cicero *lib.* 2. *de Inuentione*, eſt quæ ſuperioris cuiuſdam naturæ, (quam diuinam vocant) curam, cæremoniámque affert. Plutarch. *in vita Pauli Æmily*, religionem interpretatur, diuinarum rerum ſcientiam. Maſurius Sabinus ſcribit, vt Gellius refert *cap.* 9. *lib.* 4. *noct. Attic.* Religioſum eſſe id, quod propter ſanctitatem aliquam remotum ac ſepoſitum ſit à nobis: a relinquendo dictum. Vnde Virgilius,

Eſt ingens gelidum lucus prope Ceritis amnem
Religione patrum latè ſacer, vndique colles
Incluſere caui, & nigra nemus abiete cingunt.

Oſtendit enim religioſum locum eſſe è populi communione ſeparatum, difficultate adeundi. Cicero 1. *de natura deorum*, a legendo deducit. Qui (inquit) omnia quæ ad cultum deorum pertinerent, diligenter pertractarent, & quaſi relegerent, ſunt dicti religioſi à relegendo. Contrà Lactantius a religando religionem dictam *lib.* 4. aſſerit. Hac conditione (inquit) gignimur, vt generati nos Deo iuſta & debita obſequia præbeamus. Hunc ſolum nouerimus, hunc ſequamur: hoc vinculo pietatis aſtricti Deo, & religati ſumus: vnde ipſa religio nomen accepit, non (vt Cicero interpretatus eſt) à relegendo. Quintilian. Morum & religionum Reip. peritus debet eſſe orator. Velleius, Templi ſe religioni ſupplicem credidit. Gell. *cap.* 5. *lib.* 4. Inſtituerant eam rem contrariis religionibus procurare. ¶ Venire in religionem res aliqua dicitur, quum religioſa eſſe putatur, & ſancta hoc eſt, quæ religioſè tractanda eſt. ¶ Religio, Latine loquentibus, id eſt, quod vulgò *Debitum officij*, hoc eſt, iuſtam muneris functionem appellant. Cic. 4. *Verr.* Ego quos adhuc magiſtratus mihi pop. Romanus mandauit ſic accepi vt me omnium officiorum obſtringi religione arbitrarer. ¶ Ponitur aliquando pro anxia cura. Plin. *Epiſt. lib.* 4. *ad Tacit.* Sed parentibus ſolis ius præceptoris conducendi relinquatur, iiſdémque religio recti iudicandi neceſſitate collationis addatur. id eſt, ſolicita & anxia cura præceptoris eligendi. ¶ Religio eſt, pro non licet, fas non eſt. Sueton. *in Auguſt. cap.* 6. Huc introire neceſſariò & caſtè, religio eſt. Et Gell. *c.* 15. *lib.* 10. Equo Dialem flaminem vehi, religio eſt. ¶ Aliquando pro ſcrupulo conſcientiæ. *Ibidem.* Mortuum nunquam attingit, funus tamen exequi, non eſt religio. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Vocas ad cœnam: Religio fuit (ſup. mihi) denegare nolui. Gal. *I'en fay quelque ſcrupule, quelque conſcience, quelque difficulté.* Cic. *de Aruſp. reſp.* Quæ tanta religio eſt, qua in noſtris habitationibus, atque in maximis ſuperſtitionibus vnius P. Seruilij reſponſo liberemur? Incutere alicui religionem, eſt deorum metum, & conſcientiæ ſcrupulum ei incutere. Idem *Cæcin.* Quum Cotta Decemuiris religionem inieciſſet, non poſſe ſacramentum noſtrum iuſtum iudicari. Pro eodem etiam dicimus, Offerre religionē. Idem *in Epiſt.* Oblata religio Cornuto eſt, pullariorum admonitu, non ſatis diligenter eum auſpiciis operam dediſſe. ¶ Religioni habere, eſt conſcientia & deorum metu a re aliqua impediri Idem 2. *de diuin.* Nec eam rem habuit religioni, obiecto ſigno, ne committeret prælium. ¶ Eſt mihi religio, id eſt, conſcientia prohibeor. Idem *in Catil.* Quæ religio C. Mario non fuerat, quominus Glauciam prætorem occideret. In eadem etiam ſignificatione dicimus, Religioſum eſt, hoc eſt, religioni repugnans id eſt, conſcientiæ, vel religio eſt, religio impedit, conſcientia non permittit. Vulgò, facienda eſt conſcientia. Liu. 2 *ab vrb.* Quem campi fructum, quia religioſum erat conſumere, deſectam cum ſtramento ſegetem, magna vis hominum ſimul immiſſa corbibus fudere in Tiberim. ¶ Soluere, ſeu liberare religione, eſt religionem omnem eximere, & à deorum metu ſecurum reddere, & efficere ne quid nos deorum iræ reddat obnoxios. Cic *pro Cæcin.* Vt ciuitas religione ſoluatur Idem *in Catil.* Ea nos religione in P. Lentulo puniendo liberati ſumus. Liu. *lib.* 5. *d.* 4. Soluti religione animi. & Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Obſtringi religione mendacij. ¶ Ponitur aliquando religio pro eo quod *Rectam conſcientiam* dicunt. Cicero. *pro Cæcin.* Splendor ordinis Senatorij, decus atque ornamentum iudiciorum, exemplar antiquæ religionis. ¶ Religio in dicendis teſtimoniis eſt deorum metus, ne peierantes, eos offendamus. Cicero *pro Flacco*, Itaque videte qua confidentia dicant, tum intelligetis qua religione dicant *Ibidem*, Teſtimoniorum religionem & fidem nunquam iſta natio coluit. ¶ Quandoque religio accipitur pro metu, connexa enim ſunt timor & religio. { יראה *ireáh.* δεισιδαιμονία. } Virg 8. *Æneid.*

Iam tum religio pauidos reddebat agreſtes
Dira loci.

Vbi Seruius, Religio, id eſt, metus, vel ſolicitudo, ab eo quod mentem religet. ¶ Religioni ſuæ conſulere, (id eſt, fidei & ſacramento militari.) Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* ¶ In religionem ea res apud Pœnos verſa eſt. Liu. *lib.* 6. *bell. Pun.* id eſt, Pœni interpretati ſunt id diis non placere. Budæus.

Rĕlĭgĭoſĭtās, atis. qualitas religioſi, *εὐσέβεια.* Apuleius *lib. de Philoſophia*, Religioſitas Deûm, honori ac ſupplicijs diuinæ rei mancipata eſt.

Rĕlĭgĭōſŭs, a, um. Religionis plenus, metuens deorum. pius, integer. { עבד אלהים *ʿobed elohim* ירא אלהים *iaré elohim* חסיד *chaſidh.* εὐσεβής, θεοσεβής Gal. *Religieux, conſcientieux, deuotieux, deuot, craignant Dieu.* Ital. *Religioſo, huomo che teme Dio.* Ger. Gott vnd ſeinem dienſt ergeben/fromb vnd Gottsförchtig. Hisp. *Religioſo ò temeroſo de Dios.* Ang. *Of a good deuotion fearing god.* } Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Si magis religioſa fuerit, (id eſt, ſi deorum inuocandorum deſiderio tenebitur) tibi dicat Tu pro illa ores. Cicer. *in Verr. Orat.* 6. Homines integri, innocentes, religioſi. Idem *pro Cæcin.* Huic ego teſti gratias agam, quòd & in reum miſericordem ſe præbuit, & in teſtimonio religioſum. ¶ Interdum tamen religioſum in deteriorem partem dicimus, pro ſuperſtitioſo, timido, & hæſitabundo. Terent. *in Heaut.* Vt ſtultæ, & miſeræ omnes ſumus Religioſæ. Vide *Religens*, ſupra. ¶ Loca religioſa dicuntur quæ ſunt religione obſtricta, præcipue per mortui illationem, & nullam conſecrationem. Vlpian. *l.* 1. *ff. de relig. & ſumptibus funer.* Non totus qui ſepulturæ deſtinatus eſt, locus religioſus fit ſed quatenus corpus humatum eſt. Religioſi dies (vt *lib.* 4. *cap.* 9. docet Gellius) dicuntur triſti omine infames, impeditique, in quibus res diuinas facere, & rem quampiam exordiri temperandum eſt, quos multitudo imperitorum praue & perperam nefaſtos appellant, cum potiùs atri dicendi ſint, vel religioſi Hinc Cicero *ad Attic lib.* 9. diem Allienſis pugnę religioſum eſſe dicit. maiores noſtri, inquit, funeſtiorem diem eſſe voluerunt. Allienſis pugnæ, quàm vrbis captæ, quòd hoc malum ex illo. Itaque alter religioſus etiam nunc dies, alter in vulgus ignotus. Macrob *lib.* 1. *Saturn.* Religioſi ſunt dies qui facienda, & vitanda diſcernunt. ¶ Interdum Religioſum eſſe, idem eſt quod religioni repugnans, vt ex Liuio 2. *ab vrb.* dictum eſt ſupra in verbo *Religio.* ¶ Religioſum quid, & Religioſi dies, & religioſa delubra, & vnde dicta, vide apud Gell. *cap.* 9 *lib.* 4.

Rĕlĭgioſe, aduerb. Integrè, piè & cum deorum metu. { *εὐσεβῶς, ὁσίως, θεοσεβῶς, δικαίως.* Gall. *Religieuſement.* Ital. & Hisp. *Religioſamente.* Ger. Gottsförchtiglich Ang. *Godlie, deuotely, with the feare of god.* } Cic. *pro Cal.* Vt ſapiens moderatuſque vir religioſè teſtimonium dixiſſe videatur. ¶ Interdum idem quod ſubtimide, & verecunde Idem *lib.* 1. *Epiſt.* Faciamque id quod facere debent ij, qui religioſè, & ſine ambitione commendant. Sic Religio pro timore, ſup. in *Religio.* ¶ Aliquando ſolicitè, & accurate. Colum. *lib.* 3. *c.* 10 Nihil curioſe, nihil religioſe adminiſtrant.

Rĕlĭgo, as, Ligo, vincio. { אסר *aſár* קשר *kaſchár* צרר *tſarár.* ἀναδέω, ἀναδεσμεύω, Gall. *Lier, relier.* Ital. *Legare.* Ger. Binden/anbinden. Hisp. *Atar.* Ang. *To faſten, to bind hard.* } Virg. 7. *Æneid.*

Gramineo ripa religauit ab aggere claſſem.

Cic. *ante exilium*, Manus ad demonſtrandam religantur iniuriam. Cæſar 2 *de bell. ciu.* Religare clauis ligna. *Ibidem ſuprà*, Religare aſſeribus trabes. Item, Religare nauim ferreis manibus. ¶ Religare religione bona alicuius pro conſecrare alicui deo. Cic. *pro domo ſua*, Vidimus hoc idem Cn. Lentulo Cenſori Tribunum plebis facere? nunquid igitur is bona Lentuli religionibus religauit?

Rĕlĭgatus, a, um, participium. { אסור *aſúr* קשור *kaſchúr.* ἀναδεθείς, ἀναδεσμευθείς. Gall. *Lie, relie.* Ital. *Legato.* Germ. Gebunden. Hisp. *Atado.* Angl. *Faſtened, bound hard.* } Horat. 1. *Carm. Ode* 11.

—— eſt hedera vis
Multa, qua crines religata fulges.

Rĕlĭgātĭo, nis, verbale, Religandi actus. { אסר *eſúr* מסורת *maſoreth* קשר *chiſchſchúr* חשור *chaſchar. ib.* ἀνάδεσις. Gal. *Reliement, atta-*

 chement.

chement. ITAL. *Legamento.* GERM. Das binden/anbindung. HISP. *Atadura.* ANG. *A binding or making.* } Cic. *de ſenect.* Et ipſa natura delectat, adminiculorum ordines, capitum coniugatio, religatio, propagatio vitium ſarmentorúmque

Rĕlino, is, releui, relitum, quod oblitum obturatúmque erat, aperio. { פתח *pathách.* [illegible], [illegible]. GALL. *Ouurir.* ITAL. *Aprire.* GERM. Die ſtreiche widerumb dannen thun / öffnen. HISP. *Abrir lo cerrado.* ANGL. *To open up or diſcouer which was ſmeered ouer with any thing.* } Terent. *in Heaut.* Releui omnia dolia, omnes ſerias. Solebant enim doliis, nequid vaporis exhalaret, quàm accuratiſſimè obliui: vnde quum aperirentur, dicebantur relini, ſoluta nimirum argilla, qua erant oblita. Plautus *in Sticho,* Nolo ego nos pro ſummo bibere, nulli releuimus poſtea.

RĔLINQVO, is, retro linquo, deſero, omitto. { עזב *hazáb* הניח *henniach* השאיר *hiſchhir.* [illegible], [illegible], GAL. *Delaiſſer, laiſſer* ITAL. *Rilaſciare, abbandonare, diſmettere* GERM. Verlaſſen/ſein laſſen. HISP. *Dexar.* ANG. *To leaue, to forſake.* } Plaut. *in Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Vbi caput colorem commutauit. Reliquit, deſeruitque me. Cæſar. 5. *belli Gall.* In littore molli, atque aperto deligatas ad anchoras relinquebat. Relinqui item heredibus dicuntur quæ ad eos parentis propinquíve morte deuoluuntur. Plaut. *in Aulul.* Agri reliquit ei non magnum modum, Quocum que labore magno, & miſerè viueret. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Reliquit pignori putamina. Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 1. Id argentum ti relinquo ac non peto. (id eſt, negligo) Idem *in Amph.* An egomet me illic reliqui, ſi forte oblitus fui? Idem *Aulul. Prolog.* Is ex ſe nunc reliquit qui nunc habitat, filium. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Iamne ego relinquor? &c. Terent. *in Phorm.* At ſi talentûm rem reliquiſſet decem, primus eſſes, memoriter Progeniem veſtram vſque ab auo atque atauo proferens. ¶ Relinquere aliquem, eſt ipſum nolle iuuare. Cic. *ad Syl lib.* 13. Tantùm à te petimus, vt agas eam rem, ne relinquas hominem innocentem ad alicuius tui diſſimilis quæſtum. ¶ Relinquere animam, eſt mori. Terent. *in Adelph.* Animam relinquam potius quam illas deſeram. ¶ Reliquiſſe æs alienum dicitur, qui mortuus eſt non perſoluto ære alieno Cic. *de Orat.* Quum æris alieni aliquantulum eſſet relictum, Huius compoſitum eſt derelinquo.

Rĕlinquĭtŭr, pro reſtat, ſiue reliquum eſt. { נשאר *niſchhár.* [illegible]. } Cicero *ad Atticum,* Relinquitur, vt ſi in Hiſpania vincimur, quieſcamus.

Rĕlictŭs, a, um, particip. { עזוב *hazúb* נשאר *niſchhár.* [illegible]. GAL. *Laiſſé.* ITAL. *Laſciato.* GERM. Verlaſſen worden. HISP. *Dexado.* ANGL. *Left, forſaken.* } Cicero *Attic.* Tyronem ab altera quartana relictum audio. Plautus *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Paucorum menſium ſunt relictæ reliquiæ. Velleius, Relictæ coloniæ reditus. Ouidius *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

——*Totóque Helicone relicto* (à me ſup.)

Senec. *c.* 16. *de conſ. ad Mart.* Aduersùs relicta ſumus iniquiores ereptorum deſiderio. Tibull. *lib.* 4. Spoliétque relictis, &c. ¶ Relictus ab omni honeſtate, id eſt, modis omnibus inhoneſtus. Cic. *pro Rab.* Nemo eſt, inquam, inuentus tam profligatus, tam perditus, tam ab omni non modò honeſtate, ſed etiam ſimulatione honeſtatis relictus, qui ſe in Capitolio fuiſſe cum Saturnino faterentur. Horat. 1. *Serm ſatyr.* 3. Inuidiam placare paras virtute relicta.

Rĕlictĭo, nis, verbale, Defectio, deſtitutio. { עזיבה *hazibáh* [illegible] *ſchemittáh* [illegible]. GAL. *Delaiſſement.* ITAL. *Eſſo laſciare.* GERM. Ein verlaſſung. HISP. *Dexamiento.* ANGL. *A leauing, or forſaking.* } Cicero 6. *Verrem,* Quibus illam relictionem, proditionémque conſulis, &c.

Rĕlictă loca ſunt, quæ ſiue locorum iniquitate, ſiue arbitrio conditoris relicta, limites non acceperunt: hæc ſunt iuris ſubſeciuorum ſicut etiam quæ dicuntur extracluſa loca. Ex Frontino. *de Limitib.* Relicta etiam loca nominat Cic. *ratione* 1 *in Rullum.*

Reliquarium, [illegible]. [illegible]. Gloſſ. Philox. id eſt, expoſitio eius, quod reliquatur GAL. *Reliques, & reliquaires,* ſicut, reliquiæ. Budæus *reliquarie,* exponit *ſacrum toreuma.*

RĔLIQVIÆ, arum, quæ quæcunque ex re relicta ſunt. שאר *ſcheár* שארית *ſcheerith,* [illegible]. GAL. *Le reſte, reliques ou reliquaire, le demeurant.* ITAL. *Reliquie, auanzi, reſto, rimanēte.* GER. Die vberbleybes ten/das man von einem ding vberlaſſt. HISP. *Los relieues.* ANGL. *That remaneth or reſteth of any thing.* } Virg. 1. *Æneid.* His accenſa ſuper iactatos æquore toto Troas reliquias Danaum. Cicero 2. *de nat deor.* Cibi reliquiæ depelluntur tum aſtringentibus ſe inteſtinis, tum relaxantibus. Idem *in Parad.* Et reliquiæ coniurationis à Catilinæ furiis ad tuum ſcelus furorémque conuerſus. Celſus *lib.* 3. *cap.* 4. Etiam manentibus reliquiis febrium Plaut. *Men ſc.* 2. *a.* 4. (aliàs *ſc.* 1. *a.* 3.) Ibo nunciam: Spes enim reliquiarum animum obiectat meum, Idem *Curc. ſc* 3. *a.* 2. Imò ſi ſcies, reliquiæ quæ fient. C. Nimis ſcire lubet: nam illis conuentis opus eſt meis dentibus. *Ibidem ſc* 1. *a.* 3. Reliqui in ventre cellæ vni locum, vbi reliquiarum reliquias reconderem. Cic. *ad Caſſium lib.* 12. Vellem Idibus Martiis me ad cœnam inuitaſſes reliquiarum nihil fuiſſet. Reliquiæ pro cineribus. Modeſtinus *in l. quidam. de cond. inſtit.* Quidam teſtamento ſuo hæredem inſcripſerat tali conditione, ſi reliquias eius in mare proiiceret. Plinius ad Traianum de reliquiis ſepultorum transferendis epiſtolam ſcripſit. Budæus. Apud Suet. *in Domitiano cap.* 8. Monimentum, quòd libertus eius e lapidibus templo Capitolini Iouis deſtinatis filio conſtruxerat, diruit per milites: oſſáque & reliquias, quæ inerant, mari merſit. Idem Sueton. *in Aug. c.* 100. Oſſa legenda & paulò poſt, Reliquias legerunt primores equeſtris ordinis, &c. ¶ Item, Reliquiæ de ruderibus ædificiorum, idem *in Neron. cap* 38. & *in Calig. c* 38. Omnium ſpectaculorum reliquias ſubiecit, & venditauit. Et Senec *cap.* 3. Liuia mater Druſi filii reliquias longo itinere proſecuta eſt. Sueton *in Otho n. cap.* 1. Memoriam & reliquias ſuas commendauit, &c. ¶ Reliquias morbi effugere. Idem Senec. *cap.* 2. *de tranq. animi.*

Rĕlĭquŭs, a, um, Reſiduum, quódve ex re quapiam ſupereſt. נשאר *niſchheár.* [illegible], [illegible]. GALL. *Qui eſt demeure de reſte, qui eſt de demeurant* ITAL. *Reſto, rimanente reſtante, reſiduo.* GERM. Das vberbelaſſen/vberennig/vbrig. HISP. *Lo reſtante, ò lo queda.* ANGL. *The reſidue, or remanent.* } Cæſar. 1. *Comment.* Demonſtrant ſibi præter agri ſolum nihil eſſe reliqui. ¶ Reliquum eſt, ſupereſt, reſtat. [illegible]. Cic. *Curio,* Reliquum eſt vt certemus officiis inter nos. Terent. *in Andr.* Vt pernoſcatis quid ſpei ſit reliquum. ¶ De reliquo, id eſt, quantum ad reliqua attinet. Cic *ad Cornif. lib* 12. De reliquo velim tibi perſuadeas, &c. ¶ Reliquum feci, eleganter dicimus pro reliqui, ſicut Miſſum feci, pro dimiſi. [illegible]. Idem *in Verr.* Quos belli calamitas reliquos fecerat.

Rĕliquum, i, ſubſtantiuum, Pars debiti, quæ initis ſubductiſque rationibus accepti & expenſi ſupereſt: vnde & reliquari, & reliquator & reliqua trahere dicitur is, apud quem ea ſupereſt. { שאר *ſcheár* נשאר *niſchheár.* [illegible] GALL. *Le demeurant.* ITAL. *Reſto reſtante, rimanente.* GERM. Das vberbleiben / vbrig / reſtanz. HISP. *Lo reſtante, ò lo que queda.* ANG. *The remanent or arrierage.* } Cicero *Attic. lib.* 16. Maximè autem me angit ratio reliquorum meorum, &c Plaut. *Caſ.* Huic quod reliquum reſtat volo perſoluere. Vt expungatur nomen nequid debeat. Idem *Capt. prolog.* Accipite reliquum, alieno vti nihil moror.

Rĕliquŏr, aris, deponens, Reliqua traho, hoc eſt, poſt initas ſubductáſque rationes reliqua debeo. { [illegible]. GALL. *Demeure endebte, deuoir du reliqua.* ITAL. *Rimanere reſtante, reſtare debitore.* GERM. Die reſtanz / oder das vbrig an einer Rechnung ſchuldig bleiben. HISP. *Reſta, deudor.* ANGL. *To be behind in arrierage or in the payment of a certaine ſumme.* } Vlpian. *de mune. & hono. l. reſcripto* Eos demum debitores Reip. accipere debemus, qui ex adminiſtratione Reip. reliquantur

Rĕliquātŏr, is, verbale, qui integrum non ſoluit, aliquidque adhuc reliqui debet. { [illegible], [illegible]. GALL. *Qui demeure en reliqua, qui doit du reliqua de ſon compte.* ITAL. *Chi è ancora debitore.* GER. Der an einer ſchuld noch etwas ſchuldig bleibt / Der an einer ſchuld noch etwas vbrig hat zubezalen HISP. *Que no ha pagado toda la deuda.* ANG. *He that is in arrierage, or oweth a certaine to be payed* } Scæuol. *de ſolution & liberat. l. creditor,* Accepi a Mario Marino ex ſumma maiore tot aureos, Quæro an hæc ſumma in proximum annum ei accepta ferri debeat, quum ſuperioris anni ſit reliquator. Bud.

Reliquatrix debitorum anima. Tertull. *de anima c.* 35.

Rĕliquātĭo, nis, Reliquorum debitio. Paul. *l.* 44. *D. de admin. tut.* Si pupillus poſt pubertatem rationibus à tutore acceptis, reliquationem eius ſecutus, vſuras acceptauerat.

Rĕlŏco, as, are, Ruſum locare. { [illegible]. GAL. *Relouer, bailler à louage derechef* ITAL. *Affittare da nuouo.* GER. Auff ein newes verleihen HISP. *Arrendar otra vez.* ANG. *To ſeet for hire againe.* } Vlpian *in l. item quæritur* 9 *ſi lege ff locati, & ſeq.* Si in lege operis locati comprehenſum eſſet, vt ſi ad diem effectum non eſſet, alij relocare id liceret.

Rĕlūcĕo, es, Reſplendeo, lucem diffundo. { נגה *nagháh* הופיע *hophiah.* [illegible]. GAL. *Reluire* ITAL. *Riſplendere.* GER. Wider ſcheinen / ein liecht oder ſchein geben. HISP. *Reluzir.* ANGL. *To ſhine and gliſter brightlie* } Cicero 2. *de nat. deor.* Hunc non vna modo caput ornans ſtella relucet. Liu. 10. *bell. Pun.* Relucentem flammam primò vigiles Carthaginienſium deinde excitati nocturno tumultu quum conſpexiſſent, &c. Virg. 12. *Æneid*

——*illi ingens barba reluxit.*

Ouid. 11. *Metam.*

——*veſtis fulgore reluxit.*

RĔLVCTŎR, aris, Repugno, obnitor, ſiue renitor. { [illegible] GAL. *Repugner, reſiſter.* ITAL. *Ripugnare, eſſere ritenente.* GER. Wider etwas ſtrebben oder fächten / entgegen tringen. HISP. *Reſiſtir como luchando.* ANG *To gaine ſtand, to ſtruggle againſt.* Ouid. 2 *Amor. Eleg.* 4.

Vidi ego nuper equum contra ſua fræna tenacem
Ore reluctanti fulminis ire modo

Col *lib.* 1 Nam quum veteri aſtruitur recens ædificium, quaſi aſſurgenti reluctans oneri cedit.

‖ Reluctatio, nis, [illegible] Apul. ‖

Rĕluctātus, participium. [illegible]. Claud. 1 *de rapt. Proſerp.* Penè reluctatis iterum pugnantia rebus Rupiſſent elementa fidem.

RELVMINO, iterum lumino, illuſtro. Tertull.

‖ Reluminatio, [illegible]. Gloſſ. [illegible] eſt viciſſim illuminare, aut è regione. ‖

Rĕluo, is, quandoque compoſitum eſt à Luo, lotionis iterationem importans. { [illegible]. GALL. *Lauer encor vne fois.* ITAL. *Rilauare.* GERM. Wider weſchen. HISP *Tornar à lauar.* ANG. *To waſh againe.* } Reluere (a Luo, i. [illegible], [illegible]) eſt, vt tradit Feſtus, reſoluere, repignorare. Cæcilius *in Carine.* Vt aurum & veſtem, quod matris fuit reluat, quod viua ipſa oppoſuit pignori. Cicero *in Saluſtium,* Vnde tu, qui modò ne paternam quidem domum reluere potueris, repente tanquam ſomnio beatus hortos pretioſiſſimos, villam in Tiburti, C. Cæſaris, reliquáſque poſſeſſiones parauéris? Plautus. Repigneras, reluit, vendit.

Remaledico, is, ere. Suet. *in Veſpaſian. c.* 9. Ita pronuntiauit: Non oportere maledici Senatoribus: remaledici ciuile faſque eſſe.

Rĕmacreſco, ſcis, ſcere. { [illegible]. GAL. *Remaigrir, deuenir maigre.* ITAL. *Smagrirſi, diuenir magro.* GERM. Wider mager werden. HISP. *Enmagrecer.* ANG *To waxe leane againe.* } Suet. *in Domit cap.* 18. Poſtea caluitio quoque deformis ventris obeſitate, crurum gracilitate, quæ tamen ei longa valetudine remacruerant.

Rĕmălĕdĭco, is, Maledictum regero. { [illegible]. GALL. *Redire iniures à qui en dit.* ITAL. *Ingiuriare di parole chi t'a ingiuriato* GERM. Widerumb hin böſe wort geben / oder vbel zureden. HISP. *Dezir mal del maldeziente.* ANGL. *To ſpeak ill for ill.* } Suet. *in Veſpaſiano, cap.* 9. De iurgio quodam Senatoris equitiſque Romani ita pronuntiauit: Non oportere maledici Senatoribus: remaledici, ciuile faſque eſſe.

Rĕmancĭpo, as, eſt rem ſibi mancipatam, in mancipium eius à quo eam accepimus, reſtituo. [illegible]. Boetius *in Topica Cic.* Fiduciá accepiſſe dicitur, cuicunque res aliqua ea lege mancipatur, vt eam mancipanti aliquando remancipet. Hinc remancipatá Gallus Cælius eſſe ait, quæ mancipata ſit ab eo, cui in manú conuenerit, autore Feſto.

Remando,

Remando, as, iterum mando, ceu per mandatum denuncio:ſicut Germ. Embieten.

Remandere, Ruminata rurſus mandere. { ἀναμασᾶν Gall. Remaſcher. Ital. Ruminare, rimaſticare Germ. Wider keuwen Hisp. Tornar otra vez à maſcar. Angl. To chewe againe. } Plin. lib. 10. c. 37. Pontici mures ſimili modo remandunt. Quintil. lib. 11. c. 2. Denotet initio tædium illud, & ſcripta, & lecta ſæpius reuoluendi, & quaſi eundem cibum remandendi.

Remaneo, es, Perſiſto, perſeuero, ſuperſum, relinquor, { שאר ſchaar נשאר niſchear עמד tamâdh. ὑπομένω, ὑπολείπομαι. Gall. Demeurer derriere. Ital. Restare, durare. Germ. Verbleiben / uberbleiben Hisp. Remanecer ò quedar. Angl. To remaine behind. } Cic. I. Tuſcul. Expone igitur, niſi moleſtum eſt, primum ſi potes, animos remanere poſt mortem. Cæſar. 3 bell. ciuil. An non audiſtis ex iis qui per cauſam valetudinis remanſerunt, cohortes eſſe Brundiſij factas?

Remanſio, à remaneo, ſicut à maneo manſio. { המדה temdâh ὑπομονή. Gall. Demeure. Ital. Dimora. Ger. Verbleibung. Hisp. Obra de quedar. Angl. Remaning or abyding ſtill. } Cic. ad Quint. fratr. lib. 3. Primum tuam remanſionem etiam atque etiam probo.

Remano, as, Reſtillo, refluo. { παλιρρέω Gall. Reſtuer reculer. Ital. Colare di nuouo ad indietro Ger. Wider umbhin fließen Hisp. Colar lo liquido. Angl. To droppe. } Lucret. lib. 5. Percolatur enim virus, retróque remanat. ¶ Aliquando accipitur pro repetere: vt annotarunt Feſtus, citans locum Ennij ex lib. 5. Deſerunt riuos, campóque remanant.

Remaſculo, iterum maſculo, animo. Gloſſ. Iſid.

Remeaculum, reditus, a remeare, redire. Apul.

Remedior, remedium affero, medeor. Scribonius Largus in Epiſtola. Quia cibo vinóque aptè interdum dato remediari ſatius eos exiſtimauit.

Remedium, ij, à medeor, mederis, Medicina contra mala auxilium: via ac ratio mundi. { ארוכה arucâh תרופה terûpâh ἄκος, φάρμακον, ἀλεξιφάρμακον. Gall. Remede. Ital. Rimedio. Ger. Ein artznei. Hisp. El remedio, melezina. Angl. A remedie. } Cic. Octauio. Nulla remedia quæ vulneribus adhibentur, tam faciunt dolorem, quam quæ ſunt ſalutaria. Tranſl. imitat & ad alia. Cæſ. I. bell. ciu. Quibus rebus noſtri vſu docti hæc reperiebant remedia, vt alio loco ignes facerent. Cic. pro Cluent. Actoribus ſaluti ſuæ remedius ſubueniendum putauit. Sequentibus verbis eleganter apponi ſolet, Adhibere remedium, Comparare remedium, Habere remedium, Vti remedio, Inuenire remedium, Pati remedium. Quærere remedium. Exempla legenti bonos autores inuentu facilia. Quod autem Cornelius Fronto de differentiis vocabulorum inter remedium & medicamentum diſtinguit hoc modo, vt remedium adhibeatur, ne periclitemur, & ſalubriora immunentia: medicamentum verò ad futura pericula aptetur, & tamen iuſſana, vſus Latinæ loquentium repudiare videtur. Nam etſi medicamentum in præſentibus periculis locum habeat, tamen remedium de iis quoque dicitur, vt ex exemplis hic poſitis apparet.

Remeligo, inis, quod remoratur. Plaut. in Patina, vt citat Feſtus, Quid nunc illæ tandiu remorantur remeligines?

Remendo, as, Corrigo, vt nonnulli volunt: vel mendum denuo tollo. { תקן yſſer תקן tikken ἀνορθόω Gall. Corriger, amender. Ital. Correggere, remendare Germ. Widerumb verbeſſeren. Hisp. Corrigir, emendar otra vez. Angl. To correct, to amend. } Columell. lib. 3. cap. 17. Quidam flagellum totum, ſicut erat mari detractum, crediderunt ſationi conuenire: idque per gemmas quinas, vel etiam ſenas partiri, compluresque tale oleaſter remendauerunt. Quo tamen in loco caſtigatiora exemplaria legendum oſtendunt, Taleas terræ mandauerunt.

Remeo, as, Retrò meo, redeo. { שוב ſchub שב ſagh. ἐπανέρχομαι. Gall. Retourner. Ital. Ritornare. Germ. Wider hinderſich gehn / wider umbkehren. Hisp. Tornar, boluer otra vez. Angl. To returne. } Virg. lib. 2. Æneid.

Si patrios vnquam remeaſſem victor ad agros.

Martial. lib. 1.

Gaudia non remeant, ſed fugitiua volant.

Varro 3. de re ruſt. cap. 5. Idemque faciunt quum ex Italia trans mare remeant. Tacit. lib. 1. Caium remeantem Armenia & vulnere inualidum, mors fato propera vel nouercæ Liuiæ dolus abſtulit. Plautus Aſin. ſc. 3. a. 2. Remeato audacter (in ludum) mercedem vbi eris nactus.

Remeatus, huius remeatus, verbale, Redeundi poteſtas. { שיבה ſchibah תשובה teſchubah, ἐπάνοδος, νόστος, ἀναχώρησις, ἐπάνοδος. Gal. Retour. Ital. Ritorno. Germ. Das widerumbkehren / der gang wider hinderſich. Hisp. Tornada. Ang. A returning. } Martianus in l relegati in fine ff de pænis. Et nemo poteſt commeatum remeatumve dare exuli, niſi Imperator ex aliqua cauſa.

Remetior, iris, remenſus ſum, Iterum metior, ad menſuram redeo { ἀναμετρέω Gall. Remeſurer. Ital. Rimiſurare. Germ Widerumb meſſen. Hisp. Tornar a medir. Ang. To meaſure againe. } Martial. lib 6.

Ille fide ſumma teſta ſua vina remenſus

¶ Aliquando idem quod reddo. Plin. Epiſt. 164. Iam mihi reddita incipit refici, transmiſſúmque diſcrimen conualeſcendo remetiri. ¶ Remetiri æquor, eſt renauigare. ἀναπλεῖν. Virg. 2. Æneid.

———pelagóque remenſo

Improuiſi aderunt.

Remex, vide Remus.

Remigero, as, antiquum verbum eſt, pro remigro, reuerto { שוב ſchub. ἀναστρέφομαι. Gall. Retourner. Ital. Ritornare. Ger. Wider wider hin gehn. Hisp. Tornar otra vez à mudar caſa. Ang. To returne. } Plaut. in Perſa. Crumenam hanc emere, aut facere, vt remigeret.

Remigium, ij, vide Remus.

Remigro, as, reuertor in domicilium vnde emigraui. { שוב ſchub. ἀναστρέφομαι. Gall. Retourner en ſon premier domicile Ital. Ritornare alla ſua prima ſtanza. Germ. Widerumb hinziehen in das vorderig heimwäſen. Hisp. Tornar otra vez à mudar caſa. Ang. To returne, to be lodging } Cicero 1. Tuſcul. In noſtram domum remigremus. Liuius 8. bell. Punic. Magna tamen pars autoritate coſs. compulſa in agros remigrauit. Plautus Epid. Remigret animus nunc domum mihi.

‖ Remeligines, remoræ, a morando dictæ. Aſt. Varr. Remiligenes. Gloſſ. Iſid. ‖

Remillum, Repandum dicitur, à remi ſimilitudine. Feſtus.

Reminiſcor, ſceris, iterum meniſcor, memini. Recordor, quod fit quum ea quæ mens tenuit, repetuntur, inquit Varro, quaſi iterum rem in mentem reuoco. { זכר zachar. ἀναμιμνήσκομαι, ἀναμνημονεύω. Gall. Se ſouuenir, ſe remembrer. Ital. Ricordarſi. Germ. Wider gedencken / wider erinneren. Hisp. Recordarſe. Ang. To remember. } Iungiturque modò accuſatiuo, modò genitiuo, Cæſar. 1. bell. Gall. Si bello perſequi perſeueraret, reminiſceretur, & veteris incommodi Romanorum, priſtinæque virtutis Heluetiorum. S. Sulpitius Ciceroni, Et potiùs reminiſcere, quæ digna tua perſona ſunt Ouid. 2. de Ponto, Eleg. 9.

Nam modo vos animo dulces reminiſcor amici.

Reminiſcentia, verbale, Reuocatio rei alicuius in mentem. { זכר zecher זכרון zichcharôn. ἀνάμνησις. Gall. Souuenance, vn ſouuenir. Ital. Il ricordarſi Ger. Widergedächtnuß / wider erinnerung Hisp. Aquella obra de ſe recordar. Angl. Remembrance. } Differt a memoria, quod reminiſcentia communis eſt omnium animantium: memoria ad homines tantum, quum ſit diſcurſus rerum cum ratione ab vniuerſali ad particularia, & a remotis a ſenſu.

‖ Remipedes, lembi habentes pro pedibus remos. Turn. ‖

Remiſceo, remiſces, remiſcui { ἀναμίγνυμι, συμμίγνυμι. Gal. Remeſler, meſler derechef Ital. Rimeſcholare. Ger. Widerumb vermiſchen. Hisp. Tornar à mezclar. Angl. To mixe or mingle againe. } Iterum miſceo, aut idem quod ſimplex miſceo. Horat. in Arte.

Atque ita mentitur, ſic veris falſa remiſcet.

Silius lib. 2. de tranq. vitæ. Venenum mihi dedit aliquis, ſed vim ſuam remiſtum cibo perdidit. Idem Epiſt. 27.

Remitto, is, Eò vnde aliquid venerat rurſum mitto. Demitto, cui opponitur ergo: laxo, cui opponitur adduco, contraho, intendo, vnde animum remittere, delectare: minuo, tempero. { שלח ſchilleach. ἀναπέμπω, ἀντιπέμπω, ἀποπέμπω, Gal. Remettre, renuoyer. Ital. Rimandare in dietro. Germ. Widerumbhin ſchicken. Hisp. Embiar otra vez atras, Ang. To ſend back againe. } Plautus, Munera accipit frequens, remittit nunquam Conſtruitur quandoque cum ablatiuo pretio, vt apud Curt. lib. 2. Captiuos ſi placet reddi, honeſtius dono donabimus, quàm pretio, remittemus ¶ Remittere manus (in ludo.) Sueton. in Auguſt. cap. 71. Item, Remittere pecunias Cæſ. lib 2. de bell. ciu. Gal. Relaſcher, redonner, remettre Et Senec. Remittere aſſe ſibi vt viuas. (i. permittere.) Idem c. 20. de conſ. ad Marc. Hæc (mors ſcilicet) ſeruitutem inuito domino remittit. (i. ſeruitute liberat) Ibid. Omnium etiam malorum patientiam remittit ¶ Remittere neceſſitudines & amicos. Sueton. Auguſt. cap. 16. ¶ Ventus remiſit. Cæſ. 3. de bello ciuili. ¶ Aliquando ſumitur pro ſuo ſimplici mitto, πέμπω. Lucil. lib. 29. Satyr vt citat Feſtus, Continet domi ſe mœſtus Albinus, quòd filiæ repudium remiſit. Filius hic, vt obiter moneam, id eſt, vxori, vt apud Suet. in Tib. c. 11. Nam vxor patrem vocabat maritum: vt Liu. d. 4. autor eſt Plaut. Aſin ſc. 2. a. 2. Remiſit argentum, quod daretur Sauræ. (id eſt, miſit) Idem Capt. ſc. 2. a. 2. Facis copiam vt hunc remittam nuntium. (id eſt, mittam.) Item Aſin ſc. 3. a. 1. Modò remiſiſti, iam, vt remittam, rogas. ¶ Remittere repudium, vide Repudium. Remittere interceſſionem, dicebantur Tribuni quum ceſſant ab interceſſione. Liu. lib 34 Item. Remittere pro mittere, dixit Cæſ lib. 2. de bell. ciu. ¶ Interdum pro relaxare. Ouid. Eleg. 3. lib. 1 Triſt.

Ceruicis rigida frena remittit equo.

Cui opponitur Adducere fræna, ſiue habenas. Item, Intendere. Plin. lib. 24. cap 17. Superioris radix in lacte ouis coloniæ data neruos intendit. ¶ Aliquando pro recreo, & reficio. { רפה rippah שבת ſchabath. ἀνίημι. Gall Ceſſer de trauailler Ital Ceſſar della fatica. Ger. Nachlaſſen / widerumb gäben Hisp Afloxar el trabajo. Ang. To ceaſe or ſtay, to ſlak } Vnde animum remittere dicimus, quum deponimus curas ✱ Intendo, ſumpta tranſlatione ab arcu. Cicero in Hortenſium Quæro non quibus intendam animum rebus, ſed quibus remittam. Sueton in Calig. c. 32. Animum quoque remittendi ludóque & epulis dedito. Et Senec. c. 15. de tranquill. animi, Remittas animum, an ſoluas multum intereſt. paulò antè dixerat: impetus animorum aſſiduus labor frangit: vires accipient paulum reſoluti ac remiſſi. Hinc intelligimus Remittere animum nihil aliud eſſe, quam animum à curis & laboribus ſolitis paulisper laxare, dum ludo, potu, epulis, ambulatione reficiatur recreetúrque. vide Soluo, infrà. Gell. tamen cap. 2. lib. 18. aliud eſſe contendit remittere animum? aliud animum laxare iucundis ſermonibus: ſed perperam, deceptus Muſonij autoritate. Saturnalia, inquit, Athenis agitabamus hilarè proſum ac modeſtè, non, vt dicitur, remittentes animum. Nam remittere, inquit Muſonius, animum quaſi amittere eſt. ſed demulcentes eum paulum, atque laxantes iucundis honeſtiſque ſermonum illectationibus. Hæc ille. ¶ Sic remittere diſciplinam, vel cuſtodiam, dicimus pro eo quod eſt negligentiùs diſciplinam, vel cuſtodiam obſeruare. Colum. lib. 1. c. 8. de re ruſt. Nunquid abſentia ſua de diſciplina & cuſtodia remiſerit, num aliqua vitis, num arbor, num fruges abſint. ¶ Aliquando remitto accipitur pro concedo & condono. { מחל machal. συγχωρέω. } Cic. Vatin. lib. 5. Meam animaduerſionem & ſupplicium quo vſurus etiam in eum quem cepiſſem, remitto tibi & condono. Iuſtinus, Igitur magis ad fauorem populi conciliandum, tributa & militiæ vacationem in triennium remittunt, id eſt, concedunt. Velleius, Nibil aliis remittere, ſibi omnia remittere. ignoſcere. (i. condonare.) ¶ Aliquando pro dimittere ✱ Erigere. { השמיט heſchmît. ἀνίημι. } Plin. lib. 2. cap. 32. Quum erexere aures acerrimi auditus, quum remiſere, ſurdi. ¶ Aliquando pro intermitto, hoc eſt ad tempus ceſſo ἀναπαύομαι. Teren. in Heaut Nullum remittis tempus neque te reſpicis. Idem in Hecyr. Nam ſi remittent quippiam Philotium & doloris, omnem rem narrabit, ſcio. ¶ Remittere ædes venditori emptor dicitur, quum petente venditore, contractum reſcindit, permittitque vt ædes à ſe emptæ redeant iterum ad ipſum venditorem. Plautus Moſtell. Moſtellus eſt has vendidiſſe ſe. TR. Quid tandem?

Orat vt ſuadeã Philolacheti, vt iſtas remittat ſibi. ¶ Remittere frænos dolori, eſt dolori habenas laxare. ⁜ Adducere habenas. ¶ Remittere librum dicitur arbor, quando ſua ſponte corticem relinquit. ¶ Remittere nuntium vxori, eſt vxorem repudiare. Cic. *ad Attic. lib.* 1. Vxori Cæſarem nuntium remiſiſſe. Idem *in Topic.* Si mulier, quum fuiſſet nupta cum eo cui connubij ius non eſſet, nuntium remiſit: quoniam qui nati ſunt, patrem non ſequuntur, &c.

Rĕmiſsŭs, a, um, Languidus, lenis, negligens, cui opponuntur vehemens, & intenſus. { רפה *merpéh.* ... GAL. *Remis, laſché.* ITAL. *Remiſſo, languido.* GER. Hinläſſig / der nicht fleiſſig anhaltet. HISP. *Floxo de trabajo.* ANG. *Slaked, looſed.* } Cic. 2. *de diuin.* Hæc ſcilicet in imbecillo, remiſſóque animo multa omnibus modis confuſa & variata verſantur. Idem 4 *de finib.* Itaque quanquam in eo ſermone, qui cùm Torquato eſt habitus, non remiſſi fuimus: tamen hæc verior eſt cum Stoicis parata contentio. Idem *de Seſtio*, Facit enim, Iudices, veſter iſte in me animorum oculorúmque conuitus, vt mihi iam! cete putem remiſſiore vti genere dicendi. Cæſar. 5. *bell. Gall.* Loca ſunt temperatiora, quàm in Gallia remiſſioribus frigoribus. Senec. *c.* 9. *de conſol. ad Polyb.* Plus illi remiſſum, quàm ereptum eſt. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 1. Remiſſum reparate exercitum, (ſup. epulatum.) ¶ Remiſſa fronte aliquid facere. i. non ſeuera, hilari, ſiue ſerena. Senec. *cap.* 8. *de conſol. ad Polyb.* Hæc remiſſa fronte commentanda ſunt. Sueton. *in Tib. c.* 21. Vt nonnunquam remiſſiores hilarioreſque ſermones, ſuperueniente eo (Tiberio) abrumperet. (Auguſtus.) Et Ouidius *Eleg.* 1. *lib.* 2 *Triſt.* Ne tamen omne meum credas opus eſſe remiſſum. (i. iocoſum) de ſcriptis ſuis loquitur. Idem 4. *Faſt.* Vere nitent terræ, vere remiſſus ager (id eſt, lætus, virens, floruleutus.

Rĕmiſsiſsĭmus, ſuperlat. Sueton *c.* 98. *in Auguſt.* Remiſſiſſimo ad otium, & ad omnem comitatem animo.

Rĕmiſsă, æ, remiſſio vox eſt Eccleſiaſticis ſcriptoribus, quàm Claſſicis linguæ Latinæ autoribus familiarior. { סליחה *ſelichah* ... GAL. *Remiſſion, relaſchement, relaſche.* ITAL. *Remiſſione, perdono.* GER. Ablaß / nachlaſſung oder verzeihung. HISP. *Perdon.* ANG. *Forgiueneſſe of a fault.* } Cypr. *lib.* 5. *Ep.* 14. Omnia peccata remittentur filiis hominum & blaſphemiæ: qui autem blaſphemauit in Spiritum ſanctum, non habet remiſſam, ſed reus eſt æterni ſupplicij.

Rĕmiſsĭo, nis actus remittentis & paſſio, ſeu relatio eius quod remittitur: & ſtatus conſequens. { רפיון *riphjón* מרפא *marpéh.* ... GALL. *Remiſſion, relaſchement, relaſche.* Item, *Rabais.* ITAL. *Relaſſatione, remiſſione.* GER. Underlaſſung / underbleibung. HISP. *Aquella obra de aflaxar el trabajo.* ANG. *A refreshing or ſlaking.* } Cic. *pro Cælio*, Quem non quies, non remiſſio, non æqualium ſtudia, non ludi, non conuiuia delectarent. Idem *ad Gall. lib.* 7. Sed viſa eſt mihi, vel loci mutatio, vel animi etiam relaxatio, vel ipſa fortaſſe iam ſeneſcentis morbi remiſſio profuiſſe. ¶ Interdum ponitur pro venia, ſeu gratia delicti, vel pœnæ. { סליחה *ſelichah.* ... ANGL. *Forgiueneſſe.* } vt remiſſio pœnæ, apud Cic. 4. *inuect. in Catilin.* ¶ Propriè tamen remiſſio eſt earum rerum quæ adductæ ſunt, relaxatio. ⁜ Contentio. Cic. *Offic.* 1. Ex oculorum obtutu, ex eleuatione, & remiſſione ſuperciliorum, aut ex contractione. Item pro deductione penſionis annuæ ex vectigalibus. GALL. *Rabais.* Sueton. *in Caſ. cap.* 20. Publicanos remiſſionem petentes, tertia parte mercedum releuauit.

Rĕmiſsē, Leniter, placidè. ⁜ Grauiter, ſeuerè, vehementer. { ... GAL. *Laſchement, humblement.* ITAL. *Humilmente, lentamente.* GER. Hüpſchlich / linß / demütiglich. HISP. *Baxamente, humilmente, lientamente.* ANG. *Negligently, ſhoough fully, ſlackely.* } Saluſtius *Iugurth.* Pauca timidè, remiſſéque locutus, abſceſſit. Cic. 3. *de Orat.* Quis vnquam res præter hunc, tragicas penè comicè, triſtes remiſſè, ſeueras hilarè, forenſes ſcenica propè venuſtate tractauit. Idem 6. *Verr.* Iſte nihilo remiſſius atque etiam vehementius inſtabat.

Rĕmiſsārĭŭs, a, um, ... quod remittitur, quódque cum in vſum factum eſt, vt poſſit remitti, vt remiſſarius vectis in torculari. Cato *de re ruſtic. cap.* 19. Vectes longiſſimos pedum decem & octo, ſecundos pedum ſexdecim, tertios pedum quindecim, remiſſarios pedum duodecim.

Remiſſor, qui remittit. Ambroſ.

Rĕmo, as, vt poſt Perottum annotarunt quidam, antiqui dicebant pro repeto. { GAL. *Retourner.* ITAL. *Ritornare.* GERM. Wider ombbringen. HISP. *Tornar.* ANGL. *To returne* } Ennius *lib.* 1. Riuos deſerunt, campóſque remant. Apud Feſtum tamen, vnde hæc deſcripſit Perottus, *Remanant* legitur non Remant, quod etiam in verbo Romano annotauimus.

Rĕmōlĭŏr, iris, Multa vi loco moueo. { נתץ *nathàts* נתש *nathàs.* ... GALL. *Demolir & ruer ius* ITAL. *Spinger vn peſo di ſuo luogo.* GERM. Mit gewalt verrucken / oder dannen lupffen. HISP. *Mouer algo con dificultad.* ANGL. *To put or tumble out of a place by force.* } Ouidius *lib.* 5. *Metam.*

Sæpe remoliri luctatur pondera terræ,
Oppidaque & magnos deuoluere montibus ignes.

¶ Nonnunquam magno labore quippiam reparo. בדק *badhák.* Silius 1. Iterum inſtaurata capeſſens arma remolitur dux agmina. ¶ Al quando à conatu reuoco. Sueton. *in Auguſt.* Vultu erat vel in ſermone, vel tacitus, adeò placido ſerenóque, vt quidam ex primoribus Galliarum confeſſus ſit, ſe eo inhibitum, ac remolitum, quo minus, vt deſtinarat, in præcipitium impelleret. Legitur & remollitum. Vide *Remollio.*

REMOLLITVS, participium. נתץ *nittáts.* Senec *Herc. fur.* — nec orbe remollito queat Ad ſupera victor numina Alcides vehi.

Rĕmōllĭo, is, idem quod mollio. { רכך *heràch* ... GALL. *R'amollir, rendre mol & effeminé.* ITAL. *Ramollire.* GERM. Wider erweichen / weich machen HISP. *Amollentar.* ANG. *To mak ſoft and effeminat.* } Ouid. 4. *Metam.*

Vnde ſit infamis, quare malè fortibus vndis
Salmacis eneruet, tactóſque remolliat artus,
Diſcite

Colum *lib.* 2. *c.* 12. Nihil itaque amplius in iteratione quàm remolliri terra debet æqualiter.

Rĕmōllītŭs, a, um, { רכך *ruchách.* ... GALL. *R'amolly.* ITAL. *Amollito.* GERM. Erweichet. HISP. *Amollentado.* ANGL. *Made ſofte.* } Suet. *in Aug cap.* 79. Vultu erat vel ſermone, vel tacitus, adeò tranquillo ſerenóque, vt quidam è primoribus Galliarum confeſſus ſit inter ſuos, eo ſe inhibitum ac remollitum, quo minus vt deſtinarat in tranſitu Alpium per ſimulationem colloquij propius admiſſus, in præcipitium propelleret. Quo tamen loco quidam legunt remolitum vnico l, a verbo remolior, pro eo quod eſt, a molimine & conatu reuocatum.

Rĕmōlleſco, cis, Mollis fio. { רך *rach* ... GALL. *Se ramollir.* ITAL. *Ramollirſi.* GERM. Weich werden. HISP. *Amollentarſe.* ANGL. *To waxe ſofte.* } Cæſar 4. *bell. Gall.* Vinum ad ſe importari non ſinunt, quòd ea re ad laborem ferendum remoleſcere homines atque effeminari arbitrantur. Ouid. 10. *Metamorphoſ.* vt Hymettia ſole Cera remolleſcit, tractatáque pollice multas. Flectitur in facies. Per tranſlationem accipitur pro mitigare, ſiue leniri. ... Ouidius 1. *Metamorph.*

—— *precibus ſi numina iuſtis*
Victa remolleſcunt, ſi flectitur ira deorum.

Remoneo, iterum moneo Apul *lib.* 7. Hic beneuolè remonebam.

Remonium, Romæ locus, a Remo dictus. Plutarch. *in Romul. Ibidem.* & Remonia.

Rĕmŏră, vide *Remoror.*

Rĕmōrbēſco, ſcis, in morbum recido, inquit Feſtus. { ... GALL. *Retomber en maladie, recheoir.* ITAL. *Ricaſcare nella malatia.* GER. Wider umbſchlahen in die vorderige kranckheit / widerumb kranck werden HISP. *Tornar à enfermar.* ANG. *To fall into ſickneſſe againe* }

Rĕmōrdĕo, es. Viciſſim mordeo eum a quo fuerim morſus. { ... GALL. *Remordre, reaffliger & tourmenter.* ITAL. *Rimordere, cruciare.* GERM. Wider umbhin beiſſen. HISP. *Remorder, atormentar, fatigar.* ANG. *To bite againe.* } Horat *Epod.* 6.

Quin hinc inanes, ſi potes, vertis minas,
Et me remorſurum petis?

Per tranſlationem accipitur pro crucio, ſolicito. Virg. 1. *Æneid.*

Quando hæc te cura remordet.

Lucret. *lib.* 3.

Præterita admiſſa malis peccata remordent.

Liuius *lib.* 8. *ab vrb.* Remordet animos libertatis deſiderium.

Rĕmŏrēs, Aues in auſpicio dicuntur, quæ acturum aliquid remorari compellunt. Feſtus.

Remoria, aut (vt alij malunt) Remuria. Locus in ſummo Auentino, vbi Remus de vrbe condenda fuerat auſpicatus. Feſtus.

Rĕmŏrŏr, aris. Retardo, retineo. { עכב *hikkeb* עצר *hatſár.* ... GALL. *Retarder, ou retarger.* ITAL. *Ritardare, ritenere.* GER. Verhindern / auffhalten vnd ſaumen HISP. *Retardar, retener.* ANG. *To tary, to ſtaye.* } Terent *in Andr.* — ſed ſi quid eſt, Quòd mea opera opus ſit vobis, aut tu plus vides, Manebo ne quod veſtrum remorer commodum. Apul. Sic me abire oppido volentem, ſuaui remoratur illecebra. Terent. *Eunuch.* Vt illum dij deæque ſenium perdant, qui me hodie remoratus eſt. Ouid. 11. *Metam.*

Littus habet ſolidum, quod nec veſtigia ſeruat,
Nec remoretur iter, nec opertum pendeat alga.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 1 *a.* 4. Vter remoratur? (i. vter noſtrûm in mora eſt?) Ouid. 13. *Metam.*

Cur non remoratur ituros?

Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Vnæ quinque remorantur minæ. (i. reſtant, & moram afferunt emptori, quo minus abducat.)

Rĕmŏră, æ, Mora retrahens, impedimentum, obſtaculum. { מעכב *hakkeb* ... מעצר *mahatſer* מעצר *mahatſár.* ... GALL. *Retardement.* ITAL. *Ritardamento.* GERM. Ein verhinderung / oder ein verſaumung HISP. *Tardança.* ANG. *A tarying or ſtaying.* } Lucilius *apud Feſtum*, Quænam vox ex te reſonans meo gradu remoram fecit? Plaut. *in Trin.* Quæ in rebus multis obſtant, odioſæque ſunt, remorámque faciunt rei priuatæ & publicæ. ¶ Remora item piſcis exiguus, qui à Græcis ... dicitur, ſpinis & cruſtis tectus: à remorando dictus, quòd nauem cui annexus fuerit, remoretur. Plin. *lib.* 32 *c.* 1. Tamen omnia hæc, pariterque eodem impellentia vnus & paruus admodum piſciculus, echeneis appellatus in ſe tenet. Ruant venti licet, & ſæuiant procellæ, imperat furori, viréſque tantas compeſcit, & cogit ſtare nauigia, quod non vlla poſſunt vincula, non anchoræ irreuocabili pondere iactæ. Idem *lib* 9. Eſt paruus admodum piſcis, aſſuetus petris, echeneis appellatus, hoc carinis adhærente, naues tardiùs ire creduntur. Inde nomine impoſito remora a remorando dicitur.

REMOVEO, es, ui, tum, Amoueo, aufero, abdo. { הסיר *heſir* בער *bahár.* ... GAL. *Eſlogner, oſter.* ITAL. *Remouere, tor via.* GERM. Hindan bewegen / dannenthun. HISP. *Quitar.* ANG. *To put out of the place or aſide* } Sueton. *in Caſ cap.* 49. Remoue iſtæc quæſo. Cicero *ad Tironem lib.* 16. *Epiſt.* Accepimus conditiones ſed ita vt remoueat præſidia ex his locis quæ occupauit. Idem 1 *Officiorum*, Quæ enim natura occultauit, eadem omnes qui ſana mente ſunt remouent ab oculis. Idem *pro Corn. Balbo*, Fuiſſe iudicem ex illis equitibus Rom. grauiſſimis viris neminem qui remoueret oculos, & ſe totum auerteret. Ouid. 13. *Metam*

Obſtantia fata remoui.

Idem *Eleg.* 7. *lib.* 3 *Triſt.*

Ergo deſidiæ remoue doctiſſima cauſſas. (i. tolle.)

¶ Remouere ſe ab aliquo, id eſt, disiungere, alienare ... Cic *ad Attic lib.* 4. Quid ſit quòd a me remouit, ſi modo remouit, ignoro. Remoſſe, pro remouiſſe, Lucret. *lib* 3.

—— *falſo terrore coacti*
Effugiſſe volunt longè, longéque remoſſe.

Sic Horatius dixit remorát pro remouerant. Et Silius remorunt pro remouerunt.

Rĕmōtŭs, a, um, particip. Amotus. { מוסר *muſár.* ... GAL. *Oſté.* ITAL. *Rimoſſo* GER. Hinweg gethon / dannen thon. HISP. *Quitado.* ANG. *Taken away, put aſide.* } Virg. 1. *Æneid*

Poſtquam exempta fames epulis menſæque remotæ.

Ouid. *Eleg.* 3 *lib.* 4. *Triſt.*

Téque, remota procul, ſi modò viuit, amat.

Idem *lib.* 13. *Metam.*

Geſtum nihil eſt Diomede remoto (i. abſque eo.)

¶ Interdum migrat in nomen, idémque ſignificat quod longinquus, ſeu procul diſſitus, Cicero 5. *Verrem*, Etiámne hæc tam parua ciuitas, tam procul à manibus tuis, atque à conſpectu remota? Ouidius 3. *Triſt.*

——*longa regione remotus.*

Cic. 4. *Verr.* Homines quietiſſimi qui maximè ab iniuriis noſtrorum magiſtratuum remotiſſimi conſueuerant eſſe præſidio fœderis. Colum. *lib.* 12 *cap* 1. Nam in primis conſiderandum erit an a vino, ab eſcis, à ſuperſtitionibus, à ſomno, a viris remotiſſima ſit. ¶ Remoti Tribuni, (i. authoritate tribunitia priuati.) Suetonius *in Cæſ. cap.* 80. Poſt remotos Cæſetium & Marullum tribunos, reperta ſunt proximis comitiis complura ſuffragia, &c. Liuius *lib.* 5. *d.* 5. Remoti tribu, id eſt, moti

Remōtio, nis, verbale, Amotio, tranſlatio. { [illegible] *maſiác*. [illegible]. Gall. *Oſtement, eſlongnement* Ital. *Rimouimento.* Germ. Verſchupfung, hinweg ſtoſſung. Hisp. *Quitamiento.* Ang. *A taking away or putting aſide.* } vt, Remotio criminis, quæ & tranſlatio a rhetoribus appellatur. [illegible]. Cic. *lib.* 2. *de inuent.* Remotio criminis eſt quum eius intentio facti quod ab aduerſario affertur, in alium aut in aliud dimouetur.

Rĕmūgio, is, mugitum reddo, contra mugio. { [illegible]. Gall. *Remugler, retentir, mugler contre.* Ital. *Remuggire, muggere all' in contra.* Ger. Wider einander lüyen, wider vmbhin lüyen. Hisp. *Bramar retumbado la voz.* Ang. *To lowe or bellowe againe.* } Virg. 12. *Æneid.*

Quum duo conuerſis inimica in prælia tauri
Frontibus incurrunt, pauidi ceſſere magiſtri.
Illi inter ſeſe multa vi vulnera miſcent.
Colla armóſque lauant: gemitu nemus omne remugit.

¶ Per tranſlationem tamen accipitur ſimpliciter pro reſonare. Idem 3. *Georg.*

Et vox aſſenſu nemorum ingeminata remugit.

Idem 9. *Æneid.*

——*Sequitur clamor, cælúmque remugit.*

Remulus nepos Tiberini fulmine ictus. Ouid. 4. *Faſt.*

Rĕmulcĕo, es, Paulatim & quietè attraho. { [illegible]. Gall. *R'appaiſer, r'adoucir, reflater.* Ital. *Rappacificare, raddolcire.* Ger. Widerumb ſtreichlen vnd lieben Hisp. *Halagar, atraher con alagos* Ang. *To pacifie or aſſwage againe.* } Virg. 11. *Æneid.*

——*Caudámque remulcens*
Subiecit pauitantem vtero, ſyluáſque petiuit.

Remulco, as, are, propriè eſt remigando e ſcapha grandiorem nauim trahere. { [illegible]. Gall. *Tirer la nauire d'un eſquif à rame.* Ital. *Rimurchiare.* Germ. Mit kleinen ſchifflinen ein groß ſchiff ſeiuſftig ziehen Hisp. *Lleuar la naue à jorro, remocar.* Angl. *To drawe a ſhippe on the ſea after a boate.* } Quod aliquando neceſſitatis gratia fit, quum maior nauis vento deſtituta, alia ratione moueri non poteſt: aliquando non aliam ob cauſam, quam vt nauis quietius agatur. Remulcare, inquit, dictum eſt quaſi molli ac leni tractu ad progreſſum mulcere. Siſen. *lib.* 2. Si qua celeriter ſolui poterat, in altum remulcando trahitur.

[Remulcus. Feſtus. Remulco eſt cùm ſcaphæ remis nauis magna trahitur Iſid. *lib.* 19. 4. habet Remulcus, funis, quo deligata nauis trahitur vice remi.]

Remunculi, nauium genus, Gell. *c.* 25. *lib.* 10.

Remūnero, as, & Remuneror, aris, Retribuo, compenſo, beneficium reddo, & mutuam gratiam refero, hoc eſt, munere aliquo munus aliud compenſo. { שחר *ſchachád* שלם *ſchillém*. [illegible]. Gall. *Remunerer, recompenſer, guerdonner.* Ital. *Rimunerare.* Ger. Widerbegaben, wider vergelten, vnd belohnen. Hisp. *Dar galardon, galardonar.* Ang. *To rewarde, to recompenſe.* } Cic. *Attic. lib.* 8. *epiſt.* Te, ſi tibi eadem cauſa eſt me remunerare, ſanè velim. Cæſ. 1 *bell. Gall.* Quòd ſi diſceſſiſſet, ac liberam poſſeſſionem Galliæ ſibi tradidiſſet, magno ſe illum præmio remuneraturum. Cic. *poſt reditum in Senatu*, Quibus autem officiis T. Annij beneficia remunerabo. ¶ Remunerari ſophiſma propoſitum, dixit Gell *cap.* 13 *lib.* 18. pro faceta reſponſione illud eludere, quæ remordeat eum, a quo propoſitum eſt.

Rĕmūnĕratio, nis. { שלם *ſchiliúm*, vel, *ſchillúm* שלומה *ſchillumáh*. [illegible]. Gal. *Remuneration, recompenſe guerdon.* Ital. *Ricompenſa, guiderdone, rimuneratione.* Germ. Ein widergeltung, gegengab. Hisp. *Galardo.* Ang. *A rewarding or recompenſing.* } Cic. *de Amic.* Nihil enim remuneratione beneuolentiæ, nihil viciſſitudine ſtudiorum officiorúmque iucundius.

Rĕmūriă, olim dicta fuerunt feſta quibus mortuorum ſepulchris epulæ inferebantur, quæ deinde literæ vnius mutatione dicta ſunt Lemuria. Dicta autem Remuria putantur à Remo Romuli fratre, in cuius honorem primùm fuerunt inſtituta. Ouid. *lib* 5. *Faſt.*

Romulus obſequitur, lucémque Remuria dixit
Illam, qua poſitis iuſta feruntur auis.
Aſpera mutata eſt in lenem tempore longo
Littera, quæ toto nomine prima fuit.

Rĕmurmŭro, as, contra murmuro. { [illegible]. Gal. *Murmurer côtre quelcun.* Ital. *Mormorare contra, contradire.* Ger. Widerumb murren, gegen etwas brumlen Hisp. *Murmurar contra algo, contradezir.* Angl. *To murmure againe.* } Stat. 5.

——— *& nullis ſpoliata remurmurat aura.*

[Remi, Belgicæ ſecundæ populi, L. Cæſari & aliis veteribus noti.

Remorum duro cortorum, *Reims en Champagne*, V. A. Remenſis & Academia.]

Rĕmus, a. [illegible]. Frater Romuli primi Romanorum regis, qui quòd noua vrbis Romæ mœnia per ludibrium tranſiluiſſet, à fratre eſt interfectus, vt placet Liuio *lib.* 1 *ab Vrbe condita*, aut certe (vt Ouid. mauult *lib.* 5 *Faſt.*) a Celere quodam Tribuno. Poſt cuius mortem, oborta peſtilentia, conſulto oraculo reſponſum eſt, placandos eſſe Manes Remi: ob quam rem ſella curulis cum ſceptro, & diademate, & cæteris regni inſignibus ſemper iuxta Romulum quiduis ſancientem ponebatur, vt mortuus etiam Remus pariter imperare videretur. Hoc reſpexit Virg. 1 *Æneid* quum ait.

——*Remo cum fratre Quirinus*
Iura dabant.

¶ Remus vnde dictus, Plutarch. *in Romul.*

Rēmus, i, eſt inſtrumentum quo naues aguntur. שיט *ſchájit* משוט *maſchót*. [illegible]. Gall. *Auiron, gaſche, rame.* Ital. & Hisp. *Remo.* Ger. Ein ſchiffriem oder Ruder. Angl. *An oarre to rowe with.* } Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 4. *Triſt.*

Quique refert pariter lentos ad pectora remos.

Ibid. Eleg. 1. *lib.* 1. Difficile eſt tamen hic remis vtaris an aura dicere. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. Metaphoricè dixit. Vbi repoſui remum. Et Quintilian. item metaphor. Contrahit vela, inhibétque remos. Virg. 5. *Æneid.*

——*quam deinde Cloanthus*
Conſequitur, melior remis, ſed pondere pinus
Tarda tenet,

Cic. 7. *Verr.* Quam multos eſſe oporteret, ex ipſo nauigio quod erat factum ſex remorum numero, coniiciebant. Virg. 3. *Æneid.*

Venimus & proni certantibus æquora remis.

¶ Ad remum dati ſerui. Liu. *lib* 4. *dec.* 4. Item, Manuſſi ad remum dati Sueton. *in Auguſt. cap.* 16. Remis & velis, h. e. citiſſimè. vt cum nautæ ſimul velis vento inflatis & remis impulſis nauigationis velocitatem adiuuant. Dicitur etiam remis & ventis Cic. *ad Cornificium*, Atque inde ventis remiſque, in patriam omni feſtinatione properaui. ¶ Accipitur etiam remus, pro ligno quod continet tubam, vt inquit Seru in illud Virg. 5. *Æneid.* At pius Æneas ingenti mole ſepulchrum Imponit, ſuáque arma viro, remúmque, tubámque. ¶ Remus metaphoricè pro brachio, quatenus inter natandum aquas dimouet. Ouid. *epiſt.* 17.

——*remus ego corporis vtar.*

¶ Remus pro remigio: & remigium pro conditione humili. Prouerb. A remigio ad tribunal. q. à ſeruitute nautica ad iudicialem, aut regiam dignitatem, vſurpatur, cùm indicare volumus, ab infimo ſtatu ad ſtatum honeſtiſſimum aliquem prouehi. [Remo publicæ triremis affigere, *ennoyer en galere* ad remum dare, Suetonio.]

Remulus, paruus remus.

Rēmigo, as, remum ago, nauigo, per metonym. ſi nauiges naui actuaria: alioqui per ſynecdoch. { שט *ſchat.* [illegible]. Gal. *Ramer, gaſcher, tirer à l'auiron.* Ital. *Remigare, vogare*, Germ. Rudern, ruyen, an ruder ziehen. Hisp. *Remar con remos.* Angl. *To rowe with an oarre.* } Cic. 4. *Tuſc.* Vtrum igitur mauis, nos ſtatim vela facere, an quaſi è portu egredientes paululum remigare? ¶ Aues dicuntur remigare, cum volant, quatenus ceu remigiis alarum aërem ſubigunt, diffundunt, & quaſi ſulcant. ¶ Eius compoſita ſunt Eremigo, & ſubremigo, de quibus ſuis locis.

Rēmigatio, nis, verbale. { [illegible]. Gall. *Gaſchement, tirement à l'auiron.* Ital. *Eſſo tirare il remo.* Germ. Das rudern, oder ruyen Hisp. *Obra de remar con remos.* Angl. *A rowing.* } Cic. *ad Attic. lib.* 13. Inhibitio autem remigum motum habet, & vehementiorem quidem remigationis nauem conuertentis ad puppim.

Rēmex, igis, qui remos agit. { שט *ſchat.* [illegible]. Gall. *Celuy qui tire à l'auiron, galiot.* Ital. *Huomo da remo, vogatore.* Germ. Ein ruderknecht, der ein ruder zeucht. Hisp. *El remador como galeote.* Angl. *He that roweth.* } Cic. 2. *de diuin.* Quid, inquies, remex ille de claſſe Coponij, nónne ea prædixit quæ facta ſunt? Curtius, Remex militis officia turbabat. Cæſar 3. *bell. Gall.* Naues interim longas ædificari in flumine Ligeri, quod influit in Oceanum: remiges ex prouincia inſtitui, nautas, gubernatoréſque comparari iubet. Ouidius 3. *Metamorph.*

———*tu tantùm corpore prodes,*
Nos animo: quantóque ratem qui temperat, anteit
Remigis officium, quanto dux miliste maior.
Tantum ego te ſupero.

Rēmigium, ij, ipſa remorum agitatio: remigum multitudo: miniſterium, auxilium. { [illegible]. Gall. *Tirement à l'auiron.* Ital. *Remigatione, voga* Ger. Ruderung. Hisp. *Obra de remar.* Ang *To rowing of a ship or boat.* } Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Remigio velóque quantum potes feſtina & fuge. Virg. 1. *Georg.*

Non aliter quàm qui aduerſo vix flumine lembum
Remigiis ſubigit.

Idem. 8. *Æneid.*

——*geminaſque legit de claſſe biremes.*
Remigióque aptat, ſocios ſimul inſtruit armis.

Ouid. 3. *Faſt.*

Findite remigio (nautis dixit) aquas.

¶ Tranſlatè Plautus dixit in *Milite*, Meo remigio rem gero: quaſi diceret meis remigibus impero, non alienis, itaque vt mihi pareant neceſſe eſt. Virg. 1. *Æneid.* tranſtulit ad aues,

——*volat ille per aëra magnum*
Remigio alarum.

Lucret. *lib.* 6 Remigii oblitæ pennarum, vela remittunt. Aues enim alis, velut remis quibuſdam, ad diffindendum aërem vtuntur. ¶ Aliquando ponitur pro remigum altitudine Idem *lib.* 3. Remigium ſupplet, ſocios ſimul inſtruit armis. Cic. 5. *Tuſc* Quæ pugna, quæ acies, quod remigium, qui motus hominum, &c.

Remipes, dis qui pro pedibus remos habet. Auſonius,

Remipedes certant medio cum flumine lembi.

Et apud Plautum *in Menech.* Aſſeruatote hæc ſulcis natales pedes, i. remiges.

Rēmuto, as, are. { המיר *hemír.* [illegible]. Gal. *Muer, changer.* Ital. *Mutare, cambiare.* Germ. Wider enderen, abwechſſlen. Hisp. *Mudar, cambiar.* Angl. *To change.* } Tacit. *de Orat.* Vidit namque conditionem temporum, & diuerſitates autorum, formam quoque orationis remutandam.

Rĕnarro,

Rênarro, as, Narro, vel narrando repeto. { ... *ἀφηγοῦμαι*. Gall. *Raconter, renarrer* Ital. *Narrare, contare.* Ger. Widerumb erzellen Hisp. *Narrar ò contar.* Ang. *To tell againe & repete.* } Virg. 3. *Æneid.*

Sic pater Æneas intentis omnibus vnus

Fata renarrabat diuûm cursusque docebat.

Rênaſcor, eris. Iterum naſcor. Naſcor ad ſimilitudinem prioris alicuius, vt cùm res non numero, ſed ſpecie eadem regignitur. Item, orior, ſeu appareo iterum. Ita Sol renaſcens. Solin. c. 21. & ſpiritualiter regenero. Vide. *Regenero.* { *ἀναφύομαι.* Gall. *Renaiſtre.* Ital. *Rinaſcere.* Germ. Widerumb geboren werden. Hisp. *Tornar otra vez à renacer* Angl. *To be borne againe.* } Plin. *lib.* 11. c. 19. Deinde ad canis ortum obire, & aliâs renaſci.

Renaſcens annus, pro Vere. Plin. *lib.* 16. c. 25. Flos eſt pleni Veris indicium & anni renaſcentis.

Renaſcibilitas, propriè potentia renaſcendi.

Rênatûs, aliud Partic. Ruſus natus Liu. 6. *ab Vrb.* Clariora deinceps, certioraque ab ſecunda origine, velut ab ſtirpibus lætiùs feraciùſque renatæ vrbis, geſta domi, militiaque exponentur. Cic. *ad Brutum* Renatum enim bellum eſt, idque non paruo ſcelere Lepidi.

Rênauigo, as, Nauigando reuertor, retrorſum nauigo. { *ἀναπλέω*. Gall. *Renauiger retourner par eau d'où on eſtoit party* Ital. *Nauigare in dietro.* Germ. Wider hindersich ſchiffen/ oder rudern. Hisp. *Nauegar atras.* Ang. *To ſayle back or returne by ſayling.* } Cicero *Attico*, Perpaucis diebus in Pompeianum, poſt in Puteolana & Cumana regna nauigare cogitabant.

Ren, vſitatius plurali, Rênes. { ... *chelaiôth.* Gall. *Les reins, les roignons.* Ital. *Reni.* Ger. Die nieren. Hisp. *Los riñones* Ang. *The reynes or kidneys.* } Viſcera duo vtrinque, non procul à vena caua ſita, ſanguinis ſerum hoc eſt, vrinam per venas emulgentes attrahentia, & per longos quoſdam meatus, quos *οὐρητῆρας* Græci nominant, ad veſicam tranſmittentia. *νεφροί*. Dicti renes, vt quidam exiſtimant, à verbo Græco *ῥεῖν* fluere; quòd per eos tanquam per colum quoddam fluat vrina. Plaut. *in Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Lien necat, renes dolent. Cicero 2. *Tuſc.* Nam quum ex renibus laboraret, ipſo in eiulatu clamitabat, falſa eſſe illa, quæ antea de dolore ipſe ſenſiſſet. Horat. 2. *Serm. ſaty.* 3. Quòd latus, aut renes morbo tentantur acuto. ¶ Renes pro lumbis, apud Auſonium. Nemeſianus *in venenat.*

Renibus ampla ſatis validis diductaque caſtis,

Renunculus, paruus ren.

Renale, zona circa renes Cathol. & Papias.

Rênitioſus, *νεφριτικός*, qui ex renibus laborat.

Rênideo, es, ſecunda ſyllaba producta, Reluceo, ſplendorem reddo. { ... *nazbah* ... *hophiah.* *ἀστράπτω*. Gall. *Reluire, reſplendir.* Ital. *Riſplendere.* Ger. Glintzen/ein widerſchein geben. Hisp. *Reſplandecer.* Angl. *To ſhyne or gliſter.* } Horat. *lib.* 2. *Carm.* Non ebur, neque aureum Mea renidet in domo lacunar. Plin *lib.* 37. Neque in receſſu gemmæ, aut in defectu renident. Stat *lib.* 1. *Thebaid.*

Emicat effigies, & ſparſa orichalca renident.

Quintilian. Renidet oratio. ¶ Interdum vſurpatur in malam partem, vt apud Liu. *lib.* 5. *d.* 4. Homo glorioſus & renidens, &c.

Rênideo, es, ere. { ... *nazbah* ... *hophiah.* *ἀστράπτω*. } Renideo. Plin. *lib.* 37. c. 6. Arabicæ excedunt candore circuli prælucido, atque non gracili, neque in receſſu gemmæ, aut in defectu renitente, ſed in ipſis vmbonibus nitente, præterea ſubſtrato nigerrimi coloris.

Rênîtor, eris, pen. corr. reniſus, vel renixus ſum { *ἀντερείδω*, *ἀντιτείνω*. Gall. *Reſiſter, s'efforcer à l'encontre* Ital. *Reſiſtere, sforzarſi all'incontro.* Ger. Widerſtreben/darwider bringen/ widerſtehen. Hisp. *Eſtribar.* Angl. *To gainſtand, withſtand or reſiſt.* } Contra vel aduerſum niti. Liu. 5. *ab Vrbe*, Quum illi renitentes pactos dicerent ſeſe, negat eam pactionem ratam eſſe. Plin. *lib.* 2. c. 82. Poſtéſque alterno pulſu renitentes.

Rênixus, us, verbale. { *ἀντέρεισις*. Gall. *Reſiſtence & effort contre.* Ital. *Reſiſtenza contro altri.* Ger. Ein widerſtand/ widerhaltung. Hisp. *Obra de eſtribar.* Ang. *Gainſt anding.* } Celſ. *lib.* 5. c. 28. de fiſtulis, At cartilago vbi ſubhæſit, ipſa ſedes docet, perueniturque eſſe ad eam ex renixu patet.

Rêno, as, are Iterum no, vel natando redeo. { *ἀνανήχομαι*. Gall. *Renager, reuenir en nageant.* Ital. *Rinuotare, ritornare nuotando.* Ger. Widerumb hinſchwimmen Hisp. *Nadar atras* Angl. *To ſwimme againe or to returne by ſwimming* } Ouidius *ad Liuiam*, Nullàque per ſtygias vmbra renabit aquas. Horat. *Epod.* — ſimul imis ſaxa renarint Vadis leuata.

Rênôdo, as, are. In nodum conſtringo. { ... Gall. *Renouer*, Ital. *Rannodare.* Ger. Wider knüpffen Hisp. *Añudar otra vez.* Angl. *To caſt a knott againe* } Horat. *Epod.* 11.

Aut teretis pueri longam renodantis comam.

Valer. 5. *Argon.*

Teque renodatam pharetris ac pace ferentem.

Rênônes, veſtimenti genus ex pellibus, dictum (vt quibuſdam videtur) quòd partes corporis renibus obiectas tegat. *ἐφεστρίς*. Nobis potius *ἀπὸ τῆς ῥινός*, hoc eſt, ab ouibus dici perſuaſum eſt: vnde & Rhenones ſcribendum putamus, prima ſyllaba aſpirata, vt latius infra dicemus ſuo loco.

Rênouo, as, Inſtauro, interpolo redintegro, reficio. { ... *chiddéſch.* *ἀνανεόω*. Gall. *Renouueler.* Ital. *Rinouare.* Germ. Wider erneueren. Hisp. *Renouar.* Angl. *To renew, or reſtore, to the former ſtate.* } Cic. *pro Deiot.* Tu vetus hoſpitium renouare voluiſti. Idem *de Orat.* Acerba ſanè recordatio veterem animi curam moleſtiámque renouauit. Tibull. *lib.* 4.

——— *Fecundos Titan renouauerit annos.*

Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.*

Hoc renuat dentem terram renouantis aratri.

Rênouâtio, nis, Inſtauratio, interpolatio, ad priſtinum nouúmque ſtatum reductio. { *ἀνανέωσις* Gall. *Renouuellement* Ital. *Rinouatione.* Ger. Ein erneuerung Hisp. *Renouacion, obra de renouar.* Ang. *A renewing* } Cic. 2 *de nat. deor.* A quo rurſum renouatio mundi fieret.

Renouatiuum fulgur vocatur, cùm ex aliquo fulgure functio fieri cœpit, ſi factum eſt ſimile fulgur, quod idem ſignificet. Feſt.

Rênouello, as, are. Ruſus nouellum facio. { *ἀνανεόω*, *ἀνανεάζω* Gall. *Renouueller.* Ital. *Rinouare.* Ger. Wider zu einem newen ſetzling machen. Hisp. *Renouar.* Angl. *To renew.* Col. *de Arbor.* c. 6 Eiuſmodi itaque vinea ſi non aridos in corpore habet truncos & flecti poteſt, factis ſulcis, optimè ſternitur, atque ita renouellatur.

‖ Rentes, reditus. Gl. g. b. ‖

Renttofolia. Plin *lib* 21. c. 4. Rentifolia roſa, in Calepino emendatur, vt ſit *lentifolia*. Sed lege *Centifolia*. Centifolius, a, um, adiectiuum eſt.

Renubo, iterum nubo. Tertull *lib.* 1 *ad vxor.*

Renudo iterum nudo, contra nudo.

Rênûmero, as, Reddo. { *ἀναριθμέω*. Gall. *Reconter & rendre ce qu'on auoit receu par conte.* Ital. *Rendere coſa hauuta per conto.* Germ. Wider außhin zellen. Hisp. *Tornar à contar lo contado.* Angl. *To compt an paye.* } Terent. *Hecyr.* Sua alio eſt, animo, renumeret dotem huc, eat.

Rênuncio as are. propriè nuntiorum eſt, aut exploratorum, aut legatorum, quum reuerſi, quid egerint referunt, { ... *higghid* ... *ἀπαγγέλλω*. Gall. *Renoncer, redire faire rapport* Ital. *Rinunciare, riportare.* Germ. Wider verkünden/oder anzeigen/wider zuwiſſen thun Hisp. *Renunciar lo menſaje.* Angl. *To mak relation, to report, to bring word againe.* } Cic. 8. *Philipp.* Quum legati renuntiarint (quod certè renuntiabunt) Antonium non eſſe in veſtra poteſtate. Cæſ. 1. *comm. bell. Gall.* Qualis eſſet natura montis, & qualis eſſet in circuitu aſcenſus, qui cognoſcerent, miſit: renuntiatum eſt facilem eſſe. Plaut *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Hoc alij mihi renuntiant. Idem *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Metuebam hunc ne vxori renuntiaret de palla. Idem *Aul. ſc.* 1. *a.* 4. Eam hero renuntiatum eſt nuptum Megadoro dari. Senec. c. 3. *de tranquill.* Si conuerſationem tollimus, generi humano renunciamus. Idem *cap.* 8 *ad Mart.* Ipſa illi dolori) renuntia. (i. nuncium remitte) Idem *cap.* 14. *de conſol. ad Mart.* Poſteaquam renunciatum eſt geminum funus. (i. allatus nuncius de morte duorum liberorum.) Idem *Ep. l.* 71. Non renunciat ingenio philoſophia Renuntiare repudium, vide *Repudium*. Item, Renuntiare legationem, Liuius *lib.* 9 *d* 4. Renuntiare ad cœnam, vt vulgò *eſcondire à ſoupper*, i. recuſare inuitationem ad cœnam. Seneca *Suaſoria* 2. Arelius venuſtiſſimus inter Rhetores ſcurra, cum hanc ſententiam Leonidæ (nempe, Prandete commilitones tanquam apud inferos cœnaturi) retuliſſet, ait, Ego illi ad prandium promiſiſſem, ad cœnam renunciaſſem. ¶ Aliquando ponitur pro enunciare, ſignificare, declarare. Terent. *in Andr.* Quaſi non renunciata ſint hæc ſic fore. Et iterum, Id ego iam nunc tibi here renuntio futurum, vt ſis ſciens, Ne tu hoc mihi poſterius dicas Daui factum conſilio, aut dolis Donatus, Renuntiare eſt quaſi ſecretum conſilium, vel malum nuntiare. Re enim ſyllaba apud veteres interdum abundat. Quintilian Renuntient ſibi quanta ſit vis ingenij humani (i. ſecum cogitent & reputent.) ¶ Renuntiare Conſules, renuntiare Prætorem, vel Sacerdotem, id eſt, declarare. *ἀναγορεύειν τὸν ὕπατον*. Cic *pro Pompeio*, Prætor primus cunctis centuriis renuntiatus. Idem *lib.* 9. *Epiſt.* Eo modo Climachus ſacerdos renuntiatus eſt ¶ Renuntiare alicui hoſpitium, vel familiaritatem, eſt ſignificare ſe eius hoſpitio, vel familiaritate amplius non vti. *ἀπειπεῖν τὴν ξενίαν*. Suet. *in Calig.* c. 3. Ac ne tunc quidem vltrà progreſſus, quam Seiano vehementer in ſenſus, hoſpitium ei renuntiat, domo emigrat. Sic renuntiare conductionem, apud eundem *Epiſt. ad Attic.* i. delitritam nuntiare, inquit Aſconius. ¶ Cum ſolo datiuo, pro nuntium remittere, & ſalutem vltimùm dicere. Quintil. *lib.* 10. c. 7. Mea quidem ſententia, ciuilibus officiis renuntiabit. Cic. *de Orat.* Pedem nemo in illo iudicio ſupploſit, credo ne Stoicis renuntiaretur. Suet. *in Sergio Galba cap.* 11. Non multum abfuit quin vitæ renuntiaret. ¶ Renuntiare ad cœnam, vt vulgò *eſcondire à ſoupper*, id eſt, recuſare inuitationem ad cœnam. Senec. ‖

Rênunciâtio, nis, Nuntij, vel legati alterius cuiuſpiam relatio. { *ἀπαγγελία*. Gall. *Denoncement, rapport procés verbal.* Ital. *Dinunciamento, relatione.* Ger. Ein verkündung/ widerſagung. Hisp. *Aquella obra de renunciar.* Angl. *A reporting, bringing of word againe.* } Renunciationis Coll. (i. relat omn. vide apud Suet. *in Calig. cap.* 15. Cic. 5. *Verr.* Caſio renuntiat ſe dixiſſe. Cognoſcite renuntiationem ex literis. Idem 2. *Verr.* Renunciationem eius quæ erat in publicas literas illata illorum legibus, tolli iuſſerat. ¶ Renunciationem quoque rectè vocare poſſumus relationem architectorum & magiſtrorum operum, quum inſpecto opere iudici referunt quæ compererunt. ¶ Renuntiatio item dici poteſt quem *proceſſum verbalem* vulgus appellat: cuiuſmodi eſt viatorum, & eorum qui edicta aut ſententias exequuntur. ¶ Renunciatio, item dicitur recuſatio eius rei quæ in pactum & promiſſionem venerat. Hinc renunciatio ſponſaliorum & nuptiarum.

‖ Renuntiator, qui aliquid commiſſum vel occultum enuntiat, ac retegit. ‖

Rênuntiùs, ij, qui aliquid iterum nuntiat. { *ἀπαγγελτήρ*, ... Gall. *Denonciateur* Ital. *Dinunziatore* Ger. Ein wideanſager/ der einem ein ding wider verkündiget vnd kund thut. Hisp *Denunciador.* Ang. *That bringeth word againe.* } Plaut *in Trin.* Captrices, litellatrices, nuntij, renuntij.

Renvo, is, re, eſt nutu capitis, aliòve ſigno renuere & recuſare. { ... *meén.* *ἀνανεύω*. Gall. *Refuſer proprement en faiſant ſigne de la teſte.* Ital *Rifiutare accennando col capo.* Ger. Das haupt etwarab ſchüttelen/ mit dem haupt ein zeichen geben das man etwan abſchlage oder verſage. Hisp *Negar con ſenas* Angl. *To nod with the head in token of denying.* } ¶ Accipitur tamen pro quouis modo recuſare, vel negare. Martial. *lib* 2.

Omnia quum fecit, ſed renuente Deo.

Rênûtus, us, Capitis ſignum quo repulſam, vel negationem ſignificamus. { *ἀνάνευσις*. Gall. *Refus en faiſant ſigne de la teſte.* Ital. *Segno di negare con la teſta.* Germ. Ein zeichen des abſchlagens mit dem haupt Hisp *Obra de negar con ſenas.* Angl. *A refuſing by nodding of the head* } Plin. *Epiſt.* 7. Nam ego quoque ſimili nutu ac renutu reſpondere voto tuo poſſum.

Reŏr, reris, op'nor, exiſtimo. { חשב chaſchab. [illegible] Gall. *Cuider, penſer, eſtimer.* Ital. *Stimare, penſare, credere, hauer opinione.* Germ. Achten, meinen. Hisp. *Penſar, eſtimar, tener opinion.* Ang. *To ſuppoſe, to iudge or eſteme.* } Plaut. *Amph.* An id ioco dixiſti? Equidem ſeriò ac vero ratus. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. An verba blanda eſſe aurum rere? *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Meum victum rata fui ſiccum & frugi. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Hoc ego nunquam ratus ſum fore, vt, &c. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Quíque aderant vates, rebar adeſſe deos.

Cic. 1. *Offic.* Quod ſiqui ſimulatione, & inani oſtentatione, & ficto non modò ſermone, ſed etiam vultu ſtabilem ſe gloriam conſequi poſſe rentur, vehementer errant. Virg. 6. *Æneid.*

Sic quidem ducebam animo, rebárque futurum.

Rătus, a, um, nomen adiect. Firmus, fixus, conſtans, immobilis. { נאמן neemán חזק chazák נכון nachōn. [illegible] Gall. *Ferme & arreſté, approuué, confirmé.* Ital. *Fermo, ſtabile, conſtante.* Ger. Gewiſſ ſtätt veſt. Hisp. *Firme cierto y eſtable.* Ang. *Firme, conſtant, ſtable.* } Terent. *in Hecyr.* Ne quod ne eſſem eſſet ratum. Cic. 2. *de nat. deor.* Qui quum tam certos cæli motus, tam ratos aſtrorum ordines, támque inter ſe omnia connexa & apta videret. *Ibidem,* Aſtrorum in omni æternitate rati, & immutabiles curſus. ✱ Irritus. Idem *de prouin. Conſul.* Cuius Tribunatus ſi ratus eſt, nihil eſt quod ir- tum ex actis Cæſaris poſſit eſſe. Idem *pro Cal.* Si populus iuſſerit me tuum, aut item te meum ſeruum eſſe, id iuſſum ratum, atque firmum futurum? Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 5. Et *Eleg.* 4. *lib.* 1. *Triſt.*

——— *Ratam debet teſtis habere fidem.*

Gell. *c.* 12. *lib.* 13. Sed agitabat hominem (Labeonem ſcilicet) libertas quædam nimia atque vecors, vſque eò, vt ratum penſúmque nihil haberet, niſi quod iuſtum ſanctúmque eſſe in Romanis antiquitatibus legiſſet. ¶ Ratus ✱ Ruptus. Cicero *de Orat.* Teſtamentum ratum, aut ruptum. ¶ Ratum habere aliquid, eſt approbare, confirmare. Idem *pro Roſc. Com.* Quis hoc fratet fratri, quis parens filio tribuit, vt quodcunque retuliſſet, id ratum haberet. ¶ Ratum facere, eſt quod vulgus dicit *ratificare.* Cic. 1. *de diuin.* Quid enim habet auſpex cur pulino incluſus etiam in bonis extis ſtrimat tempus, & proterat diem? Quid augur, cur a dextra coruus, a ſiniſtra cornix faciat ratum? Subaud: augurium. ¶ Ratum mihi eſt, id eſt approbo confirmo. Idem *ad Gallum lib.* 7. Attamen iſta ipſa quæ te emiſſe ſcribis, non ſolum rata mihi erunt, ſed etiam grata. ¶ Pro rata, ſiue pro rata parte, id eſt, habita ratione proportionis, quod vulgus dicit *ad æquipollentiam.* [illegible] Cæſ. 1. *bell. Gall.* Quadraginta iugera in ſingulos proponit, & pro rata parte centurionibus, euocatíſque. Liuius 5. *decad lib.* 5. Tantum peditis daturum fuiſſe credunt, & pro rata alijs, &c. Cicero 1. *Tuſcul.* Omnia iſta perinde, vt cuique data ſunt pro rata parte è vita longa, aut breuia dicuntur. Pro rata portione. Plin. *lib.* 11. *c.* 15. Æſtiua mellatione decimam partem Thaſio Dionyſio apibus relinqui placet: ſi pleni aluei: ſin minus, pro rata portione: aut ſi inanes, omnino non attingi. ¶ Ratæ preces, id eſt, exauditæ. Ouid. 1. *Faſt.* Bud.

Rătĭfico, as, ratificare, Approbare, quod actum eſt confirmare קים kijum הקים hekim. } Veteres Ratare pro ratificare dicebant, vnde eſt irritare contrarium. Sipont. [illegible]

Rator, iudex. Gl. Iſid. qui retur, cenſet, arbitratur, iudicat: [illegible]

Ratum, abſolutè, quod ratum & ſancitum.

Rĕpagŭlum, i, Obex ſiue vectis, qui oſtio aduerſus vim opponitur. { בריח bariach, [illegible] Gall. *Vne barre ou barriere, qu'on met au trauers de l'huis.* Ital. *Cadenazzo, ò ſtranghetta alla porta, chiauiſtella.* Ger. Ein rigel oder ſparren für die thür. Hisp. *La tranca de la puerta.* Ang. *A rayle or barre.* } a re & pango, propterea quod non vno in loco pangatur, hoc eſt, figatur, ſed ad vtrunque poſtem Repagula ſunt, inquit Feſtus, ex Verrij ſententia, quæ patefaciundi gratia ita figuntur, vt ex contrario quoque oppangantur. Ouid. *lib.* 5. *Metam.*

Rattaque de dextro robuſta repagula poſte
Oſſibus illiſit.

Cicer. 1. *de diuin.* Herculis valuæ clauſæ repagulis ſubitò ſe ipſæ aperuerunt. Plin. *lib.* 16. *c.* 42. Firmiſſima in rectum abies eadem valuarum repagulis, & ad quælibet inteſtina opera aptiſſima. ¶ Repagula item in ludis equeſtribus dicuntur quæ equis obijciuntur, ne ante tempus procurrant. Græci [illegible], [illegible] & [illegible] nominant. In ſtabulis quoque & paſcuis obices quibus armenta coërcentur, repagula dicuntur. Ouid. 2. *Metam.*

Interea volucres Pyroeis, Eous & Æthon,
Solis equi, quartuſque Phlegon hinnitibus auras
Flammiferis implent, pedibúſque repagula pulſant.

Per tranſlationem accipitur pro quouis obſtaculo ſiue impedimento: vnde perfringere repagula iuris, pudoris & officij, ait Cic. 7. *Verr.* pro eo quod eſt nullo neque iure, neque pudore, neque officio a aliqua impediri.

‖ Repagularij, iudices diſceptatores, commiſſarij ad fores curiæ ius dicentes, horum ſententia dicta Repagularia. Bud.

Repagularia acta. Scriban. ‖

Rĕpandus, a, um, Recuruus, reflexus, latus. { [illegible] Gall. *Qui eſt cambre & courbé dehors en contremont.* Ital. *Ritorto, ripiegato, largo.* Germ. Gebogen/ auff hin oder vber ſich gebucht. Hisp. *Corno hazia tras ancho.* Ang. *Bent or bowed or bended backward.* } Plin. *lib.* 14. *c.* 22. de ebrietate, Ad hæc pertinent peregrinæ exercitationes & volutatio in cœno, & pectoroſa ceruicis repandæ oſtentatio. Cic. 1. *de nat. deor.* Quam tu, inquam, ne in ſomnis quidem vides, niſi cum pelle caprina, cum haſta, cum ſcutulo, cum calceolis repandis. Ouid. 3. *Metam.*

——— *tr-inréque repandus in vndas*
Corpore deſiluit.

Rĕpāngo, is, Pango, ſiue planto. { תקע takáh [illegible] Gall. *Reficher, ficher fort.* Ital. *Piantare, ficcare, conficcare.* Germ. Einſtecken oder einſetzen/ pflantzen. Hisp. *Plantar, hincar, añadir.* Ang. *To faſten, or driue in.* } Colum. *lib.* 5. *de arborib. c.* 22. In quo scrobe deſtinatæ ſeris nucem ſerere, terram minutam in modum lempedis ponito, ibique ſemen ferulæ repangito.

Rĕparco, is, idem quod non parco. { חמל chamál. [illegible] Gall. *Eſpargner, pardonner.* Ital. *Perdonare, rimettere, ſparmare.* Ger. Sparen vnd ſchonen. Hisp. *Perdonar, guardar eſcaſſamente.* Ang. *To ſpare, to pardon* } Plaut. *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. bis vſus eſt: Suo vſque ſumptu operæ reparcunt ſuæ. Item, Sibique haud materiæ reparcunt. (i. non parcunt.) Vulgo ibi legitur, *ne parcunt.* ſed perperam & mendosè. Lucret. *lib.* 1. Scilicet ex vlla facere id ſi parte reparcent, Occident ad nihilū, nimirum funditus ardor. Omnia reparcunt facere. (i. facere, inquit Lambin. (Item Plaut. *Truc. ſc. Num tibi nam, 4. a.* 2. vtinam à principio rei item parciſſem meæ, vt nunc reparcis ſuauiis. id eſt, non parcis, vt exponit Lambin. Interpres.

Rĕpăro, as, iterum paro: reſtauro & in priſtinum ſtatum redigo. { בדק badhák. [illegible] Gall. *Reparer, reſtaurer, refaire.* Ital. *Reparare, rifare, rinouare.* Germ. Wider zurüſten/ widerbringen/ erneuweren. Hisp. *Reparar, ò tornar à aparejar.* Ang. *To repaire and bringe to the firſt ſtate.* } Reparare eſt nummis ex venditione conflatis aliud aliquid emere. Horat.

Vina Syra reparata merce.

Eſt enim *parare,* nonnunquam *emere.* Cic. *ad Atticum,* Cogito trans Tyberim hortos aliquot reparare, &c. Id primus omnium notauit Franc. Duarenus Iuriſconſultus. Curtius, Ille non ignarus & principes amicorum & exercitum offendi, gratiam liberalitate donisque reparare tentabat. Plin. *Epiſt.* 295. Sed quæ ſunt vetuſtate ſublapſa, reparentur in melius. Horat. *lib.* 2. *ferm.*

Hoc quoque Tireſia præter narrata petenti
Reſponde, quibus amiſſas reparare queam res
Artibus atque modis

Ouid. *Epiſt.* 4.

Quod caret alterna requie, durabile non eſt:
Hæc reparat vires, feſſaque membra leuat.

Rĕpărātŏr, is, Inſtaurator { בדק bodhek. [illegible] Gall. *Reparateur, reſtaurateur.* Ital. *Reparatore, riſtoratore.* Germ. Ein widerbringer/ zurüſter. Hisp. *Reparador.* Ang. *A repairer.* } Stat. 4. *Syl.*

Ipſe etiam immenſi reparator maximus æui
Attollit vultum.

Rĕpărātio, Inſtauratio, renouatio. { ארוכה arucháh. [illegible] Gall. *Reparation.* Ital. *Rinouatione.* Ger. Widerbringung. Hisp. *Reparamiento.* Ang. *A repairing, or renewing.* } Saluſt. *in Iugurth.* Sed ſanè fuerit regni reparatio, plebi ſua iura reſtituere.

Rĕpărābĭlis, e, quod reparari poteſt, ſiue refarciri. { [illegible] Gall. *Reparable, qu'on peut reparer.* Ital. *Che ſi può riparare.* Germ. Widerbringlich. Hisp. *Lo que ſe puede reparar.* Ang. *That may be repaired or reſtored.* } Ouid. *Epiſt.* 5.

Tu quoque clamabis, nulla reparabilis arte
Læſa pudicitia eſt: deperit illa ſemel.

Rĕpărāmĕn, Reparatio. { [illegible] Gall. *Rempar, reparation.* Ital. *Riparo, riparatione.* Ger. Widerbringung/ erneuwerung. Hisp. *Obra de reparar.* Ang. *A repairing* } Sipont.

Rĕpastĭno, as, Refodio, ex re & paſtino, fodio. { [illegible] Gall. *Rebouer, rebiner.* Ital. *Zappare, rifoſſare.* Germ. Widerumb hacken mit dem karſt. Hisp. *Cauar la viña otra vez.* Ang. *To digge againe about vynes, to alter ground with often digging.* } Colum. *lib.* 3. *cap.* 8. Paſtinum vocant agricolæ ferramentum bifurcum quo ſemina panguntur: vnde etiam repaſtinare dictæ fuere vineæ veteres quæ refodiebantur.

Rĕpastĭnātio, nis, verbale. [illegible] Gal. *Rebouement.* Ital. *Rizappamento.* Germ. Das widerumb hacken oder vmbgraben. Hisp. *Obra de cauar la viña otra vez.* Ang. *A digging againe about vynes.* } Cicer. *de ſeneƈt.* Quid agri refoſſiones repaſtinationéſque proferam?

Repatrio, as, are, redeo in patriam: redeo. Solin. *cap.* 46 *ad finem,* Hoc Arabiæ fat eſt, hinc ad Peluſium repatriemus. Idem *cap.* 40. Aſſiduis denique exemplis patet eos pepeiſſe, quum multi captiuorum aliquot leonibus obuiis intacti repatriauerint.

Rĕpecto, is, Rurſum pecto. { [illegible] Gall. *Repigner, peigner derechef.* Ital. *Reppettinare.* Germ. Widerſtrelen. Hisp. *Peynar otra vez.* Ang. *To kembe againe.* } Vnde Repexus participium. Ouidius 2. *de arte amandi.*

Et neglecta decet multas coma: ſæpè iacere
Heſternam credas, illa repexa modò eſt.

Rĕpĕdo, as, Pedem retraho, redeo { [illegible] Gal. *Retourner.* Ital. *Ritornare.* Germ. Wider hinderſich trätten oder gehn. Hisp. *Tornar por el meſmo camino.* Angl. *To come backe, to recule.* } Lucil. apud Non. Sancto ego à Metelli Romam repedabam munere.

Rĕpello, is, repuli, repulſum, Arceo, reiicio. { הדיח hidhiách גרש gharáſch דחה dacháh. [illegible] Gall. *Repouſſer.* Ital. *Sacciare, ributtare.* Germ. Hinderſich/ oder dannen treiben hinwegſtoſſen/ verſchupffen. Hisp. *Rechaçar.* Angl. *To put backe, to put away.* } Cicero *poſt reditum in Senatu,* Tu meum generū propinquum tuum, tu affinem tuam meam filiam ſuperbiſſimis & crudeliſſimis verbis a genibus tuis repuliſti. Ouid. *lib.* 3. *de arte amand.*

Iudice me fraus eſt conceſſa repellere fraudem:
Armaque in armatos ſumere iura ſinunt.

Idem. *lib.* 1. *Amor. Eleg.* 8.

Néve relenteſcat ſæpe repulſus amor.

Prima præterit ſyllaba aliquando producitur, p litera carmine cogente duplicata. Lucan.

Reppulit à Libycis immenſum Syrtibus æquor.

Alioqui corripitur, quemadmodum & Præſens, Ouid. *in Ep. Medea ad Iaſ.*

Quæque feros repuli doctis medicatibus ignes.

Rĕpulsus, us, actus repellendi. { בריח madduách מדחה midchéh גרש migraſch. [illegible] Gall. *Repouſſement.* Ital. *Riſpignimento.* Germ. Hinweg ſtoſſung/ oder gegenſtoſſung/ abtreibung. Hisp. *La rechaça.* Ang. *A repelling or putting backe againe.* } Plin. *lib.* 37. Vipera prægnans veneno impetu lo dentium repulſu virus fundit in morſus. Cic. 2. *de diuin.* Ortus adaugeſcit ſcopulorum ſæpè repulſa.

Rĕpulſo, as, frequent. { [illegible] Gall. *Repouſſer ſouuent.* Ital. *Scacciare ſpeſſe.* Germ. Offt hindan treiben oder ſtoſſen. Hisp. *Rechaçar muchas vezes.* Ang. *To put back often.* } Lucret. *lib.* 4.

——— ita

———ita colles collibus ipſis
Verba repulſantes iterabant dicta referre.

Rĕpūlſă, propriè paſſio eius qui repellitur. Sed ſpeciali ſenſu eſt ea, qua quis reiicitur ab honore, vel magiſtratu, aut alia re petita, vel ſperata. { מדוח *madduách* מדחה *midcheh* מגרש *mighraſch.* ἀποδοκιμασία. GALL. *Repouſſement, refus, eſconduite.* ITAL. *Repulſa, ſpegimento.* GERM. Verſchupffung / abſchlagung deſſen darumb jemandts geworben hat. HISP. *hechaça en la demanda.* ANG. *A repelling or putting backe againe.* } Dicimus autem accipere repulſam & ferre repulſam, Cicero *pro Plancio.* C. Marius duas ædilitias accepit repulſas. Idem *ad Attic. lib.* 5. Quod ſcribis libenter repulſam tuliſſe eum qui cum ſororis tuæ filij patruo certaret: hoc magni amoris ſignum. Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 5 *Triſt.*

———Confuſáque pudore repulſa.

‖ Repelta, lapis excelſus. Gl. vet. ‖

Rĕpĕndo, is Retribuo, recompenſo, refero, reddo. { השיב *heſchib* שלם *ſchillém.* ἀντισταθμίζω, ἀντιμετρέω, ἀντιτιμάω, ἀνταποδίδωμι. GAL. *Recōpenſer.* ITAL. *Recompenſare, rimunerare.* GERM. Widergelten. HISP. *Recompenſar.* ANGL. *To recompenſe.* } Tractum ab ære graui quod ante pecuniam ſignatam appendi ſolebat, non numerari. Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

———fatis contraria fata rependens.

Ouid. 21. *Epiſt.*

Ingenio forma damna rependo mea.

Plin. *lib.* 12. *c.* 25. Quum duplo rependebatur argento.

Rĕpēnſŭs, a, um, participium. { משב *meſchāb* משלם *meſchullām.* ἀντισταθμηθείς. GALL. *Donné en recompenſe* ITAL. *Dato in recompenſa* GERM. Widergolten HISP. *Dado en recompēſa.* ANGL *Recompenſed* } Cic. *lib.* 2. *de Orat.* Vt noſter Scæuola Septimuleio illi Anagnino cui pro C. Gracchi capite erat aurum repenſum, &c.

Repenſo, as, frequent. de quo infrà.

Rĕpēns, tis, Subitus & Repentinus. { מהיר *mahir.* αἰφνίδιος. GAL. *Soudain, ſubit.* ITAL. & HISP. *Subito.* GERM. Schnell. ANG. *Haſtie, ſuddaine, comming vnwares.* } Verbum poeticum & hiſtoricum magis, quam oratorium, quo tamen Cicero vſus eſt 3. *Tuſcul.* Quanquam hoſtium repens aduentus magis aliquando conturbat quam expectatus & maris ſubita tempeſtas, quam antè prouiſa, terret nauigantes vehementiùs, Liu. 10. *ab Vrbe.* Si quod repens bellum oriatur. Idem *lib.* 6. *ab Vrbe,* Fama repens belli Gallici allata perpulit ciuitatem, vt M. Furius Dictator quintùm diceretur. Idem 9. *bell. Pun.* Ciuitatem, eo tempore repens religio inuaſerat.

Rĕpēntĕ, aduerbium, Subitò, ſtatim. { פתע *petháh* פתאם *pitheóm.* ἐξαίφνης, αἰφνίδιον. GALL. *Soudainement, incontinent, qui vient ſubitement.* ITAL. *Subito toſto, preſto.* GERM. Eins vrdrgs / ſlugs. HISP *Subitamente, luego.* ANG. *Suddenly, haſtely, vnwares,* } Cic. *Epiſt. lib.* 4. *ad Serv. Sulp.* Nam & ipſe Cæſar accuſata acerbitate Marcelli (ſic enim appellabat) laudatáque honorificentiſſimè & æquitate tua, & prudentia, repentè præter ſpem dixit, ſe Senatui roganti de Marcello. ne hominis quidem cauſa negaturum. Plaut. *Menæch. ſc.* 2. *a.* 5. Cur filia ſic repentè expetit vt ad ſe irem. Idem *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. Abripuit repente ſeſe ſubitò. Idem *Amphitr.* Anguineo repentè hoſtes peperit ſeminio (ſup. Cadmus.) ¶ Quidam a Repo, is, deriuant per antiphraſim: ſed non videtur verum, quod repentè primam correptam habeat: ſed magis a repens, cuius prima ſimiliter corripitur. Ouid. *in Faſtis,* Bina repens oculis occulit ora meis

Rĕpĕntīnŭs, a, um, Subitus, repens, improuiſus: vt, Mors repentina, Bellum repentinum. { מהיר *mahir.* αἰφνίδιος. GALL. *Soudain, qui vient ſoudainement.* ITAL. & HISP. *Subito, preſto.* GERM. Schnell / gæhling / vnplöglich. ANG. *Suddaine, vnlooked for.* }. Cic. *ad Dolabell. lib.* 19. Oppreſſus eſt enim bello repentino. Idem 1. *Offic.* Leuiora ſunt ea quæ repentino aliquo motu accidunt, quàm ea quę meditata, & præparata inferuntur.

‖ Repentinior, αἰφνιδιώτερος. Apul. *lib. de Mundo:* Nimbus autem quanto repentinior, tanto vehementior. ‖

Repentinò, aduerbium, Repentè. αἰφνίδιον, ἐξαίφνης. Cicero. *pro Quint.* Moritur in Gallia Quintius, quum adeſſet Næuius, & moritur repentinò. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Repentè exortus ſum, repentinò occidi.

Rĕpēnſo, as, Repondero, retribuo, compenſo, frequentatiuum verbi Rependo. { השיב *heſchib* שלם *ſchillém.* ἀντισταθμίζω, ἀντιμετρέω. GALL. *Recompenſer.* ITAL. *Riponderare, ricompenſare.* GERM. Widergelten / widerſtatten / wider vergleichen. HISP. *Repenſar, recompenſar.* ANG. *To recompenſe.* } Lactantius, Nam qui violauerit impiè humilem, ſentiet in poteſtate vltorem, eáque omnia quæ legunt & non intelligunt, repenſante Deo patientur. Colum *lib.* 3. *c.* 2. Id tamen incommodum, repenſant vuarum multitudine. Velleius, Repenſare bonis mala,

Rĕpĕrcŭtĭo, is, Percutientem viciſſim ferio, & per tranſlationem reflo. { ἀντικρούω, ἀνακρούω. GAL. *Refrapper, reiecter, rebattre.* ITAL. *Ripercuotere, difenderſi, ribattere.* GERM. Widerſchlagen. HISP *Tornar à herir, defenderſe.* ANGL. *To ſtricke againe, to beate back* } Plin. *Epiſt.* 95 Ita eſt aliquid, quod huius fontis excurſum per momenta repercutiat. Repercuſſum lumen quod *reuerberatum* vulgò vocant. Virg. 8 *Æneid.*

Sicut aqua tremulum labris vbi lumen ahenis
Sole repercuſſum, &c

¶ Repercutere alicuius dicta, eſt refellere. Quintil. Eleuare aut repercutere dicta aduerſarij Idem. Laceſſere vel repercutere. Repercutere faſcinationes eſt diſcutere. Plin. *lib.* 28. *cap.* 4. Hominum verò in primis ieiunam ſaliuam contra ſerpentes præſidio eſſe, docuimus. Sed & alios efficaces eius vſus recognoſcat vita. Deſpuimus comitiales morbos, hoc eſt contagia regerimus. Simili modo & faſcinationes repercutimus, dextræque claudicatis occurſum. id eſt, medemur faſcinationibus, A Repercutio fit particip paſſ. Repercuſſus. Ouid. 1. *Met.*

———poſitaque ex ordine gemma
Clara repercuſſo reddebant lumina Phœbo.

Liu 1 *bell. Pun* Equi maximè infeſtum agmen faciebant, qui & clamoribus diſſonis quos nemora etiam repercuſſæque valles augebant, territi trepidabant.

Rĕpĕrcŭſſĭo, & Repercuſſus, huius repercuſſus, actus ipſe repercutiendi. { ἀντιτυπία, ἀνάκλασις. GAL. *Refrappement, reuerberation, rebattemēt.* ITAL. *Ribattimento, ripercoſſa.* GERM. Widerſchlagung / widergeltung. HISP. *Obra de tornar à herir.* ANG *A ſtriking againe or beating back.* } Repercuſſus Solis quæ vulgò *reuerberatio* dicitur. Plin. *lib.* 13. Aut Solis repercuſſu talem reddi colorem exiſtimantes, Idem *Epiſt.* 281. Nec in flumen, ſed in ipſum mare emittere, repercuſſus maris ſeruabit, & reprimet quicquid è lacu veniet.

Rĕpĕrĭo, is, reperi, vel repperi, apud poetas, per duplex pp, ex re & pario, Deprehendo, inuenio, compertum habeo. { מצא *matſá.* εὑρίσκω. GALL. *Trouuer.* ITAL *Trouare.* GER. Ohn gefird finden HISP. *Hallar* ANGL. *To finde by aduenture.* } Propriè reperire fortunæ eſt, inuenire conſilij. Ouid. *lib.* 1. *Metam.*

———Tu non inuenta reperta es

Auſonius vno diſticho primam huius præteriti & productam & correptam protulit:

Atque condiderat, poſt quam non repperit aurum,
Aptauit collo, quem reperit laqueum.

¶ Aliquando tamen reperire conſilij eſt, non fortunæ. Plaut. *Ciſtell.* Requirens ſeruus reperit, &c. Terent. *in Phorm*, Sed vbi Antiphonem reperiam? aut qua quærere inſiſtam via? Promiſcuè autem vtrumque vſurpari palam eſt. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Argenti nummum reperire non queo. Idem *ſc.* 1. *a.* 1. dixit, Inuenire. Idem. *Aul. ſc.* 2. *a.* 4. perſcrutabor ſi inueniam, ſed ſi repereto. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Hoc ſi ſecus reperies, cauſam non dico. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 3. Tu repertus (es) qui Philocratem ſuperes veriuerbio. (i. exuperaſti.) Mox, Tu inuentus. Idem *Aulul. ſc.* 3. *a.* 1. Nulla muta reperta mulier, &c. ¶ Reperire item dicimus id quod palam & apertè deprehendimus. Plaut. *in Perſa,* Repertus es ingratus, id eſt, palam compertus es eſſe ingratus. Sic. Cicero *in Catone* Reperio eum veniſſe Tarentum, id eſt, compertum habeo Cæſar, Reperiebamus id confectum bello. (id eſt, cognoſcebamus.) Dicimus autem Latinè Reperire auxilium alicui rei, reperire conſilium. Reperire cauſam, id eſt, inuenire rationem quapropter aliquid fieri, aut minus fieri debeat. Reperire occaſionem, rationes, viam, exitum, aliquid noui, medicinam alicui rei, malefacta alicuius, negotium in aliqua re, parentes, gloriam armis.

‖ Repertiſſimus, vt compertiſſimus. Apul. ‖

Rĕpertītĭŭs, a, um, adiectiuum, quod repertum eſt. { מצוא *matſú.* εὑρετός, εὑρεθείς. GALL. *Trouuè* ITAL. *Trouato.* GERM. Das vngeferd gefunden iſt. HISP. *Hallado.* ANGL. *That is found.* } Saluſtius *in Ciceτ.* Repertitius, aſcitus, & paulò antè inſitus huic vrbi ciuis: quò tamen in loco emendatiores codices ſcripti *irreptitius* legendum oſtendunt.

Rĕpĕrtōrĭum, ij. Inuentarium, index, apographa, ſeu commentarius particulatim rerum recenſitarum deſcriptionem continens. Vulgus, *Inuentarium* vocat. { מדרש *midráſch.* ἀπογραφή. GALL. *Inuentaire, table, repertoire.* ITAL. *Inuentario, indice, tauola.* GERM. Ein regiſter. HISP. *Inuentario de los bienes, tabla del libro que mueſtrà la materia.* ANGL. *An inuentorie, a regiſter, the table of a booke* } Vlpian. *l.* 6. *ff. de admin & petit tut.* Tutor qui repertorium non fecit, quod vulgo *Inuentarium* appellatur, dolo feciſſe videtur.

Rĕpĕrtŏr, is Inuentor. { מוצא *motſé* ὁ εὑρετής, ὁ ἐφευρετής. GAL *Trouueur, inuenteur.* ITAL. *Trouatore, inuentore* GERM. Ein erfinder HISP. *Hallador.* ANGL. *A finder.* } Qui reperit. Ouid. 3. *de Faſt.* Doctrinarum repertores. Idem 2. *de Faſt.* Templorum poſitor, templorum ſanctè repertor. Lucret. *lib.* 3. Legum repertores. Quint. *lib.* 2 *cap.* 16. Opis medicæ repertor Phœbus. Ouid. 1. *de remed.*

Repertum, inuentum.

Rĕpĕto, is, Iterum peto, & id quod meum eſt exigo, repoſco. { ἀπαιτέω. GAL. *Repeter, redemander.* ITAL. *Ridemandare.* GERM. Wider heiſchen / widerumb begären. HISP. *Tornar à pedir.* ANGL. *To aske againe, to aske oftem, to beginne againe.* { *Lib.* 2. *ad Herennium,* Id quod argentario obtulerit expenſum, à ſocio eius rectè repetere poſſis. Terent *in Eunucho,* Hanc tibi dono do, neque repeto pro illa abs te quicquam pretij. Interdum repetere eſt ſæpius, vel inſtanter petere. Cic. *Caſ.* Repetenti negare non potui. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Suum repetunt, alienum reddunt nemini. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Protinus admonitus, repetas mea carmina lector.

¶ Repetere aliquem rebium, proreuocare. Suet. *in Aug. cap.* 32. ¶ Pro rurſus ferire, iterum percutere, vnde vox coniuratorum apud eundem *in Calig. cap.* 58. Repete. i. rurſus feri. Repetere enim, vt autor eſt Quintilian. verbum gladiatorum eſt. Interdum reiterare, reſumere. { שנן *ſchinnén.* ἀναλαμβάνω } Sueton *in Calig. cap.* 45. Repetere, cœnam. GAL. *Se remettre à ſoupper tout de nouueau.* Adiecit bonem ſequentem, *Repetita cœna, &c.* Cic *de Orat.* Repetam ab incunabulis noſtræ veteris, puerilisque doctrinæ quendam ordinem præceptorum. Idem *lib.* 1. *de nat. deor.* Quamobrem Vellei, niſi moleſtum eſt, repete quæ cœperas, Senec *c.* 1. *de conſ ad Mart.* Repetunt volatus ſuos aues. *Ibidem cap.* 11. Repeti caſibus, & morbis quaſi vulneribus, &c. ¶ Repetere pœnas ab aliquo, eſt debitum, meritúmque ſupplicium de eo ſumere. Cicero. *pro Sext Roſc* Furiæ quæ parentum pœnas a conſceleratis filiis repetant. Cæſar. *Com. lib.* 1. Bello Heluetiorum confecto, totius ferè Galliæ legati principes ciuitatum ad Cæſarem congratulatum venerunt, intelligere ſeſe tametſi pro veteribus Heluetiorum iniurijs populus Romanus ab his pœnas repetiſſet, tamen eam rem non minus ex vſu terræ Galliæ, quam populi Romani accidiſſe. Repetere reum eſt abſolutione facta rurſus eiuſdem criminis poſtulare. *l.* 11. *& l pen. D. Turpillia.* ¶ Interdum reuoluere, ſiue volutare, ſiue recordari: idque interdum cum ablatiuo memoria. ἀναλογίζομαι. Cic. *in Orat* Cogitanti mihi ſæpenumero, & memoria vetera repetenti. ¶ Repetere ex antiquitate ignominiarum, & animaduerſionum genera. Sueton. *in Tiber. cap.* 19. ¶ Nonnunquam & ſine illo, altem expecto. Liu. *lib.* 6. *bell Pun.* Age contra quæ illi infeſte in nos fecerunt, repetite. ¶ Interdum ſignificat redire. { שב *ſchab.* ἐπανιέναι. GAL. *Retourner.* ITAL. *Ritornare.* GERM. Widerumb hin kommen / widerkehren. HISP. *Tornar a algun lugar.* } Virg. *Eclog* 7.

Quum primùm paſti repetent præſepia tauri.

Liu.

Liu. *lib* 1. *ab Vrbe*. Quippe vera fuga, qui ſimulantes paulò antè ſecuti erant, oppidum repetebant. Senec. *epiſt* 86. (*aliàs* 87.) Cum Baias deberem Neapolim repetere. Suet. *in Aug. c.* 16. Traiecto exercitu, Cùm partem reliquam copiarum continenti repeteret. (i. ad eas traiiciendas rediret.) ¶ Repetere, pro referre. Senec. 3. *de Ira*. Nam quis ſatis conſtare ſibi videatur, ſi mulam calcibus repetat, & canem morſu?

Repetentia, actus repetendi, reſumendi: recordatio.

Rĕpĕtītus, part. quod repetitur, & ad quod iterum reditur. { ἀπαιτηθεὶς, ἀναλαμβανόμενος. GALL. *Repeté, redemandé, reprins*. ITAL. *Ripigliato, ridomandato*. GER. Wider begdret, wider genommen / oder wider angefangen. HISP. *Repedido*. ANG. *Asked againe or rechearsed*. } Vt Repetita altè oratio. Cic. *lib.* 3. *de Orat*. Ouid. *epiſt.* 1.

Tot prius abductis, ea quæ eſt repetita per arma?

Idem *Attic. lib.* 14. Deinde quum ſomno repetito ſimul cum ſole experrectus eſſem, datur mihi epiſtola a ſororis tuæ filio Quintilian. Repetito vulnere orbitatis. Idem, Velut rebus repetitis, abducat philoſoph. am) in corpus eloquentiæ. Suet. *in Tib. c.* 19. Animaduerſionum & ignominiarum generibus ex antiquitate repetitis diſciplinam acerrimè exegit. ¶ Repetita cœna renunciante coactum agmen, ſicut erant, loricatos ad diſcumbendum adhortatus eſt. Idem *in Calig. c.* 45. (i. reiterata, reſumpta, denuò inſtaurata. Repetita conſuetudo & inſtitutum dicitur, hoc eſt longo interuallo relata id eſt, (vt clariùs dicam.) A longiſſimis retrorſum temporibus petita. Cic. 1. *Verr*. Neque enim magis animos hominum nocentium res vnquam vlla commouit, quam hæc maiorum conſuetudo longo interuallo repetita atque relata. Hæc Budæus. ¶ Repetita die Locutio à Iuriſconſultis vſurpata pro eo quod antidatam appellant. Vlpian. *de fide inſtru*. Repetita quidem die cautionem interponi non debuiſſe. id eſt, die retrorſus ementita. Vbi dies pro tempore intelligi debet, quum fœminino genere ſit poſitum, vt in illa locutione, Annua, bima, trima die. ex eodem Budæo. ¶ Repetita emptio dicitur retrorſum petita. vt ſi re vendita & pretio ſoluto conueniat inter contrahentes, vt diſcedatur ab ea venditione, & conſiſtat ſecunda, quaſi alia non præceſſerit. Certè ex quo res non eſt integra (quia pretium ſolutum non eſt) non poteſt conſiſtere illa poſterior venditio, ſed prior cenſetur repetita: & ſic diſceditur à ſecunda, & recurritur ad priorem. Pompon. *in l.* 2. *de reſcind. vend.*

Rĕpĕtītor, qui repetit. { ἀπαιτητής. GALL. *Redemandeur*. ITAL. *Redemandatore*. GERM. Wider heiſcher oder forderer. HISP. *Repedidor*. ANG. *An asker againe*. } Ouid. *Epiſt.* 8.

Sic ſoror exemplo nupta repetitor adempta,
Cui ipſa militiæ cauſa puella fuit.

Rĕpĕtītio, nis, Rei meæ, vel a me profectæ exactio ἀπαίτησις. ¶ Aliquando idem quod reſumptio. { ἀνάληψις, ἐπανάληψις. GAL. *Repetition, redite*. ITAL. *Replica, repetitione*. GERM. Widerdſerung / wider zuhanden nemmung. HISP. *Obra, de pedir ò dezir otra vez*. ANGL. *A repeating or rehearſing*. } Cic. 3. *de Orat*. Et eiuſdem verbi crebratum a primo repetitio, tum in extremum conuerſio.

Rĕpĕtundæ, arum, ſimpliciter, vel coniunctim pecuniæ repetundæ. dicuntur quicquid a ſociis, & prouincialibus per magiſtratus contra leges exactum acceptúmve eſt, à repetendo ita dictæ, quod iudicio Romæ repeterent, & domum ſuam reportarent. id quod ſociis Legibus fuit conceſſum. Prima repetundarum lex, à L. Piſone, cognomento Frugi, lata fuit, deinde quum temporis tractu propemodum exoleuiſſet, à D. Iulio relata. Hac cauebatur, ne quis cum poteſtate in prouinciam miſſus, pecuniam vllam a prouincialibus aliúve acciperet, præterquam à perſonis ſanguine ſibi coniunctis. Item vt vrbani magiſtratus ab omni ſorde ſe abſtinerent, néve plus domi muneriſve in anno acciperent, quàm quod eſſet aureorum centum. Martian. *l.* 1. *ad legem Iuliam repetund*. Lex Iulia repetundarum pertinet ad eas pecunias quas quis in magiſtratus poteſtate, curatione, legatione, vel quo alio officio, munere, miniſteriόve publico cepit. ¶ Hac item lege plectebantur qui ob rem iudicandam, aut non iudicandam; ob denuntiandum, vel non denuntiandum teſtimonium pecuniam accepiſſent. Præcipuè tamen (vt docet Cic. *in Verrem*,) tota lex repetundarum, ſociorum cauſa lata fuit: nam ſiquid eius generis in vrbe accidiſſet, priuatis magis iudiciis repetebatur. ¶ Huius autem nominis ſoli genitiuus, & datiuus plurales ſunt in vſu. Dicimus enim accuſare quempiam repetundarum, vel de pecuniis repetendis: quòd Plutarchus ita effert, ἀγῶνα ἐπὶ χρημάτων ἁρπαγῆς. Cic. *pro Cluent*. Clames te lege pecuniarum repetundarum non teneri. Exercere iudicium de pecuniis repetundis, apud eundem *de clar. Orat*. Quintilian. In pecuniis repetundis ineſt & furtum. Velleius, Repetundarum ex Macedonia damnatum.

Rĕpignĕro, as, pignus recipio ſoluto pretio, pignus luo, pecuniam ob quam pignus datum erat ſoluo. { ... GALL. *Deſgager vn gage*. ITAL. *Riſcuotere il pegno*. GERM. Ein pfand wider löſen. HISP. *Deſempeñar lo empeñado, recebir la prenda*. ANGL. *To paye againe that is borrowed, to fetche home a gage or pledge*. } Iureconſultus *tit. commodati. l. nunc videndum*, Non repigneras, vt mihi reddas.

Rĕplaūdo, is, Plauſum reddo, ſiue repercutio. ἀντικροτέω.

Rĕplĕo, es, Impleo. { מלא *malé*. ἀναπληρόω, πληρόω. GAL. *Remplir*. ITAL. *Riempiere*. GERM. Erfüllen. HISP. *Mucho hinchir*. ANG. *To fill*. } Virg. 1. *Æneid*. Talia vociferans gemitu tectum omne replebat. Ouid. 3. *Metam*.

Littora voce replet ſub vtroque iacentia Phœbo.

Rĕplētus, a, um, participium. { מלא *malé* ἀναπεπληρωμένος. GAL. *Plein*. ITAL. *Pieno*. GER. Erfüllet. HISP. *Lleno*. ANG. *Filled*. } Ouid. 9. *Met*.

Naiades hoc pomis, & odoro flore repletum
Sacrarunt, diuéſque meo bona Copia cornu eſt.

Suet. *in Aug. c.* 89. Eruditione varia repletus, &c.

RĔPLICO, as, quod plicatum erat explico, & plicas reſoluo. { פשט *paſchát*. ἀναπλόω, ἀναπτύσσω. GALL. *Deſployer*. ITAL. *Spiegare*. GERM. Auſſwicklen / entwirren / vnd auffloſen. HISP. *Deſplegar*. ANGL. *To open out that which was folded*. } Plautus, Replica tricam & extende. ¶ Interdum idem quod plico. Plin. *lib.* 17. *c.* 14. Ne luxetur, dum deprimitur, neve cortex replicetur in rugas. ¶ Interdum retrorſum plico, replico. { גלל *ghalál* גלגל *ghilghél*. ... GAL. *Replier*. ITAL. *Replicare*. GER. Umbhin biegen / hinderſich krümmen. HISP. *Tornar à plegar*. } Plin. *lib.* 34. *c.* 8. Menæchmi vitulus genu premitur replicata ceruice. Sic etiam, ferri aciem replicari dicimus quum ob temperaturæ mollitiem reflectitur. Senec. *de benef. lib.* 1. *c.* 4. Cuius acumen nimis tenue retunditur, & in ſe replicatur. ¶ Interdum idem quod reuoluo. Cic. *pro Sylla*. Si quæris, qui ſint Romæ regnum occupare conati: vt ne replices annalium memoriam, ex domeſticis imaginibus inuenies. Idem 3. *de legib*. Nam licet videre ſi velis replicare memoriam temporum, qualeſcunque ſummi ciuitatis viri fuerint, talem ciuitatem fuiſſe. ¶ Nonnunquam eadem ſæpiùs inculco. Plin. *in Epiſt*. Quæ quum ille ſæpiùs replicaſſet, tandem perſuaſit.

Replicatus, a, um, Suetonius *cap.* 95. *in Auguſt*. Replicata intrinſecus iecinora.

Replictus, replicatus. Stat. 4. *Syl.* 9.

Non ellychnia ſicca, non replicta
Bulborum tunica, nec oua tantum.

Rĕplĭcātio, nis, Conuerſio. { ἀνάπτυξις, ἀνακύκλησις. GAL. *Replique, repliquement*. ITAL. & HISP. *Replica*. GERM. Umbkerdung / umbwendung. ANG. *An opening out of that which was folded*. } Cic. 1. *de nat. deor*. Modò alium quendam præficit mundo: eique eas partes tribuit, vt replicatione quadam mundi motum regat. ¶ Replicatio item vox Iureconſultis frequens, ad eas allegationes pertinens, quæ intentionem ſuſtentant aduerſum exceptionis iniquitatem: de quibus tractatus eſt *lib.* 4. *Inſtit. Iuſtiniani.*

Replicatiuè (ſeu per replicationem) in loco eſſe, quibuſdam eſt. animum eſſe in loco corpore totum, & rurſus in manu, corde, pede totum.

Replicatus, ἀναδίπλωσις. Gloſſ. Philox. id eſt, reduplicatio.

Replum operimentum quoddam: ſpecies muliebris. Gloſſ. vet.

Rĕplūmbo, as, quod plumbo ferruminatum erat diſſoluo & reuello: vel a plumbo ſeparo. { ἀπομολυβδόω. GALL. *Deſſoulder*. ITAL. *Dipiombare*. GERM. Das mit bley vergoſſen oder verlödet war aufflöſen oder von bley ſchneiden. HISP. *Quitar el plomo de la ſoldadura*. ANG. *To diſſolue that which was foulded with lead*. } Vlpian. *l. quum aurum. ff. de auro & argento legat*. Si centum pondo argenti fuerint relicta, an replumbari debeant, vt ſic appendantur? Proculus & Celſus aiunt exempto plumbo appendi debere. Nam & emptoribus replumbatæ aſſignantur. ¶ Aliquando tamen & generaliùs accipitur pro eo quod eſt quamuis ferruminationem diſſoluere, etiam ſi plumbo glutinata non ſit, ſed aut chryſocolla, aut alio quouis genere ferruminis. Paul. *l. pediculis eod. tit*. Aurea emblemata, quæ in lapidibus, aſpidibúſque argenteis eſſent, & replumbari poſſent, deberi Gellius ait.

Repluo Gloſſ. Iſid. Repluentibus, exabundantibus. Papias, Repluit, abundat. An refluit? Repluere propriè iterum pluere: quod dum fit, abundantia exiſtit.

RĔPO, is, pſi, Serpo. { רמש *ramas* זחל *zachál*. ἕρπω. GAL. *Ramper, grimper, grauir, ſe trainer*. ITAL. *Rampare, rampegare, andar carponi*. GER. Kriechen. HISP. *Gatear por el ſuelo, andar gateando y no ſintiendo*. ANG. *To creep, & to runne in as rootes do in the ground*. } Propriè dicitur de animalibus quæ pedibus carēt & ventre gradiuntur vt ſunt vermes, quæ inde reptilia dicuntur. ἑρπετά. Quamuis & ea quæ paruos pedes habent, repere dicuntur, vt ſunt lacertæ, & ſimilia. Plaut. *in Amph*. Quũ Veneris filia angues repſiſſe tellus Epirotica vidit. Lucan. *lib.* 3. Sed per iter longum cauſa repſere latens. ¶ Transfertur etiam ad radices, quæ & ipſæ repere dicuntur quum ſeſe propagant, & diffundunt. Colum. *lib.* 8. Spatium autem radicibus quà repant, lapides præbent. Idem *de Arboribus*, Ne antequam inualuerit, in altitudinem repat. Bonauentura *in 4. ſentent. diſt.* 15. Animalia ſe mouent ad anteriora,

I. *Impellendo* ſe ad interiora { *pedibus* vt greſſilia. / *alis*, vt aues.

II. *Repando*, ſeu trahendo ſe antrorſum, vi { *oris*, vt vermes. / *coſtarum*, & ventris, vt ſerpentes. / *pinnarum*, vt piſces. / *pedum*, ſeu breuiorum, vt lacertæ, ſtelliones, &c.

Significat ergo *repere*. humi ſe mouere in ventre. Etiam in aquis, vt piſcis. Paulatim, ſeu pedetentim gradientem accedere, Gradi. Spargi inſtar repentis, vt *radices* ſerpunt per humum; & vinea per altitudinem repere dicitur.

Rēpēns, participium. { רומש *romés* זוחל *zochél*. ἕρπων, ἑρπύζων. GALL. *Se trainant, rampant, grimpant*. ITAL. *Chi ſi trahe, rampegante*. GERM. Kriechend. HISP. *Que gatea por el ſuelo*. ANGL. *Creeping*. } Plin. *lib.* 16. *c.* 34. Repens humi. ¶ Eſt & Repens nomen, idem ſignificans quod repentinus, ſeu ſubitarius. αἰφνίδιος. Verùm hoc priorem ſyllabam corripit. quum repens participium eandem producat. Sed de hoc ſuprà ſatis multa ſuo loco.

Rēptītius, a, um, quod clanculum irrepit. { λάθρα καὶ κρύφα εἰσελθὼν ... ANG. *That creepeth in priuely*. } Salust. *in Cic*. vbi M. Tullius leges, iudicia populi Romani, defendit, atque in hoc ordine ita moderatus, quaſi vnus reliquus ex familia viri clariſſimi Scipionis Africani, ac non reptitius, aſcitus, ac paulò antè inſitus huic vrbi ciuis. Sic enim habent vulgata exemplaria. In aliis tamen ſcriptis codicibus irrepentius legitur, in quibuſdam etiã repetitius: quorum vtrumuis malim quam reptitius: quod doctæ aures omnino reſpuunt.

Rēpto, as, frequentatiuum à repo, Sæpe, ſeu continuè repo. { ἑρπύζω. GAL. *Se trainer ſouuent ſur le ventre*. ITAL. *Rampare ſpeſſo*. GERM. Kriechen eins kriechens. HISP. *Gatear à menudo*. ANG. *To creep much, to go ſoftly lik a ſnaile*. } Claud. 2. *in Eutrop.*

——exultantia pronus
Per vada reptabat cano ſubnixus tenaci

Lucr. *lib.* 2.

Nam ſæpe in colli tondentes pabula læta
Lanigeræ reptant pecudes.

Reptare ad conſolandum aliquem, ſiue ad obliganda vulnera, dixit Seneca *c.* 1. *de conſol. ad Heluiam*. ¶ Reptare item dicimus eum qui ſegniter, & quaſi teſtudineo paſſu incedit: quales ſunt qui in hortis, aut vinetis ſpatiantur. Horat. 1. *Epiſt.* 4.

An tacitum ſyluas inter reptare ſalubres.

Plin. *Epiſt.* 7 *lib.* 1 Scholaſticis porrò dominis, vt hic eſt, ſufficit abundè tantum ſoli, vt releuare caput, reficere oculos, reptare per limitem, vna ſemita terras, omneſque viticulas ſuas noſſe, & numerare arbuſculas poſſint. Cum accuſatiuo ſolo, Tacit. *lib.* 4. Et adhuc reptabat Africa Tacfarinas. Plaut. *Merc.* Iacent beneuolentes odioſi, humum mordent, caput reptant, Fremunt perſtrepúntque. Reptabundus, Senec. *cap.* 28. *de vita beata*, Sed quam (vitam) agendam ſcio, quo minus virtutem adorem, & ex interuallo ingenti reptabundus ſequar.

Rĕptātŭs, participium, [illegible]. Stat. 5. *Theb.*

Et Nemees reptatus ager.

Reptatus, us, ui, Ipſe reptandi actus. {[illegible]. Gall. *Rampement coulement & gliſſement ſur le ventre.* Ital. *Rampamento, eſſo traherſi ſu'l ventre.* Germ. Kriechung ſchleichung. Hisp. *Aquella obra de gatear.* Ang. *A creeping, or going ſoftely.*} Plin. *lib.* 14 *c.* 1. Eadem modica hominis altitudine adminiculatæ ſudibus hærent, vineámque faciunt & aliæ improbo reptatu, pampinoſúmque ſuperfluitate peritia domini amplo diſcurſu atria media complentes.

Rĕptĭlĕ, is, quicquid repit, hoc eſt, ſine pedibus progreditur, aut quod pedes habet adeò exiguos, vt eis carere videatur. {רמש *remes* [illegible]. Gall. *Qui rampe & ſe traine ſur le ventre.* Ital. *Ciò che rampega.* Germ. Ein jedes thier das da kreucht. Hisp. *Lo que gatea.* Angl. *VVhat ſoeuer creepeth* }

Reptabundus, a, um, adiect. Seneca *de vita beata*, Ex ingenti interuallo reptabundus.

Repoſocilium, id quod tegit ignem in nocte; vel quod retro ponitur, quaſi cilium foci, ſuper quod à poſteriore parte foci ligna ponuntur, quod vulgò *lar* dicitur, & dicitur à repono, focus & cilium. Vet. Vocab. An potiùs, quòd replum foci, id eſt, operimentum ſit extincto, ſonoritatis cauſâ. Scribunt etiam *repoſicilium.*

Rĕpōlio, is, ire Rurſus polio, interpolio, repurgo. {[illegible]. Gall. *Repolir.* Ital. *Repollire.* Germ. Widerumb aufpolieren / oder auffbutzen / wol auffſeubern. Hisp. *Tornar à polir y afeitar.* Angl. *To poliſh and trimme againe.* } Colum. *lib.* 2. *cap.* 21. Puta deinde frumenta, ſi in annos recondantur, repurgari debent. Nam quanto ſunt expolitiora, minus à curculionibus exeduntur: ſin protinus vſui deſtinantur nihil attinet repoliri, ſatiſque eſt in vmbra refrigerari. & ita granario inferri.

Rĕpōno, is, Rurſus, pono, retro pono, recondo, reſeruo: abundanter colligo, aggero: reddo, reuoco, reprimo, cohibeo. {שם *ſam* נתן *nathán.* [illegible]. Gall. *Remettre, poſer derechef, mettre pour garder.* Ital. *Riporre.* Germ. Wider widerumb ſetzen / oder legen. Hisp. *Guardar en lugar.* Angl. *To put againe, to requite the like, to lay vp to keep* } Cic. *pro Seſt.* Hunc Pompeius erexit, atque inſigne regium quod de capite ſuo abiecerat, repoſuit. Virg. 3 *Æneid.*

——— *ariſque reponimus ignem.* id eſt, inſtauramus ignem.

Martial *lib.* 2,

Vllus ſi pudor eſt, repone cœnam.

id eſt, rurſus appone. Vnde reponere fabulas, & ſcripta poëtæ dicuntur quum ſecundo ea in ſcenam afferunt. Solebant enim (vt inquit Porphyrio) qui ludis apud veteres præerant, ſcriptores quum primum in ſcenam producunt, benignè excipere: vt ſi fortè non rectè egiſſent, iterum ad ſcribendum audientium benignitate allicerentur. Vide Horat. *in Arte,*

Fabula quæ poſci vult, & ſpectata reponi.

id eſt, ſemel, atque iterum ſpectari, & denuò agi. ¶ Senec *cap.* 2. *de conſol ad Mart.* Reponere animum in ſedem ſuam. ¶ Reponere capillum, Quintilianus. ¶ Quandoque reponere, eſt recondere. {אצר *atſar* צפן *tſaphán.* [illegible]. } Col. *lib.* 12. *c.* 45. Vnumquodque genus ſeparatim propriis arculis reponatur. Cic. 2. *de nat. deor.* Scientia condendi ac reponendi fructus. Quintil. Reponere in hiemem alimenta. Idem, Reponantur ſcripta in aliquod tempus. (i. recondantur.) Idem, Reponuntur excidentes in memoriam vnius verbi admonitione (i. reducuntur.) ¶ Animo vel mente reponere, eſt memoriæ imprimere, & veluti in intimo pectore recondere. Virg. 1. *Æneid.*

——— *manet alta mente repoſtum*

Iudicium Paridis.

¶ Quandoque idem quod ponere ſeu collocare. Cic. *pro Seſtio*, Quos equidem in deorum immortalium numero ac cœtu repono. Idem 1. *de nat. deor.* Quo quid abſurdius, quam aut res ſordidas, atque deformes deorum honore afficere, aut homines iam morte defunctos, reponere in deos? Idem *de opt. gen. Orat.* Tamen hunc in numero non repono. Idem *Quint. fratri*, Virtutes tuas in numero deorum repoſitas vides. Lucret *lib* 4.

Et bona ſæpe valetudo quum dicitur eſſe.

Corporis, & non eſt tamen hæc pars vlla valentis,

Sic animi ſenſum non certa parte reponunt.

¶ Quandoque reddo, vel reſtituo. {השיב *beſchib* שלם *ſchillem* השלים *hiſchlim.* [illegible]. } Plaut. *in Perſ.* Des mihi nummos ſexcentos, quos pro capite illius pendam, quos continuò tibi reponam in hoc triduo, aut quatriduo. ¶ Reponi (inquit Senec. *ad Lucil.*) dicitur illud, quod creditori debemus. Virg. 2. *Georg.*

Et quantum longis carpent armenta diebus,

Exigua tantùm gelidus ros nocte reponet.

Id eſt, inſtaurabit, reficiet, reſtituet. ¶ Reponere gratiam, id eſt, referre, & beneficium beneficio compenſare. {השיב *beſchib* שלם *ſchillém* השלים *hiſchlim.* [illegible]. } Senec. *epiſt.* 81 Reponere beneficium dixit, de ære alieno. ¶ Reponere poma in vetuſtatem, eſt ad eum finem reponere, vt diu incorrupta ſeruentur. Colum. *lib* 12. *cap.* 44. Omne autem pomum, quod in vetuſtatem reponitur, cum pediculis ſuis legendum eſt. ¶ Reponere in coronamenta, eſt in eum vſum reponere, vt quum opus ſit, coronamentis addatur. Plin. *lib* 22. *c.* 21. de anthemide herba, in macro ſolo, aut iuxta ſemitas colligitur vere, & in coronamenta reponitur. Reponere item aliqui dicuntur ſcriptores quum argumentum ab iis tractatum retractant. Horat. *in Arte*, Scriptor honoratum ſi fortè reponis Achillem. id eſt, ſi de Achille aliquid ſcribendum ſuſceperis poſt Homerum, qui primus mores eius depinxit, geſtáque celebrauit. ¶ Reponere ſe in obligationem, id eſt, ſecundò obligari. *D. lib.* 4. *tit.* 2. *l.* 1 ... Illud verum eſt, ſi ex facto debitoris metum adhibentis fideiuſſores acceptilatione liberati ſunt: etiam aduerſus fideiuſſores agi poſſe vt ſe reponant in obligationem. ¶ Reponere aliquid alicui, eſt viciſſim illud obiicere, replicare, recriminari. Cic. *ad Lent.* Ne tibi idem reponam quam veneris.

Rĕpŏsĭtŭs, a, um, Iterum poſitus. {נאצר *neetſár.* [illegible]. Gal. *Remis, ferré & gardé.* Ital. *Riposto.* Ger. Wider dargeſetzt. Hisp. *Repueſto.* Ang. *Put againe, layed vp to keep.* } Quint. *lib.* 2. *cap.* 4. Neceſſe eſt iis, quum eadem pluribus iudiciis dicant, faſtidium vt moueant, vt repoſiti & frigidi cibi. id eſt, rurſum appoſiti menſæ. Idem, Acquiſita facultas (dicendi ſup.) & quaſi repoſita, Gell. *c.* 19. *lib* 7. Repoſitum hoc eſt in exemplis Senec. *cap.* 17 *de conſol ad Helu.* Repoſita ad otium mores: ſupra, ſeductum vitæ genus, &c. ¶ Legitur & repoſtus per ſyncopen. Virg 3. *Georg.*

——— *atque non Maſſica Bacchi*

Munera non illis epulæ nocuere repoſtæ.

Idem 3. *Æneid.*

——— *& cuncti ſuaſerunt numine diui*

Italiam petere, & terras tentare repoſtas.

id eſt, longè poſitas, inquit Seruius.

Rĕpŏsĭtōrĭum, ij. Vas in quo reliquiæ ciborum, & menſæ inſtrumenta reconduntur, ſiue ex corio ſit, ſiue ex alia materia. {אצר *etſar.* [illegible]. Gall. *Repoſitoire, buffet ou dreſſoir, boette.* Ital. *Repoſitorio* Germ. Kemsterlin ein behalt. Hisp. *Lugar donde algo ſe guarda.* Angl. *Any place where thinges ar layed vp to keep* } Plin. *lib* 28. *c.* 2. Bibente conuiua, menſam vel repoſitorium tolli, inauſpicatiſſimum habetur. Idem *lib.* 9. *c.* 11. Teſtudinum putamina ſecare in laminas, lectóſque, & repoſitoria his veſtire, Carbilius Pollio inſtituit ¶ Quid ſit repoſitorium vide apud Senecam *epiſt.* 79.

Rĕpŏrto, as, Refero, reueho. {השיב *heſchib* הביא *hebia.* [illegible]. Gal. *Rapporter, ramener.* Ital. *Riportare.* Germ. Widerumb tragen. Hisp. *Traer ò lleuar, coger lo derramado.* Ang. *To bring or carie againe or back.* } Virg. *lib.* 1. *Georg.*

——— *aut atra maſſam picis vrbe reportat.*

Colum. *lib.* 7. *cap.* 1. Qui pleraque vtenſilia & vehere in vrbem, & reportare dorſo vel collo poteſt commodè. ¶ Reportare aliquid ad aures alicuius. Virg 7. *Æneid.*

Quum prouectus equo longæui regis ad aures

Nuntius ingentes ignota in veſte reportat

Aduenisse viros.

¶ Reportare laudem ex hoſtibus Cic. 3. *de legibus*, Nihil enim præter laudem bonis atque innocentibus, neque ex hoſtibus, neque à ſociis reportandum.

Rĕpŏſco, cis, Repeto, hoc eſt peto ab aliquo quod mihi debet, vel quod à me accipit. {בקש *bekkeſch* דרש *daráſch* בעה *babah.* [illegible]. Gal. *Redemander.* Ital. *Addimandare in dietro.* Germ. Widerbegären / wider forderen. Hisp. *Tornar à demandar, ò demandar atras.* Angl. *To ask againe.* } Plaut. *in Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Aulam auri, inquam te repoſco, quam tu confeſſus mihi, Te abſtuliſſe. Virg. 7. *Æneid.*

——— *Parthóſque repoſcere ſigna.*

Terent. *in Adelph.* —, nam ambos curare, propemodum Repoſcere illum eſt quem dediſti. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Quam tu virginem me repoſcis? Ouid. 13. *Metam.*

——— *vnus dederam* (ſup. arma) *poſt fata repoſco.*

¶ Repoſcere ad ſupplicium, & ad pœnas, pro ſimplici poſcere. Virg. 8. *Æneid.*

Regem ad ſupplicium præſenti Marte repoſcunt.

Idem 2. *Æneid.*

Quos illi fors ad pœnas ob noſtra repoſcent

Effugia, & culpam hanc miſerorum morte piabunt.

Repoſcit cauſa, id eſt, exigit. Vlp. *in Lœs ff. ad legem Iul. maieſt.*

Rĕpŏsĭtōrĭum, vide *Repono.*

Rĕpŏtĭa, orum dicta quum poſtridie nuptiarum apud nouum maritum cœnatur, quòd quaſi reficiatur potatio. {[illegible]. Gal. *Le banquet qu'on fait le lendemain des nopces.* Ital. *Conuiti hanchetti di nozze,* Germ. Maalzeiten / oder nachmäler ſo man an dem nachtag einer hochzeit haltet. Hisp. *La tornaboda.* Angl. *Banketting of folkes newweided* } Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 2.

Ille repotia natales aliosve dierum

Feſtos albatus celebret.

Vbi Porphyrio, Repotia, inquit, dicebatur dies ille, qui nuptias ſtatim ſequitur. Acron contra repotia interpretatur ſeptimum diem, quo noua nupta redire ſolet ad parentes ſuos.

Rĕpræsento, as, Rurſus, præſento: præſentem ſiſto loco, notificatione, ſignificatione, ſimilitudine, vel proportione, obſignatione, ſimulatione: præſentem inſligo, exhibeo, vel præſto in genere: locum impleo, authoritate aut vicaria poteſtate: ante diem ſoluo, antequam debeatur exhibeo. {הקריב *hikriv.* [illegible]. Gall. *Repreſenter, offrir.* Ital. *Rappreſentare.* Germ. Zugegen ſtellen / für augen ſtellen. Hisp. *Repreſentar contrahaziendo.* Ang. *To repreſent, to offer.* } Colum. *lib.* 11. *cap* 1. Itaque villicus curabit, vt iuxta ſed iantur: illa que non ægrè conſpicietur ſi ſemper ſe repræſentauerit. Senec. *cap.* 3. *de conſol. ad Mart* Repræſentare ſibi filium amiſſum. Gell. *c.* 18. *lib.* 15. Repræſentare pugnam. Et Sueton. *in Auguſt. cap.* 101. Repræſentari ſummam (ſup. legatæ à ſe pecuniæ) voluit. Idem *in Calig. cap.* 16. Repræſentata legata. Idem *in Claud. c.* 34. Repræſentare tormenta, pœnas, &c. Et *cap.* 37. *Ibidem* Repræſentare ſomnij fidem. Aliquando retribuo, ſoluo. {השיב *beſchib* שלם *ſchillém.* } Sueton. *in Claud. cap.* 18. Repræſentaturus pro opera ſignam cuique mercedem. Idem *in Othon. cap.* 5. Omnibus dena ſeſtertia repræſentata, quinquagena promiſſa (i. præ manu ſoluta Gal. *Payez contant, & ſur le champ, au mesme inſtant.*) ¶ Aliquando reddo, reſtituo, Cic. 5. *Philipp* Ego corpus libenter obtulerim, ſi repræſentari morte mea libertas ciuitatis poſſet. ¶ Nonnunquam refero. Columell. Repræſentant viridem ſaporem oliuarum. Cicero *pro Sext.* Erat eo tempore Senatus in æde Concordiæ quod templum repræſentabat memoriam Conſulatus mei. ¶ Repræſentare, eſt ante diem ſoluere

uere. Idem *ad Attic.lib.* 12. Reliquæ pecuniæ vel vſuram Silio pendemus, dum a Faberio, vel aliquo qui Faberio debet repræſentabimus. Senec. *lib. Epiſt.* 15. *cap.* 1. Petis a me vt id, quod in diem ſuum dixeram debere differri, repræſentem Hinc Cic. *Terent.* Dies promiſſorum adeſt quem etiam repræſentabo, ſi aduenens. Et Sueton. *in Neron cap.* 44. Penſionem repræſentare. (i. ante diem ſoluere) ſpectaculum repræſentare, pro rurſus exhibere. Idem *in Calig. cap.* 58 Ac niſi princeps gregis algere ſe diceret, redire ac repræſentare ſpectaculum voluit. (i. rurſus agere.)

Rĕpræſĕntatio, verbale. { תמונה *temunáh.* εἰκάχυα. Quintil. ὑποτύπωσις, ἐνάργεια. GALL. *Repreſentation.* ITAL. *Rappreſentatione.* GERM. Ein fürbildung / oder darſtellung vnter augen. HISP. *Repreſentamiento.* ANGL. *Repreſentation* } Plin. *lib.* 9. *cap.* 6. Cuius imago nulla repræſentatione exprimi poſſit alia, quam carnis immenſæ dentibus truculentæ.

‖ Repræſentaneum quod repræſentat Tertull. ‖

REPREHENDO, is, vel per ſyncopen reprendo, Retraho, quaſi retrò prehendo { לקח *lakach* תפש *taphas* ἀντιλαμβάνω. GAL. *Reprendre prendre par derriere.* ITAL. *Riprendere, ripegliare vno de parole.* GERM. Wider vmbhin ziehen HISP. *Reprender.* ANG. *To plucke back agayne, to reproue or rebuke.* } Liu. *lib* 4 *A.* 4. Adeò turbati erant dextræ alæ equites peditéſque vt quoſdam Conſul Cato manu ipſe reprehenderit, vertéritque in hoſtem. Propert.

Quam poſſit noſtros quiſquam reprehendere curſus.

Plaut. *Mil ſc.* 1. *a.* 1. Quæ here paulo me reprehendere. Idem *Pſ ſc.* 1. *a.* 1. Reprehende hominem, alloquere Suet *in Calig. c* 45. Veluti profugos ac reprehenſos in catenis reduxit (id eſt, retro prehenſos.) ¶ Alias ſignificat arguo, increpo. { הוכיח *hochiáh.* ἐπιπλήττω, ἐλέγχω. } Cic. 4. *Acad* Licet, enim hæc quiuis arbitratu ſuo reprehendat. Idem *ad Brut.* Nihil vt in Cæſare reprehenderes, nonnulla in Hirtio Horat. 1. *Epiſt.* 19.

Nec tua laudabis ſtudia, aut aliena reprehendes.

Ouid. *Epiſt.* 18.

Non ſum qui ſoleam Paridis reprehendere factum.

Rĕprĕhēnſio, nis, verbale. { תוכחה *tochecháh.* ἐπίπληξις, ἐλεγχος. GALL. *Reprehenſion, repriſe.* ITAL. *Ripreſione.* GER. Ein ſtraffen mit worten beſchädigung. HISP. *Reprehenſion, obra de reprehender.* ANGL. *Plucking back agayne or reprouing.* } Cic. 1. *de finib.* Quamobrem diſſerentiæ inter reprehenſiones non ſunt vituperandæ.

Rĕprĕhĕnſor, is, Caſtigator, obiurgator, qui reprehendit, redarguitve. { מוכיח *mochiach.* ἐπιπλήκτης, ψέκτης. GALL. *Repreneur, blaſmeur.* ITAL. *Riprenditore, correttore.* GER. Ein beſchälter. HISP. *Reprehendedor, corregidor.* ANG. *A rebuker a reprocher.* } Cic. 2. *de nat. deor.* Nam vt profluens amnis aut vix, aut nullo modo, concluſa autem aqua, facilè corrumpitur: ſic orationis flumine reprehenſoris vitia diluuntur. ¶ Reprehenſor, pro emendatore, & correctore. Cic *pro Plancio.* Nam ſi ita eſſet, quòd patres apud maiores noſtros tenere non potuerant, vt reprehenſores eſſent Comitiorum, id haberent Iudices, &c.

Rĕprĕhēnſo, as, frequentatiuum. { πολλάκις ἐπιλαμβάνω. GALL. *Reprendre ſouuent.* ITAL. *Riprendere ſouente.* GERM. Offt ſchälten vnd ſträffen. HISP. *Reprehender à menudo.* ANGL. *To rebuke and reproue often.* } Liuius 2. *ab Vrbe*, Reprehenſans ſingulos, obſiſtens obteſtánſque deûm hominúmque fidem, teſtabatur, ne quicquam deſerto præſidio eos fugere.

Repreſſalia, quæ & repreſalia, & repræſalia, ius pignorandi homines: vnde ἀνδροληψία Græcis.

RĔPRIMO, is, ſſi, ſſum, Contineo, cohibeo, reſtingo, comprimo. { מנע *manáh* חשך *chaſách.* ἐπέχω, πιέζω, ἀναστέλλω. GAL. *Reprimer, retenir.* ITAL. *Reprimere, ritenere.* GERM. Hinderſich trucken / hinderhalten / vertrucken HISP *Tener apretado.* ANG. *To refraine, to holde in or keep backe.* } Cic 1. *de Leg.* Reprimam iam me, nec inſequar longius eóque minus, quo plus pœnarum habeo, quàm petiui. Idem 1. *de fin.* Difficilem quandam temperantiam poſtulant in eo quod ſemel iam miſſum coërceri reprimique non poteſt. Plautus *Caſina*, Ita me dij bene ament, vt ego vix reprimo Labra ob iſtam rem, quin te deoſculer voluptas mea. Terent. *in Adelph.* Tandem reprime iracundiam, atque ad te redi. D. Repreſſi, redij mitto maledicta omnia. Virg. 11. *Æneid.*

——ſtetit acer in armis

Æneas voluens oculos, dextrámque repreſſit.

Suet. *in Tib. cap.* 37. Reges infeſtos ſuſpectoſque comminationibus magis & querelis, quàm vi repreſſit. Idem *in Calig. cap.* 10. Repreſſo ac retento vehiculo.

Reprimentia medicamenta vocantur à Celſo. *lib* 5. quæ euocantibus contraria, Græcéque dicuntur ἀποκρουστικά, quòd vel frigiditate, vel aſtrictoria humoris affluxum repellant.

Rĕprēſſus, a, um participium. Profligatus, repulſus. { נמנע *nimnáh* נחשך *nechſách.* ἀναστελεὶς, ἀπωχυλωθεὶς. GALL. *Reprimé, retenu.* ITAL. *Repremuto, ritenuto.* GERM. Hinderſich getruckt. HISP. *Retenido, apretado.* ANGL. *Refrained, holden in, or kept backe.* } Cic. *pro lege Manil.* Tamen impetus hoſtium repreſſos eſſe intelligunt, ac retardatos.

Rĕprēſſŏr, is, qui reprimit, compreſſor. { מנע *menéah* חשך *choſech.* ἀναστολεύς, ἐπισχέτης. GALL. *Qui reprime, reprimeur* ITAL. *Chi reprime.* GERM Ein vertrucker / der einem ding wehret das es nicht auſsbrechen vnd ſich vben möge. HISP. *Que tiene apretado.* ANGL. *A refrainer or holder in.* } Cic. *pro Sextio*, Extinctorem domeſtici latrocinij, repreſſorem cædis quotidianæ, defenſorem templorum atque, tectorum, &c.

RĔPROBO. Improbo, reiicio, abiicio contemno. { מאס *maás* געל *ghabal.* ἀποδοκιμάζω. GAL. *Reprouuer, reietter.* ITAL. *Rifiutare, riprouare* GERM. Verwerffen / nit für gut gében. HISP. *No aprouar, reprouar* ANG. *To diſalowe, to reproue to reiect* } Cic 4. *Acad* Qui quum Zenonis fuiſſet auditor, reprobauit ea, &c Idem *lib.* 1. *de finib.* Confirmat autem illud vel maximè, quod ipſa natura, vt ait ille, aſciſcat & reprobet: id eſt, voluptatem, & dolorem.

Reprobatio, actio reprobationis, paſſio reprobati: ſtatus in quo moratur reprobatus. in ſpecie eſt decretum, quod vocatur prædeſtinatio reproborum ad mortem, Iſid. *lib.* 7. *de ſumm bono. cap* 6.

‖ Reprobatus. Scæuola *l. lib.* 48. *t.* 4. *l.* 4. Qui ſtatuas imperatoris reprobatas conflauerit.

Rĕprŏbŭs, a um. Non probus ſeu ſubditus, quod tamen apud veteres non facilè inuenias. { נמאס *nimeas* נגעל *nighal* ἀδόκιμος. GALL. *Reprouué, reietté.* ITAL. *Riprouato* GERM Ein verworffner vnnützer menſch. HISP. *Reprouado.* ANG *VVorthie of reiection.* }

Reproces, pro aſperis & diſtentibus quidam legunt, apud Plin. *lib* 18. *c.* 6. pro ibi *imbricibus* rectè legitur.

RĔPRŎMITTO, is, eſt ei qui mihi ſtipulanti antea aliquid promiſit, nunc iam viciſſim a me ſtipulanti promitto. Spondeo ſtipulanti, reſtipulor. { ἀντιφωνέω. GAL. *Promettre & s'obliger par ſtipulation.* ITAL. *Obligarſi per ſtipulatione.* GER. Dargegen verheiſſen. HISP. *Obligarſe por promeſſa.* ANGL. *To bind him ſelf by promiſe in couenant.* } Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Repromiſit mihi, ſi quiſquam hanc aſſeruiſſet manu, omne argentum reddere Plaut. *Aſin.* Verùm iſtuc argentum tamen mihi ſi vis denuntiare, Repromittam iſtoc nomine ſolutam rem futuram. Cic. *poſt red. ad Quir.* In referenda autem gratia hoc vobis repromitto, ſemperque præſtabo, &c. idem *pro Q. Roſc* Repromittis tu abhinc triennium Roſcio: recita iſtam reſtipulationem clariùs. ¶ Repromitto, pro ſimplici promitto. Sueton *in Claud. Cæſ cap.* 20. Fucinum agreſſus eſt, non minus compendij ſpe quam gloriæ: quum quidam priuato ſumptu emiſſuros ſe promitterent, ſi ſibi ſiccati agri concederentur. Sueton. *in Tib. c* 17. Eo contentum (cognomine ſup) repromittens. Idem *in Othon. cap.* 4. Imperaturum vero breui ſe promittens.

Rĕpromiſſio, nis, ipſe repromittendi actus. { ἀντιφώνησις. GAL. *Promeſſe ou obligation par ſtipulation* ITAL *Obligatione ò promeſſa per ſtipulatione.* GERM. Ein gegen verheiſſung. HISP. *Promeſſa, obligacion.* ANG. *A promiſſe or obligation.* } Cic. *pro Roſc. Com.* Roſcius qui ex iuriſperitorum conſilio & authoritate reſtipularetur à Fannio diligenter, vt quod is exegiſſet a Flauio, dimidiam partem ſibi diſſolueret, quidem ſine cautione, & repromiſſione, nihilominus id Fannius ſocietati, hoc eſt, Roſcio debebat.

‖ Repropitiare, parcere Voc. Eccl. ‖

Reptilè, Reptitius, Repto, vide *Repo.*

Rĕpubēſco, is, Rurſum pubeſco, ad pubertatem redeo. { ἀνηβάω GALL. *Raieunir* ITAL. *Ringiouanire.* GERM. Wider jungen oder jung werden. HISP *Tornar ſer mancebo.* ANGL *To waxe yonge agayne.* } Colum. *lib.* 2. *cap.* 1. Nec reuireſcere, nec repubeſcere poteſt.

REPVDIVM, ij, propriè dicitur recuſatio ea qua vir vxorem à ſe reijcit ob rem aliquam pudendam. { כריתות *cherithóth.* ἀποπομπή. GALL. *Diuorce, ſeparation de mariage* ITAL. *Repudio, rifiuto.* GERM. Die verſchupfung eines eheweibs / ein eheſcheidung. HISP. *El deſecho por coſa vergonçoſa* ANG. *A diuorce a putting away of his wife.* } Plin *lib.* 7. *cap* 36. M. Lepidus Apuleiæ vxoris charitate poſt repudium obiit. Caius *l. diuortium. D. de diuor.* In repudiis, id eſt, renuntiationibus, comprobata ſunt hæc verba, Res tuas tibi habeto. Item hæc, Tuas res tibi agito. ¶ Repudium renuntiare. Plaut. *ſc.* 6. *a.* 4. Is me nunc renunciare repudium iuſſit tibi. 2. Repudium, rebus paratis, atque exornatis nuptiis? Terent. *in Phorm.* Iam accipiet, illis repudium renuntiet. Repudium remittere. Idem *ibidem*, Quum ego veſtri honoris cauſa repudium alteri Remiſerim, quæ tantundem dotis dabat. Et Plaut. *Aul. ſc* 6 *a.* 4. Ea te repudium remiſit auunculus cauſſa mea. Sueton. *in Tib. cap.* 11. Comperit deinde Iuliam vxorem ob libidines atque adulteria damnatam, repudiúmque ei ſuo nomine ex auctoritate Auguſti remiſſum, &c.

Rĕpŭdio, as, Matrimonium dirimo, & vxori nuntium remitto. { גרש *gharáſh.* ἀποπέμπω, ἀποπέμπειν τὴν γυναῖκα. GALL. *Repudier, refuſer, reietter.* ITAL. *Repudiare, cacciar via la moglie, rifiutare.* GER. Sein eheweib von im ſtoſſen vnd abſcheiden. HISP. *Deſechar por tachas la muger caſada.* ANG. *To put away his wife frome him* } Sueton *in Cæſ.* Neque vt repudiaret illam compelli a dictatore Sylla vllo modo potuit. Dicitur etiam vxor repudiare maritum. Quintil. *lib.* 7. *c.* 9. Sæpe ſecubanti amatorium dedit, repudiauit. Vlpian. *de diuortiis l.* 4. Iulianus libro 18. Digeſt. quærit an furioſa repudium mittere, vel repudiari poſſit: & ſcribit furioſum repudiari poſſe. ¶ Repudiare vxorem tribus de cauſſis voluit Romulus. Plutarch. *in Rom.* ¶ Quis primus repudiauit: idem docet *in Numa*, & *Lyc.* ¶ Interdum ponitur ſimpliciter pro non accipio, recuſo, reſpuo, aſpernor. { מאס *maás* געל *ghaál* ἀποδοκιμάζω, ἀποδοκιμάζω. } Terent. *in Andr.* Repudio conſilium quod primùm intenderam. ¶ Repudiare)(Recipere. Vatinius *ad Cic. lib.* 5. Non repudiabis in honore quem in periculo recepiſti. ¶ Dicimus autem Latinè, venuſtéque, Repudiare beneficium, gratiam, conditionem, obſecrationem, periculum, voluntatem alicuius, authoritatem Ille etiam repudiatus dicitur, qui in comitiis repulſus eſt. Cic. *pro Plancio.* Nunquam enim nobilitas, præſertim integra, atque innocens populi Romani ſupplex repudiata fuit.

Rĕpŭdĭātio, nis. { געל *ghoáál*, ἀποπομπή, ἀπόπεμψις. GALL. *Repudiation. reiettement.* ITAL *Rifiutamento, repudio* GERM. Verſchupffung verſtoſſung / abſchlahung. HISP. *Deſechamiento.* ANG. *A putting away of his wife.* } Cicero *ad Attic. lib.* 2. Sed mihi ſimulatio pro repudiatione fuerit.

Rĕpŭdĭōſus, adiect. ἀπόβλητος, ἀπόβλητος. Plaut. *in Perſ.* Verùm video, me ibi voles nuptum dare, ne hæc fama faciat repudioſas nuptias, id eſt, vt hanc ob cauſam nuptiæ meæ repudientur.

Rĕpuĕraſco, is, In puerilem ætatem reuertor. { ἀνανεάζω. GALL. *Reuenir en enfant.* ITAL. *Ritornare tutto fanciullo.* GERM. Wider zu einem kind werden kindiglich werden. HISP. *Tornar muchacho, renaſcer.* ANG. *To waxe childiſh.* } Cic. *in Cat.* Ex hac ætate repueraſcam, & in cunis vagiam ¶ Interdum ad pueriles nugas & deliramenta redire. Idem *lib.* 2. *de Orat.* Quum is diceret, ſocerum ſuum Lælium ſemper ferè cum Scipione ſolitum ruſticari, eóſque incredibiliter repueraſcere eſſe ſolitos, quum rus ex vrbe, tanquam ex vinculis euolauiſſent. Plaut. *in Merc.* Senex quum extemplo eſt, iam nec ſentit nec ſapit, aiunt ſolere eum rurſum repueraſcere.

Repvgno, as, Reſiſto, contradico, obſiſto, reſragor. { מתנגד macheláh מורד forér. ἀνθίσταμαι. Gall. Repugner, contredire, reſiſter. Ital. Reſiſtere, contraddire, contraſtare. Germ. Wider etwas ſtreiten / wie derſechten / widerſtreben. Hisp. Contradezir ò reſiſtir peleando. Ang. To gaynſtand or reſiſt, to gaineſay. } Cic. de Amic. Cùm autem omnium rerum ſimulatio eſt vitioſa, tollit enim iudicium veri idque adulterat, tum amicitiæ repugnat maximè. Ouid. Eleg. 6. lib. 4. Triſt.

Et domitum fræno ſæpè repugnat equus.

Idem Eleg. 8. lib. 4. Triſt. Tota repugnarunt ſrotis.

Repugnantia, æ, Diſſenſio. { מחלקת machalóketh הפך héphec. ἐναντιότης, ἀντιλογία. Gall. Repugnance, contrarieté. Ital. Contrarieta, repugnantia. Germ. Widerwertigkeit / zwiſpalt / widerſtreit. Hisp. Aquella obra de reſiſtir. Angl. A gaineſtanding, diſſention. } Cicero Philipp. Sed qui tantarum rerum repugnantiam non videas, nihil profectò ſapis.

‖ Repugnatio etiam vt repugnantia dicitur, i. contrarietas. Apul. ‖

Repugnax, acis, Contumax, qui obſiſtit & reluctatur. { סורר forér. φιλόνεικος. Gall. Qui eſt contraire à toutes choſes, & à tous. Ital. Chi contradice à ogni coſa, & à tutti. Germ. Widerſtreitig / widerwertig / der ſtäts widerpart haltet. Hisp. El que reſiſte à todas coſas. Angl. He that is wil full and gaineſtandeth all thinges. } Cic. 1. de Orat. Te repugnacem in diſputando eſſe viſum.

Repugnanter, aduerbium)(Patienter. { ἀντιλόγως. Gall. En contrediſant, auec contredit. Ital. Contradicendo, malgrado d'altri. Germ. Widerſträbenlich vnd vngern. Hisp. Reſiſtendo, con reſiſtencia. Angl. VVith gayneſaying or gaineſtanding. } Cic. in Cat. Maiore, Alterum patienter accipere, non repugnanter.

Repullulo, as, iterum pullulo. { ἀναβλαστάνω. Gal. Repulluler, reietter ſurgeons & iettons. Ital. Ripullulare. Ger. Widerfürthin ſproſſen / oder ſchieſſen. Hisp. Renaſcer y creſcer los arboles. Angl. To burgen, to ſpring againe. } Plin. lib. 16. c. 10. Larix vſtis radicibus non repullulat, picea repullulat.

Repullulaſco, is, Rurſus pullulaſco, & nouos pullos, hoc eſt, noua germina emitto. { ἀναβλαστάνω. Gal. Repulluler. Ital. Germinare di nuouo. Ger. Widerumb anfahen herfür ſproſſen / herfürſchieſſen. Hisp. Renaſcer y creſcer los arboles. Angl. To burgen, or ſpring againe. } Colum. lib. 4. cap. 22. Vt iuxta cicatricem nouellis frondibus repullulaſcant.

Repumico, as, Ruiſum pumico.

Repumicatio, verbale, quod de arboribus dicitur, quando gemmæ hirſutæ propter frigus expoliuntur ipſo vere. { ἡ διὰ τῆς κισήρεως λείωσις. Gall. Poliſſure. Ital. Polimento. Ger. Glettung / außſeuberung. Hisp. Polideza. Ang. A poliſhing, mosting or ſlsking. } Plin. lib. 17. c. 26. Gemmas ſi frigus retorridas, hirſutáſque fecerit, remedio eſt repumicatio, & quædam politura.

Repungo, is. { ἀντικεντέω. Gall. Repoindre, repiquer. Ital. Ripungere, ſtimolare. Ger. Widerumb hin ſtechen / oder ſtupffen. Hisp. Punchar otra vez, aguyonear. Angl. To prik againe. } Quando de ratione, vel calendario loquimur, facit præteritum repunxi. ἐξαλείφω. Quando verò vicem redditam oſtendimus, repupugi. ἀντέκεντα. Cic. Lentulo, Darent mihi ipſi alium Publium, in quo poſſem illorum animos mediocriter Lecſiſtus repungere.

Repurgo, as, idem quod Purgo, vel diligenter mundo. { טהר tihér נקה nekáh פנה pinná. ἀνακαθαίρω. Gal. Repurger. Ital. Repurgare. Germ. Wider ſeuberen / wol ſeuberen. Hisp. Mucho alimpiar. Angl. To purge diligentlie and mak cleane. } Plin. lib. 19 c. 19. Enecant cyminum ab imo dorſo, niſi repurgetur. Ouid. de Nuce,

Dumque repurgat humum, collectaque ſaxa remittit.

Idem 5. Metam.

——victóque Aquilonibus Auſtro
Fuſca repurgato fugiebant nubila cælo.

Suet. in Tib. c. 8. Repurganda ergaſtula.

Repurgium, repurgatio, emundatio, à repurgando, vtuntur Iuſtin. C. de aquaductibus, & Ambroſius ad Theodoſium, Non audiſti, Imperator, quia quum iuſſiſſet Iulianus reparari templum Hieroſolymis, diuino qui faciebant repurgium igne cremarunt.

Reputo, as, Puto, animo reuoluo, exiſtimo: item in computatione imputo, & ſubduco. { חשב chaſchab. ἀναλογίζομαι, ἀναπεμπάζω. Gal. Reputer, penſer, & repenſer. Ital. Riputare. Ger. Fleiſſig betrachten / wol bey im ſelbs erwägen. Hisp. Mucho penſar. Ang. To aduiſe or conſider with my ſelf. } Saluſt. in Catil. Quum ſententias quorundam mecum reputo. Liu. lib. 1. ab. Vrbe, Qui ſis non vnde natus ſis reputa. Cic. poſt red. Quibus ego rebus obiectus multa mecum ipſe reputaui. Cum animo reputare. Saluſt. in Iugurth facinus ſuum cum animo reputans. ¶ Nonnunquam reſeco, ſiue minorem ſummam à maiori deduco. ἀφαιρέω. Vlpian. de adminiſt. & peric. tutorum, Item ſumptus litis tutor reputabit, ſi ex Officio neceſſario habuerit aliquò exire, vel proficiſci. Item pro Imputo, vt apud Modeſtinum in l. nihil intereſt. §. ſi cum filius ff. de inoff. teſt. Tamen eſt aliquid quod teſtatoris vitio reputetur, vt meritò reprehendus non ſit.

Reputatio, nis Actus reputandi, & conſideratio. { מחשבת machaſchabáth. ἀναλογισμός. Gal. Penſement & conſideration. Ital. Penſiero, conſideratione. Germ. Betrachtung / erwägung / nachdenckung. Hisp. Penſamiento y conſideracion. Angl. A thinking or conſidering in my thynd. } Plin. lib. 10. c. 17. Harum volatus in reputationem cæterarum quoque volucrum nos impellit. Gell. lib. 12. c. 15. et incrementa ætatis exorta e ſeminibus ſuis ratio eſt & vtendi conſilii reputatio, & honeſti contemplatio. Reputationes ſub rubr. C. de reputat. dicuntur compenſationes, quæ contra minores in integrum reſtitutos fiunt. vt enim illis contra venditionem reſtitutis, fundi cum fructibus reſtituuntur, ſic illi pretium cum viuris reddunt. Hotom.

‖ Repoſitia ludus latrunculorum. Fuſius ‖

Reque capſe reapſe, i. reipſa Lucr.

Requeſta, libellus, ſchedula ſupplex, ſupplex petitio poſtulatio vox barbara ex Gall. Requeſte.

Requies, ei, Ceſſatio à labore, quies, vacatio, otium. { מרגוע marghoá מרגעה marghebáh נחת náchath שבת ſchébeth משבת miſchbáth. ἀνάπαυσις. Gal. Repos, requoy. Ital. Requie, ripoſo, quiete. Germ. Ruw / raſt. Hisp. Holgança, deſcanſo. Angl. Quietneſſe, reſt eaſe. } Ouid. Epiſt. 4. Quod caret alterna requie, durabile non eſt. Virg. 4. Æneid.

Tempus inane peto, requiem ſpatiúmque furori.

Cicero in Catone maiore, Vt mex ſenectutis requiem, oblectamentáque noſcatis. Suet. in Tib. c. 10. Requiem laborum prætendere. Ouid. Eleg. vlt. lib. 3. Triſt.

——Requies mihi, non fama petita eſt.

Idem Eleg. vlt. lib. 4.

Tu cura requies, tu medicina venis, &c.

¶ Legitur & genitiuus requietis. Cicero 1. de finibus, Et ad dolores ita paratus eſt, vt meminerit maximos morte finiri, paruos multa habere interualla requietis.

Requieſco, ſcis, Requiem capio, Ceſſo à labore, quietem ago. Item requieſcere facio. { שבת ſchabáth נח nach הרגיע hirguia. ἀναπαύομαι. Gall. Se repoſer, eſtre à recoy. Ital. Ripoſarſi. Germ. Ruwen. Hisp. Deſcanſarſe, ò holgarſe. Angl. To be at reſt or eaſe. } vt, Requieſcere a Reip. muneribus, apud Cic. 2. Offi. Ouid Eleg. 2. lib. 3. Triſt.

Vt via finita eſt, & opus requieuit eundi.

Plaut. Capt. ſc. 2. a. 3. Ibi vix requieui, (i. reſpiraui.) Virg. 1. Eclog.

Hic tamen hac mecum poteras requieſcere nocte
Fronde ſuper viridi.

Cic. in Verr. Quum diutius in eo negotio, curáque fueram, vt requieſcerem, curámque animi leuarem ad Carpinatium reuertebar. ¶ Requieſcere in ſpe cuiuſpiam, eſt ſpem omnem in illo repoſitam habere. Cic. pro Cal. Qui hoc vnico filio nititur, in huius ſpe requieſcit. ¶ Legitur & actiuè poſitum, pro eo quod eſt ſiſtere, & quietum reddere. { השבית hiſchbith הניח heniach הרגיע hirghiah. ἀναπαύω. Gal. Donner repos. Ital. Dar ripoſo. Ger. Stillen / rüwig vnd ſtill machen. Hisp. Holgar à otro. } Virg. Pharmaceutria,

Et mutata ſuos requierunt flumina curſus.

Vide Quieſco.

Requietus, penultima producta. Particip. ἀναπαυσάμενος. Qui requieuit. Saluſt. Paulum requietis militibus. Et Liuius lib. 4. d. 5. Requietus miles, &c. Senec. c. vlt. de tranq. vita, Requieti animi acriores. Ouid. 1. de arte,

Da requiem, requietus ager bene credita reddit.

id eſt, ager qui aliquandiu requieuit. Comparat. Requietior. Colum. lib. 2. c. 1. Quòd ſit requietior & iunior.

Requiro, is, Multum & diligenter quæro. { בקש bikkéſch דרש daráſch בקר bakkáh. ἐπιζητέω. Gall. Requerir. Ital. Ricercare. Germ. Fleiſſig ſuchen / einem ding nach frachen. Hisp. Requerir, diligentemente buſcar. Angl. To enquire or demande againe. } Terent. in Phorm. Abi Phædria, eum require, atque adduc huc. Suet. in Aug. c. 55. Requirere autores facinoris. Plaut. Aſin. ſc. 2. a. 2. Vbi ego Lilanum requiram. (i. quæram.) Gell. cap. 1. lib. 19. Requirere aliquem oculis. Ouid. Eleg. 3. lib. 4. Triſt.

Hei mihi, cur nimium quæ ſunt manifeſta requiro?

¶ Ponitur aliquando pro interrogare. { שאל ſchaál. πυνθάνομαι. } Plin. Epiſt. 137. A quibus libenter requiſierim, cur concedant, &c. id eſt, quos libenter interrogauerim. ¶ Aliquando pro deſiderare. Cicero in Parad. In quo equidem continentiſſimorum hominum maiorum noſtrorum prudentiam requiro. ¶ Nonnunquam pro opus habere. Idem 1. de finibus, Virtutem autem nixam hoc honeſto, nullam requirere voluptatem. Idem pro lege Manil. In hoc bello Aſiatico non ſolùm militaris illa virtus, quæ eſt Cn. Pompeio ſingularis, ſed aliæ quoque virtutes animi multæ, & magnæ requiruntur, id eſt, neceſſariæ ſunt.

Requiſita, orum. Quintilianus. Ad requiſita reſpondere. ¶ Requiſita naturæ honeſta circumlocutio.

Requiſito, as, frequent. Plautus in Moſtell. Quid tu otioſus res nouas requiritas?

‖ Requiſitio, verbal. ἀναζήτησις. ‖

Res, rei, quod aliquid eſt, generalem habet ſignificationem. { דבר dabár פתגם pithgham. πρᾶγμα. Gall. Choſe, negoce. Ital. Coſa, negocio. Germ. Ein ding / ſach / handel / ein jeglichs damit man vmbgeht. Hisp. Coſa, la hazienda. Angl. Any thing or buſines. } Nam (vt Paulus Iureconſultus inquit) tam corporalia, quàm incorporalia comprehendit. ¶ Aliquando ita accipitur, vt verbo opponatur, hoc eſt, pro re per voces ſignificata. Cicero 3. de Orat. Sine re, nulla vis verbi eſt. Idem 4. Tuſcul. Rem opinor ſpectari oportere, non verba. Horat. in Arte,

Verbaque prouiſam rem non inuita ſequentur.

¶ Nonnunquam ita vt opponatur perſonæ. Vnde loci argumentorum partim a rebus, partim à perſonis ſumi dicuntur. Plaut. Aſin. ſc. 1. a. 3. Corpus quærit, animus orat, res monet. Ibidem ſc. 1. a. 1. Eſtne hoc vt dico? Ea res eſt. Idem Aul. ſc. 2. a. 3. Quid tibi nos eſt tactio? Quæ res eſt? Ibidem ſc. 5. a. 3. Res non melius ſtructa domi eſt opinione. Idem Aſin. ſc. 3. a. 1. Illi rei ſtudet, vult placere amicæ. Idem Men. ſc. 3. a. 3. Hac re occupatos occupat. Gal. Il les ſurprend ſur le fait. Idem Aſin. ſc. 2. a. 5. Aucupemus clanculum quam rem gerant. Idem Men. ſc. 2. a. 5. Qua de re, aut cui rei rerum omnium. ¶ Sumitur & pro contentione, lite, negotio. ענין inián. Cicero pro Sext. Roſc. Tecum nulla res eſt Roſci. Terentius, Quid huic rei eſt? id eſt, negotii. Cicero pro Muran. Nondum potuiſſe ſtatuere Iuriſconſultos, vtrum rem, an litem dici oporteret. ¶ Item pro imperio. { מלכות malchúth. ἀρχή. } Virg. 3. Æneid.

Poſtquam res Aſiæ, Priamique euertere gentem
Immeritam viſum ſuperis.

¶ Item pro actu venereo. συνουσία. Terent. in Eunuch. Ego cum illo, quo cum vno rem habebam tum hoſpite. Donatus, Rem habere, honeſte res impura dicitur. Plaut. Miles. ſc. 5. a. 2. Manifeſtaria res eſt, i. ſtuprum

prium palam eſt.) Idem *Amph. ſc. 3. a. 2.* Hic rem tuam curet, & munus fungatur tuum. (de adulterio.) De tribus hiſce poſtremis ſignificationibus, Auſonij verſus eſt *in Monoſyllabis*,

Imperium, litem, venerem, cur vna notet res.

Item pro experientia, ſiue, effectu. [illegible]. Terent. *in Adelph.* Re ipſa reperi facilitate nihil eſſe melius, neque clementia. Cic. *in Caton.* Habui hæc de Senectute, quæ dicerem vobis ad quam vtinam perueniatis, vt ea quæ ex me audiſtis, re experti probare poſſitis. ¶ Item pro periculo vt apud Terentium *in Phorm.* Verum pone eſſe victum eum At tandem tamen non capitis eius res agitur, ſed pecuniæ. ¶ Dicere, vel cogitare quod res eſt, hoc eſt, veritatem dicere, vel cogitare. Idem Terent. *in Adelph.* Verum cogito quod res eſt. ¶ Res item pro bonis, ſiue ſubſtantia accipitur. [illegible]. Idem *in Phorm.* At ſi talentum rem reliquiſſet decem, primus eſſes, &c. Plaut. *Curc. ſc. 2. a. 5.* Mihi nulla res eſt, nam quam habui conſumpſi. Idem *Moſt. ſc. 2. a. 1.* Res, fides, fama defecerunt. Et *Men. ſc. 2. a. 4.* Res (i. pecunia) quæritur, non fides eiuſmodi. Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 1.* Rem quærunt iuſiurando malo. Idem *Capt. ſc. 5. a. 3.* Meam quæ rem dilaceraueris. Idem *Curc. ſc. 5. a. 3.* Dicendi non rem perdendi gratia lingua mihi nata eſt. *Ibid. ſc. 2. a. 4.* Rem fidémque perdere. Vnde dicimus, rem habere, pro eo quod eſt diuitem eſſe. Cicero 2. *Offic.* Non eſſe duo hominum millia qui rem habeant. Rem augere, id eſt, locupletari. Idem *pro Rab. Poſthumo*, Rem bonis & honeſtis rationibus auxit. Rem facere idem. Horat. 1 *Epiſt.*

Iſne tibi melius ſuadet qui vt rem facias, rem,
Si poſſis recte, ſi non, quocunque modo rem, &c.

Auidus ad rem, id eſt, auarus. Terent. *Eunuch.* Eius frater aliquantulum eſt ad rem auidior. ¶ Interdum res accipitur pro vtilitate. [illegible]. Idem *Hecyr.* Sita rem eſt Bacchidis. Et rurſum, Neque in rem noſtram eſt, vt quiſquam amator nuptiis lætetur. Plaut. *Amphitr. prolog.* In rem communem fiet. Idem *Aul. ſc. 3. a. 1.* Quod in rem eſſe vtrique arbitremur. Item, Quod in rem tuam optimam eſſe arbitror. *Ibid.* Et *in Men. ſc. 2. a. 4.* E re tua feceris vt referatur palla. Idem *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Non eſt ex re tua, vt emoriar. ¶ Pro prandio. Plaut. *Men. ſc. 3. a. 2.* Res parata eſt, id eſt, prandium. ¶ Pro mihi, idem *Pſeud. ſc. 1. a. 3.* Neſcio rebus quid faciam meis. (id eſt, mihi) ‖ ¶ Rei capitalis damnatus, cui pœna, mors, aut aquæ & ignis interdictio fit. Africanus *D. lib. 37. tit. 1. l. 13* ‖ ¶ Ex reipſa natum dicitur, quod extemporale eſt. E re nata, id eſt, occaſione. Pro re nata, id eſt, pro euentu rei, & occaſione. Ab re, aliquando ponitur pro ab euentu. ¶ Ad rem verba conferre is dicitur, qui aggreditur agere quod dixit. Terent. *in Eunuch.* Tam diu eius magnifica verba pati poſſumus, quam diu verba ſunt. Cæterùm ſi ad rem conferantur, vapulabit. ¶ Res Romana, à Liuio ſæpè ponitur pro acie Romana: Sed res Romana, inquit erat ſuperior. ¶ Res ſoli, bona immobilia, vt fundus, ædes. Macer *de his qui ſatiſd. cog. D. lib. 2. l. 15.* Sciendum eſt poſſeſſores immobilium rerum ſatiſdare non compelli. Poſſeſſor autem is accipiendus eſt, qui in agro, vel ciuitate rem ſoli poſſidet. ¶ Ponitur aliquando pro modo, ſeu ratione. Plaut. *in Rud.* Iam reperi rem quo pacto nec fur nec ſocius ſies. ¶ Re vera, duæ dictiones ſunt idem ſignificantes quod reipſa, vel vti veritas ſe habet ⚹ Verbo, ſpecie. Cic. *pro Cluent.* Verbo ille reus erat, re quidem vera, & periculo, & tota accuſatione Oppianicus. Horat. *lib. 2. Serm. ſat. 7.*

———*velut ſi*
Re vera pugnent, feriant, &c.

¶ Alias res agere dicitur qui non attendit ad id quod aut dicit aut facit. Cicer. *ad Caſſium lib. 15.* Itaque facio me alias res agere, nec conuicium Platonis audiam. ¶ Rem gerere, pro ludere, Suet. *in Aug. cap. 71.* Item Res agere, pro rem & bellum gerere, Liu. 7 *bell. Punic.* Item, Res gerere. Idem *lib. 9. bell. Pun.* ¶ Homo non bonæ rei, & vita turpis, Gell. *cap. 2. lib. 14.* Item, Grandi pecunia & re bona multa copioſus. Idem *cap. 19 lib. 16.* Item Res bonæ, eodem ſenſu, *c. 18 lib. 10* &c. ¶ Res mihi eſt, id eſt, negotium, opus faciendum. Plaut. *Men. ſc. 1. a. 5.* Huius diminutiuum eſt recula, [illegible], vt a ſpes ſpecula ¶ Res comperendinata dicitur, quum iudicium in diem tertium dilatum eſt [illegible]. ¶ Res iudicata dicitur, quæ finem controuerſiarum pronunciatione accipit, quod vel condemnatione, vel abſolutione contingit, vt autor eſt Vlpian. *ff. de re iudicata*, [illegible] ¶ Res forenſis, dicitur cauſa quæ agitur in foro, & ad cauſidicos pertinet. [illegible]. ¶ Cuia res eſt. (id eſt, reus) Gell. *c. 22 lib. 1.* Res enim veteribus dicebatur pro cauſa, vnde Rei dicti. Hinc Gell. *cap. 1 lib. 20.* Qui ob rem dicendam (id eſt, orandam cauſſam,) pecuniam accepiſſe conuictus eſt. ¶ Res pro arte, Gell. *c. 10. lib. 16 & c. 9. lib. 20.* Rem enim Grammaticam doceo, non ius. Idem *c. 16. lib. 17.* Rei medicæ peritus. ‖ ¶ Rem facere, vt rem gerere, verbum caſtrenſe, pro adoriri atque dimicare. [illegible]. ‖ ¶ Ad rem muſicam facili ingenio. ſi. ad litteras. Idem Gell. *c. 9. lib. 10* ¶ Sic Res militaris Res ciuilis, Politica, &c. dicitur. Et rerum actus pro iudiciis, Suet. *in Claud. c. 15. & 22.* ¶ Res frumentaria, Cæſar vbique. ‖ ¶ Res pro rei. Lucil. ‖

Rĕcŭlă, æ, parua res, res parui momenti, vt Græcis [illegible]. { Gall. *Petite choſe, choſette.* Ital. *Picciol coſa.* Germ. Ein klein ding oder ſach / ein händelin / gütlin. Hisp. *Pequeña coſa.* Angl. *A litle thing.* } quemadmodum ſpecula à ſpes: quod quamuis generale ſit ſua natura vocabulum, rebuſque omnibus exiguis commune vetuſtiſſimè tamen accipitur pro tenui re familiari, quæ ab Horatio curta ſupellex appellatur.

Reſæuio, is, ire, Iterum ſæuire Ouid. 1. *Triſt. Eleg. 1.*

Quaque quieſcebat, ne mota reſæuiat ira.

Rĕsalūto, as, Salutantem ſaluto. { [illegible]. Gal. *Reſaluer.* Ital. *Riſalutare.* Ger. Widerumb ein grüſſen. Hisp. *Tornar a ſaludar al que ſaluda.* Ang. *To halſe agaiue.* } Martial *lib. 4.* Securus nullum reſalutas deſpicis omnes. Cicer. 2. *Philip.* Sed tum nimis inter omnes conſtabat neminem eſſe reſalutatum. Senec. *c. 12. de tranq.* Aut ſalutatum aliquem non reſalutatum.

Reſalutatio, nis. Suet. *in Neron. c. 37.* Certè neque adueniens, neque proficiſcens quemquam oſculo impertiuit, ac ne reſalutatione quidem.

Rĕsarcio, cis, ſi, tum, quod diſſutum, aut ſciſſum erat denuò ſarcio. { [illegible] *badhák* [illegible] *taphár.* [illegible]. Gall. *Rabiller, racouſtrer, radouber.* Ital. *Riſar di nuouo.* Germ. Widerbunen / wider beſſeren / widerflicken. Hisp. *Rehazer, remendar.* Angl. *To amend, to botch.* } Terent. *in Adelph.* Fores effregit: reſtituentur, diſcidit veſtem: reſarcietur. Suet. *in Claud. cap. 6.* Quod decretum abolitum eſt, excuſante Tiberio imbecillitatem eius, ac damnum liberalitate ſua reſarturum pollicente.

Rĕsarrio, is, Rurſus ſarrio. { [illegible]. Gall. *Reſarcler, ſarcler derechef.* Ital. *Zappare da nuouo.* Germ. Wider jätten. Hisp. *Sachar ò eſcardar otra vez.* Ang. *To rake or weed againe.* } Plin. *lib. 18. c. 20.* Quum hyeme prægelida captæ ſegetes eſſent, reſecuerunt, reſarrientes campos.

Rĕscindo, is, Cædo, tollo, aufero, deſtruo, reuello, abrogo. { [illegible] *ghadháh* בקע *bikéa* נתץ *hetiná*. [illegible]. Gall. *Couper, rogner, abolir.* Ital. *Tagliare, troncare, diſtruggere.* Germ. Abhauwen dannen hauwen / oder ſchneiden / item abreiſſen. Hisp. *Cortar, deſtruyr.* Angl. *To cut or break in ſunder, to aboliſh, or fordoe.* } *Caſ. lib. 1. bell. Gall.* Pontem qui erat ad Geneuam, iubet reſcindi. Propriè tamen ad ea pertinet quæ ſcinduntur, reſecantúrve ferro, aut alio quouis inſtrumento. Col. *lib. 2.* Et quæ falx reliquerit, poſtquam inareſcant, vomis reſcindas, atque obruas. Etenim erunt pro ſtercore. Virg. *lib. 1. Georg.*

Non tamen vlla magis præſens fortuna laborum eſt,
Quàm ſiquis ferro potuit reſcindere ſummum
Vlceris os: alitur vitium, viuitque tegendo.

id eſt, aperire. Idem *lib. 1. Georg.*

———*cælum reſcindere fratres,*
Ter ſunt conati,

id eſt, oppugnare. Senec. *c. 1. de conſ. ad Helu.* Reſcindere obducta vulnera. Suet. *in Tib. c. 34.* Reſcindere mercedes ſcenicorum. Idem *in Calig. c. 55* armaturam Mirmillonum reſcidit. ¶ Aliquando non ratum habere, irritum facere abrogare, abolere [illegible]. Saluſt. *in Iugur.* Iugurtha inter alias res, ait oportere quinquennij conſulta, & decreta omnia reſcindi, id eſt, tolli, & deſtrui. Terent. *in Phorm.* Mihi non videtur, quod ſit factum legibus, Reſcindi poſſe. Gell. *c. 10 lib. 5.* Ne ſententia ipſa ſeſe reſcinderet. Ouid. *Eleg. 11. lib. 3. Triſt.*

Reſcindere crimina noli, &c.

Reſciſſio, actus reſcindendi, vt reſciſſio turpis matrimonij: [illegible].

Reſciſſorius, a, um, reſcindendi vim habens: vt reſciſſoria actio. vide *C. lib. 8. tit. 52.*

Rĕſciſſus, part. { נגדע *nighdháh* נבקע *nibkáh* נבקע *nibká* [illegible]. Gal. *Coupé, rogne.* Ital. *Tagliato, troncato.* Ger. Abgeſchnitten. Hisp. *Cortado.* Ang. *Cutte in ſunder.* } Lucan *lib. 4.*

Reſciſſóque vetant ſuſpiria dura palato

Suet. *in Tib. c. 34.* Mercedibus ſcenicorum reſciſſis.

Rĕſcio, cognoſco occultum, quaſi repoſitum. Donat. *in Hecyr. 1. 2.* Scimus, quæ ad nos deferuntur, reſcimus relata. Idem 4. 1. Scimus manifeſta, reſcimus occulta.

Rĕſciſco, is reſcire incipio, reſcio, eſt factum aliquod occultius, aut inopinatum, inſperatumque cognoſco. { ידע *iadháh.* [illegible]. Gall. *Eſtre aduerti apres le fait, ſcauoir puis aprés.* Ital. *Riſapere.* Germ. Innen werden / ein heimliche ſach erfaren vnd vernemmen. Hisp. *Saber lo que ſe hizo.* Angl. *To know and be aduertiſed afterward.* } Plaut. *Amphitr.* Nunquam, vt iamdudum dixi, reſciſcet. Idem *Aſin. ſc. 4. a. 3.* Ne vxor reſciſcat, metuit. Terent. *in Adelph.* En tibi, reſciuit omnem rem, id eſt, quod occultum putabamus, præter noſtram opinionem cognouit. Plaut. *ſc. 5. a. 1.* Cur vbi hæc reſciuiſti, celata me ſunt. Idem *Men. ſc. 2. a. 5.* Quia reſciuit refert pallam. ¶ Aliquando ſignificat rem poſtquam geſta eſt, ſcio, quam neſciebam quum gereretur. Ter. *Hecyr.* Omnia omnes vbi reſciſcunt, hi quos par fuerat reſciſcere, Sciunt.

Rĕscrībo, is, iterum ſcribo, ſcripto reſpondeo. { [illegible], ἀντιγράφω. Gal. *Reſcrire.* Ital. *Reſcriuere.* Germ. Wider ſchreiben. Hisp. *Reſponder à lo que otro eſcriue.* Ang. *To writ againe.* } Ouid. 1. *Epiſt.*

Nihil mi reſcribas, attamen ipſe veni.

Quint. Reſcribere alicuius orationibus. ¶ Reſcribere argentum, eſt renumerare, ſiue per menſæ ſcripturam reddere. Terent. *in Phorm.* Atque illud mihi argentum rurſum iube reſcribi. id eſt, caue mihi à menſa redditum iri. Vbi Donatus (inquit) id eſt, reddi, ſeu per menſæ ſcripturam dari. Plaut. *Aſin. ſc. 4. a. 2.* Adiuit domum vltrò, & reſcribit nummos. Quoniam enim ad pecuniæ renumerationem ſiue redditionem antecedit ſcriptura, quam hodie chirographum vocamus, ideo reſcribere dicebant pro renumerare ſiue reddere. Terent. *ibid.* Quódue ego perſcripſi porrò illis quibus debui, h. e. quod ad trapezitam attuli, & totum ſcripſi quibus dinumeraret certa die, vt nihil iam mihi reliquum ſit, atque ita expunxi nomina quibus debebam. Seruius, Scribi eſt dari. Horat. *lib. 2. Serm. Sat. 2.*

Scribe decem Nerio: non eſt ſatis, adde Cicutæ
Nodoſi tabulas centum.

Reſcribi verò reddi. Idem *paulò pòſt,*

Putidius multo eſt cerebrum (mihi crede) Perillo
Dictantis quod tu nunquam reſcribere poſſis.

i. quod tu nominibus ad menſam factis, non poſſis ei per argentarium renumerare. Dicitur & reſcribere numos pro eodem Plaut. *in Aſin.* Adducit domum etiam vltrò, & reſcribit nummos. Quæ omnia ex antiqua conſuetudine intelligenda ſunt, quæ fuit, vt creditores in argentariorum, apud quos ſuas pecunias collocarent, tabulis expenſum aliis ferrent, & argentario id nomen dictarent. Debitores autem cùm eam pecuniam reddidiſſent, idem argentario, vt nomen expungeret, & pecuniam in acceptum referret, dictabat. Vide *Nummus* ¶ Ponitur aliquando reſcribo, pro eo quod eſt ſcribere contraria, iis quæ alij ſcripſerunt. Suet. *in Caſ. c. 73.* C. Memmij, cuius aſperrimis orationibus in inuicem [illegible] reſcripſerat. Item, Reſcripta eodem ſenſu. *in Aug. c. 85. & in Calig. c. 53* Reſcribere. Quintil. *lib. 10 c. 5.* Melius hoc quam reſcribere veteribus oratoribus. ¶ Aliquando pro reſpondeo, vt cum

Iuriſconſultos reſcribere dicimus, cùm conſultoribus ſua reſponſa ſcripta dabant. ¶ Reſcribere ad equum pro referre in numerum equitum: dicit Cæſar *lib* 1. *bell.Gall.* ¶ Reſcribere Commentarios, pro iterum ſcribere & emendare. Suet. *in Caſ.cap.* 56.

Reſcriptum, i, Epiſtola qua Imperatores vel ad libellos præſentium, vel ad abſentium magiſtratuum conſultationes reſponderunt. { דתב *dath* τὸ ἀντίγραφον, ἀντιγραφή. GALL. *Reſcrit, lettres d'vn Prince, lettres royaux* ITAL. *Lettere d'vn Principe.* GERM. Ein ſchrifftliche antwort/ ein gegenſchreiben. HISP. *Letras de vn Principe.* ANG. *A writing againe, letters of a Prince.* } Vlpian. *in l.* 1. *ff de appellationibus.* Quæſitum eſt an aduerſùs reſcriptum principis prouocari poſſit. ¶ Pro reſponſo, ſiue reſponſione ad conuitia alicuius. Sueton. *in Auguſt. c.* 85. Multa varij generis proſa, oratione compoſuit, &c. ſicut Reſcripta Bruto de Catone, &c.

Rĕſĕco, as, reſecui, ctum. Amputo, abſcindo. { זמר *zamár* קצב *kotsáb* גדע *ghadhá* גזר *ghazár.* ἀποτέμνω. GALL. *Rogner, couper, reſequer.* ITAL. *Tagliar via, ritagliare.* GERM. Abſchneiden, beſchneiden/ abhawen. HISP. *Cortar ò tornar à cortar.* ANGL. *To cutt or pare away.* } Ouid. 11. *Metam.*

Sed ſolitus longos ferro reſecare capillos
Viderat hoc famulus.

Cicer 2. *de Diuin.* Aut quorum linguæ ſic inhærerent vt loqui non poſſent, hæ ſcalpello reſectæ liberarentur. Idem *in Piſ.* Quem Carthaginienſes reſectis palpebris illigatum in machina vigilando necauerunt. ¶ Reſecare ad viuum, eſt aliquid nimium ſtrictè, & quod dicitur ad regulam reuocare: tranſlatione ſumpta ab iis qui vel vngues vſque ad viuum, vel arbores vſque ad radicem reſecant. Cicer. *de Amic.* Nec id ad viuum reſeco, vt ii qui hæc ſubtilius diſſerunt. ¶ Reſecare libidinem. Idem *ad Attic. lib.* 1. In qua ego nactus (vt mihi videbar) locum reſecandæ libidinis & coercendæ iuuentutis, vehemens fui. ¶ Reſecare audacias & libidines, apud eundem 5. *Verr.*

Rĕſectus, a, um, part. Abſciſus. { נקטל *niktál* נגדע *nighdá* נגזר *nigzár.* ἀποτμηθείς, ἀποτετμημένος. GALL. *Coupé.* ITAL. *Tagliato via.* GER. Abgehawen/ abgeſchnitten. HISP. *Cortado.* ANG. *Cutte of or away.* } Ouid. 4. *Triſt. Eleg.* 10.

Barba reſecta mihi bis've, ſemel've fuit.

Rĕſectio, Amputatio, actus reſecandi. { גזר *ghézer.* ἀποτομή, ἀποκοπή. GAL. *Coupeure.* ITAL. *Tagliamento.* GER. Beſchneidung/ abhawung. HISP. *Cortadura* ANGL *A cutting or paring away* } Columel. *de Arboribus,* Quæ ex reſectione enata fuerat, vim inutilem habebit.

Rĕſegmen, inis, quod a re quapiam reſecatur. { ἀπόκομμα. GALL. *Coupeure, rongneure.* ITAL *Tagliatura.* GER. Ein abſchneidung das man von einem andern abhawet. HISP *Cortadura, mondadura.* ANGL *That which is cutte or pared away frome any thing* } vt, Reſegmen vnguium, quod ex vnguibus amputatur, ἀπονύχισμα. Plin. *lib.* 28. *cap.* 15. Nec pauci apud Græcos ſingulorum viſcerum membrorúmque etiam ſapores dixere, omnia perſecuti vſque ad reſegmina vnguium.

Rĕſex, icis, { τὸ τῆς ἀμπέλου κλῆμα ἀποτμηθέν. GALL *Sarment à deux yeux ou trois.* ITAL. *Raſole.* GERM. Ein gerten an einer weinreben ſo man ſchneidt. HISP. *El ſarmiento del cuerpo de la vid.* ANGL. *A vine branche cutte.* } Palmes ſubſidiarius, ſarmentum annotinum, quod putatur vt fructum ferat Colum. *lib.* 3 *cap.* 10. Nam cõſiteor pampinarios quoque quum è duro prorepſerint, tempore anni ſequentis acquirere fœcunditatem, & ideò in reſecem ſummitti vt progenerare poſſit. Verùm eiuſmodi partum comperimus non tam ipſius reſecis, quam materni eſſe muneris.

Rĕſecro, as, à re, i. contrà, & *ſacro.* { ἀναθεματίζω. GAL. *Reprier, ou deliurer aucun de la priere que se luy ay faicte au nom des choſes ſainctes, diuines, & ſacrées.* } Obſecrare enim eſt per omnia ſacra orare & obteſtari: & Reſecrare, eſt huiuſmodi obſecratione eum, quem obſecrauimus, liberare. Lambin. *in Plauto Aul. ſc.* 5. *ſiue* 7. *a.* 4. Reſecro, inquit Feſtus, id eſt, religione ſoluo, vti quum reus populum comitiis orauerat per deos, vt eo periculo liberaretur, iubebat magiſtratus eum reſecrare. Hæc Feſtus. Vſus eſt in hac ſignificatione Plaut. *in Aul. ſc.* 5. *ſiue* 7. *a.* 4. Nunc te obſecro fac mentionem cum auunculo, mater mea, Reſecróque mater quod dudum obſecraueram. Marcell. *lib.* 24. Exclamauit indignatus acriter Iulianus, Iouemque teſtatus eſt nullo Marti iam ſacra facturum, nec reſecrauit celeri morte præreptus. Plaut. *in Perſa.* To. Obſecro. Sa. Reſecro.

Rĕſēda, æ, herba quæ apud Ariminum copioſè prouenit, ſedandis collectionibus inflammationibúſve vtilis. Plin *lib* 27 *cap.* 2. Circa Ariminum nota eſt herba, quam reſedam vocant, Diſcutit collectiones inflammationéſque omnes. Qui curant ea addunt hæc verba, Reſeda morbos reſeda, ſciſne, ſciſne, quis hic pullos egerit radices, nec pedes, nec caput habeant. Hæc ter dicunt, totieſque deſpuunt.

Rĕſēdo, as, are, ἀναπαύω. Idem quod ſimplex Sedo. Exemplum vide in dictione proximè præcedente, *Reſeda.*

Rĕſĕgmĕn, vide *Reſeco.*

Rĕſemino, as, are, Iterum ſeminare. Ouid. 15. *Metam.*

Vna eſt quæ reparet, ſéque ipſa ſeminet ales.

Rĕſĕquŏr, iterum ſequor. Vnde Particip. Reſecutus. Ouid. 8. *Metam.*

Illa Dei munus bene cedere ſenſit, & à ſe
Se quæri gaudens, his eſt reſecuta rogantem.

id eſt, ſic reſpondit interroganti. Et *lib.* 13.

Nereis his contra reſecuta Crateide natam eſt.

Rĕſĕro, as, retro ſeram traho, aperio, à ſera deductum. { פתח *pathách.* ἀνοίγω. GAL. *Ouurir* ITAL. *Aprire.* GERM. Auffſchlieſſen/ das ſchloß auffthun. HISP. *Abrir* ANG. *To open.* } Cic. 2 *Offic.* Nec ita claudenda eſt res familiaris, vt eam benignitas aperire non poſſit: nec ita reſeranda vt pateat omnibus. Virg. *lib.* 11. *Æneid.*

Vrbem alij reſerare iubent, & pandere portas
Dardanidis.

Lucan. *lib.* 2.

Vt reſeret pelagus, ſpargátque per æquora bellum.

Valer Flac. 2. *Argon.*

——*hoſpitibus reſerans ſecreta Thyotes.*

Rĕſĕrātus part. { נפתח *niphtách.* } Ouid. 2. *Faſt.*

——*& ſex reſerata diebus*
Carceris Æolij ianua laxè patet.

Rĕſĕro, is, reſeui, reſatum. Rurſus ſemino, ſeu rurſus planto. { ἀναφυτεύω. GALL *Replanter, re ſemer.* ITAL. *Replantare, riſeminare.* GER. Widerumb ſäyen HISP. *Replantar, ſembrar otra vez* ANG. *To plant or ſowe againe.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 20. Nam quum hyeme prægelida captæ ſegetes eſſent, reſeuerunt, reſarrientes campos menſe Martio.

Rĕſĕruo, as, In aliud tempus, vel in futurum ſeruo, retineo. { אצר *atſar* צפן *tſaphán.* φυλάσσω. GAL *Referuer.* ITAL. *Reſerbare.* GERM. Hinderſich behalten. HISP. *Reſeruar ò guardar.* ANG. *To keep vntill an other tyme.* } Cicer. *ad Qu. frat. lib.* 2. Præſenti ſermoni reſeruentur cætera. Idem *in Orat* Vſum loquendi populo conceſſi, ſcientiam mihi reſeruaui. Virg. 4. *Æneid.*

Nam quid diſſimulo? aut quæ me ad maiora reſeruo?

Senec. *cap.* 11. *de tranq.* Quo te reſeruem malum & trepidum animal.

Rĕſes, vide *Reſideo.*

Rĕſex vide *Reſeco.*

Rĕsĭdĕo, es, penult. correpr. Quieſco, ſedeo, firmiter ſto. { ישב *iaſchab* נח *nách* שקט *ſchakát* חנה *chanáh.* καθίζομαι. GALL. *Se r'aſſoir, eſtre aſſis* ITAL. *Riſedere, ſedere.* GERM. Enſitzen/ ſtill ſitzen HISP. *Tornar otra vez à ſe aſſentar, eſtar mucho aſſentado.* ANGL. *To ſitt a long tyme.* } Virg. 7. *Æneid.*

——*omniſque repente reſedit*
Flatus.

Liuius *lib.* 5. *d.* 4. Poſtquam reſedit terror. ¶ Reſidere eſuriales ferias eſt otiari, agerèque ferias eſuritione plenas. Plaut. *in Capt. ſc.* 1. *a.* 3. Ita venter, guttúrque reſident eſuriales ferias.

Rĕſĕs, idis, Segnis otioſus, diſſolutus. { עצל *hatſél* שקט *ſchakét* χωλεύων, ἀργός. GALL. *Aſſis de laſcheté, demeure laſche, pareſſeux.* ITAL. *Tardo, otioſo.* GERM. Faul vnd trag/ müſſig ſitzen. HISP. *Floxo ò pereZoſo.* ANG. *Slouthfull, ſluggiſh, idle* } Liu *lib.* 2. Timuere patres reſidem in vrbe plebem, incerti, manere ea, an abire mallent. Virg. *lib.* 6. *Æneid.*

Otia qui rumpet patriæ, reſidéſque mouebit
Tullus in arma viros, & iam deſueta triumphis
Agmina.

Idem 1. *Æneid.*

——*& viuo tentat præuertere amore*
Iampridem reſides animos, deſuetaque corda.

Id eſt, pigros. Reſes aqua a Var. 3. *de re ruſt. c.* 17. dicitur quæ non fluit.

Reſidia, ignauia. à reſes, vt deſidia a deſes.

Rĕsĭdŭus, a, um, quod adhuc reſidet. quod ſupereſt, remanet. { נשאר *niſchár* נותר *nothár.* λοιπός, ὑπόλοιπος. GALL *Le reſte, reſidu, demeure de reſte* ITAL *Reſto, reſtante.* GER. Vberig/ vberennig/ vberbliben. HISP *Coſa que queda, ò reſtante.* ANG *The reſt, the reſidew.* } Plaut. Cicer. *lib.* 10. *Epiſt.* Cupio nullam reſiduam ſolicitudinem eſſe. Liu. 9. *bel. Pun* Et ſiue ex reſidua & vetere ſimultate, ſiue intempeſtiua iactatione ſeueritatis inflatus Suet. *in Tiber. c.* 62. Contis & remis elidente cadauera (damnatorum) ne cui reſidui ſpiritus quidquam ineſſet. Idem *in Auguſt cap.* 3. Reſiduam Catilinæ manum deleuit. Idem *ibid. cap vlt.* Reſidua vectigaliorum. Hic autem, ſicut & *in Calig. cap.* 16 *infrà.* Vectigaliorum dixit Suet. pro vectigalium. itáque habet editio Caſauboni. Reſiduus pro relictus. Idem Suet *Auguſt cap.* 73. Inſtrumenti eius, & ſuppellectilis parſimonia apparet etiam nunc reſiduis lectis, atque menſis: quorum pleraque vix priuatæ elegantiæ ſunt. ¶ Reſiduæ pecuniæ dicebantur, quæ apud eum qui publicam pecuniam adminiſtrarat, ſupererant cum vel in vſum publicum, vel in ærarium referri deberent. *L.* 21. *D. ad leg. Iuliam de pecul & l.* 4 *eod.* ¶ Reſiduus pœnæ homo, qui tantum in pœnam viuit. Quintil. *decl.* 9. Quum confectum cladibus, & tantum pœnæ reſiduum conſidero.

Rĕsīdo, is. Idem ferè quod reſideo, niſi quòd motum quendam importat: quaſi ad reſidendum deſcendo. { ישב *iaſchab* נח *nach* שקט *ſchakát* חנה *chanah.* ἀνακαθίζω. GALL. *Se r'aſſoir* ITAL. *Porſi à ſedere.* GER. Wider nider ſitzen. HISP. *HaZerſe aſſiento en el bando.* ANGL. *To light or ſitt downe as birdes after flight* } Plin. iun *lib.* 9. *Epiſt.* Nouiſſime Conſul, Secunde, ſententiæ loco dices, ſiquid volueris. Permiſeris, inquam, quod vſque adhuc omnibus permiſiſti: reſido, aguntur alia interea. Virg. 6. *Æneid.*

——*tumida exire tum corda reſidunt.*

Rĕsīgno, as, quod erat ſignatum vel obſignatum, aperio, relaxo, patefacio, ſoluo. { פתח *pathách* ἀποσφραγίζω, ἀποσφραγίζω. GALL. *Deſſeeler, crocheter, abolir.* ITAL. *Sbollare, aprire, ſlegare come ſon lettere.* GERM. Ein ſigel auffbrächen/ ein ſigel oder zeichen dannen thun ANG. *To vnſeal, or open that is ſealed.* } vt Reſignare literas)(Signo, quod eſt anulo ſignum imprimo. Plaut. *in Trin.* Iam ſi obſignatas non feret, dici hoc poteſt, apud portitorem eas reſignatas ſibi, inſpectáſque eſſe. Cicer. *Attic. lib.* 11. Quas ſi putabis illi ipſi vtile eſſe reddi, reddes: nihil me lædet. Nam quod reſignatæ ſunt, habet, opinor, eius ſignum Pomponia. Ouid. 6 *Faſtor.*

Atque ait, ô Vates venientia fata reſigna.

¶ Hinc reſignatio teſtamentorum appellata. Horat. 1. *Epod.* 7.

——*& opella forenſis*
Adducit febres, & teſtamenta reſignat.

¶ Item reſignare, eſt perfectè ſignare. { חתם *chatám* κατασφραγίζω. } Colum. *lib.* 3. Priuſquam arbuſculas transferas, rubrica reſignato, vt iiſdem quibus antè ſteterunt, conſtituas eas. ¶ Reſignare oculos, i. aperire. Virg *in Æneid.*

Dat ſomnos adimitque & lumina morte reſignat.

Plin *lib.* 11. *cap.* 37. de oculis loquens, Morientibus illos operire rurſúſque in rogo patefacere Quiritium magno ritu ſacrum eſt, ita more condito, vt neque ab homine ſupremum eos ſpectari fas ſit, & cælo non oſtendi nefas. At Seruius apud Maronem pro claudere non rectè expoſuit. ¶ Antiqui etiam reſignare pro reſcribere dicebant. ſicut ſubſignare pro ſubſcribere. ἀντιγράφειν. ¶ Item reſignare, reddere: quod fit quum in libris datorum & acceptorum pecuniam, quam acceptam ſignauimus,

grauimur, redditam demonſtramus. Hor. *lib.* 3. *Car. Ode* 29. *de Fortuna,*

Si celeres quatit pennas, reſigno quæ dedit.

Idem 1. *Epiſt.* 7.

Hac ego ſi compellar imagine, cuncta reſigno.

¶ Ponitur aliquando pro perimo, abrogo, diſſoluo. Cicer. *pro Archia.* Nam quum Appij tabulæ negligentiùs aſſeruatæ dicerentur, Gabinij, quandiu incolumis fuit, leuitas poſt damnationem, calamitas omnem tabularum fidem reſignaſſet, &c. Bud.

Rĕſignatum æs dicebatur militi quum ob delictum iuſſu Tribuni militum, ne ſtipendium ei daretur, in tabulas referebatur. Autor Feſtus.

Rĕſilio, is, Saltu retrocedo, ſubito pedem refero. { [illegible]. GALL. *Reſaillir, retallir, rebondir.* ITAL. *Saltar in dietro.* GERM. Wider hinderſich ſpringen. HISP. *Saltar atras.* ANGL. *To leap back, to rebound or ſlippe away quickelie.* } Quadrigarius *lib.* 6. Sertorius cautè dextrum humerum ſauciat, atque reſilit. Quint. Reſiliendum eſt ab iis, quæ à iudice non recipiuntur. ¶ Reſilire item dicitur mamma, quum ſteriteſcit lactis materia deorſum reuocata. Plin. *lib.* 11 *c.* 40. Detracto mamma alumno ſuo, ſteriteſcit illico, ac reſilit. ¶ Reſilire item dicitur quod corpori duro illiſum, repellitur atque repercutitur: vnde per tranſlationem, crimen ab aliquo reſilire dicimus, pro eo quod eſt non hærere, aut non quadrare in illum cui obiicitur. Cicer. *pro Roſc. Amer.* Vbi ſcopulum offendis eiuſmodi, vt non modò ab hoc crimen reſilire videas, verùm omnem ſuſpicionem in vosmetipſos recidere intelligas.

Rĕſulto, as, frequenter reſilio, Repercutior, ſiue reflector: vt quum pila pauimento illiſa, ſurſum reſilit. { [illegible]. GALL. *Souuent reſaillir & reualler.* ITAL. *Saltar all' inſu.* GERM. Widerquyffen/widerſhallen. HISP. *Reſultar de alguna coſa.* ANGL. *To leap back often.* } Transfertur tamen ſæpe ad vocis repercuſſionem, qua montes & nemora quodammodo morari videntur, & ſubſilire. Virg. 5 *Æneid.*

Pulſati colles clamore reſultant.

Idem *lib.* 8.

Conſonat omne nemus ſtrepitu, colléſque reſultant.

Plin. *lib.* 11 *cap.* 19. Inimica apibus echo eſt, reſultanti ſono, qui pauidas alterno pulſat ictu. Quintil. Reſultans vocis mutationibus pronuntiatio. Idem, Reſultantes omnes obiectu lapillorum. Idem, Genus dicendi quod reſultat verborum licentia.

Rĕſimus, a, um, ex re, & ſimus, Simus, hoc eſt, qui nares habet depreſſas, extremitate ſurſum reflexa. { [illegible]. GAL. *Qui a le nez camus & recroché.* ITAL. *Chi ha il naſo aperto in ſu come mori.* GERM. Der ein aſlen naſen hatt/das iſt zu vorderſt ob ſich gebogen. HISP. *Coſa muy roma de narizes.* ANGL. *He that hath a camoiſe noſe or crooked upward.* } Vnde à Virg. capellæ dicuntur ſimæ 10 *Eclog.*

Dum teneræ attondent ſima virgulta capellæ.

Seruius, Simæ, Græcum eſt nomen, id eſt, preſſis naribus: vnde & ſimias dicimus. Reſimus, vtitur Col. *lib.* 6 *cap.* 1. loquens de boum indole, Parandi (inquit) ſunt boues naribus reſimis patulis. Var. 2 *de re ruſt. c.* 9.

RĒSINA, æ. Ita Calepini poſterior editio, ſed nihil tale primæ, & verò malè illud. Eſt n. vtraque prima ſyllaba longa. Id ſcribit quoque veteris vocabularij compilator, cuius iſta verba: *Reſina* pen. prod. dicitur lacryma. Martial.

Quid facient vngues? nam certè non potes illos
Reſina, Veneto nec reſecare luto.

Eſt, reſina humor tenax ex arboribus defluens, in iiſdémque reſidens. { צרי *tſori* נטף *nethoph,* [illegible]. GALL. *Reſine.* ITAL. *Ragia che cola per lo pin del pino.* GERM. Harz/die zähe materi ſo auß den bäumen herfür tringt. HISP. *La raſina del pino, trementina.* ANG. *Reſin or all like gumme running out of trees.* } Eius duæ præcipuæ ſunt ſpecies, arida vna, humida altera. Et prorſus omni ſtomacho conducit, & ſanguinis reiectioni in primis que probatur quæ à terebintho arbore, terebinthina eſt appellata. Naſcitur in Arabia, in Iudæa, in Syria, in Cypro, in Lycia, & in Cycladibus. Quæ alba, præſtantior eſt, vitri colorem habens, & nimis nihil exulcerat.

Rĕſinaceus, adiect. quod reſinam refert. { [illegible]. GALL. *Semblable à reſine.* ITAL. *Simile a ragia.* GERM. Dem harz gleich. HISP. *Semejante a reſina.* ANGL. *Lyke roſin or gumme of trees.* } Plin. *lib.* 24 *c.* 11. Alterum ſterile, alterum cui & caulis, & ſemen reſinaceum, quod cachryn vocamus.

Rĕſinatus, a, um, quod eſt reſina illitum, ſicut à pice, picatum. { [illegible]. GAL. *Frotté de reſine.* ITAL. *Coſa imbrattata da ragia.* GERM. Geharznet/mitt harz beſtreichen/ oder vermiſchet. HISP. *Coſa vntada con reſina.* ANG. *Daubed or ſmered with roſin.* } Iuuen. *Satyr.* 8.

Quid reſinata iuuentus?

Reſinatum, cui reſina admiſta eſt. Vinum reſinatum reſina conditum. [illegible] Mart. *lib.* 3.

Reſinata bibis vina, Falerna fugis.

Plin. *lib.* 23 *cap.* 1. Nouitium reſinatum nulli conducit.

Rĕſinoſus, adiect. quod reſina abundat. { [illegible]. GALL. *Reſineux, plein de reſine.* ITAL. *Pieno di ragia.* GERM. Voll harz/gar harzechtig. HISP. *Coſa llena de reſina.* ANG. *Full of roſen.* } Plin. *lib.* 15. *cap.* 7. Eſt enim pinguiſſima, reſinoſiſſima.

RESIPIO, is, reſipui & reſipere, & Reſpire, Diomedes *lib.* 1. ex re, & ſapio compoſitum. Sapio, ſaporem remitto, refero: vt quum dicimus, Vinum reſipit picem, hoc eſt, ſaporem picis refert. { [illegible]. GALL. *Sentir, auoir ſaueur.* ITAL. *Hauere ſapore.* GERM. Nach etwas ſchmecken/ erſchmecken. HISP. *Tener ſabor.* ANG. *To haue a ſauour or taſte of any thing.* } Plin. *lib.* 14. *cap.* 1. In Iuuenta vitis per ſe in vino picem reſipiens. ¶ Reſipere item dicitur is, qui ad mentis ſanitatem redit, quive ex prodigo & ex inutili factus eſt frugi. { שב *ſchab,* [illegible]. GALL. *Retourner à ſon bon ſens.* ITAL. *Ritornare al ſuo buon giudizio.* GERM. Wider witzig/oder verſtendig werden. HISP. *Tornar en ſu ſeſo.* ANG. *To wake wiſe againe.* } Terent. *in Heaut.* Multò omnium nunc me fortunatiſſimum Factum puto eſſe gnate, quum te intelligo reſipiſſe. Cicer. *ad Attic. lib.* 4. Vix aliquando te autore reſipui.

Rĕſipiſco, ſcis. Ad mentis ſanitatem redeo. { שב *chab,* [illegible]. GALL. *Retourner à ſon bon ſens.* ITAL. *Tornar in ceruello.* GER. Wider witzig/oder rechtſinnig werden. HISP. *Tornar en ſu ſeſo.* ANGL. *To amend and come to him ſelf againe.* } Liu. *lib.* 6. *bel. Maced.* Vt tunc ſaltem regiam vanitatem experti, reſipiſcerent. Reſipiſcunt ægroti, quaſi reſpirantes à defectione vel animi deliquio. Suet. *in Tib. c.* 37. Quum extractum ſibi deficienti annulum mox reſipiſcens requiſiſſet.

Reſipiſcentia, actio reſipiſcentis. Vox frequens Theologis pro Græca *μετάνοια.*

Rĕſiſto, is, Gradum ſiſto, reſtito. { עמד *hamádh,* [illegible]. GALL. *Reſiſter.* ITAL. *Reſiſtere.* GERM. Stillſtehn/item widerſtehn/ein widerſtand thun. HISP. *Reſiſtir.* ANGL. *To gainſtand or reſiſt.* } Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe,* Reſtitere Romani, tanquam cæleſti voce iuſſi. Ouid. 3. *Faſt.*

Reſtitit ad noſtras feſſa labore fores.

Virg. 4. *Æneid.*

Incipit effari mediáque in voce reſiſtit.

¶ Accipitur aliquando Reſiſtere pro aduerſari, ſeu repugnare. { התיצב *hithiátſteb* לפנים *lephanim,* [illegible]. } Cic. *Att.* Sero reſiſtimus ei quem aluimus contra nos. Idem *de Leg. Agrar. contra Rullum,* Vis Tribunitia non nunquam libidini reſtitit Conſulari. Reſiſtitur, Impersonale. Cæſ. 1 *bell. Ciu.* Omnibus his reſiſtitur. Liu. *lib.* 3. *ab Vrbe,* Tamen legi reſiſtebatur.

¶ Reſolidare vulnus. Gloſſ. vet. ¶

RĔSOLVO, Diſſoluo quod ligatum erat. { פתח *pittéach,* [illegible]. GALL. *Deſlier, deſſoudre.* ITAL. *Slegare.* GERM. Wider aufflöſen/oder offbinden. HISP. *Deſatar.* ANGL. *To lewſe or vntie.* } Ouid. 1. *Metam.* Et velate caput, cinctáſque reſoluite veſtes. Idem 4. *Faſt.*

Ter iungat Titan, térque reſoluat equos.

Idem *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Nix iacet, & iactam non ſol pluuiaque reſoluunt.

Et Plaut. *Amph. ſc.* 2. *a.* 2. Bacchæ bacchanti ſi velis aduerſarier, ex inſana inſaniorem facies, feriet ſæpiùs: Si obſequare, vnâ reſoluas plagâ. GAL. *D'vn ſeul coup tu te depeſtreras d'elle, tu la payeras, & feras retirer. Tu reprimeras ſa fureur & rage.* ¶ Reſoluere autorem, pro transferre ex vna lingua in aliam. Senec. *cap.* 11. (alias 30.) *de conſ. ad Polyb.* Quæ (carmina Homeri) tu ita reſoluiſti, vt quamuis ſtructura illorum receſſerit, permaneat tamen gratia, ſic enim illa ex alia lingua in aliam tranſtuliſti, vt, &c. ¶ Ponitur & pro mollire, ſiue ſubigere. { [illegible] } Colum. *lib.* 2 *cap.* 2. Ex his nihil non melius reſoluta humo, quam denſa [illegible]. ¶ Item pro deſtruere, amouere. { הסיר *heſir,* [illegible]. } Virgil. *lib.* 1. *Georg.*

Inuitat genialis hyems, curáſque reſoluit.

id eſt, amouet. ¶ Nonnunquam etiam pro numerare pecunias creditoribus aut aliis quibus promiſimus. { השיב *heſib* שלם *ſcilém.* } Plaut. *Aſin. ſc.* 4 *a.* 2. Equis pro vectura olim reſolui, & ſolui. Et *in Men. ſc.* 5 *a.* 5. Perdomiſco ſi reſolui argentum, cui debeo. Idem *in Epid.* Nam leno omne argentum abſtulit pro fidicina, ego reſolui. ¶ Item pro reijcere. { הבריח *hebriach.* } Quintil. *lib.* 5. Reſoluere ex parte diuerſa dicta difficile erit. ¶ Item Reſoluere animum pro remittere, relaxare. GALL. *Luy dôner quelque relaſche pour ſe recreer,* &c. Vide *Reſolutus.*

Reſolutio, [illegible]. ¶ Reſolutio ſtomachi. Celſus *lib.* 4. *c.* 5. Vulgatiſſimum verò peſſimúmque ſtomachi initium eſt reſolutio, i. cùm cibi tenax non eſt. ¶ Reſolutio ventris, [illegible]. Idem Celſ. *lib.* 3. *cap.* 24. Si purgatio fuit, poſt eam triduo, primo modicè cibum oportet aſſumere ex media materia, & vinum bibere Græcum, ſalſum, vt reſolutio ventris maneat. ¶ Reſolutio neruorum, [illegible]. Idem *lib.* 3. *c.* 27. ¶ Reſolutio maxillarum. Idem *lib.* 4. *c.* 3. Oculorum, *lib.* 6. *c.* 6.

Rĕſolutus, a, um, participium Diſſolutus. { מפתח *mephutách* מותר *muthár.* [illegible]. GAL. *Deſlié.* ITAL. *Slegato.* GER. Auffgelöſt. HISP. *Deſatado.* ANG. *Vntied, looſed.* } Tibul. *lib.* 1. *Eleg.* 3.

—— Comas reſoluta puella.

Ouid. 3. *Faſt.*

—— Reſoluto crine precatur.

Senec. *c.* 25. *de conſ. ad Polyb.* Reſoluta vincula pacis. Col. *lib.* 1. *c.* 1. Nam ſic iuuenum corpora fluxa & reſoluta ſunt, vt nihil mors mutatura videatur. Ouid. 15. *Metam.*

—— reſolutaque tellus
In liquidas rareſcit aquas.

¶ Reſolutus animus, i. à ſolito labore liberatus tantiſper dum reficiatur ac recreetur. Senec. *c.* 15. *de tranq.* Animorum impetus aſſiduus labor frangit: Vires recipient paulum reſoluti & remiſſi.

RESONO, as, Sonum refero, quaſi iterum aut contrà ſono. { המה *hamáh,* [illegible]. GAL. *Reſonner, retentir.* ITAL. *Riſonare.* GERM. Wider tönen/widerhällen. HISP. *Sonar otra vez, reſonar.* ANG. *To make an echoe.* } Virg. 1. *Eclog.*

Formoſam reſonare doces Amaryllida ſyluas.

Idem *lib.* 5. *Æneid.*

—— Reſonat clamoribus æther.

Idem 2. *Eclog.*

Sole ſub ardenti reſonant arbuſta cicadis.

Ouid. *Eleg.* 11 *lib.* 3. *Triſt.*

Cumque tribus reſonant terna theatra foris.

Quintil. Vrbanum os in quo neque reſonet ruſticitas, nec peregrinitas. ¶ Accipitur & pro ſimpliciter ſonare, ſiue ſonum edere. Cicer. 1 *Tuſc.* Qui quum coniectus in carcerem triginta iuſſu tyrannorum venenum, vt ſitiens obbibiſſet, reliquum ſic à poculo eiecit vt id reſonaret. Quo ſonitu reddito arridens, Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ.

Rĕſonans, tis, particip. { המה *homéh,* [illegible]. GALL. *Reſonant, retentiſſant.* ITAL. *Riſonante.* GERM. Wider tönend. HISP. *Coſa que reſona.* ANGL. *Reſounding.* } Virg. 1. *Georg.*

—— aut reſonantia longè
Littora miſceri, & nemorum increbreſcere murmur.

Rĕſŏnus, a, um, { המה *homeh,* [illegible]. GALL. *Reſonât, retentiſſant.* ITAL. *Riſonante.* GERM. Wider tönig/laut tönend. HISP. *Coſa que reſona.* ANG. *That ſoundeth againe.* } Ouid. 3. *Metam.*

—— hæc reſonis iterabat vocibus echo.

Valer. Flac. 1. *Arg.* Excelſi manibus remi, conuerſaque frontem Puppis in obliquum reſonos latus accipit ictus.

Rĕſorbeo, bes, reſorbui, & reſorpſi, ptum. Proprie eſt iterum ſorbere

quod quis euomuit. { ἀναῤῥοφῶ, ἀναβρόχω. GALL. *Rehumer, rauallen.* ITAL. *Reſorbere* GERM. Wider auffſuppen. HISP. *Reſorber* ANGL. *To ſuppe vp againe.* } Ouid. 12. *Epiſt.*

Quaque vomit totidem fluctus, totidémque reſorbet.

Plin. *lib.* 9 *cap.* 43. Hamo deuorato, omnia interanea euomunt, donec hamum egerant: deinde reſorbent. Virg. 11. *Æneid.*

Nunc rapidus retrò atque æſtu reuoluta reſorbens
Saxa, fugit, litúſque vado labente relinquit.

Quintil. Reſorbere ſpiritum.

‖ Reſortus, territorium, juriſdictio. Bud. ‖

Rĕſpĕcto, Reſpectus, vide *Reſpicio*

RĔSPĔRGO, ſi, ſum, Perfundo, aſpergo { זרק *zarák* נזה *nazáh*. ῥαντίζω. GALL. *Eſpandre çà & là arrouſer.* ITAL. *Riſpargere.* GER. Beſprützen/ beſprengen. HISP. *Derramar rociando.* ANG. *To water or ſprenkle licour vpon.* } Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe,* Hinc patres, hinc viros orantes, ne ſe ſanguine nefando ſoceri, generíque reſpergerent. Col. *lib.* 1. Deinde quum prædictum tectorium inaruit, rurſus amurca reſpergitur. Cic. 7. *Verr.* Quum Prætoris nequiſſimi inertiſſimique oculos prædonum remi reſpergerent.

Rĕſpērſūs, a, um particip, Perfuſus, conſperſus. { מזה *muzzéh* זרק *zarák.* ῥεῤῥαντισμένος. GALL. *Reſpars arrouſé.* ITAL. *Riſparſo, ſpruzzato.* GER. Beſprützt/beſprengt. HISP. *Derramado rociando.* ANGL. *Sprinkled vpon.* } Liu. 4. *bell. Pun.* Reſperſæ matris cruore virgines. Manus reſperſæ ſãguine Cicer. *pro Roſc. Amer.*

Rĕſpērſūs, us, ui, Ipſe reſpergendi actus. { מזה *mazzéh.* ῥαντισμός. GAL. *Arrouſement, reſpandement.* ITAL. *Spargimento, ſpruzzamento.* GERM. Verſprützung. HISP. *Rociamiento.* ANGL. *Sprinckling vpon.* } Plin. *lib.* 10. *cap.* 3. Hæc cauſa eſt gregatim auibus natandi: quum plures ſimul non infeſtantur, reſperſu pennarum hoſtem obcæcantes.

Rĕſpērſio, nis, idem. { מזה *mazzéh.* ῥαντισμός } Cicer. 1. *de Diuin.* Habes & reſperſionem pigmentorum, & roſtrum ſuis, & alia permulta.

RĔSPICIO, is, propriè rurſus ſpecio: item retrò ſpecio; & generaliter ſpecto, conſidero: item ſpecto cum affectu bono, diligens, vel commiſerans honoro, colo. { פנה *panáh* ראה *ráh* הביט *hibbit* נשקף *niſchkáph* שזף *ſchazáph.* ἀποβλέπω. GAL. *Regarder.* ITAL. *Riguardare, guardare in dietro.* GERM. Hinderſich ſehen/ vmbſchauen. HISP. *Mirar atras ò otra vez.* ANGL. *To looke back or to behold.* } Plaut. *in Aulul. ſc.* 1. *a.* 1. Tu ſi ex hoc loco digitum tranſuerſum, aut vnguem latum exceſſeris, aut ſi reſpexis, donec ego te iuſſero. Quint. Reſpicere ad libellum; (vt ſolent pueri obliuioſi, &c.) Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Heu reſpice ad nos. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Reſpice huc ad me. Eodem modo, *in Milit ſc.* 4. *a.* 2. *&* *Capt ſc.* 1. *a.* 4. ¶ Interdum refertur ad animam, pro eo quod eſt, præterita mente reuoluo. { ראה *raáh.* ἀναλογίζομαι. } Cicer. *pro Archia*, Nam quoad longiſſimè poteſt mens mea reſpicere ſpatium præteriti temporis, & pueritiam recordari, &c. Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Non ſoles reſpicere te, quum dicis iniuſtè alteri. Senec. *c.* 7. *de conſ. ad Polyb.* Reſpicere ad res ſuas. ¶ Pro magnifacere, curare. Gellius *cap.* 11. *lib* 6. Neque eum amicum recipio, neque inimicum reſpicio. (i. curo, magnifacio. Senec. *c.* 11. *de conſ. ad Polyb* Reſpice fratres, vxorem, filium. Idem *cap.* 16. *de conſ. ad Marc.* Reſpice duas filias, nepotes Cæſ. *lib.* 1. *de bell.* Reſpiciant in Cæſarem atque eius gratiam ſequantur. Idem *lib.* 3. *bell. ciu.* Ad hunc ſumma imperij reſpiciebat. Senec *cap.* 8. *de tranq.* Lætiores videbis, quos nunquam fortuna reſpexit, quam quos deſeruit. Reſpicere ſe, eſt habere rationem ſui, proſpicere ſibi, & rebus ſuis conſulere. Plancus Cicer. Quòd ſi aut Cæſar reſpexit ſe, aut Africanæ legiones celeriter venerint, ſecuros vos ex hac parte reddemus. Terent. *in Phorm.* Reſpice ætatem tuam, id eſt, proſpice ætati tuæ. Idem *Heaut.* Denique nullum remittis tempus, neque te reſpicis. ideſt, non parcis ætati tuæ, neque vllam ſalutis tuæ rationem habes. ¶ Nonnunquam ponitur pro fauco, miſereor adiuuo, opem fero. Idem *in And.* Charine, me & te imprudens, niſi quid dij reſpiciunt, perdidi. Et *in Phor.* Dij nos reſpiciunt, gnatam inueni nuptam cum tuo filio, id eſt, diligunt. Idem *in And.* Age, me in tuis ſecundis reſpice.

Rĕſpĕctūs, us, Modò ipſam reſpectionem ſignificat. { מראה *mareh.* ἀποβλεψις. GAL. *Regard.* ITAL. *Riguardo.* GERM. Das hinderſich ſehen. HISP. *Mirada.* ANG. *A looking back or regard.* } Plaut. Et me reſpectu terrunt ¶ Modò rationem qua ad aliquid agendum mouemur. λόγος. Plinius, Namque eo reſpectu commotus, abſceſſerat. ¶ Reſpectum habere ad aliquem Cicer. 5 *Philipp* Itaque quum reſpectum ad Senatum, & ad bonos non haberet, eam ſibi viam patefecit ad opes ſuas amplificandas, quã virtus liberi populi ferre non poſſet. ‖ ¶ Reſpectum agere λόγον ἔχειν, rationem habere. Calliſtratus *d. lib.* 48. *tit.* 19. *l.* 28. Venenarij capite puniendi ſunt: aut ſi dignitatis reſpectum agi oportuerit, deportandi ſunt. ‖ Liuius *lib.* 9. *dec.* 4. Si quis reſpectus mei. Idem *lib.* 2. *d.* 5. Aliquo reſpectu ſui. Item *ibid.* Si quem reſpectum amicitiæ haberet. *Ibidem*, Si nullus ſit quàm ad Romanos aſpectus. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 1.

Reſpectúque tamen non periiſſe mei.

¶ Aliquãdo id quod reſpicitur. Cicer. 1. *de Diuin.* Fugientibus miſerabilem reſpectum incendiorum fore, id eſt, horrendum ſpectaculum.

Rĕſpĕcto, as, frequentatiuum eſt à reſpicio, Identidem oculos deorſum flecto, vel oculis reflexis quempiam aſpicio. { ἀποβλέπω. GALL. *Regarder ſouuent.* ITAL. *Guardare à dietro, guardare con gli occhi volti alla terra.* GER. Mit niderſichgewendten augen offt anſehen. HISP. *Mirar à tras, ò mirar boluiendo los ojos hazia la tierra.* ANGL. *To look often back.* } Virg. 11. *Æneid.*

Bis reiecti armis, reſpectant terga tegentes.

Cicer *pro Seſt.* Verùm hæc ita prætereamus, vt tamen intuentes & reſpectantes intueamur. Plaut. *Men. ſc* 2. *a.* 1. Probus eſſes agnator. Quidum? reſpectas identidem. Senec. *cap.* 15. *de tranq.* Reſpectare ad vitam in ipſa morte. Quintil. Reſpectans deformiter orator. (quum opem ſcilicet ab aliis petit.) ¶ Per tranſlationem nonnunquam ſignificat miſereri, ſeu propitium eſſe Virg 1. *Æneid.*

Si qua pios reſpectant numina.

Reſpexo, Plaut. *Aul ſc.* 1. *a.* 1. Si tu ſpexis donec ego iuſſero. Vbi tamen Reſpexis, dictum puto pro reſpexeris.

RĔSPĪRO, as, Anhelitum recipio, ſpiritum duco, animam attraho & emitto. { רוח *rauách.* ἀναπνέω. GALL. *Reſpirer, reprendre ſon halaine.* ITAL. *Reſpirare.* GER. Erkeichen/ erſchnauffen/ den athem faſſen HISP. *Eſpirar otra vez, reſpirar.* ANG. *To breath, to tak his breath.* } Plaut. *in Epid ſc.* 2. *a.* 1. Mane, ſine reſpirem quæſo. P. Imò acquieſce. A. Animo malè eſt. Recipiam anhelitum. Cic. *pro Roſc. Amer.* Quum tot tantiſque negotiis diſtentus ſit, vt reſpirare liberè non poſſit. ¶ Interdum efflo, exhalo, odorem emitto, ἀναπνέω. Statius 2. *Sylu.*

——*inde malignum*
Aera reſpirat pelago circunflua Neſſis.

¶ Per tranſlationem accipitur pro recreari, refici. נפש *nippáſch* ἀναψύχω, ἀναπαύομαι. } Cic. *Aul. Torq.* Si armis, aut conditione poſitis, aut fatigatione abiectis, aut victoria detractis, ciuitas reſpirauerit: & dignitate tua tibi & fortuna vti licebit. Velleius, Reſpirauit acies Romanorum: & hoſtium ceſſit. A re aliqua reſpirare. Quintil *lib* 1. *c.* 8. Nam præcipuè quidem apud Ciceronem, frequenter tamen apud Aſinium etiam, & cæteros, qui ſunt proximi, vidimus. Ennij, Accij Pacuuij, Lucilij, Terentij, Cæcilij & aliorum inſeri verſus: ſumma non eruditionis modò gratia, ſed etiam iucunditatis, quum poëticis voluptatibus aures à forenſi aſperitate reſpirent.

Rĕſpīrātio, nis, verbale Anhelitus receptio, attractio, & emiſſio anhelitus à pulmone per aſperam arteriam. { רוחה *reuacháh.* ἀναπνοή. GAL. *Reſpiration, reſpirement.* ITAL. *Reſpiratione.* GERM. Das ſchnauffen/ oder athmen. HISP. *Aquella obra de reſpirar.* ANGL. *A breathing* } Plin. *lib.* 9. *cap* 7. Quis enim ſine reſpiratione ſomno locus? ¶ Nonnunquam euaporatio, ἀναθυμίασις. Cic. 2. *de natura deor.* Ipſe enim oritur ex reſpiratione aquarum: earum enim quaſi vapor quidam aër habendus eſt.

Rĕſpīrātūs us, ui, Reſpiratio. Cicer. 2. *de natura deor.* In pulmonibus autem ineſt raritas quædam & aſſimilis ſpongiis mollitudo, ad hauriendum ſpiritum aptiſſima: qui tum ſe contrahunt aſpirantes tum in reſpiratu dilatant, vt frequenter ducatur cibus animalis, quo maximè aluntur animantes.

Rĕſpīrāmĕn, inis, pro halitu, ſeu meatu ſpiritus. { ἀναπνοή. GAL. *Le conduit par où on reſpire, ſouſpirail.* ITAL. *Condotto naturale per loqualle ſi reſpira.* GERM. Der gang deß athems/ die lufftrör. HISP. *El reſpiradero.* ANGL. *The paſſage of the breath.* } Ouid. 2. *Metam.* Vitaleſque vias & reſpiramina clauſit. *Ibidem*, Eliduntque fauces, & reſpiramen, iterque Eripiunt animæ.

Rĕſplĕndĕo, es, Splendeo, reluceo. { נגה *nagháh* הופיע *hophiah.* ἀντιλάμπω, αὐγάζω. GALL. *Reſplendir, reluire.* ITAL. *Riſplendere.* GERM. Widerſcheinen/ ein glantz geben. HISP. *Reſplandecer.* ANGL. *To giue light, to shine.* } Cicer. 2. *de finib.* Adſint etiam formoſi pueri qui miniſtrent: reſplendeat iis veſtis.

RĔSPONDĔO, es, di, ſum, Poſteriore loco dico. { ענה *ʿanáh* השיב *heſchib.* ἀποκρίνομαι, ὑποκρίνομαι. GALL. *Reſpondre.* ITAL. *Reſpondere.* GER. Antworten/ antwort geben. HISP. *Reſponder à la pregunta.* ANGL. *To anſwer.* } Plin. *in Pſeud.* Reſponde quod rogo. Dicimus autem reſpondeo tibi, & ad te. Plin. Quum ad eos breuiſſimè reſpondiſſem. Marius *ad Ciceronem lib.* 11. *Epiſt.* Reſpondebo criminibus quibus tu pro me, &c. Plaut. *Aul. ſc.* 1. *a.* 1. Quod eis reſpondi, ea omnes ſtant ſententia. (de coniectore ſomniorum) Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 1. Quid olet? reſponde vt augur. Idem *Capt. ſc.* 2 *a.* 2. E. Sponden' H Spondeo. E. At ego aduerſille gnatum tuum reſpondeo Idem *Men. ſc. vlt. a* 5. Sed hoc reſponde mihi. S. Roga. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 5. Hoc quod rogo, reſponde. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. *&* *ſc.* 3. *a.* 5. Quando vir bonus es, reſponde quod rogo. Ibidem *ſc.* 3. *a.* 1. Reſpondit mihi atque adeò fideliter tibi eſſe argenti inopiam Idem *Men. ſc. vlt. a.* 5. Vt libet roga, reſpondebo. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Labori rogandi & reſpondendi parſiſſem. Mox, vt te rogitem reſponde mihi. Quintil. Non reſponſurum inuadere, &c. ¶ Reſponſum eſt mihi. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. ¶ Aliquando ſignificat euentu & exitu conuenire, conſentire, & congruere. ἀπαντᾶν. Virg. *lib.* 1 *Æneid.*

——*Dictis reſpondent cætera matris.*

id eſt, conſentiunt, & conformia ſunt Plin. *lib.* 36. *c.* 22. Structuram, ad normam, & libellam, & ad perpendiculum reſpondere oportet. ¶ Aliquando ponitur pro parem & ſimilem eſſe. Cicer. 1. *Tuſc.* Nec tamen ſi qui magnis ingeniis in eo genere extiterunt, non ſatis Græcorum gloriæ reſponderunt, id eſt, pares fuerunt. Idem *in Trebon.* Cui quidem amori, vtinam cæteris rebus poſſem, amore certè reſpondebo, id eſt, ſatisfaciam, vel par ero. Virg. 1. *Georg.*

Illa ſeges demum votis reſpondet auari.
Agricolæ.

¶ Reſpondere ad animum alicui, eſt ei placere. GAL. *Luy plaire, eſtre à ſon gre.* Suet. *in Caſ. c.* 46. Villam, quia non tota ei reſponderat, totam diruiſſe, &c. ¶ Reſpondere ad nomen. Liu *lib.* 4. *d.* 4 Reſpondere ad delectum Idem *ibid.* Item, Reſpondere nobilitati ſuorum. ¶ Aliquando pro obiici, ſeu contra poſitum eſſe. ἀντίκειται. Virg *lib.* 6.

Contrà elata mari reſpondet Gnoſia tellus.

¶ Sanguis in fœminis non reſpondere dicitur, quum velut vocatus naturæ curſu non fluit. Celſ. *lib* 4. *cap.* 4. Sæpè fœminæ, quibus ſanguis per menſtrua non reſpondet, hunc expuunt. Alibi dicit, quibus menſtrua non feruntur. Aluus non reſpondet. Idem 4. 10. ſoluere aluum, ſi aliter non reſpondet, etiam ducere. Idem 6. 6. Menſtruis bene reſpondentibus.

Rĕſpōnſo, as, crebrò reſpondeo: item reſpondeo indignanter: contradico, reſiſto. { ἀντιλογέομαι, ἀνταποκρίνομαι. GALL. *Reſpondre ſouuent.* ITAL. *Riſpondere ſpeſſe volte.* GER. Offt antwort geben. antworten. HISP. *Reſponder muchas vezes.* ANGL. *To anſwer often.* } Plaut. *Menach.* Reſponſa aut loquere Idem *Moſtell*, Neu quiſquam reſponſet, quando haſce ædes pulſabit ſenex. Idem *Men. ſc.* 1. *a* 4. Num ancillæ aut ſerui tibi reſponſant tibi, loquere: non erit impunè. ¶ Reſponſare palato cibus dicitur qui minus tener eſt, duritiãque ſua palato reſiſtit. Hor. *in præceptis Catiani,*

Si veſpertinus ſubitò te oppreſſerit hoſpes
Ne gallina malum reſponſet dura palato,
Doctus eris viuam miſto merſare Falerno,
Hoc teneram faciet.

Rĕſpōnſĭto, as, are, de re dubia conſultus, reſponſum edo. propriéque ad

iuris prudentes, antiſtites cæremoniarúmque conditores pertinet, & Romæ olim ad Pontifices, [illegible] Gellius *lib.* 13. *cap* 19 Conſulentibus de iure publicè reſponſitauit. Cicero 1. *de Legib.* Summos fuiſſe in ciuitate noſtra viros, qui id interpretari populo, & reſponſitare ſoliti ſint.

Rěſpōnſum, id quod reſpondetur, & actio reſpondentis. { מענה *maanéh* תשובה *teſchubáh.* [illegible]. GAL. *Reſponſe.* ITAL. *Riſponſione, riſpoſta.* GERM. Ein antwort HISP. *La reſpueſta* ANG. *An anſwer.* } Terent. *in prolog. Phormion* Is ſibi reſponſum hoc habeat: in medio omnibus Palmam eſſe poſitam. Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Quod ſcribo, Delphis tibi reſponſum ducito Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Poſtquam reſponſum eſt mihi (id eſt poſtquam ab eo reſponſum accepi.) Quibus in exemplis τὸ reſponſum verbi paſſiui naturam retinet potius, quam nominis, &c. ¶ Dicimus autem dare reſponſum, & reddere reſponſum, pro reſpondere. Cicer 6 *Ver.* Senatus Sopatro reſponſum nullum dat: ſed commotus perturbatúſque diſcedit. Idem *pro Plancio*, Quum Senatus impediretur, quo minus id quod hoſtibus ſemper erat tributum reſponſum, Equitibus Romanis redderetur. ¶ Ponitur quoque reſponſum pro oraclo [illegible], Plin. *lib.* 15. *c.* 30. Lauriferam tellurem illam oſculatus ex reſponſo Cicer. 2 *de natura deorum*, Multa ex aruſpicum reſponſis commemorare poſſum. Virg. 4 *Æneid.*

Si qua Phryges præ ſe iactant reſponſa deorum

Idem 3. *Georg.*

Nec reſponſa poteſt conſultus reddere vates.

¶ Item reſponſa prudentum apud Iureconſultos dicuntur opiniones & ſententiæ quas conſultoribus ſuis viri prudentes & iuris periti dederunt. Hæ partem iuris ſcripti faciunt. Vide Iuſtinianum *in §. Reſponſa prudentum. de iur. nat. gent. & ciuil.*

Reſponſalis, qui pro alio reſpondet, [illegible], procurator, vel is qui abſentem excuſat.

Rěſponsūs, us, Conuenientia, conſenſúſque. { [illegible]. GALL. *Correſpondance, proportion.* ITAL. *Correſpondentia.* GER. Zuſammen ſtimmung/ober ſtimmung/wann eines ſein auff das ander geht HISP *Conſentimiento.* ANG. *Conſention or an aggryng together of thinges.* Vitruuius, Symmetria eſt ex ipſius operis membris conueniens conſenſus, ex partibúſque ſeparatis ad vniuerſæ figuræ ſpeciem ratæ partis reſponſus. Idem *lib.* 3. *c.* 1 Similiter vero ſacrarum ædium membra ad vniuerſam totius magnitudinis ſummam ex partibus ſinguiis conuenientiſſimum debent habere commenſum reſponſum. *Ibidem.* Et ex membris ſeparatis ad vniuerſam corporis ſpeciem ratæ partis commenſum fieri reſponſum.

Rěſpōnsio, nis, Ipſe reſpondendi actus. { מענה *maanéh* תשובה *teſchubáh.* [illegible]. GALL. *Reſponſe.* ITAL. *Reſponſione.* GERM. Antwort. HISP. *Reſpueſta* ANGL. *Anſwering.* } Cicer. 3. *de Orat.* Et quod continuatum, & interruptum, & imago, & ſibiipſi, reſponſio, & immutatio, & disiunctio. Idem *pro Corn. Balbo*, Accuſatoris interpretatio indigna reſponſione.

Rěſpōnsŏr, is, Fideiuſſor, qui pro aliquo ſpondet. { ערב *heréb.* [illegible] GALL. *Reſpondant, pleige.* ITAL. *Riſpondente.* GER. Ein bürg/der für ein anderen verſpricht. HISP. *El que promete por otro.* ANG. *A ſuretie or pledge.* } Horat. 1. *Epiſt.* 16.

Quo reſponſore, & quo cauſa teſte tenentur.

Reſponſorius, a, um, reſpondendi vim habens, reſpondens.

Rěſpūblica, æ, Libera ciuitas, ſtatus liberæ ciuitatis { [illegible]. GALL. *Republique, vne communauté de bourgeois.* ITAL. *Republica, cit à libera.* GER. Der gemein nutz/ein gemein regiment in einer ſtatt oder burgerſchafft. HISP. *Republica ciudad franca que biue de ſu ley.* ANGL. *A commone weale.* } Cic. 1. *Offic.* In quo ſi mihi obtemperatum eſſet, ſi non optimam, aut aliquam Reimpublicam, quæ nunc nulla eſt, haberemus. Idem *Att.* Hoc bello victores quam Rempublicam ſimus habituri, neſcio: victis certè nulla vnquam erit.

RĚSPŬO, is reſpui, tum, Repudio, & contemptim veluti cum ſputo reiicio. { גע *ghaál* מאס *maás*, [illegible]. GALL. *Reietter* ITAL. *Riſiutare, far poco conto, ſpeſſare.* GERM. Hinſpewen verächtlich hinwerffen. HISP. *Menoſpreciar.* ANG. *To put away, to lightlie or contemne.* } Cæſar 1. *bell. Gall.* Non reſpuit conditionem Cæſar, iámque ad ſanitatem redire eum arbitrabatur. Liuius 2. *ab vrbe*, Munera eius in animis hominum reſpuebantur. Tibull. *in Paneg.*

Nec munera parua reſpueris.

Cicer. 3. *de Orator.* Quinetiam guſtatus, qui eſt ſenſus ex omnibus maximè voluptarius: quique dulcedine præter cæteros ſenſus commouetur, quam citò, id quod valde dulce eſt aſpernatur, ac reſpuit. Gellius *cap.* 7 *lib.* 2. Declinanda, non reſpuenda quæ iubet pater iniuſtè. Senec. *cap.* 9 *de conſ. ad Mart.* Quaſi dirum omen reſpuat. ¶ Reſpuere auribus, per tranſlationem, pro eo quod eſt loquentem nolle audire. Cicer *in Piſ.* Quis vos non oculis fugiat, auribus reſpuat, animo aſpernetur? Reſpuere item aures dicuntur, quod earum iudicio deprehendimus non rectè ſonare Idem *de Parr.* Quod aures reſpuunt, immutandum eſt. Quintil. Reſpuunt id aures. ¶ Reſpuere ictus, eſt ictibus non lædi, & duritia ſua ictum quodammodo repellere. Plin. *lib.* 7 *cap.* 15. Ea eſt caro informis, inanima, ferri ictum & aciem reſpuens. Lucr. *lib.* 3.

Præterea quæcunque manent æterna, neceſſe eſt.

Aut quia ſunt ſolido cum corpore, reſpuere ictus.

Reſpuere ſecures dicitur lignum, quod ſecuribus non poteſt findi. Plin. *lib.* 17. *cap.* 10. Quid ſimile originis ſuæ habent malorum pirorúmque ſemina his enim principiis reſpuentem ſecures materiem naſci, indomita ponderibus, immenſis prœla, arbores velis, turribus, muriſque impellendis arietes. ¶ Imperium reſpuere, id eſt, recuſare. Colum. *lib.* 6. *c.* 8. Vbi piger iuuencus medius inter duos veteranos iungitur, aratróque iniuncto terram moliri cogitur, nulla eſt imperij reſpuendi facultas. Reſpuere in aliquem, Spuendo reiicere. Senec. *Epiſt.* 54. Quædam tela Philoſophia diſcutit, ea in eum qui miſerat reſpuit.

Rěſpŭor, eris, paſſiuum. { נגעל *nighál* נמאס *nimeás.* } Lucret. *lib.* 1.

Præterea lumen per cornua tranſit, ac imber

Reſpuitur.

Rěſpŭens, tis, participium ſeu nomen ex participio, { געל *ghoél* מאס *moés.* [illegible]. GALL *Qui reiette.* ITAL. *Chi riſiuta* GERM Verächtlich hinwerffend. HISP. *El que menoſprecia.* ANG *That putteth away or contemneth* } Gellius *lib.* 6. *cap.* 15. Communium vocum reſpuens minus. Vide *Reſpuo* ſupra.

RĚSTAGNO, as, are, Extrà redundo, aquam non contineo exundo, abundo, effluo. { שטף *ſchataph.* [illegible]. GALL. *Se deſborder* ITAL. *Abundare di ſopra, andar fuori* GERM. Vberlauffen. HISP. *Reboſſar el agua.* ANG. *To ſorrounde, to ouerflowe* } Colum. *lib.* 2. *cap.* 17. Itaque ſi qua palus in aliqua parte ſubſidens reſtagnat, dulcis deriuanda eſt: quippe aquarum abundatia atque penuria graminibus æquè eſt exitio Cæſar. 2. *bell. Ciuil.* Sed hoc itinere eſt fons, quo mare ſuccedit longiùs, latéque is locus reſtagnat. Ouid. 12. *Metam.*

Quam reſtagnantis facit maris vnda paludem.

Rěſtăgnatio onis, Inundatio. { שטף *ſchéteph.* [illegible]. GALL. *Deſbordement d'eau.* ITAL. *Inondatione, allagamento.* GERM. Vberlauffung/ außwellung. HISP. *Reboſſadura de agua.* ANGL. *A ſurrounding, ouerflowing.* } Plin. *lib.* 11 *c.* 37. Ne reſtagnatio intempeſtiua alui obſtrepat. Idem *lib.* 6. *c.* 28. Quod abeſſe à Petra decem dierum nauigatione noſtri negotiatores dicunt: Characenorúmque regi parere: & Apamiam ſitam vbi reſtagnatio Euphratis cum Tigri confluat.

Rěſtāuro, as, Reparo, inſtauro, reſtituo redintegro, renouo. { בדק *badhák.* [illegible]. GALL. *Reſtaurer, refaire, renouueler.* ITAL. *Riſtaurare, rinouare.* GERM. Ernewerern / wider ergänzen. HISP. *Reſtaurar, renouar.* ANG. *To reſtore, to the former eſtate, to repaire.* } Iuſtin. *lib.* 2. Interea & Darius quum bellum reſtauraret, in ipſo apparatu decidit. Tacit. *lib.* 3. At Pompeij theatrum igne fortuito hauſtum Cæſar extructurum pollicitus eſt: eo quòd nemo è familia reſtaurando ſufficeret.

Rěſtĭbilis, e, quod quotannis reſtituitur, & quodammodo renouatur. { [illegible]. GALL *Qui rapporte tous les ans.* ITAL *Coſa che ogni anno ſi torna a fare.* GER. Das järlich wider zugerüſtet oder gebauwet wirt. HISP. *Coſa que cada año ſe rehaze, como la ſembrada del rattrojo.* ANG. *That is repaired or cometh yearlie* } vt, Ager reſtibilis, qui quotannis ſeritur. Colum. *lib.* 2. *c.* 10. Phaſeolus terræ mandabitur, vel inueterato, vel meliùs pingui, & reſtibili agro. Feſtus, Reſtibilis ager fit, qui continuo biennio ſeritur farreo ſpico, id eſt, ariſtato: quod ne fiat ſolent qui prædia locant excipere. Reſtibilis ſeges, eſt quæ regerminat, quaſi cuius fœcunditas in ſequentem quoque annum reſtet. Plin *lib.* 18. *cap.* 17. Vbertatis tamen tantæ ſunt, vt ſequente anno ſponte reſtibilis fiat ſeges. Reſtibile vinetum, dixit Colum *lib.* 3. *c.* 18. pro eo quod ſingulis annis repaſtinatur. Reſtibilis fœcunditas eſt continua, & non intermiſſa fœcunditas. Plin. 28. *cap* 19. Conceptum leporum vtero exemptum, his quæ parere deſierint, reſtibilem fœcunditatem afferre putant.

Rěſtinguo, is, xi, ctum, à ſtinguo compoſitum eſt, Extinguo, reprimo. כבה *chibbáh* שבח *ſchibbeach* השכיח *heſchiach* [illegible]. GALL. *Eſteindre.* ITAL. *Stinguere, ſmozare.* GERM. Außlöſchen löſchen HISP. *Apagar.* ANGL. *To quenche, to put any thing that burneth.* } Stinguo verò (vt opinor) ſignificat obſcuro: quod quanuis rarò in vſu ſit, legitur tamen apud Cicer. vt *in Arati Phænom* Quem neque tempeſtas perimet, neque longa vetuſtas Interimet, ſtinguens præclara inſignia cælum, Idem *in Prognoſt.* Vt quum Luna meas, Hyperionis officit orbi, Stinguuntur radij cæca caligine tecti. Plaut. *in Caſin.* Ignem reſtinguunt aqua. Virg. *Eclog.* 5.

——— *quale per æſtum*

Dulcis aquæ ſaliente ſitim reſtinguere riuo.

Terent. *in Eunuch.* Hæc verba vna mehercule falſa lacrymula, Quam oculos terendo miſere vix vi expreſſerit, Reſtinguet. Velleius, Reſtinguere initium belli.

Rěſtinctus, a, um, participium. { מכבה *mechubbéh.* [illegible]. GALL. *Eſteint.* ITAL *Eſtinto.* GERM. Außgelöſcht/ erlöſcht. HISP. *Apagado* ANGL. *Quenched.* } Cicero *ad Brut. lib.* 11. Ex tuis literis, & ex Græcei oratione, non modò non reſtinctum bellum, ſed etiam inflammatum videtur.

Rěſtinctio, nis, verbale, { [illegible]. GALL. *Eſteignement, eſtanchement.* ITAL. *Reſtintione, ammorzamento.* GER Außlöſchung erlöſchung HISP. *Apagamiento* ANGL. *Quenching.* } Cic. *lib.* 2. *de fin.* Illa autem voluptas ipſius reſtinctionis in motu eſt.

RĚSTĬPŬLŎR, aris, ari, eſt ab eo cui quid antè à nobis ſtipulanti promiſimus, viciſſim aliquid ſtipulari { [illegible]. GAL. *Reſtipuler.* ITAL. *Ripromettere.* GERM. Wider vmbhin verſprechen/ oder verheiſſen. HISP. *Prometer otra vez.* ANG. *To lay in pledge that we will anſwer to an action brought againſt vs.* } Valer. *lib.* 2. Nec dubitauit reſtipulari. Cic. *pro Roſc. Com.* Cur igitur decidit & non reſtipulatur neminem ampliùs petiturum? loquitur de Fluuio, à quo Roſcius tranſactionis nomine Fannij ſtipulatus erat.

Rěſtĭpŭlātio, nis, verbale. { [illegible]. GALL. *Promeſſe derechef, reſtipulation.* ITAL. *Promeſſa da nuouo.* GER. Ein gegen verheiſſung. HISP. *Promeſſa otra vez.* ANG. *Anſwering to an action, or layingin a gage.* } Cicer *pro Roſc. Com.* Quis eſt huius reſtipulationis ſcriptor, teſtis, arbiter?

Rěſtis, is, vinculum plexum, fune minus, à reſto (vt quidam aiunt) quod quæcunque ligata ſunt, ſtare facit. { יתר *iether* חבל *chébel* [illegible]. GALL. *Vne corde.* ITAL. *Fune, corda.* GERM. Ein ſeyl ein ſtrick. HISP. *Cuerda.* ANG. *A rope or corde.* } Apul. Reſtim qua grabatulus erat intextus aggredior expedire. ¶ Ad reſtim res redit, dixit Terent. *in Phorm.* pro eo quod eſt, Res eum in ſtatum adducta eſt vt de ſuſpendio ſit cogitandum. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Volo mihi reſtim emere (drachma) qui me faciam penſilem, &c. ¶ Reſtim ductare, dicuntur in ſaltatione chori puerorum, puellarúmque manu conſerti. Terent. *in Adelph.* Tu inter eas reſtim ductitans ſaltabis. Ibi Donatus Luſus eſt natus ab eo fune, quo introductus equus duriùs in Troiam eſt. Liuius *lib.* 27. Per manus reſte data, virgines ſono vocis pulſu pedum modulantes inceſſerunt. ¶ A qua ſimilitudine aliorum connexa capita reſtes dicuntur. Plin *lib.* 20. *c.* 6. Allium ad ſerpentium ictus potum, cum reſtibus ſuis. ¶ Ad reſtim funiculum, [illegible] addis: cùm aliquid ſuperuacaneè adiicitur, aut ſimile ſimili penſatur

Reſtiarius, qui reſtes & funes torquet. { [illegible]. GAL. *Cordier.* ITAL. *Colui chi fa le funi cordaro, funiero.* GERM. Ein ſeyler. HISP. *El que haze cuerdas.* ANGL. *That maketh or plotteth ropes.* } Dicitur etiam

Reſtio, nis, pro reſtiario. Quanquam Corn. Fronto *de diff. voc.* diſtinguit, reſtiarium eſſe qui reſtes torquet, reſtionem verò qui vendit. ¶ Reſtio apud Plaut. accipitur pro eo qui ſe ſuſpendit. Illi, inquit, erunt bucciдæ potius, quàm ego ſim reſtio. id eſt, illi potius cædentur bubulis loris, quàm ego me ſuſpendam.

Reſticula, æ, parua reſtis. { [illegible]. GALL. *Cordelette, petite corde.* ITAL. *Cordicella* GER. Ein ſeylin. HISP. *Pequeña cuerda.* ANG. *A litle corde.* } Var. *lib. 1. de re ruſt. c. 41.* Tum enim reſticulas per ficus quas edimus, maturas perferunt: & eas quum inaruerint, complicant, ac quò volunt mittunt. Legitur &

Reſticulus, gen. maſc. Vlpian. *in l. ſi verò. ff. de iis qui deiecerunt.* Si amphora ex reſticulo ſuſpenſa decidiſſet, & damnum dediſſet. Aliàs ſcribitur, *Reticulo.* Gothofr. annotat, fortè reſticulo? ſed poſſimus legere, *reſticula* ſecundùm analogiam. Vet. Vocab. Reſticulæ etiam ſunt, quas ſuccinctoria, vel redimicula, & propriè brachiatoria appellare, poſſumus.

Reſticularius, qui facit reſticulas, vel ad eas pertinens. Vet. Vocab. ergo ſubſt. & adiect.

Reſtito, vide *Reſto.*

Reſtituo, is, Reddo. { השיב *heſchib* שלם *ſchillém.* [illegible]. GAL. *Reſtituer.* ITAL. *Reſtituere, rendere.* GER. Widerumb zuſtellen/oder zuhanden ſtellen/ widergeben. HISP. *Reſtituir.* ANGL. *To reſtore or repaire.* } Terent. *in Eunuch.* Primùm quod ſoror eſt dicta: præterea vt ſuis reſtituam, ac reddam. Reſtituere, pro de integro condere, dixit Liuius *lib. 3. d. 4.* ¶ Aliquando ponitur pro inſtauro, renouo, & in ſtatum priſtinum reduco. [illegible]. Iuſtinus, Hunc regno à patre priuatum filius reſtituerat. Cæſ. *lib. 1. de bell. ciuil.* Reſtituere ad dignitatem. Suet. *in Cæſar. cap. 62.* Reſtituere aciem inclinatam. Ouid. 3. *Faſtor.*

——turbatas reſtituitque comas.

Senec. *cap. 11. de tranquil.* Reddo, reſtituo, (quod creditum, &c.) Ouid. *Eleg. 3. lib. 3. Triſt.*

Vix inſtillato reſtituenda mero. (lingua ſup.)

Et propriè reſtituuntur volentes, cupientéſque: vt ciuis patriæ, & filius patri. Terent. *in Heaut.* Somnum hercle ego hac nocte oculis non vidi meis, Dum id quæro, tibi qui filium reſtituerem. Plaut. *Capt. ſc. 4. a. 3.* Illum reſtituam huic: hic me meo patri. Cicero *in Top.* Ei cui domus vſusfructus legatus ſit, non reſtituturum heredem ſi corruerit. Cæſ. *lib. 1.* Ipſos oppida vicóſque quos incenderant reſtituere iuſſit. ¶ Reſtituere aliquem natalibus, vt ſuprà docuimus in dictione Natalis, idem eſt quod hodie dicimus *nobilitare*, & reſtitutio natalium, quam vocamus *nobilitationem.* Reſtituere ſtomachum, Celſ. *lib. 1. c. 5.* ¶ In integrum reſtituere, eſt integrum facere vt prius erat, inſtaurare, reparare. Cæſ. 3. *bell. Ciuil.* Quæ iudicia, aliis audientibus Iudicibus, aliis ſententiam ferentibus, ſingulis diebus erant perfecta, in integrum reſtituit. Liuius 1. *bell. Maced.* Quum præcipitata raptim conſilia neque reuocari neque in integrum reſtitui poſſent. Senec. *cap. 22. de conſ. ad Marc.* Reſtitui in integrum, morte, &c. ¶ Reſtitui ſibi dicuntur vina quæ mutata fuerunt. Plin. *lib. 14. c. 17.* Vina in apothecis Canis ortu mutantur quædam: poſteaque reſtituuntur ſibi. ¶ Reſtituiri, vel reſtituituiri vetuſtè pro Reſtitutum iri in Iuriſconſultorum libris reperitur: quemadmodum Præſtituiri, Reddituiri, de quibus ſuo loco.

Reſtitutio, nis, verbale, Repoſitio. { שלם *ſchillám* שלומה *ſchillumáh.* [illegible]. GAL. *Reſtitution, reſtabliſſement.* ITAL. *Reſtauratione, reſtablimento.* GERM. Wider zuſtellung/wider gebung. HISP. *Aquella obra de reſtituir.* ANG. *A reſtoring.* } Caius *l. plus eſt. D. de verb. ſignif.* Plus eſt, inquit, in reſtitutione quàm in exhibitione: nam exhibere eſt præſentiam corporis præbere: reſtituere verò eſt etiam poſſeſſorem facere, fructúſque reddere. Quint. *lib. 6. c. 1.* Præmij nomine impetrauit reſtitutionem patris. Cicer. *in Piſ.* Nemini eſt triumphus honorificentius quàm mihi ſalus, reſtitutióque perſcripta. ¶ Pro refectione. Suet. *cap. 47. in Tiber.* Auguſti templum reſtitutionémque Pompeiani Theatri imperfecta reliquit.

Reſtitutor, ris, qui reſtituit. { משיב *meſchib* משלם *meſchallém.* [illegible]. GAL. *Reſtabliſſeur, qui remet en ſon premier eſtat.* ITAL. *Chi remette alcuno nel ſuo primo ſtato.* GER. Ein widerbringer/der etwas in ſein erſte ſtatt widerſtellet oder einſetzt. HISP. *Reſtituidor.* ANGL. *A reſtorer.* } Cicer. *pro Milon.* P. Lentulus vltor ſceleris illius, propugnator Senatus, defenſor veſtræ voluntatis, patronus illius publici conſenſus, reſtitutor ſalutis meæ. Reſtitutor à Quintiliano vocatur filius, qui damnatum patrem opera ſua reſtituit.

¶ Reſtitutrix, icis. Apul. in Hermetis Aſclepio Terra ſola in ſeipſam conſiſtens, omnium eſt receptrix, omniúmque generum quæ accepiſti, reſtitutrix. ¶

Reſtitutorius, Adiectiuum, vt Iudicium reſtitutorium. Caius *in l. qui proprie §. item ff. de procur.* Item quæritur, ſi iudicium acceperit defenſor, & actor in integrum reſtitutus ſit: an cogendus ſit reſtitutorium iudicium accipere. Actio reſtitutoria. Vlp. *in l. quamuis pignori. §. Marcellus ff. ad SC. Velleianum.*

Reſto, as, ſuperſum, reliquus ſum. { שאר *ſchaár* נשאר *niſchéar* נותר *nothár.* [illegible]. GALL. *Reſter.* ITAL. *Reſtare.* GERM. Vberig/ oder vberenzig ſein/ vberbleiben. HISP. *Reſtar.* ANGL. *To reſt, to remane.* } Cicero *in Cat.* Ne cum æqualibus ſolum qui pauci admodum reſtant. Idem 3. *Offic.* Qui è diuiſione tripartita duas partes abſoluerit, huic neceſſe eſt reſtare tertiam. Ouid. *lib. 3. Metam.*

Et mihi, dum reſto, iuuenilis guttura pugno

Rupit & excuſſum miſiſſet in æquora, ſi non

Hæſiſſem, quamuis amens in fune retentus.

Idem *lib. 2. Faſt.*

Iamque duæ reſtant noctes de menſe ſecundo.

Cicero *pro Roſc. Amer.* Cauſam dicit is, qui vnus relictus ex illorum nefaria cæde reſtat. Terent. *in Phorm.* Reſtabat aliud nihil, niſi oculos paſcere. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4.* *Curia reſtabat.* (id eſt, ſupererat vt fierem Senator.) Idem *Eleg. 2. lib. 5.*

——Multum reſtabit acerbi.

Idem *Eleg. vlt. lib. 4.*

——niſi nomina reſtant.

¶ Item ponitur pro remotum eſſe, vel diſtare. { רחק *racháh.* [illegible]. } Enn. *apud Feſt.* Magnis regionibus reſtat. ¶ Item pro in loco aliquo ſubſiſtere, ſiue remanere. { עמד *hamád.* [illegible]. } Plaut. *Pſeud. ſc. 2. a. 4.* Vbi reſtiteras? i. remanſeras. Idem *Capt. ſc. 2. a. 3.* Me miſerum reſtitando retinendóque laſſum reddiderunt, &c. Terent. *in Andr.* Hic nunc me credit aliquam ſibi fallaciam Portare, & ea me hìc reſtitiſſe gratia. Cicer. *pro Ligario*, Tertium eſt tempus, quo poſt aduentum Vari in Africa reſtitit: quod ſi eſt criminoſum, neceſſitatis crimen eſt, non voluntatis. Idem 4. *in Catil.* Sed tenentur ij, qui ad vrbis incendium, ad veſtrum omnium cædem, ad Catilinam accipiendum Romæ reſtiterunt. Terent. *in Eunuch.* Vtinam illum dij, deæque omnes ſenem perdant, qui me hodie remoratus eſt, Meque adeò, qui reſtiterim. ¶ Item reſiſtere, repugnare. { התיצב לפנים *hith jatſiſé lephanim.* [illegible]. } Terent. *in Heaut.* In qua te nunc tam confidenter reſtas ſtulta.

Reſtito, as. Identidem reſto, moram traho. { עמד *hamádh* אחר *echár.* [illegible]. GAL. *S'arreſter pluſieurs fois en chemin.* ITAL. *Fermarſi piu volte per ſtrada.* GERM. Bleiben ſtehn einn ſtehns. HISP. *Quedarſe muchas vezes por el camino.* ANGL. *To reſt often in the way.* } Terentius *in Eunuch.* Exi foras ſcelеſte, at etiam reſtitas? Fugitiue prodi.

Reſtitrix. Plaut *Truc. 4. 2.* Ego interim hìc reſtitrix reſidebo. i. ego interim hìc reſiſtens remanebo. Ita *reſtitrix* à reſiſtendo

RESTRINGO, is, Religo, reuincio. { כבש *chabáſch* צרר, *tſarár.* [illegible]. GALL. *Reſtraindre, reſerrer.* ITAL. *Legare, reſtringere.* GERM. Zuricken/ binden. HISP. *Atar ò reſtriñir.* ANGL. *To bend or ſtraigne harde.* } Plaut. *Capt. ſc. 1. a. 3.* Saltem, ſi non arriderent denteis vt reſtringerent. Senec. *cap. 17. de conſol. ad Martiam.* Licebit tibi auidiſſimum maris verticem reſtringere. (Gallicè *accourcir.* ita legit & exponit Paſſer. Alias tamen ibi legitur, ſtringere.) Idem *ibid. c. 1.* Oriens adhuc reſtringenda mali vis. (i. dolor, triſtitia.) Plin. *lib. 35.* Item belli imaginem pinxit reſtrictis a tergo manibus, Alexandro in curru triumphante. ¶ Aliquando coerceo, cohibeo, comprimo, reprimo. { עצר *hatſar* חשך *chaſách.* [illegible]. } Plin. *Epiſt. 105.* Nam ſumptus candidatorum fœdos illos & infames ambitus lege reſtrinxit. Idem. *lib. 8. cap. 27.* Draco vernam nauſeam ſyluеſtris lactucæ ſucco reſtringit. ¶ Aliquando ſoluo. { פתח *pittáach.* [illegible]. } Apul. Iumentum reſtringit, abiectúmque ſtabulo liberum ſinit, quod ſtabularius inuentum, mox domum reducit. ¶ Aliquando rurſus ſtringo. Idem, Et duplici, ne ſolui facilè queat, nodo reſtringit.

Reſtrictus, aliquando participium, & aliquando nomen, ſignificátque parcum, tenacem. { כבוש *chabuſch* כילי *chilai.* [illegible]. GALL. *Reſtrein.* ITAL. *Riſtretto.* GERM. Rundig/ kurtz angebunden karg. HISP. *Reſtriñido y apretado.* ANG. *Bound hard and ſtrained.* } Cicer. *ad Att.* An exiſtimas illum in hoc genere lentulum an reſtrictum? nemo eſt minus. Idem *Appio Pulchro lib. 3.* Quum natura ſemper ad largiendum ex alieno fuerim reſtrictior.

Reſtrictè, aduerb. Parcè, tenaciter. { [illegible]. GALL. *Eſtroittement.* ITAL. *Strettamẽte.* GERM. Rundiglich/karglich/ heckhnutenlich. HISP. *Reſtriñiday apretadamente.* ANGL. *Streitlie.* } Cicer. *de Amic.* Nec obſeruare reſtrictè, ne plus reddat, quàm acceperit.

Reſtrictim, idem Afranius *Thaide*, vt citat Nonius, Ea quæ fermè cedere melius conſultoribus, quàm reſtrictim cogitata, &c.

Reſulto, as, vide *Reſilio.*

Reſumo. { [illegible]. GALL. *Reprendre.* ITAL. *Ripigliare.* GERM. Widernemmen. HISP. *Tomar otra vez.* ANGL. *To tak againe.* } Plin. Reſumptis poſt longam ægritudinem viribus. Ouid. 9. *Metam.*

Inſtat anhelanti, prohibétque reſumere vires.

Ibid.

Inque vicem ſumptas ponit, poſitáſque reſumit.

Suet. *in Aug. c. 78.* Reſumere & recuperare ſomnum. Saluſt. *Iug. 103.* de integro bellum reſumi.

Reſuo, is, ui, utum, Iterum ſuo: vel quod diſſutum erat, reſtituo. { [illegible]. GAL. *Recoudre.* ITAL. *Tornar à cuſcire.* GER. Widerbunnen wider ſticken/wider nähen. HISP. *Tornar otra vez à coſer.* ANG. *To ſowe againe.* } Aliquando tamen legitur pro diſſuere. Suet. *in Aug. c. 94.* Sumenti virilem togam tunica laticlaui reſuta ex vtraque parte, ad pedes decidit.

RESVPINO, as, Supinum aliquem colloco. { [illegible]. GALL. *Renuerſer le ventre en haut.* ITAL. *Riuoltarſi col corpo in ſu riuolgere ſotto ſopra.* GERM. Wider an rucken/legen den bauch vberſich kehrend. HISP. *Traſtornar de arriba à baxo.* ANG. *To turne vpright or the face vpward.* } Fit enim reſupino à nomine reſupinus, quod eſt eiuſdem ſignificationis cum ſuo ſimplici ſupinus.)(Pronus. Terent. *in Phorm.* Pone apprehendit pallio, reſupinat &c. Quintil Reſupinare nares plana manu. ¶ Ponitur aliquando pro peruertere. Iuuen. *Sat. 12.*

——aulam reſupinat amici.

¶ Aliquando pro perturbare, vel rem cœptam reuocare. Accius *Antigona*, vt citat Nonius, Quid agis? Perturbas rem omnem, ac reſupinas ſoror.

Reſupinus, a, um. Supinus, hoc eſt, ita procumbens vt pars corporis anterior ſurſum, poſterior deorſum ſpectet. Gell *cap. 9. lib. 10.*)(pronus. { [illegible]. GALL. *Renuerſe le ventre en haut.* ITAL. *Coſa che ſta col corpo in ſu.* GERM. Rucklings ligend vnd den bauch vberſich kehrend. HISP. *Coſa traſtornada hazia arriba.* ANG. *That lyeth with the bellie vpward.* } Plin. *lib. 7. cap. 2.* Eoſque Sciopodas vocari, qui in maiore æſtu humi iacentes reſupini, vmbra ſe pedum protegunt. Ouid. *Epiſt. 15.*

Et modo cantabam veteres reſupinus amores.

Pro molli, & effœminato. Quint. *lib. 5. cap. 12.* Quapropter eloquentiam licèt hanc libidinoſam reſupinâ voluptate auditoria probent nullam eſſe exiſtimabo quæ ne minimum quidem in ſe indicium maſculini & incorrupti, ne dicam grauis & ſancti viri, oſtenderet. Idem Quint. Hæc cantici quiddam habent, ſenſimque reſupina ſunt. Idem, Reſupini ſpectantéſque tectum, &c.

Reſurgo

Rěſŭrgo, is. Iterum ſurgo, per ſynecd. reſurgo cubitu: reſurgo à mortuis. { קם *kam*. *ἀνίσταμαι*. GALL. *Reſſuſciter, ſe relever*. ITAL. *Riſorgere*. GERM. Wider auffſtehn. HISP. *Leuantarſe, reſuſcitarſe*. ANGL. *To riſe up agayne.* } Velleius, ſteriſſe Capuam, concidiſſe, reſurrexiſſe. Ouid. *lib.* 1. *Faſt.*

Victa tamen vinces, euerſaque Troia reſurget.

id eſt, reſtituens. Sic enim reſurgere dicitur herba, vel arbor, quæ iterum creſcit, *ἀναφύεται*. Plin. *lib.* 13. *cap.* 9 Sed præcipua vtilitas, quod cæſa anno tertio reſurgit Ouid. 2. *Amor. Eleg.* 16.

Perque reſurgentes riuis labentibus herbas
Gramineus madidam ceſpes obumbrat humum.

Virg. 4. *Æneid.*

——— *rurſúſque reſurgens,*
Sæuit amor, magnóque irarum fluctuat æſtu,

Plin. *lib.* 16. *c.* 32. A quo deinde tempore maieſtas populi Romani reſurrexit, quæ vaſtata cladibus fuerat. Item Sen. *epiſt.* 79. Reſurgere ex morbo. Idem *c.* 16. *de con. ad Helu.* Reſurget dolor. Et Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

Nunciet huc aliquis dominam veniſſe, Reſurgam (deficiens.)

¶ Reſurgere quoque bellum dicitur. Velleius, Noui & reſurrecturi belli initium.

Rěſuſcito, as, Ad vitam reuoco: quódque ſopitum vel extinctum erat vigori ſuo reſtituo. { הקים *hekim*. *ἀναβιόω*. GALL. *Reſſuſciter, faire releuer*. ITAL. *Reſuſcitare*. GERM. Wider erwecken. HISP *Deſpertar otra vez à otra, reſucitar*. ANGL. *To cauſe, to riſe, to waken.* } Ouid. 1. *Metamorph.*

——— *poſitámque reſuſcitat iram.*

Rětæ, vnde verbum Reto, as, are, de quo infrà. Sunt arbores, quæ ex ripis fluminum eminent, aut in alueis ipſorum extant: à retibus dictæ, quod prætereuntes naues retinerent inſtar retium, & quaſi irretirent. Vnde ex edicto Prætorum, retanda flumina locari ſolebant. hoc eſt, purganda, nequid moræ, ſiue periculi nauibus in virgulta incidentibus fieret. Hæc ferè Gell. *lib.* 11. *c.* 17.

Retalio, per talionem compenſo. Gell. *c.* 1. *lib.* 21. de pœna Talionis ſubtilibus differens: Quod per imprudentiam factum eſt, inquit, retaliari per imprudentiam debet *Ibidem*, reciprocationem talionis dixit.

RETARDO, as, Remoror, vel detineo, vel moram affero. { משך *miſchſchéch* עכב *ikkéb*. *ἀνέχω*, *βραδύνω*. GAL. *Retarder, retarger*. ITAL. *Ritardare*. GER. Verhinderen ſaumen. HISP *Tardar ò detener à otro*. ANG. *To hinder or ſtay.* } Plin. *Ep* 113. Sed quid imprudens, quem reuocare conor, retardo? Cicer. 10. *Philipp.* Quem niſi in via caducæ hereditates retardaſſent, volaſſe eum, non iter feciſſe diceres. Idem 2. *de natur deorum*, Stellarum motus tum incitantur, tum retardantur, ſæpe etiam inſiſtunt. Ouid. 3. *Triſt. Eleg.* 7.

Sed vereor ne nunc mea te fortuna retardet. (id eſt, ingenium meum.)

Rětārdātŭs, a, um, partic. Retentus, detentus. { ממשך *memuſchſchách*. *ἀναβληθεὶς*, *ἀναβραδυνθείς*. GALL. *Retargé, retardé*. ITAL. *Ritardato*. GER. Verhinderet / geſaumet. HISP. *Tardado ò detenido*. ANG. *Hindred or ſtayed, deteined.* } Suet. *in Othon. c.* 8. Et primo egreſſu inundationibus Tiberis retardatus. Claud. 1. *in Eutrop.*

Seruatóque diu puerili flore coegit
Arte retardatam Veneri ſeruire iuuentam.

Rětārdātĭo, nis, Detentio. { עכבה *ikkebáh*. *ἀναβολὴ*, *βραδυτής*. GALL. *Retardement, retargement*. ITAL. *Ritardamento*. GERM. Verhinderung HISP. *Tardança*. ANG. *A ſtaying.* } Cicero 5. *Philip.* Vnde eſt adhuc bellum, niſi ex retardatione & mora?

Rětāxo, as, Viciſſim taxo, & generaliter reprehendo. { *ἀντιψέγειν*. GAL. *Retaxer & reprendre celuy qui reprend*. ITAL. *Ritaſſare, riprendere il riprenſore*. GER. Widerumb ſchelten / vnd mangel anzeigen. HISP. *Reprehender al que reprehende*. ANG. *To reproue and rebuke agayne.* } Aliquando tamen ſumitur pro ſuo ſimplici taxare { הוכיח *hochiach*. *ἐλέγχειν*. } Suet. *in Veſp. c.* 13. Licinium Mutianum notæ impudicitiæ, ſed meritorum fiducia minus ſui reuerentem, nunquam niſi clam & hactenus retaxare ſuſtinuit, vt apud communem aliquem amicum querens, adderet clauſulæ, Ego tamen vir ſum.

RĒTĚ, is, A rapiendo, vel à raritate dictum, vt Varroni placet, eſt inſtrumentum quo feræ, vel piſces capiuntur. { רשת *réſcheth*. *δίκτυον*. GAL. *Vne rets à peſcher ou à venere*. ITAL. *Rete*. GER. Ein garn / netz. HISP. *Red*. ANGL. *A nett.* } Virg. 3 *Ecl.* Si dum tu ſectaris apros, ego retia ſeruo. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Suauium ſi ſumpſit, ſumere eum licet ſine retibus. ¶ Apud antiquos etiam legitur nominatiuus Retis, tam maſculini quam fœminini gen. Idem *in Rud.* Non vides me referre vuidum retem ſine ſquamoſo pecu? Hodie tamen hoc in loco legitur rete in neutro genere. Varr. 3. *de re ruſt.* Intra retem aues ſunt omne genus. Plaut. *in Rud* Neque piſcium vllã vnciam pondo hodie Cepi, niſi hoc quod nunc fero in rete Quibus in locis retẽ accuſatiuus, & rete ablatiuus procul dubio ſunt à nominatiuo retis. Nominatiuum quoque pluralem ab hoc ſingulari receptum eſſe autor eſt Soſipater. Nam & conſuetudine, inquit, dicimus, In retes meas incidiſti. ¶ Rete etiam dicitur pro reticulo, pro texta faſciola, qua capillum in capite colligamus.

‖ Retia, æ, rete. Plaut. *Rud.* Iam nunc & operam ludos facit & retiam. Sed ibi nunc legimus *Retia*.

Retica ligna, quibus ligna ſublinuntur. Gl. Iſid. leg. *Redica l. q. tigna.* ‖

RĚTICVLVM, i, diminutiuum. { *ἀμφίβληστρον*? *δικτύδιον*, GAL. *Vne petite rets à peſcher, vne coeffe*. ITAL. *Reticella* GERM. Ein klein garn / oder netz. HISP. *Pequena red*. ANG. *A litle net, or coiſe* } Plin. *lib.* 31. *c* 6. Item demiſſæ reticulis in mari concauæ è cera pilæ, vel vaſa inania obturata, dulcem intra ſe colligunt humorem. ¶ Capitur & pro tegmine muliebris capitis, quod capillos continet. *κεκρύφαλος*. Iuuen. *Satyr.* 2.

Reticulúmque comis auratum ingentibus implet.

¶ eſt & reticulum, ſacculus in modum retis quo viatores pecuniam, & panem geſtabant. Horat. *lib.* 1. *Serm Sat.* 1

——— *vt ſi reticulum panis venales inter onuſto*
Fortè vehas humero

Alio nomine dicitur fundaqua voce vtitur Macrob *in Saturn.* ¶ Eſt & reticulum, faſcia quædam lanea, vel linea, ad formam retis facta, quam faciei admouemus ne agnoſcamur. { פתיל *pathil* } Cicer. 7. *Verr.* Reticulumque ad nares ſibi apponebat tenuiſſimo filo, minutiſſimis maculis, plenum roſæ. ¶ Accipitur præterea reticulum pro inſtrumento luſorio quo pilam re mittimus. Ouid *lib.* 3. *de arte amandi*,

Reticuloque pila leues fundantur aperto.

Rětĭcŭlus, i, aliud diminutiuum ab antiquo nomine retis, *δικτύδιον*. Plin. *lib.* 12. *cap.* 14. Perſona adiicitur capiti, denſúſve reticulus. Var. *lib.* 3. *cap.* 5. Inter columnas exteriores pro pariete reticuli è neruis ſunt, vt perſpici in ſyluam poſſit.

Rětĭcŭlātŭs, a, um, quod eſt factum in modum retis. { *δικτυωτός*. GALL. *Fait en façon de rets*. ITAL. *Fatto à modo di rete*. GERM. Das gemacht iſt wie ein garn / als die gätter. HISP. *Hecho à guiſa de red*. ANGL. *Made lyk a nett.* } vt, Structura reticulata, quæ figuram plagarum quæ in retibus ſunt, imitatur. Plin. *lib.* 36. *cap.* 22. Dichoton vocant reticulatam ſtructuram quam frequentiſſime Romæ ſtruunt, rimis opportunam. Feneſtræ reticulatæ, reticulis obiectis munitæ Verr. 3. *de re ruſt.* *c.* 7. *Περιστερεών*. fit vt teſtudo magna camera tectus, vno oſtio anguſto, feneſtris punicanis, aut latioribus reticulatis vtrinque, vt locus omnis ſit illuſtris, neve ſerpens, aliudve quod animal introire queat.

Retiaculum, ſiue Reteiaculum. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Venari autem retiaculo in medio mari.

Rētĭārĭus, ii, alter ex gladiatoribus dicebatur in arena depugnantibus, quòd rete ſub ſcuto geſtaret, quo aduerſarium ſuum inuolueret, quem Mirmillonem & Gallum appellabant, à Gallicæ armaturæ genere. *ὀνομαζόμενος*. Hic in ſummo galeæ cono piſcis effigiem geſtabat, & in primo congreſſu ceſſim ibat, retiario ſemper inſequente, carménque illud occinente Non te peto, piſcem peto, quid me fugis galle? Huius autem certaminis primum initium à Pittaco profectum exiſtimatur, qui aduersùs Phrinonem dimicaturus propter finium controuerſias, reti occultè ſub ſcuto allato, impediuit aduerſarium. Quintil. *lib.* 6 *cap.* 4. Et Pedo de mirmillone qui retiarium conſequebatur, nec feriebat, Viuum, inquit, capere vult Meminit Iuuenalis *Satyr.* 8. Contra retiarium ferula. Martialis *in præfatione lib.* 2. Denique videas an te delectet contra retiarium ferula. id eſt, an id faciendum tibi putes, quod nemo non damnet atque exibilet. Domitius Calderinus interpres admonet ſubeſſe prouerbium, dici ſolitum in eos qui infirmo præſidio contra maximè inſtructum pugnarent. Quanquam idem paulo poſt aliò dilabitur, Nempe huc, gladiatores olim ſi minus placuiſſent, ferola cælos eiici ſolere. Eraſmus. ¶ Retiarij tunicati, & eorum ſecutores. Suet *in Calig. cap.* 30. Idem *in Claud.* Munere gladiatorio, etiam forte prolapſos iugulari iubebat, maximè retiarios, vt expirantium faciem videret.

‖ Retiolum, paruum rete Apul. ‖

RĚTĚGO, is, quod tectum erat denudo, aperio. { גלה *ghilláh* ערה *eráh*. *ἀνακαλύπτω*. GALL. *Deſcouurir, ouurir* ITAL. *Deſcoprire, aprire*. GERM. Entdecken / auffdecken. HISP. *Deſcubrir, abrir*. ANGL. *To diſcouer, to open vp.* } Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

——— *caſúmque domus ſcelus omne retexit.*

Iuuen. *Satyr.* 16.

Si tibi Zelotypæ retegantur ſcrinia mœchæ.

Horat. *lib.* 3. *Carm. Ode* 21.

——— *tu ſapientum*
Curas & arcanum iocoſo,
Conſilium retegis Lyæo.

Virg. *lib.* 5 *Æneid.*

——— *vbi primos craſtinus ortus*
Extulerit Titan, radiiſque retexerit orbem.

Ouid. 13. *Metam.*

Reſponſa Deûm, Troianaque fata retexi.

Ibidem, tumidi (animi) commenta retexit.

Rětēctus, a, um, participium, Detectus, apertus. { מגלה *meghulléh*. *ἀποκεκαλυμμένος*. GALL. *Deſcouuert*. ITAL. *Diſcoperto*. GERM. Entdecket. HISP. *Deſcubierto*. ANG. *Diſcouered.* } Virg *lib.* 6. *Æneid.*

Iam ſole infuſo, iam rebus luce retectis.

Catul.

Nudantes retecta veſte papillas

Rětēndo, is, quod tenſum eſt laxo, remitto. { *χαλάω*. GALL. *Deſtendre, desbander*. ITAL. *Allentare, rilaſſare*. GERM. Etwas geſpannens ablaſſen. HISP. *A floxar lo eſtirado*. ANGL *To ſlak.* } Ouid. 3. *Metam.*

——— *nympharum tradidit vni*
Armigeræ iaculum pharetrámque, arcúſque retentos.

Idem 2. *Metam.*

Exuit hic humero pharetram, lentóſque retendit
Arcus.

Quintil. Retenduntur ingenia quiete.

Rětēnto, vide *Retineo*.

Rětěro, is, Rurſus tero, purgo, excerno. { *ἀνατρίβω*. GALL. *Broyer piler derechef*. ITAL. *Terare di nuouo*. GER. Wider treſchen vnd ſcheiten. HISP. *Trillar otra vez*. ANG. *To weare and break ſmall.* } Colum. *lib.* 1. Pura deinde frumenta, ſi in annos recondantur, reteri debent. nam quantò ſunt expolitiora, minus à curculionibus exeduntur.

Rětěxo, is, quod textum erat diſſoluo ✠ Tero. { *ἀναλύω*, *ἀνυφαίνω*. GAL. *Deſtiſtre desfiler*. ITAL. *Diſteſſere, disfare quello che è teſſuto*, GERM. Wider auffwäben / ein gewäb wider auflöſen. HISP. *Deſhazer lo texido*. ANGL. *To vnweaue or vntwiſt* } Ouid. 3. *Amor. Eleg.* 8.

Tardaque nocturno tela retexta dolo

¶ Penelopes telam retexere, prouerbio dicuntur qui magno vel labore, vel ſumptu rem quampiam conficiunt, quam poſtea cogantur deſtruere. Tractum à Penelope Vlyſſis vxore, quæ quum tantum temporis impetraſſet à procis, qui ſuæ pudicitiæ inſidiabantur, donec telam, quam tum fortè præ manibus habebat, abſoluiſſet, quicquid interdiu texuiſſet, noctu retexebat. ¶ Eſt etiam Retexere, in contrarium mutare, expolire, emendare, vel potiùs rurſus texere, & redordiri, quaſi aliam telam. Cicero 2. *Philip.* Itaque iam retexo orationem illam. Marius Ciceroni, An quod adoleſcens præſtiti, quum etiam errare cum excuſatione poſſem, id nunc ætate præcipitata communicem, ac me ipſe retexam? ¶ Item ſignificat diſſoluere, reuocare, irritum facere, Cicero 4. *Ver.*

Ver. Omnia erant tum Metelli eiuſmodi: vt totam ſeam Præturam texere videretur. Suprà dixerat, vt omnes iſtas iniurias, quas poſſet, retexeret, Bud.

Reticellus, Reticulum, Reticulus, *Rete*

Reticeo, es, ut Subticeo, vel ſupprimo. { חרש *c'araſch* דמה *damáh.* ἀποσιωπάω. Gal. *Se taire, ne dire mot* Ital. *Aſtenerſi di dire, tacere.* Germ. Verſchweigen/verhalten/vnd nicht ſagen. Hisp. *Callar.* Ang. *To keep ſilence, and not ſpeak.* } Plaut. *Men ſc. vlt. a. 5.* Roga vt libet, nihil reticebo, quod ſciam. Cicer. 2. *de Leg.* Quoniam mihi ſermo eſt apud deos, nihil reticebo. Terent. *in Heaut.* Ne lacruma: atque iſtud quicquid eſt, fac me vt ſciam: Ne retice. Cicer. 3. *Offic.* Neque enim eſt celare, quidquid reticeas ſed quum, quod tu ſcias, id ignorare emolumenti tui cauſa velis eos, quorum interſit id ſcire Ouid. *Epiſt.* 18.

Multaque præterea lingua reticenda modeſta,
Quæ feciſſe iuuat facta referre pudet.

Reticentia, æ, quum id non dicitur quod dici debuit, vt vitium ædium, vel rei venalis. { חרש *chéreſch* דמי *domi* ἀποσιώπησις. Gall. *Reticence, quand on ſe taiſt & ne dit un mot de ce qu'on deuſt dire.* Ital. *Il tacere una coſa che ſi douerebbe dire* Ger. Verſchweigung verhaltung Hisp. *Obra de callar lo que ſe deue dezir.* Angl. *A keeping of ſilence.* } Cicero *lib.* 3. *Offic.* A Iureconſultis etiam reticentiæ pœna conſtituta eſt. Plaut. *in Merc.* Dic, enecas me miſerum tua reticentia, Cic. 4. *Phil.* Actum igitur præclare vobiſcum fortiſſimi viri, dum vixiſtis nunc verò etiam ſanctiſſimi milites, quòd veſtra virtus nec obliuione eorum qui ſunt, nec reticentia poſteriorum inſepulta eſſe poterit.

Retineo, es, Remoror, detineo, retardo. { עצר *acház* תמך *tamách* החזיק *hechezík.* κατέχω, ἐπέχω. Gal. *Retenir.* Ital. *Ritenere.* Germ. Auffhalten/hinderhalten/behalten Hisp. *Retener.* Angl. *To reteine and hold back.* Plaut. *Curc. ſc. 3. a. 2.* Retine, retine me obſecro, (ne cadam ſup.) Idem *Aſin. ſc. 4. a. 2.* Retinere dimidium mercedis. Idem *Men. ſc. 1. a. 1.* Quoties ire volo me retines, reuocas. Idem *Milit. ſc. 5. a. 2.* Quid aſtas? quin retines (abeuntem.) Idem *Capt. ſc. 2. a. 1.* Reſtitando retinendóque me laſſum reddiderunt. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 3. Triſt.*

Quáque potes, retine nomen in vrbe meum.

¶ Turbare & retinere auſpicia. Gell. 14. *lib.* 13. ¶ Non retineo, id eſt, non memini. Idem *c.* 9 *lib.* 17. Siue ille Haſdrubal, ſiue quis alius eſt, non retineo. Idem. *cap.* 6. *lib.* 5. Retinere locum in acie vel relinquere. Teren. *in Eunucho,* id faciebat retinendi illius cauſa. Cicer. *ad Attic. lib.* 13. Quare niſi iam profecti ſunt, retinebis homines. Ouid. 1. *de arte amandi.*

Saucius arrepto piſcis retinetur ab hamo.

¶ Aliquando pro cohibeo, coerceo. { עצר *catſár* חשך *chaſách.* ἐπέχω. } Terent. *in Adelph.* Pudore ac liberalitate liberos retinere ſatius eſſe credo, quàm metu. ¶ Aliquando pro ſuo ſimplici tenere. Cicero 6. *Verr.* Sagittæ pendebant ab humero, ſiniſtra manu arcum retinebat. ¶ Retinere officium, eſt in officio manere. Idem *pro Cluent.* Neque in omnibus officiis retinendis diligentior eſſe quiſquam poteſt. ¶ Aliquando retinere, eſt retrahere aliquem, ne cadat Terent. *in Heaut.* Ah retine me obſecro. Retinere maieſtatem, vel ius ſuum, pro Conſeruare. Liuius 4. *de bell. Maced.* Si in ſua quiſque noſtrûm matrefamilias, Quirites, ius & maieſtatem viri retinere inſtituiſſet, minus cum vniuerſis fœminis negotij haberemus Cicer. *ad Lentul. lib.* 1. Nos in Senatu, quemadmodum ſpero, dignitatem noſtram, vt poteſt in tanta hominum perfidia & iniquitate retinebimus.

Retinens, tis, Participium, ſeu nomen ex participio. { עוצר *ochéz* תומך *tomékh* מחזיק *machazík* עוצר *botſér* חושך *choſech.* κατέχων, ἐπέχων. Gal. *Retenant, qui retient.* Ital. *Chi ritenne.* Ger. Behaltig/behaltſam. Hisp. *El que retiene.* Ang. *Reteining or holding back.* } Cicer. *ad Quint. fratr lib.* 1. Fert enim grauiter homo, & mei obſeruantiſſimus, & ſui iuris dignitatiſque retinens. Gell. *lib.* 10. *c.* 20. Saluſt. quoque proprietatum in verbis retinentiſſimus.

Retentus, a, um, particip. Detentus, remoratus, retardatus. { נאחז *acház* נתמך *nithmách* עצור *hatſár* נחשך *nechſách.* κατεχόμενος. Gall. *Retenu.* Ital. *Ritenuto,* Ger. Auffgehalten/behalten. Hisp. *Retenido.* Angl. *Reteined or holden back.* } Cicer. 2. *Verr.* Potamonem Scribam, & familiarem tuum retentum eſſe à Verre in prouincia, quum tu decederes. Ouid. 10 *Metam.*

———*verbiſque dolore retentis,*

Retentio, nis, verbale. Ipſe retinendi actus. { מעצור *mahitſár* מעצור *mahatſór.* ἐποχή, κατοχή. Gall. *Retention, retenue.* Ital. *Retenzione.* Germ. Auffhaltung/behaltung Hisp. *Retention,* Angl. *A retaining, or holding bak* } Cicero *ad Attic. lib.* 13. Semperque Carneades πρόβολον pugillis, & retentionem aurigæ ſimilem facit. Idem *Academ.* Illud certè opinatione & perceptione ſublata ſequitur, omnium aſſenſionum retentio: vt ſi oſtendero, nihil poſſe percipi, tu concedas, nunquam aſſenſurum eſſe.

Retinacula, quibus aliquid retinetur, ſiue retardatur: frenum. { מתג *métheg.* ἐχυρὰ Gal. *Arreſt, tout ce dequoy on retient, & arreſte* Ital. *Venghi breue, & ogni coſa che ſi ritiene.* Ger. Ein jetliches ding ſo etwas hebt oder auffhaltet Hisp. *Coſa que ſe retiene* Ang. *wherewith any thing is holden back or ſtayed, as a leaſh, or bridle* } vt Retinacula vitium, id eſt, vimina quibus vites religantur. Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Atque Amerina parant lenta retinacula viti.

Retinacula nauium, id eſt, funes quibus naues alligantur continenti. Virgil 4. *Æneid*

———*vagináque eripit enſem*
Fulmineum ſtrictoque ferit retinacula ferro.

Retinacula equorum, id eſt, lora, ſeu habenæ, quibus equi reguntur. Idem *lib* 1. *Georg.*

Vt quum carceribus ſeſe effudere quadrigæ,
Addunt ſe in ſpatia, & fruſtra retinacula tendens
Fertur equis auriga nec audit currus habenas.

Saluſt. *in Catil.* Nam imperium facile his artibus retinetur, quibus initio partum eſt.

Retento, as frequentatiuum Sæpè retineo. { ἐπέχω. Gall. *Retenir ſort & ſouuent* Ital. *Ritenere, ritentare* Germ. Offt oder offt halten Hisp. *Retener muchas vezes* Ang. *To hold back often* } Plaut. *in Aſin.* Cur me retentas? ¶ Interdum iterum tento, id eſt, denuò experior, vel periculum facio, ἀναπειράομαι. Ouid. *lib.* 1. *Metam.*

Erigitur, metuitque loqui, ne more iuuencæ
Mugiat, & timidè verba intermiſſa retentat.

id eſt, iterum tentat proferre.

Retinentia, actio retinendi, conſeruatio.

Retingo, is. { ἀναβάπτω, πάλιν βάπτω. Gal. *Reteindre.* Ital. *Ritignere* Germ. Wider eintuncken oder einſtoſſen. Hisp. *Tenir otra vez.* Ang. *To dee or dippe againe* } Stat. 1. *Sylu.*

Permiſſam laxare animos, ferrúmque retingo.

Reticulum, paruum rete. Apul.

Reto, as, are, vt retare flumine, id eſt, purgare. Retæ enim arbores ſunt, quæ aut ex ripis fluminum eminent, aut in alueis eorum extant a retibus, quòd prætereuntes naues irretiant. Hinc edictum vetus de fluminibus retandis, quod extat apud Gellium *lib.* 11. *cap.* 17.

Retondeo, es, Iterato tondeo. { ἀνακείρω. Gal. *Retondre.* Ital. *Tondere, toſare.* Ger. Wider beſcheren Hisp. *Treſquilar.* Angl. *To sheare againe.* } quanquam nonnunquam etiam accipiatur pro tondeo, ſiue detondeo: vt apud Plin. *lib.* 18. *cap.* 17. Retonſarum verò etiam ſemel, omninò certum eſt granum longius fieri de ſegetibus.

Retono, as, Contra tono, reſono. { ἀντιβροντάω, ἀντηχέω, ἀντηχεῖν. Gal *Retonner, retentir.* Ital. *Tonare à vincenda.* Germ. Widertönen Hisp. *Tornar contrario.* Angl. *To thunder or ſound again, l.* } Catul Hæc cuncta mugienti fremitu loca retonent.

Retorqueo, es, ictu vel tactu reciproco: vt quum quis ſaxum, telumve aduerſus ſe proiectum, reijcit in aduerſarium, reflecto, repello. { השיר *hiſchzir* מלק *malak* ἀναστρέφω. Gall. *Tirer, retourner, renuerſer.* Ital. *Tirare.* Ger. Wider hinder ſich trähen/oder treiben/wider vmbhin ſchlahen oder werffen Hisp. *Tirar al que tiro.* Angl. *To turne back againe violentlie, to vvreſt and shoote againe.* } Cato maior, Quo quidem me proficiſcentem haud ſanè quis facile retraxerit, nec tanquam pilam retorſerit. Alij legunt, Néve tanquam Peliam recoxerit. ¶ Nonnunquam reflecto, id eſt, retrorſum flecto. Cicer. *in Catil.* Oculos ſæpius ad hanc vrbem retorquens. Ouid. 3. *Metam.*

Ille dolore ferox caput in ſua terga retorſit.

Virg. 12. *Æneid.*

Auerſos toties currus Iuturna retorſit.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Semper ab Euboicis vela retorquet aquis.

Retortus, a, um, participium. { מושזר *moſchzár.* ἀναστρεφόμενος. Gall. *Tors & renuerſé* Ital. *Torto.* Ger. Vmbgeträhet. Hisp. *Torcido, tirado.* Ang. *wreſted, shoote or turned back againe.* } Horat. 2. *Epiſt.* Mox trahitur manibus regum fortuna retortis. Plin. *in Paneg.* Quum delatorum ſupina ora, retortáſque ceruices cognoſcebamus & fruebamur.

Retorreo, ui, retoſtum, Aduro, areſacio. { יבש *jibbéſch.* κατάφρυγω, ἀναξηραίνω. Gal. *Rendre ſec & aride, aride.* Ital. *Arroſtire, arſare.* Germ. Dörren/röſten Hisp. *Toſtar.* Ang. *To burne and mak drie.* } Plin. *lib.* 13. *cap.* 8. Marceſcitque non retoſtus furnis.

Retorreſcere, Retorridum fieri. { יבש *jabéſch.* ἀναξηραίνεσθαι, καταφρύγεσθαι. Gall. *Deuenir ſec & aride* Ital. *Diuenir ſecco & arſo* Germ. Dürr werden. verdorren. Hisp. *Hazerſe toſtado.* Ang. *To waxe drie or parched with feruent heat* } Col. *lib.* 3. *cap* 3 Deinde ſata non ita enutriant, vt ante conualeſcant, ac proſiliant, quàm retorreſcant

Retorridus, a, um, Solis calore cruſtus. { יבש *jabéſch* κατεσκληκώς. Gal. *Hauí, ſec & aride.* Ital. *Coſa aduſta, arſa dal calor del ſole.* Ger. Verdorret/oder außgedorret. Hisp. *Coſa toſtada al ſol.* Angl. *Burned, ſeared, or parched with feruent heat.* } vt, Retorrida zona, hoc eſt, nimio Solis calore ægrè habitabilis. Ramus retorridus, id eſt, areſactus, deficiente alimento. Plinius *cap.* 22 *lib.* 17. Col. *lib* 3. Si in ea olea vnus ramus aliquantò cæteris lætior eſt, niſi cum reciderís, arbor tota fiet retorrida. Idem *lib* 11. *cap.* 2. Et ſi ſunt parum fructuoſæ, vel cacuminibus retorridæ frondis, magis arboribus quaternos modios ſtercoris caprini circunſpergere. Gell. *cap.* 30. *lib.* 15. Detriti iam alio genere vitæ & retorridi Senec *epiſt* 67 & 87. Tunica & retorrida manus Mutij. Retorrida materies Plin. *cap* 10 *lib* 16.

Retorride, aduerb. { ἀχύμως, καυστικῶς. Gall. *Sans humeur, aridement.* Ital. *Senza alcuno humore.* Ger. Dürr/dürre. Hisp. *Sin humor, toſtadamente.* Angl. *without moiſt or humour, as burned with the ſunne.* } Plin. *lib.* 17. *c.* 5. Terram amaram ſiue macram ſi quis probare velit, demonſtrant atræ herbæ, frigidam autem retorride nata.

Retracto, as, Denuò, ſiue diligentiùs tracto, in manus reſumo, recognoſco. { פרק *paráh.* ἀναχειρίζω, ἀναλαμβάνω. Gall. *Retirer, remanier, reuoir* Ital. *Tornar à trattare più diligentemente.* Germ. Widerumb handlen Hisp. *Retratar.* Angl. *To draw back often, to reuoke, to handle againe and ſpeak of a thing.* } Hinc retractare & corrigere opus, apud Gell *cap.* 10 *lib.* 17. Vide *Retractatus.* Cic. *pro Muren.* Nunc tertius ille locus de criminibus ambitus à me retractandus, id eſt, ruſus tractandus, poſt alios qui ante me dixerunt. Col *lib.* 4. *c.* 27. Hæc eorumque ſimilia poſt putationem retractanda ſunt, id eſt, denuò, & diligentiùs adminiſtranda. ¶ Aliquando retractare, accipitur pro refricare, ſiue renouare. ἀνανεόω. Cicero *Att. lib.* 8. Sed omittamus hæc, ne augeamus dolorem retractando Ouid. *Eleg* 11 *lib* 3. *Triſt.*

Et tamen eſt aliquis qui vulnera cruda retractet.

Idem *Eleg.* 4 *lib* 4. *Triſt.*

Néve retractando nondum coëuntia rumpe
Vulnera.

¶ Nonnunquam pro detractare, tergiuerſari, ſeu ſubterfugere ἀναδύεσθαι. Vnde Iuuencum retractantem vocat Colum *lib* 2 *c.* 2. qui iugum ſubterfugit, & inuitus paret bubulco. Largitiones retractare, Reuocare, reprobare, quod vulgò dicunt quaſſare & annullare. Traianus *ad Plin lib* 10 *Epiſt.* 11 *à fine.* Sicut largitiones ex publico fieri mandata prohibent, ita ne multorum ſecuritas ſubruatur, factas ante aliquantum temporis retractari, atque in irritum vindicari non oportet. Suet *in Aug* c 34 Leges retractauit & quaſdam ex integro ſanxit, &c.

Retractatus, a, um, part. Denuò tractatus. { ὁ πάλιν μεταχειρισθείς, πάλιν ... Gall *Remeu & recorrigé* Ital. *Rimaneggiato, ricorretto.* Germ. Widerumb gehandlet. Hisp. *Retratado, corregido otra vez.* Angl.

Corre

Correcte d hau d led agarne.} Quint.*lib.* 2.*c* 4. Quoties eandem materiam mihi a me retractatam ſcribere de integro iuberem. Retractatus opus id eſt, diligentiùs emendatum, multis locis immutatis, ſecúſque atque antea tractatus. Cicer. *Att. lib* 16. Sed tamen idem [illegible] miſi ad te retractatius, & quidem [illegible] ipſam, crebris locis inculcatum & refectum. Gell. *cap.* 5. *lib.* 3. Retractatæ & expolitæ a Plauto fabulæ.

Retrāctatio. verbale, Detrectatio, recuſatio, tergiuerſatio, ſubterfugium. { [illegible]. Gall. *Refus, recalement de faire quelque choſe* Ital. *Rifiutamento ritiramento.* Ger. Enderung widerſtaſſung das hinderſich ſetzen in einer handlung Hisp. *Rehuamiento ò recuſamiento de hazer algo.* Ang *A reucking.*} Cicero *Attic lib.* 2 Conticies igitur. & quidem ſine vlla dubitatione, aut retractatione.

Retraho, is, xi, ctum. Retrò, ſiue in contrariam partem traho. { חסף *aláph* יחשך *biſigh* [illegible]. Gall. *Retraire retirer en arriere* Ital. *Ritirare, tirare in dietro.* Germ. Hinzichen/oder hinderſich ziehen. Hisp. *Traher atras tornar atras* Ang. *To drawe backe.*} Senec. *c.* 5. *de conſ ad Marc.* Retraxit in arctum mulieres natura. Cicero *de Senect.* Quo quidem me proficiſcentem haud ſanè quis facile retraxerit. Ouid. 13 *Met.* dantem terga retraxi. ¶ Pro reducere, Suet. *in Caſ c.* 41 Ex viginti trecêtiſque millibus accipientium frumentum retraxit ad centum quinquaginta. } id eſt, reduxit, coarctauit. } Retrahi fugitiui ſerui dicuntur, qui domum reducuntur ad herum. Terent. Retraham Hercle opinor, ad me illud : ſera fugitiuum argentum tamen. Saluſt. In his erat Fuluius ſenatoris filius, quem retractum ex itinere parens necari iuſſit. Tranſlatéque dixit Varro 4 *de L. L.* Quare illa quæ iam maioribus noſtris adegit obliuio, fugitiua ſi ſedulitas Mucij & Bruti retrahere nequit, non ſi non potuero indagare, eo ero tardior.

‖ Retractio, contractio ac diminutio. ‖

Rĕtrāctŭs, a um participium. { [illegible]. Gall. *Retiré en arriere.* Ital. *Ritirato, tirato in dietro.* Ger. Hinderſich gezogen/ wider vmbhin gezogen. Hisp. *Trahido atras.* Ang. *Drawen back.*} Cicer. 6. *Philip.* Ita mœſtus rediit, vt retractus, non reuerſus videtur. Retracti propriè dicuntur, qui inter fugiendum capti, reducuntur eò vnde fugerant Saluſt *Catil.* Ceparius (namque is paulò ante fuga retractus erat) Coco Tereniis traditur. Pro abdito. Liu. *lib.* 6. *bell. Maced.* Theſpienſium emporium eſt in intimo ſinu Corinthiaco retractatum. Suet. *in Aug c.* 71. Retractus ex magnis detrimentis, &c. Liuius *lib.* 4. *d.* 4. Emporium retractum. ¶ Retractior, idem *lib.* 4 *dec.* 4 Muras retractior a mari, &c.

Rĕtrĭbŭo, Recompenſo, remunero. { השיב *heſchib* חשלים *hiſchlim.* [illegible]. Gall. *Recompenſer, remunerer* Ital *Ricompenſare, remunerare.* Germ. Widergelten/widergåben. Hisp *Recompenſa, galardonar, tornar el pago.* Angl. *To recompenſe.* Cicer. *pro Qu. Roſc Comæd.* Nihil mihi detraham, quum illis exactæ ætatis ſeueriſſime fructum quem meruerunt, retribuam. Idem antequam iret in exilium, Fidei conducit, in loco debitum retribuere. Inde retributio, [illegible].

Rĕtrĭcēs, cum, plur. tantùm numero, Aquæ nomen ſupra viam Ardeatinam, inter ſecundum & tertium lapidem, qua irrigabantur horti infra viam Ardeatinam, & Aſinariam vſque ad Latinam. Hæc Feſtus citans Catonem *de cenſura Fuluij nobilioris.*

Rĕtrīmēntum, i, cuiuſlibet rei excrementum. { [illegible]. Gall. *Ordure, vacalure, eſcume. & telles ſuperfluitez.* Ital. *Fetore.* Germ. Außgereten/ deronrabt/ unſauberkeit oder wuſt von einem jeden ding Hisp. *Heder.* Angl. *The ſcraping of or ſuperfluitie of any thing.* } vt Retrimentum olei, id eſt, amurca, hoc humor aqueus Varr. *lib.* 1 *de re ruſt. cap.* 64. Amurca quum ex olea eſt expreſſa, qui eſt humor aquatius, ac retrimentum conditum in vas fictile. ¶ In animalibus quoque excrementa omnia tam humida, quàm ſicca, retrimenta vocantur, quæ à Celſo appellantur recrementa. Macrob. *lib.* 7. In ventre fit prima digeſtio, cuius fex retrimenta ſunt quæ per inteſtina inferiora, orificio trudente labuntur. Idem, Aridiora retrimenta in aluum conuenire refert, humidiora in veſicam trahi.

Retritum, [illegible], à reterendo. eſt iterum tritum, valdè tritum, Germ. Durchtriben verſchlagen.

Rĕtro, aduerbium, Poſtè, à tergo. { אחור *achór.* [illegible]. Gal. *Derriere, de reculons, en derriere* Ital. *Di dietro, in dietro.* Germ. Dahinden/ hinderwerts/ hinderſich. Hisp. *Atras, à la parte traſera* Angl. *behind on the back ſid.* } ※ Antè. Terent. *in Heaut.* Eſt mihi vltimis conclaue in ædibus quoddam retrò. Cic. 1 *de diuinat.* Tum ei Deus præcepit vt pergeret protinus quid retrò, atque à tergo fieret, ne laboraret. Quintil Retro tendimus neruos expulſuri tela. Ouid. 13. *Metamorphoſ.* Ante retro Simois fluet. ¶ Retro idem valent (id eſt, recurrunt, conuertuntur, reciprocantur) hæc argumenta. ¶ Interdum motum importat retroſum. Cicero *lib.* 5. *Epiſt* Retrò mihi ad Alpes iter incidit. Virg. 4. *Georg*

———en iterum crudelia retrò

Fata vocant.

Retrŏăgo, gis, retroagi, retroactum. Repello, retrorſum ago. { [illegible]. Gall. *Ranaler & rabaiſſer, reietter derriere.* Ital. *Scacciare, ritirare, trar in dietro.* Germ. Hinderſich treiben. Hisp. *Lleuar atras.* Angl. *To driue back.* } Plin *lib* 1. *cap* 44. Aut quos non honores, currúſque illa ſua violenta fortuna retrò egit, per mediam vrbem Cenſore tracto. Quintilian. *lib.* 11. *cap.* 3 Capillos à fronte contra naturam retroagere, vt ſit horror ille terribilis. Retroagere argumentum, idem Quintilian, Retroactus dactylus, Anapæſtus, &c. Idem

Retrocedo, is, ere, Regredior, retrorſum eo, retroeo { נסג *ſágh* אחור *naſágh* [illegible] *paráhin* [illegible]. Gall. *Reculer.* Ital. *Andare in dietro, arricularſi.* Ger. Hinderſich weichen. Hisp. *Andar atras.* }

Rĕtrŏceſſŭs, us, ui, [illegible]. Apul. *in Dogmate Platonis,* Hinc illi & ſeptem motus locorum habeantur, progreſſus, & retrogreſſus, dexterioris ac ſiniſtri.

‖ Retrocita tuba, vltro citróque ducta, quaſi retrò citata. Lucr. ‖

Rĕtrŏdūcĕrĕ [illegible]. Martianus *D. lib.* 34. *tit.* 5 *l.* 15. Quædam ſunt in quibus res dubia eſt, ſed poſt facto retroducitur, & apparet quid actum eſt.

Retroeo, is, ire, Retrorſum eo. { [illegible]. Gall. *Aller en arriere, aller à reculons.* Ital. *Andar in dietro.* Ger. Hinderſich gehn. Hisp *Andar atras.* Angl. *To go back, to recule.* } Plin. *lib.* 2. *cap.* 16. Retroire incipiunt ſtellæ.

Retrōfĕro, retrofers, tuli, latum, retroferre. { [illegible]. Gall. *Porter derriere.* Ital. *Portare in dietro.* Germ. Hinderſich tragen. Hisp. *Traher atras.* Angl. *To bring back.* } Senec. *in Praf. decla.* Neſcio qua maieſtate, & ad malum pronitate naturæ eloquentia ſe retrotulerit.

Rĕtrōgrădĭŏr, eris, Retrorſum gradior. { [illegible]. Gall. *Marcher en arriere ou à reculons.* Ital. *Tornar in dietro* Germ. Hinderſich gehn oder tretten. Hisp. *Tornar atras.* Angl. *To go back or recoyle* } Plin. *lib.* 2. *cap* 15. Ab his retrogradiuntur ad Solem, & occaſu veſpertino delitescunt. Idem *lib* 8 *cap.* 15. Obid retrogradiuntur in paſcendo.

Retrŏgrădŭs, a, um, quod retrorſum graditur. { [illegible]. Gall *Qui va en arriere ou à reculons* Ital. *Retrogrado* Ger. Das hinderſich geht. Hisp *Lo que anda hazia atras.* Ang. *That goeth backward*, Vt retrogradus exortus, apud Plin. *lib.* 2. *cap.* 17. Retrogradum in Tauro, & Geminis non fieri.

‖ Retrogradæ mentes, i. contumaces, ſumta tranſlatione ab equis refractariis. ‖

Rĕtrorsŭs, vel Retrorſum, Retro verſum. { אחור *achór.* [illegible]. Gall. *En tirant en arriere à reculons.* Ital. *In dietro.* Ger. Hinderſich/ oder. hinderwerts. Hisp *Hazia atras.* Angl. *Backward.* } Horat. *lib.* 1. *Carm.*

———nunc retrórſum,

Vela dare, atque iterare curſus.

Plin. *lib.* 7 *c.* 15. Ab ea gente retrorſus ad Cyrum amnem produntur ducenta viginti millia. Quint. Retrorſus idem valent hæc argumenta. (i. recurrunt,) reciprocantur, retroaguntur.

Retroverſus, a, um, retrouerſus, reflexus, obliquatus. { [illegible]. Gall. *En arriere.* Ital. *In dietro* Ger. Hinderwerts. Hisp. *Hazia atras.* Angl *That is behind.* } Plin. *lib.* 26. *c.* 9. Negat Apollo peſtem poſſe creſcere, quam nuda virgo reſtinguat: atque ita retrorſa manu ter dicat, totieſque ambo deſpuant Apul. *lib.* 2 *de Aſino* Denique ſæpe retrorſa reſpiciens ſubſiſtit id eſt, reflexa, obliquata, retro conuerſa.

Retrudo is, Repello, quaſi retrorſum trudo. { [illegible]. Gal. *Repouſſer, pouſſer en arriere.* Ital. *Scacciare in dietro.* Ger. Hinderſich trucken. Hisp *Encerrar por fuerça ò empuxar atras.* Ang. *To thruſt back* } Plaut *in Epid.* Cœpi rurſum vorſum ad illa pauxillatim accedere quaſi retru ieret hominum me vis inuitum.

Retruſus. Cic. *de petit Conſul.* Retruſa voluntas.

Retundo, is, Repercutio, cuſpidem vel aciem alicuius rei vſu nimio, vel alio caſu perſtringo, atque hebeto. { [illegible]. Gal. *Reboucher, refouler.* Ital. *Ripercuotere.* Germ. Wider ſtumpff machen. Hisp. *Rebotar.* Ang. *To mak blunt or dull.* } Plin. *lib.* 16. *cap.* 4. Molliſſima tilia, eadem videtur & calidiſſima: argumentum afferunt, quòd citiſſimè aſcias retundat. Gladios retundere per tranſlationem, pro eo quod eſt vſum eorum vanum & irritum reddere. Cicero *in Catil.* Idémque gladios in Rempublicam diſtrictos retudimus, mucronéſque eorum a iugulis veſtris reiecimus. Mucronem ſtyli retundere. Idem *pro Cluent.* Improbitatem alicuius retundere. Quint *lib.* 6 *cap.* 4. Idem Retunditur mucro ingenij pugna quotidiana. Item Liu. 3. *dec.* 4. Retundere linguas.

Retūsŭs a, um, participium { מקהה *mekal éh.* [illegible]. Gal. *Rebouché refoulé.* Ital *Rintuzzato* Ger. Stumpff gemacht Hisp. *Rebotado.* Ang. *Made blunt or dull.* } Colum *lib* 4 Quod euenit in retuſo & craſſo ferramento. Plin *lib.* 37 *c* 13. Tantaq differentia eſt, vt aliæ ferro ſcalpi non poſſint aliæ nonniſi retuſo: verum omnes adamante. Retuſum ingenium, cui contrarium eſt acutum Cic. 1. *de diuinat.* Et ſunt partes agrorum, aliæ peſtilentes, aliæ ſalubres, aliæ quæ acuta ingenia gignant aliæ quæ retuſa. Ouid. 12. *Metam.*

———Tela retuſa cadunt, manet imperfoſſus, &c.

¶ Retunſus etiam inuenitur apud Plaut *Pſeud. c.* 1. *a.* 1. At hæc retunſa eſt (ſecuris.) itidem vos eſtis plagis. Idem *ibid. ſc.* 4. *a* 4. Mihi Cor retunſum eſt oppugnando pectore.

Rĕthūro as, are, eſt aperire, contra id quod dicitur obthurare. Varr. *in Agath.* Pueri obſcœnis verbis nouæ aures nuptæ rethurant. Ex Nonio, quanquam malè apud eum redurare legitur.

‖ Reuadiare, debitorem ſe agnoſcere. Gl. vet. ‖

Rĕuălēſco, is, ad ſanitatem redeo. Cic. Conualeſco. { חיה *chaiáh.* [illegible]. Gal. *Recouurer ſanté.* Ital. *Riſanarſi* Ger Wider geſund werden. Hisp. *Reconualecer* Ang *To waxe whole.* } Gel. *lib.* 16 *c.* 13. Quod in eorum finibus ſub ipſo oppido ex capitali morbo reualuiſſet. Ouid. *Epiſt.* 10.

Ne tamen ignores ope qua reualeſcere poſſis

‖ Reualia, *Reuel*, ad mare Balt cum, V. E. Liuoniæ ſub A olim Rigenſi. ‖

Rĕuānēſco, is, Iterum euaneſco. { [illegible]. Gal. *S'eſuanouir derechef, reuanouir.* Ital *Farſi di nuouo vano, ſuanire ò ſparir di nuouo* Germ. Wider verſchwinden oder zu nicht werden. Hisp. *Deſuanecerſe otra vez.* Ang *To vaniſh away.* } Ouid. 2. *Amor. Eleg.* 9.

Quam bene pertæſum eſt animique reuanuit ardor,

Neſcio quo miſera turbine mentis ager.

Rĕuĕho, his, Navi, plauſtro, vel iumento refero, reduco [illegible]. Gall. *Ramener, rapporter* Ital. *Riportare.* Ger. Wider vmbher füren. Hisp. *Traher otra vez atras.* Angl. *To bring or carie againe.* } Plin. *lib.* 12. *c.* 17. Ex Syria reuehunt Styracem. Stat. 2 *Theb.*

———Sigáque ſuperbis

Arma tholis, quæque ipſe meo quæſita reuexi

Sanguine.

Liu *lib.* 7. *ab Vrbe.* Iamque omiſſa cunctando victoria erat, quum Conſul vulnere alligato reuectus ad prima ſigna, Quid ſtas miles, inquit *Ibid. lib.* 3. Conficerent equos viróſque nequis reueheretur inde ad prælium, aut integraret pugnam. Cic. *de clar. Orat.* Sed ad paulò ſuperiorem ætatem reuecti ſumus: nunc ad eam, de qua aliquantulum loquuti ſumus, reuertamur.

Revello

Rĕvĕllo, lis, Abſtraho, auello, aufero, refigo. { פתק *nathák* נתש *nathásch* נתץ *nathátz* נסח *naſach.* [illegible], [illegible], [illegible]. Gall. *Arracher, oſter à force.* Ital. *Stirpare.* Germ. Abreiſſen/wider dannen reiſſen Hisp. *Arrancar.* Angl. *To pull away by force.* } Cicero *Epiſt lib.* 13. Tabulam in qua eorum nomina inciſa erant, reuelli iuſſit. Colum. *lib* 1. *cap* 3. Boues quum ab opere diſiunxerit, ſubſtrictos confricet, manibuſque comprimat dorſum, & pellem reuellat, nec patiatur corpori adhærere, Cicero 6. *Verr.* Nec priùs illam crucem, quæ etiamnum ciuis Romani ſanguine redundat, quæ fixa eſt ad portum, vrbémque veſtram, reuelliſtis, neque in profundum abieciſtis, locumque illum omnem expiaſtis, quàm Romam, atque in horum conuentum adiecitis.

Rĕuulſus, a, um particip. Auulſus abſtractus. { נתק *nitthák* נתש *nittáſch* נסח *niſſáh.* [illegible]. Gal. *Arraché.* Ital. *Stirpato.* Germ. Abgeriſſen/dannen geriſſen. Hisp. *Arrancado.* Ang. *Pulled a way by force.* } Virg.

——— caput à ceruice reuulſum.

Ouid. 12. *Metam.*

Vltor adeſt Phareus ſaxúmque è monte reuulſum.
Mittere conatur.

Rĕuulſio, nis, Auulſio, abſtractio. { מסח *maſſách.* [illegible]. Gall. *Arrachement.* Ital. *Stirpamento.* Germ. Abreiſſung/außreiſſung/dannen reiſſung. Hisp. *Arrancamiento.* Angl. *A pulling away.* Plin. *lib.* 13. *c.* 12. Sed ratio deprehendit vitium vnius ſchedæ reuulſione plures infeſtante paginas.

Rĕuelo, as, Detego, aperio)(Velo { גלה *ghillâh.* [illegible], [illegible]. Gall. *Deſcouurir.* Ital. *Riuellare, diſcoprire.* Germ. Entdecken/wider auffdecken. Hisp. *Deſcubrir lo cubierto.* Ang *To diſcouer* } Os reuelatum. Ouid. *lib.* 6. *Faſt.*

Ore reuelato quum primum luce patebit.

Suet. *in Galb. c.* 17. Reuelato capite.

Rĕuĕnio, is, Redeo, reuertor. { שוב *ſchab.* [illegible]. Gall. *Reuenir.* Ital. *Ritornare.* Germ. Widerkommen. Hisp. *Tornar à venir.* Angl. *To returne or come againe.* } Plaut. *in Amphitr.* Victis hoſtibus legiones reueniunt domum. *Ibidem.* Laudis compos reuenit, Id ſolatio eſt. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Tua ornatus reueniam ex ſententia. Et *in Menæch. ſc.* 3. *a.* 5. Si ſenex reuenerit, ne me indicetis. Idem *Moſtell. ſc.* 1 *a.* 1. Sic huc primùm reueniat ſenex. Cicer *de Orat.* Quum miles domum reueniſſet, egiſſétque lege in hæreditatem paternam. Tacitus *lib.* 2. Vt quiſque ex longinquo reuenerat, miracula narrabant. ¶ Reuenire in gratiam. Plaut. *Sticho.* Cùmque eo reueni ex inimicitia in gratiam. Idem *Amphitr.* Inter eos rurſus ſi reuentum in gratiam eſt.

Reuerbero, as, are. Senec. 2. *de Clementia.* Omnem fortunæ impetum reuerberabit, & arte ſe franget.

Rē vērā, diuiſis dictionibus, vel Reuera, vnica dictione compoſita, Re ipſa, certè, & quod vulgò dicimus, *In rei veritate.* { [illegible]. Gal. *Veritablement, pour vray* Ital. *In vero.* Ger Warlich/wie der handel an im ſelb iſt. Hisp. *Ciertamente, en verdad.* Ang. *In very deade or truely.* } Cic. *pro Quint.* Deinde habet aduerſarium P. Qu. verbo. Sext. Næuium, re vera huius ætatis homines diſertiſſimos.

Reuerbero, as, are. Senec. 2. *de Clementia,* Omnem fortunæ impetum reuerberabit, & arte ſe franget.

Rĕvĕrĕor, eris, Ætate, ſapientia, vel dignitate antecedenti honorem deferro, eiúſque reſpectum in re quapiam agenda, aut non agenda habeo. { כבד *chibbedh.* [illegible]. Gal. *Reuerer, honorer.* Ital. *Reuerire, honorare.* Ger. Jemande ehren vnd förchten/zucht vnd ehr beweiſen Hisp. *Tener en reuerencia y acatamiento, tener con reuerencia.* Angl. *To reuerence, to honour.* } Terent. *in Hecyr.* Sed nunc aduentum tuum ambas Pamphile, ſcio reuerituras. Idem *in Phorm.* — age, mitto imperium non ſimultatem meam Reuereri ſaltem non pudere. Cicer. *Attic.* Sed mihi nihil eſt moleſtius, quàm Statium manumiſſum: nec meum imperium, omitto imperium, non ſimultatem ſaltem reuereri meam, id eſt, ſimultatem meam nihili facere, eiúſque reſpectu non commoueri. Idem 2. *de Inu.* Obſeruantiam, per quam ætate, aut ſapientia, aut honore, aut aliqua dignitate antecedentes reueremur & colimus. Ouid. 4. *Epiſt.* 1.

——— nunc & meritis lectum reuerere parentis.

Gell. *c.* 11. *lib.* 11 Hunc Cicero ob doctrinam reueritus eſt.

Rĕuĕrens, qui alteri defert honorē { מכבד *mechabbedh.* [illegible]. Gal. *Qui reuere.* Ital. *Chi fa riuerenza.* Ger. Ehr beweiſend mit forcht/ehrend vnd förchtend. Hisp *El que haze reuerencia.* Ang *That honoureth another.* } Plin. *Epiſt.* 107. Probum induſtrium atque inter iſta reuerentiſſimum mei. Ouid. 1. *Metam.*

Non illo melior quiſquam nec amantior æqui
Vir fuit, aut illa reuerentior vlla deorum.

Auſonius.

Quàm reuerens nata, quamque tui fuerim.

¶ Reuerentior. Suet. *in Calig. cap.* 26. Nihil reuerentior leniórque erga Senatum.

Rĕuĕrendus, Dignus reuerentiā { נכבד *nichbâdh.* [illegible]. Angl. *worthe of honour.* } vt, canities reuerenda. Claud 3. *de rapt. Proſerp.*

Nox reuerenda ſpecie tenebrarum.

Ouid. *in Ibin* Gell *cap.* 13 *lib.* 6. Quærebantur (ſuper cœnam) nec grauia, nec reuerenda, ſed [illegible] quædam lepida & minuta, & florentem vino animum laceſſentia, &c. vbi quidam libri non reuerenda, ſed verenda habent.

Rĕuĕrentia, hoc eſt, ingenuus quidam pudor, cum obſeruantia quadam coniunctus. qualis eſt minorum natu erga maiores, & plebeiorum erga magiſtratus, & diſcipulorum erga præceptores. { כבוד *chabódh.* [illegible]. Gall. *Reuerence, crainte honorable.* Ital. *Honore, riuerenza.* Germ. Ehrerbietung. Hisp. *Reuerencia y acatamiento.* Angl. *Honour, reuerence.* } Cic. 1. *Offic.* Adhibenda eſt igitur quædam reuerentia aduerſùs homines. Quintilianus, Reuerentiam præſtare Iudici Colum. *lib.* 11. *cap.* 1. Niſi magnitudo rei peperit reuerentiam vel dicendi, vel profitendi penè immenſam ſcientiam. || ¶ Reuerentiæ alicuius inſeruire, reuerentia dignum colere ac reuereri, [illegible]. ||

Rĕuĕrentĕr, Cum reuerētia, ſiue honorificè. { [illegible]. Gal. *Reueremment, auec reuerence.* Ital. *Con riuerenza, riuerentemente* Germ. Mit ehrerbietung/züchtiglich. Hisp. *Con acatamiento.* Ang. *Reuerentlie* } Plin. *Epiſt* 151. Idem quam reuerenter, quam fideliter amicos colat, multorum ſupremis iudiciis.

Rĕvĕrtor, eris, deponens, & Reuerto, redeo, quaſi retrò verto. { שב *ſcha.* [illegible]. Gal. *Retourner, reuenir.* Ital. *Ritornar* Ger. Widerkommen/wider umbkehren. Hisp *Tornar atras.* Angl. *To come againe or retourne* } Cicer *pro Muræn.* Vnde cum honore diſceſſerit, eò cum ignominia reuerti. Idem *Appio*, Epheſo Laodiceam reuertit. Et *lib.* 3. *Offic.* Factus eſt eius [illegible] vas, vt ſi ille non reuertiſſet, moriendum eſſet ipſi Plaut. *in Aulul.* Iam ad te reuertor. Idem *Moſtell. ſc.* 4. *a.* 1. Iam reuortar. diu eſt iam iſtuc mihi. Idem *Pſeud ſc.* 2. *a.* 1. Dum ego reuortor, facito hæc parata ſint (pro reuortar.) Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 4. Optume, eccum reuortitur. ¶ Item Reuerti in gratiam Senec. *cap.* 16. *de conſol. ad Marc* ¶ Aliquando reuerti ponitur ſimpliciter pro venire, accedere. Cicer. *de Fato*, Ad Chryſippi laqueos reuertamur. quum nihil de Chryſippo antea dixiſſet. Sciendum apud Ciceronem ſæpe inueniri *reuerto* actiue, ſed vix aliter quam in præterito, aut in temporibus ab eo formatis. Exemplum habes paulò ante.

Rĕuertendi, Ouid. *Epiſt.* 1.

Neve reuertendi liber abeſſe velis.

Rĕuerſūrus, particip. Ouid. *de arte aman.*

Pœna reuerſura eſt in caput iſta meum.

Rĕuerſio, nis, ipſe reuertendi actus, reditio, reditus. { שיבה *ſchibáh* [illegible]. Gall. *Retour.* Ital. *Ritorno.* Germ. Widerkehrung/widerkommung. Hisp. *Tornada atras.* Angl. *A returning.* } Cic. 1. *Philippic.* Exponam vobis breuiter conſilium & profectionis & reuerſionis meæ.

Rĕuerticulum, dicitur vt diuerticulum, [illegible], regreſſio, receſſio. Apuleius *Florid. lib.* 4. Solis annua reuerticula.

Rĕuileſco, ſcis, ſcere. { נקל *nakál.* [illegible]. Gal. *Eſtre auilé, deuenir vil, & de petite eſtime.* Ital. *Diuenir vile, di poca ſtima, eſſere auuilito.* Germ. Schlecht vnd vnachtbar werden. Hisp. *Tornar à ſer vil.* Ang. *To become vile and nothing eſteemed.* } Vile fieri. Senec. *de tranquill. vitæ cap.* 15. Sed nec virtuti periculum eſt, ne admota reuileſcat.

Rĕvincio, is, xi, ctum, Religo, retrò vincio, vel vehementer & arctè ligo { אסר *aſúr* קשר *kaſchár.* [illegible]. Gall. *Relier, rattacher, lier derrie.* Ital. *Legare molto à dietro.* Ger. Wider binden oder hinderſich binden. Hisp. *Atar mucho atras.* Angl. *To tie hard, to tie behind.* } Virg. 2. *Æneid.* Ecce manus iuuenem interea poſt terga reuinctum. Cæſar. 7. *bell. Gall.* Reuinciuntur retrorſus, & multo aggere veſtiuntur. *Ibidem*, Anchoræ pro funibus ferreis catenis reuinctæ. Propert. *lib.* 3 *Eleg* 14.

Latus enſe reuincit.

Rĕvinco, is, ici, ictum, Conuinco, confuto. { הוכיח *hochiách.* [illegible]. Gall. *Conuaincre.* Ital. *Conuincere.* Germ. Vberwinden/vberweiſen. Hisp. *Conuencer, redarguyr.* Angl. *To conuict and confut.* } Cicer. *pro Archia*, Nunquam enim hic neque ſuo, neque amicorum iudicio reuincetur. Gell. *lib.* 6. *c.* 2. Quum in culpa & maleficio reuicti ſunt, perfugiunt ad fati neceſſitatem. Ouid. *lib.* 6. *Faſt.*

Ex quo iudicio forma reuicta tua eſt (ô Pallas.)

Liu. *lib.* 6. *ab Vrbe*, Crimina quibus mori bellum indixiſtis, reuicta rebus, verbis confutare nihil attinet. Idem *lib.* 16 *dec* 4.

Rĕuireſco, is, Ad priſtinam viriditatem reuertor { [illegible]. Gall. *Reuerdir.* Ital. *Riuerdeggiare.* Ger. Wider grünen. Hisp. *Reuerdecerſe.* Angl. *To waxe greane.* } Colum. *lib.* 2. *cap.* 1. Non eſt ergo exiguarum frugum cauſa terræ vetuſtas, ſi modò quum ſemel inuaſit ſenectus, regreſſum non habet, nec reuireſcere, nec repubeſcere poteſt. Ouid. 2. *Metamorph.*

——— laſſáſque iubet reuireſcere ſyluas.

Per tranſlationem accipitur pro renaſcor, & reuiuiſco, & vires reſumo. Cicer. *ad Attic. lib.* 15. *Epiſt.* Ille enim nunquam reuiruiſſet, ſi nos timor confirmare eius acta non coëgiſſet. Idem *de prouin. conſul.* Impoſitæ verò res & acerbæ, ſi etiam relictæ, quanquam ſunt abſciſſæ, tamen efferent ſe aliquando, & ad renouandum bellum reuireſcent.

Rĕuiſo, Redeo vt videam. { פקד *pakádh* [illegible]. Gall. *Retourner, voir.* Ital. *Ritornare à vedere.* Germ. Widerumb gehn ſähen/oder lugen. Hisp. *Tornar otra vez à ver.* Ang. *To returne to ſee.* } Terent. *in Andr.* Reuiſo quid agant, aut quid capiant conſilii. Plaut. *in Trucul.* Nam quidnam me vis aliud? P. Vt quando otium tibi ſit, me reuiſas. id eſt, ad videndum me reuenias. ¶ Dicimus etiam, reuiſere ad aliquem. Gell. *lib.* 13. *cap.* 29. Quum valebo ab oculis, reuiſe ad me. Idem *cap.* 17. *lib* 7. Quum erit otium reuiſes ad me, atque diſces. &c.

Rĕuiſito as, frequentatiuum eſt à reuiſo. { [illegible]. Gall. *Reuiſiter.* Ital. *Viſitare ſpeſſo ò di nuouo.* Germ. Widerumb heimſuchen vnd lugen wie es darumb ſteht. Hisp. *Tornar otra vez à viſitar, ò viſitar a menudo.* Ang. *To returne often to ſee.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 1. Nundinis vrbem reuiſitabant.

Reuito, rebito, redeo

Rĕuiuiſco, is, reuixi. Ad vitam redeo, reuireſco { [illegible]. Gal. *Reuiure, recouurer vie* Ital. *Tornar in vita, riſuſcitare* Germ. Wider läbendig werden. Hisp. *Tornar à viuir* Angl. *To recouer the liſe.* } Cic. 4. *de fin.* Quid ſi reuiuiſcant Platonici illi, & deinceps illi qui auditores eorum fuerunt, & tecum ita loquantur? Idem *in Piſonem.* Is vbi galli cantum audiuit, auum ſuum reuixiſſe putat. ¶ Ponitur aliquando reuiuiſcere pro recreari, reſpirare, & vires reſumere. Idem *Attic.* Ciuitates ſuis legibus ſuetæ, [illegible] adeptæ, reuixerunt. Idem *ad Octauium*, In quibus reuiuiſcente iam libertate, deinde rurſus oppreſſa, ſenatus nihil conſuluit. Idem *in Philip.* Senatus ad autoritatis priſtinæ ſpem reuiuiſcit. Ouid. 2 *Faſt.*

Pone metum, veni, coniux ait. Illa reuixit
Lucretia, &c.

Rĕunctor, ris, dicitur cuius miniſterio vtuntur medici qui iatraliptæ ceu.

hoc

hoc eſt, vnctoriam medicinam exercent, [illegible]. Plin. *lib.* 29. *cap.* 1. Prodicus Selymbriæ natus diſcipulus eius inſtituẽs, quam vocant iatralepticen, reunctoribus quoque medicorum, ac mediaſtinis, vectigal inuenit.

Rĕuŏco, as, Retrorſum voco, redire iubeo. { שׁוב *heſchib.* [illegible], GAL. *Reuoquer, rappeler.* ITAL. *Riuocare, richiamare in dietro.* GERM. Weder umbhin rüffen. HISP. *Tornar otra vez à llamar, reuocar.* ANG. *To call againe or back.* } Plaut *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Abit: quin reuocas? Idem *Menach. ſc.* 2. *a.* 1. Quoties abire volo, me retines, reuocas. Senec. *cap.* 1. *&* 2. *de conſol. ad Polyb.* Natura omnia eodem, & ad eundem finem reuocat. Terent. *in Phorm.* Reuocemus hominem. Saluſtius, Sæpiùs vindicatum eſt in eos qui contra imperium in hoſtem pugnauerant, quique tardius reuocati prælio exceſſerant. quam qui ſigna reliquerant, aut pulſi loco cedere auſi erant. Plautus *in Curcul. ſc.* 3. *a.* 2. Poſtquam hæc mihi narrauit, abit ab illo, reuocat me ilico. ¶ Ponitur aliquando pro retraho. Cicer. 2. *de Legibus*, Quam multos diuini ſupplicij metus a ſcelere reuocauit. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Atque vtinam reuoces animum paulisper ab ira.

Idem *ibidem,*

Velle ſequi ſcias, & reuocare priorem (calculum ſup.)

Cic. 2. *de Orat.* Reuocantur in vitibus ea, quæ ſe nimium profuderunt. ¶ Pro repetere. Suet. *in Neron cap.* 44. A delatoribus reuocanda præmia quæcunque cepiſſent. Idem *in Galba cap.* 15. Liberalitates Neronis reuocandas curauit. ¶ Aliquando pro rurſus vocare Cic. *de Lege Agrar. contra Rullum*, Quo prouocati a me venire noluerunt, reuocati ſaltem reuertantur. ¶ Reuocare pedem, idem quod referre pedem, hoc eſt, redire [illegible], neque ſolum de iis quæ pedes habent, verum etiam de inanimatis dicitur, vt de fluminibus. Virg. 9. *Æneid.*

——cunctatus & amnis

Rauca ſonans, reuocatque pedem Tyberinus ab alto.

‖ ¶ Reuocare domum, ſiue forum, eſt fori exceptione vti: allegare ſe ibi iudicium ſuſcipere minime teneri, atque alibi conueniri debuiſſe. iudicem recuſare ‖ ¶ Reuocari item dicebantur anagnoſtæ, quum aliquid parum intellectum, perperàmve recitatum, iubebantur repetere. [illegible]. Plin. *ad Caecilio*, Memini quẽdam ex amicis, quum lector quædam pronunciaſſet, perperam reuocaſſe, & repeti coëgiſſe. Huic auunculum meum dixiſſe, Intellexeras nempe. Cui quum ille adnuiſſet, Cur ergo reuocabas? decem amplius verſus hac tua interpellatione perdidimus. ¶ Ponitur aliquando reuocare pro reducere. Suet. *in Auguſt. cap.* 42 In re militari & commutauit multa, & inſtituit, atque etiam ad antiquum morem nonnulla reuocauit. Idem *in Tiber. cap.* 7. Munus gladiatorium dedit, &c. rudiarius quoque quibuſdam reuocatis, &c. Cicer. *pro Cluent.* Tribunus pleb. populo concitato rem penè ad manus reuocaſſet. ¶ Aliquando pro inſtaurare. Sueton. *in Claudio Neron cap.* 32. Reuocauit & præmia coronarum quæ vnquam ſib. in certaminibus ciuitates detuliſſent. ¶ Reuocare ſe, eſt recantare, & ſuperiorem ſententiam mutare. [illegible]. Cic. 4. *Acad.* Dubitant, hæſitant, reuocant ſe interdum, hiſque, &c. ¶ Reuocare ad vitam, reſuſcitare. [illegible]. Idem *ad Atticum lib.* 7. Caſſium Tribunum plebis Philotimi literæ ad vitam reuocarunt. Sueton. *in Auguſt. cap.* 53. Gallium Senatorem captum repentè oculis, & ob id mediâ mori deſtinantem præſens conſolando ad vitam reuocauit. ¶ Huius compoſitum eſt Adreuoco. Cic. 1. *Offic.* Danda igitur opera eſt, vt ſi etiam aberrare ad alia cœperit, ad ſe reuocetur oratio.

Rĕuŏcātio, nis, Reuocandi actus. { [illegible]. GALL. *Reuocation, rappel.* ITAL. *Eſſo richiamare* GERM. Ein berüffung wider hindersich, abmanung. HISP. *A quella obra de tornar à llamar.* ANG. *A calling back.* } Cic. 13. *Philipp.* Receptui ſignum, aut reuocationem à bello audire non poſſumus. Idem 3. *Tuſcul.* Leuationem autem ægritudinis in duabus rebus ponit: auocatione à cogitanda moleſtia, & reuocatione ad contemplandas voluptates.

Rĕuŏcāmen, inis, Reuocatio. Ouid. 1 *Faſt.* Accipio reuocamen, ait, vocémque ſecutus impia per ſyluas victor ad antra venit.

Rĕuŏcābĭlis, e, quod poteſt reuocari { [illegible], [illegible]. GALL. *Reuocable, qu'on peut faire reuenir.* ITAL. *Riuocabile, coſa che ſi puo riuocare.* GERM. Widerrüfflich HISP. *Coſa que ſe puede reuocar.* ANG *That may be called back.* } Ouid. *ad Liuiam.*

Supprime iam lacrymas, non eſt reuocabilis iſtis,
Quem ſemel vmbriſera nauita lintre tulit.

Idem 9. *Metam.*

Motus erat quam iam reuocabile telum
Non fuit arcitenens.

Rĕuŏlo, as, Retro volo. { [illegible]. GALL. *Reuoler, reuoler en volant retourner.* ITAL. *Volare in dietro* GERM. Wider hindersich fliegen. HISP. *Volar atras.* ANGL. *To flee back or againe.* } Cic. *lib.* 3. *de nat. deor.* Exque grues in tergo præuolantium colla, & capita reponunt: quod quia ipſe dux facere non poteſt, quia non habet vnde nitatur, reuolat, vt ipſe quoque quieſcat: in eius locum ſuccedit ex iis quæ acquieſcunt: eáque viciſſitudo in omni curſu conſeruatur. Varr. 3. *de re ruſt. c.* 5. De illo genere ſunt turdi aduenticio, ac quotannis trans mare in Italiam aduolant circiter æquinoctium autumnale, & eodem reuolant ad æquinoctium vernum. Virg. 1. *Georg.*

Cum medio celeres reuolant ex æquore mergi.

RĕVŎLVO, is, ere Iterum, ſiue retrorſum voluo. { גלל *ghal* סבב *heſéb.* [illegible]. GALL. *Rouler derechef, reuoluer, reſueiller.* ITAL. *Riuolgere, volger ſotto ſopra.* GERM. Wider umbhin welgen oder trolen. HISP. *Reboluer.* ANGL. *To tumble back or roll away, to turne againe.* } vt Reuoluere ſaxum, id eſt, eódem voluere vnde ad nos eſt aduolutum. Reuoluere libros eſt iterum atque iterum reuoluere. Lio. 4 *bell. Maced.* Tuas aduersùs te Origines reuoluam. Libros Originum Catonis intelligit. Mart. *lib.* 11.

Sunt illis duo, tréſve qui reuoluant
Noſtrarum tineas ineptiarum.

Virg. 10. *Æneid.*

——Iterúmque reuoluere caſus
Da pater Iliacos Teucris.

Cicer. *ad Attic. lib.* 13. Itaque reuoluor identidem in Tuſculanum. Idem 4. *Acad.* Ita imprudens eò, quò minimè vult, reuoluitur, id eſt, recidit.

Reuolutus, a, um, participium, Redactus. { גלל *naghól* סבב *muſáb.* [illegible]. GAL. *Reuolu, retourne, roule.* ITAL. *Voltato, ritornato.* GERM. Wider getrolet oder gebracht. HISP. *Rebuelto* ANG. *Turned away or rolled back.* } Liuius 4. *ab Vrbe* Et reuolutus ad diſpenſationem inopiæ, profiteri cogendo frumentum, & vendere quod vſui menſtruo ſuperaſſet, fraudandóque parte diurni cibi ſeruitia, &c. ¶ Reuolutus, apertus. Virg. 10. *Æneid.*

——& interea reuoluta rubebat
Matura iam luce dies.

Liuius *lib.* 9. 10. *dec.* 4. Reuoluta ad præcogitata facinus mulier.

Rĕuŏlūbĭlis, [illegible]. Ouid. *in Ibin.*

Siſyphe, cui tradas reuolubile pondus habebis.

Rĕuŏmo, is, Iterum reiicio, euomo. { [illegible]. GALL. *Reuomir, rejetter en vomiſſant.* ITAL. *Reuomitare.* GERM. Wider von im kotzen, wider auſwerffen HISP. *Tornar à vomitar.* ANGL. *To vomite againe.* } Virg. 5. *Æneid.*

Et ſalſos videns reuomentem pectore fluctus.

Silius *lib.* 10.

Ac miſeri fluitant reuomentes æquora nautæ.

Plin. *lib.* 10. *c.* 72. Dracones auibus deuoratis ſolidis, contentione plumas & oſſa reuomunt.

‖ Reuortit, reuertitur. Gloſſ. ‖

RĔVS, rei, dicitur quicunque in litem adducitur, etiamſi nihil admiſerit. { אשׁם *aſchem.* [illegible]. GALL. *Coulpable, defendeur en un procés.* ITAL. *Reo, colpeuole.* GERM. Ein beklagter einer ſchuld beiben. HISP. *Accuſado ò demandado en juyzio, ò culpado.* ANG. *Giltie or faultie.* })(Actor, qui reum in iudicium vocat. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Nec male commiſſa eſt nobis fortuna reorum
Vſque decem decies inſpicienda viris.

Idem *ibid. Eleg.* 7 *lib.* 1.

Durítiaque mihi non agerere reus.

Reum fieri, vt Aſconius inquit, nihil aliud eſt niſi apud Prætorem legibus interrogari, [illegible]. Quum enim in ius ventum eſſet, dicebat apud Prætorem accuſator reo, Aio te, v. g. Siculos ſpoliaſſe, Si tacuiſſet, lis ei æſtimabatur, vt victo ſi negaſſet, petebat a magiſtratu diem accuſator inquirendorum criminum, & inſtruebatur accuſatio. Hactenus Aſconius. Reus autem dictus eſt a re, id eſt, lite. Itaque antiquitus tam is qui agebat, quam cum quo agebatur, dicebatur reus Cicer. *lib.* 2. *de Orat.* Reos appello non modo eos qui arguuntur, ſed omnes de quorum re diſceptatur. Hinc fortè periphraſis illa Rei apud Gell. *cap.* 12 *lib.* 1. Tunc prætorem ei, cuia res erat, dixiſſe, &c. id eſt, reo. Et Gallus Ælius apud Feſtum, Reus eſt, inquit, qui cum altero litem conteſtatam habet, ſiue is egit, ſiue cum eo actum eſt. Poſtea autem propriè is reus dici cœpit, qui rem promiſerat, & debet, & à quo aliquid petitur. ¶ Reus agitur, qui accuſatur, [illegible]. Reus peragitur, qui damnatur. [illegible]. Plin. iun. Dum ille peragitur reus, ſedimus. Iureconſultus. Peregiſſe reum non alias quis videtur, niſi condemnauerit. ¶ Reus ſtipulandi, dicitur is qui ſtipulatur: quemadmodum reus promittendi, qui promittit. Autor vtriuſque eſt Modeſt *l.* 1. *D. de duob. reis conſtit.* ‖ ¶ Reus pecuniæ. Africanus *D. lib* 16. *tit.* 1. *l* 17. Mulier & Titius cùm in rem mutuarentur, eiuſdem pecuniæ rei facti ſunt. ‖ ¶ Reus voti, dicitur is qui ſuſcepto voto ſe numinibus obligat. Virgil 7. *Æneid.*

Vobis lætus ego hoc candentem in litore taurum
Conſtituam ante aras voti reus.

¶ Reus de vi. Cic. *ad Atticum lib.* 2. Nunc reus erat apud Craſſum diuitem Vectius de vi. & quum eſſet damnatus, erat iudicium poſtulaturus. ¶ Rei barbam non radebant, neque veſtem candidam geſtabant. Gell. *cap.* 24. *lib.* 13. Item, Aperto capite in tribu ſontes condemnabant reos: vt auctor eſt Plaut. *in Capt ſc.* 1. *a.* 3. Vide de hoc plura in verbo *Damno.*

Rea, æ, fœm. gen. Ouid. *Eleg.* 3 *lib.* 1. *Triſt.*

Protinus hac vetiti criminis acta rea eſt.

Idem *ibid. Eleg.* 1 *lib.* 4.

Et mecum iuncti criminis acta rea eſt. (Muſa ſup.)

R H

‖ Rex, vide Rego ‖

Rezania, *Rezan*, V. E. Moſcouiæ, inter Occam & Tanaim fluuios ſita, ortum Solis ſpectans, Moſcuâ diſtat 36. milliaribus Germanicis. ‖

Rha, *in*, vulgo *Edel.* Fluuius eſt Sarmatiæ Europææ, ſupra Pontum Boſphorum Cimmerium, non procul à Tanaide fluuio, teſte Ptol. *lib.* 5, alio nomine Volga, & à Tartaris Edel nuncupatus, in cuius ripis naſcitur nobilis illa radix quam à nomine fluuij huius rha Ponticum vocant Romani, Arabes Rhabarbarum, Plinius rhacoma. Celſus radicem Ponticam appellat. Vide Ruell. *lib.* 3. *c.* 2.

Rhaba, [illegible], oppidum eſt ad ſinum Ionicum, a quo deducitur gentile Rhabæus. Steph.

Rhabathmona, [illegible], tertia Paleſtinæ vrbs, alio nomine Areopolis dicta. Steph.

Rhabbatammena { רבת עמון *rabbáth hammon.* [illegible]. } Montanæ Arabiæ oppidum, apud Steph.

‖ Rhabdomantia, [illegible], diuinatio per baculum. Druſ. ‖

Rhăbduchi, { שׁטרים *ſchotterim.* [illegible] } Græco nomine dicebantur quos Romani lictores appellabant: tracta appellatione a virgis & faſcibus, quæ magiſtratibus anteferebant. Virgas enim [illegible] Græci nominant.

Rhabilus, [illegible], Arabum rex qui Antigonum Macedonum regem interemit in vico cui à re ipſa Motho nomen inditum fuit, quod mortis locum Arabum lingua ſignificat. Vide Stephanum in dictione *Motho.*

Rhăcĭnus, i, piſcis pulli coloris, à nomine eorum qui Halieutica ſcripſerunt,

runt, prætterquam ab Ouidio, commemoratus: ob id fortaſſis, quòd non alibi, quam in Ponto naſcatur, vbi ſupremis ſuis temporibus opus hoc Ouidius inchoauit. Vide Plinium *lib* 32 *cap. vlt*

Rhacoma, herba de qua Plinius *lib.* 37. *cap.* 12 Rhacoma (inquit) affertur ex his quæ ſupra Pontum ſunt, regionibus. Radix coſto nigro ſimilis, minor & ruſior paulò, ſine odore, calefaciens guſtu, & aſtringens. Ruellius eandem putat, cum ea quam ſupra Rha Ponticum vocari diximus. ſuſpicatur tamen apud Plinium vocem eſſe corruptam.

Rhădămănthŭs, ῥαδάμανθος, Iouis ex Europa filius, & Rex Lyciæ, qui quòd ſeuerus fuerit iuſtitiæ executor, fingitur a poetis apud inferos nocentum explorare culpas. De quo Virg. *Æneid. lib* 6.

Gnoſſius hæc Rhadamanthus habet duriſſima regna,
Caſtigátque, audítque dolos, ſubigitque fateri,
Quæ quis apud ſuperos furto lætatus inani.
Diſtulit in ſeram commiſſa piacula mortem.

¶ Minos leges ferebat: Rhadamanthus obſeruare faciebat. Plut. *in Theſeo.*

Rhadata, tæ, ῥάδατα, oppidum Syenitarum in Æthiopia, in quo felis aurea pro Deo colebatur. Autor Plin. *lib.* 6. *c.* 29.

‖ Rhæbus, ῥαιβὸς, curuus: vnde ῥαιβοσκελὴς loripes.

Rhædeſtus, vrbs Thraciæ ad littus Propontidis, hodie *Rodoſto.*

Rhegium, Reggio, in Italiæ humero, vt ait Plinius, ſitum, totius Calabriæ metropolis, & ſedes Archiepiſcopalis antiquiſſima, dicitur Rhegium Iulij, ad alterius Rhegij diſcrimen.

Rhegium Lepidi, *Reggio.* V. E. antiqua Æmiliæ, ſub A. Bononienſi ‖

Rhæti, ῥαιτοὶ Stephano, Populi à Tuſcis oriundi, qui à Gallis ſedibus ſuis pulſi, loca vtraque Alpibus vicina occuparunt, & a nomine Rhæti ducis ſui Rhetiam nominarunt. Hinc Rhæticæ vites, & Rhæticum vinum, inter generoſa Italiæ vina non poſtremum locum obtinens. Naſcitur autem hoc in Rhæticæ parte quæ ab Alpium radicibus Veronam Comúmque pertingunt.

Rhætĭă, ῥαιτία Stephano, Europæ regio eſt, quæ (vt *lib.* 2. Ptolemæus refert) ab Occaſu limites habet montem Adulam, & fontes Danubij & Rheni, ab ortu Lycum fluuium qui in Danubium exit, & Rhætiam à Vindelicia diuidit: à Septentrione Danubium: à Meridie Alpibus terminatur ſupra Galliam Ciſalpinam. Poſt Rhætiam, versùs Orientem ſequitur Vindelicia, Cui Noricum adhæret, Æno tantùm fluuio diſiuncta. { Die Lingdaw. } Diuiditur hodie Rhætia in duas partes, ſuperiorem & inferiorem. Superior Rhætia appellatur totus ille tractus qui ab Heluetiorum finibus initium ſumens, bonam Galliæ Ciſalpinæ partem ad Larium vſque lacum occupat. Huius tractus incolæ vulgò *Griſones* appellantur. { Die Graurpündter / Curwahlen. } Inferior à Lyco amne qui hanc à ſuperiore diuidit, ſumit principium, & vſque ad Ænum fluuium porrigitur, qui Rhætiæ & Norici terminus eſt. Hanc hodie incolunt Boioarij. { Das Beierland. }

Rhætico, onis, mons eſt in Rhætia, vt eſt autor Pomponius Mela *lib.* 3.

Rhæticus, a, um, vnde Rhæticum vinum, quo maximè delectatus eſt Auguſtus, vt teſtatur Suet. *in eius vita c* 77.

Rhaga, æ, ſiue Rhagæ, arum, ῥάγα, ῥάγαι, Mediæ vrbs à Nicatore condita, & ab ipſo quidem Europus, à Perſis verò Arſacia appellata. Autor Strabo *lib.* 12.

Rhăgădĕs, ῥαγάδες, & Rhagadia neutri generis, Vocantur ſciſſuræ quæ in ſede & pedibus prouenium. Dictæ rhagades a verbo Græco ῥήγνυμι, quod ſignificat abrumpo. Plin. *lib.* 23. *c.* 4. Attrita ſanat & furfures, rhagadas, condylomata, articulos luxatos. Idem *c.* 7. *eiuſdem libri*, Arboris ipſius ciuis ex melle.

Rhăgīŏn, ῥάγιον, Aranei genus acino nigro ſimile, pedes breuiſſimos habens, óſque quàm minimum, idque ſub aluo, ita dictum ab acini parui ſimilitudine, quod Græci ῥάγιον appellant. Vide Plinium *lib.* 29 *cap.* 4.

Rhăgŏīdēs, tunica ῥαγοειδὴς χιτὼν, tertia oculi tunica eſt, inter κερατοειδῆ & ἀραχνοειδῆ ſita, nigræ vuæ acini ſimilitudinem referens: vnde & nomen accepit. Ducit originem ex tenui meninge: vnde & χοροειδὴς appellatur. Parte ſui anteriore, & media, foramen habet quod pupillam vocamus, Celſus *lib.* 7. *cap.* 7. de natura oculorum loquens, Oculus, inquit, ſummas habet duas tunicas, ex quibus ſuperior à Græcis, κερατοειδὴς vocatur. Ea, qua parte alba eſt, ſatis craſſa, pupillæ loco extenuatur. Huic inferior adiuncta eſt, media parte qua pupilla eſt, modico foramine concaua, circa tenuis, vlterioribus partibus ipſa quoque plenior, quæ χοροειδὴς à Græcis nominatur. Hæ duæ tunicæ quum interiora oculi cingant, rurſus ſub his coeunt, extenuatæque, & in vnum coactæ, per foramen, quod inter oſſa eſt, ad membranam cerebri perueniunt, eique inhæreſcunt. Sub his autem, qua parte pupilla eſt, locus vacuus eſt.

‖ Rhagologus, ῥαγολόγος, acinos colligens. Eſt epitheton echini. ‖

Rhāmnēs, ſiue Rhamnenſes, equites Romani erant, vel vna ex Romanis tribubus. Acron. Rhamnes, Luceres, Tatienſes, Romanæ tribus, erant, vel, vt verius, equites. Varro *lib.* 4. *de L. L.* Ager Romanus primùm diuiſus in partes tres: à qua tribus appellatæ, Tatienſium, Rhamnum, Lucerum nominatæ, vt ait Ennius. Tatienſes à Tatio, Rhamnenſes à Romulo, Luceres (vt ait Iunius) à Lucumone. Hæc ille. Rhamnenſes, vnde, docet Plut. *in Romul.*

Rhāmnēs, etis, penult. genitiui prod. ῥαμνὴς, Regis & auguris nomen, qui Turni partes ſequutus, noctu dormiens, à Niſo eſt interemptus. Virg. *lib.* 9. *Æneid.*

——Simul enſe ſuperbum
Rhamnetem aggreditur, qui forte tapetibus altis
Extructus toto proflabat pectore ſomnus.

Rhămnūs, ῥαμνοῦς. Genitiuum facit Rhamnûntis: ſicut Amathus Amathûntis Trapezus, Trapezûntis. Erat autem Rhamnus, Atticæ regionis vicus, Amphiarai templo, & Nemeſis Phidiacæ ſimulacro inſignis. Vide Pomponium Melam *lib.* 2.

Rhămnūſĭŭs, a um, quod eſt ex Rhamnunte, ῥαμνούσιος. Terent, *in Andr.* Hoc certè ſcio, Rhamnuſium ſe aiebat eſſe.

Rhămnūſĭă, ῥαμνουσία, Indignationis dea, quam Græci Νέμεσιν vocant: quæ ab iis pœnas repetere exiſtimabatur, qui præſentibus bonis ſe indignos præbuiſſet. Idcirco autem Rhamnuſia dicta eſt, quòd eius ſimulacrum pulcherrimum eſt Rhamnunte (is Atticæ vicus eſt) coleretur, ab Agoracrito Pario, Phidiæ diſcipulo cælatum. De hac Ouid. *lib.* 5. *Triſt.*

Exiget ut dignas vltrix Rhamnuſia pœnas.

Rhamnuſis, idis, Patronymicum fœ. ῥαμνουσίς. Ouid 4. *Metam.*

——memoremque tene Rhamnuſidis iram. hoc eſt Rhamnuſiæ.

Rhămnŭs, i. { רמן אטד. ῥάμνος. Gall. *Burgeſpine ou nerprun.* Ital. *Pruna albero ſpinoſo.* Germ. Weiſſer ſtrechdorn. Hisp. *Cambron.* Ang. *A robin.* } Rubi genus eſt candidius & fruticoſius, ramos ſpargens, rectis aculeis, non vt cæteri aduncis, folijs maioribus, Sunt & alia Rhamni genera, quæ vide apud Plin. *lib.* 24. *cap.* 14. & Ruellium *lib.* 1. *cap.* 133.

Rhampſinitus, ῥαμψίνιτος, Rex Ægypti, Protei ſucceſſor, qui filiam ſuam proſtituit, vt ærarij ſui furem deprehenderet. Vide Horat. *lib.* 2.

Rhăphănŭs, i. ῥαφανὶς. Dioſcorid. Gal. *Raiffort.* Ital. *Radice, rauano.* Germ. Rättig. Hisp. *Rauano.* Ang. *Radiſch.* } Herba eſt notiſſima, quam Romani Radicem vocant, in aſſatum carnium condimentis præcipuam habens gratiam.

Rhaphanus agria Plinio, ῥαφανὶς ἀγρία, Dioſcorid. Herba eſt ad Rhaphani ſimilitudinem accedens, quam Romani & rhaphanum ſyluestrem, & armoraciam vocant. Vulgus *repentiam* appellant.

Rhaphea, ῥαφεια, apud Ptolemæum *lib.* 5 *cap.* 16. Vrbs Paleſtinæ Iudææ ad Iordanem fluuium, quæ hodie *Rama* appellatur.

Rhăphĭŭs, animal eſt effigie lupi, pardorum maculis, quod ante ludos Pompeij magni Roma non viderat. Alio nomine dicitur chaus. Vide Plin. *lib.* 8. *c.* 19.

Rhēa, ῥέα, cæli & terræ filia, quæ alio nomine Cybele, κυβέλη, dicitur. { Die Fraw Saturni / ſonſt Cybele genant. } Vide *Cybele.*

Rhea Syluia, ῥέα σιλβία, filia fuit Numitoris, Remi & Romuli mater, quæ alio nomine Ilia dicitur. Vide Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, & ea quæ ſuprà annotauimus in dictione *Ilia.*

Rhēbās, ῥήβας, Orpheo in Argona, fluuius eſt in faucibus Boſphori Thracij. Plin. *lib.* 6. *c.* 1. Ergo à faucibus Boſphori eſt amnis Rhebas, quem aliqui Rheſum dixerunt.

‖ Rhecta, ῥέκτης, effractor. ‖

Rhēdă, æ, genus vehiculi currus, in quo geſtabantur nobiliores in villas ſuas, cuiuſmodi ſunt hodie, quos Itali *cochos* vocant. { עגלה. ζεῦγος. Gal. *Vne ſorte de chariot leger, vn coche.* Ital. *Cocchio, carretta.* Germ. Ein ringer karren / ein roll wagen. Hisp. *Coche, carro.* Angl. *A coche or chariot.* } Quintilianus *cap.* 9. *lib.* 1. Gallicum vocabulum eſſe docet, eiuſdem ferè ſignificationis cuius eſt apud Latinos Carruca. Galli vocant etiam *Carroce.* Cic. *Attic lib.* 5. Hanc epiſtolam dictaui ſedês in rheda, quum caſtra proficiſcerer. ¶ Rheda meritoria. Suet. *in Caſ. cap.* 57. Longiſſimas vias incredibili celeritate confecit expeditus, meritoria rheda, centena paſſuum millia in ſingulos dies. Et Gell. *c.* 25. *lib.* 10. In rheda diſputabat ſedens.

Rhēdārĭŭs, dictus eſt auriga, rectórque ipſius rhedæ. { ζευγηλάτης. Gal. *Charretier.* Ital. *Carrettier* Germ. Ein furman oder karrer / der ein rollwagen fûrt. Hisp. *Carretero.* } Cicer. *pro Milone*, Aduerſi rhedarium occidunt.

Rhēdārĭŭs, adiectiuum, ζευγηλάτης, vt Rhedarius mulus, qui rhedam ducit. Varro 3. *de re ruſt. cap.* 17. Celerius voluntate Hortenſij ex equili educeres rhedarios, vt tibi haberes mulos, quàm è piſcina barbatum mullum. Inde *Epirrhedium*, de quo ſuprà.

Rhedones, Galliæ populi in ducatu Britanniæ, de quibus Cæſ. *in Comment.* Vulgò *Renes.*

Rhegma, ῥῆγμα, ciuitas quædam. Eſt ſinus iuxta Perſicum ſinum. Steph.

Rhegyum, ῥήγιον Stephano. Extremum agri Brutij oppidum eſt, vt Græci nomen dedêre à fractura fractum, quòd ibi Sicilia ab Italia credatur eſſe auulſa. ῥήγνυμι enim Græcis rumpere eſt, & ῥῆγμα, ruptura. Huius oppidi incolæ dicti ſunt Rhegyni ῥηγῖνοι Stephano. ¶ Regium ſine aſpiratione, Ciſalpinæ Galliæ oppidum eſt, non longe a Parma, & Mutina à Lepido inſtauratum, quod & Regium Lepidi ad differentiam alterius dicitur, à quo Regienſes, vulgò *Reggio.*

‖ Rhembus, ῥέμβος, vel ῥεμβὸς, vagabundus, erro. ‖

Rhēmi, ῥῆμοι, populi Galliæ Belgicæ, Mediomatricibus, & Leucis finitimi, vt ſcribit Cæſar *in Commentariis*: vnde pretioſiſſimum telæ genus Rhemenſe, communicata alijs quoque Galliarum populi textrini gloria. Meminit horum Plin. *lib.* 4. *cap.* 17. Vulgò *Reims.*

Rhēnæa, ῥήνεια, Exigua eſt inſula Delo vſque adeò vicina, vt à Polycrate Samiorum tyranno duæ hæ inſulæ catenis aliquando fuerint connexæ. In hanc defunctos ſuos Delij inferebant, eò quod in Delo nec parere licebat, nec mortuos ſepelire, nec canem alere. Autor Thucyd. *lib.* 1. *&* 3 *belli Pelopon.*

Rhēnōnes, veſtes pelliceæ ex ouium præcipuè, & caprarum pellibus confectæ. { διφθέραι, σισύραι. Gall. *Groſſes robbes fourrées* Ital. *Veſte groſſe foderate.* Germ. Beltzkleid vorab auß ſchaff oder geyß fellen gemacht. Hisp. *Gamarros ò veſtidura de pellejas.* Angl. *Furred garments.* } Varro *lib.* 5. *de L. L.* Rheno Gallica. Meminit Saluſt. & Charilius. quæ vox a Græcis fluxiſſe putatur, qui oues ῥῆνας appellant. Quanquam non deſunt qui à Rheno fluuio nomen ſumpſiſſe exiſtimant, propterea quòd Rhenani populi hiſce peculiariter vtebantur. Cæſar *in Commentariis lib.* 6. ſcribit, Germanos vti paruis rhenonum tegumentis.

Rhēnŭs, i, ῥῆνος, & Rhenum, vtroque modo dicitur pro fluuio inſigni Germaniam à Gallia dirimente, qui de iugo Rhenicarum Alpium defluens, circa Batauorum fines in tria cornua diuiditur, totidemque oſtijs in Oceanum influit. Tria Rheni cornua, teſte Altamero *in Tacitum*, & Glareano *in Cæſarem*, a Germanis hodie nominantur. Lecca V Valis, & Iſella. quorum poſtremum olim non erat ſed à Druſo aduersùs Germanos bellum gerente, ducta foſſa à Rheno ad mare, effectum eſt vt munimentum eſſet aduersùs incurſus Barbarorum. Quare mirum non eſt ſi tertium hoc oſtium Virgilio fuerit ignotum, qui Rhenum vocat bicornem, quaſi duo oſtia habentem. Horat. *de Arte Poetica*, Rhenum protulit in neutro genere, quum ait,

Aut

Aut flumen Rhenum, aut pluuius deſcribitur arcus.
Vulgò *Rin.* { Der Rhein. } Eſt item Rhenus Bononienſis, Italiæ fluuius apud Bononiam, cuius meminit Plin. *lib.* 3. *c.* 16.

Rhĕōn, ῥῆον, à Græcis appellatur radix nobilis, quam Romani Rhenponticum, Arabes Rhabarbarum vocant. de hac vide ſuprà in dictione *Rha.*

Rhēſus, ῥῆσος, Thraciæ Rex, qui quum Troianis aduerſùs Græcos auxilio veniſſet, noctúque hoſtium caſtra vellet explorare, ab Vlyſſe & Diomede interceptus eſt interfectus, vt latius deſcribit Homer *lib.* 10. *Iliad.* Ouid. 13. *Metam.* Petit tentoria Rheſi. ¶ Eſt & Rheſus Troadis fluuius, non procul ab Ilio fluens, teſte Strabone *lib.* 13.

Rheta, æ, Rhetus, ti, Rhetico, conis & Rheticus, a, um, vt Rheticum vinum: vide *Rhætia*, ſuprà.

RHĒTŎR, { ῥήτωρ. GAL. *Retoricien, orateur.* ITAL. *Retore colui ch' inſegna l'arte oratoria.* GER. Ein lehrer der kunſt deſz zierlichen vnd ſtyrſierlichen redens. HISP. *Salio en arte de bien orar, el que enſeña la reterica.* ANG. *A Rhetorician.* } Qui artem oratoriam docet, differtque ab oratore, quòd orator ſit qui in iudiciis, & concionibus cauſas agit: rhetor qui rhetoricen profitetur: declamator, qui aut docendi alios, aut exercendi ſe gratia fictam cauſam agit, vt in veris poſtea cauſis ſit exercitatior. Cic. *Q. Frat* Pæonius Rhetor, homo, opinor, valde exercitatus. Idem 4. *Philipp.* Quaſi rhetor ille te diſertum facere potuiſſet. Apud Græcos tamen rhetores etiam dicuntur qui apud Latinos oratores: nec mirum, quum ab eloquendo rhetores dicti ſint, teſte eodem 3. *de Orat.*

Rhētŏrĭcă, æ, ſiue Rhetorice, dicendi ars, { ῥητορική. GALL. *Retorique.* ITAL. *Arte de ben' parlare, retorica.* GER. Die kunſt zierlich vnnd wol zu reden, rhetoric. HISP. *La retorica, arte de bien hablar.* ANG. *Rhetorick* } Cicer. 2. *de fin.* Zeno omnem vim loquendi in duas partes tributam eſſe dicebat: rhetoricam palmæ, dialecticam pugno ſimilem eſſe, quòd latiùs loquerentur rhetores, dialectici autem compreſſiùs. Quint *lib.* 2. *c.* 15. Huic eius ſubſtantiæ maximè conuenit finitio, rhetoricen eſſe bene dicendi ſcientiam.

Rhētŏrĭcă, orum. { τὰ ῥητορικά. GALL. *Liure de rhetorique.* ITAL. *Libri de retorica.* GER. Rheroriſche bücher / das iſt/in welchen die kunſt begriffen iſt. HISP. *Libros de rethorica.* ANGL. *Bookes of rhetorick.* } Libri rhetorica conſcripti, ſiue ipſæ præceptiones rhetoricæ. Cic. *de Fato*, Mihi veſtra rhetorica ſatis non ſunt.

Rhetorici, orum, ſubſtantiuum generis maſculini, Libri de Rhetorica ſcripti. Quintil. *lib.* 3. *cap.* 1. Poſt quem tacere moleſtiſſimum foret, niſi & rhetoricos ſuos ipſe adoleſcenti elapſos diceret. de Cicerone. Idem numero quoque ſingulari vſus eſt *lib.* 3. *cap.* 1. Sicut & Ciceronis quoque rhetorico primo manifeſtum eſt. Et rurſus *cap.* 8. Nec me fallit, in primo Ciceronis rhetorico aliam eſſe loci negotialis interpretationem.

Rhētŏrĭcŭs, a, um, ῥητορικός, ή, όν, oratorius. quod ad rhetorem, ſiue rhetoricen pertinet. Cicer. 2. *de Orat.* Rhetoricis quibuſdam libris, quos tu agreſtes putas. More rethorico loqui. Idem 1. *de Orat.* Ars rhetorica, idem 4. *de finib.*

Rhetoricóteros, ῥητορικώτερος, magis Rhetor. Cic. 3. *de Orat.* Quæ quum dixiſſet, in Albutium illudens, ne a me quidem abſtinuit.

Craſſum habes generum, ne rhetoricotero' tu ſis

Verſus eſt fictus à Cicerone, ad antiquum morem, Rhetoricotero' dixit pro rhetoricoteros. Veteres enim s finalem frequenter elidebant.

Rhētŏrĭcè, aduerbium. ῥητορικῶς, rhetorico more, oratorio artificio. Cic. *de claris Oratoribus*, Hanc enim mortem rhetoricè & tragicè ornare potuerunt. Idem 2. *de finibus*, Rhetoricè igitur, inquam, nos mauis, quam dialecticè diſputare.

Rhetorico, rhetoricè loquor: ſuauiloquens ſum ad decipiendum. Nonius *Aſinio*, Age nunc, quando rhetoricaſti, reſponde quod te rogo. vſitatius verò eſt.

Rhētŏrĭcŏr, aris, Rhetorum more loquor. ῥητορεύω. Hieronymus *contra Heluidium*, Rhetoricati ſumus, & in morem declamatorum paululum luſimus.

Rhētŏrĭſſo, as, Rhetoricè loquor. ῥητορίζω. Nonius.

‖ Rhetra, lex. nominatim Lycurgi ll. rhetræ vocabantur, vt axones Solonis. Eſt autem ῥήτρα dictio, lex, pactum, conuentio, & decretum. ‖

RHEVMĂ, tis, { ῥεῦμα. GALL. *Rheume, catarrhe, defluxion.* ITAL. *Deſceſo di humore.* GERM. Ein fluſz/vorab der von dem haupt abhin felt. HISP. *Decurſo, ò auenida de humor.* ANG. *A rheume or catarre, diſtiling of humours frome the head.* } Fluxio humoris à cerebro in partem aliquam decumbens, à ῥέω, fluo.

Rheŭmătĭcŭs, adiectiuum. { ῥευματικός. GAL. *Rheumatique, catarreux.* ITAL. *Reumatico.* GER. Dem offt die fluſz abhin fallen haupt flüſſig. HISP. *Que tiene romadizo.* ANG. *Sick of the catarre or humores deſtilling frome the head.* } Qui rheumate, ſiue fluxione laborat. Plin *lib.* 19. *c.* 6. Aut triticas clyſteribus infundendas orthopnoicis, aut rheumaticis.

‖ Rheumatido, as. Ea voce Theodorus Priſcianus medicus aliquoties vtitur, pro Græca ῥευματίζομαι: vt, ſi oculi rheumatidiauerint. ‖

Rheŭmătĭſmus, i. { ῥευματισμός. GAL. *Rheume, catarre* ITAL. *Sfreddimento.* GERM. Ein hauptfluſz ſo den pfnüſel machet. HISP. *El romadizo.* ANG. *The rheume or catarre.* } Fluxio humoris à cerebro manans, odoratus inſtrumentum obturans, & grauedinem afferens. A verbo ῥευματίζομαι, quod eſt in fluxione noxij humoris infeſtor & grauedine laboro. Plin. *lib.* 22. *c.* 18. Decoquuntur in cibo contra fluxiones, quas Græci rheumatiſmos vocant.

Rhēxēnŏr, ῥηξήνωρ, Nauſithoi filius, & frater Alcinoi Phæacum regis, & pater Aretes, ab Appolline ſagittæ ictu interfectus, teſte Homero *circa initium lib.* 7. *Odyſſea.*

‖ Rhexia, herba. ‖

RHINA, ῥίνη, piſcis eſt quæ & ſquatina Plin. *lib.* 32. *c. vlt.* Rhina quem ſquatum dicimus, &c.

Rhinobatus, vide *Rhina.*

Rhinocephalus, ῥινοκέφαλος, animal. Geſnerus ex phyſiologo obſcuro dicit, quòd ceruicem equinam habeat cum vniuerſo corpore, & flammas ex ore eructet, quibus homines pereant. Vox eſt ex ῥὶν & κεφαλή. quaſi dicatur *naſiceps.*

RHĪNŎCĔRŎS, otis, { קרן ראם *reém* קרנים *rem.* ῥινόκερως. GAL. *Vne ſorte de beſte en Egypte qui a vne corne ſur le nez, vne licorne.* ITAL. *Animale in Egitto ch' ha vn corno ſu'l naſo.* GERM. Ein groſz vierfüſſig Thier in Egypten/hatt an der Naſen ein Horn. HISP. *Animal que tiene vn cuerno ſobre la nariz.* ANG. *An vnicorne.* } Animal quadrupes, habens in nare vnum cornu, vnde hominem ſagacem, & prudentem, naſum rhinocerotis habere dicimus. Mart *lib* 1.

——— *iuuenéſque,*

Et pueri naſum rhinocerotis habent.

Rhinoceros (inquit Plin. *lib.* 8. *cap.* 20.) genitus hoſtis elephanto: cornu ad ſaxa limato præparat ſe pugnæ, in dimicatione aluum maximè petens, quam ſcit ſuis ictibus peruiam eſſe. Solinus dicit repandum eſſe, id eſt, recuruum eius cornu, & attritum cautibus in mucronem excitari: pugnaréque cum elephantibus, longitudine parem, breuioribus cruribus. Pauſanias affirmat rhinocerota duo habere cornua, alterum inſigni magnitudine ex naribus extans: alterum quod ſupernè erumpit, exiguum quidem, ſed validiſſimum. Feſtus, Rhinocerota quidam putat eſſe bouem Ægyptium. Suet *in Aug cap* 43. Publicare Rhinocerotem apud Septa: Tigrim in ſcena, &c. ¶ Rhinoceros, metaphoricè, Lucilio dicitur, qui dente eminente bronchus eſt eius verſus eſt,

Bronchus bouillanus dente auerſo eminulo, hic eſt rhinoceros.

¶ Compoſitum nomen à ῥὶν, ῥινός, quod naſum ſignificat, & κέρας cornu ¶ Mart. *lib.* 14 rhinocerotem figuratè poſuit pro gutto rhinocerotis cornu confecto, quo oleum in balneis lotorum corporibus guttatim ſolebat inſtillari. Verba eius ſunt hæc,

Geſtauit modò fronte me iuuencus:

Verùm rhinocerota me putabis.

Rhinocerotius, a, um, ad rhinocerota pertinens.

Rhinocliſia, alterum calliæ herbæ genus, de quo Plinius *libr.* 27. *cap.* 8.

Rhīpæi montes, ῥιπαῖα ὄρη, montes Septentrionales Scythiæ: quorum meminit Plin. *lib.* 4. *cap.* 11. Græci hoc nomen in ſecunda ſyllaba non aſpirant, quòd ἀπὸ τῆς ῥιπῆς, hoc eſt, à flatuum vi deductum putent: quòd ibi vehementiſſimi eſſe dicantur Boreæ flatus. { Mitternächtiſche ſchneeberg in Scythia. } Latini tamen tenuem mutant in aſpiratam, ad differentiam Ripæorum montium, teſte Seruio, qui in Arcadia collocantur.

Rhīphæus, a, um, ῥιπαῖος. Virg. 3. *Georg.*

Gens effrena virûm Riphæo tunditur Euro.

Rhīphēŭs, Riphei, ῥιφεύς. Vnus ex Centauris Ixionis & Nubis filius: cuius meminit Ouid *lib.* 12. *Metam.* Fuit & Ripheus Troianus, iuſtitiæ nomine Troianis omnibus prælatus: vt placet Virg. *lib.* 2. *Æneid.*

Rhithymnă, ῥίθυμνα, vrbs in latere Septentrionali Cretæ inſulæ. Ptolem. *lib* 3. *cap* 17.

Rhium, ῥίον, Promontorium eſt Achiæ propriè dictæ, ad ipſum oſtium ſinus Corinthiaci. ¶ Eſt & alterum Rhium Ætoliæ promontorium, quod à Thucydide Rhium Molycricum, ῥίον μολυκρικόν, à Molycria vicina vrbe appellatur. Plin. *lib.* 4. *cap.* 4. Antirrhium vocat. Duo hæc promontoria anguſto freto dirimuntur, ſeptem circiter ſtadiorum latitudine: idque eſt oſtium ſinus Corinthiaci, quem Thuc. *lib.* 2. Criſſæum ſinum appellat.

Rhiza, radix, ῥίζα Eſt & herbæ genus ſine flore & ſemine. Hipp.

Rhizias, ῥιζίας, ſuccus eſt è radice laſerpitij profluens: nam qui è caulibus exprimitur, caulis appellatur, Plin. *lib.* 19. *c.* 3.

‖ Rhizologus ῥιζολόγος, qui ῥίζας λέγει, radices colligit.

RHIZOTOMVS, ῥιζοτόμος, qui ῥίζας τέμνει, radice, excidit, & eas colligit. Sed ῥιζοτόμος herba, ſpecies iridis Illyricæ ſubrufæ.

Rhizotomicus, a, um, ῥιζοτομικός, ή, όν, ad radicum exciſionem faciens.

Rhizophagus ῥιζοφάγος, radicibus veſcens. ‖

Rhŏdănŭs, ῥοδανός, fluuius Galliæ rapidiſſimus, à Rhoda Rhodiorum oppido: vt ait Plin. *lib.* 3. *cap.* 4. Hier. *in Comment. Epiſt. ad Galat.* Rhodam Rhodiorum coloni locauerunt: vnde amnis Rhodanus nomen accepit. Naſcitur in Alpibus quæ Italiam à Gallia diuidunt, non longè à fontibus Rheni, & Danubij. Fertur per Lamanum lacum, & verſus Occidentem per Galliam, Ararim apud Lugdunum ſuſcipit. Inde ad Meridiem conuerſus, & Iſaram, Druentiámque ſuſcipiens, apud Heracleam vno oſtio, & paulò vlteriùs duobus aliis in mare Tyrrhenum irrumpit. Vulgò *Roſne.* ¶ Rhodanus, Nilus, Iſtrus (qui & Iſter, & Danubius appellatur) flumina tria omnium maxima. Vide Gell. *cap.* 7. *lib.* 10.

Rhŏdē, æ, ῥόδη, Nymphæ marinæ nomen, Oceani & Tethyos filiæ, à roſeo, vt videtur, genarum colore impoſitum Heſiod. *in Theolog.* Ἱππώ τε Κλυμένη τε, Ῥοδίη τε, Καλλιρόη τε. Plaut. *in Curc ſc* 1. *a.* 3. Rhodiam atque Lyciam ſubegit. ¶ Eſt & vitis, vuæque genus, è Rhodo inſula primum in Italiam aduectum. Virg. 2. *Georg.*

Non ego te menſis, & diis accepta ſecundis

Tranſierim Rhodia.

Rhodia radix, herba, Germanis Roſenwurtzel: ῥοδία ῥίζα. Dioſcor. à Rhodon ῥόδον roſa. nam attrita roſæ odorem ſpirat.

‖ Rhodigium, *Rouigo*, V. E ditionis Venetæ, ſub A. Rauennate. ‖

Rhodinus, a, um, ῥόδινος, η, ον, roſeus, ex roſis factus: vt

Rhŏdĭnum oleum, ῥόδινον ἔλαιον, ex roſis, quod roſaceum noſtri nuncupauerunt. Eſt enim ῥόδινος adiectiuum à ῥόδον, quòd Latinè roſam ſignificat. Olei huius meminit Plin. *lib.* 15. *c* 7.

Rhŏdĭnum vnguentum, ῥόδινον μύρον, quod fit oleo roſaceo. de quo Plin. *lib.* 15. *cap.* 7.

Rhŏdītēs, ῥοδίτης, gemma à roſæ rubore nomen ſortita. Plin. *lib. vlt cap.* 11.

Rhŏdŏdăphne, ῥοδοδάφνη, frutex eſt. quem alio nomine vocant Rhododendron, florem habens ſimilem roſæ, folium autem indeciduum ſimile lauri foliis: vnde rhododaphne appellatur, nomine ex roſa, & lauro compoſito. ῥόδον enim Græci appellant, quam nos roſam: & quam nos laurum dicimus, illi vocant δάφνην.

Rhŏdŏdĕndrŏs, ſiue Rhododendron. ῥοδόδενδρον. Dioſc. Frutex eſt florem ferens roſæ ſimilem, foliúmque indeciduum, non diſſimile lauri folis: vnde & rododaphnen appellarunt. Rhododendron autem idcirco vocant quòd in arbuſculæ altitudinem creſcat. Δένδρον enim arborem

vocant quaſi dicas arborem roſas ferentem, vel roſam arboreſcentem. ¶ Naſcitur in Heluetia in montanis & ſyluestribus locis iuxta riuos fere, herba ad hominis proceritatem, floribus purpureis foliis ſalicis, flores ſiliquarum rudimentis præfixi hærent. Siliquæ trium ferè digitorum longitudine floccis ſiue lanis albis plenæ ſunt, flores particulatim, caules & ramuli rubent, à nullo quod ſciam, qui noſtro ſeculo plantarũ hiſtoriam exoluerunt, deſcripta, præter Geſnerum *in Cane c.8.* Effertur autem tam fœminino genere quàm neutro. Plin. *lib.16.c.20.* Ex quamuis herba Sabina dicatur rhododendron. Idem *lib.24.c.11.* Rhododendros ne nomen quidem apud nos inuenit Latinum.

Rhodomeli, ῥοδόμελι, mel roſaceum, confectio ex ῥόδοις καὶ μέλιτι.

Rhodomelum, ῥοδόμηλον, confectio ex ῥόδοις, id eſt, roſis & μήλοις malis, nempe cotoneis.

Rhŏdŏgūnē, ῥοδογούνη, fuit filia Darij, quæ poſt mortem viri, nutricem quæ illi ſecundas nuptias ſuadebat, occidit.

‖ Rhodon, ῥόδον, roſa.

Rhodinus, a, um, ῥόδινος, η, ον. roſius, ex roſis factus: vt Rhodinum oleum, Rhodinum vnguentum. Vide & *Rhodiaradix.* ‖

Rhodonia, ῥοδωνία, locus vbi roſæ naſcuntur, roſarium, roſetum.

Rhŏdŏpē, { ῥοδόπη. ITAL. *Montagna de l'argento* GERM. Ein gebirg in Thracia. } à Rhodope Thracum regina in hunc montem (vt Ouid. fabulatur) conuerſa: vel (vt aliis placet) ibi ſepulta. Vel à Rhodope Strymonis amnis filia, ex qua Neptunus Athon gigantem genuit, qui & ipſe monti nomen dedit. Corripit autem Rhodope in hac ſignificatione penultimam ſyllabam. Virg. 8 *Eclog.*

——duris in cotibus illum

Iſmarus, aut Rhodope, aut extremi Garamantes.

¶ De Rhodope meretricula vide in proxima ſignificatione RHODOPIS. A Rhodope pro monte Thraciæ fit adiectiuum Rhodopeius, a, um, vt Rhodopeius Orpheus, apud Ouidium 10. *Metam.*

Rhŏdŏphōnē, ῥοδοφώνη, Syria dicta eſt in ea parte, qua tranſit Taurum montem.

Rhŏdŏpis, idis, ῥοδῶπις Suidæ, vel, vt apud Plinium legitur Rhodope, meretrix nobiliſſima fuit ex Thracia Æſopi fabulatoris aliquandiu conſerua, & poſtea à Charaxo Sapphûs poetriæ fratre qui eius amore tenebatur, ingenti pecunia redempta. Hæc teſte Plin. *lib.36.c.12.* tantas opes meretricio quæſtu corraſit, vt pyramidem inſignem ſuis ſumptibus extructam reliquerit.

Rhŏdōrā, ῥοδώρα. Herba quæ caulem habet virgæ ficulneæ modo geniculatum, folia vrticæ, in medio exalbida, eadem præcedente tempore tota rubentia, florem argenteum ad ſimilitudinem roſæ. Plin. *lib.24. cap.19.*

Rhŏdŭs, ῥόδος. { Die Inſel Rhodiß. } Inſula eſt nobiliſſima in mari Carpathio, Cariæ adiacens ambitu CXXX. M. paſſ. vrbem habens eiuſdem nominis quæ toti inſulæ nomen fecit, quum antea Ophiuſa, Aſteria, Ætherea aliiſque plurimis nominibus fuerit appellata. Vrbem autem ipſam Rhodum dictam volunt, ſiue à Rhodia puella, ab Apolline adamata, vt fabulatur Diodo. *lib.6* ſiue ab eo quòd capulo roſæ illic inuento ſit ædificata. Ea portubus olim & viis & mœnibus, & reliquis ornamentis tantopere cæteras ſuperauit, vt nulla pararetur æqualis Legum præſtantia, & naualis rei peritia adeò valuit, vt annis multis maris imperio poriretur, & piratarum latrocinia ſuſtulerit. Hæc inſula inter Aſiaticas inſulas tertia numeratur. Nam Lesbus, & Cyprus maiores habentur. Ab Horatio clara Rhodos vocatur. Nam, vt Solinus autor eſt, nunquam dies ita nubilus eſt vt ſol in hac inſula non conſpiciatur. Aurum Rhodi pluiſſe ob felicitatem inſulæ cecinit Pindarus. Illam porrò inſulam omnium amœniſſimam & ſalubertimam eſſe diſertè ſcribit Suet. *in Tib. c.11.* cùm ait: Rhodum enauigauit amœnitate & ſalubritate Inſulæ iam inde captus, cùm ad eam ab Armenia rediens appuliſſet. In ea fuit admirandæ magnitudinis coloſſus, à quo poſtea Rhodii appellati ſunt Coloſſenſes, ad quos Apoſtolus Epiſtolam ſcripſit. Habet & Camirum vrbem, & Lindum ex qua fuit Chares ſtatuarius qui Coloſſum extruxit. Plaut. *Aſin. ſc. 4. a. 2.* Periphanes Rhodo mercator diues. (i. rhodius ſiuer rhodienſis) ¶ A Rhodus ſiunt adiectiua Rhodius, ῥόδιος, & Rhodienſis, & Rhodiacus. Vulgò *Rodi.* Gell. *cap.16. lib.7.* de cibis peregrinis loquens, Elops Rhodius, Pauus è Samo, (ſup. optimi.)

Rhœăs, adis, ῥοιὰς, Eroſio carunculæ quæ eſt in maiore angulo oculi.

Rhœbus, ῥοῖβος, Equus fuit Mezentii, apud Virg. *lib 10.*

Rhœbe diu, res ſi qua diu mortalibus vlla eſt,

Viximus. &c.

RHOETUS, ῥοῖτος, Marrubiorum rex fuit in Italia, pater Achemoli. qui vitiata nouerca ſua, Rhœti patris furorem metuens, confugit ad Turnum. Vide Seruium *in 10. Æneid.* ¶ Eſt autem Rhœtus apud Poëtas nomen gigantis, qui quum Iouem de cæli poſſeſſione deiicere conaretur, à Dionyſio in leonem tranſmutato interemptus eſt Horat. *lib. 2. Carm. ad Bacchum,*

Tum quum parentis regna per arduum

Cohors gigantum ſcanderet impia.

Rhœtum retorſiſti leonis

Vnguibus, horribilique mala

Rhœteus, a, um vt Rhœteum littus. Catull. *de Orsalo.*

Troia Rhœteo quem ſubter littore tellus Obtegit.

Rhœtēum, ῥοίτειον, Promontorium & oppidum Troadis, Aiacis ſepulcro celebratum, quemadmodum Sigeum ſepulcro Achillis. Inde Rhœteum litus, à Virgilio dicitur *lib.6. Æneid.*

‖ Rhoicus, a, um, ῥοϊκὸς, ὴ, ὸν, fluxione laborans.

Rhoiſcus, ῥοΐσκος, corymbus aureus. ‖

Rhŏītēs, ῥοΐτης, vinum ex malis punicis expreſſum, quæ Græci ῥοιὰς appellant. Dioſc. *lib 5 c.25.*

‖ Romboides, ῥομβοειδὴς, ὲς, i. rhombiformis, e. rhombi formam habens. ‖

Rhŏmbŭs, { ῥόμβος. GALL. *Figure quadrangulaire.* ITAL. *Figura quadrangula colati vguali.* GERM. Ein figur ſo gleiche ſeitten hatt / aber vngleiche vnd nicht rechte winckel / wie ein Fenſterramen HISP. *Figura de quatro angulos de que vſauan los hechizeros.* ANGL. *A figure with foure corners.* } Græca vox eſt, ſignificans figuram tetrapleuron, id eſt, quadrilateram, cuius latera omnia ſunt æqualia, angula verò obliqui: vtebantur eo maleficæ mulieres ad deducendam Lunam, tortis filis confecto. Ouid. 1. *Amor.*

——quid torto concita rhombo

Licia?

Martial. *lib.9.*

Quæ nunc Theſſalico Lunam deducere rhombo.

Propert. *lib.2.*

Deficiunt magico torti ſub carmine rhombi.

¶ Item rhombus eſt machinula illa quam vertendo mulieres tramam ad lanificium nent. ¶ Eſt item rhombus piſcis plani genus, à figura dictum. Iuuenal. *Satyr.4*

Incidit Adriatici ſpatium admirabile rhombi

Ante domum Veneris.

Rhŏmphæā, { רמח rómach. ῥομφαία. GALL. *Vne ſorte de longue eſpee.* ITAL. *Vna ſorta di longa ſpada.* GERM. Ein lang ſchwert / oder gewehr. HISP. *Eſpada luenga.* ANGL. *A ſorte of long ſword.* } Framea, ſeu teli longioris genus. Valer. Flac. *lib.6. Argon.* penultimam ſyllabam corripuit, abiecta vocali præpoſitiua: aut certè diphthongo Græca licentia correpta.

Æquáque (inquit) *nec ferro breuior, nec rhomphæa ligno*

Vide Gell. *cap 25. lib.10.*

RHONCHUS, { נחרה nachardh. ῥόγχος. GALL. *Ronflement.* ITAL. *Ronchegiamento.* GERM. Das ſchnarchlen. HISP *El ronquido.* ANGL. *A ſnorting in ſleaping.* } Sonus quem edunt ſtertentes, à verbo Græco ῥέγχω, quod eſt ſterto. ¶ Per tranſlationem accipitur pro irriſione. Mart. *lib.1.*

Maiores nuſquam rhonchi, &c.

Rhŏnchĭſſo, as, Sterto. { ῥογχάζω. GAL. *Ronfler.* ITAL. *Ronfare.* GERM. Ich ſchnarchle / oder ſchlaff hart. HISP. *Roncar.* ANG. *To ſnort in the ſleap.* } Plaut. Cyathiſſat dum cœnat: dum dormit, ronchiſſat.

Rhŏnchĭſŏnŭs, adiectiuum, quod rhoncorum ſonum imitatur, & ad irriſionem ſpectat Sidonius, Nec nos rhonchiſono rhinocerote notat.

Rhopalon, ῥόπαλον, herba quæ notiore nomine nymphæa appellatur. Rhopalon autem appellatum exiſtimant ab eo quòd radicem habeat ῥοπαλώδη, hoc eſt, clauæ ſimilitudinem referentem.

Rhopalici verſus apud Auſonium, ſunt quorum ſingula verba ſequentia ſingulis ſyllabis priora exuperant, vt,

Spes Deus æternæ ſtationis conciliator.

ſic vocati ſunt, quòd clauæ more quibuſdam gradatim ſurgunt toris & nodis.

Rhoxalani, populi Scythici vltra Boryſthenem, in extremis Europæ finibus, quorum meminit Strabo *lib.2.* & Plin. *lib.4.c.12.*

Rhŏxānā, ῥωξάνη, Oxyartis filia, & vxor Alexandri Magni, quæ illi iam vita functo poſthumum peperit de qua multa apud Qu. Curtium & Arrianum.

Rhoxani, ῥωξανοί, populi Septentrionales, inter Boryſthenem & Thanaim amnes, campeſtria incolentes. Strabo *lib.7.*

Rhūs, ῥοῦς, frutex in petris naſcens, binûm cubitorum altitudine, foliis oblongis, ſubrubentibus, in ambitu ſerratis, acino vuarum gracilium denſo, magnitudine terebinti. Vulgò in officinis vocatur *Sumach.* Latinum nomen non habet, teſte Plinio *lib.24.cap.11.* Dicitur & Erythros ab vuæ rubedine. ¶ Rhus Syriacum & opſoniorum idem eſſe cenſent. Apud Celſ. *lib.6.cap.11.* ita ſcriptum, quia Græcè ῥοῦς: rhus quem Syriacum vocant ῥοῦς βυρσοδεψικὸς, eſt rhus coriariorum: vnde quidam coriarum fruticem appellant, quòd coriarii eo vtantur ad inſpiſſandas pelles. ¶ Rhus item Plinio herba eſt ſylueſtris, breuibus coliculis foliis myrthi, tineas & venena pellens, *lib.24.c.11.*

Rhymnici, ῥυμνικοί, Scythiæ populi à Rhymno vicino amne, vt quidam volunt, dicti. Meminit horum Plin. *lib.6. c.17.*

Rhyndūs, ῥύνδος, Myſiæ fluuius, iuxta Alaziam fluens, & per Mygdonium campum in Rhyndacum influens. Vide Strab. *lib.12.*

Rhytēni, ῥουτηνοί, populi Galliæ Aquitanicæ (vt inquit Plinius) contermini Narbonenſi prouinciæ, de quibus Lucan. *lib.1.*

Soluuntur flaui longa ſtatione Rhuteni.

Vulgò *Rodez.*

Rhyndăcŭs, ῥύνδακος. Myſiæ fluuius in Temno monte naſcens, & in Propontidem ſe exonerans, circa quem ſerpentes in tantam magnitudinem adoleſcunt, vt in ſummo aëre volantes, ſolidas aues hauſtu deuorent. Vide Plinium *lib. 8. cap. 14.* Hinc Rhyndacius, a, um, ῥυνδάκιος.

Rhyntālcus, vir fuit Thracius, cujus exemplo, teſte Plutarcho *in vita Romuli,* Cæſar ſæpe dicere conſueuerat, amare quidem ſe proditionem, ſed proditores magnopere abhorrere.

Rhynton, ῥίνθων, Tarentinus nugator viliſſimus, in agendis præcipuè fabulis: a quo Rhyntonicæ fabulæ dictæ ſunt. Ad quem alluſerunt tam Varro, quam Columella, apud quos modo Mython, modò Rynthon legitur.

Rhypă ogrāphŭs, ῥυπαρογράφος. ſordidarum rerum humiliúmque pictor. Sic enim cognominatus fuit Pyreicus, pictor excellens quidem, ſed qui tonſtrinas, ac ſutrinas, aſellos, opſonia, aliáque huiuſmodi humilia ſecutus eſt. nam ῥυπαρὸν Græci ſordidum dicunt,

Rhytĭŏn, ῥυτίον, vaſis genus, lunari ſpecie. Mart. *lib.2.*

Quum ſint crura tibi ſimilent quæ cornua lunæ,

In rhytio poteris Phœbe lauare pedes.

RHYTHMUS, i, Latinè numerus, harmonia. { ῥυθμός. GALL. *Rime* ITAL. *Numero, harmonia.* GERM. Ein zal oder zuſammen ſtimmung. HISP. *Numero, conſonantia en la muſica.* ANG. *A ryme or harmonie.* } Quintilian. *lib 9. de Inſtit. cap.4.* Sunt numeri rhythmi, qui neque finem habent certum, nec vllam in contextu varietatem, ſed qua cœperunt ſublatione, ac poſitione, ad finem vſque decurrunt. Diomedes, Rhythmus eſt verſus, imago modulata, ſeruans numerum ſyllabarum, poſitionem ſæpe ſublationemque continens. Differt a metro, quia temporum, ſyllabarum, pedúmque congruentia in infinitu multiplicatur, ac profluit. ¶ Hinc

Rhythmicus, a, um, ῥυθμικὸς, ὴ, ὸν, ad rhythmum pertinens.

Rhythmicus, rhythmorum concinnator, ῥυθμοποιός. Cic. 3. *de Orat.* Nec ſunt hæc in rhythmicorum ac muſicorum acerrima norma dirigenda

R I

Ribes, ſtirps quædam fruticoſa, foliis propè viti genereis (ſeu bryoniæ) ſed minoribus, baccas ferens vuæ racemoſæ modo digeſtas: plurimum rubras, ſapore dulci ſubacido. Eſt tamen & ſpecies nigro fructu, & vinorum inſtar candido, vocant *Serubeſium* vox & Arabica.

Rica, æ, veli genus erat, a ritu dictum, teſte Varrone *lib. 4. de L. L.* quod eo mulieres Romano ritu ſacrificantes, caput velabant. { *μιτρα*. GAL. *Vne ſorte d'habillemēt à l'vſage de femme Romaine.* ITAL. *Veſta da dōna vſitata anticamente.* GER. Ein ſchleyer/oder haupttüchlin den weyberen zu Rom breuchlich bey iren Opffern / etlich nennen es für ein andere Kleidung. HISP. *Vn cierto genero de veſtidura.* ANGL. *A kerchieſe* } Ricæ (inquit Feſtus) palliola erant, ad vſum capitis facta. Idem paulo poſt ex Granij ſententia, cingulum capitis interpretatur, quo procincta Flaminica ſolet redimiri. Et *alibi*, Rica eſt quadratum veſtimentum fimbriatum, & purpureum, quo pro palliolo, ſeu vitta vtebantur Flaminicæ. Alij dicunt quòd ex lana fiat ſuccido alba, quod conficiunt virgines, ingenuæ, patrimæ, matrimæ, ciues, & inficiunt cæruleo colore. Hæc Feſtus. Plaut. *in Epid.* Supparum, aut ſubminiam, ricam, baſilicum, aut exoticum. Nonius, Ricam ſudarium interpretatur. Huius diminutiuum eſt Ricula, quod legitur apud Feſtum.

Ricina, vna ex inſulis quæ Hyberniæ adiacent, autore Ptolem. *lib. 2. c. 2.* Plinio Ricnea dicitur.

‖ Ricinetum, olim Heluia Ricina, V. E. Piceni, in ditione pontificia.

Ricinium, idem quod *recinium*: quod & mox ‖

Ricinus, & ricinum, vel (vt quidam malunt) recinium, dicitur à reiciendo, veſtis antiquiſſima quadrata, vt inquit Varro, cuius partem mediam retrorſum iaciebant. *ρηγῶνιον*. vnde Riciniati mimi Seruius *in lib. 1. Æneid.* Ricinus dicitur ab eo, quod poſt tergum reiicitur. Feſtus, Ricinium eſt omne veſtimentum quadratum. Apul. Cic. 3. *de legib.* legitur ricinium per quatuor ſyllabas. Extenuato (inquit) ſumptu tribus reciniis, & vinculis purpuræ, & decem tibicinibus, tollit etiam lamentationem.

¶ Eſt & ricinus genus animalculi (vulgo *ricque*) canum boumque aures acerrimè infeſtans. *κρότων*. Varro 2. *de re ruſt. c. 9.* Quidam nucibus Græcis in aqua tritis perungunt catulorum aures, quod ricini ſoleant (ſi hoc vnguine non ſis vſus) eas exulcerare. ¶ Ab huius animalis ſimilitudine ricinus dicitur frutex, aut herba inſtar arboris grana ferens ricinis animalibus ſimilia: quam Dioſcorides arborulam fruticem eſſe dicit, ſimilem ficui, ſed minorem, folia habentem ſimilia platano ſed maiora, læuia, & nigriora, ex qua exprimitur oleum ricinum, *κίκινον*. Vulgus *Palmam Chriſti* appellat.

Rictus, vide *Ringo*.

‖ Ricula, mitra virginalis, capitis plagula, ſudariolum GI. A. L. ‖

RIDEO, es, riſi, riſum. { צחק *tſachak* שחק *ſachak*. *γελάω*, *μειδιάω*. GALL. *Rire.* ITAL. *Ridere.* GER. Lachen. HISP. *Reir.* ANGL. *To laughe.* } Ponitur aliquando abſolutè. Gell. *lib. 1.* Rex quaſi anus ætate deliperet, riſit. Cic. 5. *de finib.* M. Craſſus, quem ſemel ait in vita riſiſſe Lucilius, & ea re *ἀγέλαστον* vocatum. Aliquando datiuum admittit, Rideo tibi Virg. 5. *Æneid.*

——*riſit pater optimus olli.*

Quum autem accuſatiuum habet, ſignificat derideo *καταγελάω*. Plaut. *in Stich.* Æcaſtor, riſi te hodie multum. Idem *Aſin. ſc. 1. a. 4.* Hem aſpecta, rideo. (ſunt verba mœſti filij, cui ita reſpondet pater.) Vtinam malè qui mihi volunt ſic rideant. Idem *Capt. ſc. 1. a. 4.* Quaſi muti ſilent, neque me rident. (id eſt, neque riſu accipiunt facete dicta à me, vel non mihi arrident.) Terent. *in Adelph.* Rideo hunc primùm ait ſe ſcire is ſolus neſcit. Cic. *de Aruſp. reſp.* Quum riſeritis impudentiam hominis, &c. Ouid. 2. *Faſt.*

Ridet amatorem Lyda puella ſuum.

¶ Transfertur & ad plantas, quæ ridere dicuntur, quum coloris amœnitate ſpectantium oculos oblectant. Virg. 4. *Eclog.* Mixtaque ridenti colocaſia fundet acantho. Item ad fortunam Ouid. *Eleg. 4. lib. 1. Triſt.*

Dum iuuat & vultu ridet ſereno.

Ridens, tis, participium { צחק *tſochēk* שחק *ſochēk* *γελῶν*, *μειδιῶν*. GALL. *Qui rit.* ITAL. *Chi ride.* GER. Lachend. HISP. *Que rie.* ANGL. *That laugheth.* } Horat. *in Arte*,

Vt ridentibus arrident, ita flentibus adſunt
Humani vultus.

Ridendus, Deridendus. { *γελοῖος*, *καταγέλαστος*. GALL. *Digne de quoy on rie, digne d'eſtre moqué.* ITAL. *Chi merita di eſſere ſchernito.* GER. Verlachens werd. HISP. *Digno de ſe burlado.* ANGL. *Worthie of mocking.* } Horat. 1. *Epiſt. 1.*

Solue ſeneſcentem maturè ſanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus.

Ridibundus, adiectiuum. { *ὁ γελῶν ἀεί*, *ὁ πάντα γελῶν*. GALL. *Tout riant, ne faiſant que rire.* ITAL. *Chi ride ſempre.* GERM. Einem lachenden gleich/ oder lachend einen lachens. HISP. *Coſa que mucho rie ò burla.* ANGL. *That euer laugheth* } Plaut. *in Epid.* Illam ridibundam. atque hilarem huc adduxit ſimul. Gell. *c. 15. lib. 11.* plura de hoc verbo & ſimilibus.

Ridiculum, i, ſubſtantiuum, Dictum, factùmve riſum excitans. { *τὸ γελοῖον*. GALL. *Mot pour rire, moquerie.* ITAL. *Ridicolo, moto galante da ridere, beffa.* GER. Ein lächerlich ding/ein lächerlicher boſſ. HISP. *El donayre ò que dizen gracia que hazen reir ò carcaxada de riſa.* ANGL. *A thing to be laughed at.* } Cicer. *lib. 2. de Orat.* Sæpe etiam ſententioſè ridicula dicuntur. Plaut. *in Stich.* Me meum obtenturum ridiculis meis ¶ Hinc Gell. *lib. 17. c. 1.* formauit compoſitum Deridiculum, vt vel ipſa re quòd ita dicebat, opprobraret aduerſarius, & per facetias oſtentaret, facere eos deridiculum, quod perinde Cælio futurum crimini daretur, quaſi arbitrium eius fallet, qualis forma naſceretur. Plaut. *in Amph.* Et quidem ioco illa dixeram dudum tibi ridiculi cauſa. Terent. *in Heaut.* Ridiculum eſt iſtuc me admonere Clitipho. Idem *in Eunuch.* Ridiculum, non enim cogitaras.

Ridicularia, in plurali ridicula. Cato apud Macrob. *Saturn. lib. 3. cap. 14.* Deſcendit de Cantherio inde ſtatriculos dare, ridicularia fundere.

Ridiculus, a, um, qui aliis riſui eſt & qui aliis riſum mouet. { *καταγέλαστος*. GAL. *Ridicule, de qui on ſe rit, de qui on ſe moque. Et qui prouocque les autres à rire par ſes comptes facetieux, ou autrement.* ITAL. *Ridicolo.* GER. Lächerlich oder lächerig/deſs man lachen muſs. HISP. *Coſa de quien ſe haze burla.* ANG. *That is a mocking or ſcorne to others.* } Iuuen.

Nil habet infelix paupertas durius in ſe,
Quàm quòd ridiculos homines facit.

¶ Interdum accipitur pro ſcurra hoc eſt, riſus concitatore, quem Græci *γελωτοποιόν* nominant. Plaut. *Men. ſc. 2. a. 2.* Quamuis ridiculus eſt, vbi vxor non adeſt ſapiſſ à, locari ſolet. Idem *in prolog. Aſin.* Ineſt lepos ludúſque in hac Comœdia Ridicula res eſt, id eſt feſtiua, faceta, ac riſum concitans.) Idem *Capt. ſc. 1. a. 3.* Dico vnum dictum de dictis melioribus. *Ibid.* Iuuentus ridiculos ad ſe ſegregat. (i. paraſitos.) Cicer. *Attic.* Facie magis, quam facetiis ridiculus. Idem *alibi*, C. Sicinius homo impuratus, ſed admodum ridiculus. Sic dicimus iocos ridiculos. Plaut. *in Sticho*, Iocos ridiculos vendo, agite licemini. Superlat. Ridiculiſſimus, quo vtitur Idem *in Sticho*, —euge quando Adbibero, alludiabo, tum ſum ridiculiſſimus.

Ridiculè, aduerbium { *γελοίως*. GAL. *Par mocquerie.* ITAL. *Ridiculoſamente, beffeggiando.* GER. Lächerlich/ ſpöttlich. HISP. *Con burla, burlando.* ANG. *By ſcorne or mockerie.* } Cic. 2. *de Orat.* Non modò acutè, ſed etiam ridiculè, ac facetè.

Ridicularius, adiectiuum. Ridiculum. { *καταγέλαστος*. GALL. *Ridicule.* ITAL. *Coſa da ridere.* GER. Etwas lächerigs. HISP. *Coſa para burlar ò donayres.* ANGL. *That is worthie of ſcorne.* } Plaut. *in Aſin.* Mitte ridicularia, id eſt, ineptias dignas quæ riſu excipiantur. Gell. *lib. 4. c. 20.* Qui iurabat, cauillator quidam, & canicula, & nimis ridicularius fuit, id eſt, riſum excitandi ſtudioſior quam conueniret.

Riſibilis, e, ridendi facultate præditus.

Riſio, nis, verbale. צחוק *tſechók* שחוק *ſechók* משחוק *miſchók*. *μειδίασις*, *γέλασμα*. GALL. *Ris, riſée.* ITAL. *Eſſo ridere.* GER. Ein gelächter. HISP. *Obra de reir, reimiento.* ANGL. *Laughing* } Plaut. Quot riſiones, quot iocus.

Riſor, Irriſor. { צחק *tſochék* שחק *ſochék*. *καταγελαστής*. GAL. *Rieur, mocqueur.* ITAL. *Chi ride & beffeggia.* GER. Ein verlacher. HISP. *Burlador, que rie.* ANG. *A laugher or mocker.* } Horat. *in Arte*,

Verùm ita riſores, ita commendare dicaces
Conueniet ſatyros.

Riſus, us, actus ridentis. paſſio eius qui ridetur. { צחוק *tſechók* שחוק *ſechók* משחוק *miſchók*. *γέλως*. GALL. *Ris, riſée.* ITAL. *Riſo, riſaglia.* GERM. Das lachen. HISP. *Obra de reir, riſa.* ANG. *Laughing.* } Plaut. *in Milit.* Nequeo hercle quidem riſu meo moderarier. Tenere riſum Cicer. *de clar. Orat.* Equidem in quibuſdam vix riſum tenebam. Concitare riſum Idem 2. *de Orat.* Atque illud primùm quid ſit ipſe riſus quo pacto concitetur, vbi ſit, quomodo exiſtat atque ita repente erumpat. viderit Democritus. Captare riſum. Idem 4. *Tuſc.* Mouere riſum Idem *Attic.* In quo ille mihi riſum magis quam ſtomachum mouere ſolebat. Edere riſus, idem *Quint. frat.* Meminit miros nos riſus edere. Plaut. *Aſin. ſc. 3. a. 3.* Ægrè riſum contineo. Ouid. *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

Eſt & in obſcœnos deflexa Tragœdia riſus.

‖ Riſum de ſe tradere, i. de ſe riſus dare (vt Horatius) ſe deridendum exhibere. ‖

Riſus etiam deus ridendi: vt gentiles quaſuis propè res in deos vertebant.

RIDICA, æ, Pedamentum vinearum quod è quercu, & iunipero ſolet fieri optimum. { שורבית *ſarbith* משען *miſchán*. *χάραξ*. GALL. *Vn eſchalat de vigne.* ITAL. *Palo da ſoſtentare le pergole delle viti.* GERM. Ein rābſteck. HISP. *Rodrigon que ſoſtiene la vid.* ANGL. *A proppe or poſt to ſuſteine and vp hold any thing* } Varro *lib. 1. de re ruſt. cap. 8.* Vnum robuſtum, quòd optimum ſolet afferri in vineam in quercu ac iunipero, & vocatur ridica. Col. *lib. 11. cap. 2.* Palos vna opera cædere, & exputatos acuere centum numero poteſt: ridicas autem querneas ſiue oleaginas findere & dedolatas vtraque parte exacuere numero ſexaginta. Idem *lib. 4. c. 1.* Hic annus nondum vehementem palum aut ridicam deſiderat. Pedamentum vinearum, inquit Budæus, aut eſt fiſſile: vt ridica: aut eſt teres, vt palus.

Ridicula, parua ridica.

Ridiculus vide *Rideo*.

‖ Rien, vide *Ren*.

Riga, *Riga*. Liuoniæ Metropolis, V. olim A. & Mag. ſtri Equitum Liuoniæ ſedes, empo rium celebre. ‖

Rigeo, Rigidus, vide *Rigor*.

Rigiacum, autore Ptolemæo *lib. 2. c. 1.* Atrebatum ciuitas.

Rignarium, locus Romæ, olim Remonium. Plutarch. *in Romul.*

RIGO, as, Madefacio, humorem aſpergo, adaquo, irrigo. An riuis? An à rigore aquæ, de quo I. C. { הרוה *hirvváh* הרוה *hirváh*. *ἀρδεύω*, *βρέχω*. GAL. *Arrouſer, mouiller.* ITAL. *Adacquare inacquare.* GERM. Wäſſeren/befeuchtigen. HISP. *Regar.* ANG. *To water ground.* } Plin. *lib. 20. c. 21.* Rigatur arbor gelidis fontibus. Ouid. 1. *de Ponto Eleg. 6.*

Iuppiter vtilibus quoties rigat imbribus agros.

Virg. 11. *Æneid.*

Congeminat vulnus, calido rigat ora cerebro.

Idem 12. *Æneid.*

——*& ſparſo late rigat arua cruore.*

Ouid. 5. *Faſt.*

Eſt mihi fœcundus dotalibus hortus in agris:
Aura fouet liquida fonte rigatur aqua.

Tibull. *lib. 4.*

Hebrus Tanaiſque Getas rigat atque Moſynos.

Liu. *lib. 5. ab vrb.* Rigabis aquam emiſſam per agros diſſipatámque riuis extingues.

Rigatio, nis, Irrigatio. { *ἀρδεία*, *ὕδρευσις*. GALL. *Arrouſement.* ITAL. *Inaffiamento.* GERM. Wäſſerung. HISP. *La obra de regar.* ANGL. *A watering or moiſting of ground.* } Colum. *lib. 11. cap. 3.* Sin autem ſicco loco ſeri debuerint, quod rigationem miniſtrari non expediat, menſe Februario ſeſquipedali altitudine ſulci faciendi ſunt. ¶ Huius compoſitum eſt irrigo, as de quo alibi.

‖ Rigula, eſt vitta virginalis capitis. Item terra fœcunda opima, fertilis: à riga. ‖

RIgûûs, a, um, Irriguus, hoc eſt, aquæ affluxu humectus, ſeu quod rigari facilè poteſt. { רָוֶה ravéh ... GALL. *Moiſte & arrouſé d'eaux qui ſourdent ſur le lieu.* ITAL. *Che ſi puo adacquare.* GER. Das man wol wäſſeren kan/wäſſerig. HISP. *Coſa que ſe riega.* ANG. *That may be eaſily watered or that watereth.* } Col. *lib.* 2. *cap.* 17. *de prato loquens.* Eius (inquit) animaduertimus duo genera, quorum alterum ſiccaneum, alterum riguum ſiccaneum, quod rigari nunquam, aut non facilè poteſt, in tellu go riguum, quod facilè Ouid. 8. *Metam.*

Quòque ſuum coniux riguo collegerat horto.

¶ Aliquando & actiuè accipitur, pro eo quod irrigandi vim habet. Virg. 2. *Georg.*

Rura mihi & rigui placeant in vallibus amnes.

RIGŎR, is. Frigus, { צִנָּה tſinnâh קַר kor קָרָה karad ... GALL. *Quand on eſt tout roide de froid, roideur.* ITAL. *Freddo rigore, durezza.* GERM. Grimme kelte/die zu geſtablen vnd erſtarren machet HISP. *Frio, rigor, dureza.* ANG. *An exceeding cold.* } Plin. *Epiſt.* 162. Rigor aquæ certauerit niuibus nec color cedit. Col. *lib.* 9. *c.* 14. Quàm recentiſſimi rigoris aqua infuſa. Plin. *lib.* 7. *c.* 50. Certis peſtifer color remeat horis, aut rigor. ¶ Aliquando ponitur pro duritie, & inflexibilitate: { קֹשִׁי koſchi פֶּרֶךְ peréch. } Virg. 1. *Georg.*

Quum ferri rigor, atque argutæ lamina ſerræ.

¶ Rigor qui caput ſcapulis annectit, id eſt, ... , Celſ. *lib.* 8. *cap.* 11. ¶ Transfertur & ad alia: vt Rigor naturæ, hoc eſt, ſeueritas, & implacabilitas. Plin. *lib.* 7. *c.* 19. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam, toruitatémque naturæ duram & inflexibilem, affectúſque humanos adimit. Hinc Rigoris ſuſpicio, (i. ſeueritatis principis.) Suet. *in Auguſt. cap.* 66. & Rigor antiquus patris mei. (i. ſeueritas.) Senec. *c.* 16. *de conſ.* & Quint. Imperitia, ruſticitas, rigor. ¶ Rigor orationis, id eſt, tenor quidam perpetuò ſui ſimilis. Idem *lib.* 9. *c.* 3. Oratio habeat rectam quandam velut faciem, quæ ſtupere immobili rigore non debeat. ¶ Rigor, Terminus eſt, ſed hoc differt à limite, quòd limes eſt quodcunque in agro opera manuum factum eſt ad obſeruationem finium. rigor verò ſuæ rectitudinis naturalis nomen accepit. Sic Aggenus *in lib. de limitibus.*

Rigoratus adiectiuum. ... Plin. *lib.* 17. *cap.* 23. Traduces Gallica culcura bimi vtrinque lateribus, ſi pes quadrageno diſtet ſpatio, quaterni ſi viceno inter ſe obuij miſcentur, alligantúrque vnà conciliati, virgultorum comitatu obiter rigorati quà deficiant. hoc eſt, rigidiores & firmiores facti.

‖ Rigor ſtillicidij. *D. lib.* 8. *t.* 2. *l.* 41. inquit Scæuola: Lucius Titius aperto pariete domus ſuæ quatenus ſtillicidij rigor, & tignorũ protectus competebat, ianuam in publico aperuit. Stillicidij rigorem hic accipe, quatenus labitur aqua per protectum, antequam vergere & flecti deorſum incipiat. *l.* 1. *de flum.* nam rigidum flexo opponitur. Duaren. 1. *diſp. c.* 32. ‖

RIgidûs, a, um, Frigidus, durus præ frigore. { קַר kár. ... GAL. *Roide de froid, roid & dur.* ITAL. *Rigido, freddo, aſpero.* GERM. Heftig kalt/von kelte geſtablet/oder geraget. HISP. *Elado, yerto, aſpero.* ANG. *That is ſtiff for cold.* } Virg. 2. *Georg.*

Nec tibi tam prudens quiſquam perſuadeat autor,
Tellurem Borea rigidam ſpirante moueri.

Idem 6. *Eclog.*

Tum rigidas motare cacumina quercus.

Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Nec poterit rigidas (gelu) ſcindere remus aquas.

Ibid. Eleg. 10. *lib.* 1.

Si (hieme) rigidas incutiente minas.

Idem *Eleg* 6 *lib.* 4.

Hoc rigidos ſilices terit.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 1.

Cornicis rigida frana remittit equo.

Item, Rigidi iudicis ſententia. Senec. *epiſt.* 81. ¶ Per tranſlationem etiam pro aſpero, ſeuero, & crudeli. { קָשֶׁה kaſcheh ... אַכְזָר achzár. } Plin. *Epiſt.* 74. Sententiam Macri vt rigidam, durámque reprehenderunt Mart. *lib.* 10.

Nec dorcas rigido fugax leoni.

¶ Rigida caligo. Cic. 1. *Tuſc.* Per ſpeluncas ſaxis ſtructas aſperis, prudentibus maximis, ibi rigida conſtat caligo inferûm. Rigida innocentia. Liu. 9. *bell. Maced.* Inuicti à cupiditatibus, & rigidæ innocentiæ, contemptor gloriæ diuitiarum.

RIgĕo, es, ui, Frigeo, vel durus & inflexibilis ſum præ frigore. { ... GAL. *Eſtre roidde de froid, eſtre gelé & glacé.* ITAL. *Eſſer freddo, eſſer aſpero, eſſer duro.* GERM. Erſtarren/oder geſtablen / von kelte halben geragen. HISP. *Elarſe, eſtar yerto y duro.* ANGL. *To be ſtiff for cold.* } Cicer. *lib.* 1. *Tuſc.* Cæteras partes incoltas, quòd aut frigore rigeant, aut vrantur calore. Plin. maior *lib.* 6. *cap.* 13. Verum Aſiæ quoque magna portio appoſita Septentrionali, iniuria ſideris rigentis, vaſtas ſolitudines habet. ¶ Rigere gelu Liu. *lib.* 1. *bell. Pun.* Homines intonſi & inculti animalia, inanimáque omnia rigentia gelu, cætera viſu quàm dictu fœdiora terrorem innouarunt. Mart. *lib.* 1.

Quæ dum miratur pingui ſe rore teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu.

Tibull. *lib.* 4.

Sed durata riget (vnda) denſam in glaciémque niuémque.

Ibidem.

——Interque rigentes, &c.

Rigentes oculi apud Plinium, qui non circumaguntur, vt ait Budæus. Ita Suet. *in Neron. c.* 49. Atque in ea voce defecit, extantibus rigentibúſque oculis vſque ad horrorem formidinémque viſentium. ¶ Rigens corpus, nullo modo flexum. Quintil. Aduerſa facies, demiſſa brachia, & iuncti pedes & à ſummo ad imum rigens corpus. Huius compoſita ſunt, Dirigeo, à quo Dirigeſco Obrigeo, à quo Obrigeſco, quorum ſignificata vide ſuis locis.

RIgêſco, Frigeſco, per tranſlationem Rigeſcere capitur pro indurari, vel erectum, ſeu contractum eſſe quoniam quæ frigent, horrent, & induteſcunt. { קָשָׁה kaſchah ... GAL. *S'endurcir.* ITAL. *Indurirſi.* GERM. Von kelte erſtarren / oder geſtablet werben. HISP. *Endurecerſe.* ANGL. *To wax ſtiff for cold.* } Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Æraque diſſiliunt vulgò, veſtéſque rigeſcunt.

Vbi Seru. Durantur, vt frangi potius, quam ſcindi poſſe videantur.

Rigido, rigidum facio.

Rigidôr, aris, rigidari, penult. prod. Rigidum fieri. Senec. *Epiſt.* 72. aliàs 71. quæ incipit *Subinde me.* Flexuram non recipit: rigidari quidem, amplius intendi non poteſt. virtus ſup. Correctiora tamen exemplaria ibi habent, rigida eſt, pro rigidari quidem.

Rigûûs, a, um, vide *Rigo.*

RIMĂ, æ, propriè fiſſura dicitur in tabulis malè iunctis, aut æſtu fiſſis. { ... GALL. *Fente, creuaſſe.* ITAL. *Feſſura.* GER. Ein ſpalt oder ryſe. HISP. *Hendedura ò reſquebrajadura.* ANG. *A cutt, a chap or cleft.* } Quanquam etiam generalius accipitur, vt fiſſuræ omnes, rimæ dicantur: & rimas agere quæcunque finduntur. Plin. *lib.* 15. *c.* 8. Amurca ſubigi areas terendis meſſibus, vt formicæ, rimæque abſint. Cic. *Attic. lib.* 14. Tabernæ mihi duæ corruerunt, reliquæ rimas agunt. Virg. 1. *Æneid.*

——laxis laterum compagibus omnes
Accipiunt inimicum imbrem, rimiſque fatiſcunt.

Terent. *Eunuch.* Plenus rimarum ſum, hac atque illac perfluo. ¶ Inuenire rimam dicitur in tergiuerſatores, inquit Eraſmus, qui nulla in cauſa tot fidei vinculis poſſunt aſtringi, quin quà elabantur, aliquid inueniant. Plaut. *Caſin.* His præſtigiis dux fuit vxor: ea hanc inuenit rimam. ¶ Rimas explere, dicuntur oratores, per tranſlationem, quum verba infarciunt, vt pleniorem orationem faciant. Cic. *in Orat.* Neque infarciens verba quaſi rimas expleat, nec minutos numeros ſequens, concidat, delumbetque ſententias. Carminum item rimas explere dicuntur verſificatores, qui tibicinibus paſſim inſertis, carminis hiatum ſupplent. Huius diminutiuum eſt *Rimula.*

RImôſûs, a, um, rimarum plenus. { ... GAL. *Plein de fentes & creuaſſes.* ITAL. *Pieno de feſſure.* GER. Kläckechtig/voll ſpalten HISP. *Lleno de hendeduras.* ANGL. *Full of chapes or cleftes.* } Col. *lib.* 1. *c.* 15. Quicquid ab inferiore mox appoſueris, fiſſum erit, rimoſúmque. Virg. 6. *Æneid.*

——gemit ſub pondere cymba
Subtilis, & multam accepit rimoſa paludem.

¶ Rimoſior fit pulmo. Gell. *c.* 11. *lib.* 17.

RImor, aris, diligenter quæro, ſcrutor, quaſi rimulas quaſque perquiro. { בִּקֵּשׁ bikkeſch חִפֵּשׂ chippés דָּרַשׁ daraſch. ... GALL. *Fouiller par tout, cercher diligemment.* ITAL. *Cercar bene.* GER. Fleiſſig auch alle ſpält vnd fleck durchſuchen. HISP. *Buſcar diligentemente.* ANGL. *To ſeak and ſearche diligentlie.* } Tractum ab auibus, quæ eſcam inquirunt in terræ rimis Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Dulcibus in ſtagnis rimantur prata Cayſtri.

id eſt, paſcuntur in pratis, & cibum per omnes rimas terræ perquirunt. Cic. 1. *de diuin.* Sed tamen id quoque rimatur, quantum poteſt. Sil. *lib.* 8.

Quæ natura loci, quod ſit rimabere ſolers
Armorum genus.

Rimari iecur epulis Virg. *lib.* 6. *Æneid. de Tityo.*

——roſtróque immanis vultur obunco
Immortale iecur tundens, fœcundaque pœnis
Viſcera, rimatúrque epulis, habitátque ſub alto Pectore.

¶ Interdum rimari eſt ſcindere, & quaſi in rimas agere. { בָּקַע baká. ... } Idem 3. *Georg.*

Ergo ægrè raſtris, terram rimantur.

Rimabundus, rimanti ſimilis, ſtudioſè inquirens Apul.

RINGO is, xi, rictum, Ringor deponens, Os torqueo, quod canes faciunt quum latraturi ſunt, vel quum ex ira in rugas diducunt os. { פָּעַר פֶּה pa'ár peh. ... GAL. *Tordre la bouche comme vn homme courroucé, rechigner.* ITAL. *Torcere la bocca come ſdegnato.* GER. Das maul rumpffen krummen oder zerſperren. HISP. *Reſar los canes.* ANG. *To grenne and ſhew the teeth as a dogge doeth.* } Hinc Ringi pro iraſci, indignari, allatrare, conuiciari, murmurare ponitur. בִּתְעַצֵּב bithatſéb. Terent. *in Phorm.* Quum ille & cura, & ſumptu abſumitur, dum tibi ſit quod placeat, ille ringitur, tu rides. Dicitur autem ringi à narium tortura, nam in naris dicitur, vt ſit ringi, quaſi narem agi, id eſt torqueri. Huius verbi periphraſis in *Capt.* Plaut. Canem irritatam nemo imitari voluit. Idem ſi non arriderent, dentes vt reſtringent.

‖ Ricto, as. Spartianus in *Geta*: Leopardi rictant, elephanti barriunt. ‖

RIctûs, us, non ſolùm hiatum ſignificat vnde verba exeunt, ſed totam illam partem circa ipſum hiatum, quæ in homine ridente, vel alio modo os torquente, lineis quibuſdam terminatur. { ... GALL. *L'ouuerture de la bouche quand on rit, ou qu'on rechigne.* ITAL. *Ceſſo, apertura di bocca quando ſe ride.* GERM. Die auffſperrung deſs mauls vnd blechung der zänen HISP. *El abertura grande de la boca quando ſe rie.* ANGL. *A grinning or opening of the mouth.* } Budæus, Rictus, eſt, oris diſtentio, qualis eſſe ſolet in ridentibus. Mart. *lib.* 3. Quum comparata rictibus tuis ora Niliacus habeat crocodilus anguſta. Contrahere rictum, eorum eſt qui mœſti aut meditabundi ſunt. ... Putatur & Rictus eſſe figura in ore ad tempus aliquo modo contracta, vel producta, vel inuerſa, vel extenſa, quæ paulo pòſt reditura ſit in naturalem formam. Eſt & communis tam belluis quam hominibus. Diducere rictum, eſt ad hilaritatem impellere. Horat. Ergo non ſatis eſt riſu diducere rictum. Suet. *in Claud. c.* 30. Riſus indecens, ira turpior, ſpumante rictu, humentibus naribus. ¶ Aliquando diducere rictum, eſt os aperire. Iuuen. *Satyr.* 10.

Ipſe ad eo ſpectum cœna diducere rictum
Contentus.

¶ Ponitur aliquando rictus, pro minaci habitu oris. Cic. *Verr.* 6. de Herculis ſtatua, Vſque eò iudices vt rictus eius, ac mentum paulò ſit attritus. ¶ Dicimus & *rictum* in neutro genere. Lucr. *lib.* 5.

Irritata canum quum primùm magna moloſſum
Mollia ricta fremunt duros nudantia dentes.

¶ Aliquando accipitur pro roſtro: vnde nonnulli à Græcis de ductum volunt, apud quos ῥύγχος roſtrum dicitur. Veriſimilius tamen eſt à Latino verbo *ringo* deriuari.

‖ Rictum, neutro genere pro *rictus*

Rimas, naues. Gl. Iſid. lege, carinas Cerda. ‖

‖ Ripa, *Rypa*, V. E. in Iutia ſeu Cimbria, regni Daniæ prouinciâ, ſub A Lundenſi. ‖

Ripā ālbā, ἐιζὰ ὁ γαδί. Oppidum in Orientali parte Britanniæ, teſte Ptol. *lib.* 2. *c.* 3.

‖ Ripa Tranſonis, *Ripa*, V. E. Piceni, ſeu A. Firmano. ‖

Rīpa, æ, Crepido, ſiue labrum amnis, hoc eſt, terræ extrema ora, quæ vtrunque flumine alluitur, à rumpendo, vt rupa, ſic rupes dicitur. { שפה *ſaphâh* יד *iadh* גדה *ghedhâh*. ποταμοῦ ὄχθη. GAL. *Riue, riuage.* ITAL. *Riuiera, riua.* GER. Ein geſtad eines flieſſenden waſſers. HISP. *La ribera.* ANGL. *A riuer bake.* } Propriè enim fluuium & torrentium ripæ dicuntur, vt littora maris. Ouid. 1. *Metam.*

———campóſque recepti
Liberioris aqua pro ripis littora pulſant

Cæſ. 6. *bell. Gall.* Erat inter Labienum atque hoſtem difficili tranſitu flumen, ripiſque præruptis, &c. Inuenitur tamen ripa de mari dici Plin. *lib.* 9. *c.* 15. *de mari Pontico*, Thynni dextra ripa intrant, læua exeunt.

Rīpŭlă, diminutiuum. { ὀχθίδιον. GAL. *Petite riue.* ITAL. *Picciola riua.* GERM. Ein geſtädlin / flußbörtlin. HISP. *Pequeña ribera.* ANG. *A litle riuer bank* } Cic. *ad Attic. lib* 3. Et tamen hæc ῥωποχαφία ripulæ, videtur habitura celerem ſatietatem.

Rīparĭŭs, a, um, ad ripam pertinens, in ripa habitans. { ὀχθαῖος, παραποτάμιος. GAL. *Qui ſe tient és riuages.* ITAL. *Che habita à la riua.* GERM. Das an dem geſtad eines flieſſenden waſſers wohnet. HISP. *Lo que eſta en la ribera.* ANG. *That dwelleth by the bankes of riuers.* } Plin. *lib.* 34. *c.* 4. Riparıæ volucres. Idem *lib.* 30. Multo tamen efficaciſſimè, riparıarum pulliſita vocant in riparum cauis nidificantes.

Rīpārenſēs, dicebantur milites qui in Imperij limitibus excubabant pro Republica aduerſus Barbaros vtpute qui citeriores Rheni, & Danubij ripas, ad compeſcendas Germanorum, vel Sarmatorum excurſiones inſidebant. Horum meminit Iuſtinianus *C. de re militari.*

Riphæi, montes vide ſuprà, inter ea quæ ad Rh, aſpirato principium ſumunt.

Rīphēus, vide *Rhipheum.*

Ripuarius, vt, Ripuarius homo, Ripuaria regio. Eſt autem ripuaria regio, illa ad Ruram fluuium (à quo Ruremunda ciuitas nomen accepit) qui inter Moſam & Rhenum medius currit.

Riſcŭs, i. Ciſtula eſt, interprete Donato pelle contecta cui aſtipulatur Pollux, qui inter arculas memorat Vlpianus in mundo muliebri ponit *l.* 25. §. 4. *de aur. & arg. ſim*. Seruius verò ait eſſe feneſtram paruam in pariete. Ter *in Eunuch.* Abi, ciſtellam domo effer cum monumentis. P. Vbi ſita eſt? T. in riſco.

‖ Riſius, *Ris.* vox Germanorum. Riſios vocabant homines proceros ac robuſtos, qui ſiluas & montes incolebant latrocinandi gratia. ‖

Rīſŭs, us, vide *Rideo.*

RITVS, us, mos & approbata conſuetudo, quam omnes ratam habent. { חק *chôk* הלכה *halâkhâh* תורה *torâh* νόμος, θρησκεία. GALL. *Couſtume, façon, maniere de faire, accouſtumée.* ITAL. *Rito coſtume vſanza.* GER. Ein ordenliche gewonheit ein breuchliche weiß. HISP. *La coſtumbre, modo ordenado de obrar.* ANG. *A maner or cuſtome.* } Feſtus Ritus, mos eſt comprobatus in adminiſtrandis ſacrificiis. Ouid. 1. *Faſt.*

Hinc populi ritus edidicere nouos.

Tacitus *lib.* 2. Niſi certam ante diem profanos ritus exuiſſent. ¶ Accipitur tamen etiam generalius (quod & Feſtus fatetur) pro quo uis more, & quauis conſuetudine Cic. *de Amic* De his qui pecudum ritu omnia ad voluptatem referunt. Plaut. *Menæch. ſc.* 4. *a.* 2. Ritu cantherino aſtans ſomniat. ¶ Legitur & ablatiuus *rite*, tanquam à nominatiuo rites, ſiue ritis. Stat *lib.* 11. *Theb.*

Hoc mihi primitias armorum, & rite nefaſto
Libatus.

In plur. Ablat. Ritibus Liu 4. *d.* 4.

Rītē, ritu debito: recte & bene, teſte Pompeio. { καλῶς. GALL. *Bien & droittement, ainſi qu'il appartient* ITAL. *Drittamente, come è conuene mole.* GER. Ordenlich vnnd wol/nach rechter weiß. HISP. *Bien y derecha mente.* ANG. *Right and well.* } Varro a ritu dictam putat, propterea quòd quæ ſecundùm ritum fiant, recta & rata ſint. Cic. 1 *de finib.* Quæ poteſt appellari ritè ſapientia. Liu. *lib* 4. *dec.* 5. In monte ſacrificio ritè perpetrato, Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 3. *Triſt.*

Et quem ſenſiſti ritè precare Deum.

Idem *Eleg.* 2. *lib.* 4.

———————Veheris
Purpureus populi ritè per ora tui.

‖ Rito. facio habere ritum. ‖

Ritualis, e, ad ritus pertinens.

Ritualis annus, qui in ritibus Eccleſiæ obſeruatur, vt in diebus feſtis & eorum ſanctis operationibus.

Rĭtŭālēs libri, Hetruſcorum libri erant, teſte Feſt. in quibus ſcriptum erat quo ritu vrbes conderentur, aræ, ædéſque ſacrarentur, curiæ, tribus, & centuriæ diſtribuantur. θρησκευτικὰ βιβλία. Cic. 1. *de diuin.* Quod Hetruſcorum declarant & aruſpicini, & fulgurales, & rituales libri, noſtri etiam augurales.

RĪVĀLĒS, qui eiuſdem mulieris amore tenentur { ἀντερασταί. GAL. *Corriuaux, qui aiment vne meſme fille.* ITAL. *Riuali, inamorati d'vna ſola.* GERM. Mittbuler / zwen oder mehr die alle vmb eine bulen HISP. *Combleços, enamorados de vna ſola.* ANGL. *They which loue one woman.* } Plaut. *in Sticho*, Eadem eſt amica ambobus, riuales ſumus. Terent *in Eunuch.* Militem ego riualem recipiendum cenſeo. Tranſlatio ſumpta eſt vel à beſtiis quæ ſitientes, quum ex eodem riuulo hauſtum petunt. prælium contra ſe inuicem concitant, vel à re ruſtica: nam riuales dicuntur ij quorum agros riuus aliquis diſterminat, qui incertitudine, & mutatione crebra curſus lites ſæpe inter eos ſuſcitat. Vlpian. *de aqua quotid. & æſtiu. l.* 1. Riuales qui per eundem riuum aquam ducunt, inter quos ſæpè contentio eſt de aquæ vſu. ¶ Sine riuali diligere dicuntur ij qui ſtultè mirantur, quod nemo alius concupiſcat: ſumpta allegoria ab amantibus, quibus eſt amica deformis, & quam alius nemo velit. Cic. *ad Quint. Frat. lib.* 3. O dij quàm ineptus, quam ſe ipſe amans ſine riuali.

Rĭuālĭtās, atis, Æmulatio illa inter eos qui eandē amant. { קנאה *kineâh.* ἀντιζηλία. GAL. *L'enuie entre deux compagnons aimans vne meſme fille.* ITAL. *Concorrentia d'enamorati* GERM. Der eyfer vnnd neid ſo die mitbuler gegen ein ander tragen HISP. *Competicion de combleços.* ANG. *Enuie betwene two that loueth one woman.* } Cic. *in Tuſc.* Obtrectare verò alteri, aut illa vitioſa æmulatione, quæ riualitati ſimilis eſt.

Rīuālis, e, vide *Riuus.*

‖ Riuis, ſeu Riuenſe, *Rieux. Rieux* V. E. Riuenſis, ſub A. Toloſano. ‖

Rīuĭnus, Riualis, ἀντίζηλος. Plaut. *in Aſin.* Cedit noctem filius riuinus amicus ob raptam mulierem.

RĪVVS. Aqua fluens, a fonte vel flumine ducta. { פלג *pélegh.* ῥύαξ. GAL. *Ruiſſeau.* ITAL. *Riuo, rio foſſatello.* GERM. Ein bach/waſſerrunß. HISP. *El chorro ò rio pequeño.* ANG. *A riuer.* } Cic. *in Topic.* Tanquam riuorum à fonte deductio Virg 8 *Eclog.*

Propter aqua riuum viridi procumbit in vlua.

Horat. 3. *Carm Ode* 16.

Puræ riuus aquæ ſyluaque iugerum   Paucorum.

Idem 2. *Carm. Ode* 3

———— & obliquo laborat
Lympha fugax trepidare riuo.

Lapidoſus riuus Ouid. 3. *Faſt* Sanguinis riuos vomens. Virg. 11. *Æneid.* Lacrymarū riuum. Ouid. 9. *Metam.* ¶ Hinc deriuo, as, & corriuo, as, de quibus ſuprà ſuis locis.

Rīuŭlŭs, diminutiuum, Paruus riuus. { ῥυάκιον. GALL. *Ruiſſelet, petit ruiſſeau* ITAL *Ruiſſeleto* GERM. Ein bächlin. HISP *Chorro pequeño.* ANG. *A litle riuer.* } Cic. *pro Cælio*, Vt riuulus accerſitus, & ductus ab ipſo capite. Idem 1. *Acad.* Sed meos amicos in quibus eſt ſtudium, in Græciam mitto, id eſt, ad Græcos ire iubeo, vt ea à fontibus potius hauriant, quam riuulos conſectentur.

Rīuālis, e, quod ex riuo eſt, ſiue quod in riuo naſcitur. { ποτάμιος. GAL. *De ruiſſeau.* ITAL. *Di raſcello* GERM. Deß bachs / oder auß dem bach. HISP *Coſa de chorro.* ANGL. *Of a riuer* } Colum. *lib* 8. *c.* 15. Datur cammarus, & riualis alecula, vel ſi qua ſunt incrementi parui fluuiorum animalia. ‖ ¶ Riualis item, qui per eundem riuum aquam ducit cum alio; qui agros poſſidet propinquos riuo. ¶ Item qui eundem amoris velut riuum cum alio communem habet.

Riualitas, affectio riualium ‖

Rīuātim, aduerbium. Per riuos. Macrob. *Satur lib.* 7. *c.* 12. Quæ igitur ratio facit, vt riuatim aquæ de Ponto fluant.

RĪXA, æ, Lis, contentio, pugna, à ringendo, vt quidam volunt: quod propriè eſt canum quando irritantur. { ריב *rib* מצה *maſſâh* מריבה *meriſûth.* ἔρις. GALL. *Riote, noiſe, eſtrif, debat.* ITAL. *Riſſa, diſcordia, contentione.* GERM. Ein zanck/hader. HISP. *La renzilla ò ob a de reñir.* ANGL. *Brawling, chiding.* } Cicer. *in Verr.* Ecce autem noua turba, atque rixa. Ouid. 3. *de Arte*,

Nec tua frangetur nocturna ianua rixa.

Cic. *ad Pætum lib.* 9 Etſi academiæ noſtræ cum eo magna rixa eſt. Liu. 2. *ab Vrbe*, Conſulum intercurſu rixa ſedata eſt. In rixam ire. Quintil. Et, Rixam dirimere, Plaut. *Amph ſc* 4 *a.* 1.

Rixōſŭs a, um, Contentioſus, litigioſus. { ריב *rab* איש ריב *iſh rib.* i. ἐριστικός, δύσερις. GALL. *Noiſeux, rioteux.* ITAL. *Contentioſo.* GER. Zänckiſch haderiſch. HISP. *Renzilloſo o reñidor.* ANGL. *That euer chideth and ſcoldeth.* } Feſtus, Rixatus rixæ, ruoſæ, ut putus, dici videntur quarum maceriam rumpantur, contrariáque ſint recto. Col. *lib* 8. *c* 2. Non rixoſarum auium laſciuiæ, cuius plerunque, &c.

Rixator, is Rixatores in plur. apud Quint *c.* 1. *lib* 11.

Rīxŏr, aris, (quod & Varroni rixo) committo rixam, iurgor, contendo, litigo. { רב *rab* התקוטט *hitkotet.* ἐρίζω. GAL. *Rioter, eſtriuer, noiſer.* ITAL *Contenacte mouer riſa.* GER. Zancken hadern HISP. *Reñir à reñir.* ANGL *The chide, to ſcolde.* } Cic. *de Orat* Quum eſſet cum eo Tarracinæ de amicula rixatus Plin. *lib.* 16. *cap.* 1. Et ipſos inter ſe rixantes, &c. Rixantur herbæ aridæ. Varr. 1. *de re ruſt. cap.* 47. Aridæ tactæ herbæ rixantur, ac celerius rumpuntur, quam ſequuntur. ¶ Rixari de lana caprina. Horat. 1. *Epiſt.* 19.

Alter rixatur de lana ſæpe caprina,

Prouerbium eſt in eos qui de re nihili diſceptant.

‖ Riza, radix. Tertull. ‖

R O

‖ Robeus, rubeus. hoc vide. ‖

Robigo, inis, ſiue Rubigo, Segetum morbus eſt, quem *niellam* vocant Galli, quo ſpicæ torrentur, friatiléſque redduntur. { ירקון *irkon.* ἐρυσίβη. GALL. *Niellure de bleds, nielle.* ITAL. *Malatia che viene alle biane per troppo humore.* GER. Die röte deß korns / wann die helm rot vnnd fleckechtig werden. HISP. *El añublo, quando ſe añubla el pan.* ANGL. *Blaſting or corne* } Virg. *Georg.*

———— vt mala culmos
Eſſet robigo.

¶ Fuit & ROBIGO, Dea quædam apud Romanos, quæ auertendæ rubiginis cauſa colebatur. Ouid. 4. *Faſt.*

Flamen in antiqua lucum Robiginis ibat.

Rōbīgālĭă, ſiue Rubigalia, lium, ſiue rubigaliorum, dies feſtus erat, ſeptimo Calendas Maias celebrari ſolitus, teſte Feſto, quo Robigo deo ſacra fiebant, vt robiginem, ſiue (vt hodie vſitatiùs loquimur) rubiginem à ſegetibus auerteret. Eſt autem robigo, ſiue rubigo, ἐρυσίβη Ariſtoteli, ſegetum morbus quam *niellam* vulgus Gallorum appellat qua ſpicæ aduruntur, proſuſque redduntur friabiles. Varr. *lib.* 1. *de re ruſt cap.* 1. Quarto Robigum & Floram, quibus propitiis neque rubigo frumenta, atque arbores corrumpit: neque non tempeſtiuè florent. Itaque publicæ Robigo feriæ & Robigalia Floræ ludi, Floralia inſtituti. Plin *lib* 18. *cap.* 29. Tria tempora fructibus metuebant, propter quod inſtituerunt ferias, diéſque feſtos, Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numa conſtituit anno regni ſui vndecimo: quæ nunc aguntur ad vij. Calend. Maij, quoniam tunc ferè ſegetes rubigo occupat.

Rōbīgŭs, Deus qui auertendæ rubiginis cauſa colebatur Gell. *cap* 12 *lib.* 5. Robigus accederet ſuccidaneis hoſtiis. de quo vide plura paulò antè in dictione *Robigalia.*

RŌBVR, ſiue robor, is, Propriè ſpecies eſt arboris glandiferæ duriſſimæ. { אלון *elôn.* אבה *ebâh.* δρῦς, αἰγίλωψ. GALL. *Roure, cheſne.*

ITAL. *Rouere quercia.* GER. Eychbaum. HISP. *La enzina ò roble arbol.* ANGL. *An oke tree.* } Plin. *lib.* 16 *c.* 1. Roborum vaſtitas intacta, & congenita mundo. Cic. 2 *de diuin.* Itaque perfracto ſaxo ſortes erupiſſe in robore, inſculptas priſcarum literarum notis. Idem paulò pòſt, Quis robur illud cecidit, dolauit, inſcripſit? Virg. 2. *Georg.*

——— graue robur aratri.

¶ Per tranſlationem ſumitur pro animi fortitudine. Cic. *pro Fon.* Equites tantum habuere animi tantum roboris, &c. Idem *de Orator.* Virtutes quæ in animi magnitudine & robore poſitæ ſunt. Hinc Calpur. Flaccus *declam.* 4. Robur Tullianum in carcere. Et Quint. Cùm robur aliquis in ſtylo fecerit, (i. ſtylum confirmarit.) Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.*

Mens tamen ægra iacet, nec tempore robora ſumpſit.

¶ Capitur & pro corporis firmitate. { חיל *chaíl* גבורה *ghebhuráh* חזק *chózeck* חוזקה *chozekáh*, vel, *chezkáh* אומץ *ómets* אמצה *amtſáh*. ἰσχύς, ῥώμη. GAL. *Force fermeté.* ITAL. *Fortezza fermezza.* GERM. Stercke. HISP. *Fuerça ò rezium.* ANGL. *Force or ſtrength.* } Cic. *pro Roſc. Amer.* Meſſala qui ſi iam ſatis ætatis ac roboris haberet ipſe pro Sexto Roſcio diceret. ¶ Demum omnium rerũ firmitatem, duritiámque, robur dicimus. Col. *lib.* 2. Quod protinus exile natum ſit nunquam robur accipere manifeſtum eſt. Vnde Seruius dicit, Omne quod forte eſt, robur vocamus. Virg. *lib.* 7.

——— æternaque ferri

Robora.

¶ Robur item, teſte Feſto, in carcere dicitur is locus quo præcipitatur maleficiorum genus: quòd antea arcis robuſtis includebantur. Cicer. *pro Milone*, Subito arreptis in quæſtionem, tamen ſeparantur à ceteris, & in arcas coniiciuntur, ne quis cum his colloqui poſſit. Dicitur à Iureconſultis *mala manſio*, [illegible]. Robuſtum carcerem dixit Plaut. *in Curcul.* At ego vos ambo in robuſto carcere, vt pereatis, &c. Item Liu. *lib.* 8. *dec.* 4. Apuleius *in* 2. *Apolog.* O ſubtilitas digna carcere, & robore. Ex arcis ſontes interdum præcipitabantur & interficiebantur. Valerius Max. *lib.* 6. *cap. de ſeuerit.* Quin etiam ſamiliares eorum, ne quis Reip. inimicis amicus eſſe vellet, de robore præcipitati ſunt. Lucr. Verbera, carnifices, robur, pix, lamina, tædæ. Vbi tamen pro fuſte lignóque quo ſontes tondebantur fuſtuario accipiunt. A robore Codicem diſtinguunt, de quo ſuo loco.

‖ Roboretum quercetum [illegible]. Gloſſ. locus, vbi robora naſcuntur. ‖

Rŏbŏrĕŭs, a, um, quod eſt ex materia roboris. { δρύϊνος. GAL. *De rouure.* ITAL. *Fatto di rouero.* GER. Eychin oder eychbeumin. HISP. *Coſa de roble.* ANG. *Of an oke.* } Col. *lib.* 11. *c.* 2. Materies ſi roborea eſt, ab vno fabro dolari ad vnguem debet. Ouid. 5. *Faſt.*

Tunc quoque priſcorum virgo ſimulacra virorum

Mittere roboreo ſcirpea ponte ſolet.

Rŏbŭrnĕŭs, adiectiuum, quod ex robore naſcitur. δρύϊνος. Colum. *lib.* 9. *cap.* 1. Nam vt graminibus, ita frugibus roburneis opus habent. id eſt, glandibus.

Rŏbŭſtĕŭs, denominatiuum à robur. δρύϊνος. vt Robuſtea materies, quæ ex robore facta erat vt eſſet durior. Varro *lib.* 1. *de re ruſt. cap.* 38. In eo ſi in medio robuſtea aliqua materia ſit depacta, negant ſerpentem naſci.

Rŏbŭſtŭs, a, um, quod eſt multi roboris. { גבור *ghibbór* מתחזק *mitchazzék* אמיץ *ammits* ἰσχυρός, ῥωμαλέος. GALL. *Robuſte fort, ferme.* ITAL. *Robuſto, forte.* GERM. Starck, das vil stercke hatt. HISP. *Fuerte ò rezio.* ANG. *That is veryſtrong.* } Col. *lib.* 2. Non est dubium eſt ex robuſto ſemine poſſe fieri non robuſtum. Virg. 4. *Eclog.*

Robuſtus quoque iam tauris iuga ſoluet Arator.

Cic. 4. *in Catil.* Tertium genus eſt, ætate iam confectum, exercitatione robuſtum. Item 5. *Philipp.* Omne malum naſcens facile opprimitur: inueteratum fit plerunque robuſtius. Idem 2. *Philipp.* Sed hæc quæ robuſtioris improbitatis ſunt: omittamus.

Rŏbŏro, as. Fortifico, firmo, robur addo. { חזק *chizzék* החזיק *hecheziik* אמץ *immets* האמיץ *heemits* עזז *hechez* ῥωννύω, ἰσχυροποιέω. GALL. *Roborer, affermir.* ITAL. *Fortificare, rinforzare.* GERM. Stercken, starck vnd krefftig machen. HISP. *Fortaleçer, hazer fuerte.* ANG. *To mak ſtrong, to fortifie.* } Plin. *lib.* 10. *cap.* 31. Hirundines nidos luto conſtruunt, ſtramento roborant. Cicer. 1 *Officiorum.* Catoni autem quum incredibilem tribuiſſet natura grauitatem, eamque ipſe perpetua conſtantia roboraviſſet, ſemperque in propoſito, ſuſceptóque conſilio permanſiſſet moriendum potius, quam tyranni vultus aſpiciendus erat. Plin. *lib.* 11. *cap.* 51. Vox roboratur XIIII. annis: eadem in ſenecta exilior. ¶ Hinc compoſitum Corroboro, de quo ſupra ſuo loco.

Rŏbŏraria, antiqui appellauerunt omnia ædificia, ſepta, villas, quæ incluſa habent animalia à tabulis roboreis, quibus ſepta erant ante quàm mœnibus cingerentur. θηριοτροφεῖα. vide Gell. *lib.* 2. *c.* 20.

Rŏbŭs, i. { אדום *adhóm.* ἐρυθρός. } Apud veteres dicebatur *rubeus*: & bouem robum idcirco ruſtici vocabant. Vnde & materia, quæ plurimas huius coloris venas habet, dicta eſt robus: & homines valentes, ac boni coloris, robuſti. Hæc Feſtus. ¶ Robus etiam genus tritici, maximè laudabile (inquit Colum. *lib.* 2. *c.* 6.) quum & pondere, & nitore præſtet.

Rŏbŭſtĕŭs, Robuſtus, vide *Robur.*

‖ Rocca, colus. Gl. g. b.

Rodaticus vide *Rotaticus.* ‖

Rodotus quidam amatus à Diis Plutarch. *in Num.*

RŌDO, is, roſi, roſum, propriè murium eſt. & ſimilium, qui dentibus ferè ſemper aliquid abrodunt. { אכל *achál.* τρώγω, κατατρώγω. GAL. *Ronger.* ITAL. *Rodere.* GERM. Nagen. HISP. *Roer.* ANGL. *To gnawe.* } Cic. *de diuin.* Quaſi verò quicquam interſit, mures noctem & diem aliquid rodentes, ſcuta an cribra corroſerint. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 10.

——— & in verſu faciendo

Sæpe caput ſcaberet, viuos & roderet vngues.

¶ Per tranſlationem quandoque pro detraho ſumitur, ſiue obtrecto. Cicer. *pro Cor. Balbo.* More hominum inuident, in conuiuiis rodunt, in circulis vellicant. Flamma rodunt ripas. Lucr. *lib.* 5. Ferrum roditur ſcabra rubigine. Ouid. 1. *de Pont.* [illegible] dentem rodere, Hor. 1. *Serm. ſat.* 4. Dentem dente [illegible] in illos qui carpunt eos qui pari ſunt præditi mordacitate: aut qui lædi non poſſunt, neque ſentiunt. Martial. *lib.* 13.

——— quid dentem dente iuuabit

Rodere? carne opus eſt ſi ſatur eſſe velis.

Rōſio, nis. { βρῶσις, δηγμός. GALL. *Rongnement, morſure.* ITAL. *Rodimento, roditura.* GERM. Das nagen/verſerung. HISP. *Obra de roer.* ANG. *A gnawing.* } Plin. *lib.* 20 *c.* 21. Succus decoctæ neruis prodeſt, & veſicæ, & inteſtinorum roſionibus. Celſ. *lib.* 5. *c.* 28. robo maior.

‖ Rodos, vide *Rodus.* ‖

Roga, donatiuum, honorarium. Landulphus Sagax *in Tiberio* 11. Duxit Anaſtaſiam vxorem ſuam, & coronauit eam Auguſtam, & iactauit rogam multam.

‖ Rogalis, e, ad rogam pertinens. Ouid. 3. *amor. El.* 8.

Te ne ſacer vates flamma rapuere rogales? ‖

Rogalia, dies, quibus rogæ ab Imperatore & Patriarcha populo dabantur.

‖ Rogarius, buſtuarius. Gloſſ. Gr. [illegible] qui mortuos vrit. ‖

RŎGO, as, Poſco, peto, contendo, oro, precor. { שאל *ſchaál* בקש *bikkéſch* בקר *bakáh* דרש *daráſch* התפלל *hithpallel* העתיר *hehethir* עתר *hathár.* αἰτέω. GALL. *Prier, requerir, demander, emprunter.* ITAL. *Demandare cercare, pregare.* GER. Bitten. HISP. *Rogar preguntar, demandar.* ANG. *To aske, to demande, or pray.* } Plaut. *Aul. ſc.* 2. *a.* 1. Quæ vtenda vaſa ſemper vicini rogant. Vtendum rogare, vide *Vtor.* Item Emere malo, quam rogare: vide *Emo.* Idem Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Nullus eſt tibi quem roges mutuum argentum. Gell. *lib.* 13. *cap.* 20. Crepidarium cultellum rogauit à crepidario ſutore. Plaut. *Rud.* Intelligo: hanc quæ proxima eſt, illam pulſare iuſſiſti, Atque aquam rogare. Virg. *lib.* 7. *Æneid.*

——— litúſque rogamus

Innocuum, & cunctis, vndámque auramque patentem.

Cicer. 1. *Verr.* Rogare & orare, ne illos ſupplices aſpernarer quos me incolumi nemini ſupplices eſſe oporteret. Idem *in Verr.* Profecto hinc natum eſt, Malo emere quàm rogare. Cato *c.* 5 Duas aut tres familias habeat, vnde vtenda roget, & quibus det. ¶ Aliquando ponitur pro interrogare, quærere. { שאל *ſchaal.* ἐρωτᾶν. } Cic. *Attic.* Roga ipſum quemadmodum Arimini ipſum acceperim. Ter. *in Adelph.* Nunc vbi me illic non videbit, iam huc recurret, ſat ſcio, Rogabit me vbi fuerim. Idem *And.* accedo ad pediſequas, Quæ ſit, rogo. ſororem eſſe aiunt Chryſidis. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Roga quod lubet. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Me rogas? pol haud rogem te ſi ſciam. *Ibid.* Quid ſuaſit vxori? Neſcio. Eam ipſus roga. *Ibid. ſc. vlt. a.* 5. Vterque id quod rogabo dicite. Idem *Pſ. ſc.* 4 *a.* 2. Ecquid habet dulce rogas? Idem *Men. ſc.* 5. *a.* 2. Quin ego rogem quod neſciam? &c. ¶ Pro orare. *Ibid. ſc.* 5 *a.* 5. Rogo pallam vt referat. (id eſt, oro reddat.) Rogare Conſulem iure non poteſt Prætor, & de iure rogandi in auſpiciis. Gell. *c.* 14 *lib.* 13. Item, Viros rogant: Legem, ſuffragia. Liu. *lib.* 34. Et Rogare aliquos in conſilium (de iudice.) Gell. *cap.* 2. *lib.* 14. ¶ Roget quis, elegans loquendi formula, pro eo quod minus ornate dicitur Poſſet me aliquis interrogare. qua vtimur quoties per anthypophoram tacitæ obiectioni voluimus occurrere. Ter. *in Eunuch.* Roget quis quid tibi cum illa? ¶ Rogare de ſtipulatione etiam dicitur. Plaut. *Pſ. ſc.* 1 *a.* 1. Rogo me viginti minas Dabiſ? Dabo. Idem *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Age ſis roga. (id eſt, ſtipulare.) E. Emptum nisi quis meliorem. &c. ¶ Rogare ſacramento milites, hoc eſt iureiurando eos adſtringere. Liu. 5 *bell. Maced.* Ex Sicilia Hiſpaniam petentem, tempeſtate in Africam delatum, ſcribit vagos milites de exercitu P. Africani ſacramento rogaſſe. ¶ Rogare aliquem ſententiam. Quint. *lib.* 6. *c.* 5. Poſt acceptam hæreditatem primus ſententiam rogabatur. ¶ Rogare legem, id eſt ſtatuere, νομοθετεῖν. Solebat enim populus rogari, num eam legem ratam vellet. Gell. *lib.* 2. Lex deinde Licinia rogata eſt. Cicer. 2 *Philipp.* Ego ad eum belli ciuilis cauſam attuli. ego leges perniciosas rogaui. ¶ Compoſita ſunt, abrogo, arrogo, corrogo, derogo, erogo, irrogo, prorogo, & ſubrogo: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Rŏgāns, tis, particip. { שואל *ſchoél* מבקש *mebhakkéſch* דורש *doréſch* עותר *hothér* מעתיר *mahathir* מתפלל *mithpallel.* δεόμενος, αἰτῶν. GALL. *Priant, requerant.* ITAL. *Chi dimanda, & prega.* GERM. Bittend. HISP. *El que roga.* ANGL. *That asketh, or prayeth.* } Ouid. 2. *Amor. Eleg.* 3.

Mollis in obſequium facilíſque rogantibus eſſes.

Idem *in Epiſt. Medea.*

En iterum ſcribo, mittóque rogantia verba.

Idem 1. *de Arte,*

Flectitur iratus voce rogante Deus.

Rŏgandus, a, um, δεητέος, παρακλητέος, ἀξιωτέος. Ouid. 3 *Triſt.*

Tunc quoque ſolicita mente rogandus erit.

Rŏgātŭs, a, um. { מבקש *mubakkáſch* בקש *bukkaſch* דרוש *darúſch* נבער *nibhéb.* δεηθείς, παρακληθείς. GALL. *Prie.* ITAL. *Pregato.* GER. Gebätten/gefraget. HISP. *Pregado, rogado.* ANGL. *Prayed.* } Plin. *lib.* 7 *c.* 48. Rogatus ſententiam in conſulatu. Ouid. 1. *de Arte,*

Quæ dant, quæque negant, gaudent tamen eſſe rogatæ.

Rŏgātĭo, nis, verbale, actio rogantis, paſſio rogati. { שאלה *ſcheeláh* בקשה *bakkaſcháh* תפלה *tephillâh* תחנה *techinnáh.* δέησις, αἴτησις. GAL. *Priere.* ITAL. *Preghiera.* GERM. Ein bit/oder frag. HISP. *Ruego.* ANGL. *Prayng.* } Legis quoque rogatio dicitur, quoniam rogare populum magiſtratus ſolebat an id placeret quod ſtatuerant. νομοθεσία. Hinc etiam derogare legi, & abrogare legem dicimus: de quibus abundè ſuprà dictum. Rogationis autem nomine intelligitur lex nondum à populo iuſſa. ſæpè tamen pro lege iuſſa & à populo approbata ſumitur. Rogationis autem hæc erant verba ſolemnia, Velitiſne iubeatiſne, Quirites, vt hoc vel illud fiat. Vnde rogatio quaſi quædam interrogatio, Gell. *cap.* 20. *lib.* 10. vbi docuit quid ſit lex, plebiſcitum, priuilegium. Sed totius (inquit) huius rei, id ſique, ſiue cùm populus, ſiue cum plebs rogatur, ſiue quod ad vniuerſos pertinet, caput ipſum, & origo, & quaſi fons rogatio eſt. Sueton. *in Cæſare cap.* 5. Reditum in ciuitatem rogatione Plotia confecit, id eſt, lege à Plotio lata. ¶ Feſtus rogationem videtur accipere pro priuilegio: eámque ita diſtinguit à lege, quod hæc in omnibus & rebus & perſonis locum habeat: rogatio, de vno, aut certe paucis feratur. neque ad res omnes pertineat.

pertineat. Verba eius ſunt hæc: Rogatio ea dicitur, quum populus conſulitur de vno, pluribuſve hominibus, quod non ad omnes pertineat: & de vna, pluribuſve rebus, de quibus non omnibus ſanciatur. Nam quod in omnes homines, reſve populus ſciuit, lex appellatur. Itaque Gallus Ælius ait, Inter legem & rogationem hoc intereſt. Rogatio eſt genus legis: quæ lex eſt, non continuo ea rogatio eſt: non poteſt non eſſe lex, ſi modo iuſtis comitiis rogata eſt. ¶ Ferre rogationem ad populum, Cæſar. 3. *bel. ciuil.* Item prætoribus, Tribunisque plebis rogationes ad populum ferentibus, &c. ¶ Perferre rogationem, id eſt, legem perferre. Cicer. *ad Qu. Frat. lib.* 2. Sed tamen [illegible] per vim rogationem Caninam perlaturum. ¶ Accipere rogationem, id eſt, legem accipere & approbare. Idem *ad Attic. lib.* 1. Vt conſules populum cohortarentur ad rogationem accipiendam. Liu. *lib.* 3. *ab Vrb.* Omnes tribus eam rogationem acceperunt.

Rogatum, i. GALL. *Priere.* Ouid. 5. *Faſt.*

Sic ergo ſic noſtris reſpondet diua rogatis.

‖ Rogatarius, i, rogator. Gloſſ. [illegible] a rogando, i. precando. Onom. Rogatores, [illegible] Gloſſ. Cyril. [illegible] mendicus. Sic GERM. bätler à bätten, i. rogare, orare. ‖

Rŏgātus, us, ui. Actus rogandi. { שאלה *ſchee'láh* בקשה *bakka'ſchah.* } Cic. 1 *de nat. deor.* Nam quum feriis Latinis ad eum ipſius rogatu, arceſſituque veniſſem, offendi eum ſedentem in exhedra.

Rogitatio: vide infra *Rogito.*

Rŏgātiuncula, diminutiuum. { [illegible] } GAL. *Petite priere.* ITAL. *Piccola preghiera.* GER. Ein bittlin oder trägiin. HISP. *Pequeño ruego.* ANG. *A little prayling.* } Cic. *pro domo ſua,* Eaque te ex vna rogatiuncula feciſſe.

Rŏgātor, is, verbale, qui rogat. { מבקש *mebakkéſch* מתחנן *mithchannén.* [illegible] GAL. *Qui prie, prieur, ſuppliant.* ITAL. *Che prega.* GER. Ein bitter oder bätter. HISP. *Rogador que ruega.* ANG. *He that prayeth or asketh* } Cic. *ad Attic. lib.* 16. [illegible] hæc epiſtola non [illegible] eſt, ſed rogatoris. Rogatores, Poſtulatores & Mendici, qui eleemoſynam poſtulant. Plaut. Vt rogator [illegible] petam panem. Rogator comitiorum, qui in populum comitiis rogat & cum populo agit. Cic. 1 *de diuin.* Qui recentibus comitiis in Senatum introductus [illegible] comitiorum rogatorem fuiſſe.

Rŏgĭto, as, frequentatiuū, à rogo. { [illegible] } GAL. *Prier inſtamment, requerir, demander.* ITAL. *Pregare, cercare, demandare.* GERM. Bitten, ernſt bitten [illegible] bitten oder fragen. HISP. *Rogar, preguntar.* ANG. *To pray or aske often.* } Tranſlatum autem, rogitat vt ſui miſereatur. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. [illegible] ne rogites (vt eadem ſup.) Idem *Aulul. ſc.* 3. *a.* 2. Venio ad macellum, rogito piſces, indicant caros. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Quæ tibi nos [illegible]. Etiam rogitas? Idem *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Quid dixerant tibi? A. Rogitabant, Hiccine Achilles eſt? Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. [illegible] rogita. *Ibid ſc.* 2. *a.* 3. Rogitas quod ſit, &c. ¶ Aliquando ponitur pro iterum, atque iterum interrogo, [illegible] Virg. 1 *Æneid.*

Multa ſuper Priamo rogitans ſuper Hectore multa.

¶ Hinc componitur Erogito, quod eſt interrogando extorqueo: de quo ſuo loco.

Rŏgātĭo, verbale, Lex plebiſcitum. Plaut. *in Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Rogationes plurimas propter vos populus ſciuit. Quas rogatas rumpitis. (id eſt, leges perrogatas & perlatas.)

Rŏgus, i, Strues lignorum ad cremanda cadauera ita dictas, quòd in eo dii manes rogentur. { מדורה *medhuráh* [illegible] GAL. *Vn tas qu'on faiſoit anciennement pour bruſler les corps des morts.* ITAL. *Stipa di legno da bruſciare i corpi morti anticamente.* GERM. Ein holtzbergen oder holtzhauffen [illegible] auff welchen in in der den Heyden die abgeſtorbnen verbrant. HISP. *La hoguera para quemar muertos* ANGL. *A bone fire.* } Plaut. *in Menæch. ſc.* 2. *a.* 1. Age tunc [illegible] quando æquum oras, quam mox incendo rogum. Cicer. 3 *de fin.* Nec libeatus vnquam fuiſſet, beatam vitam [illegible] ad illum a Cyro extructum rogum protuliſſet. Idem *2 de diuin.* Siquidem ad mortem [illegible] Calanus Indus quum aſcenderet in rogum ardentem, O præclarum diſceſſum, inquit, è vita quum, vt Herculi contigit, mortali corpore cremato, in lucem animus exceſſerit. Virg. 4. *Æneid.*

Hoc rogus iſte mihi, hoc ignes, aræque parabant.

Ouid. *Eleg.* 14. *lib.* 3 *Triſt.*

Struxiſſet flamma parata rogis mihi conuenit, &c.

Item *Eleg.* 1. *lib.* 4 *Triſt.*

——Sæpè manus demens

Miſit in arſuros carmina noſtra rogos.

Senec. *cap.* 3 *de conſ. ad Mart.* Tot rogis [illegible] per Italiam in funere Druſi? Idem *cap.* 1. *de conſ. ad Heluiam*, Quid? quòd nouis verbis opus erat hominis ad conſolandos ſuos ex ipſo rogo caput alleuantis. (id eſt, a recenti luctu reſurgentis.)

Rŏgālis, e, [illegible] vt ignis rogalis. Stat. 1 *Theb.*

———hac ipſe rogali Fulgurat.

Ouid. 3 *Amor. Eleg.* 8.

Tuus ſacer vates flammas rapuere rogales.

RŌMA, *ῥώμη* Vrbs Italiæ, regina vrbium, & totius propemodum orbis olim caput: de cuius origine, & nominis ratione non ſatis conuenit inter ſcriptores. Veriſſima tamen eſt opinio, à iuuentute Albana conditam [illegible] duobus Romulo & Remo nepotibus Numitoris: atque a Romuli nomine Romam fuiſſe appellatam, non autem Romulam, ne nominis diminutio [illegible] quippiam detraheret. Alii multis ante Romulum ſeculis [illegible] volunt, primumque Valentiam appellatam Romam autem dici cœpiſſe poſt Euandri & Æneæ aduentum, qui Latina voce in Græcam eiuſdem ſignificationis tranſlata, *ῥώμην* appellarunt. Sunt præterea qui exiſtiment Æneæ neptem fuiſſe, & Aſcanii filiam, nomine *ῥώμην*, à cuius nomine vrbi huic nomen fuerit impoſitum. Nec deſunt qui Troia capta Achiuos quoſdam ea in loca veniſſe afferant, quúmque in Palatino monte oppidum condidiſſent a nobili captiuæ nomine *ῥώμην* appellaſſe. Sunt & aliæ non paucæ hac de re ſcriptorum opiniones, quas hic breuitatis cauſa omittimus. Si quis tamen noſſe cupiat, legat Pompeium Feſtum *de antiqua verborum ſignificat. lib.* 16. Id certè conſtat, à tenuiſſimis ortam fuiſſe principiis:

primúmque in Palatino monte conditam fuiſſe: ſæpiúſque deinde pomœria eius fuiſſe prolata. Scribit enim Plin. *lib.* 3. *c.* 5. Veſpaſiani temporibus ambitum vrbis fuiſſe XIII M.CC. paſſuum. Vopiſcus autem tradit, Aurelium Imperatorem ambitum eius ad triginta milia paſſuum ampliaſſe. ¶ Roma vnde dicta, Plutarch. Initio Romuli quæ Quadrata Roma, vide *Quadrata.* A Roma fit gentile

Romanus, *ῥωμαῖος*. vt Romanos rerum dominos, apud Virg. 1 *Æneid.* ¶ Romanus vere quis ſit, Senec. c. 4 *de conſ. ad Marc.* docet his verbis, Qui velit ſcire qui [illegible] Romanus, qui ſubactis iam ceruicibus omnium & ad Seianum iugum adactis indomitus ſit homo, ingenio, animo, manu liber, &c.

Rōmānus, a, um, poſſeſſiuum: vt, Arces Romanæ, apud Virg. 2. *Georgic.* Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4 *Triſt.*

Collaque Romana præbens animoſa ſecuri.

Tibull. *lib.* 4.

Te manet inuictus Romano Marte Britannus.

Rōmānĭēnſis, qua voce propriè ſignificatur is qui alio ortus Romæ verſatur: vnde etiam Cato *de re ruſt.* Romanienſem ſalem appellat, non Romæ factum, ſed qui Romæ vendebatur.

Rōmānĭcus, a, um, adiectiuum, *ῥωμαϊκός*, denominatiuum à Roma deductum, vt, Aratra Romanica, id eſt, Romæ facta. Cato *cap.* 135. Aratra in terram validam Romanica bona erunt, in terram pullam Campanica iuga Romanica optima erunt.

‖ Romanenſe, vectis, quo fores clauduntur. Lag. b. ‖

Roma noua, dicta eſt Conſtantinopolis tanquam altera Roma, Imperatorum Orientalium ſedes. Inde *Romania* vocatum imperium Orientale. Septem montes murorum ambitu non minus claudit atque vetus Roma. Bellon. *obſeru. lib.* 1 *c.* 76. de Conſtantinopoli.

Romandiola, exarchatus Rauennæ. Malè legitur *Romandiola* pro Roconlia *lib.* 4 *feud. tit.* 46.

Rōmāna porta in [illegible] Victoriæ fuit, à Romulo primùm inſtituta gradibus, quæ quondam in quadraturam formata. Appellata eſt autem Romana à Sabinis præcipuè, quibus ea proximus aditus erat Romam. Hæc Feſtus. Vulgo tamen eodem Feſto referente, Romana porta dicta eſt, vbi ex epiſtylio aqua diffluebat: qui locus ab antiquis dictus eſt Ad ſtatuas Cyncias, quòd ibi olim fuerit ſepulchrum eius familiæ.

‖ Romania Imperium orientale. Lag. b.

Romanitis, Romanum imperium. Calaub. ‖

Romanula porta, teſte Varrone *lib.* 4 *de Ling. Lat.* In Palatino monte fuit, gradibus [illegible] Nouâ, ad Volupiæ ſacellum.

Rōmŭlĭa lex [illegible] patres, & magiſtratus, ſacra autem, peragerentve, poſtea plebs quoque aditus ad ſacra [illegible] rogationibus [illegible] Sextia Licinia lata [illegible] vt X. viri ſacrorum [illegible] ſed ex parte dimidia de plebe crearentur. [illegible] Ogulnia vt cùm quatuor Pontifices eſſent, ſacerdotum numerum augeri, quatuor præterea Pontifices, quinque augures, de plebe omnes allegarentur. vt omnino octo Pontificum, nouem augurum numerus [illegible].

‖ Romula, Galliæ olim Togatæ pars hodie Romandiola, Romaniola. ‖

Rōmŭlus, *ῥωμύλος*. Romulus & Remus dicti à Ruma Lupæ. (i. à mamma) Plutarch. *in Romul.* Romulus autem Martis, (vt Romani credi voluerunt, ex Ilia filius, & nepos Numitoris, & frater Remi, eodem cum illo partu editus. Erat enim Numitori frater nomine Amulius, præferoci ingenio. qui non contentus fratri natu maiori imperium præripuiſſe, vt poſteritati quoque ſuæ tyrannidem conſtabiliret, prolem illius maſculam interemit. Iliam quoque, vt ſpem omnem nepotum fratri eriperet, ſub ſpecie honoris virginem Veſtalem legit, eóque modo perpetua virginitate damnauit. Ea tamen poſtea grauida deprehenſa, gemellos peperit. quos Amulius in Tiberim abiici iuſſit, matrem [illegible] arctiſſima cuſtodia aſſeruari. Verùm quum id temporis Tyberis extra ripas reſtagnaſſet, nec adiri vſquam ad iuſti amnis curſum poſſet: qui mergendorum puerorum negotium ſuſceperat, in proxima eos alluuie vbi poſtea ruminalis ficus fuit, expoſitos reliquit. Vbi à Fauſtulo regii pecoris magiſtro inuenti ſunt, & Laurentiæ vxori educandi traditi: quæ quòd vulgato corpore quæſtum faceret, idcóque lupa inter paſtores vocaretur: factus eſt locus fabulæ, Romulum & Remum à lupa educatos fuiſſe. Hi poſtea quum adoleuiſſent, de genere ſuo a Fauſtulo edocti, Amulium trucidant, auúmque Numitorem in regnum reſtituunt. Nec ita multo pòſt collecta magna paſtorum manu, vrbem nouam in Palatino monte, vbi educati fuerant, ædificant. Et quoniam fratres gemini erant, nec ætatis verecundia differentiam facere poſſet, orta inter eos contentione, vter nouæ vrbi nomen daret, & conditam imperio regeret, placuit rem auium iudicio permittere. Quúmque Remo in Auentino vultures ſex priores, Romulo autem in Palatino duodecim, ſed poſteriores apparuiſſent illo, tempore, hoc numero ſe potiorem eſſe aſſerente, exorta inter paſtores primùm altercatio eſt, quæ deinde ad manus peruenit. Ibi Remus in turba ictus cecidit. Vulgatior fama eſt ludibrio fratris Remum nouos muros tranſiluiſſe: inde à Romulo, ſiue à Celere quodam, Romuli iuſſu fuiſſe interfectum. Solus itaque regno potitus Romulus, vt vrbem incolis frequentiorem redderet, Aſylum aperuit. Senatores centum quos ab honore Patres appellauit, conſcripſit. Vicinis connubia negantibus, virgines quæ ad Conſualium ſpectaculum conuenerant, rapuit. Cæninenſes bellum inferentes prælio vicit, Regéque obtruncato Ioui Feretrio opima ſpolia obtulit. Antemnates deinde & Sabinos prælio ſuperatos in ciuitatem recepit. Fidenates acie fudit, & ad oppidum fugientes inſequutus, vrbem eodem impetu cepit. Veientibus poſtea [illegible] pugnam pacem petentibus, centum annorum inducias conceſſit. His rebus geſtis, quum ad Capreæ paludem concionem haberet, ingenti coorta tempeſtate repente nuſquam comparuit Patrum (vt creditur) manibus diſcerptus. ¶ Fuit & Romulus quidam Grammaticus qui Græcis ſcriptoribus qui in ſcholis docebantur, ſublatis Latinis [illegible] Hic ad centeſimum vſque annum vixiſſe traditur: interrogatus quanam ratione vitam tamdiu propagaſſet. Intus, inquit, vino, foris oleo.

Rōmŭlĕus, a, um, adiectiuum: vt, Vrbe Romulea, apud Ouidium 15. *Metamorph.*

Rōmŭlŭs,a,um.vt Tellus Romula.Virg.6.*Æneid.*

——nec Romula quon[illegible] *lam*
Vllo ſe tantum tellus iactauit alumno.

Rōmĭlĭŭs.a,um,vt,Tribus Romilia.Cic.*de leg. Agrar.*Reſpondit ſe à tribu Romilia initium facturum.

Rōmulĭdēs,dæ, *ῥωμυλίδης*, idem quod Romanus,à Romulo, primo vrbis conditore.Perſius *Satyr.*1.

——Ecce inter pocula quærunt
Romulidæ ſaturi quid dia poëmata narrent.

Roncalia,ſiue Rōcaliæ(verba ſunt Cuiacij), campi ſupra Padum,non procul à Placentia, in quibus ſolebant olim Imperatores conuentus agere ſolemnes. Abbas Vſpergenſis: Romuliæ mos Longobardorum eſt iuſtitiam ſuam requirere, & ab Imperatoribus recipere

Rōnchŭs,vide *Rhonchus.*

Rōs, roris, humor qui ſereno tempore de cælo fluit, ſerena nocte, neque gelu, neque ardoribus, neque ventis exiſtentibus. { טל *tal. δρόσος.* Gal.*Rouſee.* Ital.*Ruggiada.* Germ. Das tauw. Hisp.*El rocio* Ang.*The dewe.*} Ariſtot.*lib.*1.*Meteor.*ſcribit,rorem fieri ex vaporatione modica,quum pluuia ex largo vapore progeneretur. Apul. *lib. de Mundo,* Ros nocturnus, humor quem ſerenitatis tenuitas ſpargit:a Græcis dicitur *δρόσος* Virg.*lib.*1.*Georg.*

Exigua tantùm gelidus ros nocte reponet.

Cic.1 *de diuinat.*Quum primum gelidos rores Aurora remittit. Ouid. 3.*Metam.*

Virgineos artus liquido perfundere rore.

Virg.8.*Eclog.*

Quum ros in tenera pecudi gratiſſimus herba eſt.

Plaut *Capt.ſc.*1.*a.*1. Ros ſi non cadit, ſuo ſibi ſucco viuant Cochleæ: Ita paraſiti. ¶ Ros pro rore marino herba. Ouid.*lib.*4.*Faſt.*

Roralis, e, ad ros pertinens: aptus ad rorandum,id eſt,irrigandum. *δροσώδης.* Ouid.4.*Faſt.*

Virgaque rorales laurea miſit aquas.

‖ Roramenta auri, i. in auri ramenta. Lampridius *in Commodo* vocat auri radiamenta.

Rōrĭfĕr, a,um, { *δροσοβόλος.* Gall. *Qui apporte la rouſee.* Ital.*Che apporte ruggiada.* Ger.Das tauw bringt. Hisp.*Lo que trahe rocio.* Angl. *That bringeth dewe.*} vt Aurora rorifera. Seneca *Hippol.* Qua rorifera mulcens aura Zephyrus vernas euocat herbas. Biga Lunæ rorifera. Stat.1.*Theb.*

Rorifera gelidum tenuauerat aëra biga.

Lucr.*lib.*6.

Hinc vbi roriferis terram nox obruit vmbris.

Rorifluus,a,um,rorem fluens In carmine Varroni Atacino attributo,

Quam nos rorifluam ſectemur carmine lunam.

Sic autem vocat,quòd noctu ros decidat quo tempore luna regnat.

‖ Rorigenæ,rore geniti.Papias.‖

Rōrŭlentŭs,a,um,quod eſt plenum, rore { *δροσερός, πολύδροσος.* Gall. *Couuert ou plein de rouſee.* Ital *Ogni coſa piena di ruggiada* Germ Tauwig/voll tauw naſs von tauw Hisp *Coſa rociada o llena de rocio.* Angl.*Couered and full of dewe* } Col *lib.*5.Cauendum ne aut Septentrionalibus ventis, aut rorulentæ, ſed ſiccæ legantur vites Idem *lib.*12. *c.*38.Rorulentæ baccæ ne legantur cauendum.

Rōſcĭdŭs,a,um,quod eſt rore perfuſum:vnde Nox roſcida,dicitur quæ rore humecta eſt. {*δροσερός.*Gall.*Plein de rouſee,mouillé de rouſee.* Ital. *Irruggiadato.* Germ. Voll tauw/naſs von tauw. Hisp. *Coſa rociada.* Ang. *Sprinkled with dewe* } Plin. *lib.*18. Quidam pridie rigant prata: vbi ſunt rigua,noctibus roſcidis ſiccati melius ¶ Similiter Mala roſcida,quæ matutino rore humecta ſunt. Virg.8.*Eclog.*

Sepibus in noſtris paruam te roſcida mala
(Dux ego veſter eram) vidi cum matre legentem.

Aurora roſcida, Ouid *ad Liuiam*, Gramina roſcida Claud. 2 *de rap. Proſerpina,* Mella roſcida, Virg. 4 *Eclog.* Pruina roſcida ſolis excuſſa, Ouid.5.*Faſt.*

Rōrārĭi,Leuis armaturæ milites dicebantur, qui antequam acies congrederentur,fundis & lapidibus pugnæ prælu lebant *γυμνῆται, ἀκροβολισταί.* Rorarij dicti,teſte Nonio,quod illa prælium,vt ros pluuiam, antecederent. Iidem & Ferentarij dicuntur, teſte Feſto. Liuius, Nam & rorarij procurrebant inter antepilanos.Hinc Rorarium vinum dicebatur,teſte eodem Feſto,quod rorarus militibus dabatur.

‖ Rorarius,a, um, ad rorarios pertinens. Feſt. Rorarium vinum,quod rorarijs dabatur.

Rorastrum herba,bryonia alba.‖

Roro,rore aſpergo: & per Synecd. aſpergo, vt rorare ſanguine, lacrymis, liquore.Ouid.*epiſt.*21.

*Oculi rorantur lacrymis.*id eſt,rigantur.

¶ Eſt & Roro abſolutè rore deſtillo,& impersonaliter.

Rōrāt, verbum ex eorum genere quæ Grammatici vocant verba exceptæ actionis,quemadmodum Pluit, & Ningit. per ſe ſine nominatiui adminiculo ſenſum explent-eſt enim rorat,idem quod ros decidit. {*δροσίζει.* Gall.*Faire ou ietter rouſee.* Ital. *Irruggiadare, bagnare* Germ Es tauwet-das tauw felt. Hisp.*Rociar.* Ang.*To dewe or droppe dewe.*} Col. *lib.*11.*cap.*3. Idibus Octobribus, & ſequenti biduo interdum tempeſtas nonnunquam rorat. Ouid. 3 *Faſtor.*

Cum croceis rorare genis Tithonia coniux Cœperit.

¶ Per tranſlationem accipitur pro guttatim diſtillare. { רעף *rahaph* הטיף *hittiph* נטף *nataph* Virg.8 *Æneid.*

Raptabatque viri mendacis viſcera Tullus
Per ſyluam & ſparſi rorabant ſanguine vepres.

Ouid.3.*Metam.*

Vndique dant ſaltus,multáque aſpergine rorant:
Emergúntque iterum,redeúntque ſub æquora rurſus.
Inque chori ludunt ſpeciem,&c.

¶ Si roraſſet, Auguſto longam terrâ mariv e profectionem ingredien-te, lætum ipſe exiſtimabat eſſe auſpicium Suet. *in Auguſt c* 92. ¶ Aliquando admittit poſt ſe accuſatiuum: vt, Rorate imbrem. Plin. *lib.* 17. *c.*10. Periculum tantum eo die eſt, ſi rorauerit quantulumcunque imbrem. ¶ Roror paſſiuum, pro irroror,ſiue irrigor,aut madeſco.

Ouid. *Epiſt.* 21.

Scribimus & lacrymis oculi rorantur obortis.

Rōrāns tis. participium. { *δροσίζων, ψεκάζων.* Gall.*Qui fait rouſee.* Ital *Chi fa ruggiada,* Germ. Tauwend.Hisp.*El que rocia.* Angl.*Dropping like dewe or dewing.*} Virg.3.*Æneid.* Ter ſpumam eliſam & rorantia vidimus aſtra.Cic *de ſenect.*Pocula,vt in Sympoſio Xenophontis minuta atque rorantia Ouid.4 *Faſt.*

Littore ſiccabant rorantes nuda capillos

Idem 5 *Faſt.*

Spargit & ipſe ſuos lauro rorante capillos.

Rōrātŭs,a,um. { *δροσωθείς, ψακαδωθείς* Gal.*Arrouſé & mouillé de roſee.* Ital.*Irruggiadato.*Germ.Mit tauw beſprengt oder genetzt.Hisp.*Rociado.*Angl *Sprinkled with dewe.*} Ouid.3.*Faſt.*

Mollis erat tellus,rorata manè pruina

Rōrātĭo,nis, morbus eſt vitium, quum illæ defloreſcentes rore læduntur, priuſque corrumpuntur, quàm in acinos transformentur. { *δροσισμός, ἀνθῶν ψυχροτης* Gall.*Coulement de rouſee,coulure de vignes* Ital *Colatura de vite.* Germ. Der gepräſt der räben/wan ſie ſich im pluſt ſchöſſen vnd abreyſen.Hisp.*Obra de rociar,coladura de vid* Ang. *Dropping of dewe.* } Cui vitio affine eſt illud, quod Galli *Colaturam* vocant, quum acini iam nati aut decidunt, aut indureſcunt in callum Vtriuſque meminit Plin *lib.*17. *c.*24. Siderationis(inquit) genus eſt in vitibus defloreſcentibus roratio: aut quum acini priuſquam creſcant, decoquuntur in callum. Theophraſt. *lib.*4.*de plantis,* Roratio, inquit, fit quum vitis defloreſcens irroratur. Propter hoc vitium Floralia ab antiquis inſtituta ſunt, autore Plin. *lib* 8. *c.*19. Floralia quarto Calendas Maij inſtituerunt anno Vrbis quingenteſimo ſextodecimo ex oraculis Sibyllæ: vt omnia bene deflorèſcerent. Et *paulo poſt,* Aliud hoc quatriduum eſt, quo neque rore ſordere velint: exhorrent enim frigidum ſidus Arcturi poſtridie occidens, & multo minus plenilunium incidere,&c.

‖Rorella, herba, quæ & ros ſolis vſitatius, etiam *ſalſirora.* Dicta à rore, quo ſub ardentiſſimo ſolis æſtu madet.

Rōreſco, cis, Roſcidus fio · rore aſpergor · ab inuſitato verbo Roreo { *δροσίζομαι.* Gall. *Eſtre arrouſé & mouillé de rouſee.* Ital. *Irruggiadarſi.* Germ. Mitt tauw beſprengt vnd naſs werden. Hisp. *Enrociarſe.* Angl. *To be ſprinkled with dewe.* } Plinius *lib.*18 *c.* 35 Aquilonem pronuntiat terra ſiccescens · ſed roreſcens repentè auſtrum innuicet.

Ros Solis, herba, quæ cùm muſcoſo concreto fruticetur, à flauo ac rutilanti colore aureiſque guttis, quæ illi inſident, Ros Solis dicitur.

Ros Syriacus. Hadr.Iun. *in Nomencl.* Acromeli ros Syriacus, droſomeli, mel aërium,officinis *manna* [illegible] Galen. & *δροσόμελι.* Germ. Hime melhonig Honich dawe.

Rōsa,æ,frutex notiſſimus nobilis flore naſcente è ſpina. { חבצלת *chabatſeleth.* *ῥόδον.* Gall.*Roſe.* Ital.& Hisp.*Roſa.* Ger. Roſen Ang.*A roſe* } qui propter pulchritudinem, & ſuauem odorem Veneri ſacer eſt: & fortaſſe non abſurde quia ſicut roſa breui viget, ita & venerea voluptas. Quo pacto autem roſa,quæ prius candida fuit, cruore Veneris infecta, purpureum colorem traxerit, ex Aphtonij fabella cognoſces De roſis plura apud Plin.*lib* 21. inuenies,& Theoph. *lib.*6.*c.*6 & 7 & Dioſcor *lib.*3 *c.*131.Cic 5.*Tuſc* An tu me in viola putas,aut in roſa dicere? Idem 3.*Tuſc.*Sertis redimiri & roſa Virg.4.*Georg.*

Primus Vere roſam, atque Autumno carpere poma.

Horat.1.*Carm Ode* 5.

Huc vina & vnguenta, & nimium breuis
Flores amœna ferre iube roſa.

¶ Plaut.*Curc.ſc* 2 *a.*1. Tu Cinamomum,tu roſa.Idem *Aſin ſc.*3.*a.*3.Da mihi anime, da mea roſa, mea voluptas. Senec. *epiſt.* 36. In roſa iacere æquo animo. ¶ Roſa pro oleo roſaceo apud Celſum *lib* 4 *c.*4.Quod ſi membrana per inflammationem intumuerit, infundenda eſt roſa tepida.Item apud Iuriſconſultum *in l* 21 §.1 *D de aur & arg.* ¶ Roſa canina Hadr. Iun *in Nomencl.* Roſa canina, ſilueſtris ¶ Roſa Græca lychnis,*λυχνὶς ἢ ῥόδον* [illegible] ¶ Roſa laurea, arbor eſcens ſtirps lotti effigie, & flores ferens,ceu roſas ‖

Rōsĕŭs,a,um,roſæ ſimilis. { *ῥόδινος, ἐρυθρός.* Gal.*De couleur de roſes,vermeil comme roſes.* Ital. *Ogni coſa che moſtra color di roſa.* Germ. Roſenfarb/roſenrot Hisp.*Coſa de color roſado.* Ang.*Of a roſe or coloured like a roſe.*} vt, Pannus roſaceus.Roſea veſtis Plin. Aſini è coitu ſpuma collecta roſeo panno, & incluſa argento venerem ſtimulat. Virg. 12.*Æneid.*

——Et roſeas laniata genas.

Idem 6.*Æneid*

Hac vice ſermonum roſeis Aurora quadrigis
Iam medium ætherio curſu traiecerat axem.

Idem 2.*Æneid.*

——roſeóque hæc inſuper addidit ore.

Rōsācĕŭs,a,um, quod ex roſa factum eſt. {*ῥόδινος.*Gall.*De roſes.*Ital. *Ogni coſa fatta di roſe.*Germ.Auſs roſen gemacht.Hisp *Coſa de materia de roſas* Ang.*Of roſes.*} Vnde Roſaceum oleum, ex roſis,Plin *lib.*20. *cap.*3.Succus ex ſtrigmentis illius cum roſaceo,& aceto,febrium ardores refrigerat.

Roſarius.a,um,ad roſam pertinens.Suet *in Neron.c.*27.Roſaria abſortio. Ita enim legit Caſaubon. Alij verò Roſaria ablyttio.

‖ Roſarius. *ῥοδοπώλης,*qui roſas vendit.‖

Roſarium, ij, hortus roſarum. { *ῥοδωνιά.* Gall. *Roſier, vn lieu où croiſſent force roſes.* Ital. *Luogo che abunda di roſe.* Germ. Ein roſengarten / ein ort mit vil roſenſtauden Hisp. *El lugar donde ay muchas roſas* Angl. *A place planted with roſes* } Plin *lib* 21 *cap* 11. Roſaria à Fauonio foſſa oportet eſſe, iterúmque Solſtitio. Ouid. *Eleg.*2. *lib* 5. *Triſt.*

Littora quot conchas quot amœna roſaria flores (habent.)

Rōsētum, ſignificat locum roſis conſitum. { *ῥοδών.* Gall. *Vn lieu pour planter des roſiers.* Ital. *Luogo piantato di roſe.* Germ. Ein roſengarten. Hisp. *Roſal.* Angl. *A place planted with roſes.*} Virg. 5. *Eclog.*

Puniceis humilis quantum ſaliunca roſetis

Iudicio noſtro tantum tibi cedit Amintas.

‖ Roſchildia, Roſchilt, V. E. regni Daniæ, in Zelandia inſula, tumulis Regum nobilitata, ſub A. Lundenſi.

Roſcium, hodie Roſſanum, *Roſano*, V. A. magnæ Græciæ, ſeu Calabriæ. ‖

Rōſcĭdus, vide *Ros.*

Rōſcĭus, Hiſtrio inſignis fuit Ciceronis ætate in arte ſua vſque adeò abſolutus, vt ſi quem ſignificare velimus cæteris ſui generis hominibus præcellere, Roſcium κατ᾽ ἐξοχὴν appellemus. Roſcij (inquit Feſtus) dicebantur in omnibus perfecti artibus, propterea quod Roſcius quidam perfectus vnus in arte ſua id eſt, Comœdia iudicatus eſt. Cic. *de Oratore.* Roſcius hoc iam diu eſt aſſequutus, vt in quo quiſque artificio excelleret, is in ſuo genere Roſcius diceretur. Horat. 2. *Epiſt.* 1.

Quæ grauis Æſopus, quæ doctus Roſcius egit

Hunc primum in ſcena perſona vſum ferunt, quòd & ſtrabo eſſet, & aſpectu fœdus. Tantum tamen pronunciandi ſuauitate valuit, vt populo ſine perſona gratior eſſet: quod & Cicero teſtatur *lib.* 3. *de Orat.* Gratia verò apud ſummos etiam viros tantum valuit, vt à Fannio de ſocietatis cuiuſdam rationibus in iudicium vocatus, Ciceronis patrocinium meruerit: qua de re etiam hodie extat Oratio, quæ ipſo Qu. Roſc. Comœdo inſcribitur. Quin & librum conſcripſit, in quo hiſtrionicam cum eloquentia comparare conatur. Cum Cicerone quoque aliquando certaſſe dicitur, num ille eandem rem ſæpius oratione, an ipſe geſtu variaret. ¶ Fuit & alter Roſcius, prænomine Sextus, ex Municipio Amerino, cuius quum pater noctu à cœna rediens, Romæ occiſus eſſet, filius ab iis qui bona eius à Sylla curauerant (curauerant enim vt mortuus inter proſcriptos referretur) parricidij accuſatus, defenſus eſt à Cicerone vigeſimum tertium, (ſi Cornelio Nepoti credimus) aut certè (vt aliis placere video) vigeſimum ſeptimum annum agente: quæ oratio etiam hodie omnium manibus teritur. Meminit huius orationis Cicero ipſe *in Bruto.* Prima (inquit) cauſa publica pro Sexto Roſcio dicta, tantum commendationis habuit, vt non vlla eſſet quæ non noſtro digna patrocinio videretur. Fuit & Roſcius quidam Otho Tribunus plebis, qui legem tulit vt Equitibus Romanis in Theatro XIV gradus proximi aſſignarentur, qui cenſum CCC. H-S, haberet, autor Liuius.

Rōſeă, Campus in agro, Reatino, quòd in eo arua rore humida ſemper ſerantur. Varro 1. *de re ruſt. c.* 7. Cæſar Vopiſcus Ædilitius, cauſam quum ageret apud Cenſores, campos Roſeæ Italiæ dixit eſſe ſumendos, in qua relicta pertica poſtridie non appareret, propter herbam.

‖ Roſetum, *Groſſeto*, V. E. Etruriæ, ad oram maris Tyrrheni, ſub A. Senenſi ‖

Rōſĕus, vide *Roſa.*

Rōſĭo, vide *Rodo.*

Rōſmărīnŭs, siue (vt apud Plinium legitur) Roſmarinum est quadruplici eſt differentia. { λιβανωτίς. Gal. *Roſmarin.* Ital. *Roſmarino.* Germ. Roſmarin. Hisp. *Romero mata.* Angl. *Roſemary.* } Sunt enim duo eius genera fœcunda quorum alterum folia habet fœniculi craſſiora, & latiora, in roſæ ſpeciem humi ſparſa, iucundè olentia, caulem cubiti altitudine, multis concauum alis in cacumine vmbellam, in qua ſemen naſcitur copioſum candidum, ſpondylio ſimile, rotundum, anguloſum, ferulaceum, quod in mandendo linguam exurit, radicem autem prægrandem, candidam, thus redolentem: vnde & ruſtici *zaccanſortam* appellant. Alterum ſuperiori omnino conſimile eſt, ſemen ferens latum, nigrum vt ſpondylium, ſed minime exurens, radice foris nigra, ſed intus, ſi frangatur, alba. Tertium, quod ad ſuperiorum differentiam ſterile dicitur, ſuperioribus non diſſimile: ſed neque caulem, neque florem, neque ſemen emittit: naſcitur in ſaxoſis & aſperis. Quartum, quod Græci non abſolutè λιβανωτίδα, ſed cum adiectione qua iam λιβανωτίδα στεφανωτικὴν appellant, frutex eſt notiſſimus, nuſquam non apud nos in hortis obuius, in agro autem Narbonenſi ſponte tanta prouenientis copia, vt non temerè alio ligno ad ignem vtantur, λιβανωτίδα autem vocent Græci eadem ratione qua ſuperiora genera, quod ſcilicet thuris odorem referat. στεφανωτικὴν autem, hoc eſt, coronarium, quod coronamentis ſoleat inſeri. Plin. *lib.* 19. *cap.* 12. Libanotis locis putridis & macris, ac roſcidis ſeritur ſemine. Radicem habet oluſatri, nihil à thure differentem. Vſus eius poſt annum ſtomacho ſaluberrimus. Quidam eam nomine alio roſmarinum appellant. Idem *lib.* 17. *cap.* 13. Sabina herba propagine ſeritur & auulſione, tradunt fæce vini, aut è parietibus latere tuſo mirè alii iiſdem modis roſmarinum ſerunt, & ramo, quoniam neutri ſemen. Sic. *lib.* 24. *cap.* 11. & Colum. *lib.* 9. *cap.* 4.

Ros marinus quoque diuiſis vocibus dicitur. Virg. *in Culice,*

Liliaque & rores, Nonacria tura, marini,
Herbaque turis opes priſcis imitata Sabina.

Rōſmărĭs, frutex odoriferus, qui & roſmarinus dicitur. { λιβανωτίς. Gal. *Roſmarin.* Ital. *Roſmarino.* Ger. Roſmarin. Hisp. *Romero mata.* Ang. *Roſemary.* Ouid. 3. *de Arte,*

———tegit arbutus herbam,
Roſmaris & laurus, nigraque myrtus olent.

‖ Roſona, vel Roſonium, *Caſtel nouo*, V. E. regni Dalmatiæ, ſub A. Raguſino. ‖

Roſorius, a, um, corroſorius, vel reprehenſorius, à roſor, oris, &, roſorium locus vbi aliquid roditur. Vet. Vocab.

‖ Roſſia, M. ſub P. Conſtantinopolitano ‖

Rōſtēllum, vide *Roſtrum.*

Roſter ῥύγχος. Vet. Lex. i. roſtrum, fortè ita legendum, niſi factum ex *roſtro*, quod Hiſpanis maſculinum, vt qui duo tantùm genera agnoſcant.

‖ Roſtouium, *Roſtovo*, V. A. Moſcouiæ, ad lacum, vnde Cotoros fl. emergit. ‖

Rōſtrvm, i, corneum munimen, quo aues cibum capiunt. { ῥύγχος. Gal. *Bec, muſeau.* Ital. *Becco, muſo, moſtazzo.* Germ. Ein ſchnabel. Hisp. *El pico como de aue o hocico, como de puerco.* Ang. *The beake of a birde or ſnoute of a beaſt.* } Cic. 1. *de nat. deor.* Procero, cornéoque roſtro aues. Ouid. 6. *Faſt.*

Grande caput, ſtantes oculi, roſtra apta rapinæ,
Canities pennis, vnguibus hamus ineſt.

Virg. 6. *Æneid.*

———roſtróque immanis vultur obunco
Immortale iecur tundens, &c.

¶ Nec ſolùm de auibus, ſed de reliquis quoque animalibus, & de ipſo homine dicitur. Plaut. *Men ſc.* 1. *a.* 1. Apud menſam plenam homini roſtrum deliges, Pan Et mugilis roſtrum Caprarum roſtra, Varr. 2. *de re ruſt. c.* 3. Duo enim genera earum, ſub roſtra duas vt mammulas penſiles habeát, quòd hæ fœcundiores ſint Canum, Plin. *lib.* 8. *c.* 4 Quum ſignificans demonſtratio eſt, cauda primum, deinde roſtro. *Ibid.* ventos, & odorem captantes, protentéque roſtro cubilia. Suum, Cic. 1. *de diuinat.* Sus roſtro ſi humi A litteram impreſſerit, num propterea ſuſpicari poteris Andromachem Ennij ab eo poſſe deſcribi? ¶ A ſimilitudine autem roſtri auium, pars nauis exporrecta, & acuminata, ex ære, ferróve, in prora eminēs, roſtrum appellatur. { ἔμβολος. Gal. *Le bec au deuant du nauire, muni & garni de cuiure ou de fer.* Ital. *Sperone della naue.* Germ. Der vorder ſpitz oder ſchnabel eines ſchiffs. Hisp. *La guarnicion de la proa de la naue* } A. Hirtius *de bello Alexand.* Nauibus actuariis, quarum numerus erat ſatis magnus, roſtra impoſuit.

Rōſtra, orum, Polybio templum erat Romæ in foro, ante curiam Hoſtiliam, nauium Antiatium roſtris adornatum: ex quo ad populum concio haberi ſolebat. οἱ ἔμβολοι. Liu. *lib.* 8 *decad.* 1. Naues Antiatium partim in naualia Romæ ſubductæ, partim incenſæ: è roſtriſque earum ſuggeſtum in foro extructū adornari placuit, Roſtráque id templum appellatum. Quintilian. *declam.* 340. *in Argumento.* Per publica roſtra iecit nouitium mango. Idem, Pro roſtris laudauit auiam Auguſtus.

Rōſtrātŭs, a, um, Roſtro armatus. { ἐμβολωτός. Gall. *Qui a vn bec, becqu.* Ital. *Che ha becco.* Ger. Geſchnäblet. Hisp. *Coſa que tiene pico.* Angl. *Beaked, or that hath a beak.* } vt, Naues roſtratæ quæ in prora æneo munitæ erant roſtro, quo in hoſtium naues cum impetu impacto ſæpè eas diſſoluebant. αἱ χαλκέμβολοι. Liu. 4. *decad. lib.* 6. Vna & octoginta roſtratis nauibus, multis præterea minoribus quæ aut apertæ, roſtratæ: aut ſine roſtris ſpeculatoriæ erant, Delum traiecit. Idem *lib.* 8. *bell. Pun.* Prouinciæ ita decretæ: alteri Conſuli, Sicilia, & triginta roſtratæ naues, quas C. Seruilius ſuperiori anno habuiſſet: eædem & æratæ dicebantur. Cæſar 2. *belli ciuilis.* Interim L. Naſidius ab Cn. Pompeio cum claſſe nauium ſedecim, in quibus paucæ erant æratæ. ¶ Corona roſtrata, id eſt, naualis, quòd exiguis quibuſdam veluti nauium roſtris exornaretur. Plin. *lib.* 16. *cap.* 4. Ciuicis cedunt murales, vallareſque, & aureæ, quanquam prælio antecedente cedunt & roſtratæ, quamuis in duobus ad hoc æui maximè celebres. M. Varrone è piraticis bellis, dante Cn. Pompeio: itémque M. Agrippa, tribuente Cæſare è Siculis. Tempora roſtrata, id eſt, nauali, ſiue roſtrata corona exornata. Virg. 8. *Æneid.*

———Cui belli inſigne ſuperbum
Tempora nauali fulgent roſtrata corona.

Roſtratus impetus, qui fit roſtro impacto, apud Plin. *lib.* 10. *c.* 12. Roſtrata columna, Suet. *in Galba c. vlt.*

Rōſtro, as, Roſtrum impingo, roſtro penetro. { ῥυγχίζω, ἐμβολέω. Gall. *Becquer, picquer & donner du bec.* Ital. *Poner il becco dentro.* Germ. Mit dem ſpitz oder ſchnabel auffſchurpffen. Hisp. *Poner al pico dentro alguna coſa.* Ang. *To pearſe with the beak* } Plin. *lib.* 10. *c.* 19. Omne aruū rectis ſulcis, mox & obliquis ſubigi debet: in collibus tranſuerſo tantùm monte aratur, ſed modò in ſuperiora, modò in inferiora roſtrante vomere, id eſt, roſtrum impingente, ait Budæus.

Rōſtellum, i, paruum roſtrum. { ῥυγχίον. Gall. *Petit bec.* Ital. *Picciolo becco.* Germ. Ein ſchnäbelin. Hisp. *Pequeno pico.* Ang. *A litle beake.* } Plin. *lib.* 30. *cap.* 11. Muris roſtellum. Colum. *lib.* 8. *cap.* 5. Animaduertat an pulli roſtellis oua pertuderint.

Rota, æ, cuius conuerſione currus procedit: à rotunditate, ſeu à ruendo: ruit enim facilè in ſuos orbes. { גלגל *ghalghal* אופן *ophan.* τροχός. Gall. *Vne roue.* Ital. *Rota, ruota.* Germ. Ein rad. Hisp. *La rueda de carro ò de ollero.* Angl. *A wheele.* } Plaut. *in Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Pro rota me vti licet. Vel ego huc, vel illuc vortar, quò imperabitis. Plin. *lib.* 16. *cap.* 40. Sed lignum non alio penè quàm ad radios rotarum vtile. Horatius 1. *Epiſt.* 18.

——— Si te puluis, ſtrepitúſque rotarum,
Si lædit caupona, Ferentinum ire iubebo.

Ouid. 2. *Metam.*

Hac ſit iter, manifeſta rotæ veſtigia cernes.

Velleius, Præceps feſtinatio, rotæ modo, vel proni gurgitis. ¶ Figuratè tamen rota accipitur pro toto curru. Virg. 12. *Æneid.* Eque rotis magnam reſpexit ad vrbem. Sic tranſlatè rota Solis pro Solis rotundo globo. Lucret.

Hic neque cum Solis rota cerni lumine claro
Altiuolans poterat, nec magni ſidera mundi.

Cic. *in Arati Phænom.* Hunc tangit rota feruida Solis. ¶ Rota, Solis orbis, δῖνος etiam Græcis Sidonius,

Non patefecit radiis rota candida cælum.

¶ Rota Fortunæ, id eſt, inconſtantia, & volubilitas. Cic. *in Piſonem.* In quo ne tum quidem Fortunæ rotam extimeſcebat. ¶ Rota pœnalis, tormenti genus. Idem 5. *Tuſcul.* In eo etiam putatur dicere, In rotam beatam vitam non aſcendere. De hoc ſupplicij genere apud Plutarch. *in Nicia*, & apud Ariſtoph. Vide τροχὸς in Lexico Conſtantini. ¶ Rotæ etiam à Latinis dicuntur capræ quædam feræ, quarum magna eſt copia in Samothrace inſula. Varro *lib.* 2. *cap.* 1. Etiam nunc multis in locis pecudum ferarum genera ſunt aliquot, vt in Phrygia ex ouibus, vbi greges videntur complures: vt in Samothrace capriarum, quas Latinè rotas appellant. ¶ Eſt & rota, piſcis, ſiue belluæ marinæ genus à rotæ, quæ in curru voluitur, ſimilitudine dictum. Plin. *lib.* 9. *cap.* 4. Apparent & Rotæ appellatæ à ſimilitudine, quaternis diſtinctæ radiis, modiolos earum oculis duobus vtrinque claudentibus. ¶ Rota item in figlinis dicitur, qua fictilia tornantur: cuius primum inuentorem fuiſſe tradunt Anacharſin Scytham, aut (vt alij malunt) Hyperbion Corinthium. Horat. *de Arte,*

——— amphora cœpit
Inſtitui: currente rota cur vrceus exit.

Rŏtŭlă, eſt diminutiuum. { [illegible]. GALL. *Petite roüe.* ITAL. *Rota picciola.* GERM. Ein rädlin/ſcheiblin. HISP. *Pequeña rueda.* ANG. *A litle wheele.* } Plin. *lib.* 18. *cap.* 18. Galliæ verò duas addiderunt rotulas.

‖ Rotabulum, vide *Rutabulum.* ‖

Rŏto, as, Verto, in modum rotæ verſo, circumago. { גלגל *beghél.* [illegible], κυκλόω. GALL. *Faire la roüe rouer, rouler.* ITAL. *Rotare, ruotare, voltar' atorno girare.* GER. Vmbtreiben wie ein rad/vmbtrillen/vmbtrolen. HISP. *Rodar ò traher en derredor, hazer bueltas en derredor.* ANGL. *To turne about lik a wheele.* } Mart. *lib.* 1.

Præceps ſanguineæ dum ſe rotat vrſus arena,
Implicitam viſco perdidit ille fugam.

Ouid. 4. *Metam.*

Déque ſinu matris ridentem, & parua Learchum
Brachia tendentem, rapit, & bis térque per auras
More rotat fundæ, rigidóque infantia ſaxo
Diſcutit ora ferox.

Lucret. *lib.* 6.

——*rotántque cauis flammam fornacibus intus.*

¶ Rotare item ſe pauones dicuntur, quum veluti pulcritudinem ſuam admirantes, geminantes caudæ pinnas in orbem explicant, rotæque orbem imitantur. [illegible]. ¶ Rotare comas, inquit Quintilian. fanaticum eſt.

Rŏtātĭo, nis, & rotatim, aduerbium. Diomedes Grammat. *lib.* 3. Huic contrarius Trochæus, quàm χορεῖον appellant. Conſtat ex longa & breui, temporum trium, vt Roma, dictus ἀπὸ τ͂ τρόχου, hoc eſt, rotatione: Quippe eius modulationem poematum ſiue metrorum compoſitioni accommodatam rotatim, & volubiliter dicebant.

Rŏtālĭs, e, rotis inſtructus. Iulius Capitolinus *in Macrino*, Tribunum qui excubias deſeri paſſus eſt, carpento rotali, ſuperadnexum per totum iter viuum atque exanimem traxit.

Rŏtāns, tis { מגלגל *meghél* κυκλῶν } Horat. 4. *Ode* 11.

Sordidum flammæ trepidant rotantes vertice fumum.

Rŏtātŭs, a, um. { מגלגל *meghól* κυκλωτός. } Ouid. *ad Piſonem*,

——*& nunc ceruice rotata,*
Incipit effuſos in gyrum carpere curſus

Iuuen. *Satyr.* 6.

——*aut curuum ſermone rotato*
Torqueat enthymema.

Vbi rotatus ſermo, i. oratio conuerſione concluſa, atque comprehenſa ambitu: quod genus dicendi à Cicerone verſum, ab Ariſtotele συνεστραμμένον appellatur: ea contorta oratio eſt, quæ breuior quàm ſponte naturæ fuſa.

Rotaticus, a, um, quod de vectura ſuper rota ſoluitur. Scribunt etiam *rodaticum.* Vide *Pontaticum.*

Rotatim, aduerbium, rotæ inſtar. Diomedes *lib.* 3. Vide in voce *Rotatio*, ſuprà.

Rŏthŏmăgŭs, ſiue Rhothomagus [illegible], vrbs Velicaſſiorum, in Gallia Lugdunenſi, ad Sequanam fluuium, teſte Ptolem. *lib.* 3. *cap.* 8. Vulgò *Rouen*, ſedes Parlamenti Normanniæ.

RŎTVNDVS, a, um, globoſum, hoc quod globi, ſiue ſphæræ figuram habet, vnica ſuperficie contentum, & in medio ſui punctum habens, à quo omnes lineæ ad circunferentiam ductæ, ſunt æquales. { עגול *haghól* גלגל *ghalil.* [illegible], στρογγύλος, [illegible], σφαιροειδής. GALL. *Rond.* ITAL. *Rotondo* GER. Rund/Rundlecht. HISP. *Redondo.* ANG. *Round, well compact or faſhioned.* } Dictum Rotundum (vt quidam volunt) à retundendo, quòd omnis vndique retuſa ſit angulorum aſperitas. Plin. *lib.* 10. *c.* 52. Aquatilium oua rotunda. *Ibid.* Oua exeunt à rotundiſſima ſui parte, dum pariuntur. Cic. 1. *de nat. deor.* Nunc autem hactenus admirabor eorum tarditatem qui mundum animantem, immortalem, & eundem beatum & rotundum eſſe velint, quòd eâ formâ negat vllam pulchriorem eſſe Plato. Horat. 8. *Epod.*

Nec ſit marita, quæ rotundioribus
Onuſta baccis ambulet.

Cic. *de Vniuerſ.* Idque ita tornauit, vt nihil effici poſſit rotundius, nihil vt aſperitatis haberet, nihil offenſionis, &c. Colum. *lib.* 8. *cap.* 8. Quum deinde quis volet quamplurimos mares excludi, longiſſima quæque, & acutiſſima oua ſubiiciet: & rurſus quum fœminas, rotundiſſima. ¶ Ore rotundo loqui, eſt volubili, & concinno orationis genere vti. Horat. *in Arte*,

Graiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo
Muſa loqui.

Gellius, Criſpum ſanè agmen orationis, rotundúmque, ac modulo ipſo numerorum venuſtum. Cicero *in Orat.* Thucydides autem præfractior, nec ſatis (vt ita dicam) rotundus, primus inſtituit dilatare verbis. Rotundæ clauſulæ dicuntur, intra quas ſententiæ clauduntur cum ſequentibus non hærentes. Budæus. Gellius *cap.* 2. *lib.* 16. Enthymemata verbis breuibus, & rotundis Idem *c.* 13. *lib.* 11. Rotunda & volubilis ſententia.

Rotūnditas, atis. { στρογγυλότης, σφαιρότης. GAL. *Rondeur.* ITAL. *Rotondità.* GERM. Die runde. HISP. *Redondez por todas partes.* ANG. *Roundneſſe.* } Plin. *lib.* 1 *cap.* 3. Columnas quæ ſunt rotunditate præpilatata, ad latera porrectis. *Ibid. c.* 36. Rotunditas oris.

‖ Rotunditas verborum. Macrob. *Satur. lib.* 7 *c.* 5. Nihil tam indignum tolerat quàm quod aures noſtras Græca lingua captiuas tenet, & verborum rotunditati aſſentire cogimur, circumuenti volubilitate ſermonis, qui ad extorquendam fidem agit in audientes tyrannum. ‖

Rotūndē, aduerbium. Aptè. eleganter. { στρογγύλως, [illegible]. GAL. *Rondement.* ITAL. *Rotondaméte* GER. In die runde-klärlich HISP. *Redondamente.* ANG. *Roundlie, compactlie.* } Cic. 4. *de finib.* Iſta ipſa quæ tu breuiter, Regem, Dictatorem, diuitem ſolum eſſe ſapientem, à te quidem aptè, ac rotundè &c.

Rotūndo, as. Rotundū facio. { σφαιρόω. GALL. *Arrondir, faire rond.* ITAL. *Rondare far rontodo* GERM. Rund oder kügelecht machen. HISP. *Redondear por todas partes, hazer redondo.* ANG. *To mak round.* } Cic. *de Vniuerſ.* Quicunque ſimiles vniuerſalis natura efficere vellet, ad volubilitatem rotundauit. Vitr. *lib.* 10. *c.* 11. Id ad circinum rotundatur. ¶ Per tranſlationem accipitur pro explere ſiue perficere, eò quod rotunda forma nulla ſit perfectior. Horat. 1. *Ep.* 6.

Mille talenta rotundentur, totidem altera: porrò
Tertia ſuccedant.

Rotundare caput, pro Rotundum habere, vel producere. Plin. *lib.* 20. *c.* 18. de papauere, Satiuum omne magis rotundat capita: at ſylueſtre longum ac puſillum.

Rotundatus, data, datum. Velleius, Rotundatus Sol in colorem arcus.

Rŏtūndātĭo, verbale. { σφαίρωσις. GALL. *Arrondiſſement.* ITAL. *Rotondamento.* GER. Ein rund machung. HISP. *Aquella obra de redondear* ANG. *A making round.* } Vitr. *lib.* 10. *c.* 11. Sic in rotundatione, & in longitudine, æqualia ſpatia fient.

Rōxānă, ſiue potiùs Rhoxana, vide ſuprà, inter ea quæ ab Rh aſpirato initium ſumunt.

Rūbicum, apud Ptolemæum *lib.* 3. ciuitas eſt Corſicæ inſulæ, nunc vulgò *Rogela* dicta.

R. R. geminatum (inquit Feſtus) in compluribus orationibus, quum de actis diſſeritur, quæ etiam perſcribi ſolent, id eſt, rationum relatarum, quod iis tabulis docentur iudices, quæ publicè data atque accepta ſit.

R V.

Rūbēdo, Rubefacio, vide *Rubeus.*

Rūbellianæ vites, ſiue rubellæ, quæ dicantur, vide *Rubellus.*

Rubellio, nis, rubecula. Hadr. Iun. Rubellio, rubecula, ſiluia. [illegible]. ¶ Eſt item piſcis prægrandi capite, ex genere mullorum, (quem ἐρυθρῖνον vocat Ariſtoteles, vt Gaza arbitratur) à coloris rubedine nomen habens. Vnde Galli *rougetetum* appellant. ANGL. *A rochet fiſhe.* Hic in vino necatus, in poſterum vini tædium inducit. Plin. *lib.* 32. *c.* 10. Mullus in vino necatus, vel piſcis rubellio, iis qui inde biberint, vini tædium affert.

Rūbētă, æ, Ranæ genus venenoſum, in ſicco ſemper viuens: & à rubis nomen trahens, in quibus plerunque victitat. { φρῦνος. GAL. *Certaine eſpece de grenouille ou raine venimeuſe, qui vit és hayes & arbriſſeaux.* ITAL. *Rana ſammartina, roſpo, botta.* GERM. Ein Gartenkrot Ein giftig thier von dem geſchlächt der Krotten oder fröſchen, Welches ſich in ſtauden enthaltet HISP. *La rana de las çarçalas.* ANGL. *A kinde of venemous frogge.* } Iuuen. *Satyra* 1.

——*quæ molle Calenum*
Porrectúmque viro miſcet ſitiente rubetam.

Plinius *lib.* 8. *cap.* 31. Auxiliantur contra ranam rubetam. Idem *lib.* 32. *cap.* 5. Sunt quæ in vepribus tantùm viuunt, ob id rubetarum nomine, vt diximus, quas Græci phrynos vocant grandiſſimæ cunctarum, geminis veluti cornibus, plenæ veneficiorum. Mira de his certatim tradunt autores.

RVBĔVS, a, um, & Rufus, generalia nomina ſunt, ad omnia quę quomodolibet rubent. { אדום *adhóm* ἐρυθρός. GALL. *Rouge.* ITAL. *Roſſo* GERM. Rot HISP. *Bermejo.* ANGL. *Redde.* } Etenim ſanguineus, croceus, aureus, oſtrinus, fuluus, flauus, rubidus, phœniceus, rutilus, luteus, ſpadiceus, rubei ſeu rufi coloris ſunt, aut acuentes eum, & quaſi incendentes, aut cum colore viridi miſcentes, aut nigro infuſcantes. Gell. *lib.* 2. *cap.* 26. Sed quum aliter rubeat ignis, aliter ſanguis, aliter oſtrum, aliter crocum: has ſingulas rufi varietate, Latina oratio ſingulis, propriiſque vocabulis non demonſtrat, omniáque iſta ſignificat vna ruboris appellatione: quam tamen ex ipſis rebus vocabula mutuatur, & igneum aliquid dicit, & flammeum & ſanguineum, & croceum, & oſtrinum, & aureum. Sunt tamen qui negent rubeum Latinam vocem eſſe: illud certè conſtat rubentem, ſeu rubrum colorem vſitatius dici, quàm rubeum.

Rŭbĕo, es, ui, Rubeus ſum. { אדם *adhám* ἐρυθραίνομαι, ἐρυθριάω. GALL. *Eſtre rouge, deuenir rouge.* ITAL. *Eſſer roſſo, arroſſirſi.* GERM. Rot ſein. HISP. *Embermejecerſe.* ANGL. *To be redde.* } Virg. 2. *Georg.*

Sanguineiſque inculta rubent auiaria baccis.

Idem 4. *Georg.*

Ante nouis rubeant, quàm prata coloribus, &c.

Ouid. *Eleg.* 16 *lib.* 4. *Triſt.*

——*cui tela ſuo ſanguine tincta rubent.*

¶ Aliquando ponitur pro pudore ſuffundor & erubeſco, quòd ii quos pudet rubere ſoleant Cic. *ad Attic lib.* 15 Rubeo, mihi crede ſed iam ſcripſeram, delere nolui. id eſt præ pudore ſuffundor, Idem 4. *Verr.* Hæc tere homo, aueſari, rubere. Mart. *lib.* 1. Præſtantis rubeant æmula labra roſis. Ouid. 2. *Faſt.*

Diffugiunt hoſtes, inhoneſtaque vulnera tergo
Accipiunt. Tuſco ſanguine terra rubet.

Rŭbēns, tis, participium, ſiue nomen ex participio, Rubeum. { אדום *adhom* ἐρυθρός. GAL. *Rouge.* ITAL. *Roſſo* GERM. Rot. HISP. *Bermejo.* ANG. *Redde.* } Virg. 1. *Geor.*

Semper Sole rubens, & torrida ſemper ab igni.

Ouid. 4. *Faſt.*

——*tremula dat vina rubentia dextra.*

Sueton. *in Aug. cap* 69. Rubentibus oculis, incomptiore capillo in conuiuium reducta mulier.

Rŭbeſco, is, Rubens fio, erubeſco. { אדם *adhám.* ἐρυθραίνομαι. GAL. *Deuenir rouge* ITAL. *Aroſirſi, diuenir roſſo* GER. Rot werden. HISP. *Embermejecerſe.* ANGL. *To waxe redde.* } Virg. 3. *Æneid.*

Iámque rubeſcebat ſtellis Aurora fugatis.

Ouid. 2. *Metam.*

Tum pater vt terras, mundúmque rubeſcere vidit.

Plin. *lib.* 9. *cap.* 35. Mitor ipſe tantum eas cælo gaudere, ſole rubeſcere, colorémque perdere, vt corpus humanum. ¶ Hinc componitur Erubeſco, de quo ſuo loco.

Rŭbĕfăcĭo, rubefacis. Rubro colore tingo { האדים *heddím* ἐρυθραίνω, ἐρυθρόω. GAL. *Rougir, faire rouge* ITAL. *Far roſſo, tingere di roſſo.* GER. Rot oder Rotfarb machen. HISP. *Embermejecer à otra coſa.* ANG. *To mak redde.* } Cuius paſſiuum eſt rubefio. Silius *lib.* 16.

Viſque Atlantiadum rubefecerat ora ſuorum.

Rŭbĕfactŭs, a, um, participium. { מאדם *meoddam.* ἐρυθρωθείς. GAL. *Fait rouge.* ITAL. *Arroſſito.* GERM. Rot gemacht. HISP. *Hecho bermejo* ANGL. *Made*

Made redde.} Ouid.13.*Metam.*

Expulit ipſe cruor, rubefactaque ſanguine tellus.

Rŭbĕr, a, um, Rubeus { אדום *addom.* ἐρυθρὸς, ἐρυθραῖος. Gall. *Rouge.* Ital. *Roſſo.* Ger. Rot/rotfärbig. Hisp. *Bermejo.* Angl. *Redde.*} Horat. *in Serm.*

Obſcœnóque ruber porrectus ab inguine palus.

Ouid. 1. *Faſt.*

At ruber hortorum decus, & tutela Priapus, &c.

Martial. *lib* 1.

Flauaque de rubro promere mella cado.

Ouid. 11. *Metam.*

Fulmineos rubra ſuffuſus lumina flamma.

Horat. 3 *Carm. Ode* 13.

———*nam gelidos inficiet tibi*

Rubro ſanguine riuos.

Rubrum mare. Cic. 1. *de nat deor.* An quicquam tam puerile dici poteſt, quàm ſi ea genera beluarum, quæ in Rubro mari, Indiave gignantur, nulla eſſe dicamus? Rubrior, comparatiuus. Plin. *lib.* 10. *c.* 63. Colorem illico mutant rubriore pilo.

Rŭbor, is ipſe color rubens, qui & rubedo dicitur. { הכחלילות *hachlilúth.* ἐρύθημα, ἐρυθρότης. Gal. *Rougeur.* Ital. *Roſſore.* Germ. Die röte/rote farb. Hisp. *Bermejura.* Ang. *Reddeneſſe*} Plin. *lib.* 11. *c.* 37. In malis maximè oſtenditur rubor. Ouid. 3. *Metam.*

Pectora traxerunt tenuem percuſſa ruborem.

Lucan. *lib.* 5.

———*rubor igneus inficit ora.*

Tyrij rubores, pro purpura. Virg. 3. *Georg.*

———*Tyrios incocta rubores.*

Virgineus rubor, pro pudore. Idem 1. *Georg.*

At ſi virgineum ſuffuderit ore ruborem

Plaut. *Capt ſc.* 2. *a* 5 faciam vt pudeat: Nam in ruborem te tantum dabo. Ouid. *Eleg* 3. *lib.* 4. *Triſt.*

Nec tibi purpureus molli fiat in ore rubor.

Catull. *ad Ortal.*

Huic manat triſti conſcius ore rubor.

Ouid. *Eleg* 3. *lib.* 4.

———*& ſubit ora rubor.*

Idem *Eleg.* 7. *lib* 3.

Cauſſa ruboris eram (increpando.)

Idem 5. *Faſt.*

Verba quis auderet coram ſene digna rubore

Dicere.

Liuius, Non ſine rubore id aſpexit.

Rŭbĭcŭndus, a, um, Rubore plenus, ſiue abundè rubeus. { הכחלילי *kachlili.* ἐρυθραῖος, ἐρυθρὸς. Gal. *Rouge* Ital. *Rubicondo, roſſeggiante.* Germ. Vol rotfarb Hisp *Bermejo* Ang. *Redde* } In quo alteritatis cauſa (vt inquit Priſcianus, c loco b ponitur, ne ſit abſonum ſi rubicundus dicatur. Terentius *in Hecyr* Magnus, rubicundus, criſpus, craſſus, cæſius. Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4 Magno capite, acutis oculis ore rubicundo admodum Plin. *lib.* 18. *c.* 35. de luna loquens. Si rubicunda, ventos portendere creditur. Martial. *lib.* 14.

Hanc tibi Cumanæ rubicundam puluere teſtam

Municipem miſit caſta Sibylla ſuam.

Rŭbĭcŭndŭlus, diminut. Subrubens { אדמדם *adhamdám.* ὑπέρυθρος. Gall. *Vn peu rouget, rouge.* Ital. *Alquanto roſſo.* Germ Ziemlich oder ein wenig rotfarb Hisp. *bermejo vn poco.* Angl. *Somevvat redde.*} Iuu *Sat* 6.

———*tandem illa venit rubicundula totum*

OEnophorum ſitiens.

Rŭbĭdus, a um, Rufus cum aliqua nigredine { אדמוני *adhmoni.* ὑπέρυθρος, ἐρυθρός. Gall. *Rougeaſtre.* Ital. *Roſſardo.* Germ. Schwartzrot. Hisp *Rubio, roxo.* Ang. *Hauing a ſvvart red.* } Aul Gell. *lib* 2 *cap.* 26. Non enim hæc ſunt ſola vocabula rufum colorem demonſtrantia, quæ tu modò dixiſti, rufus & ruber, ſed alia quoque habemus plura, quàm quæ dicta abs te Græca ſūt. Fuluus enim & flauus & rubidus, & phœniceus, & rutilus, & luteus, & ſpadix appellationes ſunt rufi coloris. Hæc ille ¶ Aliquando tamen rubidus, pro ſcabro, & aſpero accipitur. Plaut. *in Stich.* Rubiginoſam ſtrigilem, ampullámque rubidam. Hinc & panis bis coctus, a ſcabritie rubidus dicitur, qui & à nautarum vſu nauticus etiam appellatur. Idem, Exiguam buccellam rubidi panis. Quo tamen in loco Feſtus (ſi modo emendati ſunt codices) rubidum panem interpretatur panem parùm coctum.

Rŭbellus, a, um, Subrubrum. { אדמדם *adhamdám.* ὑπέρυθρος. Gal. *Rouget, rougeaſtre, tirant ſur le rouge.* Ital. *Roſſetto.* Ger. Rotlecht. Hisp. *Bermejo vn poco.* Ang. *Reddiſh, or ſomevvhat redde.*} vt Vinum rubellum ſiue rubellum abſolutè, quod modicè, & dilutè, dicitur rubet. Martial. *lib.* 1.

Et Veientani bibitur fæx craſſa rubelli.

Rubellæ vites, id eſt, Nomentanæ, a materiæ rubedine cognominatæ. Plinius *lib.* 14. *cap.* 2. Proxima dignitati Nomentanis, rubente materia: quapropter quidam rubellas appellauere. Eaſdem & rubellianas vocat. Columell *lib.* 3 *cap.* 2. Nomentanæ, inquiens, vini nobilitate ſubſequuntur Amminеas, fœcunditate vero etiam præueniunt, quippe quum frequenter impleant, & id quod ediderunt, optimè tueantur, Sed earum quoque feracior eſt minor, cuius & folium parciùs ſcinditur, & materia non ita rubet, vt Amminеus: à quo colore rubellianæ nuncupantur.

¶ Rubi, *Ruuo* V. E. Calabriæ ſub A. Barenſi gaudet titulo Comitatus, ſpectatque ad gentem Carafam. ¶ Eſt etiam oppidum Campaniæ, à ruborum frequentia, ſiue à rubore dictum. Horat. *in Serm.*

Inde Rubos feſſi peruenimus vtpotè longum

Carpentes iter, & factum corruptius imbri.

Rŭbĕus, a, um, ex rubo factum vt Vimen Rubeum, Virgæ Rubeæ, quæ Rubis afferebantur, fiſcellis texendis vtiles. Virg. 1. *Georg.*

Nunc facilis Rubea texatur fiſcina virga

Rŭbĭa, æ, herba radicem habens rubram, tingendis lanis, ac coriis idoneam. { ἐρυθρόδανον. Gal. *Herbe nommée Garance.* Ital. *Grana robbia* Germ. Röte oder Ferberröte/ein Kraut. Hisp. *La rubia de los tintores.* Angl. *Madder hearbe to die or colour with.*} De qua Plin. *lib.* 24. *c.* 11. Erythrodanus, quem aliqui ereuthrodanum vocant, nos rubiam, qua tinguntur lanæ, pelléſque perficiuntur, in medicina vrinam ciet. Idem *lib.* 35. *c.* 6. & *lib.* 19. *c.* 3. Pharmacopolæ *rubiam tinctorum*, Galli ſua lingua *garanciam* nominant.

Rŭbĭcon, genitiuo rubiconis, penult. prod. ὁ Ῥουβίκων. Fluuius diſterminans Italiam à Gallia citeriore. Originem ducit ex Apennino monte, fluitque inter Ariminum & Rauennam, in mare Adriaticum Lucanus *lib.* 1.

Vt ventum eſt parui Rubiconis ad vndas, &c.

Eius multa mentio eſt apud Plutarchum *in vita Pompey & Cæſaris.* Plinius eum in octaua regione Italiæ collocat. Suetonius *in Cæſ.* Conſecutúſque cohortes ad Rubiconem flumen, qui prouinciæ eius finis erat, paulùm conſtitit. Vulgò *Piſatello.*

Rŭbĭcŭndus, Rubidus, vide *Rubeus.*

Rubigalia, eadem quæ Robigalia.

Rubigo, rubiginis. { ירקון *jerakón,* ὁ ἰὸς. Gall. *Rouïl, ou rouïlle, rouilleure.* Ital. *Ruggine, rugginezza.* Germ. Roſt. Hisp *Herrumbre de hierro.* Angl. *Ruſt or canker.*} Vitium metalli, & propriè id quod ferro contrahi videmus, aridum & rubrum metallum paulatim erodens. Dicta rubigo à rubro, ſiue rubido colore: vnde & antiquis robigo dicebatur, nam illi robum dicebant, teſte Feſto, quod nos rubrum. Ærugo verò propriè fit in ære: ſicut ferrugo in ferro: & contrahitur ex humore: neque rufa eſt, & ſicca, qualem diximus rubiginem eſſe, ſed viridis, atque humida. Plin *lib.* 17. *c.* 4. Ferróque argilla omnis rubiginem obducit. Virg. 1. *Georg.*

Exeſa inueniet ſcabra rubigine tela.

Catull. *Argon.*

Squallida deſertis rubigo infertur aratis.

Ouid. 2. *Metam.*

———*liuent rubigine dentes.*

¶ Rubigo, vel robigo, ירקון *jerakón.* In ſegetibus, inquit Budæus, eſt quam *Nyellam*, hoc eſt, nebulam noſtrates agricolæ vocant: ſpicæ enim marcidæ fiunt hoc vitio, & in puluerem fœtidum conſtratiles dicitur etiam ærugo. { ἐρυσίβη. Gal. *Nielle de blez.* Ital. *Ruggine che viene alle biade* Hisp. *El añublo de los panes.* Angl. *Blaſting of corne.*} Horat. *lib.* 1. *Carm.*

Nec peſtilentem ſentiet Africum

Fœcunda vitis nec ſterilem ſeges rubiginem.

¶ A rubigine

Rubigalia dicta, id eſt, feſti dies, amoliendæ rubigini inſtituti ab antiquis: quales ſunt ſupplicationes amburbiæ, aut ambaruales, quæ hodie propter eiuſmodi cauſas factitantur. Plin *lib.* 18. *c.* 29. Rubigalia Numa conſtituit, quæ nunc aguntur ad ſeptimum Calen Maij: quoniam tunc fere ſegetes rubigo occupat. Hactenus Budæus

Rŭbĭgĭnōſus, a, um. { ἰώδης, ἐρυσιβώδης. Gall. *Enrouïllé.* Ital. *Rugginoſo* Germ. Roſtig. Hisp. *Co a con herrumbre.* Angl. *Ruſtie or cankred.* } vt apud Martial. *lib.* 5. Rubiginoſi dentes. Cætera vide in dictione *Robigo.*

Rubigino, & Rŭbĭgĭnor, aris, Rubiginem contraho. { ἰόω. Gal *S'enrouïller.* Ital. *Arrugginirſi.* Ger. Roſtig werden. Hisp. *Hazerſe con herrumbre.* Ang. *To waxe ruſtie.*} Apul *lib.* 3. *Floridorum,* Profectò vt gladius vſu ſplendeſcit, ſitu rubiginatur: ita vox in vagina ſilentij condita, diutino corpore hebetatur.

Rubinus, gemma diaphana, rutilans rubénſque exigua portiuncula cærulei coloris, ac limam reſpuens.

Rŭbŏr, vide *Rubeus.*

Rubrica, æ, Terra rubri coloris, qua fabri materiarij lineas ducunt. { ששר *ſchaſchar miniū.* Gal. *Terre rouge* Ital. *Terra roſſa* Germ. Rot erdtrich / das rot ferbet/Rötel ſtein / Rubric Hisp. *Barro bermejo.* Angl. *Redde chaulke or earth.*} Colum *lib.* 2. Omnes arbuſculas, priuſquam trāſferas, rubrica notare conuenit: vt quum ſerentur, eaſdem cæli partes aſpiciant quas etiam in ſeminariis conſpexerunt. Hac libtorum indices, id eſt, titulos & capita nombant. Quintilian. Ad album & rubricas ſe transferre. Perſius. *Satyr.* 5.

Excepto ſiquid Maſuri rubrica notauit.

Hoc de iure publico Fabius, quorum alij ſe ad album ac rubricas tranſtulerunt. Prudent.

——— *dicant quid condita ſit lex*

Bis ſex in tabulis, aut cur rubrica minetur.

Quæ prohibet peccare reos?

¶ Rubrica etiam à rubricæ colore, dicta eſt impetiginis ſpecies (quæ in morbo Gallico frequens) ſecunda, apud Celſum, *lib.* 5. *cap. de impetigine.* Rubrica terra, quæ ſubrubens eſt, & rubris arenulis conſperſa. Columell *lib.* 2. *cap.* 10. Id, vt dixi, exilem amat terram, & rubricam præcipuè.

Rubrico, rubricā ſigno: item rubeum facio. Vt apud Claudian. rubricauerit enſem.

Rubrĭcātus, a, um, quod eſt rubrica intinctum. { מאדם *meuddám.* μιλτωμένος. Gall. *Teint de terre rouge.* Ital. *Coſa imbruttata di terra roſſa.* Germ. Rot geferbt. Hisp. *Coſa enſuziada de barro bermejo.* Ang. *That is dipped with redde chaulke.*} Hieronymus *in Exodum*, Pelles arietum rubricatas. Rubricata linea, eſt qua fabri vtuntur ad opus ſuum dirigendum & bene coaptandum, ne vlla inæqualitas appareat. Cornutus *in Perſ. Sat.* 1.

Rubrĭcētă, æ, Color quem mulieres genis inducunt. μίλτωσις. Plaut. *in Truc.* Buccas rubriceta, & omne corpus intinxit tibi. Alio nomine purpurillum dicitur: vnde idem Plaut. *ibidem*, Buccas purpurillatas & rubriceta tinctas, in eadem effert ſignificatione.

Rubrĭcōſus, a, um, adiect. Rubrica abundans, vel rubricæ ſimilis. { μιλτώδης. *Plein de terre rouge.* Ital. *Pieno di terra roſſa.* Germ. Das voll rot erdrichs / oder rotfärbender matery iſt/der Rubric gleich. Hisp. *Lleno de barro bermejo.* Angl. *Full of redde chaulk or ruddle to markeshepe.*} vt, Terra rubricoſa, ex qua rubrica effoditur: aut quæ rubra eſt ad ſimilitudinem rubricæ. Colum. *lib.* 4. *cap.* 33. Spiſſum ſolum & rubricoſum reformidat.

Rubricatus

Rubricatus Ptolemæo, Rubricatum Plinio, Fluuius eſt Tarraconenſis Hiſpaniæ, Laletanos & Indigetes dirimens ab Ilergetibus. Vide Ptolemæum *lib.* 2. *cap* 6. & Plin *lib.* 3. *c.* 3.

Rubrum, vermiculum, quem Græci cæcum dicunt. Papias.

Rubrum mare, pars Oceani, Arabiam à Meridie alluens, ad Occidentem Arabico, ab Ortu Perſico ſinu terminata. { ים סוף *iam ſuph.* ἐρυθρὰ θάλασσα. } Rubrum autem mare dictum eſt imitatione Græcorum, qui ἐρυθρὰν θάλασσαν vocauerunt, ſiue quòd eius coloris aquam eſſe crediderunt, quod tamen falſum eſſe conſtat: ſiue quòd ob rubras arenas aqua rubra eſſe appareat, ſiue ab Erythra Rege Perſei & Andromedes filio, qui proxima mari huic loca tenuit. Plin. *lib.* 6. *c.* 23. Irrũpit deinde & in hac parte geminum mare in terras, quòd rubrum dixere noſtri, Græci Erythræum à rege Erythra: aut (vt alij) Solis repercuſſu talem reddi colorem exiſtimantes, alij ab arena terráque: alij à tali aquæ ipſius natura.

Rubrus, a, um, idem quod Ruber, de quo ſuprà. Apud Solinum *cap.* 53. Colores duos ſunt quos fingere non valet, rubrus & candidus, cæteros facilè mentitur, de chamæleonte.

Rvbvs, i, frutex notiſſimus, paſſim in dumis proueniens, flagellis lentis, & niſi quis occurrat, quod aduncis ſpinis comprehendat, & humi ſparſis, capitibúſque nonnunquam in terram defixis, & radicem denuò ex ſe agentibus, quæ res agricolas primùm propagandarum vitium rationem videtur docuiſſe. { סנה *ſenéh.* βάτος. Gall. *Vne ronce.* Ital. *Rubo, rogo.* Germ. Bramber ſtaud. Hisp *farça* Ang. *A bramble, the black berie tree.* } Florem habet candidum, & fructum moris non abſimilem Horat. 1. *Carm.*

——— ſeu virides rubum

Dimouere lacertæ.

Virg. 3. *Eclog.*

Mella fluant illi ferat & rubus aſper amomum.

Quintilianus *lib.* 9. *cap.* 4. Rubos armis excidimus. ¶ Rubus Idæus, frutex eſt ſuperiori non diſſimilis, tenerior tamen, & minoribus horrens ſpinis; quanquam & ſine ſpinis inuenitur. Copioſiſſimè prouenit in Ida monte: vnde & nomen habet. ¶ Rubus caninus, frutex eſt arbuſculæ inſtar, rubo longè maior, folia ferens multa latiora myrto, firmis circa ramos ſpinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuæ ſimili, qui per maturitatem fulueſcit, & flocculos intus continet, lanæ quandam ſpeciem præ ſe ferentes κυνόσβατος. Galli *eſglanteriam* nominant. ‖ Dalecamp. ad Plin.

Rubus	qui *morum* fert.	excelſus, βάτος.
		Humiſtratus, χαμαίβατος, ...
	qui *roſam* gignit.	Cynosbatos, ſiue cynoſpaſtos.
		Cynorrhodus, *roſier ſauuage.*
	Idæus *frambeſier.*	Spinoſus.
		Non ſpinoſus. ‖

Rubetum, i, locus in quo rubi copioſe proueniunt, vel ipſa ruborum copia. { βατών. Gall. *Vn lieu où croiſſent force ronces, & eſglantiers, buiſſonnerie.* Ital. *Macchione.* Germ. Ein ort an dem vil Bramber ſtauden ſtehen Hisp. *El farçal, lugar de farças.* Angl. *A place where many brambles growe.* } Ouid. *Metam.*

Cornaque & in duris hærentia mora rubetis

Ructa, vel frumen in homine, rumen in beſtia, pars gutturis gurgulioni proxima. Ita Gl. Iſid. al. *cruſtum*

Rvctvs, us, ui, eſt propriè cibi & potus in ſtomacho malè concocti ventoſa per os efflatio. { ἐρυγή. Gal. *Rot, rottement* Ital *Rutto.* Ger. Ein görpß topp/oder röupß. Hisp. *Regueldo.* Angl. *A belche and breaking of wind vpward.* } Martial *lib.* 1.

Iſta leuant dentes ientacula, ſed nihil obſtant,

Extremo ructus quum venit à barathro.

Cic. *Fato, lib.* 6. Stoici crepitus aiunt æquè liberos ac ructus eſſe oportere. Colum. *lib.* 6. Cruditatis ſigna ſunt crebri ructus, ac ventri ſonitus, faſtidia cibi, neruorum intentio hebetes oculi Plin. *lib.* 21. *cap* 18. Anethum quoque ructus mouet, & tormina ſedat. Plaut. *Pſeud ſc.* 2. *a.* 5. Suauis ructus mihi eſt.

Rŭcto, as, eſt ructus emitto. { ἐρεύγω Gal. *Rotter.* Ital. *Ruttare.* Germ. Görpſen/Reupſen/Gröͤtzen/gröltzen/toppen. Hisp. *Regoldar.* Angl. *To belche, or bealk or break wind vpward* } Iuuen. *Sat.* 4. laudare paratus, Si bene ructauit, ſi rectum minxit amicus. Cic. *ad Cornificium lib.* 12. Quem ego ructantem, nauſeantem conieci in Cæſaris Octauiani plagas. Plaut. *Pſeud.* Pergin' ructare tu mihi?

Rŭctŏr, aris, deponens, Ructo. ἐρεύγω. Varro. 3. *de re ruſt. cap.* 2. Ego, inquit, te præſertim, cuius aues hoſpitales etiam nunc ructor, quas mihi appoſuiſti paucis antè diebus. Horat. *in Arte,*

Hic dum ſublimes verſus ructatur, & errat.

Ructito, as, are, frequentatiuum. Colum. *lib.* 6 *cap* 6. de boue ægrotante ſic inquit, Gemitus exprimit, locóque ſtare non patitur, ſæpe decumbere, & ructitare cœpit, caudámque crebriùs agere. Sunt tamen qui hunc locum corruptum velint, legi autem debere, agitare caput, caudámque, &c.

Rŭctātŭs, a, um, pro eructatus, vel ructando eiectus. { ἀπερευχθείς, ἀπηρευγμένος. Gall. *Ietté en rottant.* Ital. *Gittato ruttando* Germ Außgeworffen mit görpſen. Hisp. *Echado regolgando* Angl. *Caſt forth by bealking.* } Ructati cruores. Silius *lib.* 15. Permiſcétque mero ructatos ore cruores.

Rŭctātŏr, is, & Ructatrix, verbalia Martial. *lib.* 10.

Nec deeſt ructatrix mentha, nec herba ſalax. ὁ ἐρευγόμενος, ἡ ἐρευγομένη.

‖ Ructum, frumen. Gl Iſid aliàs *Cruſtum* Cerda ‖

Rŭctŭōſŭs, a, um, ὁ ἢ ἐρευγμώδης, ἐρυγματώδης. Spiritus ructuoſi. Quintil. *lib.* 4 *cap* 2. Ructuoſos ſpiritus geminare.

Rudens, vide *Rudo.*

Rŭdĕra Rudetum, vide *Rudus.*

Rŭdĭæ, arum, Ῥυδίαι Ptolemæo. Ῥοδαί Stephano, ſiue Rhudia, æ, Plinio: ſiue, vt apud Strabonem legitur, Rhodæi, orum, oppidum Pediculorum, ſiue Salentinorum, non procul à Brunduſio, à Græcis conditum, patria Ennij Poetæ. Poſt Barium (inquit Mela *lib.* 2.) Egnatia & Ennio ciue nobiles Rudiæ. Item Silius, Miſerunt Calabri, Rudiæ genuere vetuſtę.

Rŭdĭŭs, a, um. Cicero pro Archia poëta, de Ennio loquens, Ergo illum qui hæc fecerat, Rudium hominum maiores noſtri in ciuitatem acceperunt.

Rŭdĭcŭlŭs, Rudicula vide *Rudis* ſubſtantiuum.

Rŭdĭmĕntum, vide *Rudis* adiectiuum.

‖ Rudatum, i, rudis naturæ habitus Apul. ‖

Rvdis, ſubſtantiuum, fœminini generis. Virga rudis & impolita, ſiue ea lignea ſit ſiue ferrea, quæ varijs olim vſibus accommodabatur. { ῥάβδος. Gall. *Vne verge de bois ſans eſtre accouſtree.* Ital. *Verga di legno nõ ornata che ſi dana à ſoldati vecchi, quando ceſſauano dalla militia.* Ger. Ein ungehoblete unbereitete ruten ſie ſey hölzen oder yſen. Hisp. *Vara no polida y labrada.* Angl. *An vnprepared or polished rodde.* } Nam & rudibus agitabantur ea quæ ad ignem coquebantur, aut alia ratione miſcebantur. Plin. *lib.* 34. Vritur in patinis per laminas minutas cum ſulphure, verſatum rudibus ferreis, aut ferulaceis. Cato *de re ruſt. c.* 104. Hæc rude miſceto ter in die, quinque dies continuos. ¶ Rudibus item depugnabant gladiatores, teſte Lampridio, qui refert, Commodum in arena rudibus inter cubiculares gladiatores depugnaſſe. Hinc rudibus batuere. Suet. *in Calig. c.* 32. Mirmillonem è ludo rudibus batuentem, & ſponte proſtratum, &c. Hinc ad rudem compellere, idem eſt quod cogere depugnare Cic. *Octauio* Qui veteres gladiatores reliquias ludis Cæſari ad rudem compuliſti. Iidem quoties aut ætate emeriti, aut multis iam relatis palmis, vacatione digni videbantur, rude à Prætore donabantur. Idem 5 *Philipp.* Tam bonus gladiator tam citò rudem accepiſti? Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.*

Me quoque donari iam rude tempus erat.

Sueton. *in Claud. cap* 21. Cum eſſedario, magno omnium fauore rudem indulſiſſet Horat. 1. *Epiſt.*

Spectatum ſatis, & donatum iam rude, quæris

Mecænas iterum antiquo me includere ludo.

Vbi Donatus *rude* per tranſlationem dixit pro eo quod eſt, ætate emeritum. Gladiatores enim accepta rude, ab omni depugnandi neceſſitate eximebantur. Quo fit vt Rudem pro libertate, & optato rei cuiuſuis fine accipiamus. Iuuenalis,

Ergo ſibi dabit ipſe rudem.

Rŭdĭcŭlă, æ, diminutiuum, Parua virga impolita, ad multa vtilis, potiſſimùm autem ad mouenda & agitanda ea quæ ſuper ignem decoquantur. { ῥάβδος. Gal *Vne petite verge ou eſpatule dequoy on remue les choſes qu'on cuit ſur le feu.* Ital. *Verga o ſpatola da meſcolare nelle coſe che ſi muouono ſopra il fuoco.* Germ. Ein ungehoblet oder unbereitet rütle oder ſtängelin/als die ſind mit denen man etwas ob dem fewr umbrüret. Hisp. *El rodauillo ò palo para mecer.* Angl. *A ſtick or ladell where with men do ſtirre the thinges that ar ſodden on the fire.* } Cato *cap* 9. Igni bene coquito, rudicula agitato crebrò, vſque adeo dum fiat tam craſſum, quàm mel. Plin *lib.* 20. Non eſt opus in hoc vſu lanas rudiculis eſſe curatas.

Rŭdĭārĭi, dicti ſunt qui impetrarunt miſſionem artis gladiatoriæ, donati rude. οἱ ἀπολελυμένοι. Sueton. *in Tiber. cap.* 7. Rudiarijs quoque quibuſdam reuocatis autoramento centum millium dedit. ¶ Item Rudiarij dicuntur qui ſaga rudia, & noua poliunt, vt ait Hermolaus ex Feſto.

Rvdis, e, aſper, impolitus. { ἀκατέργαστος, ἀπαίδευτος, ἄξεστος. Gall. *Rude, nouueau, ruſtaut.* Ital. *Ogni coſa rozza.* Germ Unbereitet, ungezwerket, rauw. Hisp. *Coſa no labrada ò no enſeñada* Ang *Rude, ruſticall* } vt, Rude marmor, ebur rude cui artificioſa forma nulla adhuc eſt inducta. Rude argentum, id eſt, infectum, quod neque ſignatum eſt, neque alium in vſum laboratum. Liber rudis, id eſt, non ſatis diligenter excultus. Cic. *de Orat.* Quæ pueris nobis inchoata & rudia exciderunt. ¶ Transfertur inde ad animum, rudéſque illi dicuntur, qui adhuc animum non expoliuere diſciplinis, & doctrina, rerúmque vſu ἄγροικος, ἄπειρος. Idem 2. *de nat. deor.* Rudem me diſcipulum, integrúmque accipe. Ouid. *Eleg* 6. *lib.* 2. *Triſt.*

Ennius ingenio maximus, arte rudis.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 3 *Triſt.*

Ad mala iampridem non rude pectus habet.

Gell. *cap.* 21. *lib.* 15. Rudia tempora nec expolita doctrina. Idem *cap.* 13. *lib.* 13. Inexcultæ, & rudes villæ. Velleius, Rudis erat ſtudijs, Sextus Pompeius. Quintilian. Rudes anni (pueritiæ.) Velleius, Rudis intellectus Corinthiorum (vaſorum) Plin *lib* 2. *cap* 7. Sedere cœpit ſententia hæc, pariterque & eruditum vulgus, & rudem in eam curſu vadit. ¶ Rudis, genitiuo aliquando iungitur. Cic. *pro Flacco,* Homines impediti, rerum omnium rudes ignarique. Idem *lib.* 1. *Offic.* Rudes Græcarum literarum. Aliquando accuſatiuo cum præpoſitione Ad. Liuius 4 *belli Punic.* Rudem ad pedeſtria bella Numidarum gentem eſſe, equis tantùm habilem. Aliquando ablatiuo cum præpoſitione In Cic. 1. *de Orat,* Rudem in iure ciuili. ¶ Ponitur aliquando rudis pro ruſtico. Iuuenal. *Satyr.* 11.

Tunc rudis, & Graias mirari neſcius artes,

Magnorum artificum frangebat pocula miles.

¶ Interdum pro duro & inclementi. Terent. *in Phorm.* Adeon' te eſſe ingenio rudi & inexorabili?

Rŭdĭtās, atis, diſciplinarum, rerúmque imperitia. { ἀμαθία, ἀπειρία. Gall. *Rudeſſe, ignorance.* Ital. *Ruſticità, ignoranza totale.* Ger. Grobheit deß verſtands/ unkönnenheit/ unerfahrung. Hisp. *Neuedad o ignorancia.* Ang. *Rudneſſe ignorance.* }

Rŭdĭmĕntum, i, Primum artis cuiuſuis tyrocinium, ſeu prima diſciplina, qua rudes imbuuntur. { στοιχεῖον, εἰσαγωγή, εἰσαγωγικά. Gall. *Les premiers commencements de quelque art apprentiſſage, Esbauchement coup d'eſſay.* Ital. *Primo ammaeſtramento* Ger. Der anfang oder einleitung erſt bericht/ ſo man einem fürgibt/ der noch rauw iſt/und erſt anfahet lehrnen. Hisp. *Lo principio ò comienço de alguna arte* Ang. *The firſt rudiment or inſtruction or theaching of any thing.* } Vnde ponere rudimenta dicimus pro eo quod eſt artis alicuius principijs operam dare: quanquam figuratè ſimpliciter accipiatur pro rem quamlibet incipere. Cic. *in Saluſt.* Verùm eò magis odiſſe debetis hominem, qui ne incipiens quidem peccare, minimis rebus poſuit rudimentum: ſed ita ingreſſus eſt, vt neque ab alio vinci poſſit, &c. Liu. 1 *bell. Maced.* Reſponſum, & patrem eius

Syphacem

Syphacem ſine cauſa ex ſocio & amico hoſtem repentè populi Romani factum, & cum ipſum rudimenta adoleſcentiæ bello laceſſentem Romanos poſuiſſe. Sueton. *in Ner. cap.* 22. Mox & ipſe aurigare, atque etiam ſpectari ſæpius voluit, poſitóque in hortis inter ſeruitia & ſordidam plebem rudimento, vniuerſorum ſe oculis in Circo maximo præbuit. Iuſtin. *lib.* 9. Alexandrum filium XVIII. annos natum, vt ſub militia patris tyrocinij rudimenta deponeret, ad ſe acceerſit. ¶ Rudimenta & incunabula virtutis. Rudimentum lucis, pro vitæ initio, apud Plin *in Proœm. lib.* 7. Et Gell. *cap* 1. *lib.* 12. Ad fouenda vitæ & lucis rudimenta (i infantem recens natum) præſtò eſt, lac ſup) Senec. *Epiſt.* 89. Rudimenta hæc ſunt non opera. Sueton. *in Aug. c.* 64 Nepotes litteras, & natare, aliáque rudimenta per ſe plerunque docuit Idem *in Tiber. cap.* 8. Ciuilium officiorum rudimentis, Regem Archelaum, Trallianos, & Theſſalos, varia quoſque de cauſſa, Auguſto cognoſcente, defendit.

Rūdo is, udi, aſperam vocem edo. Propriè ad aſinos pertinet, qui rudere dicuntur quum vocem emittunt. { [illegible] *nohér.* [illegible]. GAL. *Rocaner, ruger, braire comme aſne ou lion.* ITAL. *Ragghiare.* GERM. Gigagen/ſchreien wie ein Eſel. HISP. *Rebuznar, proprio del aſno.* ANGL. *To braye like an aſſe or lyone.* } Ouid. 3. *de Arte,*

Vt rudit à ſcabra turpis aſella mola.

¶ Idem *lib.* 6. *Faſt.* Intempeſtiuo cum rudit ille ſono. (Aſellus, ſup.)

¶ Abuſiuè & de leonibus, & de hominibus dicitur, Virg 7. *Æneid.*

Hinc exaudiri gemitus, iraque leonum
Vincla recuſantum, & ſera ſub nocte rudentum.

Idem 9. *Æneid. de Caco,* incluſúmque cauo ſaxo, atque inſueta rudentem Perſius primam verbi eius ſyllabam produxit, quum in exemplis iam citatis corripiatur.

Rudor, is, ruditas. Apul.

Rūdēns, tis, participium. { [illegible] *nohér.* [illegible]. GAL. *Qui recane ou ruget, rugiſſant.* ITAL. *Che raggina.* GERM. Schreiend wie ein Eſel. HISP. *Coſa que rebuzna.* ANGL. *That brayeth like an aſſe.* } Ouid. 1. *Faſt* Ecce rudens rauco Sileni vector aſellus, Intempeſtiuos edidit ore ſonos.

¶ Rudens ſubſtantiuum, vide ſequentia.

Rūdēntiſībilūs, Sibilus qui rudendo emittitur. vox antiqua poëtarum licentia à Pacuuio conficta, quemadmodum incuruiceruicum pecus. Varro *lib. de ling. Lat.* eodem modo Lucilius domiporta, & repandiroſtrum.

Rūdēns, tis, ſubſtantiuum, tam maſc. quàm fœm. gener. Funem nauticum maiorem ſignificans, a malo ad puppim religatum. { [illegible] *chel él.* [illegible]. GAL. *Chable ou groſſe corde de nauire.* ITAL. *Corda, fune, ſpago, ſarta.* GERM. Ein groß Schiffſeil. HISP. *La cuerda de la naue* ANG *A cable rope.* } Quintilia. Aptare vela & rudentes diſponere. Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 1. *Triſt.*

Nunc quoque contenti ſtrident Aquilone rudentes.

quanquam etiam pro eo Plinius accepiſſe videtur quo naues continenti alligantur, quem Græci appellant [illegible]. Virg 5. *Æneid.*

———*excuſſóſque iubet laxare rudentes.*

Plaut. *Rud.* Dum hanc rudentem complico. Catullus. Candidáque intorti ſuſtollant vela rudentes. Cicer. 5. *Tuſc.* Vt mihi illud Laconis dictum in hos cadere videatur, qui glorianti cuidam mercatori, quod multas naues in omnem oram maritimam dimiſiſſet: non ſane optabilis eſt quidem, inquit, rudentibus apta fortuna. Idem 1. *de diuin.* Sed eſt quaſi rudentis explicatio. ¶ Rudentes autem ea de cauſa ſapientiſſimi dictos volunt, quòd funes cùm vento verberentur, rudere exiſtimentur, atque hunc ſonum proprium funium, non aſinorum putat. Ex Nonio. Rudentem ſeu funem omnem mouere, pro omnia tentare & experiri. Metaphora ſumpta a difficili nauigatione, in qua ſunt omnia tentanda Ex Eraſmo.

RVDVS, eris, Lapidum fruſta, & ruinarum materies. Eſt autem duplex, nouum ſcilicet, & vetus. { [illegible]. GAL. *Toute rude matiere ſoit vieille, ſoit neufue moillons plaſtras & ſemblables.* ITAL. *Scaglia ogni vecchia materia di roto edificio, come pietre, calce & ſimili.* GERM. Allerley matery von einem zerbrochnen gebaw/als zerbrochne ſtein/kalck ſcherben und dergleichen HISP. *La vaſſura.* ANGL. *Shardes or peeces of ſtones brokē, rubbell or rubbiſh of olde houſes.* } Nouum rudus eſt materia pauimenti, hoc eſt, ſaxa recens contuſa, ſeu teſtæ confractæ cum calce ad pauimentum faciendum Vitruu. *lib* 7. Deinde ruderi nouo pars tuſæ admiſceatur, calciſque duæ partes ad quinque mortarij mixti omnibus præſtent reſponſum Vetus rudus, eſt materia veterum pauimentorum, & dirutorum ædificiorum, quæ lapidibus & teſtis confractis, calcéque arena commiſta conſtat Plinius. Complantatæ veteri rudere erant viæ. Liu. *lib* 6. *bell Pun* Cum rudera milites religione inducti iacerent. Suet. *in Ner. c.* 38. Pollicitus cadauerum & ruderum gratuitam egeſtionem, nemini ad reliquias rerum ſuarum adire permiſit. ¶ Antiqui *Raudus* & *rodus* dicebant, teſte Feſto, eóque nomine, non ſolùm lapidum fragmenta, verum etiam rem omnem rudem, & impolitam ſignificant. Qua de re vide plura paulò antè in dictione *Raudus.*

Rudiſculum, vide ſuprà in *Raudus.*

Rūdēro, as, eſt, rudus induco: vt *erudero*, rudus eiicio. { [illegible]. GAL. *Pauer ou remplir de moellon neuf ou de vieilles matieres d'edifices ruinez.* ITAL. *Empire di tale materia, meſcolataui calcina.* GER. Mit ſtein und kalck gemüſel beſchütten. HISP. *Xaharrar ò ripiar la pared.* ANG. *To paue or fill with rubbish of old houſes.* } Vitruu. *lib.* 7. *cap.* 1. Ne minori ſaxo quam quod poſſit manus implere, cruſtuminationibus inductis ruderetur. ¶ Eruderare verò eſt rudus eiicere. [illegible]. Varro *de re ruſt. lib.* 1 *cap.* 1. Solùm oportet eſſe eruderatum & procliuum, vt euerri facilè queat.

Ruderatus ager, dicitur qui veterum ædificiorum materia ſcatet. [illegible]. Plinius *lib.* 21. *cap.* 4. Roſam ſiccis locis quàm humidis odoratiorem conſtat naſci: ferendam nec pinguibus, nec argilloſis locis, contentamque ruris: Proptereque ruderatum agrum amare.

Rūdērātio, nis, verbale. [illegible]. Vitruu. *lib* 7. *c.* 1. Primúmque incipiam de ruderatione, quæ principia tenet expolitionum.

Rudearius, a, um, ad rudera expurganda factus: vt

Ruderarium cribrum, ab Apuleio appellatur cribri genus maius, ex membranis, minutis foraminibus pertuſis, quo rudera, hoc eſt, lapilli, conſimiléſque ſordes è frumento expurgantur. Pollinarium autem, ſiue excuſſorium cribrum dicitur, quod ex ſetis equinis, aut linteo rariore confici ſolet, ad pollinem a furfuribus ſecernendum.

Rūdētum, i, locus plenus rudere, hoc eſt, lapidum fragmentis & materia ruinæ. [illegible] GALL. *Vn lieu plein de vieilles materes de baſtimens, cheuts ou abbatus.* ITAL. *Luogo pieno di ſceglie.* GER. Ein ort dar da ligt voll ſcherben / ſteinen / und anderem gemüſel eines zerbrochnen gemeurs HISP *Coſa llena de los caſſcos de los edificios viejos* ANG *A place full of rubbell or shardes of old houſes.* } Cato, Lentem in rudeto & rubricoſo loco qui herboſus non ſiet, ſerito.

Rufæ, oppidum Campaniæ, cuius meminit Macrob *lib.* 7. Quippe Rufas, Batulúmque tenent, &c.

Rufillus, & Gorgonius, duo quidam, de quibus prouerbialiter illud dictum eſt ab Horatio, Paſtillos Rufillus olet, Gorgonius hircum. In duos aliquos diuerſis laborantes vitiis. Siquidem vt vitio dandum, ſiquis hircum oleat: ita adæquè vituperandum, ſiquis oleat vnguenta. Nam paſtilli, pilulæ ſunt vnguentariæ. Alterum ſputci eſt, alterum mollis.

Rufinus, vir conſularis à Fabricio Cenſore damnatus, quòd decem pondo argenti apud eum inuenta eſſent. ¶ Rufinus alter, vna cum Stilicone & Gildone relictus a Theodoſio Iuniore imperij adminiſtrator, pro tutela Arcadij & Honorij filiorum: Gildo in Africa, Stilicon in occidente, Rufinus verò in Oriente: omnes ſanè cupiditate regni incenſi in ſuos principes arma conuerterunt, ex quo diuerſis modis oppreſſi periere. Extant in hunc Rufinum Claudiani poetæ inuectiuæ.

Rufimacenæ, plurali numero, oppidum Campaniæ. Cato *cap.* 22. Venduntur ad Rufimacenas nummis centum octoginta, &c.

RVFVS, a, um, color non planè ruber, ſed ad flauum nonnihil declinans. { [illegible] *adhmoni* [illegible] *adhamdhám.* [illegible]. GALL. *Roux.* ITAL. *Roſſo.* GERM. Feuerrot oder rotprecht. HISP *Ruuio, roxo ò bermejo.* ANGL. *Reddiſhe, or ſomewhat redde with yallow.* } Martial. *epigram.* 129. *lib.* 14.

Rufus color pueris militibúſque gratus.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Qua facie fuit? Rufus quidam, ventrioſus. Martial. *lib.* 14.

Roma magis fuſcis veſtitur, Gallia rufis.

Terentius *in Heauton.* Rufámque illam virginem, &c. Plin. *lib.* 12. *cap.* 12. Sincerum quidem leuitate deprehenditur & colore rufo. Rufior comparatiuus. Idem *lib.* 16. *cap.* 14. Namque & materies maris dura, rufiórque ac nodoſa. ¶ Rufus color dictus à rubore. Vide Gell. *cap.* 26. *lib.* 2

Rūfulūs, diminutiuum. { [illegible]. GALL. *Rouſſelet.* ITAL *Roſſeto.* GERM. Rotlecht HISP. *Ruuio vn poco.* ANG. *A litle reddiſh and yallow.* } Plaut. *in Amph.* Vt primùm coiuit cicatrix rufula. Idem *in Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Macilentis malis, rufulus.

Rufuli, appellati ſunt Tribuni militum, non à populo, ſed à Conſule facti, quod de eorum iure Rutilius Rufus legem tulerit Hi poſtea mutatione vnius literæ Rutuli ſunt appellati. Feſtus.

Rūfĕo, es, Rufus ſum. { [illegible] *adhóm.* [illegible]. GALL. *Deuenir roux.* ITAL. *Eſſere roſſo.* GERM. Rot ſein. HISP. *Enruuiarſe, enroxarſe.* ANGL. *To waxe ſomewhat reddiſh and yallow* } vnde Rufeſco. [illegible]. Plinius *lib.* 10. *capit.* 29. Grues ſenectute nigreſcunt: merula ex nigra rufeſcit.

Rūfo, as, Rufum facio { [illegible]. GALL. *Rouſſir, faire roux.* ITAL. *Far roſſo.* GERM. Rot machen. HISP. *Enruuiar o enroxar otra coſa.* ANGL. *To make reddiſh.* } Plin *lib.* 15 *cap.* 21. Rufatur capillus primum prodeuntibus nucleis Et *lib.* 23 *c.* 2. Tunc addito lentiſco oleo illita vna nocte rufat capillum.

Rufus Purpurio, Legatus Romanorum in concilio Ætolorum, apud Liu. *lib.* 31 ¶ Rufus, Centurio ſub Scipione Africano, cuius & res geſtas, & & belli apparatum deſcripſit. Autor Appianus. ¶ Virginius Rufus orator egregius, interfectus à Nerone, de quo Tacitus Virginium (inquit) Rufum claritudo nominis extulit. Et *paulo inferius*, Nam Virginius Rufus ſtudia iuuenum eloquentia, Muſonius præceptis ſapientiæ fouebat. Rufus poëta Bononienſis, cuius meminit Martial.

Fundo tuo lacrymas orbata Bononia Rufe,
Et reſonet tota planctus in Æmilia.

¶ Rufus medicus inſignis, qui ſub Traiano principe floruit, multáque conſcripſit, quorum nihil ad nos peruenit: ſæpe tamen ab aliis teſtis citatur. ¶ Rufus, Corinthius ſophiſta quanquam diuitiis & generis nobilitate pollebat: plus tamen ad eius laudem dicendi gloria linguæque gratia contulit. Autor Philoſtratus.

Ruga, cognomen ſiue cognomentum fuit Sp. Carbilij, viri nobilis. Gell. *cap.* 3. *lib.* 4.

RVGA, æ, Contractio cutis in plicas & quoſdam quaſi ſulcos: cuiuſmodi in ſenibus conſpici ſolent. { [illegible] *chebáb* [illegible]. GALL *Ridé, plis* ITAL. *Rappa falda, reſpargreccia.* GERM. Ein runtzel HISP. *La Ruga.* ANGL. *A wrinkle.* } Cicero 1. *de ſenectute.* Non cani, non rugæ repentè autoritatem arripere poſſunt, ſed honeſtè acta ſuperior ætas. Ouidius. 14. *Metamorph.*

———*& rugis peraranit anilibus ora.*

Idem 1. *de Arte,*

Iam venient rugæ quæ tibi corpus arent.

Perſius,

———*Iam decies redit in rugas.*

Iuuen. *Satyr.* 14.

Hoc quoque ſi rugam trahit, extenditque labellum.

Tanta ſumma non ſatiat, ſed corrugat, & iratum reddit adductúmque vultum. Plicæ quoque in veſtibus eminentes, rugæ dicuntur: quemadmodum contra cauitates inter plicas, ſinus appellamus. Plin. *lib.* 5. *c.* 8. Præter quæ in veſte rugas & ſinus inuenit ¶ In arborum quoque fructibus qui ante maturitatem ſunt decerpti, aſperitates quædam, & corticis contractiones oriuntur, quæ a ſimilitudine rugarum anilium veniunt, & ipſæ in nominis huius communionem. Plin. *lib.* 12. *c.* 7. Semina

ſunt, præterquam ab Ouidio, commemoratus: ob id fortaſſis, quòd non alibi, quàm in Ponto naſcatur, vbi ſupremis ſuis temporibus opus hoc Ouidius inchoauit. Vide Plinium *lib.* 32 *cap. vlt.*

Rhacoma, herba de qua Plinius *lib.* 37. *cap.* 12. Rhacoma (inquit) affertur ex his quæ ſupra Pontum ſunt, regionibus. Radix coſto nigro ſimilis, minor & rufior paulò, ſine odore, calefaciens geſtu, & aſtringens. Ruellius eandem putat, cum ea quam ſupra Rha Ponticum vocari diximus. ſuſpicatur tamen apud Plinium vocem eſſe corruptam.

Rhădămanthŭs, ῥαδάμανθος, Iouis ex Europa filius, & Rex Lyciæ, qui quòd ſeuerus fuerit iuſtitiæ executor, fingitur à poëtis apud inferos nocentum explorare culpas. De quo Virg. *Æneid. lib.* 6.

Gnoſſius hæc Rhadamanthus habet duriſſima regna,
Caſtigátque, auditque dolos, ſubigitque fateri,
Quæ quis apud ſuperos furto lætatus inani.
Diſtulit in ſeram commiſſa piacula mortem.

¶ Minos leges ferebat: Rhadamanthus obſeruare faciebat. Plut. *in Theſeo.*

Rhadata, æ, ῥάδατα, oppidum Syenitarum in Æthiopia, in quo felis aurea pro Deo colebatur. Autor Plin. *lib.* 6. *c.* 29.

‖ Rhæbus, ῥαιβὸς, curuus: vnde ῥαιβοσκελὴς loripes.

Rhædeſtus, vrbs Thraciæ ad littus Propontidis, hodie *Rodeſto.*

Rhegium, Reggio, in Italiæ humero, vt ait Plinius, ſitum, totius Calabriæ metropolis, & ſedes Archiepiſcopalis antiquiſſima, dicitur Rhegium Iulij, ad alterius Rhegij diſcrimen.

Rhegium Lepidi, *Reggio.* V. E. antiqua Æmiliæ, ſub A. Bononienſi ‖

Rhæti, ῥαιτοὶ Stephano, Populi à Tuſcis oriundi, qui à Gallis ſedibus ſuis pulſi, loca vtrinque Alpibus vicina occuparunt, & à nomine Rhæti ducis ſui Rhætiam nominarunt. Hinc Rhæticæ vites, & Rhæticum vinum, inter generoſa Italiæ vina non poſtremum locum obtinens. Naſcitur autem hoc in Rhæticæ parte quæ ab Alpium radicibus Veronam Comúmque pertingunt.

Rhætĭă, ῥαιτία Stephano, Europæ regio eſt, quæ (vt *lib.* 2. Ptolemæus refert) ab Occaſu limites habet montem Adulam, & fontes Danubij & Rheni, ab ortu Lycum fluuium qui in Danubium exit, & Rhætiam à Vindelicia diuidit: à Septentrione Danubium: à Meridie Alpibus terminatur ſupra Galliam Ciſalpinam. Poſt Rhætiam, versùs Orientem ſequitur Vindelicia, Cui Noricum adhæret, Æno tantùm fluuio diſtincta. { Die Linngöw. } Diuiditur hodie Rhætia in duas partes, ſuperiorem & inferiorem. Superior Rhætia appellatur totus ille tractus qui ab Heluetiorum finibus initium ſumens, bonam Galliæ Ciſalpinæ partem ad Larium vſque lacum occupat. Huius tractus incolæ vulgò *Griſones* appellantur. { Die Graawpündter / Eurwahlen. } Inferior à Lyco amne qui hanc à ſuperiore diuidit, ſumit principium, & vſque ad Ænum fluuium porrigitur, qui Rhætiæ & Norici terminus eſt. Hanc hodie incolunt Boioarij. { Das Beierland. }

Rhætico, onis, mons eſt in Rhætia, vt eſt autor Pomponius Mela *lib.* 3.

Rhæticus, a, um, vnde Rhæticum vinum, quo maximè delectatus eſt Auguſtus, vt teſtatur Suet. *in eius vita c.* 77.

Rhaga, æ, ſiue Rhagæ, arum, ῥάγα, ῥάγαι, Mediæ vrbs à Nicatore condita, & ab ipſo quidem Europus, à Perſis verò Arſacia appellata. Autor Strabo *lib.* 11.

Rhăgădēs, ῥαγάδες, & Rhagadia neutri generis, Vocantur ſciſſuræ quæ in ſede & pedibus proueniunt. Dictæ rhagades a verbo Græco ῥαγίζω, quod ſignificat abrumpo. Plin. *lib.* 13. *c.* 4. Attrita ſanat & furfures, rhagadas, condylomata, articulos luxatos. Idem *c.* 7. *eiuſdem libri*, Arboris ipſius cinis ex melle.

Rhăgĭŏn, ῥάγιον, Aranei genus acino nigro ſimile, pedes breuiſſimos habens, óſque quàm minimum, ſéque ſub aluo, ita dictum ab acini parui ſimilitudine, quod Græci ῥάγιον appellant. Vide Plinium *lib.* 29. *cap.* 4.

Rhăgŏĭdēs, tunica. ῥαγοειδὴς χιτὼν, tertia oculi tunica eſt, inter κερατοειδῆ & ἀμφιβληστροειδῆ ſita, nigræ vuæ acini ſimilitudinem referens: vnde & nomen accepit. Ducit originem ex tenui meninge: vnde & χοροειδὴς appellatur. Parte ſui anteriore, & media, foramen habet quod pupillam vocamus, Celſus *lib.* 7. *cap.* 7. de natura oculorum loquens, Oculus, inquit, ſummas habet duas tunicas, ex quibus ſuperior à Græcis, κερατοειδὴς vocatur. Ea, qua parte alba eſt, ſatis craſſa, pupillæ loco extenuatur. Huic inferior adiuncta eſt, media parte qua pupilla eſt, modico foramine concaua, circa tenuis, vlterioribus partibus ipſa quoque plenior, quæ χοροειδὴς à Græcis nominatur. Hæ duæ tunicæ quum interiora oculi cingant, rurſus ſub his coeunt, extenuatæque, & in vnum coactæ, per foramen, quod inter oſſa eſt, ad membranam cerebri perueniunt, eique inhæreſcunt. Sub his autem, qua parte pupilla eſt, locus vacuus eſt.

‖ Rhagologus, ῥαγολόγος, acinos colligens. Eſt epitheton echini. ‖

Rhāmnēs, ſiue Rhamnenſes, equites Romani erant, vel vna ex Romanis tribubus. Acron. Rhamnes, Luceres, Tatienſes, Romanæ tribus, erant, vel, vt verius, equites. Varro *lib.* 4. *de L. L.* Ager Romanus primùm diuiſus in partes tres: à qua tribus appellatæ, Tatienſium, Rhamnum, Lucerum nominatæ, vt ait Ennius. Tatienſes à Tatio, Rhamnenſes à Romulo, Luceres (vt ait Iunius) à Lucumone. Hæc ille. Rhamnenſes, vnde, docet Plut. *in Romul.*

Rhāmnēs, etis, penult. genitiui prod. ῥάμνης, Regis & auguris nomen, qui Turni partes ſequutus, nocte dormiens, à Niſo eſt interemptus. Virg. *lib.* 9 *Æneid.*

——Simul enſe ſuperbum
Rhamnetem aggreditur, qui forte tapetibus altis
Extructus toto proflabat pectore ſomnos.

Rhāmnūs, ῥαμνοῦς. Genitiuum facit Rhamnûntis: ſicut Amathus Amathûntis Trapezus Trapezûntos. Erat autem Rhamnus, Atticæ regionis vicus, Amphiarai templo, & Nemeſis Phidiacæ ſimulacro inſignis. Vide Pomponium Melam *lib.* 2.

Rhāmnūsĭŭs, a, um, quod eſt ex Rhamnunte. ῥαμνούσιος. Terent. *in Andr.* Hoc certè ſcio, Rhamnuſium ſe aiebat eſſe.

Rhāmnūsĭă, ῥαμνουσία, Indignationis dea, quam Græci Νέμεσιν vocant: quæ ab iis pœnas repetere exiſtimabatur, qui præſentibus bonis ſe indignos præbuiſſet. Idcirco autem Rhamnuſia dicta eſt, quòd eius ſimulacrum pulcherrimum eſt Rhamnunte (is Atticæ vicus eſt) coleretur, ab Agoracrito Pario, Phidiæ diſcipulo cælatum. De hac Ouid. *lib.* 5 *Triſt.*

Exiget at dignas vltrix Rhamnuſia pœnas.

Rhamnuſis, idis, Patronymicum fœ. ῥαμνουσὶς. Ouid 4. *Metam.*

——memorémque time Rhamnuſidis iram. hoc eſt Rhamnuſiæ.

Rhāmnūs, i. { ῥάμνος. Gall. *Burgeſpine ou nerprun.* Ital. *Pruno albero ſpinoſo.* Germ. Weiſſer ſtrechdorn. Hisp. *Cambron.* Ang. *A whin.* } Rubi genus eſt candidius & fruticoſius, ramos ſpargens, rectis aculeis, non vt cæteri aduncis, foliis maioribus, Sunt & alia Rhamni genera, quæ vide apud Plin. *lib.* 24. *cap.* 14. & Ruellium *lib.* 2. *cap.* 153.

Rhampſinitus, ῥαμψίνιτος, Rex Ægypti, Protei ſucceſſor, qui filiam ſuam proſtituit, vt ærarij ſui furem deprehenderet. Vide Horat. *lib.* 2.

Rhăphănŭs, i. ῥαφανίς. Dioſcoridi. Gal. *Raiffort.* Ital. *Radice, ramaso* Germ. Rättig. Hisp. *Rauano.* Ang. *Radiſch.* } Herba eſt notiſſima, quam Romani Radicem vocant, in aſſarum carnium condimentis præcipuam habens gratiam.

Rhaphanus agria Plinio, ῥαφανὶς ἀγρία, Dioſcoridi. Herba eſt ad Rhaphani ſimilitudinem accedens, quam Romani & rhaphanum ſylueſtrem, & armoraciam vocant. Vulgus *rapentiam* appellant.

Rhaphea, ῥάφεια, apud Ptolemæum *lib.* 5. *cap.* 16. Vrbs Paleſtinæ Iudeæ ad Iordanem fluuium, quæ hodie *Rama* appellatur.

Rhāphĭŭs, animal eſt effigie lupi, pardorum maculis, quod ante ludos Pompeij magni Roma non viderat. Alio nomine dicitur chaus. Vide Plin. *lib.* 8. *c.* 19.

Rhēă, ῥέα, cæli & terræ filia, quæ alio nomine Cybele, κυβέλη, dicitur. { Die Fraw Saturni / ſonſt Cybele genant. } Vide *Cybele.*

Rhea Sylula, ῥέα σιλβία, filia fuit Numitoris, Remi & Romuli mater, quæ alio nomine Ilia dicitur. Vide Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, & ea quę ſuprà annotauimus in dictione *Ilia.*

Rhēbās, ῥήβας, Orpheo in Argona. fluuius eſt in faucibus Boſphori Thracij. Plin. *lib.* 6. *c.* 1. Ergo à faucibus Boſphori eſt amnis Rhebas, quem aliqui Rheſum dixerunt.

‖ Rhecta, ῥέκτης, effractor. ‖

Rhēdă, æ, genus vehiculi currus; in quo geſtabantur nobiliores in villas ſuas, cuiuſmodi ſunt hodie, quos Itali *cocnes* vocant. { ὄχημα ζεῦγος. Gal. *Vne ſorte de chariot leger, vn coche.* Ital. *Cocchio, carretto.* Germ. Ein ringer karren / ein roſſ wagen. Hisp. *Coche, carro.* Angl. *A coche or chariot.* } Quintilianus *cap.* 9. *lib.* 1. Gallicum vocabulum eſſe docet, eiuſdem ferè ſignificationis cuius eſt apud Latinos Carruca. Galli vocant etiam *Carrosse.* Cic. *Attic lib.* 5. Hanc epiſtolam dictaui ſedẽs in rheda, quum caſtra proficiſcerer. ¶ Rheda meritoria. Suet. *in Cæſ. cap.* 57. Longiſſimas vias incredibili celeritate confecit expeditus, meritoria rheda, centena paſſuum millia in ſingulos dies. Et Gell. *c.* 25. *lib.* 10. In rheda diſputabat ſedens.

Rhēdārĭŭs, dictus eſt auriga, rectórque ipſius rhedæ. { ζευγηλάτης. Gal. *Charretier.* Ital. *Carrettier* Germ. Ein furman oder karrer / der ein roſſwagen fürt. Hisp. *Caretero.* } Cicer. *pro Milone*, Aduerſi rhedarium occidunt.

Rhēdārĭŭs, adiectiuum, ζευγηλάτης, vt Rhedarius mulus, qui rhedam ducit. Varro 3. *de re ruſt. cap.* 17. Celerius voluntate Hortenſij ex equili educeres rhedarios, vt tibi haberes mulos, quàm è piſcina barbatum mullum. Inde *Epirrhedium*, de quo ſuprà.

Rhedones, Galliæ populi in ducatu Britanniæ, de quibus Cæſ. *in Comment.* Vulgò *Rènes.*

Rhegma, ῥῆγμα, ciuitas quædam. Eſt ſinus iuxta Perſicum ſinum. Steph.

Rhegyum, ῥήγιον Stephano. Extremum agri. Brutij oppidum eſt, vt Græci nomen dedêre à fractura fractum, quòd ibi Sicilia ab Italia credatur eſſe auulſa. ῥήγνυμι enim Græcis rumpere eſt, & ῥῆγμα, ruptura. Huius oppidi incolæ dicti ſunt Rhegyni ῥηγῖνοι Stephano. ¶ Regium ſine aſpiratione, Ciſalpinæ Galliæ oppidum eſt, non longè à Parma, & Mutina à Lepido inſtauratum, quod & Regium Lepidi ad differentiam alterius dicitur, à quo Regienſes vulgò *Reggio.*

‖ Rhembus, ῥέμβος, vel ῥεμβὸς, vagabundus, erro. ‖

Rhēmi, ῥῆμοι, populi Galliæ Belgicæ, Mediomatricibus, & Leucis finitimi, vt ſcribit Cæſar *in Commentariis*: vnde pretioſiſſimum telæ genus Rhemenſe, communicata aliis quoque Galliarum populi textrini gloria. Meminit horum Plin. *lib.* 4. *cap* 17. Vulgò *Reims.*

Rhenea, ῥήνεια, Exigua eſt inſula Delo vſque adeò vicina, vt à Polycrate Samiorum tyranno duæ hæ inſulæ catenis aliquando fuerint connexæ. In hanc defunctos ſuos Delij inferebant eò quòd in Delo nec parere licebat, nec mortuos ſepelire, nec canem alere. Autor Thucyd. *lib.* 1. *&* 3 *belli Pelopon.*

Rhēnōnes, veſtes pelliceæ ex ouium præcipuè, & caprarum pellibus confectæ. { διφθέραι, σισύραι. Gall. *Groſſes robbes fourrées* Ital. *Veſte groſſe foderate.* Germ. Beltzkleid voroh auß ſchaff oder geiß fellen gemacht. Hisp. *Gamarros ò veſtiduras de pellejas.* Angl. *Furred garments.* } Varro *lib.* 5. *de L. L.* Rheno Gallica. Meminit Saluſt. & Chariſius. quæ vox a Græcis fluxiſſe putatur, qui oues ῥῆνας appellant. Quanquam non deſunt qui à Rheno fluuio nomen ſumpſiſſe exiſtimant, propterea quòd Rhenam populi hiſce peculiariter vtebantur. Cæſar *in Commentariis lib.* 6. ſcribit, Germanos vti paruis rhenonum tegumentis.

Rhēnŭs, i, ῥῆνος, & Rhenum, vtroque modo dicitur pro fluuio inſigni Germaniam à Gallia dirimente, qui de iugo Rhetiarum Alpium defluens, circa Batauorum fines in tria cornua diuiditur, totidemque oſtiis in Oceanum influit. Tria Rheni cornua, teſte Altamero *in Tacitum*, & Glareano *in Cæſarem* a Germanis hodie nominantur. Lecca VValis, & Iſella. quorum poſtremum olim non erat ſed à Druſo aduersùs Germanos bellum gerente, ducta foſſa a Rheno ad mare, effectum eſt vt munimentum eſſet aduerſus incurſus Barbarorum. Quare mirum non eſt ſi tertium hoc oſtium Virgilio fuerit ignotum, qui Rhenum vocat bicornem, quaſi duo oſtia habentem. Horat. *de Arte Poetica*, Rhenum protulit in neutro genere, quum ait,

Aut

Aut flumen Rhenum, aut pluuius deſcribitur arcus.

Vulgò *Rin.* { Der Rhein. } Eſt item Rhenus Bononienſis, Italiæ fluuius apud Bononiam. cuius meminit Plin. *lib.* 3. *c.* 16.

Rhēŏn, *ῥῆον*, à Græcis appellatur radix nobilis, quam Romani Rheponticam, Arabes Rhabarbarum vocant. de hac vide ſuprà in dictione *Rha.*

Rhēsus, *ῥῆσος*, Thraciæ Rex, qui quum Troianis aduersùs Græcos auxilio veniſſet, noctúque hoſtium caſtra vellet explorare, ab Vlyſſe & Diomede interceptus eſt interfectus, vt latiùs deſcribit Homer. *lib.* 10. *Iliad.* Ouid. 13. *Metam.* Perij, tentoria Rheſi. ¶ Eſt & Rheſus Troadis fluuius, non procul ab Ilio fluens, teſte Strabone *lib.* 13.

Rhetia, æ, Rhetus, ti, Rhetico, conis & Rheticus, a, um, vt Rheticum vinum: vide *Rhætia*, ſuprà.

RHĒTŎR, { *ῥήτωρ.* GAL. *Retoricien, orateur.* ITAL. *Retore colui ch' inſegna l'arte oratoria.* GER. Ein lehrer der kunſt deß zierlichen vnd menſchlichen redens. HISP. *Salio en arte de bien orar, el qu. enſeña la retorica.* ANG. *A Rhetoricien.* } Qui artem oratoriam docet, differtque ab oratore, quòd orator ſit qui in iudiciis, & concionibus cauſas agit: rhetor qui rhetoricen profitetur: declamator, qui aut docendi alios, aut exercendi ſe gratia fictam cauſam agit, vt in veris poſtea cauſis ſit exercitatior. Cic. *Q. Frat.* Pæonius Rhetor, homo, opinor, valde exercitatus. Idem 4. *Philipp.* Quaſi rhetor ille te diſertum facere potuiſſet. Apud Græcos tamen rhetores etiam dicuntur qui apud Latinos oratores: nec mirum, quum ab eloquendo rhetores dicti ſint, teſte eodem 3 *de Orat.*

Rhētŏrĭcă, æ, ſiue Rhetorice, dicendi ars, { *ῥητορική.* GALL. *Retorique.* ITAL. *Arte de ben' parlare, retorica.* GER. Die kunſt zierlich vnnd wol zu reden/rhetoric. HISP. *La retorica, arte de bien hablar.* ANG. *Rhetorick* } Cicer. 2. *de finib.* Zeno omnem vim loquendi in duas partes tributam eſſe dicebat: rhetoricam palmæ, dialecticam pugno ſimilem eſſe, quòd latiùs loquerentur rhetores, dialectici autem compreſſiùs. Quint. *lib.* 2. *c.* 15. Huic eius ſubſtantiæ maximè conuenit finitio, rhetoricen eſſe benedicendi ſcientiam.

Rhētŏrĭcă, orum. { *τὰ ῥητορικά.* GALL. *Liure de rhetorique.* ITAL. *Libri de retorica.* GER. Rhetoriſche bücher / das iſt/in welchen die kunſt begriffen iſt. HISP. *Libros de rethorica.* ANGL. *Bookes of rhetorick.* } Libri rhetorica conſcripti, ſiue ipſæ præceptiones rhetoricæ. Cic. *de Fato*, Mihi veſtra rhetorica ſatis non ſunt.

Rhetorici, orum, ſubſtantiuum generis maſculini. Libri de Rhetorica ſcripti. Quintil. *lib.* 3. *cap.* 1. Poſt quem tacere moleſtiſſimum foret, niſi & rhetoricos ſuos ipſe adoleſcenti elapſos diceret de Cicerone. Idem numero quoque ſingulari vſus eſt *lib* 3. *cap* 1. Sicut & Ciceronis quoque rhetorico primo manifeſtum eſt. Et rurſus *cap.* 8. Nec me fallit, in primo Ciceronis rhetorico aliam eſſe loci negotialis interpretationem.

Rhētŏrĭcŭs, a, um, *ῥητορικός, ή, όν*, oratorius. quod ad rhetorem, ſiue rhetoricen pertinet. Cicer. 2. *de Orat.* Rhetoricis quibuſdam libris, quos tu agreſtes putas. More rethorico loqui. Idem 1. *de Orat.* Ars rhetorica, idem 4. *de finib.*

Rhetoricóteros, *ῥητορικώτερος*, magis Rhetor. Cic. 3. *de Orat.* Quæ quum dixiſſet, in Albutium illudens, ne a me quidem abſtinuit.

Craſſum habes generum, ne rhetoricoterò' tu ſis

Verſus eſt fictus à Cicerone, ad antiquum morem. Rhetoricotero dixit pro rhetoricoteros. Veteres enim s finalem frequenter elidebant.

Rhētŏrĭcè, aduerbium. *ῥητορικῶς*, rhetorico more, oratorio artificio. Cic. *de claris Oratoribus*, Hanc enim mortem rhetoricè & tragicè ornare potuerunt. Idem 2. *de finibus*, Rhetoricè igitur, inquam, nos mauis, quam dialecticè diſputare.

Rhetorico, rhetoricè loquor: ſuauiloquens ſum ad decipiendum. Nonius *Aſinio*, Age nunc, quando rhetoricaſti, reſponde quod te rogo. vſitatius verò eſt.

Rhētŏrĭcŏr, aris, Rhetorum more loquor. *ῥητορεύω*. Hieronymus *contra Heluidium*, Rhetoricati ſumus, & in morem declamatorum paululum luſimus.

Rhētŏrĭſo, as, Rhetoricè loquor. *ῥητορίζω*. Nonius.

‖ Rhetra, lex. nominatim Lycurgi ll. rhetræ vocabantur, vt axones Solonis. Eſt autem *ῥήτρα* dictio, lex, pactum, conuentio, & decretum. ‖

RHEVMĂ, tis, { *ῥεῦμα.* GALL. *Rheume, catarrhe, defluxion.* ITAL. *Deſceſa di humore.* GERM. Ein fluß/der ab der von dem haupt abhin ſelt. HISP. *Decurſo, ò auenida de humor.* ANG. *A rheume or catarre, diſtiling of humours frome the head.* } Fluxio humoris à cerebro in partem aliquam decumbens, à *ῥέω*, fluo.

Rheŭmătĭcŭs, adiectiuum. { *ῥευματικός.* GAL. *Rheumatique, catarreux.* ITAL. *Reumatico.* GER. Dem offt die flüß abhin fallen haupt flüſſig. HISP. *Que tiene romadizo.* ANG. *Sick of the catarre or humores deſtilling frome the head.* } Qui rheumate ſiue fluxione laborat. Plin *lib.* 19. *c.* 4. Aut tritas clyſteribus infundendas orthopnoicis, aut rheumaticis.

‖ Rheumatidio, as. Ea voce Theodorus Priſcianus medicus aliquoties vtitur, pro Græca *ῥευματίζομαι* vt, ſi oculi rheumatidiauerint. ‖

Rheŭmătĭſmus, i. { *ῥευματισμός*, GAL. *Rheume, catarre* ITAL. *Sfreddimento.* GERM. Ein hauptfluß ſo den pfnüſel machet. HISP. *El romadizo.* ANG. *The rheume or catarre.* } Fluxio humoris a cerebro manans, odoratus inſtrumentum obturans, & grauedinem afferens. A verbo *ῥευματίζομαι*. quod eſt in fluxione noxij humoris infeſtor & grauedine laboro. Plin. *lib.* 22. *c.* 18. Decoquuntur in cibo contra fluxiones, quas Græci rheumatiſmos vocant.

Rhēxēnŏr, *ῥηξήνωρ*, Nauſithoi filius, & frater Alcinoi Phæacum regis, & pater Aretes, ab Appolline ſagittæ ictu interfectus, teſte Homero *circa initium lib.* 7. *Odyſſea.*

‖ Rhexia, herba. ‖

RHINA, *ῥίνη*, piſcis eſt quæ & ſquatina Plin. *lib.* 32. *c. vlt.* Rhina quem ſquatum dicimus, &c.

Rhinobatus, vide *Rhina.*

Rhinocephalus, *ῥινοκέφαλος*, animal. Geſnerus ex phyſiologo obſcuro dicit, quòd ceruicem equinam habeat cum vniuerſo corpore, & flammas ex ore eructet, quibus homines pereant. Vox eſt ex *ῥὶν* & *κεφαλή*. quaſi dicatur *naſiceps.*

RHĪNŎCĔRŌS, otis, { [illegible] *ῥινόκερως.* GAL. *Vne ſorte de beſte en Egypte qui a vne corne ſur le nez, vne licorne.* ITAL. *Animale in Egitto ch' ha vn corno ſu'l naſo.* GERM. Ein gröſ vierfüſſig Thier in Egypten/hatt an der Naſen ein Horn. HISP. *Animal que tiene vn cuerno ſobre la nariz.* ANG. *An vnicorne.* } Animal quadrupes, habens in nare vnum cornu, vnde hominem ſagacem, & prudentem, naſum rhinocerotis habere dicimus. Mart *lib.* 1.

———*iuuenesque,*

Et pueri naſum rhinocerotis habent.

Rhinoceros (inquit Plin. *lib.* 8. *cap.* 20.) genitus hoſtis elephanto: cornu ad ſaxa limato præparat ſe pugnæ, in dimicatione aluum maximè petens, quam ſcit ſuis ictibus peruiam eſſe. Solinus dicit repandum eſſe, id eſt, recuruum eius cornu, & attritum cautibus in mucronem excitari: pugnaréque cum elephantibus, longitudine parem, breuioribus cruribus. Pauſanias affirmat rhinocerota duo habere cornua, alterum inſigni magnitudine ex naribus extans: alterum quod ſupernè erumpit, exiguum quidem, ſed validiſſimum. Feſtus, Rhinocerota quidam putat eſſe bouem Ægyptium. Suet *in Aug cap* 43. Publicare Rhinocerotem apud Septa: Tigrim in ſcena, &c. ¶ Rhinoceros, metaphoricè, Lucilio dicitur, qui dente eminente bronchus eſt eius verſus eſt,

Bronchus bouillanus dente auerſo eminulo, hic eſt rhinoceros.

¶ Compoſitum nomen à *ῥὶν, ῥινός*, quod naſum ſignificat, & *κέρας* cornu ¶ Mart. *lib.* 14 rhinocerotem figuratè poſuit pro gutto rhinocerotis cornu confecto, quo oleum in balneis locorum corporibus guttatim ſolebat inſtillari. Verba eius ſunt hæc,

Geſtauit modò fronte me iuuencus:

Verùm rhinocerota me putabis.

Rhinocerotius, um, ad rhinocerota pertinens.

Rhīnoclíſia, alterum callæ herbæ genus, de quo Plinius *libr.* 17. *cap.* 8.

Rhīphæi montes, *ῥιπαῖα ὄρη*, montes Septentrionales Scythiæ: quorum meminit Plin. *lib.* 4. *cap.* 12. Græci hoc nomen in ſecunda ſyllaba non aſpirant, quòd *ἀπὸ τῆς ῥιπῆς*, hoc eſt, à flatuum vi deductum putent: quòd ibi vehementiſſimi eſſe dicantur Boreæ flatus. { Mitternächtiſche ſchneebirg in Scythia. } Latini tamen tenuem mutant in aſpiratam, ad differentiam Riphæorum montium, teſte Seruio, qui in Arcadia collocantur.

Rhīphæus, a, um, *ῥιπαῖος*. Virg. 3. *Georg.*

Gens effræna virûm Riphæo tunditur Euro.

Rhīphēus, Riphei, *ῥιφεύς*. Vnus ex Centauris Ixionis & Nubis filius: cuius meminit Ouid *lib.* 12. *Metam.* Fuit & Ripheus Troianus, iuſtitiæ nomine Troianis omnibus prælatus: vt placet Virg. *lib.* 2. *Æneid.*

Rhīthymnă, *ῥίθυμνα*, vrbs in latere Septentrionali Cretæ inſulæ. Ptolem. *lib* 3. *cap* 17.

Rhium, *ῥίον*, Promontorium eſt Achaiæ propriè dictæ, ad ipſum oſtium ſinus Corinthiaci. ¶ Eſt & alterum Rhium Ætoliæ promontorium, quod à Thucydide Rhium Molycricum, *ῥίον μολυκρικόν*, à Molycria vicina vrbe appellatur. Plin. *lib.* 4. *cap.* 4. Antirrhium vocat. Duo hæc promontoria anguſto freto dirimuntur, ſeptem circiter ſtadiorum latitudine: idque eſt oſtium ſinus Corinthiaci, quem Thuc. *lib.* 2. Criſſæum ſinum appellat.

Rhiza, radix, *ῥίζα* Eſt & herbæ genus ſine flore & ſemine. Hipp.

Rhizias, *ῥιζίας*, ſuccus eſt è radice laſerpitij profluens: nam qui è caulibus exprimitur, caulis appellatur, Plin. *lib.* 19. *c.* 3.

‖ Rhizologus, *ῥιζολόγος*, qui *ῥίζας λέγει*, radices colligit.

RHIZOTOMVS, *ῥιζοτόμος*, qui *ῥίζας τέμνει*, radice, excidit, & eas colligit. Sed *ῥιζότομος* herba, ſpecies iridis Illyricæ ſubrufæ.

Rhizotomicus, a, um. *ῥιζοτομικός, ή, όν*, ad radicum exciſionem faciens.

Rhizophagus *ῥιζοφάγος*. radicibus veſcens. ‖

Rhŏdănus, *ῥοδανός*, fluuius Galliæ rapidiſſimus, à Rhoda Rhodiorum oppido: vt ait Plin. *lib.* 3. *cap.* 4. Hier. *in Comment. Epiſt. ad Galat.* Rhodam Rhodiorum coloni locauerunt: vnde amnis Rhodanus nomen accepit. Naſcitur in Alpibus quæ Italiam à Gallia dirimunt, non longè à fontibus Rheni, & Danubij. Fertur per Lemanum lacum, & versùs Occidentem per Galliam, Ararim apud Lugdunum ſuſcipit. Inde ad Meridiem conuerſus, & Iſaram, Druentiámque ſuſcipiens, apud Heracleam vno oſtio, & paulò vlteriùs duobus aliis in mare Tyrrhenum irrumpit. Vulgò *Roſne.* ¶ Rhodanus, Nilus, Iſtrus (qui & Iſter, & Danubius appellatur) flumina tria omnium maxima. Vide Gell. *cap.* 7. *lib.* 10.

Rhŏdĭă, æ, *ῥοδία*, Nymphæ marinæ nomen, Oceani & Tethyos filiæ, à roſeo, vt videtur, genarum colore impoſitum Heſiod. *in Theolog.* [illegible] *Κλυμένην, Ῥόδειαν, Καλλιρόην.* Plaut. *in Curc ſc.* 1. *a.* 3. Rhodiam atque Lyciam ſubegit. ¶ Eſt & vitis, vuæque genus è Rhodo inſula primum in Italiam aduectum. Virg. 2. *Georg.*

Non ego te menſis, & diis accepta ſecundis

Tranſierim Rhodia.

Rhodia radix, herba, Germanis Roſenwurtzel: *ῥοδία ῥίζα*. Dioſcor. à Rhodon *ῥόδον* roſa. nam attrita roſæ odorem ſpirat.

‖ Rhodigium, *Rouigo*, V.E ditionis Venetæ, ſub A. Rauennate. ‖

Rhodinus, a, um, *ῥόδινος, η, ον*, roſeus, ex roſis factus: vt

Rhŏdĭnum oleum, *ῥόδινον ἔλαιον*, ex roſis, quod roſaceum noſtri nuncupauerunt. Eſt enim *ῥόδινος* adiectiuum à *ῥόδον*, quòd Latinè roſam ſignificat. Olei huius meminit Plin. *lib.* 15. *c.* 7.

Rhŏdinum vnguentum, *ῥόδινον μύρον*, quod fit oleo roſaceo. de quo Plin. *lib.* 13. *cap.* 7.

Rhŏdītēs, *ῥοδίτης*, gemma à roſæ rubore nomen ſortita. Plin. *lib. vlt cap.* 11.

Rhŏdŏdăphne, *ῥοδοδάφνη*, frutex eſt, quem alio nomine vocant Rhododendron, florem habens ſimilem roſæ, folium autem indeciduum ſimile lauri foliis. vnde rhododaphne appellatur, nomine ex roſa, & lauro compoſito. *ῥόδον* enim Græci appellant, quam nos roſam: & quam nos laurum dicimus, illi vocant *δάφνην*.

Rhŏdŏdendros, ſiue Rhododendron, *ῥοδόδενδρον*. Dioſc. Frutex eſt florem ferens roſæ ſimilem, foliúmque indeciduum, non diſſimile lauri foliis: vnde & rododaphnen appellarunt. Rhododendron autem idcirco vocant quòd in arbuſculæ altitudinem creſcat. *Δένδρον* enim arborem

vocant:quaſi dicas arborem roſas ferentem, vel roſam arboreſcentem. ¶ Naſcitur in Heluetia in montanis & ſyluestribus locis iuxta riuos fere, herba ad hominis proceritatem, floribus purpureis foliis ſalicis, flores ſiliquarum rudimentis præfixi hærent. Siliquæ trium ferè digitorum longitudine floccis ſiue lanis albis plenæ ſunt, floret particulatim, caules & ramuli rubent, à nullo quod ſciam, qui noſtro ſeculo plantarũ hiſtoriam exoluerunt, deſcripta, præter Geſnerum *in Cane c.8.* Effertur autem tam fœminino genere quàm neutro. Plin. *lib. 16.c.20.* Et quamuis herba Sabina dicatur rhododendron. Idem *lib.24.c.11.* Rhododendros ne nomen quidem apud nos inuenit Latinum.

Rhodomeli, ῥοδόμελι, mel roſaceum, confectio ex *ῥόδοις καὶ μέλιτι.*

Rhodomelum, ῥοδόμηλον, confectio ex *ῥόδοις*, id eſt, roſis & *μήλοις* malis, nempe cotoneis.

Rhŏdŏgūnē, ῥοδογούνη, fuit filia Darii, quæ poſt mortem viri, nutricem quæ illi ſecundas nuptias ſuadebat, occidit.

‖ Rhodon, ῥόδον, roſa.

Rhodinus, a, um, ῥόδινος, η, ον, roſius, ex roſis factus: vt Rhodinum oleum, Rhodinum vnguentum. Vide & *Rhodiaradix.* ‖

Rhodonia, ῥοδωνιά, locus vbi roſæ naſcuntur, roſarium, roſetum.

Rhŏdŏpē, { ῥοδόπη. ITAL. *Montagna del'argento* GERM. Ein gebirg in Thracia. } à Rhodope Thracum regina in hunc montem (vt Ouid. fabulatur) conuerſa: vel (vt aliis placet) ibi ſepulta. Vel à Rhodope Strymonis amnis filia, ex qua Neptunus Athon gigantem genuit, qui & ipſe monti nomen dedit. Corripit autem Rhodope in hac ſignificatione penultimam ſyllabam. Virg. 8 *Eclog.*

——duris in cotibus illum

Iſmarus, aut Rhodope, aut extremi Garamantes.

¶ De Rhodope meretricula vide in proxima ſignificatione RHODOPIS. A Rhodope pro monte Thraciæ fit adiectiuum Rhodopeius, a, um, vt Rhodopeius Orpheus, apud Ouidium 10. *Metam.*

Rhŏdŏphōn, ῥοδοφῶν, Syria dicta eſt in ea parte, qua tranſit Taurum montem.

Rhŏdōpis, idis, ῥοδῶπις Suidæ, vel, vt apud Plinium legitur Rhodope, meretrix nobiliſſima fuit ex Thracia Æſopi fabulatoris aliquandiu conſerua, & poſtea à Charaxo Sapphûs poetriæ fratre qui eius amore tenebatur, ingenti pecunia redempta. Hæc teſte Plin. *lib. 36.c.12.* tantas opes meretricio quæſtu corraſit, vt pyramidem inſignem ſuis ſumptibus extructam reliquerit.

Rhŏdōrā, ῥοδώρα. Herba quæ caulem habet virgæ ficulneæ modo geniculatum, folia vrticæ, in medio exalbida, eadem præcedente tempore tota rubentia, florem argenteum ad ſimilitudinem roſæ. Plin. *lib.24. cap. 19.*

Rhŏdŭs, ῥόδος. { Die Inſel Rhodiß. } Inſula eſt nobiliſſima in mari Carpathio, Cariæ adiacens ambitu CXXX. M. paſſ. vrbem habens eiuſdem nominis quæ toti inſulæ nomen fecit, quam antea Ophiuſa, Aſteria, Ætherea aliiſque pluribus nominibus fuerit appellata. Vrbem autem ipſam Rhodum dictam volunt, ſiue à Rhodia puella, ab Apolline adamata, vt fabulatur Diodo. *lib.6* ſiue ab eo quòd e ſpulo roſæ illic inuento ſit ædificata. Ea portubus olim & viis & mœnibus, & reliquis ornamentis tantopere cæteras ſuperauit, vt nulla pararetur æqualis Legum præſtantia, & naualis rei peritia adeò valuit, vt annis multis maris imperio potiretur, & piratarum latrocinia ſuſtulerit. Hæc inſula inter Aſiaticas inſulas tertia numeratur. Nam Leſbus, & Cyprus maiores habentur. Ab Horatio clara Rhodos vocatur. Nam, vt Solinus autor eſt, nunquam dies ita nubilus eſt vt ſol in hac inſula non conſpiciatur. Aurum Rhodi pluiſſe ob felicitatem inſulæ cecinit Pindarus. Illam porrò inſulam omnium amœniſſimam & ſaluberrimam eſſe diſertè ſcribit Suet. *in Tib. c.11.* cùm ait: Rhodum enauigauit amœnitate & ſalubritate Inſulæ iam inde captus, cùm ad eam ab Armenia rediens appuliſſet. In ea fuit admirandæ magnitudinis coloſſus, à quo poſtea Rhodii appellati ſunt Coloſſenſes, ad quos Apoſtolus Epiſtolam ſcripſit. Habet & Camirum vrbem, & Lindum ex qua fuit Chares ſtatuarius qui Coloſſum extruxit. Plaut. *Aſin ſc 4. a. 2.* Peripanetes Rhodo mercator diues. (1. rhodius ſiuer rhodienſis) ¶ A Rhodus ſiunt adiectiua Rhodius, ῥόδιος, & Rhodienſis, & Rhodiacus. Vulgò *Rodi.* Gell. *cap. 16. lib.7.* de cibis peregrinis loquens, Elops Rhodius, Pauus è Samo. (ſup. optimi.)

Rhœăs, adis, ῥοιάς. Eroſio carunculæ quæ eſt in maiore angulo oculi.

Rhœbus, ῥοῖβος. Equus fuit Mezentii, apud Virg. *lib 10.*

Rhœbe diu, res ſi qua diu mortalibus vlla eſt,

Viximus. &c.

RHOETVS, ῥοῖτος. Marrubiorum rex fuit in Italia, pater Achemoli, qui vitiata nouerca ſua, Rhœti patris furorem metuens, confugit ad Turnum. Vide Seruium *in 10. Æneid.* ¶ Eſt autem Rhœtus apud Poëtas nomen gigantis, qui quum Iouem de cæli poſſeſſione deiicere conaretur, à Dionyſio in leonem tranſmutato interemptus eſt Horat. *lib. 2. Carm. ad Bacchum,*

Tum quum parentis regna per arduum

Cohors gigantum ſcanderet impia.

Rhœtum retorſiſti leonis

Vnguibus, horribilique mala

Rhœteus, a, um vt Rhœteum littus. Catull. *de Ortalo.*

Troia Rhœteo quem ſubter littore tellus Obtegit.

Rhœtēum, ῥοίτειον, Promontorium & oppidum Troadis, Aiacis ſepulcro celebratum, quemadmodum Sigeum ſepulcro Achillis. Inde Rhœteum litus a Virgilio dicitur *lib.6. Æneid.*

‖ Rhoicus, a um, ῥοϊκός, ὴ, ὸν, fluxione laborans.

Rhoiſcus, ῥοΐσκος, corymbus aureus. ‖

Rhŏītēs, ῥοΐτης, vinum ex malis punicis expreſſum, quæ Græci ῥόας appellant Dioſc *lib 5 c.25.*

‖ Romboides, ῥομβοειδής, q. rhombiformis, i. rhombi formam habens. ‖

Rhŏmbŭs, { ῥόμβος. GALL. *Figure quadrangulaire.* ITAL. *Figura quadrangula colati vguali.* GERM. Ein figur ſo gleiche ſeitten hatt / aber vngleiche vnd nicht rechte winckel / wie ein Fenſterramen HISP. *Figura de quatro angulos de que vſauan las hechizeras.* ANGL. *A figure with four corners.* } Græca vox eſt, ſignificans figuram tetrapleuron, id eſt, quadrilateram, cuius latera omnia ſunt æqualia, angula verò obliqui; vtebantur eo maleficæ mulieres ad deducendam Lunam, tortis ſuis confecto. Ouid. 1. *Amor.*

——quid torto concita rhombo

Licia?

Martial *lib.9.*

Quæ nunc Theſſalico Lunam deducere rhombo.

Propert. *lib.2.*

Deficiunt magico torti ſub carmine rhombi.

¶ Item rhombus eſt machinula illa quam vertendo mulieres tramam ad lanificium nent ¶ Eſt item rhombus piſcis plani genus, à figura dictum. Iuuenal. *Satyr.4*

Incidit Adriatici ſpatium admirabile rhombi

Ante domum Veneris.

Rhŏmphæă, { רמח rómach. ῥομφαία. GALL. *Vne ſorte de longue eſpee.* ITAL. *Vna ſorte di longa ſpada.* GERM. Ein lang ſchwert / oder gewehr. HISP. *Eſpada luenga.* ANGL. *A ſorte of long ſword* } Framea, ſeu teli longioris genus. Valer. Flac. *lib.6. Argon.* penultimam ſyllabam corripuit, abiecta vocali præpoſitiua: aut certè diphthongo Græca licentia correpta.

Æquáque (inquit) *nec ferro breuior, nec rhomphaa ligno*

Vide Gell. *cap 25.lib.10.*

RHONCHVS, { נחרה neckarâh. ῥόγχος. GALL. *Ronſlement.* ITAL. *Ronchegiamento.* GERM. Das ſchnarchlen. HISP *El ronquido.* ANGL. *A ſnorting in ſleaping.* } Sonus quem edunt ſtertentes, à verbo Græco *ῥέγχω*, quod eſt ſterto. ¶ Per tranſlationem accipitur pro irriſione. Mart. *lib.1.*

Maiores nuſquam rhonchi, &c.

Rhŏnchĭſſo, as, Sterto. { ῥογχάζω. GAL. *Ronfler.* ITAL. *Ronfare* GERM. Ich ſchnarchle / oder ſchlaff hart. HISP. *Roncar.* ANG. *To ſnort in the ſleap.* } Plaut. Cyathiſſat dum cœnandum dormit, ronchiſſat.

Rhŏnchĭſŏnŭs, adiectiuum, quod rhoncorum ſonum imitatur, & ad irriſionem ſpectat Sidonius, Nec nos rhonchiſono rhinocerote notat.

Rhŏpălŏn, ῥόπαλον, herba quæ notiore nomine nymphæa appellatur. Rhopalon autem appellatum exiſtimant ab eo quòd radicem habeat *ῥοπαλώδη*, hoc eſt, clauæ ſimilitudinem referentem.

Rhopalici verſus apud Auſonium, ſunt quorum ſingula verba ſequentia ſingulis ſyllabis priora exuperant, vt,

Spes Deus æternæ ſtationis conciliator.

ſic vocati ſunt, quòd clauæ more quibuſdam gradatim ſurgunt toris & nodis.

Rhoxalani, populi Scythici vltra Boryſthenem, in extremis Europæ finibus quorum meminit Strabo *lib.2.* & Plin. *lib.4.c.12.*

Rhŏxănă, ῥωξάνη, Oxyartis filia, & vxor Alexandri Magni, quæ illi iam vita functo poſthumum peperit de qua multa apud Qu. Curtium & Arrianum.

Rhoxani, ῥωξανοί, populi Septentrionales, inter Boryſthenem & Thanaim amnes, campeſtria incolentes. Strabo *lib.7.*

Rhūs, ῥοῦς, frutex in petris naſcens, binûm cubitorum altitudine, foliis oblongis, ſubrubentibus, in ambitu ſerratis, acino vuarum gracilium denſo, magnitudine terebinti. Vulgò in officinis vocatur *Sumach.* Latinum nomen non habet, teſte Plinio *lib.24.cap.11* Dicitur & Erythros ab vuæ rubedine. ¶ Rhus Syriacum & opſoniorum idem eſſe cenſent. Apud Gell *lib 6.cap.11.* ita ſcriptum, quia Græcè ῥοῦς rhus quem Syriacum vocant *ῥοῦς βυρσοδεψικός*, eſt rhus coriariorum, vnde quidam coriarium fruticem appellant quod coriarii eo vtantur ad inſpiſſandas pelles. ¶ Rhus item Plinio herba eſt ſylueſtris, breuibus coliculis foliis myrthi, tineas & venena pellens, *lib.24.c.11.*

Rhymnici, ῥυμνικοί, Scythiæ populi a Rhymno vicino amne, vt quidam volunt, dicti. Meminit horum Plin. *lib.6. c.17.*

Rhymnŭs, ῥύμνος, Myſiæ fluuius, iuxta Alaziam fluens, & per Mygdonium campum in Rhyndacum influens. Vide Strab. *lib.12.*

Rhytēni, ῥυτηνοί, populi Galliæ Aquitanicæ (vt inquit Plinius) contermini Narbonenſi prouinciæ, de quibus Lucan. *lib.1.*

Soluuntur flaui longa ſtatione Rhuteni.

Vulgò *Rodez.*

Rhyndăcŭs, ῥυνδακός. Myſiæ fluuius in Tenno monte naſcens, & in Propontidem ſe exonerans: circa quem ſerpentes in tantam magnitudinem adoleſcunt, vt in ſummo aëre volantes, ſolidas aues hauſtu deuorent. Vide Plinium *lib. 8. cap. 14.* Hinc Rhyndacius, a, um, *ῥυνδάκειος.*

Rhymitalcus, vir fuit Thracius, cuius exemplo, teſte Plutarcho *in vita Romuli*, Cæſar ſæpe dicere conſueuerat, amare quidem ſe proditionem, ſed proditores magnopere abhorrere.

Rhynton, ῥίνθων, Tarentinus nugator viliſſimus, in agendis præcipuè fabulis: à quo Rhyntonicæ fabulæ dictæ ſunt. Ad quem alludunt tam Varro, quàm Columella, apud quos modò Mython, modò Rynthon legitur.

Rhypărŏgrăphŭs, ῥυπαρογράφος. ſordidarum rerum humiliúmque pictor. Sic enim cognominatus fuit Pyreicus, pictor excellens quidem, ſed qui tonſtrinas, ac ſutrinas, aſellos, opſonia, aliáque huiuſmodi humilia ſecutus eſt. nam *ῥυπαρός* Græci ſordidum dicunt.

Rhytĭŏn, ῥυτίον, vaſis genus, lunari ſpecie. Mart. *lib.2.*

Quum ſint crura tibi ſimilent quæ cornua lunæ,

In rhytio poteris Phœbe lauare pedes.

RHYTHMVS, i. Latinè numerus, harmonia. { ῥυθμός. GALL *Rime* ITAL. *Numero, harmonia.* GERM. Ein zal oder zuſammen ſtimmung. HISP. *Numero, conſonantia en la muſica.* ANG. *A ryme or harmonie.* } Quintilian. *lib 9. de Inſtit. cap.4.* Sunt numeri rhythmi, qui neque finem habent certum, nec vllam in contextu varietatem, ſed qua cœperunt ſublatione, ac poſitione, ad finem vſque decurrunt. Diomedes, Rhythmus eſt verſus, imago modulata, ſeruans numerum ſyllabarum, poſitionem ſæpe ſublationemque continens. Differt à metro, quia temporum, ſyllabarum, pedúmque congruentia in infinitũ multiplicatur, ac profluit. ¶ Hinc

Rhythmicus, a, um, ῥυθμικός, ὴ, ὸν, ad rhythmum pertinens.

Rhythmicus, rhythmorum concinnator, ῥυθμοποιός. Cic. 3. *de Orat.* Nec ſunt hæc in rhythmicorum ac muſicorum acerrima norma dirigenda

R I.

R I

Ribes, ſtirps quædam fruticoſa, foliis propè vitigeneis (ſeu bryoniæ) ſed minoribus, baccas ferens vuæ racemoſæ modo digeſtas: plurimum rubras, ſapore dulci ſubacido Eſt tamen & ſpecies nigro fructu, & vniorum inſtar candido, vocant *&rebeſium* vox & Arabica.

Rica, æ, veli genus erat, à ritu dictum, teſte Varrone *lib.* 4. *de L. L.* quod eo mulieres Romano ritu ſacrificantes, caput velabant. { *ῥίκα*. GAL. *Vne ſorte d'habillemēt à l'vſage de femme Romaine*. ITAL. *Veſta da dōna vſitata anticamente*. GER. Ein ſchleyer/oder haupttüchlin den weiberen zu Rom breüchlich bey iren Opfferen / etlich nennen es für ein andere kleidung. HISP. *Vn cierto genero de veſtidura*. ANGL. *A kerchieſe* } Ricæ (inquit Feſtus) palliola erant ad vſum capitis facta. Idem paulo pòſt ex Granii ſententia, cingulum capitis interpretatur, quo procincta Flaminica ſolet redimiri. Et *alibi*, Rica eſt quadratum veſtimentum fimbriatum, & purpureum, quo pro palliolo, ſeu vitta vtebantur Flaminicæ. Alij dicunt quòd ex lana fiat ſuccido alba, quod conficiunt virgines, ingenuæ, patrimæ, matrimæ, ciues, & inficiunt cæruleo colore. Hæc Feſtus. Plaut *in Epid.* Supparum, aut ſubeminiam, ricam, baſilicum, aut exoticum. Nonius, Ricam ſudarium interpretatur. Huius diminutiuum eſt Ricula, quod legitur apud Feſtum.

Ricina, vna ex inſulis quæ Hyberniæ adiacent, autore Ptolem. *lib.* 2. *c.* 2. Plinio Ricnea dicitur

‖ Ricinetum, olim Heluia Ricina, V. E. Piceni, in ditione pontificia.

Ricinium, idem quod *recinium*: quod & mox ‖

Ricinus & ricinium, vel (vt quidam malunt) recinium, dicitur à reiciendo, veſtis antiquiſſima quadrata, vt inquit Varro, cuius partem mediam retrorſum iaciebant. *ῥιγάνιον*. vnde Riciniati mimi. Seruius *in lib.* 1. *Æneid.* Ricinus dicitur ab eo, quòd poſt tergum reiicitur. Feſtus, Ricinum eſt omne veſtimentum quadratum. Apul. Cic. 3. *de legib* legitur ricinium per quatuor ſyllabas. Extenuato (inquit) ſumptu tribus reciniis, & vinculis purpuræ, & decem tibicinibus, tollit etiam lamentationem. ¶ Eſt & ricinus genus animalculi (vulgo *tique*) canum boumque aures acerrimè infeſtans. *κρότων*. Varro 2. *de re ruſt. c.* 9. Quidam nucibus Græcis in aqua tritis perungunt catulorum aures, quod ricini ſoleant (ſi hoc vnguine non ſis vſus) eas exulcerare. ¶ Ab huius animalis ſimilitudine ricinus dicitur frutex, aut herba inſtar arboris grana ferens ricinis animalibus ſimilia: quam Dioſcorides arboreſcentem fruticem eſſe dicit, ſimilem ficui, ſed minorem, folia habentem, ſimilia platano, ſed maiora, læuia, & nigriora, ex quo exprimitur oleum ricinium, *κίκινον*. Vulgus *Palmam Chriſti* appellat.

Rictus, vide *Ringo*.

‖ Ricula, mitra virginalis, capitis plagula, ſudariolum. Gl. A. L. ‖

Rideo, es, riſi, riſum. { צחק *tſechák* שחק *ſechák*. *γελάω, μειδιάω* GALL. *Rire*. ITAL. *Ridere* GER. lachen HISP. *Reir*. ANGL. *To laughe*. } Ponitur aliquando abſolutè. Gell. *lib.* 1. Rex quaſi anus ætate deliperet, riſit. Cic. 5. *de finib.* M. Craſſus, quem ſemel ait in vita riſiſſe Lucilius, & ea re *ἀγέλαστον* vocatum. Aliquando datiuum admittit, Rideo tibi Virg. 5. *Æneid.*

———ſit pater optimus olli.

Quum autem accuſatiuum habet, ſignificat derideo. *καταγελάω*. Plaut. *in Stich* Æcaſtor, niſi te hodie multum. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 4. Hem aſpecta, rideo. (ſunt verba mœſti filii cui ita reſpondet pater.) Vtinam malè qui mihi volunt ſic rideant. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Quaſi muti ſilent, neque me rident. (id eſt, neque riſu accipiunt facete dicta à me, vel non mihi arrident.) Terent. *in Adelph.* Rideo hunc primum ait ſe ſcire is ſolus neſcit. Cic. *de Aruſp. reſp.* Quum riſeritis impudentiam hominis, &c. Ouid. 2 *Faſt.*

Ridet amatorem Lyda puella ſuum.

¶ Transfertur & ad plantas, quæ ridere dicuntur, quum coloris amœnitate ſpectantium oculos oblectant. Virg. 4 *Eclog* Mixtaque ridenti colocaſia fundet acantho Item ad fortunam Ouid. *Eleg.* 4 *lib.* 1. *Triſt.*

Dum iuuat & vultu ridet fortuna ſereno.

Ridens, tis, participium { צחק *tſechék* שחק *ſechék γελῶν μειδιῶν*. GALL. *Qui rit*. ITAL. *Chi ride* GER lachend HISP. *Que rie* ANGL *That laugheth*. } Horat. *in Arte*,

Vt ridentibus arrident, ita flentibus adſunt
Humani vultus.

Ridendus, Deridendus. { *γελαστέος. γελοῖος*. GALL *Digne de quoy on rie digne d'eſtre moqué* ITAL. *Che merita di eſſere ſchernito*. GER. Verlachens wert. HISP. *Digno de ſe burlado*. ANGL. *wo tie of mocking*. } Horat. 1. *Epiſt.* 1.

Solue ſeneſcentem maturè ſanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus,

Ridibundus, adiectiuum. { *ὁ γελῶν ἑκάστοτε, ὁ ποιῶν γέλωτα γελῶν*. GALL. *Tout riant, ne faiſant que rire*. ITAL. *Che ride ſempre* GERM. Einem lachenden gleich / oder lachend eines lachens HISP. *Coſa que mucho rie ò burla*. ANGL. *That euer laugheth* } Plaut. *in Epid.* Illam ridibundam, atque hilarem huc adduxit ſimul. Gell. *c.* 15. *lib* 11. plura de hoc verbo & ſimilibus.

Ridiculum, i. ſubſtantiuum, Dictum, factúmve riſum excitans. { *τὸ γελοῖον*. GALL. *Mot pour rire, moquerie* ITAL. *Ridicolo, moto galante da ridere, beffa*. GER. Ein lächerlich ding / ein lächerlicher boſſ. HISP. *El donayre ò que dizen gracia que hazen reir ò carcaiada de riſa*. ANGL. *A thing to be laughed at*. } Cicer. *lib.* 2. *de Orat.* Sæpe etiam ſententiosè ridicula dicuntur. Plaut *in Stich.* Me meum obtenturum ridiculis meis ¶ Hinc Gell. *lib* 17. *c.* 1 formauit compoſitum Deridiculum, vt vel ipſa re quòd ita dicebat, opprobraret aduerſariis, & per facetias oſtentaret, facete eos deridiculum, quod perinde Cæſio formam cuiuſmi daretur, quaſi arbitrium eius fuiſſet, qualis forma naſceretur. Plaut. *in Amph* Et quidem ioco illa dixeram dudum tibi ridiculi cauſa Terent. *in Heaut.* Ridiculum eſt iſtuc me admonere Clitipho. Idem *in Eunuch.* Ridiculum, non enim cogitaras.

Ridicularia, in plurali ridicula. Cato apud Macrob. *Saturn. lib.* 3. *cap.* 14. Deſcendit de Cantherio inde ſtaticulos dare, ridicularia fundere.

Ridiculus, a, um, qui aliis riſui eſt & qui aliis riſum mouet. { *καταγέλαστος* GAL. *Ridicule, de qui on ſe rit, de qui on ſe moque. Et qui prouocque les autres à rire par ſes comptes facetieux, ou autrement*. ITAL. *Ridicolo* GER. Lächerlich oder lächerig / deſz man lachen muſz. HISP. *Coſa de quien ſe haze burla*. ANG. *That is a mocking, or ſcorne to others*. } Iuuen.

Nil habet infelix paupertas durius in ſe,
Quàm quòd ridiculos homines facit.

¶ Interdum accipitur pro ſcurra hoc eſt, riſus concitatore, quem Græci *γελωτοποιὸν* nominant. Plaut *Men. ſc.* 2. *a.* 2. Quamuis ridiculus eſt, vbi vxor non adeſt (ſup. à) locari ſolet. Idem *in prolog. Aſin.* Ineſt lepos ludúſque in hac Comœdia: Ridicula res eſt. (id eſt, feſtiua, faceta, ac riſum concitans.) Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. Dico vnum dictum de dictis melioribus *Ibid* Inuentus ridiculos ad ſe ſegregat. (i. paraſitos.) Cicer. *Attic.* Facie magis, quam facetus ridiculus. Idem *alibi*, C. Sicinius homo impurus, ſed admodum ridiculus Sic dicimus iocos ridiculos. Plaut *in Sticho*, locos ridiculos vendo, agite licemini. Superlat Ridiculiſſimus, quo vtitur Idem *in Sticho*,—euge quando Adbibero, alludiabo, tum ſum ridiculiſſimus.

Ridiculè, aduerbium { *γελοίως*. GAL *Par mocquerie* ITAL *Ridiculoſamente, beffeggiando*. GER. lächerlich / ſpöttlich. HISP. *Con burla, burlando*. ANG. *By ſcorne or mockerie*. } Cic. 1. *de Orat.* Non modò acutè, ſed etiam ridiculè, ac facetè.

Ridicularius, adiectiuum, Ridiculum. { *καταγέλαστος*. GALL. *Ridicule*. ITAL. *Coſa da ridere*. GER Etwas lächerigs HISP. *Coſa para burlar ò donayres*. ANGL *That is worthie of ſcorne*. } Plaut *in Aſin.* Mitte ridicularia, id eſt ineptias dignas quæ riſu excipiantur. Gell. *lib* 4. *c.* 20. Qui iurabat, cauillator quidam, & canicula, & nimis ridicularius fuit, id eſt, riſum excitandi ſtudioſior quam conueniret.

Riſibilis, e, ridendi facultate præditus.

Riſio, nis, verbale. צחק *tſechók* שחק *ſechók* משחק *miſchák*. *μειδίαμα, γέλασμα*. GALL. *Ris, riſee*. ITAL. *Eſſo ridere*. GER. Ein gelächter. HISP. *Obra de reir, reimiento*. ANGL. *Laughing* } Plaut Quot riſiones, quot iocos.

Riſor, is, Irriſor. { צחק *tſechók* שחק *ſechók*. *καταγελαστής*. GAL. *Rieur, mocqueur*. ITAL. *Chi ride & beffeggia*. GER Ein verlacher. HISP. *Burlador, que rie*. ANG. *A laugher or mocker*. } Horat. *in Arte*,

Verùm ita riſores, ita commendare dicaces
Conueniet ſatyros.

Riſus, us, actus ridentis: paſſio eius qui ridetur. { צחק *tſechók* שחק *ſechók* משחק *miſchák*. *γέλως*. GALL. *Ris, riſee*. ITAL. *Riſo, riſaglia*. GERM Das lachen HISP. *Obra de reir, riſa* ANG *Laughing*. } Plaut *in Milit.* Nequeo hercle quidem riſu meo moderarier. Tenere riſum Cicer. *de clar. Orat.* Equidem in quibuſdam vix riſum tenebam. Concitare riſum. Idem 2. *de Orat.* Atque illud primùm quid ſit ipſe riſus quo pacto concitetur, vbi ſit, quomodo exiſtat atque ita repentè erumpat, viderit Democritus Captare riſum. Idem 4 *Tuſc.* Mouere riſum Idem *Attic* In quo ille mihi riſum magis quàm ſtomachum mouere ſolebat Edere riſus, idem *Quint. frat.* Memini miros nos riſus edere. Plaut. *Aſin. ſc.* 3 *a.* 3. Ægrè riſum continui Ouid. *Eleg* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Eſt & in obſcœnos deflexa Tragœdia riſus.

‖ Riſum de ſe trahere, i. de ſe riſus dare (vt Horatius) ſe deridendum exhibere ‖

Riſus etiam deus ridendi: vt gentiles quaſuis propè res in deos vertebant.

Ridica, æ, Pedamentum vinearum quod è quercu, & iuniperoſolet fieri optimum. { יתד *jathéth* משען *miſchán*. *χάραξ*. GALL. *Vn eſchalas de vigne*. ITAL. *Palo da ſoſtentare le pergole delle viti*. GERM. Ein räbſteck. HISP. *Rodrigon que ſoſtiene la vid*. ANGL. *A proppe or poſt to ſuſteine and vp hold any thing* } Varro *lib.* 1. *de re ruſt. cap.* 8. Vnum robuſtum, quòd optimum ſolet afferri in vineam ut quercu ac iunipero, & vocatur ridica. Col. *lib.* 11. *cap.* 2. Palos vna opera cædere, & expurgatos acuere centum numero poteſt ridicas autem querneas ſiue oleagineas findere, & dedolatas vtraque parte exacuere numero ſexaginta Idem *lib* 4. *c.* 11. Hic annus nondum vehementem palum aut ridicam deſiderat Pedamentum vinearum, inquit Budæus, aut eſt fiſſile: vt ridica: aut eſt teres, vt palus.

Ridicula, parua ridica.

Ridiculus vide *Rideo*.

‖ Rieo, vide *Ren*.

Riga, *Riga*, Liuoniæ Metropolis, V. olim A. & Magiſtri Equitum Liuoniæ ſedes, emporium celebre ‖

Rigeo. Rigidus, vide *Rigor*.

Rigiacum, autore Ptolemæo *lib* 2. *c.* 1. Atrebatum ciuitas.

Rignarium, locus Romæ, olim Remonium. Plutarch. *in Romul.*

Rigo, as, Madefacio, humorem aſpergo, adaquo, irrigo. An riuis? An à rigore aquæ, de quo I. C. { רוה *rivváh* הרוה *hirváh*. *ἀρδεύω. βρέχω*. GAL. *Arrouſer, mouiller*. ITAL *Adacquare, inacquare*. GERM. Wäſſeren befeuchtigen HISP *Regar*. ANG. *To water ground*. } Plin. *lib.* 20. *c.* 21. Rigatur arbor gelidis fontibus Ouid. 1. *de Ponto Eleg* 6.

Iuppiter vtilibus quoties rigat imbribus agros.

Virg. 11 *Æneid.*

Congeminat vulnus, calido rigat ora cerebro.

Idem 12. *Æneid.*

———& ſparſo late rigat arua cruore.

Ouid. 5. *Faſt.*

Eſt mihi fœcundus dotalibus hortus in agris:
Aura fouet, liquida fonte rigatur aqua.

Tibull. *lib* 4.

Hebrus Tanaiſque Getas rigat atque Moſynos.

Liu. *lib.* 5. *ab vrb* Rigabis aquam emiſſam per agros diſſipatámque riuis extingues.

Rigatio, nis, Irrigatio. { *ἀρδεία*. GALL. *Arrouſement*. ITAL. *Inaffiamento* GERM. Wäſſerung HISP. *La obra de regar*. ANGL. *A watering or moiſting of ground*. } Colum. *lib.* 11. *cap.* 3. Sin autem ſicco loco ſeri debuerint, quod rigationem miniſtrari non expediat, menſe Februario ſeſquipedali altitudine ſulci faciendi ſunt. ¶ Huius compoſitum eſt irrigo, as de quo alibi.

‖ Rigula, eſt vitta virginalis capitis. Item terra fœcunda opima, fertilis à rigo. ‖

Riguus, a, um. Irriguus, hoc eſt, aquæ affluxu humectus, ſeu quod rigari facilè poteſt. { רוה ravéh ευαρδευτος. Gall. *Moiſte & arrouſé d'eaux qui ſourdent ſur le lieu.* Ital. *Che ſi puo adacquare.* Ger. *Das man wol bewäſſeren kan/wäſſerig.* Hisp. *Coſa que ſe riega.* Ang. *That may be eaſily watered or that watereth.* } Col. *lib.*2.*cap.*17 *de prato loquens.* Eius (inquit) animaduertimus duo genera, quorum alterum ſiccaneum, alterum riguum ſiccaneum, quod rigari nunquam, aut non facilè poteſt, intelligo: riguum, quod facilè Ouid 8.*Metam.*

Quóſque ſuus coniunx riguo collegerat horto.

¶ Aliquando & actiuè accipitur, pro eo quod irrigandi vim habet. Virg.2.*Georg.*

Rura mihi & rigui placeant in vallibus amnes.

Rigor, is. Frigus. { צנה tſinnáh קר kor קרה karad. ῥῖγος. Gall. *Quand on eſt tout roide de froid, roideur.* Ital. *Freddo, rigore, durezza.* Germ. Grimme kelte/die zu geſtablen vnd erſtarren machet. Hisp. *Frio, rigor, dureza.* Ang. *An exceading cold.* } Plin. *Epiſt* 161. Rigor aquæ certauerit niuibus nec color cedit. Col. *lib* 9 *c.*14. Quàm recentiſſimi rigoris aqua infuſa. Plin. *lib.*7.*c.*50. Certis peſtifer color remeat horis, aut rigor. ¶ Aliquando ponitur pro duritie, & inflexibilitate: { קשי keſchi פרך perech. } Virg.1.*Georg.*

Quum ferri rigor, atque arguta lamina ſerræ.

¶ Rigor qui caput ſcapulis annectit, id eſt, ὀπισθότονος, Celſ *lib.*8. *cap.*11. ¶ Transfertur & ad alia: vt Rigor naturæ, hoc eſt, ſeueritas, & implacabilitas. Plin. *lib.*7.*c.*19. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam, toruitatémque naturæ duram & inflexibilem, affectúſque humanos adimit. Hinc Rigoris ſuſpicio, (i. ſeueritatis principis.) Suet *in Auguſt. cap* 66. & Rigor antiquus patris mei. (i. ſeueritas.) Senec. *c.*16. *de conſ.* & Quint. Imperitia, ruſticitas, rigor. ¶ Rigor orationis, id eſt, tenor quidam perpetuò ſui ſimilis. Idem *lib.*9.*c.*3. Oratio habeat rectam quandam velut faciem, quæ ſtupere immobili rigore non debeat. ¶ Rigor, Terminus eſt, ſed hoc differt à limite, quod limes eſt quodcunque in agro opera manuum factum eſt ad obſeruationem finium: rigor verò ſuæ rectitudinis naturalis nomen accepit. Sic Aggenus *in lib de limitibus.*

Rigoratus adiectiuum. ὀρθωθείς Plin. *lib.*17. *cap.*23. Traduces Gallicæ culcura bimi vtrinque lateribus, ſi per quadrageno diſtet ſpatio, quaterni ſi viceno inter ſe obuij miſceantur, alligantúrque vnà conciliati, virgultorum comitatu obiter rigorati quà deficiant. hoc eſt, rigidiores & firmiores facti.

‖ Rigor ſtillicidij. *D. lib.*8. *t.*2. *l.*41. inquit Scæuola: Lucius Titius aperto pariete domus ſuæ quatenus ſtillicidij rigor, & tignorũ protectus comperebat, ianuam in publico aperuit. Stillicidij rigorem hic accipe, quatenus labitur aqua per protectum, antequam vergere & flecti deorſum incipiat. *l.* 1. *de flum.* nam rigidum flexo opponitur. Duaren. 1. *diſp. c.*32.‖

Rigidus, a, um, Frigidus, durus præ frigore. { קר kar. ῥιγηλός. ψυχρός. Gal. *Roide de froid, roid & dur.* Ital. *Rigido, freddo, aſpero.* Germ. Heſſtig kalt/von kelte geſtablet/oder geraget. Hisp. *Elado, yerto, aſpero.* Ang. *That is ſtiff for cold.* } Virg.2. *Georg.*

Nec tibi tam prudens quiſquam perſuadeat autor,
Tellurem Borea rigidam ſpirante mouere.

Idem 6. *Eclog.*

Tum rigidas motare cacumina quercus.

Ouid. *Eleg.*10. *lib.*3. *Triſt.*

Nec poterit rigidas (gelu) *ſcindere remus aquas.*

Ibid. Eleg. 10. *lib.* 1.

Si (hieme) *rigidas incutiente minas.*

Idem *Eleg* 6 *lib.*4.

Hoc rigidas ſilices terit.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 1.

Cornicis rigida frena remittit equo.

Item, Rigidi iudicis ſententia. Senec. *epiſt* 81. ¶ Per tranſlationem etiam pro aſpero, ſeuero, & crudeli. { קשה kaſcheh עז kaz אכזר achzar. } Plin. *Epiſt.*74. Sententiam Macri vt rigidam, duramque reprehenderunt Mart. *lib.*10.

Nec dorcas rigido fugax leoni.

¶ Rigida caligo. Cic. 5. *Tuſc.* Per ſpeluncas ſaxis ſtructas aſperis, prædentibus maximis, ibi rigida conſtat caligo inferûm. Rigida innocentia. Liu. 9. *bell. Maced.* Inuicti à cupiditatibus, & rigidæ innocentiæ, contemptor gloriæ diuitiarum.

Rigeo, es, ui, Frigeo, vel durus & inflexibilis ſum præ frigore. { ῥιγῶ, ψύχομαι. Gal. *Eſtre roidde de froid, eſtre gelé & glacé.* Ital. *Eſſer freddo eſſer aſpero, eſſer duro.* Germ. Erſtarren/oder geſtablen/von kelte halben geragen. Hisp. *Elarſe, eſtar yerto y duro.* Angl. *To be ſtiff for cold.* } Cicer. *lib.*1. *Tuſc.* Cæteras partes incultas, quòd aut frigore rigeant, aut vrantur calore. Plin. maior *lib.*6. *cap.*13. Verum Aſiæ quoque magna portio appoſita Septentrionali, iniuria ſideris rigentis, vaſtas ſolitudines habet. ¶ Rigere gelu Liu. *lib.*1. *bell. Pun.* Homines intonſi & inculti, animalia, inanimáque omnia rigentia gelu, cætera viſu quàm dictu fœdiora terrorem innouarunt. Mart. *lib.* 1

Quæ dum miratur pingui ſe rore teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu.

Tibull. *lib.*4.

Sed durata riget (vnda) *denſam in glaciémque niuémque.*

Ibidem,

——*Intérque rigentes,* &c.

Rigentes oculi apud Plinium, qui non circumaguntur, vt ait Budæus. Ita Suet. *in Neron. c* 49. Atque in ea voce defecit, exſtantibus rigentibúſque oculis vſque ad horrorem formidinemque viſentium. ¶ Rigens corpus, nullo modo flexum. Quintil. Aduerſa facies, demiſſa brachia, & iuncti pedes & a ſummo ad imum rigens corpus. Huius compoſita ſunt, Derigeo, à quo Derigeſco Obrigeo, a quo Obrigeſco, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Rigeſco, Frigeſco, per tranſlationem Rigeſcere capitur pro indurari, vel erectum, ſeu contractum eſſe quoniam quæ frigent, horrent, & indureſcunt. { קשח kaſcháh. ἐνδυρύνομαι Gal. *S'endurcir.* Ital. *Indurirſi.* Germ. Von keltt erſtarren / oder geſtablet ſterben. Hisp. *Endurecerſe.* Angl. *To wax ſtiff for cold.* } Virg *lib.*2. *Georg.*

Æraque diſſiliunt vulgò, veſtéſque rigeſcunt.

Vbi Seru. Durantur, vt frangi potius, quam ſcindi poſſe videantur.

Rigido, rigidum facio.

Rigidor, aris, rigidari. penult. prod. Rigidum fieri. Senec. *Epiſt.*72. aliàs 71. quæ incipit *Subinde me.* Flexuram non recipit: rigidari quidem, amplius intendi non poteſt. virtus ſup. Correctiora tamen exemplaria ibi habent, rigida eſt, pro rigidari quidem.

Riguus, a, um, vide *Rigo.*

Rima, æ, propriè fiſſura dicitur in tabulis malè iunctis, aut æſtu fiſſis { נקיק nekik בקיע bekiah. ῥωγμή. Gall. *Fente, creuaſſe.* Ital. *Feſſura.* Ger. Ein ſpalt oder riſs. Hisp. *Hendedura ò reſquebrajadura.* Ang. *A cutt, a chap or clefte.* } Quanquam etiam generalius accipitur, vt fiſſuræ omnes, rimæ dicantur: & rimas agere quæcunque finduntur. Plin. *lib.*15. *c.*8. Amurca ſubigi areas tereendis meſſibus, vt formicæ, rimæque abſint. Cic. *Attic. lib.*14. Tabernæ mihi duæ corruerunt, reliquæ rimas agunt. Virg. 1. *Æneid.*

——*laxis laterum compagibus omnes*
Accipiunt inimicum imbrem, rimiſque fatiſcunt.

Terent. *Eunuch.* Plenus rimarum ſum, hac atque illac perfluo. ¶ Inuenire rimam dicitur in tergiuerſatores, inquit Eraſmus, qui nulla in cauſa tot fidei vinculis poſſunt aſtringi: quin qua elabantur, aliquid inueniant. Plaut. *Caſin.* Iis præſtigiis dux fuit vxor: ea hanc inuenit rimam. ¶ Rimas explere, dicuntur oratores, per tranſlationem, quum verba infarciunt, vt pleniorem orationem faciant. Cic. *in Orat.* Neque infarciens verba quaſi rimas expleat: nec minutos numeros ſequens, concidat, delumbétque ſententias. Carminum item rimas explere dicuntur verſificatores, qui tibicinibus paſſim inſertis, carminis hiatum ſupplent. Huius diminutiuum eſt *Rimula.*

Rimoſus, a, um, rimarum plenus. { διαῤῥώδης. Gal. *Plein de fentes & creuaſſes.* Ital. *Piena de feſſure.* Ger. Kläckechtig/voll ſpalten. Hisp. *Lleno de hendeduras.* Angl. *Full of chapes or cleftes.* } Col. *lib.*1. *c.*15. Quicquid ab inferiore mox appoſueris, fiſſum erit, rimoſúmque. Virg. 6. *Æneid.*

——*gemit ſub pondere cymba*
Sutilis, & multam accepit rimoſa paludem.

¶ Rimoſior fit pulmo. Gell *c.*11 *lib.*17.

Rimor, aris, diligenter quæro, ſcrutor, quaſi rimulas quaſque perquiro, { בקש bikkeſch חפש chippés דרש daraſch. ἰχνεύω. Gall. *Fouiller par tout cercher diligemment.* Ital. *Cercar bene.* Ger. Fleiſſig auch alle ſpält vnd fleck durchſuchen. Hisp. *Buſcar diligentemente.* Angl. *To ſeak and ſearche diligentlie.* } Tractum ab auibus, quæ eſcam inquirunt in terræ rimis Virg *lib.*1. *Georg.*

Dulcibus in ſtagnis rimantur prata Cayſtri.

id eſt, paſcuntur in pratis, & cibum per omnes rimas terræ perquirunt. Cic. 1. *de diuin.* Sed tamen id quoque rimatur, quantum poteſt. Sil. *lib* 8.

Qua natura loci, quod ſit rimabere ſolers
Armorum genus

Rimatur ſecur epulis Virg. *lib.*6. *Æneid. de Tityo,*

——*roſtróque immanis vultur obunco*
Immortale iecur tundens, fœcundaque pœnis
Viſcera rimatúrque epulis, habitátque ſub alto Pectore.

¶ Interdum rimari eſt ſcindere, & quaſi in rimas agere. { בקע bakáh. διαχίζω } Idem 3 *Georg.*

Ergo ægrè raſtris, terram rimantur.

Rimabundus, rimanti ſimilis, ſtudioſè inquirens Apul.

Ringo, is, xi, rictum, Ringor deponens, Os torqueo, quod canes faciunt quum latraturi ſunt, vel quum ea ita in rugas diducunt os. { פער פה patar peh. ὑποσιμόω. Gal. *Tordre la bouche comme vn homme courroucé, rechigner.* Ital. *Torcere la bocca come ſdegnato.* Ger. Das maul rumpffen/krummen oder zerſperren. Hisp. *Riſar los canes* Ang. *To grenne and shew the teeth as a dogge doeth.* } Hinc Ringi, pro iraſci, indignari, allatrare, conuiciari, murmurare ponitur. בתעצב bithatſſeb. Terent. *in Phorm* Quum ille & cura, & ſumptu abſumitur, dum tibi ſit quod placeat, ille ringitur, tu rides. Dicitur autem ringi a narium tortura, nam ῥὶν naris dicitur: vt ſit ringi, quaſi narem agi, id eſt, torqueri. Huius verbi periphraſis *in Capt.* Plauti. Canem irritatam nemo imitari voluit: saltem ſi non arriderent, dentes vt reſtringerent.

‖ Ricto, as. Spartianus *in Geta*: Leopardi rictant, elephanti barriunt.‖

Rictus, us, non ſolum hiatum ſignificat vnde verba exeunt, ſed totam illam partem circa ipſum hiatum, quæ in homine ridente, vel alio modo os torquente, lineis quibuſdam terminatur. { σεσηρός. Gall. *L'ouuerture de la bouche quand on rit, ou qu'on rechigne.* Ital. *Ceſſi, apertura di bocca quando ſe ride.* Germ. Die auffſperrung deſs mauls vnd bleckung der zänen. Hisp. *El abertura grande de la boca quando ſe rie.* Angl. *A grenning or opening of the mouth.* } Budæus, Rictus, eſt, oris diſtentio, qualis eſſe ſolet in ridentibus. Mart *lib.*3. Quum comparata rictibus tuis ora Niliacus habeat crocodilus anguſta. Contrahere rictum, eorum eſt qui mœſti aut meditabundi ſunt. συνάγειν διάχυσιν. Putatur & Rictus eſſe figura in ore ad tempus aliquo modo contracta, vel producta, vel inuerſa, vel extenſa, quæ paulò pòſt reditura ſit in naturalem formam. Eſt & communis tam belluis quam hominibus. Diducere rictum eſt ad hilaritatem impellere. Horat. Ergo non ſatis eſt riſu diducere rictum. Suet. *in Claud. c* 30. Riſus indecens, ira turpior, ſpumante rictu, humentibus naribus. ¶ Aliquando diducere rictum, eſt os aperire. Iuuen *Satyr.* 10.

Ipſe ad eo ſpectum cœna diducere rictum
Contentus.

¶ Ponitur aliquando rictus, pro minaci habitu oris. Cic. *Verr.* 6. de Herculis ſtatua, Vſque eò indices: vt rictus eius, ac mentum paulò ſit attritius. ¶ Dicimus & *rictum* in neutro genere. Lucr. *lib.* 5.

Irritata canum quum primùm magna moloſſum
Mollia ricta fremunt duros nudantia dentes.

¶ Aliquando accipitur pro roſtro: vnde nonnulli à Græcis deductum volunt, apud quos ῥύγχος roſtrum dicitur. Veriſimilius tamen eſt a Latino verbo *ringo* deriuari.

‖ Rictum, neutro genere pro *rictus*

Rimas, naues. Gl. Iſid. lege, carinas Cerda.‖

‖ Ripa,

| Ripa, *Rype*, V. E. in Iutia ſeu Cimbria, regni Daniæ prouincià, ſub A. Lundenſi. |

Ripă ălră, ἄκρα ὀλαί. Oppidum in Orientali parte Britanniæ, teſte Ptol. *lib.* 2. *c.* 3.

| Ripa Trauſonis, *Ripa*, V. E. Piceni, ſeu A. Firmano. |

RIPA, æ, Crepido, ſiue labrum amnis, hoc eſt, terræ extrema ora, quæ vtrinque flumine alluitur. à rumpendo, vt rupa, ſic rupes dicitur. { שפה *ſaphàh* יד *iadh* גדה *ghedhâh.* ὄχθη, χεῖλος. GAL. *Riue, riuage.* ITAL. *Riuiera, riua.* GER. Ein geſtad eines flieſſenden waſſers. HISP. *La ribera.* ANGL. *A riuer bake.* } Propriè enim fluuium & torrentium ripæ dicuntur, vt littora maris. Ouid. 1. *Metam.*

——camposque recepti

Liberioris aquæ pro ripis littora pulſant.

Cæſ. 6. *bell. Gall.* Erat inter Labienum atque hoſtem difficili tranſitu flumen, ripiſque præruptis, &c. Inuenitur tamen ripa de mari dici Plin. *lib.* 9. *c.* 15. *de mari Pontico*, Thynni dextra ripa intrant, læua exeunt.

Rĭpŭlă, diminutiuum. { ὀχθίδιον. GAL. *Petite riue.* ITAL. *Picciola riua.* GERM. Ein geſtädlin / flüſ pörtlin. HISP. *Pequeña ribera.* ANG. *A litle riuer bank.* } Cic. *ad Attic. lib.* 5. Et tamen hæc παραχρῆμα ripulæ, videtur habitura celerem ſatietatem.

Rĭpārĭŭs, a, um, ad ripam pertinens, in ripa habitans. { ὄχθῃ ὤν, παραποτάμιος. GAL. *Qui ſe tient és riuages.* ITAL. *Che habita à la riua.* GERM. Das an dem geſtad eines flieſſenden waſſers wohnet. HISP. *Lo que eſta en la ribera.* ANG. *That dwelleth by the bankes of riuers.* } Plin. *lib.* 34. *c.* 4. Ripariæ volucres. Idem *lib.* 30. Multo tamen efficaciſſimè, ripariarum pullitiea vocant in riparum cauis nidificantes.

Rĭpărĕnſēs, dicebantur milites qui in Imperij limitibus excubabant pro Republica aduersùs Barbaros: vtpote qui citeriores Rheni, & Danubij ripas, ad compeſcendas Germanorum, vel Sarmatorum excurſiones inſidebant. Horum meminit Iuſtinianus *C. de re militari.*

Riphæi, montes vide ſuprà, inter ea quæ ad Rh, aſpirato principium ſumunt.

Riphĕus, vide *Rhipheum.*

Ripuarius, vt, Ripuarius homo, Ripuaria regio. Eſt autem ripuaria regio, illa ad Ruram fluuium (à quo Ruremunda ciuitas nomen accepit) qui inter Moſam & Rhenum medius currit.

Rĭſcŭs, i, Ciſtula eſt, interprete Donato, pelle contecta. cui aſtipulatur Pollux, qui inter arculas memorat. Vlpianus in mundo muliebri ponit *l.* 25. §. 4. *de aur. & arg. leg.* Seruius verò ait eſſe feneſtram paruam in pariete. Ter. in *Eunuch.* Abi, cultellam domo effer cum monumentis. P. Vbi ſita eſt? T. in riſco.

| Riſius, *Ris*, vox Germanorum. Riſios vocabant homines proceros ac robuſtos, qui ſiluas & montes incolebant latrocinandi gratia. |

Rīſŭs, us, vide *Rideo.*

RĪTŬS, us, mos & approbata conſuetudo, quam omnes ratam habent. { חק *chôk* חקה *chukkâh* תורה *torâh* νόμος, ἔθος, θρησκεία. GALL. *Couſtume, façon, maniere de faire, accouſtumée.* ITAL. *Rito, coſtume, vſanza.* GER. Ein ordenliche gewonheit ein breüchliche weiß. HISP. *La coſtumbre, modo ordenado de obrar.* ANG. *A maner or cuſtome.* } Feſtus Ritus, mos eſt comprobatus in adminiſtrandis ſacrificiis. Ouid. 2. *Faſt.*

Hinc populi ritus edidicere nouos.

Tacitus *lib.* 2. Niſi certam ante diem profanos ritus exuiſſent. ¶ Accipitur tamen etiam generalius (quod & Feſtus fatetur) pro quouis more, & quauis conſuetudine. Cic. *de Amic.* De his qui pecudum ritu omnia ad voluptatem referunt. Plaut. *Menæch. ſc.* 4. *a.* 1. Ritu cantherino aſtans ſomniat. ¶ Legitur & ablatiuus *rite*, tanquam a nominatiuo rites, ſiue ritis. Stat. *lib.* 11. *Theb.*

Hos mihi primitias armorum, & rite nefaſto

Libatus.

In plur. Ablat. Ritibus. Liu. 4. *d.* 4.

Rītē, ritu debito: rectè & benè, teſte Pompeio. { καλῶς. GALL. *Bien & droittement, ainſi qu'il appartient.* ITAL. *Drittamente, come è conueneuole.* GER. Ordenlich vnnd wol/nach rechter weiß. HISP. *Bien y derechamente.* ANG. *Right and well.* } Varro à ritu dictum putat, propterea quòd quæ ſecundum ritum fiant, recta & rata ſint. Cic. 1. *de finib.* Quæ poteſt appellari ritè ſapientia. Liu. *lib.* 4. *dec.* 5. In monte ſacrificio ritè perpetrato. Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 5. *Triſt.*

Et quem ſenſiſti ritè precare Deum.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 4.

————Veheris

Purpureus populi ritè per ora tui.

| Rito, facio habere ritum. |

Ritualis, e, ad ritus pertinens.

Ritualis annus, qui in ritibus Eccleſiæ obſeruatur, vt in diebus feſtis & eorum ſanctis operationibus.

Rĭtŭālēs libri. Hetruſcorum libri erant, teſte Feſt. in quibus ſcriptum erat quo ritu vrbes condantur, aræ, ædeſque ſacrentur, curiæ, tribus, & centuriæ diſtribuantur. θρησκευτικὰ βιβλία. Cic. 1. *de diuin.* Quod Hetruſcorum declarant & aruſpicini, & fulgurales, & rituales libri, noſtri etiam augurales.

RĪVĀLĒS, qui eiuſdem mulieris amore tenentur. { ἀντεραστής. GAL. *Corriuaux, qui aiment vne meſme fille.* ITAL. *Riuali, inamorati d'vna ſola.* GERM. Mitbuler / zwen oder mehr die alle vmb eine bulen. HISP. *Combleços, enamorados de vna ſola.* ANGL. *They which loue one woman.* } Plaut. *in Sticho*, Eadem eſt amica ambobus, riuales ſumus. Terent. *in Eunuch.* Militem ego riualem recipiendum cenſeo. Tranſlatio ſumpta eſt vel à beſtiis quæ ſitientes, quum ex eodem riuulo hauſtum petunt, prælium contra ſe inuicem concitant, vel a re ruſtica: nam riuales dicuntur ij quorum agros riuus aliquis diſterminat, qui incertitudine, & mutatione crebra curſus lites ſæpe inter eos ſuſcitat. Vlpian. *de aqua quotid. & æſtiu. l.* 1. Riuales qui per eundem riuum aquam ducunt, inter quos ſæpè contentio eſt de aquæ vſu. ¶ Sine riuali diligere dicuntur ij qui ſtultè mirantur, quod nemo alius concupiſcat: ſumpta allegoria ab amantibus, quibus eſt amica deformis, & quam alius nemo velit. Cic. *ad Quint. Frat. lib.* 3. O dij quam ineptus, quam ſe ipſe amans ſine riuali.

RĬuālĭtās, atis, Æmulatio illa inter eos qui eandē amant. { קנאה *kinâh.* ἀντιζηλία. GAL. *L'enuie entre deux compagnons aimans vne meſme fille.* ITAL. *Concorrentia d'inamorati.* GERM. Eiferſucht vnnd neid ſo die mitbuler gegen ein ander tragen. HISP. *Competencia de combleços.* ANG. *Enuie betwene two that loueth one woman.* } Cic. *in Tuſc.* Obtrectare verò alteri, aut illa vitioſa æmulatione, quæ riualitati ſimilis eſt.

Rĭuālĭs, e, vide *Riuus.*

| Riui, ſeu Riuenſe, *Rieux.* *Rieux* V. E. Riuenſis, ſub A. Toloſano. |

Rĭuīnŭs, Riualis, ἀντίζηλος. Plaut. *in Aſin.* Cedit noctem filius riuinus amicus ob raptam mulierem.

RĪVŬS. Aqua fluens, a fonte vel flumine ducta. { פלג *pélegh.* ῥύαξ. GAL. *Ruiſſeau.* ITAL. *Riuo, rioſſatello.* GERM. Ein bach/waſſerfluß. HISP. *El chorro ò rio pequeño.* ANG. *A riuer.* } Cic. *in Topic.* Tanquam riuorum à fonte deductio. Virg. 8. *Eclog.*

Propter aquæ riuum viridi procumbit in vlua.

Horat. 3. *Carm. Ode* 16.

Puræ riuus aquæ ſyluaque iugerum   Paucorum.

Idem 2. *Carm. Ode* 3.

——& obliquo laborat

Lympha fugax trepidare riuo.

Lapidoſus riuus Ouid. 3. *Faſt.* Sanguinis riuos vomens. Virg. 11. *Æneid.* Lacrymarũ riuum. Ouid. 9. *Metam.* ¶ Hinc deriuo, as, & corriuo, as, de quibus ſuprà ſuis locis.

Rīuŭlŭs, diminutiuum, Paruus riuus. { ῥυάκιον. GALL. *Ruiſſelet, petit ruiſſeau.* ITAL. *Ruſſeleto.* GERM. Ein bächlin. HISP. *Chorro pequeño.* ANG. *A litle riuer.* } Cic. *pro Cælio*, Vt riuulus acceſſitus, & ductus ab ipſo capite. Idem 1. *Acad.* Sed meos amicos in quibus eſt ſtudium, in Græciam mitto: id eſt, ad Græcos ire iubeo, vt ea a fontibus potius hauriant, quàm riuulos conſectentur.

Rĭuālĭs, e, quod ex riuo eſt, ſiue quod in riuo naſcitur. { ποταμογενής. GAL. *De ruiſſeau.* ITAL. *Di ruſcello.* GERM. Deß bachs / oder auß dem bach. HISP. *Coſa de chorro.* ANGL. *Of a riuer.* } Colum. *lib.* 8. *c.* 15. Datur cammarus, & riualis alecula, vel ſi qua ſunt incrementi parui fluuiorum animalia. | ¶ Riualis item, qui per eundem riuum aquam ducit cum alio; qui agros poſſidet propinquos riuo. ¶ Item qui eundem amoris velut riuum cum alio communem habet.

Riualitas, affectio riualium |

Rĭuātĭm, aduerbium, Per riuos. Macrob. *Satur. lib.* 7. *c.* 12. Quæ igitur ratio facit, vt riuatim aquæ de Ponto fluant.

RĪXĂ, æ, Lis, contentio, pugna, à ringendo, vt quidam volunt: quod propriè eſt canum quando irritantur. { ריב *rîbh* מצה *matſſâh* מריבה *merîbhâh.* ἔρις. GALL. *Riote, noiſe, eſtrif, debat.* ITAL. *Rizza, diſcordia, contentione.* GERM. Ein zanck/hader. HISP. *La renzilla ò ab a de reñir.* ANGL. *Brawling, chiding.* } Cicer. *in Verr.* Ecce autem noua turba, atque rixa. Ouid. 3. *de Arte.*

Nec tua frangetur nocturna ianua rixa.

Cic. *ad Pætum lib.* 9. Etſi academiæ noſtræ cum eo magna rixa eſt. Liu. 2. *ab Vrbe*, Conſulum intercurſu rixa ſedata eſt. In rixam ire. Quintil. Et, Rixam dirimere, Plaut. *Amph. ſc.* 4. *a.* 4.

Rīxōſŭs a, um, Contentioſus, litigioſus. { בעל ריב *bahal rîbh.* φιλόνεικος, δύσερις. GALL. *Noiſeux, riotteux.* ITAL. *Contentioſo.* GER. Zänckiſch/haderiſch. HISP. *Renzilloſo ò reñidor.* ANGL. *That euer chideth and ſcoldeth.* } Feſtus, Rictus, rixæ, rauiè, ringitur, dici videntur quia in diuerſum rumpantur, contrariáque ſint recto. Col. *lib.* 8. *c.* 2. Non rixoſarum auium laniſtæ, cuius plerunque, &c.

Rixator, is: Rixatores in plur. apud Quint. *c.* 1. *lib.* 11.

Rīxŏr, aris, (quod & Varroni *rixo*) committo rixam, iurgor, contendo, litigo. { רב *rabh* נצה *nitſâh* ἐρίζω. GAL. *Riotter, eſtriuer, noiſer.* ITAL. *Contenacere mouer riſſa.* GER. Zancken/hadern. HISP. *Reñir à riſar.* ANGL. *The chide, to ſcolde.* } Cic. *de Orat.* Quum eſſet cum eo Tarracinæ de amicula rixatus. Plin. *lib.* 16. *cap.* 1. Et ipſos inter ſe rixantes, &c. Rixantur herbæ aridæ. Varr. 1. *de re ruſt. cap.* 47. Aridæ factæ herbæ rixantur, ac celerius rumpuntur, quam ſequuntur. ¶ Rixari de lana caprina. Horat. 1. *Epiſt.* 19.

Alter rixatur de lana ſæpe caprina.

Prouerbium eſt in eos qui de re nihili diſceptant.

| Riza, radix. Tertull. |

R O

| Robeus, rubeus. hoc vide. |

Robigo, inis, ſiue Rubigo, Segetum morbus eſt, quem *niellam* vocant Galli, quo ſpicæ torrentur, friabileſque redduntur. { ירקון *birkon.* ἐρυσίβη. GALL. *Niellure de blads, nielle.* ITAL. *Malatia che viene alle biane per troppo humore.* GER. Die röte deß korns / wan die helm rot vnnd flacfechtig werden. HISP. *El añublo, quando ſe añubla el pan.* ANGL. *Blaſting or corne.* } Virg. *Georg.*

——vt mala culmos

Eſſet robigo.

¶ Fuit & ROBIGO, Dea quædam apud Romanos, quæ auertendæ rubiginis cauſa colebatur. Ouid. 4. *Faſt.*

Flamen in antiqui lucum Robiginis ibat.

Rōbīgālĭă, ſiue Rubigalia, lium, ſiue rubigaliorum, dies feſtus erat, ſeptimo Calendas Maias celebrari ſolitus, teſte Feſto, quo Robigo deo ſacra fiebant, vt robiginem, ſiue (vt hodie vſitatiùs loquimur) rubiginem à ſegetibus auerteret. Eſt autem robigo, ſiue rubigo, ἐρυσίβη Ariſtoteli, ſegetum morbus quam *niellam* vulgus Gallorum appellat, qua ſpicæ aduruntur, prorſuſque redduntur friabiles. Varr. *lib.* 1. *de re ruſt. cap.* 1. Quarto Robigum & Floram, quibus propitiis neque rubigo frumenta, atque arbores corrumpit: neque non tempeſtiuè florent. Itaque publicæ Robigo feriæ, & Robigalia Floræ ludi, Floralia inſtituti. Plin. *lib.* 18. *cap.* 29. Tria tempora fructibus metuebant, propter quod inſtituerunt ferias, dieſque feſtos, Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numa conſtituit anno regni ſui vndecimo: quæ nunc aguntur ad vij. Calend. Maij, quoniam tunc ferè ſegetes rubigo occupat.

Rōbīgŭs, Deus qui auertendæ rubiginis cauſa colebatur. Gell. *cap.* 12. *lib.* 5. Robigus accederet ſuccidaneis hoſtiis. de quo vide plura paulò antè in dictione *Robigalia.*

RŌBŬR, ſiue robor, is, Propriè ſpecies eſt arboris glandiferæ duriſſimæ. { אלון *ehâb.* ἄχυλα, δρῦς, αἰγίλωψ. GALL. *Rouure, cheſne.*

ITAL. *Rouere quercia.* GER. Eychbaum. HISP. *La enzina ò roble arbol.* ANGL. *An oke tree.* } Plin. *lib.* 16 *c.* 1. Roborum vaſtitas intacta, & congenita mundo. Cic. 2. *de diuin.* Itaque perfracto ſaxo ſortes erupiſſe in robore, inſculptas priſcarum literarum notis. Idem paulò pòſt, Quis robur illud cecidit, dolauit, inſcripſit? Virg. 1. *Georg.*

——— graue robur aratri.

¶ Per tranſlationem ſumitur pro animi fortitudine Cic. *pro Fon.* Equiteſtantum habuere animi tantum roboris. &c. Idem *de Orator.* Virtutes quæ in animi magnitudine & robore poſitæ ſunt. Hinc Calpur. Flaccus *declam.* 2. Robur Tullianum in carcere. Et Quint. Cùm robur aliquis in ſtylo fecerit. (i. ſtylum confirmarit.) Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.*

Mens tamen ægra iacet, nec tempore robora ſumpſit.

¶ Capitur & pro corporis firmitate { חיל *chaíl* גבורה *ghebhuráh* חזק *chózeck* חוזקה *chozeqáh* vel *chezkáh* אמץ *ómets* אמצה *amtſáh.* [illegible]. GAL. *Force fermeté.* ITAL. *Fortezza fermezza.* GERM. Sterck. HISP. *Fuerça ò rezio.* ANGL. *Force or ſtrength.* } Cic. *pro Roſc. Amer.* Meſſala, qui ſi iam ſatis ætatis ac roboris haberet, ipſe pro Sexto Roſcio diceret. ¶ Demum omnium rerū firmitatem, duritiámque, robur dicimus. Col. *lib.* 2. Quod protinus exile natum ſit nunquam robur accipere manifeſtum eſt. Vnde Seruius dicit, Omne quod forte eſt, robur vocamus. Virg. *lib.* 7.

——— æternaque ferri

Robora.

¶ Robur item, teſte Feſto, in carcere dicitur is locus quo præcipitatur maleficiorum genus: quod antea arcis robuſtis includebantur. Cicer. *pro Milone*, Subitò arrepti in quæſtionem, tamen ſeparantur à cæteris, & in arcas coniiciuntur, ne quis cum his colloqui poſſit. Dicitur à Iureconſultis *mala manſio*, [illegible]. Robuſtum carcerem dixit Plaut. *in Curcul.* At ego vos ambo in robuſto carcere, vt pereatis, &c. Item Liu. *lib.* 8. *dec.* 4. Apuleius *in* 2. *Apolog.* O ſubtilitas digna carcere, & robore. Ex arcis ſontes interdum præcipitabantur & interficiebantur. Valerius Max. *lib.* 6. *cap. de ſeueri.* Quinetiam familiares eorum, ne quis Reip. inimicis amicus eſſe vellet, de robore præcipitati ſunt. Lucr. Verbera, carnifices, robur, pix, lamina, tædæ. Vbi tamen pro fuſte lignóque quo ſontes tundebantur fuſtuario accipiunt. A robore Codicem diſtinguunt, de quo ſuo loco.

¶ Roboretum quercetum [illegible]. Gloſſ. locus, vbi robora naſcuntur.

Rōbŏrĕŭs, a, um, quod eſt ex materia roboris. { [illegible]. GAL. *De rouure.* ITAL. *Fatto di rouere.* GER. Eychin oder eychbaumin. HISP. *Coſa de roble.* ANG. *Of an oke.* } Col. *lib.* 11. *c.* 2. Materies ſi roborea eſt, ab vno fabro dolari ad vnguem debet. Ouid. 5. *Faſt.*

Tunc quoque priſcorum virgo ſimulacra virorum

Mittere roboreo ſcirpea ponte ſolet.

Rōbŭrnĕŭs, adiectiuum, quod ex robore naſcitur. [illegible]. Colum. *lib.* 9. *cap.* 1. Nam vt graminibus, ita frugibus roburneis opus habent. id eſt, glandibus.

Rōbuſtĕŭs, denominatiuum à robur. [illegible]. vt Robuſtea materies, quæ ex robore facta erat vt eſſet durior. Varro *lib.* 1 *de re ruſt. cap.* 38. In eo ſi in medio robuſtea aliqua materia ſit depacta, negant ſerpentem naſci.

Rōbuſtŭs, a, um, quod eſt multi roboris. { גבור *ghibbór* חזק *chazák* אמיץ *ammits* [illegible]. GALL. *Robuſte fort, ferme.* ITAL. *Robuſto, forte.* GERM. Starck, das vil ſtercke hatt. HISP. *Fuerte, ò rezio.* ANG. *That is very ſtrong.* } Col. *lib.* 2. Neque dubium eſt ex robuſto ſemine poſſe fieri non robuſtum. Virg. 4. *Eclog.*

Robuſtus quoque iam tauris iuga ſoluet Arator.

Cic. 4. *in Catil.* Tertium genus eſt, ætate iam confectum, exercitatione robuſtum. Idem 5. *Philipp.* Omne malum naſcens facilè opprimitur: Inueteratum fit plerunque robuſtius. Idem 2. *Philipp.* Sed hæc quo robuſtioris improbitatis ſunt, omittamus.

Rōbŏro, as, Fortifico, firmo, robur addo. { חזק *chizzék* החזיק *hechezík* אמץ *immēts* האמיץ *heemits* עזז *hebhēz* [illegible]. GALL. *Roborer, affermir.* ITAL. *Fortificare, rinforzare.* GERM. Stercken / ſtarck vnd kreſſtig machen. HISP. *Fortaleſçer, hazer fuerte.* ANG. *To make ſtrong, to fortifie.* } Plin. *lib.* 10. *cap.* 33. Hirundines nidos luto conſtruunt, ſtramento roborant. Cicer. 1. *Officiorum*, Catoni autem quum incredibilem tribuiſſet natura grauitatem, eámque ipſe perpetua conſtantia roboráuiſſet, ſempérque in propoſito, ſuſceptóque conſilio permanſiſſet moriendum potius, quàm tyranni vultus aſpiciendus erat. Plin. *lib.* 11. *cap.* 51. Vox roboratur XIIII. annis: eadem in ſenecta exilior. ¶ Hinc componitur Corroboro, de quo ſuprà ſuo loco.

Rōbŏrārĭă, antiqui appellauerunt omnia ædificia, ſepta, villas, quæ incluſa habent animalia à tabulis roboreis, quibus ſepta erant ante quàm mœnibus cingerentur, [illegible]. vide Gell. *lib.* 2. *c.* 20.

Rōbus, i. { אדום *adhóm*, [illegible]. } Apud veteres dicebatur *rubeus*: & bouem robum ideirco ruſtici vocabant. Vnde & materia, quæ plurimas huius coloris venas habet, dicta eſt robus: & homines valentes, ac boni coloris, robuſti. Hæc Feſtus. ¶ Robus etiam genus tritici, maximè laudabile (vt ait Colum. *lib.* 2. *c.* 6.) quum & pondere, & nitore præſtet.

Rōbuſtĕus, Robuſtus. vide *Robur.*

¶ Rocca, colus G l. g. b.

Rodaticus vide *Rotaticus.*

Rodotus quidam amatus à Diis Plutarch. *in Num.*

RODO, is, roſi, roſum, propriè murium eſt & ſimilium, qui dentibus ferè ſemper aliquid abrodunt. { אכל *achál.* [illegible]. GAL. *Ronger.* ITAL. *Rodere.* GERM. Nagen. HISP. *Roer.* ANGL. *To gnawe.* } Cic. *de diuin.* Quaſi vero quicquam interſit, mures noctem & diem aliquid rodentes, ſcuta an cribra corroſerint. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 10.

——— & in verſu faciendo

Sæpe caput ſcaberet, viuos & roderet vngues.

¶ Per tranſlationem quandoque pro detraho ſumitur, ſiue obtrecto. Cicer. *pro Cor. Balbo.* More hominum inuident, in conuiuiis rodunt, in circulis vellicant. Flumina rodunt ripas, Lucr. *lib.* 5. Ferrum roditur ſcabra rubigine Ouid. *lib.* 1 *de Pont. Eleg.* 1 Amicum abſentem rodere, Hor. 1. *Serm. ſat.* 4. Dentem dente rodere, prouerbium in illos qui carpunt eos qui pati ſunt præditi mordacitate, aut qui lædi non poſſunt, neque ſentiant. Martial. *lib.* 13.

——— quid dentem dente iuuabit

Rodere? carne opus eſt ſi ſatur eſſe velis.

Rōſĭo, nis. { [illegible]. GALL. *Rongnement, morſure.* ITAL. *Rodimento, roditura.* GERM. Das nagen/verſerung. HISP. *Obra de roer.* ANG. *A gnawing.* } Plin. *lib.* 20 *c.* 21. Succus decoctæ neruis prodeſt, & veſicæ, & inteſtinorum roſionibus. Celſ. *lib.* 5. *c.* 28. roſio maior.

¶ Rodos, vide *Rhodus.*

Roga, donatiuum, honorarium. Landulphus Sagax *in Tiberio* 11. Duxit Anaſtaſiam vxorem ſuam, & coronauit eam Auguſtam, & iactauit rogam multam.

¶ Rogalis, e, ad rogam pertinens. Ouid. 3. *amor. El.* 8.

Tene ſacer vates flammæ rapuere rogales?

Rogalia, dies, quibus rogæ ab Imperatore & Patriarcha populo dabantur.

¶ Rogatius, buſtuarius. Gloſſ. Gr. [illegible], qui mortuos vrit.

ROGO, as, Poſco, peto, contendo, oro, precor. { שאל *ſchaál* בקש *bikkéſch* בעה *baáh* דרש *daráſch* התפלל *hithpallel* העתיר *hehethir* עתר *hathár.* [illegible]. GALL. *Prier, requerir, demander, emprunter.* ITAL. *Demandare, cercare, pregare.* GER. Bitten. HISP. *Rogar, preguntar, demandar.* ANG. *To aske, to demaunde, or pray.* } Plaut. *Aul. ſc.* 2. *a.* 1. Quæ vtenda vaſa ſemper vicini rogant. Vtendum rogare, vide *Vtor.* Item Emere malo, quam rogare: vide *Emo.* Idem Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Nullus eſt tibi quem roges mutuum argentum. Gell. *lib.* 13. *cap.* 20. Crepidarium cultellum rogauit à crepidario ſutore. Plaut. *Rud.* Intelligo: hanc quæ proxima eſt, illam pulſare iuſſiſti, Atque aquam rogare. Virg. *lib.* 7. *Æneid.*

——— litúſque rogamus

Innocuum, & cunctis vndámque auráſque patentem.

Cicer. 1. *Verr.* Rogare & orare, ne illos ſupplices aſpernarer quos me incolumi nemini ſupplices eſſe oporteret. Idem *in Verr.* Profectò hinc natum eſt, Malo emere quam rogare. Cato *c.* 5. Duas aut tres familias habeat, vnde vtenda roget, & quibus det. ¶ Aliquando ponitur pro interrogare, quærere. { שאל *ſchaál.* [illegible]. } Cic. *Attic.* Roga ipſum quemadmodum Arimini ipſum acceperim. Ter. *in Adelph.* Nunc vbi me illic non videbit, iam huc recurret, ſat ſcio, Rogabit me vbi fuerim. Idem *Andr.* accedo ad pediſequas, Quæ ſit, rogo: ſororem eſſe aiunt Chryſidis. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Roga quod lubet. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Me rogas? pol haud rogem te ſi ſciam. *Ibid.* Quid dixiſti vxori? Neſcio. Eam ipſus roga. *Ibid. ſc. vlt. a.* 5. Vterque id quod rogabo dicite. Idem *Pſ. ſc.* 4 *a.* 2. Ecquid habet dulce rogas? Idem *Men. ſc.* 5. *a.* 2. Quin ego rogem quod neſciam? &c. ¶ Pro orare. *Ibid. ſc.* 5 *a.* 5. Rogo palliam vt referat. (id eſt, oro reddat.) Rogare Conſulem iure non poteſt Prætor, & de iure rogandi in auſpiciis. Gell. *c.* 14 *lib.* 13. Item, Viros rogant: Legem, ſuffragia. Liu. *lib.* 34. Et, Rogare aliquos in conſilium (de iudice.) Gell. *cap.* 2. *lib.* 14. ¶ Roget quis, elegans loquendi formula, pro eo quod minus ornate dicimus Poſſet me aliquis interrogare. qua vtimur quoties per anthy-pophoram tacitæ obiectioni volumus occurrere. Ter. *in Eunuch.* Roget quis, quid tibi cum illa. ¶ Rogare de ſtipulatione etiam dicitur. Plaut. *Pſ. ſc.* 1. *a.* 1. Rogo me viginti minas. Dabis? Dabo. Idem *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Ageſis roga. (id eſt, ſtipulare.) E. Emptum niſi quis meliorem. &c. ¶ Rogare ſacramento milites, hoc eſt, iureiurando eos adſtringere. Liu. 5. *bell. Maced.* Ex Sicilia Hiſpaniam petentem, tempeſtate in Africam delatum, ſcribit vagos milites, de exercitu P. Africani ſacramento rogaſſe. ¶ Rogare aliquem ſententiam. Quint. *lib.* 6. *c.* 3. Poſt acceptam hæreditatem primus ſententiam rogabatur. ¶ Rogare legem, id eſt ſtatuere, [illegible]. Solebat enim populus rogari, num eam legem ratam vellet. Gell. *lib.* 2. Lex deinde Licinia rogata eſt. Cicer. 2. *Philipp.* Ego ad eum belli ciuilis cauſam attuli: ego leges perniciosas rogaui. ¶ Compoſita ſunt, abrogo, arrogo, corrogo, derogo, erogo, irrogo, prorogo, & ſubrogo: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Rŏgāns, tis, particip. { שואל *ſchoél* מבקש *mebakkéſch* דורש *doréſch* עותר *hothér* מעתיר *mahathir* מתפלל *mitpallel.* [illegible]. GALL. *Priant, requerant.* ITAL. *Chi dimanda, & prega.* GERM. Bittend. HISP. *El que roga.* ANGL. *That asketh, or prayeth.* } Ouid. 2. *Amor. Eleg.* 3.

Mollis in obſequium faciliſque rogantibus eſſes.

Idem *in Epiſt. Medea.*

En iterum ſcribo, mittóque rogantia verba.

Idem 1. *de Arte.*

Flectitur iratus voce rogante Deus.

Rŏgandus, a, um, [illegible]. Ouid. 3 *Triſt.*

Tunc quoque ſolicita mente rogandus erit.

Rŏgātŭs, a, um { מבקש *mebukkaſch* בקש *bukkaſch* דרוש *darúſch* נבער [illegible]. GALL. *Prié.* ITAL. *Pregato.* GER. Gebatten/ gefraget. HISP. *Pregado, rogado.* ANGL. *Prayed.* } Plin. *lib.* 7 *c.* 43. Rogatus ſententiam in conſulatu. Ouid. 1. *de Arte.*

Quæ dant, quæque negant gaudent tamen eſſe rogatæ.

Rŏgātĭo, nis, verbale, actio rogantis: paſſio rogati. { שאלה *ſcheeláh* בקשה *bakkaſcháh* תפלה *tephilláh* תחנה *techinnáh.* [illegible]. GAL. *Priere.* ITAL. *Preghiera.* GERM. Ein bit/oder frag. HISP. *Ruego.* ANGL. *Praying.* } Legis quoque rogatio dicitur, quoniam rogare populum magiſtratus ſolebat an id placeret quod ſtatuerant. [illegible]. Hinc etiam derogare legi, & abrogare legem dicimus, de quibus abundè ſuprà dictum. Rogationis autem nomine intelligitur lex nondum a populo iuſſa: ſæpè tamen pro lege iuſſa & a populo approbata ſumitur. Rogationis autem hæc erant verba ſolemnia, Velitiſne iubeatiſne, Quirites, vt hoc vel illud fiat. Vnde rogatio quaſi quædam interrogatio, Gell. *cap.* 20. *lib.* 10. vbi docuit quid ſit lex, plebiſcitum, priuilegium. Sed totius (inquit) huius rei iuſque, ſiue cùm populus, ſiue cum plebs rogatur, ſiue quod ad vniuerſos pertinet caput ipſum, & origo, & quaſi fons rogatio eſt. Sueton. *in Cæſare cap.* 1. Reditum in ciuitatem rogatione Plotia confecit, id eſt, lege a Plotia lata. ¶ Feſtus rogationem videtur accipere pro priuilegio eámque ita diſtinguit a lege, quòd hæc in omnibus & rebus & perſonis locum habeat: rogatio, de vno, aut certè paucis feratur, neque ad res omnes pertineat.

pertineat. Verba eius ſunt hæc: Rogatio ea dicitur, quum populus conſulitur de vno, pluribúſve hominibus, quod non ad omnes pertineat: & de vna, pluribúſve rebus, de quibus non omnibus ſanciatur. Nam quod in omnes homines, reſve populus ſciuit, lex appellatur. Itaque Gallus Ælius ait, Inter legem & rogationem hoc intereſt. Rogatio eſt genus legis: quæ lex eſt non continuò, ea rogatio eſt: non poteſt non eſſe lex, ſi modò iuſtis comitiis rogata eſt. ¶ Ferre rogationem ad populū, Cæſar. 3 *bel. ciuil.* Item prætoribus. Tribunique plebis rogationes ad populum ferentibus, &c. ¶ Perferre rogationem, id eſt, legem perferre. Cicer. *ad Qu. Frat. lib.* 2. Sed tamen ita, ut per vim rogationem Caniniam perlaturum. ¶ Accipere rogationem, id eſt legem accipere & approbare. Idem *ad Attic. lib.* 1. Vt conſules populum cohortarentur ad rogationem accipiendam. Liu. *lib. 3. ab Vrb.* Omnes tribus eam rogationem acceperunt.

Rogatum, i. Gall. *Priere.* Ouid. 5. *Faſt.*

Sic ergo: ſic noſtris reſpondet diua rogatis.

[Rogatarius, ſ. ectior. G. [illegible] a rogando, i. petendo. Onom. Rogatores, [illegible]. Gloſſ. Cyrill. [illegible] mendicus. Sic Germ. Bettler à betten, i. rogare, orare.]

Rŏgatus, us, m. Actus rogandi. { שאלה *ſcheeláh* בקשה *bakkaſchâh.* } Cic. 1 *de nat. deor.* Nam quum ſeteris Latinis ad eum ipſius rogatu, acceſſiſſemque venientem, offendi eum ſedentem in exhedra.

Rogatio vide infra Rogito.

Rogatiuncula, diminutiuum. { [illegible]. Gal. *Petite priere.* Ital. *Picciola preghiera.* Ger. Ein bittlein/oder ridglin. Hisp. *Pequeño ruego.* Ang. *A litle praying.* } Cic. *pro domo ſua,* Eaque te ex vna rogatiuncula feciſſe.

Rŏgātor is, verbale, qui rogat. { מבקש *me'bakkeſch* מתחנן *mithchannén.* [illegible]. Gal. *Qui prie, prieur, ſuppliant.* Ital. *Chi prega.* Ger. Ein bitter oder bätter. Hisp. *Rogador que ruega.* Ang. *He that prayeth or asketh.* } Cic. *ad Attic. lib.* 16. Quanquam hæc epiſtola non hiatoris eſt, ſed rogatoris. Rogatores, Poſtulatores & Mendici, qui eleemoſynam poſtulant. Plaut. Vt rogator oſtiatim petam panem. Rogator comitiorum, qui in populum comitiis rogat & cum populo agit. Cic. 1 *de diuin.* Qui recentibus comitiis in Senatum introductis negauerit, iuſtum comitiorum rogatorem fuiſſe.

Rŏgito, as frequentatiuū à rogo. { [illegible]. Gal. *Prier inſtamment, requerir, demander.* Ital. *Pregare, cercare, dimandare.* Germ. Bitten eins bittens [illegible] bitten oder fragen. Hisp. *Rogar preguntar.* Ang. *To pray or ask often.* } Plerūque autem, rogitat vt ſæpe interrogat. Plaut. *Curc. ſc.* 3 *a.* 1. Si amas eam, ne rogites (vt eandem ſap.). Idem *Aulul. ſc.* 3. *a.* 2. Venio ad macellum, rogito piſces: indicant caros. *Ibid. ſc.* 3 *a.* 2. Quid tibi nos tactio eſt? Etiam rogitas? Idem *Milit. ſc.* 1 *a.* 1 Quid dixerant tibi? A. Rogitabant: Hiccine Achilles eſt? Idem *Aſin. ſc.* 2 *a.* 1. Placidè vnumquidque rogita. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 3. Rogitas quodam, &c. ¶ Aliquando ponitur pro iterum, atque iterum interrogo. [illegible]. Virg. 1 *Æneid.*

Multa ſuper Priamo rogitans ſuper Hectore multa.

¶ Hinc componitur Erogito, quod eſt interrogando extorqueo: de quo ſuo loco.

Rŏgătĭo, verbale, Lex plebiſcitum. Plaut. *in Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Rogationes plurimas propter vos populus ſciuit. Quas rogatas rumpitis. (id eſt, leges perrogatas & perlatas.)

Rŏgus, i, Strues lignorum ad cremanda cadauera ita dictus, quòd in eo dii manes rogentur. { מדורה *medhuráh.* [illegible]. Gal. *Vn tas qu'on faiſoit anciennement pour bruſler les corps des morts.* Ital. *Stipa di legno da bruſciare i corpi morti anticamente.* Germ. Ein holtzbeygen/ oder holtzhauffen ſo vor zeiten [illegible] man bey den Heyden die abgeſtorbnen verbrant. Hisp. *La hoguera para quemar muertos.* Angl. *A bone fire.* } Plaut. *in Menæch. ſc.* 2. *a.* 1 Age hoc igitur, quando æquum oras, quam mox incendo rogum? Cicer. 3 *de fin.* Nec ſi beatus vnquam fuiſſet, beatam vitam vſque ad illum à Cyro extructum rogum protuliſſet. Idem 2 *de diuin.* Sic idem ad mortem proficiſcens Calanus Indus, quum aſcenderet in rogum ardentem, O præclarum diſceſſum, inquit, è vita quum, vt Herculi contigit, mortali corpore cremato, in lucem animus exceſſerit. Virg. 4 *Æneid.*

Hoc rogus iſte mihi, hoc ignes, aræque parabant.

Ouid. *Eleg.* 13. *lib.* 3. *Triſt.*

Structus flamma parata rogis mihi conuenit, &c.

Item *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

——Sæpè manus demens

Miſit in arſuros carmina noſtra rogos.

Senec. *cap.* 3 *de conſ. ad Mart.* Toto rogis ardentibus per Italiam (in funere Druſi.) Idem *cap.* 1. *de conſ. ad Heluiam,* Quid quòd nouis verbis opus erat hominis ad conſolandos ſuos ex ipſo rogo caput alleuanti. (id eſt, à recenti luctu reſurgenti.)

Rŏgālis, e, [illegible], vt ignis rogalis. Stat. 1. *Theb.*

———hæc ipſe rogalis Fulgurat.

Ouid. 3. *Amor. Eleg.* 8.

Tene ſacer vates flamma rapuere rogales.

Rōmă, [illegible]. Vrbs Italiæ, regina vrbium, & totius propemodum orbis olim caput: de cuius origine, & nominis ratione non ſatis conuenit inter ſcriptores. Vulgatiſſima tamen eſt opinio, à iuuentute Albana conditam fuiſſe ducibus Romulo & Remo nepotibus Numitoris: atque à Romuli nomine Romam fuiſſe appellatam, non autem Romulam, ne nominis diminutio vrbis maieſtati quippiam detraheret. Alii multis ante Romulum ſeculis conditam volunt, primùmque Valentiam appellatam. Romam autem dici cœpiſſe poſt Euandri & Æneæ aduentum, qui Latina voce in Græcam conuerſo nomine, quod ſignificat, vim ita ſtata, [illegible] appellarunt. Sunt præterea qui exiſtiment Æneæ neptem fuiſſe, & Aſcanii filiam, nomine [illegible], à cuius nomine vrbi huic nomen fuerit impoſitum. Nec deſunt qui Troia capta Achiuos quoſdam ea in loca veniſſe aſſerant, quúmque in Palatino monte oppidum condidiſſent, à nobilis captiuæ nomine [illegible] appellaſſe. Sunt & aliæ non paucæ hac de re ſcriptorum opiniones, quas hic breuitatis cauſa omittimus. Si quis tamen noſſe cupiat, adeat Pompeium Feſtum *de antiqua vocum ſignificat. lib.* 16. Id certè conſtat, à tenuiſſimis ortam fuiſſe principiis: primúmque in Palatino monte conditam fuiſſe: ſæpiúſque deinde pomœria eius fuiſſe prolata. Scribit enim Plin. *lib.* 3. *c.* 5. Veſpaſiani temporibus ambitum vrbis fuiſſe XIII M.CC. paſſuum. Vopiſcus autem tradit, Aurelianum Imperatorem ambitum eius ad triginta millia paſſuum ampliaſſe. ¶ Roma vnde dicta, Plutarch. Initio Romuli quæ Quadrata Roma, vide *Quadrata.* A Roma fit gentile

Romanus, [illegible], vt Romanis rerum dominos, apud Virg. 1 *Æneid.* ¶ Romanus vir quis ſit, Senec. c. 1 *de conſ. ad Marc.* docet his verbis: Qui velit ſcire quid ſit vir Romanus, qui ſubactis iam ceruicibus omnium & ad Seianum iugum adactis indomitus ſit homo, ingenio, animo, manu liber, &c.

Rōmānus, a, um, poſſeſſiuum: vt, Arces Romanæ, apud Virg. 2. *Georgic.* Ouid. *Eleg.* 2 *lib.* 4. *Triſt.*

Colláque Romana præbens animoſa ſecuri.

Tibull. *lib.* 4.

Te manet inuictus Romano Marte Britannus.

Rōmanienſis, qua voce propriè ſignificatur is qui alibi ortus Romæ verſatur: vnde etiam Cato *de re ruſt.* Romanienſem ſalem appellat, non Romæ factum, ſed qui Romæ vendebatur.

Rōmānĭcus, a, um, adiectiuum, [illegible], denominatiuum à Roma deductum: vt, Aratra Romanica, id eſt, Romæ facta. Cato *cap.* 135. Aratra in terram validam Romanica bona erunt, in terram pullam Campanica iuga Romanica optima erunt.

[Romanenſe, vectis, quo fores clauduntur. I. g. b.]

Romania nua, dicta eſt Conſtantinopolis tanquam altera Roma, Imperatorum Orientalium ſedes. Inde *Romania* vocatum imperium Orientale. Septem montes murorum ambitu non minus claudit atque vetus Roma. Bellon. *obſeru. lib.* 1 *c.* 76. de Conſtantinopoli.

Romandiola, exarchatus Rauennæ. Malè legitur *Romandiola* pro Roconiola *lib.* 4. *feud. tit.* 36.

Rōmānă porta in infimo cliuo Victoriæ fuit, à Romulo primùm inſtituta, gradibusque quibuſdam in quadraturam formata. Appellata eſt autem Romana à Sabinis præcipuè, quibus ea proximus aditus erat Romam. Hæc Feſtus. Vulgò tamen, eodem Feſto referente, Romana porta dicta eſt, vbi ex epiſtylio aqua defluebat: qui locus ab antiquis dictus eſt Adſtatuas Cyncias, quòd ibi olim fuerit ſepulchrum eius familiæ.

[Romania, Imperium orientale. I. g. b.

Romanitas, Romanum imperium. Caſaub.]

Rōmănŭlă porta, teſte Varrone *lib.* 4. *de Ling. Lat.* In Palatino monte fuit, gradus habens in naualia, ad Volupiæ ſacellum.

Rōmŭlĭă lex erat, ne alii præter patres, & magiſtratus, ſacra facerent, peragerèntve, poſtea plebi quoque aditus ad ſacra fuit. Nam rogationibus tribunitiis, primùm Sextia Licinia ſancitum eſt, vt x. viri ſacrorum, non vt antea omnes patricii, ſed ex parte dimidia de plebe crearentur. Deinde quæ lata eſt Ogulnia vt cùm quatuor Pontifices eſſent, ſacerdotum numerum augeri, quatuor præterea Pontifices, quinque augures, de plebe omnes allegarentur, vt omnino octo Pontificum, nouem augurum numerus fieret.

[Romula, Galliæ olim Togatæ pars hodie Romandiola, Romaniola.]

Rōmŭlus, [illegible]. Romulus & Remus dicti à Ruma Lupæ. (i. à mamma.) Plutarch. *in Romul.* Romulus autem Martis, (vt Romani credi voluerunt) ex Ilia filius, & nepos Numitoris, & frater Remi, eodem cum illo partu editus. Erat enim Numitori frater nomine Amulius, præferoci ingenio: qui non contentus fratri natu maiori imperium præripuiſſe, vt poſteritati quoque ſuæ tyrannidem conſtabiliret, prolem illius maſculam interemit. Iliam quoque, vt ſpem omnem nepotum fratri eriperet, ſub ſpecie honoris virginem Veſtalem legit, eámque modo perpetua virginitate damnauit. Ea tamen poſtea grauida deprehenſa, gemellos peperit: quos Amulius in Tiberim abiici iuſſit, matrem autem arctiſſima cuſtodia aſſeruari. Verùm quum id temporis Tyberis extra ripas ſtagnaſſet, nec adiri vſquam ad iuſti amnis curſum poſſet: qui mergendorum puerorum negotium ſuſceperat, in proxima eos alluuie ubi poſtea ruminalis ficus fuit, expoſitos reliquit. Vbi à Fauſtulo regii pecoris magiſtro inuenti ſunt, & Laurentiæ vxori educandi traditi: quæ quòd vulgato corpore quæſtum faceret, idcóque lupa inter paſtores vocaretur: factus eſt locus fabulæ, Romulum & Remum à lupa educatos fuiſſe. Hi poſtea quum adoleuiſſent, de genere ſuo à Fauſtulo edocti, Amulium trucidant: auúmque Numitorem in regnum reſtituunt. Nec ita multo poſt collecta magna paſtorum manu vrbem nouam in Palatino monte, vbi educati fuerant, ædificant. Et quoniam fratres gemini erant, nec ætatis verecundia ſententiam facere poſſet, orta inter eos contentione, vter nouæ vrbi nomen daret, & conditam imperio regeret, placuit rem auium iudicio permittere. Quúmque Remo in Auentino vultures ſex priores, Romulo autem in Palatino duodecim, ſed poſteriores apparuiſſent illo, tempore, hoc numero ſe potiorem eſſe aſſerente; exorta inter paſtores primùm altercatio eſt, quæ deinde ad manus peruenit. Ibi Remus in turba ictus cecidit. Vulgatior fama eſt ludibrio fratris Remum nouos muros tranſiluiſſe: inde à Romulo, ſiue à Celere quodam, Romuli iuſſu fuiſſe interfectum. Solus itaque regno potitus Romulus, vt vrbem incolis frequentiorem redderet, Aſylum aperuit. Senatores centum quos ab honore Patres appellauit, conſcripſit. Vicinis connubia negantibus, virgines quæ ad Conſualium ſpectaculum conuenerant, rapuit. Ceninenſes bellum inferentes prælio vicit, Regéque obtruncato Ioui Feretrio opima ſpolia obtulit. Antemnates deinde & Sabinos prælio ſuperatos in ciuitatem recepit. Fidenates acie fudit, & ad oppidum fugientes inſecutus, vrbem eodem impetu cepit. Veientibus poſt aduerſam pugnam pacem petentibus, centum annorum inducias conceſſit. Hiſce rebus geſtis, quum ad Capreæ paludem concionem haberet, ingenti coorta tempeſtate repente nuſquam comparuit, Patrum (vt creditur) manibus diſcerptus. ¶ Fuit & Romulus quidam Grammaticus, qui Græcis ſcriptoribus qui in ſcholis docebantur, ſublatis, Latina induxit. Hic ad centeſimum vſque annum vixiſſe traditur: interrogatúſque quânam ratione vitam tandiu propagaſſet: Intus, inquit, vino, foris oleo.

Rōmŭlĕus, a, um, adiectiuum: vt, Vrbe Romulea, apud Ouidium 15. *Metamorph.*

Rōmŭlŭs,a,um. vt Tellus Romula. Virg. 6. *Æneid.*

——nec Romula quondam
Vllo ſe tantum tellus iactauit alumno.

Rōmĭlĭŭs,a,um, vt, Tribus Romilia. Cic. *de leg. Agrar.* Reſpondit ſe à tribu Romilia initium facturum.

Rōmulĭdēs,dæ, *ῥωμυλίδης*, idem quod Romanus, à Romulo, primo vrbis conditore. Perſius *Satyr.* 1.

——Ecce inter pocula quærunt
Romulidæ ſaturi, quid dia poemata narrent.

Roncalia, ſiue Rōcaliæ (verba ſunt Cuiacij) campi ſupra Padum, non procul à Placentia, in quibus ſolebant olim Imperatores conuentus agere ſolemnes. Abbas Vrſpergenſis: Romuliæ mos Longobardorum eſt iuſtitiam ſuam requirere, & ab Imperatoribus recipere.

Rōnchŭs, vide *Rhonchus.*

Rōs, roris, humor qui ſereno tempore de cælo fluit, ſerena nocte, neque gelu, neque ardoribus, neque ventis exiſtentibus. { טל *tal.* *δρόσος*. Gal. *Rouſee.* Ital. *Ruggiada.* Germ. Das tauw. Hisp. *El rocio.* Ang. *The dewe.* } Ariſtot. *lib.* 1. *Meteor.* ſcribit, rorem fieri ex vaporatione modica, quum pluuia ex largo vapore progeneretur. Apul. *lib. de Mundo,* Ros nocturnus, humor quem ſerenitatis tenuitas ſpargit: a Græcis dicitur *δρόσος*. Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Exigua tantùm gelidus ros nocte reponet.

Cic. 1 *de diuinat.* Quum primum gelidos rores Aurora remittit. Ouid. 3. *Metam.*

Virgineos artus liquido perfundere rore.

Virg. 8. *Eclog.*

Quum ros in tenera pecudi gratiſſimus herba eſt.

Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 1. Ros ſi non cadit, ſuo ſibi ſucco viuant Cochleæ: Ita paraſiti. ¶ Ros pro rore marino herba. Ouid. *lib.* 4. *Faſt.*

Rorālis, e, ad ros pertinens: aptus ad rorandum, id eſt, irrigandum. *δροσερός*. Ouid. 4. *Faſt.*

Virgaque rorales laurea miſit aquas.

‖ Roramenta auri, i. in auri ramenta. Lampridius *in Commodo* vocat auri radiamenta.

Rōrĭfĕr, a, um, { *δροσοβόλος*. Gall. *Qui apporte la rouſee.* Ital. *Che apporte ruggiada.* Ger. Das tauw bringt. Hisp. *Lo que trahe rocio.* Angl. *That bringith dewe.* } vt Aurora rorifera. Seneca *Hippol.* Qua rorifera mulcens aura Zephyrus vernas euocat herbas. Biga Lunæ rorifera. Stat. 1. *Theb.*

Rorifera gelidum tenuauerat aëra biga.

Lucr. *lib.* 6.

Hinc vbi roriferis terram nox obruit vmbris.

Rorifluus, a, um, rorem fluens. In carmine Varroni Atacino attributo,

Quam nos rorifluam ſollemus carmine lunam.

Sic autem vocat, quòd noctu ros decidat, quo tempore luna regnat.

‖ Rorigenæ, rore geniti. Papias. ‖

Rōrŭlentŭs, a, um, quod eſt plenum rore { *δροσώδης*, *ἔνδροσος*. Gall. *Couuert ou plain de rouſee.* Ital. *Ogni coſa piena di ruggiada.* Germ. Tauwig/voll tauw/naſs von tauw. Hisp. *Coſa rociada o llena de rocio.* Angl. *Couered and full of dewe.* } Col. *lib.* 5. Cauendum ne aut Septentrionalibus ventis, aut rorulentæ, ſed ſiccæ ferantur vites. Idem *lib.* 12. *c.* 38. Rorulentæ baccæ ne legantur cauendum.

Rōſcĭdŭs, a, um, quod eſt rore perfuſum: vnde Nox roſcida, dicitur quæ rore humecta eſt. { *δροσερός*. Gall. *Plein de rouſee, mouillé de rouſee.* Ital. *Inruggiadato.* Germ. Voll tauw/naſs von tauw. Hisp. *Coſa rociada.* Ang. *Sprinkled with dewe* } Plin. *lib.* 18. Quidam pridie rigant prata: vbi ſunt rigua, noctibus roſcidis ſiccari melius. ¶ Similiter Mala roſcida, quæ matutino rore humecta ſunt. Virg. 8. *Eclog.*

Sepibus in noſtris paruam te roſcida mala
(Dux ego veſter eram) vidi cum matre legentem.

Aurora roſcida, Ouid. *ad Liuiam*, Gramina roſcida. Claud. 2. *de rap. Proſerpinæ*, Mella roſcida, Virg. 4. *Eclog.* Pruina roſcida foliis excuſſa, Ouid. 5. *Faſt.*

Rōrarij, Leuis armaturæ milites dicebantur, qui antequam acies congrederentur, fundis & lapidibus pugnæ præludebant. [Greek], [Greek]. Rorarij dicti, teſte Nonio, quod illi prælium, vt ros pluuiam, antecedebant. Iidem & Ferentarij dicuntur, teſte Feſto. Liuius, Nam & rorarij procurrebant inter antepilanos. Hinc Rorarium vinum dicebatur, teſte eodem Feſto, quod rorariis militibus dabatur.

‖ Rorarius, a, um, ad rorarios pertinens. Feſt. Rorarium vinum, quod rorariis dabatur.

Roraſtrum herba, bryonia alba. ‖

Roro, rore aſpergo: & per Synecd. aſpergo, vt rorare ſanguine, lacrymis, cruore. Ouid. *epiſt.* 21.

Oculi rorantur lacrymis. id eſt, rigantur.

¶ Eſt & Roro abſolutè rore deſtillo, & impersonaliter.

Rōrăt, verbum ex eorum genere quæ Grammatici vocant verba exceptæ actionis, quemadmodum Pluit, & Ningit, per ſe ſine nominatiui adminiculo ſenſum explens eſt enim rorat, idem quod ros decidit. { *δροσίζει*. Gall. *Faire ou ietter rouſee.* Ital. *Inruggiadare, bagnare.* Germ. Es tauwet das tauw felt. Hisp. *Rociar.* Ang. *To arrowe or droppe dewe.* } Col. *lib.* 11. *cap.* 3. Idibus Octobris, & ſequenti biduo interdum tempeſtas nonnunquam rorat. Ouid. 3 *Faſtor.*

Cum croceis rorare genis Tithonia coniux *Cœperit.*

¶ Per tranſlationem accipitur pro guttatim diſtillare. { רעף *rahaph* הטיף *hittiph* נטף *nataph.* Virg. 8 *Æneid.*

Raptabatque viri mendacis viſcera Tullus
Per ſyluam & ſparſi rorabant ſanguine vepres.

Ouid. 3. *Metam.*

Vndique dant ſaltus, multáque aſpergine rorant:
Emergúntque iterum, redeúntque ſub æquora rurſus.
Inque chori ludunt ſpeciem, &c.

¶ Si roraſſet, Auguſto longam terra mariue profectionem ingredienti, lætum ipſe exiſtimabat eſſe auſpicium. Suet. *in Auguſt.* c. 92. ¶ Aliquando admittit poſt ſe accuſatiuum, vt, Rorare imbrem. Plin. *lib.* 17. *c.* 10. Periculum tantum eo die eſt, ſi rorauerit quantulumcunque imbrem. ¶ Roror paſſiuum, pro irroror, ſiue irrigor, aut madeſco.

Ouid. *Epiſt.* 21.

Scribimus & lacrymis oculi rorantur obortis.

Rōrāns, tis, participium. { *δροσίζων*, *ψεκάζων*. Gall. *Qui fait rouſee.* Ital. *Chi fa ruggiada.* Germ. Tauwend. Hisp. *El que rocia.* Angl. *Dropping lik dewe or dewing.* } Virg. 3. *Æneid.* Ter ſpumam eliſam & rorantia vidimus aſtra. Cic. *de ſenect.* Pocula, vt in Sympoſio Xenophontis minuta atque rorantia. Ouid. 4. *Faſt.*

Littore ſiccabant rorantes nuda capillos

Idem 5. *Faſt.*

Spargit & ipſe ſuos lauro rorante capillos.

Rōrātŭs, a, um. { *δροσωθείς*, *ψεκασθείς*. Gal. *Arrouſé & mouillé de roſee.* Ital. *Inruggiadato.* Germ. Mit tauw beſprengt oder geneʒt. Hisp. *Rociado.* Angl. *Sprinkled with dewe.* } Ouid. 3. *Faſt.*

Mollis erat tellus, rorata mane pruina.

Rōrātĭo, nis, morbus eſt vitium, quum illæ deſloreſcentes rore læduntur, priuſque corrumpuntur, quam in acinos transformentur. { [Greek]. Gall. *Coulement de rouſee, coulure de vignes.* Ital. *Colatura de vite.* Germ. Der geredſt der räben/wan ſie ſich im pluſt ſchütten vnd abreiſen. Hisp. *Obra de rociar, coladura de vid.* Ang. *Dropping of dewe.* } Cui vitio affine eſt illud, quod Galli *Colaturam* vocant, quum acini iam nati aut deciduunt, aut induereſcunt in callum. Vtriuſque meminit Plin. *lib.* 17. *c.* 24. Siderationis (inquit) genus eſt in vitibus deſloreſcentibus roratio: aut quum acini priuſquam creſcant, decoquuntur in callum. Theophraſt. *lib.* 4. *de plantis,* Roratio, inquit, fit quum vitis deſloreſcens irroratur. Propter hoc vitium Floralia ab antiquis inſtituta ſunt, autore Plin. *lib* 8. *c.* 19. Floralia quarto Calendas Maij inſtituerant anno Vrbis quingenteſimo ſextodecimo ex oraculis Sibyllæ: vt omnia bene deſloreſcerent. Et *paulo poſt*, Aliud hoc quatriduum eſt, quo neque rore ſordere velint: exhorrent enim frigidum ſidus Arcturi poſtridie occidens, & multo minus plenilunium incidere, &c.

‖ Rorella, herba, quæ & ros ſolis vſitatius, etiam *ſolſirora.* Dicta à rore, quo ſub ardentiſſimo ſolis æſtu madet.

Rōreſco, cis, Roſcidus fio: rore aſpergor: ab inuſitato verbo Roreo { *δροσίζομαι*. Gall. *Eſtre arrouſé & mouillé de rouſee.* Ital. *Inruggiadarſi.* Germ. Mitt tauw beſprengt vnd naſs werden. Hisp. *Enrociarſe.* Angl. *To be ſprinkled with dewe.* } Plinius *lib.* 18. *c.* 35. Aquilonem pronuntiat terra ſiceſcens: ſed roreſcens repente auſtrum innuit.

Ros Solis, herba, quæ cùm muſcoſo concreto fruticetur, à flauo ac rutilanti colore aureiſque guttis, quæ illi inſident, Ros Solis dicitur.

Ros Syriacus. Hadr. Iun. *in Nomencl.* Aeromeli ros Syriacus, droſomeli, mel aërium, officinis *manna.* [Greek] Galen. & *δροσόμελι*. Germ. Himmelhonig/Honich dawe.

Rŏſă, æ, frutex notiſſimus nobilis flore naſcente è ſpina. { חבצלת *chabatſeleth*, *ῥόδον*. Gall. *Roſe.* Ital. & Hisp. *Roſa.* Ger. Roſen. Ang. *A roſe* } quæ propter pulchritudinem, & ſuauem odorem Veneri ſacra eſt: & fortaſſe non abſurde: quia ſicut roſa breui viget, ita & venerea voluptas. Quo pacto autem roſa, quæ prius candida fuit, cruore Veneris infecta, purpuream colorem traxerit, ex Aphthonii fabella cognoſces. De roſis plura apud Plin. *lib.* 21. inuenies, & Theoph. *lib.* 6. *c.* 6. & 7. & Dioſcor. *lib.* 3. *c.* 131. Cic. 5. *Tuſc.* An tu me in viola putas, aut in roſa dicere? Idem 3. *Tuſc.* Sertis redimiri & roſa. Virg. 4. *Georg.*

Primus Vere roſam, atque Autumno carpere poma.

Horat. 2. *Carm. Ode* 3.

Huc vina & vnguenta, & nimium breues
Flores amœnæ ferre iube roſæ.

¶ Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Tu Cinamomum, tu roſa. Idem *Aſin ſc.* 3 *a.* 3. Da mi anime, da mea roſa, mea voluptas. Senec. *epiſt.* 36. In roſa iacere æquo animo. ¶ Roſa pro oleo roſaceo apud Celſum *lib.* 8. *c.* 4. Quod ſi membrana per inflammationem intumuerit, infundenda erit roſa tepida. Item apud Iuriſconſultum *in l.* 21. §. 1. *D. de aur. & arg.* ‖ ¶ Roſa canina Hadr. Iun. *in Nomencl.* Roſa canina, ſilueſtris. ¶ Roſa Græca lychnis, *λυχνὶς ῥόδον*. ¶ Roſa laurea, arboreſcens ſtirps lotii effigie, & flores ferens, ceu roſas. ‖

Roſĕŭs, a, um, roſæ ſimilis. { *ῥόδινος*, *ῥόδεος*. Gal. *De couleur de roſes, vermeil comme roſes.* Ital. *Ogni coſa che moſtra color di roſa.* Germ. Roſenfarb/roſenrot. Hisp. *Coſa de color roſado.* Ang. *Of a roſe or coloured lika roſe.* } vt, Pannus roſaceus. Roſea veſtis Plin. Aſini è coitu ſpuma collecta roſeo panno, & incluſa argento venerem ſtimulat. Virg. 12. *Æneid.*

——Et roſeas laniata genas.

Idem 6. *Æneid.*

Hac vice ſermonum roſeis Aurora quadrigis
Iam medium æthereo curſu traiecerat axem.

Idem 2. *Æneid.*

——roſeóque hæc inſuper addidit ore.

Rŏſācĕŭs, a, um, quod ex roſa factum eſt. { *ῥόδινος*. Gall. *De roſes.* Ital. *Ogni coſa fatta di roſe.* Germ. Auſs roſen gemacht. Hisp. *Coſa de materia de roſas.* Ang. *Of roſes.* } Vnde Roſaceum oleum, ex roſis. Plin. *lib.* 20. *cap.* 3. Succus ex fragmentis illius cum roſaceo, & aceto, febrium ardores refrigerat.

Roſarius, a, um, ad roſam pertinens. Suet. *in Neron. c.* 27. Roſaria abſortio. Ita enim legit Caſaubon. Alij verò Roſaria abſyrtio.

‖ Roſarius. *ῥοδοπώλης*, qui roſas vendit. ‖

Roſariŭm, ij, hortus roſarum. { *ῥοδωνία*. Gall. *Roſier, un lieu où croiſſent force roſes.* Ital. *Luogo che abunda di roſe.* Germ. Ein roſengarten/ein ort mit vil roſenſtauden. Hisp. *El lugar donde ay muchas roſas.* Angl. *A place planted with roſes.* } Plin. *lib.* 21 *cap.* 11. Roſaria a Fauonio foſſa oportet eſſe, iterúmque Solſtitio. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.*

Littora quot conchas, quot amœna roſaria flores (habent.)

Rŏſētum, ſignificat locum roſis conſitum. { *ῥοδωνία*. Gall. *Un lieu pour planter des roſiers.* Ital. *Luogo piantato di roſe.* Germ. Ein roſengarten. Hisp. *Roſal.* Angl. *A place planted with roſes.* } Virg. 5. *Eclog.*

Puniceis humilis quantum ſaliunca roſetis

Iudicio

Iudicio noſtro tantum tibi cedit Amintas.

¶ Roſchildia, Roſchilt. V. E. regni Daniæ, in Zelandia inſula, tumulis Regum nobilitata, ſub A. Lundenſi.

Roſcium, hodie Roſſanum, *Roſano*, V. A. magnæ Græciæ, ſeu Calabriæ. ¶

Rōſcĭdūs, vide *Ros.*

Rōſcĭūs, Hiſtrio inſignis fuit Ciceronis ætate in arte ſua vſque adeò abſolutus, vt ſi quem ſignificare velimus extra ſui generis hominibus præcellere, Roſcium κατ' ἐξοχὴν appellemus. Roſcij inquit Feſtus dicebantur in omnibus perfecti artibus: propterea quod Roſcius quidam perfectus vnus in arte ſua id eſt, Comœdia iudicatus eſt. Cic. *de Oratore*, Roſcius hoc iam diu eſt aſſequutus, vt in quo quiſque artificio excelleret, is in ſuo genere Roſcius diceretur. Horat. 2. *Epiſt.* 1.

Quæ grauis Æſopus, quæ doctus Roſcius egit.

Hunc primum in ſcena perſona vſum ferunt, quòd & ſtrabo eſſet, & aſpectu fœdus. Tantum tamen pronunciandi ſuauitate valuit, vt populo ſine perſona gratior eſſet. quod & Cicero teſtatur *lib. 2. de Orat.* Gratia verò apud ſummos etiam viros tantum valuit, vt a Fannio de ſocietatis cuiuſdam rationibus in iudicium vocatus, Ciceronis patrocinium meruerit: qua de re etiam hodie extat Oratio, quæ ipſo Qu. Roſc. Comœdo inſcribitur. Quin & librum conſcripſit, in quo hiſtrionicam cum eloquentia comparare conatur. Cum Cicerone quoque aliquando certaſſe dicitur, num ille eandem rem ſæpius oratione, an ipſe geſtu variaret. ¶ Fuit & alter Roſcius, prænomine Sextus, ex Municipio Amerino, cuius quum pater noctu à cœna rediens, Romæ occiſus eſſet, filius ab iis qui bona eius a Sylla curauerunt (curauerant enim vt mortuus inter proſcriptos referretur) parricidij accuſatus, defenſus eſt a Cicerone vigeſimum tertium, (ſi Cornelio Nepoti credimus) aut certè (vt aliis placere video) vigeſimum ſeptimum annum agente: quæ oratio etiam hodie omnium manibus teritur. Meminit huius orationis Cicero ipſe *in Bruto.* Prima, inquit, cauſa publica pro Sexto Roſcio dicta, tantum commendationis habuit, vt non vlla eſſet quæ non noſtro digna patrocinio videretur. Fuit & Roſcius quidam Otho Tribunus plebis, qui legem tulit vt Equitibus Romanis in Theatro XIV gradus proximi aſſignarentur, qui cenſum CCC. H-S. haberet, autor Liuius.

Rōſea, Campus in agro Reatino, quòd in eo arua rore humida ſemper ſerantur Varro 1. *de re ruſt. c.* 7. Cæſar Vopiſcus Ædilitius, cauſam quum ageret apud Cenſores, campos Roſeæ Italiæ dixit eſſe ſumendos, in qua relicta pertica poſtridie non appareret, propter herbam.

¶ Roſetum, *Groſſeto*, V. E. Etruriæ, ad oram maris Tyrrheni, ſub A. Senenſi. ¶

Rōſĕŭs, vide *Roſa.*

Rōſĭo, vide *Rodo.*

Roſmărīnŭs, ſiue (vt apud Plinium legitur) Roſmarinum in quadruplici eſt differentia. { λιβανωτίς. GAL. *Roſmarin.* ITAL. *Roſmarino.* GERM. Roſsmarin HISP. *Romero mata.* ANGL. *Roſemary.* } Sunt enim duo eius genera ſteriles cauda quorum alterum folia habet fœniculi craſſiora, & latiora, in roſæ ſpeciem humi ſparſa, iucundè olentia, caulem cubiti altitudine, multis concauum alis in cacumine vmbellam, in qua ſemen naſcitur copioſum candidum, ſpondylio ſimile, rotundum, anguloſum, ſelinaceum, quod in mandendo linguam exurit, radicem autem prægrandem, candidam, thus redolentem: vnde & ruſtici *incenſeriam* appellant. Alterum ſuperiori omnino conſimile eſt, ſemen ferens latum, nigrum vt ſpondylium, ſed minime exurens, radice foris nigra, ſed intus, ſi frangatur, alba. Tertium, quod ad ſuperiorum differentiam ſterile dicitur, ſuperioribus non diſſimile. ſed neque caulem neque florem, neque ſemen emittit naſcitur in ſaxoſis & aſperis. Quartum, quod Græci non abſolutè λιβανωτίδα, ſed cum adiectione quadam λιβανωτίδα στεφανωτικὴν appellant, frutex eſt notiſſimus, nuſquam non apud nos in hortis obuius, in agro autem Narbonenſi ſponte tanta prouenientis copia, vt non temere alio ligno ad ignem vtantur, λιβανωτίδα autem vocant Græci eadem ratione qua ſuperiora genera, quòd ſcilicet thuris odorem referat. στεφανωτικὴν autem. hoc eſt, coronariam, quod coronamentis ſoleat inſeri. Plin. *lib.* 19. *cap.* 11. Libanotis locis putridis & macris, ac roſcidis ſeritur ſemine. Radicem habet oluſatri, nihil a thure differentem. Vſus eius poſt annum ſtomacho ſaluberrimus. Quidam eam nomine alio roſmarinum appellant. Idem *lib.* 17. *cap.* 13. Sabina herba propagine ſeritur & auulſione, tradunt fæce vini, aut è parietibus latere tuſo mirè alitur. iiſdem modis roſmarinum ſerunt, & ramo. quoniam neutri ſemen. Sic. *lib.* 24. *cap.* 11. & Colum. *lib.* 9. *cap.* 4.

Ros marinus quoque diuiſis vocibus dicitur. Virg. *in Culice,*

Liliaque & rores, Nonacria tura, marini,
Herbaque turis opes priſcis imitata Sabina.

Rōſmărīs, frutex odoriferus, qui & roſmarinus dicitur. { λιβανωτίς. GAL. *Roſmarin.* ITAL. *Roſmarino.* GER. Roſsmarin. HISP. *Romero mata.* ANG. *Roſemary.* Ouid. 3. *de Arte,*

———*tegit arbutus herbam,*
Roſmaris & laurus, nigraque myrtus olent.

¶ Roſona, vel Roſonum, *Caſtel nouo*, V. E. regni Dalmatiæ. ſub A. Raguſino ¶

Roſorius, a, um, corroſorius, vel reprehenſorius, à roſor, oris, &, roſorium locus vbi aliquid roditur. Vet. Vocab.

¶ Roſſa, M. ſub P. Conſtantinopolitano. ¶

Rōſtĕllum, vide *Roſtrum.*

Roſter. ῥύγχος. Vet. Lex. i. roſtrum, fortè ita legendum, niſi factum ex *roſtro*, quod Hiſpanis maſculinum, vt qui duo tantùm genera agnoſcant.

¶ Roſtonium, *Roſtoro*, V. A. Moſcouiæ, ad lacum, vnde Cotoroſa fl. emergit. ¶

RŌSTRVM, i, corneum munimen, quo aues cibum capiunt. { ῥύγχος. GAL. *Bec, muſeau.* ITAL. *Becco, muſo, moſtaccio.* GERM. Ein ſchnabel. HISP. *El pico como de aue o hocico, como de puerco.* ANG. *The beake of a birde or ſnoute of a beaſt.* } Cic. 2. *de nat. deor.* Procero, corneóque roſtro aues. Ouid. 6. *Faſt.*

Grande caput ſtantes oculi, roſtra apta rapinæ,
Canities pennis, vnguibus hamus ineſt.

Virg. 6. *Æneid.*

———*roſtróque immanis vultur obunco*
Immortale iecur tondens, &c.

¶ Nec ſolùm de auibus, ſed de reliquis quoque animalibus, & de ipſo homine dicitur. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 1. Apud menſam plenam homini roſtrum deliges. Plin. Et mugilis roſtrum Caprarum roſtra, Varr. 2. *de re ruſt. c.* 3. Duo enim genera caprarum, ſub roſtra duas vt mammulas penſiles habeant, quòd hæ fœcundiores ſint. Canum. Plin. *lib.* 8. *c.* 4. Quum ſignificans demonſtrato eſt, cauda primum, deinde roſtro. *Ibid.* ventos, & odorem captantes, prodentéſque roſtro cubilia. Suum, Cic. 1. *de diuinat.* Sus roſtro ſi humi a litteram impreſſerit, num propterea ſuſpicari poteris Andromachem Ennij ab eo poſſe deſcribi? ¶ A ſimilitudine autem roſtri auium, pars nauis exporrecta, & acuminata, ex ære, ferróve, in prora eminés, roſtrum appellatur. { ἔμβολος. GAL. *Le bec au deuant du nauire, muni & garni de cuiure ou de fer.* ITAL. *Sperone della naue.* GERM. Der vorder ſpitz oder ſchnabel einen ſchiffs. HISP. *La guarnicion de la proa de la naue.* } A. Hircius *de bello Alexand.* Nauibus actuariis, quarum numerus erat ſatis magnus, roſtra impoſuit.

Rōſtra, orum. Polybio templum erat Romæ in foro, ante curiam Hoſtiliam, nauium Antiatium roſtris adornatum: ex quo ad populum concio haberi ſolebat. οἱ ἔμβολοι. Liu. *lib.* 8 *decad.* 1. Naues Antiatium partim in naualia Romæ ſubductæ, partim incenſæ: è roſtriſque earum ſuggeſtum in foro extructũ adornari placuit, Roſtráque id templum appellatum. Quintilian. *declam.* 340. *in Argumento.* Per publica roſtra fecit nouitium mango. Idem, Pro roſtris laudauit auiam Auguſtus.

Roſtrātus, a, um, Roſtro armatus. { ὀξύρρυγχος. GALL. *Qui a vn bec, becu.* ITAL. *Chi ha becco.* GER. Geſchnäblet. HISP. *Coſa que tiene pico.* ANGL. *Beaked, or that hath a beak.* } vt, Naues roſtratæ quæ in prora æneo munitæ erant roſtro, quo in hoſtium naues cum impetu impacto ſæpè eas diſſoluebant. αἱ χαλκέμβολοι. Liu. 4. *decad. lib.* 6. Vna & octoginta roſtratis nauibus, multis præterea minoribus quæ aut apertæ, roſtratæ: aut ſine roſtris ſpeculatoriæ erant, Delum traiecit. Idem *lib.* 8. *bell. Pun.* Prouinciæ ita decretæ: alteri Conſuli, Sicilia, & triginta roſtratæ naues, quas C. Seruilius ſuperiori anno habuiſſet: eædem & æratæ dicebantur. Cæſar 2. *belli ciuilis.* Interim L. Naſidius ab Cn. Pompeio cum claſſe nauium ſedecim, in quibus paucæ erant æratæ. ¶ Corona roſtrata, id eſt, naualis, quòd exiguis quibuſdam veluti nauium roſtris exornaretur. Plin. *lib.* 16. *cap.* 4. Ciuicis cedunt murales, vallareſque, & aureæ, quanquam pretio antecedente cedunt & roſtratæ, quamuis in duobus ad hoc æui maximè celebres. M. Varrone è piraticis bellis, dante Cn. Pompeio: itémque M. Agrippa, tribuente Cæſare è Siculis Tempora roſtrata, id eſt, nauali, ſiue roſtrata corona exornata. Virg. 8 *Æneid.*

———*Cui belli inſigne ſuperbum*
Tempora naualifulgent roſtrata corona.

Roſtratus impetus, qui fit roſtro impacto, apud Plin. *lib.* 10. *c.* 12. Roſtrata columna, Suet. *in Galba c. vlt.*

Roſtro, as, Roſtrum impingo, roſtro penetro. { ῥυγχίω, ἐμβάλλω. GALL. *Becquer, picquer & donner du bec.* ITAL. *Poner il becco dentro.* GERM. Mit dem ſpitz oder ſchnabel auffſchurpffen. HISP. *Poner el pico dentro alguna coſa.* ANG. *To pearſe with the beak* } Plin. *lib* 18. *c.* 19. Omne aruũ rectis ſulcis, mox & obliquis ſubigi debet in collibus tranſuerſo tantùm monte aratur, ſed modò in ſuperiora, modò in inferiora roſtrante vomere, id eſt, roſtrum impingente, ait Budæus.

Rōſtellum, i, paruum roſtrum. { ῥυγχίον. GALL. *Petit bec.* ITAL. *Picciolo becco.* GERM. Ein ſchnäbelin. HISP. *Pequeño pico* ANG. *A litle beake.* } Plin. *lib.* 30. *cap.* 11. Muris roſtellum. Colum. *lib.* 8 *cap.* 5. Animaduertat an pulli roſtellis oua percuderint.

ROTA, æ, cuius conuerſione currus procedit: à rotunditate, ſeu à ruendo: ruit enim facilè in ſuos orbes. { גלגל *ghalghal* אופן *ophan.* τροχός. GALL. *Vne roue.* ITAL. *Rota, ruota.* GERM. Ein rad. HISP. *La rueda de carro ò de ollero.* ANGL. *A wheele.* } Plaut. *in Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Pro rota me vti licet: Vel ego huc, vel illuc vortar, quò imperabitis. Plin. *lib.* 16. *cap.* 40. Sed lignum nõ alio penè quàm ad radios rotarum vtile. Horatius 1. *Epiſt.* 18.

——— *Si te puluis, ſtrepitúſque rotarum,*
Si lædit caupona, Ferentinum ire iubebo.

Ouid. 2 *Metam.*

Hac ſit iter, manifeſta rotæ veſtigia cernes.

Velleius, Præceps feſtinatio, rotæ modo, vel proni gurgitis. ¶ Figuratè tamen rota accipitur pro toto curru. Virg. 12. *Æneid.* Eque rotis magnam reſpexit ad vrbem. Sic tranſlatè rota Solis pro Solis rotundo globo. Lucret.

Hic neque cum Solis rota cerni lumine claro
Altiuolans poterat, nec magni ſidera mundi.

Cic. *in Arati Phænom.* Hunc tangit rota feruida Solis. ¶ Rota, Solis orbis, δίσκος etiam Græcis Sidonius,

Non patefecit radiis rota candida cælum.

¶ Rota Fortunæ, id eſt, inconſtantia, & volubilitas. Cic *in Piſonem.* In quo ne tum quidem Fortunæ rotam extimeſcebat. ¶ Rota pœnalis, tormenti genus. Idem 5. *Tuſcul.* In eo etiam putatur dicere, In rotam beatam vitam non aſcendere. De hoc ſupplicij genere apud Plutarch. *in Nicia*, & apud Ariſtoph. Vide τροχὸς in Lexico Conſtantini. ¶ Rotæ etiam à Latinis dicuntur capræ quædam feræ, quarum magna eſt copia in Samothrace inſula. Varro *lib.* 2. *cap.* 1. Etiam nunc multis in locis pecudum ferarum genera ſunt aliquot, vt in Phrygia ex ouibus, vbi greges videntur complures; vt in Samothrace caprarum, quas Latinè rotas appellant. ¶ Eſt & rota, piſcis, ſiue belluæ marinæ genus à rotæ, quæ in curru voluitur, ſimilitudine dictum. Plin. *lib.* 9. *cap.* 4. Apparent & Rotæ appellatæ à ſimilitudine, quaternis diſtinctæ radiis, modiolos earum oculis duobus vtrinque claudentibus. ¶ Rota item in figlinis dicitur, qua fictilia tornantur: cuius primum inuentorem fuiſſe tradunt Anacharſin Scytham, aut (vt alij malunt) Hyperbion Corinthium. Horat. *de Arte,*

——— *amphora cœpit*
Inſtitui: currente rota cur vrceus exit.

Rotŭlă eſt diminutiuum. { τροχίσκος. GALL. *Petite roue.* ITAL. *Rota picciola* GERM. Ein rädlin/ſchenblin. HISP. *Pequeña rueda.* ANG. *A litle wheele.* } Plin. *lib.* 18. *cap.* 18. Galliæ verò duas addiderunt rotulas.

‖ Rotabulum, vide *Rutabulum.* ‖

Rŏto, as, Verto, in modum rotæ verſo, circumago. { הגלגל *hegbél.* γυρόω, κυκλόω. GALL. *Faire la roue, rouer, rouler.* ITAL. *Rotare, ruotare, voltar' atorno girare.* GER. Umbtreiben wie ein rad/umbwellen/umbwelgen. HISP. *Rodar ò traher en derredor, hazer bueltas en derredor.* ANGL. *To turne about like a wheele.* } Mart. *lib.* 1.

Præceps ſanguinea dum ſe rotat vrſus arena,
Implicitam viſco perdidit ille fugam.

Ouid. 4. *Metam.*

Déque ſinu matris ridentem, & parua Learchum
Brachia tendentem, rapit, & bis térque per auras
More rotat fundæ, rigidóque infantia ſaxo
Diſcutit ora ferox.

Lucret. *lib.* 6.

——*rotántque cauis flammam fornacibus intus.*

¶ Rotare item ſe pauones dicuntur, quum veluti pulcritudinem ſuam admirantes, gemmantes caudæ pinnas in orbem explicant, rotæque orbem imitantur. ἀγερωχεύω. ¶ Rotare comas, inquit Quintilian. fanaticum eſt.

Rŏtātĭo, nis, & rotatim, aduerbium. Diomedes Grammat. *lib.* 3. Huic contrarius Trochæus, quàm χορεῖον appellant. Conſtat ex longa & breui, temporum trium, vt Roma, dictus ἀπὸ τοῦ τρέχειν, hoc eſt, rotatione: Quippe eius modulationem poematum ſiue metrorum compoſitioni accommodatam rotatim, & volubiliter dicebant.

Rŏtālĭs, e, rotis inſtructus. Iulius Capitolinus *in Macrino.* Tribunum qui excubias deſeri paſſus eſt, carpento rotali, ſuperadnexum per totum iter viuum atque exanimem traxit.

Rŏtāns, tis { מתגלגל *methgbél* κυκλῶν } Horat. 4. *Ode* 11.

Sordidum flammæ trepidant rotantes vertice fumum.

Rŏtātŭs, a, um. { נגלל *neghól* κυκλωθείς. } Ouid. *ad Piſonem.*

——*& nunc ceruice rotata,*
Incipit effuſo in gyrum carpere curſu

Iuuen. *Satyr.* 6.

——*aut curuum ſermone rotato*
Torqueat enthymema.

Vbi rotatus ſermo, i. oratio conuerſione concluſa, atque comprehenſa ambitu: quod genus dicendi à Cicerone verſum, ab Ariſtotele κατεστραμμένον appellatur: ea contorta oratio eſt, quæ breuior quàm ſponte naturæ fuſa.

Rotaticus, a, um, quod de vectura ſuper rota ſoluitur. Scribunt etiam *rodaticum.* Vide *Pontaticum.*

Rotatim, aduerbium, rotæ inſtar. Diomedes *lib.* 3. Vide in voce *Rotatio,* ſuprà.

Rŏthŏmăgŭs, ſiue Rhothomagus ῥοτόμαγος, vrbs Velicaſſiorum, in Gallia Lugdunenſi, ad Sequanam fluuium, teſte Ptolem. *lib.* 3. *cap.* 8. Vulgò *Rouen*, ſedes Parlamenti Normaniæ.

RŎTVNDVS, a, um, globoſum, hoc quod globi, ſiue ſphæræ figuram habet, vnica ſuperficie contentum, & in medio ſui punctum habens, à quo omnes lineæ ad circunferentiam ductæ, ſunt æquales. { עגול *haghól* גלגל *ghalil.* σφαιρικός, στρογγύλος, σφαιροειδής, ὁμαλός. GALL. *Rond.* ITAL. *Rotondo* GER. Rund/Rundlecht. HISP. *Redondo.* ANG. *Round, well compact or faſhioned.* } Dictum Rotundum (vt quidam volunt, à retundendo, quòd omnis vndique retuſa ſit angulorum aſperitas. Plin. *lib.* 10. *c.* 52. Aquatilium oua rotunda. *Ibid.* Oua exeunt à rotundiſſima ſui parte, dum pariuntur. Cic. 1. *de nat. deor.* Nunc autem hactenus admirabor eorum tarditatem qui mundum animantem, immortalem, & eundem beatum & rotundum eſſe velint, quòd eâ formâ negat vllam pulchriorem eſſe Plato. Horat. 8. *Epod.*

Nec ſit marita, quæ rotundioribus
Onuſta baccis ambulet.

Cic. *de Vniuerſ.* Idque ita tornauit, vt nihil effici poſſit rotundius, nihil vt aſperitatis haberet, nihil offenſionis, &c. Colum. *lib.* 8. *cap.* 8. Quum deinde quis volet quamplurimos mares excludi, longiſſima quæque, & acutiſſima oua ſubiciet & rurſus quum fœminas, rotundiſſima. ¶ Ore rotundo loqui, eſt volubili, & concinno orationis genere vti. Horat. *in Arte,*

Graiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo
Muſa loqui.

Gellius, Criſpum ſanè agmen orationis, rotundúmque, ac modulo ipſo numerorum venuſtum. Cicero *in Orat.* Thucydides autem præfractior, nec ſatis (vt ita dicam) rotundus, primus inſtituit dilatare verbis. Rotundæ clauſulæ dicuntur, intra quas ſententiæ clauduntur cum ſequentibus non hærentes. Budæus. Gellius *cap.* 1. *lib.* 16. Enthymema verbis breuibus, & rotundis Idem *c.* 15. *lib.* 11. Rotunda & volubilis ſententia.

Rŏtŭndĭtās, atis. { στρογγυλότης, σφαιρότης. GAL. *Rondeur.* ITAL. *Rotondità.* GERM. Die runde. HISP. *Redondez por todas partes.* ANG. *Roundneſſe.* } Plin. *lib.* 1 *cap* 3. Columbas quæ ſunt rotunditate præpilatata, ad latera porrectis. *Ibid. c.* 30. Rotunditas oris.

‖ Rotunditas verborum. Macrob. *Saturn. lib.* 7 *c.* 5. Nihil tam indignum tolerata, quàm quod aures noſtras Græca lingua captiuas tenet & verborum rotunditati aſſentire cogimur, circumuenti volubilitate ſermonis, qui ad extorquendam ſilentium agit in audientes tyrannum ‖

Rotundē, aduerbium, Aptè eleganter. { στρογγύλως, σφαιροειδῶς. GAL. *Rondement.* ITAL. *Rotondamēte* GER. In die runde/Rärlich HISP. *Redondamente.* ANG. *Roundlie, compactlie.* } Cic. 4. *de finib.* Iſta ipſa quæ tu breuiter, Regem, Dictatorem, diuitem ſolùm eſſe ſapientem, à te quidem aptè, ac rotundè, &c.

Rotūndo, as, Rotundū facio. { σφαιρόω. GALL. *Arrondir, faire rond* ITAL. *Rondare far rotondo.* GERM. Rund oder kügelecht machen HISP. *Redondear por todas partes, hazer redondo* ANG. *To make round.* } Cic. *de Vniuerſ.* Quamquam ſimilis vniuerſalis natura efficere vellet, ad volubilitatem rotundauit. Vitr. *lib.* 10 *c.* 11. Id ad circinum rotundatur. ¶ Per tranſlationem accipitur pro expicere ſiue perficere, eò quod rotunda forma nulla ſit perfectior. Horat. 1. *Ep.* 6.

Mille talenta rotundentur, totidem altera: porrò
Tertia ſuccedant.

Rotundare caput, pro Rotundum habere, vel producere. Plin. *lib.* 20. *c.* 18. de papauere, Satiuum omne magis rotundat capita: at ſylueſtre longum ac puſillum.

Rotundatus, data, datum. Velleius, Rotundatus Sol in colorem aricus.

Rŏtūndātĭo, verbale. { σφαίρωσις. GALL. *Arrondiſſement.* ITAL. *Rotondamente.* GER. Ein rund machung. HISP. *Aquella obra de redondear* ANG. *A making round.* } Vitr. *lib.* 10. *c.* 11. Sic in rotundatione, & in longitudine, æqualia ſpatia fient.

Rŏxānă, ſiue potiùs Rhoxana, vide ſuprà, inter ea quæ ab Rh aſpirato initium ſumunt

Rŏxicum, apud Ptolemæum *lib.* 3. ciuitas eſt Corſicæ inſulæ: nunc vulgò *Rogela* dicta.

R. R. geminatum (inquit Feſtus) in compluribus orationibus, quum de actis diſſeritur, quæ etiam perſcribi ſolent, id eſt, rationum relatarum, quod iis tabulis docentur iudices, quæ publicè data atque accepta ſit.

R V.

Rŭbēdo, Rubefacio, vide *Rubeus.*

Rŭbellĭānæ vites, ſiue rubellæ, quæ dicantur, vide *Rubellus.*

Rubellio, nis, rubecula. Hadr. Iun. Rubellio, rubecula, ſiluia. ἐρίθακος. ¶ Eſt item piſcis prægrandi capite, ex genere mullorum, (quem ἐρυθρῖνον vocat Ariſtoteles, vt Gaza arbitratur) à coloris rubedine nomen habens. Vnde Galli *rougeretum* appellant. ANGL. *A rochet fiſhe.* Hic in vino necatus, in poſterum vini tædium inducit. Plin. *lib.* 32. *c.* 10. Mullus in vino necatus, vel piſcis rubellio, iis qui inde biberint, vini tædium affert.

Rŭbētă, æ, Ranæ genus venenoſum, in ſicco ſemper viuens: & à rubis nomen trahens, in quibus plerunque victitat { φρῦνος. GAL. *Certaine eſpece de grenouille ou reine venimeuſe, qui vit ès hayes & arbriſſeaux.* ITAL. *Rana ſammartina, roſpo, botta.* GERM. Ein Gartenkrot/Ein giftig thier von dem geſchlächt der Krotten oder fröſchen / Welches ſich in ſtauden enthaltet HISP. *La rana de las çarçalas.* ANGL. *A kinde of venemous frogge.* } Iuuen. *Satyra* 1.

——*quæ molle Calenum*
Porrectura viro miſcet ſitiente rubetam.

Plinius *lib.* 8. *cap.* 31. Auxiliantur contra ranam rubetam. Idem *lib.* 32. *cap.* 5. Sunt quæ in vepribus tantùm viuunt, ob id rubetarum nomine, vt diximus, quas Græci phrynos vocant, grandiſſimæ cunctarum, geminis veluti cornibus, plenæ veneficiorum. Mira de iis certatim tradunt autores.

RVBĔVS, a, um, & Rufus, generalia nomina ſunt, ad omnia quę quomodolibet rubent. { אדום *adhóm* ἐρυθρός. GALL. *Rouge.* ITAL. *Roſſo* GERM. Rot HISP. *Bermejo.* ANGL. *Redde* } Etenim ſanguineus, croceus, aureus, oſtrinus, fuluus, flauus, rubidus, phœniceus, rutilus, luteus, ſpadiceus, rubei ſeu rufi coloris ſunt, aut acuentes eum, & quaſi incendentes, aut eum colore viridi miſcentes, aut nigro infuſcantes. Gell. *lib.* 2. *cap.* 26. Sed quum aliter rubeat ignis, aliter ſanguis, aliter oſtrum, aliter crocum: has ſingulas rufi varietate, Latina oratio ſingulis, propriiſque vocabulis non demonſtrat, omniáque iſta ſignificat vna ruboris appellatione: quam tamen ex ipſis rebus vocabula mutuatur, & igneum aliquid dicit, & flammeum & ſanguineum, & croceum, & oſtrinum, & aureum. Sunt tamen qui negent rubeum Latinam vocem eſſe: illud certè conſtat rubentem, ſeu rubrum colorem vſitatius dici, quam rubeum.

Rŭbĕo, es, ui, Rubeus ſum. { אדם *adhám* ἐρυθραίνομαι, ἐρυθριῶ. GALL. *Eſtre rouge, deuenir rouge.* ITAL. *Eſſer roſſo, arroſſirſi.* GERM. Rot ſein. HISP. *Embermejecerſe.* ANGL. *To be redde.* } Virg. 2. *Georg.*

Sanguineiſque inculta rubent auiaria baccis.

Idem 4 *Georg.*

Ante nouis rubeant, quàm prata coloribus, &c.

Ouid. *Eleg.* 16 *lib.* 4 *Triſt.*

——*cui tela ſuo ſanguine tincta rubent.*

¶ Aliquando ponitur pro pudore ſuffundor & erubeſco, quòd ii quos pudet rubere ſoleant Cic. *ad Attic lib.* 15 Rubeo, mihi crede ſed iam ſcripſeram, delere nolui id eſt præ pudore ſuffundor, Idem 4. *Verr.* Hærere homo, auerſari, rubere. Mart. *lib.* 1. Præſtantis rubeant æmula labra roſis Ouid. 2. *Faſt.*

Diffugiunt hoſtes, inhoneſtaque vulnera tergo
Accipiunt. Tuſco ſanguine terra rubet.

Rŭbēns, tis, participium, huc nomen ex participio, Rubrum { אדום *adhóm* ἐρυθρός. GAL. *Rouge.* ITAL. *Roſſo* GERM. Rot. HISP. *Bermejo.* ANG. *Redde.* } Virg. 1. *Geor.*

Semper Sole rubens, & torrida ſemper ab igni.

Ouid. 4. *Faſt.*

——*tremula dat vina rubentia dextra.*

Sueton. *in Aug. cap* 69. Rubentibus oculis, incomptiore capillo in conuiuium reducta mulier.

Rŭbeſco, is, Rubens fio, erubeſco. { אדם *adhám.* ἐρυθραίνομαι GAL. *Deuenir rouge* ITAL. *Arroſirſi, diuenir roſſo* GER. Rot werden. HISP. *Embermeçerſe.* ANGL. *To waxe redde.* } Virg. 3. *Æneid.*

Iamque rubeſcebat ſtellis Aurora fugatis.

Ouid 2 *Metam.*

Tum pater vt terras, mundúmque rubeſcere vidit.

Plin. *lib.* 9. *cap.* 45 Mirot ipſe tantum eas cælo gaudere, ſole rubeſcere, colorémque perdere, vt corpus humanum. ¶ Hinc componitur Erubeſco, de quo ſuo loco.

Rŭbefăcio, rubefacis Rubro colore tingo { האדים *heddim* φοινίσσω, ἐρυθαίνω. GAL. *Rougir, faire rouge* ITAL. *Far roſſo, tingere di roſſo.* GER. Rot oder Rotfarb machen. HISP. *Embermejar à otra coſa.* ANG. *To make redde.* } Curtius pallium eſt rubefio. Silius *lib* 16.

Viſque Atlantiadum rubefecerat ora ſororum.

Rŭbĕfactŭs, a, um, participium. { מאודם *meoddam.* ἐρυθρωθείς. GAL. *Fait rouge.* ITAL. *Arroſſito.* GERM. Rot gemacht. HISP. *Hecho bermejo* ANGL.

Made

Made redde.} Ouid.13. *Metam.*

Expulit ipſe cruor, rubefactaque ſanguine tellus.

Rŭbĕr, a, um, Rubeus { אדם *addom.* ἐρυθρὸς, ἐρυθραῖος. GALL. *Rouge* ITAL. *Roſſo.* GER. Rot/rotfarbig. HISP. *Bermejo.* ANGL. *Redde.*} Horat. *in Serm.*

Obſcœnóque ruber porrectus ab inguine palus.

Ouid. 1. *Faſt.*

At ruber hortorum decus, & tutela Priapus, &c.

Martial. *lib.* 1.

Flauaque de rubro promere mella cado.

Ouid. 11. *Metam.*

Fulmineos rubra ſuffuſus lumina flamma.

Horat. 3 *Carm. Ode* 13.

——*nam gelidos inficiet tibi*

Rubro ſanguine riuos.

Rubrum mare. Cic. 1. *de nat deor* An quicquam tam puerile dici poteſt, quàm ſi ea genera beluarum, quæ in Rubro mari, Indiáve gignantur, nulla eſſe dicamus? Rubrior, comparatiuus. Plin. *lib.* 10. *c.* 63. Colorem illico mutant rubriore pilo.

Rŭbor, is ipſe color rubeus, qui & rubedo dicitur. { חכלילות *hachlilúth.* ἐρύθημα, ἐρυθρότης. GAL. *Rougeur.* ITAL. *Roſſore.* GERM. Die rôterote farb. HISP. *Bermejura.* ANG. *Reddeneſſe*} Plin. *lib.* 11. *c.* 37. In malis maximè oſtenditur rubor. Ouid. 3. *Metam.*

Pectora traxerunt tenuem percuſſa ruborem.

Lucan. *lib.* 5.

——*ruber igneus inficit ora.*

Tyrij rubores, pro purpura Virg. 3. *Georg.*

——*Tyrios incocta rubores.*

Virgineus rubor, pro pudore. Idem 1. *Georg.*

At ſi virgineum ſuffuderit ore ruborem

Plaut. *Capt ſc.* 2 *a* 5 faciam vt pudeat. Nam in ruborem te tantum dabo. Ouid. *Eleg* 3. *lib.* 4. *Triſt.*

Nec tibi purpureus molli fiat in ore rubor.

Catull. *ad Ortal*

Huic manat triſti conſcius ore rubor.

Ouid. *Eleg* 3. *lib.* 4.

——*& ſubit ora rubor.*

Idem *Eleg.* 7. *lib.* 3

Cauſſa ruboris eram (increpando.)

Idem 5. *Faſt.*

Verba quis auderet coram ſene digna rubore

Dicere.

Liuius, Non ſine rubore id aſpexi.

Rŭbĭcŭndŭs, a, um, Rubore plenus, ſiue abundè rubeus. { חכלילי *hachlili.* ἐρυθριῶν, ἐρυθρός. GAL. *Rouge.* ITAL. *Rubicondo, roſſeggiante* GERM. Vol rotfarb. HISP. *Bermejo* ANG. *Redde.*} In quo alteritatis cauſa (vt inquit Priſcianus) c loco b ponitur, ne ſit abſonum ſi rubicundus dicatur. Terentius *in Hecyr* Magnus, rubicundus, criſpus, craſſus, cæſius, Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4 Magno capite, acutis oculis ore rubicundo admodum Plin. *lib* 18. *c* 35. de luna loquens. Si rubicunda, ventos portendere creditur. Martial. *lib.* 14.

Hanc tibi Cumano rubicundam puluere teſtam

Municipem miſit caſta Sibylla ſuam.

Rŭbĭcŭndŭlus, diminut. Subrubens { אדמדם *adhamdám.* ὑπέρυθρος. GALL. *Un peu rouget, rouge.* ITAL. *Aliquanto roſſo.* GERM. Ziemlich oder ein wenig rotfarb HISP. *Bermejo vn poco.* ANGL. *Somewhat redde.*} Iuu. *Sat* 6.

——*tandem illa venit rubicundula totum*

Oenophorum ſitiens.

Rŭbĭdŭs, a, um, Rufus cum aliqua nigredine { אדמוני *adhmoni* ὑπέρυθρος, ἐρυθρός. GALL. *Rougeaſtre* ITAL. *Roſſardo.* GERM. Schwartzrot. HISP. *Rubio, rexo.* ANG. *Hauing a ſweat red.* } Aul. Gell. *lib* 2 *cap.* 26. Non enim hæc ſunt ſola vocabula rufum colorem demonſtrantia, quæ tu modò dixiſti, rufus & ruber, ſed alia quoque habemus plura, quam quæ dicta abs te Græca ſũt. Fuluus enim & flauus & rubidus, & phœniceus, & rutilus, & luteus, & ſpadix, appellationes ſunt rufi coloris. Hæc ille ¶ Aliquando tamen rubidus, pro ſcabro, & aſpero accipitur. Plaut. *in Stich.* Rubiginoſam ſtrigilem, ampullámque rubidam. Hinc & panis bis coctus, à ſcabritie rubidus dicitur, qui & a nautarum vſu nauticus etiam appellatur. Idem, Exiguam buccellam rubidi panis. Quo tamen in loco Feſtus (ſi modò emendati ſunt codices) rubidum panem interpretatur panem parum coctum.

Rŭbĕllus a, um, Subrubrum. { אדמדם *adhamdám.* ὑπέρυθρος. GAL. *Rouget, rougeaſtre, tirant ſur le rouge.* ITAL. *Roſſetto.* GER. Rotlecht. HISP. *Bermejo vn poco.* ANG. *Reddiſh, or ſomewhat redde.*} vt Vinum rubellum ſiue rubellum abſolutè, quod modicè, & dilutè, dicitur ruber. Martial. *lib.* 1.

Et Veientani bibitur fæx craſſa rubelli.

Rubellæ vites, id eſt, Nomentanæ, a materiæ rubedine cognominatæ. Plinius *lib* 14. *cap* 2. Proxima dignitati Nomentanis, rubente materia: quapropter quidam rubellas appellauere. Eaſdem & rubellianas vocat. Columell *lib.* 3 *cap.* 2. Nomentanæ, inquiens, vini nobilitate ſubſequuntur Ammineas, fœcunditate verò etiam præueniunt: quippe quum frequenter impleant, & id quod ediderunt, optimè tueantur. Sed earum quoque feracior eſt minor, cuius & folium parcius ſcinditur, & materia non ita rubet, vt Ammineus, a quo colore rubellianæ nuncupantur.

‖ Rubi, *Ruuo.* V. E. Calabriæ ſub A. Bitenſi: gaudet titulo Comitatus, ſpectatque ad gentem Carafam. ‖ ¶ Eſt etiam oppidum Campaniæ, à ruborum frequentia, ſiue à rubore dictum. Horat. *in Serm.*

Inde Rubos feſſi peruenimus, vtpotè longum

Carpentes iter, & factum corruptius imbri.

Rŭbĕŭs, a, um, ex rubo factum, vt Vimen Rubeum, Virgæ Rubeæ, quæ Rubis afferebantur, fiſcellis texendis vtiles. Virg. 1. *Georg.*

Nunc facilis Rubea texatur fiſcina virga.

Rŭbĭă, æ, herba radicem habens rubram, tingendis lanis, ac coriis idoneam. { ἐρυθρόδανον. GAL. *Herbe nommée Garance.* ITAL. *Grana robbia* GERM. Röte oder Ferberröte ein Kraut. HISP. *La rubia de los tintores.* ANGL. *Madder hearbe to die or colour with.*} De qua Plin. *lib.* 24. *c.* 11. Erythrodanus, quem aliqui ereuthrodanum vocant, nos rubiam, qua tinguntur lanæ, pelléſque perficiuntur, in medicina vrinam ciet. Idem *lib.* 35. *c.* 6. & *lib* 19. *c.* 3. Pharmacopolæ *rubiam tinctorum*, Galli ſua lingua *garanciam* nominant.

Rŭbĭcōn, genitiuo rubiconis, penult. prod. ῥουβίκων. Fluuius diſterminans Italiam à Gallia citeriore. Originem ducit ex Apennino monte, fluítque inter Ariminum & Rauennam, in mare Adriaticum Lucanus *lib.* 1.

Vt ventum eſt parui Rubiconis ad vndas, &c.

Eius multa mentio eſt apud Plutarchum *in vita Pompeij & Cæſaris.* Plinius eum in octaua regione Italiæ collocat. Suetonius *in Cæſ.* Conſecutúſque cohortes ad Rubiconem flumen, qui prouinciæ eius finis erat, paulùm conſtitit. Vulgò *Piſatello.*

Rŭbĭcŭndŭs, Rubidus, vide *Rubeus.*

Rubigalia, eadem quæ Robigalia.

RVBIGO, rubiginis. { ירקון *jerakón.* ἰός. GALL. *Rouil, ou rouille, rouilleure.* ITAL. *Ruggine, rugginezza.* GERM. Roſt. HISP. *Herrumbre de hierro.* ANGL. *Ruſt or canker.*} Vitium metalli, & propriè id quod ferro contrahi videmus, aridum & rubrum metallum paulatim erodens. Dicta rubigo à rubro, ſiue rubido colore: vnde & antiquis robigo dicebatur, nam illi robum dicebant, teſte Feſto, quod nos rubrum. Ærugo verò propriè fit in ære: ſicut ferrugo in ferro: & contrahitur ex humore: neque rufa eſt, & ſicca, qualem diximus rubiginem eſſe, ſed viridis, atque humida. Plin *lib.* 17. *c.* 4. Ferróque argilla omnis rubiginem obducit. Virg. 1. *Georg.*

Exeſa inueniet ſcabra rubigine tela.

Catull. *Argon.*

Squallida deſertis rubigo infertur aratris.

Ouid. 2. *Metam.*

——*liuent rubigine dentes.*

¶ Rubigo, vel robigo ירקון *jerakón.* In ſegetibus, inquit Budæus, eſt quam *Nuellam*, hoc eſt nebulam noſtrates agricolæ vocant: ſpicæ enim marcidæ fiunt hoc vitio, & in puluerem fœtidum confriatiles: dicitur etiam ærugo. { ἐρυσίβη. GAL. *Nielle de bled.* ITAL. *Ruggine che viene alle biade.* HISP. *El añuble de los panes.* ANGL. *Blaſting of corne.*} Horat. *lib.* 1. *Carm.*

Nec peſtilentem ſentiet Africum

Fœcunda vitis, nec ſterilem ſeges rubiginem.

¶ A rubigine

Rubigalia dicta, id eſt, feſti dies, amoliendæ rubigini inſtituti ab antiquis: quales ſunt ſupplicationes amburbiæ, aut ambaruales, quæ hodie propter eiuſmodi cauſas factitantur. Plin *lib.* 18. *c.* 29. Rubigalia Numa conſtituit, quæ nunc aguntur ad ſeptimum Calen. Maij: quoniam tunc fere ſegetes rubigo occupat. Hactenus Budæus

Rŭbĭgĭnōſŭs, a, um. { ἰώδης, ἐρυσιβώδης. GALL. *Enrouillé.* ITAL. *Rugginoſo* GERM. Roſtig. HISP. *Cosa con herrumbre.* ANGL. *Ruſtie or cankred* } vt apud Martial. *lib.* 5. Rubiginoſi dentes. Cætera vide in dictione *Robigo.*

Rubigino, & Rŭbĭgĭnŏr, aris. Rubiginem contraho. { ἰόω. GAL. *S'enrouiller.* ITAL. *Arrugginirſi.* GER. Roſtig werden. HISP. *Hazerſe con herrumbre.* ANG. *To waxe ruſtie.*} Apul *lib.* 3 *Floridorum.* Profectò vt gladius vſu ſplendeſcit, ſitu rubiginatur: ita vox in vagina ſilentij condita, diutino corpore hebetatur.

Rubinus, gemma diaphana, rutilans rubénſque exigua portiuncula cærulei coloris, ac limam reſpuens.

Rŭbŏr, vide *Rubeus.*

RVBRĪCĂ, æ, Terra rubri coloris, qua fabri materiarij lineas ducunt. { ששר *ſchaſchár.* μίλτος. GAL. *Terre rouge.* ITAL. *Terra roſſa* GERM. Rot erdtrich / dar rot ferbet / Rôtel ſtein / Rubric HISP. *Barro bermejo.* ANGL. *Redde chaulke or earth.*} Colum *lib.* 2. Omnes arbuſculas, priuſquam trãsferas, rubrica notare conuenit: vt quum ſerentur, eaſdem cæli partes aſpiciant, quas etiam in ſeminariis conſpexerunt. Hac librorum indices, id eſt, titulos & capita notabant. Quintilian. Ad album & rubricas ſe transferre. Perſius *Satyr.* 5.

Excepto ſi quid Maſuri rubrica notauit.

Hoc de iure publico Fabius, quorum alij ſe ad album ac rubricas tranſtulerunt. Prudent.

—— *dicant quid condita ſit lex*

Bis ſex in tabulis, aut cur rubrica minetur.

Quæ prohibet peccare reos?

¶ Rubrica etiam à rubricæ colore, dicta eſt impetiginis ſpecies (quæ in morbo Gallico frequens) ſecunda, apud Celſum, *lib.* 5. *cap. de impetigine* Rubrica terra, quæ ſubrubens eſt, & rubris arenulis conſperſa. Columell *lib.* 2. *cap* 10. Id, vt dixi, exilem amat terram, & rubricam præcipuè.

Rubrico, rubricâ ſigno: item rubrum facio. Vt apud Claudian. rubricauerit enſem.

Rŭbrĭcātŭs, a, um, quod eſt rubrica intinctum. { מאדם *meuddám* μιλτωθείς GALL. *Teint de terre rouge.* ITAL. *Coſa imbruttata di terra roſſa.* GERM. Rot geferbt HISP. *Coſa enſuziada de barro bermejo.* ANG *That is dipped with redde chaulke.*} Hieronymus *in Exodum*, Pelles arietum rubricatas. Rubricata linea, eſt qua fabri vtuntur ad opus ſuum dirigendum & bene coaptandum, ne vlla inæqualitas appareat Cornutus *in Perſ Sat.* 1.

Rubriceta, æ, Color quem mulieres genis inducunt. μίλτωσις. Plaut. *in Truc.* Buccas rubriceta, & omne corpus intinxit tibi. Alio nomine purpuriſſum dicitur: vnde idem Plaut *ibidem*, Buccas purpuriſſatas & rubriceta tinctas, in eadem effert ſignificatione.

Rubricoſus a, um, adiect Rubrica abundans, vel rubricæ ſimilis. { μιλτώδης. *Plein de terre rouge.* ITAL. *Pieno di terra roſſa.* GERM. Das voll rot erdrichts / oder rotfärbender matery iſt / der Rubric gleich. HISP. *Lleno de barro bermejo.* ANGL. *Full of redde chaulk or ruddle to marke sheepe.*} vt, Terra rubricoſa, ex qua rubrica effoditur: aut quæ rubra eſt ad ſimilitudinem rubricæ. Colum. *lib.* 4. *cap.* 33. Spiſſum ſolum & rubricoſum reformidat.

Rubricatus Ptolemæo, Rubricatum Plinio, Fluuius eſt Tarraconenſis Hiſpaniæ, Laletanos & Indigetes dirimens ab Ilergetibus. Vide Ptolemæum *lib. 2. cap 6.* & Plin *lib. 3. c. 3.*

Rubeum, vermiculum, quem Græci cæcum dicunt. Papias.

Rubrum mare, pars Oceani, Arabiam à Meridie alluens, ad Occidentem Arabico, ab Ortu Perſico ſinu terminata. { ים סוף *iam ſupr.* ἐρυθρὰ θάλασσα. } Rubrum autem mare dictum eſt imitatione Græcorum, qui ἐρυθρὰν θάλασσαν vocauerunt, ſiue quòd eius coloris aquam eſſe crediderint, quod tamen falſum eſſe conſtat: ſiue quòd ob rubras arenas aqua rubra eſſe appareat, ſiue ab Erythra Rege Perſei & Andromedes filio, qui proxima mari huic loca tenuit. Plin. *lib. 5. c. 23.* Irrũpit deinde & in hac parte geminum mare in terras, quòd rubrum dixere noſtri, Græci Erythræum à rege Erythra: aut (vt alij) Solis repercuſſu talem reddi colorem exiſtimantes, alij ab arena terráque: alij à tali aquæ ipſius natura.

Rubrus, a, um, idem quod Ruber, de quo ſuprà. Apud Solinum *cap. 53.* Colores duos ſunt quos fingere non valet, rubrus & candidus, cæteros facilè mentitur, de chamæleonte.

RVBVS, i, frutex notiſſimus, paſſim in dumis proueniens, flagellis lentis, & niſi quis occurrat, quod aduncis ſpinis comprehendat, & humi ſparſis, capitibúſque nonnunquam in terram defixis, & radicem denuò ex ſe agentibus, quæ res agricolas primùm propagandarum vitium rationem videtur docuiſſe. { סנה *ſeneh.* βάτος. GALL. *Vne ronce.* ITAL. *Rubo, rogo.* GERM. Bramber ſtaud. HISP. *çarça* ANG. *A bramble, the black berie tree.* } Florem habet candidum, & fructum moris non abſimilem Horat. 1. *Carm.*

——ſeu virides rubum
Dimouere lacertæ.

Virg. 3. *Eclog.*

Mella fluant illi ferat & rubus aſper amomum.

Quintilianus *lib. 9. cap. 4.* Rubos armis excidimus. ¶ Rubus Idæus, frutex eſt ſuperiori non diſſimilis, tenerior tamen, & minoribus horrens ſpinis; quanquam & ſine ſpinis inuenitur. Copioſiſſimè prouenit in Ida monte: vnde & nomen habet. ¶ Rubus caninus, frutex eſt arbuſculæ inſtar, rubo longè maior, folia ferens multa latiora myrto, firmis circa ramos ſpinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuæ ſimili, qui per maturitatem fulueſcit, & flocculos intus continet, lanæ quandam ſpeciem præ ſe ferentes. κυνόσβατος. Galli *eſglanteriam* nominant. ‖Dalecamp. ad Plin.

Rubus { qui *morum* fert. { excelſus, βάτος. / Humiſtratus, χαμαίβατος, ὀλιγόβατος. } / qui *roſam* gignit. { Cynosbatos, ſiue cynoſpaſtos. / Cynorrhodus, *roſier ſauuage.* } / Idæus *framboiſier.* { Spinoſus. / Non ſpinoſus. } ‖

Ruberum, i, locus in quo rubi copioſè proueniunt, vel ipſa ruborum copia. { βατών. GALL. *Vn lieu où croiſſent force ronces, & eſglantiers, buiſſonnerie.* ITAL. *Macchione.* GERM. Ein ort an dem vil Bramber ſtauden ſtehen. HISP. *El çarçal, lugar de çarças.* ANGL. *A place where many brambles growe.* } Ouid. *Metam.*

Cornaque & in duris hærentia mora rubetis

Ructa, vel frumen in homine, rumen in beſtia, pars gutturis gurgulioni proxima. Ita Gl. Iſid. al. *cruſtum*

RVCTVS, us, ui, eſt propriè cibi & potus in ſtomacho malè concocti ventoſa per os efflatio. { ἐρυγή. GAL. *Rot, rottement* ITAL. *Rutto.* GER. Ein görpß/ topp/ oder röupß. HISP. *Regueldo.* ANGL. *A belche and breaking of wind vpward.* } Martial *lib. 1.*

Iſta linunt denſas ientacula, ſed nihil obſtant,
Extremo ructus quam venit à barathro.

Cic. *Fato lib. 6.* Stoici crepitus aiunt æquè liberos ac ructus eſſe oportere. Colum. *lib. 6.* Cruditatis ſigna ſunt crebri ructus, ac ventri ſonitus, faſtidia cibi, neruorum intentio hebetes oculi Plin. *lib. 21 cap 18.* Anethum quoque ructus mouet, & tormina ſedat. Plaut. *Pſeud ſc. 2. a. 5.* Suauis ructus mihi eſt.

Ructo, as, eſt ructus emitto. { ἐρεύγω GAL. *Rotter.* ITAL. *Ruttare.* GERM. Görpſen/ Reupſen/ Grölzen/ grölzen/ toppen HISP. *Regoldar.* ANGL. *To belche, or bealk or break wind vpward* } Iuuen. *Sat. 4.* laudare paratus, Si bene ructauit, ſi rectum minxit amicus. Cic. *ad Cornificium lib. 12.* Quem ego ructantem, nauſeantem conieci in Cæſaris Octauiani plagas. Plaut. *Pſeud.* Pergin' ructare tu mihi?

Ructor, aris, deponens, Ructo. ἐρεύγω. Varro. 3. *de re ruſt. cap. 2.* Ego, inquit, te præſertim, cuius aues hoſpitales etiam nunc ructor, quas mihi appoſuiſti paucis antè diebus. Horat. *in Arte,*

Hic dum ſublimeis verſus ructatur, & errat.

Ructito, as, are, frequentatiuum. Colum. *lib. 6 cap 6.* de boue ægrotante ſic inquit, Gemitus exprimit, locóque ſtare non patitur, ſæpe decumbere, & ructitare cœpit, caudámque crebriùs agere. Sunt tamen qui hunc locum corruptum velint, legi autem debere, agitare caput, caudámque, &c.

Ructatus, a, um, pro eructatus, vel ructando eiectus. { ἀποβεβρυχημένος, ἀπερυγείς. GALL. *Ietté en rottant.* ITAL. *Gittato ruttando* GERM Außgeworffen mit görpſen. HISP. *Echado regolgando* ANGL. *Caſt forth by bealking.* } Ructati cruores. Silius *lib. 15.* Permiſcétque mero ructatos ore cruores.

Ructator, is, & Ructatrix, verbalia Martial. *lib. 10.*

Nec deeſt ructatrix mentha, nec herba ſalax. ὁ ἐρευγόμενος, ἡ ἐρευγομένη.

‖ Ructum, frumen. Gl. Iſid alias *Cruſtum* Cerda ‖

Ructuoſus, a, um, ὁ καὶ ἡ ἐρευγματώδης, ἐρευγματώδης. Spiritus ructuoſi. Quintil. *lib. 4 cap 2.* Ructuoſos ſpiritus geminare.

Rudens, vide *Rudo.*

Rudero Ruderum, vide *Rudus.*

Rudiæ, arum, Ῥουδίαι Ptolemæo. Ῥωδαί Stephano, ſiue Rhudia, æ, Plinio: ſiue, vt apud Strabonem legitur, Rhodæi, orum, oppidum Pediculorum, ſiue Salentinorum, non procul à Brunduſio, à Græcis conditum, patria Ennij Poetæ. Poſt Barium (inquit Mela *lib. 2.*) Egnatia & Ennio ciue nobiles Rudiæ. Item Silius, Miſerunt Calabri, Rudiæ genuere vetuſtę.

Rudius, a, um. Cicero pro Archia poëta, de Ennio loquens, Ergo illum qui hæc fecerat, Rudium hominem maiores noſtri in ciuitatem acceperunt.

Rudiarius, Rudicula vide *Rudis* ſubſtantiuum.

Rudimentum, vide *Rudis* adiectiuum.

‖ Rudatum, i, rudis naturæ habitus Apul. ‖

RVDIS, ſubſtantiuum, fœminini generis Virga rudis & impolita, ſiue ea lignea ſit ſiue ferrea, quæ variis olim vſibus accommodabatur. { σκύτη. GALL. *Vne verge de bois ſans eſtre accouſtree.* ITAL. *Verga di legno non ornata che ſi dava à ſoldati veccm, quando ceſſavano della militia* GER. Ein vngehoblete vnbereitete ruten ſie ſey höltzen oder yſen HISP. *Vara no polida y labrada.* ANGL. *An vnprepared or polished rodde.* } Nam & rudibus agitabantur ea quæ ad ignem coquebantur, aut alia ratione miſcebantur. Plin. *lib. 34.* Vritur in patinis per laminas minutas cum ſulphure, verſatum rudibus ferreis, aut ferulaceis. Cato *de re ruſt. c. 104.* Hæc rude miſceto ter in die, quinque dies continuos. ¶ Rudibus item depugnabant gladiatores, teſte Lampridio, qui refert, Commodum in arena rudibus inter cubiculares gladiatores depugnaſſe. Hinc rudibus batuere. Suet. *in Calig. c. 32.* Mirmillionem e ludo rudibus batuentem, & ſponte proſtratum, &c. Hinc ad rudem compellere, idem eſt quod cogere depugnare Cic. *Orat. 2* Qui veteres gladiatores reliquias ludis Cæſari ad rudem compuliſti. Iidem quoties aut ætate emeriti, aut multis iam relatis palmis, vacatione digni videbantur, rude à Prætore donabantur. Idem 5 *Philipp.* Tam bonus gladiator tam citò rudem accepiſti? Ouid. *Eleg. 8. lib. 4. Triſt.*

Me quoque donari iam rude tempus erat.

Sueton. *in Claud. cap 21.* Cum eſſedario, magno omnium fauore rudem indulſiſſet Horat. 1. *Epiſt.*

Spectatum ſatis, & donatum iam rude, quæris
Mecœnas iterum antiquo me includere ludo.

Vbi Donatus *rude* per tranſlationem dixit pro eo quod eſt, ætate emeritum. Gladiatores enim accepta rude ab omni depugnandi neceſſitate eximebantur. Quo fit vt Rudem pro libertate, & optato rei cuiuſuis fine accipiamus. Iuuenalis,

Ergo ſibi dabit ipſe rudem.

Rudicula, æ, diminutiuum, Parua virga impolita, ad multa vtilis, potiſſimum autem ad mouenda & agitanda ea quæ ſuper ignem decoquuntur. { σκύτη. GAL *Vne petite verge ou eſpatule dequoy on remue les choſes qu'on cuit ſur le feu.* ITAL. *Verga o ſpatola da meſcolare nelle coſe che ſi muouono ſopra il fuoco.* GERM. Ein vngehoblet oder unbereites rüdle oder ſtängelm/ als die ſind mit denen man etwas ob dem Fewr vmbrüret. HISP. *El rodamillo ò palo para mecer.* ANGL. *A ſtick or ladell wher with men do ſtirre the thinges that ar ſodden on the fire.* } Cato *cap 9.* Igni bene coquito, rudicula agitato crebrò, vſque adeo dum fiat tam craſſum, quàm mel. Plin *lib. 20.* Non eſt opus in hoc vſu ſanas rudiculis eſſe curatas.

Rudiarii, dicti ſunt qui impetrarunt miſſionem artis gladiatoriæ, donati rude. οἱ ἀπαλλαγέντες. Sueton. *in Tiber. cap. 7.* Rudiariis quoque quibuſdam reuocatis autoramento centum millium de it. ¶ Item Rudiarii dicuntur qui ſaga rudia, & noua poliunt, vt ait Hermolaus ex Feſto.

RVDIS, e, aſper, impolitus. { ἀνεπιτήδευτος, ἀπαίδευτος, ἄξεστος GALL. *Rude, nouueau, ruſtaut.* ITAL. *Ogni coſa rozza.* GERM Vnbereitet/ vngeferttet rauw. HISP. *Coſa no labrada ò no enſenada* ANG. *Rude, ruſticall* } vt, Rude marmor, ebur rude cui artificioſa forma nulla adhuc eſt inducta. Rude argentum, id eſt, infectum, quod neque ſignatum eſt, neque alium in vſum laboratum. Liber rudis, id eſt, non ſatis diligenter excultus. Cic. *de Orat.* Quæ pueris nobis inchoata & rudia exciderunt. ¶ Transfertur inde ad animum, rudéſque illi dicuntur, qui adhuc animum non expoliuere diſciplinis, & doctrina, rerúmque viu ἄπειροι, ἄπειροι. Idem 2. *de nat. deor.* Rudem me diſcipulum, integrúmque accipe. Ouid. *Eleg 6. lib. 2. Triſt.*

Ennius ingenio maximus, arte rudis.

Idem *Eleg. 3. lib. 3 Triſt.*

Ad mala iampridem non rude pectus habes.

Gell. *cap. 21. lib. 15.* Rudia tempora nec expolita doctrina. Idem *cap. 13. lib. 13.* Inexcultæ, & rudes villæ. Velleius, Rudis erat ſtudiis, Sextus Pompeius. Quintilian. Rudes anni (pueritiæ.) Velleius, Rudis intellectus Corinthiorum (vaſorum) Plin *lib 2. cap 7.* Sedere cœpit ſententia hæc, pariterque & eruditum vulgus, & rudem in eam curſu vadit. ¶ Rudis, genitiuo aliquando iungitur. Cic. *pro Flacco,* Homines impediti, rerum omnium rudes ignarique. Idem *lib. 1. Offic* Rudes Græcarum literarum. Aliquando accuſatiuo cum præpoſitione Ad. Liuius 4 *belli Punic.* Rudem ad pedeſtria bella Numidarum gentem eſſe, equis tantùm habilem. Aliquando ablatiuo cum præpoſitione In Cic. 1. *de Orat,* Rudem in iure ciuili. ¶ Ponitur aliquando rudis pro ruſtico. Iuuenal. *Satyr. 11.*

Tunc rudis, & Graias mirari neſcius artes,
Magnorum artificum frangebat pocula miles.

¶ Interdum pro duro & inclementi. Terent. *in Phorm.* Adeon' te eſſe ingenio rudi & inexorabili?

Ruditas, atis, diſciplinarum, rerúmque imperitia. { ἀμαθία, ἀπειρία. GALL. *Rudeſſe, ignorance.* ITAL. *Ruſticità, ignoranza totale.* GER Grobheit deß verſtandts/ vnkönnenheit/ vnerfahrung. HISP. *Neuedad o ignorancia.* ANG. *Rudneſſe ignorance.* }

Rudimentum, i, Primum artis cuiuſuis tyrocinium, ſeu prima diſciplina, qua rudes imbuuntur. { στοιχείωσις, εἰσαγωγή. GALL. *Les premiers commencements de quelque art apprentiſſage. Esbauchement coup d'eſſay* ITAL. *Primo ammaeſtramento.* GER Der anfang oder einleitigeſt berichts/ ſo man einem fürgibt/ der noch rauw iſt vnd erſt anfahet lehrnen. HISP. *Lo principio ò comienço de alguna arte* ANG. *The firſt rudiment or inſtruction or theaching of any thing.* } Vnde ponere rudimenta dicimus pro eo quod eſt artis alicuius principiis operam dare: quanquam figuratè ſimpliciter accipiatur pro rem quamlibet incipere Cic. *in Saluſt.* Verùm eò magis odiſſe debetis hominem, qui ne incipiens quidem peccare, minimis rebus poſuit rudimentum, ſed ita ingreſſus eſt, vt neque ab alio vinci poſſit, &c. Liu. 1 *bell. Maced,* Reſponſum, & patrem eius

Syphacem

Syphacem ſine cauſa ex ſocio & amico hoſtem repentè populi Romani factum, & eum ipſum rudimenta adoleſcentiæ bello laceſſentem Romanos potuiſſe. Sueton. *in Ner. cap.* 22. Mox & ipſe aurigare, atque etiam ſpectari ſæpius voluit, poſitóque in hortis inter ſeruitia & ſordidam plebem rudimento, vniuerſorum ſe oculis in Circo maximo præbuit. Iuſtin. *lib.* 9. Alexandrum filium XVIII. annos natum, vt ſub militia patris tyrocinij rudimenta deponeret, ad ſe acceſſit. ¶ Rudimenta & incunabula virtutis. Rudimentum lucis, pro vitæ initio, apud Plin. *in Proœm. lib.* 7. Et Gell. *cap.* 1. *lib.* 12. Ad fouenda vitæ & lucis rudimenta (i infantem recens natum) præſtò eſt, lac ſup. Senec. *Epiſt.* 89. Rudimenta hæc ſunt non opera. Sueton. *in Aug. c.* 64. Nepotes litteras, & natare, aliáque rudimenta per ſe plerunque docuit. Idem *in Tiber. cap.* 8. Ciuilium officiorum rudimentis, Regem Archelaum, Trallianos, & Theſſalos, varia quoſque de cauſa, Auguſto cognoſcente, defendit.

Rŭdo is, udi, aſperam vocem edo. Propriè ad aſinos pertinet, qui rudere dicuntur quum vocem emittunt. {נער *naár.* ὀγκάομαι. GAL. *Recaner, rugir braire comme aſne ou lion.* ITAL. *Ragghiare.* GERM. Gigagen/ſchreien wie ein Eſel. HISP. *Rebuznar, proprio del aſno.* ANGL. *To braye like an aſſe or lyone.*} Ouid. 3. *de Arte,*

Vt rudit à ſcabra turpis aſella mola.

¶ Idem *lib.* 6. *Faſt.* Intempeſtiuo cum rudit ille ſono. (Aſellus, ſup.)
¶ Abuſiuè & de leonibus, & de hominibus dicitur, Virg. 7. *Æneid.*

Hinc exaudiri gemitus, iræque leonum
Vincla recuſantum, & ſera ſub nocte rudentum.

Idem 9. *Æneid. de Caco,* incluſumque cauo ſaxo, atque inſueta rudentem. Perſius primam verbi eius ſyllabam producit, quum in exemplis iam citatis corripiatur.

Rudor, is, ruditas. Apul.

Rŭdēns, tis, participium. {נער *noher.* ὀγκώμενος. GAL. *Qui recane ou rugit, rugiſſant.* ITAL. *Che raggina.* GERM. Schreyend wie ein Eſel. HISP. *Coſa que rebuzna.* ANGL. *That brayeth like an aſſe.*} Ouid. 1. *Faſt.* Ecce rudens rauco Sileni vector aſellus, Intempeſtiuos edidit ore ſonos. ¶ Rudens ſubſtantiuum, vide ſequentia.

Rŭdēntiſibilus, Sibilus qui rudendo emittitur. vox antiqua poëtarum licentia à Pacuuio conficta, quemadmodum incuruiceruicum pecus. Varro *lib. de ling. Lat.* eodem modo Lucilius dompoſita, & repandiroſtrum.

Rŭdens, tis, ſubſtantiuum, tam maſc. quàm fœm. gener. Funem nauticum maiorem ſignificans, a malo ad puppim religatum. {חבל *chebel.* κάλως. GAL. *Chable ou groſſe corde de nauire.* ITAL. *Corda, fune, ſpago, ſarta.* GERM. Ein groß Schiffſeil. HISP. *La cuerda de la naue.* ANG. *A cable rope.*} Quintilia. Aptare vela & rudentes diſponere. Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 1. *Triſt.*

Nunc quoque contenti ſtrident Aquilone rudentes.

quanquam etiam pro eo Plinius accepiſſe videtur quo naues continenti alligantur, quem Græci appellant πρυμνήσιον. Virg. 3. *Æneid.*

———*excuſſoſque iubet laxare rudentes.*

Plaut. *Rud.* Dum hanc rudentem complico. Catullus. Candidáque intorti ſuſtollant vela rudentes. Cicer. 5. *Tuſc.* Vt mihi illud Laconis dictum in hos cadere videatur, qui glorianti cuidam mercatori, quod multas naues in omnem oram maritimam dimiſiſſet: non ſane optabilis eſt quidem, inquit, rudentibus apta fortuna. Idem 1. *de diuin.* Sed eſt quaſi rudentis explicatio. ¶ Rudentes autem ea de cauſa ſapientiſſimi dictos volunt, quod funes cùm vento verberantur, rudere exiſtimentur, atque hunc ſonum proprium funium, non aſinorum putât. Ex Nonio. Rudentem ſeu funem omnem mouere, pro omnia tentare & experiri. Metaphora ſumpta a difficili nauigatione, in qua ſunt omnia tentanda. Ex Eraſmo.

RVDVS, eris, Lapidum fruſta, & ruinarum materies. Eſt autem duplex, nouum ſcilicet, & vetus. {ἐρείπια. GAL. *Toute rude matiere ſoit vieille, ſoit neufue moellons plaſtras & ſemblables.* ITAL. *Scaglia ogni vecchia materia di voto edificio, come pietre, calce & ſimili.* GERM. Allerley matery von einem zerbrochnen gebeuw/als zerbrochne ſtein/kalch/ſcherben vnd dergleichen. HISP. *La raſura.* ANGL. *Shardes or peeces of ſtones brokẽ, rubbell or rubbiſh of olde houſes.*} Nouum rudus eſt materia pauimenti, hoc eſt, ſaxa recens contuſa, ſeu teſtæ confractæ cum calce ad pauimentum faciendum. Vitruu. *lib* 7. Deinde ruderi nouo pars tuſæ admiſceatur, calcíſque duæ partes ad quinque mortarij mixti omnibus præſtent reſponſum. Vetus rudus, eſt materia veterum pauimentorum, & dirutorum ædificiorum, quæ lapidibus & teſtis confractis, calcéque arena commiſta conſtat. Plinius, Complantatæ veteri rudere erant viæ. Liu. *lib.* 6. *bell. Pun.* Cum rudera milites religione inducti iacerent. Suet. *in Ner. c.* 38. Pollicitus cadauerum & ruderum gratuitam egeſtionem, nemini ad reliquias rerum ſuarum adire permiſit. ¶ Antiqui *Raudus* & *rodus* dicebant, teſte Feſto, eóque nomine, non ſolùm lapidum fragmenta, verum etiam rem omnem rudem, & impolitam ſignificant. Qua de re vide plura paulò antè in dictione *Raudus.*

Ruduſculum, vide ſuprà in *Raudus.*

Rŭdĕro, as, eſt, rudus induco: vt *erudero*, rudus eiicio. {ἀναπληρόω. GAL. *Pauer ou remplir de moilon neuf ou de vieilles matieres d'edifices ruinez.* ITAL. *Empire di tale materia, meſcolata con calcina.* GER. Mit ſtein vnd kalck gemüſel beſchütten. HISP. *Xaharrar ò ripiar la pared.* ANG. *To paue or fill with rubbiſh of old houſes.*} Vitruu. *lib.* 7. *cap.* 1. Ne minori ſaxo quàm quod poſſit manus implere, cruſtuminationibus inductis ruderetur. ¶ Eruderare verò eſt rudus eiicere. ἐξερειπόω. Varro *de re ruſt. lib.* 1. *cap.* 1. Solùm oportet eſſe eruderatum & procliuum, vt euerti facilè queat.

Ruderatus ager, dicitur qui veterum ædificiorum materia ſcatet. ἐρειπώδης, ἐρειπωμένος, ἐρειπίων μεστός. Plinius *lib.* 21. *cap.* 4. Roſam ſiccis locis quàm humidis odoratiorem conſtat naſci: ſerendam nec pinguibus, nec argilloſis locis, contentamque rariſ: Proptereque ruderatum agrum amare.

Rŭdĕrātĭo, nis, verbale. ἐρείπωσις. Vitruu. *lib.* 7. *c.* 1. Primùmque incipiam de ruderatione, quæ principia tenet expolitionum.

Ruderarius, a, um, ad rudera expurganda factus: vt

Ruderarium cribrum, ab Apuleio appellatur cribri genus maius, ex membranis, minutis foraminibus pertuſa, quo rudera, hoc eſt, lapilli, conſimileſque ſordes e frumento expurgantur. Pollinarium autem, ſiue excuſſorium cribrum dicitur, quod ex ſetis equinis, aut linteo rariore confici ſolet, ad pollinem à furfuribus ſecernendum.

Rŭdĕrum, i, locus plenus rudere, hoc eſt, lapidum fragmentis & materia ruinæ. {ἐρειπώδης τόπος. GALL. *Vn lieu plein de vieilles matieres de baſtimens, chemis ou abbatus.* ITAL. *Luogo pieno di ſceglie.* GER. Ein ort dan da ligt voll ſcherben/ſteinen/vnd anderem gemüſel eines zerbrochnen gemeurs. HISP. *Coſa llena de los caſſacos de los edificios viejos.* ANG. *A place full of rubbell or shardes of old houſes.*} Cato, Lentem in rudero & rubricoſo loco qui herboſus non ſiet, ſerito.

Rufæ, oppidum Campaniæ, cuius meminit Macrob. *lib.* 7. Quippe Rufas, Batulúmque tenent, &c.

Rufillus, & Gorgonius, duo quidam, de quibus prouerbialiter illud dictum eſt ab Horatio, Paſtillos Rufillus olet, Gorgonius hircum. In duos aliquos diuerſis laborantes vitiis. Siquidem vt vitio dandum, ſiquis hircum oleat: ita adæquè vituperandum, ſiquis oleat vnguenta. Nam paſtilli, pilulæ ſunt vnguentariæ. Alterum ſpurci eſt, alterum mollis.

Rufinus, vir conſularis à Fabricio Cenſore damnatus, quòd decem pondo argenti apud eum inuenta eſſent. ¶ Rufinus alter, vna cum Stilicone & Gildone relictus à Theodoſio Iuniore imperij adminiſtrator, pro tutela Arcadij & Honorij filiorum: Gildo in Africa, Stilicon in occidente, Rufinus verò in Oriente: omnes ſanè cupiditate regni incenſi in ſuos principes arma conuerterunt, ex quo diuerſis modis oppreſſi periere. Extant in hunc Rufinum Claudiani poetæ inuectiuæ.

Rufrimaceriæ, plurali numero, oppidum Campaniæ. Cato *cap.* 22. Venduntur ad Rufrimacerias nummis centum octoginta, &c.

RVFVS, a, um, color non planè ruber, ſed ad flauum nonnihil declinans. {אדמוני *adhmoni* אדמדם *adhamdhám.* ξανθός, πυῤῥός. GALL. *Roux.* ITAL. *Roſſo.* GERM. Feuerrot oder rotprecht. HISP. *Ruuio, roxo ò bermejo.* ANGL. *Reddiſhe, or ſomewhat redde with yallow.*} Martial. *epigram.* 129. *lib.* 14.

Rufus color pueris militibúſque gratus.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Qua facie fuit? Rufus quidam, ventrioſus. Martial. *lib.* 14.

Roma magis fuſcis veſtitur, Gallia rufis.

Terentius *in Heauton.* Rufámque illam virginem, &c. Plin. *lib.* 12. *cap.* 12. Sincerum quidem leuitate deprehenditur & colore rufo. Rufior comparatiuus. Idem *lib* 16. *cap.* 14. Namque & materies maris dura, rufiórque ac nodoſa. ¶ Rufus color dictus a rubore. Vide Gell. *cap.* 26. *lib.* 2.

Rŭfŭlus, diminutiuum. {ὑπόπυῤῥος. GALL. *Rouſſelet.* ITAL. *Roſſeto.* GERM. Rotlecht. HISP. *Ruuio vn poco.* ANG. *A litle reddiſh and yallow.*} Plaut. *in Amph.* Vt primùm coiuit cicatrix rufula. Idem *in Aſin. ſc.* 3. *a.* 2. Macilentis malis, rufulus.

Rufuli, appellati ſunt Tribuni militum, non à populo, ſed à Conſule facti, quòd de eorum iure Rutilius Rufus legem tuliſſet. Hi poſtea mutatione vnius literæ Rutuli ſunt appellati. Feſtus.

Rŭfĕo, es, Rufus ſum. {אדם *adhám.* ξανθὸς εἰμί. GALL. *Deuenir roux.* ITAL. *Eſſere roſſo.* GERM. Rot ſein. HISP. *Enruuiarſe, enroxarſe.* ANGL. *To waxe ſomewhat reddiſh and yallow.*} vnde Rufeſco. ξανθίζομαι. Plinius *lib.* 10. *capit.* 29. Grues ſenectute nigreſcunt: merula ex nigra rufeſcit.

Rŭfo, as, Rufum facio. {ξανθίζω, πυῤῥίζω. GALL. *Rouſſir, faire roux.* ITAL. *Far roſſo.* GERM. Rot machen. HISP. *Enruuiar o enroxar otra coſa.* ANGL. *To make reddiſh.*} Plin. *lib.* 15. *cap.* 22. Rufatur capillus primum prodeuntibus nucleis. Et *lib.* 23. *c.* 2. Tunc addito lentiſco oleo illita vna nocte rufat capillum.

Rufus Purpurio, Legatus Romanorum in concilio Ætolorum, apud Liu. *lib.* 31. ¶ Rufus, Centurio ſub Scipione Africano, cuius & res geſtas, & & belli apparatum deſcripſit. Autor Appianus. ¶ Virginius Rufus orator egregius, interfectus a Nerone, de quo Tacitus Virginium (inquit) Rufum claritudo nominis extulit. Et *paulo inferius.* Nam Virginius Rufus ſtudia iuuenum eloquentia, Muſonius præceptis ſapientiæ fouebat. Rufus poeta Bononienſis, cuius meminit Martial.

Funde tuo lacrymas orbata Bononia Rufo,
Et reſonet tota planctus in Æmilia.

¶ Rufus medicus inſignis, qui ſub Traiano principe floruit, multáque conſcripſit, quorum nihil ad nos peruenit: ſæpe tamen ab aliis teſtis citatur. ¶ Rufus, Corinthius ſophiſta quanquam diuitiis & generis nobilitate pollebat, plus tamen ad eius laudem dicendi gloria linguæque gratia contulit. Autor Philoſtratus.

Ruga, cognomen ſiue cognomentum fuit Sp. Carbilij, viri nobilis. Gell. *cap.* 3. *lib.* 4.

RVGA, æ, Contractio cutis in plicas & quoſdam quaſi falcos, cuiuſmodi in ſenibus conſpici ſolent. {כמוש *chemuſh*? ῥυτίς. GALL. *Ride, plis.* ITAL. *Rappa, falda, reſpargrecia.* GERM. Ein runtzel. HISP. *La Ruga.* ANGL. *A wrinkle.*} Cicero 2. *de ſenectute.* Non cani, non rugæ repentè autoritatem arripere poſſunt, ſed honeſtè acta ſuperior ætas. Ouidius. 14. *Metamorph.*

———*& rugis perarauit anilibus ora.*

Idem 1. *de Arte,*

Iam venient rugæ quæ tibi corpus arent.

Perſius,

———*Iam decies redit in rugas.*

Iuuen. *Satyr.* 14.

Hoc quoque ſi rugam trahit, extenditque labellum.

Tanta ſumma non ſatiat, ſed corrugat, & iratum reddit adductúmque vultum. Plicæ quoque in veſtibus eminentes, rugæ dicuntur: quemadmodum contra cauitates inter plicas, ſinus appellamus. Plin. *lib.* 5. *c.* 8. Præter quæ in veſte rugas & ſinus inuenit. ¶ In arborum quoque fructibus qui ante maturitatem ſunt decerpti, aſperitates quædam, & corticis contractiones oriuntur, quæ a ſimilitudine rugarum anilium veniunt, & ipſæ in nominis huius communionem. Plin. *lib.* 15. *c.* 7. Semina

mina piperis diſtant à iunipero paruulis ſiliquis, quales in phaſeolis videmus. Hæ priuſquam dehiſcant, decerptæ, toſtæque ſole, faciunt, quod vocatur piper longum. Paulatim verò dehiſcentes per maturitatem, oſtendunt candidum piper, quod deinde toſtum ſolibus rugis coloréque mutatur. Et *paulò poſt*, Deeſt tolta illa maturitas, ideoque & rugarum colorïſque ſimilitudo.

Rūgōſūs, a, um, adiectiuum. Rugis plenum, contractum. { ῥυτιδώδης. GAL. *Plein de rides, ridé, plein de plis* ITAL. *Pieno di creſpe*. GER. Rumpleckicht/ voll runtzlen. HISP. *Coſa llena de rugas*. ANG. *Full of wrinkles or plaites.* } Colum. *lib.* 12. *cap.* 43. Sed hæc ratio facit rugoſa acina, & penè tam dulcia, &c. Idem *lib.* 16. *c.* 31. Cortex omnibus in ſenectute rugoſior. Facies rugoſior, vua paſſa. Claudian 1. *in Eutro.* Martial. *lib.* 3.

Rugoſiorem ſola quum geras frontem,
Et aranearum caſſibus pares mammas.

Rūgo, as, Rugas contraho. { חבח *chabah* קמט *kamát.* ῥυτιδοῦμαι. GALL. *Faire ride, ſe rider & plier en plis comme vne robe ſe plie.* ITAL. *Infaldare, increſpare.* GER. Feldicht/oder gerumpffen machen. HISP. *Arrugarſe.* ANG. *To mack wrinckles* } Plaut. *in Caſ.* Vide palliolum vt rugat. Rugata teſta, apud Plin. *lib.* 9. *cap.* 33. Vnde Corrugo, in rugas contraho. συνάγω τὰς ῥυτίδας, ῥυτιδόω. Horat 1. *Epiſt.* 5.

Ne turpe toral, ne ſordidas mappa
Corruget nares

✠ Erugare, de quo ſuo loco.

Rŭgio, is, iui, & ij. { שאג *ſchaágh.* βρυχᾶσθαι. GAL. *Rugir, bruire, bugler.* ITAL. *Ruggire.* GERM. Brüllen oder turren wie ein löw. HISP. *Bramar el leon.* ANG. *To roare lyk a lyon.* } vnde Rugitus, qui propriè leonis eſt, quum vocem emittit. βρυχηθμός. Hieronym. *Amos* 3. Leo rugiet, quis non timebit? Autor Philomelæ, Tigrides indomitæ rancant, rugiuntque leones. Hinc componitur irrugio, gis: de quo ſuprà ſuo loco

Rūgitŭs, us, verb. à Rugio, vox leonis. { שאגה *ſcheaghâh.* βρυχηθμός. }

Rŭdūs, a, um, adiectiuum à ruendo, hoc eſt, à cadendo, vt quidam volunt, deductum: vt pilum ruidum, cuius crebro caſu frumenta pinſuntur. ἄγριον. Plin. *lib.* 18 *cap.* 10. Piſtura non omnium facilis Quippe & Hetruria ſpicam farris toſti pinſente pilo præferrato, fiſtula ferrata, & ſtella intus denticulata: vt niſi intenti pinſant, concidantur grana, ferróque frangantur. Maior pars Italiæ ruido vtitur pilo, rotis etiam quas aqua verſet obiter, & molat. Quem tamen Plinij locum explicans Hermolaus, ruidum pilum dictum innuit, non a ruendo, ſed ab aſperitate quaſi ruuidum: ſiue (vt alij ſcribunt) rubidum: quod nomen antiquis aſperum & impolitum ſignificabat. Verba Hermolai ſunt hæc, Præferratum pilum in molendo propterea vocatur Plinio, vt à pilo ruido, (ſic enim ipſe vocat) quod ſine ferro eſt, id nomen habeat, quam quod aſperum, impolitúmque.

Rŭlnă, vide *Ruo.*

Rulla, æ, vide *Rullum.*

Rullus. Tribunus plebis fuit, Agrariæ legis promulgator, quam Cicero in Conſulatu ſuo euertit Hic, teſte Plinio *lib.* 8. *c.* 51. ſolidum aprum. Romanorum primus in epulis appoſuit. Plutarch. *in Fabio*, Fabius Rullus cognomento Maximus.

Rūmă, æ, à veteribus dicebatur mamma, vt annotauit Nonius. citans locum Catonis ex opere de liberis educandis. { שד *ſchad* דד *dhadh.* μαστός, θηλή. GALL. *Mammelle* ITAL. *Poppa, poccia, tetta*. GER. Ein dutten. HISP. *Teta*. ANGL. *The dugge or pape or teat of a beaſt.* } Romani (inquit Cato) priſco vocabulo mammam appellarunt: à qua ſubrumi etiam nunc appellantur agni. ¶ Romulum quoque & Remum à Ruma, i. mamma, appellatos eſſe ſcribit ¶ Hinc etiam Irrumare dicebant antiqui pro lactare quaſi rumam in os inſerere quod tamen verbum poſtea ad fœdæ libidinis ſignificationem eſt tranſlatum, vt latiùs videre licet ſuo loco. ¶ Rumam præterea Seruius interpretatur, eminentiorem colli partem, ad quam demiſſus cibus à certis reuocatur animalibus. Quod & ipſum Feſtus innuere videtur, quum rumare antiquos dixiſſe ait pro ruminare.

Rumbus, figura æquilatera, ſed non recti angula. Papias. Id verò eſt *Rhombus*, de quo ſuprà.

Rūmĕn, inis, propriè in animalibus quibuſdam dicitur quidam quaſi ventriculus, quo illa pabulum ad tempus demittunt, indéque rurſus ad os reuocant: vnde & ruminatio nomen accepit. { ἡ ἄνω τῆς γαστρὸς, ὁ μηρυκισμός. GALL. *Le haut du ventricule des beſtes ruminantes.* ITAL. *La gola.* GERM. Der vor wanſt der thieren auß den ſie die ſpeiſe wider holen vnd widerkawen. HISP. *La crucera con que tragamos.* ANG. *The cudde.* } Rumen, inquit Nonius, locus eſt in ventre, quo cibus demittitur, & vnde redditur. ¶ Per tranſlationem tamen pro ipſo etiam ſumitur ventriculo, cibi & potus receptaculo. Pompon. *Proſtibulo*, vt citat idem Nonius, Ego rumorem parum tacio, dum ſit rumen qui impleam. Feſtus tamen interpretatur partem colli qua eſca deuoratur. Rumen item antiqui pro ruma accipiebant, hoc eſt pro vbere ſiue mamma. Plin *lib.* 15. *c.* 18. Colitur ficus arbor in foro ac Comitio Romæ nata, ſacra, fulguribus item conditis: magiſque ob memoriam eius, quæ nutrix fuit Romuli ac Remi conditoris appellata. quoniam ſub ea inuenta eſt lupa infantibus præbens rumen ita enim vocabant mammam. Hæc Plinius. Illa autem olim a rumine Rumina dicebatur. Nunc à Romulo Romula appellatur, vt videre eſt in dictione ſequenti.

Ruminus, a, um. vt ficus Rumina Ouid 2. *Faſt.*

Quæque vocatur Romula nunc ficus, Rumina ficus erat.

De ea, & vnde dicta legendus Plutarch *in Rom.* & Plin *ſuprà in Rumen.* Item alij inf. a in dictionibus Ruminalis, & Rumia.

RVMINO, as, & Ruminor, aris deponens. Remando, & cibum à rumine ad os reuoco: propteréque de iis dicitur animantibus, quæ in ſuperiore mandibula dentes primores non habent. { גרה *ghar.* ἀναμηρυκᾶσθαι, μηρυκάζω. GAL *Ruminer, remaſcher ce qu'on a mãgé* ITAL *Ruminare, quãdo i buoi ò pecore rimaſticano, quando hanno mangiato* GER. Widerkeuwen/morcen. HISP. *Ruminar los animales, ò rumenar* ANG. *To chaw the cudde.* } Colum. *lib.* 7 Propter quæ bos neque ruminat, neque lingua ſe detergit Virg. 6. *Eclog*

Ilice ſub nigra pallentes ruminat herbas.

Plin *lib.* 10. *c.* 37. Ruminant præter iam dicta ſylueſtrium cerui quum à nobis aluntur. Per tranſlationem ponitur pro in memoriam reuoco, & diligenter perpendo. ἀναπεμπάζομαι. Varro *Bimarge*, vt citat Nonius, Odyſſeam enim Homeri ruminari incipies. Idem *Tanaquile*. apud eundem Nonium, Non modò abſens de te ſæpiùs cogitabit, ſed etiam ruminabitur humanitatem tuam.

Rūmĭnatĭo, nis, verb. actus ruminandi. { גרה *gherâh.* μηρυκισμός. GAL. *Ruminement, remaſchement.* ITAL. *Rimaſticamẽto* GERM. Widerkeuwung. HISP. *Obra de ruminar ò rumiar*. ANGL. *A chawing of the cudde.* } Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Quibus neque dentes vtrinque, neque ruminatio. ¶ Ruminatio, rei cuiuſpiam in memoriam reuocatio. Cic. *ad Attic. lib.* 2. Quanto magis vidi ex tuis literis, quàm ex illius ſermone quid ageretur de ruminatione, &c.

Ruminalis, analogicè erit ad rumen pertinens: rumine vtens, ruminare ſolens.

Ruminalis ficus, Romæ fuit in Comitio, fulguribus ſub ea conditis ſacra, à ruminando, vt quidam volunt, dicta, quod ſub ea pecudes æſtatis tempore frigora captantes, herbas ruminare conſueuerint. Aut certè (vt Plin *lib* 15. *c.* 18. placere video) ab eo quod ſub ea inuenta ſit lupa, Romulo & Remo rumen, id eſt, mammam præbens. Liu. *lib.* 1. *ab vrbe*, Primum Romularem ficum à Romulo dictam putat, quæ deinde voce paulatim deprauata, Ruminalis cœpit appellari. Verba Liuij ſunt hæc, Ita velut defuncti regis imperio in proxima alluuie, vbi nunc ficus ruminalis eſt (Romularem vocatam ferunt) pueros exponunt ¶ Ruminales hoſtiæ, eorum animalium quæ ruminant. Plin. *lib.* 8. *c.* 51. Coruncanus ruminales hoſtias, donec bidentes fierent puras negauit. Ruminam ficum, pro ruminali dixit Ouid. 2. *Faſt.*

Arbor erat, remanent veſtigia quæque vocatur
Romula nunc ficus, Rumina ficus erat.

à rumine, i. mamma, vide *Rumen*, ſuprà, vel à Ruma, quod verbum *Mammam* etiam ſignificat. Vide *Ruma* infrà.

Rūmĕntum, inquit Feſtus, idem quod abruptio.

Rūmĕx, icis. herba eſt ſylueſtris ex lapathi generibus, à quibuſdam oxalis appellata, ſatiuæ proxima, folijs acutis, colore betæ candidæ, radice minima. { λάπαθον. GALL *Ozeille, pareille, patience.* ITAL. *Rumice*. GERM. Mengelwurtz oder Grindtwurtz HISP. *La romaza, yerua conocida.* ANG. *Sower dock or ſorell.* } Quidam etiam lapathum cantherinum appellant, ad ſtrumas cum axungia efficaciſſimum. Virg. *in Moreto*,

Fœcundúſque rumex, malua, violæque virebant.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Apponunt rumicem, braſſicam, betam, &c. Sunt ex recentioribus qui rumicis appellationem latius accipiant, vt ad omnia lapathi genera extendatur. Plin. tamen ſpeciem iam depictam, à cæteris generibus, rumicis nomine diſtinguit. Vide ipſum *lib.* 20. *cap.* 21. & *lib.* 19. *cap.* 12. ¶ Rumex, teli genus, ſimile ſpari Gallici, cuius meminit Lucilius,

Tum ſpara, tum rumices portantur tragula porrò.

aliter murices. Caſaub. *Athen. lib.* 8. 9. at: In Gloſſis rectè *Murices* τρίβολοι, σιδηροῖ. Inde in re militari *murices* dicti, qui Græcis τρίβολοι, vel ἀκίδες. [illegible]

Rūmĭă ſiue Rumina vt alij malunt, dicta eſt dea quæ rumis, id eſt, mammis, hoc eſt, pueris lactentibus præſidebat. { Die Göttin der ſaugenden kindern. } cuius meminit & Auguſtinus *lib.* 4. *de Ciuit. Dei.* Varr. *lib.* 2. *de re ruſt. cap* 11. Non negarim, inquam, ideo apud diuæ Rumiæ ſacellum a paſtoribus ſatam ficum. Ibi enim ſolent ſacrificare lacte pro vino, & pro lactentibus Cato de liberis educandis, vt citat Nonius, Hiſce lacte fit, non vino, Cuninæ propter cunas, Rumiæ propter rumam ſic priſco vocabulo mammam appellabant, à quo Subrumi etiam nunc dicuntur agni. vt ſuprà dictum eſt in *Ruma*.

Rūmĭfĕro, Rumigero, vide *Rumor*.

Rūmĭgarĕ, Apuleius vſus eſt pro ruminare, &, quod Quintilianus ac Plinius aiunt, remandere, & commanducare, { גר *ghár*. μηρυκάζω. GALL. *Ruminer, remaſcher ce qu'on a maſché* ITAL. *Ruminare, maſticare bene.* GERM. Widerkeuwen. HISP *Rumiar*. ANGL. *The chawe the cudde.* } Verba Apuleij ſunt hæc *lib.* 4. *de Aſin* Iam ferè tertium qualum rumigabam.

Rumigeruli, ſunt tela, quorum meminit Gell. *lib.* 10. *c.* 25.

Rūmĭno, Ruminor, vide *Rumen*.

Rūmĭs, Ruma, id eſt, mamma. Rumis (inquit Feſtus) mamma dicitur: vnde & ruſtici appellant hœdos ſubrumos, qui adhuc ſub mammis habentur. שד *ſchadh* דד *dhadh*. μαστός, θηλή. GALL. *Mammelle.* ITAL. *Mammella.* GERM. Ein dutten. HISP. *La teta.* ANGL *The teat or dugge of a beaſt.* } Varro *de re ruſt. cap.* 11. Mamma rumis, ſiue ruma, vt ante dicebant: inde dicuntur ſubrumi agni lactentes.

Rumito Feſt. Rumitant, rumigerantur. Næuius. Simul alius aliunde rumitant inter ſe, Vet. Voc. affert etiam compoſita, Arrumito, corrumito.

Rūmo, as. Antiquis idem erat, quod lacto quaſi rumam in os inſero { θηλάζω. GAL. *Donner mammelle, allaitter*. ITAL. *Lattare mettere la mammella in bocca*. GERM. Seugen. *Dar à mamar la leche*, ANGL. *To giue ſuck.* } Vide paulò antè, *Ruma*.

Rūmŏr, is, Fama, & ſermones populi. { שמע *ſchémah*. φήμη. GAL. *Renommee, bruit de ville.* ITAL. *Rumor, fama, nouella.* GERM. Ein geſchrey das von einem ding außgeht/ein gemein gaſſenred HISP. *La fama de nueuas inciertas* ANGL. *Fame, brute.* } Rumor quid ſit, docet Quintil. *declam.* 252 & Rumores alere, Liu. *lib.* 4. *d.* 5. Rumores ire. *Ibidem* Ouid *Eleg.* 12 *lib.* 3. *Triſt.*

———Memori rumorem voce referre:
Et fieri fama párſque gradúſque poteſt.

Cicer. *in Philip.* Improbiſſimis rumoribus diſſipatis. Terent. *in Andr.* Meum gnatum rumor eſt amare. Cicer. *ad Caſſium, lib.* 12. *Epiſt* Nihil perfertur ad nos, præter rumores de oppreſſo Dolabella: ſatis illos quidem conſtantes, ſed adhuc ſine autore. Idem *Attico lib.* 16. Sed tamen rumoris neſcio quid afflauerat, Horat. 2. *Serm. ſatyr* 6.

Frigidus à roſtris manat per compita rumor,

Virg. 12. *Æneid*

Rumoreſque ferit varios, ac talia fatur.

¶ Aliquando ponitur pro fauore, ſeu ſtudio, εὔνοια. Virg. 8. *Æneid*.

Ergo iter inceptum peragunt rumore ſecundo.

¶ Rumor

¶ Rumor clemens, Saluſt. *Iugurth.* 69. cui opponitur atrox. Tacit.

Rūmŭſcŭlŭs, , diminut. Paruus rumor. { *ὁ φημίδιον, τὸ λόγιον.* GALL. *Petit bruit.* ITAL. *Picciola fama, rumore.* GERM. Ein geſchreilin/ ein ſchlechte ſag von einem ding. HISP. *Pequeña fama.* ANG. *A ſmall or litle bruite.* } Cic *ad Attic. lib.* 2. Quas quidem ego multò magis vereor, quàm eorum hominum, qui hodie viuunt, rumuſculos.

Rūmĭfĕro, as, Rumorem fero, hoc eſt, famam ſpargo: quod & RVMIGERO, as, dicitur. { השמיע *hiſchmiah.* *διαφημίζω.* GALL. *Faire courir un bruit.* ITAL. *Spargere rumore.* GERM. Auſſagen gemeinlich/ ein geſchrey außgehn laſſen. HISP. *Acarrear nueuas.* ANGL. *To ſow or ſpread a bruite and rumour.* } Plaut *Amph.* Quámque adeò ciues Thebani non rumiferant probam. Legitur & *Rumiſcant.*

‖ Rumigeratio, nis. Lamprid. *in Heliogabalo.* Et quæ ſtultitia, vel innocentia Imperatorum, qui hoc non perſpiciunt infami rumigeratione paſcuntur. ‖

RVMPO, is, rupi, ruptum, Frango, reuello, ſcindo. { פרץ *paràs* קרע *karàh* פרם *paràm.* *ῥήγνυμι, ἀγνύω, κατάγνυμι.* GALL. *Rompre, mettre en pieces.* ITAL. *Rompere, ſpezzare, diſſoluere.* GER. Brechen/ oder zerbrechen/ zerreiſſen/zerſtoſſen. HISP. *Romper, quebrar.* ANGL. *To break.* } Virg. *lib.* 5. *Æneid.*

——Nodos & linea vincula rupit.

Idem 9. *Æneid.*

Rumpere clauſtra manu, ſociôſque immittere portis.

Rumpere vincula, eſt effracto carcere, vel ruptis compedibus, aliáve è cuſtodia eximere. Cicero *in Catil.* Adiungit grauem pœnam municipibus, ſi qui eorum vincula ruperit. Idem 4. *Tuſcul.* Nec tamen vlla vincula carceris ruperit. ¶ Vulnera rumpere non coëuntia. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.*

Néve retractando nondum coëuntia rumpe
Vulnera.

¶ Rumpi copia ciborum, Senec. *cap.* 11. *de conſol. ad Mart.* (homo) alimenta metuens ſua, quorum modò copia, modò inopia rumpitur. ¶ Rumpere coquum (flagris.) Martial. *epigram* 13 *lib.* 3. Item Ouidius *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Et tibi ſacratum ſors mea rupit opus.

¶ Interdum rumpere ponitur pro defatigare. Terent. *in Hecyr.* Vt me ambulando rumperet. ¶ Rumpere ſilentium, & rumpere vocem, eſt in vocem prorumpere, & rem ſilentio aliquandiu ſuppreſſam eloqui *φθέγγεσθαι, φωνεῖν.* Virg. 10. *Æneid.*

——Quid me alta ſilentia cogis
Rumpere?

Idem 1. *Æneid.*

Compoſito rumpit vocem, & me deſtinat aræ.

¶ Rumpere moras, eſt auferre moras, ſiue feſtinare. Idem *lib.* 3. *Georg*
—en age ſegnes rumpe moras. ¶ Rumpere fidem, eſt fidem violare. Ouid. *Epiſt.* 13.

Rupi quam ruptam ſum mihi queſta fidem.

Sic Rogationes (i. plebiſcita) rumpere, Plaut. *Curc ſc.* 2. *a.* 4 Rogationes propter vos populus ſciuit, quas vos rogatas rumpitis. ¶ Rumpi item dicuntur, quæ nimia tenſione diſſiliunt *διαρρήγνυσθαι.* Cicer. *in Vatin.* Vt aliquando iſta quæ ſunt inflata, rumpantur. Hinc Quintil. Periclitatur rumpi vox tenſior. & Plaut. *in Capt* Ego me, tuâ cauſſâ, ne erres, non ruptus ſum (clamando, ſiue vocem intendendo.) ¶ Inflatas rumpere veſiculas, apud Cic 1. *de diuin.* Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 3.

——quum magis atque
Se magis inflaret, Non ſi te ruperis, inquit,
Par eris.

¶ Hinc ſumpta tranſlatione, rumpi inuidia, & rumpi malis dicimus, pro eo quod eſt, grauiter diſcruciari. & vix ferre poſſe. Virg. 7 *Eclog.*

——inuidia rumpantur, vt ilia Codro.

Cic. *Quint lib* 3 Vt his malis Reipub licentiáque audacium quibus antea rumpebar, nunc ne mouear quidem ¶ Rumpere patientiam. Suet. *in Tib. cap.* 24. Et Rumpere obſequium primi auſi. Idem *in Galba c.* 16.

¶ Rumpo, pro rumpi facio. Martial. *lib.* 10.

Grandis vt exiguam bos ranam ruperat olim:
Sic, puto, Torquatus rumpet Otacilium.

¶ Rumpere ſicut & frangere pro interimere. Ouid.

Quique Lycurgiden letharis & arbore natum,
Idmonaque audacem te quoque rumpat aper,

Martialis.

Sæpius eſt equitem rumpere quàm leporem.

¶ Huius verbi compoſita ſunt, Abrumpo, corrumpo, dirumpo, erumpo, irrumpo, interrumpo, perrumpo, & prorumpo, de quibus ſuis locis.

Rūpĭo, *ῥήξαι, κατέαξαι.* Vlpian. *D. lib* 9. *tit.* 2 *l* 27. Rupiſſe enim vtique accipiemus qui vulnerauit: vel virgis, vel loris, vel pugnis cecidit, vel telo vel quo alio vt ſcinderet alicui corpus, vel ruptionem fecerit. Aquila enim eas ruptiones quæ damna dant perſequitur.

Rupturus, a, um, Senec. *c.* 18 *de vita Beata.* Quæ tempeſtates rupturæ ſint nimbum ſuum, video.

Rūptŏr, is. פורץ *porèts* קורע *korèah* פורם *porém.* *ὁ διαρρήκτης, ὁ ῥήκτωρ, ὁ ῥάκτης.* GAL. *Rompeur, qui rompt* ITAL. *Chi rompe* GERM. Ein brecher/zerreiſſer. HISP. *El que rompe.* ANGL. *He that breaketh.* } Liu. 4. *ab Vrbe,* Hiccine eſt, inquit, ruptor fœderis humani, violatórque gentium iuris.

Rūptŭs, a, um, Fractus. { פרוץ *parùts* קרוע *karùah.* *ῥαγείς.* GAL. *Rompu, creué.* ITAL. *Rotto, crepato* GERM. Zerbrochen. HISP. *Quebrantado,* ANG. *Broken.* } Virg *Georg.* 2.

——qua vi maria alta tumeſcant
Obicibus ruptis.

¶ Rupti membri æſtimatio. Gell. *cap.* 1. *lib.* 20. ¶ Teſtamentum ruptum, id eſt, irritum. ☓ Ratum, Cicero *de Orat.* Teſtamentum ruptum, aut ratum. ¶ Aliquando ruptum dicimus, fatigatum & membris fractum ex diutino labore. Apuleius, Quouſque ruptum iſtum aſellum, nunc etiam claudum fruſtrà paſcemus? Aliquando ruptus, pro eo ſumitur qui veſtibus eſt lacens, & pannoſus. { קרוע *karuah.* *ῥακώδης.* } Mart.

Qui ſanat ruptos, dic mihi Galle quis eſt?

Ruptura, æ i. fractio *Rompure, rupture, fraction:* vt, Ruptura membri, pacis, &c. Gell. *cap.* 1. *lib.* 20. Quoniam talioni par non ſit talio: neque rumpi membrum facilè poſſit, ad alterius rupturæ, vt ais æquilibrium.

Rūmpi, orum, qui & traduces dicuntur, Brachia ſunt vitium, quibus illæ ex arboribus in arbores traducuntur, & ſibi mutuò connectuntur. { GAL. *Auantins de vigne.* ITAL. *Rampoli, taſoli.* GER. Die langen ſincbel an den Räben ſo man in die höhe von einem baumbiß zu dem andern zeucht. HISP. *Sarmientos de la parra.* ANG *Branches wherby the vine tree is brought from trees to and tied together.* } Varro *lib.* 1. *de re ruſt. cap.* 8. Quartum pedamentum eſt natiuum eius generis, vbi ex arboribus in arbores traductis vitibus vinea fit. quos traduces, quidam rumpos appellant. Quibus ex verbis, Varronis, quoniam manifeſtum eſt eoſdem eſſe rumpos, qui alio nomine traduces dicuntur, reliquum eſt vt doceamus, hiſce nominibus non arbores ipſas ſignificari, (vt quidam putauerunt) neque rurſus vites ipſas, ſed quædam vitium veluti brachia, à ſua vtrinque matre porrecta, & circa medium arborum interuallum ſibi occurrentia, ibidémque connexa. Id autem planum fiet Columellæ teſtimonio *lib.* 5. *c.* 7. vbi ſic habet. Cætera ſimili ratione atque in arbuſto Italico adminiſtrantur, vt vites longis ſcrobibus deponantur, vt eadem diligentia curentur, atque in ramos diducantur, vt noui traduces omnibus annis inter ſe ex arboribus proximis connectantur, & veteres decidantur. Si tradux traducem non contingit. media virga inter eas deligetur. Quum deinde fructus pondere vrgebit, ſubiectis adminiculis ſuſtineatur.

Rūmpŏtĭnum arbuſtum, genus arbuſti Gallici eſt, à rumpis, id eſt, traducibus nomen habens, qui vtrinque à matre exporrecti. & circa medium arborum duarum interuallum ſibi occurrentes connectuntur. Colum. *lib.* 5 *c.* 6. Eſt & alterum genus arbuſti Gallici, quod vocatur rumpotinum. id deſiderat arborem humilem, nec frondoſam. Cui rei maximè videtur idonea populus; ea eſt arbor corno ſimilis. Quinetiam cornus, & carpinus, & ornus nonnunquam & ſalix. Hoc genus arbuſti frequens eſt in agro Mediolanenſi, vbi etiam hodie nomen ſeruat. ¶ Arbores rumpotinæ, quibus vites rumpotinæ innituntur. Vites autem rumpotinas vt ex prædictis facilè intelligi poteſt eas vocamus, ex quibus rumpi, id eſt, traduces ducuntur. Idem Colum. *loco iam citato,* Arboribus rumpotinis ſi frumentum non ſubſeritur inter vtranque partem, viginti pedum ſpatia interueniunt. At ſi ſegetibus indulgetur, in alteram partem quadraginta pedes, in alteram viginti relinquuntur.

‖ Rumpotinus, a, um, rumpis, ſeu traducibus de arbore in arborem ductis factum. ‖

Rūmpŏtĭnētum, locus rumpotino arbuſto conſitus, vel ipſum arbuſtum rumpotinum. Colum. *lib.* 5 *c.* 6. Nam ita ferè conſtitutum rumpotinum animaduerti, vt ad octo pedes locis ſiccis, & cliuoſis ad duodecim pedes planis & vliginoſis tabulata diſponantur. Reliqua vide in dictione præcedenti.

Rūmŭſcŭlŭs, vide *Rumor.*

Rūnă, teli genus latiorem habens cuſpidem: è quo deducitur adiectiuum Runatus, id eſt, runa armatus. Ennius, Runata recedit, id eſt, pilata, vt interpretatur Feſtus. ¶ Huius diminutiuum eſt Rulla, de quo paulò antè.

Runca, æ, pro Runcina veteres vſurpauerunt, teſte Feſto.

RVNCINA, æ. { ANGL. *A buſh ſyth to cut buſhes.* } Fabrile inſtrumentum eſſe conſtat: id tamen quale ſit, video non ſatis conuenire inter eruditos: aliis aſſerentibus genus eſſe ſerræ maioris, qua fabri materiarij ſecent arborum moles, ſubiectis canteriis: aliis ruſtici ferramenti genus eſſe exiſtimantibus, ad dumeta excidenda accommodatum. Nos contrà runcinam eandem putamus, quam vulgus hodie planulam vocat, qua fabri aſſamenta radunt & læuigant. Idque vt ita cenſeamus, facilè adducimur Plinij teſtimonio *lib.* 16. *c* 42 vbi ſic habet, Firmiſſima ad tectum abies. Eadem valuarum repagulis, & ad inteſtina opera aptiſſima, ſiue Græco, ſiue Campano, ſiue Siculo fabricæ artis genere ſpectabilis, ramentorum crinibus pampinato ſemper orbe ſeſe voluens ad incitatos runcinarum raptus. Arnobius, Dolata, effoſſa, terebratum excauata vertigine, runcinarum læuigata de planis. Dicitur à Græcis *ῥυκάνη.* ¶ Runcina, item à Romanis Dea credita eſt, quæ runcationi præeſſet: cuius meminit & Auguſt *lib.* 4. *Ciuit.* Quum runcantur ſegetes, id eſt, à terra herbæ auferuntur, deam Runcinam præfecerunt.

Runcino, runcina læuigo. Varro Deruncino. Plaut. *Capt.* 3. 4.

RVNCO, as, herbas inutiles, fruticéſve noxios euello, ſiue extirpo. { *Βοτανίζω.* GALL. *Sarcler, oſter les meſchantes herbes* ITAL. *Stirpa l'herbe cattiue.* GERM. Außjeten/auſrauten. HISP. *Roçar.* ANGL. *To weed or pluck out weedes.* } vt, Runcare ſpinas, apud Catonem *de re ruſt. c.* 2. Runcare ſegetem, eſt herbis noxiis expurgare. Plin. *lib.* 18 *c.* 21. Siliginem, far, triticum. ſemen, hordeum occato, ſarrito, runcato quibus dictum erit diebus. ‖ ¶ Runcare, tranſlatè pro vellicare ac depilare Perſ. *Sat.* 4.

Deſpuat in mores penemque, arcanaque lumbi
Runcantem. ‖

¶ Hinc componitur Erunco, de quo ſuprà ſuo loco.

Runco, nis. Papias, Runcones ſunt, quibus vepres ſecantur, hi & falcaſtria à ſimilitudine falcis dicuntur.

Rūncātĭo, verbale. { *Βοτανισμός.* GALL. *Sarclement.* ITAL. *Eſſo runcare.* GERM. Jettung. HISP. *Roçamiento* ANGL. *A weeding.* } Columel. *lib.* 2. *cap.* 9. frequentem tamen exigunt ſarritionem & runcationem, vt herbis liberentur.

Rūncātŏr, is. { *Βοτανιστής.* GALL. *Sarcleur.* ITAL. *Runcatore.* GERM. Ein jetter. HISP. *Roçador.* ANG. *A weeder.* } Colum. *lib.* 11. *cap.* 3. Quæque prætereo, intelligi oportebit nullam operam poſtulare runcatoris.

Rŭo, is, rui, rutum, & ruitum, Cado, concido. { נפל *naphàl.* *ἐρείπω, κατακρημνίζομαι.* GAL. *Choir du haut en bas, tomber, aller en ruine.* ITAL. *Rouinar, cadere, precipitare.* GERM. Zu hauffen fallen/ nider fallen. HISP. *Derribar, caer.* ANGL. *To fall downe or go violently.* } Virg. 2. *Æneid.*

——ruit alto à culmine Troia.

Terent. *in Heaut.* Quid ſi nunc cælum ruat? Ouid. 4. *de Ponto Eleg.* 3.

Et ſubito caſu quæ valuere ruunt,

Plato.

Plaut. *Amph. ſc.1.a.5.* Ædes primò ruere rebamur tuas. Idem *Moſt.ſc.2. a.1.* Quin totæ ædes ruant, quin cum fundamento perierunt. Idem *Curc ſc.1 a.5.* Exoritur ventus, turbo, ſpectacula. runt. ¶ Per tranſlationem quandoque ponitur pro effundi. נשפך *niſchpach.* Virg. *lib.6.*

Vnde ruunt totidem voces reſponſa Sibyllæ.

¶ Quandoque pro decipi. פתה *pathah* נפתה *niphtah* Cic. *lib.3 Offic.* Sic hoc non eſt emptorem pati ruere, & per errorem in maximam fraudem incurrere. ¶ Quandoque pro cumulare, vel corradere, euertere, diſiicere, ponitur. Et ſic habet accuſatiuum, quum alioqui ſit abſolutum, Virg. *lib.1.Georg.*

Quid dicam iacto qui ſemine cominus arua
Inſequitur cumulóſque ruit malè pinguis arenæ?

Idem *lib.1. Æneid.*

——*ſpumas ſalis ære ruebant.*

Plaut. æris aceruos ruit, ἐκφορεῖ ſcilicet. Horatius idem intellexit, vt metiretur nummos, id eſt, etiam ſi modus metiretur & rueret aceruos nummorum. Hinc eſt quod Cicero dixit *ad Attic lib* 16. De Dolabellæ laudibus deruam cumulum. ¶ Quandoque pro feſtinanter ire, ſeu in præceps ferri, & ſine cautela in aliquem impetum facere. {חפז *pachaz* חפז *chaphaz.* ὁρμᾶν.} Virg *lib.10.*

Quò moriture ruis, maioráque viribus audes?

¶ Quandoque pro impellere {הדיח *biddiach.* ὠθεῖν.} Terent. *in Adelph.* Ceteros ruerem, agerem, raperem, tunderem, poſternerem. ¶ Quandoque pro eruo, ſiue eximo. {הציל *hitsil.* ἐξαιρεῖν.} Virg. *lib.11.*

——*confuſa ruebant*
Oſſa focis.

¶ Quandoque pro crepare, & graui ſonitu quodammodo ruinam minari. Virg. *lib.1. Georg.*

—— *ruit arduus æther*, id eſt, tonitru percrepat.

Ad eundem modum cæli ruinam idem *lib. 1. Æneid.* pro tonitru poſuit.

Fluctibus (inquit) *oppreſſos Troas, cælique ruina.*

Ver ruit, id eſt, præcipitatur, & ad finem properat. Idem *lib.1. Georgicorum.*

—— *Vel quum ruit imbriferum ver.*

Nox ruit. Idem 6. *Æneid.*

Nox ruit, Ænea, nos flendo ducimus horas.

¶ Ruere nubem, eſt egerere, emittere. Idem 2. *Georg.*

——*& ruit atram ad cælum picea craſſus*
Caligine nubem,

¶ Huius compoſita ſunt, adobruo, corruo, diruo, eruo, irruo, obruo & ſubruo: quorum ſignificata vide ſuis locis. ¶ Ruere (*vnde rutrum*) ἐμμετρεῖν admetiri, & rutro, ſiue hoſtorio cumulum modio adæquare. Plaut. æris aceruos ruit. Quod intellexit Horat.

——*vt metiretur nummos.*

Hoc & *deruere* dicitur. Cic. *Attic. lib. 16.* de laudibus Dolabellæ deruam cumulum.

Rŭīnă, æ. Caſus, excidiúmque dicitur. {מפלה *mappalah*, vel *mappelah.* πτῶσις, κατάπτωσις. GALL. *Ruine, cheute.* ITAL. *Rouina, caſo.* GERM. Ein fall/umbfallung HISP. *Caida.* ANG. *Decay of houſing or falling downe.*} Nam (vt inquit Hieronymus) Ruina eſt quum parietes domorum diruuntur. Cicero 3 *Tuſc.* Magis me mouerunt Corinthi ſubitò aſpectæ parietum ruinæ, quam ipſos Corinthios. Ouidius *Eleg. 5. lib. 3. Triſt.*

Vt cecidi, cunctique metu fugere ruinam.

Ibid. Eleg. 8 lib. 1.

At ſimul impulſa eſt (domus) *omnes timuere ruinam.*

Gell. *c.15. lib.3.* Auis viſo filio, copia atque turba, & quaſi ruina incidentis inopinati gaudii oppreſſa exanimatáque eſt. ¶ Ponitur aliquando pro morte מות *maveth.* Plin. *lib. 17.c.25.* Prodigium in noſtro æuo Neronis principis ruina factum. ¶ Cæli ruina, pro tonitru. רעם *raham.* Virg. 1. *Æneid.*

Fluctibus oppreſſos Troas, cælique ruina.

Vbi Seruius. Cæli ruina, id eſt, tonitribus quorum ſonus ſimilis eſt ruinis ¶ Transfertur & longiùs, vt pro quauis pernicie, ſeu calamitate accipiatur. איד *edh.* Cic. 1. *inuect. in Catil.* Prætermitto ruinas fortunarum mearum. Idem *Attico*, Magna proximis Idibus ruina impendet. ¶ Subdere caput ruinæ, eſt exponere ſe periculo. Curtius *lib. 5.* Hinc ſpe, hinc metu militares animos verſant: ruina rerum illos ſubdere capita, in perniciem trahi, quum Bactra pateant exceptura eos donis & opulentia

Rŭīnōſŭs, a um, Caducus, ſeu ruinam minans. {ἐπίπτωτος. GAL. *Ruineux.* ITAL. *Ruinoſo, che minaccia rouina.* GER. Bauwfellig/ umbfellig HISP. *Caſa que eſta para caer* ANG. *Ruinous, that decayeth.*} vt, Ædes malè materiatæ, ruinoſæ. apud Cic. 3. *Offic.* Ignoretur in omnibus cubiculis apparere ſerpentes, malè materiatæ, ruinoſæ.

‖ Rupa, ex vtraque parte acuta. Gl. Iſid. ‖

Rūpēs, is, Petra, propriè in ſummo rupta & acuta, deinde & quæuis petra, à rumpendo, vt & ripa. {צור *tſur* כף *cheph* סלע *ſelah.* ἀπόρρωξ, πέτρα. GAL. *Vne roche, vn rocher.* ITAL. *Rupe.* GERM. Ein ſchrof/oder felſ. HISP. *La peña.* ANGL. *A rock.*} Cæſar 2. *bell. Gall.* Quod quum ex omnibus in circuitu partibus altiſſimas rupes, deſpectúſque haberet, vna ex parte, &c.

Rūpĭcēs. Feſtus, Petrones ruſtici ferè dicuntur propter vetuſtatem, & quod deterrima quæque, ac prærupta tam agri petræ vocantur, vt rupices iidem à rupinis, aliter à petrarum aſperitate & duritia dicti.

Rūpĭcōnes, Apul. *Flor. lib. 1.* Qui ex rupiconibus, baiulis tabernariis tam infans eſt, vt ſi pallium accipere velit diſertis maledicat?

Rūpĭcāpră, æ, Capra ſylueſtris, quaſi rupium capra. {יעלה *jahalah.* αἶξ ἀγρία. GALL. *Vn cheureul.* ITAL. *Capra ſaluatica* GERM. Ein wilde Geiſt die in Bergen vnnd Felſen hin vnnd här ſtdgett/ als die Gembßen. HISP. *Vn genero de cabra monteſ.* ANG. *A wilde goat.*} Plin. *lib. 11 c.37.* Rupicapris in dorſum adunca cornua, damis in aduerſum. *lib 9. cap 53.* Capræ tamen in plurimas ſimilitudines transfigurantur Sunt capræ, ſunt rupicapræ, ſunt ibices pernicitatis mirandæ. vide etiam *Dama.*

Rupina. Gl. Iſid. Rupes abrupta montium.

Rupio, ſiuo ſubula, à ῥάπτω. Gloſſ. Philox.

‖ Ruremunda, ſiue Ruræmunda, *Rurmonde*, V.E. Geldriæ ad Moſæ & Ruræ confluentem, ſub A. Machlinienſi. ‖

Rŭrĕſtris, Ruricola, Ruro, vid *Rus.*

Rūrſŭs, & Rurſum, Iterum, denuo. {עוד *hodh.* αὖ αὖθις. GALL. *Derechef, d'auantage,* ITAL. *Di nuouo. vn'altra volta.* GER. Widerumb HISP. *De nueuo, otra vez.* ANGL. *Againe oft ſoones.*} Cic. *pro Mur.* Facis vt rurſus plebs in Auentinum ſeuocanda videatur. Terent. *in Eunuch.* Inimicitiæ, induciæ, bellum, pax rurſum. Plaut *Moſt. ſc.1.a.1.* Pater venit: iube abire rurſum. Idem *Capt. ſc.2.a.1* Me recipiam rurſum domum. Idem *Amphitr.* Si rurſus reuentum in gratiam eſt Idem *Aul. ſc.2.a.1.* Quò abis redi rurſum. ¶ Inueniuntur interdum rurſus & denuò coniuncta. Plaut. *in Penulo*, Reuertor rurſus denuo Carthaginem. ¶ Rurſum prorſum. Terentius *in Hecyr.* Tace, trepidari ſentio, & curſari rurſum prorſum. Donatus, Rurſum propriè retro, Prorſum antè ſignificat: & eſt prouerbiale, ſicut dicimus, Surſum deorſum, Intrò foras, Hac illac. ¶ Quandoque ponitur rurſus pro è contrario. Virg.

Haud rurſum enodes trunci reſecantur.

Rvs, ruris, Prædium ruſticum: ita dictum, teſte Varro *lib.4. de ling. Lat.* quòd in eo quotannis rurſus eadem fiant, vt capiatur fructus, quòd tamen ineptum videri poteſt, cùm veriſimilius ſit eſſe ex Græco ἀγρὸς prima litera abiecta: vt ἀμέλγω, mulgeo, & ſimilia. Scaliger *in Varronem.* ¶ Rura autem agrorum dicuntur, tantùm: Prædia, non niſi cùm ædificia ſunt. Hoc tamen non obſeruatur à Iureconſultis. {שדה *ſadheh.* χωρίον, ἀγρὸς, ἀγροικία. GAL. *Vn lieu ès champs, vn village, les champs* ITAL. *Villa, poſſeſſione, contado, campo* GER. Ein feld/oder Gut/ ein Bauwren beſitzung HISP. *El campo que ſe labra ò ara, aldea.* ANGL. *The cuntrey*} Plautus in *Captiu.* Rus it. Idem *Moſtell. ſc.1.a.1.* An ruri cenſes te eſſe? (ſup. qui ſic clamas.) Idem *Capt. ſc.1. a.1.* Dum ruri rurant homines. Idem *Aſin. ſc.2. a.1.* Te vexerunt vinctum rus. Horat. 1. *Epiſt.* 10. Ruris amatores hac in re ſcilicet vna Multum diſſimiles. Cicer. *pro Roſc. Amer.* Habet animi relaxandi cauſas rus amœnum & ſuburbanum. Idem 3. *Offic.* Ab hominibus relegaſſet, & ruri habitare iuſſiſſet. Virg. 3. *Georg.*

Luciferi primo cum ſidere frigida rura
Carpamus.

Rus mittendi. (de poetis infelici ingenio.) Quint. *cap. 9. lib. 2.* Plautus *Moſt. ſc.1.a.1.* Augebis ruri numero genus ferratile ¶ Rus eleganter poſuit Catull pro eo, qui eſt aduerſus vrbanitati. Infaceto, inquit, infacetior rure. & alibi; pleni ruris & infacetiarum. Rus ſaturum dixit Perſius, quòd omnibus rebus abundet. *Satyr.* 1. Rus ciuitas, prouerbium. Vbi quis in vrbe neglectis legibus, vt, próque ſua libidine rem gerit. In ciuitatibus enim legibus ex æquo viuitur, in agris licentiùs agitur. Quadrabit etiam in ciuitatem, in qua legum non magnus habetur reſpectus. Ex Eraſmo.

Rūſcŭlŭm, diminutiuè à rus. Gell. *lib. 19. c.9.* Cœnam dabat amicis ac magiſtris in ruſculo.

Rŭră veteres incultos agros dicebant, id eſt, ſyluas, & paſcua. Ex libro variorum autorum *de limitibus.*

Rūrālis, e, quod ad rus pertinet. {ἀγροικικός. GALL. *Champeſtre, de village.* ITAL. *Coſa di villa.* GERM. Das zu dem Feld gehört. HISP. *Coſa de campo que ſe labra, ò de aldea.* ANGL. *Of the cuntrey.*} Vnde Rurales dii, Mercurius, Pánque, quibus ſacrificabant placentas, & vinum, qua de re extat non inuenuſtum Leonidæ Græci poetæ Epigramma:

Αὔλια, καὶ νυμφέων, ἱερὸς πάγος, αἵ θ' ὑπὸ πέτρῃ
Πίδακες, ἥ θ' ὕδασιν γειτνιόωσα πίτυς.
Καὶ σὺ τετράγλωχιν μηλοσσόε μαῖα, δ' ἑρμῆ,
Ὅς τ' αἰγοβότην ναίεις πάν σκόπελον,
Ἵλαοι τὰ ψαιστὰ, τόν τε σκύφον ἔμπλεον οἴνου,
Δέξασθ' Αἰακίδεω δῶρα Νεοπτολέμου.

Id eſt, Stabula, & Nympharum ſacer pagus, vos ſub ſaxo fontes, túque aquis vicina pinus, & quadrate ouium ſeruator. Maiæ Mercuri, quique capris depaſtum Pan occupas ſcopulum: propitii hæc liba, poculú mque plenum vino ſuſcipite. Æacide dona Neoptolemi.

Rūrātĭo, nis, actio rurantis. Apuleius *in Apologia.* Ille verò nec Diis rurationis qui eum paſcunt, ac veſtiunt, ſegetis vllas aut vitis, aut gregis primitias impartit.

Rūrēſtris, quod eſt ruris, vel eorum proprium, qui ruri degunt. {ἀγροικικός. GALL. *De village, ruſtique.* ITAL. *Di villa.* GERM. Bäwriſch/ des feldes. HISP. *Coſa de aldea.* ANGL. *Vplandiſh or of the cuntrey.*} Apuleius, Rureſtri vocabulo vulgus indoctum roſas laureas appellat.

Rūrĭcŏlă, æ, qui rus colit. {אכר *icchar* עבד האדמה *hobedh haadhamah.* γεωργός. GALL. *Laboureur des champs, villageois.* ITAL. *Contadino.* GER. Ein bauwr/einer der das Feld bauwet. HISP. *Aldeano* ANGL. *That dwelleth in the cuntrey.*} Colum. *lib* 10. *c. 31.* Hæc ne ruricolæ paterentur monſtra? Ouid. *lib. 5. Metam.* Ruricoláſque boues letho dedit, Aratrum ruricola. Imò re ruricola, aliter hic explicandum eſt: ait Paſſer. Ouid. 4. *Triſt. Eleg* 6. alias 5.

Tempore ruricola patiens fit taurus aratri.

Rūrĭgĕna, qui ruri natus eſt. {ἀγρότης. GALL. *Qui eſt né, ou habite ès champs.* ITAL. *Nato in villa.* GER. Der auff dem feld oder land/das iſt/ nit in der Statt geboren. HISP. *Engendrado ò naçido en aldea.* ANGL. *Borne in the cuntrey.*}

Rūro, as, Ruſticor, ruri ego. {ἀγροικίζω. GALL. *Se tenir ou demeurer aux champs.* ITAL. *Star in villa.* GERM. Auff dem Feld ſein/ mit Feldwerck umbgehn. HISP. *Eſtar en el aldea.* ANG. *To duell in the cuntrie, to exerciſe husbandrie.*} Plaut. *in Capt ſc.1 a 1* Dum rurant homines. ¶ Dicitur ruror, aris, deponens. Varr. *in Serano*, vt annotauit Nonius, Dum in agro ſtudioſiùs ruror, aſpicio Triptolemum ſculponeatum bigas ſequi cornutas.

Ruſina ruri præpoſita, Papias. nempe Dea ruris. Auguſt. *lib. 4. de Ciuit. Dei, cap 8.*

‖ Ruſium, M. ſub P. Conſtantinopolitano. ‖

Ruſma, metallicum aliquid. Turcis valde vſitatum.

Ruſpor. Feſt. Ruſpari eſt quærere crebrò: vt hoc verſu indicatur, Et ego ibo, vt latebras ruſper maritimas.

Ruſſatus,

Ruſſatus, ruſſo coloratus: rubro infectus.

‖ Ruſſia duplex eſt, Nigra, & Alba. illa Poloniæ contermina eſt, & ad regnum Poloniæ pertinet: hæc ditionis Moſcouiticæ pars eſt ‖

Ruſſus, a, um, ruber certo modo, qui *incarnato* Italis, GER. Leibfarbe.

Ruſſulus, nonnihil ruſſus.

Ruſſus, & Ruſſeus, nomina ſunt coloris, ad rufum inclinantis, dilutius tamen rubentis. Vnde in factionibus aurigantium ruſſati dicebantur, qui hoc colore erant exornati. Vide Thyleſium *in libello de coloribus.* ‖

Rūſtĭcŭs, a, um, quod ruris, vel ruſtici eſt, vel ruri degit. { ἄγροικος. GAL. *Ruſtique rural* ITAL. *Di villa.* GERM. Bäweriſch / eines Bauwren. HISP. *Coſa de aldea.* ANGL. *Ruſtical, of the village or contrey.* } ❡ Ruſticus ſermo, barbarus olim dicebatur, Gell. *c.* 6 *lib.* 13. ❡ Domus ruſtica Cic. *pro Quintio,* Erat ei pecuaria res ampla, & ruſtica, ſanè benè culta, & fructuoſa Liu. 23. *belli Punici.* Quæ vox in ruſticum inde prouerbium poſita. Cic *pro Roſc. Amer.* Vita autem hæc ruſtica, quam tu agreſtem vocas, parſimoniæ, diligentiæ magiſtra eſt. ❡ Quandoque ruſticus dicitur moribus, & vita incultus, quaſi ſemibarbarus. ἄγροικος. Virg. 1. *Eclog.*

Ruſticus eſt Corydon.

Quint. *lib.* 2. *c.* 12 Manus indectæ ac ruſticæ.

Ruſticior, comparatiuus, Senec. *Epiſt.* 90. Simus hoc titulo ruſticiore contenti: ô virum bonum.

Rūſtĭcus, i, habitantium, Agricola ſiue ruri habitans. { ἄγροικος. GALL. *Ruſtique, villageois, ruſtaut.* ITAL. *Ruſtico, contadino, villano.* GERM. Ein Bauwr oder Bauwrsman. HISP. *Aldeano, rudo, villano* ANG. *A husband man or uplandish man.* } Plaut. *Most. ſc.* 1. *a.* 1. Germana illuuies ruſticus, hircus, hara ſuis. Idem *in Merc.* Vrbani fiunt ruſtici. Virgilius 1. *Georg.*

Iam dum acer curas venientem extendit in annum
Ruſticus.

Cicero *in Oratione,* Sermo non modò vrbanorum, ſed etiam ruſticorum.

Ruſtica vinalia, quarto decimo Calendas Septembris celebrabantur, quo die primum in vrbem vinum deferebant. [illegible] Feſtus autor eſt, a Latinis primum diem hunc fuiſſe inſtitutum, qui aduerſùs Mezentium pugnaturi vinum Ioui eo die libarunt.

Rūſtĭcē, veteres pro barbarè vſurpabant, ſiue imperitè. { ἀγροίκως, ἀγροικικῶς. GAL. *En villageois, ruſtiquement, lourdement.* ITAL. *Villanamente, rozzamente.* GER. Bäweriſcher weiß / Barſchámlich HISP. *Ruſticamente.* ANGL. *Lyk an uplandish or ruſticall man.* } Cic 1. *Offic.* Vrgent ſanè ruſticè negant enim poſſe, & in eo perſtant. Ruſticè loqui, pro barbarè & imperitè. Gell. *c.* 6. *lib.* 13.

Rūſtĭcĭtas, atis Morum inciuilitas, vrbanitati contraria. { ἀγροικία. GALL. *Ruſticité lourdiſe.* ITAL. *Ruſticita, vigliaccaria.* GERM. Bäweriſche grobheit / vnhöfligkeit der ſitten. HISP. *Simplicidad rudeza, ò ſin doctrina.* ANG. *Inciuilitie of maners* } Martial. *lib.* 7.

Quare aliquem Curios ſemper, Fabióſque loquentem,
Hirſutum & dura ruſticitate trucem.

❡ Ponitur quandoque pro inepta & timida verecundia, quam δυσωπίαν vocant Græci. Ouid. *in Arte,*

———*& ſi ruſticitas non vetat, ergo.*

Ibidem.

Hei mihi ruſticitas non pudor ille fuit.

Item, pro inciuilitate. Suet. *in Caſ. c.* 53. Ne hoſpitem aut negligentiæ, aut ruſticitatis videretur arguere.

Rūſtĭcŭlus, a, um, diminutiuum. Subruſticus id eſt, qui moribus nonnihil ruſticis eſt præditus. { [illegible] GAL. *Un peu ruſtique qui ſont aucunement ſon ruſtique & lourdaut* ITAL. *Aliquanto ruſtico, un poco villano. colui che ha coſtumi villaneſci* GER. Ziemlich bäweriſch vnnd grob mitt ſitten. HISPANICE, *Villano un poco.* ANGLICE, *That hath unplandish and rotcuall maners.* } Cicero *pro Seſtio* Sentit ruſticulus non incautus (neque enim homines nequam tacere potuerunt) ſuum ſanguinem quæri ad reſtinguendam inuidiam facinoris Clodiani. Martial. *lib.* 10.

Nec doctum ſatis, & parum ſeuerum,
Sed non ruſticulum nimis libellum
Facundo mea Plinio Thalia,
Perfer.

Ruſticula, auis perdici ſimilis, niſi quòd roſtrum longius habet. Plin. *lib.* 10. *cap.* 38. Ambulant aues aliquæ, vt palleres, merulæ, currunt vt perdices ruſticulæ: ante ſe pedes iaciunt, vt ciconiæ, & grues. Extat de hac aue diſtichon apud Martialem *lib.* 13.

Ruſtica ſim perdix quid refert, ſi ſapor idem?
Carior eſt perdix ſic ſapit illa magis.

Rūſtĭcānus, a, um. Ruſticus. { ἄγροικος. GALL. *Ruſtique* ITAL. *Ruſtica.* GER. Bäweriſch HISP. *De aldea aldeano.* ANGL. *Ruſticall, of the village or countrie* } Cic. 3. *de Orat.* Etiam ſi quod loquitur, priſcum viſum iri putat, ſi plane fuerit ruſticanum. Idem *pro Roſc. Amer.* Tamétſi hæc arte vita & ruſticana, relegatio, atque amandatio appellabitur. Ruſticanum ne contempſeris rhetorem, ἀγροῖκον μὴ καταφρονήσῃς ῥήτορος. (apud Diogenianum) Admonet adagium, ne quem ob imperitiam, infantiámve faſtidiamus: neque ſpectemus à quo, quóve pacto dicatur, ſed quid. Qui valent eloquentia, non perinde curandum eſt, quid mi nentur, aut polliceantur. At penes quos ruſticana veritas eſt, ſi quid vel inculté dixerint, haudquaquam oportebit negligere. Siquidem huiuſmodi plus ſolent efficere quam loqui. Ex Eraſmo.

Rūſtĭcārĭus, a, um, quod ad rus, aut ruſticum pertinet. { ἀγροικικός. GALL. *Appartenant à village.* ITAL. *Pertinente à villa.* GER. Zum dorffen zugehörig. HISP. *Perteneciente à aldea.* ANG. *Pertaining to the countrey or village* } Vnde faces ruſticarias dixit Varro 3. *de re ruſt. cap.* 12. Vetus exemplar habet *Ruſcarias,* à ruſco, vt apud Catonem *cap.* 11. alij *ruſtarias* perperam legunt, quia apud Feſtum *Ruſtum* ex rubus legatur ſugientibus literis.

Rūſtĭcŏr, aris, Ruri dego. { ἀγροικίζω. GAL. *Se tenir ou demeurer aux champs.* ITAL. *Stare in villa per ſpaſſo, & piacere* GER. Auff dem Feld ſein / oder wohnen / mit Feldwerck oder Bauwrenwerck vmbgehn. HISP. *Eſtar à morar en el campo ò aldea.* ANGL. *To dwell in the countrey, to exerciſe husbandrie* } Plautus, Quum ſimul æſtate ruſticaremur. Cicero *Terent.* Liceat modò ruſticari. Idem 1. *de Legib.* Vt dum continuo in Tuſculano ſciam quid garriat: ſin ruſticatus, quid ſcribat ad te.

Rūſtĭcātĭo, onis, actus ipſe ruſticandi. { ἀγροικία. GALL. *Demeurance ès champs.* ITAL. *Eſſo dimorare in villa.* GER. Die wohnung auff dem feld / das iſt / auſſerhalb der Statt. HISP. *Aquella eſtancia del campo* ANG. *An abiding in the countrey* } Cicero *de Amicitia,* Neque ſolùm militia, ſed etiam peregrinationes, ruſticationéſque communes. Columell. *lib.* 11. *cap.* 1. Et hoc vndecimum præceptum ruſticationis memoriæ tradita.

Rūſtĭcātim, aduerbium, pro ruſticè. { ἀγροίκως. GALL. *Ruſtiquement, rurelement.* ITAL. *Ruſticamente, villaneſcamente.* GER. Bäweriſch. HISP. *Ruſticamente.* ANGL. *Ruſticallie, uncivillie.* } Pomponius, Ego ruſticatim tangam, vrbanatim neſcio.

Rūſtĭcŭla, ſiue perdix ruſtica. Martiali σκολόπαξ. { ANGL. *A woodcock.* } Auis eſt perdici ſimilis, ſed roſtro oblongo, vermibus victitans. Plin. *lib.* 10. *c.* 38. Currunt vt perdices ruſticulæ.

Ruſcino, onis, oppidum in extremis Galliæ finibus, non procul à montibus Pyrenæis, cuius meminit Plin. *lib.* 3. *c.* 4. Vulgus *Ruſcilionem* hodie appellat.

Ruſcum, i vel ruſcus, Humilis frutex eſt, foliis myrti, ſed latioribus, cuſpidis ſpecie, mucronato cacumine baccis per maturitatem rubeſcentibus, quæ à mediis foliis dependent nucleo intus oſſea duritia. { GALL. *Meurte ſauuage* ITAL. *Ruſco albero ſaluatico.* GERM. Meuſ dorn / oder Brombeeren / ſcharpffer Myrtus. HISP. *El bruſco* ANG. *A certaine roughe and ſprinckled shrubbe, petigreu* } Græci [illegible], hoc eſt humilem, acutam, & agreſtem myrtum appellant. Virg. 7. *Eclog.*

Horridior ruſco, proiecta vilior alga.

Idem *lib.* 2. *Georg.*

———*necnon etiam aſpera ruſci*
Vimina per ſyluam

❡ Ruſco etiam ſepes muniebantur antiquis. Colum. *lib.* 10.

———*hirſuta ſepes nunc horrida Ruſco*
Prodit

Ruſcarius, vide *Ruſticarius.*

Rūſpīnă, [illegible], oppidum Africæ propriè dictæ, non procul ab Adrumeto, de quo Plin. *lib.* 5. *c.* 4.

Rūſpŏr, aris, antiquis in vſu fuit pro ſcrutari, ſeu diligenter inquirere. { ῥύσσειν, ἐρευνᾶν. ANGL. *To ſearch diligentlie* } Accius Nyctegreſia, vtcitat Non. Vagent ruſpantes ſyluas. Sic ruſpari latebras, apud Feſtum. Tranſlatio ſumpta eſt à gallinis, quæ ruſpari propriè dicuntur, quum eſcam quærentes, terram ſcalpunt. ❡ Hinc componitur Corruſpor, pro conquiro. Plautus. Corruſpare tua conſilia in pectore.

Rūtă, orum, apud Iuriſconſultos, quaſi eruta dicuntur: vt arena, creta, & his ſimilia nondum in opus conuerſa. Feſtus. Ruta cæſa dicuntur quæ venditor poſſeſſionis, ſui vſus gratia conciderat, eruendáque contraxerat. Vlpian. *in l. fundi de act. empt. & vend.* Si ruta cæſa excipiantur in venditione ea placuit eſſe ruta, quæ eruta ſunt: vt arena, creta, & ſimilia, Cæſa ea eſſe, vt arbores cæſas, & carbones, & his ſimilia. Mutius *l. in rutis de verb. ſignif.* In rutis, & cæſis ea ſunt quæ terra non tenentur quæque opere ſtructili, tectoriòve non continentur. ❡ Ne in rutis quidem & cæſis, prouerbialis locutio eſt, qua vſus eſt Cic 2. *de Orat.* pro eo quod eſt nulla in parte. Sed dicit te (inquit) quum ædes venderes, ne in rutis quidem & cæſis ſolium tibi paternum recepiſſe. Vide de hoc plura in Adagiis Eraſmi.

Rūtă, æ, herba eſt nulli non nota, etiam hodie nomen vel apud vulgum retinens luminibus claritatem afferens, ſed venerem coercens. { πήγανον. GAL. *Herbe appellee rue* ITAL. *Herba detta ruta* GER. Rauten / ein kraut. HISP. *La ruda yerua conocida.* ANG. *Rue or herb grace.* } Dictam autem volunt rutam quod vna ex omnibus herbis propter multiplicem eius vſum maximè eruatur. Ouid. 2. *de remed. amor.* Vel ius ſumas acuentes lumina rutas, Et quicquid Veneri corpora noſtra negat. Ruta muſtelæ contra ſerpentes dimicaturæ ſe muniunt, habet enim præſentaneum aduerſùs venena omnia remedium. Vide Plin. *lib.* 20. *c.* 16. ❡ Ruta manipulus militum Latini poſteriores eo aliquando vtuntur.

Rūtācĕŭs, a, um, quod ex ruta confectum eſt: vt aqua rutacea.

Rūtātŭs, a, um, quod ruta conditum eſt. { [illegible] GALL. *Meſlé auec de la rue, ou enueloppé dedans* ITAL. *Coſa meſcolata con ruta.* GER. Mit Rauten vermiſchet HISP. *Coſa meſclada con ruda.* ANG. *Mingled with rue.* } vt, Muſtum rutatum Plinius, Inuenio muſtum rutatum populo datum. Rutati lacerti, ruta conditi. Martial. *lib.* 10.

Secta coronabunt rutatos oua lacertos.

Rūtābŭlum, i, autore Feſto, propriè dicitur inſtrumentum quo ruſtici vtuntur in proruendo igne, panis coquendi gratia. { [illegible] GAL. *Un fourgon, ou furgon* ITAL. *Spatola da meſcolare in coſe che ſi cuocono.* GERM. Ein ofengabel mit dem man das feur ſtüret / ein ofenbruck HISP. *Mecedero ò burgonero.* ANG. *A makron or colerake.* } Colum. *lib.* 11. *cap.* 18. Sublata lampade rutabulo ligneo. Hodiéque id nomen ſeruatur apud Italos. Sueto. *in August. cap.* 7. Nihil præter cilicia, & ſpongias, & rutabula, & forcipes, (alias *forpices.*) &c.

Rutelæ, vermes arborum.

Rutheni, [illegible]. Populi Galliæ Aquitaniæ, Narbonenſi prouinciæ & Cadurcis contermini. Vulgò *Rhodez.* ❡ Alij ſunt Rutheni in Sarmatia Europæa, non procul a Tanai fluuio hodie Ruſſi dicti, & eorum regio Ruſſia.

‖ Ruthrum ſpina peregrina H.P. ‖

Rutilius Geminus, Iuriſconſultus fuit ſua ætate inſignis, & Pontificalium librorum autor. Orator quoque, vt illa ferebant tempora, non contemnendus: cuius tamen orationes poſteritati horridæ viſæ ſunt, & ieiunæ. de hoc Cicero *in Bruto,* Rutilius in quodam triſti & ſeuero dicendi genere verſatus, magnum munus de iure reſpondendi ſuſtinebat.

Sunt eius orationes ieiunæ, multa præclara de iure, doctus vir & Græcis literis eruditus, Panætij auditor, propè perfectus in Stoicis. Hæc ille. ¶ P. Rutilius Cn. Manlij in Conſulatu collega fuit, qui primus accitis in caſtra gladiatoribus, vitandorum inferendorúmque ictuum rationem militibus tradendam curauit. Armorum (inquit Valerius) tractandorum meditatio, à P. Rutilio Conſule Cn. Manlij collega militibus eſt tradita. Is enim nullius ante ſe Imperatoris exemplum ſecutus ex ludo Cn. Aurelij Scauri doctoribus gladiatorum accerſitis, vitandi atque inferendi ictus ſubtiliorem rationem legibus ingenerauit. Hic actus in exilium à partibus Syllanis, & à Sylla deinde redeundi poteſtate facta, reſpondit illud quod à Seneca *lib. 6. de benef.* refertur, Malo vt patria mei exilij erubeſcat quàm reditu mœreat. ¶ M. Rutilius Cenſorinus, teſte Valer. *cap. de moderatione*, iterum Cenſor creatus, in concione populum corripuit, quòd eam poteſtatem ſibi bis contuliſſent cuius maiores quia nimis magna videretur, tempus coarctandum indicaſſent. ¶ Rutilius Lupus, Rhetor inſignis fuit, ipſi etiam Quintiliano commemoratus, cuius etiam hodie opus extat de Rhetorum figuris.

Rŭtĭlo, as, Rutilum facio. { [illegible] *hophiáb* [illegible] *nagi áb.* ξανθίζω. Gall. *Faire comme or, iaunir, reluire. Blondir, faire deuenir les cheueux blonds.* Ital. *Far riſpendere, riſplendere.* Germ. Gleyſſend/oder ſcheinend machen. Hisp. *Arrubiar ò arrexar, reſplandecer.* Angl. *To mak lyk gold, to shyne to gliſter as god* } Plin. *lib. 28. cap. 1.* Gallorum hoc inuentum rutilandis capillis & cinere & ſeuo. Comæ promiſſæ & rutilatæ. Plin. *lib. 28. cap. 12.* Liu. *lib. 8. d. 4.* Rutilatæ comæ Gallorum, &c. Suet. *in Calig. 47* Galliarum quoque proceriſſimum quemque, &c. coëgit non tantùm rutilare & ſubmittere comam, ſed & ſermonem Germanicum addiſcere. Crinis propexus ac rutilatus. Tacitus *lib. 26.* ¶ Interdum neutrum eſt abſolutum, ſignificans idem quod rutilo colore reſplendere. Virg. 8. *Æneid.*

Arma inter nubem cœli in regione ſerena,
Per ſudum rutilare vident.

Rŭtĭlēſco, is, Rutilus fio. { ξανθίζομαι. Gall. *Reluire & ietter lueur comme or.* Ital. *Diuenir ſplendente, chiaro.* Germ. Gleyſſend werden/gelbrot werden. Hisp. *Enrubiacerſe, enrexarſe.* Angl. *To waxe gliſtering lyk gold.* } Plin. *lib. 8. c. 55.* In Alpibus candidi lepores quibus hybernis menſibus pro cibitu niuem credunt eſſe, certè liqueſcente ea, rutileſcunt omnibus annis.

Rŭtĭlus, a, um, Color eſt è flauo rubeſcens cum quadam ſplendoris exuberantia. { [illegible] *ſeval áh.* πυῤῥός, πυῤῥός. Gal. *De couleur iaune comme or, reluiſant, reſplendiſſant.* Ital. *Riſplendente, di color giallo come oro.* Germ. Goltgäl vnd glitzend. Hisp. *Coſa rubia.* Ang. *Gliſtering, coloured lyk gold.* } Gell. *cap. 26. lib. 2.* Fuluus enim & flauus, & rutilus, &c. appellationes ſunt Rufi. Cui aſtipulatur Sueton. *in Neron. c.* Atque in fidem maieſtatis adeò permulſiſſe malas, vt è nigro rutilum æriqúe aſſimilem capillum redderet. Plin. *lib. 8. c. 28.* Albis maculis colorem rutilum diſtinguentibus. Cic. *in ſomn. Scip.* Cùm rutilus fulgor horribiliſque terris, quem Martem dicitis. Rutilæ mulieres dicuntur, inquit Varro, valde rufæ.

Rutrum, i, quo quid eruitur, à ruendo. { σκαφεῖον. Angl. *A mattock or pikeaxe.* } Vulgò *Rable*, ou *rabot*. Nam ſicut aratum aratrum: ſic rutum rutrum facit. Feſtus Rutrum tenentis iuuenis effigies in Capitolio ephebi fuit, more Græcorum arenam eruentis: exercitationis gratia quod ſignum deportauit ex Bithynia Romam Pompeius Bithynicos. Plin. *lib. 36. c. 23.* Experimentum marmorati eſt in ſubigendo donec rutro non cohæreat. Cato *cap. 11.* Oportet habere villicum palas ſex, rutra quatuor, raſtros quadridentes duos. Significat & hoſtorium: quod Græcè [illegible]. Hinc diminutiuum *Rutellum*. Lucilius.

Frumentarius eſt, modium ſecum atque rutellum
Vnum adfert.

Ruere eſt enim modio cumulum adæquare. Cic. *ad Att. lib. 16.* De laudibus Dolabellæ, Deruam cumulum. Plaut. —æris aceruos ruit. *impe.* [illegible] ſcilicet. Scaliger *in Varronem*, ex Nonio.

Rūtŭbam veteres turbationem appellabant, teſte Nonio [illegible]. Varro *Sexageſ.* Id poſtea viderimus, nunc ſumus in rutuba. ¶ Eſt etiam Rutuba Liguriæ fluuius, ex Apennino fluens. Plin. *lib. 3. c. 5.*

Rŭtuli, [illegible], antiquiſſimi Italiæ populi qui Latij partem tenuerunt, Ardeæ proximam. Hi duce Turno aduerſus Æneam bella geſſerunt, vt latè deſcribit Virg. *ſex poſterioribus Æneidos ſua libris.* Plin. *lib. 3 cap. 5.* Tam tenues, inquit, primordio imperij fuere radices. Colonis ſæpè mutatis tenuere alij alijs temporibus, Aborigenes, Pelaſgi, Arcades, Siculi, Arunci, Rutuli.

| Rutum, quod rutum eſt, [illegible], à ruo, deiicit. Feſt. Ruta cæſa dicuntur quæ venditor poſſeſſionis, ſui vſus gratia, concidit, ruendoque contrahit. Non. Rutu dicuntur diruta. |

Rutupiæ, Britanniæ inſulæ portus, apud Ptolemæum *lib. 2. cap. 3.* vulgò *Sandwich*, aut *Rocheſtre*.

Rutupinum, promontorium Britanniæ. Lucan. *lib. 6.*

Aut vaga quum Tethys, Rutupinàve littora feruent.
Vnda Caledonios fallit turbata Britannos.

R Y

| Vide Rh aſpiratum ſuprà.

NOTÆ ANTIQVORVM.

R. Roma, Romanus, Romanorum, Rex, Regulus, regnum.
R C. reſcriptum R.C. Romana ciuitas, Romani ciues.
R d. Regis domus, vel donum. R. D. D. res dono data.
R E G. regio. R E I. M. rei militaris. R E I P. reipublicæ. R E S T. reſtituitur. R E T. P. C. retro pedes centum. R E T. P. X X. retro pedes viginti. R E T. P. retro pedum.
R.F.E.D. rectè factum eſſe dicetur.
R G. F. regis filius, regis familia. R G. F A. Regis filia. R G. R H A V. Regia Rhauenna. R G.D. Regis donum, domus. R G. T S. regium theſaurum.
R. M. regis manus, rege maior, regis mundum. R M. L. Romanæ leges R M S. Romanus. R.M.I. res materna iacet.
R.N. L O N. P.X. retrolonge pedes decem.
R O. Romani. R O M. Romani.
R P. Reſpublica R. P R. Romani Principes. R.P.C rei publicæ conſtituendæ. R. P C P. rei principium. R. P R I. res priuata.
R. R. reiectis ruderibus, ruderibus recolligendis. R. R E G. rurum regientium. R.R R. rurum Romanorum. R.R.R.F.F.F. Regnum Romæ ruet, ferro, flammâ, fame.
R T. refert. R T D rotundam.
R V. ruta venalia |

S

S Litera eſt ſemiuocalis, vt quæ ſonum ſuum à vocali auſpicetur, & in ſeipſam terminet. Hæc ſi antecedat m, vel p, vel t, in ſimplicibus dictionibus, ad ſubſequentem pertinet ſyllabam: vt in coſmus, proſper, teſtis. In compoſitis verò aliud eſt: nam in aruſpex (teſte Quintiliano) quia pars eius poſterior à ſpectando eſt, ſ tertiæ dabimus: in abſtemius verò, quia ex abſtinentia temeti compoſita vox eſt, primæ relinquitur. ¶ Tranſit quandoque ſ in m, vt Ruſum pro ruſus. in n, vt Sanguis, ſanguinis in r vt Flos floris. Hinc M. Ter. Scaurus *de Orthographia* S, pro R, inquit, vſurpabant veteres, vnde *Laſes*, pro Lares, & *Aſa*, pro Ara dicebant. | ¶ S, quoque apud veteres Poetas elidebatur ſæpiſſimè in metiendo, teſtibus Cic. Quint. Victorin. & Lucilius.

Tum laterales dolor certiſſimum nuntium mortis.

Interdum cum proxima adiunctaque vocali exteri ſolet, quod tamen inſolentius. Lucil. *lib. 13.*

Aut operatum aliquo incelebri cum æqualibus fano. |

S A

Săba. { [illegible] *ſebá* [illegible] Steph. } Ciuitas regia Æthiopiæ, inquit Ioſeph. quam poſtea Cambyſes a ſororis ſuæ nomine Meroen denominauit. Hanc Nilus circundans, inexpugnabilem reddebat. Dicta Saba ἀπὸ τοῦ σέβειν, quod eſt colere & venerari: quia thus mittit, quo in ſacrificiis vtuntur. Sunt qui dicant Saba, Arabum lingua myſterium ſignificare. Hieronym. verò conuerſionem ſonare autumat.

Sabæus, a, um, σαβαῖος. vt Sabæus odor apud Colum. *lib. 10.* Thus Sabæum, ex Saba. Virg. *lib. 1. Æneid.*

Sabacus, Æthiopum rex, qui Amaſim Ægypti regem fugauit, & illius regnum quinquaginta annis obtinuit, teſte Herodoto *lib. 2.*

Sabæi, { [illegible] *ſchebá.* σαβαῖοι. } Populi felicis Arabiæ, ditiſſimi ſyluarum fertilitate odorifera: quorum metropolis eſt Saba, quam Strabo *lib. 6.* Meriabam vocat. His proxima eſt inquit, feliciſſima Sabæorum terra, quæ maxima natio eſt. Apud hos thus & myrrha & cinnamomum naſcitur, in ora etiam balſamum, & alia quædam herba valde odorata, quanquam eius odor citò deperit. Habent præterea palmas odoratas & calamum. Serpentes quoque palmares, colore puniceo, vſque ad ilia aſſilientes, quarum morſus incurabilis eſt. Homines propter maximam fructuum copiam, otioſi ſeneſque viuunt: in radicibus arborum cubant: & ex eis incidunt, quæ proximi ſuſcipientes protinus, alter alteri conſequenti tradunt, vſque in Syriam atque Meſopotamiam. Ab odoribus autem ſtupefacti, bituminis ſuffitu, & hirci barba ſtuporem tollunt. Meriaba Sabæorum vrbs, in monte iacet arboribus pleno. Sub rege ſunt, qui iudiciorum ac exterarum rerum poteſtatem habent. Hactenus Strabo *lib. 16.* Hos Ioſephus *lib. 1.* à Saba Chuſi filio, qui a Cham ortus fuit, dictos affirmat. Sabæos dictos putat Seruius ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι, quod eſt venerari, quòd deos ipſorum thure venerarentur. Virg. 1. *Georg.*

India mittit ebur, molles ſua thura Sabæi.

Idem 2. *Georg.*

Solis eſt thurea virga Sabæis.

| Sabaia, potus ex frumentis coctus. |

Sabaoth, vide *Sebaoth*

| Sabaria, Plinio, in Norico: Ptolemæo in Pannonia ſuperiore: S. Martini E. Turonenſis patria: hodie oppidum Hungariæ, quod Germani Stainam Angera vocant. |

Sabatia, Pomponio ſiue (vt apud Plinium legitur) Vadum Sabatium, oppidum Liguriæ maritimum, olim nobili portu inſigne. Hodie *Sauona*.

Sabatra Sabæorum oppidum in littore maris, rubri. Plin. *lib. 16. c. 29.*

| Sabaudia *Sauoye*, veterum Allobrogum prouincia. |

Sabazius, σαβάζιος, Bacchus apud Thraces. Quidam Bacchi filium eſſe volunt.

SABBATHVM.

SABBATHUM, i. { שבת *ſchabbáth.* σάββατον. GALL. *Le ſabbat, le ſamedi qui eſt le iour du repos aux Iuifs.* ITAL. *Sabbato, riposo.* GERM. Der ruhetag / oder Sabbath tag / iſt bey den Hebreern der ſibend einer jetlichen wochen. HISP. *El ſabato ſieſta de los Hebreos.* ANG. *The day of reſt, which was ſaterday to the Iewes.* } Hebræi ſeptimum quemque hebdomadæ vniuſcuiuſque diem appellabant: quem ethnici Saturni diem nominabant, quo die Iudæi ab opere omni feriabantur, Deum mundi architectum imitati, quem Sacræ literæ tradunt, confecta ſex diebus mundi machina, eáque exornata, ſeptimo die quieuiſſe, vnde & ſabbathum vocauerunt, quæ vox Hebræis diem quietis ſignificat. ¶ Prima itaque ſabbathi dicitur, primus dies ſeptimanæ, quem Dominicum etiam nominamus. Secunda ſabbathi, ſecundus dies. Tertia ſabbathi, tertius dies. Quarta ſabbathi, quartus dies. Quinta ſabbathi, quintus dies. Sexta ſabbathi, ſextus dies à die Dominico. Et ipſum ſabbathum, ſeptimus dies. Plin. *lib.* 31. *cap.* 2. In Iudæa riuus ſabbathis omnibus ſiccatur. Hæc ethnici planetarum nominibus appellant, quod nunc quoque retinemus: vt ſecunda ſabbathi à Luna, dies Lunæ ſit, tertia à Marte, quarta à Mercurio, quinta à Ioue, ſexta à Venere. ¶ De Sabbathi religioſe coluiſſe, eóque die ieiunaſſe diligenter Iudæos, ipſi Ethnici teſtantur: vt Auguſtus Cæſar ad Tiberium ſcribens his verbis. Ne Iudæus quidem, mi Tiberi, tam diligenter Sabbathis ieiunium ſeruat, quam ego hodie ſeruaui. & Suet. *in Aug. c.*76. Apud Hebræos quoque Sabbatum, teſte Ioſepho pro ſeptimana accipitur. Vnde eſt illud in Euangelio S. Lucæ *c.*18 *verſ.* 12. Ieiuno bis in ſabbato. Vltimam huius dictionis ſyllabam aſpiramus: quia à verbo Hebræo fluxit, quod ſcribitur per ת *th* שבת *ſchabbath* quieuit, quamuis Græci per τ ſcribant.

Sabbătharii dicti ſunt Iudæi à Romanis quod ſabbatha ſanctè ac religioſè colerent. οἱ σαββατίζοντες. Mart *lib.*4.

Quod ieiunia Sabbathariorum &c.

[Sabbathicus, fluuius. De eo vide Ioſephum *lib.*7. *bell. Iud c* 24.]

Sabbăthiſmus, σαββατισμός. Celebratio ſabbathi.

Săbbăthĭzāre, eſt ſabbathum obſeruare. { שבת *ſcha' áth.* σαββατίζειν } Hieron. *in Leuit.* Quando fueris in terra hoſtili, ſabbathizabit, & requieſcet in ſabbathis ſolitudinis ſuæ.

Sabaſius, σαβάσιος, Bacchi cognomen, ἀπὸ τοῦ σαβάζειν, quod verbum Phrygibus, aliiſque nonnullis barbaris idem valet quod bacchari, ſiue bacchantium more ſaltare. Vide Cælium Rhodig *lib* 7 *cap.*15.

Sabe, Syrorum lingua menſis Februarius dicitur.

SABELLI populi à Sabinis orti qui incolunt montes, qui ſunt inter Sabinos & Marſos olim etiam Samnites dicti, vt teſtis eſt Plin. *lib.*3. *c.*12.

Săbēllus, a, um Virg. 2. *Georg.*

Hæc genus acre virum Marſos, pubémque Sabellam.

Sabellicus, a, um. idem. Virg. 3. *Æneid.*

——*dentéſque Sabellicus exacuit ſus.*

Sabidius, vir Romanus gulæ deditus, plus vorabat quàm poſſet concoquere: quocirca ita fætebat eius anima, vt nemo poſſet cum eo loqui quem Martialis Epigrammate inſectatur.

Non amo te Sabidi, nec poſſum dicere quare:

Hoc tantùm poſſum dicere, non amo te.

Sabis, Arabum deus, cui decimas menſura, non pondere perſoluunt.

Săbīnă, æ, herba eſt duorum generum, quarum altera cupreſſi, altera amaricis folia refert. βράθυ. GALL. *Herbe appellé du Sauinier.* ITAL. *Sauina.* GERM. Seuenbaum. HISP. *Sauina yerua.* ANG. *Sauin hearbe.* } Plin. *lib.*24. *c.* 11. Herba ſabina brathy appellata à Græcis, duorum eſt generum: altera tamarici ſimilis folio eſt altera cupreſſo. Colum. *lib.*6. *c* 4. Alii ſabinam herbam tuſámque cum mero dilauit.

Săbĭnam, Illyrii appellabant telum venabuli ſimile Ennius,

Illyrii reſtant ſicis ſibinîſque ſedentes.

Hæc Feſtus.

Sabina, Poppæa, T. Olii filia, & Poppæi Sabini neptis, quam Nero Othoni nuptam, à viro abduxit illo per ſpeciem honoris in Luſitaniam relegato. deinde & matrimonio ſibi coniunxit, repudiata relegatáque in Pandatariam inſulam Octauia. Periit ictu calcis à Nerone, quum grauida eſſet, percuſſa. Vide Tacit. *lib.* 3. *Annal.*

Sabini, σαβῖνοι, populi ſunt in quarta Italiæ regione, non procul à Roma, à religione & cultu deorum cognominati, quaſi Sebini, ἀπὸ τοῦ σέβειν. Sabini, vt refert Plutarchus *in Rom.* & *in Num.* Silius verò à Sabo autore gentis Sabinos dici putat, qui *lib* 8. ait, Pars laudes ore ferebant Sabe tuas, qui de patrio cognomine primus Dixiſti populos magna ditione Sabinos. Hos Plinius Apennini iugis vallatos vtrinque ſcribit. Strabo Sabinos ait anguſtum incolere agrum in longitudinem propenſum, à Tiberi vſque Nomentum oppidum, ſtadiis mille vſque ad Veſtinos. Horum filias rapuerunt Romani olim in ſpectaculo, quum vxoribus carerent. Romulus enim quum affinitatem vicinorum bona pace impetrare non poſſet propter vrbis nouitatem, conſilium cepit de rapiendis virginibus. Indictis itaque ludis Neptuno peragendis, quum multi hoſpites accolæ conueniſſent cum coniugibus & liberis, vltimo die dato ſigno quum ad rapinam diſcurreretur, raptæ ſunt virgines 683. autore Dionyſio in antiquitatibus: propter quam rapinam conſequutum, poſtea eſt bellum inter Romanos & Sabinos: cuius exitus talis fuit, vt victi Sabini, in partem vrbis fuerint recepti. Virg. 8.

——*Et raptas ſine more Sabinas*

Conſeſſu caueæ, &c.

Sabinus, Declamator tempore Senecæ, lepido vir ingenio cuius meminit Seneca in declamationibus. Sabinus Veſpaſiani frater, interfectus à Vitellio quum Veſpaſiano res contra Iudæos gereret, poſt Othonis mortem Capitolium cum æde Iouis occupaſſet. Sabinus ſophiſta, ſub Adriano principe ſcripſit Iſagogen ad materias & hypotheſes, declamationum libros quatuor, præterea in Thucydidem enarrationem. Suidas. Sabinus Maſurius ſcripſit Faſtorum & memorabilium rerum libros. ¶ Sabinus, Syrus, memorandæ fortitudinis, qui tempore Titi, primus Hieroſolymæ muros aſcendit. Autor Ioſeph. *lib.*7. *c.*1. ¶ Sabinus Tiro qui κηπουρικῶν, id eſt, de re hortenſi libros aliquot conſcripſit, teſte Plin. *lib.*19 *cap.*10.

Sabis, σάβις, fluuius eſt Carmaniæ in ſinum Perſicum illabens. Autores Ptolemæus *tab.*6 *Aſiæ*, & Plinius *lib.*6 *c.*23.

Sabrina, fluuius Britanniæ inſulæ, verſùs Occidentem in mare illabens, cuius meminit Tacit. *Annal. lib.*2.

[Sabrum, aſperum. Gl. A. L.]

Sabucus, vt Ruellio ſcribendum videtur: ſiue *Sambucus*, vt alii malunt: frutex eſt duorum generum, quorum alter ad iuſtæ propemodum arboris robur aſſurgens, à Græcis ἀκτῆ appellatur { GAL. *Sureau ou ſuſeau.* ITAL. *Sambuco.* GERM. Holder oder attich HISP. *El ſauco arbol.* ANG. *An elder tree.* } Alter humilis, flore tamen & folio ſuperiori non diſſimilis, à Latinis ebulum, à Græcis χαμαιάκτη nominatur. Vtrunque genus baccas fert in vmbella, per maturitatem nigreſcentes ſuccúmque atri ſanguinis colore reddentes. Verum de his plura infra in dictione *Sambucus.*

SABULUM i. & ſabulo, onis, Arena craſſior, ponderoſiórque. { חול *chôl.* ἄμμος, ψάμμος. GAL. *Sable ſablon* ITAL. *Sabbione, arena groſſa.* GERM. Grob ſand. HISP. *Tierra areniſca a arena.* ANG. *VVeightie and ponderous ſand, or balaſe of a ſhepe.* } Plin. *lib.*17. *cap* 4. Iuuicem ſabulum album in Ticinenſi, multiſque in locis nigrum, itémque rubrum, etiam pingui terræ permixtum, infœcundum eſt. Colum. *lib.*4. *cap.*35. Pullam terram & reſolutam deſiderat, ſabulonem humidum, vel refractum tophum non reſpuit. Varr. 1. *de re ruſt c.*9. In quein lapis, marmor, rudus, arena, ſabulo, argilla, &c. ¶ Sabulum inſtrumentum muſicum, apud Apuleium. Macrobius, Sabulo ſabulonis videtur pro eodem poſuiſſe. Apud Feſt. & Varr. Sambulo tibicinem ſignificat, de quo infrà, quod non longe videtur à ſabulo aut ſabulone aut recedere.

Săbŭlōſus, a, um, Plenum ſabulo. { ἀμμώδης. GALL. *Sablonneux.* ITAL. *Sabbionoſo.* GER. Sandechtig, voll ſand. HISP. *Lleno de tierra areniſca, arenoſa.* ANG. *Full of ponderous ſand.* } Plin. *lib.*13. *c.*4. Palma gignitur leui ſabuloſáque terra.

Săbŭlētum, i dicitur locus in quo ſabulum abundat. { ψαμμῶδες GALL. *Sablonniere.* ITAL. *Luogo doue è molto ſabbio.* GERM. Ein ort an dem vil ſand iſt ein ſandgrub. HISP. *Lugar de aquella tierra areniſca.* ANG. *A place full of ponderous ſand.* } Plin. *lib.*27. *c.*8. Crocodilion naſcitur in ſabuletis.

SĂBURRĂ, æ, propriè ſabulum vilius & craſſius, quo naues onerari ſolent vſque ad certam menſuram, quò ſtabiliores ſint. { ἕρμα GAL. *Groſſe arene ou grauier de quoy on charge les nauires pour eſtre plus fermes contre la tempeſte, la ſaorne.* ITAL. *Sabbione bellota ſaorna* GER. Der grob ſand mit dem man die ſchiff beſchwaret daß ſie baß daher fahren. HISP. *El laſtre para aſſentar la naue* ANG. *Balaſe wher with ſhipes ar euen poyſed to go vpright* } Plin. *lib* 10 *c.*23. Certum eſt, Pontum tranſuolaturas, primum omnino anguſtias petere, inter duo promontoria, Criumetopon, & Carambin, mox ſaburra ſtabiliri. Liu. *lib.* Pun. Sic in animo habuiſſe, tota claſſe Epheſum petere, & onerarias ducere multa ſaburra grauatas, atque eas in faucibus portus ſupprimere. Priſcianus præcipit in hac voce, b literam eſſe geminandam: quod an verum ſit, ipſe viderit. Virg. certè primam ſyllabam corripit *lib.*4. *Georg.*

——*& ſæpe lapillos*

Vt cymbæ inſtabiles fluctu iactante ſaburram, *Tollunt.*

Sabburra, vicus antiquæ Romæ, vbi meretricum diuerſoria erant: quæ inde *Saburrana.*

Săbūrrā, re, eſt ſaburra onerare, & ſe ſtabilire aduerſùs vim ventorum. } ἕρμα ἐμβάλλειν GAL. *Charger d'arene.* ITAL. *Mettere la ſaorna nella naue.* GER. Mit grobem ſand beſchwäreen HISP. *Alaſtrar la naue.* ANGL. *To balaſe ſhipe.* } Plin *lib.* 8 *c.*35. Echini atſigeant ſe ſaburrantes, tempeſtatis ſigna ſunt. Solinus, Grues volaturæ arenas deuorant, ſubláſque lapillis ad moderatam grauitatem ſaburrantur.

Săburratus, a, um, { ἑρματισθείς GAL. *Chargé d'arene ou de grauier* ITAL. *Carico di groſſa arena o di ſabbia groſſa.* GER. Mit grobem ſand beſchwöret oder geſüllt HISP. *Cargado de laſtre alaſtrado* ANG. *Balaſed or loden with grauel* } Saburra oneratus & per tranſlationem quouiſmodo expletus Plaut. *Ciſtel.* —quæ vbi ſaburratæ ſumus, Largiloquæ extemplo ſumus.

Sabyllus, vir Gelous, Cleandri tyranni interfector. Autor Herodot. *lib.*6.

Sacæ, carum, Scythiæ Aſiaticæ populi, Iaxarti fluuio vicini, à Sogdianis Comedorum montibus diuiſi, nullas habentes domos, ſed nemora & ſpeluncas inhabitantes. Autor Ptolemæus Tabula Aſiæ ſeptima. Perſæ Scythas omnes vno nomine Sacas appellant: propterea quòd Sacarum gens ex omni Scytharum genere illis proxima ſit, illóſque penè ſolos nouerunt. Plin. *lib.*6. *cap* 17. Vltra ſunt Scytharum populi, Perſæ illos Sacas vniuerſos appellauere à proxima gente, &c. Hi olim Bactrianam prouinciam occupauere, & optimam Armeniæ regionem adepti ſunt, vt *lib.* 11. Strab. refert, atque vſque ad Cappadocas proceſſerunt. Sed quum ex ſpoliis feſta celebrarent, Perſarum imperatores eos noctu adorti, funditus deleuere. Hos quidem Sacaſenos, σακασηνοὺς vocant.

Sacal, Ægyptiorum lingua electrum ſignificare exiſtimauit Nicias, & in Ægypto ex radiis Solis naſci, vt refert Plin. *lib* 37. *c* 2.

Săcchărum, i, { σάκχαρον GALL. *Du ſucre.* ITAL. *Succharo.* GERM. Zucker. HISP. *El açucar de cañas* ANGL. *Sugar.* } Dicitur mel arundinibus collectum, gummi modo candidum, fragile. Naſcitur in Arabia, India, Creta, Italia, & Sicilia. Vnde oxyſaccharum, potionis genus ex ſaccharo & aceto. Plin. *lib.* 12. *cap.* 8. Saccharum & Arabia fert, ſed laudatius India. Eſt autem mel in arundinibus collectum, gummi modo candidum, dentibus fragile, ampliſſimum, nuciſ tantùm auellanæ magnitudine, ad medicinæ tantùm vſum. Hæc Plinius. Hodie præſtantiſſimum aduehitur ſaccharum ex Fortunatis inſulis, quas Canarias vocant in metæ formam redactum. Naſcitur & in Ægypto, Cypro & Rhodio. Galeni ſeculo ſaccharum vix notum erat hodie tam vulgatum, vt ne quotidianus quidem cibus placeat ſine ſaccharo.

Săcclăză, σακκλάζα. Oppidum Africæ propriè dictæ, non procul à Syrti magna: cuius meminit Ptol *lib.*4. *cap.*3.

Săccipērium, ii, Maior crumena, & minoris marſupii receptaculum. σακκοπήριον. Plaut *in Ruden.* Meum marſupium, quod plenum argenti fuit in ſacciperio. Dictio compoſita ex ſacco & pera.

Sacco, per ſaccum colo. Gloſſ. Saccat ἰσακίζει. inde

Saccata vina, id eſt, colata per ſaccum, à ſaccus, quatenus eſt colum, *ἠθηθέντα*. Senec. *epiſt* 86. Non ſaccata aqua lauabatur, ſed ſæpè turbida. Vulgo legitur paccata. Ibi Lipſius: Scripta, *non ſaccata aqua*.

Saccatum, liquor eſt aquæ fæce vini admixtus & ſacco expreſſus: & vnde dicitur Iſid. *lib.* 20. 3.

Săccŭs, i. { שק *ſak*. *σάκκος*. Gall. *Sac*. Ital. & Hisp. *Saco*. Germ. Ein Sack. Angl. *A ſack*. } Notæ ſignificationis eſt: quippe quòd non modò apud Hebræos, Græcos & Latinos, verumetiam apud Italos, Hiſpanos, Flandros, Germanos, Gallos, multarúmque aliarum linguarum homines eodem nomine dicatur. ¶ Et a ſacco Poloni apellant *Zak*, hoc eſt, ſcholaſticus, quòd ex literis victum quærentes, perpetua premantur penuria, & inſtar mendicorum ſaccos baiulantium, ſibi difficulter victum quærant. Horat. 1. *Sermonum*, congeſtis vndique ſaccis Indormis inhians. Cicer. 5. *Verr.* Quum iſte ciuitatibus frumentum, coria, cilicia, ſaccos imperaret, neque ea ſumeret, pro iis rebus pecuniam exigeret. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 1. Vel extra portam ire trigeminam ad ſacculum licèt. (*i.* vt exponit Lambinus, mendicatum ire licet.) Saccus frumentarius, quo frumentum geritur, Saccus niuarius, id eſt, colum ex lapide ſpongioſo, ad colandas aquas ex niuibus reſolutas. Martial. *epigr.* 104. *lib.* 14.

Săccŭlŭs, & Saccellus, diminutiua. Exiguus ſaccus, marſupium. { *σακκίον*. Gall. *Sachet*. Ital. *Sacchetto* Ger. Ein ſäcklin. Hisp. *Pequeño ſaco*. Angl. *A litle ſack, bagge or purſe*. } Cicer. 2. *de finib.* Ius. & ſacculos abſtulerit. Aſconius, Sacci, vnde ſacculi & ſacelli. Iuuen. *Satyr.* 11. Quantum ferrata diſtet ab arca ſacculus

Săccārĭă, æ, Saccorum mercatura. *σακκεμπορία*. Apul. *lib.* 1. *de Aſino aureo*, Saccariam faciens merebam.

Săccārĭŭs, dicitur baiulus, vel gerulus, qui ſaccis geſtandis victum quæritat. { *σακκοφόρος*. Gal. *Vn porteſac, portepoche, porteſaix* Ital. *Porta ſacco ò peſi*. Germ. Ein ſackträger. Hisp. *El ganapan ò ganapan*. Ang. *A bearer of ſackes*. } Paul. *l. qui fundum. de contrahen. empt.* Si quid ex ſacco ſaccarij cecidiſſet. Saccaria nauis vnde dicta docet Quintil. *in inſtit. Orat.*

Săccŭlārij, orum. { *βαλαντιοτόμοι*. Gal. *Pilleurs de bourſes, affronteurs*. Ital. *Fraudatori, ingannatori*. Germ. Seutelſchneider / der die leut betreugt mit böſen künſten / vnd in ſeinen ſack machet. Hisp. *Engañadores*. Ang. *Robbers of purſes*. } Apud Iureconſultos accipiuntur pro fraudulentis impoſtoribus, qui vetitas artes exercent, & in ſacculos partem ſubducunt, partem ſubtrahunt, quos Vlpianus ait plus quàm fures puniendos, *de extraordin. crim. l. ſacculary*.

Săcēllum, vide *Sacer*, adiectiuum.

Săcer, cra, crum, Conſecratus, religioſus. { קדוש *kadhóſch*. *ἱερός*. Gal. *Sacré, ſainct, dedié à Dieu*. Ital. *Sacro*. Ger. Heilig. Hisp. *Coſa ſacrada*. Ang. *Holy, conſecrate*. } Virg. *lib.* 8. *Æneid.*

Extulit os ſacrum cælo tenebráſque reſoluit.

Plaut. *Menæch.* At ego te ſacram coronam ſurripuiſſe Ioui ſcio. Plin. *Epiſtol.* 177. Reuerere gloriam veterem, & hanc ipſam ſenectutem quæ in homine venerabilis, in vrbibus ſacra eſt. Miſcere ſacra profanis. Horat. *lib.* 1. *Epiſt.* 17. Ædes ſacra. Cicer. *Bruto lib.* 13. Arces ſacræ, Virg. *lib.* 3. *Georg.* Liuius *lib.* 34. Sacer mons à plebe occupatus. Vide paulo infrà. Item Sacrum certamen, vide certamen. Plaut. *in Aul. ſc.* 1. *a.* 4. In ara hic allidam ſacra. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Inter ſacrum ſaxúmque ſto. Quintil. ſacra patris memoria. Senec. *cap.* 16. *de conſ. ad Polyb.* Nihil ſacrum intactúmque fortunæ. Idem *cap.* 9. *de tranq.* Sacrorum opera ingeniorum. i. libri ¶ Capitur nonnunquam pro execrando, ſceleſto. { ארור *arúr* נאלח *neeláh* נשלח *niſlá*. *ἀνάθεμα*. } Virg. *lib.* 3. *Æn.*

———*quid non mortalia pectora cogis*

Auri ſacra fames?

¶ Antiquitus homo ſacer dicebatur, qui poſt diras execrationes, peſtis, alteriúſve calamitatis expiandæ gratia alicui deorum immolabatur: quanuis per tranſlationem etiam latiùs accipiatur pro quouis homine ſcelerato, & deteſtabili. *ἐξάγιστος*. Horat. *lib.* 2. *Ser. Satyr* 6.

Inteſtabilis & ſacer eſto.

Vide plura de hoc apud Macrobium *lib* 3. *Saturn* ¶ Sacer ignis, morbus cuius multa ſunt genera, quæ apud Plinium habentur, *lib.* 26. *cap.* 11. *ἐρυσίπελας*. Celſ. *lib.* 5. Sacer quoque ignis malis vlceribus annumerari debet Eius duæ ſunt ſpecies, Alterum eſt ſubrubicundum, aut miſtum rubore atque, pallore, exaſperatúmque per puſtulas continuas, quarum nulla altera maior eſt. In his ſemper ferè pus & ſæpè rubor cum calore eſt. Fit maximè in pectore, aut lateribus, aut eminentibus partibus præcipuéque in plantis, alterum autem eſt in ſumma cutis exulceratione, ſed ſine altitudine latum & ſubliuidum Hæc Celſus. In pecoribus (nam & eas infeſtat) puſulla appellatur, Colum. *lib.* 7 *cap* 5. Eſt etiam inſanabilis ſacer ignis quam putulam vocant paſtores. Ea niſi compeſcitur intra primam pecudem, quæ tali morbo correpta eſt, vniuerſum gregem contagione proſternit. Siquidem nec medicamentorum, nec ferri remedia patitur. Nam penè ad omnem tactum excandeſcit. Inter ſacri ignis ſpecies numeratur quem vulgus ignem *S. Antony* vocat. A Plinio, ni fallor, zoſter appellatur, medium hominem cingens & vbi cinxerit, enecans. ¶ Sacer morbus, idem qui comitialis, quod comitia diſſolueret: & Herculeus, propterea quòd Hercules eo laboraſſe dicatur. *ἱερὰ νόσος*, *ἐπιληψία*. Sacer autem inde eo dici putatur, quòd ſanctiſſimam hominis partem, hoc eſt, animæ rationalis domicilium præcipue infeſtet. Sacer locus, qui publicè eſt dedicatus, ſiue in ciuitate ſit, ſiue in agro: ſimiliter Sacræ res, quæ publicè ſunt conſecratæ. ¶ Sacer ſerpens, ſerpentis genus admodum exiguum, adeò tamen peſtilens, vt vel maximi angues venenum eius reformident, eóque adueniente diffugiant, *ἱερὸς ὄφις*. ¶ Magnitudo huic ad cubitum, ſpecies hirſuta. Quicquid momorderit, continuò putreſcit.

Săcĕr mons, trans Anienem fluuium vltra tertium milliarium appellatur quem plebs Romana poſt expulſos Reges, quum nexu potentiorum premeretur, ſeceſſione facta à Patribus, vrbéque relicta occupauit: neque niſi impetratis ſuis ſacroſanctis magiſtratibus, maxime adnitente Menenio Agrippa, cum Patribus rediit in gratiam. *ἱερὸν ὄρος*. Vide Liu. *lib.* 2 *ab Vrbe*. & Plutar. *in Coriolan*

Sacra, ſc. epiſtola: reſcriptum, ſiue epiſtola Imperatoris, tanquam perſonæ ſacræ, pro ſacra & inuiolabili habendæ. Latini poſteriores abſolutè. vtuntur ea voce, tanquam ſubſtantiua. Landulphus ſagax in Iuſtino 11. Cùm autem ſuſcepiſſet Imperatoris ſacram, oſculatus eſt ſignaculum. Sic paſſim in hiſtor. eccleſiaſtica. Græci retinent *σάκρα*.

Sacră via, in vrbe Romana vocitata eſt, quòd in ea ictum fœdus ſit inter Romulum & Tatium, ſiue quod continuo ea vtebantur ſacerdotes Idulium ſacrorum conficiendorum cauſa. *ἱερὰ ὁδός*. Extendebatur autem a domo regia ſacrificuli vſque ad ſacellum Streniæ, & ruſus a regia vſque in arcem. Cic *pro Planc.*, Equidem, inquit, ſi quando (vt fit) iactor in turba, non illum accuſo qui eſt in ſumma Sacra via, quum ego ad Fabium Fornicem impellor, ſed eum qui in me ipſum incurrit atque incidit. Hinc Ouid. *Eleg* 1 *lib.* 3. *Triſt* Hæc eſt a ſacris quæ via nomen habet. Hanc Horatius ſacrum cliuum nuncupauit.

Sacra certamina Græciæ quatuor erant, quæ a Tacito ludicra vocantur, *ἱεροὶ ἀγῶνες*. Olympia, Iſthmia, Pythia & Nemæa, de quorum inſtitutione & præmiis abunde multa annotauimus in dictione *Certamen*.

Sacres porci, qui dicantur, vide infrà.

Sacrum promontorium a Ptolem. appellatur extremum Luſitaniæ promontorium inter Anam & Chalyben fluuios, quod nunc appellant *Caput ſancti Vincenty*, *ἱερὸν ἀκρωτήριον*.

Sacrum, i, ſubſtantiuum, res ſacra Deo dicata: per Synecd gener. ſacrificium omninóque ritus ſacer, & locus ſacer, templum. Sacrificium. { חג *chagh* קרבן *korban* זבח *zévach* מנחה *zibchah*. *ἱερά*, *θυσία*. Gall. *Sacrifice, ſacrement*. Ital. *Sacramento, ſacro, conſacro*. Ger. Ein Gottsdienſt / opfer / heilig werck. Hisp. *Sacrificio*. Angl. *A ſacrifice, any thing dedicated to god*. } Virg. 3. *Æneid.*

Sacra Dioneæ matri, diuiſque ferebam.

Idem 5 *Æneid.*

Sacra Ioui Stygio, quæ ritè incepta paraui.

Ouid. 5. *Faſt.*

Ecce anus in mediis reſidens annoſa puellis,
Sacra facit tacitè, nec tamen ipſa tacet.

Plaut. *Aſin. ſc* 2. *a.* 3. Vbi ſacro manus ſis admolitus. Ouid. 4. *Faſt.*

Sine ſacro pauit (pecus) *ſedit ve ſub arbore ſacra.*

Plaut. *Capt ſc.* 1. *a.* 4. Sine ſacris hereditatem ſum adeptus. ¶ In ſacris rninutiſſima quæque obſeruabantur ita vt tricies iterata ſint. Plutarch. *In Coriol.* ¶ Sacrorum deteſtatio fiebat calatis comitiis, Gell. *c.* 27. *lib* 15. ¶ Sacrum de ludis Olympicis. Velleius. ¶ Nonnunquam idem quod templum. היכל *hechál* מקדש *mikdaſch* *ἱερόν*. Gall. *Temple*. Ital. *Tempio* Ger. Ein kirch tempel / heilig orth Hisp. *Templo*. Angl *A churche or temple*. } Paulus iureconſultus, ſunt autem Sacrilegi, qui publica ſacra compilarunt. At qui priuata ſacra, vel ædiculas incuſtoditas tentauerint, amplius quam fures, minus quam ſacrilegi merentur. Plaut. *Curc ſc.* 1. *a* 4. Apud Cloacinæ ſacrum, i. fanum. ¶ Inter ſacrum & ſaxum, prouerbialis locutio eſt, qua vtimur, quoties nos in ſummo diſcrimine conſtitutos volumus ſignificare. Vide Eraſmi Adagia. ¶ Stata ſacra quæ dicantur, vide ſupra in dictione *Feria*, & infrà in dictione *Stata*. Sacra hæc non aliter conſtant. Prouerbium, quo licebit vti, ſi quando fatebimur culpam, ſed quæ res locúsve conuenіat: veluti ſiquis in balneis agat impudentiùs, aut inter mulierculas ineptiùs, aut inter aulicos diſſimulantiùs, aut inter ſophiſtas loquaciùs, aut apud populum adulantiùs. Auſonius nuptialis Centonis excuſans, licentiam, Etenim fabula eſt, inquit, de nuptiis, & velit nolit, ſacra hæc aliter non conſtant. ¶ Sacrum ſine fumo, *ἄκαπνα θύματα*, vt cum mola, lac, corollæ offeruntur. qualia erant pauperculorum ſacrificia. Prouerbio dicitur de tenui conuiuio, in quo nihil recens coctum apponitur.

Săcēllum, i, diminutiu. à ſacrum: & ſignificat locum paruum Deo ſacratum cum ara. { רמה *ramáh*. *ἱερόν*. Gall. *Vn petit temple, vne chapelle* Ital. *Cappelletta* Germ. Ein Cappel / kirchlin. Hisp. *Templo pequeno* Angl. *A chappell or litle temple*. } Cicer. *de Lege Agrar* Sunt enim loca publica vrbis, ſunt ſacella, &c. Trebatius Iureconſultus ſcribit, Sacellum compoſitum eſſe verbum, quaſi ſacra cella. Gell. *c.* 12. *lib.* 6. Sed hoc neque verum, neque veriſimile.

Sacro, as, Deo dedico, & ſacrum facio, conſecro. { קדש *kiddéſch*. חנך *chanach*. *ἀνατίθημι*, *ἱερόω*, *καθιερόω*. Gall. *Sacrer, conſacrer, dedier à Dieu*. Ital. *Sacrare*. Germ. Weihen / heiligen / einem heiligen brauch zueignen. Hisp. *Conſagrar*. Ang. *To conſecrat to god, to mak holy or dedicat* } Plinius *lib.* 36. Eiuſdem remanet & alius centum cubitorum, quem poſt cæcitatem viſu reddito, ex oraculo Soli ſacrauit ¶ Sacrare votum dus eſt voto ſeſe aſtringere. Virg 8. *Æneid*

Dis Italis votum immortale ſacrabat.

¶ Ponitur aliquando Sacrare pro deuouere, & deteſtabile decernere, & ita morti addicere, vt impunè occidi, & violari poſſit. { החרים *hecherim*. } Liu. 2 *ab Vrbe*, Ante omnes de prouocatione aduerſus magiſtratus ad populum, ſacrandóque cum bonis capite eius, qui regni occupandi conſilia iniſſet, gratæ in vulgus leges fuere. ¶ Huius compoſita ſunt Conſecro Deſecro, Obſecro, Proſecro, & Reſecro, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Săcrātĭo, nis, ſacrandi ritus. *ἱέρωσις*. Macrob. *Satur. lib.* 3. *c.* 7. Sacrationis vocabulo obſeruantiam diuini iuris impleuit.

Sacrŏr, aris paſſ. Ouid. 1. *Faſt.*

Vtque ego perpetuis olim ſacrabor in aris,
Sic Auguſta nouum Liuia numen erit.

Sacrātŭs, a um, participium. { מקדש *mekuddaſch*. *ἱερωθείς*, *καθιερωθείς*. Gal. *Sacré, dedié à Dieu, conſacré*. Ital. *Sacrato*. Ger. Geweyhet Geheiliget. Hisp. *Conſagrado*. Angl *Conſecrated, dedicated to god*. } vt, Caput ſacratum. Virg. 1. *Æneid.*

Exorat pacem diuûm, vittáſque reſoluit
Sacrati capitis.

Idem 2. *Æneid.*

Fas mihi Graiorum ſacrata reſoluere iura,

Sacrata leges.

vide ſuprà. Opus alicui ſacratum. Ouid. 2. *Triſt. Eleg vnica.*

Atque tuo nuper ſcriptum ſub nomine Cæſar,
Et tibi ſacratum ſors mea rupit opus.

Liuius *lib.* 9 *dec.* 4. Viget eloquentia eius ſacrata ſcriptis. Idem *lib* 8. *dec.* 4. Sacratum fœdus in Capitolio Et *lib* 4. *dec.* 9. Sacrata atque ſancita lex. Cæſ *lib.* 1. *de bell. ciu.* Sacrati viri a Capua ¶ Sacratæ leges quibus ſancitum erat vt ſi quis aduersùs eas feciſſet, ſacer alicui deorum cum familia, pecuniáque eſſet. *ἱεροὶ νόμοι.* Liu. 2. *ab Vrbe*, Præcipuus pauor Tribunos inuaſerat, quàm nihil auxilij haberent ſacratæ leges, morte collegæ monitos. Idem, Sub idem fermè tempus, Ligures lege ſacrata coacto exercitu, nocte caſtra Proconſulis aggreſſi ſunt.

Sacratior, & hoc ſacratius, Sacratiſſimus Plin. *lib.* 16. *cap.* 44. Nihil habent Druidæ (ita ſuos appellant Magos) viſco & arbore in qua gignatur, ſacratius. Idem *lib.* 33. *c.* 4. Numine illis gentibus ſacratiſſimo.

Sacrārium, ij, locus in quo ſacra reponuntur. { מקדש *mikdáſch.* *ἱεροφυλακεῖον, ἄδυτον.* GALL. *Le lieu où on met & ſerre les choſes ſacrées, ſacriſtie.* ITAL. *Sagreſtia.* GERM. Sacryſtey / Ein orth einer kirchen in welches man heilige ding hinbehaltet. HISP. *El lugar dõde ſe guarda lo ſagrado, ſacriſtia.* ANG. *A place to keep thinges conſecrated in* } Nam Sacer locus & ſacrarium differunt Sacer enim locus, eſt locus conſecratus. Sacrarium ſimpliciter in quo ſacra reponuntur, quod etiam in ædificio priuato eſſe poteſt, Vnde a Cicerone Sacrarium Bonæ Deæ nominatur. Senec. *lib.* 5. *Quæſt.* Arcana illa rerum naturæ ſacra non promiſcuè & omnibus patent: reducta, & in interiori ſunt clauſa ſacrario. Gell. *cap.* 6 *lib.* 4 Vt terram mouiſſe nuntiari ſolet, ita in veteribus memoriis ſcriptum legimus, nunciatum eſſe Senatui in ſacrario in regia haſtas Martias mouiſſe Ægeſipp. *lib.* 5. ſcribit, ſacrarium templi Hieroſolymorum fuiſſe profanatum à Gentibus, quò ſolus ſemel in anno princeps ſacerdotum ſolebat intrare, non ſine ſanguine. ¶ Quid intersit inter ſacrum locum, & ſacrarium, oſtendit Vlpian. *in l. ſacra. de diuiſ. re.* inquiens, Sacer locus, eſt conſecratus: Sacrarium, in quo ſacra reponuntur. Sueton. tamen *de Auguſt. cap.* 5. non tam pro ſacrorum repoſitorio, quam pro ſacello, locóque ſacrato ſumſit Natus eſt (inquit) Auguſtus ad capita bubula, vbi nunc ſacrarium habet, aliquanto poſtquam exceſſit, conſtitutum. Paulo pòſt, *eodem cap.* Id ipſum ſacrarium pars domus appellatur. Et *in Tib. cap.* 51. eadem in ſignificatione Sueton. videtur vſurpare, cùm ait, At illa commota veteres quoſdam ad ſe Auguſti codicillos, de acerbitate & intolerantia morum eius e ſacrario protulit atque recitauit. ¶ Ponitur & ſacrarium pro larario in ædibus priuatis. Cicer. *ad Memmium lib* 13. Caio Auiano Euandro qui habitat in tuo ſacrario, & ipſo multum vtor, & patrono eius M. Æmilio familiariſſimè.

Sacris, e, ſacer aptus ad ſacrum.

Sacris, hoſtia abſolutè. Feſt.

Sacrēs, porci, id eſt, ſacri, appellabantur qui puri eſſent ad ſacrificium, vt immolarentur quum primùm depulſi eſſent ab vbere: id autem contingebat die circiter decimo à partu: & ob id appellabantur ab antiquis ſacres, quòd tum ad ſacrificia idonei primum eſſent. Græc. *χοῖροι ἁγνοί* Plaut. *in Menæch. ſc.* 2. *a.* 2. Quanti hic porci ſunt ſacres? Ita quidem Varro (ex quo hæc deſumpta ſunt) citat hunc locum Plauti; qui tamen locus ita vulgò legitur; — quibus hic pretiis veneunt porci ſacres, ſinceri, &c Vide de illis porcis plura apud ipſum Varronem *c.* 1. *&* 4 *lib.* 2. *de re ruſt.* vel etiam apud Lambinum in hunc locum Plauti.

Sacrāmentum, Pecunia dicebatur à duobus contendentibus in iure depoſita, ea conditione vt qui viciſſet, ſuam auferret, victi verò ærario cederet. Varro autem quid propriè veteribus fuerit explicat *lib.* 4. *de Lingua*, his verbis: Sacramentum a ſacro. & qui petebat, & qui infitiabatur, vterque quingenta æris ad Pontificem deponebat: de aliis item rebus alio certo numero. Qui iudicio vicerat, ſuum ſacramentum à ſacro auferebat: victi ad ærarium redibant, id eſt, victus ea pecunia, quam depoſuerat, mulctabatur in pœnam iniuſtæ litigationis, quæ ærario cedebat. Cicer *lib.* 9. *Epiſt.* Pugna, ſi me amas, niſi arguta apparebunt vt ſacramento contendas mea non eſſe Idem *de Oratore*, Agerent enim tecum Pythagorei, quibuſcum tibi iuſto ſacramento contendere non liceret. ¶ Iniuſtis vindiciis & ſacramentis fundos alienos petere. Cicer *pro Milone* Sacramentum item, *interprete Feſto*, dicitur quicquid iureiurando interpoſito geritur. Sacramentum idem eſſe cum iureiurando docet Liuius *lib.* 5. *dec.* 4. Idem, quid ſit ſacramentum in militia, docet *lib.* 2. *d.* 3. Cæſ. *lib.* 1 *de bell. ciu.* Sacramenta apud ſe milites dicere iubet. Sic & Liu *lib.* 2. *ab Vrb.* Sacramenta dicere, & Sacramento dicere: Idem *lib.* 4. *ab Vrb* ſicut & Cæſ *lib.* 1 *de bell ciu.* Et Sacramenti formula: Neque me, liberóſque meos chariores habeo, quàm Caium & ſorores eius Sueton *in Calig. cap.* 15 Idem *in Neron. c.* 44 Ad ſacramentum citare Idem *Galba c* 10 Mutare ſacramentum. Idem *in Tib. cap.* 8 Sacramenti metu in ergaſtulis latere. ¶ Sacramentum pro militia: Sueton. *in Aug. cap.* 24. Sacramenti detrectandi cauſſa filiis pollices amputare. Senec. *Epiſt.* 37. Sacramento ligari (aliàs rogari) mox dicitur auctoramentum. Idem *epiſt.* 66. Sacramento ligatus, &c. Quint. Sacramento rogati aut ſuperſtitione adſtricti nefas ducunt à ſuſcepta ſemel perſuaſione diſcedere. Hinc Sacramentum militare dicebatur, quo milites in verba Imperatoris ſui iurabant, quod niſi præſtitiſſent, iuſti milites non videbantur, eóque abſoluti, in hoſtem legitimè pugnare non poterant. Legitima (inquit Seruius) militia erat eorum, qui ſinguli iurabant pro Repub. ſe eſſe facturos, nec diſcedebant niſi completis ſtipendiis: & Sacramentum vocabatur. Vegetius *de re militari lib.* 2. Milites iurare ſolent, & ideo militiæ ſacrati dicuntur. Iurant autem ſe omnia ſtrenuè facturos quæ præceperit Imperator, nunquam deſerturos militiam pro Romana Republica. ¶ Iuuenalis *Satyr* 15. Sacramenta figuratè pro ipſis militibus poſuit:

Præmia nunc alia atque emolumenta notemus
Sacramentorum

id eſt, militum iuratorum, & ſacramento rogatorum. ¶ Suet. *in Caſare*, Sanxit ne quis ciuis maior viginti annis minórve decem qui ſacramento non teneretur, plus trienio continuo Italia abeſſet. Teneri ſacramento, eſt, obligari per ſacramentum. ¶ Sacramento rogari, eſt iureiurando adigi. Quint. *lib.* 12. *cap.* 2. Sed hæc inter ipſos, qui velut ſacramento rogati, vel etiam ſuperſtitione conſtricti, nefas ducunt à ſuſcepta ſemel perſuaſione diſcedere. Et Liu. 5. *&* 10. *d.* 4.

Sacramentalis, e, ad ſacramentum pertinens.

Sacramentalis aduocatus, & abſolutè *Sacramentalis*, qui ad ſacramentum iuramentum aduocatur.

Sacramentarium, conſtitutio, ſeu liber de ſacramentis & ceremoniis: quæ vulgò *Agenda* nominantur.

Sacrōſanctum, dicebatur, teſte Budæo, quod iureiurando interpoſito erat inſtitutum, vt qui violaſſet, morte pœnas penderet. { קדוש *kadhó, ch.* *ἄγιος ἱεροπρεπής.* GALL. *Sainct & ſacré* ITAL. *Sacroſanto.* GERM. Das allerheiligeſt / das ſo heilig vnd theur geachtet wirt das es bey verletzung leibs vnd lebens von niemandts verletzt oder ſchmächlich gehalten werden ſoll. HISP. *Lo ſacrado con juramento, muy ſanto.* ANGL. *Hallow de holy.* } Cic. *pro Cornelio Balbo*, Quid fuit in rogatione ea, quæ de Pompeio à Gellio, & Lentulo coss. lata eſt in qua aliquid ſacroſanctum videretur? Idem *ibid.* Sacroſanctum nihil eſſe poteſt, niſi quod per populum, plebémve ſancitum videretur. ¶ Sacroſanctus Tribun. plebis dicebatur, quem violari nefas erat, qui ſine capitali piaculo attingi violenter non poterat. Ideo Principes Romanos legimus Tribunitiam poteſtatem aſſumere ſibi ſolitos, vt auguſtiores, & ſacroſanctos facerent: id quod in numiſmatis quoque eorum extat Tranquillus *in Aug. cap* 27. Tribunitiam poteſtatem perpetuam recepit. Tacit. *lib* 12. Accurrunt Patres, decernitur Othoni tribunitia poteſtas, & nomen Auguſti, & omnes principum honores. Hinc Seneca *cap.* 10 *de conſol. ad Mart.* de corpore Pompeij loquens: Sacroſanctum, inquit, victoribus ſatelliti præſtitit (Pompeius.) Hinc ſacroſancta templa in quibus eſt ius aſylæ quibus quempiam per vim extrahi nefas putatur.

Sacrĭfico, as, Sacrum facio. { זבח *Za'ách* העלה *hehelah* הקריב *hekrib.* *θύω, ἱερουργέω, ἱερεύω.* GALL. *Sacrifier.* ITAL. *Sacrificare.* GERM. Opfferen. HISP *Hazer ſacrificio, ſacrificar.* ANGL. *To ſacrifice.* } Plaut. *in Captiu.* Quinetiam vt magis noſcas, Genio vbi ſuo quando ſacrificat, ad rem diuinam, quibus eſt opus, Samiis vaſis vtitur. Idem *Amph. ſc.* 2. *a.* 4. Sacrifico ego tibi. A Qui? Quia enim te macto infortunio. *ibidem.* Euades nunquam quin te ſacrificem. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Si Sacrificem ſummo Ioui, & extra teneam, rem diuinam deſeram ¶ Sacrificor pro ſacrifico olim dixere veteres, Gell. *cap.* 12 *lib* 18. ¶ Sacrificantes autem coronati erant. Suet *in Galba c.* 18. Obſeruatum Kalen. Ianuarias ſacrificanti coronam de capite. &c. ¶ Interdum per ſacrificia veniam peto: lito verò, veniam impetro. Plaut. *in Pæn.* Si hercle iſtuc vnquam factum eſt, tum me Iuppiter faciat, vt ſemper ſacrificem, neque vnquam litem Confunduntur tamen quandoque.

Sacrĭficātĭo, nis, verbale. { זביחה *Zibehah* קרבן *korbán.* *ἱερουργία.* GALL. *Sacrifice.* ITAL. & HISP. *Sacrificio.* GERM. Opfferung ANGL. *A ſacrificing or offering vp.* } Cicer. 1 *de natur deor.* Itaque in ea dea quod eſt rerum cuſtos intimarum, omnis & precatio, & ſacrificatio extrema eſt.

Sacrificatus, us, actio ſacrificandi Apul.

Sacrificatus, a, um, Latinis non ignotum, pro *ἱερουργηθείς*, oblatus.

Sacrĭfĭcālĭs, e, adiectiuum, ad ſacrificium pertinens. { *ἱερουργικός* GALL. *Appartenant à ſacrifice.* ITAL. *Pertinente à ſacrificio.* GERM Das zu dem opfferen gehört. HISP. *Pertenneciente à ſacrificio* ANGL. *Belonging to ſacrifice* } vt Apparatus ſacrificalis. Tacit *lib.* 2. Sacrificalem apparatum, feſtam Antiochenſium plebem per lictores proturbat.

Sacrĭfĭcŭs, ſubſtantiuum qui ſacra facit. { כהן *cho' én* כמר *chamár.* *ἱερωμένος.* GALL. *Sacrificateur.* ITAL. *Chi fa ſacrificio.* GERM. Ein Opfferer. HISP. *El que haze ſacrificio.* ANGL. *He that offereth vp a ſacrifice.* } Ouid 6. *Faſt.*

Martia ſacrifico deductum nomen ab Anco.

Sacrĭfĭcŭs, a, um, adiectiuum, quod ad ſacra attinet { *ἱερουργός.* GAL. *Appartenant à choſes ſacrées* ITAL. *Pertinente à coſe ſacre.* GERM. Das zu dem opfferen gehört HISP. *Pertenneciente à coſas ſagradas* ANG *Belonging to ſacrifice or holy thinges.* } vt Sacrificæ tibiæ, quibus vtebantur in ſacrificiis. Plin *lib* 16. *cap* 37 Nunc ſacrificæ Tuſcorum è buxo tibiæ. Dies ſacrifici. Ouid. 13. *Metam.*

——— dieſque
Des mihi ſacrificos, caliturúſque ignibus aras.

Ritus ſacrifici, Ouid. 15 *Metam* Verba ſacrifica, Silius *lib.* 3.

Sacrĭfĭcŭlŭs, i, Sacerdos: à ſacris faciendis. { כמר *chamár.* *ἱερωμένος, ἱερεύς.* GAL *Sacrificateur* ITAL. *Chi fa ſacrificio.* GERM. Opfferer / der die opffer vnnd ſolche heilige ding verbringt HISP. *El que haze ſacrificio* ANGL. *A preaſt that offreth a ſacrifice.* } Suet. *in Domit. cap.* 1. Ardente templo, apud Æditum clam pernoctauit: ac manè Iſiaci celatus habitu, interque ſacrificulos vanæ ſuperſtitionis. &c. Rex ſacrificulus (quem & Athenienſes *βασιλέα* appellabant) Romæ poſt exactos Reges primùm creatus eſt, quòd quædam ſacra ita inſtituta eſſent, vt neceſſe eſſet ea per Regem obiri. Vide Liu. *lib.* 2 *ab Vrbe.* Gell *lib* 10. *cap.* 15. Super Flaminem Dialem in conuiuio, niſi Rex ſacrificulus, haud quiſquam alius accumbit. Liuius *lib* 6. *bell Pun.* Vulgò ergo Pontifices, augures ſacrificuli Reges creentur, cuilibet apicem Dialem, dummodo homo ſit, imponamus.

Sacrĭfĭcĭum, ij, Sacrum, ſeu res diuina. { זביחה *Zibehah* קרבן *korban.* *θυσία.* GAL. *Sacrifice.* ITAL. & HISP. *Sacrificio.* GERM Ein opffer ANGL. *A ſacrifice.* } Cicer. *ad Attic.* Cuius Laurentiæ vos Pontifices ad aram in Velebro ſacrificium facere ſoletis. Idem *de Aruſp. reſpon.* De illo ſacrificio quod fit pro ſalute populi Romani. Liu. *lib* 4 *Decad* 5 In monte ſacrificio ritè perpetrato Plaut *Amph.* Sacrificia ad epulum conduxit. ¶ Sacrificium anniuerſarium excuſat militem. Gellius *cap.* 4. *lib.* 16.

Sacrĭcŏlă, Miniſter ſacrorum, vel ipſe ſacrificus, quaſi ſacra colens. { *ἱεροδοῦλος, ἱεροποιός.* GALL *Sacrificateur* ITAL *Sacrificatore.* GERM Ein diener zu heiligen dingen / oder ein Opfferprieſter HISP. *Sacrificador.* ANG *A ſacrificer.* } Tacit. *lib.* 9. Domitianus prima irruptione apud Æditum occultatus ſolertia liberti lineo amictu turbæ ſacricolarum immiſtus, ignoratus apud Cornelium Primum, paternum clientem, iuxta Velabrum delituit.

Sacrĭfĕr, a, um, Sacra ferens. { *ἱεροφόρος.* GAL. *Qui porte choſes ſacrees & ſainctes.* ITAL. *Chi porta le coſe ſacre* GER. Das heilige ding daher tregt. HISP. *El que lleua las coſas ſagradas.* ANGL. *That bringeth holy thinges or ſacrifices.* } Ouid. 4. *Faſt.*

Quum Troiam Æneas Italos portaret in agros,

Eſt dea ſacriferas penè ſecuta rates.

Sacrilĕgus,i,qui rem ſacram, aut rem profanam de loco ſacro legit, id eſt, furatur. {ἱερόσυλος. GAL. *Sacrilege, larron des choſes ſainctes.* ITAL. *Inuolatore di coſe ſacre.* GER. Ein kirchendieb/ Gotts dieb/ der auß heiligen orten etwas ſtilt. HISP. *El que hurta lo ſagrado, ſacrilego.* ANG. *That ſtealeth holy thinges.*} Terent. *in Adelph.* Vbi eſt ille ſacrilegus? Cic. 2. *de Legib.* Sacrilego pœna eſt: neque ei ſoli qui è ſacro abſtulerit, ſed etiam qui ſacro commendatum, quod & nunc multis fit in fanis. Iuuen. *Sat.* 13.

Hæc tibi ſi non ſunt minor extat ſacrilegus, qui
Radat inaurati femur Herculis.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 3 *a.* 1. Parricida, ſacrilege. (leno.)

Sacrilĕgus,a,um, adiectiuum. vt, Artes ſacrilegæ, Manus ſacrilegæ. Ouid. 1. *de arte amandi.*

Non mihi ſacrilegas meretricum vt perſequar artes,
Cum totidem linguæ ſint ſatis ora decem

Cic. 5. *Verr.* Cæteros item deos deaſque omnes imploro, atque obteſtor: quorum templis & religionibus iſte nefario quodam furore & audacia inſtinctus, bellum ſacrilegum ſemper impiumque habuit indictum. Ignes ſacrilegos admouere templis. Tibul. *lib.* 1. *Eleg.* 1.

Sacrilĕgium, ipſum ſacrarum rerum furtum. {ἱεροσυλία. GALL. *Sacrilege, larcin des choſes ſacrées.* ITAL. *Sacrilegio, rubbamento di coſe ſacre.* GER. Ein kirchendiebſtal/ ein dieb/ſtal heiliger dingen. HISP. *Hurto de lo ſagrado, ſacrilegio.* ANGL. *Thief of holy thinges.*} Quint. *lib.* 5 *cap.* 10. Si quis ſacrilegium faciet, faciet & furtum. Cic *in Saluſt.* Non ita eſt, ſed abiit in ſodalitium ſacrilegij Nigidiani. ¶ Reum eſſe ſacrilegij, Quint. *lib.* 4. *c.* 2. & admittere ſacrilegium. Idem.

Sacrimonium, ἱερωσύνη. Gloſſ. conditio, ſeu relatio rei ſacræ.

SĂCĔRDOS, otis, comm. gen. qui Deo dicatus eſt ad ſacrificia facienda כהן *cohen*. ἱερεύς. GAL. *Sacrificateur, preſtre.* ITAL. *Sacerdote, prete.* GER. Ein prieſter oder opfferprieſter. HISP. *El ſacerdote, presbytero.* ANGL. *A preaſt.*} Dicitur enim a ſacro & ἔρδω, quod facere ſignificat. Ouid. *Eleg.* 4 *lib.* 4. *Triſt.*

Et iam conſtiteras ſtricto mucrone Sacerdos. (Iphigenia.)

Idem *Eleg.* 2 *lib.* 2. *Triſt.*

Quacunque erumpit quâ non finit ire ſacerdos.

¶ Sacerdotes prætextati erant. Liu. *lib.* 34. ¶ Sacerdos fœmina, Gell. *c.* 29 *lib.* 13 Sacerdotes quoque fœminas, inquit, M. Cicero Antiſtitas dicit. Et paulo poſt. Sacerdotes Cereris, inquit Cicer. atque illius fani antiſtitæ, &c. Idem 4. *Acad.* Sed quum ſacerdotes deorum vacationem habeant, &c. Apud Romanos varia erant ſacerdotum genera. Flamines, Diales, Martiales, Quirinales. Salij, Pontifices maximi, Reges ſacrorum, Sacrificuli, & Galli, qui Cybeles ſacra faciebant. Ouid. 3. *Amor. Eleg.* 7.

Ille ego Muſarum purus Phœbique ſacerdos
Ad rigidas canto carmen inane fores.

Virg. 6. *Æneid.*

Quique ſacerdotes caſti dum vita manebat,
Quique pij vates &c.

¶ Sacerdos otis, genere fœminino, ἱέρεια. Idem 6. *Æneid.*

Deiphobus contrà, ne ſæui magna ſacerdos
Diſcedam, explebo numerum, &c.

Idem 3. *Æneid.*

——tu ſiſque dabit veneratæ ſacerdos

Săcĕrdōtiſſă,æ, fœm. gen. dixit Gellius, quamuis ſacerdos communis generis ſit, *lib.* 10. *cap.* 15. Eadem ferme ceremoniæ ſunt, quas Flaminicas ſacerdotiſſas Dialeis ſeorſum aiunt obſeruitaſſe {ἱέρεια. GALL. *Femme dediée à quelque religion, nonnain.* ITAL. *Sacerdotiſſa.* GERM. Ein prieſterin/ Pfäffin/ Ein Nunn. HISP. *Sacerdotiſſa, monja.* ANG. *A nonne.*}

Săcĕrdōtālis,e, quod ad ſacerdotem pertinet. {ἱερατικός. GALL. *Appartenant à ſacrificateur ou preſtre.* ITAL. *Pertinente à Sacerdote ò prete.* GERM. Prieſteriſch/ das den prieſteren oder pfaffen zugehört. HISP. *Pertenneciente à ſacerdote ò presbytero.* ANG. *Belonging to a preaſt.*} Liuius *lib.* 5. *ab Vrbe.* Virgines, ſacráque in plauſtrum impoſuit: & Cære, quò iter ſacerdotalibus erat, peruexit. Meliùs *ſacerdotibus.*

Săcĕrdōtium, ij. Officium & dignitas ſacerdotis. {כהונה *chehunnáh.* ἱερωσύνη. GAL. *Preſtreſe, cure, benefice.* ITAL. *Sacerdotio, beneficio.* GER. Das prieſterlich ampt vnd würde/ Prieſterthumb. HISP. *Dignidad de ſacerdote.* ANG. *Preaſthoode.*} Cicer. *pro domo ſua*, Quum Licinia, virgo veſtalis, ſummo loco nata, ſanctiſſimo ſacerdotio prædita, &c. Liu. contra *lib* 34. Sacerdotia fœminis non contingunt. Velleius, Sacerdotio Pontificatus eum honorauit. ¶ Sacerdotium etiam appellatur quod nos dicimus vulgò beneficium, aut præbendam. Liu. *lib.* 9. Gens Potitia, cuius ad aram Herculis familiare ſacerdotium erat. ¶ Sacerdotiorum autem ſicut & beneficiorum duo fuerunt genera. Vnum, quod ſacris eſſet addictum locis, quæ Reipublicæ, aut Principium, aut Pontificum collegij collationis eſſent: alterum, quod ædis, aut ſacelli iuris eſſet, à patrefamilias ea ratione erecti, dedicatique, vt ſacrorum cura, & fructuum ipſius ſacerdotij perceptio, ad ſolam gentem, familiámque ſuam perpetuis ſucceſſionibus deuolueretur. Quod ſacerdotiorum genus à priſcis Gentilitia ſacerdotia, à noſtris Beneficia iuris patronatus, appellata ſunt. Cornel. Tacit. *de Othone*, At recens ab exilio reuerſos adoleſcentes auitis & paternis ſacerdotiis in ſolatium recoluit. aliàs *repoſuit.* Liu. 10. *bell. Pun.* In eiuſdem locum Pontifex (nam duo ſacerdotia habuit) Seruius Sulpitius Galba inauguratus. ¶ Sacerdotia abeundi ius Gell. *c.* 7. *lib.* 6.

Sacio,is, ire. Formul. ſolemn. Ipſas res nec vendere, nec alienare, nec ad proprium ſacire, nec hæredibus meis in alode derelinquere pontificium habeam ad faciendum, & 150. titulus eſt: Si aliquis rem alterius, quam excolit, ad proprietatem ſacire vult, ſed non poteſt. & poſtea eum precariauerit. GAL *Saiſir* eſt compotire, *ſe ſaiſir de quelque choſe*, occupare apprehendere rem aliquam, *ſaiſine & poſſeſſion*, poſſeſſio.

‖ Sacitza, depopulatio L. g b ‖

Sacodios, σακόνδιος. gemma eſt hyacinthini coloris, vnde nomen habet. Nam Indi hyacinthinum colorem Sacon vocant. Vide Plin. *lib.* 37. *c.* 9.

Săcōmă tis, {ἀντίσταθμον. GAL. *Contrepoix, equiualent, autant peſant.* ITAL. *Contrapeſo, piombino della ſtella.* GER. Das gewicht ſo mann zu den letſteren legt biß zu gleicher ſchwere die waag ſinſtehet / gleych ſchwere gwicht. HISP. *Contrapeſo.* ANG. *Equall poize or weight.*} Eſt æquipondium, hoc eſt, quod in libra apponitur ad æquilibrium faciendum Vitru. *lib.* 9. *cap.* 3. *de Archimede*, Quum auream coronam votiuam diis immortalibus in quodam fano conſtituiſſet ponendam, immani pretio locauit faciendam, & aurum ad ſacoma appendit redemptori. Is ad tempus opus manufactum ſubtiliter regi approbauit, & ad ſacoma pondus coronæ viſus præſtitiſſe Bud.

Sacon, Indi vocant colorem hyacinthinum: vnde ſacodios dicta gemma ex genere amethyſtarum, in hyacinthi colorem declinans. Autor Plin. *lib. vlt. c.* 9.

Sacrāmĕntum, vide *Sacer.*

Sacrāni, populi Italiæ fuerunt Romæ vicini, qui à Corybante quodam magnæ matris ſacerdote ea loca tenente, initium duxerunt a ſacrificando dicti. Corybantium enim erat, Matri deum ſacra facere. Seruius tamen Ardeades intelligi putat, propter ver ſacrum quod apud eos immolationis genus erat, quo grauibus periculis adducti, vouebant quæcunque proximo vere apud ſe animalia nata eſſent, ſe immolaturos. Vide Seru. in illud Virg. 7. *Æneid.*

Et Sacranæ acies, & picti ſcuta Labici.

Sacrātŭs, Sacrifico, Sacrilegus, Sacro, Sacrum, vide *Sacer.*

Sacrimă, (inquit Feſtus) antiqui appellabant muſtum quod Libero patri ſacrificabant pro vinea, & vaſis & ipſo vino conſeruandis. {ἀπαρχαὶ τῶν γλευκῶν} quemadmodum præmetium, de ſpicis quas primum meſſuiſſent, Cereri ſacrificabant.

Sacriſta, theſaurarius, qui cuſtodit ſacra vaſa, veſtimenta eccleſiaſtica, luminaria, & omnino theſauros eccleſiaſticos. *cap. vnic. extr. de Offic. ſacriſt. & c. perlecto §. ad theſaurar.* 25. *diſt.*

Sacrium, Scytharum lingua ſuccinum dici credidit Xenocrates, referente Plin. *lib.* 37. *c.* 2.

Sacriuus,a,um, votiuus, quaſi conſecratus. Leg. Sal. *tit.* 2. 15. Si quis maialem ſacriuum, qui dicitur votiuus, furauerit, &c.

Sadalis, σαδαλίς, vrbs Ægypti. Gentile Sadalites, Steph.

Saddai, apud Hebræos vnum ex Dei nominibus.

Sadducæi, σαδδουκαῖοι, Iudæorum factio, qui Sadducæum quendam magiſtrum Legis ſequentes, neque reſurrectionem credebant, neque Angelos, neque ſpiritus eſſe.

Sadyates, σαδυάττης, filius Ardyos, filij Gygis, & auus Crœſi, teſte Herod. *lib. hiſt.* 1. poſt patrem regnauit in Lydia.

SÆPĔ, aduerbium, multis vicibus, frequenter, crebrò, à crebritate & denſitate ſepium dicitur recipitque diphtongum, vt differat a ſepe ablatiuo nominis ſepes. {פעמים *pehamim.* πολλάκις. GAL. *Souuent, ſouuentes-fois, pluſieurs fois.* ITAL. *Speſſo, ſouente.* GERM. Offt/ offtermaalen. HISP. *Muchas vezes.* ANGL. *Often tymes*} Terent. *in Heaut.* Non licet hominem eſſe ſæpe ita vt vult, ſi res non ſinit. Plaut *Moſtell. ſc.* 3 *a.* 1. Inſperata accidunt magis ſæpe, quam quæ ſperes. Idem *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Nauem ſæpe ſtrictam, ſæpe fixam, ſæpe excuſſam malleo. ¶ Aliquando ornatus cauſa iungitur nomen Numero & fit vna dictio Sæpenumero, Sæpe valde. Cic. Tironi ad *Tironem lib.* 16. *Epiſt.* Sum totos dies cum eo, noctiſque ſæpenumero partem. ¶ Huius compoſitum eſt Perſæpe, de quo ſupra ſuo loco.

Sæpicule diminutiuum a ſæpe: ſicut a ſæpiùs ſæpiuſculè, ſignificat teneritatem crebritatis. πολλάκις. Apul. Nam vt lacrymæ ſæpicule de gaudio prodeunt. Plaut. *in Caſin.* Sæpiculè peccas.

Sæpinum, σαίπινον Ptol. oppidum Samnitum, cuius incolæ dicuntur Sæpinates: quos Plin. collocat in quarta regione Italiæ.

Sætabis, fluuius apud Ptolemæum *lib.* 2. *cap.* 6. Auguſta Valeria alio nomine dicta, Setlanis olim, nunc Xatiua.

SÆVVS, ſa, um. Durus, horridus, crudelis. {אכזר *achzár* אכזרי *achzari* קשה *kaſſhèh* σκληρός, ὠμός. GAL. *Cruel, furieux, rigoureux.* ITAL. *Crudele, aſpro, duro.* GERM. Grauſam grim rauh/ vngeheurſam. HISP. *Cruel, aſpero, duro.* ANG. *Cruell fierce, outragious.*} Virg. 5. *Æneid.*

Quum ſæuo e ſcopulo multa vix arte reuulſus.

Idem 1. *Æneid.*

——ſæuæ memorem Iunonis ob iram.

Plaut. *Amph.* Sæuas belluas manſitaſſe. (loquitur de hominibus in lepos verſis.) Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Seruauit me ſæuis fluctibus. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.*

——Sæuis Iouis ignibus ictum.

¶ Quandoque ponitur pro forti, apud Virg. 1. *Æneid.*

Sæuus vbi Æacidæ telo iacet Hector.

¶ Quandoque pro irato. Idem *ibidem*, & ſæuum ambobus Achillem.

¶ Quandoque pro magno. Idem *de Ænea pio*, 12. *Æneid.*

——maternus ſæuus in armis.

¶ Quandoque pro potenti. Idem *lib.* 1. *Æneid.*

Non illi imperium pelagi ſæuúmque tridentem,
Sed mihi ſorte datum.

¶ Sæuior. Ouid. 13. *Metam.*

Virg. 3. *Æneid.*

Triſtius haud illis monſtrum nec ſæuior vlla
Peſtis & ira deûm Stygiis ſeſe extulit vndis.

¶ Sæuiſſimus. Ouid. 12. *Metam.*

Nam tibi ſæuorum ſæuiſſime Centaurorum Euryte, &c.

Liuius *lib.* 4. *bell. Maced.* Sæuiſſimo & violentiſſimo in ſuos tyranno. Virg. 2. *Æneid.*

——hic Iuno Scæas ſæuiſſima portas
Prima tenet.

Sæuĭtĕr aduerbium, Crudeliter. {σκληρῶς. GAL. *Cruellement.* ITAL. *Crudelmente.* GERM. Mit grimme/ ſcheutlich/ grauſamlich HISP. *Cruelmente.* ANG. *Cruellie*} Plaut. *in Pſeud ſc.* 1. *a.* 5. Magis cogito, ſæuiter blanditerne alloquar.

Sæuĭtĭă,æ, & Sæuitudo, nis, Crudelitas. {אכזריות *achzeryúth* פרך *perèch.* ὠμότης, σκληρότης. GALL. *Cruauté.* ITAL. *Crudelita.* GERM. Grauſamkeit/ grimme HISP. *Crueldad.* ANGL. *Crueltie fierceneſſe, outragiouſneſſe.*} Cicer. 2. *Offic.* Sed heris ſanè adhibenda ſæuitia in famulos, ſi aliter teneri non poſſunt. Plin. *lib* 6. *cap.* 17. Proxima inculta, ſæuitia gentium. Ouid. 6. *Metam.* quid enim mea tela relinqui, Sæuitiam, & vires iráſque animóſque minaces? Idem *Epiſt.* 7. Da breue ſæuitiæ ſpatium, pelagique tuæque. Tacit *lib.* 5. Quantumque ſæuitia gliſceret, miſeratio

tio acerbatur. Idem *lib.* 15. Italiam luxuria ſæuitiáque afflictauiſſet.

Sæuitas, atis. Gellius *in fine ſui operis.* At etiam quoſdam quorundam malè doctorum hominum ſæuitas & inuidentia irritatior. &c.

Sæuio, is, iui, & ſæuij, ſæuitum, Crudeliter in aliquem ago. { *ὠμόω, ἀγριαίνω, χαλεπαίνω.* GAL. *Eſtre cruel, vſer de cruauté.* ITAL. *Crudeleggiare, incrudelirſi.* GERM. Wüten vnd ſich ſeer ſtellen / grimmiglich etwas mit vmbgehen. HISP. *Encruelecerſe.* ANGL. *To be fierce, cruel and rigorous* } Pacuuius, Quid commerui, quid in me ſæuis pater? Liu. 7. *ab Vrbe*, In Tarquinienſes acerbe ſæuitum, multis mortalibus in acie cæſis. Idem *alibi*, Quum poſt victoriam quoque in hoſtem ſæuiret. ¶ Aliquando ſæuire, eſt fortiter, & ſtrenuè ſeſe gerere. Martialis,

Belliger inuictis quòd Mars tibi ſæuit in armis.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a* 5. An ſæuiendum eſt mihi (ſup. in vos, pedes.) ¶ Sæuire animis, pro vehementer iraſci. Virg. *lib.* 5. *Æneid.*

Tum pater Æneas procedere longiùs iras,
Et ſæuire animis Entellum haud paſſus acerbis.

¶ Huius compoſita ſunt, Conſæuio, Deſæuio, Exſæuio, & Obſæuio, de quibus ſuis locis.

Sāgă, æ, anus ſuperſtitioſa vel mulier incantatrix, venefica, quæ malis vetitiſque artibus cuiquam boni aliquid vel mali conciliat ita dicta à ſagiendo, propterea quòd multa ſcire velit, vt ait Cicer. 2. *de Diuin.* { מכשפה *mechaſchſchephâh. φαρμακεύτρια.* GALL. *Sorciere, deuineresſe, enchantereſſe.* ITAL. *Saga, incantatrice.* GERM. Ein hex / vnholdt / ein weib die mit zauberey vmbghât. HISP. *Muger que adeuina lo venidero, encantadora de palabras.* ANGL. *A witche.* } Horat. 1. *Carm.*

Quæ ſaga, quis te ſoluere Theſſalis
Magus venenis, quis poterit deus?

Vbi Acron, Saga dicta eſt venefica, quòd fatis agat, & ea eſt quæ carminibus, & herbis mala hominibus dicebatur vel arcere, vel impellere.

Sagæ, Scythiæ populi, iidem qui Sacæ, de quibus iam diximus. Autor Pomp. Mela *lib.* 3.

Sāgănă, Vas in quo aliquid teritur. { מדוכה *medhochâh* ? GALL. *Mortier.* ITAL. *Mortaio.* GERM. Ein morſel. HISP. *Mortero.* ANG. *A morter.* } Eſt & nomen veneficæ, apud Horat. *in Epod.* At expedita Sagana per totam domum Spargens Auernales aquas, Horret capillis, vt marinus aſperis Echinus, aut currens aper.

Sagaria, Sagarius, vide *Sagum.*

Săgăris, *Σαγάρις*, Ptolom. Fluuius eſt Aſiæ, qui ex Dyndimo Galatiæ monte naſcens, & per Phrygiam Bithyniamque derauoſo curſu delatus, tandem influit in Pontum Euxinum. Vide Ptol. *Tab.* 1. *Aſia.* Ouid. *Sagarim* effert per tertiam declinationem *lib.* 4. *de Ponto,*

Huc Lycus, huc Sagaris, Peneúſque, Hypaniſque, Crateſque,
Influit, & crebro vertice tortus Halys.

Săgăpēnum, *σαγάπηνον*. Succus eſt herbæ ferulaceæ, quæ in Media naſcitur, guſtu acri, odore medium quiddam inter laſer & galbanum referens. Officinæ vocant *Serapinum.*

Săgātus, vide *Sagum.*

SAGAX, icis, à ſagiendo, Perſpicax, odorus. { *ῥινηλάτης.* GAL. *Sagace, qui flaire bien le trac.* ITAL. *Sagace.* GER. Scharpfſchmeckend / geſpürig. HISP. *Ventor o ſabueſſo.* ANG. Witte, *that hath the ſenſes sharpe, that perceiueth quickely.* } Propriè enim canes ſagaces dicuntur, qui odoris ductu venatores ad ferarum cubilia perducunt. Cicer. 1. *de Diuin.* Sagire, acutè ſentire eſt: ex quo ſagaces dicti canes. ¶ Per tranſlationem tamen accipitur pro callido & ſolerti. { ערום *harûm* חריף *charîph* חכם *chachâm. ἀγχίνους* GALL. *Sage & prudent, caut & fin.* ITAL. *Deligente, acuto.* GER. Scharpfſinnig / geſcheid / klug der ein ding bald merckt vnd verſtehet. HISP. *Sabio, prudente, y aſtuto.* } Cic. 3. *de Leg.* Homo animal prouidum, ſagax, multiplex. Martial. *lib.* 12.

Excogitauit homo ſagax, & acutus.

Sagax ad Cic. *in Cat.* Quem tu videlicet & ad cuſtodiendum te diligentiſſimum, & ad ſuſpicandum ſagaciſſimũ, & ad vindicandũ fortiſſimum fore putaſti. Sagax in Plin. *lib.* 8. *c.* 57 *de muribus*, Quorum palatum in guſtu ſagaciſſimum, authores quodammodo intellexerint minor. Sagaciſſimus rerum naturæ, id eſt, peritiſſimus. Columell. *lib.* 1. *c.* 1. Nam qui ſe in hac ſcientia perfectum volet profiteri, ſit oportet rerum naturæ ſagaciſſimus.

Săgācitas, atis, Acuta illa ſentiendi vis in canibus & odoratu aliquid prehendendi. { *ῥινηλασία.* GALL. *Excellence de ſentiment, bon flairement.* ITAL. *Sagacità eccelenza di ſentimenti.* GERM. Scharpfſpürung. HISP. *Obra de bien ſacar el raſtro por olor.* ANGL. *A quickneſſe in ſmelling.* } Cic. 3. *Tuſcul.* Canum incredibilis ad inueſtigandum ſagacitas narium. ¶ Per tranſlationem tamen ſumitur pro aſtutia, ſeu calliditate. { ערמה *hormâh* מחכמה *chocmâh. ἀγχίνοια.* GALL. *Bon eſprit pour ſentir ce qu'il faut.* ITAL. *Bontà d'ingegno, quando vna preuede di ſubito qualche coſa futura.* GERM. Geſchwinde / geſcheidigkeit. HISP. *La aſtucia ò prudentia.* ANGL. *A sharpneſſe of witt.* } Cic. 4. *Verr.* Qua eſt iſte ſagacitate in his rebus.

Săgācĭtĕr, aduerbium, Aſtutè, prudenter, callidè. { *ἀγχίνως, ὀξέως, ἀγχιστρόφως.* GALL. *Sagement & finement.* ITAL. *Accortamente, ſagacemente.* GER. Geſcheidiglich / fürſichtiglich. HISP. *Aſtuta y prudentemente.* ANGL. *With quickneſſe of witt and ſenſes.* } Liu. 7. *belli Punic.* Ibi duo duces ſagaciter moti ſunt: alter ad inferendam, alter ad cauendam fraudem.

Săgdă, gemma porracei coloris, quam Chaldæi adhærentem nauibus habent. Inuenitur & in Samothracia eiuſdem nominis gemma nigra, ac ſine pondere, ligno ſimilis. Plin *lib.* vlt. *cap.* 10.

SAGENA, æ, { חרם *cherem. σαγήνη.* GALL. *Vn grand filé à prendre poiſſons.* ITAL. *Rete da peſcatore.* GER. Ein zuggarn der fiſcheren. HISP. *La red para peſcar.* ANGL. *A nett.* } Genus retis piſcatorij. Latini verriculum appellant. Manil. *lib* 5.

Excipitur vaſta circumuallata ſagena.

Sagenula, pro naui ponitur. Papias. Propriè eſt parua ſagena, deinde nauis hamiſcula, inſtar expanſæ ſagenæ, vt videtur. Et Græcis *σαγήνη* eſt nauis ſpecies.

[Sageſtre, (inquit Turnebus *lib.* 12. 16.) videtur eſſe operimentum craſſium, vt ſagorum erat craſſior pannus. Lucilius

Pocula ſi quæris, canteriis, ſeruus ſageſtre.

etſi *ſegeſtre*, hic qui legant non deſunt. Igitur ſegeſtris, e, foret ſago aſſimile.]

Sagibaro, videtur eſſe ſagus baro, i. ſapiens vir. Ital. aliter ſcribitur *ſachbaro*, quod ſonat, cauſatum vir. Et Gallice exponitur in Gloſſ. Lindebrogii ad ll. antiq. *homme de loys, ou de cauſes.* Item ſagibarones dicuntur quaſi ſenatores.

Sagienſis E. *ſeez* vel *-ais*]

SAGINA, æ, Cibus lautus, & ad ſaginandum aptus. { *σιτευτός.* GALL. *Graiſſe qu'on acquiert pour eſtre bien traité.* Item, *Volailles, ou autres beſtes engraiſſées pour manger.* ITAL. *Cibo da ingraſſare, ò graſſo nel corpo che viene per darſi buon tempo.* GERM. Ein maſtfutter / ein ſpeiſs die feiſt vnnd maſtig machet. HISP. *La gordura o ſayn de ſaenete.* ANGL. *Superfluous fatneſſe, crammyng feeding.*) Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1 Eſte, eſſeritè vos ſaginam cædite. *Ibid ſc.* 3. *a* 1. Eſtur, bibitur, Sagina plane eſt. Suet *in Calig. cap.* 27. Cum ad ſaginam ferarum muneri præparatarum carius pecudes compararentur ex noxiis laniandos adnotauit. Iuuen. *Sat.* 4.

———— genialis agatur
Iſte dies, propera ſtomachum laxare ſaginis.

¶ Sagina docendi, apud Quintil. *lib.* 10 *c.* 5. eſt dicendi vbertas. Quandoque etiam dicitur pinguedo ſuperuacua, cuiuſmodi auibus quibuſdam arte & fartura inducitur, & in hominibus quibuſdam nimio otio contrahitur. Iuſtinus *lib.* 10 Sublatis deinde armis in ſegnitiam lapſus, ſaginam corporis ex nimia luxuria, oculorúmque valetudinem contraxit. Quintil. *cap.* 141 *lib.* 2. Inani ſagina verum robur mentiri.] ¶ Saginam cædere Plaut. *in Moſtell.* 1. *c.* Eſte, eſſeritè vos, Saginam cedite. Accipi poſſet ſimpliciter pro diuidite, edendi cauſa, cibos, vnde pingueſcatis.

Sagina gladiatoria. Corn. Tacit. *lib.* 2. ſingulis ibi militibus Vitellius paratos cibos, vt gladiatoriam ſaginam, diuidebat. Quid id ſit expiscat Andreas Scholtus *obſeru* 1 *b. c.* 9. ſolebant gladiatores à lanistis ſaginari è certis ciborum diætis, non quæ valetudini, pauca continerent, ſed corporis corroborando reſponderent. Hinc Propertius *Sagina* nomine ludum gladiatorium intelligit,

Quæ dabit immunda venales fata ſagina.

Saginarius, *σιτευτός*. Onom. id eſt, altilis, ſaginatus.

Saginarius *σαγματοποιός*. Gloſſ. Cyr. Lege Sagmarius, qui ſagmata facit.]

Saginarium, ij, locus vbi ſaginantur altilia. { מרבק *marbêk. σιτευτήριον* GAL. *Le lieu où on engraiſſe les beſtes mues.* ITAL. *Luogo doue s'ingraſſano le beſtie.* GER. Ein meſtſtall / ein orth da man die thier meſtet. HISP. *Lugar do ſe engordan los animales.* ANG. *A feeding place, a coupe or ſtie, or franke.* } Varr *lib* 3. *c.* 10 *de re ruſt.* Pullos anſerum includunt in Saginario, ibique polentæ, & pollinem aqua madefactum dant cibum, ita vt perinde ſe ſaturent.

Săgino, as, ſagina impleo, pinguefacio. { האבוס *hêbhîs. σιτεύω.* GALL. *Engraiſſer vne beſte.* ITAL. *Ingraſſare vna beſtia.* GERM. Meſten / mol feiſt machen. HISP. *Cenar ò engordar animal.* ANG. *To mak fatt, to franke.* } Colum. *lib.* 6. *cap.* 38. Ea herba viridis nec tardè tamen arida fœni vice ſaginat iumenta, verùm modicè danda, ne nimio ſanguine ſtrangulentur pecora. Interdum ablatiuo iungitur, quum res qua quid ſaginatur, exprimitur: vt apud eundem *lib* 5. Formantur offæ quibus aues ſaginantur. Et ruſus *lib.* 6. *c.* 27. Hordeo ſaginandus equus.

Săgīnātus, a, um, participium, pinguis factus. { מרבק *σιτευτός.* GALL. *Engraiſſé.* ITAL. *Ingraſſato.* GER. Gemeſtet. HISP. *Cenado ò engordado.* ANG. *Made fatt, crammed.* } Propert *lib.* 4. *Eleg.* 1.

Parua ſaginati luſtrabant compita porci.

Săginatio, nis, verbale. { *σίτευσις.* GAL. *Engraiſſement.* ITAL. *Ingraſſamento de beſtie.* GERM. Meſtung. HISP. *La gordura.* ANG. *A making fatt.* } Plin. *lib.* 8. *c.* 51. Pingueſcunt ſexaginta diebus, ſed magis tridui media ſaginatione orſa.

SAGIO, is, iui, itum, propriè de canibus dicitur, qui odoris ductu ferarum veſtigia peruestigant: quanuis etiam per tranſlationem accipiatur pro eo quod eſt aliquid acutè & callidè præſentiſcere. { *ῥινηλατέω.* GAL. *Sentir & flairer excellemment.* ITAL. *Sentire & odorare perfettamente.* GER. Geſchwind erſchmecken / eilends mercken. HISP. *Sacar perfectamente el raſtro por olor.* ANGL. *To be quicke of ſent.* } Cicer. 1. *de Diuin.* Sagire enim, ſentire acutè eſt: ex quo ſagæ anus, quia multa ſcire volunt & ſagaces dicti canes. Is igitur qui antè ſagit, dicitur præſagire, id eſt, futura antè ſentire.

SAGITTA, genus teli quod arcu emittitur. { חץ *chets.* *τόξευμα, ὀϊστός.* GALL. *Vne fleſche, vn traict à tirer.* ITAL. *Saetta, freccia.* GER. Ein pfeil. HISP. *Saeta o tira à frecha.* ANG. *An arrow.* } Virg. 11. *Æneid.* Non ſecus ac neruo per nubem impulſa ſagitta. Tacit. *de Germanis*, Sola in ſagittis ſpes, quas inopia ferri oſſibus aſperant. Virg. 12. *Æneid.*

Dixit, & auratam volucrem Threiſſa ſagittam
Deprompſit pharetra.

Ouid. 3. *Triſt Eleg.* 10.

———— longeque volante ſagitta.

Horat. 3 *Carm Ode* 10.

Interim dum tu celeres ſagittas
Promis, hæc dentes acuit timendos.

Plaut. *Aul ſc.* 3 *a.* 2. Contige ſagittis fure, theſaurarios. Ouid. *Eleg* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Hoſtis equo pollens longéque volante ſagitta.

¶ Sagitta etiam à rei ruſticæ ſcriptoribus ſumitur pro nouiſſima ſurculi parte: ſiue quia longius receſſit à matre, & quaſi eminet, atque protruitur, ſeu quia cacumine attenuata, prædicti teli ſpeciem gerit. Vide Col. *lib.* 3. *c.* 17. ¶ Eſt & ſagitta, herba ex vluæ generibus de qua Plin. *lib.* 21. *c.* 17. ¶ Eſt & ſignum cæleſte, ſtellas habens quinque, quæ ferè in fine Capricorni cernuntur. Idem *lib.* 18 *c.* 26.

Săgittārĭus, a, um, quod ad ſagittas pertinet, ſiue idoneum vt ex eo fiant ſagittæ. { *τοξικός.* GALL. *Appartenant à fleſche.* ITAL. *Pertinente à freccia.* GERM. Zu pfeilen tüglich oder dienſtlich. HISP. *Pertenecíente a ſaeta.* ANGL. *Belonging to an arrowe.* } Plin *lib.* 16. *c.* 36. Suum genus ſagittario calamo eſt.

Săgittarius, qui ſagittas ex arcu emittit. { קשת רב *kaſchſchâth.* *τοξότης.*

ξότης. Gal. *Archer*. Ital. *Sagittario, baleſtriere, arciere*. Ger. Ein ſchuß. Hisp. *Frechero balleſtero, archero* Ang. *An archer*. } Cicer. *ad Att. lib.* 5. Magna tormentorum copia multis ſagittariis, magno labore, apparatu multis ſauciis ex noſtris, incolumi exercitu negotium confecimus. ¶ Eſt & Sagittarius, ſignum cæleſte, quem alij Centaurum Chironem arbitrantur, alij Crocum filium Eupheme nutricis Muſarum & habitaſſe in Parnaſſo cum Muſis, & venationi incubuiſſe & vſum eſſe ſagittis, & equo inſediſſe poſt mortem precibus Muſarum à Ioue inter aſtra relatum, & varia forma conſcriptum. Idibus Februarij veſpere occidit, ac vehementer hyemat, inquit Columella.

Sagittator, τοξότης. Gloſſ. vet. qui ſagittat.

Săgittĭfĕr, a, um, qui fert ſagittas. { ὀιστοφόρος. Gal. *Qui porte fleſches, archer* Ital. *Chi porta saette*. Germ. Der pfeil tregt. Hisp. *Coſa que tiene ò trahe ſaetas*. Angl. *That beareth arrowes à fletcher*. } vt, Geloni ſagittiferi. Virg. 8. *Æneid.*

Hic Lelegas, Caráſque, ſagittiferóſque Gelonos, *Finxerat.*
Sagittifera pharetra,

Stat. 1. *Achil.* Pecus ſagittifera. Claudian. *de hiſtrice*.

Săgittĭpŏtēns, Pro ſigno cæleſti, quem & Sagittarium dicimus. Cic. *in Arat.* Menſe Sagittipotens Solis quum ſuſtinet orbem.

Săgitto, as, Sagittas ex arcu emitto, Sagittam peto. τοξεύω. Iuſtinus *hiſtor. lib.* 41. *de Parthis*, Hos pari cura ac liberos ſuos habent, & equitare, & ſagittare magna induſtria docent.

Săgmă, atis, σάγμα, Græci ſcuti thecam ſignificat nam σάγος illi dicunt quem nos clypeum, aut ſcutum appellamus. Sunt & qui pro iumenti ſella, ſiue ſtrato accipi tradant, in qua ſignificatione & Veteris inſtrumenti interpres ſumpſiſſe videtur. { Angl. *A packſadle*. } *Leuitici c.* 15. vbi ſic legitur, ſagma ſuper quod ſederint, immundum erit. Vide *Sagmarius*.

Sagmarius, a, um, ad ſagma pertinens: ſagma ferens, ſarcinarius, ſellam, ſeu ſtratum ferens.

Sagmarius, σαγμάριος, νῶτος Suidæ, doſſuarium iumentum & ſarcinarium, quod fert impedimenta reſque neceſſarias. Iſidorus *Etymol. lib vlt. cap. de inſtrumentis equorum*, Sagma, quod corruptè vulgò *ſalma* dicitur, à ſtratu ſagorum vocatur: vnde & caballus ſagmarius: mula ſagmaria. vulgò *vn ſommier*. Apud Lampridium *in vita Heliogabali*, *equus ſagmarius* legend. non *ſagmarius*, qui pro equo ſtrato à nonnullis exponitur.

Sagmină, Romani herbam appellauere, quam Græci ἱεροβοτάνην, & περιστερεῶνα nominant, noſtri etiam verbenam, ſiue verbenacam, qua Pater patratus & Feciales, tam fœdera percuſſuri, quàm bellum denunciaturi ſolebant coronari. Feſtus, Sagmina vocantur verbenæ, id eſt, herbæ puræ, quia ex loco ſancto ſecabantur à Conſule, Prætoréve, legatis ad indicendum bellum, aut fœdus faciendum proficiſcentibus. Plin. *lib.* 22 *c.* 2. Quoniam non aliunde ſagmina in remediis publicis fuere, & in ſacris legationibus, quam verbenæ. Certè vtroque nomine idem ſignificatur, hoc eſt, gramen ex arca cum ſua terra euulſum. Hac ſemper & legati, quum ad hoſtes, clarigatumque mitterentur, vſi ſunt. Vide Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, & *lib.* 10. *bell. Pun.*

Sagmo, ſagmate onero.

‖ Sagona, Sagon, V. olim E. Corſicæ, ſub A. Piſano ‖

Săgră, fluuius eſt in ora Magnæ Græciæ, non procul à Crotone vrbe, apud quem Crotoniatæ à Locris maximo prælio fuerunt victi. Cicer. 3. *de natur. deor.* De Sagra Græcorum eſt vulgare prouerbium, qui quæ affirmabit, certiora eſſe dicunt, quàm quæ apud Sagram. Vulgò *Sagriano in Calabria*.

Sagrŭs, i, Italiæ fluuius, Pelignos diuidens à Ferentanis, & inter Amiternum & Ortium in mare influens. Autor Strab. *lib.* 5. ¶ Eſt & Sagrus Aſiæ mons, ex Armenia ad Medos, & Adiabenos pertingens, ſupra Parætacenem & Perſidem. Autor Plin *lib* 6. *c.* 27.

Săgum, i. { σάγος. ἰδίως χλαμύς, Plutarch Gall. *Vn ſaye ou ſayon. Vn Hoqueton*. Ital. *Saio, ſaglio, habito da guerra*. Germ. Ein kurtz kriegs kleid. Hisp. *El ſayal y albornoz*. Angl. *A caſſocke or cloke*. } Genus erat veſtis breuioris, qua tempore belli omnes Romanis vtebantur, exceptis viris Conſularibus: quemadmodum contrà, quum vrbs nullo bello premebatur, vtebantur togis. Vt enim toga pacis, ita ſagum erat indicium belli: vt non obſcurè colligi poteſt ex Cicer. 8. *Philipp.* Hinc Velleius, Vt ad ſaga iretur. ¶ Eſt & Sagum veſtis ſtragulæ genus, non diſſimilis cilicio. Suet. *in Othon* Ferebatur & vagari noctibus ſolitus atque inualidum quemque obuiorum, vel potulentum corripere, ac diſtento ſago impoſitum in ſublime iactare. In maſculino genere vſus eſt Afranius, Quod quadrati ſunt ſagi. Et Ennius in fœminino, Saga cœrulas Thetis purpureis gemmauit pampinus vuis. Soſipat. *lib.* 1. & Plin.

Săgŭlum, paruum ſagum, hoc eſt, veſtis genus, quod armis ſuperinduci ſolet. { χλαμύδιον. Gal. *Petit ſayon*. Ital. *Picciolo ſaglio*. Germ. Ein vberkleid / ein kleid ſo man vber den harniſch anlegt. Hisp. *Pequeño ſayal*. Angl. *A litle caſſocke or cloke*. Virg. *lib* 8. Virgatis lucent ſagulis. Liuius *lib.* 1. *bell. Punic.* Multi ſæpè militari ſagulo opertum, humi iacentem inter cuſtodias, ſtationeſque militum conſpexerunt. Suet *in Aug c* 26. Sagulo reiecto, capulum gladij oſtendens, &c.

‖ Sagus, maſcul. idem quod *ſagum*. ſaga, æ idem quod *Sagum*. ‖

Săgŭlatŭs, adiectiu. Sagulo indutus Suet *in Vitell c.* 11. Vrbem denique ad claſſicum introiit paludatus, ferróque ſuccinctus inter ſigna atque vexilla ſagulatis comitibus, ac detectis commilitonum armis.

Săgārĭă, æ. Exercitium vendendi ſaga. { σαγοπωλία. Gall. *Marchandiſe de ſayes*. Ital. *Mercantia de ſagli*. Germ. Feilhabung oder verkauffung kurtzer kriegs kleideren. Hisp. *Mercaduria de ſayales* Ang *Merchādiſe or ſelling of caſſockes*. } quemadmodū Lintearia, linteorum mercatura. Vlp. *de trib. act.* Duas negotiationes exercebat puer, ſagariam, & lintea riam.

Sagaris, σάγαρις, ſecuris quædam Amazonum geſtamen.

Sagarius, a, um, ad ſaga pertinens.

Săgārĭŭs, ij, qui ex ſagorum negociatione quæſtum facit. { σαγοπώλης. Gall. *Vendeur de ſayes & hocquetons*. Ital *Chi vende ſagli* Ger. Ein kramer oder verkauffer der harniſch kleidern Hisp. *El que haze ò vende ſayal*. Ang *A ſeller of caſſockes*. }

‖ Sagarus, qui munus theatrale exercet. Lipſ ‖

Săgātŭs, a, um, qui ſago indutus eſt. { χλαμυδοφόρος. Gal. *Qui eſt veſtu d'vn ſaye* Ital. *Veſtito di ſaglio*. Germ. Der kriegs kleid oder kriegs ſchopen anhat / mit einem prāgeden bekleidet. Hisp. *Veſtido de ſayal* Ang *Cladde with a caſſocke or clocke*. } Suet. *in Cæſare*, Duobus tricliniis, vno quo ſagati palliative, altero quo togati cum illuſtrioribus prouinciarum diſcumberent. Mart *lib* 6. Vis te purpureum Marce ſagatus amem?

‖ Sagetere, operimentum craſſum, vt ſagorum, craſſior pannus. Turn. ‖

Săguntus, { Σάγουντος. Muruedre / oder Mouiendro. } Hiſpaniæ ciuitas vltra Iberum fluuiū à Zacinthiis cōdita. Strab *lib.* 3. Saguntus (inquit) occurrit à Zacynthiis condita, quam Annibal contra populi Romani fœdera diruens, belli Punici ſecundi ſuſcitauit incendium. Huius vrbis ſitum eleganter deſcribit *lib.* 1. Silius Meminit cladis *lib.* 1 *decad.* 3. Liu.

Săguntīnus, a, um, σαγουντῖνος, vt, Vaſa Saguntina, quæ maximè commendantur. Martial.

Sine Saguntino pocula facta luto.

Saguntina fames in prouerbium abiit Nam Saguntini, Pœnorum obſidione famē que eò redacti ſunt, vt extructo in foro igni, quicquid erat pretioſarum rerum in eum conijcerent: ac poſtremò ſeque ſuóſque liberos eodem præcipitarent, ne venirent in hoſtium manus. Auſonius,

Iam iam Peruſina, iam Saguntina fame
Lucaniacum liberet.

‖ Saiga. In ll. Alemann *tit.* 6 *l.* 3. Saiga & quarta pars tremiſſis, h. e denarius vnus: duæ ſagæ duo denarij dicuntur, Tremiſſus eſt tertia pars ſolidi, & ſunt denarij quatuor.

Sajo. In leg. VViſigotth. *lib.* 2. *tit.* 1. *l.* 17. Nullus in territorio non ſibi commiſſo, vel vbi ille iudicandi poteſtatem nullam habet omnino commiſſam, quemcunque præſumat per iuſſionem, aut ſajonem diſtringere. Gloſſ. A. L. Sajo pœnator, tortor.

Sajorum ciuitas *Sais, Seez*, V. E. Normanniæ, ſub A. Rothomagenſi, nunc Sagienſis. id vide. ‖

Săis, *ios*, vrbs eſt Ægypti, iuxta vnum ex oſtijs Nili, quod ab ea Saiticum dictum eſt.

Sāītēs, vel Saita, æ, *mas*. gentile Cicer 3. *de nat. deor.* Secunda Minerua orta Nilo, quam Ægyptij Saitæ colunt.

Săl, is, per metatheſin à Græco deducitur, quod eſt ἅλς: éſtque illud quo vtimur in condiendis cibis. Declinatur vtroque numero. In plurali tamen tantùm maſculini eſt generis, quum in ſingulari etiam neutrum admittat. { מלח *melách*. Gal. *Du ſel*. Ital. *Sale*. Germ Saltz. Hisp. *Sal*. Angl *Salt*. } Cato, Ex ſale qui apud Carthaginienſes fit. Saluſt. *in Iugurtha*. Neque ſalem, neque alia gulæ irritamenta. Colum. Carnem ſalibus aſperſam. Paul. Iuriſconſultus. Cotem ferro ſubigendam, neceſſaria quoque hoſtibus venundari, vt ferrum, & frumentum, & ſales, non ſine capitis periculo licet. Colum *lib.* 12. *cap.* 53. Deinde in ſeriam ſubſternitur ſal coctum, ſed modicè infractum Dicatur etiam Sale neutro genere, ſecundùm Priſcianum pro mari. Enn. *lib.* 14. *Annalium*, Cæruleum ſpumat ſale conferta rate pulſum. ¶ Aliquando ſal ponitur pro ſapientia, in qua ſignificatione maſculino tantum genere proferri conſueuit. Terent. *in Eunuch.* Qui habet ſalem qui in te eſt. Vbi Donatus, Sal neutraliter, condimentum: maſculinum, pro ſapientia. Hæc diſtinctio fallit. Sal enim pro condimento dixit optimus Latinæ linguæ autor. Plaut *in Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Hic apud me nunquam delingues ſalem. ¶ Sale & cumino veſci, prouerb in parcos, autore Plu. *in Opuſc* ¶ Sal & panis, ſimplex victus. ¶ Aliquando pro vrbanitate, ioco, & ridiculo, dictis ad riſum, vel delectationem compoſitis, idque tam ſingulari quàm plurali numero, ἀστεϊσμός, εὐτραπελία. Catul. *Epigr.* 81 *de Quintia*,

Nulla eſt in tanto corpore mica ſalis.

hoc eſt, nihil venuſtum, nihil facetum, vel nihil pulchrum, ſiue nihil pulchritudinis: ita enim Plutarch, *cap. extremo lib.* 5. συμποσιακῶν. Salſam & acrem pulchritudinem ἁλμυρὸν κάλλος. Victor. Cicer. *de Clar. Orat.* P. Scipio omnes ſale & facetiis ſuperabat. Lucanus, Non ſoluti luſere ſales. Quint. *lib.* 6. Salſum (inquit) in conſuetudine pro ridiculo tantum accipimus: natura non vtique hoc eſt, quanquam & ridicula oporteat eſſe ſalſa. Sales etiam periculoſi placent Ægyptiis. Senec. *c.* 17. *de conſ. ad Helu.* Nam ſicut ſal ſuauitatem quandam cum mordacitate habet, ita etiam vrbanorum ioca. Sales enim, Ciceronis ſententia, ſunt ipſa ridicula, quæ neceſſariò ſalſa oporteat eſſe. Nam ſalſum erit quod non erit inſulſum, velut quoddam oris condimentum, quod ſentitur latente iudicio, & veluti palatum excitat. Salis etiam nomine frugalem victum innui paſſim ex poetis licet cognoſcere. Horat. *in Sermonibus*,

Modò mihi ſi menſa tripes & concha ſalis puri

Idem *in Odiſ.*

Viuitur paruo bene, cui paternum
Splendet in menſa tenui ſalinum

¶ Quandoque ſal pro mari ponitur, quemadmodum & ἅλς fœmininum apud Græcos: quia ſalſum eſt, & ex ipſius aqua ſal elicitur. Virg. 1. *Æneid.*

——Et ſpumas ſalis ære ruebant.

¶ Sales maſculini generis religionis cauſſa dicuntur, Diomed. *lib.* 1.

Sălārĭŭs, ij, ſubſtantiuum, qui ſal, vel ſalſamenta vendit. { ταριχοπώλης. Gal. *Qui vent du ſel ou dela ſaline, ſaunier*. Ital. *Chi vende ſale ò ſalumi*. Germ. Ein verkäuffer deß ſaltz oder geſaltzner dingen / gremplet. Hisp *El que vende ſal ò coſas ſaladas*. Angl. *That ſelleth ſalt*. } Mart. *lib.* 1. Quod viles pueri ſalariorum.

Sălārĭŭs, a, um, adiectiuum, quod ad ſal pertinet { ὁ τῆς ἁλός Gal. *Appartenant à ſel* Ital. *Pertinente à ſale*. Germ. Das zu dem ſaltz gehört. Hisp. *Pertenecciente à ſal* Ang. *Perteaning to ſalt*. } Liu. *lib* 9 *bell Pun.* Vectigal etiam nouum ex ſalaria annona ſtatuerunt.

Sălārĭum, ij, ſubſtantiuum, dicitur ſtipendium, vel merces quam quis pro opera perſoluit. { שכר *ſachár*. Gal. *Salaire, loyer qu'on reçoit de ſon labeur*. Ital. *Salario paga, mercede*. Germ. Die beſoldung. ſtdlon Hisp. *El ſalario ò acoſtamiento del ſeñor*. Angl *Wage payed to hired folkes*. } Plin *lib.* 31. *c.* 7 Sal honoribus etiam militiæque interponitur, ſalariis inde dictis, magna apud antiquos autoritate. Vopiſcus *in Aureliano* Nam illi Romam venienti ſalaria ſui ordinis ſunt decreta. vbi annonam

nam recenſet. erat enim ducum ſalarium, ideóque à Græcis σιτηρέσιον vocatur, & a recentioribus ἀννώνα. ¶ Salarium non ſolum de anonna, ſed & de commodis ſtipendiiſque. Plin. Nec pudet Tribunorum militarium ſalariis emere Quod Iuuenalis dixit,

———alter enim quantum in legione tribuni
Accipiunt, donat Caluinæ, vel Catienæ.

Cornutus *in Perſium* ſcribit, ſalarium victum eſſe vnius diei, atque hoc valde congruit cum verbis Plinii: victus enim quotidianus tam eſt neceſſarius quam ſal. Suet. *in Tiber. c.* 46. Comites nunquam ſalario, cibariis tantùm ſuſtentauit. Idem *in Neron. c.* 10. Salaria dare Senatoribus.

Sălărĭārĭŭs, ij, cui ſalarium ſoluitur. Vlp. 10. § 8. D. *mandat* Niſi ſi ſalariarius fuit, & hoc conuenit, vt ſumptus de ſuo faceret, hoc eſt, de ſalario. Hotoman.

Salſo, ſale condio. Item condio mortuum.

Salſus, a, um, quod ſalis ſaporem habet, ſiue quod ſale conditum eſt. { ἁλμυρός. GAL. Salé. ITAL. *Salato.* GER. Geſaltzen. HISP. *Salado.* ANG. *Salted.* } Plaut. *in Rud.* Itaque alium prodiſperauit nobis ſalſis poculis. Horat. *Epod.* 16.

Ametque ſalſa leuis hircus æquora.

Lucret *lib.* 1.

Et lacrymis ſalſis humectant ora, genáſque.

Virg *lib.* 2. *Æneid*

———ſalſúſque per artus
Sudor iit.

Idem 5. *Æneid.*

Et ſalſos reddunt reuomentem pectore fluctus.

Mola ſalſa, vide. *Mola.* ¶ Per tranſlationem ſalſus dicitur pro faceto & vrbano. Quint. *lib.* 6 *cap.* 3. Ridiculum dictum plerumque ſalſum eſt. Cicer. *ad Papyr. lib.* 9. Accedunt non Attici, ſed ſalſiores quam illi Atticorum Romani veteres atque vrbani ſales.

Salsē, aduerbium, facete, & vrbanè, & cum quadam mordacitate. { ἁλμυρῶς, ἀστείως, ... GAL. *En picquant, en mordant, en rencontrant.* ITAL. *Piaceuolmente, con gratia.* GER. Schimpflich/mitt räſſen poſſen oder ſchimpffreden. HISP. *Donoſamente, con donayres* ANG. *Merilie, tauntinglie.* } Cicer. 2 *de Orat.* Valdè hæc ridentur, & hercle omnia, quæ a prudentibus quaſi per diſſimulationem non intelligendi ſubabſurdè, ſalſeque dicuntur Idem *eodem lib.* Quod eſt hominibus facetis & dicacibus difficillimum, habere hominum rationem, & temporum: & ea quæ occurrunt, quum ſalſiſſimè dici poſſunt, tenere. Quint. *lib.* 6. *cap.* 4. Sed repetam neceſſe eſt infinitas eſſe ſpecies, tam ſalsè dicendi, quam ſeuerè, quas præſtat perſona, locus, tempus, caſus denique, qui eſt maximè varius.

Sălſāmĕntum, i, quod eſt ex ſale compoſitum, ſiue quod eſt ſale conditum ad diuturnum vſum ciborum { τάριχος. GAL. *Toute ſalure, ou choſe ſalee, ſoit chair, ſoit poiſſon.* ITAL. *Salame, ſalſamento,* GERM. Allerley eingeſaltzne ſpeyß/es ſeye fiſch/fleiſch/&c. HISP. *Salſas de coſas ſaladas* ANGL. *Made of ſalt, or any thing that is ſalted* } vt piſces ſalſi, & lardum, quæ & per ſyncopem ſalſamenta dici poſſunt. Terent. *in Adelph.* — ſalſamenta hæc Stephanio Fac macerentur pulcrè.

Sălſāmĕntārĭŭs, qui ſalſamenta vel facit, vel vendit, qui & ſalarius. { ταριχοπώλης. GALL. *Vendeur de ſalines, chaircuitier.* ITAL *Luganegaro, p̃ ſcarnolo.* GER. Ein einſaltzer/ der allerley eingeſaltzene ſpeis verkaufft. HISP *El que vende ſaladura.* ANGL. *A ſalter or that ſelleth any ſalt thing* } Autor ad Heren. *lib.* 4. Vt ſi ſalſamentarij filio dicas, Quieſce tu cuius pater cubito ſe emungere ſolebat.

Sălſāmĕntārĭŭs, a, um, quod ad ſalſamenta pertinet. { ταριχευτικός. GAL. *Appartenant à ſalures & ſauſſes.* ITAL. *Pertinente à ſalame & ſalſamento* GERM. Das zu dem einſaltzen dienſtlich iſt. HISP. *Pertenecienté à ſalſa de coſas ſaladas.* ANG. *Veſſelles to ſalt in, or any thing belonging to ſalting.* } Plin. *lib.* 31. Quin & teſtis cadi ſalſamentarii tuſis cum axungia vetere, mirum in modum prodeſt. Colum. *lib.* 2. *cap.* 10. Ita rurſus in ſole ſiccata, & mox refrigerata recondatur. ſi maior eſt modus in horreo: ſi minor, in vaſis oleariis, & ſalſamentariis.

Salſicia, fartum inteſtinum ſalſum.

Sălſūră, æ, Salſamentum. { ταριχεία. GALL. *Salure.* ITAL *Salame.* GERM. Eingeſaltzene ſpeiß HISP. *Saladura.* ANGL. *Salting or powdring.* } Col. *lib.* 8. *c.* 17. Nulla tamen æquè, quàm prædictæ ſalſuræ pabula, commodè dantur.

Sălſēdo, inis ipſe ſalis ſapor, ἅλμη.

Sălīnă, locus in quo ſal aut effoditur, aut ex aqua marina paratur. { ἁλοπήγιον, ... GALL. *Saline.* ITAL. *Salina.* GERM. Ein ſaltzgrub/oder ein orth da man auß waſſer ſaltz ſeudet/ ſaltzhütten. HISP. *Las ſalinas donde ſe haze la ſal.* ANGL. *A place where ſalt is made.* } Plin. *lib.* 31. Fit ſal vulgaris, pluriműſque in ſalinis effuſo mari, non ſine aquæ dulcis riuis, ſed imbre maximè iuuante. Cic. *ad Att. lib.* 5. Deſtrue ſalinatum plane rogo. Idem *pro lege Manil.* Quum publicani familias maximas, quas in ſalinis habent, quas in agris, quas in portubus atq; cuſtodiis, magno periculo ſe habere arbitrentur.

Sălīnātŏr, is, vide ante verbum *Salio* infrà.

Sălīnum, i, vaſculum in quo ſal reponitur tum ad menſæ vſum, tum ad ſacrificia paratum. { ἁλοδοχεῖον. GALL *Saliere.* ITAL. *Salino, ſaliera.* GER. Ein ſaltzfaß. HISP. *El ſalero, vaſo donde ſe pone la ſal.* ANG. *A ſalt cellar, or ſalt fatt to ſett ſalt on the table.* } In eo enim cum ſale diis primitiæ offerebantur. Perſius *Satyr.* 3.

———purum & ſine labe ſalinum.

Idem *Satyr.* 5.

Vare regustatum digito terebrare ſalinum
Contentus perages.

¶ Ponitur tamen pro quocunque vaſe fictili menſæ pauperis. Horat. *lib.* 2. *Carm.*

Viuitur paruo bene, cui paternum
Splendet in menſa tenue ſalinum.

Sălillum, i, diminutiuum, paruum ſalinum. { τὸ μικρὸν ... ἁλοδοχεῖον. GALL. *Vne petite ſaliere.* ITAL. *Salinetto.* GERM. Ein ſaltzfäßlin/ ſaltzbüchßlein. HISP. *Pequeño ſalero.* ANGL. *A litle ſalt, fat or ſalt cellar.* } Plaut. *in Trinū.* vtrum nos homunculi, Salillum animæ, quæ quum extemplo amiſimus, æquè mendicus, Atque ille opulentiſſimus cenſetur ad Acherontem mortuus.

Sălĭo, is, quartæ coniugationis & prima correpta, Sale condio { מלח *maláach.* ἁλίζω. GALL *Saler.* ITAL. *Salare.* GERM. Saltzen. HISP. *Salar.* ANGL. *To ſalt* } Tibul

Farre pio placat & ſaliente ſale.

Huius præteritum ſalitum, ſupinum ſalitum. Vnde ſalitus, & ſaliturus Celſus *lib.* 2. *cap* 18. Item piſces omnes qui ſalem non patiuntur, ſolidive ſaliuntur. Legitur etiam pro eodem ſallio duplici ll. Corn. Seuerus, Ad quem ſalliti pocuſiones offerebantur.

Sallo, is, per duplex ll, tertiæ coniugationis, ſalli, ſalſum, Salio, ſale condio. { מלח *maláach* ἁλίζειν. GAL. *Saler.* ITAL. *Salare.* GERM. Saltzen. HISP. *Salar* ANG. *To ſalt.* } Lucilius *lib.* 4.

Sallere muranas & frigidaria terra.

¶ Participio paſſiuæ ſignificationis in dus, vſus eſt Colum. *lib.* 7. *cap* 7. quum inquit, Quòd ſi ea res ægritudinem non depellit, vendenda ſunt corpora: vel ſi neque id contingere poteſt, ferro necanda ſallendáque.

Sălĭtor, is, qui ſalis tributum colligit. Cic. *ad Att. lib.* 4. Confecta Britannia, obſidibus acceptis, multa præda, imperata tamen pecunia data ſalitoribus Britanniæ. Vbi interpres, Salitoribus præfectis, quos iuriſperiti Muriiegulos appellant, relictis a Cæſare in Britannia, qui ſalum ſcrutarentur, margaritáſque Britannicas. Quidam codices habent, non ſalitoribus, ſed data à littoribus.

Sălītūră, æ, actus ſaliendi, hoc eſt, ſale condiendi. ἅλισις. GALL *Quand on ſale.* ITAL. *Eſſo ſalare.* GER. Einſaltzung/das ſaltzen HISP. *Obra de ſalar.* ANG. *Salting when one ſalteth.* } Colum. *lib.* 2. *cap.* 22 Poſt ſalituram muſti cochlear cumulatum.

Sălſĭlago, inis, Salſugo. { ἅλμη. GALL. *Saumure, ſalure, liqueur, ſalee.* ITAL. *Liquore ſalata, ſalamora.* GERM. Saltzbrühe ſaltzlab. HISP. *Sudor dela coſa ſalada, ſalmuera.* ANGL. *Salt liquour, brine* } Plin. *lib.* 20. *c.* 12. Natura ciceris eſt gignentem ſalſilagine, ideo ſolum vrit. Idem *lib.* 31. *cap* 7. Præter hoc etiamnum appellatur in ſalinis ſalſugo, ab aliis ſalſilago.

Sălſĭtūdo, inis, Humor ſaporem ſalis referens. { ἅλμη. GALL. *Liqueur ſalee, ſalure, ſaumure.* ITAL. *Liquore ſalata, ſalamora.* GERM. Ein räſſe oder geſaltzne feuchte. HISP. *Sudor de coſa ſalada, ſalmuera.* ANGL. *Salt liquour, brine* } Plin. *lib.* 20. *cap.* 14. Salſitudines corporis, ſi cum vino tradatur, minuit.

Sălſūgo, inis, quiuis humor ſalſus: cuiuſmodi in ſalinis eſt aqua ſalſa, ex qua ſal conficitur { ἅλμη. GALL. *Liqueur ſalée, ſaumure* ITAL. *Liquor ſalata, ſalamora* GERM Saltzwaſſer/ſaltzlab/ſaltzbrüye. HISP *Sudor de coſa ſalada, ſalmuera.* ANGL *Any ſalt liquour or brine.* } Plin. *lib.* 31 *c.* 7. Præter hoc etiamnum appellatur in ſalinis ſalſugo, ab aliis ſalſilago, tota liquida marina aqua ſalſior vt diſtans.

[Sala, atrium, domus. GER. Saal. ab aula, aut αὐλή.]

Sălă, σάλας, nomen fluuij in Germania, vt Strab. *lib.* 7 ſcribit: inter quem & Rhenum Druſus Auguſti priuignus domitis iam hoſtibus victor oppetiit. ¶ Eſt item Sala Mauritaniæ oppidum, ad occidentem, impoſitum fluuio eiuſdem nominis. Autor Plin. 5. *c.* 1.

Salacia, Saturni vxor. Gell. *c.* 21 *lib.* 13.

Salacia (inquit Feſtus) antiqui dicebant Deam aquæ, quam putabāt ſalum ciere, hoc eſt, mare mouere. { Die waſſergöttin vnd fraw Neptuni } Quo vocabulo Poetæ pro aqua vſi ſunt. Pacuuius, Hinc ſaeuitiam Salaciæ fugimus Hæc Feſtus.

Salaconia. σαλακωνία. Vox Græca eſt iactantiam ſignificans cum vanitate & ſuperbia coniunctam. Quidam & mollitiem interpretantur.

Salacones, σαλάκωνες, dicuntur homines iactabundi, qui quum Iro pauperiores ſint, Crœſos tamen quoſdam ſe eſſe ſimulant: quámque Sardanapalo ſint effœminatiores, fortitudinis tamen opinionem captant. Cicer. *M. Fabio Gallo,* Cognoſti meam cauſam, & iſtius Salaconis iniquitatem Suidas hanc ſignificationem fluxiſſe exiſtimat à Salacone quodam, eiuſmodi, quales iam depinximus, moribus prædito

Sălămandră. { σαλαμάνδρα. GALL. *Salamandre* ITAL. *Salamandra.* GERM. Salamandra iſt ein art der molen. HISP. *Salamanqueſa.* ANGL. *A crekot.* } Animal lacerti figura, ſtellatum, nunquam niſi magnis imbribus prouenieus, & æſtate deficiens: cuius tantus rigor eſt, vt ignem nulla ſui læſione tactu extinguat, non alıter quàm glacies Autor Plin. *lib.* 10. *cap* 67. Et licèt venenatiſſimus ſit (nam ſi arbori irrepſerit, omnia poma veneno inficit, & eos, qui ederint, interimit: idem facit ſi in puteum cadat) a ſuibus tamen ſine nocumento manditur.

Salambriae, σαλαμβρία. Ciuitas eſt Cappadociæ, in Gardaucrotæ præfectura Ptolem. *lib.* 5. *cap.* 6.

Sălămis, ſiue Salamin, σαλαμίς, genitiuo Salaminis penult. product. vel Salamina, Salaminæ. Inſula eſt in Sinu Saronico, contra Atticam, vrbem habens eiuſdem nominis, in qua Telamon regnauit, Aiacis & Teucri pater. { Ein Inſel im Euboiſchen meer gegen Athen gelägen/heiſt jetz Coluri. } Verùm quum Teucer capta iam Troia, in patriam rediret, indignatus Telamon quòd Aiacis mortem (qui inimicorum iniuriis exagitatus, & in furorem conuerſus, ſibi necem intulerat,) non vindicaſſet, eum Salamine expulit. Excluſus itaque è patria Teucer, in Cyprum nauigauit. vbi nouam vrbem condidit, quam & ipſam relictæ vrbis deſiderio, Salaminem appellauit. Hanc hodie *Conſtantiam* appellant.

Sălămĭnĭus, σαλαμίνιος, nomen gentile à Salamine vrbe deductum. Cicer. *pro Archia*, Homerum Colophonij ciuem eſſe dicunt ſuum, Chij ſuum vendicant, Salaminij repetunt, Smyrnæi verò ſuum eſſe confirmant.

Sălămĭnĭus, a, um, poſſeſſiuum: vt. Salaminium trophæum, apud Cicer. *in Tuſcul* Plutarchus *in vita Periclis*, nauim robuſtam & in qua velut in triariis vltimum ſit præſidium, Salaminiam appellat Celebratur enim vel in primis nauale bellum aduerſus Xerxem geſtum apud Salaminem. ¶ Salaminiacus, aliud poſſeſſiuum Lucan. *lib.* 5.

Vt Salaminiacum meminit mare.

Salanea. σαλαγέα, mons altiſſimus, mari imminens, inter Britanniam &

Hyberniam: à Salanga Bartulani primi habitatoris Hyberniæ filio dictus. Hodie *Mons D. Dominici* appellatur, a monaſterio a Diuo Dominico ibi extructo.

Salapia, vrbs eſt Apuliæ Daunorum, meretricio Annibalis amore nobilitata, vt ſcribit Plin. *lib.* 3. *c.* 11.

‖ Sala pitta, [illegible]. Gloſſ. Philox. Id autem eſt ictus qui fit virgâ, quæ [illegible]. Gl. Cyr. [illegible] expalmo, alapo. Scaliger in catalecta, cùm explicaſſet vocem *Salaputium*, Aliud verò, inquit, eſt, *Salapitta* in veteri Gloſſario, quam vocem ego in Arnobio offendi, ſed valde diſſimulatam. ‖

Sălăpūtĭŭs à ſale. & puſio compoſitum nomen. Puſus enim, ſiue Puſio, apud Latinos dicitur puer. Quo nomine dictus eſt Caluus, Catulli familiaris, tanquam puer, ob ſtaturam puerilem: plenus ſalis, & oratoriæ mordacitatis.

Salar, piſcis quidam Auſonius *in Moſella,*

Purpureiſque ſalar ſtellatus tergora guttis.

Sălārĭă viă, ea dicta eſt quæ ex Vrbe per Anienis pontem ducebat in Sabinos. Nam per eam Sabini ſal a mari deferebant. Plin. *lib.* 31. *c.* 7. Sicut apparet ex nomine Salariæ viæ, quoniam illa ſal in Sabinos portari conſueuerat. Varr. *lib.* 3. *de re ruſtic. c.* 2. Noſti materteræ meæ fundum in Sabinis, qui eſt ad quartum & vigeſimum lapidem via Salaria à Roma. Suet. *in Neron. c.* 48.

Salarium, vide *Sal.*

Salaria, V. olim E. Hiſpaniæ Tarraconenſis, prope Cazorlam. Eſt & alia Salaria in Oretanis. ‖

Sălăſsĭī, apud Ptol. *lib.* 3. Populi ſunt ſub Inſubribus. Salaſſi Suet. dicuntur *in vita Auguſt. c.* 21. Hodie Marchia Salutiæ. GALL. *Marquiſat de Saluſſe.*

Sălāx, acis, Propenſus in venerem, multa libidine pruriens: à ſaliendo (vt quidam volunt) hoc eſt ab arrigendo. Aut certè ab eo quod ex humore ſalſo cietur libido. Vnde Venus fingitur è mari orta. {[illegible] *bagbet* [illegible]. GAL. *Fort enclin à ſaillir & paillarder, luxurieux.* ITAL. *Salace, luſſurioſo.* GERM. Geil/unkeuſch / oder zu unkeuſchheit geneigt. HISP. *Luxurioſo.* ANGL. *Cockish, lecherous or luſtie.* } Colum. *lib.* 7. *cap.* 9. Maximéque quod ad rem pertinet, quàm ſalaciſſimos oportet eſſe mares, qui & annicula ætate commodè progenerant. Galli ſalaces. Varr. 3. *de re ruſt.* Nymphæ ſalaces. Ouid. 4. *Faſt.* Aries ſalax, *ibidem.* ¶ Salaces cibi, venerem cientes: vt erucæ, & bulbi, Ouid. 2. *de rem. amor*

Nec minus erucas aptum eſt vitare ſalaces.

Et quicquid Veneri corpora noſtra parat.

Sălācĭtas, atis, id eſt, laſciuia & propenſio in venerem. {[illegible] *Ragbhâb.* [illegible] GALL. *Haſtiueté à paillardiſe, inclination à paillarder, luxure.* ITAL. *Luſſuria.* GER. Geilheit/neigung zur unkeuſchheit / der geilheit. HISP. *La luxuria.* ANGL. *Lecherie or vnchaſtneſſe.* } Plin. *lib.* 10. *cap.* 36. Paſſeri minimum vitæ cui ſalacitas par.

Sălde, colonia, Mauritaniæ Cæſarienſis vrbs, apud Plin. *lib.* 5. *c.* 2. & Ptol. *lib.* 4. *c.* 8. Creditur eſſe ea quam vulgò *Algeriam* vocant, regnum Ariadeni Barbaroſſæ, Turcicæ claſſis præfecti.

SALEBRÆ, ſunt loca inæqualia, & aſpera, & prærupta: ita dicta quòd vix ſine ſaltu præteriri poſſunt. [illegible]. GAL. *Lieux mal vnis, hauts & bas, qu'à grand peine on peut paſſer ſans ſauter.* ITAL. *Luogi male vniti per e. quali à fatica ſi puo andare ſenſa ſaltare.* GER. Rauche/enche / ungebahnete und ſchrofechtige ort. ANGL. *Places that are not plaines going up and downe, which can not be paſſed but leaping.* } Propert. *lib* 3. *Eleg.* 16.

Luna miniſtrat iter: demonſtrant aſtra ſalebras.

Per tranſlationem accipitur pro quauis aſperitate, ſiue difficultate. Martial. *lib.* 12.

Carmina nulla probas, molli quæ limite currunt,

Sed quæ per ſalebras altaque ſaxa cadunt.

Cicer. *de Orat.* Alter enim, quaſi ſedatus amnis, ſine vllis ſalebris fluit. Idem 1. *de finibus* Hic ſi definire, ſi diuidere potuiſſet, ſi loquendi vim, ſi denique conſuetudinem verborum teneret, nunquam in tantas ſalebras incidiſſet. ¶ Triſtitiæ ſalebra, ſingulari numero dixit Valer. Max. *lib.* 6. Legitur & apud Cicer. 5. *de finib.* Salebra numero etiam ſingulari, vbi ſic ait, Hæret in ſalebra: cupit enim dicere, nihil poſſe ad beatam vitam deeſſe ſapienti, &c.

Salebritas, inæqualitas loci: & ipſe inæqualis locus. Apul.

Sălebrōſŭs, a, um, quod multas habet ſalebras {[illegible] *othân.* [illegible]. GALL. *Mal vni, deſrompu.* ITAL. *Aſproſo caminare.* GERM. Das vilrauhe/harte und abgeriſſne ort hatt. HISP. *Coſa aſpera, llena de piedras.* ANG. *Vneuen, vneaſie to go in* } vt, Iter ſalebroſum, hoc eſt crebris ſalebris interruptum. Salebroſa oratio, id eſt, abrupta, interciſa, & quibuſdam veluti ſalebris remorans impetum auditoris. Quint. *lib.* 12. *c.* 1. Inde interruptus actionis impetus, & reſiliens, ac ſalebroſa oratio. ¶ Salebroſus ſcriptor, id eſt, difficilis, inamœnus, & in cuius lectione ſæpiùs ſit reſtitandum. Martial *lib.* 11.

Scriptores tetrici ſalebroſum ediſcite Sanctram.

Sălentīnī, [illegible], populi ſunt in finibus Italiæ, prominentem Apuliæ peninſulam incolentes, quæ eſt inter Tarentinum ſinum, & fauces Adriatici protenſa, circa Brunduſium, & Rudias, in iſthmum contracta, latum ſtadia circiter trecenta. Salentini autem dicti putantur à Salentino promontorio, in extremis eius peninſulæ finibus ſito: quod & [illegible] appellant. Feſtus tamen a ſolo dictos mauult, fortaſſis ob id, quòd pene circunquaque mari ambiantur, tenui tantum iſthmo continenti annexi. Ortos autem putat a Cretenſibus, & Illyricis, qui ſocietate cum Locrenſibus inita, his in locis conſederunt.

Sălentīnum, [illegible] Ptolemæo, Promontorium eſt extremum totius Italiæ, quo illa quam longiſſime in mare excurrit: quod alio nomine [illegible] Græci dicunt. Vide Plin. *lib* 3. *c.* 11.

Sale, Stagnum eſt Mæoniæ, eodem in loco in quo olim Sipylum, totius regionis caput, terræ hiatu decedit. Autor Plin *lib* 5. *c.* 29.

Sal Ammoniacus. Terræ ſalſugo eſt, in Libyæ arenis creſcente Luna efferueſcens alumini ſciſſili non diſſimilis, glebis oblongis, venîſque in longitudinem rectis, [illegible] Dioſcorid. Inuenitur potiſſimum in tractu Cyrenaico, iuxta Iouis Ammonis templum, vnde & nomen accepit. Qui ſalem Ammoniacum metopi arboris lacrymam ſunt interpretati, in errorem ſanè quam puerilem inciderunt, lacrymam Ammoniacam à ſale Ammoniaco non diſtinguentes: quæ tamen ſint res diuerſiſſimæ, vt latiùs annotauimus ſuprà in dictione *Ammoniacum.*

Sălērnum, Picentinorum oppidum in Italia, cuius meminit Plin. *lib.* 3. *c.* 5. Volaterranus ait, Salernum fuiſſe ab Romanis contra Picentes & Lucanos munitum, ob initam cum Annibale ſocietatem.

SALGAMA, Appellabantur a priſcis quæcunque conditanea ad victum noſtrum vaſis ſeruabantur, vtputa mala, pyra, fici, vuæ, rapæ. { [illegible]. GALL. *Toutes choſes ſalées ou confites & miſes dans des pots pour garder.* ITAL. *Coſe condite & aſſaggionate, accónciate ne i vaſi.* GERM. Allerley eingemacht eſſig ops/kreuter und wurtzeln. HISP. *La conſerua que ſe guarda en jarrillo* ANG. *Thinges condite and conſerued, as peares figges grappes.* } Colum *lib.* 10. Tempore non alio vili quoque ſalgama merce, Capparis, & triſtes inulæ, ferulæque minaces Plantantur. Idem *lib.* 12. *c.* 4. Poſt hoc præceptum locum & vaſa idonea ſalgamis præparari iubent.

Sălgămārĭŭs, qui ſalgama vendit. {[illegible]. GALL. *Vendeur de telles confitures.* ITAL. *Chi ſa condire & aſſaggionare ò chi vende tel coſa* GERM. Der obs/ kreuter/wurtzeln / und dergleichen ding einmacht und verkaufft. HISP. *El que vende aquella conſerua.* ANG *He that ſelleth thinges conſerued.* } Colum. *lib.* 1 *c.* 44. Libros tres edidit quos inſcripſit nominibus Coci, & Cetarij, & Salgamarij. *Ibidem c.* 54. Raporum quam rotundiſſima ſumito, eáque ſi ſint lutoſa, detergito, & ſummam cutem nouacula decerpito: deinde ſicut conſueuerunt ſalgamarij, decuſſatim ferramento lunato incidito.

Sali, per ſimplex i, auiculæ ſunt quas Ariſtoteles [illegible], & [illegible] appellat, fœcunditatis magnæ, vt perdices, gallinæque. Plin. *lib.* 10 *c.* 52. Plurima oua pariunt ſtruthiocameli, gallinæ, perdices, ſali.

Salia, fluuius eſt Hiſpaniæ ad oram Britannici maris, à quo Saleni accolæ dicti: quos Salinos Ptolemæum *lib.* 2. *cap.* 6. nominaſſe exiſtimat Hermolaus.

Salica lex, vide *Salii*, Germaniæ populi,

Sălĭcaſtrum, genus labruſcæ in ſalictis naſcens. [illegible]. Plin *lib.* 23. *c.* 10. Eſt labruſcæ. ſimilis ſed in ſalictis naſcens, ideo diſtinguitur nomine quum eoſdem vſus habeat, & ſalicaſtrum vocatur.

Salicetum, Salictum, Saligneus vide *Salix.*

Sălĭentes, vide *Salio.*

Sălĭi, orum: Germaniæ populi, (qui & Franci dicuntur) eius regionis, incolæ quæ vulgò *Franconia* vocatur Ammianus Marcellinus *lib.* 17 de Conſtantino ſcribens, Quibus, inquit, paratis, petit primos omnium Francos, eos videlicet quos conſuetudo Salios appellauit. Andreas Althamerus *in Tacitum*, ſuſpicatur ita fuiſſe nuncupatos ab Sala fluuio. Franciam enim illa Orientalis irrigatur fluminibus Mœno, Radiantia, Æſto, Sala, Sinna, & Tubero. Hi Gallis expulſis, eorum ſedes occuparunt, Franciámque de ſuo nominè appellarunt. ¶ Ab his Saliis putat Alciatus legem Salicam nomen duxiſſe, quaſi dicat Francicam.

Salicus, a, um, ad Salios pertinens, i. Francos, Gens Salica, ſunt Franci. Salica lex, vide *Lex Salica.*

Sălĭi, [illegible], Sacerdotes Martis ſic dicti, quòd in portandis Ancilibus ſaltare eos mos eſſet. Virg. 8. *Æneid.*

Hic exultantes Salios, nudóſque Lupercos,

Lanigeróſque apices, & lapſa Ancilia cælo

Extuderat.

Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, Numa item Salios duodecim Martio Gradiuo legit, tunicæque pictæ inſigne dedit, & ſuper tunicam æneum pectori tegmen, cæleſtiaque arma, quæ Ancilia appellantur, ferre, ac per vrbem ire, canentes carmina cum tripudiis, ſolenníque ſaltatu iuſſit. Cicer. 3. *de Oratore*, Non neglecta, vt mihi videtur, à Numa rege doctiſſimo, maioribuſque noſtris vt epularum ſolennium fides, ac tibiæ, Saliorumque verſus indicant. Sueton *in Claud. cap.* 33. Ictuſque nidore prandii, quod in proxima Martis æde Saliis apparabatur, deſerto tribunali, adſcendit ad Sacerdotes, vnâque diſcubuit. ¶ Salii quando & ciui in litatu, Plutarch. *in Numa.* ¶ Vocantur etiam Saliſubſuli a Catull. *Epig.* 17. *ad Coloniam.*

Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,

In quo vel Saliſubſuli ſacra ſuſcipiunto.

Sălĭāris, e, quod ad Salios pertinet. [illegible]. Vnde Saliares cœnæ appellatæ ſunt; quas Salii faciebant ampliſſimo apparatu. Ex quo opiparæ, ac copioſæ cœnæ, Saliares dicuntur. Dapes ſaliares. Horat. 1. *Carm. Ode* 37.

——— nunc Saliaribus

Ornare puluinar deorum

Tempus erat dapibus, ſodales.

Carmen ſaliare Numæ, idem 2. *Epiſt.* 1.

Sălīnă, Salinum, vide *Sal.*

Salinæ, arum, vrbs Siciliæ iuxta Lilybæum, palmis abundans. Sunt & aliæ non paucæ eiuſdem nominis vrbes à ſalſis fontibus nomen ſortitæ, inter quas minimè conuenit præteriri quæ apud Sequanos viſuntur, & ſtructuræ genere, & ſalis prouentu adeo admirandæ, vt non immerito octauum ſibi locum inter orbis miracula poſſint vendicare.

Sălīnātŏr, is, [illegible], dictus eſt M. Liuius Claudij Neronis in Conſulatu collega, propter vectigal, quod nouum ex ſalaria annona commentus eſt in Cenſura. Meminit huius Salinatoris Liuius, & Sueton. *in Tiber. cap.* 3.

Salinator, qui ſal fecit. Papias.

‖ Saliſubſulus, ludius, quaſi Salius ſubſiliens. Catull.

In quo vel Saliſubſuli ſacra ſuſcipiunto.

Ibi Scaliger annotat. Omnes ludij & ſaltatores, qui ad cantum & tibiam in ſacris ludunt, Salij & Saliſubſuli dicuntur. Virgil. *lib.* 8.

Tum Salij ad cantus incenſa altaria circum

Populeis adſunt euincti tempora ramis.

Ibi ſimpliciter Salij ſunt ludij ad ſacra Herculis ſaltantes. ‖

SALIO, is, iui, vel ſalij, vel ſalui diuiſis ſyllabis, ſupinum ſaltum, Salto.

{ [illegible]

{רקד *rakád* ... *dalág* ... *mitter. ἅλλομαι, πηδάω.* GAL. *Sauter.* ITAL. *Saltare.* GER. Springen, gumpen. HISP. *Saltar.* ANG. *To leape.*} Plaut. *Milit ſc.* 3. *a.* 2. Tu ſali ſolus, &c. Idem *Pſeud ſc.* 1. *a.* 1. Ita ſupercilium ſalit. Virg. 2. *Georg.*

Mollibus in pratis vnctos ſaluere per vtres.

Horat. 1. *Epiſt.* 14.

—— nec meretrix tibicina, cuius

Ad ſtrepitum ſalias terra grauis.

Plaut. *Bacch* Ibi curſu, luctando, haſta, diſco pugillatu, pila, ſaliendo ſe exercebant magis quam ſcorto, aut ſuauiis ¶ Salire e terra, pro prodire, emitti. {... *iaſiá*} Lucr. *lib.* 1.

E terráque exorta repentè arbuſta ſalirent.

Virg. 1. *Georg.*

Tam multa in tectis crepitans ſalit horrida grando.

Suet *in Auguſt. cap.* 82. In periſtylio ſaliente aqua. ¶ Salit mihi cor, per tranſlationem. Plaut. *Mil.* Dicito doctè & cordatè, vt cor ſaliat. ſubaudi, præ gaudio ¶ Salire dicuntur animalia carentia ratione, quando mares ineunt fœminas: nam ſaliendo aſcendunt. {רבע *ra'ab.*} Ouid. 2. *de Arte,*

Læta ſalitur ouis, tauro quoque læta iuuenca eſt.

Varr. 2. *de re ruſt. c.* 7. Quum equus matrem vt ſaliret, adduci non poſſet, & eum capite obuoluto perotiga adduxiſſet, & coegiſſet matrem inire. quum deſcendenti velum dempſiſſet ab oculis, ille impetum fecit in eum, ac mordicus interfecit. Idem 3. *de re ruſt. cap* 10. Saliunt ferè in aqua, de anſeribus. ¶ Compoſita ſunt, aſſilio, abſilio, conſilio, deſilio, diſſilio, exilio, inſilio, proſilio, reſilio, & tranſilio. quæ omnia mutant a, ſimplicis in i, factúmque præteritum vſitatius per ui, diuiſis ſyllabis. In ſupino autem mutant a, ſui ſimplicis in u: vt Aſſilio, aſſilui, aſſultum, Diſſilio, diſſilui, diſſultum. Significata vide ſuis locis.

Sălĭentēs, a Latinis dicuntur, fiſtularum capita, atque etiam ipſæ tuborum fiſtularúmque ſcaturigines, quæ & ſiphunculi dicantur, & ſiphunculi, ab aquæ expreſſione, tanquam ex ſiphone ſalientis. {צנורים *tſinnorim.* κρουνοί. GALL. *Les bouts des tuyaux des fontaines par ou l'eau ſort.* ITAL. *Canoni per condurre l'acque dalle fonti altrone.* GERM. Waſſerrören / oder die vorderſten theil der teuchlen auß welchen daß waſſer herfür ſpringt brunnrören HISP. *Los jorros del agua viua.* ANG. *Pypes conueigh water.*} Vitruu. *lib* 8. Hæc maximè conſiderantur Athenis. ibi enim ex eiuſmodi locis & fontibus, & in aſty, & ad portum Piræum ducti ſunt ſalientes, è quibus bibit nemo, ſed lauationibus & reliquis rebus vtuntur. Bibunt autem ex puteis Cicer. *ad Qu. Fratr. lib.* 3. Equidem hoc quod melius intelligo, affirmo, mirifica ſuauitate te villam habiturum, piſcina & ſalientibus additis, palæſtra & ſylua viridicata.

Sălto, as, Salio crebrò, tripudio. {... *chágh* רקד *rakádh* כרכר *chirchér.* ὀρχέομαι GALL. *Sauter, danſer* ITAL. *Ballare* GERM. Springen vnd tantzen HISP. *Dançar ò baylar.* ANGL. *To leape often, to dance.*} Plaut. *Men. ſc.* 3. *a.* 1. Obſecro ſic ſaltas cum palla. P. Sanúſne es. *Ibidem,* Si non ſaltas, exue. (ſup. pallam.) Idem *in Pſeud ſc.* 1. *a* 5. Orant me vt ſaltem. & paulo pòſt, Vbi circumuortor, cædo. Saluſt. *in Catil.* Sed in his Sempronia, multa virilis audaciæ commiſerat. Hæc mulier genere atque forma, præterea viro, liberiſque ſatis fortunata fuit. Literis Græcis atque Latinis docta, pſallere & ſaltare & cantare elegantius quam neceſſe eſt probæ, multaque alia quæ luxuriæ inſtrumenta ſunt. Cicer *in Catilinam* Hi pueri tam lepidi, ac delicati non ſolùm amare, & amari, neque cantare & ſaltare, ſed etiam ſicas vibrare, & ſpargere venena didicerunt. Idem *pro Muræna* Nemo ferè ſaltat ſobrius. Carmina ſaltantur theatro Ouid. 5 *Triſt. Eleg* 7. Saltata poemata populo. Idem 2. *Triſt.* ¶ Saltare laudes alicuius, eſt ſaltationibus immiſcere, ait Budæus. Plin *in Paneg.* Quum laudes Imperatorum ludis etiam, & comeſſationibus celebrarentur, ſaltarenturque, &c. ¶ Huius compoſita mutant a, in u, vt Aſſulto, Exulto, Proſulto, Præſulto, Subſulto, & Tranſulto, de quibus ſuis locis.

Saltatus, a, um Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Et mea ſunt populo ſaltata poemata ſæpè.

Sāltātĭo, nis. illa hominum iactatio, quam vulgus *tripudium* vocat. {חג *chágh* ὄρχησις GALL. *Danſement, ſautement, danſe.* ITAL *Il ſo ballare.* GERM Tantzen. HISP *Dança o bayle.* ANGL. *A leaping. danſing.*} Cicer. *pro Muræna,* Multarum deliciarum comes eſt extrema ſaltatio. Quint. *lib.* 1. *cap.* 11. Nam Lacedæmonios quidem etiam ſaltationem quandam, tanquam ad bella quoque vtilem, habuiſſe inter exercitationes accepimus. Cicer. *de clar. Orat.* Quos, Sextus Titius conſecutus, homo loquax ſanè, & ſatis acutus, ſed tam ſolutus & mollis in geſtu, vt ſaltatio quædam naſceretur, cui ſaltationi Titius nomen eſſet.

Săltātor, Tripudiator, qui ſaltat. {חגג *chogbégh* רקד *rokedh.* ὀρχηστής, ἁλτικός. GALL. *Danſeur* ITAL. *Danzatore* GER. Ein tantzer. HISP *Dançador ò baylador.* ANGL. *A dancer or iumper.*} Cicer. 1. *Offic.* Adde huc, ſi placet, vnguentarios, ſaltatores, totúmque ludum talarium. Quint. *lib.* 1. *c.* 11. Non Comœdum in pronuntiando, nec ſaltatorem in geſtu facio. Cicer. *pro Muran.* Saltatorem appellat L. Murænam Cato: maledictum eſt, ſi verè obiicitur, vehementis accuſatoris: ſin falsò, maledici conuitiatoris.

Săltātrīx, verbale fœmininum. {מחגגת *chogheghéth* מרקדת *rakédhoth.* ὀρχηστρίς. GALL. *Danſereſſe.* ITAL. *Ballerina.* GER. Ein täntzerin. HISP. *Dançadora ò bayladora.* ANGL. *She that danceth.*} Cicer. *In Piſon.* Tu ex tenebricoſa popina Conſul extractus, cum illa ſaltatrice tonſa, Senatum Reſpub. occiſum atque interitum lugere vetuiſti.

Sāltātrīcŭlă, diminutiu. {ὀρχηστρίδιον, ἀλετοῦσα ὀρχηστρίς, ἡ μικρὰ ὀρχηστρίς. GAL. *Sauterelle, ſautinelle, daſerelle.* ITAL. *Picciola ballarina* GER. Ein kleine täntzerin HISP. *Pequeña bayladuera, dançadora.* ANGL. *A little dancer.*} Gell. *lib.* 1. Dionyſiámque eum notiſſimæ ſaltatriculæ nomine appellat.

Săltātōrĭus, a, um, quod ad ſaltationem pertinet. ὀρχηστικός. vt Ludus ſaltatorius, in quo ſaltare docetur. {GAL. *Eſcole pour apprendre à dancer le bal.* ITAL. *Luogo doue ſi impara à ballare.* GERM Ein orth da man lernet ſpringen vnd tantzen. HISP. *Eſcuela de dançar ò baylar.* ANG. *Belonging to leaping or danſing.*} Macrob. *lib.* 3. *Saturn.* Filij Senatorum in ludum ſaltatorium commeabant, & illic crotala geſtantes, ſaltare diſcebant. Cicer. *in Piſ.* Quúmque ipſe nudus in conuiuio ſaltaret, in quo ne nunc quidem, quum illum ſuum ſaltatorium verſaret orbem, Fortunæ rotam pertimeſcebat.

Săltātŭs, us, Saltatio. {מחול *chag.* ὀρχησμός. GAL. *Danſement, danſe.* ITAL. *Eſſo danſare.* GERM. Tantz oder tantzung. HISP. *Dança ò bayle.* ANGL. *Danſing.*} Liuius *lib.* 1. *ab Vrbe,* Per vrbem ire canentes carmina cum tripudiis, ſolennique ſaltatu iuſſit.

Saltĭcus, a, um ſaltare ſolens Dantzeriſch. Tert.

Săltūră, æ, Saltatio, πήδησις, σκίρτημα. Plaut. *in Curc* Nunc dum ſaltura ſat bona eſt, nil fecerim. Venire poteris, inteſtinis vilius.

Saltus ipſe ſaliendi actus. {πήδημα. GAL. *Saut* ITAL & HISP. *Salto.* GERM. Ein ſprung. ANG. *A leape or iumpe.*} Virg. 9. *Æneid.*

Tum demum ſaltu præceps ſeſe omnibus armis

In fluuium dedit.

¶ Saltus Pireneus apud Tranquillum, id eſt montes Pirenei ſignificantur, vt apud Liuium, Saltus Graius, alpes Graiæ. Ad prærupta ducunt ſaltúmque demonſtrant. Plinius de ceruis ſaltum dicit, cubile & luſtrum eorum intelligens, quod Ariſtoteles σταθμὸν, i. manſionem dixit.

Săltim, apud antiquos, ſiue ſaltuatim, Per ſaltus {πηδητικῶς. GALL. *De ſaut en ſaut, en ſautelant.* ITAL. *Di ſalto in ſalto* GERM. Mit ſpringen oder hopſen HISP. *Salto à ſalto.* ANGL. *Frome leape to leape.*} Gell *lib.* 9. *cap* 4. Atque item eſſe alia apud vltimas Orientis terras miracula homines qui monomeri appellantur, ſingulis cruribus ſaltuatim currentes, viuaciſſimæ pernicitatis. ¶ Saltuatim ſcribere, eſt carptim ſcribere, non ſuo ordine ſed vt ſeſe offert. Siſenn. *lib.* 3. *Hiſt.* Nos vna æſtate in Aſia, & Græcia geſta, literis idcirco continentia mandauimus, ne vellicatim, aut ſaltuatim ſcribendo, lectorum animos impediremus.

Saltuari, σκιρτητικοί, quod ad ictus ſaltantium mouetur. Plin. *lib.* 2. *c.* 95. Sunt & in Nymphæo paruæ inſulæ, ſaltuares dictæ, quoniam in ſymphoniæ cantu ad ictus modulantium pedum mouentur.

‖ Salisburgum, olim Iuuauium, Saltzburg, ad Iuuauiam fl. qui hodie *Salza* nuncupatur V. A. Germaniæ.‖

Sălĭſătōrēs, inquit Rhabanus Maurus *de Magorum præſtigiis,* vocati ſunt, quia dum eis membrorum quæcunque ſalierint, aliquid ſibi exinde proſperum ſeu triſte ſignificari prædicunt.

Saliſſi, ..., Populi Alpini, Boiis, Heluetiiſque finitimi, quos Cato Tauriſcæ gentis eſſe arbitratur.

Sălĭuncă, herba eſt eadem, vt Ruell. putauit, cum nardo Celtica {ANG. *A kinde of lauander.*} Plin. *lib* 21. *cap* 7. Saliunca folioſa quidem eſt, ſed breuis, & quæ necti non poſſit Radici numeroſæ cohæret herba verius quàm flos, denſa veluti manu preſſa breuitérque cæſpes ſui generis. Pannonia hanc gignit, & Norici, Alpiúmque aprica. vrbium Eporthedia, tantæ ſuauitatis, vt metallum eſſe cœperit. Veſtibus interponi eam gratiſſimum. Virg. *Eclog.* 5.

Puniceis humilis quantum ſaliunca roſetis.

Iudicio noſtro tantum tibi cedit Amyntas.

‖ Saliuncula, parua ſaliunca.‖

Saliuncanus portus. Maritimum Galliæ Celticæ oppidum ea in parte qua Britanniam inſulam ſpectat. Autor Ptolemæus *lib.* 2. *c.* 8.

‖ Salius, Salij Martis ſacerdotes.

Saliaris, e, ad Salium pertinens, Salia virgo. Feſt.

Salius, a, um. Francus ‖

Sălĭvum, i, & Saliua, æ, Sputum, quod ferè ſalis ſaporem habeat: vel à ſaliendo, quòd in ore ſaliat & eiiciat {רק *rok* πτύελον, σίαλον GALL. *Saliue.* ITAL. *Saliua ſputo.* GERM Der ſpeichel geiffer HISP *La ſaliua de la boca.* ANGL. *Spittle*} Plin *lib.* 7 *c.* 2 Feruntque ictas ſaliua, vt feruentis aquæ contactu fugere. Idem *lib.* 23. Sua cuique vino ſaliua innocentiſſima, ſua cuique ætas gratiſſima, hoc eſt, media. ¶ Ponitur aliquando ſaliua pro guſtu. Perſ. *Sat.* 6.

Nec tenuem ſolers turdorum noſſe ſaliuam.

D. Hieronymus in Euangelia præloquens, Quis enim, inquit, doctus pariter, vel indoctus, cum in manus volumen aſſumpſerit, & a ſaliua quam ſemel imbibit, viderit diſcrepare quod lectitat, non ſtatim erumpat in vocem. Eleganter profectò, prouerbialique figura dixit, Et a ſaliua quam ſemel imbibit id eſt, ab illo guſtu quo puer imbutus eſt. Sumpta metaphora ab infantibus, quibus præmanſum cibum nutrices in os inſerunt, non ſine ſaliua. Cui cum aſſueuerint, nihil iam illis ſapit, quod ab illius primæ ſaliuæ guſtu diuerſum ſit: proinde modis omnibus curandum vt optimis aſſueſcamus. Senec. *epiſt.* 80. Id tibi ſaliuam mouet. (i. excitat ad carmen canendum. Sic & vulgò dicimus, *cela me fait venir la ſaliue à la bouche.*

Saliuare, Meurſ. in Gloſſ. Græcob. σαλιβάριον ſaliuarium, lupatum quia ſaliuam Gloſſ. vet. Græcolat. ... lupa potius lupatum Sed potiùs eſt ea freni pars, quæ ſaliua equi imbui ſolet. Ger Das gebiß.

Saliuaris, e, ad ſaliuam pertinens.

Săliuōsŭs, adiect. ſaliuæ plenus, & ſaliuæ ſaporem habens, aut figuram. {πτυελώδης. GALL. *Plein de ſaliue, reſemblant à ſaliue.* ITAL. *Che rende guſto di ſaliua, pieno di ſaliua.* GERM. Dem ſpeichel gleich. HISP. *Coſa llena de ſaliua ò ſemejante à ſaliua.* ANG. *Full of ſpittle or lik ſpittle.*} Plin. *lib.* 16. *cap* 34. Humor vlmis ſaliuoſus.

Săliuo, as, Saliuam facio, ſpuo. {... *iarák* רק *rak* ..., πτύω. GALL *Ietter ſaliue, cracher.* ITAL. *Gittare ſaliua* GERM. Geiffern. HISP. *Hazer o echar de ſi ſaliua.* ANGL. *To ſpitte, to caſt ſpittle.*} Plin. *lib.* 6. *cap.* 36. Congregantur verno tempore purpuræ, mutuóque attritu lentorem cuiuſdam ceræ ſaliuant. ¶ Aliquando illino, ſiue per vnguo Colum *lib.* 6. *cap* 5. Tunc panacis, & eryngii radices fœniculi ſeminibus miſcendæ, & cum defruti ac moliti tritici farina, candentique aqua conſpergendæ, eóque medicamine ſaliuandum ægrotum pecus.

Săliuārĭus, a, um, adiect. ad ſaliuam pertinens, vel ſaliuæ aſſimilis. {σιαλώδης. GAL. *Appartenant à ſaliue.* ITAL. *Pertinente à ſaliua* GERM. Dem zu dem ſpeichel oder geiffel gehört. HISP. *Pertenecſiente à ſaliua.* ANGL. *That belongeth to ſpittle.*} Plin. *lib.* 9. *cap.* 15. Quæ dariores teſtæ ſunt,

vt

vt, murices, purpuræ, ſaliuario lentore pariunt, id eſt, viſcoſitate ſaliuæ.

Saliuarium, quod excipiendæ ſaliuæ appenditur.

SALIX, icis, arbor nota, à ſaliendo, hoc eſt, creſcendi celeritate dicta. { ערבה *harah*. *itéa*. GALL. *Saulx*. ITAL. *Salice*, *ſalza*. GERM. Ein weiden oder weidbaum. HISP. *Sauze*. ANGL. *A willow tree or withie*. } Nam ſiue ſatâ, ſiue caſu terræ impacta, ſtatim ſurgit. Virg. 10. *Eclog.*

Mecum inter ſalices lenta ſub vite iaceret.

Ouid. 10. *Metam.*

Amnicolæque ſimul ſalices, & aquatica lotos.

Virg. 1. *Eclog.*

Florentem cytiſum, & ſalices carpetis amaras.

Salictarius, apud Caton. in vinea inſtruenda, is eſt qui ſalictum curat, & ex eo maceriam ſalignam viti pedandæ iugandæque parat.

SALIGNVS, a, um, quod ex ſalice confectum eſt. { *ἰτέϊνος*. GALL. *Qui eſt de ſaulx*. ITAL. *Di ſalzo*. GERM. Weiden / weidbeumin / von weiden gemacht. HISP. *Coſa de materia de ſauze*. ANGL. *Made of a willow tree.* } Virg.

Et tuguri cuſtos armatus falce ſaligna.

Idem 4. *Georg.*

Et cuſtos furum, atque auium, cum falce ſaligna
Helleſpontiaci ſeruet tutela Priapi.

Colum. *lib.* 7. *c.* 1. Quippe vel foliis, ſpiniſque, vel perticis ſaligneis alitur. Horat. 1. *Serm. Sat.* 5.

———donec cerebroſus proſilit vnus,
Ac mulæ nautæque caput lumbóſque ſaligno
Fuſte dolat.

Saligneus, a, um, idem. Colum *lib.* 7. *cap.* 10. Deinde ab ictu virgæ oportet tumentem venam ferro reſcindi, detractóque ſanguine colligari ſaligneo libro, vel etiam vlmo. ¶ Saligneæ claua, apud eundem *lib.* 6. *cap.* 1.

Salictum, i, & per ſyncopam *ſalictum*, locus ſalicibus conſitus. { מקום ערבים *Tara imitron*. GALL. *Vne ſaulſaye*. ITAL. *Luogo piantato di ſalici*. GERM. Ein orth an dem vil weiden ſtehen. HISP. *El ſauzedal, lugar de ſauze*. ANGL. *A place ſet with willow trees.* } Var. Idoneus locus eligendus vbi facies ſalictum, & arundinetum. Cicer. 1. *de Diuin.* ex Ennio,

Nam me viſus homo pulcher per amœna ſalicta,
Et ripas raptare.

Idem *pro lege Agr.* Accedet eò mons Gaurus, accedent ſalicta ad Minturnas. Virg. 1. *Eclog.*

Hyblæis apibus florem depaſta ſalicti.

Iuuen. *Sat.* 11.

Necdum auſus virgas humilis mordere ſalicti.

Plaut. *Aulul. ſc.* 3. *a.* 4. Syluani lucus crebro ſalicto oppletus. ¶ Salictum pro ipſis ſalicibus per meton. ſubiecti Virg. *Georg.* 2.

Populus & glauca canentia fronde ſalicta.

Vbi Seruius: locum ſalicum pro ipſis arboribus poſuit.

Salio, Sallo vide *Sal*.

Salicippium, ſic dictus Caluus orator, qui cùm vidiſſet (inquit Senec. *in 4 controuerſiarum*) à clientibus Catonis rei ſui Pollionem Aſinium circumuentum in foro, imponi ſe ſupra cippum iuſſit, erat enim paruulus ſtatura, propter quod etiam Catull. *in Hendecaſyllabis* vocat illum Salicippium diſertum. Catullus,

Riſi neſcio quem modò in corona,
Qui cùm mirificè Vatiniana
Meus crimina Caluus explicaſſet,
Admirans ait hæc manus que tollens,
Dij magni Salicippium diſertum.

SALLVSTIVS Criſpus, Nobilis hiſtoricus, atque adeò, Martiale teſte, totius Hiſtoriæ princeps fuit, Ciceronis coætaneus, cuius acerrimus fuit inimicus, vt ex vtriuſque inuectiuis conſtat. Vide *Criſpus*.

Salluſtianus, a, um, adiect. Quint. *lib.* 4. *c.* 2. Quare vitanda etiam illa Salluſtiana (quanquam in ipſo virtutis obtinet locum) breuitas, & abruptum ſermonis genus.

Salmantica, Ptol. *lib.* 2. *c.* 5. oppidum eſt in Orientali tractu Luſitaniæ, in Hiſpania Vettonum. Vulgò, *Salamanca*.

SALMACIS, *σαλμακίς*. Fons in Caria, iuxta Halicarnaſſum, quo veteres crediderunt lauantium corpora effœminari. Ouid. 15. *Metam.*

Cui non audita eſt obſcœna Salmacis vnda?

Strab. *lib.* 14. Salmacis fons neſcio quam ob rem calumniatus, tanquam emolliens eos qui inde bibant. Hominum enim mollities non videtur ab aëre, vel ab aqua proficiſci. quum ea minimè ſit cauſa mollitiei, ſed diuitiæ, & victus incontinentia.

Salmacidus, a, um, denominatiuum à nomine Salmacis: vt, Salmacida ſpolia, apud Cicer. ex Enn. Plin. *lib.* 3. *cap.* 3. Nam nitroſas, atque Salmacidas & fœculentas in deſertis, Rubrum mare petentes, addita polenta, vtiles intra duas horas faciunt, quo tamen in loco nonnulli legunt Salmacidas, putántque ſalmacidas aquas dici, quæ ſalis ſaporem referunt.

‖ Salmantica *Salamanca*, V. E. & Academia celeberrima Hiſpaniæ, ſub A. Compoſtellano. ‖

Salmentum, ſalſamentum. Gl. Iſid. Neſtor. Nonæ. Salſamentum, & per ſyncopam ſalmentum, in vno ſignificatu accipi poſſunt: vt Caper teſtatur & Donatus.

Salmo, piſcis marinus, qui & fluuios ſubit, ſeméſque guſtata aqua dulci vix vnquam in mare regreditur. { GAL. *Saulmon*. ITAL. *Salmone peſce*. GERM. Ein ſalm. HISP. *Salmon peſcado*. ANG. *A ſalmond fiſhe.* } Plin. *lib.* 9. *cap.* 18. In Aquitania Salmo fluuiatilis marinis omnibus præfertur.

Salmoneus, *σαλμωνεύς*, Æoli filius fuit, & rex Elidis, qui quum diuinos ſibi honores petulantiùs quæreret, Iouémque ſtructo æneo ponte tonando, & iaciendis fulminibus imitaretur, ab eo fulminatus, ad inferos detruſus eſt. Vide Seruium in illud Virg. 6. *Æneid.*

Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas,
Dum flammas Iouis, & ſonitus imitatur Olympi.

Salmonis, Salmonidos, filia Salmonei, id eſt Tyro. Proper. *lib.* 1.

Non ſic Æmonio Salmonida mixta Enipeo
Thracius, &c.

Salnitrum, vt modò conſuetudine vulgi dicitur, factitium eſt, & ad tormenta ignium miſſilia repertum, veteribus autem fuiſſe videtur incognitum. *ἀλόνιτρον*. Corrupta tamen dictio eſt. Nam legitur apud Plin. Sal, & nitrum ſulphura concoctum in lapidem vertitur. Vide in dictione *Nitrum*.

Salo, Salonis, fluuius eſt apud Celtiberos, non procul à Bilbili oppido optima ferri temperatura nobilis. Martial. *lib.* 10.

Auriferúmque Tagum ſitiam, patriúmque Salonem.

SALOMON, ſiue, vt alij malunt, Solomon, *σαλωμών*, nomen ſapientiſſimi Iudæorum Regis: quod ſi interpreteris, Pacificum ſonat. Filius fuit Dauidis ex Berſabea, qui patri in regnum ſucceſſit, Deóque optimo maximo templum primus ædificauit.

Salomonius ſalomonia, ſalomonium, poſſeſſiuum: vt templum Salomonium apud Lactant.

Salon, *σάλων* Regio Bithyniæ, paſcendis bobus idonea. Vnde & Salonenſis caſeus, *σαλωνίτης*. Strab. *lib.* 12. Vulgò *Xalon*.

‖ Salona, & Salo, *Salona*, V. A. Dalmatiæ antiqua, ditionis Venetæ, ſolo ferè antiquatu iacet. ‖

Salonæ, arum, *σαλῶναι* Steph. Vrbs Dalmatiæ, olim capta ab Aſinio Pollione, à qua & filium ſuum Saloninum appellauit. Lucan.

Qua maris Adriaci longas ferit vnda Salonas.

Saloninus, Pollionis filius. ſic dictus à captis à patre Salonis Dalmatiæ ciuitate, autore Seru. Aſinius Pollio, inquit, ductor Germanici exercitus, quum poſt captas Salonas Dalmatiæ ciuitatem, primò meruiſſet lauream, pòſt etiam Conſulatum adeptus fuiſſet, eodem anno ſuſcepit filium quem à capta ciuitate, Saloninum vocauit. cui nunc Virgilius Genethliacon dicit. Hunc conſtat natum riſiſſe ſtatim: quod parentibus omen fuit infelicitatis. nam ipſum puerum inter ipſa primordia periſſe manifeſtum eſt.

Salpa, *σάλπη*, genus piſcis, circa Ebuſum Hiſpaniæ inſulam, obſcœnus alibi, & qui coqui non poſſit, niſi ferula percuſſus, vt ait Plin. *lib.* 9. *cap.* 18.

Salpia, Ptolemæo *lib.* 3. *cap.* 1. Apulorum vrbs in Ionio pelago: Salapia Plinio.

Salpina, Palus in Apulia, iuxta Salpiam ciuitatem, meretricio amore Annibalis inclytam. Lucan *lib.* 5.

Quas recipit Salpina palus.

Salſamentum, Salſe, Salſedo, vide *Sal*.

Salſicortex, ſalſicorticis, a nonnullis appellatur arbor ex genere glandiferarum, quam Græci *ἁλίφλοιον* nominant. Eſt autem hæc arbor cortice, atque caudice craſſiſſimo, & plerunque cauato, fungoſóque. Sola corde caret, etiam quum viuit, putreſcens. Fulmine frequenter icitur etiam ſi altitudine non excellat: ideo ad ſacrificia vti nefas erat apud Æoles. Eadem ferè ſterilis eſt: & ſi quando glandem tulerit, adeo eſt amara, vt præter ſues, à nullo attingatur animali: ac ne ab iis quidem, quum aliud pabulum poſſunt nanciſci.

Salſilago, Salſitudo, Salſura, vide *Sal*.

Salſulæ, Fons in finibus Narbonenſis Galliæ, aquis ſalſis fluens, circa arcem Hiſpanorum muniſſimam, quæ vulgò *Saulſes* dicitur.

Saltator, Saltatrix, Saltatricula. Vide *Salto* in *Salio*.

Saltem, ad minimum: particula *ἐλλειπτική*. quaſi, Si alter non poteſt, vel Salutem (vt inquit Gell. *cap.* 14. *lib.* 12.) u, litera abiecta. { *γε γοῦν, ἀλλὰ γοῦν, τὸ ἐλάχιστον*. GALL. *Au moins à tous le moins*. ITAL. *Al meno, pure*. GERM. Doch nur / zum wenigſten oder mindeſten. HISP. *A lo menos ò ſi al que no*. ANGL. *At the leaſt.* } Nam à principio ſalutem dicebant, quod nos ſaltem dicimus. Nam quum alia quædam petita & non impetrata ſunt, hîc ſolemus, quaſi ad extremum aliquid petituri, quod negari minimè debeat, dicere, Hoc ſaltem fieri, aut dari oportere: tanquam ſalutem poſtremò petentes, quam impetrari ſit æquiſſimum. Seruius, Saltem tractum à captiuis, qui quum tenerentur ab hoſtibus, dicebant ſublatis manibus. Salutem concede. Hinc per ſynæreſin natus eſt ſermo, vt in conceptu rerum multarum petitarum aliquid, ſaltem dicamus. Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

Sin abſumpta ſalus, & te pater optime Teucrum
Pontus habet Libyæ, nec ſpes iam reſtat Iuli:
At freta Sicaniæ ſaltem, ſedéſque paratas,
Vnde huc aduecti, regémque petamus Aceſtem.

Idem *lib.* 6. *Æneid.*

Da dextram miſero, & tecum me tolle per vndas,
Sedibus vt ſaltem placidis in morte quieſcam.

Cicero *Attic lib.* 9. Eripe mihi hunc dolorem, aut minue ſaltem. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Noſce hunc ſaltem qui ſit. Idem *Amph.* Saltem tu te ſi pudoris egeas, ſumas mutuum. *Ibidem*, Qui ſum ſaltem, ſi non ſum Soſia. Idem *Menach ſc.* 5. *a.* 5. Hic ero vſque ad noctem, Saltem (tunc ſup.) intromittar domum. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Saltem Pſeudolum mihi dedas. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Qui vult cubare, pangit ſaltem ſuauium. ¶ Pro tantùm. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Vt operiare hos ſex dies ſaltem modo.

Salſiæ, populi ſunt iuxta Pontum Euxinum, poſtea *φθειροφάγοι* à tenuitate victus appellati.

Salto, vide *Salio*.

Saltuares, inſulæ in Nymphæo ſitæ ſunt: ita dictæ quòd ad ictus ſaltantium mouentur. Plin. *lib.* 2. *cap.* 95. Sunt & in Nymphæo paruæ inſulæ Saltuares dictæ, quoniam in ſymphoniæ cantu ad ictus modulantium pedum mouentur.

SALTVS, us, locus incultus propter ſyluas, inquit Varro, aut id genus, vbi pecus paſci poſſit. { יער *iaar*. *ἄλσος*. GERM. Ein forſt / ein eingebannen waldechtig ort da man das viech weiden vnd ſummeren mag. ANG. *A foreſt, a tawne in a park or foreſt* } De ſaltu ita ſcribit Feſtus. Saltum Ælius *lib.* 2 *ſignificationum, quæ ad ius ciuile pertinent*, ita definiat. Saltus eſt vbi ſyluæ & paſtiones ſunt, quarum cauſa caſæ quoque ſi qua particula in eo ſaltu paſtorum, aut cuſtodum cauſa aratur, ea res non peremit nomen ſaltus, non magis quam fundi, qui eſt in agro culto, & eius cauſa habet ædificium, ſi qua particula in eo habet ſyluam. Cæſ. *6. bell. Gall.* Atque ille latebris, aut ſyluis, aut ſaltibus ſe eriperet. & noctu occultaret.

occultaret. Idem 1.*bell.Ciuil.* Celeriterque Pyrenæos ſaltus occupari iubet. Virgil.1.*Georg.*

——— & magnos canibus circundare ſaltus.

Ouid.*Epiſt* 5.

Quis tibi monſtrabat ſaltus venatibus aptos?

Idem *Eleg* 9.*lib.*1.*Triſt.*

Saltus ab hac terra breuis eſt. &c.

¶ De loco damnoſo, ſiue periculoſo. Plaut. *Men ſc.*6 *a* 5. Mêque vt cum (herum ſup.) ex hoc ſaltu damni ſaluum eliciam foras, id eſt, de vrbe Epidamno & domo meretricia. ¶ Item pro ſilua muliebri, ſiue inguine mulieris pilis obſito Idem *Caſina. ſc.* Neque quo fugiam 21. lect.one. Illa, inquit) haud verbum facit, & ſepit veſte id, qui eſtis. Vbi illum ſaltum video obſeptum, rogo vt, &c. Vide plura de hac voce apud Vallam *Elegant lib* 5.*c.*106.*& lib.*4.*c.*57.

Saltuares inſulæ Plin.*cap* 95. Sunt & in Nymphæo paruæ, ſaltuares dictæ, quoniam in ſymphoniæ cantu ad ictus modulantium pedum mouentur. Quod ſumpſit ex Sotionis Eclogis, vbi Calamina inſula, & ſaltuaris eadem eſt. Propè autem erat Nympharum templum (quod Nymphæum vocat Plinius,) cui dicata erat.

Săltŭārĭŭs, ij, Syluarum, ſeu ſaltus cuſtos. { δρυμοφύλαξ. GAL. *Maiſtre, garde ou ſergent de foreſt. Foreſtier, Verdier, Gruyer.* ITAL. *Guardiano di foreſta.* GERM. Ein forſt meiſter. HISP. *Montaraz que guarda los boſques.* ANGL. *A maiſter or keeper of foreſtes.* } Pomponius. *l. ſi ita. ff de vſu & habitat.* Dominus proprietatis, etiam inuito vſufructuario, fundum, vel ædes per ſaltuarium vel inſularium cuſtodire poterit.

Săltŭōſŭs, a, um, id in quo multi ſunt ſaltus. { δρυμώδης. GALL. *Plein de foreſt, boſcageux.* ITAL. *Boſcoſo, pieno di foreſte.* GERM. Waldächtig HISP. *Coſa de muchos boſques y paſtos.* ANG. *Full of foreſtes.* } Liu. 7. *bell. Pun.* Aperta erat regio, ſine vllis, ad inſidias latebris: itaque in loca ſaltuoſa cedere inde cœpit.

Saluber, Salue, vide *Salus.*

‖ Salucię, ſeu Salutiæ, *Saluzze*, V. P. ab omni iuriſdictione A. exempta, Marchionatus Salutienſis caput; hodie ad Sabaudiæ ducem pertinet. ‖

Saltuatim, *καθ' ὕλας.* GAL. *Par ſaults, à la haſte, legerement.* Siſenna *lib.* 6. *Hiſtor.* ita apud Gell. *cap. vlt. lib.* 12. Nos vna æſtate in Aſia & Græcia geſta, idcirco litteris continentia mandauimus, ne velitatim aut ſaltuatim ſcribendo, Lectorum animos impediremus. Et ipſe Gell *c.*4. *lib.*9. Saltuatim currentes homines, &c.

Sălŭĭă, æ, frutex eſt nulli non notus, virgas habens quadrangulas, foliáque aſpera, craſſa, & incana, odore ſuaui quidem, cæterum ingrato. { ἐλελίσφακος, GAL. *Sauge* ITAL. & HISP. *Saluia.* GERM. Salbey. ANG. *Sauge* } Dicta ſaluia (vt putatur) quod multis incommodis medeatur, ægrisque ſaluos præſtet. Prodeſt enim paralyticis, & contra ſerpentium morſus remedium exhibet. Plin. *lib.*22 *cap* 25. Dioſc. *lib.* 3 *cap.* 38. ¶ Fuit & SALVIA mater Apuleij. ¶ Eſt & SALVIA, Triacenſium oppidum, in quinta regione Italiæ: de quo Plin. *lib* 3. *cap* 13.

Sălŭĭātum, ſaluiati, genus medicamenti eſt, quo veterinarij, & mulomedici vtuntur in ægrotantium animalium curatione. { τὸ ἐλελισφακοῦ πόμα. GAL. *Breuuage de ſaulge, vn ſaulgé.* ITAL *Beuanda di ſaluia,* GER. Ein arzney oder tranck von ſalbeyen HISP. *Beuida de ſaluia* ANG *A drink made of ſauge* } Colum *lib.*6.*c.*9 Recens tuſſis optime ſaluiato farinæ ordeaceæ diſcutitur. Idem *lib.* 6. *cap.* 24. Lupini ſemicrud. conteruntur, & offæ ſaluiati more faucibus ingeruntur. Et *paulò poſt*, Poteſt etiam cum arido fico & eruo conteri herba ſantonica & formata in offam, ſicut ſaluiatum demitti. Quibus tamen in locis ſaluiatum potius legendum crediderim quod & eruditioribus placere video: qui ſaluiatum interpretantur medicamenti genus quod pecori ægroto datur deglutiendum.

Sălŭĭo, as, Saluiato medeor, vel ſaluiatum deglutiendum præbeo. { ἐλελισφάκου πότιζω ὁ ἀπὸ ... [illegible]. GALL. *Faire boire vn ſaulge.* ITAL. *Dar a beuere beuanda di ſaluia.* GER Salbeyen eine gåben. HISP. *Dar a beuer vna beuida de ſaluia* ANG *To giue à drink of ſauge* } Colum *lib.*6.*cap.*14 Vel tenero olere commiſto torrido, molliróque milio & per vnam noctem lacte macerato ſaluiatur. Quo tamen in loco doctioribus quibuſdam, ſaluatur, legendum videtur: quorum iudicio nos quoque libenter ſubſcribimus, alio Columellæ loco adducti qui eſt *eiuſdem lib. cap.* 5. vbi ſic habet. Eumcendi ſunt, quamuis peſtiferi morbi & exquiſitis remediis propulſandi. Tūc panacis & eryngij radices, fœniculi ſeminibus miſcendæ, & cum defruti, ac moliti tritici farina, candentique aqua conſpergēdæ: eóque medicamine ſaluiandum ægrotum pecus. Vbi ſaluiandum pecus dixit, pro eo quod eſt, ſaluiato per os immiſſo curandum.

Sălum, i, Mare. { [illegible] *iam.* ἅλς. GAL. *Mer.* ITAL. *Mare.* GER. Das meer. HISP. *El mar.* ANG. *The ſea.* } a ſapore ſalis: vel à verbo Græco σαλεύειν, quod ſignificat mouere, fluctuare Virg 1. *Æneid.*

Pérque vndas ſuperante ſalo.

Cicer. *pro Cæcin.* Vt à quo loco depulſus eſſet, in eum ſe fortuna reſtitueret, non in ſalum ſed in ipſam vrbem quam petebat. Idem 3. *Tuſc.* Nec tam ærumnoſo nauigaſſem ſalo. Virg. 2. *Æneid.*

Fit ſonitus ſpumante ſalo.

Gell. *cap.* 1. *lib.* 16. In ſalum ſe eiaculauit Arion. Liu. 7. *d.* 4 In ſalo ſtare. ¶ Veteribus etiam in maſculino vſu fuit, vt annotauit Nonius Ennius in *Hecuba*, Vndantem ſalum

SĂLVS, ſalutis, felicitas, incolumitas, quæ interitui opponitur: valetudo recta, remedium, ſubſidium { [illegible] *ieſcuáh* [illegible] *teſchuháh.* σωτηρία. GALL. *Salut ſauuement, ſanté* ITAL. *Salute, ſanita.* GERM. Glück vnd heil geſundheit wolſtand, wolfart HISP. *Salud, ſanidad* ANG *Health.* } Cicer. *Attic.* Saluti, ſi me amas, conſule. Terent. *in Adelph.* Quod cum ſalute eius fiat. Cicer. *lib.* 3 *de Legibus*, Cui ne reditus quidem ad bonos, ſalutem à bonis potuit afferre. Plaut. *in Merc.* Spem teneo, ſalutem amitti, redeat, an non, neſcio. Ouid. *lib.* 3. *Metam.*

——— te ſcilicet [illegible]

Noſtra ſalus poſita eſt.

Plaut. *Aſin ſc.*4.*a.*3. Au quid eſt homini ſalute melius? Idem *Capt. ſc* 3. *a* 7. Nulla vitæ ſalus ſperabilis eſt mecum. ¶ Bona ſalus, i. ſalus propitia quo verbo bonam valetudinem & ſalutem ominabantur, contráque deprecabantur. Cato *de R.R.* Si quid bona ſalute vſus venerit, benignè defende. Plaut. *in Merc* dixit, Sua quidem ſalute ac familiæ maxima. ¶ Salutem dicere alicui rei, id eſt, vale dicere, & iubere valere, relinquere. Cicer. *ad Volum. lib.*6. Quas ſi, vt volumus, excepérimus, ego vero multam ſalutem & foro dicam, & curiæ: viuámque tecum & cum communibus noſtris amatoribus. hoc eſt, iubeo valere curiam, nihil mihi amplius cum curia erit commune. ¶ Accipitur aliquando ſalus pro remedio. Virg. 2. *Æneid.*

Vna ſalus victis, nullam ſperare ſalutem.

SALVS item dea ſalutis credita eſt, vnde ſalutaris porta Romæ appellata, ab eius deæ æde, quæ ei proxima fuit. Terent. *in Adelph.* Ipſa ſi cupiat Salus, ſeruare prorſus non poteſt hanc familiam. Plaut *Aſin. ſc.*4. *a* 3. Licet laudem fortunam vt ne Salutem culpem (Deam.) Idem *Pſeud ſc.*4.*a.*2. Vtrum ſpem an ſalutem te ſaluter? Idem *Capt ſc.*3.*a.*3. Ipſa ſalus ſi volet me ſeruare non poteſt. Idem *Moſt. ſc.*1 *a.*2 Nec ſalus nobis ſaluti eſſe, ſi cupiatis, poteſt. Idem *Capt ſc.*1. *a.*4. Sum tibi Iuppiter, ſatus, fortuna. ¶ Pro pecunia. Idem *Aſin. ſc.*4.*a.*3. ecquid eſt ſalutis. (id eſt, pecuniæ.) ¶ Dicimus Latine, Nuntiare ſalutem. Adſcribere ſalutem. Dicere ſalutem, eſt ſalutare. Cicer. *Att. lib.* 4. Miſit ad me ſtatim, qui ſalutem nuntiaret. Et *lib.*6. Filiola tua gratum mihi fecit, quod tibi diligenter mandauit, vt mihi ſalutem adſcriberes. Plaut. *in Capt.* Omnium primum ſalutem dicito patri & matri. Mittere ſalutem, remittere ſalutem, id eſt ſalutare & reſalutare, Ouid. *Epiſt.*15.

Hanc tibi Priamides mitto Ledæa ſalutem.

Plaut. *Pſeud. ſc.*1.*a.*4. Salutem ſcriptam mittere, *Ibidem*, milites manu mittunt ſalutem beneuolentibus. *Ibid ſc.*1.*a.*1. Salutem mittit & ſalutem a te expetit. *Ibidem*, pro lignea ſalute vis argenteam (ſalutem) remittere illi? Idem *Curc. ſc.*2. *a.* 4. Salutem multam dicito patrono. C. Nummabo. *Ibidem ſc.*1.*a.*3 Multam me iuſſit tibi ſalutem dicere. Idem *Pſeud ſc.*4 *a.*2. Porrige audacter ad ſalutem brachium (id eſt, ad ſalutandum.) Ouid. *Eleg.*9. *lib.*3. *Triſt.*

Hic mihi morte ſua cauſſa ſalutis erit.

¶ Salus in vado, vide *Vadum*, &c. ¶ Salutis Augurium reſtituit Auguſtus. Suet. *in Aug. c.*31.

‖ Salus, deæ nomen in Gentilium theologia. ‖

SALVBER, m.g. ſalubris fœminini, ſalubre, neutri: & hic & hæc ſalubris, & hoc ſalubre, quod præbet ſanitatem. { ὑγιεινός, σωτήριος. GAL. *Salutaire qui donne ſalut, ſain.* ITAL *Salubre ſalutifero, ſalutare.* GERM. Das geſund iſt / oder geſundheit bringt / gaſtfreich. HISP. *Coſa ſaludable.* ANG. *Holeſome, that giueth health* } Vnde aer, cibus locus ſalubres dicuntur. Colum *lib.* 2.*c.*4. Fundum ſicuti ne fœcundiſſimi quidem ſoli, quum ſit inſalubris: ita ne effœti, ſi vel ſaluberrimus ſit, parandum. Cicer. 1. *de Diuin.* Vt enim Ceos accepimus ortum Caniculæ diligenter quotannis ſolere ſeruare, coniecturámque capere, vt ſcribit Ponticus Heraclides, ſalubrisne an peſtilens annus futurus ſit. Nam ſi obſcurior, quaſi caliginoſa ſtella extiterit, pingue & concretum eſſe cælum, vt eius aſpiratio grauis & peſtilens futura ſit. Sin illuſtris & perlucida ſtella apparuerit, ſignificari cælum eſſe tenue, purúmque, & propterea ſalubre Aquæ ſalubres Horat. *in Carm ſecul* Fluuius ſaluber. Virg. 1. *Georg.* Salubre alicui rei. Plin. *lib.* 8.*c.*27. Chelidoniam viſui ſaluberrimam hirundines monſtrauere Conſilium ſalubre, Cicer. *ad Att. lib.*8. Sic ſalubrem principem dixit Suet. *in Aug. c.* 42. Item, Vrbem parum ſalubrem valetudini. *Ibidem c.* 72. & ſalubrem ſocietatem, idem *in Tiber. c.*1. ¶ Aliquando ſalubris accipitur pro ſano Saluſt. *in deſcriptione Africæ*, Genus hominum ſalubri corpore. Liu. 3. *ab Vrbe*, Grauiore tempore anni circumacto, defuncta morbis corpora, ſalubriora eſſe cœpere.

Sălūbrĭtās, atis, Sanitas { [illegible] *repháah* [illegible] *ripheúth.* ὑγίεια GALL. *Santé, ſaineté.* ITAL. *Sanità.* GER Geſundheit geſunde HISP. *Sanidad.* ANGL. *Holeſomneſſe.* } Plin. *lib.*37.*c* 13. Iam ſitu ac ſalubritate cæli atque temperie, &c. Cæſ. 8. *bell. Gall* Ipſe tantum itinerum faciebat, quantum ſatis eſſe ad mutationem locorum propter ſalubritatem exiſtimabat. Velleius, Aquæ ſalubritate nobiles. Item, Salubritatis inſtar. Celſ. *lib.*5. *c.*27. Italia frigidioréſque regiones hac quoque parte ſalubritatem habent, quòd minus terribiles angues edunt.

Sălūbrĭtĕr, aduerb. { ὑγιεινῶς, σωτηρίως. GALL. *Sainement.* ITAL. *Sanamente.* GERM Mit geſundheit heilſamlich HISP. *Saludablemente* ANGL. *Holſomelie.* } Liu. 3. *ab Vrbe*, Et trahi bellum ſalubriter, & maturè perfici poteſt. Cicero *de ſenect.* Vbi enim poteſt illa ætas aut æquè caleſcere, vel apricatione melius, vel igni, aut viciſſim vmbris, aquiſque refrigerari ſalubrius?

SĂLVTĀRIS, e, Salubre, hoc eſt, ſanitatem præbens, vel ad ſanitatem præbendam idoneum. { σωτήριος. GALL. *Salutaire, ſain, qui donne ſanté.* ITAL. *Salutare, ſalubre, ſalutifero.* GER. Heilſam / gudſreich / geſund / Das heil oder geſundheit bringt / heilfürderlich. HISP. *Coſa ſaludable.* ANGL. *Holſome or that giueth health.* } Cicer *ad Octauium*, Nulla enim remedia quæ vulneribus adhibentur, tam faciunt dolorem, quam quæ ſunt ſalutaria. Plaut. *Aul. ſc* 3.*a.*1. Quod ſempiternum ſalutare ſit liberis procreandis omnem præſantis. Velleius, Exemplo mirificè facto ſalutari, cæſus Pub. Clodius. Liuius *lib.* 4. *dec.*5. nihil ſalutare in eo exercitu (id eſt, nihil ſanum.) ¶ Salutares literæ dicuntur quæ conſolationem afferunt, Cicero *ad Att. lib.* 7. Sic ergo habeto, ſalutares te mihi literas miſiſſe, &c. ¶ Salutaris litera a Cicerone dicitur A, quæ abſolutionis nota erat: vt triſtis C, quæ condemnationis. Idem *pro Milone*, Nec nobis tam ſalutarem hanc iudicando literam, quàm illam triſtem dediſſet. Bud ¶ Inuenimus & Salutare ſubſtantiuum. Plin *lib.*22.*c.*5. In præſentia externa proſequemur, a ſalutari maxime orſi. ¶ Salutaris digitus, qui pollici eſt proximus, qui & index dicitur. λιχανός. Sueton. *de Auguſt. cap.*80. Dextræque manus digitum ſalutarem tam imbecillum interdum ſentiebat, vt torpentem, contractúmque frigore, vix cornei circuli ſupplemento ſcripturæ admoueret Martianus *de nupt.* Verùm quidam redimitus puer ad os compreſſo digito ſalutari, ſilentium commonebat. Dicitur autem ſalutaris, vel quia non ſalutamus, niſi viſa & indicata. Virg. 3. *Æneid.*

Italiam læto ſocij clamore ſalutant.

Vel quia eo comprimimus os ad ſilentium, quod ſalutare eſt præceptum. Inter ſalubris tamen & ſalutaris multum intereſt, non enim ſalutarem

lūtarem locum,cibum,aquam, dicimus vt ſalubrem.Itaque intelligendum eſt, ſalubris dici de loco,cibo & aliis quæ natura affert & largitur. Salutaris vero de reliquis omnibus, quæ arte, ingenio aut alio modo parantur.Cornel *Fronto de diff. vocab.* Salutaris Ad. Cic.1. *de Diuinat.* Quid aſtrologus, cur ſtella Iouis aut Veneris coniuncta cum Luna,ad ortus puerorum ſalutaris ſit, Saturni Martiſve contraria? ‖ ¶ Salutaris herba dicta, quòd dolorem capitis & ſtomachi incendium mitiget hæc ſtychnos dicitur. Pap. ¶ Salutaris porta appellata eſt ab æde ſalutis,quòd ei proxima fuit. alij ob ſalutationes.Feſt ‖

Sălūtārĭtĕr, aduerbium, Salutis ergo, ſine diſcrimine ſalutis,tuendæ ſalutis gratia. { [illegible]. GALL. *Salutairement, ſainement* ITAL.*Sanamente.*GERM. Heilſamlich/zu heil oder geſundheit. HISP.*Saludablemente.* ANGL. *Holſomelie,without hurt or danger.* } Planc Cicer Quadraginta millia paſſuum ſpatio relicto, conſedi eo conſilio vt vel celeriter accedere, vel ſalutariter recipere me poſſem. Cicer. *de Clar.Orat.*Tum arma ſunt ea ſumpta, quibus illi ipſi qui didicerant eis vti glorioſè, quemadmodum ſalutariter vterentur, non reperiebant.

SĂLŪTO, as, Salutem dico:nuiſo. { ברך *berech* [illegible]. GALL. *Saluer, donner le bon iour.* ITAL.*Salutare* GERM. Grüſſen. HISP. *Saludar denunciando ſaludes.* ANGL. *To halſe to giuegood morrow.* } Cicer. *Attico.*Quum Philogenes libertus tuus ad me ſalutandi cauſa veniſſet. Terent.*in Adelph.*Opperiar hominem hic,vt ſalutem,& colloquar.¶ Neque verò accedentes tantùm ſalutare dicimur,verum-etiam recedentes.Stat.4.*Theb.*

Stant tamen, & nota puppim de rupe ſalutant.

Sic. Plaut. *in Milite*, Etiam nunc ſaluto te familiaris priuſquam eo: Conſerui conſeruæque omnes bene valete & viuite. Idem *Pſeud.ſc.5. a.1*: Herum ſaluto primùm, vt æquum eſt, poſtea ſi quid ſuperſit,vicinos impertio. (ſup.ſalute.)*Ibid ſc.2.a.4.* Eho, an non prius ſalutas? (ſup. quàm percontaris.) Idem *Aul.ſc.2.a.1.* me benignius omnes ſalutant,quàm ſalutabant priùs. Idem *ibid.ſc.4 a. 1.* Eo me ſalutat blandiùs:paulò antè blandè appellat. Idem *Curc. ſc.1.a.1.* Si deos ſalutas dextrorſum cenſeo,Ouid.*Eleg.7 lib 3.Triſt.*

Vade ſalutatum Perillam Littera.

Velleius,Nunquam reginam (Cleopatram) niſi nomine ſalutauit Cn. Domitius.Ouid *Eleg 3.lib.1.Triſt*

Eſte ſalutati tempus in omne mihi.

(id eſt, valete) Salutare item, Salutem precari ſternutanti. Plin. *lib.* 28.*c.*2.Cur ſternutamentis ſalutemus?id eſt,quum ſternutamus.Subdit Plin.Quod etiam Tiberium Cæſarem triſtiſſimum (vt conſtat)hominum, in vehiculo exegiſſe tradunt. Et aliqui nomine quoque conſalutare religioſiùs putant. ¶ Salutare item venerari. { השתחוה *hiſchtachauáh.* } Terent.*in Phormio.*At ego deos Penates hinc ſalutatum domum diuortar.Martialis *lib.*12.

Multis dum precibus Iouem ſalutat.

Ouid.15.*Metam.*

——— *lætóque Deum clamore ſalutant.*

¶ Compoſita,Conſaluto,& Reſaluto,de quibus ſuis locis.

Sălūtātŏr, is, qui ſalutat. { מברך *mebarech.* [illegible]. GALL. *Saluëur, qui ſalue & fait la reuerence.* ITAL.*Chi ſaluta & fa riuerenza.* GER. Ein grüſſer. HISP.*El que ſaluda.* ANGL. *He that harſeth.* } Quint Cic *de petit. Conſul.* Deductorum officium quod maius eſt quàm ſalutatorum Plaut. *Amph.* Herus ſalutator oppeſſulatas ante fores graditur.

Sălūtātio, nis, ſalutandi actus. { ברכה *beracháh.* [illegible]. GAL.*Salutation.*ITAL *Salute* GERM.Ein gruß/begrüſſung.HISP.*Salud.*ANGL.*Halſing.*} Cicer *in Piſon.* Quis enim te adire, quis vllo honore, quis denique communi ſalutione dignum putet? Senec *cap* 17 *de conſol. ad Helu.* Claræ ſalutationis audaciam (ſup. in ambiendo) non ſuſtinere poſſe. Suet *in Auguſt cap.* 53. promiſcuis ſalutationibus admittebat & plebem. ¶ Salutario, cuiuſdam Scipionis cognomen,apud eundem Suet.*in Iul.Caſ.cap.*58.Salutationem accipere,& reddere.Macrob.*Saturnal.lib.* 1. *cap.*6. Acceptáque ac reddita ſalutatione conſederunt.

Sălūtātōrĭus,a, um, adiect { [illegible]. GALL. *Appartenant à ſalut.* ITAL. *Pertinente à ſalute.* GER. Das zu dem grüſſen oder heilwünſchen gehört HISP. *Pertenecientè à ſalud.* ANG. *Belonging to health.* } Plin *lib.* 15. *cap.*11. Omnia iam & virorum ſalutatoriis cubilibus incluſa.

Salutatorium, locus,in quo ad ſalutandum aduenientes excipiebantur. Pap.

SĂLŪTĬFĔR, a, um, Salutarius. { [illegible]. GALL.*Qui donne ſanté, ſain* ITAL.*Salutifero.*GERM. Das heil oder geſundheit bringt/heilſam. HISP. *Coſa que trahe ò tiene ſalud* ANGL.*That bringeth or reſtoreth health.*} Ouid.2.*Metam.*

Aſpicit infantem,totóque ſalutifer orbi,
Creſce puer dixit, tibi ſe mortalia ſæpe
Corpora debebunt.

Martial.*lib.*5.

Seu placet Æneæ nutrix ſeu filia Solis,
Siue ſalutiferis candidus Anxur aquis.

Ouid.15.*Metam.*

Vtque ſalutifera miſeris ſuccurrere rebus
Sorte velit, tantaque vrbis mala finiat,orans.

‖ Salutificator,Saluator,faciens ſalutem.Tertull ‖

SĂLŪTIGER, quo nomine vtitur Apuleius, videtur eſſe non qui ſuo nomine alicui dicit ſalutem, ſed qui nuntiat tanquam interpres & adminiſter eius a quo mittitur. } [illegible].

Salutigerus,& Salutigérŭlus,qui ſalutem defert,id eſt,perfert,ad hos & illos, Plaut. *in Aulul ſc. 5. a. 4.* Enim mihi quidem æquum eſt purpuram, atque aurum dari, Ancillas, mulos, muliones, pediſſequas Salutigerulos pueros, vehicula quis vehar.E. Matronarum hic facta probe nouit.

SĂLVE, verbum ſalutantis,idem valens quod ſaluus ſis ſolúmque declinatur per ſecundas perſonas imperatiui vtriuſque numeri, & præſens infinitiui. { שלום *ſchalom* [illegible]. GAL. *Dieu te garde, bien te ſoit* ITAL. *Dio ti ſalui.* GERM. Gott grüſs dich/biß gegrüſſet. HISP. *Sey ſaluo.* ANG.*Good morrow,good euening, god ſaue.* } Terent. *in Phorm.* Here ſalue, ſaluum te aduenisſe gaudeo.D. Oh bone cuſtos, ſalue. Plaut. *Moſt.ſc.4. a. 1.* Salue amiciſſume mihi omnium hominum. B. Dii te ament Idem *Men ſc. vlt.a.5.* Teneri quin complectar nequeo: Salue mi gemine germane frater. *Ibid.ſc.2.a.5.*Salue multùm mi pater Idem *Curc ſc.3 a. 2.* Aggredior hominem,ſaluto? Salue, inquit mihi. ¶ Rebus inanimatis (Salue)etiam dicitur.Idem *ibid.ſc.1.a 1* Salue oſtium. Et *ibid.ſc.2* Anus alloquens vinum, ſic ait: Salue anime mi Item *in Mercat.*Limen ſuperum inferúmque ſalue. ſimul autem vale. ¶ Salue dicebant mane:Veſperi,Vale Suet. *in Galba cap.*4.¶ Iubeo te ſaluere,id eſt, precor tibi ſalutem. Horat *lib.*1.*Epiſt.*10

Vrbis amatorem Fuſcum ſaluere iubemus
Ruris amatores:hac in re ſcilicet vna
Multùm diſſimiles,at cætera penè gemelli.

Cicer. *Att lib.*4.Dionyſium velim ſaluere iubeas.Virg.5.*Æneid.*

Salue ſancte parens,iterum ſaluete recepti
Nequicquam cineres animæque,vmbræque paternæ

¶ Salueo dixit Plaut *Truc. ſc.2.a.* 2. pro ſaluus, & ſanus ſum. ¶ Saluebis in futuro dixit Cicer. *Attic.lib.*6.Saluebis a Cicerone meo,id eſt, Cicero meus te ſalutat. Vide in dictione VALEO. ¶ Salue, Aduerbium: Diomed.*lib.*1.

Sălūŭs, a,um,ſalutis compos, ſalutem habens: ſanus, incolumis. { [illegible]. GAL. *Sain, ſauue, eſchappé hors de danger* ITAL *Sano ò ſaluo ſcampato da vn pericolo.* GERM. Friſch vnd geſund/auffrecht HISP. *Coſa ſalua de peligro.* ANGL. *Saue, whole* } Ter. *in Phor.* Saluum te aduenisſe gaudeo. Idem *in Andria*, Saluus ſum,ſi hæc vera ſunt,hoc eſt, in tuto,& ſine periculo ſum. Plaut. *Aul ſc 4.a.1.* Saluus atque fortunatus ſis ſenex 2. Dii te ament.Idem *Curc. ſc.1. a.5.* Saluus ſum, ecce quem quærebam. (Idem *Aul ſc 3.a 4.*Dii me ſaluum & ſeruatum volunt.Idem *Amph.*Valeo & ſaluus ſum rectè Amphitruo. (ſ.ſalua, ſanáque mente ſum, non inſanio.) Idem *ibid.* Equidem ecaſtor ſana & ſalua ſum.*Ibid.*Saluum ſignum eſt?S.Inſpice.A.Recte eſt ita,vt obſignaui, Idem *Pſeud.ſc.6.a.4.*Viginti minæ ſanæ ac ſaluæ ſunt tibi, id eſt,integræ,intactæ.) Idem *Aul ſc 2 a 4.* Vide vt ſaluam olam auferam. ¶ Transfertur & ad inanimata.Idem *in Rud.*Heu, heu,ſceleſtus galeam in naui perdidi:Nunc mihi opportuna hic eſſet, ſalua ſi foret. Cicer 2. *de finib.* Simulátque ipſe graui vulnere exanimari vidit ſe vt primum diſpexit quæſiuit,ſaluúſne eſſet clypeus, &c. Terent. *Adelph.* Salua res eſt. id eſt, recte ſe habet. Velleius, Salua republ ſaluus eſſe non poterat. ¶ Hoc ſaluo, i. hoc excepto, aut ſeruato, vulgo *cela ſauf.* Corn. Celſus *lib.*3.*c.*5. Etenim perpetuum eſt, id quod omne conſilium dirigi poteſt, cibum quàm maximè ſemper ab acceſſione futura reducere, & hoc ſaluo, dare quàm integerrimo corpori. Ruſus *lib.* 3. *cap* 4.Id linum bis die ſaluo nodo ducendum eſt, i. excepto nodo.

Saluo, as, Saluum facio, ſeruo. { הושיע *hoſchiah.* [illegible]. GALL. *Sauuer, rendre ſain & ſauue.* ITAL. *Saluare.* GERM Erhalten bey dem heil vnd wolſtand.HISP. *Hazer ſaluo, ſaluar.* ANGL. *To ſaue.* } Cicer. *in Piſonem.* Me poſſe iterum Rempub.ſaluare.ſi ceſſiſſem, infinitam cædem fore, ſi reſtitiſſem. Legitur & apud eundem Cicer 2. *de natur.deor.* Itaque maximè Reipub.partes in iis bellis quibus Reipub. ſalus continetur,nullis auſpiciis adminiſtrantur,nulla perennia ſaluantur.Et Quint *lib.*12.*cap.*10.Quod ſi non eueniret, omnes pares eſſent, & idem omnes deceret. At loquuntur, & ſaluant perſonarum diſcrimen,&c Verùm hoc verbum apud veteres doctiſſimorum iudicio non inuenitur:ideóque hi tres loci ſuſpecti ſunt, qui & in meliori ſenſu legi poſſit, *ſeruare,ſeruantur,& ſeruant.*

Sălŭātŏr, is, qui ſaluat Vox in ſacris literis nuſquam non occurrens { מושיע *moſchiah.* [illegible]. GALL.*Sauueur.* ITAL. *Saluatore* GERM Ein heiland/ſäligmacher. HISP. *Saluador.* ANGL. *A ſauiour.* } quam tamen eruditiores, tanquam parum probam, religioſè fugiunt quemadmodum & verbum *Saluo*: quod nec ipſum ſatis Latinum iudicant: putántque locum Ciceronis,quem iam citauimus, menda non vacare: præſertim quum id verbum non facilè apud quempiam veterum,apud Ciceronem certè alibi nuſquam liceat inuenire.

Saluatio, actus ſaluandi:& ſalus ipſa, & ſalutis auctor.

Saluifico, ſaluum facio.

Salyes,Salyum,[illegible]. Strab.& Ptol. Populi ſunt Narbonenſis Galliæ,Liguribus finitimi Plin tamen Sallyos vocat, Liguriæ eos adſcribens:Ligurum celeberrimi vltra Alpes Sallyi.

Samardacus, homo ridiculus. Chryſoſt. *ad Epheſ.homil* 18. [illegible]. Item terminus bifurcus. Latin. liber de terminis. Terminus ſi bifurcus fuerit, ſamardacus dicitur. Vocatur etiam *Sarmatia* in eiſdem libris.Hæc ex Gl. Græcob.Meurſ.

Samaria. { שמרון *ſchemerón.* [illegible] Steph. GERM Die hauptſtatt der zehen ſtämmen Iſraels. } Palæſtinæ regio eſt, Galilææ & Iudææ conterminа, oppida habens Neapolim, antea Mamortham,Sebaſtem & Gamalam.Vide Plin. *lib.*5. *c.* 13 Stephano item Samaria regionis huius vrbs eſt, eadem cum ea quæ poſtea Neapolis eſt appellata ¶ Gentilia ſunt,Samarita,& Samaritanus,[illegible].

‖ Samaritæ,miniſtri menſariorum.Caſaub.‖

Samarobriui,[illegible], fuerunt populi in Gallia inter Belgas, apud quos Cæſar Gallorum concilium indixit, Horum ciuitas eſt Samarobriua, a Samara amne nomen habens. Hanc Cameracenſem eſſe vrbem nonnulli autumant, quam Scaldis fluuius interfluit.Vulgo *Cambray.* Conſtantior tamen opinio eſt, vrbem eſſe Nouioduno vicinam, quam vulgo *ſancti Quintini* dicunt. Hanc enim præterfluit Samara fluuius.

‖ Sambia,Pruſſiæ ducalis prouincia.‖

Sambicus,[illegible],famoſi ſacrilegi nomen,qui quum Dianæ [illegible] fanum aliquoties expilaſſet, tandem deprehenſus, annum perpetuum in quæſtione,tormentiſque habitus,miſerrimo mentis genere excarnificatus,ſacrilegii pœnas luit. ¶ Hinc, factus eſt locus prouerbio,vt Sambico grauiora pati dicamus,quem ſignificare volumus exquiſitiſſimo tormenti genere excruciari.

SĂMBVCA, æ, ſiue Sambyca, ſiue Sambyx, ſambycis, [illegible]. [illegible], Inſtrumenti muſici genus,trianguli,teſte Porphyr *in Ptolem Harmonica,*

meniaca quod ex neruis tum longitudine, tum craſſitudine inæqualibus conſtabat: ſolebátque leuiori carminum generi adhiberi. Vnde ſambucam cothurno aptare, prouerbii ſchema habet, pro eo quod eſt res leuiſſimas, planeque nugatorias, negotiis grauibus ſeriiſque admiſcere. Perſ. *Satyr.* 5.

Sambucam citius caloni aptaueris alto.

Nomen habet, vt Diomedes exiſtimat, a Sambyce inuentore, quanquam Athenæus ad Ibycum Rheginum poetam eius originem referre malit. ¶ Eſt & genus machinæ militaris, qua vrbes expugnare conſueuerant in qua ſic funes intendebantur, ſicut in organo muſico chordæ. ¶ De Sambuca machina bellica Plutarchus *in Marcell.*

Sāmbūcĭnă, quæ ſambuca canit. *σαμβυκίστρια*, ſicut fidicina, quæ fidibus Plaut. *in Stich.* Fidicinas, tibicinas, ſambucinas adduxit ſecum forma eximia.

Sambuciarius, ipſe qui dicit, i. ludit, nempe ſambuca. Gl. Iſid.

Sāmbūcĭſtrĭă, ſambuciſtriæ, *σαμβυκίστρια*, mulier ſambucâ canens, quæ ſambucina dicitur. Liu. 9. *bell. Maced.* Tunc pſaltriæ, ſambuciſtriæque, & conuiualia ludorum oblectamenta addita epulis.

Sambucus, ſaltator, hiſtrio. Gl. Iſid. videtur ſcripſiſſe *ſambucinus*, ſeu *ſambucen*, qui ſambuca canit.

SAMBVCVS, i, arbor nota, ſurculos ſpargens arundinaceos, teretes, cauos, candicantes, fungoſa medulla plenos, folia iuglandis terna quaternáve, ex interuallis circa ramos exeuntia, graui odore, minutim in ambitu ſecta, & in ramulorum cacuminibus, cauliſque circinatas habens vmbellas, quæ florem candidum pariunt, mox acinum terebintho ſimilem in nigredine purpureum, racemoſum, atri ſanguinis ſucco madentem. { *ἀκτή*. GALL. *Sureau, ou ſuſeau, ou ſeu*. ITAL. *Sambuco*. GERM. *Ein Holderbaum*. HISP. *Sauco arbol*. ANG. *An older tree.* } ¶ Eſt & alterum ſambuci genus, quod ob humilitatem *χαμαιάκτην* vocant Græci, herbaceo magis generi aſſignandum, caule quadrangulo, geniculato, foliis amygdalæ, ex interuallo longioribus, geniculatim expanſis, pinnatiſque in ambitu, ſerratis, muſcario flore, & acino ſuperioris ſambuci. Latini ebulum vocant. Vide Plin. *lib.* 24. *c.* 8.

Sāmbūcĕŭs, adiect. { *ἀκτίνεος*. GAL. *De ſureau*. ITAL. *Di ſambuco*. GERM. *Holderblumen, auß holder*. HISP. *Coſa de ſauco*. ANGL. *Made of elder* } Quod ex ſābuco eſt. Plin. *de vir illuſtr.* Iuuenibus regiis Delphos euntibus, ridiculi gratia comes adſcitus, baculo ſambuceo aurum infuſum Deo donum tulit. ¶ Sambucea arbor. Idem Plin *lib.* 29. *c.* 4.

Sāmē, es, *σάμη*, inſula ante ſinum Ambracium, quæ & Samos, & Cephalenia dicitur. Item oppidum eiuſdem inſulæ, à Romanis dirutum. Vide Plin. *lib.* 4. *c.* 12.

Sāmĕră, æ, ſemen eſt vlmi. { *τὸ τῆς πτελέας σπέρμα*. GALL. *Semence ou graine d'vn orme.* ITAL. *Seme di olmo.* GERM. *Der ſaamen deß rüſtholtz oder vlmenbaum.* HISP. *Simiente de olmo.* ANGL. *The ſead of the elme tree.* } Colum. *lib.* 5. *cap* 6. Atineam vlmum Tremellius Scrofa non ferre ſameram (quod eſt ſemen eius arboris) falsò eſt opinatus. Apud Plin *lib* 17. *c.* 11. legitur, ſamara per primam vocalem in media ſyllaba. Vlmorum (inquit) priuſquam folio veſtiantur, colligenda eſt, circa Martias Cal. quum flaueſcere incipit. Et rurſum *lib.* 16. *c.* 17. Atineæ non ferunt ſamaram: ita vocatur vlmi ſemen.

Samiarius, qui ferramenta acuit: à Samius, acutus. Gl. Cyr.

SAMIO, acuo. Vopiſcus *in Aureliano*, ferramenta ſamiata. Nonius Marcellus, Samium (lego *ſamiatum*) acutum. Vnde & ſamiare dicimus acuere. Quia credo Samiis teſtis ferramenta acuebant.

Samiator, in antiquo lexico, *ἀκονητής*, qui ferramenta acuit. Et in antiqua inſcriptione, Samiatris doryphoror.

‖ Samica, palus. Gl. Iſid. ‖

Sāmnītēs, *Σαυνῖται*. Vulgò *Abruzzo*. Populi in Samnio, quod nunc Aprutium vocamus: quæ regio eſt Italiæ inter Picenum, Campaniam, & Apuliam. Vrbes in ea ſunt, Adria, Aquilia, Amiternum, Sulmo, Ortona, Arpinum, Aquinum, Atina. Beneuentum, Corfinium. Iidem & Sabelli dicuntur, nomine per diminutionem a Sabinis deducto, teſte Strabone *lib.* 5. Ferunt enim, Sabinos, quum aduerſus Vmbros bellum gererent, Marti votum feciſſe, ſi victoria potirentur, ſe illi conſecraturos quicquid eo anno apud ipſos naſceretur. Quare quum re bene geſta in patriam rediſſent, cùm reliquum anni totius prouentum, tum etiam filios eo anno natos Marti conſecraſſe. Quos deinde quum adoleuiſſent, duce Tauro in Campaniam ad ſedes nouas quærendas emiſerunt: vbi nullo propemodum negotio eiectis Opicis ſedes ſuas collocarunt: originiſque ſuæ memores, Sabellos ſeſe, quaſi Sabinorum ſobolem appellarunt. Hi grauiſſima olim bella cum Romanis vario euentu geſſerunt. Sp. Poſthumium Conſulem, cum collega, totóque exercitu ad Furcas Caudinas locorum anguſtia circumuentos, ex fœdere ſub iugum miſerunt: quam tamen ignominiam Romani non ita multò poſt magna illorum clade deleuerunt, Samnitibus viciſſim ſub iugum miſſis. Poſtea quum ſæpiùs rebellaſſent, tandem a L. Sylla Dictatore multis præliis fracti, quum ne ſic quidem iugum ferre poſſent, funditus ſunt deleti.

Samonium, Cretæ inſulæ promontorium, Rhodo aduerſum, ſicut contrario littore Cyrenas verſus *κριοῦ μέτωπον* prominet. Autor Pompo. Mela *lib.* 2.

Sāmŏs, *σάμος*, vulgò *Samo*. Gell. *cap.* 16. *lib.* 7. Pauus à Samo nobiliſſimus. Nomen trium inſularum: quarum vna Ioniæ adiacet e regione Epheſi ambitu LXXXVII. M. paſſuum. Iunoni dicatiſſima, quòd in ea nata fuerit, & educata, & Ioui nupta. Scribit Varro, Samon priùs Parthenian nominatam, ibique antiquiſſimum fuiſſe Iunonis templum & ſimulacrum, in habitu nubentis figuratum, vbi & ſacra eius anniuerſaria nuptiarum ritu celebrabantur. In ea Pythagoras quoque philoſophus ortum habuit, necnon & vna ex Sibyllis. quæ inde Samia dicta eſt, quam ferunt de Chriſto prædixiſſe, Tu enim ſtulta Iudæa Deum tuum non cognouiſti ludentem mortalium mentibus: ſed & ſpinis coronaſti, horridúmque fel miſcuiſti. Fiebant etiam in ea vaſa fictilia egregiè ex creta efficta, quæ Samia vocabantur. Altera Thracica, in mari Ægeo, & Thraciæ oppoſita. Hæc Samos Straboni: & Diodoro Siculo Samothracia & Samothrace Ptolomæo, Pomponio & Plinio, Olim Dardania. Hodie *Samandrachi*. Tertia ſita eſt è regione Epiri, non procul à ſinu Ambracio, quæ & *Cephalenia* dicitur. De hac intelligendum eſt illud Suetonii *in Auguſto*, Ab Actio quum in Samum inſulam ſe in hyberna recepiſſet. Eſt enim hæc inſula breuiſſimo maris ſpatio ab Actio dirempta. Eodem ſpectat & illud Homer. *Odyſſ. lib.* 1.

Ἐν μεσσηγὺ Ἰθάκης τε, Σάμοιό τε παιπαλοέσσης.

Eadem & Same *σάμη* aliquando appellatur per primam nominum declinationem. Homerus *loco iam citato*,

Ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι

Δουλιχίῳ τε, Σάμῃ τε, καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ.

Virg 3. *Æneid.*

Iam medio apparet fluctu nemoroſa Zacynthos,

Dulichiúmque Saméque, & Neritos ardua ſaxis.

¶ Fuit & Samos, ſiue Same, oppidi nomen in eadem inſula à Romanis dirutum. Strabo *lib* 10. Quoniam quum Inſula ſit tetrapolis, id eſt, quatuor habeat vrbes, ex iis vna eſt quæ Samus, ſiue Same dicitur, vtroque vſitato vocabulo, ipſi etiam inſulæ communi. Et *paulo poſt*, De Cephalonia verò quæ eſt tetrapolis, id eſt, ciuitates habet quaternas, neque huius temporis nomine dixit, neque vlla de ciuitate, vna tantùm excepta, ſiue Same, ſiue Samo: quod oppidum hodie deletum prorſus eſt. Plin. *Lib.* 4. *cap* 12. Cephalonia quondam Melæna dicta, XI. M. paſſ. abeſt: circuitu patet XLIV. Same diruta a Romanis, adhuc tamen oppida tria habet. Ex his ſatis conſtat vanam eorum eſſe differentiam qui inſulam, Samon: vrbem verò, Samen dicendam contendunt. ¶ Ab hac Same deducitur gentile Samæus *σαμαῖος*, quum à Samo Ioniæ inſula, Samius deducatur. ¶ Eſt & Samus, cognomento Threicia, quæ & Samothracia dicitur: de qua vide paulò pòſt ſuo loco.

Sămĭŭs, a, um, *σάμιος*, quod eſt ex Samo inſula: vt, Pythagoras Samius, Vas Samium, Plaut. *Captiuis. ſc.* 2. *a.* 2. Ad rem diuinam quibus opus eſt Samiis vaſis vtitur. Plaut. *Menæch. ſc.* 2. *a.* 1. Metuis ne fores Samiæ ſient. (id eſt, fragiles) vt, Samia vaſa. Gell. *cap.* 8. *lib.* 17. Samium guttum Ouid. *Eleg.* 3 *lib.* 3. *Triſt.*

——— Et Samij ſunt vitia dicta ſenis.

Cicer *pro Murana*, Atque ille ſtrauit lectulos: expoſuit vaſa Samia. Auſon. *de Agathocle,*

Fictilibus cœnaſſe ferunt Agathoclea Regem,

Atque Abacum Samio ſæpe oneraſſe luto.

¶ Pro eodem dicimus & Saminum abſolutè. Autor ad Heren. *lib.* 4. Nos Samiis delectabimur. Nonius Marcellus, Samium eſt teſteum. Lucil. *Satyr. lib.* 14.

Et non pauper vti Samio, curtóque catino.

M. Tul. *de Rep. lib.* 6. Extat oratio Lælij, quam omnes habemus in manibus, quàm Sympina Pontificum diis immortalibus grata ſint, Samiæque (vt is ſcribit) capedines. Samia teſta. Lucil. *Satyr. lib.* 8.

Hanc vbi vult malè habere, vlciſci proſcelere eius.

Teſtam ſumit homo Samiam, ſibique illico telo

Præcidit caulem, teſteſque vnà amputat ambo.

Samius lapis, poliendo auro vtilis: grauis & candidus, à Samo inſula. Plin. *lib.* 36. 21. ibid. *lib.* 16. 4.

Sămĭŏlŭs, a, um, diminutiuum: vt Samiolum poterium. Plaut. *Stich.* —batiocis Bibunt? nos noſtro ſamiolo poterio, tamen viuimus.

Samoſătă æ, *σαμόσατα*, vrbs Comagenes ad Euphratem, Luciani Sophiſtæ patria: ſtagnum habens limum quendam gignens, quam maltham illi appellant: cuius tam admirabilis natura, vt aqua accendatur, nec niſi terra reſtinguatur. Hoc limo Samoſatæi vrbem ſuam Lucullo oppugnante defenderunt, hoſtes vnà cum armis exurentes, vt eſt autor Plin *lib.* 2. *cap.* 107.

‖ Samoſcum, *Samoski*, vrbs noua regni Poloniæ, à Samoſcio Cancellario condita, habet Academiam ab eodem inſtitutam. ‖

Sămŏthrācĭă, ſiue Samothrace, *σαμοθράκη* Stephano, *Samadachi*. Inſula eſt maris Ægæi, Thraciæ adiacens, ea in parte qua Hebrus in mare influit. Olim Dardania dicta, a Dardano quodam Troiano, qui Palladium ſecum ferens, eò traditur confugiſſe. ¶ Gentilia ſunt Samothrax, & Samothracius. Virg. 3. *Æneid.*

Threiciámque Samum quæ nunc Samothracia fertur.

Sămpſa, ſiue Sanſa, (vt ex Gregorii Tiferni ſententia tradit Georgius Alexandrinus in ſuis ad Columellam annotationibus) nucleus eſt oliuæ, quem Græci *πυρῆνα* vocant. { GAL. *Le noyau d'vne oliue.* ITAL. *Oſſo dell'oliua.* GERM. *Die frucht deß ölbaums, wie in der zeitigung ſchwartz, hat ein kern in ir verſchloſſen.* HISP. *Hueſſo de azeytuna.* ANGL. *The kernell of an oliue.* } Quorum ſententiæ ſubſcribit & Cælius Rhodiginus, & Ruellius, abſque nonnulli eruditione non contemnenda viri. Locus autem cui, qui primi ſententiæ huius autores ſunt, innituntur, eſt apud Colum. *lib.* 12 *cap.* 50. vbi ſic habet, Quum primùm baccæ variare cœperint, & iam quædam nigræ fuerint, plures tamen albæ, ſereno cælo manibus diſtringi oliuam oportebit, & ſubſtratis tegetibus aut cannis cribrari & purgari. Tum diligenter mundatam protinus in torcular deferri, & integram in fiſcinis nouis includi, prælíſque ſubiici, vt quantum poſſit, paulatim exprimatur. Poſtea reſolutis corticulis emolliri debebunt, adiectis binis ſextariis integri ſalis in ſingulos modios, & aut tegulis, ſi conſuetudo erit regionis aut certè nouis fiſcinis ſampſæ exprimi. Quo in loco Columellæ, Sampſas exprimere idem eſſe putant, quod ſampſas, hoc eſt, oſſa, ex oliuis premere, ſiue oliuas oſſibus liberare. Quorum ſententiæ quominus ſubſcribam, facit alter eiuſdem Columellæ locus, qui eſt *lib. eodem cap.* 49. vbi ſic legitur, Oliua nigra maturiſſima ſereno cælo legitur, eáque ſub vmbra vno die in cannis porrigitur, & quæcunque eſt vitioſa, bacca ſeparatur. Item ſi qui adhæſerant pediculi, adimuntur, foliáque & ſurculi quicunque ſunt intermiſti, eximuntur. Poſtero die diligenter cribratur, vt ſiquid ineſt ſtercoris ſeparetur. Deinde in trita oliua nouo fiſco includitur, & prælo ſubiicitur, vt tota nocte exprimatur. Poſtero die inijcitur, quam mundiſſimis molis ſuſpenſis, ne nucleus frangatur. Et quum eſt in ſampſam redacta, tunc ſal coctus vtráque manu permiſcetur cum cæteris aridis condimentis. Quo certè in loco ſampſas nulla ratione pro oliuarum oſſibus accipere poſſumus. Neque enim vllo pacto fieri poteſt vt oliua in nucleos ſuos redigatur. Quinetiam is ipſe locus, quo illi præcipuè nituntur, interpretationi, quam adducunt, prorſus reclamat:

mat:vt non magno negotio deprehendet qui locum,eum paulò penſiculatiùs examinarit. Quid autem ea voce ſignificetur, non facile fuerit pronuntiare, præſertim quum præter vnum Columellam (quod quidem ſciam) nemo ea fuerit vſus. Si tamen coniecturæ locus ſit, quantum partim ex iam citatis Columellæ locis, partim ex variis Catonis, Varronis, & Palladij locis colligere licuit, crediderim ſampſas dici ipſas oliuarum carnes, mola ſuſpenſa leuiter comminutas & oſſibus liberatas quæ deinde exprimuntur, oleúmque fundunt, aut aridis quibuſdam herbis ſeminibúſve conditæ, in vſum cibarij condimentive reponuntur.

Sampsuchum, ſiue Sampſychum. {σάμψυχον. Gall. *Maiolaine.* Ital. *Maiorana.* Germ. Meyeran. Hisp. *Amoradux.* Angl. *Maioram.*} Herba quam nunc *Maioranam* appellant, alióque nomine Amaracus dicitur. Plin. *lib.* 21. *cap.* 12. Sampſuchum ſiue amaracum in Cypro laudatiſſimum & odoratiſſimum.

Sampsūchĭnŭs, adiectiu. {σαμψύχινος. Gall. *De mariolaine.* Ital. *Di maiorana.* Germ. Von meyeran Hisp. *Cosa de amoradux* Angl. *Of maioram.*} Idem quod amaracinus. Plin. *ibidem.* Fit ex eo oleum, quod ſampſuchinum vocatur, aut amaracinum: vide *Amaracus.*

Sānābĭlĭs, Sanatio, vide *Sano.*

Sanas. in fragm. Feſti dicti ſunt qui infra ſupráque Romam habitauerunt: quod nomen iis fuit, quia quum defeciſſent a Romanis, breui poſt redierint in amicitiam, quaſi poſt ſanata mente. Itaque in XII Tabulis cautum eſt, vt idem iuris eſſet Sanatibus quod fortibus, id eſt, bonis, & qui nunquam defecerant a pop. Rom. Hæc Feſtus. Vide Gell. *cap.* 10. *lib.* 16.

Sanas, Phrygiæ oppidum, Apolloniæ metropolis, teſte Strab. *lib.* 12. Ptol. Σανίδα appellat.

Sāncĭo, is, iui, itum, vel xi, ctum, firmiter conſtituo, ſtabilio. Diom. *lib.* 1. Statuo, ſtabilio, ratum facio, firmo. {הקים *hekim* קים *kiyám* חקק *chakák.* κυρόω. κυρῶ. Gall. *Ordonner & decerner, eſtablir & confirmer ſur peine grande au tranſgreſſeur.* Ital. *Conſacrare, ordinare, determinare confirmare, ratificare.* Ger. Setzen oder ordnen / ſteiff vnd vnzerbrüchlich zuhalten/beſtätigen. Hisp. *Eſtablecer, ordenar, conſagrar.* Angl. *To decree, to mak firme and ſtable.*} à ſanguine, vt putatur, dictum, eo quòd mactatæ hoſtiæ ſanguine fœdera ſolerent confirmari: vt eſt videre apud Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe condita*, vbi vetuſtiſſimum fœdus inter Romanos Albanóſque initum, porcæ immolatione docet ſancitum fuiſſe. Hinc etiam Seruius explicans illud Virgil. 12. *Æneid.*

Audiat hæc genitor, qui fœdera fulmine ſancit:

Sanctum, inquit, dicitur quaſi ſanguine conſecratum. Vnde & Sanctio vocatur pars iſta legis, qua eam violantibus pœna præſcribitur. Sed de hoc ſuo loco. Eſt itaque ſancire ſanctè aliquid & inuiolabiliter conſtituere. Cicer. *de Amic.* Hæc igitur prima lex in amicitia ſanciatur, vt neque rogemus res turpes, nec faciamus rogati. Idem 1. *de legib.* Popularitèr interdum loqui neceſſe erit, & eam legem quæ ſcripto ſanciat quod vult, aut iubendo, aut vetando, vt vulgus appellat Cæſ. 1. *bell. ciuil.* Hæc quò faciliùs certiſque conditionibus ſanciatur, aut, &c. Horat. 1. *Serm. Sat.* 3.

——— *eheu,*

Quàm temerè in noſmet legem ſancimus iniquam.

Cicer. *Attic. lib.* 10. Ego verò Solonis popularis tui, vt puto etiam mei, legem negligam, qui capite ſanxit, ſi quis in ſeditione non alterius partis fuiſſet: id eſt, legibus ſuis capitis pœnam ſtatuit. Idem *de Aruſp. reſpon.* Hoc ſi minus iure ciuili perſcriptum eſt, lege tamen naturæ, communi iure gentium ſancitum eſt, id eſt, receptum & corroboratum. Sancire de. Cicer. 4. *Verr.* In quibus multa ſanxit de ætate hominum. Et 3. *Off.* Ac de iure prædiorum ſancitum eſt apud nos iure Ciuili, vt in his vendendis vitia etiam dicerentur.

Sancitus, us, ſanctio. Tertull. *de caſtit.*

Sānctŭs, a, um, participium à ſupino ſanctum, idem quod ſancitum. {מקים *mukam* מחוקק *mechukkak* ὁ κεκυρωμένος, κυρωθείς Gall. *Ordonné.* Ital. *Ordinato.* Ger. Geordnet dardb zuhalten/ beſtätiget. Hisp. *Ordenado* Ang. *Decreed, ordained.*} Liu. 10. *ab Vrb.* De prouocatione legem diligentiùs ſanctam id eſt, ſancitam. Sic Liuius *lib.* 9 *dec.* 4. Sancta atque ſacrata ſunt. (id eſt, ſancita. Idem *lib.* 4. *dec.* 5. Adeſſe fœderis ſanctæ ſocietatis. ¶ Hinc deducitur & Sanctus, a, um, nomen quod ſignificat propriè id quod neque religioſum eſt, neque profanum, ſed ſanctione quadam confirmatum, ita vt violari non liceat. {קדוש *kadoſch.* ἅγιος. Gall. *Sainct, & ſans tache de vice.* Ital. *Santo, ſenza macchia di vitio* Germ. Heilig. Hisp. *Sancto, dedicado à Dios.* Angl. *Holy.*} Cicer. *poſt reditum*, Numénque veſtrum æquè mihi graue & ſanctum ac deorum immortalium, erit. Idem 2. *de nat deor.* Aſtypalæa inſula Achillem ſanctiſſimum colit. Idem *de Aruſp. reſpon.* Id omnibus ſemper ſanctum, auguſtum, & religioſum eſſe viſum eſt. Liuius *lib.* 5. *d.* 4. Quæ hominibus ſancta caráque ſunt. Item, Sanctius ærarium. Et Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Ita me amabit ſancta ſaturitas. (Iuſiurandum edaci paraſito dignum, cui Saturitas Deorum omnium inſtar eſt.) ¶ Sancta loca, dicuntur quæ aduerſus iniuriam & vim religione quadam muniuntur. & (vt inquit Donatus) quæ omni obſeruatione inuiolata ſunt. Sanctum (inquit Mart. *lib.* 1. *D. de rer. diuiſione*) propriè dicitur quod ab iniuria hominum defenſum atque munitum eſt. ¶ Sanctæ leges dici poſſunt variè, & quòd a ſanctis auctoribus latæ, & de rebus ſanctis, ſeu tectis, & pœnis annexis ſancitæ, ſeu ſtabilitæ. Budæus. Item quòd pœnæ ſanctione corrumpi vetantur. ¶ Sanctum interdum idem quod purum & impollutum. Virg. 12. *Æneid.*

Sancta ad vos anima, atque iſtius inſcia culpæ

Deſcendam.

Idem 11. *Æneid.*

——— *túque ô ſanctiſſima coniux,*

Felix morte tua,

id eſt, caſtiſſima coniux. Senec. *cap.* 15. *de tranq.* Non magis ſancta & ſeuera vita conceptus inchoati Item pro fiendo apud Liu. 3. *bell. Pun.* Et ſi quid vnquam arcani ſanctive in curia fuerit

Sānctŭlŭs, a, um, diminutiuum à ſanctus, per contemptum deductum. Hier. *in Ruffinum*, Tibi quaſi religioſus, & ſanctulus perſonam humilitatis imponis.

Sānctē, aduerb. Religioſè. {ὁσίως. Gall. *Sainctement.* Ital. *Santamente* Germ. Heiliglich Hisp. *Sanctamente.* Angl. *Holy.*} Cicer. *pro Font.* Ab his quicquam ſanctum, aut moderatè dictum putabis? Plaut. *Capt.* An tu dubium habebis, etiam ſanctè quum ego iurem tibi? ¶ Aliquando idem quod firmiter & conſtanter. {βεβαίως. Gall. *Fermement, conſtamment* Ital. *Fermamente.* Germ. Veſtiglich. Hisp. *Firme y fuertemente.*} Cicer. *Lucceio lib* 5. *Epiſt.* Méque ea quæ tibi promitto, ac recipio, ſanctiſſime eſſe obſeruaturum, diligentiſſime eſſe facturum. ¶ Hinc compoſitum perſanctè. Terent. *in Hecyr.* Thais perſanctè deierat. Plaut. Perſanctè iurauit ſe facturum.

Sānctŏr, is, Sancitor: vt, Sanctor legis, idem quod legiſlator. {מקים *mekim* (vel) *mekayém* מחוקק *mechokek.* νομοθέτης. Angl. *Alawmaker.*} Tacitus *lib.* 3. Sed præcipuus Seruius Tullius ſanctor legum fuit.

Sānctĭo, nis, actio ſancientis, paſſio ſanciti, qua aliquid ſancitur. Confirmatio. {חק *chok* חקה *chukkáh.* δόγματα. Gal. *Ordonnance, ratification. confirmation.* Ital. *Confirmatione, ratificatione.* Germ. Einbeſtätigung / ein ſatzung / ein bott oder verbott das man bey einer peen ſteiff halten ſol. Hisp. *Eſtablecimiento.* Angl. *Ordenance, ratyfying, or decreting.*} vt, Sanctio fœderis, apud Cicer. *pro Corn. Balbo* ponitur pro lege, conſtitutione & decreto. *Ibidem*, Sanctiones ſacratæ ſunt aut genere ipſo, aut obteſtatione, & conſecratione legis, aut pœna, quum caput eius qui contra facit conſecratur. ¶ Aliquando ſanctio ſignificat partem illam legis qua ſe contra violatores munit, qua pœna conſtituitur. Sanctio (inquit Seruius) latio legis eſt, cum terrore pœnæ. Cicer. 6. *Verr.* Niſi vehementiùs homini minatus eſſem, niſi legum ſanctionem, pœnámque recitaſſem, tabularum mihi poteſtas facta non eſſet. Idem *ad Attic. lib.* 3. Sed vides nunquam eſſe obſeruatas ſanctiones earum legum quæ abrogarentur.

Sānctĭtās, atis, Pietas, reuerentia, ſanctimonia. {קדש *kódheſch.* ἁγιότης, ὁσιότης. Gall. *Sainctete.* Ital. *Santità.* Germ. Heiligkeit / frombkeit. Hisp. *Sanctidad.* Angl. *Holineſſe, deuoutneſſe.*} Cicer. 1. *Offic.* Deos placatos pietas efficiet, & ſanctitas. Idem *pro Cælio*, Si matrem familiàs ſecus quam matronarum ſanctitas poſtulat, nominamus. Idem 2 *de finib.* Iam ſi pudor, ſi modeſtia, ſi pudicitia, ſi vno verbo temperantia. pœnæ, aut infamiæ metu coercebuntur, nō ſanctitate ſua ſe tuebuntur. Quint. Sanctitatem fori ludorum talarium licentia ſoluere. Liuius *lib.* 4. *dec.* 4. pudor ſanctitáſque matronarum.

Sānctĭtūdo, inis, Sanctitas. Gellius *cap.* 12. *lib.* 17. {קדש *kódheſch.* ἁγιότης.} Cicer. 4 *de Republ.* vt citat Nonius, Eoſdem terminos hominum curæ atque vitæ, ſic Pontificio iure ſanctitudo ſepulturæ. Accius *Tereo*, apud eundem, Alia hic ſanctitudo, aliud & nomen, & numen Iouis.

Sānctĭmōnĭa, æ, Sanctitas. {קדש *kodheſch.* ἁγιότης.} Cicer. *pro Quintio*, Quid mihi, inquit, cum iſta ſanctimonia ſumma ac diligentia? Idem *pro Rabirio*, Mentes quæ ex hominum vita ad deorum immortalium religionem, ſanctimoniam demigrarunt.

Sanctimonialis, ſanctimoniæ deditus.

Sānctŭārĭum, ij. Abditiſſimus templi locus, ſacrarium {מקדש *mikdáſch* דביר *de'ir* ἄδυτον, ἱερὸν, ἄδυτον. Gall. *Sanctuaire, vn lieu ſainct & retiré.* Ital. *Santuario.* Germ. Das heiligtumb. Hisp. *Lugar donde guardan las coſas ſanctas.* Ang. *A ſanctuarie, the moſt hole and ſecret place in the churche.*} Sanctuaria quoque Mithridatis appellauit Plin. *lib.* 13. *c.* 8. quæ alio loco vocat arcana. Plutarchus ἀπόῤῥητα. In ſanctuariis, inquit, Mithridatis maximi Regis deuicti Cn. Pompeius inuenit in peculiari commentario ipſius manu compoſitionem antidoti. Sanctuarium Cæſaris appellat Siculus Flaccus, ſanctius tabularium principis.

Sanctifico, Sanctum facio, opere ſanctum agnoſco, aut prædico animo: ſanctum facio ſtudio & affectum, ſanctè colo. vſui ſancto deputo: præparo.

Sanctificatio, actio ſanctificantis, paſſio ſanctificati: & ſtatus eius ſpecialiter regeneratio: & regenerati gubernatio ad ſtudium bonorum operum.

Sanctificium, ſanctuarium.

Sancus, Dei nomen quoddam, cuius meminit Ouid.

Quærebam, Nonas Sanco Fidióne referrem,

An tibi Seme pater.

Intelligo autem ex Var. *de ling. Lat.* hunc deum eundem eſſe, qui alio vocabulo dicitur Deusfidius à Latinis. & à Græcis Hercules Putabant, inquit. Sanctum à Sabina lingua, & Herculem à Græca.

Sāndălĭōtĭs, σανδαλιῶτις, Sardinia inſula denominata eſt, ab effigie ſandalij, hoc eſt, ſoleæ. vnde & nonnulli Ichnuſam, ἰχνοῦσα vocant, à ſimilitudine veſtigij, quod Græcè ἴχνος dicitur. Plin. *lib.* 3 *cap.* 7. Sardiniam ipſam Timæus Sandaliotin appellauit ab effigie ſoleæ, Myrſilus Ichnuſam a ſimilitudine veſtigij, vulgo *Sardegna.*

Sāndălĭum, ij, {σανδάλιον, σάνδαλον. Angl. *A shoe called a slipper or pantouffle.*} Luciano muliebris calceamenti genus. Victor *cap* 15 *lib.* 14. Erat calceamentum fœminarum diuitum ac beatarum. Terent. *in Eunucho*, Vtinam tibi commitigari videam ſandalio caput. ¶ Hinc Sandalarius Apollo, Cuius meminit Suet. *in Auguſt. c.* 57. Apollinem Sandalarium, & Iouem Tragœdum aliáque ſimulacra vicatim dedicabat, dictus eſt à vico, cuius meminit Gellius *lib.* 17 In Sandalario fortè apud librarios fuimus. ¶ Item Sandaligerula, σανδαλοθήκη, quæ ſandalis vtitur. Plaut. *in Trinum.* ducitur familia tota, Veſtiſpici vnctor, auri cuſtos flabelliferæ, ſandaligerulæ, cantrices, ciſtellatrices, nuntij, renuncij, raptores panis & peni.

Sandalarius, vicus Romæ erat, à ſandaliis dictus.

Sandaligerulus, qui ſandala gerit: ſandaligerula, ancilla quæ dominæ ſandala gerit.

Sandalotheca, σανδαλοθήκη ſandalorum theca, ſeu repoſitorium. Pollux.

Sāndălŭm, i. Farris Gallici genus, plus alio quouis farre panis reddens. Plin. *lib.* 18. *c.* 7. Galliæ quoque ſuum genus farris dedere, quod illic *Brance* vocant, apud nos ſandalum, nitidiſſimi grani Eſt & alia differentia, quod quaternis libris plus reddat panis, quam far aliud. Ruell. autor eſt, etiam hodie Gallis vnius literæ immutatione *Blance* appellari.

Sāndălĭdēs, σανδαλίδες. palmæ genus, à ſimilitudine ſandalij dictum. Plin. *lib* 13 *cap.* 4. Quarta autoritas ſandalidum, a ſimilitudine appellatum.

Sandanis, vir fuit quidam Lydus, qui fruſtra Crœſo ſuadere conatus eſt ne bellum Perſis inferret. Herod. *lib.* 1.

Sandapila, æ. { [illegible] φερέτρον νεκρῶν. Gal. *Biere à mettre les treſpaſſez.* Ital. *Cadaletto da morti.* Germ. Ein todtenbar. Hisp. *Lecho en que lleuan à enterrar los muertos.* Angl. *A biere or corphin wheron dead men ar caried.* } Genus feretri, quo tenuiorum cadauera efferebantur. Martial. *lib.* 8.

Grandis in anguſta ſarcina ſandapila.

Sandapilarii, dicebantur veſpillones, qui pauperum cadauera in ſandapila efferebant, aliter *Sandapilo*, veſpillo.

Sandaracha, æ, { σανδαράχη. Angl. *A bright redde colour vſed of painters, arſenic.* } Coloris rubri genus eſt, quod in auratis & argentariis fodinis inuenitur, eò melius, quò magis rufum, quoque magis virus redolet, quòque purius eſt magiſque friabile. ¶ Eſt & ſandaracha facticia, quæ ex cocta ceruſſa confici ſolet. Plin. *lib.* 35. *c.* 6. Sandaracha, quo modo fieret diximus. Fit & adulterina ex ceruſſa non in fornace cocta. Color eſſe debet flammeus. Pretium in libras aſſes quini. Hæc ſi torreatur, æqua parte rubrica admiſta, ſandycem facit. ¶ Sandaracha item herbæ nomen apibus gratiſſimæ, quam alio nomine cerinthiam appellant. Vide Plin. *lib.* 21. *c.* 12. Cæterum Sandaracha & Sandaraca, *σανδαράχη* & *σανδαράκη* ſcribitur.

Sandarachinus, a, um, *σανδαράχινος*, quod colorem ſandarachæ refert, hoc eſt, quod flammæ colorem imitatur. Næuius apud Nonium, Merula Sandarachino colore.

Sandarachatus, a, um, cui ſandaracha admiſta eſt. Plin. *lib.* 35. *c.* 15. Item lentes tollit cum ſquamis æris, aceto ſandarachato admiſto.

Sandaſtros, gemma eſt ex genere ardentium, quem aliqui Garamanticen vocant. Habet velut in tranſlucido ſtellantes intus aureas guttas, & fere Hyadum numero. Hanc nonnulli eandem putauerunt cum ſandaſere, quam Nicanor ſandaſerion & ſandaſeron appellat: ſed falſo, vt inquit Plin. vicinitate nominum decepti, quum ſint gemmæ prorſus diuerſæ. Vide eundem *lib.* 37. *c.* 7.

Sandyx, ycis. *σάνδυξ.* Coloris rubri genus, quod fieri ſolet ex ceruſſa vehementius adusta, teſte Galen. *ad finem lib.* 9. *ſimpl.* Plinius & ex ſandaracha fieri tradit, æqua parte rubricæ admiſta. Quo in loco & Virgilium tacitè imperitiæ videtur reprehendere, quòd ſandycem herbam eſſe crediderit, quum ait, Sponte ſua ſandyx paſcentes veſtiet agnos. Verum (quod viri tantæ memoriæ doctiſſimi bona cum venia dictum velim) eo ex verſu colligi non poteſt, Virgilium ſandycem pro herbæ genere poſuiſſe: quod & ante nos annotauit Virgilius Marcellus eo capite quo de ſandaracha agit Dioſcor. Illud enim ſolum videtur ſpectaſſe Maro, eam fore rerum omnium & felicitatem, vt ſponte ſua colores in ouium velleribus naſcerentur, & inter paſcendum lanæ colorarentur: neque id paſtu ſandycis futurum ſignificaſſe: ſed id tantùm voluiſſe, fore vt ſponte ſua lanæ ſandycis colorem contraherent, non decoctæ, ſed in ipſis agnorum tergoribus, quum interim illi paſcerentur.

Sane, aduerbium, Profectò, certè. { [illegible] *achen* [illegible] *ulám* δήπουθεν, ὄντως. Gall. *Certes, vrayement.* Ital. *Certamente, veramente.* Germ. Warlich. Hisp. *Ciertamente.* Ang. *Truely, ſurely, verely.* } Cicer. *ad Lentulum lib.* 11. Sane moleſtè Pompeium id ferre conſtabat. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Sane ſapis, & conſilium placet. Idem *Men. ſc. vlt. a.* 5. Auctio fiet manè ſane die ſeptimi. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Pauxillum amare, ſanè bonum eſt: inſane non bonum. ¶ Aliquando in conceſſionibus locum habet, vt Sit ſanè vt vis, pro, eſto vt vis. Cicer. Quid enim habet commodi? quid non potius laboris? ſed habeat ſane. Quintil. Tulerit ſane ſi ius nollet meritò pœnas, de tertii ſpiritum ſuppetio, nihil de præteritis loquimur. quaſi dicat, Eſto ita ſit vt vis. ¶ Quandoque ponitur pro valde quoniam qui ſanus eſt, validus eſt. Sueto. Bellum ſanè diſſicile geſſit. ¶ Iungitur nonnunquam cum Et affirmatiuá, que eſt. Quintil. Et ſane quis concipiat vel declamantis habitum, vel orantis vocem, inceſſum, pronuntiationem, illum denique animi & corporis motum, ſtem cum Quam. Gellius, Sanè quam vtile eſt. ¶ Non ſane pro non admodum. Cicer. 2. *de finib.* Poſt enim Chryſippum non ſane eſt diſputatum. Budæus. ¶ Sane bene, id eſt, bene quidem. Cicer. *pro Quint.* Erat ei pecuaria res ampla, & ruſtica, ſane bene culta & fructuoſa. ¶ Ponitur aliquando in principio ſententiæ. Idem 2. *de nat. deorum*, Sane ſtellæ vt qualis eorum natura ſit conſideremus. ¶ Ponitur & quando pro Sanè. Idem Sopater, quum hoc illi improuiſum accidiſſet, commotus eſt ſanè. ¶ Aliquando pro Multum. Terent. *in Andr.* Sane pol illa temulenta eſt mulier.

Sanea, *Σάνεια*, vrbs Indiæ: gentile, Saneus. Steph.

Sancſco, vide Sanus.

Sanga, *Σάγγα*, Cantabrorum fluuius, in Hiſpania citeriore. Plinius *lib.* 4. *c.* 20. ¶ Sanga præterea eſt ſerui nomen apud Terentium *in Eunuch.*

Sangarius, *Σαγγάριος*. Vulgò *Zagari*, fluuius eſt Aſiæ, alio nomine Coralius dictus in Dyndymo monte naſcens, & per Phrygiam Bithyniámque in Pontum illabens. Vide Plin. *lib.* 6. *c.* 1. Ptolem. Sagarium appellat. Ouid. Sagarim. Vide ſuprà ſuo loco.

Sangenon, gemma eſt ex opali generibus, quam ob eximiam gratiam, & *παιδέρωτα* quidam appellarunt. Plin. *lib.* 37. *c.* 6.

Sanguis, inis, quod & ſanguen, neutri generis ab antiquis dicebatur. { [illegible] *dam.* αἷμα. Gall. *Sang.* Ital. *Sangue.* Germ. Blut. Hisp. *Sangre.* Ang. *Bloode.* } Lucret.

Viſceribus viſcus gigni, ſanguénque creari.

Dicitur autem propriè ſanguis, qui eſt intra venas: cruor verò, qui iam extra vaſa eſt effuſus. Cic. 2. *de nat. deorum*, In quam ſanguis à iecore per venam illam cauam influit, eóque modo ex his partibus & ſanguis per venas in omne corpus diffunditur, & ſpiritus per arterias. Idem 2. *de Orat.* Reliquæ duæ, ſicut ſanguis in corporibus, ſic illæ in perpetuis orationibus fuſæ eſſe debent. Virg. 2. *Æneid.*

——nec ſoli pœnas dant ſanguine Teucri.

Idem *Eclog.* 8.

Sæuus amor docuit natorum ſanguine matrem

Commaculare manus.

Seneca *cap.* 1. *de conſol. ad Marc.* Reſtituiſti in publica monumenta libros, quos vir ille fortiſſimus ſanguine ſuo ſcripſerat. Idem *Ibidem*, Dum à ſanguine recentia ſunt vulnera, ſanitas facilis eſt. Velleius, ſanguinem alicuius petere. Ouid. 13. *Metam.*

——Rubefactaque ſanguine tellus.

Idem *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.* Gladiator cuius tela ſuo ſanguine tincta rubent. Liu. 5. *d.* 4. Sanguis factus pro cæde. ¶ Sanguis ſalſus dicitur à Poëtis, cùm tamen dulcis à Medicis. Ennius apud Macrob. Neque miſeræ lauere lacrymæ ſalſum ſanguinem. Apud Cicer. 1. *Tuſcul.* vetus Poëta, Alti Acherontis, ſalſo ſanguine mortuorum imagines. ¶ Detractio ſanguinis, & Sanguinis miſſio, φλεβοτομία: & Sanguinem mittere, & Sanguinem detrahere, φλεβοτομεῖν, apud Celſum *lib.* 2. *c.* 8. & 9. ſæpius leguntur. Quintilian. *lib.* 2. *cap.* 1. Impleat ſe declamator aliquando, dum ſciat, vt quadrupedes, quum viridi pabulo diſtentæ ſunt, ſanguinis detractione curantur, &c. ¶ Sanguinem dimittere & venam ſolacere [illegible], genus ignominiæ. Gell. *cap.* 8. *lib.* 10. ¶ Sanguis ærarii, pro ſubſtantia in ærario contenta: metaphoricè. Cicer. 5. *Verr.* Quæ quum de popul. Rom. victu, de vectigalium neruis, de ſanguine detraxiſſet ærarii, Tertiæ minæ condonauit. Plenus ſanguinis, pro ſanguineo. Plaut. *in Bacch.* Magiſtróne quenquam diſcipulum minitarier? Nil moror diſcipulos mihi eſſe tam plenos ſanguinis. ¶ Sanguis pro vigore ac vi. Cicer. *ad Attic. lib.* 4. *ep.* 14. Amiſimus, mi Pomponi, omnem ſuccum & ſanguinem, ſed etiam colorem & ſpeciem priſtinam ciuitatis: nulla eſt Reſp. quæ delectet, in qua acquieſcam. Velleius, plus ſanguinis in hoc ſcriptore, in illo plus limæ. Et Gell. *c.* 4. *lib.* 18. Medullas & ſanguinem verborum Saluſtii eruere, atque introſpicere penitus, non primam tantùm cutem & ſententiarum ſpeciem. ¶ Sanguis, pro progenie. { [illegible] *Zerah.* [illegible] Gal. *Lignée & race de quelqu'vn.* Ital. *Generatione, progenie.* Germ. Ein geblüt/geſchlecht. Hisp. *Generation, linaje.* Ang. *The ſtock or parentage where of one commeth.* } Virg. 4. *Æneid.*

——Troiano à ſanguine duci

Italiam regeret: genus alto à ſanguine Teucri

Proderet, ac totum ſub leges mitteret orbem.

Idem 2. *Æneid.*

——hortamur fari quo ſanguine cretum,

Quidve ferat, memoret: quæ ſit fiducia capto.

Cicer. *pro Roſc. Amer.* Magnam vim, magnam neceſſitatem, magnam poſſidet religionem paternus maternúſque ſanguis. Quint. *lib.* 8. *cap.* 5. Vt medici abalienata morbis membra præcidunt, ita turpes ac perniciosos, etiamſi nobis ſanguine cohæreant, amputandos. Ouid. 6. *Faſt.* At ſanguis ille ſororis erat (id eſt, filius.) Item, Socius ſanguinis pro fratre, idem *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.* Item, Latio de ſanguine natus. (id eſt, ciuis.) Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Idem 13. *Metam.*

——Noſtri quoque ſanguinis auctor

Iuppiter.

¶ Sanguis pro Calamitate, Sen. *c.* 15. *de conſ. ad Heluiam*, Non ex intacto corpore ſanguis fluit. ¶ Sanguis, αἷμα [illegible], dicitur de ſanguine Domini noſtri Ieſu Chriſti, quem is cum vita ſua dedit in pretium redemptionis pro nobis: vt eius λύτρον ſit noſtrum λύτρον. ¶ A Sanguis fit compoſitum Exanguis. Item denominatiuum Sanguineus, eiúſque compoſitum Conſanguineus: de quibus ſuo loco. ¶ Sanguine flere, [illegible], prouerbialis hyperbole, ſignificans nihil non fieri quo flectatur aliquis. Sic enim antiquitùs loquebantur, Haud flectes illum, ne ſi ſanguine quidem fleueris. Tranſlatum videtur à prodigiis, quibus interdum ſtatuæ ſanguineis guttis lacrymare videntur.

Sanguiculus, ſanguis hœdi, ſiue ſuis, in cibum formatus. [illegible] Plin. *lib.* 28. *c.* 14. Venitur ad vtrunque vitium & coagulo hœdi in vino myrteo magnitudine fabæ poto, & ſanguine eiuſdem in cibum formato, quem ſanguiculum vocant.

Sanguinalis, e, vt, Sanguinalis herba. πολύγονον. eadem quæ Sanguinaria. Colum. *lib.* 7. *cap.* 12. Vide in voce *Sanguinarius*, infra.

Sanguinolentus, a, um, plenus ſanguine, & ſanguine conſperſus. { αἱματώδης. Gal. *Sanglant, plein de ſang.* Ital. *Sanguinolento pieno di ſangue, tutto ſangue.* Germ. Blutig/vol blut. Hisp. *Coſa llena de ſangre.* Ang. *Full or ſprinkeld with bloode.* } Varro *de vita pop. Rom.* Itaque propter amorem imperii, magiſtratus gradatim, ſeditionibus ſanguinolentis vrbem perturbauere. Ouid. *Epiſt.* 3.

Vidi quantum erat fuſum tellure cruenta

Pectora iactantem ſanguinolenta virum.

Idem 1. *Amor. Eleg.* 12.

Ille color ferè ſanguinolentum erat.

¶ Littera ſanguinolenta pro inuectiua, ſeu famoſo libello. Idem *in Ibin.*

Nulla que quæ poſſit, tot ſcriptis millibus, extat

Littera Naſonis ſanguinolenta legi.

Sanguinolenti præterea appellabantur infantes expoſiti, quòd recens nati efferrentur. de quibus *in C. ſub rubr. de infant. expoſit. & de iis qui ſanguinolentos nutriendos acceperunt.*

Sanguinarius, a, um, adiectiuum Sæuus & crudelis. { φιλαίματος, αἱμοχαρής. Gall. *Sanguinaire, cruel.* Ital. *Crudele, ſanguinario.* Germ. Blutdurſtig/bluthund/rauw vnd grauſam. Hisp. *Enſangrentador, cruel.* Angl. *Cruell, bloode thriſtie or bloodie.* } Cicero itaque grauem illam, ac ſanguinariam vocem audiuimus. Sic ſanguinarius homo dicitur à Seneca qui gaudet humano ſanguine, & crudelis eſt. Cicero *ad Attic. lib.* 2. Megabrotus, & hæc ſanguinaria iuuentus inimiciſſima eſt. Plin. *lib.* 19. *cap.* 5. Tarquinius nuncium illum ſæuum atque ſanguinarium ſuo remiſit ex horto. ¶ Sanguinaria, herba eſt quam Græci à multitudine geniculorum πολύγονον appellant, Sanguinaria dicta, propterea quòd ſuccus eius inditus naribus ſupprimit ſanguinem. Colum. *lib.* 7. *c.* 5. Eſt etiam grauis pernicies herbæ ſanguinariæ, quam ſi paſta eſt ouis, toto ventre diſtenditur contrahitúrque, & ſpumam quandam tenuem tetri odoris expuit. Vocatur & ſanguinalis herba. Idem *lib.* 7. *c.* 12. cuius hæc ſunt verba: Poſſunt etiam, vt Cornelius præcipit, lilii radix, aut ſcylla cum ſale, vel ſanguinalis herba, quam πολύγονον Græci appellant, vel marrubium, ferro recluſa ſanare. Vulgus *corrigiolam* vocat, & *centinodiam.*

Sanguineus, a, um, in cui plurimum ineſt boni ſanguinis. { αἱματώδης, αἱμαλέος. Gall. *Sanguin, de ſang.* Ital. *Sanguigno.* Ger. Blutreich/blutig. Hisp. *Lleno de ſangre.* Angl. *That hath much bloode, of à ſanguine or bloodie colour.* } Medicis enim ſanguineus dicitur, cui plurimum ineſt boni

boni ſanguinis hoc eſt, qui temperamento calido ſit & humido. ¶ Aliquando, id eſt, quod ex ſanguine conſtat: vt, labeo ſanguineus, apud Cicer. 3. *de Diuinat.* Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Coſtæ nulli, niſi ſanguineum pulmonem habenti. Ouid. 2. *Metam.*

——at inde
Sanguineæ manant tanquam de vulnere guttæ.

¶ Interdum idem quod ſanguinolentus. αἱματώδης Idem 3. *Triſt. Eleg.* 9.

Pallentéſque manus, ſanguineúmque caput.

¶ Modò ad animum refertur, & ſignificat crudelem cruentúmque. Idem 12. *Metam.*

Hunc ego ſanguineæ ſucceſſu cædis ouantem
Eminus ingenti reſupinum pondere fudi.

Horat. 1. *Carminum, Ode* 27.

Tollite barbarum morem, verecundúmque Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.

¶ Sanguineus frutex, a corticis ſanguineo colore nomen accepit, vimina ferens lenta, vitibus vincula ſuppeditantia, teſte Plin. *lib* 16. *cap* 37. Virgæ ſanguineæ, ex ſanguineo frutice detractæ. Idem *lib.* 19 *c.* 10. Sunt qui virgis ſanguineis tangant ea quæ erucis nolint eſſe obnoxia. Idem *lib.* 24 *cap.* 10. Nec Virga ſanguinea felicior habetur. Cortex eius interior cicatrices quæ perſanauere aperit.

Sănguĭno, as, eſt ſanguine manare. { αἱμάσσω. GALL. *Saigner, ietter ſang.* ITAL. *Inſanguinare.* GERM. Bluten HISP. *Enſangrentar, haziendo ſangre.* ANGL. *To lett out bloode* } Quint. *in Declam.* 10 Tum repetitis ſanguinauere planctibus iam conualeſcentes lacerti Et iterum, Mulier quæ ſanguinantes porrigit ad iudicem lacertos. Tacitus *in Dialog de Oratoribus.* Nam lucroſæ huius & ſanguinantis eloquentiæ vſus recens, & malis moribus natus.

Sanguiſorba, herba, quæ & pimpinella ſanguiſorba: vt diſtinguatur à pimpinella ſaxifraga. Geſnerus hanc peponellam dici mauult a peponum odore. Sanguinem ſupprimit & quaſi ſorbet, intus & foris adhibita & hinc eſt nomen. Alij pompinulam, alij bipennulam, plerique ſolbaſtiellam nominant GER. Kolbleskraut/herrgottsbärtlein/bluckraut. GAL. *Sanguiſorbe.* ANGL. *Burnet.*

Sănguĭsūgă, æ, Vermis in aqua degens, ſanguinémque ſeſe lauantium exugens: qui & hirudo dicitur. { עלוקה *haluкáh* βδέλλα. GALL. *Vne ſangſue* ITAL. *Sanſuga, ſanguiſuga, ſanguetta.* GERM. Ein Egel ſo das blut ſauget. HISP. *Sanguiſuela* ANGL. *An horſeleach or bloude ſucker.* } Plin. *lib.* 32. *c.* 7. Idem præſtare ſanguiſugarum cinis ex aceto illitus putatur.

Sanicula, herba quæ à nonnullis Diapenſia. Sed ſaniculæ nomen apud pleroſque manet.

SĂNĬĒS, ei, Sanguis corruptus, necdum ad puris albedinem craſſitudinémque coctus. { חבורה *cheál burâh.* ἰχώρ, βρότος. GALL. *Sang meurtri ou venant à corruption.* ITAL. *Marza ſangue, marciato.* GERM. Wundſchweiß / die matery auß welcher der eyter wachſet. HISP. *Sanguaza de la ſangre.* ANGL. *Mater comming of putrefaction, corrupted bloode.* } Virg. 8. *Æneid.*

——& ſanie, tabóque fluentes.

Celſus *lib.* 5. Sanguis omnibus notus eſt: ſanies eſt tenuior hoc, variè craſſa, & glutinoſa, & colorata: pus craſſiſſimum, albidiſſimúmque, glutinoſius & ſanguine & ſanie. Exit autem ſanguis è vulnere recenti, aut iam ſeneſcente: ſanies inter vtrumque tempus eſt: pus ex vlcere iam ad ſanitatem ſpectante. ¶ Ponitur aliquando ſanies pro lanæ infectura, Plin *lib* 9. *cap.* 38. Rurſus percunctata mergitur, donec omnem ebibat ſaniem. ¶ Sanies oleæ, eſt ipſa amurca, hoc eſt, fæx olei. Idē *lib* 15. *c.* 3. Oliuæ conſtant nucleo, oleo, carne, amurca: ſanies eſt hæc eius amara.

Sănĭōſus, adiect. Sanie, & impuro ſanguine conſperſus. { ἰχωρώδης. GALL. *Saigneux plin de ſang meurtri.* ITAL. *Guaſto ò di marza ò pieno di eſſa.* GERM Schweiſſig vnd eyterächtig. HISP. *Lleno de ſanguaza.* ANG. *Full of putrefaction and corrupted bloode.* } Plin. *lib.* 7. *cap.* 15. Aut non vitales partus eduntur, aut ſanioſi, vt autor eſt Nigidius.

Sănĭtas, vide *Sanus.*

‖ Sanitium Veſdiantiorum. in Alpibus maritimis. ‖

Sanna, per duplex. nn Irriſio, quæ (vt inquit Hieronymus) ab occipitio diſtorto ore, & labris contractis fit, anteriorū dentium oſtentatione. Corn. verò *in Perſ Sat.* 1. Tria Sannorum genera eſſe ſcribit, cùm aut manuum contractis digitis, & ad inferiorem partem inclinatis Ciconia ſignificatur: aut auriculæ aſini apponuntur: aut lingua in modum ſitientis canis protenditur. { קלס *kéles* קלוסה *kalluſáh* χλεύη. GALL. *Mocquerie.* ITAL. *Irriſione, dileggiamento.* GER. Verſpottung mit zerzuntem maul/ verrumpffung. HISP. *Renquido ò eſcarnio.* ANG. *A ſcoffe a mocke.* } Quo vocabulo vſus eſt Iuuen. *Satyr.* 6.

I nunc, & dubita qua ſorbeat aëra ſanna
Tullia.

Et Perſ. *Sat.* 1.

Vos ò patritius ſanguis quos viuere fas eſt,
Occipiti cæco poſticæ occurrite ſannæ.

Prouerbialiter hoc dixit pro clanculária irriſione. ¶ Hinc Sanniones, & Sanniones vt inquit Probus, de quibus paulo poſt. Item Deſanno, deſannas, quod eſt per ſannam derideo. Subſanno, de quo alibi. χλευάζω. ¶ Similiter ſannatores, qui eo modo irrident. χλευασταί.

Sānnĭo, nis, qui ſoluto riſu, & contortis corporis totius partibus quempiam irridet, moréſque alicuius tam inepto geſtu exprimit, vt quum alios irrideat, ipſe omnibus ſit ridiculus { מתקלס *mithalles.* χλευαστής, Ariſt. GALL. *Mocqueur, le fol en vn ieu ou en vne farce.* ITAL. *Che fa il buffone, ò contrafa altri nelle comedie* GER. Ein gläffer / ein ſchalcksnarr. der mit ſeinen poſſen poſſen jederman zu lachen macht / ein läppiſcher ſpötter HISP *El moſador o eſcarnidor, bouo.* ANGL. *A ſcoffer or mocker.* } Cicer 2 *de Orat.* quid enim poteſt eſſe tam ridiculum quam ſannio eſt qui ore, vultu, imitandis motibus, voce, denique corpore ridetur ipſo Idem *ad Papyr. lib.* 9. Salis enim ſatis eſt, ſannionum parum. ¶ Sannio quoque per metaphoram dicitur, qui rectum vultum non habet, quod ſanniones alios irridendo, os & vultum diſtorqueant. Cornut. *in Perſ. Sat.* 1.

Sannāus, quod hic pro Aſiæ quodā lacu corruptè legebatur, vide *Sinnaus.*

Sāno, as, vide Sanus.

Sănquālis, auis, quam quidam oſſifragam appellant. φήνη. de qua vide Plin. *lib* 10. *c.* 7. Sanqualem autem atque immuſſulum, Augures Romani in magna quæſtione habent. Immuſſulum aliqui vulturis pullum arbitrabantur eſſe, & Sanqualem oſſifragæ. Maſſurius ſanqualem oſſifragam dixit eſſe: immuſſulum autem pullum aquilæ, priuſquam albicet cauda Quidam poſt Mutium Augurem non eſſe viſos Romæ annotauere.

Santucus vide *Sampſuchum.*

Sanſa, vide *Sampſa*

Santalum, i, σαντάλον Aëtio, quod vulgus *ſandalum* vocat. Lignum eſt quod India mittit: cuius tria ſunt genera, candidum, rubrum, luteum, quibus ſimul commiſtis fit compoſitio vulgaris, quæ triſantalon appellatur. Vide Ruell

Santerna, æ, chryſocollæ genus eſt, quo aurifices vtuntur ad auri ferruminationem. Temperatur Cypria ærugine, & pueri impubis vrina, addito nitro. vide Plin. *lib.* 33. *c.* 5.

Santolina, planta odorata. Hetruſcis cupreſſus puſilla.

SANTONES & Santoni, σάντονες, populi quidam Galliæ Aquitanicæ non longè à Toloſanum finibus, quæ ciuitas eſt in prouincia Romanorum, vt Cæſar. *lib.* 1. *Comment* ſcribit. { GERM Völcker in Langendot. ietz Xantonge. } Lucan. *lib* 1.

——gaudétq; e amoto Santonus hoſte.

Săntŏnĭcus a um, adiectiu Iuuen. *Sat.* 6.

Tempora ſantonica velat adoperta cucullo.

Sunt qui ſcribant Xantones cum x in prima ſyllaba, non cum s.

Santonica, herba apud Scribonium Largum, vt & Santonica virga apud Martial. tertia abſinthij ſpecies eſt minore folio quam Ponticum: alijs nominibus abſinthium marinum, & abſinthium ſeriphum appellatum. ἀψίνθιον σαντονικόν. Dicta ſantonica, ſiue (vt apud Plin *lib.* 27. *c* 7. legitur) Abſinthium Santonicum, a Santonibus Galliæ Aquitanicæ populis, apud quos copioſiſſimè prouenit.

Santonum portus Galliæ vrbs eſt, ad Oceanum, teſte Ptol. *lib.* 2. *c.* 7. Vulgò *la Rochelle.*

SĀNVS, a, um, Integer, incorruptus, bene habens, proſpera vtens valetudine, cuiuſque partes omnes probè ſuas obeunt functiones. { בריא *barí* תמים *tamim* חי *chái* ὑγιής. GAL. *Sain.* ITAL. & HISP. *Sano.* GERM. Geſund. ANGL. *whole or in health.* } Cicer. *in Philip.* Quaſi medicus ille te ſanum feciſſet. Cato *cap.* 57 Quam plurimam ederit, tum citiſſimè ſanus fiet ex eo morbo. Propert. *lib.* 2. *Eleg.* 13. Nec quiſquam ex illo vulnere ſanus abit. Cicer. 3. *Offic.* Si quis medicamentum cuipiam dederit ad aquam intercutem, & eo medicamento ſanus factus fuerit. Plaut *Amph. ſc.* 4. *a.* 4 Viuus & ſanus intereo. Idem *Menach. ſc.* 4. *a.* 5. Sanum futurum mea id promitto fide. (inquit medicus.) ¶ Transfertur & ad animum. Vnde dicimus hominem ſana mente, ſanóque conſilio Terent. *in Heaut.* Satin' ſanus es, aut ſobrius? Plaut. *Trinum* Satin' tu ſanus mentis, aut animi tui, qui conditionem Hanc repudies? Plaut. *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Satin' hæc pro ſano maledicta maledictis reſpondeo. Idem *Curc. ſc* 2. *a.* 3. Sanáne es quæ iſti committas? (ſup. annulum.) Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Melius eſt ſanam mentem ſumere *Ibid.* Sanuſne es qui iſtuc exoptes? Cicer. 2. *de nat. deor* Eſſe igitur deos, ita perſpicuum eſt, vt id qui neget, eum ſanæ mentis non exiſtimem. ¶ Nihil ſanum, οὐδὲν ὑγιές. Prouerbium quo indicatur ſumma morum corruptio, & nullus honeſti reſpectus. ¶ Hinc inſanus dicitur, cui mentis ſanitas deeſt, hoc eſt, qui inſtrumentum principum animæ facultatum habet vitiatum. ἄνους, μανιώδης. Vnde inſania, pro dementia: & Inſanio, pro deliro, deſipio, mentis compos non ſum: de quibus copioſius egimus ſuis locis. ¶ Superlat. ſaniſſimus. Celſ. *lib.* 7. *c.* 4. Licet cibum capere perinde atque ſaniſſimo.

Sānĭtas, atis, Bona valetudo, hoc eſt, ſtatus corporis actiones omnes ſuas probe obeuntis. { רפואה *rephuah* רפאות *ripheuth* מרפא *marpé* תעלה *thebalah* ὑγίεια. GALL. *Santé.* ITAL. *Sanità.* GERM. Geſundheit, HISP. *Sanidad.* ANG *Health of bodie* } Quint *lib* 5. *c.* 10. Si robur corporis bonum non eſt, minus ſanitas. Cicer. 4. *Tuſc.* Corporis temperatio, quum ea congruunt inter ſe è quibus conſtamus, ſanitas eſt. Sen. *cap.* 1. *de conſol. ad Mart.* Dum à ſanguine recentia ſunt vulnera, ſanitas facilis eſt. ¶ Per tranſlationem quoque de animo dicitur, quum ille functiones ſuas probè obit. Vnde redire ad ſanitatem dicimus, pro eo quod eſt reſipiſcere Cic. *Caſſio lib.* 11. *Epiſt.* Quibus tamen ad ſanitatem redeundi ante Calend. Septemb. poteſtas facta eſt. Idem 3. *Tuſc.* Ita fit vt ſapientia, ſanitas ſit animi, inſipientia autem quaſi inſanitas quædam, quæ eſt inſania, eadémque dementia. ¶ Item de oratione dicitur. Cic *de clar. Orat.* Eloquentia omnem illam ſalubritatem Atticæ dictionis, quaſi ſanitatem perdidit. ‖ ¶ Sanitas metri. Macrob *Satur.* 5. 17. Nam ſi quis eum putat Latinè dixiſſe Diomedem, Sanitas metri in verſu deſiderabitur. ‖

Sanitas etiam apud vanas gentes erat deæ nomen. cuius ſymbolum Alexander M. tribunus militum dedit veſtibus eorum inſuendum.

Sāno, as, Sanum facio, redintegro, & incolumitati reſtituo. { רפא *rippé* החיה *ghaháo* חיה *chiiah* ἀκέομαι. ὑγιάζω, ἰάομαι. GALL. *Guarir* ITAL. *Sanare, guarire.* GER. Heilen/vnd geſund machen. HISP. *Sanar à otra coſa.* ANG. *To heale.* } Cic. 4. *Tuſc.* Citiúſque oculorum tumor ſanatur quàm diuturna lippitudo depellitur. Idem 3 *de nat deor.* Nec enim Herculi nocere Deianira voluit, quum ei tunicam ſanguine Centauri tinctam dedit nec prodeſſe Pheræo Iaſoni is, qui gladio vomicam eius aperuit, quam ſanare medici non potuerant. Ouid. 10 *Metam.*

——habeo quod carmine ſanet, & herbis.

¶ Vulnera Reip. ſanare, per tranſlationem Cic. 4 *de finib.* Quæ hic reipub. vulnera imponebat, eadem ille ſanabat Idem 2. *in Catil.* Quos quidem ego, ſi vllo modo fieri poſſet non tam vlciſci ſtudeo, quam ſanare, & ipſos placare Reip. Tibull *lib.* 1. *Eleg.* 3. Nec potui curas ſanare ſalubribus herbis Senec. *cap.* 16 *de conſol ad Helu.* Sanabunt vulnus tuum ſtudia. ¶ Hinc fiunt Conſano, & Reſano, compoſita quorum ſignificationes ſupra explicantur ſuis locis.

Sānatĭo, nis, Valetudinis reſtitutio. { רפואה *rephuáh* רפאות *riphuth* מרפא *marpe* תעלה *thebaláh* ἴασις, ὑγίανσις. GALL *Guariſon.* ITAL *Il reſtituir la ſanità.* GER Heilung widarbringung der geſundheit. HISP *Obra de ſanar.* ANGL. *A healing or curing.* } Cicero 3. *Tuſc.* Quumque

ad corporum ſanationem multùm ipſa corpora, & natura valent, &c. Et pau. o poſt. Eorum igitur malorum in vna virtute poſita ſanatio eſt.

Sānabilis, e, qui ſanari poteſt. { ἰάσιμος. GAL. *Facile & aisé à guarir, guariſſable.* ITAL. *Coſa atta à riſanarſi.* GERM. Gnädeſerig / das ſich leichtlich heilen läßt. HISP. *Coſa que ſe puede bien ſanar.* ANG. *That may be healed or cured.* } Plin. *lib.* 29. *cap.* 4. Aſpides percuſſos torpore, & ſomno necant, omnium ſerpentum minimè ſanabiles. Ouid. 1. *de remed. amor.*

Vidi ego, quod primò fuerat ſanabile vulnus,
Dilatum longa damna tuliſſe mora.

Cic. 4. *Tuſc.* Qui autem naturâ dicuntur iracundi, aut immiſericordes aut inuidi, aut tale quid, ſunt eiuſmodi conſtituti, quaſi mala valetudine animi, ſanabiles, tamen.

Sanè, aduerb. ſano modo, ſaniter. Sed plurimum eſt pro certè, verè.

Sāneſco, is, Sanus fio. { חרה chaiah נרפא nirpa ὑγιαίνομαι. GAL. *Se guarir.* ITAL. *Sanarſi.* GERM. Heil oder geſund werden / geneſen. HISP. *Sanarſe.* ANG. *To waxe heale.* } Colum. *lib.* 6. *c.* 7. Sed vulnera facta igne, dum ſaneſcunt, defricare bubula vrina conuenit: at ferro reſciſſa, melius pice & oleo curantur. Huius compoſitum eſt Conſaneſco. Idem *lib.* 4. Tum etiam vitem minus cicatricoſam reddit, quoniam id ex quo viride, & tenerum decerptum eſt, celeriter conſaneſcit.

Săpă, æ, Succus plantarum. Item vinum ex muſto ad tertias decocto confectum, σίραιον Græce & ἕψημα ab ἕψειν, quod decoquere dicitur. { GAL. *Du vin cuit.* ITAL. *Sapa, vino cotto.* GER. Ein geſotner wein / oder moſt biß auff das drit theil. HISP. *La meloxa arrope.* ANGL. *Sodden wine.* } Plin. *lib.* 23. *c.* 2. Vino cognata res ſapa eſt, muſto decocto, donec tertia pars ſupererit. Idem *lib.* 14. *cap.* 9. Siræum, quod alij hepſema, noſtri ſapam appellant, ingenij, non naturæ opus eſt, muſto vſque ad tertiam partem menſuræ decocto. Martialis,

Et Laletana nigra lagena ſapa.

Ouid. 4. *Faſt.*

Lac niueum potes purpureámque ſapam.

Sapæi, Σαπαῖοι, Thraciæ populi ſunt ad Neſtum amnem, quorum meminit Plin. *lib.* 4. *cap.* 11.

Săpērdă, σαπέρδης, piſcis pontici genus, teſte Athen. *lib.* 3. qui in Mæotide optimus capiebatur. Perſ. *Sat.* 5.

Ecquid agam rogitas? En ſaperdam adueho Ponto.

Feſtus ſaperdam vilíſſimum piſcem interpretatur. Quinetiam Phocion, referente Cælio Rhodigino, ſaperdam pro aqua accepit arundini inſerta. Nonius per tranſlationem pro ſapiente, & venuſto accipi annotauit, citans locum Varronis *in Modio*, Omnes videmur nobis eſſe belli, feſtiui, ſaperdæ, quum ſumus κενοί.

Sapharium, atrium templi. Papias.

Saphena eſt vena, quæ ſupra genu tripartitò finditur, ramúmque vnum per priorem & interiorem tibiæ regionem recte demit in ſubiectum malleolum, vbi clarus & conſpicuus, Saphena dici ſolet.

Saphon (inquit Iſid. *lib.* 19. *cap.* 4.) funis in prora poſitus, de quo Cælius: Venerio curſu veni, prolato pede vſque ad Saphonem.

Săpĭdus, Sapiens, Sapientia, vide *Sapio.*

SAPĪNVS, pars eſt abietis inferior, quæ enodis eſt. { ἐλάτη. GAL. *Vn ſapin.* ITAL. *Abiete albero, parte piu baſſa d'eſſo.* GERM. Das vnderiſt theil einer tannen ſo ohn knöpff iſt. HISP. *La parte baxa del abeto arbol, ò abetillo, ò pinſapo.* ANGL. *The neather part of a firr tree.* } ſicut ſuperior, quæ nodoſa eſt ſuſterna. Hodie tamen vulgus Gallorum totam arborem ſua lingua *ſapinum* vocat. Vide Plin. *lib.* 16. *cap.* 39.

Săpĭnĕus, a, um, quod ex ſapino eſt. { ἐλάτινος. GALL. *De ſapin.* ITAL. *Di abieto.* GERM. Das auß dem vndeſten ſtammbloch iſt. HISP. *Coſa de abeto.* ANGL. *Offirre.* } Colum. *lib.* 12. *c.* 5. Alij nucibus ardentibus ſapineis idem efficiunt.

Săpinos, genus gemmæ eſt, ex amethyſti generibus colore hyacinthi, ſed paulo dilutiore, quæ & paranites dicitur. Autor Plinius *lib. vlt. cap.* 9.

SĂPIO, is, iui, vel ſapii, ſapitum, pen. prod. vel ſapui, ſapitum, pen corr. Propriè pertinet ad ſenſum guſtus: propterque res ipſa ſapere dicitur, quæ habet in ſe aliquem ſaporem. { χυμίζω. GALL. *Sentir auoir ſaueur & gouſt.* ITAL. *Hauer ſapore.* GERM. Ein geſchmack haben am verſuchen. HISP. *Tener ſabor.* ANGL. *To ſauour, to haue a taſt in the mouth.* } Plaut. *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Occiſam credo ſapere plus multò ſuem cùm manducatur. (ambiguè.) Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Iſte quid ſapit? C. Hircum ab alis. Iuuen. *Sat.* 11.

Quæ meminit, calida ſapiat quid vulua popina.

Cicero 2. *de finib.* Nec enim ſequitur, vt cui cor ſapiat, ei non ſapiat palatus. Colum. *lib.* 7. *cap.* 8. Nec dubium quin ſic ramulis glaciatus caſeus iucundiſſime ſapiat. ¶ Hinc ſapor, & ſapidus: quorum ſignificationes vide ſuis locis. ¶ Transfertur & ad animum, pro ſapientem eſſe, ſeu recta mente præditum eſſe. { חכם chacham. φρονεῖν. GAL. *Eſtre ſage & poſé.* ITAL. *Eſſer in ceruello eſſer ſauio.* GER. Weis oder witzig ſein / verſtendig ſein. HISP. *Saber ò tener prudencia.* ANGL. *To be wiſe and wittie.* } Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Vt lepida ſceleſta Scapha ſapit multum! vt res ſententiáſque tenet amantum. Idem *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Mihi ego video, mihi ſapio. (id eſt, ſanus ſum mente) mihi credo plurimùm. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 2. Ne me attingas, ſi ſapis. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Ne illa plus aut minus, quam ſapiat. Idem *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Non habet plus ſapientiæ quam ſapis, &c. Terent. *in Eunuch.* Si ſapis, neque præterquam quas ipſe amor moleſtias habet addas & illas quas habet, rectè feras. Martial.

Nubere vis Priſco? non miror, Paula: ſapiſti.

Cic. 3. *Offic.* Quem qui audiunt, intelligere etiam ſapere pluſquam cæteros arbitrantur. ¶ Quandoque datiuo iungitur. Plaut. *in Trinum.* Haben' tu amicum, aut familiarem cui pectus ſapiat? ¶ Hic ſapit rem ſuam, id eſt, ſcit quid tibi agendum ſit. Idem *ſc.* 5. *a.* 1. Rectè ego meam rem ſapio. (q. d. deſine monere.) Sapit ad genium: id eſt, nouit curare cuticulam, & indulgere genio. ¶ Si ſapis, quod ſcis neſcis. Idem *Heauton.* Tu neſcis, quod ſcis, Dromo, ſi ſapies. Prouerbium ſignificans te quod ſcias effutire non debere, &c. ¶ Accipitur etiam ſapio pro reſero: vt illud apud Perſium, Quum ſapimus patruos, hoc eſt, quum ſapientiam patruorum referimus. Ad hunc modum dicimus, Liber hic ſapit hæreſin, Phraſis ſapit Græcanismum: hoc eſt, refert hæreſin, vel Græcanismum. ¶ Huius compoſita ſunt, deſipio, & reſipio, quorum ſignificata explicantur in verbo *Deſipio.*

Săpiens, tis, qui ſapit. { חכם chacham נבון nabôn. σοφός. GAL. *Sage, prudent, bien auiſé.* ITAL. *Sapiente, ſaggio, ſaputo.* GERM. Weiß / verſtändig. HISP. *Sabio ò prudente.* ANGL. *Wiſe.* } Cic. 4. *in Catil.* Miſera mors ſapienti non poteſt accidere. Horat. *lib.* 1. *Epiſt.* 7. Vir bonus & ſapiens dignis ait eſſe paratum. Idem 2. *Epiſt.* 1. Sed tuus hic populus ſapiens. Tacit. *lib.* 3. Cæteri ad ſapientiora conuertere. Ouid. 13. *Metamorphoſ.* Qui niſi pugnacem ſciret ſapiente minorem Eſſe. ¶ Sapiens etiam de brutis dicitur. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Neque te equo magis eſt vllus ſapiens equus. ¶ Sapiens tribus modis dicitur: Primò, qui ſcientiam aliquam optime tenet: vt Ariſtoteles in Philoſophia, Accius in iure ciuili. Secundò, qui per longam ætatem rerum multarum cognitionem adeptus eſt: vt Cato. Tertiò, qui circa præcepta bene viuendi, & cognitionem verſatur: qualis fuit Lælius. Cic. *de Amic.* Vnum accepimus Apollinis oraculo ſapientiſſimum iudicatum. Sapiens ad. Idem 10. *Philipp.* Quis aut ſapientior ad coniecturam rerum futurarũ. Sapiens operis Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 3. Et Gell. *c.* 8. *lib.* 13. Sapiens rerũ humanarum. ¶ Sapiens ſignificat & prudentẽ, & doctum. Plutarch. *in Grach.* Iuris magiſtri, Sapientes olim dicti, Gell. *cap.* 1. *lib.* 4.

Săpientĭă, æ, eſt (vt ait Cic. 4. *Tuſc.*) rerum diuinarum, atque humanarum ſcientia, cognitióque, quæ cuiuſque rei cauſa ſit. { חכמה chochmáh תבונה tebunáh. σοφία. GALL. *Sageſſe.* ITAL. *Sapientia.* GER. Weißheit. HISP. *Sabiduria, prudencia.* ANGL. *Wiſdome.* } Idem 2. *Offic.* Sapientia eſt (vt à veteribus Philoſophis definitum eſt) rerum diuinarum & humanarum, cauſarúmque, quibus hæ res continentur, ſcientia. Idem 1. *Offic.* Princépſque omnium virtutum eſt illa ſapientia, quam σοφίαν Græci vocant: & qui eam profitetur ſapiens, σοφός, appellatur. Vnde qui nunc philoſophi dicuntur, primùm σοφοὶ à Græcis, à noſtris ſapientes dicebantur. Neque quemlibet eo nomine olim dignabantur. Vix enim ſeptem eodem tempore inuenit Græcia, quibus id nominis deferret: quorum nomina & patria ſic ſe habent: Thales Mileſius: Solon Salaminius, ſeu Athenienſis: Chilon Lacedæmonius: Pittacus Mitylenæus: Bias Prienæus: Cleobulus Lindius: Periander Corinthius. Sed poſtea Pythagoras primus non ſophum ſe, ſed Philoſophum appellauit, hoc eſt, non ſapientem, ſed ſapientiæ amatorem: & ſcientiam ipſam, non Sophiam, ſed Philoſophiam nuncupandam exiſtimauit, quod hominum neminem, ſed ſolum Deum ſapientem indicaret. Sapientia non obuenit. Mox, beneficiaria res non eſt. Senec. *Epiſt.* 91. (quia ſcilicet labore noſtro quæritur.) Idem *Epiſt.* 54. Philoſophia (ſiue ſapientia) non eſt res ſubſeſiua: ordinaria res eſt. ¶ Viſus & memoriæ filia σοφία dicitur à Gellio *cap.* 8. *lib.* 13. ¶ Sapientia pro calliditate. Liu. *lib.* 1. *dec.* 5. ¶ Pro mente vſurpatur, per meton adiuncti, qua ſcilicet ſapimus, id eſt, intelligimus, ſiue rectè, ſiue prauè.

Săpientĭpotens, entis, penultima corr. qui ſapientia multùm valet, quemadmodum Bellipotens, qui plurimùm poteſt bello. Eſt autem vox Enniana latis durè compoſita. Cic. 2. *de diuin.* Poſtremo quanquam ſemper fuit, vt apud Ennium eſt, ſtolidum genus Æacidarum, bellipotens magis quàm ſapientipotens, tamen hanc verſus amphiboliam intelligere potuiſſet.

Săpĭentĕr, aduerbium. { σοφῶς. GAL. *Sagement.* ITAL. *Saniamente.* GERM. Weißlich. HISP. *Sabia, ò prudentemente.* ANGL. *Wiſely.* } Ter. *in Andr.* Sapienter vitam inſtituit. Cic. *pro domo ſua.* Quia ius à maioribus noſtris, qui non ficte & fallaciter populares, ſed verè & ſapienter fuerunt, ita comparatum eſt, &c. Idem *Curioni lib.* 2. Nemo eſt qui tibi ſuadere ſapientius poſſit teipſo. Ouid. 13. *Metam.*

Pérque deos oro, quos hoſti nuper ademi,
Per ſi quid ſupereſt quod ſit ſapienter agendum &c.

Plaut. *Men. ſc.* 6. *a.* 5. Imperium meum ſapienter habeat, & curæ. Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Sapienter actum & conſilio bono. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 4. facis ſapientius, quàm pars lenonum.

Săpŏr, is, eſt qualitas illa quam guſtu dignoſcimus. { טעם tâham. χυλός, χυμός. GAL. *Saueur gouſt.* ITAL. *Sapore.* GER. Der geſchmack eines dings ſo man verſucht. HISP. *Sabor de lo que ſe guſta.* ANG. *A taſt, ſauour or ſmacke.* } Saporum verò decem ſunt genera (vt docet Plin. *lib.* 15. *c.* 27.) ſc. dulcis, ſuauis, pinguis, amarus, auſterus, acer, acutus, acerbus, acidus & ſalſus. His duo item alia genera videtur addere Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.* cùm ait:

Ille quo nocuit grata ſapore fuit.

Et *Eleg.* 6. *lib. eiuſdem.*

Et ne ſint triſti poma ſapore facit. (ſup. tempus.)

Cic. 3. *de finib.* Vt enim mel etſi dulciſſimum eſt, ſuo tamen proprio genere ſaporis, non comparatione cum aliis dulce eſſe ſentitur. Plin. *lib.* 15. *c.* 18. Quæ odoratiora, non eadem in guſtu tenera quia non ſunt pariter odor & ſapor. Quamobrem citreis odor acerrimus, ſapor aſperrimus, quadantenus & cotoneis, nullúſque odorificis. Virg. *lib.* 4. *Georg.*

Aſper in ora ſapor.

Quintil. *lib.* 1. *c.* 10. Et muta animalia mellis illum inimitabilem humanæ rationi ſaporem vario florum ac ſuccorum genere perficiunt. Idem *lib.* 1. *c.* 1. Vt ſapor, quo nouas imbuas, durat, &c. ¶ Ponitur aliquando ſapor per tranſlationem pro iucunditate ſermonis. Cic. *de clar. Orat.* Grauius obruebat neſcio quo ſapore vernaculo.

Saporo, ſaporem facio. unde

Saporatus, ſapidus factus, ſapore imbutus, delibutus, ἡδυσμένος, ἀρτυμένος, χυλώδης.

Săpĭdus, a, um, quod gratum ſaporem habet. { εὔχυλος. GALL. *Sauoureux.* ITAL. *Saporito.* GERM. Wolgeſchmackt am verſuchen. HISP. *Sabroſo al guſto.* ANG. *That hath à good taſt ſmak or reliſh.* } Cuius contrarium eſt Inſipidus, ſine ſapore: vt, Caſeus ſapidus. Vinum inſipidum.

Sapĭres, Σάπειρες Steph. Populi in Ponti mediterraneis, qui & Sabires Σάβειρες dicuntur. Meminit horum & Orpheus in *Argonauticis.*

Săpis, fluuius Italiæ in Flaminia prope Ceſanem vrbem, autor eſt Plin. *lib.* 3. *c.* 15. ¶ Eſt & Sapis Galliæ Ciſalpinæ fluuius Senogalliam vrbem ſubterlabens, iuxta quam & Iſaurus fluit. Lucan. *lib.* 2.

Crustumiúmque rapax, & iunctus Sapis Iſauro.

Vulgò *Albe en marca de Ancona.*

‖ Sapium, piſcis genus. Forum Rom. ‖

Săpo, maſc. gen. { בורית borith, σάπων, σμῆγμα, ὁ σάπων. GALL. *Du ſa-*

non. Ital. *Sauone.* Ger. Seiffen. Hisp. *El xabon.* Angl. *Sope, or any thing to ſcoure and clenſe with.* } Plin. *lib.* 28. *cap.* 12. Prodeſt & ſapo Gallorum hoc inuentum rutilandis capillis ex ſeuo & cinere. Optimus fagino & carpino duobus modis, ſpiſſus ac liquidus: vterque apud Germanos maiori in vſu viris quàm fœminis. Martial. *epigrammat.* 26. *lib.* 14.

Saponaria, herba: ſic dicta ab abſtergendi potentia, qua folia pollent. Succum etenim quendam ex ſe emittunt, dum confricantur, ſaponis ferè modo extergentem.

Săpor, vide *Sapio.*

‖ Sappa, ligo.

Sappula, parua ſappa. ‖

Sapphirvs, gemma. { ספיר *ſappir.* σάπφειρος. Gall. *Saphir.* Ital. *Zaffiro.* Germ. Das edel geſtein ſo man Saphir nennet. Hisp. *El ҫafir piedra precioſa.* Ang. *A ſaphirre ſtone.* } Lapis pretioſus, coloris aerij, aureis punctis collucens, de quo vide plura apud Plin. *lib.* 38. *cap.* 9.

Săpphīrātŭs, a, um, σαπφειρωτός. Sapphiris intertextus variegatus. Sidonius, Ac ſi ſub verſicoloribus figuris vernans herbida cruſta ſapphiratos.

Săpphīrīnŭs, a, um, adiect. ad ſapphirum pertinens: ex ſapphiro factus. { σαπφείρινος. Gall. *De ſaphir.* Ital. *Di Zaffiro.* Germ. Eines Saphiers. Hisp. *Coſa de ҫafir.* Angl. *Of ſaphirre.* } vt, ſapphirinus lapis. Plin. *lib.* 37. *c.* 2.

Săpphō, Σαπφώ, inſignis poëtria fuit carminis inuentrix, quod ab ea Sapphicum appellatur. Ferunt nonnulli fuiſſe duas hoc nomine: quarum vna Ereſia, quæ & antiquior, Lyrica, qua tempeſtate Alcæus claruit: Terpſichorus, & Pittachus, tempore Tarquinij Priſci Ea plectrum prima inuenit. Scripſit Lyricos modulos, Epigrammata, Elegidia, Iambos, & Monades. Altera Mitylenæa, longè iunior, cuius pulcerrimum opus ad amicum Phaonem extat. Scripſit & alia multa apud Græcos, vt merito nona inter Lyricos poëtas annumeretur. Antipater autem Sidonius ſic de ea ſcribit.

> *Μναμοσύναν ἕλε θάμβος, ὅτ' ἔκλυεν μελιφώνου*
> *Σαπφοῦς, μὴ δεκάταν Μοῦσαν ἔχει βροτός.*

id eſt, Mnemoſynem matrem Muſarum cœpit ſtupor, quando audiuit dulciſonam Sappho Nunquid decimam Muſam habent mortales?

Sapphicus, a, um, ad Sappho pertinens: ſiue à Sappho ortum, ſiue dilectum & frequentatum. Ita tamen Sapphicum, quod a Sappho præcipuè vſurpatum, & cum gratia excultum fuit.

Saprvm, σαπρόν, Plin. *lib.* 28. *cap.* 9. appellat caſei quoddam genus putridum, quòd cum ſale & ſorbis ſiccis è vino tritum epotúmque medetur cœliacis Græci σαπρόν vocant putridum: vnde &

Saprophagi, Σαπροφάγοι dicuntur, qui putridis veſcuntur: & verbum σαπροφαγεῖν, quod eſt putridis veſci. Quo quidem verbo etiam Martialis vtitur *lib.* 3. Neſcio quod ſtomachi vitium ſecretius eſſe Suſpicor: vt quid enim Bæticè σαπροφαγεῖν.

Saprus, a, um, σαπρός, ὁ, ὁ, eſt putris, e, ex, σήπω putrefacio.

Săpſă, à veteribus dictum eſt, pro Ipſa, vel ſeipſa. Ennius, Quæ res ſapſam loco ſeſe oſtendat.

‖ Sarabara, veſtis medica, fluxa, Turn.

Sarabus. muliebre pudendum. Rh. ‖

Saraca. Ptolæmeo *lib.* 6. *cap.* 2. Oppidum in Mediterraneis Mediæ, & eidem *lib.* 5. *c.* 10. Sarace ciuitas in Colchide.

Saracenus, Iſmaelita. Iſid.

Sarapis. Σάραπις, vel Σέραπις, idolum gentile. deus Sinopenſis, in Alexandriam ciuitatem Ægyptij tanquam inquilinus receptus. ¶ Sarapis etiam Perſica tunica.

Sărāſtēs, populi, vide *Saraſtes.*

Sărcāſmŭs, σαρκασμός. Latinè dicitur iocus cum amaritudine, vel hoſtilis inſultatio, vt apud Virg. 2. *Æneid.*

> —— *Referes ergo hæc & nuntius ibis*
> *Pelidæ genitori, illi mea triſtia facta,*
> *Degenerémque Neoptolemum narrare memento.*

Sārcĭnă, vide *Sarcio.*

Sārcio, is, ſarſi, ſartum, reficio, veſtes conſuo. { תפר *taphár* בדק *badhák* [illegible]. Gall. *Racouſtrer, refaire, reparer.* Ital. *Cuſire veſti, racconciare veſti.* Germ. Zuſammen flicken oder buzen. Hisp. *Coſer ò zurzir.* Ang. *To amed, to botcheto reſtore or renew* } Vnde Sartores dicti, qui veſtes ſarciunt, vel reſarciunt. ¶ Accipitur & pro reſtituere, inſtaurare. ἀνακαλάζω. ¶ Item, pro reficere ædem. Plaut. *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 1. Non videor ſarcire poſſe ædes meas. *Ibid.* Si quid numo ſarciri poteſt vſque dum mantant (id eſt, manent) domi cùm parietes ruunt. ¶ Per tranſlationem ponitur pro damnum ſoluere, reparare, ἀποτίνειν. Pacuuius, Tu damni noſtri cauſa fuiſti, tu nobis ſarcito vt debes. Colum. *lib.* 10. *c.* 15. Quæ quum fuci aliquam partem cibariorum abſumunt, ſarciendo damna, fiunt agiliores. Gell. *c.* 18. *lib.* 11. de furibus loquens: Pueros impuberes Prætoris arbitratu verberari voluerunt, noxámque ab his factam ſarciri. Dicimus quoque Sarcire detrimentum, pro reparare. Cæſ. 1. *bell. ciu.* Dum ſarcire acceptum detrimentum volunt, temere inſecuti fugientes, in locum iniquum progrediuntur. Sarcire infamiam. Idem 3. *bell. ciu.* Exercitui quidem omni tantus inceſſit ex incommodo dolor, tantúmque ſtudium infamiæ ſarciendæ, vt nemo aut Tribuni, aut Centurionis imperium deſideraret. Generis lapſi ſarcire ruinas. Virg. 4. *Georg. de Apibus.*

> *Quo magis exhauſtæ fuerint, hoc acrius omnes*
> *Incumbent generis lapſi ſarcire ruinas*

¶ Huic cóponitur Reſarcio pro inſtauro, & quaſi nouam formá induco.

Sārtŭs, a, um, participium, ſarciendo factus, ſuppletus: integer, generali notione. { בדוק *badúk* [illegible]. Gal. *Racouſtré* Ital. *Racconciato* Ger. Zuſammen geflickt/ gantz gemacht. Hisp. *Coſido* Angl. *Amended or botched.* } Horat. 1. *Epiſt.* 3.

> ———*ut male ſarta*
> *Gratia nequaquam coit, & reſcinditur.*

Sārtē, aduerbium pro integrè, Sarcire enim eſt integrum facere, Soſipater *inſtit. Grammat lib.* 11.

‖ Sarſor, ῥάπτης. Gloſſ. pro ſartor. Veteres dicebant ſarſum pro ſartum.

Sārtŏr is, qui veſtes ſarcit, aut reſarcit. { תופר *tophér.* ἀκεστής. Gall. *Rauaudeur, rappetaſſeur.* Ital. *Ratcòciatore.* Ger. Ein Schneider. Hisp. *El ſaſtre, o remendador.* Angl. *A cobler or botcher.* } Item, Sartor dicitur qui ſarrit. Gal. *Vn ſarcleur, vn bineur.* de quo vide plura in *Sarrio* is.

Sārtrīx, icis, mulier quæ ſarcit תופרת *tophéreth.* Differt autem Sartrix & Sarcinatrix, quòd Sartrix eſt tantummodo quæ ſarcit: Sarcinatrix verò quæ ſarcinas ſeruat. Cornel. Fronto *de differ. vocab.*

Sārtă tēctă, opera publica quæ locantur vt integra præſtentur. ἀκεσθέντα καὶ ἐπανορθωθέντα. Dicimus autem exigere ſarta tecta, locare ſarta tecta, conducere ſarta tecta, tradere ſarta tecta, habere ſarta tecta, præſtare ſarta tecta. Locabant ſarta tecta Cenſores, exigebant ipſi quoque Cenſores, interdum Ædiles, aliquando etiam Prætores, nec niſi quum Senatus decreuerat, tradebant, habebant, præſtabant, conducebant ſarta tecta, redemptores Dicimus interdum cum coniunctione, ſarta tectaque, & ſartum & tectum. Vtuntur antiqui hac locutione per tranſlationem. Cic. *ad Ariſtum lib.* 13 *epiſt.* Hoc mihi da atque largire, vt M. Curium ſartum & tectum, vt aiunt, ab omni incommodo, detrimento, moleſtia ſincerum integrúmque conſerues. Plaut. *in Trin.* Sarta tecta tua præcepta pater vſque habui mea modeſtia, hoc eſt, exacta, & conſtanti vndique obedientia, præcepta tuis parui.

Sārcīmĕn, inis, Sutura, Sarciendo facta ῥαφή. Apuleius, Tunc tenui ſarcimine ſummas oras eius adæquauimus, & iuncturæ rimam ſeræ denſitate ſepſimus.

Sārcĭna, æ, propriè vtenſilium eſt, & eorum quæ ad cultum, & ſimilem vſum pertinent, veluti faſcis, quem quis in itinere faciendo comportare poſſit, atque ita Corn. Fronto diſtinguit ab onere, quum ait, Onus eſſe vehiculorum: ſarcinam hominum. { משא *maſſá* מטען *mahamaſah.* [illegible]. Gal. *Charge, fardeau, paquet qu'on porte.* Ital *Carica, carga, peſo.* Ger. Ein bürde/pünd. Hisp. *La carga ò farcino ò fardaje.* Ang. *A burden, a fardell or pack cariage.* } Plaut. *in Moſtell.* —hinc ſpeculabor procul, Vnde aduenienti ſarcinam imponam ſeni. Hinc milites quum caſtra mouere volunt, ſarcinas colligere dicuntur: & qui in aliam domum immigrant, ſarcinas ſuas componere ſolent. Cæſ. 2. *bell. Gall.* Quum prima legio in caſtra veniſſet, reliquæque legiones magnum ſpatium abeſſent, hanc ſub ſarcinis adoriri. Ouid. *Epiſt.* 3.

> *Non ego ſum claſſi ſarcina magna tuæ,*

Senec. *c.* 12. *de conſol. ad Helu.* Sarcinæ peregrinantium circumciſæ ſunt. Idem *de conſol. ad Polyb cap.* 3. Cogitabat quantum tu ornamentum tuorum eſſes, & onus. Suffecit ille huic ſarcinæ. ¶ Res etiam noſtras domi ciſtis, capſiſque compoſitas, ſarcinas vocamus. Quint. Iacent relictæ ſine hærede ſarcinæ. ¶ Per tranſlationem quandoque ſarcina ponitur pro inutili onere.

‖ Sarcinalis, e ad ſarcinas pertinens. ‖

Sarcinas, atis, neutro genere dixit Plaut. *Moſtell.* Quid ſarcinatis ecqua eſt, ſi vmbram non habes?

Sārcĭnŭlă, æ, diminutiuum. { τὸ μικρὸν καὶ βραχὺ φορτίον. Gal. *Petit fardeau, petit paquet, fardelet.* Ital. *Picciolo fardello* Germ. Ein bürdelin pünteliin. Hisp. *Pequeño fardaje.* Ang. *A litle fardell or pack.* } Iuuen. *Sat.* 3. Quis gener hic placuit cenſu minor, atque puellæ Sarcinulis impar? Idem *Satyr.* 6.

> *Collige ſarcinulas, dicit libertus, & exi:*
> *Iam grauis es nobis & ſæpe emungeris, exi*
> *Ocyus.*

Sārcĭno, ſarcinas conficio. { σκευάζω. Ang. *To mak fardelles or packes.* } Interdum ſarcinare capitur pro ſuere. { תפר *taphar.* ῥάπτειν. } Huius compoſitum eſt Conſarcino: de quo ſuprà ſuo loco dictum eſt.

Sārcĭnātŭs, a, um, adiectiuum. { σκευοφόρος, ἐπισεσαγμένος. Gall. *Chargé de bardes.* Ital. *Caricato di carga.* Germ. Mit einer bürde beladen. Hisp. *Cargado de fardaje.* Ang. *That hath or beareth à fardell.* } Sarcinis onuſtus. Plaut. *in Pœn.* Viden' homines ſarcinatos conſequi.

Sārcĭnārĭŭs, a, um, adiectiuum, quod ad ſarcinas pertinet { σκευοφόρος, φορτηγός. Gal. *Appartenant à charge & fardeaux.* Ital. *Pertinente à cariche & carghe.* Ger. Das zu den bürdinen dienet Hisp. *Perteneciente à cargas y fardajes.* Ang. *Belonging to fardelles or packes.* } vt, Sarcinarium iumentum, quo ſarcinæ vehuntur. Cæſ. 1. *bell. ciu.* Illi & inopia pabuli adducti, & quo eſſent ad id expeditiores omnia ſarcinaria iumenta interfici iubent.

‖ Sarcinarius, qui ſarcinam fert. ‖

Sārcĭnātŏr, is, qui ſuit, & veſtes reficit. { תופר *tophér.* ἀκεστής, ῥάπτης. Gal. *Radanbeur, rauaudeur, r'accouſtreur d'habits.* Ital. *Racconciatore, ſtrezzarnolo.* Ger. Ein kleiderbuzer/Hoſenflicker. Hisp *El ſaſtre de veſtiduras.* Ang. *A botcher, that amendeth garmentes.* } Lucilius, Sarcinatorem eſſe ſummum, ſuere centonem optimè. Plaut. *in Aul* Petunt fullones, ſarcinatores petunt. Paulus *in l fullo ff. de fur.* Fullo, vel ſarcinator, qui polienda, & ſarcienda veſtimenta accepit, ex contrectatione eorum furtum facit. ‖ In magnis familiis vt ornatrices veſtiſpicas: ita ſarcinatrices partem famulitij fuiſſe pars lapidis Romani indicat:

IVLIA. IVCVNDA. AVG. L. SARCINATOR.

Sārcĭnātrīx, icis, mulier quæ veſtes ſuit, & reficit. { תופרת *tophéreth.* ῥάπτρια. Gall. *Rauaudeuſe, radoubeuſe.* Ital. *Donna che raccomoccia le veſti.* Ger Ein flickerin/kleider buzerin. Hisp. *La ſaſtra de veſtiduras.* Ang. *She that amendeth garmentes.* } Caius *in l. & ancillarum de pecul.* Maximè ſi qua ſarcinatrix, aut textrix erit, aut aliquod artificium vulgare exerceat. Idem autem hic differentiam ſuprà in voce ſartrix traditam, non obſeruauit.

Sārcĭŏn, σαρκίον; eſt veluti carnoſa quædam vena gemmarum, vitiúmque carchedoniis ſmaragdis admodum peculiare. Vide Plin. *lib. vlt. cap.* 5.

‖ Sarcitector dictus, quia hinc inde tabulis coniunctis tecti ſarciat corpus inde & tignaris. Pap

Sarcimen, ῥαφή, i. ſutura, ſarciendo facta. Pap. ‖

Sarcites, σαρκίτης, gemma, quam bubulæ (σαρκός) carnes præſentant. Plin. *lib.* 3. *c.* 10. ¶ Eſt & σαρκίτης hydropis ſpecies, quæ & ἀνασαρκα & ὑπόσαρκα & λευκοφλεγματίας dicitur: nimirum ex humore per totum corpus diffuſo.

Sarcocele, σαρκοκήλη, i. σαρκὸς κήλη, carnis tumor. Ramicis genus, cùm caro inter tunicas increſcit, Ramex carnoſus.

Sārcŏcŏlla

Sărcŏlla, σαρκοκόλλα, lacryma arboris in Perſide naſcentis, ſimilis thuris polline inquit Dioſcorides: ita dicta à glutinandis vulneribus. Vide Plin. *lib.* 24.*cap.* 14 & *lib.* 13.*cap.* 11.

Sarcoma, σάρκωμα, ad verbum eſſet carnatum: à σαρκόω carne oppleo. σαρκώω incarnari. In Gl. Cyr. eſt σάρκωμα palpamentum.

Sarcoticus, a, um, σαρκωτικός, ὁ, ἡ, carnem reſtituens. Sic medicamentum dicunt, quod carnem perditam inſtaurat.

Sarcomphalon, σαρκόμφαλον, vmbilico incrementum carnis, mitius, vel malignæ ὀμφαλός, vmbilicus.

Sarcophăgus, σαρκοφάγος, lapidis, ſiue marmoris genus, quod circa Aſſum Troadis exciditur: in quo corpora defunctorum condita, abſumi intra quadrageſimum diem conſtat, exceptis dentibus: vt tradit Plin. *lib.* 36.*cap.* 17. Vnde & nomen habet a carne edenda. σαρκοφάγ. σάρξ enim caro eſt, φάγω, comedo. Vnde conuenienter pro ſepulcro poni conſueuit Iuuen. *Sat.* 10. Sarcophago contentus erit. Auguſt. *lib.* 18. *de Ciuit.* Quia enim arca, in qua mortuus ponitur, quod omnes iam ſarcophagum vocant, σορὸς Græcè dicitur, à noſtris pro ſepulcro vſurpatur.

Sarculum, i, genus raſtri, hoc eſt, cratis illa dentata qua ſegetes herbis purgantur: à ſariendo, vt inquit Varro { מעדר *mahder.* σκαλίς. Gall. *Sarcloir, ou ſercler.* Ital. *Zappa, arpego, ſarchiello.* Germ. Ein Jettehen. Hisp. *Eſcardillo para eſcardar.* Angl. *A rache or weding hook.* } Cato *cap.* 10. Sarcula octo, palas quatuor. ¶ Alij putant eſſe ligonem, aut ſimile aliquod inſtrumentum ferratum, quo terra foditur. Horatius *lib.* 1. *Carm.*

Gaudentem patrios findere ſarculo Agros.

Ouid. 1. *Faſt.*

Sarcula ceſſabant, verſique in pila ligones.

Idem 11 *Metam.*

——*vacuóque iacent diſperſa per agros,*

Sarculáque raſtrique graues, longique ligones.

Sărcŭlo, as, Sarculo abſcindo. { σκαλίζω. Gal. *Sarcler.* Ital. *Arare & Zappare.* Ger. Jätten / abſchneiden. Hisp. *Eſcardar los panes* Angl. *To weed with a weeding hooke or rake.* } Colum. *lib.* 5. Primo plantæ ſarculari debent, ita vt ſimplex ſtylus altitudinem maxime ſcrobis excedat.

Sărcŭlatio, nis, verbale. Saritio. { σκαλισμός. Gall. *Sarclement ſarclure.* Ital. *Arpegamento, Zappamento.* Ger. Das jätten Hisp. *Aquella obra de eſcardar los panes* Angl. *A weeding, with a weeding hook* } Plin. *lib.* 18. *cap.* 1. Sarculatio induratam hyberno rigore ſoli triſtitiam laxat temporibus vernis.

Sardă, æ, σάρδιος, gemma eſt vulgaris non pellucida, rubedine diluta carnis colorem referens: vnde & apud vulgum *Cornalina* nomen obtinuit: facile ſcalprum admittit, vnde in literis obſignandis plurimus eius eſt vſus. Sarda dicta eſt, quòd Sardibus primum fuerit inuenta. Vide Plin. *lib.* 37. *c.* 7. ¶ Eſt & Sarda piſcis ex genere pelamidum, teſte eodem *lib.* 32. *cap. vlt.*

Sărdachatēs, σαρδαχάτης Gemma eſt ex Achatæ generibus, ad ſardæ colorem nonnihil declinans. Huius gemmæ meminit Plin. *lib.* 37. *c.* 10.

Sărdanapalus, σαρδανάπαλος. Vltimus Aſſyriorum rex, & trigeſimus a Nino, omni libidinis mollitiæque genere effœminatiſſimus: adeò vt non erubuerit inter ſcortorum greges nere, & muliebri habitu fœminas omnes laſciuia anteire. Quamobrem indignati Aſſyrij tali fœminæ parere, duce Arbace deficientes, bellum Sardanapalo intulerunt. Qui victus in regiam ſe recepit, & extructa pyra, ſe atque diuitias in incendium miſit. Ouid. *in Ibin*, Inque Pyram tecum cariſſima corpora mittas, Quem finem vitæ Sardanapalus habet. Eius epitaphium refert Cic. *lib.* 5. *Tuſc. quæſt.* Quomodo igitur (inquit) iucunda vita poteſt eſſe, a qua abſit prudentia, abſit moderatio? Ex quo Sardanapali opulentiſſimi Syriæ regis error agnoſcitur, qui incidi iuſſit in buſto, Hæc habeo quæ edi, quæque exaturata libido Hauſit: at illa iacent multa & præclara relicta. Quid aliud (inquit Ariſtoteles) in bouis, non in regis ſepulcro inſcriberes? Hæc habere ſe mortuum dicit, quæ ne viuus quidem diutius habebat, quam fruebatur. Suidas refert in Nino monumentum habuiſſe, cui hæc fuerint inſcripta. Σαρδανάπαλος ὁ Ἀνακυνδαράξεω παῖς, Ἀγχιάλην καὶ Ταρσὸν ἔδειμεν ἡμέρῃ μιῇ. σὺ δ᾽ ὦ ξεῖνε, ἔσθιε, πῖνε, παῖζε, ὡς τἄλλα τὰ ἀνθρώπεια οὐκ ἔστι τούτου ἄξια. hoc eſt, Sardanapalus Anaxacyndarari filius, Anchialon & Tarſon vno die extruxit. Tu autem ò hoſpes, ede, bibe, lude, cum quibus reliqua mortalia omnia non ſunt conferenda. Vide plura de hoc apud Iuſt. *lib* 9. & Diodorum Siculum *Biblioth. lib.* 8.

Sardemiſſos, Tauri montis promontorium eſt quod inter Lyciam & Pamphyliam in noſtrum pelagus imminet. Meminit eius *c.* 27. *lib.* 5. Plin.

Sărdianus, adiectiuum, vide *Sardis.*

‖ Sardica, Turcis, *Triaditſe*, vrbs Thraciæ: in qua habitum eſt concilium Sardicenſe, in cauſa S. Athanaſij.

Sardinæ (trichides) piſcis ex membradibus gignuntur: ipſæ ſardas trichias procreant. Gloſſ. Iſid. ſardina ϑρίσσα.‖

Sardinia, σαρδὼ Stephano, vulgò *Sardigna.* Inſula eſt, teſte Saluſtio, in mari Lybico: ita dicta a Sardo Herculis filio (ſicut Silius *lib.* 12. & Solinus ſcribunt) qui è Libya veniens, cum multitudine colonorum inſulam occupauit quum antea Sandaliotis appellaretur ab effigie Soleæ, quem Græci σανδάλιον vocant, & Ichnuſa, à ſimilitudine veſtigij, quod Græcè dicitur ἴχνος. Huius latitudo eſt millium paſſuum nonaginta octo, longitudo ducentorum viginti quanquam alij ſtadia multa adijciant Habet hæc inſula a Septentrione montes editiſſimos, qui prohibent quominus a Borea poſſit perflari, quo fit vt aeris peſtilentia maxime ſit obnoxia. Quo nomine etiam olim tam malè audiuit, vt M. Cicero Quintum fratrem moneat, etiam tum quum optimè valeret, meminiſſe eum debere in Sardinia ipſum eſſe. & alibi, Tigellum quendam Sardum hominem eſſe ait patria ſua peſtilentiorem. Martialis quoque Sardiniam Tyburi, tanquam ſaluberrimo loco peſtilentiſſimum opponit. Nullo (inquit) fata loco poſſis excludere, quum mors Venerit in medio Tybure Sardinia eſt. Mirum in ea inſula, neque lupum gigni, neque ſerpentem reperiri Habet ciuitates multas, ſed omnium præclariſſima Calaris eſt, vbi coralliorum piſcatio eſt In qua diui Auguſtini oſſa tandiu conquieuere quoad ab Helprando rege Papiam tranſlata ſunt. Hæc ciuitas Iole à priſcis appellabatur: ab Iole illa, quam Hercules perditiſſime amauit. Inſulam Pœni occupauere, ſed à Romanis expulſi primo bello Punico eandem amiſere ¶ Eſt & Sardinia piſcis genus ad condimenta & ſalſuras vtilis, apud Italos plurimus. { ἡ σαρδίνη, ἡ τριχίς, ἡ ϑρίσσα. Gall. *Sardelle ou ſardine.* Ital. *Peſce ſardella.* Hisp. *Sardina.* } Colum. *lib* 8.*c.* 17. Tabentes halleculas, & ſalibus exeſam chalcidem, putremque Sardinam

Sārdi orum, σάρδοι, σαρδῷοι, Sardiniæ incolæ. Plaut. *in Mil. ſc.* 1 *a.* 1. Triginta Sardi, ſexaginta Macedones, &c. Hi ob inſignem vilitatem nequitiámque in prouerbium abierunt. Cic. *lib.* 4. *Epiſt.* Habes Sardos venales, alium alio nequiorem.

Sardi venales vnde dicti, Plutarch *in Romul.*

Sārdĭnĭenſēs, σαρδώνιοι, qui aliunde orti negotiationis gratia, aliámve ob cauſam in Sardinia verſantur.

Sārdŏŭs, a, um, σαρδῷος, Poſſeſſiuum à Sardinia Ouid. *lib.* 4. *Faſt.*

Sardoáque regna ſiniſtris

Reſpicit à remis.

Herbæ Sardoæ. Virg 7. *Eclog.*

Imò ego Sardois videar tibi amarior herbis.

Sārdis, σάρδις Stephano, tantùm pluraliter, vrbs Lydiæ magna, ad latus Tmoli montis ſita, olim Crœſi regia. Horat. 1. *Epiſt.*

Quid concinna Samos, quid Crœſi regia Sardes?

Terminat autem nominatiuum & accuſatiuum in is producta, quomodo Trallis, & Syrtis. Ex Sardibus fuere duo Diodori oratores, quorum iunior Strabonis amicus fuit, & hiſtorias ſcripſit, & poëmata. In Sardibus eccleſia fuit vna ex ſeptem Aſiæ, quarum Ioannes meminit in Apocalypſi.

Sārdĭānŭs, a, um, adiectiuum. Sardianæ balani à Græcis dictæ ſunt caſtaneæ, quod circa Sardis primùm fuerint inuentæ. Vide Plin. *lib.* 15. *c.* 23.

Sardius. σάρδιος λίθος (qui & σάρδιον & ſarda) gemma, quæ vulgò carneolus (vel corneolus corruptè) dicitur, à colore carnis. Sanguinis bilioſi, vel ſubterrini colorem refert. Dicitur Sardius, quia in Sardinia laudatiſſimus naſcitur.

Sārdo, as, verbum eſt obſoletum, quo antiqui vtebantur pro intelligere. { הבין *he'in.* δάεω. } Næuius apud Feſtum, Quod bruti nec ſatis ſardare queunt.

Sārdŏā, ſardonia herba apiaſtro ſimilis, quæ naſcitur in Sardinia, & in fontium ſcilicet riis largius prouenit. σαρδάνιος πόα. Ea ſi quis veſcatur, neruos contrahit, & rictu diducit ora, vt qui moriuntur, veluti ridentiú facie intereant. Inde Sardonius riſus, prouerbio celebratur pro riſu ficto, aut amarulento, aut inſano. Sunt qui aliam huius prouerbij originem tradunt. Gentem eſſe quandam Carthaginenſium coloniam, quæ Sardonem regionem inhabitet: ei morem eſſe, ſenes ſeptuageſimum prætergreſſos annum Saturno ſacrificare, ridentes interim ac mutuò ſeſe complexantes. Nam turpe ducebant, in funere, aut eiulatum edere, aut lacrymas profundere. Hinc aſſimulatum riſum, Sardonium vocari cœptum. Vide plura apud Eraſmum in *Chiliad.*

Sardonius, a, um, ad Sardonem pertinens. σαρδὼν, όνος autem eſt Sardinia. Igitur hinc rectè ſcribitur σαρδόνιος. Eſt etiam σαρδάνιος.

Sardonici, montes Liburniæ, Ptolem. *lib* 2. *c.* 17.

Sardonyx, ychis, { שהם *ſchoham.* σαρδόνυξ } tam maſcul. quàm fœm. gener. quemadmodum & onyx. Gemma eſt in ſumma ſua parte vnguis humani candorem, inferiore autem diſtinctum ſardæ ruborem referens: ita vt cuiquam videri poſſet non ſimplex eſſe gemma (vt tamen eſt reuera,) ſed ex onyche & ſarda compoſita. Plin. *lib.* 37. *c.* 6. Sardonyches olim (vt ex nomine ipſo apparet) intelligebantur ex candore, hoc eſt, veluti carnibus vngue hominis impoſito, vtroque tranſlucido. Sardonychem inſignem habuit Polycrates Samiorum tyrannus: quem vt fortunæ nimium blandientis ſibi aſſiduus alicuius rei charæ iactura redimeret, in mare abiecit, qui tamen in ventre piſcis paulò poſt inuentus, ad eum relatus eſt Iuuen. *Sat.* 6.

In manibus denſi radiant teſtudine tota

Sardonyches.

Perſius fœminino genere vſus eſt. Et natalitia tandem cum ſardonyche albus. ‖ ¶ Eſt & ſardonyx vrbs Indiæ intra Gangen Ptolom. ‖

Sārdŏnychātŭs, a, um, σαρδονυχωτός. Sardonyche ornatus. Martial. *lib.* 3.

Cuius & hinc lucet ſardonychata manus.

Sārdŭs, σάρδος. Herculis filius, qui adhuc puer ab Iolao eorum furori ſubtractus, quos Hercules viuens laceſſierat, cum fratribus aliquot in Sardiniam inſulam peruenit eámque quæ antea Sandaliotis, ſeu Ichnuſa vocabatur, à nomine ſuo Sardiniam creditur appellaſſe.

Sarepta, { צרפת *tſarphath.* Σάρεπτα Stephano. } Vrbs Phœnices, in qua diuinus vates Elias eſurientem viduam miraculo pauiſſe ſcribitur in libris Regum. Meminit eius & Plin. *lib.* 5. *c.* 19.

Sareptanus, a, um, Σαρεπτηνός. Sidonius,

Vina mihi non ſunt Gazetica, Chia, Falerna,

Quæque Sareptano palmite miſſa bibas.

Sargapiſes. leges *Spargapiſes.*

Sarginus & Sargo, piſcis è genere mugilum, à ſargi ſimilitudine.

Sārgŭs, σαργός, piſcis genus qui in Ægyptio mari copioſiſſimè capitur Hic piſcem lutarium perpetuò comitatur, ipſóque lutum fodiente excitatum deuorat pabulum. Plin. *lib.* 9. *c.* 17. & 51.

Sari, σάρι, neut. gen genus fruticis proueniens in aqua, radice dura, intortáque, ferrariis officinis vtile, de quo Plin. *lib* 13 *c* 23 Frutecoſi eſt generis & ſari, circa Nilum naſcens, duorum cubitorum altitudine, pollicari craſſitudine, coma papyri, ſimilique manditur modo: radice ferrariis officinis præcipua, carbonis vſu propter duritiam.

Saricha, vrbs Cappadociæ gentile Sarichenus.

Sariſſa, { σάρισσα Gall. *Vne ſorte de longue lance, comme vne pique.* Ital. *Lancia lanza picca* Ger. Ein lang ſpieß oder ſpieß. Hisp *Lança.* Angl. *A long ſpeare.* } Haſta prælonga qua Macedones in bello vtebantur. Liu. 7. *bell. Maced.* Prælongas haſtas Macedones ſariſſas vocant. Ælianus docet ſariſſam eſſe lanceam qua vtebatur phalanx Macedonica, longitudine quatuordecim cubitorum, quorum duo manus continent, reliqua duodecim prominent. Inde σαρισσοφόροι, qui ſariſſas geſtant Ouid. 11. *Metam* Qui clypeo, gladióque Macedonicáque ſariſſa.

‖ Sarlatum, *Sarlat*, V.E. Sarlatenſis Galliæ, ſub A. Burdegalenſi.‖

SARMATÆ, Σαρμάται Stephano, populi Scythiæ iuxta Danubium, in Mæoticam paludem vergentes, qui & Sauromatæ Σαυρομάται dicuntur. & regio eorum Sarmatia, Σαυρομάτια dicitur. Plin. *lib.* 3. Sauromatas gentes Scytharum Græci vocant quas Sarmatas Romani dicunt. Dicti Sauromatæ, ab oculis lacertarum. σαῦρος enim lacerta eſt, ὄμμα oculus. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *& Eleg.* 4 *lib.* 1. *Triſt.*

Iuncta pharetratis Sarmatis ora Getis.

¶ Nomina diuerſa habent Sarmatæ, habitant montes & ſaltus vtuntur plauſtris pro domibus: paſcunturque lacte equino: vnde quidam eos ἱππημολγοὺς, hoc eſt, equarum mulſores: alij γαλακτοφάγους, id. hoc eſt lacte veſcentes appellant. Sunt etiam quidam interius, habitantes qui ſanguinem equinum lacte miſtum potant, quos vocant Gelonos. Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Biſaltæ quo more ſolent, acérque Gelonus,
Quum fugit Rhodopen, atque in deſerta Getarum,
Et lac concretum cum ſanguine potat equino.

Idem, Sarmatæ alij ſunt, qui equino ſanguine è cruribus detracto, ſaginaque commiſto aluntur. Alij etiam qui pro victimis homines immolant. Alij bellorum & cædis amatores: quibus bellantibus mos eſt cruorem eius, quem primum interemerunt, ex ipſis vulneribus bibere: & vt quiſque plures interemerit, ita apud eos eximius habetur. ¶ Sunt & in Scythiæ extremis Sarmatæ, qui carne equina veſcuntur: alij qui humanæ carnis alimento vitam ducunt, propter quod vocantur Anthropophagi: ἀπὸ τοῦ φαγεῖν τοὺς ἀνθρώπους, hoc eſt, ab hominibus edendis. Idem ab vſu plauſtrorum, Hamaxobitæ Pomponio, Hamaxobij Ptolemæo vocantur. Auri & argenti ignari, pellium, ignari, permutatione rerum commercia exercent: atque ob ſæuitiam hyemis diuerſis in humum ſedibus, ſpecus aut ſuffoſſa habitant, totum bracchati corpus & niſi qua videant, etiam ora veſtiti. Horum meminerunt Plin. *lib.* 4. *c.* 12. & Strabo *lib.* 11. ¶ Sunt autem duæ Sarmatiæ, ſecundùm Ptolemæum: quarum vna eſt in Europa, quæ (vt *lib.* 3 ſcribit) a Septentrione Oceano terminatur, ab Occaſu parte Germaniæ, à Meridie Iazygibus Metanaſtis. In ea eſt Olbia, quam nunc Ruſſiam & Tartariam eſſe credunt. Altera Sarmatia eſt in Aſia (vt idem *lib.* 5 refert) quæ à Septentrione terra incognita terminatur, ab occaſu Sarmatia Europæ, & Tanai fluuio. In ea ſunt Caucaſij montes.

Sarmaticus, a, um Ouid. *Eleg.* 10. *lib* 3. *Triſt.*

Ducunt & Sarmatici barbara plauſtra boues.

Ibid. Eleg. 8. *lib* 4.

Dij me Sarmaticis expoſuere locis.

Et *Eleg.* 1 *lib.* 5. *Triſt.* Sarmaticas in oras proiectus.

Sărmătĭs ſarmatidis, Patronymicum. Ouidius,

Terreat haud manes Sarmatis vmbra meos.

SARMENTA, orum, virgulæ ſupervacuæ (inquit Feſtus) à vite abſciſſæ. κλήματα, φρύγανα. GAL. *Sarments de vigne.* ITAL. *Sarmenti, gli tagli de vite bruſcati* GERM. *Gerdiſp/abſchnitt/ oder überflüſſige abgehauwene zweyg.* HISP. *Sarmientos de la vid.* ANGL. *Twiges or braunches of a tree or vine cut of.*} Virg. 2. *Georg.*

Primus humum fodito, primus deuecta cremato
Sarmenta, & vallos primus ſub tecta referto.

Cic. 3. *Verr.* Ligna & ſarmenta circundare, ignem ſubiicere cœperunt. ¶ Frequentiſſimè tamen etiam ſarmentum accipitur pro flagello adhuc in vite hærente, ſiue id frugiferum ſit ſiue ſterile. Colum. *lib.* 3 *c.* 10. Numerus vuarum, qui plerunque conſpicitur in productiſſimo ſarmento. Idem *lib* 4. *c.* 24. At vbi ſpiſſa intermedia, frequentéſque oculi ſunt, quanuis breue ſarmentum multis palmitibus viteſcit. Varr. *res ruſt. lib.* 1. *c.* 31. Emucidum enim ſarmentum, propter infirmitatem ſteriliſcit.

Sărmĕntīcĭūs, a, um, quod eſt materia ſarmentorum. { κληματικός. GAL. *De ſarment.* ITAL. *Di ſarmento.* GERM. *Das von ſolchem gerdiſp iſt* HISP. *Coſa de materia de ſarmientos* ANG. *Of twiges of trees.*} Columell. *lib.* 6. *cap.* 16. Verùm vulnera eius ſarmenticio cinere linenda ſunt.

Sărmĕntōſŭs, adiect. quod plurimum habet ſarmenti. { φρυγανώδης. GALL. *Qui a force ſarmens.* ITAL. *Che ha molti ſarmenti.* GER. *Das vil ſchoß oder gerdiſp hat.* HISP. *Coſa llena de ſarmientos.* ANG. *Full of twiges or braunches cutt of.*} Plin. *lib.* 25. *cap.* 11. Radice tenui, ſuperuacua, ſarmentoſum.

Sărmĕntĭūs, nomen proprium Equitis Romani, qui ſcurrilitate claruit ſub Auguſto Horat. 1 *Serm. ſatyr.* 5.

——nunc mihi paucis
Sarmenti ſcurræ pugnam, Meſſique Cicerri
Muſa velim memores.

Sārnūs, Σάρνος. fluuius Campaniæ, oriens à Sarno monte, inter Pompeianum agrum, & Salernum, iuxta oppidum in Sarni montis radicibus poſitum. Plin. *lib.* 3. *c.* 5. Littore autem hoc Neapolis Chalcidenſium, & ipſa Parthenope à tumulo Sirenis appellata: Herculanium Pompeij, haud procul a ſpectante monte Veſuuio, alluente verò Sarno amne, ager Nucerinus eſt. Virg. 7. *Æneid.*

Sarraſtes populos, quos rigat æquora Sarnus.

{Ein fluß in Campanien der Landtſchafft Italiae heißt i tzt Scafare.}

Sārōnĭcūs, ſinus, Σαρωνικὸς κόλπος, qui Corinthiacum Iſthmum ab Ortu alluit: nam qui eundem alluit ab Occaſu, Criſſæus, ſiue Corinthiacus dicitur. Plin *lib.* 4. *c.* 5. Sinus Saronicus olim querno nemore redimitus vnde nomen, ita Græcia ant qua appellante quercum. Multi à Sarone deo marino. Nam Saronem fuiſſe regem, qui illic Atiepræ matriæ regioni imperitarit, Corinthiaci ſcribunt Pauſanias.

Sărpā Vinea putata, id eſt, pura facta, vt interpretatum Feſtus. { ἀμπελος κλαδευθεῖσα GAL *Vigne puée et taillée.* ITAL. *Vigna bruſcata.* GERM. *Ein geſchnittner weinſtock.* HISP *Viña cortada ò podada.* ANG. *A vine that is pruned.*} Vide & virgultæ abſciſſæ ſarmenta dicuntur. Nam Sarpere antiqui pro purgare vſurpabant. Vnde forſitan deductum vulgare noſtrum, hoc eſt, Gallicum vocabulum, vt *Sarpam* pro falce putatoria accipiamus.

SARPO, ſarpſi Feſt. *lib* 10 id eſt purgo falce Hinc

Sarpta, a um Feſt. Sarpta vinea, putata, id eſt, pura facta.

Sārpēdōn, Σαρπηδών, teſte Homero *lib. Iliad* 16. Iouis filius ex Laodamia Bellerophontis filia aut, vt Herodotus tradit in Polymnia, eiuſdem Iouis filius ex Europa, & frater Minois Hic quum Lyciæ rex eſſet, in armis ſtrenuus, Priamo ſuppetias tulit aduerſus Græcos: vbi quum multa edidiſſet virtutis ſuæ documenta, tandem à Patroclo eſt interfectus Corpus autem eius Iouis iuſſu ab Apolline è medio pugnantium ſublatum eſt, & flumine ablutum, ambroſióque reſperſum liquore, ac regia indutum veſte, ad exequendum funus ſuis redditum. Virg. *lib.* 1 *Æneid.*

Sæuus vbi Æacidæ telo iacet Hector, & ingens
Sarpedon, vbi tot Simois, &c.

¶ Eſt & Sarpedon, Ciliciæ promontorium, finis aliquando regni Sarpedonis, & quod Ciliciam à Pamphilia diſtinguit. Pomponius Mela *lib.* 1. *in deſcriptione Ciliciæ.*

Sārrā, { צור *tſor.* σάρρα. } Nomen ciuitatis, quæ poſtea Tyrus dicta eſt: à qua Sarranum oſtrum eſt nominatum. Sed id quoque nomen à piſce quodam accepit, qui illic abundat, & ſar illa lingua vocatur, ex cuius ſanguine ſericum in purpuram tingebatur. { Die gewerbſtatt Tyrus in Phenicia gelegen. Vulgò *Puerta de Sur.*}

Sarrānus, a, um, Σαρράνος, Tyrius: vnde Sarranæ veſtes dictæ ſunt, quæ & oſtrinæ, & purpureæ, quòd Sarræ, id eſt, Tyri optimè tingerentur. Virg. *lib.* 2 *Georg.*

——Et Sarrano dormiat oſtro.

Iuuenal.

——aut picta Sarrana ferentem
Ex humeris aulæa toga.

Sarraca, σάρρακα. nomen eſt duarum vrbium, quarum vna eſt in Media, altera in felici Arabia Vide Ptolem. *lib.* 6. *c.* 2. *&* 8.

Sarraceni, Σαρακηνοί, populi ſunt Nabathæos à Sarraca (vt Stephanus inquit) quæ eſt pars Arabiæ. Plin. *lib.* 7. *c.* 28. Nabathæis Thimaneos iunxerunt veteres: nunc ſunt Taueni, Suellini, Sarraceni, Arraceni.

Sarrācum, Plauſtrum, ſiue vehiculi genus, quo ligna, & lapides vehi conſueuerunt. { עגלה *hagalah.* ἅμαξα. GAL. *Vn chariot, ou vne charrette à porter bois ou pierres.* ITAL. *Carro da vettura.* GER. *Ein karren oder wagen auff dem man ſtein oder holtz führt.* HISP. *Carro ò carreta de carga.* ANGL. *A cart to carie tiber and ſtones*} Iuuen. *Sat.* 3.

——longa coruſcat
Sarraco veniente abies.

Idem *Sat.* 5.

Frigida circumagunt pigri ſarraca Bootæ.

Quint *lib* 8 *c.* 3. An quam dicit in Piſonem Cicero, Quum tibi tota cognatio in ſarraco aduehatur: incidiſſe videtur in ſordidum nomen?

Sărrāſtes, populi Campaniæ, Sarno amni vicini: à quo & nomen accepiſſe putantur. Virg. 7. *Æneid.*

Sarraſtes populos, & quæ rigat æquora Sarnus.

SARRIO, is, iui, itum. Sarculis fodio, purgo, quod fit quum ſegetes leuiter ſcalpendo raſtris, à noxiis herbis purgamus. { עדר *hadar.* σκαλεύω. GALL. *Sarcler les bledz ou biner les vignes.* ITAL. *Zappare, ſarchiare.* GERM. *Jätten/auſſcharren oder auſhacken.* HISP *Eſcardar.* ANGL. *To weede.*} Plaut. in *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Semper occant, priuſquam ſarriunt ruſtici. Plinius *lib.* 18. Qui ſarriet, caueat ne frumenti radices effodiat. ¶ Hinc componitur Reſarrio, quod eſt rurſus ſarrio. Idem, Quum hyeme prægelida captæ ſegetes eſſent, reſeuerunt, reſarriuntes campos.

Sārītōr, & contractè ſartor, qui ſarrit. { עודר *hodher.* σκαλευτής GALL *Sarcleur, bineur.* ITAL *Zappatore* GERM. *Der ein ſaamen jättet oder auſshacket.* HISP. *Eſcardador.* ANG. *He that weedeth.*} Colum. *lib.* 2. *c.* 13. Tritici modij quatuor vel quinque bubulcorum operas occupant quatuor, occatoris vnam, ſarritoris duas.

Sărrītūrā, æ, (& contr. ſartura) Purgatura, ſiue ipſe ſarriendi actus. { σκάλευσις. GALL. *Sarclure, binure.* ITAL *Zappamento* GERM. *Das jätten oder auſshacken.* HISP. *Obra de eſcardar.* ANG. *A weeding.*} Columell. *lib.* 11. *c.* 2. Sarritura quoque frumentorum iteratur egregiè, &c.

Sarritio, nis, verbale, idem quod Sarritura ſignificans. Varro *de re ruſt. lib.* 1. *cap.* 12. Peracta ſementi, ſequens cura eſt ſarritionis, de qua non conuenit inter authores. Quidam negant eam proficere quicquam, quòd frumenti radices ſarculo detegantur, aliquæ etiam ſuccidantur. Colum. *lib.* 2. *cap.* 9. Frequentem tamen exigunt ſarritionem. Sic *lib.* 11. *cap.* 2.

Sārtor, is, à ſarrio. Sarritor, id eſt, purgator. עודר *hodhir.* σκαλευτής. ANGL. *A weeder*} Plaut. in *Capt. ſc.* 5 *a.* 3. Sator, ſartórque ſcelerum, & meſſor maxime. TYN Non occatorem dicere debebas prius? Nam ſemper occant priuſquam ſarriunt ruſtici. ¶ Eſt & ſartor à ſarcio de quo ſupra egimus. Sartor, inquit Nonius Marcellus non ſolùm à ſarciendo, ſed etiam à ſarriendo deducitur: & tam eum qui ſarcit, quam qui ſarrit ſignificat.

‖ Sartrix, & ſarcinatrix. Sartrix, quæ ſarcit: Sarcinatrix, quæ ſarcinas ſeruat, inquit Cornel. Fronto *de nominum verborumque differ.* ‖

Sārtūrā, æ, Sarritura, hoc eſt, frugum, vinearumve à noxiis herbis purgatio. σκάλευσις. Plin. *lib.* 18. *c.* 27. Sartura nocere & vineæ, & ſegeti exiſtimatur.

Sārsĭnă, Σαρσῖνα, vetus ciuitas in Æmilia, ex qua Plautus poeta Comicus ortus eſt: vnde & Sarſinas appellatus eſt: quanquam à doctis quibuſdam Farſinas, non Sarſinas vocetur. Lacte abundat, vt teſtatur Silius *lib* 8. his Sarſina diues Lactis, &c.

Sārtāgo, inis, Patella in qua caro frigitur. λοπὰς ἢ τάγηνον hoc eſt, à carne nomen habens. { מרחשת *marcheſcheth* מחבת *machabath.* τήγανον. GALL *Poëlle à frire* ITAL. *Padella.* GERM. *Ein röſtpfann oder braatpfann.* HISP. *Sarten para freir.* ANG. *A frying panne.*} Plin *lib.* 16. *cap.* 11. Item terebinthinam in ſartagine referuenti. Sartago loquendi. Perſ *Sat.* 1.

Hos pueris monitus patres infundere lippos,
Quum videas, quærisne vnde hæc ſartago loquendi
Venerit in buccas?

Fortè Farrago.

Sās, veteres pro ſuas dixere: & Sam, pro *eam.* Ennius *lib.* 1. Virgineo nam ſibi

ſibi quiſque domi Romanus haberet ſat. Idem *lib.* 4. Nec quiſquam philoſophiam in ſummis vidit, priuſquam ſam dicere cœpit.

Săsōn, [illegible], inſula eſt inter Epirum & Brundusium, quinque ab vtroque millia paſſuum diſtans, vt ait Strab. *lib.* 6. ¶ Eſt & fluuius in mare Adriaticum influens de quo Silius, Adriatici fugite infauſtas Saſonis arenas. Et *alibi*, Expauit ſonitus tremefacto littore Saſon.

SĂT, aduerbium eſt per apocopen a ſatis deductum, cuius etiam retinet ſignificationem. { [illegible] *daí*, [illegible]. GALL. *Aſſez.* ITAL. *Aſſai, à baſtanza.* GER. Genug. HISP. *Aſſaz.* ANG. *Ynough.* } Cic. 2 *de nat. deor.* Qui non ſat habuit coniugem illexiſſe in ſtuprum, &c. Idem *de ſeneƈt.* Tantum quantum ſat eſt. Sat eſt oſculi. Plaut. *Sticho.* Et, ſat litium, apud eundem *in Rud.* Teſtium ſat eſt, Cic. 1 *de finib.* Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Ipſi ſat habent quod poſſit illis vile dici (i. vitiorum.) Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Si tibi ſat acceptum eſt fore tibi illum amicum ſempiternum (i. certum eſt.) Idem *Mil. ſc.* 6. *a.* 1. Sat certò ſcio ſuem occiſam plus ſapere. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Si quid ſuper illi fuerit, id nobis ſat eſt. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 2. Et ſat conſilia ſuppetunt. Idem *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Sat habeo (id eſt, mihi ſatisfeciſti.) *Ibid. ſc.* 5. *a.* 3. Vel legioni ſat eſt. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Nolo bis iterare: ſat ſic ſunt longæ fabulæ.

Sătăgo, is, ex ſat, & ago, compoſitum videtur: vnde ſategi præteritum, ſatactum ſupinum facit. Hinc per illuſionem. Gell. *cap.* 1. *lib.* 19. Noſtris, inquit, in ſentina ſatagentibus. Eſt autem ſatagere, anxium eſſe & diſtorqueri difficultate alicuius rei conficiendæ. { [illegible] *el aradh* [illegible] *daágh.* [illegible]. GAL. *Eſtre fort aſpre à faire quelque choſe, ſoigneuſement & diligenter à la faire.* ITAL. *Anſiare, cruciarſi.* GER. Sorgſam oder angſthafft ſein einem ding genug zuthun. HISP. *Eſtar ſolicito o congoxoſo.* ANG. *To be very sharpe, earneſt carefull or diligent.* } Terent. *in Heaut.* Nam hic Clinia, etſi is quoque ſuarum ſatagit, attamen Habet bene & pudicè edoctam, ignaram artis meretriciæ. ¶ Aliquando ſignificat diligentem eſſe, ſeu feſtinare, [illegible]. Plaut. *in Aſin.* Nunc ſatagit, adducit domum etiam vltro & ſcribit nummos. dictum de debitore. Quint. *lib.* 6. *cap.* 4. Afer venuſtè Manlium Suram multum in agendo diſcurſantem ſalientem, manus iactantem, togam deiicientem, & imponentem, non agere dixit, ſed ſatagere.

Satagens, entis. Gell. *cap.* 11 *lib.* 9. Conſulibus de vi ac multitudine hoſtium ſatagentibus, (id eſt, ſollicitis.)

Satageus, qui ſatagit, anxius. Senec. *epiſt.* 98. Sic eſt a ſatago, vt abigeus ab abigo.

Satagutæ, [illegible], populi in Scythia Aſiatica, vt *lib.* 4. teſtatur Herodotus.

[SATAN, vox Hebr. שטן i. e. per ſe appellatiuum, idem quod aduerſarius. Ita vertitur [illegible] inſidiator, & [illegible] vel etiam [illegible].]

Satanās, [illegible], idem quod ſatan, ſed illud ex dialecto chaldæa, hoc ex Hebr. שטן *ſatán.* ANG. *An aduerſario.* } quod aduerſari declarat. Quo nomine appellatus eſt diabolus, quòd Chriſti aduerſarius ſit. Quicquid enim animæ ad Deum tendenti reſiſtit, & aduerſatur, & quicquid paci contrarium eſt, hoc ſatanas eſſe dicitur: ſicut legitur in Regum *lib.* 1. (aliàs, 3. *c.* 11. *verſ.* 14. *c. & verſ.* 23. *d.* Quia ſuſcitauit Deus Salomoni ſatanam, aduersùs eum qui erat pacificus. Et *lib.* 2. *Samuel* (alias *lib.* 2. *Reg. cap.* 19. *v.* 22. *d.* Filii Saruiæ cur efficimini mihi hodie in ſatan? Sic Ieſus Chriſtus ait Petro Matth. 16. *verſ.* 23. *d.* Vade poſt me Satana, ſcandalum mihi es. q. d. Apage a me procul aduerſarie, Obſtaculum vocationi meæ es, &c. Et alibi ſæpe.

Sătărchæ, [illegible], populi in Scythia Europæa, iuxta Mæotidem, qui (vt Solinus refert) damnato auri, & argenti vſu, ſe à publica auaritia abdicarunt. Horum oppidum fuit Myrmecion, Panticapæum, Theodoſia Hermiſium, aliaque nonnulla, quæ vide apud Melam *lib.* 2. in deſcriptione Scythiæ Europææ. Flaccus *lib.* 6. *Argon.* Hanc crinem Satarchæ.

[Satarium, quasi ſatum, quo vtimur ad ſementem. Turn. Colum.

Sătaſpēs, [illegible], vir Achæmenius fuit, Theaſpis filius, qui quum Zopyri filiam violaſſet, & ob eam rem a Xerxe cruci deſtinatus eſſet, intercesſione matris, quæ Darii erat ſoror impetrauit vt in exilium ageretur, donec Africam vniuerſam luſtraſſet. Quumque iam aliquot menſes illa in peregrinatione conſumpſiſſet, nauigationis tædio adductus, in Perſidem rediit: Regique retulit, ſeſe reliquum itineris conficere non potuiſſe, quod naues a magnetibus retinerentur. Quod quum Xerxi fabuloſum videretur, hominem, vt antea deſtinarat, cruci affixit. Vide Herodot. *lib.* 4.

[Satas, ſapiens, ſcitus inueſtigator. Papias. fortè Sagax.]

SĂTELLES, itis, Stipator. miles mercede conductus qui ſemper eſt à latere. Item apparitor, viator. { שוטר *ſchoter.* [illegible]. GAL. *Satellite garde de corps, ſergent, miniſtre.* ITAL. *Satellite, birro, zaffo.* GERM. Ein trabant. HISP. *El que armado acompaña à otro.* ANG. *An officer or ſergeant of the garde of a Prince.* } Liu. 2. *ab Vrbe.* Quum concurſu ad clamorem facto, comprehenſum regii ſatellites retraxiſſent ad tribunal regis. Ouid. 5 *Faſt.*

———*ille deæ cuſtos illiq; ſatelles erat.*

Cic. *contra Rullum*, Ianitores ducentos in annos ſingulos ſtipatores corporis, conſtituit, eoſdem miniſtros & ſatellites poteſtatis. Plaut. *Aul. ſc.* 1. *a.* 1. Sequimini ſatellites (inquit Miles.) Satelles Iouis, aquila. Cic. 2. *Tuſc.* Tum aduolans aduncis lacerans vnguibus Iouis ſatelles paſtu dilaniat fero. ex poëta quodam. Sic & 1. *de diuinat.* Miniſtri & ſatellites cupiditatum alicuius. Idem 5. *Verr.* Qui primus certos inſtituerit, nomine decumanos, re vera miniſtros ac ſatellites cupiditatum ſuarum. ¶ Satelles item dicitur, qui ſontibus capiendis præeſt, qui & apparitor & viator dicitur.

Sătellitium, ii. { [illegible]. ANGL. *The gard or office of a ſergeant.* } Luciano collectiuum nomen eſt ipſos ſignificans ſatellites, tuendi corporis cauſâ adhibitos: quemadmodum ſeruitium accipitur pro ipſis ſeruis: ſodalitium, pro ipſis ſodalibus.

Sathenum animal quadrupes, ex mari victum quærens.

Săticŭli, populi Campaniæ, moribus aſperi de quibus Virg. *lib.* 7.

——— *amniſque vadoſi*

Accola Vulturni, pariterque Saticulus aſper.

Sătin', vide *Satis.*

Sătĭo, as, Saturo, expleo, à ſat deducitur, pertinétque ad omnes ſenſus, & frequenter ad animum. { השביע *hiſbia*. [illegible]. GALL. *Saouler, aſſouuir.* ITAL. *Satiare, faſtidiare.* GERM. Settigen. HISP. *Hartar haſta el haſtio.* ANGL. *To fill or ſatisfie.* } Cic. *in Catone*, Satiari delectatione non poſſum, vt meæ ſenectutis requietem oblectamentumque noſcatis. Idem *in Paradoxis*, Nunquam expletur, nec ſatiatur cupiditatis ſitis. Idem *lib.* 2. *de finibus bonorum & malorum.* Veniebat enim ad cœnam, vt ſatiaret animo quieto deſideria naturæ. Ouid. 5. *Faſt.*

Mars ades, & ſatia ſcelerato ſanguine ferrum.

Idem 3. *Triſt. Eleg.* 8.

Forſitan hoc olim quum iam ſatiauerit iram.

Propriè ad famis ſitiſque expletionem pertinet. Colum. *lib.* 9. Satiátque ſe modius cibi in diebus ſingulis, vicenos & centenos turtures. Ouid. 8. *Metam.*

Vtque fretum recipit de tota flumina terra,

Nec ſatiatur aquis, peregrinoſque ebibit amnes:

Sic epulas omnes Eriſicthonis ora profani

Accipiunt, poſcúntque ſimul: cibus omnis in illo

Cauſa cibi eſt ſemper: fitque locus inanis edendo.

Satiare videtur a Plinio poſitum pro Abundare *lib.* 5. *c.* 9. Propterea obſeruatum eſt, prout in Mauritania niues imbréſve ſatiauerint, ita Nilum increſcere.

Sătĭātus, a, um, participium, Expletus, ſaturatus. { שבע *ſabhéah.* [illegible]. GAL. *Saoulé, aſſouui.* ITAL. *Satio.* GERM. Geſettiget. HISP. *Hartado con haſtio.* ANGL. *Filled, ſatisfied.* } Liu. 2. *ab Vrbe*, Vbi illuxit, Romanus integer, ſatiatúſque ſomno productus in aciem, feſſum ſtando & vigiliis primo impetu Volſcum perculit. Iuuenal. *Satyr.* 6. Et laſſata viris nondum ſatiata receſſit. Velleius, Proſcriptio Ciceronis cæde ſatiato Antonio finita.

Sătĭĕtās, atis (contractè ſatias) à ſatis, eo quod inſtar nominis eſt. Saturitas. { שבע *ſaabh* (vel *ſobá*) שבעה *ſiſbáh.* [illegible]. GAL. *Saoulement, repletion, aſſouuiſſement.* ITAL. *Satietà, faſtidio, pienezza, abbondanza.* GER. Genüge, ſettigung, waſſerlede. HISP. *Hartura, ò haſtio.* ANG. *Satietie, filling.* } Licet frequentius accipiatur pro faſtidio quod ex rei alicuius aſſiduo vſu nobis ingignitur. Cic. *in Catone*, Omnino quidem, vt mihi videtur, ſtudiorum omnium ſatietas facit vitæ ſatietatem. Idem 1. *de inuentione*, Omnibus in rebus ſimilitudo eſt ſatietatis mater. Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Deſeret te ætate & ſatietate (ſup. amator.) Item, honorum Satietas, Sueton. *in Tib. cap.* 10. Tunc autem honorum ſatietatem & requiem laborum prætendens commeatum petiit. Quintil. *lib.* 5. *cap.* 14. Et odium ex quadam ſeruitute, & ex copia ſatietatem, & ex amplitudine faſtidium tolerit. Liu. 4. *belli Punici* Pluribus vos milites hortarer ſi cum armatis dimicatio futura eſſet, inermes, incautos ad ſatietatem trucidabitis. Idem *lib.* 8. *ab vrb.* Ad Satietatem veſtram pugnauimus. (vox exprobrantis cladem.) ¶ Satietas me tenet. Saluſt. *Iugurth.* 77. Niſi fortè dominationis eorum ſatietas nondum etiam vos tenet. ¶ Soſipater *lib.* 1. Satietatem à ſaturitate ita diſtinguit, vt ſaturitas dicatur in cibo & potione, ſatietas verò in cæteris omnibus: quam diſtinctionem Latinè loquentium vſus comprobare videtur.

Sătĭās, atis, Satietas. Terent. *in Eunuch.* Ex meo propinquo rure hoc capio commodi: Neque agri, neque vrbis odium me vnquam percipit. Vbi ſatias cœpit fieri, commuto locum. Saluſt. Hi ſatiàs occupatis exterorum agros inuaſere, frumentaque ex inopia grauitatis facta. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Vt ad litationem ſatias huic ſuppetat. Item Liu. vſus eſt ea voce *lib.* 7. *bell. Pun.*

Sătĭēs, ei, idem. Silius *lib.* 4.

Nec ſinis, ſatiesve, noui ſed ſanguinis ardor

Gliſcere.

Sătĭābĭlis, e, qui ſatiari poteſt facilè. { [illegible]. GAL. *Aiſé à ſaouler & aſſouuir.* ITAL. *Satiabile che ſatia.* GERM. Erſettiglich. HISP. *Coſa que facilmente ſe puede hartar.* ANGL. *That is eaſilie filled or ſatiſfied.* } Cuius contrarium eſt, Inſatiabilis, inexplebilis [illegible]. Saluſtius, Auaritia inſatiabilis eſt, neque copia, neque inopia minuitur.

Sătĭo, onis, vide *Sero, is.*

Sătĭs, & contr. ſat quantitatis aduerbium, abundè, vel quantum opus eſt. { די *dái.* [illegible]. GALL. *Aſſez, ſuffiſamment.* ITAL. *Aſſai, abbondamente, à baſtanza.* GERM. Genug. HISP. *Aſſaz.* ANGL. *Ynough.* } Cic. *de inuentione*, Longum eſt, quod pluribus ſententiis vltra quàm ſatis eſt [illegible], producitur. Plaut. *Men. ſc.* 4. 1. Opſonium, tribus quod ſit ſatis, (alter ſup.), neque deſiat, neque ſuperſit. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. facito hæc in aqua iaceant: Satin' audis? Idem *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Si animus eſt æquus, ſatis habes, qui vitam bene colas. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Satin' audis, quæ illic loquitur, Satis. Idem *ibid.* Triſtis es, R. Non iſtuc mihi ſatis placet. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 1. Satin' magnificus tibi videtur, (i. non valde) *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. Satin' hoc opſonatum eſt tribus vobis? Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Frumentum quod ſatis ſit mihi & familiæ. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Contempla ſatin' hæc me veſtis deceat. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 2. Tu non ſanus ſatis. *Ibid. ſc.* 5. *a.* 5. Acceſſe homines, qui illum ad me deferant. S. Quot ſunt ſatis? M. Quatuor nihilominus. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Vide hic ornatus ſatiſne me condecet. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Satin' abiit, neque quod dixi, flocci æſtimat? id eſt, Nónne planè abiit.) Idem *in Mil. initio ſc.* 6. *a.* 2. Satin' abiit ille? & ſub finem eiuſdem ſcenæ; Satin' oratus abiit? Idem *Amph.* Satin' habes, ſi fœminarum nulla eſt quam æquè diligam? &c. ¶ Aliquando ponitur loco nominis: vt Satis eloquentiæ habeo. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Satis verborum eſt. Cura quæ iuſſi. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 5. *Triſt.*

———*Satis pœna quod ſuperabit, erit.*

¶ Abundè ſatis. Quint. ¶ Hinc ſatius, comparatiuum, id eſt melius. Nam quanuis ſatis ſignificet quantitatem, ſatius tamen comparatiuum quantitatem denotat, quia deriuatiuum non ſemper ſeruat ſenſum primitiui. Virg. 2. *Eclog.* Nónne fuit ſatius triſtes Amaryllidis iras Atque ſuperba pati faſtidia? ¶ Dicimus pulchrè, Non eſt ſatis æſtimare, pro eo quod eſt, Non poſſet quis ſatis æſtimare. Plin. *lib.* 7. *in Præfat.* Vt non ſit ſatis æſtimare, parens melior homini, an triſtior nouerca fuerit.

¶ Non ſatis habeas ſemel circuire, dixit Cato c.1. id eſt, Non ſatis ſit tibi, non ſufficiat tibi, ſiue non ſis contentus ſemel circuire. ¶ Iungitur Satis cum Super, & dicimus, Satis ſupérque, id eſt ſatis, & plus quàm ſatis. Cic. 2. *de nat.deor.* Nam contra Epicurum ſatis ſupérque dictum eſt. ¶ Satin' pro ſatiſne: Terent. *in Andr.* Satin' ſanus es? Item Plaut. *Amph ſc* 1.*a* 2.

Sătĭsăccĭpĕrĕ, eſt accepto fideiuſſore ſibi cauere ✱ Satiſdare. { *ἀντιφωνῆσαι*. GALL. *Prendre caution & reſpondant de quelqu'un.* ITAL. *Prender cautione ò ſicurtà per alguno* GER. Ein gnugſamme verſicherung mit bürgen empfahen oder nemmen HISP. *Recebir de otro caucion ò fiança.* ANG. *To tak furetie or a pledge of one.* } Cic. *pro Roſc.Com* Qua de cauſa Flauius, quum de tota lite faceret pactionem, neque ſatis acciperet à Roſcio, neque abſolueretur à Faunio, &c. Nam ſatis accipere dicitur creditor, quum accepit fideiuſſorem à debitore: contrà debitor ſatiſdare dicitur, quum interpoſito fideiuſſore ſecurum reddit creditorem Idem *pro Quintio.* Si veretur, vt res iudicio facto parata ſit, iudicatum ſolui ſatis accipiat: quibus à me verbis ſatis acceperit, iiſdem, quod peto, ſatiſdet.

Sătĭsăccĕptĭo, quæ eſt (vt Pomponius inquit) ſtipulatio, quæ ita obligat promiſſorem, vt expromiſſores quoque ab eo accipiantur, id eſt, qui idem promittant. { *ἡ ἀπὸ ἐγγυητῶν λῆψις.* GAL. *Caution priſe de quelqu'un.* ITAL. *Cautione ò ſicurtà preſa.* GER. Die gnugſame verſicherung durch mittſchuldner ſo einer von einem anderen empfacht. HISP. *Aquella obra de recebir fianças.* ANG. *Caution, taking of furetie.* }

Satis agere, curare, Vlp. *l hac conditio.ff.de cond. & demonſtr.*

SĂTĬSDO, as, are, eſt dato fideiuſſore creditorem ſecurum reddo. { *ἐγγυητὴν παρέχειν*. GALL. *Donner ou bailler caution.* ITAL. *Sicurare, far la ſicurtà.* GERM. Einem mitt bürgen vnd mitſchuldneren ein genugſamme verſicherung thun. HISP. *Dar à otro caucion y fianças.* ANG. *To giue furetie* } Cic. *Sulpicio*, Primùm vt ſi quid ſatiſdandum erit amplius eo nomine non peti, cures vt ſatiſdetur fide mea. Caius, Satiſdatio eodem modo appellata eſt quo ſatisfactio. Nam vt ſatisfacere dicimur ei cuius deſiderium implemus: ita ſatiſdare dicimur aduerſario noſtro, quum aliquem damus qui pro eo, quod à nobis petitur, ita caueat, vt eum hoc nomine ſecurum faciamus. ¶ Satiſdare iudicatum ſolui. Cic. 4. *Verr.*

Sătĭſdătĭo, nis, { *ἐγγυοδοσία*. GAL. *Donnement de caution.* ITAL. *Eſſo dare ſicurtà.* GERM. Genugſame verſicherung ſo einer mit bürgen dem anderen gibt oder thut HISP. *Aquella obra de dar fianças.* ANG. *A geuing of furetie or caution.* } Cic. *ad Attic* De ſatiſdando vero te rogo, quoad eris Romæ, ut vt ſatiſdes: & ſunt aliquot ſatiſdationes ſecundum mancipium in his & Menianorum prædiorum, vel Attilianorum.

Sătĭſdătum, i, vt, Satiſdato aliquid debere. *ἐγγυοδοσίᾳ* Cic. *Attic.lib* 16. Sed & illi turpe arbitror, eo nomine, quod ſatiſdatio debeat procuratores eius non diſſoluere. vt, Satiſdato debeo. GALL. *Ie doibs un debte pour lequel il m'a fallu bailler pleige, caution, reſpondant.* Pomponius, potius, inquit, exſoluiſſe videor, quod ſatiſdato, quam quod ſatiſdatione debeo, &c. Quibus verbis ſatiſdatum a ſatiſdatione differre clariſſimum eſt, contra eos, qui idem eſſe autumant.

SĂTĬSFACIO, is, Exoluo, perſoluo. { *השביע heſchiᵃ* השלים *hiſchlim.* *ἱκανοποιέω*. GALL. *Satisfaire, contenter, faire ſon deuoir.* ITAL. *Satisfare, contentare alchuno, far ſuo debito.* GERM. Vernügen/außrichten vnd bezalen. HISP. *Satisfazer de fianças y deuda.* ANG. *To ſatiſfie, to payé.* } Cic. *pro Flacco*, Hermippus Fuſius ſatisfacit, & fidem ſuam liberat. Quintilian. Quiſquis rei ſatisfacit, abundè dixit benè. Senec. *cap.* 10. *de conſol.ad Mart.* Vrgebunt noua incommoda priuſquam ſatisfeceris veteribus. Plaut. *Aſin.ſc.*4 *a* 2 Seibam te mihi hodie facturum ſatis pro iniuria. ¶ Satisfacere (inquit Aſcon. *in* 3.*Verrin.*) eſt tantum facere, quantum ſatis ſit irato ad vindictam. Suet. *in Tib* c.66. Parthorum regis laceratus eſt litteris, &c. monentis vt voluntaria morte, maximo iuſtiſſimóque ciuium odio quamprimùm ſatisfaceret. (id eſt, pœnas lueret.) ¶ Nonnunquam ſatisfacere eſt præſentibus teſtibus affirmare te pœnitere, quòd aliquem læſeris. Hanc enim eſſe vim verbi ſatisfacere ex Cic. *Orat.pro Roſcio*, Terent. *Adelph.* ſatis intelligi poteſt, ſicut & ex Plauti *Amph. ſc.*2.*a.*3. Aut ſatisfaciat mihi, atque adiuret inſuper nolle eſſe dicta, quæ in me inſontem protulit (vbi vide multa de ſatisfactione.) Item Sueton. *in Cæſ cap* 73. Valerium Catullum, à quo ſibi verſiculis de Mamurra perpetua ſtigmata impoſita non diſſimulauerat, ſatisfacientem ea die adhibuit cœnæ: hoſpitióque patris eius, ſicut conſueuerat, vti perſeuerauerit. Idem *in Tib.* c.27. Conſularem verò ſatisfacientem ac per genua orare conantem, ita ſuffugerit vt caderet ſupinus. ¶ Satisfactum iuſiurandum. GAL. *Serment qui a eſté accompli, & pour lequel a eſté ſatisfaict par celuy qui l'auoit fait.* Gell. c.18. *lib.*7. Cùm itaque iureiurando ſatisfacto, ruſum iniurati abiiſſent. ¶ Interdum idem quod placeo, & efficio ne quid habeat, quod de me queratur. Cic. *ad Attic. lib.* 7. Cui nos valde ſatisfacere multi ad me ſcripſerunt. Plaut *Pſeud. ſc.*1.*a.*5. Orant me vti ſaltem, Ad hunc me modum intuli, vt illis ſatisfacerem. GALL *Pour leur complaire, & donner quelque plaiſir & contentement.* ¶ Aliquando idem ferè quod purgo me, ſiue excuſo. Cic. *Philipp.* 2. Acceperam iam enim ante Cæſaris literas, vt mihi ſatisfieri pateret a te (id eſt, vt acciperem tuam purgationem, & excuſationem. ¶ Satisfacio, præter datiuum, aliquando ablatiuum habet cum præpoſitione De. Cæſ.5.*bell.Gall.* Seſéque paratos eſſe demonſtrant, omnibus rationibus de iniuriis ſatisfacere. ¶ Satisfieri. Cic. *Attico lib.* 13. Quanquam a te quidem cumulate ſatisfit & mihi & omnibus. Publice ſatisfacere hoc eſt, publico nomine. Idem 3. *Verr.* Sed aliqua ex parte violatus ſit, niſi publice ſatisfactum ſit, ei ciuitati bellum indici atque inferri ſolere.

Sătĭsfactĭo, Purgatio & excuſatio. { *ἀπολογία*. GALL. *Satisfaction, contentement, excuſe* ITAL. *Scuſatione, ſatisfattione.* GERM. Vernüegung/ entſchuldigung HISP *Eſcuſa obra de ſatiſfazer.* ANG *Satiſfaction, a contenting.* } Cicer *ad Treb lib.*7 Hic tu me etiam inſimulas, nec ſatisfactionem meam accipis. Velleius, In accipienda ſatisfactione facilior us Pompeius. Quintilian. Turpis ſatisfactio (ob improbum dictum, ſup.

Sătĭſprætſtărĕ, Satiſdare, hoc eſt, pro re quæ petitur, fideiuſſorem dare, { *ἐγγυητὴν παρέχειν* }

‖ Satis ſuperque, abundanter. ‖

Sătĭus, comparatiuum videtur eſſe ab aduerbio ſatis, licèt à poſitiui ſignificatione nonnihil recedat. { טוב מן *tob min.* *βέλτιον*. GAL. *Mieux* ITAL. *Meglio.* GERM Beſſer/wäger. HISP. *Mejor.* ANGL. *Better.* } Idem enim ſignificat quod melius, ſiue potius. Virg. 2 *Eclog.*

Nonne fuit ſatius, triſtes Amaryllidos iras,
Neque ſuperba pati faſtidia?

Plaut. *Pſeud ſc* 1.*a.*1 Quanto ſatius eſt adire blandis verbis. Idem *Amphitr.* Nam me quam illam quæſtione inquiſitam amittere mortuum ſatius eſt. Idem *Curc.ſc.*2 *a* 1 Satius te fuerat incubare Ioui.

Satior, & hoc ſatius, Melior, potior. Plin. *lib.*17.*c.*5. Erit igitur hæc optima & operi ſatior. de terra tenera.

Sătĭuus, Sator, vide *Sero*, is.

Satræ, populi Græcorum in littoribus Thraciæ, vt oſtendit Herodotus *ſua hiſtoria lib.*7.

SATRÁPA, vel Satrapes, æ, { שרנים *ſeranim* אחשדרפנים *achaſchdarpenim.* *σατράπης*. GAL. *Satrape gouuerneur d'une prouince & pays* ITAL. *Prefetto, preſidente.* GERM. Ein landvogt/vogt/ſtatthalter. HISP. *Prelado, prefecto* ANGL. *A peere of a realme, a lieutenant.* } Dictio Perſiſica apud nos ſignificans præfectum prouinciæ. Imò Græca. Gell. c.18. *lib.*14. (Mauſolus, Prouinciæ Græcæ perfectus, quem *σατράπην* Græci vocant. Terent. *in Heaut.* Satrapes ſi ſiet Amator, nunquam ſufficere eius ſumptus queat.

Satrăpĭă, æ. { *σατραπεία*. GALL. *Prouince.* ITAL & HISP. *Prouincia.* GERM. Vogtey/herrſchafft. ANGL. *A duchedome or duchie.* } Idem quod præfectura, quam Græci *νομὸν* appellant, hoc eſt, regio quæ ab vno adminiſtratur præfecto Suidas, *Σατραπεία ἡ ἐπαρχία, Σατράπαι οἱ ἐπάρχοι*. Plin. *lib.*6.*cap.*20. Etenim plerique ab Occidente, non Indo determinant, ſed adiiciunt quatuor Satrapias, Gedroſos, &c.

Satrapicus, a, um, *σατραπικός, ή, όν*, ad Satrapam pertinens, Satrapæ conueniens.

‖ Satrus, victus à Græco *σιτίον*. ‖

Satum, menſura. *σάτον* in Scriptura.

SĂTŬR, a, um, quod eſt cibo plenum. { שבע *ſabeah.* *ἐμπλεος, κεκορεσμένος*. GALL *Saoul, plein.* ITAL. *Satollo, pieno.* GERM. Satt/vol/geſettiget. HISP. *Harto.* ANG *Full of meat, or full fedde.* } Plaut. *Men. ſc.*5 *a* 5. Vbi ſatur ſum, nulla crepant, (inteſtina) quando eſurio, crepant Idem *Curc.ſc.*3.*a.*2. Dico me ire quo ſaturi ſolent (id eſt, ad requiſita naturæ.) Idem *Curc.ſc.*1.*a.*3. Nihil tu me ſaturum monueris. (quia paraſitus habet memoriam in ventre.) Idem *in Amph.* S. Alcmenam ante ædes ſtare ſaturam intelligo. *Amphitr.* Grauidam ego illam hic reliqui. *Ibidem ſc.*4. *a.*4. Tu nunc eſuris, ego ſatur pugnis ad te volito. Terent. *in Hecyra*, Sed tu quum ſatura atque ebria eris puer vt ſit ſatur facito. Cicer. 1. *de diuinat.* Præclara verò auſpicia, ſi eſurientibus pullis res geri poterit, ſaturis nihil geritur. Terent. *in Adelph.* Sed poſtquam intus ſum omnium rerum ſatur, Pro deambulare huc lubitum eſt. Virg. *Eclog.*10.

Ite domum ſaturæ, venit Heſperus, ite capellæ.

Horat 1. *Serm ſatyr.*1.

Inde fit vt rarò qui ſe vixiſſe beatum
Dicat, & exacto contentus tempore vitæ,
Cedat, vti conuiua ſatur, reperire queamus.

¶ Sumitur interdum pro fœcundo, & abundante *ἄφθονος*. Perſ. *Sat.*1. Nec rus ſaturum laudare. Virg. *lib.*2 *Georg.*

Saltus & ſaturi petito longinqua Tarenti.

Vbi Seruius, Saturi, aut fœcundi, aut quòd iuxta oppidum Sat urium Tarentum enim & Saturum vicinæ ſunt Calabriæ ciuitates.

Satur color, id eſt, plenus, vehemens, cui opponitur dilutus. Plin *lib.*37. *c.*10 Ion apud Indos violacea eſt, ſed rarò ſaturo colore lucet.

Satura, inquit Feſtus, & cibi genus ex variis rebus conditum eſt, & lex multis aliis confecta. Itaque in ſanctione legum aſcribitur: neve per ſaturam abrogato, aut derogato. ‖ de ſatura cibi genere habes apud Apicium ex Varrone, in veteri tabula ænea:

EXTRA. QVAM. SEI. QVID. IN. SATVRAM. FERETVR.

Săturĭo, nis, nomen eſt paraſiti apud Plautum *in Perſa*, captandi ioci gratia à contrario impoſitum. Solet enim hoc hominum genus perpetuò eſurire, & nunquam ſaturum eſſe. Vnde quum Toxilus ſeruus eum Saturionem ſalutaſſet: reſpondet paraſitus, Mendacium ædepol dicis, atque haud te decet. Nam Eſurio venio, non aduenio Saturio.

Sătŭrĭtās, atis, Cibi, potúſque plenitudo, ſatietas. { שבע *ſabah* (vel) *ſobah* שבעה *ſibeah* *πλησμονή, κόρος*. GAL. *Saoulete, repletion.* ITAL. *Saturità* GERM Sätte oder erſettigung. HISP. *Hartura, haſtio.* ANGL. *Fulneſſe in feeding.* } Plautus *Captiuis*, Proinde tu deum hunc ſaturitate tranquillam facias tibi. ¶ Aliquando accipitur pro fœcunditate, ſeu fertilitate. *ἀφθονία*. Cic. *in Catone*, Neque ſolum officio, quòd hominum generi vniuerſo cultura agrorum eſt ſalutaris, ſed etiam delectatione quam dixi, & ſaturitate copiáque rerum omnium, quæ ad victum hominum, & ad cultum etiam deorum pertinent. Accipitur quoque pro Excrementis ventris. Plin *lib.*10. *cap.* 33. Notabili mundicia egerunt excrementa pullorum, adultioréſque circumagi docent, & foris ſaturitatem emittere.

Sătŭro, as, Saturum reddo, ſatio, cibo potúque expleo. { השביע *heſbiah.* *κορέννυμι, χορτάζω* GALL. *Saouler.* ITAL. *Satollare.* GERM Satt machen erſettigen/erfüllen. HISP. *Hartar.* ANGL. *To make full with meat and drink.* } Cic. 2. *de nat.deor.* Nuper nati mammas appetunt, earúmque vbertate ſaturantur. ¶ Transfertur & ad animi cupiditates. vt Saturare odium, apud Cicer. *in Vatinium.* Saturare ſanguine, apud eundem 4. *Philipp* Habet autem ſaturandi verbum vim maiorem quam explendi. Cic. *pro domo ſua*, Expleuit animos inuidorū, placauit odia imperitorum: ſaturauit etiā perfidiam, & ſcelus ciuium. Expleri (inquit Nonius) & Saturari hanc habent differentiam. Expleri, eſt tantummodo plenum eſſe ſaturari, ſupra modum. Cic. *lib.*6. *de Repub.* Graues enim dominæ cogitationum libidines, infinita quædam cogunt, atque imperant, quæ expleri atque ſaturari nullo modò poſſunt. ¶ Compoſita ſunt Exaturo, & Obſaturo, de quibus alibi.

Sătŭrātŭs, a, um, particip. idem quod Satiatus: quanquam volunt ita diſtinguere, vt Satiatus, ventris ſit Saturatus, animi. Corn. Front. *de voc. differ.* Saturatæ veſtes murice, id eſt, tinctæ. Martial. *lib.*8.

Non

Non quicunque capit ſaturatas murice veſtes,
Nec niſi delicias commenit eſſe color.

Senec. *cap.*11. *de conſol. ad Helu.* Saturata multo conchilio purpura.

Sătŭllo, as, antiqui dicebant pro ſaturo. χορτάζω. Varro Neque in puluere nihil coquam carnes, quibus ſatullem corpora & famem ventris. Nonius.

Sătŭrēiă, herba fragrantis odoris, quæ & cunila dicitur, & origanum Heracleoticum. { θύμβρα. GALL. *Sarriette.* ITAL. *Herba ſantoreggia.* GERM. Gebenen oder ſaturey/ein kraut. HISP. *Axedrea.* ANGL. *Sauory.* } Plin *lib.* 19. *c.* 8. Thymbra, quæ & cunila: Hæc apud nos habet & aliud vocabulum, ſatureia, dicta in condimentario genere. Venerem ex Græco (vt quidam volunt) nomen ſibi vendicat, quaſi ſatyrea, a Satyris qui ſunt in Venerem proni & ſalaces: vel a virili membro, quod σάθην Græci vocant. Dioſcor. *lib.* 1 *c* 43.

Sătūræ palus, quæ & Pontina, iuxta Circeios fuit, XXIII. olim vrbium locus, vt ex Mutiani ſententia tradit Plin. *lib.* 3. *cap.* 5. Hæc ad viam vſque Appiam pertingebat, vbi & nauibus traiiciebatur, inter Appij Forum, & Anxurem. Virg. *lib.* 7.

————queis Iupiter Anxurus aruis
Præſidet, & viridi gaudens Feronia luco,
Qua Saturæ iacet atra palus, gelidúſque per imas
Quærit iter valles, atque in mare conditur Vfens.

Saturium, ſiue Satureium σατύριον, vrbs Calabriæ fuit, non longè à Tarento. ¶ Stephanus quoque autor eſt, regionem Tarento vicinam Saturium, ſiue (vt ipſe ſcribit) σατύριον nominari. Sunt tamen qui Saturum legant, de quo aliquid ſuprà in dictione *satur.*

Sătŭrēiānŭs, ſatureiana, ſatureianum, poſſeſſiuum. Horat. *lib.* 1. *Serm. ſat.* 6.

Me Satureiano vectari rure caballo.

Sātūrnĭă, σατουρνία, Latij oppidum à Saturno conditum. Virg. 8. *Æneid.*

Hanc Ianus pater, hanc Saturnus condidit vrbem.

Sātūrnĭānă colonia: Tuſcorum vrbs mediterranea, Ptolemæo *lib.* 3 *cap.* 1.

Sătūrnĭānī, Hæretici à Saturnino quodam nominati, qui mundum ſolos angelos ſeptem, inſcio Deo, feciſſe dicebant.

Sătūrnīnŭs Tribunus plebis fuit ſeditioſus, qui quum pernicioſis legibus Rempublicam perturbaret, ſumptis ex Senatuſconſulto armis, in Capitolio occiſus eſt à Scæua quodam Qu. Crotonis ſeruo, cui idcirco libertas præmij loco data eſt. Fuerunt multis poſt annis, qui a C. Rabirio occiſum dicerent: quo nomine ille à T. Labieno in iudicium vocatus, & perduellionis reus factus, à Cicerone defenſus eſt pulcerrima illa oratione, quæ pro Caio Rabirio Poſthumo perduellionis reo inſcribitur. ¶ De Saturnino Plutarchus *in Mario.*

Sătūrnĭŭs, mons quondam dicebatur, qui poſtea Tarpeius, deinde Capitolinus appellatus eſt.

SĂTVRNVS, in Italia rex Aboriginum antiquiſſimus: vnde Saturnia tellus Italia. Seru. *Georg.* 2. A poetis fingitur fuiſſe antiquiſſimus deorum, qui ex Ope coniuge genuit Iouem, à quo poſtea cælo pulſus eſt. A Græcis dicitur κρόνος, quaſi χρόνος, hoc eſt, tempus. A Latinis autem Saturnus, quod annis ſaturetur, vt ait Cic *de nat deor.* vel quia ſe in deuorandis filiis ſaturauit. Ex ſe enim natos comediſſe fingitur, quia conſumit ætas temporum ſpatia, annîſque præteritis inſaturabiliter expletur. Ouidius.

Tempus edax rerum, túque inuidioſa vetuſtas,
Omnia deſtruitis, vitiatáque dentibus æui
Paulatim lenta conſumitis omnia morte.

¶ Saturni templum ærarium inſtituit Publicola. Plutarch. *in Publicol.* Meminit & Suetonius *in Claud. cap.* 24. Plaut. *in Amph.* faxo, vt bubulis coriis onuſtus ſit Saturni hoſtia. Sunt qui Saturnum a Satu deducant, quoniam peritiam ruris, & ſatorum omnium primus edocuiſſe fertur. Quidā ab eo quod Græci σάθην, membrum virile nominant, propterea quod patris pudenda abſcidiſſe, atque in mare proieciſſe dicitur: vnde Venerem procreatam ferunt, quæ a ſpuma, vnde coaluit, Aphrodites nomen accepit ¶ Fratrem habuit Titanem maiorem natu, qui quum parenti ſuccedere vellet, tamen animaduertens matrem ſororeſque Saturno magis fauere, regnum ipſi conceſſit ea tamen lege, ne Saturnus prolem maſculam tolleret, vt regnum ad ſuam prolem rediret. Saturnus igitur quum plures liberos deuoraſſet, nati ſunt gemini Iupiter & Iuno: tum mater Iunonem Saturno oſtendit, Iouem verò clam nutriendum ablegauit: adhibitis interim Corybantibus, qui cymbalorum, tympanorúmque pulſu obſtreparent, ne pueri vagitus audiretur. Saturno autem, quum ille puerum depoſceret, vt & ipſum deuoraret, Opis lapidem ei oſtendit pannis inuolutum, cúmque partu illo a ſe editum ſimulabat: quem ille acceptum ſine mora deuorauit. Neptunum quoque clàm Saturno Opis peperit, quem ſimiliter clàm educari curauit. Tertiò rurſus geminos enixa eſt, Plutonem & Glaucam: vbi rurſus Glaucam Saturno oſtendit, Plutonem abſcondit. Verùm detecta tandem fraude, quum Titan reſciuiſſet, fratri prolem maſculam, ſuoſque ea ratione regni ſucceſſione pulſos eſſe, cum filiis, qui Titanes à patre cognominabantur, bellum aduersùs Saturnum ſuſcepit, illúmque & Opem ſororem captos, muro incluſit: ſed a Ioue filio deuictis Titanibus liberati ſunt. Porrò Saturnus ex oraculo edoctus, fore vt à filiis regno pelleretur, quum ab hoc Ioui inſidias ſtrueret, ab eo regno pulſus, in Italiam profugit, vbi diu apud Ianum regem latitauit: vnde ea pars Italiæ Latium dicta eſt. Hoc regnante ætatem auream fuiſſe fabulantur, terrámque ſua ſponte expertem vomeris & aratri peperiſſe fruges communes, & nullis deſtinatas limitibus agrorū poſſeſſiones fuiſſe. ¶ Saturni ſynecd. dicuntur ſeniores in familia. ¶ Saturnus item eſt planeta ſeptimus ſupra Lunam, vt nos loquimur. Veteres autem (Sole & Luna, quæ lumina peculiariter, excluſis) quinque ſtellas erraticas dicebant Itaque Saturnus a Sole abeſt longiſſimè, & eſt frigidiſſimus.

Sātūrnĭŭs, a, um, ad Saturnum pertinens. vt pater Saturnius, id eſt, Iupiter Saturni filius. Iuno Saturnia, id eſt, filia Saturni, κρονίδης. Verſus quoque quos olim Fauni, vateſque canebant, Saturnios nominabant, vt ait Varro.

Saturnia (verba ſunt Feſti) Italia, & mons, qui nunc eſt Capitolinus, Saturnius appellabatur, quòd in tutela Saturni eſſe exiſtimatur.

Sătūrnālĭă, orum, feſta ſeptem, ſeu quinque dierum menſe Decembri Saturno dicata, quibus Romani ſynthesin veſtem ſumebant, ſeruiſque diſcumbentibus inſeruiebant, muneráque vltrò citróque mitti, remittique ſolebant. { κρόνια. GERM. Die feſttag Saturni ſo man zu Rom hielt im Wolffmonat. } Suetonius *in Auguſt. cap.* 75. Saturnalibus, & ſi quando alias libuiſſet, modò munera diuidebat veſtem, aurum, & argentum, modò nummos omnis notæ. Idem Sueton. *in Claud. cap.* 5. reſcripſit, Quadraginta aureos in Saturnalia & Sigillaria ei miſiſſe. Idem *in Calig. cap.* 17. Saturnaliorum diebus diem adiecit Caligula nomine Iuuenalem Plutarch. *in compar. Num. & Lyc.* Saturnaliorum libertate ſeruili.

Sătūrnālĭcĭŭs, a, um, quod ad Saturnalia pertinet. κρονικός. Martialis *lib.* 5.

Saturnalitia ligulam miſiſſe ſelibra.

Saturnalitiæ nuces, apud eundem *lib.* 6.

Sătūro, as, vide *Satur.*

Sătŭs, vide *Sero.*

SĂTYRĂ, æ, σατύρα. Quaſi ſatura dici videtur, ob carminis varietatem, ſeu propter copiam rerum quæ ibi tractantur. Eſt enim Satyra carmen maledicum, & ad carpenda vitia compoſitum, quale ſcripſerunt Lucilius, Horatius, Iuuenalis, Perſius. Accepit & id carminis hunc titulum, quòd perſonis, factiſque ſatiatum abundare videatur. Quidam à Satyra lance, quæ referta multis, variiſque primitiis in ſacrificiis diis offerebatur. Alij a lege Satyra dictam exiſtimabant, quæ vno rogatu multa ſimul complectebatur, de qua lege Saluſt. *in Iugurth.* Deinde quaſi per Satyram ſententiis exquiſitis in deditionem accipitur. Varro a quodam farciminis genere, quod multis refertiebatur dictam Satyram eſſe ſcribit. Vnde in ſecundo libro Plautinarum quæſtionum habetur, Satyra eſt vua paſſa, & polenta, & Nuclei pinei ex mulſo conſperſi. Sunt qui à Satyris deriuent, quod in hoc genere carminis res ridiculæ, pudendæque ſcribuntur: quemadmodum proferri a Satyris ſolent. Donatus *in Terent.* Deinde aliud genus fabulæ, id eſt, Satyra, ſumpſit exordium: quæ a Satyris, quos illotos ſemper ac petulantes eſſe legimus, vocitata eſt. Poteſt etiam dici, Satyram ideò vocatam, quòd in antiqua Satyra introducebantur Satyrorum perſonæ, aut ſi quæ erant ridiculæ ſimiles Satyris. Duo quippe Satyrarum genera fuiſſe conſtat: alterum antiquius, quod ſola carminum varietate conſtabat. alterum recentius, apertam hominum reprehenſionem continens, & acrem vitiorum obiurgationem.

Sătyrĭcus, σατυρικός, quod ad Satyram pertinet, aut Poëta ipſe qui Satyram ſcripſit. Item libidinoſus, licentioſus, ſcopticus. Synecd. gen. & metaphor.

Sătyrĭcē, aduerbium. Acriter, cum conuitio.

Sătyră, auis, vel vt alij legunt Satyria, à L. Floro pro coruo accipitur. Verba eius ſunt hæc, Quum ſingulari certamine Manlius aureum torquem Barbaro detraxiſſet, inde Torquati. Iterum in Pontino agro, quum in ſimili pugna L. Valerius inſidente galeæ Satyra alite adiutus, Gallum viciſſet, inde Coruini. Quo in loco illud quidem conſtat, Satyram auem, pro coruo accipi, cur tamen ita dicatur, video a pleriſque omnibus ignorari. Quidam ad naturam eius auis id referunt, quòd ſola ſit Satyrorum more, & ad libidinem procliuior. Quinetiam Anaxagoras ore coire credidit: quod tamen negat Ariſtoteles. Olim tamen vulgò ita perſuaſum fuiſſe ſatis conſtat ex Martialis diſticho,

Corue ſalutator, quare fellator haberis?
In caput intrauit mentula nulla tuum.

Veriſimilius tamen eſt, Satyram auem dictam à loco quo res geſta eſt. Conſtat enim non modò Flori, verumetiam Liuij & Gellij teſtimonio *c.* 11 *lib.* 1 2. ſingularem hanc Valerij cum Gallo pugnam in agro Pontino factam fuiſſe, quem agrum palus alluebat, quam Plinius Pontinam, Virgilius Saturæ, ſiue Satyræ paludem appellat. Satyra itaque auis dicta videtur, quaſi auis Satyræ paludis. Coruos enim locis aquoſis delectari, autor eſt Theon. apud Aratum, propterea quòd corpora eorum vehementiùs inarueſcunt. Vide Cæl. Rhodig. *lib.* 19. *c.* 15.

Sătyri, { שעירים *ſchairim.* σάτυροι. GERM. Satiri ſind vierfüſſige thier in wälden vnnd bergen Indie/haben menſchliche geſtalt. } Dicti ſunt quòd in libidinem ſemper proni ſint, à virili membro, quod veteres Græcè σάθην appellabant. Hi ſunt (vt Plinius *lib.* 7. *cap.* 2. ait) animalia quadrupedia, in ſubſolanis Indorum montibus perniciſſima, humana effigie, rectè currentia. Veteres huiuſmodi monſtra pro ſylueſtribus diis coluerunt. cuiuſmodi a D. Antonio viſum fuiſſe in eremis Ægypti, autor eſt Hieronymus *in vita Antonij.* Vidit homunculum (inquit) aduncis naribus, & fronte cornibus aſpera, cui extrema corporis in caprarum pedes deſinebant. Et præmiſſo ſigno crucis, quum quiſnam eſſet, interrogaſſet Antonius, reſpondiſſe fertur, Mortalis ego ſum, vnus ex accolis eremi quos vano errore deluſa gentilitas, Faunos, Satyróſque, & Incubos appellat. ¶ Satyrus captus, ad Syllam adductus eſt, Plutarch. *in Sylla.*

Sătyrōrum inſulæ, σατύρων νῆσοι, ſunt tres contra Indiam extra Gangem ſitæ, ſicut Ptolem. *lib.* 7. ſcribit: quas qui habitant, caudas habere dicuntur, quales Satyris pinguntur.

Satyricus, a, um, σατυρικός, ή, όν, ad ſatyros pertinens. Item libidinoſus, licentioſus, ſcopticus, ſynecd. & metaph. Hinc ſatyrica poeſis, ſatyricum drama.

Sătyrĭcum ſignum, id eſt, Priapi effigies, quæ in hortis conſtitui ſolet, ad faſcinationes hortorum arcendas σατυρικὸν ἄγαλμα. Plin. *lib.* 19. *cap.* 4. Quam rem comitata eſt, & religio quædam, hortóſque & fores tantùm contra inuidentiam faſcinationes dicari videmus. In remedio ſatyrica ſigna: quanquam hortos tutelæ Veneris aſſignante Plauto.

Sătyrĭă, ſatyriæ, σατυρία cibus ex variis compoſitus herbis.

Satyrus, σάτυρος, animal ex ſimiarum genere. Item ſpectrum diabolicū, cui per poetarum licentiam multa quoque ſunt affecta. Eſt etiam fluuij nomen in Aquitania, cuius meminit Lucan. *lib.* 2.

Satyriſcus, paruus ſatyrus. Bud.

Satyriſmus, tuberculum prælongum.

Satyriſtæ, pantomimi Salmat.

————tunc rura Nemetis
Qui tenet, & ripas Satyri qua littore curuo, &c.

Satyriaſis, vel Satyriſmus. σατυρίασις, σατυρισμός, Pulſus teſtiũ, & velut ſingultus quidam inguinis, ſequens inflammatam quandam paſſionem ſeminalis receptaculi, cum intentione; & tentigine. Quòd ſi non ceſſauerit pulſus ille, ſolent ſeminis receptacula intendi, vel ſpaſmus naſci. Satyriſmus, inquit Gal. *lib. 2. Morbodi.* eſt virilis membri præter naturam arrectio. σατυριᾶν enim Græcis arrigere eſt, & rei venereæ prurītu extimulari. Idem & Priapiſmus dicitur, ab obſcœno hortorum cuſtode ducto nomine qui veretro prægrandi ſculpi ſolet, & erecto.

Satyrium, σατύριον, herba foliis lilij rubri aliquanto minoribus, tribus non amplius à terra exeuntibus, caule læui, cubitali modo, radice gemina. Vulgus *Teſticulum ſacerdotis* appellat. ¶ Eſt & alterum Satyrii genus, quod ἐρυθρόνιον cognominant, ſiue ἐρυθρόνιον, Venerem etiam ſi manu tangatur, extimulans. Semen habet lini, eóque maius, durius & læuius. Eſt & tertium, cognomento βασιλικὸν, foliis nigra plumbagine maculoſis reliqua ſuperficie cynoſorchi ſimilibus, radix eſt lutea, crebriſque ramis, ad manus effigiem accedens, Officinæ *Palmam Chriſti* appellant. Denique herbas propemodum omnes libidinis deſiderium extimulantes, Græci Satyrii nomine ſunt complexi. ¶ ‖ Satyrium ſera quadrupes, quæ victum ex lacubus & fluuiis petit, hinc dicitur, ‖ Satyrion bibiſſe, i. ad libidinem incitatum eſſe atque inflammatum. Petronius Arbiter, Adeò vbique omnes mihi videbantur Satyrion bibiſſe.

Sāucio, as, are, Vulnero. { פצע *patſah* τιτρώσκω, τραυματίζω. GALL. *Bleſſer, nauerer.* ITAL. *Ferire impiagare.* GERM. Verwunden/wnd werſen. HISP. *Herir llagar.* ANG. *To hurt or wound.* } Cicer. 3. *Verr.* Serui nonnulli vulnerantur: ipſe Rubrius in turba ſauciatur. Colum. *lib. 6. c. 14.* Ferro palatum opus eſt ſauciare, vt ſanguis profluat. Idem *lib. 4. c. 25.* Sauciandа ferro eſt atque exulceranda vitis in ea parte qua pampinum ſtudemus elicere. Ouid. 3 *de Arte.*

——tenuet à pectore veſtes
Rumpit & indignas ſaucias vngue genas.

Sauciātus, a, um, participium, Vulneratus. { פצוע *patſúah* חלל *chalál.* τετρωμένος, τραυματισθείς. GALL. *Bleſſé, nauré.* ITAL. *Ferito, impiagato.* GERM. Verwundet. HISP. *Herido. llagado.* ANGL. *Hurt, wounded.* } Colum. *lib. 1. c. 8.* Siue quis (quod plerunque accidit) ſauciatus in opere noxam ceperit, &c.

Sāuciātio, nis, verbale, Vulneratio. { פצע *pétſah.* τραύματισμος, τρῶσις. GALL. *Bleſſeure, naureure.* ITAL. *Eſſo ferire, impiagare.* GERM. Verwundung. HISP. *Herimiento de llaga.* ANGL. *Ahurting, wounding* } Cicero *pro Cæcinna*, Et ſauciatio quæreбат quum fugam factam eſſe conſtabat.

Saūcius, a, um, Vulneratus. { פצוע *patſúah* חלל *chalál.* τραυματίας. GAL. *Bleſſé, nauré.* ITAL. *Ferito, impiagato* GER. Verwundt HISP. *Herido con llaga* ANG. *Hurt, wounded.* } Virg. 2. *Æneid.* Quales mugitus, fugit quum ſaucius aram Taurus. Cæſ. 3. *bell. ciu.* Sauciorum modo, & ægrorum habita ratione. Cic *pro Cæcinna*, Nemo, inquit, occiſus eſt, neque ſaucius. Saucios cum cura reficit. Saluſt. *Iugurth.* 96. ¶ Transſumitur & ad animum: vt, amore ſaucius, idem *pro Cal.* ex vetuſto quopiam Poëta, Medea amore ſæuo ſaucia. Idem Virg. *in principio 4. Æneid.*

At regina graui iamdudum ſaucia cura
Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni.

Ouid. 4. *Faſt.*

Saucius aut ſanus nunquam tua ſigna reliqui.

¶ Saucius fatigationis, id eſt, feſſus, ſeu fatigatus. Apul. *lib. 2. de. Aſino*, Mihi verò fatigationis heſternæ etiam nunc ſaucio da veniam.

Sāuiŏr, Sauium, vide *Suauium.*

‖ Sauic, peiſana, vox Arab. פוץ, quia aliquid ſorbile.

Sauillum, placentæ genus quoddam apud Catonem *c. 84.* à ſuauitate dictum. *Sauium* eſt ſuauium huius diminutiuum *Sauillum*, & *Sauiolum.* Turneb. *lib. 23. 10.* ‖

Sauo, nis, fluuius eſt in finibus Campaniæ. Plin. *lib. 3. c. 5.*

Sauona, Ptolem. *lib. 3. c. 1.* Sabbatium, Plin. Sabbatia Pompon. vrbs Liguriæ notiſſima, vulgò *Sauone.*

Saūra, σαύρα, Lacerta quæ in maceriis, & in ſepibus delitеſcit. Eſt & piſcis nomen quem & Latini lacertam nominant.

Sauria, ſiue Saurea nomen ſerui in Comœdia Plauti cui nomen Aſinaria.

Saurion, eſt ſinapi ſpecies. Plin.

Sāurītis, σαυρῖτις, gemmæ ſpecies quæ in ventre viridis lacertæ traditur inueniri Plin. *lib. 37. c. 10.*

Saurix, auis de qua infra in dictione *Sorix.*

Sauroctonos ‖ σαυροκτόνος, lacertæ necator. Epitheton, Apollinis. ‖

Saurŏmătæ, σαυρομάται, Populi Septentrionales, qui & Sarmatæ dicuntur, quorum alij Aſiatici ſunt, alij Europæi, Tanaide fluuio diſcreti: de quibus vide plura ſuprà in dictione SARMATA. Ouid. *Eleg. lib. 3. Triſt.*

Stridula Sauromates plauſtra bubulcus agit, &c.

‖ Saurus, marinus piſcis. Rondel. ‖

Saūrus, nobilis ſtatuarius, cuius opera commemorat Plin. *lib. 36. c. 5.*

Saus, σαῦος Ptolemæo, fluuius eſt apud Carnos ortum habens, & circa Liburniæ montes, non procul à Paurono oppido (hodie albam Græcam vocant) in Danubium prolabens { Die Sauw in Vngern. }

‖ Sauſaniſmus, aridæ linguæ, & hærentis affectio: linguæ hæſitatio. Bud. Saxæ, ſaxi, breues gladii L. g. b. ‖

SAXONES, σάξονες, Illuſtres Alemaniæ populi, qui Angelæ Reginæ auſpicio Angliam deuicerunt. Hos Ptol. non longè a Cimbris in Oceani Septentrionalis littoribus, & paludibus inuiis conſtituit. *lib. 3. c. 11.*

‖ Saxonia, Sachſen/Germaniæ regio ampliſſima, ducatus, & Electoratus dignitate nobilis, cuius metropolis eſt VVittemberga, ad Albim, Academia anno 1502. inſtituta ‖

Săxum ferratum & SAXOFERRATVM, teſte Volaterrano, oppidum in Piceni, atque Vmbriæ finibus ſitum: ita appellatum à Ferro, propter fodinas ferrarias, quas eo in loco multas fuiſſe earum reliquiæ oſtendunt. Sentinum σεντῖνον, à veteribus dicebatur, à Sentino amne iuxta mœnia labente, quem nunc quoque incolæ Sentinum vocant.

SĂXVM, i, Maius, aſperius, duriúſque quam lapis: licèt quandoque ſaxum pro lapide ponatur. { סלע *ſalág* צור *tſur* אבן *éten.* λίθος. GALL. Caillou, pierre, roche ou rocher ITAL. *Saſſo, pietra quadrella.* GERM. Ein groſſer rauher vnd harter ſtein. HISP. *Piedra toſca y no labrada.* ANG. *A rocke.* } Cic. *pro Cæcin.* Qui ſaxa iacerent. Ouid. *de Nuce*, A populo ſaxis prætereunte petor. Virg. 2. *Æneid.*

Iámque faces & ſaxa volant, furor arma miniſtrat.

Idem 2. *Georg.*

Adde tot egregias vrbes, operúmque laborem,
Tot congeſta manu præruptis oppida ſaxis.

Ouid. 13. *Metam.*

Saxa mouet gemitu.

Idem *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

Saxa memor refero rurſus ad illa pedem.

Senec. De ſaxo præcipitata, inceſti damnata virgo. ¶ Voluere ſaxum dicuntur, qui inexhauſto quopiam, atque inutili labore fatigantur Terent. *in Eunuch.* Satis diu iam hoc ſaxum voluo. Donatus admonet prouerbium fuiſſe dictum in eos qui inextricabili ſudore affligerentur: tractúmque putat è notiſſima Siſyphi fabula, ſaxum apud inferos surſum ac deorſum voluentis. Ad quem reſpexit & Virg. 6. *Æneid.*

Saxum ingens voluunt alij, radiiſque rotarum
Diſtricti pendent, &c.

¶ Ponitur aliquando pro ſcopulo, ſeu monte ſaxoſo, σκόπελος. Plaut. *in Moſt.* Iterum iam ad vnum ſaxum me fluctus efferunt. Virg. 1. *Æneid.*

Pérque vndas ſuperante ſalo, perque inuia ſaxa
Diſpulit.

Ouid. 3. *Metam.*

Per rupes ſcopulóſque, aditúque carentia ſaxa.

Virg. 1 *Æneid.*

——ſtupet inſcius alto
Accipiens ſonitum ſaxi de vertice paſtor.

Idem 2. *Georg.* Mitis in apricis coquitur vindemia ſaxis. Ouid. *in Faſt.*

Saxum locus Romæ, pars bona montis.

¶ Inter ſacrum ſaxúmque ſtare, eſt in ſummo periculo eſſe, Plaut. *Capt. ſc. 4. a. 3.* Nunc ego inter ſacrum ſaxúmque ſto, nec quid faciam ſcio, &c. Prouerbium hoc ſumptum puto a victimis, nempe porcis fœminis, quæ in fœderibus faciendis, ſaxo a Sacerdote feriebantur.

Saxŭlum, i, diminutiuum. { λιθάριον. GALL. *Petit caillou.* ITAL. *Piccol ſaſſo.* GERM. Ein ſteinlin/felſlin. HISP. *Pequeña piedra toſca.* ANGL. *A litle rocke.* } Cic. *lib. 1. de Orat.* Vt Ithacam illam in aſperrimis ſaxulis tanquam nidulum affixam.

Săxētum, i, locus ſaxoſus, & petricoſus. { πετρώδης τόπος. GALL. *Vn lieu pierreux.* ITAL. *Luogo ſaſſoſo, pietroſo.* GERM. Ein ſteinächtig oder felſächtig orth HISP. *Lugar pedroſo.* ANGL. *A place full of rockes or ſtones.* } Cic. *pro Lege Agraria.* Quod ſolum tam exile & macrum eſt, quod aratro perſtringi non poſſit? aut quod eſt tam aſperum ſaxetum, in quo agricolarum cultus non elaboret?

Săxētānus, adiect. quod inter ſaxa habitat, πετραῖος, λιθαῖος. Mart. *lib. 7.*

Quum ſaxetani ponatur cauda lacerti.

Săxĕus, a, um, quod è ſaxo eſt. { λίθινος. GALL. *De cailloux, ou de pierre, dur comme pierres.* ITAL. *Fatto di ſaſſo, duro come ſaſſo* GERM. Steinin. HISP. *Coſa de materia de piedra.* ANGL. *Of a rock, hard lik a rocke or ſtone.* } Lucret. *lib. 1.*

Strataque iam vulgi pedibus detrita viarum
Saxea conſpicimus.

Lucan. *lib. 4.*

Saxeus ingenti quem pons amplectitur arcu.

Ouid. 12. *Metam.*

——ſocium quoque ſaxea moles
Oppreſſit ſpatio ſtantem propiore Cometem.

Pons ſaxeus, Lucan. *lib. 4.*

Săxoſus, a, um Saxorum copiam habens: vt, Saxoſa via, quæ ſaxis abundat. { πετρώδης. GALL. *Pierreux* ITAL. *Saſſoſo, pieno di pietre.* GERM. Steinechtig/vol ſteinen. HISP. *Coſa llena de piedras toſcas.* ANGL. *Full of rockes or great ſtones.* } Colum. *lib. 5 cap. 10.* Loca aprica calculoſa, glareoſa, interdum & ſaxoſa amat. Saxoſus frutex, in ſaxis creſcens, vel ſaxoſis locis Plin *lib. 15. c 7* Simillimum huic ineſt, & chamæleæ frutici ſaxoſo. Virg. 5. *Eclog.*

——nec qua
Saxoſas inter decurrunt flumina valles.

Idem 1. *Georg.*

Fluminibus ſalices, craſſiſque paludibus alni
Naſcuntur, ſteriles ſaxoſis montibus orni.

Săxātĭlis, quod ſaxa incolit. { πετραῖος. GALL. *Qui eſt parmi les pierres, pierreux.* ITAL. *Ogni coſa che ſta fra gli ſaſſi* GERM. Das in ſteinen oder felſen wonet. HISP. *Coſa que eſta entre las piedras toſcas.* ANGL *That inhabiteth rockes or ſtones.* } vt, piſcis ſaxatilis Colum. *lib. 8. cap. 16.* Ruſus optimè ſaxoſum mare nominis ſui piſces nutrit, qui ſcilicet, quòd in petris ſtabulentur, ſaxatiles dicti ſunt: vt merulæ, turdique, nec minus melanuri. Saxatiles aues, quæ ſaxa incolunt Varro 3 *de re ruſt. cap. 7.* Vnum agreſte, vt alii dicunt, ſaxatile, quod habetur in turribus, ac columinibus villæ, à quo appellatæ columbæ. Piſcatus ſaxatilis, qui fit inter ſaxa. Plaut. *in Rud.* Piſcatum hamatilem, ſaxatilemque aggredimur.

Săxĭfĭcus, a, um: vt, Os ſaxificum: id eſt, vultus aſpicientes in ſaxa vertens. { λιθοποιός, λιθωτικός. GALL. *Qui fait deuenir pierre ou caillou.* ITAL. *Che conuerte qualche coſa in ſaſſo.* GERM. Das zu ſteinen machet. HISP. *Coſa que haze ò cria piedras.* ANGL *That maketh rockes or ſtones* } Senec *in Herc. Furen.* Tete laborum ſocia, & adiutrix, precor Belligera Pallas, cuius in læua ciet Ægis feroces ora ſaxifico minas. Ouid. 5. *Metam.*

Vincis, ait, Perſeu: remoue tua monſtra: tuque
Saxificos vultus quæcunque ea, tolle Meduſæ.

Săxĭfrăgum, i, vel Saxifraga, æ, vel Saxifragia, æ. σαξίφραγον Dioſcoridi, Herba, a frangendis in corpore calculis appellata: vel quod in locis ſaxoſis quum enaſcatur, ſaxa ipſa frágat Vulgus *ſaluiam vitam* appellat. ¶ Saxifragia pro Pimpinella apud Nicol. Myrepſum *in Serapeo* ex Arthemiſia, teſte Fuchſio. ¶ Saxifragum eſt Adiantum nigrum Plinio, ſic dictum a frangendis calculis potius quam quòd in ſaxis naſcatur.

lib.

lib. 22. cap. 23. Samonicus cap. de veſica, Saxifragam, ſeu Saxifragum,&c.

¶ Saxifraga, herba. Vocatur autē ſaxifraga pimpinella, etſi vetus verſus diſtinguat:

Pimpinella pilos, ſaxifraga non habet vllos.

Eſt & alia ſaxifraga alba. item ſaxifraga aurea. item ſaxifraga lutea, quæ melilotus, &c. ¶

Saxifragæ vndæ, Cic. 3 *de Orat.*

¶ Saxus, item ſaxa breuis gladius: vox Saxonica. Gotfridus Viterbienſis *Chron, part.* 15.

Ipſe breuis gladius apud illos ſaxa vocatur. ¶

S C

Scăbellum, vide *Scamnum.*

Scaber, bra, brum, Scabioſus. { שעיר *ſahir.* ψωρώδης. Gall. *Rude & aſpre à manier.* Item *Rongneux, galleux, rapilleux, teigneux.* Ital. *Aſpro, ſcabroſo.* Germ. Rauch vnzugreiffen / ſchebig. Hisp. *Aſpero, barrancoſo.* Angl. *Rough to handle.* } Cato *de re ruſtica cap.* 66. Si hæc ſic feceris, non ſcabræ fient, & lanæ plus, & meliorem habebunt. Columell. *lib* 1. *cap.* 4. Hoc modo curatum pecus toto anno ſcabrum fieri non poteſt. Varro 2. *de re ruſt. cap.* 2. Non enim ſolum ea vligo lanam corrumpit ouium, ſed etiam vngulas ſcabras fieri cogit. Ouid. 4. *Faſt.*

Parce precor ſcabráſque manus à meſſibus aufer.

Idem, Scabras molas vocauit, *lib.* 6. *Faſt.* ¶ Quoniam verò quæ ſcabioſa ſunt, cutem aſperam habent, factum eſt, vt ſcabrum pro aſpero ponamus, & impolito. τραχύς. Virg. *lib.* 1 *Georg.* Exeſa inueniet ſcabra rubigine pila. Cic. 4. *Tuſc.* Pectus illuuie ſcabrum. Celſus *lib.* 7. At vbi ſcabri vngues ſunt, circum aperiri debent, qua corpus contingunt. Scabro aſpectu, res, pro Re quæ aſpectu ſcabra apparet. Plin. *lib.* 12. *c.* 25. Balſamo tria genera, Tenui & capillacea coma, quod vocant eutheriſton. Alterum ſcabro aſpectu incuruum, &c.

Scabrōſus, a, um, Plenus ſcabritia. { שעיר *ſahir.* τραχώδης. Gall. *Scabreux, rude & aſpre à manier.* Ital. *Rozzo aſpro nel toccare.* Ger. Vol raube/ſchrundechtich. Hisp. *Aſpero, barrancoſo.* Angl. *Full of roughneſſe in handling.* } Plin. *lib.* 20. *c.* 21. Hippolapathi radices priuatim vngues ſcabroſos detrahunt.

Scabrs, illuuies: ſicut ſcaber ſordidus, eo quòd ſordes inæqualem faciant ſuperficiem.

Scabrum i, ſubſtantiuum, neut. gen. Scabrities, τραχύτης Plin. *lib.* 37. *cap.* 2. Infeſtantur plurimis vitiis Scabro, ferrugine, maculoſa nube, &c. de cryſtallis.

Scabrātūs, a, um, adiect. τραχυνθείς. Col. *lib.* 4. *c.* 24. Quo plerunque fit, vt quod præcidi debeat, perfringatur, & ſic vitis laniata ſcabrataque putreſcat humoribus.

Scabrēdo, inis, Scabrities, hoc eſt, aſperitas, & inæqualitas. τραχύτης, Quo vocabulo vſus eſt Hieronymus *in diui Hilarionis vita.*

Scabritiă, æ, & Scabrities, ei, Aſperitas. { τραχύτης, Gall. *Aſpreté & dureté au toucher.* Ital. *Aſprezza che ſi ſente nel maneggiare.* Ger. Rauhe/oder ſchebigkeit. Hisp. *Aſpereza.* Ang. *Roughneſſe in handling.* } Vnde Plin. Vnguium ſcabritiam dixit. Nonnunquam accipitur pro ſcabie. Col. *lib.* 7 *cap.* 5. Poteſt etiam ſcabritiem tollere ſuccus viridis cicutæ.

Scabro. Vlpian. *l.* 11. §. *vlt. D. de ædil. edict.* Trebatius ait, non eſſe morboſum, os alicui olere, velut hircoſum. ſcabronem. vulgo leg. *ſtrabonem.* At (inquit Cuiacius *lib.* 11. *obſ. cap.* 10.) quid eſt quod hircoſo Trebatius adiungit ſtrabonem? Hic enim oculorum, non oris vitio laborat. Itaque lege *ſcabronem*, vt ſit, qui dentes, aut gingiuas illuuie ſcabras & ſpurcas habet, quod vitium eſt veteribus *ſcabres* & *ſcapres*, nouis *ſcabrities.*

Scabies, iei, Aſperitas cutis cum prurittu, natura corporis interiora expurgante, noxióſque humores foras expellente. { גרב *gharáb* חרס *cheres.* ψώρα. Gall. *La rongne* Ital. *Rogna, ſcabbia.* Ger. Raud. Hisp. *La ſarna ò ſemejamente.* Ang. *A ſcab, a ſcalde or ſcabbedneſſe.* } Iuuenal. *Satyr.* 2.

——ſicut grex totus in agris
Vnius ſcabie cadit, & porrigine porci,
Vuaque conſpecta liuorem ducit ab vua.

Virg. 3. *Georg.*

Turpis oues tentat ſcabies, vbi frigidus imber
Altius ad viuum perſedit, &c.

Ouid *de Arte.*

Vt mala quem ſcabies, aut morbus regius vrget.

¶ Quoniam verò ſcabiem comitatur prurittus, pruritum autem ſcabendi cupiditas, & ex fricatione quædam voluptas: factum eſt, vt ſcabies pro voluptatis illecebris accipiatur. Cicer. 3. *de legibus*, Nos voluptatis blanditiis corrupti, quæ naturâ bona ſunt quia dulcedine hac & ſcabie carent, non cernimus ſatis.

Scabidus, ſcabie infectus.

Scăbiōſŭs, qui ſcabie laborat. { ψωραλέος. Gal. *Rongneux, teigneux, galleux.* Ital. *Rognoſo* Germ. Reudig/ſchebig Hisp. *Lleno de ſarna.* Ang. *Scabbie or full of ſcailles.* } Perſius *Satyr.* 2.

——nanque eſt ſcabioſus, & acre
Bile tumet.

Col *lib.* 11 *c.* 1. Nam ſi paucioribus diebus detur, vt ait Hyginus, per ver ſcabioſi boues fiunt.

Scabioſa, herba, dicta quòd ſcabiem ſanet: & quòd apoſtemata.

Scăbo, is, itum, Frico, ſcalpo { גרד *gharádh* κνάω, κνήθω. Gall. *Galler, gratter.* Ital. *Grattare, fregare.* Germ. Jucken / kratzen / ſchaben / groſſen Hisp. *Raſcar la ſarna ò comezon.* Angl. *To ſcratch or clawe.* } Plin *lib.* 8 *cap.* 27. Si verò ſquamæ obtorpuere, ſpinis iuniperi ſe ſcabit. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 10.

——— & in verſu faciendo
Sæpe caput ſcaberet, viuos & roderet vngues.

¶ Scabillus, vel Scabillum, crepitaculi genus. ¶

Scabinus. Gloſſ. Scabini auditores comitum. an adiutores? aut auditores, qui audiunt ex comitibus cauſam, & ius dicunt Gloſſ. Apud Germanos, qui iuriſdictioni præerant, Comites dicebantur, quibus adiuncti erant ſcabini. ¶ dicitur etiam Scabineus, & Scabinius. Gall. *Eſcheuin.*

Scabro, qui dentes, aut gingiuas illuuie ſcabras aut ſpurcas habet. Vlp. l. 11. §. vlt. D. de ædil. edict. Trebatius ait non eſſe morboſum, os alicui olere, vel hircoſum, ſcabronem ſic legi vult Cuiac non *ſtrabonem*, cum hic oculorum, non oris vitio laboret.

Scachum, furtum, vnde ludus ſcachorum, i. latrunculorum ludus. Inde Scachus, vel ſcacus, latrunculus, calculus.

Schaddai, Deus dicitur in Hebræis Biblijs. ¶

Scæa, porta, σκαιὰ πύλη. Vrbis Troianæ porta fuit, fatali Laomedontis ſepulchro nobilitata. ita dicta (vt Grammaticis placet) quòd ad ſiniſtrum, hoc eſt, Occidentale vrbis latus ſita eſſet. In Augurum enim diſciplina quæ Ortum ſpectant dextra: quæ Occaſum ſiniſtra dicuntur, Strabo tamen *lib.* 13. videtur ſentire Scææ portæ nomen à Scæis Thraciæ populis ſumptum fuiſſe, cum quibus Troianos multa nomina communia habuiſſe oſtendit Virg. 3. *Æneid.*

——— & arentem Xanthi cognomine riuum
Agnoſco, Scææque amplector limina portæ.

Scævă, ſubſtantiue ſiniſtra manus. Auſpicium ſiniſtrum, quod ad ſiniſtram accidit. Auſpicium felix: ſignum cuiuſlibet euentus. ¶ Scæua item qui ſiniſtra manu vtitur pro dextera, & dextra pro ſiniſtra. { יושר יד ימינו *ietter iadh ieminó* שמאלי *ſemali.* σκαιός. Gall. *Gauchet, ſeneſtre, gauche, mal droit.* Ital. *Mancino, ſiniſtro,* Germ. Ein linggetaniſe. Hisp. *Coſa izquierda.* Angl. *That vſeth the leaſt hand in ſtead of the right.* } Hoc nomine dictus fuit fortiſſimus quidam Cæſaris miles, qui apud Dyrrachium, magna Pompeianorum vi oppugnatus, multiſque vulneribus acceptis, adduci tamen non potuit vt caſtelli ſibi commiſſi cuſtodiam deſereret. Sueton. *in Cæſ. cap.* 68. Scæua excuſſo oculo, tranſfixus femore & humero, centum & viginti ictibus ſcuto perforato cuſtodiam commiſſi caſtelli obtinuit. ¶ Scæua, omen, augurium. Plaut. *in Caſina*, hac ibo, caninam ſcæuam ſpero meliorem fore. Eſt verò canina ſcæua, cùm canis latrat & ringitur.

Scæuus, a, m, adiectiuum, Bonum ſignificat eam ob cauſam, vt inquit Varro, quòd quæ ſiniſtra ſunt bona auſpicia exiſtimantur. Quò reſpiciens Plautus peritè dixit, Aue ſiniſtra auſpicio liquido.

Scæuitas, ſcæuum eſſe: improbitas, infelicitas. Apul.

Scæuŏlă, σκαιόλας, Quinti Mutij cognomen fuit, inde tractum; quòd ex quo in Porſenæ caſtris dextram exuſſiſſet, eius loco ſiniſtra fuerit vſus, σκαιὰν enim Græci ſiniſtram vocāt. Vnde Scæuæ, & per diminutionem Scæuolæ dicti ſunt, qui ſiniſtra dextræ loco vtebantur. Aliam huius nominis cauſam adducit Varro *lib.* 6. *de L. L.* Pueris, inquit, turpicola quædam res in collo ſuſpenditur, ne quid obſit bonæ ſcæuæ, inde Scæuola appellatus.

Scala, æ, ſcalarum, vtroque modo dicitur, à ſcandendo quòd his altiora ſcandamus. { סלם *ſullám.* κλίμαξ, ἀναβαθμός. Gall. *Eſchelle* Ital. *Scala.* Germ. Ein leiter/ſtegen. Hisp. *La eſcalera.* Angl. *A ladder.* } Nam propriè ſcalæ ſunt, quæ ex pluribus gradibus conſtant. Diſtinguunt quidam hic, Scala eſt quæ ex teretibus lignis, aut funibus aliáve materia ſimili huc atque illuc transferri poteſt. ſcalæ verò, quæ latiores habent gradus, & immobiles permanent. De hac Plin *lib* 14. *cap.* 1. Etiamnum ſcalis tectum Epheſiæ Dianæ ſcanditur. De illa Caius Iuriſc. Vel ſcalam ſciens accommodauerit ad aſcendendum. Sed ſæpe confunduntur, & ſcalæ magis in vſu eſſe, quam ſcala dicimus. Saluſt. *in Iugurth.* Vnæ atque alteræ ſcalæ cōminutæ ſunt: qui ſuperſteterant afflicti ſunt. Non dixit, Vna atque altera, ſingularem numerum tanquam parum vſitatum refugiens. Cicer. *pro Milone*, Quum ſe ille fugiens in ſcalarum tenebris abdidiſſet. ¶ Scalæ quibus per gyrum aſcendimus, à cochleæ forma cochlides, & cochleæ dicuntur: quæ verò ex lignis teretibus conſtant, ſiue cannabinis funibus, à Capaneo inuentæ primum fuerunt: vt eſt apud Vegetium *de re militari* Gell. *c.* 15 *lib.* 10. Scalæ Græcè κλίμακες appellantur. ¶ Scalæ anulariæ, locus Romæ. Suet *in Aug. c.* 72. Habitauit primò iuxta Romanum forum ſupra ſcalas anularias, in domo, quæ Calui Oratoris fuerat.

Scalaris, e, ſimile ſcalis. Hadr. Iun.

Scalabis, Σκαλαβίς, Luſitaniæ oppidum, alio nomine Præſidium Iulium appellatum, teſte Plin. *lib.* 4. *c.* 22.

Scaldis, { Die Scheide/iſt ein fluſs in Brabant. } Inſignis fluuius eſt in confinio Germaniæ & Galliæ Belgicæ. quas regiones ſuo alueo ad Septentrionem determinat, Antuerpiam clariſſimum orbis Chriſtiani emporium alluens, maríque æſtu reſluus, & bis ſemel quotidie horis verſus caput recurrens Plin. *lib.* 4. *c.* 17. A Scalde ad Sequanam Belgica. *Ibid. c.* 13. Toto autem hoc mari ad Scaldum fluuium, Germanicæ accolunt gentes, haud explicabili menſura.

¶ Scalenus, a, um. Euclid. *lib.* 1. 25. σκαληνόν eſt, quòd tria inæqualia habet latera. Martianus: σκαληνόν, quod omnes tres lineas inter ſe inæquales habet.

Scalenōs Græcè, Latinè gradatim: vt bis, ter, quater.

Scalholtum, *Scalholt*, V. E. Iſlandiæ inſulæ, ſub A. Nidroſienſi.

Scalis, *Scala*, V. E. Picentinorum apud Amalphum ſub A. Amalphitano. ¶

Scălmŭs, { σκαλμός. Gall. *La cheuille d'vn nauire, à laquelle on attache l'auiron.* Ital. *Palaſchermo, legno tondo al quale ſi ligano i remi* Ger. Der nagel oder rund holtz darauff man das ruder legt ein ruder klaffen. Hisp. *El eſcalmo en que ſe ata el remo* Ang. *The brode end of the oare* } Lignum teres, cui nautæ remos loro quodam alligant: ſiue lignum crenatum, ac feneſtratum in apſidem, rapiens remum, vt facilius, & ſolidius impellatur. Cic. *de clar. Orat.* At verò contrà Craſſus ab adoleſcente delicato, qui quum in littore ambulans ſcalmum repperiſſet, cùmque ob rem ædificare nauim concupiuiſſet, exorſus eſt. Idem 1. *de Orat.* Nauicula duorum ſcalmorum. Idem 3. *Offic.* Venit ipſe maturè: ſcalmum nullum videt, hoc eſt, nullam non modò videt ſcapham, ſed ne ſcaphæ quidem ſcalmum. Velleius, Nauis quatuor ſcalmorum, &c. Hinc Interſcalmus & Decemſcalmus: de quibus ſuis locis.

Scălpĕllum, Scalper, vide *Scalpo.*

¶ Scalpetum, vdo, calceus. L. g. b. ¶

Scalpo, ſcalpis, ſcalpſi, ſcalptum, Scabo. frico. { גרד *gharádg.* κνάω, κνίζω. Gall. *Gratter, galler, grauer, tailler.* Ital. *Grattare, intagliare, ſcolpire.* Germ. Kratzen/ſchaben/ſchatten. Hisp. *Eſcarnar, raſcar, ò raſpar.* Ang. *To*

To ſcratch or clawe, to carue or graue. } Plin. *lib.* 9. Attritúque petræ ſcalpentes piſces pruritus inuadit. Iuuen. *Satyr.* 9.

——— vndique ad illos
Conueniunt, & carpentis, & nauibus omnes,
Qui digito ſcalpunt vno caput.

Col. *lib.* 7. *c.* 5. Vitioſum locum pecudes aut morſu ſcalpunt, aut cornu, aut vngula tundunt. ¶ Scalpere, item gallinæ, cæteræque id genus aues dicuntur, quum eſcam humi quærentes, pedibus diſſipant quiſquilias. ¶ Scalpere item gemmam, aut aliquid aliud, inquit Diom. *lib.* 1. dicitur, non ſculpere: quod ſi verum eſt, innumeri ferè libri mendoſi erũt, in quibus ſculpo, ſculptor, ſæpiſſimè occurrunt. { פתח *pittách* חקק *chakkah*, γλάφειν. }

Scalptus è ſaxo. Cicer. 4. *Acad.* Non enim eſt è ſaxo ſcalptus, aut è robore dolatus: habet corpus, habet animum, mouetur mente. Vetus codex legit, *ſculptus*.

Scălptŏr, is, qui ſcalpit: vt, Scalptor gemmarum, ſculptor, & inciſor. { מפתח *mephattách*, γλύπτης. Gall. *Tailleur, ou graueur.* Ital. *Intagliatore, ſcultore.* Germ. Ein gräber. Hisp. *Eſcarnador, eſculpidor, ò entallador.* Angl. *A grauer or caruer.* } Plin. *lib.* 37. Expetuntur a ſcalptoribus, ferróque includuntur, nullam non duritiam ex facili cauantes.

Scalptorium, quid, Martialem *Epigr.* 83 *lib.* 14. adi.

Scălptūră, æ, Scalpendi actio. { פתוח *pittúach* מקלעת *mikla'ath*, γλυφή. Gall. *Taillevre, ou grauevre.* Ital. *Intagliatura, ſcultura.* Germ. Das graben. Hisp. *Eſculpadura ò entalladura.* Angl. *A grauing or caruing.* } Plin. *lib.* 37. *c.* 7. Omnia autem hæc genera, ſcalpturæ contumaciter reſiſtunt. Diom. Gramm. Scalpturam dici probat, non ſculpturam: Scalpta (inquit) gemma dicendum eſt, non ſculpta, quoniam adiecta præpoſitione facit inſculpta. Sic quoque Suet. *in Calig. cap.* 10. loquitur, quum ait: Repertus eſt anulus opere antiquo Scalptura gemmæ victoriam cum trophæo exprimente.

Scălptūrātŭs, a, um, ſcalptura variegatum. { מפתח *mephattách* מקלעת *mekullaath*, γλυπτός, διάγλυπτος. Gall. *Entaillé ou engraué.* Ital. *Intagliato.* Ger. Verſchroten oder eingelegt/außgehauwen. Hisp. *Eſculpido ò entallado.* Angl. *Graued or carued.* } vt, Pauimentum ſcalpturatum. Genus pauimenti, quod & vermiculatum dicitur quod Romæ primùm fieri cœpit poſt tertium Punicum bellum ex teſſellis minutis, diuerſicoloribus, vt in templis antiquis. λιθόστρωτον. Nos Muſaicum opus dicere ſolemus In his pauimentis picturæ radendo fiebant, quo modo nunc ſcalpturata albaria in exteriore parte parietum ac murorum fiunt Alij volunt ſcalpturatum pauimentum eſſe, quod ſcalpturis variorum lapidum, & quibuſdam veluti imbricibus compoſitum eſt ad ornatum. Plin. *lib* 37. *c.* 25. Romæ ſcalpturatum pauimentum in Iouis Capitolini æde primùm factum eſt.

Scălptūrĭo, is, ivi, itum. propriè deſideratiuum verbum eſt, idem ferè ſignificans quod prurio, vel ob pruritum ſcalpendi deſiderio teneor. { גרד *gharádh*, κνήθειν, κνησιάω. Gall. *Gratter.* Ital. *Raſpare.* Germ. Jucken oder kratzen begären/kratzen/ſcharren. Hisp. *Raſcar, ò hauer gana de raſcar.* Ang. *To ſcratch or clawe.* } Plaut. tamen in *Aulul.* pro ſimplici ſcalpo poſuit. Vbi erat hæc defoſſa, occepit ibi ſcalpturire vnguibus.

‖ Scalper, & ſcalprum, inſtrumentum quo aliquid ſcalpitur, cælatur, ſcinditur. Gloſſ. Scalprum ξυστήρ. leg. Scalprum ξυστὸν, vt in Gloſſ. Cyr. Puto, propriè, quo aliquid ξύεται i. tergitur, fricatur, purgatur, deinde etiam ſcinditur: vt eſt ſcalprum ſutorium librarium, chirurgicum. ‖

¶ Fabrile ſcalprum Liuius appellat, quo ii agitatores elephantos interimebant, inter aures beluæ adacto, in ipſa compage qua coniungitur capiti ceruix. ¶ In falce quoque putatoria ſcalprum dicitur ea pars quæ à flexu procurrit. Col. *lib.* 4. *c.* 25. Quæ pars vinitoriæ falcis à flexu procurrit, ſcalprum: quod deinde aduncum eſt, roſtrum appellatur. Cato *de re ruſt.* Ficos & oleas altero modo, quod genus aut ficum aut oleum eſſe voles: deinde librum ſcalpro eximito.

Scalpurigo, inis, fœm. gen. Solinus *cap.* 25. Os beluæ huiuſce paulatim ſcalpit, & ſenſum ſcalpurigine blandiente aditum ſibi in vſque fauces facit

Scălprātus, a, um, adiectiuum. ἐπ λοιπῆς ἔοικὼς. Col *lib.* 9. *cap.* 15. ferramentum ſcalpratum dixit ad ſimilitudinem ſcalpri formatum, quo ait opus eſſe ad caſtrandos apum alueos.

‖ Scalpellus, um, paruus ſcalper: nominatim, quo chirurgi venas incidũt ‖ φλεβοτόμον. Gall. *Vn petit burin ou lancette* Ital. *Lancetta da barbiero ò chirurgico.* Ger. Ein flietmen / laſſeyſenlin. Hisp. *Lanceta para ſangrar.* Ang. *A litle ripeng inſtrumento to rype woundes with.* } Celſ. *lib.* 2. *cap.* 9. Poſtero die aucto medio digito, non autem ſcalpello, vena ferienda, vt recens coitus eius reſoluatur. ¶ Accipitur & pro alio ferramento, quo putridam carnem exſcindunt. Columell. *lib.* 6. Ferro reſcſa ſcabies perluatur vrina. Etiam ſæpe ſcalpello vſque ad viuũ reſecare, & amputare ſtabiem ſæpe profuit. Cicer. *in Oratione pro Sextio*, Non eſt (inquit) ea medicina, quum ſanæ parti corporis ſcalpellum adhibetur, atque integræ: carnificina eſt iſta, & crudelitas. ¶ Aduerſo ſcalpello ſubſecare. Celſ. *lib.* 7. *cap. de Ancyblepharo.*

‖ Scalpurigo, nis, pruritus, Iun. ‖

Scămandĕr, σκάμανδρος, fluuius Troiæ ex Ida monte deſcendens, quem Heſiodus θεῖον σκάμανδρον, id eſt, diuinum Scamandrum appellauit. Antea Xanthus dicebatur quod & Homerus innuit, quum eum ab hominibus quidem Scamandrum, à diis verò Xanthum vocari ait, ſuo more vetuſtiorem appellationem diis, recentiorem hominibus aſſignans. In hoc fluuio ſponſæ iam nupturæ ſeſe abluebant, Scamandrum nominatim his verbis inuocantes, λαβέ μου Σκάμανδρε τὴν παρθενίαν. Qua occaſione viſus Cimon quidam Athenienſis, quum Callirhoes generoſæ puellæ amore teneretur, quæ iam viro deſponſata erat, in Scamandri virgultis ſeſe occultauit, caputque arundine coronauit quumque illa ex more lauaretur, carménque, ſoléque caneret, Scamandrum, vt virginitatem ſuam acciperet, inuocans, Cimon è virgultis proſiliens, Ego verò (inquit) accipio lubens, virginémque in ripam ſuſtulit vbi & vitium ei obtulit. Vide hac de re plura *in Epiſt. Æſchinis* ¶ Fuit & Scamander nomen filij Hectoris & Andromaches: quem tamen Troiani Aſtyanacta, hoc eſt, ciuitatis principem vocare maluerunt, Hectori id honoris tribuentes, cuius virtute illam nouem perpetuos annos fortiſſimè erat defenſum. Vide Homer. 5. *Iliad.*

Scămandrĭă, σκαμανδρία, vrbs parua à portu Ilienſi parum remota. Plin. *lib.* 4 *cap.* 30.

‖ Scamatis, prædo. Papias: Scamares, i. piones legis. Meus habet, ſcamares ſpiones legis. An ſpiones loci?

Scamma. Gloſſ. Iſid. Scammata arenæ, athletæ luctant propriè eſt locus foſſus, quocunque fine Deinde eſt foſſum athleticum per ſynecd.

Scammares, latrones. L.g.b. ‖

Scămmōnĭa, vel ſcammonea. { σκαμμωνία. Gall. *Scammonie ou ſcamonee.* Ital. *Scammonea herba.* Germ. Ein purgierend ſafft eines krauts an ſeiner geſtalt der ſpringwurtz gleich. Hisp. *La eſcamonea.* } Herba eſt radice ramoſa. pinguibus folijs triangulis, albis, radice craſſa, madida, nauſeoſa: quæ excauata, ſuccum emittit, quem ſcammonium appellant. Vide Plin. *lib.* 24. *c.* 15. & Cic. *de diuin.*

Scămnum, i, eſt quod lecto veluti gradus apponitur, vt per id in lectum faciliùs aſcendatur. { כבש *chebeſch* הדום *hadhom*. βάθρον. Gal. *Vn banc, vn marchepied.* Ital. *Scanno, banche.* Germ. Ein ſchemel, bettſchemel Hisp. *Eſcaño ò banco para ſe aſſentar.* Ang. *A footſtoole or any ſtoole to ſitten.* } Varro ſcribit ſcamnum eſſe quo duplici gradu in lectum altiorem conſcendebant: ſcabellum, quo ſimplici ſcanſione in lectum non altum ſcandebant. Interdum tamen & ſcamna dicuntur quæ pedibus ſedentium ſubijci ſolent, quæ Græci ὑποπόδια vocant. Ouid. *in arte*, Et caua ſub teneram ſcamna dediſſe pedem. ¶ Item ſcamnum dicitur terra illa altior, quæ inter duos ſulcos in colendo relinquitur. Plin. Scamna inter duos ſulcos cruda relinquantur, Colum. *lib.* 2. *c.* 2. vocat ſcamnum crudum, ſolum immotum, minimèque aratro proſciſſum. Idem *lib.* 5. Duabus gemmis ſupra terram eminere paſſi repoſita humo, cætera coæquant quæ faciunt in eadem linea, intermiſſis totidem pedum ſcamnis, dum peragant ordinem ¶ Quandoque etiam ſcamna accipiuntur pro ipſis ſedilibus, in quibus ſedere conſueuimus. Ouid *lib.* 6. *Faſt.*

Ante focos olim ſcamnis conſidere longis
Mos erat.

¶ Scamna etiam in arboribus dicunt ramí & brachia ſedilibus vſum præbentia. Plin. *lib.* 12. *cap.* 1. Aliud exemplum, Caij principis in Veliterno rure mirati platani vnius tabulata, laxiſque ramorum trabibus ſcamna patula, & in ea epulatu. &c.

Scamnulum, i, diminutiuum, Diomedes *lib.* 1.

Scăbĕllum, Scamnum exiguum, quod ſedentium pedibus ſubijcitur. { כבש *chébeſch*. הדום *hadhóm*. ὑποπόδιον. Gal. *Scabeau, ſcabelle ou petit banc.* Ital. *Banchetto, ſcabello, deſchetto.* Ger. Ein ſchämelin / füßſchämelin. Hisp. *Eſcaño chico, banquillo.* Ang. *A footſtoole.* } Cic *pro Cælio*, Deinde ſcabella concrepant, aulæum tollitur. Suet. *in Calig. c.* 54. Scabellorum crepitus (in ludis) ¶ Scabellum item, teſte Varrone dicitur illud quo ſimplici ſcanſione in lectum conſcendimus. Quod ſi duos habeat gradus, iam non ſcabellum, ſed ſcamnum dicitur, à ſcandendo. Vide paulò antè in dictione *Scamnum*,

Scamnellum, idem quod ſcabellum, paruum ſcamnum.

Scamnatus, a, um, per ſcamna diuiſus.

Scabellum antiqui dicebant, quod nos Scapillum, crepitaculi genus. Terent. Scaur. *de Orthograph.*

Scabaile, is, n. gen. Idem quod ſcabellum. ὑποπόδιον. Cato *c.* 10. Scamnũ in cubiculo vnum, ſcabilia tria, ſellas quatuor.

Scăndălĭdēs, palmæ, vide *Sendalides.*

Scăndălum, { מכשול *michſchól* מכשלה *machſchelah* σκάνδαλον, πρόσκομμα. Gall. *Scandale, eſclandre, offenſe* Ital. *Scandalo, offenſione.* Germ. Ein anſtoſs / ergernuſs Hisp *Tropeçadero, afrenta, eſcandalo.* Angl. *A ſclander or offence.* } Græca vox eſt, quam nos offendiculum, vel ruinam, vel impactionem poſſumus dicere Quando ergo legimus Matth. 18. v. 6 Quicunque de minimis ſcandalizauerit quempiam, intelligimus qui dicto, factóve occaſionẽ ruinæ ſiue cadendi cuiquam dederit.

Scăndălĭzo, as. { הכשיל *hichſchil*. σκανδαλίζω. } quod eſt, Alicui ſcandalum præbeo, aliquem offendo. vox biblica, quam vix repertas apud profanos.

‖ Scandia. Veteres hanc inſulam Germaniæ aliquando dicunt. Sed inquit Ortelius, non eſſe inſulam at peninſulam noſtra ætas cognouit & eam eſſe putamus, quæ hodie tria ampliſſima regna nempe Noruegiam, Suediam & Gothiam aliaſque regiones comprehendit ‖

Scăndĭnauĭă, Inſula eſt Oceani Septentrionalis, quam Plin. *lib* 4. *cap.* 13. incompertæ magnitudinis eſſe ſcribit. Quidam alterum terrarum orbem appellauere. nonnullis etiam Officinam gentium, eo quod incredibilem mortalium vim identidem effuderit, qui ad quærendas nouas ſedes orbem peragrantes, cuncta cladibus & vaſtitate impleuerunt. Hodie ſatis conſtat inſulam non eſſe, ſed ad ortum ſupra Liuoniam continenti adhærere. Tenent eam Suedi, Noruegi, Gothi, innumeræque aliæ barbaræ gentes

Scăndix, σκάνδιξ, oleris ſylueſtris genus, gingidio ſimile, amarum, & ſubacre, quo tenuiores in cibo vtebantur. Athenis olim notiſſima erat Ariſtophanis Poëtæ in Euripidem dicteriis: quibus illi obiecit, matrem eius ne legitimum quidem olus, ſed ſcandicem venditaſſe. Vide Plin *lib.* 22. *cap* 15

‖ Scandicopola, σκανδικοπώλης, qui ſcandicem vendit. ‖

Scando, is, ſcandi, ſcanſum, Aſcendo, ſimul, & deſcendo. { עלה *halah*. ἀναβαίνειν. Gall. *Monter amont.* Ital. *Aſcendere, andare in ſu, andare all'alta.* Ger. Auffgehn / ſteigen. Hisp. *Subir arribas* Angl. *To climme* } Cicer. *in Catone*, Vt ſi qui gubernatorem in nauigando nihil agere dicant, quum alij ſcandant malos, alij per foros curſent. Virg. 2. *Æneid.*

——— ſcandit fatalis machina muros.

Ibidem.

——— pars ingentem formidine turpi
Scandunt rurſus equum, & nota conduntur in aluo.

Liu. 3. *ab Vrbe*, Exquilias quidem ab hoſte prope captas. & ſcandentem in aggerem Volſcum hoſtem nemo ſubmouit. Quintilian. Scandens

in aduerſum cliuum (Lepide.) Plaut. *in Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Litteræ quærunt hæ ſibi liberos: alia aliam ſcandit. ¶ Scandor, eris paſſiuum. Plin *lib.* 14. *cap.* 1. Etiam nunc ſcalis tectum Epheſiæ Dianæ ſcanditur via vna Cypria. Hinc Scalæ dictæ ſunt, per quas in altum aſcendimus. ¶ Scandere in ſubrectum, dixit Plin. *lib.* 10. *cap.* 18. pro eo quod eſt felium modo aſcendere. ¶ Huius compoſita ſunt Aſcendo, Conſcendo, Inſcendo, Superſcando, & Tranſcendo: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Scānſĭlĭs, quod ſcandi poteſt, & per quod facilè aſcenditur. { ἀνάβατος. GALL. *Aisé à monter.* ITAL. *Che ſi può aſcendere facilmente.* GERM. Daruff igut zuſteigen iſt. HISP. *Coſa que ſe puede ſuber.* ANGL. *That may be eaſily clymmed* } Plin. *lib.* 17. *c.* 11 Picumque ſic etiam ſcanſilem fieri. ¶ Scanſilis annorum lex à Plinio *lib.* 7. *cap.* 49. dicitur, per quam ad ætatem veluti quibuſdam annorum gradibus aſcendimus.

Scanſorius, a, um, vim ſcandendi habens: analogicè quidem. Sed eſt, per quod ſcanditur.

Scanſuæ, ferrum, per quod equus ſcandit. Gloſſ. Iſid. Martinius legit ſcanſile f. p. q e. ſcanditur, id eſt, in equum ſcanditur. Cathol. Scanſile f. p. q. equum aſcendimus.

Scāndŭlācā, (inquit Feſtus) herba eſt frugibus inimica, quòd eas velut hedera implicans necat. Creditur eſſe ſecunda ſpecies clematidis, quam Latini conuoluulum vocant.

‖ Scandulaceum eſt inter nothas appellationes thlaſpios. Dodonæo. ‖

SCĀNDVLÆ, ſcandularum. { αἱ σχίδακες. GALL. *Petit aix, ou aiſſelles, & bardeaux a couurir maiſons.* ITAL. *Cātinelle.* GERM. Schindlen. HISP. *Ripias de madera rajada.* ANGL. *Swengles, or flates to couer houſes withall* } Aſſerculi è ligno in tenues laminas ſciſſi quibus ante inuentas tegulas ædes tegebantur. Conſtat enim Romam ad bellum vſque Pyrrhi, hoc eſt, annos CCCCLXX. ſcandulis tectam fuiſſe. Fiunt autem ex robore, abiete, & picea fiſſis, vel aſſulatim deſectis. Dictæ ſcandulæ, à ſcindendo, quaſi ſcindulæ. vel à ſcandendo, quoniam in culminibus tectorum, ad tegulas, imbriceſque ſuſtinendos collocantur, quò ſcandentes peruenire ſolemus. Inde tectum ſcandulare, quod ex ſcandulis conſtat.

Scandularis, e, ad ſcandulas pertinens: ex ſcandulis factum. Apul.

Scandularius, ij, qui ædes ſcandulis tegit. Huius mentionem facit Tarruntenus Paternus *l. vlt. D. de iur. immunitat.*

‖ Scantare, cingulum militare L. g. b. ‖

Scāntĭāna poma, à Scantio inuentore dicta, quæ Cato tradit in doliis optimè condi, referente Plin. *lib.* 15. *cap.* 14. Scantiana vua, à Varrone dicta eſt, quæ alio nomine Amminea maior appellatur: vt refert idem Plin *lib.* 14. *cap.* 4.

‖ Scaperda, ludi genus in quo per foramen trabis erectæ, & de puncto ſolo, traiectus erat funiculus, eo vnus auerſus circundabatur, & alter penè ſtans, capútque funiculi retinens, ita vt protrahebat donec ad ſummum trabis aucheret ſocium, atque ſuſpenderet, in quo conſiſtebat victoria. Lex. Poll. ‖

Scapha, æ, nomen ancillæ eſt, apud Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1.

SCAPHĀ, æ, Naucula parua, quæ ad maiorem alligata ſequitur. { בַּרְבָּרָה *babaráh.* σκάφη, ἐφόλκιον. GALL. *Naſſelle, barchote. Vn Eſquif* ITAL. *Barchetta, batello.* GERM. Ein weidling / oder kleins ſchiffin. HISP. *Eſquife, pequeña barca.* ANG. *A cock boat or boat.* } Cic. *lib.* 2. *de inuent.* Poſtea aliquanto ipſos quoque tempeſtas vehementiùs iactare cœpit, vſque adeò vt dominus nauis, quum idem gubernator eſſet, in ſcapham confugeret. Iuſtinus *lib.* 2 Scapham pro piſcatoria nauicula poſuit: Vbi (inquit) ſolutum pontem hybernis tempeſtatibus offendiſſet, piſcatoria ſcapha traiecit trepidus. Liu *lib.* 5. *bell. Punic.* Quum merſiſſent eas in alto, exceptis in præparatas ſcaphas nautis, multiplices fuiſſe merces ementiebantur. Dicta eſt autem ſcapha ἀπὸ τοῦ σκάπτειν, hoc eſt, ab excauando, propterea quòd primum ex prægrandi arbore cœptæ ſint excauari. ¶ Scapha vinculi genus, quo ſummum caput, vel quod inter ipſum & frontem eſt, vincire conuenit, vel ſi quando coniungere diducta neceſſe eſt poſt inciſam cutim ad ſiſtendam veterem in oculos fluxionem, vel ab alio vulnere in fronte accepto. Dicitur etiam *tholus.*

Scaphe etiam horologium, quod aliter ſcaphium, hemiſphærium.

Scāphĭum, ii, { σκάφιον. GALL. *Pot à piſſer ou chaire percée.* ITAL. *Neceſſario, cacatoio.* GERM. Ein geſchir zu allerley vnrade fuglich / ein brunnſtachel. HISP *Seruidor ò orinal.* ANG. *A piſpot or chamber pot.* } Vaſis genus, quo excrementa tam liquida quàm ſicca excipiuntur. a quadam ſcaphæ ſimilitudine nomen habens. Propriè autem mulierum erat, quemadmodum laſanum virorum: vt annotauit Iulius Pollux *Onomaſtici ſui lib.* 10. *c.* 9. Vlpian. *l. Quint. Mutius. D. de auro & arg. leg.* Legato argento, puto habita ventris cauſa ſcaphia non contineri. ¶ Erat item ſcaphium ferramenti genus, quo athletæ exercendarum virium gratia terram effodiebant, ἀπὸ τοῦ σκάπτειν, hoc eſt, à fodiendo dictum. Latini ligonem vocant. Vnde Plut. *in Arato*, athleticam ei ſpeciē fuiſſe tradit à pugilum victu & ſcaphio non abhorrentem. In qua item ſignificatione à Iuuenale poſitum exiſtimat *Satyr.* 6. vbi viriles mulierum exercitationes inſectatur, ne à pugilum quidem & palæſtritarum armis abſtinentium,

Aſpice (inquit) *quo fremitu monſtratos perferat ictus,*
Et quanto galea curuetur pondere, quanta
Poplitibus ſedeat, quàm denſo faſcia libro.
Et ride, ſcaphium poſitis quum ſumpſerit armis.

¶ Erat & ſcaphium vas æneum, in quo ſtyli in medio ſiti proceritas horarum ductus diſcriminabat. Vitruuius ſcaphem, & hemiſphærium appellat. Plutarch *in Numa*, Scaphium appellat, quo ignis ſacer extinctus, Solis tantùm radiis accendebatur. Suidas præterea Scaphion, εἶδος κουρᾶς, hoc eſt, tonſuræ quoddam genus interpretatur: citátque Ariſtophanem *in Veſpis*, σὺ δὲ Γοργίᾳ ὅμοιος, σκάφιον ἀποτετιλμένος, hoc eſt, Tu verò Copſycho ſimilis es, cui reuulſum eſt ſcaphium. ¶ Athenæus quoque *lib.* 4. ſcaphium inter vaſa potoria enumerat. In qua ſignificatione videtur & Plautus accepiſſe *in Sticho*, Quibus diuitiæ domi ſunt, ſcaphio cantharis, batiocis vtuntur.

‖ Scaphiſterium, capiſterium, inſtrumentum ruſticum, purgandis ſeminibus. Item locus, in quo infantes lauabantur. L. g. b.

Scaphoides, σκαφοειδής, is, ſcaphæ ſimile. os ſcaphoides, q nauiculare, os tarſi habens in parte gibboſa tres ſuperficies planis proximas.

Scaphus, σκάφος, aliquando eſt cauitas in genere, ſpecialiter de auribus. ‖

Scāpĭlĭum, ij, veteres pro tergo vſurparunt, & aliquando pro ipſa ſcapula, νῶτα. Vnde & ſpatium quod inter ſcapulas quaſi vallecula eſt, interſcapilium dicitur. GAL. *L'entredeux des Eſpaules.*

Scapilum antiqui Scabillum dixerunt: Terent. Scaur. *de Ortograph.*

‖ Scapreo, eſt ſcabreo Scapres pro ſcabres. ‖

Scāptēnſŭlă, inquit Feſtus, locus in Macedonia vbi argentum fodi ſolebat, a σκάπτω, fodio. Lucr. *lib.* 6. Quales expirat Scaptenſula ſubter odores. Rectius tamen videtur Scapteſula legi poſſe, ſine, n. Apud Stephanum enim ſcribitur σκαπτησύλη quanquam ille in Thracia, non in Macedonia, eam collocet. Quod diſcrimen non eſt magni momenti: quippe quum ne inter celeberrimos quidem Geographos ſatis conueniat de Macedoniæ, Thraciæque termini, aliis Strymonem amnem, aliis Neſſo eas terminantibus.

Scaptĭă, Latij oppidum fuit, teſte Plin. *lib.* 3. *cap.* 5. à quo Scaptia tribus. de qua Sueton. *in Auguſt. cap* 40. Fabianis (inquit) & Scaptenſibus tribulibus ſuis ſingula millia nummûm a ſe diuidebat Comitiorum die.

SCĂPVLÆ, arum, propriè dicuntur oſſa duo in poſteriore corporis parte, figura triquetra externa facie tumeſcente, interiore reducta, extrema ſui parte in acetabula quædam deſinentia, quæ humerorum capita excipiunt. { כָּתֵף *chatéph* שְׁכֶם *ſchechém.* ὠμοπλάται. GALL. *Eſpaules.* ITAL. *Spalle, homeri.* GERM Die ſchelteren / oder ſchulter bein, *Las eſpaldas, los hombros.* ANGL. *The shulder blades* } Celſus etiam ſcapula operta nominat *lib.* 8. *cap.* 1. Paſſim tamen apud ſcriptores ſcapulas acceptas inuenies pro tota illa regione quæ ponè pectori obiecta eſt. Plaut. *in Aſinar.* Mirabar quid dudum ſcapulæ geſtibant mihi, Hariolariſque occœperunt: ſibi eſſe in mundo malum. Idem *Amphit. ſc.* 4. *a.* 4. Machina meas onerat ſcapulas, &c. Varro 2. *de re ruſt. cap.* 7. Lumbis deorſum verſum preſſis, ſcapulis latis, ſpina maximè duplici. Claud. 2. *in Eutrop.*

——qua miſeri ſcapulas tutabimur arte.

Scăpŭlārĭs, e, adiectiuum, ad ſcapulas pertinens. ὠμιαῖος, vt, Scapularis ſeruus, cuius ſcapulæ ad flagra denudantur, quique tergum habet aſſiduis verberibus liuidum. Scapularis veſtis, qua ſcapulæ teguntur.

Scapulum, fuſtis longus, Gl. Iſid. Diminutiuum forte à *Scapus.*

Scăpus, i, ab architecturæ peritis dicitur ipſum columnæ corpus quod eſt inter baſim & epiſtylium. { στῦλος. GALL. *Le corps ou membre d'une colonne.* ITAL. *Il corpo della colonna.* GERM. Das theil einer ſeul ſo ſich vom fuſs hinauff biſs zu dem Capital erſtreckt. HISP. *El cuerpo ò aſtill de la columna.* ANG. *The bodie of a piller betwene the chapitre and the baſe.* } Scapus (inquit Budæus) corpus columnæ: nam quod ſuper Columnam imponitur, capitellum, vel epiſtylium vocatur: infra ſcapum, ſpira, quæ baſis ſæpe appellari ſolet, infráque ſpiram, ſtylobates. Vitr. *lib* 3. *cap.* 3. Scapis columnarum ſtatutis capitulorum ratio, &c. Et *paulò poſt*, In ſummis columnarum ſcapis. Et *c.* 4 | Qua craſſitudine fecerunt baſim ſcapi. ¶ Scapus item in herbis dicitur caulis ſimplex in ſtyli modum ſurrectus. { ὁ καυλὸς μονοφυής, ὁ ὀρθός. GALL. *La tige des herbes.* ITAL. *Gambo trunco d'herbe* GERM Der geſad oder geſtrackte ſtengel einen krauts. HISP. *El tallo ò aſtill de las yeruas.* ANG. *The vpright ſtalk of an hearbe.* } Ruellius *lib.* 1. *cap.* 2. Radix eſt id quo alimentum allicitur & terræ cohæret: caulis verò, in quod idem defertur nutrimentum, ſimplexque ſuper terram aſſurgit, is ſi in ſtyli modum ſurſum procepat, aut in altum feratur, ſcaphus Latinis nominari conſueuit, ducta à columnaribus ſcapis ſimilitudine. Varro *de re ruſtic. lib.* 1. *cap.* 31. *ad finem*, Vicia dicta à vinciendo, quod item capreolos habet vt vitis, quibus quum ſurſum verſum ſerpit, ad ſcapum lupini, aliúmve quem hæreat, ſolet vincire. Plin. *lib.* 18. *cap.* 10. Inuentus eſt iam & ſcapus vnus centum fabis onuſtus. His conſtat claſſicis autoribus ſcapum pro caule frequenter vſurpatum. Idem quoque quod in virgulæ modum, vel teli rectitudinem conſurgat, thyrſi nomen ſibi vindicat. Hactenus Ruellius. ¶ Scapus cardinalis, rectum illud, & paulò craſſius lignum, in valuis quo fores ipſæ ſuſtinentur, & reguntur præcipue: & cuius capitibus, ſeu ambabus extremitatibus in ſuperiori cardine inſertis valuæ ipſæ voluuntur, aut aperiendæ, aut claudendæ. Vitruu *lib* 4. *cap.* 6. Fores ita compingantur, vti ſcapi cardinales ſint ex altitudine luminis totius duodecima parte: inter duos ſcapos tympana ex duodecim partibus, &c. ¶ Scapos item nonnulli appellant tenues illos, lignoſóſque ramuſculos, è quibus vuarum acini dependent. Varro *lib.* 1. *rei ruſtic cap.* 54. Quæ calcatæ vuæ erunt, earum ſcapi cum folliculis ſubiiciendi ſunt ſub prælum. Quo tamen in loco alij *ſcopi*, legendum exiſtimant. Scapus in chartarum ratione, pro plagularum congerie Plin *lib.* 13. *cap.* 12. Premitur deinde prælis, & ſiccantur ſole plagulæ, atque inter ſe iunguntur, proximarum ſemper bonitatis diminutione ad deterrimas. Nunquam plures ſcapo, quam vicenæ. Id putatur eſſe quod vulgò manum papyri vocamus, aut ramam potiùs Eſt etiam inſtrumentum quoddam textorium Lucr. *lib.* 5. Nec ratione alia poſſunt tam læuia gigni Inſilia, ac fuſi, radij, ſcapíque ſonantes. Non ſatis conſtat quid ſit. Vide ibi Baptiſtam Pium.

Scara. Hincm. *epiſt* 5. Bellatorum acies, quas vulgari ſermone ſcaras vocamus. ¶ Scara item, combuſtio ignis. Papias.

Scărăbæus. Inſecti genus, teneras habens pennas, & ob id cruſta tectas, ſtercore potiſſimùm ſeſe alens. { κάνθαρος. GAL. *Eſcharbot.* ITAL. *Scarafaggio, ſcauarazzo.* GERM. Ein kaefer / roſskäfer. HISP. *Eſcarauajo.* ANGL. *A betell.* } Varia eius ſunt genera. Sunt enim grandiores, cornua prælonga habentes, biſulcis denticulata forcipibus, in cacumine quum libet, ad morſum coëuntia, quæ infantibus remedij vice ex collo ſuſpenduntur. Hos Nigidius Lucanos appellat. Alij ex fimo ingentes pilas auerſis pedibus voluentes, paruóſque in iis contra rigorem hyemis vermiculos fœtus ſui nidulantes. Hos Ægyptij ſacerdotes ſummo venerabantur cultu, animatam Solis imaginem eſſe putantes,

tantes, vt ſcribit *Euſebius de præpar. Euang.* Volitant alij magno cauti murmure, & quodam quaſi mugitu. Alij ſcrobes & prata crebris foraminibus excauant, nocturno ſtridore vocales. Scarabæorum generi aſcribuntur & Lampyrides, nunc pennarum hiatu refulgentes, nunc verò compreſſu obumbratæ, nõ ante matura pabula, aut poſt deſecta conſpicuæ. Sunt & alia ſcarabæorum genera, quæ vide apud Plin. *lib. 11. cap. 28.*

Scaramangis, genus veſtis.

Scardona, *σκαρδῶνα*. Inſula in mari Adriatico, adiacens Illyrico, teſte Ptolemæo *lib. 2. cap. vlt.* In ea ſunt duæ vrbes, Colſentum & Alba, vulgò *Scardo*.

Scaria, arbuſcula ſpinoſa. Rubrum pomum affert. Papias.

Scariola, ſecundum modernos eſt velut lactuca agreſtis, niſi quòd in dorſo coſtarum habet ſpinas paruas. pro endiuia ponitur. Simon Ianuenſis.

Scarifico, as, Scalpello aperio, leuiter vulnero quò aliquis faciliùs exeat { σκαριφάω, ἀμύσσω. Gal. *Scarifier, faire petites incisions & ouuertures à fin que le ſang ou autre humeur ſorte* Ital. *Far picciole tagli nella carne perche ne eſca piu facilmente il ſangue.* Ger. Schrepfen. Hisp. *Saſſar para ſacar ſangre.* Angl. *To launce or open a ſore.* } Plin. *lib. 32 cap. 7.* Dentium dolores ſedantur oſſibus draconis marini ſcarificatis gingiuis. Scarificare dolorem, id eſt, ſcarificando dolorem expellere. Idem *lib. 28. c. 11.* Præterea in corde equorum inuenitur os dentibus caninis maximè ſimile. hoc ſcarificari dolorem putant.

Scarificatio, verbale. { σχασμός. Gall. *Scarification.* Ital. *Eſſo dare tagli piccioli.* Ger. Schrepffung. Hisp. *Obra de ſaſſar para ſacar ſangre.* Ang. *A launcing or opening of a ſore.* } dicitur leuis vulneratio qua aut arborum cortex, aut animalis cutis leui inciſione aperitur. Plin. *lib. 17 cap 27.* Interim eſt & ſcarificatio quædam in remediis, quum macie corticis ex ægritudine aſtringente ſe, tuſtóque plus vitalia arborum comprimente exactam falcis aciem vtraque manu imprimentes, perpetuis inciſuris deducunt ac veluti cutem laxant. Colum. *lib. 6 cap. 12.* Si ſanguis adhuc ſupra vngulas in cruribus eſt, aſſidua ſcarificatione diſcutitur.

Scaritès, æ, *σκαρίτης*, gemma eſt quæ ſcari piſcis colorem refert, vt ait Plin. *lib 37. c 11.*

Scarphea ſiue Scarphia, pen pro. *σκάρφεια*, inſula eſt Helladi adiacens in mari Ægæo, non procul ab Attica, de qua Plin. *4 c. 12.* Eſt & Scarphia vrbs Locrorum Epicnemidiorum, decem ſtadijs diſtans à mari, teſte Strab *lib. 9.* à Stephano Phocidi falsò aſſignata.

Scattanea, lorum.

Scarus, i, *σκάρος*, piſcis nobiliſſimi genus, mari Carpathio maximè frequens, qui ſolus piſcium ruminare dicitur, & herbis, non aliis piſcibus, veſci. Lecton Troadis promontorium ſponte non excedit. Hunc Optatus Elipertius claſſis ſub Claudio præfectus, à mari vſque Carpathio petitum, nauibúſque aduectum, inter Oſtienſem & Campaniæ oram diſſeminauit: adhibita etiam cura, vt proximo quinquennio capti, mari redderentur: vt refert Plin. *lib. 9. cap. 17.* Oppianus, Hic ſcarus ſaxa frequentat, Qui mites inter piſces clamore tremendo Intonat, & ſolus pallentes ruminat herbas. Horat. 2 *Serm. Satyr. 2.*

——pinguem vitiis, albúmque, nec oſtrea,
Nec ſcarus, aut poterit peregrina iuuare lagois,

Gell. *c. 16. lib. 7.* Scari Cilices optimi.

‖ Scaſmus, pars nauis Reſin.

Scaſtanea, lorum. L. g. b. ‖

Scateo, es, ere Emano, erumpo, ebullio, & propriè de fontibus dicitur. { נבע *nabá'* הקיר *hekir* ἀναβλύω, ἀναβλύζω, [illegible] Gall. *Bouillonner, getter ſources, abonder* Ital. *Vſcire, ſorgere fuori* Germ. Fürbin quellen, herfür wallen oder flieſſen Hisp. *Bullir lo que mana.* Angl. *To ſpring out aboundantlie, to haue great plentie, to runne or brauſt out with aboundance.* } Cicer. 1. *Tuſcul.* fontes ſcatere, prata herbis conueſtiuit. Ablatiuo aliquando iungitur. Plaut *Aulul. ſc. 5 a. 3.* Quæ mihi inter bibere ſola, ſi vino ſcateat, Corinthienſem fontem Pyrenem poteſt. ¶ Per tranſlationem accipitur pro abundare. Horat. 3 *Carm. Ode 27.*

Scatentem beluis Pontum.

Colum. *lib. 6. cap 26.* Solent etiam neglecta vlcera ſcatere vermibus. Et Gell. *cap. 8. lib. 17.* Puer ſcatens a guttis. ¶ Aliquando etiam pro exagitari, ſiue æſtuare. idque aliquando cum genitiuo. Idem *lib. 1. cap 17.* Irarúmque & moleſtiarum muliebrium per diem, pérque noctem ſcatebat Nonnunquam etiam cum accuſatiuo, dependente à præpoſitione ob, vel propter ſubauditis. Plaut. *Perſ.* Pôtin' ne me moneas? memini & ſcio, Et calleo, & commeminí: amas pol miſera: id tuus ſcatet animus.

Scatebra, æ. Scaturigo, origo aquæ ex terra prouenientis. { מבוע *mabbúa'* מקור *makór*. βρύσις. Gal. *Vne ſource.* Ital. *Sortina.* Ger. Ein Brunnquell/ brunnader/eine waſſers urſprung Hisp. *Aquella obra de bullir para manar, bullidura.* Ang. *The boyling or riſing out of water out of a ſpringe.* } Virg *lib. 1 Georg.*

——ſcatebriſque arentia temperat arua.

Plin. *lib. 31. cap. 10* Mirum eſt & illud ſcatebra fonticuli ſemper emicante, lacum nec augeri, nec effluere. Idem *lib. 5 c. 1.* Eundem opacum, nemoroſúmque & ſcatebris fontium riguum qua ſpectat Africam, fructibus omnium generum ſponte ita ſubnaſcentibus, vt nunquam ſatietas voluptatibus deſit.

Scaturigo, inis, Scatebra. מבוע *mabbúa'* מקור *makór*. ἀναβλυσμός. Angl. *The boyling of water out of ſpring.* } Col. *lib 3. cap. 13.* Nam præſtat non conſerere, quam in ſumma terra ſuſpendere, niſi tamen ſcaturigo plauſtris obuia, ſicut in agro Rauennate, plus quàm ſeſquipedem prohibeat infodere. Plin. *lib. 33 cap. 3.* In nigra ſcaturigines non ferè ſunt perennes.

Scaturiginoſus, adiectiuum, Abundans ſcaturiginibus. *πολυπίδαξ, εὔυδρος*, [illegible] Gall. *Plein de ſources.* Ital. *Pieno di ſortine* Ger. Brunnquellig / das vil brunnquellen / das iſt ſpringender brunnen hat. Hisp. *Lleno de tales bullicauras.* Angl. *That bruſteth and runneth ouer, full of ſpringes.* } Col. *lib. 5. cap. 8.* Creta ex toto repudianda eſt, magis etiam ſcaturiginoſa, & in qua ſemper vligo conſiſtit.

Scaturio, is, pro ſuo primitiuo Scateo ponitur, quod propriè fontium eſt, quamuis etiam per tranſlationem accipitur pro quouis modo abundare. { נבע *nabá'* הקיר *hekir* ἀναβλύω. Gall. *Getter ſources, ſourdre.* Ital. *Saltare fuori, ſorgere.* Germ. Auffwallen/entſpringen/herfürquellen. Hisp. *Bullir lo que mana, ſalir na[z]ca arriba.* Angl. *To boyle vp and ſpring out aboundantly.* } Col. *lib. 3. cap. 1.* Modicè tamen roſcidum ſolum, quod fontibus non in ſummo, non in profundo terræ ſcaturiat, ſed vt vicinum radicibus humorem ſubminiſtret.

Scatinia lex, qua præpoſteræ veneris vſus coercebatur: ita dicta a Scatinio latore. Iuuen. *Satyr. 2.*

Quòd ſi vexantur leges, ac iura, citari
Ante omnes debet Scatinia.

Scauri, { σκαῦροι. Gall. *Qui ont les talons gros, pieds bots.* Ital. *Con banne le caniccchie groſſe.* Germ. Einer der groſſe knoden hatt / oder ein Zſchiegger. Hisp. *Los que tienen los pies tuertos.* Angl. *which hath great banckles or holes.* } Dicti ſunt qui talos pedum eminentes ac porrectos habent, vel quibus pedes inflexo talo tardigradi ſunt. Horat. *lib. 1. Serm.*

———————illum
Balbutit ſcaurum prauis fultum malè talis.

Ab huiuſmodi pedum vitio cognomen traxit, qui primus in Æmylia gente SCAVRVS dictus eſt. Fuit autem SCAVRORVM familia Romæ in primis illuſtris ex qua fuit Marcus Æmylius Scaurus, princeps Senatus cuius patrem adeò inopem tradunt fuiſſe, vt carbonariam vitæ ſuſtinendæ cauſa exercere cogeretur. Quin Marcus ipſe primum addubitaſſe fertur, num ad argentariam ſeſe, an potius ad forum & curiam conferret. Verum quum eloquentiæ ſemper ſtudioſiſſimus fuiſſet, foro magis idoneus ſibi viſus, breui magnam ſibi gloriam peperit. Et cæteros quidem magiſtratus ex ordine adeptus, ita eos geſſit, vt Conſulatu digniſſimus videretur. Magno itaque nobilitatis ſtudio Conſul factus, Ligures & Cantiſcos domuit, & de iis triumphauit. Cenſor deinde creatus, Æmyliam ſtrauit, pontémque Æmylium extruxit Filium ſuũ, quòd in ſaltu Tridentino hoſti loco ceſſerat, in conſpectum ſuum venire vetuit, quod tam ægrè tulit adoleſcens, vt ſibi ſponte necem conſciſceret. Idem in Africam legatus miſſus, vt Iugurtham ab oppugnatione Curthæ, & obſidione Adherbalis auocaret, quum re infecta rediiſſet, Senatus autor fuit belli aduerſus Iugurtham ſuſcipiendi. Quo tamen in bello, quum L. Calphurnij Beſtiæ legatus eſſet, auaritiæ quoque eius & rapinarum particeps creditur extitiſſe: quæ res, vitæ anteactæ ſplendori haud exiguam offudit labem. ¶ Scaurus alter, ſuperioris filius, & Syllæ priuignus fuit. de cuius Ædilitate ſic ſcribit Plin. *lib. 36. cap. 15.* Non patiemur duos Caios, vel duos Nerones ne hac quidem gloria famæ frui. docebimuſque etiam inſaniam eorum victam priuatis operibus. M. Scauri, cuius neſcio an Ædilitas maximè proſtrauerit mores ciuiles, maiúſque ſit Syllæ malum tanta priuigni potentia, quam proſcriptio tot millium. Hic fecit in ædilitate ſua opus maximum omnium quæ vnquam fuerunt humana manu facta, non temporaria mora, verum etiam æternitatis deſtinatione. Theatrum hoc fuit. Scena ei triplex altitudine CCCLX. columnarum, in ea ciuitate quæ ſex Hymettias non tulerat ſine probro ciuis ampliſſimi. Ima pars ſcenæ è marmore fuit, media è vitro, inaudito etiam poſtea genere luxuriæ. Summæ tabulis inauratis columnæ, vt diximus: imæ duodequadragenûm pedum. Signa ærea inter columnas, tria millia numero. Cauea ipſa cepit hominum octoginta millia, quum Pompeij amphitheatri, toties multiplicata vrbe, tantóque maiore populo, ſufficiat largè XL. M. Sed & reliquus apparatus tantus Attalica veſte, tabulis pictis, cæteroque choragio fuit, vt in Tuſculanam villam reportatis quæ ſuperfluebant, quotidiani vſus deliciis, incenſa villa ab iratis ſeruis concremaretur ad ſeſtertium millies. Hæc Plinius. Fuit præter hos & Aurelius Scaurus, qui quum legatus aduerſùs Cimbros infeliciter pugnaſſet, fuſo exercitu viuus in hoſtium manus peruenit. Qui cùmque ab iiſdem in conſilium adductus, de ratione belli aduerſùs Romanos gerendi interrogaretur, magnopere iis diſſuaſit ne Alpes traiicerent, populum Romanum bello inſuperabilem eſſe aſſerens: quod eius reſponſum tanta indignatione excepit Bolus, hoſtilium copiarum rex, vt protinus impetu in eum facto, multis vulneribus eum confixerit.

Scazon, tis, *σκάζων*. Carminis iambici trimetri genus, in quinta ſede Iambum, in ſexta habens ſpondeum, in cæteris nihil differens a recto Iambico. Nos delumbes, ſiue claudos Iambos nominare poſſumus. Σκάζειν enim claudicare eſt. Huius generis ſunt illi in Præfatione ſatyrarum Perſij.

Nec fonte labra prolui Caballino,
Nec in bicipiti ſomniaſſe Parnaſſo, &c. ‖

Scebium, ſcearum ſcuria, horreum, Latinobarbaris ſcriptoribus. ex Germanico Schewre vide Græcob. Meurſ.

‖ Scefila, menſuræ genus apud Germanos. Gloſſ. vet ‖

Sceledrus, nomen ſerui in Plaut. *Milite.*

Sceletus, *σκελετός*, aridum cadauer: omnium humani corporis oſſium inter ſe connexorum vniuerſa ſyntaxis. Adiectiue dicunt, *σκελετός, ὁ, ὁν*, aridus ſiccus ex *σκέλλω* areſacio, ſicco.

Scelotyrbe ſcelotyrbes, *σκελοτύρβη*, morbi genus quo compages in genibus reſoluuntur. Plin. *lib. 25. cap. 3.* In Germania trans Rhenum caſtris à Germanico Cæſare promotis, maritimo tractu fons erat aquæ dulcis, qua pota intra biennium dentes deciderent, compageſque in genibus ſoluerentur: ſtomacacen medici vocant, & ſcelotyrben. Hoc mali genere Ælij Galli exercitum laboraſſe ex Arabicorum fructuum eſu, autor eſt Strabo *lib. 5.* Fit etiam mali huius mentio in Medicis definitionibus Galeno attributis.

Scelus, eris, graue aliquod peccatum, ſeu atrox facinus. { זמה *zimmáh* נבלה *neuel* רשע *riſcháh* רשעה *riſchháh*. μύσος, ἄγος, μίασμα. Gall. *Meſchanceté, meſchant acte, meffait.* Ital. *Malfacto, ſceleraggine.* Germ. Ein grob laſter/ ſchrecklic miſſethat. Hisp. *El grande y deforme pecado* Angl. *A miſchief or a miſchieuous deede.* } Plaut. *in Sticho.* Aduorſari ſine dedecore, & ſcelere ſummo haud poſſumus. Idem *Capt.*

ſc.5.a.5. Quod hoc eſt ſcelus? (ſup. in deos peccatum à me, aut meis.) *Ibidem*, Sator ſatórque ſcelerum, & meſſor maxume (id eſt, doli.) Idem *Menæc. ſc.2.a.2.* Quod te vrget ſcelus? Idem *Milit. ſc.3.a.2.* Quod ego ſcelus ex te audio! (ſupra, facinus impudicum) Quintilian *lib.6. cap.1.* Veſtis tamen illa ſanguine madens, ita repræſentauit imaginem ſceleris, vt non occiſus eſſe Cæſar, ſed tum maximè occidi videretur. ¶ Hortator ſcelerum. (i. doli ſcelerati, ſiue impudici factionis) apud Virg. 6. & 12 *Æneid.* & Ouid. 13. *Metam.* Plaut. *Milit. ſc.3.a.2.* & *Capt. ſc.5.a.3.* vt paulò ſuperiùs, & in exemplo ſequenti videre eſt. Virg. 6. *Æneid.*

Quid moror? Irrumpunt thalamos, comes additur vnà
Hortator ſcelerum Æolides,

¶ Pro infortunio: vt apud Martial.

Accidit infandum noſtræ ſcelus Aulopuellæ.

Vide *Sceleſtus pro infortunato* infrà.

Dicimus autem facere ſcelus, edere ſcelus in aliquem, aſtringi ſcelere, perficere ſcelus, ſuſcipere ſcelus, quorum exempla nuſquam non occurrunt. ¶ Ponitur aliquando ſcelus pro ſcelerato. Plaut. *in Amph.* Ego tibi iſtam ſceleſtam ſcelus linguam abſcindam? Idem *Pſeud. ſc.2.a.5.* Credo equidem ſcelus te ebibere poteſſe. i. ſcelerate. *Ibid. ſc.5.a.1.* & *ſc.5.a.4.* hic mihi corrumpit filium, ſcelerum caput. Idem *Curc. ſc.2. a.5.* Quam (virginem ſup.) a lenone abduxiſti ſcelus viri. (i. vir ſcelerate.) Et *in Amphitr. ſc.3.* (aliàs 4.) *act.4.* En verborum ſcelus. (i. en verba ſceleſta & impia in herum.) Idem *Curc. ſc.1 a.2.* ô ſcelerum caput ſalueto. (i. ſceleratorum princeps, ſiue dux.) Iterum *Milit. ſc.6.a.2.* Tune ſcelerum caput, &c. Item Senec. *cap.15. de tranquill.* Occurrit ſcelerum felicium turba. (i. ſceleratorum diuitum.) Felix enim, vt obiter admoneam, interdum ſumitur pro diuite, beato, locuplete, vt apud Ouid. *Eleg. 8. lib.1. Amor.*

Scĕlĕrĭtas, tis, pro, ſcelere, obſoleta dictio, qua vſus eſt Marc. *in l.3. D. de bon. eor. qui ant. ſent.*

Scĕleſtus, a, um, Sceleratus, impius, flagitioſus. {עַוָּל *havvál* רָשָׁע *raſchâh*. ἀνόσιος, μοχθηρός. GAL. *Meſchant, malheureux.* ITAL. *Pieno di ſcelerità.* GER. Laſterhafftig. HISP. *Scelerado lleno de grandes pecades.* ANG. *Miſchieuous, vengeable full of naughtineſſe*} Cicer. *pro Sexto Roſcio*, Res ſceleſta, atrox, nefaria. Plaut. *Muſte.* Atqui nuprooi & ſceleſtis iis animam adimerent citò. Liu. *lib.5. ab Vrbe condita*, lo ſceleſto facinori ſceleſtiorem ſermonem addidit. Plaut. *Menæc. ſc.2.a.4.* Viden' vt te ſceleſtus captat. *Ibid. ſc.7.a.5.* Sed vbi illic vos ſceleſti vos rapaces, vos prædones. Idem *Menæch.* & *Milit.* Sceleſte? Item, Sceleſtum caput. Item, Scelus. Scelerum caput. Item, vide *Scelus*, Plaut. *Pſeud. ſc.3.a.1.* Periurauiſti ſceleſte. B. At ego ſceleſtus argentum intro condidi. Tu iſto genere natus nummum non habes. Idem *Capt. ſc.5.a.2.* Tum ſceleſtis, falſidicis fallacis. ¶ Nonnunquam ſumitur pro infelici, miſero, ſiue infortunato, Cui Dij videntur irati vt ſceleſto, *Aſin. ſc.4 a.2.* Non audes mihi ſceleſto ſubuenire? *Ibid. ſc. vlt. a. vlt. verſ. 6.* At ſceleſta ego. (paulò inferius, peni miſera.) Idem *Caſin ſc. Nulla ſum, ſectione 14.* Sceleſtiſſimum me eſſe credo. Mox, Neque eſt quiſquam atque miſer. Idem *Moſtell. verſ.1. ſc.1.a.3* Sceleſtiorem ego annum argento fœnori nunquam vidi, &c. ¶ Pro plebeio idem *Pſeud. ſc.3 a 1.* Ego ſceleſtus nunc argentum promere poſſum domo, Plebs enim ſceleſta dicitur. Horat. *Od 4 lib.2.* Et Plebes vt loquitur Liuius, diſſentiunt ab optimatibus vide *Plebs*, ſupra. Hinc fit vt Sceleſti, plebeij vocentur vt boni diuites ¶ Interdum blandiendi, ſiue adulandi particula eſt, vt Plaut. *Moſted. ſc.3 a.1.* Ita me Dij ament, vt lepida Scapha ſapit ſceleſta multum. Vt lepidè res omnes tenet, & ſententias amantum. ¶ Sceleſtior, i. aſtutior, callidior. Idem *Aul. ſc.1.a.1.* Sceleſtiorem me hac anu certe ſcio vidiſſe nunquam, nimiſque hanc metuo male, ne mihi ex inſidiis verba imprudenti duit, &c. ſupra? Oculos effodiam tibi, ne me obſeruare poſſis.

Scĕlēſtē, aduerbium, Sceleratè, flagitioſè, impiè. {μιαρῶς, ἀνοσίως. GALL. *Meſchamment.* ITAL. *Sceleratamente.* GERM. Laſterhafftiglich oder ſceleſtiglich HISP. *Con grande y deforme pecado* ANGL. *Miſchieuouſlie.*} Cicer. *Attic. lib.5.* Clodium nihil arbitror malitioſe, quanquam ſceleſte quidem egerit. Liu. *lib.4. bell. Punic.* Quæcunque poſt Hieronis mortem ſceleſtè, atque impiè facta eſſent, Andronodorum atque Themiſtium arguit feciſſe.

Scĕlĕrōſus, a, um, Sceleratus. {עַוָּל *havvál* רָשָׁע *raſchâh* μιαρός, μιαιφόνος, κατάρατος. GALL. *Plein de meſchancetez.* ITAL. *Pieno di ſceleraggine.* GERM. Laſterhafftig/mit ſchalckheit durchgetryben. HISP. *Scelerado, lleno de grãdes pecados.* ANG. *Miſchieuous, vengeable, vngracious.*} Terent *in Eunuch.* Vbi ego illum ſceleroſum, miſera, atque impium inueniam. Facta ſceleroſa atque impia. Lucret *lib 1.*

Scĕlĕro, as, Polluo, coinquino. {חִלֵּל *chillel*, μιαίνω. GALL *Faire meſchancete, ſouiller & polluer.* ITAL. *Maculare.* GER. Beflecken mit ſchand vnd laſter. HISP. *Enſuziar con tal peccado.* ANG. *To do miſchief or a miſchieuous deede, to defyle.*} Virg. 3. *Æneid.*

Parce pias ſcelerare manus.

Scĕlĕrātus, a, um, Sceleſtus, nefarius, perditus, impius, profligatus. {עַוָּל *havvál* רָשָׁע *raſchâh*. κατάρατος, μιαρός. GALL. *Vn ſcelerat, vn pendard, vn mauuais garnement. Meſchant, meſfaiſant* ITAL. *Scelerato, ribaldo.* GER Laſterhafftig ſchandtlich HISP *Scelerado, perdido, lleno de grandes pecados* ANG *wicked, naughtie, miſchieuous.*} Cic. *ad Attic.* Ego autem illum male ſanum ſemper putaui. nunc etiam impurum, & ſceleratum puto. Ouid. *Eleg.2 lib.1. Triſt.*

Stultaque mens nobis, non ſcelerata fuit.

Idem *Eleg.4. lib.4.*

Dubium eſt pius, an ſceleratus Oreſtes. &c.

Idem *6. Faſt.*

Flagrabant ſancti ſceleratis ignibus ignes.

Idem *3. Metam.*

——facto pius & ſceleratus eodem.

Lucan. *lib.3.*

Quemque ſua rapiunt ſcelerata in prælia cauſa.

Ouid. *11. Metam.*

A me cauſa dicta eſt, ego ſum ſceleratior illo.

¶ Veteres etiam ſceleratum accipiebant pro contaminato, & ſcelere aliquo polluto. Vnde Sceleratam portam dixerunt, quâ egreſſi Fabij, ad Cremeram amnem ad vnum omnes à Veientibus ſunt interempti: & Sceleratum campum, proximè portam Collinam, in quo virgines Veſtales quæ inceſtum fecerant, defodiebantur. Et ſceleratum vicum in quo quum Tarquinius ſuperbus interficiendum curaſſet Seruium regem ſocerum ſuum, corpus eius iacens, filia carpento ſuperuecta eſt, properans in poſſeſſionem domus paternæ. ¶ Transfertur & ad inanimata, vt idem ſit quod noxius. Virg. 1. *Georg.*

——at ſceleratum exquirere frugum
Difficile eſt.

hoc eſt, nocens, omnia exurens. Plaut. *Pſeud. ſc.2.a.3.* Teritur ſinapis ſcelerata cum illis, (herbis ſup.) qui terunt, priuſquam triuerunt, oculi vt extillent, facit.

‖ Scematio, diſfiguratio corporis, cùm ſchema mutatur. ‖

Scēnă, æ, ſine diphthongo. {סֻכָּה *ſoch* סְכָכָה *ſuchirah*. σκηνή GALL. *Vne ramee, vn eſchaffaut couuert.* ITAL. *Scena, luogo vmbroſo & doue ſtanano i rappreſentatori delle comedie.* GERM. Ein laubhütten vnd den ſchattens willen gemacht. HISP. *Morada ſombria, cabañuela, tienda, pauellon* ANGL. *A ſcaffold or ſtage to behold playes.*} Propriè ſignificat tabernaculum ex frondibus inumbrationis cauſa compoſitum: ἀπὸ τῆς σκιᾶς, hoc eſt, ab vmbra, deducto nomine. Vnde & Scenopegia, dicta ſunt feſta quædam Hebræorum, quibus agentes ſub huiuſmodi tabernaculis, ex ramis frondibuſque compoſitis, memoriam renouabant eius temporis quo Ægyptiorum ſeruitute liberati in ſolitudine ſub tentoriis agitauerant. Ad hanc vocis huius originem reſpexit Virg. *lib.1. Æneid.* Africæ portum quendam his verſibus deſcribens,

Hinc atque hinc vaſtæ rupes, geminique minantur
In cælum ſcopuli: quorum ſub vertice latè
Æquora tota ſilent. tum ſyluis ſcena coruſcis
Deſuper, horrentique atrum nemus imminet vmbra.

Quanquam ibi ſcenæ vocabulum, non pro tabernaculo arte, manúve facto acceperit, ſed pro loco ſitu naturáque vmbroſo. ¶ Et quoniam in eiuſmodi tabernaculis Attica iuuentus, quum adhuc vicatim ageret, carmina quædam incondita decantabat, fabulaſque quaſdam ſuo more agebat, factum eſt vt poſtea in vrbem redactis Athenienſibus, nomen idem illi manſerit contabulationi, quæ inter vtrumque theatri cornu erat protenſa, in qua ab hiſtrionibus fabulæ agebantur: quod etiam nomen Romani vnà cum re ipſa ab Athenienſibus acceptum aſſiduo vſu velut ſuum effecerunt. Latiùs tamen Scenæ vocabulum interpretatur Labeo, referente Vlpian *l.2. ff. de his qui not. infa.* cuius verba ſunt hæc. Scena eſt vt Labeo definit, quæ ludorum faciendorum cauſa, quolibet loco vbi quis conſiſtat, moueatúrque, ſpectaculum ſui præbiturus, poſita ſit in publico priuatóve, vel in vico: quo tamen loco paſſim homines ſpectaculi cauſa admittebantur. ¶ Scenarum olim varia fuerunt genera: ex quibus quæ Tragica dicebatur, columnis, faſtigiis, palatiis, & ſignis, cæteróque apparatu prorſus regali inſtruebatur: Comica, priuatorum ædificiorum, & Menianorum, mediocriſque cultus ſpeciem habebat: Satyrica, arboribus, montibus, ſpeluncis, operéque topiario exornabatur. Erat & ſcena verſatilis, quæ ſubitò tota machinis quibuſdam vertebatur, & aliam picturæ faciem oſtendebat. Item alia ductilis, quæ contractis tabulatis hac atque illac interiorem picturæ ſpeciem denudabat. ¶ Produci ſcenam dicebantur hiſtriones, mimíve quum ab eo qui ludos edebat, mercede, autoritate, aut gratia adducebantur, vt in ſcenam ad agendum prodirent. Reduci autem in ſcenam dicebantur, qui aliquanto interuallo poſtquam primum ſui ſpectaculum præbuerant, ad agendum reuertebantur. Plin. *lib.7. cap.48.* Vaccia Copiola Emboliaria reducta eſt in ſcenam a Pompeio Magno, quæ producta fuerat a M. Pomponio Ædil. pictus Ouid. *Eleg 12. lib.3. Triſt.*

Scena viget, ſtudiiſque fauor diſtantibus ardet.

Idem *4. Faſt.*

Mira, ſed in ſcena teſtificata loquar,

Plaut. *Pſeud. ſc.5.a.1.* Qui in ſcenam prouenit nouo modo. Idem *Capt. Prolog.* Foris illic extra ſcenam fient prælia. Senec. *cap.10. de conſol. ad Marc.* Collaticus & ad dominos rediturus inſtrumentis ſcena hæc adornatur. ſup. apparatus. GALL. *Ce train & magnificence* Sic quoque pro apparatu, & pompa funeris eo nomine vſus eſt Sueton. *in Calig. cap.15.* Tiberio, inquit, funerato ampliſſimè, &c. ad transferendos matris fratrúmque cineres feſtinauit. Et *paulò poſt*, Nec minore ſcena Oſtiam, & inde Romam Tiberi ſubuectos per ſplendidiſſimum quemque equeſtris ordinis, medio ac frequenti die duobus ferculis (alias totulis) Mauſeolo intulit. ¶ Seruire ſcenæ, id eſt ſeruire tempori, & rebus præſentibus ſeſe accommodare. Tranſlata ab hiſtrionibus fabularum metaphora, qui non ſuopte ingenio agunt, ſed hoc vnum ſpectant, vt quouis modo populi oculis placeant, alioqui explodendi exibilandique. Cic. *ad Brutum*, Tibi nunc populo & ſcenæ, vt dicitur, ſeruiendum eſt. ¶ Scena totius rei hæc eſt, dixit Cælius *ad Cicer. lib.6.* pro eo quod eſt, hæc eſt totius rei actio, in hoc rei totius cardo vertitur. ¶ Scena minore aliquid agere, id eſt, minore apparatu, pompa, & oſtentatione: Budæus ex Sueton.

Scēnālis, e, adiectiuum, Scenicus σκηνικός, vt, Species ſcenalis. Lucret. *lib.4.* Namque ibi conceſſum caueæ ſubter, & omnem Scenalem ſpeciem patrum, matrúmque inficiunt.

Scēnātĭlis, e, & ſcenaticus, idem quod ſcenicus Varro in *Modio.* Sed ô Petrulle ne meum taxis librum. Si te pepigat hic modo ſcenatilis. Idem ὄνος λύρας, vt comici, nitidi, ſcenatici. Ex Nonio.

Scēnĭcus, a, um, ad ſcenam pertinens. {σκηνικός. GAL. *De ſcene ou eſchaffaut.* ITAL. *Pertinente à ſcena.* GERM. Zu der laubhütten ſo man in ſchauſpilen auffrichtet/ gehört. HISP. *Pertenecıente à morada ſombria o cabañuela ò tienda.* ANGL *Of a ſcaffold*} vt, Scenici ludi. Cic. *de Orat.* Quis vnquam res præter hunc tragicas penè comicè, triſtes remiſsè, ſeueras hilare forenſes ſcenica propè venuſtate tractauit. Idem *pro Archia Poeta*, Quod ſcenicis artificibus largiri ſolebat, id huic ſumma ingenij prædito gloria noluiſſet. Ouid. *Eleg.1. lib.2. Triſt.*

Scenica vidiſti lætus adulteria.

Sueton. *in Caligul. cap.11.* Nec tunc quidem inhibere poterat, quin ſcenicas

ſcenicas ſaltandi canendique artes ſtudioſiſſimè appeteret. Idem *ibid. cap.* 16 Scenicos ludos & alia huc, & varij generis, multifariam fecit, &c. ¶ Scenicus verò abſoluto vocabulo, hiſtrio dicitur, qui in ſcena agit. ὑποκριτής. Idem *in Nerone*, Ac ſpectaculis theatri clàm illatos quidam ſcenico placenti nuntium miſit. Idem *in Tiber cap.* 34. Ludorum ac munerum impenſas corripuit, mercedibus ſcenicorum reſciſſis.

Scēnicè aduerbium: vt Facere aliquid ſcenicè. σκηνικῶς. Quintilianus *lib.* 6. *cap* 1.

Scenitæ, σκηνῖται. Cognominati ſunt quidam Arabiæ populi, ἀπὸ τῆς σκηνῆς, hoc eſt, à tabernaculis, ſiue tentoriis in quibus habitant (vt inquit Solinus) ex caprarum pilis contextis. Hi à carnis ſuillæ eſu abſtinent, totúſque ille Arabiæ tractus ſuibus adeò eſt inimicus, vt eò aliunde inuectæ ſtatim moriantur. Plin. *lib.* 8. *c.* 58. Nomades, infeſtatoréſque Chaldæorum Scenitæ, vagi & ipſi, ſed à tabernaculis cognominati, quæ ciliciis metantur vbi libet.

Scēnōmă, tis. σκήνωμα. Tabernaculum, tentorium, ſiue habitaculum à verbo σκηνόω, quod eſt caſtra metari, ſiue tabernacula figere.

Scenographus, σκηνογράφος, qui ſcenas pingit Hinc

Scenographia σκηνογραφία, in pictura dicitur frontis & laterum abſcedentium adumbratio.

Scenographicus, a, um, σκηνογραφικὸς, ἡ, ὸν, ad ſcenographiam pertinens.

Scēnŏpēgĭă. {חג הסכות *chagh haſſuchehoth*.} Vide *Scena*.

Scepſis, σκῆψις, Stephano, duorum Oppidorum nomen eſt in Troade, quorum alterum vltra Cebrinem ſitum erat, ad excelſiorem Idæ montis partem, prope Polychnam. Hæc poſtea, recentiore condita, Palæſcepſis dicta eſt, hoc eſt, antiqua Scepſis. Altera Scepſis, infra ſuperiorem ſita erat ſtadiis circiter ſexaginta, in quam veteris vrbis inco læ immigrauerunt ducibus & Scamandro Hectoris, & Aſcanio Æneæ filiis. Hanc nonnulli putant Æneæ regiam fuiſſe, mediúmque ſitum obtinuiſſe inter regionem illi ſubditam & Lyrneſſum, Vide Strab. *lib.* 13. Quin ipſa quidem regiuncula vrbibus hiſce circumtecta Scepſis appellata eſt. Plinius *lib.* 11. *cap.* 37. Aſiæ regio Scepſis appellatur, in qua minimos (repete ex ſuperioribus, lienes) pecori eſſe tradunt, & inde ad lienem inuenta remedia. E Scepſi recentiore ortum traxerunt Demetrius Grammaticus Homericæ Iliadis interpres, & Metrodorus philoſophus, & orator: de quo nonnulla diximus ſuo loco.

Scēptĭcă, æ, σκεπτική. Philoſophica quædam ſecta, nihil aſtruens, nihil definiens, aliorum tantùm decreta oppugnans, & in veritatis inquiſitione perpetuò verſans: vnde & Sceptica dicta eſt, quaſi conſideratrix, ἀπὸ τοῦ σκέπτεσθαι, quod eſt conſiderare. Primus ſectæ huius autor Pyrrho Eleus fuiſſe exiſtimatur: vnde & Pyrrhoniam quidam appellarunt: eiúſque ſectatores Pyrrhonios. Gell *lib.* 11. *cap.* 5. Quos nos Pyrrhonios Philoſophos, ii Græco cognomento σκεπτικοὺς appellantur. Id fermè ſignificat quaſi quæſitores, & conſideratores. Nihil enim decernunt, nihil conſtituunt: ſed in quærendo ſemper, conſiderandóque ſunt, &c.

Scepticus, a, um, σκεπτικὸς, ἡ, ὸν, ſpeculatiuus. σκέπτεσθαι ſpeculari. Sceptici Philoſophi, quaſi quæſitores & conſideratores qui omnia in ſuſpenſo relinquentes, nihil definiunt. Vide Lellium *loco ſuperiùs citato*.

‖ Sceptoriæ, ciſternæ. Gl. Iſid. Pro *exceptoria ciſterna*. Sic olim ſceptus, pro exceptus. Spanſum, pro expanſum. Cerda. ‖

Scēptrum, i, שבט *ſcebet* et שרביט *ſcarbit*. σκῆπτρον. Gall. *Sceptre, baſton royal*. Ital. *Scettro, bacchetta regale*. Ger. Ein königs ſtab/Scepter. Hisp. *El cetro inſigne real*. Ang. *A ſcepter, a rodde, a mace royal*. } Baculus regni inſigne, quo Reges maieſtatis gratia vtebantur. Propriè autem Iouis ſceptrum erat, ab eo ad Reges & principes, & magiſtratus tranſlatum. Ouid. 13 *Metam*.

——— Datque

Summa mouet ſceptri. (Imperij).

Idem 4. *Faſt.*

A nato ſceptris excutiere tuis.

Idem *lib.* 3. *Amor. Eleg.* 1.

Laua manus ſceptrum latè regale tenebat.

Hinc ad fœdera facienda ſemper adhiberi ſceptrum conſueuit: quando veteres in hoc Iouis ſimulacrum adhibere ſolebant cum ſceptro. Quod quum difficile eſſet aliquando, præſertim quando fœdera cum remotiſſimis fiebant, inuentum eſt, vt ſceptrum, quaſi imaginem Iouis tenentes, fœdus percuterent.

Scēptĭfĕr, a, um, {σκηπτοῦχος, σκηπτροφόρος. Gall. *Qui porte ſceptre ou baſton royal*. Ital. *Chi porta il ſcetro*. Germ. Scepterträger/der den Königs ſtab tregt Hisp. *El que lleua el cetro real*. Ang. *That beareth a mace royall*. } Ouid. 6 *Faſt.*

Sceptiferas ſerui templa dediſſe manus.

Schadon, σχαδών, animal quoddam pennis & pedibus carens.

Schaſteria σχαστηρία, quo organum aliquod, id eſt inſtrumentum laxatur, vel erectum demittitur: à σχάω, i. laxo.

Schaſterium, σχαστήριον, ſcalpellus, quo cutis σχάζεται, laxatur, aperitur.

Schĕdă {σχέδη. Gal. *Vne fueille de papier ou de parchemin, ou autre choſe à eſcrire, tablette*. Ital. *Carta, cartella, tauoletta*. Ein blat papeir/ein zedel item, ein ſchreibtäfelin/ weichen man außwäſchen kan Hisp. *La carta ò hoja*. Ang. *A sheet or shed of paper*. } Tabella, hoc pagella philyracea, hoc eſt, tiliacea, qua pro chartis priſcos vti ſolitos Euſtathius & Ælianus aſſerunt, hodieque Græcum vulgus σχέδας vocat tabulas eas quibus ſupputatores numeris ſcribendis vtuntur, vt mox leui ſpongiæ leuiter aboleri poſſint. Accipitur aliquando ſcheda pro charta ſeu libello extemporaneo, non ſatis expolito, cuiuſmodi ſunt, quas tanquam relecturi ponimus Quint. *c.* 13. *lib.* 1 Nam qui omneſeria in ridiculis lectione ſchedas excuſit, auribus quoque fabulis accommodare ſeſe poteſt, Martial. *lib.* 4.

Oh e iam ſatis eſt, ohe libelle,

Tu procedere adhuc, & ire quæris,

Nec ſumma potes in ſcheda teneri.

¶ Soſipater ſcedam ſcribi à nonnullis ſine aſpiratione, à ſcindendo, & ab aliis Schedam ex Græco, ἀπὸ τοῦ σχέδειν, confirmat

Schĕdŭlă, æ, diminutiuum à ſcheda. {σχέδιον. Gall. *Petite charte ou tablette*. Ital. *Cartucella, policetta breue*. Germ. Ein zedelin/ blettlin papeirs darauff man ſchreibt. Hisp. *Cartezilla o eſcritura que ſe toma por nota*. Angl. *A litle sheet or ſcrowe of paper*. } Cicero ad *Caſſium lib.* 11. Hæc te tertia iam epiſtola ante oppreſſit, quam tu ſchedulam aut literam

Schĕdĭcŭs, & Schedius a, um, {σχέδιος. Gall. *Qui eſt fait à l'impreueu ſur le champ, à la haſte, haſtif* Ital. *D'improuiſo* Ger. Vnuerſehenlich / onbſinnlich Hisp. *Apreſſureſo*. Angl. *That is haſtie or cometh ſodenly* } Extemporarius ſubitarius, tumultuarius, inelaboratus: qua voce vſus eſt Apuleius, de Dæmonio Socratis. In iſto, inquit, ſine loco, & incondito experimentum, an idem ſim repentinus, qui præparatus. Græci in eadem ſignificatione dicunt σχέδιον, quam ſubitarium quiddam ſignificare volunt, nec ſic magna cura elaboratum. Vnde & σχεδιάζειν dicitur, pro eo quod eſt celeriter & ex tempore aliquid conficere: & σχεδίαν pro ſubitario nauis genere, quam ratem Latini appellant, ſiue etiam pro ponte tumultuario, quales aut ex ſunibus, aut ex connexis nauiculis ex tempore ſolent conſici.

Schedia, genus nauigij incondite trabibus tantùm inter ſe connexis facti, quo merces circumuehuntur: vnde amiſſam nauem. Feſtus.

Schēmă, tis, Latinè figura, habitus, modus, ornatus {σχῆμα. Gall. *Figure, forme, ornement*. Ital. *Forma, figura, ornamento*. Germ. ein figur/geſtalt/gezierd Hisp *El habito o modo, ò forma o figura* Angl. *A figure or ornament*. Næuius *Lycurgo*, vt citat Nonius. Pergite thyrſigeræ Bacchæ modo Bacchico cum ſchemate. Lucilius *lib.* 29 apud eundem, In gymnaſio vt ſchema antiquo eſt ſpectatores retineret. ¶ Schemata item dicuntur quædam tam verborum quam ſententiarum lumina quibus tanquam inſigniori ornatu, tota oratio diſtinguitur. Cic. *de clar. Orat.* Schemata enim quæ vocant Græci, ea maximè ornant orationem, eáque non tam verbis pingendis habent pondus quam illuminandis ſententiis. Quintil. *lib* 9 *cap.* 1. Schema propriè dicitur quod eſt à ſimplici ac in promptu poſito dicendi modo poeticè vel oratoriè mutatum Legitur & ſchema fœmin. genere apud antiquos. Plautus *in prolog. Amph.* Quod ego huc proceſſi ſic cum ſerui ſchema, id eſt ſerui habitu. In antiquioribus codicibus *ſcema* abſque aſpiratione ſcriptum viſitur.

Schematiſmus, σχηματισμός, figuratio: modus corporis, figuratio vocis.

Schĕſis, σχέσις, vox Græca eſt habitudinem ſignificans, vel affectionem. Accipitur autem pro figura non abſimili antiphoræ, qua aduerſariorum affectum quemlibet fingimus, cui mox reſpondeamus. Exemplum vide apud Ruſinianum.

Schēticus, a, um, σχετικὸς, ἡ, ὸν, relatiuus, relationem habens. Schetica febris quæ facilè ſoluitur, vt diaria, putrida, bilioſa, hectica incipiens. Et opponitur (hectica ἐκτικῇ στερεᾷ) quæ diſſicilimè ſoluitur: vt putrida pituitoſa, melancholica, hectica iam abſoluta & μαρασμώδης. Gorth. ¶ Eſt etiam σχετικὸς habens vim retinendi, cohibendi, copulandi.

Scheria, σχερία, Inſula eſt ex aduerſo Theſprotiæ, quæ aliis nominibus Phæacia & Corcyra dicitur. Alcinoi hortus celeberrima, olim etiam Drepane appellata Vide Plin. *lib.* 4. *c.* 12.

Schĭdĭă, {פלחים *pelach*. σχίδια. Gall. *Fragmens, petites pieces*. Ital. *Scheggie*. Germ. Zimmerſpän/bawſpän Hisp *Pedaços de madera*. Angl. *Chippes that carpenters make* } Sunt aſſulæ, ſiue fragmenta quæ fabri materiarij ex ligno deiiciunt: à verbo Græco σχίζω, quod eſt findo ſiue ſeco. Vnde σχίδαξ ſiue σχίδαξ, & per diminutionem σχίδιον ſiue σχιδάκιον, pro minutioribus illis fragmentis quæ à lignis quum finduntur, dolanturve, diſſiliunt. Vitruu. *lib.* 2. *cap.* 1. Interualláque quæ relinquuntur propter craſſitudinem materiæ, ſchidiis & luto obſtruunt. Hinc ipſi etiam cunei quibus ligna finduntur, à Græcis σχίδια appellantur. Celſus *lib.* 4. *cap.* 13.

Schinis, σχίνις, inſignis latronis nomen eſt, qui circa Iſthmum Corinthium, teſte Pauſania, miro crudelitatis genere ſæuiebat. Apprehenſas enim piceas in terram flectebat, & quos pugna vicerat, hos alligatos ſinebat in aërem efferri: quocirca quum vtraque arbor alligatum ad ſe traheret, vinculique nodus in neutram laxaretur partem, ſed vtrinque pariter conuelleret, eueniebat vt qui alligatus eſſet, laceraretur. Eodem pacto ipſum quoque Schinin Theſeus dilaniauit, viam quæ ex Trœzene Athenas ducit, latronibus infeſtam, tutam reddidit. Ouid. *lib* 7.

Occidit ille Sciuis, magnis malè viribus vſus.

Schĭnŏs, σχῖνος arbor eſt eadem cum lentiſco, maſtichen exudans: ex cuius ligno cuſpides fiunt purgandis dentibus accommodæ. Vnde σχινοτρῶγες à Græcis dicti ſunt homines delicatiores qui vt dentibus candorem concilient perpetuò, lentiſcum arrodunt.

Schinuſſa, σχίνουσσα. Inſula vna ex Sporadibus. Plin. *lib.* 4. *c.* 12.

Schīsmă, tis, {מחלקת *machalóketh*. σχίσμα. Gall. *Diſcorde, diuiſion, ſeparation*. Ital. *Diſcordia, diuiſione, ſeparatione diſpartione*. Germ. Ein ſpaltung/zertrennung/zweyung. Hisp. *La ciſma, diuiſion, diſcordia* Angl. *Diſcord, diſſention*. } Latinè ſciſſura, à Græco σχίζω, quod eſt ſcindo. Hinc diuiſionem Eccleſiæ, ſchiſma dicimus, quum eius membra diuiſa, diuerſa ſequuntur capita. Per metaphor. eſt animorum diſcidium, concordiæ diuulſio. Item diſſenſio charitati Chriſtianæ contraria, etſi maneat in fide concordia.

Schiſmaticus, a, um, σχισματικὸς, ἡ, ὸν, ad ſchiſma pertinens. Schiſmaticus, qui ſchiſma facit, vel ſequitur.

Schiſton lac, γάλα σχιστόν, in quo pars caſeoſa quodam coctura genere à ſero eſt ſeparata. Plinius *lib* 8. *cap.* 9. Medici ſpeciem vnam addiderunt lactis generibus quod ſchiſton appellauere. Id fit hoc modo, Fictili nouo feruet maximè caprinum, ramiſque ficulneis recentibus miſcetur, additis totidem cyathis mulſi, quot ſunt heminæ lactis. Deinde igne demptum refrigeratione diuiditur, & diſcedit ſerum à lacte

Schiſtus, ſiue Schiſtos, σχιστὸς, lapis eſt crocei coloris, in tenuiſſimas bracteas fiſſilis: vnde & nomen habet, ἀπὸ τοῦ σχίζεσθαι, idque καὶ ἐξοχήν. multi enim præterea ſunt lapides fiſſiles, quos hoc nomine non dignamur

gnamur. Effoditur in quibuſdam Hiſpaniæ locis, circa Iberum fluuium morſus omnino expers: vnde & ophthalmicis medicamentis in primis idoneus eſt. Hodie ſeplaſiarij eius loco vtuntur creta alba. Schiſta oua. Plin. *lib. 29. cap. 3*. Fiunt & tota lutea, quæ vocant ſchiſta quum triduo incubata tolluntur.

Schiſtum, alumen. Plin.

Schiſta oua, ideſt, fiſſilia, reſpectu contentarum partium, apud eundem.

Schœneus, σχοινεύς, qui & Iaſius, rex Arcadiæ fuit, filius Abantis, & pater Atalantæ, quæ ab eo Schœneis dicitur. Ouid. *Epiſt. 15.*

Et tulit Hippomenes Schœneida præmia curſus.

Hæc etiam vocatur Schœneia virgo. Idem 2. *Triſt.* Vide dictionem ſequentem.

Schœneia. Ouid. *Eleg. 1. lib. 2 Triſt.*

Quid loquar Hermionem, quid te Schœneia virgo!

Vide dictionem proximam, ſuprà.

Schœniſmus, σχοινισμός, menſura quædam terræ eſt, & torturæ genus, quod fit per funes.

Schoenvs, { σχοῖνος. Gall. *Vne corde, ou du ionc.* Ital. *Corda, giunco.* Germ. Ein ſeyl. Hisp. *Cuerda, iunco.* Angl. *A rope or bulruſhe.* } Latinè funis & iuncus. Plaut. *in Ruden.* Hi ſchœni cum atque hæ arundines ſunt nobis quæſtu & cultu. Quo nomine etiam dicta fuit vrbs in ora Bœotiæ, infra Thebas: cuius meminit Plin. *lib. 4. cap. 17.* ¶ Schœnos quoque menſura terræ apud Ægyptios, ſexaginta ſtadia continens, vt inquit Herodotus *lib. 2.* Contra Plin. *lib. 5. c. 10.* Schœno quadraginta tantùm tribuit ſtadia. Nec mirum eſt de menſuræ eius longitudine non ſatis conuenire inter ſcriptores: quum Strabonis teſtimonio conſtet apud ipſos etiam Ægyptios variè & inconſtanter obſeruatam fuiſſe ſchœni longitudinem, quum quibuſdam in locis ſchœni ſinguli centum viginti conſtent ſtadiis, in aliis ſexaginta, in aliis tantùm triginta.

Schœnŏbătes, { σχοινοβάτης. Gall. *Qui marche ſur vne corde, baſteleur qui danſe ſur vne corde.* Ital. *Colui che giuoca caminando ſu la corda.* Germ. Ein gauckler der auff dem ſeyl gehet. Hisp. *El trepador.* Angl. *That danſeth on a corde.* } Qui per funes ludendo graditur. σχοῖνος funis dicitur, & βαίνω, aſcendo. Iuuen. *Satyr. 3.*

Augur, ſchœnobates, medicus magus omnia nouit.

Hi à Firmico dicuntur neurobatæ, funirepi ab Apuleio, funambuli ab omnibus. Hinc

Schœnobaticus, a, um, ad ſchœnobatas pertinens.

Schœnŏbătĭcē { σχοινοβατική. Gall. *Art de danſer ſur la corde.* Ital. *Arte di ballare ſu la corda.* Germ. Das gauckelſpyl / oder kunſt auff dem ſeyl zugehen. Hisp. *Arte para danſar ſobre la cuerda.* Angl. *The art of danſing on a corde.* } Ars ipſa, ſiue exercitium funambulorum. Cælius *ad Ciceronem libr. 8.* Ego qui ſcirem Qu. Pompeium Bauli ſchœnobaticam facere & vſque eo, vt ego miſereret eius eſuriei.

Schenopegia, τὰ σκηνοπηγία, Hebræorum feriæ, quæ vulgò feſta tabernaculorum vocantur. *Leuitic. cap. 23. f. & Deutero. c. 16. Nehem. cap. 8. & Zach. 14.* vbi etiam in fœm. genere vſurpatur, ἡ τῆς σκηνοπηγίας ἑορτή. Tabernaculorum feſtum. Vide ſuprà in dictione *Scena.*

Schœnophilinda, σχοινοφιλίνδα, luſus genus Polluci. Conſeſſum puerorum, circulo ſedentium, obit vnus, funiculúmque aut muccinium, aliúdve quid apud vnum aliquem deponit: qui ſi dolum non præuiderit, antequam circumcurſarit ille, vicem illius obire cogitur. Hadr. Iun.

Schœnoplocos, σχοινοπλόκος, qui funes torquet, quem Latini reſtionem appellant.

Schœnopola, qui funes vendit.

Schœnus, untis, σχοινοῦς. Peloponneſi portus eſt ad ſinum Saronicum, in ipſis Iſthmi anguſtiis ſitus, diſtans à Cenchreis Corinthiorum nauali ſtadia XLV. vt eſt autor Strab. *lib. 8.*

Schœnus, i, σχοῖνος. Fluuius eſt Bœotiæ, per eiuſdem nominis oppidum labens, quinquaginta ſtadiis à Thebis. Autor Strabo *lib. 9.*

Schœnopraſum, porri ſpecies. { Gal. *Petit porreau.* Germ. Schnittlauch & Broſſlauch.

Schŏlă, æ, Ludus literarius. { σχολεῖον, καὶ διατριβή, διδασκαλεῖον, θεωρητήριον, φροντιστήριον. Gall. *Vne eſcole, ou college.* Ital. *Scuola, collegio.* Germ. Ein ſchul, lehrhauß. Hisp. *Eſcuela.* Angl. *A ſchoole.* } à verbo Græco σχολάζω, quod eſt vaco, quia cæteris rebus omiſſis vacare liberalibus ſtudiis pueri debent. Auſonius tamen ἀπὸ τῆς σχολῆς deduci mauult: id eſt, ab vacatione & laxamento, quod pueris interdum dandum eſſe præſcribit. Sic enim ait, Graio ſchola nomine dicta eſt, Iuſta laboriferis tribuantur vt otia muſis. Plurali numero ſcholæ, apud Feſtum. Cicer. 2. *Offic.* Sed toto hoc de genere, de quærenda, de collocanda pecunia, etiam de vtenda commodiùs à quibuſdam optimis viris ad Ianum medium ſedentibus, quàm ab vllis philoſophis vlla in ſchola diſputatur. Sueton. *in Tib. cap. 11.* Cùm circa ſcholas & auditoria profeſſorum aſſiduus eſſet, &c. Quintilianus *lib. 3. cap. 8.* Hæc vel ad ſcholarum exercitationes pertinere creduntur. Idem *in Proœm. lib. 1.* Qui ſi fuiſſet aliqua [illegible] perfectus, non à philoſophorum ſcholis virtutis præcepta peterentur. Fugere ſcholas. Quintilianus *lib. 1. c. 2.* Sed vt fugiendæ ſint magnæ ſcholæ, cui ne ipſe quidem rei aſſentior (ſi ad aliquem meritò conferatur) non tamen hoc eo valet, vt fugiendæ ſint omnino ſcholæ: aliud eſt enim vitare eas, aliud eligere. Explicare ſcholam, eſt præcepta doctrinæ exponere. Cicer. 2. *de finibus.* Primùm, inquam, deprecor, ne me tanquam Philoſophum putetis ſcholam vobis aliquam explicaturum: quod ne in ipſis quidem philoſophis magnopere vnquam probaui. ¶ Erat & in balneis ſchola apud Vitruuium: hoc eſt pars labri ſiue alaei, à præſtando (vt quidam arbitrantur) dicta, vt occupato ab his qui priores veniſſent labro, in ſchola cæteri circumſpectantes, rectè ſtare poſſent. Erat & in porticibus, autore Plin. Alexandrum, inquit, & Philippum cum Minerua, qui ſunt in ſchola in Octauiæ porticibus & Philippi. ¶ Cicer. *lib. 1. Tuſcul.* poſuit ſcholas pro diſputationibus & controuerſiis quæ in ſcholis inter doctorem & diſcipulos otioſè agitari ſolent, quum inquit, Hanc perfectam philoſophiam ſemper iudicaui, quæ de maximis quæſtionibus copioſè poſſet ornatéque dicere: in quam exercitationem ita nos ſtudioſè operam dedimus, vt iam etiam ſcholas Græcorum more habere auderemus.

‖ Scholæ ordines officialium. Buleng. ‖

Scholaris, e, quod ad ſcholam pertinet. { σχολαστικός. Gall. *Appartenant à eſcole.* Ital. *Pertinente à ſcuola.* Germ. Schuleriſch. Hisp. *Pertenecente à eſcuela.* Angl. *Belonging to eſchoole.* } Hieronymus *ad Damaſc.* Nec aures Quintiliani floſculis & ſcholari declamatione mulcendæ.

‖ Scholares & Scholarij. Suid. milites ſupernumerarij. His maius ſtipendium quàm cæteris militibus datum. Buleng. ‖

Scholicus, a, um, σχολικός, ή, όν, ad ſcholam pertinens. Athen. *lib. 3.* σχολικοὶ ὑπομνηματισμοί. Gell. *cap. 1. lib. 4.* Oſtentabat quiſpiam Grammaticæ rei doctior, ſcholica quædam nugalia, de generibus & caſibus, (i. ſcholaſtica.)

Scholaſtes, σχολαστής, qui σχολάζει, otiatur: qui vacat literarum ſtudiis, diſcipulus. Dicunt etiam

Scholaſter: vnde

Scholaſterium, σχολαστήριον, locus, in quo commodum eſt σχολάζειν, quieſcere poſt labores.

Scholaſtĭcus, a, um, ad ſcholaſtem pertinens, otioſus: otioſis congruens ſpectans ad ſcholam: puerilis, frigidus: eleganter eruditus: Aduocatus & patronus cauſarum, antè in ſcholis præparatus: etiam per prouincias iudex. Vide Meurſ. Gloſſ. Græcobarb. { σχολαστικός. Gall. *Appartenant à eſchole, ſcholaſtique.* Ital. *Pertinente à ſcuola.* Germ. Das zu der ſchul gehört/ſchuleriſch. Hisp. *Coſa pertenecientè à eſcuela.* Angl. *Belonging to the ſchoole.* } Vnde Scholaſtica diſciplina, & ſcholaſticos vocamus diſcipulos, qui dicendi gratia ſcholas frequentant. Plin. *Epiſt. 14.* Scholaſticis porrò dominis, vt hic eſt, ſufficit tantùm abundè ſoli, vt releuare caput, reficere oculos, reptare per limitem, vnámque ſemitam terere, &c. ¶ Seneca, Scholaſticorum mos à iureiurando exordiendi. ¶ Ponitur quandoque Scholaſticus pro declamatore ſolùm in fictis cauſis & otioſis verſato, non in veris litibus. Plin. *Epiſt. lib. 2.* Scholaſticus tantùm eſt, quo genere hominum nihil aut ſimplicius aut ſincerius aut melius: nos enim qui in foro, veriſque litibus terimur, multum malitiæ, quamuis nolumus, addiſcimus.

Scholarcha, σχολάρχης, qui σχολῆς ἄρχει, præeſt ſcholæ.

Scholium, ij, Interpretatio breuior, breue ſcriptum. { σχόλιον. Gall. *Vne gloſe, vne breue interpretation.* Ital. *Breue dichiaratione.* Germ. Ein kurtze erleuterung oder außlegung, gloß. Hisp. *La poſtilla o gloſa.* Angl. *An ſhort expoſition.* } Cic. *Attic. lib. 10.* Velim σχόλιον aliquod elimes ad me, ſi potuiſſe te id facere.

Scholiaſtes, σχολιαστής, commentator qui ſcholia ſcribit.

Sciæ ſiue Sictiæ Balneæ. Gell. *noctis lib. 4.* Hyeme iam diſcedente apud Balneas Sicias in area ſub calido ſole ambulabamus. Sebaſt. Gryphij editio hîc habet *Sicias.*

Scia, σκιά, vmbra. ¶ Item coxa, femur, correptum ex ἰσχίον. ſic

Sciatica, ex ἰσχιαδικὴ, ſc. νόσος: dolor iſchiadicus.

Scĭăgrăphĭă, { σκιαγραφία. Gall. *Premier delineament, ombragement.* Ital. *Bozzatura, imbozzatura.* Germ. Erſte entwerffung eines gemäls. Hisp. *La traza ò debuxo.* Angl. *The firſt draught or delineation of any thing.* } Prima illa & rudis picturæ delineatio quæ & ichnographia dicitur, quum ſcilicet futuri operis lineamenta carbone, creta aut rubrica ducuntur.

Scĭămăchĭă, ſiue Sciomachia, σκιαμαχία, ἢ σκιομαχία pugna vmbratilis, teſte Gellio, & armorum meditatio quæ fieri ſolet roboris agilitatíſque exercendæ gratia.

Sciapodes, ſiue Sciopodes, σκιάποδες, ἢ σκιόποδες. Populi ſunt Troglodytis finitimi (vt ex Ctesiæ ſententia tradit Plin. *lib. 7. c. 2.*) qui & monoſceli à ſingulis cruribus ſunt appellati, miræ pernicitatis ad ſaltum. Sciapodes inde dicti, quòd in maiori æſtu humi iacentes reſupini, vmbra ſe pedum protegant.

Sciăthērĭcvm, Horologium quo horas ex vmbra Solis colligimus. { ὡρολόγιον, σκιαθηρικόν. Gall. *Horologe du ſoleil, vn quadran.* Ital. *Horiuuolo à ſole.* Germ. Ein ſonnen vhr/oder ſonnenzeyger. Hisp. *Relox de ſombra.* Ang. *A diall.* } Cic. 2. *de nat. deor.* ſolarium appellat.

Sciăthērăs, æ, ſiue Sciotheron. { σκιαθήρας, ἢ σκιόθηρον. Gall. *La broche ou verge d'vn quadran qui monſtre les heures par ombre.* Ital. *Brocca, razza ò verga di horiuuolo à ſole che monſtra le hore.* Germ. Der zeyger deß ſchattens in einem ſonnen inſtrument. Hisp. *La verga del relox de la ſombra.* Angl. *The threade or any thing whereby we knowe the houres in a diall.* } Inſtrumẽtum gnomicũ quo vmbras indagamus. Hoc architecti in metandis vrbibus vtebãtur, cœlíque cœli regiones exactè colligentes, ventorum vim, moleſtã vrbibus oppoſitis platearum, angiportorúmque angulis frangebant, aut amoliebantur: auráſque corporibus ſalubres platearum directionibus admittebant. Vide Vitruuium *lib. 1. cap. 6.*

Sciathos, Inſula eſt ad Artemiſium, teſte Herodoto *in Polymnia.* Vide Valerium *Argon. 2.*

Iam Sciathos ſubſedit aquis.

Sciboнes, telorum genus. Gell. *cap. 15. lib. 10.*

Sciens, Scienter, Scientia, vide *Scio.*

Scĭlĭcĕt, videlicet, nempe, nimirum, certè, profectò, ‖ quaſi ſcire licet, vt *videlicet*, videre licet. { δῆλον δηλαδὴ, ἀμέλει. Gall. *Penſez que voire, certes. Dieu ſçait que voire, pour certain.* Ital. *Certo, certamente.* Ger. Nämlich, freilich. Hisp. *Conuiene à ſaber ò ciertamente.* Angl. *Truely, without doubt, that is to ſay.* } Cic. 2. *Verr.* Reſpondit id quod neceſſe erat, ſcilicet dicto audientem fuiſſe prætoris. Idem *pro Cælio*, Quum ſcires quantum ad ſcelus aurum hoc quæreretur, ad necem ſcilicet legati. Idem *lib. 9. Epiſt.* Quid eos interpretari putas, quum hoc faciunt, ad hoſtem ſcilicet portari. Ouid. *in Epiſt.*

Canaces, ſcilicet eſt aliquid cum ſæuis viuere ventis.

id eſt, multum profectò ad rem facit. Plaut. *Aſin. ſc. 1. a. 4.* Ita ſcilicet facturam (credibile eſt, ſup.) Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 3.* Verum amicis an inimicis daturus cœnam? Item *Curc. ſc. 2. a. 1.* Item alios Deos facturos ſcilicet. (i. credere licet & veriſimile eſt.) Idem *Capt. ſc. 2. a. 1.* Id Orcum ſcire oportet ſcilicet. Catul. *de Com. Beren.*

Scilicet in vario me ſolum limite cœli.

(affirmantis.) ¶ Scilicet, pro nempe. Ouid. *Eleg.6. lib.4. Triſt.* Venuſtiſſimè autem ponitur ironicôs, tanquam, quaſi verò, quum rem aliquam abſurdam eſſe, & minimè credibilem, volumus ſignificare. Terent. *in Andr.* Meum gnatum rumor eſt amare. DAV. Id populus curat ſcilicet. Virg.4. *Æneid.*

Scilicet is ſuperis labor eſt.

Ouid. *Eleg.1.lib.2. Triſt.*

Scilicet imperij princeps.

Idem 13. *Metam.*

Scilicet idcirco pro nato, &c.

Cum interrogatione. Cic. *pro Rabirio perduel. reo,* Scilicet tibi grauiorem dolorem patrui tui mors attulit quàm G. Graccho fratris?

SCILLA, {σκίλλα. GALL. *Squille, oignon marin.* ITAL. *Squilla.* GERM. Meerzwibel oder mewſzwibel. HISP. *La cebolla albarrana ò ſylueſtre.* ANGL. *A shrimpe fishe.*} haec, vt apud Varrone legitur, ſquilla Herba eſt ex genere bulborum, radices habens cæparum modo multiplicitèr tunicatam. Officinæ cum Varrone ſquillam nominant Ariſtotel. *lib.1. de plantis,* Quædam habent vnam tantum radicem, vt ſcilla quia illa naſcitur ex bulbo raro, proceditque inferne dilatando ſe. Col. *lib.* 16. Sed etiam remedio cum dulci vino tritū ſerpillum, & conciſa, & aqua macerata ſcilla. Idem *cap.* 28. *lib.6.* Si equa marē non patitur, detritā ſcillâ naturalia eius linuntur, quæ libidinem accendit.

Scillinus, a, um, ex ſcilla factus.

Scilliticus, a, um, idem. {σκιλλιτικός. GALL. *De ſquille.* ITAL. *Di ſquilla.* GERM. Auß meerzwibelen gemacht. HISP. *Cebolla, albarrana.* ANGL. *Of a shrimpe fishe.*} Quod ex ſcilla factum eſt. Plin. *lib.24.cap.8.* At cum aceto acri, magiſque ſcillitico, &c.

Scillinus, aliud adiectiuum, idem Plin. *lib.13. cap.1.* Acetum ſcillinum inueteratum magis probatur, &c.

Scillites, acetum, dicitur in quo ſcillarum bulbi ad medicamentum macerati ſunt. ὄξος σκιλλιτικόν. Plin. *lib.32.cap.10.* Vrtica marina trita ex aceto ſcillite, &c.

Scimpodium, ſcimpodij. {σκιμπόδιον. GALL. *Petit lit.* ITAL. *Picciol letto.* GERM. Ein gautſchen / ſotterbet. HISP. *Lecho pequeño.* ANGL. *A litle bed to reſt on.*} Grabatum, ſiue humilior lectulus, diurnæ quieti accommodatus. Gell. *lib.18.* Offendimus eum cubantem in ſcimpodio Græce enim. Eſt autem diminutiuum a Græco σκίμπους, quod eſt eiuſdem ferè ſignificationis.

Scincus, σκίγκος, genus crocodili terreſtris, ab aquatico diſtans tum candore, & tenuitate cutis, tum ſquamarum ſitu, quas habet ad caput verſas. Affertur ſalſus ex India, & Arabia. Roſtrum eius, & pedes in vino albo poti, cupiditates Veneris accendunt. Vide Plin. *lib.28.c.8.* ¶ Scincus petra. Theod. Priſcian. *lib.2.cap.11.* Reparatum eſt & pipere, ſatyrio & ſemine & erucæ ſemine. Hinc compoſitum, *friſinga,* inquit Cl. Meurſius: nempe, p. to, quaſi ſtinckendes recens, ſeu muſtea petra.

Scindapſus genus plantæ, ſimilis hederæ, apud Nyſam in India, vt Apollonij ſcholiaſtes tradit.

SCINDO, is, ſcidi, ſciſſum, per duplex ſſ. Findo, frango, diuido. {קרע karâh בקע bakah פלח palach σχίζω, σχάω. GALL. *Trancher, couper, deſchirer.* ITAL. *Schiappare, fendere.* GERM. Schneiden/Spalten. HISP. *Cortar ò rajar o render.* ANGL. *To cutt, to deuide, to rent, to teare.*} Senec. *c.17. de vita beata.* Quare petite ſeruum, & eſt aliquis ſcindendi opſonij magiſter. ¶ Scindere conuiuis, pro apponere, & carpere, & dare. Martial. *epigr. 12.lib.3.* Virg. 5. *Æneid.*

Procumbunt piceæ: ſonat icta ſecuribus ilex,
Fraxineæque trabes, cuneis & fiſſile robur
Scinditur.

Ouid. *3.Triſt. Eleg.19.*

Nec poterit rigidas ſcindere remus aquas.

Idem *Eleg.3.lib.5. Triſt.*

Et ſcythicum profuga ſcindere puppe fretum.

Idem *Eleg.3.lib.3.Triſt.*

Parce tamen lacerare genas, nec ſcinde capillos.

¶ Scindere comam, i. laniare & vellere. Apud Cic. 3. *Tuſc.* Scindens dolore identidem intonſam comam. Scindere dolorem ſuum eſt, patefacere commemorando Idem *ad Attic. lib.3.* Nolo commemorare quibus rebus ſim ſpoliatus: non ſolùm quia non ignoras, ſed etiam ne ſcindam ipſe dolorem meum. ¶ Penulam ſcindere dicimus quum ſummo ſtudio hoſpitem diſcedentem retinemus. Idem *ad Attic.lib.13.* Venit enim ad me, & quidem id temporis, vt retinendus eſſet: ſed ego ita egi, vt non ſcinderem penulam Et *paulò poſt,* Horum ego vix attigi penulam, tamen remanſerunt. Scindere ſententiam, eſt mutare. Idem *ad Attic.lib.13.* Non licet ſcindere ſententiam ſuam: ſed tamen quæ tum acta ſunt, non poſſum non probare: & tamen non curare pulcrè poſſum, ſicuti facio. Virg.2. *Æneid.*

Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus:

id eſt, Diuiditur, & in diuerſas ſententias, veluti partes quaſdam, it. ¶ Scindo ſcindidi, olim in præterito habuit. Plaut. *in Pſeud.* Nam ego cicilendrum, quando in patina ſcindidi. ¶ Huius verbi compoſita ſunt, Abſcindo, Conſcindo, Diſcindo, Interſcindo, Proſcindo, & Reſcindo: de quibus ſuo loco.

Sciſſus, a, um, participium. {קרוע karuah נבקע nibkâh. ἐσχισμένος, διεσχισμένος. GALL. *Fendu, coupé, rompu, deſchiré.* ITAL. *Tagliato, feſſo, rotto, ſtracciato.* GERM. Zerſchnitten/zerriſſen/zerſchrentt. HISP. *Cortado, tajado, o hendido.* ANG. *Cutte rent, torne.*} Virg. 12. *Æneid.*

——— *it ſciſſa veſte Latinus*
Coniugis attonitus fatis, vrbiſque ruina.

Ouid. *Epiſt.11.*

Quum ſuperincumbens, ſciſſa tunicâ que, comâque,
Preſſa refouiſti pectora noſtra tuis.

Sciſſus, us, m. pro ſciſſura. {קרע kerah בקיע bekiah. σχίσις, σχισμός. GALL. *Coupure, rompure.* ITAL. *Schiappatura, feſſura.* GERM. Ein ſchnitt/ſchroet/ riſſe ein klack. HISP. *Cortadura, hendidura.* ANGL. *A cutting.*} Varr. Sciſſu materiæ fatigatus, quieſcebat lectulo.

Sciſſilis, e, quod ſcindi poteſt, vel quod ſciſſum eſt. {σχιστός. GALL. *Facile à couper, aiſé à rompre & deſchirer.* ITAL. *Che ſi può fendere.* GERM. Das gut zuſchneiden oder zuſpalten iſt. HISP. *Coſa que ſe puede cortar o hender.* ANGL. *That is eaſilie cutte or deuided.*} vt, Sciſſi alumen, apud Celſum *lib.6.* Inſpergique vlcera debent alumine ſciſſili.

Sciſſio, nis, σχίσις. Macrob. *comment.lib.1. cap.6.* Sed ille ratione ſciſſionis, hic numero.

Sciſſura, æ, ipſa ſciſſio {קרע kerah בקיע bekiah. σχίσμα. GALL. *Fente, rompure, deſchirure.* ITAL. *Schiappatura, fenditura, rompitura, ſtracciatura.* GERM. Ein riſſe/ſpalte/zerſchneidung ſchlitz. HISP. *Cortadura, hendidura.* ANGL. *A cut, chap or cleft.*} Plin *lib.11.c.28.* Pennæ inſectis omnibus ſine ſciſſura. Idem *lib.5.c.9.* Vnde ad Ammonis oraculum duodecim dierum iter eſt, ad ſciſſuram autem Nili quod appellauimus Delta, quindecim M.P. Sciſſuras aut vocat Celſ. *lib.6.cap.18.* quæ Plinio ſila ani, h.e. ῥαγάδας, & ῥήξεις.

SCINTILLA, æ. Igniculus, propriè qui è ſilice quum cæditur exilire ſolet. {שביב ſchebib ניצוץ niſóts. σπινθήρ. GALL. *Eſtincelle* ITAL. *Scintilla.* GERM. Ein funck oder gneiſt. HISP. *Centella de fuego.* ANGL. *A ſparke of fier.*} Virg. 1. *Æneid.*

Ac primum ſilicis ſcintillam excudit Achates.

Ouid. 4. *Faſt.*

Pars quoque quum ſaxis paſtores ſaxa feribant,
Scintillam ſubito proſiluiſſe ferunt.

¶ Per tranſlationem accipitur pro minima lucis alteriúſve rei particula. Cicer. 4. *Academ.* Iſti autem, quos tu probas tantis offuſis tenebris, ne ſcintillam quidem vllam nobis ad aſpiciendum reliquerunt. Scintilla belli, pro reliquiis. Idem *ad Plancum lib.* 10. In illam igitur curam incumbe mi Plance, vt neque ſcintilla teterrimi belli relinquatur.

Scintillula, diminutiuum. {σπινθηρίδιον. GALL. *Petite eſtincelle.* ITAL. *Scintilletta.* GERM. Ein funcklin. HISP. *Pequeña centella.* ANGL. *A litle ſpark of fier.*} Cicero *lib.5. de finib.* Virtutum quaſi ſcintillulas videmus, &c.

Scintillo, as, Splendeo, mico, & veluti ſcintillas quaſdam emitto. {ברק barak. σπινθηρίζω. GALL. *Eſtinceller.* ITAL. *Splendere, riſplendere, ſcintillare.* GERM. Gneiſten/ zwitzeren als ob gneiſt darvon füren. HISP. *Centellar, echar centellas, reſplandecer.* ANGL. *To ſparkle or caſt forth ſparkes.*} Plaut. *in Men ſc.2.a 5.* Vt oculi ſcintillant, vide Virg.1. *Georg.*

Ne nocturna quidem carpentes penſa puellæ,
Neſciuere hyemem, teſta quum ardente viderent
Scintillare oleum, & putres concreſcere fungos.

Plin. *lib.20.cap.1.* Hoc enim veri experimentum eſt, ſi admodum prius quam extinguant, ſcintillare ſurſum ac deorſum cogat.

Scintillatio, nis. actus ſcintillandi. {σπινθηρισμός. GALL. *Eſtincellement.* ITAL. *Scintillamento.* GERM. Das gneiſten vnd zwitzeren HISP. *Obra de centellar.* ANG. *A ſparkling.*} Plin. *lib 29.c 8.* Prodeſſe tradit capitis dolentibus, oculorum caligini, ſcintillationibúſque.

Scio, ſcis, ſciui, ſcitum: futuro, ſciam & ſcibo. {ידע jadháh. οἶδα, γνώσκω, ἐπίσταμαι. GALL. *Scauoir, entendre.* ITAL. *Sapere, eſſere dotto.* GER. Wiſſen. HISP. *Saber, ſer docto* ANGL. *To knaw, to vnderſtād.*} Terent. *in Adelph.* Hunc ſcibo iam vbi ſiet. Scibo, pro ſciam, ſæpe apud Plaut. vt *Aſin.ſc 1. a.1* Ipſe ſcibo, te faciam vt ſcias. Idem *Menach. ſc. 4. a. 2.* Iam ſcibo vtrum me magis amet an marſupium. Item *ſc.2.a 5.* Scibo vt factum. *Ibidem ſc.2 a. 1.* Scibo ſi quid titubatum eſt. Idem *Pſeud ſc 4. a 4.* Haud multò pòſt ſcibis. Et iterum *ibidem ſc. 2. & 5. a. 1.* ¶ Quid ſit ſcire & quid differat a Meminiſſe, diſce ex Senec. *Epiſtol.* 33. Et propriè ſcire, eſt rem per cauſam cognoſcere. Plaut. *Epid.* quia ego hanc quæ fiet, Neque ſcio neque noui Idem *Moſtell ſc.1.a.1.* Hoc vnū ſcito: nimio celerius venire quod moleſtum eſt, quam quod cupidè petas. Idem *Pſeud. ſc.4.a.2.* Scis amorem, ſcis laborem, ſcis egeſtatem meam. Idem *Menach. ſc.2.a.2.* Neque te quis ſis homo ſcio. Idem *ibidem ſc. 5. a.5.* Non tu ſcis quantum iſti morbo facias mali. Idem *Pſeud ſc.2. a.1.* Paciſci modò ſcis, ſed quæ pacta es, non ſcis ſoluere. Idem *Milit. ſc.2.a.2.* Tacere noſtrorum ſolus ſcio. Idem *Curc. ſc.3. a 2.* Scires velle tuā gratiâ. Hic ſcires, (i. facilè intelligere poſſes.) Idem *Menach. ſc. vlt.a.5.* Roga nihil reticebo quod ſciam. Idem *Curc ſc 1.a.2.* Hic ſolus ſcit diuinitùs. (i. coniector ſomniorum eſt.) Idem *Capt. ſc 1. a.4.* Scis bene eſſe. (i. edere.) *Ibid. ſc.1. a.2.* Scimus nos noſtrum officium quod eſt. Idem *Menach. ſc.3.a.3.* Vt hæc bona ex me ſciat. Idem *Capt. ſc.2.a.2* Scio ego factum multos lutulentos reddidit. *Ibid.* Id Orcum ſciſe oportet ſcilicet. Senec *cap. 4 de conſol. ad Marciam* (Quantum ego quidem ſciam.) Et Velleius, Scires quid intereſſet. (i. ſcire poſſes.) Cicero 1 *de Orat.* Nihil certum ſcit. nihil planè recognoſci & percipi poſſit. Liu. 5. *bell. Punic.* Iam tumultus erat, clamórque, qualis eſſe in capta vrbe ſolet: ſed quid rei eſſet nemo ſatis pro certo ſcire. ¶ Quod ſcio, neſcio: vel, Neſcio quod ſcio: & ſimilia prouerbij ſpeciem habent, nóſque monent, ea quæ ſcimus, interdum ita tacenda eſſe, ac ſi neſciremus, h. e non eſſe diuulganda. Hinc illud ſerui apud Plaut. *in Bacchid. ſc. 5. a. 4.* Neſcio etiam id, quod ſcio: oblitus ſum omnia: Scio me eſſe ſeruum. Idem *in Milit. ſc.6.a 2.* Linguam comprime poſthac etiam illud quod ſcies, neſcieris. Et Terent. *Eunuch.* Tu pol ſi ſapis. Quod ſcis, neſcis Et ruſſus *in Heauton.* Tu neſcis quod ſcis, Dromo, ſi ſapis. Scire linguas hoc eſt, noſſe, ſiue callere. Plautus *Pen.* Et hic omnes linguas ſcit: ſed diſſimulat ſciens ſe ſcire. Scire fidibus. Terent *Eunuch.* Is vbi hanc forma videt honeſta virginem, Et fidibus ſcire, pretium ſperans illico producit. Scire Latinè, vel Græce. Cicer *de clar Orat.* Non enim tam præclarum eſt ſcire Latine, quam turpe neſcire. Idem 2. *de finib.* Quum Græce, vt videor, luculenter ſciam. Scire de aliquo, pro ſcire ab aliquo Cicer *pro Sylla*, Nam de cæteris certè ſciebat. Scio Ex. Plaut. *Curc ſc.2. a.2.* Nam quod ſcio, omne ex hoc ſcio. ¶ Sciri paſſiuum Cicero 5. *Verr.* Id adeo ſciri facillime poteſt ex literis publicis. Idem 2. *de Orat.* Ars enim earum rerum eſt quæ ſciuntur. oratoris autem omnis actio opinionibus, non ſcientia continetur. Scibitur, impersonaliter. Plautus *Capt. ſcen. 1. a 4.* quod quum ſcibitur, Per vrbem irridebor. Scin' pro Sciſne. Terent. *in Eunuch.* Scin' tu vt tibi res ſeſe habeat? Huius compoſita ſunt, Aſcio, Abſcio, Conſcio, Deſcio, Neſcio, Præſcio, & Reſcio: à quibus Aſciſco, Conſciſco, Deſciſco & Reſciſco, de quibus ſuis locis.

Sciens,

Sciēns, tis, participium à ſcio: ſiue nomen ex Participio, non ignorans, non neſcius. { ידע *jedhéah*. εἰδώς. GALL. *Sçachant, ſçauant qui ſçait.* ITAL. *Sciente, intendente.* GERM. Wiſſend. HISP *El que ſabe, ſabidor.* ANGL. *Knawing, underſtanding* } Terentius *Andr.* Id ego iam nunc tibi renuntio here futurum, vt ſis ſciens. Plaut. *Milit ſc.* 1. *a* 2 Sene ſciente hoc feci: Is conſilium dedit. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. An tu te vis ſciens ſuſpendere vt me defraudes? Idem *Capt. Prol.* Plus inſciens ſæpè quis fecit, quam ſciens boni. Idem *Miles ſc.* 6. *a* 2. Si ego, me ſciente, paterer fieri vicino iniuriam. Et in *Aſin ſc.* 1 *a.* 1. Propterea quòd me non ſcientem feceris. Item Gell. *lib.* 7. *cap.* 11. extremo. Sed tu verbis conceptis iuraſti ſciens, ſciente animo tuo. ¶ Aliquando idem quod prudens, & data opera. Terent. *Heaut.* Sciens non faciam. Cic. 7. *Verr.* Nam mihi videor de omnibus iam rebus eius geſtis dixiſſe, quæ quidem ad belli fugitiuorum pertinerent ſuſpicionem: certè nihil ſciens prætermiſi. Idem *pro Sylla*, Nullum a me ſciente facinus occultatur. || ¶ Sciens agendi. Velleius Paterc. *Triſtor.* 2. Prouidens atque agendi ſciens. || ¶ Sciens cum genitiuo pro gnarus, ſiue peritus Sciens locorum, Saluſt. *Iug.* 132. Gell. *lib.* 18. *cap.* 5. Lucilius adeò vir adprime linguæ Latinæ ſciens, equum equitare dicit. Antiquè pro Equitem: vide ſuprà *Equus*, & *Equus*. Horat. 3. *Carm. Ode* 9.

Me nunc Threſſa Chloë regit
Dulceis docta modos, & cithara ſciens.

Velleius, Sciens agendi. ¶ Scientior, comparatiuus. Cicero *pro Lege Manilia*, Quis igitur hoc homine ſcientior vnquam aut fuit, aut eſſe debuit? ¶ Scientiſſimus, ſuperlatiuus. Cicero 1. *de Inuent.* Nam nauis optimè curſum conficit, ea quæ ſcientiſſimo gubernatore vtitur. Velleius, Parendi ſed viri ſcientiſſimus. Saluſt. *Iug.* 135. regionum ſcientiſſimi.

Sciēntĕr, aduerbium, Prudenter, & data opera. { ἐπισταμένως, ἐπιστημονικῶς. GALL. *Sçauamment, à ſon eſciant, & à ſon gré.* ITAL. *Saniamente, ſapendolo.* GERM. Wiſſentlich/mit wiſſen. HISP *Sabia, ſcientificamente.* ANGL. *wittinglie.* } Plin. *in Paneg.* Explanauitque verba, quibus caput ſuum, domum ſuam ſcienter feſelliſſet, deorum iræ conſecraret. ¶ Aliquando Scitè, Peritè, doctè. Cic. *in Bruto*, Quàm omnino multa de iure ciuili, quæ quidem peritè & ſcienter, tum ita breuiter & preſsè, & ſatis ornatè, & perelegantet diceret. ¶ Scientiùs Scientiſſimè. Idem *de Orat.* Nam neminem in eo genere ſcientiùs verſatum Iſocrate confitendum. Idem *lib.* 1. *de diuinat.* Hetruria autem cœlo tacta, ſcientiſſimè animaduertit, eademque interpretatur, quid quibuſque oſtendatur monſtris atque portentis.

Sciēntiă, æ. Certa rei alicuius per cauſam cognitio. { דעת *dáhat* מדע *maddáh* חכמה *chochmáh.* ἐπιστήμη. GALL. *Science, cognoiſſance.* ITAL. *Scienza, dottrina, ſapienza.* GERM. Wiſſenheit/kunſt HISP *Sciencia.* ANGL. *Science, knawledge underſtanding* } Philoſophi definiunt eſſe habitum, vna vel pluribus demonſtrationibus acquiſitum, quo certo ſcimus rem aliter ſe non poſſe habere. Cic. 1. *de natura deorum.* Vt magno argumento eſſe debeat cauſam, id eſt, principium philoſophiæ eſſe ſcientiam. Idem *de Officiis*, Modeſtia eſt ſcientia opportunitatis idoneorum ad agendum temporum. *Ibidem*, Prudentia eſt rerum expetendarum, fugiendarúmque ſcientia. Idem 2. *de nat. deor.* Futurorum malorum ignoratio vtilior eſt quàm ſcientia. Idem 3. *de Orat.* Omnes enim trahimur, & ducimur ad cognitionis & ſcientiæ cupiditatem. ¶ Dicimus autem conſequi ſcientiam, dare ſcientiam, habere ſcientiam, profiteri ſcientiam, tenere ſcientiam alicuius rei, quæ locutiones viris doctis familiares ſunt. ¶ Contrarium eſt inſcientia, quæ & inſcitia dicitur, de quibus ſuis locis.

Scĭtus a, um, prima breui. Venuſtus, elegans politus, excultus, argutus, ornatus. { חכם *chacám.* σοφός, χαρίεις. GAL. *Sage & ſçauant, accort, bien appris.* ITAL. *Dotto, ſaputo, aguto, accorto* GERM Fein/Zierlich/Klug. HISP *Sabio, ſcientifico.* ANG *wiſe, trimme, wittie, feat.* } Ter. *in Eunuch.* Scitum hercle hominem, hic prorſus ex ſtultis inſanos facit. Plaut. *Amphit.* Nimis ſcitus eſt Sycophanta. Idem *Pſeud. ſc* 4. *a* 2. Ecquid is homo ſcitus eſt? C. Plebiſcitum non eſt ſcitius, (vel vt alij libri habent,) non eſt æquè ſcitum. Cic. *in Lælio*, Scitum eſt illud Catonis, Multo melius de quibuſdam acerbos inimicos mereri, quam eos amicos qui dulces videantur. ¶ Interdum accipitur pro formoſo { טוב *to* נעים *nahim* יפה *jopheh.* ὡραῖος. GALL. *Gentil, joly, gratieux, mignon.* ITAL *Gentile, galante, gratioſo* GER Hüpſch. HISP. *Hermoſo.* } Terent. *in Andr.* Scitus puer natus eſt Pamphilo. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 4. Scitam ſyngraphum! Idem *Moſtell. ſc* 3. *a.* 1. Scita quidem es tu, interpolare vis noua pictura opus lepidiſſimum. ¶ Scita, i ſciens: Ouid. 5. *Faſtor.*

——— *Curua ſcita Thalia lyra.*

Plaut. *in Amphitr.* Hæc nox ſcita eſt in exercendo ſcorto, conducto malè ✳ Inſcitus penultima producta: de quo ſuprà ſuo loco.

Scītum, pro iuſſu, vide *paulo poſt.*

Scĭtē, aduerbium, doctè, pulcrè, bene. { ἐπισταμένως. GALL. *Gentement, fort bien, mignonnement.* ITAL. *Saputamente, dottamente, leggiadramente.* GERM. Fein/ Künſtlich/ wol vnd weißlich. HISP. *Hermoſa y ſcientemente.* ANGL. *Featlie.* } Cicer. *ad Brutum lib.* 11. Satis ſcitè, & commodè tempus ad te cepit adeundi Liu. *lib.* 4. *ab Vrb.* Scitè coli. Gell. *lib.* 1. *c.* 1. Scitè, ſubtilitérque ratiocinatum Pythagoram philoſophum ducit. ✳ Inſcitè, id eſt, indoctè, imperitè, ineleganter. Colum. *lib.* 4. Nam id plurimum refert inſcitè non facere.

Scĭtŭlŭs, diminutiuum. { εὐπρεπής, κομψός. GALL. *Gentillet, Jolliet.* ITAL. *Galantino.* GERM. Ziemlich hüpſch vnd holdſelig. HISP. *Hermoſo vn poco.* ANG. *A litle feat one.* } Plaut. *in Rud.* Atque ambas forma ſcitula atque ætatula.

Scĭtāmĕntă, orum, ſunt edulia, ex eo dicta, quòd ſciti ſaporis ſint: hoc eſt, egregij & præcellentis. { מטעמים *matchammim.* ἡδύσματα. } Macrob. *lib vlt. c.* 14. *Saturnalium.* Apud popinatores pleraque Scitamentorum cernimus, propoſita ampliora ſpecie, quàm corpore, id eſt. iucundiora pulmenta. ¶ Gell. *lib.* 18. *cap.* 8. per tranſlationem poſuit pro exornationibus orationis, quæ in collocandis verbis (ſi modicè vſurpentur) non carent reprehenſione. Cæteráque, inquit, huiuſmodi ſcitamenta, id eſt, ſcitè, & argutulè, vt ipſis videntur, excogitata orationis ornamenta. Plaut. *Men. ſc.* 3. *a.* 1. Iube aliquid ſcitamentorum de ſono opſonarier.

Scīſco, is, Intelligo, vel operam do vt ſciam. { אלף *aláph* למד *lamádh.* πυνθάνομαι GAL. *Entendre, ſçauoir, s'enqueſter* ITAL. *Sapere, cercare d'informarſi.* GER. Erfaren/innen werden. HISP. *Entender, buſcar para ſaber.* ANGL. *To inquire & vnder ſtand.* } Plaut. *in Amphit.* Ocyus accurro, vt ſciſcam quis velit. ¶ Aliquando etiam ponitur pro ſtatuere, decernere, ſancire, edicere. { χειροτονεῖν, ψηφίζειν. GALL. *Ordonner.* ITAL. *Ordinare.* GER. Ordnen/ſetzen/anſehen. HISP. *Ordenar.* ANG. *To ordeine.* } Idem Plaut, *in Curc.* Rogationes plurimas propter vos populus ſciuit, quas vos rogatas rumpit is. Cicero *pro Flacco* Quæ ſciſceret plebs, aut quæ populus iuberet ſummota concione, diſtributis partibus Idem 3 *Offic.* Durius etiam Athenienſes, qui ſciuerunt vt Æginetis, qui claſſe valebant pollices præciderentur. Idem *pro Planco*, Plancus primus legem ſciuit de publicanis.

Scĭtŏr, aris, deponens. Interrogo, ſeu inueſtigo quæ occulta magis, ac ſecretiora ſunt } שאל *ſchaal* דרש *daraſch* בקש *bikkéſch.* ἀναζητεῖν, ἐρωτᾶν. GALL. *S'enquerir de quelque choſe, interroger.* ITAL. *Interrogare, cercare d'intendere.* GER Erforſchen/Fleiſſig erfragen. HISP. *Preguntar para ſaber.* ANGL. *To inquire for to knaw.* } Virgil. *lib.* 2. *Æneid.* Suſpenſi Eurypylum ſcitatum oracula Phœbi Mittimus. Ouid. *lib.* 10. *Metam.*

——— *at Cinyras, quem Copia digna procorum*
Quid faciat, dubitare facit, ſcitatur ab ipſa
Nominibus dictis, cuius velit eſſe mariti.

Cic *de Orat.* Sentiebam non te id ſcitari, qualem, &c. Plaut. *Capt ſc.* 2. *a.* 2. Sunt quæ ex te ſolo ſcitari volo.

Scīſcĭtor, aris, deponens, Scitor, inquiro, ſcire cupio. { שאל *ſchaál* דרש *daráſch* בקש *bikkeſch.* ἀναζητεῖν. GALL. *S'enqueſter, s'enquerir, interroger.* ITAL *Interrogare, cercare d'intendere.* GER. Erforſchen/nach hin fragen. HISP. *Preguntar para ſaber.* ANGL. *To ſearche or inquire.* } Plaut. *Amphitr.* Ibo aduerſum, vt ſi quid habent ſciſciter. Cicer. 1. *de natura deor.* Epicuri ex Velleio ſciſcitabat ſententiam. Plaut. *Capt.* Secede hinc: nam ſunt quæ ex te ſolo ſciſcitari volo. ¶ Legitur & *ſciſcito*, in eadem ſignificatione Idem *in Merc.* Imò manè, paucula etiam prius ſciſcitare volo.

Scītum, ſubſtantiuum, primam longam habet: Scĭtum verò ab adiectiuo Scĭtus, a, um, breuem. Decretum, ſiue iuſſum. { מצוה *mitſváh.* ψήφισμα. GALL. *Decret, ordonnance* ITAL. *Decreto* GERM. Ein erkantnuß/Satzung. HISP. *Eſtatuto, decreto.* ANG. *A decrete or ordonance* } Liuius *lib.* 1. Cætera quoque omnia publica, priuatáque ſacra Pontificis ſcitis ſubiecit. Hinc Plebiſcitum, plebis ſtatutum. Autor ad Herenn. *lib.* 1. Item conferetur, vt ſi quis ex teſtamento, quod facere iuſſus eſt, ex plebiſcito vetetur.

Scius, a, um, ſciens Marcell. *lib.* 6 *c. vlt.*

Sciŏlŭs, Semidoctus, literis leuiter tinctus: qui quum in Muſarum ædem vix à limine inſpexit, nihil tamen non audet, falsáque eruditionis opinione intumeſcit { ANGL *A ſmatterer in learning.* } GAL. *Qui ſe fait accroire de beaucoup ſçauoir.*

|| Sciographia, adumbratio frontis, & laterum aſcendentium. ||

Sciŏmantiă, σκιομαντεία. Diuinatio quæ fit per vmbram.

Scione, Plin *lib.* 4. *cap.* 10. Oppidum Macedoniæ in ſinu Thermaico.

Sciŏpŏdēs, σκιάποδες. Monſtroſum hominum genus, non procul à Troglodytis, ſingulis cruribus, miræ pernicitatis ad ſaltum: ſic dicti, quòd in maiore æſtu humi iacentes, σκιᾷ ποδὸς, hoc eſt, vmbra pedis ſe protegant. Auguſt. *lib.* 6. *ciuit.* Ferunt eſſe gentem vbi ſingula crura in pedibus habent, nec poplitem flectunt, & ſunt mirabilis celeritatis, quos Sciopodas vocant, quod per æſtum in terra iacentes reſupini vmbra ſe pedum protegant.

|| *Sciotherum*, locus captandæ domui, aut vrbi idoneus.

Sciothericum, horologium, quo ex vmbra Solis colligimus horas. ||

Scĭpĕnsŭlă, σκαπτησύλη, locus eſt in Macedonia, teſte Feſto, dictus à σκάπτω, id eſt, effodio Nam argentum illic fodi ſolebat: vnde Lucan.

Qualeis expirat Serpenſula ſubter odores.

Scipia, Latij oppidum fuit, teſte Plin. *lib.* 3. *c.* 5. à quo Scipia tribus.

Scipona, σκίπωνα, inſula in mari Adriatico, adiacens Illyrico, teſte Ptolemæo *lib.* 2. *cap. vlt.* In ea ſunt duæ vrbes, Collentum, & Arba. Vulgò *Scardo.*

Sciphea, ſiue Scarphia, Σκάρφεια. Inſula Helladi adiacens, in mari Ægæo, non procul ab Attica, de qua Plin. *lib.* 4. *c.* 12. Eſt & Sciphea, vrbs Locrorum Epicnemidiorum, decem ſtadiis diſtans à mari, teſte Strab. *lib.* 9 à Stephano Phocidi falsò aſſignata.

Scipabis, Ptolem. *lib.* 2. *c.* 5. Luſitaniæ ciuitas, antea Iulium Præſidium, ſiue Turris Iulia: hodie Troſilium, vulgò *Trugillo.*

Scipiode, fluuius Galliæ Belgicæ. Plin. *lib.* 4. *c* 17. { Die Schelde/ein fluſe in Braband. }

Scipio, nis, propriè dicitur baculus ille, cui ſenes innitentes gradum ſtabiliunt { משען *miſchʿán* מטה *mattéh* σκίπων. GALL *Vn baſton à s'appuyer* ITAL. *Vn baſtone da ſoſtentarſi.* GERM. Ein ſtäck an dem als oder ſchwach leut gehen. HISP. *Cayada.* ANGL. *A ſtaffe that old man leane vpon.* } Liu 6. *ab Vrbe*, Scipione eburneo in caput incuſſo, iram mouiſſe. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Comminuam oſſa & artus illo ſcipione quem habet. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Tam paratum ſcio eſſe, quàm me hunc Scipionem contui. Idem *Amphitr.* Quem pol ego Scipione. (ſup. feriam.) ¶ Scipio in vineis, quo ipſa vua veluti baculo ſuſtinetur: ſcapum Varro: noſtri caudam appellant, alij pedem vuæ. Col. *Lib.* 12. *c.* 39. Vbi ſatis erunt corrugata acina, demito, & ſine ſcipionibus in dolium conijcito, pedibúſque bene calcato.

Scīpio, cognomen fuit Corneliorum, cui P. Cornelius initium dedit, qui quòd patrem luminibus orbũ vice ſcipionis regeret, primus id cognominis eſt ſortitus, & deinceps ad poſteros ſuos tranſmiſit ¶ Huius filius fuit P. Cornelius Scipio, quo quum Imperatore Annibal primùm in Italia ad Trebiam fluuium ſigna contulit: quo in prælio quum ab hoſtibus circumuentus eſſet, & graui vulnere ſaucius, filij virtute periculo eſt ereptus. Hic poſtea in Hiſpaniam miſſus, quũ incautiùs ſeſe periculis offerret, rebus iã multis præclariſſimè geſtis, vnà cum fratre in acie occubuit. ¶ P. Cornelius Scipio, qui poſtea Africanus maior dictus eſt, ſuperioris filius fuit, qui ab ipſa ſtatim pueritia quiddam humano faſtigio maius præ ſe tulit. Quo factum eſt vt à pleriſque diuino ſemine

creditus ſic eſſe procreatus. Hic adhuc prætextatus patrem ſaucium, & ab hoſtibus ad Trebiam circumuentum, periculo liberauit, vt iã dictum eſt. Poſt Cannenſem autem cladem, quum plerique de relinquenda vrbe cogitarent, ſtricto gladio omnes adegit vt iurarent ſe patriæ defenſionem non deſerturos. Miſſus deinde in Africam, tantum terroris Carthaginienſibus incuſſit, vt Annibalem ex Italia ad patriæ defenſionem reuocarent: cum quo apud Zamam congreſſus Scipio ingenti cum clade ſuperauit. Qua clade fractos Pœnos, pacémque petentes, Romano populo tributarios fecit. Cum L. deinde fratre, qui poſtea dictus eſt Aſiaticus, aduerſùs Antiochum profectus legatus, cura, prudentia, reſque militaris induſtria effecit vt ſpecioſiſſimum ille ex Aſia triumphũ deportaret, Antiocho regionibus omnibus, quæ cis Taurum erant, mulctato. Prouecta deinde ætate, ſponte æmulorum inuidiæ cedens, Linternum ſe contulit: vbi & ſepultus creditur. ¶ Scipio, Suario cognominatus: à ſimilitudine ſuarij cuiuſdam negociatoris, plebi Romanæ in Tribunatu clariſſimus fuit, dignúſque prorſus Scipionum familiâ: verùm adeò pauper, vt funeri impenſa deeſſet. Quapropter populus aſſes contulit, ac funus elocauit, & quacunque ferebatur, flores è proſpectu omni ſparſit. Hæc Plin. *lib.* 21. *c.* 3. ¶ Scipio Æmilianus, qui & Africanus minor, ab Africani maioris filio adoptatus (filius enim erat Pauli Æmilij) Numantiam euertit, in qua expeditione militem corruptum in diſciplinam priſtinam eiectis ſcortis reſtituit. Munera regum quæ clàm ab Imperatore recipimus, pro tribunali accepit, in tabulaſque publicas nomine populi Romani ferri iuſſit, ea fortibus viris pro meritis poſtea diſtributurus. Oppidanis pabulatũ egreſſus pepercit, quòd citiùs frugibus conſumptis in deditionem venturi eſſent. Capto oppido, Numantini ſeſe per vias inuicem trucidauêre. Factus deinde Conſul ante legitimam ætatem, ac Carthaginem miſſus, eam penitus ſuſtulit: idque ex ſententia Catonis, qui in Senatu præmaturas ac recentes oſtentans ficus, ait, Ex, Patres Conſcripti, proximo tertio triduo Carthagine decerptæ ſunt, tam prope domum hoſtem habemus. ¶ Scipio Naſica, Scipionis, qui vna cum fratre in Hiſpania cecidit, filius, à Senatu vir optimus iudicatus, omniúmque digniſſimus habitus, qui Matrem deûm tunc primùm aduectam hoſpitio exciperet. Hic quum aduerſùs auſpicia Conſulem ſe à Graccho nominatum comperiſſet, magiſtratu ſe abdicauit, Cenſor ſtatuas quas ſibi conſul quiſque in foro per ambitionem poſuerat, ſuſtulit. Conſul Delminiam, Dalmatiæ vrbem expugnauit. Imperatoris nomen à militibus, & à Senatu oblatum triumphum recuſauit. Eloquentia primus, iuris conſultiſſimus, ingenio ſapientiſſimus fuit: vnde vulgò Corculum dictus. ¶ Scipio, Africani maioris filius ponitur inter eos apud Valerium, qui à parentibus claris degenerauerunt. inter eruditos tamen a Cicerone *in Bruto* his verbis deſcribitur, Scipio Africanus filium habuit, illum qui minorem Scipionem a Paulo adoptauit: qui ſi corpore valuiſſet, in primis eſſet habitus diſertus. Indicant tum oratiunculæ, tam hiſtorica quædam Græca ſcripta de Caſſina. Hæc ille. Plutarchus in Africano, nihil ſanè de eo ſe cõpertum habere dicit, niſi eum Præturam geſſiſſe, & in ea conſequenda à Circeio patris ſcriba adiutum fuiſſe.

Scipio, Pompeij Magni ſocer, poſt bellum Pharſalicum inter Pompeianos bellum refouentes in Africam ſe recepit cum reliquiis exercitus & Catone, Iuba etiam rege adſcito. Qui primò feliciter aduerſùs Cæſarianos quum pugnaſſet, victus tandem cum exercitu occubuit. Quo tempore Scipionem quendam cognomento Salutionem, è Corneliorũ familia, alioquin virum deſpectiſſimum exercitui quaſi ducem Cæſar præpoſuit: quòd cognoſceret aduerſarios vetuſto quodam confidere vaticinio ſemper in Africa vincere, fatale Scipionum generi eſſe. Plutarchus *in Cæſare*.

Scipiădæ, patronymicum pro Scipionibus. Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Scipiadas duros bello, &c. Idem 6. *Æneid.*

——— duo fulmina belli

Scipiadas.

Sciroma, vel ſcirrhoma, huius ſciromatis, neut. gen. Duritia. Eſt & affectio hepatis curari neſciens. Plin. *lib.* 25. *cap.* 8. Hæc cum cera ſciromata diſcutit.

Sciron, [illegible], latro fuit inſignis, qui proximos Megaris ſcopulos inſidens, in viatores prætereuntes nullo non crudelitatis genere ſæuiebat. Hunc tandem Theſeus dicitur occidiſſe, & oſſa eius in mare ſparſiſſe, quæ Poëtæ fabulantur in ſaxa quædam coaluiſſe, quæ à nomine eius Scironia dicuntur. Sunt autem in Attica regione ſimul cum oppido eiuſdem nominis non longè à Megaris iuxta mare ita ſita, vt tranſitum non relinquant. Hinc Athenienſes ventum procelloſum ab his locis flantem, Scironem appellant, quoniam ſpirat à ſaxis quæ Sciron latro incoluit. Hic paulò ab Argeſte deflexus eſſe dicitur, qui & Olympius vocatur, & à nonnullis Helleſpontius. Senec. *lib.* 5. *natur. quæſt.* Atabulus Apuliam infeſtat, Calabriam Iapix, Athenas Sciron, Galliam Circius.

Scirōniă ſaxa, [illegible]. In Attica ſunt poſt Crommyonem, ad eam viam quæ ab Iſthmo Megara ducit: de quibus vide plura in dictione præcedenti.

Scirondria, [illegible], vrbs parua à portu Ilienſi parùm remota. Plin. *lib.* 5. *cap.* 30.

Scirundinauia, inſula eſt Ocean. Septentrionalis, quam Plin. *lib.* 4. *cap* 13. incompertæ magnitudinis eſſe ſcribit. Quidam alterum terrarum orbem appellauere, nonnulli etiam officinam gentium, eò quòd incredibilem mortalium vim identidem effuderit, qui ad quærendas nouas ſedes orbem peragrantes, cuncta cladibus & vaſtitate impleuerunt. Hodie ſatis conſtat inſulam non eſſe, ſed ad ortum ſupra Liuoniam continenti adhærere. Tenent eam Suedi, Noruegij, Gotthi, innumeræque aliæ barbaræ gentes. Hodie *Scandinauia.*

Scĭrpī, vel Sirpi, Iunci fragiles paluſtréſque ſunt, non in fruticum vepriúmve, non in caulium, ſiue herbarum genere numerati. { [illegible] *agmon* [illegible] *gome* [illegible] GALL. *Ionc* ITAL. *Gionco.* GERM. Ein binn [illegible] HISP. *Los iuncos.* ANGL. *A bullrush.* } Ex his teguntur domus, & tegetes fiunt, quibus velificant in Pado nautici & in mari Africo Piſcatores. Donatus, Scirpus, ſine nodo, eſt læuis iunci ſpecies paluſtris. Hinc factum eſt prouerbium, Nodum in ſcirpo quæris, de his qui in rebus claris atque apertis ſcrupulum quærunt: hoc adagium refertur apud Plautum *in Menæch. ſc.* 1. *a.* 2. In ſcirpo nodum quæris. & verbis iiſdem apud Terent. *in Andria.* Hieronym. *in Pamph.* Qui inimicus eſt, etiam in ſcirpo nodum quærit. ¶ Quidam etiam ſcirpos accipi putarunt pro nodoſis & implicatis ænigmatibus: citantes locum Gellij è *c.* 6 *lib.* 12. vbi ſic legunt, Quæ Græci [illegible] Latini ſcirpos appellauerunt: tales etiam Græcis iidem [illegible] vocitantur. Quo tamen in loco *ſcrupos* legendum eſt, non *ſcirpos*. vt auctor eſt Cælius *lect. antiq. c.* 43 *lib.* 11.

Scirpĕŭs, a, um, quod ex ſcirpis confectum eſt, { [illegible] GALL. *De jong.* ITAL. *de gionco.* GERM. Binnen auß binnen. HISP. *De iuncos.* ANG. *Made of bullrushes* } vt, Scirpea ratis. Plautus *in Aſin.* Quaſi pueris qui nare diſcunt, ſcirpea inducitur ratis. Scirpea ſimulacra. Ouid. 5. *Faſtor.*

Scĭrpĕă, æ, cratis ex ſcirpis contexta, quæ plauſtro imponitur, vt commodius ſtercora in agros vehantur. { [illegible]. GALL. *Panier de ionc ou autre matiere legere, à porter fiens ou telles choſes.* ITAL. *Ceſto o ſporta di venchi ò de gionchi.* GERM. Ein binnen oder geflochtener korb HISP. *Canaſtillo hecho de iuncos.* ANG. *A basket or like thing made of bullrushes.* } Ouid. 6. *Faſt.*

——— in plauſtro ſcirpea lata fuit.

Cato *cap.* 10 Crates ſtercorarias quatuor, ſcirpeas ſtercorarias tres. Vide *Sirpicula.*

Scĭrpiculæ, falces, quibus in ſcirpandis, hoc eſt, in præcidendis vineis vtimur ad amputanda ſuperflua lignamentorum. { [illegible]. GALL. *Serpette, ſerpillon.* ITAL. *Cortelett, falcette da commere le viti.* GERM. Rebmeſſer. HISP. *La hoz podadora.* ANGL. *A kynde of hockes vſed in dreſſing of vines.* } Varr. *lib.* 1. *cap* 22 Falces dicuntur vineaticæ opus eſſe ſex, ſcirpulæ quinque. Hæ etiam dicuntur ſcirpariæ falces.

Scĭrpĭcŭlum, i, Caniſtrum: vel quod de ſcirpis, ſeu lento vimine confectum eſt, vel, quod verius videtur, à ſcirpando, hoc eſt, à ligando, ſiue vinciendo. { [illegible] *ſal.* [illegible]. GALL. *Vn petit panier de ionc, d'oſier ou telles choſes.* ITAL. *Caneſtro, ceſtello, ceſtella.* GERM. Ein binzen körblin oder krättlin. HISP. *Caneſtillo, caxuela texida de iunces.* ANGL. *A baſſcher basket made of twiggs or bullrushes.* } Colum. *rei ruſt. lib.* 10.

——— cano iam vimine textum

Scirpiculum ferrugineis cumulare hyacinthis.

Scirpiculus, paruus ſcirpus. Varro 2 *de re ruſt. c.* 2. Nam mihi greges in Apulia hybernabant, qui in Rheatinis montibus æſtiuabant. Cum inter hæc bina loca, vt iugum continet ſcirpiculos, ſic colles publicè diſtantes paſtiones, &c.

Scirpare, vel Sirpare, eſt ſirpo [illegible] ligare. Vide *Sirpicula.*

‖ Scirrhoma, [illegible], & ‖ Scirrhus, i, [illegible], tumor induratus, cum nullo animo lico dolore, originem trahens ab atra bile, aut à pituita. Vide Gell. *lib.* 14. *Methodi.*

Scīſcitŏr, Sciſco, Scitum. vide *Scio.*

Sciſſile, Sciſſio, Sciſſura, Sciſſus, vide *Scindo.*

Scita neuta, orum, quid, vide *paulò ſuprà.*

Sciurŭs. { [illegible]. GAL. *Vn eſcurieu.* ITAL. *Schirato* GERM. Ein eichhörnlin. HISP. *La harda o eſquilo animal noto* ANG. *A ſquirell.* } Animal quod caudam pro tecto, atque vmbra, quum eſt ſub dio, habet [illegible] est, ab vmbra caudæ. Vide Plin. *lib.* 8. *c.* 8.

‖ Sclabina, cento. L. g. b. ‖

Sclopus, vel ſtlopus, ſonus eſt qui ex inflatione buccarum erumpit. Perſius *Satyr.* 5.

——— Nec ſclopo tumidas intendis rumpere buccas

Scnipes, qui & ſpes, [illegible]. Vermiculi ſunt culicibus ſimiles, vitium oculos erodentes: quos ruſtici ampelitide terra enecabant. Vide Galenum *lib.* 9. *ſimpl.*

Scōbs, ſcobis, fœminini generis, ſecundùm Priſcianum, vel hic ſcops, ſecundùm Phocam, quod ab aliqua materia minutiſſimum decidit, dum vel per ſerram ſecatur, vel terebra, perforatur, vel lima politur. { [illegible] *ſchabab* [illegible]. GALL. *Sciеure, ou limeure.* ITAL. *Reſecatura, ſegatura* GERM. Sägmäl ſeilſpän was vom ſägen, feilen oder boren abfelt. HISP. *Las aſerraduras de la lima ò de la madera.* ANGL. *Any powder or duſt that cometh of sawing, filing or boring.* } Horat 2. *Serm. Satyr.* 4.

Vilibus in ſcopis, in mappis, in ſcobe quantus

Conſiſtit ſumptus, neglectis, flagitium ingens.

Ten lapides varios lutulenta radere palma, &c.

Plin. *lib.* 34. Alij elimatam ſcobem in fictili cado coquunt, in caminis, donec percoquatur figlinum. Iuuen *Satyr.* 14.

——— & tamen vno

Se medio ſcobis hæc emendat ſeruulus vno.

Scŏbīnă, æ, inſtrumentum fabrile qua aſperitudines læuigant, à ſcabendo. { [illegible] *peſiraphim. ſirn.* GALL. *Vne rape ou vne lime.* ITAL. *Lima, raſpa.* GERM. Ein terl raſpen. HISP. *La eſcofina para limar madera.* ANG. *A graner wherwith bowyers, vſe to shaue bowes.* } A ſcops inquit Varro. lima dicitur Plin. *lib.* 13. *c.* 37. Nouiſſima aſperitas, vt ſcobina fabri. ¶ Vnde Deſcobinatus, teſte Nonio, id eſt, defectus, ſaucius abraſus. Varro *Mel.* vt citat idem Nonius, Sin autem delectationis cauſa venamini, quanto ſatius eſt ſaluis cruribus in circo expectare, quam his deſcobinatis in ſylua currere.

Scōdră, Ptolemæo *lib.* 2. *c.* 17. Vrbs Liburniæ, hodie *Scutarum* vocant, ſub Venetorum dominio. Vulgò *Scutari.*

Scœnicula inter epitheta impuræ mulieris eſt apud Varr. *lib.* 6. *de L. L.* vbi exponit, Scœniculæ ab ſcœno nugatio vnguento.

‖ Scolax. Gloſſ. Iſid. Scolaces, quod nos familia dicimus, eò quòd ſint ſcoliæ, hoc eſt, intortæ: hos Romani funes & funalia nominabant. ‖

Scōlēcĭă, ærugo, à vermiculorum ſpecie nomen accepit. [illegible]. Fit ex Cyprio ære trito alumine & ſale, aut nitro pari pondere, cum aceto albo quam acerrimo, trito (inquam) donec viride fiat, contrahatque ſe in vermiculorum ſpeciem. Vide Plinium *lib.* 34 *c.* 12.

Scōlecium, [illegible], genus eſt cocci, in Attica & Aſia naſcentis, quod celerrimè in vermiculum commutatur: vnde nomen habet. Vide Plin. *lib.* 24 *cap.* 4.

¶ Scolix, σκολιαί. Oppiano inter piſces pelagios obliquæ quibuſdam. ¶

Scolius, a, um, σκολιός, ά, όν, tortuoſus, prauus. Scolium, carmen eſt apud veteres celebre.

Scŏlŏpāx, σκολόπαξ. Auis eſt roſtro oblongo, quam nonnulli gallinaginem appellant. *Vne beccaſſe.* ¶ ¶ Item piſcis maris, GERM. Meerſchnepf / à longo & acuto roſtro. ¶

Scŏlŏpēndră. {גזם *ghazám.* σκολόπενδρα. GALL. *Vne chenille.* ITAL. *Cento piedi verme.* GERM. Ein haarechtig würmlin mit vil füſſen. HISP. *El ciento pies.* ANGL. *A rough worme with many feet.*} Animal è vermibus terræ, piloſum, multis pedibus: vnde & millepedam, centipedam & multipedam vocant. Diuerſa tamen eſt ab ea multipedæ ſpecie, quam Græci vocant oniſcon, arcuatum ſerpentem, tactuque ſeſe contrahentem. Vide Plin. *lib* 29 *cap* vlt. ¶ Eſt & piſcis eiuſdem nominis à terreſtris animalculi ſimilitudine dictus, de quo idem *lib.* 9. *cap.* 43. Scolopendræ, (inquit) terreſtribus ſimiles, quas centipedas vocant, hamo deuorato omnia interanea euomunt, donec hamum egerant, deinde reſorbent.

Scŏlŏpēndrium, {σκολοπένδριον. GALL. *Ceterach.* ITAL. *Ceteraco.* GERM. Miltzkraut. HISP. *Doradilla.*} Herba eſt quam alio nomine aſplenum vocant, ſine flore, ſine caule, ſine ſemine, pediculo nigro. Folia filiculæ modo diuiduntur, ſubter flaueſcentia, hirſutaque, supernè virentia. Vulgus pharmacopolarum *Ceteracum* vocant.

Scolopomachærium, σκολοπομαχαίριον, ferramentum chirurgicum, ad paxilli figuram accedens, vt ratio nominis loquitur, cuius in excidendis radicitus verrucis formicisque vſus erat. σκολοπομαχαίριον paſſim & diminutè ſcribitur.

¶ Scolpus, ſonus. Turn. ¶

Scōlūs, σκῶλος, pagus eſt Bœotiæ non longè à Cithærone, iniucundam habens ſedem, atque aſperam: vnde natum eſt prouerbium, Ad Scolum neque ipſe accedes, neque alterum comitaberis. Autor Strab. *lib.* 9.

Scŏlymūs, cardui ſpecies. {σκόλυμος. GALL. *Artichaud.* ITAL. *Scarcioffolo, articchioco.* GERM. Welchdiſtel / Strobildorn. HISP. *Arcalchofa Cardo arrocife que ei de comer.* ANGL. *An artichoke.*} Herba eſt ex genere aculeatarum, quam & Strobilum vocant, propterea quòd capita ferat pineæ nucis ſimilitudinem referentia, menſis hodie gratiſſima: quæ vulgus *Articocola* vocat. Vide Plin. *lib.* 22. *c.* 22.

Scŏmbrus, {σκόμβρος. GALL. *Vn poiſſon appellé Maquereau.* ITAL. *Scombro.* GERM. Ein gattung eines meerfiſchs der ein weiſſer ſchwebel farb iſt. HISP. *El alache peſce.* ANGL. *A makrell.*} Genus piſcis marini, cui in aquis ſulphureus color eſt: extra aquam, qui cæteris. Horum tanta eſt multitudo in mari Hiſpanico circa Carthaginem nouam: vt vicina Herculis inſula ab eo dicta ſit Scombraria, teſte Strab. *lib.* 3. Laudabantur autem potiſſimum ſcombri ad gari confectionem, quod ſociorum cognominabant cuius bini congij ſingulis millibus nummum permutabantur. Autor Plin. *lib.* 31 *c.* 8. ¶ ¶ Scombri etiam ſunt ſtolidi, inſipidi, metaphora à ſalcis muriaticis ſumta, quæ ingrata. ¶

Scombraria, inſula pone Carthaginem dicta à copioſa ſcombrorum piſcatione. Ea & Herculis inſula dicitur. Strabo *lib.* 3.

Scōmmă, Latinè cauillum dici poteſt. {שנינה *ſchenináh.* σκῶμμα. GALL. *Vn brocard & lardon.* HISP. *Motte, botton.* GERM. Ein ſchmutzwort / ein ſtich mit dunckeln worten. HISP. *Donaire motejando.* ANGL. *A ſcoffe, a mocke.*} Nam (vt Macrobius inquit *lib.* 7. *Saturn. cap.* 3.) eſt morſus figuratus, qui ſæpè fraude vel vrbanitate tegitur, vt aliud ſonet, aliud intelligatur: nec tamen ſemper ad amaritudinem pergit. Eiuſmodi eſt illud in ſalſamentarij filium, Tace tu cuius pater ſe cubito ſolet emungere. Item illud Ciceronis in Caninium, vnius diei Conſulem: Olim Flamines, nunc Conſules ſunt Diales. Lœdoria verò, eodem Macrobio teſte, apertum eſt conuitium & manifeſta contumelia, nullo feſtiuitatis, ambiguitatiſve velamento adumbrata.

Scōpæ, arum, plural Inſtrumentum quo pauimenta euerruntur. {יעים *jaïim.* κάλλυντρον, σάρωθρον. GALL. *Vn balay ou vne verge à netteyer.* ITAL. *Scopa granata.* GERM. Beſem. HISP. *Eſcoba.* ANG *A broome, a brushe.*} Plaut. *in Sticho*, Munditias volo fieri hic: ferte huc ſcopas ſimulque arundinem vt operam omnium aranearum perdam & texturam improbam, Deiiciamque earum telas. Dictæ ſcopæ quaſi ſcobæ: quòd his purgamenta veluti ſcobem educimus. Hoc inſtrumento plectuntur ſontes ob noxam quum cæduntur ſcoparum faſciculo manuali, circumducti per fora vt vibices rubentes exiſtant in tergo. ¶ Scopæ diſſolutæ, prouerbiali metaphora dicuntur homines nihili nulliuſque prorſus conſilij. Cicero *ad Attic lib.* 7. Cæſarem vidi Minturnis ad VIII. calend. Februar. manè quàm abſurdiſſimis mandatis: non hominem, ſed ſcopas ſolutas: vt idipſum mihi ille videatur irridendi cauſa feciſſe. Idem *in Orat.* Scopas diſſoluere dixit, pro eo quod eſt, rem prorſus inutilem facere. Iſti (inquit) quum diſſoluunt orationem, in qua nec res nec verbum vllum eſt niſi abiectum, non clypeum, ſed (vt in prouerbio eſt) ſcopas mihi videntur diſſoluere. Vide de hoc plura apud Eraſmum in *Adagiis.* ¶ Scopæ manuales herbarum δράγματα dicuntur, quas medici vocant manipulos: hoc eſt, faſciculi, quos vna manu poſſumus apprehendere. Plin. *lib.* 24 *cap.* 15. Incipientibus hydropicis efficax, manualibus ſcopis eius in tribus heminis aquæ decoctis vſque ad tertias.

Scōpŭlă, æ, diminutiuum. {τὸ σκουπίον, τὸ κορήθριον. GALL. *Vn petit balay, eſcouette, verges à netteyer.* ITAL. *Picciola ſcopa, ſcopetta.* GERM. Ein beſemlin. HISP. *Pequena eſcoba.* ANGL. *A litle broome or brushe.*} Col. *lib.* 12. *c.* 38. Scopulis aridæ myrti ſerta ſuffiatur.

Scōpariĭ, orum, dicuntur ſerui quorum miniſterium eſt vt ſcopis deuerrant pauimenta ſordentia. {σαρωταί, σαρωτῆρες. GALL. *Balieurs de maiſon.* ITAL. *Scopatori, pozzatori.* GERM. Dienſtknecht die knecht ſo das haus ſollen. HISP. *Los que barren barrenderos.* ANGL. *Sweepers of the houſe.*} Vlpian. *tit. de fundo inſtructo*, Si villa cultior ſit, accedere inſtrumento fundi atrienſes ſcoparios.

¶ Scopatio, militaris pœna olim, nunc fuſtuarium. Lucius. ¶

Scopa regia, teſte Dioſcoride, a Latinis appellata eſt herba, quam Græci *Bunion* nominant, folio quadrangulo, apij folio, flore anethi, ſemine odorato. Plinius verò ſideritim eam quæ latiſſimo eſt folio, eo nomine intelligi voluit, vulneribus præcipuam, vt quæ vel priſcos neruos glutinare poſſit. Idem *alibi*, ſcopam regiam violæ genus eſſe affirmat, violentum ſpirans odorem, ſed hoc folijs, non floribus.

¶ Scopar, *in l. Baio.* pro cumulo frugum demeſſarum tecto. ¶

Scopas, σκόπας, nomen inſignis ſtatuarij, vnus ex iis qui Mauſolæum cælarunt, vt refert Plin *lib.* 35. *c.* 6. Horat 4. *Carm. Od.* 8.

Quas aut Parrhaſius protulit, aut Scopas

Scope, inſula eſt in mari Lycio, apud Plin *lib* 5. *c.* 31.

¶ Scopeliſmus, criminis genus in Arabia, cuius rei fiebant ij, qui in inimici agrum ſcopelos id eſt, lapides iniciſſent. Vlp. ¶

Scopelos, σκόπελος, inſula Aſiæ Troiadi adiacens: cuius meminit Plin. *lib.* 5. *c.* 30. & 32.

Scopes, σκῶπες, aues ſunt nocturnæ ex genere noctuarum, exdem cum iis quas bubones Latini appellant. Dictæ ſcopes, quaſi σκωπαὶ ἀπὸ τοῦ ... Sunt enim raucæ & minimè canoræ. ¶ Plin *lib.* 10. *c.* 49. Nominantur ab Homero ſcopes, auium genus, neque harum ſatyricos motus quum inſident pleriſque memoratos facilè conceperim mente: neque ipſæ iam aues naſcuntur.

Scopo as, ſcopis purgo. ¶ ¶ Scopo etiam vertunt fodere, verberare. ¶

Scopo, is, ere. Dion. Neſtor. *in Vocab.* Scopo, as, prima, & ſcopo, is, tertia coniugatione declinari poteſt.

Scopæus, nanus: pumilus homo: à ſcope aue.

Scopeuma, genus ſaltationis.

Scoptes, σκώπτης cauillator: vnde σκωπτικός, ή, όν, cauillatorius, σκώπτειν eſt cauillari, illudere.

Scoptula operta, quæ medicis dicantur docet his verbis Celſ. *lib.* 8. *cap.* 1. A ceruice duo lata oſſa vtrinque ad ſcapulas tendunt: noſtri ſcoptula operta ὠμοπλάτας Græci nominant. Ea in ſummis verticibus ſinuata, ab his triangula, paulatimque laeſcentia ad ſpinam tendunt: & quo latiora quaque parte ſunt, hoc hebetiora. Hæc Celſus. Latos humeros quidam vocant, alij oſſa humeraria.

Scopulus, vide *Scopus.*

Scŏpus, i, meta ad quam ſagittæ diriguntur. {מטרה *mattaráh.* σκοπός. GALL. *Scope, but à quoy on viſe.* ITAL. *Mira, ſegno, intentione.* GERM. Ein zweck. HISP. *Mirada, ſenal.* ANG. *A marck or butte to shoote at.*} Inde manarunt prouerbiales locutiones, Attingere ſcopum, Aberrare a ſcopo, & ſimiles. ¶ Per metaphoram ſcopus accipitur pro fine illo quo mentem & propoſitum noſtrum dirigimus. Cic. *Attic. lib.* 15. Scopus enim hic eſt huic noſtro nihil præbere. Scopus etiam in vua dicitur ramoſum illud ex quo dependent acini. Varro 1. *de re ruſtica cap.* 54. Quæ calcatæ vuæ erunt, earum ſcopi cum folliculis ſubiiciendi ſub prælum, vt ſi quid reliqui habeant muſti, exprimatur in eundem lacum.

Scōpŭlŭs, i, eſt ſaxum eminens. {סלע *ſeláh.* σκόπελος, σκόπελος. GALL. *Vn rocher.* ITAL. *Scoglio.* GERM. Ein ſchrofe ein ſpitziger fürauß gehender felß. HISP. *Roca o peña.* ANGL. *A rocke.*} à verbo Græco σκοπεῖν, vt Seruio placet hoc eſt, a ſpeculando, quòd inde in mare pateat proſpectus: vel ab eo quod Græci pro eo ſem dicunt σκόπελον, quamuis etiam hoc ἀπὸ τοῦ σκοπεῖν dictum ſit. Plin. *lib.* 12 *cap* 14. Sabia regio à dextra maris ſcopulis inacceſſa. Ad ſcopulum ire, pro Perire, & in nihilum redigi: metaphora à nauibus ſumpta, quæ quum ad ſcopulum impingunt, diſſolui ſolent atque ſummergi. Lucret. *lib.* 2. Nec tenet omnia paulatim tabeſcere, & ire Ad ſcopulum ſpatio ætatis defeſſa vetuſto. Geſtare ſcopulos in corde dicitur is qui nulla mouetur miſericordia. Ouid. 7. *Metam.* Hoc ego ſi patiar, tum me de tigride natam, Tum ferrum, & ſcopulos geſtare in corde fatebor. Simile eſt illud Ouid. *Eleg.* 11. *lib* 1. *Triſt.* Natus es è ſcopulis. ¶ Eſt etiam ſcopulus interdum paruus ſcopus, hoc eſt, illud ad quod ſagittas dirigimus. Suet. *in Domit. c.* 19. Nonnunquam in pueri procul ſtantis, præbentiſque pro ſcopulo diſpanſam dextræ manus palmam, ſagittas tanta arte direxerit, vt omnes per interualla digitorum innocuæ euaderent.

Scŏpulōſŭs, adiectiuum, Scopulis plenus. {σκοπελώδης. GALL. *Plain de rochers.* ITAL. *Pieno di ſcogli.* GERM. Schrofechtig / vel ſchrofen vnnd felſen. HISP. *Lleno de rocas o peñas.* ANGL. *Full of rockes.*} Plin *lib.* 6. *cap.* 18. Derectúmque per ſcopuloſa & abrupta, &c. Per tranſlationem ponitur pro difficili. Cic. 1. *Verr.* Intelligo quam ſcopuloſo difficilique loco verſer.

Scorbutus (vel ſcurbuttus) morbus, quando propter ſplenis obſtructionem impeditur attractio humoris melancholici, qui reliquo ſanguini commixtus vniuerſum corpus tabida corruptione inficit: tum puniceis lituris crura deſœdans, ex craſſiorum ſui partium decubitu, tum, portione tenuiori ſurſum elata, teneras gingiuas acri, corroſiua & putida carnis excreſcentia vitians. Sic VVierus *medicar. obſ lib.* 1.

Scordalus, i. Senec. *epiſt. Peream ſi eſt.* 56. Adijce, inquit, nunc ſcordalum & furem deprehenſum, & illum, cui vox ſua in balaneo placet. Vide & *epiſt.* 83. & 84. *ſuaſor. vlt.* eiuſdem Senec. Item Petronij indicem.

Scŏrdĭŭm, ij. {σκόρδιον. GALL. *Scordeon ou chamaras.* ITAL. & HISP. *Scordio.* GERM. Lacher knaublauch / waſſer bathenig.} Herba eſt teſte Dioſcoride, tam in montibus quam in paluſtribus locis naſcens, folijs triſſaginis, maioribus tamen & in ambitu non vſque adeo diuiſis, caule quadrangulo, flore ſubrubro. Dictum ſcordion, ἀπὸ τοῦ σκόρδου, hoc eſt, ab allio, cuius odorem refert & acrimoniam, teſte Galeno *lib.* 8. *ſimpl. facultat.*

Scordiſci, σκορδίσκοι, Pannoniæ populi in Montiſclandij fronte, quo monte diuiduntur à Tauriſcis, Autor Plin *lib.* 3. *c.* 25.

Scordiſcus exponitur in antiqui Critici Lexico ἐφίππιον, i. ephippium, & equorum phaleræ. Vnde Scordiſcarius qui talia equorum ſtrata componit. Sic legendum apud Hieronymum, vbi Coriarius & Sordiſcarius.

Scōrĭă, æ, {סיג *ſigh.* σκωρία. GALL. *Eſcume de metal.* ITAL. *Schiuma & feccia del metallo.* GERM. Der ſchlack vnd ſchaum von einem metall. HISP. *La hez del metallo.* ANGL. *The ſcowring or droſſe of metall.*} Spurcitia, ſiue ſordes quæ ex metallo inter coquendū veluti ſpuma quædam expurgatur. Celſus recrementū nominat. Sic enim habet medicinæ ſuæ *lib.* 5. *c.* 18. Plumbi recrementum σκωρίαν μολύβδου, Græci vocant. Plin *lib* 33. *c.* 4. Spurcitia in omni metallo ſcoria vocatur. ¶ Ponitur interdum pro miſeria:

miſeria: propterea quòd qui in luctu conſtituti ſunt, omni proſſus cultu neglecto, ſordidati conſpiciantur. Virg. *ad Meſſal.*

——— & ſcoria patiar tabeſcere tali.

Scŏrŏdŏn, { שום *ſchum* σκόροδον. GAL. *Ail.* ITAL. *Aglio.* GER. Knoblauch. HISP. *Ajo.* ANG. *Garlick.* } Herba eſt nulli non nota, quam Latini allium appellant. ¶ Eſt & ſylueſtris allij genus quod Græco nomine ὀφιοσκόροδον, quaſi allium anguinum appellatur.

Scŏrŏdŏpraſſon, σκοροδόπρασον, herba eſt magnitudine porrum æquans, qualitatum porri & allij particeps.

Scŏrpænă, genus piſcis apud Plin *lib* 32. *c. vlt* Meminit eius & Ambroſius, Scorpæna, inquiens, quoque caſtitatem immaculati connubij generi ſuo ſeruat, non percutis, ſed reficit.

‖ Scorpis, σκορπίς, ſcorpius paruus, fœmina ſcorpij piſcis.

Scorpioides, σκορπιοειδὴς, ſcorpij formam habens. ‖

Scŏrpītēs, σκορπίτης. Gemma eſt ſcorpionis colore. Plin. *lib.* 37 *c.* 11.

SCORPIVS, ij, & Scorpio, nis. { עקרב *akrab.* σκορπίος. GALL. *Scorpion.* ITAL. *Scorpione, ſcorpio.* GERM. Ein ſcorpion. HISP. *Eſcorpion ò alacran.* ANG. *A ſcorpion.* } Animal venenoſum, cauda feriens: de cuius natura vide Plinium *lib.* 11. *c.* 25. ¶ Scorpius etiam ſiue Scorpio, cæleſte ſignũ. Col Sol ingreditur Scorpion XIV. calend. Nouemb. ¶ Item militare inſtrumentum, ita dictum, quòd paruis ac ſubtilibus ſpiculis inferat mortem: ſiue quòd ſcorpionis ſimilitudinem habeat, quum arcus hinc atque illinc chelarum ſimilitudine præ ſe ferant ſpiculum caudæ. Vulgus *Arcubaliſtam* appellat. ¶ Scorpio pro ſcorpionis telo, vt catapulta quoque pro catapultario pilo. Oppius *lib.* 5. belli ciuilis, Scopione accuratiùs miſſo, atque eorum decurione percuſſo, & ad terram defixo. ¶ Quidam etiam accipiunt ſcorpium pro genere tormenti, vt ſunt rubi aculeati, vel flagellum virgarum, vt ſcutica habens in ſummitate glandes plumbeas. Quo quidem tormenti genere ſæpè legimus martyres afflictos fuiſſe. Plin. *lib.* 6. *c.* 56. Et in tormentis ſcorpionem Cretes inueniſſe ferunt. ¶ Præterea ſcorpius herba eſt ſemen habens ad ſimilitudinem ſcorpionis, quæ valet aduerſùs animal ſui nominis: de qua Plin. *lib.* 22. *c.* 15. ¶ Eſt & ſcorpius piſcis apud eundem *lib.* 32. *c.* 11.

Scorpionius, a, um, adiect. ad ſcorpionem faciens. Plin. *lib.* 20. *c.* 1. Aliqui etiam ab eo ſcorpionium cucumin vocant, efficaciſſimum contra ſcorpionum ictus.

Scorpiurus, σκορπίουρος, herba quæ & ſcorpius dicitur, ſemen habens ſimile ſcorpionis caudæ: vnde & nomen habet Plin. *lib.* 22. *c.* 21.

SCŎRTVM, i, meretrix, inde dicta, teſte Feſto, quòd tanquam pellicula ſubigatur. { זונה *Zonáh.* πόρνη. GALL. *Putain de bourdeau,* ITAL. *Meretrice.* GERM. Ein hur oder hurenſack/mätz. HISP. *La puta.* ANGL. *An harlot of common brothell houſe.* } Omnia nanque pellibus facta, antiqui ſcortea appellabant. Cic. *pro Milone,* Clodius ſemper ſcorta, ſemper exoletos, ſemper lupas ducebat. Idem *de Aruſp. reſpon.* Quis vnquam nepos tam liberè cum ſcortis, quàm hic cum ſororibus volutatus? Plaut. *Men. ſc.* 2. *a* 1. Hodie ſcortum ducam, & condicam aliquò ad cœnam. *Ibidem ſc.* 1. *a.* 2. *& ſc. vlt. a.* 5. Prandi, potaui, ſcortum accubui. Idem *Moſtell. ſc.* 1 *a.* 1. Libet potare, amare, ſcorta ducere. ¶ Dicitur aliquando & de maribus, præpoſterè virorũ libidini obſequentibus. Cic. *pro Sext.* Nec mihi res erat cum Saturnino, ſed cum ſcurrarum locu pletum ſcorto, cum ſororis adultero, &c. Quo in loco Clodium intelligit Plaut. *Truc.* Vel amare poſſum, vel iam ſcortũ ducere. A. Dic mihi vin' paraſitum te poteſſe ducere? S. Intellexiſti lepidè, quod ego dicerem. Hinc apud eundem ita ex ambiguo loquitur Paraſitus, *Capt. ſc.* 1. *a* 1. Iuuentus nomen indidit ſcorto mihi; eò quia inuocatus ſoleo eſſe in conuiuio. Nam in cõuiuio ſibi amator talos cùm iacit, ſcortum inuocat. ¶ Propriè tamen ſcortum eſt corium animalium, præſertim eorum quæ craſſiorẽ habent pellem ac duriorem. τὸ σκῦτος. Scortum, inquit Feſtus, pellis teſtium arietinorum. Nonnulli Scortum idem etiam volunt eſſe quod Scrotum, de quo vide ſuo loco.

Scŏrtillum, dimin. { τὸ πορνίδιον, τὸ πορνάριον. GALL. *Petite putain.* ITAL. *Picciola meretrice.* GERM Ein hürlin. HISP. *Pequeña puta.* ANGL. *A litle harlot* } Catullus,

Scortillum mihi quum repentè viſum eſt
Non ſanè illepidum nec inuenuſtum.

Scŏrtĕŭs, a, um, Coriaceus, pelliceus. { σκύτινος. GALL. *Fait de cuir, ou de peaux.* ITAL. *Fato de pezzi di cuoio* GERM. Lädern. HISP. *Coſa hecha de cuero ò pelleja.* ANGL. *Made of leather or of an hide.* } Ouid. *Faſt.*

Scortea non illi fas eſt inferre ſacello.

Scortei numi, σκύτινα νομίσματα, qui fiebant ex corio. Donat quoque *in Comment. in Virg.* pecuniam autumat ex corio bubulo priſcis temporibus fuiſſe, & inde dictam pecuniam fuiſſe, quòd ex pecore fieret.

Scŏrtŏr, aris, Meretricor. { זנה *Zanáh.* πορνεύω. GAL. *Paillarder.* ITAL *Andare à meretrice.* GERM Huren/oder hurerey treiben. HISP. *Andar tras putas ò en puteria.* ANGL. *To haunt or companie with harlottes.* } Terent. *in Heaut.* Scortari crebrò nolunt. Idem *in Adelph.* Non eſt flagitium (mihi crede) adoleſcentulum ſcortari. Plaut. *Pſeud ſc* 7 *a.* 2 E ſunt; bibunt, ſcortantur Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Quando mecum pariter potant, pariter ſcortari ſolent.

Scŏrtātŏr, is. verb. Meretricum ſectator. { זונה *Zonáh.* ὁ πόρνος. GALL. *Putier, paillard.* ITAL. *Putaniere, fornicatore.* GERM. Ein hurer/ hurenjäger/hurenbub HISP. *Putañero, que anda tras putas.* ANGL. *An haunter of harlottes.* } Cic *in Catil.* O bellum magnopere pertimeſcendum, quum ſit habiturus Catilina ſcortatorum cohortem prætoriam. Plaut. *Amphit.* Vbi ſunt iſti ſcortatores, qui ſoli inuiti cubant?

‖ *Scotia*, pars Britanniæ inſulæ, Regni titulo nobilis. ‖

Scoti, Britanniæ inſulæ populi, ab Anglis ad Ortum Tueda, ad Occaſum Solueo flumine diremptι, mediterranea mons Cheuiota diſcriminat. Horum olim tanta fuit feritas, vt humanis carnibus veſcerentur quod & ipſum teſtatur Hieronymus *lib.* 2. *contra Iouinianum.* Quid, inquit, loquor de cæteris nationibus, quum ipſe adoleſcentulus in Gallia viderim Scotos, gentem Britannicam humanis veſci carnibus? Et quum per ſyluas porcorum greges & armentorum pecudumque reperiant, paſtorum nates & fœminarum papillas ſolere abſcindere, & has ſolas ciborum delicias arbitrari.

‖ Scotica, circa radicem terram aperiens. Gl. A. L. ‖

Scotina, Σκοτῖνα, locus eſt apud Lacedæmonios, denſis quercubus vmbroſus, in quo Iupiter colebatur cognomento Scotinas: vt eſt autor Pauſanias *lib.* 10.

‖ Scotinura, obſcuritas. Gl. g. b. ‖

Scŏtŏmă, σκότωμα. Vertigo capitis, quum omnia quæ foris oculis occurrunt, in gyrum circumagi videntur: quam & viſus obtenebratio nonnunquam & caſus ſolet comitari. Dictum ſcotoma quaſi obſcuratio σκότος n. Græcè tenebras ſignificat: vnde σκοτόω, obtenebro, obſcuro: a cuius præter. paſſ deducitur verbale σκότωμα. Latini hoc mali genus vertiginem appellant.

‖ Scotomus, cædes. Gl g. b ‖

Scotuſſa, Σκοτοῦσσα, oppidum eſt in confinio Macedoniæ ad Neſſum amnem locum habens, quem Κυνὸς κεφαλάς, hoc eſt, canis capita appellant: in quo Romani & Ætoli T. Quintio duce, Philippum Demetrij filium, Macedoniæ regem ingenti prælio ſuperarunt. Strab *lib.* 9.

Screo. Scaliger in Varr ad vocem *Scrancia*: Screare videtur olim dictum τὸ χρέμπτεσθαι, quod verbum & hodie quoque in Gallia vſurpamus, nempe *cracher* eſt screare, excreare, ſpuere Sed

‖ Scrama, teli genus *in ll. VViſigoth.*

Scramaſaxus, gladiolus, culter, quo cæſim ſecamus. ‖

Scrancia à ſcreo eſſe poteſt. ſignificat ſiccum.

Scrapta. Feſt. Scraptæ dicebantur nugatoriæ ac deſpiciendæ mulieres, ab iis, quæ ſcrea idem appellabant, id eſt, quæ quis excreare ſolet, quatenus id faciendo ſe purgaret.

‖ *Screa* pituita Gl. Iſid. quia ſcreando eiicitur. ‖

Scrĕo, as, Cum conatu quodam de pectore ſputum eiicio. { ירק *jarák* ירק *rak.* χρέμπτομαι. GALL. *Cracher.* ITAL. *Carcaſſare, ſputare per forza.* GERM. Mit Reuſperen außwerffen/ gragſen. HISP. *Eſcupir toſſiendo ò gargajear* ANGL. *To ſpitte* } Plin *lib.* 23. *c.* 1. Eadem in iumẽto, hominéque, phlegma aut ſanguinem qui ſcreatur, talo circũligata ſanat. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. de anu ſiticuloſa Tibi ſcreanti, ſiccæ, ſemiſomnæ.

Scrĕātŏr, qui ſcreat. { ירק *jorék.* ἀποχρεμπτικός, χρεμπτικός. GALL. *Cracheur.* ITAL. *Sputatore.* GERM. Ein koderer/ der rotz oder gragſen außwirfft. HISP. *Eſcupidor.* ANGL. *He that ſpitteth.* } Plaut. *in Milite.* Screator ſum itidem nimimè ſuccidus.

Scrĕābilĕ, quod ſcreari poteſt. { χρεμπτόν. GALL. *Qu'on peut cracher.* ITAL. *Che ſi puo ſputare.* GERM. Das gut außzuwerffen oder auſz zukoderen iſt. HISP. *Que ſe puede eſcupir.* ANG *That may be ſpitted out* } Vnde compoſitum Excreabilis. Plin. *lib.* 20 Pulmonum vitia excreabilia facit.

Scrĕātŭs, us, Ipſa ſcreatio. { ירק *rok.* χρέμμα. GAL. *Crachement.* ITAL. *Sputamento.* GERM. Das reuſperen vnd rotz außwerffen / außkoderung HISP. *Obra de eſcupir toſſiendo.* ANGL. *Spitting.* } Terent. *in Heautom.* Gemitus, ſcreatus, tuſſis.

Scrāntĭæ, meretrices dicebantur contemnendi cauſa, quemadmodum blitidæ diobulares &c. Varr *lib.* 6. *de ling. Lat.* Apud Feſtum & Nonium manifeſto legitur ſcraptæ Titinnius *Prilia*, Rectius mecaſtor piculetæ poſthumæ lectum hodie ſtratum vidi ſcraptæ mulieris. Vide Scaligerum *in Varr.*

Scrĭbă, vide *Scriba.*

Scrĭblītă, penultima producta, genus cibi appellatum, quòd in circuitu ad reſtis modum torqueretur. { ANGL. *A tarte.* } Hoc ſolum differens à placenta, quòd ſine melle coquebatur & ferventiſſima edi ſolebat. Mart. *lib.* 3.

Circulata diu menſis ſcriblita ſecundis
Vrebat nimio ſaua calore manus.

Plaut. Dum ludi fiunt, in popinam pediſſequi irruptionem facite: nunc dum occaſio eſt, nunc dum ſcriblitæ æſtuant occurrite.

SCRIBO, is, pſi, ptum, Conſcribo, opus aliquod compono. { כתב *chathab.* συγγράφω, λογογραφεῖν, συγγράφω. GALL. *Eſcriture* ITAL. *Scriuere.* GERM. Schreiben. HISP. *Eſcriuir.* ANGL. *To write.* } Cicer Sed proximè ſcripſi de optimo genere dicendi, in quo, &c. Idem *Lentul lib.* 1. Scripſi etiam verſibus treis libros de temporibus meis. Plin. *lib.* 12. *c.* 14. Iuba rex iis voluminibus quæ ſcripſit ad C. Cæſarem Auguſti filium Plaut. *Prolog. Aſinar.* Demophilus ſcripſit, Marcus vortit barbarè. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 2. Niſi ſi hiſtoriam ſcribimus, &c. Horat. 2 *Epiſt.* 2.

Præter cætera Romæ mène poëmata cenſes
Scribere poſſe inter tot curas, tótque labores?

Sicque Ouid. 4 *Faſt.* Scribere annum, pro deſcribere. Hinc & Scribens, pro Scriptore. Idem,

Denique non video de tot ſcribentibus vnum.

¶ Interdum tamen ſcribere accipitur pro literas exarare. γράφειν. Plaut. *in Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Quaſi in libro quum ſcribuntur literæ calamo. ſtylis me vlmeis conſcribito. Cicer. *Attic.* Neque ſemper mea manu literas expectabis. ¶ Scribere literas, eſt etiam Scribere epiſtolam, Plancus *ad Cicer.* Quod & ſimpliciter Scribere dicitur. Cicer *ad Terentiam lib.* 14. Nam ad me P. Valerius homo officioſus ſcripſit id quod ego maximo cum fletu legi, quemadmodum a Veſta ad tabulam Valeriam ducta eſſes. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4 Salutem ſcriptam dignum eſt dignis mittere. Idem *in Curc. ſc.* 1. *a* 3. Iſtoc nomine dum ſcribo, expleui ceras quatuor. (Verba ſunt Trapezitæ acceptum referentis in tabulas.) *Ibidem*, Iſtic ſcriptum eſt vt faceres (id eſt, in tabulis) ¶ Scribere alicui laudes & gratias. Gell. *cap.* 8. *lib* 3. ¶ Scribere alicui dicam, Plaut. *Aulul. ſc.* 6. *a* 4. ¶ Quandoque ponitur pro pingere Plin. *de Nicomacho pictore*, Scripſit & Apollinem. & Dianam, Deúmque Martem in leone ſedentem. Vnde & picturas legere dicimus. Virg. 6. *Æneid.*

——— quin protinus omnia
Perlegerent oculis.

¶ Scribere notis. eſt celeriter excipere. & dictionibus decurtatis aliquid ſcribere, quemadmodum olim faciebant notarij, quibus etiam nomen à notis huiuſmodi remanſit. Quintil *lib.* 11 *cap.* 2. Habemus ſanè, vt qui notis ſcribunt, certas imagines omnium, &c. ¶ Scribere leges, quod & condere, & dicere. & facere dicitur. Cicer. *pro Roſc. Amer.* Eius porrò ciuitatis ſapientiſſimum Solonem dicunt fuiſſe eum, qui leges quibus hodie quoque vtuntur, ſcripſerit. ¶ Scribere hæredem, eſt inſtituere, facere. Martial. *lib.* 10.

Hæredem

Hæredem ſcripſit me Numa, conualuit

Scribere ſeruo libertatem eſt et libertatem teſtamento relinquere Vlpianus *in l ſi ſeruum. ff de acquirend. vel omit hæred.* Quintil. *declamat.* 380 Cuius ſcripta ſeruo, vel libertas teſtamento. Idem Quintil. Scribere ſtigmata fugitiuo. Numos alicui ſcribere, Per menſæ ſcripturam dare: vt ait Bud. ex Plaut *in Aſin* Scribere Milites, Liu. *lib.* 4. *d.* 4. Legiones, *ibidem* Scribere delectum. Cicer *pro Milon.*

Scriptum, i, ſcriptura, hoc eſt idipſum quod literis mandatum eſt. { כתב *chetiua* מכתב *michtab.* σύγγραμμα. GALL. *Eſcrit, eſcriture.* ITAL. *Scritto, ſcrittura* GERM. Ein geſchrifft. HISP. *Eſcritura* ANG. *Any thing written, a writing.* } *lib.* 1 *ad Herenn.* Ex ſcripto ſententiæ controuerſia naſcitur hoc modo. Quum videbitur ſcriptoris voluntas cum ſcripto ipſo diſſentire. Cic. *Luceio,* Ardeo cupiditate incredibili, neque, vt ego arbitror, reprehendenda, nomen vt noſtrum ſcriptis illuſtretur, & celebretur tuis. ¶ Scriptum facere, eſt ſcribendo victum quærere vel potius ſcribam eſſe. Gell. *lib* 6 *cap* 9. Cn. Flauius patre libertino natus, ſcriptum faciebat, i. ſcriba erat.

Scriptus, us, m, Scriptum, ſiue ſcriptura. { כתב *chetab* מכתב *michtab.* γραφή. ANGL. *A writing* } Gell *lib.* 6 *c.* 9. Dicitur tabulas poſuiſſe, ſcriptu ſeſe abdicaſſe. de Cn. Flauio.

Scriptito, as, frequentatiuum eſt à verbo vſitato ſcripto, as, quod & ipſum frequentatiuum eſt à verbo vſitato ſcribo. { πολλὰ γράφω. GALL. *Eſcrire ſouuent.* ITAL. *Scriuere ſouente.* GERM. Offt ſchreiben. HISP. *Eſcriuir muchas vezes* ANG. *To write often.* } Cic. *Att. lib.* 7. Et hæc & ſi quid aliud ad me ſcribas velim, vel potiùs ſcriptites.

Scriptio, nis, Actus quidpiam literis mandandi ſiue idipſum opus quod conſcribitur. { כתב *chetab* מכתב *michtab.* συγγραφή. GAL. *Eſcriture.* ITAL. *Scrittura.* GER Ein beſchreibung/oder geſchrifft. HISP. *Eſcritura, obra para eſcriuir.* ANG. *The act of writing.* } Cicer. 5. *Tuſc.* A quo non modo impulſi ſumus ad philoſophicas ſcriptiones, verumetiam laceſſiti. Idem *Dolabellæ,* Oratiunculam pro Deiotaro quam te quærebas, habebam mecum, quod non putaram: itaque eam tibi miſi, quam velim ſic legas, vt rem tenuem & inopem, nec ſcriptione magnopere dignam, id eſt, non magnopere dignam quæ literis mandetur. ¶ Ponitur etiam pro quacunque ſcriptura, aut ipſo ſcribendi actu Cic *ad Attic. lib.* 10. Crebro refricat lippitudo, non illa quidem perodioſa, ſed tamen quæ impediat ſcriptionem meam. Varro, Auarus fœnerator, ſpe lucri rem ſcriptione duplicarat.

Scriptilis Diomedes Grammat. *lib* 1 Vox literalis, vel ſcriptilis appellatur, quia literis comprehendi poteſt.

Scriba, æ, Rerum publicè geſtarum iuſſu magiſtratus ſcriptor. { כתב *chotheb* ספר *ſopher.* γραμματεύς. GALL. *Eſcriuain, ſcribe greffier.* ITAL. *Scriuano, cancelliere, notaio.* GERM. Ein ſchreiber. HISP. *Eſcriuano, notario.* ANGL. *A ſcribe or notarie a clerk.* } Liu. *lib.* 1. de Cneo Mutio loquens, Ibi quum militibus ſtipendium fortè daretur, & ſcriba cum Rege ſedens pari ferè ornatu multa ageret. Et *paulo poſt,* Scribam pro Rege obtruncat. Cicer *Rufino,* Ad ea quæ ſcripſiſti commodiùs equidem poſſem de ſingulis ad te rebus ſcribere, ſi M. Tullius ſcriba meus adeſſet. ¶ Scribæ dicuntur ſcriptum facere. Gell *c.* 9. *lib.* 6. ¶ Scribarum decuriæ. Suet. *in Claud. c.* 1. ¶ De Scribarum officio & corruptela, Plutarch. *in Caton. Vticenſ.* &c.

Scribatus, Scribæ munus & officium. Imp. Philip. *in l ſi ad ſcribatum. C. de appellationibus.*

Scribo, nis. Anaſtaſius *in Vigilio* Quo audito Auguſta miſit Anthemium ſcribonem cum iuſſionibus ſuis. *In Theodoro,* Per manus Maurini ſcribonis, i. ſatellitis.

Scribello, ſcribo verenb. vnde conſcribello.

Scriptor, is operis alicuius autor, qui quippiam literis mandat { בעל *bahal* מחבר *mechabber* כתב *chotet* ספר *ſopher* λογογράφος. GALL. *Eſcriuain.* ITAL. *Scrittore, compoſitore.* GERM Ein ſchreiber. HISP. *El que eſcriue componiendo libros.* ANG. *A writer.* } Horat. *in Arte,*

Scriptor honoratum ſi fortè reponis Achillem.

Liu. *lib* 1. Etiam in tanta ſcriptorum turba mea fama in obſcuro eſt. Donat. *in prologo Terentii,* Indifferenter, inquit, omnis qui aliquid ſcripſiſſet, ſcriptor a veteribus dicebatur. ¶ Scriptor legum, legum lator. { מחוקק *mechokek.* νομοθέτης. } Cic. *ad Brutum.* Neque ſolùm vt Solonis dictum vſurpem qui & ſapiens vnus fuit ex ſeptem, & legum ſcriptor ſolus ex ſeptem.

Scriptorius, a, um, quod aptum eſt vt ex eo ſcribatur, ſeu quod ad ſcriptorem pertinet { γραφικός. GALL. *Seruant à eſcrire ou à eſcriuain.* ITAL. *Coſa da ſcriuere ò da ſcrittore.* GER. Zu dem ſchreiben dienſtlich. HISP. *Coſa para eſcriuir ò para eſcriuano.* ANGL. *Belonging to write or a writer.* } vt, Atramentum ſcriptorium, μέλαν γραφικόν, apud Celſ. *lib.* 6. *cap.* 4. Id autem quod ſubinde raditur, illini atramento ſcriptorio ſatis eſt. Idem *lib* 5. Sed eadem medicamenta in calamum ſcriptorium conijcienda ſunt, iſque in fiſtulæ aptandus, inſpirandumque vt ea medicamenta intus compellantur.

Scriptura, æ, Scriptio, ſtylus, vel ipſe actus aliquid literis mandandi { כתב *chetab* מכתב *michtab.* γραφή. GALL. *Eſcriture.* ITAL. *Scrittura.* GERM. Ein geſchrifft. HISP. *Eſcritura.* ANGL. *A writing.* } Autor ad Herenn. *lib* 3. Non ſum neſcius quantum ſuſceperim negotij, qui motus corporis exprimere verbis, & imitari ſcriptura conatus ſim voces. Scriptura, inquit, id eſt, ſcribendo, vel (vt Cic. loquitur) ſcriptione. Et *lib.* 3. Reliquum ſcripturæ conſumetur in exemplis, id eſt, reliquum eius quod ſcribendū eſt. Idem Cic. *Treb. lib.* 15. Quum verò ea quæ ſcriptura perſecutus es, ſine ſummo amore cogitare non poteris. Cæcinna *Ciceroni,* Genus autem hoc ſcripturæ non modò liberum ſed incitatum, atque latum eſſe quis ignorat? Velleius, Scriptura (ſtatuæ) indicat ætatem Diomedes *lib* 1. Vaco ſcriptura militiæ. ¶ Scriptura ponitur aliquando pro vectigali quod percipitur è portorijs, ſeu paſcuis: vel ipſa ratio eorum qui præſunt huiuſmodi vectigalibus & ij, qui portus aut portoria curabant, vectigalia deſcribentes, aut colligentes, Magiſtri ſcripturæ, & portus dicebantur. Scriptura huiuſmodi hodie eſt eorum mancipium qui glandiarios, & paſcuos ſaltus redimunt. Plaut *in Trucul.* Nam aduerſum legem meam ob meam ſcripturam pecudem cepit. Et reliqua. A. Idem quod tu facis, faciunt rem male gerentes: vbi non eſt ſcriptura, vnde dent, incuſant publicanos. Quid ſit hæc Scri-

ptura docet Aſcon. Pædian. in Diuinationem. Item, Pecuarij quique greges habebant, certam in ſingula pecudum capita pecuniam pendebant Publicanis pro paſtione, quæ Scriptura dicitur. ¶ Scripturæ magiſter, Qui vectigalia deſcribebat in portu, eorúmque rationes conficiebat. Διαγραφεύς. Cicer *ad Att* Magiſter ſcripturæ, & portus, quidam L. Carpinatius.

Scripturarij, olim dicebantur, teſte Nonio, qui poſtea tabularij dicti ſunt, quòd ſcripturis & commentarijs omnes, aut ciuitatum, aut prouinciarum res complecterentur. Διαγραφεῖς. Lucil. *lib.* 26. Publicanum rerum alluctam, vt ſcripturarius. ¶ Scripturarius ager, teſte Feſto, is dicitur qui publicus eſt in quo vt pecora paſcantur, neceſſe eſt vt certum æs paſtor pendat publicano.

Scribonius Aphrodiſius, Orbilij ſeruus atque diſcipulus, mox à Scribonia Libonis filia, quæ prius Auguſti vxor fuerat, redemptus & manumiſſus. Huius meminit Tranquillus.

SCRINIVM, a ſecernendo, area dicitur qua ſeruantur pretioſa ac ſecreta. { ארון *arón.* κιβώτιον. GALL. *Coffret ou cabinet.* ITAL. *Scrigno, caſſetta.* GERM. Ein ſchrein / kiſten / laden. HISP. *La caxa en que ſe guardan las coſas precioſas.* ANG. *A coffer to keep pretiouſe thinges in.* } Plin *lib.* 13. *cap.* 1. Alexander cepit ſcrinium vnguentorum. Horat. 2. *Epiſt.* 1.

——Et prius orto
Sole vigil calamum, & chartas & ſcrinia poſco.

Idem 1. *Serm. Satyr.* 1.

Iam ſatis eſt, ne me Criſpini ſcrinia Lippi
Compilaſſe putes, verbum non amplius addam.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

(Cum) *Contigeriſque tuam ſcrinia curua domum.* (ô liber.)

Huius diminutiuum eſt Scriniolum.

Scriniarius, Scriniorum cuſtos, id eſt, rerum ſecretarum. χαρτοφύλαξ.

SCROBS, ſcrobis. { פחת *páchath* שחת *ſchácheth* בור *bor* βόθρος. GAL. *Vne foſſe* ITAL. *Foſſa buca poro cana da piantar vigna ò arbori* GERM. Ein grub HISP. *El hoyo para plantar.* ANGL. *A pitte or diche.* } Generis tam maſcul. quàm fœm. ſecundùm Priſcianum. Seruius tamen ait magis maſculinum eſſe quàm fœmininum, & citat Plautum, qui dixit Sexagenos ſcrobes. Quod vero Lucanus ait, Exigua poſuit ſcrobe: id vult eſt contra artem. Sunt autem Scrobes, foſſiones, vel putei, vel foueæ intra terram manu factæ: ad vineas, vel arbores conſerendas, vel ad metalla & quæcunque alia fodienda. Colum. *lib.* 4. *cap.* 1. Contenti bipedanea ſcrobe. Idem, ante annum quàm poma diſponere voles, ſcrobes fodito *Scrobis* etiam in nominatiuo dicitur Colum. *lib.* 5 *c.* 10. Sed ſcrobis clibano ſimilis fiat.

Scrobiculus, diminutiuum. { τὸ ὀρυχίδιον, τὸ βοθρίον. GAL. *Foſſette, petite foſſe.* ITAL. *Foſſeta.* GERM. Ein grüblin. HISP. *Pequeno hoyo.* ANGL. *A little diche* } Plin. *lib.* 11. *cap* 5. Atque ita in ſcrobiculis ſeruntur, heminis fæcis circumfuſis. Colum. *lib.* 15. Et id quod à matre abſciſſum receſſit, confeſtim à latere circumfoditur & ſcrobiculo facto ad vnum ſolum præciditur.

SCROFA, æ, Sus fœmina quæ fœtus cauſa alitur. { ὗς. GALL. *Vne truye vieille.* ITAL. *Porca vecchia, ſcrofa.* GERM. Ein zuchtmor. HISP. *Puerca ya vieja ò parida.* ANGL. *An old ſow.* } Gell *cap* 6. *lib* 18. Sus, quæ ſemel peperit *porcetra*; quæ ſæpius, *ſcrofa* dicitur. Varro, Propterea matrem ſcrofam ſua quæque hara ſuos alat oportet, quæ alios aſpernatur Plaut. *in Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Eorum ſi cuiuſquam ſcrofam in publico conſpexero, Ex ipſis dominis, meis pugnis exculcabo furfures. Col. *lib.* 7. *c.* 9. Scrofæ probantur longiſſimi ſtatus, & vt ſint reliquis membris ſimiles deſcriptis verribus,

Scrofipaſcus, qui paſcit ſcrofas { ὁ χοιροβοσκός GALL. *Porcher, qui paiſt ou nourrit truyes.* ITAL. *Nutritore di porche.* GERM. Der den ſchweinen zu eſſen gibt HISP. *Criador de puercas* ANGL. *A feeder of old ſwine.* } Plaut. *in Capt. ſc.* 1 *a.* 2. Tam patro. eſt ſcrofipaſci qui alunt furtiue ſues.

Scrofulæ, propriè dicuntur induratæ adenes in collo præcipuè, in alis & in inguinibus conſiſtentes, ita dictæ a ſuibus, qui pecua iſtius morbo infeſtantur. { χοιράδες. GAL. *Eſcrouëlles.* ITAL. *Scrouole.* GERM. Drüſe. HISP. *Lamparones.* ANGL. *The kinges euill or an impoſtume in the throat.* } Latini ſtrumas appellant. Vide Celſ. *lib.* 5. *c.* 28. & infra in dictione *Struma.*

Scropha, Tremellius, vir Prætorius fuit, Varronis æqualis, quem de familiæ ſuæ cognomine ita inducit loquentem *lib.* 2. *c.* 4. *rei ruſtic.* Auus (inquit) meus primùm appellatus eſt Scropha: qui Quæſtor cùm eſſet à Licinio Nerua Prætore in Macedoniæ prouincia relictus qui præeſſet exercitui, dum Prætor rediret: hoſtes arbitrati occaſionem ſe habere victoriæ, impreſſionem facere cœperunt in caſtra. Auus quum hortaretur milites vt caperent arma, ac exirent contra: dixit celeriter ſe illos, vt ſcropha porcos, diſiecturum: idque fecit. Nam eo prælio hoſtes ita fudit, ac fugauit, vt eo Nerua Prætor Imperator ſit appellatus: & auus cognomen inuenerit vt diceretur Scropha. Itaque proauus & ſuperiores, de Tremellijs nemo appellatus Scropha. Nec minus ſeptimus ſum deinceps Prætorius in gente noſtra. Hactenus Varro.

Scrotum, Rugoſus ille teſticulorum ſacculus, quem nonnulli etiam ſcortum appellant, quòd quandam coriacei ſacculi ſimilitudinem referat. { ὄσχεον. GALL. *La peau en laquelle ſont contenues les genitoires.* ITAL. *La pelle che pende ſotto i teſticoli* GERM. Der hodenſack. HISP. *La bolſa de los cojones.* ANG. *The ſkinne or bed wher the ſtone is keped called the bacode.* } Scortea enim veteres appellant quæcunque ex aluta aut pelle conſtabant.

Scrupedus, qui ægrè incedit, ab eo quòd qui per ſcrupos & lapillos incedunt, difficile ingrediantur. Hinc ſcrupedas mulieres veteres eas vocabant, quæ tarde ingrederentur, aut difficulter conſiſterent. Actius apud Varr. Scrantiæ ſcrupedæ, ſtritabillæ.

Scrupulum, aliter Scriptulum & eliſo t, ſcripulum, eſt pars in ponderibus. In chronologicis canonibus ſcrupulum primum eſt pars ſexageſima vnius horæ: ſcrupulum ſecundum pars ſexageſima vnius primi: ſcrupulum tertium eſt pars ſexageſima vnius ſecundi. & ita in infinitum. Scrupulum Iudaicum pars milleſima, Scaliger *lib.* 1.

SCRVPVS, i, Calculus, ſeu lapillus exiguus, pedes ambulantium offendens. { צרור chatſâts. [illegible] ψῆφος. GALL. *Vne petite pierre ou grauois.* ITAL. *Pietruzza, pietricella.* GER. Ein ſteinlin HISP. *Chinna ò pedrezita.* ANGL. *A litle ſtone.* } Feſtus, Scrupi dicuntur aſpera ſaxa, & difficilia attrectatu. ¶ Duodecim ſcruporum luſus, apud Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* ita deſcribitur:

Parua ſedet ternis inſtructa tabella lapillis:
In qua vicisse eſt continuaſſe ſuos.

¶ Scrupus etiam accipitur pro ænigmate, ſeu pro nodoſo quopiam argumento Gell. *lib.* 12. *cap.* 6. Quæ Græci [illegible], Latini ſcrupos appellauerunt, tales etiam Græcis itidem [illegible] appellantur. Ea enim eſt genuina lectio: quanquam in vulgatis exemplaribus ſcirpos perperam legamus. Vide ſuprà in voce *Scirpus.*

Scrūpĕūs, a, um, quod eſt lapilloſum. { λιθώδης. GALL. *Pierreux, graueleux.* ITAL. *Saſſoſo.* GERM. Vol ſteinlin vnnd kiſs. HISP. *Coſa de chinna ò pedrezita, pedregoſo.* ANGL. *Full of litle ſtones or grauell.* } Virg. *lib.* 6.

Spelunca alta fuit, vaſtóque immanis hiatu,
Scrupea, tuta lacu nigro.

Scrupoſus, idem. Lucanus,

Scrupoſiſque anguſta vacant vbi littora ſaxis,
Impoſuit terra.

Scrūpŭlŭs, i, diminutiuum à ſcrupus, propriè lapillus breuis. & aſper qui in calceo latens plerunque nos lædit, preſſúſque dolorem creat. { צרור chatſâts. ψηφίς. GAL. *Vne petite pierre ou grauois* ITAL. *Scrupulo, picciola pietra, pietrella, petricella.* GERM. Ein klein ſteinlin/als die ſind ſo ein offt in den ſchuhen trucken. HISP. *Chinna ò pedrezita.* ANGL. *A litle ſtone in the ſhooe that annoyeth.* } Vnde pro ſolicitudine & difficultate ponitur. { דאגה deaghâh דאבה deabâh חרדה charadhâh. ἡ δισταγμὸς, ἡ ἀπορία. GAL. *Difficulté ſcrupule, doute, ſouci.* ITAL. *Dubbio, difficultà, penſiero.* GER. Ein zweyfel oder angſt ſo einem im buſen ligt/etwas das einem in ſeinem gemüt trucket. HISP. *Duda, cuidado difficultad.* ANGL. *A difficultie, a doubt.* } Cicer. *pro Sext. Roſc.* Hunc mihi ex animo ſcrupulum euelle, qui me dies noctéſque ſtimulat, ac pungit. Idem *pro Cluentio.* Hic tum iniectus eſt homini ſcrupulus ac dubitatio. ¶ Scrupulus etiam, vel ſcrupulum, genus eſt exigui ponderis pendentis tertiam partem drachmæ, hoc eſt, obolos duos. A Græcis dicitur γράμμα, hoc eſt, littera quòd alphabetum apud Græcos quatuor & viginti literas habet, in quot ſcrupula diuiditur vncia. { GAL. *Scrupule, le poix de deux oboles.* ITAL. *Scropolo.* GER. Der drit theil eines quintlins/dann zwölff ſcrupel machen ein lod. HISP. *Eſcrupulo.* ANG. *The thride part of a dramme.* } Fannius apud Priſcianum, In ſcrupulis tribus drachmam. Valer. Maxim. *lib.* 4. *de paup.* Eadem gens nullū ante ſcrupulum auri habuit. Ouid. *de remed.*

Quinque parant marathros, ſcrupula myrra nouem.

Cicer. *Attic.* Illud cognitum eſt nullum eſſe argenti ſcrupulum in illa inſula. ¶ Scrupulus etiam menſura eſt in metiendis terris, continens pedes quadratos centum. Colum. *lib.* 5. *cap.* 1. Igitur iugerum, vt diximus, habet quadratorum pedū millia XXVIII, & DCCC qui pedes, efficiunt ſcrupula CCLXXXVIII.

Scrūpōsŭs, vnde ſcrupuloſus. i. ſcrupis, ſiue lapidibus abundans. Item, difficilis ſaxoſus, ſalebroſus, aſper, &c. Vnde ſcrupuloſa via: Plautus *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Non meus ſcrupuloſam victus commeat viam. (q. d. opſonia, quibus veſcor, empta facilia ſunt. Mos, Aſper meus victus ſanè terreſtris eſt.) Lucr. *lib.* 4.

Haud quaquam ratis ſcrupoſa relicta eſt

Apul. *Florid. lib.* 1. Pariter enim vt qui hæredioluin ſterilem, & agrum ſcrupoſum, meras rupinas, & ſenticeta miſeri colunt. Vide & *Scrupeus,* paulo antè.

Scrūpŭlōsŭs, a, um, quod ſcrupulis abundat. { [illegible], λιθώδης. GALL. *Pierreux, graueleux, ou grumeleux.* ITAL. *Pieno di ſaſſetti* GER. Voll ſteinlinen/kiſs/oder grien. HISP. *Lleno de aquellas chinnas ò pedrezitas.* ANGL. *Full of litle ſtones.* } Plaut. in *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Non meus ſcrupuloſam victus commeat viam. hic Scrupoſam habent emendatiores codices. de qua voce vide dictionem præcedentem Cicer. 4. *Tuſcul.* E quibus, tanquam ex ſcrupuloſis cotibus, enauigauit oratio. ¶ Per tranſlationem accipitur pro anxio, trifti & ſolicito. { [illegible] GALL. *Scrupuleux, trop curieux plein de doutes & difficultez.* ITAL. *Pieno de duby & difficultà.* GER. Angſthafftig/vol zweiffels/oder tieff nachſuchens. HISP. *Muy dudoſo, cuidado, lleno de dudas* } Val. Max. *lib.* 1. Qui tam ſcrupuloſa cura, paruula quæque momenta religionis examinare videntur. Gell. *c. vlt. lib.* 10. Scrupuloſa quædam & anxia in his commentariis erunt. Et paulò pòſt, aut percepta difficilia.

Scrūpŭlōsē, aduerb. Anxiè, difficulter, religioſè. { [illegible] GAL. *Scrupuleuſemēt, auec difficulté & chagrin.* ITAL. *Con difficultà & dubbio, ſcropoloſamente.* GER. Schwärlich/mit zweifel vnnd ſorg/grübleriſch. HISP. *Con mucho cuida, muy dudoſamente.* ANG. *with doubt or difficultie.* } Col. *lib.* 8. *c.* 8. At quæ dono, vel aucupio contingunt, minùs ſcrupuloſè probantur. (id eſt, difficulter.) Quintil. Scrupuloſè ſecta partitio & inferius, *Scrupuloſius.*

Scrūpŭlōsissĭmē, admodum exquiſitè atque anxiè. Col. *operis initio,* Nec minus corporis geſticulatorem ſcrupuloſiſſimè inquirunt, ſaltationis ac muſicæ rationis ſtudioſi ſic legendum correctè.

Scrūpŭlōsĭtās, anxietas, difficultas. { דאגה deaghâh דאבה deabâh חרדה charadhâh. [illegible] ἀπορία. GAL. *Scrupuloſité difficulté.* ITAL. *Difficultà penſiero.* GER. Angſthafftigkeit/Nachgrüblung. HISP. *Cuida mucha duda.* ANGL. *Difficultie.* } Colum. *lib.* 1. *c.* 1. In hac autem tam diſciplina non deſiderarim eiuſmodi ſcrupuloſitas.

Scrūpŭlāris, e, quod ad ſcrupulum pertinet. { [illegible] GALL. *Appartenant à ſcrupule du poix de deux oboles.* ITAL. *Pertinente a ſcropolo.* GER. Das zu einem ſcrupel gehört. HISP. *Pertenneciente a eſcrupulo.* ANG. *Of the weight of the thride part of a damme.* } Plin. *lib.* 33. *c.* 8. Homines dicant quantum auri ſit in eo, quantum argenti, vel æris, ſcrupulari differentia.

Scrūpŭlātim, per ſcrupula. { [illegible] GAL. *Par le menu par ſcrupules.* ITAL. *Minutamente à ſcropolo.* GER. Bey den minſten ſtucklinen. HISP. *Deſmenuzamente, por eſcrupulos.* ANG. *By litle ſtones, by litle peeces* } Plin. *lib.* 22. *c.* 24. Scrupulatim quidem colligere, ac miſcere vires, non coniecturæ humanæ opus ſed impudentiæ eſt.

Scrūtă, orum, { בלוים beloiim. [illegible] GALL. *Vieux fers, ou vieux drappeaux.* ITAL. *Stracci, baronzi.* GER. Allerley alt grumpel/vnd grumpelwerck das nicht vil mehr wärt iſt. HISP. *Veſtiduras viejas.* ANG. *Old and worne garmentes.* } Attritæ vſu veſtes, dimidiatæ ſtrigiles, & iumentorum ſoleæ, tenui claui, idq; ie genus alia quæ viliſſimi proxenetæ venalia habent, quos antiqui ſcrutarios [illegible] appellabant. Horat. *lib.* 1 *Epiſt.*

——Vibium mané Philippus
Vilia vendentem tunicato ſcruta popello
Occupat.

Lucil. *apud Gell. noct. Attic lib.* 3. Quidni? ſcruta quidem vendat ſcrutarius, laudat. Cæl *lib. Antiq.* 10. *c.* 6. Verbo Scruta, veteramēta ſignificari puto omnifaria, quæ quum vſu iam detrita ſint pretio item diminuta cenſentur.

Scrŭtārĭă, æ, Scrutorum venditio. [illegible] vt, Sagaria, cœnacularia, linteraria. Apul. *lib.* 4. Scrutariam facitis.

Scrutarius, qui ſcruta vendit.

‖ Scrutillus, ventriculus fartus Gl. Iſid. ‖

SCRVTOR, aris, Inquiro, inueſtigo. { חפש chippés דרש daráſch. [illegible] GAL. *Fouiller & cercher ſoigneuſement.* ITAL. *Cercare.* GERM. Nachhin ſuchen/ergrunden/fleiſſig erforſchen. HISP. *Buſcar ò eſcudreñar.* ANG. *To ſearche deligentlie or to ſeek* } Cic. *pro Roſc. Amer.* Non excutio te, ſi quid fortè ferri habuiſti, non ſcrutor, nihil ad me pertinere arbitror. Plaut. *Amph.* Scrutabor, eho, dic mihi num ſatis videor Amphitruo? Senec. *cap.* 1. *de conſol. ad Marciam,* Dum à ſanguine recentia ſunt vulnera, & digitos ſcrutantium recipiunt. Plin. *lib.* 5. *c.* 1. Polybius annalium conditor ab eo accepta claſſe, ſcrutandi illius orbis gratia circumuectus prodidit, &c. Horat. 1. *Epiſt.* 18.

Arcanum neque tu ſcrutaberis vllius vnquam,
Commiſſúmque teges, & vino tortus & ira.

Plin. *lib.* 8. *cap.* 40. *de canibus,* Sed in venatu ſolertia & ſagacitas præcipua eſt, ſcrutatur veſtigia, atque perſequitur, &c. ¶ Legitur & *ſcruto* apud antiquos actiua voce: quod & Nonius annotauit. Vnde compoſitum perſcruto, quo vſus eſt Plaut. *in Aulul.* Poſtremò hunc iam perſcrutaui.

Scrūtātŏr, is, Inueſtigator. { מחפש mechappés דורש doréſch. [illegible] GAL. *Fouilleur, cercheur.* ITAL. *Cercatore.* GER. Ein erſucher/erforſcher/nachhin gründer. HISP. *Buſcador eſcudreñador.* ANG. *A diligent ſearcher.* } vt Pallidus ſcrutator auri, Lucan. *lib.* 4. Stat. 3. *Syl.*

Quódque legit merſus pelagi ſcrutator Eoi.

Scrūtĭnĭum, ii, Inueſtigatio inquiſitio, a ſcrutor. { חפש chêpheſ חקר chekér מחקר mechkár. [illegible] GALL. *Cerchement, inquiſition.* ITAL. *Inquiſitione, cercamento.* GER. Ein erforſchung/nachgründund/erſuchung. HISP. *Obra de eſcudriñar, buſcamiento.* ANG. *Diligent ſearching or ſeaking* } Apul. *lib.* 9. Poſtremum magiſtratibus placuit, obſtinate denegantem ſcrutinio detegere.

‖ Scudicia dicta eo quod circa caudicem terram aperiat. ‖

SCVLCA. Meurſ. *in Gl. Græcob.* Σκοῦλκαι ſculcæ, quaſi exculcæ, excubiæ.

Sculcator, qui ſculcat. Meurſ. *in Gl. Græcob.* [illegible], truncatè pro [illegible], exculcatores, excubitores.

Sculnam veteres pro ſequeſtro vſurparunt, quaſi ſequulnam, quo verbo vſus eſt Varro Gell. *lib.* 20. *c.* 10.

SCVLPO, is, pſi, ptum, Cædendo imaginem aliquam efficio, imaginem in materiam aliquam incido. { פתח pittách חקק chikkák γλύφω. GALL. *Tailler grauer.* ITAL. *Scolpire.* GERM. Etwas bildwerck ſchnitzlen/graben/auſſtechen. HISP. *Eſculpir ò entallar.* ANG. *To carue or graue.* } Et propriè in marmore & aliis lapidibus ſculptura fieri dicitur eo ſtatura verò in metallis quæ ſolui poſſunt, atque conflari, vt auro, & argento, & cæteris. Plin. *lib.* 36. *c.* 4. Marmore ſculpendo primum omnium inclaruerunt Dipœnus & Scyllis. Ouid. 10. *Metam.*

Interea niueum mira feliciter arte
Sculpſit ebur.

Diomedes tamen contendit ſculpo Latinum non eſſe, eiúſque loco ſcalpo dicendum eſſe Dicendum eſt inquit, ſcalpere gemmam, & non ſculpere. Quod ſi verum eſt, codices ferè omnes mendoſos eſſe oportet in quibus ſculpere frequenter occurrit.

Scŭlptŏr, is, verbale qui ſculpit. { מפתח mephattéach מחקק mechakkék. γλυπτὴς, ἀγαλματογλύφος. GALL. *Tailleur, graueur.* ITAL. *Intagliatore, ſcultore.* GERM. Ein bildſchnitzer/bildhawer/der etwas grabt oder auſſticht. HISP. *Eſculptidor o entallador* ANGL. *A caruer or grauer.* } Plin. *lib.* 10. *cap.* 13. Sculptores & pictores vtuntur. Idem *lib.* 38 *cap* 5. Iam fuerat in Chio inſula Malas ſculptor, deinde filius eius Micciades, &c. Vide *Scalptor.* ſupra.

Scŭlptū ră, æ, quæ auro argento, ære ferro, ligno, ebore, marmore, vitro, gemma, o. erant noſtra efficit. { פתוח pittuach מקלעת miklahath γλυφή. GAL. *Taillevre grauevre.* ITAL. *Intagliatura ſcultura.* GERM. Bildſchnitzerey das ſchnitzlen oder graben zu bildwerck. HISP. *Eſculpidura, entalladura* ANG. *A caruing or grauing.* } Plin. *lib.* 16. *c.* 40. Habent in ſe ſculpturis facilitatem. Diomedes tamen dicendum eſſe contendit Scalpturam per penultimæ non ſculpturam. Supra in dictione *Scalptura*

Sculptilis, e quod ſculptum eſt vt Sculptile ſimulacrum. { מפתח mephuttac [illegible] GAL. *Graué, taillé.* ITAL. *Intagliato, ſculpito.* GER. Ein geſchnitzlet oder gegraben zu bildwerck. HISP. *Coſa eſculpida ò entallada.* ANGL. *That is graued or carued* } Ouid. 4. *de Ponto,*

Signa quoque in ſella noſſem formata curuli,
Et totum Numidæ ſculptile dentis opus.

Nam ſellam curulem vocat ebur è dente elephanti Numidici.

Scŭlpōnĕæ, arum, Calceæ è lana confectæ Plaut. *Caſin.* Qui quæſo potius quam ſculponeas, Quibus batuatur tibi os? Neutrum Sculponeis batuenda ſunt latera. { [illegible] GALL. *Souliers faits de laine* ITAL. *Scarpa di lana.* GER. Wollin ſchuch oder filtzſchuch. HISP. *Çapato de ſieltro* ANG. *Shooes of wold.* } Cato Sculponeas bonas alteris annis dari oportere familiæ ruſticanæ,

Sculponeatus,

Sculponeatus, ſculponeis calceatus. Varro in Serano apud Nonium, dum in agro ſtudioſius ſuos, aſpicio Triptolemum ſculponeatum bigas ſequitur comutas.

‖ Sculrator, apud Veget *lib.* 2. 15. ferentarii & leuis armaturæ, quos nunc ſcultatores & armamenturas dicimus. ‖

Scũrgum, *σκοῦργον*. Germaniæ vrbs, in climate Septentrionali, Ptolemæo autore *lib.* 2. c. 11. Vulgo Schouben.

Scurra, æ, turpiter facetus, in iocando inuerecundus, & qui riſum audientibus turpibus dictis commouet. { *γελωτοποιὸς, βωμολόχος*. Gall. *Vn plaiſanteur, vn bouffon*. Ital. *Boffone*. Ger. Ein ſpeyvogel/lotterbub/der nichts thut dann die leut zu lachen machen. Hisp. *El truhan ò vano*. Angl. *A ſautre ſcoffer or flattering iester*. Cic *pro Quint.* Memini, vetus eſt, de ſcurra multo facilius diuitem, quàm patremfamiliàs fieri poſſe. Idem 5. *Verr.* Albam habebo iudicem, cum hominem qui ſe ſcurram improbiſſimum exiſtimari vult, qui à ſcurris potius ſemper gladiator, quàm ſcurra appellatus ſit. Iuuen. *Satyr.* 13.

——*Vrbani fugit iam ſcurra Catulli.*

Plautus *Moſtel. ſc.* 1. *a.* 1. Tu vrbanus verò ſcurra, deliciæ populi. ¶ Scurra etiam apud veteres pro vrbano. Plautus in *Moſtell.* Tu vrbanus verò ſcurra deliciæ populi, Rus mihi tu obiectas? Et in *Trinummo*, — neque perurius Quàm vrbani aſſidui ciues, quos ſcurras vocant. Iterum *in Epidico*, T. Scurra es. E. ſcio te eſſe quidem hominem militarem. Dici volunt ſcurram quaſi ſine cura: alij à ſequendo, quod irridet Feſtus. Vide *Scurrile*.

Scũrrilitas, Turpis & procax dicacitas, neque temporis, neque loci, neque perſonarum reſpectum habens. { לֵיצָנוּת *la' ath maboſh Bo-* *μολοχία, γελωτοποιία*. Gall. *Plaiſanterie*. Ital. *Meſtiero de compiacere con motti dueneſti*. Germ. Speywerck/ leichtfertigkeit mit lächerlichen vnd vngeziempten reden. Hisp. *Aquel habito de truhanear*. Ang. *Malapert ſcoffing*. }

Scũrrilis, e, qui mouet riſum cum turpitudine. { *γελωτοποιός, βωμολόχος*. Gal. *De plaiſanteur*. Ital. *Di Boffone*. Ger. Etwas grobpoſſiechtig oder ſchamper. Hisp. *De truhan*. Angl. *Belonging to a malapert or ſaucie ſcoffer* } Cicer. 2 *de Orat.* In quo non modò præcipitur, ne quid inſulsè, ſed etiam ſi quid perridiculè poſſis, vitandum eſt oratori vtrunque, ne aut ſcurrilis iocus ſit, aut mimicus ¶ Luſus ſcurrilis, i. vrbanus. Valerius Maximus *lib.* 8. *cap.* 8. Vt enim in rebus ſeriis Scæuolam, ita & in ſcurrilibus ſuiſſe hominem agebat. Vide *Scurra*.

Scurrilitè: aduerbium, Procaciter. { *γελωτοποιῶς*. Gall. *En bouffon, en plaiſan'eur*. Ital. *Boffoneſcamente* Ger. Mit ſchamparen ſchimpffpoſſen. Hisp. *Truhaneando aſſi* Angl. *Lik a ſattreſe or flattering ſcoffer*. } Plin. *Epiſt.* 90. Quis hunc putamus domiſacere, qui in tanta re, tam ſerio tempore, tam ſcurriliter ludat?

Scũrror, aris, Scurram ago. { *βωμολοχεύω, γελωτοποιῶ*. Gal. *Plaiſanter & dire mots pour rire*. Ital. *Fare il boffone* Ger. Schampare vnnd leichtfertige poſſen treiben/wie die lotterbuben Hisp. *Truhanear*. Ang. *To ſcoff lik à ſawcee mocker*. } Horat. 1. *Epiſt* 18.

Scurror ego ipſe mihi, populo tu.

Idem 1. *Epiſt.* 19.

Scurrantis ſpeciem præbere profeſſus amicum.

hoc eſt, turpiter adulantis.

‖ Scurtia, ſcottea, flagellum è ſcotto, i. corio. Gl. g. b. ‖

Scũtalè, is, n g, corium, cuius loris habena conſutis facta erat: ſic appellatur, quòd ex eo genere corij ſcuta, conficerentur. Liu. 8. *bell. Macedon.* Centum funditores ab Ægio & Patris & Dymis acciti. A pueris in more quodam gentis, ſaxis globoſis, quibus fermè arenæ immiſtis ſtrata littora ſunt, funda mare apertum inceſſentes exercebantur. Itaque longius, certius & validiore ictu quam Balearis funditor eo telo vſi ſunt. & eſt non ſimplicis habenæ, vt balearica, aliarúmque gentium funda: ſed triplex ſcutale crebris ſuturis duratum, ne fluxa habena voluterur in iactu, glans ſed librata quum ſe leuit velut neruo miſſa excutiatur Alij ſcutale exponunt, id quod reticulatum in medio fundæ. Ego vero exiſtimo, habenam triplicem reticulatam vocari ſcutale in funda Conſtantin.

Scũtella vide *Scutum*.

Scũtica, æ. Genus verberis è loris facti: à Græco *σκῦτος*, quod corium ſignificat, vel pellem. { *σκυτάλη*. Gall. *Eſcourgée, vn fouet de lanieres de cuir* Ital. *Scoriegiat: ſtaffile bacchetta. ſferza*. Ger. Ein lädern geyſel/ein geiſel auß läder riemen. Hisp. *Açote leuiano como para niño*. Ang. *A ſcourge or whippe* } Martial. *lib.* 10.

Scuticaque loris horridus Scytha pellis,

Qua vapulauit Marſyas Celenaus.

¶ Rubere ſcuticâ. Iuuen. *Satyr.* 6.

——*hic frangit ferulas, rubet ille flagellis,*

Hic ſcutica.

Horat. 1. *Serm. Satyr.* 3.

——— *adſit*

Regula peccatis, quæ pœnas irroget æquas,

Ne ſcuticâ dignum horribili ſectere flagello.

Scũtiſcum, vaſis genus, apud Catonem *de re ruſt. cap.* 10. & videtur ex figura Græca deriuari à ſcutra, Eſt enim *ſcutra*, vaſis genus, quod & *ſcutula* dicitur.

Scutum, i. armorum genus, quo pugnantes corpus tegunt. ab *σκῦτος*, hoc eſt, à corio, ſiue pelle, qua obtegebantur { מָגֵן *magèn* צִנָּה *ſochêrâh*. *θυρεὸς, ὅπλον*. Gall. *Bouclier, rondelle, eſcu* Ital. *Scudo, targa*. Germ. Ein ſchild den man im ſtreit braucht. Hisp. *Eſcudo ò paneʒ*. Angl. *A buckler or ſhield*. } vel à ſectura, inquit Varro quòd à minutis confectum ſit tabulis. Plin. *lib.* 35. *cap.* 3. Scutis enim, qualis apud Troiam pugnatum eſt, continebantur. Cæſ. 5 *Bell. Gal.* Quo percuſſo exanimato, hunc ſcutis protegunt hoſtes, & in illum vniuerſi tela coniiciunt. Cicer. 2. *Tuſcul.* Ignauus miles ac timidus ſimul ac viderit hoſtem, abiecto ſcuto fugiat quantum poſſit. Virg. 8. *Æneid.*

——*ſcutis protecti corpora longis*

Ouid 7 *Epiſt.*

Iacta ſuper galeæ, ſcutaque longa ſonant.

Idem 3. *Faſt.*

——*Scutáque nepotem*

Fert æuus, hic ſcuti dulcior vſus erat.

Idem *Eleg.* 1 *lib.* 4. *Triſt.*

——*gladioque latus, ſcutóque ſiniſtram*

Subtecto.

Gellius. *cap.* 13. *lib.* 9. Scutum proiicere. Mox Manlius iterum Scutum ſcuto percutit. ¶ Differre à clypeo oſtendit Liuius *lib.* 1. *ab vrb.* Secunda claſſis Seruii Tullij Romanorum regis dicebatur ea pars populi quæ XXII. LXXV. M aut eo amplius, intra tamen centum milia, in cenſum deferebat: iſdémque iuſſus vtebatur, quibus prima claſſis, præter loricam & clypeum, cuius loco ſcuto vtebatur, &c. Idem *lib.* 8. *ab Vrb.* Poſtquam, inquit, ſtipendiarii facti ſunt, ſcuta pro clypeis fecere. Idem *lib.* 9. Clypeo & ſariſſa ſcutum maius eſſe ait corpori tegumentum.

Scũtulum, i, paruum ſcutum. { *θυρεάριον*. Gall. *Petit eſcu*. Ital. *Picciolo ſcudo*. Germ. Ein ſchiltlin. Hisp. *Pequeño eſcudo*. Ang *A litle buckler or shied* } Cicer. 2. *de natur. deor.* Cum pelle caprina, cum haſta, cum ſcutulo, cum calceolis repandis. Cæſ. *lib.* 3. *de bell. ciuil.* Quatuor biremes ſubiectis ſcutulis impulſas vectibus in interiorem partem traduxit. Plin. *lib.* 8. *cap.* 48. Galliam tradit inueniſſe ſagula ſcutulis diuidere. Erant autem Gallorum ſagula virgata & ſcutulata (vulgò *faits à lanſanges*, id eſt, *ῥαβδωτὰ*, vt dixit Virg. in *Æneid.* Virgatis lucent ſagulis. *ῥαβδωτὰ* & *πλινθία* diuiſa fuiſſe dixit Diodorus: cui *πλινθία* (quæ tetragona ſunt, vt maculæ retium: ob idque Varro in *Parmenone* rete quadrangulum dixit) ſcutula Plinio. Idem author ait alibi, araneas ſcutulato rete graſſari, i. reticulato: at rete cùm extenditur cancellatum eſt, & virgatum, vel, vt loquitur Pollux, *ῥαβδωτόν*.

Scũtarius, qui ſcuta facit. { *ἀσπιδοποιός*. Gall. *Faiſeur de boucliers & eſcus*. Ital. *Colui che fa i ſcudi ò le targhe*. Ger. Ein ſchiltmacher. Hisp. *El que haze eſcudos ò paneʒ*. Angl. *That maketh bucklers or shieldes*. } Plaut. in *Epid.* Id modò videndum, vt materia ſuppetat ſcutariis.

Scũtarius, a, um, quod ad ſcuta pertinet. { *ἀσπιδικός*. Gal. *Appartenant à bouclier & eſcu*. Ital. *Pertinente à ſcudo ò targa*. Germ Das zu den ſchilten gehört. Hisp. *Pertenesciente à eſcudo ò panes*. Ang. *Belonging to bucklers*. } Vnde Veget *lib* 2. In Romana militia habebant fabricas ſcutarias, & loricarias, quibus armorum genera formabantur.

Scũtatus, a, um, Scuto armatus. { *ἀσπιδοφόρος*. Gall. *Garni ou armé de bouclier ou rondelle*. Ital. *Armato di ſcudo ò di targa*. Ger. Der mit einem ſchilt gerüſtet iſt / ſchiltrechte. Hisp. *Armado de eſcudo, eſcudado con eſcudo*. Ang. *Armed with a shield*. } Cic. 2. *Philip* Agmine quadrato, cum gladiis ſequuntur ſcutati milites &c. Virg. 9. *Æneid.*

Tercentum ſcutati omnes Volſcente magiſtro.

‖ Scutra, genus vaſis, a ſcuti figura.

Scutriſcum, vaſis genus. ‖

Scũtula, æ, forma rotunda, quales Aranea contexit. Inde ſcutulata figura dicitur quæ telæ aranearum ſimilitudinem habet. Plin. *lib.* 11. *cap.* 24. Quanta arte celant pedicas, ſcutulato rete graſſantes. ¶ Eſt & ſcutula vaſculi genus, vnde diminutiuum deducimus *ſcutella*. { קְעָרָה *kehârâh*. *τρυβλίον, ὀξύβαφον, πινάκιον*. Gal *Vne platte eſcuelle, vn petit plat*. Ital. *Scodella*. Germ. Ein kleine ſchüßlen Hisp. *La eſcudilla*. Ang. *A plater or dishe* } Martial. *lib.* 8.

Beſſalem ad ſcutulam ſexto permenimus anno.

Idem *lib.* 11.

Sic implet gabatas, paropſidéſque,

Et leues ſcutulas, cauáſque lances.

A nomine ſcutum Diomedes deducit *lib.* 1. ¶ Scũtula, in arboribus emplaſtratis. Plin. *lib.* 17 *cap* 16. Ergo amputatis omnibus ramis, ne ſuccum auocent, nitidiſſima in parte quáque præcipua cernitur hilaritas, exempta ſcutula (ita ne deſcendat vltra ferrum) cortici, imprimitur ex alia cortex par eam ſibi germinis mamma.

Scũtella, æ, vaſis genus rotundi concaui quo minutal ex carne, vel oleribus in menſam exhibetur. { קְעָרָה *kehârâh*. *τρυβλίον*. Gall. *Eſcuelle ou plat*. Ital. *Scodella*. Germ. Ein kleine ſchüßlen. Hisp. *Eſcudilla*. Angl. *A dish*. } Eſt autem diminutiuum à ſcutra, ſicut à mitra mitella, aut certè à ſcutula. Cicer. 3 *Tuſcul.* Expiamus huic ægritudinem. Quomodo? Collocemus in culcitra plumea, pſaltriam adducamus, hedychrum incendamus, demus ſcutellam dulciculæ potionis, aliquid prouideamus & cibi.

Scutulatus, a, um, ſcutulæ figuram habens. Ita

Scũtulata veſtis, dicitur quæ quibuſdam orbibus, ſeu circulis, quaſi ſcutulis eſt diſtincta, ad araneatum ſimilitudinem accedentibus. Iuuen. *Satyr.* 2. Cærulea indutus, ſcutulata, & galbana raſa. Hoc autem texturæ genere olim præcipuè commendabatur Luſitania. Id autem ferè erat eiuſmodi, quale cernimus in araneorum telis, quorum retia etiam ſcutulata dicuntur a Plin. *lib.* 11. c. 24. ¶ Eſt & ſcutulatus color, in equis præcipuè commendatus, quem vulgus ab exiguorum pomorum rotunda ſpecie *Pomulatum* appellat. Meminit eius coloris & Palladius *in menſe Martio*, c. 13.

Scũtigẽrulus, à Plauto ſumitur pro armigero, qui ſcutum domini gerit, qui & ſcutifer dicitur { *ἀσπιδοφόρος*. Gall. *Qui porte l'eſcu ou bouclier*. Ital. *Chi porta ſcudo*. Germ. Ein ſchiltbub / der einem ſchilt trägt. Hisp. *El que trahe eſcudo*. Ang. *A page or eſquire that beareth a shield to his maiſter*. }

Scyathos, inſula eſt cum oppido in Ægeo mari prope Thraciam, vt ſcribit Pomponius Mela *lib.* 2. Vulgò *Sciato*, *Σκίαθος*.

Scybalum, quiſquiliæ. Id vide Gloſſ. Cyr. *σκύβαλον*, ſtercus, retrimentum.

Scylace, *Σκυλάκη*. Vrbs circa Cyzicum, vt inquit Hecatæus: Pomponius Placia & Scylace paruæ Pelaſgorum coloniæ.

Scylax. { גּוּר *ghur*. *σκύλαξ*. } Paruus canis, canis, catulus ¶ Eſt præterea Scylax, apud quoſdam nomen inſignis Mathematici, qui ad Polybij hiſtoriam ſcripſit Antigraphen.

Scylla, *Σκύλλα*, filia fuit Niſi regis Megarenſium, quæ Minois, paterni hoſtis amore capta, vt illum ſibi beneficio aliquo deuinceret, patrem purpureo capillo, in quo ſitum erat regni totius fatum, ſpoliauit, eúmque hoſti obtulit, tanquam futuri coniugij dotem. Verùm quum ſe ab illo ſperni videret, doloris impatientia in Cirim auem commutata eſt. Niſus autem in aliam auem ſui nominis quæ veluti tantæ adhuc impietatis

pietatis pœnas a filia repetens, etiam nunc eam vbique inſectatur. Vide latiùs hanc fabulam apud Ouid. *lib.* 8. *Met.* ¶ Fuit & altera Scylla, Phorci filia, quæ cùm mutuo Pici amore teneretur, indignata Circe, quæ Picum miſerè deperibat, Scyllam ſibi ab illo præferri, fontem in quo illa lauare ſeſe ſolebat, noxiis herbis, veneficiiſque infecit. Cuius rei illa ignara, quum lauandi gratia fontē ingreſſa eſſet, videt inferiorem corporis partem in caninos rictus eſſe commutatam: quam deformitatem tantopere exhorruit, vt ſeſe ſtatim in vicinum præcipitauerit fretum: vbi & in ſaxum mutata fingitur Charybdi ex aduerſo obiectum, prænauigantibus vehementer periculoſum. Tibull. *lib.* 4.

Non Scylla ſæuo conterruit impetu orbe,
Cum canibus rabidas inter freta ſerperet vndas,

¶ De Scylla & Charybdi legendus Senec. *epiſt.* 80. {Ein ſorgklicher felſen den ſchiffleuten im Siciliſchen meer. Vide latiùs hanc fabulam apud Ouid 14. *Met.* ¶ Eſt item Scyllæ genus piſcis quo maximè abundat Liris Campaniæ amnis. Horat

Affertur Scyllas inter murena natantes.

Martial

Cæruleus nos Liris amat, quem ſylua Marica
Protegit: hinc ſcylla maxima turba ſumus.

Scylleta, loca in quibus ſcyllæ piſces capiuntur. Cic. *de Leg. Agrar. contra Rullum*. Hac Lege Tribunitia, Decemuiri vendent agrum Campanum, accedit ei mons Caurus accedent ſcylleta ad Minturnas.

Scyllaceum, σκυλλάκιον. Oppidum fuit in finibus Calabriæ, cuius meminit Strab. *lib.* 6. Virg. 3. *Æneid.* abiecto altero l, primam ſyllabam corripuit, quum ait, Caulonisque arces & naufragum Scylaceum. Vulgò *Capo de ſquillaci in Calabria.*

Scyllæum, σκύλλαιον, Promontorium Peloponneſi, vt Strab *lib.* 8. teſtatur, in ſinu Argolico iuxta Hermonem, quo Scylla Nili filia fluctibus eiecta creditur. Vulgò *Capo Sciuli.*

Scyllias, σκυλλίας Herodot. *lib.* 8. vir quidam Scionæus, omnium ea tempeſtate hominum optimus vrinator qui etiam in naufragio ad Pelium factum, multam pecuniam Perſis ſeruauit, multa & ſibi lucratus eſt. Hunc Pauſanias Scyllin vocat, qui de eo ſic ſcribit: Scyllis Scyonæus homo cum Cyane filia claſſis Perſicæ, qua Xerxes Græciæ bellum intulerat, anchoras natando vrinandóque præcidit ad Pelium montem, & Sepiada Magnetiæ. Idque ſignum in Apollinis templo poſitum ab Amphictyonibus, (quod erat commune Græciæ concilium) à Nerone principe Romam tranſlatum.

Scyllus, untis, σκυλλοῦς, oppidum Achaiæ, vt Strab ſcribit, quo Xenophon donatus eſt à Lacedæmoniis.

Scyllurus, ſiue potiùs Scillurus, per i noſtrum, pen. prod. σκίλλουρος. Nomen viri proprium, qui, vt Plutarch autor eſt, quum relictis maribus filiis octoginta diem eſſet obiturus, haſtilium faſcem cuique obtendens, vt illum confringeret, iubebat Id autem ſingulis ſe poſſe negantibus, ipſe ſigillatim educta haſtilia omnia facilè confregit. Ita docens illos, vbi vnà eſſe perſeuerarent, firmos ac potentes fore: imbecillos autem ſi ſepararentur ac diſſiderent.

Scymnus. { גור *ghur.* σκύμνος. GALL. *Lionceau, le petit faon d'vne lione.* ITAL. *Leoncino.* GERM. Ein iung Leuwlin. HISP *Leoncillo, hyo de leon.* ANGL. *A lyons whelpe.*} Significat leonis catulum, vt aliarum ferarum ſcylacia Iulio Pol. autore. Lucr. *lib.* 5.

Ac catuli pantherarum ſcymnique leonum.

SCYPHVS, i { גביע *ghabiáh* כוס *cos.* σκύφος. GALL. *Vn hanaph ou taſſe à boire.* ITAL. *Coppa, tazza, bicchiero, gotto.* GERM. Ein trinckgeſchirr/ein weiter bächer. HISP *Cierto vaſo para beuer.* ANGL. *A cuppe or taſſe to drink in* } Vaſis potorij genus, quod propriè Herculi attribuitur, teſte Macr. *Saturn. lib.* 5. *c.* 21. ſicut cantharus Libero patri. Hoc veteres in ſacris vſi ſunt, & in conuiuiis. Virg. 8. *Æneid.* Et impleuit dextram ſcyphus. Hor. *Epod.* 9.

Capaciores adfert huc puer ſcyphos.

Plaut. *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Scyphos quos vtendos dedi.

Scyphium, σκυφίον, poculum σκυφώδες.

Scyra, in inſula in mari Ægeo Hinc

Scyricum, coloris genus apud Plin. *lib.* 33. *c.* 7.

Scyritæ, σκυρῖται, gentes ſunt inter Nomadas Indos, quæ narium loco foramina tantùm habent. Plin. *lib.* 7. *c.* 2.

Scyros, σκύρος, inſula eſt contra Magneſiam in Mari Ægæo, vna ex Cycladibus Lycomedis regis patria: vbi Achilles puellari habitu educatus, Deidamiam eius regis filiam vitiauit, & ex ea Pyrrhum ſuſcepit, quæ ab hac inſula & ipſa Scyrias eſt appellata. Ouidius 1. *de arte amandi*,

Scyrias Æmonio victa puella viro.

In ea eſt vrbs eiuſdem nominis. Patet hæc inſula, Plin. teſte, longitudine viginti quinque millium paſſuum, ex qua lapidem integrum fluctu are tradunt, eundem comminutum mergi.

Scyriades, σκυριάδες, mulieres ex Scyro inſula. Stat. 2. *Achil.*

Nec minùs egreſſæ thalamis Scyriades ibant
Oſtentare choros.

Scyrius, a, um, prima ſyllaba producta, σκύριος. Ouid. *Epiſt.* 8.

Sæpe malis ſtupeo rerúmque oblita locique,
Ignara tetigi Scyria membra manu.

Scytala, æ, vel Scytale, es, σκυτάλη. Mus araneus Latinè dicitur. Col. *lib* 6. *cap.* 17. Muſque araneus, quem Græci μυγαλῆν appellant, quamuis exiguus, dentibus non exiguam peſtem molitur. Plin. *lib.* 31. *cap.* 5. Eadem vis contra venenatorum omnium morſus, priuatim ſcytalem & angues. ¶ Eſt etiam ſcytale, genus ſecretioris epiſtolæ quo ad res arcaniores vtebantur Lacedæmonii: vnde & Scytale Laconica appellata eſt Id autem erat huiuſmodi, Imperatori ad bellum proficiſcenti Lacedæmonii ſurculum dabant teretem, alterúmque omnino ſimiſilem penes ſe retinebant Deinde ſi quid ſecretioris rei incidiſſet, in loro quodam tenui prius ad ſurculum adaptato, quod viſum eſſet præſcribebant, illúdque minutim conciſum ad Imperatorem mittebant, qui loro illo per ſurculum ſuum circumplicato, literiſque coeuntibus, commodè quod ſcriptū erat, perlegebat. Vide de hoc plura apud Gellium *lib.* 17 *c* 9.

Scytalis, σκυταλὶς, parua ſcytale: bacillus, palangula: σκυταλίδες digitorum oſſa.

Scytolaſagittipelliger, Hercules. Tertull.

Scythas, Iouis filius. Plin *lib.* 7. 56. Arcum ſagittam Scytham Iouis filium alij ſagittam, Perſen, Perſei filium inueniſſe dicunt, lanceas Ætoles iaculum cum amento Ætolum Martis filium.

Scytha Herculis filius, à quo Scythiam appellatam eſſe, tradit Herodotus.

Scythes, Scythæ, σκύθης, Scythiæ incola.

SCYTHIA, Σκυθία, Regio ſeptentrionalis latiſſima, in duas diuiſa partes Europæam & Aſiaticam, quarum Europæa a Tanaidis ripis per Mæotidis & ponti Euxini littora, vſque ad Iſtri oſtia expanditur. Aſiatica a limitibus oppoſitorum littorum in Orientem procurrit, Oceano a Septentrione, a meridie Tauro terminata Vtriuſque variæ ac prope innumeræ ſunt gentes, ad bella magis quam ad vllum humanitatis ſtudium idoneæ. Hominibus inter ſe fines nulli, neque enim agrum exercent, nec domus illis vlla, aut tectum, aut ſedes eſt, armenta & pecora ſemper paſcentibus, & per incultas ſolitudines errare ſolitis. Vxores liberóſque ſecum in plauſtris vehunt, quibus coriis, imbrium, hyemiſque cauſa tectis pro domibus vtuntur. Iuſtitia gentis ingeniis culta, non legibus. Nullum ſcelus apud eos furto grauius: quippe ſine tecto & munimento pecora & armenta habentibus, quid ſaluum eſſet ſi furari liceret? Aurum & argentum perinde aſpernantur, ac reliqui mortales appetunt. Lacte & melle veſcuntur. Lanæ iis vſus ac veſtium ignotus. Et quanquam continuis frigoribus vrantur, pellibus tamen ferinis aut murinis veſtiuntur. Hæc continentia illis morum quoque iuſtitiam dedit, nec alienum concupiſcentibus: quippe diuitiarum cupido ibi eſt, vbi & vſus. Atque vtinam reliquis mortalibus ſimilis moderatio & abſtinentia alieni foret: profectò non bellorum tantum per omnia ſecula terris omnibus continuaretur: nec plus hominum ferrum & arma quam naturalis fatorum conditio raperet. Scythæ ab alieno imperio aut intacti, aut inuicti manſerunt. Darium regem Perſarum turpi a Scythia ſubmouere fuga. Cyrum cum omni exercitu trucidarunt. Alexandri Magni ducem cum copiis vniuerſis deleuerunt. Romanorum audiuere, non ſenſere arma. Gens & laboribus & bellis aſpera. Vires corporum immenſæ. ¶ Noſtra verò hac ætate coadunato exercitu numeroſiſſimo, & rei bellicæ peritiſſimo feri ac furioſi illi latrones, in vicinum illis Poloniæ regnum excurſiones perpetuas faciunt, quos fortiter reſiſtendo & penè quotannis cædendo Polonus bello aſſuetus à conſpectu ſuo longè remouet: & in vaſtis illis ſolitudinibus quaſi obligat, nec in Germaniam, quam veluti murus, totamque Chriſtianitatem ab excurſione Turcarum, Moſcorum, Tartarorum, & cæterorum gentilium tuetur, perrumpere patitur. Dicta eſt autem Scythia (vt placet Herodot. *lib.* 4.) à Scytha quodam Herculis ex muliere ſemiuipera filio, fratre Geloni, & Agathyrſi.

Scythicus, a, um, adiect. ad Scythas pertinens: ex Scythia ortus. vnde Scythici ſmaragdi. Scythis vſitatus, vnde σκυθικὰ calceamenta. Eſt & σκυθικὸς, terricus, crudelis, inhumanus.

Scythā, æ, vel Scythes, Σκύθης, qui ex Scythia eſt: vt, Anacharſis Scythes apud Cic 5. *Tuſc.* Sunt autem Scytharum alij Europæi, alij Aſiatici. de quibus vide ſuprà latiùs in dictione *Scythia.*

Scythis, Patronymicum fœm. σκυθὶς. apud Ouid. 15. *Metam.*

Haud equidem credo, ſparſa quoque membra veneno
Exercere artes Scythides memorantur eaſdem.

Scythius, a, um, adiect. σκυθικός, Virg. *lib.* 3. *Georg.*

At non quà Scythiæ gentes Mæoticaque vnda.

Scythice, herba, à Scythia, in qua naſcitur. glycyrrhiza vulgaris, quæ tamen & copioſa naſcitur in Germania, præſertim agro Padenbergenſi, & in Hiſpania Dodon.

Scythizo, Sythiſſo, σκυθίζω, Scytharum mores imitor: intemperanter bibo.

Scythiſmus, σκυθισμὸς, imitatio Scytharum.

Scython, is, σκύθων, nomen proprium viri neſcio cuius, quem poëtæ fabulantur pro ſuo arbitrio, modo in fœminam ſeſe commutaſſe: modò rurſus in virilem formam rediſſe. Ouid *lib.* 4. *Metam.*

Quid loquar: vt quondam naturæ iure nouato
Ambiguus fuerit modò vir, modò fœmina Scython.

Scythopolis, Σκυθόπολις, vrbs eſt in Decapolitana Syriæ regione, nomen habens à Scythis in eam deductis: quum antea a Liberi patris nutrice ibi ſepulta Nyſa diceretur. Autor Plin. *lib.* 5 *cap.* 18. Scythopolis autem ſine aſpiratione, Libyæ oppidum eſt, vt ex Polyhiſtoris ſententia tradit Steph. Σκυτόπολις.

Scythotauri, Σκυθόταυροι, populi Scythiæ, Tauricæ regionis iuga incolentes, qui (vt Solin. refert) pro hoſtiis aduenas cædere conſueuerunt. Meminit horum & Plin. *lib.* 4. *c.* 12.

S E

SE, Præpoſitio eſt ex earum numero, quæ quòd extra compoſitionem nō inueniantur, inſeparabiles à Grammaticis dicuntur, διὰ. Compoſita verò diuiſionem ſiue ſeparationem ferè ſignificat quemadmodum διὰ apud Græcos: vt, Separo, Seduco. ¶ Nonnunquam & priuationem, ſeu negationem. a c. vt Secedo. d, vt Seduco g, vt Segrego: i, vt Seiungor: l, vt Seligo p, vt Separo. u, vt Seduco. Eſt & ſe pronomen reciprocum accuſatiui caſus a genitiuo ſui αὐτοῦ: quod etiam cum ſeipſo componitur. Virg. 3. *Eclog*

At mihi ſeſe offert vltrò meus ignis Amyntas.

Plaut. *Milit ſc.* 1. *a.* 2 Me in ædes ad ſe duxit domū. *Ibid. ſc* 3. *a* 2. Ex noſtro hoſpitio eduxit ſe foras. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Ipſæ ſeſe patriæ ſeruefaciunt. Idem *Aſin ſc.* 3. *a* 1. Vult placere ſeſe amicæ. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 3. Expetit ad ſeſe, me vt item. Catull. *de Com. Beren.*

Sed quis ſe ferro poſtulet eſſe parem? &c.

¶ { Se, veteribus etiam ſeparatum pro ſine. vide *Sed.* ¶ In compoſitione aliquando eſt è Sex: vt, ſedigitus, ſedecim, ſemeſtris Aliquando ex ſemi, vt, ſeſibra. }

Sebaſte, es, { שומרון *ſchomerón.* σεβαστή.} Samariæ oppidum, ab Herode inſtauratum & in honorem Auguſti Cæſaris ita appellatum, quum antea quemadmodum & regio ipſa Samaria diceretur, σεβαστὸν enim Græci dicunt quod nos auguſtum. Vide Strab. *lib.* 16. & Plin *lib* 5. Stephanus etiam alteram Sebaſten in Armenia collocat.

Sebaſtia, σεβαστεία, oppidum in Colopena, Cappadociæ regione. de qua Plin. *lib.* 6. *c.* 3.

Sebaſtocrator.

| Sebaſtocrator, dignitas poſt deſpotam, tertia poſt Imperatorem. Bulleng.
Sebaſtophorus, ſummus dux copiarum. Idem. |

Sebaſtopolis, *Σεβαστόπολις*. Ponti Cappadocij vrbs, Ptol. *lib.* 5. *cap.* 6. Vulgò *Sebaſta*.

| Sebenimon, veſtimenti genus Heſych |

Sebennytus, *Σεβεννυτος* Steph. Vrbs in Ægypto vbi & palus & amnis ſunt cognomines. Vnde præfectura quoque Sebennytica: *Σεβεννύτης νομὸς*. & Sebennyticum Nili oſtium, *Σεβεννυτικὸν στόμα* vocari cõſtat quod in duo alia diuiditur ſcilicet in Saiticum & Mendeſium, teſte Herod *lib.* 2.

Sebethos, *Σέβηθος*. Fons apud Neapolim cuius aqua vicatim decurrens, amnis ferè vſum Neapolitanis præſtat. Plin. *lib.* 1. *Syluar.* Et pulcra tumeat Sebethos alumna Huius Virg. Stat Columell. meminerunt: quod quidem nomen cum t litera procul dubio ſcribendum eſt, etſi ſciam eſſe qui Saberthus per r legant. Teſtis eſt, vt alia omittam, tabella marmorea vetuſtiſſima Neapoli in murorum fundamentis reperta, quæ habet. P. Meuius Eutychus ædiculam reſtituit Sebetho.

Sebethis, idis, fœm gen Virg. 7. *Æneid.*

Nec tu carminibus noſtris indictus abibis,
OEbale, quem generaſſe Telon Sebethide nympha
Fertur.

Sebinus, *Σέβινος*. Lacus circumpadanæ regionis, è quo Lolius amnis naſcitur, teſte Plin. *lib.* 3. *c.* 19.

Sebritæ, arum, *Σεβρῖται*, populi Ægyptij Nili inſulam incolentes, non procul a Meroe. Sebritæ dicti quaſi, aduenæ, eo quòd Pſammitichum regem fugientes, in Æthiopiam commigrarunt. Vide Strab. *lib.* 17.

Sebum, quod & ſepum, & ſeuum, pingue in fine carnis animalium, quod ſiccum, fragile, nec ad ignem admotum tam facilè liqueſcit, &, cùm liquefactum fuerit, iterum concreſcit. { *στέαρ*. GALL. *Suif.* ITAL. & HISP. *Seuo*. GER. Vnſchlit. ANG. *Sewet or tallow.* } Vnde Sebaceus, a, um, quod ex Sebo, ſiue ſeuo, confectum eſt, *στεάτινος*: vt, Candela ſebacea. vide *Seuum*.

Sebaceus, a, um, ex ſebo factus. Apul.

| Sebaſtea, N. in Armenia, ſub P. Conſtantinopolitano. |

SEBO, as, ex ſebo formo: vt Sebare candelas. alij. leuare. Columell. *lib.* 1. 22.

Sebare, verbum, Seuo obducere. { *στεατῶ*. GALL. *Mettre ou adiouſter du ſuif, faire ſuif.* ITAL. *Ognere con ſeuo.* GERM. Mit vnſchlit bedecken oder beſtreichen / vnſchlit kertzen machen. HISP. *Enſeuar, vntar con ſeuo.* ANG. *To ſmere ouer with ſewet or tallow.* } Colum. *lib. cap.* 21. Feriis autem ritus maiorum etiam illa permittit, far pinſere, faces incidere, candelas ſebare. Quid autem propriè ſit Sebum ſiue ſeuum, & quomodo differat ab adipe & pingui, abundè ſuprà explicauimus.

Secale, neutr. gener. { ANGL. *Rie.* } Frugis genus tantùm ad arcendam famem tenuiorem vtile, fœcunda, ſed gracili ſtipula. Huic milium in Italia miſcetur, paniſque fit melior. Galli, inquit Ruell. vna litera detrita *Seclam* vocant: de quo vide Plin. *lib.* 18. *cap.* 16.

Secamentum, vide *Seco*.

| Seccouia, Seckaco / V. E. Germaniæ, ſub A. Salisburgenſi. |

SECEDO, is, ceſſi, ſum, Seorſum ab hominum frequentia recedo. { סר *ſar* הלך *halách*, *ἀναχωρέω*, *μεθίσταμαι* GALL. *Se retirer à part & à l'eſcart.* ITAL. *Partirſi, andar via, venir* GERM. Hindend ſich weichen / dannen weichen / etwan hin von den leuten gehen. HISP. *Retraherſe ò partirſe.* ANGL. *To go a part frome other.* } Plaut. *in Amph.* Secede huc tu Soſia. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Secede huc, Sunt quæ ex te ſolo ſciſcitari volo. Idem *in Curcul ſc.* 2. *a* 2. Fugite omnes, abite & de via diſcedite. Liu. 10. *bell. Maced.* Poſteaquam veniſſe eos nunciatum eſt, ſeceſſit in partem interiorem cum duobus amicis, totidem cuſtodibus corporis. Ouid. *lib.* 4. *Triſt. Eleg.* 8.

Sed modo, quos habui, vacuos ſecedere in hortos.

Idem *Eleg. vlt. lib.* 3. *Triſt.*

Nec quo ſecedam locus eſt (ſup. ſtudiorum cauſſa.)

Seceſſio, nis, Seceſſus, diſceſſus, ſiue receſſus in locum ſecretiorem. { פרידה *faráh* *ἀναχώρησις*. GALL. *Retirement à part, ſeparation.* ITAL. *Partimento, commiato, partita.* GERM. Abweichung oder abtrettung in ein ſonderbar ort. HISP. *Partida à lugar ſecreto.* ANGL. *A going a part.* } Hinc ſeceſſionem ſcriptorum dixit Cicero *pro Murena*, pro ſecreta collocutione quæ fit ſine arbitris, non ſine ſuſpicione conſpirationis. Etenim, inquit, ſeductiones teſtium, ſeceſſiones ſcriptorum animaduerti. ¶ Ponitur aliquando pro ſeditione, quum populus in diuerſas partes diſcedit. Cicer. *pro Ligario*, Seceſſionem tu illam exiſtimauiſti, Cæſar non bellum. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciuil.* Nulla ſeceſſio populi, &c.

Seceſſus, us, ui. Diſceſſus in locum ſolitarium, minúſve frequentem. { פרידה *farah*. *ἀναχώρησις*. GALL. *Retirement à part, le lieu où on ſe retire à part.* ITAL. *Luogo doue ſi retira.* GER. Abweichung / abſünderung von den leuten Item ein ſtill vnd abgeſündert orth HISP. *Retrahemiento lugar ſecreto donde nos recogemos, apartamiento.* ANGL. *A going a part frome other: alſo a place where one goeth a part.* } Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Carmina ſeceſſum ſcribentis & otia quærunt.

Quint. Cicero quoque in hos ſtudiorum ſeceſſus excurrit. Item Suet. *in Aug c* 72. Ex ſeceſſibus præcipue frequentauit maritima. ¶ Nonnunquam locus ipſe ſecretior, & ab hominum turba aſpectúque remotus. Virg. 1. *Æneid.*

Eſt in ſeceſſu longo locus.

Plin. *Epiſt.* 13. *lib.* 2. Ille meus in vrbe, ille in ſeceſſu contubernalis: id eſt, in villa. Idem *Epiſt* 15. *lib.* 3. Petis vt libellos tuos in ſeceſſu legam. Seceſſus auium. Idem *lib.* 10. *c.* 19. Sed in ſeceſſu auium & noctuæ paucis diebus latere traduntur.

SECERNO, is, ſecreui, tum, Diuido, ſeparo, diſcerno, ſegrego. { הבדיל *hibdil* הפריד *hiphrídh*. *ἀποκρίνω*, *ἀφορίζω*, *χωρίζω*, *διαχωρίζω*. GALL. *Separer, mettre à part.* ITAL. *Spartire, diuidere, ſeparare.* GERM. Von einander ſcheiden oder abtheilen / abſünderen / vnderſcheiden. HISP. *Diuidir ò apartar.* ANGL. *To ſeparat or ſewer.* } Cicero *Luceio*, Si à continentibus tuis ſcriptis ſecernas hanc quaſi fabulam rerum euentorúmque noſtrorum. Cicero *in Catil.* Secernant ſe mali à bonis. Idem *de Amicit* Secerni autem blandus amicus à vero & internoſci tam poteſt adhibita diligentia, quam omnia fucata & ſimulata à ſinceris atque veris. Horatius *in Arte.* — fuit hæc ſapientia quondam; Publica priuatis ſecernere, ſacra prophanis.

Secretum, a, um. particip. Seiunctus, ſeparatus. { מפרד *mephorádh* מובדל *mobdhál*. *ἀφωρισμένος*. GALL. *Separé & mis à part.* ITAL. *Separato, meſſo diuiſamente.* GERM. Abgeſündert / abgeſcheiden HISP. *Apartado, pueſto apartadamente.* ANGL. *Seuered, ſet, put à part.* } Cic. 1. *de nat. deor.* Habent igitur ſuam ſphæram ſtellæ inerrantes ab æthereа coniunctione ſecretam & liberam. Virg 8. *Æneid.* Secretoſque pios, id eſt, ab impiis ſeparatos. Interdum idem eſt quod ſelectus. Quintil. *lib* 9. *a.* 3. Secretæ & extra vulgarem vſum poſitæ, ideoque magis nobiles, vt nouitate autem excitant, ita copia ſatiant. Idem. Secretus & iam conſecratus (Orator ſenior.) Et Liu. *lib* 9 *d* 4. Nihil ſecretum alter ab altero habebat. (i. habebant omnia inter ſe communia.) ¶ Migrat interdum in nomen, & admittit comparationem. Colum. *lib.* 9. *cap.* 4. Probatis apibus deſtinari debent pabulationes, eæque ſint ſecretiſſimæ, vt noſter Maro præcipit, viduæ pecudibus, aprico, & minimè procelloſo cæli ſtatu. ¶ Secretum locum dicimus, ſolum, & quaſi à cæteris ſeparatum. Cic. 2. *de legibus*, Loco publico, priuatóne: celebri, an ſecreto: aliena ciuitate, an tua: in caſtris, an foro dicas, intereſt plurimum. ¶ Secretum petere, eſt ſecretò remotiſque arbitris colloqui velle. Sueton. Auiæ Auſoniæ ſecretum petenti denegauit, i. petenti vt ſecretò cum aliquo loqueretur. Plin. *in epiſt.* Paucos poſt dies ipſe me regulus conuenit in prætorio iudicioſ illuc me perſecutus, ſecretum petit, i. petiuit, vt mecum ſecretò loqueretur.

Secretum, i, pro ſeceſſu. { חדר *chédher*. *ἀπόκρυφον*. GALL. *Secret, vn lieu retiré & ſeparé où on ſe retire à part d'auec les autres.* ITAL. *Luogo doue ſi retiriamo ſeparamente.* GERM. Ein abgeſündert heimlich ort an dem einer von den leuten iſt. HISP. *Lugar ſecreto do nos recogemos apartadamente.* ANGL. *A place ſeparated a part.* } Plin. *Epiſt.* 1 *lib.* 1. Quam pulchrum illud, quam dulce ſecretum, quantum ibi antiquitatis? Quintil. Secretum ſibi facere etiam in turba. Idem, Sita ſecreti conſumi ſcripta. Hactenus eloquentia ſecretum habet. Idem, Secretum quærunt ſtudia. Sueton. *in Othon. cap.* 10. Secreto captato codicillos exarauit ad ſororem conſulatorios. GALL. *S'eſtant retiré en ſon cabinet:* vel, *en quelque lieu à l'eſcart* &c. Idem *in Claud. cap.* 10. Secretum deſiderare. (i ſeceſſum.) Excluſus inter cæteros ab inſidiatoribus Caij, cùm quaſi ſecretum eo deſiderante turbam ſubmouerent, in diætam, cui nomen eſt Hermæum, receſſerat. ¶ Aliquando ſecretum accipitur pro re arcana quam nulli temerè communicamus, ſed apud nos tacitam ſeruamus. { סוד *ſodh*. *ἀπόρρητον*. GALL. *Secret.* ITAL. & HISP. *Secreto* GERM. Verborgene vnd heimliche ſachen. ANGL. *Any priuie and cloſe thing.* } Quintil. *lib.* 11. *cap.* 1. Profert enim mores plerunque oratio, & animi ſecreta detegit. Ouid. 2. *Metam.*

Et legem dederat ſua ne ſecreta viderent.

Sueton. *in Aug. cap.* 66. Secretum de comperta Murenæ coniuratione vxori Terentiæ prodit (Mæcenas.) Ouid. *Eleg.* 6 *lib.* 3. *Triſt.*

Cuique ego narrabam ſecreti quicquid habebam.

¶ Item, Secretum petere. i. velle ſecretò colloqui. Sueton. *in Tib. cap.* 25. & *in Calig. c.* 23. Item, Secretum agere, idem *in Tib. c.* 60. ¶ Secretum rei, pro re arcana, Gell. *c.* 23 *lib.* 1. Mulier fit audiendi cupidior ſecretum rei. Cœna ſecretior, Suet. *in Aug. c.* 70. Cœna quoque eius ſecretior in fabulis fuit, &c.

Secretò, aduerbium, *ἰδίᾳ*, *κατ' ἰδίαν*, occultè, ſine arbitris. Plaut. *Amph.* Mirum quid ſolus ſecum ſecretò ille agat Cicer. *Attic. lib* 7. 128. Vnà Formias venimus, & ab hora octaua ad veſperum ſecretò collocuti ſumus. Comparat. Secretius id eſt, ſeparatius. Colum. *lib* 11. *cap.* 1. His diebus commodè inſtruuntur horti, de quibus ſuo loco dicam ſecretiùs, ne inter hanc quaſi turbam operum, negligentius olitoris officia deſcripſiſſe videar.

Secretarius cui ſecretum commiſſum eſt, ſeu ſcriba in ſecretario Dacryanus *in Spec. Mon.* Statim alios diiudicare & deſpicere incipiunt, ſe ſanctos iam Deique ſecretarios exiſtimant. & hinc idem eſt, cum eo, qui *ἀπορρήτης* aliàs dicebatur. Meurſ. Gloſſ. Græcob.

| Secretaria, ſecretæ artis exercitamenta. Apul. |

Secretarium, locus vbi ſecreta, ſeu arcana habentur.

Secretio, nis, verbale, Separatio, diuiſio. { פלוגתא *pelughgháh* פלוגתא *pelaghgháh*. *ἀποχώρησις*, *ἡ διαίρεσις*. GALL. *Separation* ITAL. *Separatione.* GERM. Abſünderung HISP. *Apartamiento.* ANGL. *Separation or parting a part.* } Cicero 1. *Tuſcul.* Eſt enim interitus quaſi diſceſſus, & ſecretio ac diremptus earum partium, quæ ante interitum iunctione aliqua tenebantur.

Seceſpita, interprete Feſto, Culter eſt ferreus, oblongus, manubrio, eburneo, rotundo, ſolido, iuncto ad capulum argento, auróque fixo clauis æneis, ære Cyprio, quo Flamines, Flaminis virgines, Pontificeſque ad ſacrificia vtebantur: à ſecando dicta. *σφάξ*. Suet *in Tib. c.* 24. Nam & inter Pontifices ſacrificanti ſimul pro ſeceſpita plumbeum cultrum ſubijciendum curauit. Idem *alibi*, Seceſpitam, alij ſecurim, alij dolabram æneam, alij cultellum putant

Seciſium, inquit Feſtus, a veteribus dicebatur libum quo in ſacrificio ſeceſpita ſecabatur.

Secius, aduerb. quidam à ſecus. (i aliter.) deriuant, quidam a ſerò: vnde quandoque ſumitur pro poſitiuo, quandoque pro minus, vel tardius. { *ἧττον*, *ἑτέρως*. GALL. *Moins, autrement.* ITAL. *Meno altramente.* GERM. Deſt minder / langſamer. HISP. *Menos, en otra manera.* ANGL. *Or elles, otherwiſe* } Virg. 2. *Georg.*

—— nec ſecius omnis in vnguem
Arboribus poſitis ſecto via limite quadret.

Apul. Nec eo ſecius approbabitur tibi nunc etiam firmitas animi mei. Accius *Amphitryone*, vt citat Feſtus, Si forte paulo quam dixi veniam ſeciùs. id eſt, tardiùs, Suetonius *in Cæſ. cap.* 8. Nec eo ſecius maiora mox in vrbe molitus eſt. Idem *in Neron. cap.* 24. Deſtitit ante decurſum, nec eo ſeciùs coronatus eſt. (i. & nihilominus.) Plaut. *Capt. ſc.* 3 *a.* 2 Quaſi ſeruus meus ſi eſſes, nihilo ſecius fuiſti obſequioſus. Idem *Menach. ſc.* 7. *a.* 5. Hæc nihilo mihi videntur eſſe ſecius, quàm inſomnia. (i. nihil minùs mihi videntur eſſe aliter, quàm ſomnia.

Secludo, is, Seorſum claudo, ſeiungo, diſiungo. הבדיל *hiſghir* הסגיר *hebdil* פרש *chalab.* ἀποκλείω. Gall. *Enfermer à part.* Ital. *Serrar, chiudere.* Germ. Nebend ſich beſchlieſſen: item, auſchlieſſen. Hisp. *Cerrar, apartar.* Angl. *To ſhutte a part.* Cicer. 1. *Tuſc.* Nam qui ſe humanis vitiis contaminaſſent, & ſe totos libidinibus dediſſent, his deuium quoddam iter eſſe, ſeclusum à conſilio deorum. Quandoque excludo. Virg. 1. *Æneid.*

Soluite corde metum Teucri, ſecludite curas.

¶ Secludere vitam corpore, dixit Plautus, pro occidere.

Sēclūſă, ſacra, à priſcis dicebantur, quæ Græci ... appellant: ab eo quòd ſeparata, ac ſeorſum clauſa, à nobis propter ſanctitatem aliquam eſſe debeant. id genus ſacra Plinius appellat *operanea*, quòd in operto occulta ſint, ne oculis profanorum polluantur.

Sēclūſōrĭum, ij, in quo aliquid ſeorſum concluditur. ... Gall. *Vn lieu ou on enferme quelque choſe à part.* Ital. *Luogo doue ſi ripongono le coſe diuiſamente.* Germ. Ein orth in das man etwas nebend ſich beſchleuſt. Hisp. *Lugar donde recogemos algo apartadamente.* Ang. *A place where any thing is ſhutte a part.* Varr. 2. *de re ruſt. cap.* 5. Quum opus ſunt ex hoc auiario, vt ſumantur idoneæ, excluduntur in minuſculum auiarium, quod eſt coniunctum cum maiori oſtio, & lumine illuſtriore: quod Secloſorium appellant.

Seco, as, ſecui, ſectum, Præcido, amputo, item diuido, diſtribuo. זמר *zamár* גזר *ghazár* בתר *batár* חתך *chatáh.* τέμνω, κόπτω. Gall. *Coupper, trancher, tailler, ſcier.* Ital. *Tagliare, ſegare, ſpartire, diuidere.* Germ. Schneiden, hauwen. Hisp. *Cortar, partir.* Angl. *To cutte, to cut of or a ſunder.* Colum. *lib.* 2. Quum ſecueris autem herbam medicam, ſæpiùs eam rigato. Plautus *Mercat.* Vel vt ſcias me amare, cape cultrum, ſeca Digitum, vel aurem. Secare nouacula fauces. Sueton. *in Calig. c.* 23. Silanum Socerum ad necem, ſecandáſque nouacula fauces, compulit. Cic. *de Orat.* Atque iſti quidem cauſas in plura genera ſecuere. Virg. 1. *Æneid.*

Pars in fruſta ſecant, verubúſque trementia figunt.

Senec. *cap.* 2. *de conſol. ad Helu.* Vrere ac ſecare, non mederi molli via. Ouid *Eleg.* 9. *lib.* 1. *Triſt.*

——— *Vaſti ſecat oſtia Ponti* (Nauis. ſup.)

¶ Secare viam, eſt celeriter proficiſci, translatione ſumpta ab auibus, quæ aërem inter volandum diuidunt. Virg. *lib* 6.

Ille viam ſecat ad naues

Seruius exponit, id eſt, tenet. ¶ Accipitur item Secare pro ſequi. Virg. *lib.* 10.

Quæ cuique eſt fortuna hodie, quam quiſque ſecat ſpem,

id eſt, ſequitur, tenet, habet.

Sectus, a, um, participium. גזור *nitzár* חתוך *chatúh.* τμηθεὶς, κεκομμένος. Gall. *Taillé, coupé, ſcié.* Ital. *Tagliato.* Ger. Geſchnitten. Hisp. *Cortado.* Ang. *Cutte of.* Cicer. 2. *Tuſcul.* At verò C. Marius ruſticanus, ſed planè vir, quum ſecaretur, principio vetuit ſe alligari: nec quiſquam ante Marium, ſolutus dicitur ſectus. Legitur etiam participium futuri temporis, ſecaturus pro ſecturus, apud Columel-lam. *lib* 5. *cap.* 4.

Sĕcāmēntum, i, Lignum ſectile, aut quippiam ex ligno ſectili confectum. שבב *ſchebá* ... Gall. *Toute ai'ſele ou renge entre de bois qu'on ſcie ou fend.* Ital. *Ogni coſa diuiſa ſegando, come tauolete & ſimili.* Germ. Ein abgehauwen ſtuck von holtz. Hisp. *Co'as tajadas y cortadas, como tablas de madera.* Angl. *Any thing that is cutte of.* Plin. *lib.* 16. *cap.* 1 ... E diuerſo materia abieti pulcherrima, piceæ ad fiſſiles ſcandulas, cupáſque, & pauca alia ſecamenta.

‖ Sectaculum, id quod ſequitur propago, progenies. Apul. ‖

Sectio, nis, actus ipſe ſecandi. גזר *ghezer* בתר *béter.* τομή. Gall. *Taillement, coupeure, rongneure.* Ital. *Tagliatura.* Germ. Schneidung, zerhauwung. Hisp. *Cortadura.* Angl. *A cutting of or a ſunder.* Plin. *lib.* 25. *cap.* 13. Bibitur & contra ſerpentes, & ante ſectiones, punctionéſque, ne ſentiantur. ¶ Aliquando accipitur pro bonis damnatorum, & præda hoſtium, quæ ſub haſta venditur, pro ea denique quæ poſtea appellata eſt confiſcatio. ... Gal. *Butin, confiſcation de biens.* Ital. *Bottino, confiſcatione de beni.* Germ. Eines verfallenen guts zertrennung, wie die geſchicht wann es verkaufft wirt, vnd eines hie auſſhin, das ander dort auſſhin kompt. Hisp. *Compra de bienes de deſterrado.* Angl. *Forfetting of ſome mans goodes.* Cæſ. *comment.* 3. Poſtridie eius diei refractis portis: quum iam defenderet nemo, atque intromiſſis militibus noſtris, ſectionem eius oppidi vniuerſam Cæſar vendidit, 1. bona oppidi vendidit ſub haſta. Tacit. Reliquias ſecti olim Neronianarum nondum in fiſcum conuerſas reuocatas ab exilio conceſſit, hoc eſt, reliquias eorum bonorum quæ Nero, dominis in exilium actis fiſco vendicauerat.

Sēctŏr, is, verbale eſt à ſecando deductum, eum ſignificans qui aliquid incidit, aut diuidit. גוזר *ghozer* מבתר *mebatér* τομεύς. Gal. *Conpeur, rongneur.* Ital. *Tagliatore.* Germ. Ein abſchneider, hawer. Hisp. *Cortador.* Ang. *A cutter that cutteth any thing of or a ſunder.* vt Sector zonarius, qui alterius zonam aut marſupium incidit. βαλαντιοτόμος. Plaut. *in Trin.* Meta ſunt, ni illic homo eſt aut dormitator, aut ſector zonarius. ¶ Sectores item dicũtur, vt autor eſt Aſconius, qui ſpem ſui lucri ſecuti, bona damnatorum emebant in auctionibus, ac poſtea pro compendio vendicabant. Inde a Cicer. 2. *Philipp.* M. Antonius ſector Pompeii appellatur, quoniam bona Cn. Pompeii emerat. ... Gall. *Acheteurs de butins ou biens confiſquez.* Ital. *Compratori del bottino.* Germ. Der ein vertailten gut ſo man verganter an ſich kaufft. Hisp. *Comprador de los bienes del deſterrado.* Angl. *That byeth the forfaiture of ſome man.* Cic. *pro Roſc.* Nel... per iſta tempora eoſdem ferè ſectores fuiſſe bonorum & collorum. Aſconius innuit Sectorem in hac ſignificatione dici à ſequendo arbitror ab antiquo verbo Seco ſecas dictum quod idem ſignificat, quod Sequor. Vnde Sector, ſectaris, & ſecta ſectæ. ¶ Item Sectores teſte Valla *lib.* 1. *Elegant.* ſunt accuſatores, qui ex damnatione aliorum dimidium bonorum expectant, aut certam reliquam partem, & id perſequuntur. Bud. eos propriè dicit ſectores appellari poſſe, qui delationibus faciendis confiſcationes à principibus impetrant, vt homines interdum inſontes fortunis omnibus euertant.

Sectrix, verbale, fœminini generis, euſdem ſignificationis. Plinius *lib.* 36 *cap.* 17. Vnde enim vitricus Sylla, & Metella mater, proſcriptionum ſectrix.

Sĕctūră, æ, ipſa ſectio, ſiue ſecandi actio. גזר *ghézer* בתר *béther* τομή. Gall. *Coupeure, rongnure.* Ital. *Tagliatura.* Germ. Ein ſchnitt oder das ſchneiden. Hisp. *Cortadura.* Angl. *A cutting a ſunder.* Plin. *lib.* 37 *c.* 8. Et venatus quidem Callaidis talis ſectura, formantur, aliàs fragiles. ¶ Secturæ item dicuntur fodinæ, ſiue cuniculi ſubterranei, in quibus metalla exciduntur. Cæſar *comment.* 4. Quibus fortiter reſiſtentibus, vineas, turreſque ſubegit illi alias eruptione tentata, alias cuniculis ad aggerem vineaſque actis, cuius rei ſunt longe peritiſſimi Aquitani, propterea quòd multis ærariæ ſecturæ ſunt.

Sectilis, e, quod ſectum eſt, ſiue ſecari ſolet, aut ſectu facile eſt. τμητός. Gal. *Aiſe à couper tailler, ſcier ou fendre.* Ital. *Tagliata, ò facile da tagliare.* Germ. Schneidig, geſchnitten das ſich gern ſchneiden oder hauwen läßt. Hisp. *Coſa cortada, ò que ſe puede cortar.* Angl. *Eaſie to be cut.* ¶ Sectile porrum, idem quod ſectiuum, cuius folia identidem ſolo tenus ſecantur. πράσον κεφαλωτόν. Iuuen. *Satyr.* 3.

——— *quæ tecum ſectile porrum*

Sutor, & exilis verrucas labra comedit?

Medulla ſectilis. Plin. *lib.* 16. *c.* 39. Ebur ſectile, Ouid *de medicam. faciei.* Sueton. *in Caſ. c.* 47. Sectilia vocat pauimenta quæ modicis ſectionum interuallis diſtincta ſunt. In expeditionibus, inquit, teſſellata & ſectilia pauimenta circumtuliſſe.

Sĕctīuus, a, um, quod ſectum eſt, aut ſecari ſolet. κουρίς. Gall. *Taillé, coupé, chiqueté.* Ital. *Tagliato, feſſo.* Germ. Geſchnitten, das man abſchneidet. Hisp. *Cortado, tajado.* Angl. *That is cutt or vſed to be cutt.* vt Porrum ſectiuum, quòd folia eius ſæpiùs ſecantur, vt profundiùs creſcat. Duo enim ſunt porri genera, vnum capitatum, alterum ſectiuum. Colum. *lib.* 11 *c.* 3. Porrum ſi ſectiuum facere velis, denſius ſatum præceperunt priores relinqui: & ita quum increuerit, ſecari.

Sĕgmĕn, inis, Segmentum, quòd à re aliqua reſecatur: à quo fiunt præſegmen, & reſegmen. בתר *bétler.* τμῆμα. Gall. *Rongneure, piece.* Ital. *Tagliamento.* Germ. Ein abſchnidling, abgehauwen ſtuck. Hisp. *La tajada.* Angl. *That is cutt of frome any thing.* Plin. *lib.* 13. *cap.* 11. Segmentibus vtrunque amputatis. Gell. *lib.* 10. *cap.* 15. Vnguium Dialis & capilli ſegmina ſubter arborem felicem terra operiuntur. Compoſita vide ſuis locis.

Sĕgmĕntă, propriè ſegmina, & ramenta quæ à re quapiam reſecantur, à ſecando, quaſi ſecamenta c in g mutata. שבבים *ſchebabim.* ... Gall. *Morceaux, pieces, lopins.* Ital. *Tagliamenti, pezzi taglieti da qualche coſa, tagliatura.* Germ. Abſchnitzling ... das ſo von einem ding abgehauwen wirt. Hisp. *Las cortaduras, tajadas.* Ang. *Thinges that is cut of frome other.* Plin. *lib.* 36. de ratione ſecandi marmoris loquens, Craſſior arena laxioribus ſegmentis terit, & plus erodit marmoris. Hinc etiam partes, & (vt ita dicam) membra mundi, quæ in vniuerſa terra digeritur (quæ noſtri circulos, Græci paralle los appelant, & climata) ſegmenta dicuntur. Plin. *lib.* 6. *cap.* 33. Plura autem ſunt ſegmenta mundi. Principium habet Indiæ pars verſa ad Auſtrum, patétque vſque ad Arabiam & Rubri maris accolas. Idem, Quos ſuperest terrarum, tribus aſſignatur ſegmentis. ¶ Segmenta item, dicebantur minuta auri, & purpuræ, alteriuſve materiæ ſegmina, ex quibus vermiculatim compoſitis, pretioſiſſimæ conficiebantur veſtes, quæ ſegmentatæ dicebantur quanquam non rarò pro ipſis etiam veſtibus ſegmenta poſita legamus. Ouid. 3. *de Arte,*

Quid de veſte loquar? non iam ſegmenta requiro,

Nec quæ de Tyrio murice lana rubet.

Valer. Max. *lib.* 2. *de inſtitutis antiquor.* Permiſit quoque iis purpurea veſte, & aureis vti ſegmentis, vbi ſegmenta virgæ aureæ & zonæ veſti interſitæ ad ornamentum velut initiæ quædam & limbi. Iuuenal. *Sat.* 2. ſegmenta enumerat inter nubentium ornamenta.

Segmenta (inquit) *& longos habitus & flammea ſumit*

Arcano qui ſacra ferens nutantia loro

Sudauit clypeis ancilibus.

Non deſunt tamen qui Segmenta interpretentur monilia ex auro & gemmis confecta.

Segmentatus, a, um. Segmentis ornatus, ſiue ex ſegmentis & fruſtis factus. ... Gall. *Fait de pluſieurs pieces, & de diuerſes couleurs.* Ital. *Recamato.* Germ. Eingelegt, verſetzt mit ... holtz. Hisp. *Trepado pintado.* Angl. *Made of many and diuerſe pieces of diuerſe colours.* Segmentata veſtis inquit Iſidor. *lib.* 19. *cap* 22. zonis quibuſdam, & quaſi præcitamentis ornata. Nam & particulas cuiuſmque materiæ abſciſſas præſegmina vocabant. ¶ Segmentatæ cunæ, quæ confectæ ſunt ex tenuiſſimis ſegmentis diuerſorum colorum, & quodam quaſi vermiculato emblemate pictæ. Iuuenal. *Satyr.* 6.

Et ſegmentatis dormit ſſet paruula cunis.

Quanquam non deſunt qui cunas ſegmentatas ibi intelligant, veſte ſegmentata tectas.

Segmentarius. Hadr. Iun. Nomencl. Phrygio Plinio, ſimbolarius Nonio, barbaricarium vocat Donatus Segmentarius, qui ſegmentis aureis ſectiſve additis veſtes exornat, tametſi Probus Grammaticus eum intelligit, qui veſtes ex auro elaboret, ...

Sĕcōrs, & ſocors, Ignauus, ſegnis, tardus, vel negligens in conſulendo, meditando, proſpiciendóve quid opus ſit facto, quaſi ſine corde. נבל *nabál* אויל *evil* כסיל *chesil* עצל *hatſel.* ... Gall. *Eſtourdi, lourd, pareſſeux, negligent.* Ital. *Pigro, tardo, negligente, poltrone, miſero.* Germ. Unbehend, hinleſſig. Hisp. *Deſcorazonado, perezoſo, negligente.* Angl. *Sluttiſh, ſlouth full, hartles or without ſpirites.* Terent. *in Adelph.* Nolim cæterarum rerum te ſocordem eodem modo. Cic. 1. *de nat. deor.* Contra quos Carneades ita multa diſſeruit, vt excitaret homines non ſocordes ad veri inueſtigandi cupiditatem. Colum. *lib.* 1. *c.* 1. Itaque iſtam vitam ſocordem perſequitur valetudo.

Sĕcōrdĭă, & ſocordia, Ignauia, inertia, ſegnities. ... *chéſel* כסלות *chulúth* עצלה *hatſlah* עצלות *hatſluth.* ἀβουλία, ... Gall. *Sottiſe, aueć pareſſe, beſtiſe & lourdiſe.* Ital. *Mancamento*

di

de core, de gaudecte GERM. Traghett / hinläſſigkeit / mangel an gutem verſtand vnd vrtheil. HISP. *Deſcorazonamiento.* ANGL. *Slouthfulneſſe, ſlugguhneſſe.* } Secordiam, inquit Feſtus, quidã pro ignauia poſuerunt. Cato pro ſtultitia. Plaut. *in Pœn.* Nimia nos ſocordia hodie tenuit. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 2. Quin tu abs te ſocordiam omnem reiice & ſegnitiem amoue. Idem *Pſeud. ac.* 1. *ſc.* 1. Niſi ſomnum ſocordiámque ab pectore oculiſque amouebitis. &c. Terent. *in Andr.* Enimvero Daue nihil loci eſt ſegnitiei, neque ſocordiæ. Liuius 2. *bell. Punic.* Sed Pœnus aduena ab extremis orbis terrarum terminis noſtra cunctatione, & ſocordia iam huc progreſſus.

Sēcōrdĭtĕr, ſiue Socorditer, Ignauiter, negligenter. { ῥαθύμως. GALL. *Lourdement, & negligemment* ITAL. *Con dapocaggine.* GERM. Hinläſſiglich / fauleſch. HISP. *Deſcorazonadamente* ANGL. *Slouthfullie ſlugguhlie.* } Inde Socordius, comparatiuum. Liu. 1. *ab Vrbe,* Ad Albanis ſocordiùs res acta.

Secreto, Secretus, vide *Secerno.*

Secta, Sectarius, Sectator, vide *Sequor.*

Sĕcvbo, as, Seorſum, ſiue ſolus cubo. { διακοιτῶ. GALL. *Coucher à part.* ITAL. *Sederſi ò dormire da vn canto ſolo.* GERM. Beſonder ligen HISP. *Aſſentarſi ò dormir à parte.* ANGL. *To lye a part.* } Liu. 4. *decad. lib.* 9. Per iocum adoleſcens vetat eam mirari, ſi per aliquot noctes ſecubuiſſet religionis cauſa, vt voto pro valetudine ſua facto liberaretur. Idem ferè ait Ouid. 2. *Faſt.* Quintil. Sæpè ſecubanti (viro) amatorium dedit mulier. Suet. *in Tib. cap.* 7. Cum Iulia primò concorditer, & amore mutuo vixit: mox diſſedit: & aliquanto grauiùs, vt etiam perpetuò ſecubaret.

Sĕcubĭtus, us, ipſe ſecubandi actus. { διακοίμησις GALL. *Couchement à part.* ITAL. *Eſſo dormire ſeparatamente.* GERM. Das beſonder ligen. HISP. *Aquel apartamiento de cama.* ANGL. *A lying a part.* Ouid. 3. *Amor. Eleg.* 9.

Qui tibi ſecubitus triſtes dea flaua fuiſſent,
Hos cogor ſacris nunc ego ferre tuis.

Catull. *Argon.*

Anxia nec mater diſcordis mœſta puellæ
Secubitu caros mittet ſperare nepotes.

Sĕcūla, Falx à ſecando dicta, vt ait Varro *lib. de ling. Lat.* 5. { מגזל *maghzhal.* δρεπάνη. GALL. *Faucille* ITAL. *Falce.* GERM. Ein ſichel. HISP. *Hoz para ſegar.* ANGL. *Sikle or hooke.* } Hac vtuntur qui in pratis herbas ſecant.

Sæcŭlvm, i, ſiue à ſecando, vt quibuſdam placet: ſiue, vt alij malunt, à ſequendo deducatur, abſque diphthongo meliùs ſcribitur, producit que antepenultimam contra primitiui rationem. { עולם *holám* αἰών, γενεά. GALL. *Siecle, l'eſpace de cent ans.* ITAL. *Secolo, età.* GERM. Ein zeit von hundert jaren / ein alter HISP. *Siglo, edad.* ANG. *An age, the ſpace of an hundred yeares.* } Eſt autem ſeculum idem ferè quod hominis vnius ætas. Feſtus interpretatur ſpatium centum annorum. Vnde carmen Horatij ſeculare dicitur, quo deſcribuntur ſacrificia quæ centeſimo quoque anno fiebant. Id etiam colligi poteſt ex *lib.* 2. Ciceronis *de Oratore,* quum ait, Numam Pompilium duobus ſeculis Pythagoram præceſſiſſe: quem ex Liuij autoritate conſtat ducentis annis fuiſſe ante Pythagoram. Tibull. *lib.* 4. Terna ſecula vixit Neſtor. Plaut. *Aul. ſc.* 3. *a.* 1. Nec vllam (mulierem) repertam hodie dicunt vllo in ſeculo. Senec. *cap.* 14. *de tranquill.* Canius Iulus, vir imprimis magnus, cuius admirationi ne hoc quidem obſtat, quòd noſtro ſeculo natus eſt, &c. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Nam tulerint magnos cum ſecula noſtra poëtas.

Velleius Sæculi ſui eminentiſſimus. Idem, Non ſæculi ſui ſed omnis æui optimus. Sueton. *in Auguſt. cap.* 88. Seculi ſui ingenia fouit. Senec. *cap.* 2. *de tranq.* De ſeculo queri. Quintilian. Æuum ſeculorum conſecutus, &c. Sunt qui ſpatium triginta annorum, ſeculum putent: alij verò mille annos ſeculum habere exiſtimant. Idque confirmant ad lucto ex Plauti *Milite* loco, qui ſic habet, Quin mille annorũ mille perpetuò viuant ad ſeculum. Cicer. *Brut. lib.* 11. In multa ſecula videbamus Rempublicam liberatam, hoc eſt, in multum tempus ſiue in multas ætates. Idem 1. *de Orat.* ſeculis multis antè gymnaſia inuenta ſunt, quàm in his philoſophi garrire cœperunt. id eſt, multis retrò ætatibus. Idem 6. *Verr.* Parietes quorum ornatus tot ſecula manſerat. Idem 4. *Acad.* Nihilne tot ſeculis ſummis ingeniis, maximis ſtudiis explicatum putamus? Seculum, ſiue ſeclum, per ſyncopen. Lucretius pro genere vſurpat vt, Serpentia ſecla, *lib.* 6. Naribus alipedes vt ceruiſæpè putantur Ducere de latebris ſerpentia ſecla ferarum. Idem *lib.* 3. Deſiperent homines, ſaperent fera ſecla ferarum. Et *lib.* 1. Efficis vt cupide generatim ſecla propagent. ¶ Sæpe etiam ſeculum accipitur pro tempore. Cic. *in Parad.* Etiam ipſe fortaſſis in huius ſeculi errore verſor. id eſt, in errore noſtri temporis, vel noſtræ ætatis. Aurea ſecula. Virg. 6 *Æneid.*

Auguſtus Cæſar diuum genus aurea condet
Secula.

Aſpera ſecula Ouid. 1. *Metam.*

Aſpera tum poſitis miteſcent ſecula bellis.

Impia ſecula. Virg. 1. *Georg.*

Impiáque æternam timuerunt ſecula noctem.

Sĕcŭlāris, quod centeſimo quoque anno inſtauratur. { ὁ κατ' αἰῶνα γιγνόμενος. GALL. *Qui ſe fait de cent ans, de ſyecle en ſiecle* ITAL. *Di cent anni di ſecolo.* GERM. Das vber die hundert jahr wider gehalten wirt HISP. *De cien años, de ſiglo.* ANGL. *That is done euery hundred yeares.* } Vt ludi ſeculares, qui ita inſtituti erant, vt nonniſi centeſimo quoque anno fierent, quanquam poſtea Principum ambitione minore ſpatio interiecto, ſæpiùs fuerint inſtaurati. In his ludis præco pronuntiare ſolebat, Populum Romanum eos viſurum eſſe ludos, quos nemo eius ætatis vnquam vidiſſet, aut viſurus eſſet poſthac. *lib.* 7. *c.* 48. Minus miror Stephanionem, qui primus togatus ſaltare inſtituit. vtriſque ſecularibus ludis ſaltaſſe. ¶ In ſecularibus ludis nocturnũ erat ſpectaculum. Sueton. *in Auguſt. cap.* 31. ¶ Periphraſis ludorum ſecularium, apud Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Ludi quos ætas aſpicit vna ſemel.

Sēcum, dictio compoſita ex ablatiuo ſe, & præpoſitione cum: quæ eſt ſignificationis. { עמו *himmó.* σὺν ἑαυτῷ. GALL. *Auec ſoy.* ITAL. *Con ſeco.* GERM. Mit ſich / mitt im ſelbs. HISP. *Conſigo.* ANGL. *VVith him ſelf.* } Cic. *Attic. lib.* 8. Quis autem eſt, tanta quidem de re, quin varie ſecum ipſe diſputet. Virg. 4. *Æneid.*

Ille meos, primus qui me ſibi iunxit, amores
Abſtulit: ille habeat ſecum ſeruétque ſepulchro.

Plaut. *Amph.* Mirũ quid ſolus ſecũ ſecretò agat. Idem *Pſ. ſc.* 2. *a.* 2. Quid illic ſecum ſolus loquitur? Idem *Aul. ſc.* 1. *a.* 1. Sola ſecum murmurat.

Sĕcūndo, ſecundas, vide *Secundus.*

Secvndvs, a, um, qui immediate ſequitur primum: & tam numeri, quàm dignitatis ordinem denotat. { שני *ſcheni.* δεύτερος. GALL. *Second, deuxieſme.* ITAL. *Secondo.* GERM. Der ander HISP. *Segundo en orden.* ANGL. *The ſeconde.* Cicer. *in Orat.* Quoniam id ſecundum erat de tribus. Virg. 11. *Æneid.*

Turnus ego, haud vlli veterum virtute ſecundus.

Hirtius 4. *bell. Alex.* Bellonæ templum, quod tanta religione colitur, vt ſacerdos eiuſdeæ maieſtate, imperio, & potentia ſecundus à rege conſenſu gentis illis habeatur. Cum præpoſitione Ad. Cicer. 3. *de finibus,* Nemo dicit in regia regẽm ipſum quaſi productum eſſe ad dignitatem, ſed eos qui in aliquo honore ſunt: quorum ordo proximè accedit, vt ſecundus ſit ad regium principatum. Ouid. 13 *Metam.*

Manu fortis, nec ſunt tibi Marte ſecundi.

¶ Prior, ſecundus, de duobus Quintiliano dicitur. ¶ Secundus gradus, pro primo in heredibus, Sueton. *in Tib. cap.* 10. Quidam, inquit, exiſtimant adultis iam Auguſti liberis loco, & quaſi poſſeſſione, vſurpati à ſe diu ſecundi gradus, ſponte ceſſiſſe, &c. Idem Sueton. *in Claud. cap.* 7. Sub Caio demum fratris filio ſecundam exiſtimationem circa initia imperij omnibus lenociniis colligente. ¶ Per tranſlationẽ ponitur pro proſpero. { מצליח *matsliach.* δεξιός. GALL. *Heureux, fauorable, qui vient à gré.* ITAL. *Proſpero, fauoreuole.* GERM. Glücklich HISP. *Coſa proſpera, fauorable* ANGL. *Proſperous luckie.* } vt ſecunda fortuna, id eſt, proſpera, quòd vel conatus noſtros ſequatur, vel quòd nobis obſequatur. ἀγαθὴ τύχη. Virg 9. *Æneid.*

——— tantum fortuna ſecunda
Aut diuerſa cadat.

Sic res ſecundæ, quæ pro noſtro deſiderio ſequuntur. Cato apud Gell. *c.* 3. *lib.* 7. In ſecundis rebus, quàm in aduerſis minus conſilij eſſe docet. Plaut. *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Iam nũc ſecunda mihi facis, (id eſt hac oratione ſecundâ id eſt, grata animo meo atque iucunda, mihi ſatisfacis GALL. *Maintenant tu me contentes*) Senec. *c.* 2. *de conſol. ad Mart.* Vbi ſecundo curſu vita procedit. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 4. Metuo ne in te ſecunda mihi obuertat cornua. ¶ Secundiſſimus. Hirtius *lib.* 4. *de bello Alexandrino.* Ita prælium ſecundiſſimum eſt factum. Secundiſſimæ leges latæ. Liu. *lib.* 3. *ad vrb.* Secunda ſua fama aliquid facere. Idem *lib.* 7. *bell. Pun.* & Suet. *in Aug. cap.* 3. Quintum fratrem parum ſecunda fama proconſulatum Aſiæ adminiſtrantem, hortatur & monet Cicero, &c. Virg 10. *Æneid.*

Neſcia mens hominum fati, ſortiſque futura,
Et ſeruare modum rebus ſublata ſecundis.

Secunda oratione extollere. Saluſt. *Iugurth.* 105. id eſt, compoſita ad voluntatem audientis ab eo qui obſecundet illius affectui. ¶ Ventus ſecundus, qui à puppe ſequitur. οὔριος. Virg. 4. *Æneid.*

——— Nec Zephyros audis ſpirare ſecundos?

Secundo flumine nare, ſiue, nauigare, hoc eſt, in eam partem in quam flumen decurrit. Ouid 4. *de Ponto,* — ſed flumine ſæpe ſecundo Augetur remis curſus euntis aquæ. Virg. 3. *Georg.*

——— miſſúsque ſecundo defluit amni.

Eodem ſenſu dixit Liu. *lib.* 7. *bell. Pun.* Secundis collibus via nuda ac facili decurrere. Sic eadem *lib.* 2. *ab Vrb.* Secunda iræ verba, dicuntur, quæ ex ore irati fluunt, quæque ipſius iram facilè ſequuntur, vel quæ ipſi irato placent. Secundis auribus aliquid accipere: id eſt beneuolis, clementibus. Idem *lib.* 6. *ab vrb. &* 3. *dec.* 4. Omniáque ſemper magiſtratus ille dicet, ſecundis auribus: quæ ab noſtrûm aliquo dicentur, aduerſis accipietis? Secundo populo philoſophiam vituperare, dixit Cic. *lib.* 2. *Tuſc.* id eſt, fauente, & repugnante ¶ Secundo lumine pro ſecundo die, poſuit Cic. *ad Attic. lib.* 7. *Epiſt.* 144. ¶ Secunda claſſis, in cenſu Seruij Tullij Romanorum regis, dicebatur ea pars populi, quæ æris LXXV. M aut eo amplius, intra tamen centum millia, in cenſum deferebat: iiſdémque armis vtebatur, quibus prima claſſis, præter loricam & clypeum, cuius loco ſcuto vtebatur. ἡ δευτέρα τάξις. Vide Liu. *l.* 1. *ab Vrbe condita.* ¶ Secundæ menſæ dicuntur fructus, cæteráque bellaria, quæ ſublatis carnibus ſecundo loco apponuntur. τραγήματα. Quæ nominis ratio inde ducta eſt, quòd antiqui menſas appellabant ipſos diſcos, ſiue quadras, quibus epulæ in conuiuium inferebantur. Virg. 2. *Georg.* Non ego te dis & menſis accepta ſecundis Tranſierim Rhodia. Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 2.

——— tum penſilis vua ſecundas
Et nux ornabat menſas cum duplice ficu.

Legitur ſecunda menſa, in ſingulari numero. Cicero *Attic. lib.* 14. Hæc ad te ſcripſi appoſita ſecunda menſa. Plin. *lib.* 9. *cap.* 35. Inferri menſam ſecundam iuſſit.

Sĕcundæ, ſc. partes, τὰ δεύτερα, καὶ ἡ δευτερεία. Secundas partes agere δευτεραγωνιστεῖν. Eſt & ſecundas agere, obſecundare. Senec. *lib.* 2 *de ira cap.* 8. Sequi & ſecundas agere. Ibi Lipſius exponit, *ſequi,* obſequi præeunti, ancillari. ¶ Secundæ, membrana illa qua partus obuolutus ex vtero prodit. dictæ quòd naſcentẽ infantem ſequatur. { שליה *ſchilyáh.* τὰ ὕστερα. GAL. *La peau dequoy eſt enueloppé l'enfant au ventre de ſa mere, l'arriere faix.* ITAL. *Secondine, la pelle nella quale è inuolto il fanciullo nel ventre materno.* GER. Das böſchelin / bürde oder nachgeburt / iſt das fellin in welchem das kind in mutter leib ligt. HISP. *Las pares de la muger deſpues del parto.* ANG. *The shinne where in the infant lyeth in his mothers wombe* } Celſ. *lib.* 7. *c.* 29. Dextráque eum ſequi vſque ad eas, quas ſecundas vocant, quod velamentum infantis intus fuit id eſt, δεύτερον, & χορίον. vel χορίον. Plin. Braſſicæ ſuccus contra ardorem febrium facit & ſtomachi vitia, & ad ſecundas. Senec *epiſt.* 92. (aliàs 93.) ſub finem. Sed vt ex barba capillos detonſos negligimus, ita diuinus ille animus egreſſurus hominem, quo receptaculum ſuum conſeruat,

ignis

igniſ illud exurat, an feræ diſtrahant, an terra contegat, non magis ad ſe iudicat pertinere, quàm ſecundas ad editum infantem. Comparat. Secundior. Sueton. *in Iul. cap.* 2. Reliqua militia ſecundiore fama fuit, id eſt, feliciore & magis proſpera, ſeu meliore.

Sĕcūndùm, præpoſitio accuſat. caſui ſeruiens, & ponitur pro Ex. { על *Ꜩal* אחר *achár.* κατά. Gall. *Pres, aupres, apres, ſelon.* Ital. *Secondo, appreſſo.* Germ. Nach Hisp. *Segun, ò cerca.* Angl. *According.* } Cic. 6. *Verr.* Secundum arbitrium tuum teſtes dabo, id eſt, ex tuo arbitrio. Idem *de ſenectute*, Quid autem tam ſecundùm naturam eſt, quàm ſenibus emori? ¶ Interdum idem valet quod poſt. μετά. Seruius Sulpitius *ad Cic. lib.* 4. Duo vulnera accepiſſe, vnum in ſtomacho, alterū in capite ſecundùm aurem. Quintil. Nam quod vnum mihi ſecundùm patrem, fortuna videbatur paraſſe præſidiū, id ego ſperare in alia ſorte non poteram. Cic. 1. *Offic.* Proximè autem & ſecundùm deos, homines hominibus maximè vtiles eſſe poſſunt. Plaut. *Amphitr.* Age i tu ſecundùm. So. ſequor, ſubſequor te. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Secundum patrē tu pater es proximus. ¶ Aliquando iuxta, ſiue propè. Plaut. *Rud.* Quid illud eſt Sceparnio Hominum ſecundus litus? Cic. *Attico lib.* 16. An iret ad Macedonicas legiones, quæ iter ſecundùm mare ſuperum faciunt. Eodem modo & Suet. *in Cæſ. c.* 14. In deditionem redacto atque dimiſſo Corfinio, ſecundùm ſuperum mare Brunduſium tetendit, quò Coſſ. & Pompeius confugerant, &c. ¶ Interdum idem valet quod Pro, vt, Prætor ſecundùm me decreuit. id eſt, pro me. Cic. *pro Q. Roſcio*, Secundùm nos iudicari volumus. Idem *Attico*, Quiſque eorum ſecundùm cauſam noſtram iudicauit. ¶ Aliquando in: vt ſecundùm quietem: id eſt, in quiete. Sueton. *in Augusto cap.* 94. Affirmabat ipſum eſſe, cuius imago ſecundum quietem ſibi obuerſata ſit. Eodem modo etiam Senec. *Epiſt.* 54. ¶ Aliquando ſuper, ſiue de. περί. Saluſt. *in Iugurtha*, Secundùm ea vt deliberetis, &c.

Sĕcūndō, & ſecundùm, aduerbia, Secundo loco, ſecunda vice, iterum, rurſus. { שנית *ſchenith* עוד *hodh.* δεύτερον. Gall. *Secondement, pour la ſeconde fois.* Ital. *Secondamente, ſecondariamente.* Germ. Zum andern mahl Hisp. *Secundamente, ſegunda vez.* Ang. *Secondly.* } Cic. *Attic.* Semel hominem allocutus fueram: an ſecundò mihi redeundum eſſet, ignorabam.

Sĕcūndānī, dicebantur ſecundæ legionis milites, ſicut Primani, primæ legionis. οἱ ἐκ τοῦ δευτέρου τάγματος στρατιῶται. Liu. 4. *bell. Maced.* Dum repetunt cruxè ſignum priores, ſecundani ſe porta eiecere. *Et paulò poſt*, Secundani terga hoſtium cædunt: cæteri caſtra diripiunt. Plin. *lib* 3. *c.* 4. In Mediterraneo colonia Arelate ſextanorum, Bliteræ ſeptimanorum, Arauſio ſecundanorum.

Sĕcūndārĭŭs, a, um, quaſi ſecundi ordinis. { שני *ſcheni.* δευτερεῖος. Gall. *Second, apres le premier.* Ital. *Secōdario, della ſeconda volta.* Germ. Des andern. Hisp. *Lo ſegundo que ſe faca.* Ang. *The ſeconde*, } vt, Panis ſecundarius, id eſt, vulgaris & ſordidus, vt qui confectus ſit ex farina, ex qua pollinis pars ante ſit excuſſa. { ἄρτος αὐτόπυρος. Gall. *Du pain bis, gros pain.* Ital. *Pane groſſo per la famiglia.* Germ. Schwartz vnd rauch geſindbrott. Hisp. *El pan baço.* } Suet. *in Auguſt.* Cibi minimi erat atque vulgaris ferè: ſecundarium panem, & piſciculos minutos maximè appetebat. Hic etiam ſecundus dicitur. Horatius,

Paſti ſiliquis, & pane ſecundo.

¶ Legimus & ſecundarium, neutr. gener. pro ea parte farinæ ex qua conficitur panis ſecundarius. Plin. *lib.* 8 *cap.* 9. Iuſtum eſt è grano Campanæ, quam vocant caſtratam, è medio redire ſextarios quatuor ſiliginis, vel è gregali ſine caſtratura ſextarios quinque. Præterea floris ſemodium, & cibarii (quod ſecundarium vocant) ſextarios, quatuor, furfuris ſextarios totidem. ¶ Ponitur aliquando pro proximo, & ſecundo. Cic. 2. *de inuent.* In hoc autem loco caput illud erit accuſatori, ſi demonſtrare poterit alij nemini cauſam fuiſſe faciendi: ſecundarium ſi tantam, aut tam idoneam nemini. ¶ Secundarius, actor ſecundarum partium, (vt tertiarum, tertiarius, i. τριταγωνιστής) qui vocatur δευτεραγωνιστής. ¶ Cicero *de clar. Orat.* Q. Arrium M. Craſſi ſecundarium appellat, hoc eſt ſecundum à M. Craſſo eloquentiæ locum obtinentem. Idem (inquit) faciebat Q. Arrius, qui fuit M. Craſſi quaſi ſecundarius.

Sĕcūndo, as, Proſpero, proſperum reddo. { הצליח *hitsliach.* εὐοδόω. Gal. *Donner proſperité, faire proſperer.* Ital. *Proſperare.* Germ. Glücken/ bas iſt/ glücklich machen. Hisp. *Proſperar ò fortunar.* Angl. *To mak proſperous or to luck well.* } Propertius,

Iam liquidum nautis aura ſecundat iter.

Virg. *lib.* 7 *Æneid.*

——— *dij noſtra incepta ſecundent.*

Ouid. *Epiſt.* 13.

Blandaque compoſitas aura ſecundet aquas.

¶ Hinc obſecundo, as de quo alibi.

Sĕcūndŭs, Philoſophus fuit Athenienſis, quem aliqui Epithyrum vocant, quòd architecti filius fuerit, multæ quidem doctrinæ, mediocris eloquentiæ, æqualis, æmulúſque Herodis Attici: qui illud Heſiodi eleganti mutatione in eum cauillatus eſt, Figulus æqualem exagitat, tu rhetora tecton. Nihilominus tamen ſenem poſtea mortuum, & epicedio & lacrymis honorauit. Ex Philoſtrato. Secundus alter Tridentinus, vir ſanctus, Agilulphi regis Longobardorum tempore, ſcripſit breuiter Longobardorum hiſtoriam. Autor Paulus Forouihenſis. ¶ Fuit etiam hoc illuſtris Veronenſis familiæ cognomen, ex qua fuit Plinius Secundus Naturalis hiſtoriæ ſcriptor.

Sĕcūris, is, inſtrumentum ad ſecanda ligna, quaſi ſemiquiris: vt inquit Seruius, vel vt veriſimilius videtur, a ſecando. { כשיל *caſchil* קרדום *kardúm* גרזן *gharzén* כילף *cheláph.* πέλεκυς. Gall. *Vne hache ou cognée.* Ital. *Scure, manara.* Germ. Ein axt/beihel Hisp. *La ſegura ò ſeguron.* Angl. *An axe or hatchet.* } Virg. *lib.* 12.

——— *aratam quatiens Tarpeia ſecurim.*

Cic. 3. *Verr.* Agunt eum præcipitem pœnæ ciuium Romanorum, quos partim ſecuri percuſſit, partim in vinculis necauit. Idem *in Piſonem*, Quum miſer ille ſecuribus hoſpitis ſui ceruices ſubiicere geſtiret. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Collaque Romana præbens animoſa ſecuri.

Ibidem,

——— *adducta collum percuſſa ſecuri*

Victima.

Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Securim capiam ancipitem, & dedolabo aſſulatim viſcera. Huius inſtrumenti inuentrix fuit Pentheſilea Amazon, teſte Plin. *lib.* 7. *cap* 56. Vnde & Amazones ſecurigeræ à Poetis dictæ ſunt. Hinc apud Suet. *in Neron. cap.* 44. Secures Amazonicæ & Peltæ. ¶ Secures magiſtratibus, qui animaduertendi poteſtatem habebant, ſolebant præferri illigatæ faſcibus. Plutarch. *in Paul. Æmylio*, Secures ſex Prætoribus. Duodecim Conſulibus præferebantur. Cic. 6. *Verr.* Quamobrem falces Prætoribus præferantur, cur ſecures datæ? ¶ Infligere reip. ſecurim, per tranſlationem dixit Cicero *pro Plancio*, pro eo quod eſt vehementer lædere, vel grauiter ei officere. Idem *pro Mur.* Quam te ſecurim putas inieciſſe petitioni tuæ? id eſt, quàntum detrimenti putas te attuliſſe tuæ petitioni? quaſi dicat, Omnem petitionis tuæ ſpem quaſi ſecuri præcidiſti. ¶ Securibus recidere aliquid, prouerb. apud Senec. *epiſt* 89.

Sĕcūrĭcŭlă, æ, exigua ſecuris. { πελεκύδιον. Gall. *Vne hacchette, petite hache.* Ital. *Picciola ſcure, manara.* Germ. Ein äxtlin. Hisp. *Pequeña ſegure ò ſeguron.* Angl. *A litle axe or hatchet.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 19 Seculiculam inſitiuam pendere, qua intercidantur radices.

Sĕcūrĭfĕr, a, um, qui fert ſecurim. { πελεκυφόρος. Gall. *Que porte hache ou cognée.* Ital. *Che porta la ſcure.* Ger. Ein axtträger. Hisp. *El que trahe la ſegura.* Angl. *That beareth an axe.* } Ouid. 12 *Metam.*

Quinque neci Caneus dederat, Styphelúmque, Bromúmque,
Antimachúmque, Helimúmque, ſecuriferúmque Pyracmon.

Sĕcūrĭgĕr, ra, rum, Securifer. πελεκυφόρος. Ouid. *Epiſt.* 4.

Prima ſecurigeras inter virtute puellas
Te peperit, nati digna fauore parens.

Silius *lib.* 16.

——— *hic fera gentis*
More ſecurigera miſcebat prælia dextra.

Securicla, æ. Ligneum retinaculum, quod ſuſcus, ſiue ſubſcus dicitur: quo duo ligna inter ſe tenaciſſimè vinciuntur. Vnde ſecuriclati cardines apud Vitr. *lib.* 10. Noſtri, inquit Bud. vt arbitror, *hirundinum caudas* appellant.

Securicularius, qui ſecures fert Gloſſ. Iſid.

Sĕcuridaca. Herba eſt ciceris foliis, puſilla, folliculos habens corniculorum modo aduncos, & in iis ſemen rufum, ſeculæ ancipitis figura, à quo argumento & nomen inuenit, πελεκῖνος. Naſcitur in hordeo, & tritico, quæ & amplexu ſuo non rarò enecat. Alio nomine hedyſarum dicitur. Apud Gallos varia ſortitur nomina, aliis fabam lupinam, aliis erbum, aliis granum appellantibus.

Sēcūrus, a, um, Tranquillus, cura & anxietate vacans: quaſi ſecura, id eſt ſine cura: בטוח *batúach* נאמן *nermán* שלו *ſchalév* שליו *ſchelēu.* ἀφρόντις, ἀδεής, ἀσφαλής. Gal. *Aſſeuré, ſeur.* Ital. *Securo.* Ger. Ohn ſorg/ ſicher. Hisp. *Seguro ò deſcuydado.* Angl. *Quiet, ſlack, ſlouthfull, aſſured.* } Et differt a tutus, quòd ſecurus dicatur is qui non timet, etiam ſi immineat periculum: tutus autem is qui extra periculum, quamuis etiam timeat. Sumitur tamen interdum pro tuto: vt, Securus locus, id eſt, tutus, apud Cæſ. *lib.* 3. *de bell. ciu.* Cicer. *Planco lib.* 10. Si Africanæ legiones celeriter venerint, ſecuros vos ab hac parte reddemus, Ouid. 1. *Metam.*

Mollia ſecuræ peragebant otia gentes.

Ibidem,

Neve foret terris ſecurior arduus æther,
Affectaſſe ferunt regnum cæleſte Gigantas, &c.

Idem *Eleg.* 2. *lib.* 3. *Triſt.*

——— *Securaque in otia natus, &c.*

Securus De. Liu. 6. *bell. Maced.* Antiochus Epheſi ſecurus admodum de bello Romano erat, tanquam non tranſituris in Aſiam Romanis, quam ſecuritatem ei magna pars amicorum, aut per errorem, aut per aſſentationem faciebat. ¶ Aliquando ſecurus capitur pro contemptore, incurioſo, & negligente: túncque regit genitiuum. ὀλίγωρος. Virg. 1. *Æneid.*

——— *ſecurus amorum Germanæ.*

Quint. *lib.* 8. In quod ſæpè etiam incidit Cicero, ſecurus tam paruæ obſeruationis. Lucan *lib.* 1.

Per ferrum tanti ſecurus vulneris exit.

de leone.

Sēcūrĭtās, atis, Tranquillitas, curæ, anxietatis & periculi expers. { בטח *betach* בטחון *bittachón* שלוה *ſchalváh* שלו *ſcholi* ἄδεια, ἀσφάλεια, ἀδηλία. Gall. *Seureté, aſſeurance* Ital. *Sicurtà, ſicurezza* Ger. Sicherheit/ ruh vnd ſtille deß gemüts Hisp. *Seguridad ò deſcuydo* Angl. *Quietneſſe, ſecuritie, ſureneſſe.* } Cic. *de Amic.* Caput eſſe ad beatè viuēdum ſecuritatem qua frui non poſſit animus, ſi tanquam non percuciat vnus pro pluribus. Idem 5. *de finib.* Democriti autem ſecuritas, quæ eſt animi tanquam tranquillitas quam appellant ἀθυμίαν, eò ſeparanda fuit ab hac diſputatione, quia iſta animi tranquillitas ea ipſa eſt beata vita. Plin. *Epiſt.* 332. Sicut largitiones ex publico fieri mandata prohibent, ita viuendum ne multorum ſecuritas ſubruatur. Philoſophi definiunt Securitatem, rectam eſſe placidámque animi conſtitutionem, malorum impendentium cura vacantem.

Sĕcùs, præpoſitio cum accuſatiuo, idem ſignificans quod iuxta. { ἐγγύς. Gall. *Pres, aupres.* Ital. *Appreſſo.* Germ. Nebend Hisp. *Cerca.* Angl. *Nere or nigh to.* } Sempronius *Aſellio hiſt. lib.* 14. Ne poſſent ſtationes facere ſecus hoc. ¶ Aliquando aduerbium eſt, & ſignificat aliter. { ἄλλως. Gall. *Autrement.* Ital. *Altrimenti.* Ger. Anderſt Hisp. *En otra manera.* } Sequuntur autem eleganter particulæ ac, atque, quam. Cicero *pro Murena*, Qui me non ſecus amauit ac ſi meus eſſet frater. Idem *de Orat.* ſed paulò ſecus à me quàm ab illo diſtributa. Idem *de nat. deor.* Sed quoniam cœpi ſecus agere, atque initio dixeram. Plaut. *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Non ei ſecus facturus ſum, quam mihi. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 3. Nunquam inuenies ſecus. *Ibid. ſc.* 1 *a.* 2. Non me ſecus honore honeſtes, quam quum ſeruibam tibi. Idem *Aul. ſc* 2. *a.* 3. Nec mirum, nec nouum fecit, nec ſecus, quam alij ſolent. Idem *Amph.* Nec ſecus eſt, quàm ſi ab Acheronte veniam. Idem *Capt. ſc.* 4. *a* 3. Hoc ſi ſecus reperies, cauſam non dico, &c. Item apud Cic. Secus minus rectè, &c. Suet. *in Tib. c.* 2. Multa multorum

rum Claudiorum merita, multa ſecus in Rempub. admiſſa extant. ¶ Secus pro malè. Saluſt. *Iugurth.* 68. Prius tamen omnia pati decreuit, quàm bellum ſumere: quia tentatum antea ſecus ceſſerat. Cicer. *in Piſon.* Rectè, an ſecus, nihil ad nos. ¶ Hinc comparatiuus *Secius.* Virg. 3. *Georgic.*

Interea toto non ſecius aëre iungit.

‖ Secutio, vide *Sequutio.* ‖

Afranius *pro repub.* Sin id quod non ſpero, ratio talis ſecius ceciderit ¶ Secus etiam neutri generis nomen, idem ſignificans quod ſexus, notatum à Soſipat. ex Saluſt. Virile ſecus.

‖ Secutor, mirmillo, gladiator, alter, retiario oppoſitus ‖

Sed, coniunctio eſt diſcretiua, ſiue aduerſatiua. { חלים *chilim.* ἀλλὰ. Gal. *Mais.* Ital. *Ma.* Ger. Aber. Hisp. *Mas, ò empero.* Angl. *Bot* } Terent. Scaur. *de Orthogra;* Sedum, inquit, antiqui dicebant, vnde per abſciſſionem, ſed remanſit. Cic. *de Orat.* Non de præſtanti quadam & eximia, ſed propè de vulgari & communi prudentia diſputo. ¶ Aliquando incipientis particula eſt, aut certè ad diuerſa tranſeuntis Terent. *Andr.* Sed Pamphilum video. Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 2. Sed quid ego apertas ædes noſtras conſpicor? Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 1. Sed aperitur oſtium. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Sed tace tace, ſt & iterum, *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Sed tace, atque hanc rem gere. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Sed viden'. Et *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Sed ego ſtultus, &c. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 2. Sed iam ſatis tum philoſophatus. Item *in Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Sed vbi eſt qui. Item *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Planè ea eſt. Sed quomodo diſſimulabat. ¶ Iungitur aliquando cum Autem. Idem *in Rud.* Sed autem quid ſi hanc hinc abitu eſt quiſpiam ſacram vrnam Veneris? Aliquando cum verò Cic. *Verr.* O præclarum imperatorem, nec iam cum M. Aquilio fortiſſimo viro, ſed vero cum Paulis, Scipionibus, &c. ¶ Ponitur aliquando pro ſed etiam. idem *pro Milone*, Obliti eſtis non modo inimicorum Milonis ſermones, ſed nonnullorum imperitorum ‖ ¶ Sed, pro *ſe*, cum paragogico D. Paulus: ſed pro ſe inueniuntur poſuiſſe antiqui. Ibi Scaliger: ſed, pro *ſine* veteres dicebant cuius rei fidem fecerit vetuſtiſſima lex, quæ extat in Bibliotheca regia: *Ei primo quoque die quæſtorem ſoluere iubet, quæſtorque eam pecuniam eu ſed fraude ſua ſoluito.* Idem ad *Suadted* annotat lego *Sedted*, idem ait eſſe ſine te. Veteres *ſe* ponebant pro ſine item *ſed*, & *ted* pro te. In vetuſtiſſimo lapide Duillij, ſemper legitur *marid*, pro *mari*, & ſimilia cum d, litera ſuperflua. A *ſe ſine* factum eſt, vt ab *iter* itiner, à *iecur* iecinor.

Sedecum, *inde* Gloſſ. leg. Sed eccum. ‖

Sed enim aduerſatiua particula, quandam etiam probationis vim habens adiunctam. { כי אם *chi im.* ἀλλὰ γάρ. Gall. *Mais pource que, mais.* Ital. *Ma pur.* Germ. Aber doch / dann je Hisp. *Mas, empero, mas.* Angl. *Bot becaus, bot.* } Virg. 1. *Æneid.*

——— *Hoc regnum dea gentibus eſſe,*
Si qua fata ſinant, iam tum, tenditque, fouetque,
Progeniem ſed enim Troiano à ſanguine duci
Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces.

¶ Accipitur & pro autem, ſiue verò Cicero *pro Archia Poëta.* Statim Luculli, quum prætextatus etiam tum Archias eſſet, eum domum ſuam receperunt. Sed enim hoc non ſolùm ingenij, ac literarum, verumetiam naturæ atque virtutis, vt domus, quæ huius adoleſcentiæ prima fuerit, eadem eſſet familiariſſima ſenectuti. Aliquando pro etenim, ſiue certè, enimuerò: vt apud Plaut. *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Sedenim nequeo continere, quin, &c. Et *in Curcul. ſc.* 3. *a.* 1. Sedenim nequeo durare quin herum accuſem meum. ¶ Sedenim pro ſed tantùm. Gell. *cap.* 19 *lib.* 18. Sedenim Tarquinius, &c. & *cap.* 21. *eiuſdem lib.* Sedenim, quum Phanotinoo Higini commentarium legiſſem, &c. (id eſt, ſed.) ¶ Pro, At verò initio periodi. Idem Gell. *cap. vlt. lib.* 20. vel pro autem, vt *c.* 2. *lib.* 14. & *c.* 9. *lib.* 13. & *c. vlt. lib.* 11. Sed enimuerò, Liu. 5. *d.* 4. Item & Suet. *in Auguſt. c.* 30.

Sēdātē, Sedatio, Sedatus, vide *Sedo, as.*

Sĕdĕo, es, ſedi, ſeſſum ✕ Sto, ambulo. { ישב *iaſchab.* καθῆσθαι, καθέζεσθαι, καθίζω Gall. *Se ſeoir, s'aſſeoir, eſtre aſſis.* Ital. *Sedere ſentare, ſtar à ſedere, ſtar aſſentato* Germ. Sitzen. Hisp. *Aſſentarſe, eſtar aſſentado.* Angl. *To ſit.* } Cic. 2. *de diuin.* Quum virgo ſtaret & Cæcilia in ſella ſederet. Plaut. *Stich.* Si non vbi ſedeas locus eſt: at eſt vbi ambules. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Inter ancillas ſedere, lanam carpere. *Ibid.* Lumbi ſedendo, oculi ſpectando dolent. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Sedebant Mercenarij in foro, qui expectabant vt conducerentur. Idem *Capt. prolog.* Hi ſtant, non ſedent. *Ibidem.* Si non eſt vbi ſedeas locus eſt vbi ambules. Quintil. veluti ad arculas ſedent. Dicimus autem, Sedeo ſuper equum, Sedeo equo, & Sedeo in equo Idem *cap.* 4 *lib.* 2. An ſit credibile, ſuper caput Valerij pugnantes ſediſſe coruum. Cic. *de Orat.* In ſolio ſedens domi. Idem 1 *de finib.* Sedere in ſolio ornato regali Idem *Attic. lib.* 2. Malóque in illa tua ſedecula ſedere, quàm in iſtorum ſella curuli. Martial. *lib.* 5. *Epigr.*

Vno credis equo poſſe ſedere duos?

Quintil. Sedere in Delphino, vt Arion. ‖ Sedere ad menſam, vetus mos eſt: vt Homerus heroas ſuos & procos Penelopes ſedentes facit in conuiuio. ‖ ¶ Parum mihi ſedet iudicium. Senec. *Epiſt.* 46. (id eſt, tranquillum eſt.) ¶ Sedet telum pro hæret infixum. Idem *Epiſt.* 53 *in fine.* Nullum telum in corpore eius (philoſophiæ) ſedet, munita eſt ſolidáque. ¶ Sedere in ouis, pro incubare. Plin. *lib.* 9 *cap.* 51. Polypus fœmina modò in ouis ſedet: modò cauernam cancellato brachiorum implexu claudit. ¶ Aues quoque ſedere dicuntur, quum arbori, tecto, aliiue rei inſiſtentes, non mouentur. Virg. 12. *Æneid.*

Alitis in paruæ ſubitò collecta figuram,
Quæ quondam in buſtis, aut culminibus deſertis
Nocte ſedens, ſerum canit importuna per vmbras.

¶ Aliquando ponitur pro otiari, & ignauum eſſe Cicer. *Attic.* Quid enim? ſedere totos dies in villa iſta? Virg. 12. *Æneid.*

——— *ſedeant ſpecténtque Latini.*

Terent. *Adelph.* An ſedere oportuit domi virginem tam grandem? ¶ Aliquando Sedere ponitur pro placere, & tunc cum datiuo conſtruitur. Virg. 5. *Æneid.*

Idque pio ſedet Æneæ, probat omnes Aceſtes.

Hieronym. *in Deuter.* Si autem poſtea non ſedet animo tuo, dimittes eam liberam ¶ Aliquando pro manere, immorari, Cic. *lib.* 7 *Epiſt.* Si venti eſſent, nos hic Corcyræ non ſederemus. Liu. *lib.* 1. *bell. Pun.* Id horreum fuit præſidiũ pœnis ſedentibus ad Trebiam. Sedere pro conſiderare, ſeu curare. Virg. 1. *Æneid.*

——— *celſa ſedet Æolus arce.*

id eſt, curat. Seruius. Idem 9. *Æneid.*

——— *Turnus ſacrata valle ſedebat.*

Vbi Seruius, Sedebat vt Alper dicit. Erat quæ clauſula antiqua eſt, & de vſu remota. Secundum Plautum, Sedere eſt conſilium capere qui inducit ſeruum dicentem. Sine iuxta aram ſedeam, & dabo meliora conſilia. ¶ Sedetur, Paſſiu. Solin. *cap.* 57. Alexandri Magni equus Bucephalus dictus, &c. quum ab Equario ſuo aliàs etiam ſatis molliter ſederetur, accepto regio ſtratu neminẽ vnquam alium præter dominum vehere dignatus eſt. ¶ Item ſecundùm Augures, Sedere eſt auguriũ capere. Nam poſt deſignatas cæli partes, à ſedentibus captabantur auguria ¶ Veſtis item ſedere dicitur, quæ apta eſt. Quintilian. *cap. vlt lib.* 11. Nam & ita ſedet melius toga, & continetur. A qua loquendi conſuetudine ſumpta tranſlatione, Imperiũ humeris alicuius bene ſedere dicimus. quod illi probe conuenit, & ab illo pro dignitate recte ſuſtinetur Plin. *in Paneg.* Quum abunde expertus eſſet, quam bene humeris tuis ſederet imperium ‖ ¶ Sedere, de nauibus in ſtatione. Claud. Rutil. *in Itinerario.*

Tranquillà puppes in ſtatione ſedent.

¶ Sedet vox auribus. Vide ſequentem dictionem.

Sĕdēns, participiũ, apud Martial. *lib.* 10. Sedens lactuca, pro ſeſſili. { יושב *ioſcheb*, καθήμενος, καθεζόμενος. Gal. *Seãt, qui eſt aſſis* Ital. *Chi ſenta. aſſentato.* Germ. Sitzen. Hisp. *Aſſentado* Ang. *Sitting.* } Mart. *lib.* 10. *Epigrammat.* 48 In quibus eſt lactuca ſedens & ſectile porrum. ¶ Sedens humero toga. Quintilian. Et ſedens auribus pronuntiatio Idem. Item, Vox clara, pura, ſecans aëra auribus ſedens. Idem Quintilian. *cap.* 3 *lib.* 11.

Sĕdēs, is, Sella in qua ſedemus. { מושב *moſchab.* ἕδρα, θᾶκος. Gal. *Siege, ſiours logis & demeure* Ital. *Sede, ſedia, luogo da ſedere, catedra, ſeggio* Germ. Ein ſitz/ſeſſel Hisp. *Aſſiento ſilla lugar para aſſentar e* Ang. *A ſeat, or place of remaning* } Plin. *in Paneg.* Iam dudum illi radiatum caput, & media inter deos ſedes auro ſtaret, aut ebore. ¶ Interdum ponitur pro habitatione, vel domicilio, idque tam ſingulari, quàm plurali numero. Cicer *de prouinc Conſular*, Nam ſi ille ad ea Gallis patuiſſet, nunquam hæc vrbs ſummo imperio domicilium ac ſedem præbuiſſet, Idem pro *Cluentio* Sceleratorum ſedes atque regiod Virg. 1 *Æneid.*

Hic tamen ille vrbem Pataui, ſedeſque locauit
Teucrorum

Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 1. *Triſt.*

Quáſque petam ſedes hoſpes in vrbe liber.

Idem *lib.* 4. *Eleg.* 1. Hic ego ſolicitus iaceo nouus incola ſedis. Senec. *c.* 2. *de conſol. ad Mart.* In ſedem ſuam animum reponere. Et Sueton *in Aug. c.* 28. In ſua ſede Rempub. ſiſtere. ¶ Interdum ponitur pro ſepulchro. Virg. 6. *Æneid.*

Sedibus vt ſaltem placidis in morte quieſcam.

¶ Interdum pro podice, & ani circulo Plin. *lib.* 3. Cinis ſarmentorum, vitiúmque, & vinaceorum condylomatis, & ſedis vitiis medetur ¶ Sedes luxuriæ, & per tranſlationem, pro loco in quo maximè viget luxuria. Cic *contra Rullum*, Coloni Capuæ in domicilio ſuperbiæ atque in ſedibus luxuriæ collocati.

Sĕllĕlā. Parua ſedes. { ἑδράριον. Gall. *Petit ſiege* Ital. *Sedietta.* Germ. Ein ſitzlin ſeſſelin. Hisp. *Aſſiento pequeño.* Angl. *A litle ſeat* } ſicut ædicula, parua ædes: quanquam non deſunt, qui Sedecula ſcribendum contendant: quo pacto etiam legitur apud Cic. *in Epiſtol. ad Attic lib.* 4. Malóque in illa tua ſedecula, quam habes ſub imagine Ariſtotelis, ſedere, &c. Valla tamen putat omnino *ſidicula* eſſe ſcribendum per tertiam vocalem.

Sĕdīlē, is, Sedes, ſubſellium, ſcamnum ad ſedendum aptum. { מושב *moſchab.* ἕδρα, καθέδρα Gall. *Siege, chaire* Ital. *Sedia, catedra.* Germ. Ein ſitz/ſtul/ſeſſel/ſchamel Hisp. *Aſſiento. ſilla.* Angl. *A ſeat or ſtoole to ſit vpon* } Plin. *Epiſt.* 101. Sunt locis pluribus diſpoſita ſedilia è marmore. Virg. 1 *Æneid.*

Intus aquæ dulces, viuóque ſedilia ſaxo.

Sĕdĕntārĭŭs, a, um. quod ſedendo fit. { ἑδραῖος. Gall. *Ce qu'on fait eſtant aſſis.* Ital. *Che ſi fa a ſedere.* Germ. Das man ſitzend thut. Hisp. *Coſa que ſe haze à aſſentadas.* Ang. *That is made ſitting.* } vt ars ſedentaria, quæ ſedendo exercetur: quam & ſellulariam vocant. Opera ſedentaria, quæ fit a ſedentibus. Colum. *lib.* 12. *c.* 13. Neque enim ſedentaria eius opera, ſed modò ad telam debebit accedere: modò eos qui cibum familiæ conficiunt inuiſere.

Sĕdĕntārĭus, ij, qui ſedendo opus facit: ſicut ſutor, ſartor, & id genus alij. ὁ ἑδραῖος. ὁ καθεζόμενος ἐργάτης. Gall. *Vn artiſan qui fait ſa beſongne eſtant aſſis.* Ital. *Chi fa arte ſtando a ſedere.* Germ. Der ſitzlingen ſein arbeit verrichtet. Hisp. *Azedor de arte à aſſentadas.* Angl. *That ſitteth and worketh* Plaut. *in Aul.* Calceolarij, ſedentarij, ſutores.

‖ Sedētum, foſſa, foſſarũ, vbi ſedent milites, aut foſſa, vbi ſunt muri. Suid. ‖

Sedĭculum, ſedile, Paul. apud Feſtum Tamen Varr. *lib.* 7. *in L. L.* ait a ſeſſione ſediculum non eſſe, vt a cubatione cubiculum. Sed *ſedicula*, vel *ſedecula* parua ſedes, eſt diminut. *à ſede.* Onom. Sedicula ἑδράριον.

Sedigitus, qui ſex digitos habet. Gloſſ. Cyr.

‖ Sedimentum, craſſamentum, quod ſedet, ſeu hæret in imo: quod ſubſidit in liquore. ‖

Sĕſsĭo, nis, actus ſedendi. { שבת *ſchébeth* שיבה *ſchibáh.* καθέδρα. Gall. *Aſſiette, lieu à s'aſſeoir, aſſiement* Ital. *Il ſedere.* Ger. Das ſitzen Hisp. *Obra de aſſentarſe* Angl. *A ſitting.* } Cic. 2. *de nat deor.* Accubatio, inclinatio, ſeſſio ¶ Aliquando ponitur pro ſedili. { מושב *moſchab.* ἕδρα. Gal. *Siege chaire.* Ital. *La ſedia.* Germ. Ein ſitz Hisp. *El aſſiento.* } Cic. 1. *de Orat.* Num tandem aut locus hic non idoneus videtur, in quo porticus hæc ipſa, vbi mambulamus, & palæſtra, & tot locis ſeſſiones gymnaſiorum & Græcarum diſputationum quodammodo commouent? id eſt, tot ſedilia.

Sĕſsĭto, as frequentatiuum. { συχνάκις ἑδρίζομαι. Gall. *S'aſſeoir ſouuent.* Ital. *Sedere ſpeſſo.* Germ. Stäts oder offt ſitzen. Hisp. *Aſſentarſe à menudo.*

nada. Angl. *To ſit often.*} Cic. *de clar. Orat.* Quam deam in Periclis labris ſcripſit Eupolis ſeſſitauiſſe, id eſt, ſæpiùs ſediſſe.

Sēſſibŭlum, i, ſuper quod ſedemus, & quieſcimus. {מושבה *moſchbâ.* ἕδρα. Gall. *Siege.* Ital. *Sedia.* Germ. Ein ſeſſel darauff man ſitzt. Hisp. *Aſſiento, ſilla.* Angl. *Any thing to ſitt upon.*} Plaut. *in Pœn.* Quæ tibi oleant ſtabulum, ſtatum, ſellam & ſeſſibulum merum.

Sēſſĭlis, e, quod ſedet, vel ſedere videtur. {ἑδραῖος. Gal. *Qui eſt aſſis.* Ital. *Chi ſenta ò monſtra di ſentare.* Germ. Das da ſitzt / oder ſich anſehen läſſt als wann es ſäſſe. Hisp. *Aſſentado, rellanado y ancho.* Angl. *That ſitteth or ſeameth to ſitt.*} Plinius *lib.* 15. *cap.* 15. Incerta nominum cauſa eſt barbaricis, venereiſque, quæ colorata dicunt, regiiſque quæ minimo pediculoſo ſeſſilia, &c. Hinc ſeſſiles lactucæ dicuntur, quaſi ſedentes, hoc eſt quæ ita humi proiectæ ſunt, vt ſedere videantur, neque ſurſum rectæ eſſe, aut in ſublime aſcendere. Martial. *l.* 5.

Hic videres frutice nobili caules,
Et vtrunque porrum, ſeſſileſque lactucas.

¶ Tergum ſeſſile, in quo quis poſſit ſedere. Ouid. 11. *Metam.*

——— *ſic tergum ſeſſile, ſic ſunt*
Pectora celſa toris.

Seſſurus, participium futurum. Horat. *de Arte,*

Si plauſoris eges aulæa manentis, & vſque
Seſſuri donec cantor, vos plaudite, dicat.

Seſſimonium, id ℞, templum ac ſedes. Deducitur à ſeſſu, vel ſede, vt à merce mercimonium. Vitruuius *lib.* 9. Suſpectu habent in deorum ſeſſimonio, i. in deorum ſedibus ſtatuendis ædificandiſque ædiculis.

Sēſſŏr {יושב *joſchêb.* ἱδρυτὴς, ὁ καθήμενος, καθεζόμενος. Gall. *Qui eſt aſſis.* Ital. *Chi ſenta.* Germ. Ein ſitzer. Hisp. *Aſſentado.* Angl. *He that ſitteth.*} Horat. 2. *Epiſt.* 2.

In vacuo lætus ſeſſor plauſoque theatro.

Sēdĭgĭtus, i, Senos habens in manu digitos. ἑξαδάκτυλος. Vnde & Volcatius poeta, Sedigitus, & C. Horatij filiæ Sedigitæ ſunt cognominatæ. Plin. *lib.* 11. *c.* 43. Digiti quibuſdam in manibus ſeni, C. Horatij ex patritia gente filias duas ob id Sedigitas appellatas accepi, Volcatium Sedigitum illuſtrem in poëtica.

Sēdĭmēntum, vide *Sido*

Sēdĭtĭo, nis, à ſe, hoc eſt, ſeorſum & itio componitur. {מהומה *mehumâh* קשר *kéſcher.* στάσις. Gal. *Sedition, mutinerie.* Ital. *Seditione, diſcordia.* Germ. Ein auffrur / aufflauff des volcks. Hisp. *Bullicio ò alboroto de pueblo.* Angl. *Sedition, variance, diſcord.*} Cicer. *lib.* 6. *de Rep.* docet ſeditionis proprietatẽ à diſceſſione ciuium dictam eſſe, quòd ſeorſum eant alij ad alium: eſt enim propriè quum populo diſcordante itur ad maius: qualem deſcribit Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

Ac veluti magno in populo quum ſæpe coorta eſt
Seditio, ſæuitque animis ignobile vulgus.
Iámque faces, & ſaxa volant, furor arma miniſtrat.

Plaut. *Amph.* Eam ſeditionem pater illi in tranquillum conferet. (id eſt, turbas & diuortium.) Liu. *lib.* 6. *dec.* 4. In ſeditione ipſi inter ſe ſunt. Similiter ſeditio in exercitu dicitur, in claſſe, in campo, & vbicunque eſt multitudo hominum aduerſùs Duces, Magiſtratuſve arma capientium, vel imperium detrectantium. Ouid. 12. *Metam.*

Seditióque recens, dubióque autore ſuſurri.

Idem 9. *Metam.*

——— *creſcitque fauore*
Turbida ſeditio.

Cæſ. 7. *bell. Gall.* Veritus nequa in caſtris ex eorum concurſu & miſericordia vulgi ſeditio oriretur. Pollio *Ciceronis lib.* 11. Singulæ quædam cohortes ſeditionem fecerunt. Dicimus autem Latinè, eleganterque Concitare ſeditionem, Facere ſeditionem, Commouere ſeditionem, Orire ſeditionem, Sedare ſeditionem.

Sēdĭtĭōſŭs, a, um, Procliuis ad ſeditionem. {στασιώδης. Gall. *Seditieux, mutin.* Ital. *Seditioſo, diſcordeuole, ſcandaloſo.* Germ. Auffrüriſch / der gern auffruren anrichtet. Hisp. *Alborotador.* Angl. *Seditious, that ſtirreth up ſtrife or diſcorde.*} Cic. 3. *Verr.* Malus ciuis, improbus Conſul, ſeditioſus homo Cn. Carbo fuit.

Sēdĭtĭōſior, comparat. Aſconius Pædian. *in Orat. pro Milone,* Nam eius ſeditioſior fuit conditio.

Sēdĭtĭōſē, aduerbium, Per ſeditionem, aut more ſeditioſorum. {στασιωδῶς. Gall. *Seditieuſement, auec mutinerie & ſedition.* Ital. *Seditioſamente, con ſeditione.* Germ. Auffrüriſch. Hisp. *Con bullicio ò alboroto.* Angl. *Seditiouſlie.*} Cicer. *pro Cluent.* Quæ concionibus ſeditioſè concitatis accommodatior eſt quam tranquillis, moderatiſque iudiciis. Idem *ad Attic. lib.* 2. Multa, quum ſeditioſiſſimè diceret, vocem exprimere non potuit.

Sēdo, as, Mitigo, quieſcere facio, placo, lenio, remoueo, fræno, extinguo. {השקיט *hiſchkît* השביח *hiſchbîach* שבח *ſchibbeach* החליק *hechelik.* πραΰνω, κοιμίζω, ἀτρεμίζω. Gall. *Appaiſer, rendre coy.* Ital. *Sedare, acquetare, mitigare.* Ger. Stillen / zu friden vnnd zu ruh machen. Hisp. *Aclarar la turbio ò aſſoſſegar.* Angl. *To appeaſe or mitigat.*} Salust. *in Catil.* Nanque animus impurus, dijs, hominibúſque infeſtus, neque vigilijs, neque quietibus ſedari potuit, ita conſcientia mentem excitatam vexabat. Tibull. *lib.* 4.

Non alius ſedare queat fremitum vulgi.

Lib. 4. *ad Heren.* Et hic ſitiens quam maximè loquatur, neque habeat qui ſitim ſuam ſedet, id eſt, extinguat. Plaut. *Curc ſc.* 2. *a.* 1. Sitim ſedatum it. ¶ Dicimus præterea, Sedare arrogantiã, bellum, controuerſiam, diſcordias, infamiam, iram, lites, mentes commotas, motus animi, pauorem, tempeſtatem, tumultum: quorum omnium exempla probatiſſimis quibuſque autoribus nuſquam non ſunt obuia. Cic. 2. *in Catil.* Atque hæc omnia ſic agentur, Quirites, vt res maximæ minimo motu, pericula ſumma nullo tumultu, bellum inteſtinũ ac domeſticum, poſt hominum memoriam crudeliſſimum & maximum, me vno togato duce & imperatore ſedetur. ¶ Sedare)(Incendere כבה *chibbâh.* Cic. 3. *de legib.* At aliquando incenditur, & quidem ſæpe ſedatur. ¶ Sedare paſſiuè inuenitur vſurpatum à Cn. Vellcio *in Annalibus* apud Gell. *c.* 11. *lib.* 18. poſtquam, inquit, tempeſtas ſedauit, Atherbal taurum immolauit, id eſt, ſedata eſt.

Sēdātŭs, a, um, nomen ex participio, Tranquillus, quietus, minimè præceps. {שקט *ſchokêt.* ἥσυχος, καθεστηκώς. Gall. *Poſe & raſſis coy & tranquille.* Ital. *Acquetato.* Germ. Geſtillet / geſetzt / beruwiget. Hisp. *Soſſegado.* Angl. *Aſſwaged, appeaſed or mitigated.*} Virg. 12. *Æneid.*

Olli ſedato reſpondit corde Latinus.

Cic. *ad Attic. lib.* . Hæc ſcripſi ſedatiore animo quàm proximè ſcripſeram. Horat. *in Epiſt.*

Oderunt hilarem triſtes, triſtémque iocoſi,
Sedatum celeres.

Plaut. *Amph.* Sed pudicitiam & pudorem & ſedatum cupidinem. Idem *Men ſc.* 6. *a.* 5. Bene & ſedate ſeruio.

Sēdātē, Placidè, quietè, tranquillè, & citra commotionem. {καθεστηκότως, ἀτρέμας, ἠρέμα. Gal. *Coyement, ſans trouble.* Ital. *Placidamente, quietamente.* Ger. Rüwigklich. Hisp. *Soſſegadamente.* Angl. *Quietlie, without trouble.*} Cic. *in Orat.* Cuius oratio, quum ſedatè placidéque loquitur, &c. Placidè, & ſedatè ferre dolorem. Idem 4. *Tuſc.* Plaut. *Men. ſc.* 6. *a.* 5. Benè & ſedatè ſeruio.

Sēdātĭo, nis, Moderatio, placatio. {שקט *ſchekét.* κατάστασις, ἀτάραξις. Gall. *Tranquillité, appaiſement.* Ital. *Moderatione, pacificamento.* Ger. Stillung. Hisp. *Soſſiego, aquella aclaracion.* Angl. *An appeaſing.*} Cic. 1. *Offic.* Temperatio & modeſtia, omniſque ſedatio perturbationum animi.

Sēdūco, Seorſum duco, ab alijs duco & ſeiungo. {פרדה *perédh* הפריד *hipridh.* ἀπάγω. Gal. *Tirer & mener à part.* Ital. *Trahere della via.* Ger. Nāben ſich füren. Hisp. *Apartar.* Angl. *To lead or bring a part.*} Terent. *in Hecyr.* Poſt Pamphilus me ſolum ſeduxit foras. Cic. *ad Attic. lib.* 2. Quum hæc diſſeruiſſem, ſeducit me Scaptius, ait ſe nihil contradicere. Plaut. *in Aul.* Eo nunc ſecretò te huc foras ſeduxi. Cic. 1. *Tuſc. quæſt.* ad animum tranſtulit, inquiens, Quum à negotio omni ſeuocamus animum, quid, inquam, tum agimus, niſi animum ad ſeipſum aduocamus, ſecum eſſe cogimus, maximéque à corpore ſeducimus? Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 2. Senex ſolum ſeduxit me ſeorſum ab ædibus. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Prehendit dextrã, ſeducit, rogat quid veniam, &c. ¶ Accipitur & in malam partem pro decipio, & in fraudem induco. {פתה *pittâh* רמה *rimmâh* ἐξαπατάω, φενακίζω. Gall. *Seduire, tromper, detourner.* Ital. *Ingannare.* Germ. Vberfüren / verfüren / hinder das liecht füren. Hisp. *Engañar.* Ang. *To beguile or deceiue.*} Terent. *in Andr.* Etiam nunc me ſeducere iſtis dictis poſtulas?

Seductus, a, um, particip. Seorſum ductus. Liu. 10. *bell. Pun.* Singulos deinde ſeparatim, Lælium, ac Maſiniſſam ſeductos obteſtatur, vt quantum nox prouidentiæ adimat, tantum diligenti expleant cura. Seductus pro diſtincto, ſeu diſcreto. Senec. *epiſt.* 118. Si proprium habent quidam & à corporibus ſeductum. Idem *cap.* 2. *de conſol. ad Mart.* Honores reiecit, & aures ſuas aduerſùs omne ſolatium clauſit, à ſolennibus officijs ſeducta. (id eſt, ſponte remota.)

Sēdūctĭlis, qui facilè ſeduci, id eſt, decipi poteſt. εὐεξαπάτητος.

Sēductio, nis, Abductio, ſeiunctio. Idem ſeceſſus. {ἀπαγωγή. Gall. *Deſtournement à part.* Ital. *Eſſo tirare alguno à parte per parlargli.* Germ. Nabend ſich fürung. Hisp. *Apartamiento.* Angl. *A leading or conueighing a part.*} Cic. *pro Murena,* Mœſtos amicos, obſecrationes, teſtificationes, ſeductiones teſtium, ſeceſſionem ſubſcriptorum animaduertebant.

Sēdūctus, us, idem. Senec. *cap.* 2. *de tranquill. vitæ,* Sic hominum, quorum maximæ in ſeductu actiones ſunt, &c. i. Seceſſus.

Seductor, qui ſeducit: impoſtor, γόης.

Sēdūcŭlum, i, quaſi ſudaculum dictum, genus eſt flagelli quòd vapulantes ſudare faciat. Feſtus.

Sedularia, quæ in rheda ſedenti ſubiiciebantur. *Dig. lib.* 33. *tit.* 10. *l.* 4. Rhedæ & ſedularia ſupellectili annumerari ſolent. Ibi Gothofr. *Sellaquaſtra* Haloand. vt apud Feſtum.

Sēdŭlŭs, a, um, Diligens, officioſus, intentus, propriè qui ſedet, id eſt, immoratur in re aliqua: vt qui ſedendo opus facit, Sedentarius ergo conuenit. {חרוץ *charûts* שקוד *ſchokéd* חרדה *charédh* תמה *tamidh.* ἐπιμελής, ἀγχίνους. Gal. *Diligẽt, ſoigneux.* Ital. *Diligẽte, officioſo.* Germ. Fleiſſig / ernſthafftig / empſig. Hisp. *Cuidadoſo ò diligente.* Angl. *Diligent, geuen to worke, earneſt.*} Cic. *de clar. Orat.* Eloquentes videbare, non ſedulos velle conquirere. Tibull. 1. *Eleg.* 3.

At tu caſta precor maneas, ſanctique pudoris,
Aſſideat cuſtos ſedula ſemper anus.

Ouid. 1. *de remed amoris.*

Nec deſunt comites ſedula turba canes.

Sēdŭlĭtās, pro inſtanti & fideli officio, ac diligentia. {חרדה *charadhâh* דאגה *deaghâh.* ἐπιμέλεια. Gall. *Soing & diligence.* Ital. *Sollecitudine, diligenza.* Germ. Fleiß vnd ernſt / emſigkeit / ernſthafftigkeit. Hisp. *Cuidado, y diligentia.* Angl. *Diligence, or earneſtneſſe in doing.*} Cic. *Attic. lib.* 11. Quæ ſi non eſſent ſedulitate effectæ, & beneuolentia tua, liceret mihi abire in ſolutiones aliquas. Ouid. 10. *Metam.*

Senſimus (inquit) amas, & in hoc mea (pone timorem)
Sedulitas erit apta tibi.

Horat. 1. *Epiſt.* 7.

Officioſaque ſedulitas, & opella forenſis
Adducit febres.

Ouid. 3. *Faſt.*

Et non ſentitur ſedulitate labor (legendi flores.)

Ibid. 6. *Faſt.*

Ruſtica ſedulitas (operando liba) *gratior arte fuit.*

Sēdŭlō, aduerbium, inſtanter, diligenter, & ſimpliciter, quaſi ſine dolo, vt inquit Nonius. {ἐπιμελῶς, ἀγχίνως. Gall. *Soigneuſement, diligemment.* Ital. *Sollecitamente, diligentemẽte.* Germ. Fleiſſigklich / ernſtlich / emſiglich. Hisp. *Cuydadoſa y diligentemẽte.* Ang. *Diligently.*} Plaut. *in Aulul.* Nam nunc quum celo ſedulò, vt omnes neſciant, Omnes videntur ſcire. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Habui numerum ſedulò. Idem *Men ſc.* 7. *a.* 5. Parata naui clauo hæreres ſedulo. Terent. *in Phorm.* Ego ſedulò hunc dixiſſe credo, id eſt, ſimpliciter, inquit Donat. Idem *in Hecyr.* Non clam me eſt, mi gnate, tibi me eſſe ſuſpectam vxorem tuam Propter meos mores hinc abiiſſe, etſi ea diſſimulas ſedulò. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Non credis quod ego dico ſedulò. Vide, *Non dicam dolo*

Sēdŭlĕ

Sēdŭlē, aduerb. Sedulò ἐπιμελῶς. Colum. *lib.* 9. *c.* 9. Semper quidem cuſtos ſedulè circumire debet aluearia.

Sedum. Varro *lib.* 4. Ab ſedendo appellantur ſedes, ſedile, ſedum, ſella, ſeliquaſtrum. Ibi Scaliger. Sedum, Solum, vel ſolium. ¶ Sedum antiqui pro *ſed* dixerunt, Terentius Scaurus *de Ortograph* vide *Sed.*

Sĕdum, alij Sadum, i, herba perpetuò virens. vnde etiam ſemperuiuum appellatur. ἀείζωον. GALL. *De la ioubarbe.* ITAL. *Sempreuiua.* GERM. *Hauſwurtz/mauerpfeffer.* HISP. *Yerua pâtora* ANG. *Houſlek, ſenegrene or ſemegrene or ayegrene.* } Plin *lib.* 18 *c.* 17. Democritus ſucco herbæ, quæ appellatur aizoon, in tegulis naſcens, tabuliſve, Latinè verò ſedum, aut digitellum, medicata ſeri iubet omnia ſemina. Colum. *lib.* 2. *c.* 9. Id ne fiat, remedio eſt miſtus ſuccus herbæ, quam ruſtici ſedum appellant. Duo autem ſedi ſunt genera, quorum alterum in tectis ferè & ſuggrundiis naſcens, quod folia habeat latiora ſedum maius appellant. Alterum in petris & parietinis prouenit, a Latinis ſedum, ſiue ſemperuiuum minus dictum. Græci, quia quotannis ter floreat, τρίφυλλον cognominarunt. Vulgus a foliis vermiculorum ſimilitudinem referentibus *Vermicularem* nominat.

‖ Sedunum, Germanis *Sitten*/Gallis *Sion*, V. E. ad Rhodanum fl. ſita, Tarentaſienſi A. ſuffraganea, eſt confœderata cum XIII. Cantonibus Heluetiorum. ‖

Sĕgĕs, etis, propriè fruges eorum ſeminum ex quibus conficitur panis, nondum demeſſa, vt ait Valla *lib* 4. *cap* 14. } קמה *kamâh.* σπορίς. GALL. *Grain, ou blé en terre,* ITAL. *Frutta biada en herba, ſegete.* GER. *Die ſaat des getreids/ Kornſaamen.* HISP. *La mieſſe.* ANG. *Corne growing or ſtanding.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 17. Si in articulum ſeges ire cœperit, runcare remedium eſt, ne herbæ vincant. Et *paulò poſt,* Luxuria ſegetum caſtigatur dente pecoris, in herba duntaxat. Virg. 1. *Georg.*

Quid qui, ne grauidis procumbat culmus ariſtis,
Luxuriem ſegetum tenera depaſcit in herba.

Ouid. 1. *de Arte,*

Fertilior ſeges eſt alienis ſemper in agris.

Horat. 1. *Epiſt* 2.

——— & villicus Orbi
Quum ſegetes occat, tibi mox frumenta daturus,
Te dominum ſentit.

Tibull. *lib.* 4.

Nec frugem ſegetes præbent, nec pabula terra.

¶ Seges per tranſlationem: vt Seges ſtimulorum, apud Plaut. *in Aulul.* | Tibi ego rationem reddam, ſtimulorum ſeges? ‖ Seges oſculationis apud Catullum *ad Iuuentium:*

Non ſi denſior aridis ariſtis
Sit, noſtra ſeges oſculationis ‖

¶ Ferrea ſeges telorum. Virg. 3. *Æneid.*

Nam Polydorus ego hic confixum ferrea texit
Telorum ſeges, & iaculis increuit acutis.

Clypeata ſeges virorum, Ouid. 3. *Metam.* Seges ac materia gloriæ, Cic. *pro Milone.* Quid enim odiſſet Clodium Milo, ſegetem atque materiem ſuæ gloriæ? ¶ Quandoque accipitur pro ipſa humo iam ſubacta, & ſata, [Greek]. Varro *lib.* 1. *de re ruſt. cap.* 29. Seges dicitur, quod aratum & ſatum eſt: aruum, quod aratum, nec ſatum eſt: noualis, vbi ſatum fuit ante, quàm ſecunda aratione renouetur. Virg 1. *Georg.*

Illa ſeges demum votis reſpondet auari
Agricolæ, bis quæ Solem, bis frigora ſenſit.

Plin. *lib.* 18. Segetes quæ interquieuere, fundunt roſam odoratiorem, ſatiua adhuc terra non ceſſat parere. ¶ Seges quoque aliquando de leguminibus dicitur. Colum. *lib.* 2. *cap.* 14. Quod prædictorum leguminum ſegetibus ſatiſcit.

Sĕgeſta, æ, [Greek] Ptolemæo, oppidum eſt peruetus, (inquit Cic. 6. *Verr.*) in Sicilia, quod ab Ænea fugiente a Troia, atque in Italiam veniente, conditum fuit, præpoſito ibi Egeſto, qui eam Egeſtam nominat. Sed deinde præpoſita eſt ei litera ſ, ne obſcœno appellaretur nomine. Plin. Egeſtam vocat *lib* 31. *c* 6. ¶ Eſt & Segeſta altera in Liguria, Tiguliorum caput, teſte Plin. *lib.* 3. 5. Vulgo *Segeſtro.* ¶ Fuit & alia in Venetia, non procul a Timauo fluuio, cuius meminit idem Plin. *lib.* 3. *cap.* 11. ¶ Fuit & Segeſta quædam in citeriore Hiſpania, a qua Segeſtani populi qui Carthaginienſi conuentui attribuuntur à Plin. *lib.* 1. *c.* 3. ¶ Sĕgĕtĭā, vt apud Plin. legitur: ſiue, vt aliis placet, Segetia, deæ nomen à ſegetibus, quibus præeſſe putabatur, tractum. Idem Plin. *lib.* 18. *cap.* 2. Seiam à ſerendo, Segeſtam à ſegetibus appellabant: quarum ſimulacra in Circo videmus.

‖ Segeſtoriorum, vel Ceſterouenſium ciuitas, *Ciſteron,* V. E. Galliæ, ſub A. Aquenſi. ‖

Segeſtre, teges quædam pauperculorum. Varro.

Sĕgmĕn, Segmentatus, Segmentum, vide *Seco.*

‖ Segnia Segna, V. E. Dalmatiæ, ſub A. Spalatenſi, ad mare Adriaticum: eſt gentis Auſtriæ. Qui eam vrbem, viciniúmque tractum incolunt, vulgò *Vſcoqui* rei maritimæ peritiſſimi. ‖

Segnis, huius ſegnis Piger, tardus, ignauus, quaſi ſine igne, ſicut contra, Ardens pro ſolerti, diligenti, & moræ omnis impatienti. { עצל *hatsél.* ἀργὸς, [Greek], νωθρὸς GALL. *Laſche, pareſſeux nonchalant tardif.* ITAL. *Pigro, tardo, poltrone.* GERM. *Tråg/faul/langſam.* HISP. *PereZoZo, floxo, negligente.* ANG. *Slouthfull, ſlack, ſluggiſh.* } Virg. *lib.* 3. *Æneid*

Haud ſegnis ſtrato ſurgit Palinurus, & omnes
Explorat ventos.

Cic. *ad Attic lib.* 8. Ego ſicut adhuc videor ſegnior fuiſſe, dum ne tibi videar non laboro. Idem *pro Fonteio.* Segniores ad imperandum poſthac cæteri ſint, quum videant eos oppugnari, quibus oppreſſis populi Romani imperium incolume eſſe non poſſit. ¶ Segnis mora Liu. 4. *dec.* 4. Segnia æſtiua, *lib.* 7. *dec.* 4. ¶ Interdum ponitur pro infœcundo & inutili. Virg *lib.* 1. *Georg.*

——— ſegniſque horreret in aruis
Carduus.

Sēgnĭpēs, dis, qui tardè incedit. {[Greek]. GALL. *Qui va lentement & peſamment.* ITAL. *Chi va lentamente, peſatamente.* GER. *Der tråg oder gemach zu fůß iſt.* HISP. *El que camina floxamente,* ANGL. *That goeth ſluggiſhlie or ſlowlie.* } Iuuen. *Sat.* 8.

——— tritóque trahunt epirhedia collo
Segnipedes.

Sēgnĭtĭēs, iei, ſiue Segnitia, tiæ, Tarditas, negligentia. { עצלה *hatslâh* עצלות *hatslûth.* ἀργία, ῥᾳθυμία. GALL. *Nonchalance, negligence, tardiuete pareſſe.* ITAL. *Negligenza, tardezza, da poccagine* GERM. *Langſamme/tragheit/faulkeit.* HISP. *PereZa floxedad, negligencia.* ANG. *Sluggiſhneſſe, or ſlowfulneſſe.* } Socordia autem eſt negligentia in conſulendo, meditando, proſpiciendo quid opus ſit facto. Terent. *in Andr.* Enimuero Daue nihil loci eſt ſegnitiæ, neque ſocordiæ. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Quin tu omnem ſocordiam abs te & ſegnitiem amoue. ¶ Quandoque ſegnities dicitur infœcunditas ἀφορία. Plinius, Hinc negligentia cultorum, hinc agrorum ſegnities. ¶ Legitur & ſegnitas: quod & Nonius annotauit. Cicero *de Orat.* Et quando de prudentia diximus, caſtigemus etiam ſegnitatem.

Sēgnĭtĕr, aduerbium, Negligenter, ignauè, tardè. {ῥαθύμως. GALL. *Nonchalamment, pareſſeuſement, negligemment.* ITAL. *Negligentemente, con dapoccagine* GER. *Fauliglich/hinlåſſiglich/langſamglich.* HISP. *PereZoZamente y floxamente.* ANG. *Slowlie careleſſie.* } Liu. 2. *ab Vrbe,* Segniter, otioſè, negligenter, contumaciter omnia agere: nec pudor nec metus coercebat. Velleius, Non ſegniter ceruicem dare. Segnius comparat. Velleius, Non ſegnius obiit, quàm ſceleris conſilia inierat. Ouid. 10. *Metam.*

Quæ quanquam Scythica non ſegnius ire ſagitta
Aonio viſa eſt, iuueni tamen, &c.

Sĕgŏbrīdă, [Greek], oppidum Hiſpaniæ citerioris, Celtiberiæ totius caput, circa quod Sertorius & Metellus prælium commiſere. Strabo *lib.* 3.

Sĕgūr, [Hebrew], fuit quinta ciuitas poſt Sodomam & Seboim, quæ ad preces Lot ſeruata eſt.

‖ Segouia. Plinio, vulgò *Segobia,* V. E. Hiſpaniæ, lanificio inſignis: olim & nunc A. Toletano ſuffraganea.

Segouia noua, Hiſpanis *Nueua Segouia,* V. E. in Philippinis inſulis ſub A. Manilano. ‖

SEGREGO, as, Ab aliorum numero, vel ſocietate, vel grege ſeparo. { הפריד *hiphrîdh* הבדיל *hibdîl.* [Greek], ἀφορίζω. GALL. *Mettre hors du troupeau, mettre à part, ſeparer.* ITAL. *Separare, ſpartire.* GERM. *Vom hauffen abſůnderen / abſcheiden.* HISP. *Apartar como de la manada.* ANGL. *To ſeparat or takfrom to flock.* } Terent *in Hecyr.* Nam ſi ita eſt, vt hæc nunc Pamphilum verè a ſe ſegregarit. Plaut. *Aſin ſc* 1. *a.* 4. Suſpiciones omnes à ſe ſegreget. Idem *Capt ſc.* 3 *a.* 2. Iuuentus inopes à ſe ſegregat. *Ibid ſc.* 3. *a.* 3. Spes, opes, auxiliáque à me ſegregant. (i. ſegregantur,) vel ſubauditur τὸ ſe. Idem *in Mil.* Ille illas ſpernit: Segregat ab ſeſe omnes extra te vnam. Cic. *pro Arch.* Quod ſi mihi a vobis tribui, concedique ſentiam: perficiam profectò, vt A. Licinium non modò non ſegregandum, quum ſit ciuis, à numero ciuium, verumetiam ſi non eſſet, putetis adſciſcendum fuiſſe. Séque gregari, pro ſegregarique, apud Lucretium *lib.* 1. Diſſidio potis & ſeiungi, ſéque gregari.

Sēgrex, egis, omnis gen. Solitarius, ſe grege, i. ſine grege. מפורד *mephorâdh* מובדל *mibdâl.* [Greek] ἀπαγελαῖος GALL. *Separé, hors du troupeau.* ITAL. *Segregato da tal gregge* GERM. *Abgeſůndert* HISP. *Apartado de la manada.* ANGL. *That is ſeparated and taken frome the flock.* } vt, Segrex vita, id eſt, ſolitaria. Seneca *de benefic. lib.* 4. Quoniam cæteris animalibus in tutelam ſui ſatis virium eſt, quæcunque vaga naſcuntur, & acturα vitam ſegregem armata ſunt.

‖ Segregatim, aduerb. ἀφοριστικῶς. Diomedes. *Gramm. lib.* 1.

Seianus vir autoritate ferè principali: de cuius coniuratione legendus. Suet *in Tiber. c.* 48. & apertius *cap.* 55. 62. & 65. ¶ Seianus equus, vide paulo inferius.

Segullum, i, eſt terræ genus in ſummo ſolo, ex quo metallarii cognoſcunt ſubeſſe venam auri. Plin *lib.* 33. *c.* 4. Aurum qui quærunt ante omnia ſegullum tollunt: ita vocatur indicium, &c.

‖ Seguntia, *SiguenZa.* V. E. Hiſpaniæ: olim & nunc ſub A. Toletano. ‖

Seguſium, vrbs eſt Seguſianorum in Graiis Alpibus. Ptolem. *lib.* 3.

Sĕīă Dea habita fuit Romæ, quæ ſationi præeſſe putabatur: quemadmodum Segeſta, ſeu Segetia, quæ ſegetes lætas facere exiſtimabatur. Plin. *lib.* 18. *c* 2. Seiam a ſerendo, Segeſtam à ſegetibus appellabant: quarum ſimulacra in Circo videmus.

Sēir, [Hebrew], mons in terra Edom, in quo habitauit Eſau, in regione Gabalena quæ ex eo quòd Eſau piloſus eſſet, & hiſpidus, Seir, id eſt, piloſi nomen accepit.

Sēiŭgi. & Seiuges, οἱ ἑξάζυγες, ἢ ἑξάρυγες. Dicuntur equi ſeni ad vnum currum adhibiti. Apuleius *in Flor.* Vni cui omnes prouinciæ quadriiuges & ſeiuges currus vbique gentium ponere gratulantur.

Sēiŭgo, as, Seiungo, Separo, a ſe, & iugo, as. { הפריד *hiphrîdh* הבדיל *hibdîl.* διαζεύγνυμι. GALL. *Separer du ioug, diſioindre.* ITAL. *Diſiungere.* GERM. *Ablöſen/abſůnderen.* HISP. *Deſuñir.* ANGL *To looſe out of yoke or put a ſunder.* } Cic. 1. *de diuin.* Humani autem animi eam partem quæ ſenſum, quæ motum, quæ appetitum habeat, non eſſe ab actione corporis ſeiugatam.

SEIUNGO, is, Iunctos ſeparo, diſiungo. { הפריד *hiphrîdh* הבדיל *hibdîl.* ἀφίστημι, διαζεύγνυμι GAL *Diſioindre, ſeparer.* ITAL. *Diſiungere, lontanare.* GER. *Von einander ſilgen/abſcheiden/abſůnderen* HISP. *Apartar, deſuñir.* ANG *To put a ſunder, to ſeparat, to deſioyner.* } Cicero *Lentulo,* Tibi autem multò notior, atque illuſtrior meus in te animus eſſet, ſi hoc tempore omni quo ſeiuncti fuimus, & vnà, & Romæ fuiſſemus. Idem 3. *de nat. deor.* Fortunam nemo ab inconſtantia & temeritate ſeiunget. Idem *in Catil.* Dummodo tua calamitas à Reipublicæ periculo ſeiungatur.

Seiunctio verbale, ipſe ſeiungendi actus. Cic. 3. *de Orat.* Propoſitóque quid ſis dicturus, & ab eo quod eſt dictum ſeiunctio, & reditus ad propoſitum, & iteratio, & rationis apta concluſio.

Sēiŭs. prænomine Cneus, equi præſtantiſſimi quidem ſed infeliciſſimi dominus: qui ab ipſo Seianus cognominatus eſt: de quo Gell. *lib.* 3. *cap.* 9. & Eraſmus *in Adagiis,* & mox.

Sēiānŭs equus, dictus eſt à Cn. quodam Seio, qui equum habuit inuſita-

ta magnitudine, omnibúſque aliis equorum laudibus præſtantiſſimum: adeò vt ex eorum genere equorum crederetur quos Hercules occiſo Diomede Argos perduxit. Sed eo fato is equus fuit, vt quiſquis poſſideret eum, is cum omni familia interiret. Primus enim huius equi dominus a M. Antonio, qui poſtea Triumuir conſtituendæ Reipub. fuit damnatus, miſerando affectus eſt ſupplicio. Hunc deinde emit Cornelius Dolabella H-S. centum millibus, qui & ipſe à Caſſio victus, in prælio occubuit. Ab hoc ad Caſſium victorem equus peruenit, qui ab Antonio victus, ſibi manus intulit. Nec multo pòſt Antonius victor, qui equum hunc abſtulerat, ab Auguſto victus ſimili mortis genere periit. Hinc ortum eſt prouerbium, vt homines calamitoſi Equum Seianum habere dicerentur. Vide Gell. *lib.* 3. *cap.* 9.

¶ Seiux, Seiuges ſex equis, &c iugati: vt ſeiuges currus. ¶

Selago, inis, herba eſt ſabinæ ſimilis, quam Druidæ certa ſuperſtitione lectam, ſolo fumo omnibus oculorum vitiis mederi tradiderunt. Vide Plin *lib.* 24. *cap.* 11.

Sĕlēnītes, σεληνίτης, gemma in Arabia naſcens, ex candido tranſlucens melleo fulgore, imaginem Lunæ continens, reddenſque eam in dies ſingulos creſcentis, minuentiſque numero. Autor Plin. *lib.* 37. *cap.* 10. Selenus, vide *Selinus.*

Sĕlēucīă, σελεύκεια, Syriæ Antiochenæ oppidum eſt, ab Antiocho Seleuci filio conditum de quo Plin. *lib.* 5. *c.* 21. ¶ Eſt & Seleucia alia ad Euphratem: tertia ad Belum amnem: quarum meminit idem Plin. *lib.* 5. *cap.* 23. Rurſus alia Ciliciæ, Trachiotis cognominata, ad Calicadnum amnem, teſte eodem Plin. *lib.* 4. *cap.* 27.

Sĕlēucūs, σέλευκος. Fuit vnus ex principibus Alexandri, qui primus poſt Alexandri mortem regnauit in Syria annos quadraginta. Fuerunt & alii Seleuci. Vnus Mathematicus, cuius meminit Sueton. *in Othon. c.* 4. Fuit & Rex vnus huius nominis. Plaut. *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Rex Seleucus me orauit, &c.

Selge, σέλγη, vrbs Piſidiæ, quam Strabo *lib.* 12. laudat, ὡς ὣ πολυάνδρων γενομένην.

Selibra, ſemilibra. ἡμιλίτριον. GALL. *Demie liure.* ITAL. *Mezza libra* GER. Ein halb pfund. HISP. *Media libra.* ANGL. *An half pound weight.* } Liu. 5. *ab Vrbe*, Selibra farris. Gell. *lib.* 7. *c.* 18. Durent argenti pondo, libram ſcilicet & ſelibram.

Sēlĭgo, egi, ctum. Seorſum colligo, ſecerno. { בחר *bachár* ἐκλέγω, ἀπομερίζω. GALL. *Eſlire & mettre à part.* ITAL. *Far la ſcelta, diſcernere* GERM. Abſönd ſich láſen/anſerláſen/auſſerkoren. HISP. *Apartar lo mejor.* ANGL. *To cull, to chooſe or pike out.* } Cic. *de optimo gener.* Quæ exempla ſelegiſſem, niſi vel nota eſſe arbitrarer, vel poſſe eligere qui quærerent. Ouid. 3. *Amor. Eleg.* 10.

Quicquid eris, mea ſemper eris, tu ſelige tantùm:
Me quoque velle velis, ánne coactus amem.

Cic. *in Orat* Nec verò vtetur imprudenter hac copia, ſed omnia expendet ac ſeliget.

Sēlēctĭo, nis, verbale, actus ſeligendi. { מבחר *mibchár.* ἐκλογὴ, ἀπομερισμός. GALL. *Eſlite & choix.* ITAL. *Scelta di coſe che ſi mettono à parte.* GER. Ein außleſung/außerkorung. HISP *Apartamento de lo mejor.* ANGL. *A culling or chooſing out.* } Cic. 3. *de finib.* Dum etiam in vna virtute ſic eſſe omnia voluerunt, vt eam rerum ſelectione expoliarent: nec ei quicquam aut vnde oriretur darent, aut vbi niteretur. Idem 3. *de Legib.* Selectio vitiorum.

Sēlēctŭs, a, um, participium, Secretus, ſeiunctus. { נבחר *nibchár.* ἐξειλεγμένος, ἀπομερισμένος. GALL. *Eſleu parmi d'autres, & mis à part.* ITAL. *Eletto, poſto da parte* GERM. Abſönd ſich geláſen/außerláſen. HISP. *Coſa aſſi eſcogida y apartada y pueſta à parte.* ANGL. *Chooſed out.* } Cic. 1. *de nat. deor.* Itaque in illis ſelectis eius breuibúſque ſententiis, quas appellat κυρίας δόξας, hæc, vt opinor, prior ſententia eſt, Quod beatum & immortale eſt, id nec habet, nec exhibet cuiquam negotium. Ouid. 5. *Faſtor.*

Romulus hoc vidit, ſelectáque corpora patres
Dixit: ad hos vrbis ſumma relata noua eſt.

Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Nec tam ſelectis, quàm tu viuere victibus. (omnes poſſunt, ſup. ¶ Selecti iudices. Cic. *pro Cluent.* Deinde Prætores tantùm vrbani, qui iurati debent optimum quenque in ſelectos iudices referre, nunquam ſibi ad eam rem Cenſoriam ignominiam impedimento eſſe oportere duxerunt Horat. 1. *Serm. ſaty.* 4.

——— & ſine iubebas
Vt facerem quid: habes autem quo facias hoc,
Vnum ex iudicibus ſelectis obiiciebas,

id eſt, ex Equeſtri ordine.

Sĕlīnīs, σελινοῦς, vrbis nomen iuxta Lilybæum, à ſelino, quòd ibi plurimum naſcatur. Autor Seru. in illud Virg. 3. *Æneid.*

Téque datis linquo ventis palmoſa ſelinis.

Sĕlīnum, σέλινον, à Græcis appellatur, herba notiſſima, quam Latini apium nominant. ¶ Inde fiunt compoſita petroſelinum, hipposelinum, & eleoſelinum: de quibus egimus ſuis locis.

Sĕlīnūs, σελινοῦς, duorum fluuiorum nomen in Aſia, qui in mare influentes Dianæ Epheſiæ templum vtrinque complectuntur. Vide Plin. *lib* 5 *cap.* 29. ¶ Eſt & Selinus, alius in Ægiorũ agro, qui eſt in Achaia propriè dicta. ¶ Item alius in Elide. ¶ Rurſus alius in Sicilia, iuxta Megara & Hyblam montem: quorum omnium meminit Strab. *lib.* 8.

Sĕlīnūſĭŭs, a, um, adiect. σελινούσιος, vt, Terra Selinuſia quæ à Galeno *lib.* 9. *ſimpl.* inter medicamenta ophthalmica ponitur.

Sĕlīquāſtră (inquit Feſtus, ſedilia appellantur antiqui generis, d litera in l, conuerſa, ſicut & in ſella, & in ſolio factum eſt, quæ omnia à ſedendo dicta ſunt.

Sĕllă, æ, Sedes. { מושב *moſchab* ἀσικίδης καθέδρα, δίφρος. GALL. *Vne ſelle, vn banc.* ITAL. *Sedia.* GERM. Ein ſtul ſeſſel HISP *Aſſiento ſilla.* ANG *A ſtoole, chayre or ſeate.* } a ſedendo dicta, quaſi ſedda κατ' ἀντίθεσιν. Seddam enim dixere antiqui quam nos ſellam, inquit Terent. Scaur *de Orthogr.* Plaut. *Curc. ſc* 3. *a* 2. Datin' iſti ſellam vbi aſſidat ocyus? (de lano & ægro.) ¶ Sella curulis quid, Gell *cap.* 8 *lib.* 3. Sella caſtrenſis, item, Sella Curulis, Suet. *in Galba, cap.* 18. *lib.* 3 Item, Sella adoperta incedere. Idem *in Aug c.* 63. Et Sella muliebri abditus. Idem *in Othon. cap* 6. Et Quint. Sellam Curulem Prætoris fregit Conſul. Plin. *de vir. illuſtr.* P. Decium Prætorem tranſeunte ipſo ſedentē iuſſit aſſurgere, eique veſtem ſcidit, ſellam concidit: ne quis ad eum in ius iret, edixit.

Sĕllŭlă. diminutiuum a ſella. δίφρισκος. Corn. Tacit. *lib.* 10. In domum vxoris ſellula deferetur.

Sĕllārĭă, æ, dicta ſunt loca, in quibus ſedes diſponi ſolebant. { ἐξέδρα. GALL. *Vn lieu en la maiſon où ſont ſieges arrangez de tous coſtez.* ITAL. *Luogo doue ſi pongono più ſedie.* GERM. Ein ort/ dahin man die ſeſſel oder ſtul ſtelt. HISP. *Lugar donde eſtan las ſillas* ANGL. *Places where in ſeates ar ſete in all partes.* } Plin. *lib.* 34. *c.* 8. Atque ex omnibus quæ retuli clariſſima quæque in vrbe, iam ſunt dicata à Veſpaſiano principe in templo Pacis, aliiſque eius operibus, violentia Neronis in vrbem conuecta, & in ſellariis domus aureæ diſpoſita. Suet. *in Tib.* Seceſſu verò Capreenſi, etiam ſellariam excogitauit, ſedem arcanarum libidinum.

Sĕllārĭŏlă, diminut. Martial. *lib.* 5.

——— In ſellariolis vagus popinis.

Sellularius, a, um, vt, ſellularius quæſtus. Gellius *cap.* 1. *lib.* 3. Negotiis ſe plerumque vmbraticis, & ſellulariis quæſtibus intentos habent.

Sĕllŭlārĭi, opifices, qui ſedendo opus faciunt quos Liu. *lib* 8. ſcribit militiæ minimè aptos. { ἑδραῖοι GALL. *Qui gaignent leur vie faiſans leurs beſongnes aſſis.* ITAL. *Chi guadagnano facendo l'arte ſua ſedendo.* GERM. Der auff dem ſtul/das iſt ſitzlingen ſein arbeit volbringt. HISP. *Los que ganan trabajando aſſentados.* ANGL. *VVorkmen that worketh ſitting.* } Quia (inquit) opificum quoque vulgus, & ſellularii, minimè militiæ idoneum genus, exciti dicuntur Iidem & ſedentarii a quibuſdam appellantur, vt ſupra docuimus ſuo loco.

Sĕllæ, oppidum eſt Epiri, cuius incolæ Sellani dicuntur. Lucan. *lib.* 3.

——— Quercúſque ſilentes
Chaonio veteres liquerunt vertice Sellæ, &c.

Sēlymbrĭă, σηλυμβρία, ciuitas Thraciæ ad Propontidem, propinqua Byzantio, teſte Herodoto *lib.* 6.

Sĕmbellă libræ dimidium, quaſi ſemilibella. ἡμιλίτριον. Varro *lib.* 4. *de lingua Latina.*

Sĕmĕl, aduerb. vnica vice. { פעם אחת *pahám achátch.* ἅπαξ. GALL *Vne fois, tout à vne fois.* ITAL *Vna volta* GER. Ein mal. HISP. *Vna ſola vez.* ANGL. *Ones or one tym.* } Plaut. *in Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Satis ſum ſemel deceptus. Ouid. *Eleg. vlt. lib* 4. *Triſt.*

Barba reſecta mihi biſve, ſemelve fuit.

¶ Aliquando accipitur pro ſummatim, aut ſumma. κεφαλαιωδῶς. Quintil. Denique (vt ſemel finiam) ſic ferè componendum quum pronunciabis, erit. Idem, Vt ſemel omnia complectar ¶ Nonnumquam & pro omnino, penitus, immutabiliter, ſiue irreuocabiliter poni conſueuit. quia quod ſemel tantùm fit, non habet regreſſum, vt rurſus fiat. Virg. 11. *Æneid.*

——— Quid nequid tale videret,
Procubuit moriens, & humum ſemel ore momordit.

Ouid. *Epiſt.* 5.

——— nulla reparabilis arte
Læſa pudicitia eſt, deperit illa ſemel.

id eſt, omnino, prorſus. Vel, Irreuocabiliter. Sic Quintil. *lib.* 1. *c* 3. Nec ſemel de hoc decretum erat: triceſimus dies reddebat victo certaminis poteſtatem, Budæus. Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Potin' vt huic ſemel modo reſpicias? Plin. *lib.* 7. *c.* 34. Vir optimus ſemel à condito æuo iudicatus eſt Scipio Naſica à iurato Senatu. *Ibid. cap.* 35. Pudiciſſima fœmina ſemel matronarum ſententia iudicata eſt Sulpitia Paterculi filia Hic particula *Semel*, affirmantis venuſtatem habet, vt quod veriſſimum eſſe aſſeuerare volumus, id ſemel tantùm dixiſſe ſufficiat. Semel (inquit Aſcon.) Vicinum eſt ad Pene nunquam. Cic. 2. *Verr.* Semel ait ſe in vita pertimuiſſe tum quum primùm à me reus factus ſit. Quaſi dicat, ferè nunquam. Simile eſt, quòd ſemel in vita riſiſſe Craſſum ſcriberet Lucilius. Senec *c.* 1 *de tranquill.* Non tam ſemel, quàm per partes oſtendere poſſum (ſup. qualis ſit infirmitas animi.)

Sĕmĕlē, σεμέλη, Cadmi Thebarum regis filia, ex qua Iupiter Bacchum genuit, teſte Horat. 1. *Carm Ode* 19.

Mater ſæua Cupidinum
Thebanæque iubet me Semelæ puer,
Et laſciua licentia
Finitis animum reddere amoribus.

Propertius,

Narrabis Semele quàm ſit formoſa.

Sĕmĕlēĭūs, a, um, adiect. Ouid. 5. *Metam.*

Delius in coruo, proles Semeleia capro, &c.

Sēmĕn, inis. granum quod ſeritur. quaſi ſerimen, a ſero, ris. { זרע *zerah.* σπέρμα. GALL. *Semence.* ITAL. *Seme, ſemenza, ſemente* GERM. Ein ſaamen HISP. *La ſimiente generalmente.* ANGL *Sead* } Colum. *lib.* 1. *c.* 7 Et maximè vexant ſerui qui boues elocant, eoſdémque & cætera pecora malè paſcunt, nec induſtriè terram vertunt, longéque plus imputant ſeminis iacti, quam quod ſeuerint, &c. Virg. 1. *Georg.*

Debita quàm ſulcis committas ſemina, &c.

Horat *Epod* 16.

Pinguia nec ſiccis vrantur ſemina glebis.

¶ Nonnunquam etiam de virgultis & ſurculis dicitur. Virg. 2. *Georg.*

Seminibus poſitis ſupereſt deducere terram Sæpiùs.

Colum. *lib.* 3. ſi compluribus vindemiis eundem tenorem ſeruauerint, ex eiuſmodi vitibus lecta ſemina multum, bonúmque vinum præbebunt. ¶ Eſt & ſemen frumenti genus, quod zeam ζειὰν appellant, ſimile farri. Plin *lib.* 18. *cap.* 11. Alica fit ex zea, quam ſemen appellamus. ¶ Tranſlatè ſumitur pro autore & cauſa alicuius rei. Cic. *Philipp.* 2. Vt igitur in ſeminibus cauſa eſt arborum & ſtirpium ſic huius luctuoſiſſimi belli ſemen tu fuiſti. ¶ Pro Prole, Ouid. *initio lib.* 3. *Faſt.*

Vt huic vrbi ſemina magna dares

¶ Ponitur aliquando pro genere. Suet. *in Calig c.* 25. Nec vllo firmiore iudicio ſui ſeminis eſſe credebat, quàm feritatis: quæ illi quoque tanta iam tunc erat, vt infeſtis digitis ora & oculos ſimul ludentium infantium inceſſeret. Virg. 7. *Æneid.*

——— geminóſque angues
Semine ab æthereo, &c.

Ouid.

Ouid. 10. *Metam.*

——— coëúntque animalia nullo
Cætera delictô : nec habetur turpe iuuencæ
Ferre patrem tergo , fit equo ſua filia coniux,
Quaſque creauit init pecudes caper : ip aque cuius
Semine concepta eſt, ex illo concipit ales.

Sic Semina belli dixit Liu. *lib.* 10. *dec.* 4. Et vbique. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Ludi quoque ſemina præbent Nequitiæ. Et Quintilianus, Semina probationum ſpargere.

Seminiuerbius, ſeminans verba. Papias. Vſurpat Ambroſ. *lib.* 10. *ep.* 92. Quid vult hic ſeminiuerbius?

Semĭnĭum, ij, Semen, vel planta, aliúdve quidvis, quod de ſe aliquid poteſt producere. { זֶרַע *Zeráh.* σπέρμα. GALL. *Semence.* ITAL. *Seme, pianta.* GERM. Ein ſämling/ darvon man etwas anders zeüget. HISP. *Simiente, planta.* ANGL. *Seed.* } Colum. *lib.* 2. Nonnũquam ſuperfuſa terra latentibus ſeminiis. Varr. *de re ruſt. c.* 6. Ego, inquit, de aſinis potiſſimùm dicam, quòd ſim Reatinus vbi optimi & maximi fiunt: e quo ſeminio ego hic procreaui pullos. Plaut. *in Amph.* —anguinio Repente hoſtes peperit ſeminio. Lucr. *lib.* 3.

Denique cur acris violentia triſte leonum
Seminium ſequitur? vulpes dolus? & fuga ceruis
A patribus datur?

¶ Quandoque accipitur pro ſeminis lucro. Plaut. *in Rud.* vænundatur merces non hoc ſuo ſeminio.

Semĭnārium, ij, eſt locus ex quo transferuntur plantæ in aliam terram. { φυτώριον. GAL. *Vne pepiniere.* ITAL. *Luogo dal quale ſi traſferiſcono le plante in altro terreno.* GERM. Ein orth in dem man iunge zweig oder ſetzling zeücht/ſo man hernach außgraben vnd anderſwo hin ſetzen kan. HISP. *El almaciga para arboles.* ANGL. *A place or pedrober ſead is ſowen.* } Col. *lib.* 10 *de arborib. c.* 1. Qui vineam vel arbuſtum conſtituere volet, ſeminaria prius facere debet: ſic enim ſciet cuius generis vitem poſiturus ſit. Idem *lib.* 5. *c.* 6. Operam dabit ne emortuis arboribus careſcat, ac primam quamque ſenio, aut tempeſtate afflictam ſummoueat, & invicem nouellam ſobolem ſubſtituat. Id autem facile conſequi poterit ſi vlmorum ſeminarium per tranſlationem pro re alicuius fonte & origine, iſque tam in bonam partem, quam in malam. Cic. *in Catil.* Qui niſi exeunt, niſi pereunt, etiamſi Catilina perierit, ſcitote hoc in Republica ſeminarium Catilinariorum futurum. Item 1. *Offic.* Id autem eſt principium vrbis, & quaſi ſeminarium Reipublicæ. Idem *in Piſonem.* Ex illo fonte & ſeminario triumphorum quum arida folia laurea retuliſſes, quum ea obiecta ad portam reliquiſti, tum tuipſe de te ſententiam tuiſſe videris tum iudicium pronuntiauiſti.

Semĭnālius, a, um, quod ad ſeminandum pertinet. { σπερματικός. GALL. *Appartenant à ſemence.* ITAL. *Coſa pertinente à ſemenza.* GERM. Dem ſaamen zugehörig. HISP. *Coſa para ſimiente.* ANGL. *Belonging to ſeed.* } Ambroſ. Ineſt naſcentibus lignis aut ſemen, aut virtus aliqua ſeminaria.

Sēmentis, is, fœm. gen. Satio, ſeminatio. { זְרִיעָה *zeriáh.* מִזְרָע *mizráh.* σπορά. GALL. *Semaille, ſemoiſon, le temps de ſemaille.* ITAL. *Il ſeminare, ſeminatura, tempo di ſeminare.* GERM. Saung, ſaamen. HISP. *La ſementera, tiempo de ſembrar.* ANGL. *Sowing or tyme of ſowing.* } Plin. *lib.* 18. Sunt qui properent, atque ita pronuntient, feſtinatam ſementem ſæpe decipere, ſerotinam ſemper. Col. *lib.* 11. Quibus magna ſementis præparatur. Liu. Vt Campani ſementem facere poſſent. Ouid. *lib.* 1. *Faſt.*

Villica da requiem terra ſemente peracta.

¶ Nonnunquam pro ſeminandi tempore. Col. *lib.* 2. Prima ſementis rarius ſerere permittit, nouiſſima ſpiſſius poſtulat: id eſt, primum tempus ſationis. Idem ſeminari debet poſt æquinoctium media ferè ſemente, læto ſolo. ¶ Ponitur aliquando pro ſegete. Gell. *lib.* 1. *c.* 19. In ſementes fortè conceſſerat tempeſtiuiores. Facit ſementis aliquando in ablatiuo ſementi, & in accuſatiuo ſementim. Cato *c.* 27. Sementim facito ita. Colum. *lib.* 2. *c.* 18. Peracta ſementi. Plaut. *Men. ſc.* 7. *a.* 5. Hiſce ego ſementem in ore faciam pugnóſque obſeram.

Sēmĕntālis, e, quod ad ſementem faciendam pertinet. { σπόριμος, σπερματικός. GALL. *De ſemence, ſeruant à ſemer.* ITAL. *Di ſemenza da ſeme.* GERM. Das man ſäet. HISP. *Coſa para ſimiente.* ANGL. *Belonging to ſowing.* } Colum. *lib.* 11. *c.* 2. Viciæ pabulatis modios ſeptem, vel octo, viciæ ſeminalis modios quinque, vel ſex.

Sementīcus, a, um, quod ſeminari poteſt. { σπόριμος. GALL. *Bon à ſemer.* ITAL. *Bueno da ſeminare.* GERM. Gut zuſäen. HISP. *Coſa buena para ſembrar.* ANGL. *That may be ſowen.* } Plin. *lib.* 18. Sementica autem triticum, hordeum, fabam, napum, rapam.

Sēmentīnus, a, um adiectiuum. { ὁ τοῦ σπόρου μέχρι ἀκμάζων. GALL. *Qui dure iuſques aux ſemailles.* ITAL. *Che dura ſin' al ſeminare.* GER. Das biß zu dem ſäyen reichet. HISP. *Que dura haſta las ſementeras.* ANGL. *That continueth vnto ſeed tyme.* } vt, Sementina pyra, vel a ſeminum multitudine, vel quod vſque ad ſementis tempus durent, dicta. Cato *c.* 7. Pyra volema, aniciana, & ſementina. Feriæ ſementinæ. Feſtus, Sementinæ feriæ fuerant inſtitutæ, quaſi ex iis fruges grandeſcere poſſent. Dies ſementina, feſtum fuit antiquis celebratum, poſtquam terræ mandaſſent ſemina agricolæ. Ouid. 1. *Faſt.*

Nec ſementina eſt vlla reperta dies.

Sēmĕnto, as, Semen produco. { הִזְרִיעַ *hizríah.* σπερμογονίζω. GALL. *Ietter & produire ſemence.* ITAL. *Far ſemenza, andar in ſemenza.* GERM. Saamen bringen. HISP. *Sementar para ſimiente.* ANGL. *To beare or bryng forth ſeed.* } Plin. *lib.* 18. *cap.* 28. Eſt in primis inutile naſci herbas ſementaturas.

Sēmĭno, as, Sero, ſemen ſpargo. { זָרַע *zarâh.* σπείρω, σπερμαίνω. GALL. *Semer.* ITAL. *Seminare.* GERM. Säyen. HISP. *Sembrar.* ANGL. *To ſow.* } Dicimus autem Seminatur hordeum, & Seminatur ager hordeo, ſicut ſpargitur humor, & ſpargitur veſtis humore. Colum. *lib.* 2. *c.* 9. Seminari debet hordeum poſt æquinoctium. Item *lib.* 3. *c.* 8. Ne ſeminarentur agri. ¶ Semino, pro gigno. Virg. 6. *Æneid.*

Quale ſolet ſyluis brumali frigore viſcum,
Fronde virere noua, quod non ſua ſeminat arbos.

Col. *lib.* 6. *c.* 24. de tauris, Vnúmque marem quindecim vaccis ſufficere abundè eſt, qui vbi iuuencam ſuperuenit, certis ſignis comprehendere licet, quem ſexum generauerit: quoniam ſi parte dextra deſiluit marem ſeminaſſe manifeſtum eſt: ſi læua, fœminam. Plaut. *in Amph.* Alter decumo poſt menſe naſcetur puer, Quam ſeminatus. Per tranſlationem ſignificat ſpargo, diuulgo. διασπείρω. Lactant. *lib.* 4. Et cultum Dei per totam terram ſeminaret. Huius compoſita ſunt, Diſſemino, & Inſemino: de quibus ſuprà ſuis locis.

Sēmĭnātio, nis, verbale, Satio. { מִזְרָע *mizráh.* σπορά. GALL. *Semement, le faict de ſemer.* ITAL. *Eſſo ſeminare.* GERM. Säyung. HISP. *Sembradura.* ANGL. *A ſowing.* } Varro *de re ruſt. cap.* 6. Ad ſeminationem onagrus idoneus, quod e fero fit manſuetus facilè, & e manſueto ferus nunquam.

Sēmĭnator, is, qui ſerit, ſeminátrix. { זוֹרֵעַ *Zoreáh.* σπορεύς. GALL. *Semeur.* ITAL. *Seminatore.* GERM. Ein ſäer/oder ſehman. HISP. *Sembrador.* ANG. *A ſower.* } Cic. 2. *de nat. deor.* Omnium autem rerum, quæ natura adminiſtrantur ſeminator, & ſator, & parens, vt ita dicam atque educator, & altor eſt mundus, omniáque, ſicut membra ſua, & partes ſuas nutricatur, & continet.

Semenſtra, liber in quo actiones ſex menſium continentur. Papias. leg. *Semeſtria.*

Sēmēſtris, quod eſt ſex menſium: vt, Semeſtris Tribunatus. { ἑξάμηνος. GALL. *De ſix mois ſemeſtre.* ITAL. *Di ſei meſi.* GERM. Sechs monat wärend. HISP. *Coſa que dura ſeis meſes.* ANGL. *Of ſix monethes.* } Plin. *Epiſt.* 96. Hunc rogo ſemeſtri Tribunatu ſplendidiorem & ſibi, & auunculo ſuo facias. Idem *lib.* 10. *cap.* 25. Temporum magna differentia auibus. perennes, vt columbæ: ſemeſtres, vt hirundines: trimeſtres, vt turdi, & turtures: & quæ quum fœtum eduxere abeunt, vt galguli, vpupæ. ¶ Semeſtre regnum, Cicero *Attic. lib.* 10. Sed tamen ea pone ante oculos, iam intelliges id regnum vix ſemeſtre eſſe poſſe.

Semet, ἑαυτόν, Pronomen accuſatiui, vel ablatiui caſus, à Suimet genitiuo. Suetonius *de clar. Gram.* Ab ſemet nominatus. Liu. 2. *ab Vrbe.* Timens ſciſcitari vter Porſena eſſet, ne ignorando regem ſemet ipſe aperiret quis eſſet.

Sēmĭgro, as, ad ſeorſum habitandum me confero. { διοικίζω. GALL. *Se retirer ou partir & aller demeurer en autre lieu.* ITAL. *Partirſi.* GERM. Abwend ſich an ein ſonder orth ziehen. HISP. *Partirſe ò mudar caſa con otra.* ANGL. *To go dwell a part.* } Cicero *Cal.* Reprehendiſtis, à patre quod ſemigrarit: quòd quidem in hac ætate minimè reprehendendum eſt.

‖ Semiphŏrus, ſignifer, vexillifer, L. g. b. ‖

Sĕmīrămis, nis, vel midis, Σεμίραμις. Fuit nomen Aſſyriorum reginæ, Nini regis vxoris, mulierum omnium, quarum memoria ad nos peruenit, clariſſimæ: quæ poſt viri obitum, quòd intelligeret Aſſyrios grauatè mulieris imperium paſſuros, diſſimulato illius obitu, perſonam eius aſſumpſit, donec Ninus filius adoleſceret, regnóque adminiſtrando idoneus fieret. Hæc Babylonem muro ſa ctitio cinxiſſe dicitur & ſubactis vicinis regni ſui terminos latiſſimè propagaſſe. Verùm eadem tam portentoſæ libidinis fuiſſe traditur, vt & filij concubitum expetierit, & equum vſque ad coitum adamaſſe dicatur. De hac Plutarchus in Apophthegmaticis ſic ſcribit, Semiramis ſepulchro, quod ſibi conſtruxerat, hanc addidit inſcriptionem, Quicunque rex pecuniis indiguerit, patefacto monumento, quod voluerit accipito. Qua ſpe adductus Darius, ſublato lapide, pecuniarum nihil inuenit, ſed alias reperit literas in hanc ſententiam, Ni malus vir eſſes, ac numis inſatiabilis, cadauerum loculos non moueres. ¶ Semiramis lingua Syriaca, auem ſignificat. Namque ab auibus, adhuc infans nutrita dicitur. Scribit Valer. Maxim. *lib.* 9. *cap.* 3. aliquando quum circa cultum corporis occupata eſſet & nuntiaretur ei Babylonem defeciſſe, ſoluta adhuc altera parte crinium, protinus ad eam expugnandam cucurriſſe, nec prius decorem capillorum redegiſſe in ordinem, quam tantam vrbem in ſuam poteſtatem reſtituiſſet. Exercitum ipſius ſic deſcribit Suidas, Peditatus centum millia, equitatus centum myriades, falcatorum autem curruum decies decem millia. Virorum in camelis pugnantium par numerus: aliorum verò camelorum (ad quodcunque indigebat opus) vicies dena millia. Terga verò boum excoriatorum tricies dena millia. Naues verò, in Bactris fabricatæ ter mille. Et multa alia, quæ proſequitur admiranda.

Sēmĭănĭmis, & cætera à ſemis compoſita. Vide *Semis.*

Sēmis, cuiuſcumque rei dimidium. { ἥμισυ, ἡμίσεια, ἥμισυ. GALL. *Demi.* ITAL. *Metà mezzo.* GERM. Das halb eines jeden dings. HISP. *La mitad de qualquier coſa.* ANGL. *The half or moitie.* } Dicitur quaſi ſemi as, itaque pro dimidio aſſe, hoc eſt ſex vnciis & dimidia libra ponitur. { ἡμιλίτριον. GALL. *La moitié d'vne liure demi liure.* ITAL. *La metà della libra, mezza libra.* GERM. Ein halb pfund. HISP. *La mitad de la libra ò ſeis onças.* } Quandoque etiam ſignificat dimidium & indeclinabile eſt: vt duos & ſemis cubitos habet. Quandoque *ſemiſſis* genitiuum facit, id vide.

Sēmēſus, a, um, Semicomeſtum. { ἡμίβρωτος. GALL. *A demi mangé.* ITAL. *Mezzo mangiato.* GERM. Halb geſſen/benagen. HISP. *Coſa medio comida.* ANG. *Half eaten.* } Eadem enim forma dicitur qua & adeſum, & comeſum. Suet. *in Tiberio c.* 34. Solennibus ipſe cœnis pridiana ſæpè, ac ſemeſa opſonia appoſuit. Virg. 8. *Æneid.*

Oſſa ſuper recubans antro ſemeſa cruenta.

Horat. 2. *Sermon Sat.* 6.

——— ameſaque lardi
Fruſta dedit.

Silius *lib.* 16.

——— nunc fractu oſſibus atram
Abſorbet ſaniem, & tabo manante per ora,
Mutat hians hoſtem, ſemeſaque membra relinquit.

Sēmĭănĭmis, e, vel Semianimus, a, um. Semiuiuus, ſiue ſemimortuus. { ἡμιθανής. GALL. *A demi mort.* ITAL. *Mezzo morto, tramortito.* GERM. Halb todt. HISP. *Medio muerto.* ANGL. *Half quick or half dead.* } Plin. *de Viris illuſtribus.* Ipſe cum trecentis pugnans cecidit, & poſtea ab Attilio ſemianimis inuentus, & ſanatus, magno poſtea terrori hoſtibus fuit. Ouid. 1. *Triſt. Eleg.* 3.

Illa dolore amens tenebris narratur obortis.

Semianimis media procubuiſſe domo.

Virg. 11. *Æneid.*

Semianimes voluuntur equi, pugna aſpera ſurgit.

Lucr. *lib.* 6.

Languida ſemianimo cum corpore membra videres
Horrida pædore, & pannis cooperta perire
Corporis illuuie.

Sēmĭăpertŭs, a, um, dimidiata ſui parte apertum. { ἡμιάνοικτος. GALL. *A demi ouuert* ITAL. *Mezzo aperto* GERM. Halb offen. HISP. *Medio abierto ò entreabierto.* ANGL. *Half open.* } Liu. 6. *bell. Pun.* Paucos ex multis trepida fuga incedentes, ſemiapertis portarum foribus in vrbem compulit.

Sēmĭăſſŭs, a, um. { ἡμίοπτος. GALL. *A demi roſti.* ITAL. *Mezzo arroſtito.* GERM. Halb gebraten. HISP. *Medio aſſado.* ANGL. *Half roſted.* } Cicer. 1. *Tuſcul.* Heu reliquias ſemiaſſi Regis denudatis oſſibus, Per terram ſaniè delibutas fœdè diu vexarier. Ex poëta quopiam vetuſto.

Semiambuſtus, a, um. Suet. *in Calig. c.* 59. Cadauer eius clam in hortos Lamianos aſportatum, & tumultuario rogo ſemiambuſtum leui ceſpite obrutum eſt.

Sēmĭbărbărŭs, Iulius Capitolinus *in Maximino*, Hic adoleſcens & ſemibarbarus. Suet. *in Caſ. c.* 76. Ciuitate donatos & quoſdam è ſemibarbaris Gallorum recepit in Curiam.

Sēmĭbōs, ouis, Epitheton eſt Minotauri, quem Poëtæ fingunt, dimidia ſui parte bouem fuiſſe. { ἡμίβοος. GALL. *A demi beuf.* ITAL. *Mezzo boue.* GER. Halb ein rind oder ochs. HISP. *Medio buey.* ANGL. *Half an oxe or cowe.* } Ouid. 4 *Triſt. Eleg.* 6.

Centimanúmque Gygen, ſemibouémque virum.

Sēmĭcăpĕr, huius ſemicapri, Faunorum & Satyrorum epitheton eſt, qui inferiore ſui parte capris ſimiles pinguntur. { ἡμίτραγος. GALL. *A demi boue.* ITAL. *Mezzo capra.* GER. Halb ein bock. HISP. *Medio cabron.* ANG. *Half à goate.* } Ouid. 5. *Faſt.*

Semicaper coleris ſuccinctis Faune Lupercis.

Deus ſemicaper, idem 4. *Faſt.*

——— *Pan ſemicaper.*

idem 14. *Metam.*

Semicaput, dimidium caput. Vide *Sinciput.*

Sēmĭcinctĭum, ij. Succinctorium, quod medium hominem cingat & veſtiat. { אזור *ezôr* חגור *chaghôr* חגורה *chaghorâh.* ἡμιζώνιον. GALL. *Vn demi ceint.* ITAL. *Cintura.* GER. Ein ſchurtz ſo nur den halben menſchen niderſich bedeckt. HISP. *La cinta para ceñir.* ANGL. *An apron or any ſuch thing* } Eſt enim genus veſtis breuiſſimæ quo venter, & velanda teguntur. Apud Martial *lib.* 14. de ſemicinctio tale eſt epigramma,

Det tunicam diues, ego te præcingere poſſum,
Eſſem ſi locuples, munus vtrunque darem.

Sēmĭcīrcŭlŭs, medius circulus. { ἡμικύκλιον. GALL. *Demi cercle.* ITAL. *Mezzo circolo.* GERM. Ein halber ring oder cirkel. HISP. *Medio circulo.* ANGL. *An half circle.* } Colum. *lib.* 5. *c.* 2. Omnis ager aut quadratus, aut longus, aut cuneatus, aut triquetrus, aut rotundus, aut etiam ſemicirculi, vel arcus, nonnunquam etiam plurium angulorum formam exhibet. Cic. 5. *de finib.* Quúmque non habeant ingenuas ex doctrina oblectationes circulos, & ſemicirculos conſectari.

Sēmĭcircŭlārĭs, e, mediam circuli formam habens. { ἡμικυκλώδης. GALL. *Demi rond.* ITAL. *Mezzo rotondo.* GERM. Das ein geſtalt hat wie ein halber circkel HISP. *Medio redondo.* ANG. *Half round.* } Colum. *lib.* 1. *c.* 2. Semicircularis agri forma.

Semicirculatus, ἡμικυκλοειδής, dimidij circuli figuram habens. Celſ. *lib.* 7. *c. de calculo*, Meges ferramentum fecit rectum, in ſumma parte labroſum, in ima ſemicirculatum acutúmque.

Sēmĭcoctŭs, a, um, Semicrudus, dimidia ex parte coctus. { ἡμίεφθος. GALL. *A demi cuit* ITAL. *Mezzo cotto.* GERM. Halb gekochet. HISP. *Medio cozido.* ANG *Half ſodden.* } Colum. *lib.* 8. *c.* 5. Semicoctum hordeum. Et apud Plin. *lib.* 22. *cap.* 25. Semicocta aqua.

Sēmĭcrĕmātŭs, a, um. { ἡμίφλεκτος, ἡμίκαυστος. GALL. *A demi bruſlé.* ITAL. *Mezzo abbruciato.* GERM Halb verbrennt. HISP. *Medio quemado.* ANG. *Half burnt.* } Ouid. *in Ibin*, Membra feras Stygiæ ſemicremata neci. Martial. *lib.* 11.

Thuraque de medio ſemicremata rogo.

Dicitur & Semicremus, pro eodem Ouid. 2. *Metam.*

Semicremóque nouas repetiuum ſtipite vulnus.

id eſt, dimidia ex parte cremato.

Sēmĭcrūdŭs, a, um. { ἡμιωμός. GALL. *A demi cru.* ITAL. *Mezzo crudo.* GERM. Halb rouw. HISP. *Medio crudo.* ANGL. *Half rawe.* } Colum. *lib.* 6. *cap.* 26. Si iam tali vitio laborant, lupini ſemicrudi conteruntur, & offæ ſaliuati more faucibus ingeruntur. Stat. 4. *Syl.* Quid ſi quum bene malè ſemicrudus Illatam tibi dixero ſalutem. Sueton. *in Aug. cap* 1. Nunciata repente hoſtis incurſione, ſemicruda exta rapta foco proſecuit.

Semicubitalis, e. Liu. *lib.* 2. *decad.* 5. Vt palmæ ſpiculum haſtili ſemicubitali infixum.

Semicupium, vas in quo homo poteſt reſupinatus iacere in modo lintris. Papias.

Sēmĭdĕŭs, adiect. q. dimidius Deus, heros. { ἡμίθεος. GALL. *Demidieu.* ITAL. *Mezzo dio.* GERM. Halb ein gott. HISP. *Medio dios y medio hombre* ANGL. *Half a god.* } Lucan. *lib.* 8.

Nos in templa tuam Romana accepimus Iſin,
Semideóſque canes.

Ouid. *in Ibin*,

Vos quoque plebs ſuperûm Fauni, Satyrique.
Flumináque, & Nymphæ, ſemideúmque genus.

Reges ſemidei, Stat. 2. *Achil.*

Sēmĭdoctus, mediocris eruditionis. { ἡμιμαθής. GALL. *A demi ſçauant.* ITAL. *Mezzo dotto cio è non molto.* GER. Halb gelehrt HISP. *Medio enſeñado.* ANGL. *Of half learning.* } Cic. 2. *de Orat* Hæc vt & properans & apud doctos, & ſemidoctus ipſe percurro, vt aliquando ad illa maiora veniamus. Gell. *c.* 7. *lib* 16. Non vt ipſi nomini ſemidocti dicunt, &c. Et Plaut. *Aſin. ſc.* 7. *a.* 1 Diſcipulum à te ſemidoctum ſemones, &c.

Sēmĭermĭs, e. { ἡμίοπλος. GALL. *A demi armé.* ITAL. *Mezzo armato, diſarmato.* GERM. Halb gewaffnet oder gerüſt. HISP. *Coſa medio armada.* ANGL. *Half armed or weaponed.* } Liu. 1. *bell. Pun.* Binis in caſtris quum multitudo ſemiermis, ſine ducibus eſſet, nuntium qui in maioribus erant, mittunt. Idem *lib.* 6. *decad.* 4. Semiermes milites dixit, niſi ſit mendum.

Sēmĭfactŭs, a, um. { ἡμιτελής. GALL. *A demi fait.* ITAL. *Mezzo fatto.* GERM. Halb gemacht. HISP. *Coſa medio hecha.* ANGL. *Half made.* Tacit. *lib.* 15 Semifacta opera fuga perrupit.

Semifalarica, vide infrà *Semphalarica.*

SEMIFER, a, um, vel ſemiferus, ex dimidia parte ferus. { ἡμίθηρ, ἡμίθηρος, ἡμιάγριος. GALL. *A demi ſauuage.* ITAL. *Mezzo ſaluatico.* GERM. Halb grimm oder wild. HISP. *Coſa medio fiera, medio manſa.* ANGL. *Half wilde.* } Ouid. 2 *Metam. de Chirone centauro,*

Semifer interea diuinæ ſtirpis alumno,
Lætus erat.

Plin. *lib* 8. *c.* 57. Semiferum & ipſum animal, cui viuaria in doliis idem qui apris inſtituit.

Sēmĭfĕrŭs, idem ἡμίθηρ, vt, Centaurus, quaſi medius equus, vt inquit Seruius *in* 2. *Æneid.* Nam Centaurus, anteriore parte homo eſt, poſteriore equus.

Sēmĭfōrmĭs, e, mediam habens formam, media ex parte formatus. { ἡμίμορφος, ἡμιμόρφωτος, ἡμίπλαστος. GALL *A demi formé.* ITAL. *Mezzo formato* GERM. Halb geſtaltet. HISP. *Medio formado,* ANGL. *Half formed or ſhaped.* } Colum. *lib.* 8. *c.* 5. Pullique ſemiformes interimuntur, antequam totis partibus ſuis conſumuntur.

Sēmĭfultŭs, a, um, { ἡμιστήρικτος. GALL. *A demi appuyé.* ITAL *Mezzo ſoſtentato.* GERM. Halb vnderſtürtzt. HISP. *Medio ſoſtenido.* ANGL. *Half propped.* } Mart. *lib.* 5.

Subſellioque ſemifultus extremo,
Et male receptus altero genu, iactat
Equiti ſedere, Lectíoque ſe ſtare.

Sēmĭgērmānŭs, { ἡμιγέρμανος. GALL. *A demi Aleman.* ITAL. *Mezzo Tudeſco.* GERM. Halb Teutſch. HISP. *Medio Aleman.* ANG. *Half a Duchman or Aleman.* } Liu. 1. *bell Pun.* Vtique quum quæ ad Appenninum ferunt, obſepta gentibus ſemigermani fuiſſent.

Semigræcus. { ἡμιέλλην. GALL. *A demi Grec.* ITAL. *Mezzo Greco.* GER. Halb Griechiſch. HISP. *Medio Griego.* ANGL. *Half à Greek.* } Varr. 2. *de re ruſt. c.* 1. vt ſemigræcis paſtoribus dicam Græcè.

Sēmĭgrăvĭs, e. { ἡμιβαρής. GALL. *A demi peſant & chargé.* ITAL. *Mezzo graue & caricato.* GERM. Halb ſchwærſertig. HISP. *Medio graue y cargado.* ANGL. *Half weightie or heauie.* } Liu. 5. *bell. Pun.* Quia magna pars in turribus epulati aut ſopiti vino erant, aut ſemigraues potabant.

Sēmĭhŏmo. { ἡμιάνθρωπος. GALL. *A demi homme.* ITAL. *Mezzo huomo.* GERM. Ein alber menſch HISP. *Medio hombre.* ANGL. *Half à man.* } Col. *lib.* 10. Quamuis ſemihominis veſano gramine fœta Mandragoræ pariant flores mœſtámque cicutam. Virg. 8. *Æneid.*

Hic ſpelunca fuit vaſto ſubmota receſſu
Semihominis Caci.

Sēmĭhōră, æ. Horę vnius ſpatium dimidium. { ἡμιώριον. GALL. *Demi heure.* ITAL. *Mezza hora.* GERM. Ein halbe ſtund. HISP. *La metad de vna hora, ò media hora.* ANGL. *An half houre.* } Cic. *pro Rabir. perd. reo*, Nunc quoniam Tite Labiene diligentiæ meæ temporis anguſtiis obſtitiſti, méque ex comparato & conſtituto ſpatio defenſionis in ſemihoræ curriculum coegiſti parebitur, &, quod iniquiſſimum eſt, accuſatoris conditioni. & quod miſerrimum, inimici poteſtati. Plin. *lib.* 22. *cap.* 9 Omne autem curatur recens præligato ore, lino craſſo, demiſſum in feruentem aquam ſemihora.

Seminanis, pro Semiinanis. Plin. *lib.* 2. *cap.* 18. Itaque in quadrato Solis diuidua eſt. In triquetro ſeminani ambitur orbe, impletur autem in aduerſo de luna.

Sēmĭiūgĕrum i, ἡμιπλέθρον. GAL. *Arpent de terre.* ITAL. *Mezzo vn campo.* GERM. Ein halbe iouchart. HISP. *La metad de vna huebra de tierra.* ANGL. *Half ſo much land as two oxen yoked can plough in a day.* } Colum. *lib.* 5. *c.* 1. At Galli candetum appellant in areis vrbanis ſpatium centum pedum. in agreſtibus autem pedum CL. quod aratores cadetum nominant: ſemiiugerum quoque arepennam vocant. Idem *lib.* . . *cap.* 18. Vel in ſemiiugera omnibus modis dimatur.

Sēmĭlăcĕr. { GAL. *A demi dechiré* ITAL. *Mezzo ſtracciato.* GERM. Halb zerriſſen. HISP. *Coſa medio deſpedaçada.* ANGL. *Half rent or torne.* } Ouid. 7. *Metam.*

Ille cruore fluens, ſubitò tamen allenat artus,
Semilacer toto tentat conſurgere.

Semilater, dimidius later. Gloſſ. ἡμιπλίνθιον ſemilateres.

Semilibĕr. { ἡμιελεύθερος. GALL. *A demi libre, ou en liberté* ITAL. *Mezzo libero.* GERM. Halb frey HISP. *Coſa medio libre.* ANGL. *Half free.* } Cic. *Attic. lib.* 13. Obſecro abiciamus iſta, & ſemiliberi ſaltem ſimus. quod aſſequemur & tacendo & latendo.

Sēmĭlixa, æ, maſc. gen. q. dimidius lixa: vilis homo. ἡμιστρατιώτης. Liu. 8. *bell. Pun.* Sed illi primùm non Annium Vmbrū ſemilixā, nominis etiam abominandi ducem, ſed Decium Iubelium Tribunum militum ſequuti ſunt. Vide *Lixa.*

Semilaxula, ein ſudelkoch.

Sēmĭmădĭdus, adiectiuum. { ἡμίβροχος. *A demi moite, à demi mouillé & trempé.* ITAL. *Mezzo bagnato.* GERM. Halb naß HISP. *Coſa medio mojada.* ANGL. *Half wett.* } Colum. *lib.* 2. *cap.* 4. Sed quandoque arabitur, obſeruabimus ne lutoſus ager tractetur: néve exiguis nimbis ſemimadidus.

Sēmĭmărīnus, adiectiu { ἡμιθαλάσσιος. GALL. *A demi marin.* ITAL. *Mezzo marino.* GERM. Halb deß meers HISP. *Medio marino, ò de mar.* ANGL *That belongeth half to the ſea.* } Lucr *lib.* 5.

Aut rapidis canibus ſuccinctas ſemimarinis
Corporibus Scyllas.

Sēmĭmās, aris, maſcul. gen. q. dimidius mas. Caſtratus, euiratus. { ἡμίανδρος. GALL. *A demi maſle, chaſtré.* ITAL. *Caſtrato, mezzo maſchio.* GERM. Ein halber mann verſchnitner. HISP. *Coſa medio maſcula.* ANG. *Half gelded.* } Varr. 3. *de re ruſt. c.* 8. E queis tribus generibus proprio nomine vocantur fœminæ, quæ ſunt villaticæ gallinæ, mares galli, capi ſemimares,

ſemimares,quòd ſunt caſtrati Liu.1.*bell. Maced.* Ante omnia abominati ſemimares,iuſsique in mare,extemplo deportari. Ouid.1.*Faſt.*

Semimaris flammis viſcera libat ouis.

Idem 4.*Faſt.*

Ibunt ſemimares, (Galli ſup.) *& inania tympana tundent.*

¶ Semimares item dicuntur androgyni, vtrunque habentes ſexum. Idem 4. *Met.* de Hermaphrodito,

Ergo vbi ſe liquidas,quo vir deſcenderat vndas
Semimarem feciſſe videt.

Semimetrum, dimidium metrum. Papias: Semimetrum imperfecta menſura,q. Semis metron.

Semimitræ. Vlpian. *D.lib.* 34. *titul.* 2. *leb.* 25. Ornamentorum hæc vittæ, mitræ, ſemimitræ,calantica.

Semimortuus,a, um. { [illegible]. GALL. *A demi mort.* ITAL. *Mezzo morto.* GERM. Halb geſtorben/halb todt. HISP. *Coſa medio muerta.* ANGL. *Half dead.* } Catul.*ad Licinium, Epig.* 48.

At defeſſa labore membra, poſtquam
Semimortua lectulo iacebant,
Hoc iucunde tibi poemata feci,
Ex quo perſpiceres meum dolorem.

Semineces, Semimortui.propriéque de us dicitur qui graui vulnere accepto morti ſunt vicini. { [illegible]. GALL. *A demi morts.* ITAL. *Mezzo morto.* GER. Halb tod. HISP. *Coſas medio muertas y medio viuas* ANGL. *Half dead.* } Liu.9.*bell.Pun.* Tandem poſtquam ij qui circa regem ſemineces reſtantem, deinde pilo terræ affixum pugnabant, obruti telis occubuerunt. *Ibid.lib.* 3. Seminecem eum ad Cannas in aceruo cæſorum corporum inuentum,curatumque benignè etiam cum donis Annibal domum remiſerat. Ouid.1.*Metam.*

Atque ita ſeminecesr partim feruentibus artus
Mollit aquis: partim ſubiecto torruit igni.

Seminudus, adiect. { [illegible]. GALL. *A demi nud.* ITAL. *Mezzo nudo.* GERM. Halb bloß oder nackend HISP. *Coſa medio deſnuda.* ANGL. *Half naked.* } Liu.9.*ab vrbe.* Penni conſules propè ſeminudi ſub iugum miſsi:tum vt quiſque gradu proximus erat,ita ignominiæ obiectus.

Semiobolus, Oboli dimidium: & per tranſlationem quæuis res viliſsima. { [illegible]. GAL. *Demi denier, vne maille.* ITAL. *Mezzo danaro.* GER. Ein halber heller. HISP. *Medio dinero.* ANGL. *Half a farthing.*

Semipaganus, i. adiect. { [illegible]. GALL. *A demi ruſtique.* ITAL. *Mezzo ruſtico.* GERM. Ein halber baur oder dorffman. HISP. *Medio aldeano.* ANGL. *Half an uplandish man.* } Perſ. *prologo,*

——— *ipſe ſemipaganus*
Ad ſacra vatum carmen affero noſtrum.

Semipiter, (quod hic corruptè legebatur) vide *Semperer.*

Semipes, edis, & maſc.gen. Menſura dimidiati pedis, hoc eſt,digitorum octo. { [illegible]. GALL. *Demi pié* ITAL. *Mezzo piede, di miſura.* GERM. Ein halber ſchuch. HISP. *Coſa de quantidad de medio pie.* ANGL. *The meaſure of an hal foote.* } Plin.*lib.*11.*cap.*18. Caſiæ colos triplex. Quum primum emicat,candidus,pedali menſura:deinde rubeſcit addito ſemipede: vltra nigricans.

Semipedalis, e, quod dimidij pedis longitudinem habet. { [illegible]. GALL. *De demi pié.* ITAL. *Di mezzo piede.* GERM. Halb ſchuchig HISP. *De medio pie.* ANGL. *Of the meaſure of halfe foote.* } Plinius *lib.* 14. *cap.* 4 Semipedales ramorum relinquentes truncos. Idem *lib.* 36. *cap.* 25. Materia craſsitudine ſemipedali ad regulam & libellam exigitur.

Semiperfectus. Sueton.*in Caligula*, Opera ſub Tiberio ſemiperfecta abſoluit.

Semiphalarica, teli genus ſiue gladij eſt. Gell. *cap.* 25 *lib.* 10. Haſta, pilum, phalarica, Semiphalarica ſoliferrea, &c.

Semiplacentinus, Cic *in Piſonem*, Quum eſſes interrogatus quid ſentires de Conſulatu meo,grauis autor,Calatinus credo aliquis aut Africanus, aut Maximus,& non Cæſonius ſemiplacentinus Caluentius, reſpondes, altero ad frontem, &c. vbi Piſonem Cic. vocat Semiplacentinum, quòd matrem ex Placentino municipio habuerit.

Semiplagium,ij, Paruum rete [illegible].

Semiplenus. a,um. { [illegible]. GALL. *A demi plein.* ITAL. *Mezzo pieno.* GERM. Halb voll. HISP. *Coſa medio llena medio vazia.* ANGL. *Half full.* } Fuiu.*lib.*5. *bell. Pun* Qui improuiſo adorti ſemiplenas ſtationes, & adapertas fores portæ quà paulò antè excurrerant armati,haud magno certamine Naſſum cepere. Semiplenæ nares, Cic. 7. *Verr.* Semiplenæ ſcrobes, Colum *lib.* 5. *c.* 5.

Semiplenæ legiones. Velleius.

Semiputatus,a,um. { [illegible]. GALL. *A demi eſmondé* ITAL. *Mezzo tagliato ò briſcato.* GERM Halb geſchnitten. HISP. *Coſa medio podada.* ANGL. *Half cut or cleanſed of the branches.* } Virg.2.*Eclog.*

Semiputata tibi frondoſa vitis in vlmo eſt.

Semiplotia, Soleæ quibus vtebantur in venando, quo planiùs pedem ponerent.

Semiplotus,a,um. Semiplota crura. Catull. breuia, ſed obeſiuſcula. ſic Scal. in *Catal.* Alij. *ſemilauta* legit.

Semiquinaria diuiſio, Cæſuræ genus, quum poſt duos pedes relinquitur ſyllaba, partem orationis terminans. [illegible]. vt arma vi-ru rúmque ca-no no—. Dicta Semiquinaria, quòd conſtet ex duobus pedibus & ſemiſſe:quod eſt dimidium quinque pedum ¶ Semiſeptenaria autem diuiſio, dicitur quum poſt tres pedes ſimiliter relinquitur ſyllaba, partem orationis terminans. [illegible]. vt, arma vi-ru rúmque ca-no no Tro—iæ.

Semiraſus,a,um, vna parte raſus. [illegible] GALL. *A demi rais & fondu, à demi raſe* ITAL. *Mezzo razo.* GERM. Halb beſchoren. HISP. *Coſa medio raida.* ANGL. *Half ſhauen or ſhorne.* } Catul.*epig.* 55. Quam deuolutum ex igne proſequens panem à ſemiraſo tonderetur viſore. Vbi de eo qui eſt extremæ ſortis vltimæque conditionis. Nam ſeruitia ergaſtulorum, & piſtrinorum,ſemiraſa erant. Apuleius,frontes litterati,& capillum ſemiraſi & pedes annulati.

Semireductus, adiect. { [illegible]. GALL. *A demi retiré.* ITAL.

Mezzo ridotto GERM. Halb wider umbhin geführt. HISP. *Medio traido.* ANGL. *Half brought againe* } Ouid.1 *de Arte,*

Ipſa Venus pubem, quoties velamina ponit,
Protegitur lana ſemireducta manu.

Semirefectus, adiectiuum. { [illegible]. GALL. *A demi refait.* ITAL. *Mezzo rifatto.* GERM. Halb wider gemacht. HISP. *Coſa medio reſtaurada y rehecha* ANGL. *Half made againe.* } Ouid. *Ep.*7.

Et ſocij requiem poſcunt: lamataque claſsis
Poſtulat exiguas ſemirefecta moras.

Semirutus,a,um, quaſi ſemidirutus. { [illegible]. GALL. *A demi abbatu & ruiné.* ITAL. *Mezzo rotto.* GERM. Halb nider geriſſen oder geſchleiffe. HISP. *Coſa medio derrocada.* ANGL. *Half caſt downe and deſtroyed.* } Liu.*lib.*2.*bell. Maced.* Purgato loco qui ſtrage ſemiruti muri cumulatus erat,turrim ingentis altitudinis,magnam vim armatorum multiplici tabulato portantem,promouit Idem 6.*bell Pun.* Quin vbi ſemirutam,ac ſpoliatam patriam reſpexerit,ingrediens Romam,&c. Lucret *lib.*1.

At nunc ſemiruta pendent quòd mœnia tecta.

Semiſenex, vel Semiſeneus antiquè. { [illegible]. GALL. *A demi vieil.* ITAL. *Mezzo vecchio.* GERM. Halber alt HISP. *Medio viejo y medio moço.* ANGL. *Half old.* } Plaut. *in Mil.* O Lepidum ſemiſeneum, ne ſi quas memorat virtutes habet. Atque equidem planè eductum in nutricatu Venereo. Alij legunt *ſemiſenem.*

Semiſeptenaria diuiſio, vide ſuprà *Semiquinaria.*

Semiſepultus,a,um, adiect. { [illegible]. GALL. *A demi enſeueli, ou à demi enterré* ITAL. *Mezzo ſepolto.* GER. Halb begraben. HISP. *Medio enterrado.* ANGL. *Half buried.* } Ouid. *Ep.*1.

Semiſepulta virûm curuis feriuntur aratris
Oſſa: ruinoſas occulit herba domos.

Semiſomnus,a,um. Vixdum experrectus, ſomno plenus. [illegible]. GAL. *A demi endormi.* ITAL. *Che ſi riſueglia con el ſonno à gli occhi.* GERM. Halb entſchlaffen. HISP. *Coſa medio adormeſcida.* ANGL *Half ſleeping, half waking, in a ſlumber.* } Cic. *ad Marium lib.*6. Quum illi interea, qui te iste reliquerunt ſpectarent communes mimos ſemiſomni. Liu. *lib* 9. *ab Vrbe*, Fuga cuncta complentur, portæque a ſemiſomnis, ac maxima parte inermibus refringuntur. Tacit. *lib.*1. Sine vulnere milites, qui ſemiſomnos, inermes, aut palantes ceciderant. Plaut. *Curcul. ſc.*1.*a.*1. Tibi ſcreanti, ſiccæ, ſemiſomnæ affert potionem. & Quintil. Semiſomne ſopore, &c.

Semiſomnis, e, idem Cicer. 7. *Verr.* Confirmant ipſi ſe, quum is etiam tum ſemiſomnus ſtuperet: arma capiunt: totum forum, atque inſulam, quæ eſt vrbis magna pars, complent. Liu.7. *bell. Maced.* Pedites verò ordinati, & præparati, ſparſos per negligentiam, & ſemiſomnes propè adorti ſunt: cædes paſsim, fugaque per campos facta eſt.

Semiſonarius, qui crotalia ſonitat, quæ veluti medii tintinnabuli formam gerit. Plaut. *Aul* —ſarcinatores petunt, Strophiarij aſtant, ſemiſonarij. Sunt qui legunt. *ſemizonarij.*

Semiſopitus,a,u n, Semiſomnis. [illegible]. Liu. 5. *bell. Pun.* Pars ſemiſopitos hoſtes cædunt, pars ignis eſcas ſtramento arido teſtis iniiciunt. Ouid. 2. *Amor. Eleg.* 14.

Purpureo iacuit ſemiſopita toro.

Semiſpathium, ij, [illegible]. GALL. *Demi eſpee, vn verdun.* ITAL. *Mezza ſpada, verdugo* GERM. Ein dolch/ turnier ſebel. HISP. *Media eſpada, terciado.* ANGL. *An half ſwoord.* } Breuior enſis, quaſi dimidiata ſpatha.

Semiſupinus, a, um { [illegible]. GALL. *A demi renuerſé le viſage en haut.* ITAL. *Mezzo ſteſo col ventre in ſu.* GERM. Halb rucklıng. HISP. *Medio papo arriba.* ANGL. *Lying with halfe the face vp and half down.* } Martial. *lib.* 6.

At tu multa diu dicis, vitreiſque tepentem
Ampullis potas ſemiſupinus aquam.

Ouid. 3 *de Arte,*

Quam tacet in dextrum ſemiſupina latus.

Semitogium, ij, Breuis, & quaſi dimidiata toga: à quo Semitogatus, [illegible].

Semitritus,a,um, { [illegible]. GALL. *A demi batu & broyé.* ITAL. *Mezzo battuto & tritato.* GERM. Halb zerriben oder zermalen. HISP. *Medio trillado.* ANGL. *Half worne or brayed.* } Colum *lib.*1.*cap.* 6 Huic autem nubilarium applicari debet, maximéque in Italia propter inconſtantiam cæli, quo collocata ſemitrita frumenta protegantur, ſi ſubitaneus imber inceſſerit.

Semiluetus, a, um, Mollis, flaccidus. { [illegible]. GAL. *A demi mol & fané.* ITAL. *Molle, ſiappo.* GER. Halb faul/widens lecht. HISP. *Coſa medio marchita y muelle.* ANGL. *Half ſoft and flagging* } Colum *lib* 12.*cap.*19. Alij ſolis vniginem, nonnulli plantarum ſemiuietas vuas congerunt, & ita in amphoras recondunt.

Semiuir, i, Mollis, effœminatus, ſpado, eunuchus, [illegible]. GALL. *Demi homme, chaſtré.* ITAL. *Mezzo huomo.* GERM. Ein halber man/verſchnittner/der kein mann nicht iſt. HISP. *Medio varon.* ANGL. *Half à man or a gelded man.* } Liuius 3. *bell. Maced.* Errare ait homines, qui eam atrocem cædem pertinere ad illos ſemiuiros crederet Plin *lib.* 11.*c.*49. Teſtes homini tantùm iniuria aut ſponte naturæ franguntur: idque tertium ab hermaphroditis, & ſpadonibus ſemiuiri genus habent. Virg. 4. *Æneid.*

Et nunc ille Paris cum ſemiuiro comitatu.

Ouid.4. *Metam.*

Quiſquis in hos fontes vir venerit, exeat inde
Semiuir, & tactis ſubitò molleſcat in vndis.

¶ Eſt etiam hoc centaurorum epitheton, quos Poëtæ fabulantur interiore ſui parte homines, cætera equos fuiſſe. Idem *de Centauro Neſſo Epiſt.*9.

Semiuir occubuit vi, Lerneiſque veneno
Neſſus, & infecit ſanguis equinus aquas.

Semiuiuus, a, um, Semimortuus. { [illegible]. GALL. *A demi vif, à demi mort.* ITAL. *Mezzo viuo.* GERM. Halb noch lebendig. HISP. *Coſa medio viua.* ANGL. *Half quicke.* } Cicero 3. *Verr.* Ibi hominem ingenuum, domi nobilem, populi Romani ſocium atque amicum, fumo

 excruciatum,

excruciatum, ſemiuiuum reliquit. Idem *pro Sextio*, Et quum erat teclamatum ſemiuiuis mercenariorum vocibus, Popul. Rom. negare dicebat.

SEMVNCIA, æ, aut potiùs Semuncia. Dimidia vncia. { ἡμιούγκιον. GALL. *Demi once*. ITAL. *Mezza onza*. GERM. Ein lot. HISP. *Media onça*. ANGL. *An alf once*. } Perſius,

——— ſed nullo thure litabis,
Hæreat in ſtultis breuis vt ſemuncia recti.

Liu. 4. *bell. Maced.* Ne qua mulier plus ſemuncia auri haberet, neu veſtimento verſicolori vteretur. Cicer. *pro Cæcinna*, Facit hæredem ex deunce & ſemuncia Cæcinnam. ¶ Semiunciæ, apud Catonem *de re ruſt.* de ornamentis boum. Vetus Criticus expoſuit ..., i. clitellulas: alij ſemiſirpeas.

Semūnciālis, e, quod menſuram, pondus, vel valorem ſemunciæ exæquat. { ἡμιουγκιαῖος. GALL. *De demi once*. ITAL. *Di mezza onza*. GER. Eines halben lods ſchwer. HISP. *Coſa de media onça*. ANGL. *Of an half ounce*. } Plin. *lib.* 33 *c.* 3 Mox lege Papyriana ſemunciales aſſes facti.

Sēmūnciārius, a, um, Semuncialis. Liu. 7. *ab Vrb.* Item otium domi, foriſque manſit, T. Manlio Torquato, C. Plautio ſecundùm Conſulibus: ſemunciarium tantùm ex vnciario fœnus factum.

Sēmiuōcālēs, dictæ ſunt ſex numero conſonantium, quaſi dimidium vocalium ſonum habentes ἡμίφωνα.

Sēmiūſtus, a, um, dimidia parte vſtus, ſemiuſtulatus. { ἡμίφλεκτος. GALL. *A demi roſti & bruſlé*. ITAL. *Mezzo arſo*. GER. Halb verbrent. HISP. *Coſa medio quemada*. ANGL. *Half burned*. } Et Semuſtus, pro Semiuſtus. Ouid. 4. *Faſt.*

Semuſtámque facem vigilata nocte viator
Ponet, & ad ſolitum ruſticus ibit opus.

Virg. 3. *Æneid.*

Fama eſt Enceladi ſemuſtum fulmine corpus
Vrgeri mole hac.

Robora ſemuſta, Lucan. *lib.* 8. Membra ſemuſta, idem *lib.* 9.

Sēmiūſtulātus, a, um, ſemiuſtus ἡμίφλεκτος. Cicero *pro Milone*, Tu P. Clodij cruentum cadauer eiecisti domo, tu in publicum eieciſti, tu ſpoliatum imaginibus, exequiis, pompa, laudatione, infeliciſſimis lignis ſemiuſtulatum nocturnis canibus dilaniandum reliquiſti.

Sēmiūſtulandus, a, um, ἡμίφλεκτος. Suet. *in Tiberio c.* 75. Corpus vt moueri à Miſeno cœpit, conclamantibus pleriſque Atellas potius deferendum, & in amphitheatro ſemiuſtulandum, Romam per milites deportandum eſſe, cremandúmque publico funere.

Sēmizōnārius, qui ſemizona, ſiue ſemicincta conficit. Plaut. *Aulul. ſc.* 5. *a.* 3. Strophiarij aſtant, aſtant ſemizonarii.

SĒMISSIS, eſt dimidia pars aſſis, hoc eſt, vnciæ ſex. { ἡμιλίτριον. GALL. *La moitié de quelque choſe*. ITAL. *Mezza libra*. GER. Das halb theil eines dings das in zwölff theil mag abgetheilt werden. HISP. *La metad de la libra de ſeis onças*. ANG *The half of ani thing*. } Cicero *ad Attic. lib.* 15. Sed ſicubi inciderit de Tulliano ſemiſſe, Marianam adlubebis, vt ſcribis. Ad monetam quoque refertur, vt ait Budæus, quemadmodũ triens, & quadrans. Cicero *pro P. Sextio*, Sed ab vno gladiatore innumerabilia alia noua conſcriberentur: vt remiſſis ſemiſſibus & trientibus, quinta propè pars vectigalium tolleretur. ¶ Semiſſis homo, id eſt, nullius pretij, & vix ſemiſſe æſtimandus. { ἡμιωβολιαῖος. } Vatinius. Cic. *lib.* 5. Simul verò ſemiſſis homo contra me arma tulit. ¶ Semiſſis vſura dicitur, quoties de centum numis ſenos numos vſuræ nomine quotannis percipimus. Capitol. *in Alexand.* Trientarium fœnus, ait eum, æquiſſimum & leniſſimum exercuiſſe, ad vſum Reipubl. Plin. *lib.* 14. *cap.* 4. Ex his tamen vſuræ multiplicatæ ſemiſſibus.

Sēmiſſālis, e, quod eſt vnius ſemiſſis: vt, ſemiſſales vſuræ, cùm ſeni aurei quotannis in centenos penduntur. *l.* 10. *D. de pollicitat.*

Sēmiſſārius, a, um, idem. vt, Hæres ſemiſſarius, qui eſt hæres ex ſemiſſe. *l.* 116. *D. de leg. & fideicom.* Ex Hotomano.

SĒMITA, æ, Via arcta, & anguſtior, dicta quaſi ſemi iter, vt autor eſt Var. *lib.* 4. *de ling. Latin.* { נתיב *nathib* נתיבה *nethibáh* שביל *ſchebil* מסלה *meſilláh*. ἀτραπός. GALL. *Vne ſente, vn ſentier, vn chemin eſtroit*. ITAL. *Sentiero, calle, viotola*. GER. Ein fußpfad. HISP. *La ſenda del ſendero*. ANG. *A path or footway*. } Cæſar 7. *bell. Gall.* At ne ſingulari quidẽ homini vnquã eo tempore anni ſemitæ patuerãt. Virg. 9. *Æneid.*

Rara per occultos ducebat ſemita calles.

Semitam pro via dixit Cic. 4. *Verr.* Attendite, iam intelligetis, hanc pecuniam qua via modò viſa eſt exire ab iſto, eadem ſemita reuertiſſe. Semitã cedere honoris cauſſa. Senec. *epiſt.* 65. ſuiſti heri, &c. Horat. 1. *Epiſt.*

——— & fallentis ſemita vitæ.

Metaph. & obſcœnè vſurpauit Plaut. *in Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Nemo (inquit) quemquam publica prohibet via, Dum ne per fundum ſeptum facias ſemitam: Dum tete abſtineas nupta, vidua, virgine, &c.

[Semitalis deus, dictus quòd ſemitas in agris cuſtodiat.]

Semitarius, qui ſemitas percurrit. { ὁ ὁδοιπόρος. GALL. *Qui eſt ſouuent par les chemins ou qui guette les chemins*. ITAL. *Che è ſempre per i ſentieri*. GER. Ein gaſſentretter / gaſſentrëtter. HISP. *Aquello que anda por las ſendas*. ANG. *That runneth through the pathes* } Catull. *ad cõtubernales*,

Omnes puſilli & ſemitarij mœchi.

Semitatim, Aduerb. per ſemitas. Titinnius, Ita ſemitatim effugi, & effugi patrem.

Semitatus. Martial. *lib.* 6. *epigr.* 74.

Caluam Tripbilem ſemitatus vnguento.

Cùm in capite tanquam ſulcos duxiſſet vnguenti lituris, & velut vias feciſſet, *ſemitatus* dixit, hanc eſſe antiquorum librorum ſcripturam, & mirari ſe quòd multi ſegmentatus & defendant & declarent: ait Turneb. *lib.* 20. 17

Sēmito, as, are, eo modo dictum, quo Limito, as. { ὁδοποιέω, ῶ. GALL. *Faire vn ſentier* ITAL. *Fare vn ſentiero* GERM. Ein fußpfadg machen / pfaden. HISP. *Hazer ſenda* ANG. *To mak à path or footway*. } Plin. *lib.* 17. *c.* 22. Vineas limitari decumano XVIII. pedum latitudinis ad contrarios vehiculorum tranſitus, aliiſque tranſuerſis limitibus denûm pedum diſtingui per media iugera. Aut ſi maior ſit modus, totidem pedum cardinc, quot decumano ſemitari. Semper verò quintanis ſemitari, hoc eſt, vt quinto quoque palo ſingulæ iugo paginæ includantur.

Sēmiuiuus, Semiuſtus, & cætera a ſemis compoſita, vide in *Semis*.

[Semiuocalis, e, habens ſonum dimidiæ vocalis.

Semizonarius, zonulas minus dimidio latas, quàm iuſta zona eſt, faciens.

Semneum, σεμνεῖον, locus venerabilis.

Semo, Mercurius dictus, quòd inter ſemones recenſeretur.

Semones dij minores & pagani, nec cœleſtes ob meriti paupertatem; nec terreſtres, q. ſemihomines, heroes, vt Priapus, Hippona, Vertumnus, &c.]

SĒMŌDIVS, ij, quaſi ſemis modius, { ἡμιμέδιμνος. GALL. *Vn deme boiſſeau*. ITAL. *Mezzo mozzo*. GERM. Ein halber ſeſter. HISP. *Medio celemin o medio*. ANGL. *Half à buſhell* } Iuuenal. *Satyr.* 4.

——— & tamen vno
Semodio ſcobis hæc emundat ferculus vnus.

Martial. *lib.* 7.

Semodiúſque fabulæ cum vimine Picenarum.

Columell. *lib.* 2. *cap.* 11. Quòd eadem quatuor modis nonnunquam & tribus, interdum etiam duobus ac ſemodio iugerum occupat.

Semodialis, placenta, de qua Cato *cap.* 76 à ſemodij quantitate.

SĒMŎVĔO, es, Seorſum moueo, ſeiungo, disiungo. { הבדיל *hebdil* הרחיק *harchik*. ... GALL. *Oſter, retirer à part*. ITAL. *Leuare via*. GER. Abheben ſich tuchen oder thun. HISP. *Mouer à parte*. ANGL. *To tak away and put à parte* } Plaut. *in Aſin. ſc.* 7. *a.* 1. Culpa tua iſthæc, quæ diſcipulũ ſemidoctum abs te ſemoues, Cic. *de Aruſp. reſp.* Itaque qui antea voce præconis à liberis ſemouebantur, tuis ludis, non voce, ſed manu liberos à ſe ſegregabant. Terent. *in And.* — iam ferme moriens me vocat, Acceſſi, vos ſemotæ, nos ſoli. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Semotus à militibus locus petito colloquio.

Sēmōtē, aduerb. ἀποχωρίς. Diomedes Grammat. *lib.* 1. Separatio, vt ſeorſum, ſeparatim, ſemotè, ſegregatim.

SĔMPĔR, omni tempore, vel duratione, continuè, ſine interuallo, perpetuò. } { לעולם *leholam* תמיד *tamidh*. ἀεί. GALL. *Touſiours, à iamais*. ITAL. *Sempre*. GER. Allwegen / immerdar. HISP. *Siempre*. ANGL. *Euer*. Terent. *in Andr.* Rectè ego ſemper fugi has nuptias. Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Qui gaudent, gaudeant ſuo ſemper perpetuo bono. Catull.

Semper mœſta tua carmina morte canam.

Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Vt ſemper dum viuam, me alat, &c.

Sēmpĕrlēnitās, atis, vnica dictio eſt apud Ter. *in And.* aut certè duæ per ſubunionem coniunctæ. Verba Terent. ſunt hæc, Et heri ſemper lenitas verebar quorſum euaderet.

SĒMPITERNVS, a um, quaſi ſemper æternus, perpetuus, & ſemper durans. { תמיד *tamidh*. ἀΐδιος, ἀτελεύτητος. GALL. *Sempiternel, eternel perpetuel*. ITAL. *Sempiterno*. GER. Ewig / immerwärend. HISP. *Coſa que ſiempre dura* ANGL. *Perpetuall, eternall*. } Plaut. *in Merc.* Homo me miſerior nullus eſt æquè, opinor, neque aduerſa cui plura ſint ſempiterna. (Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 1. Quod ſempiternum ſalutare ſit liberis procreandis (præfantis bonum omen verba ſunt.) Item *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. fore amicum tibi ſempiternum & amatorem proprium in vita putas. Terent. *in And.* Ego vitam deorum propterea ſempiternam eſſe arbitror, Quòd voluptates eorum propriæ ſunt. Cicer. *Luccio lib.* 5. Neque autem ego ſum ita demens, vt me ſempiternæ gloriæ per eum cõmendari velim.

Sēmpitērnō, aduerbium, idem eſt, quod in ſempiternum. Cato *de conſulatu ſuo*; Ego mihi monumenta ſempiternò poſui quæ cepi. Soſipater *lib.* 11. *Inſtit. Grammat.* ¶ Item ſempiternè idem quod ſemper. Pacuuius *in Medo*, Populóque vt fauſtum ſempiternò ſuſpirent. Ex Nonio.

Sēmpĕruīuum, i, herba quæ Græcè ἀείζωον dicitur, vtroque nomine à perpetua viriditate deducto. { GAL. *Ioubarbe*. ITAL. *Sempreuiua*. GERM. Hauſwurtz. HISP. *Yerua puntera*. ANGL. *Ayegrene, ſenegrene, or ſemegrene*. } Herba hæc folio eſt carnoſo, leni, atque oblongo. Duo eius genera ſunt: maius in fictilibus vaſculis ſeritur, quod aliqui Buphthalmon, à ſimilitudine, hoc eſt, bouis oculum vocant. βοῦς enim bos, ὀφθαλμός, oculus. Alij ζωόφθαλμον, hoc eſt, animalis oculum. Alij Hypogeſon, quoniam ferè in ſuggrundiis naſcitur. Alterum genus eſt minuſculum, quod Erithales vocatur, quaſi amor floreſcens θάλλω enim floreſco ſignificat. Item Trithales, quòd ter floreat. Item Chryſothales, quod aureum florem producat. Naſcitur in parietinis & petris. Latini vtrunque genus Sedum appellant. Vide Plin. *lib.* 25. *cap.* 13.

Sēmpronius Gracchus, pater fuit Tiberij, & Caij Gracchorum. Vide Plut. *in vita Gracchorum.*

Semuncia, vel ſemiuncia, dimidia vncia.

Sena, inſula in Britannico mari, aduerſa litoribus Galliæ. Autor Pompon. *lib.* 3 ¶ Eſt & nomẽ ciuitatis inclytæ in Tuſcia, octingentis à Roma ſtadiis diſtans, quam Brennus Gallorũ dux pro ſenibus, valetudinariiſque & armentis extruxit, anno ante Chriſti aduentum 362. Vulgò *Siena*.

Sena, planta, Syriæ frequens; valens virtute purgandi per inferiorem ventrem. quam ad rem folia vulgò efficacius adhibentur, aniſi ſemine, aut aliis odoratis & lenientibus medicamentis contemperata.

Sēnācŭlum, i, vbi Senatores conſultandi gratia conſiſtebant. { שער *ſchahár*. βουλευτήριον, γερουσία. GALL. *Le parloir ou le lieu où s'aſſemblent les ſenateurs ſenat*. ITAL. *Palazzo di conſiglio*. GER. Ein raathauß / oder raatſtuben. HISP. *Lugar do ſe ayuntauan los ſenadores* ANGL. *A counſaile houſe*. } Valerius Maximus ſcribit, Senatum apud Senaculum habitare conſueuiſſe, vt quum ad Curiam vocaretur, præſto adeſſet. Fuerunt autem tria præcipua ſenacula Romæ. Vnum vbi nunc eſt ædes Concordiæ, inter Capitolium & forum, in quo ſedebant magiſtratus, de Republica cum ſenioribus deliberantes, alterum ad portam Capenam: tertium intra ædem Bellonæ. Autor Nicoſtratus *lib. de ſenatu habendo*. Feſtus, Senaculum, locus Senatorum ¶ Senaculum, item de ſenatu mulierum. Lamprid. *in Heliogabal.* Fecit & in colle Quirinali ſenaculum, id eſt, mulierum ſenatum, in quo antè fuerat conuentus matronalis ſolennibus ſaltem diebus.

Seni, & Senarius, vide *Sex*.

SĔNĀTŌRES, inquit Plutarchus *in Problematis*, Alios Patres vocant, alios Patres conſcriptos, quia primis a Romulo lectis alij additi, & conſcripti: vel quia qui ſententiam dicunt, conſcripti ſunt, qui non ſolùm Patres vocati ſunt, ſed cum additione Patres conſcripti. { זקנים *zekenim*. βουλευταί. GALL. *Senateurs, conſeillers*. ITAL. *Senatori*. GERM. Raatsherren. HISP. *Los ſenadores*. ANGL. *Senatours or counſaillours*. } Vlpianus *de ſenat.*

de ſenat. l. nupta, dicit, Senatores eſſe, qui à Patritiis, & Conſularibus vſque ad omnes illuſtres viros deſcendunt, quia hi ſoli in Senatu dicere ſententiam poſſunt: appellatique ſunt ab ætate prouecta, quòd tales in principio in Senatum electi fuere. Sed & à ſinendo dici poſſunt Senatores: quoniam ipſi agendi facultatem dabant. ¶ Senatores qui, Gell. *cap.* 18. *lib.* 3. ¶ Senatorium cenſus octingentorum millium antea: Sub Auguſto duodecies H S. Suet. *in Auguſt. c.* 41. ¶ De pignore & mulcta Senatoris, qui non adeſſet, Gellius *cap.* 7. *lib.* 14.

Sĕnātōrĭŭs, a, um, quod eſt Senatoris. { βουλευτικός. GALL. *De ſenateur.* ITAL. *Coſa di ſenatore.* GERM. Raatsherrlich / des raatsherren. HISP. *Coſa de ſenador.* ANGL. *Belonging to à ſenatour.* } vt, Senatoria dignitas, Senatorium conſilium. Cicer. 3. *Verr.* Reſpub. ſenatorio conſilio maximè poſſe defendi. Tacit. *lib.* 15. Et Viuianus Annius gener Corbulonis nondum Senatoria ætate, ſed pro legato quintæ legioni impoſitus. Cic. *pro Flac.* Liſanias adeptus eſt ordinem Senatorium. Senec. *epiſt.* 47. Senatorium per militiam gradum auſpicari.

Sĕnātŭs, us, & i, à ſenectute, vel à ſinendo quia magiſtratibus non plus licebat, quàm Senatus permitteret. { שבר *ſchábar.* βουλή, γερουσία. GAL. *Senat, la compagnie des Senateurs & conſeillers.* ITAL. *Senato, palazzo di conſiglio.* GERM. Ein raat. HISP. *Senado ò lugar do ſe ayuntavan los ſenadores.* ANG. *The compagnie or aſſemblie of the cõſeillours.* } Et ſignificat tam locum in quem Senatores conueniut, quàm ipſos Senatores. Cic. *pro Sextio*, Senatus princeps ſalutis, mentiſque publicæ. Idem *alibi*, Nec ante in Senatum accederem, quam rem confeciſſem. Senatum agere, i. cogere, vel habere. Conuocare, vel vocare Senatum, Efficere frequentem ſenatum, eſt ferè omnes Senatores cogere. Senatum haberi, eſt cogi. Senatus erit, id eſt, cõuocabitur, cogetur. Senatus mitti, aut dimitti dicitur, quum Senatores à Conſule miſſi facti, domum abeunt. Senatum cooptare, eſt Senatum conſtituere. In ſenatum legere, eſt Senatorem facere. In Senatum venire, aliquando eſt Senatorem fieri. Mouere Senatu & ex Senatu reiicere, idem. Senatum extinguere, eſt Senatus autoritatem & dignitatem deprimere, vel tollere. ¶ Senatus legatis datur, i. Oratoribus conuocato ſenatu fit dicendi copia. Saluſt. *in Iugurth.* 59. Igitur, vbi legati ſatis confidunt, die conſtituto ſenatus vtriſque datur. ¶ Senatum conſilij in cor conuocare, dicit Plaut. *in Amph.* quod eſt conſulere apud ſe quid agendum ſit. Huc (inquit) conceſſero dum mihi Senatum conſilij in cor conuoco. Idem *in Epid.* iam Senatum conuocabo in corde conſiliarium. Omni Senatu, id eſt, Omni Senatorum coitione, quoties congregantur Senatores. Plin. *lib.* 15. *cap.* 18. Namque perniciali odio Carthaginis flagrans, nepotúmque ſecuritatis, quum clamaret omni ſenatu Carthaginem delendam, attulit, &c. de Catone. ¶ Senatus vnde dictus, Plutar. *in Romul.* Senatus & pro loco & pro hominibus ſumitur, inquit Verrius apud Gellium *cap.* 7. *lib.* 18. ¶ Senatum quibus habere liceat, Gellius *cap. vlt. lib.* 14. Et de ratione Senatus conſulendi, rogandi, habendi, idem Gell. *cap.* 7. *eiuſdem lib.* 14. ¶ Senatus princeps à quo legebatur, & de ordine rogandi in ſenatu ſententias, vide *eundem c.* 10. *lib.* 4. ¶ Senatui operam dare. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Cenſes illum Senatui operam dare, aut clientibus. Idem *Milit. ſc.* 6. *a.* 1. frequens Senatus poterit nunc haberier. (de conſilio trium.) Idem *Aulul. ſc.* 5. *a.* 3. Quid tute ſolus de Senatu ſeuocas. *Ibidem*, Redeo in Senatum: de loco & hominibus ſimul.

Sĕnātūſcōnſūltum, i, Senatus ſententia, ſenatus autoritas iam perſcripta. { דת *dath* חק *chok* חקה *chukkáho* δόγμα, συγκλήτου. GALL. *La deliberation ou le conſeil des ſenateurs ou conſeillers.* ITAL. *Senato conſulto, deliberatione del ſenato.* GERM. Ein radts oder raatſchluß. HISP. *Eſtablecimiento ò decreto del ſenado.* ANG. *A decrete of the ſenat or conſaile.* } Quod fiebat aut per rogationem, quum rogabatur vnuſquiſque ſententiam: aut per diſceſſionem, quando plerique idem ſentientes, in vnam partem pedibus ibant, ſicut teſtatur Gell. *lib.* 3. *c.* 18. Flauius Vopiſcus *de Aureliano*, Deinde aliis manum porrigentibus, aliis pedibus in ſententiam euntibus, pleriſque verbo conſentientibus eſt Senatuſconſultum. Senatuſconſulti exemplum apud Gell. *cap.* 6. *lib.* 4. Idem S. C. formula, apud eundem *c.* 11. *lib.* 15. ¶ Quibus liceret S. C. facere, & S. C. intercedere. Idem *c.* 7. *lib.* 14. Item, S. C. per relationem Gellius *ibid.* & S. C. duo genera. *Ibid. & c.* 18. *lib.* 3. ‖ ¶ Senatuſconſultum ad ærarium deferebatur. Suet. *in Aug. cap.* 94. ¶ Senatuſconſultum, tacitum, id eſt, vbi non ſcribæ, non ſerui publici, non cenſuales intereſſent. ‖ ¶ De S. C. per diſceſſionem, idem *in Tib.* 31. SC tum per diſceſſionem quomodo fiebat, Gell. *cap.* 18. *lib.* 3.

Sĕnĕcă, σενέκας, natione Hiſpanus fuit, patria Cordubenſis, Academicus philoſophus & Neronis præceptor: à quo diuitiis ingentibus auctus, quum in Piſonianæ coniurationis ſuſpicionem veniſſet, eiuſdem iuſſu inciſis venis mortem obiit. ¶ Fuit & alter Seneca, Tragicus poeta, cuius fabulæ decem ad nos peruenerunt. Vtriuſque meminit Sidonius Apollinaris ad Felicem,

Non quod Corduba præpotens alumnis,
Facundum ciet, hic putes legendum.
Quorum vnus colit hiſpidum Platona,
Incaſſúmque ſuum monet Neronem.
Orcheſtram canit alter Euripidis.
Pictum facibus Æſchylum ſequutus.
Aut Plauſtris ſolitum ſonare Theſpim.
Qui poſt pulpita trita ſub cothurno:
Ducebant olida patrem capella

‖ Senecenſis, vulgò *Senez*, V. E. Galliæ, ſub A. Ebrodunenſi. ‖

Sĕnĕcĭo, nis, herba eſt cichoracei generis, cauliculo cubitali, ſubrubro, foliis continuis, diuiſura erucæ, ſed multo minoribus, floribus luteis, qui celeriter in pappos vaneſcunt capillorum modo caneſcentes, idque potiſſimum vere: vnde & erigeron à Græcis appellatur. { ἠριγέρων, GALL. *Seneçon.* ITAL. *Cardoncello.* GERM. Creutzwurtz oder grindkraut. HISP. *Los berros ò bonvarun* ANG. *Groundſell.* } ¶ Fuit item hoc Oratoris cuiuſdam cognomen Neronis tempore, qui quòd omnia grandia affectaret, per iocum pro Senecione Grandio dicebatur. Vide Senec. *Suaſoriarum lib.* 1.

Sĕnĕctă Senectus, Seneſco, vide *Senex.*

‖ Seneſcalcus. L. Alem. *tit.* 79. Si alicuius ſeniſcalcus, qui ſeruus eſt & dominus eius XII. vaſſos infra domum habet, occiſus fuerit XL. ſol. componatur. antecedit de paſtore porcorũ & ouium: ſequitur de mariſcalco, coquo, piſtore, fabro, artifice, ſpatario. Frid. Lindebr. in Gloſſ. ſeniſcalcus armenti cuſtos, *ſen* enim, ſiue *ſenneſte* & *ſente* armenta vocantur in ll. Ripuar. & Anglior. ſic mariſcalcus, id eſt, equorũ cuſtos, ſiue ſeruus. Vtraque vox honeſtiorem ſignificationẽ poſtea nacta, & *ſeneſcalcus*, regiæ menſæ præpoſitus dictus fuit. Vide & *Mareſchalcus.* ‖

Sĕnĕx, is, olim & ſenecis. Dictus videtur quaſi ſeminex, quòd acta maiori ſuæ ætatis parte, iam morti propinquior ſit. { זקן *Zakén* ישיש *jeſchiſch.* γέρων πρεσβύτης. GALL. *Vieil, vieillard, ancien.* ITAL. *Vecchio.* GERM. Ein alter / wolbetagt. HISP. *Viejo.* ANGL. *An old man or woman.* } Eſt & generis communis ſecundùm Priſcianum. Tibul. *lib. Eleg.* 6.

Commemorant meritò tot mala ferre ſenem:

loquitur de meretrice vetula. Apertè autem Pomponius apud Varronem *lib.* 6. *de ling. Lat.* in fœminino poſuit: Dic tu puſam illam, ſic fiet mutuo muli, Nam verè puſus tu, tua amica ſenex. Pro hero maiori. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Sine modò adueniat ſenex. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 1. Volui inücere tragulam in noſtrum ſenem. *Ibid. ſc.* 5. *a.* 1. Orationem tibi para aduerſus ſenem. (id eſt, herum.) Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Si ſciat noſter ſenex (id eſt, herus.) Idem *Menæch. ſc.* 3. *a.* 5. Si ſenex reuenerit, ne me indiceris. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 4. Ibo vt conueniam ſenem. (i. herũ.) ¶ Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 4. Vxori excuſes te, & dicas ſenem, (id eſt, inutilem Veneri.) Item, Senex, pro Neſtore. Tibull.

Namque Senex longa peragit dum ſecula vita.

¶ Huius genitiuus eſt ſenis, olim etiam ſenecis, ſecundùm analogiam. Plaut. *in Ciſtell.* Vos negotioſi ſenecis ſoletis eſſe. Comparatiuum eſt ſenior, quod valde ſenem ſignificat. Ouid. *lib.* 2. *Metam.* Tum ſenior quantus obſtet mihi longa vetuſtas. Quint. *de Iſocrate*, Eo namque ſeniore (octauum enim & nonageſimum complerit annum) præcipere Ariſtoteles pomeridianis ſcholis cœpit. ¶ Capitur quandoque etiam ſenior pro magis ſene. Senec. *Epiſt.* 75. Quemadmodum ex duobus ſapientibus qui ſenior diſceſſit, non eſt beatior eo, cuius inter pauciores annos terminata eſt virtus. ¶ Eſt & *ſenior*, generis communis: in obliquis verò commune trium generum. ¶ Senes vocantur quantum ad priuatã ipſorum vitam, quòd vſque ad ſenilem ætatem vixerunt. Veteres, quantum ad publicum tempus, quòd alia ætate vixerunt, etiamſi ad ſenium non peruenerunt: vtrique Antiqui dicuntur, ſed magis veteres quam ſenes. ¶ Seniores pro Senatu aliquando dicuntur, quoniam ex prouectioris ætatis hominibus legi ſolet Senatus. Liuius 4. *bell. Maced.* Scriptum erat Ariſtonem priuatum ad neminem, publicè ad ſeniores (ita Senatum vocabant) mandata habuiſſe. ¶ Seniores ab anno quadrageſimo ſexto dicebantur: vt ſcribit Gell. *cap.* 28. *lib.* 10.

Sĕnĕctūs, utis, & Senecta, æ, Ætas ſenilis. { זקנה *Zicnáh* זקן *Zokén* זקונים *Zekunim.* γῆρας. GALL. *Vieilleſſe.* ITAL. *Vecchiezza, vecchiaia.* GERM. Das alter. HISP. *La vejez.* ANGL. *Old age.* } Senec. *cap.* 11. *de conſol. ad Martiam*, Hoc quod Senectus vocatur, pauci ſunt circuitus annorum. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Te obteſtor per ſenectutem tuam. Ouid. 1. *Faſt.*

Sub quo (Auguſto) *delubris ſentitur nulla ſenectus.*

Terent. *in Phorm.* Senectus ipſa eſt morbus. Virg. 6. *Æneid.*

——— *vires vltra, fortémque ſenecta.*

Plin. *lib.* 16. *cap.* 27. Eſt etiamnum ætatis differentia Amygdala enim & pyrus in ſenecta fertiliſſimæ, &c. Eſt autem ſenectus, ſexta hominum ætas: vnde & ſenes à ſenario numero quidam dictos exiſtimant. Ætas enim prima incipit ab infantia, nomen à non fando accipiens. In ea enim ætate non fatur homo, aut ſi fatur, imperfectus eſt eius ſermo. Secunda, pueritia: cuius pars eſt pubertas, vſque ad XIV. annum. Tertia, adoleſcentia. Quarta, iuuenta. Quinta, virilis ætas. Sexta, ſenectus, cuius pars eſt ætas decrepita. Alij tamen ſenes à ſegnitie dictos malunt, quòd tardi ſint, & ad res gerendas inutiles. Alij rurſus à mortis viciniitate appellatos contendunt, quaſi ſemineces. Cicer. *in Topicis*, Senectus eſt occaſus vitæ. Idem *de ſenectute*, Hoc enim onere (quod mihi tecum commune eſt) aut iam vrgentis, aut certè aduentantis ſenectutis, & te, & meipſum leuari volo. Iuuen. *Satyr.* 9.

——— *obrepit non intellecta ſenectus.*

Cic. *de ſenect.* Ædepol ſenectus ſi nihil quicquam aliud vitij apportet ſecum, quum aduenerit, vnum id ſatis eſt, quòd diu viuendo, multa quæ non vult, videt. ¶ Senectus præterea dicitur pellis quam verno tempore ſerpentes exuunt, quæ & à Græcis γῆρας, à nobis etiam venatio dicitur: vnde & ſenectutem exuere dicuntur, Plin. *lib.* 8. *cap.* 30. Angues modo eodem & ſtelliones ſenectutem exuere, eámque protinus deuorare, præripientes comitiali morbo remedia. ¶ Senectutis incommoda enumerat Plaut. *Men. ſc.* 5. *a.* 5. initio

Sĕnĕctŭs, a, um, Senilis: vt, Membra ſenecta. { ישיש *Iaſiſch.* γεραλέος. GALL. *Enuieilli, choſe de vieil.* ITAL. *Coſa de vecchio.* GERM. Alt / ein alter. HISP. *Enuejecido, coſa de viejo.* ANG. *Old.* } Lucr. *lib.* 3.

Quidve foras ſibi vult membris exire ſenectis.

Ætas ſenecta. Plaut. *Aulul.* Video hercle ego te me arbitrari Euclio hominẽ idoneum, Quem ſenecta ætate ludos facies haud merito meo. Senectum corpus. Saluſt. *lib.* 4. *Hiſtor.* Omnes quibus ſenecto corpore animus militaris erat.

Senica idem veteribus fuit quod Senex. Pomp. *Piſtori.* Pappus hic medio habitat ſenica. Idem *præcone poſteriore*, Sed me exercet Senica nequam, neque illo quid faciam ſcio. Ex Nonio.

‖ Seniculus, inſtrumentum, cui ſtupas circumuoluunt ſuſpendentes. Poll. ‖

Sĕnĭum, ii, Senectus. זקנה *Zicnáh* זקן *Zakén* זקונים *Zekunim.* γῆρας. GAL. *Vieilleſſe.* ITAL. *Vecchiezza.* GER. Das alter. HISP. *Vejez.* ANGL. *Old age.* } vt, Confectus ſenio, apud Plin. *lib.* 7. *cap.* 55. Mens ſenio fluxa, Tacit. *l.* 5. Terent. *Eunuch.* pro improbo & moroſo ſene poſuit, quũ ait, Vt illum dij deæque ſenium perdant, qui me hodie remoratus eſt. Gellius *c. vlt. lib.* 20. Senio aut tædio languens animus. ¶ Senium lunæ, pro decurſu, Plin. *lib.* 7. *cap.* 48. Quidam lunæ ſenio annum terminabant, vt Ægyptij. ¶ Quandoque etiam dicitur tædium, triſtitia, & moleſtia: quòd ſenes omnibus odio ſint. Cicer. *pro Mil.* Tota ciuitas

confecta ſenio eſt: ſqualent municipia. Turpilius, Quis odio, ac ſenio mihi nuptæ ſunt. Næuius ſenium ſonticum appellat, quia nocens, quia ſenectus naturalis morbus eſt, vt inquit Ariſtot.

Sĕnĕo, es, ui & Seneſco, cis, Senex fio. { זָקֵן zakēn בָּלָה baláh. γηράω. Gall. S'enuieillir, deuenir vieil. Ital. Eſſer vecchio, inuecchiarſi. Germ. Alt/alt werden. Hisp. Enuejecer. Angl. To waxe old. } Catul.

Nunc placida ſenet quiete.

Plin. *lib.* 6 *c.* 4. Fœminas gigni celerius quàm mares, ſicut celeriùs ſeneſcere. Vnde & Conſeneſco de quo ſupra ſuo loco. Seneſcit ciuitas otio, id eſt, otio torpeſcit. Liuius *lib.* 1. *ab Vrb.* Seneſcit pugna. Idem *lib.* 5. *ab Vrb.* Seneſcit ſtudium cum ſpe. Velleius. Item, Seneſcunt conſilia. Liu. 5. *d.* 4 quum nimia diuturnitate & mora vana fiunt. Seneſcere fama dicitur, ab eodem *lib.* 5. *ab Vrb.* quum tempore minuitur. Seneſcit hyems, id eſt, declinat. Idem 4. *dec.* 5. Seneſcente exiguo cornu Luna. Item, Hic amore ſeneſcit habendi. Seneſcit laus, id eſt, defloreſcit. Seneſcit morbus, id eſt, remittitur, relaxatur. Seneſcunt vitia, abolentur. Seneſcit tranquilliſſimè. Suet. *in Auguſt. cap.* 2.

Sĕnīlis, e, quod ad ſenem pertinet. { זָקֵן zakēn, γεροντικός, γεροντώδης. Gall. De vieillard. Ital. Coſa da vecchio. Germ. Eines alten/das zu einem alten gehört. Hisp. Coſa pertenesciente à viejos. Angl. Belonging to an old man or woman. } Cic. 1. *de diuin.* Is autem Tages, vt eſt in libris Hetruſcorum, puerili ſpecie dicitur viſus, ſed ſenili fuiſſe prudentia. Ouid. 1. *de Ponto.*

Iámque meos vultus ruga ſenilis arat.

Cic. *pro Seſtio* Te ſororis filius Poſthumius, adoleſcens grauis, ſenili iudicio notauit. Ouid. 5. *Metam.*

——— hyems ſenilis tremulo venit horrida paſſu.

Idem *Eleg.* 7. *lib.* 1. *Triſt.* Ruga ſenilis erit in fronte.

Sĕnīlĭtĕr, aduerb. { γεροντικῶς, γεροντωδῶς. Gall. En vieillard. Ital. Da vecchio. Germ. Nach der alten weiſs/wie die alten. Hisp. Con vejez, en viejo. Angl. Lik old man and woman. } Vt tremere ſeniliter. Quintil. *lib.* 1. *cap.* 11.

Seni, ſenæ, ſena, vide Sex

Senio, nis, Latus tali ſex puncta continens, & à ſenario numero dici videtur: eiúſque iactus perutilis erat. { ἑξίτης. Gall. Six poincts en dé, ou vn dé qui contient ſix poincts. Ital. Sei punti nel dado. Germ. Ein ſechs auff einem würffel. Hisp. Seys puntos en el dado. Angl. A ſiſe, the number of ſixe in the dice } Perſius Sat 3.

Iure etenim id ſummum, quid dexter ſenio ferret,
Scire erat in votis.

¶ Nonnunquam & damnoſus, quemadmodum & canis. Erat enim quædam ludi ratio qua quicunque aut canem ieciſſet, aut ſenionem, numum vnum in medium conferre cogebatur: vt eſt videre in epiſtola quadam Auguſti apud Suet. Martialis *lib.* 13.

Nec mea magnanimo depugnat teſſera talo,
Senio nec noſtrum cum cane quaſſat ebur.

Sĕnĭum, vide *Senex*.

Sennaar, Σενναάρ, campus Babylonis, in quo à Nimrod gigante extructa eſt turris illa celſiſſima, diuortio linguarum notiſſima.

‖ Sennumnia triſtitia. Gl. Iſid. leg. *Senium triſtitia.* ‖

Sĕnŏgallia Σηνογαλλία, ciuitas eſt agri Gallici, infra Picenum, teſte Plin. *lib.* 3. *c.* 14. dicta à Senonibus Gallis, qui eam condiderunt. De hac Silius *lib.* 8. Et Glanis & Rubico & Senonum de nomine Sena. Pomp. Mela *lib.* 2. Senogallia maritima ad Aterni fluminis oſtia.

Sĕnŏnes, Σήνωνες, populi Galliæ, finitimi Belgis, qui olim vrbem Romam incenderunt, & Capitolium obſederunt. Hos Furius Camillus aggreſſus adeò cecidit, vt incendiorum veſtigia Gallici ſanguinis inundatione deleret. Scribit Verrius referente Feſto, ideo Senones appellati, quia noui venerunt ex Tranſalpina Gallia, quaſi Cænonas, litera immutata. καινὸς enim Græcè, Latinè nouus dicitur.

Senonicus, a, um, Gellius *cap.* 21. *lib.* 17. Pòſt non longo tempore bellum Senonicum fuit

Sĕnſĭle, ſenſim, Senſus, vide *Sentio.*

Sĕnta Dea nomen apud Romanos, quam & bonam deam vocabant: veteres Faunam & Fatuam dixerunt. Hanc Varro ſcribit tantæ pudicitiæ fuiſſe vt nemo illam, dum vixit, præter virum ſuum, mas viderit, nec nomen eius audierit. Propter quod illi in operto mulieres ſacrificabant, & bonam deam nominabant.

Sĕntĕntia, Sententiola, vide *Sentio.*

Sentica Hiſpaniæ vrbs. Ptolem. *lib.* 2. *cap.* 6.

Sĕntĭcētum, vide *Sentis.*

Sentina, æ Pars nauis inferior, in qua omnes confluunt ſordes, à ſentiendo dicta. { ἀντλία. Gall. L'eſſec. Ital. Sentina, una parte baſſa nella naue. Germ. Das underſt theil eines ſchiffs in welchen allerley vnradt/ vnd wüſt waſſer zuſammen rinnet. Hisp. La ſentina do ſe coge agua en la nao. Angl. The pumpe of à shippe. } Cæſar *lib.* 3. *de bell. ciuil.* Sentinæ vitiis conflictari. Iuuenalis *Sat.* 6 Si iubeat coniux, durum eſt conſcendere nauem, Tunc ſentina grauis, tunc ſummus vertitur aër. Senec. *Epiſt.* 29. Nauis, quæ ſentinam trahit (id eſt, aquam.) ¶ Per tranſlationem ſentina dicitur omnis locus qui ſceleratorum hominum receptaculum ſit. Cic. *in Catilinam*, O fortunatam Rempublicam, ſiquidem hanc ſentinam huius vrbis eiecerit. Vno mehercule Catilina exhauſto, releuata mihi, & recreata reſpublica videtur.

Sentino, as, Satago, ac ſubtiliter periculum euito: à ſentina nauis, quam quiſque vt aqua liberet, euacuare contendit Cæcilius, Capit Conſilium poſtquam ſentinat ſatis. Feſtus.

Sentinum Σέντινον oppidum in confinibus Vmbriæ, & Piceni, quod nunc Saxum ferratum appellatur: a quo Sentinates populi dicti ſunt. Plin. *lib.* 3 *cap.* 14 tradit vocatum Sentinum ab amne qui Sentinus dicitur.

Sĕntio, is, ſi, ſum, Senſu percipio. { רָאָה raab הֵבִין hebin. αἰσθάνομαι. Gall. Sentir, perceuoir Ital. Sentire, pigliare in ſentimento. Germ. Empfinden. Hisp. Sentir. Angl. To perceiue, or feele } Plaut. *in Curcul. ſc.* 1. *a.* 2. Sentio ſonitum. Vnde quinque corporis ſenſus appellati ſunt, viſus, auditus guſtus odoratus, & tactus. Lucret. *lib.* 1.

Quin porro varios rerum ſentimus odores:
Nec tamen ad nares venientes cernimus vnquam.

Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4 Dij te iuuant. H. Nihil ſentio. R. Non es in ſenticeto, Ideò non ſentis. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Vtque ſuum Bacchæ non ſentit ſaucia vulnus.

Plaut. *Men. ſc.* 5. *a.* 5. An tibi inteſtina crepant, quod ſentias. Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 3. *Triſt.*

Et quem ſenſiſti viſò procare Deum.

Plaut. *Aulul. ſc.* 2. *a.* 3. Cum magno malo tuo ſi hoc te caput ſentit. E. Pol haud ſcio, quid poſt fiat, tuum nunc caput ſentit. Idem *Menæch. ſc.* 5. *a.* 5. Ecquid ſentis? (inquit Medicus.) B. Quidni ſentiam? ¶ Interdum ſentire ponitur pro intelligere. { νοεῖν. Gall. Entendre. Ital. Intendere. Germ. Verſtehen/vermercken. Hisp. Entender. Angl. To vnderſtand } Cic. *pro Archia*. Nam & ipſe animus ſentit, neſcio quid in ſe eſſe diuinum. Plautus *Milit. ſc.* 6. *a.* 2. Me habent venalem, ſenſi, & iamdudum ſcio. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 4. Donec ſe fieri ludos ſenſerit. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Æſculapij ſentio ſententiam. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Senſi ego & ſubolet mihi. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Semper ſenſi filio te eſſe amicum, & illum intellexi tibi. ¶ Interdum pro iudicare, opinari φρονεῖν, γνώμην ἔχειν. Plinius iunior Cupio abs te intelligere quid ſentias. Cicero *de Amicitia*, Sed hoc primùm ſentio, niſi in bonis amicitiam eſſe non poſſe. Gell. *cap.* 10. *lib.* 5. Si iudices pro cauſa mea ſenſerint (id eſt, pro me iudicarint.) Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Tecum ſentio. pro aſſentior.) Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Sentio pariter. *Ibidem ſc.* 5. *a.* 3. Seorſum abs te ſentio. Et Gellius *cap.* 11. *lib.* 18. Non idem ſentio cum illo. ¶ Interdum pro aduertere. Plaut. *in Amphitr.* Nec noſtrûm quiſquam ſenſimus, quum peperit. ¶ Sentire pro aliquo, ſiue ab aliquo, eſt ſententia ſua alicui fauere. ¶ Sentire grauiter de aliquo, eſt *malam* (vt vulgus loquitur) *de eo opinionem habere.* Cæſar 2. *de bello ciuili*, ſiue grauiter de aliquo iudicare, ſtatuere. Budæus. ¶ Sentire medicinam, apud Celſum, eſt melius habere poſt medicinam. Sic Plin. *lib.* 22. *cap.* 25. atropha dixit, quæ cibum non ſentiunt. hoc eſt, quæ ob debilitatem alimentum attrahere non poſſunt, aut in ſubſtantiam ſui conuertere. ¶ Eodem ferè ſenſu dicere videtur Ouid. *Eleg.* 12. *lib.* 3. *Triſt.*

At mihi ſentitur nix verno ſole ſoluta.

(id eſt bibitur, vel fallor.) Sentire cariem, ſentire vetuſtatem. Plin. *lib.* 12. *cap.* 7. Celeriter ea cariem ſentit. hoc eſt, efficitur carioſa. Idem *lib.* 11. *cap.* 42. Tradunt Zoroaſtrem in deſertis caſeo vixiſſe annis xx. ita temperato vt vetuſtatem non ſentiret. id eſt, non ſeneſceret. Budæus. ¶ Huius compoſita ſunt, Aſſentio, conſentio, diſſentio, præſentio, ſubſentio, quæ vide ſuis locis.

Sentiens, tis, idem quod ſenſu percipiens, opinans, iudicans, intelligens: Interdum ſignificans: vt apud Gell. *c.* 23. *lib.* 13. Tribus (inquit vocabulis idem ſentientibus (id eſt, idem ſignificantibus, ſiue ſenſum eundem habentibus.)

Senſurus, a, um, Particip. futurum. Ouid. 13. *Metam.*

Eſt animus certè veſtros ſenſurus honores.

Idem *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.*

Non me ſenſurus egentem.

Sĕntiſco, ſcis, Sentio. { רָאָה raab הֵבִין hebin. αἰσθάνομαι. } Lucret. *lib.* 3.

Vſque adeò priùs in nobis ſunt multa cienda
Semina, corporibus noſtris immiſta per artus,
Quàm primordia ſentiſcunt concuſſa animai.

Sēnſus, us, ui, Facultas animæ, qua obiecta ſenſibilia apprehenduntur { αἴσθησις. Gall. Sens, ſentement ou ſentiment, apprehenſion. Ital. Senſo, ſentimento. Germ. Ein ſinn oder entpfindtlichkeit. Hisp. Sentido, potentia para ſentir. Angl. The ſenſe, feeling or perceiuing. } De quinque ſenſibus, vide Gellium *c.* 16. *lib* 7. Ouid. *Eleg* 3. *lib.* 1. *Triſt.*

Vt tandem ſenſus conualuere mei.

Ibidem,

——— moriendo ponere ſenſus.

Velleius, Senſibus celebrem, verbis rudem Pomponium. (id eſt, ſententiis.) Ouid. 1. *Faſt.*

Hic ſenſus verbi, vis ea vocis erat.

Et Senec. *c.* 7. *de conſ. ad Polyb.* Hoc longè à ſenſibus tuis prudentiſſimis piiſſimiſque abeſt. Suet. *in Aug. c.* 86. Senſum animi exprimere. Liu. *lib.* 4. *ab Vrb.* Ab operis ſenſu hoſtium animos auertere. Item Quintilian. Expreſſa & veluti ſenſu tincta eſſe debet oratio in narrando. Senſuum autem alij ſunt exteriores, viſus, auditus, guſtus, tactus & olfactus. Alij interiores, ſenſus communis, imaginatrix, & memoria. Plin. *lib.* 10 *c.* 69 Ex ſenſibus ante cætera homini tactus, deinde guſtus: reliquis ſuperatur à multis: Aquilæ clariùs cernunt: vultures ſagaciùs odorantur: liquidiùs audiunt talpæ obrutæ terra, tam denſo, atque ſurdo naturæ elemento. Cicer. 2. *de natur. deor.* Guſtatus præclarè ſeptus eſt: ore enim continetur, & ad vſum aptè, & ad incolumitatis cuſtodiam: omniſque ſenſus hominum multa antecedit ſenſibus beſtiarū. Differunt autem ſenſus, & ſenſa: nam ſenſus ſunt facultates ipſæ quibus ſentimus: ſenſa verò, quæ ſentiuntur. Senſus humanitatis. Cic. 3. *Verr.* Non dubito quin tametſi nullus in te ſenſus humanitatis, nulla ratio vnquam fuit religionis: nunc tamen in metu periculóque tuo, tuorum tibi ſcelerum veniat in mentem. Idem 7. *Verr.* An vos quoque hic acerbiſſimus innocentium cruciatus & mœror pari ſenſu doloris afficit? ¶ Senſus vitalis. Lucret. *lib.* 3. Denique ſæpè hominem paulatim cernis obire, Et membratim vitalem deperdere ſenſum: In pedibus primùm digitos liueſcere, & vngues: Inde pedes & crura mori: poſt inde per artus Ire alios tractim gelidi veſtigia lethi. ¶ Mentis conceptus etiam ſenſa dicuntur. { מַחְשָׁבָה machaſchábah. ἐνθυμήματα, νοήματα, διανοήματα. } Quintilian. *lib.* 8 *c.* 5. Sententiam veteres, quòd animo ſenſiſſent, vocauerunt: id cum eſt apud Oratores frequentiſſimum, tum etiam in vſu quotidiano quaſdam reliquias habet. Nam & iuraturi ex animi noſtri ſententia, & gratulantes ex ſententia dicimus. Non rarò tamen & ſic loquuti ſunt, vt Senſa ſua dicerent: nam ſenſus corporis videbantur. Sed conſuetudo iam tenuit, vt mente concepta ſenſus vocaremus: lumina autem, præcipuéque in clauſulis poſita ſententias. Cicer. 1. *Acad.* Quod autem erat ſenſu comprehenſum, id ipſum ſenſum appellabant. Idem 1. *de Oratore.* Hoc vno præſtamus feris, quod colloquimur inter nos, & quod exprimere dicendo ſenſa poſſumus. ¶ Senſus communis. Quintil. *lib.* 1 *cap.* 3. Senſum ipſum, qui dicitur communis, vbi diſcet, quam ſe à congreſſu qui non ab hominibus ſolùm, ſed mutis quoque animalibus

naturalis

naturalis eſt,ſegregarit? Vbi interpres, Communis ſenſus accipitur pro rerum peritia, ex multorum hominum congreſſu comparata, non pro ſenſu communi,qui in anteriori cerebri ventriculo a Phyſicis collocatur. Horat. 1. Ser.Satyr.3. Communi ſenſu plane caret.

Senſum, vnde plurale Senſa, vide in præcedenti dictione.

Senſiculus, i, diminutiuum. { αἰσθημάτιον. GALL. *Petit ſens.* ITAL. *Picciol ſenſo.* GERM. Ein kleine empfindligkeit / ſinnlin. HISP. *Pequeño ſentido.* ANGL. *A ſmall ſenſe.* } Quintil. *lib.*5.*c.*5. Inde minuti, corruptique ſenſiculi, & extra rem petiti.

Senſim, aduerbiũ, Paulatim,ſeu pedetentim. { לאט לאט leát. ἠρέμα, ἡσυχῇ. GAL. *Peu à peu,tout bellement, petit à petit.* ITAL. *A poco à poco.* GERM. Gemächlich / fittlich linß. HISP. *Poco à poco.* ANGL *At leaſure.* } Plaut *in Caſin* Senſim ſuper attolle limen pedes noua nupta. Cic. 5. *Verr.* Quibus rebus non ſenſim, atque moratè,ad illius amicitiam adrepſerat:ſed breui tẽpore totum hominem, totámque eius Præturam poſſederat. Senſim ⋇ Repentè. Idem *lib.*1.*Offic.* Magis decere ſapientes amicitiam ſenſim diſſuere, quàm repentè præcidere.

Senſibilis, e, ferè paſſiuè accipitur, pro eo quod ſentiri poteſt, quod ſub ſenſum aliquem cadit, hoc eſt, quod vel auditu,vel viſu, vel olfactu, vel guſtu, vel tactu poteſt deprehendi. { αἰσθητός. GALL. *Senſible.* ITAL. *Senſibile.* GERM. Empfindtlich. HISP. *Coſa que ſe ſiente,ò que ſe puede ſentir.* ANGL. *Senſible,that may be perceiued by the ſenſes.* } Nonnunquam & actiue, pro eo quod ſenſus facultate præditum eſt. αἰσθητικός. ¶ Huius contrarium eſt Inſenſibilis:quo vtitur A. Gellius *noct. Attic. lib.*17 *cap.*10.

Senſifer,a,um,Senſum ferens { αἰσθήσεως αἴτιος. GALL. *Qui port ſentiment.* ITAL. *Chi porta ſentimento* GERM. Das empfindung bringt HISP. *Que tiene ò haze ſentido* ANGL. *That beareth or hath ſenſe.* } Lucr *lib.*3. Ideò,concluſa mouebunt Senſiferos motus. *Ibidem*, Longe ab ſenſiferis primordia motibus errant.

Senſificus,a, um, adiectiuum,quod ſenſus cauſam præſtat. { αἰσθητικός. GALL. *Qui fait ſentir,qui donne ſentiment.* ITAL. *Chi fa ſentire* GERM. Das empfinden macht. HISP. *Que haze à otro ſentir.* ANGL. *That giueth the cauſe of feeling.* } Macrobius, Spiramentum ſenſificum,ad ſua quæque loca naturali lege ducentes.

Senſilis, e, Senſibile,hoc eſt quod ſenſui ſubiectum eſt, αἰσθητός. Inſenſibile,quod ſentiri non poteſt. Lucret. *lib.*1.

Ex inſenſilibus,ne credas ſenſile gigni.

Senſitiuus, a, um, ſentiendi vim afferens.ſentiendi vim habens oriens a ſenſu,exiſtens.

Senſualia, αἰσθητικά, ſenſilia. Apuleius *in Hermet. Aſclepio*, De ſenſu autem & de omnibus ſenſualibus quando & de ſpiritu,tunc totam vobis præſtabo rationem.

Senſualitas,id eſt,pars appetitiua ſenſus, tripliciter ſumitur:vt ſenſitiua eſt abſolutè:vt eſt volentis:& vt eſt mota deliberatione.

Senſatus. ſenſu valens,intelligens,prudens.

Sententia,æ, Iudicium,animi conceptio,mens,animus. { מחשבה machaſchabáh דעת dahâth. γνώμη, νοῦς. GALL. *Sentence, opinion,aduis.* ITAL. *Sentenza,parere,opinione.* GERM. Ein meinung/ortheil: item,ein ſpruch. HISP. *Sentencia, ò parecer.* ANGL. *An opinion, ſentence, iudgement.* } Saluſt. vt M. Porcius Cato rogatus ſententiam, huiuſmodi orationem habuit Plaut. *in Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Hæc mea ſententia eſt,vt hunc porro quid agat conſulas. id eſt, ſic decretum & iudicatum à me eſt. Idem *Curc ſc* 3 *a.* 5. Dicam meam ſententiam (vt arbiter ſap.) ſi vultis quod decreto facere. *Ibidem*, Vt ſcire poſſis meam ſententiam. (arbitri.) Sequitur Iudicium hoc meam eſt. Idem *Aulul ſc.* 2 *a* 3. Scies iam meam ſententiam (animaduerſio.) Idem *Capt ſc.*3.*a* 2. Tua ornatus tenerem ex ſententia. Idem *Men. ſc.*2.*a.*2. Benè opſonaui atque ex mea ſententia. *Ibid ſc.*1.*a.*1. Nimis ſtultè faciunt mea quidem ſententia. Idem *Mil ſc.*3.*a* 1. Tenet res omnes ſententiáſque amantium. Liuius *lib.* 10. *bell. Pun* Sententiam interrogare. Terent. *in Phorm* Aiere volunt hominem edacem, & ſapiunt, mea quidem ſententia. ¶ Ex animi mei ſententia, prout cenſeo. Saluſt. *Iug* 121. Nam me quidem, ex animi mei ſententia,lædere nulla oratio poteſt, i. mea quidem ſententia. Vide adnot. Conſtantini in Saluſt. 121. Sic ſententia eſt: id eſt, ita ſtatui in animo. Res poſita in ſententiis dicitur, de qua variæ ſunt hominum ſententiæ. In ea ſum ſententia, id eſt, ita ſentio. Omnibus ſententiis abſolutus eſt, dixit Cic. *ad Quintum fratrem lib.* 2. id eſt, omnium conſenſu, & calculo. Paulus, Dicere ſententiam æſtimatur is qui ea mente id pronunciat, vt ſecundùm hoc diſcedere eos, qui litigant, à tota controuerſia velit. ¶ Sententias etiam vocamus, inquit Quintil. *lib* 8. *cap* 5. lumina orationis perfectim quæ in clauſulis ſunt breuiter collecta, quas γνώμας vocant Græci: cuiuſmodi eſt illa apud Terent. Obſequium amicos,veritas odium parit.

Sententioſus, a, um, quod ſententiis abundat, & dictis quibuſdam breuiter collectis. { γνωμολογικός. GALL. *Sententieux.* ITAL. *Pieno di ſententie.* GERM. Der voll hübſcher ſprüch iſt. HISP. *Lleno de ſentencias.* ANGL. *Full of ſentences.* } Cicer. *de Claris Orator* Genera autem Aſiaticæ dictionis duo ſunt: Vnum ſententioſum, & argutum ſententiis, non tam grauibus & ſeueris, quàm concinnis, & venuſtis.

Sententioſè,aduerbium { γνωμολογικῶς, γνωμικῶς. GAL. *Sententieuſement, auec bon ſentiment* ITAL. *Sententioſamente,con buon ſentimento.* GER. Mit hübſchen ſprüchen HISP. *Sentencioſamente, con buena ſentido* ANGL. *With many and good ſentences.* } Cic. 2. *de Orat.* Sæpè enim ſententioſè ridicula dicuntur Autor ad Herenn. definit ſententiam hoc modo, Sententia eſt oratio ſumpta de vita, quæ aut quid ſit, aut quid eſſe oporteat,in vita breuiter oſtendit.

‖Sententialiter, idem quod ſententioſè. Macrob. *Saturn.lib.*5.*cap.*16. Et alia in memorabilia,quæ ſententialiter proferuntur.‖

Sententiola, æ, diminutiuum. { γνωμίδιον. GAL. *Petite ſentence.* ITAL. *Picciola ſentenza.* GERM. Ein ſinnlin oder kurtzer innhalt:item ein hüpſch ſprüchlin. HISP *Pequeña ſentencia.* ANGL *A litle ſentence.* } Cic. 3. *Philippic* Sententiolam edicti cuiuſdam memoriæ mandaui.

SENTIS, is, Spina,quòd a tangentibus quam primum ſentiatur. { סיר ſir סלון ſillón קוץ kots. ἄκανθα. GALL. *Eſpine.* ITAL. *Spina.* GERM. Ein dorn. HISP. *Eſpina.* ANGL. *A brier, thorne, or bramble.* } Colum. *lib.*6.*cap.*4. Liberantur area ſentibus, pro æſtiuo tempore pro Caniculæ ortu retali, plerumque intereunt radicitus. Virgil 2. *Æneid.*

Improuiſum aſpris veluti qui ſentibus anguem
Preſſit humi nitens.

Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Aſper meus eſt victus, ſenteſne eſitas? ¶ Sentis canis, frutex eſt arbuſculæ inſtar, rubo multo maior,folia ferens multo latiora myrtho, firmis circa ramos ſpinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuæ ſimili,qui per maturitatem fuluéſcit,& flocculos intus continet. κυνόσβατος. Alio nomine rubus caninus, & Gallorum vocabulo, *Engleteria* nominatur. Colum. *l.*11.*c.*3. Et eius quam Græci vocant κυνόσβατον,nos ſentem canis,appellamus.

Senticoſus, a, um, Spinoſus & aſper. { ἀκανθώδης. GAL. *Eſpineux.* ITAL. *Spinoſo.* GERM. Dornächtig HISP *Eſpinoſo.* ANGL. *Full of brieres and brambles.* } Lucil. Quàm ſenticoſa verba pertorquet.

Senticetum, i, locus in quo ſentes abundant. { ἀκανθών. GALL. *Vn lieu où croiſſent forces eſpines, buiſſoniere.* ITAL. *Spineto, fratta.* GER. Ein dorn geſtend. HISP. *Eſpinar, lugar de eſpinas.* ANGL. *A place wher brambles grow.* } Plaut. *in Capt. ſc.*1.*a.*4. Non enim es in ſenticeto, eo non ſentis.

Sentus,a, um, Horridus, piloſus,ſitu & ſqualore obſitus. { λάσιος, ἀκανθώδης, αὐχμηρός. GAL. *Eſpineux,aſpre cõme eſpines & buiſſons.* ITAL *Peloſo. ſpinoſo.* GERM. Rauch als wann es voll dörnen wer/ſtrublechtig ſchuntzen. HISP. *Lleno de eſpinas.* ANGL. *Rough, couered with pricking heares lik ſwine,brieres or brambles* } Terent. *in Eunuch.* Video ſentum, ſqualidum, ægrum annis, panniſque obſitum. Virg. 6. *Æneid.*

Sed me iuſſa deum, quæ nunc has ire per vmbras
Per loca ſenta ſitu cogunt,noctémque profundam,
Imperiis egere ſuis.

‖Seon, mons Amorrhæorum, Hermon. Item villa iuxta montem Taborem.‖

SEORSVS, & ſeorſum, & ſeorſim, aduerb. Separatim, { לבד lebádh. χωρίς. GALL. *A part, ſeparément à part ſoy.* ITAL. *Separatamente,à parte, da parte.* GERM. Sonderbar an einem orth. HISP. *Apartadamente,à parte.* ANGL. *A part, a ſunder, ſeuerallie.* } Cic. *lib.*7. *Epiſt* Seorſum à collega puto mihi omnia paranda. Autor ad Herennium *lib.*1. Seorſum hoc ab illo tractandum eſt. Plaut. *in Epidico*, In ædiculam ſeorſum iſthæc eat tibe. Idem *Aſin. ſc.*3. *a.* 2. Seduxit me ſeorſum ab ædibus. Idem *Capt. ſc.*5.*a.*3. Abs te ſeorſum ſentio. ¶ Eſt & ſeorſus aduerbium. Afranius in emanciparo. Principium hoc oro in animo vt ſic ſuo ſtatuas, officiis cogi vt abs te ſeorſus ſentiam de re vxoria. Autor eſt Soſipater *lib.*11 *Inſtit. Grammat.*

Seorſus, a, um, adiectiuum, Separatus. à ſe & orſus: quaſi diſtinctis exordiis conſtans. { מבדל mibdál מפרד mephorád. χωριστός. GALL. *Separé* ITAL *Sparato.* GERM. Abgeſundertet HISP. *Apartado.* ANGL. *Separated, put à part.* } Virgil, in eo opuſculo cuius eſt initium, Eſt & Non,

——— *pariter nonnunquam ſæpè ſeorſis*
Obſiſtunt dubiis.

Separ. is. Adiectiuum, Diſpar, diuerſus, Solinus *cap.*12 Varro opinatur duo in Bœotia eſſe flumina, naturâ licèt ſepari, miraculo tamen non diſcrepante.

SEPARO, ras, Diuido, diſtraho. A ſe & paro. { הבדיל hibdil הפריד hiphrid. ἀφορίζω, διαιρέω, χωρίζω. GALL. *Separer, departir.* ITAL. *Separare, ſpartire, diſtinguere.* GERM. Von einander ſcheiden / abſundern/ abtheilen. HISP. *Apartar vna coſa de otra.* ANGL. *To ſeparat à part, to ſeuer,to put one frome an other.* } Plin. *lib.*13.*cap.*17. Mox ſeparant lauando,& ſiccata tundunt. Cicer. 4. *Acad* Quoniam vera à falſis nullo diſcrimine ſeparantur. Idem *cont. Rullum*. Quum illa duo maria pertenui diſcrimine ſeparentur. Idem 1. *Offic.* Quod cogitatione magis à virtute poteſt, quàm re ſeparari. Ouid 1. *Amor. Eleg.* 4.

Separor à domina nocte iubente mea.

Separatus,a,um,participium, Seiunctus,diſiunctus. { מבדל mibdál מפרד mephorádh. κεχωρισμένος, ἀφωρισμένος. GALL. *Separé.* ITAL. *Separato.* GERM Abgeſundertet HISP. *Apartado.* ANGL. *Put à part, ſeuered* } Cic. 4 *Tuſc* Quando igitur virtus eſt affectio animi, & virtus ipſa per ſe ſua ſponte ſeparata etiam vtilitate laudabilis. Idem *Attic. lib.* 14. Illa verò quæ tu contexi vis, aliud quoddam ſeparatum volumen expectant.

Separabilis, e quod ſeparari poteſt { χωριστός. GALL. *Aiſé à ſeparer.* ITAL. *facile da ſeparare* GERM Abſunderig/ das ſich von einem anderen ſunderen läſt HISP. *Que ſe puede apartar.* ANGL. *That is eaſily ſeuered.* } Cic. 1. *Tuſcul.* Nec ſeparabilem à corpore eſſe.

Separatim, aduerb. Diuiſim, ſeorſum. { לבד lebádh χωρίς. GALL. *Separément, priuément.* ITAL. *Separatamente.* GERM. Beſonder/ inſonderheit/ ſonderbarlich HISP. *Apartadamente.* ANGL. *A part, a ſunder, ſeuerallie* } Saluſt. Omnia virtutis præmia ambitio poſſidet: neq. mirum vbi vos ſeparatim quiſque conſilium capitis. Separatim de probitate alicuius dicere, dixit Cic. *ad Brutum*, pro eo quod eſt ſigillatim: cui opponitur Aceruatim. ¶ Legitur & ſeparatè, à quo fit comparatiuum Separatius. Idem 2. *de Inuent.* Quædam ſeparatiùs ad finem quo referri ad omnem orationem oportet, adiungentur. Separatim à. Idem *ad Cœlium, lib.* 2. Nihil accidet ei ſeparatim à reliquis ciuibus.

SEPELIO, is, iui, ultum, quod verbum a ſepio quidam deducunt, quia cadauer terra, vel alio materiæ genere circumſepitur. Humo, terra obruo, in ſepulcrum inſero, tumulo mando. קבר kabár. θάπτω. GAL. *Enſeuelir, enterrer vn corps mort.* ITAL. *Sepelire, ſotterrare.* GERM Begraben/ zu der erden beſtatten. HISP. *Enterrar.* ANGL. *To burie, to interre, to lay in the graue.* } Cic. 2. *de Legibus*, Mortuum in vrbe ne ſepelito, neve vrito. Idem *lib.*4 Vt in quo vellemus gymnaſio eum ſepeliremus, nobis permiſerunt. ¶ Sepelire dolorem per tranſlationem eſt deponere, tegere. Idem 2. *Tuſc.* Amittenda igitur fortitudo eſt, aut ſepeliendus dolor.

Sepultus,a,um, Humatus,in ſepulcrũ illatus. { קבור kabúr. ταφείς. GALL. *Enſeuely.* ITAL. *Sepulto, ſepelito.* GERM. Begraben. HISP. *Enterrado.* ANGL. *Buried, interred.* } Plin. *lib.* 7 *cap.*64. Sepultus intelligitur quoquomodo conditus:humatus verò, homo tectus. Plaut *Amph.* Spes & opes

opes vitæ iacent ſepultæ in pectore. *Ibid ſc.1.a.5.* Prò Iuppiter ſepultus eſt quaſi ſit mortuus. (de humi iacente ob crepitum fulminis) Ouid. *Eleg. vlt.lib.4. Triſt.*

Felices ambo tempeſtiuaque ſepulti.

¶ Sepultus pro ſopitus Virg. 3. *Æneid.*

Nam ſimul expletus dapibus, vinóque ſepultus
Ceruicem inflexam poſuit.

Idem 2. *Æneid.* Inuadunt vrbẽ ſomno, vinóque ſepultã Idem 6. *Æneid.*

Occupat Æneas aditum cuſtode ſepulto.

Cicer. *pro Lege Manil.* Quod bellum expectatione Pompeij attenuatum, atque imminutum eſt, aduentu ſublatum & ſepultum. ¶ Sepultus ſum, id eſt, perij. Et plus eſt, quàm nullus ſum, autore Donato in *Phorm.* Terent. *Phorm.* Lemni habuit aliam. C. nullus ſum. P. ex quo filiam ſuſcepit, & eam clàm educat. C. ſepultus ſum.

Sĕpŭltūră, æ, quandoque pro ipſo ſepulcro dicitur. {קבורה *beeuráh* קבר *kebér.* ταφή. GALL. *Sepulture, enterrement.* ITAL. & HISP. *Sepultura.* GERM. Begrӓbnuſz. ANGL. *Buryng, or enterring.*} Sulp. *ad Cicer. lib.4.* Ab Atheniensibus locum ſepulturæ intra vrbem vt darent, impetrare non potui. ¶ Quandoque pro funeratione, atque ipſo ſepeliendi actu. ἐνταφιασμός. Plin. Poſt ſepulturam aliæ manium ambages ſunt. Cic. 1. *Tuſc.* Cuius hoc dicto admoneor, vt aliquid etiam de humatione & ſepultura dicendum exiſtimem. ¶ Sepulturæ honos, Suet. in *Auguſt. cap.17.* Ambobus communem Sepulturæ honorem tribuit ac tumulum ab ipſis inchoatum perfici iuſſit.

Sepūlcrum, i, locus in quo corpus, oſſáve hominis ſepulta ſunt, à ſepeliendo dictum, vel à ſeorſum & pulcrum, quòd propter recordationem doloris minimè pulchrum & iucundũ ſit. Soſipater *lib.1.* {קבורה *kebuŕah* קבר *keber.* τάφος. GALL. *Sepulcre, tombeau, monument.* ITAL. *Sepolcro, ſepoltura, auello.* GERM Ein grab. HISP *Sepultura, generalmente.* ANGL. *A ſepulcre, graue or burying place.*} Sicut à luo, lucrũ: à fulcio, fulcrum: à polio, polcrum, ſiue pulcrum: Simulacrum à ſimulo, & Lauacrum a Lauo. Vnde etiam ars exigit vt ſine aſpiratione ſcribatur: conſuetudo tamen (vt inquit Gell.) *cap.3. lib.2.* obtinuit vt vegetioris ſoni cauſa aſpirationem recipiat. Virg. 1. *Georg.*

Grandiáque effoſſis mirabitur oſſa ſepulcris.

Idem 3. *Georg*

——— *animámque ſepulcro*
Condimus.

Cic. *pro Archia*, Ennius in ſepulcro Scipionum putatur eſſe conſtitutus. Idem *pro Sext. Roſc.* Cui de tanto patrimonio, ne iter quidem ad ſepulcrum patrium relictum eſt. Idem *de ſenectute*, Nec ſepulcra legens vereor, quod aiunt ne perdam memoriam. Plaut. *Milit. ſc.4. a.2.* Scio crucem futuram mihi ſepulcrum: Ibi maiores mei ſunt ſiti. Ouid. *Eleg. 1. lib.3. Triſt.* Sepulcri ianua pulſata. Sepulcri autem appellatione omnis ſepulturæ locus continetur, vt ait Vlpi. *de ſepul violat l. praetor ait.* Sepulcrum, pro Sene, dixit Plaut. *Pſeud. ſc.4. a.1.* Ex hoc ſepulchro vetere viginti minas effodiam. ¶ Sepulchrum commune, quod plebis erat, vt in Puticulis extra Exquilias, nec hæredem ſequebatur. Horat.

Hoc miſeræ plebi ſtabat commune ſepulcrum.

Catullus tranſlatè dixit,

Troia nefas commune ſepulchrum Europæ Aſiaque.

Lucret. de terra,

Omniparens eadem rerum commune ſepulchrum.

Sĕpŭlcrālis, e, quod ad ſepulcrum pertinet. {ἐπιτάφιος. GALL. *Appartenant à ſepulcre.* ITAL. *Pertinente à ſepolcro.* GER. Das zu dem grab gehört. HISP. *Pertenesciente à ſepultura.* ANGL. *Belonging to à graue.*} vt, ceremoniæ ſepulcrales, quæ pertinent ad funerationẽ, impenſam, ſtructurámque ſepulcrorum. Ouid. 8. *Metam.*

Ante ſepulcrales infelix aſtitit aras.

Idem *Epiſt.11.* Fax ſepulcralis.

Sĕpŭlcrētum, i, Locus vbi ſepulcrorum eſt frequentia. {τάφων πλήρης τόπος. GAL. *Vn lieu plein de ſepulchres, vn cimetiere.* ITAL *Luogo pieno di ſepolcri, vn cimetero.* GERM. Ein gottesacker/kirchhof/ greberſtat. HISP. *Lugar de muchas ſepulturas.* ANGL. *A churcheyard.*} Catull. *Epigr.55.*

Vxor Meneni, ſæpe quam in ſepulcretis
Vidiſtis ipſo rapere è rogo cœnam.

Sĕpĕlībilis, e, quod ſepeliri debet, aut poteſt. {ταφητός, ταφήσιμος. GALL. *Qui peut eſtre enſeueli.* ITAL. *Che puo eſſere ſepolto.* GERM. Das man begraben ſoll oder mag. HISP *Que pueda ſer enterrado* ANGL. *That may or ought be buried.*} Plaut. *Ciſtell.* —facito, vt facias ſtultitiam ſepelibilem. S. Quid faciam? G. in latebras abſcondas pectore penitiſſimo Tuam ſtultitiam.

‖ Sepedes, quibus ſunt ſex pedes. Apul.

Sepēdon, vlcus putridum. Rh. ‖

SEPES, is, fœminini generis. quæ obiecta introitum prohibet in agrum, aut hortum {מסוכה (vel) משוכה *meſuchah.* φραγμός. GAL. *Vne haye.* ITAL. *Siepe ceſa, ſpinata.* GERM. Ein zaun/hag. HISP. *Seto ò ſoto.* ANG. *A hedge a mound.*} Colum. *libro 10.* Talis humus, vel parietibus, vel ſepibus hirtis Claudantur, neu ſit pecori, neu peruia furi. Virg. 8. *Eclog.*

Sepibus in noſtris paruam te roſcida mala
(Dux ego veſter eram) vidi, cum matre legentem.

Idem 1. *Georg.*

Quippe etiam feſtis quædam exercere diebus
Fas & iura ſinunt riuos deducere nulla
Religio vetuit, ſegeti prætendere ſepe,
Inſidias auibus moliri, incendere vepres.

Sepes, ſeptum, & ſepimentum, idem ſignificare declarat his verbis Varro *lib.1 de re ruſtica cap 14.* Nunc de ſeptis quæ tutandi cauſa fundi, aut partis fiunt videamus Earum tutelarum genera quatuor. vnum naturale, alterum agreſte, tertium militare, quartum fabrile Horum vnumquodque ſpecies habet plures. Primum naturale ſepimentum, quod obſeri ſolet virgultis, &c. Secunda ſepes eſt ex agreſti ligno, &c.

‖ Sephora, gallina. Pap. ‖

SEPIO, is, iui, itum, vel ſepſi, ſeptum, Circumuallo, circundo. {שך *ſach* סכך *ſakak* גדר *ghadhar* חסם *haſám* סיג *ſiggh.* περιφράσσω, φράσσω.

GALL. *Enuironner, clorre de hayes.* ITAL. *Circundare, intorniare,* GERM. Verzaunen/ verhagen/ mit einem zaun vmbgeben. HISP. *Cercar de ſeto ò ſoto.* ANGL. *To hedge or incloſe.*} Dictum a ſepibus, quæ obiectæ, intercludunt iter. Cicer. 2. *de nat. deor.* Latent præterea vtiliter, & excelſis vndique partibus ſepiuntur. Idem *Epiſt. lib.15.* Vallo & foſſa circundedi, ſex caſtellis, caſtriſque maximis ſepſi. Tacit. *lib.1.* Actibus nanque cuſtodus domum & vias ſepſerat Liuia. Virgil. 1. *Æneid.*

At Venus obſcuro gradientes aëre ſepſit.

Suet. *in Auguſt. c.63* Sepſit cuſtodia militum eum. Velleius, Sepire mare præſidiis claſſium, &c. ¶ Sepire pro ambage verborum obſcurare & quadam ſæpe obducere: vt & *circummunire* ſumitur. Apud Cicer. vetus Poëta, Quandoquidem circumuenit dictis ſepit ſedulò: vnde & *ſeptuosè* pro obſcurè, dixit Liuius Andronicus, Septuosè dictio abs te datur.

‖ Sepimen inis, φράγμα, ſepimentum. Apul. *Florid. libr.1.* colliculus ſepimine conſecratus. ‖

Sĕptŭs, a, um, participium, Circundatus, munitus. {מסוך *muſák* מוקף *mukkaph.* περιφραχθείς. φραχθείς. GAL. *Enuironé.* ITAL. *Circundato.* GERM Vmbgezeunt/vmbgeben. HISP. *Cercado.* ANGL. *Incloſed with à hedge.*} Liu. 1. *ab Vrbe*, Ad hæc Albana pubes inermis ab armatis ſepta in variis voluntatibus, communi tamen metu cogente ſilentium tenuit. Virg 1. *Æneid.*

Infert ſe, ſeptus nebula, mirabile dictu,
Per medios miſcétque viris, neque cernitur vlli.

Plaut *Curc. ſc.1. a.1.* Per fundum ſeptum ſemitam facere. (Obſcœnè.) Vide ſupra *Semita.*

‖ Septa *Ceuta*, V. E. Mauritaniæ Tingitanæ, ſub A. Oliſiponenſi, paret Regi Catholico. ‖

Sēptă, orum, generali vocabulo dicuntur omnia loca munita, & quodam ſepimento vallata. {גדרות *ghedherót.* φράγματα, περίβολοι, ἑρκη GALL. *Parc, cloſture de haye.* ITAL. *Mandria, branco.* GERM. Jetliche örther die vmbgezeunt oder eingeſchrenckt ſind/pferrich HISP. *Seto ò ſoto ò vallado, circuito.* ANGL. *Places hedged or incloſed, à cloſe or encloſure.*} vt, Septa villæ, quibus villa circunſepitur. Varro *lib.1. de re ruſt. cap.14.* Nunc de ſeptis, quæ tutandi fundi cauſa, aut partis fiant, videamus. ¶ Hinc etiam pecorum ſtabula: vt ſtabula ouilia, bubilia, caprilia, & id genus reliqua, Septa nuncupantur. Virg. 1. *Eclog.*

Quamuis multa meis exiret victima ſeptis.

E conuerſo Lucanus Ouilia pro ſeptis poſuit, & miſeræ maculauit ouilia Romæ. ¶ Septa etiam dicuntur loca in campo Martio circundata & circunclusa, in quibus populus Romanus ſtans ſuffragia ferebat Cicer. *pro Mil.* Cùm ille vi in ſepta irruiſſet. Hæc ſepta Ciceronis tempore ex marmore facta ſunt. Idem *ad Atticum*, In campo Martio ſepta marmorea ſumus facturi, eáque cingemus excelſa porticu. Mart. *lib.9.*

In ſeptis Mamurra diu multúmque vagatus.

Iuriſconſulti accipiunt Septa, pro obicibus & clauſtris quibus vtimur ad impetus fluuiorum coercendos. Vlp. *de riuis lib.1.* Septum pro intercapedine & interſtitio, apud Celſ. *lib. 8. cap.4.* media ſepta & alibi ſepta ſimpliciter, de ſpatiis dicitur, quæ iacent inter terebræ foramina. ¶ Septum tranſuerſum à Medicis, reique anatomicæ peritis appellatur, quod Græci vocant διάφραγμα, quo partes vitales, hoc eſt, cor & pulmo à naturalibus diſcluduntur: de cuius ſubſtantia, figura & vſu vide plura ſuprà in dictione *Diaphragma.*

‖ Septuoſus, quaſi ſepeuum plenus: itaque ita obſcurus. ‖

Sēptŭōsē, aduerb. à ſepio, Obſcurè. {ἀσαφῶς. GALL. *Obſcurement.* ITAL. *Obſcuramente.* GERM. Verborgenlich/dunckel. HISP. *Eſcuramente.* ANG. *Obſcurelie, darklie.*} Liu. *Antiopa*, Ita ſeptuosè dictio abs te datur quòd conſecutam agris ſapiens ægrè contulit.

Sēpimentum, i, id dicitur quo aliquid ſepitur. {גדרה *ghedheráh.* φραγμός. GALL. *Cloſture de hayes.* ITAL. *Chiuſura di ſiepe.* GERM Verzeumung. HISP. *Seto ò ſoto, eſpinal.* ANG. *A hedge or encloſing with à hedge.*} Varr. 1. *de re ruſt. c. 14.* Primum naturale ſepimentum, quod obſeri ſolet virgultis aut ſpinis, quod habet radices viuæ ſepis. Cicer. 1. *de Leg.* Atque hæc omnia quaſi ſepimento aliquo vallabit, differendi ratione, veri & falſi iudicandi ſcientia.

Sēpio, vide *Sepes.*

Sēpiă, σηπία GALL. *Seiche.* ITAL. *Sepa*, GERM. Ein meerſpin oder blackfiſch der ein ſchwartzen ſchweiß von jhm leſt wann man in fahen wil / vnd ſich darein verbirgt. HISP. *La xibia pecado.* ANGL. *A fiſhe called à cattell.*} Genus piſcis atrum cruorem dum ſe peti animaduertit, per aquam effundens, atque ita piſcatoribus iter veluti præſepiens. Plin. *lib. 9. cap. 29.* Sepiarum generis mares varij & nigriores, conſtantiæque maioris. Percuſſæ tridente fœminæ auxiliantur: at fœmina icto mare fugit. Ambo autem vbi ſenſere ſe apprehendi, effuſo atramẽto, quod pro ſanguine iis eſt, infuſcata aqua abſconduntur. Perſ. *Satyra 3.* Sepiam pro atramento ſcriptorio poſuit, reſpiciens nimirum ad piſcis eius ſanguinem, atramenti nigrorem referentem. Verba eius ſunt hæc,

Tum querimur, craſſus calamo quòd pendeat humor,
Nigra quod infuſa vaneſcat ſepia lympha.

Sēpĭŏlă, diminutiuum. Plaut *in Caſ.* Emitto ſepiolas lepidas, &c.

Sepium, σήπιον, pars dura ſolidáque in dorſo ſepiæ: quæ in loligine, gladiolus Fiſchbein/quo vtuntur aurifabri.

Sēpiăs, ſepiadis, σηπιάς, Magneſiæ promontorium eſt, Herod. *lib.6.* & Plin. *lib.4. cap 9.*

Sepinates, vel potiùs Sæpinantes, σαιπινᾶτες, Populi ſunt inter Samnites in quarta Italiæ regione à Plinio collocati. Horum oppidum Sæpinum, σαίπινον commemoratur à Ptolemæo *lib.3. cap.1.*

Sēpiŭs, untis. σηπιοῦς Siponto, hodie *Manfredonia.* Oppidũ Appulorũ Daunorũ, ad radicẽ Gargani montis à Diomede conditũ: à multitudine Sepiarũ, quæ ibi fluctibus eiiciuntur, impoſito nomine. Hoc poſtea aliquot literarum immutatione Sipius, σηπιοῦς, & Sipontum appellatum eſt.

SEPLASIA, fuit forum Capuæ, in quo vnguentarij negotiabantur. cuius deliciis fractam fuiſſe Punicam ferociam teſtatur Valerius Maxim. *lib.9.* Cicer. *contra Rullum.* Iam verò qui metus erat tunicatorum illorum? & in Albana, & Seplaſia.

Seplaſiarius,

Seplaſiarius, pro vnguentario, & effœminato. Lampridius *in Heliogabalo*, Pinxit ſe vt cupidinarium, vt ſeplaſiarium, vt popinarium.

Sĕpōno, nis, pen. pro. Seorſum pono, ſeparo, ſeiungo, diſiungo. { [illegible] *aſal* [illegible] *at ſâr.* [illegible]. GAL. *Separer, mettre à part, reſeruer.* ITAL. *Mettere da banda, ſeparare.* GERM. Neben ſich ſetzen oder legen HISP. *Poner à parte.* ANGL. *To put aſide, or à part, to lay à part.* } Cic. *in Orat.* Vt ij qui docerent, nullum ſibi ad eam rem tempus ipſi ſeponerent. Idem 3. *de Orat.* Vt alius aliam ſibi partem, in qua elaboret, ſeponeret. Horat. *in Arte.*

Scimus inurbanum lepido ſeponere dicto.

Quint. *l.* 12. In conſilijs verò, quæ ratio ſuadendi eſt, ab honeſti quæſtione ſepoſita eſt, id eſt, diuiſa, ſeparata. Liuius *l.* 1. *ab Vrbe*, Captiuam pecuniam in ædificationem eius templi ſepoſuit. Ouid. 3. *Faſt.*

Te memorant primitias magno ſepoſuiſſe Ioui.

Sueton. *in Calig. c.* 47. Ac nonnullos ex principibus legit ac ſepoſuit ad pompam. ¶ Pro relegare in aliquem locum. Suet *in Aug. cap.* 65. Agrippam ob ingenium ſordidum & ferox, abdicauit, ſepoſuitque Surrentum. (Paulò antè, relegauit.) vide paulò infrà *Sepoſitus.*

Sĕpŏſitio, [illegible]. Vlp. *D lib. vlt. tit.* 2 *l.* 2. Si fortè qui decimam vouit, deceſſerit ante ſepoſitionem.

Sĕpŏſĭtŭs, Remotus, disiunctus. { [illegible] *nootſál.* [illegible]. GAL. *Mis arriere des autres, retiré reculé & lointain.* ITAL. *Tirato à dietro, allontanato.* GER. Fers gelegen. HISP. *Apartado pueſto à parte.* ANG *Put à part, reculed.* } Mart. *lib.* 1. Quæ tam ſepoſita eſt, quæ gens tam barbara, Cæſar, Ex qua ſpectator non ſit in vrbe tua? Pro relegatus, Sueton. *in Othon. c.* 3. Quare diducto matrimonio, ſepoſitus eſt per cauſſam legationis in Luſitaniam. vide *Sepono* ſuprà.

SEPS, ſepis, maſculini generis, σήψ, Paruus ſerpens, ex cuius ictu membra percuſſa putreſcunt: à σήπω, verbo Græco, quod eſt putrefacio. Nam quidquid momorderit, reſoluitur in putredinem. Lucan. *lib.* 9. Oſſaque diſſoluens cum corpore tabificus ſeps, Plin. *lib.* 29. *cap.* 5. Lacerta quam hi Sepa, alij Calcidem vocant. Auſon.

An Libya ferale malum ſit Romula vox, ſeps?

Sepedon, σηπεδών etiam ſerpens, quem Geſnerus eundem eſſe cenſet cum ſepe Vox propriè eſt putredo. ergo ſerpens per meton. effecti.

Sēpta, ſeptorum, vide *Sepio* in *Sepes.*

SEPTEM, numerale nomen notæ ſignificationis, à Græco ἑπτὰ deductum, ſpiritu aſpirato in ſ, mutato, & vocali vltima in em. { שבעה *ſcheb-ñáh.* ἑπτά. GAL *Sept.* ITAL. *Sette.* GERM. Siben. HISP. *Siete* [illegible] ANG. *Seuen.* } Virg. 6. *Æneid.*

Nec non Threicius longa cum veſte ſacerdos
Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum.

Septemagium territorium captum à Romanis. Plutarch. *in Romul.*

Sĕptăngŭlŭs, dicitur quod ſeptem angulos habet. ἑπτάγωνος.

Sĕptembĕr, menſis ſeptimus à Martio, à quo Romani olim annum ſuum auſpicabantur. { תשרי *tiſchri.* [illegible]. GAL. *Septembre.* ITAL. *Settembre.* GERM. Der herbſtmonat. HISP. *El mes de ſetiembre.* ANGL. *The moneth of ſeptember.* } Aliquando ſumitur adiectiuè. Horat. 1. *Epiſt.* 16.

Hæ latebræ dulces etiam (ſi credis) amœnæ,
Incolumem tibi me præſtant Septembribus horis.

Sĕptemflŭŭs, a, um, quod ſeptem alueis, riuis aut fontibus fluit. { ἑπτάῤῥοος. GAL *Qui coule par ſept lieux* ITAL. *Che cola per ſette luoghi.* GER. Das ſiben flüß oder fürt hat. HISP *Que corre por ſiete partes.* ANGL. *That floweth or runneth in ſeuen places.* } Ouid. 15. *Metam.*

Pérque papyriferi ſeptemflua flumina Nili
Victrices egiſſe rates.

Sĕptemgĕmĭnŭs, a, um, quod ſeptem habet partes, ſiue membra. { ἑπτάδυμος. GALL. *Qui double en ſept.* ITAL. *Che ha ſette parti ò membri.* GER Das ſiben theil oder arm hatt. HISP. *Coſa de ſiete doblezes.* ANGL. *Seuenfold* } Virg. 6. *Æneid.*

Et ſeptemgemini turbant trepida oſtia Nili.

‖ Septempeda, *San ſeuerino*, V. E. Picent. ſub A. Firmano. ‖

Sĕptempĕdālis, e, quod ſeptem pedes eſt longum. { ἑπτάπηχυς. GALL. *De ſept pieds* ITAL. *Lungo de ſette piedi.* GERM. Sibenſchuchig. HISP. *Luengo de ſiete pies.* ANG. *Seuen foote long.* } Plaut. *Curcul.* ibi nunc ſtatuam volt da e auream, Solidam faciundam ex aureo Philippeo, quæ ſiet Septem pedalis.

Sĕptĕ[**m**]**plex**, icis, quod in ſeptem partes diuiſum eſt. { ἑπταπλοῦς. GALL. *De ſept doubles, ſeparé en ſept parties* ITAL. *Spartito in ſette parti.* GER. Sibenfach / oder das ſiben theil hatt. HISP. *Coſa de ſiete doblezes.* ANG. *Seuenfold.* } Virg. 11 *Æneid.*

——— *& clypei extremos ſeptemplicis orbes*
Per medium ſtridens tranſit femur.

Ouid. 2. *Triſt.*

Solus ad egreſſus miſſus ſeptemplicis Iſtri
Parrhaſiæ gelido virginis axe premor.

Idem 13. *Metam.*

Surgit ad hos clypei dominus ſeptemplicis Aiax.

SEPTEMVIR, i, ‖ vnus ex ſeptem viris, dignitatem aliquam adminiſtrantibus in imperio Germanico, electores principes dicuntur Septemuiri: Churfürſten/q. electionis principes, ἀρχιεκλεκτοί. Romæ collegia quatuor erant, Pontificum, augurum, ſeptemuirorum, epulonum, & quindecim virorum. Poſtea ſodalium Auguſtalium acceſſit collegium. Vide Caſaub. in Sueton. Octau. *cap.* 10. ‖

Sĕptemvĭrālis, e, ad ſeptemuiros pertinens. Liuius 4. *bell. Pun.* Vt proditio pro Septemuirali iudicio eſſet, ſempérque aliud ſentiret, infidus Socius, vanus hoſtis, &c.

Sĕptemvĭrātŭs, us, d Septemuirorum dignitas. Cicer. 1. *Philipp.* Eundem in Septemuiratu nónne deſtituiſti? interuenit enim.

Sĕptēnārĭŭs, a, um: vt, Septenarius numerus, qui conſtat ſeptem rebus. ἑπτάς. GALL. *Contenant ſept.* ITAL. *Numero di ſette.* GERM. Die zal von ſiben. HISP. *Numero de ſiete.* ANGL. *That conteineth ſeuen.* } Septenarius verſus. ἑπτάμετρος. Cicero 1. *Tuſc.* Non intelligo quid metuat, quum tam bonos ſeptenarios fundat ad tibiam. ¶ Septenarius dierum, eſt hebdomas.

Sĕptemdĕcim, Numeri nomen indeclinabile, notæ ſignificationis. { ἑπτακαίδεκα, ἑπτακαίδεκα. GALL. *Dixſept.* ITAL. *Dieciſette.* GERM. Sibenzehen. HISP. *Diez y ſiete.* ANGL. *Seuenteene.* } Cicer. 7. *Verr.* En quod Tyndaritani libenter prædicent, nos in ſeptemdecim populis Siciliæ non eramus.

Sĕptēnŭs, a, um, Septem. { שבעה *ſchibñáh.* ἑπτά. GALL. *Sept.* ITAL. *Sette.* GERM. Siben/ je ſiben. HISP. *Siete.* ANG. *Seuen.* } Cicer. 4. *Verr.* Et pueri annorum ſenûm ſeptenúmque denûm, Senatorium nomen nundinati ſunt. Virg. 5. *Æneid.*

Dixerat hæc, adytis quum lubricus anguis ab imis
Septem ingens gyros, ſeptena volumina traxit.

Propert. *lib.* 1. *Eleg.* 17.

Non quia ſeptenas noctes ſeiuncta cubaris.

Sĕptennis, e, Septem annorum. { ἑπταέτης. GALL. *Qui a ſept ans, agé de ſept ans.* ITAL. *Di ſette anni.* GERM. Sibenjährig HISP. *Coſa de ſiete años.* ANGL. *Of ſeuen yeares.* } pro quo legitur & Septuennis, & hoc ſeptuenne. Plautus *in Menæch.* Poſtquam iam pueri ſeptuennes ſunt.

SEPTENTRIONES, ſunt ſeptem ſtellæ, ex quibus quaſi iuncti Triones figurantur. { עש *hacſch* ἄρκτος. GALL. *Septentrion, la partie ſeptentrionale oppoſite au midi.* ITAL *La parte ſettentrionale oppoſta à mezzo di.* GER. Das mitternächtiſch ſibengeſtirn/ der heerwagen oder bär. HISP. *El norte.* ANGL. *The north, or ſeuen ſtarres in the north.* } Scribit Varro triones ruſticorum vocabulo boues vocari, quaſi teriones, hoc eſt, arandæ terræ, ac colendæ idoneos. Alij triones à ſitu dictos malunt, quoniam ita ſitæ ſunt, vt ternæ quæque ſtellæ proximæ inter ſe trigonon, id eſt, triquetram figuram conſtituant, quam recentiores vocant triangulum. Hoc ſydus à figura, quia ſimile plauſtro videtur, antiqui Græcorum ἅμαξαν, id eſt, plauſtrum dixerunt: noſtri à bobus iunctis, Septentriones appellarunt Ab his etiam ventus ſpirat, qui Auſtro obiectus eſt: & Latinè Septentrio, & Septentrionalis ventus, & Septentrionarius: Græcè verò, quod ab arcto flet, Aparctias appellatur. Cicer. *ad Att. lib.* 9 Ex ea die fuere Septentriones venti. Septentriones, Græcè ἅμαξα, quid, & vnde, docet Gell. *cap.* 21. *lib.* 2.

Sĕptentrĭōnālis, e, adiect. ἀρκτῷος. GALL. *Septentrional, du ſeptentrion.* ITAL. *Settentrionale, di ſettentrione.* GERM. Mitnächtiſch HISP *Coſa de la parte del norte.* ANGL. *Of the north.* } Vt, Septentrionalis ventus, à Septentrione flans. Plin. *lib.* 9. *cap.* 17.

‖ Septentrionarius, ventus ſeptentrionalis. ‖

Sĕptĭēs, aduerbium, Septem vicibus. { ἑπτάκις. GALL. *Sept fois.* ITAL. *Sette volte.* GERM. Siben mahl. HISP. *Siete vezes.* ANGL. *Seuen tymes.* } Cicer. 2. *Philip.* Vbi eſt ſepties millies ſeſtertiûm, quod in tabulis, quæ ſunt ad Opis, patebat. Plin. *lib.* 16. *c.* 40. Septies reſtituto templo.

Sĕptĭfārĭam, Septem modis, ea forma qua multifariam. { ἑπταχῆ. GALL. *Diuiſé en ſept.* ITAL. *A ſette modi.* GER. Sibnerleyweiſe. HISP. *En ſiete maneras.* ANGL. *Seuen diuerſe wayes.* } Satra *de Verborum antiquitate*, In quod volumen vnum eos ſectitauimus, & poſtea inuenimus ſeptifariam diuiſum. Nonius.

Sĕptĭmŭs, a, um, Vltimus, ſiue vnus ex ſeptem. { שביעי *ſchibîi*, ἕβδομος GAL. *Septieme.* ITAL. *Settimo.* GERM. Der ſibent/ einer auſs ſibnen. HISP. *Coſa ſetena en orden.* ANGL. *Seueuth in order.* } Plin. *lib.* 7 *c.* 52. Vt tamen in ſeptimum & quinquageſimum, atque centeſimum vitæ duraret annum. Plaut. *Pſeud ſc.* 2 *a.* 2. Ædes eſſe ſeptimas à porta eſſe dixit. Idem. *Men ſc vlt a.* 5 Auctio die ſeptimi fiet. (Ita ibi omnes docti legunt die ſeptimi. Caue ſcribas ſeptimo.

Septimanus, a um, qui ex ordine ſeptimorum: ſeptimo menſe editus.

Septimana adiectiuè, quæ in ſeptimarum ordine: vt primana in primarum ſubſtantiuè eſt, ſeptimana dies. ipſi ſeptem dies collecti, hebdomas dierum. ¶ Septimana item, ſeptem hedomades inter Paſcha & Pentecoſten ¶ Solemnitas ad finem illarum hebdomadum, quæ Pentecoſte. Quinquageſimo die poſt falcem miſſam in ſegetem, celebrabatur. ¶ Septimana magna, quæ Paſcha antecedebat, ob varios pietatis ritus, qui ad meditationem paſſionum Chriſti pertinebant, ita dicta.

Sĕptĭmùm, aduerb. Septimò. { שבעתים *ſchibhim.* τὸ ἕβδομον, ἑπτάκις. GALL. *Pour la ſeptiemefois, ſept fois.* ITAL. *La ſettima volta.* GER. Zum ſibendenmahl HISP. *La ſetena vez.* ANGL. *Seuenthlie.* } vt, Septimùm Conſul, ſicut & ſecundùm Conſul. Cic. 3. *de natur. deor.* Cur enim Marius tam feliciter ſeptimùm Conſul domi ſuæ ſenex eſt mortuus?

Sĕptĭngēnārĭŭs, a, um, quod ſeptingentorum numerum complectitur. { שבע מאות *ſchebáh meóth.* ἑπτακοσιοστός. GALL. *Du nombre de ſept cens, ſepcentieme.* ITAL. *Di ſettecento, ſettecenteſimo.* GER. Das ſibenhundert hat. HISP. *De ſietecientos.* ANGL. *Of the number of ſeuen hundred.* } vt Septingenarius grex, Varr. 2. *de re ruſt. cap.* 10. Septingenarij enim mei, tu octingenarios habuiſti.

Sĕptĭngēnti, æ, a, pluraliter tantùm. { שבע מאות *ſchebáh meóth*, ἑπτακόσιοι. GALL. *Sept cens.* ITAL. *Settecento.* GER. Sibenhundert. HISP. *Setecientos en numero.* ANG. *Seuen hundred.* } Plin. *lib.* 35. *c.* 2. Et M. Varro benigniſſimo inuento inſertis voluminum ſuorum fœcunditati non nominibus tantùm ſeptingentorum illuſtrium. Liuius 3. *bell. Pun.* Caſilinum oppidũ redditum Campanis eſt, firmatis ſeptingentorum militum de exercitu Annibalis præſidio.

Sĕptĭngentēſĭmŭs, a, um, Vltimus, ſiue vnus ex ſeptingentis. { שבע מאות *ſchebáh meóth.* ἑπτακοσιοστός. GAL. *Septcentieme.* ITAL. *Settecenteſimo.* GER. Der ſibenhunderſt iſt/ oder einer auſs ſibenhunderten. HISP. *Sietecientos en orden.* ANGL. *The ſeuenhundreth.* } Liu. 3. *ab Vrbe*, *in Proœm.* Res eſt præterea, & immenſi operis, vt quæ ſupra ſeptingenteſimum annum repetatur.

Sĕptĭcollis, vrbis Romæ epitheton, à ſeptem collium numero impoſitum. { ἑπτάλοφος. GAL. *De ſept collines.* ITAL. *Di ſette colli ò montagnette.* GER. Das ſiben bühel hat. HISP. *De ſiete collados.* ANGL. *Of ſeuen hilles.* } quorum nomina erant, Capitolinus, Palatinus, Quirinalis, Auentinus, Cælius, Viminalis, & Exquilinus.

SEPTIMONTIVM, dies feſtus appellatus menſe Decembri, qui dicitur in Faſtis Agonalia, quòd in ſeptem montibus fiunt ſacra, Palatio, Velia, Fagutali, Subura, Cermalo, Cælio, Oppio, Ceſpio. Feſt. Illa verò Ago-

nalia

nalia propridie idus Decembres.alia ab illis Agonalibus, quæ notant falſi menſe Ianuario.

Septimontialis, e, ad ſeptimontium pertinens: vt, Septimontiale ſacrum, Suet. *in Domit. c.* 4.

Septizonium, hebdomas: quaſi zona temporis à ſeptem diebus conſibulata.

Septuaginta, Decies ſeptem. { שבעים *ſchibhim.* ἑϐδομήκοντα. GALL. *Septante.* ITAL. *Settanta* GER. Sibentzig. HISP. *Setenta en numero.* ANG. *Seuentie or threeſcore and ten.*} Cicer. 5. *Verr.* Vnus ager Agyrinenſis centum ſeptuaginta aratoribus inanior quam ſit.

Septuāgēnūs, a, um, quanuis propriè ad diſtributiuum numerum pertineat, ſæpè tamen id ferè valet quod ſeptuaginta. { שבעים *ſchibhim.* ἑϐδομηκοντα, vel ἑϐδομήκοντα. ANG. *Seuentie.*} Plin. *l.* 26. *c.* 16. Septuageno coitu durare libidinem contactu herbæ cuiuſdam.

Septuagies, Aduerbium. Colum. *lib.* 7. *c.* 1. Hoc in ſe multiplicato, ſeptuagies ſeptuageni fiunt quatuor millia & nongenti.

Septiānă mala, σηπτιανὰ μῆλα, dicuntur à Septio Libertino, eorum primo inſitore, inſigni iucunditate prodita apud Colum. tamen *lib.* 5. *cap.* 10. vnde Calepinus hæc ſe ſumpſiſſe profitetur, *Sextiana poma* legimus non *Septiana.*

Septicūs, a, um, σηπτικός, Putrefactiuus, ἀπὸ τοῦ σήπειν, quod eſt putrefacere. Vnde & σηπτικὰ dicuntur medicamenta quæ putrefaciendi vim habent. Plin. *lib.* 28. *c.* 9. Quin & ſanguis eorum ſepticam vim habet.

SEPTŪNX, cis, menſura, vel pondus ſeptem vnciarum. hoc eſt, aſſis partes ſeptem. { ἑπτούγκιον. GALL. *Sept onces.* ITAL. *Sette onze, ò ſette parti di dodici.* GERM. Siben theil eines Dings das in zwölff abgetheilt wirt. HISP. *Siete partes de doze.* ANGL. *Any weight of ſeuen ounces.*} Vnde & in agri menſuris ſeptunx dicitur qui continet ſemiiugerum, & iugeri partem duodecim. Columell. *libr.* 5. *capit.* 1. Pars dimidia, & vna duodecima, pedes ſexdecim millia & octingentos: hoc eſt, ſeptunx, in quo ſunt ſcrupula CLXVIII. ¶ Accipitur etiam ſeptunx pro ſeptem cyathis vini. Solebant enim veteres, quando ſe paulò liberiùs inuitabant, tot vini cyathos ebibere, quot erant literæ in amaſiorum, amicarúmve nominibus ſingulóſque cyathos appellabant vncias Mart. *libr.* 8.

Si Thelutheuſa venit, promiſſaque gaudia portas.
Seruaber domina Rufe triente tuo.
Si dubia eſt, ſeptunce trahar: ſi fallis amantem.
Vt iugulem curas, nomen vtrumque bibam.

Tale eſt illud eiuſdem poetæ *lib.* 11.

Quincunces, & ſex cyathos, beſſémque bibamus,
Caius vt fiat Iulius, & Proculus.

Quincunces ait, id eſt, quinque cyathos: beſſem, id eſt, cyathos octo. In Caius enim quinque ſunt literæ, in Iulius ſex, in Proculus octo. Idem *lib.* 1.

Neuia ſex cyathis, ſeptem Iuſtina bibatur,
Quinque Lycas, Lyde quatuor, Ida tribus:
Omnes ab infuſo numeratur amica Falerno.
Et quia nulla venit, tu mihi Somne veni.

Septūnciālis, e, quod eſt vnciarum ſeu partium ſeptem. { ἑπτουγκιαῖος. GALL. *De ſept onces.* ITAL. *Di ſette onze.* GERM. Das ſiben theil hat eines zwölfftheiligen. HISP. *De ſiete onças.* ANGL. *Of ſeuen ounces.*} vt, Septuncialis ſatio, qua ſeritur ſemiiugerum, & duodecima iugeri pars. Colum. *lib.* 2. *cap.* 10 Media ſementi pars ſeri, & pars vltima debet, quæ ſeptuncialis ſatio dicitur.

Septuplus, a, um, ſepties tantus proportione.

Septimius, vir Romanus, cuius amores deſcribit Catullus. A quo Septimillus diminutiuum. Catul. *de Acme*, Sic, inquit,

——— *mea vita Septimille,*
Huic vni domino vſque ſeruiamus.

Septuoſus, & Sēptūōsē, vide *Sepes.*

Sēpūlcrum, Sepultura, vide *Sepelio.*

Sēpum, vide *Sevum*, & *Sebum*, σέϐον.

SĒQVĂNĂ, σηκουάνα. Vulgò *Seine*, fluuius Galliæ, Belgas à Celtis diuidens qui Sequanis populis, apud quos oritur, nomen creditur feciſſe. Plin. *lib.* 4. *cap.* 17. A Scalde ad Sequanam Belgica.

Sēquăni. σηκουανοὶ Stephano, populi ſunt Galliæ, Heduis, Lingonibus, & Heluetiis finitimi: a Sequana fluuio qui apud eos oritur, nomen ſortiti. Horū loca hodie tenent Burgundiones, gens origine Germanica, quemadmodum & Franci qui traiecto Rheno in Galliam irruperunt pulſiſque prioribus incolis, ſedes eorum inuaſerunt.

Sēquănŭs, a, um, adiectiuum. Lucanus *lib.* 1.

Optima gens flexis in gyrum Sequana frenis.

Sēquănĭcŭs, a, um, aliud adiectiuum. Martial *lib.* 15.

Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam, &c.

Sēquāx, Sequela, vide *Sequor.*

SĒQVĔSTER, tris, tre: & hic & hæc Sequeſtris, & Sēqueſter, tra, trum, apud quem plures rem aliquam; de qua controuerſia eſt, depoſuerunt: vt inquit Modeſtinus *de verb. ſign.* { σεκουεστρίων, μεσίτης. GALL. *Gardien de biens, ou depoſitaire en iuſtice, ſequeſtre.* ITAL. *Chi ha in depoſito danari d'altri, intromeſſo.* GERM. Ein mittelmann hinder welchen zwo partheyen etwas gelegt haben darumb ein ſpan iſt/ein ſchidman/ſonder/handler. HISP. *El tercero, aquel en quien ſe reponē lo. rehenes ò prendas tercería.* ANG. *A ſollicitour or atturney in the law, an indifferent man betwene two parties* } Dictus (vt docet Gellius *lib.* 20. *c.* 10.) quòd eius qui electus ſit, vtraque pars fidem ſequatur: eſt enim medius inter duos altercantes, apud quem aliquid ſeponitur. Quapropter Virg. *lib.* 11. Pacem ſequeſtram, inducias appellauit, quod mediæ ſint inter bellum præteritum & futurum:

Bis ſenos (inquit) *pepigere dies, & pace ſequeſtra*
Per ſyluas Teucri, mixtique impune Latini
Errauere iugis.

Senec. *c.* 12. *de conſ. ad Heluiam*, Menenius Agrippa, qui inter patres ac plebem publicæ gratiæ ſequeſter fuit. Sequeſter (inquit Aſconius apud quem pecunia deponitur ¶ Tribuum quoque corrumpendarum conductor. Sequeſter dicebatur quod etiam annotauit Budæus, Sequeſtri, inquiens, verbo Oratores pro iis interpretibus vtuntur, qui iudicus corrumpendis, aut eiuſmodi maleficiis ſuſcipiendis operam ſuam locant. Cicer. 2. *Ver.* Moneo, prædico, antè denuntio, qui aut deponere, aut accipere, aut recipere, aut polliceri, aut ſequeſtres, aut interpretes corrumpendi iudicii ſolent eſſe: quique ad hanc rem aut potentiam, aut impudentiam ſuam profeſſi ſunt, abſtineant in hoc iudicio manus, animóſque ab hoc ſcelere nefario. Idem *pro Cluent.* Quo ſequeſtre in illo iudice corrumpendo dicebatur eſſe vſus. ¶ Sequeſter apud Quintil. eſt, qui à litigatore doctus, docet patronum. is enim ait *lib.* 12. *cap.* 8. Quomodo autem ſequeſter ille, & media litium manus, & interpres, &c.

Sēquēſtrò, aduerbium, apud ſequeſtrem: ἐπὶ μεσίτου, vt, Pecuniam ſequeſtrò deponere, hoc eſt, in manibus ſequeſtris, donec ſententia decíſum fuerit cuius eſſe debeat. Sequeſtrò ſe ponere, dixit Cato apud Gell. *cap.* 10. *libro* 20. pro eo quod eſt ſeſe ſeparare ab eo cum quo antea fueris coniunctus. Nolite (inquit) per Deum immortalem vos ſequeſtrò ponere. Hinc Sequeſtropoſitus, a, um, quicquid apud ſequeſtrum poſitum eſt. Differt autem res ſequeſtrò poſita à Depoſito. quod rei depoſitæ proprietas apud deponentem manet vnà cum poſſeſſione at ſequeſtropoſitæ poſſeſſio ad ſequeſtrum tranſit. Id enim agitur ea diſpoſitione, vt neutrius poſſeſſioni ad tempus procedat. Hotom.

Sequeſtro, as, apud ſequeſtrum depono, vt in tuto ſit: depono ſeruandum, condo. certum facio, & perſuaſum: ſequeſtrum ago.

Sēquēſtrarĭŭs, adiect. vt, Actio ſequeſtraria. Pompon. *in l. ſi in agro.* §. *cùm ſequeſtro ff. depoſiti, vel contra.*

Sequeſtratorium, locus vbi aliquid ſequeſtratur, ſeu depoſitum ſeruatur. Tertull. ſequior, deterior.

‖ Sequeſtrum ſcriptum illud, quod de ſequeſtratione conficitur Cath. ‖

Sequius, ἧττον, pro Secius, aduerbio Liu. 2. *ab Vrbe*, Inuitus, inquit, quod ſequius ſit de meis ciuibus loquor, &c.

SĔQVOR, eris, utus, à Seco deductum eſt verbum commune, ſecundum Priſcianum. Eo pòſt. { הלך אחר *halách achár* רדף *radhaph.* ἕπομαι, ἀκολουθῶ GALL. *Suiure.* ITAL. *Seguire, ſeguitare.* GERM. Folgen/nachfolgen. HISP. *Seguir.* ANGL. *To followo.* } Plaut. *in Amph.* Sequere hac igitur me. Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 4. Quò ſequar ego te? c. Ad trapezitam. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 1. Eamus intrò. M. Iam ſequar te, &c. Terent. *Andr.* funus interim procedit, ſequimur, ad ſepulchrum venimus. Cicer. 1. *Offic.* Neque enim attinet repugnare naturæ, nec quicquam ſequi quod aſſequi non queas. Virg. 1. *Æneid.*

——— *hos tota armenta ſequuntur,*
A tergo, & longum per valles paſcitur agmen.

Sequi amicum, eſt facere quod amico placet, & obtemperare illi. Cicer. *de Amicitia*, Vt ne quis conceſſum putet, amicum bellum patriæ inferentem ſequi. Sequi conſuetudinem, eſt facere ſecundùm conſuetudinem. Plin *Epiſt.* 30. Tu ergo, inquit, quam conſuetudinem ſequeris? ¶ Sequi fidem alicuius. Cicer. *de Diuin.* Quòd fidem ſecutus, amicitiámque pop. Rom. functus ſit officio. ¶ Sequi ſuam fortunam, eſt ſucceſſu, & occaſione fortunæ vti. Sequi naturam ducem, facere quemadmodum natura nos inclinat. Sequi verbum aliquod, eſt ſummæ dictionis cum inſiſtere, omiſſa interim ſententia. Sequitur vt. Idem 2. *de finib.* Nec enim ſequitur vt cui cor ſapiat, ei non ſapiat palatus. Idem *de Fato*, Veniet in Tuſculanum Hortenſius, verum non eſt, ſequitur vt falſum ſit. *Ibidem.* Nec ſi omne enunciatum verum aut falſum eſt, ſequitur ilico eſſe cauſas immutabiles & æternas. ¶ Sequi ſequentem, *Æneid.* 11. *v.* 695. Totus locus oſtendit, id de motu in orbem dici, vbi, quod nunc prius, mox poſterius videtur. Ait,

Orſilochum fugiens magnúmque agitata per orbem
Eludit aquo interior, ſequitúrque ſequentem.

Et ſequi, hoc eſt perſequi poſſumus ſequentem.

Sequor, Secta, ſecutio, & eorum notio, apud Gell. *cap.* 9. *libr.* 18. Huius compoſita ſunt, aſſequor, conſequor, exequor, inſequor, obſequor, perſequor, ſubſequor, pediſequus, & pediſequa: de quibus ſuis locis

‖ Sequutio, ἀκολουθία. Gell. *lib.* 18. *c.* 9. Et ſequor, & item ſecta & ſequutio, conſuetudine loquendi differunt, ſed qui penitius inſpexerit, origo & ratio vtriuſque vna eſt. ‖

Sēquūtor, ris, qui præeuntem ſequitur. { הלך אחר *halech achár* רדף *radhéph.* ἀκολουθῶν. GALL. *Qui ſuit.* ITAL. *Seguitatore.* GER. Ein nachfolger. HISP. *El que ſigue ò va tras otro.* ANGL. *He that followeth.* } Sequutores item inter gladiatores dicuntur, qui aduerſus retiarios pugnabant, alio nomine mirmillones dicti. Vtitur hac voce Suet. *in Caligula c.* 30. Retiarij tunicati, inquit quinque numero gregatim dimicantes, ſine certamine vllo totidem ſequutoribus ſuccubuerant. vſus eſt Iuuenal. *Sat.* 8.

Sēctŏr, atis, Multùm & continuè ſequor. { הלך אחר *halách achár* רדף *radhéph.* συνεπακολουθέω. GALL. *Suiure ſouuent.* ITAL. *Seguitare, andar dietro.* GERM. Stets oder embſig nachfolgen. HISP. *Mucho ſeguir, andar tras otro.* ANG. *To followo often.*} Plaut. *in Ciſtel.* Auum ſectatus ſum clamore per vias. Cic. 4. *Verr.* Is cùm Prætorem circa omnia fora ſectaretur. Idem *pro Sext. Roſc.* Ij ſerui vbi ſunt? Chryſogonum, Iudices, ſectantur. Plaut. *Milit. ſc.* 1. *a.* 2. Ait ſeſe vltrò mulieres ſectarier. Propriè autem hoc verbum (quod & Donatus annotauit) ad Philoſophorum diſcipulos pertinet, qui præceptorem aſſiduè comitantur, vt colloquio eius, & vſu eruditiores, eique per omnia ſimiles euadant. Huc reſpexit Gnato ille Terentianus *in Eunucho*, Ibi homo cœpit me obſecrare, vt ſibi liceret diſcere id de me, ſectari iuſſi. Tanquam Philoſophorum habent diſciplinæ ex ipſis Vocabula, paraſiti ita vt Gnatonici vocentur. ¶ Sectari & flagitare aliquem. (de Creditore) Gell. *c.* 6. *lib.* 7. ¶ Sectari beluas, apros, ceruos, & venando conſectari, perſequi, inueſtigare, perquirere, ſequi. *dicimus.* Virg *in Bucolicis* 3. *Ecloga*,

Si dum tu ſectaris apros, ego retia ſeruo.

Horat. *Sermonum Satyra* 2.

——— *leporem ſectatus, equóve*
Laſſus ab indomito.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2 Quod ille gallinam, aut columbam ſe ſectari dicat, (id eſt, perſequi fugientes.)

Sēctātŏr, is, verbale, qui aſſiduè aliquem aſſectatur. { ὁ ἀκόλουθος. GALL.

Qui

Qui ſuit & hante aucun pour apprendre de luy ſectateur. ITAL. *Chi ſegue alcuno per imparare da lui.* GERM. Ein embſiger oder fleiſſiger nachfolger HISP. *El que ſigue alguno para aprender* ANG. *He that followeth or too or haunteth one.* Cic. pro *Murena*, Quid opus ſectatoribus? Idem *pro Rab. Poſthumo*, Num Gabinij comes eſt, vel ſectator? ¶ Sectatores Philoſophorum, id eſt, diſcipuli, qui vt aliquid ab iis addiſcant, ab eorum latere nunquam diſcedunt. Gellius *lib.* 1. *cap.* 2. Taurus ſectatoribus commodum dimiſſis, ſedebat pro cubiculi ſui foribus.

Sĕctă, æ, ἡ αἵρεσις. GALL. *Vne ſecte, opinion ſuuie par quelques gens contre l'opinion des autres* ITAL. *Setta, lega, opinione.* GERM. Ein ſect/ein rott einer beſonderen meinung. HISP. *La ſecta que cada vno ſigue.* ANG. *A ſect, or opinion of ſome againſt the commune opinion.* ¶ Propriè eſt ratio illa dogmatum, quam quis ſibi in philoſophia imitandam propoſuit: & tuendam ſuſcepit: a ſectando (vt volunt) dicta, quòd plures primùm opinionis cuiuſpiam autorem ſequantur. vel à ſectione (vt alijs placet) quòd quum omnes philoſophi dicantur, ſectorum tamen diuerſitate a ſe inuicem ſint diuiſi. Aliud enim de ſummo bono ſentiunt Stoici, aliud Academici, aliud Peripatetici, aliud Epicurei. Cicero *de Orat.* Eſt autem ſecta, diſciplina, ſeu certa quædam diſciplinæ formula, factio, ſtudium, ratio vitæ. Colum. *lib.* 6. Quare antiquiſſimum eſt formam huius operis conſcribere, quam velut ſectam, legémque in proſcindendis agris ſequantur agricolæ. Cic. *pro Cælio*, Qui hanc ſectam, rationemque vitæ re magis quam verbis ſecuti ſumus. Idē 2 *de nat. deo.* Omnis natura artificioſa eſt, quòd habet quaſi viam quandam, & ſectam quam ſequatur. Idem *ad Brut.* Reliquias hoſtium Brutus perſequitur. Et Cæſar, Hoſtes autem omnes iudicati, qui M. Antonij ſectam ſecuti ſunt. Quid ſecta, & vnde, vide apud Gel. *cap.* 9. *lib.* 10. Hinc *Conſectaneus*, qui eiuſdem ſectæ eſt ὁμαιρέτης. Auguſt. *lib.* 10 *de Ciuit.* Quantò humaniùs, & tolerabiliùs conſectaneus tuus Platonicus Apuleius errauit.

Sectaculum, id quod ſequitur, propago, progenies. Apul.

Sectarius veruex, qui gregem ouium præcedens, ducem ſe illis præbet ὁ κριὸς ὁ ἡγεμὼν τῆς ποίμνης. GALL. *Le mouton qui va deuant le troupeau que les autres ſuiuent.* ITAL. *Montone, che precede il grege.* GER. Ein hammel oder breman dem die ſchaffherd nachzeucht. HISP. *El cabeſtro de qualquier ganado.* ANGL. *A ramme that goeth before and guideth the flock.* Plaut. in *Captiuis*, Qui petroni nomen indunt verueci ſectario.

Sĕquāx, cis, Facilis, ſine aptus ad ſequendum quocunque trahatur. ἀκόλουθος. GALL. *Qui ſuit facilement.* ITAL. *Seguace.* GERM. Zuzig das gern volgt wohin man es zeucht. HISP. *Coſa que mucho ſigue, ò perſigue.* ANGL. *That followeth eaſilie.* vt, Lanæ ſequaces, quæ necris manum ſequuntur. Martialis *lib.* 13.

Nileacum ridebis olus lanáſque ſequaces,
Improba quum morſu fila, manuque trahes.

Cornuum natura ſequax, id eſt, flexilis, & ductilis Plin. *lib.* 11 *cap.* 37. Adeò ſequax natura eſt vt in ipſis viuentium corporibus feruenti cera flectantur. ¶ Aliquando ſignificat id quod ſe ſpargendo dilatat. Perſius *in Proœmio*, Quorum imagines lambunt Hederæ ſequaces ¶ Sequacem verò materiam, dixit Plin. *lib.* 11. c. 1. pro tractabili, & facili. Idem bitumen ſequax, dixit *lib.* 2. *cap.* 15. id eſt, lentum, & quod attactum digitos ſequitur picis vel viſci more. ¶ Sequaces capreæ, hoc eſt, aliæ aliam ſequentes. Virg. 3. *Georg.*

——— *Capreaeque ſequaces*
Illudunt, paſcuntur oues, auidaque iuuenca.

¶ Aliquando ſequax, idem eſt quod ſectator. Senec Cæterique Ariſtippi ſequaces.

Sēquelă, æ, ipſe ſequendi actus. ἀκολουθία. ANGL. *The act of following.* ¶ Aliquando ponitur pro acceſſione & appendice Scæuol. 93. D. *de ſolut.* Et quaſi generale quid ter. tendum. eſt, vt vbi et obligationi, quæ ſequelæ locum obtinet, principalis acceſſit, &c.

‖ Sequella, acceſſio. Vlp. *d. lib.* 47 *tit.* 2. *l.* 14. Si iumenta tibi commodauero, quorum ſequella erat eculeus ‖

Sĕră, æ per ſimplex r Inſtrumentum eſt, quo clauduntur oſtia. מַנְעוּל *manhûl.* κλεῖθρον, κλεῖς GALL. *Vne ſerrure ou vn cadenats & bons.* IT. *Chiauatura, ſerratura, chiauatura, toppa.* GER. Ein thürſchloß. HISP. *Cerradura.* ANGL. *A locke.* Iuuen. *Saty.* 6.

Adde ſeram, cohibe: ſed quis cuſtodiet ipſos
Cuſtodes?

Veterum ſeræ exemptiles erant nec foribus clauis affixæ, tales ſunt quas vocamus *cadenats.* Petronius Arbiter, Dum loquimur, ſera iam ſua ſponte delapſa cecidit. Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 6.

Tempora noctis eunt excute poſte ſeram.

Dictæ ſeræ, teſte Feſto, quòd foribus admotæ opponuntur, defixæ poſtibus, quemadmodum ea quæ terræ inſeruntur. Varro *lib.* 3. *de lingua Latina*, à ſerare deriuat, quod eſt aperire.

Sĕrānus, ſiue (vt alij ſcribunt) Serranus, duplicator, Attilij cuiuſdam nobiliſſimi Senatoris cognomen, à ſerendo impoſitum: quòd quo tempore aduerſus Samnites dictus eſt dictator, à viatore inuentus fuerit in agro ſua manu frumentum ſerens. Plin. *lib.* 18. *cap.* 3. Serentem inuenerunt dati honores Serranum: vnde cognomen.

‖ Serapha, animal quadruper. Geſn. ‖

Seraphim, שְׂרָפִים Vox eſt Hebræa, pluralis numeri, idem ſignificans quod ignei candentes à verbo שָׂרַף *ſeráph* ſuccendo, vro, exuro, comburo. *Numer.* 21 Miſit Dominus in populum hannehaſim haſeraphim, id eſt, ignitos ſerpentes ¶ Significat & certum ordinem angelorum cæleſtis hierarchiæ, eſt-que generis tam maſculini, quàm neutri. *Iſaiæ* 6. Seraphim ſtabant ſuper illud *Ibidem*, Et volauit ad me vnus de Seraphim. D. Hieronymus *ad Furiam*, Hæc ſunt duo ſeraphim ter glorificantia trinitatem

Sĕrāpĭas, ὀρχὶς, herba, quæ & orchis dicitur, eò quòd habeat radicem gemini teſticulis ſimilem: de qua Plin. *lib.* 26. *c.* 10.

Serapion, Ælianus dictus, orator Alexandrinus, ſcripſit ad Adrianum principem Panegyricum, & orationes in genere deliberatiuo. Item, Vtrum Plato iure remouerit Homerum à ſua republica: præterea artem rhetoricam. Autor Suidas. ¶ Serapion, pictor, cognominatus Rhyparographus, quòd humilia quædam & ſordida pingeret. Autor Plin. *lib.* 35. *cap.* 10. ¶ Serapion, præſul Antiochenus ſub Commodo principe: cuius meminit Hieronymus. ¶ Serapion item alius, qui ob elegantiam ingenij, Scholaſticus meruit cognominari, charus Antonio monacho: ſcripſit contra Manichæos egregium volumen, & quædam alia: ia datus etiam ob fidei conſtantiam ſub Conſtantino principe, vt idem Hieronymus autor eſt.

Sĕrāpis, is, vel Serapidis, ſecunda ſyllaba indifferente, σέραπις, Deus Ægyptiorum, qui & Apis & Oſiris dicitur. Martial. *lib.* 9.

Vincebant, nec quæ Serapin amat.

Idem.

Iſaum Serapin Nilus veneratur Oſirin.

Vide de hoc plura in dictionibus, *Apis* & *Oſiris.*

Sĕrāpeum, σεραπεῖον, Serapidis templum Alexandriæ, atriis, & columnis ampliſſimis, ſignisque ſpirantibus, omnique opum varietate ita exornatum, vt toto orbe terrarum, vno Capitolio excepto, nihil vnquam viſum ſit ambitioſius. Autor Am. Marcellinus *in Alexandro.*

Serbonis, σερβωνίς, palus iuxta montem Caſium, mille circiter ſtadiorum ambitum habens. Vide Strabonem *lib.* 17. Herodotus *lib.* 3. Serbonidem vocat.

Sĕrēnă, vxor Stiliconis, ex qua Mariam ſuſcepit: quæ Honorio Imperatori nupſit. Huius Serenæ laudes eleganti Panegyrico celebrauit Claudianus poëta.

SĔRENVS, a, um, Tranquillum, ſine nubibus, ſine imbre: à ſerendo, vt quidam volunt, quòd id maximè tempus ſationi aptum ſit. נִי *ſtach* טָהוֹר *tahór.* εὔδιος, αἴθριος. GALL. *Clair & ſerain, ſans nues & pluyes.* ITAL. *Sereno, tranquillo, ſenza nube.* GER. Schön/heiter/lauter. HISP. *Coſa ſerena y clara.* ANGL. *Faire, leere, without cloudes or rayne.* Virg. 6. *Æneid.*

Ac veluti in pratis, vbi apes, æſtate ſerena
Floribus inſidunt variis.

Idem 2. *Georg.*

Humida ſolſtitia, atque hymes orate ſerenas
Agricolæ.

Autor ad Herennium *lib.* 4. Ita vt hirundines æſtiuo tempore præſtò ſunt, frigore pulſæ recedunt: ita falſi amici ſereno vitæ tempore præſtò ſunt, ſimulátque hyemem fortunæ viderint, deuolant omnes Martialis *lib.* 1. Cælo perfruitur ſeremore. ¶ Serena frons per tranſlationem ponitur pro læta. Idem *lib.* 2.

Sic me fronte legat dominus Fauſtine ſerena.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Carmina proueniunt animo deducta ſereno.

Suet. in *Aug. cap.* 79. Vultu erat vel in ſermone, vel tacitus adeò tranquillo, ſerenóque, vt, &c. ¶ Serenus color, lucidus, Plin. *libro* 9. *cap.* 35. Serenum colorem margaritæ pro claritate matutina contrahunt. ¶ Serenum, ſubſtantiuè, idem quod ſerenitas, εὐδία, αἰθρία. Virg. 1. *Georg.*

Nec minus ex imbri ſoles, & aperta ſerena
Proſpicere.

Quint. Temperatos (ſanguis) medium quoddā ſerenum in vultu. ¶ Sereno, caſus ablatiui, pro ſereno tempore ✕ Nubilo. Plin. *l.* 11. *c.* 24. Aranei ſereno non texunt, nubilo texunt. ¶ Quandoque ponitur ſerenus, pro ſicco: quod & Nonius annotauit. Virg. 1. *Georg.*

——— *vnde ſerenas*
Ventus agat nubes.

quas alibi Arida nubila appellauit.

——— *atque arida nubila differt.*

Sĕrēnĭtās, atis, Puritas & tranquillitas aeris נִי *ſtach* צַחוּת *ſtach* טְהוֹרָה *tahoráh.* αἰθρία, εὐδία GAL. *Serain, beau temps.* ITAL. *Serenità, ſerenezza.* GER. Wätterſchöne. HISP. *Aquel ſereno ò claridad* ANGL. *Fairneſſe of weather* Plin. *l.* 10. *c.* 67. Salamandra animal lacerti figura, ſtellatum, nunquam niſi magnis prouentis imbribus, & ſerenitate deficiens Cic. 1. *de Diuin* Hæc igitur quum ſint tum ſerenitas, tum pertubatio cæli: eſt ne ſanorum hominum hoc ad naſcentium ortus pertinere non dicere? Liu. *l.* 6. *bell Pun.* 2. Vbi receperunt ſe in caſtra, mira ſerenitas cum tranquillitate oriebatur.

Sĕrēno, as, Claſſico, Tranquillo. שָׁבַח *ſchibbách* הִשְׁבִּיחַ *hiſchbiach* הַשְׁקִיט *hiſchkit.* GALL. *Faire clair & ſerain,* ITAL *Serenar, far l'aria chiaro & ſereno.* GERM. Schön vnd heiter machen HISP. *Hazer claro y ſereno.* ANGL. *To make faire weather, to quiet* Virg. 1. *Æneid.*

Olli ſubridens hominum ſator, atque deorum,
Vultu quo cælum, tempeſtatéſque ſerenat.

¶ Tranſlatè dicitur & de aliis, quam aeris conſtitutione. Idem 4. *Æneid.*

Conſilium vultu tegit, ac ſpem fronte ſerenat.

Plin. *lib.* 2. *cap.* 6. Atque etiam nubila humani animi ſerenat.

‖ Serenator, vt ſerenator Iupiter, apud Apul ‖

Sĕrēnatus Phœbus. נִי *ſtach* טָהוֹר *tahór.* εὐδιος Φοῖβος. Silius *lib.* 5.

Dona ſerenato referat ſolemnia Phœbo.

Serenum, ſerenitas vitæ felicis æquabilitas.

Sērēs, σῆρες, populi Scythiæ Aſiaticæ, à Sera vrbe ſic dicti, apud quos arbores ſunt, quæ non ſolùm folia, ſed lanam quoque proferunt tenuiſſimam. Nam ex earum frondibus canitiem depectunt aqua perfuſam ex quo vellere veſtimenta conficiunt, quæ ſerica nuncupantur. Virg. 2. *Georg.*

Velleráque vt foliis depectant tenuia Seres.

De his Marcellinus *lib. ſua hiſtoria* 23. Agunt, inquit, ipſi quietiùs Seres armorum ſemper & præliorum expertes: vtque hominibus ſedatis & placidis eſt otium voluptabile: nulli finitimorum moleſti cæli, apud eos iucunda ſalubriſque temperies, aëris facies munda, leuiúmque ventorum commodiſſimus flatus & abunde ſylvæ ſublucidæ, à quibus arborum fœtus aquarum aſperginibus crebris velut quædā vellera mollientes, ex lanugine & liquore mixtam ſubtilitatem teneriſſimam pectunt, neréntque ſubtegmina, conficiunt ſericum ad vſus antehac nobilium, nunc etiam infimorum ſine vlla diſcretione proficiens. Ipſi præter alios frugaliſſimi, pacatioris vitæ cultores, vitant reliquorum mortalium cœtus. Quumque ad coemenda fila, vel quædam alia tranſeunt flumen aduenæ, nulla ſermonum vice, propoſitarum rerum pretia ſoli

ſolis oculis æſtimantur: & ita ſunt abſtinentes, vt apud ſe tradentes genitia nihil ipſi comparent aduentitium. Hæc Ammianus Marcellinus. ¶ Huius nominis nominatiuus ſingularis eſt Ser, σήρ. Sidonius,

Aſſyrius gemmas, Ser vellera, thura Sabæus.

Auſonius,

Iam Pelago volitat mercator veſtiſluus Ser.

In manuſcriptis exemplarib.

Vellera depexit memoralia veſtiſluus Ser.

¶ Quin & vermiculus quidam ſericum texens (vt autor eſt Pauſanias) ſer appellatur, σήρ.

Sĕrēſco, ſcis, Siccus fio, quaſi ſereneſco, & ſerenus fio, quoniam ſerenitas ſicca eſt. { יבש jabéſch. ξηραίνομαι. GALL. *Deuenir ſec.* ITAL. *Seccarſi.* GERM. Trucknen/trucken werden. HISP. *Secarſe.* ANGL. *To waxe drie.* } Lucret. *lib.* 1.

Denique fluctiuago ſuſpenſæ littore veſtes
Vueſcunt, eædem candenti Sole ſereſcunt.

Hæc Nonius. ¶ Aliquando ſereſcere, eſt in ſerum abire. ὀῤῥοῦσθαι. Plinius *lib.* 11. *c.* 41. Omne autem lac igne ſpiſſatur, frigore ſereſcit.

Sĕrgēſtus, vnus ex comitibus Æneæ. Virgil. 1. *Æneid.* Mneſthea; Sergeſtúmque vocat.

Sĕrgia, oliuæ genus, apud Col. *lib.* 5. *c.* 8.

‖ Sergiopolis, M. ſub P. Antiocheno ‖

Sĕrĭa, æ, vas vinarium, fictile, oblongum. { πίθος. GALL. *Vn vaiſſeau longuet à mettre du vin ou de l'huyle, baril.* ITAL. *Bote longhetta.* GERM. Ein lang irden weingeſchir. HISP. *Vaſija luenga de barro.* ANGL. *A pipe, a wine veſſel in faſhion long.* } Liu. *lib.* 4. *bell. Pun.* Et in vico Iſtrico fontem ſub terra tanta vi aquarum fluxiſſe, vt ſerias, doliáque, quæ in eo loco erant peruoluta, velut impetus torrentis tulerit. Terent. *in Heaut.* — ſodes vide Relevi dolia omnia, omnes ſerias. Perſ. *Satyr.* 4.

——— *ô ſi*
Sub raſtro crepet argenti ſeria dextro
Hercule.

Colum. *lib.* 12. *c.* 18. Dolia quoque & ſeriæ, cæteraque vaſa ante quadrageſimum vindemiæ diem picanda ſunt. ¶ Seriæ oleariæ, Varro 3. *de re ruſt. c.* 2. Nec tamen ibi ſe vidiſſe tabulam pictam, neque ſignum æneum, aut marmoreum vllum nihilo magis torcular vaſa vindemiatoria aut ſerias olearias, aut trapetas.

Seria, Hiſpaniæ vlterioris vrbs, in tractu Celtico, alio nomine Fama Iulia dicta. Autor Plin. *lib.* 3. *c.* 1.

Sĕrĭōlă, doliolum fictile, in quo vinum ſolet aſſeruari. { πιθίδιον. GALL. *Petit baril.* ITAL. *Picciola bote.* GERM. Ein langlecht irdin geſchirrlin / in das man wein thut. HISP. *Tinajuela, vaſija pequeña.* } Perſ. *Satyr.* 4.

Seriola veterem metuens deradere limum.

SĒRĬCVM. { σηρικόν. GALL. *Soye.* ITAL. *Seta.* GERM. Seyden. HISP. *Seda.* ANGL. *Silke, fine flexe.* } Id dici poteſt quod à Seribus fiebat, & depectebatur ex arboribus ad veſtimentorum nobilitatem, vt refert Plin. *lib.* 6. *c.* 17. Vnde Virg. 2. *Georg.*

Velleráque vt foliis depectant tenuia Seres.

Vulgus autem noſtrum Sericum accipit pro eo texturæ opere, quod ex bombycum lanificio depecti ſolet.

Sērĭcūs, a, um, quod ex ſerico confectum eſt. { σηρικός. GALL. *De ſoye.* ITAL. *Di ſeta.* GERM. Seiden/auß ſeiden gemacht. HISP. *Coſa de materia de algodon, ò ſeda.* ANGL. *Of ſilk.* } Eſt autem ſericum, lanæ pretioſiſſimæ genus, quod apud Seras Scythiæ Aſiaticæ, aut (vt alij malunt) Indiæ populos, ex arborum frondibus dicunt depecti. ¶ Quanquam non deſunt, qui vermiculi lanificium eſſe putent, qui gentis illius lingua Ser, σήρ, appellatur. Quam ſententiam ne Iulius quidem Pollux diſſimulauit, ſic ſcribens: *Onomaſtici ſui lib.* 7. Ἔστι δ' ὁ σὴρ ζωΰφιον ... ἔριον ... Priorem opinionem ſequitur Virgil. 1. *Georg.*

Velleráque vt foliis depectant mollia Seres.

Hinc ſerica veſtimenta dicta ſunt, quæ ex ſerico conficiebantur. Vlpianus *l. veſtim. de auro & argento leg.* Veſtimentorum ſunt omnia lanea, lineáque, vel ſerica, vel bombycina, quæ induendi, præcingendi, iniiciendi, incubandiue cauſa parata ſunt. Plin. *lib.* 21. *c.* 3. Lautiſſimum quippe habetur è nardi foliis eas dari, aut veſte ſerica, verſicolores, vnguentis madidas. Puluilli ſerici. Horat. *Epod.* 8.

Quid quod libelli Stoici inter ſericos
Iacere puluillos amant?

Pallia ſerica, apud Stat. 3. *Syl.* 4. Quintil. Ne craſſa toga ſit, non ſerica. ¶ Legimus & ſerica abſolutè pro veſtibus ſericis. Martial. *lib.* 6.

Non aliter dentes quàm ſerica, noſte reponis.

¶ Serici olim tanta erat caritas, vt auro rependeretur: vt eſt videre apud Flauium Vopiſcum *in Aureliano*, vbi ſic habet, Veſtem ſericam neque ipſe in veſtiario ſuo habuit, neque alteri vtendam dedit. Et quum ab eo vxor ſua peteret, vt vnico pallio blatteo ſerico vteretur, ille reſpondit, Abſit vt auro fila penſentur. Libra enim auri tunc libra ſerici fuit. Hæc ille.

Sērĭcārĭūs textor, qui veſtes ſericas texit. { σηρικοϋφάντης. GALL. *Rubannier, faiſeur de ſoye, tiſſeran de ſoye, marchand de ſoye.* ITAL. *Teſſitor di panni di ſeta.* GERM. Ein ſeiden weber. HISP. *Texedor de ſeda.* ANGL. *That weaueth ſilken clothes.* } Iulius Firmicus *lib.* 8. *Matheſeos* refert, ſericarium textorem naſci, qui habuerit horoſcopum in vigeſima octaua parte Arietis.

Sērĭcatus, qui eſt indutus ſerico. { σηρικοφόρος. GALL. *Veſtu de ſoye.* ITAL. *Veſtito di ſeta.* GERM. Mit ſeiden bekleidet. HISP. *Veſtido de materia de ſeda.* ANGL. *Apparelled in ſilk.* } Suet. *in Caligula c.* 52. Armillatus in publicum proceſſit, aliquando ſericatus, & cycladatus.

Sĕrĭes, iei, Ordo & quaſi quædam rerum continuata progreſſio. { סדר *ſéder* טור *tur.* τάξις, σειρά. GALL. *Ordre bien continué, ſuitte, continuation.* ITAL. *Ordine.* GERM. Ein ordnung die aneinander hangt / einzeilechen. HISP. *Orden continuada vniformemente.* ANGL. *An order or proces in any mater hanging well together, à rewe.* } A ſerendo, id eſt, ordinando dicta, vt, Series orationis, id eſt, contextus. Quintil. Quod non niſi in contextu orationis ſerieque contingit. Cic. 1. *de Diuin.* Fatum autem id appello, quod Græci εἱμαρμένην, id eſt, ordinem, ſeriémque cauſarum. Idem 1. *de nat. deor.* Eſt enim admirabilis quædam continuatio, ſeriéſque rerum, vt alia ex aliis annexa, & omnes inter ſe aptæ colligatæque videantur. Virg. 1. *Æneid.*

——— *cælatáque in auro*
Fortia facta patrum, ſeries longiſſima rerum.

Ouid. 15. *Metam.*

——— *trepidóſque obitúmque timentes,*
Sic exhortari, ſeriémque euoluere fati.

Valerius Max. Quis compos mentis, domeſticæ, peregrinæque hiſtoriæ ſeriem felici ſuperiorum ſtylo conditam, vel attentiore cura, vel præſtantiore facundia traditurum ſe ſperauerit? Ouid. 13. *Metam.*

——— *Sic à Ioue tertius Aiax,*
Nec tamen hæc ſeries in cauſſam proſit.

(i. ordo ſanguinis.) Idem *Eleg.* 4. *lib.* 4.

Si tanti ſeries, ſit tibi nota mali.

Et Suet. *in Calig. c.* 27. Cuſtodiarum ſeriem recognoſcens.

Sĕrĭlla, inquit Feſtus, Verrius appellari putat Iſtrica nauigia, Liburnica, quæ lino ac ſparto condenſantur: a conſerendo, hoc eſt, contexendo dicta. Quæ tamen iure a Verrio videtur diſſentire Feſt. Vide ipſum *de verb. ſignif. l.* 17.

Sĕrĭphos, inſula in quam relegebantur nocentes, vt in Gyaron. Iuu. *Sat.* 10.

Vt Gyaræ clauſus ſcopulis, paruaque Seripho.

SĔRĪPHVS, i, Σέριφος. Inſula eſt in mari Ægæo, vna Cycladum viginti non amplius paſſuum millia diſtans a Celo, vt refert Plin. *lib.* 4. *cap.* 12. In hac inſula ranæ prorſus mutæ eſſe traduntur, vnde prouerb. alter Seriphia rana dicitur in homines mutos, ac dicendi canendique prorſus imperitos βάτραχος ἐκ Σερίφου. Vide Plin. *lib.* 8. *c.* 58. ¶ Ibi exules, Senec. *cap.* 6. *de conſol. ad Helu.*

Sĕrĭphĭus, a, um, Σερίφιος, adiectiuum, vt eſt illud Themiſtoclis, Neque enim vel tu, ſi Athenienſis eſſes, clarus extitiſſes, aut ego ſi Seriphius eſſem, ignobilis.

Sĕrĭphium abſynthium, Abſynthij genus quod alio nomine marinum appellant. { ἀψίνθιον σερίφιον. GALL. *Abſynthe marin.* ITAL. *Aſſenſo marino.* GER. Wurmkraut/iſt ein geſchlecht deß wermuts. HISP. *Aſſenſios, aloſna marina.* ANG. *A kind of wormewood growing by the ſea.* } a Seripho inſula nomen habens, in qua copioſiſſime prouenit. Vide Plin. *lib.* 27. *cap.* 7.

Sĕrĭs, is { σέρις. GALL. *Eſchariotte ou chicorée blanche.* ITAL. *Scarsola.* GERM. Wegwart oder wegweis. HISP. *Endiuia ò cerraja yerua.* ANG. *Endyue and ſuccourie.* } Herba eſt, quam alio nomine Intubum vocamus. Varias ſub ſe continet ſpecies, quas vide ſupra in dictione *Intubus.* Varro 3. *de re ruſt. cap.* 10. Serúntque his herbam quæ vocatur ſeris, quòd ea aqua facta etiam quum eſt arida, fit viridis.

Sĕrĭus, fluuius Ciſalpinæ Galliæ, per Bergomatem agrum, in Adduam fluens: à quo vallis Seriana in eodem agro populoſa, actuoſáque nominata eſt.

SĔRĬVS, a, um graue & minimè iocoſum. { σπουδαῖος. GALL. *Fait à bon eſcient, graue & de conſequence.* ITAL. *Da douere, graue, importante.* GER. Ernſthafftig da kein ſchempff gilt. HISP. *Coſa de veras y no de burlas.* ANGL. *Earneſt, of à mater of weight.* } Terent. *in Eun.* At rem diuinam feciſſe, & rem ſeriam velle agere mecum. Cic. 1. *Offic.* Ludo autem ioco vti illo quidem licet, ſed ſicut ſomno & quietibus cæteris, tum quum grauibus, ſeriiſque rebus ſatisfecerimus. Suet. *in Calig. cap.* 32. Sæpe in conſpectu prandentis vel comeſſantis ſeriæ quæſtiones per tormenta habebantur. Ouid. *Eleg.* 7. *lib.* 1. *Triſt.*

——— *Luſus & ſeria noſſe.*

Gell. *cap. vlt. lib.* 1. Verba ſeria & obiurgatoria facere. Idem *ibid. cap.* 19. Tarquinius ore iam ſerio, atque attentiore animo fit. Macrob. *c.* 14. & *c.* 15 *lib.* 3. *Satur.* Serius homo, &c. Quintil. *lib.* 6. *c.* 4. Dictorum vrbanorum alia ſeria, alia iocoſa, alia media. Serium, inquit Nonius, id eſt, triſte, & quaſi ſine riſu, vel ſine ridiculo.

Sĕrĭa, orum, res graues, ſeueræ & minimè iocoſæ. { σπουδαῖα. GALL. *Choſes graues & d'importance.* ITAL. *Coſa da douere, graue, importante.* GERM. Ernſtliche ding. HISP. *Coſas de veras y no de burlas.* ANGL. *Maters of weight or earneſt.* } Mart.

Parce precor ſocero, ſeria forſan amat.

Ouid. 4. *Faſt.*

Nulla coronata peraguntur ſeria fronte.

Horat. 1. *Ser.* 1. *Sat.*

Sed tamen amoto quæramus ſeria ludo.

Quoties omnia noſtra cum aliquo communicamus, cum eo ioca ſeriáque conficere dicimur. Cic. 1. *de fin.* At qui cum ioca & ſeria, vt dicitur, qui cum arcana, qui cum occulta omnia? Tecum optime, deinde etiam cum mediocri amico. Vide adagia Eraſmi.

Sĕrĭō, aduerbium, Sine ioco: quod vulgus barbarorum dicit, *Pro bono.* { σπουδαίως. GALL. *A bon eſcient, ſans mocquer.* ITAL. *Da douere.* GER. Ernſtlich/on ſchimpff ernſt. HISP. *De veras y no burlando.* ANGL. *Earneſtlie.* } Plaut. *in Amph.* An id ioco dixiſti? equidem ſerio ac verò tamen. Idem *Caſin.* Ego eo quò me ipſa miſit. S. verone? A. ſerio. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Reſponde Hercle verò ſeriò, quod te rogo. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Dic mihi verum ſeriò hoc eſt? Idem *Amph.* Dic mihi verum ſeriò. Terent. Miſit porrò orare vt venirem ſeriò. Cicero *Attic. lib.* 5. Inde ad Taurum cogitabam, vt cum Mophragine ſignis collatis, ſi poſſem, ſeriò decernerem.

SĔRMO, nis, locutio, verba colloquium, mentio. { דבר *dabár* דברה *dabberah* אמר *omer.* λόγος, ὁμιλία. GALL. *Parole, propos, deuis, bruit.* ITAL. *Sermone, parlamento ragionamento, loquela.* GERM. Red ſprach. HISP. *Sermon, razon o palabra.* ANGL. *A word ſpeach, à purpoſe or communication, a bruite.* } Cic. 1. *Offic.* Sermone vti debemus, qui notus eſt nobis, ne, vt quidam, Græca verba inculcantes, iure optimo rideamur. Dictum autem putant ſermonem, a verbis ſerendis, hoc eſt, conſerendis ſiue connectendis. Seruius, Sermo eſt conſertio orationis, & confabulatio duorum, vel plurium. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Sermoni finem face tuo: huius ſermonem accipiam. Idem *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 2. Circumſpice ne quis ſermonem noſtrum abrumpat. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Conferunt ſermones inter ſeſe. Idem *Amph.* Cum ea ſermonem nec ioco, nec ſeriò tibi habeas. ¶ Sermoni participare aliquem, pro ſermone. ¶ Pro fabula. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Per vrbem ſolus ſermo eſt omnibus. Liu. 4. *d.* 5. Hoc in

ſermonibus

ſermonibus homines habebant. Virg. 1. *Æneid.*

Amiſſos longo ſocios ſermone requirunt.

Idem 6. *Æneid.*

Nec magis incepto vultum ſermone mouetur,
Quàm ſi dura ſilex aut ſtet Marpeſia cautes.

Tractare aliquid Græco, vel Latino ſermone, Cicer. *lib.* 1. *de finib.* Non eram neſcius, Brute, quum quæ ſummis ingeniis, exquiſitáque doctrina philoſophi Græco ſermone tractauiſſent, ea Latinis literis mandaremus, fore vt hic noſter labor in varias reprehenſiones incurreret. Inſtituere ſermonem cum aliquo, eſt cum illo verba facere, vel incipere colloqui. Idem *de Orat.* Quum mihi ſermo cum hoc ipſo Craſſo multis audientibus eſſet de te inſtitutus. ¶ Diſſipare ſermonem, eſt vulgare, & diſpergere. διασπεῖραι τὸν λόγον. Idem *pro Flacco*, Sermo eſt tota Aſia diſſipatus. Ordiri ſermonem, id eſt, excogitare, comminiſci. Idem *de Orat.* Craſſus princeps eius ſermonis ordiendi fuit. Habere ſermonem, eſt verba facere. Idem *de ſeneƈt.* Cyrus in eo ſermone quem moriens habuit. Item, Sermones habere cum aliquo è libello. Suet. *in Auguſt. c.* 84. Sermonibus morologis vti. Plaut. *Pſeud ſc.* 1. *a.* 5. Conſpectu & ſermone filij frui. Senec. *c.* 15. *de conſol ad Heluiam.* Item, Serere ſermonem, pro fabulari, Plaut. *Curſ ſc.* 3. *a.* 1 Tribuere alicui ſermonem, eſt inducere eum loquentem. Cicer. *de ſeneƈt.* Omnem autem ſermonem tribuimus Catoni ſeni. Incidere in ſermonem alicuius. Idem *de Amicitia*, Conſerre ſermonem cum aliquo, hoc eſt, colloqui. Idem 2. *de inuent.* Sermo capite carens, & pede, hoc eſt, cuius neque initium facilè fuerit inuenire, neque exitum. Plaut. *Aſin. ſ.* 4. *a.* 3. Nec pes, nec caput ſermonis apparet. ¶ Sermo, & continua oratio opponuntur apud Suet. *in Tib. c.* 27. Atque etiamſi quid in ſermone, vel in continua oratione blandiùs diceretur, non dubitaret interpellare, reprehendere, & commutare continuò.

Sermŭncŭlŭs, diminutiuum. {λογίδιον. Gall. *Petite parole, petit bruit de ville.* Ital. *Picciola fama, picciol ragionamento* Germ. Ein kleine red Hisp. *Pequeño ſermon ò razon y fama.* Angl. *A litle talk or brute* } Plin. *Epiſt.* 103. Vt ſermunculis etiam & fabellis ducantur, Cicer. *ad Attic. lib.* 15. Sermunculum enim omnem aut reſtrinxerit, aut ſedarit. Idem *pro Deiotaro*, Nónne intelligis Cæſar, ex vrbanis maleuolorum ſermunculis hæc ab iſtis eſſe collecta?

Sermōcĭnŏr, aris, Sermonem facio, loquor. {דבר *dibbér.* ὁμιλέω. Gall. *Sermôner parler, deuiſer* Ital *Parlare, ragionare.* Ger. Reden/red oder ſprach halten. Hisp. *Parlar, hablar, razonar.* Angl. *To ſpeack, to talk or commone.*} Plin. *lib.* 10. Super omnia humanas voces reddunt pſittaci, & quidam ſermocinantes. Cic. 2. *de inuent.* Et quibus in rebus homines in conſuetudine ſcribendi, aut ſermocinandi eo verbo vti ſoleant, conſiderabitur. Idem 3. *Verr.* Reſpondit illa, vt meretrix, non inhumanè, libenter ſe ait eſſe facturam, & ſe cum iſto diligenter ſermocinaturam. ¶ Sermocinari cum aliquo, (i. loqui.) Gell. *cap.* 4. *lib.* 10 Spiritum atque animam porrò verſum ad eos, quibus cum ſermocinamur, intendimus. ¶ Pro diſſerere, ſiue diſputare, Suet. *in Tib. cap.* 56. Zenonem quendam exquiſitius ſermocinantem, cùm interrogaſſet, &c.

Sermōcĭnātĭo, {ὁμιλία.} colloquium. Macrob. *Satur. lib.* 1. *c.* 6. Præcontantes, quidnam offenderint ſermocinationis

Sermōcĭnātrix, cis, διαλεκτική. Quint. *lib.* 3. *c.* 43. Quam ſanè permittamus dicere ſermocinatricem.

Sermonor, aris. Sermonem habeo, loquor. Gell. *cap.* 2. *lib.* 17. Sermonari, inquit, ruſticius videtur, ſed rectius: Sermocinari crebrius eſt, ſed corruptius. Qu. Claud. *in Annalib.* apud Gell. *loco citato.* Cum his, inquit, conſermonabatur.

Sermyla, ſiue Sermylia, Σερμυλία Stephano, ciuitas eſt in finibus Macedoniæ, non procul ab Atho monte, vt ſcribit Herodotus *lib.* 7.

Sĕro, as, ſera claudo. {נעל *nahál.* κλείω. Gal. *Clorre, ferrer.* Ital. *Serrare, chiudere.* Germ. Beſchlieſſen. Hisp. *Cerrar con cerradura.* Angl. *To lock to ſhute à dore.*} Colum. *lib.* 6. de mulæ feminibus loquens, Femina (inquit) ſerari, & interdum iniri ſolent. ¶ Huius compoſita ſunt Obſero, pro occludo, κατακλείω. Terent. *in Eunuch.* Tu abi atque obſera oſtium intus. Et Reſero, aperio, ἀνοίγω. Virg. 7. *Æneid.*

——— *reſerat ſtridentia limina Conſul.*

Sĕro, is ſeui, ſatum, Semino. {זרע *zarah.* σπείρω. Gal. *Semer.* Ital. *Seminare.* Ger. Seyen. Hisp. *Sembrar.* Ang. *To ſowe.*} Cæſ. 5. *belli Gallici.* Frumenta non ſerunt, ſed lacte, & carnibus viuunt. Virg *lib.* 1. *Georg.*

Nudus ara, ſere nudus, hyems ignaua colono.

Ibidem.

Exercete viri tauros, ſerite hordea campis.

¶ Aliquando ſignificat Planto. {נטע *natáh* שתל *ſchatál.* φυτεύω. Gal *Planter.* Ital. *Piantare.* Germ. Pflanzen. Hisp. *Plantar* Ang. *To plante.*} Cicer. 1. *Tuſc.* Serit arbores, quæ alteri ſeculo proſint. Colum. *lib.* 3. *cap.* 20 Si vnum genus ſeuerimus, quum id acciderit quod ei noxium eſt, tota vindemia priuabimur. ¶ Per tranſlationem ſerere quandoque capitur pro generare. הוליד *holidb.* Vnde ſatus, id eſt generatus. Virg 7 *Æneid.*

——— *Satus Hercule pulchro*
Pulcher Auentinus.

¶ Per tranſlationem quoque dicimus, Serere bella, & ſerere certamina: id eſt, mouere lites, & pugnas, ſiue bellis cauſam dare. Liu. 7. *bell. Punic.* Annibal turmatim per equites peditúmque iaculatores leuia certamina ſerens, caſum vniuerſæ pugnæ non neceſſarium ducebat. Idem 2. *ab Vrbe*, Et in aliena vrbe cum patribus ſerere certamina, priuſquam pignora coniugum, ac liberorum, charitaſque ipſius, cui longo tempore aſſueſcitur, animos eorum conſociaſſet. Serere bella ex bellis, eſt bello vno extincto, alterum aggredi. Idem 1 *bell. Maced.* Tum Qu. Bebeius Tribunus plebis viam antiquam criminandi Patres aggreſſus, incuſauerat bella ex bellis ſeri, ne pace vnquam plebs frui poſſet. Serere cauſſas diſcordiarum. Suet. *in Calig. cap* 2. Serere colloquia. Liu. *lib.* 4. *bell Pun* Item, Serere fabulari. *Ibid* Serere orationes. Idem *Liu. lib* 10. *ab Vrb.* ¶ Huius compoſita ſunt, Aſſero, circunſero, conſero, deſero, diſſero, exſero, interſero, inſero, obſero, reſero, & ſubſero, quæ habent penultimam correptam: de quibus ſuis locis. ¶ Fuit etiam antiquis in vſu ſero, ſerui, ſertum: a quo manſerunt Aſſero, rui, aſſertum, Conſero, rui, conſertum, aliáque complura: de quibus egimus ſuis locis.

Sătŭs, a, um, participium, Seminatus. {זרוע *zarudh.* σπαρείς. Gall. *Semé.* Ital. *Seminato.* Ger. Geſeyet. Hisp. *Sembrado.* Angl. *Sowen.*} Virg 3. *Georg.*

Sed frumenta manu carpes ſata.

Idem 3. *Eclog.*

Atque ſatas aliò vidi traducere meſſes.

¶ Per tranſlationem etiam accipitur pro participio natus, ſiue genitus נולד *noládh* vel *nulladh.* Virg *lib.* 2 *Æneid.*

At non ille, ſatum quo te mentiris, Achilles
Talis in hoſte fuit Priamo.

Liu. 8. *bell. Macedon.* Vt fidem feceris, non ſanguine humano, ſed ſtirpe diuina ſatum ſe eſſe.

Sătŭs, us, ipſum ſerendi actum ſiue plantationem denotat. {מזרע *mizrâh.* σπορά. Gal *Semaille, ſemoiſon, planté.* Ital. *Semenza, ſeminata, piantagione.* Germ. Seyung, pflanzung. Hisp. *Sementera, ſemiente.* Ang. *A ſowing, planting.*} Plin. *lib.* 17. *c.* 17. Quapropter de talearum ſatu nunc dicendum, id eſt, plantatione. Cic. *de ſeneƈtute*, Quid ego vitium ortus ſatus, incrementa commemorem? Idem 1. *de diuinat* Ob eandem cauſam multa inuſitata partim è cælo, alia ex terra oriebantur: quædam etiam hominum, pecudúmve conceptu, & ſatu. ¶ Quandoque etiam ſatus, pro ipſo accipitur ſemine, ſiue ſemento. {זרע *zérah* σπέρμα.} Cic. 2. *Tuſc.* Cultura autem animi philoſophia eſt, quæ extrahit vitia radicitus, & præparat animos ad ſatus accipiendos.

Sătŏr, oris, verbale, qui ſerit, aut plantat. {זורע *zorêah* נוטע *notéah.* σπορεύς. φυτουργός. Gal. *Semeur, planteur* Ital. *Seminatore, piantatore.* Ger. Ein ſeyer/pflantzer. Hisp. *Sembrador plantador* Ang *A ſower or planter.*} Colum. *lib.* 3. *c.* 16 Satoris officium eſt, primùm quam recentiſſimam, & ſi fieri poſſet, eodem momento quo ſerere velit, de ſeminario transferri plantam diligenter exemptam & integram: deinde, &c. Plin. *lib.* 25. *c.* 1. Heſiodus negauit ſatorem oleæ fructum ex ea percepiſſe quenquam, Sator cæleſtium, Cicer. 2. *Tuſcul* id eſt, creator, & genitor. {מוליד *molidh* γεννήτωρ} ¶ Pro autore, ſiue cauſſa. Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3 Sator ſatórque ſcelerum & meſſor maxume. Et Sator litis apud Liuium *lib.* 1. *d.* 3.

Sătōrĭŭs, a, um, quod ad ſatorem pertinet. {σποριμαῖος. Gall. *Appartenant à ſemeur.* Ital. *Pertinente à ſeminatore.* Germ. Das zu dem ſeyer gehört. Hisp *Perteneciente à embrador.* Ang. *Belonging to à ſower.*} Col. *lib.* 2. *c.* 9. Nonnulli pelle hyænæ ſatoriam trimodiam veſtiunt &c. Satoria quala, apud Caton. quibus ad ſerendum opus eſt, i. ad ſementem.

Sătĭo, nis, Satus, ſeminatio. {מזרע *mizrâh.* σπορά. Gall. *Semaille, ſemoiſon, ſemement* Ital. *Semenza, ſeminata.* Ger. Seyung. Hisp. *Semiente, ſementera.* Angl. *Sowing.*} Cicer. *de Vniuerſ.* Poſt eam autem ſationem diis (vt ita dicam) iunioribus permiſit vt corpora mortalia effingeret. Idem 5. *Verr.* Nec ſi tempus ſationis præteriſſet, granum in prouincia Sicilia nullum haberemus. Virg 2. *Georg*

Optima vinetis ſatio eſt, quum vere rubenti
Candida venit auis, longis inuiſa colubris.

‖ Sationarius, ager ſatiuus. Bleſen. ‖

Sătĭuŭs, a, um, quod ſeminatur, vel quod idoneum eſt, vt ſemineter. {ἥμερος, σπόριμος. Gall. *Bon à ſemer.* Ital. *Buono da ſeminare.* Germ. Gut zu ſeyen/ das man ſeyet Hisp. *Coſa que ſe puede ſembrar.* Angl. *Sowen or ſeruing to ſowe.*} Cui contrarium eſt agreſtis. Plin. *lib.* 15. *c.* 7. Eadem ratio & in ſatiua myrto. Gellius, Sed hi pleraſque naues loris ſuebant: Græci magis cannabe, & ſtuppa, cæteriſque ſatiuis rebus.

‖ Serto, as, denſè ſero, i. ordino: vt cùm corona plectitur. Gloſſ. *Sertat* συνάπτει ‖

Sērō, aduerbium, Serotinus, vide *Serus.*

Serōpta, Σαρέπτα, ciuitas Phœnices, apud quam naſcebatur vinum laudatiſſimum, quod Seroptanum dicebatur. Sidonius,

Quæque Seroptano palmite miſſa bibas.

Sērpēns, ſerpentis, vide *Serpo.*

Sērpĕrāſtra, Varro vocat inſtrumenta, quæ geniculis puerorum ambulare diſcentium alligantur, ne vari fiant, aut compernes. Dicta à ſerpendo: ſerpunt enim magis pueri quàm gradiuntur.

Serphus, σέρφος, inſecti genus, formicæ ſimile, vel culici.

Serpo, is, pſi, ptum, Repo, ventre ingredior, more ſerpentis incedo. {זחל *zechal* רמש *ramás* ἕρπω. Gall. *Se trainer, ſe couler, ſe gliſſer.* Ital. *Rampegare, andar carponi* Germ. Kriechen/ſchleichen. Hisp. *Gatear por el ſuelo.* Ang. *To creepe.*} Cic. 5. *de fin.* Deinde ſuo quæque appetitu mouentur: ſerpere anguiculos, nare anaticulas, euolare merulas, cornibus vti videmus boues, veſpas aculeis: ſuam denique cuique naturam eſſe ad viuendum ducem. Plin *lib.* 9. *c.* 15. Pinnis quibus in mari vtuntur, humi quoque vice pedum ſerpunt. ¶ Serpere quoque dicuntur plantæ, quum ob caulis infirmitatem ſtare non poſſint, humi procumbant. Plin. *lib.* 22. *c.* 16. Aculeatarum caules aliquarum per terram ſerpunt, vt eius quam coronopum vocant. Virg. 8. *Eclog.*

——— *atque hanc ſine tempora circum*
Inter victrices hederam tibi ſerpere laurus.

¶ Serpere item humi dicuntur ſcriptores, qui nimis humili vtuntur genere dicendi. Horat. *de Arte,*

Serpit humi tutus nimium, timidúſque procellæ.

¶ Transfertur & ad inanimata, vt idem ſit quod ſpargi, creſcere ſeu dilatari. Cicero *in Lælio*, Serpit enim, neſcio quomodo per omnium vitas amicitia. Idem *pro Rab. Poſth.* Serpet hoc malum, mihi credite, longius quàm putatis. ¶ Compoſita ſunt Inſerpo, & Proſerpo: de quibus egimus ſuis locis.

Sērpēns, tis, participium, quod longiùs, ac latiùs ſerpit, & diuagatur. {זחל *zechel* רמש *romés.* ἑρπετόν. Gall. *Qui coule & ſe traine, qui s'eſtend & s'auance.* Ital. *Che ſe ſtende auanti.* Germ. Kriechend/ das ſich weit auſſtreckt Hisp. *Coſa que gatea por el ſuelo.* Angl. *That creepeth.*} Cicero *de ſeneƈtute*, Vitis, quæ natura caduca eſt, & niſi fulta ſit, ad terram fertur, tandem vt ſe erigat clauiculis ſuis, quaſi manibus quicquid eſt nacta, complectitur, quam ſerpentem multiplici lapſu, & erratico, ferro amputans coërcet ars agricolarum, ne ſyluescat ſarmentis. Ouid. *Elegia vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Quæque nocet ſerpens, quæ iuuat herba.

¶ Aliquando

¶ Aliquando ſerpens nomen ſubſtantiuum eſt, & ſignificat anguem, & omne quicquid ſerpit, tam maſc. quàm fœm. generis. { נחש nachàſch. ἑρπετόν, ὄφις. GALL. *Serpent.* ITAL. *Serpente.* GERM. Ein ſchlang. HISP. *Sierpe.* ANGL. *A ſerpent.* } Plin *lib.* 8. *cap.* 13. Nec pedibus pauendas tantùm ſerpentes, ſed & miſſili volare tormento. Idem *lib.* 8. *cap* 14. Nota eſt in Punicis bellis ad flumen Bagradam à Regulo Imperatore balliſtis, tormentiſque, vt oppidum aliquod, expugnata ſerpens CXX. pedum longitudinis. Virg. 1. *Georg.*

Ille malum virus ſerpentibus addidit atris.

Ouid. 3. *Metam.*

——— longo caput extulit antro

Cæruleus ſerpens, horrendaque ſibila miſit.

¶ Serpentia ſecla ferarum, pro ſerpentum genere. Lucret *lib.* 6.

Naribus alipedes vt ceruus ſæpè putantur

Ducere de latebris, ſerpentia ſecla ferarum.

¶ Serpens Draco, Suet. *in Tiber. c.* 72. Erat ei in oblectamentis ſerpens draco, &c.

‖ Serpedo, rubor cutis, cum membrorum extantia, dictus eo quod ſerpat per membra. Pap. & Iſid. *lib.* 4. 8. ‖

Serpentaria, herba. Germani (vt Tragus tradit) nummulariam appellant, Schlangenkraut / id eſt, ſerpentariam quia tanquam anguis ſubter alias plantas humi repit. Serpentaria radix, conſiligo, Schlangenwurtzel / quòd omni veneno aduerſetur.

Sĕrpĕntīnŭs, a, um, ad ſerpentem pertinens. vt, Vox Serpentina. ἑρπυστικός. ¶ Iuſtinus *histor. lib.* 32. Omne ſerpentinum genus in fictiles lagenas conijci iuſſit.

Sĕrpĕntĭgĕr, a, um. { ὀφιοῦχος. GALL. *Qui porte ſerpent.* ITAL. *Che porta ſerpente.* GERM. Schlangentrager. HISP. *Que tiene ò trahe ſerpiente.* ANG. *That beareth à ſerpent.* } Ouid. 4 *Triſt Eleg.* 6.

Sphyngaque, & Harpyias, ſerpentigeróſque Gigantes.

Sĕrpĕntĭgĕnă, ex ſerpentibus natus. { ὀφιογενής. GALL. *Engendré d'vn ſerpent, ou de race de ſerpent.* ITAL. *Generato da ſerpente, ò da razza de ſerpente.* GER. Von ſchlangen erboren. HISP. *Engendrado de ſerpiente ò de lina e de ſerpiente.* ANG. *Engendred of à ſerpent.* } Ouid. *Metam.*

Vos ſerpentigenis in ſe fera bella de iſtis.

Sĕrpŭla, æ, a veteribus dicebatur, quam nos ſerpentem dicimus. Feſtus ἑρπετόν, ὄφις.

Sĕrpyllum { ἕρπυλλος. GALL. *Serpolet* ITAL. *Serpillo. ſerpolino.* GER. Quendel. HISP. *Serpo yerua conocida.* ANGL. *Wild or creeping tyme.* } Herbæ nomen nulli non notæ, παρὰ τὸ ἕρπειν, hoc eſt, à ſerpendo dictum, mutatione aſpirationis in ſ literam. Habet enim ramuſculos tenues humi ſerpentes: & quacunque terram attigerint, radicem agentes, & ſeſe propagantes. Officinæ etiam hodie Latinum nomen retinent. Vulgus Gallorum *Serpoletum* appellat. Virg. 2. *Eclog.*

Allia ſerpyllúmque herbas contundit olentes.

Idem 4. *Georg.*

——— & olentia latè

Serpylla.

‖ Serra, *Serra*, V. E. Chriſtianorum S. Thomæ in India Orientali ‖

Sĕrră, æ, per duplex r, inſtrumentum dentatum, quo ligna & lapides ſecantur: à Dædalo primùm inuentum, teſte Plin. *lib* 7. *c.* 56 { מסור maſſòr מגברה megberàh πρίων. GALL. *Vne ſcie.* ITAL. *Seca, raſega, ſega.* GER. Ein ſägen. HISP. *La ſierra de hierro.* ANGL. *A ſawe.* } Colum. *lib.* 5. Vno ictu arborem præcidi: ſi minus, ſerra deſecari. Mart. Et pingues tunicas ſerra ſecare poteſt. Sueton. *in Calig. cap.* 27. Multos honeſti ordinis, &c. Serrâ medios diſſecuit. ¶ Serra, & forfices, verba ſunt militaria. Gell. *cap.* 9. *lib.* 10. ¶ Eſt & genus piſcis marini, apud Plin. *lib.* 32. *cap.* 11.

Sĕrrŭlă, æ, diminutiuum, Parua ſerra. { πριόνιον. GALL. *Petite ſcie.* ITAL. *Seghetta.* GER. Ein kleine ſägen / ſäglin. HISP. *Pequeña ſierra.* ANGL. *A litle ſawe.* } Col. *lib. de arboribus, cap.* 6. Et ſi fieri poteſt, iuxta aliquem nodum ſerrula deſecato.

‖ Serræ, arum, M. ſub P. Conſtantinopolitano olim fuit. Hodie Serrarum Archiepiſcopus ſe nuncupat Primatem Macedoniæ. ‖

Serrago, quod ſerra de ligno deteritur. GER. Sägmehl / quaſi ſerræ farina, πρίσμα.

Sĕrro, as, Serrâ per medium ſeco, diſſeco. { נסר naſàr גרר gherèr. πριονίζω. GALL. *Scier, fendre, ou couper auec vne ſcie.* ITAL. *Segare, raſegare* GER. Ságen. HISP. *Aſſerrar con ſierra.* ANG. *To cuts with à ſawe, to ſawe.* }

Sĕrrātŭs, a, um, quod ſerræ in modum eſt denticulatum { πριονοειδής. GAL. *Fait en façon de ſcie, qui a des dents comme vne ſcie.* ITAL. *A foggia di ſerra.* GER. Zeſſerſſet oder gezänet wie ein ſägen HISP. *Coſa que tiene dientes como ſierra.* ANGL. *Toothed lik a ſawe* } vnde ſerrati dentes dicuntur, qui ad ſimilitudinem dentium ſerræ pectinatim ſunt ſtipati Plin *lib.* 11. *c.* 37. Dentium tria genera, ſerrati, aut continui, aut exerti. Serrati pectinatim coeuntes, ne contrario occurſu atterantur, vt ſerpentibus, piſcibus, canibus: continui, vt homini, equo: exerti, vt apro, elephanto. ¶ Serrati item numi quidam dicebantur apud Romanos, ab impreſſa ſerræ nota. Tacit. *de moribus Germanorum*, Pecuniam probant veterem & diu notam, ſerratos, bigatoſque.

Sĕrrānus. vide *Seranus*, vnico r.

SERRATA, frutex eſt dodrantalis, in petroſis & aſperis naſcens, folia habens exigua, amara, effigie & diuiſura quercus, flore paruo, penè purpureo. χαμαίδρυς. Alio nomine triſſago dicitur. Vide Plin. 24 *cap.* 15.

Sĕrrātŭlă herba eſt, caulem habens quadrangulum, tenuem, cubiti altitudine, folia mollia quernis ſimilia, per ambitum inciſuris diuiſa, odorata, propè radicem maiora, ſemen in ſummo caule thymbræ modo ſpicatum, radicem tenuem, vt ellebori. κέστρον. Naſcitur in pratis montoſis, frigidis & opacis locis: vnde & ψυχότροφον Græci appellarunt. Latini etiam Vetonicam appellant nomine a Vetonibus Hiſpaniæ populis, qui eam primi inuenerunt, indito: qua appellatione etiam hodie vtuntur officinæ. Plin. *lib.* 25. *c.* 8. Vetones in Hiſpania eam inuenerunt, quæ Betonica dicitur in Gallia, in Italia autem Serratula, a Græcis ceſtron, aut pſycotrophon, ante cunctas laudatiſſima.

Serrheum, ſiue Serrhium, Σέῤῥειον Stephano, mons Thraciæ, cuius meminit Plin. *lib.* 4. *cap.* 11.

Serrhi, Σέῤῥοι, populi ſunt Colchidi vicini, inter Cerceras & Sephalotomos ſiti, quorum meminit Plin. *lib.* 6. *cap.* 5.

Sĕrtōrĭus, ciuis Romanus fuit, è Nurſia oriundus, rei militaris peritiſſimus, Partium Marianarum fuit vna cum Cinna: moderatius tamen ſe geſſit, quam alij Sylla redeunte è bello Mithridatico, vrbeque potito, ipſe quoque in Hiſpaniam aufugit: vbi breui tempore ob virtutem ſibi gratiam earum gentium conciliauit: traditúrque per eum Hiſpanos diſciplinam rei militaris Romanam didiciſſe, ac fortiores deinde fuiſſe. Nam præter artem rei militaris abſtinentiſſimus etiam voluptatum, tum religioſus eſt habitus: quòd ceruam quandam ſecum in expeditionibus haberet ſequentem, quam Dianæ numen dicebat eſſe, ex eáque reſponſa accipere, reſque gerendas auſpicari. Illa cerua alba erat, à Luſitano quodam ei data. Vide Gell *c.* 22. *l.* 15. Quare dux Luſitanorum delectus, paruis copijs multas vrbes ſubegit. Sed & quatuor Romanorum duces contra ſe miſſos varijs cladibus afflixit. Primum Cottam nauali prælio ſuperauit, Phidiam Hiſpaniæ Prætorē cum duobus millibus ciuium Romanorum interfecit. Domitium Proconſulem contriuit, Toranium quoque a Metello miſſum cum toto exercitu deleuit. Denique a Pompeio victus eſt, & à M. Perpenna eiuſdem factionis ſocio per proditionem in cœna interfectus eſt. Ex Plutarcho.

Sĕrtŭlă campana, herba incana, croci odorem referens, folia habens breuiſſima atque pinguiſſima, in coronamentorum vſu commendata: vnde & ſertulæ nomen inuenit. { μελίλωτος. GAL. *Melilot*, ITAL. *Meliloto.* GERM. Der gemein oder groß ſteinklee / bärenklee. HISP. *Corona de Rei.* ANGL. *Melilot.* } Cato ſertam Campanicam vocat, propterea quòd circa Nolam Campaniæ vrbem laudatiſſima proueniat: quanquam & in agro Attico, & circa Cyzicum, & Chalcedonem naſcatur. Vide Plin. *lib.* 21. *cap.* 9.

Sĕrtŭs, a, um, Conſertus, vel compoſitus. { מחבר mechubbár [illegible] *ſui.* [illegible]. GALL. *Compoſe.* ITAL. *Compoſto.* GERM. Geflochten. HISP. *Compueſto* ANGL. *Made.* } Lucan. *lib.* 10.

Accipiunt ſertas nardo florente coronas,

Et nunquam fugiente roſa.

Sĕrtum, i, Serta, corollæ ex herbarum frondibus, floribúſque conſertæ, hoc eſt, connexæ: vnde & nomē acceperunt. { צפירה tſephirāh עטרה hataràh. στέφανος, στέμμα. GALL. *Vn chapeau de fleurs.* ITAL. *Ghirlanda.* GERM Ein krantz. HISP. *Guirnalda.* ANGL. *A gar land or hatt of flowres.* } Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

——— Sertiſque recentibus halant.

Idem *Eclog.* 6.

Serta procul tantùm capiti delapſa iacebant.

Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Serta, coronas, vnguenta ferre Veneri. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Ponis & in nitida laurea ſerta coma (Victori)

Idem *Eleg* 3 *lib.* 3. *Triſt.*

Dēque tuis lacrymis humida ſerta date. (mortuo)

¶ Fœminino genere dixit Corn. Seuerus. Huc ades Aonia crinem circundata ſerta. Idem Propertius,

Quum tua propendent demiſſa in pocula ſerta.

Soſipater *lib.* 1. Quanquam in vulgaribus Propertij exemplaribus, aliter nunc legitur.

Seruă. vide *Seruus.*

Sĕrŭlă, æ, Sertum quod ex floribus fiebat. { צפירה tſephirāh עטרה hataràh. στέφανος, στέφανος. GALL. *Chapeau de fleurs.* ITAL. *Ghirlanda.* GER. Ein blumenkrantz. HISP *Guirnalda.* ANGL. *An hatt of flowres.* } Plin *lib.* 21. *c.* 1. Quum verò ex floribus fierent ſerta, a ſerendo ſeruiæ appellabantur.

Sĕruīlĭōrum illuſtris Romæ familia fuit, ex qua ortum trahit P. ille Seruilius, vir triumphalis, qui a deuictis Iſauris Aſiæ populis, Iſaurici cognomen accepit. de quo vide Strab. *lib.* 14. Item P. Seruilius Rullus qui primus Romæ ſolidum aprum in conuiuio appoſuit, teſte Plin *lib* 8. *c.* 51. Huius filius fuit Seruilius ille Rullus, legis Agrariæ promulgator, quam Cicero in conſulatu ſuo ſubuertit: cuius meminit idem Plin. *loco iam citato.*

Sĕruīlĭs, Seruiliter, Seruio, Seruitium, Seruitudo, Seruitus, vide *Seruus* in *Seruo, as.*

Serum, ſeri, vide *Serus*, aduerbium.

Sĕruĭŭs Tullus, Sextus Romanorum Rex, ex ſerua natus, Tanaquilis aſtu poſt Tarquinij Priſci necem ad imperium prouectus. Hetruſcos ingenti prælio fudit. Primus luſtrum condidit, populúmque omnem ex cenſu in quinque claſſes diſtinxit. Vrbis pomœria protulit, Quirinali & Viminali collibus muro incluſis. Tandem iamiam ætate prouectior, à Tarquinio genero occiſus eſt, & inſepultus in viam abiectus: idque inſtinctu Tulliæ filiæ ſuæ, quæ etiam conſpecto patris cadauere, aurigam eius reuerentiâ lora retorquentem, compulit vt per medium patris corpus carpentum ageret: à quo tam immani ſcelere ei vico in quo geſta ſunt, ſcelerati nomen manſit. Vide plura de hoc apud Liuium *lib.* 1 *ab Vrbe.* ¶ Seruius Sulpitius, Iuriſconſultus inſignis fuit Cicer. temporibus, qui à Senatu legatus miſſus ad Antoniū, Reipublicæ bellū inferentem, ea in legatione perijt. Quo nomine illi ſtatua, & monumentum publicum in campo Martio eſt decretum. Vide Cic. 9. *Philip.*

SERVO, as, Libero, incolumem præſto, cuſtodio, tueor: { שמר ſchamar נצר natár ישע hoſchiah. σώζω, φυλάττω. GALL. *Garder, ſauuer la vie à quelqu vn, deliurer, contregarder.* ITAL. *Seruare, cuſtodire.* GERM. Erhalten / erlöſen. HISP. *Guardar, ſaluar.* ANGL. *To keepe, to ſaue, to preſerue or deliuer.* } Virg. 3. *Æneid.*

Seruatum ex vndis Strophadum me littora primùm

Accipiunt.

Virg. 2. *Æneid*

Dij patrij ſeruate domum, ſeruate nepotem.

Plaut. *Moſtell ſc* 2. *a.* 2. Natus nemo in ædibus ſeruat. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Si bonam famam mihi ſeruaſſo, ſat ero diues. Idem *Aul. ſc.* 1. *a.* 2. Redi intro, ac intus ſerua. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. Serua me tibi perpetuum amicum. Item, Seruaſſi me quiſquis es. Idem *Men. ſc.* 9. *a* 5. ¶ Item ponitur pro ſolicitè, ac diligenter obſeruo Idem *in Aſin.* Tuus ſeruas ſtrues, Veneriue eas det, an viro Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Quæ caſtis perpetua ſeruant virginitate focos.

Plaut.

Plaut. *Pſeud ſc.2.a.3.* Vt te ſeruem ne quid ſurripias. Idem *Milit ſc. 3. a. 2.* Serua iſtas fores. Mox, obſerua. Idem *Aulul ſc 3.a.3* Quos (coquos) ſi Argus ſeruet. ¶ Seruare, pro defendere. Idem *Curc.* Phædrome, ſerua me. (i. defende à militis vi.) ¶ Pro colere. Ouid. 6. *Faſt.*

Inde focum ſeruat pellor.

Sic, ſeruare feras. Gell *cap.28. lib.2.* ¶ Item pro inhabito, poſſideo. {אחז achaz ישב jaſchab.} Virg. *lib 4. Georg.*

Centum quæ ſyluas, centum quæ flumina ſeruant

Item teneo. Idem *lib.7.*

———curuam ſeruas ſub imagine falcem.

¶ Ponitur aliquando pro recuperare. Iulianus, Si mandato meo decem Titio credideris, ſi cum Titio egeris, ego non liberabor: ſed in id duntaxat tibi obligatus ero, quòd a Titio ſeruare non potueris. Cicer. *ad Quint. frat. lib. 3.* Caluus aiebat, ſi qua dempta, & eius aquæ iure conſtituto, & ſeruitute fundo impoſita, tamen nos pretium ſeruare poſſe, ſi vendere vellemus. Qui modus loquendi frequens eſt apud Iuriſconſultos. Budæus. ¶ Seruare de cælo, eſt nuntiare, aut pluiſſe, aut intonuiſſe & ideò diruptum eſſe auſpicium qua obnuntiatione facta, ſi quis tamen in re cœpta perſiſteret, id contra auſpicia fieri dicebatur. Cicer. *pro domo ſua*, Negant fas eſſe agi cum populo, quum de cælo ſeruatum ſit. Gell. *cap. 14 lib.13.* Ne quis magiſtratus minor de cœlo ſeruaſſe velit. (Verba Edicti Conſulum) ¶ Seruare fidem, eſt præſtare promiſſum. Terent. *Hecyr.* Pollicitus ſum, & ſeruare in eo certum eſt, aliquo dixi fidem. ¶ Seruare in vetuſtatem, eſt aliquo in loco reponere, vt diu, ſiue in aliquot annos integrum, incorruptúmque duret. Colum. *lib. 12.c.28.* Si in vetuſtatem ſeruare voles, in cado duarum vrnarum, quàm optimi vini ſextarium, aut fecis generoſæ recentis ſextarios tres addito. ¶ Dicimus quoque Seruare modum, ordinem, officium, inſtitutum, promiſſum, temperamentum, & gloriam. Exempla ſtudioſis paſſim occurrent. Seruaueris, pro Vide ne feceris. Plaut. *Amphitr* Quid ſi ego illum tractim tangam, vt dormiat? S. Seruaueris: Nam continuas has tres noctes peruigilaui.

Sĕrvāns, tis, participium, ſeu nomen ex participio. { שמר ſchomer. σώζων, φυλάττων, τηρῶν GALL *Qui garde & obſerue.* ITAL. *Seruatore, oſſeruatore.* GER. Ein erhalter/achthaber das etwas vnuerſert hielt. HISP. *Guardador.* ANGL. *That keepeth or preſerueth.*} Virgil. 2. *Æneid.*

———cadit & Ripheus iuſtiſſimus vnus

Qui fuit in Teucris, & ſeruantiſſimus æqui.

Sĕrvātŭs, a, um, { נשמר niſchmar נושע noſchab. σεσωσμένος, τετηρημένος. GALL. *Gardé, ſauué & deliuré.* ITAL. *Seruato, conſeruato.* GER. Erhalten. HISP. *Guardado.* ANG. *Saued preſerued keept.*} Ouid. 3. *Triſt. Eleg. 1.*

Cauſa ſuperpoſita ſcripto teſtata corona,

Seruatos ciues indicat huius ope.

Plaut. *Curc. ſc. 2. a. 1.* Perij. E. At ego ſeruata ſum. (ſup. quæ antea peribam,) Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 3.* Dij me ſeruatum volunt.

Sĕrvātor, is, qui ſeruat & liberat, conſeruator, liberator. { מושיע moſchiab. σωτήρ. GALL. *Qui ſauue & deliure, ſauueur.* ITAL. *Chi libera & conſerua.* GERM Ein erhalter oder behalter/Erlöſer. HISP. *Guardador.* ANGL. *A keeper preſeruer or ſauiour.*} Liu. 4. *bell. Maced.* Quorum agmen Imperator ſequutus perſequentibus cunctis, ſeruatorem, liberatorémque acclamantibus, ſalutatis dimiſſiſque eis, eadem qua venerat, via Elatiam rediit. Ouid. 4. *de Ponto Eleg. 15.*

Teque mea cauſam ſeruatorémque ſalutis,

Méque tuum libra norit & ære magis.

Plaut. *Pſeud ſc. 2 a. 3.* An tu veneficus hominum ſeruator magis?

Sĕrvatrix, icis. { מושיעה moſchiabath. σώτειρα. GALL. *Celle qui ſauue & deliure.* ITAL. *Donna che libera & conſerua.* GERM. Erhalterin HISP. *Guardadora.* ANG *She that keepeth and preſerueth.*} Cicer. 5. *de fin.* Non dubitémque dicere, omnem naturam eſſe ſeruatricem ſui, idque habere propoſitum quaſi finem & extremum, ſe vt cuſtodiat, quàm in optimo ſui generis ſtatu. Terent. *Hecyr.* O Bacchis ô mea Bacchis, ſeruatrix mea.

Sĕrvābĭlis, e, quod ſeruari poteſt. { σώσιμος, τηρητός. GALL. *Qu'on peut ou qu'on doit garder.* ITAL. *Che ſi può conſeruare.* GERM. Das zu erhalten iſt. HISP. *Coſa que ſe guarda ò puede guardar.* ANGL. *That may be keept.*} Ouid. 4. *Triſt. Eleg. 5.*

Et tutare caput nulli ſeruabile.

Sĕrvācŭlum, i. Hotoman ab Vlpiano dictum putat pro anchora, quaſi ἐρυμνόν. *in l.29. §.1. D. ad leg. Aquiliam.* Parui refert nauem immittendo, aut ſeruaculum ad nauem ducendo, aut tua manu damnum dederis. Nam anchora tollenda, ſcapha proximæ noceri poterit. ¶ Videtur tamen ſeruaculum potiùs dici ἐρυμάτιον, paruus portus aſſeruandis in ſtatione nauibus. Vlpian. *D lib 9. tit.2 l.29.* Si nauis tua impacta in meam ſcapham damnum mihi dedit, quæſitum eſt, quæ actio mihi competeret? Et ait Proculus, Si in poteſtate nautarum fuit ne id accideret, & culpa eorum factum ſit, lege Aquilia cum nautis agendum: Quia parui refert naui immittendo aut ſeruaculum ad nauem ducendo (legendum aut ſeruaculum nauem ducendo) an tua manu damnum dederis.

SERVVS, i, propriè is dicitur, qui ſui iuris non eſt, ſed alieni dominio ſubiicitur. { עבד hebed. δοῦλος. GALL. *Serf, ſeruiteur.* ITAL. *Seruo, ſeruitore.* GERM. Ein knecht/leibeigner. HISP. *Sieruo.* ANGL. *A man ſeruand.*} ⚹ Liber. Cicer. *pro Cornelio Balbo*, Serui quorum ius & fortunæ conditio infima eſt. *Ibid.* Seruos de Republ. bene meritos perſæpe libertate, id eſt, ciuitate publice donari vidimus. Idem 6. *Verr.* Neque tam ſerui illi dominorum, quàm tu libidinum. Idem 1 *Offic.* Vlyſſes contumelias ſeruorum ancillarúmque pertulit. Plaut. *Milit. ſc. 6. a. 2.* Hominem ſeruum domitos habere oporteret oculos, orationémque & manus. *Ibid. ſc. 5. a. 2.* Plus oportet ſcire ſeruum, quam loqui. Idem *Aſin. ſc. 4. a. 2.* Non decet eſſe ſuperbum hominem ſeruum. ¶ Serui ad cibum vocabantur, iiſque dabatur pulmentum. Idem *Milit. ſc. 3. a. 2.* ¶ Serui in ius vocari non poterant: vide *Ius.* ¶ Serui frugi, quod officium ſit. Plaut. *Aul. ſc. 1. a 4.* Idem, quomodo moratus eſſe debet. ¶ Seruis nulla eſt cognatio iure ciuili, ac proinde nullus pater, auus, proauus, abauus, &c. Docet Plaut. *Capt. ſc. 4. a. 3.* Abit ad patrem Ar. Quem patrem (habet ſup.) qui ſeruus eſt Quintil. *declam. 311.* Seruus neque nomen neque cenſum, neque tribum habet. Contra tamen Sceledrus ſeruus, apud eundem Plaut. in *Milit. ſc. 4. a. 2.* Ibi maiores mei ſunt ſiti Pater auos, proauos, abauos. Auguſt. *lib. 19. ciuit.* Origo vocabuli ſeruorum inde creditur ducta, quòd ij qui iure belli poſſent occidi, à victoribus conſeruabantur, & ſerui fiebant, à ſeruando appellati, quam etymologiam confirmat *l. 3. & l. 4. D. de ſtatu hom.* Plaut. *Men. ſc. 2. a. 4.* Nunquis ſeruorum deliquit? ¶ Serui ad pedes, qui ad dominorum cœnantium pedes ſtabant. Seneca, Seruus, qui cœnanti ad pedes ſteterat, narrat quæ inter cœnam ebrius dixiſſet. Martial.

Dum negligentem ducit ad pedes vernam.

¶ Serui, quorum nomine venditor nihil præſtaret, venum ibant pileati. Gellius *cap. 4. lib. 7.* Item, Serui coronati *Ibidem.* Item Quintil *declam. 311.* Seruus aut domi natus, aut relictus hæreditate, aut emptus.

Sĕrvŭlus, diminut. { δουλάριον GALL. *Petit ſerf, ou ſeruiteur.* ITAL. *Picciol ſeruo.* GERM. Knechtlin. HISP. *Pequeño ſieruo.* ANGL. *A litle ſeruand.*} Terent. *in And.* obſeruabam manè illorum ſeruulos Venientes, &c.

Sĕrvus, a, um, adiectiuum, à ſeruo deductum. Seruitute obſtrictus, mancipatus, deditus. { δουλικός. GAL. *Seruant, ou de condition ſeruile.* ITAL *Seruo, di conditione ſeruile.* GERM. Knechtiſch. HISP. *Sieruo* ANGL. *Bound to ſeruice.*} vt, Serua prædia, quæ ſeruituti alicui obſtricta ſunt. Cicer. *contra legem Agrariam*, Libera prædia meliore iure ſunt, quàm ſerua. Lucanus *lib. 6.*

O famuli turpes, ſeruum pecus.

Ouid. 1. *Amor. Eleg. 6.*

Nec tibi perpetuò ſerua bibatur aqua.

Idem 1. *de Remedio amoris.*

Vtile propoſitum eſt ſæuas extinguere flammas,

Nec ſeruum vitiis pectus habere tuum.

Ouid 6. *Faſt.*

Hoc eſt cur odio ſit tibi ſerua manus.

Sĕrvă, æ, Ancilla, quæ ſeruitutem ſeruit. { אמה amah שפחה ſchiphchah. δούλη, παιδίσκη. GALL. *Seruante, chambriere* ITAL. *Serua, maſſara, ancilla.* GERM. Ein dienſtmagt/leibeigne. HISP *Sierua ò eſclaua.* ANG. *A maid ſeruand*} ⚹ Libera. Virg. 5 *Æneid.*

Olli ſerua datur operum haud ignara Mineruæ.

Sĕrvŭlă diminutiuum, Ancillula. { δουλάριον GALL. *Chambrillon, petite chambriere, petite meſchine.* ITAL. *Picciola ſerua.* GER. Ein dienſtmägtlin. HISP. *Pequeña ſierua ò eſclaua.* ANGL. *A litle maid ſeruand*} Cicer. *Attic. lib. 10.* Eúmque per manum ſeruulæ ſeruatum, atque eductum.

Sĕrvīlĭs, e, quod ſeruorum eſt, vel quod ad ſeruos pertinet, deſpectus, contemptus, abiectus. { δουλικός. GALL. *Seruile, appartenant à ſeruiteur.* ITAL. *Seruile, da ſeruo.* GERM Knechtiſch · das zu den knechten gehört. HISP. *Coſa pertenecciente à ſieruo* ANGL. *belonging to ſeruantes, vile or abiect*} vt, Seruilis conditio, & ſeruile officium. Indoles ſeruilis. Liu. 1. *ab Vrbe* Comparãdo eorum ætatem, & ipſam minimè ſeruilem indolẽ, tetigerat animum memoria nepotum. Iugum ſeruile. Cic. 1. *Philipp* Patriæ liberatores vrbe carebant ea cuius à ceruicibus iugum ſeruile deiecerant, Senec *cap. 9. de trãquil.* Ignari etiam ſeruilium litterarum.

Sĕrvīlĭtĕr, aduerb. Seruorum more. { δουλικῶς. GALL *Seruilement, en ſeruiteur* ITAL. *A foggia di ſeruo.* GER. Knechtiſcher weiſe. HISP. *A manera de ſieruo.* ANGL *Lik à ſeruand*} Cicer. 2. *Tuſc.* Nequid ſeruiliter, muliebriterve faciamus.

Sĕrvĭtūs, utis, ipſa ſeruiendi neceſſitas, aut ſeruorum conditio ⚹ Libertas. { עבדות habduth עבודה habodah δουλεία. GALL. *Seruitude, ſeruage.* ITAL. *Seruitù.* GERM. Knechtſchafft/leibigenſchafft/dienſtbarkeit. HISP. *Seruidumbre.* ANGL. *Seruice, bondage.*} Cicero *Philipp.* Pax eſt tranquilla libertas: ſeruitus poſtremum malorum omnium, non modò bello, ſed morte etiam repellendum. Tacit *lib. 17.* Sed imperaturus es hominibus, qui nec totam ſeruitutem pati poſſint, nec totam libertatem. Terent. *in Andr.* Vt ſemper tibi apud me iuſta & clemens fuerit ſeruitus, Scis, id eſt, quàm iuſta & clementi dominatione in te fuerim vſus. Plaut. *Capt. ſc. 3. a. 2.* Seruitutem ita fers, vt ferri debet. Idem *ſc. 7. a 4.* Is nomen diu ſeruitutis ferunt. ¶ Etiam paſſiuè. Idem *Amph. ſc. 1. a. 1.* Opulento homini quàm dura ſit ſeruitus. (I. quæ ſeruitur.) ¶ Sceleſtam ſeruitutem ſeruire. Vide *Seruio* infrà. ¶ Seruitus muliebris exuitur tantùm viduitate & orbitate, &c. Liuius *lib. 34.* ¶ Seruitus item de rebus dicitur quæ alteri ſeruiunt, id eſt, in quibus alteri quoddam ius eſt, vt ſeruitus vrbanorum & ruſticorum prædiorum, de qua apud Iuriſconſultos magna diſputatio.

Seruitudo, inis. Idem *lib. 4. bell. Pun.* Seruitudinis indignitatiſque homines expertos aduersùs notum malum irritatos eſſe.

Sĕrvĭtĭum, ii, Seruitus. { עבודה habodah עבדות habduth. δουλεία. ANGL. *Seruice.*} Terent *in And.* Ego Pamphilo, hoc tibi pro ſeruitio debeo, Conari manibus, pedibúſque, noctéſque & dies Capitis periculum adire, dum proſim tibi. Virg. 1. *Eclog.*

Quid facerem? neque ſeruitio me exire licebat:

Nec tam præſentes alibi cognoſcere diuos.

Idem. 1. *Æneid.*

Quum domus Aſſaraci Phthiam, claráſque Mycenas

Seruitio premet, ac victis dominabitur Argis.

Ouid *Eleg 6 lib. 4 Triſt.*

———Seruitium ſubit Inda

Bellua.

Item Liuius *lib. 34.* In Seruitio habere vxorem, ¶ In plurali verò Seruitia, non rarò pro ipſis ſeruis accipimus. Saluſt. *Catili.* Interea ſeruitia repudiabat, quorum in initio magnæ copiæ ad eum concurrebant. Cic. 4. *in Catil.* Hic ad euertenda fundamenta reipublicæ Gallos acceſſiuit, ſeruitia concitauit, Catilinam euocauit. In qua ſignificatione aliquando etiam legimus Seruitium ſingulari numero. Plaut. *Curc. ſc. 3. a. 2.* Ita nunc ſeruitium eſt. (i. tales ſunt nunc ſerui.) Suet. *in Caſ. c. 47.* Cic. *de Aruſp. reſp.* Omne ſeruitium in alteram ſcenam immiſſum, atque hoc cum Soſipat. antiqui Grammatici ſententia congruit, ſcribit enim *lib. 1. ſuæ Grammat.* Seruitium propriè multitudinem ſeruorum ſignificare: quanquam apud veteres pro ſeruitute id eſt, ſeruiendi conditione in vſu fuerit.

Seruio, is, iui, itum, In ſeruitute, ſum, in alicuius manu & dominio ſunt, domino miniſterium exhibeo. { עבד habad. δουλεύω. GALL. *Seruir.* ITAL. *Seruire.* GER. Dienen. HISP. *Seruir.* ANG. *To ſerue, todo ſeruice*

to any.} Plaut. *in Menæch.* Propterea heri imperium exequor benè, & ſedulò ſeruio. *Ibid ſc.6.a.5.* Bene & ſedatè ſeruio. *Ibid. ſc. vlt.a.4.* Tanquam ſi me argento emeris, liber ſeruibo tibi. Idem *Aul.ſc.1.a.1.* Apud te hoc pacto ſeruiam. Idem *Curc.ſc. 2.a.5.* Libera ego ſum nata vt alij multi qui nunc ſeruiunt. Propertius *lib.4. Eleg.24.*

Quinque tibi potui ſeruire fideliter annos.

Horat. 1. *Epiſt.* 10.

Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret: dominum vehet improbus, atque
Seruiet æternùm: quia paruo neſciat vti.

¶ Dicitur etiam de iis, qui alij alicui rei ita mancipati & dediti ſunt, vt dominis ſerui. Ouid. 2. *Amor. Eleg.17.*

Siquis erit, qui turpe putet ſeruire puellæ, &c.

Plaut. *de ſcorto. in Aſin ſc.3. a.1.* Perpetuum hunc annum mihi ſeruiat. Interdum idem quod obtemperare, ſeu morem gerere. Cicer. *in Catil.* Qui alio tum amori flagitioſiſſime ſeruiebat. ¶ Seruire rei, eſt rei augendæ incumbere. Terent. *Hecyr.* Rus habitatum abij, concedens vobis, & rei ſeruiens. Cicer. *pro Sext. Roſcio,* Rei familiari maximè ſeruire, & in prædiis colendis operæ plurimum ſtudiique conſumere. ¶ Seruire item prædia dicuntur, quæ ſeruitutem debent. Idem *de lege Agraria contra Rullum.* Capite hoc prædia omnia, quæ ſeruiebant, non ſeruiunt. Idem *de Orat.* Quum Marcus ædes Auratæ vendidiſſet, neque ſeruire quandam partem ædium in mancipij lege dixiſſet. ¶ Seruire poſteritati, valetudini, honori, dignitati vel commodis, eſt eorum rationem habere. Idem 3 *de Tuſc.* Optimus quiſque poſteritati ſeruit. Idem *Tyroni lib.16. Epiſt.* Sed indulge valetudini tuæ, cui quidem tu, dũ mihi deſeruis, ſeruiſti non ſatis. Idem *Quint. fratri,* Conſulere populi commodis, & vtilitati eius ſaluti que ſeruire. ¶ Seruire ſeruitutem, Plaut. *Capt ſc.2.a.2.* Priuatam, an publicam illic ſeruit ſeruitutem? *Ibid. ſc.4. a.3.* Seruitutem ſeruiſti vſque à puero. Idem *Curc. ſc. 1. a. 5.* Sceleſtam ſeruitutem ædes hæ ſeruiunt. (nempe quæ Lenonis ſunt.) Seruire autem ſeruitutem, eſt in ſeruitute eſſe ex iure, quo ſerui, vide Quint. c. 3. *lib.7.* ¶ Seruire tempori, eſt ſeſe tempori accommodare. Cic. *pro Sext.* Sed agam moderatè, & huic tempori ſeruiam potius, quàm dolori meo. Seruire ſcenæ, idem quod ſeruire tempori, & ſe præſentibus hominum moribus accõmodare: quæ metaphora tracta eſt ab iis, qui in orcheſtra cantu, vel geſtu, hiſtrionibus in ſcena fabulam agentibus ſubſeruiebant. Idem *Bruto,* Ac mihi tum, Brute, officio ſolùm erat, & naturæ, tibi nunc populo, & (vt dicitur) ſcenæ, ſeruiendum eſt. ¶ Auribus alicuius ſeruire. Cæſar 2. *de bell. ciu.* ¶ Seruitur, impersonale. Cicer. 1. *Offic.* Primùm, vt necui noceatur: deinde vt communi vtilitati ſeruiatur. Mart. *lib* 2. Non bene (crede mihi) ſeruo ſeruitur amico. ¶ Seruibo, in futuro. Plaut. *Menæch.* Tanquam ſi emeris me argento liber ſeruibo tibi. ¶ Huius compoſita ſunt Aſſeruio, Deſeruio, Inſeruio, Reſeruio, Subſeruio quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Seruior, iris, iri. paſſ. Senec. *cap 9. de tranquillitate vitæ,* Aſſueſcamus cœnare poſſe ſine populo, & paucioribus ſeruis ſeruiri.

Sĕrvm, i, Pars lactis aquea à caſeoſa parte ſeparata. { ὀῤῥός. Gall. *Laict clair, megue.* Ital. *Scolo di latte.* Germ. Käſmolcken. Hisp. *El ſuero, agua de la leche.* Angl. *whete of milk.* } Virg 3. *Georg.*

——*acrémque moleſtum*
Paſce ſero pingui.

Ouid. 4. *Faſt.*

Déinque viam liquido vimina rara ſero.

Serarius, ſero nutritus. Cato *de R.R.* Porcos ſerarios in oues denas ſingulos paſcat.

Sĕrvs, a, um, Tardus, ratione temporis. { מאחר *meach er. ὀψιμος.* Gall. *Tardif.* Ital. *Tardo.* Germ. Spat/langſam. Hisp. *Tardio.* Angl. *Late, that is long à comming.* } Ouid. 13. *Metam.*

Me arguit incepto ſerum acceſſiſſe labori.

Velleius. Serâ Pompeij cura reuocatus. Cicer. Suet. *in Aug. cap.* 17. Seras conditiones pacis tentare. Ouid *Eleg. 2. lib.4. Triſt.*

Is quoque iam ſerum referet veterémque triumphum.

Ibid. Eleg. 9.

Noſtraque vincetur lacrymis clementia ſeris.

Gell. *cap.7. lib.11.* Vitium ſeræ eruditionis, quam Græci ὀψιμαθίαν vocant. Senec. *cap.23 de conſol. ad Marc.* Interuerſa & ſera ingenia. Mart. *lib.1.*

Sera nimis vita eſt craſtina, viue hodie.

Hinc. Colum *lib.1.* comparatiuum formauit. Sationes (inquit) eius duas ſeruamus, alteram maturam per mediam ſementem, ſeriorem alteram menſe Februario. Plin. *lib.15.c.15.* Patriæ cognomina habent ſeriſſima omnium Amerina. ¶ Aliquando ponitur pro graui, triſti, & magno. Saluſt. Serum bellum in anguſtiis futurum. Virg. 5. *Æneid.*

Seraque terrifici cecinerunt omnia vates.

¶ Serus conuiua Tonantis, qui ſerò moritur. Martial. *lib.8.*

Eſſe velis, oro ſerus conuiua Tonantis.

Serum lumen, eſt, nocti vicinum. Virg. 1. *Georg.*

Illic ſera rubens accendit lumina Veſper.

Seræ frondes, dicuntur ſerò cadentes. Idem 2. *Georg.*

Et iam olim ſeras poſuit quum vinea frondes.

¶ Serus ſtudiorum, ὀψιμαθής, qui ſerò literas didicit, nec πολυμαθὴς eſt. Horatius, O ſeri ſtudiorum.

Sĕrō, aduerb. Tardè. { ὀψέ. Gall. *Au ſoir, tard, trop tard.* Ital. *Tardamente, tardi, di ſera.* Ger. Spat. Hisp. *Tardo.* Ang. *Lateliè, in the end or euening.* } Cic. *de clar. Orat.* Eloquentia ſerò prodiit in lucem. Idem *lib. 1. Epiſt.* Longè abſum, audio ſerò. Plaut. *Amph.* Serò aduenimus. A. Qui? S. Quia Alcmenam ſtare ante ædes ſaturam intelligo. (i. poſt prandium.) Idem *Capt ſc.1 a.4.* Abi ſtultus, Serò, poſt tempus venis. Idem *Men ſc.6.a.5.* Metuo ne ſerò veniam depugnato prælio. Allegoricòs &c. ¶ Aliquando ſignificat veſpere, hoc eſt poſt occaſum, atque hæc eſt eius vera ſignificatio, inquit Valla *lib 4.* Cicer. *Attico,* Eo die alter conſul venit ſerò. ¶ Aliquando poſt tempus, quæ ſignificatio tracta eſt ex ſuperiori, quod enim poſt Solis lucem eſt, id vere poſt tempus dici poteſt. Ouid 1 *de remed. amor.*

Principiis obſta, ſerò medicina paratur,
Quum mala per longas inualuère moras.

Autor ad Herenn. *lib.1* Serò atque acto negotio veniſtis. Sic etiam Cicero, Quum accuſator Milonis identidem interrogatus perſtaret, quo tempore Clodius eſſet occiſus, vrbane reſpondit, Serò: ludens nimirum in vocis ambiguitate. Nam quum illud videretur dicere, Veſperi Clodium fuiſſe occiſum: illud potiùs voluit ſignificare, ſerius quam oportuerat, fuiſſe interemptum. ¶ Hinc ſerius comparatiuum, id eſt, tardius. Cicer. *in Catil.* Hoc ſeriùs a me factum eſt. Et Seriſſime, tardiſſime. Plin. *lib.15.c.17.* Terentina ſeriſſimè legi.

Sĕrōtĭnus, a, um, a ſerò, Veſpertinus. { ὀψιμος. Gall. *Du ſoir, tardif.* Ital. *Di ſera, tardi.* Germ. Das ſpat iſt. Hisp. *Coſa tardia è pertenecient à la tarde.* Ang. *Of the euen or euening, late.* } Hora ſerotina, tempus ſerotinum. ¶ Aliquando ponitur pro Tardus. vt poma ſerotina, quæ poſt legitimum tempus vel tardiùs cæteris matureſcunt. Colum. *lib* 3. Locis frigidis, & autumni temporibus aquoſis, præcoces ſerito, &c. locis hybernis ſerotinas ſerito. Idem *lib.8 c 5.* Item ſerotini pulli, quia ab ſolſtitio nati capere iuſtum incrementum non potuerunt.

Sĕrum, i, ſubſtantiuum, ſignificat extremam partem diei { ערב *ereb.* δείλη ὀψία, ἑσπέρα. Gall. *Le ſoir.* Ital. *Sera.* Germ. Der abend. Hisp. *La tarde.* Angl. *The euen or laſt part of the day.* } Liuius *lib. 7. ab Vrb.* Erat iam diei ſerum, ὀψὲ ἦν τῆς ἡμέρας. Sueton. *in Auguſt. c.16. & in Neron. c.22.* Nec multo poſt nauali prælio apud Actium vicit in ſerum dimicatione protracta, vt in naui victor pernoctauerit, id eſt, in horam veſpertinam. Liuius *lib 1. ab Vrbe.* Extrahebatúrque in quam maxime ſerum diei certamen. Sueton. *in Othon. cap.11.* In ſerum vſque patente cubiculo, &c.

Sĕruus vide *Seruo.*

‖ Seſac, nomen regis Ægyptij.

Seſach eſt Babylon. ‖

Sesama, æ, ſiue Seſamum, i, σήσαμον, frugis genus, à Plinio Frumenti, à Columella leguminum generibus annumeratum. Culmum habet ferulaceum, folios ſanguineis, ſemine candido, infra magnitudinem lini, quod valculis, vt papauer, continetur, radice ſimplici & alba. Officinæ *ſiſamum,* Itali hodie *ſugiolinam* appellant. Plin. *lib. 18.c.10* Æſtiua frumenta diximus ſeſa mam, milium, panicum. Colum. *lib.2.c.10.* Seſama, quæ rigantur maturius, &c.

Sēſāmĭnus, adiectiuum: vt, Seſaminum oleum, de quo Plin. *lib.23 cap.4.*

Sēſămis, idis, σησαμίς, placentæ genus, ex ſeſamo & crudo melle confectum, quod & σησαμοῦντα Græci appellant. Vide Galen. *lib. 1. de aliment. facult.*

Seſamium, σησάμιον & σησαμοῦς, placenta ex ſeſamo, melle & oleo.

Sēſămoīdēs, σησαμοειδές, herba eſt ex ellebori generibus, ſimilis ſenecioni, aut rutæ, longo folio, flore candido, radice gracili, ignaua, ſemine guſtu amaro, cætera ſeſamo ſimilis, vnde & nomen accepit. Naſcitur in Anticyra inſula, purgationibus vtiliſſimum. Vide Plin. *lib. 22. cap 15*

Sēſămum, mi, Σήσαμος Stephano, vrbs Paphlagoniæ, poſtea Amaſtris appellata, cuius meminit Plin *lib.6.c.2.*

Sēſărēthus, i, Σησάρηθος, oppidum eſt Taulantiorum, qui ſunt in ea parte Macedoniæ, quæ Adriatico mari incumbit. Stephan ex Hecatæo

Seſcenaris bouis iecur, quid ſit, vide apud Liuium 1. *d. 5.*

Seſcu in compoſitione eſt alicubi pro *ſeſqui*, vt in Seſcunx, ſeſcuplus, &c

Sescvnx. ſiue Sēſcūnx, cis, & Seſcuncia, ciæ. Vnciam ſignificat, & vnciæ dimidium, vt ait Bud. { τριημιούγκιον. Gall. *Vne once & demie.* Ital. *Vn' onza è mezza.* Germ. Drey lot. Hisp. *Vna onça y media de peſo* Angl. *An ounce and an half* } Col. *lib.12. c.57.* Laſeris ſeſcuncis, quod τριούγκιον Græci vocant ſeſcunciam. ¶ Non eſt ſeſcunciæ, vel aſſis, i. vilis eſt, nullius, aut exigui pretij. Pomponius, Pappus hic in medio habitat ſeſcuncia non ſeſcunciæ.

Sēſcūncĭālis, e, quod pondus aut menſuram habet ſeſcunciæ. { ὁ μίαν οὐγκίαν καὶ ἥμισυ ἔχων, ἢ ὁ ἡμιουγκιαῖος. Gall. *Contenant vne once & demie.* Ital. *Di vn'onza & mezza.* Germ. Anderthalb vntzen dick oder ſchwer. Hisp. *De vna onça y media.* Angl. *Of an ounce and an half.* } Plin *lib.13.c.15.* Tota craſſitudine ſeſcunciali.

Sēſcūplŭm, ſiue Seſquiplum, quod numerum, pondus, aut menſuram totam in ſe continet, & præterea eius dimidium, ἡμιόλιον. Sic Senarium dicimus eſſe ſeſcuplum quaternarij, & ſemiſſem trientis. Ita emendo cùm antea eſſet ſcriptum in omnibus exemplaribus, quadrantis. Mendosè. Triens enim. (i. tertia pars aſſis ſiue quatuor vnciæ) & dimidium trientis. (i. duæ vnciæ) ſemiſſem. (i. ſex vncias) efficiunt atque explent: Quadrans verò, & dimidium quadrantis non item: ſiquidem Quadrans quarta pars aſſis eſt, tres tantùm vncias continens.

Sĕſĕlis, fœm. gen. ſiue Seſele, neutro, σέσελι. Herba eſt folio fœniculi, ſed craſſiore, ſemine quoque non abſimili, ſed calloſiore & hebetiore, capite anethi: in quo granum habet oblongum & anguloſum, & quam eſtus, acre: radice autem longa, & odore non ingrato. Vulgus herbariorum *Saxifragam maiorem* appellat. Cicer. 2. *de nat. deor.* Paulò ante partum ceruæ ſe purgant quadam herbula, quæ Seſelis dicitur. Dioſcorides quatuor facit ſeſelis genera, Maſſilioticum, Æthiopicum, Peloponneſiacum, & Creticum.

‖ Seſarinus, piſcis marinus. Aond ‖

Sĕsōſtris, Ægyptiorum rex, Mœridis ſucceſſor, qui ſubactis Maris rubri accolis, alueum nauigabilem conatus eſt ducere ex Nilo in Mare rubrum. Idem & Colchos & Getas creditur ſubegiſſe, regionéſque omnes à ſe ſubactas trophæis inſigniuiſſe, quorum aliquot ſe vidiſſe teſtatur Herodotus muliebri pudendo inſculpta. Valer. Flac. 5. *Arg.*

——*quum prima Seſoſtris*
Intulerit rex bella Getis.

Sĕsqvĭ. Tantundē, & eius dimidium: qua voce non modò in compoſitione vtimur, vt ſeſquialtera, ſeſquimodius, ſed etiam extra compoſitionem. { ἡμιόλιον. Gal. *Autant & moitié d'auantage.* Ital. *Altre tanto è la metà.* Ger. Anderthalb. Hisp. *Otro tanto y la mitad.* Angl. *Aſmuch and the half more.* } Cicer. *de Perf. Orat* Pes enim qui adhibetur ad numeros, partitur in tria, vt neceſſe ſit partem pedis aut æqualem eſſe alteri parti, aut altero tanto, aut ſeſqui eſſe maiorem: ita fit æqualis dactylus, duplex iambus, ſeſquiplex pæon.

‖ Seſquialter, qui habet tantundem ſeu totum, & ſemis pro altera parte. ‖

Sēſquĭāltĕr

Seſquiáltĕră, proportio, quæ quantitatem aliquam in ſe continet, & eius dimidium. {ἡμιόλιος. GALL. *Contenant vne fois & demie autant.* ITAL. *Vna parte piu grande la metà che l'altra* GER. Die vergleichung da ein ding das ander anderthalb mal in ſich haltet. HISP. *Vna vez y media.* ANGL. *Conteyning ones and half much.*} Cicer. *de Vniuer.* Seſquialteris autem interuallis, & ſeſquitertiis, & ſeſquioctauis ſumptis ex his, &c.

Seſquiculĕāré dolium, quod culei menſuram continet, & dimidii, ἡμιόλιον ἀμφορέως δοχεῖον. Col. *lib* 12. *c* 18. Sunt autem ſatis ſeſquiculearibus doliis picis duræ pondo vicena quina.

Seſquihōră, vna hora cũ dimidia. {τρισημιώριον. GALL. *Vne heure & demie* ITAL. *Vn'hora è mezza* GER. Anderthalb ſtund HISP. *Vna hora y media.* ANGL. *An houre and a half.*} Plin. *Epiſt.* 84. Egeram horis tribus & dimidia ſuperérat ſeſquihora.

Seſquiiūgĕrum. {τρισημιπλέθρον GALL. *Vn demi arpent, & la moitié d'vn demi arpent.* ITAL. *Vn campo e mezzo.* GER. Anderthalb iuchart HISP. *Vna huebra de tierra y media.* ANGL. *An aker and a half.*} Plin. *lib.* 18. *c.* 19. Iterari ſeſq. iugerum.

Seſquilib. a. vna libra cum dimidia alterius. {τρισημιλίτριον. GALL. *Vne liure & demie* ITAL. *Vna libra e mezza.* GERM. Anderthalb pfund. HISP. *Vna libra y media* ANGL. *A pound weight and a half.*} Colum. *lib.* 12. *c.* 36. Sat erit autem ſeſtimatim ſeſquilibram in duas muſti adiicere.

Seſquimenſis, vnus menſis cum dimidia parte alterius. {τρισημίμηνον. GALL. *Vn mois & demy* ITAL. *Vn meſe e mezzo* GER. Anderthalb monat. HISP. *Vn mes y medio.* ANGL. *A moneth and a half.*} Varro *lib.* 1 *de re ruſt. c.* 27. Annus eſt diuiſus in quatuor partes, & item ſubtilius ſeſquimenſibus in octo.

Seſquimodius, qui continet vnum modium cum dimidia parte alterius. {τρισημιμέδιμνος. GAL. *Vn muy & demy.* ITAL. *Vn mezzo e mezzo.* GER. Anderthalb ſeſter. HISP *Vn celemin y medio.* ANG. *A buſhel and a half.*} Varro *lib.* 1. *de re ruſt. cap.* 42. Vt nuces integras, quas vno modo comprehendere poſſis, quòd putamina ſuo quæque habent loco natura compoſita, quam eaſdem ſi fregeris, vt ſeſquimodio concipere poſſis.

Seſquiobolus, Obolus cum dimidio. {τρισημιωβόλιον. GALL. *Vne obole & demie* ITAL. *Obolo è mezzo* GER Anderthalb heller. HISP. *Vn obolo y medio.* ANG. *A farthing and a half.*} Plin. *lib.* 25. *c* 8. Detectóque quod ſupernatat, reliquus ſuccus purgat, vtraque parte ſeſquiobolo in aqua mulſa.

Seſquiōctāuus, octauam rei alicuius partem in ſe continens, & eius dimidium. malè. nam hoc ſeſquioctauus eſt, quod arithmeticis notis ſcribitur 1⅛ vnum totum & vna octaua pars illius totius. Martinius in ſuo Lexico.

Seſquiŏpĕră, opera diei vnius & dimidiati. {τὸ ἔργον ἡμιόλιον. GALL. *Vne iournée & demie d'œuure.* ITAL. *Vna giornata e mezza di opera.* GER. Anderthalb tagwerk HISP. *Huebra de vn dia y medio* ANG. *An iournay and a half.*} Colum. *lib.* 2. *cap.* 13. Fabæ occantur ſeſquiopera, iterum ſarriuntur vna opera.

Seſquipēs Menſura vnius pedis & ſemiſſis. {τρισημιπόδιον. GALL. *Vn pié & demi.* ITAL. *Vn piede e mezzo.* GERM. Anderthalb ſchuch HISP *Vn pie y medio de medida.* ANGL. *The meaſure of a foote and a half.*} Colum. *lib.* 3. *c.* 13. Niſi tamen ſi ſcaturigo paluſtris obuia (ſicut in agro Rauennate) plus quàm ſeſquipedem prohibeat infodere. Martial. *lib.* 8.

Summa Palatini poteras æquare Coloſſi,
Si fieres breuior Claudia ſeſquipede.

Seſquipĕdālis, e. continens pedem & dimidiatum: longum ſeſquipede: latum ſeſquipede: inflatum, grandiloquum. {ὁ τὸ πόδιον ἡμιόλιον. GAL. *De vn pié & demi.* ITAL. *Di vn piede e mezzo.* GERM. Anderthalb ſchüchig HISP *De vn pie y medio.* ANGL. *Of a foote and a half.*} Cato *c.* 18. ſeſquipedalis partes. Plin. *lib.* 7 *cap.* 16. Seſquipedales quoſdam gignit longitudines, in trimatu implentes vitæ curſum, haud ignotum eſt. ¶ Seſquipedalia verba, id eſt, grauia & turgida qualia Tragicis poetis ſolent eſſe familiaria. Horat. *in Arte,*

Projicit ampullas, & ſeſquipedalia verba.

Seſquiplares. Veget. *lib.* 2. *de re milit. cap.* 7. Duplares duas, ſeſquiplares vnam ſemis conſequebantur annonam ſic ex opt. exempl. Stevvech. Vulgo Simplares vnam.

Seſquiplus, a, um, ſiue ſeſquiplex, Seſquialterum. ἡμιόλιον. Vt quum dicimus ſenarium eſſe ſeſquiplum quaternarij: continet enim eum totum, & inſuper dimidiam eius partem. Budæus. Cicer. *in Orat* Ita ſit æqua his dactylus, duplex iambus, ſeſquiplex pæon. Et *paulo poſt*, Modus aut duplex aut ſeſquiplex aut par.

Seſquitertius, continens ſemel terminum aliquem, & inſuper tertiam partem.

¶ Seſquiulyſſes, quaſi Vlyſſes vnus integer, & vnus dimidius præſtantiſſimus. Turn. ¶

Seſquiunx, quod melius ſeſcunx, ſeſcuncia, vncia & dimidium. Papias ſcribit ſeſquiunx, qui & ſeſquiuncia, quaſi vncia & ſemiuncia quoque. Et Budæus tertio libri de aſſe. Hemioliam rationem habet ad vnciam. Sed ſexcunx eſſet ſex vnciæ.

Seſquo: vnde ſeſquatis numeri, tanquam ſeſquifacti.

Sĕſſilis, Seſſio. vide *ſedeo*.

SEXTANS, tis ſiue Sextans, Sexta pars aſſis, hoc eſt, vnciæ duæ. {ἑξάς, δίουγκιον. GAL. *Deux onces* ITAL. *La ſeſta parte d'vna libra, cioè due oncie.* GER. Der ſechſte theil eines dings zwen theil eines gantzen/das zwölff theil hat. HISP. *Dos onças de peſo* ANGL. *Twoo ounces.*} Plin. *lib.* 26 *cap* 11. Prodeſt & vino myrteo ſouere menthæ ſeſtans, vini ſulphuris vncia. ¶ Eſt item ſeſtans, nummulus æreus, tertia parte minor quadrante. Liuius *lib.* 2. *ab Vrbe* Extulit eum plebs, ſextantibus collatis in capita. ¶ Nonnunquam etiam menſura continens ſextam partem iugeri. Varr. 1 *de re ruſt. cap* 10 Ab hoc principio menſores nonnunquam dicunt in ſucceſiuum eſſe vnciam agri, aut ſextantem, aut quid aliud, quum ad iugerum peruenerunt, id habet ſcrupula ducenta octoginta octo. ¶ Interdum ſumitur pro menſura vini, ſiue liquidorum: vt apud Sueton *in Auguſt. c.* 77. Vini parciſſimus erat. Mox. Quoties largiſſime ſe inuitare ſenos ſextantes non exceſſit. Inde.

Seſtăntārĭus, a, um, quod habet pondus, aut menſuram ſeſtantis. ἑξαντιαῖος. Plin. *lib.* 33 *cap.* 13. Conſtitutúmque vt aſſes ſeſtantario pondere ferirentur.

SESTERTIVS, ij, maſc. gen. σηστέρτιος, apud Romanos moneta erat argentea, valens quartam partem denarij argentei, hoc eſt, (vt ad Gallicæ pecuniæ æſtimationem redigamus) decem denariolos turonicos & ſemiſſem. Hic alio nomine nummus dicebatur. Interdum vtrunque coniungentes, nummum ſeſtertium vocabant. Dictus eſt autem ſeſtertius, quaſi ſemis tertius, eò quod in ſe continebat aſſes duos, & tertium dimidiatum. Notabaturque apud veteres per geminum LL. qua nota duæ libræ, ſiue dupondius: & per S. qua ſemiſſis, ſiue dimidia libra ſignificabatur. Hæ tres literæ tranſuerſa interueniente linea poſtea ad hunc modum ſunt coniunctæ H S. Veteris conſuetudinis fuit, vt Semis in compoſitione antè poneretur: vt Semiſquartus, Semiſquintus, Semiſtertius: vnde ſublatis duabus literis, dictus eſt Seſtertius. Eſt autem compoſitio Attico more facta. Illi enim ἑπτὰ ἡμιτάλαντα, hoc eſt, ſeptem ſemitalenta dicebant. ¶ Seſtertium autem in neutro genere, & in plurali numero ſeſtertia, ſingula valebant mille nummos ſeſtertios. Habetque ſeſtertium in neutro genere eandem proportionem ad libram Romanam, quæ & mina, & pondo dicitur, quam nummus ſeſtertius ad aſſem, hoc eſt, ad libram æris grauis. Continent enim ſingula ſeſtertia in ſe duas libras Romanas & ſemiſſem. Singulæ autem libræ drachmas, vel denarios centum, hoc eſt ſeſtertios quadringentos. Duæ itaque libræ & dimidia, vt dictum eſt, valebant ſeſtertios nummos mille: idque vno nomine ſeſtertium dicebant in neutro genere Decem ergo ſeſtertia valebant decem millia nummorum ſeſtertiorum. Quòd ſi hunc numerum per aduerbium extuleris ad hunc modum, Decies ſeſtertiûm, iam reddideris hanc ſummam centuplo maiorem Idem enim eſt dicere Decies ſeſtertiûm, quaſi Decies centena millia nummorum ſeſtertiorum. GALL. *Vn million de ſeſterces, valant vingt cinq mille eſcus couronne à 55. ſols piece.* Vide Budæum *de Aſſe*, diſtinctius hac de re tractantem. Decies ſeſtertio nubere, Senec. *c.* 12. *de conſ. ad Heluiam*, Beatiores, inquit, iſtos putas, quorum pantomimæ decies ſeſtertio nubunt, quam Scipionem. &c. Et Velleius, Seſtertium ſepties millies. Item, bis millies centies. Idem, alibi ſexies millies H S è manubiis, &c Idem, Centies ſeſtertium, vide *Centies* ¶ Amplum ſeſtertium pro ingenti ſumma ponitur. Solinus, Dein pinacia diſceſſere reliquias amplo ſeſtertio pergameni comparatum. ¶ Eſt etiam ſeſtertium genus veli triplici licio texti, vt tertium licium duobus impar ſit. Suet. *in Aug. cap.* 83. Ita vt in extremis ſpatiis ſubſultim decurreret, ſeſtertio vel lodicula inuolutus. Alij exponunt operimentum duûm omnem in partem pedum & ſemiſſis. ¶ Seſtertium, locus vbi plecti ſolebant qui a Cæſaribus interficiebantur. Plutarchus dicit Galbæ caput datum Patrobij, & Vitellij ſeruis, ab illis proiectum eum in locum fuiſſe.

Seſtertiŏlus, diminutiuum, vel Seſtertiolum, cum accentu in antepenult. Martial *lib.* 1.

Sed ſeſtertiolum donauit mentula Phœbo
Bis decies, &c.

Seſtix, ſiue Sextix aquæ. ὕδατα σέξτια. Ptolemæo, Galliæ Narbonenſis oppidum, aquis calidis ſcatens: ita dictum a Sextio quodam Romanorum duce, qui ſubactis Salybus, oppidum hoc creditur condidiſſe. Vide Strab *lib.* 4. Vulgò *Aix en Prouence.*

Seſtius, prænomine Publius, Ciuis Romanus fuit magni animi, qui Ciceroni aduerſùs Clodium contractis armatis auxilio fuit: quo nomine in iudicium vocatus, defenſus eſt a Cicerone elegantiſſima illa oratione, quæ pro P. Seſtio inſcribitur. Eruditi tamen non Seſtium, Sed Sextium ſcribendum contendunt. ¶ Fuit & alter Seſtius, Aquarum Seſtiarum in agro Salyum conditor: de quo vide Strabonem *lib.* 4.

Seſtiāna mala, à Seſtio cognominata, apud Colum. *lib* 12 *c* 45. Ita poſſunt alia genera malorum, ſicuti orbiculata, Seſtiana melimela, Matiana, hoc liquore cuſtodiri. Seſtiana pyra, apud Colum. *lib* 5. *c* 10

Seſtŏs, σηστός, vrbs erat in littore Thracio, ad Helleſpontum ſita, obiacens Abydo, Leandri & Herûs amore perinobilis. Strabo *lib.* 13. & Muſæus *de amoribus Leandri & Herûs.*

Seſtĭăs, adis. σηστιάς, patronymicum à Seſto Helleſponti vrbe deductum Statius 2. *Theb.*

Contrà autem fruſtrà ſedet anxia turre ſupremis
Seſtias in ſcopulis,

id eſt, Ero puella Seſtia.

Sĕtăbis, is. σαίταβις, fluuius eſt citerioris Hiſpaniæ, in conuentu Carthaginenſi. a quo vicini populi, Setabitani appellantur à Plin. *lib.* 3 *cap.* 3. Hinc Sudaria Setaba dixit Catullus, quæ ex lino Setabitano conficiebantur.

SETÆ, arum, dicuntur pili craſſiores, rigidique atque erecti, quales ſues habent. {שערים *ſeharim.* τρίχες. GALL. *Soye ou poil comme de porceau.* ITAL. *Sede ſetole.* GERM. Bürſthar/bürſt. HISP. *Las ſedas comme de puercos.* ANG *Briſtles or bigge heares.*} Vnde dictæ ſunt ſetæ, quaſi ſuetæ. A quo & ſuo, ſuis deducitur. ¶ Dicitur tamen & de durioribus aliorum animalium pilis. Cic. 5. *Tuſcul.* In hoc medio apparatu fulgentem gladium à lacunari ſeta equina appenſum demitti iuſſit, vt impenderet illius beati ceruicibus. Ouid. 8. *Metam.*

Protinus exuuias rigidis horrentia ſetis
Terga dat.

Setæ leonis. Cic. 3. *de Orat.* Oculos autem natura nobis, vt equo & leoni ſetas, caudam, aures ad motus animorum declarandos dedit.

Setarium, quod & ſetaceum, inſtrumentum purgandi farinam. Cathol.

Sētĭgĕr, a, um, quod ſetas gerit. τριχοφόρος, χαιτοφόρος. GALL. *Qui a de la ſoye ſur le dos.* ITAL. *Porta ſede, porta ſetole.* GERM Der bürſt hat. HISP. *Lo que trahe ò tiene ſedas.* ANGL. *That hath briſtles.*} Martial. *lib.* 13.

Qui Diomedeis metuendus ſetiger agris,
Ætola cecidit cuſpide, talis erat.

Ouid *lib.* 8. *Metam.*

Vulnera feciſſent, niſi ſetiger inter opacas,
Nec iaculis iſſet, nec equo loca peruia ſyluas.

Virg. 12. *Æneid.*

Setigeræ fœtum ſuis, intonſámque bidentem
Attulit.

Sētōſus, a, um, quod eſt ſetis plenum. {שעיר *ſahir* λάχνηεις. GALL. *Qui a force ſoye.* ITAL. *Sedoſo, pieno di ſede, pieno di ſetole.* GERM. Bürſtlechtig/vol bürſthar. HISP. *Lleno de ſedas.* ANGL. *Full of briſtles.*} vt, Setoſum animal. Plin. *lib.* 8. *c.* 45. Torua fronte, auribus ſetoſis. Virg. 7. *Eclog.*

Setiſſ caput hoc apri tibi Delia paruus,
Et ramoſa Mycon viuacis cornua cerui.
Propert. *lib.* 4. *Eleg.* 1.
Verbera Pellitus ſetoſa mouebat arator.

Setia, *ſητία*, vrbs Campaniæ non procul à Tarracina: à qua Setinum vinum. Mart. *lib.* 13.
Pendula Pontinos, quæ ſpectat Setia campos,
Exigua vetules miſit ab vrbe cades.
Vulgò *Sezza*.

¶ Setinum, *Setia*, V. E. prouinciæ Romanæ ¶

Setubia, æ, *σετυβία*, Arauacum oppidum, in Hiſpania Tarraconenſi: cuius meminit Ptolem. *lib.* 2. *c.* 6.

Seu, contractum ex ſiue, ſicut neu ex neue; breuitatis & in carmine alicubi neceſſitatis ergò: vt Virg. 12. *Æneid.*
Siue errore viæ, ſeu tempeſtatibus acti.
Diſiunctiua particula, qua iungimus ea, quorum alterum, non verumque affirmamus. {ἤτε ἢ. Gall. *Ou, ou bien, ſoit que* Ital. *Ouero* Ger. Oder. Hisp. *O.* Angl. *Or.*} Plaut. *in Trin.* Hæc ſunt, ſeu rectè, ſeu peruersè facta ſunt, egomet feciſſe Confiteor. Tibull. *lib.* 4.
Parma ſeu quis dextra velit, ſeu læua tueri.

¶ Seuerena, vulgò S. Seuerina, V. A. antiqua Calabriæ. ¶

Seuerianus, a, um. Seueriana pyra, à Seuero inſitore dicta: quorum meminit Plin. *lib.* 15. *c.* 15.

Seueriani, *σευηριανοί* Hæretici quidam fuerunt: à Tatiano primùm propagati, deinde & à Seuero aucti, qui matrimonio penitus abſtinendum prædicabant. Meminerunt horum Hieronymus & Sophronius.

Sĕvērus, a, um, Grauis, tetricus, triſtis, aſper. {קשה *kaſchéh*. αὐστηρός, σκυθρωπός. Gall. *Seuere, rigoureux, rude.* Ital. *Seuero, graue.* Ger. Rauch und ſtreng/ernſthafftig. Hisp. *Graue y riguroſo.* Angl. *Seuere, cruell, rigorous, rough.*} vt, Seueri agricolæ, apud Lucret. *lib.* 5. Dicitur à ſe & verus. (i. bonus & æquus, & facilis:) vel à Seuero monte, vt placet Seruio *in* 7. *Æneid.* Seuerus autor. Plin. *lib.* 18. *c.* 5. pro graui, & cui maximè ſit fidendum. Virg. 8. *Æneid.*
Romulidis, Tatióque ſeni, Curibúſque ſeueris.
Terent. *Heaut.* Sed ipſe egreditur, quàm ſeuerus, rem quum videas, cenſeas. Cic. 2. *Verr.* L. Caſſius ex familia tum ad cæteras res, tum ad iudicandum ſeueriſſima. Idem 3. *Offic.* Magnus vir in primis, & qui perindulgens in patrem, idem acerbè ſeuerus in filium. Senec. *c.* 15 *de tranq.* Non magis ſancta & ſeuera eſt vita, quam conceptus inchoari. Plaut. *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Vide vt aſtitit ſeuera fronte curas cogitans. ¶ Aliquando actiuè accipitur pro eo quod horrorem aſpectu incutit. Virg. 3. *Georg.*
Inuidia infelix Furias, amnémque ſeuerum
Cocyti metuet.

Sĕvērē aduerbium, grauiter, aſperè. {αὐστηρῶς, σκυθρώπως, αὐστηρῶς. Gall. *Seuerement, rigoureuſement, rudement.* Ital. *Rigoroſamente.* Ger. Mit rauche vnd ſtrenge. Hisp. *Grauemente y riguroſamente.* Ang. *Cruellie, rigorouſlie.*} Cic. 2. *de finib.* Ita grauiter & ſeuerè voluptatem ſecernit à bono. Idem *pro Roſc. Com.* Nihil mihi detraham, quum illis exactæ ætatis ſeueriſſimè fructum, quem meruerunt, retribuam.

Sĕvēritĕr, Seuerè. Titinnius, Seueriter hodie ſermonem amica mecum contulit.

Sĕvēritās, atis, Grauitas & conſtantia in iudicando, & imperando ✕ Facilitas, miſericordia. {קשי *keſchi* פרך *pérech*. αὐστηρότης, ἀποτομία. Gall. *Rigueur, rudeſſe.* Ital. *Seuerità, grauità durezza.* Germ. Strenge vnd rauche/ernſthafftigkeit. Hisp. *Graueza y rigor.* Ang. *Crueltie, fierceneſſe, rigorouſneſſe.*} Cic. 7. *Verr.* Quum iſte veſtra ſeueritate permotus multa ſigna dederat quamobrem is reſponſurus non videretur. *Ibidem*, Summæ diligentiæ ſummam imperij ſeueritatem addidit. ¶ Quinetiam extra iudicium dicitur de morum grauitate, & quadam naturæ toruitate, quæ & ſeueritudo dicitur. Plaut. *in Epid.* Quid illud eſt, quòd illi exſperat frons ſeueritudines. Vicit vnguentorum ſeueritas, id eſt, Aſperitas. Plin. *lib.* 13. *c.* 3. Quando etiam corruptiſſimo in genere magis tamen iuuat quædam ipſius vitiis ſeueritas, de vnguentis.

Sĕvērus, Septimus Romanorum Imperator, qui Albinum iuxta Lugdunum Galliæ vrbem ingenti prælio ſuperauit. Reliqua eius geſta vide apud Herod. *lib.* 3. & 4. ¶ Eſt item Seuerus, vt Seruio placet, montis nomen proprium in Sabinis. Virg. *lib.* 7. *Æneid.*
Qui Tetrica horrentes rupes, montémque Seuerum, &c.
Quo tamen in loco Nonius ſeuerum, actiuè poſitum arbitratur pro aſpero.

¶ Seueriani à Seuero exorti, vinum non bibunt: vetus Teſtamentum & reſurrectionem non recipiunt. Iſid. *lib.* 8. 5. ¶

Seuo, mons Ingeuonum, in litore Germaniæ, Riphæis iugis non minor, immanem ad Cimbrorum, vſque promontorium efficiens ſinum, qui Codanus vocatur. Autor Plin. *lib.* 4. *c.* 13.

Sēvŏco, as, Seorſum, ſeu in alteram partem voco, ſeduco ſeiungo. {ἀποκαλέω. Gall. *Appeller à part, retirer.* Ital. *Chiamare da banda ſeparatamente.* Germ. Nàbend ſich berufen. Hisp. *Llamar à otro apartandolo.* Angl. *To call a part or away, to withdrawe frome.*} Cicer. *Philipp.* Et ob eius conſilij ſocietatem quum interficeretur Cæſar, tum te à Trebonio vidimus ſeuocari. Ouid. 2. *Metam.*
Seuocat hunc genitor, &c.
Sueton. *in Calig. c.* 36. Egreſſus è triclinio, cùm maximè placitam (alienam vxorem) ſeuocaſſet, &c. Obſcœnè ¶ Seuocare ad ſe de communi, eſt de eo quod multis commune eſt furari. Cic. *pro Quint.* Itaque hercule, haud mediocriter de communi, quicquid poterat, ad ſe in priuatam domum ſeuocabat. ¶ Seuocare animum ab omni negotio, eſt animum laxare, & nulli rei intendere. Idem 1. *Tuſc.* Quum à re familiari, quæ eſt miniſtra & famula corporis, quum à Republica, quum à negotio omni ſeuocamus animum. Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Quid tu te ſolus de Senatu ſeuocas? Catull. *ad Ortalum.*
Cura me ſeuocat à doctis virginibus.
¶ Seuoco, decipio. Papias: Seuocat, ad remotiora vocat, ſolicitat, in ſecreto decipit.

Sevum, i, quod & ſebum & ſepum dicitur, Vnctuoſum illud, quod in animalibus quibuſdam muſculorum extremitatibus membraniſque adcreſcit, ex frigida potione ſanguinis, quæ è venis excidens exanguibus, ideóque frigidis membranis adhæret, ibidémque non ſecus atque oleum frigore concreſcit. {στέαρ. Gall. *Suif.* Ital. & Hisp. *Seuo.* Germ. Vnſchlit. Ang. *Tallow of beaſtes.*} Differt autem ab adipe, quod ſeuum propriè eſt cornigerorum duntaxat, quæ in vna parte dentata ſunt, & quæ in pedibus talos habent. Biſulca verò, & quæ pedes ſciſſos in digitis habent, & carent cornibus, non ſeuum, ſed adipem habent. Vterque autem concretus eſt, & quum refrixit, facilè frangitur, ſempérque eſt in fine carnis ſine ſenſu, quia nec arterias habet, nec venas. Contrà pingue inter carnem, cutémque eſt, ſucco liquidum, quod etiam in aliquibus ſine ſenſu eſſe manifeſtum eſt. Vnde ſues viuentes à muribus legimus aliquando fuiſſe erolas, nido etiam in iis conſtructo. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Diuitiæ ſuntne Opimæ, vnde excoquat ſeuum ſenex. Vide *Sebum.*

Sēvōsus, a, um, quod inſtar ſeui vnctuoſum eſt στεατώδης. Gall. *Plein de ſuif, ou reſſemblant à ſuif.* Ital. *Simile à ſeuo.* Germ. Feiſſt oder ſchmutzig wie vnſchlit. Hisp. *Seuoſo, ò enſeuado.* Angl. *Full or lik tallow greaſie and fatt.*} Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Seuoſa cornigeris medulla.

Sēvo, as, ſeu Sepo, as, quod eſt ſeuum impono, ſeu candelas ex ſeuo facio. {στεατόω. Gal. *Enduire de ſuif, faire de chandelles de ſuif.* Ital. *Far candele di ſeuo, vngere con ſeuo.* Germ. Vnſchlit kerzen machen. Hisp. *Enſeuar, vntar con ſeuo.* Ang. *To mak tallow candles or ſmere with tallow.*} Colum. *lib.* 2. *cap.* 22. Feriis autem ritus maiorum etiam illa permittit, far pinſere, faces incidere, candelas ſeuare, ſeu, vt quidam legunt, ſebare, aut ſepare.

Sĕx, numeri nomen, notæ ſignificationis, à Græco deductum mutatione aſpirationis in ſ literam. {שש *ſchiſch* שבעה *ſchéſcháh*. ἕξ. Gall. *Six.* Ital. *Sei.* Ger. Sechs. Hisp. *Seys en numero.* Ang. *Sixe.*} Hinc multa deducuntur tum compoſita, tum deriuata quæ ſuo ordine explicabimus.

Sexagenarius, a, um, ſexaginta comprehendens. Item LX. annos natus. ¶ Sexagenarios de ponte mittere, vel deiicere, eſt ſenes rebus agendis, ſubmouere.

Sĕxāgēnus, a, um, quanuis propriè ſit numeri diſtributiui nomen, ſæpe tamen idem eſt quod ſexaginta. {ששים *ſchiſchichim*. ἑξήκοντα. Gall. *Soixante.* Ital. *Seſſanta.* Germ. Sechzig. Hisp. *Seſenta.* Angl. *Sixtie or three ſcore.*} Liu. 8. *ab Vrb.* Ordo ſexagenos milites, duos centuriones. Cic. 7. *Verr.* Sexagena millia modiorum.

Sexageſimus, claudens ordinem qui habet ſexaginta: continens ſexaginta in certo genere ad ſexaginta reſpiciens.

Sexageſima, ex decimis Iudæorum minima.

Sĕxāgiēs, aduerbium. {ἑξηκοντάκις. Gall. *Soixante fois.* Ital. *Seſſanta volte.* Ger. Sechzig mal. Hisp. *Seſentas vezes.* Angl. *Sixtie tymes.*} Cic. 2. *Philipp.* Orabat vt te contra ſuum patrem, ſi ſeſtertium ſexagies peteret, defenderem.

Sĕxāgintā, decies ſex. {ששים *ſchiſchichim* ἑξήκοντα. Gall. *Soixante* Ital. *Seſſanta.* Ger. Sechzig. Hisp. *Seſenta.* Angl. *Sixtie or three ſcore.*} Cic. 3. *Verr.* Poſſum ſexaginta decreta proferre, in quibus vt ego pecuniam non dicam interceſſiſſe, ipſa decretorum nouitas, iniquitasque declarat.

Sĕxāngŭlus, a, um, quod habet ſex angulos. {ἑξάγωνος. Gall. *Qui a ſix anglets.* Ital. *Che a ſei cantoni.* Ger. Sechseckig. Hisp. *Figura de ſeys angulos.* Angl. *That hath ſixe corners*} Plin. *lib.* 37. *c.* 3. Quare ſexangulis naſcatur lateribus non facilè ratio inueniri poteſt. Idem *lib.* 11. *c.* 11. Apum ſexangulæ omnes cellæ. Ouid. 5. *Metam.*
Nonne vides quos cera tegit ſexangula fœtus,
Melliferarum apium ſine membris corpora naſci?

Sexangulatus, a, um, adiect. Qui ſex angulos habet. Solin. *c.* 46. Inuenitur & iidem in mari rubro, ſicut cryſtallum ſexangulatam, quæ radiis ida Solis, &c.

Sĕxcēnus, a, um, numeri diſtributiui nomen, Sexcentenus. {שש מאות *ſcheſch meóth*. ἑξακόσιοι. Gal. *Six cens.* Ital. *Sei cento.* Germ. Je ſechshundert. Hisp. *Seys cientos.* Angl. *Sixe hundred.*} Cic. 7. *Verr.* Ciuitatibus pro numero militum pecuniarum ſummas deſcribere certum pretium ſexcenos nummos nautarum miſſione conſtituere. Colum. *lib.* 2. *cap.* 3. Quibus & antè iam M. Cato, & mox Terentius Varro prodidit ſingula iugera vinearum ſexcenas vrnas vini præbuiſſe.

Sĕxcentēnus, a, um, numeri diſtributiui nomen. ἑξακόσιοι, idem. Col. *lib.* 3. *c.* 5. Qui ducentos quadragenos pedes obtinent, ſexcenteni malleoli pangendi ſunt, id eſt, ſexcenti viricuique.

Sĕxcentī, æ, a, ſexies centum. {שש מאות *ſcheſch meóth*. ἑξακόσιοι. Gall. *Six cens.* Ital. *Seicento.* Ger. Sechshundert. Hisp. *Seyſcientos en numeros.* Angl. *Sixe undred.*} Cicero *de diuinat.* Sexcenta licet eiuſmodi proferre, vt diſtantiū rerum cognatio naturalis appareat. Terent. *in Phorm.* Sexcenta proinde potiùs ſcribito dicas. Vbi Donatus, Apud nos ſexcenta dicere pro infinito numero ferè vſitatum eſt. Cicer. *pro Roſc. Amer.* Sexcenti ſunt, qui inter ſicarios & de veneficiis accuſabant. Plaut. *Aul. ſc.* 1. *a.* 2. Sexcenta ſunt quæ memorem, ſi eſſet otium. Idem *Men. ſc.* 4. *a.* 5. Quin ſuſpirabo plus ſexcentos dies. (alias *Sexcentum dies.*)

Sĕxcentēſimus, a, um, Vltimus ſiue vnus ex ſexcentis. {ἑξακοσιοστός. Gall. *Sixcentieſme.* Ital. *Seicenteſimo.* Ger. Das ſechshundert iſt. Hisp. *Cada vno de ſeyſcientos.* Ang. *The ſixe undreth.*} Plin. *lib.* 8. *c.* 7. Anno vrbis ſexcenteſimo quinquageſimo quinto.

Sĕxcenties aduerbium numeri, Sexcentis vicibus. {ἑξακοσιάκις. Gall. *Six cens fois* Ital. *Seicento volte.* Ger. Sechshundert mahl Hisp. *Seyſcientas vezes.* Angl. *Sixe hundred tymes*} Cic. *Attic. lib.* 4. Vt forum laxaremus, & vſque ad atrium libertatis explicaremus, contempſimus ſexcenties H S. Plin. *Epiſt. vlt. lib.* 1. Quàm citò ſeſtertiûm ſexcenties impleturus eſſet.

Sĕxcentŏplăgus, fictum à Plauto nomen eſt *in Capt.* pro eo, qui ſexcentas, plagas accepit.

Sĕxcŭpĭus, vide *Seſcuplus.*

Sĕxdĕcĭēs, aduerbium, Sedecim vicibus. {ἑκκαιδεκάκις. Gall. *Seize fois.* Ital. *Sedeci volte.* Ger. Sechszehen mahl. Hisp. *Diez y ſeis vezes.* Ang. *Sixtene tymes.*} Plin. *lib.* 16. *c.* 29. Sebuſos ab Ægyptis exterminis ſexdecies centena LXXV. M. paſſuum.

Sexennis, e, ἑξαετής, quod eſt ſex annorum. Plautus *Pœnul.* Inde ſurreptus ferè ſexennis. Plin. *lib.* 8. *c.* 32. Indicia quoque ætatis in illis gerunt, ſingulos annis adiicientibus ramos vſque ad ſexennes, de ceruis.

Sexennium, ij. ἑξαετία. Tempus ſex annorum, apud Ciceronem 1 *de diuinat.* Quod quidē ſexennio poſt Veios captos factum eſſe vidimus.

Sexies, aduerbium, Sex vicibus. {ἑξάκις. GALL. *Six fois.* ITAL. *Sei volte.* GERM. Sechs mahl HISP. *Seis vezes.* ANGL. *Sixe tymes.*} Liu. 4 *ab Vrbe*, Veientem hoſtem ſexies victum pertimeſcant. Col. *lib.* 5. *cap.* 1. Hoc ſexies ducendum eſt, quoniam ſex latera ſunt.

Sextans, tis, vide *Seſtans*

Sextus, a, um, vltimus, ſiue vnus ex ſex. {שִׁשִּׁי *ſchiſchſchi*. ἕκτος. GALL. *Sixeſme* ITAL. *Seſto.* GERM. Das ſechſt. HISP. *Coſa ſexta en orden.* ANGL. *The ſixte.*} vt, Sexta ætas. Sextum Angiportum. Plaut. *Pſeud.* *ſc.* 2. *a.* 4 Hoc eſt, ſextum à porta Angiportum. Ouid. 6. *Faſt.*

Quæ duo mixta ſimul ſextis quæcunque Calendis
Ederit, huic lædi viſcera poſſe negant.

Sextùm Conſul, vt Tertiùm Conſul. Cic. *in Piſon.* Qui C. illi Mario fortiſſimo viro & Conſuli, & ſextùm Conſuli, & eius Inuictis legionibus, ne armis confligeret, cedendum eſſe duxit.

Sextarius, dicitur ſexta pars congij, quæ menſura apud antiquos tam liquidis, quàm aridis ſeruiebat. Capit autē ſextarius cotulas binas, quæ & heminæ dicuntur. Sextarius vini. 3⅓ *log.* Liu 7 *ab Vrbe*, Iiſdem militibus legiones libras farris, & ſextarios vini contulerunt. ¶ Ducere ſextarium eſt ebibere. Iuuenal. *Satyr* 7.

——— *de quo ſextarius alter*
Ducitur ante cibum, rabidam facturus orexim.

¶ Sextarius aquæ. Cic. 2. *Offic.* Si emere ſextarium aquæ mina cogeretur. Sextarius olearius. Cato *c.* 13. Sextarium, ij, vas ſextarij, id eſt, heminarum duarum capax.

Sextilis, menſis qui nunc Auguſtus Sic autem dicebatur, quòd ſextus eſſet in ordine menſium a Martio, a quo Romani annum auſpicabantur. Horat. 1. *Epiſt.* 11.

Per brumam Tiberis, Sextili menſe caminus.

¶ De hoc menſe ita Suet. *in Auguſti vita*, *cap.* 30. Annum à D. Iulio ordinatum, rurſus ad priſtinam rationem redegit: in cuius ordinationem Sextilem menſem è ſuo cognomine nuncupauit &c.

Sextula, æ, vnciæ pars ſexta, quatuor cōtinens ſcrupula, hoc eſt, aſſis partem LXXII. Cic. *pro Cæcin.* Facit hæredem ex deunce, & ſemuncia Cæcinnam ex duabus ſextulis M. Fulcinij libertum ſuperioris viri, Ebutio ſextulam aſpergit, hoc eſt, hæreditatis totius partem LXXXII. Colum. *lib.* 5. *c.* 1. Pars LXXII. pedes CCCC. hoc eſt, ſextula, in qua ſunt, ſcrupula quatuor.

Seni, æ, a, a ſex. {שִׁשָּׁה *ſchiſchſchah*. οἱ ἓξ καὶ αἱ ἓξ καὶ τὰ ἕξ. GALL. *Six* ITAL. *Sei.* GERM. Je ſechs. HISP. *Seys* ANGL. *Sixe.*} Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Cum ſenis manibus, genere Geryonaceo (de coquis.) Cic 4. *Verr* Ab iſto & præco qui voluit illum ordinem pretio mercatus eſt, & pueri annorum ſenûm, ſeptenûmque denum Senatorium nomen nundinati ſunt. Anni decies ſeni, id eſt, ſexag nta. Ouid. 5. *Faſt.*

Senarius, a, um, quod conſtat ſex rebus. {ἑξαδικός. GALL. *De ſix.* ITAL. *Di ſei.* GERM. Das ſechs hatt. HISP. *De ſeys.* ANGL. *Of ſixe.*} Vt ſenarius numerus, ἑξάμετρος. Hinc ſenarij verſus, qui & ſenarioli dicti ſunt, a ſex pedibus. Cic. *lib.* 5 *Tuſc.* Tenebam enim quoſdam ſenariolos, quos in eius monumento eſſe inſcriptos acceperam, qui declarabant in ſummo ſepulcro ſphæram eſſe poſitam cum cylindro.

Sextius Caballus, ſcurra fuit inſignis, Martialis ætate, qui à calcitratu nomen accepit. Martial. *lib.* 1. Qui Galbam ſalibus tuis, & ipſum poſſes vincere Sextium Caballum.

[Sextianus, a, um ad Sextium pertinens.]

Sextus, ἕξτος, Philoſophus Chæronenſis, Plutarchi nepos, qui doctor fuit M. Antonini Imperatoris, de quo Iulius Capit. Audiuit & Sextum Philoſophum Chæronenſem.

Sexus, us, maſc. gen. Maris & fœminæ diſcrimen. {φύσις. GALL. *Sexe.* ITAL. *Seſſo, natura.* GERM. Geſchlecht/natur/bildnuß/als durch die der man vom weib vnderſcheiden wirt. HISP *Sexo, miembro por do diſcerno quien es hembra ò macho.* ANGL. *A kind or ſexe*} à Græco ἕξις, vt Feſtus exiſtimat, quod habitum ſignificat. Plin. *de viris illuſtribus*. Ad quos quum vtriuſque ſexus multitudo veniſſet, dato ſuis ſigno, virgines raptæ ſunt. Col *lib.* 6. *cap.* 24. Certis ſignis comprehendere licet quem ſexum generauerit Cic. 1 *de inuent.* Hominum genus in ſexum conſideratur, an virile, an muliebre ſit. ¶ Mentiri ſexum. Colum. *in præfat.* *lib.* 1. Attonitique miramur æſtus effœminatorum, quòd à natura ſexum viris denegatum muliebri motu mentiantur, decipiántque oculos ſpectantium. ¶ Antiqui Sexus, neutro genere efferebant: quod poſt Nonium etiam Priſcianus annotauit. Plaut. *Rud.* Virile ſexus nunquam habui vllum. Varro *lib.* 1. *de Analogia*, Sexus verum virile, an muliebre, an neutrum ſit. Saluſtius *lib.* 2. *Hiſtoriarum*, vt citat Nonius. At Metellus in vlteriorem Hiſpaniam poſt annum regreſſus, magna gloria concurrentium vndique virile ac muliebre ſexus per vias & tecta omnium viſebantur.

S I.

Si, coniunctio eſt conditionalis. {אִם *im*. εἰ, ἐάν, ἤν. GALL. *Si, puis que, iaçoit que.* ITAL. & HISP. *Se, ſi.* GERM. Wan ſo ANGL. *Gif or if.*} Cic. *Attic.* *lib* 6. Moriar ſi magis gauderem, ſi id mihi accidiſſet. Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Si poſſim hoſpitium nanciſci. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 1. Nam ſeruus meus ſi eſſes. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 3. Si acum quæreres, acum inueniſſes. Idem *Mil.* *ſc.* 6. *a.* 4. Si poſt hanc diem mutiuero dato me excruciatum Idem *Aul.* *ſc.* 4. *a.* 1. Te ſi non dedero elinguem iam, me caſtrandum loces, &c. ¶ Iungitur etiam indicatiuo. Idem *Mil.* *ſc.* 3 *a.* 2. Si indiciam tacio, intereo, Si taceo, interij tamen. *Ibidem*, Si tales inſimulas, perierit: Si verum eſt, perierit. Idem *Pſeud ſc.* 2. *a.* 3. Si credis, nummo, Si non, ne mina quidem. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Si herus mihi es. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 2. Ohe, Si quid audis Idem *Milit* Mulier ſi qua es mala Item, ſi quid vis, nuncia. Item in *Curc ſc.* 3. *a* 5. Si potis ſum hanc rem componere &c. ¶ Ponitur interdum pro vtinam. Virg. *lib.* 6. Si nunc ſe nobis ille aureus arbore ramus Oſtendat. ¶ Interdum pro poſtquam. Terent. *in Phorm.* Herus ſi redierit, molendum vſque in piſtrino. ¶ Nonnunquam pro quia, ſeu ſiquidem vt ſit confirmantis. Plaut. *in Amph.* Si ſimulem rem ipſe in legem iuſſit eſſe Iupiter. Virg. *lib.* 1. *Georg.*

——— *veſtro ſi munere tellus*
Chaoniam pingui glandem mutauit ariſta.

Idem *alibi*, Si conceſſa peto. Et ruſum, Si qua eſt cœlo pietas. Vbi Seruius, Si, exponit pro ſiquidem: in qua ſignificatione ferè indicatiuum exigit quum alioqui ſubiunctiuo ſæpiùs iungatur: quem tamē modum etiam tunc inuenitur habere, quum meram conditionem importat. Terent. *in Andr.* Si illum relinquo, eius vitæ timeo. *Ibid.* Si id facis, hodie poſtremùm me vides. ¶ Ponitur ſi, aliquando pro quamuis, etſi, ſiue etiamſi, idque indifferenter cum indicatiuo, aut ſubiunctiuo. Idem *in Eunuch.* Nam ſi ego digna hac contumelia ſum maximè, hac tu indignus, qui faceres tamen. Plaut. *in Mercat* Decem vocaſſet ſi ad cœnam ſummos viros, nimium opſonauit. ¶ Aliquando pro an. Terent. *in Heaut* Viſam ſi domi eſt. Cicero *de diuin.* Dicito ſi paſcuntur aues. ¶ Aliquando ſubauditur ſi. Plinius iunior. Dediſſes huic animo par corpus, feciſſe quod optabat. Cic. *de natur deor.* Roges me, quid ſentiam, nihil reſpondeam id eſt, ſi roges. ¶ Si eſt vt admiſerit: id eſt, ſi admiſit apud Terentium.

Si, interiectio eſt ſilentis. Diomedes *lib.* 1. *Grammat.*

[Sialis σιαλὶς, auicula. Item piſcis blennus.]

Sialochi, σιαλοχοι. Dicuntur qui inter loquendum vnà cum verbis ſaliuam expuunt. σίαλος enim Græcis dicitur ſpuma, vel ſaliua ex ore emiſſa.

Siambis, σιαμβὶς, inſula eſt in Oceano Britannico. Autor Plinius *lib.* 4. *cap.* 16.

Sibaris, vide *Subaris.*

Sibde, σίβδη, Cariæ oppidum Halicarnaſſo ab Alexandro Magno attributum. Plin *lib.* 5. *c* 29.

Sibilus, i. Sonus exilis qui fit ore compreſſis dentibus & parum diductis labris. {שְׁרֵקָה *ſcherekah*. συριγμός, ὁ ſιγμός. GALL. *Siblement, ou ſifflement, ſifflet.* ITAL. *Sibilo, ſubbio, Zuffolo.* GERM. Ein pfeiff den munde. HISP. *El ſiluo.* ANGL. *Whiſteling or hiſſing.*} Col. *lib.* 2. Sibilóque allectari, quò libentiùs bibant. Liu 5. *bell Pun.* Vbi iam ea conſuetudinis adducta res eſt, vt quocunque noctis tempore ſibilo dediſſet ſignum, porta aperiretur. Solebat autem populus Rom in concione & theatro, ſiquid non placeret, ſibilo oſtendere. Hinc illa Ciceronis, ſibilo & conuicio explodere, ſibilis conſectari: itémque ſibilum metuere, *pro Roſc.* *Com* Qui poſteaquam è ſcena non modò ſibilis, ſed etiam conuitiis explodebatur. Idem *in Piſ.* Da te populo, committe laudis, ſibilum metuis, &c. ¶ Dicitur etiam in neutro genere Sibilum. Ouid.

Sibila dant, ſaniémque vomunt.

Corn. Seuer. Ex ſua concordes dant ſibila clara dracones. Soſipater *lib.* 1. Transfertur etiam ad ſonitum venti leniter flantis. Virg. 5 *Eclog.*

Nam neque me tantum venientis ſibilus Auſtri,
Nec percuſſa iuuant fluctu tam littora.

Sibilus a, um, aue. tiuum ſibilans. {שֹׁרֵק *ſchorek*. συρικτικός, ῥοιζῶδης, συρίττων. GALL *Sifflant, qui ſiffle* ITAL. *Chi Zuffola* GERM. Pfeiffend. HISP. *Aquel que ſilua.* ANGL. *That whiſtleth or hiſſeth.*} vt, Ora ſibila, pro ſibilantia, inquit Seruius. Virg *lib.* 2. *Æneid.*

Sibila lambebant linguis vibrantibus ora.

Sibila colla. Idem 3. *Georg.*

——— *cape, robore paſtor,*
Tollentémque minas, & ſibila colla tumentem
Deiice.

Sibilo, as. Sibilum edo. {שָׁרַק *ſcharak* συρίζω, ῥοιζέω. GALL. *Siffler, ſibler.* ITAL. *Zufolare, fiſchiare, ſibilare, ſubbiare* GERM Pfeiffen. HISP *Siluar.* ANGL. *To hiſſe or whiſtle.*} Cic. *ad Attic. lib* 2. Populares iſti iam etiam modeſtos homines ſibilare docuerunt. Ouid. 4. *Metam.*

——— *quotiéſque aliquos parat edere queſtus,* *Sibilat.*

Virg. 11 *Æneid.*

Arrectíſque horret ſquamis, & ſibilat ore.

Horat. 1. *Serm ſatyr.* 1.

——— *populus me ſibilat: at mihi plaudo*
Ipſe domi, ſimulac nummos contemplor in arca.

¶ Huius compoſita ſunt, Aſſibilo, & Exſibilo, quorum ſignificata ſuis locis explicuimus.

Sibus, veteribus erat callidus, & acutus. πανοῦργος. Feſtus

Sibylla, {נְבִיאָה *nebiah*. σίβυλλα. GALL *Sibylle, propheteſſe.* ITAL. *Sibilla.* GERM. Ein weiſſagerin/ſibill HISP. *Sibylla, propheteſſa.* ANGL. *Sibylla, a propheteſſe.*} Plautus *Pſeud ſc.* 1. *a.* 1. Has niſi Sibylla legerit, interpretari alium poteſt neminem. Virgo fatidica ab enuntiandis deorum conſiliis dicta. σιοὺς enim deos vocant Æoles: βουλὴν autem Græci omnes dicunt, quod nos ſententiam, ſiue conſilium. Hieronymus *contra Iouinianum*. Quòd ſi Æolici ſermonis genere Sibylla θεοβούλη appellatur, rectè conſilium Dei ſola ſcribitur noſſe virginitas. Sibyllas decem fuiſſe ſcribit Varro, Prima fuit Perſica, ſecunda Libyca, tertia Delphica, quarta Cumæa in Italia, quinta Erythræa, ſexta Samia, ſeptima Cumana Amalthea nomine, octaua Helleſpontiaca, nona Phrygia, decima Tyburtina nomine Albunea. Vide plura de his apud Suidam.

Sibyllinus, adiectiuum, quod eſt Sibyllæ, vel quod à Sibylla factum eſt. {σιβυλλιακός GALL. *De Sibylle, Sibyllin.* ITAL. *Di Sibilla, Sibillino.* GERM. Sibylliniſch/von einer Sibyllin oder weyſſagerin. HISP. *De Sibylla.* ANGL. *Of Sibylla*} Cicero *de Aruſp. reſp.* Ne hoc quidem tibi in mentem veniebat Sibyllino ſacerdoti; hoc eſt, ei cuius erat Sibyllinos libros aperire, & proferre, ſi quando vaticinium aliquod petendum erat. De librorum Sibyllinorum origine prodidit Gellius *lib.* 1. *c.* 19. Anum quandam ignotam, quæ Sibylla Cumana credita fuit ad Tarquinium Priſcum regem nouem libros attuliſſe, ac pro eis trecentos popoſciſſe Philippeos, regéque aſpernante pretij magnitudinem, in conſpectu eius tres libros exuſſiſſe, & pro reliquis idem pretium poſtulaſſe, cúmque à rege velut delira irrideretur, tres præterea alios combuſſiſſe, nihilóque minus pretij pro tribus petiiſſe, regémque mulieris conſtantia commotum, tres illos libros trecentis Philippeis comparaſſe, iuſſiſſeque hos libros in Capitolio religioſiſſimè aſſeruari, & de rebus dubiis a Quindecim viris velut oraculum conſuli. Hos libros Stilico, quum aduerſus Honorium & Arcadium principes defectionem moliretur, exuſſit. De quo Rutilius, Ne tantùm patriis ſæuiret proditor armis, Sancta Sibyllinæ fata cremauit opis. Suetonius *in Auguſt.* *cap.* 31. Quicquid fatidicorum librorum Græci Latinique generis, nullis vel parum idoneis auctoribus vulgò ferebatur, ſupra duo millia

contracta vndique cremauit: ac ſolos retinuit Sibyllinos; hos quoque delectu habito condiditque duobus forulis auratis ſub Palatini Apollinis baſi.

Sibyna, æ, ſic Illyrij vocant telum venabuli ſimile. Ennius,

Illyrij reſtant ſicca ſibyni, quæ ſedentes.

Hæc Feſt. is. Et apud Gellium, vbi *Scibona*, legend. *Scibyna*.

Sibyrtas, [illegible], oppida in Cretæ, vt ex Polybij ſententia tradit Steph. Gentile eſt Sibyrtius [illegible].

Sic aduerbium eſt ſimilitudinis, Ita, hoc, vel eo modo. { [illegible] *chen*. [illegible]. GALL. *Ainſi, pareillement*. ITAL. *Si coſi, in tal modo, in tal guiſa*. GERM. Alſo/ja HISP. *Aſſi en tal manera* ANGL. *So, euenſo*. } Virg. 2. *Æneid*. Non ſic aggeribus ruptis quum ſpumeus amnis Exiit. Cic. *lib*. 16. *Epiſt*. Apud eam ſic fui, tanquam domi meæ. Plaut. *Moſt. ſc*. 2. *a*. 2. Inſanine eſtis? Qui dum? Sic quia foris ambulatis. Idem *Pſeud. ſc*. 3. *a*. 1. Nolo bis iterare, ſat ſic fiunt longæ fabulæ. *Ibid. ſc*. 2. *a*. 5. Sic ſine modo. *Ibid. ſc*. 1. *a*. 1. Iam ſic ſino, iratus ſat. Idem *Aul ſc*. 5. *a*. 3. Nunc ſic ſinam. *Ibid ſc*. 1. *a*. 2. Quid ais? C. Sic ſum, vt vides. Idem *Men. ſc* 5 *a*. 2. Sine fores ſic: operiri nolo, &c. ¶ Aliquando reſponſiua eſt particula, affirmandi vim habens, quemadmodum & Etiam. [illegible] Cic. 4. *Philipp*. Viſne igitur te inſpiciam à puero? Sic opinor. Sic apud Plaut. *Pſeud. ſc*. 3. *a* 2. Sed profecto hoc ſic erit. ¶ Quandoque optandi. Virg. 10.

Sic pater ille deum faciat, ſic magnus Appollo.

¶ Eſt & coniunctio illatiua, idem valens quod igitur. Cic. 4. *Tuſc*. Sic tot ſimul virtutes continentiæ, grauitatis, iuſtitiæ, fidei defecerunt. ¶ Nonnunquam capitur pro valde. Apuleius, Nec ego rebar ſic multorum id opus dictum eſſe. ¶ Duplicatur etiam maioris expreſſionis cauſâ. Virg. 4. *Æneid*.

———ſic iuuat ire ſub vmbras.

¶ Aliquando demonſtratiuum eſt. Terent *in Eunucho*, Ego limis aſpecto ſic per flabellum clanculum, &c. ¶ Ponitur aliquando pro tam. Plaut. *in Trin*. Nil ſic celere eſt neque volat. ¶ Sic quia, idem *Moſt. ſc*. 2. *a*. 2. Inſanine eſtis? Quidum? Sic, quia foris ambulatis. Idem *Pſeud. ſc*. 5 *a*. 1. Ex tua re non eſt. B. Quidum? P. Sic, quia Si ego emortuus ſim, &c. ¶ Sic datur: Minantis, ferientis, ante vel poſt vltionem & caſtigationem inſultantis ſermo eſt: vt apud Plaut *Men. ſc*. 2. *a* 4. bis: Sic datur: Clanculum iſtæc flagitia facere cenſebas poteſſe te. Mox: Aufer manum. Sic datur. Properato abſente me comeſſe prandium. (Sunt verba vxoris virum increpantis & ferientis ob comeſtum ea abſente prandium.) Idem *Pſeud. ſc*. 2. *a*. 1. Item, Sic datur: Si quis herum ſeruus ſpernit. ¶ Pro tam facilè, idem *ibid. ſc*. 3. *a*. 1. Qua opera ſic credam tibi, &c. ¶ Sic, producitur paſſim apud poëtas: à Martiale tamen *Epigr*. 44. *lib*. 2. correptum legitur.

Siccine, aduerbium interrogantis eſt pro, an ſic. { [illegible]. GAL. *Eſt il ainſi?* ITAL. *E coſi?* GERM. Alſo: oder geſtalt? HISP. *Es aſſi tes en tal manera?* ANGL. *Is it ſo?* } Plautus, Siccine tu illam? Siccine nos habes ludibrio omnes? Idem *Aſin. ſc*. 1. *a*. 1. Siccine hoc fit? Foras ædibus me eiici. Idem *Curc. ſc*. 4. *a*. 4. Siccine os mihi eſſe ſublitum? Idem *Pſeud. ſc*. 3 *a*. 1. Siccine mihi bene merenti gratia refertur?

Sica, æ, genus gladij breuioris, quaſi ſeca, à ſecando. { [illegible] *ſchelách* [illegible] *rétſach*. [illegible]. GALL. *Vne dague ou vn poignard*. ITAL. *Daga, daghetta*. GERM. Ein dolch/oder dergleichen kurtz gewehr. HISP. *Daga ò cuchillo ſecreto para matar*. ANG. *A litle hanger or ſworde*. } Cic. 3. *in Catilinam* E quibus ille maximum ſicarum numerum, & gladiorum extulit. *Ibidem*, Non enim iam inter latera noſtra ſica illa verſabitur: non in campo, non in foro, non in curia, non denique inter domeſticos parietes pertimeſcemus. Idem 3. *de nat deor*. Tum hæc quotidiana, ſicæ, venena, peculatus, &c. Suet *in Calig. c*. 32. Mirmillonem ſica ferrea confodit.

Sicula, diminutiuum. { [illegible]. GALL. *Vne petite dague, vn petit poignard*. ITAL. *Daghetta*. GERM. Ein dölchlin/dägelin. HISP. *Pequeña daga*. ANGL. *A litle hanger or ſworde*. } Plaut. *in Rud*. Poſt eſt ſicula argenteola, & duo connexæ maniculæ.

Sicarius, ij, qui ſica, id eſt, gladio hominem interfecit, vel ſicam maleficij alicuius gratia gerit. { [illegible]. GAL. *Vn brigand, ou meurtrier*. ITAL. *Homicida, aſſaſſino*. GERM. Ein todtſchleger/ oder der ein dolchen oder kurtz wehr tregt einen heimlich zuerſtechen/ ein ripþoner HISP. *El que tiene tal cuchillo pequeño eſcondido para matar*. ANGL. *A murtherer that killeth with a litle hanger or ſworde*. } & [illegible], quicunque cædem telo quocunque commiſerit. Cic. *pro Roſc. Amer*. Vetus videlicet ſicarius, homo audax, & ſæpè in cæde verſatus. Horat. 1. *Serm. ſatyr*. 4.

Quod mœchus foret, aut ſicarius, aut alioqui Famoſus.

Sicambri { [illegible]. GER. Die Weſtphalen etlich deutens Geldern. } Populi Germaniæ, Menapiis finitimi, ad vtranque Rheni ripam habitantes, quorum meminit Strabo *lib* 4 Hi crines natura flauos habent quos creſcere ſinunt & artificio quodam intorquent. Martial. *lib*. 1.

Crinibus in nodum tortis venêre Sicambri.

Eruditi eos eſſe iudicant, quos hodie Geldrenſes vocamus: quanquam videntur olim latiores fuiſſe Sicambrorum, quam hodie ſint Geldrenſium termini.

Sicani, [illegible], populi Hiſpani, à fluuio Sicani, ſiue potiùs Sicori, dicti. de quo Lucanus, Heſperios inter Sicoris non vltimus amnes. Hi duce Siculo exclutis Aboriginibus, Italiam tenuerunt: ipſique poſtea ab ipſis pulſi, quos ante pepulerant, inſulam vicinam Italiæ occupauerunt, & eam Sicaniam a ſuo nomine nuncupauerunt. Huius dictionis ſyllaba, ca, indifferenter ponitur Virg. *lib* 3 *Æneid*.

Sicano prætenta ſinu iacet inſula contrà.

Silius *lib* 13.

Sydera Eliſeu aderat gens Sicana votis.

Sicania { [illegible]. GERM. Die inſel Sicilia } Dicta eſt inſulæ Siciliæ quædam pars, in finibus Agrigentinis, vt ex Apollodori ſententia tradit Stephanus, qui & Sicaniam amnem iiſdem in locis collocat. Sed & inſula quandoque tota, Sicania dicta eſt, a Briarei Cyclopis filio Sicano: vel a Sicanis populis, qui primi eam inſulam incoluiſſe feruntur, qui tamen non ſunt indigenæ, ſed Hiſpani.

Sicaris, fluuius Hiſpaniæ Tarraconenſis, non procul ab Ilerda fluens, iuxta quem Cæſar Afranij & Petreij exercitum ſiti ad deditionem compulit. Lucan. *lib*. 1.

Heſperios inter Sicoris non vltimus amnes.

Alij tamen hunc fluuium Sicorim malunt appellare, per quartam vocalem in media ſyllaba.

Sicarius, vide *Sica*.

Sicca vrbs Numidiæ, Romanorum colonia, apud Plin. *lib*. 5. *c*. 3.

Siccine, vide *Sic*.

Siccus, a, um, Aridus, ſine humore. { [illegible] *iabéſch* [illegible]. GALL. *Sec*. ITAL. *Secco ſutto, arido, aſciutto*. GERM. Gantz trucken/dürr. HISP. *Secco*. ANGL. *Drye*. } Virg. *lib*. 5. *Æneid*.

Summa petit ſcopuli, ſiccâque in rupe reſedit.

Idem 1. *Georg*.

Et ſola in ſicca ſecum ſpatiatur arena.

Ouid. *lib*. 3. *Amor. Eleg*. 5.

At tibi pro meritis opto non candide torrens,
Sint rapidi ſoles, ſiccaque ſemper hyems.

Senec. *Epiſt*. 63. Nec ſicci ſint oculi, nec fluant. ¶ Panis ſiccus. (i. ſine opſonio.) Idem *Epiſt*. 84. ¶ Per tranſlationem ponitur pro exercitio, quod etiam Nonius annotauit. Nam exercitij vehementia ſudantes, corpus ſiccamus. Lucil. *lib*. 26. Quum ſtudio in gymnaſio duplici corpus ſiccaſſem pila. ¶ Item pro continente, ſobrio ✕ Madidus, ebrius. Plaut. *Aſin ſc*. 2. *a*. 5 Siccum, frugi, continentem, amantem vxoris maxime. Idem *in Pſeud. ſc*. 2. *a*. 1. vini modò cupidæ Eſtis, eo vos panticeſque adeò madefacitis, quum ſim ego hic ſiccus. ¶ In ſicco, id eſt, extra aquam. Plin. *lib* 8 *c*. 8. Non reuerſum in maria, atque in ſicco expiraſſe. Virg. *lib*. 1 *Georg*.

———cùmque marinæ In ſicco ludunt fulicæ.

Siccè, aduerbium. { [illegible]. GALL. *Seichement*. ITAL. *Seccamente*. GERM. Trückenlich / mit trucken. HISP. *Secamente*. ANGL. *Dryels, without humour*. } Colum *lib*. 6 *c*. 12. Vt ſiccè ſtabuletur. Dicimus per tranſlationem, ſiccè dicere, vt ieiunè dicere. Cicer. *in Orat*. Id verò deſinant dicere, qui ſubtiliter dicunt, eos ſolos Atticè dicere, id eſt, quaſi ſiccè, & integrè, & amplè, & ornatè, & copiosè.

Siccificus, [illegible], Macrobius *Saturn. lib*. 7. *c. vlt*. Ei vis quædam remedialis & ſiccifica.

Siccitas, atis, & Siccitudo, inis, Ariditas ✕ Humiditas. { [illegible] *iebíſcheth* [illegible] *chóreb*. [illegible]. GALL. *Seicbereſſe*. ITAL. *Siccità, ſecchezza*. GERM. Truckne/dürre HISP. *Sequera, ſequedad*. ANG. *Dryneſſe*. } Colum. *lib*. 2. Si verò tepor cæli, ſiccitâſque regionis ſuadebit, Februario ſtatim proſcindendi ſunt. Cæſ. 4. *bell. Gall*. Qui quum propter ſiccitates paludum, quò ſe reciperent non haberent &c. Cicer. 2. *de nat deor*. Neque enim flumine conturbor inanium verborum, nec ſubtilitate ſententiarum, ſi orationis eſt ſiccitas. ¶ Ponitur aliquando pro firmitate, interprete Nonio. Cic. *in Catone Maiore*, Summam eſſe in eo corporis ſiccitatem. Item pro vacuitate praui humoris & pituitæ. Idem 5. *Tuſc*. Varro *apud Nonium*. Victor. *c*. 15. *lib* 10.

Sicco, as, quod humidum erat ſiccum reddo. { [illegible] *ibbéſch* [illegible] *hecherib* [illegible]. GALL. *Seicher*. ITAL. *Seccare* GERM. Trucknen/trucken machen. HISP. *Secar*. ANGL. *To drye or mak drye*. } Colum *lib*. 2 Si humidus erit, abundantia vliginis ante ſiccetur foſſis. Plin. *lib*. 8. *c*. 24. Mergit ſe limo ſæpius, ſiccâtque ſole. Ouid. *Eleg*. 1. *lib*. 2. *Triſt*.

Sic madidos ſiccat Venus vda capillos.

Quintilianus, Siccare frontem ſudario. Gell. *cap*. 14. *lib*. 15. Siccate cruorem & detergete, &c. Virg. 4. *Æneid*.

———atque atros ſiccabat veſte cruores.

Ibidem lib. 10.

Interea genitor Tyberini ad fluminis vndam
Vulnera ſiccabat lymphis, corpúſque lauabat
Arboris acclinis trunco.

Ouid. 8. *Metam*.

———lacrymas ſiccauerat ardor.

¶ Sicco item aliquando pro exhaurio & ebibo. Horat. *Serm. ſatyr*. 6.

Siccat inæquales calices conuiua ſolutus
Legibus inſanis.

¶ Huius compoſita ſunt, Aſſicco, quod eſt valde ſicco. Plin *lib*. 8. *c* 14 Ea quum ſpicas ediderint priusquam ſemina hient æſtibus, manu carpuntur, & ſuſpenſa in ſole quum aſſiccauerint, reconduntur, atque ita repoſita perennant æuo diutius, quàm cætera. Abſicco, idem quòd exicco. [illegible]. Idem, Plurimum refert, non abſiccato ſucco fimũ vires contineri, & aſſiduo macerari liquore. Deſicco, Exicco. vide ſupra ſuis locis.

Siceſco, ſcis, a Sicceo, es, Siccus fio { [illegible] *iabeſch* [illegible] *charáb* [illegible]. GAL. *Seicher, deuenir ſec*. ITAL. *Seccarſi* GER. Trucken werden HISP. *Secarſe hazerſe ſeco*. ANG. *To waxe drye*. } Plin. *lib*. 18. *c* 34. Aquilone præſentiat terra ſiccelcens repentè. Auſtrum, humeſcens rore occulto. Colum *lib. vlt*. Fœnum Græcũ vetere vino macerato, deinde in ſole expoſito, aut in fumo, vt ſiccelcat. ¶ Hinc Aſſiccelco, ſiccus & aridus fio Idem *ibid*. In muria ſucre oportet, & expreſſos in cratibus pendere dum aſſiccelcent.

Siccoculus, adiectiuum. [illegible]. Plaut *in Pſeud* Genus noſtrum ſemper ſiccoculum fuit. Nomen videtur a Plauto fictum, pro eo quod eſt ſiccis oculis, id eſt, nec lippis, nec lacrymoſis.

Siccaneus, a, um quod eſt naturaliter ſiccum, vel quod nullo humore irriguum, vel aſperſum eſt. { [illegible]. GALL. *Sec de nature, qui n'a pas grand humeur* ITAL. *Secco di natura* GER. Trucken oder dürr von natur. HISP. *Coſa ſeca ò de ſequedad*. ANGL. *Drye of the owne nature, that has no ſprenges to water it*. } Colum *lib*. 1. *c*. 17. Eius prati animaduertimus duo genera, quorum alterum eſt ſiccaneum, alterum riguum. Idem *cap*. 2. De ſiccaneis & riguis non comperimus veræ numero, vincant.

Siccanus, idem. Plin. *lib*. 16. *cap* 17. de viminum generibus, Italia atrineas vocat excelſiſſimas, & ex iis ſiccanas præferre, quæ non ſint riguæ. Rem ipſam exponit idem Plinius.

Siccuth, nomen idoli.

Sicellon, [illegible] Dioſcoridi, herba eſt, quæ alio nomine pulicaris dicitur à ſemine pulicis ſimilitudinem referente Vide Plin *lib*. 25. *c*. 11.

Sicelis, vide *Sicilia*.

Sicemus, [illegible] vrbs Arabiæ: inde Sicemij, & Sicemitæ. Steph.

Sicendus, lacus eſt Theſſaliæ, mutas habens ranas: quæ tamen alio tranſlatæ fiunt vocales. Autor Plin. *lib*. 8. *c*. 58.

Sicenſis,

Sicēnus, i, *σίκηνος*, inſula eſt non procul à Creta, ante OEnoë appellata. Autor Strab *lib.* 10.

Sicĕra, æ, { שכר *ſchechár*. *σίκερα*. ANGL. *Sider, drink made of apples* } Omnis potio apud Hebræos, quæ inebriare poteſt (vt ſcribit Hieronymus ad Nepotianum) ſiue illa frumento conficiatur, ſiue pomorum ſucco: ſiue faui decoquantur in dulcem & barbaram potionem, aut palmarum fructus exprimantur in liquorem, coctiſve frugibus aqua pinguior coloretur.

Sichæus, *σιχαῖος*, filius fuit Philiſthenis, ſacerdos Herculis, & maritus Didonis, à Pygmalione iuxta aras, incautus ob auri cupiditatem interfectus: vt eſt apud Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

Huic coniux Sichæus erat ditiſſimus agri, &c.

Sichem, *συχὲμ*, filius Chanaam, qui ciuitatem ſui nominis ædificauit in Phœnice, quæ Sidon à Græcis appellata eſt.

‖ Sicila, ſimila, ſcalprum librarium, ſutorium. Caſaub. ‖

Sicilio, as, ui, vel Sicilio, is, iui, itum. Verbum eſt propriè ad prata pertinens, quæ tunc ſicilir dicuntur, quum ea quæ prima ſectione relicta ſunt à fœniſecis, iterata ſectione demetuntur. { *Δεύτερον ἀποτέμνειν τὸν χόρτον.* GAL. *Refaucher, couper & recueillir ce que les faucheurs ont laiſſé à faucher.* ITAL. *Segare le coſe mal ſegate.* GERM. Nachhin abmähen was die mäder haben ſtehen laſſen. HISP. *Segar lo ſegunda vez el prado* ANG. *To cutt agayne that was not well cutt before, as graſſe in medowes.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 28. Prata quoties ſecta ſunt, ſicilire oportet hoc eſt quod fœniſeces præterierunt ſecare. Varr. *lib.* 1. *de re ruſt. c.* 19. Quo facto ſiciliendaque prata, id eſt, falcibus conſectanda, quæ fœniſecæ prætereriunt, ne quaſi barba tuberoſum reliquerunt campum: à qua ſectione arbitror dictum ſicilire pratum.

Sicilimentum, i, herba ſicilicione reſecta, id eſt, ea quæ à fœniſecis prima ſectione relicta iterata ſectione demetitur. { *Ἐπιχορτάσματα, χόρτος ὁ ἐπιθερισθείς.* GAL. *Ce qu'on recueille en vn pre apres les faucheurs* ITAL. *Eſſo ſegare vn prato mal ſegate.* GER. Das graſs ſo im nachhin en abgehawen wirt. HISP. *Aquello que entonces ſe ſiega.* ANGL. *That is cut or mowed after it was cut before.* } Cato *c.* 5. Item fœnum cordum, ſicilimenta de prato deruito, eáque arida condito.

Sicilia, *σικελία*, Tyrrheni maris inſula, à Thucydide Sicania dicta, à pluribus Trinacria, quòd tria habeat promontoria. Patet in circuitu, vt ex Agrippæ ſententia tradit Plin. DCXIII M. paſſ. { Die inſel Sicilien im Mittelmeer nahe bey Italien gelegen. } Olim agro Brutio creditur adhæſiſſe, poſteáque interfuſo mari auulſa M. D. paſſ. freto, iuxta columnam Rhegiam. A quo dehiſcendi argumento, Rhegium Græci nomen dedere oppido. Quin & inſula ipſa inde nomen creditur traxiſſe, quaſi Sicilia, id eſt, reſecta Virg. *lib.* 3. *Æneid.*

Hæc loca vi quondam & vaſta conuulſa ruina
(Tantum æui longinqua valet mutare vetuſtas)
Diſſiluiſſe ferunt, quum protinus vtraque tellus
Vna foret.

Eadem & Triquetra à quibuſdam appellatur, à figura trianguli, cuius vnus angulus, qui in Meridiem vergit, Pachynus dicitur: alter Pelorus, qui ad Septentrionem ſpectat, & ab Italia mille quingentis paſſibus diſtat: tertius Lilybæus, qui Carthaginem maximè ſpectare videtur, quémque ab Africæ littoribus CXX. millibus paſſuum diſtare prodiderunt. Hæc ab Oriente, & Occidente, Septentrionéque Tyrrheno mari, à Meridie Africo alluitur. Patet in longitudinem à Peloro vſque ab Pachynum millia paſſuum centum octoginta ſeptem, in latitudine centum octoginta nouem. Sicaniam autem dictam putant à Sicanis Hiſpaniæ populis, qui duce Sicano primum in Italiam veniſſe feruntur. Solinus autor eſt, Siciliam primum Cyclopum ſedem fuiſſe, iiſque extinctis, Æolum inſulam occupaſſe. Vnde Virg. 3. *Æneid.*

Ignarique viæ Cyclopum allabimur oris.

Item *lib.* 11.

——— Ætnaeos vidit Cyclopas Vlyſſes.

De hac Diodorus ſic ſcribit, Sicilia optima inſularum omnium, antiquitate rerum cæteras antecellit. In ea ſunt Panormus, Catana, Syracuſæ vndecima Olympiade conditæ. Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 2. & *ſc.* 11. *a.* 5. Syracuſis natus in Sicilia, &c. Præterea Meſſana, Eryx, & Leontium Gorgiæ rhetoris patria. Ibi Arethuſa fons, Eryx & Ætna montes. In ea Comœdiæ primùm creduntur inuentæ. Viros genuit illuſtres complures, ex quibus ſatis fuerit hic nominaſſe Dionem Platonis auditorem, & Archimedem inſignem Mathematicum.

Sicĕlis, idis *σικελίς*, patronym. fœm. forma Græca à Sicilia deductum. Virg. 4. *Eclog.*

Sicelides Muſæ, paulo maiora canamus.

Sicilienses, dicuntur qui alibi orti in Sicilia verſantur. *σικελιῶται.*

Siciliensis, ſe, poſſeſſiuum à Sicilia deductum. Cicero 2. *Verr.* Ei quoque negotio fiſci Sicilienſes minabantur. Fretum Sicilienſe, apud eundem 2. *de natura deorum*, Quæſtura Sicilienſis, apud eundem *in Epiſt.*

Sicilisso, as, loquor lingua Siculorum, quorum ſermo adeò corruptus fuit, vt abierit in prouerbium. { *σικελίζω.* GAL. *Parler comme les Siciliens.* ITAL. *Parlare à modo di Siciliani.* GERM. Siciliſch reden HISP. *Hablar como los de Sicilia* ANG. *To ſpeack as the people of Sicilia.* } Plaut. in *Menæch.* } Non Atticiſſat, ſed Siciliſſat.

Sicŭli, *σικελοί*, qui Siciliam inſulam incolunt. Plaut. *Men. ſc.* 9. *a.* 5. Siculus ſum Syracuſanus. Cic. *in diuin.* Quum Quæſtor in Sicilia fuiſſem, Iudices, itaque ex ea prouincia deceſſiſſem, vt Siculis omnibus diuturnam, iucundámque memoriam mei nominis relinquerem. ¶ Siculum mare. { Das eng Strudelmeer zwiſchen Sicilien vnd Italien. } anguſtum atque anceps alterno curſu, modo in Tuſcum, modò in Ionium pelagus influit, vorticoſum, & Scyllæ ac Charybdis ſæuitia melytum. *σικελικὸν πέλαγος.* Sicula tellus, pro Sicilia, Virg. 1. *Æneid.*

Sicilices, haſtarum ſpicula lata, inquit Feſtus. Ennius, Incidit veles vulgo ſicilicibus latis. Gellius *c.* 25. *lib.* 10. Sicilices enumerat inter telorum genera.

Sicilicula, paruula quædam ſpicula, aut falculæ, quæ in crepundiis interdum puerorum habebantur.

Sicilicum, i, Pars aſſis quadrageſima octaua, hoc eſt, ſcrupulæ ſex, ſiue (quod eodem recidit) drachmas duas continens. { שקל *ſchekel.* *δίδραχμον* } Dictum Sicilicum, à ſiciliendo, id eſt, ſecando, quòd ſemunciam per medium ſecet. Neque ſolum de ponderibus dicitur, verum etiam de menſuris. Plin. *lib.* 13. *cap.* 15. Qua in re non omittendum videtur, Tiberio principi menſam quatuor pedes ſextante, & ſicilico excedentem, tota verò craſſitudine ſeſcunciali, operimento laminæ veſtitam fuiſſe.

Sicimina, inquit Hieronymus, quidam interpretantur, genus arborum quæ Palæſtinæ naſcuntur in campeſtribus, quæ ſi non vellicentur, amariſſimas caryculas faciunt, & à culicibus corrumpuntur. שקמים *ſchikmim.* Nobis autem (inquit) quia ſolitudo in qua morabatur Amos nullam huiuſmodi gignit arborem, magis videtur rubos dicere qui afferunt mora, & paſtorum famem ac penuriam conſolantur.

Sicinium, cùm vnus canit ſingulari voce.

Sicinnis, *σίκιννις*, ſaltationis Satyricæ genus, teſte Athenæo, à Sicinno inuentore (ſiue is Barbarus fuit, ſiue Cretenſis) ita dictum: à quo & Satyri ipſi Sicinniſtæ appellantur. ¶ Gell. *lib.* 20. *cap.* 2. de Sicinnibus loquens, eos ait habuiſſe proprium genus tubæ qua canerent, à cæterorum tubicinum proprietate differens, quos Siciniſtas vulgus dicit. Qui rectiùs locuti ſunt Sicinniſtas litera n, geminata dixerunt. Sicinnium enim genus veteris ſaltationis fuit. Saltabundi autem canebant, quæ nunc ſtantes canunt. Poſuit hoc verbum Lucius Accius poëta in Pragmaticis.

Sicinniſta, qui ſicinnium exercet Gell.

Sicinnius Dentatus, *σικίννιος*, Strenuus bellator, qui ob ingentem fortitudinem, Achilles Romanus appellatus eſt. Is centum & viginti prœliis pugnauit: cicatricem auerſam nullam, aduerſas quadraginta quinque tulit: coronis aureis octo donatus eſt. Triumphauit cum Imperatoribus ſuis triumphos nouem. Vide Gellium *lib* 2. *cap.* 11. & Plinium *lib.* 7. *cap.* 28.

Sicinnocyrbe, modus quidam tibiæ in ridiculis. à *σίκιννις* & *κύρβη*, turba.

‖ Sicla, ſegla menſuræ genus. Gloſſ. vet. ‖

Siclus { שקל *ſchekel* *σίκλος*. } Apud Hebræos dicitur vncia: apud Græcos Latinóſque quarta pars vnciæ eſt, & ſtateris medietas, drachmas duas appendens. Ioſephus ait Hebræorum numiſma eſſe, quatuor drachmas Atticas valens.

Sicoris, Hiſpaniæ Tarraconenſis fluuius, non longè ab Ilerda fluens, iuxta quem Cæſar Afranium & Petreium Pompeianos duces ſiti ad deditionem compulit. Lucan. *lib.* 4.

Heſperios inter Sicoris non vltimus amnes.

Vulgò *Segre.*

‖ Sicrica, velum, quo fœminæ ſacrificantes caput velabant. Rh.

Sicŭbi, contractum pro ſi alicubi. { *εἴπου*. GALL. *Si en quelque lieu.* ITAL. *Si in qualche luogo.* GERM. So etwan/wo etwan. HISP. *Si en algun lugar.* ANGL. *If in any place.* } Liu. 3 *ab Vrbe*. Conſpicere omnia, laudare fortes, increpare ſicubi ſegnior pugna fuiſſet. Cic. 7. *Verr.* Atque hæc ſicubi facta ſunt &c.

‖ Siculus, qui è Sicilia. Item impurus in ſermone. Erat enim ſiculorum lingua mixta ex Latina & Græca. Et ſtultus. ‖

Sicunde, aduerbium de loco. Si ex aliquo loco, ſi alicunde. { *εἴποθεν*. GALL. *Si de quelque part, ou de quelque lieu* ITAL. *Se da qualche luogo.* GERM. So etwan her. HISP. *Si de algun lugar.* ANGL. *If frome any place.* } Cic. *ad Attic. lib.* 13. Sicunde potes eruere, &c.

Sicut, & Sicuti, aduerbia ſimilitudinis ſunt. { כאשר *chaaſchér* כמו *chemô* *ὥσπερ*, *ὡς*. GALL. *Comme, ainſi que ainſi comme.* ITAL. *Come ſi come.* GERM. Eben wie/gleich wie. HISP. *Aſſi como.* ANGL. *As, like as.* } Plaut. in *Rud.* Quibuſcum patria periit Athenis. ſicut dixi. Idem *Moſt. ſc.* 1 *a.* 1. Non omnes poſſunt olere vnguenta exotica ſicut tu oles, &c. ¶ Interdum tamen non res ſimiles, ſed diuerſas, & plane contrarias denotant, & ita in priore membro ponuntur Quint. *lib* 10. *c.* 1. Sed hæc eloquendi præcepta, ſicuti cognitioni ſunt neceſſaria, ita non ſatis ad vim dicendi valent, niſi illis firma quædam facilitas, quæ apud Græcos *ἕξις* nominatur, acceſſerit. ¶ Habent etiam venuſtatem, atque vtilitatem magnam, quoties antecedentem ſententiam annectunt cum ſequenti. Plin. *lib* 7. *c.* 19. Ferunt Craſſum, auum Craſſi in Parthis interempti, nunquam riſiſſe, ob id Agelaſtum vocatum, ſicuti nec fleſſe multos. ¶ Sicut, pro Tanquam. Cic. *pro Roſc. Comœdo*, Qui poſtea quàm è ſcena non modò ſibilis, ſed etiam conuitio explodebatur, ſicut in aram confugit in huius domum, diſciplinam, patrocinium, nomen. Quintil. *lib.* 10 *c.* 1. Ennium ſicut ſacros vetuſtate lucos adoremus.

Sicynus, inſula eſt non procul à Creta, vna Sporadum antea OEnoë dicta, teſte Plin. *lib* 4. *c.* 12. A Strabone tamen & Stephano, Sicenus, *σίκηνος*, appellatur.

Sicyon, is, *σικυών*, vrbs vetuſtiſſima Peloponneſi, non procul à Corintho, olim Ægialos dicta, à rege Ægialeo, qui totius eius tractus imperium tenuit. Hanc Plin. *lib.* 36. *c.* 4. metallicarum omnium officinarum patriam fuiſſe ſcribit. { Ein ſtatt in Achaia / nahe bey Corintho. } Præcipuè autem nobilitatam conſtat Occaſionis ſimulacro à Lyſippo fabricato. Ab hoc oppido vicina regio, Sicyonia appellatur Ex hac vrbe ortus eſt Aratus ille, cuius in clarorum virorum catalogo meminit Plutarch. Vulgò *Baſilica.* Plaut. *Pſeud. ſc. . a.* 4 Neceſſe eſt hodie Sicyoni me eſſe. *Ibid. ſc* 7. *a.* 4. Ex Sicyone. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Catapultâ hoc ictum eſt mihi apud Sicyonem

Sicyonia, *σικυωνία*, inſula eſt in mari Ægeo, ex oppoſito ad Epidaurum, alta quidem & eminens, vt refert Plinius.

Sicyonius, a, um, ad Sicyonem pertinens.

‖ Sicyonium, calciamentum muliebre. Heſych. ‖

Sicyopepon, *σικυοπέπων*, cucumeris genus, quod pepon.

Sida, æ, ſiue Side, es, *σίδη*, Pamphiliæ vrbs, teſte Plin. *lib.* 5 *c.* 27. & Pompon. *lib* 1. in deſcriptione Pamphiliæ. ‖ ¶ Sida item Danai filia, à qua oppidum Bœotiæ Sida. ‖

Side, { רמון *rimmôn*. *σίδη*. } Græcis, Arbor punica & malum punicum. Eſt etiam alia arbor non omnino eidiſſimilis apud Ægyptios vaſculo ampliore & candidis membranis obducto quæ in lacu Orchomenio quoque eſt frequens, vt autor eſt Theophraſtus. Ab hanc ſimilitudine Martialis ridet caluum, Inter Spondephorum Teleſphorúmque Sueum ſtare putabis almyrodem. Vide indictione *Almyrode.*

Sideratio, Siderari, Sidereus, vide *Sidus.*

Sidĕrĭōn, Heracleum, σιδήριον ἡράκλειον, herba eſt ab Hercule inuenta, caule tenui, digitorum quatuor altitudine, flore puniceo, foliis coriandri, iuxta amnes & lacus naſcens, & omnia vulnera ferro illata ſanans. Autor Plin. *lib* 25.

Sidĕrītis, σιδηρῖτις, herba eſt foliis marrubij, ſed longioribus, cauliculis quadratis, palmæ longitudinem non multùm excedentibus, guſtus non iniucundi, & ſubaſtringentis, in quibus per interſtitia orbiculatæ vertebræ, vt in marrubio ſpectantur. & ſemen in iis nigrum. Vulgus *Terrabil*, ſiue *Iudaicam herbam* appellat. ¶ Eſt & ſideritis altera, binûm cubitorum, ramulis exilibus, folio filicis numeroſo, vtrinque per oras diuiſo, pediculo longo, prodeuntibus è ſummo alarum ſinu ſurculis longis, tenuibus, capitulo in cacumine orbiculato, aſpero, in quo ſemen continetur, quam betæ rotundius aliquanto & durius. Hodie chymici & herbarij nonnulli *Lunariam maiorem* appellant. ¶ Sunt & alia ſideritis genera, quæ ex Dioſcoride & Plinio tibi petenda relinquimus.

Sidĕrītis, σιδηρῖτις, lapis occultæ naturæ vi ferrum ad ſe trahens: vnde & nomen accepit. Nam σίδηρος Græci ferrum appellant. Idem & Magnes dicitur. & Heracleus lapis, eò quòd primum inuentus fuerit in Magneſia Aſiæ, circa Heracleam vrbem. Plinius tamen in Ida monte primùm repertum arbitratur à Magnete quodam paſtore, & ab eo nomen accepiſſe.

Sidĕrītēs. σιδηρίτης. gemma eſt ex genere adamantum, à ferri ſplendore nomen habens, pondere cæteris præſtans, ſed ictibus fragilis, & ab alio adamante perforabilis. Autor Plin. *lib* 37. *c*. 4.

¶ Siderocapſa, pagus Macedoniæ, auri & argenti fodinis nobiliſſimus, & Turcarum Imperatori vtiliſſimus.

Sidicinum Theanum, Campaniæ oppidum Mediterraneum, Sidicinum cognominatum ad diſcrimen alterius Theani, quod eſt in Apulia. Meminit vtriuſque oppidi. Plin. *lib*. 3. *c*. 5.

¶ Sidium, σίδιον, malicorium. ¶

Sīdo, is, ſedi, ſeſſum. Deorſum feror, ſubſido, ad ſedendum me demitto, conſido, reſido. { ירד *iarádh* καταφέρομαι, δύομαι, ἵζάνω. Gall. *Aller à fond, deſcendre en bas, s'aſſeoir*. Ital. *Deſcendere, abaſſarſi, andare à fundo, ſedere*. Germ. Sich ſetzen oder ſich nider laſſen. Hisp. *Aſſentarſe, hazer aſſiento la coſa peſada*. Angl. *To ſitte downe, to light as birdes on a tree, to ſinke*. } Virg. *lib*. 6.

Sedibus optatis gemina ſuper arbore ſidunt.

Plin. *lib*. 6. *cap*. 22. Mare intereſt vadoſum, ſenis non amplius altitudinis paſſibus, ſed certis canalibus adeò profundum, vt nullæ anchoræ ſidant. Sediſſe immenſos montes. Tacit. *lib*. 2. & Ouid. 1. *Faſt*. Præteritum ſidi, legitur apud Colum. *lib*. 12. *c*. 24 Deinde patiemur picem conſidere, & quum ſiderit, aquam eliquabimus. ¶ Huius compoſita ſunt, Aſſido, Conſido, Circunſido, Deſido, Inſido, Obſido, & Subſido: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Sidens particip. vt, Sidens fundamentum imperij, id eſt, dehiſcens, metaphoricè dicitur a Plin. *lib*. 15. *c*. 18. Quâ ſidentia imperij fundamenta oſtento fatali Curtius expleuerat.

Sĕdĭmĕntum, i, quod in re aliqua ſubſidit. { ὑπόστασις. Gall. *Affaiſement, quand quelque choſe s'abbaiſſe & s'affaiſſe*. Ital. *Ogni materia graue che va à baſſo*. Germ. Das ſich etwan zu boden ſetzt/niderſetzung. Hisp. *El aſſiento ò orruras de coſas liquidas*. Angl. *Groundes, or that ſinketh to the bottome*. } Vnde craſſiorem vrinæ partem, in fundo matulæ ſubſidentem, Medici ſedimentum appellant. In ædificiis quoque ſedimentum dicitur ipſa ſubſeſſio, quum ſcilicet ob fundamenti infirmitatem ædificium ſubſidit. Plin *lib*. 36. *c*. 10. Siue inundationibus Tyberis ſedimento molis facto: quanquam ad altitudinem impoſitæ rei quoque dicantur iacta fundamenta.

Sīdōn, is, צידון *tſidhôn*. σιδών. Germ. Ein ſtatt in Phoenicia am Meer gelegen. } vrbs Phœnices, cum Tyro & vetuſtate certans, & claritate: ita dicta (vt Euſtathio placet) à Sida Beli filia: quanquam Ioſephus à Sichem filio Chanaam appellatam maluit: vnde etiam apud Hebræos conditoris nomine integro ſeruato, Sichem vocari tradit. A Phœnicibus iis conditum volunt, qui mediterranea incolebant, qui quum perpetuis vexarentur terræmotibus, relictis ſedibus ſuis nouam vrbem ad mare cõdiderunt, quam à piſcium vbertate ſua lingua Sidon appellarunt.

Sīdōnĭus, a, um, antepenult. indifferente. Nam apud Græcos, teſte Stephano, indifferenter σιδώνιος ſcribitur per ω magnum, aut σιδόνιος per ο paruum. צידני *tſidhoni*. Virg. 1. *Æneid*.

Obſtupuit primo aſpectu Sidonia Dido.

Et paulò pòſt,

Sidoniáſque oſtentat opes.

Ouid. *Eleg*. 1 *lib*. 4. *Triſt*

Hic qui Sidonio fulget ſublimis in oſtro.

Ibid. Eleg 3.

Legit altera Graias altera Sidonias rates.

Sidonicus, a, um, vt apud Saluſt *Iugurth*. 114 pleraque Sidonica.

Sidrona, Dalmatiæ vrbs, alijs Stridona vulgò *Strigna*, S. Hieronymi patria.

Sidus, untis, σιδοῦς, oppidulum eſt in agro Megarenſium: cuius meminit Plin. *lib*. 4. *c*. 7 Hinc deducitur gentile Siduntius σιδούντιος Stephano.

Sīdus. { כוכב *cho-hab*. ἄστρον. Gall. *Aſtre, ſigne au ciel, planette, eſtoille*. Ital. *Stella, ſegno celeſte*. Germ. Ein geſtirn. Hisp. *Eſtrella, ò coſtellacion de las eſtrellas*. Angl. *A ſtarre* } Licèt quidam Græcum eſſe velint, ἀπὸ τοῦ σὺν, ſimul & ἰδεῖν, videre, quòd plures ſtellæ ſimul conſpiciantur: aut magis ἀπὸ τοῦ συνιέναι, quod eſt commeo & conuenio, vt ſit plurium ſtellarum conuentus: rectius tamen Latinum eſſe putatur, & a ſido deduci, propterea quòd ſidera occidentia in mare ſubſidere videantur. ¶ Eſt autem ſidus ſignum ex pluribus ſtellis compoſitum, vt Aries, Taurus, Andromeda, Perſeus, Corona, & quæcunque variarum genera formarum feruntur in cælum recepta, ſtella vero ſingularis eſt. Sic etiam apud Græcos, ἀστὴρ & ἄστρον diuerſa ſunt, teſte Suid. Nam ἀστὴρ eſt ſtella vna: ἄστρον verò ſignum ſtellis coactum: quod nos ſidus vocamus. ¶ Quandoque tamen ſidus pro ſtella ponitur. Cicero, Itaque neſciunt hos ſiderum errores. Quintilianus. Quid hæc fulgentium ſiderum veneranda facies, quæ quadam velut infixa ac cohærentia perpetua ſemel capta luce collucent, alio toto ſparſa cælo vagos curſus certis emetiuntur erroribus. Catull. *de com. Beren*. Vt cedant certis ſidera temporibus. Liuius *lib*. 8 *ab Vrb*. Sidere peſtifero icti ¶ Sidus de homine, laudum nomen & laudis epitheton, vt apud Ouid. *Eleg*. 4. *lib* 4. *de Ponto*,

O ſidus Fabiæ maximè gentis ades.

(id eſt, decus & ornamentum.) Eodemque ſignificatu. Senec. *de conſol. ad Polyb. cap*. 13. (*aliàs* 32) de homine loquens, dixit: Sidus hoc ſemper luceat. Vide & Sueton. *in Calig. cap*. 13 ¶ Sidus conficit, quid ſit, vide in *Conficio*. ¶ Sidus pro plaga, & inclinatione mundi, Plinius, Sub eodem ſidere pars tota mundi vergens in Caſpium mare pernauigata eſt. ¶ Sidera cadentia. Virg. *in Æneid*.

——— *ſuadéntque cadentia ſydera ſomnos.*

Et alio loco, — primiſque cadentibus aſtris, i. ſub auroram, cùm aſtrorum aduentante ſole hebeſcit acies, & fulgor obſcuratur. Nam cadunt ſydera diluculo albeſcente cœlo exortu auroræ exacta propè nocte.

Sīdĕrālis, e, quod ad ſidus pertinet. { ἀστρῷος, ἀστερομορφός. Gall. *Des aſtres, des eſtoiles ou conſtellations*. Ital. *Pertinente à ſtelle ò à coſtellatione*. Germ. Das zu den geſtirnen gehört. Hisp. *Coſa de coſtellacion o eſtrella*. Angl. *Belonging to the ſtarres*. } Plin. *lib*. 7. *c*. 49. Poſcere videtur locus ipſe ſideralis ſcientiæ ſententiam.

Sīdĕrĕus, a um, Stellatus. { ἀστερόεις. Gall. *D'aſtres, d'eſtoilles, eſtoellé*. Ital. *Stellato, pieno di ſtelle*. Germ. Geſtirnt/das ſtern hat. Hisp. *Eſtrellada*. Angl. *Of the ſtarres*. } Siderea ſedes, apud Virg. 1. *Æneid*. id eſt, ſphæra ſtellata. Cælum ſidereum, Ouid. 10. *Metam*. ¶ Aliquando ponitur pro alto. Mart. *lib*. 1.

Hic vbi ſidereus propiùs videt aſtra coloſſus.

¶ Aliquando pro fulgenti, & lucido: vt, ignes ſiderei, apud Ouid. 1. *Metam*. Virg. 5 *Æneid*.

——— *nec lucidus æthra Siderea polus.*

Sīdĕrārī, eſt ſidere peſtifero afflari. { ἀστροβολίζειν. Gall. *Eſtre gaſté du chaud, froid, ou autre iniure du ciel, pluye, orage, vent, gelée, ou tempeſte*. Ital. *Siderarſi, aſſiderarſi*. Germ. Durch eines geſtirns einfluß/ fürnemlich von hitz verderben werden. Hisp. *Paſmarſe ſubitamente*. Angl. *To be ſtriken with à blaſt of winde or planet* } & propriè de arboribus dicitur, quum per ſideris cuiuſpiam, & præcipuè caniculæ exortum, æſtu vehementer inualeſcente, aut alia quauis ratione humor conſumitur, totæque vel aliqua ſui parte ſubitò mareſcunt. ¶ Transfertur & ad animalia, quæ & ipſa ſiderata appellantur, ἀστρόβλητα, quum ſimili ſideris afflatu aliqua ſui in parte ſphacelismon, hoc eſt, oſſium cariem patiuntur, ita vt ſubitò ea pars, cum ipſis etiam oſſibus mareſcat, omnemque prorſus ſenſum amittat. Plin. *lib* 28. *c*. 16. Sideratis vrina pulli aſinini nardo admiſto perunctione prodeſſe dicitur. Idem *lib*. 9. *c*. 16. Fluuiatilium ſilurus Caniculæ ex ortu ſideratur: & aliàs fulgure ſopitur. Plautus Sideratus eſt, moueri non poteſt.

Sīdĕrātĭo, nis, propriè plantarum morbus eſt, quum nimio æſtu humore abſumpto, vel totæ, vel aliqua ſui parte mareſcunt. { ἀστροβολία, ἀστροβολισμός. Gall. *Corruption de plantes ou membres des animaux*. Ital. *Guaſtatione, ò corrottione totale d'vn membro*. Germ. Schwechung oder verenderung der feldgewächſen von hitz. Hisp. *Aquella obra de aſſi paſmiar*. Angl. *Blaſting in trees with great heate*. } Quod quoniam ſideri, alicuius afflatu fieri putatur & præſertim caniculæ (quem Theophraſtus peculiariter ἄστρον vocat) factum eſt, vt hoc plantarum vitium Græci ἀστροβολισμὸν, nos ſiderationem dicamus, Plin. *lib*. 17. *c*. 24. Sideratio tota è cælo conſtat Et *paulò pòſt*, Proprium tamen ſiderationis eſt ſub ortu canis ſiccitatum vapor, quum inſitæ ac nouellæ arbores moriuntur, præcipuè ficus ac vites. ¶ Quin & in animalibus ſideratio dicitur, quum pars aliqua corporis peſtifero ſidere percuſſa ſubitò mareſcit, ipſáque etiam oſſa carie conſumuntur Quod morbi genus Galenus σφάκελον appellat.

¶ Siderofus, ἀστροπλήξ, σεληνιακός. Gloſſ. Phil. quaſi ſidere percuſſus. ¶

Sifilātōres, a veteribus dicebantur ſibilatores: & ſifilare, quod nos ſibilare dicimus, συρίττειν. Nonius

Siga, σίγα, vrbs Cæſarienſis Mauritaniæ, Siphacis olim regia, teſte Plin. *lib*. 5 *cap*. 2.

Sigālĭōn, σιγαλίων. Simulacrum erat apud Ægyptios in ſacris Iſidis & Serapidis, quod digito labiis impreſſo, ſilentium imperare videbatur: vnde & nomen accepit ἀπὸ τοῦ σιγᾶν, quod eſt ſilere. alio nomine Harpocratem appellabant. Vide ſupra *Harpocrates*.

Sīgēum, i, σίγειον, vulgò *Geniſſari*. Promontorium & oppidum Troadis, Aiacis ſepulcro nobilitatum. Dictum σίγειον, vt quidam volunt, ἀπὸ τοῦ σιγᾶν, hoc eſt, a ſilendo, eò quòd Hercules præmio ſuo à Laomedonte fraudatus, diſſimulato diſceſſu, ibi ſe occultarit, indeque ſilentio magno reuerſus, vrbem repentè adortus, ceperit Alij per antiphraſin Sigeum dictum putãt, quod nullum ibi vnquam ſit ſilentium, aquis ſe perpetuò magno cum murmure ſaxis illidentibus.

Sigēus, a, um, & Sigeius per quatuor ſyllabas. Virg. 2. *Æneid*.

——— *iam proximus ardet*

Vcalegon: Sigea igni freta lata relucent.

Ouid. 13 *Metam*.

——— *Sigeia torua*

Littora proſpexit vultu.

Sigillum, Sigillare, vide *Signum*.

Sigillatim, vide *Singulus*, adiectiuum.

Sigma, σίγμα, Dictæ, ſiue ſtibadij, aut cœnationis genus erat, à Græcis (vt quidam volunt) elementi ſimilitudine dictum. Lampridius *in Heliogabalo*, primus inuenit ſigma in terras ſternere. Idem, Vt de croco ſigma ſtatueret, quum ſummos viros vocaret ad prandium. ¶ De Menſa Martialis *Epigr* 48 *lib* 10.

Sīgnĭă, æ, Latij oppidum fuit, in cuius agro vinum naſcebatur mirè auſterum, ideóque ventris profluuio ſedando vtile. Plin. *lib*. 14. *c*. 6. Nam quod Signiæ naſcitur, auſteritate nimia continendæ aluo vtile, inter medicamenta numeratur.

Signini, populi, de quibus Plinius *lib*. 3. *cap* 5. Et vinum Signinum. Martial. *lib*. 13.

Potabis liquidum ſignina morantia ventrem:

Ne nimium ſiſtant ſit tibi parca ſitis.

Signina

Signina pira apud Iuuen. *Satyr.* 11.

Signia, oppidum eſt, teſte Plin. *lib.* 5. *cap.* 9. in cuius radicibus ſita eſt Apamia vrbs.

Signinum opus, quod fractis teſtis, addita calce conficiebatur. Colum. *lib.* 1. 5. Cuius ſolum, terrenum prius quàm conſternatur, perfoſſum & amurca recenti non ſalſa madefactum, velut ſigninum opus, paniculis condenſatur.

SIGNVM, i, propriè parua quædam nota, indicans totius rei qualitatem, inquit Donatus, indicium, nota { אות *ôth* σημεῖον. GALL. *Signe, marque, ſignet, enſeigne.* ITAL. *Segno.* GERM. Ein zeichen/ gemerck. HISP. *Señal para ſeñalar algo.* ANGL. *A marcke or token a ſeale, a ſignet.*} Terentius in *Andr.* Vide num eius color pudoris ſignū vſquam indicat? Ouid. 1 *Metam.*

Sed ſilet, & laſſi dat ſigna rubore pudoris.

Plaut. *Prolog. Amph.* Torulus inerit aureus ſub petaſo, id ſignum Amphitruoni non erit. *Ibidem.* Signo eodem. (de cicatrice.) Idem *Mil. ſc.* 1. *a.* 2. Oculis mihi ſignum dedit, ne ſe appellerem. Idem *Capt. ſc. vlt. a.* 5. Si placuimus, ſignum mittite, & plauſum date. Idem *Amph.* Faciam id, ſi queo, ſignis palam. (de internoſcendis geminis Amphitruonis ibi, ſermo eſt.) Nec diſſimile eſt illud de cognoſcendis fratribus geminis apud eundem Plaut. *Men. ſc. vlt. a.* 5. Signa agnoui, Contineri quin complectar, non poſſum. Tibull. *lib.* 4.

Compertum eſt veracibus vt mihi ſignis.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4 *Triſt.*

Nam dedit è ſpecula cuſtos vbi ſigna tumultus.

Ibid. Eleg. 9.

Siccaque ſint oculis proxima ſigna meis. (id eſt, Vrſæ.)

¶ Signa ad ſalutem, pro ſignis quæ ſalutem demonſtrant. Terent. *in Andr.* Adhuc Archillis quæ adſolent, quæque oportet ſigna ad ſalutem eſſe, omnia huic eſſe video. Virg. 3. *Georg.*

Morborum quoque te cauſas & ſigna docebo.

Signa mortis, Prognoſtica mortis. Lucret. *lib.* 6.

Multaque præterea mortis tum ſigna dabantur.

¶ Dare ſignum alicui, GALL. *Donner le mot du guet.* Sueton. *in Neron. cap.* 9. Primo Imperij die ſignum excubanti Tribuno dedit. Item, Signum petere. Idē *in Calig. c.* 58. Signum petenti, Priapum aut Venerem dare conſueuerat. Et iterum *ibid. cap.* 58. Sabinum (tradunt alij) ſignum more militiæ petiſſe. ¶ Dare ſignum militibus, eſt pugnam ineundam ſignificare. Terent. *in Eunuch.* Tu hoſce inſtrue, hic ego ero poſt principia, inde omnibus ſignum dabo. Liu. 2. *ab Vrbe*, Senſère vigiles exercitus, ſigno dato concurſum eſt ad arma. ¶ Signum tacitum, i. mutum, clandeſtinum abſque vllo ſigno, ſtrepitúque, ne hoſtis exaudiret, non autem vocale, quod tuba, aut claſſico, aut cornu dari cōſueuerat. Liu. *lib.* 9. *bell. Maced.* Silentio noctis tacito ſigno exercitum abduxerunt. ¶ Item notæ quæ pecudibus inuruntur, ſigna dicuntur, Virg. 1. *Georg.*

Aut pecori ſignum aut numeros impreſſit aceruis.

¶ Hinc duodecim illa ſidera, quæ in Zodiaco animalium figuris imaginantur, ſigna dicuntur. Sunt enim notæ quædam, ad quæ naturam Solis referunt. Eorum nomina ſunt, Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Piſces. ¶ Item ſignum vexillum dicitur, ab effigie animalium quæ in vexillis fieri conſueuerunt { דגל *deghel.* σημεῖον, σημαία.} Lucan. *lib.* 1.

——— *infeſtiſque obuia ſignis,*

Signa, pares aquilas, ac pila minantia pilis.

Plin. *lib.* 7 *cap.* 25. Signis collatis quinquagies dimicauit. Liuius *lib.* 34. Signis collatis dimicare Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Omnes ordines ſub ſignis ducam. Senec. *cap.* 3 *de tranq.* Saluis ſignis cedendum. Plaut. *Pſeud. ſc.* 6. *a.* 4. Viſo an meus Vlyſſes habeat ſignum ex arce. Liu. 3. *bell. Maced.* In prælio ſupra quadraginta millia hominum cæſa Valerius Antias ſcribit, & quinquaginta ſeptem ſigna militaria capta. Hinc Anteſignani dicuntur, qui in acie ante ſigna conſtituuntur, de quibus egimus ſupra ſuo loco. ¶ Item, Signa transferre apud Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* dicuntur ij, qui ad hoſtem tranſeunt Dicuntur etiam tollere. Velleius, Signis ſublatis eæ legiones ſe ad Cæſarem contulerunt. ¶ Signum pro tuba Cæſ. 3 *de bell. ciu.* Vt ſigna concinerent. ¶ Signa quoque dicuntur ſculptilia ſiue fuſilia ad effigiem animalium fabricata. { פסילים *peſilim* ἀγάλματα. } quemadmodum tabulæ, opera pictorum. Vnde ſigna & tabulas dicimus pro cælatis operibus atque pictis. Siquidem in tabulas antiqui pingebant, non in parietibus. Tabulæ igitur picturæ ſunt: ſigna vero ſtatuæ Vnde apud Saluſtium, Signa & tabulas pictas, vaſa cælata mirari, ea priuatim & publicè rapere, delubra ſpoliare Cic. 3 *in Verr.* Delum venit: ibi, ex fano Apollinis religioſiſſimo noctu clam ſuſtulit ſigna pulcherrima atque antiquiſſima, eáque in onerariam ſuam nauem conijcienda curauit. ¶ Pocula aſpera ſignis, quæ etiam dicebantur ſigillata, id eſt, ſignis decorata, & ornata, qui mos fuit apud antiquos Virg. 9. *Æneid.*

Bina dabo argento perfecta atque aſpera ſignis

Pocula, deuicta genitor quæ cepit Ariſba.

¶ Signum etiam dicitur quo quid conſignamus, vel obſignamus & notamus: quod ſigillum dicitur. { חותם *chothám* חותמת *chothémeth.* σφραγίς. } Cic. *pro Quintio.* Tabulæ maximè nobilium hominum ſignis conſignantur. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2 *a.* 4. Accipe epiſtolam. Cognoſce ſignum. (ſuprà, noſce imaginem.) Idem *Curc. ſc.* 1 *a.* 3. Cape tabellas. Signum noſce. Noſtin'? L. Quid ni nouerim? Clypeatus elephantum vbi machæra diſſicit. Et *in Amph. ſc.* 3. *a.* 4. Erat ſignum obſignatum probè. Idem *Curc.* Tuum qui ſignum ad me attuliſſet (alibi,) tabellas anulo obſignatas dixerat Et Suet. *in Tib. c.* 23. Illarum deinde Auguſti teſtamentum non admiſſis ſignatoribus niſi ſenatorij ordinis, cæteris extra curiam ſigna agnoſcentibus recitauit per libertum. Dicitur & ſignum id quod pro tabernis ſuſpendi ſolet. Quint. *lib.* 6. *cap.* 4 Tabernæ autem erant circa forum, ad ſcutum ſigni gratia poſitum. ¶ Signum etiam dicitur miraculum, prodigium, oſtentum vel augurium, & tanquam omen boni aliquid malive prænuntians Cic. *lib.* 1. *de diuin.* Equus eius repentè concidit, nec eam rem habuit religioni, obiecto ſigno vt peritis videbatur, ne committeret prælium.

Philoſophi, Theologi & Politici variè diſtinguunt ſigna reſpicientes

- *Cauſas*
  - *Efficientem*
    - *Naturalem.* Hoc ſignū ſignificat naturā, eſtque
      - ἐνδεικτικὸν, rei præſentis.
      - ἀναμνηστικὸν, rei præteritæ.
      - προγνωστικὸν, rei futuræ.
    - *Voluntariam* ex inſtituto
      - Dei,
      - Angelorum,
      - Hominum.
  - *Finem.* Id etiam
    - τεκμήριον, indicium, γνώρισμα, Kennzeichen/merkzeichen.
    - ὑπομνηστικὸν, monumentum, μνημόσυνον, Denckzeichen.
    - σφραγιστικὸν, obſignatorium, ſigillum ad
      - celandum arcana.
      - muniendum ea, quæ inuiolabilia eſſe volumus.
      - Confirmandum dicta.
        - Dei, vt Sacramenta tum impropriè, tum propriè dicta
        - Hominum, vt in diplomatis & inſtrumentis contractuum.
  - *Materiam*, h. e. rem cui ſigni relatio ineſt. Ita ſigna ſunt
    - Obuia naturâ, vel artificio parata.
    - Corporalia, vel ſpiritualia.
  - *Formam*, ſeu modum ſignificandi: quomodo ſigna ſunt
    - Externa, vel interna.
    - Inſtrumentalia, vt voces; vel formalia, vt ſpecies potentiis impreſſæ.
- *Effecta* quod *ſigna* ſunt.
  - *Efficacia*, quæ efficaciter mouent.
  - *Inefficacia*, quæ minus.
- *Subiecta*,
  - *Quibus ſignificant*, ſic ſunt
    - vniuerſalia, toti mundo data, vt Iris, *Gen.* 9.
    - particularia
      - ante lapſum protoplaſtis arbor vitæ.
      - poſt lapſum
        - toti Eccleſiæ, vt Sacramenta Veteris & Noui Teſtamenti.
        - certis perſonis, vt Gedeoni.
  - *Obiecta*, quæ ſignificantur. Ita ſunt rerum
    - corporalium,
    - ſpiritualium.
- *Adiuncta* ſunt ſigna
  - *Neceſſaria*, & *contingentia*.
  - *Certa*, & *incerta*.
  - *Habentia* cum rebus ſingulis aliquam *analogiam, nullam*.

Apud Medicos eſt peculiaris diſciplinæ pars de ſignis, quam σημειωτικὴν dicunt. Hic etiam ſigna ſunt

Præſentium διαγνωστικά, futurorum προγνωστικά, præteritorum ἀναμνηστικά.

Salubria, Sanam conſtitutionem indicantia.

Inſalubria, ægram. Et hæc,
- *Communia*, ac ſeparabilia συνεδρεύοντα, quaſi aſſidentia; ἐπιφαινόμενα & ἐπιγινόμενα. hæc & præcipuè τὰ ἐπιφαινόμενα prognoſtica.
- *Propria* & inſeparabilia, παθογνωμονικά, hæc propriè diagnoſtica.

Neutra, nec ſanum, nec ægrum omnino, ſeu partim ſanum, partim ægrum: vel aliquando ſanum, aliquando ægrum.

Signa cæli apud Aſtrologos varias ſortiuntur appellationes. Præcipua diuiſio eſt in auſtrina & aquilonia.

Signa militaria, vexilla.

Sigillum, i, diminutiuum eſt à ſignum, Paruum ſignum, parua ſtatua. { חותם chotham חותמת chothemeth. ἀγαλμάτιον, σφραγίς. GALL. Signet, marque, cachet, ſeau de quey on ſeelle. ITAL. Sigillo, bollo. GERM. Ein erhept bildlin oder ſigel. HISP. Sello ò ſortya para ſellar. ANGL. A ſeale or ſignet, a ſigne manuell. } Cic. 6 Verr. Appoſuit patellam in qua erant ſigilla egregia. Aliquando ponitur pro parua imagunculà qua literas obſignamus. Idem 1. Acad. Si in eiuſmodi cera centum ſigilla hoc annulo impreſſero? ¶ Sigillum Salomonis, in officinis dicitur herba polygonatum. Dodon. ¶ Sigillum Mariæ, herba vilis, ſilueſtris, ita vocatur in officinis, vt Ruellius ait.

¶ Siglum, paruum ſigillum. Bud.

Sigillatus, a, um, participium Obſignatus. { חתום chathum [illegible] GALL. Marqué, cacheté. ITAL. Sigillato, bollato. GERM. Beſiglet. HISP. Sellado. ANGL. Sealed, marked. } vt, Literæ ſigillatæ. ¶ Aliquando eſt nomen, & ſignificat ſigillis ornatus. Cic. 8. Verr. Iubet me ſcyphos ſigillatos ad prætorem afferre.

Sigillo, as, Signum imprimo, ſigillum alicui rei appono. { חתם chatham. σφραγίζω. GALL. Marquer, cacheter, noter & fermer. ITAL. Sigillare, bollare. GERM. Beſiglen. HISP. Sellar con ſello. ANGL. To ſeale, to ſette a mark on a thing. } Hinc Sigillatæ dicuntur literæ, id eſt, clauſæ & annulo impreſſæ. Propter quod veteres ſigillare ſimpliciter pro claudere vſurpabant. Varro, Contra lex nimis impia eſt, Ne huic patribus luce ſigillent oculos.

¶ Sigla, & ſiglæ, compendia lectionis & ſcripturæ.

Siglus idem quod ſicius, g & c permutantur.

Sigma, litera Græcorum, σίγμα. Item menſa ad ſimilitudinem ſigmatis lunati, quod eſt C, ſeu accubatio [illegible], dixta, ſtibadium.

Signaculum, Signum impreſſum. { σφραγίς. ANGL. A ſeale. } Vlpian. D. lib. 16. tit. 3. l. 1. Si pecunia ſacculo ſignato depoſita ſit, ſi reſignetur ſigillis priùs impreſſis, vel à prætore, vel ab his quibus coram ſignacula remota ſunt.

Signanter. Papias, Signanter, euidenter, expreſsè.

Signate, aduerbium, Significanter. [illegible] Macrob. lib. 6. cap. 7. Quæ à veteribus, qui propriè & ſignatè loquuti ſunt. Et Gell. cap. 6. lib. 1. & c. 24 lib. 13.

Sigillaricius, adiectiuum à ſigillis deductum. { [illegible] GALL. De cachet ou marque & ſeau. ITAL. Di ſigilli. GERM. Der bildinen. HISP. De ſello o ſortya. ANG. Of a marke or ſeale. } vt Ars ſigillaria, [illegible]. Sigillaria opera, id eſt, parua ſigna ſiue imagunculæ ex metallo confecta ἀγαλμάτια.

Sigillaria, vicus erat Romæ vbi ſigilla vendebantur. Sueton. in Nerone cap. 28. Alij, locus vbi libri atque aliæ promercales væmbant, & auctiones fiebant. Auſonius, Pro quo ſi per ſigillaria in auctione vænirer, neque Afranius nauci daret, nec Stichum ſuum Plaut. offerret. Gell. lib. 3. cap. 4. & lib. 2. cap. 3. Apud Sigillaria forte in libraria ego & L. Paulus conſederamus. ¶ Sigillaria præterea dicebantur dies Feſti Saturnalibus additi, quibus ſigilla, hoc eſt, parua ſigna amicis miſſitabantur. Autor Macrobius lib. 1. Saturn. cap. 10. Et Suetonius in Claud. cap. 5. ¶ Sigillaria pro ſigillis & ſignis, Arnobius, Quinimo deos eſſe ſigillaria ipſa cenſetis.

Sigliara, vrbs condita à Publicola. Plutarch. in Public.

¶ Signarii, qui parua ſigillia faciebant. Pancirol.

Signia, mons, in cuius radicibus ſita eſt Apamia. Eſt item Latij oppidum.

Signinus, è ſignia.

Signifer, ri, qui ſigna fert, hoc eſt, vexillifer. { נושא noſés. σημειοφόρος. GALL. Porte enſeigne, qui porte marques & ſignes. ITAL. Porta ſegno, banderala ſignifero, alfiere. GERM. Ein fenderich/der das kriegs zeichen tregt. HISP. Coſa que tiene ò trahe ſeñal, alferez. ANG. A ſtander or bearer. } Cic. 4. Verr. Sit in eius exercitu ſignifer, &c. Idem 1. de diuin. Quo tempore quum ſignifer primi haſtati ſignum non poſſet mouere loco, &c. Ouid. 5. Faſt.

Romanaque aquila ſignifer bellu erat.

¶ Signifer item dicitur circulus ille obliquus in quo duodecim ſigna ſunt, qui Græcè ζωδιακός appellatur, ab effigie animalium quæ in eo Aſtrologi imaginantur. Cic. 2. de nat. deor. Infra autem hanc ſtella Mercurij eſt, quæ anno ferè vertente ſigniferum luſtrat. Plin. lib. 2. cap. 4. Adiuuat rerum ordo, deſcripto circulo, qui ſignifer vocatur, in duodecim animalium effigies, & per illas ſolis curſus congruens tot ſeculis ratio.

Signifex, qui facit ſigna, hoc eſt, ſtatuas. { ἀγαλματοποιός. GALL. Faiſeur d'images & enſeignes. ITAL. Che fa inſegne ò ſtatue. GERM. Ein bildmacher/ bildſchnitzer/ dockenmacher. HISP. El que haze imagines ò eſtatuas. ANGL. A maker of images. } Apuleius lib. 2. Egregius ille ſignifex.

Signo, as, ſigno imprimo. { חתם chatham σημειόω, σφραγίζω. GALL. Signer, marquer, monſtrer par ſigne. ITAL. Segnare ſigillare, bollare. GERM. Zeichnen. HISP. Señalar, firmar, ò ſellar eſcritura. ANGL. To ſeale or mark. } Virg. 3. Georg.

——— & ſummo veſtigia puluere ſignent.

Vnde Signare Epiſtolam dicimus, anulo ſignum imprimere)(Reſigno, quod eſt deleto ſigno aperio. Sic Signatam pecuniam dicimus, & ſignata pecora, quæ ſignis notata ſunt, & quæ notam multam habent. ¶ Signare non licet ſeruo Quintil. declam. 340. vt ſupra: Signaui, i. notaui. ¶ Signare vota, [illegible] Philoſtrat. in Iconib. 1 [illegible] votum ſuum nuncupatum, & in charta conceptum conſcriptúmque, deorum genibus obſignatum affigere. Plin. in ep. ad Traianum, Solennia vota pro incolumitate tua qua publica ſalus continetur & ſuſcepimus domine pariter & ſoluimus precati deos, vt velint ea ſemper ſolui, ſempérque ſignari. Hoc ſignificauit Iuuenalis hoc verſu Satyr. 11.

Propter quæ fas eſt genua incerare Deorum.

¶ Interdum ſignare ſignificat oſtendere, indicare ſigno. { הראה hereáh הודיע hodhiáh הגיד higgíd הורה horáh σημαίνω. } Plaut. in Ciſtell. — cui hæc excidit ciſtella? recte. Eccam locum ſignat vbi ea excidit. Idem, Hic meretricem deperit, ſignat tamen ſe eam non amare. Quintilian. Signare aliquid appellatione. Et Seneca cap. 1. de tranquill. Signanda res nomine. Ouid. Eleg. 4. lib. 3. Triſt.

Icarus immenſas nomine ſignet aquas.

¶ Interdum ſcribere. כתב chathab. Colum. lib. 3. cap. 3. Huc pertinet præclara noſtri poetæ ſententia,

——— laudato ingentia rura,
Exiguum colito.

quod vir eruditiſſimus (vt mea fert opinio) traditum vetus præceptum numeris ſignauit. Vnde & ſubſignare, ſubſcribere dicimus, ὑπογράφειν. Accipitur etiam ſignare pro deſignare. Virg. lib. 2. Georg.

Quin etiam cæli regionem in cortice ſignant.

Vellerus, Signare ſtylo, (i. ſcribere & mandare memoriæ) Huius compoſita ſunt Aſſigno, Conſigno, Circumſigno, Deſigno, Obſigno, & Subſigno, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Signatus a, um, aliquando participium eſt, idem ſignificans quod inſignitus, hoc eſt quod ſignum habet impreſſum. vt, Pecunia ſignata. { נסמן niſmán רשום raſchúm. [illegible] GALL. Signé, marqué cacheté. ITAL. Segnato bollato. GERM. Gezeichnet. HISP. Señalado, ſellado. ANGL. Sealed or marked. } Cic. 6. Verr. Argentum factum atque ſignatum. Liu. lib. 34. Signatum argentum aut factum. Virg. 2. Georg.

——— & admorſo ſignata in ſtirpe cicatrix.

Ouid. 2. de arte amandi.

Aſpice ſignatum ſanguine pectus habet.

Aliquando nomen eſt, & tunc pro inſigni aliquando captum à veteribus legitur, [illegible]. Lucilius lib. 29. vt citat Nonius, Primam Chryſidem negat ſignatam reddere.

Signaculum, quo aliquid ſignatur. Gl. Philox.

Signatores, dicebantur qui aut teſtamentis, aut cauſis ſeſe ſubſignabant. { [illegible] GALL. Teſmoins qui ſignent ou ſeellent. ITAL. Teſtimoni che ſegnano. GERM. Ein beſigler der erbgemechten oder anderer händlen. HISP. Teſtigos que ſeñalan ò ſellan. ANG. VVitneſſes that put to there ſeales. } Saluſt. in C. Multis modis mala facinora docebat. Ex illis teſtes ſignatoréſque falſos commodare fidem, fortunas, pericula vilia habere. Suet. in Tib. c. 23. Illatum deinde Auguſti teſtamentum, non admiſſis ſignatoribus niſi Senatorij ordinis. Idem Suet. in Aug. cap. 32. Iuuenal. Satyr. 10.

———veniet cum ſignatoribus auſpex.

Idem Satyr. 1.

Et multum referens de Mecænate ſupino
Signator.

Signatorius, a, um, quod ſignat, ſeu quo ad ſignandum vtimur. { σφραγιστικός. GALL. Qui ſert à ſeeler & cacheter. ITAL. Coſa che ſegna, coſa da ſegnare. GERM. Mit dem man beſiglet. HISP. Coſa para ſeñalar ò ſellar, coſa que ſeñala. ANGL. That ſerueth to ſeale with. } vt, Signatorius anulus. Valer. Maximus, Vt anulo quo ſignatorio vtebatur Paulus Iureconſult. Anulus ſignatorius ornamenti appellatione nó continetur.

Signatura, æ, Suet. in Nerone cap. 17. Cautum vt in teſtamentis primæ duæ ceræ teſtatorum modò nomine inſcripto, vacuæ ſignaturis oſtenderentur.

Significo, as, Indico, notum facio, demonſtro, oſtendo. { הראה hereáh הודיע hodhiáh הגיד higghíd הורה ehoráh. σημαίνω. GALL. Signifier, faire ſigne, monſtrer, donner à cognoiſtre & entendre. ITAL. Significare, dimonſtrare, far ſapere, far intendere. GERM. Ein zeichen geben/anzeigen. HISP. Significar algo por ſeñales, demonſtrar. ANG. To ſignifie, to ſhewe, to aduertiſe. } Plaut. in Truc. Etenim ſic iſtuc volo, ne mihi vos ſignificetis, &c. Cic. pro Roſc. Amer. Quid hæc tanta celeritas feſtinatióque ſignificat? Idem ad Attic. lib. 1. Ac ne illud quidem mirere, cur quum ego antea tibi ſignificarem per litteras me ſperare illum in noſtra poteſtate fore, nunc idem videar diffidere. Gell. c. 13 lib. 10. Significare manu (in pugna.) Idem cap. 12. lib. 1. Significor pro ſignifico, as, olim dictum docet.

Significans, tis, nomen ex participio, Apertus & euidens. { מודיע modiá' מראה mareé מגיד magghidh מורה moréh. ἐμφατικός. GALL. Signifiant, monſtrant bien ce qu'il veut dire. ITAL. Significante. GERM. Deutlich. HISP. Coſa que ſignifica. ANGL. That ſheweth or ſignifieth. } Quint. lib. 4. c. 2. Verbis proprijs & ſignificantibus. Idem lib. 8. c. 1. Quo nihil inueniri poteſt ſignificantius.

Significanter. { ἐμφατικῶς. GAL. Clairement, ouuertement, manifeſtement. ITAL. Chiaramente, apertamente. GER. Deutlich verſtendiglich. HISP. Significatinamente, claramente. ANGL. Manifeſtly, clerely. } & Significantius, [illegible], id eſt, Expreſſe & expreſſius & quod vulgus dicit intelligibiliter, notabiliter. Quint. lib. 6 c. 3. Non parum ſignificanter etiam illa in ſchola [illegible] diximus. Idem lib. 3. c. 10 Colligere tantùm eadem, ac diſponere paulò ſignificantius conor.

Significantia. Nonius Marcel. Negatiuas duas, negatiuam nouè ſignificantiam habere. Rurſus, facere apertam habet ſignificantiam.

Significatio, nis, verbale, Indicatio, indicium. { אות ac'uáh, [illegible] GALL. Signification, demonſtrance, apparence. ITAL. Significatione, auertimento. GERM. Ein anzeigung bedeutung. HISP. Aquella obra de ſignificar, demonſtrar. ANGL. A ſhewing or declaring. } Cic. Heu quæ ſignificatio doloris. Idem Amic. Quum autem contrahat virtus amicitiam, vt ſupra dixi, ſi qua ſignificatio virtutis eluceat ad quam ſe ſimilis animus applicet, & adiungat. Id quotiens contigerit, amor exoriatur neceſſe eſt. Ibidem, Ipſi autem intelligamus a natura gigni ſenſum diligendi & beneuolentiæ charitatem facta ſignificatione probitatis. Cæſ. lib. 6 bell. Gall. Monet vt ignes fieri in caſtris prohibeat, ne qua eius aduentus procul ſignificatio fiat.

Significatus, us, m. Significatio. אות achváh. Plin. lib. 18. c. 25. Ipſi dies ſtatò bini a[illegible] tempeſtatum ſignificatus habent. Idem lib. 2. cap. 25. Acontiæ iaculi modo vibrantur ocyſſimo ſignificatu. Gell. c. 18. lib. 5. De ſignificatu librorum hiſt.

Significatrix, æ. Significatio [illegible] Fabius Victorinus in 1. Rhetoric. Cic. [illegible] ſignificantia talis eſt. Item, Significantia verborum. Quintilian.

Significatiuus, [illegible]. Caius D. de verborum ſignificatione, Hæc enunciatio, Quæ ſunt pluris aureorum 30. ſimul & quantitatis & æſtimationis ſignificatiua eſt.

Significus [illegible], qui ſigna facit, ſtatuarius. Apuleius de Deo Socratis. Neſcio vt Iſmenias tibijs canere, aut Apelles pingere, vt Lyſippus fingere, ſed non pudet me non eſſe ſignificum.

‖ Sygimum, jaculi genus. Rh. ‖

Sil, ſilis, genus pigmenti luteum colorem quemadmodum ochra reddens inuenitúrque ſeu limus quidam in argenti & auri fodinis, quemadmodum etiam id aliud pigmentum quod cæruleum a colore dicitur. Vide Plin. *lib.* 14. *c.* 12. Auſon. *in Monoſyl.*

Siue peregrinus vox nominis, aut Latij ſil?

Silaceus color. Luteus ex ſile compoſitus. Vide Plin. *lib.* 17. *c.* 7.

Sila, galea: quod facta ſurſum verſus, tanquam adunca. Vide *Silus.*

Silanius [Greek], mons Hiberniæ inſulæ altiſſimus a Silanio rege in vertice eius ſepulto dictus.

‖ Silanus tubus. Gloſſ. Turn. *lib.* 28. 6. Giſanius: ſilanus tubus, fiſtula, aquæ ductus vel fontis. ‖

Silărus, vulgo *Sele in Baſilicata* Lucaniæ amnis Piſentinos diuidens à Lucanis, cuius ea eſt natura, vt & virgulta & folia in ipſum decidentia lapideſcant, vt refert Plin. *lib.* 2. *c.* 103. Silius *lib.* 8.

Nunc Silarus quos nutrit aquis, quos gurgite tradunt
Duritiem lapidum merſis induceſcere ramis.

Virg. 3. *Georg.*

Eſt lucos Silari iuxta ilicibúſque virentem
Plurimus Alburnum volitans.

Silatum antiqui (inquit Feſtus) dicebant, quod nunc ientaculum dicimus, eò quòd tum ieiuni vinum ſili herba conditum abſorbebant.

Silăus, vt nonnulli legunt apud Plinium *lib.* 26. *cap.* 8. Herba eſt in perennibus & glareoſis riuis naſcens apij ſimilitudine. Hermol. tamen in caſtigationibus Plinianis exemplaria corrupta aſſerit, contenditque lauer eſſe legendum, ſumitque lauer pro ea herba quam vulgus *Creſcionem* vocat.

Silĕ, is, herba quam alio nomine ſeſelim, [Greek] vocant, cuius vel radice, vel ſemine vinum condiebant, quod ante meridiem ſumere mos erat. Propterea Silatum antiqui dixere quod nunc ientaculum dicimus Feſt. Dioſcor. *lib.* 3. *c.* 58.

Silēnus, [Greek]. Bacchi nutritius fuit & pædagogus, ſemper aſino vehi ſolitus: quem Aratus in gratiam alumni inter ſydera translatum dicit. Virg. 6. *Eclog.*

Chromis & Mnaſyllus in antro
Silenum pueri ſomno videre iacentem,
Inflatum heſterno venas, vt ſemper, Iaccho.

Ouid. *lib.* 1. *Faſt.*

Te quoque inextincta Silene libidinis vrunt:
Nequitiæ?quæ te non ſinit eſſe ſenem.

‖ Silenus, a, um ſileno ſimilis, ſimus. Lucr. *lib.* 4.

Simula ſilena ac ſatyra eſt, labioſa philema.

Ibi Giſan. ſilenas vocant ſuas delitias amatores, quæ ſimis ſint naribus. ‖

Sileo, es, ui, Taceo, conticeo. { [Hebrew] *dham* [Hebrew] *dhamáh* [Hebrew] *chaſcháh* [Hebrew] *c'aráſch* [Hebrew] *ſchakát.* [Greek]. Gal. *Se taire, ne dire mot, ſe tenir coy.* Ital. *Tacere.* Ger. Still ſchweigen. Hisp. *Callar.* Ang. *To keep ſilence, to be ſtill.* } quanuis hæc ita inter ſe differre velit Seruius, vt Silere dicatur qui nondum cœpit loqui: tacere, qui iam cœpit. Quæ differentia ſi vera eſt, falſi ſunt, qui dicunt ſilere factitium verbum eſſe, à ſ litera, quæ ſilentij nota eſt: quoniam in ludis literariis publicíſque conuentibus dum volunt ſilentium indicere, ſ literam quaſi ſibilando pronuntiant. Cornel. Fronto, Seruio etiam ſcribit contrarium. Tacet, inquit, qui nec loqui quidem cœpit. Silet verò cuius oratio comprimitur ab ipſa ſignificatione S. Iungitur aliquando accuſatiuo. Cicero *Attic. lib.* 2. Hæc tu ſilebis. Frequentius ablatiuo cum præpoſitione De. Idem 6. *Verrina.* Me non ſolum de veſtris monumentis ſilere oportebit, ſed etiam lætari, P. Africani eiuſmodi eſſe fortunas mortui, vt eius honore, &c. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 5 *Triſt.*

At poteras, inquis, melius mala ferre ſilendo.

Tibull. *lib.* 4.

Non violata vagi ſileantur paſcua Solis.

Paſſiuum habet Plin. *lib.* 21. *c.* 1. Non enim ſileatur rerum naturæ opus. Idem *lib.* 16. *c.* 21. Et quæ mirum eſt Græcis autoribus proditum, apud nos poſtea ſileri. Silent Muſæ Varronis, dixit Cic. *lib.* 4. *Acad.* id eſt, Varro nihil ſcribit, nihil edit. Sileo verbum facere. Hirtius *de bell. Hiſp.* Vnus ex noſtris reſpondit, vt ſileat verbum facere, id eſt, ne verbum faciat Ratum.

Silēns, participium { [Hebrew] *c'eſchéb* [Hebrew] *macl'ariſch* [Hebrew] *ſchokét.* [Greek] Gall. *Qui ſe taiſt, qui eſt a recoy.* Ital. *Che tace.* Ger. Stillſchweigend. Hisp. *Que calla.* Ang. *That is ſtill and keepeth ſilence.* } Quod aliquando fit nomen ex participio. Vnde Silens cœlum pro tempore ſereno & tranquillo Plin. *lib.* 18. *cap.* 28. Alia ſunt illa quæ ſilenti cœlo ſerenísque noctibus fiant, nullo ſentiente niſi quum facta ſunt. ¶ Silens flos. Columella *cap.* 7. *lib.* 11. qui non amplius creſcit & qui iam nondum declinat. ¶ Silens luna dicitur quando fit coniunctio eius cum ſole, quod contingit ipſo die nouiluníj. Plin. *lib.* 16. *c.* 39. Inter omnes verò conuenit vtiliſſimè in coitu eius ſterni, quem diem alij interlunium, alij ſilentis lunæ appellant. Colum. *lib.* 2. *cap.* 10. Silente luna fabam vellito ante lucem. ¶ Silentes ſurculi, ſilentes vineæ, id eſt, nondum germinantes. Idem *lib.* 11. *c.* 2. Surculi quoque ſilentes ad inſitionem nunc præcipuè vtiliter que leguntur. Idem *lib.* 4. *c.* 27. Foſſor protinus a [illegible] vineis inducendus eſt, id eſt, nondum gemmantibus. ¶ Silentes pro mortuis Ouid. 5. *Faſt.*

Mox etiam Lemures animas dixere ſilentum id eſt, mortuorum.

Idem *lib.* 13. *Metam.*

——— *Quæ ſua ſilentibus vrbis* *Reddit.*

Item, Silentia loca. Nonius apud Gell. *c.* 7. *lib.* 13. Virg. *lib.* 6. *Æneid.*

Quæſitor Minos vrnam mouet, ille ſilentum
Conſiliúmque vocat, vitas, que & crimina diſcit.

Silentium, ij, Taciturnitas. { [Hebrew] *demamáh* [Hebrew] *cl'ereſch* [Hebrew] *ſchékét.* [Greek] Gal. *Silence, taciturnite.* Ital. *Silenzio, il tacere, taciturnità.* Ger. Stillſchweigung. Hisp. *Silencio, ò obra de callar.* Ang. *Silence.* } Plin. *lib.* 10. *c.* 60. Silentium in mari piſcantibus oſtrea. Tibull. *lib.* 4.

Quam largita tua ſunt multa ſilentia vetu

¶ Facere ſilentium. Plaut. *Prolog. Amphitr.* Ita huic fabulæ facietis ſilentium. ¶ Indicere, Sueton. *in Calig. c.* 55. Ne inquietaretur equus nomine incitatus) viciniæ ſilentium per milites indicere ſolebat. ¶ Silentium agere de re aliqua, eſt illam tacere. Quintil. *lib.* 10. *cap.* 1. Quippe quum Tullius tot millibus verſuum de Romanis tantùm Oratoribus loquatur, & tamen de omnibus ætatis ſuæ, quibuſcum conuiuebat, exceptis Cæſare atque Marcello, ſilentium egerit quis erit modus, ſi & illos qui poſtea fuerunt, & Græcos omnes, & Philoſophos, & Poëtas perſequi velim? ¶ Silentium eſt de aliqua re, id eſt, de re illa nihil dicitur. Cic. *ad Attic. lib.* 5. De Partho ſilentium eſt, ſed tamen conciſos equites noſtros a barbaris nuntiabant ij, qui veniebant. ¶ Silentio aliquid ferre, eſt diſſimulare, & de re illa nihil conqueri. ¶ Silentium cœpit, intelligend. fieri. Saluſt. *Iugurth.* 90. Poſt vbi ſilentium cœpit. Et 34. quam maximum ſilentium haberi iubet. ¶ Deſcendere in ſilentium, incipere taciturnum eſſe. Quint. *lib.* 10. *c.* 3. Accidit etiam ingenioſis adoleſcentibus frequenter, vt labore conſumantur, & in ſilentiũ vſque deſcendant nimia bene dicendi cupiditate. ¶ Silentium dicimus in auſpiciis quòd omni vitio caret, vt ait Cic. *lib.* 2. *de diuin.* ¶ Silentium noctis, pro intempeſta nocte ponitur, quam alij concubium, alij conticinium vocant Liu. 5. *ab Vrb.* Supra ædem Veſtæ vocem noctis ſilentio audiſſe clariorem humana. Silentium, pro quiete. Idem *lib.* 7. *bell. Maced.* Silentium deinde biduum fuit, neutris tranſgredientibus amnem. Intelligit non fuiſſe ad certamen progreſſos. Silentii tutum præmium. Dictum dignum quod Plutarchus *in apophthegmatis* adſcribit Auguſto Cæſari. Vſurpatur ab Horatio *Ode lib.* 3.

Eſt & fideli tuta ſilentio Merces.

Silentium mulierem ornat, Prouerbium quo vtitur Sophocles.

Silentiarii. Dicti ſunt, quorum miniſterio Imperator vtebatur ad ea, quæ ad quietem palatij pertinebant. Accurſius Silentiarios dici putat, quos vulgo *Secretarios* appellamus. Sic enim ait Iuſtinianus *C. de ſilentiariis,* Viros clariſſimos ſacri noſtri palatij ſilentiarios circa latus noſtrum militantes, de tutelis & curationibus excuſari ſancimus. Procop. *lib.* 2. *belli Perſ.* Romani, inquit, ad ea quæ quietis ſunt in palatio, miniſtrum ſilentiarium vocant.

Silēſco, is, Tacitus, ſeu quietus fio { [Hebrew] *dam* [Hebrew] *damáh* [Hebrew] *chaſcháh* [Hebrew] *charáſch* [Hebrew] *ſchakat.* [Greek] Gall. *Se taire, ne dire mot, ſe tenir coy.* Ital. *Tacere, acquetarſi.* Ger. Still vnd rühig werden. Hisp. *Callar.* Angl. *To be ſtill or to keep ſilence.* } Terentius *in Adelph.* Quid ego nunc agam, niſi dum hæ ſileſcunt turbæ, interea in angulum aliquò abeam, atque edormiſcam hoc villi? Virg. 10. *Æneid.*

Tum pater omnipotens, rerum cui ſumma poteſtas,
Infit eo dicente, deûm domus alta ſileſcit:
Et tremefacta ſolo tellus, ſilet arduus æther.

Furor cæli ſileſcit, Catull. *Epigr.* 43. & Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Silĕr, gen. neutr. { Angl. *An oſier tree.* } frutex nonnunquam arboreſcens, adeò vt baculos ruſtici ex eo faciant: aquoſis locis creſcit, quaſi pumila ſalix, cuius etiam generibus annumeratur ſiler, inquit Ruellius: contenditque non eſſe id, quod feleri Maſſilienſis officinæ, & ſiler montanum appellant. Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Nanque alia nullis hominum cogentibus ipſa
Sponte ſua veniunt, campóſque & flumina latè
Curua tenent vt molle ſiler, lentaque geniſta.

Silĕr, maſc. gen. Fluuius eſt. Picentinos diuidens a Lucanis, naturæ tam admirabilis, vt virgulta & frondes in ipſum decidentes ſtatim lapideſcant, teſte Plin. *lib.* 2. *cap.* 103. quanuis illi vt cæteris ferè omnibus Silarus dicatur, non Siler. Qua tamen terminatione effertur à Lucan. *lib.* 2.

——— *Radéuſque Salerni* *Tecta Siler.*

Vide plura de hoc ſuprà in dictione *Silarus.*

‖ Sileſia. Germaniæ regio, ad regnum Bohemiæ pertinens. ‖

Silex, icis, lapis durus, ex quo ignis excuti ſolet vnde & nomen habet, quod ignis ex eo ſaliat: vel quod ſilentem intra ſe ignem habeat, qui attritu aut percuſſu excitetur. { [Hebrew] *challamiſch.* [Greek]. Gal. *Vn caillou, pierre à feu.* Ital. *Pietra, battifuoco.* Ger. Ein Kiſling. Hisp. *El pedernal, ò piedra dura.* Ang. *A flint ſtone.* } Virg. 1. *Æneid.*

Ac primum ſilicis ſcintillam excudit Achates,
Suſcepitque ignem foliis.

Idem 1. *Georg.*

Et ſilicis venis abſtruſum excuderet ignem,

Ouid 7. *Metam.*

Aut vbi terrena ſilices fornace ſoluti, &c.

Silicis duriſſimi rupes, Sueton. *in Calig. c.* 37. Ouid. *Eleg.* 11. *lib.* 3. *Triſt.*

Et dicam Silices pectus habere tuum.

Idem *Eleg.* 7. *lib.* 1. *Triſt.*

Et tua ſunt ſilices circum præcordia venæ.

¶ Accipitur nonnunquam latiùs ſilicis appellatio, vt etiam de petris & marmoribus dicatur. Plin. *lib.* 36. *c.* 18. Idem Varro, Lunenſem ſilicem ferra ſecari tradit. Virg. *lib.* 8. *Æneid.*

Stabat acuta ſilex præciſis vndique ſaxis.

¶ Eſt autem hoc nomen tam maſc. quam fœm. gen. Lucr. *lib.* 1.

Vnde queant validi ſilices ferrúmque creari.

Virg. 1. *Eclog.*

Spem gregis, ah, ſilice in nuda conniza reliquit.

¶ Lapidem ſilicem manu tenebant fœdera ferientes, itaque precabantur, Si ſciens fallo, qui me deſpicit, ſalua vrbe, arcéque, is me eiciat, vt hunc ego lapidem.

Silicĕus, a, um quod eſt ex ſilice. { [Greek]. Gall. *De caillou, de pierre à feu.* Ital. *Di pietra focacia.* Germ. Kiſlingin. Hisp. *De pedernal.* Angl. *Of flint.* } Cato *c.* 18. Inibi lapides ſiliceos in totum fo[illegible] tum ſtatuito, &c.

‖ Silicida. [Greek]. Gloſſ. qui ſcilicet cædit ſilices. ‖

Silia, fluuius in montanis Indiæ eſſe dicitur, in quo nihil innatet: quanuis Democritus, Ariſtotelésque id verum eſſe negent. Vide Strab. *lib.* 15.

Silicernium, ij, variè exponi ſolet. Scribit Nonius eſſe funebre conuiuium, quod ſenibus exhibetur. Feſtus docet eſſe farciminis genus, quo familia in luctu a fletu purgatur: quia cuius nomine inſtituebatur ea res, is iam ſilentium cerneret. Cælius, Credidi me ſilicernium eius eſſe eſuum. Donatus inquit eſſe cœnam, quæ infertur diis manibus, vel quod

quod eam ſilentes cernant vmbræ, id eſt, poſſideant: vel quòd qui hæc inferunt, cernant, neque deguſtent. Nam de iis quæ libantur inferis, quiſquis ederit, aut biberit funeſtatur. Hinc Terent. *in Adelph.* appellat ſenem ſilicernium, qui iamiam ſilentibus cernendus ſit. Alij ſilicernium nomen fictum a Terentio exiſtimarunt pro ſene, quod incuruitate ſilices ſpectet. Ab hoc conuiuio abeuntes veluti ſe amplius non viſuri, mutuo ſe ſalutabant. Varro, Funus exequti, lauté ad ſepulcrum antiquo more ſilicernium confecimus, id eſt, conuiuium, in quo pranſi diſcedentes dicimus alius alii, Vale. Silicernium ergo Terentius ſenem vocat, atque decrepitum: id eſt, dignum, vel cui ſilicernium fiat, vel qui ad ad ſilicernium vocetur, τυμβογέρων.

Silicia, ſiue Silicula. τῆλις Dioſcoridi, herba quæ alio nomine fœnum Græcum, à Theophraſto buceras vocatur, ab aliis ægoceras nuncupatur. Vide Plin. *lib.* 24 *c.* 19.

Siligo, inis, frumenti ſpecies eſt, quæ Gallis olim *arinca* dicebatur, ex qua laudatiſſimus conficitur panis. { σιλιγνίτης πυρός. Gall. *Certaine eſpece de froment blanc & menu, & fort delicat* Ital. *Formento bianco, minuto, in che non è ſegala.* Germ. Rocken oder weitzenkorn. Hisp. *El trigo candial.* Angl. *A king of ſmall and fine wheat.* } Plin. *lib.* 18 *cap.* 10. Siligo nunquam matureſcit pariter. nec vlla ſegetum minus dilationē patitur, propter teneritatem iis quæ maturuere, protinus granum dimittentibus, ſed minus quam cætera frumenta in ſtipula periclitatur, quoniam ſemper habent rectam ſpicā, nec rorem continet qui rubiginem faciat. Idem *lib.* 18. *cap.* 8. E ſiligine laudatiſſimus panis, piſtrinarúmque opera laudatiſſima, præcellit in Italia. Colum. *lib.* 2. Omne triticum ſolo vliginoſo poſt tertiam arationem conuertitur in ſiliginem. Plin. *eodem lib. c.* 8. Siliginem propriè dixerim tritici delicias: candor eſt, & ſine virtute, & ſine pondere, conueniens humidis tractibus, quales Italiæ ſunt, & Galliæ comatæ. Sed & trans Alpes in Allobrogum tantùm, Aruernorúmque agro pertinax: in cæteris verò partibus biennio in triticum tranſit. Ex his omnibus ſatis conſtat ſiliginem tritici genus eſſe, quod iam aliquot ſationibus in aliquam ſpeciem degenerauit, minus quidem potentem ad nutriendum, cæterùm guſtui non iniucundiorem.

Siligineus, a, um, quod ex ſiligine: vt, panis ſiligineus. { σιλιγνίτης. Gall. *Fait de froment blanc.* Ital. *Fatto di tale formento.* Germ. Das auß rocken oder weitzen gemacht iſt. Hisp. *Hecho de aquel trigo candial ò flor de harina.* Ang. *Made of fine wheate.* } quem Seneca commendat his verbis, Malum panem, inquis: Expecta, bonus fiet, & iam illum tenerum tibi & ſiliginem fames reddet.

Siligìnarius, ij, Siliginis venditor vel diſtributor. { ὁ σιλιγνοπώλης, ὁ σιλιγνοπώλης. Gall. *Vendeur de ce froment blanc.* Ital. *Venditore di ſimil formento.* Germ. Ein kornverkauffer/oder kornherr. Hisp. *Vendedor de aquel trigo candial* Angl. *That ſelleth fine wheate.*

Siliqua, Folliculus, ſeu integumentum, cui grana leguminum includuntur, & ſi quid leguminibus eſt ſimile { תרמיל *mots* ... , κεράτιον. Gall. *L'eſcorce ou gouſſe de febues, pois & ſemblables.* Ital. *Tega, teca, tiga, ſa nella, ſcorza* Ger. Die hülſen oder käfen darin das gemüs wachſt. Hisp. *Hollejo de qualquiera legumbre.* Angl. *The huske or codde of beanes, peaſons or ſuch like.* } Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Grandior vt fœtus ſiliquis fallacibus eſſet.

Plin *lib.* 18. de fabulis loquens ait, Nam ſiliquæ, cauléſque gratiſſimi ſunt pabulo pecori ¶ Siliqua pro eo quod eſt, ſilicia, τῆλις, fœnum Græcum Samonicus *cap. de præcordiis.*

Nec non & lini tunſum ſiliquáque legumen.

¶ Item ſiliqua κεράτια, ſiue ſiliqua Græca, fructus eſt arboris, quæ à Galeno κερατωνία appellatur, ſiliquis tectus falcatis humani digiti longitudine, uſque prædulcibus, & ob id in cibis expetitus, quum ſemen propter amaritudinem negligatur. Vide Plinium *lib.* 13. *cap.* 24. Horat. 2. *Epiſt.* 1.

——— *Viuit ſiliquis, & pane ſecundo.*

Colum *lib.* 5 *cap* 19 Siliquam Græcam, quam quidam ceration vocant, & perſicum, ante brumam per autumnum ſerito ¶ Eſt & alia arbor ſiliqua dicta, in Syria naſcens, quam Iones ceraunian appellant, omnino diuerſa a ſiliqua Græca, de qua vide Plin. *lib.* 15 *c.* 8. & Gellium *cap.* 15. *lib.* 10. ¶ Siliquæ pro paricitate interpres Iuuen. *Satyr* 11. ¶ Eſt etiam ſiliqua minimi ponderis apud Romanos nomen quod & à Græcis Ceration appellatur, ſcrupuli ſextam partem, drachmæ verò decimam octauam conficiens. Sex itaque ſiliquæ conficiunt ſcrupulum Scrupula autem tria, ſiue octodecim ſiliquæ, explent drachmam. Sextula autem ſexta pars vnciæ eſt, & nomen habet continetque ſcrupula IIII. ſiue ſiliquas XXIIII Continet itaque ſextula drachmam vnam, & tertiam eius partem. Drachma Græcum nomen eſt, Latinóque vocabulo Denarius dicitur, vt Budæus non vno loco prodidit quamuis Agricola hoc putet intereſſe inter denarium & drachmam, vt ſeptem denarii, octo drachmas, ſiue vnciam expleant Supra ſextulam, ſemunciam legimus, dimidium vnciæ continentem. Vncia ab vno denominatur, quod ex duodecim ea vna eſt pars aſſis, & ex octo drachmis conficiebatur, aut ex totidem denariis, vt putauit Budæus quamuis, vt ſuprà diximus, Agricola ex ſeptem denariis, qui octo drachmis reſpondebant, vnciam conſtare aſſerat. Vnciæ duæ, Sextans, quaſi ſexta pars aſſis, nuncupatur, ἑξάγιον. Quadrans, quarta pars: Triens, tertia pars: Semis, vnciæ ſex, quaſi ſemias Septunx, vnciæ ſeptem: Bes, vnciæ octo: Dodrans, vnciæ nouem: Dextans vnciæ decem Deunx, vnciæ vndecim. Inde as ex duodecim vnciis conſtans, quæ & libra dicitur: minóque eſt quam mina Attica quatuor drachmis. Habet enim Romana libra nonaginta ſex non amplius drachmas, quum Attica mina ex centum drachmis conſtet. Ex duobus aſſibus conficitur Dupondius ita dictus, quod ſit duorum pondo. Vltra dupondium eſt ſeſtertius, qui ex duabus libris & ſemiſſe conſtat, quaſi ſemiſtertius, de quo vide ſuo loco. Quod enim fiebat ex duobus aſſibus, & tertio ſemiſſe, Seſtertium veteres vocauerunt. Supra ſeſtertium, treſſis, à tribus aſſibus. Octuſſis quoque ac nonuſſis, decuſſiſque reperitur, octo, nouem, ac decem aſſes. Decuſſem verò denarium à decem aſſibus nominauerunt. A duobus deinde decuſſibus, viceſſis, id eſt, viginti aſſes A tribus, triceſſis, triginta aſſes. A centum centuſſis, centum aſſes qui erant breues ex ære nummi. Supra centuſſem maius æris vocabulum non habemus.

Siliquor, aris, Siliquas facio, hoc eſt, ſiliquis tegor, quod de leguminibus ſiliquis tectis dicitur. { ἐκλοβίζω. Gall. *Venir en eſcorce, en gouſſe.* Ital. *Far tega è tanella.* Germ. Hülſen / oder käſen gewinnen. Hisp. *Echar hollejo la legumbre.* Angl. *To growe, to a huske or codde.* } Plinius *lib* 17. *c.* 9. Inter omnes autem conſtat, nihil eſſe vtilius lupini ſegete, prius quam ſiliquetur aratro vel bidentibus verſa. Idem *lib.* 18 *c.* 7. Siliquantur verò omnia diuerſis diebus, & ima primùm parte paulatim flore ſubeunte.

Siliquaſtrum, herba hortenſis, quæ alio nomine πιπερῖτις nominatur, cuius meminit Plin *lib* 19. *c.* 12. { Gall. *Herbe de coq, ou de la poiurette.* Ital. *Herba di gallo.* Germ. Hanenfuß/ein kraut. Hisp. *Pimiento ò pebre de Eſpana.* }

‖ Siliquaticum, vectigal, quod mercibus omnibus impoſitum eſt Buleng. Siliquatarii, qui huic præſunt. ‖

Silis, amnis Venetiæ primus, ex montibus Taruiſanis fluens, & in ſtagnum cadens, vbi nunc habentur ſuburbanæ Venetiarum inſulæ, Muranum, Torcellúmque. Plin. *lib.* 3. *cap.* 18.

Silla, vide *Sylua.*

Sillographus, σιλλογράφος, Sillorum ſcriptor: qualis fuit Timon ille Philiaſius, qui librum quendam conuitiorum, & irriſionis plenum, quem in Philoſophos edidit, Sillos inſcripſit, quo nomine Græci maledicta, & irriſiones intelligunt.

Sillura, σιλλούρα, inſula in Oceano Britannico (vt Solinus inquit) cuius incolæ pecuniæ ignari permutationibus commercia exercent.

Sillus, σίλλος, carmen dicax & mordax.

Sillographus, σιλλογράφος, qui ſillos ſcribit: qualis erat Timon Philiaſius.

Silo, qui prominentia habet ſupercilia, à Sileno, quem hirſutis ſuperciliis fuiſſe tradunt. Silonem quidam naſo repando hominem dicunt, vt infra patet ex Plinio חרומים *charum.* ἰξόφρυς. Gall. *Camus qui a le nez crochu contremont* Ital. *Ch'ha le ciglie alte.* Germ. Der groſſe augbrawen hatt/ oder ein vberſich gebogne naß Hisp. *Hombre de narìz roma.* Ang. *He that hath a camoſed or flatt noſe, turned vpward lik a ſhooing horne.* } Autor Nonius citans locum Varronis, ex Satyra, cui titulum fecit γνῶθι σεαυτόν, Nónne vnum ſcribis eſſe grandibus ſuperciliis ſilonem quadratum. Plin. tamen *lib.* 11. *cap.* 37. non obſcurè innuit ſilones dictos fuiſſe homines repando naſo Altior (inquit) homini tantùm, quem nouit mores ſubdolæ irriſioni dicauere, naſus. Non alij animalium nares eminent. Auibus, ſerpentibus, piſcibus foramina tantùm ad olfactus ſine naribus. Et hinc cognomina Simorum, Silonum Hæc Plinius. Caſtigatiora exemplaria ſic habent: Et hinc cognomina Silorum. Vide *Silus.*

‖ Silo, שילה nomen montis & vrbis in tribu Ephratæa, vbi arca fœderis, poſt ingreſſum populi in Chananæam, ſubſiſtit donec tempore Elis Sacerdotis caperetur. ‖

Silon, inſulam Indiæ docet eſſe Auguſt. *de ciuit. Dei lib.* 21. quæ ex eo cæteris terris præfertur, quòd omnis arbor, quæ in ea gignitur, nunquam foliis nudatur.

Silpha, σίλφη, inſecti genus.

Silphion, σίλφιον, idem quod laſerpitium, cuius ſuccum laſer appellari ſupra ſuo loco oſtendimus. Vide Plin. *lib.* 19. *c.* 3. *& lib.* 22 *c.* 23.

Silphium, Regio Libyæ, ab inſula Plateæ vſque ad os Syrtium protenſa, teſte Herodot. *lib.* 4.

Silua, vide *Sylua.*

‖ Silua, *Silues*, V. E. prouinciæ Algarbiæ, apud Luſitanos, ſub A. Eborenſi.

Silua ducis, ſiue Buſcum ducis, *Hertoghenboſch, Bolduc*, V. E. Brabantiæ, ſub A. Mechlinienſi.

Siluanectum, *Senlis*, V. E. Siluanectenſis, ſub A. Remenſi: decimo lapide à Lutetia Pariſiorum. ‖

Siluani tres fuerunt, vnus dicebatur domeſticus, poſſeſſioni conſecratus: alter agreſtis, paſtoribus: tertius orientalis, cui eſt in confinio lucus poſitus, à quo inter duo pluréſve fines oriuntur, ideoque inter duo pluréſve eſt & lucus. Omnis autem poſſeſſio quare Siluanum colit: quia primus in terram lapidem finalem poſuit. Ex libello variorum autorum *de limitibus.*

Silurus, γλάνις (ſi credimus Theodoro) piſcis prægrandis, fluuiatilis pariter ac marinus, præcipua autem magnitudine in Nilo & Gange, carne prædulci, nullis oſſibus aut ſpinis intertextis roſtro autem caudáque delphino ſimilis. Paulus Iouius in eo libello, quem de Piſcibus Romanis conſcripſit, eum coniicit eſſe, quem hodie ſturionem vocamus.

Silus, appellatur (inquit Feſtus) naſo ſursùm versùs repando. { חרומים *cherom.* } Vnde galeæ quoque a ſimilitudine, ſilæ appellatæ ſunt. Cic. 1. *de natur. deor* Ecquos Silos, Flaccos, Frontones, Capitones, &c. Plin. *lib.* 11. *c.* 37. de naſo hominis loquens. Et altior homini tantùm. Hinc cognomina Simonum, Silonum vbi *Silorum* ſolùm legend. nam Simonum, Silonum voces, ſunt interpretis. Vide *Silo.*

Silybum σίλυβον, cardui ſpecies.

Silys, fluuius Europam ab Aſia diſcriminans, quem notiore nomine Tanaim appellamus. Plin *lib.* 6. *c.* 8. Tanaim Scythæ Silyn vocant.

‖ Simæ, partes in ſummis coronis, obtuſiores, inſtar naſi capratum. Italis ſunt gulæ rectæ, vt cymatium inuerſa gula. Græcis ἐπιθέσεις, quaſi ſuperimpoſitiones. ‖

Simbella, læ, quaſi ſemilibella, hoc eſt, dimidia libella. Eſt præterea Simbella, inſtrumentum paruum quo ſinguli nummi ponderantur. Sipont.

Simethus, ſiue Simethis, idis, vide *Symæthus*, & *Simæthis.*

Simichidas, σιμιχίδας Nomen paſtoris apud Theocr. *in Idyl.* quem ipſius enarratores patrem Theocriti fuiſſe exiſtimant.

Simiæ, & Simij, hominum figuris proxima animalia, quæ cauda carent, & in Libya naſcuntur, dictæ quòd ſimæ ſint, id eſt, naribus depreſſis: vel quaſi mimæ, hoc eſt, imitatrices. { קופים *tſiym* שממית *ſemamith.* πίθηκοι. Gall. *Singes, guenons* Ital. *Scimie, bertuccie.* Germ. Affen. Hisp. *Monas ximias, ò monos.* Angl. *Apes.* } Martial *lib.* 14. *Epig.* 202. Callidus emiſſas eludere ſimius haſtas. Vide Plin. *lib.* 8. *cap.* 54 ¶ Simia per tranſlationem dicitur, qui ridiculè & ſtultè alium imitatur. Idem *Epiſt* 5. In quo ruſticum inſectatur, atque etiam Stoicorum ſimiam appellat. Simia non capitur laqueo. Dictum in tergiuerſatores, qui coargui

argui nequeuns. Id olim dictum eſt in Heraclidem, qui per imprudentiam perperam citarat ex Dionyſio quod erat apud Sophoclem. Miſſum eſt exemplar, vt ibi conſpecto carmine agnoſceret ſuum errorem. Hic quoque tergiuerſans, nec lapſum agnoſcens, dicentique caſu fieri poſſe, vt in diuerſis poëtis verſus conſentiant, ſcripſit quiſpiam, Simiam haud capi laqueo. Diog. Laert.

Simiŏlus, diminutiuum, qui vtcunque alterum imitatur. { *πιθήκιον*. GALL. *Petit ſinge, ſingereau*. ITAL. *Picciola ſcimiola*. GERM. Ein äfflin. HISP. *Pequeño ximio ò mono*. ANG. *A litle ape, he that ſomewhath imitateth a man*. } Cicer. *ad Marc. lib.* 7. Hic ſimiolus animi cauſa me, in quem inueheretur, delegerat.

SIMILĂ, æ, Medulla farinæ triticeæ, hoc eſt, ea pars quæ media eſt inter pollinem & ſecundarium potiſſimam nutriendi vim habens. { סלת *ſoleth*. *σεμίδαλις*. GALL. *La pure farine de froment, la fleur de farine, fromentle*. ITAL. *Amito, amido pura farina di formento*. GERM. Semmelmäl, grießmäl / das zartiſt vnd reinigſt mäl. HISP. *Semola ò acemite, la flor de harina*. ANG. *Fine floure of wheate*. } Sunt enim molitæ farinæ partes quatuor, pollen, ſimila, ſecundaria, ſiue cibarium, & furfures. Eadem & ſimilago dicitur. Plin. *lib.* 18 *cap.* 10. Similago ex tritico fit laudatiſſima. Ex Africo iuſtum eſt è modiis redire ſemodios, & pollinis ſextarios quinque: ita enim appellant in tritico, quod florem in ſiligine. Præterea ſecundarij ſextarios quatuor, furfurumque tantundem. Mart. *lib.* 13.

Nec dotes poteris ſimila numerare, nec vſus.

Similāgo, Simila. Plin. *lib.* 18. *cap.* 10. Simila ex tritico fit laudatiſſima.

Similagineus, adiect. vt ſimilagineus panis. { *σεμιδάλινος ἄρτος*. GALL. *Pain de fleur de farine*. ITAL. *Pan di fior di farina*. GERM. Auß ſemmelmäl. HISP. *Pan de flor de harina*. ANGL. *Bread of fine floure*. } Senec. *Epiſt.* 119.

SIMILIS, e, Æqualis, par. { דומה *dòmeh* משתוה *miſhtaueh*. *ὅμοιος*, *ἐμφερής*. GALL. *Semblable, pareil, reſemblant*. ITAL. *Simile, aſſimigliante*. GER. Gleich oder gleichförmig. HISP. *Coſa ſemejante*. ANGL. *Lik*. } Conſtruitúrque indifferenter cum genitiuo aut datiuo. Solet tamen ita diſtingui, vt quoties ad morum vel doctrinæ, vel huiuſmodi imitationem refertur, genitiuo iungeretur Horat. *lib.* 2. *Serm. Satyr.* 2.

——ſimiléſque meorum
Mille die verſus deſcribi poſſe.

Trebat. *Ciceroni*, Vt aliquorum ſimiles in dicendo valeamus eſſe. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Volo me patris mei ſimilem (ſup. eſſe) Idem *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 1. Homo ſimilis nouarum ædium quando natus eſt. ¶ Quando verò vel in forma, vel in ætate, vel in fortunis, aut aliis huiuſmodi rebus ſimilitudo eſt, cum datiuo. Virg *lib.* 1. *Æneid.*

Os humeróſque Deo ſimilis.

Plinius, Effigie ac lineamentis corporis patri ſimilis. Sed confunditur apud autores hæc differentia: nam vtrunque indifferenter reperitur. Cicer. *Verr.* 4 Si aliquam te Verri ſimilis fuero. Idem *lib.* 5. *de finib.* Non video cur non potuerit patri ſimilis eſſe filius. Liu *lib.* 1. *ab Vrbe*, Fratri ſimilior quam patri. Quibus in locis de moribus, non de figura ſermo eſt. Quintil. Pares magis, quàm ſimiles Liuius & Saluſtius. Plaut. *Capt. ſc* 4. *a.* 3. Omnes inueniri ſimiles tibi vis. Senec. *c.* 1. *de tranquill.* Ne ſemper caſuro ſimilis pendeam. ¶ Hinc ſimilior & ſimillimus. Cicer. *pro M Marcello*, Hæc qui faciat, non ego eum cum ſummis viris comparo, ſed ſimillimum Deo iudico. Ouid. 13. *Metam.*

Furtiſque & fraude ſimillimus illi.

Plaut *Menach ſc* vlt. *a* 5. Nec aquam aquæ, nec lac lacti ſimilius. Idem *Milit. ſc* 6. *a.* 2. Similiorem mulierem non vidi, vtpote quæ non ſit eadem *Ibid.* Magis eandem. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Hic noſter quæſtus aucupij ſimillimus. Virg 6. *Æneid.*

——proſtratque iacentem
Dulcis & alta quies, placidaque ſimillima morti.

Ouid. *lib.* 4. *Metam.*

——violaque ſimillimus ora
Flos tegit.

Plin. *lib.* 12. *c.* 17 Maſtiche tertia in Ponto bituminis ſimilior. Simile gaudet ſimili, *χαίρει ὁμοῖον ὁμοίῳ*. Prouerb.

Similĭtĕr, aduerbium, Æqualiter, pariter. { כמו כן *gham chen*. *ὁμοίως*. GALL. *Semblablement* ITAL. *Similmente* GERM Gleich / zu gleicher weiß. HISP. *Semejantemente*. ANGL. *Likewiſe, after the ſame faſhion*. } ad Herennium *lib.* 4. Similiter cadens exornatio dicitur, &c. Simillimè, ſuperlatiuum. Cicer. 2. *Tuſcul.* Simillimè animus intentione ſua depellit preſſum omnem ponderum: remiſſione autem ſic vrgetur, vt ſe nequeat extollere. Idem *pro lege Agrar.* Hic tamen excipit Pompeium: ſimillimè, vt mihi videtur, atque in illa lege, qua peregrini Roma eiciuntur, Glaucippus excipitur ¶ Similis, & ſimiliter nonnunquam in prima orationis parte ponuntur, pro ita, ſequente in ſecunda Vt, vel Ac, aut Atque pro Vt. Columell. *lib.* 5. Cætera ſimili ratione atque in arbuſto Italico adminiſtrantur. Liuius, Similem pauorem, inde fugámque fore, ac bello Gallico fuerat. Cicer. *de ſenectut* Similes ſunt vt ſi qui gubernatorem in nauigando agere nihil dicant. Idem *de natura deorum*, Similiter facis ac ſi me roges, &c. Idem *Philipp.* 1. Neque verò illum ſimiliter atque ipſe eram, commotum eſſe vidi. Idem *de Offic.* Similiter eos facere, qui inter ſe contenderent, vter Rempublic. potiùs adminiſtraret, vt ſi nautæ inter ſe certarent, quis eorum potiſſimùm gubernaret. Similes inter ſe, id eſt, ſibi inuicem ſimiles. Idem *pro Cluent.* Homines inter ſe cùm forma, tum moribus ſimiles.

Similĭtūdo, inis Æqualitas. { דמות *demúth* דמיון *dimión* ספר *ſemel*. *ὁμοιότης*. GALL. *Semblance, ſimilitude* ITAL. *Similitudine, imagine, forma*. GER. Gleichheit / gleichförmigkeit. HISP *La vna y otra ſemejança, imagen*. ANGL *Likneſſe*. } Cic. *lib* 1 *Offic.* Nihil autem amabilius, nec copulatius, quam morum ſimilitudo bonorum: in quibus enim eadem ſtudia ſunt, eædem voluntates: in iis fit, vt æquè quiſque altero delectetur, ac ſeipſo Liu. *lib* 1 *bell. Pun.* Gracchus fraudem & ſermoni, & rei abeſſe ratus, ac ſimilitudine veri captus, cum lectoribus ac turma equitum è caſtris profectus, duce hoſpite in inſidias præcipitatus ✠ Diſſimilitudo Cic *in Lælio*, Diſpares mores, diſparia ſtudia ſequuntur: quorum diſſimilitudo diſſociat amicitias.

Similĭtās, atis, Antiquitus in vſu erat pro ſimilitudine. { דמות *demúth* דמיון *dimión* ספר *ſemel*. *ὁμοιότης*. } Cæl. apud Non. Vide quid ferat morum ſimilitas

Simĭlo as, Refero, repræſento: exigitque accuſatiuum. { דמה *dimmáh*. *ὁμοιόω*. GAL. *Reſſembler*. ITAL. *Simigliare* GER. Gleich ſein. HISP. *Semejar*. ANGL *To repreſent or reſemble*. } Mart.

Quum ſint cornua tibi, ſimilent quæ cornua Lunæ.

¶ Hinc compoſitus Aſſimilo, de quo ſuprà ſuo loco.

Similaris, e, *ὁμοιομερής*, in ſimiles partes diuiſibilis.

Simĭtu, Antiqui vtebantur pro ſimul: quod & Nonius annotauit. { יחד *iáchad*. *ἅμα*. GALL *Enſemble*. ITAL. *Inſieme*. GERM. Miteinander eins mals. HISP. *Iuntamente*. ANGL. *Together*. } Plaut. *in Mercat.* Ita tres ſimitu res agendæ ſunt. Idem *in Amphitr.* Non ego cum vino ſimitu ebibi imperium tuum. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Cum vno ſimitu volo mitti mulierem. Idem *Menach. ſc.* 1. *a.* 5. Ego te ſimitu noui cum Parthaone.

‖ Simius, vide *Simia* ‖

Simmias, *Σιμμίας*, Philoſophus Thebanus, Socratis auditor: cuius ſcripta enumerantur à Suida.

Simŏis, entis, *Σιμόεις*. Fluuius eſt Troadis, ex Ida monte naſcens, labitur per campum Troianum, qui ab eo dicitur Simoeſius, & mari appropinquans, commiſcetur Xantho, ac in paludem cogitur, deinde exit in Helleſpontum iuxta Sigæum promontorium. Virg. 1. *Æneid.*

Túne ille Æneas quem Dardanio Anchiſæ
Alma Venus Phrygij genuit Simoëntis ad vndam?

Ouid. 13 *Metam.*

Hac ibat Simoïs fluit.

Simoēſius, a, um, adiectiuum: vt, Campus Simoëſius, hoc eſt, Troadis campus, Simoënte irrigatus, Quo nomine etiam dictus fuit adoleſcens quidam Troianus, quòd apud Simoëntem fluuium eſſet natus. Autor Hom. 4 *Iliad.*

Simo & Callipho, ſunt ſenes apud Plautum *in Pſeud ſc* 4. *a* 1.

Simōnes, { חרומים *charumim*. *σιμοί*. ANG. *Flatnoſed* } Iidem qui ſimi, hoc eſt, qui nares habent preſſas.

Simōnes, plures fuerunt nomine hoc, poſt Philippum Græcis, Latinis, Hebræiſque pariter communi facto. { שמעון *ſchimhon*. } Ex his antiquiſſimum legimus Athenienſem philoſophum, Socratis diſcipulum fuiſſe, qui ſcripſit dialogos XXXIV. ¶ Alius fuit, qui ſcripſit de Arte Rhetorica. Alius medius, alius ſculptor: quorum omnium autor Diogenes Laertius. Et Simon Magneſius, muſicus egregius qui & ipſe ſuperiorum muſicorum more corrupto Simodiam introduxit, quemadmodum etiam & Lyſis Lyſiodiam. Strab *lib.* 14. ¶ Simon Conſtantinopolitanus, ludimagiſter, annos ab hinc circiter ducentos compoſuit Græcè Metaphraſtas, id eſt, ſanctorum vitas, quæ habentur in bibliotheca Vaticana. ¶ Ex Hebræis verò Simonem Magum legimus, caput & autorem totius hæreſeos: de quo Euſebius *lib.* 2. latiſſimè, & Iuſtinus *in Apologia ad Antoninum principem*, in hanc ſententiam ſcribit, Simon quidam Samaritanus ſub Claudio principe, artibus magicis & ope dæmonum ſublevatus vrbe noſtrâ, compluribus per phantaſiam deceptis, deus eſt creditus, & honore ſimulacri donatus, a vobis inter duos pontes Tiberis colitur cum titulo literis Latinis deſcripto, Simoni deo ſancto. Quem omnes penè Samaritæ, & nonnulli alij tanquam deum adorant, ac fatentur Sed & Selenem quendam erroris coniugem, qui priùs in lupanari ſuit apud Tyberiadem, cum ipſo conſecrauerunt. Similia quoque Irenæus *in primo aduerſus hæreſes libro.* ¶ Simon item ille, qui à Petro Spiritus ſancti gratiam mercari volebat, vnde vitio nomen inditum aliique complures, præter Apoſtolum. Hic Simon idem videtur eſſe cum ſuperiore, Magúſque inſignis fuit, ita vt Samaritanis vulgò diceretur, *Virtus Dei magna*, vt teſtatur S. Lucas *Actor cap* 8. 10. 19 *&c.*

SIMONIA mercalis ambitus, ſtudioſa voluntas vendendi & emendi ſpiritualia, vel ſpiritualibus annexa per temporalia à Simone illo dicta, de quo *Act.* 1. Breuiter ambitus, in ſacris.

Simoniacus, qui Simoniæ peccato obnoxius.

Simoniani, hæretici, dicti à Simone magicæ diſciplinæ perito.

SIMŌNIDES, *Σιμωνίδης*, Lyricus poëta fuit è Cea inſula, Steſichori æqualis, quem Plin. *lib.* 7. *cap.* 56. quatuor harum literarum ζ, η, ψ, & ω, inuentorem fuiſſe tradit, octauámque in lyra chordam inueniſſe. De hoc Cicero *in Oratore*, Simonides, inquit, Ceus primus artem memorandi inueniſſe fertur, Quum cœnaret in Theſſalia Simonides apud Scopam fortunatum hominem & nobilem, ceciníſſetque id carmen, quod in eum ſcripſiſſet, in quo multa ornandi cauſa poetarum more, in Caſtorem & Pollucem ſcripta fuiſſent, nimis illum ſordidè Simonidi dixiſſe, ſe dimidium eius ei quod pactus eſſet, pro illo carmine daturum: reliquum a ſuis Tyndaridis, quos æquè laudaſſet, peteret, ſi ei videretur. Paulo pòſt eſſe ferunt nuntiatum Simonidi vt prodiret, iuuenes ſtare ad ianuam duos quoſdam, qui eum magnopere euocarent: ſurrexiſſe illum ipſum, prodiiſſe, vidiſſe neminem. Hoc interim ſpatio conclaue illud vbi epularetur, Scopas concidiſſe, ea ruina ipſum oppreſſum cum ſuis interiiſſe: quos quum humare vellent ſui nec poſſent obtritos internoſcere vllo modo, Simonides dicitur ex eo quòd meminiſſet quo eorum loco quiſque cubuiſſet, demonſtrator vniuſcuiuſque ſepeliendi fuiſſe. Hac re tunc admonitus, inueniſſe fertur, ordinem eſſe maximè qui memoriæ lumen adferret. Hactenus Cicer. ¶ Fuit & Simonides alter, Crinei filius, ex Amorgo inſula, Iambicus poëta: de quo Quintil. *lib.* 10. *cap.* 1. Simonides tenuis, alioqui ſermone proprio, & iucunditate quadam commendari poteſt: præcipua tamen eius in commouenda miſeratione virtus, vt quidam in hac eum parte omnibus eiuſdem operis autoribus præferant. ¶ Simonides item alius, Cariſtius, ſiue Erythræus poeta Epicus fuit, qui ſcripſit Græcorum apud Aulidem conuentum trimetrorum libros duos, & alia. ¶ Præter hos alios duos ponit Suidas, vnum nepotem Simonidis Lyrici ex ſorore, cognominatum Melicertam, qui ante bellum Peloponneſiacum fuit, ſcripſitque genealogiam libris tribus. ¶ Alterum Simonidem Magnetem poëtam Epicum Antiochi magni tempore, cuius res geſtas ſcripſit ac bellum aduerſus Galatas. Suidas. Simonidis cantilenæ. de vafris ac ſubdolis dictum eſt. Hunc tradunt primùm aſtutiam & quæſtum in

artem

artem induxiſſe. Erant illi duo ſcrinia, alterum gratiarum, alterum præmiorum: quæ quum poſt tempus aliquantum aperuiſſet, gratiarum arculam ſemper offendebat inanem, præmiorum ſemper plenam. Hoc commento ſignificans ſe nolle gratis donare carmina. Plut. & Ariſtophanis huius rei meminerunt. Ex Eraſmo

Simōnidēus, a, um, adiect. à Simonides, vt Simonideæ lacrymæ. Catul. *ad Cornif.*

Mœſtius lacrymis Simonideis.

Intelligit autem τοὺς θρήνους Simonideis, qui citantur à Stobæo & interprete Theocriti.

¶ Simplagium, minus rete. Gl. vet. ¶

SIMPLEX, cis ✕ Concretus. Philoſophis propriè appellatur quod nullo modo compoſitum eſt, quemadmodum elementa quatuor, quæ ſola, ſi rationem conſulamus, ſunt ſimplicia. { ἁπλοῦς GAL. *Simple pur, ſangle, qui n'eſt point double.* ITAL. *Semplice, ſempio, puro.* GER. Einfeltig / Nicht auß vil dingen zuſammen geſetzet / einfach. HISP. *Coſa ſenzilla e ſin doblez.* ANGL. *Single or ſimple.* } Simplicium verborum crimen, Suet *in Tiber. cap* 61. Idem *in Caſ.* ſimplici more punire. Simplicior verſus, Gell. *c.* 15. *lib* 13. Simpliciſſima ſuauitas Idem *cap.* 13 *lib.* 12. Simpliciſſima res dolor, Senec. *cap.* 11. *de tranquil.* Item Simplices ac religioſi homines. (id eſt, creduli) Liu. *lib.* 4 *bell Pun.* ¶ Aliquando tamen in ſimplicibus diſcernendis à compoſitis, ſenſum, non rationem iudicem adhibemus. Et ita partes corporis, partes ſimilares item plantas omnes ſimplices dicimus, propterea quod ſenſus in iis compoſitionem nullam poſſit deprehendere. ¶ Argumentum ſimplex quod in plures partes non eſt diuiſum Terent. *Prol. Heaut.* Duplex quæ ex argumento facta eſt ſimplici. ¶ Aliquando ponitur pro vero, & ſincero, ſicut econtrario, duplex pro fallaci & vafro. { תם *pethi* ἀφελὴς, ἁπλοῦς. } Matius *Cic. lib.* 11. Trebatio noſtro magnas ago gratias, quòd tuum erga me animum ſimplicem, atque amicum aperuit. Horat.

Et curſus duplicis per mare Vlyſſei.

¶ Simplex homo, purus, apertus, nihil tectum, nihil ſimulatum habens. Cicer 4. *Acad.* Cum ſimplici homine ſimpliciter agerem, nec magnopere contenderem. Senec. *cap. vlt. de conſol ad Heluiam.* Simplex virtutibus admirandis antiquitas. Anni ſimplices, id eſt, rudes, & doli nondum capaces, cuiuſmodi ſunt in pueritia, aut prima adoleſcentia, in quibus etiam ſimplex toga, & pura quæ prætexta dicebatur, ſumi ſolebat. Martial. *lib* 10.

Tu mihi ſimplicibus Mani dilectus ab annis,
Et prætextata cultus amicitia.

¶ Simplex cibus Purus, non affectatus, aut aliquo condimento corruptus, vel compoſitus. ἀποίκιλος ὄψον. Plin. *lib.* 11. *cap.* 53. Homini cibus vtiliſſimus ſimplex: Condimentum orationis ſimplex. Quint. *lib.* 6. *cap.* 3.

Simpliciſſimē, ἁπλούστατα. Senec. 2. *de Ira*, Simpliciſſimi omnium habentur iracundi. Vide *Simplex.*

Simplicitās, atis, eius natura, quod ſimplex eſt. { פתיות *pechajúth.* ἁπλότης, ἀφέλεια. GALL. *Simplicité, ſimpleſſe.* ITAL. *Simplicità.* GERM. Einfalt / einfaltigkeit. HISP. *Simplicidad.* ANGL. *Simplicitie, plaineſſe, ſingleneſſe.* } Mart. *lib* 10.

Vitam quæ faciunt beatiorem,
Iucundiſſime Martialis, hæc ſunt:
Res non parta labore, ſed relicta:
Non ingratus ager focus perennis,
Prudens ſimplicitas, pares amici.

Ouid. 3. *de Arte,*

Simplicitas rudis antè fuit: nunc aurea Roma eſt,
Et magna domiti poſſidet orbis opes.

Quintilian *lib* 5. *cap* 7. In paucis atque humilibus accuſator ſimplicitate gloriari poteſt. Liu. *lib.* 10. *dec.* 4. Simplicitate & hilaritate leuare iram alterius. Velleius, Eminentiſſimæ ac nobiliſſimæ ſimplicitatis vir. Idem, Vir in tantum boni, in quantum ſimplicitas humana intelligi poteſt.

Simpliciter, aduerb. Purè, apertè. { ἁπλῶς GALL. *Simplement, rondement, ſans feintiſe, à la bonne foy.* ITAL. *Semplicemente, ſempiamente.* GERM Einfeltigtlich / ſchlechtlich / rund herauß. HISP. *Simple y ſenzillamente.* ANGL. *Plainelie, ſimplie, ſingly.* } Plin. *Epiſt.* 98. Amicè, & ſimpliciter reprehenderunt Item, Simpliciter facere Qu Curtius. (id eſt, candidè & ſine dolo.) Et, Ludere ſimpliciter, Sueton. *in Auguſt. cap.* 71. ¶ Simpliciter oberrare, eſt imprudenter ab itinere deflectere. Plin *lib* 8. *c.* 4. Elephas homine obuio fortè in ſolitudine, & ſimpliciter oberrante, clemens, placidúſque etiam demonſtrare viam traditur. Quintil. *lib.* 2. *cap.* 12. Præterea ſecundùm aliam ætatis illius facilitatem, velut ſimpliciùs docentes ſequuntur.

Simpliciſſimē. Cornel. Tacit. *lib.* 17. Ego ac tu ſimpliciſſimè inter nos hodie loquimur.

Simplicitus, veteres pro ſimpliciter vtebantur. Plaut *in Merc.* Vt ſimplicitus dicat. Sic enim legit Nonius: nequis fortè ſciolus librariorum incuria Simplicitus pro Simplicius irrepſiſſe ſuſpicetur.

Simpludiaria funera ſunt, quibus adhibentur duntaxat ludi corbitoreſque quidam ea dixerunt eſſe, quibus neutrum genus ineſſet ludorum. nam indictiua ſunt, quibus adhibentur non ludi modò, ſed etiam deſultores, quæ ſunt ampliſſima. Feſt. Ibi Scaliger: dicta quaſi ſimpludiaria, quibus ſimpli ludi adhiberentur, h. e. Saltatores, ſiue cernuatores.

SIMPLVS, nomen numerale, Vnicum, & minimè multiplex. { ἁπλοῦς. GAL. *Simple, ſangle, qui n'eſt point double.* ITAL. *Sempio.* GERM. Einmig / einer allein. HISP. *El tanto en coſa ſenzilla, ſimple.* ANGL *Single, one only.* } Plaut. *in Moſtell.* Simpla eſt habitatio. Idem *Pœn.* Liceat ſimplum ſoluere. Sic duplus, bis tantum, Triplus, ter tantum, & huiuſmodi.

Simplāris, e, & Simplārius, a, um, adiectiua à ſimplo, ſiue ſimplici deducta, cuius etiam propemodum habent ſignificationem. ἁπλάριος Simplariæ venditiones (inquit Budæus) ſunt pro quibus venditor neceſſe non habet de dupla emptoris repromittere: quarum meminit Vlpian. *l. emptoria, de ædil.* Ita enim ſimplariæ venditiones à Pomponio dicuntur, vt ſimplariæ actiones, & duplariæ, & quadruplariæ dicebantur, quæ in ſimplum, duplum, quadruplum dabantur. Eadem ratione armaturæ ſimplares, duplareſque a Vegetio dicuntur 2. *de re milit.* quas qui geſtabant, ſingulas, & duplas conſequebantur annonas. Et à Modeſtino *de vocabulis rei militaris*, Torquati ſimplares, duplareſque, quòd qui illa præmia virtutis, & decora militiæ meruiſſent, ſingulas, & binas præter alios conſequebantur annonas. Sic hodiè in ſacerdotalibus collegiis ſacerdotia quædam ſimplaria dici poſſunt, & quædam duplaria, à ſimplice, duplicéque ſtipe in conſeſſu Eccleſiaſtico accipiendo. Vide plura de hiſce in dictione *Duplarius.*

Simpulo, qui ſponſum conuiuia diſcurrentem comitatur. Gl. Iſid.

Simpulum, i. Calix fictilis, quo vinum in ſacrificiis libabatur: à ſumendo, quòd eo vinum ſumebant minutatim. { κύλιξ ἢ ποτήριον ὀστράκινον. GAL *Vn vaiſſeau de terre à boire, de quoy ils ſe ſeruoyent iadis és ſacrifices.* ITAL *Vaſo da bere di terra vſato à ſacrificii.* GERM. Ein irdiner kelch oder becher / vor zeyten bey dem opffern breuchig. HISP. *Cierto vaſo de barros vſados en los ſacrificios.* ANGL. *A cuppe or chalice of earth vſed in ſacrifices.* } Plin. *lib* 35. *c.* 12. Sed fictilibus prohibatur ſimpulis innocentius. Apuleius *Apolog.* 1. catinum & ſimpulum ſacrificiis adhiberi ſolita oſtendit his verbis: Paupertas populo Romano imperium à primordio fundauit, proque eo in hodiernum diis immortalibus ſimpulo & catino fictili ſacrificat. Feſt. Simpulum, vas paruum, non diſſimile cyatho, vnde mulieres diuinis rebus reditæ, Simpulatrices vocantur. Varro ſcribit vas eſſe minutum fundens, in cuius locum ſucceſſerit epichyſis: vnde veteres res minutas, nulliúſque pretij, ſimpularias appellabant. Sunt qui pro ſimpulo, ſimpuuium legunt: cuius meminit Iuuenal. *Satyr.* 6.

Aut quis Simpuuium ridere Numæ, &c.

Sunt etiam qui velint ſimpulum gemino l, ſcribendum, forma qua ampullam dicimus. ¶ In ſimpulo aliquid facere, prouerbij ſpeciem habet, pro Facere aliquid clanculum, vel in re minuta atque humili. Cic. 3. *de Legibus*, agens de lege Tabellaria, hoc eſt, de iure ferendorum per tabellam ſuffragiorum: Et auus quidem noſter, inquit, ſingulari virtute in hoc municipio quoad vixit, reſtitit M. Gratidio, cuius in matrimonio ſororem auiam noſtram habebat, ferenti legem Tabellariam. Excitabat enim fluctus in ſimpulo, vt dicitur, Gratidius, quos poſt filius eius Marius in Ægæo excitauit mari. Hactenus Cicero. Non abſurdum videtur mihi (inquit Eraſmus) ſi quis exiſtimet ſumptam allegoriam à puerorum luſu, quo ſolent per fiſtulam anguſtam in ſimpulum inflantes, quaſi fluctus quoſdam & aquæ ſtrepitum excitare.

SIMVL, aduerb. congregandi, Vna, pariter. { יחד *iachad* יחדו *iachdáv.* ὁμοῦ, ἅμα. GAL. *Enſemble, auec.* ITAL. *Inſieme di compagnia.* GERM. Mit einander / zumal oder eins mals HISP. *Iuntamente y en vno* ANG. *Together.* } Terentius *in Eunuch.* ſimul conſilium cum re amiſiſti. Plautus *Menæch. ſc.* 2. *a.* 4. Domum nunquam introibis, niſi feres Pallam ſimul. ¶ Tibullus *lib* 4.

Iam ſimul audacis veniunt certamina Martis.

¶ Aliquando ponitur pro deinde, vel etiam, vel præterea. Vatinius *Ciceroni*, Ciues Romanos occidit, abripuit, diſperdidit, regiones vaſtauit: ſimul verò ſenatiſſis homo contra me arma tulit. Saluſtius, His amicis ſociiſque confiſus Catilina, ſimul quod æs alienum per omnes terras ingens erat Inuenitur quandoque geminatum & habet quaſi eandem vim quam cùm & tū, ſiue partim. Quintilianus, Simul vt pleniori obſequio demererer amantiſſimos mei, ſimul ne vulgarem viam ingreſſus, alienis veſtigiis inſiſterem. ¶ Ponitur aliquando ſimul pro eadem opera. Plaut. *in Merc.* Duas res ſimul nunc agere decretum eſt mihi. Dicimus venuſte, ſimul, tecum, nobiſcum, & ſimul cum aliquo. Cic *pro domo ſua.* Optimi ciues fruuntur nobiſcum ſimul hac ciuitate Idem *de Amicitia*, Diſſerere cœperunt cum corporibus ſimul animas interire, &c. Plaut. *Pſeud. ſc.* 5 *a.* 2. Ducit neſcio quem ſecum ſimul. Idem *Menæch. ſc.* 4. *a.* 2. hac mecum ſimul. Idem *Aulul. ſc.* 3. *a.* 4. Quis ille eſt qui erat tecum ſimul? Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 5. Dic tecum vt veniat ſimul. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Amo pariter ſimul. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Age i, ſimul. (id eſt, veni mecum.) Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Cum eo ſimul me mitteres. ¶ Accipitur aliquando ſimul pro poſtquam, ſimulac, ſiue ſimulatque Cicer. 4. *Acad.* Et ſimul inflauit tibicen, à perito carmen agnoſcitur. Plaut. *Moſtell. ſc* 2. *a* 1. Simul res, fides, fama, virtus deſeruerunt (&c.)

Simŭlac, & Simuiātque. Quamprimùm, vel ſtatim, quum ſiue poſtquam. { כאשר *chaaſchèr.* ἐπειδὰν, ἐπὰν τάχιστα. GALL. *Incontinent que, apres que.* ITAL. *Subito che, poi che.* GERM. So bald als. HISP. *Luego que, iuſto que.* ANGL. *As ſoone as* } Saluſt. Iam primùm iuuentus ſimulac belli patiens erat. Col. *lib* 3. Semper conueniet ſimulatque folia agere cœperint, ficus rubricam amurca diluere. Cicer. *Appio*, Gratiſſimum mihi feceris ſi ad me ſimulátque adeptus eris miſeris. In eadem etiam ſignificatione dicimus ſimulac primum, ſimul primùm & ſimul vt. Idem 3. *Verr.* ſimulac primùm ei occaſio viſa eſt, à ſuerſa pecunia publica Quæſtor Conſulem, exercitum prouinciamque deſeruit. Idem, Simulac poteſtas primum data eſt, adeunt hi quos dixi. Liu. 6 *ab vrbe*, Interim Qu. Fabio, ſimul primùm magiſtratu abiit, ab C. Martio tribuno dicta dies eſt. Plin. *lib.* 11 *cap* 49. Vrio quoque ſimul vt expirauerit, corneſcere aiunt genitalia. ¶ Ponuntur aliquando ſimul & ſimúlque pro atque etiam, vel præterea: vt quum dicimus, Vir fortis ſimul & prudens. Idem *Epiſtol.* 7. *lib.* 2. Sordidum ſimul & ſumptuoſum. Idem *lib* 9 *cap.* 35. Superbo ſimul ac procaci taſtu. Quint. *lib.* 10. *cap.* 1 Qualis ferri fulgor, quo mens ſimul viſúſque perſtringatur.

Simŭlăcrum, Imago ad ſimilitudinem rei alicuius efficta. { צלם *tſélem* סמל *ſemél* דמיון *dimyón.* εἴδωλον, εἰκών, ἀνδριάς, ἄγαλμα. GALL. *Image eſtence, ſemblance, ſtatue, idole.* ITAL. *Simolacro, ſtatua, forma, imagine, idole, effigie* GERM. Ein bild oder bildnuß. HISP. *Imagen ò ſemeianza.* ANGL. *An image, proportion lyknes, or reſemblance of a thing.* } Cicer. *pro domo ſua*, Mulieris ſimulacrum è marmore. Ouid. 10. *Metam.*

——— quà multa ſacerdos
Lignea contulerat veterum ſimulacra deorum.

¶ Simulacrum ciuitatis per tranſlationem pro ſigno & nota. Cicer. *ad Plancum. lib* 10 In qua nec Senatus, nec populus vim habet vllam, nec leges vllæ ſunt nec iudicia, nec omnino ſimulacrum aliquod ad veſtigium ciuitatis. Sic Simulacrum virtutis pro iudicio & veſtigio virtutis

tis dicitur. Ne ſimulacrum quidem virtutis in eo apparet. Cicero. Simulacra præliorum. Gell. *cap.* 3. *lib.* 7. Item, Simulacra & irritamenta doloris. Idem *cap.* 3 *lib.* 7.

Simŭlo, & Similo, as. Præ me fero quod non eſt, & fictam rei alicuius ſimilitudinem refero, & pro vero falſum oſtendo. { חנף *chaneph* חבד *chabad*. ὑποκρίνομαι, προσποιοῦμαι. Gall. *Feindre contrefaire faire ſemblant.* Ital. *Simulare fingere.* Germ. Gleiſnen, dergleichen thun. Hisp. *Fingir lo que no es.* Ang. *To fayne, to contrefaite, to make a ſemblance.* } Cicer. *Attic.* Simulabat ſe Romam redditurum, quum in Africam nauigaturus eſſet. Virg. 1. *Æneid.*

Spem vultu ſimulat, premit altum corde dolorem.

Ouid. 1. *de Arte.*

Vt ſimulet vultu gaudia, triſtis erit.

☩ Diſſimulo. Cicer. *lib.* – *Ep.* Multa & ſimulaui inuitus, & diſſimulaui cum dolore. Ouid. 13 *Metam.*

Si ſimulaſſe vocas crimen ſimulauimus ambo.

Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3 Simulabo quaſi non noueris. i. id eſt, fingam me non noſſe. Idem *Pœnu. ſc.* 1. *a.* 1. Te capeſſat quod ames, quod ſimules. Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 1. *Triſt.*

Carmina nunc ſimulo, ſtudiúmque quod obfuit odi.

¶ Simulo non ſentire, id eſt, diſſimulo. Plin. *Ep.* 14. *lib.* 3. Ille ſiue quia non ſentiebat, ſiue quia non ſentire ſimulabat, immobilis & extentus fidem peractæ mortis impleuit. ¶ Eſt & ſimilo as, per tertiam vocalem in ſecunda ſyllaba, quod ſignificat idem atque imitor, aliculus repræſentare { דמה *dimmah*. ἐξομοιῶ } de quo ſupra.

Simŭlatio, nis, verbale. Fictio & ſimulata fictáque alicuius rei repræſentatio. { חנף *choneph* חנפה *chanphah* προσποίησις. Gall. *Feintiſe, ſimulation.* Ital. *Fintione, ſimulatione.* Germ. Gleiſſning, oder gleiſnerey, ein erdichte geſtaltnuſs. Hisp. *Aquella obra de fingir lo que no es.* Angl. *A fayning, counter fayting, or making of a ſemblance.* } Vnde pro deceptione & circumuentione ponitur, quod animo vel vultu aut voluntate ſimulata fiat. Cicer. *ad Lentul. lib.* 1. Aqu bus tuendus fuerat, derelictus, idque non ſolum fronte, atque vultu, quibus ſimulatio facillime ſuſtinetur. Idem 3. *Verr.* Nullæ ſunt occultiores inſidiæ quam hæ quæ latent in ſimulatione officii, aut in aliquo neceſſitudinis nomine. Seneca *epiſt.* 89. Artes in quibus nulla honeſti ſimulatio { id eſt, ſpecies & ſimilitudo }.

Simulator, is, qui ſimulat. { חנף *choneph*. Gall. *Simulateur, contrefaiſeur, qui feint, hypocrite.* Ital. *Chi finge ſimulatore.* Germ. Ein gleiſner. Hisp. *El que finge lo que no es.* Ang. *That fayneth or pretendeth that which is not.* } Cic. 1. *Off.* De Græcis autem dulcem & facetum, feſtiuique ſermonis, atque in omni ratione ſimulatorem, quem εἴρωνα Græci nominauerunt, Socratem accepimus. Ouid. 2. *de Arte.*

Tantum ne pateas verbis ſimulator in illis.

Simulatrix, fœm. quæ ſimulat. item venefica, quæ ſe diuinam & religioſam ſimulat.

Simulate aduerbium. Fictè. { ὑποκριτικῶς, ἐν προσποιήσει. Gall. *Par feintiſe, par ſimulation.* Ital. *Fintamente.* Germ. Gleiſneriſch mit gleiſnerey. Hisp. *Fingiendo lo que no es.* Angl. *Counterfaily, with a pretence only.* } Cic. 2. *de nat. deor.* Mala enim & impia conſuetudo eſt contra deos diſputandi, ſiue ex animo id fit, ſiue ſimulatè.

Simulāmĕn, inis, vel Similamen, Repræſentatio, ſimulatio. { צלם *tſelem* סמל *ſemel* דמיון *dimion*. ἐξομοίωσις, μίμησις. Gall. *Repreſentation, imitation, ſemblance.* Ital. *Repreſentatione, ſimiglianza.* Germ. Einbildung, gleiſnerey. Hisp. *La ymagen ſeme ança.* Angl. *A fayning or pretending of that which is not.* } Ouid. *de Adonide lib.* 10. *Metam.*

Annua plangoris peraget ſimulamina noſtri.

id eſt, repræſentationem noſtri doloris. Loquitur etiam de feſtis annuis quæ Adonia dicebantur, in quibus Adonis plangebatur, ac luctus Veneris referebatur.

Simŭltas, atis. Inimicitia à ſimulando, vt quidam volunt, quòd propriè latens & diſſimulatum odium nomine hoc ſignificari exiſtiment, quanquam re vera etiam de apertis inimicitiis dicatur { איבה *eibah*. ἔχθρα. Gal. *Haine couuerte.* Ital. *Odio coperto.* Ger. Ein heimlicher neyd vnd neyd zwiſchen etlichen, feindſchafft, groll. Hisp. *Competicion odioſa entre dos, odio cubierto.* Ang. *A couert hatredh, grudge.* } Cicer. *pro lege Manilia.* Vt multas etiam ſimultates, partim obſcuras, partim apertas intelligam mihi non neceſſarias, vobis non inutiles ſuſcepiſſe. Iuuenal. *Satyr.* 5.

Inter finitimos vetus atque antiqua ſimultas.

Plaut. *Pſeud.* Nam hic id metuit, ne illam vendas ob ſimultatem ſuam.

Simŭltĕr, aduerbium dixerunt antiqui pro ſimiliter. { גם כמו *gham chem*. ὁμοίως. } Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Exoſſabo ego eum ſimulter vt murænam coquus.

Simultum, vermis in cornu arietis. Gl. Iſid.

Simvs, a, um. { חרום *charim*. σιμός. Gall. *Camus.* Ital. *Con le narici voltate in ſu.* Ger. Ein ſchaffnaſas flachnas. Hisp. *Coſa que tiene las narizes romas.* Angl. *That hath a flatte noſe* } Qui preſſus eſt naribus: vnde proprium eſt caprarum epitheton. Virg. 10. *Eclog.*

Dum tenera attondent ſimæ virgulta capellæ.

Hieronymus *de Socratis vxoribus.* Quæ cùm crebrò inter ſe iurgarentur, & ille illas irridere ſolitus, quòd propter ſe fœdiſſimum hominem ſimis naribus, recalua fronte, piloſis humeris, & repandis cruribus diſceptarent. Martial *lib.* 6.

Atque ille ſima nare, turgidis labris.

Simulus, diminut. Martial.

Simulus iſte quis eſt, vxori ſemper adhæret
Qui Menedore tuæ?

Sin, *h* ἐὰν δὲ, εἰ δὲ μή. cum ſubiunctiuo ex ſi & ne componitur, adiectæ, ſignificatque Si vero & nunquam in prima parte collocatur, & niſi præcellerit ſi, ſed in ſecunda, vbi duorum eſt oppoſitio, & ferè ſemper in priore parte præcedit { Gall. *Mais ſi ſi non* Ital. *Ma ſe.* Germ. Oder ſo / oder wann wann aber. Hisp. *Mas ſi.* Angl. *But if if not.* } Terent *in Andr.* Si illum relinquo, eius vitæ timeo: ſin opitulor, eius minas: habent enim quandam vim negationis, perinde ac ſi diceretur, Si autem non relinquo, ſed opitulor. ¶ Aliquando ſin ſolum reperitur, ita tamen vt conditio aliqua intelligatur præceſſiſſe. Saluſtius in *Iugurth.* Imperat vt pretio, ſicuti multa confecerat, inſidiatores Maſſiuæ paret, ac maximè occultè: ſin id parum procedat, quouis modo Numidam interficiat: id eſt, ſi poteſt, occultè, ſi non poteſt, vtcunque queat. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Licet te colloqui? ♦ At non libet. ♦ Sin eſt tuam in rem.

Sina. { סיני *ſinai*. Σινᾶ. } Vrbs Meſopotamiæ, quo nomine etiam dictus eſt mons Petrææ Arabiæ. Apoſtolus, Sina ὄρος mons eſt Arabiæ, qui coniunctus eſt ei, qui nunc eſt Hieruſalem.

‖ Sina vulgò china, Beniamino Tudelenſi nota, vltima terrarum Aſiæ, ab Oriente & Meridie alluitur Oceano, ab Occidente Indiam vlteriorem attingit, ab ſeptentrione cingitur Tartarorum limitibus. ‖

Sinada quod hic pro Cariæ vrbe legebatur. Vide *Synnada.*

Sinæ, Σῖναι populi ſunt Indiæ, ad Septentrionem Seribus, ad Occaſum Indiæ extra Gangem finitimi, terras incognitas deſertáſque ad Ortum & Meridiem habentes. Horum caput eſt Thina. Autor. Ptol. *lib* 7 *c.* 3. Stephanus vrbem quoque ipſam Sinas appellat.

‖ Sinaida vid. Gloſſ. & Il. Long. *lib.* 1. *tit.* 25 *l.* 5. 6. Melius eſt *Sneida* Germ. Schneide / eſt cæſura, via diuidens territorium, à ſchneiden ſcindere, diuidere ‖

Sinăpi, neutr. gen & indeclinabile, vel Sinapis fœm. gen. { σίναπι. Gall. *Seneue, mouſtarde.* Ital. *Senapa, ſenape* Germ Senff Hisp. *Moſtaza.* Angl. *Muſtarde.* } Herba eſt ſemen ferens tanta acrimonia vt cieat lacrymas comedenti, in hybernis condimentis vtiliſſimum. Plin. *lib.* 19. *cap* 9. Acerrimum ſapore, igneæ effectus ac ſaluberrimum corpori, ſinapi Plaut *in Pſeud ſc* 2 *a* 3. Fœm gen. vſus eſt. Tenetur inquit ſcelerata ſinapis cum illis. Item Col. *lib* 10. Sé que laceſſenti fletum factura ſinapis.

Sinapiſmus, σιναπισμός. cataplaſma ex ſinapi: tanquam ex σινάπι, item exulceratio cutis, quæ fit impoſita cataplaſmate e ſinapi. Hadr. Iun.

Sinapodes, (quod hic corruptè legebatur,) vide *Hiantopodes.*

Sincerus, vide *Syncerus.*

‖ Sincinia. Feſt. Sinciniam cantionem ſolitariam. Gloſſ. A. L. Sincinium dicitur, quaſi ſingularis cantilenæ vox, cùm vnus canit, quod Græcis monodia dicitur quum verò duo, bicinium quum multi, chorus. ‖

Sincĭput, itis, pars anterior capitis, aures temporáque complectens. { βρέγμα. Gall. *Le deuant de la teſte* Ital. *Parte dinanzi della teſta.* Germ. Das forder theil deſs haupts so die ohren vnd ſchlaffadern begreifft. Das forhaupt. Hisp. *Pedaço delantero de la cabeça.* Ang. *The fore parte of the heade.* } Sinciput, inquit Cornutus *in Perſium*, anterior pars capitis: Occiput poſterior. Plaut. *Menæchmis ſc.* 2 *a.* 3. & *ſc.* 2. *a.* 4. Non eſt tibi ſanum ſinciput, adoleſcens. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Glandium, pernam ſinciput Iuuenal. *Satyr.* 13. Si verò & pater eſt comedam, inquit, flebile nati Sinciput elixi, Pharióque madentis aceto ¶ Neque ſolùm in homine ſinciput dicitur, verumetiam in brutis animantibus: & præcipuè in genere ſuillo. Erant enim olim in deliciis ſincipitia verrina ſiue aprugna, aceto condita, & ad eſum præparata. Plin. *lib.* 8. *cap* 51. Interdicta quoque abdomina, glandia, teſticuli, vuluæ, ſincipitia verrina.

Sindă, dæ, Σίνδα, oppidum Lycaoniæ in confinio Galatiæ atque Cappadociæ, teſte Plin. *lib.* 5. *c.* 27. Stephanus Sindam aliam in India collocat ad finium magnum à Sindis populis habitatam.

Sindon, is, { סדין *ſadhin*. σινδών Gal *Vn linge fort deſlié, reſſé.* Ital. *Lino ſottile molto ſottile.* Germ. Reiner vnd köſtlicher leinwate. Hisp. *Lienço ſutil* Ang *Fine linnen cloth* } Amictus ex lineo Ægyptiaco: inde vt credibile nomen habens quod primùm in Sidone vrbe inuentus, vnde id Tyria Sindo à Martiale dicta *lib.* 4.

Ridebis ventos hoc munere tectus & imbres,
Nec ſic in Tyria ſindone tutus eris.

Sinceraſtum, vide *Synceraſtum.*

Sinè, præpoſitio ſeparatiua idem ſignificans quod abſque, citra. { בלי *beli* בלתי *bilti*. ἄνευ. Gall. *Sans.* Ital. *Senza.* Germ *Ohn.* Hisp. *Sin.* Ang. *whithout.* } vt, ſine Cerere & Baccho friget Venus, Ter. *Eunuch.* Virg. 1. *Æneid.*

Imperium ſine fine dedi.

Ouid. 2. *Metam.*

Immotiſque oculis in ſe ſine fine tenentem
Noſtras extimuit.

Ibid. lib. 13.

Tu vires ſine mente geris.

Item,

Sine pectore miles,

ibid. & Plaut. *Capt. ſc.* 5 *a.* 3. Haud ſine pœna feceris. Idem *Aul ſc.* 4. *a.* 1. Te ciuem ſine omni malitia ſum arbitratus. (i. ſine vlla.) Sic *ibid. ſc.* 1. *a.* 4. Sine omni ſuſpicione in ara hic aſſidam.

Singara, æ, Σίγγαρα. Arabiæ vrbs Rhetanorum caput. Autor Plin. *lib.* 5. *cap.* 4.

‖ Singidunum, *Semender*, Hungaris *Zenderin*, Italis Samandria, V. F. Seruiæ, ſeu Myſiæ ſuperioris, ad Danubium: a Turcis anno 1439. capta. ‖

Singilio. Trebellius in Claudio. Singiliones Dalmatenſes decem. Meurſ *Gl. Græcob.* non probat legi *cingiliones*. & exponit de paruis cingulis, quibus equites Dalmatæ vterentur. Singiliones autem nihil aliud ſunt, quàm ἁπλοΐδες. Eſt autem ἁπλοΐς veſtis ſimplex. Nam Odyſſ. 10. ἁπλοΐδα χλαῖναν. Singilio ergo eſt ex ſingulo, ſeu vno, non è gemino panno, quæ διπλοῖς.

Singvlvs, a, um. ſemel vnum. plurale eſt vſitatius, Singuli, æ, a. Vnuſquiſque per ſe, hoc eſt, ſeparatim ab aliis { איש *iſch* אחד *echad*. καθ' ἕνα, ἕκαστος. Gal. *Chacun, l'vn apres l'autre.* Ital. *Chiaſcuno da per ſe.* Germ. Jeglicher beſonder. Hisp. *Cada vno ſendos* Angl. *Euerichone ſeuerally.* } Cicer. 7. *Verr.* Vt non modò plures, ſed ne ſinguli quidem poſſint accedere. Virg. 1. *Æneid.*

Namque ſub ingenti luſtrat dum ſingula templo. &c.

Idem 6. *Æneid.*

Suſcipit Anchiſes atque ordine ſingula pandit.

Plaut. *Amphitr.* Rex vigiles nocturnos ſingulos ſemper locat. Idem *Menæch.ſc.1.a.3.* Adſatum eſt hominum qui ſingulas eſcas edunt. Ouid. *Eleg.7.lib.3.Triſt.*

Singula qui referam.

Dicimus autem Latinè, Aliquid fieri ſingulis diebus, vel in ſingulis diebus, cum præpoſitione In: vel cum accuſatiuo in ſingulos dies, pro eo quod eſt quotidie Cic. *pro Murana*, Qui ſingulis diebus ediſcendos faſtos populo propoſuit. Idem *2. de natura deorum*, Sol binas in ſingulis annis reuerſiones facit. Idem *ad Atticum*, Quotidie vel potiùs in ſingulos dies breuiores literas ad te mitto. In dies tamen, ſiue in dies ſingulos, licèt idem ſignificent quod quotidie, vix vnquam tamen in oratione ponuntur ſine comparatiuo aut verbo incrementi. Idem *in Catil.* Creſcit in dies ſingulos hoſtium numerus. ¶ Capitur etiam ſubſtantiui more addito adiect. Cel. *lib. 5. cap. de Phygetlo*, Licet etiam miſcere æquis portionibus ammoniacum, galbanum, propolim, viſcum, pondúſque adiicere myrrhæ dimidio minus, quàm in prioribus ſingulis. Sic optimi codices ¶ Antiqui etiam ſingulum dicebant pro vnico & ſingulari. Plautus *in Ciſtell.* At at, ſingulum video veſtigium. Sic ſingulo numero, pro ſingulari dixit Gellius *cap. 8. lib. 19.* De Cælo (inquit ille) & Tritico non inficias eo quin ſingulo ſemper numero dicenda ſint. *Ibidem paulò inferiùs*: Nam cum Arena ſingulari numero dicta, &c. Item *cap.13.lib.18.* Niſi dixeras, numo ſingulo multabatur.

❙ Singulæ, ſc. litteræ: quæ contractè *ſiglæ*: ſic *ſigla*, ſeu *ſingula*, ſc. elementa vt S P. pro ſalutem plurimam.❙

Singŭlāris, e, Vnicus, peculiaris. { διάφορος. Gall. *Singulier, ſeul, vnique* Ital. *Singulare, vnico*, Germ. Einig/einnig/allein Hisp. *Coſa ſingular* Angl. *Singulare, one.* } Plin *lib.18.cap.10.* Democritus etiamnum affectus auget eius qui ſingularis natus ſit. Verbis ſingularibus gratias agere, hoc eſt, quæ vnum tantùm, non etiam plures complecterentur. Cicer. *in Catil.* Primùm quòd mihi gratias egiſtis ſingularibus verbis, &c. ¶ Dicitur aliquando ſingulare quod eſt excellens, & tam in malum quàm in bonum ſumitur. ἔξοχον. Cicer. *pro Silla*, Me ſingulari immanitate & crudelitate præditum. Plin. *Epiſt. 45.* Mox vehiculum aſcendit, aſſumit vxorem ſingularis exempli, &c. Sueton. *in Aug.c.72.* Erat illi locus in edito ſingularis. (ſup. in ædibus.) Pro eodem antiqui dicebant *ſingularius*, quod Nonius annotauit citans locum Turpilij in Demetrio, Homini natura vnica eſt & ſingularia. Plaut. *in Capt. ſc.2.a.1.* His indito catenas ſingularias, hoc eſt, ſingulis catenam vnam. Sic ſingulariæ literæ. Gell. *cap.9 lib. 17.* Et Quintilian. Quæ natura ſingularia ſunt ſecare.

Singŭlārĭtĕr, Vnicè excellenter, magnopere, mirum in modum. { διαφερόντως, ἐξόχως. Gall. *Singulierement.* Ital. *Singolarmente.* Germ. Sonderlich/einzig für andere. Hisp. *Singularmente.* Ang. *Singularly, paſſingly.* } Cicer. *4. Verr.* Quem ego ſingulariter in prætura mea dilexiſſem.

Singŭlātim, aliàs aduerb. Minutatim, ſeorſim, ſeparatim, per ſingulos { καθ' ἕκαστον. Gall. *Chacun à part ſoy, l'vn apres l'autre ſingulierement.* Ital. *Singolarmente, à vno, per vno.* Germ. In ſonderheit / beſonder. Hisp. *Singularmente, vno à vno, apartadamente.* Angl. *Particularly, ſeuerally, euery one a part.* } Cicer. *1. Verr.* Si tantulum offenſum, titubatúmque ſit, vt ea quæ ſingulatim ac diu collecta ſint, vno tempore vniuerſa perdamus. Idem *1. de inuent.* Singulatim de vnoquoque genere in ſecundo libro dicemus. Pro eodem etiam dicimus ſigillatim. Cæſar *lib 5 bell. Gall.* Centuriones ſigillatim Tribunóſque militum appellat: quorum egregiam fuiſſe virtutem teſtimonio Ciceronis cognoſcitur.

❙ Singulator, μονοκάβαλλος. Gl. Phil. nempe vt eſt in alio Gloſſ. quod citat Meurſius, μονοκάβαλλος, qui vno equo ſeruit. Germ Einſpänniger: vt miles gregarius, Meurſ. in L.g b. In imperio Orientali erant agmina foſſati certis locis per regiones diſtributa in monocaballos, dicaballos, tricaballos & megalogiras.

Singulator, is, qui Manilio *lib. 5.* ſolo vectatus equo. Ei opponitur deſultor { ἀφίππευτος, μεταβάτης, combinator. Huic iuncti erant equi, à quorum altetutro in alterum corpus tranſmittebat.❙

Singillātim, Singulatim, hoc eſt, vnumquodque per ſe. καθ' ἕκαστον. Cic. *4. Phil.* Ciuitas non ſingillatim, ſed prouinciis totis dabatur. Lucilius, Singillatim vnuſquiſque noſtrûm mouetur. Sueton. *in Auguſto*, Atque etiam ſingillatim è certo genere hominum libentes, ac pro facultate quiſque pecunias contulerunt. Dicitur & ſine n Sigillatim. Cæſar. *5. bell. Gall.* Centuriones ſigillatim Tribunóſque militum appellat, quorum egregiam fuiſſe virtutem teſtimonio Ciceronis cognouerat.

Singultus, us, ui. { נְפָחָה anakáh. λύγξ. Gal. *Hoquet, ou hocbet* Item *Sanglot, que l'on iette en plourant.* Ital. *Singulto, singhiozzo.* Ger. Das Kluzen/auffklopfung Hisp. *Solloço ò obra de hipar.* Ang. *Yexing, hicket or ſobbing* } Species eſt conuulſionis, quæ fit vel nimia ſpirituum ſuppreſſione, vel propter inanitionem, vel repreſſionem immoderatam, vel ob eroſionem ab acrioribus in ventriculo humoribus: quas cum expultrix per ſe expellere non poſſit, motricem in auxilium acceſſit, ſpiritúmque aut humores noxios vi quadam cum ſonitu expellit: atque ita cietur conuulſionis quoddam genus in ventriculo quod ſingultum appellamus. Cicer *pro planc.* Non modò lacrymulam, ſed multas lacrymas & ſingultum cum fletu videre potuiſti. Neque ſolius hominis eſt ſingultus, verumetiam brutorum animantium, vt equorum. Virg. *3. Georg.*

———imaque longo
Ilia ſingultu tendunt.

Idem *6. Æneid.*

———& longis ſingultibus illa pulſat.

Ouid. *3. Amor. Eleg 7.*

Oraque ſingultu concutiente ſonant.

Idem *Eleg 3 lib. 1 Triſt.*

Singultus medios impediente ſonos.

Item gallinarum. Col. *lib.8.cap.5.* Aſſiduus autem debet eſſe cuſtos, & ſpeculari parientes, quod ſe facere gallinæ teſtantur crebris ſingultibus interiecta voce acuta.

Singultio, hoc eſt, ſingultus emitto. { פָּחַן anáh. λύζω. Gall. *Hoqueter, auoir le hoquet.* Itē, *Sangloter en plourant.* Ital. *Singultire* Ger. Kluzen. Hisp. *Solloçar ò hipar.* Angl. *To yexe, or haue the hicket.* } Plin. *lib.23.c.11.* Nec ſingultientibus, nec ſi cum febre dyſpnœa ſit, &c.

Singulto, as, frequentatiuum, quod eſt frequenter ſingultio. { πολὺ λύζω. Gall. *Sangloter, hoqueter ſouuent.* Ital. *Singultire ſpeſſo.* Ger. Kluzen einn kluzen. Hisp. *Solloçar ò hipar muchas vezes.* Ang. *To yexe often* } Virg. *9. Æneid.*

Tum caput ipſi aufert domino truncúmque relinquit
Sanguine ſingultantem.

id eſt, cum ſingultu animam efflantem. Quintilianus, Singultantium modo breuia quædam eiicere.

Singultim, aduerbium, qui per glutos loquitur. Gall. *En hoquetant.* Ital. *Facendo ſingolti.* Germ. Mit kluzen oder abgebrochnen worten. Hisp. *Solloçando ò hipando.* Angl. *with yexing.* } Horat. *Serm. Satyr.6.* Vt veni coram, ſingultim pauca locutus, id eſt, verbis interruptis. Budæus.

Singultus, tis, pro ſingultu. Ouid. *Eleg. 5 lib. 3. Triſt.*

Et ſingultatu oſcula miſſa ſonis.

Ita Aldus *ſingultatis* legit. Quid ſi *ſingultantis* legendum.

Sinistra, æ, Manus læua, a ſino, is, vt placet Feſto, eò quod aues, quæ ad læuam apparent, rem inſtitutam nos agere ſinant. { שְׂמֹאל ſemól. εὐώνυμος, ἀριστερά. Gall. *La main ſeneſtre ou gauche* Ital. *Mano ſiniſtra, man manca, man zanca, man ſtranca, man mancina.* Germ. Die lincke hand. Hisp. *Mano ſinieſtra ò yzquierda.* Angl. *The left hand.* } Virg. *10 Æneid.*

———clypeum tum deinde ſiniſtra
Extulit ardentem.

Idem *5. Æneid.* Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ille ſiniſtra. Ouid. *3. de Ponto,*

Dicitur infirma cornu tenuiſſe ſiniſtra.

¶ Siniſtra ponitur aliquando pro ea parte quæ ſineſtram manum verſùs eſt. Cic. *1. de diuinat.* Cur à dextra coruus, à ſiniſtra cornix faciat ratum. ¶ Ponitur aliquando aduerbialiter pro à parte ſiniſtra. Cicer. *4. Acad.* Et quum in vno modo ornatus hic ſit tam mirabilis, innumerabilis, ſuprà, infrà, dextrà, ſiniſtrà, antè, pòſt. ¶ Siniſtra manus furtifica appellata a Plaut *in Perſ.* Vbi illa altera eſt furtifica læua? eam ob cauſam, quòd hac manu furta potiſſimum fiebant, dum dextra aliud ſimulabatur. Catul. *in Aſinium*, inter cœnam Aſini manu ſiniſtra Non bele vteris in ioco atque vino, Tollis lintea negligentiorum. Inde apud eundem ſiniſtra liberalitas *in Epigramm. ad Cæſarem*, quæ ex furtis & concuſſionibus facta eſt.

Sinister, ra, rum, quod ad ſiniſtram eſt. { שְׂמָאלִי ſemáli. λαιός, εὐώνυμος, ἀριστερός, καὶ ἀριστερίς. Gal. *Seneſtre, à gauche.* Ital. *Chi è alla ſiniſtra.* Germ. Linck / auff der lincken ſeiten. Hisp. *El que pueſto à la mano ſinieſtra.* Angl. *That is on the leaft hand.* } vt, Siniſtra manus. Siniſtrum cornu. Liu. *3 ab Vrbe*, Nam quum æquaſſet aciem, duo extra ordinem millia, quæ in ſiniſtrum cornu Romanorum in ipſo certamine impreſſionem facerent, tenuere. Virg. *10. Æneid.*

———Palláſque ſiniſtro
Affixus lateri.

Idem *7. Æneid.*

———veſtigia nuda ſiniſtri
Inſtituère pedis.

¶ Siniſterior, & ſiniſterius. Varr. *2. de re ruſtic.cap.5.* Siquidem ſi mas eſt, in dexteriorem partem abit: ſi fœmina, in ſiniſteriorem. Cicero, Cornu ſiniſterius, quod erat infirmius. ¶ Siniſtrum autem, quantum ad auguria pertinet, ſignificat proſperum, teſte Feſto, propterea quòd nos agere aliquid ſinat. Cicer. *de Leg.* Is aue ſiniſtra dictus populi magiſter eſt. Aliam tamen eius rationem affert Varr. *lib. 5. Epiſt. quæſtionum* his verbis, A deorſum ſede quum in Meridiem ſpectes, ad ſiniſtram ſunt partem mundi exorientes, ad dexteram occidentes: quò factum arbitror vt ſiniſtra meliora auſpicia, quam dextera, eſſe exiſtimentur. ¶ Aliquando accipitur pro aduerſo, noxio, ominoſo quod quæ ſiniſtra manu fiunt, minus rectè fieri videantur. { Gall. *Malheureux, mal fortuné.* Ital. *Infelice, nocenole, contrario.* Germ. Vnglückhch/ ſchädlich Hisp. *Coſa de mal aguero.* Ang. *Vn proſperous, vnhappie.* } Sueton. *in Tiber. cap.13.* Quoniam ſiniſtra fortuna filios mihi eripuit. Virg. *lib.1. Georg.*

Arboribúſque, ſatiſque Notus pecorique ſiniſter.

Plin. *Epiſt. 9* Nemo me apud quenquam ſiniſtris ſermonibus carpit: neminem ipſe reprehendo, niſi vnum me. Virg. *9. Eclog.*

Antè ſiniſtra caua monuiſſet ab ilice cornix.

¶ Siniſtrum pro ſtupro, ſiue turpitudine. Ouid. *Eleg. 1 lib. 2. Triſt.*

———Si qua eſt ſtudioſa ſiniſtri

Sinistrē, aduerbium, Malè. { κακῶς, ἀριστερῶς. Gal. *Du coſte ſeneſtre, à la mal'heure, gauchement.* Ital. *Da banda ſiniſtra, infelicemente.* Germ. Vnglückhch/übel. Hisp. *Hazia la mano yzquierda, deſdichadamente.* Angl. *Vnluckely* } Tacit *lib. 17.* Cæterùm vtraque cædes ſiniſtrè accepta. Exceptus ſiniſtrè, Horat. *in Arte.*

Sinistrōrſum, aduerbium, Ad, ſiue verſùs ſiniſtram partem { ἐπ' ἀριστερά, ἐπὶ τὰ λαιά. Gall. *A gauche à la main gauche, du coſte ſeneſtre.* Ital. *Di banda ſiniſtra* Germ. Auff die lincke hand oder lincke ſeiten. Hisp. *Hazia de mano yzquierda.* Ang. *Towardes the leaft hand.* } Horat. *1. Serm. Satyr. 3*

Ille ſiniſtrorſum, hic dextrorſum abit.

Legitur & *ſiniſtrorſus* quod & Feſtus annotauit, citans locum Cæſaris *a bell. Gall.* Hinc ſe flectit ſiniſtrorſus, diuerſis à flumine regionibus.

Sinistĕrĭtās, atis, Peruerſitas, improbitas. { עִוָּל ſavel. κακοήθεια Gall. *Gaucheté, ſottiſe lourdiſe* Ital. *Seneſtrezza, malignità.* Germ. Der lincke oder link ſinn/gaucherey/verkerung Hisp. *Aquella diſpoſicion del ſinieſtro, maldad.* Angl. *Lack of grace in doing a thing vnhand ſomeneſſe.* } Plin. *Epiſt. 182.* Pleríque autem dum verentur ne gratiæ potentiam nimiam impartire videantur, ſiniſteritatis, atque etiam malignitatis famam conſequuntur.

Sinistimum, inquit Feſtus, antiqui dixerunt pro ſiniſtro: vt, Siniſtimum auſpicium.

auſpicium,quum aues à ſiniſtra conſpiciuntur id autem dextro felicius habebatur. Cuius rationem hanc reddit Feſtus, ex ſententia Varronis, quòd veteres deorum ſedem ad Septentrionem eſſe voluerint, atque inde eos in Meridiem ſpectare. Quo fit vt ortum ad dextram, Occaſum habeant ad ſiniſtram.

Sino,is,ſiui,ſitum, non impedio : omitto,deſino : ſinio:permitto.liberum facio. { *hanniách.* ἐάω, ἀφίημι GALL. *Permettre, laiſſer faire.* ITAL. *Permettere, laſciare.* GERM. Laſſen oder zulaſſen / geſtatten. HISP. *Dexar ò deſamparar.* ANGL. *To ſuffer, to permitte.*} Plaut. *Pſeud. ſc. 2. a. 3.* Sine ſis loqui me. *Ibid. ſc. 2. a. 1.* Sine modò (minantis) Idem *Aſin. ſc. 2. a. 5.* Sine veniat modò domum. *Ibidem ſc. 3. a. 1.* Pſeudole. Sine ſim nihili. P. Mitte me. Sino. Idem *Moſtell. ſc. 4. a. 2.* Sine cadere me. Sino. Idem *Curc. ſc. 3. a. 1.* Nunquam ſinam te hoc triduum domi eſſe. Idem *Amph. ſc. 3. a. 4.* Sine me Blepharo, (id eſt, ne me tene.) Idem *Moſtell. ſc. 1. a. 1.* Sine modò, aduenit ſenex, id eſt, herus. Varro, Sine is ad pubertatis annos perueniat. Terentius *Andr.* Sine nunc meo me viuere interea modo. *Ibidem*, Sine te hoc exorem. i. Sino. Cæſ. 4. *bell. Gall.* Vinum ad ſe importari omnino ſinunt.

Sĭtūs. { *munnách.* } & ſiturus, particip. Permiſſus, & permiſſurus. Cic. *pro Seſtio*, Accuſare eum moderate, a quo ipſe nefariè accuſatur, per Senatus autoritatem non eſt ſitus. Idem *ad Q. frat. lib. 2.* Cato concionatus eſt, comitia haberi non ſiturum. ¶ Huius compoſitum eſt Deſino: de quo ſuo loco.

Sĭnōn, onis, penult. genitiui product. Nomen eſt filij Siſyphi, nepotiſque Autolyci furis. Autolycus enim, teſte Seruio, duos habuit liberos, Siſyphum, vnde natus eſt Sinon & Anticleam, vnde Vlyſſes Hinc eſt quod Virgil. 2. *Æneid.* Sinoni aſtuti & fallacis proditoris tribuit perſonam Hic namque cum Græcis Troiam profectus, poſt diuturnum bellum ab iiſdem ſubornatus, ſua ſponte ſe Troianis capiendum obtulit, & ad Priamum deductus, illi & omnibus ciuibus Græcos abiiſſe, ac equum illum ingentem in vrbem recipiendum eſſe fictionibus ſuis perſuaſit, ſed maximo eorum detrimento. Virg. *lib. 2. Æneid.*

Talibus inſidiis periuriique arte Sinonis
Credita res, &c.

Sinonis huius inuentum eſſe ſignificationem ſpecularem, autor eſt Plinius *lib. 7. cap. 56.*

Sinonia, inſula Corſicæ vltra Tyberina oſtia in Antiano, vt tradit Plin. *lib. 3. cap. 6.*

Sĭnōpē, Aſopi filia dicitur, quam Apollo raptam in pontum traduxit, & ex ea genuit Syrum, inde Syri poſtea appellati ſunt tametſi alii Martis & Æginæ, alij Parnaſſes & Martis : quidam aiunt, non ab Apolline vitiatam, ſed ab eo & Ioue perpetuam virginitatem ſortitam, cùm illi ſpe concubitus, quicquid poſtulaſſet, ei daturos promiſiſſent.

Sĭnōpē, *Σινώπη*, vrbs Ponti, quæ olim frequenti gymnaſio, & rubricæ genere quam Sinopicam vocant, clariſſima fuit. Sinopem, (inquit Strab. *lib. 12.*) vrbium quæ in Ponto ſunt, clariſſimam Mileſij condidere: quæ claſſe comparata, mari, quod intra Cyaneas eſt, imperauit. Extra verò multorum certaminum particeps fuit cum Græcis: & quum libera fuiſſet, tandem amiſſa libertate, Pharnaci obtéperauit (fuit enim obſidione capta) poſteáque ſucceſſoribus eius vſque ad Eupatorē, & Romanos, qui illum ſuſtulerunt. Eupator ibi natus & educatus, eximiè illam coluit & regni metropolim fecit. Munita eſt naturali prouidentia. Nam in colle peninſulæ cuiuſdam ſita, ex vtraque Iſthmi parte portus & ſtationes habet, &c. Hinc Diogenes Cynicus, & Timotheus, Pation, & Diphilus comicus orti ſunt. Cicero in oratione pro Pompeio haud obſcurè indicat in Sinope & Amiſo Mithridatis olim domicilia fuiſſe, omnifariis rebus ornatiſſima refertiſſimáque.

Sĭnōpēus, gentile, per tres ſyllabas. *Σινωπεύς.* Ouid. 1. *de Ponto*,

Non doluit patria Cynicus procul eſſe Sinopeus.

Sĭnōpĭs, idis. { שׁשר *ſchaſchár* *rubric.* } Rubricæ genus præſtantiſſimum, quod circa Sinopen Ponti vrbem effodiebatur : vnde & nomen habet. Plin. *lib. 33 cap. 6* Naſcuntur ſinopis, rubrica, parætonium, melinum, eretria, auripigmentum, cæteri finguntur. Et *paulo poſt*, Sinopis inuenta eſt primùm in Ponto : inde nomen à Sinope vrbe Species eius ſunt tres, rubens, minus rubens, & media. Hæc ille. Vitruu. *lib 7* eam rubricam ſinopicam appellauit, Strabonem arbitror ſequutus, qui *lib. 12.* *μίλτον σινωπικὴν* eam nominat, & in Cappadocia eam naſci aſſerit: dictum autem ſinopicam vocari, quòd à mercatoribus Sinopem ſoleret ad mercatum deferri, priuſquam Epheſiorum emporium tam celebre eſſet.

Sintes, & Saphæi, dicebantur Thraces, qui Lemnum olim incoluerunt. Stephan.

Sĭnŭēſſă, *Σινύεσσα*, vulgò *Seſſa*. Oppidum (vt inquit Plin *lib 3. cap. 5.*) noui Latij extremum, non procul a Liri fluuio, quod quidam olim Sinopen appellatum voluerunt. In eius agro gignitur vinum copioſum, quod à ſaxoſis collibus in quibus naſcitur, Sinueſſanum petrinum vocat Horatius. De hac Liuius *lib. 10.* In ſaltu Veſtino Falernum contingente agrum, Sinope dicitur Græca vrbs fuiſſe, Sinueſſa deinde à Romanis colonis appellata. Strab. *lib. 5.* Sinueſſa in Setano ſita eſt ſinu a quo nomen vendicat. Ei proximæ calidæ ſunt balneæ ad ægritudines quaſdam accommodatiſſimæ.

Sinum, vas lactis Varro.

Sĭnŭo, as, Sinuoſus, vide Sinus.

Sĭnŭs, Curuitas illa quæ eſt intra pectoris, brachiorúmque complexum. { חיק *chek.* κόλπος. GALL. *Sein, replis.* ITAL. & HISP. *Seno.* GERM. Der buſen ANG. *To boſome.*} Terentius *Adelph.* Hic non amandus? hiccine non geſtandus in ſinu eſt? Ouid. *Ep. 3.*

Te tenet in tepido mollis amica ſinu.

Idem *Eleg. 8. lib. 4.*

Inque ſinu dominæ conſenuiſſe debebam.

Idem *Eleg. 1. lib. 4. Triſt.*

Inque ſinum mœſta labitur imber aqua.

Suet. *in Auguſt.* prætentare ſinum (metu occulti ferri ſup.) Seneca *in Troade*, Blando ſinu fouens nepotem. Fouere dextram ſinu, Ouid. 1. *Amor.* *Eleg. 4.* Hinc ſinus veſtium appellati ſunt, laxitates inter plicas intermediæ. Virg. 1. *Æneid.*

Nuda genu, nodóque ſinus collecta fluentes.

¶ In ſinu gaudere, prouerbialiter dicitur pro, Tacitum apud ſe voluptatem ſentire, nullis foras prolatis gaudij notis. Tibullus,

Qui ſapit in tacito gaudeat ille ſinu.

Cicer. *in Epiſt. ad Qu. Frat.* Mihi credem ſinu eſt, neque ego diſcingor. His verbis promittit fidem ſilentij. Nam ſiquis diſcingatur, effluit quod ſinui creditum eſt. ¶ Sinus pro ſecuritate. Plinius *in Paneg.* Geſtus Conſulatus non in hoc vrbis otio & intimo pacis ſinu, ſed iuxta barbaras gentes. ¶ Pro tutela, atque præſidio : Plinius *in Paneg.* Confugit in ſinum tuum concuſſa Reſpub. GALL. *Se vient ietter entre tes bras, ſe met en ta ſauuegarde & protection & deffenſe.* Eodem ſenſu dixit Cicero *initio 5. Tuſcul* ſe grauiſſimis caſibus magnáque tempeſtate iactatum in ſinum Philoſophiæ confugere. ¶ Per tranſlationem quoque ſinus vocantur littora curua, duobus quaſi brachiis longius in mare procurrentibus incluſa, Græci *κόλπους* appellant { GAL. *Gouffre ou golfe de mer.* ITAL. *Golfo.* GER. Ein Meerſchoß HISP. *Golfo de la mar entre dos cabos.* ANG. *The boſome of the ſea.*} Hinc Plinius totam Europam, qua Mediterraneo mari alluitur, in quatuor præcipuos diuidit ſinus, quorum primus Calpæ Hiſpaniæ, & Lacinio extremo Italiæ promontorio includitur: ſecundus à Lacinio initium ſumens, Acroceraunis montibus terminatur : tertius ab Acroceraunis ad Helleſponti anguſtias extenditur: quicquid reliquum eſt Europæ vſque ad Tanaim fluuium quarto ſinu includitur. Senec. *Epiſt. 54.* Sinus præcidere in nauigando. ¶ In oculis item ſinus dicuntur concauitates illæ quibus lacrymæ erumpentes, primùm excipiuntur. Sic enim interpretatur Seruius in illud Virg. 4. *Æneid*

Sic effata ſinum lacrymis impleuit obortis,

Pollux vocat *κόλπους*. ¶ Accipitur item ſinus pro gremio, ſiue ea parte veſtis, qua verenda teguntur. Iuuenal *Satyr. 9.*

Fata regunt homines: fatum eſt in partibus illis,
Quas ſinus abſcondit: nam ſi tibi ſidera ceſſant,
Nil faciet longi menſura incognita nerui.

¶ Sinus vlceris pro concauitate. Celſus *cap. 2. lib. 7.* Dandáque opera, vt imus ſinus exitum habeat, ne qui humor intus ſubſidat, &c. Apud eundem Sinus tumori opponitur, vbi de luxatis membris ſic ſcribit: Siquidem ſemper eâ parte tumor eſt, inqua os prorumpit : eâ ſinus, à qua receſſit. ¶ Nonnunquam etiam pro caſſibus venatoriis. Martial. *lib. 13.*

Pulcher adeſt onager, mitti venatio debet
Dentis Erithræi, iam remouete ſinus.

¶ Aliquando pro velo, quod ventis flantibus curuatur, & ſinuoſum redditur. Virg. 5. *Æneid.*

Colli gere arma iubet, validiſque incumbere remis,
Obliquátque ſinus in ventum, &c.

Iuuen. *Satyr. 1.* Totos pande ſinus. Quintilian. Validior ſpiritus noſtros ſinus (velorum) tendat. ¶ Sinum ex toga facere, eſt extremas togæ oras ita contrahere, vt in medio ſinus, hoc eſt, capacitas quædam relinquatur Liu. 1 *bell. Pun.* Tum Romanus ſinu ex toga facto : Hic, inquit, vobis bellum atque pacem portamus: vtrum placet, ſumite. ¶ Sinum effundere. Idem *lib. 1. bell. Pun* Cum is ſinu effuſo bellum dare dixiſſet. (id eſt, excuſſa toga, quam in ſinum collegerat. Bud.) ¶ Sinum deducere. Suet. *in Cæſ. cap. 82.* Quo honeſtius caderet ſinum ad ima crura deduxit. Item Quintilian. Sinum (togæ) reducere vſque ad lumbos. Idem, Sinus togæ nulli veteribus deinde perquam breues. E ſinu alicuius eſſe dicimus, quod ex intima familiaritate eius eſſe volumus intelligi. Cic. *3. Verr.* Verres ſimulac tetigit prouinciam, ſtatim Meſſanam literas dedit : Dionem euocauit, calumniatores ex ſinu ſuo appoſuit qui, &c. ¶ In ſinu ſuo habere, pro eo quod eſt habere in poteſtate ſua. Caius Iureconſultus, Titio centum do, lego, quæ mihi pertulit, quæ ideo ei non caui, quòd omnem fortunam & ſubſtantiam, ſi quam à matre ſuſceperat in ſinu meo habui ſine vlla cautione. Senec. Non ſtabat quidem Reſp. ſed in boni principis ſinum ceciderat. ¶ Sinus ſolutus pro liberalitate ponitur : quo modo accipitur à Seneca, Non recipit ſordidum virtus amatorem : ſoluto ad eam ſinu veniendum eſt, id eſt, plena liberalitate, & copia effuſa, vt interpretatur Bud. & vt Henric. Steph. id eſt, area aperta & penu recluſa. ¶ Sinus, nus, prior. product. Genus vaſis ſinuoſi, interprete Nonio quemadmodum & galeola. Plautus *in Curcul. ſc. 1. a. 1.* Hic cum vino ſinus fertur. Varr. *de Vita populi Romani*, vt idem Nonius citat, Vbi erat vinum poſitum in menſa, aut galeola, aut ſinu. Virg. *Eclog. 7.*

Sinum lactis, & hæc te liba Priape quotannis
Expectare ſat eſt, &c.

Varr. in hac ſignificatione in neutro genere ponit *lib 4. de ling. Lat.* Sinum, inquit, a Sinu : quòd ſinum maiorem cauationem habeat quàm poculum. *Δῖνον* Græci dicunt, vnde & origo vnius mutatione literæ.

| Sinus Dei, arcanum, & tutela, & benedictio eius.
Sinus Abrahæ *Luc. 16. 22.* eſt locus quietis piorum. |

Sĭnŭs magnus, *κόλπος μέγας*, Indici Oceani ſinus eſt, iugo ſeu promontorio magno, & Sæui fluminis oſtiis interſeptus : vt deſcribitur à Ptolemæo Tab. Aſiæ vndecima. Hiſpani, qui eam orbis partem luſtrauerunt, vocant *Mare de ſur*, traduntque breuiori itinere eò perueniri ſi Occidentem verſùs nauigetur.

SINVO, as, Curuo, in ſinus flecto. { *καμπτύω*. GALL. *Entortiller, ou tortiller en pluſieurs plis, courber.* ITAL. *Ingobbire, intorcere* GERM. Krümmen oder biegen in rencl oder fält. HISP. *Enroſcar, entorcer.* ANGL. *To turne and wind in forme of a ſerpent.*} Virg. *lib. 2. Æneid.*

——— *Sinuátque immenſa volumine terga.*

id eſt, in ſinus flectit. Ouid. *lib. 1. Metam.*

——— *tremula ſinuantur flamine veſtes.*

id eſt, rugantur, vel in ſinus colliguntur. ¶ Sinuare, pro ſinuoſum & cauum facere. Celſ. *lib 7.* de ſuppuratis loquens incidendis : Dandáque opera vt imus ſinus exitum habeat, ne quis humor intus ſubſidat qui & proxima, & adhuc ſana corroderet. Idem *Cæſ.* Sinuari dixit, pro ſinuosè formari. Hinc componitur Inſinuare : de quo ſatis multa dicta ſunt ſuo loco.

Sĭnŭōſŭs, a, um, quod habet multos ſinus, flexuoſus. { *κολπώδης*. GALL. *Qui a pluſieurs plis, qui a pluſieurs détours.* ITAL. *Tortuoſo, gombitoſo, golfoſo.*

golfoſo. Germ. Das vil krümb oder ſich hat/vol winckeln. Hisp. *Tuerto torcido, lleno de golfos.* Angl. *That hath many turnynges or windinges.*} vt Mare ſinuoſum, Vela ſinuoſa, quæ vento inflata in ſinus turgeſcunt. Claud. *lib. 1. de rapt. Proſerp.*

——ſinuoſa draconum

Membra regens, volucri per auia nubila, &c.

Plin. *lib. 11. cap. 37.* Cor prima domicilia intra ſe animo & ſanguini præbet, ſinuoſo ſpecu, & in magnis animalibus triplici, in nullo non gemino. Virg. 11. *Æneid.*

Saucius at ſerpens ſinuoſa volumina verſat.

Ouid. 5. *Metamorph.*

——tamen ſinuoſa veſte pependit.

Sinuōſē, aduerb. [illegible] Vnde ſinuoſius, obliquius ac magis inuolutè, rectius. Gell. *lib. 12. c. 6.* Sed vt tibi a me mos geratur, dicam ego indoctiùs (vt aiunt) & apertiùs quæ fuiſſe dicturum puto ſinuoſius, atque ſolertius ſi quis nunc adeſſet Stoicorum.

Sio, meio, Gl. Ph lox.

Sion & ſium, [illegible] herba eſt in locis aquoſis naſcens, frutice pingui, recto, foliis latis, oluſatro ſimilibus, ſed minoribus, & odoratis. Alio nomine Lauer dicitur, & vulgò *Berula.* Plin. *lib. 22. c. 22.* His adnumerant Sion, latius apio, in aqua naſcens, pinguius, nigriúſque, copioſum ſemine ſapore naſturtij. Ruellius *lib. 1. c. 10.* Sion ſibi nomen aſciuit à concuſſu, quod Græci [illegible] dicunt. nam excutiendi vim nactum eſt, vtpote quod renibus calculos emoliatur, vrinam & menſes exigat. Lauer, vt mea fert opinio, nomen à lauatu contraxit, quòd perſonantibus aquis enatum ſemper elui gaudeat

{ Sion mons vrbis Hieroſolymæ, proximus ei ad meridiem, vbi Dauid arcem regiam habuit, circa quam cùm multa ædificia eſſent, ciuitas Dauidis appellabatur. ¶ Eſt ea montis pars, in qua arx Dauidis erat. ¶ Arx ipſa dauidis. ¶ Eccleſia ibi circa arcam, publici cultûs causâ, congregari ſolita. ¶ Sion in terris Eccleſia militans. ¶ Synecdochicè, & metaphoricè, Eccleſia N. T. ¶ Sion cœleſtis, ſeu Eccleſia triumphans }

Sipărĭum, ij, veli genus, quo vtebantur mimi, ſcenicique artifices ad ſcenam velandam. { מסך *maſák* [illegible]. Gall. *Vn rideau dequoy ſe ſeruyent les ioueurs.* Ital. *Velo da ornare il teatro, tapezzare.* Germ. Ein vmbhang oder verhenckdecke der heuslinen in ſchawſpylen. Hisp. *Velo para ornar el teatro.* Angl. *A courtaine vſed in ſtages.*} Cicer. *de prouincijs Conſul.* Itaque ille alter (vt ipſe eſt homo doctus, & à ſuis Græcis ſubtiliùs eruditus) quibuſcum iam in orcheſtra helluatur, antea poſt ſiparium ſolebat. Senec. *cap. 11. de tranquill.* Cothurno, non tantùm ſipario fortiora.

Sĭphnŏs, [illegible], Inſula eſt maris Ægei, non procul à Scyro. xxviii. m. paſſuum ambitu: antè Meropia & Acis appellata, vt tradit Plin. *lib. 4. cap. 12.* Hæc inſula locupletiſſima erat, teſte Herod. *Lib. 3.* vt in qua aurana & argentaria metalla eſſent, vnde tantum pecuniæ fiebat, vt ex decima eius parte reponeretur apud Delphos theſaurus locupletiſſimo cuique par, Siphniis pecuniam, quæ quotannis conficiebatur, diſtribuentibus. ¶ Gentile eſt.

Siphnius, [illegible] Stephano.

Sĭphōnes, { צנורים *tſinnorim.* [illegible]. Gall. *Siringues ou tuyaux* Ital. *Canoni, condutti de aqua.* Germ. Ein rör durch welche man mit dem blaſt waſſer fürhin treibt. Hisp. *Los aguatochos ò atenores de agua.* Angl. *Pipes to conueigh water, à conduite pipe.*} Canales, tubi, ſiue fiſtulæ in fontibus, quibus aqua vel alius liquor emittitur: à ſono dicti, quem edit aqua per eos rumpens. Iuuen *Satyr. 6.*

Effigiémque dea longis ſiphonibus implent.

Plin. *lib. 2.* de aqua in ſumma iuga erumpente, Quo ſpiritu acta, & pondere terræ expreſſa ſiphonum modo emittat.

Sĭphuncŭlus, i, diminutiuum eſt à ſiphone, Exigua fiſtula ex ære, vel marmore, aliáve materia, ex qua aqua exilit è fonte. [illegible] Gal. *Petite ſiringue ou petit tuyau.* Ital. *Picciol canone ò condutto de aqua.* Germ. Ein waſſerrörlin brunnenrörlin. Hisp. *Pequeño aguatocho ò atenor de agua.* Ang. *A cocke in a conduitte, or a litle conduite pipe.*} Plin. *ad Apollinarem.* In hoc fonte crater, circà ſiphunculi plures miſcent iucundiſſimum murmur.

{ Siphra, defectus, priuatio, nulla, [illegible], nihil ſignificans. }

Sipo, nis, id eſt, ſiphon, [illegible], inſtrumentum ad aquam eiaculandam competens incendij gratia, vulgò *Syringue.* Heſichio [illegible]. Heromechanicus rationem docet in libro [illegible]. Plin. *in epiſt.* Et alioqui nella hama, nullum denique inſtrumentum ad incendia compeſcenda. Hoc inſtrumentum Latinè etiam dicebatur locuſta, vel luculta: nam in perantiqui Græci lexico etiam expon tur [illegible].

Sipo, as, are, antiquis in vſu erat pro ſpargere. { זרק פזר *pizzér* זרק *zarák* זרה *zaráh.* [illegible]. Ang. *To ſprinkle or ſcatter a broade.*} A quo manſerunt compoſita Diſſipo, inſipo, & obſipo: quorum ſignificationem explicuimus ſuis locis.

Sipontum, i, ſiue Sipus ûntis, [illegible], vulgò *Manfredonia.* Vrbs Apuliæ iuxta Garganum montem à Diomede ædificata, quæ primùm ob multitudinem ſepiarum, quæ ibi capiuntur, Sepiûntis, fuit appellata teſte Strab *lib 6* Lucan *lib 4.* — & ſubdita Sipus montibus. Hinc

Sipontinus, a Siponto, vt Sepiuntius à Sepiunte, [illegible].

Sĭpylus, [illegible]. Stephano. Vrbs eſt Phrygiæ, quæ regnante Tantalo terræ motu concidit. Vide Strab. *lib 1 & 12.* Ouid 6. *Metamorphoſ.* Tunc quum Mæoniam virgo Sipylúmque colebat. Hinc Adiectiuum.

Sipyleius: vt, Genitrix Sipyleia, Niobe, Stat. 5. *Sylu.*

Sĭquando, aduerbium temporis, Si aliquando, vel ſi aliquo tempore: primam productam, & acutam habet. [illegible] Gall. *Si quelquefois* Ital. *Se qualche volta, ò pur vna volta.* Ger. Wan etwan. Hisp. *Si alguna vez* Ang. *If at any tyme* } Cic. *ad Atticū* Non erunt ergo homines diuitiis affluentes audiendi, ſiquando de amicitia quam nec vſu nec ratione habent cognitam, diſputabunt.

Sĭquĭdem, componitur ex ſi, & quidem: quamuis Si, per ſe producatur, ibique correpta ſit: nec ſignificationem partium habeat ex quibus componitur. Significat enim nam, ſeu quoniam. { כי *ki.* [illegible]. Gall. *S'il eſt ainſi, car.* Ital. *Se pur, poi che, certamente.* Germ. Dann ſo/diewell. Hisp. *Ciertamente.* Angl. *For, if it be ſo.* } Cicer [illegible] Gratulo Baiis noſtris, ſiquidem, vt ſcribis, ſalubres repentè factæ ſunt: vel pro ſi modò: vt apud Plaut. *Pſeud. ſc. 4. a. 1.* Amicam amplexarier, ſiquidem hoc viuet caput. Idem *eodem ſc. 7. a. 4.* Sitis quidem es bello. pro Siquidem per Tmeſin, id eſt, ſi modò. Item *Milit. ſc 5 a. 2.* Siquidem ea eſt. ¶ Pro etiam. Idem *Capt. ſc. 3. a. 1.* Siquidem mihi regnum detur, nunquam id potius proſequar. *& Milit. ſc. 1 a. 1.* Siquidem centies hic via ſit, tamen infitias eat. ¶ Ponitur & pro Si certe dubitatiua coniunctione. Aſinius *Cic.* Nam & robur & ſuboles militum interiit, ſiquidem quæ nuntiantur vera ſunt. Colum *in Præfat lib 1.* Accedit huc, quòd ille, quem nos perfectum eſſe volumus agricolam, ſiquidem artis conſummatæ non ſit, nec in vniuerſa rerum natura ſagacitatem Democriti, vel Pythagoræ non fuit conſecutus, multum tamen profecerit: ſi vſu Tremellios, Saſernáſque, & Stolones noſtros æquauerit. Terent. *Eunuch.* Biduum ſaltem vt concedas ſolùm. Ph. Siquidem biduum, & non fiant iſti viginti dies. Verùm in hac ſignificatione duæ diuiſæ dictiones eſſe videntur: vnde Si producendum eſt, quum in compoſita dictione corripiatur. Profertur tamen teſtimonium ex Ouidio, in quo Si, corripi volunt, etiam extra compoſitionem: id autem eſt huiuſmodi,

Quæ mihi ventura eſt ſiquidem eſt ventura ſenectus,

Quum deſit numeris ipſa iuuenta ſitis?

Sic enim legit Laurentius Valla: quum tamen emendatiores codices germanam lectionem hanc eſſe oſtendant,

Si qua eſt ventura ſenectus.

¶ Pro quamuis. Plaut. *Pſeud ſc. 1. a. 2.* Siquidem herclè etiam Iouis theſauros promptas.

Siquis, ſiqua, ſiquod, vel ſiquid, compoſitum à quis: Quod ſi aliquis. [illegible] Gall. *Si aucun ſi quelqu'vn.* Ital. *Se alcuno.* Germ. So einer oder jemands wann jenen etwan. Hisp. *Si alguno, ſi alguna.* Ang. *If any one, or if any.*} Plin *Epiſt* 9. *lib.* 3. Nec vitia, ſiqua ſunt, celant. Siquis alius, [illegible], clauſula eſt in primis elegans, qua vtimur quum ſignificare volumus quempiam in re aliqua vehementer excellere, vt Varro totius antiquitatis, ſiquis alius, peritiſſimus: id eſt, Aut Varro peritiſſimus eſt antiquitatis, aut nemo. Sueton. *in Claudio,* Siquem alium & ſe liberum eſſe.

Siraci, corum, Populi ſunt Scythici, Caucaſi radicibus ad Septentrionem proximi quorum meminit Strab. *lib. 11.*

Sirbon, onis, ſiue, Sirbonis, idis, [illegible] Stephano, Palæſtinæ lacus, non procul a Caſio monte olim cl. m. paſſ. circuitu: Plinij verò ætate in exiguæ paludis anguſtiam contractus. Herodotus Serbonidem vocat. Vide Plin. *lib. 5. c. 13.* & Strab *lib. 16.*

Siræus, a, um, decoctus: vt Siræum vinum, ex muſto cocto.

Sirēmps, vox antiqua, & prorſus obſoleta: qua tamen Catonem vſum tradit Feſtus, pro eo quod omnimodam rei alicuius ſimilitudinem refert, quaſi ſimilis res ipſa.

Siren, ſirēnis, { [illegible]. Germ. Ein Merwunder oben auff ein jungfraw / vnden auff ein fiſch. } Monſtri marini genus poetarum fabulis celebratum, ſuperiori ſui parte virginis formam referens, inferiore in piſcis caudam deſinens. Has Poëtæ tres fuiſſe fabulantur Acheloi fluminis & Calliopes Nymphæ filias, quarum nomina fuerunt, Parthenope, Liſia & Leucoſia. Hæ quum littus Siculum incolerent, nautas prænternauigantes ſuauitate cantus in naufragium pelliciebant. Vlyſſes autem quum illac ſibi iter eſſet, ſociorum aures cera obturauit, ne inſidioſos Sirenum cantus poſſent exaudire, ſeipſum verò malo nauis iuſſit alligari: atque ita periculum tutus euaſit. Sirenes itaque quum ſe contemni viderent, impatientia doloris ſe præcipitauerunt in mare. Ouid. *lib. 5. Metamorph.* tradit has fuiſſe comites Proſerpinæ, cámque raptam diu quæſiſſe: quam quum non inueniſſent, in marina monſtra eſſe conuerſas ſurſum verſum virginea forma, poſtrema corporis parte piſces: voce, cithara & tibiis tam blandè canentes, vt cantus dulcedine nautas ſopirent, ſopitos demergerent, demerſos etiam deuorarent. Seru. in illud. Virg. 5. *Æneid.*

Iamque adeò ſcopulos Sirenum aduecta ſubibat,

Difficiles quondam, multorúmque oſſibus albos:

ſic ait, Sirenes ſecundùm fabulam partim virgines fuerunt partim volucres, Acheloi fluminis & Calliopes Muſe filiæ. Harum vna, voce: altera tibiis: alia lyra canebat: & primò iuxta Pelorum, pòſt in Capreis inſulis habitauerunt, vbi nautas illectos ſuo cantu in naufragia deducebant. Secundùm veritatem meretrices fuerunt quæ quoniam tranſeuntes perducebant ad egeſtatem, fictæ ſunt inferre eis naufragia. Has Vlyſſes contemnendo deduxit ad mortem. Ouidius,

Monſtra maris Sirenes erant, quæ voce canora

Quaſlibet admiſſas detinuere rates.

Hæc Seruius. Dictæ autem ſunt Sirenes, non ἀπὸ τοῦ σύρειν, hoc eſt, à trahendo (vt quidam voluerunt) quum Græci ει diphthongo ſcribant, ſed magis ἀπὸ [illegible], quod inter cætera ſignificat decipere. Aut ἀπὸ τῆς σειρᾶς quod catenam, vel vinculum ſignificat: propterea quòd aduenas incautos amore ſui veluti vinculo quodam iniecto, retinebant. Fuerunt qui & aues quaſdam in India eſſe tradiderint, Sirenas appellatas, cantu homines mulcentes, vt deinde ſomno grauatos lacerarent. Vide Plin *lib 10. cap 49* ¶ Sunt & Sirenes in fucorum genere, quas in apibus nymphas appellamus: hoc eſt, fuci imperfecti, quum iam formam capere incipiunt. Idem *lib. 11. cap 16.* de apibus loquens, Cætera turba quum formam capere cœpit nymphæ vocantur: vt fuci ſirenes, atque cephenes. Si quis alterutrius capita demat, priuſquam pennas habeant, pro gratiſſimo ſunt pabulo matribus, ¶ Siren, tunica tenuis & tranſparens.

Sirēnius, a, um, adiectiu [illegible]: vt Sirenii ſcopuli Gell. *lib. 16 cap 1.* Tu quoque in illis Dialecticæ gyris, atque meandris, tanquam apud Sirenios ſcopulos conſeneſcas.

Sirēnuſæ, [illegible], Inſulæ tres ſunt Lucaniæ adiacentes, ex aduerſo eius promontorij, à quo ſinus Pæſtanus initium ſumit.

Sires, [illegible], Traciæ populi, ſupra Byzantios, author Steph.

Siriăſis,

Siriăſis, fœmin. gen. σειρίασις. Inflammatio eſt partium earum, quæ circa cerebrum aut membranas ſunt, ἀπὸ τοῦ σειριᾶν, quod eſt capitis inflammationē laborare. Plin. *lib.* 20. *cap.* 10. Oſſibus in canino fimo inuentis, adalligatis infantium, quæ vocatur ſiriaſis, adalligatis emendatur. Idem *lib.* 22. *cap.* 21. Folia infantium vſtulationibus, quod ſiriaſim vocant, illita medentur.

Siris, σῖρις, fluuius Græciæ magnæ, cum oppido eiuſdem nominis inter hunc fluuium & Acirin ſito, è quo deducti à Tarentinis coloni Heracleam tenuerunt. Vide Strabonem *lib* 6. & Plinium *lib.* 3. *cap.* 11. ¶ Siris quoque ab Æthiopibus appellatur Nilus, donec infra Meroën alueos ſuos omnes in vnum collegerit. Idem Plin. *lib* 5. *cap.* 9. Inſulas ita innumeras ſpargit Nilus, quaſdámque tam vaſtæ magnitudinis, quanquam rapida celeritate, vt tamen dierum quinque curſu non breuiore tranſuolet. Circa clariſſimam earum Meroën, Aſtabores læuo alueo dictus, hoc eſt, ramus aquæ venientis è tenebris: dextro verò Aſtuſopes, quod latentis ſignificationem adiicit. Nec ante Nilus quàm ſe aquis concordibus rurſus iunxit. Sic quoque etiamnum Siris, vt antè, nominatur per aliquot millia. Rufus ex Dionyſ. Hic quà ſe tetis incidit ſlexibus agro, Æthiopum lingua Siris erat: vtque Syenem Cærulus accedens diti loca flumine mundat, Nomine ſe claro Nilum trahit. ¶ Dictus autem putatur Siris à Sirio, ſidere æſtiuo, quoniam ſub ortum Caniculæ, & introitum Solis in Leonem, quotannis augeatur. Vide Euſthat. *in Dionyſ.* & Hermolaum *in Plinium.*

Sirĭus, σείριος, Stella eſt in ore Canis, quæ à Latinis Canicula dicitur. { GERM. Der hundsſtern. } Higinus tamen in tractatu de Signis cœleſtibus, Sirium diuerſum facit à Canicula, neque in ore Canis, ſed in capite eius collocat. Hæc in cœli centro cum Sole coniuncta, æſtum eius duplicat, mortaliúmque corpora nimio calore languida reddit. Dictus Sirius, vt quidam volunt, ἀπὸ τοῦ σειριᾶν, hoc eſt, à ſiccando, propterea quòd & fluuios, & fontes nimio calore exſiccet: vt alij, ἀπὸ τοῦ σείειν, hoc eſt, ab euacuando, quòd corpora noſtra ſudoribus euacuet. Lucan. *lib* 10.

———rapidos quà Sirius ignes, Exerit.

Stat. *lib.* 1. *Silu.*

———Nec calido latrauit Sirius æſtu,

Seruius enarrans illud Virg. 10. *Æneid.*

———Non ſecus ac liquida ſi quando nocte cometæ
Sanguinei lugubre rubent, aut Sirius ardor.

Sic inquit, Sirius ſtella in ore Canis: quæ, quantum in ipſa eſt, peſtifera eſt: ſed pro qualitate adiacentium aut vincitur, aut maioribus vincit viribus. Hinc eſt quòd quum tempore certo oriatur, non ſemper eſt noxia. Ad hanc ſtellam Sol menſe Iulio veniens duplicat æſtus, & præ nimio calore languent mortalia corpora. Quin & ſolem ipſum quidam Sirium, & aſtra omnia Siria appellarunt, vt annotauit Suid. cuius verba ſunt hæc, Σείριος τὸν κύνα, οἱ δὲ τὸν ἥλιον, Ἴβυκος δὲ πάντα τὰ ἄστρα σείρια λέγει hoc eſt Sirium Canem, quidam Solem: Ibicus autem omnia aſtra, Siria appellat. ¶ Eſt item Sirius, eodem Suida teſte, amicum genus prætenue, leuiter contextum.

‖ Sirium, σείριον, tenue veſtimentum. ‖

Siritæ, penult. product. σιρῖται, Magnæ Græciæ populi, Siridis vrbis incolæ, ne ipſis quidem Sybaritis luxu cedentes. Vide Cæl. Rhodig. *lib* 7. *cap.* 10.

Sirĭtēs, σιρίτης, Nomadis cuiuſdam nomen fuit in Libya, primus auleticæ inuentor qui & Matroa, hoc eſt, magnæ matris ſacra primus tibia fertur cecinisſe vide Cæl. *lib* 9. *c.* 7.

Sirmiōn, σίρμιον, vrbs eſt Pannoniæ inferioris, longiuſculè à Danubio flumine diſſita. Autor Ptol. *lib.* 2. *c.* 16. Vulgo *Simach.*

Sirnides, σιρνίδες, inſulæ aliquot ante Sammonium Cretæ promontorium iacentes. Autor Plin. *lib.* 4. *c.* 12.

‖ Sirpe, quod & ſilpe, ſilphium, ſyrpe. Vide illa. ‖

Sirpĕa vehes, quæ virgis, vt inquit Varr. ſirpatur, id eſt, colligando implicatur: in qua ſtercus aliúdve quid vehitur. Hinc ſirpicula diminutione factum vocabulum, quo vſus eſt Lucil. Tintinnabulum abeſt hinc ſirpiculæque olerorum.

Sirpiculæ falces, apud Catonem *de re ruſt.* quibus ſirpabantur & alligabantur dolia veterum, quæ fictilia erant, tum cùm erant fracta. Varro *lib.* 4 *de L. L.* Sirpiculæ falces, vocatæ à ſirpando, i. ab alligando. ſic ſirpata dolia quaſſa, cùm alligata dicta. His vtuntur in vinea alligando falces, inciſos faſcesque faculas, &c.

Sirpices, vide *Irpices.*

SIRPO, as, are, eſt colligando implicare. Varr. ἄκρα μὲν, Cupas vinarias ſirpare noli. Ex Nonio.

Sirpus, idem quod ſcirpus: quia ad ſirpandam habilis: vide *Scirpus.*

Sirthă, σίρθα, Ithacæ oppidum eſt, apud Theopompum, referente Steph. à quo gentile *Sirthæus.*

Sirthus, σιρρός Suidæ, Cuniculus ſiue foſſa ſubterranea, in qua frumentum quàm diutiſſimè incorruptum aſſeruatur. Vide infra in dictione *Sirus.*

Sirus, σιρός, ſiue Sirrhus, duplicato r, σιῤῥός. Suid. Spelunca ſubterranea, condendo ſeruandóque frumento accommodata. Varr. *lib.* 1. *de re ruſt.* *cap.* 57. Item huius generis granaria alia quidam habent ſub terra, vti ſpeluncas, quas vocant ſiros vt in Cappadocia, ac Thracia, Ruſſia & Moſcouia. alij vt in Hiſpania citeriore, puteos, vt in agro Carthaginienſi & Oſcenſi. Horum ſolum paleis ſubſternunt, & curant ne humor aut aër tangere poſſit, niſi quum promitur ad vſum. Vide in *Syrus.*

Sis, pro ſi vis dixêre veteres. Ad verba enim imperatiua, quia videbantur contumelioſa, addebat ſis, pro ſi vis: vt, Fac ſis, Vide ſis, Plaut. *in Amphitr.* Modò ſis veni huc, inuenies infortunium. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Vide ſis, ne in quæſtione ſis. *Ibidem*, Vide ſis, ſigni quid ſiet. *Ibidem ſc.* 2. *a.* 3. Sine ſis loqui me. Item *Amphit. ſc.* 1. *a.* 4. Face ſis, meum eſt quærere. Idem *Aſin ſc.* 1 *a.* 1. Caue ſis malam rem. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Iube te ſis operiri. Item *Curc ſc.* 2. *a.* 2. Mane ſis *Ibidem ſc.* 3. *a.* 5. Sta ſis ilicò. Idem *Pſeud ſc* 1. *a* 1. fac ſis delatum ſit frumentum (iubentis.) Sic *Moſtell ſc.* 1 *a.* 1. Exi è culina, ſis foras, maſtigia & *Curc. ſc.* 2. *a.* 4 fac ſis bonæ frugis ſies. Cic. *pro Sexto Roſcio*, Age nunc, refer animum ſis ad veritatem. ¶ Interdum ſis, præcedit verbum imperandi, vt apud Plaut. *in Aul. ſc.* 1. *a.* 1. Sis vide vt incedit. Et *Moſt. ſc.* 2. *a.* 2. Illic ſis vide quemadmodum aſtitit.

Siſamus, (quod hìc pro Paphlagoniæ vrbe corruptè legebatur.) Vide *Seſamum.*

Siſapo, nis, σισάπων, oppidum Hiſpaniæ Bæticæ, miniariis metallis inprimis celebre. teſte Plin. *lib.* 3. *cap.* 1. Ab hoc vicina regio Siſaponenſis dicitur. Idem *lib.* 33. *cap.* 7. Celeberrimum ex Siſaponenſi regione Bæticæ minium.

Siſărōn, σίσαρον, herba eſt paſtinacæ non diſſimilis, quæ Latinè ſiſer appellatur. Vide paulò pòſt in dictione *Siſer.*

Siſciă, σισκία, Pannoniæ ſuperioris vrbs, Romanorum colonia: de qua Ptol. *lib.* 2. *c.* 15. & Plin. *lib* 3. *c.* 25.

Siſĕr, eris, σίσαρον Dioſcoridi, herba eſt paſtinacæ non diſſimilis, quæ hodie vulgò *Seruilla*, ſiue *Cheruilla* appellatur. Eius duo ſunt genera ſatiuum & erraticum. Satiuum, caulem habet anguloſum, folia oblonga & in extremitatibus inciſa, ſemen latum, & foliaceum, radices candidas, iucundi guſtus, eſuique gratiſſimas. Satiui rurſus duo ſunt genera, floris colore diſtincta. Nam quod ex iis maius eſt, flores habet luteos, minus candidos. Erraticum verò caule eſt bicubitali, foliis bisimalLæ, ſed maioribus, flore luteo, & vmbella anethi, ſemine lato & rotundo, vt ſatiuum, radice tenui & longa. Plin. *lib.* 19. *cap.* 5. Inter medica dicendum ſiſer. quod ipſum Tiberius princeps nobilitauit, flagitans omnibus annis à Germania: Gelduba appellatur caſtellum Rheno impoſitum, vbi generoſitas præcipua. Ineſt longitudine neruus, qui in decoctis extrahitur, amaritudinis tamen magna parte relicta, quæ mulſo in cibis temperata, etiam in gratiam vertitur.

Siſigambis, vxor fuit Darij; quæ nulli ſuæ ætatis fœminæ pulchritudine ceſſit. Quam tamen victo Dario Alexander non ſolùm non violauit, ſed & ſummam adhibuit curam, ne quis captiuo corpori alluderet.

Siſon, σίσων, Semen eſt exiguum: in Syria naſcens apio ſimile, nigrum, feruens, & oblongum. Vide Dioſc. *lib.* 3.

Siſtento. Tacit. *ann lib.* 14. Frumentum plebis vetuſtate corruptum in Tiberim iacit, quo ſecuritatem annonæ ſiſtentaret. Ibi Lipſius: Suſpicor antiquis vſurpatum *ſiſtentare*, pro oſtentare. Sic & apud Plautum legit. Aduenisti huc ſiſtentatum, cum exornatis oſſibus.

‖ Siſterienſis E. *Siſteron.* in Gallia, ſub A. Aquenſi.

Siſternon, area, quaſi ciſterna, Gl. gl. ‖

SISTO, is, ſtiti, ſupinum ſtatū. Stare facio, coerceo, reprimo, retineo. { העמיד heĕmidh. ἱστάναι, ἀνέχειν. GALL. *Retenir & arreſter, preſenter, faire comparoir.* ITAL. *Fermare, reprimere.* GERM. Stellen/ſtillſtellen. HISP. *Eſtancar.* ANG. *To make to tarye, ſtand ſtill, to appeare as one doth ſued in the lawe, to ſtoppe or hold bak.* } vt Siſte gradum, Siſte lacrymas. Plin. Sanguinis profluuium ſiſtit herbæ pæoniæ ſemen rubrum. Aluum ſiſtere, id eſt, reprimere Plin. *lib.* 20. *cap.* 6. Capita bis aqua mutata cocta, aluum ſiſtunt, &c. Fugam ſiſtere. Liu. 10 *bell. Pun* Ibi Syphax dum obequitat hoſtium turmis, ſi pudore, ſi periculo ſuo fugam ſiſtere poſſet, equo, &c. Profluuium genitale, vel ſanguinem ſiſtere. Senec *cap.* 1. *de tranquill.* Siſtas fluctuationem meam. ¶ Quandoque ponitur pro ſui copiam facere & ſe præſentem exhibere. ἐμφανίζειν, παρίστασθαι. Cicer. *ad Attic.* Des operam, id quod mihi affirmaſti, vt te ante Calendas Ianuarias, vbicumque erimus, ſiſtas. Idem 3. *Offic.* Vas factus eſt alter eius ſiſtendi, vt ſi ille non reuertiſſet, moriendum eſſet ipſi. Sic ſiſtere vadimonium, eſt ad præſtitutam diem iudicio ſe præſentem exhibere: cui opponitur vadimonium deſerere. Cato apud Gell. *cap.* 14 *lib.* 2. Quòd ſi vadimonium capite obuoluto ſtitiſſes. & *cap.* 1 *lib.* 7. Scipio loquens de vadimonio, Perendie, inquit, ſiſtant ſe illi in locum, &c. Item, Siſtere aliquem iudicio. Vlpian. *l.* 1 §. 1. *D. de eo per quem, &c.* Qui impedit aliquem iudicio ſiſti, &c. Plaut. *in Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Siſto ego tibi me. Et, vt mihi te ſiſtas ſuadeo: Ecce me. (de Vadimonio.) Idem *Amph.* Eum hic ſiſtam. Cum denuo Idem *in Mil.* Ego iam illam huc tibi ſiſtam in viam. Cicer. *ad Attic. lib.* 10. Tu quoniam quartana cares, & nouum morbum remouiſti, te vegetum nobis in Græcia ſiſte. Gellius *cap.* 10. *lib.* 18. Siſtas hunc fanum, (id eſt, reddas, exhibeas.) ¶ Siſtere etiam pro ſubſiſtere & ſtare. ἵστασθαι Cicer. 5. *Verr.* Qui Rempublicam ſiſtere negat poſſe, ni ad Equeſtrem ordinem iudicia referantur. ¶ Quandoque eſt confirmare, corroborare, & quaſi nutantem fulcire στηρίζειν, ἐρείδειν. Virg. 6. *Æneid.* Hic rem Romanam magno turbante tumultu Siſtet eques. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. Molliter ſiſte nunc me: caue nunc cadam. Liuius, Vix ope Deorum omnium rex ſiſti potuiſſet. (i. ne rueret impediri atque defendi.) Hinc à ſiſtenda rep. ſtatum eius deducit. Sueton. *in Auguſt. cap.* 48. Priſcianus præteritum huius verbi ſtatui eſſe exiſtimauit: quod certè à verbo ſtatuo eſſe conſtat, quemadmodum & ſupinum ſtatutum. Stiti autem verum verbi eius præteritum eſſe, in Noctibus ſuis Atticis docet Gell. *cap.* 14. *lib.* 2. cuius hæc ſunt verba, In libro vetere M. Catonis, qui inſcribitur Contra Tyberium exulem, ſcriptum ſiquidem ſic erat, Quid ſi vadimonium capite obuoluto ſtitiſſes? Rectè ille ſtitiſſes ſcripſit, ſed falſi, & audaces emendatores, exſcriptos per libros *ſteriſſes* fecerunt, tanquam ſtitiſſes vanum & nihili verbum eſſet. Quin potius ipſi nequam & nihili ſunt, qui ignorant ſtitiſſes dictum à Catone, quoniam ſiſteretur vadimonium, non ſtaretur. Duplex hìc lapſus Calepini. Primus quum ſcribit ſupinum verbi ſiſto eſſe *ſitum*, non autem *ſtatum*: alter verò quum Iouem non à ſiſtendo, ſed à ſtando, *ſtatorem* cognominatum eſſe tradit. Quod ad primum attinet, disertè refellitur verbis Vlpiani, *In l.* 3. *ſi quis in ius vocatus*, ita loquentis: Si quis iudicio ſiſti promiſerit neque adiecerit pœnam, ſi ſtatum non eſſet, &c. & iterum *in l.* 1. Si ex noxali cauſſa, Non videri inquit in eadem cauſſa ſtatum, &c. Quibus in locis *ſtatum* dicitur. non *ſitum*, vt ſine vllo exemplo perſuadere voluit Calepinus. Cæterum quòd *ſtatoris* appellationem deductam aſſerit à ſtando. non à ſiſtendo, refutatur à Liuio *lib.* 1. *ab Vrbe*, cuius verba vide in *ſtator*, ſequenti dictione, vbi inter alia ſic ſcribit: At pater Deûm deme terrorem Romanis: fugámque fœdam ſiſte: Hic tibi templum Statori Ioui voueo, &c. ¶ Siſtere fanum, vel templum. Sextus Pompeius, ſiſtere fana cùm in vrbe condenda dicitur, ſignificat loca in oppido futurorum fanorum conſtituere, quod Antiſtius Labeo ait *in Comment.* 15. *iuris Pontificij*

fana ſiſtere, eſſe lectiſternia certis locis & Diis habere. Tacitus *lib.* 4. Cùm Diuus Auguſtus ſibi atque vrbi Romæ templum apud Pergamum ſiſti non prohibuiſſet. ¶ Verbi huius compoſita ſunt, abſiſto, aſſiſto, conſiſto, circunſiſto, deſiſto, exiſto, inſiſto, obſiſto, perſiſto, & reſiſto: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Stător, is, verbale. Appatitor, viator, qui magiſtratui præſtò eſt, vt illius iuſſu quemlibet accerſat, & coram illo ſiſtat: à ſiſtendo in aere dictus. { *ſchotér.* ἀγγελιοφόρος. Gall. *Meſſager, ſergent, ou huiſſier* Ital. *Vfficiale, sbirro, Zaffo; mezzo famiglio della corte.* Germ. Ein ſtatt knecht/der ſtehn muſz vnd warten wo man in hin ſchickt/ein weibel. Hisp. *El que eſta en pie delante el principe para ſeruirlo.* Ang. *A beadle or ſergeant, a ſummer which warneth men to appeare.* } Cicer. *lib.* 1. *Epiſt.* Vt ad teſtatores meos, & lictores cum literis mitterem. Idem *lib.* 9. Præſtò mihi fuit ſtator eius cum literis, quibus ne venirem denuntiabat. ¶ Stator item Iouis cognomen fuit apud Romanos, (Græci στάσιον vertunt, nonnunquam etiam ἐπιστάσιον) dictum non à ſtando, (vt voluit Calepinus in Siſto, dictione antecedente, ſed à ſiſtendo. quòd Romanos à Sabinis in fugam verſos ſtiterit, id eſt, confirmauerit, corroborauerit, reſiſtere ac firmiter ſtare fecerit: vt ex Liuij verbis perſpicuè intelligimus, hac de re ſic ſcribentis *lib.* 1. *ab Vrb.* Vt Hoſtius cecidit, confeſtim Romana inclinatur acies, fuſáque eſt ad veterem portam Palatij. Romulus & ipſe turba fugientium actus, arma ad cælum tollens, Iuppiter tuis (inquit) auibus iuſſus hic in Palatio prima vrbi fundamenta ieci: arcem iam ſcelere emptam Sabini habent: inde huc armati ſuperata valle media tendunt. At tu pater deûm, hominúmque hinc ſaltem arce hoſtes, deme terrorem Romanis, fugámque fœdam ſiſte: hic ego tibi templum Statori Ioui, quod monumentum ſit poſteris tua præſenti ope ſeruatam vrbem eſſe, voueo. Hæc precatus, veluti ſi ſenſiſſet auditas preces, Hinc, inquit, Romani Iupiter optimus maximus reſiſtere, atque iterare pugnam iubet. Hæc ille. Sic quoque à ſiſtenda Republ. id eſt ſtabilienda, firmanda) ſtatum eius deducit Suetonius *in Auguſt cap.* 28. non autem a ſtando, vt vulgus. Cicer *antequam iret in exilium*, Iupiter Stator, quem verè huius vrbis ſtatorem maiores noſtri nominauêre: cuius templum à Romulo victis Sabinis in Palatij radice cum victoria eſt collocatum. De Ioue Statore vide Plutarch. *in Romul.*

Siſtrum, i, σεῖστρον, Crepitaculum æneum, quo Ægyptij ſacerdotes in Iſidis ſacris vti ſoleant ita dictum. ἀπὸ τοῦ σείειν, hoc eſt, a quatiendo, propterea quòd concuſſum, argutum, ſonorúmque ederet tinnitum. Ouid. 2. *Amor.* Per tua ſiſtra precor, per Anubidis ora verendi. Apuleius, Æreis & argenteis, & aureis ſiſtris argutum tinnitum conſtrepentes. Martial. *lib* 14. Si quis plorator collo tibi vernula pendet, Hæc quatiat, tenera garrula ſiſtra manu. Hoc inſtrumentum apud Ægyptios vicem tubæ exhibebat. Virg 8. *Æneid.*

———patrio vocat agmina ſiſtro.

Ouid. 3. *Amor. Eleg* 8.

Quid nos ſacra iuuant? quid nunc Ægyptia proſunt
Siſtra? quid in vacuo ſecubuiſſe toro?

Siſtrātŭs, a, um, ſiſtrum tenens: quod eſt proprium epitheton ſacerdotum Iſidis. Martial. *lib.* 12.

Linigeri fugiunt calui ſiſtrataque turba.

| Siſurna, vide *Siſyra* |

Siſymbrium. σισύμβριον. Gal. *Balſamite, mente Romaine, creſſon.* Ital. *Balſamita, menta acquatica.* Germ. Wilder quendel. Hisp. *Yerua buena de agua axedrea.* Ang. *wilde tyme or creeping tyme.* } Herbæ genus eſt, teſte Dioſcoride, quod alio nomine ſerpillum ſylueſtre vocatur. Naſcitur in ſolo inculto, menthæ hortenſi ſimile, odoratius tamen & latiore folio. Officinæ *balſamitam* vocant. Solet autem hæc herba vnà cum myrto coronis adhiberi. Ouid. 4 *Faſtor.*

Cúmque ſua domina data grata ſiſymbria myrto.

¶ Eſt præterea aliud Siſymbrij genus, locis riguis gaudens, quod alij Cardaminam, alij ſion, vulgus autem *Naſturtium aquaticum* vocat. Vtriuſque meminit Dioſc. *lib.* 2. *c.* 120.

Siſyphŭs, σίσυφος, Æoli filius fuit, mortalium omnium ſuæ ætatis aſtutiſſimus, qui quum Atticam latrociniis infeſtaret, à Theſeo occiſus eſt. Hinc Poetæ fabulantur eo ſupplicij genere apud inferos plecti, vt ſaxum ingens in montis cuiuſdam verticem cogatur prouoluere, quod quum ad ſummum penè extulerit, repentè deorſum relabitur. Ouid. *lib.* 13. *Metam.*

Aut petis, aut vrges rediturum Siſyphe ſaxum.

Huc etiam reſpexit Virg. *lib.* 6 *Æneid.*

Saxum ingens voluunt alij, radiiſque rotarum
Diſtricti pendent.

¶ Fuit & alius Siſyphus Corinthiorum rex, cui Merope Atlantis filia nupſit. Ouid. 4 *Faſt.*

Septima mortali Merope tibi Siſyphe nupſit.

Siſyphĭŭs, adiect. Ouid. 13. *Metam.*

———quid ſanguine cretus
Siſyphio, furtiſque & fraude ſimillimus illi
Inſerit Æacidis aliena nomina gentis.

Siſyra pellis lanata propriè ouis, ad tegendum. item veſtis hinc facta.

Siſyrinchium, σισυρίγχιον, Bulbi genus, cuius imæ radices hyeme creſcunt, verno autem tempore, quum apparuerit viola, minuuntur ac contrahuntur, bulbo interim pingueſcente. Autor Plin. *lib.* 19. *c.* 6.

Sitanium, σητάνιον, frumenti genus, quod quoniam tertio à ſatu menſe metitur, à Græcis τρίμηνον, à Latinis etiam trimeſtre dicitur, toti Alpino tractui, atque adeò frigidioribus omnibus regionibus notiſſimum certiſſimúmque agricolis famis leuamen, quoties aut niues altiores, aut aquæ affluentiores maturam ſationem prohibuerunt. ¶ Hinc Sitanius panis ex ſitanio frumento confectus. Plin *lib.* 22. *c* 25. de panis generibus loquens, Sitanius, hoc eſt, trimeſtris inuecto in facie, aut deſquamata cum melle aptiſſimè curat.

| Sitarcha, σιτάρχης, præfectus annonæ, σῖτος ἄρχων, vnde |

Sitarchĭă, σιταρχία, Annonæ vel commeatus præfectura: Sitarchus annonæ vel commeatus præfectus. A Græco σῖτος ſiue σιτίον, quorum illud cibum, hoc frumentum ſignificat: & ἀρχὴ, quod magiſtratum denotat, ſiue præfecturam.

| Sitaro portus, puls ex frumento. Gl. A. L.

Sitea, *Sitia*, V. E. Candiæ inſulæ. |

Sitella, vide *Situla*.

Sithonia, σιθωνία, pars Thraciæ eſt, teſte Stephano. Plin. quoque *lib.* 4. *cap.* 11. Sithonios collocat in ea parte Thraciæ, quæ ab Hæmo monte auerſa, vergit in Pontum Euxinum. Herodot. verò *lib* 7. Sithoniam regionem in ora maritima Macedoniæ collocat ad ſinum Thermæum, cuiuſque vrbes facit Toronam, Sermylam, Mecibernam, & Olynthum. Poetæ autem Sithoniam pro ipſa Thracia ferè accipiunt: vnde Sithonias niues frequenter legimus pro altiſſimis Thraciæ niuibus. Virg. 10. *Eclog.*

Sithoniáſque niues hyemis ſubeamus aquoſæ.

Sitia, σιτία, Hiſpaniæ Bæticæ oppidum, in conuentu Tarraconenſi: cuius meminit Plin *lib.* 3. *c* 1.

Sitĭcĭnēs, Dicti ſunt, teſte Gell. qui apud ſitos canere ſoliti eſſent, hoc eſt, vita functos, & ſepulchro ad tempus conditos Plura de hoc Gell. *lib.* 10. *cap.* 2 ex ſententia Attei Capitonis, & Nonius *de Proſerpina.*

Sitis, is, fœm. gen. eſt appetitus bibendi. { *tſamás* *tſimeáh* *tſimmaón.* δίψα. Gal. *Soif, conuoitiſe, & enuie de boire.* Ital. *Sete* Germ. Durſt. Hisp. *La ſed, apetito de beuer.* Ang. *Thriſt, or appetit of drink.* } Cicer. 1. *de finib.* Quum cibo & potione fames, ſitiſque depulſa eſſet. Idem 2 *de finib* Eſtne quæſo, inquam ſitienti in bibendo voluptas? Quis iſtud, inquit poſſet negare? Eadémne inquam quæ reſtincta ſiti? Imo alio genere. nam reſtincta ſitis ſtabilitatem voluptatis habet, inquit, illa autem voluptas ipſius reſtinctionis in motu eſt. Virg. 5. *Eclog.*

Tale tuum carmen nobis diuine poëta,
Quale ſopor feſſis in gramine, quale per æſtum
Dulcis aqua ſaliente ſitim reſtinguere riuo.

Plaut. *Moſtell ſc.* 1. *a* 2. Miſerum eſt fodere puteum, vbi ſitis fauces tenet. Ouid. 4. *Faſt.*

———Sitis vſſerat herbas.

Senec. *c* 11. *de tranquill.* fame & ſiti periit. Ouid. *Eleg* 11. *lib.* 3. *Triſt.*

Vtque ſitim noſtro poſſis explere cruore.

Idem *Eleg.* 8. *lib.* 4.

Nec ſiccam Getico fonte leuare ſitim.

Plaut. *Moſt ſc.* 3 *a.* 1. Niſi anum illam interfecero ſiti, fame, atque algu. Idem *Curcul ſc.* 2. *a.* 1. Sitim ſedatum it. Et, Affert tibi potionem. Idem *ibid* Egon' ſalua ſim, quæ tibi ſicca ſim? &c. ¶ Per tranſlationem etiam ſitis dicitur nimia rei alicuius auiditas. Cic *in Parad.* Neque enim vnquam expletur, nec ſatiatur, cupiditatis ſitis. Horat. 1. *Epiſt.* 18.

Quem tenet argenti ſitis importuna faméſque.

Sĭtĭo, is, ire, Appeto bibere, ſiti laboro. { *tſamá.* διψάω. Gall. *Auoir ſoif.* Ital. *Hauere ſete* Germ. Dürſten/durſt haben Hisp. *Hauer ſed.* Ang. *To thriſt.* } Cicer. *in Piſon.* Ipſe cum paucis ad portam ſitiens peruenit. Transfertur etiam ad plantas, quæ tunc ſitire dicuntur, quum ſicciores ſunt, humoréмque deſiderant. Idem *in Orat.* Tranſlatione fortaſſe crebrior, qua frequentiſſimè ſermo omnis vtitur non modò vrbanorum, ſed etiam ruſticorum: ſiquidem eſt eorum, gemmare vites, ſitire agros, lætas eſſe ſegetes, luxurioſa frumẽta. Virg 4. *Georg.*

Quum ſitiunt herbæ & pecori iam gratior vmbra eſt.

Ouid. 4. *Faſtor.*

———Quo ſidere moto
Tota ſitit tellus.

¶ Aliquando etiam ſitire accipitur pro vehementer cupere, ſicut ſitis pro vehementi rei alicuius auiditate. Iuſtinus, Satiare ſanguine quem ſemper ſitiſti. Cicer. *ad Qu. frat. lib.* 3. Nec ſitio honores, nec deſidero gloriam Idem 5 *Philip* Etenim aderat L. frater gladiator Aſiaticus, qui Mirmyllo Mylaſis depugnarat, ſanguinem noſtrum ſitiebat. Et apud Suet. *in Tiber c.* 59. eſt verſus huiuſmodi:

Faſtidit vinum, quia iam ſitit iſte cruorem.

¶ Paſſiuo ſitior vſus eſt Ouid. *lib.* 1 *Faſtor.*

Quo plus ſunt potæ, plus ſitiuntur aquæ.

Sĭtĭens, tis participium, & aliquando nomen, & ponitur pro cupido, auido { *tſomé* διψῶν, δίψαλέος. Gall. *Qui a ſoif* &c Ital. *Chi ha ſete* Germ Dürſtend/durſt habend. Hisp. *Que tiene ſed.* Ang. *That thriſteth or is drie.* } vt, Sitiens hortus. Ouid. 1. *de Ponto. Eleg.* 9.

Nec dubitem longis purgare ligonibus arua,
Et dare iam ſitiens quas bibat hortus aquas.

Virg. 4. *Georg.*

Iam rapidus torrens ſitientes Sirius Indos
Ardebat cælo, & medium Sol igneus orbem
Hauſerat, &c.

Idem 1. *Eclog.*

At nos hinc alij ſitientes ibimus Afros.

Sitientia Africæ, id eſt, loca ſiticuloſa Africæ. Plinius *lib.* 10. *cap.* 73. Orygen perpetuo ſitientia Africæ generant. Et *lib.* 25. *c.* 11. Naſcitur in ſitientibus.

Sĭtĭentĕr, aduerbium Ardenter. { διψώντως, διψαλέως. Gall. *Ardemment, auec grande conuoitiſe* Ital. *Ardentemente, con grande deſiderio.* Ger. Durſtiglich begierlich als ob ein durſtete Hisp. *Con mucho ardor y codicia* Ang. *with great deſire and thriſt.* } Cic. 4. *Tuſcul.* Nec ſitienter quid appetens.

Sĭtĭcŭlōſus, a, um, Sitim afferens. { *tſomé.* δίψιος. Gall. *Sans humeur, eſſardé, & altere* Ital. *Che fa ſete* Germ. Das durſt bringt. Hisp. *Coſa que haze ſed* Angl. *Very thriſtie, without humour drie* } Plin. *lib.* 23. *cap.* 6 Melimela, & reliqua dulcia ſtomachum & ventrem ſoluunt, ſiticuloſa, æſtuoſa, ſed neruos non lædunt. ¶ Interdum ſignificat ſiccus, aridus, & vehementer ſitiens. { διψαλέος. Gal. *Qui a grande ſoif, eſſardé & altere.* Ital. *Chi ha grande ſete.* Ger. Daſt dürr vnd dürſtig. Hisp. *Coſa que tiene mucha ſed* } Loca ſiticuloſa, Col. *lib.* 13 *c.* 6. Sed ſi aſpera & ſiticuloſa loca arboribus obſerenda ſint, neque populus, neque vlmus tam idoneæ ſunt, quam orni Horat. 3 *Epod.*

Nec tantus vnquam ſiderum inſedit vapor
Siticuloſæ Apuliæ.

Sĭtĭbundŭs, Vehementer ſitiens: & per tranſlationem idem quod ſiccus, &

& humoris omnis expers. {[illegible]}

Sitocomia, [illegible], Dignitas eorum qui frumentum & annonam curabant. Qui verò magiſtratu hoc fungebantur [illegible] dicebantur: quaſi [illegible], quaſi præfecti ſeu curatores annonæ. Arcad. *l. munerum, de muneribus & honoribus* Perſonale munus eſt, cura emendi frumenti & olei: nam harum ſpecierum curatores, quos [illegible] Græci vocant, creari moris eſt.

Sitones, æ, [illegible], curator frumento comparando præfectus: qui [illegible]. *Cod. lib. 12. tit. 42.*

Sitonia, [illegible], cura frumenti coëmendi.

‖ Sitoſtatius, in Foro Romano exponitur: qui certam ſtationem tenet ad frumentum vendendum, quod ſit à [illegible] & [illegible]. Sed leg. *Lygoſtaſij.*

Sittacene, [illegible], Regio Aſiæ, Mediæ ad Meridiem proxima, alio nomine Arbelitis dicta. Sittacene autem appellata à Sittace vrbe, regionis totius capite. Vide Plin. *lib. 6. c. 26. & 27.*

Sittyba, membrana, qua teguntur libri.

SITVLA, æ. Vas eſt ad hauriendam aquam accommodum: à ſitiendo dictum, quòd aquam ſitiat. 1. appetat is, qui eam in puteum demittit. {[illegible] *dali* [illegible] *chadh*. [illegible]. GALL. *Seau ou ſeille à puiſer eau.* ITAL. *Secchiella.* GERM. Ein geſchirr mit dem man waſſer ſchöpfft / ein kübel. ſchüſſen. HISP. *Herrada para ſacar agua.* ANG. *A paile or bucket to drawe or carie water in.* } Nonnunquam etiam vrna, è quo ſortes ducuntur. Plaut. *Caſin.* Et ſitulam huc tecum afferto cum aqua, & ſortes. *Ibid.* Sortiat illa in ſitula. Idem *Amph.* Si ſitulam cœpero. Nec ego illi puteo animam omnem intertraxero. (1. aquam.) ¶ Situla, [illegible], ſitim moſſu afferens. Vide *Dipſas.*

Sitella, æ, diminut. eſt à Situla. {[illegible]. GALL. *Petit ſeau petite ſeille à porter eau.* ITAL. *Secchiello piccolo, ſecchia da portare acqua.* GERM. Ein klein geſchirrlin waſſer zuſchöpffen / ein ſchüff. HISP. *Pequeña herrada para sacar agua.* ANGL. *A little paile or bucket to carie water in.* } Quemadmodum Matella à matula. Accipitur frequenter pro ſitula ſiue vrna, è qua ſortes duci conſueuerunt. Liuius 5. *bell. Punic.* Tribuni populum ſummouerunt: ſitellaque allata eſt vt ſortirentur, vbi Latini ſuffragium ferrent. Plaut. *Caſ.* Coniciam ſortes in ſitellam, & ſortiar Tibi & Chalino.

Situlus, idem quod ſitula.

SITVS, a, um, Poſitus. { [illegible] *munnach* [illegible]. GALL. *Situé, mis & poſé.* ITAL. *Poſto, meſſo.* GERM. Geleget oder geſetzt. HISP. *Pueſto ſituado.* ANG. *Placed ſituate.* } Liu. 10. *bell. Punic.* Ea ſitam ab alto ciuitatem, quo ſita eſt Carthago. Terent. *in Adelph.* In te ſpes omnis Hegio nobis ſita eſt. Plaut. *Pœnul. ſc. 2. a. 5.* Si quæ in hoc ſpes ſita eſt mihi. Idem *Aulul. ſc. 2. a. 4.* Probè in latebris ſitum eſt. (aurum.) Idem *Curc. ſc. 3. a. 2.* Argentum apud Trapezitam ſitum eſt. Item *Menach. [illegible]* Cur ego modeſte ſitum. Idem *Mil. ſc. 4. a. 2.* Scio crucem futuram mihi ſepulcrum: ibi enim maiores mei ſiti ſunt. Idem *Capt. ſc. 4. a. 3.* Mihi res omnis in incerto ſita eſt. Cicer. 1 *de natur.* Eſt autem ſitum in nobis, vt & aduerſa quaſi perpetua obliuione obruamus, & ſecunda iucundè ac ſuauiter meminerimus. ¶ Accipitur aliquando ſitus pro conditus. Tacit. *lib. 3.* Vrbemque Philippopolim à Macedone Philippo ſitam. ¶ Situs præterea dicitur pro ſepulto. Plaut. *in Milite,* Scio crucem futuram mihi ſepulchrum: ibi enim mei maiores ſunt ſiti.

Situs, us. Lanugo ex humore creata, proſertim in locis Sole carentibus. {[illegible]. GALL. *Chanſiſſure moiſiſſure, & relend craſſe & ordure.* ITAL. *Muffa.* GERM. Schimmel oder ſchimligkeit, die grawe wolkhafftige materi ſo von fäule entſpringt. HISP. *Suziedad moho.* ANG. *Ordure and moiſtneſſe in a roteſt place wher the ſunne ſhyneth not.* } Valla *lib.* [illegible] ſordes, & [illegible], qualis naſcitur inter opaca domus, quæ diu non tepuerunt. Virg. 6. *Æneid.*

Sed me iuſſa deûm quæ nunc has ire per vmbras,
Per loca ſenta ſitu cogunt, noctemque profundam,
Imperijs egere ſuis.

Solet autem in locis [illegible] odor quidam tenet & fœdus olfactantium nares offendere [illegible] dicitur. Plin. *lib.* 21. [illegible] crocum quod [illegible]. Ouid. [illegible] *ad Marc.* [illegible] expurgat inhærentia, ſitumque omnia mortalis [illegible]. ¶ Accipitur & ſitus pro ſqualore quodam corporis, quum [illegible] cultu omni neglecto est, [illegible] quandam, & ingratum [illegible], quem etiam pro ſitu dicimus, [illegible] *lib.* [illegible] Lucretius Fœda ſitu macies. ¶ Quinetiam vitibus ipſis Col. *lib.* 5 ſitum adiungat. Iam verò (inquit) muſcus qui more compedis crura vitium, & vineta comprimit, ſituque & veterno macerat, ferro diſtringendus, & eradendus eſt. ¶ Accipitur aliquando ſitus pro torpore & inertia ex diutino otio. Virg. 7. *Æneid.*

Sed te victa ſitu, veríque effœta ſenectus,
O mater, curis nequicquam exercet.

Quem locum explicans Donatus, Situs, inquit eſt corruptio ex humore & diuturnitate contracta, quæ deteriores facit ſpecies vno in loco prolixo tempore conſtitutas. Vnde Senectus victa ſitu, quaſi otio, & nihil agendo corrupta. Hinc non diſſimile eſt illud apud Virg. 1. *Georg.* Et ſegnem patiere ſitu dureſcere campum, id eſt, quiete & intermiſſione arandi. Ouid. *Eleg. 10 lib. 3 Triſt.*

Ceſſat iners rigido terra relicta ſitu.

Ibid. Eleg. vlt. Et longo periit arida facta ſitu. (ſup. vena.) ¶ Situs præterea dicitur qualitas & poſitio loci. {[illegible] *mâc'ath* [illegible] *toſûmeth.* [illegible]. GAL. *Situation aſſiette.* ITAL. *Situatione.* GERM. Gelegenheit. HISP. *El ſitio o diſpoſition de lugar.* } Cæſ. 5 *bell. Gall.* Sub caſtris eius vagabantur, alias vt ſitum caſtrorum cognoſceret, alias colloquendi, aut terrendi cauſa.

Siue coniunctio, quum ex ſi & ve compoſita ſit, duorum generum vim ſimul obtinere videtur. {[illegible]. GALL. *Ou bien, ou ſi ſiſt que.* ITAL. *O, ouero, che.* GERM. Ob oder. HISP. *O.* ANG. *Or elles.* } Itaque quum orationem inchoat, minimè mirum eſt, ſi præter morem aliarum coniunctionum tres minimum ſenſus poſtulat, quum & ſi continuatiua ſuam apodoſin, & ve alteram disiunctiuam exigit: vt, Siue me amas, ſiue odiſti, non magni æſtimo. Aliquando quatuor. Ouid. *in Ep. Penelopes,*

Siue quis Antilochum narrabat ab Hectore victum,
Antilochus noſtri cauſa timoris erat.
Siue Menœtiadem falſis cecidiſſe ſub armis,
Flebam ſucceſſu poſſe carere dolos.

Plautus *Menæch. ſc. 2. a. 5.* Ibi potat. Tuáne cauſſa potabit, ſiue illic, ſiue alibi libebit? Tibull. *lib.* 4. Siue hac ſiue illac grandis venit impetus haſtæ. ¶ Aliquando ſimpliciter pro Vel ponitur. Cicer. *ad Qu. Frat.* Quapropter hoc te primùm rogo, ne contrahas, aut demittas animum, neve te obrui, tanquam fluctu, ſic magnitudine negotij ſinas, contráque te erigas & reſiſtas, ſiue etiam vltrò occurras negotijs.

Sium, [illegible], herba aquatica. Vide *Sion.*

S K

‖ Skioldus, Sotheri Danorum regis filius, quum ab adoleſcentia venandi ſtudio flagraret, immanem belluam, quam nemo aggredi audebat, ſubegit, quæ futuram in eo fortitudinem ominata eſt. Idem poſtea repertum miræ magnitudinis aprum cingulo detinuit, ſocijſque dedit occidendum. Saxo Grammaticus.

S L

Sleſuicum, *Schleſwik,* V. E. Holſatiæ, ſub A. Lundenſi, ad Sliam fluuium, ſeu ſinum maris Eoi.

Sloſa, clauſula. Gloſſ. vet. ‖

S M.

Smaragdites, [illegible], Gemma viridis coloris, quam alio nomine Carchedoniam vocat, quòd circa Carchedonem, hoc eſt, iuxta Carthaginem legebatur. Vide Plin. *lib. 37. c. 5.*

SMARAGDVS, [illegible]. GALL. *Vne eſmeraude.* ITAL. *Smeraldo.* GERM. Ein ſmaragd/iſt ein grün edelgeſtein. HISP. *La eſmeralda piedra precioſa.* ANG. *A ſmaragd ſtone.* } Gemma viridis & tranſlucida, tertiam in ordine gemmarum nobilitatem obtinens. Plin. *lib. 37. c. 5.* Tertia autoritas ſmaragdis perhibetur pluribus de cauſis. Nullius coloris aſpectus iucundior eſt. Nam herbas quoque virentes & frondes auidè ſpectamus, ſmaragdos verò tanto libentiùs, quoniam nihil omnino viridius comparatum illis viret. Præterea ſoli gemmarum contuitu oculos implent, nec ſatiant. Martial. *lib.* 5.

Sardonicas ſmaragdos, adamantas, iaſpides vno
Portat in articulo.

Ouid. .. *Amor. Eleg.* 6.

Tu poteras virides pennis hebetare ſmaragdos.

¶ Eſt autem ſmaragdus [illegible] apud Plin. *lib.* [illegible] *cap.* 5 [illegible] ſepulcro. [illegible] ſmaragdis [illegible] Piſcium in eos iaci [illegible] occultarentur, vbi maximè conueniebat [illegible].

Smaragdinus, a, um, [illegible] è Smaragdo factus. Sed & [illegible] eſt [illegible] ¶ Eſt etiam ad ſmaragdum pertinens ſiue ratione materiæ, ſiue coloris, ſiue ſimilitudinis.

‖ Smarides mulieres [illegible] L. g. b. ‖

Smaris, idis, [illegible], piſcis exiguus, genus mari peculiare, quod Theodorus ex Ariſtotele cerrum vertit. Plin. *lib 33. c.* 2. Mulieribus lactis copiam facit glaucíſcus è iure ſumptus, & ſmarides cum ptiſana ſumptæ, vel cum terniculo decoctæ.

Smecticus, a, um, [illegible], quod habet vim abſtergendi, vnde ſmectica vis dicitur, quæ & ſmegmatica id eſt, abſterſiua. Plin. *lib. 30. cap. 4.* Omnium autem cochlearum cinis ſpiſſat, calfacit ſmectica vi.

SMEGMA, tis, [illegible] *borith* [illegible]. GALL. *Sauon, nettoyement, ce qui ſert à nettoyer.* ITAL. *Sapone.* GERM. Seiffen/oder ein jeden ſo reiniget vnd abſcheubet. HISP. *Xabon.* ANGL. *Sope, or any thing to cleanſe with.* } Sapo, aliudve quid abſtergendi habens facultatem. [illegible], quod eſt abſtergere ſiue purgare. Plin. *lib. 22. c.* [illegible] verò cæleſti aqua decoquantur, ſuccus ille ſmegma fit quo ſolent fouere gangrænas.

Smegmaticus, a, um propriè ad ſmegma pertinens. [illegible]. GALL. *Qui a vertu & puiſſance de nettoyer, purger ou abſterger.* ITAL. *C[illegible] vertù di purgare & nettare.* GERM. Das die krafft hat zureinigen oder abzuſeuberen. HISP. *Coſa para limpiar.* ANG. *That hath force to cleanſe as ſope.* } Pro ſmectico vſurpat Plin. *lib. 31. c. 7.* Sudores cit, aluum ſoluit in vino & aqua, acopicis & ſmegmaticis vtilis, hoc eſt, medicamentis quæ laſſitudinem tollunt, & deterſorijs.

‖ Smegatopola qui ſmegma vendit. ‖

Smerdis, Cambyſæ Perſarum regis frater, quem quum Cambyſes per ſomnium vidiſſet regio throno [illegible], occidi iuſſit. Fuit & alter Smerdis, Magus, [illegible], poſt Cambyſis [illegible], fratrem ſe illius eſſe affirmabat, [illegible] regni ſucceſſionem [illegible] quot menſes, donec fraude per [illegible] Otanis filiam detecta conſpiratione ſeptem optimatum eſt interfectus. Vide Herod. *lib.* 3.

Smilax, [illegible], puellæ nomen, quæ amore Croci pueri capta tabebat, mutata que eſt in fruticem ſui nominis, quæ ſimilis eſt hederæ huic in flores, vt ait Ouid. *lib. 4. Metam.*

Et Crocon in paruos verſum cum Smilace flores.

Smilax, ſmilacis. { [illegible] GALL. *Vn arbre nommé If.* ITAL. *Naſſo, taſſo.* GER. Eybenbaum. HISP. *Taxo.* ANGL. *An ewe tree.* } Arbor eſt abietem magnitudine & forma referens, in Italia & Narbonenſi Gallia, Hiſpaniæ conterminâ, abundans: [illegible] Latini, Dioſcoride teſte, taxum appellant. Bacchas habet lethales, in Hiſpania præcipuè. Ligno quoque exitiali eſt, adeò, vt compertum ſit lagenas viatorias ex eo confectas, ex iis bibentibus ex eo fuiſſe. In Arcadia verò etiam vmbram lethiferam eſſe traditur ſub ea aut dormientibus, aut cibum ſumentibus. Galli *Iſum* vocant, puniceam arcubus materiam ſuppeditans. ¶ Smilax hortenſis. { [illegible]. GALL. *Faſeoles.* ITAL. *Fagioli, faſeli.* GERM. Kleine ſaſellen / ſind ein art welſcher bonen. HISP. *Fayones.* } Frutex eſt hederæ folijs, ſed mollioribus, caulibus tenuibus, & capreolis vicinis fruticibus circumuolutis, qui in tantam altitudinem excreſcunt vt topiarias ſcenas repræſentare videantur. Siliquas habet fœnogræci, ſed longiores & toroſiores, in quibus ſemina includuntur renibus ſimilia, inæqualiter fuluéſcentia. Aetius vnà cum recentioribus eandem hanc plantam eſſe exiſtimat, quam alio nomine phaſiolum appellant, non illum quidem candidum, ſed rubentem, qui & lobos & dolichos dicitur. ¶ Eſt & ſmilax aſpera. { [illegible]. GALL. *Smilax aſpre.* ITAL. *Hedera ſpinoſa, roua ceruina.* GER. Stechend winden

winden oder ſcharpff winden/flechten ſich vmb die zeun vnd die weinſtoct. HISP. Figuerola } Frutex hederæ ſimilis, denſis geniculatis caulibus, ſpinoſus fruticoſis ramis, folio hederaceo, flore candido, olente lilium, infauſta omnibus ſacris & coronis, eò quòd lugubris ſit, puella eiuſdem nominis ob amorem iuuenis in hunc fruticem, aut in flores eius commutata. Ouid. *lib. 4. Metam.*

Et Crocum in paruos verſum cum Smilace flores.

¶ Eſt & ſmilax læuis. { σμίλαξ λεία. GALL. *Liſet.* ITAL. *Voluchio maggiore.* GER. Glatt winden/zaunglocken. HISP. *La campanella, correhuela mayor.* } Foliis hederæ non diſſimilibus, ſed mollioribus, læuioribus & tenuioribus, nullis horrens ſpinis. Circumuoluitur arboribus: fructúmque parit lupini modo nigrum, exiguum floribus in cacumine perpetuis mollis & rotundis.

Sminthêus, σμινθεύς, Apollinis cognomen, qui apud Chryſam Æolidis vrbem colebatur, à muribus, quos Græcorum nonnulli σμίνθας appellant, impoſitum. Qua de re duplex ab Homeri interprete adfertur opinio: quarum prior eſt, fuiſſe in Chryſe oppido Æolidis, Crinim ſacerdotem Appollinis, cui deus iratus, immiſit in agros illius mures qui fructus illius vaſtabant, poſteáque eiuſdem ſacrificiis placatus, quum peſtem hanc tollere vellet, ad Ordem paſtorem illius venit: à quo hoſpitio acceptus, pollicitúſque mali remedium, mures ſagittis omnes interfecit: eóque facto iuſſit paſtorem Crinidi indicare, ipſum Apollinem humana ſpecie apud ſe diuertiſſe, & ab eo mures occiſos: quod audiens Crinis, templum deo conſtruxit, vocauitque Apollinis Sminthei, quod Æolicæ linguæ dialecto mures σμίνθοι vocantur. Altera talis eſt. Quum Cretentes aliquando coloniam deducturi eſſent, ab Appolline reſponſum acceperunt, vt ibi vrbem conderent, vbi eis terra geniti obſtitiſſent. Venientibus igitur ad Helleſpontum, noctu mures clypeorum lora arroſerant: itaque manè quum id factum viderent, memores oraculi, vrbem poſuerunt, eámque Sminthiam appellauerunt templo etiam Appollini extructo, quem illi ab euentu Sminthea cognominauerunt. Ouid *lib. 6. Faſt.*

Conſulitur Sminthium, lucóque obſcurum opaco.

Sminthîum, ſiue Smintheum, σμινθεῖον. Apollinis delubrum circa Chryſam vrbem, quæ fuit in confinio Troadis & Æolidis, teſte Strab. *lib.* 13.

‖ Sminya, ſelina pellicula, ligoni appoſita, ſi manubrium vetuſtate ſit corroſum. Poll. ‖

Smiris, vel Smyris, lapis quidam, quo annularij gemmas duras pungunt & exterunt, etiam vitrarij laminas vitreas diuidunt, ipſi eſt ferri durities & color.

‖ Smolentium, *Smolenski*, V.E. Moſcouiæ, prope fines Ruſſiæ Lituanicæ ſita, ad fl. Boryſthenem. ‖

SMYRNĂ, σμύρνα, vulgò *Le Smirne* Vrbs Ioniæ clariſſima. Melete amne irrigata. Homeri, vt plurimi credunt, patria. De hac Strab *lib.* 14. Quum Lydi Smyrnam euertiſſent, circiter annos quadringentos in vici modum manſit habitata. Poſtmodum Antigonus eam ſuſcitauit, deinde Lyſimachus: & nunc omnium pulcherrima eſt. Eius pars in monte ſita eſt, pars maxima in campo, præter portum, & gymnaſium, & matronarum locum. Viæ ſunt in rectum pro viribus diſtinctæ, & lapidibus inſtratæ, porticus magnæ, quadratæ, planæ & altæ. Habet etiam bibliothecam & Homereum, hoc eſt, porticum quadratum cum Homeri templo & ſtatua. Nam & hi maximè hunc poëtam ſibi vindicant: vnde & nummus quidam æneus apud eos Homerus vocatur. Vrbis mœnia Melas amnis præterfluit: ad cæteram ſtructuram etiam portum clauum habet. Hactenus Strabo. Hanc Theſeus Theſſalus in memoriam vxoris ſuæ quæ Smurna vocabatur, extruxit. ¶ Smyrnam item Græci vocant aromatis genus, quod alio nomine myrrham appellamus.

Smyrnæus, adiectiuum, Plectra Smyrnæa, Homerica, Silius *lib.* 8.

Smyrnîum, σμυρνεῖον. Herba eſt ex dauci generibus, myrrhæ odorem referens: vnde & nomen accepit. Vulgus *Leuiſticum* appellat. Deſcriptionem eius vide apud Plin. *lib.* 12. *cap.* 5. Theophraſt *lib.* 6. *c.* 3. & Dioſcor. *lib.* 2. *cap.* 77.

S O

Soana, σόανα, teſte Ptol. *lib.* 12. dicta ſunt oſtia fluuij cuiuſdam in Taprobana inſula.

Soanes, σόανες, populi Aſiæ Caucaſi extrema obtinentes, qui ducenta hominum millia educunt in pugnam. Vide Strabo. *lib.* 11.

Sŏbŏlēs. Proles, ab oleſcendo, i. creſcendo dicta. { ילד *ieledh* מִשְׁפָּחָה *miſpacha* צֶאֱצָאִים *tſeetſaim.* γονὴ GAL. *Race, lignée, engeance.* ITAL. *Succeſſione, figliolanza.* GERM. Ein zucht/geſchlecht/ Junge auffwachſende. HISP. *La generacion ò linaje que deſciende.* ANGL. *Succeſſion of children, off ſpring.* } Plaut. *Pſeud ſc.* 2. *a.* 3. Hem Sobolem ſis vide (i. corum diſcipulos improbos.) ¶ Soboles de planta. Suet. *in Aug. c.* 94. Ex ea palma continuò enata ſoboles adeò in paucis diebus adoleuit, vt, &c. Item, Soboles pullorum, apud eundem Suet. *in Galba, c.* 1. Plin. *lib.* 10. *c.* 34 Amor vtriuſque ſobolis æqualis. Cic. 1 *Offic.* Sequuntur connubia & affinitates, ex quibus etiam plures propinqui: quæ propagatio & ſoboles, origo eſt rerum publicarum. Virg. 4 *Eclog.*

Chara deûm ſoboles, magnum Iouis incrementum.

Idem 4. *Æneid.*

Saltem ſi qua mihi de te ſuſcepta fuiſſet
Ante fugam ſoboles.

Cicer. 3. *de legibus*, Cenſores populi æuitates, ſoboles, familia, pecuniáſque cenſento.

Sŏbŏleſco, ſcis, ere, Subnaſcor, ſuccreſco { ילד *ialádh* רבה *rabáh* פרה *paráh* ἀναφύομαι. GAL. *Croiſtre & multiplier la lignee, ſe peupler.* ITAL. *Figliuolare.* GER. Sich mehren/auffwachſen. HISP. *Creſcer en generacion.* ANG. *To encreaſe and multiplie.* } Liu. 9. *bell. Pun.* Illis Romanam plebem, illis Latium iuuentutem præbuiſſe maiorem ſemper, frequentioremque pro tot cæſis exercitibus ſoboleſcentem. Quo tamen in loco *ſuboleſcentem* potius legendum videtur.

‖ Sobracones gubernatores. L.g.b. ‖

SOBRĪNI, duarum plurimúmve ſororum filij quaſi ſororini { ἀνεψιοί GAL. *Couſins germains.* ITAL. *Cugini germani figliuoli di ſorelle.* GERM. Geſchwüſterte kind/zweyer ſchweſter kind. HISP. *Primos hijos de hermanos.* ANGL. *Couſins germanes, ſiſter ſonnes.* } Terent. *in Andr.* Quem video eſtne hic Crito ſobrinus Chryſidis? Idem *in Phorm.* Eho tu ſobrinum tuum non noras.

Sobrina, fœm. Plautus *Pœnulo*, Nam mihi ſobrina Ampſigura tua mater fuit.

Sōbrĭŭs, a, um, non potus, ſiccus: temperatus, moderatus: ſana mente præditus ſapiens. { νήφων, σώφρων. GALL. *Sobre, ſage.* ITAL. *Sobrio.* GER. Nüchter/mäßig mitt eſſen vnd trincken. HISP. *Coſa templada en beuer.* ANG. *Sober, wiſe, temperat.* } Terent. *in Andr.* Tu pol homo non es ſobrius. Cicer. 4. *Acad* Ne vinolenti quidem quæ faciunt, eadem approbatione faciunt qua ſobrij. Pocula ſobria. Tibul *lib.* 1. *El.* 6.

——— at ipſe bibat am
Sobria ſuppoſita pocula victor aqua.

Plaut *Amph. ſc.* 1. *a.* 4 faciam vt ſit madidus ſobrius. (i. eum redigam ad inſaniam.) Vell. Sobrius Antonius. ¶ Rura ſobria, id eſt, in quibus antea vinum non naſcebatur. Stat. 4. *Syl.*

——— ſic vitifero ſub palmite nudos
Vmbrauit colles, & ſobria rura Lyæus,

‖ Sobriolus, aliquantum ſobrius Cath. ‖

Sōbrĭē, aduerb. Temperanter. { σωφρόνως. GAL. *Sobrement, ſagement.* ITAL. *Sobriamente, ſauiamente.* GER. In nüchterkeit mäßiglich. HISP. *Templadamente.* ANGL. *Soberlie, temperatlie.* } Cic 1. *Offic.* Intelligimus quam ſit turpe diffluere luxuria, & delicatè, ac molliter viuere, quamque honeſtum parce, continenter, ſeuere, ſobrie. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Sobrie & accurate & diligenter hoc agatur. Idem *Pſeud ſc.* 1. *a.* 4. Si hanc rem ſobriè accuraſſis.

Sobrietas, qualitas ſobrij, temperantia quæuis, animi modeſtia, prudentia, omnióque ἀκραιφνεια, rectitudo animi.

Sobrifacio, ſobrium facio Apul.

Socamilauchum, σοκαμιλαύχιον, truncatum, ὑποκαμιλαύχιον pileolum interius, quale ſub pileo geſtant ſenes. Meurſ. Gloſſ. Græcob.

SŎCCVS, i, per duplex cc, genus calceamenti, humilius cothurno, quod non tantum comœdorum erat (vt apud Horatium, Hunc ſocci cepere pedem) ſed etiam mulierum { σοκχίς. GAL. *Brodequin commun aux hommes & aux femmes.* ITAL. *Foggia antiqua di ſcarpe.* GERM. Socktſchuch oder ſockſtifel. HISP. *El abarca de madera.* ANGL. *A kinde of ſhooes, brodekins.* } Sueton. *de Calig.* Sæpe gemmatas, depictáſque penulas indutus, manuleatus & armillatus in publicum proceſſit: aliquando ſericatus & cycladatus, ac modò in crepidis vel cothurnis, modò in ſpeculatoria caliga, nonnunquam ſocco muliebri. Idem *in Claud. c.* 8. Solebant & manibus ſtertentis ſocci induci, vt repente expergefactus faciem ſibi confricaret. Et Quintil. Socco ne ingrediatur Tragœdia, neu Comœdia in cothurnos aſſurgat.

Sŏccŭlŭs, i, diminutiuum. Paruus ſoccus. ὑποδήματα Suet. *in Vitell.* Pro maximo munere à Meſſalina petijt, vt ſibi pedes præberet excalcianddos: detractumque ſocculum dextrum, inter togam, tunicáſque geſtauit aſſiduè. Plin. *lib.* 9. *c.* 35. Quin & pedibus margaritas, nec crepidarum tantum obſtragulis, ſed totis ſocculis addunt.

Sŏccātŭs, Socculos gerens. Senec. *lib.* 2. *de beneficentia* parum enim fœdè, furioſéque inſolens fuerat, qui de capite conſularis viri ſoccatus audiebat, niſi in os ſenatoris ingeſſiſſet imperator pictos ſoccos.

SŎCER, i, pen. corr. Vxoris meæ pater, a quo fœmininum, Socrus vxoris meæ mater. { חתן *chothen* חם *cham.* πενθερός. GALL. *Le pere de la femme du mari, le beau pere.* ITAL. *Socero, meſſer padre della moglie, padre del marito.* GER. Schwäher. HISP. *El ſuegro padre del marido ò de la muger.* ANGL. *My father in law.* } ἑκυρός. Cicer. 1. *Offic.* Noſtro quidem more cum parentibus puberes filij, cum ſoceris generi non lauantur. Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.*

Sic ſocerum faciat tedam te nata iugali.

Plaut. *Men. ſc.* 5. *a.* 5 Abiit ſocer, abiit medicus. (vbi tamen quidam legunt *Socerus.*) ¶ Socer magnus, vxoris meæ auus, qui & proſocer dicitur, cuius relatiuum eſt progener. Sic etiam auus meus, ſocer magnus eſt vxoris meæ, illa illi pronurus. ¶ Socer autem & Socrus dicuntur, quia ſibi generum aſſocient. Conſoceros vocant, quorum filij inter ſe matrimonio copolati ſunt. verbi gratia, Ego illi conſocer ſum, & ille mihi conſocer eſt, cuius filio filia mea nupſit.

Sŏcĕrŭs, i, idem qui & ſocer. Plaut *in Menaech.* Abiit ſocerus, abiit medicus, nunc ſolus ſum.

Sochis Ægypti Rex, qui numini Solis apud Heliopolin obeliſcos quatuor, 48 cubitorum longitudine dedicauit Autor Plin. *lib.* 36. *c.* 8.

Sŏcĭālis, Sociabilis. otio, vide *Socius.*

Socion, Philoſophus Peripateticus genere Hiſpanus, ſcripſit κέρας ἀμαλθείας, i. Cornu Copiæ librum multæ, variæque doctrinæ. Autor Gell.

SŎCIVS, ij, qui pari conſilio, ſpe, & periculo rem aliquã cum altero aggreditur. { חבר *chabér* רעה *rehea* רע *rea*. ἑταῖρος, κοινωνός. GAL. *Compagnon.* ITAL. *Compagno.* GERM. Ein geſell. HISP. *Compañero.* ANGL. *A companion or fellow.* } Senec. *epiſt.* 74. Socium efficit id, quod etiam ex minima parte commune eſt. Cic. 5 *Verr.* Nam ſocij putandi ſunt, quos inter communicata eſt. Idem *Att. lib.* 11. Ita præter Lælium neminem habeo culpæ ſocium. Lucan *lib.* 1.

Nulla fides regni ſocijs.

Virg. 2 *Æneid.*

Addunt ſe ſocios Rhipheus, & maximus armis
Iphitus.

Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Ille homo ſocium ad malã rem quærit, quẽ adiungat ſibi. ¶ Hinc Romani ſocios ſuos appellabãt, quos ita fœdere coniunctos habebant, vt & belli & pacis eſſẽt participes. σύμμαχοι. Liu. *lib.* 34. Socij nominis Latini. Itẽ, Socij nauales vide *Naualis.* Sic quoq; pro fratre Socium ſanguinis dixit Ouid *El.* 5. *lib.* 4. *Triſt.* Inter negotiatores quoque ſocij habẽtur, qui lucri damniique communionẽ ineũt. Cic. *pro Quint. Roſc.* Qui ſocium fallit, in virorum bonorũ numero non eſt habendus. Societatis nomen coniunctio fortunarũ, & periculi communionem importat, ſitque propemodum inter pares. ¶ Comitum vero appellatio propriè ad eos pertinet, qui non tam ſui cauſa, quam vt aliũ proſequantur, iter, aut expeditionem arripiant. Cæſ. *de Labieno*, Quum ſe victoriæ Pompeij comitem eſſe mallet, quam ſocium Cæſaris. ¶ Sodales verò (vt Caio Iuriſconſulto placet) propriè dicuntur qui eiuſdem ſunt collegij: ant certè qui rerum lætorum iucundiorúmque inter ſe ſunt participes.

ticipes. ¶ Hinc deducitur fœmininum Socia. { חברה *chabéreth.* [illegible] GAL. *Compagne.* ITAL. *Compagna.* GER. Ein geſellin/geſpil. HISP. *Compañera* } Vt Tori ſocia, id eſt, vxor, quæ cùm marito non proſperæ ſolùm fortunæ, ſed & aduerſæ ſocietatem init. Ouid. 10. *Metam.*

Appellátque tori ſociam.

Sŏcĭŭs, a, um, adiect. Commune, quod eſt ſociorum. { חברה *chabéreth.* [illegible] GALL. *Compagnon, complice, allié.* ITAL. *Compagno, complice* GER. Geſellig. HISP. *Companero.* ANG. *Belonging to companie or fellowes* } Ouid. 3. *Metam.*

Dy maris exceptum ſocio dignantur honore,

id eſt, honoris ſocietate dignantur. Idem 5 *Triſt. Eleg.* 11.

Exercent illi ſocia commercia lingua.

Virg. 2. *Æneid.*

Primus ſe Danaûm magna comitante caterua
Androgeus offert nobis, ſocia agmina credens
Inſcius.

Socia nox, quæ alicuius facinoris perpetrationem iuuat. Cic. 2. *Philipp.* Quum tamen tu nocte ſocia hortante libidine. Et Liu. *lib.* 1. *ab vrb.* Socia arma iungere.

Sŏcĭālis, e, quod eſt ſociorum: vt amor ſocialis, qualis eſſe ſolet inter ſocios. { [illegible] GALL *De compagnie, d'alliance ou d'alliez.* ITAL. *Compagneuole, da compagne.* GERM Geſellig/ das der geſellen iſt. HISP. *Coſa pertenecente à tales companeros.* ANGL. *That is ſociable or beareth companie or felloweſhip.* } Ouidius 7. *Metamorphoſ.*

Mutua cura duos, & amor ſocialis habebat.

Anni ſociales, Idem 2. *Triſtium.*

Linia ſic tecum ſociales impleat annos.

Idem, Socialis torus. Sociale bellum, quod cum ſociis geſtum eſt. Fœdus ſociale. Liu. 4. *belli Maced.* Quum qui hoſtes nunquam fuerint ad amicitiam ſociali fœdere inter ſe iungendam cocant. Idem *lib.* 8. Socialis exercitus. Item *lib.* 10. *decade.* 4. Sociales Dii, &c.

Sŏcĭālĭtĕr, aduerbium, quo vſus eſt Horat. *de Arte*, non vt de ſede ſecunda Cederet, aut quarta ſocialiter. { [illegible] GAL. *Selon le droit de ſocieté & compagnie.* ITAL. *Come ſi conuiene alla compagnia.* GERM. Geſelliglich. HISP. *Acompañando o en compania* ANG. *Lyke companions, or like fellowes.*

Sŏcĭābĭlis, e, quod facilè coniungitur alteri. { [illegible] GALL. *Compagnable, qui s'accompagne.* ITAL. *Compagneuole, ſociabile.* GERM. Geſellich / das ſich zuſammen geſellen oder fügen leſt. HISP. *Coſa compañera.* ANGL. *Sociable, that beareth or hath companie with an other.* } Plin *lib.* 16. *cap.* 42. Eadem & curribus maximè ſociabilis glutino, in tantum vt findatur antequam ſolida eſt. Liuius *bell. Maced.* Meliora quoque exempla parte altera poſui, ſociabilem conſortionem inter bonos Lacedæmoniorum reges, ſalutarem per multa ſecula ipſis, patriæque.

Sŏcĭālĭtās, atis, pro ſocietate, ſeu ſodalitio. Vox eſt ſatis infrequens claſſicis ſcriptoribus, qua tamen vſus eſt Plin iunior *in Paneg.* { חבר *chéber* חברה *chebráh.* [illegible] GALL. *Bande & compagnie, aſſemblee de compagnons.* ITAL. *Compagnanza, compagnia.* GER. Geſellſchafft. HISP. *Compania en trabajos.* ANG. *A companying, a fellow ſhips.* } Non remiſſionibus tuis eadem frequentia, eademque illa ſocialitas intereſſet.

Sŏcĭĕtās. Communitas, communio fortunæ, & periculi participatio, quæ fit quum ſocium ad aliquod negotium gerendum nobis adiungimus. { חבר *cheber* חברה *chebráh.* [illegible] GALL. *Societé, compagnie.* ITAL. *Compagnia.* GER. Geſellſchafft. HISP. *Compañia* ANG. *Fellowſhip, companie, ſocietie* } Cicer. 1. *Verr.* Video enim permulta eſſe crimina, quorum tibi ſocietas cum Verre eiuſmodi eſt, vt ea in accuſando, attingere non audeas. Idem *pro Quintio*, Cum eo tu voluntariam ſocietatem coibas, qui te in hereditaria ſocietate fraudaret. Liu 8. *bell. Maced.* Decreuerunt renuntiandam ſocietatem Achæis. Idem 1. *ab Vrbe*, Infida regni ſocietas.

Sŏcĭo, as, Iungo quaſi ſocium ſocio appono, conſocio, coniungo. { חבר *chibber.* [illegible] GAL. *Accompagner, conioindre, aſſocier, aſſembler.* ITAL. *Accompagnare.* GERM. Zuſammen geſellen oder fügen. HISP. *Acompañar.* ANGL. *To ioyne together, to confederate to accompanie.* } Col *lib.* 4. At ſi qui cum ſcientia ſociauerint diligentiam. Virg. 1. *Æneid.*

———terraque mariſque
Omnibus exhauſtos iam caſibus, omnium egenos,
Vrbe, domo ſocias.

Ouid. 10. *Metam.*

———quòd ſi felicior eſſem,
Nec mihi coniugium fata importuna negarent,
Vnus eras cum quo ſociare cubilia vellem.

¶ Eius compoſita ſunt, Aſſocio, Conſocio, & Diſſocio: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Sŏcĭans, tis, participium. { מחבר *mechabbér.* [illegible] } Ouid. 11. *Metamorphoſ.*

———tumuli de vertice cernunt.
Orphea percuſſis ſociantem carmina neruis.

Sŏcĭandus, a, um. Horat. 4 *Carm* Od 9.

Verba loquor ſocianda chordis.

Sŏcĭātus, a, um. { מחבר *mechubbár.* [illegible] GALL. *Accompagné.* ITAL. *Accompagnato.* GER Zugeſellet. HISP. *Acompañado.* ANG. *Accompanied* } Ouid. 2. *Amor. Eleg.* 7.

Quis fuit inter nos ſociati corporis index?

Idem *in Ibin.*

Perpetuóque mihi ſociatam fœdere lecti.

Sŏcĭātrix, icis, verbale. { מחברת *mechabbereth.* [illegible] } Val. Flacc. 5. *Argon.*

Sed me nuda fides, ſanctique potentia iuſti
Huc tulit, ac medÿ ſociatrix gratia Phryxi.

Sŏcĭēnus Antiquis in vſu fuit pro ſocio quod & Nonius annotauit. Plaut. in *Aulul.* Ibo intrò, atque illico ſocieno tuo iam interſtringam gulam.

Sŏcors, Socordia, vide Secors.

Sŏcrătēs, [illegible]. Philoſophus Athenienſis, Apollinis oraculo omnium ſapientiſſimus iudicatus, qui Philoſophiam naturalem primus in moralem tranſtulit. Hic æquabilitatem in omni vita ſeruauit, adeò vt idem ſemper vultus, eadémque frons ſiue proſperis, ſiue aduerſis rebus extiterit vſque ad extremum. Plin. *lib.* 7. Ferunt Socratem clarum ſapientia, eodem ſemper viſum vultu, nec aut hilari magis, aut turbato. Habuit duas eodem tempore vxores, Xanthippen & Myrtonem Ariſtidis Iuſti filiam, quæ quum crebrò inter ſe iurgarent, & ille eas derideret, quòd propter ſe fœdiſſimum hominem, ſimis naribus, recalua fronte, piloſis humeris, repandis cruribus diſceptarent, nouiſſimè verterunt in eum impetum, & male mulctatum fugientémque diu perſecutæ ſunt. Interrogatus autem ab Alcibiade, cur mulierem tam acerbam domo non exigeret, Quoniam, inquit, quum illam domi talem perpetior, inſueſco & exerceor, quo foris petulantium iniuriam faciliùs feram. Iterum dicenti Alcibiadi, intolerandam eſſe Xanthippes maledicentiam, Tu, inquit, nónne toleras anſeres clamore perſtrepentes, eóque reſpondente, Nec mirum quum mihi oua & pullos pariant: Et mihi, ait Socrates, Xanthippe filios gignit. Pater Socratis fuit Sophroniſcus ſtatuarius, mater Phanatera obſtetrix. Hic in paupertate beatiſſimus, amicis olim audientibus dixit, Emiſſem pallium, ſi nummos haberem. neminem popoſcit, omnes admonuit, à quo acciperet ambiguus fuit. Auditor fuit Anaxagoræ & Dæmonis, poſtea ad Archelaum phyſicum ſe contulit. Poſtea animaduertens, naturalis ſpeculationis fructum nullum eſſe, inuenit primus Ethicem, id eſt, moralem philoſophiam ad quam tranſiens, fertur dixiſſe, Quæ ſupra nos, nihil ad nos. Autor eſt Xenophon, Socratem nunquam de natura rerum, neque de ſublimioribus rebus diſputaſſe, quum ea ſint ſupra captum hominum. Quod præter cæteros ſuo tempore mortales, & vita caſtiſſimus, & moribus patientiſſimus fuerit, exempla vtriuſque rei conſtant. Nam & patientiam Gellius pulchro ſcommate refert: Quum vxorem Xanthippen contumacius ac clamoſiùs è loco ſublimiore in agentem diu tolerâſſet, & poſtremò aqua ab ea eſſet perfuſus, cœpit ridens dicere. Sciebam Xanthippen, vbi detonuiſſet, quandoque pluere tandem. Caſtitatis illud ab Æliano memoratur, quòd Zopyrus Phyſiognomus Socratem ex phyſiognomia iudicarit, omnium libidinoſiſſimum eſſe: cæteris autem tanquam falſa loquutum eum ridentibus, Socrates minimè mentitum dixit, ſed naturæ vim ſe animi virtute oppreſſiſſe. Cicer. tamen de Fato non laſciuum, ſed bardum ac mente ſtupidum & obtuſum a Zopyro dicit fuiſſe iudicatum. Nil vnquam ſcripſiſſe conſtat, ſed eius diſſertationes à Platone commemorantur. Dæmonem ſe habere dicebat, qui ſibi futura prædiceret. Ex Socratis variis in omnem partem diffuſis diſputationibus, plures fluxêre diſcipuli: & quum alius aliud apprehenderet, proſeminatæ ſunt quaſi familiæ diſſentientes inter ſe, quum tamen omnes philoſophos Socraticos & dici vellent, & eſſe arbitrarentur. Primùm ab ipſo Socrate Plato, à Platone Ariſtoteles & Xenocrates. Deinde ab Antiſthene, qui patientiam & duritiam in Socratico ſermone maximè adamarat, Cynica: & ab Ariſtippo, quem maximè voluptariæ diſputationes delectarunt, Cyrenaica philoſophia, manauerunt. Fuerunt etiam alia genera philoſophorum, vt Erethricorum, Megaricorum, Pyrrhoniorum, qui ſe Socraticos eſſe dicerent. Vnde meritò philoſophorum fons Socrates appellatus eſt. Accuſatus poſtremò ab Anyto quodam diuite, & Melito poeta, & Lycone Oratore, vel quòd de diis malè ſentiret: vel (vt aliis placet) ob flagitioſam in pueros libidinem, in carcerem coniectus ac è vinculis cauſam dicere iuſſus, neglexit: & Lyſiæ orationem elegantiſſimam reſpuit, vt ſcribit Cicero *lib.* 1. *de Orat.* Imitatus eſt (inquit) homo Romanus & Conſularis veterem illum Socratem, qui quum omnium ſapientiſſimus eſſet, ſanctiſſimeque vixiſſet, ita in iudicio capitis pro ſe ipſe dixit, vt non ſupplex aut reus, ſed vt magiſter, aut dominus videretur eſſe Iudicum. qui etiam quum ei ſcriptam orationem diſertiſſimus orator Lyſias attuliſſet, quam ſi ei videretur, ediſceret, vt ea pro ſe in iudicio vteretur, non inuitus legit, & commodè ſcriptam eſſe dixit. Sed (inquit) Vt ſi mihi calceos Sicyonios attuliſſes, non vterer, quamuis eſſent habiles & apti ad pedem, quia non eſſent viriles: ſic illam orationem diſertam ſibi & oratoriam videri, fortem & virilem non videri. interrogatus deinde ex more a Iudicibus, quanam pœna ſe dignum iudicaret, Vt (inquit) in Prytaneo alar ex publico. Quo eius voce irritati Iudices, eum capitis damnauerunt, & ad bibendam cicutam compulerunt, qua ille intrepidè, & non alio vultu, quam quo viuum ſolebat, exhauſta deceſſit. Sed ſtatim populus mortem eius ita doluit, vt accuſatores eius partim morte, partim exilio puniret. & ipſi Socrati ſtatuam æream dedicaret. ¶ Socrates alter pictor fuit, inter cuius opera enumeratur Ocnus quidam nomine, funem torquens, aſtante interim aſella, præcodentéque quicquid ille torſiſſet: cuius picturæ meminit Plin. *lib* 35. *cap.* 11. quanquam Pauſanias eam Polygnoto mauult attribuere. Ad hanc tabulam alludit Propertius, quum ait, Dignior obliquo funem qui torquet Ocno, Aſſiduúſque tuam paſcat aſella famem. ¶ Alius Socrates Conſtantinopolitanus, qui hiſtoriam eccleſiaſticam à tempore Apoſtolorum vſque ad Chryſoſtomum contexuit. cuius etiam ætate viguiſſe putatur.

Sŏcrus, us, Vxoris mater, aut maritinam & ad generum, & ad nurum refertur. { חמות *chamóth.* [illegible] GALL. *Belle mere, la mere de la femme ou du mari.* ITAL. *Socera madonna, madre della moglie ò del marito.* GER. Ein ſchweiger/des ehmans oder ehfrawen mutter. HISP. *Suegra, madre de marido ò muger.* ANG. *My wifes mother or mother in law.* } Cic. *pro Cluent.* Nubit genero ſocrus, nullis auſpicibus, nullis autoribus, funeſtis omnibus Claud. *in Eutrop.*

——— qualis venit arida ſocrus
Longinquam viſura nurum.

[Socruale ad ſocrum ſpectans. Sidon.]

Sŏcus, [illegible], per ſimplex c. fuit vt Troianus, animo & corporis dignitate generoſus Hic, Homero teſte, magno animo Vlyſſem vulnerauit ſed ab eo deinde ipſe interfectus eſt.

SŎDĀLIS, is, rerum lætiorum, lætiorúmque cum altero particeps. { חבר *chaber* רעה *rebeh.* [illegible] GALL. *Compagnon*

proprement à boire & à manger. ITAL. *Compagno di conuiti* GERM. Ein geſell in ſchlechten vnd geringen ſachen/burſsgeſell/zechgeſell. HISP. *Compañero en los plazeres* ANGL. *A compagnion in eating and drinking.*} Quintilian. *in Gladiatore*, Et tempeſtiua conuiuia, & peruigiles iocos, ad iocata ſodalium turba, ſolutus atque affluens agerem. Apud Cic. 3. *Verrina* Sodales dicuntur eiuſdem imperij prouinciales miniſtri & adiutores. Idem *pro Planc.* Quos tu ſi ſodales vocas, officioſam amicitiam nomine inquinas crimninoſo. Virg. 10.

——nam Pallas ante ruentem
Dum furit incautum crudeli morte ſodalis,
Excipit atque enſem tumido in pulmone recondit.

Horat. 1. *Carm. Ode* 63.

Carus multa ſodalibus, &c.

Ouid. 1 *de arte*

Heu facinus, non eſt hoſtis metuendus amanti,
Quos credis fidos, effuge, tutus eris.
Cognatum fratrémque caue, fidúmque ſodalem:
Præbebit veros hæc tibi turba metus.

Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1 Eſt ne hic meus ſodalis? eſt. Ouid. *El.* 3. *lib.* 1. *Triſt.*

Quóſque ego dilexi fraterno more ſodales.

¶ Caius Iuriſconſultus Sodales interpretatur, qui ſunt eiuſdem collegij. In morbo ſodalis. Cic. 3 *Verr.* Nam ille quoque ſodalis iſtius erat in hoc morbo & cupiditate. id eſt, eodem animi vitio tenebatur.

Sŏdālĭtās, atis, Collegium, ſeu familiaritas, & conuictus multorum. { חבר *ehebe*r חברה *ehebrah.* [illegible] GALL. *Communauté, compagnie de gens beuuans & mangeans enſemble.* ITAL. *Compagnia à tauola.* GERM. Ein geſellſchafft als der zunfftbruderen / burſsgſellen / &c. burſa. HISP. *Compañia en los plazeres* ANGL. *Fellowiſhip at table* } Cicer. *de ſen.* Sodalitates autem me Quæſtore conſtitutæ ſunt. Idem *pro Cælio*, Fera quædam ſodalitas, & planè paſtoritia atque agreſtis germanorum Lupercorum.

Sŏdālĭtĭum, ij, Sodalitas. { חבר *cheber* חברה *chebrah.*} *Ad Herennium* 4. Venit in ædes quaſdam, in quibus ſodalitium erat eodem die futurum. Cic. *pro Plan.* Sed aliquando veniamus ad cauſam, in qua tu nomine legis Liciniæ, quæ eſt de ſodalitijs, omnes ambitus legis complexus es. Idem *in Sal.* Non ita eſt, ſed abiit in ſodalitium ſacrilegij Nigidani. Dulce ſodalitium. Catul. *Epigram.* 95. De Propertio ſic Ouidius *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Iure ſodalitij qui mihi iunctus erat.

Sodalitius, a, um, ad ſodales pertinens.

Sōdēs, quidam aduerbium precationem, vel exhortationem denotans, arbitrantur. [illegible] Priſcianus putat eſſe verbum defectiuum, quum ait, quædam verba eſſe, quæ in vſu deficiunt perſonis, vt Cedo, Sodes, Salue, Aue, Furis, Infit, Inquam, Foret, Fio. Dictum Sodes, pro ſi audes: vt, Sis, pro ſi vis: Illico, pro in loco. Cicer. *in Orat.* Libenter etiam copulando verba iungebant: vt, Sodes, pro ſi audes. Sis pro ſi vis. Plautus *Menach. ſc.* 3 *a.* 5. Da ſodes abs te (aurum) Soluto hoc verbo vſus eſt. Idem, Dic mihi, inquit, ſi audes quam ducere vis vxorem. Cornutus *in Perſium, Satyr.* 3.

Sŏdŏmă, æ, { סדם *ſedhóm*. [illegible] Stephano.} Oppidum Paleſtinę, vnum ex iis quæ Aſphaltide lacu hauſta eſſe Sacræ literæ teſtantur. Strab. *lib.* 16. autor eſt, Sodomam olim XIII. vrbium caput fuiſſe, vrbémque magnam, quippe cuius etiam illa ætate ſexaginta ſtadiorum fuerit ambitus.

Sodomia, turpitudo in maſculum facta.

Sodomita, Sodomæ incola: & Sodomiæ deditus.

Sodomiticus, a, um ad Sodomitas pertinens.

‖ Soga, res. In ll. Longob. Rotharis *tit.* 101. ſiquis ſogas fuerit furatus de boue vinitorio, componat Solidos VI. ‖

Sōgdĭānă, [illegible], Sogdiorum regio in Aſia, quæ (vt *lib.* 6. ait Ptolemæus) à Septentrione parte Scythiæ terminatur, ab Oriente Sacis, à Meridie & Occaſu Bactriana. In ea ſunt vrbes, Oxiana, Maruca, Alexandria, quam (vt Solinus ait) Alexander tertiam condidit, ad conteſtandos itineris ſui terminos.

Sōl, ſolis, Planetarum omnium medius & temporum diſpenſator, vt qui aduentu ſuo diem, receſſu noctem, efficiat { שמש *ſchémeſch.* [illegible] GALL. *Soleil* ITAL. *Sole.* GERM. Die Sonn. HISP. *El ſol.* ANGL. *The ſunne.*} Dictus Sol, quaſi ſolus, quòd vnus ſit, & non plures, vt ſentit Cicer. 2. *de natur. deor.* quódque tantam claritatem ſolus obtineat, vt ſolus quum eſt exortus, obſcuratis omnibus alijs appareat, quanquam Varro oſtendit vocabulum eſſe Sabinum. Idem *ibid.* Sol, qui aſtrorum obtinet principatum. Idem 1. *Tuſcul.* Sol moderator & dux temporum. Idem *de ſomn. Scip.* Deinde ſubter mediam ferè regionem Sol obtinet, dux & princeps & moderator luminum reliquorum, mens mundi & temperatio, tanta magnitudine, vt cuncta ſua luce luſtret, & compleat. Virg. 3. *Georg.*

Diffugiunt, non Euro entis, neque Solis ad ortus.

Ibidem,

——& paſcere rurſus
Solis ad occaſum quum frigidus aëra Veſper
Temperat, & ſaltus reficit iam roſcida Luna.

Quintilianus, Vt ſol in oculos, ſic in animum incurrat oratio. Idem Quintil. Quia ſol eſt ſuper terram, dies eſt. Suet. *in Cæſar. cap.* 57. In agmine, nonnunquam equo, ſæpius pedibus, antecedebat capite detecto, ſeu ſol, ſeu imber eſſet. Item Senec. *cap.* 3. *de tranq.* Sole & exercitatione diem edacere. ¶ A primo Sole, hoc eſt, ſtatim poſt Solis ortum. Iuuen. *Satyr.* 2.

——officium cras
Primo à ſole mihi peragendum in valle Quirini.

¶ Niger Sol, hoc eſt, infauſtus. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 9.

——hunccine ſolem
Tam nigrum ſurrexiſſe mihi?

Sole nouo. Virg. 1. *Georg.*

At quum ſole nouo terras irrorat Eous.

i. oriente die & ſole adhuc recenti, necdum feruenti, vt interpretatur Seruius. ¶ Sol nouus ſignificat etiam primam æſtatis partem. Virg. 7. *Æn.*

Vel quum ſole nouo denſæ torrentur ariſtæ.

id eſt, prima æſtatis parte. Seru. ¶ Soles plurali numero, pro diebus legimus. Virg. *lib.* 3. *Æneid.*

Tres adeò incertos cæca caligine ſoles
Erramus pelago.

Et ſoles, Solis ſplendores vel radij dicuntur Mart.

Hybernis obiecta Notis ſpecularia puros
Admittunt ſoles & ſine face dies.

‖ Solis dies, primus in hebdomade feria prima ‖ ¶ Item Solis æſtus, vel ardores Solis. Horat. 1 *Epiſt.* 11.

Corporis exigui, præcanum, ſolibus aptum.

¶ Hinc inſolo as, de quo ſupra [illegible] ¶ Solem adiuuare facibus. Prouerb. quod Gratianus refert ex Anacleto Papa *cauſa* 6. *q.* 1. in eos qui hic vſurpant ſibi diuinum iudicium, quod nullus hominum poterit effugere. Nam incerta ſunt hominum iudicia neque ſecus ſeſe habent ad iudicia Dei quam fax ad ſolem. Si omnia, inquit, in hoc ſeculo vindicata eſſent, locum diuina iudicia non haberent, Superuacuus laborat impendius, qui ſolem certat facibus adiuuare, &c.

Sŏlĭfĕr, a, um, adiectiuum. { [illegible] GALL. *Qui apporte le ſoleil.* ITAL. *Che porta il ſole* GERM. Das die Sonnen dahar bringt HISP. *Que trae el ſol.* ANGL. *That beareth or bringeth the ſunne* } Senec. *Hercul. Oetæo*, Aut qui ſoliferæ ſuppoſitus plagæ Vicino Nabathæ vulnera dirigit.

Sōlĭgĕnă, æ, { [illegible] GALL. *Né du ſoleil de la race du ſoleil.* ITAL. *Nato dal ſole, di razza del ſole.* GERM. Von der ſonnen geboren. HISP. *Hijo del ſol, ò de linaje del ſol.* ANGL. *Engendred of the ſunne.* } Valer. Flac. 5 *Argon.*

——nec fama fefellit
Solegenam Æten media regnare ſub Arcto.

Sōlārĭs, e, quod eſt Solis. { [illegible] GAL. *Du ſoleil.* ITAL. *Di ſole, ſolare* GERM. Der ſonnen. HISP. *Coſa del ſol ſolar.* ANG. *Of the ſunne.* } vt, Radij ſolares, Annus ſolaris, quum ſol expleto per omnia ſigna circuitu, ad id vnde digreſſus fuerat redit, quod fit ferè CCCLXV. diebus & quadrante. ¶ Solaris herba, teſte Celſo, quæ Græcè [illegible] dicitur, quòd ſe cum ſole circumagat, etiam nubilo die: tantus eſt eius ſideris amor. Lumen ſolare. Ouid 5. *Triſt. Eleg.* 10.

Sōlānŭs, a, um, Idem quod ſolaris. [illegible] ¶ Hinc ſubſolanus ventus, qui ſub ſole oriente naſci videtur. [illegible]

Solanum, herba in officinis *ſolatrum*) quam Græci [illegible] vocant: cui vis reprimendi refrigerandique.

Sōlārĭum, ij, inſtrumentum in quo horæ ad ſolem conſpiciuntur, verum vmbram faciente, vel pinula. { צל המעלות *tſal hamma*[illegible] [illegible] GAL. *Vn quadran ou horloge au ſoleil.* ITAL. *Horiuolo del ſole.* GERM. Ein Sonnen zeyt / Sonnen vhr. HISP. *Relox de ſol.* ANGL. *A diall.* } Cicer. *pro Quintio*, Non ad ſolarium, non in campo, non in conuiuiis verſatus eſt id eſt, in eo loco fori Romani, in quo erat ſolarium, vbi otioſi deambulare ſolebant. Primus Romanis hoc ſtatuiſſe dicitur L. Papyrius Curſor ad ædem Quirini, duodecim annis, antequam cum Pyrrho bellatum eſt. Nam prius ortus tantum & occaſus Solis nominabantur, poſt aliquot annos adiecto meridie. Plaut. *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Neque ſolarium, neque hortus apud nos eſt. ¶ Eſt item ſolarium, locus apricus in ſumma ædium parte, Solis calori fruendo accommodatus. Græci [illegible] appellant. Vlp *l. ſi arborem. ff. de ſeruitut. vrban præd.* Si arbor in heliocamino, vel ſolario ſolem adimat, dicendum erit, quia vmbram facit in loco, cui Sol fuit neceſſarius, contra ſeruitutem impoſitam fieri. Plaut. *in Milit. ſc.* 3. *a.* 2. Nam certè neque ſolarium apud nos eſt, neque hortus vllus, neque feneſtra, niſi clatrata Suet. *in Claudio* proſpexit in ſolarium proximum. ¶ Solarium locus in portico eminentiſſimus, vt patet ex eodem Sueton. *in Neron.* c. 16. ¶ Solarium pro vectigali. Vide *Solum* 1.

Sōlāti, dicuntur qui ſole correpti ſunt, quemadmodum Siderati, qui Sidere { [illegible] GAL. *Gaſtez du ſoleil* ITAL *Guaſti e corrotti dal ſole.* GERM. Krancke ſo von der Sonnen hitz vbertriben worden ſind. HISP. *Guaſtados del ſol.* ANG. *Burned with the ſunne.* } Plin. *lib.* 29. *c.* 6 Sic & ſolatis proſunt.

SŌLSTITIUM, ij, Solis ſtatio, quum ſol vltrà non progreditur, ſed retrocedere incipit. { [illegible] GALL. *Solſtice, le plus court iour ou le plus long de l'annee.* ITAL. *Solſtitio, il giorno piu longo & il piu corto del anno.* GERM. Die widerkerung der Sonnen/Sonnenwendung HISP. *El mayor ò menor dia del ſolſticio.* ANG. *The ſtanding of the ſunne, when he goeth neither higher nor lower* } Singulis autem annis duo ſolſtitia ſunt: vnum æſtiuum, alterum hyemale Sunt enim duo tropici hybernus & æſtiuus Hybernus eſt per quem ſol tranſmittens octauam Capricorni partem ſolſtitium hybernum facit, quo tempore Sol altiores incipit circulos petere: Æſtiuus verò, per quem Sol octauam partem Cancri tranſmittens, ſolſtitium æſtiuum facit, quo tempore remeare Sol ad inferiores incipit circulos. Hoc autem Cæſaris ætate fiebat octauo Calen. Ianuarias quemadmodum Æſtiuum ſolſtitium octauo Cal. Iulij. Verum ea ratio hodie nonnihil eſt mutata propter minuta ſupra CCCLXV. dies & quadrantem exuperantia. Hodie enim ſolſtitium æſtiuum incidit in ipſas Idus Iunij, quemadmodum hybernum in Idus Decembris. ¶ Solſtitij tamen nomine veteres, ſi nihil adiiceretur, æſtiuum ferè intelligebant. Virg. *lib* 1. *Georg.*

Humida ſolſtitia, atque hyemes optate ſerenas Agricolæ.

Nam quum hybernum ſolſtitium intelligi volebant, id non abſolutè Solſtitium, ſed cum adiectione brumale ſolſtitium nominabant. Col. XVI. Calen. Ianuar. quum Sol in Capricornum tranſitum facit, brumale ſolſtitium.

Sōlſtĭtĭālĭs, e ad ſolſtitium pertinens. { [illegible] GALL. *Solſticial, du ſolſtice.* ITAL. *Solſtitiale.* GERM. Das zu der Sonnen widerkehr gehört HISP. *Solſticial* ANGL. *Belonging to the tyme when the ſunne is at the farde, [illegible]* } vt, Circulus ſolſtitialis, id eſt, tropicus Cancri. Plin. *lib.* 2. *cap.* 11 Item quia circa ſolſtitialem circulum habitantium meridie ad Septentrionem vmbræ cadunt, ortu verò ad Occaſum. Tempus ſolſtitiale Ouid. 6 *Faſt.* Solſtitiales dies. Cicer. 1. *Tuſcul.* id eſt dies anni totius longiſſimus, quo Sol altiſſimum in noſtro hemiſphærio locum obtinet: dies brumalis, anni totius breuiſſimus. ¶ Solſtitialis herba quæ Græcè dicitur [illegible], & [illegible], quòd [illegible], id eſt, ſolſtitia ſpectet. Plin. *lib.* 20. *c.* 5. Cōdurdon herba ſolſtitialis, flore rubro, ſuſpenſa collo, comprimere

primere dicitur ſtrumas. Apud Plautum verò Solſtitialis herba, à Grammaticis exponitur herba quæ æſtate creſcit, & propter anni vaporem mox exareſcit. Meminit & Auſonius. ¶ Solſtitialis morbus apud Plautum, i. febris ardens, ſiriaſis, qui Solſtitio à Sirij Caniculæque ardore & æſtu excitatur. ¶ Solſtitialis pro ſolari. Liuius, Deſuntque dies ſolido anno, qui ſolſtitiali circum agitur orbe, i. ſolari. Solinus, Qua ſolſtitiali plagæ obuia eſt, i. ſolari plagæ & meridiei.

Sōlis Fōns ἡλίου κρήνη, fons eſt apud Troglodytas aquæ dulcis, circa meridiem maximè frigidus, mox paulatim tepeſcens: ad medium autem noctis feruore & amaritudine infeſtatur. Autor Plin. *lib.* 2. *c.* 103. Herod. *lib.* 4. eiuſdem & nominis, & naturæ fontem apud Ammonios collocat. cuius meminit & Plin. quamuis eum non Solis, ſed Ammonis fontem appellat. Vide ea quæ ſupra annotauimus ſtatim poſt dictionem *Fons*.

Solipuga, vide *Soliſuga*.

Sōlis gēmmă, quæ ad ſpeciem Solis fulgentes in orbem radios habet, ἡλίου λίθος. Plin. 37. c. 10.

Solis inſula, ἡλίου νῆσος. Eſt in mari Indico ſemper rubens, & (vt Solinus refert) omni animantium generi inacceſſa, quoniam eò ingreſſo vis circunfuſi aeris confeſtim exanimat. Plin. *lib.* 6. *c.* 23. Inſula quæ Solis appellatur, & eadem cubile Nympharum rubens, in qua nullum animal non abſumitur incertis cauſis.

Solis menſa, Æthiopiæ locus, apparatis epulis ſemper refertus: & quia vt libet (inquit Pomponius) veſci volentibus licet, ἡλίου τράπεζαν, id eſt, Solis menſam appellant. & quæ paſſim appoſita ſunt, affirmant naſci ſubinde diuinitus. {Das ſchlaraffenland} Ad quem locum Seuerus Imperator, referente Spartiano, quum Alexandriam veniſſet rei famà permotus profectus eſt. Cæl. multæ lectionis vir, *lib.* 16. antiquarum lectionum ſcribit, Solis menſam adagio dici diuitum, opulentorumque hominum domos, omni rerum copia vbertim affluentes, expoſitaſque inopum neceſſitatibus & alimentis.

Sōlis oſtiă, de quibus Pomponius in deſcriptione Indiæ, loca ſunt ob æſtum intolerabilem, & aquarum longo tractu penuriam, ſic dicta, quibus in locis periclitatum Alexandri exercitum Diodor. *lib.* 17. ſcribit.

Sōlāmĕn, ſolaminis, vide *Solor*.

Sōlānum, στρύχνος, herba eſt quatuor generum, quorum vnum, quod ſolanum ſatiuum, ſiue hortenſe dicitur, στρύχνος κηπαῖος, eſui aptum eſt. haud magno frutice, ſed alis frequentibus, nigro folio, maiore quam ocymi, acinis rotundis, quum maturuerint, nigrantibus, aut ruſeſcentibus. Officinæ *ſolatrum* vocant, vulgus *morellam*. De hac herba lege Geſn. *lib.* 1. *de Animal.* Alterum halicacabon cognominant, foliis ſupradicto ſimilibus, ſed latioribus, caulibus quum increuêre, in terram inclinatis. Semen fert in folliculis rotundis ad ſpeciem veſicarum, orbiculatum, rubens, & læue, acinorum vuæ figura. Mauritani *alca quengi* nominant. ruſtici in Gallia *cocretum*. Tertium figuræ genus ὑπνωτικόν, hoc eſt, ſomniferum dicitur, ab effectu. Eſt enim naturæ frigidiſſimæ: ita vt & velocius quam opium necem afferre credatur. Vulgus *ſolatrum marinum* vocitat. Quartum ſolani genus peculiariter dicitur a vi inſaniam gignendi μανικόν: nam drachmæ pondere datur, vt ſibi quis placeat, pulcherrimúmque exiſtimet. duplicato pondere, vana ſpectra animo offert. triplicato legimus, perpetuuſque ſubit furor, ſiquid adiicitur præſentanea mors rapit. Vulgus *Solatrum mortale* nominat. Vide plura de his generibus apud Plin. *lib.* 27. *c.* 13.

Sōlaris, Solarium. vide *Sol*, & *Solum*, i.

Sōlatrum, vide Solor.

Soldum, pro ſolidum, Martial. *lib.* 1.

Ex inſulis fundiſque triticis ſoldum.

Sōldurii, vox Celtica, arctiſſimum amicorum genus ſignificans quos Latinè deuotos dicere poſſumus: eorúmque eiuſmodi erat conditio, vt omnibus in vita commodis vnà cum his fruerentur, quorum ſe amicitiæ addixiſſent: & ſiquid eis per vim accidiſſet, aut eundem caſum ſubirent, aut ſibi mortem conſciſcerent. Autor Cæſ. *bell. Gall. lib.* 2. Eodem apud Athenæum ex Nicolao Damaſceno, qui tamen σιλοδούρους vocat.

Sŏlĕa, æ, Calceamenti genus, quo ſolæ obteguntur plantæ, cæteris pedis partibus nudis relictis, anſulis tantum quibuſdam in ſuperiore parte coeuntibus reuinctum, quod ſolo pedis ſubiicitur. {נעל *naal.* ὑπόδημα, κρηπίς. GAL. *Semelle, eſpece de ſouliers ou pantoufles, qui ne couurent que la plante du pie, patins.* ITAL. *Suola.* GERM. Weit außgeſchnitten ſchuch: ein gattung ſchuch ſo nur ein ſolen hat vnd mit einem riemen auff dem riſt an fuß gebunden wirt/pantoffen. HISP. *Alcorque, chapin, ò chinela ſuela.* ANG. *A kind of ſhooes that couer only the ſole of the foote, alſo the ſole of a ſhooe.* } Soleæ, quid, vide apud Gell. *cap.* 20. *lib.* 13. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2. Cedo ſoleas (vt ſurgam è triclinio ſup.) Item, Soleæ lanatæ, Martial. *Epigram.* 65. *lib.* 14. Plautus *in Trucul.* Date iam ſoleas, atque intro me actutum ducite. ¶ In equis quoque & mulis ſoleæ dicuntur ferramenta illa quæ pedibus illorum ſubiiciuntur. Catul. & ſupinam animam graui derelinquere cœno, Ferream vt ſoleam tenaci in voragine mula. Fuerunt etiam ſoleæ argenteæ. Suet. *in Neron. cap.* 30. Nunquam carrucis minus mille feciſſe iter traditur, ſoleis mularum argenteis canuſinatis mulionibus, &c. ¶ Eſt etiam ſolea inſtrumentum quo oleum ex oliuis exprimebatur. Colum. *lib.* 12. *cap.* 50. Oleo autem conficiendo molæ vtiliores ſunt quam trapetum, quàm canalis & ſolea. ¶ Item ſolea genus piſcis plani a ſimilitudine ſoleæ. {GALL. *Sole.* ITAL. *Suola.* GERM. Ein gattung einen meerfiſchs hat ein geſtalt wie ein fuß ſolen. HISP. *El lenguado.* } Plin. *lib.* 11. Rhombi, ſoleæ, paſſeres, habent formam planam. Solea item dicitur materia roborea, ſuper quam paries craticius extruitur, vt ex Verrij ſententia annotauit Feſtus.

Sŏlĕārii ſoleatum ſutores. {ὑποδηματοποιοί. GAL. *Cordonniers qui font des ſemelles.* ITAL. *Scarparo.* GER. Solenſchuſter/pantoffenmacher. HISP. *çapateros que hazen ſuelas.* ANGL. *Sole makers of powers of ſhooes.* } Plaut. *in Aul.* Soleari aſtant, aſtant molochinarii.

Sŏlĕātus, qui ſoleis indutus eſt. {ὑποδεδεμένος. GALL. *Qui porte des patins.* ITAL. *Solato.* GERM. Der weit außgeſchnitten ſchuch oder pantoffen antregt. HISP. *Calçado de alcorques.* ANGL. *That weareth ſhooes to couer the ſoles.* } Gell. *Lib.* 13. *cap.* 20. Cur ſoleatos dixiſſet, qui Gallicas non ſoleas haberent? Cicero. 7. *Verr.* Stetit Soleatus Prætor populi Romani cum pallio purpureo, tunicáque talari muliercula nixus, in littore. Martial. *lib.* 12.

Et ſi iam lotus, iam ſoleatus erit.

Sŏlēnes, σωλῆνες, genus concharum: quod & onychas & digitos vocamus, itémque donacas & aulos. Solenes, vt arbitror, dicti a caniculata longitudine σωλῆνας enim Græci canales appellant.

Sōlēnīſtæ, σωληνισταί, dicuntur, qui id genus concharum piſcantur. Quo cognomine Philoxenum quendam dictum legimus, quod primùm σωληνιστὴς fuiſſet, deinde Demagogus & poſtremò tyrannus effectus. Vide Cæl. *lib.* 13. *c.* 5.

Sŏlennis, e, quod quotannis fieri ſolet. {ἐτήσιος. GALL. *Solennel, ordinaire, accouſtumé.* ITAL. *Solenne.* GERM. Jahrzeitlich/das alle jar geſchicht. HISP. *Coſa ſolenne ò cadanera.* ANGL. *Solemne, ordinarie, accuſtomed.* } Valer. Max. Maiores ſtatas ſolemneſque cæremonias Pontificum ſcientia bene gerendarum rerum autoritate, &c. Virg. 2. *Æneid.*

Solennes taurum ingentem mactabat ad aras.

Horat. 4. *Carm. Ode* 11.

Qui dies menſem Veneris marinæ
Findit Aprilem,
Iure ſolennis mihi, ſanctiórque
Pene natali proprio.

Ouid. 5. *Faſt.*

Solennes ludos circi celebrare
Quirites.

Saluſt. *in Catil.* Sicut in ſolemnibus ſacris fieri conſueuit. ¶ Solennia verba (deprecationis) concipere. Senec. *cap.* 13. *de conſol. ad Mart.* Solennia triumphi. Sueton. *in Neron.* Solenne nuptiarum. *Ibid. cap.* 28. Item, Solennes dies (de natali.) Idem Sueton. *in Auguſt. cap.* 53. ¶ Accipitur aliquando ſolenne pro ſolito recepto, & conſueto. Idem *de Aug. cap.* 44. Fœminis ne gladiatores quidem, quos promiſcuè ſpectari ſolenne olim erat, niſi ex ſuperiore loco ſpectare conceſſit. Cic. *ad Attic. lib.* 7. Tantum igitur noſtrum illud ſolenne ſeruemus, vt nequem iſtuc euntem ſine literis dimittamus. Senec. *cap.* 2. *de conſol. ad Mart.* A ſolennibus officiis ſeducta. (ſup. Octauia.) *Ibid. cap.* 14. eodem ſenſu dixit: proceſſit ad ſolita ſibi publicè officia. Idem *ibid. cap.* 16. Hoc erit tibi ſolenne officium. (Auiæ in neptem.) Idem *ad finem c.* 12. *de tranq. Animi*, Vbi nullum officium ſolenne nos citat, inhibendæ actiones ſunt. Et Suet. *in Aug. c.* 44. Quos promiſcuè ſpectari ſolenne olim erat. Et infrà *cap.* 56. Supplicabátque more ſolenni. Item Liu. *lib.* 5. *ab vrb.* Statum ac propè ſolenne bellum, &c.

Sŏlenne, & ſolennia, ium, ſubſtantiuum, Feſta quæ ſingulis annis certo tempore fiunt. {מועד *moedh.* חג *chagh.* ἑορτή. GALL. *Feſte en certain temps, feſte ſolennelle, ſolennité.* ITAL. *Solennità, ſolenne.* GER. Jahrzeit/feſttag ſo man alle jar begeht. HISP. *Solennidad.* ANG. *Solemnitie, feaſtes that cometh euerie yeare.* } Iuuen. *Satyr.* 10. Incolumi Troia Priamus veniſſet ad vmbras Aſſaraci magnis ſolennibus. Tacit. *lib.* 11. Et funeris ſolenne perinde ac diuo Auguſto celebratur. Idem *lib.* 11. Cuncta nuptiarum ſolennia celebrat. Virg. 6. *Æneid.*

Et ſtatuent tumulum, & tumulo ſolennia mittent.

Solennia triſtia, Propertius *lib.* 2. dicit ea ſacra in cuius caſto, ſeu peruigilio matronæ & impuræ quoque fœminæ ſecubabant: aliter non facturæ rem diuinam, ſine piaculo, id eſt, puro ſecubuiſſe toro, Tibull. *lib.* 1.

Sŏlennĭtās, atis, Cæremonia cum quadam maieſtate. {מועד *moedh.* חג *chagh.* ἑορτή. GALL. *Solennité.* ITAL. *Solennità.* GERM. Ein zeit/oder die erhaltung eines jahrzeitlichen tags. HISP. *Solennidad de cada vn año.* ANGL. *Solemnitie.* } Gell. *lib.* 1. *cap.* 24. Per dierum varias Solennitates.

Solenniter, aduerb. {GALL. *Solennellement.* ITAL. & HISP. *Solennemente.* GERM. Nach järlichem oder gewonlichem brauch. ANG. *Solemnelie.* } Liu. 5. *ab Vrbe* Ibique omnibus ſolenniter peractis, eadem reuertens Plinius *lib.* 9. *cap.* 1. Ibique ſe purificantes ſolenniter aqua circunſpergi, atque ita ſalubrius faciere in ſyluas reuerti &c.

Sŏlennitus, Veteres pro ſolenniter vſurparunt: quod & annotauit Non. citans Lucil. *in Ægyſth.* Sollennitúſque eum laudet lubens.

Sŏleo, es, ſolitus, Conſueui, pro more habeo, hunc morem habeo. {למד *lummadh.* εἴωθα, εἴθισμαι. GALL. *Souloir, auoir de couſtume.* ITAL. *Hauer per coſtume.* GERM. Gewohnt ſein pflegen. HISP. *Acoſtumbrar ò ſoler.* ANG. *To vſe, to haue an accuſtome or vſe, to bewont.* } Plautus *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Dixi tibi hæc hic ſolere fieri (ſup. hunc morem habent.) Virgil.

——— Vnde omnis Troia videri
Et Danaûm ſolita naues & Achaica caſtra.

Terent. *in Andr.* Quod vulgus ſeruorum ſolet, dolis vt me deluderes. Virg. 10. *Ecleg.*

——— ſolet eſſe grauis cantantibus vmbra.

Cic. *de Amic.* Si prius, quod maxime reprehendere ſolitus ſit, edixero. ¶ Solere cum viro, aut muliere, & rem ſiue conſuetudinem habere. συνουσιάζειν. Plaut. *in Ciſtell.* — frigidam ſubdolè ſuffundunt: viris cum ſuis nos ſolere prædicant. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 3. Neque illud poſſum, quod illi qui poſſunt, ſolent. Obſcœne. Vide infra *Solitus.* ¶ Apud antiquos legitur præteritum ſolui, quod & Feſtus annotauit, citans locum Cælij ex *Annalium lib.* 7. Duos & ſeptuaginta liberos domum deportauiſſe qui ductoribus hoſtium antea ſoluerint ferri. Saluſt. *lib.* 2. *Hiſt.* Neque ſubſidiis vti ſoluerat compoſitus. ¶ Solet, aliquando impersonaliter ponitur: & cum particula vt, vel ſimili non inuenuſte longiori orationis contextui interiicitur. ὥσπερ εἰωθεν. Cic. *pro Cluent.* Quum quodam in collibus, vt ſolet, controuerſia paſtorum eſſet orta. hoc eſt, vt ferè fit. Eundem vſum habet eius compoſitum Adſolet. Idem *in Lælio*, Quum in hortos D. Bruti auguris commentandi cauſa, vt adſolet, veniſſemus, tu non adfuiſti.

Sŏlens, tis, participium. Aſſuetus. {למוד *limmudh.* εἰθισμένος, συνήθης. GAL. *Ayant de couſtume.* ITAL. *Che a per coſtume.* GER. Pflegend. HISP. *Que tiene coſtumbre.* ANG. *That accuſtometh, wonteth, or hathan accuſtome.* } Plautus *in Epid.* — ego abſceſſi ſolens Paullum ab illis, id eſt,

vt ſoleo. Idem *in Amph.* Si dixero mendacium, ſolens meo more fecero.

Sŏlĭtūs, a, um, aliud particip. Conſuetus. { לִמּוּדְהּ *limmûdáh*. εἰθισμένος. GALL. *Qui a accouſtumé, accouſtumé.* ITAL. *Solito, vſato, aſſueto.* GERM. Gepflegt. HISP. *Acoſtumbrado.* ANGL. *Wonte, accuſtomed.* } Cicer. *de Orat.* Quod optimo cuique Athenis accidere ſolitum eſt. Plautus *Pſeud. ſc.7 a.4.* Tune cubitare in cunis ſolitus es puer? Scilicet ſolitum eſſe. Et alios, Etiamne ſolitus puer: ſcin'quid loquar? (Obſcœnè, inquit Paſſeratius, vt Conſuetus, vſurpatur.) ¶ Legitur & Solitus pro Solus, apud antiquos. Plaut. *Amph.* Qui ſolıti inuiti cubant.

Sŏlĭtūs, a, um, nomen ex particip. Ouid. 4. *Metam.*

——— vt ſolito finem impoſuêre labori.

Velleius, Ex ſolito aliquid omittere.

Sŏlĭtō, ablatiuus { ANGL. *More then it was wont.* } Qui ſoli comparatiuis nominibus aut aduerbiis iungitur. Liu. 5. *bell. Pun.* Reate ſaxum ingens viſum volitare: ſol rubere ſolito magis, ſanguineóque ſimilis. Ouid. 14. *Metam.*

Ille fuget ſed ſe ſolito velocius ipſe
Currere miratur.

Idem 1. *de Arte,* Tu neque ſubiectus, ſolito neque blandior eſto. Vell. Ex ſolito aliquid omittere.

Sŏlĭto, as, frequenter ſoleo { GALL. *Auoir ſouuent de couſtume, auoir ſouuent accouſtumé.* ITAL. *Accoſtumare molto.* GERM. Offt pflegen oder gewohnt ſein. HISP. *Mucho acoſtumbrar.* ANG. *To be often wonted or accuſtomed.* } Gell. *lib. 7. c. 1.* Scipionem Africanum ſolitauiſſe noctis extremo, priuſquam dilucularet, in Capitolium ventitare.

Sōlērs, tis, omn. gen. Induſtrius, ingenioſus, acutus, dexter. { חָרוּץ *charûts* חָכָם *chacham* שָׁקֵד *ſchakedh*. ἀγχίνους, δεξιός, ἐπιδέξιος. GALL. *Ingenieux, caut & fin.* ITAL. *Solicito, diligente, induſtrioſo, ingenioſo ſottile.* GERM. Klug, geſchicket, ſcharpffſinnig. HISP. *Cauto, prudente, y ſabio, y induſtrioſo en lo que haze.* ANGL. *wiſe, wittie, quick in doing, diligent.* } Terentius *Eunuch.* — fac periculum in litteris, Fac in palæſtra, in muſicis, quæ liberum Scire æquum eſt adoleſcentem, ſolertem dabo. Cicer. *pro Roſc. Com.* Iam quò quiſque eſt ſolertior, & ingenioſior, hoc docet iracundius & laborioſius. Gell. *cap. 16. lib. 17.* Solers medicina rei. Ouid. 13. *Metamorph.* Solertior iſto & ſibi inutilior. Colum. *lib. 8 cap. 23. de anſere,* Solertiorem cuſtodiam præbet quàm canis. Virg. 4. *Georg.*

Quem mihi vix frugum & pecudum cuſtodia ſolers
Omnia tentanti extuderat.

Cicer. *de ſenect.* Nec conſitiones modò delectant, ſed etiam inſitiones, quibus nihil inuenit agricultura ſolertius.

Sōlertiſſĭmūs, ſuperlat. Senec. *Epiſt. 118.* Tranſcurramus ſolertiſſimas nugas.

Sōlertĭă, æ, Ingenij acumen, & dexteritas ad rem aliquam agendam, induſtria, malitia. { עָרְמָה *ermah*, חָכְמָה *ch...*. ἀγχίνοια, δεξιότης. GALL. *Ingenioſité d'eſprit.* ITAL. *Ingegno, diligentia.* GERM. Klugheit, ſcharpffſinnigkeit, geſchwindigkeit des verſtands. HISP. *Tal ſolercia, diligencia, induſtria, y galanteza o aſtucia.* ANG. *wittineſſe, quickneſſe of witt, craftineſſe in practiſing.* } Cicer. *in Catone* Tum eum dixiſſe, mirari ſe non modò diligentiam, ſed etiam ſolertiam eius à quo eſſent illa dimenſa, atque deſcripta. Idem *lib. 1. Offic.* Itaque eorum fines, ſicut ipſi dixerant, terminauit, & in medio relictum quod erat, populo Rom. adiudicauit. Decipere hoc quidem eſt, non iudicare. Quocirca in omni re fugienda eſt talis ſolertia. Claudian. *lib. 3. de raptu Proſerpinæ.*

——— ——— verúmque remotas
Ingenioſa vias paulatim explorat egeſtas,
Vtque artes pariat ſolertia, nutriat vſus.

Sōlertĕr, aduerbium, Ingenioſè, perſpicaciter, & ſubtiliter. { δεξιῶς. GALL. *Subtilement & ingenieuſement.* ITAL. *Sottilmente, ingenioſamente.* GER. Geſchicklich, ſcharpffſinniglich, ſpitzfündiglich. HISP. *Prudente y diligentemente.* ANGL. *Craftelie, quickelie wittelie.* } Cic. 1. *de legib.* Artes vero innumerabiles repertæ ſunt docente natura: quam imitata ratio, res ad vitam neceſſarias ſolerter conſecuta eſt. Idem *6. Verri.* Tu illius æris temperationem, tu operum lineamenta ſolertiſſimè perſpicis? Ouid. *lib. 11. Metam.*

——— Non illo iuſſos ſolertius alter
Exprimit inceſſus, vultúmque ſonúmque loquendi.

Soliar, quo ſolium tegitur: vt aulæ, quo aula, toral, vel torus.

Sōlĭcĭtūdo, inis. Cura, anxietas, & mentis inquietudo. { דְּאָגָה *deághâh* חֲרָדָה *charadâh*. μέριμνα, φροντίς. GALL. *Solicitude, ſoing & chagrin.* ITAL. *Solicitudine, affanno.* GERM. Sorgfeltigkeit, vnrůwigkeit deß gemüts vnd der gedancken. HISP. *Cuydado, congoxa.* ANG. *Care, carke, penſiveneſſe.* } Ter. *in Andr.* Quantas hic conſecit ſolicitudines. Cicero 4 *Tuſc.* Solicitudo, eſt ægritudo cum cogitatione. Idem 1. *de finib.* Atque ipſas ſolicitudines, quibus eorum animi noctes, dieſque exeduntur, a diis immortalibus ſupplicij cauſa impoſitas putant. Idem *ad Attic. lib. 6.* Solicitudine prouinciæ tamen vel maximè vigemus. Quint. Curam verborum: rerum volo eſſe ſolicitudinem.

Sōllĭcĭtūs, a, um, Inquietus, anxius, & curis affectus { דּוֹאֵג *doégh* חָרֵד *charédh* עוֹכֵר *ſochedr*. μεριμνητικός. GALL. *Qui eſt en ſouci & chagrin.* ITAL. *Solicito.* GER. Sorgfeltig, vnrůwig von ſorgen. HISP. *Cuydadoſo con congoxa.* ANGL. *Careful penſiue.* } Cicer. *Cælio.* Muſicè ſum ſolicitus qui ſinam de prouinciis decernatur. Solicitus ex aliqua re, in eadem ſignificatione dicimus qua Solicitus propter rem aliquam. Ter. *in And.* Laborat e dolore, atque ex hoc miſera ſolicita eſt, ne ſe deſeras. Cic. 2. *de fin.* Num igitur eum poſtea cenſes anxio animo aut ſolicito fuiſſe? Solicitus de re aliqua. Idem *ad Dolabellam lib. 9.* Te tamen hoc ſcire volo, vehementer populum ſolicitum fuiſſe de P. Syllæ morte, ante quam certum ſcierit. Idem *ad Tironem.* Qui autem pater & filius Bitto ſi ſoliciti eramus de tua valetudine m... tum in mo... ¶ Solicitam lucem rapere alicui, vitam. Ver. Catull. *de Coma Beren.*

Vt tibi tunc toto pectore ſolicita
Senſibus ereptis mens excidit?

Solicitus In. Quint. *lib. 8. c. 4.* Nec ſum in hoc ſolicitus, cum res ipſa volentibus diſcere appareat. Solicitas vicem. Liu. 8. *bell. Pun.* Commemorauit quantum eſſet periculi aditurus, ſi in Africam traiecerit: vt aitam quoque, non ſolum Reip. & exercitus, vicem videretur ſolicitus.

¶ Interdum actiuè accipitur pro eo quòd ſolicitudinem & curam affert. φροντίδας. Virg. 10. *Eclog.*

Incerte, ſolicitos Galli dicamus amores.

Sōllĭcĭtē, aduerb. Anxiè, cum cura & ſolicitudine. { ἐμμερίμνως, φροντιστικῶς. GAL. *Soigneuſement.* ITAL. *Sollecitamente.* GER. Sorgfeltiglich. HISP. *Cuydadoſamente.* ANGL. *Carefullie, penſiuelie.* } Ouid. 4. *de Ponto, Eleg. 16.*

——— veſtri non immemor vnquam,
Qui mala ſolicite noſtra leuatis, ero.

Sōllĭcĭtĭūs, adverb. Compar. magis ſolicitè. *in Epitome* Sext. Aureli; Vict. *in Theodoſium* Annonæ curam ſolicitius attendere.

Sōlĭcĭtiſſimè, ſuperl. Senec. *Epiſt. 94.* Minimum eſt de quo ſolicitiſſimè agitur. Sic etiam Suet. *in Claud. c. 18.* Vrbis annonæque curam ſolicitiſſimè ſemper egit, &c.

Sōllĭcĭtĭor, comparat. Magis ſolicitus. { φροντιστικώτερος. GALL. *Plus ſoigneux.* ITAL. *Più ſollecito.* GER. Mehr ſorgfeltig. HISP. *Mas cuydadoſo con congoxa.* ANGL. *More penſiue.* } Senec. *de benefic. lib. 5.* Multò tardiores futuros ad accipienda beneficia ſi periculum cauſæ dicendæ adituri erunt & innocentiam ſolicitiore habituri loco. Plancus Cicer. *lib. 10.* Solicitiorem certe hominem non ſatis contactus, neminem puto fuiſſe.

Sōllĭcĭto, as. Inquieto, curam inicio, ſeu contriſto. { הִבְהִיל *hibhil* הִחְרִיד *hecheridh*. ... GALL. *Solliciter, & preſſer de faire, pourchaſſer, faſcher en pourſuiuant.* ITAL. *Attriſtare, affannare, ſollecitare.* GERM. Sorgfeltig machen, ſorgen beladen. HISP. *Poner cuydado congoxoſo, &c.* ANG. *To diſquiet, to trouble, to mak carefull, to prouok, & lie inſtantly vpon one.* } Terentius *Andr.* Cur meam ſenectutem ſolicito huius amentia? Plin. *Epiſt. lib. 9.* Nulla ſpe, nullo timore ſolicitor, nullis rumoribus inquietor. Plautus *Aulul. ſc. 1. a. 1.* Viſam ſitne aurum ita vt condidi, quod me ſolicitat plurimis miſerum modis. *Ibid. ſc. 6. a. 4.* Id quod tuum ſollicitat animum ſcit. ¶ Solicitare pacem. (perturbare.) Liu. 1. *ab Vrb.* ¶ Aliquando inſto, aut ſpem, metúmve oſtendendo allicio. { פִּתָּה *pittáh* שִׁחֵד *ſchihedh* הֵסִית *heſith*. ἐρεθίζω. ANGL. *To prouoke or entiſe to do a thing.* } vt, ſolicitare pudicitiam mulieris, hoc eſt, attentare, & conari, labefactare. Gell. *cap. 12. lib. 15.* Si vlla, inquit, meretrix domum meam introiuit, aut cuiuſquam ſeruulus propter me ſolicitatus eſt. ¶ Sollicitare aliquem maritum: Sueton. *in Galba cap. 5.* Remanſit in cœlibatu, neque ſollicitari vlla conditione amplius potuit, ne Agrippina quidem viduata morte Domitij, quæ maritum quoque adhuc necdum cœlibem Galbam adeò omnibus ſollicitauerat modis. Solicitare animos militum, eſt ad ſeditionem, defectionem, proditionémve conari compellere. ἀναπείθω. Curt. *lib. 2.* Verum enim verò quum modò milites meos literis ad proditionem, modò amicos ad perniciem pecunia ſolicitet, ad internecionem mihi perſequendus eſt, non vt iuſtus hoſtis, ſed vt percuſſor, veneficus. ¶ Dictum ſollicitare, quaſi ſolo citare, id eſt, ſuo loco mouere. proprie enim ſignificat terram vertere: ideóque vnico l, ſcribendum videtur. In carmine tamen aſſumit alterum, quia aliòqui tot concurrentibus breuibus ſyllabis, carmen ingredi non poſſet. Tibull. Et teneram ferro ſollicitauit humum. Virg. 2. *Georg.* Sollicitanda tamen tellus puluiſque mouendus. Ouid. 4. *Faſt.*

Quas (herbas) tellus nullo ſollicitante dabat.

¶ Sed quia ſolum etiam de mari dicitur ponitur quandoque pro nauigare, & mare vertere. Claud. *in Præfat. lib. 1. de rap. Proſerp.*

Et rudibus remis ſollicitauit aquas.

¶ Solicitare forem, pro eo quod eſt aperire ianuam. Ouid. 3. *Amor. Eleg. 1.*

Per me decepto didicit cuſtode Corinna
Liminis adſtricti ſollicitare forem.

Sōllĭcĭtātĭo, Contriſtatio. { צַעַר *tſahar* ... GALL. *Solicitation & pourchas ſoigneuſe pourſuite ſouci.* ITAL. *Solicitudine, procaccio.* GERM. Bekümmernuß, kummer. HISP. *Cuydado congoxoſo, obra de poner en cuydado congoxoſo.* ANGL. *A ſole ſting or entiſing to do a thing.* } Terent. *in Andr.* Tot me impediunt curæ, quæ meum animum diuerſe trahunt, Amor, miſericordia huius, nuptiarum ſolicitatio. ¶ Sumitur & pro tentatione & incitatione ad aliquam rem. { מַפְתֶּה *mephatteh* מַסִּית *maſſith*. ... } Cic. *in Catil.* Iam verò illa Allobrogum ſolicitatio, à Lentulo cæteriſque domeſticis hoſtibus, tanta res, tam dementer credita & ignotis & barbaris, &c.

Sōllĭcĭtātŏr, is, verbale, Tentator, incitator, impulſor. { מְפַתֶּה *mephatteh* מֵסִית *maſith*. ... GALL. *Soliciteur, ſolicitateur.* ITAL. *Sollecitatore.* GERM. Ein anſtreiger, der ein verſuchſticht, ... HISP. *Que pone en cuydado congoxoſo.* ANG. *An entiſer to do any thing.* } vt. Solicitator alieni lecti, hoc eſt, qui pudicitiam matronæ conatur labefactare: Paul. *de extraord. crimin.* Solicitatores alienarum nuptiarum, itemque matrimoniorum interpellatores.

Sŏli, orum, ... vrbs in Cypro inſula, metallorum copia nobilitata: cuius meminit Galen. *lib. 9. ſimpl.* ¶ Eſt præterea eiuſdem nominis Ciuitas in Cilicia, quæ poſtea Pompeiopolis dicta eſt. Vide paulò poſt in dictione Solœ.

} Solidum, ſtipendium. L. g. b. {

Sōlĭdus, a, um, propriè de eo dicitur, quòd habet tres dimenſiones longitudinis, latitudinis, & profunditatis. { קָשֶׁה *kaſcheh* חָזָק *chazák*. στερεός. GALL. *Solide ferme, maſſif.* ITAL. *Saldo, fermo.* GERM. Ein ſedes das ſein lenge, breite vnd dicke hat. HISP. *Firme, fortaleza.* ANG. *Sound, hole, maſſie.* } Linea enim ſola longitudine contenta eſt: ſuperficies, præter longitudinem habet & latitudinem: quibus ſi profunditas accedet, tum demum ſolidum quiddam intelligimus. Cic. 1. *de natura deorum.* Duæ formæ præſtantes ſunt, ex ſolidis globus, ex planis circulus aut orbis. ¶ Accipitur aliquando ſolidum pro integro, quod neque concauum eſt, neque ex partibus compoſitum, ſed quod ex vno, eóque ligno conſtat corpore. Sic columnas dicimus eſſe ex ſolido marmore non quæ marmoris tectæ ſunt cruſtis, ſed quæ ex vno confectæ ſunt lapide. Virg. 6. *Æneid.*

Tum Phœbo & Triuiæ ſolido de marmore templa Inſtituam, feſtóſque dies.

——— ſolidóque adamante columnæ.

Idem

Idem : *Georg.*

In foribus pugnam ex auro, ſolidóque elephanto
Gangaridum faciam.

id eſt, ex integro ebore, non ſectili, inquit Seru. Cicer. 1. *de diuin.* Annibalem Cœlius ſcribit, quum columnam auream, quæ eſſet in fano Iunonis Laciniæ, auferre vellet, dubitarétque vtrum ea ſolida eſſet, an extrinſecùs deaurata, perterebrauiſſe. ¶ Transfertur & ad alia, accipitúrque pro toto, ſiue perfecto, quod ſcilicet omnibus ſuis partibus conſtat, cuique nihil eſt detractum. { תם *tam* תמים *tamim* : ὁλόκληρος, ὁλοσχερής. } Sic ſolidam hæreditatem accepiſſe dicimus eum, qui ex aſſe inſtitutus eſt hæres. ¶ Solidus annus, id eſt integer, & non interruptus. Plautus, Decem annos ſolidos errauit puer. Sic ſolidus dies dicitur apud Senec. *epiſt.* 84. Item totus, idem *ibidem.* ¶ Solidum beneficium, id eſt, plenum, & ad cuius perfectionem nihil deſideratur. Ter. *Eunuch.* Vt ſolidum parerem hoc mihi beneficium. Solida lætitia, Solida felicitas, hoc eſt, nulla ægritudine aut infortunio contaminata. Plin. *lib.* 7. *cap.* 44. Nulla eſt profectò ſolida felicitas quam contumelia vlla vitæ rumpit, nedum tanta. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Inibis a me ſolidam & grandem gratiam. Item, Noſtra gloria cum ſit ex ſolido. (i. vera, non fallax, non inanis.) Sic idem Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. dixit. Solidam auream ſtatuam tibi faciundam, &c. Solidam Plin. *cap.* 4. *lib.* 33. nulla inanitate dixit de ſtatua aurea. Terent. *in Andr.*—nónne tibi ſatis eſſe hoc viſum ſolidum eſt gaudium, Niſi me lactaſſes amantem, & falſa ſpe produceres? Vbi Donatus, Solidum, plenum, idoneum, integrum. In ſolidum aliquid promittere dicuntur plures debitores, ſi tradendo ſe, quorum vnuſquiſque ſe rei totius debitorem, ſi ea ſolo cauere conſtituit quod loci tionis genus frequens eſt apud Iuriſconſultos. Fodiam ad ſolidum, Ouid. 4. *Faſt.*

Sŏlĭdŭs, ſubſtantiuum, quo Romani vtebantur pro genere quodam nummi aurei, ita dicti, quòd nullo pondere erat percuſſus, non dimidiato, aut trientali, quemadmodum ſemiſſes, & tremiſſes. Lamprid. *in Alexandr.* Vectigalia publica in id contraxit, vt qui decem aureos ſub Heliogabalo præſtiterant, tertiam partem aurei præſtarent, túncque primum ſemiſſes aureorum formati ſunt, tum etiam quum ad tertiam partem aurei vectigal decidiſſet, tremiſſes, dicente Alexandro, etiam quartarios futuros. Sed quum non potuiſſet per publicas neceſſitates, conflari eos iuſſit, & tremiſſes tantùm ſolidóſque formari. Ex his verbis Lampridij facilè intelligimus ſolidos primùm dictos eſſe aureos nummos cuiuſuis formæ, ſuíque ponderis, quaſi integros, *ibid.*

Sŏlĭdē, aduerb. Integrè, omnibus modis. { ὅλως. Gall. *Solidement, entierement.* Ital. *Solidamente, interamẽte.* Germ. Gänzlich/eigentlich. Hisp. *Firme y enteramente.* Angl. *Soundly, maſſily.* } Terent. *Andr.* Nam hanc ſcio mea ſolide ſolum gauiſurum gaudia. Plaut. *Trinum.* Hic homo ſolide ſycophanta eſt.

Sŏlĭdĭtas, atis. Firmitas, ſtabilitas. { קְשִׁיוּת *keſhiuth* חוזק *chózek* חזקה *chezkáh* vel, *chozkah.* στερεότης. Gall. *Solidité, maſſiueté.* Ital. *Saldezza, ſaldamento.* Germ. Veſte / ſteiffe oder gãnne. Hisp. *Firmeza.* Angl. *Soundneſſe, maſſineſſe.* } Cicero *de natura deorum*, Vt manu doceat, eam eſſe vim & naturam deorum, vt primum non ſenſu, ſed mente cernatur, nec ſoliditate quadam, nec ad numerum. Idem *de Vniuerſ.* Sed quum ſoliditas mundo quæreretur, ſolida autem omnia vno medio, nunquam duobus, ſemper copulentur, &c.

Sŏlĭdĭpes, ſolidipedis, om. gen. quod ſolidos habet pedes, non bifurcatos. { μώνυχες. Gall. *Qui a les pieds pleins ſans fourcher.* Ital. *Di piedi ſodi non biforcati.* Germ. Das gantz füß hat wie ein roß. Hisp. *Animal de vñas macizas.* Angl. *Sole footed.* } Plin. *lib.* 10. Contra naturam ſolidipedum, aut biſulcorum ſupra cuncta eſt mirum fœtus.

Sŏlĭdo, as, Solidum & firmum reddo, ſtabilio, fulcio. { הקים *hekim* קום *kum.* στερεόω. Gal. *Affermer, faire ſolide.* Ital. *Saldare, affermare, far duro.* Germ. Beveſtnen / hart oder ſteiff machen. Hisp. *Fortalecer, fundar.* Angl. *To make ſound, whole or maſſie.* } Virg. 1. *Georg.*

Area cum primis ingenti eſt æquanda cylindro,
Et vertenda manu, & creta ſolidanda tenaci.

Gell. *cap.* 3. *lib.* 1. Solidatur lacuna (id eſt, repletur.) ¶ Nonnunquam quod ruptum, fractúmue erat, conglutino συμφύω. Plin. *lib.* 24. *c.* 16. Boum neruos abſciſſos vomere, ſolidari ea, rurſúſque iungi, addita axungia affirmans.

Sŏlĭdeſco, cis, Conſolidor, conglutinor, coëo, ſolidus fio. { דבק *dabák.* συμφύομαι, στερεοῦμαι. Gall. *Se reſoudre & reprendre.* Ital. *Saldarſi.* Germ. Gantz werden. Hisp. *Hazerſe firme, fortaleſcerſe.* Ang. *To waxe ſound and whole, to cloſe as a wound doeth.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Veſica mẽbrana conſtat, vulnerata cicatrice non ſolideſcit.

Sŏlĭfĕrrĕum, genus teli appellatum, quaſi totum ferreum. Tractum ex Oſcorum lingua, teſte Feſto, qui ſolon dicebant, quod nos totum. Gellio *cap.* 1. *lib.* 10. Soliferra dicitur. { Gall. *Armure toute de fer.* Ital. *Arma tutta di ferro.* Germ. Ein gattung eines gantzen eiſinen pfeils. Hisp. *Arma de hierro maciça.* Ang. *A weapon all of yron.* } Liuius 4. *bell. Maced.* Vt cum illis ſoliferreis falaricíſque gladios ſtrinxerunt, tum velut redintegrata eſt pugna.

Sōlĭfŭga, genus formicæ, venenatæ, à fugiendo ſole dicta. Plin. *lib.* 22. *cap.* 25. Et leguminibus innaſcuntur beſtiolæ venenatæ, quæ manus pungunt, & periculum vitæ afferunt ſolifugarum generis. Idem *lib.* 29. *cap.* 4. Et formicarum genus venenatum: non eas nouêre in Italia. Solifugas Cicer. appellat, ſalfugas Bætica. Feſt. Solipungam vocat: indéque nomen ſortitum exiſtimat, quòd ſiat acrius concitatiúſque feruore Solis. A Lucano dicitur Solpuga, *lib.* 9. Quis calcare tuas metuat ſolpuga latebras?

Sŏlĭlŏquus, μονολόγος. Onom. is qui ſolus ſecum loquitur. vox facta ex analogia ad Latinam, vt ibid.

Sŏlĭlŏquĭum, μονολογία.

Solino, conſulo. Feſt. Ibi Scalig. conſulo conſilino: vt iter itiner, fruiſcor fruniſcor.

Solipuga, genus beſtiolæ maleficæ, quod acrius concitatiúſque ſit feruore Solis. vnde etiam nomen traxit. Feſt.

Sŏliſtĭmum, tripudium, dicebatur quum in auſpicando, eſca ex ore pulli decidens, ſolum pauiebat, hoc eſt, terram feriebat: vnde & Tripudium dictum quaſi terræ pauiũ. ¶ Soliſtimum autem à ſolo dictũ eſt, ſicut à medio medialtimum. Vide latiùs infra in dictione. *Tripudium*

Solitanæ cochleæ, ab Africæ loco dictæ quibus Plin. *lib.* 30. *cap.* 6. principatum tribuit. Laudatiſſimæ (inquit) ſunt cochleæ Africanæ, ex his Solitanæ. Varr. *lib.* 3. *c.* 14. Nam & valdè amplæ ſunt quædam ex Africa cochleæ, quæ vocantur Solitanæ, ita vt earum calyces quadrantes octoginta capere poſſint.

Sōlĭtarius, vide *Solus.*

Solitaurilia, orum, neut. gen. plural. numeri, Solennia apud Romanos ſacrificia erant diuerſi generis tauri, arietis, & verris, quibus Cenſores quinto quoque anno vrbem luſtrabant teſte Aſconio. Dicta Solitaurilia, vt placet Feſto, ab integris genitalibus hoſtiarum quæ immolabantur. Solum enim Oſci integrum dicebant, tantum autem etiam Græci eam pudendorum partem, quæ a caſtratore eximitur: vnde & ſaſtauri dicti ſunt, qui egregiè ſunt mentulati. Liu. 8. *ab Vrbe*, Si pociatus, Marti Solitaurilibus piaculum fieri.

Sŏlĭto, ſolitas, vide *Soleo.*

Sōlĭtūdo, Solivagus, vide *Solus.*

Sŏlĭum, ij, Sella regia, in qua Reges ius dicentes ſedebant. { כסא *chiſſé* θρόνος. Gall. *Siege royal.* Ital. *Cadrega, ſedia, ſolio.* Germ. Ein königlicher ſtul. Hisp. *La ſilla propria de los reyes.* Ang. *A royall ſeat, a throne.* } Dictum ſolium, (vt quidam volunt) quaſi ſolidum, propterea quòd olim Reges in thronis ligneis, & quibuſdam quaſi armariis ob corporis ſui tutelam ſedebant. Alij inde dictum malunt, quòd ſoli in eo Reges ſederent. Aſper ἀπὸ τοῦ ἑδράζειν appellatum putat, quaſi ſedium: quemadmodum & ſella dicta eſt, quaſi ſedda. Virg.

Præfatus diuos, ſolio Rex infit ab alto.

¶ Quandoque pro vaſe ſaligno, vel abiegno ponitur, quo vtimur ad vinum, pluriméſque liquores transferendos, & ad pannos lineos cum lixiuio calido, & cinere emaculandos. ¶ Eſt & ſolium vas, quo in balneis vtebantur, & in quo ſedentes lauabantur. Celſ. Interpoſitis duabus horis, in ſolium his aquæ calidæ reſupinus demittendus eſt, ſic vt à genibus ad vmbilicum aqua pertingat. Martial. Non vis in ſolio prius lauari. Sueton. *in Auguſt.* At quoties neruorum cauſa, marinis, albuliſque calidis vtendum eſſet, contentus hoc erat, vt inſiſtens ligneo ſolio, quod ipſe Hiſpanico verbo *duretam* vocabat, manus ac pedes alternis iactaret. ¶ Nonnunquam etiam ſolium dicitur loculamentum ſepulcrale in quod conduntur defuncti. Plin. *lib.* 35. Quin & defunctos ſeſe multi fictilibus ſoliis condi maluere. Curt. *lib.* 10. Septimus dies erat ex quo corpus Regis iacebat in ſolio.

Solo, as, vide *Solus.*

Sŏlœ, numero plurali, more Græcorum, Σόλοι, ſicut Dioſcuri, pro Dioſcuri. Ciuitas eſt Ciliciæ ab Achiuis & Rhodiis ædificata, poſtea Pompeiopolis appellata a Pompeio, qui piratas in eam tranſtulit, quos dignos exiſtimauit vt ſeruarentur. Laertius *in vita Solonis* autor eſt, vrbem hanc à Solone Salaminio conditam fuiſſe, & ab eo nomen accepiſſe: vt latiùs docebimus in dictione Solœciſmus. Ex hac vrbe ortum traxerunt viri memoratu digni, Chryſippus Stoicus, Philæmon Comicus, & Aratus qui de aſtris carminicè ſcripſit. ¶ Sunt & Solæ ſiue Soli in Cypro inſula, metallorum prouentu nobilitati: quorum meminit Galenus *lib.* 9. *ſimpl.*

Solœcus, Σολοικός, Solorum habitator. Item ille Solorum incola, qui Atticus ortu inter Solenſes viuens, decus ſuæ linguæ corrupit.

Sŏlœciſmus, σολοικισμός, eſt impar, & inconueniens compoſitura partium orationis: à noſtris imparilitas, à vetuſtioribus Latinis ſtribligo dicebatur, quaſi ſtrobligo, hoc eſt inuerſura & prauitas tortuoſa orationis. Siquidem στρεβλόω, torqueo, ac deprauo ſignificat. Vide Gellium *cap.* 10. *lib.* 5. vnde hic locus deſumptus eſt, & apud quem ſcriptum eſt, tanquam ſtrobligo, non autem quaſi ſtrobligo, vt hic legitur. Iuuen. *Satyr.* 6.

——— Solœciſmum liceat feciſſe marito.

Martial. *in Calliodorum,*

Vnus quum ſitis, duo, Callio'ore ſederis:
Surge, ſolœciſmum, Calliodore, facis.

Dictus ſolœciſmus, vt in vita Solonis annotauit Laërtius, à colonis quibuſdam Athenienſibus, quos Solon Salaminius in Solos Ciliciæ vrbem tranſtulit: qui quum non multo interiecto tempore, patrij ſermonis nitorem corrupiſſent, & parum conuenienti partium ſtructura vti cœpiſſent, factum eſt, vt qui in ea parte peccarent, σολοικίζειν dicerentur. Vide infra, in verbo *Solon.* ¶ Per tranſlationem tamen latiùs ſolœciſmi nomen accipitur, vt quicquid perperam fiat, nec rectè, nec ordine peragatur, ſolœciſmum vocemus.

Sŏlœcŏphănēs, σολοικοφανής, quicquid ſpeciem habet ſolœciſmi, qui ratione aliqua poteſt excuſari: vt quum genus ſuperioris iungitur inferiori diuerſi generis, vt Eunuchus Terentiana, reſpiciendo ad genus ſuperioris, Comœdia.

Sŏlōn, Σόλων, fuit vnus ex ſeptem ſapientibus Græciæ, patria Salaminius, qui (teſte Gel. *lib.* 17. *c.* 21.) Athenis claruit, Tarquinio Priſco Romæ regnante. Hic Athenienſibus leges dedit, tanto temperamento cõpoſitas, vt parem gratiam a Senatu & plebe contraheret, quanquam plebs & Senatus in ſumma prius eſſent diſſenſione. Draconis autem leges (iis exceptis quæ in homicidas pœnas ſtatuebant, quòd nimio atrociores viderentur, omnes abrogauit. Illis enim in omnia ſcelera æqualis pœna ſtatuta erat, adeò vt etiam ij, qui otij damnati eſſent, aut qui olera ſurripuiſſent, capite plecterentur. Ob quam cauſam Demades dicere ſolebat, Draconẽ non atramento, ſed ſanguine leges ſcripſiſſe. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 3. videlicet Solon eſt, leges vt conſcribat. ὅσον. Florebat tunc in Republica Philiſtratus æmulus Solonis, cui & genere propinquus erat. Illius igitur eloquentia plus potuit apud populum, quam huius ſapientia. Ceſſit ſponte Solon tyrannum fugiens, primùm in Ægyptum, deinde in Cyprum, poſtremò ad Crœſum regem: cuius quum opes videret, oſtentanti Crœſo, atque interroganti num quis ſe felicior eſſet, reſpondit, Tellum quendam pauperem admodum, alioqui iuſtum, Athenis agentem: qui in ſuo prædiolo ſolitarius conſenuerat: ſimul affirmans nihil eſſe felix quod temporum mutationi ſubiaceat. felicitatem tantùm finem indicare. Cuius ſententiæ Crœſus, poſtea a Cyro captus

prus meminiſſe dicitur. Solon inde in Ciliciam profectus, ciuitatem à ſuo nomine Solos dixit, in qua Athenienſes colonos ſtatuit, qui interuallo tẽporis ab Attica lingua deficientes, Solœce ſtare dicti ſunt: vnde verbum Solœciſmi tractum. Deceſſit in Cypro annorum LXXX. mandauitque oſſa Salaminẽ transferri ibique per regionem proiici ac diſſipari, ne Athenas inferretur, quoniam diſcedens iureiurando ciues adegerat, non antiquaturos leges ſuas donec rediret. Reliquit etiam conciones & epiſtolas quaſdam. Epigramma ſepulcro eius inſcriptum, Cicero in hanc ſententiam commemorat *Tuſc. quæſt. lib.* 1 Mors mea ne careat fletibus, linquamus amicis Mœrorem, vt celebrent funera cum lacrymis Ex Plutarch. & Diogen. Laert.

Sŏlŏphytŭs, σολόφυτος, Regius ex Scytharum genere iuuenis fuit, qui vnà cum Ilino fratre per optimatium factionem domo pulſus, ingentem iuuentutem ſecum traxit, & in Cappadociæ ora ad Thermodoontem amnem conſedit: ſubactiſque Themiſcyris, vnà cum fratre regnum occupauit. Verùm quum ex vicinis populis perpetuò prædas ageret, tandem illorum conſpiratione per inſidias vna cum fratre trucidatur. Horum vxores quum exilio orbitatem quoque adiunctam viderent, arma capeſſunt, fineſque ſuos, ſubmouentes primùm, mox etiam inferentes bella, quàm latiſſimè propagant: viriſque omnibus interfectis, finitimorum concubitus admittunt: mares natos trucidant, virgines nõ lanificio & colu, ſed equis venationibúſque exercent, dextris mammillis, ne ſagittarum iactus impediretur, inuſtis. Vnde & Amazones dictæ ſunt, quaſi ſine mammis.

Sōlŏr, aris, verbum eſt commune, Conſolationem do, vel conſolationem accipio, conſolor. { נחם nichám. παραμυθέω, παρηγορέω. GALL. *Conſoler, conforter, ſe conſoler.* ITAL. *Conſolare conſolarſi.* GERM. Tröſten oder getröſtet werden. HISP. *Conſolar ò conſolarſe.* ANGL. *To confort.* } Solari propriè eſt ægritudinem mulcere eius, qui ſolitudinem ſuam conqueritur, Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

Non qui ſoletur.....adeſt.

Idem *Eleg.* 7. *lib.* 1. *Triſt.*

Vt neque reſpiceres nec ſolarere iacentem.

Cicer. *in Vatin.* C. Antonius hac vna re miſeriam ſuam ſolatur. Virg. 5. *Æneid.*

Quos bonus Æneas dictis ſolatur amicis.

Ouid. 1 *Faſt.*

Hinc pater, hinc coniux lacrymas ſolantur, & orant.

Indicat, &c.

¶ Solari laborem, vel famem, idem eſt quod ſubleuare. Virg. 1. *Georg.*

Interea longum cantu ſolata laborem,

Arguto coniux percurrit pectine telas.

Ibid. Concuſſaque famem in ſyluis ſolabere quercu. Idem 10. *Æneid.* Et mœſtum Muſa ſolatur amorem. Sic dixit, Solari æſtum Horatius *Ode* 5. *lib.* 2. ¶ Hinc fit compoſitum Conſolor: item verbalia Solator, Solamen, & Solatium: quorum ſignificata vide *in ſeq.*

Sōlandus, παρηγορητέος. Ouid. 5. *Triſt. Eleg.* 5.

——*qua conſolatur amicam*

Sit ope, ſolandus quum ſimul ipſe foret.

Sōlātium, Conſolatio, miſeriæ mitigatio. { נחם néchām, vel, nichûm נחמה nechamáh. παραμυθία. GALL. *Soulas, conſolation, confort.* ITAL. *Conſolatione, piacere, ſollazzo.* GER. Ein troſt. HISP. *Solaz, conſolacion de obras.* ANGL. *Comfort, ſolace.* } Quint. *in Pariete palmato,* Cæcitatis miſeriæ ſolatium eſt, habere rem videntium. Cic. *Mario lib.* 7. Vacare culpa magnum eſt ſolatium. Virg. 9. *Eclog.*

——*heu tua nobis*

Penè ſimul tecum ſolatia rapta Menalca.

Quint. *in Proœm. lib* 6. Credendúmque doctiſſimis hominibus, qui vnicum aduerſorum ſolatium literas putauerunt. Ouid. 8. *Metam.*

——*ſed vincite fratres,*

Dummodo, quæ dederat vobis ſolatia, vóſque

Ipſe ſequar.

Senec. c. 13. *de conſol. ad Mart.* Solatia ſimul & auxilia perdere. (de liberis amiſſis.) ¶ Solarium aliquando accipitur pro mercede, *l.* 13. §. 1. *D. commun. prædior.* Niſi talis conſuetudo in illis lapidicinis conſiſtat, vt ſi quis voluerit, ex his cædere, non aliter hoc faciat, niſi priùs ſolitum ſolatium pro hoc domino præſtet. Accitatus tamen hac lege Solatium. Sed non conuenit præſertim cùm ſolatium pro mercede in locis multis aliis reperiatur. Vide Lexicon Hotomani.

Sōlātiŏlum, i, diminutiuum, { παραμυθιάκιον, παραμυθίδιον. GALL. *Petit ſoulas, petit confort.* ITAL. *Picciol ſolazzo.* GERM. Ein geringer oder ſchlechter troſt. HISP. *Pequeño ſolaz.* ANGL. *Litle or ſmal confort.* } Catull. *ad paſſerem Lesbiæ epig.* 2. vt ſolatiolum ſui doloris.

Sōlāmĕn, inis, Solatium. { נחם néchām, vel, nichûm נחמה nechamáh παραμύθιον. GALL. *Soulas.* ITAL. *Solazzo.* GERM. Ein troſt. HISP. *Solaz.* ANGL. *Solace, confort.* } Cicer. *in Lal.* Etiam ſi, ſpero obitus eiſdem, magnam tamen aſſertet ibi ætas ipſa ſolamen. Virg. 3. *Æneid.*

Solaménque mali de collo fiſtula pendet.

Sōlātor, verbale, qui ſolatur. vt, Solator lugentum apud Stat. 5. *Sylu.*

Solōx, (inquit Feſt.) eſt lana craſſa, & pecus, quod paſſim paſcitur non tectum. Titinnius *Farathro* Lana ſoloci ad putam data. Lucil. Montano hirco, atque ſoloce. Hæc Feſtus, ſed ſuccinctiùs, quàm vt à quouis poſſint intelligi. Erat autem notandum, ſi ſciamus, duo veteribus in vſu fuiſſe ouilis pecoris genera: quod vulgatiſſimum erat & robuſtiſſimum à velleris hirſutie hirtum dicebatur alterum a lanæ mollitie molle nominabant, huic pecori multo infirmius ſed vellerum nobilitate longe præſtantius. Vnde & pellibus quibuſdam tectum pacı ſolebat, ne aer proxime adhærentibus lana inquinaretur, aut luto fœdidaretur. Hoc genus e magna Græcia & præcipue e Tarento petı ſolet, vnde & Græcum pecus, & Tarentinum ſolet appellari nonnunquam etiam ex agro Galeſo quod Altinum vocitabant. Ex hiſce igitur ſatis conſtat quod ſolocis nomine intellexerit Feſtus, nimirum vulgatiſſimum illud pecudis genus quod ab hirſutiore vellere hirtum appellat Columella. Id enim nullis pedibus tectum paſcebatur, cuius etiam lanam eodem nomine appellabant.

Sōlpugă, æ, genus eſt venenatæ formicæ, quod etiam a fugiendo ſole, ſolifuga nominatur. Concitatur enim acrius feruore ſolis, ideoque cum fugit quantum poteſt. Lucan. *lib.* 9.

Quis calcare tuas metuat ſolpuga latebras?

Plin. *lib.* 8. c. 29. Latè deſerta regio eſt, a ſcorpionibus & ſolpugis gente ſublata. A Feſto dicitur Solipunga, niſi codex mendoſus ſit. Vide ſuprà in dictionibus *Solipuga,* & *Solifuga.*

Solſequium, herba ad ſolem ſeſe conuertens.

Sōlſtitium, vide *Sol.*

Solum, i, dicitur omne quod quid ſuſtinet, & rei cuipiam velut fundamentum ſubiicitur. { שדה ſadheh קרקע karkáh. ἔδαφος, ἰδαφος. GALL. *Le parterre, fond de terre.* ITAL. *Suolo, ſuolare, ſuola.* GERM. Der boden. HISP. *Suelo de la tierra.* ANG. *The ground.* } Vnde aquæ ſuperficies dicitur ſolum, quia nauium fundamentum eſt. Virg. *lib.* 5. Subtrahiturque ſolum. ¶ Cælum ſtellarum Solum eſt. Ouid. *lib* 1. *Metam.* Aſtra tenent cæleſte ſolum. ¶ Næuius verò ſola terrarum plurali numero dixit: Sed ſola terrarum poſtquam permenſa parumper. Sic etiam Cicero in *Orat. pro Corn. Balbo,* Vos mutæ regiones imploro, & ſola terrarum vltima. ¶ Aer etiam ſolum dicitur, quia auium ſuſtentaculum ¶ Item terra ipſa quod hominum & animalium fundamentum ſit. Col. *lib.* 2. Nam quod ſicco ſolo ingeſtum eſt, & iam inoccatum eſt, perinde ac ſi repoſitum in horreo non corrumpitur Ouid. 1. *Metam.*

——*inde ſolo quod texerat terra iacebat.*

Quint. *lib.* 2 c. 19. At in ſolo fœcundo plus cultor, quàm ipſa per ſe bonitas ſoli efficiet. Ouid. 13. *Metam.*

——*Procubuêre ſolo mœnia.*

Æquare ſolo, pro funditus euertere, paſſim apud ſcriptores. Item, Ad ſolum diruere. Suet. *in August.* c. 72. Profuſe ab eo opere extructa etiam diruit ad ſolum. ¶ Virg. *lib.* 7. etiam menſam appellauit ſolum,

——*Et cereale ſolum pomis agreſtibus augent.*

¶ Aliquando ſolum, πέλμα, eſt inferior pedis pars, quam vulgò *ſoleam* vocant, quæ calloſa ſit, & dura diſcalciatis Cic. 5. *Tuſcul* Mihi amictus eſt Scythicum tegmen, calciamentum ſolorum callum cubile terra. Lucretius,

Auia Pieridum peragro loca, nullius ante

Trita ſolo.

¶ Et ſolum dictum eſt pro ſolea calciamenti, & corio. ὑπόδημα. Mart.

Dentibus antiquas ſolitus producere pelles,

Et mordere luto putre, vetuſque ſolum

¶ Propriè tamen ſolum terra dicitur vnde Natale ſolum dicimus, pro patria in qua nati ſumus: quemadmodum exulem, qui extra ſolum, hoc eſt, extra patriam eiectus eſt. Vertere ſolum, eſt ſedem & habitationem mutare. Cicer. *pro Cæcina,* Nam qui volunt pœnam aliquam ſubterfugere, aut calamitatem, eo ſolum vertunt, hoc eſt, ſedem ac locum mutant ¶ Solum foſſæ pro ima foſſæ parte Cæſ. 7. *bell. Gall.* Foſſam pedum viginti latam directis lateribus duxit, vt eius ſolum tantundem pateret, quantum ſumma labra diſtabant. ¶ Solum pro ſolio, Ennius,

——*regni ſtabilitas, ſcamna ſolúmque.*

Ab ſolo dictum ſolium inquit Varro 4. *de L. L.*

Solùm, Aduerb vide infra poſt *Solus*

Solarium, ii, à nomine ſolum, ſoli: Vectigal quod pro ſolo penditur. { מדה middah. τὸ τέλος παρὰ τῶν ἐδάφει ... GALL. *Ce qu'on paye pour le fond de la terre par chacun an, cenſive.* ITAL. *Datio, fitto che ſe paga per lo terreno, cenſo.* GERM. Ein bodenzinſs HISP. *Renta que ſe paga por el ſuelo de la tierra.* ANG. *Tribut that is payed for ground or land.* } Qua voce vtitur Vlpian. ff. *ne quid in loco, vel itin. publ. fiat.* Si quis nemine prohibente in publico ædificauerit, ſi tamen obſtet ædificium id publico vſui vtique is qui operibus publicis præeſt, debebit id deponere aut ſi non obſtet, ſolarium ei imponere. Sic enim vectigal hoc appellatur, ex eo quòd pro ſolo pendatur.

‖ Soloturum Solothurn, vrbs Heluetiorum, diœceſis Lauſanenſis, vna ex XIII. pagis, ſeu Cantonibus. ‖

SOLVO, is, ui, ſolutum, Diſſoluo quod erat ligatum. { פתח pittách התיר hittír. λύω. GALL. *Deſlier, ſoudre, rompre, laſcher.* ITAL. *Sciogliere, ſolnere, diſlegare, disfare.* GERM. Aufflöſen oder aufbinden. HISP. *Deſatar, deshazer.* ANGL. *To lowſe, to releaſe.* } Virg *lib.* 7 Soluite crinales vittas, capite Orgia mecum. Terent. *in Andr.* Iube ſolui obſecro. Soluere dentem, id eſt, reſoluere ac liberare loculamento, Celſ. *lib* 6. *cap.* 9. Soluere item dicuntur qui naui vehuntur, quum ſoluto fune quo nauis retinetur, recedunt. Et dicimus ſoluere ſimpliciter, nullo addito. & ſoluere nauem. Cicer *ad Terentiam lib.* 16. Nos eo die cœnati ſoluimus. Cæſar. 1. *bell. ciuil.* Pompeius ſub noctem naues ſoluit Cicer 3. *Offic.* Si idem ſciat complures mercatores, Alexandria ſoluiſſe, &c. Plautus *Amphitr.* Soluit nauis e portu Perſico. Cæſar 3 *de bell. ciuil* ſoluere à terra. Dicitur etiam ſolui nauis, quum frangitur ac diſſipatur Ouid. *Eleg* 6 *lib.* 4. *Triſt.*

Soluitur vetus nauis quamlibet exiguo imbre.

Item ſoluere orationem, vide *Ora.* Senec c 10. *de conſol. ad Mart* Mox ſoluentur iſta contubernia. ¶ Pro aperire Plaut *Amph. ſc.* 3. *a* 2. Solue ciſtulam. Mox, Aperi. Ouid. *Eleg* 2 *lib* 5. *Triſt.*

Et tibi ſollicita ſoluitur illa manu. (ſup. Epiſtola.)

Ibid. Eleg. 2. *lib.* 1 *Triſt.*

Soluere quaſſata parcite membra ratis

¶ Et quoniam qui debent, quodammodo obligati ſunt creditori, ſoluere etiam pro debitum reddere ponitur { GALL. *Payer.* ITAL. *Pagare.* GER. Bezahlen. HISP. *Pagar.* ANGL. *To paye.* } Cicer. 4 *Verr.* pro quo frumento pecunia ſoluta non eſt. Soluere ab aliquo, id eſt, per aliquem, quum non ipſi ſoluimus, ſed alium ſubſtituimus qui ſoluit noſtro nomine. { השיב heſchíb השלים hiſchlím ἀποδίδωμι ... } Cicer. *ad Atticum* Frater laborat vt tibi quod debet, ab Egnatio ſoluat. *Et alibi,* Sed etiam dixit ſe a me quodammodo ſoluere. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a* 5. Sequere ad Prætorem, inde rem ſoluo omnibus quibus debeo Idem *ibid. ſc.* 2. pro illa rem ſolui ab trapezita meo. (Ibi ſermo non eſt reddentis, ſed recipientis) *Idem. ſc.* 1. *a.* 3. Soluant pugnis, ſi quis poſcat dum. ¶ Hinc per tranſlationem Solutionis vocabulum ad omnem liberationem quoquo modo factam transfertur, magiſque ad ſubiectum obligationis, quam ad numorum ſolutionem. Vnde ſoluo pro ſatisfacio, *carse.* Terent *in Adelph.* Neque tu verbis vnquam ſolues quod mihi re maleficeris. ¶ Soluere ebrietatem, pro diſcutere, Celſ. Niſi febris

acceſſit

acceſſit eo tempore quo ebrietas ſolui debet. ¶ Soluere aliquem legibus, eſt cum legum vinculo eximere, & efficere ne legibus teneatur. Gell. *cap.2.lib.* 14. Soluitur iudicatu Iudex qui iurat ſibi non liquere. ¶ Soluere partum. Ouid. 4 *Faſt.*

——— ——— *Precetur*

Vt ſoluat partus molliter ipſa ſuos.

¶ Soluere iuſta funeri. Cic. *pro Roſc. Amer.* Hunc miſerum luctu perdi tum, qui nondum etiam paterno funeri iuſta ſolui ſſet. ¶ Suſcipere & ſoluere vota. Suet. *in Auguſt. c.* 97. Quo animaduerſo, vota quæ in proximum luſtrum ſuſcipi mos eſt, collegam ſuum Tiberium nuncupare iuſſit. Nam ſe negauit ſuſcepturum quæ non eſſet ſoluturus. ¶ Quandoque ponitur pro liberare. Virg. 1. *Æneid.*

Soluite corde metum, Teucri.

Vnde ſolutus riſus, dicitur magnus, & à curis liber. Idem, Riſúque ſoluto. ¶ Sic etiam dicimus, Soluere religione, id eſt, religione liberare, & efficere nequis religionis ſcrupulus relinquatur. Cicer. *pro Cæc.* Vt religione ciuitas ſoluatur. ¶ Solui cera igni, vel ſole dicitur, hoc eſt, molleſcere, ſiue liquefieri. Sic etiam hyemem ſolui dicimus, hoc eſt, miteſcere, & molliorem fieri. Horat. *lib.* 1. *Carm.* Soluitur acris hyems. ¶ Soluere fidem, eſt rumpere, vel non ſeruare fidem. παρασπονδεῖν. Ter. *in Andr.* Solu ſti fidem. Quintil. Soluere ſanctitatem ſoris ludorũ talarium licentia, (id eſt, violare.) ¶ Soluere venam, eſt venam aperire. φλεβοτομεῖν. Col. *lib.* 7. Ea porrò vena, quæ in aure videtur eſſe ampliſſima, ſarmento prius verberatur, deinde quum ad ictum intumuit, cultello ſoluitur. Gell. *c.* 8. *lib.* 10. Iubere ignominiæ cauſſa militi venam ſolui & ſanguinem dimitti. ¶ Solui inter cœnandum. (id eſt, mori) Senec. *Epiſt.* 67. ¶ Soluere aliquem pro expiare & ſoluere nefas, Ouid. 2. *Faſt.* ¶ Soluere animum interdum ſignificat animum ſtudio fatigatum cantu, riſu, ludo immoderatè recreare, & quaſi ſubmergere. Cui opponitur *Remittere animum*, id eſt, animum à ſolennibus officiis, ſtudiis, ac laboribus moderatè laxare, eúmque interpoſito aliquo gaudio reficere ac recreare, vt vires recuperet ſuas, & laborem alacriùs ferre poſſit. Hoc laudi, illud vitio vertitur. Hinc Senec. *c.* 15 *de tranq.* Remittas an ſoluas animũ multum intereſt. ¶ Compoſita huius verbi ſunt, Abſoluo, Diſſoluo, Exſoluo, Perſoluo, & Reſoluo, de quibus ſuis locis. ¶ Soluendo non ſum, hoc eſt, ſatisfacere non poſſum id pro quo obligatus ſum, ſiue pecunia, ſiue remuneratione, ἀδυνατῶ ἀποδοῦναι. Cic. 2. *Philipp.* Tu nec ſoluendo eras id eſt, ſoluere debita non poteras. Idem 2 *Offic.* Nam cui res erepta eſt, eſt inimicus: cui data eſt etiam diſſimulat ſe accipere voluiſſe, & maximè in pecuniis creditis occultat ſuum gaudium, ne videatur non fuiſſe ſoluendo. Soluiſſe quatuor ſyllabarum, per diæreſin. Tibull. *lib.* 4. *Eleg.* 5.

Sed potiùs valida teneamur vterque catena,

Nulla queat poſthac quàm ſoluiſſe dies.

Sŏlūtus, a, um, nomen ex participio, Securus, liber, cura & ſolicitudine vacuus. {שׁפשׁי *chopſchi* מפתח *mephuttách*. ἀπολελυμένος. GALL. *Deſlié, deliuré, laſché.* ITAL. *Sciolto, disfatto.* GERM. Auffgelöſt. HISP. *Deſatado, deshecho.* ANGL. *Sure and free ſett a libertie.*} Cic. *Attic.* Quæ ſoluto animo ſcribi ſolent, ea his temporibus excluduntur. Suet. *in Aug. c.* 43. Solutiſſimus ac confuſiſſimus mos ſpectandi. Senec. *c.* 8. *de conſol. ad Polyb.* A ſeuerioribus ſcriptis ad ſolutiora animum producere, id eſt, ad hilariora ſuprà *Ibid.* Gell. *c.* 1 *lib* 5 de ſummo & ſoluto pectore laudes effutire. ¶ Hominem in ſolutum æſtimare. Senec. *epiſt.* 81. ¶ Tibi res ſoluta eſt rectè Plaut. *Curc ſc.* 1. *a.* 4 Idem *Pſeud ſc.* 1. *a.* 1. Magis ſolutum erit quam ſi ipſe dedis. Sequitur Res ſoluta erit. ¶ Solutus, pro libero Idem *Capt ſc.* 1. *a.* 2. Scimus nos noſtrum officium, ſi nos ſolutos ſinat. Terra ſoluta, id eſt, rara & laxa cui opponitur denſa. μανός. Colum *lib.* 1. Soli pinguis, vel macri, ſoluti vel ſpiſſi, humidi vel ſicci. Ouid. 1 *Faſt.*

Inque mero ſoluta erat, violaque ſoluta.

¶ Sŏlūti agri ſunt, quorum fines deprehendi non poſſunt, vt ait Siculus Flac. Oratio ſoluta, Quæ metrica lege non tenetur, nec pedibus vincitur. Quint. l *lib.* 9 *c.* 4 Oratio alia vincta atque contexta, alia ſoluta, qualis in ſermone, & in epiſtolis Tibull. *lib.* 4.

Quique canens vincto pede quique ſoluto.

Ouid. *Eleg.* 1 *lib.* 4 *Triſt.*

Scribere conabar verba ſoluta modis.

Riſus ſolutus, id eſt, magnus, & à curis liber. Virg. 2. *Georg.*

Verſibus incomptis ludunt, riſúque ſoluto.

hoc eſt, cachinno. vt ait Seruius. Solutiſſimus. ſuperlat. Cicero *ad Lentulum lib* 1. *&* 9. Si eſſent omnia mihi ſolutiſſima, tamen in Repub. non alius eſſem atque nunc. id eſt, etiamſi liberrimum eſſet mihi.

‖ Solutiſſima lingua, pro dicaci ac petulanti. Seneca ‖

Sŏlūtē, aduerb. Sine cura aut ſolicitudine. {ἀμερίμνως, ἀνειμένως. GALL. *Deliuré.* ITAL *Liberamente.* GER. Liederlich oder ledigklich HISP. *Libremente.* ANG. *Looſely diſſolutely.*} Cic. *de clar. Orat.* Tam ſolutè egit, tam leniter, tam oſcitanter. Idem 1. *de diuin.* Si aut furore diuino incitatus animus, aut ſomnio relaxatus, ſolutè moueatur ac liberè. Liu. 9. *dec.* 1. Solutè aut negligenter.

Sŏlūtio, nis verbale, Diſſolutio eius quod compactum fuit: vt quum mortem animæ & corporis ſolutionem dicimus. {תמס *témes* שלום *ſchillum*, vel, *ſchillem* שלומה *ſchillumáh* λύσις. GALL. *Deſliement, payement* ITAL. *Solutione, pagamento.* GER Auflöſung. HISP *Obra de pagar o deſatar.* ANGL. *A looſing or paying.*} Cic. 4 *Tuſc.* λύσιν quaſi λύσιν id eſt, ſolutio totius hominis. ¶ Solutio ſtomachi, quam & diſſolutionem dicimus, quum naturales eius facultates aut amiſſæ ſunt, aut vitiatæ, aut certè imbecilliores redditæ. Plin. *lib.* 20. Cum melle, aut adipe, aut cera, ſtomachi ſolutione inſperſum polentæ modo. ¶ Solutio ad omnem liberationem quoquo modo factam transfertur, magiſque ad ſubiectum obligationis, quàm ad nummorum ſolutionem. Vlpian. *de verbor. ſignif.* Solutionis nomine ſatisfactionem quoque omnem accipiendam placet. Cic. 2. Offic. Nec enim vlla res vehementiùs Remp. continet, quàm fides: quæ eſſe nulla poteſt, niſi erit neceſſaria ſolutio rerum creditarum.

Sŏlūtĭlis, e, quod ita compactum eſt vt quoties opus ſit, ſolui poſſit. {λύσιμος. GALL. *Aiſé à diſſoudre, & deſlier.* ITAL. *Facile da ſciolgere.* GERM. Auflößlich/das man wol wider aufflöſen kan. HISP. *Coſa que ſe puede deſatar* ANGL. *Eaſie to be looſed.*} Sueton. *in Neron. c.* 34. Solutilem nauem cuius vel naufragio, vel cameræ ruina periret commentus eſt.

‖ Solutim, vno circumiectu. Tertull. ‖

Sŏlus, a, um, Incomitatus, vnicus, quam vocem Feſtus ex Oſcorum lingua ductam putat, qui ſolum dicunt, quod nos totum nam qui vnus eſt, totus eſt. {יחיד *iachidh* בדד *bodhédh*, vel, *badhadh*. μόνος. GALL. *Seul, ſeulet.* ITAL & HISP. *Solo.* GERM. Allein/einig ANGL *One alone.*} Cic. 3. *Offic.* Cui quum viſum eſſet vtilius, ſolum ſe, quam cum altero regnare, fratrem interemit. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Ego inſipiens, qui ſolus mecum loquor. Idem *Curc. ſc* 1. *a.* 3. Dimidiam partem nationum omnium ſubegit ſolus. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Non igitur nos ſoli ignaui ſumus, &c ¶ Solus, & Vnus pro ſolus, more ſuperlatiuorum genitiuum regunt vel ablatiuum mediante præpoſitione Ex, vel accuſatiuum mediante præpoſitione Inter. Plin. *lib.* 9. Solus omnium accipenſer ſquamis ad os verſis contra aquas natando, meat. Plaut *Mil. ſc* 1. *a.* 2. Tacere noſtrorum ſolus ſcio. Cicer. *de Orat.* Gorgias ſolus ex omnibus. Idem *de prouinciis Conſularibus*, Gracchus ſolus ex toto illo collegio. Et quum ſingularitatem ſignificat, inuenitur tamen pluraliter. Terent. *in Adelph.* Solæ ſumus. ¶ Ponitur aliquando ſolus pro ſolitario, & deſerto. ἔρημος. Virg *lib* 3. *Georg.*

Heu malè tum Libya ſolis erratur in aruis.

Terent. *in Andr.* Venit meditatus alicunde ex ſolo loco. Idem, Nónne hinc abiici oportet in ſolas terras? Saluſtius *in Iugurtha*, Marius interea, exercitu in hybernis compoſito, cum expeditis cohortibus, & parte equitatus proficiſcitur in loca ſola obſeſſum turrim regiam. ¶ Genitiuum facit ſolius, olim etiam ſoli, læ, li. Terent. *Eunuch.* Mihi ſolæ ridiculo fuit.

Sōlŭm, aduerbium, Tantùm, tantummodo. {רק *rak* לבד *lebádh*. μόνον. GALL. *Seulement.* ITAL. & HISP. *Solamente.* GERM. Nur allein ANGL. *Only*} Cicer. 4. *Philipp.* Nos nuntiationem ſolum habemus, Conſules etiam inſpectionem. Idem 2 *de leg.* De vna re ſolum diſſident, de cæteris mirificè congruunt.

Sōlĭtārĭus, a, um, Solus agens, ſoliuagus, frequentiam vitans. {בדד *bodhédh*, vel *badhádh* גלמוד *gualmúdh*. μονήρης, ἐρημάζων. GALL. *Solitaire, ſeulet.* ITAL. *Solitario.* GERM. Einſam/abgeſunderet von den leuten/einſidler. HISP. *Solo y ſolitario.* ANG. *Solitare, alone.*} Cic. 1. *Offic.* Solitarius homo, atque in agro vitam agens, Vita ſolitaria, quæ agitur in receſſu, & procul ab hominum frequentia, μονήρης βίος. Locus ſolitarius, id eſt, locus deſertus, nullíſque incolis frequentatus ἔρημος. Res ſolitaria, id eſt, ſola, & ſine alterius conſortio. Cic. *de Amic.* Sic natura ſolitarium nihil amat, ſempérque ad aliquid, tanquam adminiculum adnititur. Gell. *c.* 5 *lib.* 13. Id vnum ſolitarium ſignificat. (i. vnum tantùm.) Idem *cap.* 5. *lib.* 7. Solitaria epagoge. ¶ Solitarius, de eo, qui ſe à ſeditione remouet. Idem *cap.* 12. *lib.* 2. Qui in eo tempore, in eóque caſu ciuilis diſcordiæ non alterutra parte ſeſe adiunxerit, ſed ſolitarius, ſeparatúſque à communi malo ciuitatis receſſerit, is domo, patria, fortuníſque omnibus careto, exul, extorríſque eſto.

Sōlĭtūdo, inis, Plaga inhabitata, locus deſertus. {ערבה *harabah* חרבה *chorbáh* ישימון *ieſchimon* מדבר *midbár*. ἐρημία, ἐρημος. GALL. *Deſert, delaiſſement, vie ſolitaire.* ITAL. *Luogo abbandonato.* GERM. Einöde. HISP. *Soledad, ò lugar deſierto.* ANGL. *A deſert or place not inhabited.*} Cæſar 6. *belli Gall.* Ciuitatibus maxima laus eſt, quam latiſſimas circum ſe vaſtatis finibus ſolitudines habere. Saluſtius *Iugurth.* 125 Erat inter ingentes ſolitudines oppidum magnum. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Solus te ſolitudine atque ab egeſtate abſtraxi. ¶ Veteres & Solitas pro ſolitudine dixerunt. Accius *in Euryſace*, Tuam ſolitatem memorans, formidans tibi.

Sōlĭuăgus, a, um, qui ſolus vagatur. {μονάζων, μονόνομος, μονόπλανος. GALL. *Qui va çà & là tous ſeul, qui n'aime compagnie.* ITAL. *Soliuago* GERM. Der allein oder einſam hin und här ſchwebt. HISP. *Coſa ſoluaga, braua, fiera.* ANGL. *That wandreth hie a lone.*} Plinius *lib.* 8 Nec niſi laceſſiti noceant, ideoque gregatim ſemper ambulent, minime ex omnibus ſoliuagi. Cicero 5. *Tuſc.* Altas volucres cælo ſinis libero: ſerpentes quaſdam eſſe gradientes: earum ipſarum partim ſoliuagas, partim congregatas.

Sōlo, as locum aliquem deſertum & ſolum reddo, depopulor, vaſto, deſolo {שדד *ſchadad* השם *heſcham*. ἐρημόω. GALL. *Rendre un lieu deſert, & abandonné.* ITAL. *Far vn luogo deſerto è abbandonato.* GERM. öd machen. HISP. *Aſſolar hazer algun lugar deſierto.* ANG. *To mak ſolitare and deſert, to ſpoile and deſtroye*} Statius 5. *Thebaid.*

——— *furor omnibus idem,*

Idem animus ſolare domos, iuuenúmque ſenúmque

Præcipitare colos: plenéſque adfringere paruos

Vberibus, ferróque omnes exire per annos.

‖ Sollus, Oſcis totus. ‖

Sŏlūs untis, Σολοῦς. Stephano, Cypri inſulæ oppidum, à Phalero & Acamante Athenienſibus conditum, portum nobilem habens, cum flumine, item Veneris & Iſidis delubra. Gentile eſt Solius. Autor Strab. *lib.* 14. ¶ Eſt & Solus Siciliæ oppidum, non procul à Lilybæo promontorio: cuius meminit Plin. *lib.* 3. *c.* 8.

Sŏlymi, rum, Σόλυμοι, Populi Aſiæ, Lyciis & Piſidis proximis, poſtea Milyes appellati, vt docet Strab. *lib* 1. *&* 14. Plinius eoſdem facit cum Piſidis, *lib.* 5. *c.* 27. Inſident (inquit) verticem Piſidæ, quondam Solymi appellati. Alij Solymos eoſdem fuiſſe cum Lyciis aſſerunt quorum tamen ſententia cum Homero non ſatis conuenit, qui Bellerophontem à Lyciorum rege miſſum ait ad ſubiugandos Solymos.

Sŏlyma, æ, vel Solyma, orum. {ירושלים *ieruſchaláim.* Σόλυμα.} Vrbs clariſſima Iudææ: quæ poſtea addito templo, Hieroſolyma dicta eſt.

Sŏlymus, a, um, Iuuen. *Sat.* 6. Interpres legum Solymarum.

Sōmătŏphylăcēs, σωματοφύλακες. Cuſtodes corporis, quos Latini priſco vocabulo Latrones dixerunt, quaſi laterones: quod principum latera cingerent aduerſus vim inſidiatorum. Gwardiknecht.

Sōmătŏpœia, σωματοποιΐα, figura affinis proſopopœiæ, qua rei incorporeæ corpus tribuimus.

Sōmnus, i. Sopor, quies, quæ ab humoribus à corde ad cerebrum ſublatus

ſis concitatur, qui quum ibi fuerint refrigerati, recidentes ad cor, calorem eius refrigerant { שנה *ſchenah* תרדמה *tardemáh.* ὕπνος. GAL. *Sommeil, le dormir.* ITAL. *Sonno.* GERM. *Der ſchlaff* HISP. *El ſueño quando dormimos* ANGL. *Sleepe* } Dictum autem volunt Somnium à Græco ὕπνος: vnde mutata aſpiratione in ſ literam, primùm ſypnum, ſiue ſupnum, mox ſopnum, & poſtremò ſomnum volunt appellatum. Vide Gell. *c.* 9. *lib.* 13. Virg. 1. *Georg.*

——Nec ſomnos abrumpit cura quietos.

Cic. *de diuin.* Animus per ſomnum curis vacuus. ¶ Tenere ſomnum, Quintil. Somnum vix tenebamus. ¶ Facere, Ouid. 4. *Faſt.*

Nox erat: & vino ſomnum facïente iacebant.

Capere, Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Dabitur lectus vbi haud ſomnum capias. Somno illudere Idem *Mil. ſc.* 1. *a.* 2. Vigila, Somno ne ſtude. Edormiſcere ſomnum. Idem *Amphitr.* Paulliſper mane dum edormiſcat vnum ſomnum. Perire ſomno. (i. cupiditate dormiendi) Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Item, Arctiſſimo ſomno quieſcere: Sueton. *in Othone c.* 11. ¶ Somnum mouentia. Cornel. Celſ. *lib.* 2. *c.* 9. ὑπνωτικά. Vt ſomnus fiat, i. concilietur. Idem *lib.* 6 *in Collyrio Euelpidis*, Vinum bibere neque effosè, neque timidè, vt neque cruditas ex eo, & tamen ſomnus fiat. ¶ Somnum Deum finxit antiquitas, cuius ſedem apud Cimmerios collocat. Ouid. 11. *Metam.*

Eſt propè Cimmerios longo ſpelunca receſſu
Mons cauus, ignaui domus & penetralia ſomni,
Quò nunquam radiis oriens, medius've, cadens've
Phœbus adire poteſt

¶ Hinc fit compoſitum Inſomnis ἄυπνος: de quo egimus ſuo loco

Sŏmnium, ij, Inſomnium, hoc eſt, quòd videre nobis videmur dormientes. {חלום *chalom* ἐνύπνιον. GALL. *Songe, reſuerie en dormant.* ITAL. *Sogno.* GERM. *Ein traum, ein geſicht ſo einem ihm traum fürkompt.* HISP. *El ſueño que ſoñamos.* ANGL. *A dreame.*} Plaut. *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Haud falſum mihi euenit ſomnium quod hac noctu ſomniaui. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Manè dum huic conijcio ſomnium Idem *Amph.* Narrat tibi ſomnium. ¶ Somnium expiare. Sueton. *in Galba c.* 18 Item, Somnio penetrali eruere carmina. Idem *ibid. cap.* 9. Somnia vigilantium, Quintil Virg. 8. *Eclog.*

————an qui amant ipſi ſibi ſomnia fingunt?

Cic. *de lege Agraria contra Rullum*, Hæc per deos immortales, vtrum eſſe vobis conſilia ſiccorum, an vinolentorum ſomnia, & vtrum cogitata ſapientum, an optata furioſorum videntur? Macrob. *lib.* 1. *in ſomn. Scipionis*, eorum quæ dormientes videre nobis videmur, quinque tradit eſſe genera, Somnium ſcilicet, quod Græcè eſt ὄνειρος: Viſio, id, eſt, ὅραμα: Inſomnium, id eſt, ἐνύπνιον: Oraculum, id eſt, χρηματισμός: & Viſus, qui Græcis φάντασμα dicitur. Ex his inſomnium, & phantaſma quum falſa ſint, interpretatione non indigent: tria reliqua vates interpretantur. Et oraculum quidem eſt, quum in ſomnis aliquid nobis denunciatur: Viſio, quum id quis videt quod eodem modo, quo apparuerat, euenit. Somnium autem propriè vocatur, quod tegitur figuris, velatur ambagibus nonniſi interpretatione intelligendis, eiuſque

Naturale, { *Vulgare*, quod ferè nihil ſignificat, niſi fortè aliquid de corporis conſtitutione & occupationibus cuiuſque. *Singulare*, quod præſagum in quibuſdam, ex ipſorum obſeruationibus. }

Non naturale. { *Diuinum* de rebus Deo dignis, cum mixta pia (non curioſa & ſuperſtitioſa) ſollicitudine, & cum aliqua perſuaſione, qualis cum prophetico inſtinctu iungi ſolet: *Eiuſdem* [illegible]; vnde ſomniantes [illegible], obſcurum, [illegible]. *Diabolicum* de rebus, vnde diabolum agnoſcere poſſis, turpibus falſis, aut fallacibus ferè ambiguum & perplexum. }

Sŏmnio, as, Somnium habeo, per quietem aliquid quaſi vigilans video. { חלם *chalám.* ὀνειρώττω. GAL. *Songer, reſuer.* ITAL. *Sognare, inſognare.* GERM. *Traumen, ein geſicht im ſchlaff ſehen* HISP. *Soñar algun ſueño.* ANGL. *To dreame.*} Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 2. Hac noctu quod ego ſomniaui dormiens. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 4. Hic vigilans ſomniat. Idem *in Amph.* Næ vigilans ſomniat Cic. *de diuin.* Nec mihi magis vſquam videor, quàm quum in Curia Senatum video ſomniare. Et *paulo antè*, Defert ad coniectorem ſomniaſſe ſe ouum pendere ex faſcia lecti ſui cubicularis. ¶ Somniare item ponitur pro ineptire, & fallere, quod ſomnia inepta ferè ſint & falſa. Plaut. *in Curc. ſc.* 3. *a.* 4. Quos tu mihi luſcos libertos, quos ſummanos ſomnias, id eſt, ſomniando loqueris. Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Quid ſomniatis? (dixerat ſuprà, Sanine eſtis?) Terent. *in Andr.*—num ille ſomniat Ea quæ vigilans voluit? Colum. *lib.* 1. *c.* 8. Nunquam non eaſdem ineptias ſomniat Cic. 2. *de diuin.* Quod ſi ita natura paratum eſſet, vt ea dormientes agerent, quæ ſomniarent, alligandi eſſent omnes, qui cubitum irent: maiores enim quam vlli inſani efficerent motus ſomniantes.

Sŏmniātŭr, impersonale. Plin. *lib.* 18. Ariſtoteles & Fabianus plurimum ſomniari circa ver, & autumnum tradunt: magiſque ſupino cubitu: at prono nihil.

Somniator, qui ſomniat: qui multum ſomniare ſolet: qui ſomniare ſolet abſurda, inſomnioſus.

Sŏmnĭōsus, a, um, qui crebris ſomniis vexatur. {ὀνειρώδης. GALL. *Qui ſonge ſouuent, ou plaſieurs ſonges [illegible]* ITAL. [illegible] GER. [illegible] HISP. *Cargado, e fatigado de ſueño* ANGL. *That dreameth often.*} Plin. *lib.* 18. Somnioſos fieri, tepore ſumpto in cibis, Cato arbitratur.

Sŏmnĭfĕr, a, um, quod affert ſomnium. {ὑπνοφόρος. GAL. *Qui fait dormir.* ITAL. *Sonnacchioſo, porta ſonno* GER. *Das den ſchlaff bringt.* HISP. *Coſa que haze à traher ſueño* ANG. *That bringeth one asleape.* } Plin. *lib.* 18. Viſque ſomnifera ſatiuo papaueri. Ouid. 9 *Metam.*

Plenaque ſomniferis ſerpens peregrina venenis.

Sŏmnĭfĭcus a, um, quod ſomnum inducit { ὑπνωτικός GAL. *Qui fait dormir.* ITAL. *Che fa dormire.* GERM. *Das den ſchlaff macbet* HISP. *Que haze a traher ſueno* ANG. *That cauſeth ſleepe.* } Plin. *lib.* 37. Et viſo dracone [illegible] ſomnifica medicamenta atque ita præcidere. Idem *lib.* 29 *c.* 4. Quoniam [illegible] aſpidum ſomnifica vis.

Sŏmnĭcŭlōsus, a, um, à ſomniculo magis fit, quàm à ſomno. & is dicitur qui ſomno plenus eſt & ignauus. {נרדם *nirdám* ὑπναλέος. GAL. *Tout endormi, nonchalant* ITAL. *Addormentato, che ſempre vorria dormire.* GERM *Schlefferig, ſchlefig, voll ſchlaffs* HISP. *Cargado de ſueño* ANG. *That is geuen to much ſleape, ſlouthfull, ſluggard.* } Somniculoſus actiue & paſſiue dicitur, vt etiam ſtudioſus, ambitioſus, gratioſus, laborioſus, &c. Vide Gellium *c.* 12. *lib.* 9. Cic. *de ſenect.* Quæ vitia ſunt non ſenectutis, ſed inertis, ignauæ, ſomniculoſæ ſenectutis. Colum. *lib.* 1. *c.* 1. Nam & ebrioſo cura officij pariter cum memoria ſubtrahitur, & ſomniculoſo plurima effugiunt. ¶ Interdum ſomniculoſum dicimus, non quod ſomno indulget, ſed quod ſomnū inducit habetque vim ſomnificam. ὑπνωτικός. Vide. Sileuna aſpidem vocat ſomniculoſam, non quod ipſa dormiat, ſed quòd vi ſomnifica homines perculſos enecet.

Sŏmnĭcŭlōsē, aduerbium, Negligenter. {ὑπναλέως. GALL. *Negligemment.* ITAL. & HISP. *Negligentemente.* GER. *Schlefferig oder liederlich.* ANGL. *Sluggardly, ſlumberly.*} Plaut. *in Capt. ſc.* 1 *a.* 2. Haud ſomniculosè hoc agendum eſt. Idem *in Amph.* Non ſoleo ſomniculosè heri imperia perſequi.

Sŏmnŏlentus, a, um, Somniculoſus: & per tranſlationem tardus, ignauus. {נרדם *nirdám* ὑπναλέος. GALL. *Tout endormi, plein de ſommeil* ITAL. *Addormentato, pieno di ſonno.* GERM. *Voll ſchlaffs ſaul, träg.* HISP. *Soñoliento* ANG. *All geuen to ſleape* }

Sŏmnŏrīnus, a, um. Apud antiquos dicebatur id, quòd in ſomnis videtur. Varro *in Promotheo*, vt citatur à Nonio, Hic ſomnorinas imagines affatur.

Sŏmphŏs, σομφός. Cucurbitæ ſylueſtris genus, digitali craſſitudine, non niſi in locis ſaxoſis naſcens, intus inane: vnde & nomen inuenit. Nam Græci σομφὸν vocant inane. Quidam Cucurbitam marinam appellant. Vide Plin. *lib.* 20 *cap.* 3.

Sŏnābĭlĭs, vide *Sonus.*

Sonchus {σόγχος GALL. *Laitteron, ou laceron* ITAL. *Cicerbita, creſpina.* GERM. *Haſenkol oder haſenſtrauch.* HISP. *Serraya, ſerralla* ANG. *An herbe called ſowthiſtle.*} Herba eſt ex genere aculeatarum, cuius duæ ſunt ſpecies: vna ſylueſtrior, & ſpinoſior: altera tenerior, olim etiam eſculenta caule cubitali, anguloſo, intus cauō, interim rubeſcente, ſed qui fractus copioſo lacte manet, foliis per oras ex interuallo ſciſſis: quum perfectè adoleuerit, aculeis quibuſdam aſpera. Galli à lactis copia *Lacteronem* appellant. Plin. *lib.* 22. *c.* 22. Eſtur & ſonchos, vt quem Theſeo apud Callimachum apponat Hecate, vterque albus & niger, lactucæ ſimiles ambo, niſi ſpinoſi eſſent, caule cubitali, anguloſo, intus cauo, ſed qui fractus copioſo lacte manant.

Sŏnĭpēs, Sonitus, Sono, Sonor, ſonotis, Sonorus, vide *Sonus.*

Sōns, ſontis, omnis gener. Nocens, noxius, criminis alicuius conuictus. {אשם *aſchém.* ὑπαίτιος, ἔνοχος. GALL *Coulpable, malfaicteur.* ITAL. *Colpeuole, maligno* GERM. *Schuldig eines laſters.* HISP. *Culpado.* ANGL. *Giltie faultie.* } Cic. 3. *de Legib.* Vincula ſontium ſeruanto capitalia vindicanto. Idem 1. *Offic.* Idque eſt viri magnanimi rebus agitatis punire ſontes, multitudinem conſeruare in omni fortuna, recta atque honeſta retinere. Ouid. *Eleg* 9 *lib.* 4. *Triſt.*

Nec tua te ſontem tantummodò iacula norint.

Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 3. In tribu aperto capite ſontes condemnant reos. Virg. 10 *Æneid.*

Omnes per mortes animam ſontem ipſe dediſſem.

Ouid. 14. *Metam.*

Immergitque manus, fœdátque ſanguine ſonti.
Non lumen (neque enim ſupereſt) loca luminis haurit.

⁜ Inſons, de quo ſuprà ſuo loco.

Sŏntĭcus, a, um, Grauis, noxius, vehemens. { משחה *haſchchah* כבד *chabedh.* [illegible]. GALL. *Malin, meſchant.* ITAL. *Maligno, iniquo.* GERM *Heſſtig ſchädlich.* HISP. *Culpado, malicioſo, iniuſto.* ANG. *Wicked, euill or an euildoer.*} Næuius apud Feſtum, Sonticam cauſam eſſe oportet, quamobrem perdas mulierem. Vnde Sonticum morbum veteres appellarunt, qui ita grauis eſſet, vt ſolitas functiones impediret, quem qui patteretur, iuſtam excuſationem habere putabatur, quò minus in iudicium vocatus ſe ſiſtere cogeretur. à nocendo ita dictos putatur, autore Feſto, & Caſſio, quòd ſontes ſignificet nocentes. Quæritum eſt (inquit Iuriſconſultus) quum alter ex litigatoribus febricitans diſceſſiſſet, & iudex abſente eo pronuntiaſſet, an iure videretur pronuntiaſſe? Reſpondi, quòd ſonticus morbus etiam inuitis litigatoribus ac iudice, differret diem. Sonticus autem morbus exiſtimandus eſt, qui cuique rei agendæ impedimento eſt, Porrò quid magis impedimento eſt, quàm morbus corporis contra naturam, quam febrim appellant? Poteſt tamen dici eſſe aliquam etiam febrium differentiam Nam ſi quis ſanus alias ac robuſtus, tempore iudicandi leuiſſima febri correptus fuit, aut ſi quis tam veterem quartanam habet vt in ea omnibus negotiis ſuis ſupereſſe ſoleat, poteſt dici morbum ſonticum non habere Plin *lib.* 36. *c.* 19. *de gagate lapide*, Deprehendit ſonticum morbum & virginitatem ſuffitus. ¶ De ſontico morbo, vide Gell. *c.* 1 *lib.* 20. ¶ Sonticus morbus excuſat militem idem *cap.* 4 *lib.* 16.

Sŏnus, i, quicquid auribus percipitur, ſiue id ab ore animalis proficiſcatur (quam vocem appellamus) ſiue ex aliorum corporum colliſione {שאון *ſchaon* קול *kol* ἦχος. GALL. *Son, bruit* ITAL *Suono di ogni voce* GER. *Ein thon.* HISP *Son ſonido* ANGL. *A ſowne or a noyſe.*} Cicero *de diuin.* Qui ſono quodam vocum & ſuauis [illegible] meditantur. Idem *in Somn. Scip.* Quis eſt qui complet aures meas tantus & tam dulcis ſonus? Idem *de nat. deor.* Aures quum ſonum recipere debeant, qui natura in ſublime fertur, rectè in altis corporum partibus collocatæ ſunt. Virg. 4 *Georgic.*

Tum ſonus auditur grauior, tractimque ſuſurrant.

¶ Pro verſu Ouid. *Eleg.* 5 *lib.* 3. *Triſt.*

Et ſingultantis oſcula miſſa ſonis.

Idem 6. *Faſt.*

Inſimulat piſces inſidioſa ſonis.

Idem *Eleg.* 3 *lib.* 1. *Triſt.*

Singultu medios impediente ſonos.

¶ Pro nomine ·

Erubuit falſo virginis illa ſono.

Pro nomi-

¶ Sonum fundere. Cicero *in Acad.* Ac mihi videtur digniſſimum rebus his, de quibus loquitur, ſonum fundere. ¶ A ſonus fiunt Abſonus, Altiſonus, Armiſonus, Conſonus, Diſſonus, Dulciſonus, aliáque nonnulla, quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Sonus, a, um, Sonans. Iſid.

Sonax, idem. Apul.

Sonor, is, Vehementior ſonus. { שאון *ſchaón* המיה *hemyáh* המון *hamuth.* ἠχή. GALL. *Vn ſon fort.* ITAL. *Strepito.* GERM. Ein ſtarcker thon. HISP. *Eſtruendo, ſonido.* ANGL. *A great ſowne or noiſe.* } Virg. 7. *Æneid.*

——Magno veluti cum flamma ſonore

Virgea ſuggeritur coſtis vndantis aheni.

Idem 9. *Æneid.*

Et crines albos & ſaua ſonoribus arma.

Sŏnōrŭs, a, um, Clarus valde ſonans. המון *hemáh.* ἠχώδης, ἠχηρός. GAL. *Qui rend ou fait grand ſon, de grand bruit.* ITAL. *Strepitoſo.* GERM. Laut tönend, das ein groſſen thon gibt. HISP. *Coſa que mucho ſuena.* ANG. *That maketh a vehement ſowne, ſhrill.* } Virg. 1. *Æneid.*

Luctantes ventos tempeſtatéſque ſonoras.

Flumina ſonora. Idem 12. *Æneid.* Sonoro fremitu, Gellius *cap.* 14. *lib.* 5.

Sŏnōrē, ἠχηρῶς. Gellius *lib.* 4. *cap. vlt.* Clarè nimis ac ſonorè oſcitauit.

Sŏno, as, ſonui, ſonitum, & aliquando ſonaui, ſonatum. { המה *hamáh.* ἠχέω. GAL. *Sonner, bruire.* ITAL. *Suonare, far ſtrepito.* GER. Tönen, ein thon geben. HISP. *Sonar, hazer ſonido.* ANG. *To ſowne or to mak a noiſe.* } Horat. 1. *Serm. ſat.* 4.

Magna ſonaturum des nominis huius honorem.

Eſt autem Sono, ſonum edo. Virg. 4. *Æneid.*

——pharetrámque fuga ſenſere ſonantem

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Thuraque in igne ſonant.

Ibid. Eleg. 13. *lib.* 3.

Micaque ſolenni thuris in igne ſonet.

Idem *Eleg.* 3 *lib* 1.

——Luctus, gemitúſque ſonabant.

Idem *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Sæpè ſonant moti glacie pendente capilli.

Idem *Eleg.* 1. *lib* 2.

Bella ſonant alij telis inſtructa cruentis.

Senec. *cap.* 11 *de tranquill.* Sonuit fragor ruentis ædificij. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Cuia vox ſonat procul? &c. ¶ Aliquando actiuè accipitur, pro eo quod eſt ſono referre, ſiue repræſentare. Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

——Nec vox hominem ſonat.

¶ Sono item ponitur pro ſignifico. Cicero 3. *Offic.* Honeſtate igitur dirigenda vtilitas eſt, & quidem ſic, vt hæc duo verba inter ſe diſcrepare, re vnum ſonare videantur. ¶ Huius compoſita ſunt, Aſſono, Conſono, Circunſono, Diſſono, Inſono, Interſono, Perſono, Reſono, de quibus ſuis locis.

Sŏnāns, tis, particip. { המה *homéh.* φωνῶν, ἠχῶν. GALL. *Sonnant, reſonnant, qui ſonne bien.* ITAL. *Coſa che riſuona.* GERM. Tönend, klingend. HISP. *Coſa que mucho ſuena y haze grande ſonido.* ANGL. *That ſowneth ſhrilly.* } Ouid. 11. *Metam.*

Noctéque dieque patet: tota eſt ex ære ſonanti.

Virg. 3. *Æneid.*

Turba ſonans præda pedibus circunuolat vncis.

Ouid. 4. *Faſt.*

Antiquat & fortes voce ſonante manus.

Sŏnāntiōr, comparat. Plin. *Epiſt. lib* 6. *Tacito* Nam meatus animæ qui illi propter amplitudinem corporis grauior, & ſonantior erat.

Sŏnāndŭs, a, um. Ouid. 2. *de Arte,*

Et magno nobis ore ſonandus eris.

id eſt, graui carminis genere celebrandus. Idem 5. *Faſt.*

Signi cauſſa ſonanda mihi eſt.

Sŏnābĭlĭs, e, Sonorum. { φωνήεις. GAL. *Qui ſonne & reſonne, qui meine grand bruit.* ITAL. *Che rende gran ſuono ò ſtrepito.* GERM. Laut tönend. HISP. *Coſa que mucho ſuena.* ANGL. *That ſowneth ſhrilly.* } vt, Siſtrum ſonabile Ouid. 9. *Metam.*

——crepuitque ſonabile ſiſtrum.

Sŏno, is, ſonere, tertiæ coniugationis. המה *hamah.* Lucr. *lib.* 3.

Caligare oculos, ſonere aures, ſuccidere artus.

Sŏnĭtŭs, us, Crepitus vel ſonus. { שאון *ſchaón* המיה *hemiáh.* המון *hamith.* ἦχος. GALL. *Son, bruit.* ITAL. *Suono, ſtrepito.* GERM. Ein ton, getöſz. HISP. *Sonido* ANGL. *A ſowne, a noiſe.* } Virg. 6. *Æneid.*

Dum flammas Iouis & ſonitus imitatur Olympi.

Idem 8. *Æneid.*

Quadrupedante putrem ſonitu quatit vngula campum,

Idem *lib* 2. *Georg.*

Ingentem cælo ſonitum dedit.

Cicer. *de ſomn. Scip.* Hoc ſonitu oppletæ aures obſurduerunt. Idem 1. *Tuſc.* Quo ſonitu reddito ridens, Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5 Equi facitote ſonitus vngularum appareant. Idem *Amph. ſc.* 1 *a.* 5 Strepitus, Crepitus ſonitus (de flumine.) Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Prohibe ſonitum foritum *Ibidem*, Sonitum & crepitum clauſtrorum audio.

Sŏnĭpēs, edis, pen. corr. Significat celerem equum, quòd pedibus ſonet. { ἀερσίπους. GALL. *Vn cheual qui a bon pied, & puiſſant cheual viſte, qui en marchant fait ſonner la terre.* ITAL. *Cauallo veloce.* GERM. Ein pferd das mit einem geröß einher trabt, ein lepper. HISP. *Cauallo ligero, ò paſeador.* ANG. *A ſwift, and wellfooted horſe, that cauſe the ground to ſowne.* } Virg. 4. *Æneid.*

Stat ſonipes ac fræna ferox ſpumantia mandit.

Sŏnĭuĭus, adiectiuum. Feſtus, Soniuio ſonanti. Cicer. *ad Cecinn. lib.* 6. *ep.* 6 Non igitur ex alitis inuolatu, nec è cantu ſiniſtro oſcinis, vt in noſtra diſciplina eſt, nec ex tripudiis ſoliſtimis, aut ſoniuiis tibi auguror, ſed habeo alia ſigna quæ obſeruem.

Sŏphēnē, es, { ארם צובה *aram ſtobáh.* σωφηνή. } Regio eſt Aſiæ Armeniæ maioris ab ea parte adiacens, qua vergit in Comagenem, iuxta Antitaurum & Maſium montes. Huius regionis incolæ Sophenæ à Plinio, ab aliis Sophenæ appellantur. Lucan. *lib.* 2. *Pharſalia,*

——& dedita ſacris

Incerti Iudæa Dei, mollé́ſque Sophene.

Sŏphĭă, æ. { חכמה *chocmáh.* σοφία. GALL. *Sageſſe, ſapience.* ITAL. *Sapientia.* GERM. Weißheit. HISP. *Prudencia, ſabiduria.* ANGL. *VViſſedome, knowledge.* } Latinè ſapientia dicitur: & qui eam profitentur, Sophi, σοφοί, appellantur. Martial. *lib.* 1.

Quum tibi ſophia par fama, & cura deorum.

Cicer. 1. *Offic.* Princépſque omnium virtutum eſt illa ſapientia, quam σοφίαν Græci vocant. ¶ Sophia etiam Latinis verbum eſt vſitatum, ſcribit Seneca *Epiſt.* 9.

‖ Sophia, vrb. Seruiæ, hodiéque populoſa, N. ſub P. Conſtantinopolitano. ‖

Sŏphus, i, Sapiens. { חכם *chacham* σοφός. GALL. *Sage.* ITAL. *Sapiente, ſauio.* GER. Ein weiſer. HISP. *Sabio, prudente.* ANGL. *VViſe.* } Cic. 5 *Tuſc.* Itaque & illos ſeptem, qui à Græcis σοφοὶ, ſapientes à noſtris & habebantur, & nominabantur. Martial. *lib.* 7.

Te pia Cecropia comitatur turba Mineruæ:

Te ſecreta quies; te ſophos omnis amat.

Grande ſophos Martial. *lib.* 1.

Audieris quum grande ſophos, dum baſia captas,

Ibis ab excuſſo miſſus in aſtra ſago

Vbi Sipontinus, Mos eſt Græcorum, dum ſcripta alicuius vel legerint, vel audierint, alleuiando dicere, Σοφῶς, hoc eſt, ſapiens, doctus. Neutro autem genere dixit poëta, Grande ſophos, id eſt, grandem illam & adulatoriam vocem tot hominum clamantium, Sophos. Sic alibi, Quòd tam grande ſophos clamet tibi turba togata, &c. Hoc autem nomine primum appellati ſunt, qui poſtea dicti ſunt Philoſophi. Pythagoras enim primus modeſtiæ gratia, non Sophum, ſed Philoſophum voluit ſe appellari, vt Cicero teſtatur *lib.* 5. *de finib.* ‖ ¶ Sophus item Perſarum Imperator. ‖

Sŏphĭſtă, ſiue ſophiſtes, ſophiſtæ. { σοφιστής. GALL. *Sophiſte, philoſophe pour vaine gloire.* ITAL. *Sophiſta filoſofo per vana gloria.* GERM. Ein ſophiſt oder falſchweiſer / der vmb eigens rhums willen oder dergleichen dingen andere betreugt / vorzeiten war es ein ehrentittel / deren ſo ſich der weiſzheit vnd freier künſten befliſſen. HISP. *Sophiſta philoſopho por vana gloria.* ANGL. *A ſophiſt or vaine philoſopher.* } Sophiſtæ qui dicti docet Plutarchus *in Theſeo.* Olim honeſta appellatio erat communis iis omnibus, qui in arte aliqua excellerent: vnde & rhetores, & ſapientiæ profeſſores olim ſophiſtæ dicebantur: quanquam ad eos poſtea hoc nomen tranſierit, qui fallacibus concluſiunculis inanem quandam ſapientiæ ſpeciem oſtentarent. Suidas, Σοφιστὴς πᾶς τεχνίτης, καὶ ὁ τὸ λαλεῖν ἐπαγγελλόμενος καὶ ὁ συκοφαντῶν ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἀπατεών. id eſt, Sophiſta omnis artifex, & qui eloquentiam profitetur, & qui in verbis calumniatur, atque fallaciis. Plato ait ſophiſtas eſſe rhetores, qui veluti venatores parati ſunt ad capiendos iuuenum animos. Ariſtot. *lib.* 10. *Ethic.* Scientiam gubernandarum rerum publicarum ſophiſtæ profitentur, quorum nullus rempublicam gerit. Olim autem ſophiſtæ dicebantur Philoſophi, & ſapientiæ profeſſores: deinde verò rhetores: poſtremò abiit nomen in inuidiam, vt ſophiſtæ dicerentur, qui fictam quandam ſapientiæ ſpeciem iactitarent. Cic. *lib* 1. *de nat deor.* Abderites quidam Protagoras, cuius à te modò facta eſt mentio, ſophiſtes temporibus illis, vel maximus. Idem 4. *Acad.* At quis eſt nunc hic ſophiſtes? ſic enim appellantur hi, qui oſtentationis, aut quæſtus cauſa philoſophantur. Idem *lib* 2. *de fin.* Eorum erat iſte mos qui tunc ſophiſtæ nominabantur. ¶ Hinc antiſophiſtæ à Suetonio *in Tiberio* dicuntur, inter ſe pugnantes ſophiſtæ.

Sŏphĭſtĭcă, σοφιστική, pars dialecticæ plus oſtentationis habens, quam vtilitatis, qua docemur fallacibus concluſiunculis aduerſarium irretire, atque argumenta ita acutè inuenire, vt quæ falſiſſima ſunt, vera eſſe videantur.

‖ Sophophilus, ſapienter amans, non qui ſapientes amat. ‖

Sophiſmă, atis, σόφισμα. Græcis fraudem ſignificat, deceptionem, ſiue cautelam: vnde pro fallaci argumenti genere accipitur, ita ingenioſè excogitato, vt quum mendoſiſſimum ſit, incauto tamen rectè concluſum videatur. Cicero 4. *Academ.* Atqui habebam moleſtos vobis, ſed minutos, Stilbonem, Diodorum, Alexinum, quorum ſunt contorta & aculeata quædam ſophiſmata. ſic enim appellantur fallaces concluſiunculæ.

Sŏphĭlŭs, σώφιλος. Sicyonius vel Thebanus Comicus, mediæ comœdiæ ſcriptor, cuius fabulæ nonnullæ commemorantur à Suida.

Sŏphŏclēs, σοφοκλῆς, Poëta Tragicus fuit, patria Athenienſis, tanta orationis ſuauitate, vt vulgò μέλιττα, hoc eſt, apis cognominaretur: æqualis Euripidis, & Periclis, cuius etiam quandoque collega fuit in Prætura. Natus fuit Olympiade LXXIII. ante Socratem annis XVII. Primus tribus actoribus vſus eſt, adiecto eo qui vocatur Tritagoniſta hoc eſt, tertiarum & vltimarum partium hiſtrio. Primus etiam choros ex iuuenibus quindecim introduxit, quum antea duodecim tantùm introducerentur. Primus quoque tragicas contentiones ac compoſitiones inſtituit. Scripſit inſuper Elegiam & Pæanas, atque orationem proſam, quum de Choro aduerſùs Theſpin & Chœrilum contenderet. Obiit autem ſexto anno poſt Euripidis mortem: cui ſtyli magnitudine præfertur, licet ei ſententiis inferior. Filios habuit Iophontem, Leoſthenem, Ariſtonem Stephanum, Menecliden. Exhibuit fabulas centum viginti tres: quanquam alij dicant multò plures. Victorias autem viginti tres reportauit. Hunc Cicero diuinum poëtam, *lib. de diuin.* vocauit: eiúſque in Catone Maiore his meminit verbis, Sophocles ad ſummam ſenectutem Tragœdias fecit, quod propter ſtudium quum rem familiarem negligere videretur, à filiis in iudicium vocatus eſt, vt quemadmodum noſtro more malè rem gerentibus bonis interdici ſolet, ſic illum quaſi deſipientem, à re familiari remouerent Iudices. Tum ſenex dicitur eam fabulam quam in manibus habebat, & proximè ſcripſerat, Oedipum Coloneum recitaſſe iudicibus, quæſiſſéque num illud carmen deſipientis videretur: quo recitato, ſententiis Iudicum eſt liberatus. Sophoclem ex inſperato gaudio ob victoriam ex Tragœdia quadam repentè obiiſſe Valerius autor eſt. Is hoſpitio excepit Æſculapium, vt ſcribit Plutarch *in Numa.* ¶ Sophocles, ſuperioris nepos, Poeta item Tragicus, qui docuit Tragœdias XL. vicit 8.

commemoratur

commemoratur à Suida. ¶ Sophocles etiam Grammaticus, minor appellatus, enarrauit Lycophronem, Apollonium, aliósque poetas, cuius opera habemus. ¶ Sophocles alius, dux Athenienſium, Soſtratidæ filius, apud Thucydidem.

Sŏphŏclēŭs, a, um, σοφόκλειος. Cic. *ad Tyr.* An pangis aliquid Sophocleum? Virg. 8. *Eclog.*

Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

[Sopolium, ſuburbium, L. g. b.]

Sōphrŏn, σώφρων, Syracuſanus. Xerxis & Euripidis tempore ſcripſit mimos viriles, & mimos fœmineos lingua Dorica, & ſoluta oratione, cuius ſcripta erant admodum obſcura. Statius *lib.* 5. *Sylu.* Sophronáque implicitum, tenuíſque arcana Corinnæ. Huius ſcripta tantopere delectatum ferunt Platonem, vt etiam moriens capiti ſuppoſita habuerit. ¶ Fuit alter eiuſdem nominis Comicus, cuius meminit Athenæus *in Dipnoſophiſtis.*

Sōphrŏnĭă, σωφρονία, matrona Romana fuit, quam ob inſignē pudicitiam Lucretiam Chriſtianam vocant. Hæc quum ſe vim Decij principis videret non poſſe effugere, conſentiente viro, arrepto gladio ſe ipſa trāſfixit. & in diuorum numerum eſt relata. Autor Euſeb. *in hiſtor. Eccleſiaſtica.*

Sophroniſcus, ſtatuarius, pater Socratis, clariſſimi illius philoſophi Athenienſis.

Sōphrŏnĭſtæ, σωφρονισταί. Magiſtratus quidam erant apud Athenienſes, non diſſimiles iis, quos Romani Cenſores vocabant, licèt longè plures eſſent, & poteſtate aliquanto inferiores. Legebantur enim ex ſingulis tribubus decem, qui iuuenum mores cenſerent.

Sōphrŏnĭſtērĕs, σωφρονιστῆρες. Dentes duo, qui omnium extremi innaſcuntur, circa annum ætatis vigeſimum, κατὰ τὴν τοῦ φρονεῖν ὥραν, hoc eſt, circa id tempus, quo iam ſapere incipimus.

Sophroniſterium, σωφρονιστήριον, locus vbi diſſoluti homines σωφρονίζονται, domus emendationis, carcer correctionis: Zuchthauſs.

Sōphrŏnĭum, σωφρόνιον, meretriculæ nomen apud Plautum, amatoria quadam adulatione per diminutionem prolatum, ἀπὸ τῆς σωφροσύνης, quod temperantiam, modeſtiam, ſiue caſtitatem ſignificat.

Sōphrŏſynē, nes. { σωφροσύνη. GALL. *Temperance, modeſtie.* ITAL. *Temperanza, modeſtia.* GERM. Mäſſigkeit/ zucht/keyſchett. HISP. *Templança modeſtia.* ANGL. *Temperance ſobrietie.* } Temperantia, modeſtia, caſtitas. Hieron. *contra Iouin.* Non enim (vt malè habetur in Latinis codicibus) ſobrietas eſt legenda, ſed caſtitas: id eſt, σωφροσύνη. Fit autem à Græco σώφρων, quod Latinè temperantem, ſeu caſtum ſignificat, ſe moderatum. Cic. 3. *Tuſc.* Veriſimile etiam illud eſt, qui ſit temperans, quem Græci σώφρονα appellant: eámque virtutem σωφροσύνην vocant, quam ſoleo equidem tum temperantiam, tum moderationem appellare, nonnunquam etiam modeſtiam, &c.

Sŏpŏr, is, Somnus. { שנה *ſchenáh* תרדמה *tardemáh.* ὕπνος. GALL. *Sommeil, ſaim de dormir, le dormir.* ITAL. *Sonno, dormire.* GERM. Der ſchlaff. HISP. *Sueño quando dormimos, ò obra de adormecer.* ANGL. *A deade or ſounde ſleape* } Cic. 1. *de diu.* Quum ſē quieti corpus nocturno impetu Dedi, ſopore placans artus languidos. Idem *in Saluſt.* Noli nobis languorem ac ſoporem nimium exprobrare. Virg. 6. *Æneid.*

Tum conſanguineus lethi ſopor, & mala mentis
Gaudia.

Horat. 5. *Epod.*

Formidoloſis dum latent ſyluis feræ
Dulci ſopore languida.

Ouid. 15. *Metam.*

Aut furit, aut patitur mirum grauitate ſoporem.

Plaut. *Amph.* Quatuor viros in ſoporem collocaſtis nudos. Quint. Sopore temulento profligatus, &c.

Sŏpōrĭfĕr, a, um, quod ſoporem inducit, ſomnifer. { מישן *meiaſchſchén.* ὑπνωτικός. GALL. *Qui engendre & cauſe ſommeil, ou dormant.* ITAL. *Porta ſonno.* GERM. Das den ſchlaff bringt. HISP. *Coſa que haze adormecer, ò que trahe ſueño.* ANGL. *That cauſeth ſleape.* } Plin. *lib.* 9. *c.* 13. Præterea dextræ pinnæ vim ſoporiferam ineſſe, ſomnoſque allicere ſubditam capiti tradunt. Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

Spargens humida mella, ſoporiferúmque papauer.

Ouid. 11. *Metam.*

Viſa ſoporiferam ſomni velociter aulam.

Sŏpōro, as. Soporem induco, ſtupefacio. { ישן *jiſchſchén.* κατακοιμίζω. GALL. *Endormir, aſſoupir.* ITAL. *Adormentare.* GERM. Entſchlaffen/ in ſchlaff bringen. HISP. *Adormecer à otro.* ANGL. *To cauſe or to bring on a leape.* } Plin. *lib.* 28. Cauda fluminum & aquarum impetus ſiſti, ſerpentes ſoporari. Idem *lib.* 1. *c.* 33. Nec illud prætèribo, aſpidum naturæ halicacabum in tantum aduerſam, vt radice eius propiùs admota ſoporentur.

Sŏpōrātŭs, a, um, particip. Sopore obrutus. { נרדם *nirdám.* κατακοιμηθείς. GALL. *Endormi, aſſoupi de dormir, enſommé.* ITAL. *Adormentato.* GERM. Entſchläffet/ in ſchlaff gebracht. HISP. *Adormecido.* ANG. *That is brought aſleape.* } vt, Artus ſoporatos premit quies. Plin. *lib.* 10. *cap.* 75. Aquatilia ipſa quiete cernuntur placida, ceu ſoporata. Dolor ſoporatus, id eſt, lenitus. Curt. *lib.* 7. Recruduit ſoporatus dolor. Offa ſoporata melle, apud Virg. 6. *Æneid.* id eſt, ſoporifero melle imbuta. Ramus ſoporatus vi Stygia. *ibidem.*

Sŏpōrŭs, a, um, Somnum inducens vt, Nox ſopora, id eſt, nox intempeſta, quæ placida rigat membra quiete. { מישן *meiaſchſchen.* ὑπνωτικός. GALL. *Qui fait dormir, qui aſſoupit.* ITAL. *Porta ſonno, che fa dormire.* GERM. Schlaffmachig. HISP. *Coſa que haze adormecer.* ANG. *That bringeth on a ſleape.* } Lucret. *lib.* 2. ſed nocte ſopora Atria cognati pulſat non ampla Catonis. Stat. 1. *Theb.*

——— *eandem ſub nocte ſopora*
Luſtra terit.

Sōpĭo, is, iui, itum. Soporo, ſoporem induco. { ישן *jiſchſchén.* κατακοιμίζω. GALL. *Aſſoupir, endormir.* ITAL. *Adormentare.* GERM. Entſchlaffen. HISP. *Adormecer à otro.* ANGL. *To bring à ſleape.* } Liu. 9. *ab Vrbe.* Die feſto alij alios per ſpeciem celebrandarum cantu epularum cauſa inuitant, & vino, cuius auidum fermè genus, oneratos ſopiunt. Idem 4. *bell. Pun.* Lentior denique æqualiórque accidens auribus, magnam partem hominum ſopiuit. Ouid. 7. *Metam.*

Cuſtodémque rudem ſomno ſopiſtis.

¶ Vnde ſopitum dicimus qui iam cœpit dormire. Liu. 7. *bell. Pun.* Nico ex improuiſo ad portas ſopitos vigiles in cubilibus ſuis obtruncat, portámque aperit. Virg. 1. *Æneid.*

Hunc ego ſopitum ſomno ſuper alta Cythera,
Aut ſuper Idalium ſacrata ſede recondam.

Aras ſopitas excitat ignibus. Idem 1. *Æneid.* Brachia ſopita. Ouid. *Epiſt.* 14. Ignis ſopitus, id eſt, propemodum extinctus, aut cineribus occultatus. Virg. 5. *Æneid.*

Impoſitum cinerem, & ſopitos ſuſcitat ignes.

Manus ſopitæ, Ouidius *lib.* 3. *Faſt.* Sopitus ictu, id eſt, ſtupefactus. Liuius 1. Iubet bono animo eſſe, ſopitum fuiſſe regem ſubito ictu, ferrum haud altè in corpus deſcendiſſe, iam ad ſe rediſſe, inſpectum vulnus, abſterſo cruore, omnia ſalubria eſſe: confidere, propediem ipſum eos viſuros. ¶ Huius compoſitum eſt Conſopio, quod eſt totum ſopore obruo. Cic. 1. *Tuſcul. quæſt.* Num igitur eum curare cenſes quum Luna laborat, è qua conſopitus putatur, vt eum dormientem oſcularetur?

Sōră, σῶρα. oppidum Campaniæ, cuius meminit Plinius *lib.* 3. *cap.* 5. Iuuenal. *Sat.* 3.

————— *optima Sora,*
Aut Fabrateriæ domus, aut Fruſinone paratur.

¶ Stephanus, Soram alteram collocat in Phœnice.

Sōractē, is, vel Soractis, is, mons eſt Faliſcorum Apollini ſacer, circa quem fiebat ſacrificium annuum, in quo Hirpiæ familiæ ſuper ambuſtam lignorum ſtruem ambulantes, non adurebantur, vt refert Plinius *lib.* 7. *c.* 2. Virg. 11. *Æneid.*

Summe deum, ſancti cuſtos Soractis Apollo.

Plin. *lib.* 31. *cap.* 1. Varro ad Soractem ſcripſit eſſe fontem, cuius ſit latitudo quatuor pedum, ſole oriente eum exundare feruenti ſimilem, auéſque quæ guſtauerint, iuxtà mortuas iacere. Neutro genere vſus eſt Silius Italicus *lib.* 8.

Et ſacrum Phœbo Soracte frequentant.

Vulgò *Monte di S. Silueſtro.*

[Soracum vide *Sornacum*]

Sorani, inquit Seruius, dicti ſunt populi Hirpini, Nam lupi Sabinorum lingua Hirpi vocantur. Sorani vero, a Dite: nam Ditis pater Soranus appellatur, quaſi lupi Ditis patris.

Sōrānŭs, Ditis ſeu Plutonis cognomen: à voce Græca σωρὸς, quæ tumulum ſepulcralem ſignificat, vel a Sora oppido, ad Soractem montem ſito. Tradit enim Plin. *lib.* 2. *cap.* 93. eo in tractu tam peſtiferos ſpiritus exhalari, vt auibus ſint lethales. Vnde videri poteſt Pluto dictus eſſe Soranus, non diſſimili ratione ab ea, qua Auernum pro inferis poetæ acceperunt. ¶ Soranus, σωρανός, Epheſius medicus, Alexandriæ vixit. Deinde Romam venit, vbi artem exercuit Traiani, & Adriani temporibus. Suidas.

Sŏrbĕo, es, ui, tum, vel ſorpſi, ſorptum, Liquidum aliquid deglutio. { בלע *baláh* לע *lah.* ῥοφέω. GALL. *Humer & aualer en tirant à ſoy, engloutir.* ITAL. *Sorbire.* GERM. Suppffen oder ſürffen. HISP. *Sorber.* ANGL. *To ſuppe* } Factitium verbum a ſono quem edunt qui ſorbent. Plaut. *in Milite,* Sorbet dormiens. PA. Quid ſorbet? LV. Illud ſtertit, volui dicere. Sed quia conſimile eſt quod ſtertas, quaſi ſorbeas. Plin. *lib.* 7. *c.* 53. Ap. Sanfeius quum à Balneo reuerſus mulſum bibiſſet, ouúmque ſorberet, &c. ¶ Transfertur & ad alia. Ouid. 2. *de arte,*

Terraque cæleſtes arida ſorbet aquas,

Virg. 3. *Æneid.*

Dextrum Scylla latus, læuum implacata Charybdis
Obſidet, atque imo barathri ter gurgite vaſtos
Sorbet in abruptum fluctus.

Lucan. *lib.* 4.

Sordidus ex hauſto ſorbetur ab vbere ſanguis.

¶ Sorbere odia alicuius, pro pertere. Cicer. *ad Quint. fratr.* Sed me ab alio ita obſeruari ſcio, vt eius iſta odia non ſorbeam ſolum, ſed etiam concoquam. Senec. *cap.* 17. *de conſ. ad Mart.* Sorbet nauigia Charybdis. ¶ Sorbere animo. Cic. 2. *Philipp.* Quem gurgitem, quam voraginem, quid eum non ſorbere animo, quid non haurire cogitatione, cuius ſanguinem non bibere cenſetis? Huius compoſita ſunt, abſorbeo, exorbeo, obſorbeo, & reſorbeo: de quibus ſuis locis.

Sŏrbĭtĭo, nis ipſe ſorbendi actus, vel potio ad ſorbendum apta. { בלע *bilah.* ῥόφημα. GALL. *Humement, humet, chaudeau.* ITAL. *Sorbitione,* GER. Supffung oder ſurpffung. HISP. *Sorbo ò ſorbedura.* ANGL. *A ſupping.* } Perſ. *Sat.* 4.

——— *barbatum hæc crede magiſtrum*
Dicere, ſorbitio tollit quem dira cicuta. (Socratem intelligit)

Plin. *lib.* 20. *cap.* 6. Pulmonis & arteriæ ſanat vitia, datum in ſorbitione ptiſanæ. Plautus *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Sorbitione faciam ego te hodie mea ita, vt Medea Æſonem concoxit ſenem, quem medicamento & ſuis venenis dicitur feciſſe ruſſus ex ſene adoleſcentulum. (Ibi autem apud Plautum lego *Æſonem,* non vt vulgò, *Peliam,* quem recoquendo necauit ipſa Medea.

Sŏrbĭtĭuncŭlă, æ, diminutiuum, Sumitur pro potiuncula, vel cibo liquido, qui facile ſorbetur. { ῥοφημάτιον. GALL. *Humet, ou chaudeau.* ITAL. *Sorbitioncella.* GERM. Ein ſupffen. HISP. *Pequeña ſorbedura, manjar liquido diſpueſto para beuer.* ANG. *A litle ſupping meat* }

Sŏrbillo, as, diminutiuum a ſorbeo, Minutim & paulatim ſorbeo. { κατὰ μικρὸν ῥοφέω. GALL. *Humeter humeter, humer peu à peu.* ITAL. *Sorbire poco ma ſpeſſo.* GER. Gemächlich ſupffen. HISP. *Sorbire poco y à menudo.* ANGL. *To ſuppe litle and litle* } Terent. *in Adelph.* — & cyathos ſorbillans paulatim hunc producam diem. Turneb. *lib.* 25. ait Pleraque eius formæ ſimplici l. ſcribuntur, & corrumpuntur. Ita apud Catull. *epigr.* 22. legit *conſcribilant.*

Sŏrbĭlum, i, Potiuncula ſorbitioni apta. { ῥοφημάτιον. GALL. *Humet & chaudeau.* ITAL. *Picciola ſorbitione.* GER. Ein ſupffen-brülin. HISP. *Pequeña ſorbedura.* ANGL. *A litle ſuppling meat.* } Plaut. *in Pœnul.* Hem mihi iam video propter te victitandum ſorbillo, i. video mihi propter te vapulandum & gemendum: ſulpitia enim & gemitus vapulantium imitantur ſpiritum ſorbentium.

Sorbilis, e, quod facilè ſorbetur. { [illegible] Gall. *Qu'on peut humer.* Ital. *Coſa che facilmente ſi ſorbe, coſa da ſorbere.* Germ. Suppfich/das gut zum zuſupffen iſt. Hisp. *Coſa que ſe ſorbe ò puede ſorber.* Angl. *That is eaſily ſupped.* } vt, Ouum ſorbile, apud Celſ. *lib. 2. c. 10. & 25.* Colum *lib. .c.17.* Quibuſque ſunt cibi ſorbilibus proximi, vt mu ct a tecens caſeus.

Sorbus, fœm. gen. Arbor eſt procera quam Græci [illegible], & [illegible], fructúmque eius [illegible], & [illegible] vocant cuius longiorem deſcriptionem videbis apud Theophraſtum *lib. 3 c. 11.* Gall. *cormier* Ital. *albero di ſorbe, ſorbolero* Germ. Sperwerbaum oder ſpeirbirnbaum/vorbebaum. Hisp. *El ſerval arbol conocido* Angl. *A ſeruis tree.* }

Sorbum, i, Sorbi arboris fructus ſimilis pyro. [illegible] Gal. *Vne corme le fruict d'vn cormier* Ital. *Sorbo* Ger. Spierling/pierhorlin Hisp. *Serua fruta* Angl. *A ſeruis fruite.* } quod malum ſorbum etiam Columella appellat, *lib. 5. c. 10.* Et mala ſorba, pruna, poſt mediam meſſem, vſque ad Idus Febr. ſerito. Hæc mala, vt docet Mart. *lib. 3.* aluum ſiſtunt.

Sorba ſumus molles nimium durantia ventres,

Aptius hæc puero, quàm tibi, poma dabis.

Columella, Sorba manu lecta in vrceolos picatos adiicito. Plin. *lib. 15. cap. 21.* Sorbis quadruplex eſt differentia: aliis enim eorum rotunditas mali, aliis turbinatio pyrialis ouata ſpecies, ceu maiorum aliquibus. Hæc obnoxia acori: odore & ſuauitate rotunda præcellunt, cæteris vini ſapor: generoſiſſima, quibus circa pediculos tenera folia. Quartum genus torminale appellant remedio tantùm probabile, aſſiduum prouentu, minimúmque pomo, arbore diſſimili, foliis pænè platani. Non fuerunt ante trimatum ex vllo genere. Cato [illegible] quum vis condire vel ſiccare, vt ita facias.

Sordes, is, fœm. gen. immunditia. { [illegible] *tſoah, vel, tſeah* [illegible] *tumeáh.* [illegible] Gall. *Ordure, ſaleté.* Ital. *Sporcizza, bruttura ſporcitia.* Germ. Wüſt/vnſauberkeit/vnflat. Hisp. *Suziedad, fealdad.* Ang. *Filthines, the ſweeping of an houſe.* } Plaut. *in Pœn.* Viden tu pleni oculi ſordium qui erant, iam ſplendent mihi. ¶ Imo etiam in medio oculo paruum ſordis eſt. Horat. 1. *Epiſt. 2.*

——— *inuat illum ſic domus aut res,*

Vt lippum picta tabula fomenta podagram,

Auriculas cithara collecta ſorde dolentes.

Reorum ſordes, Sueton. *in Auguſt c 32.* Quintil. crimen ſordium, i. mercenariæ operæ forenſis. Senec. *c. 13 de conſol. ad Mart.* Ex ſordido lucerna ignis viuacior eſt. Et Martial. *Epigr. 4. lib. 8.* Sordida vnguento vellis Plaut. *Aſin ſc. 2. a. 1.* Sordido vitam obiectab's pane. (ratio) vt apud Sueton *in Nerōn c. 48.* Sordidum panem oblatum aſpernatus eſt. ¶ Iacere in ſordibus eſt nimio animi dolore ſqualere. Cic. *ad Terent.* Te nunc mea Terentia ſic vexari & iacere in lacrymis & ſordibus. ¶ Sordem vrbis vocat idem Cicero fæcem plebis. Attico ſic ſcribens, Apud bonos iidem ſumus quos reliquiſti: apud ſordem vrbis & fæcem multo melius nunc, quam reliquiſti. ¶ Sordes item accipimus pro immoderata parſimonia & auaritia, ex minimis etiam rebus lucrum captante [illegible] Quint. *lib. 6.* Iaculans eius ſordes, calceos cum veteres diceret vendere ſolere. Horat. 1. *Serm. ſat 6.*

Si neque auaritiam, neque ſordes, ac mala luſtra

Obiiciet verè quiſquam mihi.

Luxuriæ ſordes. Iuuen *ſat 1.*

——— *ſed quis feret iſtas*

Luxuriæ ſordes?

id eſt ſummam prodigalitatem cum inſigni auaritia coniunctā, loquitur enim de illis, qui quum ventri iis ſuis indulgerent omnia, in aliorum egeſtate ſubleuanda parciſſimi eſſent. Gaudet autem Iuuenalis antitheta hoc pacto coniungere, vt alibi, Socraticos cinædos, diſſima ob ſcœna, lacernatam amicam.

Sorditudo, inis. Sordes. { [illegible] *tſoah, vel, tſeáh* [illegible] *tumeáh.* [illegible] } Plaut. *in Pœn.* Vt mihi abſterſerunt omnem ſorditudinem.

Sordidus, a, um quod eſt ſordibus infectum. { [illegible] *tſo* [illegible] *tamé.* [illegible] Gal. *Ord & ſale.* Ital. *Sporco, imbrettato.* Germ. Wüſt/vnflatig/vnſauber Hisp. *Suzio* Ang. *Filthie, vncleane.* } Cic. c. 3. *Tuſc.* Sæpe eſt etiam ſub palliolo ſordido ſapientia. Virg. 6. *Æneid.*

Sordidus ex humeris nodo dependet amictus.

Ouid. 3 *de Arte.*

Quas geritis veſtes, ſordida lana fuit.

¶ Sordidus homo, tenax, auarus, & ex rebus viliſſimis quæſtum captans [illegible], [illegible]. Cicero 1. *Offic.* Sordidi etiam putantur, qui mercantur a mercatoribus, quod ſtatim vendant. ¶ Sordido loco natus, id eſt, ignobili. Liuius 2. *bell. Pun.* Vnus inuentus eſt ſuaſor legis C. Terentius Varro, qui priore anno prætor fuerat, loco non humili ſolùm, ſed etiam ſordido ortus: patrem lanium fuiſſe ferunt, ipſum inſtitorem mercis, filióque hoc ipſo in ſeruili eius artis miniſterio vſum. ¶ Sordida lingua, impura, mendax. Tibull. *lib. 3. Eleg. 7.*

Aut fallat blanda ſordida lingua fide.

Sordidum conſilium pro corrupto. Cic. *ad Quint. fratr lib. 3.* Gabinius abſolutus eſt: omnino nihil accuſatore Lentulo, ſubſcriptoribuſque eius infantibus, nihil illo conſilio ſordidius. Bud. Sueton. *in Auguſt. cap 65.* Ex quibus Agrippam, ob ſordidum ac ferox ingenium breui abdicauit.

Sordidè, aduerbium. Auarè, tenaciter, nimis parcè. { [illegible]. Gal. *Villaquement* Ital. *Vigliaccamente, auaramente* Germ. Vnflatiglich/geitziglich. Hisp. *Eſcaſſa y auarientamente.* Angl. *Filthelie, niggardlie.* } Plin *Epiſt 9.* Proconſulatum ſeu ſordide geſſerat. Cic. 2. *de Orat.* Si aſpere, ſi arroganter, ſi turpiter, ſi ſordide, ſi quoquo animi vitio dictum eſſe aliquid videatur.

Sordidulus, aduerbium diminut. { [illegible]. Gal. *Vn petit ſouillard, ſouillardeau.* Ital. *Alquanto ſozzo.* Germ. Etwlich oder ein wenig wüſt Hisp. *Suzio vn poco* Angl. *Somewhat ſluttiſh.* } Plaut *in Pœn.* Seruulorum ſordidulorum ſcorta diobolaria. Iuuen. *Sat. 3.*

Si toga ſordidula eſt.

Sordeo, es, ſordui, ſordidus ſum. { [illegible] Gal. *Eſtre ord & ſale.* Ital *Eſſer ſporco* Ger. Wüſt oder vnflatig ſein. Hisp. *Enſuziarſe.* Angl. *To be ſluttiſh or filthie.* } Martial *lib. 1.*

Dum nulla teneri ſordent lanugine vultus.

¶ Sordere alicui res aliqua dicitur a quo contemnitur & vilis æſtimatur. [illegible] Plin. *lib. 35. c. 10.* Sordebat ille ſuis, vt plerſque domeſtica. Cic. *ad Atticum* Cui ſordebat Macedonia prouincia quam victor ſibi ſumpſerat Cæſar. Liu *4. ab Vrbe*, Adeò ſe ſuis etiam ſordere, nec à plebe minus quàm à patribus contemni. Plin. *lib 19.* Vitam non iuuare ſiteaſſe credet aliquis, quum hæc quoque cura friuola exiſtimetur, adeò deliciis ſordent, & quæ ad ſalutem pertinent. Quintilian. Quibus ſordent omnia quæ natura dictauit.

Sordeſco, is. Sordidus fio. { [illegible] Gall. *Deuenir ord & ſale.* Ital. *Diuenir ſporco.* Germ. Wüſt oder vnflätig werden Hisp. *Enſuziarſe.* Angl. *To waxe ſlutt, or filthie.* } Horatius 1. *Epiſt 20.*

Contrectatus vbi manibus ſordeſcere vulgi

Cœperis.

Gell *cap. 12. lib 4.* Si agrum paſſus fuerat ſordeſcere, eúmque diligenter curabat, &c. Plin. *lib. 2. cap. 12.* Nunc verò è tanta cadens altitudine multúmque, dum venit, ſordeſcens. ¶ Hinc exſordeſcere, de quo ſuo loco.

Sordidatus, a, um, pannoſus, ſordidis veſtibus indutus. { [illegible] *la'ůſch tſoim* [illegible] Gal. *Veſtu ordement & ſalement.* Ital. *Veſtito ſporcamente.* Germ. Wüſt oder vnflätig bekleidt Hisp. *Veſtido de veſtidura ſuzia.* Angl. *Sluttiſhlie arayed.* } Plaut. *in Aſin.* Quanquam ego ſim ſordidatus Frugi tamen ſum nec poteſt peculium enumerari, id eſt, ſordidè indutum. Idem *6. Verr* Diodorus Romæ ſordidatus circum patronos, atque hoſpites curſare, rem omnibus narrare. Idem *in Piſonem*, Nec minus lætabor, quum te ſemper ſordidum, quàm ſi paulisper ſordidatum viderent. Sordidum dixit vilem & abiectum, ac ſine vllo vitæ nitore ac lautitia vitam agentem. Sordidatum autem, accuſatum & reum ſtudens.

‖ Sordiſcum, corium crudum Gl. Iſid.

Sordulentus, ſordidus. Tertull. ‖

Sorex, icis, maſcul. gen Animal eſt notiſſimum, maius mure, clariúſque ſtrepens, domos noſtras frequentans, omniáque arrodens. { [illegible] *hacbbar* [illegible] Gall. *Vne ſouris* Ital. *Sorzo, ratto, topo.* Germ. Spitzmauß/ſind etwaſt giftig/ den auch die roſen daruon ſiech vnnd ſchebig werden. Hisp. *Raton pequeño* Angl. *A rat.* } Colum *lib. 12. cap. 31.* Si ſerpens aut mus, ſoréxve in muſtum occiderit. Idem *lib de arboribus*, Vites quæ ſecundùm ædificia ſunt, à ſoricibus aut muribus infeſtantur. ¶ Sorex ſuo iudicio perit, prouerbialis metaphora eſt, qua vtimur quoties ſignificare volumus quempiam a ſeipſo proditum eſſe, cui vel in primis expediebat cautiſſimè latere. Terent. *in Eunuch.* Egomet meo indicio miſer, quaſi ſorex, hodie perij. Vidè Adagia Eraſmi.

Soriceus, ea, eum, ad ſoricem pertinens.

Soricinus, a, um. { [illegible] Gal. *De ſouris.* Ital *Di ſorzo di topo.* Ger. Von einer ſpitzmauß. Hisp. *Coſa perteneciente à raton.* Ang. *Of a rat.* } Vnde ſoricinos dentes dixit Plautus. Idem *Bacchid.* Si tibi Machæra eſt, nobis veruina eſt domi. Qua quidem te faciam, ſi tu me irritaueris, Confoſſiorem ſoricina nænia.

Soriculatus, a, um. Soriculata veſtis quæ variis coloribus erat. { [illegible]. Gall *Robes & habillemens de diuerſes couleurs.* Ital. *Veſte di più colori.* Germ Ein getheilt kleid von farben. Hisp. *Cierta manera de veſtidura de diuerſos colores.* Angl. *Garments of diuerſe colours.* } Varro, Vermiculatam ac ſoriculatam veſtem. Plin. *lib. 8. c. 48.* Vndulata veſtis primò lautiſſimis fuit: inde ſoriculata defluxit.

Soriliā. nauigia Iſtrica vocantur, quòd lino & ſparto conſeruntur, & condenſentur.

[illegible], populi ſunt Ichthyophagi, quos Arabis flumine ab Indis diſterminat, nullum alium cibum noſcentes, quàm piſcium, quos vnguibus diſſectos torrent ſole, panémque ex eis conficiunt Plin. *lib. 7. c. 2.* Oritas vocat.

Sorites, [illegible]: Græcis vocatur captioſum & multiplex argumentandi genus, in quo ex vno conceſſo, ad multas concluſiones connexas aſſurgitur. Dictus Sorites, ἀπὸ τ̃ σωροῦ, quod Græcis aceruum ſignificat, quoniam ſemper aſcendunt in cumulum hæc argumenta. Cic. *de diuin.* Quemadmodum ſoritæ reſiſtamus, quem, ſi neceſſe ſit, Latino verbo liceat aceruàlem appellare. Sed nihil opus: vt enim ipſa philoſophia, & multa verba Græcorum, ſic ſorites ſatis Latino ſermone tritus eſt. Idem 2. *Acad.* Poſthac potiùs diſſeremus de obſcuritate naturæ, quàm de oculorū ſenſuúmque reliquorum mendaciis, & de ſorite, aut Pſeudomeno, quas plagas ipſi contra ſe Stoici texuerunt. Idem 4. *Acad* Captioſiſſimū genus interrogationis, quod genus maximè in Philoſophia probari ſolet, quum aliquid minutatim, & gradatim additur, aut demitur. ¶ Soritas hos vocant, qui aceruum efficiunt vno addito grano, vitioſum ſanè, & captioſum genus.

Soriticus, a, um, ad ſoritem pertinens, [illegible], aceruàlis dubitatio, aut Soritica intricatio, quæ multa indefinita, & nullis limitibus circumſcripta comprehendit, & in aceruum colligit.

Sorix, aut Saurix auis tributa Saturno ab auibus: quia carditati & vetuſtati, & ſenectuti conuenit. Nam & in veteranis maximè verſatur locis, & noctis maximè prima eſt, & tempeſtatis nuntius atque index.

Soror, is, dicta eſt quòd quaſi ſeorſum a ſua ſtirpe paſcatur, ſeparatúrque ab ea domo, in qua oritur, & in aliam familiam tranſgreditur, vt docet Gell *lib. 13 c. 10.* ex ſententia Antiſtij Labeonis { [illegible] *achóth.* [illegible] Gal *Sœur.* Ital *Sorella ſorore ſi ochta.* Germ Ein ſchweſter. Hisp. *Hermana.* Angl. *A ſiſter.* } Plaut. *Curc ſc 1. a. 1* Tam a me pudica eſt, quam ſi ſoror mea ſit. Ouid. *Eleg 4 lib 5. Triſt* Dominæ fati ſorores. (i. parcæ) Plaut *Mil. ſc 1. a. 2* Gemina ſoror germana, &c. Germana ſoror, vide *Germana.* Cic. *pro Milone.* Clodius cum ſorore germana nefarium ſtuprum fecit. Virg. 1. *Georg.*

Panaque, Syluanúmque ſenem, nymphaſque ſorores.

Ouid. 3. *Metam.*

Conſtitit, & dictas ſic eſt affata ſorores.

palmulæ, id eſt, ſimillimæ, & quaſi gemellæ. Plin *lib 13. c. 4.* Minus ſpecioſæ, ſed ſapore caryotarum ſorores, ob hoc adelphides dictæ.

Sororicida, æ, qui ſororem occidit. { [illegible]

Gall. *Qui a tué ſa ſœur.* Ital. *Chi a vccſo ſua ſorella.* Germ. Ein ſchweſtermörder / der ſein ſchweſter tödtet. Hisp. *Que matado ha la ſu hermana.* Angl. *That killeth his ſiſter.* } Cic *pro domo ſua*, Quid, de me quod tuliſſe te dicis parricida, fratricida, ſororicida, nónne extra ordinem tuliſti?

Sŏrōrĭāri, puellarum mammæ dicuntur quum iam intumeſcunt, quòd non ſingulæ, ſed veluti geminæ ſorores ſimul naſcuntur. Vide Crinitum & quæ ſupra annotauimus ſtatim poſt dictionem *Frater.*

Sŏrōrĭŭs, a, um. } τὸ ἀδελφῆς ὤν, ὁ ἀδελφικός. Gall. *De ſœur.* Ital. *Di ſorella.* Germ. Der ſchweſter. Hisp. *Coſa de hermana.* Angl. *Of a ſiſter.* } vt, Cœna ſororia. Plaut. *in Curc.* Nobis omnibus tu, vt hodie aduenienss, cœnam des ſororiam. Hic nuptialem cras dabit. Cic *pro Sext.* Qui enim in eiuſmodi vita nemo eſſe potuerunt, hominis fraternis flagitiis, ſororis ſtupris, omni inaudita libidine infamis? Ouid. *5. Faſtor.* Lacrymánſque ſororia linquit Limina. Sororium tigillum appellabatur locus ſacer in honorem Iunonis, quem Horatius ille vnus ex fratribus trigeminis ſtatuerat cauſa ſororis a ſe interfectæ, ob ſuam expiationem Feſtus.

Sorracus, ſorraci, quo portantur inſtrumenta ſcenicorum. Plaut. *in Perſa.* Librorum enim ecce illum plenum ſorracum habeo.

Sŏrs, ſortis, fœm. gener. à ſerie ſecundùm Varronem, ponitur pro fortuito alicuius rei euentu, fortuna, caſus. { גורל gheral פור pur. κλῆρος. Gal. *Sort, condition, fortune.* Ital. *Sorte, fortuna, caſo.* Germ. Ein glückſfal, loß. Hisp. *La ſuerte, ò la fortuna.* Ang. *A lot, kanell, fortune.* } Cic. *lib. 2. de diuin.* Dicendum igitur putas de ſortibus? Quid enim ſors eſt? Idem propemodum quod micare, quod talos iacere, quod teſſeras: quibus in rebus temeritas & caſus, non ratio, nec conſilium valet. Tota res eſt inuenta fallaciis, aut ad quæſtum, aut ad ſuperſtitionem, aut ad errorem. Idem *1. Verr.* Accuſaui eum quicum Quæſtor fueram, quicum me ſors, conſuetudóque maiorum, quicum me deorum, hominúmque iudicium coniunxerat. Ouid.

——Prolatus munere ſortis.

Ibidem,

Nec me ſors ire iubebat. (exploratum ſup.)

Idem *cap. 10 de conſol. ad Mart.* Ex incerta ſorte pendentia. (bona.)

Ouid. *Eleg. 1 lib. 2. Triſt.*

Et tibi ſeruatum ſors mea rupit opus. (i. fortuna exilij.)

Idem *ibidem,*

Materiam veniæ ſors tibi noſtra dedit. (i. caſus noſter ſine delictū.)

Idem *Eleg. 4. lib. 3.*

Nec vnquam ſimili contacti ſorte rogetis Idem. (i. infortunio.)

Idem *3. Faſt.*

Sorte tori gaudes.

Ibid. lib. 4.

Vtque fero Marti primam dedit ordine ſortem. (i. primum locum in anno.)

Liu. *lib. 6. dec. 4.* Quicquid ſors belli tuliſſet. (i. fortuna, euentus. ¶ Pro conditione. Idem *1 dec 5.* Videbā quàm impar eſſet ſors. Suet. *in Claud. c. 3.* Sortem populi Rom. tam indignam, tam iniquam, &c. ¶ Accipitur etiam ſors pro munere, vel officio. Liuius. Si ita videretur Patribus, mitterent ad Collegam, vt is, qui profligatum bellum haberet, ad Comitia Romam rediret: ſi id facere grauaretur, quod non ſuæ ſortis, id negotium eſſet, ſe quidem id facturum, quod Senatus cenſuiſſet. ¶ Eſt præterea ſors, ſumma, ſiue caput, & prima pecunia, quæ confertur in ſocietatem, vt inde lucrum fiat. { ראש roſch ἀρχαῖον, δάνειον, δάνεισμα, κεφάλαιον. Gall. *Le ſort & principal, premier argent ſur lequel eſt conſtitué l'vſure & intereſt.* Ital. *Principal ſomma, capitale.* Germ. Die hauptſum ſo man etwar anlegt damit zugewinnen. Hisp. *Caudal de lo que ſeda à logro.* Angl. *The ſpecial ſumme of money wehere of vſurie is taken.* } Liu. *6 ab Vrbe*, Multiplici iam ſorte exoluta mergentibus vſuris obrutum fœnore. Ac *paulo poſt* Sortem aliam fert, de capite deducite quod vſuris pernumeratum eſt. Terent. *in Adelph.* Hei mihi etiam de ſorte nunc venio in dubium, hoc eſt, de conditione, ſiue pretio quo empto erat fidicina. ¶ Inde conſortes, qui ſortes contulerunt, & qui vnam aliquam rem inter ſe habent communem. ¶ Item ſors eſt fatalis neceſſitas. Virg. *3. Æneid.*

——hic exitus illum

Sorte tulit.

Ouid. *3. Faſt.* Tunc memor imperij ſortem conſiſtere in illo. Senec. *c. 6. de conſ. ad Mart.* Si Sors immota, & in æternum fixa, nulla miſeria mutatur. ¶ Sortes deiicere (ſup. in ſortitione prouinciarum) Cæſ. *lib. 1. de bell. ciu.* &c. Sorte obuenit & Aſia. Velleius item, Sortem trahere, producere. Suet. *in Tib. c. 14.* Sorte tracta, qua monebatur. (de oraculo, ſiue reſponſo.) ¶ Item dicitur iudicium. Virg. *6. Æneid.*

Nec verò hæ ſine ſorte datæ, ſine iudice ſedes.

Tractum ex Romano more, non enim audiebantur cauſæ, niſi per ſortem ordinatæ. Nam quo tempore cauſæ agebantur, conueniebant omnes, & ex ſorte dierum ordinem accipiebant, puta quòd poſt triginta dies cauſas ſuas exequerentur. ¶ Sortes etiam oracula, ſeu reſponſa dicebantur, quæ a dijs eorúmve ſacerdotibus conſultoribus edebantur. χρησμοί. Valer. *lib. 1.* Cuius rei explorandæ gratia, legati ad Delphicum oraculum miſſi, retulerunt præcipi ſortibus, vt aquam eius lacus emiſſam per agros diffunderent. Ouid. *13. Met.*

Dura ſortes cogunt Agamemnona mactare natam.

Idem *4. Faſt.*

Reddita Saturno hæc ſors erat,

Sortes & oracula, idem apud Suet. *in Tib c. 63. & in Calig c. 56.* ¶ Accipitur etiam ſors pro progenie. Ouid. *lib. 6 Faſt.*

Si genus aſpicitur Saturnum prima parentem

Feci, Saturni ſors ego prima fui.

id eſt, primogenita filia. Et Quintilian. Sors naſcendi. Vltimæ ſortis homo, id eſt, vilis atque infimus. Scribonius Largus *in epiſt.* contendit vltimæ ſortis eſſe medicum, qui non ad ſingula quæque vitia binas ternáſve compoſitiones, & expertas protinus paratas habeat. ¶ Eſt autem

Sors { *diuina*, quæ dei iuſſu & inſtinctu mittititur: ideoque certò eius voluntatem in humana dubitatione indicat: non vſurpanda, niſi Deo præeunte.
Humana, quæ hominibus licita in iis rebus, quæ ipſorum arbitrio & libertati ſunt ſubiectæ. Hæc politica dicitur: quæ *diuiſoria*, in bonis communibus partiendis. *Conſultatoria*, in rebus liberæ electionis, vt cum è perſonis, quæ pariter idoneæ videantur, vna aliqua eligitur.
Diabolica, ad inquirendum curioſè de rebus præteritis, vel præſentibus, vel futuris. Hæc μαντικὴ dicitur quia præcipue ad diuinandum refertur. ¶

Sŏrtĭcŭla, æ, diminutiuum a ſors. { κληρίδιον. Gall. *Petit ſort.* Ital. *Piccol ſorte.* Germ. Ein ſchlechter oder kleiner glückſfal. Hisp. *Pequeña ſuerte.* Angl. *A litle lott or kanell.* } Suet. *in Nerone c. 21.* Ac ſine mora nomen ſuum in albo profitentium citharœdorum iuſſit ſcribi, ſorticuláque in vrnam cum cæteris demiſſa intrauit ordine ſuo.

Sortiarius, qui ſorte inconceſſa vtitur, diuinus. Gall. *Sorcier*, veneficus, *ſorciere* venefica.

Sŏrtĭŏr, iris, ſortes duco. { κληρόω, ῶ. Gall. *Ietter par ſort, faire ſort.* Ital. *Sortire far le ſorte buttar le ſorte.* Ger. Loſſen / das loß ſellen oder werffen. Hisp. *ſortear.* Angl. *To caſt lottes* } Plaut. *Caſina*, Nam ſi ſic nihil impetrare potero, ſaltem ſortiar. *Ibidem.*—ego ſic agam: Coniiciam ſortes in ciſtellam, & ſortiar tibi & Chalino. Velleius, Sortiti ſunt Lydus & Tyrrhenus: Sors Tyrrheno contigit. Item Quintilian. Prætor certa lege ſortitur. ¶ Sortiri remos. Virg *3 Æneid.*

Sortiti remos [illegible]

Vbi Seruius, Sortiri remos, per ſortem diuiſi ab officio remigandi, quis eſſet proreta, quis pedem teneret. Idem *8. Æneid.*

Ocyus incumbunt omnes pariterque laborem

Sortiti:

Id eſt, diuiſerunt inter ſe laboris officium. ¶ Sortiri Iudices, per ſortem eligere. Cic. *ad Quint. fratr. lib. 2.* Sententiam dixit, vt ipſe Iudices per Prætorem vrbanum ſortiretur. ¶ Sortior, pro ſortitò capio, & ſorte conſequor. Cic. *7 Philipp.* Eſt enim patronus triginta quinque Tribuū, quarum ſua lege qua cum C. Cæſare magiſtratum ſortitus eſt, ſuffragium ſuſtulit. Sueton. *in Aug.* Ex prætura Macedoniam ſortitus. Sortiri prouinciam, eſt ſorti committere, cuius prouincia futura ſit. Cic. *ad Attic. lib 1.* Senatus decreuit, vt Conſules Gallias ſortirentur. Idem *Lentulo lib. 1. Epiſt.* Si licitum eſſet legem curiatam ferre, ſortiturum eſſe cum collega prouinciam. ¶ Sortiri prouincias, eſt ſorte prouincias diuidere. Idem *Attic. lib 1.* Prætores nondum ſortiti ſunt prouincias. Sortiri filium, pro ſuſcipere. *de Vlp an. l. 3. D de bon. poſſ. cont. tab.* Si emancipatus filius, vxore non ex voluntate patris ducta, filium fuerit ſortitus. ¶ Aliquando ſortiri ſignificat diſponere. διανέμειν. Virg. *3. Æneid.*

——ſic fata deûm rex

Sortitur, voluitque vices, is vertitur ordo.

¶ Sortiri pro ſubſtituere, & ſubminiſtrare. Virg. *3 Georg.*

Semper enim refice, ac ne poſt amiſſa requiras,

Ante veni & ſobolem armento ſortire quotannis.

Vbi Seruius Sortire, ſubſtitue, ſubminiſtra.

Sŏrtĭtĭo, verbale, ipſe ſortiendi actus. { κλήρωσις. Gall. *Le iet du ſort.* Ital. *Sortione.* Germ. Loßſellung / loßwerffung. Hisp. *Obra de ſortear.* Ang. *A caſting of lottes.* } Cic. *pro Cluent.* Ecce tibi eiuſmodi ſortitio, vt in primis Bulbo & Staleno & Guttæ eſſet iudicandum. *Ibidem*, Statuerunt enim ita maiores noſtri, vt ſi à multis eſſet flagitium rei militaris admiſſum, ſortitione in quoſdam animaduerteretur: vt metus videlicet ad omnes, pœna ad paucos perueniret. His verbis Cicero morem illum antiquum ſignificat, quo in decimum, aut centeſimum quemque militem ſortitò animaduertebatur capitaliter: vnde & legiones decimatas & centeſimatas legimus apud Liu. ¶ Sortitio fiebat nominum inter athletas. Gell. *c. 9. lib. 5.* Sortitione ductam vxorem repudiare, Sueton. *in Tib. cap. 35.*

Sŏrtĭtŭs, us, maſc. gen. Pro ſortitione. κλήρωσις. Cic. *pro domo ſua*, Quid ſi etiam pluribus de rebus vno ſortitu retuliſti? Virg *3. Æneid.*

O felix vna ante alias Priameia virgo,

Hoſtilem ad tumulum Troiæ ſub mœnibus altis

Iuſſa mori: quæ ſortitus non pertulit vllos,

Nec victoris heri tetigit captiua cubile.

Sortitor, is, verbale, qui ſortitur. Senec. *Troa. 10.*—& iniquæ ſerus Sortitor vrnæ.

Sŏrtĭlĕgŭs, i, qui per ſortes futura prænuntiat, & qui per ſortem aliquid eligit. { χρησμολόγος. Gal. *Sorcier, qui deuine par ſort.* Ital. *Chi con ſorte predice le coſe à venire.* Germ. Der auß dem loſſen etwas künfftigs ſiſet oder abnimpt. Hisp. *Adeuino por ſuertes.* Ang. *A ſooth ſayer by caſting of lottes.* } Cic. *1. de diuin.* Hæc habui, inquit, de diuinatione, quæ dicerem. Nūc illa teſtabor, nō me ſortilegos, nec eos, qui quæſtus cauſa ariolātur, ne pſychomantia quidem, quibus Appius amicus tuus vti ſolebat, agnoſcere. Horat. *de Arte,*

——— & diuina futuri

Sortilegis non diſcrepuit ſententia Delphis.

Sŏrtĭlĕgium ii, diuinatio per ſortes, ſortitio. { χρησμολογία. Gall. *Sorcelerie diuination par ſort.* Ital. *Diuinatione con ſorte.* Germ Die abnehmung künfftiger dingen vom loſſen. Hisp. *Diuinacion por ſuertes.* Angl. *Sorcerie, or witcheraft by caſting of lottes.* } Plin. accepit pro magicis quibuſdam ſuperſtitionibus *lib. 28. c. 4.* vbi titulus capitis ſic habet, De ſortilegiis quibuſdam & ſaliua hominis. Quid autem ibi ſortilegiorum nomine intelligat, ſatis declarat capitis totius tenor, quo non niſi vaniſſimas Magorum perſuaſiones exequitur.

Sŏrtī, aduerb. { κληρωτί. Gall. *Par ſort.* Ital. *Per ſorte.* Germ. Durch das loß. Hisp. *Por ſuerte.* Ang. *By lotte.* } Virg. *4 Georg.* Sunt quibus ad portas cecidit cuſtodia ſorti. Vbi Seruius, ſorti, id eſt, ex ſorte, vel in ſortem. Nam aduerbium eſt, quod traxit a militia.

Sŏrtītō, aduerb. ex ſorte, vel per ſortem. { κληρωτί. Gall. *Par ſort.* Ital. *Per ſorte.* Germ. Mit der loßſellung / durch das loß. Hisp. *Sorteando ò por ſuerte.* Angl. *By lotte.* } Cic. *4. Verr.* Lex Iouis ſacerdotem ſortitò

ſortitò capi iubet. Idem *lib. 6. Epiſt.* Eos ſortitò in prouincias mitti placere. Plaut. *Mil. ſc. 6. a. 2.* Abeo domum me dum abſum illis ſortitò ſuam. ¶ Aliter accipitur apud Horat. 4. *Epod.* Lupis & agnis quanto ſortitò obtigit, Tecum mihi diſcordia eſt, hoc eſt, naturaliter vel occulta quadam fati ratione.

Sortiuidus, qui videt per ſortes. Cathol.

‖ Sortuſillus, venter ſuillus condito farre expletus. Paul. apud Feſt. leg. *Scrutillus.* ‖

Sōry, σῶρυ. Corpus metallicum, ſimillimum melanteriæ, niſi quòd hæc denſior eſt, & ſolidior, illud rarius & fiſtuloſius. Facultates habet eaſdem cum chalciti, & miſy, aſtrictoriam videlicet & cauſticam, craſſioris tamen eſſe eſſentiæ: vnde & in metallis infimo loco naſcitur, ſub chalciti nimirum, quemadmodum & chalcitis ſub miſy. ¶ Eſt autem Sory tantùm foſſile, quod & temporis progreſſu in chalcitim commutatur, quemadmodum chalcitis in miſy. Vulgus hodie, vt cætera ferè omnia eius generis *Vitriolum* appellat.

Sōs, pro eos antiqui dicebant, interdum pro ſuos. vti *ſis* pro ſuis. Feſt. Ergo ſus, ſa, ſum, eſt ſuus.

Sōſāndrā, dræ, Σωσάνδρα, Inſula Cretæ adiacens, ita dicta, quòd incolas ſuos a vi Lyctiorum ſeruarit incolumes. Autor Steph.

Sōſiānūs, Apollinis cognomen, cuius Romæ erat ſtatua ex cedro, è Seleucia aduecta, teſte Plin. *lib. 13. cap. 5.*

Sōſiās ſiue Soſia, Σωσίας, Philoſophus quidam impius, qui ſublata penitus prouidentia, omnia temerè ferri aſſerebat: quo in errore & Euhemerum & Diagoram, & Hipponem, & ipſum etiam Epicurum, verſatos accepimus. ¶ Eſt item hoc perſonæ protaticæ nomen in Terentiana Andria.

Sōſibiūs, Σωσίβιος, Grammaticus Lacedæmonius, cuius meminit Suidas. ¶ Fuit & alter Soſibius, homo aſtutus, qui falsò tutoris nomine aſſumpto, Ptolemæi regnum inuaſit, & Lyſimacho Arſinoes filio machinatus eſt necem.

Sōſigĕnēs, Σωσιγένης, Aſtrologus inſignis fuit, cuius opera vſus eſt Cæſar, quum annum ad Solis rationem redigeret. Autor Plin. *lib. 18. c. 25.*

Sōſiclēs, Σωσικλῆς, patria Syracuſius poëta Tragicus, circa nouiſſima Philippi Amyntæ filij tempora, vnus ex iis, quos à ſideris nomine, quòd ſeptem numero eſſent, Pleiadam appellarunt. Plaut. *Men. ſc. vlt. a. 5.* Soſicles nomẽ Menæchmi aui, & Nepotis Syracuſij. Docuit fabulas LXXXIII. victorias retulit ſeptem. de hoc Suidas.

Sōſii. Bibliopolæ erant celeberrimi Horatij temporibus, quorum meminit *lib. 1. Epiſt.* librum ſuum alloquens, Scilicet vt proſtes Soſiorum pumice mundus.

Sōſipătĕr, Σωσίπατρος, Nobilis Grammatici nomen, è Caryſto Eubœæ oppido: cuius meminit & Suidas.

Sōſipatrā, Σωσιπάτρα, mulier è Libya, Ædeſij ſophiſtæ vxor, quæ ob inſignem doctrinam, vaticinandique peritiam à numinibus quibuſdam educata credebatur. Autor Eunapius.

Sōſithĕūs, Σωσίθεος, Poëta Tragicus, patria Syracuſanus, vt alij Athenienſis (quanquam non deſunt, qui ex Alexandria Troadis ortum malunt) vnus ex iis, qui quòd ſeptem eſſent numero, Pleiades dicebãtur, Homeri Tragici æmulus. Vide Suidam.

Sōſipŏlis, Σωσίπολις, Iouis cognomen apud Magneſios: cuius meminit Strabo *lib. 14.* ¶ Soſipolis alius apud Eleos colebatur, ita dictus quòd ab Arcadum impetu ciuitatem ſeruaſſe crederetur. Ferunt enim Eleis aduerſus Arcades in prælium exeuntibus, apparuiſſe mulierem puerum in manibus geſtantem, cuius ſeſe & matrem eſſe dicebat, & in ſomnis monitam, vt Eleis ducem traderet. Quid multa? credita res. Acceptus a muliere puer, & in ipſa aciei fronte nudus hoſtibus obiectus, qui in ipſo ineundi prælij momento in draconis ſpeciem ſeſe transformauit, tantúmque Arcadibus terroris incuſſit, vt ſe protinus in fugam conuerterent. Cuius beneficij memores Elei, eo in loco quo draco ſe recipere viſus erat, ſacrum extruxerunt, quòd Soſipolidi deo dedicauerunt.

Sōſpĕs, itis, gen. comm. Saluus, incolumis. { שליו *ſchelév* שלו *ſchalév* שלם *ſchalem*. σῶος. Gall. *Sauué d'vn danger.* Ital. *Sano & ſaluo.* Germ. Geſund vnnd friſch/vnuerlezt. Hisp. *Coſa ſalua de peligro.* Angl. *Saue or heale.* } Soſpes dicitur is, quem ſua ſpes non fefellit. Nam Feſt. Soſpitare exponit bona ſpe afficere, vel bonam ſpem non fallere. Paſſerat a ſe. (i. ſeorſum,) & hoſpes deducit, quaſi qui ſeorſum eſt ab hoſpite, vt ſobrius a ſe & ebrius, id eſt, qui ſeorſum eſt ab ebrio. Ouid. *4. Faſtor.*

Soſpes eas, ſempérque parens. (bene precantis.)

Idem *Eleg. 9. lib. 4. Triſt.*

Et patriam, modò ſit ſoſpes, ſperamus ab illo.

Idem *Eleg. 3. lib. 5. Triſt. verſ. 5.* Quo ſoſpite (Cæſare, ſup.) Plaut. *Capt. ſc. 1. a. 1.* Vt vis gnatum tuæ ſupereſſe vitæ ſoſpitem & ſuperſtitem. *Ibid. ſc. 1. a. 4.* Liu. *2. ab Vrbe*, Soſpitéſque omnes Romam ad propinquos reſtituit. Virg. *11. Æneid.*

———at non Euandre pudendis
Vulneribus pulſum aſpicies, nec ſoſpite dirum
Optabis nato funus pater.

Idem *8. Æneid.*

Maxime Teucrorum ductor, quo ſoſpite nunquam
Res equidem Troiæ victas, aut regna fatebor.

Horat. *1. Carm. Ode 36.*

Vix vna ſoſpes nauis ab ignibus.

¶ Antiqui item ſoſpitem accipiebant pro ſoſpitatore, ſiue ſeruatore: vnde Iouem ſoſpitem dixit Ennius, quẽ alij Iouem ſeruatorẽ appellant.

Sōſpĭtā, æ, Seruatrix. { מושעת *moſchaááth.* σώτειρα. Gall. *Celle qui ſaune d'vn danger.* Ital. *Donna che libera è conſerua.* Germ. Ein heilbringerin/helfferin in der nothe. Hisp. *La que libra de peligro, ſaluadora.* Angl. *She that is heale and ſaue or that preſerueth.* } Hoc cognomine Iuno colebatur apud Lanuuinos. Cic. *pro Murana*, Nolite a ſacris patriis Iunonis ſoſpitæ, cui omnes Conſules facere neceſſe eſt, domeſticum & ſuum Conſulem potiſſimùm auellere. Idem *1. de diuinat.* Quin etiam memoria noſtra templum Iunonis ſoſpitæ L. Iulius, qui cum P. Rutilio Conſul fuit, de ſenatus ſententia refecit ex Cæciliæ Balearici filiæ ſomnio.

Sōſpĭtālis, e, Salutifer, ſalutaris. { מושיע *moſchiah.* σωτήριος. Gal. *Qui deliure de peril, ſalutaire.* Ital. *Salutifero.* Germ. Heilbringend/erhaltend. Hisp. *Saludable coſa que trahe o tiene ſalud.* Angl. *That delivereth frome danger.* } Plaut. *in Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Quis eſt qui moram occupato moleſtam obtulit? P. qui tibi ſoſpitalis fuit.

Sōſpĭto, as, Incolumem ſeruo, ſoſpitem facio. Nam, vt ait Feſtus, ſoſpitare eſt bona ſpe afficere, vel bonam ſpem non fallere. { הושיע *hoſchiah.* σώζω. Gall. *Garder ſain & ſauue, deliurer de peril.* Ital. *Conſeruare ſano & ſaluo.* Germ. Geſund vnd in wolſtand erhalten. Hisp. *Librar à otro de peligro.* Angl. *To ſaue out of danger.* } Liu. *lib. 1.* Pacem precibus expoſcunt, vti vultus propitiam ſuam ſemper ſoſpitet progeniem. Plaut. *Aul. ſc. 5. a. 3.* Plus pluſque ſoſpitet iſtuc quod nunc habes. Idem *Aſin. ſc. 3. a. 3.* Scis herum tuis factis ſoſpitari, &c.

Sōſtrătūs, Σώστρατος, inſignis architectus qui in inſula Pharo iuſſu Ptolemæi Philadelphi turrim extruxit ad oſtentandos nocturnos ignes, nauigantiumque curſus dirigendos, cum huiuſmodi ſcriptione, Soſtratus Gnidius Dexiphanis filius, diis ſeruatoribus pro nauigantibus. Nam quum ora ex vtraque parte importuoſa, & humilis eſſet, & cautes, & breuia haberet, ſignum aliquod neceſſarium fuit, altum & clarum, quo nauigantes ad portus ingreſſum dirigerentur. Hæc Strabo *lib. 7.* ¶ Soſtratus alius fuit nobilis æneorum ſignorum artifex, qui CXIII. Olympiade floruit, vt refert Plinius *lib. 4. c. 38.* Alius item pugil, patria Sicyonius, Acrocherſites cognominatus, quòd aduerſarium extremis manibus corriperet, nec ante dimitteret, quam deficientem ſentiret. Autor Pauſanias.

Sōtădēs, Σωτάδης. Maronites poëta fuit, turpiſſimi carminis autor, in quo omnes nefandarum libidinum refert ſpecies. Hoc carminis genus ſumpto nomine ex argumento, Cinædos inſcripſit Suidas.

Sōtădēum carmen, τὸ Σωτάδειον μέτρον, pedes habet ſeptem. Primus ſpondæus, ſecundus periambus, tertius ſpondeus, quintus & ſextus tribrachys, & vltimus ſpondeus. Et (quod magis mirum eſt) totus ſotadeus numerus è trochæis poteſt conſtare pedibus. Hæc Fortunatianus Attilius. Alij de hoc vocabulo ſic: Sotadeum carmen conſtat è quinque pedibus: primis duobus Ionicis à maiore, & tribus reliquis trochæis. Et quia Ionicus à maiore conſtat è duabus primis longis, & reliquis duabus breuibus, primus pes interdum, ſoluta prima Ionici in duas breues, fit meſomacros, conſtans è media longa, & duabus vtrinque breuibus: ſoluta ſecunda, fit paroxyton, conſtans e prima longa, & quatuor breuibus.

Sōtĕr, is, Latinè Seruator, qui ſalutem dat. { מושיע *moſchia*. σωτήρ. Gall. *Sauueur.* Ital. *Seruatore ſaluatore.* Germ. Ein heiland/erlöſer/ſäligmacher. Hisp. *Saluador.* Angl. *A ſauiour.* } Cic. *in Verr. a. 4.* Itaque non ſolùm patronum illius inſulæ, ſed etiam ſotera inſcriptum vidi Syracuſis. Hoc quantum eſt? Ita magnum, vt Latino vno verbo exprimi non poſſit. is eſt nimirum ſoter qui ſalutem dedit.

Sōtēriā, orum, σωτήρια, dicuntur munera, quæ pro conualeſcentia diis vouentur. Solebant autem huiuſmodi munera ab amicis corrogari. Vnde non inuenuſtè Martialis iocatur in Soſibianum, qui quoties viſum eſſet ſe ægrotum ſimulabat, vt munuſcula ab amicis prætextu ſoteriorum extorqueret. Verba Martialis ſunt hæc,

Ægrotas quoties ſoteria poſcis amicos
Iam precor ægrota Soſibiane ſemel.

Soterici (vel, vt alij ſcribunt, Sotherici,) lectos admirari dixit Seneca de te deſpicienda potius, quàm admiratione vlla digna: Is enim ita apud Gell. *c. 2. lib. 12.* de quibuſdam verſibus Ennij loquens ita ait: Qui huiuſmodi verſus amant, liceat ſibi & eos admirari & Sotherici lectos, &c. Quibus Senecæ verbis in defenſionem Ennij optimi poëtæ hæc inter alia ſubnectit Gellius nomine: Dignus ſanè Seneca lectione ac ſtudio adoleſcentium, qui honorem coloremque veteris orationis Sotherici lectis comparauit, &c.

Sōtērichus, verſificator fuit ex Aſſo Troadis, qui Diocletiani encomium ſcripſit, & Dionyſiacorum libros duos, & alia nonnulla quæ commemorantur a Suida.

Sōtērīdas, dæ, Σωτηρίδας, Epidaurius Grammaticus, Pamphiliæ doctiſſimæ mulieris pater: cuius meminit Suidas.

‖ Soteropolis, primùm A. poſtea M. ſub P. Conſtantinopolitano. ‖

Sōtīrā, Σώτειρα, vrbs Arienorum ab Antiocho Seleuci filio condita, Stephanus.

‖ Sotulare, vide *Subtalare*, in verb. *Subtal.* ‖

Sōzūſā, Σώζουσα. Trium oppidorum nomen, quorum vnum in Phœnice collocatur à Stephano, ſecundum in Piſidia, tertium in Æthiopia.

S P

‖ Spacchides, filij principum in aula Turcica miniſtrantes. L. g. b.

Spacchoglani, excubitores aulæ Turcicæ. Idem. ‖

Spaco, Σπακώ, vxor fuit Mithridatis, bubulci Aſtyagis Medorum Regis, & nutrix Cyri: quæ vox, quoniam Medorum lingua canem ſignificat, factum eſt, vt Cyrus creditus ſit nutritus eſſe à cane. Autor Herodot. *lib. 1.*

Spādix, icis, σπάδιξ, teſte Gell. *lib. 2. c. 26. & lib. 3. c. 9.* eſt auulſus à palma termes cum fructu: qui quoniam puniceum refert colorem hoc eſt, rubrum cum exuberantia quadam ſplendoris, factum eſt, vt ſpadicem pro puniceo colore accipiamus, qui potiſſimùm in equis commendatur. Virg. *lib. 3. Georg.*

Luxuriátque toris animoſum pectus honeſti
Spadices glaucique.

¶ Eſt etiam ſpadix, genus inſtrumenti muſici, cuius meminit Iulius Pollux *lib. 4* & Cælius *lib. 9. c. 4.* Quintil. *lib. 1. c. 17. de Muſica*, Pſalteria & ſpadices etiam virginibus probis recuſanda.

Spādicĕūs, a, um, Puniceus, ſiue badius, quod coloris genus in equis potiſſimùm commendatur. φοινίκεος. Significatur autem hac voce exuberantia quædam ruboris, ſplendoriſque, qualis cernitur in terminibus palmarum, qui ſpadices appellantur. Vide Thyleſium *in libello de coloribus.*

Spādo, nis. { סריס *ſaris.* σπάδων. Gall. *Chaſtré.* Ital. *Caſtrato, eunuco.* Germ. Ein verſchnittner/hodenloſs. Hisp. *Varon caſtrado.* Angl. *A gelding be it man or beaſt.* } Propriè is dicitur, cui aut teſtes euulſi ſunt, aut ipſi cremaſteres, hoc eſt, nerui, è quibus teſtes dependẽt. A verbo Græco

σπάω, quod eſt euello. Eunuchus autem etiam natura quis eſſe poteſt, vt quum frigidior temperatura veneris vſum cuiquam pernegat. Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Defluuium capillorum in ſpadonibus non viſum. ¶ Spadones item dicuntur ſurculi infrugiferi Col. *lib.* 1. *de arborib.* Eiuſmodi ſurculos, qui nihil afferunt, ſpadones appellant.

Spadonius, a, um. Plin.

Spado, as, are, Spadonem facio, caſtro in vet. ll. vide Gloſſ. Lindebrog.

‖ Spadonatus, caſtradura. Tertull. ‖

Spagas, picis genus.

Spagirus, alchymiſta, qui metalla coquens, purum ab impuro ſeparat. vide

Spagiricus, ad ſpagirum pertinens.

Spaluthra, σπαλεῦθρα, Magneſiæ oppidum, apud Plin. *lib.* 9. *c.* 9.

‖ Spalatum, *Spalatro*, V. A. Dalmatiæ, ad mare Adriaticum, ditionis Venetæ.

Spaliones, plutei, ſeu muſculi bellici. Suid.

Spalis olim, nunc Hiſpalis *Seuilla*, V. A. Hiſpaniæ.

Spanga, in ll. Bojor. *tit.* 9. *c.* 8. Trabes exteriores, quas ſpagas vocamus, eò quod ordinem contineant parietum.

Spania, Hiſpania, hoc vide.

Spanus, color, id eſt, Hiſpanus, Iberus, pullus.

Spannum, ſpanna, ſpithama in ll. Friſon *tit.* 21. §. 65. 66.

Spanopogon Gl. Cyr. σπανοπώγων malibarbis, cui mala (h. e. non plena non ſpiſſa) barba eſt.

Spargana, initia rum infantia. Gl. Iſid. Propriè σπάργανον faſcia tumida, in qua infans inuoluitur. Tropicè autem infantiæ initia, & ſigna, quibus infantes diſcernuntur. ‖

Sparganium, σπαργάνιον, faſciola. Item, herba folia habens ſimilia gladioli, ſed anguſtiora, magiſque in terram procumbentia, circa ſummum autem caulem ſemen capitulis quibuſdam incluſum. Autor Dioſcor. *lib.* 4.

Spargapiſes, σπαργαπίσης, fuit filius Tomyridis. Maſſagetarum reginæ, qui captus a Cyro ſeipſum interfecit. Autor Herodot *lib* 1.

SPARGO, is, ſi, ſum. Huc illuc proiicio, diſſemino, latè diffundo. { זרה *zarâh* פזר *pizzér* בזר *bazár* זרק *zarák*. σκεδάζω, σπείρω. GALL. *Eſpandre, ietter ça & là, ſemer.* ITAL. *Spargere.* GERM. Außſpreiten HISP. *Derramar.* ANGL. *To ſcatter, to ſprinkle, to caſt or ſpread abroade.* } Virg. 3. *Ecloga*, Iam cornu petat, & pedibus qui ſpargat arenam. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 4.

——Spargit tamen acer, arenam
Taurus.

Idem 5. *Faſt.* 2.

Spargit & ipſe ſuos lauro rorante capillos.

Quintilianus, Spargenda plura tela incertæ manui, vt ſit & fortunæ locus. Spargere vites, (id eſt. dilatare deductis colonnis. ſup.) Velleius. ¶ Spargenda eſt manus, quid ſit docet Senec. *epiſt.* 19. cùm ait: Non poſſum ſcire, an ei profuturus ſim, quem admoneo. illud ſcio, alicui me profuturum ſi multos admonuero Spargenda eſt manus: non poteſt fieri, vt non aliquando ſuccedat, multa tentanti. Item, Spargere in plebem munus. Suet. *in Calig.* 37. Item, Spargere in vulgus miſſilia. Idem *in Nerone c.* 11. ¶ Spargere aquam, eſt aquam effundere. Plaut. *Truc.* Sparſiſti aquam: iam redit animus Inſulæ ſparſæ per æquor, id, eſt, latè diffuſæ. Virg. 3. *Æneid.*

——niueámque Paron, ſparſáſque per æquor
Cycladas.

Colum. *lib* 2. *c.* 16. Si tamen aliqua cauſa tempeſtiuam ſtercorationem facere prohibuerit: ſecunda ratio eſt ante quàm ſarrias, more ſeminantis ex auiariis puluerem ſtercoris per ſegetem ſpargere. ¶ Spargere humum foliis, id eſt, ſternere vel operire Virg. 5. *Æneid.*

Spargite humum foliis, inducite fontibus vmbras.

¶ Spargere ſe in ariſtas, vel brachia, dicitur herba, quando in ariſtas, vel in brachia dilatatur. Plin. *lib* 18. *c.* 12. Cacumina in ariſtas ſe ſpargunt. ¶ Compoſita ſunt Aſpergo Conſpergo, Diſpergo, Inſpergo, & Reſpergo: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Spārsus, participium. Longè latéque diffuſus. { מזורה *mezoráh* מפזר *mephuzzár.* ἐσπαρμένος. GAL. *Eſpars, ietté çà & là, ſemé.* ITAL. *Sparſo.* GERM. Außgeſpreitet. HISP. *Derramado.* ANGL. *Sprinkled, ſcattered* } Cic. *in Arat.* Stellæ ſparſæ fulæque videntur. ¶ Os ſparſum, id eſt, latum, & plus ſatis diffuſum. Terent. *in Heaut* Rufamne illam virginem, cæſiam, ſparſo ore, adunco naſo. ¶ Aliquando idem quod Conſperſus. Ouid. 8. *Metam.*

——raris iam ſparſus tempora canis.

Corpus ſenatus ſparſum id eſt, diſſectum Lucan. *lib.* 7.

Calcatóſque ſimul reges, ſparſúmque ſenatus
Corpus, & immenſa populos in cæde natantes.

Spārſim, aduerb. multis variiſque in locis hic & illic. { σποράδην. GAL. *Par cy par là, peſle meſle.* ITAL. *Sparſamente, ciò & lì.* GERM. Hin vnd har zerſtreuwlechtig, zerſtreuwet HISP. *Derramadamente.* ANGL. *Here and there mingledly.* } Gell. *lib.* 11. Præterea ex eodem lib. Catonis hæc etiam ſparſim & interciſe commemiuimus.

Spartio, actus ſpargendi. Gloſſ. Philox.

Spartă, tæ, σπάρτη. Peloponneſi ciuitas nobiliſſima fuit, Lycurgi legibus optime olim inſtituta, ita dicta a Sparto Phoronei filio, aut (vt alii malunt) à Sparta Eurotæ filia: quum antea Lacedæmon diceretur. Virg. 3. *Georg.*

Velocés Spartæ catulos, acrémque Moloſſum
Paſce ſero pingui.

Huius ciues dicuntur Spartiatæ, ſiue Spartani, Σπαρτιᾶται qui & Lacedæmonii. ¶ Spartam nactus es, hanc orna. Prouerbium eſt, quod admonet, vt quamcunque prouinciam erimus ſorte nacti, ei nos accommodemus, ipſóque huius dignitate nos geramus

Spărtānus, a, um, idem quod Lacedæmonius Σπαρτιατικός Virg. 1. *Æneid.*

Virginis os habitúmque gerens & virginis arma
Spartanæ.

Spărtăs, lacus in Atropatia, in quo ſales naſcuntur, & congelaſcunt.

Spărtăcus, Σπάρτακος. Famoſus gladiator e Thracia oriundus, robore animi & corporis præſtans, qui vna cum Chryſo & Enomao, effracto Lentuli ludo gladiatorio, cum ſeptuaginta gladiatoribus erupit Capua, manúque ſeruorum congregata quaſi iuſto exercitu comparato, Veſuuium montem in Campania occupauit: vbi quum a Clodio Glabro obſideretur, eius caſtra diripuit, & Campaniam populatus, raptis Prætorum faſcibus appellatus eſt Imperator. Inde Lentul. exercitum in Appennino diſſipauit: apud Mutinam Caſſii caſtra deleuit. Tandem quum de Vrbe inuadenda deliberaret, à M Craſſo pulſus, fatigatúſque quum Brutium angulum occupaſſet nec in Siciliam piratarum nauigiis penuria traiicere potuiſſet cum ſuis omnibus fortiſſimè dimicans quaſi Imperator occiſus eſt Lucan. *lib.* 2.

——Parthorum vtinam poſt prælia ſoſpes,
Et Scythicis Craſſus victo remeaſſet ab oris,
Vt ſimili cauſa caderes, qua Spartacus hoſtis.

De eo Plutarchus *in Craſſo.*

Spartio, Promontorium eſt Sithoniæ in Thracia, nobile Orphei vatis origine quod multi Sperchium eſſe volunt Stat. 1. *Sylu.*

Iam noctis propioribus ſub vmbris
Dines Spartio quos agit tumultus.

‖ Spartopola. σπαρτοπώλης, qui vendit ſpartea texta. ‖

Spartŏ, olīūs, Σπαρτοπόλιος, perſona erat hiſtrionica in Tragœdia, a ſparteo tinctu dicta, virili ſpecie, nigra & ſubpallida. quemadmodum contra polia, πολιά, facie muliebri, denſo, canóque capillitio, cæteris omnibus muliebribus perſonis, vt ætate, ita & dignitate præſtans. Vide Iulium Pollucem *Onomaſtici lib.* 4. & Hermolaum *in Plinium.* ¶ Eſt item Spartopolios, gemma quædam à colore dicta, quem Sparti modo habet incanum. Vide Plin. *lib.* 37. *c.* 11.

SPĂRTUM, i, ſiue Spartium, Σπάρτιον Dioſc. *lib.* 4. id eſt quod noſtri Geniſtam appellant, fortaſſis quia genu modo flexilis adnexus ſit: vel quia genibus medeatur dolentibus. { רתם *rothem.* GALL. *Geneſt.* ITAL. *Geneſta.* GERM. Pfrimmen/iſt von der geniſten art. HISP. *Geneſta, gieſta, gieſtera.* } Eſt & aliud ſparti genus, quod in Hiſpania naſcitur. de quo Plin. *lib.* 19. Sparti quidem vſus multa poſt ſecula cœptus eſt nec antè Pœnorum arma quæ primùm Hiſpaniæ intulerunt Herba & hæc ſponte naſcens, & quæ non queat ſeri, iuncúſque propriè aridi ſoli, vni terræ dato vitio: nanque id malum telluris eſt, nec alibi ibi ſeri aut naſci poteſt Idem *lib* 24. Geniſta quoque vinculi vſum præſtat: flores apibus gratiſſimi. Dubito an hæc ſit. quam Græci autores Sparton appellauere, quum ex ea lina piſcatoria apud eos factitari docuerim. Et nunquid hanc deſignauerit Homerus, quum dixit, Nauium ſparta diſſoluta. Nondum enim fuiſſe Atticanum, vel Hiſpanum ſpartum in vſu, certum eſt & quum ſutiles fierent naues, lino tamen non ſparto vnquam ſutas Semen eius quod Græci eodem nomine appellant, in folliculis phaſeolorum modo naſcens, purgat Hellebori vice, drachma & dimidia pota in aquæ mulſæ cyathis quatuor, ieiunis. ¶ Sparti vſus, quando, & de eo plura apud Gell. *c.* 3 *lib.* 17.

Spartārium, i, locus ſparto abundans { σπαρτών. GALL. *Vn lieu où il y a force geneſt.* ITAL. *Luogo oue ſono molte geneſte.* GERM. Ein ort an dem vil pfrimmen ſtehn. HISP. *Lugar de muchas geneſtas, y eſpartos* } Plin. *lib.* 11. Falsò excipiunt ſpartum: quippe in Hiſpania multa in ſpartariis mella eam herbam ſapiunt.

Spartĕus, a, um, adiectiuum, E ſparto compactum & compoſitum. { ὁ ἐκ σπάρτου πεπλεγμένος. GALL. *De geneſt.* ITAL. *Di geneſta* GERM. Aus pfrimmen oder geniſten gemacht. HISP. *Coſa de geneſta.* } Cato *de re ruſtica, capite tertio*, Trocheas Græcanicus binas, quæ ſparteis funibus ducantur.

‖ Sparteoli fiſcellæ è Sparto. Tertull.

Spartanus, auis accipitri ſimilis. in ll. Salic. 2. 4 Bojor. *tit.* 20. *l* 4. ‖

Spărŭs, ſeu ſparum Telum ruſticum, in modum pedis recuruum Vide Gell. *c.* 25 *lib* 10 { σπάρος, ὅπλον ἀγροτικὸν, δόρυ ἀγκυλωτόν. GALL. *Petit dard ruſtique & militaire.* ITAL. *Piccol dardo ruſtico da guerra.* GERM. Ein gattung eines bawrengeſchoſſz oder pfeils. HISP. *Pequeno tiro ruſtico para pelear.* ANGL. *An vplandiſh or ruſticall weapon or dart.* } Virg. *lib.* 5.

Agreſtiſque manus armat ſparus.

Saluſt. Sed ex omni copia circiter quarta pars militaribus armis inſtructa: cæteri vt quoſque caſus armauerat ſparis aut lanceis, alii præacutas ſudes portabant. Feſtus, Spari minimi generis ſunt iacula. a ſpargendo dicta, quòd paſſim pugnando ſpargerentur Lucilius, Tum ſpara, tum murices, portantur tragula porrò. ¶ Eſt & ſparus, σπάρος, piſcis marini nomen circa vernum æquinoctium parientis: vt tradit Plin. *lib.* 9. *cap.* 51.

SPASMUS, i, ſiue ſpaſma, atis. { σπασμὸς, σπάσμα. GALL. *Spaſme, retirement de nerfs* ITAL. *Spaſmo ſpaſimo.* GERM. Der krampff. HISP. *Paſmo.* ANGL. *The crampe.* } Contractio neruorum, rigor ſiue diſtentio, conuulſio. A verbo Græco σπάω, quod eſt conuello. Plin. *libro* 22. *capite octauo*, Item ex mulſa auxiliatur renibus ſtranguriæ opiſthotonicis, ſpaſmis, lumbis.

Spăſticus. σπαστικός. GALL. *Qui a les nerfs retirez.* ITAL. *Chi ha gli nerui ritratti* GERM. Krämpfig dem die aderen geſtrupfft ſind HISP. *Paſmado* ANGL. *Sick of the crampe.* } Dicitur cui aliquid intus conuulſum eſt. Plin. *lib.* 21 *c* 19. Radicem decoctam pipere ſpaſticis. euerſis, conuulſis, ſ. ſeriioſis ſalutare.

Spăthă, æ. { חרב *chéreb.* σπάθη. GALL. *Eſpée.* ITAL. *Spada* GERM. Ein groß ſchwert oder hawdegen Ein langer ſebel. HISP. *Eſpada.* ANGL. *A ſword* } Gladii genus, ἀπὸ τοῦ σπάζειν, hoc eſt, a ſcindendo ſiue diuellendo: aut certe ἀπὸ τοῦ σπᾶν quod inter cætera ſignificat ſtringere Apuleius. & militaris ſacramenti genium ob amiſſam ſpatham verebatur. Vegetius gladios maiores ſpathas vocari docet minores verò ſemiſpathas Hæc etiam autore Auguſtino, dicitur framea & alio nomine romphæa. ¶ Eſt item ſpatha, rudicula qua vtimur in verſandis rebus quæ componuntur Colum. *lib.* 12 *c.* 22. Deinde permiſceto ſpatha lignea. ¶ Spatham præterea vocamus inſtrumentum illud culinarium, quo ſpumam detrahimus. ¶ In palmis item ſpathæ dicuntur, ramuli ex quibus palmulæ dependent a frondis vt videtur, figura nomen habentes, quæ ad gladiolí folium ſatis accedit, licèt duplex ſit, minor & tenuior Plin. *lib.* 16 *c* 10. Palma ſola in ſpathis habet fructum, racemis propendentem ‖ Inde alia per ſimilitudinem dicuntur vt

naturalia

naturalis { vagina, ſeu inuolucrum palmæ florentis, quo dehiſcente, flores panduntur. / ramus palmæ.

artificialis ut { gladius. & in ſpecie oblongior. / haſta. / inſtrumentum textoris, quo licium telæ inculcat & apprimit. / inſtrumentum equiſonis, pennæ ſimile, qui pilos equi perpurgat.]

Spăthălĭŏn. { σπαθάλιον. GALL. *Rameau ou branche de palme auec le fruict pendant.* ITAL. *Ramo di palma.* GERM. Ein zweig von einem dattelbaum/ an dem die dateln ſein noch hangen. HISP. *Razimo de datiles.* ANGL. *A braunche of a date tree with the frute.* } diminutiuum à Spatha, ſignificans ramulum palmæ cum dactylis inde pendentibus. Vnde apud Martial. *lib.* 13. Spathalion cariotarum numeratur inter munera tenuiorum, quæ Calendis Ianuariis ſolent miſſitari.

Aurea (inquit) *porrigitur Iani caryota Calendis:*
Sed tamen hoc munus pauperis eſſe ſolet.

¶ Eſt etiam ornamentum muliebre inter delicias fœminarum annumeratum. A verbo Græco σπαθαλάω, quod ſignificat delicias ago, & laſciuio. Plin. *lib.* 13. *c.* 25. Iuba tradit circa Troglodytarum inſulas fruticum in alto vocari Iſidos plocamon, corallio ſimilem ſine foliis præciſum, mutato colore in nigrum dureſcere, quum cadat, frangi. Item alium qui vocatur cantoblepharum, efficacem in amatoriis ſpathalia eo facere, & monilia fœminas. Plaut. *Menæchmis*, Amabo Menæchme inaureis da mihi faciendas, pondo duûm numûm ſpathalia, vt te libenter videam, quum ad nos veneris.

Spăthē, es, σπάθη, inuolucrum eſt, ſiue operimentum fructus palmarum adhuc florentium, quo in ſpiſſandis vnguentis vtuntur vnguentarij, vt docet Dioſcorides *lib.* 1. cui ea in re optimè conuenit cum Theophraſto qui *lib.* 3. *de Plantarum hiſtoria*, de palmis agens, in eo maſculum a fœmina differre ſcribit, quòd maſcula prior florem ferat in ſpathe. Plin. *lib.* 23. *c.* 6. ſpathes, ſiue elates nomine proprium quoddam palmæ genus videtur intellexiſſe, quod medicinæ conferret germina, folia corticem. Vide Marcellum *in Dioſcoridem.*

Spăthŭlă, læ. { σπαθίον, ἢ σπαθομήλη ἡ ἀπυρομήλη. GALL. *Eſpatule.* ITAL. *Spatola.* GERM. Ein hawbdgelen/ſchwertlin. HISP. *Spatula.* ANG. *A litle ſtiffe* } diminutiuum à ſpathe, ſiue ſpatha, quo Celſus *lib.* 8. *c.* 15. vſus eſt pro inſtrumento chirurgico, ad humeri luxati curationem accommodato. At (inquit) ſi vaſtius corpus neruique robuſtiores ſunt, neceſſaria eſt ſpathula lignea, & quæ craſſitudinem duorum digitorum habeat.

Spatharius, ſatelles.

[Spatharu cubicularij, cubicularij Principis, eius enſem gerentes. Buleng.]

Spathiurus, σπαθίουρος, animal caudam habens, vt σπάθη.

[Spathius, ſpatharus, ducis armiger. Buleng.]

Spathomele, ſpecillum chirurgicum.

SPĂTĬVM, ij, intercapedo, interuallum, tam temporis, quàm loci { ריוח réuach מרחק merchák. διάστημα, διάστασις. GALL. *Eſpace.* ITAL. *Spatio, agio, tempo.* GERM. Ein weyle/ein zwiſchendfallender begriff. HISP. *Eſpacio, ò anchura.* ANG. *Space.* } Cic. *lib.* 1. *de natura deorum.* Sidus ſpatiis immutabilibus ab Ortu ad Occaſum commeans. Virgil. 3. *Georg.*

Hic vel ad Elei metas & maxima campi
Sudabit ſpatia, & ſpumas aget ore cruentas.

Ouid. 2. *Metam.*

——— *ritúmque relinquunt*
Quadriiuges ſpatium, nec quo prius ordine currunt.

Cic. *pro Archia*, Quoad longiſſimè poteſt, mea mens reſpicere ſpatium præteriti temporis. Autor ad Heren. *lib.* 2. Spatium ita conſideratur, ſatiſne longum fuerit ad eam tranſigendam: ſcieritne, ſatis ad perficiendum ſpatij futurum. Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.*

Non quæſita tamen ſpatio patientia longo.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Inuida me ſpatio natura coërcuit arcto. (ſup. ingenij)

Et Senec. *cap.* 9. *de tranquill.* Et in Circi, & in vitæ ſpatiis interiùs flectendum. ¶ Spatium pro curriculo. Lucr. *lib.* 4.

Nam facit ex animo ſæpè & communia quærens
Gaudia, ſollicitat ſpatium decurrere amoris.

Cic. *in Orat.* Fateor me oratorem, ſi modò ſim, aut etiam quicumque ſim, non ex rhetorum officinis, ſed ex academiæ ſpatiis extitiſſe: illa enim eſſe curricula multiplicium, variorúmque ſermonum. ¶ Spatium, pro menſura, & temporibus pedum in carmine. Idem *in Orat.* Trochæus, qui in eodem ſpatio eſt, quo choreus. Quintil. Spatia lentiora, aut citatiora. (in voce ſup.) Idem, Spatia neruorum in cithara, &c. ¶ Spatium pro dilatione. Liu. *lib.* 8. Orabant vt rem in poſterum diem differret, & iræ ſuæ ſpatium, & conſilio tempus daretur. Bud. ¶ Spatium pro ſpatij ambulatione & decurſu. Cicero *lib.* 1. *de Orat.* Tum Scæuolam duobus ſpatiis, tribuſve factis dixiſſe, i. cùm bis, aut ter totum ambulationis ſpatium peragraſſent. Tranquillus, Singulos à ſeptenis ſpatiis ad quina corripuit, i. a ſeptenis curſibus, vel curriculis.

Spătĭŏr, aris, ſpatium tranſeo, ambulo, erro. { התהלך hithhallécb. ἀναστρέφω, περιπατέω. GALL. *Se pourmener, s'esbanoyer.* ITAL. *Andar à ſpaſſo.* GERM. Spatzieren/hin vnd her gehn. HISP. *Eſpaciarſe.* ANG. *To walk abroed.* } Gellius *cap.* 3. *lib.* 11. Spatiari aut vectari motandi corporis cauſa. Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Tum cornix plena pluuiam vocat improba voce,
Et ſola in ſicca ſecum ſpatiatur arena.

Idem 4. *Æneid.*

Aut ante ora deûm pingues ſpatiatur ad aras.

Ouid. 2. *Metam.*

——— *nam quum per littora lentis*
Paſſibus, vt ſoleo, ſumma ſpatiarer arena.

Transfertur & ad animum. Idem *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Illa per immenſas ſpatiatur libera terras. (ſup. mens.)

Spătĭans, tis. { מתהלך mithhallécb. ἀναστρεφόμενος, περιπατῶν. GAL. *Qui ſe pourmeine.* ITAL. *Chi anda à ſpaſſo.* GERM. Spatzierend/weit auſgethon. HISP. *Que anda à eſpacio.* ANGL. *That walketh abroade.* } Ouid. 4. *Metam.*

——— *& ſpatiantia paſſim Brachia compeſcit.*

Idem *Eleg.* 4. *lib.* 5. *Triſt.*

——— *Lato ſpatiantem flumine Gangem.*

Spătĭātus, a, um, ἀναστραφείς, περιπατήσας. Ouid. 3. *Faſt.*

Flebat amans coniux ſpatiataque littore curuo
Edidit incultis talia verba comis.

Spătĭātōrem pro erratore poſuit Cato. Feſtus.

Spătĭōsus, a, um, Amplus, capax, vaſtus, magni ſpatij. { נרחב nirchab. εὐρύχωρος. GALL. *Spatieux large & de grand' eſtendue.* ITAL. *Spatioſo, grande.* GER. Heftig weit/das ein groſſe weite begreifft. HISP. *Eſpacioſo, largo, grande, ancho.* ANGL. *Ample, broade, wide, ſpatious.* } Colum. *lib.* 6. *c.* 2. Primùm omnium ſpatioſum ſtabulum præparetur, vbi domitor facilè verſari, & digredi ſine periculo poſſit. Idem 2. *de arte.*

Omnibus Andromache viſa eſt ſpatioſior æquo

Ouid. 13. *Metam.*

Quæ vtiliter feci ſpatioſi tempore belli,

¶ Interdum non loci, ſed temporis ſpatium importat. Idem *lib.* 1. *Amor. Eleg.* 8.

Sed nunquam dederis ſpatioſum tempus in iram:
Sæpè ſimultates ira morata facit.

Spătĭōsē, aduerb. Latè, diffusè. { εὐρέως. GAL. *Largement au large.* ITAL. & HISP. *Largamente.* GERM. In die weite/weit hinauſs/weitleufftiglich. ANGL. *Amply, largeli, abroade.* } Plin. *lib.* 19. *cap.* 5. Quoniam ſpatioſè fruticat. Spatioſiùs, & ſpatioſiſſimè. Idem *Epiſt.* 61. Bono ciui conuenientiſſimum credidi, eadem illa ſpatioſiùs & vberiùs volumine amplecti.

[Speciarius, ἰδικός, peculiaris. Cæſar *bell. ciu. lib.* 3.]

Specio (quod & ſpecio) video antiquus in vſu ſunt compoſita & *ſpecto.*

Spĕcĭēs, ei. Forma, effigies, facies, vel imago. { תמונה temunáh מין min. ἰδέα, εἶδος. GALL. *Eſpece, forme, figure, beauté, mine face.* ITAL. *Specie, imagine.* GERM. Ein geſtalt. HISP. *Hermoſura ò forma, eſpecie.* ANG. *The fourme figure, or ſhape of a ting, beautie, apperance, face.* } Cicer. *lib.* 1. *Offic.* Quæ autem ſpecie quadam vtilitatis, hanc Græci εἰδέαν vocant. Et in *Topicis*, In diuiſione formarum, quas Græci εἴδη vocant, noſtri (ſi qui hæc fortè tractant) ſpecies appellant. Cæſ. *Comment.* 4. Auxiliaréſque quibus ad pugnam non multum Craſſus confidebat, lapidibus, teliſque ſubminiſtrandis, & ad aggerem cæſpitibus comportandum, ſpeciem atque oppugnationem pugnantium præberent. Cicer. *de Amicitia.* Quæ eſt enim illa ſocietas? ſpecie quidem blanda, ſed reipſa multis locis repudianda eſt. ¶ Species, ipſa cernendi actio, ὄψις, vel cernendi ſenſus. Lucret.

Denique eam partem, quæcunque eſt ignibus aucta
Ad ſpeciem nobis vertit, i. πρὸς τὴν ὄψιν ἡμῶν.

¶ Quandoque ſumitur pro aſpectu, & re viſa. Virg. 2. *Æneid.*

Non tulit hanc ſpeciem furiata mente Chorœbus.

Specie pro viſionibus nocturnis. Liu. *lib.* 6. *bell. Pun.* Pleraque apud multitudinem, aut per nocturnas viſa ſpecies, aut diuinitus mente mota agebat. Suet. *in Aug.* c. 96. Cuius ſibi ſpecies itinere auio occurriſſet. (i. imago.) Et *in Calig.* c. 50. vt qui Species quondam pelagi colloquentem videre viſus ſit. Idem *in Claud.* c. 1. Species barbaræ mulieris humanâ amplior. *Ibid. cap.* 37. Sibi quoque eandem ſpeciem obuerſari aliquot noctibus, &c. Idem *in Neron.* c. 44. Vt confeſſus ſit exagitari ſe materna ſpecie, *in Galba cap.* 18. Proxima nocte ſomniauit ſpeciem fortunæ querentis fraudatam ſe dono deſtinato, &c. Gell. *c.* 3. *lib.* 1. In vna quidem ſpecie. (i. in certa quadam re,) &c. Idem *c.* 2. *lib.* 9. Simili exemplo ex contraria ſpecie. (i. ex contrario. Suet. *in Aug.* c. 9. Per ſpecies exequar eius vitæ partes. Idem *in Cæſ.* Nihil eſſe Rempubl. Appellationem modò ſine corpore ac ſpecie. ¶ Quandoque pro pulchritudine, ſeu deformitate aſpiciendo. Plaut. *in Bacchid.* Bellan' videtur ſpecie mulier? Ouid. 5. *Faſt.*

Et color & ſpecies floribus omnis ineſt.

Ibid. Et monet ætatis ſpecie dum floreat vti. Et Suet. *in Cæſ. c.* 67. Milites auro, argento, politis armis ad ſpeciem ornare. (i. ad ornatum.) Et Ouid *de chao, lib.* 5. *Faſt.*

In nouas ſpecies omne receſſit opus.

(i. formas, figuras.) vt *in Cæſ.* Suet. *cap.* 77. ¶ Inde ſpecioſus pro pulchro & formoſo accipitur, de quo infrà. ¶ Species item (vt definitur à Dialecticis) eſt quæ dicitur de pluribus differentibus numero, vt homo eſt ſpecies, quoniam de Socrate, Platone, & aliis, non ſpecie, ſed numero differentibus prædicatur. Ob eam rationem ita appellata, quod multorum collectio vna quaſi viſione comprehendatur. Genus autem eſt, quod prædicatur de pluribus differentibus ſpecie: vt animal, quod de homine, equo, aſino, & huiuſmodi dicitur, quæ ſpecie differunt. ¶ Species itē aliquando ponitur pro cōtrouerſia *l.* 18. *D. de min.* Species in auditorio finita. Quod ex eo ductum eſt, quòd finitam quæſtionem Græci appellant ὑπόθεσιν. ¶ Quandoque ſpecies in plurali numero ſumitur pro aromatibus. Macrob. *lib. vlt. Saturn.* Species, & acres, & calidæ, ſuper faciem, quum apponuntur, exulcerant. Martianus Iuriſconſultus, Species pertinentes ad vectigal cinnamomum, piper longum, piper album. Sic dicitur Vicus ſpeciarius, à ſpeciebus Arabicis, peregriniſque. ¶ Aliquando in plur. num. ſignificat fruges. Arcad. *l. vlt. de muneribus & honoribus*, Cura quoque emendi frumenti, olei. Nam harum ſpecierum curatores, &c. Eodem modo *in l.* 26. *C. de vſur.* In traiectitiis contractibus vel ſpecierum fœnori dationibus. Hotoman. ¶ In ſpeciem, ſimulatè. Liu. 4. *ab Vrbe*, de Sempronio reo, Ægrè Hortenſius pati tentationem eam credere eſſe perſeuerantiæ ſuæ: nec precibus tribunorum, quæ in ſpeciem modò iactentur ſe auxilio confidere reum. Suet. *in Cæſ. c.* 82. Aſſidentem (Cæſarem) conſpirati, ſpecie officij circumſteterunt. (ſup. coniurati: (GAL. *Soubs couleur, ſoubs pretexte.* Eodemque ſenſu idē Sueton. *in Tiber. c.* 36. *c.* 50. & 59. & *in Othon. c.* 3. Et Liuius *lib.* 9. *dec.* 4. Per ſpeciem bella quærere. (id eſt, per prætextum,) &c. Per ſpeciem. Plinius *de vir. illuſt.* Per ſpeciem legationis in Aſiam ablegatus eſt, vt inuidiæ ſubtraheretur (i. Prætextum, ſiue, vt loquitur

Spec. *in Orhem. c.* 3. Per cauſſam legationis.) Et Liuius *lib.* 7 *ab Vrb.* Per ſpeciem. Et *lib.* 9. ſub ſpecie. ¶ Prima ſpecie. i. prima fronte. Idem Liu. *lib.* 5. *bell. Pun.* Idem *lib.* 6. *ab Vrb.* In ſpecie. GAL. *En apparence.* ¶ Species enim dicta eſt ab Aſpectu, autore Gell. *cap.* 28. *lib.* 13. ¶ Species porrò (ſicut & forma) verbum medium eſt, tam deformitatem quam pulchritudinem ſignificans, vt ex Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. & Virg. 4. *Æneid.* infrà probatur in verbo *Speciosus.*

Spĕcĭālĭs, e, Particulare, proprium, & veluti peculiare. { ἰδικὸς, ἰδιάζων. GALL. *Special, propre & particulier.* ITAL. *Speciale, ſingulare, proprio.* GERM. Sonderbarlich, eigen. HISP. *Coſa eſpecial en ſu genero, proprio.* ANG. *Particular, proper* } In qua ſignificatione vtitur hoc nomine Iulius Capitolinus, quum ait, Macrinorum familiam id ſpeciale ſemper habuiſſe, vt Alexandrum magnum in auro & argento exculptum ſemper haberet.

Specialitas, conditio eius, quod ſpeciale.

‖ Speciarius, ἰδικὸς, peculiaris. ‖

Spĕcĭātim, aduerb. Particulariter. { ἰδικῶς, ἰδίᾳ. GALL. *Specialement, en ſpecial.* ITAL. *Specialmente ſingularmente.* GERM. Inſonderheit. HISP. *Eſpecialmente, de eſpecie, en eſpecio.* ANGL. *Specialie, chiefſie.* } Cicer. *poſt reditum in Senat.* Multa de me C. Meſſinius & amicitiæ & Reipublicæ cauſa dixit legem ſpeciatim initio de ſalute mea promulgauit.

Spĕcĭālĭtĕr, aduerb. Speciatim ἰδικῶς, ἰδίᾳ. Colum. *lib* 3 Atque de cura eligendi malleoli generatim præcipimus: nunc illud propriè ſpecialiter, vt non ſolùm ex feraciſſima vite, ſed etiam è vitis parte feraciſſima ſemina eligantur.

‖ Speciatus, in ſpeculo ſpecioſus apparens Tertull. ‖

Specificus, a, um, εἰδοποιὸς ſpeciem conſtituens.

Specifico, ſpeciem facio. ‖ Sed Plinius ſpecificare eſt

Speciem efficere
- *phyſicè* è materia & forma.
- *metaphyſicè* aut logicè, à genere & differentia.
- *technicè*, ſeu artificialiter ex materia
  - propria.
  - aliena.
  - partim propria partim aliena.

Denominationem certam tribuere: vt motus & mutatio ſpecificantur à termino.

Theſin ad hypotheſin transferre generalia per ſpecialia declarare.

Vnum è pluribus eligere. ‖

Spĕcĭōſŭs, a, um, Pulcher, formoſus, elegans: ſemper enim in bonum accipitur, quamuis ſpecies medium vocabulum ſit. { יפה iaphéh. εὐειδής. GALL. *Beau* ITAL. *Viſtoſo, apparente bello, ben formato.* GER. Wolgeſtalt, hübſch HISP. *Coſa de mucha hermoſura, hermoſo, bello.* ANG. *Faire bautiful goodlie to ſee* } Virg. 4. *Æneid.*

——neque enim ſpecie famáve mouetur,

hoc eſt, nec præſenti deformitate, nec rumore mox futuro. eodem planè ſenſu Scapha lena ob deformitatem ab amatoribus derelicta ac planè deſerta loquitur apud Plautum *in Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Equidem vel falsò laudari multo malo, quàm verò culpari, aut alios meam ſpeciem irridere. (i. deformitatem capitis & oris.) ſequitur enim paulò infrà, vbi hoc caput colorem immutauit, deſeruit me. (ſup. quem vnicè amaueram) Sic & formoſus, licèt forma indifferenter ponatur, ſemper tamen in meliorem partem accipitur. Senec. *c.* 9. *de conſol. ad Polyb.* Specioſa, ſed fallax voluptas. Idem *c.* 2. *de conſ. ad Marc.* Ad ſpecioſa ſtupet animus. Velleius, Specioſis verbis narrare. Idem, Specioſis inuidens, vt pareret humillimis. Idem, Magnis ſpecioſiſque rebus geſtis. Idem Non patricia, ſed ſpecioſa familia equeſtri. Plin. *lib.* 13. *c.* 4. Minus ſpecioſæ, ſed ſapore caryotarum ſorores. Celſus *lib.* 2. *cap.* 2. Si plenior aliquis, & ſpecioſior & coloratior factus eſt ſuſpecta habere bona ſua debet. Horat. *de Arte.*

Interdum ſpecioſa locis, morataque rectè
Fabula, &c.

Ouid. 7. *Metam.*

——ſpecioſaque nomine culpa
Imponis Medea tua: quin aſpice quantum
Aggrediatur nephas.

Specioſiſſimus Superlat. Senec *de beneficiis, lib.* 4. *c.* 7. Hoc enim ſpecioſiſſimum eſt in illo, quòd dedimus vel perditum, &c.

Spĕcĭōſē, ſpecioſius, ſpecioſiſſimè, Pulcrè, ornatè. { εὐειδῶς, διαπρεπῶς, ἀξιοπρεπῶς, GALL. *Brauement, magnifiquement.* ITAL. *Honeſtamente, magnificamente* GERM. Zierlich, ſchön. HISP. *Con mucha hermoſura, hermoſamente, ornadamente* ANGL. *Trimmelie, gaielie, godlie to ſee.* } Liu. 4. *bell. Maced.* Et quum tibi viro liceat purpura in veſte ſtragula vti, matremfamilias tuam purpureum amiculum habere non ſines? & equus tuus ſpecioſiùs inſtratus erit, quàm vxor veſtita? Velleius, Specioſè reſtituta domus Ciceronis. ¶ Specioſè ingredi, id eſt, cum ornatu. Colum. *lib* 2. *c.* 2. Igitur in opere boues rectè iunctos habere cõuenit, quo ſpecioſius ingrediantur ſublimes & elatis capitibus. ‖ ¶ Specioſiſſimè Hirtius de bello Africo: Productas in aciè, quam ſpecioſiſſimè potuit, inſtruxit. ‖

Spĕcĭmĕn, nis, Propriè in quauis merce dicitur exiguum quiddam quod à venditore ſpectandum, vt ex eo empto rem totam æſtimet. { תכנית tabnith. ὑπόδειγμα. GALL. *Monſtre, eſchan illon, exemplaire, eſpreuue, patron.* ITAL. *Sperienza, ſaſta, proua moſtra.* GERM. Ein ſcharoſal, ſchaweſtuck, auß welchen man abnehmen kan welchergeſtalt das gantz ſey, geſaſtuck. HISP. *La mueſtra de lo mejor* ANGL. *The ſhewe of ſome thing, the cantell, an exemplary or paterne* } Frequentiſſimè tamen per tranſlationem accipitur pro quouis documento, experimento, ſiue exemplo, ex quo rei totius capimus coniecturam. Cicer. *in Tuſcul.* Quid illud? num dubitas quin ſpecimen naturæ capi deceat ex optima quaque natura? Apul *in Flor.* Sed Marſyas, (quod ſtultitiæ maximum ſpecimen) non intelligens ſe deridiculo haberi, quædam deliramenta effutiuit. ¶ Dare, præbere ſpecimen, ſui eſt re aliqua inſigni declarare, quid de ſe ſit ſperandum. Cicer *in Diuin in Verrem.* Tu verò Cæcili quid potes? quo tempore, aut qua in re non modò ſpecimen cæteris aliquod dediſti, ſed tute tui periculum feciſti? Plaut. *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 1. Igitur tum ſpecimen cernitur, quo eueniat ædificatio. ¶ Specimen innocentiæ, prudentiæ, virtutis, id eſt, exemplar. Cicer. 3. *de nat. deor.* Cur temperantiæ prudentiæque ſpecimen ante ſimulacrum Veſtæ pontifex maximus eſt Q. Scæuola trucidatus. Quintil. Vnicum ſpecimen orandi M. Tullius.

SPECIO, is, xi, ctum, ‖ (quod & ſpicio) video attentius. ‖ { ראה raáh. ὁράω, GALL. *Regarder, auiſer.* ITAL. *Vedere.* GERM Sehen HISP. *Mirar, veer.* ANGL *To ſee, to aduiſe or behold.* } Vnde augures ſpecere, hoc eſt, inſpicere aues dicebantur. Ennius *apud Varronem*, Vos epulo poſtquam ſpexit Hodie abiit in deſuetudinem, vtimúrque tantùm eius compoſitis, aſpicio, conſpicio, circunſpicio, deſpicio, diſpicio, inſpicio, perſpicio, proſpicio, præſpicio, reſpicio, introſpicio, ſuſpicio, & introſpicio, de quibus ſuis locis.

Spĕcto, as, are, frequentatiuum antiquum. { πολλάκις βλέπω. GAL. *Regarder ſouuent* ITAL. *Guardare ſpeſſo.* GERM. Offt oder embſig ſehen. HISP. *Mirar muchas vezes.* ANG. *To behold often.* } Plaut. *in Ciſtel.* Per Dionyſia Mater pompam me ſpectatum duxit.

‖ Spectio, actus ſpeciendi.

Spectus, aſpectus Pacuuius *in dulcoreſte*: Amplius rubicundo colore & ſpectu proteruo ferox. ‖

Spĕcto, as, aliud frequentatiuum à ſpecio antiquo verbo, Multum & fixè intueor. { ראה raah נשקף nischkaph צפה tſaphah. σκοπέω, θεάομαι GAL. *Regarder ferme & attentiuement.* ITAL. *Guardare, guardare ſpeſſo.* GER. Sehen eins ſehens fleiſſig ſchawen. HISP. *Mucho mirar.* ANG *To beheld and look vpon a thing attentiuelie.* ¶ Cicer. *de Aruſp reſp.* Quod ni tu Megaleſia eo die ſpectare voluiſſes, haud ſcio, &c. Terent. *in Eunuch.* Here, ne me ſpectes: me impulſore hæc non facit. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Quò quò ſpectabit, eò ſpectato ſimul. Idem *Amph.* Age, me huc aſpice. S. Specto. (i. aſpicio.) Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Me ſpecta modò. (minantis.) Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Lubido eſt ludos tuos ſpectare. Idem *Milit ſc.* 2. *a.* 5. Per impluuium, intrò ſpectant. Idem *Men. ſc.* 3 *a.* 2. Lumbi ſedendo, oculique ſpectando dolent, &c ¶ Accipitur non raro pro iudicare, probare, ſiue æſtimare. { בחן buchan. ἐξετάζω, δοκιμάζω. Cicer. *pro Roſcio Com* Nemo enim illum ex trunco corporis ſpectabat, ſed ex artificio comico æſtimabat. *Ibid* Quem ſi tu ex cenſu ſpectas, eques Romanus eſt: ſi ex vita, homo clariſſimus eſt: ſi ex te, iudicem ſumpſiſti ſi ex veritate, id quod recte potuit & debuit, dixit. Idem *lib.* 5. *Tuſcul* Non igitur ex ſingulis vocibus philoſophi ſpectandi ſunt. Aurum ſpectatur in ignibus Ouid. 1. *Triſt. Eleg.* 4.

Scilicet vt fuluum ſpectatur in ignibus aurum.

id eſt, probatur. Vnde & ſpectatores pecuniæ, dicuntur qui valorem eius explorant. Huc etiam pertinet illud Virg 2. *Eclog.*

Si ad vitulam ſpectes, nihil eſt quod pocula laudes,

hoc eſt, ſi vitulæ pretium tecum reputes, vel (vt Seruius interpretatur) ſi pocula cum vitula compares. ¶ Interdum ſpectare, idem eſt quod attendere, cauere, diſpicere, &, vt Cicero loquitur, etiam atque etiam videre. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a* 4. Spectandum ne cui multum det, neque roget. ¶ Eleganter item accipitur ſpectare pro eo quod eſt ad rem aliquam pertinere, tendere ſeu referri, quod & Græci dicunt. ἀποβλέπειν, τείνειν, & ὁρᾶν πρὸς τι. Cicer. 3. *de finib.* Hæc ſtudia ad imitandos ſummos viros ſpectant. Idem *lib.* 2 *Epiſt* Omnia vtriuſque conſilia ad concordiam ſpectauerunt. Idem 2. *Offic.* Ad extremum, ſi ad perniciem patriæ res ſpectabit, patriæ ſalutem anteponet ſaluti patris. Spectat Græciam, pro tendit in Græciam. Idem *ad Atticum.* Spectat Orientem, & ſimilia, pro E regione eſt, & vergit. Plin. *lib.* 6. *cap* 17. & *lib.* 5 *cap.* 1.

Spĕctātŭr, impersonale. Plin. *lib.* 10. *c.* 70. Plauſu congregari feros ad cibum conſuetudine ſpectatur.

Spĕctātū, ſupinum Cicer. 2. *Offic.* Maximéque admirantur eum qui pecunia non mouetur: quod in quo viro perſpectum ſit, hunc dignum ſpectatu arbitrantur.

Spĕctāndŭs, adiect. θεατός. Plin. *lib.* 10, *c.* 42. Nec vulgaris pſittaci forma, quamuis non ſpectanda.

Spĕctātŭs, Probatus, cognitus, cuius ſcilicet perſpecta iam virtus eſt. { נבחן nibchan. δεδοκιμασμένος. GAL. *Loüé, approuué* ITAL. *Lodato, probato.* GERM. Bewärt auß langem brauchen, erkennet von binder einem ſtücke. HISP. *Alabado, prouado.* ANGL. *Approued, well tried and conſidered.* Virg. 8. *Æneid.*

——ſunt nobis fortia bello
Pectora, ſunt animi, & rebus ſpectata iuuentus.

Plaut. *Perſa*, Vitam equidem iam ſatis tibi ſpectatam eſſe cenſueram, Et meos mores. Spectatæ integritatis vir. Liu. 6 *bell Pun.* Spectatiſſima fœmina Cicer. *pro Sext. Roſc.* Quaſi verò neſcias hunc & ali & veſtitu à Cæcilia Baleatici filia, Nepotis ſorore, ſpectatiſſima fœmina quæ quum patrem clariſſimum, ampliſſimos patruos, ornatiſſimum fratrem haberet: tamen, &c.

Spĕctātē aduerb Feliciter, egregiè. { ἐμφανῶς, περιβλέπτως. GALL. *A la veue de tout le monde, cleirement, heureuſement* ITAL. *Feliceemente, egregiamente.* GERM. Anſichtiger weiſe, zierlich, ſein. HISP. *Bienauenturadamente, ſeñaladamente.* ANG. *In the ſight of all, gaielie, goodlie to ſee* } Plin. *lib.* 21. Flores verò odoréſque in diem gignit, magna (vt palam eſt) admonitione hominum, quæ ſpectatiſſimè florent, celerrimè marceſcere.

Spĕctātĭo, nis, verbale, Ipſe ſpectandi actus. { ראי rei. θέα. GALL. *Regard, eſgard.* ITAL. *Eſſo guardare.* GERM. Anſchung, beſchawung. HISP. *Mirada, obra de mirar.* ANGL. *A looking or beholding.* } Cicer. *ad Attic.* Eſt quiddam etiam animum leuari tum ſpectatione, tùm religione opinionis & fama. ¶ Spectationes antiquæ. (id eſt, ſpectacula.) Gellius *lib.* 12. *cap.* 5. In antiquis ſpectationibus nomina hæc Deorum ineſſe animaduertimus. ¶ Spectatio, pro probatione pecuniæ Cicer. *in Verrem, actione* 4. Ex omni pecunia, quam aratoribus ſoluere debuiſti, certis nominibus deductiones fieri ſolebant primùm pro ſpectatione & collybo: deinde pro neſcio quo ceratio. Budæus.

Spĕctatorēs, qui ad ludos ſpectandi cauſa conueniunt. { רואים roéh θεαταί. GALL. *Contemplemrs, regardeurs.* ITAL. *Spettatori.* GERM. Zuſeher, die zuſehen wie ein Ding verhandlet werde. HISP. *Los que miran los juegos.* ANGL.

ANG. *Beholders, lookers vpon.* } Plaut. *Amph.* Nunc ſpectatores, Iouis ſummi cauſa, clarè plaudite Idem *Pſeud.ſc.2.a.5.* Quin vocas ſpectatores ſimul. *Ibid.ſc.4.a.1.* Horum cauſſa hæc agitur ſpectatorum fabula. ¶ Spectatores rerum cæleſtium, id eſt, contemplatores. Liu. *lib.4. bell. Pun. de Archimede*, Archimedes erat vnicus ſpectator Cœli ſiderúmque. Cicer. *de nat.deor.* Homo rerum ſuperarum,atque cæleſtium ſpectator. ¶ Spectator pugnæ,qui ſe pugnæ non admiſcet,ſed ſecurus eius exitum expectat, tractum à ludorum ſpectatoribus,qui hiſtrionibus in ſcena fabulam agentibus otioſi interim deſident. Idem 1. *Offic.* Spectatoréſque ſe otioſos præbuerunt Leuctricæ calamitatis. ¶ Spectator formarum, id eſt,iudex,æſtimator,probator,ἐξεταστής. Terent.*in Eunuch.* Quum meipſum noris quàm elegans formarum ſpectator ſiem. Vbi Donatus, ſpectator elegans eſt qui ſit cunctantis & faſtidioſi iudicij, cui non quiduis facilè placet. ¶ Spectator, probator: vt, Spectatores pecuniæ dicuntur.

Spĕctātrix,icis,verbale,fœm.à ſpectando deductum. { [illegible] *roáh.* θεάτρια. GAL. *Regarderoſſe,celle qui regarde & contemple.* ITAL. *Donna che guarda.* GER. Ein zuſeherin/anſcheterin. HISP. *La que mira.* ANG. *She that beholdeth.* } Plaut. *Merc.* Diuûm atque hominum quæ ſpectatrix atque hera eadem es hominibus. Lucan *lib.1.*

Detege iam ferrum:neque enim tibi turba verenda eſt
Spectatrix ſcelerum,&c.

Spĕctātīuus, adiect. Speculatiuus ſiue contemplatiuus. { θεωρητικός. GALL. *Contemplatif,ſpeculatif.* ITAL. *Contemplatiuo.* GERM. Das des iſt ſo ein ding nur ingemût betrachtet vnd anſchawet. HISP. *Coſa para mirar y contemplar.* } Quint.*lib.3.c 5.* Vt illa ſit ſpectatiuæ partis,hæc actiuæ.

Spĕctābĭlis,e, Spectatu dignus,clarus illuſtris. { [illegible] *nichbádh.* θεατός, ἀξιοθέατος. GAL. *Digne d'eſtre regardé,illuſtre.* ITAL. *Spettabile,illuſtre* GER. Achtbar/wolgeacht/anſichtig. HISP. *Lo que ſe puede mirar,claro,illuſtre.* ANGL. *worthie to be beholden,goodly to ſee.* } Plin *lib.11.cap.14.* Alubi enim faui cera ſpectabiles gignuntur. Ouid. *Eleg.8 lib.3.Triſt.*

Hæret & ante oculos veluti ſpectabile corpus.

Idem 2.*de Pont.Eleg.2.*

Ipſe ſuper currum placido ſpectabilis ore.

Idem 7.*Metam.*

———*ſpectabilis heros,*
Et veteris retinens etiam nunc pignora formæ
Ingreditur.

Iuuenalis *Satyr.*

Ipſi deinde lares,ſi quod ſpectabile ſignum,&c.

Tacitus *in vita Agricolæ*, Et extremo metu corpora defixêre in his veſtigiis,in quibus pulchram & ſpectabilem victoriam ederetis.

Spĕctācŭlum, i, Ludi gladiatorij, id quod ſpectandum exhibetur. { [illegible] *roe* θέα, θέαμα. GALL. *Spectacle,ce qu'on regarde.* ITAL. *Spettacolo.* GERM. Ein ſpectackel/ein ſchawſpil. HISP. *Luego que ſe mira.* ANG. *A publick or co commone ſight.* } Virg *in quodam Epigram.*

Nocte pluit tota,redeunt ſpectacula manè.

Liu. *lib.1.* Indici deinde finitimis ſpectaculum iubet. ¶ De ſpectaculis matutinis beſtiariorum. Item, de Spectaculo naumachiæ ſecundo. Senec. *Epiſt 72.* ¶ Aliquando dicitur ipſa ſpectatio. θέα. Cicer. 7 *Verr.* O ſpectaculum miſerum, atque acerbum, ludibrio eſſe vrbis gloriam ¶ Aliquando locus vnde ſpectatur. θέατρον. GAL. *Eſchaffault.* Plaut. *Curc.ſc.2.a 5.* Exoritur ventus,turbo: Spectacula ibi ruunt. Ouid. *Eleg.2. lib 4.Triſt.*

Vera tamen capiet(oculis)populus ſpectacula felix.

Quintil. De ſpectaculis excitari. Suet. De ſpectaculo excitatus deſcendit. Liu. Tum primùm circo, qui nunc maximus dicitur, deſignatus eſt locus,diuiſa loca Patribus, Equitibúſque, vbi ſpectacula ſibi quiſque facerent, Fori appellati. ¶ Spectaculum præbere pro ſpectaculo & oſtentui eſſe. Saluſt. *Iugurth 63.* rerum humanarum ſpectaculum præbeo.i.ex me ſpectari poteſt quam fluxæ atque incertæ res humanæ.

Spĕctāmĕn,inis,Specimen. { ἐπίδειγμα, δεῖγμα. GALL. *Monſtre, regard.* ITAL. *Monſtra di qualche coſa,ſguardo.* GERM. Ein anzeigung/ſchawſtuck. HISP. *Mirada,la mueſtra.* ANGL. *A ſhew,à ſight.* } Plaut. *in Menæch ſc.6.a.5.* Spectamen bono ſeruo, id eſt,qui rem herilem procurat, videt,collocat.

Spĕctāmĕntum, i,idem quòd ſpectaculum, id quod ſpectatur. Intereſt tamen illud,quòd ſpectaculum locum etiam ſignificat, ex quo ſpectatur: ſpectamentum verò tantùm res quæ ſpectantur.

Spĕctĭo, onis, verbum eſt propriè ad Augurum diſciplinam pertinens in qua officia ita diſtributa erant, vt qui ſpectionem habebant,nunciationem non haberent. [illegible] Vide Varronem *lib.5. de ling. Lat.* & Pompeium Feſtum *lib.17.*

Spĕctrum, ij, Inſtrumentum teres & paruum, quo medici ad tentandum vulnerum ac fiſtularum viam & profunditatem vtuntur. μηλωτίς. GAL. *Vne eſprouuette de Chirurgien.* ITAL. *Taſta,tenta* GERM. Ein meiſſel oder der gleichen inſtrument der wundarzten / mit welchen ſy die tieffe der wunden erſuchen. HISP. *La tienta ò cala del ciruiano.* ANG. *A lancelotte or lyk inſtrument* } Pacuuius. Vt medici faciunt, qui priùs ſpecio vulnus tentant. Fit autem à verbo ſpecio.

Spĕctābĭlis, Spectaculum, Spectator, Spectatus, Spectio, vide *Specio.*

Spĕctrum, i, Simulacrum, ſeu imago oculis ſeſe offerens, viſio, viſum. { [illegible] *elezza* φάσμα, εἴδωλον. GAL. *Phantoſme viſion* ITAL. *Simulacro,imagine, fantaſia, imaginatione.* GERM. Ein geſicht das einem für augen ſchwebt/geſpänſt. HISP. *Imagen ò idolo, fantaſia.* ANGL. *A bugge, a goaſt,an image in mannes imagination* } Cicer. *lib.15. Epiſt.* Qui putant, [illegible] ſpectris Catianis excitari. *Ibidem*, Quæ ille Gargettius, etiam antè Democritus εἴδωλα, hic ſpectra nominat. Et rurſus. His autem ſpectris etiam ſi oculi feriri poſſint, animus qui poſſit non video.

Spĕcŭla,æ,locus editus, & eminens,vnde aliquid eminus videri & proſpici poteſt. { [illegible] *mitſpéh.* σκοπιά, [illegible]. GALL. *Beffroy,en eſchauguette, ſentinelle.* ITAL. *Vedetta.* GERM. Ein ort da man von der höhe hüten vnd außſähen kan/ein ſchawthurn/hochwache. HISP. *La atalaya,lugar para atalayar.* ANGL. *An eſpyng tower.* } Valla *in Raudenſem*, Specula locus vnde fiunt excubiæ,an hoſtes veniant,tráſeántve,an maneant,quot ſint, & quæ ſunt id genus. Virg.8 *Eclog*

Præceps aërij ſpecula de montis in vndas
Deferar.

Ouid.*in Epiſt.*

Leandri in ſpeculis omnis Abydos erat.

Liu.8.*bell. Punici*,Ipſe in Ciſſeo (mons eſt in altitudinem ingentem cacuminis editi) ſpeculam poſuit, vt ignibus procul ſublatis, ſignum, vbi quid molirentur hoſtes, momento temporis acciperet. Virg. 3. *Æneid.*

———*dat ſignum ſpecula Miſenus ab alta.*

Ouid. *Eleg.1.lib.4.Triſt.*

Nam dedit è ſpecula cuſtos vbi ſigna tumultus.

Spĕcŭlŏr,aris,ari, Exploro,contemplor, quaſi à ſpecula proſpecto. { [illegible] *tſaphâh.* σκοπεύω, σκοπιάζω. GALL. *Guetter,eſpier.* ITAL. *Contemplare,ſpeculare.* GERM. Außſpähen/ein wackeres außſähen tragen/ſchaw vnd ſpäch haben. HISP. *Contemplar,mirar atalayar.* ANG. *To ſpie and watch in a high tower,to ſie a farre of,to conſider diligentlie.* } Plaut. *in Mil* Sed ſpeculabor ne quis aut hinc ab læua,aut ab dextra Noſtro conſilio venator adſit cum auritis plagis. Idem *Moſtell ſc.1.a.2.* Concedam huc,hinc ſpeculabor procul. Idem *Aulul.ſc.1.a 4.* Is me ſpeculatum miſit,vt quæ fierent,fieret particeps,&c. Ouid. 13.*Metam.*

Omnia cognoram,nec quid ſpecularer habebam.

Cæſar.8.*belli Gallici*,Qui ſpeculandi gratia eſſent remiſſi. ¶ Per tranſlationem ſpeculari ponitur pro ſcrutari, & exactè conſiderare. { [illegible] *chippes.* θεωρεῖν. } Tacit. *lib.18.* Satis patuit iis, qui principum offenſas acriter ſpeculantur. Cicer. *in Catil* Multi te etiam oculi & aures non ſentientem,ſicut adhuc fecerunt, ſpeculabuntur atque cuſtodient. ¶ A quo fit compoſitum Præſpeculor,quod eſt ante ſpeculor, vel præmiſſis ſpeculatoribus exploro. Suet *in Cæſ.* Exercitum neque per inſidioſa itinera duxit vnquam,niſi præſpeculatus locorum ſitus.

Speculabundus, Suet *in Tiber. cap.65.* Speculabundus ex altiſſima rupe identidem ſigna,quæ,&c.

Spĕcŭlātōrĕs Exploratores,qui è ſpecula ſpeculantur, vel qui in bello ante exercitum explorandi gratia mitti ſolet. { [illegible] *tſophim* [illegible] *tarim* [illegible] *meraghgelim.* κατάσκοποι. GALL *Eſpies, guettes, eſpions, guetteurs* ITAL. *Spie guardie.* GER. Außſpäher/laurer HISP. *Atalayadores,miradores* ANGL. *Eſpiers.* } Cæſar.1 *bell Gall.* Hac re Cæſar ſtatim per ſpeculatores cognita, inſidias veritus. Ouid. *Eleg.9. lib.3. Triſt*

Quem procul vt vidit tumulo ſpeculator ab alto.

Spĕcŭlātrix, icis,verb. { [illegible] *tſophiáh* [illegible] *maraghgheláh.* ἡ κατάσκοπος, ἡ σκοπός. GALL. *Celle qui eſpie & fait le guet.* ITAL. *Speulatrice* GER. Ein außſpäherin/beſchawerin HISP. *Atalayadora.* ANGL. *She that eſpieth* } Cicer. 3. *de nat.deor.* Furiæ deæ ſunt, ſpeculatrices credo, & vindices & facinorum,& ſceleris.

Spĕcŭlātōrĭus,a, um,adiectiuum, quod ſpeculationi eſt accommodatum. { κατασκοπικός. GALL. *Appartenant à eſpier.* ITAL. *Che ſerue à ſpiare.* GERM. Das zu dem außſpähen gehört. HISP. *Pertenaciente à atalayar.* ANGL. *Belonging to eſpying.* } vt, Speculatoria nauigia quibus in mari ſpeculamur quid fiat. Cæſ.4.*bell.Gall.* Item ſpeculatoria nauigia militibus compleri iuſſit. Suet.*in Calig.cap.52.* Modò in crepidis vel cothurnis,modò in ſpeculatoria caliga,nonnunquam ſocco muliebri.

Spĕcŭlātŭs,huius ſpeculatus,ipſe ſpeculandi actus. { [illegible] *mitſpéh* [illegible]. GALL. *Eſpiement,guet,guettement.* ITAL. *Eſſo,ſpiare & guardare.* GERM. Ein ſpehe. HISP. *Atalayamento, mirada.* ANGL. *Eſpying.* } Plin. *lib.10. cap.73.* Feles quàm occulto ſpeculatu in muſculos exiliunt.

Spĕcŭlāris, e, adiectiuum à ſpecula deductum: vt, Specularis ſignificatio, quæ fit igne è ſpecula oſtenſo [illegible]. Plin *lib.7.cap.56.* Specularem ſignificationem Troiano bello Sinon inuenit.

Speculabundus, Intentus ad ſpeculandum. Tacitus *lib.10.* Feſtus Adrumeto vbi ſpeculabundus ſubſtiterat, ad legionem tendit. Suet. *in Tiberio c.65.* Aptatis etiam nauibus ad quaſcunque legiones, meditabatur fugam,ſpeculabundus ex altiſſima rupe identidem. hoc eſt, ſubinde ſpeculans.

Spĕcŭlum, i, Inſtrumentum ex vitro chalybe, ſtanno, argentóve intuentium imaginem repræſentans: cuius inuentionem Æſculapio aſſignat Cic.3.*de natur.deorum.* { [illegible] *mareáh* [illegible] *ghillaion.* κάτοπτρον, ἔσοπτρον. GALL. *Miroir* ITAL. *Specchio.* GERM. Ein ſpiegel HISP. *Eſpejo en que nos miramos.* ANGL. *A looking glaſſe,a mirrour.* } Terent.*in Adelph.* Inſpicere tanquam in ſpeculum vitas hominum iubeo. Ouid. 3. *de Arte,*

——— *quid quanque decebit*
Eligat, & ſpeculum conſulat ipſa ſuum.

Plaut. *Moſtel ſc.3 a.1.* Vt ſpeculum tenuiſti metuo ne oleant argentum manus Idem *Amph.* Cùm in ſpeculum inſpexi, nimis ſimilis eſt mei. Idem *Moſtel. ſc.3. a 1.* Quid opus eſt in ſpeculo tibi,quæ ipſa ſpeculo ſpeculum es maximum? Ad ſpeculum corpus in omnem terrorem componere Suet.*in Calig c 50.* Cic.2.*de fin.* Nec tamen argumentum hoc Epicurus a pueris petiuit,aut etiam a beſtiis quæ putat eſſe ſpecula naturæ. ¶ Speculum etiam de Luna dicitur,quòd ipſam Solis ſpeculum eſſe crederent, & vultum qui in ea apparet imaginem magni maris opinarentur,teſte Plutarcho in carmine antiquo,

——— *mulier prædita ſub vmbras*
Detrahet alte mage è ſpeculo.

Spĕcillum, i, Inſtrumentum quo vtuntur chirurgi ad ſcrutationem vulnerum & fiſtularum. { μηλωτίς. GALL. *Eſprouuette de Chirurgien.* ITAL. *Taſta.* GERM. Ein meiſſelin oder dergleichen inſtrument / mit welchen die wundarzt die tieffe erſuchen der wunden/röhren/&c. HISP. *La tienta ò cala de ciruiano.* ANGL. *A lancelotte or an eare ſiker.* } Eſt autem diminutiuum à ſpecium,quo antiqui vſi ſunt in eadem ſignificatione. Cornel. Celſ.*lib.5.* de fiſtulis & earum curationibus. Ante omnia autem ſpecillum dimitti in fiſtulam conuenit, vt quò tendat, & quàm altè perueniat,ſcire poſſimus. Hinc auricularium ſpecillum dicitur, quod curandis auribus adhibetur. ¶ Eſt & ſpecillum, inſtrumentum quo oculos inungimus. Plin. *lib.7.cap.53.* Super omnes Caius Iulius medicus, dum

iniungit, per oculum ſpecillum trahens expirauit. Celſus *lib* 6. Specillo ſuper oculum inducatur. Specillo aſperato, & interdum ſcalpello vtuntur chirurgi in aſpritudine oculorum, deráſque palpebras eradunt. Celſ. *lib.6.cap.6* Vermes aurium auriculario ſpecillo protrahuntur. Idem *lib.6. cap.7.* (id eſt, auriſcalpio Scribonio Largo quod Græci [illegible].) Eodem inſtrumento aurium ſordes eximuntur, *Ibid.* ¶ Quidam etiam ſpecilla appellant vitreos illos orbiculos, quos quo clarius cernamus oculis admouemus, quò faciliùs ſpectemus aliquid. { [illegible]. GALL. *Petites lunettes.* ITAL. *Gli occhiali.* GER. Augenſpiegel/brillen HISP. *Los antojos para ver.* ANGL. *A paire of ſpectacles*, Varro *de ling. Lat. lib* 5. Hinc quo oculos inunguimus, quibus ſpecimus, ſpecillum.

Spĕcŭlā̆ ĕ, is, ſiue ſpecular, aris, ſiue ſpecularium, rij. Feneſtræ genus, admittendæ in ædificium lucis, & excludendæ pluuiæ, ventique gratia excogitatum: quod primùm ex ſpeculari lapide fieri cœpit, hodie magis ex vitreis orbibus, vel teſſellis plumbo iunctis. { [illegible]. GALL. *Des guettes, des lunettes ou feneſtres de verre par leſquelles on voit.* ITAL. *Vitriata, fineſtra di vetro* GERM. Fenſter ſo man vor zeiten auſs durchſichtigen ſpiegelſteinen/ſo genant werden onſerfrawen eiſe gemacht hatt/wie jetz auſs glaſs HISP. *Ventana de vidrio* ANGL. *A kind of windowes to lett in light and to looke out at.* } Mart. *lib.* 8.

Hibernis obiecta Notis ſpecularia puros
Admittunt Soles, & ſine luce diem.

Senec. *Epiſt* 87. Specularibus diem admittere. Vlpianus, Specularia & vela quæ frigoris cauſa, vel umbrium in domo ſunt, inſtrumento domus non contineri Caſſius exiſtimauit. In hortis quoque ambulationes ſpecularibus claudi ſolere docet Badæus citans illud. Iuuen. *Sat.4.*

Qua vehitur clauſo latus ſpecularibus antro.

Spĕcŭlārĭus, ij, Speculariorum artifex. { [illegible]. GAL. *Lunettier ou verrier, vitrier.* ITAL. *Chi fa vetro ò vero occhiali.* GERM. Spiegler/augſpiegel macher HISP. *El que haze antojos ò vidrio* ANGL. *A glaſier, that maketh glaſſen windowes.* } Qua voce vtitur Vlpian. *l. quæſitum. ff. de fund. inſt. vel.*

Spĕcŭlāris lapis, Lapidis pellucidi genus, in tenuiſſimas cruſtas ſectile, ex quo olim ſpecularia conficere ſolebant, hoc eſt, feneſtras admittendæ luci, & excludendo vento imbrique idoneas. quod genus hodie ex orbibus teſſellisve vitreis magis conficimus. Dictus ſpecularis, ſiue quòd ſpecularia ex eo fierent, ſiue quòd ſpeculi modo luceret. Plin. *lib.* 21. *c.* 13. Multi aluearia ex ſpeculari lapide fecerunt, vt operantes intus ſpectarent. Vide plura de hoc lapide apud eundem *lib* 36. *c.* 22.

Spĕcŭs, us, tam maſcul. quàm fœm. gene. & Specus, oris, neutri generis, Spelunca, antrum. { מערה *mehárah* [illegible]. GALL. *Vne foſſe tenebreuſe profonde & grande.* ITAL. *Spelonca, cauerna* GERM. Ein hüle/ ein loch oder grub in dem erdtreich HISP. *La cueua, hoya ò cauerna.* ANG. *A denne, a caue or priuie hole.* } Gell. *lib.* 5 *c* 14. Sole medio & arido ac flagranti ſpecum quandam nactus remotam, latebroſamque penetro. Senec. *cap* 9 *de conſ ad Heluiam*, Quo depreſſius ſpecus æſtiuos foderint, &c. Horat. *lib* 3. *Carm.*

Quæ nemora, aut quos agor in ſpecus.

Ouid. 13. *Metam*

Eſt ſpecus in medio ſyluis & vimine denſus.

Virg. 7. *Æneid.*

Hic ſpecus horrendum, & ſæui ſpiracula Ditis
Monſtrantur.

Spēlæum, { מערה *meárah*. [illegible]. GALL *Cauerne taſniere.* ITAL. *Cauerna grotta.* GERM Ein hüle. HISP. *Cauerna hoya.* ANGL *A denne or priuie corner.* } Nomen Græcum, quod a noſtris dicitur ſpelunca Virg. 10. *Ecloga,*

Certum eſt in ſyluis inter ſpelæa ferarum
Malle pati.

Spēlūncă, æ, Antrum, ſpecus ſubterraneus, vel montis cauitas. { מערה *meárá* [illegible]. GALL. *Cauerne, taniere* ITAL. *Spelonca.* GERM Ein hüle. HISP. *Cueua o hoya.* ANG. *A caue or denne* } Virg. 8 *Æneid.*

Spelunca alta fuit vaſtoque immanis hiatu,
Scrupea, tuta lacu nigro, nemorúmque tenebris.

Cicer. 1. *de fin.* At iam decimum annum in ſpelunca iacet.

Sperachus Philoſophus Suet. *in Aug c* 89 Quo in loco quidam Codices habent Sphærus, Areus philoſophus.

Spĕrchīŭs, [illegible]. Fluuius Theſſaliæ, qui Pelio monte effuſus, velociſſimo curſu defluit in ſinum Maliacum. Autor Strabo. *lib.* 8. Lucanus *lib.* 6.

——*ferit amne citato*
Maliacas Sperchius aquas, &c.

Hinc Patronymicum maſc. Sperchionides Ouid. 5 *Metam.*

Caucaſeúmque Abarim, Sperchionidémque Lycetum.

Hinc etiam fit aliud Patronymicum fœm. Sperchias penult. product. Ouid. 2. *Metam.*

Æſtuat Alpheus, ripæ Sperchides ardent.

SPERMA, [illegible]: ſemen humanum, ſoboles.

Spĕrmŏlŏgus, [illegible], auiculæ nomen apud Ariſtotelem, quam frugilegam interpretatur Gaza, vtroque nomine a ſemine legendo originem ſumente. Alioqui [illegible] appellant Græci, quem nos loquutuleium dicimus, hoc eſt, hominem magnam verborum vim inaniter profundentem.

Spĕrmŏphăgī, [illegible]. Æthiopiæ populi non procul à Meroë inſula, ita dicti quòd ſemine victitarent, quod Græci [illegible] appellant. Autor Strab. *lib* 16.

SPERNO, is, ſpreui, ſpretum, Faſtidio, deſpicio, contemno, vilipendo. { בוזה *bazáh* געל *ghaʿál* זנח *zahám* מאס *maás* [illegible] GALL. *Meſpriſer deſpriſer.* ITAL. *Rifiutare ſprezzare.* GERM. Verachten/vernichtigen/verſchmehen HISP. *Menoſpreciar.* ANG *To deſpiſe, to diſdaine, to ſett naught by.* } Cicer. *de Sen* Tum quod ſpernerentur ab iis a quibus eſſent coli ſoliti. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Item he dato, ſi quis herum ſeruus ſpreuerit. Idem *Capt ſc* 3. *a* 3. Spes, opes, auxiliaque a me ſegregant ſpernúntque me, &c. Terent. *Eunuch.* Ob hæc facta abs te ſpernor. Virg 3 *Eclog.*

Quid prodeſt, quòd me ipſe animo non ſpernis Amynta?

Cicer. 2 *de natura deorum* Veritas auſpiciorum ſpreta eſt, ſpecies tantùm retenta. Catul. *Epigr.* 20.

Hæc tu commoda tam beata Furi
Noli ſpernere, nec putare parui.

Horat. 1. *Epiſt.* 2.

Sperne voluptates, nocet empta dolore voluptas.

Ouid. 8. *Metam.*

——*pater Ixionis erat qui numina diuûm*
Sperneret, & nullos aris adoleret odores.

Antiqui ſpernere dicebant pro ſegregare, quod & Nonius annotauit, citans Ennium in Hectoris Lytris, Ius atque æquum ſe à malis ſpernit procul.

Spernax, acis, Contemptor. { בוזה *bozéh* געל *gheʿél* מאס *moés.* [illegible]. GAL. *Meſpriſeur, deſpriſant.* ITAL *Rifiutatore ſprezzatore.* GERM Verachter HISP. *Menoſpreciador.* ANG. *A deſpiſer, that ſetteth naught by* } Silius *lib.* 8 Ductor Piſo viros ſpernaces mortis agebat.

‖ Spernibilis, qui ſpernit ‖

Spretor, is, eiuſdem ſignificationis. Ouid. 8. *Metam.*

——*vtque deorum*
Spretor erat, mentiſque ferox Ixione natus.

Spēro, ſperas, vide *Spes.*

SPES, ei, Opinio futuri boni. { תקוה *tikváh* בטחון *bittachón* מבטח *mibtách.* [illegible]. GAL. *Eſperance, eſpoir.* ITAL. *Speranza.* GERM. Ein hoffnung. HISP *La eſperança de algun bien.* ANG. *Hope* } Cicer. 4. *Tuſc.* Spes eſt ſpectatio boni. Cæſ. *bel. Ciuil. lib.* 2. Plenus ſpei bonæ, atque animi aduerſus eos proficiſcitur. ¶ Spes in anguſto eſt, i. parum ſpei reſtat, ferèque deplorata res eſt. Celſ. *lib.* 5. *c.* Quo oppreſſis in anguſto ſpes eſt: ſed vnicum tamen remedium eſt, nec, &c. ¶ Spes in plurali. Saluſt. *in Orat. Marij* 110 Mihi ſpes omnes in memet ſitæ ſunt: quas neceſſe eſt & virtute, & innocentia tutari. ¶ Spes aliquando ponitur pro lætitia. { שמחה *ſimcháh* תוחלת *tochéleth* סבר *ſéber.* } Virgil. 1. *Æneid.*

Spem vultu ſimulat, premit altum corde dolorem.

Vbi Seruius Spem, lætitiam interpretatur. Eſt & crebra apud Virgilium figura, quæ fit quoties ſignificatur ab eo quod præcedit, id quod ſequitur. Nam ſpem lætitia ſequitur: ſpes verò in vultu non videtur, ſed lætitia. In numero plurali habet nominatiuum, accuſatiuum & vocatiuum. Horat. 1. *Epiſt.* 5.

Quid non ebrietas deſignat? operta recludit,
Spes iubet eſſe ratas, ad prælia trudit inermem.

Liu. 1. *ab vrbe*, Has ſpes cogitationeſque ſecum portantes, vrbem ingreſſi ſunt. Sic etiam Plaut. *Amph.* Spes atque opes iacent ſepultæ in pectore. *Ibid.* Vbi ſunt ſpes meæ? (de argento.) Idem *Moſtel. ſc* 2. *a.* 2. Spes noſtra occidit. Ouid. *Eleg.* 1 *lib* 4 *Triſt.*

Cur labas ambiguo ſpes mea mixta metu?

Plaut *Men ſc.* 4. *a* 2. Reliquiarum ſpes animum oblectat meum. Gell. *c.* 1. *lib* 4. Expectatio ſpei te ſuſpenſum fatigabit ¶ Spem facere. Suet. *in Tib. c.* 24. Recepit imperium: nec tamen aliter, quàm vt depoſiturum ſe quandoque ſpem faceret. Idem *in Claud c.* 1 Aut ſpem de ſe commodiorem in poſterum facere potuit. Ouid. 5. *Faſt* In ſpe viuis erat. Idem *Eleg* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

Spe trahor exigua, quam tu mihi demere noli.

Senec *cap.* 16. *de conſ ad Heluiam.* Spes conceptas liberorum intra viſcera tua non eliſiſti, &c. ¶ Spem pretio emere, prouerbialiter dicitur pro eo quod eſt certum & præſens detrimentum facere ſpe incerti lucri Terent *in Adelph* Spem pretio non emo, Antiqui autore Feſto, declinabant. Hæc ſperes, huius ſperis Varr. Quibus ſuam delectet ipſe amicam, & ſeſe ſperibus iactent ſuis. ¶ Hinc dictum putat Aſpere, quaſi ſine ſpere: & proſperè, quaſi pro ſpere.

Spēcŭlā, diminutiuum, ſicut à Res, recula { [illegible]. GALL. *Petite eſperance.* ITAL. *Picciola ſperanza.* GERM. Ein kleine oder ſchlechte hoffnung. HISP. *Pequeña eſperanza* ANG. *Small hope* } Cicer. *Cal.* Hac tamen oblectabat ſpecula, ſcilicet Tullia. Idem *pro A. Cluent.* Qui aliquid ex eius ſermone ſpeculæ deguſtarat. Plaut *Perſ.* Ecquid quod mandaui tibi, eſt mihi in te ſpeculæ.

‖ Speres. Non. Sperem veteres ſpem dixerunt, vnde & proſperè dicitur pro ſpe. ‖

SPERO, as, Spem habeo, expecto. { בטח *batách* שבר *ſabár.* [illegible]. GALL. *Eſperer, auoir eſperance.* ITAL. *Sperare, hauer ſperanza.* GERM. Hoffen. HISP. *Eſperar algun bien, tener eſperança.* ANG. *To hope or truſt.* } Plin. *lib.* 11. Speratur largior prouentus Horat. 1. *Epiſt* 4.

Grata ſuperueniet, quæ non ſperabitur, hora.

Cicer. *Attic. lib.* 1. A quo nihil ſperes boni Reipub. quia, &c. Idem *de Amicitia*, Amicitiæ noſtræ memoriam ſpero ſempiternam fore. Idem *pro Deiot.* Iubeo te ſperare, & bono animo eſſe. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.*

Et patriam modò ſit ſoſpes ſperamus ab illo.

Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Speraui me ex ſeruitute exemiſſe filium, ea ſpes elapſa eſt, &c. ¶ Aliquando ſperare eſt exiſtimare ſeu confidere vt apud Liuium *lib.* 4. *d.* 4. & tam de præſenti, quam de præterito dicitur. De præſenti, Quintil. Facilis (vt animaduertere vos ſpero) defenſionis meæ curſus eſt. De Præterito. Idem, Et innocentiam quidem puellæ ſatis, vt ſpero, defendimus. ¶ Accipitur item ſperare pro timere propterea quòd in omni ſpe timor aliquis inſit ירא *iare.* Virgil. 1. *Æneid.* Si genus humanum, & mortalia temnitis arma, At ſperate deos memores fandi, atque nefandi Vbi Seruius, Sperare abuſiue, timere: vt *lib* 4. Hunc ego ſi potui tantum ſperare dolorem, Et perferre ſoror potero. Quum alioqui propriè ſperemus bona, timeamus aduerſa. ¶ Accipitur & ſperare pro gaudere. שמח *ſameach.* Terent. in *Adelph.* Sperabam iam deferuiſſe adoleſcentiam. Vbi Donatus, Rectè Sperabam pro Gaudebam. Sic enim dicimus, quum erraſſe nos cernimus. ¶ Speratum, teſte Nonio, veteres dicebant eum, qui vxorem petit: & ſperatam virginem quæ petitur Afranius, Curre, & nuntia venire: & mecum ſperatam adducere, vt videas puellam. Poſtquam verò ſponſio facta erat, non Sperata, ſed vel Dicta, vel Pacta, vel Sponſa vocabatur.

Spērātŭs, a, um. { מיוחל *meiuchal.* [illegible]. GALL. *Eſperé.* ITAL. *Sperato.* GERM.

GERM. Gehoffet. HISP. *Eſperado.* ANGL. *Hoped or looked for.* } Plaut. *Amphit.* Amphitruo vxorem ſalutat lætus ſperatam ſuam, &c. Idem *in Merc. ſc. 3. a. 3.* Spem ſperatam quum hanc obtuliſti mihi, grates ago.

Sperabilis, e, quod ſperari poteſt. ἐλπιστός. GAL. *Qu'on peut eſperer.* ITAL. *Coſa che ſi può ſperare.* GERM. Zuhoffen/ deß man mag hoffnung haben. HISP. *Coſa que ſe puede eſperar.* ANGL. *That may be hoped for.* } Plautus *in Capt.* Hic ille dies eſt, quum nulla vitæ ſaius ſperabilis eſt mecum.

Spetile pars carnoſa infra vmbilicum ſuis, de qua Feſt. Spetile, inquit, vocatur infra vmbilicum ſuis exos. Plaut. enumerandis vilibus obſoniis ſic meminit *in Carbonaria*, Ego pernam, lumen, ſuperes, ſpetile, callum, glandia. Græcè ὀσφῦς, τὸ ὑπογάστριον τῆς ὑὸς ἄνευ ὀστέων μέρος.

‖ Speuſticus, a, um, σπευστικός, ή, όν, properare ſolens. ‖

Speuſtici panes. σπευστικοί. GALL. *Faits à la haſte, faits & cuits ſoudainement.* ITAL. *Fatti in fretta.* GERM. Brot das in einer eil gebachen iſt. HISP. *Hechos ò cozidos de preſto.* ANGL. *Breade baken in haſte.* } Dicti ſunt à feſtinatione: σπεύδω enim Græcè ſignificat feſtino. Plin. *lib. 18. c. 11.* Panis ipſius varia genera proſequi ſuperuacuum videtur, alias ab opſoniis appellati, vt oſtrearij: alias à deliciis, vt Artologani: alias à feſtinatione, vt Speuſtici.

Speuſippus, Σπεύσιππος, Philoſophus Athenienſis Platonis ex ſorore nepos, qui octo annos Platonicæ ſcholæ profuit. Ferunt hunc ſenio confectum, ſibi mortem conſciuiſſe mœrore impulſum. Plutarchus vero ſcribit, illum pediculis efferueſcentibus interiiſſe. Primus inuenit quo pacto ex gracilioribus lignis fierent vaſa capacia. Compoſuit dialogos à Diogene commemoratos. Hunc Plato quaſi philoſophiæ hæredem reliquit, vt ſcribit Cic. *lib. 1. Academ. quæſt.*

Sphacelus, σφάκελος. Propriè oſſium eſt affectus, teſte Galeno, quum tota illorum ſubſtantia corrumpitur. Latini oſſium cariem appellant. Heſychius indicat, quemlibet dolorem grauem, ſphacelum dici. Sphaceli etiam faciunt immanitatem. Prouerbium eſt, Athenis celebratum de iis qui quouis prætextu quod volunt aſſequuntur. Natum aiunt ab euentu eiuſmodi: Piſiſtratus tyrannus decimas exigebat ab Athenienſibus, eorum quæ in agris prouenirent. Itaque cùm aliquando obambularet videretque ſenem quendam in ſaxis quibuſdam, hoc eſt loco petroſo laborantem, rogabat quoſnam fructus inde colligeret. At is reſpondens: Dolores, inquit, & ſphacelos, atque horum decimas exigit Piſiſtratus. Porrò tyrannus admiratus hominis libertatem, decimas Athenienſibus remiſit. Ea res in vulgi ſermonem abiit, etiam ſphacelos immunitatem parere.

Sphacelismus, σφακελισμός, morbi genus ipſis etiam plantis cum animalibus commune, de quo abundè multa ſupra diximus in vocibus Aſtrobolismus, & Sideratio.

Sphacteria, quæ & Sphagia, Σφακτηρία, ἢ Σφαγία, Inſula eſt Meſſeniæ adiacens è regione Pyli: cuius meminit Strabo *lib. 8.*

‖ Sphacus, σφάκος, Saluia. ‖

SPHÆRA, Latinè globus. { כדור *chidhór.* σφαῖρα. GALL. *Une ſphere ou globe, une choſe ronde, maſſiue & eſpoiſſe.* ITAL. *Sphera, palla, globo.* GERM. Ein kugel. HISP. *Pella redonda, pelota, Eſphera.* ANGL. *A boule, any thing round and maſſie.* } Geometræ definiunt eſſe corpus ſolidum, vnica ſuperficie contentum, in medio ſui punctum habens, à quo omnes lineæ ad ſuperficiem ductæ ſunt æquales. Cic. 2. *de nat. Deor.* Quùmque duæ formæ præſtantes ſint, ex ſolidis globus (ſic enim ſphæram interpretari liber) ex planis autem circulus aut orbis, qui κύκλος Græcè dicitur: his duabus formis contingit ſolis vt omnes earum partes ſint inter ſe ſimillimæ, à medioque tantum abſit extremum, quantum idem à ſummo: quo nihil fieri poteſt aptius.

Sphærula, diminutiuum, id eſt, parua ſphæra, globus. σφαιρίδιον.

Sphæralis, σφαιρικός. Macrob. *Comm. lib. 1. c. 22.* Sphæralis extremitas, quæ ſi paululum à medio declinauerit, fit cuicunque vertici propior.

Sphæricus, a, um, σφαιρικός, ή, όν, ad ſphæram pertinens. σφαιρικὴ θήκη, theca in qua ſphæra aſſeruatur.

Sphærica, æ, placentæ genus, quod ex multis globulis in ſphæram, & rotundam formam coactis, ac deinde ſimul compactis fiebat. Cato *c. 81.* Sphæricam ſic facito, ita vti ſpiram, niſi ſic effingito, detractis caſeo, melle: ſphæras pugnum altas facito, eas in ſolo componito, denſas eodem modo componito atque ſpiram, itémque coquito.

Sphæriſterium, { σφαιριστήριον. GALL. *Un jeu de paume ou de boule.* ITAL. *Luogo di bagno rotondo da giuocare alla balla della mano.* GERM. Ein ronder plan an dem man badet oder die ballen ſchlecht. HISP. *El jugar de pelota.* ANG. *A place to play at the tennis.* } Locus balnei ſpecie rotunda, cum aliis pleriſque exercitationum generibus, tum pilæ ludo præcipuè deſtinatus, quem Græci σφαῖραν vocant. Vnde σφαιρίζω, pila ludo, & σφαιριστικοί, pilæ ſtudioſi. Plin. *in Epiſtolis*, Apodyterio ſuppoſitum eſt ſphæriſterium, quod plura genera exercitationis, pluréſque circulos capit. Lampridius *in Alexandro*, Poſt lectionem, operam palæſtræ, aut ſphæriſterio, aut curſui, aut luctaminibus mollioribus dabat.

‖ Sphærita, σφαιρίτης, ſc. πλακοῦς, placenta quædam apud Catonem, quæ ſphæras, ſeu globulos multos habet, qui in ſolo eius componebantur. Turn. ‖

Sphæromachia, σφαιρομαχία. GALL. *Le jeu ou exercice de la paume ou de la boule.* ITAL. *Giuoco della balla da mano.* GERM. Das ballenſpyl/ kugelſpyl. HISP. *Juego de la pelota.* ANG. *Tennis play or bowling.* } Pilæ luſoriæ certamen, quæ à ſphærica, circularique figura σφαῖρα dicta eſt.

‖ Sphærotes, σφαιρωτήρ, corrigia. ‖

Sphærus, Atcus philoſophus, cuius meminit Suet. *in Auguſt. c. 89.* Ita ibi legit Iſaac. Caſaubonus. Alij quidem ita, Sperarchus Philoſophus: ſed meo quidem iudicio, minus rectè.

Sphagitides, σφαγίτιδες. Venæ duæ inſignes, vtrinque ad iugulum apparentes, omnes tum colli tùm capitis partes nutrientes. Latini iugulares venas interpretantur, σφαγὴν enim illi iugulum appellant. Agit de his Galenus *lib. 6. de vſu partium.*

Sphenda, inquit Perotus, pilæ genus, maius paganica, & tenuius quàm follis ex panno ferè conſtans, nonnunquam etiam ex pelle. Alio nomine dicitur harpaſtũ. Hæc ille, ſed non rectè. conſtat enim hoc pilæ genus phennida, φεννίδα, non ſphendam appellari. vide Cæliũ Rhodig. *lib. 10. c. 14.*

‖ Sphenopogon, σφηνοπώγων, cui cuneata barba eſt, vel quaſi cuneo diſſiſſa.

Sphincter, eris. Gl. σφιγκτήρ, ſtrictorium à σφίγγω, ſtringo, preſſo, per ſynecd. eſt muſculus quidam.

Sphinx, gis, vel ſphingos, σφίγξ, monſtrum apud Thebas, cuius caput & manus puellæ, corpus canis, alæ auis, vox hominis, vngues leonis, cauda draconis ſimilitudinem referebant. dicta eſt autem ſphinx ἀπὸ τοῦ σφίγγειν, hoc eſt, à conſtringendo, vel vinciendo, quòd prætereuntes ſuis quæſtionibus ita ſtringeret, vt ſe expedire non poſſent. Scribit Lactantius Papinianæ Thebaidos interpres. Sphinga monſtrum fuiſſe, alas & vngues habens in ſimilitudinem Harpyiarum, quod inſidens ſcopulo viæ imminenti, inſolubilia ænigmata tranſeuntibus proponebat: & quotquot diſſoluere non poterant, vnguibus & alis interficiebat. Ænigma autem erat eiuſmodi, Quodnam animal manè quadrupes, meridie bipes, veſperi tripes eſſet. Cuius ænigmatis nodum OEdipus ita diſſoluit, vt hominem eſſe diceret, qui in infantia manibus & pedibus repens verius, quàm incedens, quadrupes eſt, factus vir, vt qui nullo alio quam pedum adminiculo nititur, bipes. ingraueſcentibus autem annis aſſumpto ſcipione, tripes. Quam ſolutionem illa tam ægrè tulit, vt ſe ſtatim de ſaxo præcipitarit. Hinc ſumpſit originem adagium in Terentiana Andria, Dauus ſum, non OEdipus. Sed hæc fabuloſa ſunt. Conſtat enim cùm aliorum multorum, tum Alberti Magni teſtimonio ſphingem animal eſſe ex genere ſimiarum, inſigne duabus in maxilla maculis nigricantibus, cauda coloris ſubnigri oblonga. Solin. Inter ſimias habentur & ſphinges villoſæ comis, mammis prominentibus, dociles ad feritatis obliuionem. De ſphingibus ſic Diodorus Sicul. *lib. 4.* Sphinges & apud Troglodytas, Æthiopéſque naſcuntur, forma haud ei diſſimili qua pinguntur, ſed paulò pingujores. Naturam habent manſuetam, pluribus exercitiis, diſcipliníſque aptam. de his & Plin. *lib. 8. c. 21.*

Sphragis, idis, σφραγίς, ſpecies eſt optimæ rubricæ, teſte Plin. *lib. 36. cap. 6.* quæ in Lemno inſula effodiebatur: ita dicta quòd ſignata venderetur. σφραγίζειν enim Græci dicunt, quod nos ſignare. Quo autem in loco quibúſque cæremoniis hæc terra colligatur, docuimus ſupra ſtatim poſt dictionem LEMNOS. ¶ Eſt item ſphragis gemma viridis, & non tranſlucens: ita dicta quòd optime ſignet: vt apud eundem Plin. *lib. 37. cap. 8.*

Sphygmus, σφυγμός, eſt motus arteriæ, celeriùs, tardiúſve ſalientis, pro ratione dilatationis, & contractionis ipſius cordis. Dictus σφυγμὸς ἀπὸ τοῦ σφύζειν, quo inter cætera ſignificat ſalire.

Sphyræna σφύραινα, Græcis animal marinum, quod Latinis ſudis dicitur, vt ait Plin. *lib. 32. c. 11.* Sunt præterea à nullo autore nominati, ſudis Latinè appellata, à Græcis ſphyræna, roſtro ſimilis nomine, magnitudine inter ampliſſimos, rarus, ſed tamen non degener, & pernæ concharum generis, circa Ponticas inſulas frequentiſſimæ. Stant velut ſuillo crure longo in arenis defixæ, hiantéſque qua amplitudo eſt, pedali non minus ſpatio, cibum venantur. Dentes in circuitu marginum habent pectinatim ſpiſſatos, intus pro ſpondylo grandis eſt caro.

SPICA, æ, in frumento dicitur totum illud quo granum continetur: cuius partes ſunt glumæ & ariſtæ. { שבלת *ſchibboleth* מלילה *melilâh.* στάχυς, ἄσταχυς. GAL. *Eſpic de blé.* ITAL. *Spica de biada.* GERM. Ein äher. HISP. *Eſpiga.* ANGL. *The eare of corne.* } Cicer. 5. *de finib.* Ne ſeges quidem igitur ſpicis vberibus & crebris, ſi auenam vſpiam videris. Dicta ſpica, quaſi ſpeca, à ſpe, vt inquit Varr. *de re ruſt. lib. 1.* Nam quum fruges in ſpicam exit, ſpem præbet hominibus. Seruius, Spicam dictam putat à figura ſpicali, quam refert, vbi primum è folliculo erumpit. Tunc enim ſolum propriè ſpicam dici arbitratur: ſed hoc non eſſe vſquequaque verum, ſatis docet Varro *lib. 1. cap. 48.* quum granum ſpicæ partem facit: quod certè de ſpica iam primùm erumpente intelligi non poteſt, quæ quum nondum floruerit, granum habere non poteſt. Verba Varronis ſunt hæc, Spica in hordeo & tritico tria habet continentia, granum, glumam, ariſtam & etiam primitus ſpica quum oritur, vaginam. Ouid. 9 *Metam.*

——inerant lunaria fronti
Cornua, cum ſpicis nitido flauentibus auro.

Cererem in ſpicis intercipere. Idem 8. *Metam.* de Apro Calydonio,

Is modò creſcentes ſegetes proculcat in herbas:
Nunc matura metit fleturi vota coloni,
Et Cererem in ſpicis intercipit.

Quid ſit Cererem in ſpicis intercipere, iam ipſe expoſuit, quum inquit. Matura vota coloni. Primò enim herbeſcit ſeges, vnde illud eſt. ſegetes proculcat in herbas. *& in Epiſtolis* adhuc tua meſſis in herba eſt, Deinde verò vbi maturuit, in ſpica eſſe dicitur. ¶ Spicæ allij. Ruell. *lib. 1. c. 2.* Cohærentes bulbi, in quos allij caput extumuit, qui ſeorſum conſiti nouam creant ſobolem, & nuclei, & ſpicæ Latinis autoribus appellantur. Colum. *lib. 11. c. 3.* Habet enim allium plures cohærentes ſpicas, eæque quum ſint diuiſæ, ſiratim ſeri debent. ¶ Antiquis etiam in vſu erat *ſpicus* maſ. gen. & *ſpicum* neutro, quod & Nonius annotauit. De neutro genere exemplum eſt apud Cicer. *in Arato*, Spicum illuſtre ferens inſigni corpore virgo. Idem apud Varr. *de lege Mænia*, neque in bona ſegete nullum eſt ſpicum nequam, Neque in mala non aliquod bonum. De maſculino genere citatur verſus vetuſtus à Feſto, ſed ſine autoris nomine: Quaſi meſſor per medium vnumquemque ſpicum colligit. ¶ Eſt & ſpica ſignum cæleſte, oriens in virginis parte decima. Iul. Firmicus, Quicunque in ortu ſpicæ natus fuerit, erit ruralibus officiis ſemper applicatus, & multas fruges horreis condet. ¶ Spica mutica, quæ non habet ariſtam, quaſi mutila. Ariſtæ enim quaſi cornua ſunt ſpicarum. Varro *de re ruſt. lib. 1. c. 48.* { GALL. *Eſpic ſans barbe.* ITAL. *Spica con le reſte, ſpica ſenza barba.* GERM. Ein glatt äher one ſpitz oder äglen. HISP. *Eſpiga macha ſin raſpas.* }

‖ Spica Ciliſſa. Ouid.

Et ſonet accenſis ſpica Ciliſſa focis.

Et Propert. *lib. 4.*

Terque lauet noſtras ſpica Ciliſſa comas.

Obſeruandum, ſpicam Ciliſſam hic eſſe bulbum croci, quanquam pro croco ipſo accipitur. ‖

Spiceus, a, um, quod ex ſpicis eſt. { στάχυϊνος. GALL. *D'eſpic, fait d'eſpic.* ITAL. *Di ſpica.* GERM. Auß äher gemacht/ äherin. HISP. *Coſa de materia*

de eſpiga. ANGL. *Of the eares of corne.*} Tibullus,

Flaua ceres tibi ſit noſtro de rure corona
Spicea.

Meſſis ſpicea. Virgil. 1. *Georg.*

Spicea iam campis quum meſſis inhorruit, & quum
Frumenta in viridi ſtipula lactentia turgent.

Ouid. 2. *Metam.*

Stabat nuda æſtas, & ſpicea ſerta gerebat.

Spicĭfĕr, a, um, quod fert ſpicas. {σταχυοφόρος. GALL. *Qui porte eſpics.* ITAL. *Che porta ſpiche.* GERM. Das äher tregt. HISP. *Que trahe eſpigas* ANGL. *That beareth or hath eares of corne.*} vt, Ceres ſpicifera à poetis dicitur. Senec. *Hercul. OEtæo*, Et ſpiciferæ conceſſa deæ Attica Myſtas claudit Eleuſis Mart. *lib* 10.

Non Hybla, non me ſpicifer capit Nilus.

Spicĭlĕgium. Collectio ſpicarum, quæ a meſſoribus relinquuntur: & ipſum tempus quo ſpicæ leguntur {σταχυολογία. GALL. *La glane qu'on amaſſe apres les moiſſonneurs, cueillette d'eſpics.* ITAL. *Spicolo, raccoglimento di ſpiche* GERM. Die nachſamlung oder auffläſung der äherſo man vergeſſet hatt. HISP. *Obra de coger, ò cogimiento de eſpigas.* ANGL. *Gleaning of corne, gathering of eares, leaſing of corne.*} Varro 1. *de re ruſt.* c. 53. Meſſe facta ſpicilegium venire oportet, aut domi legere ſtipulam. ¶ Hinc ſpicilegium facere dicuntur, qui meſſorum terga inſequentes ſpicas ab iis prætermiſſas colligunt. σταχυολογεῖν.

Spico, as, Spicas emitto. {σταχυοβολεῖν. GAL. *Ietter hors les eſpics.* ITAL. *Spicare, mandar fuor le ſpiche.* GERM. Aeheregewinnen/ in äher ſchieſſen. HISP. *Echar fuera las eſpigas.* ANG. *To ſett out eares as corne.*} Plin. *lib.* 18. *cap.* 7. Grana in ſtipula crinito textu ſpicantur,

Spicātus, a, um, nomen adiectiuum, quod habet ſpicas. {ἐσταχυωμένος, σταχυηρός. GAL. *Qui a des eſpics.* ITAL. *Che a ſpiche* GERM. Das äher hat/ das ſchon in äher geſchoſſen iſt HISP. *Coſa eſpigada.* ANGL. *That hath eares*} Plin. *lib.* 21. Aliud rurſum ſpicatarum genus herbarum. Et *lib.* 24. *c.* 15. Chamæciſſos ſpicata eſt tritici modo, ramis quinis ferè folioſa. ¶ Spicatum, nobile vnguentum Romæ dici ſolitum Galenus prodidit, & fœminis, præſertim diuitibus, familiare. Idem & Nardinum dictum, vt refert Hermolaus *in Corolla* Dictum ſpicatum, quòd ex ſpica nardi conficiatur, vt docet Marcellus interpres Dioſcoridis.

Spĭcio, ſpicere, verbum eſt obſoletum, quo antiqui vtebantur pro Aſpicere, ſeu intueri. {ראה *raáh* צפה *tſaphâh* ὁρᾶν, σκέπτω. GAL. *Voir, regarder.* ITAL. *Vedere, riguardare* GERM. Anſchawen. HISP. *Ver, mirar.* ANGL. *To ſee to beholde.*} quod & Feſtus annotauit, citans locum Plaut. *in Milit.* Flagitium eſt, ſi nihil mittetur, quod ſupercilio ſpicit

Spĭcŭlum, i, Lancea breuis, ſeu (vt Vegetius ait) telum miſſile cuius ferrum eſt triangulum, vnciarum nouem, haſtile pedum quinque & ſemiſſis. {רמח *rómach.* λόγχη, ἄκων. GALL. *Vne iaueline, le fer d'vne lance ou dard, le piquant.* ITAL. *Dardo, punta.* GER. Ein glän/ ſchäfelin ſechſthalb ſchuch lang mit einem dreiecketen eiſen. HISP. *Lança, caſquillo, ò hierro de lança* ANGL. *A short ſpeare or iaueline.*} Antiqui pilum neutro genere vocauerunt. Ad huius iactum exercebantur milites, ita vt arte & virtute directa, ſcutatos pedites, & loricatos equites ſæpè tranſuerberarent. Quintil. Spiculum tuum in eius corpore inuentum, &c. Plaut. *in Caſin.* Si non impetrauit, ſpicula etiam inſortita ſunt mihi. Cicer. *in Piſon* L. Craſſus homo ſapientiſſimus noſtræ ciuitatis ſpiculis propè ſcrutatus eſt Alpes, vt vbi hoſtis non erat, ibi triumphi cauſam aliquam quæreret. Virgil. 5. *Æneid*

Gnoſſia bina dabo leuato lucida ferro
Spicula, cælatámque argento ferre bipennem.

Idem 7 *Æneid.*

Aut acres tendunt arcus aut lenta lacertis
Spicula contorquent: curſuque laceſſunt.

¶ Accipitur & pro ſagitta. חץ *chet.* Idem Virgil. 11. *Æneid.*

Spicula conuerſo fugientia dirigit arcu.

¶ Aliquando ſagittæ ferrum, ſeu cuſpis ipſa, & aculeus, vt ſunt ſpicula ſagittarum, & aculei apum. Curtius, Alexander ſagitta ictus eſt, quæ in medio crure reliquerat ſpiculum. Virg 4. *Georg.*

——*de apibus, & ſpicula cæca relinquunt*
Affixa venis.

Dictum ſpiculum, à ſpicarum ſpecie. Spicarum Solis, vide *Telum*,

Spĭcŭlo, as, Cuſpidem acuo. {ἀκίζειν. GALL. *Faire agu, faire la pointe à quelque choſe.* ITAL. *Aguzzare la punta.* GERM. Spitzen oder wetzen. HISP. *aguzar la punta.* ANGL. *To sharpe the poynt of any thing.*} Plin. *lib.* 11. Telum verò perfodiendo tergori quo ſpiculauit ingenio.

Spĭcŭlātōrēs, dicti ſunt ſatellites principum, à ſpiculis quæ geſtant. {δορυφόρος. GAL. *Sergeants ou officiers portans iaueline, archers de la garde* ITAL. *Sbirri, Zaffe ſatelli.* GER. Trabanten die ſchäfelin oder glän tragen wie die fürſten gäben HISP. *Hombres armados que acompañan los principes.* ANGL. *Sergeants or officers bearing short ſpeares or iauelines.*} Cornel. Tacit. Dilapſis ſpeculatoribus, cætera cohors non aſpernata concionantem. Suet. *in Galba. c.* 18. Deſcendentem (eſſodo Galbam ſup.) Speculator impulſu turbæ lancea propè vulnerauit.

Spicus, & Spicum, vide *Spica.*

Spīnă, æ, propriè eſt aculeus ſentis, vel rubi quo pungitur. {חוח *chôach* קוץ *kots* סלון *ſillôn* סיר *ſir.* ἄκανθα. GALL *Eſpine* ITAL *Spina.* GERM. Ein dorn HISP. *Eſpina.* ANGL. *A thorne, a backbone, the ſting of a bee.*} Virg. 5. *Eclog.*

Carduus & ſpinis ſurgit paliurus acutis.

Colum. *lib.* 11. *cap.* 3 Ea ſunt vaſtiſſimarum ſpinarum, maximéque rubi, & paliuri, & eius quam Græci vocant κυνόσβατον, nos ſentem canis appellamus. ¶ Spinam facere dicitur aſparagus, quum percreuit, & ſpinoſus fit. Col. *lib.* 11 *c.* 3. Deinde quum ſpinam fecerit, collectus ſeminibus ipſis, ſcorpiones, ita vti ſunt, in ſuo loco peruertendi ſunt. Spina etiam dicitur, vertebrarum in quocunque animali contextus inter ſe (quam & Græci ἄκανθαν nominant) qui eſt à collo ad extremum vſque os, quod ſacrum dicitur. ſic autem appellata eſt, quòd ipſæ vertebræ in ſuo contextu proceſſus vtrinque oſtendant ſpinis haud abſimiles. Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Spina lumbis oſſea, ſed tereti ſtructura, per media foramina à cerebro medulla deſcendente. Eandem eſſe ei naturam quam cerebro colligunt: quoniam prætenui eius membrana modò inciſa ſtatim expiretur. ¶ Spina etiam pro aculeo, qualis ſerpentibus & hyſtricibus, & plerique piſcibus ineſt. Idem *lib* 8. *c.* 35. Hyſtrices generat & Africa, ſpina contectas. ¶ Spinæ per tranſlationem pro difficultatibus. Cic. 4. *Tuſc.* Peripatetici autem ad placandos animos multa adferunt, ſpinas partiendi, & definiendi prætermittunt.

Spinula, parua ſpina.

Spinachia, herba blito, vel atriplici cognata: quia foliis habet acuminata, ceu ſpinas: nonnullis ſpinacheum olus, aliis Hiſpanicum olus. Quidam σεύτλον ἀγριόλάχανον appellant. HISP. *Eſpinaca.* ITAL. *Spenaci.* GERM. Binetſch.

Spīnĕus, a, um, quod ex ſpinis factum eſt. {ἀκάνθινος. GALL. *D'eſpine, fait d'eſpines.* ITAL *Di ſpina.* GERM Dörnin. HISP. *Coſa de materia de eſpina.* ANGL. *Made of thornes.*} vt, Corona ſpinea, Vincula ſpinea. Ouid. 2. *Metam.*

——*baculúmque capit quem ſpinea tortum*
Vincula cingebant.

Spīnōſus, a, um, Spinis abundans. {ἀκανθώδης. GALL. *Eſpineux, plein d'eſpines.* ITAL. *Spinoſo, pieno di ſpine.* GERM. Dornechtig/voll dornen HISP. *Lleno de eſpinas.* ANGL. *Thornie or full of thornes.*} Varro *lib.* 2. *de re ruſtic. c.* 3. Quod vſu venit his quod inter ſe cornibus pugnant, atque in ſpinoſis locis paſcuntur. ¶ Spinoſa oratio, per tranſlationem, pro dura & aſpera. Cic 1. *de Orator.* Sed hæc erat ſpinoſa quædam & exilis oratio, longéque à noſtris ſenſibus abhorrebat.

Spīnētum, Locus ſpinis abundans. {ἀκανθών. *Vne eſpinoye, lieu planté d'eſpines.* ITAL. *Luogo piantato di ſpine.* GERM. Ein dörn geſtaud/ein ort an den vil dörn ſtehnd. HISP. *Eſpinal, lugar de eſpinas.* ANGL. *A thornie place.*} Plin. *lib.* 10. *cap.* 74. Aſinus ſpinetis ſe ſcabendi cauſa atterens, nidos ægithi diſſipat. Virg. 2. *Eclog.*

Nunc virides etiam occultant ſpineta lacertos.

Spinĭfĕr, adiect {ὁ & ἡ ἀκανθοφόρος. GALL. *Portant eſpines.* ITAL. *Che porta ò produce ſpine.* GERM Das dörne tregt. HISP. *Coſa que tiene ò trahe eſpinas.* ANG. *That beareth thornes.*} Cic. *in Arato*,

Quod ſupereſt gelido delapſum flumine fontis
Spiniferam ſubter caudam piſtricis adhæſit.

Spineticum, vnũm ex Padi oſtiis: quo Claudius Cæſar è Britannia triumphans, prægrandi illa domo verius, quàm naui intrauit Adriam, à Spina vrbe nomen habens, quam conditam volunt à Diomede. Vide Plinium *lib.* 3. *cap.* 16.

Spinthărus, σπίνθαρος, Nobilis architectus Corinthius, qui Delphicum templum ædificauit. Autor Pauſanias.

SPINTER, ſiue Spinther cum aſpiratione, Armillæ genus erat, teſte Feſto, quo mulieres vtebantur in ſummo brachio ſiniſtro. {אצעדה *etſhadâh* צמיד *tſamid.* βραχιονιστήρ. GALL *Vn braſſelet, ou boucle, ou agraphe.* ITAL. *Fibbia, armilla, maniglia.* GER. Ein weibiſch armgezierd/ vorſpang des armes/vorhaffte HISP. *Heuilla ò candado, manillo ò manga.* ANG. *A boucle, a claſpe, a bracelet.*} Plaut. *Menæchmis*, Iubeas ſpinter nouum reconcinnarier. Idem *ibid. ſc.* 3. *a.* 3. Scin quòd hoc ſit ſpinther? neſcio niſi aureum, quod ſurripuiſſe te aiebas vxori ex armario. *Ibid. ſc.* 3 *a.* 4. Spinther ad aurificem ferres vt fieret nouum. Idem *ibid. ſc.* 9. *a.* 5. Pallam & ſpinther abſtulerim, &c.

Spintriæ, dicti ſunt repertores monſtroſæ libidinis, nouique concubitus. Suet. *in Tiber. c.* 43. Monſtroſique concubitus repertores, quos ſpintrias appellabant. eorum etiam meminit idem Suet. *in Calig. c.* 16. Qui ſint, vide apud eruditiſſimum Adrianum Turneb. *cap.* 1. *lib* 5. *Aduerſ.* Aliis Spintria, eſt qui muliebria patitur, ſéque aliis abutendum præbet, ὁ πεπορνευμένος Dioni, i. proſtitutus, ſtuprum paſſus. Suet. *in Vitellio*, Et ipſe perpetuò ſpintriæ cognomine notatus. Tacitus, Túncque primum ignota ante vocabula reperta, ſellariorum & ſpintriarum, ex fœditate loci & multiplici patientia.

Spintŭrnix, icis, Inauſpicata auis, quæ & incendiaria dicitur, πυργαλίς. Plin. *lib.* 10. *c.* 13. Inauſpicata eſt, incendiaria auis, & propter quam ſæpenumero luſtratam vrbem in Annalibus inuenimus, L. Craſſo, C. Mario COSS. quo anno & bubone viſo luſtrata eſt. Quæ ſit auis ea, nec reperitur, nec traditur. Quidam ita interpretantur. Incendiariam eſſe quæcunque apparuerit carbonem ferens ex aris & altaribus. Alij ſpinturnicem eam vocant.

Spīnus, Agreſtium prunorum arbor, quòd ſpinis referta ſit. {קוץ *kotſ* סיר *ſir.* κοκκυμηλέα ἀγρία, ἀγρία κυμαρέα. GALL. *Prunelier, prunier ſauuage.* ITAL. *Suſinaro, ſaluatico prune.* GERM. Wilderpflaumbaum ſchlehen dorn HISP *Ciruelo monteſ.* ANG. *A wild plumme tree as of ſloes bulloſes, &c.*} Virg. 4. *Georg*

Edurámque pyrum, & ſpinos iam pruna ferentes.

¶ Dicitur etiam, Hæc ſpinus indeclinabiliter Varr. In Aſia ſilax ex ſpinis alba præfertur, quod purgationis cauſa adhibetur. Soſipater *lib* 1.

‖ Spinus, σπίνος, auis parua & canora, ſimilis paſſeri, ſed diuerſa. ‖

Spiō, σπειώ, Nympha marina, Nerei & Doridis filia, ſic appellata à ſpeluncis maris, in quibus Nymphæ habitare dicuntur. σπέος enim ſpelunca eſt. Virg. *Æneid.*

Niſǽque, Spióque, Thaliáque, Cimodocéque, &c.

SPIŌNIA, quæ & ſpinea, vitis Rauennati agro peculiaris æſtum, imbres, & nebulas facilè ferens, quæ & ſpinea quibuſdam dicitur. Colum *lib.* 3. *c.* 2. At ſpionia dapſilis muſto, & amplitudine magis vuarum, quam numero fertilis. Vide Plin. *lib.* 14. *cap.* 2.

Spĭōnĭcus, a, um, adiect. vt. Spionicus guſtus, id eſt, guſtus vuæ ſpioniæ. Colum. *lib.* 3. *c.* 21. Iam & illud magnæ dotis eſt poſſe guſtum cuiuſque generis, non miſtum, ſed verè merum condere, ac ſeparatum reponere, ſiue eſt ille bituricus, ſeu baſilicus, ſeu ſpionicus.

Spīrābĭlis, Spiraculum, vide *Spiro.*

Spiræ, arum. {σπεῖραι. GALL. *Collier.* ITAL. *Collana del collo.* GERM. Vmwollen/ne circkel ſo ſich ſelbs nit beſchlieſſen / als die ſchnür ſind ſo die knaben vmb die köpff winden. HISP. *Cadena que ſe becha al cuello.* ANGL. *The round turning of a cable, a bande or lace wherwith a hatt is made faſt vnder a mans chinne, the baſe of a pillour.*} Sunt reuolutiones, ſiue circuli, qui in ſeipſos non recurrunt: vnde in matronarum ornamentis ſpiræ dicuntur quidam quaſi circuli caput aliquoties ambientes. Plin. *lib.* 9. *c.* 35. Lolliam Paulinam, quæ fuit Caij principis matrona, nec ſeriò quidem, aut ſolenni cæremoniarum aliquo apparatu,

ſed mediocrium etiam ſponſalium cœna, vidi ſmaragdis, margaritiſque opertam, alterno textu fulgentibus, toto capite, crinibus, ſpiris, auribus, collo, manibus, digitiſque. ¶ In ſerpentibus quoque ſpiræ dicuntur, quum in orbem contracti quoſdam quaſi circulos imitantur. { GALL. Pliement en rond, comme celuy qui fait vn chable ou vn ſerpent entortillé. ITAL. Piegamento intorno che fa vn ſerpente. GER. Die ſchlangen geringel HISP. Roſca como de culebra } Virg lib 2. Georg.

Nec rapit immenſos orbes per humum, neque tanto
Squammeus in ſpiram tractu ſe colligit anguis.

Et *lib. 2. Æneid.*

———ſpiriſque ligant ingentibus, & iam
Bis medium amplexi.

¶ Funes item nautici in orbem conuoluti, propriè ſpiræ dicuntur. ¶ Item Spira dicitur funiculus qui à pileo ad fauces extenditur, & ſub mento alligatur. Iuuen. *Sat.* 8.

———de faucibus aurea quum ſe
Porrigat, & longo iactetur ſpira galero.

¶ Baſis item columnæ vnius tori aut duorum ſpira dicitur. Plin. *lib.* 36. *c.* 23. In Epheſiæ Dianæ æde primùm columnis ſpiræ ſubditæ, & capitella addita. ¶ Item, Spira genus operis piſtorij, vt ait Feſtus. Cato, Spiram ſic facito, quantum voles pro ratione, ita vti placenta fit, eadem omnia facito, &c. ¶ Ennius etiam ſpiram hominum multitudinem vocauit, Feſtus.

‖ Spiræa, frutex quidam Theophr.

Spira Nemetum, *Speier*, V.E. Germaniæ, ſub A. Moguntino. ‖

Spirillum, capræ barba. Feſt.

SPIRO, ras, Spiritum duco, animam emitto & attraho { נפח *naphách* שאף *ſcháp* נשב *naſcháb*. πνέω. GALL. *Halener, ietter hors ſon vent, ſouffler.* ITAL. *Spirare, mandar fuora il fiato, eſalare.* GER. Athmen. HISP. *Eſpirar ò reſpirar, echar à fuera el ſoplo.* ANGL. *To breath, to blowe.* } Plin. Hæc duo genera fiſtulis ſpirant, quæ ad pulmonem pertinent. Idem *lib.* 9 *c.* 7 Spirant autem confeſſione omnium & pauciſſima alia in mari. ¶ Spirare interdum ponitur pro flare: vt, Valentiùs ſpirat Eurus, id eſt, flat. Ouid. 11. *Metam.*

Quum mare ſub noctem tumidis albeſcere cœpit
Fluctibus, & præceps ſpirare valentiùs Eurus, &c.

Clementiùs ſpirant Auſtri. Stat 2 *Syl.* ¶ Aliquando Spirare, eſt odorem aliquem emittere, ſiue exhalare: & ſic conſtruitur cum accuſatiuo. Virg. 1. *Æneid.*

Ambroſiæque comæ diuinum à vertice odorem
Spirauere.

Colum. *lib* 1. Reliquiſque immunditiis tetrum odorem ſpirantibus. Exta ſpirantia, hoc eſt, Palpitantia. Virg. 4. *Æneid.*

———Spirantia conſulit exta.

Spirantia ſigna, hoc eſt, tam artificioſè facta, vt viuere, atque adeò ſpirare videantur. Idem 3. *Georg.*

Stabunt & Parij lapides ſpirantia ſigna.

Huius verbi compoſita ſunt, Aſpiro, Conſpiro, Expiro, Interſpiro, Proſpiro, Reſpiro & Suſpiro. Gellius *cap.* 5. *lib.* 7. Venis & ſpirantibus lamentis.

Spīrĭtŭs, Halitus, & anima. { רוח *ruách* נשמה *neſchamáh.* πνεῦμα, ψυχή. GALL. *Haleine vent eſprit, ame, ſouffle* ITAL. *Spirito, animo, fiato.* GERM. Der athem HISP. *Eſpirito, ſoplo.* ANG. *The breath, the ſoule or blowing.* } Ouid. *Eleg* 3 *lib.* 3. *Triſt.* Nam ſi morte carens volat altus in auras Spiritus *Ibid Eleg* 3. *lib.* 4 Spiritus hic per te patrias exiſſet in auras. Cicer 2. *de natura deorum.* Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potione, ſpiritu. Idem *de ſenectute,* Quorũ vſque ad extremum ſpiritum prouecta eſt prudentia. Impedire ſpiritum, i. reſpirationem, Celſ *lib* 6 *cap.* 9. Quòd ſi tanta eſt inflammatio vt ſpiritum impediat. ¶ Spiritus pro aëre Idem Celſ. *lib.* 7. *cap.* 16. de euolutis inteſtinis loquens Momento enim alienantur externo & inſueto ſpiritu circundata. ¶ Spiritus pro vita. Auferre ſpiritum ſine ſenſu doloris. Idem *in Verr.* ¶ Accipitur aliquando Spiritus pro vento Virg. 12. *Æneid.*

Ac veluti Edoni Boreæ, quum ſpiritus alto
Inſonat Ægeo.

Quintil. Validior ſpiritus noſtros ſinus tendat. (id eſt, ventus.) Plaut. *Amph.* Ex ſpiritu & anhelitu nebula conſtat. Idem *Mil ſc.* 1. *a.* 1. Cuius tu legiones difflauiſti ſpiritu. (id eſt, flatu.) ¶ Pro reſpirandi facultate, Senec. *cap* 1. *de conſol. ad Marciam.* Vt vero aliquem ſpiritum mutatio temporum dedit, ingenium patris tui in vſum hominum reduxiſti, &c. ¶ Pro memoria. Quintil. Hoc veluti ſpiritu cæteræ partes dicendi continentur. ¶ Pro aere, Circumfuſus nobis Spiritus volucribus conuenit. ¶ Pro animo ſiue affectu, Quint. Maiore ſpiritu loquendum de rebus diuinis. Item, Niſi ea maiore oratoris ſpiritu impleantur. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Sic vbi mota calent ſacro mea pectora thyrſo,
Altior humano ſpiritus ille malo eſt

¶ Pro vita, atque anima. Velleius, Spiritu priuare aliquem. Idem, Spiritum reddere. ¶ Item, Spiritum ſuſpendere, legendo ſup. Quintil. *cap.* 14. *lib* 1. ¶ Pro ſono, Quint. *cap.* 11. *lib.* 1. Grauiorem ſpiritum reddunt tibiæ, &c. ¶ Nonnunquam etiam pro animi elatione Cicer *pro Sulla,* Res enim geſtæ credo meæ, me nimis extulerunt, ac mihi neſcio quos ſpiritus attulerunt. Cæſ. *lib.* 3. *belli ciuilis,* His rebus tantum fiduciæ ac ſpiritus Pompeianis acceſſit, vt non de ratione belli cogitarent, ſed viciſſe iam ſibi viderentur. ¶ Spiritus pro odore, apud Lucr. *lib.* 3. Bacchi quum flos euanuit, aut quum Spiritus vnguenti ſuaues, diffugit in auras.

Spīrĭtuālis, e, & per ſyncopem ſpiritalis, & le, quod halitum emittit. πνευματικός. GALL. *Spirituel* ITAL. *Spirituale* GERM. Das den athem oder blaſt faſſet. HISP *Coſa eſpiritual.* ANGL. *Spirituell.* } Vnde Spirituales auras dicimus, id eſt, vitales: & Spiritalem fiſtulam, pro aſpera arteria.

Spīrābĭlis, e, Vitalis, quo, ſpiramus & viuimus. { ἀναπνευστός. GALL. *Dequoy nous halenons que cauſe qu'on iette vent* ITAL. *Spiraglio, col quale reſpiramo* GERM. Athmig/dadurch wir leben vnd athmen. HISP. *Coſa que eſpira, y con ella eſpiramos.* ANGL. *wherby we breath and liue.* } Virg 3. *Æneid.* —per ſydera teſtor, Per ſuperos, atque hoc cæli ſpirabile lumen. Spirabilis animus. Cicer. 2. *de nat deor.* Quin & humorem, & calorem, qui eſt fuſus in corpore, & terrenam ipſam viſcerum ſoliditatem, animum denique ipſum ſpirabilem, ſiquis quærat, vnde habemus, apparet quòd aliud a terra ſumpſimus, aliud ab humore, aliud ab igne, aliud ab aere eo, quem ſpiritum dicimus,

Spīrāmĕn, inis, per quod exit ſpiritus. { מפח *mappách.* φυσητήριον. GALL. *Reſpirement, ſouſpiral, trou par où ſort l'air ou la fumee* ITAL *Spiramento, ſpiraglio.* GER. Ein lufftloch/gang deſs athems. HISP *Eſpiradero.* ANG. *An iſſue or hole of breathing.* } vt Naris ſpiramina Lucr. *lib.* 2.

Hic aures, alius ſpiramina naris adunca.

Stat. 12 *Theb.*

———reficit ſpiramina feſſi
Ignis.

Spīrāmĕntum, i, eſt per quod exit ſpiritus. { מפח *mappách.* ἀναπνοή. GALL. *Souſpiral.* ITAL. *Spiramento.* GERM Ein lufftloch/athemloch HISP. *eſpiradero.* ANGL. *The paſſage of the breath.* } Virg. *lib.* 4. *Georg.*

Nequicquam in tectis certatim tenuia cera
Spiramenta linunt.

¶ Spiramenta pro poris. Plin. *lib.* 32. *cap.* 6. Spiramentum cauernæ. Iuſtinus, Vbi acrior per ſpiramenta cauernarum ventus incubuit. Virg. 1. *Georg.*

Seu plures calor ille vias & cæca relaxat
Spiramenta.

Spiramentum, pro interuallo & ſpatio temporis. Tacit. *in vita Agricolæ,* Quo Domitianus non iam per interualla ac ſpiramenta temporum, ſed continuò, & velut vno ictu Rempub. exhauſit.

Spīrācŭlum, li, per quod odor, aerve expiratur, aut exhalat { מפח *mappách.* ἀναπνευστήριον. GALL *Souſpiral reſpirement* ITAL. *Spiraglio.* GER Ein lufftloch/dampffloch/windloch. HISP *Reſpiradero.* ANGL. *A breathing hole or iſſue of the breath.* } Virg. 7 *Æneid.*

Hic ſpecus horrendum & ſæui ſpiracula Ditis
Monſtrantur.

id eſt, aditus, ait Seruius. Plin. *lib.* 2. *c.* 93. Vt in Sinueſſano agro & Puteolano ſunt, quæ ſpiracula vocant, mortiferum ſpiritum exhalantes.

Spīrarchus, σπειράρχης, quaſi primipilaris, aut cohortis præfectus. Nam σπεῖρα inter cætera cohortem ſignificat.

Spirillum, Antiqui dicebant barbam capræ. Feſtus ex ſententia Opilij Aurelij.

‖ Spiriolus, animal quadrupes. Geſn. ‖

SPISSVS, a, um, Denſus, compactus. ✕ Rarus. { עב *háb.* πυκνός. GALL. *Eſpais, maſſif.* ITAL. *Speſſo, maſſiccio.* GERM. Dick. HISP. *Eſpeſſo, maciço.* ANGL. *Thick, hard cloſed together.* } Virgil. 2. *Georg.*

———ſcrobibus ſuperabit terra repletis Spiſſus ager.

Ouid. 1. *Metam.*

Et liquidum ſpiſſo ſecreuit ab aëre cælum.

Idem *lib.* 2. *Amor. Eleg.* 13.

Aut caderet ſpiſſa nube retentus aquis.

Plin. *lib.* 12. *cap.* 24 Aſpalathi probatio eſt in colore rufo, vel igneo, tactuque ſpiſſo. ¶ Quandoque ſignificat tardum. { מאחר *meachér.* } Plaut. *in Caſell.* Spiſſum, hoc eſt, amanti dicere, Veniet. Cicer. *ad Attic. lib.* 10. Sed hoc quoque timidè ſcribo: ita omnia adhuc tarda, & ſpiſſa. Idem *ad Q. Frat. lib.* 2. Scribebam illa quæ dixeram πολιτικά, ſpiſſum ſane opus & operoſum ¶ Hinc etiam Spiſſiùs legimus pro tardiùs. Varr. *de Myſteriis,* vt citat Nonius, Naſcimur enim ſpiſſius quam emorimur. Vix duo homines decem menſibus edolatum vnum reddunt puerum: contra vna peſtilentia totas acies puncto temporis immaturs aceruos facit. ¶ A Spiſſus ſiunt Spiſſior & Spiſſiſſimus, hoc eſt, denſior, & denſiſſimus Plin. *lib.* 12. *c.* 21. E diuerſo Arabica glans viridis ac tenuior: & quoniam montoſa ſit, ſpiſſior. Idem *lib.* 16. *cap* 40. Spiſſiſſima ex omni materia, ideo & grauiſſima iudicatur ebenus.

Spiſsē, aduerb. Denſe, ſiue ad multam ſpiſſitudinem. { πυκνῶς, πυκνά. GALL. *Eſpeſſement, ſerréement.* ITAL. *Speſſamente, ſtrettamente.* GERM. Dick dick auffeinander. HISP. *Eſpeſſamente.* ANGL. *Thickle and cloſely together.* } Plin. *lib.* 36. *c.* 25. Deinde ſpiſſe calcatis carbonibus inducitur, ſabulo, calce ac fauilla mixtis. Cicer. *de clar. Orat.* Quandiu in eorum enumeratione verſamur, quum tamen ſpiſsè atque vix, vt dudum ad Demoſthenem & Hyperidem, ſi nunc ad Antonium Craſſúmque peruenimus.

Spiſſo, as, Spiſſum facio, denſo, condenſo. { עבה *hibbáh.* πυκνόω, πήγνυμι. GALL. *Faire ou rendre eſpais, reſerrer & reſtraindre.* ITAL. *Speſſare.* GER. Dick machen. HISP. *Eſpeſſar lo raſo ò liquido.* ANGL. *To thicken or make thick.* } Plin *lib.* 15. *c* 41. Omne hæc igne ſpiſſatur. Spiſſari in panem farinæ modo. Idem *lib.* 13. *c.* 4. Dentes pectinatim ſpiſſati, Idem *lib.* 31. *c.* 11. Dentes in circuitu marginum habent pectinatim ſpiſſatos Ouid. *lib.* 15. *Metam.*

Ignis enim denſum ſpiſſatus in aëre tranſit.

Nubes ſpiſſatæ. Lucan. *lib.* 4.

Spiſſataque fluunt, nec ſeruant flumina flammas.

¶ Huius compoſita ſunt, Inſpiſſo, & Conſpiſſo, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Spiſſeſco is, ere, Spiſſum fieri. { עבה *habáh.* πυκνοῦμαι, πήγνυμαι. GALL *S'eſpeſſir, deuenir eſpais* ITAL. *Impeſſirſi* GERM. Dick werden. HISP. *Eſpeſſarſe* ANG *To waxe thick.* } Celſus *lib.* 5. de Curatione aduerſus ictum aſpidis, Eadem ergo vi veriſimile eſt ſpiſſeſcentem quoque intus humorem hominis ab eo diſcuti, & ſic dari ſanitatem Lucr *lib.* 6.

Facit vt ante cauam doceo ſpiſſeſcere nubem.

Spiſſamentum, illud quo quis ſpiſſatur atque obturatur, obturamentum Scribonius Largus, Sed antè diligẽter & ſpiſſè obturatum atque vbi ſe congelauerit adeps, extrahendum erit ſpiſſamentum. Colum. *lib.* 12. *c.* 46. Spiſſamentóque cunilæ impoſito contectum vas pelliculetur. Senec. *ep.* 32. Firmiori ſpiſſamento opus eſt quam vſum in ſocios Vlyſſem ferunt. ¶ Etiam ſpiſſamenta vocantur quæ à Græcis σήραγγα, de quibus copioſè in Græco lexico Conſtantini.

Spīſſigrădŭs, qui tardo paſſuum motu in ambulando vtitur. βραδύπους. Antiqui enim ſpiſſum dicebant pro tardo, vt paulò pòſt latiùs docebimus ſuo loco. ¶ Hinc ſpiſſigradior, & ſpiſſigradiſſimus. Plaut. *in Pœn.* homines ſpiſſigradiſſimos Tardiores multò quàm corbitæ ſunt in tranquillo mari.

Spiſſitas,

Spiſſitas, atis. Spiſſitudo, denſitas. { עבי *habi* מעבה *mahabéh*. πυκνότης. GALL. *Eſpeſſeure*. ITAL. *Spoſſezza*. GER. Dicke. HISP. *Eſpeſſura*. ANGL. *Thickneſſe* } Plin. *lib.* 28. *c.* 10. Quoniam ſpiſſitate ſua concaleſcit.

Spiſſitudo, idem quod ſpiſſitas. { πυκνότης. ANGL. *Thickneſſe.* } Senec. *quæſt. nat. lib.* 2. *c.* 3. Eſt autem nubes ſpiſſitudo aëris craſſi.

Spithama. { σπιθαμή. ANGL. *A ſpanne.* } Palmus, conſtans ex duodecim digitis, quem Latini dodrantem appellant, Plin. *lib.* 7. *cap.* 2. Supra hos extrema in parte montium ſpithamæi Pygmæi narrantur, ternas ſpithamas longitudine, hoc eſt, ternos dodrantes non excedentes. Spithama vitæ, prouerbialiter dicitur modus vitæ puſillus. Quæ prouerbialis figura mutuo ſumpta eſt à rerum menſoribus: apud quos Spithama ſeu palmus, digitos duodecim continet, quantum fermè longiſſimo digitorum porrectu complecti licet. Eraſm.

SPLEN, ænis, m. g. { σπλήν. GALL. *La rate.* ITAL. *Milza.* GER. Der miltz. HISP. *El baço.* ANGL. *The milte.* } Viſcus eſt in ſiniſtra animalis parte ſitum, ſuccos craſſos & melancholicos in hepate genitos ad ſe attrahens, quorum parte ſubtiliſſima quum ſe aluerit, quod ſupereſt proprio quodam meatu ad ventriculum remittit. Latini lienem appellant. Celſus *lib.* 4. Splen in ſiniſtra parte eſt inteſtino innexus, natura mollis & rarus, longitudinis & craſſitudinis modicæ. Plin. *lib.* 8. *cap.* 23. Sanguis in corde, & circa oculos tantùm viſcera ſine ſplene Perſ. *Sat.* 1.

Quid faciam? ſed ſum petulanti ſplene cachinno.

¶ Splen item, quod ſpleni ſimile: vt plagula, pannus & puluinus qui fracturis imponitur ſplenis figura; & alia quoque. ‖

Splenēticus, adiectiuum. { σπληνητικός. GALL. *Qui a mal en la rate.* ITAL. *Chi ha male di milza.* GERM. Miltzſüchtig. HISP. *Doliente del baço.* ANGL. *That hath a diſeaſe in the milte.* } Id eſt, lienoſus, cui poſt inflammationem lien in priſtinum non reſtituitur habitum, ſed tumor permanet, ac durities. Plin. *lib.* 20. *cap.* 9. Item ſpleneticis in vino albo per dies 40.

Splenicus, a, um, σπληνικός, ὁ, ἡ, ad ſplenem pertinens.

Splenium, ij. { σπλήνιον. GALL. *Emplaſtre qu'on applicque ſur vne playe.* ITAL. *Impiaſtro da vna piaga.* GERM. Ein lang pflaſter oder züglin wie ein miltz. HISP. *Emplaſtro para llaga.* ANG. *A plaſter layed to a wound.* } Emplaſtri genus oblongum, quod ferè fronti ad ſedandos capitis dolores ſolet adhiberi, quanquam & aliis partibus interdum accommodetur, nomen habens ab oblonga ſplenis figura. Martial.

Splenia tolle leges.

Plin. *lib.* 19. *cap.* 29. de oculis cruore ſuffuſis loquens, Superimponi oportet ſplenium è melle decoctum. ‖ ¶ Splenium, etiam herba aſplenum, quæ Nicolao Nyrepſo σπληνοδάκνιον, quia ſplenem δαπανᾶ, i. e. conſumit. ‖

Splēniātus, a, um. Splenio obuolutus. { σπληνωτός. GAL. *Qui a vn emplaſtre.* ITAL. *Chi ha vn impiaſtro.* GER. Mit züglinen bekleibet. HISP. *Que tiene emplaſtro.* ANGL. *That hath a plaſter.* } Matt. *lib.* 10.

Cur ſpleniato ſæpè prodeam mento,
Albáve pictus ſana labra ceruſſa,
Philæni quæris, baſiare te nolo.

SPLENDEO, es, ui, Luceo. { נגה *naghàh* הבהיק *hebhiék* צחק *tſach.* λάμπω. GALL. *Reluire, reſplendir.* ITAL. *Reſplendere, rilucere.* GERM. Scheinen/glantzen. HISP. *Reſplandecer.* ANG. *To gliſter, glitter or ſhine.* } Martial. *lib.* 4.

Et faciens multo ſplendeat alta pilo.

Virg. 7. *Æneid.*

——— *ſplendet tremulo ſub lumine pontus.*

Cicer. *pro Sext.* Quid denique virtus valeret, quæ in tempeſtate ſæua quieta eſt, & lucet in tenebris, & pulſa loco manet tamen, atque hæret in patria, ſplendétque per ſe ſemper, neque alienis vnquam ſordibus obſoleſcit? Senec. *cap.* 15. *de tranquill.* Iam ſplendet per turpitudinem ambitio.

Splendeſco, ſcis, Splendidus fio, nitorem acquiro. { נגה *naghàh* הבהיק *hebhiék* צחק *tſach.* λαμπρύνομαι. GALL. *Commencer à reſplendir & reluire.* ITAL. *Cominciare à riſplendere.* GER. Scheinend oder glantzend werden/ein glantz gewünnen. HISP. *Commençar à reſplandecer.* ANGL. *To waxe gliſtring or ſhyning.* } Apuleius, Quum iam aurora ſplendeſceret. Mart. *lib.* 8.

Defluat, & lento ſplendeſcat turbida limo
Amphora centeno Conſule facta minor.

Cicer. *in Parad.* Nihil tam horridum, tam incultum, quod non ſplendeſcat oratione, & tanquam excolatur. Idem *de ſenect.* Omnino canorum illud in voce, ſplendeſcit etiam neſcio quo pacto in ſenectute.

‖ Splendidare, polire. Apul. ‖

Splendor, is, Lux, nitor, claritas. { נגה *nó. hah* זיו *ziph. dh.* λαμπρότης. GAL. *Reſplendiſſement, lueur, clarté.* ITAL. *Splendore, luce.* GER. Ein ſchein/glantz. HISP. *Reſplendor.* ANGL. *Light, brightnes, gliſtering.* } Plaut. *in Merc.* Cælum vt ſplendore eſt plenum, nónne ex aduerſo vides. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Dare in ſplendorem bullas foribus. Idem *Aul. ſc.* 1. *a.* 4. Nec rediget in ſplendorem compedes. Idem *Milet. ſc.* 1. *a.* 1. Vt ſplendor ſit clypeo clarior, quàm Solis radij. Horat. 1. *Serm. Sat.* 4.

Nunc capit argenti ſplendor, ſtupet albius ære.

¶ Per tra ſlationem ponitur pro decore, dignitate, gloria. ἀξίωμα. Vnde ſplendor nominis, ſplendor familiæ, ſplendor virtutum: hoc eſt, Claritas. Cicer. *pro Pompeio* Nunc imperij noſtri ſplendor illis gentibus lucet. Idem *pro Cluent.* Honeſti homines & ſummo ſplendore præditi.

Splendidus, a, um. Clarus, lucidus, nitidus, magnificus, lautus. { נגה *noghah* צחק *tſach* מבהיק *mebhiék.* λαμπρός. GALL. *Clair & reluiſant, reſplendiſſant.* ITAL. *Splendido, riſplendente.* GER. Scheinend/gleiſſend oder glitzerend. HISP. *Reſplandeciente.* ANGL. *That ſhyneth or gliſtereth.* } Cicero *in Parad.* Reminiſcar M. Curios, eorum aliquis, quorum in villa ac domo nihil ſplendidum, nihil ornatum fuit, præter ipſos. Virg. 1. *Æneid.*

At domus interior regali ſplendida luxu.

Horat. *lib.* 3. *Carm. Ode* 13.

O fons Blanduſiæ ſplendidior vitro,
Dulci digne mero.

Tibul. *lib.* 4.

Splendidior liquidis cum Sol caput extulit vndis.

Cicer. 1. *Offic.* In maximis animis, ſplendidiſſimiſque ingeniis plerunque exiſtunt honoris, imperij, potentiæ, gloriæ cupiditates. Splendidus homo, id eſt, magnificus, diues, lautus, liberalis: cui opponitur ſordidus. Idem 1. *de fin.* C. Plotius Eques Romanus ſplendidus.

Splendidè, aduerb. Lautè, magnificè. { λαμπρῶς. GALL. *Illuſtrement, magnifiquement.* ITAL. *Splendidamente, magnificamente.* GERM. Scheinbarlich/herrlich. HISP. *Reſplandecientemente, magnificamente.* ANGL. *Clearlie, brightlie.* } Cicer. 3. *Tuſc.* Et acta ætas honeſtè ac ſplendidè, tantam adfert conſolationem, vt eos qui ita vixerint, aut non tangat ægritudo, aut perleuiter tangat animi dolor.

Splenetícus. Splenium, vide *Splen.*

Splendidiſsimè, λαμπρότατα. Suet. *in Veſpaſiano*, Vitellij hoſtis ſui filiam ſplendidiſſimè maritauit.

Spodium, σπόδιον, recrementum metallorum vſtorum, quaſi cinerula. eſt enim vt cinis.

Spodos, ſiue Spodium, σποδὸς, σπόδιον, Cineris genus eſt quod ex fornacibus ærariis ſurſum euolat, atque inde recidit in pauimentum. Nam quod teſtudini fornacis adhæret, pompholyx dicitur. Vide Galenum *lib.* 9. *ſimpl.*

Spoletium, ij, σπολήτιον, ciuitas in Vmbria, etiam hodie nomen retinens.

Spoletinus, a, um, σπολητῖνος, vt ab Aretio Aretinus: vt, P. Cominius Spoletinus, apud Cic. *de clar. Orat.* Martial. *lib.* 13.

De Spoletinis, quæ ſunt carioſa lagenis,
Malueris, quàm ſi vina Falerna bibas.

SPOLIVM, ij, quicquid hoſtibus detrahitur, vt ait Seruius. { שלל *ſchalál* מלקוח *malkóach* בז *baz* ביזה *bizzáh.* σκῦλα. GALL. *Deſpouille, pillage, butin.* ITAL. *Bottini, ſpoglie d'inimici.* GERM. Ein raub/beut. HISP. *Deſpojo de los enemigos, preſa, ò robo.* ANGL. *Spoile, bootie.* } Virgilius 8. *Æneid.*

——— *nam maximus vltor*
Tergemini nece Geryonis, ſpoliiſque ſuperbus
Alcides aderat.

Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 1 *Triſt.*

Tu facis vt ſpolium non ſim, nec nuder ab illis.

Plaut. *Amphitr.* Regem mactaui Pterelam, ſpolia ademi. Ouid. 13. *Metam.*

Virtutis honor ſpoliis quæratur in iſtis.

Spolia opima, quæ dux duci detrahit: qualia fuerunt ea, quæ primus omnium Ioui Feretrio obtulit Romulus, rege Cæcinenſium manibus ſuis in acie occiſo: vt eſt videre apud Liuium *lib.* 1. *ab Vrbe.*

Spolio as. Exuo, nudo, orbo, priuo, ſpolia detraho. { שלל *ſchalál* נשל *niſchel* בזז *bazaz.* σκυλεύω. GALL. *Deſpouiller, piller, deſtrouſſer.* ITAL. *Spogliare.* GERM. Berauben/auſzziehen. HISP. *Deſpojar.* ANGL. *To ſpoile or robb.* } Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe.* Exercitum fundit fugatque, fuſum perſequitur, regem in prælio obtruncat, & ſpoliat. Cicer. 6. *Ver.* Apollonium omni argento ſpoliaſti, & depeculatus es. Terent. *in Hecyr.* Quin ſpolies, mutiles, laceres. Virg. 5. *Æneid.*

Pars ſpoliant aras.

Lucan. *lib.* 3.

——— *triſti ſpoliantur templa rapina.*

Ouid 13. *Metam.*

Cur ſpoliarer erit, non cur metuarer ab hoſte.

Cicer. 5. *Verr.* Neſciebas ab eo Cn. Carbonem Conſulem cuius tu vera Quæſtor fuit, non modò relictum, ſed etiam ſpoliatum auxiliis, pecunia nefariè oppugnatum, & proditum? Idem *pro Quint.* Neceſſe eſt, iſte qui amicum, ſocium, affinem, fama & fortunis ſpoliare conatus eſt, vanum ſe, & perfidioſum, & impium eſſe fateatur. Metaphoricè Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. Facilè vt vincam, facilè vt ſpoliem meos perduelles. ¶ Huius compoſita ſunt Deſpolio, Diſpolio, de quibus ſuis locis.

Spolior, inquit Nonius. Antiqui dicebant pro ſpolio: vnde Deſpolior, & Expolior in actiua ſignificatione leguntur. Afranius, Quos impunè depopulatur & deſpoliatur dedecus. Quadrigarius, Agrum Campanum expoliabatur. ¶ Spoliatus, a, um, Velleius, Vita ei conceſſa, ſpoliata dignitas.

Spoliatio, nis verbale, Spoliorum detractio, depopulatio. { שלל *ſchalál* ביזה *bizzáh* σκύλευσις. GALL. *Pillerie, deſpouillement.* ITAL. *Spogliamento.* GERM. Beraubung/auſzziehung. *Deſpojamiento, obra de deſpojar.* ANG. *A ſpoiling or robbing.* } Cicer. 4. *Verr.* Quum in legatione oppidorum, fanorúmque ſpoliationes cogitaret.

Spoliator, is, verbale, qui alterum ſpoliat. { שולל *ſcholél* בוזז *bozéz.* σκυλευτής. GAL. *Pilleur, voleur.* ITAL. *Spogliatore.* GERM. Ein rauber/der einen außzeucht vnd im das ſein nimpt. HISP. *Deſpojador.* ANG. *He that ſpoileth or robbeth.* } Cicer. 6 *Verr.* Neque ſolum ſpoliata illa patriæ, ſed etiam ſpoliatorem vexatorémque eorum defendes.

Spoliarium: propriè locus ante balneum, quo loturi ſeſe ſpoliabant, hoc eſt, exuebant. { ἀποδυτήριον. GALL. *Le lieu où on ſe deſpouille és bains.* ITAL. *Luogo doue ſi ſpoglia ne bagni.* GERM. Ein ort in einem badhauſz in welchem man ſich außzeucht vnd geplündert wirt. HISP. *Lugar donde le deſnudan en el baño.* ANG. *A place where men be robbed and ſpoiled.* } Accipitur tamen & pro quouis alio loco, in quo quis veſtibus pecunia, aliave re latronibus exuitur. Plinius *Pan.* Quam iuuat cernere ærarium ſilens & quietum, & quale ante delatores erat: nunc templum illud, nunc verè Deus, non ſpoliarium ciuium, creaturarúmque præda rum ſæuum receptaculum.

Spoliatrix, { שוללת *ſcholeleth* בוזזת *bozézeth.* ἡ σκυλεύτρια, ἡ ἀποδύουσα. GAL. *Celle qui pille & deſpouille.* ITAL. *Donna che ſpoglia.* GERM. Ein rauberin oder treiberin. HISP. *Deſpojadora.* ANG. *She that robbeth or ſpoileth.* } Martial. *lib.* 2. Sic ſpoliatricem commendat Fauſtus amicam.

Sponda, æ. Latus lectorum ſpondæ ſunt tabulæ, quæ vtrinque lectum ſuſtinent. { מטה *mitteh* ... ἀνάκλιντρον, vel ... GALL. *L'un chaſlit, ou les coſtez d'vn chaliet.* ITAL. *Sponda del letto.* GERM. Ein Spanbett/oder ſeiten bret eines ſpanbets. HISP. *La cama ò lecho de madera ò me or los lados de la cama, ò las orillas.* ANGL. *A bedſtede or the ſides of a bedſtede.* } Mart. *lib.* 1.

Sed ſi nec focus eſt, nudi nec ſponda grabati.

Virgil.

Virgil. 1. *Æneid.*

Quum venit aulæis iam ſe regina ſuperbis
Aurea compoſuit ſponda, mediámque locauit.

Horat. *Epod.* 3.

———precor
Manum puella ſuauio opponat tuo,
Extrema & in ſponda cubet.

Quintil. Ab omnibus ſpondis tranſuerſas incubare. (amicas, ſup.)
Ouid. 2. *Faſt.*

Aſcendit ſpondáque ſibi propiore recumbit.

¶ Sponda interior regiæ lecticæ dictus Cæſar ab iniquis & inuidis. Autor Suet. *in Cæſ. cap.* 49.

Spondalium, eſt genus carminis ſeu cantus, à Spondeo, pede in verſu, (vt videtur) appellatum. Cicer. *lib.* 2. *de Orat.* Tamen in hoc genere ſæpè vidi quum ex perſona mihi ardere oculi hominis hiſtrionis viderentur, ſpondalia illa dicentis, Segregare abs te auſus, aut ſine illo Salamina ingredi.

Spŏndĕo, es, ſpopondi, ſponſum, Promitto, polliceor. Facit & in præterito Spepondi, vt Probus & Aul. Gell. c. 9 *lib.* 7. docet ex Valerii Antiatis *lib.* 2. *Hiſtoriarum*, cuius hæc ſunt verba: Et cæteri, qui pacem ſpeponderant, &c. { יעד *iahádh* הקים *hekim* נדר *nadhár* ערב *hará*. [illegible] GALL. *Promettre de franche volonté.* ITAL. *Promettere.* GERM. Gutwillig verheiſſen. HISP. *Prometer.* ANGL. *To promiſe, to aſſure.* } Spondere, inquit Varro, Eſt dicere, Spondeo à ſponte. Nam id valet voluntate, ab eadem ſponte declinatum ſpondet. Spondet enim qui dicit ſua ſponte, Spondeo. Cicer. 14. *Philip.* Panſa aut morte, aut victoria ſe ſatisfacturum Reipublicæ ſpopondit. Idem *ad Attic. lib* 16. Egit autem pater & filius, vt tibi ſponderem: ſed ita, verum crederes, quum ipſe cognoſces. Idem *Lentulo lib.* 1. Dependendum tibi eſt quod mihi pro illo ſpopondiſti. Virgil. 12. *Æneid.*

Nam quid ago, aut quæ iam ſpondet fortuna ſalutem?

Ouid. *in Ibin*,

Te fera nec quicquam placidum ſpondentia Martis,
Sydera protulerunt.

¶ Spondere puellam dicitur pater alicui cui eam vxorem promittit. Plaut. *Trin.* Sponden' ergo Tuam gnatam vxorem mihi? c. H. ſpondeo, & mille auri Philippûm dotis. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Spondes miles mihi hanc vxorem? M. Spondeo. C. Et ego hoc idem vnum ſpondeo. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Sponden' iſtud? H. Et ego tuum aduenìſſe filium ſpondeo. Idem *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Sponden' (filiam vxorem ſup.) E. Spondeo. ¶ Eius compoſita ſunt, Conſpondeo: vnde veteres Conſponſos dicebant, teſte Feſto, fide mutua obligatos. Et conſponſores duo pluréſve eádem rem promittentes. Cicer. *Lepta*, De negotio tuo, quòd ſponſores pro Pompeio, ſi Galba conſponſor tuus redierit. Deſpondeo & Reſpondeo, de quibus alibi.

Spŏnsŭs, a, um, Part. Promiſſus, { מעד *mu'ádh* [illegible] GAL. *Promis.* ITAL. *Promeſſo.* GERM. Verheiſſen verſprochen. HISP. *Prometido.* ANGL. *Promiſed, betrothed.* } Terent. *in Eunuch.* Sis ſpõſam mihi? Subaudi eſſe. Idem *Phorm.* — etiam nunc ſi vult Demipho Dare, quantum ab hac accipio, quæ ſponſa eſt mihi, Nullam mihi malim, quàm iſtanc vxorem dari.

Spŏnsŭs, i, maſc. gen. Cui ſpondetur puella, vel cui deſponſa eſt. { חתן *chatán.* [illegible] GALL. *Accordé & fiancé* ITAL. *Spoſo.* GERM. Ein breutigam. HISP. *Eſpoſo.* ANGL. *A bridgrome, or he that affianceth.* } Vide Gell. *cap.* 4. *lib.* 4.

Spŏnsă, Puella quæ ſpondetur. { כלה *challáh.* [illegible] GALL. *Accordée en fiancée, eſpouſe, promiſe.* ITAL. *Spoſa.* GERM. Ein braut. HISP. *Eſpoſa.* ANG. *A bride, or ſhe that is affianced or promiſed to a man.* } Plaut. *Caſin.* Hic veniſti ſponſam præreptum meam? Iuuen. *Satyr* 1.

Quem patitur dormire nurus corruptor auaræ?
Quem ſponſa turpes, & prætextatus adulter.

Spŏnsŭs, us, ſponſio. { ערבה *harubbáh* תערבה *taharu'áh.* [illegible] GALL. *Promeſſe.* ITAL. *Promiſſione, promeſſa.* GERM. Ein verheiſſung / zuſagung. HISP. *Obra de prometer, promeſſa.* ANGL. *A promeſſe* } Seruius Sulpit. Si poſt eas ſtipulationes vxor non dabatur, qui ſtipulabatur, ex ſponſu agebat, iudices cognoſcebant.

Sponſum, i, Sponſio, ſponſus. { ערבה *harubbáh* תערבה *taharu'áh.* [illegible] } Cicer. *pro Quint.* ſponſionem facere maluit: fecit. Te iudicem ſum pſit, ex ſponſo egit.

Spŏnsŏr, is Fideiuſſor, qui pro altero ſpondet. { ערב *horéb.* [illegible] GALL. *Qui promet, prometant.* ITAL. *Sicurta, chi promette.* GERM. Ein bürg, der für ein andern verſpricht. HISP. *Prometedor, fiador.* ANGL. *A Suretie, that anſwereth or promiſeth for another.* } Cicero *Attic. lib* 1. Tulliola, noſtræ deliciæ, tuum munuſculum flagitat, & me, vt ſponſorem, appellat. De ſponſore appellando plura apud Quint. *declamat.* 273. Sponſor item dicitur is, qui puellam viro promittit. Ouid *Epiſt.* 2.

Qui mihi coniugii ſponſor & obſes erat.

Spŏnsĭo nis, verbale, Promiſſio. { ערבה *harubbáh* תערבה *taharu'áh.* [illegible] GALL. *Promeſſe.* ITAL. *Promiſſione, promeſſa.* GERM. Ein freywillige verheiſſung / zuſagung. HISP. *Promeſſa, fiança, o apueſta.* ANG. *A promiſing or promiſſe.* } Ex eo appellata eſt quod prius eum qui ageret, ſpondere, quam ſtipulari oporteret. Paulus *de verbor. ſign.* Sponſio appellatur, non ſolùm quæ per ſponſi interrogationem fit, ſed omnis ſtipulatio, promiſſióque. ¶ Sponſio item, eſt promiſſio certæ pecuniæ, quam qui litem intendit daturum ſe, ni veram cauſam habeat, promittit. Actor enim primùm ſpondebat, id eſt, ſponte, atque vltrò ſponſionem deferebat aduerſario, quem ideo ſponſione laceſſere & prouocare dicebatur. ab eo nanque poſtea ſimul ſummam eandem ſtipulabatur. Hic autẽ aut fateri cogebatur, aut ſi inficiaretur, reſtipulari. Tum actor iterum ſtipulari aduerſario ſpondebat. Hotomanus Cic. *in Orat. pro Quin.* Erat autem decima pars controuerſæ rei in cauſis priuatis: in publicis autem quinta apud Græcos, autore Polluce, pœna ſcilicet temere litigantium. Idem *lib.* 3. *Offic.* Fimbriam Conſularem audiebam de patre noſtro puer, iudicem M. Lutatio fuiſſe equiti Romano, ſanè honeſto, quum is ſponſionem feciſſet, ni vir bonus eſſet. Fiebat ſponſio plerunque in interdictis: id quod oſtendit Quintil. in ſeptimo, Quoties autem, inquit, poterimus, efficiendum eſt, vt de re quacunque bene ſentiat iudex ſic enim iuri noſtro libentiùs indulgebit, vt in ſponſionibus, quæ ex interdictis fiunt etiam ſi non proprietatis eſt quæſtio, ſed tantum poſſeſſionis, tamen non tantùm poſſediſſe nos, ſed etiam rem noſtram poſſediſſe dicere oportebit. Cicer. *pro Cæcinna*, Erat enim Cæcinna de fundo vi armata deiectus: propterea Prætor interdixerat, vt vnde deieciſſet, reſtitueret: reſtituiſſe ſe dicit: ſponſio facta eſt, hac de ſponſione vobis iudicandum eſt. Plaut. *Menæch. ſc.* 2. *a.* 4. vt eam in controuerſiam ſponſio fieret Item, Sponſione ſeſe defendere: Liuius 9. *dec.* 4. Et Iuuenal. *Satyr* 11. Quos clamor & audax ſponſio. (ſup. in ludis)
¶ Sponſio voti Cicer. 2. *de leg.* Diligentia votorum ſatis in lege dicta eſt, ac voti ſponſio, qua obligamur Deo: pœna verò violatæ religionis iuſtam recuſationem non habet.

Spŏnsālĭs, e, quod ad ſponſionem pertinet. { [illegible] GALL. *Appartenant à promeſſes* ITAL. *Pertinente à promeſſa* GER. Das der verheiſſung oder verſprechung zur ehe zugehörig iſt. HISP. *Pertenesciente à promeſſa.* ANGL. *Belonging to promiſſe.* } Vnde ſponſalis dies dicitur, quo puella ſperato promittitur. Ein ehtag.

Spŏnsālĭă orum, mutua repromiſſio futurarum nuptiarum. { [illegible] GAL. *Fiançailles, l'accord & appointement du mariage à venir.* ITAL. *Sponſalitio, maritaggio.* GER. Verſprechung zur ehe / verheuratung / ehebereddungen HISP. *Promeſſa por caſamiento* ANG. *The ſponſage or betrothing of a man or woman before full mariage.* } Sponſalia hoc modo fiebant, quemadmodum Seruius Sulpitius autor eſt: Qui vxorem ducturus erat, ab eo vnde ducenda erat, ſtipulabatur ſibi in matrimonium datum iri. Qui daturus erat, itidem ſtipulabatur eam traditum iri. Is contractus ſtipulationum, ſponſionúmque dicebatur ſponſalia. Senec. *c.* 12. *de tranq.* Proſequi ſponſalia ſæpè nubentis. Vide Gell. *lib.* 4. *c.* 4. Vlpianus *lib.* 2. *de ſponſ.* Sponſalia dicta ſunt à ſpondendo. Nam moris fuit veteribus ſtipulari, & ſpondere ſibi futuras vxores, vt videre, eſt apud Plaut. multis in locis, ex quo deſumpta exempla quædam habentur ſuprà in Spondeo. Iuuen. *Satyr.* 6.

Conuentum tamen & pactum & ſponſalia noſtra
Tempeſtate paras.

¶ Sponſalia præbere, (i. conuiuium ſponſaliorum.) Cicer. *lib.* 2. *ad Qu. fratrem.* Vide *Prabeo.*

Spŏnsŏ, as, freq à Spondeo, Vxorem ſtipulor & peto, & ſponſalia contraho. { ירד *iarádh* ארש *arás* [illegible] GALL. *Accorder, & fiancer vne fille, la promettre en mariage.* ITAL. *Promettere, ſpoſare.* GERM. Vermählen. HISP. *Prometer como caſamiento.* ANGL. *To betroth to a fiance* } Paul. *de ritu nupt. lib.* 1. Siquis officium in aliqua prouincia adminiſtrat, inde oriundam, vel ibi domicilium habentem vxorem ducere non poteſt, quamuis ſponſare non prohibeatur: ita ſcilicet, vt ſi poſt officium depoſitum noluerit mulier nuptias contrahere, liceat ei hoc facere, arrhis tantummodò redditis, quas acceperit Budæus.

Spŏndēŭs, σπονδεῖος, Pes duabus ſyllabis longis conſtans, qui in Heroico verſu omnem ſibi vendicat locum, licèt rarò quinto loco reperiatur. Dictus, quòd in ſacrificiis & libamentis eo maximè vterentur. Nam σπονδὴ libamentum, fœdúſque ac ſponſionem ſignificat. ¶ Spondalia, orum, quid ſignificent apud Cicer. 2. *de Orat.* vide ſupra poſt dictionem *Sponda.*

‖ Spondiacus, a, um, σπονδειακός, i. e. ad σπονδεῖον pertinens. ‖

Spondialia, cantiones trochaicis verſibus contextæ quas ſpondiales canebant. Cic. 2. *de Orat.* Cùm ex perſona mihi ardere oculi hominis hiſtrionis viderentur ſpondialia illa dicentis: ſegregare abs te auſus, aut ſine illo Salaminem ingredi?

Spondiauli, vide *Spondiales.*

Spondialis. Iſidorus *Etymolog lib.* 1. *c.* 16. Spondeus dicitur, quia tractim ſonat. Nam ſpondeus tractus quidam dicitur, ſonus qui fundebatur circa aures ſacrificantium. Vnde & hi qui tibiis canebant in ſacris Gentilium Spondiales nominabantur. Marius Victorius, Spondeus è duabus longis, vt reges temporum quatuor, dictus à tractu cantus eius qui per longas tibias in templis ſupplicantibus editur, vnde & Spondiauli appellantur, qui huiuſmodi tibias inflare aſſueuerunt. Vnde eiuſmodi cantiones Spondialia ſuprà dici adnotatum.

‖ Spondophori, libaminum portatores. Stuck. ‖

Spondylion, ii, ſiue Sphondylion, σφονδύλιον Dioſcoridi, herba eſt in locis paluſtribus naſcens, foliis propemodum platani, caulibus cubitalibus, vel etiam amplioribus, fœniculi caulibus non diſſimilibus qui ſemen afferunt in cacumine filis ſimilitudine, ſed duplex & latius, candidum, paleoſum, graue olens, flore candido, vel pallente, radice alba, raphano ſimili. Romani, teſte Dioſcoride, herbam rutinalem appellarunt. Plin. *lib.* 12. *cap.* 26. inter ferulæ genera annumerat, panacique ſimilem facit, niſi quod minora habeat folia, & platani diuiſura.

Spŏndўlĭs, ilis, fœm. gen. σπονδυλὶς Ariſtoteli, ſerpentis genus, quod Gaza ex Ariſtotele *verticellam* vertit. Plin. *lib.* 17. *c.* 13. Et animalium quidem cæterorum nullum aliud radices à nobis dictas attingit, excepta ſpondyli, quæ omnes perſequitur, genus id ſerpentis eſt.

Spŏndўlŭs, i. ſiue Sphondylus, maſc. gen. { σπόνδυλος, ὁ σφόνδυλος. GALL. *Spondile neu de l'eſchine.* ITAL. *Spondiglio, nodo della ſchiena.* GERM. Ein knopff oder gleych deß ruckgrahts. HISP. *Eſpondil, nudo del eſpinazo.* ANGL. *Places in the backbone where the ioyntes turne.* } Nodus, ſeu vertebra ſpinæ dicitur. Sunt autem in ipſa ſpina ſpondyli quatuor & viginti quorum ſeptem collum conſtituunt, duodecim thoracem, quinque alii lumbos. ¶ Spondylus in mari animal, apud Plin *lib* 31. *cap.* 11. ¶ Spondylus calculus æneus, quo ſuffragia ſua Iudices Athenis dabant, vt eſt apud Iulium Pollucem. ¶ Spondylus, verticulum quod apponitur fuſis, vt nendo meliùs vertantur. ANGL. *A wherue or wherle.* ¶ Spondylus callus, ſiue caro interior oſtreorum. Plin *lib.* 32. *cap.* 6. Neque in luto capta, neque in arenoſis ſed ſolido vado, ſpondylo breui, atque non carnoſo, nec fibris lacinioſo, ac tota in aluo Spondylo vetitur Martial. pro animalium oſſiculis, *lib* 7 Roſos repenti ſpondylos ſinu condit.

Spŏngĭa, æ, { σπογγιά. GALL. *Eſponge.* ITAL. *Sponga, ſpugna.* GERM. Ein ſchwam. HISP. *Eſponia* ANGL. *A ſponge or that wherewith any thing is wiped.* } Quiddam eſt in natura tertium ordinem habens, vt neque animal, neque frutex, ſed tertium quiddam ac medium inter vtrunque genus dici poſſit, quod Græci ζωόφυτον appellant. Plurimis locis in ſa-

xis

xis marinis naſcuntur ſpongiæ, diuerſiſque nominibus ab antiquis diſtinctæ, quoniam non vna eſt earum bonitas & vſus. Senſum iis ineſſe apparet, quia vbi auulſorem ſenſere, contractæ multo difficilius abſtrahuntur, auulſæ relinquant in petris veluti cruoris veſtigium, atque ex his quaſi molliores penicelli recreſcunt. Spongias antiqui in deliciis habuerunt, ſtrigilum vice linteorúmque illis vtentes ad diſtringenda & mundanda corpora. Quapropter purpura tingebant eas, alias cura candidas faciebant tinctas per æſtatem ſalis ſpuma ad lunam & pruinas ſternentes inuerſas, vt candorem biberent. Apud antiquos in vſu erat tergendarum menſarum, adhibebantúrque ad obſcœna emundanda. Mart *Epigr.* 144 *lib* 14.

Hac tibi fortè datur tergendis ſpongia menſis
Vtilis expreſſo quum leuis imbre tumet.

¶ De ſpongia in loco obſcœno & fœtido. Senec. *lib.* 10. *Epiſt.* Vnus è Germanis lignum id quod ad emundanda obſcœna adhærente ſpõgia, totum in gulã farſit, & in præcluſis faucibus ſpiritum emiſit. ¶ Accipitur & Spongia pro aſparagi ſatiui radice, apud Plin. & Col. *lib.* 11. *c.* 3. ¶ Spongia corpori tegumentum, Liu. *lib* 9. *ab Vrb.* Spongia concaua apud Celſum *lib.* 4. *cap.* 2. eſt quæ capaci cauitate ſua plus humoris combibit, qualis ſpongia fœmina *ἀφύης* dicta, quæ rarior, maioribus fiſtulis, ac mollior, quam tragos, i. ſpongia mas ſpiſſior quidẽ tenuiore fiſtula, & durior & aſperior. Vide Plin. *lib.* 31. *c. vlt* & 9 *c.* 45 ¶ Spongia delere ſcripta, Suet. *in Calig. cap* 20. Hinc ipſe Auguſtus apud Suet. *in Aug c* 85. quærentibus amicis quidnam Aiax ageret, reſpondet Aiacem ſuum in ſpongiam incubuiſſe. Hîc per *Aiacem* intelligenda Tragœdia eſt, quam Auguſtus exorſus, ſpongia deleuerat non ſuccedente ſtilo.

Spõngiŏlă, æ, diminutiuum à ſpongia, quo nomine etiam ſignificatur quiddam ſquamatum compactum è cynorrhodi ramis paruæ ſpongiæ modo dependens. *σπογγίδιον*. Plin. *lib.* 25. *c.* 2. Aliás apud autores cynorrhodi vna medicina erat, ſpongiolæ quæ in mediis ſpinis eius naſcitur, cinere cum melle alopecias capitis explere. ¶ Spongiolæ radiculæ aſparagorum inter ſe implicitæ. Col. *lib.* 11. *c.* 3. Sulci autem inter ſe pedali menſura diſtantes fiunt non amplius dodrantalis altitudinis, in quã ita ſpongiolæ deprimuntur vt facilè ſuperimpoſita terra germinent.

Spõngiōſŭs, adiectiuum, quod ſimilitudinem ſpongiæ habet. {*σπογγώδης*. Gall. *Eſpongieux*. Ital. *Spongoſo*. Germ. Schwammig/luck vnd löchericht wie ein ſchwam. Hisp. *Eſponjoſo, ò coſa à manera de eſponja*. Ang. *That is lyk à ſponge.* } Plin. *lib* 11. *cap.* 37 Idcirco pulmo ſpongioſus

Spongiare ſignificat ſpongia extergere, quo frequenter Apicius vtitur, *ἀποσπογγίζειν*.

Spongiatores, qui ſpongias captant *σπογγοθῆραι*, ea forma dicti qua purpuratores appellantur, qui purpuras piſcantur. Vide Cælium Rhodig. *lib.* 8. *c.* 11.

Spõngitēs, *σπογγίτης*. Gemma eſt à ſpongiæ ſimilitudine dicta. Plin. *lib.* 37. *cap.* 10.

Sponſa, Sponſalis, Sponſio, Sponſo, Sponſus, vide *Spondeo.*

Spons, ſpontis, & Spõntē, idem valens quod aduerbium vltrò, hoc eſt, propria voluntate. {*αὐτομάτως*. Gal. *De bon gré, ſans contrainte, volontairement.* Ital. *Da ſua poſta, di volonta.* Germ. Freywillig / von im ſelbs. Hisp. *Voluntariamente.* Angl. *willingly, with à good will.* } Cic. *Attic.* Gaudeo id te mihi ſuadere, quod ego mea ſponte pridie feceram. Ouid. *Eleg. vlt lib.* 4 *Triſt.*

Sponte ſua carmen numeros veniebat ad aptos.

Virg 4. *Eclog.*

Sponte ſua ſandix paſcentes veſtiet agnos

Suet. *in Caſ. c.* 81. Sponte patuerunt fores. Cæſ. *lib.* 1. *de bell ciu.* ſua ſpõte prouinciam vacuam occupauerat. (id eſt, iniuſſu Senatus vel populi.) ¶ Sua ſponte (id eſt, ſine cuiuſquam auxilio.) Liuius *lib.* 1. *bell. Pun.* Nunciatum bouem in tertiam contignationem ſua ſponte ſcandiſſe. ¶ Sunt qui putent ſponte aduerbium eſſe, quod certè verum eſſe non poteſt, tum quòd admittat ſecum adiectiuum, quemadmodum alia nomina ſubſtantiuum: vt mea, tua, vel ſua ſponte: tum quòd non rarò legatur eius genitiuus ſpontis. Celſus *lib.* 1. *c.* 1 Sanus qui & bene valet, & ſuæ ſpontis eſt, nullis obligare ſe legibus debet. Varr. *lib.* 2. *de re ruſt.* Spontis ſuæ ſtatuerat finem.

‖ Spontaneus, a, um, quod ſponte fit. Papias: Spontaneus, voluntarius. Gloſſ Cyrill. *αὐτοφυὴς* ſpontanea, naturalis. Latinè loquentes dicunt ſponte faciens, ſeu ſuſcipiens, ſponte factus, ſeu ſuſceptus. Nam & actiuè & paſſiuè accipitur: vt & Græcis *ἑκούσιον*, cui opponitur *ἀκούσιον*, inuitè factum, aut ſuſceptum. Sic in Ethicis dicitur *Perſona ſpontanea*, quæ conſultò vel inconſultò facit. cui opponitur non voluntaria, ſeu inuita, agens per imprudentiam vel vim. *Factum ſpontaneum*, quod conſultò, vel inconſultò fit; ſi per imprudentiam, imprudens; ſi per vim, violentum. ‖

Spŏntālĭs, Spontaneus, vltroneus. {*αὐτόγνωμος, αὐθαίρετος*. Gall *Volontaire.* Ital. *Volontario, ſpontaneo.* Germ. Freywillig/ daß auß eignem trib iſt Hisp *Coſa de ſu propria voluntad, voluntarioſo.* Ang. *willing.* } Apul. *lib.* 4. Quúmque nulli noſtrûm ſpontale parricidium ſuadens perſuadere poſſet, gladium per medium pectus ictu fortiſſimo tranſadigit.

Sporades. *σποράδες*, inſulæ quædam circa Cretam in mari Carpathio, ſicut Strabo *lib.* 10. ſcribit, Dictæ quòd in mari ſparſæ ſint, non in orbem coarctatæ, quemadmodum & Cyclades, Sunt autem harum nomina, Helene, Phocuſa, Phæaſia, Scinuſa, Pholegandros, Thera, Anaphe, Aſtypalæa, Laguſa & Ios: in qua Homerus fertur eſſe ſepultus.

Spŏrtă, æ, aut à ſporto herba quæ frequens apud Hiſpanos naſcitur, aut ab Aſportando erat vaſis genus ex vimine, iunceis, aut ſparto: aut ſimili leuiori materia. {סַל *ſal* סַלְסִלָּה *ſalſillâh* *σπυρὶς*. Gall. *Vn pannier ou vne corbeille.* Ital. *Sporta.* Germ. Ein geflochtner korb. Hisp *La eſpuerta.* Angl. *A backette or maunde.* } Saluſtius *lib.* 2. *Hiſtor.* E muris canes ſportis dimittebant. Colum. *lib.* 8. *cap.* 7. Locus ad hanc rem deſideratur calidus maximè & minimi luminis, in quo ſingulæ caueis includantur anguſtioribus, vel ſportis incluſæ pendeant aues.

Spŏrtŭlă, æ, dimin. {*σπυρίδιον*. Gall. *Petit panier, corbillon.* Ital. *Sportella.* Germ Ein geflochten körblin. Hisp. *Pequeña eſpuerta.* Ang. *A litle baskette or maund.* } Plaut *in Curc ſc* 3 *a.* 2. Qui incedunt ſuffarcinati cum libris, cum ſportulis. Idem *Menæch. ſc.* 3. *aliàs* 4 *a.* 1. Sportulam cape, atque argentum: ecce numos tres habes. C. habeo. I. abi atque opſonium affer. ¶ Publicæ cœnæ ad ſportulas redactæ. Suet. *in Neron. cap* 16. Sportula metaphor. de anniuerſario munere gladiatorio, vide apud eundẽ in *Claud. c.* 21. *&c.* Quint. Ad librarios ſuos ita reſpiciant vt ſportulam dictare videantur ¶ Et quoniam in ſportulis pecunia, quandoque etiam cibus in quotidianum vſum deferri ſolebat, factum eſt vt ſportula pro iis cibis, & pro ea pecunia acciperetur, quæ a magnatibus iis quotidie dabatur, qui ipſos officii gratia eſſent comitati, aut domi ſalutauiſſent togati, *τὸ ἐν σπυρίδι φερόμενον ἢ διδόμενον*. Iuuenal. *Satyr.* 1.

——nunc ſportula primo
Limine parua ſedet turba rapienda togata.

Idem *Satyr.* 3.

Nónne vides quanto celebretur ſportula fumo?

Spŏrtēllă, aliud diminutiuum. genus quoddam bellariorum ſignificans. *σπυρίδιον*. Cicer. *ad Papyrium Pætum*, Dediſcendæ ſunt tibi ſportellæ & artolagani tui.

Sportellarius, qui ſportellam portat. Gl. Philox.

Sporus. Spado fuit à Nerone in deliciis habitus, quem etiam in mulierem conatus eſt transformare, eundémque dote inter auſpices conſignata, palàm vxorem duxit. Poſt Neronis autem necem iuſſus a Vitellio vt in habitu conſtupratæ puellæ ſe in theatro ſiſteret: non ferens autem tantam ignominiam Sporus, manus ſibi intulit.

Spudaſtes, æ, *σπουδαστής*. Fautor, ſtudioſus. Hieron. *lib. de ſcript. Eccleſiaſt.* vbi de diuo Luca agit, Sed & Tertullianus vicinus eorum temporum, refert presbyterum quendam in Aſia *σπουδαστὴν*, id eſt, amatorem Pauli, conuictum apud Ioannem, quòd autor eſſet libri, & confeſſum ſe hoc Pauli amore feciſſe, loco excidiſſe.

Spūmă, æ, Rara quædam fæx, quæ per ebullitionem, aut vehementem agitationem rebus liquidis ſupernatat {קֶצֶף *keſeph* חֶלְאָה *chelcâh*. *ἀφρός*. Gal. *Eſcume.* Ital. *Spuma, ſchiuma.* Germ. Schaum. Hisp. *Eſpuma.* Angl. *Fome or frothe.* } Virg. 1 *Æneid.*

——ſpumas ſalis ære ruebant.

Ouid. 3. *Metam*

Spumaque peſtifero circumfluit albida rictu.

Virg 3 *Æneid.*

Ter ſcopuli clamorem inter caua ſaxa dedere,
Ter ſpumam eliſam, & rorantia vidimus aſtra.

Spūmĕŭs, a, um Spuma abundans, {*ἀφρώδης* Gall *D'eſcume, plein d'eſcume.* Ital *Che rende grand'ſpuma.* Ger Schaumig Hisp. *Lleno de eſpuma,* Ang. *Fomie or full of fome.* } Virg. 10 *Æneid.*

Spumea ſemifero ſub pectore murmurat vnda.

Spumoſus, a, um, idem. *ἀφρώδης*. Plin. *lib.* 12. *c.* 7. Lycium aptiſſimum medicinæ quod eſt ſpumoſum. Virg. 6. *Æneid.*

Inter ſaxa virum ſpumoſa immerſerat vnda.

Spūmātŭs, adiectiuum, Spuma aſperſus. {*ἀφρῶν*. Gal. *Couuert ou plein d'eſcume* Ital. *Schiumato, ſpumato.* Ger. Mit ſchaum beſprengt. Hisp. *Eſpumado* Ang. *Fomie or ſmered with fome.* } Cicer. 1. *de Diuin* Saxaque cana ſalis niueo ſpumata liquore, Triſtificas certant Neptuno reddere voces.

Spūmĭfĕr, a, um, Spumoſus. {*ἀφρώδης*. Gall. *Qui porte eſcume, eſcumant.* Ital. *Che fa la ſpuma.* Germ. Das vil ſchaum tregt Hisp. *Coſa que tiene, ò trahe eſpuma.* Angl. *Fomie or frothie.* } vt, Fluctus ſpumiferi. Stat. *lib* 1. *Achil.*

Illi ſpumiferos glomerant à pectore fluctus.

Spumiger, a, um, eiuſdem ſignificationis cum ſuperiore: vt, Fons ſpumiger. Ouid. *lib.* 11. *Metam.*

Spumigeroque tuum fontis qua plurimus exit,
Subde caput.

Lucr. *lib* 5.

Eiectique domo fugiebant ſaxea tecta
Spumigeri ſuis aduentu, validique leonis.

Spumo, as, Spumam emitto {*ἀφρίζω*. Gall *Eſcumer, rendre eſcume* Ital. *Mandar fuora la ſpuma far la ſpuma* Germ. Schaumen. Hisp. *Hazer eſpuma, echar de ſi eſpuma.* Angl. *To fome, to frothe.* } Plin *lib.* 31. *cap.* 7. Subinde ſpuma pennis deterſa: & poſtquam deſierit ſpumare, tepidum infundere. Virg. 2. *Georg.*

——ſpumat plenis vindemia labris.

Idem *lib.* 5. *Æneid.*

——ferit æthera clamor
Nauticus, adducti ſpumant freta verſa lacertis.

Spumans, antis, participium. {*ἀφρίζων*. Gall. *Rendant ou iettant eſcume.* Ital. *Che rende ſpuma* Germ. Schaumen. Hisp. *Que echa de ſi eſpuma.* Angl. *Foming or frothing.* } Virg. 1. *Æneid.*

Aut ſpumantis apri, curſum clamore prementem.

Idem 4. *Æneid.*

Stat ſonipes, ac fræna ferox, ſpumantia mandit.

Colum. *lib.* 10.

Sordidus & muſta ſpumantes exprimit vuas.

Spūmātŭs us, ui, ſubſtantiuum. {*ἀφρισμός*. Gall *Iettement d'eſcume.* Ital. *Eſſo rendere ſpuma* Germ Schaumung/ das ſchaumen Hisp. *Echamiento de eſpuma* Ang. *A caſting of fome.* } Stat. 1 *Sylu.*

Dulamus florentis opem, quoque anguis abundas
Spumatu.

Spūmēſco, is, ere, Spumoſus fio. {*ἀφρίζω* Gall *Eſcumer, rendre ou deuenir eſcume.* Ital. *Spumare, mandar fuora la ſpuma, diuentar ſpuma.* Germ Schaumend werden. Hisp. *Echar de ſi eſpuma, ò hazerſe eſpuma.* Ang. *To waxe fomie.* } Ouid. *Epiſt.* 1.

At ſi noſtra tuo ſpumeſcant æquora remo.

Spŭo, is, ui, utum Saliuam eiicio {רָקַק *rarak* רֹק *rok*. *πτύω*. Gall. *Cracher.* Ital. *Sputare* Ger Speyen/oder ſpützen. Hisp. *Eſcupir.* Angl. *To ſpitte.* } Virg *lib.* 4 *Georg.*

Namque alia turpes horrent, ceu puluere ab alto
Quum venit, & terram ſicco ſpuit ore viator
Aridus

¶ Huius

¶ Huius compoſita ſunt. Adſpuo, conſpuo, deſpuo, expuo, inſpuo & reſpuo, de quibus ſuis locis.

Spūto, as, ſpuo frequentatiuum. {πτύω. GALL. *Cracher ſouuent.* ITAL. *Sputare ſouente.* GER. Offt ſpeyen. HISP. *Eſcupir à menudo.* ANGL. *To ſpitte often.*} Plaut. Nam illic iſti qui ſputatur, interdum morbus venit. i. morbus comitialis, quem nominantes ſolemus deſpuere.

Sputatŏr, is, qui frequenter ſpuit. {πτυστικός. GALL. *Cracheur.* ITAL. *Sputatore.* GER. Ein ſpeyer. HISP. *El que mucho eſcupe.* ANGL. *That ſpitteth often.*} Plaut. *in Milite*, Minimè ſputator, ſcreator ſum.

‖ Sputamentum, ſputum. Gl. Iſid. Tertull. ‖

Spūtum, i, Saliua à ſpuendo dicta {רק rak. πτύελον. GALL. *Crachat.* ITAL. *Sputo.* GERM. Speichel/ſpeuetten HISP. *Eſcopetina.* ANG. *Spitle*} Dicitur & ſputus, tus. Lactant. *lib.* 4. Dabant autem Deo alapas manibus inceſtis, & impurato ore expuebant venenatos ſputus.

Sputatilicus, adiectiuum, eſt inuſitatum à verbo ſpuo: quo quum veteretur Siſenna in defenſione cuiuſdam Chritilij, meritò à C. Ruſcio eſt irriſus, vt refert Cicer. *de clar. Orat.* Fuit accuſator, inquit, vetus, quo accuſante Chritilium, Siſenna defendens dixit quædam eius ſputatilica eſſe crimina. Tum C. Ruſcius, Circumuenior, inquit, Iudices, niſi ſubuenitis, Siſenna, quid dicas neſcio, metuo inſidias, ſputatilica quid eſt hoc? ſputa quid ſit ſcio: tilica neſcio. Maximi riſus. ſed ille tamen familiaris meus rectè loqui putabat eſſe, inuſitatè loqui.

SPVRCVS, Impurus, obſcœnus, lutulentus. {טמא tamé. ῥυπαρός. ἰνπαρός. GAL. *Ord & ſale, deshonneſte, vilain.* ITAL. *Sporco, lordo, mal netto.* GER. Vnrein/vnflätig/wüſt. HISP. *Coſa ſuzia* ANG. *Vncleane filthie, dishoneſt.*} a ſpuendo dictum, quòd tale ſit quod deſpuentes auerſemur. Plaut. Tot noctes reddet ſpurcas quot puras habuit. Cic. 2. *Tuſc* ex poeta quodam, Samnis ſpurcus homo, vita illa dignus, locóque. Idem *pro domo ſua*, Spurciſſimus homo, prægustator libidinum. Aliquando ponitur pro fœtido, δυσώδης. Apuleius, Tam multæ res ſpurcæ & graues nares infeſtant. Aliquando pro vehementi, aſpero, ἄγριος. Cicero lactatis tempeſtate ſpurciſſima. Colum. *in præfat. lib.* 1. Atque in his ipſis haberet quid cognitum, quid recuſaret collis, quid campeſtris poſitio, quid humidus & graminoſus, quid ſiccus & ſpurcus ager. Aliquando pro ſæuo & ſanguinario. Varro, Spurcus gladiator & carnifex. Sic etiam ſumitur, interprete Nonio, Samnis ſpurcus homo.

Spūrcē, aduerb. {αἰσχρῶς. GAL. *Ordement & ſalement, deshonneſtement, vilainement.* ITAL. *Sporcamente, dishoneſtamente, villanamente.* GERM. Vnſläatiglich/häßlich. HISP. *Fea y ſuziamente.* ANGL. *Vncleanely, filthely.*} Cicer. *Attic lib* 7. An bene conueniat, inquit Carneades ſpurcè, ſed tamen prudentius quam Lucius noſter & Patron. *Eidem lib.* 11. Deinde perſcribit ſpurciſſimè quas ob cauſas fecerit. ¶ Spurcè, atrociter, ſæuiter, ſanguinariè. Ad Heren. *lib.* 1. Si quid eorum ſuperbè, ſpurcè.

Spŭrcĭtĭă, & ſpurcities, Immunditia. {טמאה tumeáh צואה tſoáh, vel, thſeáh. ἀκαθαρσία. GALL. *Ordure, ſaleté.* ITAL. *Sporcitia, lordezza.* GER. Vnflat/vnſauberkeit/wüſt. HISP. *Suziedad.* ANG *Vncleaneſſe filthineſſe.*} Lucret. *lib.* 6.

At contra nobis cænum teterrima quum ſit

Spurcities, eadem porcis hæc munda videtur.

Colum. *lib.* 12. *cap.* 22. Cinis autem odorem refert, & eluit ſpurcitiam. Idem *lib.* 1 *cap.* 5. Nulla alia vis poteſt nocturnas pruinas, & quodcunque rubiginis aut ſpurcitiæ reſedit, ſiccare atque detergere.

Spŭrco, as, Fœdo, vitio, contamino, maculo. {טמא timme, ῥυπόω. GALL. *Souiller, vilainer.* ITAL. *Sporcare, lordare, imbrattare.* GERM. Vnſauber machen/verwüſten/verſchenden. HISP. *Enſuziar.* ANGL. *To mak filthie to defile*} Celſus Iureconſult. Cum eo agi poſſe Aquilia, qui vinum ſpurcauit, vel effudit, vel acetum fecit, vel alio modo vitiauit. Plaut. *in Menæch.* Spurcauit naſum odore illutibili. Antiqui ſpurcum vinum dicebant cum aqua miſtum, tanquam non amplius purum foret, aut igne calefactum, aut multum antequam deferueſcat. Catullus *Epigram.* 103. *ad Sicconium,*

Sicconis arbitrio populi tua cana ſenectus

Spurcata impuris moribus intereat.

Hinc Conſpurco, de quo ſuo loco.

Spŭrcĭfĭcŭs, qui ſpurca & fœda facit. {טמא tamé. αἰσχροποιός. GAL. *Qui fait vne choſe orde & vilaine.* ITAL. *Che fa ſporco.* GERM. Ein wüſter vnflatt/der mit vnflätigen ſachen vmbgeht. HISP. *Que haze alguna coſa ſuzia.* ANG. *That doeth anyfilthie or dishoneſt thing.*} Plaut. *in Trinum.* Spurcificum, immanem, intolerandum, veſanum.

Spurcĭdĭcus, qui ſpurca loquitur. αἰσχρολόγος. Plaut. *in Capt.* Neque ſpurcidici inſunt verſus.

Spurinas Dux Regis Parthorum, qui Craſſum intermit. Item Mathematicus ac vates, qui Cæſari prædixit vt Martias caueret Idus: cuius Tranquillus *in Cæſare*, & Valerius meminere. Tertius huius nominis adoleſcens fuit egregia forma, qui cùm ſe fœminas viróſque ad libidinem aſpectu decoro videret inuitare, oris pulchritudinem vulneribus ſponte dehoneſtauit. Autor Valerius *de Verecundia.*

Spŭrius, adiectiuum, incerto patre natus. {ממזר mamzér. ἀπὸ τῆς σπορᾶς. hoc eſt, à ſemine, propterea quòd nihil habeat à patre niſi ſemen, vel quaſi σποράδην conceptus. {טמא tamé. νόθος. GALL. *Baſtard, né d'vne paillarde publique.* ITAL. *Baſtardo, nato di meretrice.* GER. Ein baſtart/oder banckart/vnehlich geboren/hurenkind. HISP. *Qualquiera coſa baſtarda.* ANGL. *A baſtarde borne of a common woman vncertaine who is his father*} Seruius, Spurius dicitur qui ex muliere non nota ortus eſt. Modeſt. Iureconſ. Spurios eos dici affirmat quos & vulgò conceptos appellamus: eos ſcilicet qui incerto patre orti ſunt, vel qui quum habeant patrem, quem habere non liceat. Plutarch. *in Problem.* de hoc verbo loquens, ita inquit, Spurius proprium eſt nomen apud Romanos, vt Sextus, & Decius & Caius. Prima autem nomina non tota ſcribunt, ſed aut vna litera, vt T. Titum: aut duabus, vt Cn. Cneum: aut tribus, vt Sex. Sextum. Sic Spurius Sp ſcribebatur. Eos autem qui ſine patre erant, qui ἀπάτορες Græce dicuntur S. & P. deſignabant quaſi ſine patre. Hoc errore factum, vt ſpurij qui ſine patre ſunt, dicerentur. ¶ Spurius Caruilius primus repudiauit vxorem Romæ. Plutarch. *in Num. & Lyc.* Transfertur etiam ad alia: & ponitur pro quouis adulterino & falſo, vt Spurij verſus. Auſonius,

Quique notas ſpurijs verſibus appoſuit.

Sputatilicus, a, um, conſputatione dignus. Vide Cicer. *de clar Orat.*

S Q

SQVALEO, vel ſqualleo, es, ui, ſqualus ſum, i. aſper cum moleſtia, a ſquamarum crebritate & aſperitate dictum eſt, teſte Macrob *lib.* 6. *Saturn.* Vide Gell. *c.* 6. *lib.* 2. {טמא tame. αὐχμεῖν. GAL *Eſtre plein de craſſe & ordure.* ITAL *Eſſere ſporco.* GERM. Wüſt vnd öd ſein/vnſauber ſein/von kot gleiſſen. HISP. *Eſtar ſuzio.* ANGL. *To be ſluttiſh, to be out of faſhion for, lack of dreſſing.*} Olim enim hoc verbum de omnibus iis dicebatur quæ dura eſſent, denſa & rigida, & ſquamarum ſimilitudinem imitantia. Hinc Virg. 10. *Æneid* tunicam auro ſqualentem dixit, hoc eſt, rigentem & denſam & in ſquamarum modum contextam. Idem 12 *Æneid.*

Ipſe dehinc auro ſqualentem, albóque orichalco

Circundat loricam humeris.

Poſtea tamen aſſiduo vſu effectum eſt vt hoc verbum de iis tantùm dicatur quæ inculta ſunt, horrida, deformia & multarum ſordium congerie contaminata. Idem *Ibid.* 12. *Æneid.*

Squalentem barbam & concreto ſanguine crines.

Quint. *lib.* 10. *cap.* 1. Neque ego ſqualere arma ſitu & rubigine velim. Cicer. *pro Seſt.* Erat igitur in luctu ſenatus, ſqualebat ciuitas publico conſilio veſte mutata. Virg. 1. *Georg.*

——non vllus aratro

Dignus honos: ſqualent abductis arua colonis.

Ouid. 5. *Faſt.*

Dúmque ſenex tractat ſquallentia tela veneni.

Idem *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

At cùm triſtis hyems ſquallentia protulit ora,

Squālĭdŭs a, um, Sordidus, incultus. {טמא tamé. αὐχμηρός. GAL. *Craſſeux ord & ſale,* ITAL. *Sporco.* GER. Vnflätig/vnſauber/kahtig/müd vnd öd. HISP. *Suzio.* ANGL. *Filthie ſimle, ſluttiſh.*} Terent. *Eunuch.* Video ſentum, ſqualidum, ægrum pannis, annisque obſitum. Liu. *lib.* 1. *bell. Pun.* Otium etenim ex labore, copia ex inopia, cultus ex illuuie, tabéque ſqualida, & propter efferata corpora varie efferebant. Ouid. 1. *Faſt.*

Ora ſuper poſtes, affixaque brachia pendent:

Squalidaque humanis oſſibus albet humus.

Idem *Eleg* 2. *lib...* 1 *riſt.*

Squalida prolixis qui tegit ora comis.

Cicer. *in Orat.* Sed quia ſua ſponte ſqualidiora ſunt, adhibendus erit in his explicandis quidam orationis nitor.

Squāldam veſtem, pro ſqualida veſte dixère veteres, vt annotauit Nonius, citans locum Ennij ex Telamone. Elauére lachrymis veſtem ſqualdam ſordidam.

Squālĭdē, aduerbium. Horridè, incultè. {αὐχμηρῶς, ῥυπαρῶς. GALL. *Salement, mal proprement.* ITAL. *Sporcamente, lordamente.* GER. Vnrahtlich/vnſläatiglich HISP. *Suziamente.* ANGL. *Filthelie and vn properlie.*} Cic. 4. *de finibus*, Primùm enim ipſa illa, quæ ſubtiliter diſſerenda erant, politè, apertéque dixerunt, cùm definientes, tum partientes, vt veſtri etiam: ſed vos ſqualidiùs: illorum vides quàm niteat oratio.

Squalor, is, Inquinatio, ſordes, immunditia {טמאה tumeáh צואה tſoáh, vel, tſeáh. αὐχμός. GALL. *Craſſe & amas d'ordure.* ITAL. *Sporchezza.* GERM Vnraht/wuſt der ſich an ein ding allgemach henckt/wan man es nit ſauber vnd in ehren haltet. HISP. *Suziedad.* ANGL. *Sluttiſhneſſe, filthineſſe deformitie of any thing for lacke of trimming.*} Gell. In corporibus incultis, & ſquamoſis alta congerie ſordium ſqualor appellabatur. Liuius 2. *ab Vrbe*, Obſita erat ſqualore veſtis, fœdior corporis habitus pallore ac macie perempti Cicero *ad Terent.* Nam mihi ante oculos dies noctéſque verſatur ſqualor veſter, & mœror, &c. Virg. 6. *Æneid.*

Portitor has horrendus aquas & flumina ſeruat

Terribili ſqualore Charon, cui plurima mento

Canities inculta iacet.

Squalus, a, um, ſqualidus Ennius apud Nonium: veſtem ſqualam & ſordidam ¶ Eſt etiam Squālŭs, i, piſcis marinus, ex genere cartilaginoſorum, qui parit circa æquinoctium vernum, teſte Plin. *lib.* 9. *c.* 51. Var. 3. *de re ruſt cap* 3. Et in ea duntaxat ſqualos ac mugiles piſces. *ſive* vide, *Squatina.*

SQVAMA, arum, quibus corium piſcis aut ſerpentis tegitur. {קשקשת kaskéſeth. λεπίς. GALL. *Eſcailles* ITAL. *Scaglie* GERM. Ein ſchüp HISP. *Eſcamas.* ANG. *Scailes.*} Plin. *lib.* 9. *cap.* 10. Aquatilium tegmenta plura ſunt: alia corio & pilis teguntur, vt vituli: alia ſquamis, vt piſces. Virg. 11. *Æneid.*

Saucius ac ſerpens ſinuoſa volumina verſat,

Arrectiſque horret ſquamis, & ſibilat ore.

¶ Hinc Deſquamo, mas, de quo ſuo loco. ¶ Ab harum ſimilitudine loricarum quoque catenulæ ſquamæ dicuntur. Virg. 4 *Æneid.*

——quem pellis ahenis

In plumam ſquamis auro conſerta tegebat.

¶ Eſt & ſquama æris, de qua Plin *lib.* 34 *c.* 11. Et ſcoria æris ſimili modo lauatur, minor effectu quàm æs ipſum. Sed & æris flos medicinæ vtilis eſt: fit ære fuſo, & in alias fornaces translato ibi flatu crebriore excutiuntur velut milii ſquamæ, quas vocant florem.

Squāmĕŭs, a, um, adiect. Plenum ſquamis. {λεπιδωτός. GALL. *Plein d'eſcailles.* ITAL *Scaglioſo* GER Schüppechtig/voll ſchuppen. HISP. *Lleno de eſcamas* ANGL *Scallie or full of ſcailles* } Virg 2 *Georg.*

Nec rapit immenſos orbes per humum, neque tanto

Squameus in ſpiram tractu ſe colligit anguis

Squāmōſŭs, idem Plin *lib.* 9. *c.* 16. Vagantur gregatim ferè cuiuſque generis ſquamoſi. Virg. 4 *Georg.*

Squamoſúſque draco & fulua ceruice leana.

Plaut. *Men. ſc.* 5 *a* 5. Soleámne eſſe aues ſquamoſas, piſces pennatos.

Squāmĭgĕr, a, um, quod habet ſquamas. {φολιδοφόρος, λεπιδοφόρος. GALL. *Qui a eſcailles.* ITAL. *Che ha ſcaglie* GERM. Das ſchüppen hat. HISP. *Que tiene eſcamas.* ANGL. *That hath ſcailes* } Lucr. *lib* 1.

——è terra poſſet oriri

Squamigerum genus,

id eſt,

id eſt, piſces. Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Simili modo ſquamigeris atque ſerpentibus.

Squāmātim, aduerbium, Ad ſimilitudinem ſquamarum. { λεπιδωτῶς. GALL. *En façon d'eſcailles.* ITAL. *A foggia di ſcaglie.* GERM. Wie die ſchüppen. HISP. *A manera de eſcamas.* ANGL. *Lik ſcales.* } Plin. *lib.* 16. *c.* 10. Nucamenta ſquamatim compacta dependent. id eſt, velut ſquamæ compacta, & colligata.

SQVAMA, idem quod tetra, ἰγάγη, durities, & veluti cruſta qua obducuntur vulnera, aut vlcera. ſcribitur & *ſquarra.*

Squāroſus, à ſquamarum ſimilitudine dicitur, cuius cutis exurget ob aſſiduam illuuiem. Lucil apud Feſtum,

Varonum ac rupicum ſquaroſa incondita roſtra.

Squātīnā, e planorum piſcium genere, quo propter ſqualorem, hoc eſt, aſperitatem cutis, ligna & ebora poliuntur { ῥίνη. GALL. *Ange ou eſquaque, ou eſcaye ou eſquadre.* ITAL. *ſquadra, ſquata.* GERM. Ein vnbekanter fiſch bey vns/der ſo ein rauche haut hat/daman mit deren holtz/helffenbein/&c. außſtreibet/oder außpaliertet. HISP. *La lixa peſcad.* ANG. *Aſcate.* } Plin. *lib.* 9. *c.* 12. Aſpera cute, vt ſquatina, qua lignum & ebora poliuntur.

‖ Squatraja, Gazæ, qui ῥινόβατος Ariſtoteli: mollius ſquatoraja, piſcis quato & rajæ ſimilis. ‖

Squīllā, æ, Varroni, reliquis ſcilla. { σκίλλα Dioſcor. GAL. *Oignon marin, ou ſquile.* ITAL. *Squilla.* GERM. Meerzwibel oder meußzwibel. HISP. *Cebola albarana.* ANGL. *A ſhrimpe.* } Bulbus nobiliſſimus, cæpæ modo multiplicitet tunicatus: qui etiam hodie in officinis nomen retinet. Squillas è ſepulchro velle. Prouerbium in eos qui parum ſanæ mentis eſſe viderentur, iubebantur ſquillas vellere. Hac enim herba malum hoc expiabatur antiquitus. Theocrit. *in Bucolicis.*

I, ſquillas ab anus quàm primùm velle ſepulchro.

Innuit, illum quòd in certamine canendi ſuperatus ſit, adeò iracundè ferre, vt periculum ſit, ne vertatur in inſaniam. ¶ Eſt præterea ſquilla paruus piſcis, qui cum pinna piſce comparandi cibi init ſocietatem. Vide Martial. *epigram* 83 *lib.* 13. Cicer. *de natur. deorum,* Pinna vero (ſic enim Græcè dicitur,) duabus grandibus patula conchis, cum parua ſquilla quaſi ſocietatem coit comparandi cibi. Alio nomine pinnotherem, ſiue pinnophylacem appellant. Plin. *lib.* 9. *c.* 42. Concharum generis & pinna eſt. Naſcitur in limoſis ſubrecta ſemper, nec vnquam ſine comite, quam pinnotherem vocant: alij pinnophylacem, id eſt, ſquillam paruam. alibi cancer dapis affectator. Iuuenal. *Satyr.* 5.

Aſpice quàm longo diſtendat pectore lancem,
Quæ fertur domino ſquilla.

S T

‖ Sunt autem ſquillæ,

Maiores { vtſa. / crange.

Minores, gibbæ (κυφαὶ) omnes. ¶ Squillæ à cancris differunt, quòd caudam non habent; à cruſtaceis, quòd forcipe careant, quoniam plures habet pedes, puto Squillam dici, quòd caput habeat magnum & velut bulboſum, ſicut ſcilla bulboſam radicem. ‖

St, vox eſt ſilentium indicentis. Terent. *in Phorm.* Quid? non is obſecro es. Quem ſemper te eſſe dictitaſti? c. St. s. quid has metuis fores? c. Concluſam hîc hebeo vxorem ſæuam. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. St: Tace, tace, &c. Idem *in Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. Pomponius Atellanarius, Pater. at ſt. negato eſſe hîc me: operibo caput. & vetus poëta

——*ſanctus Seratis*
Iſis, & Harpocrates digito qui ſignificat ſt.

Vide Varronem 4. *de L. L.* Hic vocatur & Sigalcon. Auſonius,

Aut tua Sigalcon Ægyptius oſcula ſignet.

Ouid. *in Metam.* ita deſcripſit:

Quique premit vocem digitóque ſilentia ſuadet.

STĀBIÆ, arum, Campaniæ oppidum, bello ſociali à Sylla deletum, Cn. Pompeio, & L. Carbone coſs. Autor Plin. *lib.* 3. *cap.* 7.

Stăbiānŭs, a, um, vt Ager Stabianus Plin. *lib.* 32. *cap.* 1. In Stabiano Campaniæ ad promontorium Herculis Melanuri, in mari panem abiectum rapiunt, idémque ad nullum cibum, in quo hamus ſit accedunt.

Stăbilimĕn, Stabilio, Stabilis, Stabilitas, vide *Sto.*

STABVLVM, i, à Stando, locus dicitur in quem longo itinere feſſi ſuccedere ſolent, quod & diuerſorium, & hoſpitium dicitur. { אורוה *aurváh* ארוה *uravah* ארוה *ura'ah* ἱππωνάξιον, ἀγέλη, σταθμὸς, κώμη. GAL. *Eſtable.* ITAL. *Stalla.* GERM. Ein herberg/vnderſchleiff. Item, ein ſtall. HISP. *Eſtablo.* ANG. *A ſtall, ſtable or other place for cattaile.* } Vnde & proſtibula meretrices dictæ, quòd quæſtus copioſioris gratia, concurrentibus illuc aduenis, manſiones ante ſtabula habuêre. Plaut. *in Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Neutrobi habeam ſtabulum ſtabile. Idem *ſc.* 3. *a.* 2. quam mox lunix (ita appellat meretriculam) ſe recipiat è pabulo ad ſtabulum. ¶ Stabula quoque dicuntur loca generaliter omnia, in quibus armenta, gregéſque conſiſtunt, veluti quædam ſtationes animalium. Nam vbi equi tenentur, ſpecialiter equile: vbi oues, ouile: vbi ſues, haram dixêre: bouile quoque à bobus: caprile à capris nomen traxerunt. Virg. 8. *Æneid.*

Quattuor à ſtabulis præſtanti corpore tauros Auertit.

¶ Stabulum etiam ſumitur pro quacunque ſtatione, ſeu habitatione & loco, vbi quis ſtare conſueuit. Idem 7. *Æneid.*

Ardua tecta petit ſtabuli, & de culmine ſummo
Paſtorale canit ſignum.

¶ Stabulum confidentiæ flagitij, nequitiæ. Plaut. *in Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2. Nuſquam ſtabulum eſt confidentiæ. Idem *Truc.* Túne ais impudentem me eſſe, ipſa quæ ſi. ſtabulum flagitij. Idem *in Caſin.* Stabulum nequitiæ. Sic ab inuidis & maleuolis Iulius Cæſar dictus eſt Stabulum Regis Nicomedis. Suet. *in Cæſ. c.* 49.

Stăbŭlo, as, in ſtabulum recipio, in ſtabulo guberno, ἐπαυλίζω. GALL. *Eſtabler, mettre à l'eſtable.* ITAL. *Albergare, mettere nella ſtalla.* GERM. Inß all thun/im ſtall halten. HISP. *Tener meſon ò eſtablo, recebir algo en el eſtablo.* ANG. *To put in a ſtable.* } Varr. *lib.* 1. *de re ruſt.* Si prata ſint, & in fundo neque pecus dominus habeat, danda opera, vt pabulo vendito, alienum pecus in ſuo fundo paſcat & ſtabulet. Stat. *lib.* 3. *Theb.* Geticóque pecus ſtabulare ſub Hemo.

Stăbŭlŏr, aris, verbum deponens, In ſtabulum recipior, in ſtabulo ſum paſtiuum à ſtabulo. Ineptè enim hic ſtabulari apud Columellam & Ouidium, actiue acciperemus, quemadmodum Calepinus fecerat. Colum. *lib.* 7. Si idoneis temporibus ad præſepia, ad aquationes, ad exercitationes pecus duxerimus, curaque fuerit vt ſtabulentur ſicco in loco, ne humore madeſcant vngulæ. Ouid. 13. *Metam.*

Hoc pecus omne meum, multa ſtabulantur in antris.

Varro *cap.* 3. *lib.* 2. *de re ruſt.* Stabulatur pecus melius ad hyberno exortus ſi ſpectat, quod eſt alſioſum. Martial. *lib.* 9. *epig.* 71.

Ipſe licet videas cauta ſtabulantur in vna.

Stabulans, antis. Gell. *c.* 3. *lib.* 6. Stabulantem in iis locis ſerpentem.

Stăbŭlātio, nis, Manſio in ſtabulo, { ἐπαύλισις. GAL. *Eſtabl. ment eſtablage, demeure en l'eſtable.* ITAL. *Stallaggio.* GER. Stallhaltung/wohnung im ſtall. HISP. *Apoſentamiento en eſtablo.* ANG. *A tarying in a ſtable or ſtall.* } Colum. *lib.* 7. Calore boues ſub dio, frigoribus intra tectum manere oportet: itaque ſtabulatio eorum præparanda eſt. Gell. *c.* 5. *lib.* 16. Ab illa ergo grandis loci conſtitutione & quaſi quadam ſtabulatione veſtibula appellata ſunt.

Stăbŭlārĭŭs, ij, Caupo viatores pretio recipiens. { πανδοχεύς. GALL. *Hoſtelier, qui loge, vallet d'eſtable.* ITAL. *Stallato, albergatore, hoſte tauernaro.* GERM. Ein wirt. Item, ein ſtallknecht. HISP. *Eſtablerizo, meſonero o ventero.* ANG. *An hoſtler.* } Vlpian. Caupones & ſtabularios eos æquè accipiemus, qui cauponam & ſtabulum exercent. ¶ Stabularius item dicitur, qui ſtabuli, hoc eſt, loci vbi animalia ſtant curam gerit. Colum. *lib.* 7. Hic enim recognoſci grex poterit, numeruſque conſtare, ſi velut ex militari diſciplina intra ſtabularij caſtra manſerunt. Var. 2. *de re ruſt. c.* 10. In quibus ſtabularij ſolent equas abigere. ¶ Stabulariæ mulieres, inquit Auguſt. *lib.* 8. *de ciuit. Dei,* dicuntur quæ exercent ſtabulum, & viatores mercede paſcunt. πανδοκίδες.

Stăchys, ſtachyos στάχυς. Frutex eſt marrubio ſimilis, ſed longior, folia ferés numeroſa, hirſuta, rara, prædura, cana, odoris iucundi, & complures virgas ab radice exeuntes, marrubio candidiores. Naſcitur in montanis & aſperis. Dicta ſtachys, quaſi ſpicata ob caulem quem ex ſe mittit floribus & ſemine ſpicatum. Nam στάχυν Græci ſpicam vocant. ¶ In officinis quibuſdam dicitur pituitaria, quòd eius ſemen manſum pituitam ex capite in os deducat: porrò illitum ex oleo capiti puerorum pediculos enecat, vnde à quibuſdam appellatur herba pedicularis. Plin. *lib.* 18. *c.* 16. Ea quoque quæ ſtachys vocatur, porri ſimilitudinem habet, longioribus foliis, pluribúſque & odoris iucundi, coloriſque in luteum inclinati, pellit menſtrua.

STĂCTĒ, ſtactes, fœm. gen. { נטף *nataph.* στακτή. } teſte Theophraſto & Dioſcoride, vocatur pinguitudo recentis myrrhæ, cum exigua aqua tuſæ, & organo expreſſæ: à diſtillando dicta, quod Græci στάζειν dicunt, quia è ſtillatitia duntaxat myrrha fiat. Lucret. *lib.* 2. Sicut amaracini blandum ſtactæque liquorum. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Tu mihi ſtacte, tu mihi cinnamomum, tu roſa. ¶ Pro eodem dicitur etiam Stacta. Plaut. *Moſtel. ſc.* 3. *a.* 1. Vide. Vbi vnguenta erit. Quid opus eſt? cum ſtacta accubo. (id eſt, cum æquè grata & amica, ac vnguentum ſuaue eſt, cui nomen ſtactæ eſt inditum.)

Stăctĕŭs, a, um, adiectiuum, vt, Myrrha ſtactea, id eſt ſtillatitia è qua ſtacte exprimitur, quam Theophraſtus ſtacticen appellat. Plin. *lib.* 12. *c.* 16. Genera myrrhæ complura, Troglodytica ſylueſtrium prima, Erythræa ſequens, & Minæa in qua Stactea Atramatica eſt. &c.

Stădĭum, ij, Curriculum, locus in quo curſu, & luctatione exercemur. { στάδιον. GALL. *Vne ſtade, meſure de cent vingt & cinq pas lieu pour s'exercer à la courſe.* ITAL. *Stadio, luogo ordinato dal publico per correre, ſpatio di cento venticinque paſſi.* GERM. Ein Renplatz/Das iſt ein ort an dem man ſich thut rennen/vnd lauffen übt. Itē Ein weite CXXV. ſchritt lang. HISP. *Carrera de canallos, ò lugar dōde corren eſpacio de* CXXV *paſſos, ò de* DCXXV. *pies.* ANG. *A place where running is exerciſed as well of men as of horſes.* } Dictum ſtadium ἀπὸ τοῦ στάσεως, hoc eſt, à ſtatione, quòd Hercules eo ſpatio vno ſpiritu confecto, conſtitiſſet. Nam clariſſimum fuit curriculum ſtadij Olympici, quod Hercules ſuis pedibus metatus fertur. Plutarch. auctore in Gracchis. continétque octauam millepaſſuum partē, quod centum viginti quinque (inquit Plin. *lib.* 2. *cap.* 23) noſtros efficit paſſus, hoc eſt pedes ſexcentos vigintiquinque. Quæ menſura octies ſumpta, efficit mille paſſus. Dicimus autem, Curro ſtadium, in ſtadio & per ſtadium. Cicer. 3. *Offic.* Qui ſtadium currit, eniti & contendere debet, quam maxime poſſit, vt vincat. Idem *de ſenect.* Olympiæ per ſtadium ingreſſus eſſe Milo dicitur quum humeris bouem ſuſtineret viuum. Stadium ad tempus. Suet. *in Cæſ. cap.* 19. Item, E medio ſtadio (id eſt, curriculo)

‖ Stadialis, e, ſtadij menſuram habens. ¶ Stadialis ager habebat paſſus CXXV. id eſt, pedes DCXXV. cuius menſura octies comparata milliarium facit, qui conſtat quinque millibus pedum ex libello variorum autorum *de limitibus.*

‖ Stadiata porticus. Vitruu. *lib.* 5. *c.* 11. vbi tanquam in tectis ſtadiis athletæ exercebantur ‖

Stădĭŏdrŏmi, orum, σταδιοδρόμοι, dicti ſunt qui in ſtadio curſu certant. Iul. Firm. Si Mars reſpexit Leporem cæleſtem in horoſcopo, faciet ſtadiodromos. ¶ Stadiodromus etiam locus in quo ludi & curſus exercentur. Plin. *lib.* 34 *cap.* 8. Eundem vicit & Leontius, qui fecit ſtadiodromum aſtylon, qui Olympiæ oſtenditur.

Stăgīră, στάγειρα, oppidū in finibus Macedoniæ, ad ſinū Strymonicum, Ariſtotelis Peripatetici patria: qui inde Stagirites, σταγειρίτης, cognominatur.

STAGNVM, i, à ſtando dicitur, aqua ſtans. vel à Græco, vt autor eſt Feſtus, στεγνόν. { בריכה *berecbáh* אגם *agam.* λίμνη. GALL. *Eſtang.* ITAL. *Acqua morta, ſtagno.* GERM. Ein ſtillſtehend waſſer/ein ſee/oder weyer. HISP. *Eſtanque agua repeſada.* ANGL. *A pond, a ponde or poole, à ſtanding water.* } Plin. *lib.* 10. *c.* 55. Poſtrem o lamenta circa piſcinæ ſtagna mergentibus ſe pullis natura duce. Virgil. 4. *Georg.*

At liquidi fontes & ſtagna virentia muſco Adſint

¶ Stagnum pro mari & Oceano vt, & apud Græcos λίμνη. Idē *in Æneid.*

Cum pedes inceſſit medij per maxima Nerei
Stagna viam ſcindens.

Idem. 1. *Æneid.* ſtagnum pro parte maris profundiſſima poſuit, quòd ea minimè moueatur, ſemperque ſtet, id eſt, quieſcat:

Emiſſamque

Emiſſámque hyemem ſenſit Neptunus, & imis
Stagna refuſa vadis.

Liuius *lib.6. dec.* 1. Leuibus ſtagnis effuſus Tyberis. Quintil. Stagnis lembus ſimiles Rhodij Oratores.

Stāgno, as, Stagnum facio, propriéque de mari aut flumine dicitur, quum litora aut ripas prætergreſſum, aliquo in loco ſtagnum efficit. {λιμνάζω. GALL. *Faire eſtang, deuenir eau du lac ou d'eſtang, & ne retourner en la mer comme les eaux qui ſe deſbordent.* ITAL. *Tenere ſtagnare l'acqua ſerrata interno.* GERM. Außſchwellen zu einem ſee machen. HISP. *Hazerſe eſtanque, y no valiendo el rio en la mar.* ANGL. *To ſtand as water and not to flow.*} Virg. *lib.*4. *Georg.*

Nam quâ Pellæi Gens fortunata Canopi
Accolit, effuſo ſtagnantem flumine Nilum.

¶ Aliquando actiuè accipitur pro inundare. Tacit. *lib.*1. Tiberis plana vrbis ſtagnauerat, id eſt, plana loca inundauerat. Stagnare item agri dicuntur, qui non abſorbent, ſed continent aquam. Idem, Agris humidis atque ſtagnantibus. Huius compoſitum eſt Reſtagno, quod eſt exundo: vt apud Tacit. *lib.*9. Idem tradit in Paphlagonia effodi piſces gratiſſimos cibis terrenos, altis ſcrobibus, in his locis, vbi nullæ reſtagnant aquæ.

Stāgnāntĭōr, comparatiuum. Claud. *de Nilo.* Effluit Ægæa ſtagnantior.

Stāgnātŭs, adiectiuum, λιμνώδης. Aqua ſtagnante humidus. Col. *lib.* 10. Nam neque ſicca placet, nec quæ ſtagnata palude Perpetitur querulæ ſemper conuitia ranæ.

‖Stagnum, *Stagno*, V. E. Reipublicæ ac prouinciæ Raguſinæ, in Dalmatia.‖

Stalagmias, σταλαγμίας, q. ſtillatitius, à σταλαγμὸς ſtilla.

Stalagmion, genus inaurium. Feſt. ſimile guttæ.

Stălāgmŭs, σταλαγμὸς, puriſſimum genus calcanthi, ita dictum quòd è guttis, ſiue ſtiriis fieret, hyberno tempore in ſcrobes effoſſos decidentibus. Nam σταλάζειν Græci dicunt ſtillare. Vide Plin. *lib.* 34. *cap.* 13.

¶ Stalagmium item, ſiue, vt loquitur Plaut. ſtalagmium, antiqui appellarunt genus inauris, guttæ figuram imitantis, quam σταλαγμὸν vocant Græci. Cæcilius *apud Nonium.* Ex auro eius ſtalagmum domi habeo. Quo in loco Perottus, & Perottum ſequutus Calepinus corruptè legunt *stalagmium.* Plaut. *Men. ſcen.* 3. *act* 3. Inaures da faciundas mihi pondo duûm nummûm, ſtalagmia, id eſt, Inaures quæ ſtalagmia vulgò dicuntur. Inauris enim generis, Stalagmium ſpeciei vicem obtinet.

STĀMĔN, inis, στήμων. Dicitur ipſum filum quod è colu ducitur, non cannabis, aut lana ſiue linum vnde fila ducuntur: quemadmodum ineptè hic antea ſcriptum erat. {GERM. Ein tunckel / es ſey wollen / flachs / hanff / &c. ANGL. *Cloth in the loome or frame, a threade.*} Plin. *lib.*8. *c.*48. Inde factum vt nubentes virgines comitaretur colus compta, & fuſus cum ſtamine. Ouid. 1. *de Arte.*

Rucce ſuccinctos operoſo ſtamine fuſos.

¶ Stamina (inquit Sipontinus, etiam dicuntur fila recta in opere textorio, & ſtabilia per pectinem tranſmiſſa, quibus alia, quæ ſubtegmina vocant, intertexantur. {ערב *héreb*} Ouid. *Eleg.* 1. *lib.*4. *Triſt.*

Hic quoque cognoſco natalis ſtamina noſtri,
Stamina de nigro vellere facta mihi.

Idem 6 *Metam.*

Tela iugo iuncta eſt: ſtamen ſecernit arundo,
Inſeritur medium radijs ſub tegmen acutis.

¶ Dicuntur præterea ſtamina in ligno vel herbis quædam quaſi filamenta. Plin. *lib.*21. *cap* 5. Ita odor, colorque duplex: alius calycis, alius ſtaminis, differentia anguſta.

Stamĭnarius, qui net. Gl. Phil.

Stamĭneŭs, a, um, ex ſtamine factus, & generaliter ad ſtamen pertinens. {στημόνιος. GALL. *D'eſtain.* ITAL. *Di ſtame.* GERM. Auß dem vil ſtreimen / oder fäden gehn wie auß einer kunkel. HISP. *Coſa de eſtano.* ANGL. *That hath in it as it were threades.*} vt, Vena staminea. Plin. *lib.*16. *cap.*41. Stamineam hæc vſu probant venam, & vocant fertilem, argumento ſimilitudinis, quoniam lacrymosè criſpa. Prop. *lib.*3. *Eleg.*3.

Staminea rhombi ducitur ille rota.

STĀNNVM, I, metalli genus, quod in fodinis inuenitur cum argento, & in fornace primùm liqueſcit. {אנך *anácb.* κασσίτερος. GALL. *Eſtain.* ITAL. *Stagno.* GERM. Zinn. HISP. *Eſtaño.* ANGL. *Pewter or tinne.*} Plin. multis in locis plumbum album vocat, ad differentiam plumbi nigri, quod velut argenti ſtannique quoddam purgamentum in fornace remanet. Verba eius ſunt hæc, ex *lib.* 34. *c.* 16. Plumbi nigri origo duplex. Aut enim ſua prouenit vena, nec quicquam aliud ex ſe parit, aut cum argento naſcitur, miſtíſque venis conflatur. Eius qui primus fluit in fornacibus liquor, ſtannum appellatur: qui ſecundus, argentum: quod remanſit in fornacibus, galena: quæ portio eſt tertia addita venæ. Hæc ruſus conflata dat nigrum plumbum, deductis partibus duabus. *ibid cap.* 17. Stannum illitum æneis vaſis, ſaporem gratiorem facit, & compeſcit æruginis virus: mirúmque, pondus non auget.

Stānnĕŭs, a, um, Factum ex ſtanno. {κασσιτέρινος. GALL. *D'eſtain.* ITAL. *Di ſtagno.* GERM. Zinnin / auß zinn gemacht. HISP. *Coſa de eſtaño peltre.* ANGL. *Of pewter or tinne.*} Plin. *lib.*29. *cap.* 2. Tum in ſtannea pyxide conditur.

‖Stanno, as, obduco ſtanno: quod & ſtagno ſcribunt.‖

Stapes, fulcrum pedum equeſtre, ſubex ephippiarius. Hadr. Iunius *in Nomencl.*

Stapia in vetuſtis inſcriptionibus, & apud D. Hieronymum, ſubex pedaneus Budæo, ſtapes Grapaldo.

Stāphyle, σταφυλὴ, vitis alba, quam alij Ampeloleucen vocant, alij Melothron. Plaut. *Aul. ſc.*4. *a.*1. Heus Staphyla te voco.

Stāphylŭs, στάφυλος, Sileni filius, primus aquam vino miſcere docuit. Plin *lib* 7. *cap.* 56.

Stáphys, ydis, fœm. gen. {σταφὶς. GALL. *L'herbe aux poulx.* ITAL. *Staphuſaria, ſemenza de frati.* GERM. Leußkraut. HISP. *Fabaraz, hauarraz.* ANGL. *Staues agre.*} quæ etiam ſtaphys agria, & Latinis pituitaria, & pedicularis, dicitur: Vitis eſt cauliculis nigris, rectis, foliis labruſcæ, folliculos verius quàm acinos ferens, virides, ſimiles ciceri. Vide Plin. *lib.*23. *cap.*1.

Stāphylīnŭs, {σταφυλῖνος. GALL. *Paſtenade, panets.* ITAL. *Paſtinaca.* GERM. Päſteney / Morenwurtz. HISP. *çanahoria.* ANGL. *A parſnep or carrot.*} Quam paſtinacam vocant Latini, duorum generum eſt: hortenſis, quem σταφυλῖνον κηπαῖον nominat Dioſcorides: & agreſtis, quem idem σταφυλῖνον ἄγριον appellat: Romani etiam paſtinacam erraticam. Hæc folia habet gingidij, ſed latiora, & ſubamara, caulem rectum, ſcabrum, vmbellam ſimilem anethi, in qua flores inſunt candidi, & in medio purpureum quiddam fermè croceum, radicem digiti craſſitudine, & dodrantalem, odoratam, quæ cocta manditur. Galli peculiari nomine paſtinacam appellant. Staphylinorum autem nomine, ſi nihil addatur, ſatiuos potiùs intelligimus, quas iidem *carotes* ſua lingua nominant. Sic Colum. *lib.*10. Lætetur, mollémque ſinum ſtaphylinus inumbret. Loquitur enim de iis quæ in hortis ſeruntur. Idem *lib.*11. *cap.*4. Tunc agreſtis paſtinaca, & eiuſdem nominis edomita, quem Græci ſtaphylinum vocant.

Stāphylodĕndrŏs, σταφυλόδενδρος, Arbor trans Alpes ſimillima aceri, alba materia, ſiliquas ferens, & in eis nucleos nucis auellanæ. Quidam eandem exiſtimant cum Theophraſti colutea. Vide Plin *lib.*16. *cap.*16.

Starcaterus, Rex Danorum, qui quum Lenum quendam per nefas occidiſſet, pœnitentia ductus, eius filio Hathero ſe præbuit occidendum. Saxo *lib.*8.

Staſeas, Στασέας, Neapolitanus philoſophus Platonicus, vt ſcribit Cicer. *de finib. bon. & mal.*

Staſis, Στάσις, vrbs eſt Perſidis, edita in petra ſita, quam tenuit Antiochus Seleuci filius. Gentile Staſites, Στασίτης. Steph.

Stătānŭs, Deus puerilitatis præſes credebatur antiquis, in cuius tutela pueri eſſe putabantur, quum primum ſtare atque incedere inciperent, vt ex Varrone *de liberis educandis*, docet Nonius.

Stătārĭŭs, vide *Sto.*

Stătēr, is, {שקל *ſchékel.* στατήρ.} Genus numiſmatis duo didrachma, hoc eſt, quatuor valens didrachmas, ſiue ſolidos Turonenſes quatuordecim. Dictus ſtater à verbo Græco ἵστημι, quod inter extera ſignificat ponderare. Erat autem hæc appellatio Perſis cum Macedonibus communis. Vnde & Philippeos, & Daricos, & Alexandreos ſtateras paſſim legimus.

Stătēră, æ, Inſtrumentum quo res ſine lancibus ponderantur. {מאזנים *mozenáym.* σταθμὸς, ζυγὸς. GALL. *Balance, trebuchet.* ITAL. *Statera da peſare, bilancia.* GERM. Ein holtzwag / ein wag die kein ſchüſſel hat. HISP. *Balança, ò peſo para peſar.* ANGL. *The gold ſmithes balance.*} Nam quod lances habet propriè libram dicimus. Statera punctis & vnciis ſignatur, non autem trutina: Interpres Perſij *in Satyr.*5. Dicta ſtatera à verbo Græco ἵστημι. Cic. 2. *de Orat.* Hæc enim noſtra oratio multitudinis eſt auribus accommodanda, ad oblectandos animos, ad impellendos, ad ea probanda, quæ non aurificis ſtatera, ſed quadam populari trutina examinantur. ¶ Erat item ſtatera vaſis genus in argentea ſupellectili, quod & tympanum & magida appellant. Plin. *lib.*33. *cap.*11. Tympana verò ſe iuuene appellata ſtateras & lances, quas antiqui magidas appellauerant.

Stăthmŭs, i, {מלון *malón.* σταθμὸς. GALL. *Hoſtellerie.* ITAL. *Hoſteria.* GERM. Ein ſtelle / herberg / ſtall. HISP. *Hoſpederia, venta.* ANGL. *A place of ſtanding or remaining, hoſtelerie.*} Græca vox eſt, nobis ſtabulum, diuerſorium, vel ſtationem ſignificans. ¶ Item menſuræ geometricæ genus apud Perſas maximè vſitatum, quorum regnum vniuerſum in ſtathmos regios diuiſum erat, diſpoſitis certo interuallo diuerſoriis, quò quæ vel in extremis regni angulis gererentur, celeriùs ad Regem poſſent perferri. Fuit autem ſtathmorum menſura non vbique eadem, vt eſt videre apud Herodotum *lib.*5. Ferè tamen res eò redibat, vt ſinguli ſtathmi ſeſquiſtadium ſupra centena continerent, eodem Herodoto teſte, qui CXI. ſtathmos, XIII. M. D. ſtadiis exæquat. Sunt & aliæ vocis huius ſignificationes, quæ quoniam ad Latinæ linguæ inſtructionem nihil pertinent, ex Græcorum Lexicis petendas relinquimus.

Staticus, a, um, στατικὸς, ὴ, ὸν, vim ſiſtendi habens. item ponderandi peritus. Hinc ſtatice, ſcientia ponderum. ἱστημι pondero. Eſt item

Statice, herbæ genus ſeptem caulibus veluti rotæ capita ſuſtinens. Vide Plin. *lib.*20. *cap* 8.

‖Staticula, ſtatua. Tertull.

Staticuli, quietes in geſtu & ſaltu. Turn.‖

Staticulum, i, genus vehiculi, ſeu geſtorii, ſicut eſſedum & petoritum. {ποιόν τι ὄχημα. GALL. *Petit chariot, branſlant.* ITAL. *Picciol carro.* GERM. Ein gattung eines hangenden wagens. HISP. *Pequeño carro.* ANGL. *A kind of chariot, or a ſtirrup.*} Plin. *lib* vlt. *cap* 10 de achatæ generibus loquens, Reddunt ſpecies fluminum, nemorum, & iumentorum, & eſſeda, & ſtaticula, & equorum ornamenta. ¶ Apud Plautum *in Perſa*, ſtaticuli ſunt motus ex arte ſaltatoria, & geſticuli in quibus ad numeros, moduloſque muſicos nunc ſubſiſtendum erat, nunc ſubſiliendum χειρονομία, ὑπόρχημα. Cato quoque (referente Gellio) Cæcilium Senatorem, ſaltatorem, & feſcennium vocare ſolet, quòd elegantiùs ſaltaret, & ſtaticulos daret, quàm deceret virum probum. Idem Cato apud Macrob. *cap.*14. *lib.*3. *Saturn.* Deſcendit de Cantherio inde ſtaticulos dare, ridicularia fundere (cœpit.) Alij ſtaticulos dare exponunt choream quandam & ſaltationem dare non motoriam, ſed ſtatariam, qualis erat & in choris tragicis. In Catonis orat. apud Macrob. deſcendit de cantherio: inde ſtaticulos dare, ridicularia fundere.

Statilinus, & Statanus, & Fabulinus, præſides puerorum dij, quibus ſacrificabant, cùm ſtare & fari inciperent. Vide Non. *in fine cap.* 12.

Statim, aduerbium, Conſtanter, perſeueranter, continuè, quaſi inſiſtendo, & vno ſtatu à ſtando. {פתאם *pithóm* פתאם *pitheóm.* ἀθρόως. GALL. *Incontinent, ſoudain.* ITAL. *Di ſubito.* GERM. Stendlingen. Item, Eins wegs / von ſtund an. HISP. *Luego, a la hora.* ANGL. *Incontinent, forthwith.*} Plaut. *in Amphit.* Nec recedit loco, quin ſtatim rem gerat. Terent. *in Phorm.* Bina talenta capiebant ſtatim. ¶ Sæpiùs ponitur pro mox, illicò, continenter, αὐτίκα, εὐθύς. Cic. *in Verrem*, Statim Meſſanam literas dedit. Idem *ad Attic.* Has literas ſcripſi ſtatim vt tuas legeram. ¶ Statim à Plin. *lib.*27. *cap.*9. Semipedalibus ramulis quinis, ſeníſve, à radice ſtatim folioſis. ¶ Statim atque. Paulus *ad SC. Vell. l. debitrix*, Quamuis ſtatim atque interceſſerat mulier, competierat.

¶ Statim in. Cicer. *de Aruſp. reſp.* Haud poteſt grauioribus à me verbis vulnerari, quàm eſt ſtatim in facto ipſo à grauiſſimo viro P. Seruilio confectus ac trucidatus. ¶ Statim quam. Martianus *de officio Proconſulis, l. omnes.* Proconſules ſtatim quam vrbem egreſſi fuerint, habent iuriſdictionem. ¶ Statim ſequente ablatiuo. Cicer. *in Orat.* Itaque hoc ſum aggreſſus ſtatim Catone abſoluto. Iam ſtatim, Gell. *cap. 19. lib. 16.*

Stătīnæ, arum, ſecunda ſyllaba correpta, Inſulæ ſunt in ſinu Campano, terræmotu enatæ, teſte Plin. *lib. 2. cap 88.* Papin. *in Syluu,* Ænariæque lacus medicos, Statináſque renatas.

Stătĭo, Statiua, vide *Sto.*

Statius, Cæcilius poëta Comicus fuit, cui Volcatius Sedigitus primas in Comœdias partes tribuit: quanquam à Cicerone nonnunquam etiam ferreus ſcriptor appellatur. ¶ Statius alius, cognomento Papinius, illuſtris poëta fuit Neapolitanus, Domitiani temporibus, Iuuenalis & Martialis æqualis: cuius multa extant poëmata, Syluarum libri quatuor, Thebaidos libri duodecim: præterea Achilleidos opus inchoatum, quod morte præuentus abſoluere non potuit. Scripſit & Agauen Tragœdiam, quam inopia coactus Paridi hiſtrioni vendidit. Iuuen. *Satyr. 7.*

Curritur ad vocem iucundam, & carmen amicæ
Thebaidos, lætam fecit cùm Statius vrbem,
Promiſitque diem, tanta dulcedine captos
Afficit ille animos, tantáque libidine vulgi
Auditur: ſed quum fregit ſubſellia verſu,
Eſurit intactam Paridi niſi vendat Agauen.

Fuiſſe autem horum vtrumque ſeruum, Statij nomen ſeruile ſatis declarat.

Statones, Hetruriæ populi, apud Plin *lib. 3. cap. 5.* quorum oppidum Statonia commemoratur à Strab. *lib. 3.* In horum agro vinum ſatis generoſum naſcebatur, quod Statonienſe vocabatur: cuius meminit Plin. *lib. 14. cap. 6.*

Stator, is, vide *Siſto.*

Statua, Statuarius, Statumen, Statumino, vide *Statuo.*

STĂTŬO, is, ui, utum. Pono, colloco, erigo. {הִשִׁיב *heſchib* הִצִּיב *hitztzîb* הִצִּיג *hitztzig.* ἵστημι. GALL. *Poſer & mettre, aſſeoir, arreſter.* ITAL. *Statuire, deliberare, ordinare.* GERM. Stellen/ſetzen/ auffrichten. HISP. *Eſtablecer, ordenar, deliberar.* ANGL. *To ordaine, to ſtand vpon ſome purpoſe, to put or ſett, to aſſigne or appoynt.*} Cicer. 2. *de inuent.* Thebani in finibus æneum trophæum ſtatuerunt. Idem 3. *Verr.* Syracuſani ſtatuam poſtea ſtatuerunt. Plaut. *Aſin. ſc. 3. a. 3.* Siquidem mihi ſtatuam & aram ſtatuis. Idem *Pſeud. ſc. 5. a. 1.* Diſturba quas ſtatuiſti machinas. Tibull. *lib. 4.*

Nulla mihi ſtatuent te fata cauendi.

¶ Nonnunquam accipitur pro conſtituo, delibero. {בָּחַר *bachar* ὁρίζω, κρίνω.} Liu. 1. *ab Vrbe,* Ferro igitur eam arcere contumeliam ſtatuunt. Cicer. 3. *Verr.* Iſte certè ſtatuerat, ac deliberauerat non adeſſe. ¶ Aliquando pro decerno, iudico, cenſeo. גָּזַר *ghazar.* Idem 5. *Verr.* Statuit Senatus, hoc ne illi quidem eſſe licitum, cui conceſſerat omnia, à populo ſibi datum, quæſtiatumque rerum ſummas imminuere. Idem 1. *de Orat.* Sine vlla dubitatione ſic ſtatuo & iudico, neminem omnium tot & tanta, quanta ſunt in Craſſo, habuiſſe ornamenta dicendi. Ouid. *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

Resque tuæ priuatas ſtatui ſine crimine iudex.

¶ Statuo pro dedico. חָנַךְ *chanách.* Virgil. 5. *Eclog.*

Crateráſque duos ſtatuam tibi pinguis oliui,

id eſt, dedicabo. ¶ Terent. pro concutere poſuit quum ait, Sublimem illum arriperem, & caput primùm in terram ſtatuerem, Vt cerebro diſpergat viam. ¶ Statuere, prouidere, exiſtimare, vel expectare, & prorſus ita opinari. Cicer. *vlt. Verr.* Statuerat cauſam ſibi eſſe dicendam, etiam ante, quàm hoc vſu venit. ¶ Exemplum ſtatuere in homine, idem quod edere exemplum. Idem 4. *Verr.* Sed vt illi quoque qui in ea prouincia non fuerunt, intelligere poſſint in quo homine tu ſtatueris exemplum eiuſmodi, &c. Budæus.

Stătūtus, particip. Conſtitutus. {מוּעָד *muhádh* מוּקָם *mukám.* τεταγμένος, διωρισμένος. GALL. *Ordonné, aſſigné, eſtabli.* ITAL. *Statuito.* GERM. Angeſetzt beſtimpt. HISP. *Eſtablecido.* ANGL. *Ordeined, appointed.*} vt, Statuta die, hoc eſt, conſtituta, ac decreta ex conuentione. Cæſ. *lib. 1. de bell. ciu.* Ad ſtatutum diem conuenire. Liu. 1. *bell. Maced.* Concilium Ætolorum ſtatuta die, quod Panætolium vocant, futurum erat. Statuti pali, ita collocati in terram vt ſtantes, non tranſuerſi aut obliqui appareant. Varr. 1. *de re ruſt. cap. 14.* Fit autem palis ſtatutis crebris, & ijs virgultis implicatis.

Statutus. Velleius, Statutum libertati arbitrio ſuo modum.

STĂTŬĂ, æ, Simulachrum ex ære, aliòve metallo, quod alicui vel mortuo, vel etiam viuenti antiquitus decernebatur, & in foro aut aliquo loco conſpicuo collocabatur, ad alicuius rei bene geſtæ memoriam. {מַצֵּבָה *matſebah* פֶּסֶל *peſel.* ἄγαλμα, ἀνδριάς. GALL. *Statue, image de pierre, de bois, & de metail.* ITAL. *Statua, imagine, ſimulacro, effigie.* GERM. Ein auffgericht bild jemandes zu ehren etwan hin geſtellt/ein bildſaul. HISP. *Eſtatua, imagen.* ANGL. *An image of wood ſtone, or metall.*} Generalius eſt autem imaginum nomen, quam ſtatuarum, quum pictas etiam tabellas imagines vocemus, ad quas certè ſtatuarum appellatio non extenditur. Suet. *in Tiber.* Etiam ſtatuas atque imagines, niſi permittente ſe, non prohibuit. Cicer. 9. *Philipp.* Maiores quidem noſtri ſtatuas multis decreuerunt, ſepulcra paucis: ſed ſtatuæ intereunt, tempeſtate, vi, vetuſtate: ſepulcrorum autem ſanctitas in ipſo ſolo eſt, quod nulla vi moueri, neque deleri poteſt. Catullus, Inaurata ſtatua pallidior. Plaut. *Curc. ſc. 1. a. 3.* Statuam auream ex auro Philippeo quæ fiet ſeptempedalis. *Iiſdem ſc. 3. a. 1.* Vineam tibi pro aurea ſtatua ſtatuam. Idem *Aſin. ſc. 3. a. 3.* Mihi ſtatuam & aram ſtatuis. ¶ Statuarum tituli. Suet. *in Calig. cap. 34.* Item, ſtatua poſita conſecrata. Et, Conſecrata ſtatuæ ſubſcriptio. Senec. *cap. 22. de conſol. ad Marc.* ¶ In ſtatua Ciceronis victoria coniuratorum ſcripta. Diomed. *lib. 1.* Statua equeſtris, vide *Equeſtris,* & Veterum Statuæ Tuſcanicæ & Græcæ, Quintilian. ¶ Ad ſtatuam Auguſti confugere. Suet. *in Tiber cap. 53.* Verberea ſtatua. Plaut. *Capt. ſc. 1. a. 5.* (de ſeruo.) Idem *Pſeud. ſc. 7. a. 4.*

Stătŭārĭă, æ, Ars ſtatuas ex ære, aliòve metallo conficiendi. {ἀγαλματοποιΐα, ἀνδριαντοποιία. GALL. *L'art de tailler images.* ITAL. *Arte d'intagliare imagini.* GERM. Die kunſt bilder zumachen/es ſey mit gieſſen ſteinmetzen/oder auß-hawen. HISP. *Arte de hazer eſtatuas.* ANGL. *The art of carving of images.*} Plin. *lib. 36. cap. 5.* de marmoris ſculptura loquens, Non omittendum, hanc artem tantò vetuſtiorem fuiſſe, quam picturam, aut ſtatuariam, quarum vtraque cum Phidia cœpit LXXXIII. Olympiade. Quo in loco Plinius manifeſte ſtatuariam diſtinguit à ſculptura, Statuariæ nomine intelligens fuſoriam quæ ex ære potiſſimùm, nonnunquam ex alio metallo ſtatuæ conficiebantur: ſculpturam autem quæ ex marmore, lignóve, aut alia materia ſimulacra ſcalpro exſculpebantur. Idem quoque non temere ſtatuam appellat, niſi ex metallo confectam. nam quæ marmore exculpitur, ſimulacrum potius, vel imaginem, vel ſignum appellat.

Statuarius, ij, propriè is dicitur, qui ex ære aliòve metallo fuſoria arte ſigna conficit. {ἀγαλματοποιός, ἀνδριαντοποιός. GALL. *Imageur, tailleur d'images.* ITAL. *Intagliatore d'imagini, maeſtro d'intagli.* GERM. Ein bildhawer/bildſchnitzer/bildgieſſer. HISP. *Entallador de eſtatuas.* ANGL. *A caruer or maker of images.*} quo in genere maximè claruerunt: Lyſippus, Phydias, Praxiteles, Polycletus, & Alcamenes, quorum meminit Plin. *lib. 34. cap. 7.* quod de ſtatuarijs antiquis ſcribitur.

Stătŭārĭŭs, a, um, quod ad ſtatuarum conficiendarum rationem pertinet. ἀγαλματοποιϊκός, ἀνδριαντοποιϊκός. vt, Ars ſtatuaria {ἀγαλματοποιητική. GALL. *L'art de tailler images.* ITAL. *Arte d'intagliare imagini.* GERM. Das zu dem bilder machen/ oder bildſchnitzen gehört. HISP. *Arte de hazer eſtatuas.* ANGL. *Perteaning to the making of images.*} Plin. *lib. 4. cap. 7.* Fuiſſe autem ſtatuariam artem familiarem Italiæ, indicat Hercules ab Euandro ſacratus.

[Statues, ſerui ante patronum ſtantes, vt eis præſtò ſint. Turn.]

Stătūră, æ, corporis magnitudo. {גָּבְהוּל *ghobhál.* μέγεθος. GALL. *Stature, grandeur de corps.* ITAL. *Statura, grandezza o picciolezza.* GERM. Des leibs maß/die gröſſe vnd lenge deß leibs. HISP. *Eſtatura y corpulencia y altura de hombre.* ANGL. *The ſtature and greatneſſe of the bodie.*} Suet. Statura fuit eminenti, corpore pallido. Idem *in Cal. cap. 45.* Cicer. 2. *Philip.* Velim mihi dicas, niſi moleſtum eſt, L. Turſelius qua facie fuerit, qua ſtatura. ¶ Statura de vitibus. Col. *lib. 5. cap 5.* Producat in tantam ſtaturam quantam permittit agricola. Plaut. *Amph.* Sura, pes, ſtatura, tonſus. Idem *Aſin ſc. 3 a. 2.* Truculentis oculis, commoda ſtatura. Senec. *epiſt. 72.* Virtus vnius eſt ſtaturæ, nec maior, nec minor. [¶ Statura quadrata eſſe quis dicitur, qui τετράγωνος.]

Stătūmĕn, Pedamentum, ridica, vel palus, quo vitis fulcitur. {יָתֵד *iated* מוֹט *mot.* χάραξ. GALL. *Pierre ou eſchalas.* ITAL. *Graccio.* GERM. Ein rebſtecke/pfal ſtün. HISP. *El altura o eſtado de arbol.* ANGL. *A proppe, poſte or ſhore to hold vp any thing.*} Colum. *lib. 4. cap. 30.* Quum menſum trigeſimum exceſſerit poſita vinea, id eſt, tertio autumno, vehementioribus ſtatuminibus ſtatim impendenda eſt. *Ibidem cap. 33.* Spatia huiuſce rationis capita caſtanearum recipiunt MM. DCCCLXXX. cuius ſummæ ex facili iugera ſingula præbebunt ſtaturninum duodena millia. Non tamen de ſolis vitium pedamentis ſtatumina dicuntur, veruméttiam de quibuſuis fulcimentis: vnde etiam Colum. *lib. 6. cap 18.* in deſcriptione machinæ cuiuſdam, qua iumenta clauduntur, ſtatumina accipit pro ſtipitibus erectis, quibus lignum quoddam tranſuerſum, quod iugum vocat, ſuperincumbit. Primus (inquit) duobus ſtatuminibus imponitur firmum iugum, ad quod iumenta capiſtrantur. Cæſ. *lib. 1. de bell. Ciu.* Carinæ ac ſtatumina nauium.

Stătūmĭno, as, Fulcio, firmo, & quaſi ſtatuminibus quibuſdam ſuſtineo. {הֶעֱמִיד *heghemidh.* ἐρείδω, χαρακόω. GALL. *Eſchalaſſer, ſouſtenir et clorre de pieux.* ITAL. *Aggiacciarſi le viti.* GERM. Stecken vnderſtützen. HISP. *Poner en eſtado el arbol.* ANGL. *To proppe, to ſett a poſte, or ſhore to any thing.*} Plin. *lib. 18. cap. 6.* In ſolutione terra lapidibus firmari, ora vtrinque lapidibus ſtatuminari, & alio ſuper integi. ¶ Statuminare verbum eſt architecturæ. Vitruuius *lib. 7.* Tunc inſuper ſtatuminetur non minore ſaxo, quàm quod poſſit manum implere: ſtatuminibus inductis ruderetur—inſuper ex teſta nucleus inducatur. Nam ſtatuminatio fiebat lapidibus & cementis libralibus & manualibus ſine calce & arena. Ruderatio verò ſtatumini ſuperinducebatur cum calce & arena, aut rudere nouo, aut rediuiuo, id eſt, vetere ædificio rupto non nuper effoſſo, quod conſtabat ex cemento ad differentiam nuclei, qui è teſta contuſa conſtabat, tertio loco inducebatur.

Status, a, um, & ſtatus, us, vide *Sto.*

Statyelli, ſtatyellorum, populi Liguriæ, teſte Plin *lib. 3. cap 5.* quorum oppidum Aquæ Statyellæ collocatur à Strabone in ea via quæ à Genua Placentiam ducit.

Stauropegium, σταυροπήγιον, crucis fixio. σταυροῦ πῆξις: item diœceſis Epiſcopi in qua ille crucis figendæ ius habebat. Vide Gloſſ. Græcob. Meurſij.

[Stauropolis in Caria, M. ſub P. Conſtantinopolitano.]

Stĕătītēs, στεατίτης, gemma ſimilitudinem ſeui oſtentans, quod Græci στέαρ vocant, autor Plin. *lib. 37. cap. 11.*

Stĕătōmă, {שֻׁמְנוּת *ſcumenóth.* στεάτωμα.} Tumor eſt ſontis in corpore apparens, pinguem intus materiam continens ſeuo ſimillimam, vnde & nomen accepit: nam στέαρ, ατος, ſeuum ſignificat.

Stĕgă, {στέγη. GALL. *Vne loge.* ITAL. *Luogo in naue coperto, vna loggia.* GERM. Ein bedeckt ort in einem ſchiff/ein tembeuſlin. HISP. *Tejado.* ANGL. *A lodge, a litle cottage or houſe.*} Locus in naui contectus: ἀπὸ τοῦ στέγειν, quod eſt tegere. Plaut. *in Bacch. Id.* Fortè vt aſſedi in ſtega. Hinc triſtega τρίστεγα dicitur pro triplici tabulato.

Steganomium, manſionis pretium.

Stelæ, vnico l, {מַצֵּבוֹת *matſeboth.* στῆλαι.} Vox eſt Græcis quàm Latinis vſitatior, qua ſignificantur pilæ cum inſcriptione ad rei alicuius memoriam propagandam erectæ. Plin *lib 9. cap. 29.* Stelæ lapideæ literis incognitis. Latini cippos vocant. His fœdera & proſcriptorum nomina inſculpebantur, quo facilius omnibus innoteſcerent, vt eſt videre in Panæg. Iſocratis, & pleriſque in locis apud Demoſthenem. Hodie ſtelas vocare poſſumus cruces lapideas, quæ paſſim ad viam militarem erectæ conſpiciuntur cum inſcriptione, ad rei alicuius memoriam propagandam.

Stelis, viſci genus.

Stella Aruntius, Poeta Patauinus lepidiſſimus, familia conſulari ortus, Violantillam amauit, puellam Neapolitanam, quam tandem duxit vxorem. Hæc in deliciis habuit columbam, quem dicatam Veneri, quam Stella fleuit defunctam pulcherrimo carmine, opúſque ipſum Columbam inſcripſit. Martial. *lib.* 12.

Laurigeros habitat facundus Stella penates.

Stēllă, æ, à ſtando, quòd ſtare ſtellæ videantur. {כוכב *chocbáb.* ἀστήρ. Gall. *Eſtoille.* Ital. *Stella.* Germ. Ein ſtern. Hisp. *Eſtrella.* Angl. *A ſtarre.*} Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 1. Vſque ad ſtellam diurnam craſtinam potabimus. Cicer. 2. *de diuin.* Ita te nec terræ fremitus, nec cæli diſceſſus, nec lapideus, aut ſanguineus imber, nec traiectio ſtellæ, nec faces viſæ terrebunt. Virg. 5. *Æneid.*

Poſtera quum primo ſtellas oriente fugarat
Clara dies.

Idem 4. *Æneid.*

——— vbi maximus Atlas
Axem humero torquet ſtellis ardentibus aptum.

Differunt autem ſtellæ à ſyderibus, quòd illæ ſingulæ ſint: ſidera verò ex pluribus ſtellis compoſita, quæ & ſigna cæleſtia vocamus: cuiuſmodi ſunt Aries, Taurus, &c. ¶ Stella Crinita ſummis poteſtatibus exitium portendit. Sueton. *in Neron. cap.* 36. ¶ De ſtellis cadentibus, diſputatio apud Plutarch. *in Lyſand.* Item, Luminis ſtella. Vide Fabium *c.* 10. *lib.* 1. ¶ Stella diurna, i. Lucifer, vt Heſperum noctiferum vocauit Catullus. Plaut. *in Menach.* Inde vſque ad diurnam ſtellam craſtinam perpotabimus. ¶ Septem ſtellæ, i. Septentriones. Cicer. *in Tuſcul.* Quarum altera, quam nos incolimus, ſub axe poſita ad ſeptem ſtellas. Varro, Noſtri eas ſeptem ſtellas, boues & temonem, & prope eas axem. ¶ Eſt & ſtella piſcis marinus, à ſtellæ effigie nomen habens. Plin. *lib.* 9. *cap.* 60. Præter hæc claros ſapientia autores video mirari ſtellam in mari. Ea figura eſt parua admodum, caro intus, extrà duriore callo. Huic tamen igneum feruorem eſſe tradunt, vt omnia in mari contacta adurat, omnem cibum ſtatim peragat. ¶ Stellis ſignare, prouerbialiter ſignificat ſignare notulis quibuſdam & coniecturis rem alioqui difficilem peruestigatu. Euſtath. *in* 5. *Odyſſ. lib.* admonet conuertiſſe in eos, qui longam ac deſertam ingrediuntur viam. Sumpta metaphora à nautis qui in nocturna nauigatione viam, ſtellarum obſeruatione coniectant. Poſtea deflexum eſt, vt ſtellas prænotare dicantur, qui quippiam velut animaduertendum inſigniunt. Cui diuerſum ὀβελίζειν, id eſt, veru prænotato quaſi iugulare ac damnare.

Stēllāris, adiect. Macrob. *commentar. lib.* 1. *cap.* 14. Heraclytus Phyſicus dixit animam ſcintillam ſtellaris eſſentiæ eſſe.

Stēllātŭs, adiectiuum, ſtellis plenus, proprium cæli epitheton, quum eſt clarum & ſerenum, quanquam ad alia etiam transfertur. {ἀστερόεις. Gall. *Eſtoillé, plein d'eſtoilles.* Ital. *Stellato, pieno di ſtelle.* Germ. Geſtirnet/voll ſternen. Hisp. *Eſtrellado, lleno de eſtrellas.* Angl. *Starrie, or full of ſtarres.*} Plin. *lib.* 10. *cap.* 67. Salamandra animal lacerti figura ſtellatum. Ouid. 1. *Metam.*

Talia dicenti ſtellatus ſummouet Argus.

Virg. 4. *Æneid.*

——— atque illi ſtellatus iaſpide fulua
Enſis erat.

¶ Stellatus, pro inter ſydera relatus, ſidus factus, vt Græcè κατηστερισμένος. Cic. 5. *Tuſc.* Nec ſtellatus Cepheus cum vxore, &c.

Stēllĭfer, a, um, quod ſtellas fert: proprium cæli epitheton. {ἀστροφόρος. Gall. *Qui porte eſtoilles, eſtoillé.* Ital. *Stellifero.* Germ. Sterntragend. Hisp. *Coſa que trahe eſtrellas.* Angl. *Starrie, or that beareth ſtarres.*} Cicer. *in ſomn. Scip.* Quam ob cauſam ſummus ille cæli ſtellifer curſus: cuius conuerſio eſt concitatior acuto & excitato mouetur ſono; grauiſſimo autem hic lunaris atque infimus.

Stelliger, a, um, eiuſdem ſignificationis cum ſuperiori. ἀστροφόρος. Stat. 12. *Theb.*

——— radios declinat & horret
Stelligeri iubar omne poli.

Idem 3. *Sylu.* Nondum ſtelligerum ſenior demiſſus in axem.

Stēllo, as, Luceo, & quaſi ſtellas imitor. {נגבה *nagbah* יגיה *hophiah.* ἀστράπτω. Gall. *Luire comme les eſtoilles.* Ital. *Lucere, far à guiſa di ſtelle.* Germ. Scheinen wie ein ſtern. Hisp. *Luzir, hazer à manera de eſtrellas.* Angl. *To twinckle and gliſter as a ſtarre.*} Mart. *lib.* 2.

Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia frontem.

Plin. *lib.* 37. Quoniam ſtellarum Hyadum & numero, & diſpoſitione ſtellantur. Claud. *lib.* 2.

Ducitur in thalamum virgo, ſtat pronuba iuxta
Stellantes mox ſ... ſinus.

Stellans, antis Ouid. 5. *Faſt.* Ora ſtellantia.

Stellio, nis, à [illegible], non diſſimilis lacertæ, multò tamen minus, tergum habens lucentibus & albidis guttis depictum ad modum ſtellarum. {γαλεώτης Gall. *Vne petite beſte comme vne liſarde.* Ital. & Hisp. *Taranela.* Germ. Ein geflecktes heiddechslin ſchier wie ein moll doch kleiner. Angl. *An euet, a litle beaſte lyke a liſarde.*} Veſcitur rore & araneis. Exuit quotannis cutem, exutamque deuorat, inuidens nimirum homini, comitialis morbi remedium. Vnde & ſtellionum nomen in maledictum abiit. Morſus eius pettaro interimit hominem, tamen ſtupidum facit & varie afficit. ¶ Eſt & alius ſtellio ex phalangiorum genere, lentiginoſus, acerbi ſtridoris, in cauernulis delitecentis per æſtum terræ habitans. Olim Italiæ incognitus, nunc in Apuleia frequens viſitur, & ſimiliter tarantula dicitur. ſcorpionibus ita contrarius, vt viſus ab eis pauorem ipſis afferat & torporem. Plin. *lib.* 30. *cap.* 18. ſtellionem tranſmarinum appellat: eundemque à Græcis ἀσκαλαβώτην vocari tradit: ab eo, opinor, quòd circulatim progrediatur, ἀσκάλαβος enim Græcis circulus eſt, & βῶ, ἀντὶ τοῦ βαίνω, incedo.

Stēllĭonatŭs crimen à Iuriſconſultis dicitur quando quis alterum callida quapiam impoſtura defraudat: vt ſi quis alij rem obligatam diſſimulata obligatione, per calliditatem alij vendiderit, aut ſi quis merces corruperit, aut impoſturam fecerit, cuius nulla ordinaria pœna eſt, ſed extraordinariè plectitur, & ad præſidem ſpectat cognitio. Dictus ſtellionatus à ſtellionis natura, quo nullum animal fraudulentius homini inuidet, vt inquit Plin. *lib.* 30. *cap.* 10. Cutem enim quam quotannis ponit, protinus deuorat, vt præripiat homini præſentiſſimum comitialis morbi remedium. Inde eſt, inquit idem Plin., quod ſtellionum nomen in maledictum eſt translatum.

Stellatura, æ, Stellionatus, hoc eſt, fraus, deceptio, impoſtura. Lamprid. *in Alexand.* Annonas (inquit) militum diligenter inſpexit: Tribunos qui per ſtellaturas militibus aliquid abſtuliſſent, capitali pœna affecit.

Stēmmă, tis, Latinè corona. {עטרה *hattaráh* ציץ *tſis.* στέμμα. Gall. *Couronne, guirlande.* Ital. *Ghirlanda, mazzo di fiori.* Germ. Ein kron/krantz. Hisp. *Corona, guirnalda.* Angl. *A crowne.*} à verbo στέφω, quod ſignificat coronare. Iulius Firmicus *lib.* 2. Magnos viros faciet Mercurius qui factis & glorioſis ſtemmatibus coronentur. Stemmata item dicebantur maiorum imagines quæ in atriis magnatum ad nobilitatis oſtentationem ſolent collocari: quanquam nonnunquam etiam pro ipſa ſtirpe ſiue generis nobilitate accipiuntur. Martial.

Atria Piſonum ſtabant cum ſtemmate toto.

Iuuenal. *Satyr.* 8.

Stemmata quid faciunt? quid prodeſt Pontice longo
Sanguine cenſeri.

Sueton. *in Neron.* Quod in vetere gentium ſtemmate C. Caſſij percuſſoris Cæſaris imagines retinuiſſet. Sueton. *in Galba cap.* 2. Stemma in atrio proponere. Senec. *Epiſt.* 44. Stemma non inſpicit Philoſophia. Mox; omnibus licet. Quoniam verò mos erat apud antiquos, vt viri ob res bene geſtas coronis donarentur, & eædem ſtatuarum capitibus imponerentur, inualuit conſuetudo, vt ſtemma aliquando pro facinore accipiatur. Martial. *lib.* 1. Cæſaris atque Iouis confert nunc ſtemma inuentus, Par onus vt tulerint altiùs iſte tulit. Plin. *lib.* 35. *cap.* 2. Stemmata accepiſſe videtur pro ipſa generis ſerie gradibúſque deſcendentium, qui ramis quibuſdam, & velut incurrentibus lineis diſtinguebantur. Stemmata verò lineis diſcurrebant ad imagines pictas. Legimus prætereà ſtemmata aliquando accipi pro inſcriptionibus ſaxorum. Martial.

Triſtia ſaxorum ſtemmata delet thermas.

Stemnio, Boccatio *lib.* 10. *cap.* 10. vna eſt Gorgonum, ſed Stenyo ſcribendum, vt infrà: filia Phorci ex monſtro marino ſuſcepta, quæ debilitas interpretatur, id eſt, timoris initium, quòd tantùm mentem debilitat. Vide *Gorgones.*

Stĕntor, Στέντωρ, Græcorum omnium vocaliſſimus, qui quinquaginta hominum clamorem vocis magnitudine adæquabat, vt placet Homero 5. *Iliad.* Vnde prouerbium, Stentore clamoſior. Iuuenal. *Satyr.* 13.

Tu miſer exclamas, vt Stentora vincere poſſis.

Stĕphănŭs, {עטרה *hatarâh.* στέφανος. Gall. *Couronne.* Ital. & Hisp. *Corona.* Germ. Ein kron/krantz. Angl. *A crowne.*} Latinè corona: à quo ſtephanium & ſtephaniſcus diminutiua: à quorum poſteriore fit rurſus aliud diminut. ſtephanidium.

Stĕphănōmă, στεφάνωμα, Coronamentum, hoc eſt, materia coronarum, id eſt, flores, frondéſve, quæ odoris colorisve gratia coronis ſolent intexi.

Stephanomelis, herba Plin. *lib.* 25. *cap.* 13. ſic dicta, quòd melino colore in coronis placeat, aliter argentina.

Stĕphănŏplŏcŭs, Coronarius, coronarum confector. {στεφανοπλόκος. Gall. *Faiſeur de couronnes.* Ital. *Chi fa corone.* Germ. Ein kranzlema cher. Hisp. *El que haze coronas.* Angl. *A maker of crownes.*} στέφανος enim coronam ſignificat, & πλέκω, texo. Apud Græcos eſt communis generis. Vide Plin. *lib.* 35. *cap.* 11. Glyceram quandam à Pauſia Sicyonio adamatam, corollarum confectricem ſtephanoplocon appellatam ſcribit.

Stephanitæ vites, hoc eſt, coronariæ: nempe quæ per ſtaminà calamorum materiis ligatis in orbiculos gyróſque flectuntur, & materiis ſubmiſſis earundem ſtaminibus, per vrbem & in coronam connectuntur. Colum. *lib.* 3. *cap.* 1. Nec ſolùm quæ iucunditate ſaporis, verumetiam quæ ſpecie commendari poſſint, cenſeri debent, vt Stephanitæ, vt trepidaneæ.

Stĕphănŏpōlĭs, Corollarum venditrix. {στεφανόπωλις. Gall. *Qui vend couronnes.* Ital. *Chi vende corone.* Germ. Ein kräntzlekrämerin. Hisp. *Muger que vende coronas.* Angl. *A woman that ſelleth crownes.*} Plin. *lib.* 35. *cap.* 11. Amauit in iuuenta Glyceram municipem ſuam inuentricem coronarum, certandoque imitatione eius, ad numeroſiſſimam florum varietatem perduxit artem illam. Poſtremo pinxit illam ſedentem cum corona, quæ nobiliſſima tabula appellata eſt ſtephanoplocos, ab aliis ſtephanopolis, quoniam Glycera coronas venditando ſuſtinuerat paupertatem.

Stercŭs, oris, ab extergendo deduci videtur, quod vndique abſtergi ſoleat. {אשפות *aſchpoth* פרש *pereſch* צואה *tſoah* vel *tſ,oah* דמן *domén.* ἀφόδευμα, κόπρος. Gall. *Fiente, merde, eſtronſiens.* Ital. *Sterco, merda.* Germ. Dreck/kat/miſt. Hisp. *Eſtiercol.* Angl. *Dung.*} Plaut. *in Aſin.* Iuſſin' ſcelerte ab ianua hoc ſtercus hinc auferri? Colum. *lib.* 2. *cap.* 6. Vineis emaciatis & atiis, optimum ſtercus lupinum præbet. Cic. 1. *de Diuin.* Tum & dormienti eundem illum vitam eſſe rogare, vt quoniam ſibi viuo non ſubueniſſet, mortem ſuam ne inultam eſſe pateretur, ſe interfectum in plauſtrum à caupone eſſe coniectum, & ſupra ſtercus iniectum, &c. Iuuen. *Sat.* 14.

Ergo miſer trepidas, ne ſtercore fœda canino
Atria diſpliceant oculis venientis amici.

Horat. *Epod.*

Coloreque ſtercore fucatus crocodili.

Stercorĕus, a, um, Ex ſtercore factus: & ponitur pro vili & nullius pretij. {κοπρώδης. Gall. *De fiente, de merde.* Ital. *Di ſterco.* Germ. Dreckig. Hisp. *Coſa de eſtiercol.* Angl. *Of dung.*} Plaut. *in Mil.* — miles meus eſt herus, Qui hinc ad forum abiit: glorioſus, impudens, ſtercoreus, plenus periurij atque adulterij.

Stĕrcŏro, as, Fimum agris fœcunditatis gratia adhibeo. {κοπρίζω. Gall. *Fumer, ou femer.* Ital. *Letamare, ingraſſare.* Germ. Miſten miſt oder thar anlegen. Hisp. *Eſtercolar la tierra.* Angl. *To dung or compeſſe.*} Plinius *lib.* 18. Aget ſi non ſtercoratur, alget: ſi nimium ſtercoratus eſt,

eſt, aduritur. Col. Lupinum vbi in florem verterit, nihil agrum ſtercoraueris. Idem *lib.* 2. *cap.* 16. Nec ignorare colono oportet, ſicuti refrigeſcere agrum qui non ſtercoretur: ita peruri ſi nimium ſtercoretur: magiſque conducere agricolæ frequenter id potius quàm immodicè facere. Stercorari item ager dicitur quum quouis modo pingueſit, etiam nullo adhibito fimo, ſed alia quauis re quæ fimi vicem ſupplet. Idem *lib.* 12 Vicia & faba ſtercorare agrum dicuntur.

Stĕrcŏrātŭs, a, um, participium, vel nomen ex participio, Stercore infectum vel fœcundatum. {[illegible]. Gall. *Fumé.* Ital. *Letamato, ſmerdato, imbrottato.* Germ. Gemiſt. Hisp. *Eſtercolado, enſuziado.* Angl. *Dunged.*} Colum. *lib.* 1. Pomaria quoque & hortos oportet ſepto circundari, & eſſe in propinquo, atque in ea parte qua poſſit omnis ſtercorata colluuies cohortis, balineorúmque & oleis expreſſa amurcæ ſanies influere. & apud Catonem *lib.* 2. Locus ſtercoratiſſimus.

Stĕrcŏrātĭo, nis, Ipſe ſtercorandi actus. {[illegible]. Gall. *Fumement de terre.* Ital. *Eſſo letamare la terra,* Germ. Das miſten/miſt anlegung. Hisp. *Obra de eſtercolar la tierra.* Angl. *A dunging.*} Columell. *lib.* 2. *cap.* 16. Si tamen aliqua cauſa tempeſtiuam ſtercorationem facere prohibuerit, ſecunda ratio eſt antequam ſarrias more ſeminantis, ex auiariis puluerem ſtercoris per ſegetem ſpargere.

Stĕrcŏrārĭŭs, a, um, quod ad ſtercora pertinet. {[illegible]. Gall. *Qui ſert à porter fiens.* Ital. *Che ſerue à portare letame.* Germ. Das zu dem miſt oder kaht gehört. Hisp. *Coſa para eſtiercol.* Angl. *Belonging to dung.*} Varr. *lib.* 1. *de re ruſt.* Sic è ligno & ferro, vt plauſtra maiora tria, aratra cum vomeribus ſex, crates ſtercorarias quatuor.

Stĕrcŏrōſŭs, a, um, adiectiuum, Plenus ſtercore. {[illegible]. Gall. *Plein de fiens, fort fumé.* Ital. *Ben letamato, pien di ſtercore.* Germ. Voll kaht/dreck oder miſt. Hisp. *Lleno de eſtiercol.* Angl. *Full of dung.*} Columell. *lib.* 9. *cap.* 4. Villaticum quod naſcitur in oleribus & ſtercoroſis herbis. Idem *lib.* 8. *cap.* 3. Nam plurimum refert aquam non eſſe in ea niſi vno loco quam bibant eámque munditiſſimam: nam ſtercoroſa pituitam concitat. Cato *cap.* 52. Locus ſtercoroſiſſimus.

[Sterquilinum, ſterquilinium. *D. lib.* 19. *tit.* 1. *l.* 17.]

Stĕrquĭlīnĭum, ij, locus ſtercoribus plenus, ſeu ſtercoris receptaculum. {דמן *domén.* [illegible]. Gall. *Fumier.* Ital. *Foſſa di ſterco.* Germ. Ein miſtgrub/oder miſthauff. Hisp. *Muladar, lugar de eſtiercol.* Angl. *A dunghill or mixen.*} Colum. *lib.* 1. Sterquilinia duo ſint: vnum quod noua purgamenta recipiat, & in annum conſeruet: alterum ex quo vetera vehantur: ſed vtrumque more piſcinarum deuexum leni cliuo, & extructum, pauitúmque ſolum habeat, ne humorem tranſmittat.

Sterculius, vel Stercutius, dictus eſt Saturnus quòd primus ſtercorandi agri rationem inuenerit. Autor Macrob.

Stereometria, [illegible], ſolidorum dimenſio.

Stereontium, [illegible], vrbs in inferiore climate Germaniæ; cuius meminit Ptolem. *lib.* 2. *cap.* 11.

Stĕrĭlĭs, Infœcundus & fructum non ferens, [illegible], quod inter cætera ſignificat carere. {עקר *hakár* שכול *ſchaccúl.* [illegible]. Gall. *Sterile.* Ital. *Sterile.* Germ. Vnfruchtbar. Hisp. *Eſteril, coſa ſin fruto.* Angl. *Barrayne, vn proſefull.*} Plin. *lib.* 11. *cap.* 39. Pubeſcit homo ſolus, quod niſi contingat, ſterilis in gignendo eſt, maſculus ſeu fœmina. Virg. 6. *Æneid.*

———*ſterilémque tibi Proſerpina vaccam.*

Idem 3. *Æneid.*

———*tum ſteriles exurere Sirius agros.*

Ouid. 5. *Faſt.*

———*ſterilem quoque tange iuuencam.*

¶ Sterilis veri, qui verum neſcit. Perſius *Satyr.* 5. Vell. Steriles vrbes ſtudiorum. ¶ Sterilis pecunia eadem dicitur quæ otioſa, quæ nullum ſuo domino fructum affert.

Stĕrĭlĭtās, atis, Infertilitas, infœcunditas. {שכול *ſchecohol.* [illegible]. Gall. *Sterilité.* Ital. *Sterilità.* Germ. Vnfruchtbarkeit. Hisp. *Eſterilidad.* Angl. *Barraynenes, vn frutefulnes.*} Cicer. *pro leg. Agr.* Alterum genus agrorum propter ſterilitatem eſt incultum. Idem 1. *de Diuin.* Quorum ex habitu atque colore cùm ſalubritatis, tum peſtilentiæ ſigna percipi, nonnunquam etiam quæ ſit vel ſterilitas agrorum, vel fertilitas futura. Plin. *lib.* 31. *cap.* 2. In eadem Campaniæ regione, Sinueſſanæ aquæ ſterilitatem fœminarum, & virorum inſaniam abolere produntur. Sueton. *in Aug. cap.* 42. Magna verò quondam ſterilitate, ac difficili remedio, &c.

Stĕrĭlēſco, is, ere, Sterilis fio. {[illegible]. Gall. *Deuenir ſterile.* Ital. *Diuenir ſterile.* Germ. Vnfruchtbar werden. Hisp. *Ser alguna coſa eſteril, ſin fruto.* Angl. *To waxe barrayne.*} Palladius, de gallinis loquens, Vinaciæ (inquit) cibo ſterileſcunt, hordeo ſemicocto & parere ſæpè coguntur, & reddunt oua maiora. Plin. *lib.* 8. *cap.* 50. Capræ pinguedine ſterileſcunt. Idem *eod. lib. cap.* 16. Is ergo tradit leænam primo fœtu parere quinque catulos, ac per annos ſingulos vno minus, ab vno ſterileſcere.

Stĕrno, is, ſtraui, ſtratum, Humi deiicio, & quaſi in terram extendo, proſterno, affligo. {הציע *hitſiah* רפדה *raphaah* הרכיץ *birbits* [illegible]. Gall. *Mettre bas, abattre, couurir.* Ital. *Gittare per terra, diſtender giu, atterrare.* Germ. Niderwerffen/zuboden werffen. Hisp. *Derribar por el ſuelo.* Angl. *To throwe in the ground, to ſpread.*} Plaut. *Men. ſc.* 3. *a.* 2. Sternite lectos, incendite odores. Liu. 7. *bell. Pun.* Ita deſertum à ducibus agmen primo per agros palatur, feſsique aliquot ſomno ac vigiliis ſternunt corpora paſſim. Idem 1. *ab Vrbe,* Stratis ariete muris. Hor. 5. *Carm. Ode* 14. Primoſque & extremos metendo Strauit humi ſine clade victor. Ouid. 2. *Metam.*

Dixit, & arreptam prenſis à fronte capillis
Strauit humi pronam.

¶ Aliquando pro occidere ponitur המית *hemith.* Virg. *lib.* 10. *Æneid.*

Sternitur infelix alieno vulnere, cælumque
Aſpicit, & dulces moriens reminiſcitur Argos.

Liu 1. *bell. Maced.* Et cornua ab equitibus, & medius à pedite pulſi: ac repentè quum omni parte cæde ingenti ſternerentur, Galli terga vertunt. Hinc cæſum exercitum ſtratum dicimus. Item ſtragem pro ingenti clade. ¶ Per tranſlationem ſterno, pro extendo quandoque ponitur. {רשת *natáh.* [illegible].} Vnde ſternere humi tapetas, frondes, & huiuſmodi dicimus. Valla, Sternimus quidem veſtes humi, ramos arborum, flores, & multa eiuſmodi. Tamen frequentius dicimus, Sterno humum floribus, ramis, veſtibus. ¶ Et quoniam ſternendo fit, vt id ſupra quod ſternimus, hoc eſt, extendimus, aliquid tegamus: ſternere etiam pro tegere ſumitur. Vnde ſternere equos, cooperire. Liu. 8. *bell. Pun.* Teſſeram veſperi per caſtra dedit, vt ante lucem viri equique pranſi eſſent, armatus eques frænatos ſtratoſque teneret equos. ¶ Sternere menſam vel lectum: id eſt, adornare, inſtruere, apparare. ערך *haráh.* Terent. *in Heaut.* Video alios feſtinare, lectos ſternere, Cœnam apparare, &c. Cicer. 2. *de Leg.* Credóque quòd erat factitatum vt vni plana fierent, lectique plures ſternerentur. Triclinia ſternere. Idem 2. *Verr.* Publicè ſibi conuiuia parari, ſterni triclinia etiam in foro iubebat. ¶ Item quoniam ſternendo, id eſt, extendendo & id quod extendimus, complanamus atque componimus, fit vt ſternere quoque pro componere ac complanare vſurpemus: & ſtratum dicamus, complanatum atque compoſitum. Vnde ſtratum mare dicimus, quando nullo vrgente in fluctus vento, æquatum manet. {[illegible] *niſcktat eh.* [illegible].} Virg. 9. *Eclog.*

———*& nunc omne tibi ſtratum ſilet æquor.*

Et ſtratas vias dicimus, ſiue quòd complanatæ ſint, ſiue quòd lapidibus tectæ. Liu. 8. *ab Vrbe,* Facto iudicio viua ſub terram ad portam Collinam dextra via ſtrata ad foſſa, ſcelerato campo. ¶ Item, quia iacendo quodam modo extendimur, fit vt eos etiam ſe ſternere dicamus, qui ſe ad iacendum collocant, vt quieſcant. Idem *lib.* 4. *Georg.* Sternunt ſe ſomno diuerſo in littore Phocæ. ¶ Huius verbi compoſita ſunt, Asterno, Conſterno, Externo, à quo Superexterno, Deſterno, Inſterno, Proſterno, & Subſterno, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Strātus, a, um, particip. Proſtratus, humi extenſus. {מצע *matſlah* [illegible] *natui.* [illegible]. Gall. *Couché deſſus, eſtendu.* Ital. *Diſteſo, buttato giu per terra.* Germ. Niderqeworffen/geſpreitet. Hisp. *Derribado por el ſuelo.* Angl. *Throwen to the ground ſpread.*} Plaut. *Moſtell. ſc.* 4. *a.* 1. Vbi lectus ſtratus. (ſup. conuiuis.) Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. facite hæc ſtrata reperiam. (id eſt, hos lectos.) Et Liuius *lib.* 4. *dec.* 4. Quæ ſtrata erant ruinis. Virg. 7. *Eclog.*

Strata iacent paſſim ſua quæque ſub arbore poma.

Idem 1. *Æneid.*

———*Stratóque ſuper diſcumbitur oſtro.*

Cicer. *ad Attic. lib.* 10. Alter is, qui nos ſibi quondam ad pedes ſtratos ne ſubleuauit quidem. ¶ Stratum verò nomen ponitur pro lecto. {יציע *jetſiah.* [illegible].} Liu. 1. *bell. Pun.* Id quod gerendis rebus ſuperesſet, quieti datum, ea neque molli ſtrato, neque ſilentio acceſſita. Ouidius,

Stratáque membris intepuere tuis.

Virg. 2. *Æneid.*

Haud ſegnis ſtrato ſurgit Palinurus, & omnes
Explorat ventos.

Stratus quoque ſubſtantiuum maſcul. generis pro lecto (ſi quid illi adam credimus) inuenitur apud Gell. *cap.* 8. *lib.* 15. vbi ita ſcribit Quando ſtratus auro, argento, purpura amplior aliquot hominibus, quàm diis immortalibus adornatus, &c. At hîc, meo quidem iudicio, Stratus participium eſt, ſubintelligitúrque nomen lectus. ¶ Strata item dicuntur quæ & ſtragula, hoc eſt, quælibet veſtes, quæ homini aliiſue animalibus inſternuntur. Vnde ſtrata ſeu inſtrata generaliter dicuntur omnia quæ equis, muliſve inſternuntur: & dicimus equos ſtratos, inſtratoſque, hoc eſt, ſtratis ornatos. {מרבדים *marbaddim.*} Liu. 7. Strata detrahi iubet. Idem 2. *de bell. Pun.* Armatos deinde, inſtratiſque equis ſignum expectare. Senec. *ad Lucil.* Stultus eſt qui equum empturus, non ipſum inſpicit, ſed ſtratum eius & frænos.

[Stratus, us, actus ſternendi: id quod inſternitur, vt equo ad ſedendum.
Stratum, quod ſtratum eſt. ¶ Via ſtrata. ¶ Via publica, etſi non ſtrata. ¶ Eſt & ſtrata, via abſolutè. ll. Long.]

Strātŏr, qui equum domini ſella inſternit, ipſúmque in equum ſuſtollit. {מציע *matſiſiah.* [illegible]. Gall. *Eſtaffier, palefrenier, valet d'eſtable, eſcuyer.* Ital. *Staffiere, palafreniere.* Germ. Ein roſſzaller der einem dem roſs rüſtet vnd bedeckt vnd auch darauff hilfft. Hisp. *El que haze eſtrado, cauallerizo.* Angl. *He that ſadleth an horſe.*} Spartianus *in Caracalla,* Quum illum in equum ſtrator ſuus leuaret: pugione latus confodit. Vlpian. *de Offic. Procon.* Proconſul ſtratores ſuos habere non poteſt, ſed eorum vice in prouincia milites ſubgeruntur.

Stratura, æ, Sueton. *in Claud. cap.* 24. Quæſtorum collegio pro ſtratura viarum gladiatorum munus iniunxit. id eſt, pro cura ſternendarum viarum.

Sternax equus, dicitur qui ſeſſorem excutit, ac in terram deiicit. {[illegible]. Gall. *Qui iette par terre.* Ital. *Chi gitta per terra.* Germ. Ein abwürffig roſs. Hisp. *Que derriba por el ſuelo.* Angl. *That caſteth and throweth to the ground.*} Virg. 12. *Æneid.*

Et ſternacis equi lapſum ceruice Thymœten.

Stĕrnŭo, is, ui, utum, Flatum è pectore exurgentem cum capitis concuſſione emitto. {זרר *zerér.* [illegible]. Gall. *Eſternuer.* Ital. *Sternutire.* Germ. Nieſſen. Hisp. *Eſtornudar.* Angl. *To neeze.*} Plin *lib.* 7. *c.* 6. Oſcitatio quidem in enixu lethalis eſt, ſicut ſternuiſſe à coitu abortiuum. Idem *lib.* 26. *cap.* 6. Theophraſtus ſenes laborioſius ſternuere dicit. Prop. *lib.* 2. *Eleg.* 3.

Num tibi naſcendi primis mea vita diebus
Aridus argutum ſternuit omen amor?

Colum. *lib.* 8. At ſi moleſta pituita eſt, cunilæ bubulæ, vel ſurculi nepetæ ſylueſtris lana inuoluti, naribus inſeruntur, verſantúrque, donec ſternuat ouis. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Dum tu ſternuas. (id eſt, viuas.) vulgò *ſtrenuas.*

Stĕrnŭto, as, are, frequentatiuum. {זרר *zerér.* [illegible]. Gall. *Eſternuer ſouuent.* Ital. *Starnutare ſpeſſo.* Germ. Heſſtig oder offt nieſſen Hisp. *Eſtornudar à menudo.* Angl. *To neeze often.*} Plin. *lib.* 28. *cap.* 8. Proboſcidis tactu capitis dolor leuatur: efficacius ſi & ſternutet.

Stĕrnŭtātĭo, nis, verbale, Ipſe ſternutandi actus. {עטישה *hatiſcháh.* [illegible]. Gall. *Eſternuement.* Ital. *Starnuto.* Germ. Nieſſung. Hisp. *Eſtornudo.* Angl. *A neezing.*}

Stĕrnūtāmĕntum, i, Sternutatio. πταρμός. Plin. *lib.* 20. *cap.* 12. Semen tritum & hauſtum naribus, ſternutamenta mouet. Gell. *cap.* 5. *lib.* 12. Sternutamentis quati. ¶ Sternutamentum, medicamentum quod ſternutamenta mouet, πταρμικόν, vt tranſtulit Cælius Aurelianus Chronión *lib.* 1. *cap.* 1. Celſ. *lib.* 6. *cap.* 7. Sternutamenta quoque admota id commodè elidunt.

Stĕrŏpē, es, Στερόπη Suidæ, Atlantis filia vna Pleiadum: quam nonnulli Aſteropen vocant. Vide ſuprà in dictione *Pleiades*.

Stĕrŏpes, is, Στερόπης, vnus ex Vulcani miniſtris, à fulgure nomen habens. Virg. 8. *Æneid.*

Brontéſque, Steropéſque, & nudus membra Pyracmon.

Stĕrquĭlīnium, vide *Stercus*.

Stĕrrhŏgŏnĭa, στερρογονία, genus thuris, quod Latini maſculum dicunt, à ſoliditate. στερρὸν enim Græci ſolidum dicunt.

Stĕrto, is, ui, Dormio, ſiue dormiendo rhonchos emitto. {ῥέγχω. Gall. *Ronfler.* Ital. *Roncheggiare, ruſſare.* Germ. Schlaffen das rauſt. Hisp. *Roncar dormiendo.* Angl. *To ſnorte, to route.*} Terent. *in Eunuch.* Fatuus, inſulſus, tardus, ſtertit noctes diéſque. Plaut.—ſorbet dormiens. HA. Quid ſorbet? LY. illud, ſtertit volui dicere. Sed quia conſimile eſt quod ſtertas, quaſi ſorbeas. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Labore delaſſatum totam noctem ſtertere. Item Quintil. Stertere totis præcordiis. Cicer. 2. *de Diuin.* Et quum ſtertentem aliquem viderint, &c. Iuuen. *Satyr.* 1.

Doctus & ad calicem vigilanti ſtertere naſo.

Horat. 1. *Serm. Sat.* 3.

———noctes vigilabat ad ipſum
Manè, diem totum ſtertebat, nil fuit vnquam
Sic impar ſibi.

¶ Hinc fit compoſitum Deſterto, pro euigilo, ſeu expergiſcor. Perſius, Cur iubet hoc Enni, poſtquam deſtertuit eſſe Mæonides, quintus pauone ex Pythagoreo.

Stēſĭchŏrīæ, στησιχόρειος. In talis numerus eſt octonarius, ita dictus, teſte Polluce, à Steſichori Poëtæ ſepulchro, quod omnibus ſuis partibus octonis conſtaret, angulis videlicet, columnis, & gradibus.

Stēſĭchŏrus, Στησίχορος, nomen poetæ Lyrici ex Himera Siciliæ vrbe, à quo Himeræus eſt dictus. Alij ex Methauria vrbe natum dicunt. Alij ex Palantio Arcadiæ oppido. Ferunt inde profugum Catanam veniſſe, eóque in loco defunctum, & extra portam vrbis ſepultum fuiſſe, portámque ab eo Steſichoriam nuncupatam. Natus eſt trigeſimaſeptima Olympiade, ſextáque & quinquageſima obiit. Fertur luſciniam aliquando in ore Steſichori infantis cecinisse mirabili auſpicio, ſummum eum Poëtam futurum, & cantus ſuauitate omnes, qui ante eum fuiſſent, ſuperaturum. Fratrem habuit Mamertinum, optimum geometram. Dicitur & ſcripſiſſe Helenæ vituperationem, ex quo oculatum fuiſſe, rurſúſque ob palinodiam viſum recuperaſſe. Quam fabulam tetigit & Horatius *in Epod.* ad Canidiam ſic ſcribens, Infamis Helenæ Caſtor offenſus vice, Fraterque magni Caſtoris, victi prece, Adempta vati reddidêre lumina. Vocatúſque eſt Steſichorus, quoniam primus cum citharæ cantu chorum inſtituit: nam prius Tiſias vocabatur. Autor Suid. Quintil. verò *lib.* 10. *cap.* 1. ſic eum taxat, Steſichorus, quàm ſit ingenio validus, materiæ quoque oſtendunt, maxima bella, & clariſſimos canentem duces, & epici carminis onera lyra ſuſtinentem. Reddit enim perſonis in agendo ſimul loquendóque debitam dignitatem: ac ſi tenuiſſent modum, videtur æmulari proximus Homerum potuiſſe: ſed redundat, atque effunditur: quod vt eſt reprehendendum, ita copiæ vitium eſt.

Steſiclea, mulier fuit inſigni forma miráque venuſtate prædita, quæ cum à Themiſtocle & Ariſtide adamaretur, cauſa fuit diſſidij inter duos præſtantiſſimos duces. Autor Plut. *in Themiſt.*

Stēſimbrŏtus, Στησίμβροτος, Hiſtoricus fuit Tarſenſis, qui Cimonis Athenienſium ducis res geſtas ſcripſit, teſte Plutarcho *in vita Cimonis.* ¶ Steſimbrotus alius fuit Epaminondæ filius, à patre interfectus, quod cum Lacedæmonibus ipſo inconſulto manum conſeruiſſet, etiamſi ſpecioſiſſimam eo ex prælio victoriam reportaſſet. Autor Plutarch. *in Parallelis.*

Sthĕnĕlus, Σθένελος, Capanei & Euadnes filius, vnus ex Græcorum ducibus qui bello Troiano interfuerunt. Hunc Virgilius inter eos annumerat, qui lignei equi aluo fuerunt incluſi.

Therſandus (inquit) *Sthenelúſque duces, & dirus Vlyſſes.*

¶ Fuit & alter Sthenelus Perſei filius ex Andromeda, cuius meminit Homer. *lib.* 2. *Iliad.* Hinc Adiectiuum, Stheneleius, apud Ouid. *Epiſt.* 9.

Quem non mille feræ, quem non Stheneleius hoſtis,
Non potuit Iuno vincere, vicit Amor.

Et 2. *Metam.*—proles Stheneleia Cycnus.

Sthĕnŏbœa, Σθενόβοια Suidæ, Prœti Corinthiorum, aut (vt alij malunt) Argiuorum Regis vxor, filia Iobatæ regis Lyciorum, quæ Bellerophontis amore capta, quum repulſam tuliſſet, apud virum eum detulit tanquam vim ſibi afferre voluiſſet. Quam fabulam qui latiùs noſſe cupit, videat ſuprà in dictione *Bellerophontes.*

Stenyo, Σθενώ, fuit vna ex filiabus Phorci & belluæ marinæ, Meduſæ ſoror. Vide ſuprà in dictione *Gorgones.*

Stĭbădĭum, ij, {στιβάδιον. Gall. *Siege ou lit d'herbes, ou de iones.* Ital. *Sedio d'herbe ò di gionchi.* Germ. Ein laubhütt. Hisp. *Silla hecha de hieruas ò de juncos.* Angl. *An herbour or banketting place ſpread with bowes and herbes.*} Propriè eſt ſedile, ſiue lectulus, ex herba ſiue frondibus fultus, quo conuiuæ menſæ accumbere ſolebant. Dicta ſtibadia à ſtibadibus herbis ad diſcumbendum idoneis. Latini à tortis herbis torum appellant. Plin. *lib.* 5. *Epiſt.* Ex ſtibadio aqua velut expreſſa cubantium pondere ſiphunculis effluit. Seruius *lib.* 1. *Æneid.* Stibadia (inquit) antiqui non habebant, ſed ſtratis tribus lectis epulabantur. Vnde & triclinium dicitur. Martial. *epig.* 87. *lib.* 14. de ſtibadio,

Accipe lunata ſcriptum teſtudine ſigma,
Octo capit, veniat quiſquis amicus erit.

Fiebant etiam ſtibadia è tabulis quæ ebore atque auro ornabantur, transferebantúrque de loco ad locum, prout libido animi ferebat. De hoc loquutus eſt Martial. quum inquit,

Et teſtudineum menſus quater hexaclinon
Ingenuis auris non ſatis eſſe ſuo.

Hexaclinon vocat ſtibadium ſex capiens lectos.

Stĭbĭum, ij, quod & Stibi, & Stimmi. {στίμμι. Gall. *Antimoine.* Ital. *Antimonio, coſa da ornare gli occhi.* Germ. Spießglaß. Hisp. *El alcohol.* Angl. *A kind of metall.*} Metalli genus eſt ſimile galenæ, ſed magis radians, quod vulgo *antimonium* dicitur. Plin. *lib.* 33. *cap.* 6. In argenti enim metallis inuenitur lapis ſpumæ candidæ atque nitentis, quem alij ſtibium, alij alabaſtrum, alij larbaſon appellant. Duo eius genera, mas & fœmina. Magis probant fœminam: horridior eſt mas, ſcabriórque, & minùs ponderoſus, minúſque radians, & arenoſior. Fœmina contra nitet, friabilis, fiſſuriſque, non globis dehiſcens. Cuius vis principalis eſt circa oculos quos dilatat, quorumque ruptiones, exulcerationeſque inhibet. Ideò id Græci πλατυόφθαλμον dixêre, ab oculorum dilatione. Vnde in Ieremia propheta, Quum pinxeris ſtibio oculos tuos, fruſtrà componeris. Hieronymus *ad Furiam*, Non habuit criſpantes mitras, nec ſtridentes calceolos, nec orbes ſtibio fuliginatos.

Stĭbīnus, a, um, quod ſtibij colorem habet. στιμμώδης.

Sticus, nomen ſerui vicarij apud Plaut. *in Aſin. ſc.* 4. *a.* 2.

Stĭgmă, tis. {קעקע *kahakáh.* στίγμα. Gall. *Signe & marque de playe, peinture.* Ital. *Segno ſegnale, bollatura, ſuggellatura, punture.* Germ. Ein malzeichen/brandmahl. Hisp. *Señal que dexa la llaga deſpues que ſana, punçadura, punctura.* Angl. *A ſcarre made with an hoat yron.*} Nota ſiue ſignum quod inuritur: à στίζω pungo. Martial. *lib.* 12.

Frons hæc ſtigmate non meo notanda eſt.

Plin. *lib.* 25. *cap.* 13. Ideo ad lepras & pſoras vtuntur, & ad tollenda ſtigmata. Iuuenal. *Satyr.* 10.

Mitius id ſanè, quod non & ſtigmate dignum
Credidit.

Sueton. *in Calig. cap.* 27. Multos honeſti ordinis deformatos prius ſtigmatum notis, ad metalla, aut ad viarum munitiones, aut ad beſtias condemnauit, &c. Et Quintil. ſtigmata ſcribere fugitiuo. ¶ Per tranſlationem quandoque ponitur pro infamia. Suet. *in Cæſ. Dictat.* Valer. Catullum à quo ſibi verſiculis de Mammurra perpetua ſtigmata impoſita non diſſimulauerat, ſatisfacientem eadem die adhibuit cœnæ: hoſpitióque patris eius, ſicut conſueuerat, vti perſeuerauit.

Stigmatias, στιγματίας, cui ſtigma inuſtum eſt: ſeruus compunctus notis.

Stigmătĭci. {στιγματικοί. Gall. *Marquez de playes, ou ferrez par meffait.* Ital. *Bollati, ſegnati per mal fare.* Germ. Denen ein ſchandzeichen angebrennet oder mit ſchandflecken bezeichnet. Hisp. *Herrados en la cara por mal hazer.* Angl. *Marked with an hoat yron, notablie defamed for a naughtie perſone.*} Dicuntur famoſi & nocentes, quibus ſtigma, hoc eſt, nota aliqua ita inuſta eſt, vt ſemper appareat. Cicero ſcribit Alexandrum Pheræum, quum ad vxorem in cubiculum veniret, ſolitum præmittere ſeruum ſtigmaticum, compunctum notis Threiciis, diſtricto gladio, ob metum. Eius verba ſunt hæc *lib.* 2. *Offic.* O miſerum qui fideliorem & barbarum & ſtigmaticum putaret, quàm coniugem. Nonius tamen in hoc Ciceronis loco ſtigmatiam legit, quam lectionem omnia vulgaria exemplaria retinent. Stigmatias, inquit, veteres compunctos notis dici voluerunt, indéque Cicero, O miſerum qui fideliorem & barbarum & ſtigmatiam putaret quàm coniugem!

Stigmōſus, a, um, idem Plin. *Epiſtol.* 5. In quo ruſticum inſectatur, atque etiam Stoicorum ſimiam appellat, adiicit Vitelliana cicatrice ſtigmoſum.

Stigo (cuius compoſitum *inſtigo* in vſu eſt) incito, propriè pungendo; vt equum calcaribus. eſt enim à στίζω pungo, ſtimulo, excito.

Stilbon, tis, Στίλβων, Mercurij ſtella, ἀπὸ τοῦ στίλβειν, hoc eſt, à lucendo dicta. Cicer. 2. *de nat. deor.* Infra autem hanc ſtellam Mercurij eſt, ea Στίλβων appellatur à Græcis, quæ anno ferè vertente, ſigniferum luſtrat orbem, neque à ſole longius vnquam, vnius ſigni interuallo diſcedit, tum antevertens, tum ſubſequens.

Stĭlĭco, nis, Honorij Imperatoris ſocer, à Claudiano poëta multis laudibus celebratus. Hic quum res plurimas feliciſſimè geſſiſſet, tandem vt Eucherium filium ad imperatorium faſtigium eueheret, aduersùs principes coniurauit: quúmque Gothorum irruptioni reſiſtere poſſet, vt Imperatorum vires minueret, paſſus eſt Italiam ferro flammiſque crudeliſſimè deuaſtari. Vide Eutropium. ¶ Hinc Adiectiuum Stiliconius, apud Claud. *de nupt. Honorij.*

Agnoſcat famulum virgo Stiliconia Pontum.

Stĭllă, æ, diminutiuum à Stiria (vt inquit Feſtus) & accipitur pro gutta. {דלף *déleph* אגל *ég hel* רסיס *reſis.* σταγών, σταλαγμός. Gall. *Vne goutte qui choolt.* Ital. *Goccia, ghiozza.* Germ. Ein tropff. Hisp. *Gota que cae diſtilando.* Angl. *A droppe of water or any licour.*} vt, Stilla olei, ſtilla aquæ. Plin. *lib.* 29. *cap.* 4. Ex eo, quum opus ſit, ternis ſtillis additis in oleum, perunguntur, vt omnes beſtiæ fugiant eos. Apuleius, Et ſanguinis eruptionem, ventriculo admoto excipit diligenter, vt nulla ſtilla compareat vſquam. Vitruu. *lib.* 2. Faſtigia facientes, luto inducto, proclinatis tectis, ſtillicidia deducebant: per id ſtillæ decidunt in impluuium, Martialis, Atque olei ſtillam donarat Opellicus vnctor. Inter guttam tamen & ſtillam ita diſtinguit Corn. Fronto, vt gutta ſit quæ manet, ſtilla quæ cadit.

Stillarium. Senec. *epiſt.* 97. Stupra inſuper ſalarij loco exacta ſunt. Ibi Lipſius: Mei & alij ſcripti, ſtillarij loco. Sane *ſtillarium* aliquis interpretetur pro additamento, vel auctario, quod ſupra legitimam menſuram in liquidis, vel ſtillando datur.

Stillātĭcĭā reſina, quæ rufo colore lenteſcit, dicta quòd guttatim ſtillaret, σταγονίας. Plin. *lib.* 17. *cap.* 11. Eadem reſina ſi cum aqua leuius decoquatur, colatúrque, rufo colore lenteſcit, ac ſtillatitia vocatur.

Stillĭcĭdium, locus in quem è tecto guttæ decidunt, quaſi ſtillarum cadium. {דלף *déleph.* σταλαγμός. Gall. *Degout, ou egout, qui chet d'en haut.* Ital. *Gronda, grondana.* Germ. Ein tachtrauff/ ein ort daran es tropffet. Hisp. *Gotera.* Angl. *The dropping or eaues of an houſe a ſinke or gutter.*} Cic. *de Leg.* Quamobrem quid me vocas? aut quid hortaris? vt libellos conficiam de ſtillicidiorum, ac parietum iure? Idem *in Orat.* Quàm enim indecorum eſt, de ſtillicidiis, quum apud vnum iudicem dicas, ampliſſimis verbis, & locis vti communibus de maieſtate populi

Romani ſubmiſsè & ſubtiliter. Senec.*cap.11. de tranquill animi*, Cùm tot flumina poſſideret (Pomponius) mendicauit ſtillicidia,fame ac ſiti periit.Paulò antè ei defuit panis & aqua. Quintil.Circa ſtillicidia non debet affici orator.

Stillo,as, guttatim fluo, per ſtillas cado. {דלף *daláph* נטף *natáph*. στάζω, λείβω. GALL.*Degoutter, cheoir goutte à goutte.* ITAL.*Stillare, gocciolare.* GERM.Tropffen. HISP.*Gotear, deſtilar alguna coſa gota à gota.* ANGL.*To droppe.*} Plin.*lib.28.cap.7.* Et contra morſum eiuſdem bibitur,ſtillatúrque. Horat.*de Arte*,

Palleſcet ſuper his etiam ſtillabit amicis

Ex oculis rorem.

Lucan.*lib.7.*

Omne nemus mihi miſſe, volucres omniſque cruenta

Alite ſanguineum ſtillauit roribus arbor.

Iuuen.*Satyr.3.*

——— *nam quum facilem ſtillauit in aurem*

Exiguum de natura, patriaque veneno,

Limine ſubmouetur.

Ouid.2.*Faſt.*

Stillantémque tenens generoſo ſanguine cultrum.

¶ Huius compoſita ſunt, Deſtillo, extillo, & inſtillo: quorum ſignificata ſuprà explicuimus ſuis locis.

Stillans,tis,particip. {דלף *doléph* נוטף *notéph*. στάζων, λειβόμενος. GALL.*Qui degoutte.* ITAL.*Che gocciola.* GERM.Tropffend. HISP.*Que gotea.* ANGL.*Dropping.*} Cic.2 *Philipp.* Ille quum ſtillantem præ ſe pugionem tulit, is à te honoris cauſa nominatur? Ouid.1.*Amor.Eleg.2.*

Sanguine (ſi qua fides) ſtillantia ſidera vidi.

Stillatus,a,um,particip. {ἐσταγμένος. GALL.*Degoutté & ſorty goutte à goutte.* ITAL.*Che è ſtillato, gocciolato.* GERM.Getropffet. HISP.*Goteado, deſtilado.* ANGL.*Dropped.*} Ouid.2.*Metam.*

Inde fluunt lacrymæ, ſtillataque ſole rigeſcunt

De ramis electra nouis.

Stillatio, nis, verbale, actus ſtillandi.

Stillatim, aduerbium. Diomedes *lib.1.*

Stilpo, Στίλπων, Megarenſis philoſophus fuit, tempore primi Ptolemæi, diſcipulus Thraſis Euclidis, præfuit ſcholæ Megarenſi, ſcripſit dialogos non minus viginti. Huic quum Ptolemæus Soter, patria eius potitus, ſplendidam conditionem offerret, ſi ſecum in regnum proficiſci vellet, conſtantiſſimè recuſauit: Demetrius quoque cognomento Poliorcetes, quum Megaram cepiſſet, tantum huic honoris detulit, vt quicquid illi ablatum erat, iuſſerit reſtitui. Ille contrà nihil ſe amiſiſſe reſpondit: Philoſophiam enim cum eloquentia neminem ſibi adimere potuiſſe. De hoc quoque memoriæ prodidit Cic. *in lib. de Fato*, quod quum ei vinoſitatis, & luxuriæ vitia eſſent ingenita, ſic vitioſam naturam edomuerit, vt nemo vnquam vinolentum illum, nemo in eo libidinis veſtigium viderit.

Stimmi,ios, στίμμι, metalli genus, quod & ſtibium à Latinis, & vulgò *antimonium* appellatur. Vide paulò antè in dictione *Stibium*.

Stimulus,i, & interdum generis neutri ſtimulum,i, ἀπὸ τοῦ στίζω, propriè dicitur fuſtis acutæ cuſpidis, quo ruſtici boues ſuppungunt. {דרבן *dorbán*. מלמד *malmád*. κέντρον. GALL.*Eſguillon,ou aguillon.* ITAL.*Stimolo,pungolo.* GERM.Ein gert ſo man braucht die Ochſen damit zuſtupffen vnd manen,Stupffgert. HISP.*Aguyon, ò incitamiento.* ANGL.*A prik or ſting.*} Plaut. *in Aſin.ſc.4.a.2.* Vtinam nunc ſtimulus in manu mihi ſit. qui latera conteram tua. Idem *in Aul.prolog.* Si hodie fuſtem cepero, aut ſtimulum in manum, teſtudineum iſtum tibi grandibo gradum. Idem *Pſeud.ſc.8.a.4.* Vbi cum ſtimulis aut flagris inſidiantur ſeruis. ¶ Dixerunt etiam veteres Stimulum in neutro genere, idem *Men.ſub finem ſc.2.a.4.* Iam ſtimulum in mano, St.&c. ¶ Per tranſlationem dicitur omne illud à quo excitamur. Cic.2.*Tuſc.* Nam ſi omnia fugiendæ turpitudinis, adipiſcendæque honeſtatis cauſa faciamus, non modò ſtimulos doloris, ſed etiam fulmina fortunæ contemnamus licebit. ¶ Hinc Stimulum carnis & vitiorum dicimus. Plaut.*in Truc.* Næ iſta ſtimulum longè habet, quæ vſque illinc Cor pungit meum. Virg.3.*Georg.*

Sed non vlla magis vires induſtria firmat,

Quàm venerem, & cæci ſtimulos auertere amoris.

Idem 11. *Æneid.*

——— *Et ſtimulis haud mollibus incitat iras.*

Ouid.*Eleg.1. lib.5. Triſt.*

Ingenio ſtimulos ſubdere fama ſolet.

Stimulo,as, pungo, commoueo, ago, concito, incito, extimulo, incendo, impello. {הבריש *hibhriſch* המעיר *himeir* הביש *hiſſith*. κεντρόω, παροξύνω, διεγείρω, κεντέω. GALL.*Eſguillonner, poindre, piquer, poinçonner, inciter.* ITAL.*Stimolare, pungere.* GERM.Stupffen,treiben. HISP.*Aguyonear, ò incitar.* ANGL.*To moue, to ſtirre, and prick forward.*} Plaut. *Capt.ſc.4. a.3.* Larua ſtimulant virum. Terent.*in Heaut.* Magis me nunc amicæ dicta ſtimulant. Cicer. *pro Sext. Roſc.* Hunc mihi ex animo ſcrupulum euelle, qui me dies noctéſque ſtimulat ac pungit. Idem *ad Attic. lib.9.* Me conguntis Cæſaris ſtimulat, & primas eius actiones horreo. Idem *in Parad.* Te conſcientiæ ſtimulant maleficiorum tuorum. Liu. 2. *ab Vrb.* Hæc ira, indignatióque, ferocem animum ad vexandum ſæuo imperio exercitum ſtimulat. Plaut.*in Ciſtell.* Lactor, crucior, agitor, ſtimulor, verſor in amoris rota. Virg.4.*Æneid.*

Ecce iterum ſtimulas,&c.

¶ Hinc extimulo, & inſtimulo, de quibus ſuprà.

Stimulatio,nis,verbale, Ipſe ſtimulandi actus, concitatio, incitatio. {κέντρωσις, παροξυσμός. GALL.*Aguillonnement ou eſguillonnement.* ITAL.*Stimolatione,puntione.* GERM.Das treiben mit ſtupffen. HISP.*Obra de aguyonear.* ANGL.*A prikling and ſtirring forward.*} Plin.*lib 35 cap.1.* Etatque hæc ſtimulatio ſumma & ingens, exprobrantibus tectis, quotidie imbellem dominum intrare in alienum triumphum.

Stimulator,ris,verbale, Concitator, excitator. {מבריש *mabhriſch* מעיר *mameir* ... GALL. *Eſguillonneur, émouueur.* ITAL. *Chi punge, ſtimola, mouc.* GERM. Ein tupffer, anreitzer, treiber. HISP. *Aguyador.* ANGL. *Amouer or ſtirrer forward.*} Cic. *pro domo ſua.* Sed in cuius ſuit annona, ſeditionis quidem ſtimulator & concitator tu fuiſti.

Stimulatrix, icis. {מבריש *maphriſcheth* מעוררת *mameórath*. οἰστρήτρια. GALL.*Celle qui point & eſguillonne.* ITAL.*Donna che punge e ſtimola.* GERM.Ein anſtifterin, anreitzerin. HISP.*Aguyadera.* ANGL.*She that pricketh.*} Plaut.*in Moſt.ſc.3.a.1.* vt venefica illi fauces prehendam, atque enecem ſceleſtam ſtimulatricem. Item, *ibid.* Vix comprimor quin inuolem in oculos illi ſtimulatrici.

Stimuleus,a, um, tanquam ex ſtimulis factus. {מבריש *mabhriſch* מעיר *mameir* ... GALL. *Qui point & eſguillonne.* ITAL. *Che punge.* GERM. Das mit ſtupffen geſchicht. HISP. *Coſa que aguyona.* ANGL. *That pricketh or hath prickes and ſtinges.*} vt, Supplicium ſtimuleum, quod ſtimulis infligitur. Plaut.*in Mil.* Niſi tibi ſupplicium ſtimuleum dedi, tum decoris plenorem lectum faciam tuum.

Stimulatus, a, um, participium, vt rabie furenti ſtimulatus animus. {מבריש *mupheras* מעורר *muureár*. κεντρωθείς. GALL. *Eſguillonné, eſmeu, & incité.* ITAL. *Stimolato.* GERM. Geſtupfft, getriben, bewegt. HISP. *Aguyoneado.* ANGL. *Pricked or ſtirred vp, prouoked.*} Cato *Epigr. 38.* Ouid. *3.de arte,*

Interea præcipuè vino ſtimulata canente.

Stinguo, ſiue Stinguo, is, xi, ctum, eſt extinguo, reſtinguo, deleo. {כבה *cabá*. σβέννυμι. GALL.*Eſteindre.* ITAL. *Stinguere, ſpegnere, ammorzare.* GERM.Löſchen. HISP. *Apagar.* ANGL. *To quenche or put out fier.*} Cic.*in Progn.* Vt quum luna means Hyperionis officit orbi, Stinguntur radij cæca caligine tecti. Lucret.*lib.2.*

———*vt ceruere poſſis,*

Euaneſcere paulatim, ſtinguique colorem.

¶ Huius compoſita ſunt, Diſtinguo, extinguo, interſtinguo, inſtinguo, & reſtinguo.

Stipatio, nis, Stipator, vide *Stipo*.

STIPENDIVM, ij, Æs militare, ſeu præmium quod militibus datur. {שכר *ſacar*. μισθοφορά. GALL.*Les gages des gens de guerre, leur ſolde, loyer.* ITAL. *Paga, ſtipendio.* GERM. Kriegs ſold. HISP. *Sueldo o ſalario.* ANGL. *Wages payed to ſouldiours to ſeruandes.*} Compoſitum nomen ex ſtipe & pendo, quod ante nummum ſignatum Quæſtores ſtipem militibus appendere ſolebant, non annumerare. Stips autem dicebatur ab antiquis à ſtipulando, quod eo tempore, quo populus Rom. ære graui vtebatur, in cellis ius æs ſolebat ſtipari. Nam etiam æris grauis ſummæ maiorem faciebant cumulum, quam vt cramentis, vel loculis poſſent includi. Paulò aliter Vlpian. *de verbor. ſignif. l.ager.* Stipendium (inquit) à ſtipe appellatum, quod per ſtipes, id eſt, modica æra colligatur. Saluſt. *in Iugurth.116.* ad oppidum Laris, vbi ſtipendium & commeatum locauerat, vulgò *les finances pour la ſoulde.* ¶ Emeritis ſtipendiis in eadem dicuntur ſignificatione. Dicebantur enim ſtipendia confecta, vel emerita: quum elapſo tempore iuſtæ militiæ, milites iureiurando ſe ſoluebantur. Cicer. *pro Pompeio*, Partem militum qui iam ſtipendiis confectis erant, dimittit. ¶ Emerita ſtipendia ambitionis. Idem *de ſenect.* At illa quanti ſunt animum tanquam emeritis ſtipendiis libidinis, ambitionis, contentionis, inimicitiarum, cupiditatum omnium ſecum eſſe, ſecumque (vt dicitur) viuere? ¶ Explere ſtipendia. Tacitus *lib. 3.* Quanquam ipſe plures per prouincias quadraginta ſtipendia expleuiſſet. Homo nullius ſtipendij, ἀστράτευτος, qui bello non interfuit. Saluſt. *in Orat.Mary 119.* ¶ Facere ſtipendia pedibus. Liuius, Sed qui tum ſtipendia pedibus propter pauperratem feciſſet. Stipendia etiam faciebat Tribun.militum. Sueton.*in Tiber.cap.9.* ¶ Metaphor. ſæpe vſurpatum legitur apud Senecam, & alios. Idem *Epiſt.66.* Veluti ſacramento ligatus hoc quod viuit, ſtipendium putat. Idem *cap. 22. de conſol. ad Mart.* Hoc illos vitæ ſtipendium manebat (id eſt, mors.) Idem *3. de tranquill.* In ſtipendiorum numerum veniunt etiam miniſteria incruenta. ¶ Stipendium etiam dicitur tributi genus, quod quis tenetur ſoluere principi, aut Reipublicæ ad ſuſtentationem militum. φόρος. Liuius *lib.1.* Vt diuites conferrent, qui oneri ferendo eſſent, pauperes ſatis ſtipendij pendere ſi liberos educerent. Sueton. *in Cæſar. cap. 25.* Eique (Galliæ) quadringenties, in ſingulos annos, ſtipendij nomine, impoſuit. Velleius, Quæ natio redacta in formulam prouinciæ ſtipendiaria facta ſit.

Stipendialis,e,ad ſtipendium pertinens. {ὑποτελής. GALL. *Tributaire, taillable.* ITAL. *Tributario.* GERM. Das ſold oder ſteur geben ſoll. HISP. *Eſtipendiero.* ANGL. *He that payeth wages.*} vnde Fœdus ſtipendiale, apud Sidonium Apollinarem.

Stipendiarium,ij, Certum vectigal. {φόρος. GALL. *Tribut, gabelle, dace.* ITAL. *Tributo, ò gabella, ò datio determinato.* GERM. Ein ſteur,ſchatzung. HISP. *Pecho o pecha.* ANGL. *A certane tribut or telle.*} Cicero *in Verr. act.5* Inter Siciliam, ceteraſque prouincias, Iudices, in agrorum vectigalium rationibus hoc intereſt, quòd cæteris aut impoſitum vectigal eſt certum, quod ſtipendiarium dicitur: aut cenſoria locatio conſtituta eſt.

Stipendiarius, a, um, Tributarius, qui ſoluendo ſtipendio obnoxius eſt. {ὑποτελής. GALL. *Tributaire, taillable.* ITAL. *Tributario.* GERM. Der ſteur oder ſchatzung vnderworffen, das ſteur geben muß. HISP. *Pechero que paga aquel dinero.* ANGL. *That payeth wages or tribute.*} vt, Ciuitates ſtipendiariæ, quibus certum ſingulos in annos imperatum erat tributum. Cæſar *comment.1.* Reliquaſque ciuitates ſtipendiarias haberent, id eſt, tributarias. ¶ Stipendiarius homo pronunciatus. Sueton.*in Cal.cap.71.* Mantheam nobilem iuuenem, &c. ſtipendiarium pronunciatum. Et Velleius, ſtipendiaria facta prouincia.

Stipendiarius, ſubſtantiue, ſtipendiariæ ciuitatis incolæ. Cic. *1.Verr.* Socij, ſtipendiariique populi Romani, afflicti, miſeri, &c. Idem *pro Cornel. Balbo.* Quæ vacant ſtipendiariis, pateant hoſtibus.

Stipendiolus, Adiectiuum, Stipendioſos Vegetius vocat ærarios milites, ſiue mercenarios, qui ſtipendia faciunt: quamuis & ſtipendioſi dicantur, ſtipendiis pleni: hoc eſt, qui ſtipendia plurima fecerunt.

Stipendior, aris, Stipendia facio, vel mereo. {μισθοφορέω. GALL. *Faire ſeruice, gaigner loyer.* ITAL. *Meritare ſoldo.* GERM. Verdienen vmb ſold dienen. HISP. *Merecer ſueldo.* ANGL. *To be rewarded for wages.*} Plin. *lib. 6.* Regi eorum peditum trecenta millia, equitum triginta millia, elephantorum nongentum millia, per omnes dies ſtipendiantur, id eſt, ſtipendia faciunt, & merent.

Stipes, itis, Truncus, aut validus fuſtis humidi defixus. {גזע *ghezáh*. στελέχος. GALL. *Vn tronc d'arbre, ou un gros pieu, ou gros baſton.* ITAL. *Tronco, palo, zocco.* GERM. Ein ſtock/Pfalſparre. HISP. *Tronco del arbol, el madero, ò palo derecho.* ANGL. *A logge ſet in the ground, a ſtock, a ſtalke.*} Cæſ. 7. *bell. ciu.* Foſſas tranſuerſas viis perducit, atque ibi ſudes ſtipiteſque præacutos defigit. Ouid. 4. *Faſt.*

——*quernis religant in ſtipite funem.*

Idem 3. *Faſt.*

Conſtitit ipſe ſuper ramoſos ſtipite nixus.

Idem *Eleg.* 6. *lib.* 1. *Triſt.*

Vtque cremaſſe ſuum fertur ſub ſtipite natum
Theſtias.

Senec. *cap.* 19 & *cap.* 20. *de conſol. ad Mart.* Stipitibus infixi (de cruce & patibulo.) ¶ Per tranſlationem accipitur pro ſtulto, inſulſo, & fatuo. Terent. *in Heaut.* In me quiduis harum rerum conuenit, Quæ ſunt dicta in ſtultum: caudex, ſtipes, aſinus, plumbeus. Cic. *in Piſonem.* Sed qui tanquam truncus atque ſtipes, ſi ſtetiſſet modò, poſſet ſuſtinere tamen titulum Conſulatus.

Stiphĕlus, vnus ex Centauris, Ixionis, & Nubis filius à Cæneo interfectus ea in pugna, quæ in Pirithoi nuptiis commiſſa eſt inter Lapithas Centauros. Ouid. 12. *Metam.*

Quinque neci Cæneus dederat Stiphelumque, Bromúmque, &c.

Stīpo, as, Rimas obturo, condenſo, in vnum cogo, claudendo coarcto. {אטם *atam* סכר *ſacar* ἐμφράσσω, πυκνόω. GALL. *Eſtouper, entaſſer.* ITAL. *Empire le fiſſure.* GERM. Verſtopffen/zuſtopffen. HISP. *Recalcar ò tupir ò cortribar.* ANGL. *To ſtoppe cuinkes or clefies.*} Ἀπὸ τοῦ στίβειν, quod ſignificat condenſare: vnde & ſtipare, ſiue ſtypare quidam ſcribendum exiſtimant. Aut certe à ſtupa, hoc eſt, lini purgamento, quod in ſtipandis nauium rimis ſolet adhiberi. Colum. *lib.* 7. *cap.* 6. Dein vt quo tenerior permaneat, clauſo, neque ventis obnoxio loco ſtipatur per plura tabulata. Virg. 1. *Æneid.* de apibus,

——*aut quum liquentia mella*
Stipant, & dulci diſtendunt nectare cellas.

Idem 3. *Æneid.*

——*ſtipátque carinis*
Ingens argentum.

¶ Stipari item dicuntur principes qui cuſtodiæ cauſa ſatellitio cinguntur. {סבב *ſabáb.* δορυφορεῖσθαι. GALL. *Enuironner ou ſe tenir autour de quelqu'un pour le deffendre.* ITAL. *Stare d'intorno ad alguno per difender lo.* GERM. Vmbgäben oder vmbſtellt werden von denen ſo vns beleyten/oder verwaren. HISP. *Acompañar alguno para defenderlo.* ANGL. *To enuironne and accompanie.*} Item qui amicorum, clientum, comitúmve turba ſepiuntur. Liu. *lib.* 1. Stipatus agmine armatorum, in forum erumpit. Cic. *Attic. lib.* 1. Quum ad forum ſtipati gregibus amicorum deſcendimus, reperire ex magna turba neminem poſſumus, qui cum aut iocari liberè, aut ſuſpirare familiariter poſſimus. Virg. 1. *Æneid.*

Regina ad templum forma pulcherrima Dido
Inceſſit, magna iuuenum ſtipante caterua.

Idem 4. *Georg.*—ad apes tranſtulit, quæ & ipſæ regis ſui latera, tanquam de eius ſalute ſolicitæ, cingunt ſepiúntque.

Stipātus, a, um. {מסבב *muſab.* δορυφορούμενος, περιεσχισμένος. GALL. *Accompagné de force gens tout autour.* ITAL. *Accompagnato di gente in giro.* GERM. Vmbgäben/bewart. HISP. *Acompañado de hombres en derredor.* ANGL. *Accompanied, enuironned with men as a prince.*} Virgil. *lib.* 11. *Æneid.*

Tum ſocios (namque omnis eum ſtipata tegebat
Turba ducum) ſic incipiens hortatur ouantes.

Liu. 2. *d.* 4. Stipata phalanx denſa.

Stipatio, nis, verbale. Ipſe ſtipandi actus. {מסב *méſab* ὁ πύκνωσις, συνάχθη, δορυφορία. GALL. *Enuironnement pour defendre.* ITAL. *Circondamento d'alchuno.* GERM. Vmbgäbung/vmbſtellung eines. HISP. *Aquella obra de acompañar, cercar y rodear alguno para defenderle.* ANGL. *Accompanying.*} Cic. *pro Sylla.* Eius aſpectus, concurſatio, ſtipatio, greges, hominum perditorum, metum nobis, ſeditionéſque afferebant. Plin. *lib.* 10. *cap.* 22. Ita cæteri ſtipatione naturali propellunt eos.

Stipātōres, qui in nauibus onera componunt. ... inquit Seruius. ¶ Item ſatellites, quos principes corporis cuſtodiæ cauſa ſibi adhibent, à ſtipe, quam accipiebant: vel quod reges ſtipent, & vndique circumſtent, ac claudant, penè conſtringentes, inſtar apum circa ipſarum regem: aut quod ipſi ferro ſtipati ſint. {δορυφόροι. GALL. *Gardes du corps, archers de la garde.* ITAL. *Stipatori.* GERM. Trabanten/guardiknecht/ die eines Fürſten leib bewaren. HISP. *Los que acompañan al mayor.* ANGL. *That enuironneth a prince, to keepe his bodie.*} Cic. *lib.* 2. *Offic.* Præmittebatque de ſtipatoribus ſuis, qui ſcrutarentur arculas muliebres, & ne quod in veſtimentis telum occultaretur, exquirerent. Hos antiqui à latere latrones vocabant. Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 3.

——*lum tu pr. deante lauatum*
Rex ibis, neque te quiſquam ſtipator ineptum
Præter Criſpinum ſectabitur.

Stipticus, adiect. vide *Stypticus.*

Stĭps, & ſtipis, is, fœmin. gen. pecunia quæ per capita colligebatur, & ſtipabatur in cella, vel ærario. {כסף גלגלית *chéſep ghulgóleth.* Pecuniæ genus, quod per capita colligebatur: & quod ... dicitur à Græcis. {GALL. *Paye, loyer, vne piece de monnoye, denier ou autre choſe.* ITAL. *Paga, mercede.* GERM. Gelt. HISP. *Moneda que ſe coge para pagar ſueldo, paga.* ANGL. *Money giuen to beggers, wages to ſouldioures.*} Cicer. 2. *de Legib.* ex 12. tab. Præter Idææ Matris famulos, eóſque iuſtis diebus, ne quis ſtipem cogito. Et rurſum, Stipem ſuſtulimus niſi eam quam ad paucos dies propriam Idææ Matris excepimus. Implet enim ſuperſtitione animos & exhaurit domos. Stipem Elephanto porrigere. Sueton. *in August. cap.* 53. *Ibid. cap.* 57. Omnes ordines in lacum Curtii quotannis ex voto pro ſalute eius ſtipem iaciebant. ¶ Pecunia quoque quam vel in ærarium reponebant, vel diis offerebant, vel mendicis porrigebant ad ſuſtentationem vitæ, ſtips dicebatur à ſtipando, propterea quòd in cella ſtipabatur, id eſt, comprimebatur. Plin. *Epiſt.* 161. Illuſtratúrque facit gurges in quem ſacro gremio patiente, puros & vitreas, vt numerare iactas ſtipes & relucentes calculos poſſis. Suet. *in Auguſt. cap.* 91. Ex noctur no viſu etiam ſtipem quotannis die certo emendicabat à populo, cauam manum aſſes porrigentibus præbens. Idem *in Calig. cap.* 42. Stetit veſtibulo ædium Kal. Ian. ad captandas ſtipes. ¶ Stipem magnam confert hæc res, id eſt, fructum. Columell. *lib.* 7. *cap.* 1. Quippe villaticæ paſtiones, ſicut pecuariæ non minimam colono ſtipem conferant. Conferre ſtipem. Vlpian. *de coll. illic.* Sed tenuioribus permittitur ſtipem menſtruam conferre, dum tamen ſemel in menſe coëant. Spargere ſtipem. Plin. *lib.* 33. *cap.* 10. Populus Romanus ſtipem ſpargere cœpit Sp. Poſthumio, Quint. Martio coſſ. tanta pecunia erat, vt eam conferret L. Scipioni, ex qua is ludos fecit. ¶ Stipis dandæ & æris conferendi mos. Ouid. 4. *Faſt.*

Stĭpŭla, æ, à ſtipa, ſiue ſtupa deducitur, ſiue quòd ſtupæ inſtar vratur, ſiue quòd ea quoque ſtipari tectorum rimæ conſueuerunt. {קש *koſch* תבן *tében.* καλάμη. GALL. *Eſteul, eſtouble, tuyau de blé, chaume.* ITAL. *Stoppia, ſtropola.* GERM. Ein halm/ſtupffel. HISP. *La paja, como caña de trigo.* ANGL. *Stubble, or the ſtalke of corne.*} Eſt autem ſtipula calamus frumenti, puta tritici, hordei, & ſimilium, quod ſcilicet continet ſpicam, cuius internodia genicula dicuntur, & aliquando genua, à ſimilitudine genuum animalis. Ouid. 4. *Faſt.*

Móxque per ardentes ſtipulæ crepitantis aceruos
Traycias celeri ſtrenua membra pede.

Ibidem,

Captiuam ſtipula fœnóque inuoluit & ignes
Admonet: vrentes effugit illa manus.

Virg. 1. *Georg.*

——*Culmúmque leuem ſtipuláſque volantes.*

¶ Stipula etiam dicitur, quæ remanet in campo demeſſo frumento. Virg. 1. *Georg.*

Sæpè etiam ſteriles incendere profuit agros,
Atque leuem ſtipulam crepitantibus vrere flammis.

¶ Spicæ præterea quæ poſt meſſorum terga à tenuioribus legi ſolent, ſtipulæ appellantur. Terent. *Adelph.*—præter hæc meridie ipſo faciam vt ſtipulam colligat. Hinc ſtipula illecta, dicitur ſpica in meſſe deſecta necdum collecta.

Stĭpŭlor, aris, eſt ſolenni conceptione verborum poſtulare ſibi aliquid promitti ſolenni formula promittendi. {συγγράφω, ἐπερωτάω, ... GALL. *Stipuler.* ITAL. *Stipolare.* GERM. Fragen ob einer etwas eingehn vnd verheyſſen wölle: item, verheyſſen. HISP. *Aceptar lo que otro promete.* ANGL. *To require a thing to be giuen him or done with ordinarie wordes of the law, to require by couenant, to mak a bargaine, to promiſe effectually that he is required to do.*} Et quamuis propriè de iis interrogationibus dicatur, in quibus de pecunia agitur, eo quòd à ſtipe dictum putetur: transfertur tamen ad omnes rogationes, quæ de quauis re interponuntur. Cic. 2. *de Leg.* Si is cui legatum eſt, ſtipulatus eſt idipſum quod legatum eſt, vt ea pecunia ex ſtipulatione debeatur. Col. *in præfat. lib.* 10. Fœnoris tui Syluine, quòd ſtipulanti ſpoponderam tibi, reliquam penſiunculam percipe. Plaut. *Pſeud. ſc.* 6. *a.* 4. Nullum periculum eſt ſtipularier, vt concepiſti verba, Datin' viginti minas? Dabo. Eſt autem ſtipulor, ſecundùm Priſcianum, verbum commune, quod tam in actiua, quàm paſſiua ſignificatione, ablatiuo iungitur. Dicimus enim ſtipulor abs te, pro rogo te, peto abs te: & ſtipulor abs te, pro rogor abs te. Iuuenal.

Quantum vis ſtipulare & protinus accipe quod do,
Vt toties illum pater audiat.

Quo in loco eſt actiuæ ſignificationis. Suetonius verò paſſiuè protulit, Prætorum lectoria, quæ vetat minorem annis vigintiquinque ſtipulari, id eſt, interrogari. Plautus quoque paſſiuè dixit, Niſi dolo malo inſtipulatus ſis. Idem *in Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Ibidem erunt ſcorta exoleta, quique ſtipulari ſolent. id eſt, Adſtipulatores (turpe verbum.) ¶ Huius verbi compoſita ſunt, Adſtipulor, inſtipulor, & reſtipulor: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Stĭpŭlātōres, dicuntur qui per interrogationem obligant promiſſorem. {οἱ ἐπερωτῶντες, οἱ ..., οἱ .... GALL. *Stipulateurs.* ITAL. *Interrogatori, ſtipolatori.* GERM. Anforderer/fraget ob einer etwas verheyſſen wölle. HISP. *Aceptadores de lo que otros prometen.* ANGL. *Requeſters of a thing to be done with ordinarie wordes of the law.*} Cicero *pro Quintio*, Literæ P. Quintij teſtes tot, quibus omnibus cauſa iuſtiſſima eſt cur ſcire potuerint: nulla cur mentiantur, quum à ſtipulatore tuo comparabuntur. Hæc enim duo ſtipulator & promiſſor opponuntur, quod docet Iureconſult. *titul. de verborum obligationibus.*

Stĭpŭlātio, nis, (vt inquit Pomponius,) eſt verborum conceptio, quibus is qui interrogatur daturum facturúmve ſe id quod interrogatus eſt, reſpondet. {ἐπερώτησις. GALL. *Stipulation.* ITAL. *Interrogatione, ſtipulatione.* GERM. Verheyſſung deß darumb jemands iſt angefordert worden. HISP. *Obra de aceptar lo que otro promete, eſtipulacion.* ANGL. *An effectuall promiſe to do which he is required to do.*} Cic. *ad Attic. lib.* 16. Et ſi nondum ſtipulationes legeram (nec enim Eros venerat) tamen pridie Iduum velim conficias. Senec. *de beneſic. lib.* 3. *cap.* 15. Vtinam nulla ſtipulatio emptorem venditori obligaret, nec pacta, conuentáque impreſſis ſignis cuſtodirentur, fides potius illa ſeruaret, & æquum colens animus. ¶ Acceptam ferre ſtipulationem, eſt eum, qui per ſtipulationem promiſit obligatione liberare. Vlp. *in l. Iulian. ff. de dol. mal. & metus ex. cpt.* Stipulationis formulam & periphraſim, vide apud Plaut. *ſc.* 1. *a.* 1. & *ſc.* 6. *a.* 4.

Stĭpŭlātĭuncŭla, æ, diminut. {ἡ μικρὰ ... ἐπερώτησις. GALL. *Petite ſtipulation.* ITAL. *Picciola ſtipulatione.* GERM. Ein kleine oder ſchlechte verſprechung. HISP. *Pequeña eſtipulacion.* ANGL. *A litle promiſe to is written is required.*} Cic. 1. *de Orat.* Tu mihi quum in circulo decipiare aduerſarij ſtipulatiuncula, & quum obſignes tabellas clientis tui, quibus id ſit ſcriptum quo ille capiatur, ego tibi vllam cauſam maiorem committendam putem?

Stĭpŭlātus, us, Stipulatio, ὁμολογία. Plin. Iouis deorum ſummi ſtipulatu. Vſi quoque hoc vocabulo ſunt Iuriſconſulti.

Stiria, æ, propriè eſt aqua frigore concreta pendens, guttatimque ſtillans. {אגל *égel* גבש *gabiſch* דלף *deleph.* σταλαγμός. GALL. *Goutte d'eau gelée & pendante.* ITAL. *Acqua aggiacciata che ſta pendente.*

GERM. Ein eiſzapff. HISP. El carriço, gota de agua helada. ANGL. A froſen droppe.} Virg. 3. Georg.

Stiriaque impexis induruit horrida barbis.

Martial. *lib.* 7.

Turpis ab inuiſo pendebat ſtiria naſo.

Plin. diſtillantes hyberno gelu ſtirias.

Stirillum, barba capræ, & dicitur à ſtiria, quòd pendet ad modum ſtiriæ. Cathol. Sed ſuprà fuit *Spirillum.*

STIRPS, is, fœmin. gen. Origo, progenies, ſoboles. {עקר *ôker* [illegible] *jeſchaſch.* [illegible]. GALL. *Race, lignée.* ITAL. *Progenie, legnaggio.* GERM. Ein ſtamm/geſchlecht. HISP. *Generacion, linaje.* ANGL. *Of ſpring or ſtock in hinred.*} Virg. 7. *Æneid.*

Heu ſtirpem inuiſam.

Idem 3. *Æneid.*

———qua vos à ſtirpe parentum
Prima tulit tellus.

Ouid. 2. *Metam.*

Semifer interea diuinæ ſtirpis alumno
Lætus erat, miſtóque oneri gaudebat honore.

Item ſtirps maſculini generis eſt, & ſignificat imam arboris partem, quam & truncum appellamus. {שרש *ſchoréſch.* [illegible]. GALL. *Racine d'arbre ou d'herbe, ou ce qui en ſort.* ITAL. *Stirpe, tronco, radice d'alberi ò d'herbe.* GERM. Ein ſtamm / als an einem baum. HISP. *Planta, raiz ò tronco del arbol.* ANGL. *To ſtock or ſtemme of a tree or herbe.*} Idem *Metam. lib.* 12.

Quem ſemel in ſyluis imo de ſtirpe reciſum.

In qua ſignificatione inuenitur etiam fœmininum. Horatius,

———ſtirpéſque, & rapeas, & pecus, & domos.

Sueton. *in Tib. cap.* 2. Ex hac ſtirpe genus trahit.

¶ Stirps quæſtionis origo, fundamentum, per tranſlationem. Cic. 4. *de finib.* Differo eam partem, quæ quaſi ſtirps eſt quæſtionis. Dixerunt tamen ſignificatione ſobolis maſculino genere: vt Pacuuius, Qui ſtirpem occidit meum? Rurſus in ſignificatione materiæ. Horat. Stirpéſque rapeas & pecus & domos. Soſipater *lib.* 1.

Stirpeſco, is, ere, In ſtirpem conuertor. {[illegible]. GALL. *Ietter getrons, produire tiges, ſe conuertir en tiges & ſions.* ITAL. *Farſi & conuertirſi in tronco.* GERM. Verbert werden / verdorten. HISP. *Arrayar ò hazer raiz la planta.* ANGL. *To waxe, to haue a ſtock or ſtemme.*} Plin. *lib.* 9. *cap.* 8. Nam ſi deſtringatur, ſtirpeſcere & intermori.

Stirpitùs, aduerbium, Funditus, radicitus. {[illegible]. GALL. *De la racine, totalement.* ITAL. *Da fondo, dalle radici, totalmente.* GERM. Mit der wurtzel herauß / vom grund herauß. HISP. *Arrancado de raiz.* ANGL. *Vtterly, by the rootes.*} Cic. 4. *Tuſc.* Hunc errorem quaſi radicem omnium malorum ſtirpitus philoſophia ſe extracturum pollicetur.

[Stirpix Onom. Stirpices [illegible], quia ſtirpes effodiunt: radicum ſectores, qui radices colligunt, earum peritiam habentes. herbarij.

Stirpo [illegible]. Onom. Latinum inuſitatum. at [illegible] eſt radico, radices ago, ſtabilio.

Stitiones Solis, ſolſtitia. Tertull.]

Stiuà, æ, Aratri manica, quæ tenetur manibus quum aratur. {[illegible]. GALL. *Le manche ou le tenon de la charruë.* ITAL. *Manico dell' arato.* HISP. *El eſteua ò manzera del arado.* ANGL. *The plough tayle or handle.*} Virg. 1. *Georg.*

Stiuaque qua currus à tergo torqueat imos.

Ouid 8. *Metam.*

Hos aliquis tremula dum captat arundine piſces,
Aut paſtor baculo ſtiuaque innixus arator
Vidit, &c.

Idem 4. *Faſt.*

Inde premens ſtiuam deſignat mœnia ſulco.

Dicta ſtiua à ſtando, quia ſuper eam regula ſtat, & eſt quaſi temo inter boues.

STLĂTĂ, genus nauigij (inquit Feſtus) latum magis quàm altum, à latitudine ſic appellatum: ſed ea conſuetudine qua ſtlocum pro locum, ſtlitem pro litem dicebant antiqui, qui dictionibus ab l incipientibus, ſt literas præponere ſolebant. Ea vox etiam apud Gellium de nauigiis, horiolæ, ſtlatæ. In antiquo Lexico, ſtlata, [illegible].

[Stlataris, veſtis piratica. Gloſſ. Iſid. & Caper.]

Stlātārĭùs, qui ſtlata vehit, ſicut à ſcapha ſcapharius.

Stlatarius, a, um, piraticus. Caper Grammat. Stlataris, ſine c, litera ſcribendum eſt, à ſtlata rate piratica. Iuuenal. *Satyra* 7.

Spondet enim Tyrio ſtlataria purpura filo.

id eſt, purpurea veſtis, velut piratica & latrocinans, cuius ſplendore ſpoliantur, & falluntur venditores, diuitem cenſentes qui eam geſtat: vel potiùs fallax & deceptrix, quaſique irridens. In Critici antiquiſſimi Lexico Stlatarius, i, [illegible].

Stlembus, grauis & tardus. Lucilius,

At que equum te libr: ſtlembum. Feſtus.

[Stlengis, olei gutta. Item ornamentum capitis. Poll.]

Stlitibus iudicandis dicebant veteres, pro litibus. Hinc Decemuiri dicebantur Stlitibus iudicandis. Feſtus.

Stlopus, Sonus, qui ex inflatis ac buccatum erumpit. Perſ. *Sat.* 5.

Nec ſtloppo tumidas intendis rumpere buccas.

Alij ſcribunt *ſcloppo.*

STO, as, ſteti, ſtatum, Erectus ſum, conſiſto.)(Sedeo. {עמד *hammadh* [illegible]. GALL. *Eſtre debout, demeurer en vn eſtat, s'arreſter.* ITAL. *Stare.* GERM. Stehn. HISP. *Eſtar en pie ò en viſto.* ANGL. *To ſtande.*} Plaut. *Caſin.* Hi ſtant hic ambo, non ſedent. Terent. *Eunuch.* Interim dum ante oſtium ſto, notus mihi quidam obuiam Venit. Ouid. 1. *Faſt.*

Ingenium [illegible] *ſtat pue cadit que tuo.*

Plaut. *Capt. Prolog.* [illegible] Stant, non ſedent. ¶ Pro ceſſare. Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Quid nunc igitur ſtamus? Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Palinure quid ſtas? id eſt, ceſſas.) ¶ Stare pro incolumem eſſe. Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 1. *Triſt.* Dum ſteterimus, &c. (ſup. incolumes fuerimus.) ¶ Stantes in publico, (id eſt, quaſi proſtibula proſtantes.) Liuius *lib.* 34. & Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* & veneris. ¶ Et non tantùm de animatis, ſed de inanimatis dicitur. vt, Nauis ſtat, Flumen ſtat, Currus ſtat. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 2. Stat in portu nauis prædatoria. (id eſt, expectat parata.) ¶ Cancer ſtat, cùm ſerpere deſiit. Celſ. *lib.*... *cap.* 27. Vbi ſtare cœperit cancer. ¶ Sol item ſtare dicitur, quum ad alterum Tropicorum perueniens, vlterius progredi non poteſt, ſed curſum incipit reflectere. Vnde duo dicimus eſſe ſolſtitia, alterum æſtiuum, alterum hybernum. ¶ Item ponitur pro ſatisfacere, permanere & durare. Cic. 1. *Offic.* Facere promiſſa, ſtare conuentis, reddere depoſitum. Virgil. 4. *Æneid.*

Et bene apud memores veteris ſtat gratia facti.

Velleius, Cum ſtetiſſet Carthago. Idem Velleius, Stetiſſe Capuam, concidiſſe, reſurrexiſſe. Sueton. *in Othon cap.* 5. Neque enim diſſimulabat niſi principem ſe ſtare non poſſe, &c. ¶ Item pro horrere. סמר *ſamár.* vt annotauit Nonius citans locum ex Titinnio, Atque illud ante partum comedet: fundi ſtabunt ſentibus. Item alterum ex Cæcilio, Hic amet, familiæ fame pereant: ager autem ſtet ſentibus. ¶ Item pro plenum eſſe. מלא *malé.* Virg. 12. *Æneid.*

———iam puluere cœlum
Stare vident.

Item pro promittere, vt annotauit idem Nonius, citans illud Lucilij ex *lib.* 29.

Hic corpus ſolidum inuenies, hic ſtare papillas
Pectore marmoreo.

¶ Item ſignificat aliquando præſtitutum eſſe, & immobilem. Virg. 10. *Æneid.*

Stat ſua cuique dies, breue & irreuocabile tempus
Omnibus eſt vitæ.

Ouid. 1. *Metam.*

Sic ſtat ſententia, id eſt, immobilis & fixa eſt. [illegible].

¶ Item in animo eſſe, & conſtitutum habere. Virg. 12. *Æneid.*

Stat conferre manum Æneæ, ſtat quicquid acerbi eſt
Morte pati.

¶ Item poſitum eſſe, [illegible]. Idem 1. *Æneid.*

Omnis in Aſcanio chari ſtat cura parentis.

Item quieſcere. Apuleius, Dum fortè ſtarent in taberna ludentes.

¶ Item in priſtino ſtatu manere. Idem 2. *Æneid.*

Troiaque nunc ſtares, Priamique arx alta maneres.

¶ Item ponitur pro emptum eſſe & conſtare. Liu. *lib.* 23. Multóque ſanguine ac vulneribus ea Pœnis victoria ſtetit. Gellius, Magno ei ſtet, ea nocte abſentem fuiſſe. Quintil. Neque ipſe hoc periculum ignoro, expertus non leui documento, quanti ſteterit mihi, quod ſemel imparata non feci. Liuius 3. *ab Vrb.* Magno detrimento certamen ſtatutum fuerit. Idem 4. *d.* 4. Centum talentis ſtetit. Et Velleius, Morte ſtetit Ciceroni vindicta libertatis. Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Periculum vitæ meæ tuo ſtat periculo. ¶ Stare firmum, eſt non moueri, ſed conſtantem eſſe. [illegible]. Liuius, Reſiſtes autem aduerſus famam rumoréſque hominum, ſi ſatis firmus ſteteris. Senec. *cap.* 6. *de conſol. ad Polyb.* Stare in ſtatu & gradu, vel arma ſubmittere. Ouid. 13. *Metamorph.*

———cui ſtandi vulnera vires
Non dederant, fugit.

Quintil. Standum in iis omni pede. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Iubes me facere impetum in eum, qui ſtat. (i. reſtat, nec fugit.) ¶ Pro veniſſe. Liu. 4. *ab vrb.* Tempus agendæ rei nondum ſtare (GALL. *N'eſtre pas encore eſcheu.*) ¶ Stare per me, per te, per illum aliquid dicitur, quum ego, tu, aut ille impedimento eſt, ne quid fiat. Plin. *lib.* 18. Non ſtat per me quominus cœlum intelligas & cœleſtia ſcias. Quintil. Non per me ſtetit, ſed per illam. Stare à Senatu, vel ab optimatibus, eſt Senatus, vel optimatium cauſam tueri. Cic. *de clar. Orat.* Nemo à Senatu, & a bonorum cauſa ſtetit conſtantiùs. ¶ Stare à mendacio contra verum. Idem 2. *de Inuent.* pro eo quod eſt tueri falſum & verum oppugnare. ¶ Cum aliquo ſtare, pro partes eius ſequi, & ei fauere. Terent. *Phorm.* Nam ni hæc ita eſſent, cum illo haud ſtares Phædria id eſt, pro illo. Cic. 2. *de inuent.* Quemadmodum ei dicebamus, qui à ſcripto diceret, hoc fore vtiliſſimam, ſi quid de æquitate ea quæ cum aduerſario ſtaret, derogaſſet, ſic huic, &c. ¶ Fabula dicitur ſtare Terent. *in prol. Hecyra.* Partim ſum earum exactus, partim vix ſteti. Vbi Donatus, Agitur fabula quum recitatur, ſtat, quum placet. ¶ Statur, Impersonale. Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Quid agitur? P. Statur hic ad hunc modum. ¶ Stare extrema fortuna, eſt ſummo in periculo ſitum eſſe. Cic. *in Saluſt.* Bis ad ſubſellia attractus, extrema fortuna ſtetit. Ouid. 4. *Faſt.*

Statur & arbitrium Romulus vrbis habet.

¶ Compoſita huius verbi ſunt, Abſto, adſto, vel aſto, conſto, circunſto, anteſto, contraſto, exto, à quo ſuperexto, inſto, interſto, diſto, obſto, perſto, præſto, proſto, reſto, ſubſto, ſuperſto: de quibus ſuis locis. Stans & ſtaturus, pen. prod. Participia. Cic. *in Catil.* Quod incolumes ciues, quòd ſtantem vrbem reliquit, quantò tandem illum mœrore afflictum eſſe, & profligatum putatis? Plin. *lib.* 25. *cap.* 13. Anaxilaus autor eſt, mammas à virginitate illitas, ſemper ſtaturas.

Stàtus, a, um, Firmus, fixus, immobilis, certus. {מועד *mahemádh.* [illegible]. GALL. *Arreſté, aſſigné, certain.* ITAL. *Fermo, ſtabile.* GERM. Stätig/beſtendig/gewiß. HISP. *Firme, que no ſe muda.* ANGL. *Firme, ſtable, that ſtandeth hand is not moued.*} Plin. *lib.* 18. Iam primum hanc iniuriam omnibus annis accidere non poſſe propter ſtatos ſiderum curſus. Cic. *de Aruſp. reſp.* Statas ſolemnéſque ceremonias pontificatu continere. Sic Statis vicibus aliquid fieri dicitur, quod certis fixiſque temporibus iteratur. [illegible]. ¶ Status dies cum hoſte, eſt dies conſtitutus controuerſiæ cum peregrino iudicio finiendæ. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *act.* 1. Et Gellius *cap.* 4. *lib.* 6. Status condictus cum hoſte intercedit dies. Cicer. 1. *Offic.* Si ſtatus dies ſit cum hoſte venito. Liu. 2. *dec.* 5. Stato die, & ſtato loco. Item Suet. *in Claud. cap.* 1. Die ſtato ſupplicare. Item *in Calig. cap.* 40. Certum ſtatúmque exigere. ¶ Stata ſacra, quæ certis ac ſtatutis diebus fiebant, & non mutabantur, ſed firma & ſtabilia erant, diuerſa ab illis quæ indicta vocantur, quæ nimirum vel in alia tempora reiici poſſunt, vel etiam omitti penitus: [illegible]. Catull.

Sacra ſtata, ſolemnia, ſancta ſornaſti.

Ouid. 6. *Faſt.*

Et fornicali ſunt ſtrata ſacra Deæ.

Idem 1. *Faſt.*

Ter, quater euolui ſignantes tempora Faſtos:
Nec ſementina eſt vlla reperta dies:
Tum mihi (ſenſit enim) lux hæc indicitur, inquit,
Muſa: quid à Faſtis non ſtata ſacra petis?

Ennius. Modicam & modeſtam formam mulieris ſtatam vocauit, quam Phauorinus apud Gellium non inuenuſtè vxoriam formam nominat. Vide Gell. *lib.* 5. *cap.* 11.

Stătŭs, us, conditio, habitus, geſtus, poſitio, conſtitutio. {מעמד *mahamadh.* σχῆμα. GALL. *Eſtat, condition, geſte, maintien, contenance.* ITAL. *Stato, ſtado, qualità di vna coſa.* GERM. Ein ſtand oder ſtat/weſen. HISP. *Eſtado de cada vna coſa.* ANGL. *That ſtat, behauiour or contenance.*} A ſiſtenda autem Repub. Statum eius deducit Sueton. *in Auguſt. cap.* 28. Siſtere ſignificat inter cætera ſtabilire, firmare, ſtare facere: vulgus contra à ſtando ſtatum deducit, ſicut & ſtatorem: qui ſuprà in verbo ſiſto & ſtator abundè confutatur. Colum. *lib.* 8. Quare ſtatus eius longior productiórque ad hos caſus magis habilis eſt. Cicer. *Lentul. lib.* 1. *Epiſt.* Ex eodem de toto ſtatu rerum omnium cognoſces. Idem *de Aruſp. reſp.* Hunc ſtatum qui nunc eſt qualiſcunque eſt, nulla alia re niſi concordia retinere poſſumus. Seneca *cap.* 17. *de conſol. ad Mart.* Vt nunquam ſcires cuius ſtatus eſſes. Quintilian. ſtatu periclitari. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.*

Flebilis vt noſter ſtatus eſt, ita flebile carmen.

¶ Pro poſitione ſiue conſtitutione corporis. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Quid agitur? P. S. Statur hic ad hunc modum. S. Statum vide hominis Caliphe, quaſi baſilicum. GALL. *Conſidere la carre, la poſture, la contenance, la targue, la morgue du perſonnage.* Idem Plaut. *ibid.* vide *Statum.* Num pertimeſcit Idem *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Crebro commutat ſtatum (de cogitabundo & æſtuante.) Item Gell. *cap.* 13. *lib.* 9. de certamine duorum loquens: Manlius ſcutum ſcuto percuſſit, atque ſtatum Galli conturbauit. GALL. *La poſture.* q. d. Gallum de loco, quo pedem fixerat ad decertandum, dimouit, deiecitque Manlius. Et Senec. *de conſol. ad Polyb. c.* 6. Vtrúmne ſtatim percuſſus arma ſubmiſeris, an in ſtatu, & in gradu ſteteris. ¶ Statum cœli notare Liu. 7. *d.* 4. (i. poſitionem.) ¶ Pro habitudine & ſtatura corporis. Plaut. *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Cepi huius formam in me atque ſtatum. ¶ Pro munere, ſiue cura, ſiue negotio videtur vſus. Sueton. *in Tiber. cap.* 16. Delegatus ei pacandæ Germaniæ ſtatus. GALL. *L'eſtat & charge.* Caſaubon. ita hic legit, Delegatus pacando Germaniæ ſtatui. Elegantiùs quidem, ſed contra fidem omnium veterum librorum. ¶ Deducere aliquem de ſtatu vitæ, eſt eum à ſolito vitæ tenore abducere. Cic. 1. *Verr.* Me de vitæ meæ ſtatu lacrymis ſuis deduxerunt. ¶ Status item ponitur pro ſtata & firmata ætate, nimirum annorum xxv. *l.* 77. *D. de leg. & fid.* 2. Quanquam igitur teſtamento cautum eſſet, vt quum ad ſtatum ſuum perueniſſet, ei ſolueret. ¶ Apud Rhetores autem ſtatus, στάσις, dicitur ſumma cauſæ conſtitutio, ad quam totius orationis argumenta referuntur, hoc eſt, id quod naſcitur ex conflictione petitionis actoris & defenſionis rei. id autem dilucidius fiet hoc exemplo. Deiotarus inſidias ſtruxit Cæſari: intentio eſt actoris. Non ſtruxit: depulſio rei. Hinc oritur conſtitutio ſiue ſtatus, Struxeritne inſidias Cæſari Deiotarus. Et quoniam in omni diſceptatione quæritur an ſit, quid ſit, vel quale ſit, tres inde oriuntur ſtatuum differentiæ, Coniecturalis, Legitima & Iudicialis. Cic. *in Topic.* Refutatio accuſationis, in qua eſt depulſio criminis. Græcè στάσις, Latinè Status vocetur. ¶ Status quæſtionem facere, vel inferre. *D. lib.* 40. *tit.* 12. *l.* 37.

Statu liber, qui ſtatutam & deſtinatam in tempus, vel conditionem libertatem habet. Paulus *D. lib.* 40. *tit.* 7. *l.* 1.

Stătĭo, onis, de quouis loco dicitur vbi ſtatur: vt atria, porticus ædium. Eſt etiam locus in littore ſinuoſus, in quo naues ad tempus poſſunt conſiſtere, minùs tamen tuto quàm in portu. {מעמד *mahamádh* מצב *matſſáb* עמדה *hemdáh.* σταθμός. GALL. *Station, place, ou lieu d'arreſt de quelque choſe que ce ſoit: comme les baſſes cours, antichambres, galeries où le peuple attend le maiſtre de la maiſon.* Item, *le port ou haure, ou Gay où s'arreſtent les nauires. L'aſſiette de guet, ou d'autre choſe.* ITAL. *Statione.* GERM. Stelle/ſchiffſtelle. HISP. *La eſtança ò eſtancia.* ANGL. *A place where men of warre or ſhippes abide for a tyme.*} Virg. 2. *Æneid.*

Nunc tantùm ſinus & ſtatio malè fida carinis.

Item 10. *Æneid.*

Frangere nec tali puppim ſtatione recuſo.

Velleius, Statio quælibet pro portu fugientibus tempeſtatem. ¶ Pro porticu, ſiue templo. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.*

——quoniam ſtatio mihi publica clauſa eſt.

Idem 5. *Faſt.*

Et pro Diis aderant in ſtatione ſuis.

¶ Stationes item dicuntur loca, in quibus milites conſederunt, quæ & ſtatiua dicuntur, & præſidia. Curtius, Cognitum id per exploratores, qui ſtationes hoſtium fuerant ingreſſi. Stationes militum per Italiam diſpoſitæ. Sueton. *in Tib. c.* 37. Idem *in Auguſt. cap.* 24. Cohortes, ſi quæ ceſſiſſent loco, decimatas hordeo pauit, Centuriones, ſtatione deſerta itidem vt manipulares capitali animaduerſione puniit. Cæſar 1. *de bell. ciuil.* Stationes crebras equitum diſponere. *Ibidem*, Cuſtodias ſtationéſque vitare (equitum vias obſidentium, ſup.) ¶ Locum item vigilibus ad excubias agendas aſſignatum, ſtationem vocamus, quod in eo ſubſiſtere cogantur, neque eum ſine graui noxa poſſint relinquere. Virg. 9. *Æneid.*

——vigiles ſimul excitat: illi
Succedunt, ſeruántque vices: ſtatione relicta,
Ipſe comes Niſo graditur.

Sueton. *in Neron. cap.* 37. Orfito obiectum eſt, quòd tabernas tres de domo ſua circa forum ciuitatibus ad ſtationem locaſſet. Ouid. 2. *Faſtor.*

Próque tua maneant in ſtatione domo. (Dij, ſup.) id eſt, excubent.

¶ Item ponitur pro loco in quo ius Romæ docebatur Gell. *lib.* 13. *c.* 13. Quæſitum eſſe memini, in pleriſque Romæ ſtationibus, ius publicè docentium, Iuuenal. *Satyr.* 8.

——Stationes omne theatrum.

Item dicit, Stationes omnes tribunal, de Rutulo. vbi doctiores, ſtationes mancipiorum in foro Romano intelligunt. Vide Victorem *in deſcriptione regionum fori Romani.* Plin. *lib.* 16. Radices eius in forum vſque Cæſaris per ſtationes mancipiorum penetrare. ¶ Similiter errantium ſtellarum matutinæ (quas primas vocant) & veſpertinæ (quas ſecundas) quum ſtare ſpectantibus videantur in Oriente, & Occidente, ſtationes vocantur. ¶ Per metaphoram etiam ſtatio pro temporaria habitatione accipitur. Cic. *ad Attic. lib.* 6. Athenis ſtatio mea nunc placet. Sumpta tranſlatio à loco litorali, vbi naues ad tempus ſubſiſtunt, quamuis non æquè tuto, atque in portu. ¶ Propriè autem ſtatio dicitur ipſe ſtandi actus. Vnde cæteræ omnes ſignificationes fluxerunt.

Stătĭuncŭlă, diminutiuum, parua ſtatio: ſicut à ratione ratiuncula.

Stătĭōnālis, e, adiectiu. {φυλακτικός. GALL. *D'aſſiette, de ſtation.* ITAL. *Della ſtatione.* GERM. Gehörig zu der ſtellung auff die wacht. HISP. *Coſa de eſtança ò de eſtacion.* ANGL. *Belonging to an abiding place for ſhippes.*} vt, Stationales milites, qui & ſtationarij, quibus certa ad excubias agendas aſſignata eſt ſtatio. Stationales ſtellæ, quæ matutino tempore omnium nouiſſimæ, & veſpertino omnium primæ in cœlo apparentes, quaſdam quaſi excubias facere videntur. Plinius, de ſideribus loquens, *lib.* 2. *c.* 15. Eadem ſtationalis ſenis menſibus commemoratur inſignis, aliorum bimeſtris: quum cæteræ vtraque ſtatione quaternos menſes non impleant.

Stătĭōnārĭi milites, dicuntur quibus cuſtodiæ, aut præſidij gratia ſtatio aſſignata eſt, vt qui in caſtris, vrbibúſve ad excubias agendas certo loco diſponuntur: quive in prouinciis diſtribuuntur partim ad externam vim, ſi qua fortè ingruat, propulſandam: partim ad prouinciales in fide continendos. {φυλακή. GALL. *Garniſon de lieux forts.* ITAL. *Guarnizione de luoghi forti.* GERM. Kriegsleut die zur hut auff die wacht geſtellt ſind/ oder die im zuſatz ligen. HISP. *Guarnicion de lugar fuerte.* ANGL. *Men of warre to watch or to whome a certaine place is appointed to keep.*}

Stătīvă, orum, Caſtra, ſiue munitiones militares: à ſtando dicta, quòd in iis milites ſubſiſtunt. {מצב *matſſáb* מחנה *machanéh.* σταθμός, ἔρυμα. GALL. *Vn camp, ou vn fort, ou vne place où ſont aſſis les gens de guerre, ou le guet, ou la garniſon.* ITAL. *Statiue, luoghi forti.* GERM. Läger/lägerſtatt/ darinn ſich ein kriegsvolck enthalt/ kriegsſtelle. HISP. *El real de hueſte para poco tiempo.* ANGL. *A fort or camp pitched.*} Liu. *lib.* 1 *ab Vrbe.* In his ſtatiuis (vt fit) longo magis, quàm acri bello ſatis liberi commeatus erant. Et *lib.* 9. Statiua noſtra munimento ſatis tuta ſunt. Cic. *pro lege Agrar.* Num quid cauſæ eſt, quin omnes agros, vrbes, ſtatiua, portus, totam denique Bithyniam Decemuiri venditurі ſint?

Stătīvus, a, um, Stationalis, {ἑδραῖος, στάσιμος, σταθμικός. GALL. *D'aſſiette, de ſtation.* ITAL. *Della ſtatione.* GERM. Das man auffſtellt zuhüten und wachen. HISP. *Coſa de eſtança ò eſtacion.* ANGL. *Belonging to a camp pitched or fort.*} vt, Præſidium ſtatiuum, quod certis locis cuſtodiæ & ſecuritatis gratia diſponitur. ¶ Caſtra ſtatiua, quæ & ſtatiua abſolutè, munitiones ſunt militares, quibus copiæ ſepiuntur, vt aduerſùs repentinum hoſtium incurſum tutæ ſint, neque inuitæ in prælium deſcendere cogantur. ¶ Statiuæ aquæ dicuntur, quæ contrariæ ſunt manantibus, & perennibus, cuiuſmodi ſunt fontes, riui, fluuij. Varr. *de admirandis ad Fundanium ſocerum*, Secundò de ſtatiuis aquis, vt ſunt lacus, ſtagna, putei & maria. Plin. *lib.* 2. *c.* 88. In eadem & oppidum hauſtum profundo alioqui motu terræ ſtatiuas emerſiſſe.

Stătārĭus, a, um, Fixus, firmus, immobilis. {μόνιμος, στάσιμος. GALL. *Qui ne bouge d'vne place, ferme* ITAL. *Fermo, immobile.* GERM. Stät/beſtendig/ſtät. HISP. *Coſa firme y no variable.* ANGL. *Firme, ſure, that is not eaſilie moued.*} Vnde ſtatariæ fabulæ dictæ ſunt, quæ motoriis opponuntur, hiſtrionibus minime laborioſæ, quippe quæ à ſtantibus non diſcurſantibus, tumultuantibúſve peragerentur. Ter. *in Heaut.* Adeſte æquo animo, date poteſtatem mihi Statariam agere, vt liceat per ſilentium. Statarius orator. Cic. *de clar. Orat.* C. Piſo ſtatarius, & plenus ſermonis orator. Et *paulò antè*, Ij quos ſtatarios appellant, quorum eſt illa ſimplex in agendo veritas. ¶ Pugna ſtataria, in qua non furtis, non excurſionibus, non leuibus prælijs, ſed collatis vtrinque ſignis decertatur. ¶ Statarij ordines, ad ſtatariam pugnam inſtructi. Liu. *lib.* 9. *ab vrb.* Statarios vterque miles ordines ſeruans.

Stăbĭlis, e, Firmus, & fixus. {נאמן *neemán.* βέβαιος, στάσιμος, σταθερός. GAL. *Ferme, ſtable, aſſeuré, immuable.* ITAL. *Stabile, immutabile.* GERM. Stät/ſteiff/beſtendig. HISP. *Coſa firme que no ſe muda.* ANGL. *Stable, ſure, firme.*} vt apud Ter. *in Adelph.* Errat longè, mea quidem ſententia, Qui imperium credat grauius eſſe, aut ſtabilius, Vi quod fit, quàm illud quod amicitia adiungitur. Cic. 1. *de Orat.* Nihil eſt enim tam inſigne, nec tam ad diuturnitatem memoriæ ſtabile, quàm id in quo aliquid offenderis. Ouid. 5. *Triſt. Eleg.* 14.

Rara quidem virtus, quàm non fortuna gubernet,
Quæ maneat ſtabili, quum fugit illa pede.

Senec. *c.* 6. *de conſol. ad Mart.* Contrà fige ſtabilem gradum. Plaut. *Aul. ſc.* 4. *a.* 2. Stabile ſtabulum habere. ¶ Stabile eſt, id eſt, certum, & ſtatutum. Plaut. *in Bacch.* Profectò ſtabile eſt me fratri aurum reddere. ¶ Mala ſtabilia, hoc eſt, poma non decidua, & quæ diutius in arbore ſtant, vel diu maturitatem retinent, neque citò corrumpuntur. Cato *cap.* 7. Eo lotium ſuillum, aut ſtercus ad radicem eorum addere oportet, vt ſtabilia mala fiant. Patria ſtabilis, in qua quis perpetuò habitat, nec huc atque illuc diſcurrit. Plaut. *Merc.*—quis finis fugæ? Quæ patria aut domus tibi ſtabilis eſſe poterit? Vita ſtabilis, Felix & non variis caſibus ſubiecta Lucret. *lib.* 3.

Turpis enim fama contemptus, & acris egeſtas
Semota ab dulci vita, ſtabilíque videtur.

Stăbĭlio, is, ſtabilem facio, firmo. {הקים *hekím* חזק *chizzék.* βεβαιόω, ἀσφαλίζομαι, καθιδρύω, συγκροτέω, ὁδρύω. GALL. *Affermir, aſſeurer, eſtablir.* ITAL. *Stabilire, fermare.* GERM. Beſtätigen/beſtendig machen. HISP. *Firmar, eſtableçer.* ANGL. *To mak ſted faſt or ſtable.*} Plautus *in Amphitr.* Regíque Thebano Creonti regnum ſtabiliuit ſuum. Cicer. 4. *de finib.* Niſi fortè cenſeres C. Gracchum patrem beatiorem fuiſſe quàm filium, quum alter ſtabilire Rempublicam ſtuduerit, alter euertere. ¶ Hinc Conſtabilio, quod eſt omnibus modis ſtabile & ſecurum

curum reddo. Plautus *in Capt.* Ædepol rem meam Conſtabiliui, quum illum emi.

Stabilimentum, & Stabilimentum, i. Firmamentum, ſiue corroboratio. {מעמד *mahadin* חזק *chezkah* vel *chezkan* ἰσχυρισμός, ἑδραίωσις. GALL. *Affermiſſement, aſſeurance* ITAL. *Stabilimento.* GERM. Ein beveſtigung/ſterckung. HISP. *Firmeza para eſtar.* ANGL. *That ſtabliſheth or maketh ſtedfaſt.*} Plaut. *in Curcul.* Hæc ſunt ventri ſtabilimenta, panis, & aſſa bubula, Poculum grande. Cicer. *de nat. deor.* Addo, inquit, hoc, quòd mihi portento cœleſtium pater prodigium miſit regni ſtabilimen eius.

Stabilitas, atis, firmitas. {אמונה *amunah.* ἐμπεδότης. GALL. *Fermeté* ITAL. *Stabilità, fermezza.* GERM. Beſtendigkeit. HISP. *Firmeza para eſtar.* ANGL. *Stedfaſtneſſe, firmnes*} Cæſar 4 *bell Gall.* Ita mobilitatem equitum, ſtabilitatem peditum in prælijs præſtat. Cicer. 1. *de finib.* Quo loco videtur quibuſdam ſtabilitas amicitiæ vacillare. Plin. *lib.* 13. *cap.* 3. Gingiuis, & oris vlceribus, dentium ſtabilitati efficacisſime ſubuenit.

Stoa, στοὰ, porticus, tentorium.

Stocholmia, ſiue Holmia, *Stockholm,* regni Sueciæ metropolis.

Stoctus, ſtultus. Gl. A L.

Stœbe, fœmin gen. στοιβή. Frutex aculeatus tum caule, tum folio, ſemine molli, tubido, radice pecoris pabulo gratiſſima, non alibi quàm in aquaticis naſcens. Plin. *lib.* 21. *c.* 15. Quædam ſpinam habent in folio, & in caule, vt phleos, quod aliqui ſtœben appellauêre. Idem *lib.* 22. *c.* 11. Stœbe, quam aliqui phleon vocant, decocta in vino, præcipuè auribus purulentis medetur: item oculis ictu cruentatis, hæmorrhagiæ quoque, & diſenteriæ infuſa.

Stœchades, στοιχάδες, inſulæ ſunt numero tres, Maſſilienſium litori vicinæ: ſic dictæ propter ordinem quo ſitæ ſunt. Vulgò *Las Eras.* Plin. *lib.* 3. *c.* 5. Stœchades tres, a vicinis Maſſilienſibus dictæ propter ordinem: quas item nominant ſingulis vocabulis, Proten, & Meſen, quæ & Pomponiana vocatur: tertia Hypæa. Lucan. *lib.* 3.

> *Et iam turrigeram Bruti comitata carinam*
> *Venerat in fluctus Rhodani cum gurgite claſſis*
> *Stœchados arua tenens.*

Suet. *in Claud. c.* 17. Iuxta Stœchadas inſulas.

Stœchas, adis {στοιχάς. GALL. *Stechas.* ITAL. *Steca.* GERM. Stoechas kraut/ wirt bringt ein Dürr in Teutſchland HISP. *Cantueſſo* } Herba a Stœchadibus inſulis ex aduerſo Maſſiliæ, in quibus ſolis naſcitur, nomen accepit. Tenues habet cauliculos, comam hyſſopi, amaram guſtu. Hanc hodie vocant imperiti *ſticados citrinum.* Namque frutex oſtendit ſe ſurculoſus, odoratus, capitibus lateolis ex concoloribus ſloſculis compactis: vnde cittinum vocatur. Plin. *lib.* 27. *cap.* 12. Stœchas in inſulis tantum eiuſdem nominis gignitur, odorata herba, coma hyſſopi, amara guſtu. Menſes ciet potu, pectoris dolores leuat, antidotis quoque miſcetur.

Stœcheum, στοιχεῖον, elementum.

Stoici, στωικοί, Philoſophi appellati ſunt, à στοὰ, quod ſignificat Stationem, ſiue porticum, quo conuenire ad diſſerendum ſolebant. Erat enim Statio, ita enim loquitur Gellius, hæc porticus Athenis dicta Pœcile, ex varietate picturæ. Græci enim ποικίλον varium dicunt, in qua Zenon primus huius autor, philoſophiam profitebatur. Vnde & ſecta Stoica, & philoſophi Stoici nuncupati ſunt, qui antea Zenonij dicebantur, à Zenone doctore. Hæc etiam illa porticus Stoicorum memoratiſſima, quam Chryſippus dictus eſt fulcire, quam pinxit Polygnotus gratuitò. ¶ De Stoicis ita Seneca *c.* 18. *de conſol. ad Polyb.* Et ſcio inueniri quoſdam duræ magis, quàm fortis prudentiæ viros, qui negent dolituram eſſe ſapientem.

Stoicida, æ, patronym. maſc. Iuuenal. *Sat.* 2.

> *Fugerunt trepidi vela ac manifeſta canentem*
> *Stoicida.*

Stoicè, aduerb. Cicer. *in Parad.* De dijs immortalibus, de charitate patriæ, Stoicè ſcilicet, nullis oratorijs ornamentis adhibitis, dicere. de Catone.

Stŏla, æ, Græcorum vocabulum eſt: quo illi quodlibet veſtis genus ſignificant {בגד *begedh.* στολή. GALL. *Vn habillement, & principalement celuy d'une femme iuſques aux talons* ITAL. *Stola, ogni ſorte d'habito, o veſta feminile ſin' à piedi.* GERM. Ein jeglich kleid/beſonder ein langs. HISP. *Qualquier veſtidura, ò veſtidura propria de mugeres caſtas.* ANGL. *A womans robe, a long robe*} ἀπὸ τοῦ στέλλω, hoc eſt, ab induendo. Vnde Plutarchus teſtatur ab Alexandro candam eſſe permiſſum, vt ſtola Perſica veteretur, hoc eſt, culta Perſico. Idem *in Dione,* Dionyſium maiorem ait eò diffidentiæ proceſſiſſe, vt ne fratrem quidem, aut filium in cubiculum admitteret, niſi prius illam ſuam ſtolam poſuiſſent, & aliam ſumpſiſſent. Apud Latinos tamen ad honeſtæ tantum matronæ veſtem hoc nomen translatum eſt, quæ vſque ad imos pedes demiſſa erat, & cui ad extremam partem ambitus inſtita aſſuta, quæ erat faſcio la quædam in ſe limbus. Vlp. *l veſtis. ff. de aur. & argen. leg.* Muliebria ſunt inquit quæ matrisfamilias cauſa parata ſunt, quibus vir non facilè vti poteſt ſine vituperatione, veluti ſtolæ, pallia, tunicæ, &c. Cic. 2. *Philip.* Sumpſiſti virilem togam, quam ſtatim muliebrem ſtolam reddidiſti. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

> *Ecquid ab hac omnes rigida ſummouimus arte,*
> *Quas ſtola contingi, ſumptaque vitta vetat?*

Valer. Max. *lib* 2. Sed quo matronale decus verecundiæ munimento tutius eſſet, in ius vocanti matronam, corpus eius attingere non permiſerunt, vt inuiolata manus alienæ tactu ſtolæ relinqueretur. ¶ Hinc Stola nonnunquam pro ipſa matrona, ſiue honeſta muliere figurate accipitur. Papin. *in Syluis.* O mors plebeio tecto matrona, tu multa. Hinc eques, hinc ... ¶ Stola etiam accipitur pro veſte facerdotali, apud Ouid. *lib. vlt. Metam* Proceſſi duodecim ſacratus ſtolis.

Stolatus, a, um, Stola ornatus. {στολιζόμενος. GALL. *Veſtu de veſtement long iuſques aux talons.* ITAL. *Veſtito di vn' habito* GERM. Mit einer erbaren langen kleidung angethon. HISP. *Veſtido de vna veſtidura.* ANGL. *Cladde with a long robe* } Veteres quoniam (vt non dicimus) ſtola honeſtatem tantummodo matronarum veſtis erat, factum eſt, vt ſtolatam accipiamus pro matronali & honeſta. Vnde ſtolatam matronam pro locuplete & primaria dicimus: licet contra, togatam, pro plebeia, & minoris dignitatis: vt non obſcure innuit Horatius *lib* 1. *Serm ſatyr.* 2. ¶ Stolatus pudor, hoc eſt, matronalis verecundia. Mart. *lib.* 1.

> *Quis Floralia veſtit, & ſtolatum*
> *Permittit meretricibus pudorem?*

Liuiam Auguſtam proauiam, Vlyſſem ſtolatum identidem appellans.

Stolĭdus, a, um, Excors, ſtupidus, ſtultus. {נבל *nabal* כסיל *chesil.* ἀβέλτερος, ἀναίσθητος, ἠλίθιος. GALL. *Sot, niais.* ITAL. *Pazzo, goffo.* GERM. Torbaſt torechtig, toll Böſel. HISP. *Bono, loco.* ANGL. *Fooliſhe, ſimple, lewde of condition.*} Terent. *in Heaut.* Nonne ad ſenem aliquam fabricam fingit? ſ. ſtolidus eſt. Plaut. *Epid.* Ego illic me autem aſſimulabam quaſi ſtolidum. Liu 4 *bell Maced.* Conſul extemplo arma capere milites iuſſit, armatos inde paulisper continuit, vt & ſtolidam fiduciam hoſtis augeret, & diſponeret copias, quibus quæque portis erumperent. Ouid. 11. *Metam.*

> *Pingue ſed ingenium manſit, nociturãque, vt ante,*
> *Rurſus erant domino ſtolida præcordia mentis.*

Plaut. *in Mil.* Nullum eſt hoc ſtolidius ſaxum. Idem *Capt. ſc* 4. *a.* 3. Mihi ſtolido os ſublitum. Idem *Amphitr.* Quid me aſpectas ſtolide? paulo ante, fatue. ¶ Quis verò ſtolidus dicatur, docet Gell. *cap.* 4. *lib.* 18.

Stolĭdè, aduerb. Stultè. {ἀβελτέρως. GALL. *Sottement, niaiſement.* ITAL. *Pazzamente* GERM. Torechtiglich. HISP. *Bouamente, locamente* ANGL. *Fooliſhlie, fondlie.*} Liu. 5. *bell. Pun.* Id non promiſſum magis ſtolidè, quàm ſtolidè creditum, tanquam eædem militares, & imperatoriæ artis eſſent.

Stŏlo, nis, inutilis, & quaſi ſtolida frutcatio ex arborum radicibus. {שתיל *ſchetil.* παραφυάς. GALL. *Vn rejetton qui naiſt au pied de l'arbre.* ITAL. *Germoglio à piè dell' albero.* GERM. Ein unnutz ſchoß/ein ebere ſchoß. HISP. *Pimpollo que nace al pie del arbol.* ANGL. *The ſpring or yong ympe that growe out of the ſtemmes or rootes of trees.*} Plin. *lib.* 17. *cap.* 1. Fuerunt ab arboribus cognomina antiquis. vt, Frondicio militi illi qui præclara facinora, Vulturnum tranſnatans, fronde capiti impoſita, aduersùs Annibalem edidit: Stolam Liciniæ genti: ita enim appellatur in ipſis arboribus fruticatio inutilis Varr. *lib* 1. *de re ruſt cap.* 2. Nam Stolonis illa lex, quæ vetat plus quingenta iugera habere ciuem Romanum, & qui propter diligentiam culturæ Stolonum confirmauit cognomen, quòd nullus in eius fundo reperiri poterat ſtolo, quod effodiebat circum arbores e radicibus, quæ naſcerentur e ſolo, quos ſtolones appellabant.

Stolus, στόλος, actio τοῦ στέλλεσθαι profectio: claſſis aliquò commeans, quæ & commeatus, στόλος καταγωγός, catagusos, ... quæ tamen propriè appulſus ad portum ac præſertim mercatorum. Vide Caſaub. *in Auguſt.* Sueton. *cap.* 97.

Stoma, στόμα, os. Item a quid ori ſimile, vt per quod eſt introitus, vt cibo & potui per os. Sic oſtium fluminis.

Stŏmacace, στομακάκη, gingiuarum morbus, quum illis vitiatis dentes excidunt. Plin. *lib* 25 *cap* 3. In Germania trans Rhenum caſtris a Germanico Cæſare promotis, maritimo tractu fons erat aquæ dulcis ſolus, qua pota intra biennium dentes deciderent, compagéſque in genibus ſoluerentur. Stomacacen medici vocabant, & ſceletyrben ea mala.

Stŏmăchvs, i. {στόμαχος. GALL. *L'eſtomach* ITAL. *Stomacho* GERM. Die ſpeiſeröhr/oder der magen HISP. *La boca de eſtomago, o el vientre.* ANGL. *The ſtomacke, the meat pipe* } Fiſtula per quam cibus deſcendit. Plin. *lib* 11. *cap.* 37. Summum gulæ fauces vocantur, poſtremum ſtomachus. Cicer. 3. *de nat deor.* Linguam autem ad radices eius hærens ſtomachus excipit, quo primùm illabuntur ea accepta ſunt, & oris vtraque ex parte tonſillas attingens, palato extremo atque intimo terminatur. Celſ. *lib* 4. *c.* 1. Deinde duo itinera incipiunt alterum aſperam arteriam nominant, alterum ſtomachum Arteria exterior ad pulmonem, ſtomachus interior ad ventriculum fertur: illa ſpiritum, hic cibum recipit. Et paulò poſt, Stomachus vero, inteſtinorum principium eſt, neruoſus, ſeptimæ vertebræ incipit, & circa præcordia cum ventriculo committitur. Ventriculus autem dicitur, qui receptaculum cibi eſt. Hactenus Celſus. Suet. *in Aug. cap.* 76. Stomachus cibum deſiderat. Idem *Claudio cap.* 5. Valetudine proſpera vſus eſt, excepto ſtomachi dolore. ¶ Improprié tamen ſtomachus accipitur pro ventriculo qui cibum concoquit. Iuuen *Satyr.* 5.

> *Si ſtomachus domini feruet vinóque, cibóque.*

Celſ *lib.* 1. *cap* 2. Secunda menſa bono ſtomacho nihil nocet, in imbecillo coacteſcit. Horat. 2. *Serm ſatyr.* 2.

> *Ieiunus ſtomachus raro vulgaria temnit.*

Et paulò poſt, Latrantem ſtomachum bene leniet cum ſale panis. Dictus ſtomachus, ἀπὸ τοῦ στόματος, ὅτι χεῖν, quòd cibum inferiore orificio a inteſtina transfundat Stomachi reſolutio Celſ *lib.* 4. *c.* 5. Vulgatiſſimum verò, peſſimumque ſtomachi vitium eſt reſolutio: id eſt, quum cibi non tenax eſt, ſolúque deſinere alí corpus, ac ſic tabe conſumi. Plin *lib.* 9 *c.* 48. Vomitum, dulcedine ... ſtomacho protinus creat. ¶ Interdum ſtomachus ponitur pro indignatione, hoc eſt ira ... {ἀγανάκτησις, χόλος. ANGL. *Anger, wrath* } Cic 4 *Inſt.* Tr... definitione ſortita finis, intelliges eam ſtomacho non egere. Stomachus, Poſſum hic ſtomacho dicere: hoc eſt, ſine faſtidio & patientia. Idem *Quint. fratr lib* 2. Suſtinet epiſtolæ quid ... vt, quæ plena ſtomachi & querelarum eſt. Idem *ad Attic. lib* 6. In quo tamen ille mihi riſum magis quàm ſtomachum mouere ſolet. Plaut. *Amph.* Hominem ne congrediamur quæſo prius quàm ſtomachum deteſerit. ¶ Stomachus pro animo quia quemadmodum ſtomachus facilè eo cibo mouetur, à quo natura abhorret, ſic animus eas res maximè auerſatur, & abhorret, quas ſuæ naturæ contrarias eſſe ſentit. Cic. *ad Cal. lib.* 2 Noſti enim non modo ſtomachi mei, cuius tu ſimilem quondam habebas, ſed etiam oculorum meorum in hominum ... indignitate faſtidium: hoc eſt, noſti animum meum præ faſtidio id ferre non poſſe. Quintil. Ad ſtomachum litigatoris compoſitus patronus,

vt ei morem gerens aduerſario maledicat. ¶ Interdum in bonam partem capitur pro facilitate. Plin. *in Prolog.* Argumentum huius ſtomachi mei habebis. id eſt, huius meæ facilitatis & manſuetudinis, & benignitatis.

Stŏmăchŏr, aris, ari, Indignari ac turbari. {קצף זעף *kaſáph.* ἀγανακτῶ, δυσχεραίνω, ἀποστυγῶ, ἀγανακτέω. Gall. *Se courroucer & deſpiter.* Ital. *Sdegnarſi.* Germ. Vnwirſch vnd zornig ſein zürnen. Hisp. *Enſañarſe.* Angl. *To be angrie or crabed.*} Cic. *Caſſio,* Si enim ſtomachabere, & moleſtè feres, plura dicemus. Terent. *in Eunucho,* id quidem aduenien mecum ſtomachabat modo. Cic. 4. *Tuſc.* An verò vir fortis, niſi ſtomachari cœperit, non poteſt fortis eſſe? Idem *Capitoni in Epiſt. ad Attic. lib.* 16. Non dubito quin mirere, atque etiam ſtomachere, quod tecum de eadem re agam ſæpius. Sueton. *in August. cap.* 51. Si quid ſtomachor va de &c.

Stomachans, tis, partic. {זעף vel קצף *kot'eph* ἀγανακτῶν. Gall. *Qui ſe courrouce & deſpite.* Ital. *Che ſi ſdegna.* Germ. Vnwirſche end. Hisp. *El que ſe enſaña.* Angl. *That is angrie or crabed.*} Cicer. *de clar. Orat.* Videre quempiam iraſcentem, & ſtomachantem. Hinc Subſtomachor, de quo ſuo loco.

Stomachabundus. Gell. *cap.* 8. *lib.* 17. Aſpicit puer guttum atrocibus oculis ſtomachabundus, &c.

Stomăchicus. {στομαχικός. Gall. *Qui a mal à l'eſtomach.* Ital. *Che ha il ſtomaco cattiuo, ò diſconcio.* Germ. Der ein blöden oder kalten magen hat. Hisp. *Doliente de eſtomago.* Angl. *That hath à diſeaſe in the ſtomacke.*} Propriè is dicitur, teſte Ægineta, cuius ſtomachus, ſiue ventriculus cibum aſſumptum non retinet. Plin. *lib.* 25. *c.* 5. ſcribit helleborum mederi ſtomachicis.

Stŏmăchōſus, a, um, Iracundus, qui facilè indignatur, ac cuncta faſtidit. {זעף *zahé,* ὀργίλος. Gall. *Colere & deſpit, qui ſe courrouce & deſpite aiſement.* Ital. *Accbroccioſo, colerico, faſtidioſo.* Germ. Vnwirſch, der voll vnwirſche vnd zorn ſteckt. Hisp. *Ayrado, ò ſañudo, o el que toma faſtidio, ò enojo.* Angl. *Angrie, or eaſie to be angred.*} Cicer. 2. *de Orat.* Me quidem herculè valdè illa mouent ſtomachoſa, & quaſi ſubmoroſa ridicula, non quum à moroſo dicuntur: tum enim non ſal, ſed natura ridetur. ¶ Literæ ſtomachoſæ, quæ indignationem, iracundiámque ſcriptoris præ ſe ferunt. Stomachoſiores meas literas, quas dicas, non intelligo.

Stomalgia, στομαλγία, oris dolor, στόματος ἄλγος.

Stomargus, στόμαργος, loquax, nugator.

Stomaticus, {στοματικός. Gall. *Qui a la bouche vlcerée.* Ital. *Che ha qualche male o poſtema in bocca.* Germ. Preſthaffte am mund. Hisp. *Doliente de la boca.* Angl. *That hath diſeaſe in the mouth or ſwelling.*} Oris vitio laborans, cui os eſt exulceratum. Plin. *lib.* 24. *c.* 14. Huius flos cum melle epiphoris illinitur, & ignibus ſacris, ſtomaticiſque ex aqua bibendus datur. ¶ Stomatica item dicuntur, quæ oris vlceribus medentur. Plin. *lib.* 22. *cap.* 9. Ideò & commanducata, ſtomatice eſt, vlceribus oris inſperſa. Stomatica tamen Celſ. *lib.* 5. *c.* 18 interpretatur quæ aperiendi vim habent. Sunt (inquit) quædam malagmata, quæ στοματικὰ Græci vocant, quoniam aperiendi vim habent.

Stomoma, atis στόμωμα, Squama ſubtiliſſima ex æris ſumma lanugine decuſſa. Plinius *lib.* 34. *cap.* 11. de ſquama æris, Squamæ eſt alterum genus ſubtilius, ex ſumma ſcilicet lanugine decuſſum, quod vocant ſtomoma.

Stŏrĕa, æ, ſiue ſtoria, vt legitur apud Liu. *lib.* 10. *bell. Punic.* {ψίαθος. Gall. *Nate, ou autre couuerture qu'on eſtend ſur terre.* Ital. *Stora, ſtuoia.* Germ. Ein ſerge auß ſchlechtem zeug gemacht, ſo man auff den boden ſpreytet. Hisp. *La eſtera de eſparto, ò iunco.* Angl. *A mat, or any couering ſpred on the ground.*} Teges vilior, ex iuncis, aut ſtramentis, quæ humi ſternitur. Plin. *lib.* 15. *c.* 16. Colligi mala poſt æquinoctium autumnale, neque ante ſextamdecimam Lunam, neque ante primam horam: caduca ſeparari ſtramentis, ſtoreis, paleiſve. Dicta ſtorea, ἀπὸ τοῦ στορέννυμι, quod ſignificat ſternere. Storia tegmenti genus ex funibus anchorariis, Cæſ. 2. *de bell. ciu.*

¶ Stotarius, admiſſarius. In ll. Alem. *tit.* 98. 55. Germ. Stute, equus admiſſarius. ¶

Strabo, nis. {στραβός. Gall. *Louche ou bigle.* Ital. *Chi guarda in trauerſo, guercio.* Germ. Ein ſchiler, ſchelch. Hisp. *El que tiene los ojos turuios.* Angl. *Goggle eyed, or a ſquint.*} Qui oculos habet diſtortos. Cic. *de nat. deor.* Redeo ad deos: ecquos ſi non tam ſtrabones, at petulos eſſe arbitramur? Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Vni animalium homini oculi deprauantur, vnde cognomina Strabonum & Pætorum.

Strabo, inſignis geographi nomen, qui temporibus Auguſti & Tiberij claruit. Scripſit Commentarios geographicos, qui etiam hodie omnium manibus teruntur. ¶ Scripſit autem præter geographicos commentarios, libros hiſtoriarum, quorum commeminit lib. 11. vbi de Parthorum moribus. Citat quoque lib. 12. rerum Italicarum à ſe editum.

Strāgēs, is, Clade, occiſio, vel (vt Valla interpretatur) cadauerum interfectorum multitudo. {הרג *heregh* הרגה *hareghah* מגפה *magheph'ah* מכה *maccah,* σφαγή, φόνος. Gall. *Abattement, tuement de gens, tuerie, deffaite.* Ital. *Strage.* Germ. Ein niderlag. Hisp. *Eſtrago de cuerpos muertos.* Angl. *Great ſlaughter or killing of people.*} Cic. *ad Att. lib.* 1. Quas ego pugnas, & quantas ſtrages edidi? Idem 3. *de Leg.* Sed ille quas ſtrages edidit? Liu. *lib.* 8. Per arma, per viros latè ſtragem dedêre. Virg. 9. *Æneid.*

Quas ibi tum ferro ſtrages, quæ funera Turnus
Ediderit, quem quiſque virum demiſerit Orco, &c.

Idem 6. *Æneid.*

Procubuiſſe ſuper confuſæ ſtragis aceruum.

Strāgŭlum, i, vel ſtragula, æ, genus veſtis, inquit Aſconius. {מרבד *marbad,* ἐπίβλημα, στρῶμα. Gall. *Couuerture, lodier, houſſe.* Ital. *Coperta di letto, ò da cauallo.* Germ. Allerley decken, ſo auff den betten die gantz teren. Hisp. *El repoſtero, tapete, ò alhombra.* Angl. *A couerlet, a carpet, a couering of a bed or other thing.*} Varro *lib.* 4. *de ling. Lat.* Quod vnà inſternebant, a ſternendo ſtragulum appellabant. ¶ Vlpianus accipit pro veſte exteriore, quæ reliquis iniicitur: quale eſt Græcorum pallium. In ſtragulis item dormiebant: vnde prouerbio monemur, vt ſtragula ſemper conuoluta habeamus, hoc eſt, vt pudoris verecundiæque limites non tranſgrediamur. ¶ Item quæ equis iniiciuntur, Stragula dicuntur. ¶ Stragulas item veſtes, ſiue ſtragula pro aulæis, ſiue peripetaſmatibus accipiebant veteres, quòd iis aulæ & triclinia, nonnunquam etiam lecti inſternebantur. Tibull. *lib.* 1. *Eleg.* 2. Nam neque tunc pluma, nec ſtragula picta ſoporem, &c. Cic. 4. *Verr.* Dico te maximum pondus auri, argenti, eboris, purpuræ, plurimam veſtem Meliteſem, plurimam ſtragulam, multam Deliacam ſupellectilem, &c. ¶ Item eſt veſtis picta, Aſconius. Martial.

Vt fieri ſanus ſtragula ſume mea.

¶ De ſtragulo, culcitra & opertorio, vide Senecam *Epiſt.* 88.

Strāmĕn, inis, ſiue ſtramentum, Culmi frumentacei, inde dicti, quòd pecori ſubſternantur. {στρῶμα. Gall. *Fourre, eſtrain, litiere.* Ital. *Strame, letto di paglia, ſaccone.* Germ. Strow. Hisp. *La paja de la cama, lecho, los paños para endereçar la cama.* Angl. *Strawe, litter.*} Varro *de re ruſt. lib.* 1. *cap.* 50. Tertio modo metimut, vt ſtramentum medium ſubſecent, quod manu ſiniſtra ſummum prehendunt: à quo medio meſſem dictam puto. Infra manum ſtramentum, quod terræ hæret, poſtea ſubſequatur. Colum. *lib.* 6. *cap.* 3. Hybernæ ſtabulationi boum præparanda ſunt ſtramenta. Cæſar *lib.* 6. *bell. Gall.* Et ferueſacta iacula in caſas, quæ more Gallico ſtramentis erant tectæ, iacere cœperunt. Horat. 2. *Serm. ſat.* 3.

Si & ſtramentis incubet, &c.

Strāmentĭtius, a, um, quod ex ſtramento fit. {στρώματινος. Gall. *De fourre, d'eſtrain, de paille.* Ital. *Cio che ſi fa di ſtrame, ò di paglia.* Germ. Ströwin. Hisp. *Coſa que ſe haze de aquella tall paja.* Angl. *Of ſtrawe or litter.*} vt, Tectum ſtramentitium, Tegetes ſtramentitiæ.

Strāmĭnĕus, a, um, quod eſt ex ſtramine. {στρώματινος. Gall. *De fourre, d'eſtrain, de chaume.* Ital. *Di ſtrame, di paglia.* Germ. Ströwin. Hisp. *Coſa de paja.* Angl. *Of ſtrawe.*} Propert. *lib.* 2. *Eleg.* 17.

Straminea poſſet dux habitare caſa.

Ouid. 3. *Amor. Eleg.* 9.

Roma tuſſi immenſum vires promoſſet in orbem,
Stramineis eſſet nunc quoque denſa caſis.

Strāngŭlo, as, are, Stringendo gulam neco, ſuffoco. {חנק *chanák.* ἄγχω, στραγγαλίζω. Gall. *Eſtrangler, ſuffoquer.* Ital. *Strangolare, ſtrozzare.* Germ. Erwürgen, erſtecken. Hisp. *Ahogar.* Angl. *To choke, to ſtrangle, to ſtoppe the breath.*} Plin. *lib.* 7. Fabius Senator Prætor in lactis hauſtu pilo ſtrangulatus eſt. Cicer. *ad Pætum lib.* 9. Nos autem ridiculè, ſi dicimus, ille patrem ſtrangulauit, honorem non præfamur. ¶ Strangulare virgines olim nefas. Sueton. *in Tiber cap.* 61. ¶ Transfertur & ad alia: vt quum hominem cura ſtrangulari dicimus. Iuuen. *Satyr.* 10.

Sed plures nimia congeſta pecunia cura
Strangulat.

Sic, ſtrangulari voluptate, Senec. *cap.* 16. Sed ipſos voluptas habet: cuius aut inopia torquentur, aut copia ſtrangulantur. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.*

Strangulat incluſus dolor.

Et Senec. *cap.* 1. *de tranq.* Strangulant ſe cupiditates ſine exitu. ¶ Strangulare diuitias in arca, eſt concluſas ſeruare, & perpetuis quaſi tenebris damnare, nec quicquam inde, aut ad ſuum, aut ad amicorum vſum depromere. Stat. 2. *Syl.*

Non tibi ſepoſitas infelix ſtrangulat arca
Diuitias.

¶ Strangulare ſegetes dicitur in nimia terræ lætitia. Quintil. *lib.* 8. *in Proœm.* Et velut læto gramine ſata ſtrangulant.

Strāngŭlātus, us, verbale, Strangulatio, {מחנק *machanák.* στραγγάλη. Gall. *Eſtranglement, ſuffocation.* Ital. *Strangolamento, ſtrozzamento.* Germ. Erwürgung, erſteckung. Hisp. *Ahogamiento.* Angl. *Strangled, choked.*} Vnde ſtrangulatus vuluæ, pro compreſſione & anguſtia vteri. Plin. *lib.* 20. *cap.* 18. Datur & olfactandum ex aceto in ſtrangulatu vuluæ.

Strangŭria, æ. {στραγγουρία. Gall. *Difficulté d'vriner, quand on ne piſſe point à ſon aiſe.* Ital. *Difficultà d'orina, di piſciare.* Germ. Harnwinde, da einer tröpfflechtig harnet. Hisp. *Ahogamiento de la orina.* (iſti morbo crudus glans comeſtus medetur) Angl. *Difficultie and paine in piſſing.*} Vrinæ ſtillicidium, quum vrina per interualla, & guttatim defluit. Vnde definitiones Galeno aſſignatæ στραγγουρίαν eſſe aiunt τὴν κατὰ στράγγα τοῦ οὔρου ἔκκρισιν, hoc eſt, vrinæ per guttas excretionem. ¶ Dyſuria autem dicitur, quum ægrè it lotium (vt Cato loquitur) nec ſine dolore excernitur. Cic. 2. *Tuſc.* Quamuis idem forticulum ſe in torminibus, & in ſtranguria ſua præbeat. Plin. *lib.* 20. *c.* 5. Philiſtion in lacte coquit, & ad ſtranguriam dat radicis vncias quatuor.

Strătēgus, i, Dux exercitus. {נגיד *neghidh.* στρατηγός. Gall. *Chef & capitaine d'vne armée.* Ital. *Capitano dell' eſſercito.* Germ. Ein hauptman vber ein zug. Hisp. *Capitan de armada.* Angl. *Chieftaine or lieutenant of an armye.*} Plaut. *in Curcul.* Nec ſtrategus, nec tyrannus quiſquam, nec agoranomus.

Strătēgēmătă. {στρατηγήματα. Gall. *Ruſes & fineſſes de guerre.* Ital. *Stratagemmi, aſtutie militari.* Germ. Geſchwinde vnd liſtige kriegßrenck. Hisp. *El ardid, ò aſtucia de guerra.* Angl. *Pollicie or wittie ſhiftes in warrefare.*} Aſtutię rei militaris, facinus egregium, conſilio potius, quàm viribus geſtum. Cic. 3. *de nat. deor.* Conſilium illud imperatorium fuit, quod Græcè στρατήγημα appellant, ſed eorum imperatorum, qui patriæ conſulerent, vitæ non parcerent. Idem *ad Attic. lib.* 5. Quum interim Ruſio noſter, quòd ſe à Veſtorio obſeruari videbat, ſtrategemate hominem percuſſit. Dictum eſt autem ſtrategema a Græco verbo στρατηγεῖν, quod eſt exercitum duco.

Strategus, στρατηγός, qui στρατὸν ἡγεῖται, exercitum ducit.

Strategia, æ. {στρατηγία. Gall. *Capitainerie, charge de commander à vne armée.* Ital. *Carico di gouernare vn' armata.* Germ. Ein hauptmanſchafft vber ein kriegs volck. Hisp. *Gouernamiento de vna armada.* Angl. *The office of a chieftaine or generall captaine of an armye.*} Præfectura, militatio, prætura, Imperium rei militaris, & gubernatio. Plin. *lib.* 6. *cap.* 9. A Tigranocerta ad Iberiam diuiditur (quod certum eſt)

in præfecturas, quas ij ſtrategias appellant. Idem *lib.4.cap.11.* Thracia ſequitur, inter validiſſimas Europæ gentes in quinquaginta ſtrategias diuiſa.

Strătiōtes, *στρατιώτης* miles, à *στρατὸς* exercitus: fortè ex eo, quòd, qua ducitur, *στρῶ*, id eſt, ſternit omnia. ¶ Item herba, Mille folium. Frutex exiguus, palmi altitudine, foliis auicularum pennas imitantibus, breui admodum diſſectóque foliorum exortu, *στρατιώτης χιλιόφυλλος*. Latini & militarem herbam appellant, propterea quòd vulnera omnia ferro facta intra dies quinque ſanare dicatur ex oleo impoſita. ¶ Eſt & ſtratiotes aquaticus, ſine radice viuens, aquis tantùm ſupernatans, folia habens ſempervivo ſimilia, ſed maiora. Huius meminit & Plin. *lib.24. c.18.* Celebratur (inquit) & à Græcis ſtratiotes; ſed ea in Ægypto tantum, ex inundatione Nili naſcitur, aizoo ſimilis, ni maiora haberet folia. Refrigerat mirè, & vulnera ſanat ex aceto illita, &c.

Strătiōtĭcus. {*στρατιωτικός*. GALL. *Militaire de guerre*. ITAL. *Militare di guerra*. GERM. Kriegiſch. HISP. *Coſa de guerra*. ANGL. *Belonging to warre.*} Militaris. Plautus *in Pſeud. ſc.2. act.2.* Stratioticum nuncium aduenientem percutiam probè. Idem *ibidem ſc.1.a.4.* Stratioticus homo.

Strătĭus, Iouis cognomen qui apud Caras colebatur: quod nos bellicoſum interpretari poſſumus. Autor Herod. *lib.5.*

Stráto, *Στράτων*. Nomen proprium Sidonis reguli, qui (vt Hieronymus ſcribit) manu propria ſe volens confodere, ne imminentibus Perſis ludibrio foret, quorum fœdus Ægyptij regis ſocietate neglexerat, retrahebatur formidine, & gladium, quem arripuerat, circumſpectans, hoſtium pauidus expectabat aduentum. Quem iam iámque capiendum vxor intelligens, extorſit acinacem de manu, & latus eius tranſuerberauit, compoſitóque ex more cadauere ſe moriens ſuperiecit, ne poſt virginalia fœdera, alterius coitum ſuſtineret. Item, Stratonis filius Demenetus Plaut. *Aſin ſc.1. a.1.*

¶ Stratocōpus, viator. Gl.g.b.¶

Strătōn, *Στράτων*, vt ſcribit Suidas, Lampſacenus philoſophus fuit Theophraſti familiaris, & ſucceſſor, & præceptor Ptolemæi Philadelphi: qui ob inſignem naturalis philoſophiæ cognitionem Phyſicus eſt cognominatus. Stratones octo fuerunt: primus Iſocratis auditor: ſecundus, Lampſacenus, Theophraſti diſcipulus: tertius medicus, qui Eraſiſtratum audiuit: quartus hiſtoricus: quintus poëta, Epigrammatum ſcriptor: ſextus antiquus medicus, vt ait Ariſtoteles: ſeptimus Peripateticus, qui vixit Alexandriæ. Hæc Diogenes Laërtius. Octauum Plutarchus Stratonem ponit rhetorices præceptorem, ac Bruti familiarem, qui vnà cum eo in bello Philippenſi fuit: ſolúſque adhibitus, dum ille ſibi mortem conſciuit. Conciliatus poſtea Auguſto per M. Meſſalam, qui comes ad bellum Actiacum fuit. Lacrymans enim Meſſala, hic eſt (inquit Auguſto) qui meo Bruto gratias extremas ſubminiſtrauit.

Stratonice, Stratonices, *Στρατονίκη*. Ariarathi Cappadocum regis filia, vxor Eumenis, Pergameni Regis: cui Attalum peperit, qui illi in regnum ſucceſſit. Vide Strab. *lib.13.*

¶ Stratopedarches, caſtrorum præfectus Budæus.

Stratopedarchia, præfectura caſtrorum. Idem.¶

Strebula, lingua Vmbrorum appellabantur partes carnium ſacrificatarum. Feſt. Meminit & Arnobius. Nónne, inquit, placet carnem ſtrebulam nominare, quæ taurorum è coxendicibus demitur? Dicta autem ſtrebula à curuatura. *στρεβλὸς* enim, curuus & prauus, inde ſtribiligo, deprauata oratio, de quo infrà.

¶ Stremus, redimiculum. Gl.g.b.¶

Strēnă, æ, munus, quod datur die feſto, omnis boni gratia: qualia ſunt quæ paſſim dantur quotannis circiter Calendas Ianuarias. {*Hesec.* GALL. *Eſtrenes*. ITAL. *Bona mano, mancia*. GERM. Ein gab zu dem newen jar/ettwaß ſchencke. HISP. *Las eſtrenas, aguinaldo ò albricias*. ANGL. *A new yeares gift.*} Dicta à numero quo ſignificabatur alterum, tertiúmque venturum ſimilis commodi: veluti trena, quæ præpoſita ſ litera, dicitur ſtrena, vt in lite ſolebant antiqui dicentes ſtlitem. Hæc ex Feſto. Contrà Nonius, Strena, inquit, dicta eſt à ſtrenuitate. Pomponius *Piſtoribus*. Aſide, ſiqua ventura eſt alia ſtrena, ſtrenæ. ¶ Strenarum commercium vltra Kalend. Ianuarias prohibuit Tiberius. Sueton. *in Tiber. cap.34.* Idem *in Calig. cap.42.* Edixit & ſtrenas ineunte anno ſe recepturum: ſtetitque in veſtibulo ædium Kalend. Ianuariis ad captandas ſtipes, quas plenis ante eum manibus ac ſinu omnis generis turba ferebat.

¶ Strenax. Gloſſar. Iſidor. Strenaces cupidi. fortè, qui multas ſtrenas capiunt.¶

STRĒNVVS, a, um, Fortis, celer, vigilans, & ad res gerendas promptus. {גבור *ghibbór* אדיר *addir*, אביר *abbir* שקד *ſcheked* *ἐργατικὸς*.} GALL. *Vaillant, ſoigneux & vigilant*. ITAL. *Forte, valoroſo, gagliardo*. GERM. Streng/ handueſt/ dapffer. HISP. *Fuerte, dieſtro, y diligente*. ANGL. *Valiant, actiue quick.*} Strenuum à forti diſcernit Plaut. *in Ciſtell.* apud Gell. *cap.7. lib.7.* Saluſt. *in Catil.* Nam ſtrenuus quiſque aut occiderat in prælio, aut grauiter vulneratus diſceſſerat. Cicer. *ad Attic. lib.15.* Noli me tam ſtrenuum putare, vt ante Nonam recurram. Idem *2. Philipp.* Vt cognoſceret te, ſi minus fortem, attamen ſtrenuum. Ouid. *9 Metam.*

> *Vna miniſtrarum media de plebe Galantis,*
> *Flaua comas, aderat faciendis ſtrenua iuſſis.*

Colum *lib 8* Magiſter pecoris acer, durus, ſtrenuus, laboris patientiſſimus, alacer, atque audax eſſe debet. Plaut *Pſeud. ſc 4. a.2.* Vt adducerem aliquem hominem ſtrenuum, dixerat ſupra *ſc.3. a.1.* doctum, callidum, non qui vigilans dormiat. *Ibid. ſc.7. a.4.* Populi ſtrenui damno mihi (lenoni) ſunt. Vell. Manu promptus, impetu ſtrenuus. ¶ Strenua mors, pro cita & celeri. Curt *lib 9* Nec cauſa tam ſtrenuæ mortis excogitari poterat à medicis, quum etiam leues plagæ inſanabiles eſſent. Sic alibi, Strenue reuocare, pro mox ſine continuatio. & *lib 6* Strenue ſumpta galea (id eſt, ſubito), ſtatim. ¶ Strenuior, pro Magis ſtrenuus. Plaut *Epid.* Nam ſtrenuiori deterior ſi prædicet ſuas pugnas, de illius ore fiunt ſordidæ.

Strenŭĭtas, atis, Fortitudo, alacritas. {גבורה *ghebhurah* *ἀνδρεία*.} GALL. *Proueſſe, vaillantiſe, habilité & hardieſſe*. ITAL. *Valentaria, agilità, deſtrezza*. GERM. Strengheit/dapfferkeit. HISP *Ligereza, deſtreza, y diligencia*. ANGL. *Valiantneſſe, diligentneſſe.*} Ouid. 4 *Metam.*

> *Strenuitas antiqua manet, nec terga colorem*
> *Amiſere ſuum, forma eſt diuerſa priori.*

Hinc ſtrenuior comparatiuum, pro magis ſtrenuus, & ſuperlatiuum ſtrenuiſſimus. Plaut. *in Epid.* Nam ſtrenuiori deterior ſi prædicet ſuas pugnas, de illius ore fiunt ſordidæ. Plin. *lib.18.c.5.* Fortiſſimi viri, & milites ſtrenuiſſimi. Cato. *in Præf.* At ex agricolis & viri fortiſſimi, & milites ſtrenuiſſimi gignuntur.

Strenue, aduerbium, Fortiter, diligenter. {*ἐργατικῶς, ἀνδρείως*. GALL. *Vaillamment, diligemment, ſoigneuſement, vertueuſement*. ITAL. *Gagliardamente, con diligenza*. GERM. Dapfferlich/ handtlich. HISP. *Dieſtra, y diligentemente*. ANGL. *Valiantlie.*} Cicer *ad Quint. fratr.* Domus vtriuſque noſtrum ædificatur ſtrenue. Plautus *Aulul. ſc.4. a.1.* Sequere me propere ad macellum ſtrenue. Idem *Merc. ſc.5. a.2.* Vin' tu hoc facere ſtrenue? Quid eſt? Aſſer machæram. *Ibidem ſc.2. a.4.* Strenue mehercule iiſti, (id eſt, rectè ambulaſti.) Et Gellius *cap.6. lib.5.* Strenue fodere puteum.

STRĔPO, is, ui, itum, pedibus, aut alio quocunque modo ſtrepitum facio, ſuſurro, murmuro. {המה *hamah* המם *hamám*. *ψοφέω, κτυπέω*. GALL. *Faire bruit*. ITAL. *Far ſtrepito, ò romore*. GERM. Rauſchen/ein gerauſch/ oder getümmel machen. HISP. *Hazer eſtruendo*. ANGL. *To mak a noyſe, to mutter & murmure.*} Plin. *lib.11. de apibus*, Quum aduesperaſcit, in alueo ſtrepunt. Virg. 6. *Æneid.*

> ——— *ſtrepit omnis murmure campus.*

Idem 8. *Æneid.*

> ——— *& rauco ſtrepuerunt cornua cantu.*

¶ Strepere aliquid pro ſubmurmurare. Liu. 2. *ab Vrbe*. Hæc quum ſub ipſo vallo portiſque ſtreperent, haud ægrè Conſules pati. Idem 2. *bell. Punic.* Strepunt aures clamoribus plorantium ſociorum, ſæpius nos quàm deorum inuocantium opem. ¶ Compoſita ſunt, adſtrepo, conſtrepo, circumſtrepo, inſtrepo, obſtrepo, & perſtrepo: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Strĕpĭto, as, Frequentem exilémque ſtrepitum edo. {*ἐπιψοφίζω*. GALL. *Faire bruit pluſieurs fois, & ſouuent*. ITAL. *Far ſtrepito ſpeſſo*. GERM. Heffttig rauſchen / ein groß gerauſch / oder gedöß machen. HISP. *Hazer eſtruendo a menudo*. ANGL. *To mutter or mak à noyſe often.*} Virg. *lib.1. Georg.*

> *Neſcio qua præter ſolitum dulcedine læti*
> *Inter ſe in foliis ſtrepitant.*

Arma ſtrepitantia. Tiball. *Eleg.2. lib.6.*

Strĕpĭtŭs, us, Lenior ſonitus, murmur, ſuſurrus: cuiuſmodi pedibus ambulantium edi ſolet, aut voce admurmurantium. {המיה *hamijah* המולה *hamulah*. *ψόφος, κτύπος*. GALL. *Bruit*. ITAL. *Strepito o mormorio*. GERM. Ein gerauſch/ gedöß/ getümmel. HISP. *Eſtruendo*. ANGL. *A noiſe or muttering.*} Cic. 2. *Verr.* Tum verò non ſtrepitu, ſed maximo clamore ſuam populus Romanus ſignificauit voluntatem. Ouid. *Eleg.1. lib.2. Triſt.*

> ——— *Strepitúque exterruit orbem* (Iupiter.)

Plaut. *Aul. ſc.5 a.2.* Strepitus eſt intus, numnam compilor? Senec. *c.6. de conſol. ad Mart.* Primo damnatæ ſtrepitu reorum conterrita. ¶ Accipitur etiam pro faſtu diuitum, & comitum pompa, vt apud Quintil. *declamat.13.* Hic quum me euocaſſet ſubitò trepidum, totoque fortunæ ſuæ ſtrepitu circumſteteſſet.

STRĬÆ, arum, ſunt quidam quaſi caniculi, & ſulci, cuiuſmodi in columnarum ſcapis quibuſdam, item in herbarum quarundam caulibus videmus æquali interuallo excauatos. {צמורים *tſimmorim*. GALL. *Canaux ou royes au long d'une colomne*. ITAL. *Canellate à lungo vna colonna*. GERM. Holkel wie man an langen ſeulen macht. HISP. *Las canales entre do alturas*. ANGL. *A rabate or ſmall forrowe made in ſtone or timber, chamfering.*} Vitruu. *lib.3.* Columnarum ſtriæ faciendæ ſunt XXIIII. ita excauatæ, vt norma in cauo ſtriæ quum fuerit coniecta, circumacta anconibus ſtriarum, dextra ac ſiniſtra tangat acumen. ¶ Striæ etiam in herbis (inquit Ruellius) ſunt partes quædam, & vt ita dicam femora, quæ protuberant. *Ῥάβδους* Græci vocant: ſicut caua canaliculique ſtrigiles, ſi Vitruuio credimus, appellantur.

Strĭātŭs, a, um, vnde Striatas columnas dicimus, quæ ſtriis diſtinctæ ſunt, & folia ſtriata, & conchas ſtriatas. {GALL. *Canellé, creuſé, ridé, rayé*. ITAL. *Accanalato*. GERM. Das holtel hat getaſlet. HISP. *Coſa acanalada*. ANGL. *Chamfered.*} Plin. *lib 21* Candor eius eximius, foliis foris ſtriatis, & anguſtiis in latitudinem paulatim ſeſe laxantibus effigie calathi. Idem *lib 37. cap 10.* Luteos nucleo oliuæ ſimilis eſt, ſtriata conchatum modo, non adeo candida. Apuleius frontem ſtriatam vocat contractam, caperatamque, & quaſi ſulcos facientem præ triſtitia.

Strio, as, are, Strias facere. {GALL. *Faire rayes & canaux le long d'une colomne*. ITAL. *Fare incanature à lungo vna colonna*. GERM. Holkelung machen. HISP. *Acanalar aſſi, ò la obra de aquella manera*. ANGL. *To chamforre, to mak rabates or ſmall forrowes in ſtone or timber.*} Vitr *lib 4* Columnas autem ſtriari viginti ſtriis oportet. ¶ Striare etiam dicuntur boues, quum peracto, aut non peracto priore verſu anhelant, non conueniunt. Plin *lib.18 c 19* In arando verſum peragi, nec ſtriare in actu ſæpius legend. *ſtrigare*. vide *Stria*.

Striaturæ, idem quod Striæ Vitruu. *lib 4. cap 3.* Striaturæ paribus lateribus Paulo pòſt, Ita Dorica columna ſui generis ſtriaturæ habebit perfectionem.

Stribiligo, à vetuſtioribus Latinis dicebatur ſolœciſmus *σολοικισμός*, à tortuoſæ orationis prauitate ac veluti. Ab Atinio Capitone definitur impar & inconueniens compoſitura partium orationis. Vide Gell. *lib 5. cap 20.*

Strictè, Strictim, Strictura, Strictiuus, vide *Stringo*.

¶ Striculus, pro hiſtriculus, detracta ſyllaba, vt cum Spania pro Hiſpania. Gloſſ. hiſtriculus *ἀρχηστρίδιον*. Ne quis autem, inquit Hugo Grotius *barbariſmum* emendet in Gloſſario, tenendum eſt, hiſtriculum eadem ratione dici, qua hiſtricem ab hirtitudine.¶

STRIDEO, es, ui, Stridorem, aut ſtrepitum edo. {חרק *charák*. *τρίζω, ῥοιζέω*. GALL. *Criſſer & bruire*. ITAL. *Far ſtridore ò ſtrepito*. GERM.

Kirren

Kirren/ oder geigen. HISP. *Rechinar, hazer ruydo fuertemente apretando los dientes.* ANGL. *To gnas or grinde the teeth.*} Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 1. *Triſt.*

——*Strident Aquilone rudentes.*

Idem 6. *Faſt.*

——*Nominis huius*

Cauſſa quod horrenda ſtridere nocte ſolent.

Plin. *Epiſtol.* 103. At quum ſtrident funes, curuatur arbor, gubernacula gemunt. ¶ Quamuis etiam ad alia transfe ratur. Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 8.

——*ſtridere ſecreta diuerſos aure ſuſurros.*

Virg. 1. *Æneid.*

——*foribus cardo ſtridebat ahenis.*

Idem 4. *Georg.*

Vt mare ſollicitum ſtridet refluentibus vndis.

Lucan. *lib.* 6.

——*ſtrident oculis ardentibus ignes.*

Legitur & Strido, is. Virg. 8. *Æneid.*

——*ſtridúntque cauernis Stricturæ chalybum.*

Stridens, tis. {חרק chorék. τρίζων.} Virg. 6. *Æneid.*

——*ac bellua Lernæ*

Horrendum ſtridens, flammiſque armata Chimæra.

Idem 3. *Georg.*

——*Monteſque per altos*

Contenta ceruice trahunt ſtridentia plauſtra.

Stridor, is, ſtrepitus, ingratus ſonus: qualis in foricum cardinibus, & in curruum rotis malè vnctis intelligitur. {המית hamith המיה hemyá. βρυγμός, τρισμός. GALL. *Griſſement, ou bruit.* ITAL. *Stridore, ſtrepito, romore.* GERM. Das kirren, oder geigen. HISP. *Ruydo fuerte.* ANGL. *Gnashing, grinding or crashing noise.*} Virg. 1. *Æneid.*

——*ſtridorque rudentum.*

Cic. 5. *Tuſc.* At vocem citharœdi non audiunt, ne ſtridorum quidem ſerræ tum, quum acuitur. Virg. 7. *Æneid.*

Stridore ingenti liquidum trans æthera vecta

Obſedere apicem.

Ouid. 8. *Metam.*

Feruida quum rauco latos ſtridore per armos

Spuma fuit.

Senec. *de conſolat. ad Mart. cap.* 7. Aues cum ſtridore magno inanes nidos circumfremuerunt, &c. Item Quintilian. Triſtior ſtridor conſonantium.

Stridulus, adiectiu. τετριγώς, λιγυρός. vt, Plauſtra ſtridula. Ouid. 3. *Triſt. Eleg.* 12.

Fax ſtridula lacrymoſo fumo.

Item *Metam.* 1. Cornua ſtridula. Idem *ad Piſon.* Idem *Eleg.* 13. *lib.* 3. *Triſt.*

Stridula Sauromates plauſtra bubulcus agit.

Stridon, vulgò *Strigau.* Oppidum in agro Iuſtinopolitano fuit, in Dalmatiæ & Pannoniæ confinio, D. Hieronymi patria, à Gothis euerſum.

Striga, æ. Ordo rerum inter ſe continuatè collocatarum, vt ait Feſtus. quod vna ſint con trictæ. {טור tur. χειρολογία. GALL. *Ordre des choſes miſes continuément.* ITAL. *Ordine di coſe accanciate continuamente.* GERM. Ein ſeilen/ ordnung der dinge ſo an ein ander hangen. HISP. *Orden de coſas pueſtas continuadamente.* ANGL. *A rowe of thinges layde in order one by another.*} Col. *lib.* 2. *c.* 19. Vtrunque ſiccatum coarctabimus in ſtrigam, atque ita in manipulos vinciemus. Altera lectio habet *ſtriam.* Soſipater *lib.* 1. Strigam dicit caſtrenſe eſſe vocabulum interuallum turmarum ſignificans, in quo equi ſtringuntur. ¶ Striga Higino authore *in libello caſtrorum metatione*, Ordo eſt & ſeries equorum in caſtris tendentium. vel, vt Soſipater ait, ſtriga caſtrenſe vocabulum interuallum turmarum ſignificans, in quo equi ſtringuntur. Vnde & ſtringare pro in ſtriga quieſcere. Plin. *lib.* 18. *c.* 19. In arando verſum peragi, nec ſtrigare in actu ſpiritus, i. interquieſcere. ¶ Item longitudo maior latitudine dicitur ſtriga: à quo ſtrigatus ager vocatur, qui per ſtrigas creſcit a Septentrione in meridiem. ¶ Striga apud ſcriptores agreſtium menſurarum ſic exponitur. Ager, inquit Frontinus, per ſtrigas & per ſcamna diuiſus & aſſignatus eſt more antiquo in hac ſimilitudine, qua in prouinciis arua publica coluntur. Hyginus autem ſic, Menſuræ quadraturam dimidio longiorem facere debebimus, & quod in latitudinem longius fuerit, ſcamnum appellare, quod in longitudinem, ſtrigam. Et Aggenus, Strigatus, inquit, ager eſt, qui a Septentrione in longitudine in Meridianum decurrit: ſcamnatus autem, qui eo modo ab Occidente in Orientem creſcit.

Strigo, as, are, interquieſcere. Plin. *lib.* 18. *c.* 19. In arando verſum peragi, nec ſtrigare in actu ſpiritus, i. interquieſcere. Sic manuſcripta exemplaria. vide *Striga.*

STRIGILIS, is, Inſtrumentum propriè è ferro dentatum, quo equos, & id genus iumenta expolire ſolent equiſones, è corpore ſordes abradendo. {στλεγγίς, ξύστρα. GALL. *Vne eſtrille.* ITAL. *Striglia, ſtrigia.* GERM. Ein ſtriegel. HISP. *Almohaça de hierro.* ANGL. *An horſe combe.*} ¶ Strigilibus item vtebantur veteres in balneis ad radendas ſordes corporis, ſudoremque tergendum præcipue in ſudationibus ante cibum. Fiebat autem hæc ex auro, argento, ferro, interdum etiam ex pumicibus. Perſ. *Satyr.* 5.

I puer & ſtrigiles Criſpini ad balnea defer.

Martial. *epigr.* 51. *lib.* 14. Sueton. *in Auguſt. cap.* 80. Aſſiduo ac vehementi ſtrigilis vſu calli in corpore plurifariam concreti. ¶ Strigiles etiam ſunt velaria quibus athletæ poſt laborem ſtringuntur. Plin. *de ſpongia.* Cinis eius proximum proficit contra ſcabrities genarum, & quicquid opus diſtringere: præſtat & ſtrigilum vicem, linteorúmque affectis corporibus. ¶ Alij ſtrigilem accipiunt pro quodam vaſis genere. Plaut. *in Perſ.* Ampullam, ſtrigilem, ſcaphium, ſoccos, pallium, Marſupium habeat. Cic. *lib.* 4. *de finib.* Si ad illam vitam, quæ cum virtute degatur, ampulla, aut ſtrigilis accedat. Et hinc Hiſpani (vt inquit Plin. *lib.* 31. *c.* 3.) ſtrigiles etiam vocabant auri paruulas maſſas. ¶ Item *ſtrigil* aluminis genus pumicoſum & foraminoſum, fiſtulis ſpongiæ ſimile, rotundúmque natura. Corn. Celſ. medicamentum in aurem per ſtrigilem inſtillari iubet. ¶ Strigiles etiamnum ſermone vernaculo piſciculi dicuntur, quorum frequens fit captura per hyemes. ¶ Strigilis etiam eſt ὠτεγχύτης, ſpecillum auricularium, quo liquida collyria in aurem inſtillantur. Celſ. *lib.* 6. *cap.* 7. In aurem verò infundere aliquod medicamentum oportet, quod ſemper antè tepefieri conuenit, commodiſſiméque per ſtrigilem inſtillatur. ¶ Hanc dictionem Priſcianus à ſtringo, vel à Græco στλεγγίς deduci exiſtimat. ¶ Strigilis, inquit Nonius, certum eſt eſſe fœminini generis: antiqui & neutro genere protulerunt.

Strigilecula, diminutiuum, Inſtrumentum quo ſudores, ſordeſque à corpore in balneis abraduntur. {στλεγγίδιον. GALL. *Petite eſtrille.* ITAL. *Picciola ſtreglia.* GERM. Ein ſtriegelin. HISP. *Pequeña almohaça.* ANGL. *A litle horſe combe.*} Apuleius, Qui magno incœptu prædicauit, fabricatum ſemet ſibi ampullam quoque oleariam, quam geſtabat lenticulari forma, tereti ambitu, preſſula rotunditate, iuxtaque honeſtam ſtrigileculam, recta faſtigiatione clauſulæ, flexa tubulo ligulæ, vt & ipſa in manu capula moraretur, & ſudor ex ea riuulo laberetur.

Strigillo, as, verbum eſt à ſtringendo deductum, eiuſdem cum illo ſignificationis. {רכס rachás שבץ ſchibbéts. GALL. *Eſtraindre.* ITAL. *Strignere, ſtregnere.* GERM. Striegeln. HISP. *Apretar.* ANGL. *To ſtrayne, to wring or ſtreſſe.*} ¶ A quo fit compoſitum Obſtrigillo, quod eſt obſto, impedio. Varr. Quid Curio? quum id feciſſet, dicebat amicis, vt illi nuntiaretur ſe obſtrigillaturum, ne aut triumphus decerneretur, aut iterum Conſul fieret.

Strigmentum, i, Sordes quæ ex corporibus raduntur. {ξύσμα, ῥύπος, & γλοιός Hermol. GALL. *L'ordure qu'on racle d'vn corps, raclure.* ITAL. *L'ordura che ſi rade del corpo.* GERM. Die abſtriegelten / der vnradt ſo man abſtriegelt/ badtuben wuſt. HISP. *Mondadura o ſuziedad que ſe rae del cuerpo.* ANGL. *Paringes or any thing ſcraped away.*} Celſ. *lib.* 2. *cap.* 6. Aluus quoque varia peſtifera eſt, quæ ſtrigmentum, ſanguinem, bilem, viridem, aliquid modo diuerſis temporibus, modò ſimul in miſtura quadam, diſcreta tamen, repræſentat. Vnde ſtrigmenta olei dicimus ceromata, id eſt, ſordes olei, quæ ex vnctorum athletarum corporibus raduntur. παλαίστρας πίνος. Plin. *lib.* 15. *cap.* 4. Notum eſt magiſtratus honoris eius octogenis ſeſtertiis ſtrigmenta olei vendidiſſe.

Strigium, veſtis Hiſpan. Plaut. Nudus eſt, iurat ſe ſtrigium oppigneraſſe.

Strigones, denſarum virium homines, quòd in ſe conſtricti atque armati ſunt. Apud Feſtum legitur *ſtrigores.*

¶Strigonium, Gran/ V. A. Hungariæ ad Danubium, à Turcis an. 1543. capitur.¶

Strigoſus, a, um, quod eſt exhauſtum & macilentum, quaſi ſtringoſum: vnde iumenta ſtrigoſa dicta ſunt, quorum corpora reſtricta ſunt fame, aut alia vitij cauſa. {רזה razéh. λιγυρός. GALL. *Maigre, & qui n'a que les os, eſlancé, reſtreci, langoureux.* ITAL. *Attenuato, macilento, conſumato, diſ atte.* GERM. Mager/ außgezert/ ſtraubſechtig. HISP. *Muy magro, conſumido.* ANGL. *Leane, lank or thinne in the bodie.*} Columell. *lib.* 6. *cap.* 47. Quanquam poſſit huic aliquatenus comparari, quod progenerat onager, ſiti & indomitum, & ſeruitio contumax, ſyluestri more ſtrigoſum patris præferret habitum. Et *lib.* 7. *cap.* 6. Placide ac lentè pabuletur, vt & largitate vberis, & non ſtrigoſiſſimi corporis. Hic etiam malè habitus dicitur. Gellius, Equum ſtrigoſum, & malè habitum, ſed equitem eius vberrimum, & habitiſſimum viderunt. ¶ Strigoſus orator, per tranſlationem, ieiunus, ineptus. Cicero *de clar. Orat.* Habet enim certos ſui ſtudioſos, qui non tam habitus corporis opimos, quam gracilitates conſectentur: quos valetudo modo bona ſit, tenuitas ipſa delectat. quanquam in Lyſia ſunt ſæpè etiam lacerti, ſic vt & fieri nihil poſſit valentius. verùm eſt certè genere toto ſtrigoſior, ſed habet tamen ſuos laudatores, qui hac ipſa eius ſubtilitate admodum gaudeant. id eſt, gracilior & tenuior: vt ipſe ibidem: cui opponit habitum corporis opimum.

STRINGO, is, xi, ictum, arcto, conſtringo. {רכס rachás שבץ ſchibbéts צרר tſarar חצר hetſar אפד aphádh. σφίγγω, θλίβω, σφίγω. GALL. *Eſtraindre & fort ſerrer.* ITAL. *Stringere.* GERM. Strengen/ trengen/ zuſammen klemmen. HISP. *Eſtreñir o apretar.* ANGL. *To ſtrayne, to wring or ſtreſſe.*} Plin. Apprehenſámque manu ſtringit. ¶ Per tranſlationem ſtringere quandoque pro percutere ponitur הכה hiccenah, Virg. *lib.* 10.

Atque animum patriæ ſtrinxit pietatis imago.

¶ Quandoque pro decerpere, colligere. {ארה aráh אסף aſáph בלס balas.} Idem *in Bucolicis,*

——*hic vbi denſas*

Agricolæ ſtringunt frondes.

Idem *lib.* 2. *Georg.*

Sed tamen & quernas glandes tunc ſtringere tempus,

Et lauri baccas.

Cæſ. 3. *de bell. ciu.* Foliis ex arboribus ſtrictis. ¶ Stringere pro detrahere, deſtringere. Lucret.

Sed quæ ſunt rerum primordia, nulla poteſt vis

Stringere.

id eſt, nulla vis de eis quicquam poteſt detrahere. ¶ Quandoque pro rado. {קצץ kitſtſah. ἀποξύω, παραθλίβω.} Virg. *lib.* 8. *Æneid.*

——*Ego ſum, pleno quem flumine cernis*

Stringentem ripas.

¶ Quandoque pro vulnerare, ἀμύσσειν, ἐπιχαράττειν. Idem *lib.* 9. *Æneid.*

——*hunc primum leuis haſta Themillæ*

Strinxerat.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Sic ego delicias, & mollia carmina feci

Strinxerit vt nomen fabula nulla meum (i. læſerit.)

¶ Quandoque pro attenuare, quod ſtringendo fieri ſolet: vt, Stringere remos. ¶ Stringere enſem, eſt nudare. {שלף ſchalaph הריק herik. γυμνόω.} Virg. *lib.* 11.

——*ſtrictum vetat acer Lucagus enſem.*

Non diſſimile eſt illud Sueton. *in Calig. cap.* 53. Peroraturus ſtrictum ſe

ſe lucubrationis ſuæ telum minabatur,&c. ¶ Stringi gelu, pro congelaſcere. Gell. *cap.8.lib.17.* Mare omne quod Scythicum dicitur, gelu ſtringi & conſiſtere,&c. Plaut. *Pſeud.ſc.2.a.1.* Item,hodie ſtringam ad carnarium,id tibi profecto taurus fiet.Plaut.ipſum adi. ¶ Huius compoſita ſunt, Aſtringo,conſtringo, diſtringo, deſtringo, obſtringo, perſtringo,præſtringo,reſtringo, & ſubſtringo : quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Stringor,is,verbale.Lucret.*lib.13.de anima,*

Námque ita connexa eſt per venas,viſcera, neruos.
Oſſaque vti dentes quoque ſenſu participentur:
Morsus vt indicat,& gelidai ſtringor aquai.

hoc eſt,Leuicula percutio aquæ frigidæ dentes ferientis.

Strictŭs, a,um, particip. à verbo ſtringor : vt, Strictus gladius, euaginatus. {רטוב *rachûs* צרור *tſarûr* שלוף *ſchalûph.* ὁ ἐσφιγμένος. GALL. *Eſtraint & fort ſerré.* ITAL. *Stretto.* GERM. Außgezuckt. HISP. *Apretado.* ANGL. *Strayned or ſtreyct.*} Cicer. 2. *Philipp.* Quidnam homines putarent, ſi tum occiſus eſſet, quum tu illum in foro ſpectante populo Romano, ſtricto gladio inſecutus es?Liu.2. *ab Vrb.* Stricto itaque gladio , ſimul verbis increpans transfigit puellam. Ouid. *Eleg.4. lib.4.Triſt.*

Et iam conſliteras ſtricto mucrone ſacerdos.

Ibid.*Eleg.2.lib.5.*

Vt taceam ſtrictas in mea verba manus.

¶ Strictior, comparatiuus. Quintilian. Strictior Cicerone Demoſthenes.

Strictē,aduerb. Arctè,conſtrictè. {στενῶς. GALL. *Eſtroittement.* ITAL. *Strettamente.* GERM. Eingezwungenlich. HISP. *Apretadamente.* ANGL. *Streictlie.*} à quo formantur ſtrictiùs & ſtrictiſſimè. Cic.*de Amic.* Nec obſeruare ſtrictè,ne plus reddat quàm acceperit. Quintilianus , Strictè robuſtéque dicere.

Strictim,aduerb. Compreſſè,breuiter. {ἐπιτετμημένως, κεφαλαιωδῶς, ὀλίγως, ἀκριβῶς. GALL. *Eſtroittement, brefuement.* ITAL. *In poche parole , in breuità.* GERM. In kurtzem begriff/mit vberlauffung. HISP. *Eſtrechamente,breuemente.* ANGL. *Shortlie.*} Vnde ſtrictim referri dicimus ea quæ quæ ſparſa ac diffuſa eſſent, breuiter, & quaſi ſummatim colliguntur. Cic.*pro Cluent.* Audiſtis quum ea quæ copioſiſſimè dici poſſunt,breuiter à me, ſtrictimque dicuntur. Idem *ad Attic.lib.2.* Quem tu Corcyræ,vt mihi aliis literis ſignificas, ſtrictim attigiſti. Idem *de nat.deor.* Quibus de quæſtionibus tu quidem ſtrictim , noſtri autem multa ſolent dicere. ¶ Strictim tondere , i. tondere ad cutem , ἐν χρῷ κείρειν, quod tonſuræ genus σκάφιον vocatur. Per pectinem vero eſt paulo longius à cute interpoſito pectine,quæ tonſura κῆπος dicitur. Plaut *in Capt. ſc.2. a.2.* Sed verum ſtrictimne attonſurum dicam eſſe , an per pectinem , Neſcio. Sueton. *in Tiber.cap.72.* Strictim de te aliqua ſcribere.

Strictĭuus, a, um , quod ſtringitur : vt , Strictiuæ oleæ , quæ manu colliguntur ad differentiam caducarum. {αἱ δρεπόμεναι ἐλαῖαι , δρυπεπεῖς. GALL. *Oliues cueillies à la main.* ITAL. *Oliue raccolte con la mano.* GERM. Oliuen die von hand abgeläſen/oder abgeſtreifft worden ſind. HISP. *Azeytunas cogidas à mano.* ANGL. *Oliues gatherd with te hand.*} Cato *cap. 146.* Oleæ caducæ modij quinquaginta , ſtrictiuum modij decem.

[Strictoria,tunica,quòd ad corpus ſtringeretur. Salmaſ.]

Strictūræ, teſte Nonio, propriè dicuntur ſcintillæ quæ de ferro candenti micant , quum maſſa malleis tunditur : ſiue quòd ſtrictè emittuntur, id eſt , celeriter : ſiue quò oculos ſuo fulgore perſtringant. {זיקות *zikkôth.* σπινθῆρες. GALL. *Eſtincelles & pailles qui ſortent du fer chaud quand on le bat ſur l'enclume.* ITAL. *Scintille e leuáure che ſaltano via del ferro caldo quando ſe batte.* GERM. Die funcken/oder gneiſt ſo von einem glüenden eiſen ſpringen wan man es ſchmidt. HISP. *Las centellas de hierro caliente.* ANGL. *Sparkes of fier comming frome hoat yron.*} Virg *lib.8.*

———ſtridúntque cauernis
Strictura chalybum, & fornacibus ignis anhelat.

¶ Stricturæ pro Maſſis terræ, ex qua ferrum fit. Plin. *lib.34. cap. 14.* Aliud rubiginem celerius ſentit, ſtricturæque vocantur ex omnes, quod non in aliis metallis , à ſtringenda acie vocabulo impoſito. Bud.

Strio,as,vide *Stria.*

Stritare,Stribillare,eſt ægrè conſiſtere,hinc

Stritabillæ ex dicebantur mulieres , quæ & ſcrupedæ, quæ nimirum præ pedum vitio ingredi vix poſſent. Varr. *lib. 6.* In nonnullis autem ibi legitur . Strictipellæ. Eæ erunt quæ ſtringunt cutem, & rugas in facie extendunt.

Strix,igis,auis quædam nocturna & importuna, à ſtridendo dicta. {στρίγξ. GALL. *Cheueſche ou freſaye.* ITAL. *Strega.* GERM. Ein ſcheüßlicher nachtuogel/nachtwiggen/hexe. HISP. *La bruxa aue de la noche.* ANGL. *A ſtricoule.*} Lucanus *lib.6.* Quod trepidus bubo,quod ſtrix nocturna querantur Plin. *lib.11.cap.39.* Fabuloſum enim arbitror de ſtrigibus,vbera eas infantium labris immulgere Eſſe in maledictis iam antiquis ſtrigem conuenit:ſed quæ ſit auium,conſtare non arbitror. Hæc Plinius. Ouidius autem infantes ſine nutricum cuſtodia relictos à ſtrigibus è cunis rapi tradit,ſanguinemque omnem ab illis exſorberi. Sic enim habet 6 *Faſt.*

Sunt auidæ volucres, non quæ Phineïa menſis
Guttura fraudabant : ſed genus inde trahunt.
Grande caput, ſtantes oculi, roſtra apta rapinæ:
Canities pennis, vnguibus hamus ineſt.
Nocte volant, puerósque petunt nutricis egentes,
Et vitiant cunis corpora rapta ſuis
Carpere dicuntur lactantia viſcera roſtris:
Et plenum poto ſanguine guttur habent.
Eſt illis ſtrigibus nomen : ſed nominis huius
Cauſa, quòd horrenda ſtridere nocte ſolent.

Ab huius auis nocumento ſtriges appellamus mulieres paruulos faſcinantes ſuo contactu, & lactis mammarumque oblatione. Serenus, Præterea ſi forte premit ſtrix atra puellos Virofa immulgens exertis vbera labris. ¶ Striges etiam dicuntur olera vilia , vt apud Plaut. *in Pſeud. ſc.2. act 3.* Hei homines cœnas ſibi coquunt : quum condiunt, Non condimentis condiunt , ſed ſtrigibus. q. d. Quæ condimenta adhibent alij coqui diſtorquere & diſcruciare inteſtina ſolent, tanquam ſtriges quædam. ¶ Strix , frumenti genus , apud Hippocratem.

Strobĭlus, {צנובים *tsenubim* στρόβιλος. GALL. *Vne pomme pigne.* ITAL. *Pina.* GERM. Ein zirbelnüßlin iſt die frucht des fiechten baums HISP. *Pinon ò pina.*} Nux pinea,quæ & cocalus, & à forma conus appellatur,vt non vno in loco teſtatur Galenus. ¶ Ab huius ſimilitudine & carduum ſatiuum ſtrobilum à Romanis fuiſſe appellatum, autor eſt Dioſcorides, voce quidem Græca, ſed tunc fortè quotidiana, & in vſum populi recepta. Habet enim carduus in ſummo caule capitula quædam pineæ nuci non abſimilia. Quin & pinum ipſam ſtrobilon aliquando legimus appellari. Plinius quoque arborem quandam ex pinaſtrorum genere hoc nomine appellat.cuius verba ſunt hæc *lib 16.c.10.* Eaſdem arbores alio nomine eſſe per oram Italiæ , quas ſtrobilos vocant plerique arbitrantur,ſed graciles,ſuccinctioreſque,& enodes liburnicarum ad vſus, pene ſine reſina. ¶ Eſt & Strobilus,nomen ſerui. Plaut. *Aul ſc.4 a.1.* Heus Strobile ſequere me. ¶ Item ſaltationis genus, apud Pollucem. ¶ Eodem etiam nomine ab Ariſtotele vocantur flatus ex inferiore loco ſurſum reuoluti.

Strŏbŭs,i,fœm.gen.ὁ στρόβος. Arbor odorifera,de qua ſic Plin.*lib.12.c.17.* Petunt & in Carmanos arborem ſtrobum ad ſuffitus , perfuſam vino palmeo accendentes. Huius odor redit à cameris ad ſolum iucundus,ſed aggrauans capita,citra dolorem tamen.

Strōmă,tis, {στρῶμα. GALL. *Tapiſſerie.* ITAL. *Stramazzo.* GERM. Ein jede decke ſo man vber ſpreitet. HISP. *Tapete , alhombra.* ANGL. *Tapeſtrie.*} Vox Græca eſt,qua illi quoduis ſtraguli genus ſignificant. Vnde & pro aulæis accipitur, quæ & periſtromata dicuntur, multa colorum varietate picturata. Clemens Alexandrinus quoque libros quoſdam miſcellaneos ornamento conſtantes,Stromata inſcripſit.

Strōmbus, στρόμβος , Concha eſt tortilis in mari,nomen habens à figura. Meminit eius Plin. *lib.32.cap.11.*

Strŏmbītēs , στρομβίτης. Lapis eſt ſtrombi marini figuram omni ex parte referens.

Strongyle,es, στρογγύλη. Vulgò *Stromboli* , inſula eſt maris Tyrrheni , non procul à Sicilia,vna Æolidum:cuius incolæ triduo antè ex fumo prædicere ſolebant,quinam flaturi eſſent venti:vnde factus eſt locus fabulæ , vt Æolus qui in hac inſula regnabat , ventorum rex crederetur. ¶ Dicta eſt autem Strongyle a rotunditate . nam Græci rotundum στρογγύλον appellant. A Silio Italico *lib.14.* Strongylos appellatur, Mille Agathina dedit, perflatáque Strongylos Auſtris. ¶ Strongyle item dicta fuit Ægæi maris inſula,vna Cycladum,quæ notiore nomine Naxos appellatur. Vide Plin.*lib.4.c.12.*

Strongylus,a,um, στρογγύλος,η,ον, globoſus,rotundus, teres, propriè contortus.eſt enim à στραγγίζω torqueo.

Strongyle,ſc. στυπτηρία, rotundum alumen.

Strŏphă,æ. {מרמה *Mirmâh.* στροφή. GALL. *Fineſſe,tromperie.* ITAL. *Aſtutia , acutezza , ſottiglezza.* GERM. Ein geſchwinder vnnd liſtiger poß. HISP. *Aſtucia , engaño.* ANGL. *Subtelitie in arguing , awylie deceite.*} Subtilitas, impoſtura, ludificatio:à verbo Græco στρέφω, quod eſt verto : vnde & à noſtris verſutia dicitur. Hieron. *contra Ruffinum,* Vis ſcire totas argutiarum tuarum ſtrophas,vel ſpecularum inſidias? Martialis *lib.3.*

Regis ſuperbi ſportula receſſerunt:
Nihil ſtropharum eſt, iam ſalarium dandum eſt.

Senec.*epiſt.26.* Remotis ſtrophis ac fucis.

Strophe, στροφή, verſio , in fabulis eſt τῶν μελῶν σύστημα , atque ij verſus, quos chorus ad populum ſpectatoréſque conuerſus decantabat in altera parte theatri. huic opponitur ἀντιστροφή.

Strŏphădēs, στροφάδες, ſunt duæ inſulæ in mari Ionio,ad Occidentale latus Peloponneſi,quæ antea Plotæ dicebantur,vulgò *Striuali.* Strophades dictæ à conuerſione Calais & Zethæ,qui ad has vſque inſulas Harpyias perſecuti , inde reuerſi ſunt. Nam στροφή inter cætera conuerſionem ſignificat. Virg. 3. *Æneid.*

Excipiunt Strophades Graio ſunt nomine dictæ,
Inſulæ Ionio in magno.

STRŎPHĬVM , ij {στρόφιον. GALL. *Vn gorgias ou colet de femme , dequoy elles couuroyent leurs poitrines , vn chapeau ou couronne de fleurs.* ITAL. *Faſcia che portauano le virgine al petto , ghirlanda di fiori.* GERM. Ein bruſttuch/halßmentelin. HISP. *Corona ò cinta o faxa.* ANGL. *A neckercheife or patlet,acrowne of flowres.*} Faſcia pectoralis, quæ tumorem cohibet papillarum virginalium Turpilius,Me miſeram, quod inter vias epiſtola excidit mihi : infelix inter tuniculam ac ſtrophium collocatum. Catullus,

Non tereti ſtrophio lactantes vincta papillas.

¶ Strophia etiam coronæ dicebantur , ab inſigni quod imponebatur capitibus ſacerdotum. Plin. *lib.21.cap.2.* Tenuioribus vtebantur antiqui coronis,ſtrophia appellantes. Suidas, Στρόφιον, τι στρογγύλον ζωνάριον : id eſt, ſtrophium zonula eſt rotunda & ſubtilis, Στρόφιον, τὸ ἐν ἱερῶν Θρησκείᾳ: id eſt, ſtrophium eſt quod ſacerdotes geſtant. Cic *de Aruſp. reſp.* Publius Clodius à crocota, à mitra, à muliebribus ſoleis, purpureiſque faſciolis, à ſtrophio, à pſalterio, à flagitio, à ſtupro eſt factus repente popularis.

Strophiolum, diminutiuum , τὸ στροφίδιον. Plin. *lib.21. cap.2.* Tenuioribus vtebantur antiqui coronis , ſtrophia appellantes , vnde nata ſtrophiola.

Strŏphĭārĭus,qui ſtrophia facit. {στροφιοποιός. GALL. *Faiſeur de gorgias ou guirlandes.* ITAL. *Chi compone faſcie o ghirlande.* GERM. Ein bruſttuch macher/krentzlin macher HISP. *El que haze coronas o cintas ò faxas.* ANGL. *A maker of neckercheifes.*} Plaut. *in Aul ſc.5.a.3.* Strophiarij adſtant, aſtant Semizonarij.

Strophius, στρόφιος. Proprium nomen Phocenſis regis,patris Pyladis:cuius beneficio Oreſtes matris ſuæ crudelitati eſt ereptus , & vnà cum Pylade eius filio liberaliſſimè educatus.

Strophus, {στρόφος. GALL. *Douleur de ventre.* ITAL. *Dolore di ventre, o*

della biſaccia Germ. Das grimmen des bauchs. Hisp. *Dolencia de vientre.* Angl. *Doloure of the bellie.*} Dolor inteſtinorum, quod tormen Latini vocant. Celſus *lib.6.c.2.* Eiuſdem morbi nota eſt, quum circa vmbilicum inteſtina torquentur, στρόφοι Græci nominant, eorǽque dolores manent. ¶ Significat & funiculum peræ apud Græcos, & cincinnos tortos, aliáque nonnulla: quæ ſignificationes quoniam Latinis vſitatæ non ſunt, ex Græcorum Lexicis eas petendas relinquimus.

Stroppus, i, quod Græci vocant στρόφιον, Ornamentum quod ſacerdotes pro inſigni habent in capite: quidam coronam eſſe dicunt, quòd pro corona inſigne in caput imponatur, quaſi ſit ſtrophium. Hæc ex Feſto. Scaliger autem virgulam eſſe putat, quæ in flaminei apice ex felici arbore imponitur, & eam in flaminibus ſtroppum, in flaminicis inarculum appellari exiſtimat. Quod ſi ita eſt, pro capite, hic, apice, legendum videretur.

Structilis, Structor, Structura, Strues, vide *Struo.*

Strufertarii dicebantur qui ferctum, aut, vt Sipontinus legit, fartum, libi genus, cum ſtrue altero libi genere ad ſacra ferebant. Feſtus.

Strufertarios dicebant, inquit Feſtus, qui quædam ſacrificia ad arbores fulguritas faciebant, à ferto ſcilicet quodam ſacrificij genere.

Struices, inquit Feſtus, ab antiquis dicebantur omnium rerum extructiones. συμμενδεῖς. Plaut. *in Men. ſc.1.a.1.* Cereales cœnas das, ita menſas extruit, Tantas ſtruices concinnat patinarias.

Struix, extructio & ipſa res extructa. Næuius, teſte Seruio in Schedis, ſtruix malorum.

Strvma, æ, Tumor, ceruicem præcipuè infeſtans, quæ à ſcrophis quæ id morbi patiuntur ſcrophula dicitur, quum ſcilicet circa guttur glandulæ quædam ex pure & ſanguine plenæ oriuntur. {χοιράς, χοιράδες. Gall. *Eſcrouelles, goitre.* Ital. *Scrofola.* Germ. Ein kropff. Hisp. *Puerca ò lamparon.* Angl. *The kinges euill.*} quamuis & in aliis interdum corporis partibus gignantur, veputa in alis, inguinibus, & lateribus. Vide Celſ. *lib.5 cap.18.* Plin. *lib.11 cap.37.* Guttur hominibus tantum & ſuibus intumeſcit, aquarum quæ potantur plerunque vitio: propter quod quædam tubera ſpongioſa per corpus aliquando inſperſa ſcrophulæ dicuntur, quæ etiam ſub ſtrumæ appellatione continentur, vt rectius ſtrumulæ quaſi paruæ ſtrumæ, quàm ſcrophulæ nominentur. ¶ Struma ciuitatis. Cic. *pro Sext.* Hi medentur Reipublicæ qui exſecant peſtem aliquam, tanquam ſtrumam ciuitatis. ¶ *Struma* etiam Nonij cuiuſdam Romani Senatoris nomen fuit, in quem veluti ſella curuli indignum ſtomachatur. Catul. poëta *Epigram.49.* Sella, inquit, in curuli Struma Nonius ſedet. ‖ ¶ Strumæ, opera variè contexta Gloſſ. g b.

Strumaticus, pro ſtrumoſo, apud Iul. Firmicum *Matheſeos lib.8.*‖

Strumoſus, a, um, qui hoc vitio laborat. {χοιραδώδης. Gall. *Qui a les eſcrouelles, goitreux.* Ital. *Che ha tale infirmità.* Germ. Kröpffig, der ein kropff hat. Hisp. *El que tiene tal paſſion.* Angl. *That hath an impoſtume in the throat or kinges euill.*} Iuuen. *Satyr.10.*

> *Nec prætextatum rapuit Nero loripedem, vel*
> *Strumoſum, atque vtero pariter gibbóque tumentem.*

Strumea herba, quarta ranunculi ſpecies, à reliquis lacteo flore diſtincta ita dicta, teſte Plin. *lib.25.c.13.* quòd medeatur ſtrumis, & panis parte in fumo ſuſpenſa: vel (vt tradit Ruellius) quòd ſtrumoſam radicem habeat. Hæc herba eſt qua validi mendicantes ſibi crura & lacertos dilaniant, quò poſſint impudentiùs ſtipem extorquere. Hinc nonnullis herbariis *vlceraria* vulgò dicitur, aliis *ſce crata.*

Strvo, is, xi, ctum, Extruo, ædifico, ordino, ordine colloco, & benè coniungo. {בנה *banáh* הכין *hechin* תקן *tikkén.* συμμενδάζω, συντίθημι, συγκροτάζω. Gall. *Baſtir, agencer, mettre par ordre, machiner.* Ital. *Ordinare, apparecchiare, accommodare, edificare.* Germ. Bawen/ zurüſten/ ordentlich zuſamen ſetzen. Hisp. *Componer, edificar, ordenar.* Angl. *To build, to ſett in order.*} Cæſar 8. *bell. Gall.* E regione eius vineas agere aduersùs montem, & aggeres ſtruere cœpit magno cum labore, & continua dimicatione. Liu. 2. *ab Vrbe*, Poſtquam ſtructi vtrinque ſtabant cum paucis procerum in medium duces prodeunt. Ouid. 1. *Metam.*

> *Affectaſſe ferunt regnum cæleſte gigantes,*
> *Altaque congeſtos ſtruxiſſe ad ſydera montes.*

¶ Struere aliquid, eſt machinari, moliri. {זמם *Bolél* חרש *charáſch.* μηχανάω.} Ter. *in Heaut.* Num me fefellit hoſce id ſtruere? ¶ Struere aciem. {ערך *haráeh.* τάσσειν.} Cic. *ad Octauium*, A quibus exercitum abducis, & aduerſus quos aciem ſtruis? ¶ Struere dolos, vel inſidias, eſt parare. Liu. 4. *bell. Pun.* Ibi quum dies aliquot, ſuſpecti Campani, timenteſque cauendis ac ſtruendis inuicem inſidiis traduxiſſent, &c. Plaut. *Aſin. ſc.1.a.1.* Non pudeat cum id ætatis ſtruere ſycophantias. ¶ Structus, a, um. Ouid. *Eleg.13 lib.3. Triſt.*

> ——*Structus flammis parata rogus.*

Tibull. *lib.4.*

> *Latior eluxit ſtructos ſuper ignis aceruos.*

Ibidem,

> ——*Structis exurgunt oppida muris.*

¶ Compoſita huius verbi ſunt Aſtruo deſtruo, extruo, inſtruo, obſtruo, præſtruo, ſubſtruo & ſuperſtruo, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Structor, is, Architectus, faber qui aliquid ſtruit. {בנאי *banáh.* συμμενδάτος, τέκτων. Gall. *Baſtiſſeur, comme maſſon ou charpentier.* Ital. *Conſtitutore, ordinatore, edificatore.* Germ. Aufbawer/ bawman/ werckman. Hisp. *El que compone ò edifica.* Angl. *A maſon or any builder.*} Cic. *ad Quint. fratr. lib.2.* A puero vt diſceſſi, in aream tuam veni: res agebatur multis ſtructoribus. ¶ Structores annonæ. Idem *Attic. lib.14.* Ecce autem ſtructores noſtri ad frumentum profecti quum inanes rediiſſent, rumorem afferunt magnum Romæ, domum ad Antonium frumentum omne portari. ¶ Structores item dicuntur qui inſtruendæ menſæ, ciborumque apponendorum curam habent. {Gall. *Deſpenſier, maiſtre d'hoſtel.* Ital. *Diſpenſatore, cellario, ſcalco.* Germ. Ein tiſchdiener/ tiſchruſter. Hisp. *Deſpenſero, maeſtre ſala.*} Vide Iuuen. *Sat.5.* ¶ Item ij qui decoro manuum geſtu cibos diſcerpunt, quos Græci χειρονόμους appellant. {Gall. *Eſcuyer trenchant.* Ital. *Scalco.* Germ. Ein höflicher ſpeißzerleger oder außtheiler. Hisp. *Trinchante.*} Mart. *lib.10.* Et quæ non egeant ferro ſtructoris Oſellæ.

Structura, æ, Ædificium, ſiue compoſitio & ordinatio. {בנין *binjan* מערכה *maeharachah.* συμμενδία, οἰκοδομή. Gall. *Baſtiment, comme maſonnerie ou charpenterie.* Ital. *Edificio, ordinanza, compoſitione.* Germ. Ein gebew/ ordnung eines zu dem anderen/ zuſamen ſetzung. Hisp. *Fabrica, edificio.* Angl. *Building, ſetting of thinges in good order.*} Col. *lib.1.* Igitur ad ſtructuram quum primum ſtatim fundamenta iacientur, enitendum eſt, &c. Cæſ. 2. *bell. ciu.* Structura parietum. Senec. *c.11. de conſol. ad Polyb.* Structura verſuum receſſit transferendo. ¶ Surgens operum ſtructura. Lucanus *lib.6.*

> *Prima quidem ſurgens operum ſtructura fefellit*
> *Pompeium.*

Cic. *de opt. gen. Orat.* Sed & verborum eſt ſtructura quædam duas res efficiens, numerum, & lenitatem, &c. Ouid. 4. *Faſt.*

> *Vnde ſalutaris, color hic tibi protinus index,*
> *Et ſtructura mei carminis eſſe poteſt.*

Structilis, e, quod ſtructum eſt. {συμμενδαιός. Gall. *Fait ou baſti de pluſieurs pieces ou pierres.* Ital. *Fabricato di molte pietre.* Germ. Das zuſamen geſetzt iſt/ als die ſeul ſo man nit auß einem gantzen ſtein/ ſonder auß vilen auff einander geſetzt bawt. Hisp. *Compueſto, ò edificado de muchas piedras.* Angl. *That is builded of many pieces.*} vt, Structiles columnæ, quæ non ſunt ex vno lapide, ſed multis)(Solidæ columnæ, quæ ex vno ſolidóque conſtant lapide. Monolithas columnas, (μονολίθους) vocauit Laberius apud Nonium Marcellum. ¶ Sepes ſtructiles, i. manu factæ)(Viuæ. Col. *lib.11.c.3.* Vetuſtiſſimi autores viuam ſepem ſtructili prætulerunt. ¶ Structiles lapides, non quadrati & ad normam cæſi, ſed rudes & informes, quod vel reticulata ſtructura vel ordinaria fit: de qua Vitr. *lib.2.c.8.*

Strues, is, propriè lignorum congeries eſt. {דור *dur.* σωρός. Gall. *Monceau, tas de bois.* Ital. *Cataſta, ſtipa, monte di legna.* Germ. Ein holtzbeige/ ſcheitterbeige. Hisp. *Monton, hazina de leña para quemar.* Angl. *A pile of wood, an heape.*} Liu. 1. *bell. Punic.* Struem ingentem lignorum faciunt. Gell. *cap.15. lib.10.* Capſula cum ſtrue apud lecti fulcrum. ¶ Strues item dicebatur genus libi, quod adolebatur in ſacris. Ouid. *lib.1. Faſt.*

> *Hac adolet flaminis cum ſtrue farra ſuis.*

Strumentum, id quod ſtruitur, inſtrumentum. Apul.

Struppi, inquit Feſtus, vocabantur in puluinaribus faſciculi de verbenis facti, qui pro corona deorum capitibus imponebantur.

‖Strutheum in mimis præcipuè vocant obſcœnam partem virilem, à ſalacitate ſcil. paſſeris: qui Græcè στρουθός dicitur. Feſt.‖

Struthius, a, um. Struthia mala, quæ & ſtruthiomela vnica voce dicuntur, στρουθόμηλα. Ex genere ſunt cotoneorum, cæteris odoratiora, ſed minora, ſerotinique prouentus. Autor Plin. *lib.15.c.11.*

Struthium {στρούθιον. Gall. *L'herbe à foulon.* Ital. *Herba da tintori, radicella.* Germ. Seyffenkraut. Hisp. *Yerua ſabonera.* Angl. *An hearbe apt to waſh wooll, which the fullers vſe.*} Herba eſt vulgo nota, qua ad eluendas lanas vtuntur fullones, Plin. *lib.19.c.3. in fin.* At quæ vocatur radicula, lauandis demum lanis ſuccum habet: mirum conferens candori mollitiæque. Et *paulò pòſt*, Struthion Græci vocant: floret æſtate, &c. Vulgus Seplaſiariorum Saponariam appellat.

Struthocamelus, q. paſſer camelus. {στρουθοκάμηλος. Gall. *Vne auſtruche.* Ital. *Struzzo, ſtruzzolo.* Germ. Ein ſtrauſſvogel hat ſchöne ſädern/ fleucht doch nicht in der lufft wie ander gevögel. Hisp. *Abeſtruz aue.* Angl. *An oſtriche.*} Maxima auium eſt, ſi tamen auis eſt dicenda, quum pennas dumtaxat habeat, vt adiuuent ad currendum, cætero volucris non ſit, nec à terra tollatur. Vngulas habet ceruinis ſimiles, biſulcas, comprehendendis lapidibus vtiles, quos in fuga contra inſequentes pedibus ingerit. Concoquit quæcunque deuorat ſine aliquo delectu. Mira in eo ſtoliditas: etenim in tanta corporis altitudine, ſi colla frutice occultauerit, latêre ſe putat. Oua eius in pretio ſunt propter amplitudinem: & pennæ, quia galeas variis coloribus inſectæ adornant. Vide Plin. *lib.10.cap.1.*

Struthio, auis, quæ & ſtruthiocamelus.

Struthopodes, στρουθόποδες. Mulieres ſunt in Italia tantæ breuitatis, vt nomen acceperint à paſſerculorum pedibus. Sipontinus.

Struthos. {צפור *tſippór.* στρουθός. Angl. *A ſparrow.*} A Græcis dicitur, quem nos paſſerem vocamus. Ab antiquis etiam Mimorum ſcriptoribus ſtruthos vſurpabatur pro virili membro, à paſſeris ſalacitate ſumpta nominis ratione.

Strymon, is, στρυμών fluuius eſt Macedoniam à Thracia diuidens, vt Plin. placet. Nam Ptolem. Neſſo fluuio eas determinat. Oritur Strymon in Hæmo monte, ſeptémque efficit lacus: quibus deinde in vnum alueum collectis, iuxta Amphipolim influit in maris Ægæi ſinum, qui ab ipſo Strymonicus appellatur. Virg. 4. *Georg.*

> *Rupe ſub aduerſa deſerti ad Strymonis amnem.*

Ouid. *Eleg.4. lib.5. Triſt.*

> ——*adúſque niuoſum Strymona.*

Strymonius, a, um: vt, Grues Strymoniæ. Virg. 10. *Æneid.*

> ——*quales ſub nubibus atris*
> *Strymoniæ dant ſigna grues.*

Strychnos, στρύχνος, herba eſt, quam Latinè ſolanum, vulgò ſolatrum vocamus; multa ſub ſe continens ſpecies, quas vide ſuprà in dictione *Solanum.*

‖Stuba, vel ſtufa, hypocauſtum, vaporarium. *in L. Alem. tit.81.* Germ. Stube. Gall. *Eſtuue.* Ital. *Stufa.* Hisp. *Eſtufa.* Angl. *Stew.*‖

Stvdivm, ij, Diligentia, amor, & alacritas ad aliquam rem. {שקידה *meſalál* חלילה *Balilâh.* σπουδή. Gall. *Eſtude, faueur, ſoing & diligence.* Ital. *Studio, fauore.* Germ. Ein fleiß/ oder ernſt vnd liebe ſo man an ein ding wendet. Hisp. *Eſtudio, fauor.* Angl. *Diligence, ſtudie, labour, trauelle.*} Cic. *de Inuent. lib.1.* Studium autem eſt animi aſſidua & vehemens ad aliquam rem applicata, magna cum voluptate occupatio, vt philoſophiæ, poeticæ. Saluſt. *Iug. 115.* magnis muneribus & maioribus promiſſis ad ſtudium pellicit. al. *perducit.* Plaut. *in Aſin. ſc.3.a.2.* Vbi quid dederam, quaſi columbæ pulli ore ambæ meo Vſque eratis: meo de ſtudio ſtudia erant veſtra omnia: Vſque adhærebatis: quod ego iuſſeram, quod volueram faciebatis. Terent. *in Hecyr.* Viris eſſe aduerſas, æquè ſtudium eſt, ſimilis pertinacia eſt. Cæſ. 4. *bell. Gall.* Quibus rebus noſtri

noſtri perterriti, atque huius omnino generis pugnæ imperiti non omnes eadem alacritate ac ſtudio, quo in pedeſtribus vti prælijs conſueuerunt. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Studium quid inutile tentas? (i. poëſin.)

Ibidem,

Iratus ſtudio carminibúſque meis.

Idem *Eleg. 1. lib. 5. Triſt.*

——————*Quiéſque*

Nulla niſi in ſtudio eſt, Pieridúmque mora.

Ibid. *Eleg. 4.*

Ego mollem in ſtudiis vitam Pieridúmque chore.

Ibid.

Aſſuetus ſtudiis mollibus ipſe fui.

Velleius, Apolloniam cum in ſtudia miſerat. Sext. Pompeius. Velleius, Studij rudis. ¶ Studium pro voluptate & delectatione. Cicer. *initio 6. Verrin. & in lib. de ſenectut.* ¶ Accipitur quandoque pro exercitatione. ἐπιτήδευμα, σπουδασμα. Columell. Et ne ſingula perſequar, ei ſtudio, quod quiſque agere velit, conſultiſſimum rectorem adhibeat, id eſt, exercitio, vel operi, vel arti. Terent. *in Andr.* Quod plerique omnes faciunt adoleſcentuli, Vt animum ad aliquod ſtudium adiungant, aut equos alere, &c. ¶ Pro obſeruantia, Cornific. *lib. 1. in fin.* Pro tuo in nos officio, & noſtro in te ſtudio. ¶ In ſtudio eſſe aliquid. Cicer. 2. *Tuſcul.* Quibus magis paleſtras, Eurotas, ſol, puluis, labor, militia in ſtudio eſt, quam fertilitas barbara, id eſt, ἐν σπουδῇ. ¶ Quandoque pro fauore ſeu amore. Saluſt. *in Cat. C.* Syllanum certè ſcio, quæ dixerit, ſtudio Reipublicæ dixiſſe. ¶ Quandoque pro voluntate. Virg. 2. *Æneid.*

Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus.

¶ Pro ira, vel deſiderio, ſiue cupiditate vindictæ. Cæſ. *lib. de bell. ciuil.* Studium & iracundiam tuam Reipub. dimitteras. *Ibid.* Elati ſtudio milites. & iterum paulò poſt, Deſiderium vindictæ, &c. ¶ Studio habere aliquid. Ter. *in Adelph.* Dij veſtram fidem! Vtrum ſtudióne id ſibi habeat, an laudi putat Fore, ſi perdiderit gnatum? ¶ Studium in aliquid. Cic. *ad Q. Fratr. lib. 2.* Ego Curtium (id quod ipſi dixi) non modo rogatione, ſed etiam teſtimonio tuo diligo, quòd literis tuis ſtudium illius in ſalutem noſtram facilè perſpexi. ¶ Studium in aliquo eſt, id eſt, ſtudiorum & literarum amor, & ſcientia ac doctrina. Idem Cic. 1. *Acad.* Sed meos amicos, in quibus eſt ſtudium, in Græciam mitto, id eſt, ad Græcos ire iubeo, vt ea, &c. ¶ Studio alicuius aliquid habere, hoc eſt, diligentia & labore. Idem *ad Curionem lib. 2.* Eam autem tui vnius ſtudio me aſſequi poſſe confido. ¶ Studiorum otioſus, (vt ſeruus ſtudiorum Horatio, i. ὀψιμαθής) σπουδαῖος καὶ σχολάζων.

Stŭdĭōſus, a, um, ſtudij plenus, diligens, aſſiduus, perſeuerans. {שקד ſchokedo. σπουδαῖος. GALL. *Studieux, ſoigneux, diligent.* ITAL. *Studioſo, diligente.* GERM. Fleiſſig oder geflißen ernſthafftig. HISP. *Eſtudioſo, diligente.* ANGL. *Diligent, giuen to ſtudie, laborious.*} Cic. 4. *Acad.* Homo & acutus, vt Pœnus, & valde ſtudioſus & diligens. Idem 4. *Verr.* Videte quid potuerit, qui quatuor in prouincia Quæſtores, ſtudioſiſſimos defenſores, propagatoreſque habuerit. Autor ad Heren. Ideóque bonis viris & ſtudioſis amicus erat. ¶ Aliquando ponitur pro cupido, amico & fautore, quem Græci σπουδαστήν appellant. {חפץ chaphéts אוהב obéb. GALL. *Cupide, deſireux, ami, fauorable.* ITAL. *Deſideroſo, fauoreuole, amico, beneuolo.* GERM. Ein geflißner gönner, einem zudienen vnd befürderen ergäben, dienſtgeflißner. HISP. *Fauorable, codicioſo, amigo.*} Cicer. *de clar. Orat.* Habet enim certos ſui ſtudioſos. Idem *ad Att.* Ego mei ſtudioſos habeo Dyrrhachinos. Idem *Cecinna*, Viri ſunt optimi & tui ſimilium ſtudioſi, & mei neceſſarij. Idem *de Amic.* Nec ſi qui ineunte ætate venandi aut pilæ ſtudioſi fuerint, eos habere neceſſarios oportet, quos tum eodem ſtudio præditos dilexerunt. Ouid. *Eleg. 1. lib. 5. Triſt.* Noſtri ſtudioſe, &c. *Ibid. Eleg. vlt. lib. 3.* Vatum ſtudioſe nouorum. (Suprà, cultor doctorum.) *Ibid. Eleg. 1. lib. 2.*

——— *Si qua matrona, eſt ſtudioſa ſiniſtri.*

Idem *Eleg. vlt. lib. 7.*

———*Ad vos ſtudioſa reuertor*

Pectora. (i. ò amici.)

Item, Studioſi iuris, qui ſcripſiſſent aut dictaſſent ea (teſtamenta ſup.) Suet. *in Neron. c. 32.* ¶ Accipitur etiam ſtudioſus pro literarum cupido. Cic. *de opt. gen. Orat.* Suſcepi laborem vtilem ſtudioſis. Plin. *Epiſt. 5. lib. 3.* Itaque ſoleo ridere, quum me quidam ſtudioſum vocant. ¶ Hinc fit perſtudioſus. Cic. *in Caton.* Literis Græcis quarum conſtat eum perſtudioſum fuiſſe in ſenectute. ¶ Cum datiuo. Plaut. *Milite*, Qui niſi adulterio ſtudioſus, nulli aliæ rei eſt improbus.

Stŭdĭōſē, aduerbium, Diligenter. {σπουδῇ. GALL. *Soigneuſement, diligemment.* ITAL. *Studioſamente, con diligenza.* GERM. Fleiſſiglich, ernſthafftiglich. HISP. *Eſtudioſamente, diligentemente.* ANGL. *Diligentlie, laborouſlie.*} Ter. *in Heaut.* Texentem telam ſtudioſè ipſam offendimus. Cic. *de ſeneƈt.* Multas ad res perutiles Xenophontis libri ſunt, quos legite quæſo ſtudioſè. Libenter ſtudioſeque audire, apud eundem 2. *Verr.* Studioſè diligenterque aliquid curare. Idem *Attic.*

Studeo, es, ui, tum, Studium adhibeo, valde cupio, operando diligenter ago, nitor, literis do operam, faueo, laborem impendo. {יגע iagéah. σπουδάζω, ἐπείγω. GALL. *Eſtudier, mettre ſoin, eſtude à faire, taſcher, mettre peine.* ITAL. *Studiare, adoperare à fare qualche coſa.* GERM. Sich befleiſſen fleiß anwenden. HISP. *Eſtudiar, dar obra, aplicarſe con diligencia.* ANGL. *To ſtudie, to giue diligence, to ſpend trauell.*} Terent. *Eunuch.* Quas matres ſtudent, demiſſis humeris eſſe. Cicer. 5. *de finib.* Studet enim meus audire Cicero, quænam ſit iſtius veteris, quam commemoras, Academiæ de finibus bonorum Peripateticorúmque ſententia. Plaut. *Aſin. ſc. 3. a. 1.* Illi rei ſtudet, vult placere ſeſe amicæ. *Ibid. Aſin. ſc. 2. a. 5.* Corruptelæ & liberis luſtris ſtudet. Idem *Milit. ſc. 2. a. 2.* Vigila, ne ſomno ſtude. Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 1.* Quæ ſuæ rei vel ſomno ſtudeat. Idem *Aulul. ſc. 3. a. 1.* Vulcano ſtudes. Iungitur hoc verbum aliquando datiuo. Cæſar *commént. 1.* Cupiditate regni adductus, nouis rebus ſtudebat. ¶ Nonnunquam etiam cum ablatiuo mediante In. Gell. *cap. 2. lib. 11.* Si quis in ea re ſtudebat. ¶ Interdum & cum accuſatiuo. & tunc ſignificat cupere & velle. Cic. *lib. 5. Epiſt.* Qui ſi nihil aliud ſtudeat, niſi id quod agat. Plaut. *Aſin. ſc. 1. a. 1.* Ego me id facere ſtudeo: Volo amari à meis. Idem *Milit. ſc. 2. a. 2.* Minus has res ſtudeant. ¶ Accipitur aliquando ſtudere pro amare, ſiue fauere, cum datiuo. σπουδάζειν, σπουδάζεσθαι. Ouid. *lib. 9. Metam.* Cui ſtudeat, deus omnis habet. ¶ Item pro eniti. Cic. *lib. 1. Offic.* Quorum verò patres aut maiores aliqua gloria præſtiterunt, ij ſtudent plerunque in eodem genere laudis excellere. Lactant. *lib. 3.* duo eodem exemplo ſignificata eius comprehendit, Qui ſapientiæ ſtudet, vtique nondum ſapit ſed vt ſapere poſſit ſtudet. ¶ Studere cum genitiuo. Cic. 3. *de nat. deor.* Parentem habere auarum, illepidum in liberos, difficilem, qui te nec amet, nec ſtudeat tui. ¶ Conſtruitur etiam cum accuſatiuo, cum præpoſitione In. Fabius *lib. 10. c. 2.* Poetæ & pictores in id ſolum ſtudent, vt deſcribere tabulas menſuris ac lineis ſciant. Senec. *c. 1. de tranquill.* Studere in diem. ¶ Ponitur etiam abſolutè, pro amare, ſiue fauere. Saluſt. Neque ſtudere, neque odiſſe, ſed minimè iraſci decet.

Stŭdēbātŭr, impersonale. Plin. *lib. 35. c. 12.* Hic & ſimilitudinem reddere inſtituit, ante eum quàm pulcherrimas facere ſtudebatur.

STVLTVS, a, um, Imprudens, inſipiens, incautus, ineptus. {כסיל chéſil אויל evil נבל nabál. μωρός, ἀνόητος, ἠλίθιος. GALL. *Fol, ſot.* ITAL. *Stolto, goffo, groſſolano, di poco ingegno.* GERM. Narr, narrechtig. HISP. *Bouo, loco.* ANGL. *Foeliſh or a foole.*} Cic. 4. *Pis.* Vt hominem ſtultum magis etiam infatuet. Leuius eſt enim ſtultum eſſe quam fatuum. Fatuus enim dicitur qui omnino deſipit. Afranius, Ego ſtultum me exiſtimo, fatuum eſſe non opinor. Inſanus vero qui abiecta ratione, cum furore & impetu omnia facit. Terent. *in Eunuch.* Seruum hercle hominem! hic homines proſlus ex ſtultis inſanos facit. Cic. *ad Curionem lib. 7.* Quanquam me non ratio ſolum conſolatur, quæ plurimum debet valere, ſed etiam dies quæ ſtultis quoque mederi ſolet. Plaut. *Moſt. ſc. 3. a. 1.* Nimis ſtulta es mulier. Idem *ibid.* Stulta es planè. Idem *Men. ſc. 5. a. 5.* Sed ego ſtultus, qui illius eſſe dico, quæ mea eſt. Idem *Milit. ſc. 4. a. 2.* Ego ſtulta ac mora multum quæ quam inſano fabulem. Idem *in prolog. Amph.* Sed ego ſtultior. Et *in Curc. ſc. 3. a. 4.* Stultior ſtulto fuiſti, qui, &c. Ouid. *Eleg. 2. lib. 1. Triſt.*

Stultaque mens nobis, non ſcelerata fuit.

Idem *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Stultus es, rem actam agis, &c. Horat. 1. *Serm. Satyr. 5.*

Hic ego mendacem ſtultiſſimus vſque puellam

Ad mediam noctem expecto.

Cic. *Pæto lib. 9.* Stultorum plena ſunt omnia. Dies ſtulti, pro adoleſcentia. Tiboll. *lib. 1. Eleg. 4.*

Vidi iam iuuenem premeret quum ſerior ætas

Mœrentem ſtultos præteriiſſe dies.

Conſilium ſtultum capere, Cic. 7. *Verr.*

Stultitia, æ, Imprudentia. {אולת ivveléth כסל chéſel כסלות cheſiluth. ἀνοία, μωρία. GALL. *Folie, ſotie ou ſotiſe.* ITAL. *Pazzia.* GERM. Narrheit, oder narrerey. HISP. *Boueria, locura, y poco ſaber.* ANGL. *Fooliſhneſſe or folie.*} Cicer. 2. *de diuin.* O deliberationem incredibilem! non enim omnis error ſtultitia eſt. Idem 3. *Tuſcul.* Eſt enim proprium ſtultitiæ, aliorum vitia cernere, obliuiſci ſuorum. Idem 3. *de Orat.* Malo indiſertam prudentiam, quam ſtultitiam loquacem. Plin. *lib. 11. c. 52.* Auricularum magnitudo, loquacitatis & ſtultitiæ nota eſt. Hor. 2. *Serm. Satyr. 3.*

Stultitiáne erret, nihilum diſtabit, an ira.

Plautus *Amphitr.* Alcumena, non tibi aut ſtultitia acceſſit, aut ſuperat ſuperbia. (ſup. quæ me ſalutare noluiſti.) Idem *Aulul. ſc. 6. a. 4.* Tibi ſupplicatum aduenio ob ſtultitiam meam (i. errorem adoleſcentiæ.) Idem *Pſeud.* Stultitia eſt facinus magnum timido cordi credere.

Stultē, aduerbium, Imprudenter. {ἀνοήτως, ἠλιθίως. GALL. *Folement, ſotement.* ITAL. *Stoltamente, rozzamente.* GERM. Närriſch, torechtiglich. HISP. *Con locura, locamente.* ANGL. *Fooliſhlie, witi out wiſdome.*} Plaut. *in Menech. ſc. 9. a. 5.* Quæſo ignoſcas ſiquid ſtultè dixi, atque imprudens tibi. Terent. *in Heaut.* Factum à vobis ſtultè. Cic. 2. *de nat. deor.* Hæc & dicuntur & creduntur ſtultiſſimè, & plena ſunt futilitatis, ſummæque leuitatis. Plaut. *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Non iucundum niſi amans facit ſtulte. *Ibid. ſc. 2. a. 3.* Forum coquinum qui vocant, ſtulte vocant. (i. non benè) Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 4.* Malus ſum, cum malos ſtultè caui. Idem *Menach ſc. 4. a. 2.* Si quid ego ſtulte fecero, mihi dolebit, non tibi. Idem *Moſt. ſc. 3. a. 1.* Miror te non ſtultam ſtulte facere. Ouid. 4. *Faſt.* Stultè pia mater, &c.

Stultiloquium, ij, Imprudens ſermo. {μωρολογία. GALL. *Sotte maniere de parler, vn ſot parler, reſuerie, bauerie.* ITAL. *Parole pazze.* GERM. Ein narren reden, närriſche red. HISP. *Habla de tales bouerias.* ANGL. *Fooliſh talk.*} Plaut. *ſc. 5. a. 2. in Milit.* Paratum eſt dupliciter, ne reprimas totum ſtultiloquium.

Stultiloquentia, æ, Stultiloquium. Plaut. *Trinum.* Pauciſſimi faxim qui ſciant quod neſciunt occluſioréſque habeant ſtultiloquentiam.

Stultiuidus, a, um, i. ſtultus in videndo, vel ſtulte videns. Plaut. *Milit. ſc. 3. a. 2.* Vin' iam faciam, vt ſtultiuidam te fatearis?

STVPA, æ, vel Stypa, vt quibuſdam placet. {נערת nehóreth. GALL. *Eſtoupes de lin ou de chanure.* ITAL. *Stoppa.* GERM. Mäſchelhanff, die groben ſtucke, oder zauder vom hanff, oder flachs. HISP. *Eſtopa de lino ò de cañamo.* ANGL. *Harders of hempe.*} Linum vile, quod lini cortici proximum eſt, vt inquit Plinius: à Græco στύπη, quod ſtupam ſignificat: vel à ſtipando, quod ea ſtipetur, hoc eſt, obturentur nauium rimæ. Liu. 1. *bell. Pun.* id ſicut in pilo, quadratum ſtupa circumligabant, linebántque pice. Idem *lib. 8. bell. Maced.* Alij cum ardentibus facibus, alij ſtupam, picemque & malleolos ferentes, tota collucente flammis acie, aduenêre. Virg. 5. *Æneid.*

——— *udo ſub robore viuit*

Stupa vomens tardum fumum.

(Gell. *c. 3. lib. 10.* Stupæ, quibus deligata erat lectica, vſque adeò verberari iuſſit, dum animam efflaret.

Stupeus, a, um, quod eſt factum ex ſtupa. {στύππινος, ἐκ στυπίου, ἀρτεσθείς. GALL. *D'eſtoupe.* ITAL. *Di ſtopa.* GERM. Auß hanff, mäſchlen auß groben werck gemacht. HISP. *Coſa de eſtopa.* ANGL. *Made of hardes.*} Virg. *lib. 2. Æneid.*

Subijciunt lapſus, & ſtupea vincula collo Intendunt.

Idem

Idem 2. *Æneid.*

Stupea flammæ manu, teliſque volatile ferrum
Spargitur. arua noua Neptunia cæde rubeſcunt.

Ouid. 14. *Metam.*

Stupea prærupit Phrygia retinacula claſſis.

Stūpārius, a, um, aliud adiect. {[illegible]. GALL. *Appartenant à eſtoupe.* ITAL. *Pertinente a ſtopa.* GERM. Das zu dem maſchelwerck gehört. HISP. *Pertenenciente a eſtopa.* ANGL. *Belonging to hardes.*} vt, Stuparius malleus, quo lina tunduntur. {[illegible]. GALL. *Maillet de quoy on bat les eſtoupes.* ITAL. *Maglio da battere la ſtopa.* GERM. Ein hanff ſchlegel/bleuelſtein. HISP. *Maça para menear eſtopa.*} Plin. *lib.* 19. *cap.* 1. Mox arefactæ tunduntur in ſaxo ſtupario malleo.

Stŭpĕo, es, ui, Stupidus ſum, ſenſu quodammodo careo. {השתאה *hiſchtaéh* תמה *tamah* נדהם *nidham* שמם *ſchemám.* [illegible]. GALL. *Eſtre ou deuenir tout eſtonné.* ITAL. *Stupirſi, eſſer ſtupido.* GERM. Erſtummen. HISP. *Eſtar ſin ſentido y paſmado.* ANGL. *To be very much aſtonied or ſore abaſhed.*} Terent. *in Andr.* Ita poſtquam adempta ſpes eſt, laſſus, cura confectus, ſtupet. Cicer. 7. *Ver.* Confirmant ipſi ſe, quum is etiam tum ſemiſomnus ſtuperet. Ouid. 5. *Metam.*

Mater ad auditas ſtupuit, ceu ſaxea, voces.

Perſ. *Satyr.* 3.

Sed ſtupet hic vitio,

i. inſanus eſt factus vitiis. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Vtque ſuum Bacche non ſentit ſaucia vulnus
Dum ſtupet Idæis exululata modis.

Quintil. Rigore immobili ſtupore. ¶ Iungitur & cum accuſatiuo, ſignificatque cum ſtupore quodam admiror. Virg. *lib.* 2. *Æneid.*

Pars ſtupet innuptæ donum exitiale Mineruæ.

Cic. 2. *de fin.* Hæc quum loqueris, nos Varrones ſtupemus: tu videlicet tecum ipſe rides.

Stŭpēns, particip. {משתאה *miſchtaéh* נדהם *nidhám* משומם *meſchomém.* [illegible].} Plin. *lib.* 14. *c.* 21. Vini natura non gelatur, aliàs ad frigus ſtupens tantùm.

Stŭpĕfăcio, is, Stupentem reddo. {שומם *ſchomém.* [illegible]. GALL. *Eſtonner.* ITAL. *Stupire.* GERM. Erſtummt machen. HISP. *Paſmar è eſpantar.* ANGL. *To aſtonie or abaſe.*} Liu. 5. *ab Vrbe,* Priuatos deinde luctus ſtupefecit publicus pauor, poſtquam hoſtes adeſſe nunciatum eſt.

Stŭpĕfio, is, paſſiuum. {השתאה *hiſchtaéh* תמה *tamáh* נדהם *nidhám* שמם *ſchamám.* [illegible]. GALL. *Eſtre ou deuenir eſtonné.* ITAL. *Stupirſi, eſſere ſtupido.* GERM. Erſtummet werden. HISP. *Eſtar ſin ſentido y paſmado.* ANGL. *To be abaſhed or aſtonied.*} Senec. *Thyeſte,* Fratris aſpectu ſtupefactus hæſit. Virg. 4. *Æneid.*

—— Et ingenti motu ſtupefactus aquarum.

Idem 5. *Æneid.*

—— arrectæ mentes, ſtupefactaque corda Iliadum.

Stŭpēſco, is, ſtupeſio, hoc eſt, ſtupidus fio. Cic. 3. *de Orat.* Incidat, aſpiciat, admiretur, ſtupeſcat.

Stupidus, a, um, quandoque pro ſtupefacto, quandoque pro ſtulto accipitur. {משתאה *miſchtaéh* נדהם *nidham* משומם *meſchomem.* [illegible]. GALL. *Eſtourdi, eſtonné, ſtupide, gros ſot.* ITAL. *Stupido, ſtupefatto, pazzo.* GERM. Erſtummet oder toll. HISP. *Paſmado è eſpantado, loco.* ANG. *A dullard, aſſonieded.*} Plaut. *in Epid.* Quid ſtas ſtupida? quid taces? Terent. *in Prolog. Hecyr.* Ita populus ſtudio ſtupidus in funambulo animum occuparat. Cic. *de Fato,* Zopyrus phyſiognomon ſtupidum eſſe Socratem dixit, & bardum. Idem *in Paradox.* Actæonis tabula te ſtupidum detinet. Ad Heren. *lib.* 4. Omnes ſtupidi timore obmutuerunt. Plaut. *Pœnulo,* Miſera timeo quid hoc negotij ſit mea ſoror. Ita ſtupida ſine animo aſto.

Stupĭdĭtas, atis, Stupor. {שממה *ſchámmah* [illegible]. GALL. *Groſſe beſterie, ou beſtiſe, ſtupidité.* ITAL. *Stupidità.* GERM. Toller vnuerſtand. HISP. *Eſpaſmo, eſpanto.* ANGL. *Dullardnes, aſtoniſhment.*} Cic. 2. *Philip.* In quo primum incredibilem ſtupiditatem hominis cognoſcite.

Stupor, is, Stupiditas. {שממון *ſchemmáh,* [illegible]. GALL. *Eſtonnement, groſſe beſtiſe, faute d'entendement.* ITAL. *Stupidità, ſtupore.* GERM. Erſtummung aller ſinnen. HISP. *Eſpaſmo, eſpanto.* ANGL. *Dullardneſſe, aſtoniſhment.*} Cicer. *in Piſon.* Pauci iſta tua lutulenta vitia noueramus, tarditatem ingenij, ſtuporem, debilitatemque linguæ. Idem *pro domo ſua,* Fāmque animi duritiem, ſic vt corporis (quod quum vritur, non ſentit) ſtuporem potius quàm virtutem putarent. Virg. 3. *Georgicor.*

—— Oculos ſtupor vrget inertes.

Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 1.

Seu ſtupor huic ſtudio, ſiue eſt inſania nomen.

¶ Eſt & admirationis ſpecies, ex magnitudine miraculi proueniens, ita vt etiam impediatur ſenſus ab inueſtigatione cauſæ miraculi apparentis.

STVPRVM, i, Omnis ſcortatio & illicitus concubitus cum vidua, aut virgine. {נבלה *nebalah* [illegible]. GALL. *Violation & corruption d'vne femme, paillardiſe.* ITAL. *Stupro.* GERM. Hurerey/ vnzimliche beſchlaffung einer weibßbild/ iunckfrawen/ oder weiber ſchendung. HISP. *Fuerça hecha à moço o moça donzella.* ANGL. *whoredome, adoutery, defloweryng of a virgin.*} Cic. *in Tuſc.* Stupra dico, & corruptelas, & adulteria, inceſta denique. Idem *pro Milone,* Clodius cum ſorore germana nefarium ſtuprum fecit. eodem planè modo loquitur & Suet. *in Calig. c.* 24. Plaut. *Amph.* Itáne probri, ſtupri, dedecoris à viro argutam meo? Ouid. 1. *de Arte,*

—— quid blanda voce moraris
Autorem ſtupri Deidamia tui?

Cic. *pro domo ſua,* Qui non ſolum aſpectu, ſed etiam inceſto, flagitio & ſtupro polluit cæremonias. Hæc tamen differentia inter ſtuprum & adulterium ſæpè obſeruatur, vt adulterium dicatur in nuptam, ſtuprum in virginem, aut viduam: autor eſt Modeſtinus *l.* 101. *D. de verb. ſign.* ¶ Aliquando ſtuprum ponitur pro turpitudine, ignominia ſeu dedecore, quam [illegible] Græci vocant. Næuius *apud Feſt.* Séque pertiſe ij mauolunt ibidem, quàm cum ſtupro redire ad ſuos populares.

Stŭpro, as, Vitio, ſtuprum infero. {ענה *innáh,* [illegible]. GALL. *Corrompre fille ou femme, auoir la compagnie de fille ou femme, la violer.* ITAL. *Stuprare, vitiare, violare, ſuerginare, tor la virginità, sforzare.* GERM. Ein weibsbild beſchlaffen/ vnd ſchwechen/ oder fellen. HISP. *Forçar moço è moça donzella, deſuirgar, corromper virgen.* ANGL. *To deflowre a mayde, to committe adoutrie.*} Plaut. *in Aulul.* Ita adoleſcentis illius eſt auunculus, Qui illam ſtuprauit noctu Cereris vigiliis. Cicer. 2. *de finib.* Stuprata per vim Lucretia a regis filio teſtata ciues ſeipſa interemit. Vatinius ad Cicer. *lib.* 5. Hominem vnum omnium crudeliſſimum, qui tot ingenuas matres familiás ſtuprauit. Cicer. 5. *de finib.* Qui interficeret filiam ne ſtupraretur. ¶ Huius compoſitum Conſtupro, de quo ſuprà ſuo loco.

Stūprātor, is, verbale. {מענה *meháneh* נואף *noéph.* [illegible]. GALL. *Corrompeur de filles ou femmes.* ITAL. *Violatore di donne.* GERM. Ein weiber/ oder iungfrawen ſchwecher. HISP. *Forçador de donzellas.* ANGL. *A deflowrer of women.*} Quintilianus *lib.* 7. Stuprator an decem millia dare debeat, quæ pœna huic crimini conſtituta eſt. Seneca *Hippol.* Hic dicet enſis, quem tumultu territus Liquit ſtuprator.

Stūprōſus, adiectiuum. {[illegible]. GALL. *Grand corrompeur de femmes.* ITAL. *Grand' violatore di donne.* GERM. Voll hurerey. HISP. *Grande forçador y corrompedor de donzellas.* ANGL. *Geuen to adoutrie and whoredome.*} Valer. Maxim. *lib.* 6. *cap. de Pudicitia,* Metellus quoque Celer ſtuproſæ mentis acer punitor extitit.

Stūprē, aduerb. Antiquiſſimi dixerunt pro turpiter: vt *in Nelei carm.* apud Feſtum, Fœdè ſtupreque caſtigor. [illegible].

Stura, fluuius eſt in Alpibus naſcens, vnus ex triginta qui à Pado in mare Adriaticum deferuntur. Autor Plin. *lib.* 3. *c.* 16. Vulgò *Sture.*

Sturij, populi ad Oceanum Gallicum, Rheni quaſdam inſulas incolentes. Autore Plin. *lib.* 4. *c.* 15. Vulgò *Los de ſlaueren en Friſea.*

Sturio, piſcis.

Sturium, ij, inſula eſt Galliæ Narbonenſi adiacens, non procul à Stœchadibus. Autor Plin. *lib.* 3. *c.* 5.

Stŭrnŭs, i, auis genus ſatis notum. {[illegible]. GALL. *Vn eſtourneau.* ITAL. *Storlino, ſtornello.* GERM. Ein ſtar. HISP. *Eſtornino.* ANGL. *A ſtare, or ſtarling.*} de quo ſcribit Plin. *lib.* 10. *cap.* 24. Sturnorum generi proprium cateruatim volare, & quodam pilæ orbe circumagi, omnibus in medium agmen tendentibus. Martialis *lib.* 9.

Nunc ſturnos inopes, fringillarúmque querelas
Audis, & arguto paſſere vernas ager.

Stўĕllă, oppidum. Caſtellum Megaridis in Sicilia: cuius incolæ dicuntur Styelleni, [illegible] Stephano.

Stygĭŭs, vide *Styx.*

Stylobătēs, æ, {[illegible]. GALL. *Le patin ou la pate d'vne coulonne, ſur quoy eſt aſſiſe la baſe.* ITAL. *La baſſa d'vna colonna.* GERM. Ein fußblatten einer ſaul. HISP. *El cimiento ò caxa de columna.* ANGL. *The ground or foundament of a pillour.*} Lapis, & quædam veluti baſis ſuppoſita columnæ, cui innititur ſcapus. Parietes autem huc fundamenta, quibus ſtylobatæ ſuſtinentur, ſtereobatæ appellantur. Varro *lib.* 3. *de re ru. c.* 5. Cohortes in fundo magno duæ apriores: vna vt interdiu compluuium habeat lacum, vbi aqua ſaliat, qui intra ſtylobadas quum venit, ſit temperiēns. Boues enim ex aratro æſtate reducti, hic bibunt, hic perfunduntur. Idem *lib.* 3. *c.* 5. Subter columnarum ſtylobatem eſt lapis a terre pedem & dodrantem altos.

STYLVS, {עמוד *hammúdh.* [illegible]. GALL. *Vne colonne.* ITAL. *Colonna.* GERM. Ein ſaul. HISP. *Columna.* ANGL. *A ſtile, a maner or forme in wordes writeing, or any ſharpe thing at the end lik à pillour.*} Græca vox eſt columnam ſignificans: vnde epiſtylium, [illegible], capitellum quod ſuper columnæ ſcapum locatur. ¶ Accipitur item ſtylus pro graphio quo in albo, id eſt, in ceratis tabulis antiquitus ſcribebatur, vt nunc in libellis ligneis, vel codicillis mercatores ſcribunt. {GALL. *La touche dequoy on eſcriuoit iadis ſur les tablettes.* ITAL. *Stilo da ſcriuere.* GERM. Ein ſchreibe griffel. HISP. *El punçon para eſcriuir en tablillas.*} Stylo ſcribebant in cerata tabella, ſtyli que pars qua ſcribebatur, acumen vocabatur. Cic. *de Orat.* Omnia ſub acumen ſtyli ſubeant neceſſe eſt. Altera pars erat obtuſa, qua in cera delebant verba, quæ non placebant, ac ceram ruſſus complanabant atque æquabant ad ſcripturam nouam veteri deleta. Prudentius,

Inde alij ſtimulos & acumina ferrea vibrant,
Qua parte aratu cera ſulcis ſcribitur. & qua
Scriptis apices aboleutur, & æquoris hirti
Rurſum niteſcens innouatur area.

Plin. *lib.* 14. *cap.* 14. Et ſtylo ſcribere inſtitutum eſt, vt vetuſtiſſimi autores prodiderunt. Plaut. *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Habes tabellas? A. Vis rogatore? Habeo & ſtylum. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Stylis me totum vlmeis conſcribito, quaſi cum calamo ſcribuntur litteræ. Item, Signare ſtylo, (i. mandare litteris.) Sueton. *in Auguſt. cap.* 85. Tragœdiam magno impetu exorſus, non ſuccedente ſtylo, aboleuit. Idem *in Tiber. cap.* 70. Sed affectatione & moroſitate nimia obſcurabat ſtylum. Stylum vertere. Horat. 1. *Serm.*

Sæpe ſtylum vertas, iterum quæ digna legi ſint
Scripturus.

Stylum vertit qui pro acumine obtuſa eius parte vtitur oblitterando. Cic. 4. *in Verr.* Vertit ſtylum in tabulis ſuis, quo facto cauſam omnem euertit ſuam. ¶ Stylus etiam dicitur ſtructura orationis, ac modus dicendi. {[illegible]. GALL. *La maniere d'eſcrire ou compoſer.* ITAL. *Foggia di ſcriuere.* GERM. Die form vnnd weiß zu reden/ oder zuſchreiben. HISP. *El eſtilo y manera de eſcreuir.*} Terent. *in Prolog. Andr.* Sed tamen diſſimili oratione ſunt factæ, ac ſtylo. Vbi Donatus, Oratio in ſenſu, ſtylus in verbis: oratio ad res, ſtylus ad verba. ¶ Accipitur etiam ſtylus pro ipſa ſcribendi exercitatione, & meditatione. Cicer. 1. *de Orat.* Stylus optimus & præſtantiſſimus dicendi effector ac magiſter. ¶ Stylus præterea dicitur quicquid vel ligneum, vel ferreum, aut alterius materiæ acuminatum eſt ad columnæ ſimilitudinem. Colum. *lib.* 11. *c. vlt.* Deinde eas confecto æquinoctio infra terram ſecare & ligneo ſtylo laxatis, vel ferulæ medullis ſtercus immittere, atque ita ſemina cucume-

ris inſerere. Stylus præterea pro vellicatione ac reprehenſione aliquando accipitur, quæ ſcriptis & inuectiuis libellis fieri ſolet. Plin. *in Præfat. operis*, Quod ſi hoc Lucilius, qui primus condidit ſtyli naſum dicendum ſibi putauit. Centoſus ſtylus, apud Cic. *pro Cluent.* ¶ Accipitur etiam ſtylus pro radice recta, & oblonga ad ſtyli, hoc eſt, columnæ ſimilitudinem Colum. *lib.* 5 *c.* 9. Omnis autem nux vnam tantum radicem mittit, & ſimplici ſtylo prorepit.

Styma, *στύμα*, *αἰδοῖον ἀνδρός*: a *στύω*, quod eſt *δύματ ἀνεγείρω*, vt modeſtiùs loquimur. ab *ἐρεθίζω*.

Stymmă, *στύμμα*, eſt ſpiſſamentum, & dormitura vnguenti ex odoramentis conſtans. Plin. *lib.* 13. *cap.* 1. Ratio vnguenti faciendi duplex, ſuccus, & corpus, ille olei generibus ferè conſtat, hoc odorum: hæc ſtymmata vocant, ille hedyſmata. Dicta ſtymmata ἀπὸ τοῦ *στύφειν*, quod eſt ſtringere, ſeu condenſare.

Stymphalūs, *Στύμφαλος*. Lacus in Arcadia iuxta Stymphalum oppidum, ex quo Eraſinus fluuius erumpit. Ouid. *lib.* 2. *Faſt.*

Tellus erit Pholoe, teſtes Stymphalides vndæ.

Stymphala, accuſat. apud Lucret. *lib.* 5.

———vncíſque timendæ

Vnguibus Arcadiæ volucres Stymphala colentes.

A Stymphalo lacu Stymphalides aues appellatæ ſunt, tantæ magnitudinis vt Solis radios obumbrare dicerentur, omnem Arcadiam deuaſtantes, donec ab Hercule ænei crepitaculi ſonitu pellerentur. Virg. *de Herculis ærumnis*, Stymphalidas pepulit volucres diſcrimine quinto. ¶ A Stymphalo oppido fit Stymphalius, phalius, phalium, *Στυμφάλιος*, & Stymphalis, idis. Hieronymus *contra Iouinianum*, Ariſtoclides, Orchomeni tyrannus adamauit virginem Stymphalidem, quæ cùm patre occiſo ad templum Dianæ confugiſſet, & ſimulacrum eius teneret, nec vi poſſet auelli, in eodem loco confoſſa eſt. Ob cuius necem tanto omnis Arcadia dolore commota eſt, vt bellum publicè ſumeret, & necem virginis vlciſceretur.

Stypterĭa, æ, Alumen, Græcè *στυπτηρία*, *l.* 3. *de reb. eo. qui ſunt ſub tut.* Si lapicidinas vel quæ alia metalla pupillus habuit, ſtypteriæ, vel cuius alterius materiæ. Hotom.

Stypticūs, a, um, {*στυπτικός*. GALL. *Reſerrant, reſtreinctif.* ITAL. *Stitico.* GERM. Stopffend. HISP. *Coſa que reſtriñe y aprieta.* ANGL. *That hath vertue or force to bind or to conſtipat.*} Aſtringens, hoc eſt, denſandi ſeu aſtringendi vim habens: ἀπὸ τοῦ *στύφειν*, quod eſt aſtringere, ſeu denſare. Plinius *lib.* 14. *cap.* 13. Inter medicamenta quæ ſtyptica vocant, nihil efficacius rubi mora ferentis radice decocta in vino ad tertias partes. Idem *lib.* 21. *cap.* 23. Quæ ex his phœniceum colorem habet, radice contrita, quicunque animalium impoſita vlcerum, habet ſtypticam vim.

Styra, *στύρα*, Eubœæ inſulæ oppidum fuit, non procul à Cariſto, à Phœdro Athenienſium duce bello Malliaco euerſum. Autor Strab. *lib.* 10.

Styrax, acis, maſculini generis, *στύραξ*, arbor eſt cotoneæ malo ſimilis fructu maiore quàm auellana, ſpecie candidi pruni: ex qua manat liquor eiuſdem nominis, coloris flaui, ſordidi, reſinoſi, albicantibus fragmentis, odoris perſeuerantis. Hodie officinæ *ſtoracem* appellant. Plin. *lib.* 12. *c.* 17. Ex Syria reuehunt ſtyracem, acri odore eius in locis abigentes ſuorum faſtidium. ‖ ¶ Styrax alióqui Græcis eſt cuſpis haſtæ ima, qua eam in ſolo defigimus, quæ dicitur *χέρνιψ* & *σαυρωτήρ*.‖

Styticus, a, um, *στυπτικός*, ὁ, ἡ, habens vim τοῦ *στύφειν*, quod eſt mutinum arrigere, dictum in *Styma*.

STYX, *στύξ*, fons eſt ad Nonacrim Arcadiæ è ſaxis profluens, exitioſus omnibus animalibus, támque frigidus, vt potus ſtatim enecet, ferrúmque ac æs erodat, ſolaque mulæ vngula poſſit contineri: cætera vaſa frigoris vehementia ſtatim dirumpens. Hoc veneno quidam Alexandrum ab Antipatro non ſine Ariſtotelis conſilio, putant peremptum. Styx Græcis mœſtitiam ſonat, ἀπὸ τοῦ *στυγεῖν*, quod querulum, triſtem, vel odioſum ſonat. Hinc poëtæ occaſionem arripuerunt, qui Stygem paludem eſſe apud inferos dixerunt apud ſuperos tanta in veneratione habitam, vt nefas ducerent quicquam eorum quæ per Stygem iuraſſent, non obſeruare. Si quis deorum violaſſet, centum annis à nectare abſtinebat, & numinis maieſtate erat priuatus. Virg. 6. *Æneid.*

———Stygiámque paludem

DI cuius iurare timent, & fallere numen.

De hac Seruius ſic ſcribit: Dicitur Victoria Stygis filia bello Gigantum Ioui fauiſſe: pro cuius remuneratione Iupiter ei tribuit, vt iurantes dij per eius matrem, non audeant fallere. Ratio autem hæc eſt: ſtyx mœrorem ſignificat, vnde ἀπὸ τοῦ *στυγεῖν*, id eſt, a triſtitia Styx dicta eſt. Dij autem læti ſunt ſemper, vnde & immortales: ergo quia mœrorem non ſentiunt, iurant per rem ſuæ naturæ contrariam, id eſt, triſtitiam, quæ eſt æternitati contraria. Idem iuſiurandum per execrationem habent. Hactenus Seruius, enarrans hunc locum Virgilij 8. *Æneid.*

Quòd ſi tantus amor menti, ſi tanta cupido eſt,

Bis Stygios innare lacus, bis nigra videre

Tartara, &c.

¶ Eſt & alia palus in Ægypto iuxta Memphim quam veteres Styga vocauere, ambiens Abaton inſulam.

Stygialis, e, ad ſtygia pertinens.

Stygialia ſacra, quæ ſagæ faciebant Stygio Ioui ad pelliciendum in amorem ſui, quoſcunque vellent. Eadem *Cocytia*.

Stygius, a, um, aliud adiectiuum, *στύγιος*: vt, Iupiter Stygius pro Plutone, apud Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

Sacra Ioui Stygio, quæ ritè incepta paraui.

Stygius canis, id eſt, Cerberus Seneca, Hic ſæuus vmbras territat Stygius canis. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4 *Triſt.*

Si tunc in Stygia crimina noſtra fore.

Idem *Eleg.* 5 *lib.* 4 *Triſt.* ———*Si non*

Qui meruit Stygia abluet illud aqua.

Os Stygium, Veneratum, Ouid. 3 *Metam.*

———quique altius exit

Ore niger Stygio vitiatas inficit herbas.

de ſerpente quodam.

S V

SVADĔO, es, ſi, ſum, Autor ſum, perſuadeo, hortor. {פִּתָּה *pittáh* יָעַץ *iaháts.* *πείθω*, *προτρέπω*. GALL. *Suader, exhorter, faire remonſtrance taſcher & induire à faire quelque choſe.* ITAL. *Suadere, eſſortare, indurre, perſuadere.* GERM. Mahnen/vermahnen. HISP. *Induzir con razones, exortar.* ANGL. *To perſuade or counſaille.*} Plaut. *Mil.* Nam ſi honeſtè cenſeam te facere poſſe, ſuadeam. Cic. *Valerio lib.* 13. Hæc eo ſpectant, vt te hortet & ſuadeam, reliqua ſunt quæ pertinent ad rogandum. Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Ne id mihi ſuadeas vt illum minoris pendam. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Tibi me ſiſto: & vt mihi te ſiſtas, ſuadeo. Idem *Capt. ſc.* 2 *a.* 2. Aurum multa multis ſuaſit perperam. Ouid 13. *Metam.*

Conſenſi, nec enim, nec me ſuaſiſſe negabo.

Suadere legem, eſt populum ad accipiendum legem adhortari. Nam quum lex eſſet recitata in comitiis antequam populus ſuffragia ferebat, poteſtas dabatur ſuadendæ legis, & diſſuadendæ. Cicer. *de ſeneit.* Quum legem Voconiam magna voce, & bonis lateribus ſuaſiſſem. ¶ Transfertur ad res inanimatas quæ tum ſuadere dicuntur, quum res alicuius faciendæ nobis præbent occaſionem. Ouid. *lib.* 1. *Amor. Eleg.* 6.

Nox & amor, vinúmque nihil moderabile ſuadent.

Virg. *lib.* 2. *Æneid.*

———ſuadéntque cadentia ſydera ſomnos.

Ouid. 2. *Faſt.*

Iamque vbi ſuadebit placidos nox humida ſomnos.

Suadetur, paſſiu. Plaut. *Trinum.* Minus placet magis quod ſuadetur: quod diſſuadetur placet.

Suādă, æ, à Romanis dicta eſt quædam perſuaſionis dea, quam Græci vocant *πειθώ* Cic. *de clar. Orat.* *Πειθὼ* quam Græci vocant, cuius effector eſt orator, hanc Suadam appellauit Ennius. Eius autem Cethegum medullam fuiſſe vult, vt quam deam in Periclis labris ſcripſit Eupolis ſeſſitauiſſe, huius hic medullam noſtrum oratorem fuiſſe dixerit. Et *paulò pòſt*, Cethegum illi homines florem populi eſſe dixerunt, Suadæque medullam. Idem *de ſeneƈt.* M. Cethegus, quem rectè Suadæ medullam dixit Ennius.

Suadela, æ, dicitur ſuaſio. {*πειθώ*. GALL. *Perſuaſion.* ITAL. *Perſuaſione.* GERM. Beredung/rahtgebung. HISP. *Induzimiento con razones.* ANGL. *Perſuaſion or counſayling.*} Plaut. *in Ciſtell.* Iam perducebam illam ad me ſuadela mea. Horat. 1. *Epiſt.* videtur Suadelam accepiſſe pro dea perſuaſionis, quæ & Suada dicitur:

At bene nummatum decorat ſuadela, Venúſque.

Suadibilis, e, quod ſuaderi poteſt.

Suāsŏr, is, verb. qui ſuadet, autor. {מְפַתֶּה *mephatteh.* *σύμβουλος*, *προτρεπτικός*. GALL. *Qui taſche à induire & perſuader, exhortateur.* ITAL. *Eſſortatore.* GERM. Ein rahtgeber. HISP. *Induzidor con razones.* ANGL. *A perſuader or counſayler.*} Cicer. 3. *Offic.* Atque huius deditionis Poſthumius ipſe, qui dedebatur, ſuaſor & autor fuit.

Suāsĭo, nis, verbale, fœmin. gen. Actus ipſe ſuadendi, adhortatio. {*πειθώ*, *προτροπή*, *παραίνεσις*, *συμβουλή*. GALL. *Suaſion, exhortation.* ITAL. *Eſſortatione, perſuaſione.* GERM. Ein rahtgebung/vermanung. HISP. *Induzimiento con razones, obra de induzir aſſi.* ANGL. *Perſuaſion, alluring to do any thing.*} Cic. *in Oratoribus*, Tales ſuaſiones qualem Iſocrates fecit Panegyricum.

Suāsōrĭus, a, um, quod ad ſuadendum pertinet: vt, Suaſorium munus, id eſt, officium ſuadendi. {*συμβουλευτικός*. GALL. *Suaſoire qui ſert à ſuader ou induire à faire quelque choſe.* ITAL. *Eſſortatorio, coſa che ſerue a perſuadere.* GERM. Das zu dem rahtgeben gehört. HISP. *Coſa para induzir aſſi.* ANGL. *That ſerueth to perſuade.*} Suaſorium genus cauſæ rhetoribus idem eſt quod deliberatiuum, quo ſcilicet aliquid ſuademus, vel diſſuademus. Quintilianus *in Proœmio lib.* 8. Suaſoriis accedere, tertiam partem ex coniectura, poſſétne fieri, aut ĕſſet futurum quod deliberaretur. Suaſoriam declamare. Seneca.

Suaſus, us, ui, idem quod Suaſio. Vlp. *in l. item ſi obſtetrix.* §. 1. *ff. ad legem Aquil.* Siquis per vim vel per ſuaſum medicamentum alicui infudit, vel ore, vel cyſtere, &c.

Sŭālĭternĭcum, Philæmon electrum ſuluum appellauit, credidítque apud Scythas è tellure effodi, referente Plin. *lib.* 37. *cap.* 2. Quod tamen falſum eſſe ſatis conſtat ex iis quæ ſuprà annotauimus in dictione *Electrum*.

Suimet, Vox compoſita ex ablatiuo ſua, cum ſyllabica adiectione met: idem valens quod ſua ipſius. τῇ ἑαυτοῦ, τῇ ἑαυτῶν δυνάμει. Plin. *lib.* 10. *c.* 59. Anſeres ſuamet vi colla ſua abrumpunt.

‖Suana, *Soano*, V. E. Etruriæ, ſub A. Senenſi, patria S. Gregorij VII. Papæ.‖

Suapte, & Suopte, voces ſunt compoſitæ ex ablatiuis ſua & ſuo, cum ſyllabica adiectione, pte: idemque ſignificant quod ſuamet, & ſuomet: vnde ſuapte ſponte, id eſt, ſua ipſius ſponte: ſuopte nutu, id eſt, ſuo ipſius nutu, *αὐτομάτως*. Cicer. 1. *Tuſculan.* Terrena & humida ſuopte nutu, & ſuo pondere ad pares angulos in terram & in mare feruntur.

Suarius, vide *Sus*.

Suaſus color, Pullus & impluuiatus. Legitur & ſuaſum, ſubſtantiuum neut. gen. {*φαιός*. GALL. *Noir, enfumé.* ITAL. *Foſco, nero.* GERM. Schwartze liechte farb/rauch farb/dunckelfarb. HISP. *Negro de hollin.* ANGL. *Black colour or dunne.*} Plaut. *in Truc.* Quia tibi ſuaſo infeciſti propudioſa pallium. ¶ Suaſum (inquit Feſtus) color appellatur qui fit ex ſtillicidio fumoſo in veſtimento albo.

Suātim, vide *Sus*.

Suauior, ſuauitas, vide *Suauium*.

SVĀVĬS, e, Dulcis, iucundus, guſtui ſiue odoratui gratus: nam ad hos duos ſenſus propriè pertinet. {מָתוֹק *mathób.* *ἡδύς*. GALL. *Doulx, ſouëf.* ITAL. *Suaue, dolce.* GERM. Süß/lieblich. HISP. *Coſa ſuaue ò que da delectacion.* ANGL. *Sweet, pleaſant.*} Sapores enim & odores ſuaues dicimus, qui blanda quadam voluptate guſtandi, odorandíve ſenſum afficiunt. Virg. 4. *Georg.*

Verùm ipſa ſoliis natos, & ſuauibus herbis

Ore legunt.

Idem 2. *Eclog.*

Sic poſita quoniam ſuaues miſcetis odores.

Plaut. *Aſin.ſc.3.a.3.* Non omnia omnibus æquè ſuauia. ¶ Per tranſlationem tamen & aliis rebus accommodatur, vt idem ferè ſit quod iucundum & amœnum. Cicer. *in Cælium lib.2.* Nam & honorificus in me Conſul fuit, & ſuauis amicus. Idem *ad Sulpitium lib.13.* Tum pro familiari conſuetudine ſæpè ex me audierat quàm ſuauis eſſet inter nos, & quanta coniunctio. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 10.

———at ſermo linguæ concinnus vtraque
Suauior.

Cicer. *pro Corn. Balb.* Comes, benigni, faciles, ſuaues homines eſſe dicuntur. Plautus *Pſeud. ſc.2.a.5.* Suauis tuctus mihi eſt. Idem *Aſinar. ſc.1.a.5.* Vino & ſuaui ſermone agitare conuiuium. *Ibidem ſc.2.a.5.* (ô) animam ſuauiorem quàm vxores meæ. Plaut. *Pſeud. ſc.1.a.1.* Suauis ſuauiatio Idem *Pſeud. ſc.2.a.3.* (Cœnam) ita ſuaui ſuauitate condiam. Idem *Capt. ſc.2.a.3.* Quid eſt ſuauius quàm bene Rempub. gerere bono publico?

Suauitas, atis, Dulcedo, iucunditas. {מתק *méthek* vel *mótheh*. ἡδονὴ. GALL. *Douceur, ſuaueté.* ITAL. *Suauità, dolcezza.* GERM. Süſſigkeit/ lieblichkeit. HISP. *Suauidad, dulçura.* ANGL. *Sweetneſſe, pleaſantneſſe.*} Plin. *lib.10. c.19.* Vt non ſit dubium hanc ſuauitatem præmonſtratam efficaci auſpicio. Cic. *ad Atticum lib.6.* Miram in eo pietatem, ſuauitatem humanitatémque perſpexi. Idem *Appio Pulchro lib.3.* Sic enim tibi perſuade, cariſſimum te mihi eſſe, cùm propter multas ſuauitates ingenij, officij, humanitatis tuæ. Idem 2. *Philipp.* Quidam morbo aliquo, & ſenſus ſtupore, ſuauitatem cibi non ſentiunt. Plaut. *Pſ. ſc.2.a.3.* Piſcis recens habet ſuccum & ſuauitatem. Idem *Aſin. ſc.3.a.1.* Suauitate condiam (cœnam.)

Suauitudo, inis, Suauitas. Autor ad Herenn. *lib.3.* Quoniam igitur res eædem vocis ſimilitudini, & pronuntiationis ſuauitudini proſunt. Plautus *Stich.* Age mulſa mea, ſuauitudo ſalſa. ¶ Horum contraria ſunt, inſuauis, id eſt, auſterus, aſper, iniucundus, inamœnus: & inſuauitas, & inſuauitudo, iniucunditas, inamœnitas, voluptati contraria.

Suauiter, aduerbium, Iucundè. {ἡδέως, λλωλως. GALL. *Doucement, ſoüefuement.* ITAL. *Suauemente, dolcemente.* GERM. Süſſiglich/ lieblich. HISP. *Suauemente.* ANGL. *Sweetlie, pleaſantlie.*} Cicer. 4. *Acad.* Veruntamen video quàm ſuauiter voluptas ſenſibus noſtris blandiatur. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 6.

Accurrit quidam notus mihi nomine tantùm
Arreptáque manu, Quid agis dulciſſime rerum?

Suauiter, vt nunc eſt, inquam. Idem 2. *Serm. Satyr.* 8. Et leporum auulſos, vt multò ſuauius armos, Quàm ſi cum lumbis quis edat. ¶ Suaue pro ſuauiter. Virg. 3. *Eclog.*

——— Et ſuaue rubens hyacinthus.

Suauidicus Adiect. qui ſuauiter dicit. Lucr. *lib.4.*

Suauidicis potius quàm multis verſibus edam.

Suauiloquens, omnis gen. qui ſuauiter loquitur. {ἡδυλόγος. GALL. *Qui parle doucement.* ITAL. *Che parla dolcemente, chi ha dolce parole* GERM. Süß/ oder lieblich redend. HISP. *El que habla ſuauidades.* ANG. *That ſpeaketh ſweetlie.*} Cicer. *de clar. Orat.* ex Ennio, Additur orator Cornelius ſuauiloquenti ore Cethegus.

Suauiloquentia, æ, Orationis ſuauitas. {ἡδυλογία. GALL. *Doux parler.* ITAL. *Dolce parlare.* GERM. Süßredenheit/ lieblichkeit der red. HISP. *Dulce y ſuaue hablar.* ANGL. *Faire and ſweet ſpeach.*} Cic. *de clar. Orat.* Et oratorem appellat & ſuauiloquentiam tribuit.

Suauiloquus, a, um, idem quod ſuauiloquens. ἡδυλόγος. Lucret. *lib.1.*

Quod quoniam docui, nunc ſuauiloquis age paucis
Verſibus oſtendam corpuſcula materiai
Ex infinito ſummam rerum vſque tenere.

Suauium, ij, quod & ſauium dicitur per detractionem literæ u, Oſculum, ſiue baſium voluptatis, vel gaudij cauſa datum. {נשיקה *neſchikáh.* φίλημα. GALL. *Vn baiſer.* ITAL. *Baſcio.* GERM. Ein ſanffter kuß/ oder ſchmutz. HISP. *Beſo como de enamorados.* ANGL. *A kiſſe.*} Horatius *Epod.* 3.

Manum puella ſuauio opponat tuo.

Cicer. *Attic. lib.16.* Atticæ, quoniam hilarula eſt, meis verbis ſuauium des. Plaut. *Pſeud. ſc.1.a.4.* Quæ mihi ſuauia ſuper ſuauia det. Idem *Curc. ſc.3.a.1.* Tene ſuauium. ¶ Sumere ſuauium. Idem *Aſin. ſc.3.a.1.* Pangere. Idem *Curc. ſc.1.a.1.* Oppangere, figere, dare, *ibidem.* Item, Suauium facere (de oſculo manus) Plaut. *Aſin. ſc.3.a.4* Idem *in Aſin.* Tu labellum abſtergeas, Potius quàm cuiquam ſuauium faciat palàm, i. quam ſic os comparet & formet, vt ad baſiandum aliquem inuitet. Alibi, Ne ſic tuſſiat, vt cuiquam linguam in tuſſiendo proferat. ¶ Meum ſuauium, amantium blandimentum eſt, quemadmodum Mea voluptas. Terent. *Eunuch.* Thais meum ſuauium. Plaut. *Pſeud. ſc.2.a.1.* Quibus oculi eſtis, vitæ, ſuauia mellita.

Suauiolum, i, diminut. {τὸ φιλημάτιον. GALL. *Vn petit baiſer.* ITAL. *Picciolo baſcio.* GERM. Ein ſchmützlin. HISP. *Pequeño beſo.* ANGL. *A litlekiſſe.*} Catul. Suauiolum dulci dulcius ambroſia.

Suauiatio, verbale {נשיקה *neſchikáh.* ἡ φίλησις, ἡ καταφίλησις. GALL. *Baiſement amoureux.* ITAL. *Eſſo atto di baſciare.* GERM. Küſſung. HISP. *Obra de beſar, beſamiento de enamorados.* ANGL. *Kiſſing of louers.*} Gell. *lib.18. cap.2.* Suauiationes puerorum & puellarum. Alij legunt ſuauiationes.

Suauior, aris, & Sauior, Suauium do, cum voluptate, aut præ gaudio oſculor. {נשק *niſchſchék.* φιλεῖν. GALL. *Baiſer.* ITAL. *Baſciare.* GERM. Küſſen/ ein guten freündtgen kuſs geben. HISP. *Beſar.* ANGL. *To kiſſe.*} Catull. *ad Veratium.*

Lucidum os, oculóſque ſuauiabor.

Cic *ad Attic. lib.16.* Atticam noſtram cupio ſuauiari ita mi dulcis ſalus viſa eſt per te miſſa ab illa.

Sub, cum ablatiuo, ſiue accuſatiuo, Præpoſitio idem ſignificans quod ſubter, qua tam in compoſitione vtimur, quàm in appoſitione. {תחת *tachath.* ὑπὸ GALL. *Sous.* ITAL. *Sotto.* GERM. Vnder. HISP. *De baxo.* ANGL. *Vnder.*} Extra compoſitionem modò accuſatiuo iungitur, modò ablatiuo, pro ratione motus aut quietis ſignificatæ per verbum cui adhæret. Virg. 8. *Æneid.*

Tum, II.

Arma ſub aduerſa poſuit radiantia quercu.

Ouid. 13. *Metam.*

An quod in arma prior, nulloque ſub indice veni.

Virg. 2. *Georg.*

Sarmenta & vallos primus ſub tecta referto.

¶ Sub omni cœlo. Gell. *c. vlt. lib.13.* tanquam vnus eſſet ſub omni cœlo Satyrarum M. Varronis enarrator. Sub armis moratus. Cæſ. *lib.1. de bell. ciu.* (i. in armis) bis. Sub verberibus acti necantur. Liu. *lib.4. d.4.* Sub pædagogo eſſe. Sueton. *in Claud. cap.2.* Sub ipſa profectione. Cæſ. *lib.1. de bell. ciuil.* Sub caſtris Afranij. *Ibid.* Sub oculis domini ſuam probare operam. Senec. *epiſt.73.* In conſpectu, &, vt ita dicam, ſub ictu. Idem *cap.21. lib. ſingularis de vita beat.* Illi ipſi ſtulti & inæquales & ſub ictu pœnitentiæ magnas percipiunt voluptates. Idem *c.9. de conſol. ad Marc.* Tua innocentia ſub ictu eſt. (i. imminenti periculo expoſita eſt.) GALL. *Eſt ſur le point de prendre fin, d'eſtre ruiné par les meſchans.* Cæſar *lib.2. de bell. ciuil.* Sub onere confligere. Liu. *lib.8. d.4.* Sub oneribus iumenta abſtrahere. Item, Sub nouerca creuiſti. Senec. *cap.2. de conſol. ad Heluium.* Item Suet. *in Tib. c.13.* Sub conditione. GALL. *Soubs condition.* Item *in Aug. c.21.* Sub lege venundare. Idem *in Othone cap.5.* Cadere in foro ſub creditoribus. Liu. *2. d.5.* Vbi primum ſub iactu teli fuerunt. Suet. *in Neron. c.35.* Occidit ſub crimine adulteri. Idem *in Calig. cap.48.* Cùm etiam ſub mortis pœna denuntiaſſet. Plaut. *Capt. ſc.5. a.3.* Sub terra lapides eximere. Catull. *de Com. Beren.*

———Sub terra quærere venas. (ferri.)

Ouid. 5. *Faſt.*

Hæc tria ſunt ſub eodem tempore feſta.

Tibull. *lib.4.*

At tua non titulus capiet ſub nomine facta.

Plautus *Pſeud. ſc.4. act.2.* Omnes ordines ſub ſignis ducam. *Ibidem ſc.1. a.1.* Sub Veneris regno vapulo, non ſub Iouis. Ouidius 13. *Metamorph.*

———Sub imagine tutus Achillis.

¶ Aliquando ponitur pro In. Celſ. *lib.7. cap.5.* Accedit verè aliquid difficultatis, ſub omni ictu, ſi telum oſſi inhæſit. Ruſus *lib.7. cap.7.* ὑποκοιλόφθαλμον ſub vtroque vitio Græci vocant. ſic Græcè ὑπὸ vice ἐν interdum. Virg. 1. *Æneid.*

Namque ſub ingenti luſtrat dum ſingula templo, h. e. in templo.

Idem *lib.1. Georg.*

———ſæpè exiguus mus
Sub terris poſuitque domos atque horrea fecit.

Idem 3. *Georg.* de ceruis,

Ipſi in defoſſis ſpecubus ſecura ſub alta
Otia agunt terra.

Ouid. *Eleg.3. lib.1. Triſt.*

Nata procul Libycis aberat diuerſa ſub oris.

Ibid. *Eleg.5.*

Sub nuda poſitum cernere poſſit humo.

¶ Aliquando tempus importat, & accipitur pro circiter, ſiue per, vel paulò antè. Virg. *lib.3. Georg.*

———Sub lucem exportant calathis.

Liuius *lib.1. ab Vrbe condita*, Vtrinque legati ferè ſub idem tempus ad res repetendas miſſi. Sueton. *in August. cap.16.* Sub horam pugnæ tam arcto repentè ſomno deuictus, vt ad dandum ſignum ab amicis excitaretur. Sic dicimus: Sub vocem. Liu. *5. d.4.* Sub hanc vocem fremitus fuit. Sub irruptionem dicimus, vt ſub noctem. Sueton. *in Tiber. cap.6.* Quos apud Neapolim ſub irruptionem hoſtis nauigium clàm petentes, &c. Idem *Curc. ſc.2. a.1.* Omnes ſubdam ſub ſolum. Ouid. 5. *Faſt.*

Vtque ego ſub terras ſanguinolentus eam, &c.

¶ Sub furca, vide *Furca.* Sub titulo, vide *Titulus.* Sub nomine, vide *Nomen.* Sub vinculis animum habere. Senec. *c.9. de tranq. &c.* ¶ Aliquando ſumitur pro antè. Virg. 2. *Æneid.*

———poſtéſque ſub ipſos
Nituntur gradibus.

¶ Aliquando pro iuxta. Idem 3. *Æneid.*

Antandro & Phrygiæ molimur montibus Idæ.

¶ Nonnunquam ordinem importat, idémque valet quod poſt. Idem 5. *Æneid.*

———quod deinde ſub ipſo
Ecce volat, calcémque terit iam calce Diores.

¶ Compoſita plerunque localem ſignificationem retinent, quæ illi propria eſt: vt Subeo, ſubiicio, ſuppono, quæ idem valent quod ſubter iaceo, eo, ſiue pono Idem 11. *Æneid.*

———caudamque remulcens,
Subiecit pauitantem vtero, ſyluáſque petiuit.

¶ Interdum diminutionem: vt Subdubito, ſubiraſcor, id eſt, aliquantulum ſiue nonnihil iraſcor, ſiue dubito. Eſt enim (vt Donatus inquit) temperamentum plenæ pronuntiationis. ¶ Interdum ſignificat ſuper: vt, Corpora ſaltu ſubiiciunt in equos, id eſt, ſuperiaciunt. ¶ Interdum proſperè: vt Succedit. ¶ Interdum poſt: vt Subſequor. ¶ Interdum latenter: vt Suppilo. ¶ Interdum ſenſim: vt Subrepo. ¶ Interdum adhuc. Liu. *lib.1. ab Vrbe*, Tanquam ſpes ſubeſſet. ¶ Habet & alia ſignificata quæ ſuis locis explicabuntur. Componitur autem ferè cum omnibus literis: a, vt Subaro: b, vt Subbibo: c, vt Succido: d, vt Subdo: e, vt Subeo: f, vt Suffero: g, vt Suggero: h, vt Subhaſto: i, vt Subiungo: l, vt Subleuo: m, vt Submoueo: n, vt Subnecto: o, vt Suborior: p, vt Suppono: r, vt Surripio: ſ, vt Subſanno: t, vt Subtraho: u, vt Subuenio. Sed quoties ſubiungitur vocalibus: vel b, d, h, l, n, ſ, t, remanet b integra, in aliis mutatur b in literam ſequentem, niſi in ſubrideo, ſubrogo, ſubruo: ſuſtineo verò, ſuſpiro, ſuſpicor, ſuſpicio, ſuſtuli, ſuſtollo, & huiuſmodi ſine b, ſcribenda ſunt, quia non à ſub, ſed à ſus, ſiue ſurſum compoſita ſunt. ¶ Sub corona vænundari captiui dicebantur, quia coronati vendebantur, ὑπὸ ϛεφάνῳ. Liu. 8. *ab Vrbe*, Polliæ ſententia fuit puberes verberatos necari coniuges, liberóſque ſub corona lege belli venire. ¶ Sub dio, id eſt, ſub ipſo cælo, & ſine tecto. {ὑπ' αἴθρῳ. GALL. *Au deſcouuert, au ſerain.* ITAL. *Al ſcoperto, all' aere.* GERM. Vnder bloſſem himmel. HISP. *Al ſereno.* ANGL. *In the open ayre.*} Locutio eſt à Græcis tracta, qui

Iouem Διὸς nominant. Varro *de re ruſt. c.*14. Nam & idoneus ſub dio ſumendus eſt locus cochlearis, quem totum circum aqua claudas. ¶ Legitur & ſub diuo, in eadem ſignificatione. Col. *lib.*1.*c.*8. Nullus dies tam intolerabilis eſt quo non moliri ſub diuo aliquid poſſit. ¶ Nonnunquam etiam ſub Ioue. Horat. 1. *Carminum Ode* 1.

Manet ſub Ioue frigido
Venator teneræ coniugis immemor.

¶ Sub iugum mitti dicebantur milites, qui ab hoſtibus victi, eam ignominiam ſubire cogebantur, vt poſitis armis per iugum tranſirent, ὑπὸ ζυγὸν ἄγεσθαι. Iugi autem forma erat huiuſmodi, vt duobus tignis erectis, tertium ſupernè incumberet. Qua de re vide plura ſuprà in dictione *Iugum*. ¶ Sub manu ex tempore, ſtatim, ſine mora. {ὑπὸ χεῖρα, παραχρῆμα. GALL. *De main en main, ſoudain, ſans delay.* ITAL. *Di mano in mano, ſubito, preſto.* GERM. Bey handen oder vor handen/vnuerzogentlich. HISP. *Qual el tiempo, tal el conſejo, luego.* ANGL. *Frome hand to hand, without delay.*} Senec. *lib.*19. *Epiſt. ad Lucilium*, Conſilium naſci ſub dio debet, & hoc quoque tandem eſt nimis: ſub manu quoque, quod aiunt, conſilium naſcatur. Sueton. *in Auguſt. cap.*49. Sub manum, (ita enim ibi lego cum Iſaaco Caſaubon.) i. promptè: non vt vulgo ſub manu. ¶ Et quò celeriùs, ac ſub manum annunciari, cognoſcique poſſet, quid in prouincia quaque gereretur, iuuenes primò modicis interuallis per militares vias dehinc vehicula depoſuit. ¶ Sub vinea iacere dicuntur milites, qui ſub militari machina, quam vineam vocant, latitantes in propugnatores haſtæ, pilàve eiaculabantur. Qua de re vide plura infrà in dictione *Vinea*. ¶ Sub vmbra, id eſt, ſub prætextu, vel quæſito colore, ὑπὸ σχήματι, ὑπὸ προφάσει. Liu. 8. *ab Vrbe*, Nam ſi etiam nunc ſub vmbra fœderis æqui ſeruitutem pati poſſumus: quid abeſt, quin proditis Sidicinis, non Romanorum ſolum, ſed Samnitium quoque dicto pareamus. Sub autore, pro alicuius autoritate, vel *ſub* vacat. Celſ. *lib.*6. *cap. de hæmorrh.* Ac ſi iam vetuſtiora ſunt, ſub autore Dionyſio inſpergenda ſandaracha eſt.

Sŭbăbsŭrdŭs, a, um, adiectiuu. Aliquantulum abſurdus. {ὑπάτοπος. GALL. *Aucunement abſurde & eſtrange.* ITAL. *Alquanto brutto, inconueniente, odioſo.* GERM. Ziemlich vngereimpt/ minder/ vnd mehr vngeſchickt. HISP. *Vn poco inconueniente, intolerable, indigno de ſer oydo.* ANGL. *Somewhat ſtrange or againſt reaſon.*} Cic. *de Orat.* Sunt enim illa ſubabſurda, ſed ex ipſo nomine ſæpè ridicula, non ſolùm nimis perappoſita, ſed etiam quodammodo nobis.

Sŭbăbsŭrdē, aduerbium. {ἀτόπως πρὸς τὸ ὑπάτοπον. GALL. *Aucunement, eſtrangement & ſottement.* ITAL. *Alquanto ſciocamente.* GERM. Etwas vngereimlich. HISP. *Con ſonido diſcorde, locamente vn poco.* ANGL. *Somewhat ſtrangelie.*} Cic. *de Orat.* Valdè hæc ridentur, & hercule omnia, quæ à prudentibus, quaſi per diſſimulationem non intelligendi, ſubabſurdè ſalſéque dicuntur.

Sŭbăcĭdŭs, a, um, adiect. Aliquantulum acidus. {ὑπόξυς. GALL. *Aigret, tirant vn peu ſur l'aigre.* ITAL. *Vn poco forte ò garbo.* GERM. Zimlich oder etwas ſaur. HISP. *Coſa vn poco acedia.* ANGL. *Somewhat ſower or tart.*} Plin. *lib.*12. *c.*25 Eſſe enim debet lenis, non ſubacidus.

Subacĭdŭlŭs, adiectiuum, diminutiuum. {ὁ σμικρὸν ὑπόξυς. GALL. *Vn peu aigret.* ITAL. *Vn pochetto garbo ò agro.* GERM. Ein wenig ſaurlechtig. HISP. *Vn poquillo azedo.* ANGL. *A litle ſower or tart.*} Cato *de re ruſtic. cap.*108. Vinum ponito ſub dio, poſtridie manè guſtato: ſi id ſapiet quod in dolio eſt, ſcito id duraturum: ſubacidulum non durabit.

Sŭbaccūſo, as, are, pro nonnihil & leuiter accuſo. {ὑποκατηγορῶ σμικρῶς. GALL. *Aucunement accuſer, blaſmer en quelque ſorte.* ITAL. *Quaſi accuſare.* GERM. Zum theil anklagen/ minder/ vnd mehr beſchuldigen. HISP. *Acuſar vn poco.* ANGL. *To accuſe and blame for a ſmall cauſe.*} Cic. *pro Plancio.* Sed ſunt hæc leuiora: illa verò grauiora & magna, quòd meum diſceſſum, quem ſæpè defleras, nunc quaſi reprehendere & ſubaccuſare voluiſti.

Subactus, a, um. Vide *Subigo*.

Subadiuua, qui adiutoris eſt adiutor. Vox frequens in Notitia Imperij. Vide Caſaub. *in Athen. lib.*1. *cap.*6. & Ioann. Meurſ. *in Gloſſar. Græcob.*

Subæratum aurum, quod foris quidem aurum oſtendit, intus autem æs occultat. {ὑπόχαλκος χρυσός. GALL. *Or ſur du cuiure.* ITAL. *Oro che ha rame ſotto.* GERM. Golt vnder welchem ertz bedeckt ligt. HISP. *Oro ſobre cobre.* ANGL. *Gold by outward apperance, and other metall within.*} Perſ. *Satyr.* 5.

——tibi recto viuere talo
Ars dedit, & veri ſpeciem dignoſcere calles,
Nequa ſubærato mendoſum tinniat auro.

¶ Hinc prouerbiali metaphora hominem virtutum prætextu vitia occultantem, aurum ſubæratum vocamus.

Sŭbăgĭto, as, verbum actiuum eſt, Subtus fodiendo aro. {ὀχεύω. GALL. *Secouër, demener, eſmouuoir.* ITAL. *Dimenare.* GERM. Vnden ſich treiben. HISP. *Sonajear.* ANGL. *To groape or be buſie with one.*} Vnde per tranſlationem ſubagitare dictis aliquem, eſt multis verborum lenocinijs allectare & commouere. Plaut. *in Ciſtell.* Subagito blandis & benedictis dictis.

Subagitatio, nis. Plaut. *Capt. ſc. vlt. a.*5. Nec ſubagitationes, nec vlla amatio, &c.

Subăgrĕſtĭs, e, Aliquantulum agreſtis. {ὑπάγροικος. GALL. *Quelque peu ruſtique.* ITAL. *Vn poco ſaluatico, vn poco ruſtico.* GERM. Ein wenig bewriſch. HISP. *Coſa vn poco campeſina.* ANGL. *Somewhat vplandiſh or ruſticall.*} Cic. *de clar. Orat.* Cotta, quia ſe valde dilatandis literis à ſimilitudine Græcæ locutionis abſtraxerat, ſonabatque contrarium Catulo, ſubagreſte quiddam, planeque ſubruſticum, alia quidem quaſi inculta & ſyluestri via ad eandem laudem peruenerat.

Sŭbalbĭco, as, are, Subalbidus ſum. {ὑπολευκαίνομαι. GALL. *Tirer ſur le blanc, blanchir quelque peu.* ITAL. *Imbiancarſi alquanto.* GERM. Minder/ vnd mehr weiß ſein/ ſich auff die weiſſe ziehen. HISP. *Blanquear vn poco.* ANGL. *To be ſomewhat white.*} Varr. 3. *de re ruſt. c.*9. Roſtro breui, acuto, ne illis rami aut nigri, pale aut ſubalbicantes.

Subalbĭdus, a, um, Aliquantulum albidus. {ὑπόλευκος. GALL. *Blanchaſtre, quelque peu blanc.* ITAL. *Alquanto bianco.* GERM. Weißlecht. HISP. *Coſa vn poco blanquezina.* ANGL. *Somewhat whitie.*} Plin. *lib.*21. *c.*25. Ramulos habet candidos, folia ſubalbida, abrotano ſimilia.

Sŭbālāris, e, quod ſub alis eſt. {ὑπομασχάλιος. GALL. *Qui eſt ſous les aiſles.* ITAL. *Che è ſotto le ale.* GERM. Das vnder den fettichen iſt als die ſpahn adern. HISP. *Coſa que es debaxo las alas.* ANGL. *That is vnder the winges.*} Vnde ſcribit Lampridius, Heliogabalum ſolitum fuiſſe in accubitis habere plumas ſubalares, & ſubalares culcitras.

Sŭbālpīnŭs, a, um, quod eſt ſub Alpibus. ὑπάλπειος. Plinius *lib.*29. *cap.*7. Radice lenta, ſubnigra, ſine odore, aquoſa, montibus ſubalpinis plurima. ¶ Italia ſubalpina, quam hodie Pedemontanam regionem appellant. Idem *lib.*16. *cap.*21. Nec niſi in paucis locis Subalpinæ Italiæ.

Sŭbămārŭs, adiect. In amaritudinem nonnihil declinans, paulum amarus. {ὑπόπικρος. GALL. *Vn peu ou aucunement amer.* ITAL. *Amaretto.* GERM. Bitterlechtig/ das ſich auff bittere zeucht. HISP. *Vn poco amargo.* ANGL. *Somewhat bitter.*} Cicer. *de Fato*, At quoniam in naturis hominum diſſimilitudines ſunt, vt alios dulcia, alios ſubamara delectent.

Subaquaneus, & Sŭbăquĕŭs, a, um, quod ſub aqua latet. {ὕφυδρος. GALL. *Sous eau.* ITAL. *Sotto acqua.* GERM. Vnder dem waſſer geligen. HISP. *So la agua.* ANGL. *That is vnder the water.*} vt, Scopulus ſubaqueus.

Sŭbăquĭlŭs, a, um, adiect. Subfuſcus. {ὑπόφαιος. GALL. *Vn peu ou aucunement roux, ou obſcur.* ITAL. *Oſcuretto.* GERM. Schwartzend. HISP. *Vn poco negro y oſcuro.* ANGL. *Somewhat browne of coulour.*} Plaut. *in Rudens.* Eia corpus cuiuſmodi Subuolturium? Illud quidem ſubaquilum volui dicere.

Sŭbargūtŭs, a, um, Aliquantulum argutus, à quo diminutiuum Subargutulus, apud Gell. *lib.*15. *c.*30. {ὁ σμικρὸν τι κομψός. GALL. *Subtil, ſophiſteriau.* ITAL. *Sottile, ingenioſo.* GERM. Ein wenig ſpitzfündig/ vnd ſubtil. HISP. *Agudo y ingenioſo.* ANGL. *Somewhat ſubtill.*}

Subarmalia ſunt veſtimenta vt ſaga, quibus arma ſuperinduuntur. Spartianus *in Seuero*, Prætoriana cum ſubarmalibus inermes ſibi iuſſit occurrere.

Sŭbăro, as, Subtus arando terram moueo. {ὑπαρόω. GALL. *Sarfouir, fouïr par deſſous.* ITAL. *Arare di ſotto la terra.* GERM. Vndereren. HISP. *Arar de baxo la tierra.* ANGL. *To plough or till vp the ground vnder.*} Plin. *lib.*16. *cap.*27. Item quæ ſubarantur, aut quæ ablaqueantur, celeriora neglectis.

Subăratio, & Subarator, verbalia. Plin. *lib.*17. *cap.*24. Vel etiam ſubarator imprudens luxauit radices. {ὁ ὑπαροτήρ, ὁ ὑπαροτής. GALL. *Sarfouiſſeur qui fouit par deſſous.* ITAL. *Arator di ſotto la terra.* GERM. Ein ackerer der wol vnden fürtet. HISP. *El que ara de baxo la tierra.* ANGL. *A tilling vp of the ground.*}

Sŭbarrŏgāns, antis, omn. gener. Aliquantulum arrogans. ἀλαζὼν σμικρόν τι.

Subarroganter, aduerbium. {σμικρόν τι ἀλαζονικῶς. GALL. *Vn peu arrogamment.* ITAL. *Con alquanta arrogantia.* GERM. Etwas vermeſſenlich/ ſtoltzlich. HISP. *Vn poco preſumptuoſa y ſoberuiamente.* ANGL. *Somewhat arrogantlie.*} Cicer. 4. *Acad.* Vereor ne ſubarroganter facias, ſi tuam dixeris.

Subaſſentiens, entis, Quintil. Subaſſentientibus humeris. (in geſtu.)

Subaudio, ſubintelligo, ὑπακούω: ex audio quatenus intelligo. Papias.

Sŭbauſcūlto, as, are, Leuiter & quaſi prætereundo auſculto. {ὑπακροάομαι. GALL. *Entr'ouyr, ouyr vn peu, entendre vne partie de ce qu'on dit.* ITAL. *Aſcoltare di naſcoſto.* GERM. Heimlich auffloſens in einem fürgehn loſen. HISP. *Eſcuchar de ſecreto.* ANGL. *To heare a litle as in paſſing by.*} Plaut. *in Milite*, Tace, ſubauſcultemus ecqua de me fiat mentio. Idem *Aſin. ſc.*2. *a.*5. Os opprime, ſubauſcultemus. Cicer. *lib.*2. *de Orat.* Subauſcultando tamen excipere voces eorum, & procul, quid narrarent, attendere. Idem *Attic. lib.*10. Omnes enim κωφοπρόσωποι videntur ſubauſcultare quæ loquor.

Subauſterus, a, um, vt ſubauſterum vinum, Celſ. *lib.*3. *c.*6.

Subballio, fictum nomen. Plaut. *Pſeud. ſc.*2. *a.*2. Túne es Ballio: imò Subballio ſum.

Subbaſilica. Plaut. *Curc. verſu* 11. *ſc.*1. *a.*4. Diteis damnoſos maritos ſubbaſilica quærito.

Subbaſilicanus, a, um, qui libenter & frequenter ſub baſilica ſpatiatur, ita enim interpretatur Priſcianus. In Baſilica nanque negotiationes & publica conſilia tractabantur, & iudicia quoque in baſilicis fiebant. Plaut. *in Capt. ſc.*1. *a.*4. Quorum odos ſubbaſilicanos omnes abigit in forum.

‖Subbatere, occidere, verberare. Gloſſ. vet.‖

Subbibo, bis, Aliquanto liberalius bibo, & ſubinebrior. {ὑποπίνω. GALL. *Boire aucunement.* ITAL. *Beuere poco.* GERM. Ziemlich vil trincken/ mümmelen. HISP. *Vn poco beuer.* ANGL. *To drink ſomewhat liberallie.*} Plaut. *in Trucul.* Qui improbus eſt, ſiue ſubbibit, ſiue adeo caret temeto, Tamen ab ingenio eſt improbus. Suet. *in Nerone, cap.*30 Si paulum ſubbibiſſet.

Subblandior, iris, iri, Paulalum & leuiter blandior. {ὑποθωπεύω. GALL. *Blandir aucunement, amignotter.* ITAL. *Accarezzare alquanto, vn poco.* GERM. Liebkoſen/ zärtlen. HISP. *Halagar vn poco.* ANG. *To ſpeak ſomewhat faire, or to flater a litle.*} Plaut. *in Caſina*, Non matronarum eſt officium, ſed meretricum, viris alienis, Mi vir ſubblandirier. Idem *Aſin. ſc.*3. *a.*1. Catulo meo ſubblanditur amator.

Sŭbcærŭlĕus, adiectiuum, In cæruleam colorem declinans. {ὑποκυάνεος. GALL. *Blaffart, tirant ſur le bleu, azure.* ITAL. *Alquanto giallo ò azurro.* GERM. Eins auff himmelblaw ziehend. HISP. *Vn poco azul, oſcuro.* ANGL. *Somewhat blew.*} Celſ. *lib.*5. *cap.*5. In ea parte portiones ſunt myrobalani, magmatis, cretæ cimoliæ ſubcæruleæ nucum amararum &c.

Subcandidus, adiect. Ad colorem candidum nonnihil accedens. {ὑπόλευκος. GALL. *Blanchaſtre, vn peu blanc.* ITAL. *Alquanto candido.* GERM. Minder vnd mehr weiß/ weißlecht. HISP. *Vn poco blanco.* ANGL. *Somewhat white.*} Plin. *lib.*27. *cap.*8. Folia bonis linguæ ſimilia, minora, ſubcandida.

Sūbcæ

Subcenturio, nis, maſcul. gener. qui Centurionis vices gerit. {ὑποκεντυρίων. GALL. *Lieutenant de Centenier.* ITAL. *Luocotenente ſopra cent' huomini.* GERM. Ein vnderhauptman über hundert. HISP. *Que tiene el lugar del capitan de cien armados.* ANGL. *A lieutenant vnder the centurion or capitane of an hundred.*} Liu. 8. *ab Vrbe*, Romano haud ſatis fidenti viribus, permiſſum erat ab conſulibus, vt ſubcenturionem ſibi quem vellet legeret, qui tutaretur eum ab vno deſtinato tolle.

Subcerniculum, i, Farinarium cribrum, quod fit è ſetis equorum. {[illegible]. GALL. *Bluteau, tamis.* ITAL. *Seddazzo, tamiſo.* GERM. Ein ſchmälſyb. HISP. *El cedaço.* ANGL. *A ſiue, an inſtrument to clenſe flour of wheat.*} quemadmodum excuſſorium & pollinarium fit è lino.

Subcinericius panis, qui ſub cinere coquitur. {עוגה *hugháh.* ἐγκρυφίας ἄρτος. GALL. *Pain cuit ſous les cendres.* ITAL. *Pane cotto ſotto la cenere.* GERM. Brot vnder der eſchen gebachen. HISP. *Pan cozido ſo la ceniza.* ANGL. *That is baken vnder the coles or aſhes.*}

Subciſma, vide *Succido.*

Subcingulum, i, Balteus. {אזור *ezór.* ζωστήρ. GALL. *Ceinture d'eſpee, baudrier.* ITAL. *Cintura da ſpada.* GERM. Ein gürtel vnderquer. HISP. *Cinta para ceñir de baxo, ò cinta de eſpada.* ANGL. *A belt or girdle.*} Plaut. *in Menech.* Nimio ego hanc periculo Surripui hodie meo animo, ab Hippolyta ſubcingulum: Haud Hercules æquè magno vnquam abſtulit periculo.

Subcœno, as, are, ὑποδειπνέω. Quintilian. *lib.6.c.3.* Et Galba de piſcibus, qui quum pridie ex parte adeſi, & verſati poſtero die appoſiti eſſent, Feſtinemus, alij ſubcœnant, inquit. Subtus cœnare apud, &c.

Subcontumelioſus, adiectiuum, Aliquantulum contumelioſus. {ὑποϋβριστικός. GALL. *Vn peu iniurieux.* ITAL. *Alquanto oltraggioſo in parole.* GERM. Ziemlich oder ein wenig ſchmächlich. HISP. *Vn poco injurioſo de palabras.* ANGL. *Somewhat iniurious.*} a quo ſubcontumelioſè aduerbium. Cic. *ad Att.* Hercule, verum vt loquamur, ſubcontumelioſe tractatur noſter Publius, qui quum in domo Cæſaris quondam vnus vir fuerit, nunc ne in viginti quidem eſſe potuerit. {ὑποϋβριστικῶς, ὑβριστικῶς, [illegible]. GALL. *Vn peu iniurieuſement, vn peu outrageuſement.* ITAL. *Alquanto oltraggioſamente.* GERM. Etlicher maſſen/oder ein wenig ſchmächlich. HISP. *Vn poco injurioſamente.*}

Subcriſpus, a, um, adiect. qui crines habet aliquantulum criſpos. {ὑπόκρισπος. GALL. *Aucunement, ou quelque peu creſpu.* ITAL. *De capelli alquanto creſpi.* GERM. Krauſslecht. HISP. *Coſa vn poco creſpa.* ANGL. *That hath heare curling or wrinckling.*} Cicer. *in Verrem*, Videtis illum ſubcriſpo capillo nigrum.

Subcrudus, a, um, adiect. quod non omnino coctum eſt. {נא *na.* ὑπωμός, ἡμίεφθος. GALL. *Encore cru, & non meur, ou bien cuit.* ITAL. *Mezzo crudo, non cotto in tutto.* GERM. Halb roh/minder/vnd mehr roh. HISP. *Coſa vn poco cruda ò cruele.* ANG. *Somewhat rawe.*} Cato 156. Sumito braſſicam, conicito in aquam feruentem, coquito pauliſper, vti ſubcruda ſiet. Celſ. *lib.6.c.13.* Subcrudum incidendum, ne ſi diutius ibi pus permanſerit, os lædat.

Subcruentus, a, um, adiect. Aliquantulum cruentus. {ὕφαιμος, αἱματώδης. GALL. *Vn peu ſanglant.* ITAL. *Alquanto inſanguinato.* GERM. Ein wenig blutig. HISP. *Vn poco ſangriento.* ANGL. *Somewhat bloodie.*} Celſ. *lib.4. cap.28.* Deſcendunt autem pituitæ muciſque ſimilia: interdum etiam leniter ſubcruenta, id eſt, cruentum aliquid miſtum habentia.

Subcurator, is, qui curatoris locum tenet, adiutor curatori, minori tamen poteſtate datus. {ὑποεπιτρόπου μοῖραν ἔχων. GALL. *Subrogué tuteur, ou curateur, ſouſcurateur.* ITAL. *Soſtituto di curatore.* GERM. Ein vnderſchaffner. HISP. *El que tiene lugar de curador.* ANGL. *Vndercurateur, or that occupieth the curatours place in abſence.*} Iulianus *in l. ex facto. de negot. geſt.* Quendam ad ſiliginem emendum decreto ordinis conſtitutum, eidémque alium ſubcuratorem conſtitutum.

Subcus, & **Subcutaneus**, ſiue ſubtercutaneus morbus, dicitur qui intra cutem, ſiue ſub cute eſt, ſiue ſubter cutem. ὑποδερμάτιος.

Subcuſtos, odis, qui pro alio cuſtode ſubſtitutus eſt. {ὑποφύλαξ. GALL. *Subſtitué, ou commis en la place d'vn des gens de la garde.* ITAL. *Soſtituto in vna guardia.* GERM. Ein vnderhüter/der in eines hüters ſtatt iſt. HISP. *La guarda en lugar de otro.* ANGL. *That keepeth for another.*} Plaut. *in Mil.* Quia Sceledrus dormit, hunc ſubcuſtodem ſuum Foris ablegauit, dum eapſe tranſire hoc placet.

Subdebilitatus, adiectiuum, Aliquantulum debilitatus. {ὑποεξησθενωμένος. GALL. *Vn peu debilité.* ITAL. *Vn poco indebilito.* GERM. Schwachlechtig/ein wenig blöd/vnd ſchwach. HISP. *Vn poco debil y flaxo.* ANGL. *Made ſomewhat weak and feble.*} Cic. *ad Attic. lib.11.* Equidem ex tuis literis intellexi, & iis quas communiter cum aliis ſcripſiſti, & aliis quas tuo nomine: (quod etiam mea ſponte videbam) vt ſubdebilitatum nouas rationes tuendi mei, quæ, &c.

Subdialis, e, quod ſub dio eſt, hoc eſt, ſub ipſo aëre, & ſine tecto. {ὑπαίθριος. GALL. *Qui eſt ſous le ciel, en l'air.* ITAL. *Chi e ſotto el cielo, all'aria.* GERM. Das vnder dem bloſſen himmel iſt. HISP. *Coſa no tejada y ſo el cielo.* ANGL. *That is in the open ayre.*} Plin. *lib.34.c.12.* Diſtat à cadmia, quòd illa ſuper terram ex ſubdialibus petris cæditur: hæc ex obrutis. Subdialia à Græcis prim. habita, quibus quum tegerentur domus pedalı terraſs. . hinc ex crutata te ta ſiſtucata. ¶ Hinc ſubdialia pauimenta, & ſubdiales deambulationes, quas Vitruuius Græco vocabulo vocat ὑπαίθρους. Terracium nunc appellatur.

Subdictatrius, ſecundarius, qui ſecundo loco dicit.

Subdifficilis, e, Aliquantulum difficilis. {ὑποδύσκολος. GALL. *Vn peu ou aucunement difficile.* ITAL. *Alquanto difficile.* GERM. Ziemlich ſchwer. HISP. *Vn poco difficil.* ANGL. *Somewhat difficile or vneaſie.*} Cic. *de Amic.* Eſt tamen hoc loco quæſtio quædam ſubdifficilis.

Subdiſtinctio, nis, ὑποστιγμή, eſt ſilentij nota legitimi, qua pronuntiationis terminus ſenſu manente ſtatim ſuſpenditur, vt ſtatim id quod ſequitur, ſuccedere debeat. Diomedes *Grammat. lib.2.* Subdiſtinctio vna ex poſitiuis, ſiue diſtinctionibus (quas Græci θέσεις) quæ lectionis interruptum tenorem, aliud adhuc illatura ſuſpendit.

Subditiuus, a, um, Suppoſititius. {ὑποβολιμαῖος, ὑπόβλητος. GALL. *Sous mis, ſubrogé, ſuppoſé, mis en la place d'vn autre.* ITAL. *Sottopoſto.* GERM. Vnderſchoben/an eines andern ſtatt gelegt. HISP. *Enechado.* ANGL. *Put in the roome of another.*} Vnde à Plaut. *in Amph.* Iupiter dictus eſt ſubdititius Amphitruo ſubdititius—eccum exit foras cum Alcumena vxore vſuraria. Idem *Pſ. ſc.4.a.2.* Subdititium fieri illum militis ſeruum volo. Cic. 7. *Verr.* Quòd eodem cæteros piratas condudi imperatat, intellexit, ſi hunc ſubdititium archipiratam in eandem cuſtodiam dediſſet, fore, vt, &c. Suet. *de claris Gramm.* Non modò verſus cenſoria quadam virgula notare, & qui libros falsò viderentur inſcripti tanquam ſubdititios ſummouere familia, permiſerint ſibi. Iiſdem verbis vſus Quintilian. Subdititios ſummouere familia.

Subditiuus, adiectiuum, qui ſubditus eſt, & in alterius locum poſitus. {ὑποβολιμαῖος. GALL. *Mis deſſous, ſoubſmis, ſuppoſé.* ITAL. *Sottopoſto, meſſo.* GERM. An ſtatt eines andern gelegt. HISP. *Enechado pueſto por otro.* ANGL. *That is put in an others place.*} Plaut. *in Amph.* Namque de illo ſubditiuo Soſia mirum nimis eſt. Sueton. *in Neron. c.7.* Vt Subditiuum arguere apud patrem conatus eſt. (Ænobarbum ſup.) Ibi tamen quidam viri docti legunt ſubdititium. ¶ Subdititius, fabula Cæcilij: Gell. *initio cap.9. lib.15.*

Subdiu, Die: ſiue interdiu. {יומם *jomám.* μεθ' ἡμέραν. GALL. *De iour, ſur le iour.* ITAL. *Di giorno.* GERM. Bey tag. HISP. *De dia.* ANGL. *In tyme of day.*} Plaut. *in Moſt.* Nam ſubdiu ſol agit hic perpetuum diem.

Subdo, is, Suppono, ſubiicio. {נתן *nathán* כבש *chabáſch* הכניע *hechniáh.* ὑποτίθημι. GALL. *Soubmettre, mettre ſous, mettre par deſſous.* ITAL. *Sottoporre, ſotto mettere.* GERM. Vnder etwas thun oder legen/vnderſcheiben. HISP. *Sojuzgar, ſometer.* ANGL. *To put vnder.*} Cato *de re ruſt.* Ignem ſubdito: vbi bullabit vinum, ignem ſubducito. ¶ Pro deiicere, proſternere. Plaut. *Curc. ſc.3. a.2.* Omnes ſubdam ſub ſolum. (i. ſternam vt ſub humo iaceant. h. e. omnes pedibus proteram. ¶ Aliquando accipitur pro ſubiungere, ſiue adiicere, ἐπιλέγειν. Quintilianus, His dictis & alia ſubdidit. ¶ Interdum pro ſufficere, ſiue ſubſtituere. Cic. 3. *Verr.* Videat quid de illis reſpondeat, quos in eorum locum ſubditos domi ſuæ reſeruauit. Idem *pro domo ſua*, Quis in meum locum iudicem ſubdidit? ¶ Subdere equo calcaria, eſt ventrem equi calcaribus pungendo ad curſum incitare. Quanquam & per tranſlationem accipitur pro quouis modo vrgere. Ouid. 2. *de Arte.*

Quum mora non tuta eſt, totis incumbere remis
Vtile, & admiſſo ſubdere calcar equo.

Idem *Eleg.1. lib.5.*

Ingenio ſtimulos ſubdere fama ſolet.

Liu. *lib.7. ab Vrb.* Subdere Spiritus. (i. addere animos.) ¶ Subdere reum, Tacitus *lib.1.* ¶ Subdere ignem ac materiam ſeditioni, per tranſlationem pro augere, & fouere ſeditionem, animóſque iam ſatis incitatos vehementiùs inflammare, & oleum (quod dici ſolet) camino adiicere. Liu. *lib.8. ab Vrbe condita*, Ita irritatis militum animis ſubdere ignem ac materiam ſeditioni, non eſſe ætatis, non prudentiæ eius.

Subditus, a, um, adiectiuum, Suppoſitus, ſubiectus. {נכבש *niechbáſch* נכנע *niecnáh.* ὑποτεταγμένος. GALL. *Mis deſſous, ſuppoſé, ſoubmis.* ITAL. *Sotto poſto, ſotto meſſo.* GERM. Vndergelegt/vndergeſchoben. HISP. *Sojuzgado, ſometido.* ANGL. *Put vnder, ſubiect.*} Cicer. 2. *de natur. deor.* Quæ efferueſcunt ſubditis ignibus. ¶ Subditum etiam partum dicimus ſuppoſitum, hoc eſt, ſublatum ab ea muliere quæ peperit, & alteri appoſitum. ὑποβολιμαῖον. Item apud Iuriſconſultos ſubditum teſtamentum dicitur, quum vero teſtamento occultato, aliud clam ſuit appoſitum. ¶ Subditus iudex, hoc eſt, in locum alterius ſuffectus. ¶ Accipitur interdum ſubditus, pro ſubiecto, eoque qui alterius paret imperio, ὑποχείριος, ὑποτεταγμένος. Tibull. *lib.4.* Proles Deûm interno Plutonis ſubdita regno.

Subdoceo, es, Vicem præceptoris occupo, vel horis ſucceſſiuis doceo, {ὑποδιδάσκω. GALL. *Enſeigner tellement quellement.* ITAL. *Alquanto inſegnare ò ammaeſtrare.* GERM. An eines ſtatt lehren/oder/etlicher maſſen lehren. HISP. *Vn poco enſeñar.* ANGL. *To teach in the maiſters ſteade.*} Cicer. *Attico lib.8.* Ciceronéſque noſtros non potius labore ſubdoceri, quàm me alium vis magiſtrum quærere.

Subdolus, a, um, Fraudulentus, aſtutus, doloſus. {עקוב *hakób.* ὑπούλος. GALL. *Cauteleux, fin & malitieux.* ITAL. *Ingannatore, aſtuto.* GERM. Liſtig/tückiſch/heimlich betriegig. HISP. *Engañador, ò engañoſo à eſcondidas.* ANGL. *Somewhat deceit full and ſubtill.*} Plaut. *Aulul. ſc.2. a.2.* —Strobile ſubdole Huccine detruſiſti me ad ſenem parciſſimum? Idem *Epid.* —atque ei præmonſtrabitur. Quo pacto fiat blæſo ſubdola aduersùs ſenem. Ouid. 1. *de Arte,*

Fac titubet blæſo ſubdola lingua ſono.

Mart. *lib.5.*

Sed tendis auidis rete ſubdolum turdis.

Plaut. *Men. ſc.2. a.3.* Subdole ac minimi pretij. Idem *Capt. ſc.3. a.3.* Nec mendaciis meis ſubdolis mantellum eſt. Idem *Milit. ſc.4. a.2.* Metuo vt ſis ſatis ſubdola. P. Ne doceto malas vt ſint malæ.

Subdolè, Cautè, & fraudulenter. {ὑπούλως, [illegible]. GALL. *Cauteleuſement, finement & malicieuſement.* ITAL. *Cauteloſamente.* GERM. Trüglich/liſtiglich/tückiſcher/vnnd betriegliches weiſs. HISP. *Engañoſa y cauteloſamente.* ANGL. *Sutly, with guile.*} Plaut. *in Trinum.* Eos confectatur, ſubdolè blanditur, ab re conſulit. Cicer. *de clar. Orat.* Nihil acutè inueniri potuit in eis cauſis quas ſcripſit nihil, vt ita dicam, ſubdolè, nihil verſutè, quod ille non viderit. Plaut. *ſc.1. a.1. Ciſtell.* Noſtro ordini palam blandiuntur: clam, ſi occaſio vſquam eſt, frigidam ſubdolè ſuffundunt.

Subdomo, as, are. Plautus *Aſinar. ſc.3. a.3.* Sic iſtuc ſolent ſuperbi ſubdomari.

Subdubito, as, are, nonnihil addubito. {ὑποδιστάζω. GALL. *Se douter aucunement.* ITAL. *Dubitare vn poco.* GERM. Etlicher maſſen zweifeln. HISP. *Dudar vn poco.* ANGL. *To doubt ſomewhat.*} Cic. *Cælio lib.2.* Hæc eò plurib. ſcripſi, quod nonnihil ſignificabant tuæ literæ, te ſubdubitare qua eſſem erga illum voluntate. Idem *Attic. lib.14.* Iam enim dico meum: antea, crede mihi, ſubdubitabam.

Subduco, is, Subtraho. {הסיר *heſir.* ὑπεξάγω, ὑπεξαιρέω. GALL. *Souſtraire & retirer, mettre deſſous.* ITAL. *Tirar ſotto, menar ſotto, condur ſotto.* GERM. Vnden danen ziehen. HISP. *Soſtraer.* ANGL. *To tak or draw away, to bring vnder.*} Cato, Ignem ſubdito: vbi bullabit vinum

 ignem

ignem ſubducito. Sunt enim contraria, Subdo, & Subduco. Iuuenal. *Satyr.1.*

Et nos ergo manum ferulæ ſubduximus.

Sueton.*in Tib.cap.*22. Subducere materiam tumultus, i. auferre. Senec. *epiſt.*48. Subducere ſupercilia. Ouid. 13. *Metam.*

Ergo aut exitio vires ſubduxit Achiuis

Aut morte.

Seneca, Subducebat ei memoriam ebrietas. Idem *cap. vlt. de conſol. ad Marc.* Hiatibus ſubducere vrbes, & inundationib. terras obducere. Velleius, Quos periculo ſubduxerat fortuna. ¶ Subduci, pro latere, Senec. *c.9. de conſol. ad Polyb.* Si tibi ipſe renuntiaueris, nihil horum quæ facis poſſe ſubduci. ¶ Subducit aluum faba. Gell. *c.11. lib.4.* Item, Subducere ſtatuam in locum editum. Idem *cap.5. eiuſdem lib.* ¶ Interdum ſurſum duco, eleuo, extollo. {נשא naſá. ὑψόω.} Virg. *Eclog.*

——*qua ſe ſubducere colles Incipiunt.*

Subducere naues, dicimus pro eo quod eſt in terram trahere, quòd terra altior mari ſit. ✱ Deducere, in mare è terra ducere. Virg. 1. *Æneid.*

Quaſſatam ventis liceat ſubducere claſſem.

Plaut. *in Caſin.* Ibo intrò, vt ſubducam nauim rurſum in pulninarium. ¶ Subducere rationem vel calculum, eſt computare, ſiue calculare. {חשב chiſchab. λογίζομαι.} Cic. *Lentulo.* Rationibus ſubductis, ſummam feci cogitationum mearum. Plaut. *in Capt. ſc.*2.*a.*1. Subducam ratiunculam, Quantillum argentum mihi apud trapezitam ſiet. Idem *Curc. ſc.*1.*a.*3. Beatus videor, ſubduxi ratiunculam. Subducere ſummam, quod vulgus ſummare dicit. Cic. *ad Att. lib.*15. *ep.*0. Collaudaui homines, Rectè, inquit Scaptius, ſed ſubducamus ſummam. Subducere, non adiecto nomine ratio. Idem *Attic. lib.5. ep.*110. Quid vos, quantum inquam debetis? Reſpondet, cvi. Refero ad Scaptium: homo clamare. Quid opus eſt, inquam? rationes conferatis. Adſidunt: ſubducunt: ad nummum conuenit. ¶ Subducere item eſt furtim ſubtrahere. {גנב ghanâb לקח lakách. ὑφαιρέω, κλέπτω.} Plaut. *in Curc. ſc.*3.*a.*2. Propino magnum poculum, ille bibis, Caput ponit: quum dormiſcit, ego ei ſubduco anulum. Virg. 3. *Eclog.*

Et ſuccus pecori, & lac ſubducitur agnis.

¶ Subducere ſe ex aliqua ſocietate, vel de aliquo loco, eſt ſenſim & clanculum diſcedere, ita vt nullus videat: ὑπεκχωρεῖν. Cic. *ad Quint. Fr. lib.*3. De circulo ſe ſubduxit. Ter. *Eunuch.* Vbi primùm poterit, ſe illinc ſubducet, ſcio. *Ibid.* Et cum eo clàm ſubduxit te mihi. Plaut. *Aſin. ſc.*2.*a.*5. Tempus eſt hinc me ſubducere. Senec. *c.*15. *de tranquill.* Subducere ſe, & in morte ad vitam reſpectare. Item. Subducere alimenta. (i. deducere.) Suet. *in Tib. c.*14. Saluſtius, Præterea ex gregariis militibus quemque armatum in prima acie ſubducit, id eſt, extrahit, & alibi locat. ¶ Subducere aliquem dictis, circunuenire. Terent. *in Andr.* Etiam nunc me ſubducere iſtis dictis poſtulas?

Subductus, a, um, Senec. *c.*11 *de tranq.* Non ſubducta ceruice recipere ferrum. Idem *c.*4. *de conſol. ad Helu.* Subducto (morte) altero adminiculo (nempe Druſo) titubabat Auguſtus.

Sŭbdŭctārĭus, adiectiuum. ὑπαγωγεύς, ἀνολκευτικός, vt, Funis ſubductarius, quo aliquid leuatur. {Gall. *Vne corde à poulie, à tirer quelque choſe en haut.* Ital. *Fune da leuare qualche peſo.* Germ. Ein zugſeil mit dem man etwas auffzeucht. Hisp. *Cuerda para leuantar hazia arriba.* Angl. *A corde to drawe vp any thing.*} Cato *de re ruſt. c.*12. Funes loreos quinque, ſubductarios quinque, medipontos quinque.

Sŭbdūctĭo, nis, verbale, Ratio & quod vulgus *Compuṭum* vocat. {חשבון cheſchbón. λογισμός. Gall. *Subduction, compte & calcul en reduiſant & rabatant.* Ital. *Sottrattione, ragione, computo.* Germ. Ein abrechnung. Hisp. *Obra de ſacar vno de otro.* Angl. *A compt, reckening.*} Cicer. *de Orat.* Quo proſpecto ſtatim occurrit naturali quadam prudentia, non his ſubductionibus, quas iſti docent, quid faciat cauſam. ¶ Subductio, Ipſe extollendi ſiue leuandi actus. Cæſar 5. *bell. Gall.* Ad celeritatem onerandi ſubductiones paulò facit humiliores, quàm quibus in noſtro mari vti conſueuimus.

Sŭbdŭlcis, e, nonnihil habens dulcedinis. {ὑπόγλυκυς. Gall. *Doucaſtre.* Ital. *Alquanto dolce.* Germ. Süſſlecht, ein wenig ſüß. Hisp. *Vn poco dulce.* Angl. *Somewhat ſweet.*} Plin. *lib.*26. *c.*8. Radix ſubdulcis, in petris naſcens, aut ſub arboribus vetuſtis.

Sŭbĕdo, is, ere. {ὑπεσθίω. Gall. *Manger par deſſous.* Ital. *Mangiare ſotto.* Germ. Underfreſſen. Hisp. *Comer de baxo.* Angl. *To eat vnder.*} Ouid *lib.*11. *Metam.*

Dixit, & e ſcopulo, quem rauca ſubederat vnda

Decidit in pontum.

Sŭbĕo, is, ii, vel iui, itum, Ingredior, ſubtus eo. {בא ba. ὑπέρχομαι. Gall. *Entrer, aller deſſous ou dedans, ſe mettre deſſous.* Ital. *Andar ſotto, ſotto entrare.* Germ. Underhingehn, eingehn. Hisp. *Subir de baxo arriba.* Angl. *To go in or vnder.*} Cæſar *Com.*1. Qui intra annos quatuordecim tectum non ſubiiſſent. Ouid. *Eleg.*3 *lib.*4. *Triſt.*

Et Maris occiduas non ſubeuntis aquas.

Liuius *lib.*9. Subire ad vallum: Subire ad murum. ¶ Paſſiuum protulit Iuuenalis *Satyr.*16.

Nam ſi ſubeantur proſpera caſtra.

Et Cic. 7. *Ver.* Inimicitiæ ſunt ſubeantur: labores ſuſcipiantur. ¶ Subire item aliquando eſt ſuſcipere, aut pati, vt, Subeo periculum, Subeo crucem, mortem. Idem *lib.*3. *Offic.* Qui retinendi officij cauſa cruciatus ſubierit vltrò. Item ſuccreſcere. ὑποφύομαι. Virg. 1. *Georg.*

Ne ſubeant herbæ, neu puluere victa fatiſcat.

Ouid. 5. *Faſt.*

——*Multa ſubiere nocentes.*

Quintil. Subire centuram maledicendi. ¶ Interdum inuadere, corripere, in mentem venire, idque tam cum datiuo, quàm cum accuſatiuo. ὑπεισέρχομαι, ἐπέρχομαι, ἐπιέναι. Dicimus enim, Subiit mihi cura, & ſubiit me pœnitentia. Ouid *Eleg.*6. *lib.*1. *Triſt.* Subeat tibi dicere. (i. veniat tibi in mentem.) De datiuo nuſquam non occurrunt exempla. Accuſatiuo autem iunxit Virg 12 *Æneid.*

Et mentem patriæ ſubijt pietatis imago.

Item Curtius *lib.*3 Sera pœnitentia ſubiit regem. ¶ Item, ſubdere, ſupponere. Virg. *Æneid.*10.

Æneas ſubijt mucronem, ipſûmque morando

Suſtinuit.

Liu. *lib.*7. *d.*4. Subit animos memoria, &c. Humeris ſubire aliquem: Ferre aliquem humeris. Virg. 4. *Æneid.*

Quem ſubyſſe humeris confectum ætate parentem, &c.

Sueton. *in Aug. c.*10. Subire humeris Aquilam. ¶ Subire onus dorſo, eſt ſuſcipere, ſiue ferre. Horat. *lib.*1. *Serm. Sat.*9. Demitto auriculas vt iniquæ mentis aſellus, Quum grauius dorſo ſubiit onus. ¶ Accipitur item ſubire pro ſubleuari, & in altum extolli. Plin. Sed hi rationem afferunt, quod leuiſſima ſit imbrium ciſternatum aqua, vt quæ ſubire potuerit, & pendere in aere. Idem, Nec leuitatis in pluuia aqua argumentum eſt ſubiiſſe eam in cælum quum etiam lapides ſubiiſſe appareat. ¶ Item pro ſuccedere. Varro, In quarum locum ſubierunt inquilinæ, impietas, perfidia, impudicitia. Ouid. 4. *Faſt.*

——*Subit Alba Latinum.*

¶ Item reſpondere, ſeu reſiſtere. Cicer. *de diuin.* Poteriſne orationem eius ſubire? ¶ Item ſcandere. Plin. *lib.*4. *cap.*11. Hæmi excelſitas ſex millia paſſuum ſubitur. ¶ Subire iudicem, eſt iudici quodammodo obrepere, & latenter eum inducere vt pro nobis ſentiat. Quint. *lib.*4. *c.*5. Fallendus eſt iudex, & variis actibus ſubeundus, vt aliud agi, quàm quod nos petimus, putet. ¶ Subire ad hoſtes, i. versùs hoſtes accedere. Liu. 2. *ab Vrbe*, Cum Æquis pòſt aliquantò pugnatum eſt, inuito quidem Conſule, quia loco iniquo ſubeundum erat ad hoſtes. ¶ Subire aleam eſt periclitari, & obiectare ſeſe fortunæ dubiæ. κινδυνεύειν. Tractum ab aleatoribus qui in foro aleatorio variè agitantur, & repentè victores, repentè victi dubio euentu examinantur. Liu. Dubiam ſeruitij, impertique aleam ſubimus.

Sŭbĭtus, a, um, Repentinus. {מהיר mahir. αἰφνίδιος. Gall. *Subit, ſoudain.* Ital. *Subito, repentino.* Germ. Schnell, vnverſehens. Hisp. *Coſa ſubita y de impronſo.* Angl. *Haſtie, ſudden.*} Plaut. *Curc. ſc.*3. *a.*2. Ita ſubita res (eſt ſup.) Idem *Aul. ſc.*4. *a.*1. Non poteſt (fieri ſup.) Subitum eſt nimis. Cic *Planco lib.*10. Néve in rebus tam ſubitis, támque anguſtis, à ſenatu conſilium petendum putes. Plaut. *Perſ.* Si tibi ſubiti nihil eſt, tantundem eſt mihi. Cic. *Memmio lib.*13. Nam propter opera inſulta multa multorum, ſubitum eſt ei remigrare. ¶ Pro ſubitò. Sueton *in Tib. cap.*33. Si quem reorum elabi gratia rumor eſſet, ſubitus aderat, &c. Virg. 11. *Æneid.*

Sterneret vt ſubita turbatam morte Camillam.

Ouid. 6. *Metam.*

——*ſubitáſque inuito notauit*

Ora rubor.

Virg. 1. *Æneid.*

Quum ſubito aſſurgens fluctu nimboſus Orion.

¶ De ſubito, ἐξαπίνης. Celſ. *lib.*5. *cap.*28. Et quod de ſubito durius non eſt, melius eſto.

Subitò, aduerbium, Repentè, confeſtim, ex tempore. {פתאם péthaóm פתאם pitheom ἐξαίφνης, ἐξαπίνης. Gall. *Soudainement, ſoudain.* Ital. *Subitamente.* Germ. Plötzlich, ſchnell. Hisp. *Subitamente ò adeſhora.* Angl. *Haſtelie, ſuddenlie.*} Cicer. *pro Fonteio.* Quum tot bella aut à nobis neceſſario ſuſcipiantur, aut ſubitò, atque improuiſo naſcantur. Virg.

Dixit, & ex oculis ſubitò, ceu fumus in auras

Commiſtus tenues fugit diuerſa.

Plaut. *Amph.* Quòd tam ſubitò domo abeas. Idem *Moſt. ſc.*1. *a.*2. Quam ſubitò rem mihi apportas nouam. Plaut. *Pſeud. ſc.*1. *a.*1. Subitò ſcies. Quàm ſubitò mihi argento inuento viſus ſit.

Subitaneus, a, um, Subitus. {αἰφνίδιος. Gall. *Subit, ſoudain.* Ital *Subito, repentino.* Germ. Schnell vnd vnuerſehen. Hisp. *Subito y de impreuiſo.* Angl. *Haſtie, ſudden.*} Col. *lib.*1. *c.*6. Hinc autem naturarum appiicari debet, maximeque in Italia, propter inconſtantiam cæli, quo collata ſementia frumenta protegantur, ſi ſubitaneus imber inceſſerit.

Sūbĭtārĭus, a, um, Repentinus: licet quandoque pro extemporali ſumatur. {מהיר mahir. ἐξαπιναῖος. Gall. *Soudain à l'impreueüe.* Ital. *Subito, repentino.* Germ. Schnell vnuerſehen. Hisp. *Subito y de impreuiſo.* Angl. *Sudden.*} Celſus, Quid tibi velet ſubitaria dictio. Plaut. *Milite, ſc.*1. *a.*2. Hanc age rem, res ſubitaria eſt. ¶ Subitarij milites, pro repentino auxilio Liu. *lib.*3 *ab Vrbe*, Ad eum explendum Latinos, Hernicoſque & coloniam Antium dare Quintio ſubitarios milites (ita tum repentina auxilia appellabant) iuſſi. Idem Liu. *ibidem*, Subitarium exercitum ſcribere.

Sŭber, eris, generis neutri, Arbuſcula eſt glandifera, corticem habens præcraſſum, cui innixi ſolent qui natare diſcunt. {φελλός. Gall. *Du liege.* Ital. *Subere, ſouero, ſughero.* Germ. Pantoffelholtz. Hisp. *El alcornoque arbol ſuro.* Angl. *Corke.*} Plin. *lib.*16. *cap.*8. Suberi minima arbor, glans peſſima, rara, cortex tantum in fructu præcraſſus ac renaſcens, atque etiam in denos pedes vndique explanatus. Col. *lib.*4. *c.*26. Nam eſt præcipua cuneis fiſſa olea, quercus & ſuber, & aqua ſunt ſimilia robora. Perſius *Satyr.*1.

Vt ramale vetus vegrandi ſubere coctum.

¶ Sunt qui hoc nomen etiam maſculino, & fœminino efferri putant. De fœminino nullum proferunt teſtimonium: præſertim quum in Columella loco paulo ante citato genus perſpici non poſſit. De maſculino proferunt exemplum ex Plin. *lib.*16. *cap.*25. vbi ſic legunt, Tardiſſimus ſuber. Sed perperam: quum vera Plinij lectio ſic habeat, Serotino autem germine malus, tardiſſimo ſuber, ſubaudi ex ſuperioribus, Germinat.

Subereus, adiectiuum à ſubere, apud Columellam. {ὁ φέλλινος. Gall. *De liege.* Ital. *Di ſouero.* Germ. Pantoffelholtzin. Hisp. *De alcornoque.* Angl. *Of corke.*}

Suberies, idem quod ſuber. Iſid.

Sūbĕrro, as, are, Sub re aliqua erro. {ὑποπλανάομαι. Gall. *Errer deſſous.* Ital. *Errare ſotto.* Germ. Unden an etwas irrgehn, oder lauffen. Hisp. *Errar de baxo.* Angl. *To erre vnder or a litle.*} Vt, Suberrare montibus, hoc eſt, errare ſub montibus. Claud. 5. *Paneg.*

Indigetes fluuÿ Italis quicunque ſuberrant

Montibus, Alpináſque bibunt de more pruinas.

[Subeth, Arab. Sopor, κῶμα, ὕπνος.]

Subex,

Suber, vide Subices.

Svbfervēſco, ſubferueſcis, ſubferueſieri. {Gall. *Deuenir vn peu bouillant.* Ital. *Alquanto diuentar bogliente.* Germ. Ein wenig ſiedig werden. Hisp. *Ser vn poco herniente.* Angl. *To waxe ſomewhat ſcalding hoat.*} Plin. *lib.* 27. *c.* 9. Affirmat, lapillos qui ſubferueſiunt, vnà rumpi.

Subferuĕfactŭs, partic. à ſubferueſacio. Paulùm ferueſactus. {ὑπόζεσθ. Gall. *Vn peu bouillant & eſchauffé.* Ital. *Alquanto bogliente.* Germ. Ein wenig ſiedig gemacht. Hisp. *Vn poco herniente.* Angl. *Made ſomewhat ſcalding hoate.*} Plin. *lib.* 29. *c.* 9. Contra ſcabiem verò quouis admiſto iumentorum ſeuo pro parte tertia, & pice pariter ſubferueſactis.

Subfibulum, ſiue Suffibulum, Veſtimentum album, prætextum, quadrangulum, oblongum, quod in capite Veſtales virgines ſacrificantes habebant. idque fibula comprehendebatur. Autor Feſtus.

Subfrīgĭdus, adiect. Nonnihil frigidus. {ὑπόψυχρος. Gall. *Vn peu froid.* Ital. *Alquanto freddo.* Germ. Kaltecht. Hisp. *Vn poco frio.* Angl. *Somewhat cold.*}

Subfrīgĭdē, aduerbium. {ὑποψύχρως. Gall. *Vn peu froidement.* Ital. *Alquanto freddamente.* Germ. Kaltechtig. Hisp. *Vn poco friamente.* Angl. *Somewhat coldlie.*} Gell. *lib.* 2. *c.* 9. Nimis minutè ac propè etiam ſubfrigidè.

[Subgannare, deridere. Salmaſ.]

Subgrandis, e, adiect. Grandiuſculus, hoc eſt, aliquantulum grandis. {ὑπομέγας. Gall. *Grandelet, vn peu grand.* Ital. *Alquanto grande.* Germ. Zimlich groß / groſlecht. Hisp. *Vn poco grande.* Angl. *Somewhat great.*} Cic. *ad Atticum lib.* 3. Subgrande cubiculum autem & hybernum altum, valdè probaui.

Subgrăuis, Aliquantulum grauis. {ὑπόβαρυς. Gall. *Vn peu grief & faſcheux.* Ital. *Alquanto graue.* Germ. Zimlich ſcharpff oder ſtarck. Hisp. *Vn poco graue.* Angl. *Somewhat weightie.*} Plin. *lib.* 27. *c.* 9. Radice tenui, nigra, ſubgrauis odore.

Subgrunda, æ, ſiue Suggrunda, pars tecti prominens, qua ſtillicidia à parietibus arcentur (inquit Budæus) qualia ferè ſunt Lugdunenſium tecta quæ à Græcis γεῖσον καὶ γεῖσα dicuntur. {Gall. *Le bas de la couuerture d'vne maiſon, qui paſſe outre pour ietter la playe long du mur, la ſeueronde.* Ital. *Gronda canalletto.* Germ. Ein vortächlin das den regen von den mauren abtregt. Hisp. *El ala de tejado que buela.* Angl. *The eaues an houſe that defendeth the walles frome rayne.*} Varr. 3. *de re ruſt. c.* 3. Apes enim ſubter ſubgrundas ab initio villatico vſæ tecto.

Subgrundatio, nis, verbale, Huiuſmodi prominentium partium conſtructio γεισηπόδισμα. Vitruuius *lib.* 7. *cap.* 2. Sub tectis (inquit) ſi maiora ſpatia ſunt, columen in ſummo faſtigio culminis (vnde & columnæ dicuntur) & tranſtra, & capreoli: ſi commoda columen & canterij prominentes ad extremam ſuggrundationem.

Subgrundiă, orum, ſubgrundæ, γεῖσον καὶ γεῖσα. Plin. *lib.* 25. *c.* 13. Alij ſtergethron vocant, quod amatoriis conueniat: alij hypogeſon, quoniam in ſubgrundiis ferè naſcitur.

Subhaſtāre, eſt ſub haſtam mittere, hoc eſt, per auctionem vendere. {ἀποκηρύττειν. Gall. *Vendre à l'encant.* Ital. *Vendere all' incanto.* Germ. Verganten / an der gant verkauffen. Hisp. *Vender como en almoneda à quien da mas.* Angl. *To ſel publicklie.*} Solebat enim haſta figi in publicis auctionibus, in quibus aliquid veluti belli iure vendebatur.

Subhorrĭdus, Aliquantulum horridus. {ὑπαγριος, ὑποτραχύς. Gall. *Aucunement hideux, quelque peu horrible & effrayant.* Ital. *Alquanto ſozzo.* Germ. Etlicher maſſen rauch vnd ſcheuzlich. Hisp. *Vn poco eſpantable o eſpeluzado.* Angl. *Somewhat hiddeous an lſier full.*} Cic. *pro Seſt.* Quia eum triſtem ſemper, quia taciturnum, quia ſubhorridum atque incultum videbant.

Subhumidus, nonnihil humidus. Celſ. *lib.* 3. *cap.* 6. Si oculi graues, & aut perſicci, aut ſubhumidi.

Svbiăceo, es, ſubiacui, Sub re aliqua iaceo. {ὑπόκειμαι. Gall. *Eſtre couché & giſir deſſous, eſtre eſtendu deſſous.* Ital. *Sottogiacere, ſottoporſi.* Germ. Vnden an etwas ligen. Hisp. *Iazer ò eſtar de baxo.* Angl. *To lye vnder.*} Plin. *Epiſt.* 101 *lib.* 5. Sed hi procul à mari receſſerunt: quinetiam Apennino ſaluberrimo montium, ſubiacent. Col. *lib.* 10. Et mater facilis molliſſima ſubiacet aruo. Subiacentes quæſtiones. Quintil.

Subiacto, as, In altum iacto, vt quum in areis frumenta vanno à paleis ſecernuntur. {ἀναρριπτῶ. Gall. *Ietter ſouuent & mettre deſſous.* Ital. *Trarre in ſuſo, alzare.* Germ. Vil vnd offt ob ſich werffen. Hisp. *Echar en alto.* Angl. *To caſt vp and put beneth.*} Varr. *lib.* 1. *de re ruſt. cap.* 51. His tritis oportet è terra ſubiactari vallis aut ventilabris, quum ventus ſpirat lenis. Ita fit, vt quod leuiſſimum eſt in ea, atque appellatur acus, ... foras extra aream, ac frumentum, quod eſt ponderoſum, purum veniat ad corbem.

[Subiicio, ſicut abicio: ſic abicio, deicio, reicio.]

Subiectus, a, um, vide ſubigo.

S... vide In ubidus.

Subigo, is, Cogo, impello. {[illegible] תצר tatſar. βιάζομαι. Gall. *Contraindre.* Ital. *Coſtringere.* Germ. Zwingen. Hisp. *Sciuar, conſtreñir.* Angl. *To compel or conſtrayne.*} Saluſtius, Ambitio multos mortales falſos fieri ſubegit. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 4. Nec me vnquam ſubiges redditum vt reddam tibi ... coges.) Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Neceſſitas me ſubigit vt te rogitem. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 3. Nemo me minoris nummo poteſt vt ſurgam ſubigere. (i. cogere.) ¶ Quandoque ſubigere, eſt ſubiicere, domare. {כבש ... הכניע ... καταγωνίζομαι, καταστρέφομαι, χειρόω. Gall. *Subiuguer.* Ital. *Sottomettere.* Germ. Vnderwerffen / vnder ſich bringen. Hisp. *Sojuzgar.* Angl. *To ſubiect, to daunte.*} Saluſt. Poſtea verò quàm in Aſia Cyrus, in Græcia Lacedæmonij & Athenienſes cœpere vrbes atque nationes ſubigere. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Fos populos) ſubegit ſolus intra viginti dies. Suet. *in Cæſ. c.* 49. Gallias Cæſar ſubegit. ¶ Quandoque acuere. Virg. *lib.* 7.

Pars leues clypeos & ſpicula lucida tergunt

Aruina pingui, ſubiguntque in cote ſecures.

¶ Quandoque agere commiſceo. {לוש laſcu ἀναφυρᾶν, ἀναδεύειν} Cato, Far nam in mortarium indito: aquam paulatim addito, ſubigitóque pulchrè. ¶ Quandoque bene aro, bene colo. {חרש charaſch, κατεργάζομαι} Virg. 1. *Georg.*

Ienem nulli ſubigebant arua coloni.

Colum. *lib.* 2. Sequitur vt tempora quoque ſubigendi arui præcipiamus. ¶ Cicero per tranſlationem *lib.* 2. *de Orat.* pro exercere poſuit. Subacto mihi ingenio opus eſt, vt agro non ſemel arato, ſed nouato, & iterato, id eſt, exercito: ſumpta tranſlatione ab agris. ¶ Quandoque pro ſuffodere. Virg. 2. *Georg.*

———tamen hæc quoque ſi quis

Inſerat, aut ſcrobibus mandet mutata ſubactis.

¶ Quandoque pro ſubagitare ὀχεύειν. Cic. *Fato,* Gallam ſubigito. Suet. *in Cæſ. c.* 49. Nicomedes non triumphat, qui ſubegit Cæſarem. (obſcœne.) ¶ Subigi digerique eſculenta (in ventriculo, ſup.) Gell. *c.* 11. *lib.* 17. ¶ Quandoque ſurſum agere. ὑπάγειν. Sed tunc à ſus, quod ſignificat ſurſum, componitur. Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Non aliter quàm qui aduerſo vix flumine lembum

Remigiis ſubigit.

¶ A ſubigo fit aliud compoſitum, Proſubigo: de quo ſuprà.

Subactus, a, um, part. Cultus, bene aratus. {נעבד nebdat ἐξειργασμένος. Gall. *Labouré.* Ital. *Lauorato.* Germ. Gebawen / vmbgeert. Hisp. *Labrado.* Angl. *Weel laboured and manured.*} Cic. *in Catone,* Terra gremio mollito & ſubacto ſemen ſparſum excipit. Et *paulò pòſt,* Humus ſubacta atque dura. ¶ Ingenium ſubactum per tranſlationem pro exercitato atque exculto. Idem *de Orat.* Subacto mihi ingenio opus eſt, vt agro non ſemel arato, ſed nouato, & iterato. Aliquando idem quod victus & domitus. {נכבש nichbáſch נכנע nichnah. καταγωνισθείς. Gall. *Aſſuietti, contraint, domté.* Ital. *Sottomeſſo, domato.* Germ. Vnder ſich gebracht / vnderthenig gemacht. Hisp. *Sojuzgado.* Angl. *Ouercome, ſubdued.*} Cicer. *pro Fonteio,* Galli ab Imperatoribus noſtris ſubacti, & bello domiti. Lucan. *lib.* 11. gentéſque ſubactas Vix impunè feres. ¶ Interdum idem quod coactus βιασθείς. Tacit. *lib.* 5. *Annal.* Multitudine periclitantium ſubactus. Idem *lib.* 15. Donec vi amoris ſubactus. Plaut. *Amphitr. ſc. vltima, act. vlt.* Mea vi ſubacta eſt facere. (id eſt, coacta eſt, quaſi dicat, compreſſa eſt à me.) ¶ Subactus dicitur mollis, μαλθακός. Cælius Aurelian. *Curentium lib.* 4 *cap. vlt.* Molles, ſiue ſubactos Græci μαλθακοὺς vocauerunt, quos quidem eſſe nullus facilè virorum credit. Non enim hoc humanos ex natura venit in mores, ſed pulſo pudore, libido etiam indebitas partes obſcœnis vſibus ſubiugauit.

Subactio, verbale, Cultura, exercitatio. {ענן ónes משמש miſchmâſch. ἡ κατεργασία, χείρωσις. Gall. *Contrainte, aſſuietiſſement, exercice.* Ital. *Eſſo ſottomettere è conſtringere exercitio.* Germ. Vnderbringung mit übung. Hisp. *Sojuzgamiento, exercicio.* Angl. *Subduyng, conſtrayning.*} Cic. *de Orat.* Subactio autem eſt vſus, auditio, lectio literæ.

Subactor, is, Pædico, cuius fœmininum apud Plautum eſt ſubigatrix, id eſt, τριβάς, fricitrix. Lamprid. *in Commodo,* Romam vt rediit ſubactore ſuo Antero poſt ſe in curru locato, ita triumphauit, vt eum ſæpè ceruice inflexa publicè oſcularetur.

Subăctus, us, Subactio. {ענן ónes משמש miſchmâſch. κατεργασία.} Plin. *lib.* 18. *c.* 7. Quod in ſubactu congium aquæ capiat.

Subidus, a, um, turpis. Gell.

Subigatrix, vide τριβάς in Conſtantini Lexico.

Svbĭĭcio, icis, ſubieci, ſubiectum, Suppono. {ὑποβάλλω. Gall. *Mettre deſſous, ſoumettre, aſſuiettir.* Ital. *Sottoporre, ſottomettere, ſottogiugnere.* Germ. Vnderwerffen. Hisp. *Someter.* Angl. *To put vnder, to ſubiect, or ſubdue.*} Virg. 4. *Georg.*

———& ramea coſtis

Subijciunt fragmenta.

Velleius, Subiicere ignem penatibus ſuis. Liuius *lib.* 10. *d.* 4. Subiicit hoc natura. ¶ Aliquando ponitur pro ſubigo, ſubiugo. {כבש chabáſch הכניע hichniah. καταγωνίζομαι.} Cic. Tot ſibi populis repentè ſubiectis. Tibull. *lib.* 4.

Libera Romanæ ſubiicit colla catenæ.

¶ Subiicere, pro ſubdere, ſiue addere. Cicer. 7. *Verr.* At quæ cauſa cùm ſubiiciebatur ab ipſo, Iudices, huius tam nefariæ crudelitatis? ¶ Aliquando ſurſum iacio. Virg. 12. *Æneid.*

——— & corpora ſaltu

Subijciunt in equos.

¶ Subiicere calumniæ, per tranſlationem. Liu. *lib.* 8. *bell. Mac.* Sed ſi ego in ea ciuitate, quæ ideo omnibus rebus incipiendis gerendiſque deos adhibet: quia nullius calumniæ ſubiicit ea quæ dij comprobauerunt. ¶ Subiicere eſt interdum falſum ac adulterinum quippiam veri ac germani loco ſupponere. Græcis ὑποβάλλειν. Cic. *in Orat.* Mutata, in quibus pro verbo proprio ſubiicitur aliquid, quod idem ſignificat. Idem *in Ant.* Subiicere teſtamenta, id eſt, falſa pro veris ſupponere, & ita hæreditates inuadere. Hinc teſtamentorum ſubiectores, qui & teſtamentarij dicuntur, qui quaſi artem quandam factitant falſa teſtamenta pro veris ſupponendi. Suet. *in Neron. c.* 35. Vt Anicetum pædagogum ſuum iudicem ſubieceerit, qui dolo ſtupratam à ſe fateretur. ¶ Subiicere pro clam monere, Quint. Senecæ. Vnde ſequentem dictionem. ¶ Item ſubiicere eſt in altum erigere. Virg. *in Bucolicis,*

Quantum verè nouo viridis ſe ſubijcit alnus.

¶ Subiicere pro loco alterius ponere. Liu. 9. *bell. Pun.* Relictiſque quos non idoneos credebat, in locum eorum ſubiecit quos ſecum ex Italia adduxerat: ſuppleuítque legiones eas. ¶ Subiicere pro Reſpondere. Virg. 3. *Æneid.*

Hector vbi eſt? dixit: lacrymáſque effudit, & omnem

Impleuit clamore locum vix pauca furenti

Subijcio, & raris turbatus vocibus hiſco.

[Subiectum, quod ſubiicitur, ſeu cui aliquid adiungitur; quod ſubiicitur attributo, ſeu prædicato, tanquam fundamentum. vtrunque & Græcis ὑποκείμενον. Ideo aliud inhæſionis, aliud prædicationis ſubiectum dicetur.]

Subiectŭs, a, um, Subditus, & alterius imperio parens. {נכבש nichbáſch נכנע nichnah. ὑποχείριος, ὑπήκοος. Gall. *Suiet, ſubmis, aſſuietti, mis deſſous.* Ital. *Soggetto, ſottopoſto.* Germ. Vnderworffen / vnderthon. Hisp. *Sojuzgado, ſugeto.* Angl. *Subdued, put vnder.*} Virg. *lib.* 6. *Æneid.*

Parcere ſubiectis, & debellare ſuperbos.

¶ Subiectum nomen à monitore. Seneca, Cùm ſubiectum nomen à (monitore ſup.) excidiſſet. ¶ Idem, Subiectus petitor, (i. ſuppoſitus, ſubornatus.)

natus.) ¶ Aliquando idem eſt quod expoſitus, ſiue obnoxius. Cicer. 5. *Tuſc.* Sin autem virtus ſubiecta ſub varios incertóſque caſus, famula fortunæ eſt: nec tantarum virium eſt, vt ſeipſa tueatur. Idem 2. *de nat. deor.* Nulli naturæ eſt obediens, aut ſubiectus Deus. Idem, Omnes res ſubiectæ ſunt naturæ ſentienti. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 6.

Per totum hoc tempus ſubiectior in diem & horam
Inuidiæ.

Subiecta, vel Sŭbiĕctĭo, nis, verbale, eſt repræſentatio, viua alicuius rei deſcriptio. {ὑποτύπωσις. Gall. *Subiection, obeiſſance, ſuppoſition.* Ital. *Soggettione.* Germ. Fürſtellung/vnder augen ſtellung. Hisp. *Sugeſtion.* Ang. *A puting vnder, a ſetting out to ſight.*} Cic. 3. *de Orat.* Rerúmque, quaſi gerantur ſub aſpectum penè ſubiectio, quæ & in exponenda re plurimum valet, & ad illuſtrandum id quod ponitur. ¶ Interdum accipitur pro ſuppoſitione rei adulterinæ pro vera: ὑποβολή. Liu. 9. *belli Maced.* Qui falſis teſtimoniis, ſignis adulterinis, ſubiectione teſtamentorum, fraudibus aliis contaminati, eos capitali pœna afficiebant.

Sŭbiĕctiſſĭmè, aduerbium. Cæſar *bell. ciuil. lib.* 1. Hæc quàm poteſt demiſſiſſimè atque ſubiectiſſimè exponit.

Sŭbiectus, us, verbale {ὑπόθεσις, ὑπαγωγή. Gall. *Suppoſition, aſſiette par deſſous.* Ital. *Soggettione, eſſo ſottoponere.* Germ. Vnderlegung. Hisp. *Obra de ſometer.* Angl. *A putting vnder.*} Plin. *lib.* 26. *cap.* 15. Vuluas quoque procidentes inhibet fotu, vèl ſuffitu, vel ſubiectu.

Subiectiuus, a, um, quod ſubiicitur. Apul.

‖Subiectiuum, ſubiectum. Tertull.‖

Sŭbiĕctŏr, is, qui falſa pro veris ſubiicit, falſarius. {ὁ ὑποβολεύς. Gall. *Suppoſeur, qui au lieu d'vn ſuppoſe l'autre.* Ital. *Sottopone.* Germ. Vnderſchieber/der etwas heimlich an eines andern ſtatt legt. Hisp. *El que ſupone vno por otro.* Angl. *That ſuppoſeth or putteth one thing in ſtead of an other.*} Cicer. 2. *in Catil.* Quis tota Italia veneficus? quis gladiator? quis latro? quis ſicarius? quis parricida? quis teſtamentorum ſubiector? quis circumſcriptor? &c. Dicimus etiam teſtamenta ſubiicere. Vide *Subiicio.*

Sŭbĭcēs, dicuntur ſubiecti. ὑπόκειται. Ennius *in Achilla*, referente Feſto, Ergo deûm ſublime ſubices, humidus, Vnde oritur imber ſonitu ſæuo & ſtrepitu. Vide Gell. *lib.* 5. *cap.* 7.

Sŭbiĕcto, as, In altum eiaculor. {ἀναρριπτέω. Gall. *Ietter en haut, lancer en haut.* Ital. *Lanciare in alto.* Germ. Dick vber ſich werffen. Hisp. *Lançar en alto.* Angl. *To caſt vp aloft.*} Virg. 3. *Æneid.*

Nigrámque altè ſubiectat arenam.

¶ Aliquando idem valet quod identidem ſubiicio: vnde ſubiectare manum dicuntur, qui ſub ventrem manum mittunt ad partes pudendas, vt ſolent paſtores, qui ſub equulorum ventrem manum ſolent ſubiicere, ne poſtea adulti ad tactus huiuſmodi expaueſcant. ¶ Subiectare ſtimulos laſſos, pro Stimulis vrgere. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 7.

Sŭbĭcĭto, as, aliud freq. ientatiuum. ὑποβάλλω. Plaut. *in Caſina*, Nunc tu ſi venis ſubiicitare me, proba eſt occaſio, Periſti hercle, age, accede huc.

Sŭbĭcŭlum, i, qui ſemper flagris ſubiicitur, μαστιγίας. Plaut. *in Perſ.* Vir ſummi populi ſtabulum ſeruitritium, Scortorum liberator, ſubiculum flagri: Compedum contritor, piſtrinorum ciuitas.

Sŭbimpĕtrandus, Participium à verbo ſubimpetro. Tacit. *lib.* 4. Nam priores duces ſubimpetrando triumphalium inſigni ſufficere res ſuas crediderant.

Sŭbimpŭdēns, adiectiuum, Nonnihil impudens. {ὑπαναίσχυντος. Gall. *Vn peu impudent, aucunement eshonté.* Ital. *Alquanto impudente.* Germ. Etlicher maſſen vnuerſchämpt. Hisp. *Vn poco deſuergonçado.* Angl. *Somewhat vnshame full.*} Cic. *ad Treb. lib.* 7. Interdum timidus in labore militari, ſæpè autem etiam (quod à te alieniſſimum eſt) ſubimpudens videbare.

Sŭbĭnānis, e, Nonnihil vacui habens, aut inanitatis. {ὑπόκενος. Gall. *Aucunement vain.* Ital. *Quaſi voto.* Germ. Zum theyl lär/ oder nichtsſollend. Hisp. *Vn poco vazio.* Angl. *Somewhat emptie or voyde.*} Cicer. *ad Attic. lib.* 2. Quin etiam quod eſt ſubinane in nobis, & non ἀφιλόδοξον. (bellum eſt enim ſua vitia noſſe) is afficitur quadam delectatione.

Sŭbindĕ, ‖frequenter, ſæpius, ingeminanter.‖ {פתאם *pethâm* פתאום *pitheóm* מהרה *meherâh.* αὖθις. Gall. *Incontinent apres, ou ſouuentesfois.* Ital. *Subito, immantenente.* Germ. Eins wegs darauff. Hisp. *Subitamente, luego.* Angl. *Incontinent after, oftentymes.*} Horat. 1. *Epiſt.* 8. Si dicet rectè: primùm gaudere, ſubinde Præceptum auriculis hoc inſtillare memento. Liu. 7. *ab Vrbe*, Vno alteróque ſubinde ictu ventrem, atque inguina hauſit. Sueton. *in August. cap.* 95. Ac ſubinde Iuliæ Cæſaris filiæ momentum fulmine ictum eſt. ¶ Interdum ſignificat frequenter, huc (vt propriè dicam) identidem, hoc eſt, crebro: cum exiguo quodam interuallo. ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε. Suet. *in Tib. c.* 57. Læua natura ne in puteo quidem iatuit, quam Theodorus Gadareus & proſpexiſſe primus ſagaciter, & æſtimaſſe aptiſſimè viſus eſt: ſubinde in obiurgando appellans eum lutum ſanguine maceratum. ¶ Dicitur & ſubin, ſicut proin & dein.

Sŭbingĕrĕrĕ arietem (inquit Feſtus) Antiſtius eſſe ait dare arietem, qui pro ſe agatur, cædatúrve.

Subinfluo. Senec. 3. *nat. quæſt.* Quum aliæ aquæ ſubinfluunt terras, aliæ circumfluunt. pro influunt ſub terras.

Sŭbinſulſus, adiectiuum, Aliquantulum inſulſus. {ὑπαναισθητότερος. Gall. *Vn peu malſade, qui n'a pas grand grace.* Ital. *Alquanto goffo.* Germ. Ein wenig tölpiſch vnd vnlieblich. Hisp. *Vn poco ſoſo y deſgraciado.* Angl. *Half vnſauorie, or without diſcretion.*} Cic. *de Orat.* Eſt enim vitioſum in ſententia, ſi quid abſurdum, aut alienum, aut non acutum, aut ſubinſulſum eſt.

Sŭbinvĭdeo, es, idi, iſum, Aliquantulum inuideo. {ὑποφθονέω. Gall. *Auoir quelque enuie.* Ital. *Hauere alquanto inuidia.* Germ. Minder vnd mehr vergönnen. Hisp. *Auer vn poco enuidia.* Angl. *To enuie ſomewhat.*} Cic. *Treb. lib.* 7. *Epiſt.* Subinuideo tibi vltro te etiam acceſſitum ab eo, &c.

Subinuiſus, adiectiuum, Aliquantulum inuiſus {ὁ ὑπαχθής ...}. Gall. *Vn peu odieux, qu'on ne voit pas fort volontiers, quelque peu hay.* Ital. *Vn poco odiato.* Hisp. *Vn poco aborrecido y embidiado.* Angl. *Somewhat enuied and hated.*} Cic. *pro Rabirio poſthumo*, Ille Puteolanus ſermo illius temporis, vectorum curſus atque oſtentatio, tum ſubinuiſum apud maleuolos Poſthumi nomen.

Sŭbinvīto, as, Aliquantulum inuito & prouoco. {ὑποκαλέω, ὑποπροκαλέω. Gall. *Inuiter aucunement, prouoquer vn peu.* Ital. *Prouocare alquanto, vn poco inuitare.* Germ. Etlicher maſſen reitzen/oder laden. Hisp. *Vn poco procurar y combidar.* Angl. *To call and prouoke a litle.*} Cicer. *ad Marium lib.* 7. *Epiſt.* Hæc ad te pluribus verbis ſcripſi quàm ſoleo, non otij abundantia, ſed amoris erga te, quòd me quadam epiſtola ſubinuitaras.

Sŭbīrāſcŏr, Nonnihil iraſcor. {ὑποργίζομαι. Gall. *Eſtre vn peu courroucé, ſe courroucer aucunement.* Ital. *Alquanto accorrucciarſi.* Germ. Etlicher maſſen zörnen. Hisp. *Enſañarſe vn poco.* Angl. *To be ſomewhat angrie.*} Cic. *ad Atticum lib.* 9. In Epeirum quòd me non inuitas comitem, non moleſtum: ſubiraſcor, ſed vale.

Sŭbis, auis quæ aquilarum oua frangit. Plin *lib.* 10. *c.* 4. ¶ Hoc nomen ex Nigidio corrigendum eſt. Eſt enim *ſubris* (à voce Græca ὕβρις), non Subis, vt apud Plinium mendoſè legitur.

Subitillus, placenta, fortè à ſubita paratus. Caſaub. *in lib.* 14. *c.* 25.

Subitò, Subitus, vide ſuprà poſt *Subeo.*

Sŭbiŭgis, e, Subiugalis. {ὑποζύγιος. Gall. *Qui eſt ſous le ioug, accouſtumé à porter le ioug.* Ital. *Auezzo à tirare in giogo.* Germ. Vnderjöchig. Hisp. *Domado y obediente al yugo, acoſtumbrado a traher yugo.* Angl. *Acuſtomed with the yoke.*} Plin. *lib.* 11. *c.* 49. Nero oſtentabat hermaphroditas ſubiuges carpento ſuo equas.

Subiugia lora, οἱ ζυγόδεσμοι, οἱ ζυγόδεσμοι, τὰ ζυγόδεσμα. Dicebantur quibus iugum collis boum, vel iumentorum aptabatur. Cato *de re ruſtic. cap.* 15. Subiugia in luſtrum lora pedum XIX. Idem *cap.* 73. Subiugia in plo[?]trum P. XIX. funiculuum P. XV. in aratrum ſubiugia lorum P. XVI. funiculum P. VIII.

Sŭbiŭgo, as, De bello, & imperio meo ſubiicio, quaſi ſub iugo pono. {כבש *chabáſch.* ὑποζεύγω. Gall. *Subiuguer, aſſeruir, mettre ſous le ioug.* Ital. *Soggiogare.* Germ. Vnder das joch bringen. Hisp. *Sojuzgar ò meter ſo el yugo.* Angl. *To ſubdue or put vnder impyre or yoke.*} Claud.

——— nulla eſt victoria maior,
Quàm quæ confeſſos animo quoque ſubiugat hoſtes.

Sŭbiŭgātor, is, ὑποτάκτης. Apuleius *lib. de Philoſophia*, Suffragator bonorum, & malorum ſubiugator.

Svbivngo, is, Subdo, ſubiicio. {סמך *ſamách* הבהב *hibbhib.* ὑποτάσσω, ὑποζεύγνυμι. Gall. *Ioindre apres, adioindre, adiouſter.* Ital. *Sottoggiungere.* Germ. Vnden/oder hinden dran hencken. Hisp. *Ayuntar de baxo.* Ang. *To ioyne or caſt to.*} Cicer. *de Aruſp. reſp.* Video in Aruſpicum reſponſis hæc eſſe ſubiuncta Oratori omnes artes ſubiungere. Idem *de Orator.* Plin. *Epiſt.* 153. Venimus ad conſules, dicit Seuerio, quæ res ferebat aliqua ſubiungo. Aliquando ſignificat idem quod ſubiugo, id eſt, debello. כבש *chabáſch.* Virg. 8. *Æneid.*

Nulli fas Italo tantam ſubiungere gentem.

Cic. *pro lege Agrar.* Vt ſub veſtrum ius, iuriſdictionem, poteſtatem, terrarum orbem ſubiungeretis? ¶ Vnde ſubiectiuus modus dictus eſt quia ſubiungitur alteri verbo, ſine quo ſententiam explere non poteſt, ὑποτακτικός.

‖Subiunctiuus, a, um, habens vim ſubiungendi.‖

Sŭblābŏr, eris, Prætereo, ſiue latenter decurro, aut fugio. {ὑποδιολισθαίνω. Gall. *Cheoir ou decheoir peu à peu ou ſous le faix.* Ital. *Cadere poco à poco.* Germ. Allgemach dennen fallen/ dahin fallen. Hisp. *Caer ò deſliſarſe poco à poco ò de baxo.* Angl. *To ſlip or ſlide litle and litle.*} Virg. 1. *Georg.*

——— ſic omnia fatis
In peius ruere, ac retrò ſublapſa referri.

Sŭblābro, as, {הלעיט *hilhit.* ὑποχαλίζω. Gall. *Mettre la viande dans la bouche.* Ital. *Mettere la viuanda dentro la bocca.* Germ. In das maul nemmen. Hisp. *Meter lo manjar en la boca.* Angl. *To put meat into the mouth.*} Cibum intra labra mitto, vt interpretatur Nonius, citans illud Næuij ex Decuma, Iam ergo illis ſubiens ſublabrabo eſui illud ſincipux.

Sŭblātus, Sublatio, Sublate. Vide *Tollo.*

Sŭblătĕo, es, Sub re aliqua lateo. {ὑπό τινι λανθάνω. Gall. *Eſtre caché & muſſé deſſous.* Ital. *Naſconderſi alquanto.* Germ. Vnder etwas verborgen ligen. Hisp. *Eſconderſe vn poco.* Angl. *To lurk vnder ſome thing.*} Varro 1. *de re ruſt. c.* 48. Ariſtæ enim quaſi cornua ſunt ſpicarum, quæ primitus quum oriuntur, neque planè apparent in qua ſublatent herba: ea vocatur vagina vt qua latet conditus gladius.

Sublego, as, Subſtituo. {ὑποκαθίστημι. Gall. *Subſtituer.* Ital. *Soſtituire.* Germ. An eines ſtatt auſſerleſen vnd ſetzen. Hisp. *Suſtituir.* Angl. *To appoynte in place of an other.*} Iuſtin *lib* 3. Senatui cuſtodiam legum, populo ſublegendi Senatum, vellet magiſtratus, poteſtatem permiſit.

Sŭblego, is, Furto aliquid ſurripio. {גנב *ghanáb* ὑφαρπάζω. Gall. *Cueillir & amaſſer en cachette comme vn larron, deſrober.* Ital. *Rubbare.* Germ. Heimlich auſſmauſchen/oder verſtelen/ verſippen. Hisp. *Arrebatar por hurto, hurtar.* Angl. *To ſteall or ſcrape tinges together like a thrafe.*} Virg. 9. *Eclog.*

Vel quæ ſublegi tacitus tibi carmina nuper.

¶ Nonnunquam idem quod curſim, ſiue obiter aliquid legere. Gellius *lib.* 13. *c.* 12. Quem hoc in ea Capitonis epiſtola ſublegiſſemus. ¶ Sublegere, colligere. אסף *aſaph.* Col. *lib.* 12. *c.* 17. Propter imbres in terram decidit, quæ quum ſublecta eſt, &c. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 8.

——— puer altè cinctus, acernam
Gauſape purpureo menſam pertersit, & alter
Sublegit quodcunque iaceret inutile.

¶ Sublegere in locum alicuius, eſt legendo ſubſtituere. ὑποκαθίστημι. Liu. 3. *bell. Pun.* Eſt ita in demortuorum locum ſublecturum, vt ordo ordini, non homo homini prælatus videretur. ¶ Sublegere ſermonem, eſt clam excipere. Plaut. *in Miles.* Clam noſtrum hunc illæ ſublegerunt ſermonem.

Sŭblĕſtus, a, um, Infirmus, leuis, friuolus, debilis. {אמלל *amelál* (vel) *vmlal* חלש *chaláſch.* ἀσθενής. Gal. *Debile, infirme, friuole.* Ita. *Infermo, friuolo,*

fiuolo, debole. Germ. *Schwach/vnmögend/liederlich.* Hisp. *Flaco, enfermo.* Angl. *weak, frayle.*} Plaut. *in Perſa*, Nam vbi ad paupertatem acceſſit infamia, Grauior paupertas fit, fides ſubleſtior. Idem *Bacch.id.* Lingua factioſi inertes opera, ſubleſta fide. ¶ Vinum ſubleſtiſſimum, quod maximam debilitandi vim habet: vt exponit Feſtus citans Plaut. *in Aulularia.*

Sūblĕuo, as, Surſum leuo, {נשא *naſá* נטל *natál* הקים *hekim.* ὑποζυγίζω, ἀνακουφίζω. Gall. *Souſleuer, ſouſlager.* Ital. *Sollevare.* Germ. Auffſtupffen/auffheben. Hisp. *Aliuiar o ſoliuiar, arriba.* Angl. *To lift vp.*} Sueton. *in Veſpaſiano*, Aluo repente vſque ad defectionem ſoluta: Imperatorem ait ſtantem mori oportere, dúmque ſurgit ac nititur, inter manus ſubleuantium extinctus eſt. Per tranſlationem ſumitur pro prodeſſe, iuuare, erigere. {הגביל *hebil* עזר *hazar.*} Cic. 4. *Tuſcul.* Quum multa in conuentu collegiſſet in Socratem Zopyrus, qui ſe naturam cuiuſque ex forma perſpicere profitebatur, deriſus à cæteris eſt, qui illa in Socrate vitia non agnoſcebant, quæ ipſe ex illius aſpectu multa collegerat. Ab ipſo autem Socrate eſt ſubleuatus, quum illa ſibi ingenita, ſed ratione à ſe deuicta diceret. Plancus *Ciceroni lib.* 10. Hoc omne aſſignatum iri, aut pertinaciæ meæ, aut timori videbam, ſi aut hominem offenſum mihi, aut coniunctum cum Republica non ſubleuaſſem. Idem 5. *Verr.* Sed eadem iſta æſtimatione alter ſubleuauerat aratores, alter euerterat. Idem *pro Cæcinna*, Etenim non minus nos ſtultitia illius ſubleuat, quàm lædit improbitas. ¶ Subleuare teſtimonio aliquem, id eſt, cauſam alicuius iuuare & meliorem facere. Cic. *pro Cluentio*, Pater adoleſcentis, quem propter animi dolorem pertenuis ſuſpicio potuiſſet ex illo loco teſtem in Aulum Cluentium conſtituere, is hunc ſuo teſtimonio ſubleuat.

Sūblĭcă, æ, Palus pertica quæ in aqua defigebatur ad pontis alicuius conſtructionem. {ἐπάλ., δοκός. Gall. *Vne piece de bois qui ſouſtient vn pont, vne ſoline.* Ital. *Paloſitto in acqua per edificar vn ponte ſopra.* Germ. Ein pfeiler ſo man in das waſſer ſchlecht zu brucken. Hisp. *Palo è perriga para ſoſtener vna puente.* Angl. *A pile driuen in to the ground for building.*} Cæſar *in deſcriptione Rhenani pontis*, Non ſublicæ modo (inquit) directæ ad perpendiculum, ſed pronæ ac faſtigiatæ, vt ſecundùm naturam fluminis procumberet. Idem *Cæſ. lib.* 3. *de bell. ciu.*

Sūblĭcĭum, ij, Sublica. Liu. 3 *bell. Pun.* Quia muro ſatis per ſe alto, ſubiectis validis ſublicijs pro ſolo vſus erat.

Sublicius, a, um, ex ſublicis factus. Feſt.

Sublicius, pons Romæ in Tyberi fuit, ad eam partem, qua Ianiculum ab Vrbe dirimitur, ea arte conſtructus, vt trabes ſine fulturis eximi poſſent. Idem enim religioſum eſſe cœpit, ex quo defendente Coclite ægre reuulſus eſt. Dictus eſt autem ſublicius quòd ligneus eſſet, & ſublicis fulciretur. Ita enim vocant palos ad pontis ſuſtentationem in aqua defixos. {γέφυρα ξυλίνη. Gall. *Vn pont de bois.* Ital. *Ponte di legno ſopra pali.* Germ. Ein bruck mit hölzinen pfeileren/oder jochen. Hisp. *Puente de madera ſobre podes.* Angl. *A bridge of timber.*}

Sūblĭgo, as, Subtus ligo. {ὑποδέω. Gall. *Lier par deſſous.* Ital. *Sottoligare.* Germ. Vndenbinden. Hisp. *Atar por la parte baxa.* Angl. *To knitt or binde beneath.*} Plin. *lib.* 17. *cap.* 22. Vbi vua varia cœperit fieri, vites ſubligato. Virg. 8 *Æneid.*

Tum lateri atque humeris Tegæum ſubligat enſem.

Idem 11. *Æneid.*

— — — clypeumque ex ære ſiniſtra
Subligat.

Sūblĭgar, aris, Subligaculum, hoc eſt, illud quo partes pudendæ teguntur. {מכנסים *micnaſáyim.* περίζωμα, ὑπόζωμα. Gall. *Le brayer.* Ital. *Braca, braga.* Germ. Ein bruch/oder kleid das man vnden für die ſcham bindt. Hisp. *Las bragas.* Angl. *A breech.*} Mart. *lib.* 3.

Tecta tamen non hac, qua debes parte lauaris,
Si pudor eſt, transfer ſubligar in faciem.

Iuuen *Satyr.* 6.

Perſonam, thyrſúmque tenens, & ſubligar Acci.

Sūblĭgăculum, i, Amiculi genus, quo femora & partes pudendæ teguntur. {מכנסים *micnaſáyim.* περίζωμα. Gall. *Brayer ou brayes.* Ital. *Mutande, braga.* Germ. Ein gſäß/ bruch/ niderkleid. Hisp. *Las bragas.* Angl. *A breech.*} Cicer. 1. *Officiorum*, Scenicorum mos tantam habet vetere diſciplina verecundiam, vt in ſcenam ſine ſubligaculo prodeat nemo.

Sublimen, limen ſuperius. Sic Scaliger ad illud Propert.

At nullo dominæ teritur ſublimen amore, qui
Reſtat.

Ait: Sublimen eſt idem, quod limen ſuperius, aut ſuperlimen, ὑπέρθυρον.

Sŭblīmĭs, e, In altum eleuatus, compoſitum eſt à limus, quemadmodum & illimis, quaſi ſupra limum. {רם *ram* גבוה *gabhoah* עליון *helyon.* μετέωρος. Gall. *Eſleué en haut.* Ital. *Alto, eleuato in alto, ſublime.* Germ. Hoch. Hisp. *Coſa alta ò enſalçada.* Angl. *High.*} Virgil. 1. *Æneid.*

Ipſa Paphum ſublimis abit.

Col. *lib.* 7. Igitur in opere boues arctè iunctos habere conuenit, quo ſpecioſius ingrediantur ſublimes, & elatis capitibus. Plaut. *Men. ſc.* 8. *a.* 5. Ei, qui homines qui te ſublimem ferebant quatuor. *Ibid ſc.* 5. Iam ſublimem raptum oportuit. Et, Hetum ſublimem ferunt. Idem *Aſin. ſcen.* 2. *act.* 5. Iube ancillas rapere ſublimem domum. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Tu mihi ſublime dediſti nomen.

Item, In ſublime iactare, Suet. *in Claud. cap.* 17 *& in Othon. c.* 2. Terent. *in Adelph.* Sublimem medium arriperem, & capite primùm in terram ſtatuerem, vt cerebro diſpergat viam. Ouid. *lib.* 14. *Metam.*

—— pulchro ſedet illa receſſu
Sublimi ſolio, pallámque induta nitentem.

Virg. *lib.* 7. *Æneid.*

Tectum auguſtum, ingens, centum ſublime columnis.

Horat. *de Arte.*

Hic dum ſublimes verſus ructatur, & errat.

¶ Sublimem abire, pro in cœlum ire. Liu. 1. *ab Vrbe*, Hæc loquutus ſublimis abiit. ¶ Sublimem rapere, eſt raptum ſublimem in aërem ferre. Virg. 5. *Æneid.*

Sublimem pedibus rapuit Iouis armiger vncis.

¶ In ſublime, id eſt, in altum. Plin. *lib.* 8. *cap.* 7. Accepta ſcuta iaciens in ſublime.

Sūblĭmĭtās, atis, celſitas, altitudo, eleuatio à terra. {גבהה *gbhoáh* מרום *maròm.* ὕψος. Gall. *Hauteur.* Ital. *Altezza.* Germ. Höhe. Hisp. *Altura.* Angl. *Hight or higneſſe.*} Plin *lib* 19 *cap* 5. Natura ſublimitatis auida. Col. *lib.* 8. *cap.* 3. Eæque longitudinis & altitudinis, duodenos pedes habeant, nec plus latitudinis quàm media ſublimitas. Plin. *lib.* 2. *cap.* 16. in plurali vtitur, Quæ ratio lunæ maximè ſublimitatibus approbatur. Quintilianus, Sublimitas corporis.

Sūblĭmĭtĕr, aduerbium, Altè. {μετεώρως, ὑψηλῶς. Gall. *Hautement.* Ital. & Hisp. *Altamente.* Germ. In die höhe/ hochoben. Angl. *Highlie.*} Colum. *lib.* 8. *cap.* 12. Quoniam nec ſublimiter poteſt, nec per longa ſpatia volitare. de pauone. Cato *cap.* 70. Hæc omnia ſublimiter legi, teri, darique oportet.

Sūblĭmè, pro Sublimiter ✕ Humi. Cic. 2. *de diuin.* Eáque ſcuta quæ fuerant ſublimè fixa, ſunt humi inuenta. Virg. 9. *Eclog.*

Cantantes ſublimè ferent ad ſydera cygni.

Cic. 1. *Tuſc.* Perſpicuum debet eſſe, animos, quum è corpore exceſſerint, ſiue illi ſint animales, id eſt, ſpirabiles, ſiue ignei, ſublimè ferri.

Sūblĭmātūs, Elatus. In Epitome Sext. Aurelij Victoris *in vita Claudij Tiberij.* Pallâſque prætoriis ornamentis ſublimatus.

Sūblĭmo, as, Exalto, in altum ſubleuo. {נשא *naſá* הרים *herim.* μετεωρίζω. Gall. *Eſleuer en haut.* Ital. *Innalzare.* Germ. Erhöhen. Hisp. *Enſalçar poner en alto.* Angl. *To lift vp alofte.*} Ennius, Si qui candentem in cælo ſublimat facem. Nonius.

Sublingio, nis, Gall. *Lecheplat.* Plaut. *Pſeud. ſub finem ſc.* 2. *a.* 3. Iam hic quoque ſceleſtus eſt coqui ſublingio, &c. Hic coqui ſublingio, dicitur coqui miniſter ſiue ſeruulus, qui ad lingendas patinas aptior ſit, quam ad carnes ſiue obſonia coquenda. Vide eruditiſſ. Adrian. Turnebum *cap.* 21. *lib.* 3. *Aduerſarior.* & Lambin. *in hunc locum Plauti.*

Sŭblĭno, is, Leuiter perungo. {ὑπαλείφω, ὑποχρίω. Gall. *Oindre vn peu ou par deſſous.* Ital. *Vngere alquanto.* Germ. Ein wenig vnden beſtreichen. Hisp. *Vntar vn poco.* Angl. *To anoynt or ſmere ſoft ly ſome thing.*} Corn. Celſus, Idem quoque vmbilico ſublitum tacit. ¶ Sublinere os, eſt illudere, & blandis verbis decipere. Tractum à genere ludi, quo dormientibus ora linuntur. Plaut. *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Mihi ſtolido os ſubleuere ſuis offuciis. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Ei os ſubleui modò. Idem *Milit. ſc.* 1. *a.* 2. Sublenit os illi lenæ. Idem *ibid. & ſc.* 5. *a.* 2. eiuſdem fabulæ. Itaque ſublinitur os cuſtodi mulieris (vbi quidam libri habent Subleuitum.) Idem *in Aul ſc.* 3. *a.* 4. Ea ſubleuit mihi os peniſſimè. Idem *Epid.* Senex, ſibi os ſublitum eſt planè, & probè, id eſt, ſibi verba data ſunt. Sic *in Capt. ſc.* 1. *a.* 4.

Sublitio, vel ſublitio, quæ eſt quaſi primum tectorium & fundamentum coloris eius, quem reddi volumus inductione manus vltima. ὑπαλειμμα.

Sūblĭuĭdus, a, um, Aliquantulum liuidus. ὑπόπελος. Gall. *Vn peu terné.* Ital. *Palli detto, mortainolo.* Germ. Ein wenig ſchwartz blaw. Hisp. *Vn poco cardeno.* Angl. *Half black and blew.*} Celſ. *lib.* 5. *cap.* 28. Puſtulæ eminent ſubliuidæ, aut pallidæ.

[Sublo, vide *Subulo.*]

Sŭblūcānŭs, adiectiuum, Antelucanus, hoc eſt, quod lucem antecedit. {ἀμφίλυκος. Gall. *Qui eſt vn peu deuant le iour.* Ital. *Tempo quando ſpunta il giorno.* Germ. Morgend vor der tag zeit. Hisp. *Tiempo cerca del dia.* Angl. *That is a litle before day light.*} Plin. *lib.* 11. *cap.* 12. Venit mel ex aëre, nec omnino prius Vergiliarum exortu, ſublucanis temporibus.

Sūblūcĕo, es, ere, Aliquantulum luceo. {ὑποφαίνω. Gall. *Luire quelque peu, entreluire.* Ital. *Sottolucere.* Germ. Ein wenig ſcheinen. Hisp. *Luzir vn poco.* Angl. *To giue ſome light.*} Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 5.

Qualia ſublucent fugiente crepuſcula Phœbo
Aut vbi nox abijt, nec tamen orta dies.

Virg. 4. *Georg.*

Aureus ipſe, ſed in folijs, quæ plurima circum
Funduntur, violæ ſublucet purpura nigræ.

Ouid. *Epiſt.* 20.

Candida nec mixto ſublucent ora rubore.

Sūblūco, as, Ramos arborum ſupputo, & veluti luci tranſitum aperio. שלף *ſcheléph.* ὑποσκιάζω. Gall. *Eſbrancher les arbres, & couper les branches qui ſont trop eſpaiſſes pour leur bailler iour.* Ital. *Sbrancare gli alberi.* Germ. Die bäum eſtaren daß die Son darein kommen möge. Hisp. *Entreſacar los ramos.* Angl. *To vnderlo red toughes that the light may come vnder the trees.*} Conlucare autem eſt ſuccifis paſſim arboribus lucum luce implere. Ex Feſto.

Sūblŭo, is, Lauo, purgo. {רחץ *rachátz* כבס *chibbés.* ὑποκλύζω. Gall. *Lauer par deſſous.* Ital. *Lauare, purgare.* Germ. Vnder her weſchen. Hisp. *Lauar, purgar.* Angl. *To waſh a litle.*} Col. *lib.* 6 *cap.* 32. Interrogo bis in die ſubluitur aqua calida: mox decocto ac trito ſale, cum adipe defricatur, dum ſanies vis emanet. Matt. *lib.* 6. Iratus tanquam populo Chærideme lauaris, Inguina ſic toto ſubluis in ſolio. Cæſ. *lib.* 3. *de bell. ciu.* Hunc montem flumen ſubluebat.

Sūblūrĭdus, a, um, Subpallidus. {ὑπόχλωρος. Gall. *Quelque peu palle & blaffard.* Ital. *Alquanto pallido, moretto, ſmorto, liuido.* Germ. Ein wenig bleichfarb/oder röſtfarb. Hisp. *Vn poco cardeno ò amarillo.* Angl. *Somewhat wanne.*} Plaut. *in Amph.* —eodem in loco, Signo eodem apparet probè, vt primum coiuit cicatrix, ruſula, Subluſtria.

Sūblūſtrĭs, e. Subluſtris, hoc eſt, obſcurus quidem, ſed tamen lumine nonnullo illuſtratus. {ὑπόλαμπρος. Gall. *Encor vn peu luiſant.* Ital. *Alquanto chiaro.* Germ. Heiterlecht/ tummer. Hisp. *Coſa que reluze vn poco.* Angl. *That hath ſome light.*} Vnde Subluſtria verba dicuntur, non ex toto luminoſa, ſed aliquid luminis habentia. Aulus Gell. *lib.* 13. *c.* 23. *de Catonis oratione*, Quæ quoniam ſunt eloquentiæ Latinæ tunc primùm exorientis lumina, verba quædam ſubluſtria libitum eſt ὑπόφαινομένα. Subluſtris nox, & ſubluſtris vmbra, quæ habet aliquid luminis. ἀμφίλυκος νὺξ, ἀμυδρὰ σκιά. Liu. 5. *ab Vrb.* Nocte ſubluſtri quum primò inermem qui tentaret viam præmiſiſſent, &c. Virg. 9. *Æneid.*

Et galea Euryalum ſubluſtri noctis in vmbra
Prodidit immemorem.

Sublŭuĭēs, iei, Sordes & immunditiæ, quas & illuuiem & proluuiem vocamus. {צואה tſoáh (vel) tſeáh טומאה tumeáh. ῥύπος. GALL. *Ordure par faute de ſe nettoyer.* ITAL. *Lordura, fango.* GERM. Wüſt/unſauberkeit. HISP. *El ſaborro ò la ſuziedad.* ANGL. *Filth, ordure.*} Apud Col. genus morbi in diſcrimine vngulæ ouium naſcens. Ait enim *lib.7.cap.5.* Claui quoque dupliciter infeſtant oues: ſiue quum ſubluuies atque intertrigo in ipſo diſcrimine vngulæ naſcitur, ſeu quum idem locus tuberculum habet, cuius media ferè parte canino ſimilis extat pilus, eique ſubeſt vermiculus. Subluuies & intertrigo pice per ſe liquida vel alumine & ſulphure atque aceto miſtis ritè eruentur.

[Submanus, vide *Summanus*.]

Submeies, qui in lectulo mingit, meies. Gloſſ. Iſid. leg. Submeles, qui ſubtus meiit.

Submentum, ἀνθερεών. Gl. Phil. & Gl. Cyr. ἀνθερεὼν mentum, ſubmentum. eſt pars ſub mento; & mentum ipſum.

Sŭbmergo, is, ſi, ſum, ere, Sub aquas mergo, immergo, demergo. {השקיע hiſchkiáh. καταδύω, ὑποβρυχίζω. GALL. *Noyer, enfoncer en l'eau.* ITAL. *Sommergere, annegare.* GERM. Vnder das waſſer tuncken/verſencken/ertrencken. HISP. *Anegarſe.* ANGL. *To dip, drowne or plunge in the water.*} Cæſ. 3. *bell. ciu.* Faucibúſque portus nauem onerariam ſubmerſam ſubiecit. Virg. 1. *Æneid.*

——Palláſne exurere claſſem
Argiuûm atque ipſos potuit ſubmergere ponto,
Vnius ob noxam, & furias Aiacis Oilei?

Cicer. 2. *de natur. deor.* Quot genera, quàmque diſparia partim ſubmerſarum, partim fluitantium, & innantium belluarum, partim ad ſaxa natiuis teſtis inhærentium? Liu. 1. *ab Vrbe.* Qui in traiectu Albulæ amnis ſubmerſus, celebre ad poſteros nomen flumini dedit. ¶ Virtus ſubmerſa tenebris. Claud. 7. *Panegyr.* ¶ Innatare ✕ ſubmerſum eſſe. Col. *lib.* 13. *cap.* 4. Quum ea res innoxia pecora conſeruet, vbi non innatent, ſed ſemper ſine iure ſubmerſa.

Submerſio, nis, ὑποβρύχισις. Iulius Firmicus *Matheſ. lib.* 1. Illum quem vides natantem ex crebra trepidatione ſubmerſionis deficere.

Sŭbmĕrum, i, Ferè merum. {ὑπάκρατος. GALL. *Preſque tout pur & ſans miſtion.* ITAL. & HISP. *Quaſi puro.* GERM. Schier/wol/gar/noch friſch. ANGL. *Almoſt pure without mingling.*} Plaut. *in Sticho.* Næ iſte ædepol vinum poculo pauxillulo Sæpè exultauit ſubmerum ſcitiſſimè.

Sŭbmĭnĭă, Veſtis genus à ſubrubro colore (vt videtur) nomen habens. {ποιὸν εἶδος ἐσθῆτος ὑπέρυθρον. GALL. *Vne ſorte d'habit tirant ſur le rouge.* ITAL. *Veſte quaſi roſſa.* GERM. Ein gattung eines ſchier mingen roten kleids. HISP. *Veſtidura vn poco vermeja.* ANGL. *A kind of redde garment.*} Plaut. *in Epidico,* —crocotulam, Supparum, aut ſubminiam, ricam, baſilicam, aut exoticum.

Sŭbmĭnĭſtro, as, are, Porrigo, ſuppedito. {נתן nathán. ὑπουργέω. GALL. *Seruir & aider, fournir.* ITAL. *Porgere, dare.* GERM. Darreichen/underſchub geben/darliferen. HISP. *Dar lo que otro à meneſter, proueer.* ANGL. *To giue, to miniſter or furniſh expenſes.*} Quintilian. Subminiſtrare tela ad manum. Idem, Subminiſtrare tela agentibus. Cæſ. *lib.* 1. *bell. Gall.* Hæc ſibi eſſe curæ frumentum Sequanos, Leucos, Lingones ſubminiſtrare, iámque eſſe in agris frumenta matura. Cic. *pro Cluent.* Palàm in eum tela iaciuntur, clam ſubminiſtrantur. Idem 1. *de Inuent.* Ariſtoteles autem qui huic arti plurima adiumenta, atque ornamenta ſubminiſtrauit, tribus in generibus rerum verſari rhetoris officium putauit. Colum. *lib.* 1. *cap.* 10. Quum ſemina depones, dextra, ſiniſtráque vſque ad imum ſcrobem faſciculos ſarmentorum demitto, ita vt per faſciculos ſarmentorum æſtate paruo labore aquam radicibus ſubminiſtrare poſſit.

Sŭbmĭnĭſtrātŏr, is, verbale, ſuppeditator, largitor. {נותן nothén. ὑπουργός, ὑπουργὸς, χορηγός. GALL. *Seruiteur.* ITAL. *Seruitore.* GERM. Ein verhelffer/underſchieber/darreicher. HISP. *Seruidor.* ANGL. *A giuer or furniſher of thinges that lacketh.*} Senec. *Epiſt.* 115. Lætus pro ſuis voluptatibus habet alienarum ſpectaculum, ſubminiſtrator, teſtíſque libidinum, quarum ſibi vſum cupiendo abſtulit.

Sŭbmĭnĭſtrātŭs, us, ui, ὑποχορηγία. Macrob. *Saturn. lib.* 7. *cap.* 12. Cibus autem exiguo ſubminiſtratu paulatim penuriam conſolatur.

Sŭbmitto, is, ere, ſiue Summitto, miſi, miſſum, Subdo, ſubiicio, vel ſubiugo. {השפיל hiſchpíl הכניע hichniáh. ὑποπέμπω. GALL. *Soummettre, mettre deſſous, abbaiſſer.* ITAL. *Aggiugnere, ſottomettere, ſottoporre.* GERM. Etwas vnderthun/undergeben/niderlaſſen. HISP. *Someter, abaxar.* ANGL. *To put vnder, to bring in ſubiection.*} Virg. 2. *Eclog.*

Paſcite, vt antè, boues pueri: ſubmittite tauros.

Horat. *lib.* 1. *Epiſt.* 1.

Et mihi res, non me rebus ſubmittere conor.

Tibull. *lib.* 4.

Hic & colla iugo didicit ſubmittere taurus.

Ouid. 3. *Faſtor.*

Submiſere oculos cum duce turba ſuo.

(pro demiſere) Sen. *cap.* 17. *de conſ. ad Polyb.* Modò barbam capillúmque ſubmittens, modo, &c. Vide infra *Summitto.* ¶ Submittere faſces ianuæ, dicebantur magiſtratus cum ædes ingredientes, inclinari eos, & depreſſos iubebant, & non ſurrectos teneri, id quod ſummæ beneuolentiæ ſignum erat, cum magiſtratus faſces ante ædes priuati alicuius ſubmittebat. Plin. *lib.* 7. *cap.* 30. Faſces lictorios ianuæ ſubmiſit is cui ſe Oriens, Occidénſque ſubmiſerat. Submittere genua, pro flectere & incuruare. Plin. *lib.* 11. *cap.* 49. Solidi pedes inter initia pati niſi ſubmiſſis genibus non poſſunt. Idem *lib.* 8. *cap.* 1. Nam quod ad docilitatem attinet, regem adorant, genua ſubmittunt, coronas porrigunt, de elephantis. Sueton. *in Tiber. cap.* 20. Seque præſidenti patri ad genua ſubmiſit. Senec. *epiſt.* 37. & *cap.* 6. *de conſol. ad Polyb.* Submittunt arma victi gladiatores. ¶ Submittere animos, per tranſlationem, id eſt, dimittere, & propemodum deſpondere animum. Liu. 3. *bell. Punic.* Tum T. Sempronius Senatum habuit, conſolatúſque Patres eſt, & adhortatus, ne, qui Cannenſi ruinæ non ſuccubuiſſent, ad minores calamitates animos ſubmitterent. Senec. *cap.* 6. *de conſol. ad Marciam,* Itemque ne ſubmiſeris te, immò contra ſiſte ſtabilem gradum, &c. ¶ Submitto, clanculum ſuborno. ὑποπέμπω. Cicer. 5. *Verr.* Submittebat ille Timarchidem, qui moneret eos qui ſaperent, vt tranſigerent. Sic Sueton. auxilia ſubmittere dixit *in Cæſ. cap.* 28. Et Cæſar *lib.* 1. *de bell. ciuil.* Præſidia ſubmittere, (id eſt, clanculum mittere.) Submittere lictores, Sueton. *in Cæſ. cap.* 43. Legem præcipuè ſumtuariam exercuit, &c. Submiſſis nonnunquam lictoribus atque militibus, qui ſi quà cuſtodes fefelliſſent, iam appoſita è triclinio auferrent. Submittere pretia, eſt imminuere. Plin. *lib.* 29. *cap.* 1. Neque enim pudor, ſed æmuli pretia ſubmittunt. ¶ Submittere Vitulos habendo pecori, Admiſſarios facere. Virgil. 3. *Georg.* Submittere progeniem vel Pampinum vitis, id eſt, in terram demittere vt inde ſuccreſcat. Col. *lib.* 3. *cap.* 6. & *lib.* 4. *cap.* 6. vide plura in *Summitto.*

Sŭbmiſſus, participium, ſiue nomen ex participio. {נכנע nichnáh נגבה nigbah. ὑποπεμφθεὶς, ὑποβεβλημένος. GALL. *Mis deſſous, abbaiſſé, mis bas.* ITAL. *Meſſo di ſotto.* GERM. Vndergelaſſen/undergeſetzt/ nidergelaſſen. HISP. *Pueſto de baxo.* ANGL. *Put vnder, lowe, brought in ſubiection.*} Liu. 1. *ab Vrb.* Lupam ſitientem ex montibus, qui circa ſunt, ad puerilem vagitum curſum flexiſſe: eam ſubmiſſis infantibus adeò mitem præbuiſſe mammas. Ouid. 4. *Faſt.* Submiſſóque genu. Velleius, Submiſſis armis cedere. ¶ Submiſſus & abiectus ✕ Efferens ſe. Cic. *lib.* 1. *Offic.* Priuatum autem oportet æquo & pari cum ciuibus iure viuere: neque ſubmiſſum, & abiectum, neque ſe efferentem: tum in Repub. velle quæ tranquilla & honeſta ſint. ¶ Submiſſa oratione, vel voce loqui, id eſt, humili, non elata aut clara. Cæſar 3. *bell. ciuil.* Submiſſa oratione loqui de pace, atque altercari cum Vatinio incipit. Cic. *pro Plancio,* Submiſſa voce agam, tantum vt iudices audiant. Mart. *lib.* 8. Hos comes inualidus ſubmiſſa voce precatur, Vt quocunque velint, corpus inane ferant. Quint. Summiſſo murmure.

Sŭbmiſſē, aduerbium, Humiliter, demiſsè. {ὑφειμένως, ταπεινῶς. GALL. *Baſſement, humblement.* ITAL. *Baſſamente, humilmente.* GERM. Demütiglich/vnderwürſflich. HISP. *Baxamente, humilmente.* ANGL. *Lowelie, humblie.*} Cicer. *pro Plancio,* Meum beneficium potius ad eum detuli, qui à me contenderat, quàm ad eum qui mihi non nimis ſubmiſsè ſupplicarat. Idem 1. *Offic.* Vt quanto ſuperiores ſimus, tanto nos ſubmiſſius geramus.

Sŭbmiſſim, aduerbium, Submiſsè. Suetonius *in Auguſt.* Nam & ad communionem ſermonis tacentes, etiam ſubmiſſim fabulalantes prouocabant.

Sŭbmiſſĭo, nis, verbale, Remiſſio: vt, Submiſſio vocis, cui opponitur Contentio. {ὑπόπτωσις, ὕφεσις. GALL. *Abbaiſſement.* ITAL. *Abbaſſamento.* GERM. Nachlaſſung/unde herauſs laſſung. HISP. *Abaxamiento.* ANGL. *Lowenes of voice.*} Cic. 1. *Offic.* Ex locutione, ex reticentia, ex contentione vocis & ſubmiſſione, & cæteris ſimilibus facilè iudicabimus quid coram apte fiat. ¶ Submiſſio, aliquando accipitur pro eleuatione ſiue depreſſione: cui opponitur Elatio, ſiue Amplificatio. Idem *in Topicis,* Parium autem comparatio nec eleuationem habet, nec ſubmiſſionem: eſt enim æqualis.

Sŭbmolestŭs, a, um, Nonnihil moleſtus. {ὑποδυσχερής. GALL. *Aucunement moleſte & faſcheux.* ITAL. *Vn poco moleſto.* GERM. Zum theil vberlaſtig oder beſchwerlich. HISP. *Vn poco enojoſo.* ANGL. *Somewhat trouble ſome.*} Cic. *ad Atticum lib.* 16. Illud eſt mihi ſubmoleſtum, quod parum propeare Brutus videtur.

Sŭbmolestē, aduerbium. {ὑποδυσχερῶς. GALL. *Quelque peu moleſtement, auec quelque moleſtie.* ITAL. *Alquanto moleſtamente.* GERM. Etwas beſchwerlich. HISP. *Vn poco enojoſamente.* ANGL. *Somewhat trouble ſomelie.*} Cic. *ad Atticum lib.* 5. Te in Epirum ſaluum veniſſe, & vt ſcribis ex ſententia nauigaſſe, vehementer gaudeo, non eſſe Romæ meo tempore pernéceſſario, ſubmoleſtè fero.

Sŭbmŏnĕo, es, Leuiter vel paucis moneo. {ὑπομιμνήσκω. GALL. *Admoneſter aucunement, faire quelque legere remonſtrance.* ITAL. *Ammonire alquanto ò breuemente.* GERM. Etlicher maſſen warnen/vndere ſagen. HISP. *Amoneſtar vn poco, ò breuemente.* ANGL. *To admoniſh and warne ſhortlie or priuelie.*} Terent. *in Eunuch.* ſubmonuit me Parmeno Ibi ſeruus, quòd ego arripui. Plin. *Epiſt.* 2. *lib.* 1. Quoties paulum itinere decedere non intempeſtiuis amœnitatibus ſubmonebamur. Quid autem à moneo, & admoneo differat, vide ſuprà *Moneo.* Sueton. *in Aug. cap.* 53. Die Senatus nunquam patres niſi in curia ſalutauit, & ſedentes ac nominatim ſingulos, nullo ſubmonente.

Sŭbmōrōſŭs, adiectiuum, Nonnihil moroſus. {ὑπόδυσκολος. GALL. *Quelque peu chagrin & faſcheux.* ITAL. *Alquanto difficile & duro.* GERM. Ein wenig feindſelig oder vngeſchlacht. HISP. *Vn poco intratable.* ANGL. *Somewhat froward and hard to pleaſe.*} Cic. *lib.* 2. *de Orat.* Me quidem hercule valdè illa mouent ſtomachoſa, & quaſi ſubmoroſa ridicula, non quum à moroſo dicuntur: tunc enim non ſal, ſed natura ridetur.

Sŭbmŏvĕo, es, ui, tum, Arceo, depello, remoueo, abire facio. {הרחיק hirchik הסיר heſir. ἀπελαύνω. GALL. *Oſter, deſtourner, faire reculer, eſlongner.* ITAL. *Diſcacciare, rimouere.* GERM. Dannen treiben/abtreiben. HISP. *Arredrar.* ANGL. *To put away or aſide.*} Liu. 2. *ab Vrbe,* I, inquit, lictor, ſubmoue turbam, & da viam domino ad prehendendum mancipium. Nam lictores magiſtratui apparebant, plebéſque turbam ſummouebant. Seneca, Maieſtatem lætam diceres, ſi exeunti tibi Lictor à conſpectu meretricem non ſubmouiſſet. Iterum, Summoue, audis, Lictor, ſummoue à Prætore meretricem. Ad quod eleganter alludit Horatius, ſignificans animi curas nullo Lictore poſſe depelli,

——neque conſularis
Summouet Lictor miſeros tumultus
Mentis.

Cicer. *pro Roſcio,* Vt quos natura ipſa retinere in officio non potuiſſet, ii magnitudine pœnæ maleficio ſubmouerentur. Ouid. *lib.* 3. *Amor. Eleg.* 11.

Ignoto meretrix corpus iunctura Quiriti,
Opposita populum ſubmouet ante ſera.

Idem *Eleg.* 2. *lib.* 5.

——Nullas ſubmouet ara manus.

Quintilian. Submouere familia, velut cenſoria virgula. Sueton. *in Aug. cap.* 41. Submouere vrbe atque Italia. Liu. *lib.* 2. *d.* 4. Submouere metum. Velleius, Summotus à Repub. M. Cœlius. ¶ Submouere, ſeparare. Plin. *lib.* 3. *cap.* 20. de Alpibus, Germaniam ab Italia ſubmouent. ¶ Submouere aliquem à negotiatione, proconſulatu, haſta: quod vulgus Demittere & deponere dicit. Colum. *lib.* 1. Fam. *epiſt.* 36. Liu. 9. *bell. Maced.*

Seruitur

Scribitur & Summoueo. Velleius, Summoto eo (Octauio) Iuſſi Legati milites alloqui.

Submotor, verbale. Liuius 5. *decad. lib.* 5. Submotor aditus, &c. aliàs, *Summotor.*

Sūbnāſcŏr, eris, Succreſco. {ὑποφύομαι. GALL. *Naiſtre ou naſquir deſſous ou aupres, ſortir d'en bas.* ITAL. *Sottonaſcere, creſcer ſotto.* GERM. Nachhin wachſen. HISP. *Crecer ſecreto.naſcer por debaxo.* ANGL. *To growe or ſpring vp vnder.*} Plin. *lib.* 11. *cap.* 23. Atque ita ſubnaſci ſui generis palmas. Idem *lib.* 12. *cap.* 3. Malus Aſſyria omnibus horis pomifera eſt, aliis cadentibus, aliis matureſcentibus, aliis verò ſubnaſcentibus.

Sūbnecto, is, Subligo, appendo. {ὑποδέω. GALL. *Lier & nouer par deſſous, adiouſter.* ITAL. *Ligare di ſotto, ſottogiugnere.* GERM. Vnderbinden/ vnden ſürbinden/vnden knüpffen. HISP. *Trauar por debaxo.* ANGL. *To tie to another thing.*} Virg. 1. *Æneid.*

Aurea ſubnectens exertæ cingula mammæ.

Idem 5. *Æneid.*

——lato quem circum amplectitur auro
Balteus, & tereti ſubnectit fibula gemma.

Plin. *lib.* 28. *cap.* 1. M. Seruilius Nouianus, princeps ciuitatis, non pridem in metu lippitudinis, priuſquam ipſe eam nominaret, aliuſve ei prædiceret duabus literis Græcis P, & A, chartam inſcriptam, circunligatam lino, ſubnectebat collo. id eſt, appendebat.

Sūbnĕgo, as, Ferè, vel quodam modo nego. {ὑπαρνέομαι. GALL. *Aucunement nier, preſque nier.* ITAL. *Alquanto negare.* GERM. Minder vnd mehr läugnen. HISP. *Vn poco negar.* ANGL. *To deny a litle.*} Cic. *Trebatio*, Veruntamen quod præſenti tibi propè ſubnegaram, &c.

Sūbneruāre, Eneruare. ὑπονευρίζειν. Apuleius *in Apologia*, A principio intellectas calumnias, ne corroborarentur, tempore præcipitaſti, & nulla impertita mora ſubneruaſti.

Sūbnigĕr, a, um, Nonnihil habens nigredinis. {שחרחר *ſchecharchór.* ὑπομέλας. GALL. *Noirdiſtre, aucunement noir.* ITAL. *Alquanto nero.* GERM. Schwartzlecht. HISP. *Vn poco negro.* ANGL. *Somewhat black.*} Plaut. *Mercat.* bucculentum, breuiculum, Subnigris oculis, oblongis malis. Varro 2. *de re ruſt. cap.* 5. Subnigris labris pecudes. Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Rufus quidam ventrioſus, ſubniger.

Sūbnītŏr, eris, ſubnixus, Suffulcior, ſuſtineor. {נשען *niſchhân* סמך *ſamách.* ὑπερείδομαι. GALL. *Eſtre appuyé, accoudé, ou accoſté ſur quelque choſe, s'appuyer ſus.* ITAL. *Eſſere accoſtato, appoggiato a qualche coſa.* GERM. Von vnden auff halten vnderſetzt ſein. HISP. *Tenerſe à otra coſa, ſer ſuſtentado.* ANGL. *To leane vpon ſome thing.*} Virg. 1. *Æneid.*

——Solio ſubnixa reſedit.

Cic. *de ſomn. Scip.* Duo quaſi cinguli terræ verticibus ex vtraque parte ſubnixi. ¶ Accipitur interdum ſubnixus pro elato, ſiue arroganti. Idem 1. *de Orat.* Hæc quàm ſit facilis, illi viderint, qui eius artis arrogantia, quaſi difficillima ſit, ita ſubnixi ambulant. Liu. 5. *bell. Pun.* Enimuerò indignum ratus Marcellus, ſe, qui Annibalem ſubnixum Victoria Cannenſi ab Æola repuliſſet, his terra, marique victis ab ſe hoſtibus cedere. Gell. *cap.* 2. *lib.* 17. Subnixo animo eſſe.

Sŭbnŏto, as, Subſcribo. {ὑπογράφω. GALL. *Noter ou remarquer deſſous.* ITAL. *Sotto ſcriuere.* GERM. Vnderzeichnen. HISP. *Eſcriuir por debaxo.* ANGL. *To note or mark vnder.*} Mart. *lib.* 1. Et non ſobria ſubnotaſti. Suet. *in Calig. cap.* 42.

Subnūbĭlŭs, adiect. Subobſcurus. {ὑπονεφώδης. GALL. *Quelque peu nubileux, vn peu obſcurci de nuees.* ITAL. *Alquanto nuuoloſo.* GERM. Etlicher maſſen gewölckt/von wolcken ein wenig dunckel. HISP. *Vn poco ñubloſo y añublado* ANGL. *Somewhat darke and cloudie.*} Cæſ. 3. *bell. ciuil.* Et quinque intermiſſis diebus, alteram noctem ſubnubilam nactus, extructis omnibus caſtrorum portis, & ad impediendum obiectis, tertia inita vigilia, ſilentio exercitum educit. Ouid. *de remed. Amor.*

Limes erat tenuis longa ſubnubilus vmbra,
Quà tulit ipſe ſuos ad mare ſæpe pedes.

Sŭbo, as, are, dicuntur ſues, quum libidinem exercent, aut appetunt, quamuis & ad alia animalia, atque adeò ad ipſos etiam homines transfeӕratur. {κάπρωσιν. GALL. *Bruire comme les truyes chaudes.* ITAL. *Fare in verſo de porci quando luſſuriano.* GERM. Im brunſt ſchreien / iſt der ſchweinen wann ſie aberläuffig ſindt. HISP. *Eſtar la puerca berrionda ò cantranazerla.* ANGL. *To yell and grunt lyk a ſwine for luſt*} Plin. *lib.* 10. *cap* 63. Verres ſubantis audita voce, niſi admittatur, cibum non capit. Horat. *lib.* 1. *Carm.*

——ad homines tranſtulit, iámque (inquit) *ſubando*
Tenta cubilia, tectáque rumpit.

Subare, interprete vetere Grammatico eſt [illegible], furire verò [illegible]. Hæc duo verba vſurpauit in priore Apologia Apuleius, priuſque fœminis, poſterius maribus attribuit, Fœminæ, inquit, ſubent, mares furiant.

Subātĭo, Appetitus ſuum in venerem. [illegible]. Plin. *lib.* 8. *cap.* 51. Remedium ne prima ſubatione, neque ante flaccidas aures coitus incipiat. de ſuibus.

Sŭbŏbſcœnŭs, adiectiuum, Non omnino vacans obſcœnitate. {ὑπαίσχρος. GALL. *Vn peu impudique & deshonneſte.* ITAL. *Alquanto impudico.* GERM. Etlicher maſſen grob vnd vnzüchtig. HISP. *Vn poco torpe feo y ſuzio.* ANGL. *Somewhat filtoie and vnhoneſt.*} Cic. *in Orat.* Illud admonemus tamen, ridiculo ſic vſurum oratorem, vt nec nimis frequenti, ne ſcurrile ſit, nec ſubobſcœno, ne mimicum.

Sŭbŏbſcūrus, adiect. Nonnihil obſcurum, & per tranſlationem intellectu ſubdifficilis. {ὑπαμαυρός. GALL. *Vn peu obſcur.* ITAL. *Alquanto oſcuro, oſcuretto.* GERM. Dunckelecht. HISP. *Vn poco eſcuro.* ANGL. *Somewhat obſcure, mirk or dark.*} Cicer. *de clar. Orat.* Grandes erant verbis, crebris ſententiis, comprehenſione rerum breues, & ob eam ipſam cauſam interdum ſubobſcuri.

Sŭbŏdiōſus, Aliquantulum odioſus. {ὑπαπεχθής. GALL. *Vn peu odieux, aucunement ennuyeux & faſcheux.* ITAL. *Alquanto odioſo.* GERM. Etlicher maſſen häſslich HISP. *Vn poco aborrecido, ò enojoſo.* ANGL. *Somewhat odious or hatefull.*} Cic. *ad Attic. lib.* 1. Non mihi graue duxi ſcribere ad te de illius querimoniis, quum eas audire (quod erat ſubodioſum) leue putaſſem.

Sŭbŏffendo, is, Aliquantulum offendo. {ὑποπροσκρούω. GALL. *Offenſer vn peu.* ITAL. *Offenſar vn pochetto, alquanto.* GERM Ein wenig verletzen oder ertzürnen. HISP. *Vn poco ofender.* ANGL. *To offend a litle.*} Cicer. *ad Quint. Fratrem*, Nam apud illam perditiſſimam, atque infimam fæcem populi Pompeius propter Milonem ſuboffendit: & boni multa ab eo deſiderant, multa reprehendunt.

Sŭbŏlĕo, es, Leuiter oleo, odoratu leuiter percipio. {ὑπόζω. GALL. *Sentir vn peu, commencer vn peu à ſentir, s'apperceuoir quelque peu.* ITAL. *Preſentire, odorare vn poco.* GERM Ein wenig ſchmecken/oder ſchmecken. HISP. *Oler de ſi vn poco, ſentir vn poco.* ANGL. *To ſmell a litle, to ſauourer.*} Plaut. *in Pſeud.* Corrumpitur iam cœna, heim ſubolet, ſis vide ¶ Subolere per tranſlationem, præſentiſcere. [illegible]. Plautus *in Caſin.* Tu excaſtor tibi homo malam partem rem quæris: ſubolet, ſentio. *Ibid.* Subolet iam vxori quod ego machinor. Terent. *in Phorm.* Nunquid patri ſubolet? Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Senſi ego, ſubolet mihi. Liu. *lib.* 9. *bell. Pun.* Iuuentutem dixit maiorem frequentioremque ſuboleſcentem (i. ſuccreſcentem.)

[Suboles, ab oleſcendo, id eſt, creſcendo, dicta. Feſt. vide *Soboles.*]

Sŭbŏrĭŏr, iris, Subnaſcor, & exurgo: vt, Subortus eſt rumor. {ὑποφύομαι. GALL. *Sourdre & venir, ou ſe produire petit à petit, ou deſſous.* ITAL. *Sotto naſcere.* GERM. Entſtehn/entſpringen. HISP. *Nacer por debaxo.* ANGL. *To riſe fromebeneth, to come forth piece and piece.*} Plin. *lib.* 2. *cap.* 93. Metallorum opulentia tam varia, tam diues, tam fœcunda, tot ſeculis ſuboriens. Lucr. *lib.* 1.

Ex infinito ſuboriri copia poſſet.

Sŭborno, as, Orno, honoro, ſiue laudo. {ὑποκοσμέω. GALL. *Honorer & priſer quelque peu.* ITAL. *Ornare alquanto.* GERM. Etlicher maſſen zieren HISP. *Ornar vn poco.* ANGL. *To honour and ſet forthe.*} Plancus *Ciceroni*, Tu Cicero quod adhuc feciſti, idem præſta, vt vigilanter, neruoſeque nos qui ſtamus in acie, ſubornes. ¶ Subornare item accipitur pro clâm ſubmittere, {ὑποπέμπω. GALL. *Suborner.* ITAL. *Subornare.* GERM. Heimlich anweiſen vnd anordnen. HISP. *Subornar para fauor.*} Plin. *in Paneg. ad Traian.* Grata tamen ſint recordantibus, principem illum in capita dominorum ſeruos ſubornantem. Cic. *pro Roſc.* Falſum ſubornauis teſtem Roſcius Cluuium, cur tam ſero? Idem *pro Cæcina*, Quum quæritur aliquid factum néc ne ſit, verum an falſum proferatur, & fictus teſtis ſubornari ſolet, & imponi falſæ tabulæ. Suet. *in Calig. cap* 35. Subornare aduerſarium. Idem *in Caſ. cap.* 12. Subornauit qui C. Rabirio diem diceret. Idem *in Auguſt. cap.* 10. Percuſſores ei (Antonio) ſubornauit. (Auguſtus.) Sic dixit Liu. 2. *d.* 5. Subornare aliquem ad cædem. Subornatus criminibus, i. clam inſtructus criminandi materia. Idem 8. *bell. Maced.* Itáque ad inuidiam ei faciendam legatos Ambracienſes ſubornatos criminibus in Senatum introduxit. ¶ Subornare, pro In ſpeciem aliquam veſtire. Senec. *lib.* 1. *de benefic.* Quo te penulariſti militum, non vulgarem quidem in cultum ſubornati, quò te, inquam, iſti efferunt?

Sŭbornātŏr, ris, Lampridius *in Commodo*, Seruorum ſubornatores. de Senatu.

Sŭbpallĭdŭs, a, um, Ad pallorem accedens, vel aliquantulum pallidus. {ὑπόχλωρος. GALL. *Vn peu palle.* ITAL. *Smortainolo, ſmortarello.* GERM Ein wenig bleichfarb. HISP. *Vn poco amarillo.* ANGL. *Somewhat pale.*} Celſus *lib* 5. Alterum eſt minus ſuper corpus eminens, durum, latum, ſubuiride, ſubpallidum, magis exulceratum.

Subpalpo, vide *Suppalpo.*

Subpar, aris. Velleius, Subpari ætate.

[Subperno. Scal. *in Catull.* Subpernare idem ferè atque ſuffraginare, quod Græci magiſtri vertunt ἀγκυλοκοπεῖν.]

Sŭbpinguĭs, e, nonnihil pinguis. {ὑπόπιων. GALL. *Vn peu gras.* ITAL. *Graſſetto.* GERM Feiſtlecht/ein wenig feiſt. HISP. *Coſa vn poco grueſſa.* ANGL. *Somewhat fatt.*} Celſus *lib.* 6. *cap.* 4. Peius eſt quod denſam cutem, & ſubpinguem, & ex toto glabram fecit.

Sŭbrancĭdus, adiectiuum, aliquantulum rancidus. {ὑποσαπρός. GALL. *Vn peu chanſi, ranſi ou moiſi.* ITAL. *Rancetto, randizetto.* GERM. Schimmlechtig/faulend. HISP. *Vn poco rancio, rancioſo.* ANGL. *Somewhat mouldie or rotten.*} Cic. *in Piſ.* Extructa menſa non conchyliis, aut piſcibus, ſed multa carne ſubrancida.

Sŭbraucŭs, a, um, Aliquantulum raucus. {ὑποβραγχώδης. GALL. *Vn peu enroué.* ITAL. *Alquanto rauco.* GERM. Ein klein heiſer. HISP. *Coſa vn poco ronca.* ANGL. *Somewhat hoarſe.*} Cicer. *de clar. Orat.* Omniſque motus cum vrbis ſententiiſque conſentiens, vox permanens, verum ſubrauca natura.

Sŭbrēmĭgo, as, Sub velo remigo, curſum nauis quæ vento fertur, remis adiuuo {ὑπερέσσω. GALL. *Ramer au deſſous, tirer l'auiron par deſſous.* ITAL. *Tirare il remo, vuogare.* GERM Vnder etwas rudern. HISP. *Remar ò remar por debaxo.* ANGL *To rowe vnder ſalye.*} Plin. *lib.* 9. *cap.* 29. Cæteris ſubremigans brachiis, media cauda, vt gubernacula ſe regit. Virg. 10. *Æneid.*

——dextra puppam tenet, ipſaque dorſo
Eminet, ac læua tacitu ſubremigat vndu.

Sŭbrēpo, is, Latenter ſubtus repo. {זחל *zachál* רמש *ramás.* ὑφέρπω. GALL. *Entrer & venir en cachette, entrer & venir en ſe trainant, & coulant ſur le ventre.* ITAL. *Rampegarſi di naſcoſto.* GERM Vnder hinein kriechen heimlich dahär ſchleichen. HISP. *Entrar à eſcondidas.* ANGL. *To creep vnder priuely.*} Plin. *lib.* 35. *cap.* 8. Fecit & puberem Apollinem ſubrepenti lacertæ cominus ſagitta inſidiantem. Col. *lib* 9. *cap* 1. Hæc porrò animalia, vel ſimilia his facilè intelligitur, quam non expediat conferre in id viuarium quod macerris circundatum eſt: ſiquidem propter exiguitatem corporis facilè clathris ſubrepunt & liberos nacta egreſſus fugam moliuntur. Senec. *cap.* 1. *de conſ. ad Martiam*, Vide quam non ſurrepam tibi. (conſolando.) Ouid. 3. *Faſt.*

Blanda quies furtim victis ſubrepſit ocellis.

¶ Subrepere animo per metaphoram, pro eo quod eſt clam ſe in animum alicuius inſinuare. Quint. *lib.* 4. *cap.* 1. Exordium quidam in duas diuidunt partes, in principium, & inſinuationem: vt ſit principiis recta beneuolentiæ & attentionis poſtulatio: quæ quia eſſe in turpi genere cauſæ non poſſit, inſinuatio ſubrepat animis, maximè vbi frons cauſæ non ſatis honeſta eſt. Idem, Ita ſubrepitur animo iudicis. Obliuio ſubrepit. Plin. *lib.* 8. *cap.* 22. Huic quamuis in fame mandenti, ſi reſpexit, obliuionem

obliuionem cibi ſubrepere aiunt, digreſſúmque quærere alium. Ætas iners ſubrepit. Tibull. *lib.*1. *Eleg.*1.

Interea dum fata ſinunt, iungamus amores:
Iam veniet tenebris mors adoperta caput.
Iam ſubrepet iners ætas, nec amare decebit,
Dicere nec cano blanditias capite.

Subreptitiæ literæ, vide poſt *Subripio*.

Subreptito, frequentatiuum à ſubrepo ὑφερπύζω. Cat. *in Orat. de Flor.* Ibi pro ſcorto fuit, in cubiculum ſubreptitauit è conuiuio. Ex Gellio *lib.*10. *cap.*13.

SVBRIDEO, Leuiter arrideo. {ὑπομειδιάω. GALL. *Se ſouſrire, rire vn peu.* ITAL. *Sorrire, ghignare, ſogghignare.* GERM. Schmollen/bey im ſelbs heimlich lachen. HISP. *Reir vn poco.* ANGL. *To ſmile or laugh a litle.*} Virg. 1. *Æneid.*

Olli ſubridens hominum ſator atque deorum.

Cicer. *pro Roſc. Com.* Qua de cauſa? ſubridet Saturius veterator, vt ſibi videtur. Ouid. 3. *Amor. Eleg.*1.

——leuiter ſubriſit ocellis.

Claud. 1. *Eutrop.*

Subriſit crudele pater.

Virg. 10. *Æneid.*

Ad quem ſubridens mista Mezentius ira.

Subridicule, aduerbium. {ὑπογελοίως. GALL. *En ſe ſouſriant.* ITAL. *Sorridendo.* GERM. Etwas lächerlich/mit heimlicher verlachung. HISP. *Reiendo ò burlando vn poco.* ANGL. *with mockerie and ſcorne.*} Cic. 2. *de Orat.* Quid hoc Næuio ignauius? Seuerè Scipio. At in malè olentem, Video me à te circumueniri Subridiculè Philippus.

SVBRIGO, is, ſiue Surrigo b in r, mutata, Erigo, in altum eleuo. {הקים hekim הישביל iiſchbil הרים herim נשא naſá. ἀνορθόω, ἀνεγείρω. GALL. *Dreſſer contremont, eſleuer en haut, hauſſer.* ITAL. *Drizzare, leuare in alto.* GERM. Aufrichten/auffregen/aufſtellen. HISP. *Enderezar.* ANGL. *To lift vp.*} Plin. *lib.*9. *cap.*19. Supinus in ſumma æquorum peruenit, ita ſe paulatim ſubrigens, vt emiſſa omni per fiſtulam aqua, velut exoneratus ſentina facile nauiget. Idem *lib.*10. *cap.*29. Vpupa criſta vi[illegible] plicatili, contrahens eam, ſubrigenſque per longitudinem capitis. Virg. 4. *Æneid.*

Tot linguæ, totidem ora ſonant, tot ſubrigit aures.

Subrectus, ſiue Surrectus. {רם ram מרומם meromám מיושר meiuſchſchár. ἀνορθωθείς, ὀρθωθείς. GALL. *Dreſſé contremont, eſleué en haut, hauſſé.* ITAL. *Drizzato, eleuato in alto.* GERM. Auffgericht/auffgeregt. HISP. *Enheſtado, alçado.* ANGL. *Lifted vp.*} Silius *lib.*1.

——connixus in haſtam
Ilia cornipedis ſubrecta cuſpide tranſit.

Subriguus, adiectiuum, Aliqua ex parte irriguus, ſubaquoſus. {ὑπόδιαβροχος. GALL. *Moiſte & arrouſé par deſſous.* ITAL. *Humido, adacquato diſotto.* GERM. Etlicher maſſen gewäſſert/oder befeuchtiget. HISP. *Mojado y regado de baxo.* ANGL. *A litle moiſted.*} Plin. *lib.*17. *cap.*18. In craſſo, aut humido, aut ſubriguo, à meſſe ad brumam.

SVBRIPIO, is, Furor, clàm aufero. {גנב ghanáb. ὑφαρπάζω. GALL. *Deſrober & emporter en cachette.* ITAL. *Rapeare, robbare, ruba naſcoſi.* GERM. Verſtelen/vertzucken/heimlich entwenden. HISP. *Hurtar, arrebatar eſcondidas.* ANGL. *To ſteale.*} Plaut. *in Menæch. ſc.*2. *act.*1. Hanc modò vxori intus pallam ſubripuit. Cicer. *in Paradox.* Quanti eſt æſtimanda virtus, quæ nec eripi, nec ſubripi poteſt vnquam, neque naufragio, neque incendio amittitur, nec tempeſtatum, nec temporum permutatione mutatur. vide plura in *Surripio*.

Subreptio, Ipſe ſurripiendi actus. {κλοπή. GALL. *Larcin, deſrobement.* ITAL. *Rubbamento.* GERM. Verſtelung/vertzuckung. HISP. *Hurtamiento.* ANGL. *Stealing.*} ¶ Surreptio item dicitur, impetratio quæ fit à principe ſine magiſtratu per falſam rei narrationem.

Subreptitius, adiectiuum. {ὑφαρπασθείς. GALL. *Deſrobé, ſubreptice, prins ou fait à la deſrober.* ITAL. *Rubbato.* GERM. Das verſtolen iſt/heimlich herein geſchlichen iſt. HISP. *Hurtado hecho, ò tomado a eſcondidas.* ANGL. *Taken away by ſtealth.*} vt, Subreptitia poſtulatio, ſubreptitiæ literæ, quæ ad falſam alicuius ſuggeſtionem conceſſæ ſunt. ¶ Subreptitius puer, furtim ſublatus. Plaut. *in Menæch.* Atque iſtic habitat geminus ſubreptitius.

Subrogo, as, Subſtituo. {ἀντικαθίστημι. GALL. *Subroger, ſubſtituer.* ITAL. *Soſtituire.* GERM. An eines anderen ſtatt ſetzen/nachordnen. HISP. *Subſtituyr en lugar de otro.* ANGL. *To put in place of another.*} Liu. *lib.* 3. *ab Vrbe.* Conſul, antequam collegam ſubrogaſſet, negabat paſſurum agi de lege. ¶ Subrogare collegam, Conſul dicebatur, qui in demortui locum Conſulis alterum ſufficiebat. Cicer. *ad Brutum Epiſt.*5. Omnino Panſa viuo celeriora omnia putabamus, ſtatim enim collegam ſibi ſubrogaſſet: deinde ante Prætoria ſacerdotum comitia fuiſſent. Liu. 2. *ab Vrb.* Regnum eum affectare fama ferebat, quia nec collegam ſubrogauerat in locum Bruti, & ædificabat in ſumma Velia. Subrogare Ædiles, Gell. *cap.*9. *lib.*6. Liu. *lib.*5. *d.*5. Ad magiſtratus ſubrogandos Romam redire, &c.

Subroſtrani, Homines otioſi dicebantur, quibus quum nihil eſſet quod domi agerent, ſub roſtris frequenter deambulabant, rumores nouos aut captantes, aut ipſi confingentes. Cælius *ad Cic. lib.* 8. Te ad nonum Calendas Iunij, ſubroſtranij (quod illorum capiti ſit) diſſiparant periiſſe.

SVBRVBEO, es, Nonnihil rubeo. {ὑπερυθριάω. GALL. *Deuenir vn peu rouge, deuenir rougeaſtre, ſe rougir vn peu.* ITAL. *Arroſſirſi vn poco.* GERM. Minder/vnd mehr rotfarb ſein. HISP. *Vn poco embermejecerſe.* ANGL. *To be ſomewhat redde.*} Ouid. *lib.* 2. *Amor.*

Quale coloratum Tithoni coniuge cælum
Subrubet, aut ſponſo viſa puella nouo.

Subrubicundus, adiectiuum, Rubicandus, ſiue aliquantulum rubicundus. {אדמדם adamdam ὑπέρυθρος. GALL. *Rougeaſtre.* ITAL. *Alquanto roſſo, roſſetto.* GERM. Rotlecht/ein wenig rotfarb. HISP. *Vn poco bermejo.* ANGL. *Somewhat redde.*} Plin. *lib.* 21. *cap.* 13. Herba eſt taraxaci ſpecie & mollitia, cauliculis ſubrubicundis.

Subrufus, adiectiuum, Aliquantulum rufus. {אדמדם adamdam ὑπόπυρρος. GALL. *Quelque peu roux, rouſſaſtre.* ITAL. *Vn poco roſſo.* GERM. Rotlecht/oder rotprecht. HISP. *Vn poco roxo.* ANGL. *Reddiſh.*} Plin. *lib.*37. *cap.*10. Indis gentium ſuarum habet nomen, ſubrufo colore, in attritu ſudorem purpureum emanat. Plaut. *in Capt.* Subrufus aliquantum, criſpus, cincinnatus.

SVBRVMI, dicti ſunt agni, qui adhuc ſunt ſub mamma, quæ ruma à veteribus dicebatur. {ὑπομάζιοι. GALL. *Agneaux qui tettent encore.* ITAL. *Agnelli ch' ancor' tettano, agnelli da latte.* GERM. Saugläm̃er. HISP. *Corderos de leche.* ANGL. *Sucking lambes.*} Varro *de re ruſt. cap.*2. Et ſi parum habet lactis mater, vt ſubiciat ſub alterius mammam, qui appellantur ſubrumi, id eſt, ſub mamma. Antiquo enim vocabulo, mamma ruma, vt opinor, dicebatur. Hæc Varro.

Subrumari, & Subrumare, id eſt, mammæ ſubmittere. {θηλάζειν μαζῷ ὑποτιθέμενος. GALL. *Faire tetter, bailler à vne mere laictiere pour alaiter.* ITAL. *Far tettare, ò lattare, mettre ſotto la tetta.* GERM. Vnderthun ſeſſen zuſaugen. HISP. *Ahijar como cordera, meter ſo la teta.* ANGL. *To be ſuccled or put to ſuck.*} Col. *lib.*7. *cap.*4. Diligenti cura ſeruandum eſt vt & ſuis quotidie matribus & alienis, non amantibus, agni ſubrumentur.

Subrumpo, Subruptus, Hircius *de bello Africo*, Erat conuallis ſatis magna latitudine, altitudine prærupta, crebris locis ſpeluncæ in modum ſubruptis.

Subrunciui, limites ita nominantur ab Hygeno, Limites lineatij qui menſuræ tantùm diſterminandæ cauſa ſunt conſtituti: &, ſi ſinitimi inueniunt, latitudinem ſecundùm legem Maniliam acceperunt, in Italia itineri publico ſeruiunt ſub appellatione ſubrunciuorum, habent latitudinem pedum octonûm, hos conditores coloniarum, fructus aſportandi cauſa publicauerunt.

Subruo, is, ſuffodio, vel ſuffoſſo fundamento diruo. {נתש nathás נתץ nathás נתש nathàſch. ὑπορύττω. GALL. *Ruer et deſſus deſſous, ruer ius.* ITAL. *Cauare.* GERM. Vnden niderfellen/vnden vmbſtoſſen. HISP. *Derrocar.* ANGL. *To raſe or ouerthrowe by deluing vp the fundation.*} Cæſar 2. *belli Gall.* Murúſque defenſoribus nudatus eſt: teſtudine facta portis ſuccedunt, murúmque ſubruunt. Liu. 5. *bell. Pun.* Séque vltimum illum diem agere, nihil minus timentes quàm ſubrutis cuniculo mœnibus, arcem iam plenam hoſtium, &c. Ouid. *Eleg.*11. *lib.*3. *Triſt.*

Subruere arces & mœnia.

Liu. *lib.*1. *dec.*5. Subruere & tentare libertatem. ¶ Aliquando effodio. ἀνορύττω. Seneca, Subruunt terram, theſauros quæritant.

Subruſticus, a, um. {ὑπάγροικος. GALL. *Aucunement ruſtique, rural & lourd.* ITAL. *Ruſticheto, villanello.* GERM. Etwas beuriſch. HISP. *Coſa ruſtica.* ANGL. *Somewhat vplandiſh and ruſticall.*} Cicer. *de clar. Orat.* Quem etiam ipſo ſono, quaſi ſubruſtico proſequebatur atque imitabatur iniquitatem.

Subrutilus, adiectiuum, In rutilum vergens colorem. {ὑποπυρρόχρως. GALL. *Vn peu rouge & rougeaſtre.* ITAL. *Roſſetto.* GERM. Minder vnd mehr farrot. HISP. *Vn poco roxo, o rubio.* ANGL. *Somewhat redde.*} Plin. *lib.*10. *cap.*3. Media magnitudine colore ſubrutilo, rarum conſpectu.

Subſalſus, a, um, adiectiuum, quod ſalis ſaporem nonnihil refert. {ὑφάλμυρος. GALL. *Quelque peu ſalé.* ITAL. *Salſo, che ha ſapor di ſale.* GERM. Ein klein geſalzen. HISP. *Vn poco ſalado, que tiene ſavor de ſal.* ANGL. *Somewhat ſalt.*} Plin. *lib.*12. *cap.*20. ſubſalſa gignitur herba.

Subſanno, as, verbum eſt adiectiuum, Irrideo. {צחק ſiachák שחק ſechák לעג laagh הליעז hilizh χλευάζω. GALL. *Se mocquer.* ITAL. *Dileggiare.* GERM. Verſpotten. HISP. *Mofar o eſcarnecer.* ANGL. *To mock or ſcorne.*} Nam ſanna (vt ſuo loco docuimus) irriſionem ſignificat, quæ & ſubſannatio dicitur χλευασμός.

¶Subſcalmium, pars ſub ſcalmo. Poll.¶

SVBSCRIBO, is, Subnoto, ſubſigno, quod vulgo efferunt, nomen in literis ſuppono. {ὑπογράφω. GALL. *Souſcrire, ſigner de ſa main.* ITAL. *Sotto ſcriuere.* GERM. Vnderſchreiben. HISP. *Firmare lo eſcrito, eſcriuir por debaxo.* ANGL. *To write vnder, to ſubſcribe.*} Cic. *ad Attic. lib.*8. Literas tibi à Domitio ad 11. Calen. Martij allatas eſſe, earúmque exemplum ſubſcripſeras. Apuleius *Apolog.*1. Ad ſubſcribendum compelli. (de accuſatione.) Ouid. *Eleg.*2. *lib.*1. *Triſt.*

Néve precor magnæ ſubſcribite Cæſaris iræ.

Item, Subſcribere, i. notare. Suet. *in Calig. cap.*29. Numerum puniendorum ex cuſtodia ſubſcribens, &c. Alias ſubſcribere ſignificat, fauere, ſiue approbare. Colum. *lib.*1. *cap.* 2. Quòd ſi voto fortuna ſubſcripſerit, agrum habebimus ſalubri cœlo, vberi gleba. Ouid. 1. *Triſt. Eleg.* 2.

Néve precor magnæ ſubſcribite Cæſaris iræ.
Sæpè premente deo, fert deus alter opem.

Velleius, Subſcripſit Agrippæ Capito in Caſſium. ¶ Eſt etiam ſubſcribo, aliquando verbum iudiciis & foro commodatum, & ſignificat iudicium dicere, quaſi ſic dicam ſcribere. Plin. *lib.* 5. *Epiſt.* 6. Scis te non ſubſcripſiſſe mecum, & iam biennium tranſiſſe, omniaque me vſucepiſſe, id eſt, mecum querelam non eſſe expertum, vt interpretatur Budæus. ¶ Vnde ſubſcriptores, qui accuſatori ſubſcribunt, hoc eſt, qui ſecundas accuſationis partes obtinent. Cicer. 1. *Verr.* Venit paratus cum ſubſcriptoribus exercitatis & diſertis. Vbi Aſconius, Subſcriptores dicuntur qui adiuuant accuſatorem ſolent: quos oportebat ſimilius agere, quam eum quem ſequebantur. Budæus *in prioribus Pand. Annot.* Subſcribere dicebant veteres Iuriſconſulti, quod nunc *adiungere*, dicunt. Subſcribendi igitur facta poteſtas, dicendum, quod Leguleiorum vulgus hodie barbare effert. Datam eſt quod adiungere ſe poterit. Cicer. *in diuin.* Non modo referendi nominis, ſed ne ſubſcribendi quidem, quum id poſtularet, fecerunt poteſtatem.

Subſcriptio, nis, Subſignatio. {ὑπογραφή, ὑπομνήματα. GALL. *Souſcription.* ITAL. *Sottoſcrittione.* GERM. Vnderſchreibung. HISP. *Eſcritura por debaxo.* ANGL. *Subſcribing.*} Cicer. *pro Cluent.* Quare quicquid de ſubſcriptionibus eorum mihi dicendum erit, eo dicam animo, &c. ¶ Subſcriptio cenſoria, eſt ipſa cenſura. Idem *pro Cluentio*. Ne ſubſcriptio cenſoria non minus calamitatis ciuibus quam proſcriptio acerbiſſima poſſit afferre. Budæus. ¶ Accipitur præterea ſubſcriptio, pro adiunctione, vt hodie loquuntur noſtri Iuriſconſulti, quum accuſatori aliquis ad agendam adiungitur. Cic. 1. *Verr.* Quartum quem ſit habiturus, non video: niſi quem fortè ex illo grege oratorum qui ſubſcriptionem ſibi poſtularunt. Præterea Subſcriptiones dicebantur eorum conſtitutiones

quibus

quibus reſpondebant præſentibus ſeſe per libellos conſulentibus. Nam quum abſentibus reſpondebant epiſtolæ dicebantur. ¶ Subſcriptio ab accuſatione ſeparatur apud Gell. *cap.* 4. *lib.* 2.

Sūbſcūs, udis, {GALL. *Vne trengle, ou queuë d'aronde ou cheuille pour faire tenir deux aix ou deux membrures enſemble.* ITAL. *Tauoletta con laquale ſi figgono ò congiungono le tauole, l'vna all' altra.* GERM. Ein preſſholz/ preſſriemen/ein hölzin band mit dem wenn ſtrüm/oder dergleichen zuſamen geklammert werden. HISP. *El tarugo ò ſeuina de palo.* ANGL. *A wedge to toyne other timber together.*} Paulus ex Feſto, Subſcudes appellantur tabellæ, quibus tabulæ inter ſe configuntur, quia quo immittuntur ſubſcuditur. Pacuuius *in Nuptijs*, Nec vlla ſubſcus cohibet compagem aluei. Plaut. *in Attraba*, Terebratus multum ſit, & ſubſcudes additæ. ¶ Subſcudes (inquit Budæus) quæ & ſubſecudes, & ſuſcudes appellantur, ſunt lignea retinacula, quæ etiam ſecuriclæ à forma vocantur, quaſi ſecuriculæ quibus duo ligna tenaciſſimè inter ſe vinciuntur: vnde Securiclati cardines apud Vitruuium *lib.* 10. licet vulgò ſecuridati legatur. Galli *hirundinum caudas* appellant. Solent etiam interdum ſubſcudes ex ferro fieri. Vitruu. *lib.* 10. *cap.* 10. loquens de tympano ad molendam farinam faciendo. Secundum id tympanum (inquit) maius item dentatum planum eſt collocatum, quo continetur axis, habens in capite ſummo, ſubſcudem ferream qua mola continetur. Quum Vitruuius ſubſcudem hic appellat, inquit Budæus, noſtri *ferrum molendini*: ex quo forma ſubſcudis intelligi poteſt.

Subſeciuus, a, um, Seneca *epiſt.* 54. Subſeciua res non eſt philoſophia. Vide infrà *Succiſiuus*.

Sūbsĕco, as, Ab ima parte reſeco, ſuccido, abſcindo. {גדע *ghadhàh.* ὑποτέμνω, ὑποκόπτω. GALL. *Scier ou couper par deſſous.* ITAL. *Segare per di ſotto.* GERM. Unden abhauwen/oder abſchneiden. HISP. *Cortar por debaxo.* ANGL. *To cutte or ſeiſe vnder.*} Col. *lib.* 2. Quædam ſubterraneæ peſtes adultas ſegetes radicibus ſubſectis enecant. Ouid. 4. *Faſt.*

Illa papaueream ſubſequat vngue comas.

Idem 6. *Faſt.*

Non vngues ferro ſubſecuiſſe licet.

Sūbsĕcūndarius, adiectiuum, Succiſiuus, & quod quaſi ſecundo tempore aduenit. {δευτεραῖος, δευτερεύων. GALL. *Succeſſif, qui ſe fait ſecondement.* ITAL. *Succeſſiuo.* GERM. Nebend zu reiſend. HISP. *Coſa conſeguiente.* ANGL. *That ſucceedeth.* Gell. *lib.* 20. *cap. vlt.* Quantum autem vitæ de incepe mihi deûm voluntate erit, quantum à cura publica, & à re familiari, procurandóque cultu liberorum meorum dabitur otium, ea omnia ſucciſiua, & ſubſecundaria tempora, ad colligendas huiuſmodi memoriarum delectationculas conferam.

Subſentio, ὑπαισθάνομαι, Aliquantulum ſentio, aduerto. Ter. *in Heaut.* Per alium quemuis vt des, fallere tuas Technas per ſeruulum: etſi ſubſenſi id quoque, illos ibi eſſe, & id agere inter ſe clanculum.

Sūbsĕquor, eris, Statim ſequor, conſequor. {הרביק *hidhbik* רדף *radhàph.* ἐφέπομαι. GALL. *Aller apres, ſuiure de pres.* ITAL. *Seguire incontinente.* GERM. Bald nachhin folgen. HISP. *Seguir deſpues ò luego.* ANGL. *To followe or go after.*} Cæſar *de bell. Gall. lib.* 4. Agmen ſubſequi iuſſit. Plaut. *Bacch.* Cedo manum, ac ſubſequere propiùs me ad fores. Idem *Amph.* Ibo & Mercurium ſubſequar. Idem *Aulul. ſc.* 6. *a.* 4. Intrò hunc ſubſequor. Quint. Subſequendi eſt quædam dignitas. Liu. 7. *bell. Punic.* Raptimque cum equitatu profectus, iuſſis ſe ſubſequi peditibus, palatos paſſim per agros, &c. ¶ Subſequi & imitari aliquem. Plin. *in Paneg.* Te enim imitari, te ſubſequi ſtudent.

Sūbsĕro, is, Subtus ſemino, vel planto. {ὑποφυτεύω. GALL. *Souſemer, ou ſourſemer ou planter au deſſous ou incontinent.* ITAL. *Sotto ſeminare, ſotto piantare.* GERM. Bald drauff ſäyen. HISP. *Sembrar ò plantar por debaxo.* ANGL. *To ſowe or plant vnder.*} Col. *lib.* 4. *cap.* 15. Nam plurimum in tereſt adhuc noua conſitione pedamen omne ſeſtri, nec mox vineam tum ſubſeri, quum fructus capiendus eſt.

Subſeruio, is, diligenter ſeruio, obtempero. {ὑπηρετέω. GALL. *Seruir ſous vn autre, ſeruir diligemment, & bien.* ITAL. *Seruire beniſſimo.* GERM. Vnderdienſtig ſein/einem zu ſeinem dienſt eben geſpannen ſtehn. HISP. *Seruir muy bien.* ANGL. *To ſerue diligentlie or vnder another.*} Plaut. *in Men. ſc.* 2. *a.* 5. ita iſtæ ſolent quæ viros Subſeruire ſibi poſtulant, fretæ dote feroces. ¶ Subſeruire orationi alicuius eſt, ea dicere quæ pertinent ad confirmandam alterius orationem. Ter. *in Andr.* ego quoque hinc ab dextra Venire me adſimulabo: tu vt ſubſeruias Orationi, vtcunque opus ſit verbis, vide.

Subſes, qui ſubtus ſedet, Gloſſ. Iſid.

Sūbsĭdĕo, es, Subſiſto, ſedeo, conſiſto, commoror. {עמד *hamádh* ישב *jaſchab* חנה *hanàh* ὑποκαθίζω, ὑφίσταμαι. GALL. *Sur, eoir, eſtre aſſis au bas.* ITAL. *Star ſotto, ſedere.* GERM. Nider ſitzen ſich ſetzen. HISP. *Aſſentarſe debaxe.* ANGL. *To ſit in the bottome, to ſit vnder to ſtay.*} Cicer. *Attic. lib.* 2. Itaque ſubſedi in ipſa via, dum hæc ſummatim tibi perſcriberem. Cæſar 6. *bell. Gall.* Magna præterea multitudo calonum, magna vis iumentorum quæ in caſtris ſubſederat, facta poteſtate ſubſequitur. ¶ In aquis quoque cæteriſque liquoribus ſubſidere dicuntur quæ imum petierunt fundum, ibique ſubſiſtunt. Columella *lib.* 12. *cap.* 1. Villica debet curam adhibere, vt ſi quæ fæces, aut amurcæ in fundis vaſorum ſubſederint ſemel, ſtatim emundentur. ¶ Eſt & ſubſidere, inſidiari ἐφεδρεύειν. Cicer *pro Mil.* Cur neque antè occurrit, ne in villa reſideret? nec in eo loco ſubſedit, quo noctu venturus eſſet? Virg. *in Æneid.*

——— Deuicta Aſia ſubſedit adulter.

Inde ſubſeſſores, & ſubſeſſæ, de quibus paulò pòſt ἐφεδρεύει. ¶ Subſidet pecunia apud eum. Plin. *Epiſt.* 77. Quum in prouinciam Quæſtor exiſſet, ſcribamque qui ſorte obtigerat, ante legitimum ſalarij tempus amiſiſſet, quod acceperat ſcribæ daturus, intellexit, & ſtatuit ſubſidere apud ſe non oportere: id eſt, remanere.

Sūbsellia, orum, Sedes & pulpita: vel (vt ita dicam) ſcamna humiliora. {מושב *moſcháb* כסאות *ceduim.* ἕδραι, τὰ βάθρα. GALL. *Bancs en bas, chaires baſſes.* ITAL. *Sedie pulpiti.* GERM. Ein bänck ſtül. HISP. *Las ſillas para aſſentarſe.* ANGL. *Settes or benches where many may ſitte.*} Nam Senatores in ſellis altioribus conſidebant. Vel, vt ait Suet. *in Auguſt. cap.* 43. Primus ſubſelliorum ordo Senatoribus vacabat. Perſ. *Satyr.* 1. Tro. Illas exultat tibi per ſubſellia lævis. Scribit Aſcanius, Subſellia eſſe Tribunorum, Triumuirorum, Quæſtorum, & huiuſmodi minora iudicia exercentium, qui non in ſellis curulibus, nec tribunalibus, ſed in ſubſelliis conſidebant. Vnde Varro Subſellium dictum exiſtimat, quòd non ſit planè ſella. ¶ Erant præterea ſubſellia ſedes in foro, ſub dio, vbi iudicia publica exercebantur. Cicero *in Vatin.* Quæro ex te poſt vrbem conditam num quis reus in tribunal ſui quæſitoris aſcenderit, eúmque vi deturbarit, ſubſellia diſſiparit, vrnas deiecerit, &c. Quo in loco Cicero Prætori tribunal aſſignauit, qui iudiciis præerat, & Quæſitor vocabatur: ſubſellia verò Iudicibus, qui reos ſententiis ſuis tabellaribus iudicabant. Quint. *lib.* 10. *cap.* 5. Quod accidiſſe Portio Latroni traditur, vt quum ei ſummam in ſcholis opinionem obtinenti cauſa in foro eſſet oranda, impensè petiuerit vt ſubſellia in baſilicam transferrentur: ita ei cælum nouum fuit, vt omnis eius eloquentia contineri tecto & parietibus videretur. ¶ In ſubſelliis litigatores mercedem olim ſoluebant. Sueton. *in Neron. cap.* 17. Et Quintilian. Inter ſubſellia cauſam dicere. Idem Quintilian. In ſubſellia aduerſarij mittere teſtem. Idem, Subſelliis aduerſis ſedentibus aduocato incumbere. Idem, Inter ſubſellia minores aduocatos interrogare. Idem, In diuerſa ſubſellia tranſire. Velleius, Subſellij fragmine ictus. Quintilian. In diuerſa ſubſellia tranſire. Idem, Petiit Portius Latro, vt ſubſellia in baſilicam transferrentur. Plaut. *Amph. Prolog.* Conquiſitores ſinguli in ſubſellia erant per totam caueam. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. ¶ Erant & ſubſellia in curia, in quibus Senatores ſedebant, vt oſtendit Cic. 1. *Inuect. in Catilinam.* ¶ Idem ſedes in theatro. Sueton. *in Auguſt.* Facto igitur decreto patrum, vt quoties quid ſpectandi vſquam publicè ederetur, primus ſubſelliorum ordo vacaret Senatoribus. ¶ Item ſedes, in quibus ſedebant rei & accuſatores, & teſtes. Cic. *pro Roſcio Amer.* Erant ei veteres inimicitiæ cum duobus Roſciis Amerinis: quorum alterum ſedere in accuſatorum ſubſelliis video, alterum tria huiuſce prædia poſſidere audio. ¶ Subſellia pro ipſis Iudicibus aliquando accipiuntur: quod & Budæus annotauit. Martial. *lib.* 1.

Sextiliane bibis quantum ſubſellia quinque.

Sūbsĕſſæ, dicuntur à Vegetio inſidiæ quibus in itinere exercitus imparatus, ac nihil tale ſuſpicans opprimi ſolet, ſubſidendo, quod aliquando inſidiari ſignificat. {ארב *oréb* (vel) *ôreb* מארב *maaràb.* ἐνέδρα. GALL. *Guet, embuſches.* ITAL. *Inſidie, aguati, imboſcate.* GERM. Ein heimlich hinderwart/ oder hinderhut auff jemandts zulauſtern. HISP. *Las aſechanças.* ANGL. *Ambuſhmentes.*} Subſidere enim ſignificat deliteſcere: vnde ſubſeſſores dicti, qui deliteſcentes inſidiantur, & inſidiis circumuentos interimunt. ¶ Contrà ſubſeſſos vocamus hoſtilibus inſidiis circunuentos.

Sūbsēſſŏr, is. {ארב *oréb.* ἐπιβουλος, ἔφεδρος, λοχαγωγῶν ἐφεδρεύων. GALL. *Eſpieur, guetteur de chemin.* ITAL. *Inſidiatore di ſtrada.* GERM. Ein heimlicher anſaſpächer/der ein hinderhalt/oder auff einen lauſtert ihn zu überfalen/als die ſtraßräuber. HISP. *Aſſechador.* ANGL. *He that lyeth in waite to deceiue or kill one.*} Qui deliteſcens inſidiatur, & inſidiis circunuentum interimit. Subſeſſores vocantur qui occiſuri aliquem deliteſcunt. Seru. *in illud* 5. *Æneid.*

——— ſubſedit Aceſtes.

¶ Subſeſſor alieni matrimonij, à Valerio dictus eſt qui pudicitiæ alienæ coniugis inſidiatur.

Sŭbsĭdĭum, Auxilium cum in vſum comparatum, vt laborantibus opem ferat. {עזר *hézer* עזרה *hezràh.* ἐπικουρία, βοήθεια. GALL. *Aide, ſecours.* ITAL. *Suſſidio, ſoccorſo, aiuto.* GERM. Ein hülf nachgehendem ordnung. HISP. *Ayuda ſocorro.* ANGL. *Aide, help.*} Cic. *ad Q. Frat.* Sextius multis vulneribus acceptis, ſubſidio Beſtiæ ſeruatus eſt. Vnde ſubſidio venire dicimus, pro eo quod eſt laboranti auxilium ferre. Idem 6 *Philip.* C. Cæſar Galliæ prouinciæ cum exercitu ſubſidio profectus eſt. Subſidium ſenectutis, id eſt, perfugium Colum. Cicer. *ad Attic lib* 5 Res Hiſpanienſes valde bonæ, modò Balbitium incolumen videam, ſubſidium noſtræ ſenectutis Sueton *in Cal. cap.* 27 Tum ſcortorum aut obæratorum, aut prodigæ iuuentutis ſubſidium vnicum, ac promptiſſimum erat. Et Cæſar *lib.* 1. *de bell. ciu.* Subſidium prædæ. GALL. *Eſcorte.* Idem *Caſ. lib.* 3. *de bell. ciu.* Subſidia hæc tantis malis ſuccurrebant. Idem *lib.* 1 *de bell. ciu.* Subſidia inopia. ¶ Subſidia in acie verbum militare. Gell. *cap.* 9. *lib.* 10. ¶ Subſidia, de liberis. Sueton. *in Caligul. cap.* 12. Cum deſerta deſolataque & reliquis ſubſidiis aula, &c. ¶ Subſidium, ὕφορμος, locus in quo nauigia ſubſidere poſſunt, & ſtare ſuffragiúmque habere. Subſidium ſimile portui & ſtationi, minus tamen. Tacitus *lib.* 4. Quoniam impetuoſum mare, & vix modicis nauigiis pauca ſubſidia.

Sūbsĭdĭārĭŭs, a, um, adiectiuum, quod in ſubſidium paratur. {βοηθητικός. GALL. *Subſidiaire, qui vient au ſecours.* ITAL. *Chi viene in ſoccorſo.* GERM. Zur hilf oder nachhut verordnet. HISP. *El que ſocorre.* ANGL. *That helpeth.*} Liu. 5. *ab Vrbe,* Paulum erat ab dextra editi loci, quem ſubſidiariis repleri placuit. Idem 9. *ab Vrbe,* Qui ſubſidiarias cohortes, quæ ad integræ & longioris pugnæ caſus reſeruabantur in primam aciem extemplo emiſit. ¶ Subſidiarius palmes, qui & præſidiarius & reſex à Columella, à Catone cuſtos, & vinarius appellatur palmes.

Subſidior, aris, ſubſidio ſum. {עזר *hazar* ἐπικουρέω, ἐπιβοηθέω. GALL. *Venir au ſecours.* ITAL. *Venire in ſoccorſo.* GERM. Zu hilf kommen/entſchütten. HISP. *Venir para ſocorrer.* ANGL. *To aide or help.*} Hirt. 8. *belli Gallici.* Perterriti non ſolum ij qui cominus opprimebantur, aut eminus vulnerabantur, ſed etiam qui longius ſubſidiari conſueuerant.

Subſido, is, Ad ſedendum deſcendo, peſſum eo. {ירד *jaradh.* ὑποκαθίζω. GALL. *S'aualler, s'abbaiſſer.* ITAL. *Inchinarſi.* GERM. Sich ſetzen/niderſitzen/niderlaſſen. HISP. *Hazer aſſiento lo peſado.* ANGL. *To ſit downe or ſink to the bottome, to light as birdes on trees.*} Virg. 5. *Æneid.*

Subſidunt vndæ, tumidumque ſub axe tonanti
Sternitur æquor aquis.

Ouid *lib.* 1. *Metam.*

Iam mare littus habet, plenos capit alueus amnes,
Flumina ſubſidunt, colles exire videntur.

Et paulò antè,

Iuſſit & extendi campos, ſubſidere valles.

Liu. *lib.* 8. *bell. Pun.* Subſidunt Hiſpani aduerſùs emiſſa tela ab hoſte: inde ad emittenda ipſi conſurgunt. Ouid *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Sed modò ſubſidunt (venti) intermiſſique ſileſcunt.

Idem 5. *Faſtor.*

Pondere

Pondere terra ſuo ſubſedit, & æquora traxit.

Seneca *de conſol. ad Polyb. cap.* 12. Subſidere apud te debet exigua pars doloris cùm diuiſeris inter multos. Subſidere, eſt in ſubſidio eſſe. Plautus, Agite nunc ſubſidite omnes, quaſi ſolent triarij. Solebant enim triarij, vt inquit Varro, tertio ordine in acie ſubſidio deponi. Huc alludit Cicero, cùm inquit, Quid ſim tibi autor, in Siciliáne ſubſidas, an vt ad reliquias Aſiaticæ negotiationis proficiſcare? ¶ Subſidere, ſignificat aliquando inuadere. Lucan. *lib.* 5. Iure ſed incerto mundi ſubſidere regnum. ¶ Subſidere dicitur fœmina in coitu. Horatius *Epod.*

Nouáque monſtra iunxerit libidine
Mirus amor, iuuet, vt tygres ſubſidere ceruis.

SVBSIGNO, as, are, Subſcribo, ſubnoto. { ὑποσημαίνω. GALL. *Souſigner, eſcrire au deſſous.* ITAL. *Sottoſcriuere.* GERM. Vnderzeichnen/ vnderſchreiben. HISP. *Firmar eſcrito, poner el ſello debaxo.* ANGL. *To ſubſcribe or put to a ſeale vnder.* } Cicero *pro Flacco*, Illud quæro, ſintne iſta prædia cenſui cenſendo: habeant ius ciuile, ſubſignari apud ærarium, apud cenſorem poſſint? Vetus inſcriptio apud Aldum de Ortograph. Subſignare odia.

Subſignātĭo, nis, ὑπογραφή. Subſcriptio. Paulus *D. lib. vlt. titul. de verb. ſignific.* Veteres Subſignationis verbo pro ſubſcriptione vti ſolebant.

Subſĭlio, ilis, ſubſilui, ſubſultum, Surſum ſalio. { דלג *dalág* רקד *rakádh.* GALL. *Sauteler, ſurſaillir, treſſaillir.* ITAL. *Saltar in ſu.* GERM. Auffſpringen. HISP. *Saltar de abaxo, arriba.* ANGL. *To leap a litle, to hop.* } Plaut. *in Curcul. ſc.* 2. *a.* 1. Subſilite, obſecro, peſſuli, & mittite iſtanc foras. Lucret *lib.* 2.

Nec quum ſubſiliunt ignes ad tecta domorum,
Et celeri flamma deguſtant tigna, trabéſque.
Sponte ſua facere id ſine vi ſubiecta putandum eſt.

[Subſilles ſunt, quaſi aliter ipſiles vocant, lamellæ neceſſariæ ſacris, quæ ad rem diuinam conferre dicuntur, maximè ſpecie virorum & mulierum. Feſt.]

Subſimilis. Celſ. *lib.* 5. *cap.* 26. de ſanguine, ſanie, & pure, Meliceria craſſior, & glutinoſior, ſubalbida, mellíque albo ſubſimilis fertur.

SVBSVLTO, frequentatiuum. { πυκνῶς ὑφάλλομαι. GALL. *Sauteler, ſauter de bas en haut.* ITAL. *Saltare in ſu.* GERM. Offt auffſpringen. HISP. *Saltar de abaxo, arriba.* ANGL. *To hop oft ten.* } Plaut. *in Caſ.* Vt ſubſultabat poſtquam vicit villicus. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 5. Tu ſubſultas, ego miſer vix aſto præ formidine, ô Cor.

Subſŭltim, aduerbium. { ὑποσκιρτητικῶς. GALL. *En treſſaillant, en ſautelant.* ITAL. *Saltando.* GERM. Mit auffſpringen/ oder auffhupffen. HISP. *Saltando de abaxo, arriba.* ANGL. *By hopping.* } Suet. *in Auguſt. cap.* 83. Mox nihil aliud quàm vectabatur, & deambulabat, ita vt in extremis ſpatiis ſubſultim decurreret.

Subſīmŭs, a, um, Aliquantulum ſimus. { ὑπόσιμος. GALL. *Vn peu camus.* ITAL. *Simo, di naſo alquanto tirato.* GERM. Etlicher maſſen flachnáſig. HISP. *El que tiene vn poco las narizes romas.* ANGL. *Somewhat flat in the noſe.* } Varro *lib.* 2. *de re ruſtic. cap.* 5. Ne ſint bene compoſitæ, & integris membris, &c. piloſis auribus, compreſſis malis, ſubſimiſve, gibberibus demiſſis, &c.

Subſĭpio, parum ſapio, non planè ſapio. Varr. *lib.* 4. *L. L.*

SVBSISTO, is, Contra ſiſto, conſiſto, pedem figo. { עמד *hamádh.* ὑφίσταμαι. GALL. *S'arreſter & demeurer quelque temps.* ITAL. *Contra ſtare, fermarſi, dimorare in vn luogo.* GERM. Beſtehen/ entgegen ſtehn/ bleiben ſtehn. HISP. *Quedarſe, pararſe.* ANGL. *To ſtand ſtill and tary.* } Cæſar 1. *belli Gallic.* Quo prælio ſublati Heluetij, quòd quingentis equitibus tantam multitudinem equitum propulerant, audacius ſubſiſtere, nonnunquam ex nouiſſimo agmine prælio noſtros laceſſere cœperunt. Virg. 9. *Æneid.*

Ergo nec clypeo iuuenis ſubſiſtere tantùm,
Nec dextra valet.

Liuius *lib.* 9. Subſiſtere hoſtem. Senec. *cap.* 7. *de conſol. ad Polyb.* Ex quo ſe Cæſar orbi terrarum dedicauit, ſibi eripuit, & ſiderum modo, quæ irrequieta ſemper curſus ſuos explicant, nunquam illi licet nec ſubſiſtere, nec quicquam ſuum facere. ¶ Subſiſtere feras, eſt excipere, nec cedere irruentibus, earum impetum ſubſiſtendo ſuſtinere. Liu 1. *ab Vrbe*, Hinc roboré corporibus, animiſque ſumpto iam non feras tantum ſubſiſtere, ſed in latrones præda onuſtos impetum facere, paſtoribúſque rapta diuidere. ¶ Subſiſtere in aliquo loco, eſt aliquandiu commorari. Virg. 2. *Æneid.*

——quater ipſo limine portæ
Subſtitit, atque vtero ſonitum quater arma dedere.

Plin. *Epiſt.* 134. Grauiſſimis æſtibus, vtque etiam febriculis vexatus, Pergami ſubſtiti. id eſt, reſtiti, remanſi, commoratus ſum. Et Velleius, Calphurnia, vt eo die domi ſubſiſteret Cæſarem orabat. Suet. *in Othon cap.* 9. Nec illi pugnæ affuit, ſubſtititque Brixelli. (id eſt, euentum pugnæ expectauit.) Lingua ſubſtitit timore. Ouid. *Epiſt.* 13. Subſtitit vnda, hoc eſt, ſtetit, ſiue conſtitit. Virg 8 *Æneid.*

Tybris ea fluuium, quàm longa eſt nocte tumentem
Leniit, & tacita refluens ita ſubſtitit vnda,
Mitis vt in morem ſtagni, &c.

Ouid. *epiſt Sapph.*

Ingeniúmque meum ſubſtitit omne malis.

Subſtitit proceritas balſami intra bina cubita. hoc eſt, procera eſt balſamus duos cubitos, nec amplius. Plin *lib.* 12 *cap.* 25.

Subſiſtentia, actus ſubſiſtentis, res ipſa ſubſiſtens: τὸ ὑφιστάμενον, habens ſubſiſtentiam: perſonalitas, & perſona, quæ eſt ὑφιστάμενον πρόσωπον.

Subſolānŭs, i, Ventus ſpirans ab ortu æquinoctiali, aduerſus Fauonium ita dictus quòd ſub Sole naſci videatur: vnde & Græci Apeliotem appellarunt. { קדים *kadrim* ἀπηλιώτης GALL. *Le vent de Leuant.* ITAL. *Leuante vento* GERM. Der Oſtwind/ welcher von mitler Sonnen auffgang. HISP. *Viento del Oriente* ANGL. *An eaſt winde.* } Plin *lib.* 2. *cap* 47. ab Oriente æquinoctiali Subſolanus, ab Oriente brumali Vulturnus. Illum Apeliotem, hunc Græci Eurum appellant.

SVBSORTĬOR, iris, eſt ſorte in alterius locum ſubſtituo, quemadmodum in iudicum reiectorum locum fieri ſolebat. { ἀντικληροῦμαι GALL. *Ietter au ſort.* ITAL. *Gettare à ſorte, ſortire.* GERM. Durch die loßſchlung andere richter erwehlen. HISP. *Sortear.* ANGL. *To chooſe by lotte after an other haue choſen before.* } Cic. 3. *Verr.* Cur ea quàm diu alium Prætorem, cum iis iudicibus, quos in horum locum ſubſortitus es, de te in conſilium iturum putaſti, tam diu domi fuerunt?

Subſortītĭo, nis, electio quæ fit ſubſortiendo, cùm ſorte in alterius locum aliquis ſubſtituitur. { גורל *ghorál* פור *pur.* ἀντικλήρωσις. GALL. *Iettement de ſort, election par ſort.* ITAL. *Gittamento a ſorte, eſſo ſortire, elettione per ſorte.* GERM. Ein wahl durch die loßwerffung. HISP. *Obra de ſortear, elecion por ſuerte.* ANGL. *Choſing by lotte.* } Cicero 3. *Verr.* Nam de ſubſortitione illa Iuniana Iudicum, nihil dico. Suetonius *in Iulio Cæſare, cap.* 41. Ac ne qui noui cœtus recenſionis cauſa moueri quandoque poſſent, inſtituit quotannis in demortuorum locum ex his qui recenſiti non eſſent, ſubſortitio à Prætore fieret. Cic. *pro Cluent.* Et quod C. Verres Prætor vrbanus, homo ſanctus & diligens ſubſortitionem eius in eo codice non haberet, qui tum inter litus proferebatur.

Subſtantĭa, vide *Subſto.*

SVBSTERNO, is, aui, atum, Subtus ſterno, ſubiicio { הציע *hitſtiah.* ὑποστρώννυμι, ὑποστορέννυμι. GALL. *Eſtendre deſſous, faire litiere.* ITAL. *Sotto diſtendere.* GERM. Vnderſtrewen/ oder ſprciten. HISP. *Derrocar por debaxo.* ANGL. *To ſpread or ſtrawe vnder, to litter.* } Terent. *in Andr.* Ex ara hinc ſume verbenas tibi, atque eas ſubſterne Ouid. 15. *Metam.*

Quaſſáque cum fulua ſubſtrauit cinnama myrrha.

Cic. *de nat deor.* Iam gallinæ aueſque reliquæ quietum requirunt ad pariendum locum, & cubilia ſibi, nidoſque conſtruunt, eoſque quam poſſunt molliſſimè ſubſternunt, vt quam facillime oua ſeruentur. ¶ Subſternere animo omnia, id eſt, ſubiicere, ſupponere. Idem 7. *de Vniu.* Animam igitur quum ille procreator mundi Deus ex ſua mente & voluntate genuiſſet, tum denique omnes quod erat concretum atque corporeum ſubſternebat animo, interiuſque faciebat. ¶ Subſternere pudicitiam alicui Suet *in Aug cap.* 68. A. etiam Hirtio in Hiſpania ccc. millibus nummum ſubſtrauerit.

Subſtrātus, us, Ipſe ſubſternendi actus. { מצע *matſtiáh.* ὑπόστρωσις. GALL. *Eſtendement par deſſous* ITAL. *Eſſo ſtendere di ſotto.* GERM Vnderſtrewung. HISP. *Derrocamiento por debaxo.* ANGL *Spreading or ſtrawing vnder.* } Plin. *lib.* 24 *cap* 9 Suffitu quoque aut ſuſtratu fugant venenata.

Subſtrāmen, inis, quod animalibus ſubſternitur. { τὸ ὑπόστρωμα. GALL. *La litiere qu'on fait aux beſtes.* ITAL. *Letto che ſi fa alle beſtie.* GERM Ein vnderſtrewe HISP. *Paja de la cama o lecho por las beſtias.* ANGL. *That which is ſpread vnder, litter.* } Varr *lib.* 3 *de re ruſt cap* 10. Eáſque cellas prouident, ne habeant in ſolo humorem, ſed habeant molle ſubſtramen e palea, aliaue qua re.

Subſtillum, tempus illud dicitur quod ante pluuiam, vel poſt pluuiam, non ſiccum, ſed humidum: quo aut iam ſtillet, aut nondum ſtillare deſierit. Hæc Feſtus. ¶ Apud Catonem *lib.* 1. *de re ruſtic.* ponitur pro ægritudine, quando ſtillatim vrina emittitur, quam Græci vocant στραγγουρίαν. Nunc (inquit) de iis quibus ægre lotium it, quibuſque ſubſtillum eſt.

Subſtĭtŭo, is, In locum alterius ſurrogo, ſufficio { ὑποκαθίστημι. GALL. *Subſtituer, mettre en la place d'vn autre.* ITAL. *Sstituire* GERM. An eines anderen ſtatt ſetzen. HISP. *Subſtituir o poner en lugar de otro.* ANGL. *To put in an others roome.* } Cic 7 *Verr.* Tum iſte homo nefarius in eorum locum alios ſubſtituere, & ſupponere cœpit. Idem 2. *de diuin.* In libris enim ſententiam dicebamus, concionabamur, Philoſophiam nobis pro Reipublicæ procuratione ſubſtitutam putabamus. Velleius, Subſtituturus erat ſibi Cæſar Dolabellam (in Conſolatu.) Senec. *cap* 16. *de conſol. ad Mart.* Subſtituere in vicem filij. Liu. *lib.* 8. *bell. Pun.* Subſtituere aliquid animo dixit. (id eſt, offerre ad cogitandum.) Sueton. *in Galba cap.* 16. Subſtitutus ludis.

Subſtĭtūtĭo, nis, Surrogatio, ſuffectio. { ὑποκατάστασις. GALL *Subſtitution.* ITAL. *Suſtitutione.* GERM. Erſetzung an eines ſtatt/ nachordnung. HISP. *Subſtituimiento.* ANGL. *A putting an others roome.* } Paulus Iureconſult. In vulgari ſubſtitutione qua ei qui ſupremus morietur, hæres ſubſtituitur, rectè hæres ſubſtitutus etiam vnico intelligitur.

SVBSTO, as, ſuſtineo, & conſtans ſum, non vacillo, aut labaſco. { עמד *hamádh.* ὑφίσταμαι. GALL. *Tenir bon, tenir ferme, ſouſtenir.* ITAL. *Soſtenere.* GERM Steiff bleiben ſtehn. HISP *Soſtener.* ANGL *To ſuſteine or abyde conſtantlie.* } Terent. *in Andr* Perij, metuo ne ſubſtet hoſpes. ¶ Subſtare, ſubeſſe. Celſ *lib* 6. *cap.* 10. Si ſubſtante pure non rumpuntur hi tumores, incidendi ſunt.

Subſtantĭa, æ, eſt quæ per ſe ſubſtat, & fundamentum præbet accidentibus, quæ ſine illa ſubſiſtere non poſſunt. { ὑπόστασις, οὐσία, ὕπαρξις. GALL. *Subſtance, matiere, biens.* ITAL. *Soſtanza.* GERM Das weſen eines dings dadurch es beſtehet. HISP. *El ſubjecto de los accidentes, lo que es.* ANGL. *Subſtance goodes.* } ¶ Quandoque etiam ſubſtantia ponitur pro materia & argumento, circa quæ verſatur cardo totius rei. Plinius Nepocomentis *in Epiſtol.* Subſtantia omnis orationis fuit cohortatus eius ad pacem. Quintilian *in Proœm. lib.* 1. Prima apud rhetorem elementa, & quæ de ipſa Rhetoricæ ſubſtantia quæruntur, tractabimus. ¶ Quandoque pro facultatibus. Idem, Vt plus ſubſtantiæ filio relinquentem.

Subſtantiuŭs, a, um, Subſtantialis, hoc eſt, quod per ſe ſtare poteſt. { ὑποστατικός. GALL. *Subſtantiel* ITAL. *Soſtantiale.* GERM Beſtendig das von im ſelbs beſtehet HISP *Suſtancial.* ANGL. *That may ſtand by the ſelf ſubſtantiall.* } ✠ Subſtantiuus Rufin. *in expoſitione Symboli*, Sed forte dicas, iſta, quam memoras, inſubſtantiua eſt generatio. Neque enim lux ſubſtantiuum facit ſplendorem, aut cor ſubſtantiuum generat verbum.

[Subſtantialis, e, quod eſt ſubſtantiæ, nempe ad ſubſtantiam pertinens, & eam vel conſtituens, vel comitans]

Subſtantialiter, ſecundum ſubſtantiam: modo ſubſtantiali: verè & non ficte. aliquando eſt localiter

Subſtraho. Ouid. 13. *Metam.* Diſcrimine veſtro me ſubſtraham, &c. Vide *Subtraho.*

SVBSTRINGO, is, Contraho, coarcto, compſico. { אפד *apádh* רכס *rakás* צרר

צרר *tſarár.* [illegible] Gall. *Serrer, reſtraindre, reſerrer, reſtreir.* Ital. *Stringere.* Germ. Vnden zuſamen ziehen/oder ſtricken. Hisp. *Eſtreñir, apretar.* Angl. *To bind ſtreiſt vnderneath, to ſtrayne hard.*} Quintil. *lib.* 10. Omiſſa ſupplere, & effuſa ſubſtringere. Martial. *lib.* 12.

Feſtinant trepidi ſubſtringere carbaſa nautæ.

Lucan *lib.* 3.

Hinc & Sidonia gentes, auróque ligatas
Subſtringens Arimaſpe comas, &c.

Suet. *in Galba cap.* 21. Excreuerat etiam in dexteriore latere eius caro, propendebátque adeò, vt ægrè faſcia ſubſtringeretur.

Sūbſtrĭctus, a, um, participium. {אפוד *aphúd.* רכוס *rachus.* [illegible]. Gall. *Reſerré, reſtreint.* Ital. *Rincbinſo, ſtretto.* Germ. Eingeſtrengt. Hisp. *Eſtreñido, apretado.* Angl. *Strayned or gyrded hard vnder neath.*} Colum. *lib.* 2. *cap.* 3. Boues quum ab opere diſiunxerit, ſubſtrictos confricet, manibúſque comprimet dorſum. ¶ Eſt & ſubſtrictus, nomen ex participio, idem ſignificans quod arctus, & contractus.)(Prominens, & effuſus. Idem *lib.* 6. *cap.* 10. de tauri forma loquens, Vt ſit magna portio corporis, ventre pauló ſubſtrictiore qui magis rectus, & ad ineundas fœminas habilis ſit. ¶ Subſtricti teſtes. Plin. *lib.* 32. *cap.* 3. Quinimò paruos eſſe, ſubſtrictóſque, & adhærentes ſpinæ, nec adimi ſine vita animalis poſſe.

Sŭbstrŭo, Fundamentum iacio, ab imo extruo, à fundamentis erigo. {בנה *banáh* הקים *hekim.* [illegible]. Gall. *Edifier par deſſous, baſtir ſur fondement.* Ital. *Sottofabricare.* Germ. Vnderbawen / vnden auffbawen. Hisp. *Edificar debaxo.* Angl. *To lay a fondation to build.*} Plautus *Moſtell. ſc.* 2. *act.* 2. Primùm dum parentes fabri liberûm ſunt, & fundamentum liberorum ſubſtruunt, extollunt, &c. Liuius 6. *ab Vrbe*, Capitolium quoque ſaxo quadrato ſubſtructum eſt, opus vel in hac magnificentia vrbis conſpiciendum. Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 1. *Triſt.*

Barbara pars læua eſt auida ſubſtructa rapina.

Sūbſtrūctĭo, nis, verbale, Actus ipſe ſubſtruendi. {בנין *binján.* [illegible]. Gall. *Baſtiment ſur fondement, ou ſur quelque choſe.* Ital. *Fabrica.* Germ. Vnderbawung. Hisp. *Obra de edificar debaxo.* Angl. *A building of a fondation.*} Columell. *lib.* 2. *cap.* 2. Quibuſdam ſubſtrictionibus partes agri ſunt occupandæ. Cæſar *lib.* 2. *bell. ciuil.* Altera theatro, quod eſt ante oppidum ſubſtructionibus eius operis maximus, aditu ad caſtra difficili, & [illegible]. Columell. *lib.* 1. Quum ex depreſſiore loco fuerint orſa fundamenta, non ſolùm ſuperficiem ſuam ſuſtinebunt facilè, ſed & pro fultura, & ſubſtructione fungentur aduerſùs ea quæ mox, ſi fortè vllam prolatare libuerit, ad ſuperiorem partem applicabuntur.

Sŭbſum, Sub re aliqua ſitus ſum, ſub re aliqua lateo. {ὕπειμι. Gall. *Eſtre deſſous.* Ital. *Eſſer ſotto.* Germ. Vnder etwas ſein. Hisp. *Eſſer debaxo.* Angl. *To be vnder.*} Plinius, Suberant tecto abiegenæ trabes. Subeſt cauſa. Cicero 5. *de finib.* Intelligatur aliquam ſubeſſe eiuſmodi cauſam. Idem 1. *Officior.* Quum verò de imperio decertatur, belloque gloria quæritur, cauſas omnino ſubeſſe tamen oportet eaſdem, quas dixi pauló antè, &c. Cæſar 1. *de bell. ciuil.* Suberant montes. Idem *ibidem lib.* 2. Suberat turris. *Ibidem lib.* 3. Nox ſuberat. (id eſt, imminebat,) &c. ¶ Aliquando ſubeſſe ſignificat latenter ineſſe. Virg. 2. *Georg.*

Quippe ſolo natura ſubeſt.

¶ Subeſſe pro adiuuare aliquando ponitur. Plaut. *in Trin.*—quod ago, aſſequitur, ſubeſt, ſubſequitur.

Subſuo, is, Ad imam rei cuiuſpiam partem aliquid aſſuo. {ὑπορράπτω. Gall. *Coudre par le bas.* Ital. *Cucere di ſotto.* Germ. Vnden anſticken oder bruyen. Hisp. *Coſer debaxo.* Angl. *To ſow, to ſome thing to the end of an other, or vnder.*} Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 2.

——— *ſunt qui nolint tetigiſſe niſi illas,*
Quarum ſubſuta talos tegat inſtita veſte.

Subſutam veſtem, limbum intelligit, qui inſtitæ ſubſuebatur.

Subſurdus, a, um, Adiectiuum. Aliquantum ſurdus: vt, Vox ſubſurda, apud Quintilian. *lib.* 11. *cap.* 3. Deinde vox non ſubſurda, rudis, immanis, &c.

Sūbtāl, ex ſub & talo componitur, ſignificátque cauum pedis, quamuis & pro vola quandoque accipiatur. Sipontinus.

Sŭbtēmĕn, inis, filum, quod ſtamine texitur, vel quod ſtamini intexitur {ערב *héreb.* [illegible]. Gall. *La trame ou traime d'vn tiſſerant.* Ital. *Trama da teſſere.* Germ. Der eintrag eines gewöbs. Hisp. *Trama de la tela.* Angl. *The woufe of a webbe.*} Terent. *in Heaut.* Anus ſubtegmen nebat: præterea vna ancilla erat. Ouid. 6. *Metam.*

Inſeritur medium radys ſubtegmen acutis.

Catull. *Argonaut.*

Currite ducentes ſubtegmina, currite fuſi.

Virg 3 *Æneid*

Per picturatas auri ſubtegmine veſtes.

Sūbtēgŭlāneŭs, a, um, adiectiuum, quod eſt aliqua ex parte ex tegulis confectum. {[illegible]. Gall. *Qui eſt ſous les tuilles, ou deſſous le toict, & à couuert.* Ital. *Coſa ſotto le tegole, ò ſotto il tetto.* Germ. Ein büne mit ziegeln bedeckt. Hisp. *Coſa ſo le tejado y cubierta de tejo.* Angl. *That is vnder the eaues or roofe of houſes.*} Quæ & barbarica dicebantur, ex teſtis tuſis, tudere & calce conſtantia. Plin. *lib.* 36 *cap.* 25 Pauimenta credo primùm facta, quæ nunc vocamus Barbarica atque ſubtegulanea.

Subtendo, is, Subtus extendo, tendendo ſubiicio. {ὑποτείνω, ὑποτείνω. Gall. *Eſtendre par deſſous.* Ital. *Diſtendere ſotto.* Germ. Vndenfür ſpannen. Hisp. *Eſtender debaxo.* Angl. *To extend or ſtretch abroade vnder.*} Cato *de re ruſt. cap.* 10. Lectum in cubiculo vnum, lectos loris ſubtentos quatuor, & lectos communes tres.

Sūbtentātĕ, Tentare. {נסה *niſſah.* [illegible]. Gall. *Tenter.* Ital. *Tentare.* Germ. Heimlich verſuchen. Hisp. *Tentar.* Angl. *To aſſaye.*} Plaut. *in Truc.* Aduenit huc ſubtentatum externatis oſſibus.

Sūbtĕnŭis, e, Aliquantulum tenue. {ὑπολεπτος. Gall. *Vn peu tendre, menu & delié.* Ital. *Alquanto ſottile.* Germ. Ziemlich dünn / oder klein. Hisp. *Vn poco ſutil y delgado.* Angl. *Somewhat thinne and ſlender or ſmall.*} Varro 2. *de re ruſtic. cap.* 7. Non anguſta iuba, crebra, fuſca, ſubſcriſpa, ſubtenuibus fetis implicata in dexteriorem partem ceruicis.

Sŭbter, præpoſitio locum denotans inferiorem, ſicut Super ſuperiorem. {תחת *táchath.* ὑπένερθε. Gall. *Deſſous.* Ital. *Sotto.* Germ. Vnder/vnderhalb. Hisp. *Debaxo.* Angl. *Vnder.*} Iungitur autem ferè accuſatiuo. Cic. *in Arat.* Spiniferam ſubter caudam piſtricis adhæſit. Idem 3 *Tuſc.* Plato iram in pectore, cupiditatem ſubter præcordia locauit. Gell. *cap.* 15. *lib.* 10. Vnguium Dialis & capillis ſegmina, ſubter arborem ſiliquam terra operiuntur. Ouid *lib.* 3. *Faſt.*

Huic ſupra nubes, & ſubter ſydera lapſo.

¶ Nonnunquam etiam ablatiuo Virg. 9. *Æneid.*

Ferre iuuat denſa ſubter teſtudine caſus.

Catull. *ad Ortalum,*

Troia Rhœteo quem ſubter littore tellus
Obtegit.

¶ Ponitur & ſine caſu, aduerbialiter. Cic. *de ſomn. Scip.* Deinde ſubter mediam ferè regionem ſol occupat. Subter dare in aluum, i. clyſtere iniicere. Celſ. *lib.* 4. *cap.* 17. & *cap.* 15. potuit, Ex inferioribus partibus infundere.

Sūbtērdūco, is, verbum Plautinum, Subterfugio, clam me educo, elabor. {ὑπεκφεύγω. Gall. *Se retirer à part ſecrettement, ſe ſouſtraire & retirer de la compagnie.* Ital. *Fugire di naſcoſo, ſotto fuggire.* Germ. Sich verſchleichen / oder entziehen. Hisp. *Huyr à eſcondidas.* Angl. *To go away priuelie, to drawe him ſelf frome the companie of others.*} Plaut. *in Mil. ſc.* 3. *a.* 2. ſerua iſtas fores, Ne tibi clam ſe ſubterducat iſtinc. id eſt, ne hinc abeat te inſcio. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Si iſti occaſioni tempus ſe ſubterduxerit. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 3. Si ſubterduxit mihi. (mox; ſurripuiſti.

Sūbtērflŭo, is, ere. Notæ eſt ſignificationis. {ὑπορρέω. Gall. *Couler par deſſous.* Ital. *Correre, ſcórrere.* Germ. Vnden hin fließen. Hisp. *Correr por debaxo le liquido.* Angl. *To flow vnder.*} Plin. *lib.* 8. *cap.* 50. Torrente rapido minaciter ſubterfluente.

Sūbtērfŭgĭo, is, Clàm aufugio, ſubterduco. {[illegible]. Gall. *Eſchapper, s'enfuyr en cachette, euiter.* Ital. *Fuggire ſecretamente, di naſcoſo.* Germ. Heimlich entfliehen. Hisp. *Huyr ſecretamente y à eſcondidas.* Angl. *To flee away priuelie, to eſcape, to auoyde.*} Plaut *in Bacch.* Subterfugiſſe mihi hic hodie Chryſalum. Idem *Capt. ſc.* 2. *act.* 5. Ea potes ſubterfugere pauca, ſi non omnia. Mox effugere. ¶ Aliquando vito, vel detrecto. Idem *in Merc.* Ne quicquam ego mare ſubterfugi ſæuis tempeſtatibus. Sic dicimus, Subterfugere militiam, Subterfugere laborem, periculum, hoc eſt, detrectare.

Sūbtērlābŏr, eris, Elabor, & effugio. {[illegible]. Gall. *S'eſcouler & s'en aller en cachette, ſecrettement.* Ital. *Fuggire tacitamente.* Germ. Entrünnen. Hisp. *Huyr à eſcondidas.* Angl. *To runne or flow vnderneath, to eſcape or ſlipe away priuelie.*} Liu. 10. *bell. Punic.* Sed neque roſtro ferire celeritate ſubterlabentem poterant: neque tranſilire armati ex humilioribus in altiorem nauem. Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Pérque nouos pontes ſubterlabentibus vndis, &c.

Sūbtērlĭno, is, Imam rei alicuius partem perlino. {ὑποχρίω, ὑπαλείφω. Gall. *Oindre par deſſous.* Ital. *Vgnere per di ſotto.* Germ. Vnden beſtreichen / oder anſalben. Hisp. *Vntar por debaxo.* Angl. *To anoynt vnderneath.*} Plin *lib.* 28. *cap.* 7. Sotira obſtetrix, tertianis, quartaniſque efficaciſſimum dixit plantas agri ſubterlini.

Subtermeo, as, Subtus tranſeo. {[illegible]. Gall. *Paſſer par deſſous.* Ital. *Paſſare per di ſotto.* Germ. Vnderhalb gehn. Hisp. *Paſſar por debaxo.* Angl. *To paſſe or go vnder neath.*} Claud. *de Aponi balneis*, Et iunctos tapido pontes ſubtermeat æſtu.

Sŭbtĕro, is, Comminuo, altero. {כתת *cathath* כתש *chatháſch.* [illegible]. Gall. *Caſſer & briſer, ou broyer menu.* Ital. *Peſtare, tritare, ſminuire, conſumare.* Germ. Zerreiben/vnden abſchleiffen. Hisp. *Gaſtar, deſmenuzar hollar, trillar.* Angl. *To bruiſe in ſmall pieces.*} Col *lib.* 12. *cap.* 5. Salis ſextarium ſubterito & ſubtritum cum quarto mellis aceto diluito. Cato *cap.* 72. Boues ne pedes ſubterant, prius quàm in viam quoquam agas, pice liquida cornua infima vngito.

Sūbtrītus, a, um, Attritus. {כתות *chathúth* כתוש *chathúſch.* [illegible]. Gall. *Vſé, broyé, briſé.* Ital. *Alquanto trito, guaſto.* Germ. Vnden abgeſchliffen. Hisp. *Gaſtado, deſmenuzado, trillado.* Angl. *Worne, bruiſed.*} Plaut. *Aſin.* ſed tamen tu ineptè eos aſinos prædicas Vetulos, claudos, quibus ſubtritæ ad ſemina erant vngulæ.

Sūbtērrānĕus, a, um, quod eſt ſub terra. {ὑπόγειος. Gall. *Qui eſt ſous la terre.* Ital. *Sotto terra.* Germ. Das vnder der erden iſt. Hisp. *So tierra.* Angl. *That is vnder the earth.*} Colum *lib.* 1. *cap.* 7. Vinctis quam ſaluberrimum ſubterraneum ergaſtulum plurimis: idque id anguſtiis illuſtratum feneſtris. Idem, Nam fere cum his partitis ædificia rimas egerunt, caua præbent, & latebras ſubterraneis animalibus.

Subterte nuo, as, are, apud Lucretium *lib.* 1 Annulus in digito ſubtertenuatur habendo. hoc eſt, in ſubteriore parte quæ proxima eſt digito, minuitur & atteritur dum habetur in vſu frequenti.

Sūbtēxo, is, ui, um, idem quod ſubiungo. {פרכד *ſidkbib.* [illegible]. Gall. *Adiouſtre, adiouſter.* Ital. *Sottogiungere.* Germ. Hinden dran weben / vnden dran ſetzen. Hisp. *Añadir y tener por debaxo.* Angl. *To weaue or ioyne to.*} Plinius *lib.* 25. *cap.* 1. Verùm & generatim, membratimque ſingulis corporum morbis remedia ſubtexemus. Tibullus *lib.* 4.

Incœpit de te ſubtexam carmina chartis, (alias, neruis.)

Sŭbtīlis, e, quod eſt tenuium partium. dicitur à filo tenuiſſimo ſub tela, Et filum quaſi hilum. Varro. {דק *dak.* λεπτὸς, λεπτομερής. Gall. *Subtil, menu, deſlié.* Ital. *Sottile, tenue.* Germ. Rein/ſubtil. Hisp. *Sutil y delgado.* Angl. *That is made of thinne and ſmall partes ſubtille.*} vt, Subtilis ſuccus. Plin *lib.* 11. *cap.* 5. Apes ſuccum ſubtiliſſimum contrahunt. ¶ Ponitur etiam pro ingenioſo, & docto. ¶ Subtile conſilium, id eſt, implicatius, nec cuiuis obuium. λεπτὸν νόημα. ¶ Concluſio ſubtilis Quintil. *lib.* 7. *cap.* 4. Concluſio ſubtilis, & ad morem Dialecticorum formata. Cic. *lib.* 3. *de finibus.* Stoicorum autem non ignoras quàm ſit ſubtile, & ſpinoſum potius diſſerendi genus. ¶ Subtile iudicium, id eſt, acutum, & perſpicax. ὀξύ. Cicero *ad Catonem lib.* 5 Nam ad meum ſenſum, & ad

illud

illud ſyncerum ac ſubtile iudicium nihil poteſt eſſe laudabilius quàm eſt tua oratio. ¶ Subtile palatum, & ſubtilis gula, quæ ſapores acutè diiudicant. Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 8.

Feruida quod ſubtile exedant vina palatum.

Columella *lib.* 8. *cap.* 16. hoc igitur peritium multorum ſubtiliorem fecit gulam, doctaque & erudita palata faſtidire docuit fluuialem lupum.

Sūbtīlĭtās, atis, Tenuitas, gracilitas, acumen. { [illegible] *dak.* [illegible]. GALL. *Subtilité.* ITAL. *Sottigliezza, ſottilità, ſottiglianza.* GERM. Spitzfündigkeit/ ſubtilheit. HISP. *Sotileza ò delgadez.* ANGL. *Subtilitie, ſharpneſſe of witte.* } Cic. *lib.* 1. *Acad.* Apud noſtros enim non ignoras quæ ſit, & quanta ſubtilitas.

Sūbtīlĭtĕr, aduerb. { [illegible]. GALL. *Subtilement, par le menu.* ITAL. *Sottilmente, per il minuto.* GERM. Scharpffſinnigklich. HISP. *Sutil y delgadamente.* ANGL. *Subtillie.* } Acutè, acriter, tenuiter. Cic. 1. *Tuſc.* Sed Zeno quum Arceſilam anteiret ætate, valdéque ſubtiliter diſſereret, & peracutè moueretur, corrigere conatus eſt diſciplinam.

Sūbtĭmĕo, es, Aliquantum timeo, ſubuereor, ſubformido. { [illegible]. GALL. *Craindre aucunement, auoir peur.* ITAL. *Temere alquanto, dubitare, hauer paura.* GERM. Ein klein wenig förchten. HISP. *Vn poco temer, dudar.* ANGL. *To feare a litle.* } Cic. 2. *Philipp.* Num quid ſubtimes ne ad te hoc crimen pertinere videatur?

Sūbtrăho, is, de medio auſero. { לקח *lakách.* [illegible]. GALL. *Souſtraire & retirer d'auec.* ITAL. *Torre di ſotto, rubbare.* GERM. Entziehen. HISP. *Sacar de otra coſa, hurtar.* ANGL. *To drawe away frome others.* } Plin. *lib.* 11. *cap.* 18. Subtrahitur itaque deducta multitudine. Ouid. *in Ibin,*

Subtrahetur preſſo mollis arena pede.

Cicer. *ad Quint. fratr. lib.* 2. Quo ego me libentiùs à curia, & ab omni parte Reipub. ſubtraho. Ouid. 5. *Triſt.*

Subtrahes & fracto tu quoque colla iugo.

Virg. 6. *Æneid.*

Siſte gradum, téque aſpectu ne ſubtrahe noſtro.

Quintilian. Subtrahere ſe oneri. Ouid. 13. *Metam.*

Suaſit vt ſe ſubtraheret bellique viaque labori.

Et Senec. *cap. vlt. de conſol. ad Marc.* Subtrahi malis. Ouid. 13. *Metam.*

Diſcrimine veſtro me ſubtrahebam. (i. bello.)

¶ Subtrahere ſe, pro clam diſcedere. Sueton. *in Caſ. cap.* 65. Ac ſubinde obſeruandum ſe admonens, repentè interdiu, vel nocte ſubtrahebat, &c. ¶ Subtrahere etiam accipitur pro ſurripere, ſiue furari. Plaut. *in Caſin.* Nam peculi probam nihil habere addecet Clàm viro: & quæ habet partum, ei haud commodi eſt quin viro aut ſubtrahat, aut ſtupro inuenerit.

Sūbtriſtĭs, e, Aliquantulum triſtis. { [illegible]. GALL. *Vn peu ou aucunement triſte.* ITAL. *Alquanto mala voglia, alquanto dolente.* GERM. Etlicher maſſen trawrig. HISP. *Coſa vn poco triſte.* ANGL. *Somewhat ſadde and heauie harted.* } Terent. *in Andr.* Subtriſtis viſus eſt eſſe aliquantulum mihi.

‖ Subtulares, ſubtalares, calcei ſuperiori parte tecti, inferiori nudi. Gerd. ‖

Sūbtūndo, is, Tundo. { חבט *chabáth* כתש *chatáſch.* [illegible]. GALL. *Frapper ou cogner par deſſous.* ITAL. *Battere, peſtare di ſotto.* GERM. Zerbleuwen/ zerklopfen. HISP. *Tundir ò herir por debaxo.* ANGL. *To beat or ſtrike.* } Tibull *lib.* 1. *Eleg.* 10.

Flet teneras ſubtuſa genas: ſed victor & ipſe
Flet ſibi dementes tam valuiſſe manus.

Sūbtūrpĕ, quod turpitudinis nonnihil habet coniunctum. { [illegible]. GALL. *Aucunement laid.* ITAL. *Alquanto brutto.* GERM. Etlicher maſſen wüſt vnd vnflätig. HISP. *Coſa vn poco turpe ò fea.* ANGL. *Somewhat vnhoneſt and filthie.* } Cicero *de clar. Orator.* Exprimenda enim ſunt, & ponenda ante oculos ea quæ videantur, & veriſimilia, quod eſt proprium narrationis: & quæ ſint, quod ridiculi proprium eſt, ſubturpia.

Sūbtūrpĭcŭlŭs, diminutiuum, Minus quàm ſubturpis. { [illegible]. GALL. *Aucunement ou vn peu laid, vn peu vilainet.* ITAL. *Alquanto ò vn pochetto brutto.* GERM. Ein wenig vngeſchaffen/ oder wüſtlechtig. HISP. *Vn poquito torpe y feo.* ANGL. *Somewhat or a litle filthie.* } Cic. *ad Attic. lib.* 4. Subturpicula mihi videbatur eſſe [illegible].

Sūbtŭs, aduerb. Sub. { תחת *táchath.* [illegible]. GALL. *Deſſous.* ITAL. *Sotto.* GERM. Vndenauff/ vnderthalb. HISP. *Debaxo.* ANGL. *Vnder.* } Varr. 3. *de re ruſt. cap.* 9. Labris ſubnigris aut rubicundis, neque reſimis ſuperioribus, neque pendulis ſubtus, mento ſuppreſſo.

Subuades, & Vades, leguntur apud Gell. *cap.* 10. *lib.* 16.

Sububer, [illegible]. Gloſſ. Iſid. Sububeres, infantes, qui adhuc ſunt ſub vbere.

SVBVCVLA, Intima veſtis quæ ferè ex lino fit, ita dicta, quòd ea ſubtus induimur. { כתנת *chetonéth.* [illegible]. GALL. *Vne chemiſe.* ITAL. *Camicia.* GERM. Ein vnderhembd. HISP. *Veſtidura de baxo de otra, camiſa.* ANGL. *A ſhirt.* } Varro *de vita pop. Rom.* Poſtquam binas tunicas habere cœperunt, inſtituerunt vocare ſubuculam & indu ſium. Suet. *in Aug. cap.* 82. Hieme quaternis cum pingui toga tunicis & Subucula thorace laneo, & feminalibus, & tibialibus muniebatur. ¶ It. & ſubucula libum quod diis dabatur ex alica, oleo & melle compoſitum. Feſtus.

Sūbūcŭlātŭs, a, um, Subucula indutus. { [illegible]. GALL. *Veſtu d'vne chemiſe.* ITAL. *Camiciato.* GERM. Mit einem vnderhembd angethon. HISP. *Veſtido de camiſa.* ANGL. [illegible] *a ſhirte.* } Quintil. *lib.* [illegible] Nec à verbis modo, ſed à nominibus quoque deriuata ſunt quædam, vt a Cicerone ſubuculatum, & [illegible]

SVBVEHO, is, Adueho [illegible] { [illegible]. GALL. [illegible] *en haut, faire monter, enleuer, emporter.* ITAL. [illegible]. GERM. [illegible]. HISP. *Traer debaxo arriba.* ANGL. [illegible] *or carie.* } Plin. *lib.* [illegible] Sæpe etiam lapides ſubuehunt, portantes [illegible] [illegible] Nam [illegible] per quos commeatus ex [illegible] ſubuehebantur, [illegible] Sarmates qui Lucerias in præſidio erant, legatos mittere ad Conſulem Romanum. Ouid. *lib.* 2. *Metamorph.*

———illa dato ſubuecta per aëra curru
Deuenit in Scythiam.

Sūbuĕctāre, frequentatiuum. { [illegible]. GALL. *Enleuer ou emporter & charier ſouuent.* ITAL. *Menare, portare ſouente.* GERM. Dabdi führen eins führens. HISP. *Traer muchas vezes.* ANGL. *To lift vp, conueigh or carie often.* } Plaut. *in Aſin.* Ipſos qui tibi ſubuectabant rure huc virgas vlmeas. Virg. *lib.* 6. *Æneid.*

Et ferruginea ſubuectat corpora cymba.

Sūbuĕctĭo, nis, ſubuehendi actus. { [illegible]. GALL. *Enleuement, apport, charroy.* ITAL. *Eſſo menare o condurre.* GERM. Fuhr oder führung. HISP. *Traimiento, lleuamiento.* ANGL. *Lifting vp, conueighing or carying.* } Cæſar 7. *bell. Gall.* Sin maturius ex hybernis educeret, ne abs re frumentaria duris ſubuectionibus laboraret.

Sūbuĕctŭs, us, ui, idem. Tacit. *lib.* 15. Et prouiſi ante commeatus, quorum ſubuectu, &c.

SVBVĔNIO, is, Subſidio venio, ſuppetias fero, auxilior, ſuccurro, opem fero. { עזר *hazar.* [illegible]. GALL. *Secourir, aider, ſubuenir.* ITAL. *Souuenire, ſcorrere, aiutare.* GERM. Zu hülff kommen. HISP. *Socorrer, ayudar.* ANGL. *To ſuccour, to aide or help.* } Plautus, Qui toties tibi miſero ſubueni. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Licet ſubuenire amanti familiari filio. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Sceleſte non audes mihi ſceleſto ſubuenire. Idem *Aulul. ſc.* 3. *a.* 2. Apollo quæſo ſubueni mihi atque adiuua. Cæſar 5. *bell. Gall.* Succurrit inimicus illi Varenus, & laboranti ſubuenit. Terentius *Eunuch.* Sed neceſſe eſt huic vt ſubueniat. Cicero *ad Catonem lib.* 15. Quúmque eo animo veniſſem, vt vtrinque prouinciæ, ſi ita tempus ferret, ſubuenirem.

Sūbuĕnītŭr, impersonale. Cicero *de Aruſp. reſponſ.* Idémque earum templum inflammauit dearum, quarum ope etiam aliis incendiis ſubuenitur.

Sūbuĕntārĕ, frequentatiuum. { [illegible]. GALL. *Subuenir, ſecourir & aider ſouuent.* ITAL. *Souuenire, ſoccorrere, aiutare ſpeſſo.* GERM. Emſig zu hülff kommen/ zuſpringen. HISP. *Socorrer y ayudar muchas vezes.* ANGL. *To ſuccour, help or aide often.* } Plautus *Rud.* Spes bona obſecro ſubuenta mihi.

Subuerbuſtus, ſub verberibus vſtus, vt apud Horat.

———vri virgis, ferróque ſecari.

Et rurſus,

Ibericis peruſte funibus latus.

Sextus Pompeius, Subuerbuſtam, verberibus vſtam ſignificat Plautus, cùm ait, Vlceroſam, compeditam, ſubuerbuſtam, ſordidam. Septimius Florens *lib. de Pallio,* dixit, libertinos in equeſtribus, ſubuerbuſtos in liberalibus.

Sūbuĕrĕŏr, eris, Aliquantulum vereor, nonnihil timeo. { [illegible]. GALL. *Craindre aucunement, auoir quelque peur.* ITAL. *Dubitare, temere alquanto.* GERM. Etlicher maſſen förchten. HISP. *Temer vn poco.* ANGL. *To feare à litle.* } Cic. *ad Marcellum,* Venit enim mihi in mentem ſubuereri interdum, ne te delectet tarda deceſſio.

SVBVĔRTO, is, Deſtruo, ſiue demolior, tollo, deleo. { הרס *harás* נתץ *nathats* נתש *natháſch.* [illegible]. GALL. *Renuerſer ce qui eſt deſſus deſſous.* ITAL. *Souuertere.* GERM. Vmbkheren/ das vnder ob ſich kehren. HISP. *Traſtornar debaxo arriba.* ANGL. *To deſtroye or turne vp ſide downe.* } Saluſt. *in Iugurth.* Probarentque tantum flagitium, an decretum Conſulis ſubuerterent, parum conſtabat. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Vel qui ipſi vortant, vel aliis ſubuertendos præbeant (alias *ſubuerſandos*). Item, Subuertere hoſtem, (in pugna.) Gell. dixit *cap.* 13. *lib.* 9. ¶ Subuertere, perdere calumniis. Tacit. *lib.* 3. Quum omnis domus delatorum interpretationibus ſubuerteretur. Sueton. *in Tib. cap.* 65. Seianum res nouas molientem, &c. Aſtu magis ac dolo quam principali autoritate ſubuertit. ¶ Subuerti etiam dicuntur Fruges & legumina, quum impinguandi agri cauſa inarantur. Col. *lib.* 12. *cap.* 2. item qui lupinum ſtercorandi agri cauſa ſerit, nunc demum aratro ſubuertit.

Sūbuerſo, as, are, frequentatiuum. { [illegible]. GALL. *Renuerſer ſouuent.* ITAL. *Riuerſciare ſpeſſo.* GERM. Offt vnd dick vmbkheren/ oder vmbwerffen. HISP. *Traſtornar a menudo.* ANGL. *To turne vp ſide downe, or deſtroye often.* } Plaut. *in Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Vel qui ipſi vortant, vel qui alios ſubuerſandos præbeant.

Subueteribus, eſt loci nomen in vrbe Roma, ſicut & Subnouis. Plaut. *in Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Subueteribus ibi ſunt qui dant, quique accipiunt ſub fœnore. Suet. *in Auguſt.* Bifariam laudatus eſt, pro æde diui Iulii à Tiberio: & pro Roſtris ſubueteribus. Varro, Subnouis dicta pars in foro ædificiorum: quod vocabulum eſt peruetuſtum.

Subuexŭs, adiect. vt Conuexus. { [illegible]. GALL. *Courbé en haut, comme voulté.* ITAL. *Incoruato in alto, come voltato.* GERM. Ob ſich gebogen. HISP. *Encoruado en alto.* ANGL. *Bowed vpward lik an arche roofe.* } Liu. 5. *bell. Pun.* Omnia faſtigio leni ſubuexa.

Subuĭrĭdis, e, Aliquantum viride. { [illegible]. GALL. *Aucunement verd.* ITAL. *Verdeggiante.* GERM. Etlicher maſſen grün. HISP. *Coſa vn poco verde.* ANGL. *A litle grene.* } Plin. *lib.* 37. *cap.* 10. Balanitæ genera duo habent, ſubuiridis, & Corinthii æris ſimilitudine. Idem *lib.* 25. *cap.* 9. Therionarca fruticoſa foliis ſubuiridibus, flore roſeo.

Sūbula, æ, inſtrumentum ſutorum, quo illi calceos ſuentes corium perforant. { מרצע *martſeah.* [illegible]. GALL. *Aleine de cordonnier.* ITAL. *Lina o leſina ouer ſublia di calcolaio.* GERM. Ein ſchuchmacher ahl. HISP. *Alena, inſtrumento de çapatero.* ANGL. *An awle that cordiners vſe.* } Martial *lib.* 1.

Quódque tibi tribuit ſubula, ſica rapit.

Col. *lib.* 6. *cap.* 5. Ænea ſubula pars auriculæ latiſſima circumſcribitur. Subula armatus, prouerbialiter dicitur à Seneca *epiſt.* 86. Item, Subula excipere Leonem.

Subulcus, i, cui porcorum nutriendorum cura commiſſa eſt. { [illegible]. GALL. *Porcher.* ITAL. *Porcaio.* GERM. Ein ſeuwhirt. HISP. *Porquero, que guarda puercos.* ANGL. *A ſwineherd.* } Varro *de re ruſt. lib.* 2. *cap.* 4. Altitudinis haræ modus ſit, vt ſubulcus facile circumſpicere poſſit, ne quis porcellus à matre opprimatur. Colum. *in Præf. lib.* 1. Porculatoris verò & ſubulci diuerſa profeſſio, diuerſæ paſtiones.

SVBVLO, prædico: à ſuere, quod [illegible], obſcœno ſignificatu. Scal. *in Varr.*

Sūbŭlo,

Subulo, nis, Lingua Hetruſca dicitur tibicen. Ennius apud *Feſtum*, Subulo quondam vicinas propter aſtabat aquas. ¶ In alio ſignificatu ſubulones dicuntur cerui quibus ſunt cornua ſimplicia, minimeque ramoſa ad ſubulatum ſimilitudinem. Plin *lib.* 11. *cap.* 37. Alias ſimplicia tribuit, vt in eodem genere ſubulonibus ex argumento dictis. Idem *lib.* 28. *cap.* 17. Sunt & qui ſuum ſimi cinerem profuiſſe ſcripſerint in paſſo: & ceſui pulmonem maxime ſubulonis.

Subuolo, as, are, Surſum volo. { }. GALL. *Voler vn peu en haut.* ITAL. *Volar in alto.* GERM. Aufſtiegen/hoch fliegen. HISP. *Volar de abaxo, arriba.* ANGL. *To flie vpward.* } Plin. *lib.* 10. *cap.* 8. Itaque & columbæ nouere ex his pericula: viſoque conſidunt, aut ſubuolant. Cic. 1. *Tuſc.* Si hæ ſurſum rectis lineis in cœleſtem locum ſubuolent. Ouid. 14. *Metamorph.*

———numerúſque ex ordine maior
Subuolat, & remos plauſis circumuolat alis.

Subuoluo, is, ere, Surſum voluo. { }. GALL. *Rouler, faire rouler.* ITAL. *Riuolgere.* GERM. Überſich welzen/auffhin trollen. HISP. *Rebolver.* ANGL. *To roll vp.* } Virg. 1. *Æneid.*

Inſtant ardentes Tyrij pars ducere muros,
Molirique arcem, & manibus ſubuoluere ſaxa.

Subur, eſt Hiſpaniæ Tarraconenſis oppidum ad flumen Rubricatum, vt ſcribit Plin. *lib.* 3. *cap.* 3. Vulgo *Sitges*, aliis *Cubelles*.

SVBVRBIA, plurali numero tantum, ſunt frequentes extra vrbem domus, inſtar vici vrbani, quaſi ſub vrbe. { }. GALL. *Fauxbourgs.* ITAL. *borghi.* GERM. Vorſtett. HISP. *Arravales cerca de la ciudad.* ANGL. *Suburbes.* }

Suburbanum, i, ſubſtantiuum, Prædium vrbi vicinum { }. GALL. *Mas en & edifice aux fauxbourgs & hors la ville.* ITAL. *Caſa fuori della citta.* GERM. Ein gut nach bey der ſtatt gelegen. HISP. *La heredad cerca de la ciudad.* ANGL. *A man's or piece land nere a towne.* } Sueton *in Auguſto*, Nutrimentorum eius oſtenditur adhuc locus in auito ſuburbano iuxta Velitras permodicus. Idem Suet. *in Tib. cap.* 11. Contentus modicis ædibus nec laxiore ſuburbano. Ouid. *lib.* 2. *Faſt.*

———Nam dicitur omine ab illo
Roma ſuburbanis incaluiſſe rogis.

Suburbanus, quod vrbi eſt vicinum. { }, vel { }. GALL. *Qui eſt des fauxbourgs, ou aupres.* ITAL. *Del borgo, o appreſſo la città.* GERM. Nach an der ſtatt ſtoſſend. HISP. *Coſa cerca de ciudad.* ANGL. *Nigh the towne* } vt, Regio ſuburbana. Col *lib.* 7. *cap.* 9 Hoc autem fit longinquis regionibus, vbi nihil niſi ſubmittere expedit. Nam ſuburbanis lactens porcus ære mutandus eſt. Cic. 2. *de diuin.* Itaque aqua Albana deducta ad vtilitatem agri ſuburbani, non ad arcem, vrbemque retinendam. Rus amœnum & ſuburbanum. Cic. *pro Roſc. Amer.* Hortulus ſuburbanus. Plin. *lib.* 35. *cap.* 10.

Suburbanitas, atis, vrbis vicinitas. { }. GALL. *Le voiſinage de fauxbourgs.* ITAL. *Luogo preſſo la città.* GERM. Die nachbaurſchafft deren ſo in vorſtetten wohnen. HISP. *Arrabal de la ciudad.* ANGL. *The nigeboure hood of ſuburbes.* } Cicer. 4. *Verr.* de Sicilia loquens, Sic populo Romano iucunda ſuburbanitas eſt huius prouinciæ.

Suburo, is, uſſi, Leuiter aduro. { }. GALL. *Bruſler vn peu.* ITAL. *Ardere ò abbrucciare alquanto.* GERM. Beſengen, vnden auff ein klein abbrennen. HISP. *Quemar un poco.* ANGL. *To burne a litle.* } Sueton. *in Auguſto*, Solitúque ſit crura ſuburere nuce ardenti, quo mollior pilus ſurgeret.

SVBVRRA, vicus Romæ, vt ex Iulij ſententia refert Varr. *lib.* 4. *de lingua Latin.* ſic dictus ab eo, quòd ſitus ſit ſub loco quem Terreum murum appellant. Verum ego (inquit Varro) potius à pago Succuſano puto dictam Succuſam, inde mutatis literis Suburram. Cuius rei indicium eſt, quòd antiquitus per c literam, non per b ſcribebatur. Feſtus verò Verrium ſequutus, à ſuccurrendo dictam exiſtimat, quòd in ea ſtatione ſolebat habere præſidium ſtatiuum, vt Exquilijs ſuccurreret, Gabinis eam partem infeſtantibus. Cuius rei indicium profert, quod & ſuo ſeculo Succurrana tribus ſcribi ſoleat, per c, non Suburrana per b. ¶ In ſuburra erant meretrices. Perſius,

———tota que impunè Suburra
Permiſit ſparſiſſe oculos iam candidus vmbo.

Et Horat.

Latrent ſuburranæ canes.

Suburranus, a, um, vt Regio Suburrana, in qua meretricum diuerſoria erant, quæ ob id Suburranæ dicuntur à poetis. Martial. *lib.* 6.

Fama non nimium bona puellam,
Quales in media ſedent Suburra,
Vendebat modò præco Gellianus.

[Subus, ſuibus, à ſus, porcus. Lucr. Item animal quadrupes. Geſn.]

Subuulturius, a, um. { }. GALL. *Rapineux & noiraſtre comme le vaultour.* ITAL. *Alquanto rapace come l'auoltoio.* GERM. Etlicher maſſen der Rauhgeiern art. HISP. *Arrevatador como el buytre.* ANGL. { }. } Vox est à ſtatu ſitus mouendi gratia conficta, qui ab ipſo ſuæ puellæ corpus ſubuulturium tribuit, quod vulturis ſitu ſaperet aſpicientes. Verba eius ſunt hæc in *Rudente*, Ecch dij immortales! Veneris effigies hæc quidem eſt. Vt in oculis hilaritudo eſt, corpus cuiuſmodi Subuulturium illud quidem ſubaquilum volui dicere.

SVCCEDO, is, Subeo, ingredior. { }. GALL. *Succeder, venir en la place, entrer.* ITAL. *Andar ſotto, ſuccedere, intrare.* GERM. Underbringen. HISP. *Succeder à otro.* ANGL. *To ſucced, to come in an others roome.* } Cic. *pro domo ſua*, Is tectum, quòd imbris vitandi cauſa ſuccederet, nullum habebat. Virg *lib.* 3. *Georg.*

Aut tecta aſſuetus celebres ſuccedere, & vmbras.
Pellis ace[r]bum, pecorique aſpergere virus.

Cæſar 2. *bell. Gall.* Muruſque defenſoribus nudatus eſſet, teſtudine facta portis ſuccedunt, murúmque ſubruunt. Idem 2. *de bell. ciu.* Fontem quo mare ſuccedit longius. ¶ Succedo aliquando ponitur pro in alterius locum venio. { }. Cæſar 5. *bell Gall.* Stationeſque diſpoſitas haberent, atque alios alij deinceps exciperent, integríque & re-

centes defatigatis ſuccederent. Cic. 3. *Offic.* Quid ergo hic non noceat, qui quondam quaſi veneno perficiat vt veros hæredes moueat, in eorum locum ipſe ſuccedat? Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Hic ego (poetis) ſucceſſi.

Idem *lib.* 13. *Metam.*

Quis magno meliùs ſuccedat Achilli.

¶ Succedere in paternas opes. Liu. 2. *bell. Pun.* Actáque res in Senatu etiam fuerat: Barchinis nitentibus, vt aſſueſceret militiæ Annibal atque in paternas ſuccederet opes. ¶ Succedere ſub primam aciem Cæſar 1. *Gall.* Ipſi confertiſſima acie, reiecto noſtro equitatu, phalange facta ſub primam noſtram aciem ſucceſſerunt. ¶ Inde Succeſſor, { }, & Succeſſio, { }. de quibus infrà. ¶ Accipitur aliquando ſuccedere, pro proſpere cedere, ſeu feliciter euenire. { }. } Terent. *in Andr.* Hæc non ſucceſſit, alia aggrediamur via. Liu. 8. *ab Vrbe*, Vt ſi ſucceſſiſſet inceptum, cogitaret popul Roman. potius, cum quanto ſtudio, periculoque reditum in amicitiam ſuam eſſet, quam qua ſtultitia & temeritate de officio deceſſum. Cic. *in Brutum*, Nos te, tuámque exercitum expectamus: ſine quo (vt reliqua ex ſententia ſuccedant) vix ſatis liberi videmur fore. Suet. *in Aug. cap.* 85. Tragœdiam, quam magno impetu exorſus fuerat, aboleuit. Plaut. *Amph. ſc.* 4. *a.* 4. Nihil eſt quod hodie bene ſuccedat mihi. ¶ Succeſſit, accipitur pro accidit. Plin. *lib.* 28. *cap.* 8 Quod ſi ſucceſſit alienari mente, vel ex equo hominem decidere. ¶ Succeſſum eſt, impersonaliter. Cic. *ad Plancum lib.* 13. Qui quum forte Quæſtor Macedoniam obtineret, neque ei ſucceſſum eſſet, Pompeius in eam prouinciam cum exercitu venit. Cum accuſatiuo & præpoſitione, & ſine præpoſitione: vt apud Liu. *lib.* 8. *ab vrb.* Succedere ad muros. Et *lib.* 7. *bell. Pun.* Succedere muros. Aſſuetudine (inquit) ſuccedendi muros, & pertinacia animi ſubierunt primi. Et Cæſar *lib.* 1. *de bell. ciu.* Succedunt ſub montem (in aſcenſu.)

Succeſſus, a, um, participium paſſiuum ſine verbi origine, Proſperè ſuccedens, proſpere factus. Cicero *ad Tiron. lib.* 16. Nam quum omnia mea cauſa velles mihi ſucceſſa, tum tua. ſocium enim te meorum commodorum ſemper eſſe volui. { }.

Succeſſus, us, Euentus tam malus quàm bonus. { }. GALL. *Bonne iſſue, bonne fin, bon heur, ſucces.* ITAL. *Auuenimento.* GERM. Ein außgang oder fortgang er ſey gut oder böß, glückſal. HISP. *Lo que ſucede, ſuceſſo.* ANGL. *The end and iſſue, ſucceſſe.* } Vnde bonum ſucceſſum, & proſperos ſucceſſus, & infelices ſucceſſus, legimus. Virg. *lib.* 2. *Æneid.*

Atque hoc ſucceſſu exultans, animiſque Chorœbus.

Liu. 1 *ab Vrb. in Præfat.* Cum bonis potius ominibus, votiſque ac precationibus deorum, deariúmque, ſi (vt Poetis, nobis quoque mos eſſet, libentius inciperemus: vt orſis tanti operis ſucceſſus proſperos darent. Ouid. 8. *Metam.*

———nec tamen illa ſui ſucceſſu lætior iſtus,
Quàm Meleager erat.

Idem *Ep.* 1.

Flebam ſucceſſu poſſe carere dolos.

Succeſſa, orum, pluralis numeri. { }. Ouid. 2. *Metam.*

Murmura parua dedit, ſucceſſorúmque Minerua
Indoluit.

Succeſſor, is, qui alteri ſuccedit. { }. GALL. *Succeſſeur.* ITAL. *Succeſſore.* GERM. Ein nachfar, nachkommer, der einem eintar inn nachtrit. HISP. *El que ſuccede à otro.* ANGL. *He that ſucedeth.* } Cicer. *ad Caninium lib.* 2. Marium quidem ſucceſſorem tardè video eſſe venturum. Martial. *lib.* 9.

Vt quaſi Pythagora loqueris ſucceſſor & heres.

Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Succeſſor fuit hic tibi, Galle, Propertius illi.

Senec. Indignus M. Antonius hoc ſucceſſore generis.

Succeſſorius, quod ad ſucceſſionem pertinet. Hinc apud Iuriſconſultos ſucceſſorium edictum, quo prætor ſucceſſionem permiſit, inter eos quibus bonorum poſſeſſio defertur.

Succeſſio, nis, Ipſe ſuccedendi actus. { }. GALL. *Succeſſion.* ITAL. *Succeſſione.* GERM. Nachkommung, nachfolgung. HISP. *Obra de ſucceder.* ANGL. *Succeſſion.* } Cælius ad Ciceronem *lib.* 8. *Epiſt.* Præterea Marcellus quòd adhuc nihil retulit de ſucceſſione prouinciarum Galliarum. ¶ Succeſſio in locum. Brutus *ad Attic. in Epiſt. ad Brut.* 17. Quid hoc mihi prodeſt, ſi merces Antonij oppreſſi poſcitur, in Antonij locum ſucceſſio. Cicero 1. *de finib.* Vt enim quum cibo, potioneque fames, ſitiſque depulſa eſt, ipſa detractio moleſtiæ conſecutionem affert voluptatis: ſic in omni re, doloris amotio ſucceſſionem efficit voluptatis.

Succeſſiuè, aduerbium. Spartian. *in Caracalla*, Vſúmque cum Seuero profeſſum ſub Scæuola, & Seuero in aduocatione fiſci ſucceſſiue

Succedaneus, a, um, quod alteri ſuccedit, ſeu quod pro alio ſubiicitur, ſecundarius. { }. GALL. *Succeſſeur, ſuccedant, ou eſtant mis au lieu d'vn autre.* ITAL. *Succeſſore, vicario.* GERM. An ſtatt eines anderen dargeben. HISP. *Co[ſa] que ſucede à otro.* ANGL. *That ſucceedeth and is put in an others roome.* } Plaut. *in Epid.* Men' piacularem oportet fieri ob ſtultitiam tuam, Vt meum tergum ſtultitiæ tuæ ſubdas ſuccedaneum. ¶ Legitur & Succidaneum à ſuccidendo: vt paulo poſt docebimus ſuo loco.

SVCCENDO, is, Ignem ſubiicio, accendo, incendo. { }. GALL. *Enflammer, mettre le feu deſſous, & allumer.* ITAL. *Infiammare.* GERM. Vnden anzünden. HISP. *Encender.* ANGL. *To burne, to kendle.* } Liuius 8. *bell Pun.* Quum turbam fœminarum, puerorumque imbellem, inermémque ciues ſui cæderent, & in ſuccenſum rogum ſemianima pleraque iniicerent corpora.

Succenſus, participium. { }. GALL. *Allume, enflambé.* ITAL. *Allumato, infiammato.* GERM. Angezündt. HISP. *Encendido.* ANGL. *Kendled.* } Cicer. *in Piſonem*, Sapiens etiam ſi in Phalaridis tauro incluſus ſuccenſis ignibus torreatur, &c.

Tom. I I.

S s   SVCCENSEO,

Svccēnſĕo, es, in re graui & iuſta ex cauſa iraſcor, vt ait Donatus. vel quaſi cenſorem ago, & reprehendo. {קצף *katſáph* זעף *zaháph.* ἀγανακτεῖν. Gall. *Se marrir & courroucer.* Ital. *Accorrucciarſi, adirarſi.* Germ. Vber einen erzürnen/ oder böß ſein. Hisp. *Enſañar ſe à otro.* Angl. *To be angrie.*} Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. An id ſuccenſes mihi. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. *P.* Loquere tametſi tibi ſuccenſeo. S. Mihi domino ſeruus ſuccenſes? mox, Cauendum mihi abs te irato. Succenſere alicui iniuriam. Gell. *cap.* 11. *lib.* 16. Cic. 4. *Acad.* Cur mihi magis ſuccenſeris? qui iſta non aſpernor: quàm eis, qui quum audiunt, deſipere non arbitrantur? Ouid. *Epiſt.* 16.

Nec tamen iraſcor; quis enim ſuccenſet amanti?

Cic. *pro Deiotaro,* Non enim iam metuo, ne tu illi ſuccenſeas: illud vereor, ne tibi illum ſuccenſere aliquid ſuſpicere.

Succenſus, μνησίκακος, h. e. qui mali accepti, ſeu iniuriæ illatæ memor eſt, & hinc viciſſim appetit.

Sŭccĕntŭrĭo, explendæ centuriæ gratia ſubſtituo, vel centuriæ ſubſtituo. {ἐπαναπληρόω. Gall. *Fournir & remplir vne bande au lieu des abſents.* Ital. *Remetter genti in luogo de gli aſſenti.* Germ. Die abgangne/ oder geſchweinerte zal wider mit anderen erſetzen. Hisp. *Socorrer deſpues de otro.* Angl. *To furniſh a bande in place of the abſentes.*} Vnde ſuccenturiati milites dicuntur, non primæ, ſed ſecundæ centuriæ qui ad inſidiandum maximè collocabantur. Ex quo in ſuccenturiis, hoc eſt, in inſidiis, quempiam collocatum dicimus. Terent. *in Phorm.* Nunc prior adito tu: ego in inſidiis hic ero Succenturiatus. Gellius *cap.* 8. *lib.* 15. Niſi cùm libentiſſimè edis, tum auferatur, & alia eſca melior ſuccenturietur. ¶ Succenturio, tranſlatè pro ſubſtituo. Gellius *lib.* 15. 8. Præfecti propinæ atque luxuriæ negant cœnam lautam eſſe, niſi cùm libentiſſimè edis, tum auferatur, & alia eſca melior atque amplior ſuccenturietur.

Sŭcerdă, æ, ſiue Sucerda, Stercus ſuillum, interprete Feſto. {ὑόσπατος. Gall. *Fiente de pourceau.* Ital. *Merda porcina.* Germ. Ein ſeudreck. Hisp. *Freza ò eſtiercol de puercos.* Angl. *Swinedung.*} Titinnius, Quid habes niſi vnam arcam ſine clauſtro, eò condis ſucerdas. Rectiùs videtur vnico c ſcribi poſſe. Nam apud Lucilium corripit primam ſyllabam: ex quo hunc verſiculum citat Nonius,

Hic in ſtercore humi fabuliſque fimo, atque ſucerdis.

Sŭccĕrno, is, ere. Separo, ſecerno. {הבדיל *hibdil.* διαττάω. Gall. *Separer, cribler, ſaſſer, tamiſer.* Ital. *Separare, ſpartire.* Germ. Abſünderen. Hisp. *Cernir, apartar.* Angl. *To range meale with a ſiue, to ſeuer.*} Plin. *lib.* 18. *cap.* 11. Farinario cribro ſuccernunt. Cato *cap.* 18. Eo calcem cribro ſuccretam indito altè digitos duos. ¶ Succernere De. Idem *cap.* 37: Partem de nucleis ſuccernito, & in lacum conicito.

Sŭccēſſio, Succeſſor, Succeſſus, vide *Succedo.*

Svccīdo, is, Subſeco, abſcindo: à ſub, & cædo. {גדע *ghadháh* גרע *gharáh.* ὑποτέμνω, ὑποκόπτω. Gall. *Couper par bas, ou par deſſous.* Ital. *Tagliar ſotto.* Germ. Vnden abhawen oder abſchneiden. Hisp. *Cortar debaxo.* Angl. *To cutte downe.*} Virg. 1. *Georg.*

At rubicunda Ceres medio ſucciditur æſtu.

Plinius *lib.* 16. *cap.* 12. Poſtea tota arbor ſucciditur & medulla eius vtitur. Cæſar 4. *bell. Gallici,* Omnibus eorum agris vaſtatis, frumentis ſucciſis.

Succidaneus, a, um, quod ſucciditur: id eſt, pòſt cæditur.

Sŭccīdānĕæ hoſtiæ, dicebantur quæ ſecundo loco cædebantur. ἐπιθυόμεναι θυσίαι. Apud veteres enim, ſi primis hoſtiis litatum non fuiſſet, aliæ poſt eaſdem ductæ hoſtiæ cædebantur duæ, quæ prioribus iam cæſis luendi piaculi gratia ſubdebantur. Feſtus. ¶ De vi huius vocis vide apud Gell. *cap.* 4. *lib.* 6.

Sŭccīdĭă, æ, Tergum, ſiue maſſa carnis porcinæ ſalita, & in neceſſarium vſum ſeruata: ita dicta quòd quoties opus eſt, ſucciditur. {ταριχεία. Gall. *Fliche de lard.* Ital. *Mezena di porco ſalato.* Germ. Ein ſeiten oder ein ander ſtuck ſchweinin fleiſch/darab man/wan es not thut/abreiſt. Hisp. *El lardo de puerco ſalado.* Angl. *A flitch of bacon.*} Nonius ſuccidiam pro lardo exponit. Continet autem pernam, petaſonem, & lardum. Cicer. *in Catone,* Iam hortum ipſi agricolæ ſuccidiam alteram appellant. Varro *lib.* 4. *de ling. Lat.* non à ſuccidendo, ſed à ſuibus cædendis dictam exiſtimat. Nam id pecus primum occidere cœperunt, & vt id ſeruarent ſalire. Idem *de re ruſt. lib.* 2. *cap.* 4. Quis enim noſtrûm fundum colit, quin ſues habeat: & qui non audierit patres noſtros dicere, ignauum & ſumptuoſum eſſe qui ſuccidiam ſuſpenderit in carnario potiùs ab laniario, quàm ex domeſtico fundo. ¶ Succidias humanas facere, pro homines occidere, dixit Cato apud Gell. *cap.* 24. *lib.* 13. Succidias humanas facis, decem funera facis, decem hominibus vitam eripis, indicta cauſa, &c.

Succĭdus, a, um, pinguis, ſordidus, nondum lotus: vt lana ſuccida, tanquam ſucco imbuta. Perottus. Succida lana à ſuccidendo, qualis ſucciſa eſt, hoc eſt, plena ſordibus; ſed *ci* eſt breue. Varro *de re ruſt. lib.* 2. *cap.* 11. à ſudore deriuat. dicit enim, Tonſuræ tempus inter æquinoctium vernum & ſolſtitium, quum ſudare incœperunt oues: à quo ſudore, recens lana tonſa, ſuccida eſt appellata. Iuuenalis *Satyr.* 5.

Qualis cœna tamen? vinum quod ſuccida nolit
Lana pati.

Plin. *lib.* 28. *cap.* 19. Mulierum purgationes adiuuat fel taurinum lana ſuccida appoſitum.

Sŭccĭſĭuŭs, a, um, vel quod magis placet eruditis, ſubceſiuum, dicitur omne quod tanquam ſuperuacaneum ſucciditur, & rebus detrahitur: vt, Succiſiuum tempus, quod ſubtrahitur rebus magis ſeriis, vt ad aliquem vſum accommodemus. {τὸ πάρεργον, ὃ ἐκ τοῦ παρέργου ἀφῃρημένον. Gall. *Ce qu'on rongne & quaſi deſrobe de ſes principales affaires.* Ital. *Sottratto dalle impreſſe neceſſarie per fare altre coſe.* Germ. Das nohtwendigen ſachen entzogen wirt oder nebend ernſtlichen dingen beſchicht. Hisp. *Cortado y caſi hurtado de principales negocios.* Angl. *That is cutt, drawen or ſeuered frome.*} Gell. *lib* 20. *cap.* 11. Quantum autem vitæ mihi deinceps deûm voluntate erit, quantumque a cura, & a re familiari, procurandoque cultu liberorum meorum dabitur otii, ea omnia ſucciſiua, & ſubſecundaria tempora, ad colligendas huiuſmodi memoriarum delectatiunculas conferam. Cic. 1. *de legib.* Succiſiua quædam tempora incurrunt, quæ ego perire non patior: vt ſiqui dies ad ruſticandum dati ſint, ad numerum accommodentur, quæ ſcribimus. ¶ Succiſiuæ operæ, quæ grauioribus rebus ſunt intermixtæ, cùm aliquid otij ab illis datum eſt. Idem 2. *Philipp.* Nec verò tibi de verſibus reſpondebo: tantùm dicam breuiter, neque illos, neque vllas te omnino literas noſſe: me nec Reipubl. nec amicis vnquam defuiſſe: & tamen omni genere monimentorum meorum perfeciſſe operis ſucciſiuis, vt meæ vigiliæ, meæque literæ, & iuuentuti vtilitatis, & nomini Romano laudis aliquid afferrent. Gellius *cap.* 10. *lib.* 18. Subſiciuum tempus, &c. ¶ Menſores etiam terræ nonnunquam dicunt, In ſucciſiuum eſſe vnciam agri, aut ſextantem, quum ad iugerum interdum peruenerant, & aliquid præter id, quod demetiendum erat, ſupereſſe videbatur. ¶ Succiſiua in agrorum diuiſionibus dicuntur aſſignatorum agrorum reliquiæ, quæ à normali linea ſuperabant. ¶ Succiſiuum (inquit Frontinus) à ſubſecante linea nomen accepit. ¶ Succiſiuorum duo genera, vnum quod in extremis aſſignatorum finium centuria expleri non potuit. Alterum genus quod in mediis aſſignationibus & integris centuriis interuenerit: quicquid enim inter quatuor limites minus, quàm incluſum eſt, fuerit aſſignatum, in hac remanet appellatione, ideo quòd is modus, qui aſſignationi ſupereſt, linea claudatur, & ſubſecetur. Nam & reliquarum menſurarum actus, quicquid inter normalem lineam, & extremitatem intereſt, ſucciſiuum appellatur. Hæc autem (vt ſcribit Hyginus) diuiſionum atque aſſignationum autores ſibi reſeruabant. Ab hac ſimilitudine operæ, horæ, dies, & tempora, quæ amicorum, fori Reipub. negotiis ſuperſunt atque ex iis quaſi ſubſecantur, quæ nobis reſeruamus, & perire non ſinimus, ſed aut legendo, aut ſcribendo, aut commentando conſumimus, ſubceſiua nominantur. Eam enim ſcripturam a doctoribus magis probari video, quàm, vt ſcribi ſolet, ſucciſiua. Cicero 1. *de legib.* Subceſiua quædam tempora incurrunt, quæ ego perire non patior. Senec. *epiſt.* 54. Subſeciua res non eſt philoſophia.

Sŭccĭdo, is, Sub onere, vel præ laſſitudine ſuccumbo: à ſub & cado. {ὑποπίπτω. Gall. *Cheoir deſſous.* Ital. *Caſcar ſotto.* Germ. Empfallen/vnden hinfallen. Hisp. *Caer abaxo.* Angl. *To fall downe or vnder, as one on his knees.*} Gell. Iam continuo labore grauia genua ſucciderant. Plaut. *in Curc.* Genua media ſuccidunt laſſitudine.

Sŭccĭdŭus, a, um, Pronus ad cadendum ſiue fermè cadens. {ὑποπίπτων. Gall. *Qui cheoit preſque, qui cheoit aiſément.* Ital. *Diſpoſto à cadere.* Germ. Zum fal geneigt. Hisp. *Coſa que cae hazia baxo.* Angl. *That falleth eaſilie or is nigh to fall.*} Claudian. *lib.* 3.

Succidui titubat greſſus.

Ouid. *Ep.* 16.

Succiduo dicor procubuiſſe genu.

Idem 10. *Metamorph.*

———————at illi
Poplite ſucciduo genua intremuêre: fugitque
Et color & ſanguis, animúſque relinquit euntem.

Sŭccĭdŭs, vide *Succus.*

Svccingo, is, veſtis lacinias cingulo coerceo, vt ſolemus, quò expeditiores ſimus ad aliquod opus faciendum. {שנס *ſchinnés* אפד *aphádh* אזר *azár.* ὑποζώννυμι. Gall. *Trouſſer & ceinare par deſſous.* Ital. *Cignere, circondare.* Germ. Sich auffſchürtzen. Hisp. *Ceñir por debaxo.* Angl. *To gird.*} Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 2.

———Veluti ſuccinctus curſitat hoſpes.

¶ Nonnunquam ponitur pro circuncingo, ſiue ambio. Ouid. 13. *Met.*

Illa feris atram canibus ſuccingitur aluum,
Virginis ora gerens.

de Scylla. ¶ Vrbs ſuccincta portubus, hoc eſt, circunſepta, ac munita. Cic. *de lege Agrar.* Deleta Carthago eſt, quòd cùm hominum copiis, tum ipſa natura ac loco ſuccincta portubus, armata muris, &c. Pectora ſuccincta curis. Stat. 5. *Sylu.*

Sŭccinctus, nomen ex particip. {משנס *meſchunnás* אפוד *aphúd* אזור *azúr.* διεζωσμένος. Gall. *Ceint par deſſous.* Ital. *Cinto di ſotto.* Germ. Ob ſich zuſamen gezogen/gurtet. Hisp. *Ceñido por debaxo.* Angl. *Girded.*} Liu. *lib.* 7. *ab Vrb.* Succinctus cultro Succinctus linteo. Suet. *in Calig. cap.* 26 Quoſdam ſummis honoribus functos cœnanti ſibi ad pedes ſtare ſuccinctos linteo paſſus eſt. Item Quintilian. Horum ſcientia debet eſſe ſuccinctus, &c. Plin. *lib.* 16. *cap.* 10. Eaſdem arbores alio nomine eſſe per oram Italiæ, quos tribulos vocant, pleríque arbitrantur, ſed graciles, ſuccinctioreſque, & enodes. hoc eſt, ima ſui parte minus ramoſas.

Sŭccingŭlum, i, ſiue Subcingulum, idem cum baltheo, teſte Feſto. ζωστήρ. Plautus *Menæch. ſc.* 3. *act.* 1. Succingulum ab Hippolyto rapuit Hercules.

Sŭccĭno, is, Canendo ſubſequor, poſteriore loco cano ✕ Præcino. {ὑπᾴδω. Gall. *Souſchanter, chanter apres vn autre, reſpondre à celuy qui chante.* Ital. *Cantare con vn' altro, & di baſſa voce.* Germ. Einem nachſingen. Hisp. *Cantar con otro y por debaxo.* Angl. *To ſing after or anſwer to an other in ſinging.*} Horat. *lib.* 1. *Ep.*

———clamat, Victum date, ſuccinit alter,
Et mihi diuiduo findatur munere quadra.

¶ Accipitur etiam ſuccinere pro eo quod eſt, ſubmiſſa voce canere.

Sŭccĕntores dicuntur, quos vulgus *Baſſos* appellat. Contrà cantores, qui vocem maximè acuunt. Occentores autem, qui medium inter vtrunque ſeruant tenorem.

Sŭccĭnum, i, Electrum. {ἤλεκτρον. Gall. *Ambre.* Ital. *Ambra.* Germ. Agſtein. Hisp. *Ambar.* Angl. *Amber wherof beades are made.*} Veteres putauerunt eſſe lachrymam ex arboribus pinei generis. Verum hodie deprehenſum eſt à viris doctis, qui Pruteniam totam peragrarunt, nihil aliud eſſe quàm bituminis genus ex ſaxis profluens: primo liquidum, ſed poſtea, maris frigiditate condenſatum. Succinum (inquit Ruellius) vulgus medicorum *ambram citrinam* vocat Mauritani *Karabe.* Geſtatur à noſtris mulierculis decoris gratia quædam monilium vice, aliæ in orbiculis, quibus preculas ſuas numerant. Dictum ſuccinum, quòd ſuccus eſſe crederetur profluens ex arboribus pinei generis. Plin. *lib.* 37. *cap.* 3. Arboris ſuccum eſſe priſci noſtri credidére, ob id ſuccinum appellantes. ¶ Amati Luſitani de ſuccino ſiue electro veriſſima verba ita habent, Plinij, inquit, verba vera eſſe hodie cognoſcimus, quum in maris Baltheo electrum ſiue ſuccinum ex quo preculæ ſiue coronæ fiunt,

ſuæ, colligatur, & nuſquam alibi: quòd verò gummi arboris pineæ ſimile eſt, ipſius in attritu pineus odor atteſtatur, cùm adhuc glutinoſum à fluctibus marinis in littus eiicitur. Naſcitur enim electrum, liquidum, tanquam pini reſina, quod cùm multum fluit, formicas, muſcas, paleas, & alia capit, quæ omnia poſtea in eo denſato, videntur, vt Martialis hoc diſticho complexus eſt,

Dum Phaëthontea formica vagatur in vmbra,
Implicuit tenuem ſuccina gutta feram.

Hæc veriſſimè ita ſe habere, egomet ipſe colligens ſuccinum in littore Danticano ſum expertus.

Succinus, a, um, adiectiuum, quo id ſignificatur quod ex ſuccino conſtat. {ὁ ἠλέκτρινος, ὁ ἐξ ἠλέκτρου. GALL. *D'ambre.* ITAL. *D'ambra.* GERM. Agſteinin/auß agſtein. HISP. *De ambar.* ANGL. *Of amber.*} Martial. *lib.* 1.

Dum Phaëthontea formica vagatur in vmbra,
Implicuit tenuem ſuccina gutta feram.

Succineus, a, um, aliud adiectiuum pro eodem. Plin. *lib.* 22. *cap.* 23. Succineis nouaculis, aut argento apparatu comitante.

Succiſiuum tempus, vide *Succido*, is.

SVCCLAMO, as, Acclamo, alterius orationem clamore excipio. {ἐπιβοάω. GALL. *S'eſcrier apres que quelqu'vn a dit quelque choſe.* ITAL. *Gridare.* GERM. Zuſchreiben. HISP. *Dar voces ò llamar de baxo, gritar.* ANGL. *To crie after that one hathe ſade any thing.*} Cic. *lib.* 8. *Epiſt.* Succlamatum eſt frequenter à militibus. Liuius *lib.* 5. *ab Vrbe*, Hæc Virginio vociferanti ſucclamabat multitudo, nec illius dolori, nec ſuæ libertati ſe defuturos.

Succlamatio, nis, Acclamatio. {ἐπιβόησις. GALL. *Eſcri, ou dit & parole d'autruy.* ITAL. *Gido.* GERM. Zuſchreibung. HISP. *Grita.* ANGL. *Acclamation, or a conſent ſignified by crying.*} Liu. 10. *bell. Maced.* Si ex eo quòd aut inter ſe loquantur, aut ſucclamationibus apud concionantem Imperatorem ſignificent, qui ſentiant, &c.

SVCCOLLO, as, Collum ſuppono, ceruicibus ſubiectis porto: quod propriè eorum eſt, qui aliquem in lectica geſtant. {[illegible]. GALL. *Charge ſur ſon col ou ſur ſes eſpaules.* ITAL. *Portar ſu le ſpalle.* GERM. Auff den halß/oder den achslen tragen. HISP. *Leuar en el cuello, ò a cueſtas.* ANGL. *To beare vpon my neck or ſulders, to put my neck vnder any thing.*} Sueton. *in Claud. Caſare cap.* 10. Ab his lecticæ impoſitus: & quia ſerui diffugerant viciſſim ſuccollantibus in caſtra delatus eſt.

Succollatus, a, um, paſſiuè. Suet. *in Othon. cap.* 6. Ac deficientibus lecticariis, cùm deſcendiſſet, curſúmque cepiſſet, laxato calceo, reſtitit, donec omiſſa mora ſuccolatus, & à præſente comitatu Imperator conſalutatus, &c. ad principia deuenit.

‖Succonditores, qui ſub currum, & iugum ſeſe condebant in factionibus Circi, ſi fortè malè iuncti eſſent equi, aut loris ſe impedirent. Turn.

Succrotillus, a, um, tenuis.‖

Succrotilla, dictio prorſus obſoleta, quæ apud antiquiſſimos ſignificabat vocem tenuem & claram: quod annotauit Feſtus, citans illud Titinnij, Fœmina fabula ſuccrotilla vocula.

Succreſco, is, Subnaſcor, in ſubſidium, vel locum alterius creſco, vel ſub re aliqua altiore creſco. {גדל ghadhal. [illegible]. GALL. *Croiſtre au deſſus, aller en croiſſant, croiſtre peu à peu.* ITAL. *Andar creſcendo, ò creſcer di naſcoſo.* GERM. Färbin wachſen/vnden ſie wachſen. HISP. *Crecer ſecreto.* ANGL. *To grow vnder and low, to waxe more and more.*} Columell. *lib.* 4. *cap.* 14. Frequenter ſolum exercendum eſt, quum id incremento ſuo vires inumbrent, nec patientur herbam ſuccreſcere. Ouidius 9. *Metamorph.*

—————ſuccreſcit ab imo,
Totaque paulatim lentus premit inguina cortex.

Idem 8.

———hauſtum cratera repleri
Sponte ſua, per ſéque vident ſuccreſcere vina.

Plaut. *Trinumm.* Interim mores mali, quaſi herba irrigua, Succreuerunt vberrimè. ¶ Per tranſlationem, Succreſcere gloriæ ſeniorum, & ſuccreſcere ætati alicuius. Cicero 3. *de Orat.* Non enim ille mediocris orator veſtræ quaſi ſuccreſcit ætati, ſed & ingenio peracri, & ſtudio flagranti.

Succuba, & Succubi, qui dicantur, vide in verbo Succubo.

SVCCVBO, as, are, Viro me ſubiicio, ſuccumbo. {[illegible]. GALL. *Cheoir deſſous.* ITAL. *Cadere di ſotto.* GERM. Vnden ligen. HISP. *Caer de baxo.* ANGL. *To lye vnder.*} Vnde & ſuccuba dicitur adultera quæ alieno ſuccubat viro. ¶ Item dæmones quidam dicti ſunt ſuccubi qui aſſumpta muliebri ſpecie, viris ſe creduntur ſubiicere, quemadmodum incubi appellantur, qui virorum ſpecie aſſumpta, mulieres inire exiſtimantur.

Succubus, qui ſuccubat, dæmon muliebri ſpecie. Succuba, quæ ſuccubat, adultera. {מנאפת menaaphtah. μοιχαλίς, μοιχεύτρια. GALL. *Adultere.* ITAL. *Adultera.* GERM. Ein hurenſack / ſo ſich vnder einen andern mann legt. HISP. *La que ſe ayunta con marido ageno, adultera.* ANGL. *A whore or harlot lying with another mannes husband.*} Ouid. *Epiſt.* 6.

———lecti quoque ſuccuba noſtri,
Mærent, & logos ſentias ipſa ſuos.

Succuboneum pro ſuccuba. Titinnius poſuit *in Pſaltria*, Contemplari ancillas quam arbitror illarum ſuccuboneum eſſe. Ex Nonio.

‖Succudo, vel ſubcudo, infrà cudo, incutio clauos, [illegible], vel [illegible] in calceos.‖

SVCCVMBO, is, ui, itum, Vincor, defatigor, oneri impar ſum. {נפל naphal. [illegible]. GALL. *Tomber & cheoir en bas, ſuccomber, ſe laiſſer cheoir comme vaincu & las.* ITAL. *Sottogiacere, ò cader di ſotto.* GERM. Vnder etwas erligen. HISP. *Caer de baxo, ſer vencido.* ANGL. *To fall downe or vnder.*} Liu. *lib.* 6. *ab Vrbe*, Cui ſuccumbere oneri coacta plebs. Ouid. 4. *Faſt. Eleg.* 2.

Iam fera Cæſaribus Germania, totus vt orbis,
Victa poteſt flexo ſuccubuiſſe genu.

Sueton. *in Auguſt. cap.* 98. Sed in redeundo, aggrauata valetudine, tandem Nolæ ſuccubuit. ¶ Succumbere ad animum relatum, pro frangi, & ita debilis animo eſſe, vt ferre aduerſa nequeamus. Cic. 2. *de finib.* Potiùs ergo illa dicantur, turpe eſſe viro debilitari, dolore frangi, ſuccumbere. Idem 2. *Tuſc.* Pugiles verò etiam cùm feriant aduerſarium, in iactandis cæſtibus ingemiſcunt, non quod doleant, animóve ſuccumbant: ſed quia pro fundenda voce omne corpus intenditur, venitque plaga vehementior. Virg. 4. *Æneid.*

Huic vni forſan potui ſuccumbere culpa.

¶ Succumbere viro dicitur mulier. Varro 2. *de re ruſt. cap.* 10. Necnon etiam hoc quas virgines ibi appellant, nonnunquam annorum viginti, quibus mos eorum non denegauit, ante nuptias vt ſuccumberent quibus vellent, & incomitatis vt vagari liceret, & filios habere.

SVCCVRRO, is, Subuenio, ſubſidioſum, auxilium præſto, ſuppetias fero. {עזר hazar. βοηθέω, ἐπαρκέω. GALL. *Secourir.* ITAL. *Soccorrere, ſouenire, porgere aiuto, ſoccorſo.* GERM. Zuhin lauffen zuhelffen/ zuſpringen in der noth. HISP. *Socorrer, dar ayuda.* ANGL. *To ſuccour or help.*} Virg. *Æneid.*

Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco.

Cic. *pro Sext. Roſc.* Licet omnia pericula impendeant, ſuccurram atque ſubibo. Idem *pro Rabirio.* Ferre opem patriæ, ſuccurrere ſaluti, fortuníſque communibus. Ouid. 1. *Triſt. Eleg.* 4.

———rebus ſuccurrite laſſis.

Idem 6. *Faſt.*

———Magna ſuccurrite voce
Clamat.

¶ Item ponitur pro in mentem venire. [illegible]. Cic. Neque enim mihi ſuccurrebant verba quæ ante diſceſſum à Dolabella audieramus. Cic. filius *ad Tironem lib.* 16. Deinde illud etiam mihi ſuccurrebat, graue eſſe me de iudicio patris iudicare. Virg. 2. *Æneid.*

———Pulchrúmque mori ſuccurrit in armis.

Suet. *in Tib. cap.* 21. Succurritque verſus ille Homericus, &c.

Succurſum, impetſonale. Plinius *lib.* 23. *cap.* 1. Intellectum ibi medium eſt, potúque ſuccurſum. Liuius 3. *ab Vrbe*, Se quoque id generi ac nomini dare: nec cum eo in gratiam rediſſe, cuius aduerſæ fortunæ velit ſuccurſum.

SVCCVS, i, Humor tam in animalium, quàm in plantarum corporibus, quo illa aluntur: ita dictus à ſugendo, vt quidam volunt, quòd ſingula membra, quantum cuique opus eſt, ex eo exugant, attrahántque. {χυλός, χυμός. GALL. *Suc, ſeue.* ITAL. *Sugo, humore.* GERM. Ein ſafft. HISP. *Çumo.* ANGL. *Iuice, all kind of licour.*} Cic. 2. *de nat. deor.* Principio eorum quæ gignuntur è terra ſtirpes, & ſtabilitatem dant iis quæ ſuſtinentur, & ex terra ſuccum trahunt, quo alantur ea quæ radicibus continentur. Virg. 3. *Eclog.*

Et ſuccus pecori, & lac ſubducitur agnis.

Succus pomorum, pro ſapore. χυμός. Idem 2. *Georg.*

Pomaque degenerant, ſuccos oblita priores.

Qui rem herbariam ex profeſſo tractandam ſuſceperunt, ſuccum diſtinguunt à lacryma & liquore: vt lacryma ſit, quæ ſponte profluit: liquor qui ſacrificato cortice emanat: ſuccus, qui ex planta contuſa exprimitur. Quæ differentia, vt cognitu digna eſt, ita à ſcriptoribus nullo pacto obſeruatur. Nam & Plinius ſuccum accipit pro reſina, ſiue pice ex arboribus ſponte profluente. Ita enim habet *lib.* 16. Arborum ex quibus manat ſuccus, aliæ picem, aliæ reſinam mittunt. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 1. Suo ſibi ſucco viuunt, ros ſi nec cadit, cochleæ. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Is habet ſuccum, is ſuauitatem (piſcis, ſup.) Celſ. *lib.* 6. *cap.* 8. Tum in narem ipſam mel cum exiguo modo reſinæ terebinthinæ coniiciatur, attrahatúrque ſpiritu is ſuccus, donec in ore guſtus eius ſentiatur. ¶ Succus ciuitatis per tranſlationem. Cic. *ad Attic. lib.* 4. Amiſimus, mi Pompon, non omnem modò ſuccum & ſanguinem, ſed etiam colorem & priſtinam ſpeciem ciuitatis. ¶ Ingenij ſuccus. Quintil. *in Proœm. lib.* 1. Nam plerunque nudæ illæ artes nimiæ ſubtilitatis affectatione frangunt, atque concidunt quicquid eſt in oratione generoſius, & omnem ſuccum ingenij bibunt.

Succoſus, Plenus, quod & ſucculentum dicimus. {χυλώδης. GALL. *Plein de ſuc & d'humeur, ſeueux.* ITAL. *Pieno di ſugo.* GERM. Saffitig/ voll ſafft. HISP. *çumoſo, lleno de çumo.* ANGL. *Full of iuice.*} Plin. *lib.* 12. *cap.* 25. Exit & in Pamphilia, ſed acrior minúſque ſuccoſus. ¶ Locus ſuccoſus, id eſt, natura humectus & irriguus. Col. *lib.* 2. *cap.* 17. Meliúſque habetur fœnum quod natura ſuccoſo gignitur cælo, quàm quod irrigatum aquis elicitur. ¶ Succoſior comparatiuum. Idem *lib.* 4. *cap.* 29. Id porrò in aliis ſtirpium generibus, quæ firmioris, & ſuccoſioris libri ſunt, poſſe fieri ſanè conceſſerim.

Succidus, a, um, à ſuccidendo, aut à ſucco: aut, vt Varro putauit, à ſudore dictum eſt. vt, Lana ſuccida, hoc eſt, pinguis, ſordida & nondum lota: hoc eſt, talis qualis ſuccidiitur. Græci [illegible] vocant. {GALL. *Plein de ſuc, ſeueux & humide.* ITAL. *Graſſo, ſporco.* GERM. Newgeſchorne wüſte wollen. HISP. *Coſa ſuzia, ò coſa çumoſa.* ANGL. *Full of iuice, moiſtie, as vnwaſhed wooll.*} Varr. *de re ruſt. lib.* 2. *cap.* 11. Tonſuræ tempus inter æquinoctium vernum & ſolſtitium, quum ſudare inceperunt oues: à quo ſudore recens lana tonſa ſuccida eſt appellata. Iuuen. *Satyr.* 5.

Qualis cœna tamen? vinum quod ſuccida nolit, Lana pati.

Dicitur etiam lana ſuccoſa. Sammonicus *cap. de combuſturis.*

Aut tu ſuccoſum cinerem perducito lana.

Feſtiuum illud apud Plautum *in Milite.* Lautam vis, an quæ nondum ſit lauta? Reſpondet, Siccam, ſuccidam. Non vult mulierem quæ publicè lanet, ſed illotam puellam & ſucci plenam. Vbi alluſio ad lanam ſuccidam.

SVCCVTIO, is, compoſitum ex præpoſitione ſub & verbo quatio, Paululum quatio. {הרעיש hirhiſch. [illegible]. GALL. *Secouer, aller au trot, trotter.* ITAL. *Trottare, andar di trotto, ſcuotere.* GERM. Auffſchütteln. HISP. *Sacudir.* ANGL. *To ſhake or iogge, to trott.*}

Succuſſo, as, frequentatiuum, propriéque dicitur de equis qui duriore gradu incedentes, ſeſſorem concutiunt: quod genus equorum ſucceſſores, & ſucceſſarios, & ſucceſſatores appellamus. {[illegible]. GALL. *Secouer ſouuent, donner pluſieurs ſecouſſes.* ITAL. *Scuotere ſpeſſo.* GERM. Auffſchüttlen / erſchütten eins ſchüttelns wie die hart trabende roß den reutern thun. HISP. *Sacudir menudo.* ANGL. *To iogge often, to trott.*} Accius, Agite vulnus ne ſuccuſſet greſſus, cautè ingredimini. Lucil. Succuſſatoris tetri tardíque Caballi.

Succuſſor, is, vt Equus ſuccuſſor, vel ſuccuſſator. Lucilius apud Gellium *lib. 1. cap. 16.* Campanus ſonipes ſuccuſſor, nullus ſequetur.

Succuſſus, us. {רעש *rahaſch.* ὁ ὑποσεισμός, ὁ ὑποσαγμός. GALL. *Secouſſe.* ITAL. *Eſſo trottare ò ſcuotere.* GERM. Erſchüttung / auffſtoſſung. HISP. *Sacudimiento.* ANGL. *A iogging or trotting.*} Verbale à Succutio. Cic. 2. *Tuſcul.* Pedetentim, inquit, ite & ſedato niſu, ne ſuccuſſu arripiat maior dolor.

Sucerda, vide *Sucerda.*

Suctus, vide *Sugo.*

Sucula, pro paruo ſue, vide *Sus.*

Suculæ, dicuntur ſtellæ, quæ alio nomine Hyades vocantur, à pluuia. {כימה *chimah.* ὑάδες.} Nam & orientes & occidentes tempeſtates, & pluuias cient. Vnde etiam à Latinis Suculæ appellantur, quod ſuum ritu luto delectari videantur. De iis & ratione nominis, Gell. *cap. 7. lib. 13.* Exoriuntur XII. Calend. Iunij. Plin. *lib. 18. cap. 26.* Ægypto ſuculæ occidunt veſperi. ¶ Eſt & ſucula genus intimæ veſtis, Plautus *in Ruden.* Duæ connexæ maniculæ cum ſucula. Sucula, ὄνος Athenæo, Vitruuio machina eſt tractorij generis: conſtat autem tereti ligno, aut pluribus vectibus traiecto, vtrinque æqua extantibus longitudine: hæc dum vertatur, funis qui ductarius dicitur, circa eam obuoluitur. Huiuſmodi machinâ hodie vietores, id eſt, cuparij, vina ex hypogeis ſubuehunt, *turnum* eum appellantes.

Sudes, is, Pertica ſiue genus teli ruſtici, hoc eſt, paxillus igni torridus. {יתד *iathed.* σκόλοψ. GALL. *Vn pieu, vne perche.* ITAL. *Pertica, battone.* GERM. Ein pfaal, ſparre / bebel. HISP. *Vara o pertiga, o madera gruesa.* ANGL. *A certaine ſtaf burned in the end.*} Virg. 7. *Æneid.*

——*Sudibuſve praeuſtis.*

Idem *lib. 1. Georg.*

Quadrifidaſve ſudes, & acuto robore valles.

Vbi Seruius, Vallus, & ſudes idem eſt. Sudibus inter ſe concurrere. Liuius 6. *bell. Pun.* Tertio die ſudibus inter ſe in modum iuſtæ pugnæ concurrerent, præliatiſque miſſilibus iaculati ſunt. ¶ Sudem torquere Lucretius olim dicebat. Senec. *epiſt. 89.* & Tibull. *lib. 4.* Quis tardamve ſudem.

Sudiculum, genus flagelli, quod vapulantes facit. Feſt. Quid ſi potius, tanquam parua ſudes.

Sudis, is, piſcis inſigni magnitudine, & ſapore non ingrato, quem Græci σφύραιναν appellant. Plin *lib. 32. cap. 11.* Sunt præter ea à nullo autore nominati, ſudis Latine appellata, à Græcis ſphyrena, roſtro ſimilis nomine, magnitudine inter ampliſſimos, rarus, ſed tamen non degener.

Sudo, as, aqua per poros corporis eliquo. παρὰ τὸ ὕδωρ, quod aquam vndamque ſignificat, deriuatum exiſtimatur, aſpiratione in S literam conuerſa. {ἱδρόω. GALL. *Suer.* ITAL. *Sudare.* GERM. Schweiſſen. HISP. *Sudar.* ANGL. *To ſweat.*} Et modò abſolute ponitur. Horat. *de Arte,*

——*ſudauit & alſit.*

Idem 2. *Serm. ſatyr. 2.*

——*tu pulmentaria quære ſudando.*

Cic. 1. *de diuin.* Nunciatum eſt alicubi deorum ſudaſſe ſimulacra. Idem 2. *de Orat.* Qui in ille diceret ſe ſine cauſa ſudare, minimè mirum, inquit, modò enim exiit de balneis. Sudare ad flammam valet, dinis ergò? Suet *in Aug cap 82.* Et Plaut. *Aſin ſc. 2. 4. 2.* Pro monſtro extemplo eſt, quando qui ſudat tremit. (de verberibus.) Quintilian. Bene ſudantes patroni. Modò cum ablatiuo iungitur. Liu. Et ſcutâ duo ſanguine ſudaſſe. Virg. 2. *Georg.*

Vnde caua tepido ſudant humore lacuna.

Modò cum accuſatiuo pro exudare, ſiue ſudando producere. Virgil. 4. *Eclog.*

Et duræ quercus ſudabunt roſcida mella.

Idem *Eclog. 8.*

Pinguia corticibus ſudent electra myricæ.

Sudare metaphoricôs pro vehementer laborare, nam magnos labores ſolet & ſudor comitari. Terent. *in Phorm.*—eia ſudabis ſatis. Si cum illo inceptas homine: ea eloquentia eſt. hoc eſt, ſatis erit tibi negotij, ſatis laborabis. Cic. *pro Seſtio,* Sudandum eſt his pro communibus commodis.

Sudatus, participium. {ἱδρωθείς. GALL. *Sué.* ITAL. *Sudato.* GERM. Geſchwitzet. HISP. *Sudado.* ANGL. *Moiſtie with ſweat.*} Statius 5. *Thebaid.*

——*labor gelido ſudatur in Hæmo.*

Claud. 2. *de raptu Proſerp.*

——*Fibula ſudata marito.*

Quintilian. In ſudata veſte durandum oratori.

Sudatio, verbale. {יזע *iezah* זעה *zehah.* ὁ ἱδρωτισμὸς, ὁ ἱδρωσις. GALL. *Suement* ITAL. *Sudamento.* GERM. Schweiſſung HISP. *Sudamento.* ANGL. *A ſweating.*} Senec. *Epiſt. 87.* Niſi Tatius ſapis, quondam rarum ſpectaculum, in aliquo templo piſcinas noſtras circumdederit, ij qua corpora multa ſudatione exinanita demittamus.

Sudator, is, verbale, qui ſudat. {ἱδρωτικός. GALL. *Qui ſue, ſueur.* ITAL. *Chi ſuda.* GERM. Ein ſchweitter. HISP. *El que ſuda.* ANGL. *A great ſweater.*} Plin. *lib. 32. cap. 2.* Dyſentericis, ſudatoribus in longa tuſſi, in epiphoris, meracum.

Sudatrix, is, verbale fœmininum. {ἱδρώτισσα. GALL. *Celle qui ſue.* ITAL. *Donna che ſuda.* GERM. Schweitterin / eine ſo ſchwitzt. HISP. *La que ſuda.* ANGL. *A woman that ſweateth.*} Martial. *lib. 12.*

Dum per limina potentiorum

Sudatrix toga ventilat vagumque

Maior Caliue & minor fatigant.

Sudabundus, a, um. {ἱδρῶν ἐπὶ πᾶσι. GALL. *Tout ſuant.* ITAL. *Che tutto ſuda.* GERM. Schweitzend / ſchweiſſig. HISP. *El que ſuda de todas partes.* ANGL. *All ſweatie.*} Ouid. *ad Piſo.*

——*totaque ludos*

Turba repentè ſuos iam ſudabunda relinquit.

Sudor, oris, Excrementum aqueum per cutem exudans. {יזע *iezáh* זעה *zehai.* ἱδρώς. GALL. *Sueur.* ITAL. *Sudore* GERM. Der ſchweiß. HISP. *Sudor, Aquel humor que ſe ſuda.* ANGL. *Sweat.*} Plin *lib. 10. cap 72.* Serpentes neque ſanguinis, neque ſudoris vim habent, qui auditatem naturalem tale augent. Cic. 1. *de diuinat.* Nec enim ſanguis, nec ſudor niſi e corpore fluit. Virg. 3 *Georg.*

Ardentes papula, atque immundus olentia ſudor

Membra ſequebatur.

Idem 2. *Æneid.*

——*ſalſuſque per artus Sudor it.*

Idem 3. *Æneid.*

Tum gelidus toto manabat corpore ſudor.

Sudor vti maris eſt, Lucret. ſic & Samonicus, i. ἁλὸς ἱδρώς. Alij pro maris humore. Sudor pro labore, Cic. *pro Fonteio de Gallis.* Qui cum ipſo Mar. Fonteio ferrum ac manus contulerunt, multoque eius ſudore ac labore ſub populo Rom. imperium ditionemque ceciderunt. Idem 1. *de Orat.* Ac ſtylus ille tuus quem tu vere dixiſti perfectorem dicendi eſſe ac magiſtrum, multi ſudoris eſt. Quintil. Victores ſuos nudumque ſudorem quærent aſſueta gymnaſiis corpora.

Sudatorius, a, um, adiectiuum. {ἱδρωτήριος. GALL. *Qui fait ſuer.* ITAL. *Che fa ſudare.* GERM. Das ſchweiſſen machet / oder zu dem ſchweiſſen gehört. HISP. *Coſa que haze ſudar.* ANGL. *That maketh one to ſweat.*} Plaut. *in Stich.* Nullos meliores eſſe paraſitos ſinam, vel vnctiones Græcas ſudatorias vel alias malis. Senec. *epiſt. 92.* Quid mihi cum ſudatoriis?

Sudatorium, ij, locus ad ſudandum extructus, vaporarium. {τὸ πυριατήριον, τὸ ὑπόκαυστον. GALL. *Eſtuues ſeches, le lieu ès eſtuues ou l'on ſue.* ITAL. *Luogo da ſudare, ſtufa ſecca.* GERM. Ein ſchweißbad / ſchweißſtube darin man ſchweitzt. HISP. *Lugar en el baño para ſudar.* ANGL. *Stewes, or a place made to ſweat in.*} Seneca *de vita beata.* Circa balnea & ſudatoria, ac loca Ædilem metuentia, &c. Idem *Epiſt. 51.* Quid mihi cum ſudatoriis, in quæ ſiccus vapor corporum exhauſturus includitur.

Sudarium, ij, Linteum quo ſudor faciei detergitur & nares purgantur. {σουδάριον, μακτρίον. GALL. *Suaire, linge ou mouchoir dequoy on eſſuye la ſueur.* ITAL. *Sudario, ò vero fazzolo, fazzoletto.* GERM. Ein ſchweißtuch. HISP. *Sudario ò toca de lienço.* ANGL. *A napking or cloth for ſweat.*} Suet. *in Nerone cap. 48.* Adaperto capite, & ante faciem obtento ſudario, equum aſcendit quatuor ſolis comitantibus. Et mox, Ligato circa collum ſudario prodierat in publicum. Quintilian. Sudario frontem ſiccate. Suet. *in Neron. cap. 25* Sudarium ad os applicare. ¶ Huius diminutiuum eſt Sudariolum. Martial. *lib. 11.*

Iam mihi nigreſcunt tonſa ſudaria barba,

Et queritur labris puncta puella meis.

Quintil. *lib. 6. cap. 3.* Quum reus agere in eum Caluo candido frontem ſudario tergeret, &c.

Sudariolum, diminutiuum à ſudarium, Apul. *in Apolog.* Ais enim me habuiſſe quædam ſudariola inuoluta apud Lares Pontiani.

Sudus, a, um, ſiccum, quaſi ſine vdo. id eſt, humido, eſt propriè pars ſerena inter nubes. {צחצחות *ſtachetſachoth* טהר *tohár.* αἴθριος. GALL. *Beau temps, ſerain.* ITAL. *Tempo aſciutto.* GERM. Der ſchön himmel ſo man zwiſchen den wolcken hinein ſicht. HISP. *Tiempo ſereno y claro.* ANGL. *Faire weather.*} Virg. 8. *Æneid.*

Arma inter nubes cæli in regione ſerena

Per ſudum rutilare vident.

Accipitur tamen ſudum pro ſicco, ſiue ſereno tempore, quum ſcilicet nulla eſt pluuia. Cicero *ad Tiron.* Horologium mittam & libros ſi erit ſudum. Plaut. *in Mil. ſc. 1. a. 1.* Curate vt ſplendor clypeo meo ſit clarior, quàm Solis radij eſſe olim, quum ſudum eſt, ſolent. Virg. 4. *Georg.*

Ergo vbi ver nacta ſudum, campóſque [illegible]

Erumpunt portis.

‖ Suecia, Sweden, regio nota Plinio, omnium Aquilonarium fertiliſſima.

Suellis, Suelli, V. olim E. Sardiniæ mediterranea, nunc opidulum, nomen retinens: cuius Epiſcopatus cum Calaritano A. coniunctus eſt. ‖

Sueo, es, antiquum verbum, Soleo: vnde ſueſco. {למד *lemmadh.* ἔθω. GALL. *Auoir de couſtume, eſtre accouſtumé.* ITAL. *Vſarſi.* GERM. Gewohn ſein / pflegen. HISP. *Acoſtumbrarſe.* ANGL. *To be vſed or accuſtomed.*} Lucret. *lib. 1.*

——*& ſemina rerum appellare ſuemus:*

id eſt, ſolemus. Liu. 5. *ab Vrbe,* Nec ſecus quàm diuino ſpiritu tactus, quum ſe in mediam concionem intuliſſet, abſtinere ſuetus ante talibus conſiliis. Cic. 2. *de nat. deor.* Has Græci ſtellas hyadas vocitare ſuerunt. Lucret. *lib. 1.*

——*nec frigora quit nos*

Vſurpare oculis, nec voces cernere ſuemus.

‖ Sueres, vide *Sus.*

Suerina, Sweria, V. E. in ducatu Megapolitano, ſeu Mechlenburgenſi, ſub A. Bremenſi. ‖

Sueſco, is, eui, etum, Conſuetudinem capio. {למד *lammádh.* ἐθίζομαι. GALL. *Auoir de couſtume, eſtre accouſtumé.* ITAL. *Vſarſi, auuezzarſi.* GERM. Gewohnen. HISP. *Acoſtumbrarſe.* ANGL. *To be accuſtomed, or to haue an accuſtome.*} Cic. *Metello,* A te id, quod ſueuiſti, peto me abſentem diligas, atque defendas. Claud. *lib. 3.*

——*Poſt hæc cunabula dulci*

Ferre ſinu ſummóque Ioui deducere paruum

Sueuerat, & genibus ludentem aptare paternis.

Suetus, a, um, participium. {למד *lummadh* למוד *limmúdh.* εἰθισμένος, ἐθισθείς. GALL. *Accouſtumé.* ITAL. *Vſato, ſolito.* GERM. Gewohnt. HISP. *Acoſtumbrado.* ANGL. *Accuſtomed.*} Virg. 5. *Æneid.*

——*geminos immani pondere caeſtus*

Proiecit, quibus acer Eryx in prælia ſuetus

Ferre manum.

Cic. *ad Attic. lib. 6.* Ita multæ ciuitates omni ære alieno liberatæ, multæ valde leuatæ ſunt, omnes ſuis legibus & iudiciis ſuetæ, αὐτονομίαν adeptæ reuixerunt. Lucan. *lib. 1.*

Bella nefanda parat, ſuetus ciuilibus armis.

Sueſſa, Campaniæ oppidum, non procul à Liri amne, vt autor eſt Plin. *lib. 3. cap. 5.* Vulgò *Seſſa.*

Sueſſiones, Galliæ Belgicæ populi, vt ſcribit Plinius *lib. 4. cap. 17.* in prouincia Remenſi. Hodie *Soiſſons.* Apud Lucanum ſic docti legunt,

Et Biturix, longiſque leues Sueſſones in armis.

Suetonius

Suetonius Lenis, Suetonij Tranquilli probiſſimi & candidiſſimi hiſtorici pater fuit: quem floruiſſe ſub Othone Imperatore ſcribit ipſe Sueton. Tranquill. *in Othon. cap.* 10. his verbis, interfuit huic bello pater meus Suetonius Lenis tertiæ decimæ legionis tribunus anguſticlauis, &c. Eius quoque meminit Gell. *cap.* 4. *lib.* 15.

Svēvī, [illegible]. Bellicoſiſſimi Germaniæ populi olim Albis, hodie Danubij accolæ. {Die Schwaben.} Luc. *lib.* 8.

Fundit ab extremo flauos Aquilone Sueuos.

¶ Crinis Sueuus, pro flauo dixit Silius *lib.* 5. Caſſis erat munita viro, cui vertice ſurgens Triplex criſta, iubas effundit crine Sueuo. Poteſt tamen & propriè intelligi, quoniam Flaminius, de quo hic loquitur, Ligures, Boios & Sueuos vicerat.

Sūēuiă, dicitur eorum regio. Olim circa Albim habitauerunt. Et plus quàm centum pagos habuerunt. Gens valida & bellicoſiſſima. {Das Schwabenland.}

[Sufes, Pœnorum magiſtratus.]

Svffarcino, ſuffarcio: inſerto n, vt aliàs. Apul.

Sūffarcĭnātŭs, Sarcina quapiam oneratus. {עמוס *hamús.* [illegible]. Gall. *Garni de haillons & vieils drappeaux.* Ital. *Caricato, aggrauato.* Germ. Beladen. Hisp. *Cargado.* Angl. *Laden or burdened, stuffed.*} Terent. *in Andr.* verùm vidi Cantharam ſuffarcinatam. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Tum iſti Græci palliati, capite operto qui ambulant Qui incedunt ſuffarcinati cum libris.

Sūffarrānĕŭs, {[illegible]. Gall. *Viuandier qui porte quelque blé ou grain au camp.* Ital. *Viuandiero, che porta grano al campo.* Germ. Einer der mell / oder korn in das läger fürt / aber nit vil / jeden mal ein wenig. Hisp. *El que trae trigo y otro grano al real.* Angl. *That beareth wheat to the camp.*} à farre, quemadmodum confarreatio, deduci videtur: & ſignificat eum qui far in caſtra conuehit, non iuſto commeatu aliquo, ſed crebris & vilibus inſtitorum vecturis. Plin. *lib.* 7. *cap.* 43. Cicero mulionem caſtrenſem ſuffarraneum fuiſſe, &c.

Svffĕro, Suſtineo, patior, tolero. {סבל *ſabal* נשא *naſá.* [illegible]. Gall. *Souffrir, ſupporter, endurer, ſouſtenir.* Ital. *Sofferire, tolerare, patire.* Germ. Erdulden, ertragen. Hisp. *Sufrir, padecer.* Angl. *To ſuffer, to beare with.*} Virg. 2. *Æneid.*

——nec clauſtra, nec ipſi
Cuſtodes ſufferre valent.

Terent. *Heaut.* ſatrapes ſi ſiet Amator nunquam ſufferre eius ſumptus queat. Cic. *pro Cecinna*, Quam multam ſi ſufferre voluiſſent, tamen manere in ciuitate potuiſſent. Idem *pro Flacco*, Nimiæ pietatis, & ſummi amoris in patriam viciſſim nos pœnas, ſi ita diis placet, ſufferamus. Plaut. *Amph.* Actutum ſufferet pœnas Soſia. Idem *Aſin. ſc.* 2. *act.* 3. Qui me fortior ad ſufferendas plagas. Idem *Curc. ſc.* 1. *act.* 3. de creditore abnegante.) Si magis (inquit) me inſtabunt ad Prætorem ſufferam.

Sūffērtŭs, a, um, deductum videtur à ſufferçio, ſicut Refertus à referçio. {מלא *malé* [illegible]. Gall. *Replet, farci & garni, eſpois.* Ital. *Pieno, ſpeſſo.* Germ. Voll / oder vollgeſchöpfft. Hisp. *Lleno, eſpeſſo.* Angl. *Filled and ſtuffed.*} Sueton. *in Neron. cap.* 20. Mediàque in orcheſtra frequente populo epulatus, ſi paulum ſubbibiſſet, aliquid ſe ſufferti tinniturum Græco ſermone promiſit. hoc eſt, cantaturum ſe clarius aliquid, aut quod Græci dicunt [illegible], id eſt, denſum quippiam, aut ſucci plenum.

[Suffertum, plenum, oppletum. Tur.]

Sūffērtim, aduerbium, plenius, ac denſius. Sueton. *in Neron.* Si paululum ſubbibiſſet aliquid ſe ſuffertim tinniturum. Ita enim legendum putat Egnatius.

Svffervĕo, es, ere, Aliquantulum ferueo. {[illegible]. Gall. *Eſtre quelque peu bouillant.* Ital. *Boglire vn pochetto.* Germ. Ein wenig ſieden vnd ſtrudeln. Hisp. *Heruir vn poco.* Angl. *To be ſomewhat hoate.*} Plin. *lib.* 18. *cap.* 11. Vulgò verò nec ſufferuere faciunt.

Sūffervĕfăcio, is, ere, Sufferuidum reddo. {[illegible]. Gall. *Faire vn peu bouillir.* Ital. *Intepidire, ſcaldare alquanto.* Germ. Ein wenig ſiedig machen. Hisp. *Hazer heruir vn poco.* Angl. *To mack ſomewhat hoat.*} Plin. *lib.* 18. *c.* 26. Odor verò in vino ſufferuefacti antecedit alios. Idem *lib.* 22. *cap.* 25. in veſicæ verò dolore, ſemuncia amyli cum ouo, & paſſis tribus ſufferuefacta à balneo.

Sūffērvĕfīo, fis, fit, Aliquantulum feruidus fio. {[illegible]. Gall. *Eſtre fait vn peu bouillant.* Ital. *Eſſer tepido.* Germ. Zum theil anfahen ſiedig werden. Hisp. *Ser tibio, y caliente.* Angl. *To be made ſomewhat hoate.*} Plin. *lib.* 27. *cap.* 8. Qui fidem promiſſo huic quærunt, affirmant lapillos, qui ſufferueſiant, vnà rumpi.

Sūffēs, etis, Summi magiſtratus nomen erat apud Carthaginenſes, non diſſimilis Romanorum Conſolatui. Liu. 10. *bell. Pun.* Senatum itaque Sufferes (quod velut Conſulare imperium apud Carthaginenſes erat) vocauerunt. Idem 8. *bell. Pun.* Infeſtus ob direpta quædam ab conſcendentibus naues militibus, ad colloquium Sufferes eorum, qui ſummus Pœnis eſt magiſtratus, cum Quæſtore elicuit. Senec. *cap.* 3. *lib. ſingularis de tranquill. animi*, Non vis enim niſi conſul, aut prytanis, aut ceryx, aut ſuffes adminiſtrare.

Sūffibulum, i, ſiue Subfibulum, veſtimentum album erat, teſte Feſto, prætextum, quadrangulum, oblongum, quod in capite Veſtales virgines ſacrificantes hab[e]bant, idque fibula comprehendebatur.

Svffĭcĭo, is, ex ſub, & facio, Satis ſum, par ſum. {די *dái* [illegible]. Gall. *Suffire, ſatis faire.* Ital. *Baſtare, eſſere ſofficiente & aſſai.* Germ. Genug / oder genugſam ſein. Hisp. *Baſtar.* Angl. *To ſuffice, to be ſufficiente or ynough, to ſatisfie.*} Stat. *lib.* 5. *Sylu.*

Vade puer, tantiſque enixus ſuffice donis,

id eſt, ſatis eſto. Cic. *in Saluſt.* Poſteaquam immenſæ gulæ impudiciſſimi corporis quæſtus ſufficere non potuit. Ouid. 3. *Triſt. Eleg.* 2.

Suffecitque malis animus.

Virg. 11. *Æneid.*

——nec ſufficit vmbo Ictibus.

hoc eſt, ſatis eſſe non poteſt ſuſtinendis ictibus. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.*

Corpus ante impatiens laborum
Sufficit, atque ipſo vexatum induruit vſu.

Senec. *cap.* 3. *de conſol. ad Polyb.* Cogitabat quantum tu & ornamentum tuorum eſſes, & onus. Suffecit ille huic ſarcinæ. (id eſt, ſatis fuit.) Idem *ibid. cap.* 15. Sufficere dolori & bello. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 3. *Triſt.*

Suffecitque malis animus.

Liu. *lib.* 5. *ab vrb.* Excurſionibus milites ſufficere, & leuibus prœliis experiri. ¶ Nonnunquam ſine datiuo collocatur, eius loco habens infinitiuum. Virg. 5. *Æneid.*

Nec nos obniti contrà, nec tendere tantùm
Sufficimus.

¶ Sufficere Ad. Quintilian. *lib.* 1. Ad quas nec mens, nec corpus, nec dies ipſa ſufficiat. ¶ Aliquando ponitur pro ſubminiſtrare. [illegible]. Virg. 2. *Æneid.*

Ipſe pater Danais animos, viréſque ſecundas
Sufficit.

Idem 2. *Georg.*

Ipſa ſatis tellus cum dente recluditur vnco
Sufficit humorem. (id eſt, ſubminiſtrat, ſuppeditat.)

¶ Interdum Accuſatiuus ſubintelligitur, vt apud Sueton. *in Aug. cap.* 43. feciſſe ludos ſe ait ſuo nomine quater: pro aliis magiſtratibus, qui aut abeſſent, aut non ſufficerent (ſup. pecuniam) ter & vicies. ¶ Aliquando pro ſubſtituerent, [illegible]. Virg. 2. *Georg.*

Atque aliam ex alia generando ſuffice prolem.

¶ Vnde ſuffecti magiſtratus dicuntur, qui in locum mortuorum, eorúmve qui munere ſuo perfuncti ſunt, ſurrogantur. Cic. *lib.* 4. *Epiſt.* Si Appij os haberem, in cuius locum ſuffectus ſum, tamen, &c. ¶ Aliquando inficere, maculare. Idem *in Hortenſ.* Vt ij, qui in conuiuiis purpuram ſufficiunt, pòſt ſanant medicamentis quibuſdam. Quintilian. Sufficientia ſibi. (i. modica poſſidere.)

[Suffectura, ſuffectio. Tert.]

Sūffĭcĭēntĕr, aduerb. Satis, abundanter. {[illegible]. Gall. *Suffiſamment, à ſuffiſance, aſſez.* Ital. *A ſufficienza.* Germ. Genugſamlich. Hisp. *Aſſaz, con ſuficiencia.* Angl. *Sufficientlie, ynough.*} Vlpian. *in l. ſed & ſi quid.* §. 1. *ff. de vſuf. & quemad.* Sufficienter autem alere & veſtire debet ſecundùm ordinem & dignitatem mancipiorum.

Sūffīgo, is, xi, xum, Affigo, in ſublimi figo. {[illegible]. Gall. *Ficher deſſous.* Ital. *Inficare, afficare.* Germ. Auffheften. Hisp. *Hincar à otra coſa.* Angl. *To faſten, naile or ſett vp ſurelie.*} Cic. *in Piſonem.* An ego, ſi te & Gabinium cruci ſuffixos viderem, maiore afficerer lætitia ex corporis veſtri laceratione, quam afficior ex infamia. Horatius 1. *Serm. ſatyr.* 3.

Si quis eum ſeruum, patinam qui tollere iuſſus,
Semeſos piſces, tepidúmque ligurierit ius,
In cruce ſuffigat, Labeone inſanior inter
Sanos dicatur.

Hirtius *de bello Africo lib.* 5. Poſtero die Iuba Numidas eos, qui loco amiſſo fugâ ſe receperant in caſtra, in cruce omnes ſuffixit.

Svffĭo, is, iui, vel ij, itum, Suffumigo. {קטר *kitér.* [illegible]. Gall. *Parfumer.* Ital. *Perfumare.* Germ. Berauchen / Vnden auff reuchen. Hisp. *Sahumar.* Angl. *To perfume or mak ſweete ſmoke.*} Plin. Hippocrates ruta vuluarum cauſa naturam ſuffire iubet. Virg. 4. *Georg.*

At ſuffire thymo, ceráſque recidere inanes
Quis dubitet?

Colum. *lib.* 12. *cap.* 18. Cella quoque vinaria omni ſtercore liberanda, & bonis odoribus ſuffienda. Lucret. *lib.* 2.

Ignibus atheriis terras ſuffire feraces.

Sūffītŭs, a, um, Suffumigatus. {מקטר *muktár.* [illegible]. Gall. *Parfumé.* Ital. *Perfumato.* Germ. Berauchet / den rauch vnden hår gelaſſen. Hisp. *Sahumado.* Angl. *Perfumed.*} Plin. *lib.* 20. *cap.* 17. Aurium dolores capitis leuat, ſuffitum naribus.

Sūffītŭs, us, Suffumigatio. {קטר *kitér* קטרת *ketóreth* קטורה *ketoráh.* [illegible]. Gall. *Parfumement.* Ital. *Parfumo.* Germ. Ein berauchung vnden auff. Hisp. *Sahumerio.* Angl. *A perfuming or fumigation.*} Plin. *lib.* 24. *cap.* 11. A multis in ſuffitus pro thure allumitur. Idem *alibi*, Et vuluarum conuerſionem ſuffitu excitant.

Sūffītĭo, nis, ſuffitus. {קטר *kitér* קטרת *ketóreth* קטורה *ketoráh.* [illegible].} Plin. *lib.* 25. *cap.* 2. Orpheus, & Heſiodus ſuffitiones commendauêre. Colum. *lib.* 1. *cap.* 6. Ne rurſus nimia ſuffitione medicata ſint.

Sūffītŏr, is, verbale à ſuffiendo deductum. {מקטר *mekattér.* [illegible]. Gall. *Parfumeur.* Ital. *Perfumatore.* Germ. Ein beraucher. Hisp. *Sahumador, el que ſahuma.* Angl. *A perfumer.*} Plin. *lib.* 34. *cap.* 8. Lycus & ipſe puerum ſuffitorem.

Sūffīmen, inis, Suffitio. {קטר *kitér* קטרת *ketóreth* קטורה *ketoráh.* [illegible].} Ouid.

Sanguis equi ſuffimen erit.

Sūffīmēntum, i, Suffitus, & Suffitio. {קטר *kitér* קטרת *ketóreth* קטורה *ketoráh.* [illegible]. Gall. *Parfum.* Ital. *Perfumo.* Germ. Ein rauch / oder berauchung. Hisp. *Sahumerio.* Angl. *A perfuming.*} Plin. Quòd & ſuffimentis quibuſdam facere conſueuerunt. Cic. 2. *de legib.* Nam & in iis ſine illius ſuffimentis expiati ſumus. Suffimenta, inquit Feſtus, à veteribus dicta ſunt, quæ fieri ſolebant ex faba, milióque moliro, mulſo aſperſo. Ea diis eo tempore dabantur, quo vuæ calcatæ prælo premebantur.

Sūffīſcŭs, i, Folliculus teſtium arietinorum, quo vtebantur antiqui pro marſupio: à fiſci ſimilitudine dictus. Feſtus.

Sūfflāuŭs, adiect. {[illegible]. Gall. *Iaunaſtre.* Ital. *Alquanto giallo.* Germ. Ein wenig gåll. Hisp. *Vn poco ruuio, ò amarillo.* Angl. *ſomewhat yeallow.*} Aliquantulum flauus, non planè flauus. Suet. *in Neron. cap.* 51. Statura fuit penè iuſta, corpore maculoſo & fœdo, ſufflauo capillo.

Svfflo, as, verbum eſt actiuum, Inflo, flatum excito. {נשב *naſchâb* נפח *naphách* [illegible]. Gall. *Souffler, empler de vent.* Ital. *Soffiare, ſgonfiare.* Germ. Vnderhin blaſen / vndenhår blaſen. Hisp. *Soplar.* Angl. *To blowe, to fill with wind.*} Plin. *lib.* 43. *cap.* 8. Buthyreus Lycius Myronis diſcipulus fuit, qui fecit dignum præceptorem puerum ſufflantem languidos ignes. ¶ Sufflare buccas, id eſt, inflare, ſiue flatu extendere.

 Plaut.

Plaut. *in Stich.* Age tibicen, quando bibiſti, refer ad labia tibias, ſuffla
Celeriter tibi buccas, quaſi proſerpens beſtia.

[Sufflabilis, ſpiritu efformatus. Prud.]

Sūfflātio, nis, verbale, Inflatio. {מפח *mappách.* ἐμφύσημα. Gall. *Soufflement.* Ital. *Soffiamento.* Germ. Auffblaſung/blaſt. Hisp. *Soplo, obra de soplar.* Angl. *A blowing at any thing.*} Plin. *lib* 9. *cap.* 7. Præterea bullantium aquarum ſufflatio, lunæque affectu concharum quoque corpora augeſcentia.

Sūfflāměn, inis, Machinæ genus eſt, teſte Budæo, quo in deſcenſu, vel procurſu nimio rota ſolet retineri. {ὁ ἐποχλεύς. Gall. *Vn enrayoir, une piece de bois de quoy on arreste les rouës en vne descente trop roide, afin qu'elles n'aillent trop viste.* Ital. *Legno da retinere vna ruota che corre.* Germ. Ein ſpannſeyl/oder ſpannſtrick mit dem die fuhrlut die räder ſpannen an gächen orten. Hisp. *La esternija del exe del carro.* Angl. *A deuise to stay the ouer speedie going of a cart downe an hill.*} Iuuen. *Sat.* 8.

Ipſe rotam ſtringit multo ſufflamine Conſul.

Vide & interpretem in hunc locum.

Sūfflāmĭno, as, Sufflamine comprimo, & retineo. {ἐποχλεύω. Gall. *Arrester les rouës, qu'elles n'aillent trop viste, accoustrer d'vn rayoir.* Ital. *Fermare vna ruota mettendoui vn legno.* Germ. Räder ſpannen daſz ſie nit zu ſchnell lauffen. Hisp. *Carſar la rueda para que no vaya atras.* Angl. *To hold or hinder with a deuise least a cart ouer speedilie go downe an hill.*} Senec. 4. *declam.* Tanta illa erit velocitas orationis, vt vitium fieret. Itaque D. Auguſt. optimè dixit, Aterius noſter ſufflaminandus eſt: adeò nedum currere, ſed decurrere videbatur, nec verborum tantùm illi copia, ſed etiam rerum erat.

Sufflauus, a, um, Suet. *in Aug. cap.* 79. Capillum leuiter inflexum & ſufflauum habuit.

Sūffōco, as, ex ſub, & faux, au in o productum conuerſa, Spiritum præcludo, fauces conſtringo. {חנק *chanák.* πνίγω, ἄγχω. Gall. *Suffoquer, estouffer.* Ital. *Suffocare.* Germ. Erſtecken. Hisp. *Ahogar.* Angl. *To choke, to strangle.*} Quanquam etiam latiùs accipitur pro quouis modo enecare: vt, Suffocare fame, Suffocare veneno. Cic. *ad Attic. lib.* 9. Conſilium primum eſt, ſuffocare vrbem, & Italiam fame: deinde agros vaſtare, vrere, pecuniis locupletum non abſtinere. Idem *pro Murena*, Qui gallum gallinaceum ſuffocauerit. Ouid. *in Ibin*,

Suffocent animam dira venena tuam.

Suffocatus, a, um, vt Suffocata vox apud Quintilianum.

Sūffōcātio, nis, verbale, Suffocandi actus. {מחנק *machanák.* ἡ πνίξ, πνῖγος, ἡ ἀπόπνιξις. Gall. *Estouffement, suffocation.* Ital. *Suffocamento.* Germ. Erſteckung. Hisp. *Ahogamiento.* Angl. *Cooking.*} Plin. *lib.* 20. *cap.* 5. Eius ſemen contritum, & in vino potum, tumentem aluum, & ſuffocationes mulierum, doloréſque lenit.

[Suffoco, foco purgo, luſtro. Propert. *lib.* 4.

Dein quæcunque locum externa tetigere puella,
Suffocat & purâ limina tergit aquâ.]

Sūffŏdĭo, is, Subtus effodio. {כרה *charáh* חפר *chaphár.* ὑπορύσσω. Gall. *Fouir & cauer par dessous, miner & creuser.* Ital. *Incauare.* Germ. Vnderhin wülen/oder graben. Hisp. *Cauar por debaxo.* Angl. *To digge vnder.*} Colum *lib.* 2. *cap.* 18. Neque ſuem velimus impaſci, quoniam roſtro ſuffodiat, & cæſpites excitet. ¶ Suffodere equum, eſt eum confodere, & propriè ſub ipſo ſeſſore occidere. Cæſ. 4. *bell. Gall.* Rurſus his reſiſtentibus, conſuetudine ſua ad pedes deſiluerunt: ſuffosíſque equis, complurib úſque noſtris deiectis reliquos in fugam coniecerunt. Virg. 11. *Æneid.*

Suffoſſo reuolutus equo.

Sūffōſsĭo, verb. {ἡ ὑπορυχή. Gall. *Cauement, creusement.* Ital. *Cauamento.* Germ. Vndergrabung. Hisp. *Cauamiento, cauadura.* Angl. *A digging vnder.*} Senec. *Epiſt.* 50. Quum hoſtilia in partes tela vibrarent, & ipſum ſolum ſuffoſſionibus tremeret, & cuniculis.

Suffrænātio, nis, Colligatio, & arcta ſtructura, quæ lapides veluti fræno retinet. {ἡ χαλίνωσις, ἡ τῶν λίθων ἢ ἄλλων τινῶν ἰσχυρὰ καὶ ἀσάλευτος σύνδεσις. Gall. *Liaison forte & serrée, qu'on fait ès murailles.* Ital. *Concatenamento che si fa tra le muraglie.* Germ. Einzwingung/oder zuſamen klammerung der ſteinen. Hisp. *Enfrenamiento, atadura fuerte de muros.* Angl. *A ioyning or binding together of stones in a wall.*} Plin. *lib.* 36. *c.* 22. de quodam lapidis genere, Globoſus, contra iniuriam fortis, ſed ad ſtructuram infidelis, niſi multa ſuffrænatione deuinctus.

Suffraganeus, a, um, auxiliarius, & propriè in verbis. vnde Epiſcopi dicuntur ſuffraganei aliorum Epiſcoporum, quia debent eos iuuare non ſolùm opere, ſed etiam verbis: vel ſi non poſſunt opere, ſaltem verbis. Cathol.

Sūffrāgo, inis, Flexura eſt in poſterioribus quadrupedum cruribus, retrorſum incuruata, quæ in prioribus contrario modo inflexa genu dicitur. {ἰγνύη. Gall. *Le iarret des iambes de derriere des cheuaux & autres bestes.* Ital. *Garretti delle gambe dietro del cauallo.* Germ. Der hinderſich gewendte krümbung an den hinderen füſſen der thieren. Hisp. *La quartilla doblegadura della bestia.* Angl. *The pasterne of a beast.*} Dictæ ſuffragines, quòd ibi cruris continuitas diuiſa, & quadammodo fracta appareat. Plin. *lib.* 8. *cap.* 45. Victimarum probatio in vitulo, vt cauda articulum ſuffraginis conſtringat. Idem, Aues, & quadrupedes alas in priora curuant, ſuffragines in poſteriora. ¶ Suffragines etiam dicuntur vitis ſoboles, radicibus adhærentes. Colum. *lib.* 5. Et ſi ſoboles (quam ruſtici ſuffraginem vocant) radicibus adhæret, diligenter explantanda, ferróque euellenda eſt, vt hybernas aquas reſpuat.

Suffraginoſus, a, um, cui ſuffrago vitiata: vt Suffraginoſi equi, quorum ſuffragines morbo vitiatæ ſunt. {Gall. *Cheuaux qui ont mal ès iarrets, qui ont les esparuis.* Ital. *Caualli che hanno le peste.* Germ. Roſz die an den hinderen füſz krümmen geſchafft ſind. Hisp. *Cauallos con axaguas ò bexigas.* Angl. *Horses diseased in the pasterne.*} Col. *lib.* 6. *cap.* 38. Suffraginoſæ hordeacea farina imponitur.

Sūffrāgŏr, is, Suffragium fero. {ψηφοφορέω. Gall. *Donner sa voix en vne election, fauoriser & donner faueur, aider de sa parole.* Ital. *Far fauore, fauoreggiare.* Germ. Einem ſein ſtim gäben zuſtimmen. Hisp. *Ayudar con su voto, dar fauor.* Angl. *To speake in ones part fauorablie, to giue his word to help.*} Cicero *pro Muren.* Quorum ſuffragiorum tenue eſt, ſi vt ſuffragantur, nihil valent gratia. Per tranſlationem accipitur pro fauere, auxilio eſſe, ſententiæ aut voluntati cuiuſpiam ſubſcribere. ἐπιψηφίζειν. Cuius contrarium eſt Refragor, pro repugno, aduerſor. Autor Priapeiæ, Copia me perdit, tu ſuffragare rogatus. Cicer. 7. *Verr.* Cui legi veſtra dignitas vehementer aduerſatur, ei inſignis iſtius impudentia maximè ſuffragatur. Idem *ad Attic.* Nec deſtiti accuſare eius neceſſarios, qui eius cupiditati ſuffragari videbantur. Idem *Planco lib.* 10. Fortuna ſuffragante videris res maximas conſecutus. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Suffragabatur huic conſilio, quòd, &c.

Sūffrāgātio, nis, Ipſe ſuffragandi actus, fauor, auxilium. {ψηφοφορία. Gall. *Faueur & aide en vne election, bailler sa voix.* Ital. *Fauore, aiuta.* Germ. Das günſtlich zuſtimmen. Hisp. *Fauor, ayuda.* Angl. *Fauour in ones part, à voice in giuing consent.*} Cicer. *pro Muren.* Multum autoritatis habet ſuffragatio militaris. Saluſt. *in Iugurth.* 106. Sic à multis illi mortalibus honeſtiſſima ſuffragatione conſulatus petebatur.

Suffrāgātor, is, qui in creandis magiſtratibus ſuffragium fert. {ψηφιστής. Gall. *Qui fauorise aucun de sa voix ou parolle.* Ital. *Chi fauorisce con parole & de la voce.* Germ. Ein mitſtimmer/oder zuſtimmer der einem in einer wahl ſein ſtim gibt. Hisp. *El que ayuda à otro con su voto.* Angl. *A fauourer or giuer of his voice in election.*} Plin. *epiſt.* 64. Addebat quoſdam ex ſuffragatoribus: illi grauiter & paucis loquebantur. Cic. *pro Mur.* Tua verò nobilitas, Serui Sulpici, tametſi ſumma eſt, tamen hominibus literatis & hiſtoricis eſt notior: populo verò & ſuffragatoribus obſcurior.

Suffragatorius, a, um, apud Cicer. *de petit. Conſul.* Modò intelligat te magni æſtimare, ex animo agere, bene ſe ponere, fore ex eo non breuem & ſuffragatoriam, ſed firmam & perpetuam amicitiam.

Sūffrāgĭum, ij, Iudicium, voluntas, conſenſus, qui à populo & iudicibus olim tabella ſignificabatur. {ψῆφος, χειροτονία. Gall. *Suffrage, voix des eslisans, consentement.* Ital. *Suffragio, balleta, voto.* Germ. Ein wale ſtimm. Hisp. *Voto ò fauor para ayudar.* Angl. *A mans voice in giuing consent.*} Cicer. 3. *de leg.* Suffragia in magiſtratu mandando, aut etiam de reo iudicando palàm ferri melius eſſet. Iuuenal. *Satyr.* 8.

Libera ſi dentur populo ſuffragia, quis tam
Perditus, vt Senecam dubitet præferre Neroni?

Cicer. 1. *de leg.* Si hæc ſuffragiis, aut ſcitis multitudinis probarentur. ¶ Suffragiorum genus excogitatum ab Auguſto. Suet. *in Aug. cap.* 46. Conficere ſuffragia, vide *Conficere.*

Sūffrĭco, as, Leuiter frico. {ψάω, ψήχω. Gall. *Frotter vn peu.* Ital. *Fregare leggiermente.* Germ. Vnden auff reiben. Hisp. *Fregar vn poco.* Angl. *To rubbe softely.*} Colum. *lib.* 12. *cap.* 25. Nam oportebit poſt hunc numerum dierum confeſtim vinum emundare, & ſi quid fæcis aut labris vaſorum, aut lateribus inhæſit, eradi, ac ſuffricari, & protinus operculis impoſitis oblini.

Sūffrĭngo, is, ere, Frango. {שבר *schibbér.* ὑποκλάω. Gall. *Rompre & briser.* Ital. *Rompere, spezzare.* Germ. Vndenfür zerbrechen. Hisp. *Quebrar, romper.* Angl. *To break.*} Plaut. *in Rud.* Homini iſti talos ſuffringi volo. Cicer. *pro Roſc. Amer.* Quòd ſi luce quoque canes latrent, quum deos ſalutatum aliqui venerint, opinor, iis crura ſuffringantur: quòd acres ſint etiam tum quum ſuſpicio nulla ſit.

Sūffrĭo, as, Infrio, hoc eſt, friatum ſiue comminutum inſpergo. {כתת *chathath* דקק *hedicák.* ἐπιψήχω. Gall. *Esmier & briser fort menu.* Ital. *Minucciare.* Germ. Einzütteren/einſäyen/zitterlen. Hisp. *Polmorear desmenuzando.* Angl. *To crumme or break in small pieces.*} Col. *lib.* 2. *cap.* 38. Scopulis aridæ myrti ſuffriatur, operculúmque ſuperimponitur, ne quid eò decidat.

Sūffŭĕrat, pro ſub eodem tecto fuerat, ſcripsêre veteres, inquit Feſtus.

Sūffŭgĭo, Confugio, ſub rem aliquam fugio. {נס *nas.* καταφεύγω. Gall. *S'enfuir.* Ital. *Fuggire.* Germ. Entfliehen/ vnderhin fliehen. Hisp. *Huyr.* Angl. *To flie vnder or to some thing.*} Liuius 4. *bell. Pun.* Imber à nocte media coortus, cuſtodes, vigiléſque dilapſos è ſtationibus ſuffugere in tecta coëgit. Suet. verò pro retrofugere *in Tiberio* poſuit, dicens: Adulationes adeò aduerſatus eſt, vt neminem Senatorum ad lecticam ſuam admiſerit. Conſularem verò ſatisfacientem ſibi per genua orare conantem ita ſuffugerit, vt caderet ſupinus.

Sūffŭgĭum, ij, quò quis ſuffugit, hoc eſt, ſecuritatis cauſa ſeſe recipit. {מחסה *machaséh* מנוס *manos.* καταφυγή. Gall. *Refuge le lieu de refuge.* Ital. *Luogo da fuggire.* Germ. Ein zuflucht/ein ort da einer hinunder fleucht. Hisp. *Lugar para huyr ò do huymos.* Angl. *A place of refuge.*} Ouid. *de Nuce*,

Quid niſi ſuffugium nimbis ventitibus eſſem?

Diuerticula, anfractus, ſuffugia infirmitatis.

Sūffulcio, is, Suſtento. {סעד *sahádh* סמך *samách.* ὑπερείδω. Gall. *Appuyer, soustenir, estayer.* Ital. *Sostentare.* Germ. Vnderſtützen. Hisp. *Sustentar debaxo.* Angl. *To proppe vnder and hold vp.*} Varr. 1. *de re ruſt.* Vt maioribus perticis ſuffultæ vites, auras non pertimeſcant. Plaut. *in Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Ecce autem ædificat, columnam mento ſuffulcit ſuo. Lucret. *lib.* 4.

Propterea capitur cibus, vt ſuffulciat artus,
Et recreet vires.

Sūffūmĭgo, as, are, Suffio, vel ſubtus fumum excito. {קטר *kittér.* ὑποθυμιάζω. Gall. *Faire fumée par dessous, parfumer, enfumer.* Ital. *Perfumare, affumare.* Germ. Vndenauff räuchen/ vndenhär ein rauch machen. Hisp. *Sahumar.* Angl. *To perfume, or to make a smoke vnder some thing.*} Celſ. *lib.* 6. *cap.* 5. de ſuffuſione oculorum, Suffumigare oculos acribus medicamentis.

Sūffŭndo, is, ere, Affundo, inſpergo, infundo. {נזה *nozáh.* ὑποχέω, ἐπιχέω. Gall. *Espandre dessus, espandre en bas.* Ital. *Spargere qualche liquore.* Germ. Anguſſen oder ſchütten/ Eingieſſen. Hisp. *Derramar lo liquido.* Angl. *To sprinkle or powre out vpon or vnder.*} Plaut. *Curc. ſc.* 3. *act.* 1. Manè ſuffundam aquulam. Colum. *lib.* 7. Laſſæ & æſtuanti mulæ ad os in fauces demittitur, vtrunque in os ſuffunditur. ¶ Suffundi rubore faciem dicimus, quum ſanguis ſubter cutem ſeſe diſpergens, faciem inficit rubore: quod Virg. ad auroram tranſtulit, *lib.* 1. *Georgic.*

At ſi virgineum ſuffuderit ore ruborem,
Ventus erit.

Seruius, ſuffuderit, forinſecus habuerit. ¶ Cic. pro inſpergo poſuit ad

Lentulum

Lentulum ſcribens, Noui animum cùm mihi amiciſſimum, tum nulla in cæteros maleuolentia ſuffuſum. ¶ Suffundere frigidam, vide in dictione *Frigida*.

|Suffuſus, ciuis ſubdolè effectus. Poll.|

Suffuſus, a, um, Sales ſuffuſi felle. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Suffuſæ lituræ. Idem *Eleg.* 1. *lib.* 3. Idem 2. *Faſt.* Suffuſo per ſacra verba mero. *Ibid. lib.* 5. Suffuſa aqua, &c.

Suffūſio, nis, Morbus oculorum, qui fit ex concreto humore inter κερατοειδῆ, καὶ ἀραχνοειδῆ, tunicas ante ipſam pupillam collecto, quo viſus vſque adeo impeditur, vt diſcretas rerum ſpecies, & colores apprehendere non poſſit. { ὑπόχυσις. GALL. *Eſpartement, la cataracte en l'œil.* ITAL. *Spargimento, cateratta ne gli occhi* GERM. Die vberſchieſſung der augen mit einem fel. HISP. *Obra de derramar, catarata de ojos.* ANGL. *A ſprinkling or powring out vpon, a diſeaſe of the eyes.* } Celſ. *lib.* 6. *cap.* 6. Suffuſio quoque, quam Græci ὑπόχυσιν nominant, interdum oculi potentiæ, qua cernit, ſe opponit. Quod ſi inueterauerit, manu curandum eſt. Plin. *lib.* 22. *cap.* 23. In tuſſi vna, fellis veteri ſuffuſione. Senec. *ep.* 86. ſuffuſio maior oculos occæcat.

|Suffuſorium, vas, in quo eſt oleum, quod infunditur lucernis. Cath.|

SVFFVNDO, as, are, pro fundamento ſubiicio. { ὑποθεμελιόω. GALL. *Fonder par bas ou par deſſous.* ITAL. *Fondare per diſotto.* GERM. Vnder zum fundament legen. HISP. *Fundar por debaxo.* ANGL. *To lay a fondation or ground.* } Varro ἐν τῷ περὶ βίου, vt citatur à Nonio, Antiqui noſtri domibus lateritiis, paululum modò lapidibus ſuffundatis, vt humorem ſufferrent, habitabant.

|Suffundatum, ſubiectum à fundamentis. Varro.|

Suffūrŏr, aris, Clàm furor, clàm aufero. { גנב *ghanáb* לקח *lakách.* κλέπτω. GALL. *Deſrober en cachette.* ITAL. *Rubare in naſcoſo.* GERM. Heimlich verſtälen. HISP. *Hurtar ſecretamente.* ANGL. *To ſteall priuelie.* } Plaut. *Truc.* Hæc quum video fieri, ſuffuror, ſuppilo, de præda prædam capio.

|Sugdæa, olim A. poſtea M. ſub P. Conſtantinopolitano.|

SVGGĔRO, is, ſſi, geſtum, ſubminiſtro, ſuppedito. { נתן *nathán.* ὑποχωρῶ. GALL. *Bailler & fournir.* ITAL. *Fornire alcuno di quello che gli manca.* GERM. Vnderhaltung gäben / ſtew vnd hilff darſchieben / vnderſchub thun HISP. *Sugerir, dar lo que otro ha meneſter.* ANGL. *To giue or furniſh.* } Ter. *Adelph.* Cur perdis adoleſcentem nobis? cur amat? Cur potat? cur tu his rebus ſumptum ſuggeris? Plaut. *Men. ſc.* 3. *a.* 1. Quæ mihi appoſita Miluinam famem (ap.) ſuggerant. Cicer. 2. *de Orator.* Singulis generibus argumentorum copiam ſuggerunt. ¶ Interdum idem eſt quod in memoriam redigere, & quod Latinè aliter etiam dicimus, ſubiicere. ἀναμιμνήσκειν. Idem 2. *de finib.* Si memoria defecerit, tuum erit vt ſuggeras.

Suggeſtus, us, ui, ipſe ſuggerendi actus. Vlpian. *in l.* 1. *§.* 2. *ff de magiſtr. conuen.* Si curatores fuerunt minus idonei dati: dicendum eſt teneri magiſtratus oportere, ſi ex ſuggeſtu eorum, vel nominibus ab eis acceptis præſes dederit.

SVGGĔSTVS, vel ſuggeſtum, locus editior, vnde oratio ad populum ſolet haberi. { מגדל *migdál.* βῆμα. GALL. *Vn lieu eſleué, comme vne chaire ou vn pulpite pour faire harangues au peuple.* ITAL. *Pulpito ò pergamo da predicare.* GERM. Ein hoch ort von dem man redt / Canzel / predig ſtul HISP. *El cadar alſo alto para mirar ò predicar.* ANGL. *A pulpet.* } Dictum ſuggeſtum, ſiue quòd conſtet ex ſuggeſto, hoc eſt, congeſta materia, ſiue quòd inde populo ſuggeratur, quod in rem eius eſſe poſſit. Plin *lib.* 34. *cap.* 5. Eodémque in conſpiratu in ſuggeſtu roſtra deuictis Antiatibus defixerat. Cicer. 5. *Tuſc.* Idémque quum in communibus ſuggeſtis conſiſtere non auderet, concionari ex turri alta ſolebat. Liu. 8. *ab Vrbe.* Naues Antiatium partim in naualia Romæ ſubductæ, partim incenſæ, roſtriſque earum ſuggeſtum in foro extructum adornari placuit. Cicer. 1. *de diuin.* Neque illud in ſuggeſtum, in quo cauſam dixerat, aſcendenti, ſignum ſibi vllum, quod conſueſſet à deo, quaſi mali alicuius impendentis datum. ¶ Varr. *lib.* 3. *cap.* 1. Suggeſtum poſuit pro loco ornithone paulò eminentiore, quàm ſit ipſum ſalere: Ex ſuggeſto (inquit) faleris, vbi ſolent eſſe ...., prodeunt anates in ſtagnum, & nant. ¶ Suggeſtus comæ. Stat. *lib.* 1. *Syl.*

——celſa procul aſpice frontis honorem
Suggeſtúmque comæ.

Suggrĕdĭor, eris, Latenter gradior, ſubeo, & clàm propiùs accedo. { ὑποβαίνω. GALL. *Aller en cachette, marcher ſecrettement.* ITAL. *Andare naſcoſamente.* GERM. Heimlich gehn. HISP. *Andar à eſcondidas.* ANGL. *To go in priuelie, or to approche.* } Tacit. *lib* 2. Suggreſsique propiùs ſpeculatores. ¶ Habet nonnunquam adiunctum accuſatiuum: vt, Suggredi hoſtes, id eſt, latenter aggredi. Idem *Annal. lib.* 4. Quos dux Romanus acie ſuggreſſus.

Suggrundiă, orum, vel ſuggrundæ & Suggrundatio, vide ſuprà in *Subgrunda*.

Suggrundaria, veteres dicebant ſepulchra infantium, qui necdum quadraginta dies impleſſent, vt inquit Fulgentius, quum nec buſta dici potuerunt, quia oſſa quæ comburerentur non erant, nec tanta magnitudo cadaueris qua locus tumeſceret. Vnde neque tumuli appellari merebantur.

SVGILLO, as, Liuido colore inquino, vt cùm ictu fuſtis percuſſa cutis ſanie ſeſe ſuffundente nigreſcit. { ὑπωπιάζω. GALL. *Frapper aucun, tellement qu'il vienne de taches noires & meurtriſſemens, marque de coups.* ITAL. *Battere alcuno di ſorte che le carni gli vengano liuide.* GERM. Rötſch machen / blaw / vnd gälb maſen ſchlagen. HISP. *Magullar la carne.* ANGL. *To mak wanne coloured.* } Sugillatim dicuntur, quæ maculis huiuſmodi ſunt deformata. Plin. *lib.* 31. *c.* 9. loquens de ſale, Ex ictu ſuffuſis cruore oculis, ſuggillatiſque cum myrrhæ pari pondere. Idem *lib.* 27. Caſeus recens cum melle ſuggillata emendat. Et *lib.* 20. Cinis allij ex oleo & garo illitus, ſugillata aut liuentia ad colorem reducit. ¶ Per tranſlationem accipitur pro detrahere, reprehendere, vilipendere, contumelia afficere, ſiue exiſtimationem alicuius lædere. { ἐνυβρίζω, λοιδορέω, ὀνειδίζω, διασύρω, διαβάλλω. GALL. *Diffamer & bleſſer l'honneur de quelqu'vn.* ITAL. *Infamiare.* GERM. Beſchmutzen / hinderreden / verleumbden / verkleineren. HISP. *Magullar la honra de alguno, diſfamar à otro.* ANGL. *To checke or taunt.* } Liu. *lib.* 2. *bell. Maced.* Legati grauiter ferenter ſe ſugillatos eſſe. Vlpian. Si famoſa actio non ſit, vel pudorem non ſugillet. ¶ Item pro occludere veteres po'uerunt, vt autor eſt Nonius, teſtimonium afferens Varronis, Contra lex Mænia eſt in pietate, ne filij patribus luci claro ſugillent oculos.

|Sugillata, ſanguis mortuus. dicunt diaboli morſus. Manarr.|

Sūgillātĭo, nis, Liuida cutis dealbatio. { חבורה *chabburah.* ὑπωπιασμός. GALL. *Meurtriſſeure, noirceur ou terne couleur d'vn coup.* ITAL. *Quel battimento di carne, macchia di carne.* GERM. Die tolſchen ſtreich, maſen. HISP. *Magulladura de carne.* ANGL. *Paleneſſe or wanneſſe of ſtrypes.* } Et per tranſlationem contumelia, ſiue ignominia. { ὀνειδισμός. GALL. *Diffamation.* ITAL. *Infamatione.* GERM Verleumbdung / verkleinerung / beſchmützung. HISP. *Deſfamacion.* ANGL. *A checking or taunting.* } Liu. *lib.* 7. *cap.* 45. Iuxta hæc Varrana clades, & maieſtatis eius fœda ſugillatio.

SVGŎ, is, ſuxi, ſuctum, Succum labris elicio, exugo. { θηλάζω, μυζάω. GALL. *Succer.* ITAL. *Sugare.* GERM. Saugen. HISP. *Mamar o chupar.* ANGL. *To ſucke.* } Cicer. 3. *Tuſc.* Nunc autem ſimulátque editi in lucem & ſuſcepti ſumus, in omni continuò prauitate, & in ſumma opinionum peruerſitate verſamur, vt penè cum lacte nutricis errorem ſuxiſſe videamur. Idem 2. *de natur. deor.* Alia ſugunt, alia carpunt, alia vorant, alia mandunt. ¶ Apud antiquos etiam per ſecundam coniugationem inflectebatur. Sugeo, es, vnde Exugeo, es. Plaut. *in Epid.* Ego me vertam in hirundinem, atque eorum exugebo ſanguinem.

|Sugimen, ſumen, à ſugo. Salmaſ.|

Sūctŭs, us, ipſe ſugendi actus. { τὸ μύζειν, ἡ μύζησις. GALL. *Succement.* ITAL. *Succiamento, ſorbittione.* GERM Das ſaugen. HISP *Obra de chupar ò de mamar, chupadura.* ANGL. *A ſucking.* } Plin. *lib.* 8. *cap.* 36. Aliis diebus reſidunt, ac priorum pedum ſuctu viuunt.

Sŭī, ἑαυτοῦ, οὗ: & eius deriuatum Suus, ſua, ſuum, σφέτερος, Sunt pronomina reciproca: propterea ſic dicta, quòd ſicut reciprocatur ſpiritus, quum viciſſim efflatur & attrahitur: ita hæc pronomina ad id vnde prodierant, reuertuntur. Vnde non rectè dicimus, Ego dixi ſibi, Non eſt ſibi curæ reſpublica, Tu fuiſti ſecum, quia in his eſt reciprocatio: ſed dicendum, Ego dixi ei, Non eſt ei curæ reſpublica, Tu fuiſti cum eo. Similiter non dicimus, Vidi Ciceronem & fratrem ſuum, ſed fratrem eius. Econtrario non rectè dicitur, *Pſalm.* 103. qui ſecundùm Hebræos eſt *Pſalm.* 104. *verſ.* 28. Omnia à te expectant, vt des illis cibum in tempore, quum *ſibi* dicendum ſit. Sicut enim rectè dicimus, Omnes expectamus vt des nobis eſcam, omnes expectatis vt det vobis eſcam, ita dicendum eſt, Omnes expectant vt ſibi des eſcam. Eſt autem quando indifferenter vti licet reciproco, aut non reciproco, prout ad illius de quo loquimur, vel ad noſtram perſonam ſermonem referimus: vt omnes optant quod ſibi vtile eſt: &, Omnes optant quod ipſis vtile eſt. Illud ad perſonam eius, de quo loquimur, refertur, & manifeſtam habet reciprocationem, hoc ad perſonam noſtram: ideóque nulla eſt in eo reciprocatio. Cicer. Multi dubitabant quid optimum eſſet, multi quid ſibi expediret. Idem, Legatus in pace profectus in prouincia pacatiſſimè ſe geſſit, vt ei pacem eſſe expediret. Nonnunquam etiam amphibologiæ vitandæ cauſa pro ſui ſiue ſuus ponitur, is aut ipſa, aut ille. Idem *in Bruto*, Is ſoceri inſtituto, quem, quia cooptatus in Augurum collegium non erat, non admodum diligebat: præſertim quum ille Quintum Scæuolam ſibi minorem natu generum prætuliſſet. Quintil. Sui iactans. Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 1. *Triſt.*

Ipſe modum ſtatuam carminis, illa (hiems) *ſui.*

¶ Accipitur aliquando ſuus pro proprius. ἴδιος. vt, Velle ſuum cuique eſt. Accipitur autem ſui paſſiuè, quemadmodum mei & tui. Cicer. *ad Attic. lib.* 10. Nicius vehementer tua ſui memoria delectatur. Idem *de Vniuerſitate*, Imitantes genitorem & effectorem ſui. Inuenitur interdum ſibi, datiuus ſolius vetuſtatis gratia, nullâque neceſſitate in oratione poſitus. Cicer. Suo ſibi victitant ſucco. Col. Suo ſibi iure abluuntur. Dicimus etiam, Suus eſt illius mos, Sua eſt illius natura, Suus eſt Ariſtotelis modus, Suum Platonis genus. Habétque hoc pronomen ſuus vocatiuum, vt ſi dicam, Defendite Cæſarem ô amici ſui. ¶ Inter, præpoſitio id habet peculiare, vt ſi anteceſſerit genitiuus, datiuus, aut ablatiuus, indifferenter vti liceat reciproco pronomine, aut non reciproco. Si præceſſerit accuſatiuus aut nominatiuus, reciprocum poſtulat. Cicer. Nec mihi cæterorum iudicio videtur ſolum, ſed etiam ipſorum inter ipſos conſenſu. id de genitiuo exemplum eſt. Nunc de datiuo. Quintil. Circa quem inexplicabilis & Grammaticis inter ipſos & Philoſophis pugna eſt. De ablatiuo idem, Nam à magnis quoque autoribus incidunt vitioſa aliqua, & à doctis inter ipſos etiam mutuò reprehenſa. Vide hac de re plura apud Vallam in opuſculo quo duorum horum pronominum naturam ex profeſſo exequitur. ¶ Sibi alter, ſibi tertius, &c. mos loquendi eſt in leg. antiq. vt GERM. Selbander / i. ipſe alteri, & alter. Selbdritt / ipſe tertius, nempe duo ad me ipſum.

Sŭille, Suillus, Suinus, vide *Sus*.

|Sulci, ſeu Sulchi, *Solci*. Colonia Romana, & V.E Sardiniæ, ſub A. Calaritano, cui adiacet inſula Sulcitana, *Iſola di S. Antioco*.|

SVLCVS, i, Foſſa illa oblonga, quæ inter arandum fit vomere. { מענית *mahanith* גדוד *gheduad* תלם *telém* αὖλαξ, ὄγμος. GALL. *Raye ou rayon que fait la charrue en labourant la terre* ITAL. *Solco*. GERM. Ein furch. HISP. *El ſulco que imprime el arado.* ANGL. *A furrowe.* } Cicer. *de diuin.* Quum terra araretur & ſulcus altiùs eſſet impreſſus. ¶ Non rarò tamen accipitur pro ipſa aratione, ſiue terræ proſciſſione. Virgil. 1. *Georgic.*

At ſi non fuerit tellus fœcunda ſub ipſum
Arcturum ſat erit tenui ſuſpendere ſulco.

Hinc fit vt tertio, quarto, quinto ſulco ſerere dicamus, pro eo quod eſt tertia, quarta aut quinta aratione. Plin. *lib.* 18. *c.* 20. Quarto ſeri ſulco. Virgilius exiſtimatur voluiſſe, quum ait, Illa ſeges demum votis reſpondet auari Agricolæ, bis quæ ſolem, bis frigora ſenſit: hoc eſt, quæ bis per æſtatem, bis per hiemem aratur. *Ibid.* Spiſſius ſolum (ſicut plerumque in Italia) quinto ſulco ſeri melius eſt. In vitium quoque cæterarúmque arborum plantationibus ſulcum appellamus foſſam in longum ductam in qua plantantur ſemina. Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Auſim vel tenui vitem committere ſulco.

Hinc Biſulcus, a, um, δίχηλος: vnde Biſulcum animal, quod non ſolidas,

das,ſed fixas vngulas habet. Item, Triſulcus,a,um,id eſt,triſidus,vt telum triſidum, quod tres habet cuſpides.

Sūlcŭlŭs,diminut. {αὐλάκιον. GALL. *Petit rayon.* ITAL. *Picciol ſolco.* GERM. Ein furchlin. HISP. *Pequeño ſulco.* ANGL. *A litle furrow.*} Col. *de arbor. cap.* 30. Roſam fruticibus ac ſurculis diſponi per ſurculos pedales conuenit.

Sūlco, as, Sulcos facio, terram proſcindo, proſcindo. {αὐλακίζω. GALL. *Couper ou aner par rayons.* ITAL. *Far ſolchi, ſolcare.* GERM. Fürch machen. HISP. *Aſſulcar ò hazer ſulcos.* ANGL. *To mak furrowes.*} Colum. *lib.* 11. *cap.* 2. In ſubacta iam terra latiores porcæ ſulcantur. Plin. *lib.* 9. *cap.* 6. Satiánſque ſe per complures dies, alueum in vado ſulcauerat, accumulata fluctibus tantum, vt circumagi nullo modo poſſet. Tranſlate etiam mare ſulcare dicimus. Ouid. 1 *de Pont.*

Nos fragili ligno, vaſtum ſulcauimus æquor.

Virg. 10. *Æneid.*

———*Sulcat maria alta carina.*

Sulcātŭs,a,um,particip. Lucan. *lib* 1.

———*Et quondam duro ſulcata Camilli Vomere.*

Sūlcātŏr,is,verbale. {αὐλακιστής, ἀροτήρ. GALL. *Laboureur, qui fait rayons.* ITAL. *Lauoratore della terra à ſolchi.* GERM. Ein furchmacher/der mit ſa ein zerſchneidt. HISP. *Aſſulcador que haze ſulcos.* ANGL. *He that maketh furrowes.*} Silius *lib.* 7.

———*Sulcator nauita ponti.*

Stat. 11. *Thebaid.*

———*nigri ſulcator Auerni.*

Sūlcātim,aduerb. Per ſulcos. {κατ' αὔλακας. GALL. *Par rayons.* ITAL. *A ſolchi.* GERM. In fürchen weiß. HISP. *Por ſulcos, ò con ſulcos.* ANGL. *By furrowes.*} Pom. Gerens præterea ſulcatim conciſam faciem.

‖Suldadus, miles. L.g.b.‖

SVLLÆ, ab antiquis dicti ſunt qui poſtea Sullæ, propterea quòd priſci illi peregrinam literam nullam recipiebant: vnde & Fruges vocabant, quos nos Phryges dicimus. Hinc etiam Sullanum diem apud Cicer. legimus pro Syllano, ad Attic. *lib.* 10. Non fuiſſet & illa nox tam acerba Africano ſapientiſſimo viro, non tam dirus dies ille Sullanus callidiſſimo viro C. Mario, ſi nihil vtrumque eorum fefelliſſet. Quo in loco Syllanum diem eum intelligit, quo L. Sylla Marianarum partium victor vrbem ingreſſus, omnia cædibus & proſcriptionibus vaſtauit. Vnde autem primùm Syllæ vel Sullæ dicti ſint, vide infrà in *Sylla.*

Sūllātŭrīrĕ, deſideratiuum à Sylla formatum, idem valens quod proſcripturire, vel Syllæ proſcriptionem imitari. Cicer. *ad Attic. lib.* 9. Sed medius fidius turpe nobis puto eſſe de fuga cogitare. Hoc turpe Cn. noſter biennio antè cogitauit, ita ſullaturit animus eius, & proſcripturit iam diu.

Sulmo, Σουλμών, oppidum Pelignorum in quarta regione Italiæ, nonageſimo ab Vrbe diſtans lapide, Ouidij poetæ patria, vt ipſe teſtatur, *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.* ſic ſcribens,

Sulmo mihi patria eſt, gelidis vberrimus vndis,
Millia qui nouies diſtat ab Vrbe decem.

Dictus Sulmo à Solymo Æneæ comite, conditore eius vrbis, vt teſtatur idem 4. *Faſt.*

Huius erat Solymus Phrygia comes vnus ab Ida,
A quo Sulmonis mœnia nomen habent.

SVLPHVR, ſiue Sulfur, à Plin. *lib.* 35. *cap.* 15. terræ generibus aſſignatur, ab aliis quibuſdam inter metallica corpora enumeratur. {גפרית *gophrith.* θεῖον. GALL. *Soufre.* ITAL. *Solfo.* GERM. Schwebel. HISP. *Piedra ſufre.* ANGL. *Brimeſtone.*} Effoditur enim cuniculis in Æoliis præcipuè inſulis, inter Italiam & Siciliam ſitis, Nobilius tamen in Melo. Inuenitur & in Italia Neapolitano Campanóque agro, in collibus qui vocantur Leucogæi. Dioſcorides duo eius enumerat genera, Natiuum ſiue foſſile, quod quoniam ignem non eſt expertum, ἄπυρον appellat. Virgil. viuum cognominat. Alterum factitium, quod quoniam olei incoctu ad ignem perficitur, πεπυρωμένον nominant. Plin. *loco iam citato* quatuor eius enumerat genera, factitium nimirum in tres ſecans differentias: quas hic breuitatis cauſa omittimus, ab eo, ſi videatur, petendas. Ouid. 1 *de Arte.*

Quid referam Baias prætextaque littora velis,
Et quæ de calido ſulphure fumat aqua?

Virg. 3. *Georg.*

Et ſpumas miſcent argenti ac ſulphura viua.

Idem 2. *Æneid.*

———*& altè circum loca ſulphure fumant.*

¶ Ponitur aliquando pro fulmine eam ob cauſam, quòd fulmen quum ceciderit, vicina loca odore ſulphuris implentur. Perſius *Satyr.* 1.

———*quia quum tonat ocyus ilex*
Sulphure diſcutitur ſacro, quam túque domúſque.

Sūlphŭrĕus, a, um, quod ex ſulphure eſt, ſiue ſulphuris naturam refert. {θειώδης. GALL. *De ſoulfre, plein de ſoulfre, ſulfureux.* ITAL. *Di ſolfo.* GERM. Von ſchwebeln oder ſchwebel. HISP. *Coſa de materia de piedra ſufre.* ANGL. *Of brimeſtone.*} Plin. *lib.* 36. *cap.* 19. Quum vritur odorem ſulphureum reddit. Virg. 7. *Æneid.*

———*audijt amnis*
Sulphurea Nar albus aqua.

Ouid 15. *Metam.*

Nec quæ ſulphureis ardet fornacibus Ætna.

Sūlphŭrārĭă, æ, locus vbi ſulphur coquitur aut effoditur. {θεῖον. GALL. *Soulfriere, lieu où il y a du ſoulfre.* ITAL. *Luogo doue ſi fa il ſolfo.* GERM. Ein ort da man ſchwebel grabt oder macht. HISP. *El minero de la piedra ſufre.* ANGL. *A place where brimſtone is digged or made.*}

Sūlphŭrātus, a, um, quod ſulphur habet admiſtum. {θειωμένος. GALL. *Enſoulfre.* ITAL. *Inſolferato.* GERM. Geſchwebelt. HISP. *Coſa mezclada con piedra ſufre.* ANGL. *Mingled with brimeſtone.*} Plin. *lib* 13. *c.* 3. Depreſſis puteis ſulphurata vel aluminoſa occurrentia putearios necant. Vnde ſulphurata dicuntur ligna exilia ſulphure ex vtraque parte intincta ad accendendas lucernas. {τὰ ξυλάρια θείῳ ἐπικεχρισμένα. GALL. *Petits eſclats de bois enſoulfrez, allumettes.* ITAL. *Solferini.* GERM. Schwebelhöltzlin. HISP. *Pequeña leña cubierta de ſufre.* ANGL. *Matches to kindle fier.*} Mart. *lib.* 1.

Qui pallentia ſulphurata fractis
Permutat vitreis.

Sūlphŭrātĭo, verbale. {ἡ θείωσις. GALL. *Enſoulfrement.* ITAL. *Solferamento.* GERM. Schwebelung. HISP. *Obra de ſahumar con ſufre.* ANGL. *A mingling with brimeſtone.*} Senec. *lib.* 3. *de natur. quæſt.* Aut æſtus corrumpere naturam, aut ſulphuratio contraxit humorem.

Sulpitius Improbus Tribunus plebis. Plutarchus *in Mario, & in Sylla.*

Sultanus, rex Saracenorum. ‖ *Baſſa* autem Turcica lingua eſt præfectus: *baſch* caput. an à baſi, quatenus fundamentum & res principalis. ‖

Sūltis, veteres dixerunt pro ſi vultis. εἰ βούλεσθε. Plaut. *in Prologo Aſin.* Hoc agite ſultis ſpectatores nunc iam. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 2. Aſſeruatore hoc ſultis, nauales pedes. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 2. *& ſc.* 3. *a.* 4. Seruate iſtum ſultis. Idem *Men. ſc.* 9. *a.* 5. Sultis iurare, &c.

‖Sultor, caſtor. Gl. Iſid ‖

SVM, es, eſt, verbum ſubſtantiuum à Grammaticis appellatum, ſiue quod per ſeſe ſubſiſtat, ſolúmque nullius alterius verbi egeat adminiculo. {היה *hajáh.* εἰμί, ὑπάρχω. GALL. *Eſtre.* ITAL. *Eſſere.* GERM. Sein. HISP. *Eſtar, ſer.* ANGL. *To be.*} quum contrà cætera omnia in hoc reſoluantur, pleraque etiam ſine eius ope declinari non poſſunt: ſiue quòd quum cætera omnia verba aut actionem importent, aut paſſionem, ſolum hoc ſit verbum quod ſubſtantiam rei denotet. Gell. *cap. vlt. lib.* 9. Exiſtimatus eſt eſſe doctiſſimus. & *cap.* 18. *lib.* 7. Eſſe turpis exiſtimata eſt. Lucr. *lib.* 6.

In Syria quoque fertur item locus eſſe videri.

Plaut. *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. Viſane ea eſt eſſe. (vbi τὸ eſſe abundat.) Sic apud Catull. *Epigr.* 48. Vt conuenerat eſſe delicatos, τὸ eſſe vacat: vel Eſſe id eſt, cibum ſumere. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Forſitan hoc ſtudium poſſit furor eſſe videri.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 5. *Triſt.*

———*Neque enim miſer eſſe recuſo.*

Apul. *Apol.* 1. Se eſſe philoſophum nuncupauit. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 3. Patronus qui vobis fuit futurus, perdidiſtis. Idem *Capt. proleg.* Eſt quod vos monitos voluerim. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. Eſt vbi damnum facere præſtat quàm lucrum. Idem *Aulul. prolog.* Multos annos eſt quum hanc domum celo. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 1. Paucis eſt quod te volo. Idem *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Hic ero ad vſque mortem (id eſt, manebo.) ¶ Idem *Amph. ſc.* 2. *a.* 4. Naucratem quem quærebam, in naui non erat. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Sed iſtum quem quæris ego ſum. Idem *Aulul. ſc.* 7. *a.* 4. Seruum meum Strobilum miror vbi ſit. Et *in Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. Hunc quem video quis hic eſt? Quibus in locis Antecedens priore loco poſitum eiuſdem caſus eſt ac relatiuum, elocutionis figurâ poëtis familiari. Ita enim Virg. 1. *Æneid.*

Vrbem quam ſtatuo veſtra eſt.

Et Terent. *Eunucho*, Eunuchum quem dediſti nobis, quas turbas dedit? Eo genere loquendi vſus eſt etiam Plaut. *in Epidic. & Bacchid.* & alibi ſæpè. ¶ Pro cubare, ſiue iacere, de ſtupro. Idem *Amph. prologo.* Illa, &c. quæ cum mœcho eſt. Idem *Aſin. ſc.* 5. *a.* 1. Annum hunc ne cum quiquam alio ſit (i. cubet) Et *ſc.* 1. *a.* 4. *ibid.* Vt ſecum eſſet noctes & dies. Et *in Amph. ſc.* 2. (aliàs 3.) *a.* 2. Quid ego deliqui? Si, cui nupta ſum, tecum fui? (i. cubui, rem habui) *Amph.* Tun' mecum fueris? &c. eodem ſenſu. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Quia iſta eſt tecum, *& v. penult.* Cum hac annum vt eſſes. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 2. Vbi ego ero? T. Vbi maximè eſſe vis, cum hac: tu cum iſtac eris. Variam autem in oratione obtinet conſtructionem. ¶ Aliquando enim ſimiles coniungit caſus. Cicer. *de diuin.* Quum ſolutus eſt animus, nihil planè ei eſt cum corpore. Idem *Treb.* Audio Treuiros capitales eſſe. ¶ Aliquando non inuenuſtè ſubauditur. Virg. 1. *Æneid.*

Túne ille Æneas quem Dardanio Anchiſæ
Edidit alma Venus, &c.

Idem 3. *Æneid.*

Nam Polydorus ego.

¶ Nonnunquam pretium importat, idem ferè ſignificans quod valeo, ſiue æſtimor, in qua ſignificatione genitiuum exigit. Saluſt. *in Iugurth.* Nunc vos æſtimate facta, an dicta pluris ſint. Terent. *in Adelph.* Argenti quanti eſt, ſumito, id eſt, quanto pretio valet. Cicer. *lib.* 2. *Offic.* Vt commodius putarent numerari, ſibi quod tanti eſſet, quàm ſuum recuperare. Eſſet (inquit) id eſt, æſtimaretur. Idem 2. *Offic.* Emere denario quod ſit ſimile denariorum. Idem *in Frumentaria*, Quum in Sicilia ſeſtertiorum duorum tritici modius eſſet. Eundem etiam caſum exigit quum dominium ſeu poſſeſſionem importat: vt Pecus eſt Melibœi. ¶ Item quando proprietatem ſiue poſſeſſionem ſignificat: idque in tertia duntaxat perſona ſingularis numeri. Idem *lib.* 1. *de Orat.* Clamare contra quam deceat, hominis eſt impudentis. Et *paulò pòſt*, Quorum alterum diuinitatis mihi cuiuſdam videtur, eſſe ſup. alterum humanitatis. ¶ Quandoque iungitur datiuo, & tunc ſignificat habeo. Virg. 1. *Æneid.*

Sunt mihi bis ſeptem præſtanti corpore nymphæ.

Iungimus interdum & alterum datiuum. Cicer. *Attic.* Poſtrema tua pagina magnæ mihi moleſtiæ fuit. Idem 1. *Offic.* Ampla domus dedecori domino ſæpe fuit. Cuius generis orationes ferè exponi ſolent per verbum Afficio, hoc modo Poſtrema tua pagina affecit me magna moleſtia. Ampla domus ſæpè affecit dominum dedecore. Cum datiuo & ablatiuo. Plaut. *in Mil.* Nihil me pœnitet iam quanto ſumptu fuerim tibi. ¶ Eſt mihi minus cum illo, id eſt, minus ſum ei familiaris. Cicer. *pro Marc. lib.* 15. Si mihi tecum minus eſſet quàm eſt cum tuis omnibus, allegarem ad te illos, à quibus intelligis me præcipuè diligi. ¶ Pro dici, idem *Amph.* Nimis hic ſcitus eſt ſycophanta, qui quidem meus ſit pater. (i. dicatur.) Idem *Aſin prolog.* Aſinariam eſſe volt, ſi per vos licet. (id eſt, appellari) Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Cras ea ſunt. (Dionyſia ſup.) pro futuro erunt. Idem *Mil ſc.* 1. *a.* 1. Erat herus. (Initium fabulæ) Gell. *c.* 11 *lib.* 15 Vt Romæ ne eſſet, (de exilio.) Sen. *cap.* 3. *de conſ. ad Mart.* Eſſe in ærumnis mitius ac moderatius. ¶ Eſſe potui & eſui. (id eſt, potulentum & eſculentum.) Gell. *cap.* 1. *lib.* 4. Item, Illic vbi fui: (id eſt, cœnaui) Idem *Moſt. ſc* 3. *a.* 1. Idem *ibid. ſc.* 1. *a.* 1. Diſciplinæ alius eram. ¶ Ponitur & pro conuenit, ſiue contingit, ſed in tertia tantum perſona ſingularis numeri. Valer. Maximus *lib.* 1. Non eſt inter patrem

& filium vllius rei comparationem fieri, *præſertim diuinitatis ſtudio* iunctos. Virg. 6. *Æneid.*

Nereon & Tityon terra omniparentis alumnum
Cernere erat,

id eſt, licebat. Pro, congruum eſſe. Cicer. *ad Attic.* Signa quàm commodiſſime poteris velim imponas, & ſi quod præterea οἰκεῖον reperies, & maximè quæ tibi palæſtræ & gymnaſij videbuntur eſſe. Budæus. ¶ Apponitur quandoque huic verbo ablatiuus ſine præpoſitione: vt, Tuo beneficio liber ſum: &, Tu es magna vi animi & corporis. ¶ Aliquando etiam cum præpoſitione: vt, Hæc res eſt in poteſtate mea. Vis eſt in armis. ¶ Eſt in bonis, pro in poſſeſſione bonorum, bona poſſidet. Cicer. *Atilio lib.* 13. Nullam omnino arbitror de ea hæreditate controuerſiam eum habiturum, & eſt hodie in bonis. ¶ Eſſe in aliquo numero atque honore. Cæſar 6. *bell. Gall.* In omni Gallia eorum hominum qui in aliquo ſunt numero atque honore, duo ſunt genera. ¶ Interdum adiunctum habet accuſatiuum mediante præpoſitione Ad: & tunc Eſt, ſignificat expoſitum eſt, vel vergit. Idem *bell. Gall.* Aquitania à Garumna flumine ad Pyrenæos montes, & eam partem quæ eſt ad Heſperiam. ¶ Ponitur nonnunquam ſine caſu à parte poſteriori. Lucretius,

Quæ ſunt, quæ fuerant, & quæ poſt facta ſequentur.

¶ Item iungitur infinitiuo alterius verbi: vt, Magnæ laudis eſt vacare ſapientiæ: &, Animi fortitudo eſt aduerſa contemnere. ¶ Eſt, pro poſſibile eſt. Celſus, Non tam facilè iis opitulari eſt qui in cibo venenum, vel in potione ſumpſerunt. Budæus. ¶ Pro licet, Gell. *c.* 12. *lib.* 13. Vina quoque dulciora eſt inuenire in comœdiis antiquioribus hoc nomine appellata, dictaque eſſe Liberi bellaria. Sic, fuiſſe, pro licuiſſe idem dixit Gell. *c.* 14. *lib.* 4. Mancinum ad ædes ſuas veniſſe: eum ſibi recipere non fuiſſe in æde ſua, &c. ¶ Es, pro ſoles. Cic. *Cornificio lib.* 12. Quòd ſi, vt es, ceſſabis, laceſſam. ¶ Huius verbi compoſita ſunt Abſum, adſum, deſum, exſum, inſum, interſum, obſum, poſſum, præſum, proſum, ſubſum, & ſuperſum: quorum ſignificata explicantur ſuis locis. ¶ Eſto, ἔσω, ἔστω, futuri temporis imperatiui. ¶ Interdum concedentis aduerbium eſt. Virg. 4. *Æneid.*

Eſto, ægram nulli quondam flexêre mariti.

Idem 7. *Æneid.*

Non dabitur regnis eſto, prohibere Latinis.

¶ Ens, entis, participium præſentis temp. non eſt in vſu, inquit Priſcian. Quintilian. *lib.* 8. *cap.* 3. Multa ex Græco formata noua, ac plurima à Sergio Flauio, quorum dura quædam admodum videntur, vt Ens & Eſſentia: quæ cur tantopere aſpernemur, nihil video: niſi quòd iniqui iudices aduerſùs nos ſumus, ideóque paupertate ſermonis laboramus. Futurus, a, um, Particip. idem ſignificans quod Erit. Vt Plaut. *Moſtell.* —quid illis futurum eſt cæteris qui te amant? Cic. *de ſenectute*, Aut etiam optanda ſi aliquò eum deducit vbi futurus ſit æternus.

[Sumac, vide *Rhus.*]

Sūmēnālĭă, dicuntur liba farinacea in modum rotæ facta. Feſtus. Hæc Cælius *lib.* 9. *c.* 16. ſumenalia vocat, putátque à ſumine eſſe dicta, eadémque eſſe cum iis, quæ Græci ὄργια appellant.

Sūmĕn, inis, Venter ſuillus, infra vmbilicum, cum ipſis vberibus, ſummis olim Romæ in deliciis habitus, præcipuè ſi ea primipara exciſus eſſet ſue vno die poſt fœtum editum. {οὖθαρ, ὄϊθαρ. GALL. *Vn deuillet & friand morceau, viandes des tetines d'vne truye aprés qu'elle a cochonné.* ITAL. *Viuanda di mammelle di ſcroffa poi ch' ha partorito.* GERM. Ein ſpeiß bey den alten von einem moremer. HISP. *La vbre de la puerca ſalpreſſa.* ANGL. *The fatnes in the bellie.*} Antiqui, abdomen appellarunt. Suminis autem vocabulum à Publio Mimorum Poëta initium ſumpſit. Plin. *lib.* 8. *c.* 51. Hinc Cenſoriarum legum paginæ, interdictáque cœnis abdomina, glandia, teſticuli, vuluæ, ſyncipitia verrina: vt iam Publij Mimorum poëtæ cœna poſtquam ſeruitutem exuerat, nulla memoretur ſine abdomine, etiam vocabulo ſuminis ab eo impoſito. Idem *lib.* 11. *c.* 37. Proxima eiectitiæ vuluæ eſt, occiſæ vno die poſt partum. Huius & ſumen optimum, ſi modò fœtus non hauſerit, eiectitiæ deterrimum. Antiqui Abdomen vocabant, priuſquam calleret id, ſcientes occidere non aſſueti. Hæc Plin. Mart. *lib.* 13.

Eſſe putes nondum ſumen, ſic vbere largo
Effluit & viuo lacte papilla tumet.

Plaut. *in Capt. ſc.* 2. *a.* 4. Quanta labes larido, quanta ſumini abſumedo? Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Pernam, abdomen, ſumen ſuis, glandium. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Pernam, callum, glandium, ſumen, &c. ¶ Dictum ſumen (vt quibuſdam placet) quaſi ſuis abdomen: aut, vt alij putant, à ſugendo: quanquam non deſunt, qui ſumen dictum putent, quaſi Rumen, à mammis, quas antiqui Rumas appellabant.

Sŭmĭnātŭs, a, um. Lamprid. *in Alexandr. Seuero*, Iuſſit ne quis ſuminatam occideret, ne quis lactentem: ſubaudi, ſuem.

Sūmmă, æ, Caput ſententiæ alicuius, aut rerum de quibus verba fiunt, aut etiam quæ numerantur. {ראש *roſch* סך *ſach.* κεφάλαιον, τὸ σύμπαν. GALL. *Somme, ſommaire, abregé, fin de compte.* ITAL. *Somma, concluſione.* GERM. Ein ſumer aber volkomner hauptbegriff/ein ſumm. HISP. *La ſuma que ſe coge de los numeros.* ANGL. *A ſomme, a brieff collection or draught.*} Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

Nauiget, hæc ſumma eſt.

In ſummam proficere. Quint. *lib.* 1. Maiora tamen aliqua diſcet puer eo ipſo anno, quo minora didiciſſet. Hoc per ſingulos annos prorogatum, in ſummam proficit. id eſt, in cumulum exceſcere, & ad eam dicendi facultatem, quam adoleſcenti aut iuueni comparare volumus & ad eum finem, quem deſtinauimus ſumma victoriæ. Cæſar 7. *bell. Gall.* Nec ſolis Biturigibus communem ſalutem committendam cenſent: quod penè in eo, ſi oppidum retinuiſſent, ſummam victoriæ conſtare intelligebant. Summa rerum, in qua rei maxima pars conſiſtit. Idem Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Summa ei belli adminiſtrandi permittitur. *Ibid.* Summâ exercitus ſaluâ (id eſt, paruo accepto detrimento.) Liuius 7. *d.* 4. Summæ rei diſcrimen detrectare. Velleius, Summam imperij alicui tradere. Plaut. *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Cui rex omnium ſummam credit. Ouid. 13. *Metam.*

Summa dati ſceptri munus habet.

Ouid. 5. *Faſtor.*

Ad hos (patres) *eſt vrbis ſumma relata noua.*

Senec. *c.* 22. *de conſol. ad Marc.* Summa curarum illis quid edant & bibant. Quintil. Non in ſummam conſentiunt (partes.) Velleius, Parum habebat ſummam accepiſſe. (id eſt, ſummos honores.) Suet. *in Cæſ. c.* 28. De ſumma Reip. agere. ¶ Ad ſummam pro demum, Idem *in Aug. c.* 71. Ad ſummam tamen perdidit non multum. Quintil. In ſummas, ſiue commentarios & capita referre. Plaut. *Aulul. ſc.* 1. *a.* 2. Quanta iſthæc hominum ſumma eſt? A. Septem millia &c. Suet. *in Auguſt. c.* 57. Summarum aceruos delibare. Vide plura in *Summatim*, ſequenti dictione. Terent. *in Phorm.* Ad te ſumma ſolum Phormio rerum redit. Cic. *de legib.* Leges autem à me edentur non perfectè, nam hoc eſſet infinitum: ſed ipſæ ſummæ rerum ac ſententiæ. Idem *pro Quintio*, In hoc ſumma iudicij, cauſaque tota conſiſtit. Idem *ad Tironem lib.* 31. Summa eſt, in quo gratiſſimum facere poſſis, ſi curaueris, vt Auianus, quando ſe à me amari putat, me à te amari ſenſerit: id mihi pergratum. Summa pecuniæ. Idem 1. *Offic.* Addendo deducendoque videre, quæ reliqui ſumma fiat. Quintil. *lib.* 5. *c.* 10. Creditor totius ſummæ. Cic. *de lege Agrar.* Quum ſummam tantæ pecuniæ nullo teſte ſibiipſi ex ſua voluntate confeciſſet. Summa pro complemento. Quint. *lib.* 3. *cap.* 2. Huic ſtudium & incrementum dederit vtilitas, ſummam ratio & exercitatio? ¶ Confectionem quoque ſignificat apud eundem *lib.* 5. *c.* 10. Habent omnia initium, incrementum, ſummam. ¶ Summa, perfectio, abſolutio. Petronius Arbiter, Quis poſtea ad ſummam Thucydidis, quis Hyperidis ad famam proceſſit.

Summa ſummarum. Senec. *epiſt.* 40. Summa ſummarum hæc erit, tardiloquum te eſſe iubeo. ¶ Huius diminutiuum eſt ſummula, id eſt, parua ſumma.

Sūmmātim, Per ſingulas ſummas, in ſumma, & breuiter, & omnibus quaſi ſimul comprehenſis. {κεφαλαιωδῶς, ἁθρόως. GALL. *Sommairement, en brief.* ITAL. *Breuemente, ſommariamente, in breuità.* GERM. Im kurtzen begriff/ in einer ſumm/ ſummariſcher weiß. HISP. *Reduziendo en ſumma, breuemente.* ANGL. *Shortlie, in fevv vvordes.*} Apuleius, Omnia ſummatim tetigerat. Suet. *in Aug. c.* 85. Summatim attigit poëticam. Plin. Sed vt hæc de re ſummatim dicam. Idem ſignificant, In ſumma & Ad ſummam. Quintilianus, In ſumma non recedo: fas eſt mihi iniuitis etiam parentibus piè facere. Cicer. 3. *Offic.* Ad ſummam, ne agam de ſingulis, communem totius generis humani ſocietatem, congregationem, & conciliationem colere, tueri, conſeruare debemus. Ad ſummum verò, ſiue Summum, ſiue Ad τὸ μέγιστον, id eſt, ac ſi diceremus, Vt ſummum vel maximum dicam. Cic. *pro Milone*, Vnus aut ad ſummum duo inuenti ſunt, qui Milonis cauſam non probarent. Id eſt, non plures quàm vnus, aut duo ex omnibus. Pro eo quod nos dicimus ſummatim, vel in ſumma, frequenter vti ſolet Quintilianus aduerbio Semel, Et vt ſemel omnia complectar, id eſt, in ſumma. In eundem ſenſum etiam quandoque ſumitur Breuiter. Quintil. Breuiter tamen longè crudelitatis explicanda ſæuitia eſt: ex omnibus quæ protuli leuiſſimum fuit, quòd occiſus eſt. Plin. *lib.* 3. *c.* 4. A reliqua verò Gallia cultu virorum, morum dignatione, amplitudine opum præferenda, breuitérque Italia verius quàm prouincia.

[Summarij, milites cohortis Comitianæ. L. g. b.]

Summarium, ij, Summa, epitome, breuiarium. {συνταγμά. GALL. *Sommaire, abbregé, epitome.* ITAL. *Sommario, abbreuiatura.* GERM. Ein auſzug oder kurtzer begriff. HISP. *Summario.* ANGL. *A brieff collection abbridgment.*} Senec. Vide ne plus profectura ſit ordinaria oratio quàm quæ vulgò breuiarium dicitur: olim quum Latinè loquebamur, Summarium dicebatur.

[Summarius, ſeditioſus, belli ciuilis cupidus. Turn.

Summiſtæ Apoſtolici, qui decernunt, quid à ſecretariis oportet regiſtrari. Scriban.

Summanalia, liba farinacia in modum rotæ facta. Feſt. fortaſſis, in honorem ſummani, & ad eius ſacra.]

Sūmmānŭs, Pluto, Deus inferorum, ita dictus, quaſi ſummus deorum Manium: vt in nuptiis Philologiæ docet Martianus, ᾅδης, ἀΐδωνεύς. Huic Romani nocturna fulmina aſſignabant, quemadmodum diurna Ioui, teſte Plin. *lib.* 2. *c.* 51. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Quis tu homo es? C. Libertus illius quem Summanum vocant, &c.

[Summanus, a, um, ad ſummanum pertinens, ab eo ortum.

Summano, as, auidiſſimè deuoro, rapio. Plautus *Curcul. act.* 3. Quia veſtimenta ſummano, ob eam rem me omnes ſummanum vocant.]

Summas, ſummo loco exiſtens, primarius, a, um. Apulei. Sic Summates dicuntur magnates. Onom. Summates μεγιστᾶνες. Vide *Summates* infrà.

Sūmmātim, Summatus, Summe, vide *Summus.*

Sūmmĭttŏ, is, Suborno, clanculum & furtim immitto. {ὑποπέμπω, ὑποκαθίζω, ὑποβάλλω, ὑφίημι. GALL. *Submettre, mettre deſſous, abbaiſſer, humilier.* ITAL. *Sommettere, ſottomettere.* GERM. Heimlich nachhin ſchicken. HISP. *Someter.* ANGL. *To put vnder priuelie, to mak lovv.*} Suet. *in Cæſ.* Summiſſis nonnunquam lictoribus, atque militibus. Cic. 5. *Verr.* Summittebat iſte Timarchidem, qui moneret eos ſi ſaperent, vt tranſigerent. ¶ Item ponitur pro demittere ſiue promittere. καθιέναι. Suet. *in Aug.* Audita clade Tiberiana, barbam capillúmque ſummiſerit. Idem Suet. ſic loquitur *in Aug. c.* 23. Et Senec. *c.* 17. *de conſ. ad Polyb.* Barbam capillúmque ſubmittens. Vide *Submitto*, ſuprà. Namque ſummittere barbam, & capillum dicimus, quando neque tondemus, neque radimus, permittentes ad enormitatem adoleſcere, quod ſpecimen eſt maximi doloris. Id etiam promittere, & demittere dicitur. ¶ Aliquando pro ſubdere vel ſucceſſorem in alterius locum mittere. Cicer. *de prouinciis Conſul.* Huic viro non ſummittetis? hunc diutiùs in prouincia manere patiemini? Loquitur de Piſone, Macedoniam conſulari imperio obtinente, cui ſententia ſua ſucceſſorem decernit. Sic Liuius *lib.* 5. *decad.* 4. & Cæſar *lib.* 1. *de bell. ciuil.* Summittere legionem quæ ſuccedat feſſæ. Idem *lib.* 3. *de bell. ciuil.* Summittere adiutorem, (i. adiungere.) Lucil. Summittas alios, ſi quos poſſe cenſeas. ¶ Aliquando ſub iugum mittere. Virg. 1. *Eclog.*

Paſcite vt antè boues pueri, ſummittite tauros.

¶ Idem aliquando quod ſuprimo. Cicer. Tibi ætas noſtra cedit, faceſque ſummittit. Idem *alibi*, Faſcibus ſummiſſis me aduentantem complexus eſt. ¶ Aliquando idem eſt quod remitto, cui contrarium eſt contendo augeo. Cicer. *in Verr.* Aliquantum remittere ex eo quod facere poſſis, & multum ſummittere. Idem *ad Orator.* ‖ Summittere fœtus, eſt ſupplere ac ſubſtituere: quæ tranſlatio ſumta ex cultura vitium.‖

Sūmmiſsĭo, nis, idem quod remiſſio, relaxatio. {רִפְיוֹן *riphión.*} Cicer. *in Topic.* Parium comparatio nec elationem habet, nec ſummiſſionem. Idem *in Orat.* Summiſſio vocis, ſummiſſio orationis.

Sūmmiſsŭs, a, um, ſiue ſubmiſſus, Incuruatus, ſiue inclinatus. {ὑποκύψας. GALL. *Mis deſſous, abaiſſé, mis bas.* ITAL. *Sommeſſo.* GERM. *Nider gelaſſen/ gebogen.* HISP. *Sometido.* ANGL. *Put vnder, lowe.*} Virg. 3. *Æneid.*

Summiſſi petimus terram.

Plin. *lib.* 11. *c.* 48. Solidipedes inter initia paſci, niſi ſummiſſis genibus non poſſunt. ¶ Interdum idem quod humilis, abiectus. {שָׁפָל *ſchaphál* (vel) *ſchaphél.* ταπεινός.} Cicer. 1. *Offic.* Neque ſummiſſum nimis, neque ſe nimium efferentem. Summiſſa vox, id eſt, preſſa, cui opponitur Clara & elata. ὑπεσταλμένη φωνή. Idem *de Oratore*, Oratio placida, ſummiſſa, lenis.

Sūmmiſsē, ſiue Submiſsè, Demiſsè, abiectè, humiliter. {ὑπεσταλμένως, ταπεινῶς. GALL. *Baſſement, humblement.* ITAL. *Baſſamente, humilmente.* GERM. Vndertheniglich/ vnderwürfflich/ demütiglich. HISP. *Baxa y ſometidamente.* ANGL. *Lowlie.*} Cicer. *pro Plancio*, Si meum beneficium potiùs ad eum detuli, qui à me contenderat, quàm ad eum, qui mihi non nimis ſummiſsè ſupplicarat.

Sūmmiſſim, ſummiſsè, ſiue voce ſummiſſa. ὑφειμένως. Suet. *in August.* Nam ad communionem ſermonis tacentes etiam, & ſummiſſim fabulantes prouocabat.

SŪMMŒNĬUM, ij, locus ſub mœnibus, in quo meretrices proſtabant. χαμαιτυπεῖον.

Sūmmœnĭānŭs, a, um, Mart. *lib.* 12.

Summœniana vbi pilantur vxores.

Idem *alibi*,

Conuiua quiſquis Zoili poteſt eſſe,
Summœnianas cœnet inter vxores.

Quibus in locis ſummœnianas vxores appellat viliſſimum meretricum genus, quæ ferè in fornicibus ſub mœnibus cellas habebant.

Summoueo, vide *Submoueo.*

Sūmmoueo, vide *Submoueo.*

SVMMŬS, a, um, Altiſſimus, extremus, maximus. {עֶלְיוֹן *haheliôn* חָרוּץ *harúṣ.* ὕψιστος, κορυφαῖος, ἄκρος. GALL. *Le plus haut, le plus grand, le plus profond, tres haut, tres-grand.* ITAL. *Altiſſimo, ſommo, grandiſſimo.* GERM. Das höchſt/ oder aller öberſt. HISP. *Muy alto, muy grande ò muy mayor.* ANGL. *The higheſt of all, principall.*} Plaut. *ſc.* 2. *a.* 2. In honore ſummo eſt, & ab ſummis viris. Suet. A ſummo & imo. Et Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. Hic dies ſummus eſt apud me inopiæ excuſatio. (id eſt, mors) vt apud Gellium *c.* 5. *lib.* 13. Idem Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Si ſummo Ioui illoc argentum ſacrificaſſem. Idem *Pſ. ſc.* 2. *a.* 1. Summos viros accipere. Idem *c.* 1. *lib.* 3. De ſummo & ſoluto pectore laudes effutire. Senec. *c.* 13. *de conſ. ad Marc.* Quicquid ad ſummum peruenit, ad exitum propè eſt. (aliàs properat.) Virg. 4. *Æneid.*

——*ſummóque vlularunt vertice Nymphæ.*

Cicer. *in Hortenſ.* Vixit ad ſummam ſenectutem valetudine optima. Virgil. 2. *Æneid.*

Venit ſumma dies, & ineluctabile tempus
Dardaniæ.

Idem, Summe deûm, pro maxime deorum. Idem 9. *Æneid.*

Méne igitur ſocium ſummis adiungere rebus
Niſe fugis?

¶ Summum, & ad ſummum, hoc eſt, pro eo quod dicimus, Vt ſummum, vel maximum dicam. Cic. 5. *Verr.* Duo millia nummûm, aut ſummum tria dediſſet. ¶ Nonnunquam pro optimè. Idem *ad Tironem lib.* 16. Fac planè vt valeas, nos ad ſummum, ſcilicet valemus, id eſt, ita vt vix melius poſſimus.

Sūmmē, aduerb. Maximè, excellenter. {ὡς τὰ μάλιστα, ἐξόχως, ὡς τοῖς μάλιστα, ὡς ἐνδεχόμενον, ὡς τὰ ἔσχατα. GALL. *Souuerainement, tant qu'il eſt poſſible, extremement.* ITAL. *Grandiſſimamente.* GERM. Zum höchſten. HISP. *Muy grandamente.* ANGL. *To much as is poſſible, excellentlie.*} Plin. *in Epiſt.* 243. Habui enim illum Quæſtorem in Conſulatu, mei ſummè obſeruantiſſimum. Cicer *ad Sulpitium lib.* 3. Tale enim tuum iudicium de homine eo, quem ego vnicè diligo, non poteſt mihi non ſummè eſſe iucundum. Quintil. Summè diſertus.

Sūmmŏpĕrē, aduerb. Maximè, vehementiſſimè. {מְאֹד מְאֹד *meódh meódh.* μάλιστα, ἐξόχως. GALL. *Tant qu'il eſt poſſible, ſur toutes choſes.* ITAL. *Sommamente.* GERM. Zum häfftigſten. HISP. *Muy grandemente.* ANGL. *To much as is poſſible to be.*} Cic. *lib.* 1. *de Inuen.* Vitia verò hæc ſunt certiſſima exordiorum, quæ ſummoperè vitare oportebit.

Sūmmĭtās, atis, Vertex, ſiue faſtigium. {ראשׁ *roſch* גַּב *gháb.* ἄκρον. GALL. *Sommité, cime, ſommet, coupeau.* ITAL. *Sommità, altezza.* GERM. Die höhe/ öberſte. HISP. *Altura, cima de coſa alta.* ANGL. *Highneſſe, or the toppe of any thing.*}

Sūmmātes, Principes in ciuitate, qui & Optimates, & Primates appellantur. {רָאשִׁים *raſchim* גְּדוֹלִים *ghedholim.* μεγιστᾶνες, ἄρχοντες. GALL. *Les principaux, les grands ſeigneurs, les premiers en dignité, les plus grands perſonnages, les ſouuerains.* ITAL. *Primati della città, gouernatori.* GERM. Die höchſten oder oberſten vnder einem volck/ die oberſten am brett. HISP. *Los principes de la ciudad, principales del pueblo.* ANGL. *The peeres and noble men of a citie or realme.*} Plaut. *in Pſeud.* Nunc tibi hæc ego loquor deliciæ ſummatum virûm. Idem *in Ciſtell.* —vbi iſtas videas ſummo genere natas Summates matronas.

Sūmmātŭs, us, ui, Imperium & rerum ſumma. {מֶמְשָׁלָה *memſchaláh* מֶמְשֶׁלֶת *memſchéleth.* κράτος, ἀρχή. GALL. *Souueraineté, la premiere & plus haute dignité.* ITAL. *Podeſtà, imperio, ſignoria ſourrana.* GERM. Der höchſte oder oberſte ſtand. HISP. *Señorio ſoberano, imperio muy mayor.* ANGL. *Empire and chief dignitie.*} Lucret. *lib.* 5.

Imperium ſibi quiſque, ac ſummatum quiſque petebat.

Sūmmātim, aduerbium. Per ſummam. {ἄκρως. GALL. *A la cime, par les ſommitez.* ITAL. *Sommamente, alla ſommità.* GERM. Zu oberſt oder äuſſerſt. HISP. *Por las cimas.* ANGL. *Shortlie, in fewe wordes.*} Colum. *lib.* 5. Sin autem eouſque exaruit (ſcilicet vineæ truncus) vt curari non poſſit, primo anno ſummatim, ita ne radices eruas, aut lædas, ablaqueato.

Summergo, pro ſubmergo. Ouid. 6. *Metam.*

Et modò tota caua ſummergere membra palude.

Summitto, pro Submitto. Virg. 3. *Georg.*

Nec non & pecori eſt idem delectus equino:
Tu modò, quos in ſpem ſtatues ſummittere gentis,
Præcipuum iam inde à teneris impende laborem.

Vide *Submitto.*

Summuſſus, murmurator. Feſt. à ſub & muſſo.

Sūmmūto, as, Aliud pro alio muto, commuto, permuto. {הֵמִיר *hemír.* ἀνταλλάσσω. GALL. *Changer l'vn pour l'autre.* ITAL. *Mutare.* GERM. Abwechslen. HISP. *Mudar vna coſa por otra.* ANGL. *To chang one for another.*} Cic. *in Orat.* Hanc hypallagen rhetores, quod quaſi ſummutantur verba pro verbis, metonymiam Grammatici vocant, quod nomina transferantur.

‖Sunnis, impeditio in lege. Pap. Scribe: Sunnis, impeditio in legibus. nempe ſæpiculè in ll. Longob. & Salica *Sunnia.* Scribitur etiam *ſunnis* & *ſonnis.*‖

SŪMO, is, pſi, ptum, Capio, aſſumo, accipio. {לָקַח *lakách.* λαμβάνω, ἀναλαμβάνω, αἱρέω. GALL. *Prendre.* ITAL. *Pigliare, attribuirſi.* GERM. Nehmen. HISP. *Tomar à ſu cargo.* ANGL. *To take.*} Cicer. *de clar. Orator.* Tu qui à Næuio ſumpſiſti multa, ſi fateris, vel ſi negas ſurripuiſti. Saluſt. *in Iugurth.* Epiſtolam ſuper caput temere poſitam ſumit. Plautus *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Abs te argentum ſumam? Tu a me ſumes? *Ibidem ſc.* 2. *a.* 3. Suum ſi ſumet, ſinito: ſi noſtrum ſumet, teneto. Idem *ſc.* 1. *a.* 5. Hunc diem ſumpſimus hilariter. Idem *Milit. ſc.* 3. *a.* 2. Sumam operam inueſtigando. Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 2. Operam nunquam ſumam quærere. (id eſt, conſumam in quærendo.) Idem *Curcul. ſc.* 1. *a.* 4. Ne nimio opere ſumas operam. Idem *Milit. ſc.* 6. *a.* 2. Ex vno puteo ſimilior nunquam poteſt aqua aquæ ſumi. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 2. Vnde ſumam? ſargentum) quem interuortam? ¶ Sumere dicitur is, cui debetur, nec rogare cogitur: vel, vt *lib.* 5. loquitur Liuius, Sumere eſt domini, non rogare. Ouid.

Ne petere auxilium, ſed ſumere dixit Athena.

Martial. *epig.* 30. *lib.* 6.

Sume, tolle, dono tibi.

Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Sume, poſce, prome. Sumere mutuum. Vide *Mutuum.* ¶ Nonnunquam ponitur pro arrogo, attribuo, aut plus iuſto mihi vendico. ἀντιποιοῦμαι, ἐμαυτῷ. Cicer. *pro Plancio*, Quanquam non tantum mihi ſumo, iudices, neque arrogo. Idem *Attic.* Tantum mihi non ſumo, vt meum conſilium valere debuerit. ¶ Item pro eligo. בָּחַר *bachár.* Idem *in Diuin.* Sumat aliquem ex populo monitorem officij ſui. Plaut. *Aſinar. ſc.* 1. *a.* 1. Tibi optionem ſumito Leonidem (id eſt, eligito adiutorem.) ¶ Item pro conduco. Cicer. Quoad enim peruentum quo ſumpta nauis eſt, non domini eſt nauis, ſed nauigantium. ¶ Item pro conſumo. Terent. *in Adelph.* I ergo intrò, & cui rei opus eſt, hilarem hunc ſumamus diem. ¶ Item pro impendo, inſumo. *lib.* 1. ad Herennium. Ne nimium longa ſumatur oratio. Terent. *in Phormion.* Opportunè adeò nunc argentum attuli, Fructum, quem Lemni vxoris reddunt prædia, id ſumam: id eſt, impendam, vt Donatus exponit. Vnde ſumptus, de quo infra. ¶ Sumere obſequium animo, id eſt, animo obſequi. Plaut. *in Bacch.*—ego dare me ludum meo gnato Inſtitui; vt obſequium animo ſumere poſſit. ¶ Sumere operam, fruſtrà laborare. Idem *in Moſtell.* Quid ego huc recurſem? aut operam ſumam, aut conteram? Sumere ſupplicium pro punire. Idem *Merc.* Supplicij ſumat quid volt ipſe ob hanc iniuriam. Cicer. 7. *Verr.* Quamobrem ſupplicium non ſumpſiſti? Et *paulò poſt*. Dixit ſe, quòd ſciret ſibi crimini datum iri, pecuniam accepiſſe, neque de vero archipirata ſumpſiſſe ſupplicium, ideo ſecuri non percuſſiſſe. ¶ Huius compoſita ſunt, Abſumo, aſſumo, conſumo, deſumo, inſumo, præſumo, reſumo, tranſumo, quæ habent. Significata eorum explicantur ſuis locis.

‖Sumpſe, pro ſumpſiſſe. antiq.‖

Sūmptus, a, um, participium paſſiuum, Acceptus, vel electus. {נִלְקָח *nilkách.* ἀναληφθείς, ληφθείς. GAL. *Prins.* ITAL. *Pigliato, tolto.* GERM. Genommen. HISP. *Tomado.* ANGL. *Taken.*} vt, Sumpta virili toga. Cic. *de Amic.* Idem *pro Rabir.* Vide hos quaſi ſumptos dies ad labefactandum illius dignitatem. Tacit. *lib.* 2. Mortem ſponte ſumptam.

Sūmptus, us, impenſa. {δαπάνη, ἀνάλωμα. GALL. *Miſe, deſpenſe, couſtange, frais.* ITAL. *Speſa, coſto.* GERM. Koſten. HISP. *La coſta ò gaſto ordinario.* ANGL. *Coſt, expenſes.*} Plinius, Quæ eam domum magno ſumptu ædificauerat. Terent. *in Phormion.* Opus eſt ſumptu ad nuptias. Cicer. *in Parad.* Non modò ad fructum iſte eſt ſumptus, ſed etiam ad fœnus exiguus. Idem 6. *Verrin.* Mamertini magnum ſumptum in Timarchidis prandium fecerunt. Eſſe ſumptui, pro ſumptum inferre. Plaut. *Milit.* At tibi tanto ſumptui eſſe mihi moleſtum eſt. Ouid. *El.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Inſpice ludorum ſumptus Auguſte tuorum.

Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Nec ſumptus ibi ſumptui eſſe ducunt. Idem *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Meo cibo, & ſumptu educatus eſt paraſitus. Idem *Aulul. ſc.* 5. *a.* 3. Nos minore ſumptu ſimus, quam ſumus. Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 1. In ſeruitutem ſumptibus redigunt viros. *Ibid. ſc.* 5. *a.* 2. Quam minimo ſumptu filiam vt nuptum daret. *Ibidem ſc.* 5. *a.* 3. Sumptus intolerabiles in magnis dotibus. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Neceſſe eſt facere ſumptum qui quærit lucrum. Cic. *Attic. lib.* 5. Aduentus noſter nemini ne minimo quidem fuit ſumptui. ¶ Sumpti, in genitiuo ſingulari dicebant antiqui. Cato *cap.* 22. Eo ſumpti opus eſt.

Sūmptuārius, a, um, quod ad ſumptum pertinet. {δαπανηρός. GALL. *Appartenant à la deſpence.* ITAL. *Pertinente alla ſpeſa.* GERM. Das zu dem koſten gehört. HISP. *Coſa para aquella coſta.* ANGL. *Belonging to coſt.*} vt, Lex ſumptuaria, quæ de moderandis ſumptibus lata eſt, quam

Cato

Cato Cibarium appellat. Sueton. *in Caeſ cap.* 43. Legem præcipuè ſumptuariam exercuit. Cicer. *Pato*, Ad fundos me tuos conferam domum, ſi habebo in denos dies ſingulos, ſumptuariæ legis dies conferam Tertull. *in Apologetico*, Leges (inquit) ſumptum comprimentes, centum æra non ampliùs in cœnam ſubſcribi iubebant, non amplius quàm vnam inferre gallinam, & eam non ſaginatam. Hinc centenarias appellauere antiqui cœnas, ab impenſa centum ſeſtertiorum, ſumptuaria lege præſcripta.

Sūmptŭōſŭs, a, um, qui immoderatum ſumptum facit. {Φιλοδαπανής, δαπανηρός. GALL. *Sompteneux, ſuperflu & exceſſif en deſpenſe.* ITAL. *Suntuoſo.* GERM. Köſtlich/der oberflüſſigen koſten anwendt. HISP. *Coſtoſo aſſi.* ANGL. *Of great expenſes, coſtlie* } Cicer. *in Parad.* Venio enim iam ad ſumptuoſos, relinquo iſtum quæſtuoſum. Terent. *in Adelph.* Domus ſumptuoſa, adoleſcens luxu perditus. Idem *Heaut.* Mea eſt potens, procax, magnifica, ſumptuoſa, nobilis. ¶ Sumptuoſa cœna in quam magnus factus eſt ſumptus. πολυτελής. Cicer. *Pato.* Expecto igitur hoſpitem tum minimè edacem, tum inimicum cœnis ſumptuoſis.

Sūmptŭōſè {δαπανηρῶς. GALL. *Somptueuſement, auec grande deſpenſe, exceſſiuement.* ITAL. *Eccesſiuamente, ſuntuoſamente.* GERM. Köſtlich. HISP. *Con grande coſta, coſtoſamente.* ANGL. *Coſtlie.* } Plin. *Epiſtol.* 189. Quòd paulo ſumptuoſiùs equos & canes emeret. Cat. *Epig.* 44. Vos conuiuia lauta ſumptuoſè De die facitis.

Sūmptĭfăcĭo, is, Facio ſumptum. {ἀναλίσκω, δαπανάω. GALL. *Faire grande deſpenſe, conſumer.* ITAL. *Far ſpeſa, conſumare.* GERM. Sich in ein koſten bringen. HISP. *Hazer gaſto, y coſta.* ANGL. *To mak great expenſes or coſt.* } Plaut. Si nunc me ſuſpendam, meam operam luſerim, vt præter operam reſtim ſumptifecerim.

Sūmptĭto, as, are, ſecundum frequentatiuum à ſumo. {πολλάκις λαμβάνω. GALL. *Prendre ſouuent.* ITAL. *Prendere ſpeſſo.* GERM. Offt nemmen. HISP. *Tomar à menudo.* ANGL. *To tak often.* } Plin. *lib.* 25. *c.* 5. Candidum autem vomitione, cauſas morborum extrahit, quondam terribile, pleriqueſtudiorum gratia, ad prouidenda acriùs quæ commentabantur, ſæpiùs ſumptitauerunt.

Sūmptĭo, nis, verbale, Aſſumptio. {λῆμμα. GALL. *Prinſe.* ITAL. *Preſa.* GERM. Nemmung. HISP. *Tomamiento.* ANGL. *A taking.* } Cicer. *lib.* 2. *de Diuin.* Sed demus tibi iſtas duas ſumptiones, ea quæ Lemmata appellant Dialectici: ſed nos Latinè loqui malumus.

[Sunia, impedimenta, excuſationes. Marcul]

Sūnſum, σούνιον, vulgò *Cabo de columbas*, Extremum Atticæ promontorium. Ortum ſpectans, vicum habens eiuſdem nominis quem Leontidi tribui aſſignat Stephanus. Vide Ptol. *decima Europæ Tab.* & Strab. *ſub initium lib.* 9.

Suno, as, deprimo. Non. *cap.* 2. 771. Sunat, deprimit. Lucil. *lib.* 7.

Sunauit taxim ad mares, delphinus vt olim.

Sŭo, is, ui, um, Sarcio, concinno, compingo. {תפר *taphár.* ῥάπτω. GALL. *Coudre, conſtindre.* ITAL. *Cucire.* GERM. Büßen/ſticken/zuſamen ſetzen. HISP. *Coſer.* ANGL. *To ſowe or ſowe, to ioyne or mak faſt together.* } Cic. 2. *de natur. deor.* Cultus dico agrorum, extructionéſque tectorum, tegumenta corporum, vel texta, vel ſuta, omnémque fabricam æris & ferri. Vnde ſutores, qui calceos ſuunt. Quidam à ſue verbum hoc deduci exiſtimant, eò quòd huius animalis ſetis in ſuendo ſutores vtantur. Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Pellibus & ſutis arcent mala frigora brachiis.

Sumitur tamen generalius pro eo, quod eſt rem quamuis coniungere, connectere, ſiue colligere. Gellius, Sed hi pleraſque naues loris ſuebant ¶ Suere aliquid ſuo capiti, Appingere & affigere. Ter. *in Phorm.* Heu metuò lenonem, nequid ſuo ſuat capiti.

Sūtōrēs, qui calceos ſuunt { σκυτεῖς GALL. *Cordonniers.* ITAL. *Calzolaio.* GERM. Schuſter/ſchuchbutzer/ſchuchmacher. HISP. *çapateros, oficiales de çapatos.* ANGL. *Shoomakers, ſowers.* } Propriè enim artifex calceorum ſutor appellatur, quum ille, qui ſuit pannos, potiùs ſarcinator dicatur Plautus *ſc.* 2. *a.* 1. Quaſi claudus ſutor domi ſedet totos dies. *Ibidem ſc.* 5. *a.* 3. Calceolarij, ſedentarij Sutores. Plin. *lib.* 35. *cap.* 10. *de Apelle*, Feruntque à ſutore reprehenſum, quòd in crepidis vna intus pauciores feciſſet anſas: eodem poſtero die ſuperbo emendatione priſtinæ admonitionis cauillante circa crus, indignatum proſpexiſſe denunciantem ne ſupra crepidam ſutor iudicaret: quod & ipſum in prouerbium venit.

Sūtōrĭŭs, a, um, adiectiuum, quod ad ſutorem pertinet. {ὁ τοῦ ῥάπτου. GALL. *De cordonnier.* ITAL. *Di calzolaio.* GERM. Das zu den ſchuſteren/oder ſchuchmacheren gehört. HISP. *Coſa de çapatero.* ANGL. *Belonging to a shoomaker or ſower.* } ¶ Sutorium atramentum, nigredo qua corium denigratur. {χάλκανθος. GALL. *Vitriol ou couperoſe.* ITAL. *Negramento.* GERM. Schumacher ſchwertze. HISP. *Tinta de çapateros.* } Eſt autem metalli ſpecies, quæ diſſoluta in aqua nigredo fit. Duo eius ſunt genera: Foſſitium, quod aliquando eſt cæruleum, aliquando pallidum, aliàs candidum & pellucidum in morem vitri: vnde & *Vitriolum* vulgò appellatur: factitium verò ex aqua pluuiali fit per metalla defluente in lacunam, quæ inde ab iis, qui in metalla ſunt damnati, in vaſa ampla fictilia perfertur, in quibus æſti iis diebus concreſcit. Vide plura de hoc apud Plin *lib* 34. *cap* 12. & Dioſcorid. *lib.* 5.

Sūtūră, æ, Commiſſura partium conſutarum. {ῥαφὴ ῥαφίς. GALL. *Conſture.* ITAL. *Cucitura* GERM. Ein naht. HISP. *Coſedura, coſtura.* ANGL. *A ſowing or ioyning together* } Cornel. Celſus *lib.* 8. Sutura oras iungit, quæ ne ipſæ quidem contingere ex toto debent. ¶ In cranio quoque ſuturæ dicuntur commiſſuræ illæ, quibus oſſa coniunguntur. Celſ. *lib.* 7. Ratò Caluaria ſolida ſine ſuturis eſt, & id caput firmiſſimum atque à dolore tutiſſimum eſt: ex cæteris quò pauciores ſunt ſuturæ, eo capitis valetudo commodior eſt.

Sutelæ, arum, i. doli quaſi conſulti, fraudes, aſtutiæ: à ſimilitudine ſuentium. vide Feſtum in voce *Sutela*. Plaut *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Ob ſutelas tuas te morti miſero, vel te interiiſſe vel periiſſe prædicent

Sūtĭlĭs, e, quod conſutum eſt. { ῥαπτός. GALL. *Couſu.* ITAL. *Cucito, cuſito.* GERM. Das zuſamen geſtickt/oder geſetzt iſt. HISP. *Coſido.* ANGL. *Sowed or ioyned, together.* } vt; Corona ſutilis ⚹ pactilis. Plin. *lib.* 21. *cap.* 3. Summáque auctoritas pactili coronæ: ſutiles Saliorum ſacris inuenimus, & ſolemnibus cœnis. Balteus ſutilis. Virg 12. *Æneid.*

———teritur quà ſutilis alno

Balteus.

Cymba ſutilis, qua Charon inferorum portitor animas per Stygiam paludem traiicit. Idem *lib.* 5. *Æneid.*

———gemuit ſub pondere cymba Sutilis.

Ouid. 5. *Faſt.*

Tempora ſutilibus cinguntur tota coronis.

Sūtrīnă, æ, Officina ſutoris. {ῥαφεῖον. GALL. *La boutique d'vn cordonnier.* ITAL. *Calzolaria.* GERM. Ein ſchuſter werckſtat. HISP. *Tienda de çapatero.* ANGL. *A shoomakers shope.* } Plin. *lib.* 10. *c* 43. Tiberio principe ex fœtu ſupra Caſtrorum ædem genitus pullus, in oppoſitam ſutrinam deuolauit, etiam religione commendatus officinæ domino.

Sutrinus, a, um, adiect. Tacit. *lib.* 15. Sutrinæ tabernæ. ¶ Sutrinum neutro genere, pro arte Sutrina. Senec. *Epiſt.* 91. Non multum abfuit quin ſutrinum quoque inuentum à ſapientibus diceret.

Sŭpĕllex, ilis, fœminin. gener. vel hæc Supellectilis, & apud antiquos hoc ſupellectile: vnde putatur manſiſſe plurale neutri generis Suppellectilia: Ablatiuum ſingularem facit ſupellectile, vel ſupellectili. Eſt autem Supellex, domeſticum inſtrumentum, quod neque argento, auróve facto, vel veſti annumeretur: id eſt, res mobiles, vt vocant Iuriſconſulti, apud quos titulus eſt, de ſupellectile legata {כלי רכוש *cheli recháſch.* τὰ ἔπιπλα, σκεύη, ... GALL. *Les meubles d'vn homme, le meſnage.* ITAL. *Roba di caſa, mobile di caſa, maſſeritie di caſa.* GERM. Ein haußraht/farende hab. HISP. *El alhaja de caſa.* ANGL. *Houshold ſtuff, the moueables of a man.* } Cuius nomine, vt inquit Paulus, continentur menſæ, trapezophora, delphicæ, ſubſellia, ſcamna, lecti inargentati, culcitræ, toralia, mappæ villoſæ, vaſa aquaria, pelues, aquiminaria, candelabra, lucernæ, trullæ, vaſa ænea vulgaria, id eſt, quæ non proprio ſunt loco attributa: præterea capſæ, armaria, vitrea, eſcaria & potoria. Hæc Sipontinus ex 33. *Digeſt. de ſupellectile legata l. j. & l. ſupellectilis.* Plaut. *Aulul. ſc.* 2. *a.* 2. Supellex, aurum, veſtes, vaſa. Plin. *lib.* 15. *cap.* 9. Totam ſupellectilem ligneam. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 6.

Cœna miniſtratur pueris tribus: & lapis albus
Pocula cum cyatho duo ſuſtinet: aſtat echinus
Vilis, cum patera guttus. Campana ſupellex.

Cicer. 4. *Verrin.* Supellex ex ære elegantior Delicata, & Corinthia. *Ibidem.* Tu P. Cacurij promptiſſimi hominis & experientis, & in primis gratioſi, ſupellectilem omnem auferre non dubitaſti. Virgil. 1. *Georg.*

———virgeáque ſupellex,
Arbuteæ crates, & myſtica vannus Iacchi.

[Supellecticarius, ſeruus, cui ſupellectilis cura, apud Vlpianum D. *lib.* 33. *tit.* 7. *l.* 12.]

Sŭpĕr, {על *hál.* ὑπέρ. GALL. *Sur ou ſus, deſſus.* ITAL. *Sopra, di ſopra.* GERM. Auff/über. HISP. *Sobre, encima.* ANGL. *Vpon.* } Præpoſitio eſt modò accuſatiuo, modò ablatiuo caſui ſeruiens: deducta à Græca præpoſitione eiuſdem ſignificationis, & aſpiratione in s, & υ in u, commutata. ⚹ Subter. Quidam hoc diſcriminis eſſe voluerunt inter ſuper & ſupra, quòd illud contiguitatem, hoc ſpatium quoddam interiectum importaret. Quæ tamen differentia perpetua non eſt, vt ſatis conſtat vno Liuij teſtimonio *lib.* 44. *ab Vrbe*, vbi ſic habet, Vbi citra muros, ſupra, ſubtérque terram per dies vigintiquinque pugnatum eſt. Cum accuſatiuo. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 3. Suauia ſuper ſuauia quæ det. Tibull. *lib.* 4.

Siue ſuper terram Phœbus, ſeu currere ſuprà.

Quintil. Quia ſol ſuper terram, dies eſt. Tibull. *lib.* 4.

Latior educit fructus ſuper ignis aceruos.

¶ Super pro ὑπέρ, cùm exceſſum denotat. Saluſt. *Iug.* 81. At Iugurtha manifeſtus tanti ſceleris, non prius omiſit contra verum niti, quàm animaduertit, ſuper gratiam, atque pecuniam ſuam inuidiam facti eſſe. ¶ Accipitur aliquando Super cum ablatiuo pro De, περί. Virgil. 1. *Æneid.*

Multa ſuper Priamo rogitans, ſuper Hectore multa.

Gellius *c. vlt. lib.* 1. Hæc ſuper iraſcendo ſentio. (id eſt, Hæc ſentio de ira.) Idem *c.* 11. *lib.* 3. Super ætate Homeri & Heſiodi non conſentitur. Item Plaut. *prolog. Amph.* Teneo quid animi veſtri ſuper hac re ſiet. Gell. *c.* 14. *lib.* 17. Dignus Publius qui ſuper Laberio iudicaretur, (id eſt, anteponeretur.) Idem *c.* 2. *lib*... Hæc notaui ſuper eo libro. Plaut. *Aul. ſc* 5. *a.* 4. Rem tenes ſuper Echionis filia. Aliquando idem valet quod Pro: vt apud eundem, 4. *Æneid.*

Nec ſuper ipſe ſua molitur laude laborem.

¶ Item pro Pluſquam. Suet. *in Auguſt. c.* 38. Super triginta ducibus iuſtos triumphos, & aliquando pluribus triumphalia ornamenta decernenda curauit. Idem *cap.* 35. Erant ſuper mille (Senatores) & quidem indigniſſimi. ¶ Pro Inter, idem *in Caeſ. cap.* 87. In ſermone ſuper cœnam nato. Idem *in Aug. c.* 77. *& in Tiber. c.* 56. *& iterum in Calig. c.* 13. ¶ Pro Præter: idem *in Aug. c.* 69. M. Antonius ſuper feſtinatas Liuiæ nuptias obiit. Idem *in Tib. c.* 55. Super veteres amicos ac familiares viginti ſibi è numero principum ciuitatis depopoſcerat. Et iterum eodem ſenſu, *infrà c.* 75. Et Liuius *lib* 2. *ab vrb.* Super ſolitos honores. Idem *lib.* 10. *dec.* 4. Super cætera. ¶ Pro Ob. Suet. *in Aug. c.* 8. Approbata citò morum indole ſuper itineris induſtriam. ¶ Eleganter per Tmeſim vſurpatur: Ouid. 3. *Faſt.*

———Humili ſuper anſa feneſtra
Se iacit. (pro ſuperiacit.)

Ibid. *lib.* 5.

Vbi ante Idus nox erit vna ſuper.

(id eſt, ſupererit.) Et Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Si quid ſuper illi fuerit, Id nobis ſat eſt (pro ſuperfuerit) ¶ Satis ſupérque: vide *Satis* ſuprà. ¶ De ſuper præpoſitione, Gellius *c.* 9. *lib.* 13. ¶ Iuncta verò accuſatiuo, ſignificat. Vltra. Virg. 6. *Æneid.*

———ſuper Garamantas & Indos
Proferet imperium.

Apuleius, Iam enim ſemper oppidum profectus, nos ſupra reliquerat.

In

In qua ſignificatione aliquando etiam ablatiuo iuncta inuenitur. Virg. 9. *Æneid.*

Nocte ſuper media.

id eſt, vltra mediam noctem. ¶ Ponitur aliquando aduerbialiter ſine caſu. Plaut. Hinc, atque hinc ſuper ſubtérque premor anguſtiis. Accipitur aliquando pro vehementer. Virg. 1. *Æneid.*

Hu accenſa ſuper, iactatos æquore toto, &c.

¶ Nonnunquam pro deſuper. Idem 9. *Æneid.*

Et ſuper è vallo proſpectant Troes.

¶ Super ſomnum, id eſt, ſeruus à cubili, interprete Budæo. Curtius, Sed per diſpoſitos, quos ſuper ſomnum habebat, omnes procul relegatos, ne fremitu murmurantium inter excitaretur. ¶ Quandoque pro inſuper, & amplius. Virg. 1. *Æneid.*

Cui neque apud Danaos vſquam locus, & ſuper ipſi
Dardanidæ infenſi pœnas cum ſanguine poſcunt.

¶ Super pro præter. Celſ. *lib.* 4. *cap.* 5. Neque tamen pluribus locis deligari neceſſe eſt, ſed ſat eſt infra inguina, & ſuper talos, ſummóſque humeros, etiam brachia. ¶ Componitur cum dictione incipiente ab a, vt ſuperaddo: c, vt ſupercido: d, vt ſuperduco: e, vt ſupereminco: f, vt ſuperfluo: i, vt ſuperindico: m, vt ſupermeo: p, vt ſuperpono: ſ, vt ſuperſedeo: u, vt ſuperuacaneus. ¶ Componitur & cum præpoſitionibus, De & In, ex quibus fiunt deſuper, & inſuper: de quibus egimus ſuprà ſuis locis.

‖Superabdicatiuus, a, um, id eſt, ſupernegatiuus, vnde ſupernegatiua dicitur negatio, quæ additur negationi, & nihil cooperatur plus, quàm præcedens, vt in vulgari ſolet dici: Ego non habeo nihil, quod non valet, quàm ſi diceretur, Ego nihil habeo. Cathol. Nempe Martianus dedicatiuam dicit καταφατικὸν, i. affirmatiuum, & ἀποφατικὸν abdicatiuum. Sed, ego non habeo nihil, eſt, ego habeo aliquid.‖

Súperabúndo, as, Redundo, ſuperfluo. {ינדף *Sadeaph* ὑπερπερισσεύω. GALL. *Eſtre trop, abonder.* ITAL. *Eſſer tanto pieno che ſi ſperza, eſſer troppo.* GERM. Gar vberflüſſig ſein. HISP. *Reboſar lo lleno.* ANGL. *To abounde greatlie.*} Vlpian. *Digeſt. de regulis iuris.* Non ſolent quæ ſuperabundant, vitiare ſcripturas.

Súperaddo, is, idi, addere, Vltrà addo. {הוסיף *hoſiph.* ἐπιπροστίθημι, ἐπιπροσθεῖναι, προστιθέναι, προσθεῖναι. GALL. *Mettre d'auantage, adiouſter d'auantage.* ITAL. *Sopragiongere.* GERM. Darüber, darzu thun. HISP. *Añadir encima.* ANGL. *To adde moreouer.*} Virg. *Eclog.* 3.

Lenta quibus torno facili ſuperaddita vitis.

Propert. *lib.* 2. *Eleg.* 14.

Et fit in exiguo lentus ſuperaddita bullo.

‖Superadultus, a, um, 1. *Cor.* 7. 36. Virgo ſuperadulta, ὑπέρακμος, quæ florem ætatis, ætatem pubertatis excedit.‖

Superagnita tunica, omnium oculi tunicarum extima, corneæ extrinſecus adhærens: vnde & nomen accepit. ἐπιπεφυκὼς χιτών.

‖Superalta, al. Superaria, veſtis, quæ ſuperinduitur. Iſid. Pap.‖

Súperalligare, Superne alligare. {ἐπιδεῖν. GALL. *Lier par deſſus.* ITAL. *Ligare ſopra.* GERM. Vberbinden. HISP. *Atar encima.* ANGL. *To binde aboue.*} Plinius *lib.* 30. *cap.* 6. Caninus lien ſi viuenti eximatur, & in cibo ſumatur, liberat eo vitio. Quidam recentem ſuperalligant.

‖Superamentum, quod ſuperat, & ſuperfluum eſt. Vlp.‖

Superbibo, poſt cibum, potúmve iam aſſumptum bibo. {ἐπιπίνω. GALL. *Surboire, boire apres ou de ſurcroiſt.* ITAL. *Beuer fuor di modo.* GERM. Vber das vorderig trincken/darauff trincken. HISP. *Beuer demaſiadamente.* ANGL. *To drink moreouer.*} Plin. *lib.* 23. *c.* 1. Aquæ potum interponere vel ſi nimium, itémque ſagi ſuperbibere ebrietati quam quidem frigidæ potus exempló diſcutit.

SVPERBIO, is, Faſtu quodam extollor, arrogans & inſolens ſum, à præpoſitione Super & verbo eo, vt volunt, compoſitum, b litera euphoniæ cauſa interſerta. {גאה *ghaáh* זוד *zadu* גבה *ghabáh.* ὑπερηφανεύομαι, ἀλαζονεύομαι. GALL. *S'enorgueillir, deuenir fier.* ITAL. *Inſuperbirſi.* GERM. Stoltz vnd hoffertig ſein. HISP. *Enſoberuecerſe, gloriarſe.* ANGL. *To be proud or high minded.*} Plin. *lib.* 10. *c.* 61. Equæ comantes ſeſe ſuperbiunt. Ouid. *de medic. fac.*

Laudatas homini volucris Iunonia pennas
Explicat, & forma muta ſuperbit auis.

Idem 11. *Metam.*

——nam coniuge Peleus
Clarus erat diua: nec auo magis ille ſuperbit
Nomine, quàm ſoceri: ſiquidem Iouis eſſe nepotem
Contigit haut vni: coniux dea contigit vni.

Accipitur aliquando ſuperbire, pro excellere, & de rebus inanimatis dicitur. {הוהיר *hohir* ὑπερέχω.} Plin. *lib.* 17. Hinc gemmæ certe apud Menandrum & Philomenem fabulæ ſuperbiunt. Claud. *lib.* 4. *de Rapru.*

——Phlegræis ſylua ſuperbit
Exuuiis, totúmque nemus victoria veſtit,

hoc eſt, nobilitatur, celebratur, illuſtratur.

Súperbus, a, um, Elatus, arrogans. {גאה *gueéh* זד *zedh.* ὑπερήφανος, ὑπέρογκος, ὑπερόπτης. GALL. *Orgueilleux, fier & audacieux.* ITAL. *Superbo, altiero.* GERM. Stoltz/hoffertig/vbermütig. HISP. *Soberuio y altiuo.* ANGL. *High minded, proud.*} Plaut. *Amphitr. ſc.* 1. *a.* 1. Freti virtute & viribus ſuperbi. Idem *Aſin ſc.* 4. *a.* 2. Non decet ſuperbum eſſe hominem ſeruum. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 3. Sic iſtic ſolent ſuperbi ſubdomari. Ouid. 13. *Metam.*

Non eſt tenuiſſe ſuperbum, (id eſt, glorioſum abſtinuiſſe.)

Virg. 3. *Æneid.*

Stirpis Achilleæ faſtus, iuuenémque ſuperbum
Seruitio enixa tulimus.

Idem 10. *Æneid.*

——te Turne ſuperbum
Cæde noua quærens.

Catull. *Eleg.* 17.

Et ille nunc ſuperbus, & ſuperfluens
Perambulabit omnium cubilia.

Horat. *Epod.* 4.

Licèt ſuperbus ambules pecunia,
Fortuna non mutat genus.

¶ Aliquando nobilis, magnificus, excellens, ἀγέρωχος. Virgil. 1. *Æneid.*

Hinc populum latè Regem, belloque ſuperbum
Venturum excidio Libyæ.

¶ Aliquando altus, ſublimis, ὑψηλός. Idem 7. *Æneid.*

Tela nouant Atina potens, Tyburque ſuperbum.

¶ Aliquando ornatus. Idem 3. *Æneid.*

Barbarico poſtes auro, ſpoliíſque ſuperbi.

¶ Aliquando opulentus, vt apud eundem 9. *Æneid.*

——ſimul enſe ſuperbum
Rhamnetem aggreditur.

¶ Aliquando iniquus: vt apud eundem 8. *Æneid.*

Quos illi bello profugos egere ſuperbo.

¶ Antiqui etiam ſuperbos mortuos dixêre. Plaut. *in Amph.* Faciam ego hodie te ſuperbum, niſi tu hinc abis. Auferere non abibis.

Súperbia, æ, Elatio mentis, arrogantia, inſolentia. {גאון *ghaón* גאות *gheuth.* ὑπερηφανία, ἀλαζονεία, ἀγηνορία. GALL. *Orgueil, fierté.* ITAL. *Superbia, altezza.* GERM. Hoffart/ſtoltz/vbermut. HISP. *Soberuia ò altiuez.* ANGL. *Pride, highneſſe of mynd.*} Cic. 6. *Verr.* Illa tua ſingularis inſolentia, ſuperbia, contumacia. Horat. 3. *Carm. Ode* 10.

Ingratam Veneri pone ſuperbiam:
Ne currente retrò funis eat rota.

Quint. *lib.* 5. *cap.* 6. An diuitiæ pariant ſuperbiam. Cicer. *contra Rullum.* Coloni Capuæ in domicilio ſuperbiæ, & in ſedibus luxuriæ collocati. Idem *de Orat.* Quod ego non ſuperbia neque inhumanitate faciebam: ſed mehercule iſtius diſputationis inſolentia & earum rerum inſcitia. ¶ Dicitur autem ſuperbia à ſuperhabendo itaque differt ab arrogantia, quòd hæc in paupertate eſſe poſſit: illa verò non niſi in diuitiis. Corn. Front. *de differen. vocab.* Eamque ob cauſam Capuæ ſuperbiæ domicilium fuiſſe dicitur, quod illud municipium propter agri fertilitatem omnibus rebus abundaret.

Súperbè, aduerb. Elatè, faſtuosè. {ὑπερηφάνως. GAL. *Fierement, orgueilleuſement.* ITAL. *Superbamente, orgoglioſamente.* GERM. Hoffertiglich/ſtoltzlich. HISP. *Soberuiamente.* ANGL. *Proudly.*} Terent. *in Proem.* Satin' ſuperbè illuditis me? Liu. 4. *ab Vrbe,* Superbè à Samnitibus, qui Capuam habebant, Cumiſque legati prohibiti commercio ſunt. Cicer. *pro Leg. Manil.* Legati quòd erant appellati ſuperbiùs, Corinthum, patres veſtri, totius Græciæ lumen extinctum eſſe voluerunt. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Nimis moleſtus (ſup. loqui & reſpondere.)

Súperbíficus, adiect. {מתגאה *mithghaéh.* ὑπερηφανίας ποιητικός. GALL. *Qui fait l'homme fier & orgueilleux.* ITAL. *Coſa che fa l'huomo orgoglioſo.* GERM. Das ſtoltz vnd hoffertig macht. HISP. *Que haze ſoberuio e altiuo.* ANGL. *That maket a man proude.*} Sen. *Herc. furent.* Et ſuperbifica manu Atrum per vrbes ducit Argolicas canem.

Súperbiloquéntia, æ, Elatus atque arrogans ſermo. {ὑψηγορία, μεγαληγορία, κομψολογία. GALL. *Faire parole orgueilleuſe, parler hautain & audacieux.* ITAL. *Il parlare orgoglioſo e ſuperbo.* GERM. Hoffertige/vnd ſtoltze red. HISP. *Habla ſoberuia.* ANGL. *A proude ſpeaking.*} Cic. 4. *Tuſc.* Quam vim mali ſignificantes Poëtæ impendere apud inferos ſaxum Tantalo faciunt,

Ob ſcelera animique impotentiam & ſuperbiloquentiam,

Verſus trochaicus.

Súperbitér, antiquis in vſu fuit pro eo quod hodie vſitatiùs dicimus Superbè. ὑπερηφάνως, γαυρικῶς. Afran. *apud Non.* Ille ſuperbiter imperat. Nævius *lib.* 6. *bell. Pun.* vt citatur ab eodem Nonio, ſuperbiter, contemptim conterit legiones.

Súpercálco, as, are, Conculco, pedibus tero. {רמס *ramás* ἐπιπατέω, ὑπερπατέω. GALL. *Fouler aux piez, peteler par deſſus.* ITAL. *Calcare ſu.* GERM. Das vbertretten. HISP. *Hollar encima de otra coſa.* ANGL. *To treade vpon.*} Columell. *lib.* 12. *cap.* 39. Vbi vnum tabulatum feceris, vinum vetus conſpergito, poſtea alterum ſupercalcato, & item vinum vetus conſpergito: eodem modo tertium calcato & infuſo vino ſuperponito: vt ſupernatet, & finito dies quinque, poſtea pedibus proculcato.

Súpercérnere, eſt terram cribro purgatam iniicere. {ἐπικοσκινεῖν. GALL. *Cribler par deſſus.* ITAL. *Criuellare per di ſopra.* GERM. Auff etwas ein bewoder reytteren. HISP. *Cribar encima.* ANGL. *To ſifte or range vpon.*} Plinius *lib.* 17. *cap.* 10. Terráque cribris ſupercernitur pollicis craſſitudine.

Súpercído, is, Súper rem aliquam cado. {ἐπιπίπτω. GALL. *Cheoir deſſus.* ITAL. *Cadere di ſopra.* GERM. Oben darauff fallen. HISP. *Caer ſobre algo.* ANGL. *To fall vpon ſome thing.*} Col. *lib.* 1. Ne ſi tranſuerſa fuerit cicatrix, cæleſtem ſuperincidentem aquam contineat.

Súpercílium, ii, pars extrema frontis, quæ ſuper oculos prominens, breuibus veſtitur pilis, ad oculi protectionem aduerſus ea quæ ſupernè incidere poſſent, velut quoddam à natura conceſſa. {גב *ghab.* ἐπισκύνιον, ἀκρὰ τῶν βλεφάρων, ἐπισκύνιον, ὀφρύς. GALL. *Sourcil.* ITAL. *Ciglio.* GERM. Augbrawe. HISP. *La ceja.* ANGL. *The browe or eye lid.*} Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Supercilia homini & pariter, & alternè mobilia, in his pars animi. Quint. Supercilio erecto, ſeuerus pater: compoſito, lenis. ¶ Supercilia radere, turpe, Gell. *cap.* 12. *lib.* 17. Cicer. *pro Roſcio Comœdo,* Nonne ſupercilia illa penitus abraſa olere malitiam & calamitate calliditatem videntur? Idem 1. *Officiorum.* Ex oculorum obtutu, ſuperciliorum aut remiſſione aut contractione, ex mæſtitia, ex hilaritate, ex riſu, ex loquutione, ex reticentia, ex contentione vocis, ex ſummiſſione, & cæteris ſimilibus facilè iudicabimus, quid aptè eorum fiat, quid ab officio naturáque diſcrepet. Quint. *lib.* 1. *cap.* 11. Vidi multos, quorum ſupercilia ad ſingulos vocis conatus alleuarentur, aliorum conſtricta, aliorum etiam diſſidentia. Demere ſupercilium diuitiis. Senec. *e.* 88. Supercilia ſubducere (de philoſopho.) Idem *e.* 1. *lib.* 14. Cum ſuperciliis arduis oſtentare. Gellius *cap.* 1. *lib.* 4. (de iactatore quodam Grammatico.) Superciliis adſtringere vultum, vide Quintilianum Indicem. ¶ Sed quoniam his annuimus, his negamus, ideo ſupercilium quandoque pro faſtu & ſuperbia ponitur. {גאון *ghaón* גאות *gheúth.*} Iuuen. *Satyr.* 6.

——*ſi cum magnis virtutibus affers*
Grande ſupercilium, & numeras in acte triumphos.

Grande,inquit,ſupercilium,hoc eſt,faſtum,grauitatem & ſeueritatem. Autor obſcœni carminis, Conueniens Latio pone ſupercilium, id eſt, grauitatem. ¶ Supercilium cenſorium, apud Valerium Maximum, id eſt,grauitas ſeueritasque Cenſore digna. Cic. *pro lege Agrar.* Hunc Capuæ Campano ſupercilio ac regio ſpiritu quum videremus Magios, Bloſſios mihi videbar illos videre ac Iubellios. ¶ Supercilium ſalit, quoties bona quædam ſpes titillat animum noſtrum,dicere licebit nobis ſalire ſupercilium. Ita Pſeudolus apud Plaut. *in ſui nominis fabula ſc.1.a.1.* amanti de argento quærenti, At id futurum vnde? reſpondet, Vnde dicam, neſcio niſi quia futurum eſt,ita ſupercilium ſalit. Sumptum à vulgi ſuperſtitione, qui futurorum auguria captat ex corporis affectibus: vt ſi quod membrum pruriat præter euidentem cauſam, ſi dexter oculus ſaliat, ſi auris dextera tinniat. Vide adagia Eraſmi. Is verò cui ſupercilia multum extrorſum porriguntur & prominent Silo dicitur. Accipitur etiam ſupercilium pro rei alicuius ſummitate & loco eminentiori. Virg. 1. *Georg.*

Ecce ſupercilio cliuoſi tramitis vndam
Elicit.

Sic dicimus, Supercilium montis,pro vertice. Liu. 7. *bell. Pun.* Ipſe expeditos qui pridie ſtationes hoſtium pepulerant, ad leuem armaturam infimo ſtantem ſupercilio ducit. Item, Supercilium tumuli, Liuius *lib. 4. d. 4.*

Sŭpērclaūdo, {ἐπικλείω. GALL. *Clorre deſſus.* ITAL. *Chiudare di ſopra.* GERM. Oben für beſchlieſſen HISP. *Cerrar encima.* ANGL. *To ſhutte vpon.*} Liu. *lib. 7. bell. Maced.* A continente arctæ ſemitæ aditum habet, à mari rupes exeſæ fluctibus ſuperclaudunt.

Sŭpercōntĕgo, {ἐπικαλύπτω. GALL. *Couurir par deſſus.* ITAL. *Coprire di ſopra.* GERM. *Vberdecken.* HISP. *Cubrir por de ſobre.* ANGL. *To couer ouer.*} Celſus *lib. 4. c. 1.* Renes verò diuerſi, qui lumbis ſummis coxis inhærent, parte earum reſimi, ab altera rotundi, qui & venoſi ſunt, & ventriculos habent, & tunicis ſuperinteguntur: ac viſcerum quidem hæ ſedes ſunt.

Sŭpercōrrŭo, {ἐπικαταπίπτω, ἐπιπίπτω. GALL. *Tomber deſſus.* ITAL. *Cadere di ſopra.* GERM. Darauff niderfallen. HISP. *Caer ſobre.* ANGL. *To fall vpon.*} Valer. Max. *lib. 5. cap. 6.* Factâque ingenti ſtrage telis obrutus ſuper corruit.

Sŭpercrēſco, innaſcor. {ἐπαυξάνομαι. GALL. *Surcroiſtre, croiſtre deſſus ou outre meſure.* ITAL. *Creſcer di ſopra.* GERM. Darüber wachſen. HISP. *Sobrecreſcer.* ANGL. *To growe out of meaſure or ouer growe.*} Vlcera ſupercreſcentia, apud Celſum *lib. 6. cap. 6.*

Sŭpercŭbo, as, Superiaceo, ſuperdormio. {ἐπικατάκειμαι, ἐπικοιμάω. GALL. *Coucher ſus ou deſſus.* ITAL. *Star ſopra.* GERM. Auff etwas ligen. HISP. *Eſtar ò yazer encima.* ANGL. *To lye vpon.*} Col. *lib. 8.* Perforatis tabulis, quibus ouilia conſternuntur, vt grex ſupercubet.

‖Supercuānum, ἰσθμίον, ἐπιγουνίς. Gloſſ. Philipp. quâ ſuper natura fœminæ cingitur pudoris cauſa: aut ſupra locum veſicæ, quæ κύστις. Modeſtiùs *puberale*.‖

Sŭpercŭrro, is, ſupercurrere. {ὑπερτρέχω. ὑπερβαίνω. GALL. *Courir & aller deuant.* ITAL. *Correre & andar auanti.* GERM. Fürüber lauffen HISP. *Correr y andar antes.* ANGL. *To runne and go before.*} Supercurrere ager dicitur vectigali,quum habet ampliorem prouentum Plin *Epiſt. 158.* Et ager ipſe propter hoc quod vectigali ſupercurrit, ſemper dominum à quo inueniatur,inueniet.

Sŭpērdico, is, Subiungo dictis, dico aliquid præter id quod dictum eſt. {ἐπιλέγω. GALL. *Dire outre ou d'auantage, adiouſter a ce qui eſt dict.* ITAL. *Aggiungere al parlare.* GERM. Noch mehr darzu ſagen. HISP. *Ayuntar al hablar.* ANGL. *To ſay moreouer.*} Cic. 2. *de Leg.* Admonet Iuriſconſultus hic quidem ipſe Mutius Pontifex, idem vt minus capiat quam omnibus hæredibus relinquatur: ſuperdicebant quicquid cœpiſſet, aſtringi, rurſus ſacris liberantur.

Sŭpērdo, as, Superimpono. {בשים beſim. ἐπιτίθημι. GALL. *Mettre par deſſus.* ITAL. *Mettere di ſopra.* GERM. Vberlegen. HISP. *Meter encima.* ANGL. *To put vpon.*} Celſus *lib. 7. cap. 7.* Superdandum emplaſtrum quo id glutinetur.

Sŭpērdūco, is, Præter iam adducta alia adduco. {ἐπεισάγω, ἐπεισάγω. GALL. *Amener d'auantage.* ITAL. *Sopraporre.* GERM. Darüber einfüren/weiter zuführen. HISP. *Sobreponer.* ANGL. *To bring moreouer.*} Plaut. *in Trucul.* Iam quinetiam ſuperducas, quæ mihi commendant cibum.

Supereo, ſuperingredior. Lucret. *lib. 3.*
Et pedibus ſalſas docuit ſuperire lacunas. al. *ſuperare.*

Sŭpērēdo, is, Poſt cibum iam aſſumptum edo {ἐπεσθίω, ἐπεσθίω. GALL. *Manger apres, manger d'auantage.* ITAL. *Mangiare, ſopra mangiare.* GERM. Darauff eſſen. HISP. *Comer, ſobrec mer.* ANGL. *To eat after or moreouer.*} Plin. *lib. 13. cap. 6.* Menander è Græcis autor eſt allium edentibus, betæ radicem in pruna toſtam ſi ſuperederint, odorem extingui.

Sŭpērēmĭnĕo, es, Supra alios emineo. {ὑπερέχω. GALL. *Apparoiſtre par deſſus.* ITAL. *Sopraſtare, monſtrarſi di ſopra* GERM. Fürauß gehn. HISP. *Eſtar encima, ſobrepujar.* ANGL. *To be higher then other, to ſhewe the ſelf aboue other.*} Colum. *lib. 12. cap. 47.* Tum faſciculum viridis fœniculi ſuperpoſitum merga, vt oliuæ premantur, & ius ſupereminent. Virg. 6. *Æneid.*

——*Victrique viros ſupereminet omnes.*

Ouid. 13. *Metam.*
——*Colloque tenus ſupereminet omnes.*

Idem *Eleg. 2. lib. 1. Triſt.*
Qui venit hinc fluctus, fluctus ſupereminet omnes.

Superēſco, ſuperero.

Sŭpērrōgo, Iam antea erogatis addo. ἐπιδίδωμι.

Sŭpērēxcŭrro, {ὑπερεκθέω, ὑπερεκτείνω. GALL. *S'eſtendre outre ou par deſſus.* ITAL. *Stenderſi di ſopra.* GERM. Fürauß lauffen/ſich fürauſſhin ſtrecken. HISP. *Eſtender encima.* ANGL. *To runne ouer.*} Vlpian. *in l. 1. ff. de arborib. cæd.* Si arbor (inquit) ædibus alienis impendeat, vtrùm totam arborem iubeat Prætor adimi, an verò id ſolum, quod ſuper excurrat, quæritur.

Sŭpērēxto, as, Supereminco, præ cæteris exto. ὑπερέχω.

SVPERFĔRO, Supra aliquid fero. {ὑπερφέρω, ὑπερφέρομαι. GALL. *Porter par deſſus.* ITAL. *Portare per di ſopra.* GERM. Vber etwas tragen/oder ſchlagen. HISP. *Traer por de ſobre.* ANGL. *To beare aboue ſome thing.*} Plin. *lib. 28. c. 8.* Siniſtrum pedem ſuperlatum parturienti, lethalem eſſe: dextro elato facilè eniti. Diomedes *lib. 1.* de ſuperlatiuo loquens, Hic quem ſuperferimus, vt cum fortiſſimum dicimus.

Superlātŭs, a, um, participium, vt Superlata nomina, ſuperlata verba quæ augendi cauſa in oratione proferebantur. {ὑπερενεχθείς, ὑπερβαλλόμενος. GALL. *Porté par deſſus.* ITAL. *Portato di ſopra.* GERM. Vberſich getragen/oder erhebt. HISP. *Traydo por de ſobre.* ANGL. *Borne aboue.*} Cicer. *in Partitionibus.* Illuſtris autem oratio eſt, ſi & verba grauitate delecta ponuntur, ac tranſlata & ſuperlata, & ad nomen adiuncta & duplicata.

Superlatiuus, adiectiuum, ὑπερθετικός, vt Superlatiuus gradus: de quo abunde apud Grammaticos.

Sŭpērlātĭo, nis, Exceſſus, oratio fidem ſuperans. {ὑπερβολή. GALL. *Excés, outrepaſſer.* ITAL. *Eceſſo, eccellentia.* GERM. Vberhabung der red oberſchreitung. HISP. *Sobrepujamiento.* ANGL. *A paſſing beyonde meaſure, exces.*} Ad Heren. *lib. 4.* Superlatio eſt oratio ſuperans veritatem, alicuius augendi, minuendiue cauſa.

SVPERFICĬES, ei, Superior pars cuiuſque rei, & facies quæ exteriùs oculis cernitur. {פנים *panim.* ἐπιφάνεια, ἐπιφάνεια. GALL. *Superfice, le deſſus & comme la face de toutes choſe.* ITAL. *Superficie* GERM. Die bloſſe euſſerſte breyte an einem jeden ding. HISP. *La ſobre haz.* ANGL. *The vppermoſt part of any thing.*} Conſtat autem ex longitudine & latitudine ſine profunditate. Plin *lib. 11. cap. 49.* Quia longitudo ſuperficiem corporum ſolam ampliat. Superficies pro area ædificio nuda. Cic. *ad Attic. lib. 4.* Nobis ſuperficiem ædium coss. de conſilij ſententia æſtimauerant H-S vicies.

Sŭperfĭcĭārĭus, ij, qui in alieno ſolo ſuperficiem habet, ita vt certam penſionem præſtet. {ἐπικοινωνῶν. GALL. *Superficiaire, qui edifie ſur le fond d'autruy en payant certaine penſion.* ITAL. *Che edifica ſu quel d'altrui con licenza del patrone pagandogli cierto vtile.* GERM. Der auff ein frömbden boden/oder platz gebawen hat/vnd der erden bodenzins gibt. HISP. *Quien edifica ſobre caſa agena pagando el drecho a ſu ſeñor.* ANGL. *That buildeth on anothers grounde for a penſion.*} Autor Vlp. Superficiariæ ædes, inquit Caius Iuriſc. *de ſuperficieb. l. ſuperficiarias*, ſunt quæ in conducto ſolo poſitæ ſunt, quarum proprietas & ciuili & naturali iure eius eſt, cuius eſt ſolum, ἐπὶ ἐδάφους οἶκοι. Senec. *Epiſt. 84.* Mathematica, vt ita dicam, ſuperficiaria eſt, in alieno ædificat.

‖SVPERFIO, emineo. Prud.‖

Sŭpērfit, pro ſupereſt. {נותר *niſ-bhar.* περίεστι. GALL. *Il eſt de reſte.* ITAL. *Reſta doppo.* GERM. Vberbleiben. HISP. *Sobra, es ſuperfluo.* ANGL. *There reſteth or remaineth.*} Columell. *lib. 12.* Tum ſeparare quæ conſumenda ſunt, & quæ ſuperfieri poſſunt, cuſtodire, ne ſumptus annuus menſtruus fiat. Plautus *Pſeud. ſc. 5. a. 2.* Si quid ſuperſit, vicinos impertio.

Sŭpērflōrēſco, is, Poſt alium floreſco. {ἐπανθέω. GALL. *Florir apres.* ITAL. *Fiorire doppo.* GERM. Auff etwas blühen. HISP. *Floreſcer deſpues.* ANGL. *To floriſhe after another.*} Plin. *lib. 19. cap. 5.* Particulatim cucumis floret ſibi ipſe ſuperfloreſcens.

SVPĔRFLŬO, is, Abundo. {מותר *mothár* נדב *nadhaph.* περισσεύω. GALL. *Abonder, eſtre ſuperflu.* ITAL. *Abondare.* GERM. Vberflieſſen. HISP. *Abundar.* ANGL. *To be ſuperfluous and abound.*} Plin. *lib. 31. cap. 37.* Apolloniæ in Ponto fons iuxta mare, æſtate tantùm ſuperfluit, & maximè Canis ortu: parciùs ſi frigidior æſtas. Cicer. *de Clar. Orator.* Is dedit operam ſi modò id conſequi potuit, vt nimis redundantes nos, & ſuperfluentes iuuenili quadam dicendi impunitate, & licentia reprimeret: & quaſi extra ripas diffluentes coerceret. Quintilian. Nihil deſit, nihil ſuperfluat. Idem *alibi*, Superfluit ſermo iurgantibus muliercults.

Sŭpērflŭŭs, a, um. Redundans, abundans. {נדב *nodeph.* περισσός. GALL. *Superflu, qui eſt de reſte.* ITAL. *Souerchio, abbondante.* GERM. Vberflüſſig. HISP. *Coſa demaſiada y ſuperflua.* ANGL. *Superfluous.*} Plin. *in Paneg.* Quibus moris eſt eadem illa nunc rigentia gelu flumina, aut campis ſuperflua, nunc liquida luſtrare nauigiis.

Sŭpērflŭĭtas, atis, Abundantia. {מותר *mothár.* περισσεία. GALL. *Superfluité, trop grande abondance.* ITAL. *Superfluità.* GERM. Vberfluß HISP. *Superfluidad y demaſia.* ANGL. *To much aboundance.*} Plin. *lib. 14. cap. 1.* Aliæ improbo raptu, pampinorúmque ſuperfluitate atria media complentes.

Sŭpērfœto, as, Superiori fœtationi alteram addo. {ἐπικυΐσκω, ἐπικυΐσκομαι. GALL. *Conceuoir apres eſtre groſſe, preings ou groſſe.* ITAL. *Quando la femina grauida ancora concepiſſe.* GERM. Vber ein empfangne frucht noch eine empfahen. HISP. *Empreñarſe ſobre preñez.* ANGL. *To conceue another childe after that a woman hath conceiued ones.*} Quod accidere ſolet quibuſdam animalibus, quæ poſt vnum fœtum ex coitu conceptum, rurſus alium concipiunt à priore, vnoque aut altero die, vel etiam pluribus poſt primum emiſſum, ſuo tempore enituntur: quæ emiſſio ſecunda & veluti nonus quidam partus, ſuperfœtatio dicta eſt. Plin. *lib. 10. c. 62.* Daſypodes ſuperfœtant, ſicut lepores. Idem *lib. 8. c. 55.* Lepus omnium prædæ naſcens, ſolus præter daſypodem ſuperfœtat, aliud educans, aliud in vtero pilis veſtitum, aliud implume, aliud inchoatum gerens pariter.

Sŭperfĭcānĕus, a, um, pro ſuperuacaneo Sidonius & Apollinaris vſurpant. {עדף *hodeph.* περιττός. GALL. *Superflu.* ITAL. *Superchio.* GERM. Vberflüſſig. HISP. *Superfluo* ANGL. *Superfluous.*}

‖Superfugium, ὑπερφυγή. Hic *ſuper* eſt trans, vel in ſuperiorem locum.‖

Sŭpērfulgĕo, es, Deſuper affulgeo. {ἐπιλάμπω. GALL. *Reluire par deſſus.* ITAL. *Riſplendere di ſopra.* GERM. Oben herüber ſcheinen. HISP. *Reſplandecer encima.* ANGL. *To ſhyne frome aboue.*} Stat. 1. *Sylu.*

——*ipſe an puro celſum caput aëre ſeptus,*
Templa ſuperfulgens, & proſpectare videris.

Sŭpērfundo, is, Super infundo, infuſo aliquid addo. {ἐπιχέω. GALL. *Verſer & eſpandre quelque liqueur par deſſus.* ITAL. *Spargere qualche liquore*

liquore di ſopra. GERM. Vbergieſſen/oben darauff ſchütten. HISP. *Derramar lo liquido encima.* ANGL. *To powre vpon.*} Colum. *lib.* 12. *cap.* 57. Hanc miſturam quum in Catillo compoſueris, oleum ſuperfundito. Liu. 5. *ab Vrbe*, Tum verò iam ſuperfundenti ſe lætitiæ vix temperatum eſt: per tranſlationem pro vbertim ſe oſtendenti. Idem *lib.* 5. *decad.* 5. Superfundit ſe regnum Macedonum in Aſiam. ¶ Superfuſus Tyberis, inundans. Idem 7. *ab Vrbe*, Quin etiam quum medios ludos Circus Tyberi ſuperfuſo irrigatus impediſſet. Superfuſi hoſtes. Idem 9. *bell. Macedon.* Gens ſuperfuſa montibus Caucaſiis, hoc eſt, conſperſim fuſa. Plin. *lib.* 6. *cap.* 13. ¶ Corpora dicuntur ſuperfundi, à Senec. *de tranquill. vitæ*, quæ ſunt nimiæ vaſtitatis. Habiliora, inquit, ſunt corpora puſilla, (bello ſup.) quæ in arma ſua contrahi poſſunt, quàm quæ ſuperfunduntur.

Sŭpergĕro, is, ere, Superiacio, & quaſi aggregatim ſuperimpono: nam propriè de terra dicitur. {ἐπιχωννύω. GALL. *Porter ou ietter deſſus.* ITAL. *Portare ò gittare di ſobra.* GERM. Oben darauff werffen/oberdecken. HISP. *Traer ò poner encima.* ANGL. *To beare vpon.*} Colum. *lib.* 11. *cap.* 3. Prædicti deinde funes de tabulato prompti explicantur, & in longitudinem per vtrunque ſulcum porrecti obruuntur: ſed ita vt non nimium ſupergeſta terra ſemina ſpinarum, quæ inhærent toris funiculorum, enaſci poſſint.

Sŭpergrădior, ſiue ſupergredior, ſupergrederis, Tranſeo, ſupero. {ὑπερβαίνω, ὑπερβαίνω, ὑπεραίρω. GALL. *Marcher par deſſus.* ITAL. *Caminare di ſopra.* GERM. Etwas auffgehn/oder auffhin gehn. HISP. *Ir por encima.* ANGL. *To go beyonde or vpon.*} Plin. *lib.* 28. *c.* 7. Arbortum facit illitus, aut ſi omnino prægnans ſupergrediatur. Stat. 5. *Sylu.*

Ora ſupergreſſus Pyly ſenis.

Supergredi omnem laudem, Excellere. Quint. *lib.* 6. *in Procem.* Supergraditur mediocritatem, Apuleius *Apolog.* 1. ¶ Supergredi pœnam, pro minuere, Suet. *in Claud. c.* 14. In maiore fraude conuictos legitimam pœnam ſupergreſſus, ad beſtias condemnauit.

SVPERIACIO, Superpono, vel ſuperextendo. {ἐπιβάλλω. GALL. *Ietter par deſſus.* ITAL. *Sopraporre.* GERM. Oberwerffen/darauff werffen. HISP. *Sobreponer.* ANGL. *To lay or caſt vpon.*} Columell. *lib.* 2. *cap.* 3. Quæque temporibus autumni frutetis, & arboribus delapſa folia ſuperiaciebantur, mox conuerſa vomeribus, &c. Idem *lib.* 2. Seminibúſque de tabulato ſuperiectis.

Sŭpĕriācto, as, frequentatiuum. {ὑπεραλλομαι. GALL. *Se ietter par deſſus.* ITAL. *Gittarſi di ſopra.* GERM. Vberſpringen. HISP. *Sobreponerſe, ò echarſe encima.* ANGL. *To caſt often vpon.*} Plin. *lib.* 9. *cap.* 15. Quod & aliàs faciunt, aliorum vim timentes, mugiles maximè, tam præcipuæ velocitatis, vt tranſuerſa nauigia interim ſuperiactent, id eſt, tranſiliant.

Sŭpĕriectŭs, us. {ὑπέρβασις. GALL. *Iettement ou ſautement par deſſus.* ITAL. *Eſſo gittarſi ò ſaltare per di ſopra.* GERM. Vberſpringung. HISP. *Obra de echarſe ò ſaltar por encima.* ANGL. *Caſting vpon or ouer.*} Colum. *lib.* 6. *c.* 36. Ita enim efficitur, vt eius obiectu, quum mas etiam ſuperiectu eblanditus eſt, velut incenſus obcæcatus cupidine ſubtracta quam petierat, faſtiditæ imponatur equæ.

Superiectio, nis, fœm. gen. idem, Quint. *lib.* 8. *cap. vlt. de hyperbole*, Et hæc ementiens ſuperiectio.

Sŭpĕrillĭgo, are, idem quod ſuperligo. {ὑπερδέω. GALL. *Lier par deſſus.* ITAL. *Legare di ſopra.* GERM. Darauff binden. HISP. *Atar por de ſobre.* ANGL. *To binde vpon or mak faſt.*} Plin. *lib.* 19. *cap.* 3. Eadem cum oleo trita, ignes ſacros leniunt, betæ foliis ſuperligatis.

Sŭpĕrillĭno, is, {ἐπιχρίω. GALL. *Oindre par deſſus.* ITAL. *Vngere.* GERM. Darauff ſtreichen/oder ſchmieren. HISP. *Vntar.* ANGL. *To anoynt ouer or vpon.*} Plin. *lib.* 30. *c.* 12. Redunias, & quæ in digitis naſcuntur pterygia, tollunt canini capitis cinis, & vulua decocta in oleo, ſuperillito butyro ouillo cum melle.

Sŭpĕrimpĕndēns, participium. {ἐπικρεμάμενος. GALL. *Pendant par deſſus.* ITAL. *Pendente di ſopra.* GERM. Oberein hangend. HISP. *Colgado ò ſuſpenſo de ſobre.* ANGL. *Hanging vpon or aboue.*} Catul. *Argon.*

Confeſtim Peneos adit viridantia Tempe,
Tempe quæ ſyluæ cingunt ſuperimpendentes.

Sŭpĕrimpōno, Impono. {הֵשִׂים *heſim.* ἐπιτίθημι. GALL. *Mettre deſſus.* ITAL. *Metter di ſopra.* GERM. Oben darauff thun/oder legen. HISP. *Poner encima de otra coſa.* ANGL. *To put vpon.*} Liu. 1. *bell. Pun.* Et Sardiniam inter motum Africæ fraude Romanorum ſtipendio etiam ſuperimpoſito interceptam.

Superincido, is, Deſuper in rem aliquam incido. {ἐπεμπίπτω. GALL. *Cheoir deſſus ou par deſſus.* ITAL. *Cadere di ſopra.* GERM. Oben darauff fallen. HISP. *Caer ſobre algo.* ANGL. *To fall downe vpon.*} Liu. *lib.* 2. Multiſque ſuperincidentibus telis, incolumis ad ſuos tranauit. Columell. *lib.* 4. *c.* 9. Ne ſi tranſuerſa fuerit cicatrix, cæleſtem ſuperincidentem aquam contineat.

Sŭpĕrindĭco, is, ſuperindicere. {[illegible], [illegible]. GALL. *Denoncer, & ſignifier outre, d'auantage, & d'abondant.* ITAL. *Annunciare, manifeſtare d'auantaggio.* GERM. Weiter anſagen/ darüber anzeygen. HISP. *Denunciar y manifeſtar mas.* ANGL. *To denounce and warne moreouer.*} Vlpian. *in l. ſi duo §. vltim. ff. de iureiurando.* Imperator noſter cum patre reſcripſit, fuſtibus eum caſtigatum dimitti, & ita ei ſuperindici, μὴ προπετῶς ὄμνυε, id eſt, petulanter ne iurato.

Sŭpĕrindūco, Superiniicio. {ἐπενάγω. GALL. *Mettre deſſus.* ITAL. *Sopramettere.* GERM. Oben darauff füren oder werffen. HISP. *Sobreponer.* ANGL. *To lay vpon or couer.*} Plin. *lib.* 15. *c.* 17. Duum pedum terra ſuperinducta. Quintil. Superinducti corporis ſpecies.

Sŭpĕrindūctĭo, quæ ſuperſcribendo literis atque inductionibus adiicitur ſcriptura Vlpianus *D. lib.* 28 *tit.* 4 *lib.* 1 Et ideo etſi nouiſſimè, vt ſolet, teſtamento fuerit aſcriptum, lituras, inductiones, ſuperinductiones ipſe feci.

Sŭpĕrindŭo, is, Super cætera veſtimenta induo. {הִלְבִּישׁ *hilbiſch.* ἐπενδύω. GALL. *Veſtir par deſſus.* ITAL. *Veſtire di ſopra.* GERM. Vber andern anlegen. HISP. *Veſtir encima.* ANGL. *To put vpon.*} Sueton. *in Neron. cap.* 48. Vt erat nudo pede atque tunicatus, penulam obſoleti coloris ſuperinduit.

Sŭpĕringĕro, is, Aggregatim ſuperimpono. {ἐπισωρεύω. GALL. *Mettre & accumuler par deſſus.* ITAL. *Accumulare di ſopra.* GERM. Darüber häuffen. HISP. *Amontonar encima.* ANGL. *To heap vpon.*} Plin. *lib.* 18. *c.* 30. Sunt qui leguminum aceruos ſuperingerant.

Sŭpĕriniĭcio, is, Deſuper iniicio. {ἐπιβάλλω. GALL. *Ietter par deſſus.* ITAL. *Gettar ſopra.* GERM. Darüber werffen. HISP. *Echar encima.* ANGL. *To caſt on vpon.*} Virg. 4. *Georg.*

——— *raras ſuperinyce frondes.*

Ouid. 5. *Faſt.*

Tum ſuperiniecta textre madentia terra.

Plin. *lib.* 18. *c.* 9. Farinæ vice cribris ſuperiniici. Ouid. 6. *Faſt.*

Sed ſuperiniectu quis latet ille togæ?

Sŭpĕrintĕgo, is, Supernè intego. {ἐπικαλύπτω. GALL. *Couurir par deſſus.* ITAL. *Coprire di ſopra.* GERM. Oben darauff decken. HISP. *Cubrir encima.* ANGL. *To couer ouer.*} Plin. *lib.* 18. *c.* 9. Ora vtrinque lapidibus ſtaminari, & alio ſuperintegi.

Sŭpĕrintŏno, as, Deſuper tono. {ἐπιβροντάω. GALL. *Tonner d'en-haut.* ITAL. *Tonare in alto.* GERM. Oben abher tonnen/oder dondern. HISP. *Tronar encima.* ANGL. *To thunder frome aboue.*} Virg. 9. *Æneid.*

Dat tellus gemitum, & clypeum ſuperintonat ingens.

Sŭpĕrinūngo, is. {ἐπαλείφω. GALL. *Oindre par deſſus.* ITAL. *Vngere.* GERM. Vberſalben darüber ſchmieren. HISP. *Vntar encima.* ANGL. *To ſmere vpon or ouer.*} Celſ. *lib.* 7. *c.* 7. Dein ſuperinungi collyrio debet ex his aliquo, quo lippientes oculi ſuperinunguntur.

Sŭpĕrĭor, Superius, vide *Supra.*

Sŭpĕriumĕntārĭŭs, ij, m. g. {ὁ ὑποζυγίων, vel ὀρεωκόμος, ἱπποφορβός. GALL. *Muletier, valet d'eſtable.* ITAL. *Mulattiere.* GERM. Ein roßtreiber/ mauleſel treiber. HISP. *Azemilero, ò mulatero, harriero.* ANGL. *A ſtable boye.*} Suet. *in Claudio, c.* 2. Quem barbarum & olim ſuperiumentarium ex induſtria ſibi appoſitum, vt ſe quibuſcunque de cauſis quam ſæuiſſime coerceret, ipſe quodam libello conqueritur.

Sŭpĕrlacrymo, Lacrymando irrigo. {ἐπιδακρύω. GAL. *Plourer deſſus.* ITAL. *Lacrimare, piagnere di ſopra.* GERM. Darüber weynen. HISP. *Llorar de ſobre, ò encima.* ANGL. *To weepe moreouer or vpon.*} Col. *lib.* 5. Optimum eſt igitur, medio ferè internodio ſubſidiariam tondere palmitem, deuexaque, reſectionem facere poſt gemmam, ne ſuperlacrymet, & germinantem excæcet oculum.

Superlatiuus, a, um, ſuperlationem ſignificans: vt gradus comparationis ſupremus Græcis ὑπερθετικός. In tropis ὑπερβολικός.

Sŭpĕrlīmĭnāre, is, neutr. gener. Limen oſtij ſuperius, hoc eſt, lignum ſiue lapis, qui poſtibus ſuperincumbens, iugi formam efficit. {ὑπέρθυρον. GALL. *Le linteau de deſſus l'huis.* ITAL. *Soglia di ſopra.* GERM. Die oberſchwell einer thür. HISP. *El vmbral encima la puerta.* ANGL. *The lintel of a dore or tranſome.*} Plinius *lib.* 29. *cap.* 4. Priuatimque ouilibus circumlatum toties, & pedibus ſuſpenſum ſurſum in ſuperliminari.

Sŭpĕrlĭno, à quo participium, Superlitus. {ὁ ἐπικεχρισμένος, ἐπαληλιμμένος, ἐπαλειφθείς, ἐπιχρισθείς. GALL. *Oint ou appliqué deſſus.* ITAL. *Onto di ſopra.* GERM. Vberſtreichen/oder vberſalben. HISP. *Vntado encima.* ANGL. *To ſmere vpon.*} Plin. *lib.* 22. *cap.* 23. Vel per ſe viſco ſuperlitum vt hæreat. Idem *lib.* 27. *cap.* 5. Bibitur radix trita & in vino decocta, & aliquando ſuperlinitur, quod Dioſcorides προσαλείφειν appellat.

Sŭpĕrmāndo, is, ere, Poſt rem aliquam manſam aliam mando, Superedo. {ἐπεσθίω. GALL. *Manger, ou maſcher apres.* ITAL. *Remaſticare.* GERM. Darauff kewen/oder eſſen. HISP. *Maſcar otra vez.* ANGL. *To eat moreouer or to chew after.*} Plin. *lib.* 3. *cap.* 6. Qui puram dedère, raphanos ſupermandi, mulſo aceto iubent, vt ad vomitiones reuocent.

Sŭpermeo, as, Superfluo, ſiue ſuperlabor. {ἐπιρρέω. GALL. *Paſſer ou couler par deſſus.* ITAL. *Andar di ſopra, ſoperchiare.* GERM. Vberhin lauffen/oder flieſſen. HISP. *Paſſar ò andar encima.* ANGL. *To go ſlip, or runne ouer.*} Plin. *lib.* 2. *c.* 103. Quædam verò etiam dulces inter ſe ſupermeant alias, vt in Fucino lacu, &c.

Sŭpĕrmĭco, as, ſupermicare. Antecello. {ὑπερλάμπω, ὑπερλάμπομαι, ὑπερέχω, ἀριστεύω. GALL. *Reluire par deſſus, ſurmonter en excellence, eſtre plus illuſtre.* ITAL. *Lucere di ſopra ò più che vn altro, eſſer più eccellente & illuſtre.* GERM. Oberauff gleiſſen/oder ſcheinen. HISP. *Luzir y reſplendecer ſobre algo, ſer mas excelente, iluſtre y eſclarecido.* ANGL. *To excell, to ſurmount.*} Senec. *de benefic. lib.* 3. *cap.* 31. Si quæ reddant filij parentibus beneficia, eorum non ſupermicant. *Paulò poſt* dicit Exuperare.

Supernantia gaudia, vide *Superno, as, infrà.*

Sŭpernās, vide *Supernus, infrà.*

SVPERNATO, as, are, In aquæ alteriúſve liquoris ſuperficie fluito. {צָף *tſaph.* ἐπινήχομαι. GALL. *Nager par deſſus.* ITAL. *Nuotare per di ſopra.* GERM. Oben auff ſchwimmen. HISP. *Nadar encima.* ANGL. *To ſwimme or flet aboue.*} Colum. *lib.* 12. *c.* 9. Deinde arido ſpiſſamento fœniculi ſic comprimi, vt ius ſupernatet. Plin. *lib.* 26. Poſtea ſupernatans aqua colligitur ſpongiis.

Sŭpernatus, a, um, adiectiuum, Poſt alios natus. ἐπιφυής. Plin. *lib.* 19. *c.* 3. Hoc inciſo, profluere ſolitum ſuccum ſeu lactis, ſupernato caule, quem magydarin vocarunt.

SVPERNVS, a, um, Superus. {עֶלְיוֹן *Elijón.* ὑπέρτερος. GALL. *Supernel, qui eſt en haut.* ITAL. *Soprano, chi è in alto.* GERM. Das oben iſt. HISP. *Soberano y alto.* ANGL. *That is aboue.*} Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Dentes ſimiles aſpidi & ſerpentibus: ſed duo in ſuperna parte dextra læuâque longiſſimi. Stat. 8. *Theb.*

——— *Crines à fronte ſuperni.*

Ouid. 15. *Metam* Supernum numen.

Sŭpernās, atis, quod ex loco ſuperiore ortum traxit. {ὁ ἄνωθεν. GALL. *Qui eſt d'en haut, qui croiſt en haut.* ITAL. *Che è vſcito di alto.* GERM. Das von den oberen ort her iſt. HISP. *Coſa ſoberana y que es de lugar alto.* ANGL. *The higheſt or vppermoſt.*} ✠ Infernas, quod natum eſt in loco inferiori. Sunt autem hæc duo communis generis, ſicut Noſtras & Veſtras: vt, Abies ſupernas, quæ ad mare ſuperum, hoc eſt, Adriaticum, nata eſt: & contrà infernas, quæ nata eſt ad mare inferum,

ſiue

ſiue Thyrrenum. Plin. *lib.* 16. *cap.* 39. Ideo Romæ infernas abies ſupernati præfertur.

Sŭpernè, aduerb. Deſuper. {ἄνωθεν. GALL. *D'enhaut.* ITAL. *Di alto.* GERM. Das von oben herab / Oben hinab. HISP. *Soberanamente y altamente.* ANGL. *On high frome aboue.*} Virg. 6. *Æneid.*

——unde ſupernè

Plurimus Eridani per ſyluam labitur amnis.

Suet. *in Tib. c.* 38. Supernè delapſa ſaxa. Senec. *c.* 9. *de conſ. ad Marc.* Supernè volantia ſaxa. Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe.* Male ſuſtinenti arma, gladium ſupernè iugulo defigit, iacentem ſpoliat. Idem valet quod ſuprà ἄνω. Plin. Argentum ſupernè innatat, vt oleum aquis.

Superno, as, are. GALL. *Nager au deſſus de l'eau.* Hinc participium Supernans, antis, quo vſus eſt Gell. *cap.* 9 *lib.* 9. *noct. Attic.* Gaudia pigra, cunctantia, leuia, & quaſi in ſumno pectore ſupernantia. Galli dicunt, *Ris qui ne paſſe point le nœud de la gorge: qui ne procede du profond du cœur.*

Supernumerarius, a, um, qui ſuper numerum vſitatum accedit. In ſpecie milites accenſi, poſt completum ordinarium numerum.

SŬPERO, as, Tranſcendo, ſubeo. {ὑπερβαίνω. GALL. *Surmonter, ſurpaſſer.* ITAL. *Superare.* GERM. Überſteigen. HISP. *Sobrepujar à otro.* ANGL. *To ouercome.*} Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Superant montes & flumina tranant.

Plinius *lib.* 7. Arbores quidem tantæ proceritatis traduntur, vt ſagittis ſuperari nequeant. Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *act.* 4. Superauit Troianum dolum Pſeudolus. Idem *Amph. itr.* Nam tibi aut acceſſit ſtultitia, aut ſuperat ſuperbia. Idem *Aulul. ſc.* 5. *act.* 4. Picos diuitiis ſolus ſupero. ¶ Aliquando ponitur pro vinco. {נצח *niſſéach.* ὑπερνικᾶν. GALL. *Vaincre.* ITAL. *Vincere.* GERM. Überwinden. HISP. *Vencer.*} Virg. 5. *Eclog.*

Quid ſi idem certet Phœbum ſuperare canendo?

¶ Item pro abundo. {עדף *hadiaph.* περιττεύειν.} Virg. 1. *Georg.*

Si ſuperant fœtus, pariter frumenta ſequentur.

Saluſt. *Iug.* 108. Et omnes res exequi ſolitus erat, quæ Iugurthæ feſſo, aut maioribus reſtricto ſuperauerunt. ¶ Item pro ſuperuiuo, ſuperſtes ſum, περιγίνομαι. Virg. 3. *Æneid.*

Quid puer Aſcanius, ſuperátne & veſcitur aura

Æthereâ?

¶ Item reſtare, ſiue ſuperfluere. {נותר *nothár* נשאר *niſcheár.* περιεῖναι.} Cic. Deque eo quod ipſis ſuperat, aliis gratificari volunt. ¶ Item occidere. {המית *hemith.* ἀναιρεῖν.} Virg. 1. *Æneid.*

Clam ferro incautum ſuperat.

Sŭpĕrābĭlis, e, quod facilè ſuperari poteſt. {εὐκατέργαστος, ἀνάλωτος. GALL. *Aiſé à ſurmonter.* ITAL. *Che ſi può vincere ò paſſarui ſopra.* GERM. Das leicht zu überſteigen / oder überwinden iſt. HISP. *Coſa que ſe puede ſobrepujar.* ANGL. *That is ouer come eaſilie.*} Liu. 5. *bell. Pun.* Simul altitudinem muri, quantum proximè coniectura poterat, permenſus humiliorem que aliquanto priſtina opinione ſua, & cæterorum omnium rarus eſſe, & vbi mediocribus ſcalis ſuperabilem, ad Marcellum rem defert. Ouid. 5. *Triſt. Eleg.* 8.

Scilicet vt per vim non eſt ſuperabilis vlli,

Molle cor ad timidas ſic habet ille preces.

Superamentum, quod ſuperat, ſuper eſt, ſuperfluum eſt.

Sŭpĕrātus, participium, Victus. {נצחח *menuttſach.* ὑπερνικηθείς, νικηθείς. GALL. *Vaincu, ſurmonté.* ITAL. *Vinto, ſconfitto.* GERM. Überwunden. HISP. *Vencido.* ANGL. *Ouercome, vanquiſhed.*} vt Bello ſuperatus Amyntor, Ouid. 12. *Metam.* Iuſſa ſuperata. Idem 9. *Metam.* Idem 13. *Metam.*

——Si quæritis huius

Fortunam pugnæ, non ſum ſuperatus ab illo.

Sŭpĕrāmentum, i, quod ſuperat & ſuperfluum eſt. {עדף *hadéph.* τὸ ὑπερβάλλον, ὁ ὑπερχή, ὑπερβολή. GALL. *Le par deſſus, le reſte.* ITAL. *Auanzo, reſtante de qualche coſa.* GERM. Überbleibets. HISP. *Lo que ſobra, lo reſtante.* ANGL. *That reſteth, ouer ſuperplus.*} Vlp. *in l. Ligna.* §. *Oſſilium. ff. de legat. & fideicom. iij.* Sed ſi voluntas non refragatur, etiam virgulæ & cremia, & ſarmenta & ſuperamenta materiarum & vitium ſtirpes atque radices continebuntur.

Sŭpĕrŏbrŭo, is, Re aliqua iniecta operio. {ἐπιχώννυμι, ἐπεμβάλλω. GALL. *Couurir de terre, ou d'autre choſe par deſſus.* ITAL. *Coprire di terra ò d'altra coſa.* GERM. Oben darüber werffen vnd zudecken. HISP. *Cubrir de tierra ò otra coſa.* ANGL. *To ouerwhelme.*} Propert. *lib.* 4. *Eleg.* 4.

Dixit, & ingeſtis comitum ſuperobruit armis.

Sŭpĕrpendĕo, es, Suprà pendeo. {ὑπερκρέμαμαι. GALL. *Pendre ou eſtre pendu par deſſus.* ITAL. *Soprapendere.* GERM. Oben herüber hangen. HISP. *Eſtar ſuſpenſo encima.* ANGL. *To hang aboue.*} Liu. 4. *bell. Maced.* Ita vt qui buſdam locis ſi perpendentia ſaxa, plus in altum, quàm quæ in ſtatione ſunt naues, prominerant.

Sŭpĕrpingo, is, Operi iam picto addo. {ὑπεργράφω. GALL. *Peindre par deſſus.* ITAL. *Soprapingere.* GERM. Noch das zu mahlen. HISP. *Pintar por de ſobre.* ANGL. *To paynt moreouer or vpon.*} Plin. *lib.* 35. *c.* 11. Nealces Venerem, ſolers hic arte ingenioſo operi ſuperpinxit.

Sŭpĕrpōno, is, Super aliquid colloco. {ἐπιτίθημι. GALL. *Mettre deſſus.* ITAL. *Sopraporre.* GERM. Darauff oder darüber legen. HISP. *Poner encima de otra coſa.* ANGL. *To lay or put vpon or ouer.*} Plin. *lib.* 29. *cap.* 2. Tantúmque pollent vt medicamentis quoque ſuperponantur. Colum. *lib.* 1. *cap.* 5. Sin ſummotus longius à collibus erit amnis, & loci ſalubritas, editiórque ſitus ripæ permitteret ſuperponere villam præfluenti. Ouid. *Epiſt.* 20.

Ægra ſuperpoſita membra fouere manu.

Sŭpĕrrādo, is, raſi, raſum, Superficiem rei alicuius rado, vel leuiter incido. {ἐπιξέω. GALL. *Racler par deſſus.* ITAL. *Radere per di ſopra.* GERM. Oberſchaben. HISP. *Raer por encima.* ANGL. *To ſhaue or ſcrape vpon.*} vt, Superradere clauos pedum, Plin. *lib.* 22. *c.* 23. Perniones ex vino ſouet, & ex oleo coctum imponitur: ſic & callo. Clauis pedum ſuperraſis præcipuæ vtilitatis.

Sŭpĕrſcando, is, Surſum aſcendo {עלה *halah.* ὑπερβαίνω. GALL. *Monter deſſus ou par deſſus.* ITAL. *Andare ſopra.* GERM. Überſteigen. HISP. *Andar encima.* ANGL. *To climme vpon.*} Colum. *lib.* 11. *cap.* 3. Oportebit autem virgeam ſepem interponere, quam ſuperſcandant ſentes vtriuſque ſulci.

Supĕrpōndium, ij, Auctarium ponderis, quod legitimæ ſarcinæ adiicitur. {ἐπίμετρον. GALL. *Surpoix.* ITAL. *Soprapeſo.* GERM. Ein zuwag / übergewicht. HISP. *Sobrepeſo.* ANGL. *That is caſt to the weight more then the meaſure.*} Eſt autem nomen à pondere deductum ea forma, quâ Centumpondium, & Aſſipondium. Apul. *lib.* 7. Exiguum ſcilicet & illud tantæ moli ſuperpondium.

SŬPERSCRĪBO, is, Supra ſcribo. {ἐπιγράφω, ἐπιγράφειν, γράφω, ἐπιτίθημι, ὑπογράφω. GALL. *Eſcrire deſſus.* ITAL. *Scriuere ſopra.* GERM. Überſchreiben. HISP. *Eſcriuir ſobre.* ANGL. *To writ vpon.*} Modeſt. *in l.* 5. *ff. de operib. publ.* Ne prætidis quidem nomen licebit ſuperſcribere.

Sŭpĕrſcriptus, Suet. *in Neron.* Ita multa & deleta & inducta, & ſuperſcripta inerant.

Sŭpĕrſĕdĕo, |vel ſuperſideo, es,| Rem inſtitutam omitto: exigítque ferè ablatiuum. {שבתת *ſchabbáth.* ἐπέχω, ἐπέχειν, παραλείπω. GALL. *Surſeoir, ceſſer & ſe deporter de faire quelque choſe.* Item, *S'aſſeoir ſur quelque choſe.* ITAL. *Soprasſedere, laſciare.* GERM. Vnderlaſſen / laſſen bleiben. HISP. *Sobreſer.* ANGL. *To leaue of and ceaſe frome doing of a thing.*} Cæſar *lib.* 1. *Comm.* Et propter multitudinem hoſtium, & propter eximiam opinionem virtutis prælio ſuperſedere ſtatuit. Autor ad Herenn. *lib.* 3. Commodè poterimus principio ſuperſedere. Cicer. *Sulpit. lib.* 4. *Epiſt.* Tu, ſi videbitur, ita cenſeo facias, vt ſi habes iam ſtatum quid tibi agendum putes, in quo non ſit conſilium tuum coniunctum cum meo, ſuperſedeas hoc labore itineris. id eſt, omittas ad me venire. Liu. *lib.* 4. *decad.* 4. Superſedere de amicitia agere. Gellius *cap.* 13. *lib.* 19. Superſedi id dicere. Item, Sueton. *in Auguſt. c.* 93. In peragranda Ægypto paulùm deflectere ad viſendum Apin ſuperſedit. (i. ſuſtinuit, noluit.) ¶ Superſedere interdum eſt ſedere ſuper. Idem *in Auguſt. c.* 96. Aquila tentorio eius ſuperſedens, &c. ¶ Cum accuſatiuo conſtruxit Gell. *c.* 29. *lib.* 2. quum ait, Alia luce auis in paſtum profecta eſt: cognati & affines operam quam dare rogati ſunt, ſuperſedent. ¶ Hieronymus *contra Iouin.* cum infinitiuo iunxit, Cic. (inquit) rogatus ab Hirtio, vt poſt repudium Terentiæ, ſororem eius duceret, omnino facere ſuperſedit, dicens non poſſe ſe vxori & philoſophiæ pariter operam dare. Superſeſſum, Liu. 7. *ab Vrb.*

Sŭpĕrſilio, is, Super re aliqua ſalio, inſilio. {ἐφάλλομαι, ὑπερπηδάω. GALL. *Saillir deſſus.* ITAL. *Saltare ſopra.* GERM. Etwas auff ſpringen. HISP. *Saltar encima.* ANGL. *To leap vpon.*} Col. *lib.* 8. *c.* 3. Ea pernicies vt euitetur, perticæ dolantur in quadrum, ne teres leuitas earum ſuperſilientem volucrem non recipiat.

Sŭpĕrſpargo, is, Inſpergo, aſpergo. {זרק *zerák.* ἐπιπάσσω. GALL. *Eſpandre ou ietter par deſſus, ſaupoudrer.* ITAL. *Spargere di ſopra.* GERM. Auff etwas ſprengen. HISP. *Derramar encima.* ANGL. *To ſprink vpon or ouer.*} Cato *c.* 54. Quum ſtramenta condes, quæ herboſiſſima erunt, in tecto condito, & ſale ſuperſpargito.

Sŭpĕrſtagno, as, are, Reſtagno, redundo. {ὑπερλιμνάζω, ἐπιλιμνάζω. GALL. *Faire eſtang & ſe desborder par deſſus.* ITAL. *Allagare di ſopra.* GERM. Über auß ſchwellen. HISP. *Hazer eſtanque y reboſſar encima.* ANGL. *To ouer flow.*} Tacit. *lib.* 1. Si omnis Nar in riuos diductus ſuperſtagnauiſſet.

Sŭpĕrſterno, is, Super extendo. {הציע *hitſiah.* ὑπερστρώννυμι. GALL. *Eſtendre par deſſus.* ITAL. *Stendere di ſopra.* GERM. Überſpreiten / oder ſtrewen. HISP. *Eſtender encima.* ANGL. *To ſtrawe or couer ouer.*} Liu. 10. *ab Vrbe.* Conſulis corpus eo die, quia obrutum ſuperſtratis Gallorum cumulis, inueniri non potuit, &c.

SŬPERSTO, as, Supra aliquid ſto. {ἐφίσταμαι, ὑπερίσταμαι. GALL. *Eſtre deſſus, eſtre aſſis deſſus ou par deſſus.* ITAL. *Star ſopra.* GERM. Auff etwas ſtehn. HISP. *Eſtar encima de otra coſa.* ANGL. *To ſtand vpon.*} Gellius. Quum ſedenti aquila ſuperſtaret. Liu. 10. *bell. Macedon.* Signa alia in circo maximo cum columnis quibus ſuperſtabant, euertit: faſtigia aliquot templorum à culminibus abrupta fœdè diſſipauit. Virg. 10. *Æneid.*

Quem congreſſus agit campo, lapſúmque ſuperſtans

Immolat.

Suet. *de Galba, c. vlt.* Senatus vt primùm licitum fuit, ſtatuam ei decreuerat roſtratæ columnæ ſuperſtantem. ¶ Quandoque ſuperſtare, eſt ſupereſſe. περιεῖναι.

Sŭpĕrſtĭto, as, frequentatiuum, Superſtes & incolumis ſum. {נושע *noſchâh.* περιγίνομαι. GALL. *Eſtre ſain & ſauue, ſuruiure.* ITAL. *Eſſer ſaluo.* GERM. Noch geſund vnd bey leben ſein. HISP. *Ser ſaluo.* ANGL. *To be whole and ſaue, to ouerliue.*} Plaut. *Perſ.* Vt mihi ſuperſit, ſuperet, ſuperſtitet. ¶ Antiqui hoc verbo vſi ſunt pro ſeruare, ſiue incolumem præſtare. {הושיע *hoſchiah.* σώζειν.} Enn. *apud Non.* Regnúmque veſtrum vt ſoſpitent, ſuperſtiténtque.

Sŭpĕrſtĕs, itis, omnis generis, Quiſquis iam fato functis ſuperuiuit: quaſi mortuis ſuis ſuperſtans. {נושע *noſchah.* περιγινόμενος. GALL. *Sain & ſauue, ſuruiuant.* ITAL. *Poſtero, ſopraniuente.* GERM. Noch überig oder bey leben. HISP. *La perſona que ſobreuiue à otro, el que viue ſobre otro.* ANGL. *He that ouerliueth or remaineth after an others dead, an ouerliuer.*} Quintil. Defuncta vxore, liberis tamen ſuperſtitibus. Ouid. 3. *Metam.*

Marte cadunt ſubiti per mutua vulnera fratres,

Quinque ſuperſtitibus.

Virg. 11. *Æneid.*

——túque ò ſanctiſſima coniux

Felix morte tua, neque in hunc ſeruata dolorem.

Contrà ego viuendo vici mea fata: ſuperſtes

Reſtarem vt genitor.

Superſtes Reipublic. Cicer. *Torquat. lib.* 6. Quum ſuperſtitem te eſſe Reipubl. ne, ſi liceat quidem, velis. Fama ſuperſtes. Ouidius 3. *Triſt. Eleg.* 7.

Me tamen extincto fama ſuperſtes erit.

Idem 3. *Amor. Eleg.* 14.

Poſt mea manſurum fata ſuperſtes opus.

Senec. Superſtitem ingenij ſui aliquem facere. Idem *c.* 1. *de conſol. ad Marc.* Superſtitem in locum filij dolorem tibi feciſti. Idem *cap.* 12. *de tranq.*

tranq. Factus Crœſus non modò regno, ſed etiam morti ſuæ ſuperſtes. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 1. *Triſt.*

Dimidia certè parte ſuperſtes ero. (viua vxore.)

Senec. *c.* 16. *de conſ. ad Heluiam*, Deos precor vt hunc (nepotem) nobis contingat habere ſuperſtitem. ¶ Cum genitiuo, Tacit. *lib.* 2. Superſtes bellorum. Et Sueton. *in Tib. c.* 62. Identidem Felicem Priamum vocabat, quòd ſuperſtes omnium ſuorum extitiſſet. ¶ Superſtes quoque dicitur, qui ſaluus eſt, & viuit inter viuos, etiam ſine morte ſuorum omnium. Terent. *in Andr.* Deos quæſo, vt ſit ſuperſtes gloriæ alicuius. Liu. 2. *ab Vrb.* Se ſuperſtitem gloriæ ſuæ ad crimen atque inuidiam ſupereſſe. ¶ Accipitur interdum ſuperſtes pro præſenti. Plaut. Superſtitem vtrunque monui, ne iniuſſi abeant. Seru. *lib.* 3. *Æneid.* Superſtes, inquit, præſentem ſignificat. Cic. videtur in eadem ſignificatione vſus pro Murena. Suis vtriſque ſuperſtitibus & præſentibus. ¶ Antiqui etiam pro teſte poſuerunt, autore Feſto, Superſtites, inquit, teſtes præſentes ſignificat. Plaut. *in Artemone*, Nunc mihi licet quiduis loqui, nemo hic adeſt ſuperſtes.

Sŭpērſtĭtĭo, nis, Falſus Dei cultus, error inſanus. {[Greek]. GALL. *Superſtition.* ITAL. *Superſtitione.* GERM. Ein abergläubiſcher vnnützer oder falſcher glaub. HISP. *Ocioſa ò demaſiada religion, ſuperſticion.* ANG. *Superſtition.*} Lucret. ſuperſtitionem inde dictam putat, quòd ſit ſuperſtantium rerum, hoc eſt, cæleſtium & diuinarum, quæ ſupra nos ſtant, nimis & ſuperfluus timor. Aul. Gel. *lib.* 10. *Noct. Atticarum.* Superſtitionem interpretatur importunam, & ineptam religionem, [Greek]. Cic. 3. *Tuſc.* Addit ſuperſtitio muliebris quædam. 1. *de nat. deor.* Horum enim ſententiæ omnium non modò ſuperſtitionem tollunt, in qua ineſt inanis timor deorum: ſed etiam religionem, quæ deorum cultu pio continetur. Virg. 12. *Æneid.*

Vana ſuperſtitio ſuperũ quæ reddita diuis.

Seruius, A ſuperſtite ſuperſtitio dicta, quæ anicularum propria eſt, quæ multis per ætatem ſuperſtites ſunt, & quæ rebus manibus addictæ, dum volunt videri, nimis religioſæ ſiunt, & ita delirant. Quint. Velut ſacramento rogati, aut ſuperſtitione adſtricti, nefas ducunt à ſuſcepta ſemel perſuaſione diſcedere. Idem Quin. Somniorum ſuperſtitionúmque colores. (i. diuinationum & oraculorum.)

Sŭpērſtĭtĭōſi, Anili ſuperſtitione imbuti, quique Deum timent in rebus etiam non timendis. {[Greek]. GALL. *Superſtitieux, trop conſcientieux.* ITAL. *Superſtitioſi.* GERM. Abergläubig. HISP. *Religioſo demaſiadamente.* ANGL. *Superſtitious.*} De vocis huius origine ſic ſcribit Cicer. *lib.* 2. *de natur. deor.* Non ſolùm (inquit) philoſophi, verumetiam maiores noſtri ſuperſtitionem à religione ſeparauerunt. Nam qui totos dies precabantur, & immolabant, vt ſibi ſui liberi ſuperſtites eſſent, ſuperſtitioſi ſunt appellati. Lactantius eos potiſſimùm ſuperſtitioſos dictos exiſtimat, qui ſuperſtitem memoriam mortuorum colerent, aut qui parentibus ſuis ſuperſtites imagines eorum domi tanquam deos venerarentur. ¶ Pro Ariolo, Plaut. *Amphitr.* Illic homo ſuperſtitioſus eſt. Idem *Curcul. ſc.* 1. *a.* 3. Superſtitioſus hic quidem verba prædicat.

Sŭpērſtĭtĭōſe, aduerbium, Nimia cum religione, aniliter. {[Greek]. GALL. *Superſtitieuſement.* ITAL. *Superſtitioſamente.* GERM. Abergläubiſch. HISP. *Superſticioſamente.* ANGL. *Superſtitiouslie.*} Cicer. 3. *de nat. deor.* Neque id dicitis ſuperſtitioſè atque aniliter: ſed phyſica conſtantique ratione.

Sŭpērſtrŭo, is, Superædifico. {[Greek]. GALL. *Suredifier.* ITAL. *Soprafabricare.* GERM. Auff etwas bawen. HISP. *Edificar encima de otra coſa.* ANGL. *To build vpon.*} Lactant. *lib.* 6. Manentibus enim præceptis eorum, quæ ſolent ad probitatem rectè dari, ignota illis ſuperſtruemus ad perficiendam conſumendámque iuſtitiam, quam non tenent.

Sŭpērſum, es, eſt, fui, Affluo, abundo. {[Hebr.] *Badháph* [Hebr.] *niſchear.* [Greek], [Greek]. GALL. *Eſtre de reſte, abonder.* ITAL. *Abondare.* GERM. Vberig voll ſein/ vberinnig ſein. HISP. *Sobrar.* ANGL. *To remaine, to abound.*} Virg. 11. *Æneid.*

Auxilioque vrbes Italæ, populique ſuperſunt.

(id eſt, vt exponit Seruius, Superabundant, adſunt vltra quàm bella depoſcunt.) Plaut. *Milit. ſc.* 4. *a.* 2. Mihi ſola ego ſuperſum. (i. non ſum docenda, ſed plus ſatis ſum docta.) Idem *Menæch. ſc.* 4. *a.* 1. Affer opſonium tribus quod ſit ſatis, neque deſiat, neque ſuperſit. Idem *Curcul. ſc.* 1. *a.* 1. Si quid ſuper illi fuerit, id nobis ſat eſt. Quintilian. Quod ſomno ſupererit, non quod deerit, &c. Item Liuius 2. *decad.* 5. Corpora quæ cædibus ſuperfuerunt vænundata. ¶ Quod ſupereſt, pro Cæterùm, Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.* ¶ Interdum ſupereſſe, ſignificat reliquum eſſe. [Greek]. Enn. *lib.* 3. *Ann.* Inde ſibi memorat vnum ſupereſſe laborem. Virg. 4. *Æneid.* Nunc deſiderium ſupereſt. (i. ſolum reſtat.) Ouid. 13. *Metam.*

Perſi quid ſupereſt quod ſit ſapienter agendum.

Mox, reſtare. Idem *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.* Et ſupereſt ſine me nomen in vrbe meum. Plaut. *Amphitr. ſc.* 4. *a.* 4. Vnum ſupereſt. (reſtat quærendum.) ¶ Interdum ſuperſtitem eſſe. [Greek]. Plaut. *in Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Sic te tuum vis vnicum gnatum tuæ ſupereſſe vitæ ſoſpitem & ſuperſtitem. ¶ Interdum vincere, ſuperiorem eſſe. {[Hebr.] *nitſeach.* [Greek].} Virg. 3. *Georg.*

——*Ne blando nequeant ſupereſſe labori.*

id eſt, vincere laborem. ¶ Interdum ſuperfluum eſſe, [Greek]. Gell. *lib.* 1. *cap.* 22. Memini ego Prætoris docti hominis tribunali me forte adſiſtere, atque ibi aduocatum reum non habere. Et quum is, qui verba faciebat, reclamaſſet, Ego illi ſuperſum: reſpondiſſe Prætorem feſtiuiter, Tu plane ſuperes, non ades: hoc eſt, ſuperuacaneus es. Et [illegible] Gellij verbis colligi poteſt, fuiſſe nonnullos ea ætate, qui ſupereſſe vſurparent, pro eo quod eſt in iudicio adeſſe, quos tamen, vt inepte loquentes irridet. Vſus tamen eſt etiam hoc verbo in hac ſignificatione Sueton. *in Augu.* 1 *cap.* 56. Quum Aſprenas Nonius actus et [illegible] [illegible] accuſante Caſſio Seuero diceret, conſuluit Senatum quid officij ſui putaret. Cunctari enim ſe, ne ſi ſupereſſet, eripere leg[illegible] [illegible] [illegible], deſtituere ac prædamnare amicum exiſtimaretur. Et Liuius 5. *d.* 3. Satis ſibi fore, quod populo Romano ſupereſſet. Sic apud Iuriſconſultos ſæpe ſupereſſe ſuis rebus, pro conſulere & proſpicere. [Greek]. ¶ Interdum durare. Virg. 3. *Georg.*

Primus ego in patriam mecum, modò vita ſuperſit.

Quod ſupereſt, abſoluta locutio, inquit Seruius, id eſt, de reliquo. Virg. 11. *Æneid.*

Quod ſupereſt, hæc ſunt ſpolia, &c.

Plin. *lib.* 18. *cap.* 2. Quod ſupereſt, quum omnes qui profitentur, audiero, quid de quoque ſentiam, ſcribam. Cicer. *ad Attic. lib.* 9. Quod ſupereſt, ſcribe, quæſo, quàm accuratiſſimè. ¶ Superfore, Scæuola *in l. cred.* §. *ſi inter. ff. mandati vel contrà*, Nullam actionem ſuperfore ad recipiendum. ¶ Superſum aliquando dicitur, interpoſita aliqua dictione, & aliquando pluribus. Plaut. *Curcul.* Siquid ſuper illi fuerit, id nobis ſatis eſt. ¶ Quod ſupereſt, pro deinceps, poſtea, [Greek]. Lucret.

——*Neque quod ſupereſt pro creſcere, aliquo.* i. in reliquum.

Alibi ſæpè vſurpat, vt,

Quod ſupereſt, ſi fortè voles variare figuras.

Ruſus,

——*Neque nobilitas, neque gloria regni,*

Quod ſupereſt animo quoque ni prodeſſe putandum.

¶ Superfuturus, Particip. Plin. *lib.* 11. *cap.* 53. Sola ex omnibus ſuperfutura.

Sŭpērvăcŭŭs, a, um, Superfluus, non neceſſarius. {[Hebr.] *Bodhéph.* [Greek], [Greek]. GALL. *Superflu & ne ſeruant de rien, inutile.* ITAL. *Superuacuo.* GERM. Vnnötig vnnütz vberflüſſig. HISP. *Demaſiado, y ſuperfluo.* ANGL. *Superfluous, vnprofitable, that ſerueth for nothing.*} Col. *lib.* 5. Itaque ſuperuacuum eſt hoc repetere, iam tradita ratione terebrationis. Ouid. *Eleg.* 13. *lib.* 3. *Triſt.*

Ecce ſuperuacuus (quid enim fuit vtile naſci?)

——*Natalis adeſt.*

Senec. *cap.* 3. *de tranquill.* Nec tibi grauis eris, nec ſuperuacuus aliis. Idem *cap.* 11. *de tranquill.* Ne in ſuperuacuis, aut ex ſuperuacuo laboremus. *Ibid. cap.* 12. Cum ſuperuacua laſſitudine domum redire. Ouid. 2. *de Pont. eleg.* 7.

——*ſed me timor ipſe malorum*

Sæpè ſuperuacuos cogit habere metus.

Senec. *cap.* 1. *de conſol. ad Marc.* Omnia in ſuperuacuum tanta ſunt. Idem *cap.* 9. *de conſol. ad Polyb.* Beatior, cui ſuperuacua fortuna eſt, quam cui parta, (alias, *parata.*) h. e. beatior eſt qui nihil deſiderat, nec eget. Sueton. *in Tiber. cap.* 52. Vt pro ſuperuacuis præclara Druſi facta eleuaret.

Sŭpērvăcānĕus, a, um, Superuacuus. {[Hebr.] *Bodhéph.* [Greek].} Cic. *Appio*, Confirmata amicitia & perſpecta fide, commemoratio officiorum ſuperuacanea eſt. Idem 1. *de natur. Deor.* Quid de reliqua deſcriptione omnium corporis partium, in qua nihil inane, nihil ſine cauſa, nihil ſuperuacaneum eſt? Pro ſuperuacaneo habere. Liu. 10. *ab Vrbe*, Cui autem dubium eſſet vbi vnum bellum ſit aſperum ac difficile, quum id alteri extra ſortem mandetur, quin alter Conſul pro ſuperuacaneo, atque inutili habeatur.

Sŭpērvăcŭo, aduerbium. {[Greek], [Greek], [Greek], [Greek], [Greek]. GALL. *Superfluement, inutilement.* ITAL. *Souerchiamente, inutilmente.* GERM. Vnnötiglich/ vberflüſſiglich. HISP. *Superflua y deſaprouechadamente.* ANGL. *Superfluouslie.*} Vlpian. *in l. & ſi quis* §. *ſi plerique. ff. de relig. & ſumpt. fun.* Quod ſi ſuperuacuò fuerit factum, &c.

Sŭpērvădo, is, ere, Tranſcendo. {[Greek]. GALL. *Aller par deſſus, paſſer outre.* ITAL. *Andar ſu.* GERM. Vberhinein gehn. HISP. *Subir encima de otra coſa.* ANGL. *To go vpon or ouer or beyonde.*} Liuius 1. *bell. Macedon.* Quum omnes victi, metuque perculſi ex prælio intra vallum protinus inde ſuperuadentem munimenta victorem hoſtem fugerent. Saluſt. *Iugurth.* 112. omnes aſperitates ſuperuadere, ac naturam etiam vincere aggreditur.

Sŭpērvăgor, aris, Præter iuſtum & æquum vagor, ſuperfluo, vel ſuperfluos ramos habeo. {[Greek]. GALL. *Paſſer outre meſure, s'eſtendre trop, outrepaſſer.* ITAL. *Eſſer tropo vagante.* GERM. Fürauß ſchweiffen. HISP. *Ser muy vagabundo.* ANGL. *To wander ouer, beyonde, or outſt meaſure.*} Columell. *lib.* 4. *cap.* 21. Quinquennis vineæ non alia eſt putatio, quàm vt figuretur, quemadmodum ſuprà inſtituimus, ne ve ſuperuagetur.

Sŭpērvăgānĕus, adiect. antiquum à verbo Vagor: vnde auis ſuperuaganea dicebatur ab auguribus, quum è ſummo cacumine vocem emiſiſſet. Feſt.

Sŭpērvĕho, is, Super aliquid veho. {[Greek]. GALL. *Porter & charroyer deſſus, porter iuſques deſſus.* ITAL. *Portar ſopra.* GERM. Vberführen/ oder hinüberttragen. HISP. *Traer encima.* ANGL. *To carie or conueigh vpon.*} Catul. *Epig.* 61.

Illa quoque euerſus mons eſt quem maxima in oris

Progenies Phtiæ clara ſuperuehitur.

Sŭpērvĕnĭo, is, ire, Ex inopinato venio, de improuiſo in aliquid incido. {[Greek]. GALL. *Suruenir, venir cependant ou apres.* ITAL. *Venir all' improuiſo, ſopravenire.* GERM. Vnuerſehenlich darzu kommen. HISP. *Sobreuenir.* ANGL. *To come vnwares, vpon one.*} Horat. 1. *Epiſt.* 4.

Grata ſuperueniet, quæ non ſperabitur, hora.

Virg. 6. *Eclog.*

Addit ſe ſociam, timidiſque ſuperuenit Ægle.

Liu. 4. *bel. Pun.* Munientibus ſuperuenit Marcellus. Idem *lib.* 6. *decad.* 4. Superuenit exponenti. ¶ Superuenire cum accuſ. ſuccedere, aſcendere. Ouid. 10. *Metam.*

——*nam crura loquentis*

Terra ſuperuenit.

Stat. 1. *Achil.*

Neſcio quid magnum (nec me ſpes omnia fallunt)

Vis feſtina parat, tenero ſque ſuperuenit annos.

Sŭpērvĕntus, us, ipſe ſuperueniendi actus. {[Greek]. GALL. *Suruenue, ſuruenement.* ITAL. *Sopravenimento.* GERM. Zukommung oder zukunfft. HISP. *Sobreuenida, obra de ſobreuenir.* ANGL. *A comming vpon one ſuddenlie.*}

Plin.

Plin.*lib.7.cap.15.* Sed nihil facilè reperiatur mulierum profluuio magis monſtrificum. Aceſcunt ſuperuentu muſta, ſterileſcunt tactæ fruges,&c.

Sŭpĕrueſtio, is, Veſte ſuperintego. {ἐπενδύω. GALL. *Veſtir par deſſus.* ITAL. *Veſtire di ſopra.* GERM. Oberkleiden. HISP. *Veſtir por de ſobre.* ANGL. *To put vpon.*} Plin.*lib.16.cap.33.* Imagines rerum tenui filo, breuique & virente ſuperueſtiens.

Sŭpĕruīuĕrĕ, is dicitur, qui quum iam mortuus videretur, refocillatus reſipuit, ac veluti reuixit. ἐπιβιόω. Imò ſuperuiuere eum dicimus, qui poſt ruinam & interitum hominis alicuius, ſiue imperij, ſiue vrbis viuit. Suet *in Caſar.c.vlt.* Percuſſorum autem ferè, neque triennio quiſquam amplius ſuperuixit, neque ſua morte defunctus eſt.

Sŭpĕrūngo, {ἐπαλείφω, ἐπιχρίω. GALL. *Oindre par deſſus.* ITAL. *Vngere di ſopra.* GERM. Oberſalben/oberſchmieren. HISP. *Vntar por de ſobre.* ANGL. *To anoynt or ſmere ouer or vpon.*} Celſ.*lib.7.c.2.* Deinde ſuperungi collyrio debet ex his aliquo, quo lippientes oculi ſuperunguntur.

SVPĔRVŎLO, as, Supra aliquid volatu feror. {ὑπερπέτομαι, ἐπιπέτομαι. GALL. *Voler par deſſus.* ITAL. *Volare di ſopra.* GERM. Oberfliegen. HISP. *Volar encima de otra coſa.* ANGL. *To flee ouer.*} Plin.*lib.7.cap.24.* Superuolantes quamuis altè, perniciterque, alites hauſtu raptas abſorbeant. Ouid. *4.Metam.*

Deſpectat terras, totúmque ſuperuolat orbem.

Plin. *lib.10.cap.33.* Perdices concipiunt ſuperuolantium afflatu, ſæpè voce tantùm audita maſculi. Gell. *c.12. lib.10.* Accipitrem autem rapidiſſimam a Chamæleonte humi reptante ſi eum fortè ſuperuolet, detrahi, & cadere vi quadam in terram, cæteriſque auibus laniandum ſeſe ſponte ſua obiicere & dedere.

Sŭpĕruŏlĭto, as, frequentatiuum. {πυκνὰ ὑπερπέτομαι. GALL. *Voler ſouuent par deſſus.* ITAL. *Volare ſpeſſo per di ſopra.* GERM. Offt/vnd dick vber etwas fliegen. HISP. *Volar encima muchas vezes.* ANGL. *To flee ouer often.*} Virg.*6.Eclog.*

——— *& quibus antè*
Infelix ſua tecta ſuperuolitauerit alis.

Sŭpĕruŏluo, is, ere, Suprà voluo. {ἐπανακυλίω. GALL. *Rouler par deſſus.* ITAL. *Voltar di ſopra.* GERM. Oberwältzen. HISP. *Boluer encima de otra coſa.* ANGL. *To tumble or roll vpon or ouer.*} Col *lib.11.c.3.* Poteſt etiam citra hanc operam fieri criſpum qualitercunque ſatum, ſi quum eſt natum, incrementum eius ſuperuoluto cylindro coerceat.

SVPĔRVS, a, um, A ſuper fit ⋊ Inferus. {עליון *Helion.* ὁ ἄνω. GALL. *Qui eſt en haut, hautain, eſleué, celeſte.* ITAL. *Di ſopra, ſourano.* GERM. Das ober oder hoche. HISP. *Coſa de arriba.* ANGL. *That is higheſt or aboue.*} vt, Mare ſuperum, Sedes ſuperæ, & aura ſupera. Virg.*6.Æneid.*

——— *facilis deſcenſus Auerni:*
Noctes, atque dies patet atri ianua Ditis:
Sed reuocare gradum, ſuperáſque euadere ad auras,
Hoc opus, hic labor eſt.

Idem *11.Æneid.*

Velorem interea ſuperis in ſedibus Opim
Compellabat, &c.

Idem *6.Æneid.*

——— *talis ſeſe halitus atris*
Faucibus effundens ſupera ad conuexa ferebat.

Cic. *2. de natur.deorum*, Homo ſpectator ſuperarum rerum atque cæleſtium. Idem *4.Academ.* Nicetas Syracuſius, vt ait Theophraſtus, cælum ſolem, lunam, ſtellas, ſupera denique omnia ſtare cenſet. neque præter terram, rem vllam in mundo moueri. ¶ Supera, orum, pro cælo, ſubſtantiue Virg.*6.Æneid.*

Omnes cælicolas, omnes ſupera alta tenentes.

Cic *1. Tuſc.* Nihil enim habens hæc duo genera proni, & ſupera ſemper petunt. ¶ Superum mare, idem eſt cum Adriatico: ita dictum, quòd Italiam ſuprà, hoc eſt, ab Ortu alluat: ἀδριανὸς κόλπος, quemadmodum mare Tyrrhenum ab Occaſu, quod ideo inferum appellatur. Plaut. *Menech.ſc.1.a.2.* Iſtros, Hiſpanos, Maſſilienſes, Illyricos, Mare ſuperum omne Græciámque exoticam, Oráſque Italicas omnes, quas aggreditur mare, Sumus circumuecti. Idem Plaut. *Amph.* De ſupero: (i.de tecto.)

Sŭpĕri, orum, pluraliter, & ſubſtantiuè: Cæleſtes, ſiue viui, & qui inferis ſuperiores ſunt. {עליונים *Helionim.* οἱ ἄνω, οἱ ἄνωθεν. GALL. *Qui ſont en haut, celeſtes.* ITAL. *Chi ſono in alto, celeſti.* GERM. Die in der höche ſind der himmeln einwohner. HISP. *Celeſtiales, de arriba.* ANGL. *The ſaintes or holie companie of heauen.*} Virg.*5.Æneid.*

Attonitis hæsêre animis, ſuperiſque pacati
Trinacry Teucrique viri.

Ouid.*1.Metam.* Talia quærentes (ſibi enim fore cætera curæ) Rex ſuperûm trepidare vetat. Idem *1.de Ponto, eleg.1.* Ipſa mouent animos ſuperorum numina noſtros. Idem *15.Metam.*

Aſpice vne oculis ſuperi mortalia iuſtis.

¶ Apud ſuperos. (i. in vita.) Velleius. ¶ Contrà inferi, orum, pro Manibus ſiue mortuis accipi ſolent. Plin.*lib.12.c.18.* Felix appellatur Arabia falſi & ingrati cognominis, quæ hoc acceptum ſuperis ferat, quam plus ex eo inferis debeat.

SVPĪNVS, a, um, qui dorſo incumbit, ita vt faciem, ventrémque habeat cælum verſus ſpectantem ⋊ Pronus. {ὕπτιος, ἀνάσκελος. GALL. *Couché le ventre en haut.* ITAL. *Col ventre in ſu, ſpino, à roueſcio.* GERM. Ruckling/mit dem bauch vberſich. HISP. *Coſa papo arriba ò traſtornada, coſa panda, buelta la cara arriba.* ANGL. *That lyeth on his back, and his face vpward.*} Vnde dictus ſupinus: vide apud Gellium *cap.9. lib.13.* Iuuen.*Sat.3.*

Cubat in faciem, mox deinde ſupinus.

Cicer.*de Diuin.* Nam ſi omne animal (vt vult) ita vtitur motu ſui corporis, prono, obliquo, ſupino: membráque quo vult flectit, contorquet, porrigit, contrahit: eáque antè efficit penè, quàm cogitat: quanto id Deo eſt facilius, cuius numini parent omnia? Manus ſupinæ. Liu.*6.bell. Pun.* Vndique matronæ in publicum effuſæ, circa deûm delubra diſcurrunt, crinibus paſſis aras verrentes, nixæ genibus, ſupinas manus ad cælum ac deos tendentes. Virg.*3.Æneid.*

——— *tendóque ſupinas*
Ad cælum cum voce manus.

Liuius *lib.10.bell.Pun.* Supinus iactus teli. ¶ Et quoniam ſupinus ille recubitus indicium eſt hominis ſoluti & otioſi, factum eſt, vt ſupinum pro molli, delicato, otioſo, & negligenti ponamus. {עצל *Hatſél.* ῥάθυμος. GALL. *Otieux, pareſſeux, negligent.* ITAL. *Otioſo, negligente.* GERM. Hinläſſig/müſſig/der alle viere von faulkeit von im ſtreckt. HISP. *Perezoſo, negligente, deſcuydado.* ANGL. *Idle ſlouthfull.*} Sen. *ad Luc.* Eſt quidem, mi Lucili, ſupinus & negligens, qui in amici memoriam ab aliqua regione admonitus, reducitur. Iuuen.*Sat.1.*

Et multum referens de Mecænate ſupino.

Quintil. Tarda & ſupina compoſitio. Idem, Supini ſecuríque. ¶ Inde ſupinior, oris, comparatiuus. Mart.*lib.2.*

Nuſquam deliciæ ſupiniores.

¶ Supinus item accipitur pro accliui, ſiue montoſo. Horat.*lib.1.Carm.*

Seu mihi frigidum Præneſte, ſeu Tybur ſupinum.

Fuit enim Tybur ciuitas in aſcenſu collis poſita, cuius etiam hodie ruinæ conſpiciuntur. ¶ Supina vallis, Liuius *lib.7. ab Vrb.* ¶ Supinus Perſius dixit pro ſuperbus, *Sat.1.*

——— *Italus quod honore ſupinus*
Fregerit heminas Areti ædilis iniquas.

Supinitas, atis, Quintil. Supinitas omnis odioſa.

Sŭpīnum, à quibuſdam dicitur verbum participale, ſicut gerundia, participalia nomina appellantur. Habet autem duas terminationes, um, & u: vt, Lectum, lectu. Quod in um finitur, habet ſignificationem actiuam. Saluſt. Legatos ad Iugurtham de iniuriis quæſtum miſit. id eſt, qui quererentur, vel queſturos, μεμψομένους. Idem, Non mea culpa ſæpè ad vos oratum mitto, P.C. hoc eſt, qui orent, ſiue oraturos. ἐπισπουδασομένους. Do filiam nuptum dicimus, hoc eſt, quæ nubat. Do venum, vendo. Spectatum admiſſi ſumus: id eſt, vt ſpectemus. ¶ Quod verò in u finitur, ſignificationis paſſiuæ eſt, iungitúrque nominibus adiectiuis, Virg.*3.Æneid.*

Nec viſu facilis, nec dictu affabilis vlli.

hoc eſt, qui nec videri, nec dici facilè poſſit. Plin. Accipenſer piſcis rarus inuentu. hoc eſt, qui rarò inuenitur. Dicimus præterea, Dignum, ſiue indignum relatu, hoc eſt, quod referatur. Impium tactu, ſi fiat. Horrendum aſpectu, ſi aſpiciatur. Iucundum cogitatu, ſi cogitetur. Obſcœnum viſu, ſi videatur, & ſic de reliquis.

Supino, as, Supinum colloco. {ἀνακλίζω. GALL. *Renuerſer, courber à l'enuerſe ou en arriere.* ITAL. *Roueſciare, piegare al roueſcio.* GERM. Auff den rucken nider werffen. HISP. *Traſtornar, plegar al reues.* ANGL. *To lay the bellie vpward.*} Stat.*lib.6.Theb.*

Præcipitátque retrò iuuenum, atque in terga ſupinat.

Sŭpīnŏr, aris, ari, paſſiuum eſt verbi Supino, Supinus fio. {ἀνακλίζομαι. GALL. *Eſtre renuerſé & couché le ventre en haut.* ITAL. *Eſſere roueſciato.* GERM. Hinderſich gekert werden. HISP. *Ser traſtornado.* ANGL. *To be layde with the face vpward.*} Horat.*Serm.Sat.7.*

Naſum nidore ſupinor.

Vbi Acron. interpres, Naſum (inquit) nidore ſupinatur, qui nimium delectatur, & inclinatur odoribus pulmentariorum. Supinari igitur eſt erigi, & Supinum fieri. Accuſatiuum verbo addidit paſſiuo, quemadmodum & Virg.*7.Æneid.*

Loricam induitur, fidóque accingitur enſe.

Stat.*lib.12.Thebaid.*

Iamque ſupinantur feſſis, latéque fatiſcunt
Pentuei denexa iugi.

Sŭpīnātŭs, a, um, particip. {ἀνακεκλιμένος. GALL. *Renuerſé, courbé à l'enuers ou en arriere.* ITAL. *Roueſciato, piegato al roueſcio.* GERM. Hinderſich als auff den rucken gewendt. HISP. *Traſtornado doblado al reues.* ANG. *Layed with the face vpward.*} Virg.*2.Georg.*

Antè ſupinatas Aquiloni oſtendere glebas,
Quàm lætum infodias vitis genus.

Stat.*5.Thebaid.*

Incertúſque ſui liquidum nunc aëra lambit
Ore ſupinato, nunc arua gementia radens,
Pronus adhæret humo.

Quintil. Supinata manus, quæ alibi pandata.

‖Supo, ſipo, Feſt. Supat, iacit.‖

Suppalpor, aris, ari. Plaut. *Milit.ſc.2.a.1.* Occœpit eius matri ſuppalparier.

SVPPĀR, is, ex ſub & par, Propemodum æqualis {πάρισος. GALL. *Preſque pareil.* ITAL. *Che ſi vguale.* GERM. Minder/vnd mehr gleich. HISP. *Coſa caſi ygual à otro.* ANGL. *Almoſt equall.*} Cicer. *de Clar. Orator.* Huic ætati ſuppares Alcibiades, Critias, Theramenes. Velleius, Suppari ætate.

‖Suppara, vela, & velorum ſupplementa, & ſummæ partes. Tutn.‖

Supparaſia veſtis quæ ſuperinduitur. Gloſſ. Iſid. ‖In iiſdem *ſuperaria.* id vide.‖

Supparo, in locum paro. Gl. Iſid.

Sŭppărăſītŏr, aris, Subſeruio, obſequor tanquam paraſitus. {ὑποπαρασιτέω. GALL. *Complaire & accorder tout pour auoir la repuë franche, ſeruir de flateur.* ITAL. *Andare à verſo, compiacere ad alcuno.* GERM. Schmeychlen/oder liebkoſen als ein tellerſchlecker. HISP. *Truhanear à otro, truhan por cauſa del comer.* ANGL. *To agree in all thinges to one, and flatter him to haue his repaſt free.*} Plaut. *in Amphitr.* Accedam, atque hanc appellabo, & ſupparaſitabor patri. *Ibidem*, Amanti ſupparaſitor, hortor, aſto. Idem *Milit.ſc.3.a.2.* Sed hic illi ſupparaſitatur ſemper.

Sŭppărŭs, vel Supparum, Genus togæ leuis & anguſtæ, inde dictum, teſte Varr. *lib.4.de ling. Latin.* quòd ſuprà induatur. {ἐπενδύτης. GALL. *Vn roquet, habillement de femme qui eſtoit de toile eſtroit & leger.* ITAL. *Habito antico da dona di lino.* GERM. Ein vberwurff/ein leicht/eng/oder lang vberkleid/kittel. HISP. *Camiſa de lino propria de muger.* ANGL. *A ſmok.*} quemadmodum ſubucula, quòd ſubtus induatur. Lucan.*2.Pharſalia.*

Suppara, nudatos, cingunt anguſta lacertos.

¶ Feſtus ſupparum veſtem puellarem lineam interpretatur, eandémque eſſe exiſtimat cum ea, quæ & ſubucula & camiſia dicitur. Quam

ſententiam

ſententiam hoc Afranij teſtimonio fulcit: Puella non ſum, ſupparo ſi induta ſum. ¶ Eſt & ſupparum nauium inſigne, teſte Senec. *lib.* 11. *Epiſt.* {GALL. *Le plus haut voile de la nef.* ITAL. *Trauerſa ò più alta vela della naue.* GERM. Das oberſt ſegeltuch. HISP. *Vela alta o tenda de la nao.* ANGL. *The toppe ſayle of a shipe.*} Sunt enim ſuppara ſumma vela, quæ cæteris annectuntur, & quæ ſuper antennas explicantur. De quibus Lucanus *lib.* 5.

——imaque pandens
Suppara velorum perituras colligit auras.

Statius 3. *Syluar.*

Vos ſummis annectite ſuppara velis.

Senec. *Epiſt.* 78. Supparum intendere nauibus Alexandrinis. Idem pro ſumma veli parte poſuit.

Sūppĕdĭnĕum, dicitur id quod pedibus ſubiicitur, dum ſedemus, ὑποπόδιον.

SVPPEDĬTO, as, Suggero, miniſtro. {נתן *nathán.* ὑποπέμπω, χορηγέω, ἐπαρκέω. GALL. *Bailler & fournir.* ITAL. *Dare, ſubminiſtrare.* GERM. Darreychen Darſtrecken/underſchub geben. HISP. *Adminiſtrar, dar lo que otro ha meneſter.* ANGL. *To furnish.*} Varr. 2. *de re ruſt.* Largiore cibatu ſuſtentare debet, quò faciliùs lac ſuppeditare poſſit. Cic. *ad Treb. lib.* 7 *Epiſt.* An hoc ſignificas, nihil fieri, frigere te, ne chartam quidem tibi ſuppeditare? id eſt, chartam tibi deeſſe. Idem *ad Att. lib.* 11. Et velim, quoad poteris, conſideres, vt ſit, vnde nobis ſuppeditentur ſumptus neceſſarij. Quint. *lib.* 2. *c.* 2. Licèt enim ſatis exemplum ad imitandum ex lectione ſuppeditet: tamen viua illa, vt dicitur, vox alit pleniùs. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 3. Luxuriæ ſumptus ſuppeditare vt poſſes. ¶ Suppeditare, neutrum abſolutum, pro ſufficere, ſatis eſſe. ἐπαρκεῖν. Cic. 1. *Offic.* Ob eáſque cauſas ſtudeat parare ea, quæ ſuppeditent & ad cultum, & ad victum. Plaut. *in Aſin.* Clamore ac ſtomacho non queo labori ſuppeditare. ¶ Interdum ponitur pro opprimere, ſiue ſupplantare. ὑποσκελίζω. Cicer. Nunc video in iudicio mecum contendere non vis, vbi ſuppeditare turpiſſimum, ſuperare pulcherrimum eſt.

Sūppĕdĭtŏr, aris, deponens, idem. Cicer. *ad Attic. lib.* 14. De Patulciano nomine quod mihi ſuppeditatus es, gratiſſimum eſt, & ſimile tuorum omnium.

Sūppĕdĭtātĭo, verbale, Subminiſtratio. {χορηγία, παροχή. GALL. *Fourniſſement.* ITAL. *Eſſo fornire ò dare.* GERM. Dargebung/darreychung. HISP. *Obra de adminiſtrar y dar lo que otro ha de meneſter.* ANGL. *A furnishing.*} Cic. 1. *de nat. deor.* Quæ ergo vita? Suppeditatio, inquis, bonorum, nullo malorum interuentu.

Suppēdo, non nihil pedo, tanquam ὑποπέρδω.

Sūppello, is, puli, ſum, verbum modò honeſtum, modò turpe. Cic. *ad Paetum, lib.* 9. Quòd ipſa res modò honeſta, modò turpis? ſuppellere, flagitium eſt: ita̧m erit nudus in balneo, non reprehendes.

Supperno. Feſtus, Suppernati dicuntur, quibus femina ſunt ſucciſa in modum ſuillarum pernarum.

Suppes, ſuppum pes, hoc eſt, ſupinis pedibus. Gl. Iſid.

SVPPĔTO, is, Latenter, ſeu per fraudem peto. Sic dictum, quia ſubeſt quod petimus. {ὑπαιτέω, παραιτέω. GALL. *Demander à fauſſes enſeignes.* ITAL. *Dimandare con inganno.* GERM. Heimlich/ oder mit einem betrug begehren. HISP. *Demandar engañoſamente.* ANGL. *To ask by fals tokens.*} Vlpian. *de furtis*, Apud Labeonem relatum eſt, ſi ſiliginario quis dixerit, vt ſi quis nomine eius ſiliginem petiſſet, ei daret. Et quidem ex tranſeuntibus quum audiſſet, petiit eius nomine & accepit, furti actionem aduerſus eum, qui ſuppetiit ſiliginario competere non mihi. Non enim mihi negotium, ſed tibi ſiliginarius geſſit. ¶ Suppetit verò in tertia perſona, & ſuppetunt, ſignificat in promptu eſt, adeſt, ſufficit, ſatis eſt. {די *dai.* ἐπαρκεῖ, ἐξαρκεῖ.} ✠ Deficit, & Deeſt. Horat. 1. *Epiſt.* 12.

Pauper enim non eſt, cui rerum ſuppetit vſus.

Plaut. *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Quod facto eſt opus, ægre ſuppetit (de conſilio) Idem *in Prolog. Amph.* Lucrum vt perenne ſemper vobis ſuppetat. Gell. *c.* 14 *lib.* 10. *& c.* 16. *lib.* 6. Suppetit mihi illud Cæcilianum ex libro hiſtoriarum ſecundo. (i. mihi occurrit.) Colum. *lib.* 9. *c.* 1. Suppetunt in hanc rem feliciter cætera. Plin. iun. *in Epiſt.* Cui abundè ſuppetunt facultates. Liu. 2. *ab Vrb.* Rudis in militari homine lingua, non ſuppetebat libertati, animóque. ¶ Suppetat ſuperſtes vitæ tuæ. Plaut. *in Trin.* Bene hercle denuntias, deóſque oro, vt vitæ tuæ ſuperſtes ſuppetat, hoc eſt, poſt te viuat. ¶ Suppetunt dictis data. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Quid morbi eſt? i. quia non ſuppetunt dictis data. id eſt, non dat quod promiſit. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Vtinam quæ dicis, dictis facta ſuppetant. hoc eſt, vtinam quod dicis, ſic ſe haberet, vel faceres quod promittis. Non ſuppetit lingua libertati, id eſt, liberè loqui non poteſt & pro animi ſententia. Liu. 2. *ab Vrbe.*

Sūppĕtiæ, & in accuſatiuo Suppetias, ſine aliis caſibus, Subſidium, auxilium. {עזר *Ezer.* עזרה *Ezráh.* ἐπικουρία. GALL. *Aide, ſecours.* ITAL. *Soccorſo.* GERM. Hilff/underſchub. HISP. *El ſocorro.* ANGL. *Aide, help.*} Plaut. *Amph. ſc.* 4. *a.* 4. Blepharo ſuppetias mihi. (ſup. fer.) *Ibid. ſc.* 1. *a.* 5. Non metuo quin vxori latæ ſuppetiæ ſient. Idem *Men. ſc.* 7. *a.* 5. Ecquis audet mihi ſuppetias afferre? Idem *ibid.* Tibi ſuppetias tempore adueni modo. Idem tamen *in Epid.* diuerſa eſſe oſtendit, quum ait: Auxilia mihi & ſuppetiæ ſunt domi. Si enim eadem eſſent ſuppetiæ & auxilium, alterum vacaret. Rectiùs itaque auxilij nomine intelligimus quod augendarum virium cauſa alicui ſummittitur. Suppetias verò eas dicimus, quæ iam laboranti & periclitanti feruntur: quod & ſubſidium dicimus. Suppetias venire, id eſt, in ſubſidium. Cæſ. 2. *Comment.* Et nuntiabantur auxilia magna equitatus oppidanis ſuppetias venire.

Sūppĕtĭŏr, aris, Auxilior, ſuccurro. {עזר *Azar.* ἀμύνω. GALL. *Secourir, aider.* ITAL. *Soccorrere, aiutare.* GERM. Hilff oder underſchub thun. HISP. *Embiar ſocorro, ayudar.* ANGL. *To aide or help.*} Apul. *lib.* 8. A vobis facilè eſt ſuppetiari miſerrimo ſeni.

Sūppĭlo, as, Suffuror, clàm & paulatim ſurripio. {גנב *ghanáb.* ὑφαρπάζω. GALL. *Piller & deſrober ſecretement & en cachette.* ITAL. *Rapire, rubbare.* GERM. Heimlich entplünderen/entziehen/ſtelen. HISP. *Saltear, hurtar à eſcondidas.* ANGL. *To robbe or ſteale vnder hand ſecretely.*} Plaut. *Aſinar. ſc.* 2. *a.* 4. Suppiles clam vxorem tuam. Idem *Men. ſc.* 1. *& 2. a.* 4. Suppiles clam vxorem tuam. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Pallam & aurum ſuppilas vxori tuæ, *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. At ille ſuppilat aurum mihi. Idem *in Truc.* Hæc quum video fieri, ſuffuror, ſuppilo, & de præda prædam facio. Pomp. Sarcularia, Alteram apportat, prodigit partem, ſuppilat ſemper. Cæcil. Naucl. Suppilatum eſſe eum atque ornamenta omnia. Ex Nonio.

Sūpplānto, as, Pede ſuppoſito in terram deiicio. {עקב *Akáb.* ὑποσκελίζω. GALL. *Donner le crochet ou le iambet à quelqu'vn, & ruer par terre, tromper.* ITAL. *Metter ſotto il piede, ingannare.* GERM. Den fuß fürhalten das einer falle. HISP. *Armar çancadilla, engañar.* ANGL. *To cast to the grounde by ſtriking feet or legge.*} Cicer. 3. *Officior.* Contendere debet, quàm maximè poſſit, vt vincat: ſupplantare enim quum certat, aut manu depellere nullo modo debet. Et quoniam qui in lucta hac ratione ſuperiores euadunt, fraude magis quàm viribus videntur viciſſe, factum eſt vt ſupplantare accipiatur pro decipere. ¶ Supplantare verba & vocem, eſt deprimere, & mutatis accentibus certare. Perſ. *Satyr.* 1.

Et tenerò ſupplantans verba palato.

Quaſi ſonus vocis canoræ in vltimo palati cauo leniter infringatur, quo iucundior fiat. ¶ Eſt & ſupplantare, compoſitum à verbo *Planto*, idem ſignificans quod ſub re aliqua quippiam plantare. ὑποφυτεύω. Col *lib* 5. Et vitem ita ſupplantato, ne radicem abrumpas.

SVPPLEO, es, In deficientis locum aliquid ſubſtituo. {מלא *malé.* ἀναπληρόω. GALL. *Remplir, combler, ſuppleer, & amender ce qui defaut ſournir.* ITAL. *Supplire, empire, giugnere.* GERM. Erfüllen/erſetzen. HISP. *Suplir lo que falta.* ANGL. *To fill vp or makenen, to fill the place of him that lacket.*} Virg. *lib.* 3. *Æneid.* Remigium ſupplet, ſocios ſimul inſtruit armis. Sueton. *in Cæſ. c.* 41. Senatum ſuppleuit, patricios allegit. ¶ Accipitur interdum Supplere pro æquare. Virg. 7. *Eclog.*

Si fœtura gregem ſuppleuerit aureus eſto,

id eſt, Si tot agnos habuero, quot oues, interprete Seruio. ¶ Aliquando pro implere. Cato *c.* 88. Ibi fiſcellam cum ſale populari ſuſpendito & quaſſato, ſuppletóque identidem. Idem *c.* 69. Facito vt amurcam quotidie ſuppleas.

Sūpplēmentum, i, quod ad ſupplendum rei alicuius numerum ſubmittitur: vnde militum & remigum propriè ſupplementa dicimus, quæ ad iuſtum numerum explendum ſuccenturiantur. {מלאת *milluah.* ἀναπλήρωμα. GALL. *Remplage, rempliſſement, ſupplement.* ITAL. *Supplimento, aggiunta.* GERM. Ein erfüllung/oder erſetzung eines das vnuolkommen iſt. HISP. *Suplimiento de lo que falta.* ANGL. *A filling vp, a ſupplying.*} Cic. *Appio Pulchro. lib* 3. Cenſebant omnes fere vt in Italia ſupplementum meis, & Bibuli legionibus ſcriberetur. Liu. *lib.* 7. *decad.* 5. In ſupplementum legionum ſcribere milites. Velleius, Supplementum Coloniæ.

Sūpplēx, Supplicium, vide *Supplico.*

SVPPLĬCO, as, Humiliter & demiſsè precor, ſupplex ſum. {התחנן *hithchannén* התפלל *hithpallél.* ἱκετεύω. GALL. *Supplier, requerir humblement, faire requeſte.* ITAL. *Supplicare, pregare reuerentemente.* GERM. Demütiglich bitten. HISP. *Suplicar ò rogar con reuerencia.* ANGL. *To intreate or requeſt humbly.*} Cicer. *in Lælio*, Quam multa enim, quæ noſtra cauſa nunquam faceremus, facimus cauſa amicorum: precari ab indigno, ſupplicare, tum acerbiùs in aliquem inuehi. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 4. Quando bene rem geſſi, (i. lucrum feci) volo hic in fano ſupplicare. Sequitur rei diuinæ operam dabo. Idem *Aul. Prolog.* Mihi aut thure, aut vino, aut aliquo ſemper ſupplicat. Idem *Aſin ſc.* 3. *a.* 3. Quin illa mihi ſtatuis ſupplicáſque: (pauló antè) immolas bouem. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Quem adeat, quem colloquatur, cuique irato ſupplicet? Idem *Aulul ſc.* 6. *a.* 4. Tibi vltrò ſupplicatum aduenio. Idem *Capt ſc.* 1. *a.* 4. Nec cuiquam homini ſupplicare certum eſt mihi. (i. ſatis ſum diues.) Idem *Milit. ſc.* 2. *act.* 2. Mulier nunquam olitori ſupplicat, domi hortum habet. Quintil. Poſito genu ſupplicandum. (Diis ſup.) ¶ Supplicare per hoſtias. Saluſt. *Iug.* 103. C. Mario per hoſtias diis ſupplicanti magna atque mirabilia portendi haruſpex dixerat.

Supplicans, antis, Particip. qui ſupplicat. Terent. *in Eunucho*, iam hæc tibi aderit ſupplicans vltrò.

Sūpplĭcari, impersonale pro ſupplicationes fieri. Plin. *lib.* 31. *cap.* 1. Iliacis temporibus non ſupplicabatur thure.

Sūpplĭcāſſis, pro ſupplicaueris, legitur apud Plaut. *in Aſin.* Hercle iſtum dij omnes perdunt, verbo caue ſupplicaſſis.

Sūpplĭcātĭo, nis, ipſe ſupplicandi actus. {תחנה *tehinnáh.* תפלה *tephillah.* ἱκεσία. GALL. *Supplication, proceſſion, requeſte publique.* ITAL. *Supplicatione, prego.* GERM. Ein demütige ſuſſfellige bitt. HISP. *Obra de ſuplicar, ruego.* ANGL. *Humble requeſt or intreatie.*} Supplicationes item ἱκετεῖαι dicebantur, quando re feliciter geſta, ex Senatuſconſulto templa aperiebantur, diuorúmque ſimulacra in lectulis collocabantur, populo certatim ad puluinaria confluente, diiſque ſuis pro eorum in Rempublicam meritis ſupplicante, gratiaſque agente. Cicer. *in Catil.* Atque etiam ſupplicatio diis immortalibus pro ſingulari eorum merito, meo nomine decreta eſt, Quirites. Cæſar 4. *bell. Gall.* His rebus geſtis, ex literis Cæſaris dierum viginti ſupplicatio à Senatu decreta eſt. Liuius *lib.* 34. In gratulationibus & ſupplicationibus ornatæ matronæ.

Supplicamentum, id quod ſupplicatur. Apul.

Sūpplēx, icis, qui alteri abiectè, demiſsè, & humiliter ſupplicat, ad pedes ſeſe eius proſternés, aut genua flectens. {מתחנן *mithchannén* מתפלל *mithpallel.* ἱκέτης, ἱκέτις. GAL. *Suppliant, requerant a genoux.* ITAL. *Supplicheuole.* GERM. Der niderkniet vnd bitt/demütiglich bittend. HISP. *Humilde y ſubiecto y deuoto.* ANGL. *He that humblie prayeth or requeſteth an other.*} Vnde & ſupplicem dictum putant a ſupplicandis genibus. Cicer. 3. *Tuſcul.* Quum ſe Alcibiades afflictaret, lacrymánſque Socrati ſupplex eſſet, vt ſibi, &c. Liu. 7. *ab Vrb.* Veniamque ſupplex popoſci. Stat. 1. *Achil.*

——Supplex miſeranda rogabo, &c.

Lacrymæ ſupplices, Propert. *lib.* 1. *Eleg.* 15. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Nunquam ratus ſum fore, vt tibi fierem ſupplex. Et Velleius, Templi ſe religioni ſupplicem credidit. Suet. *in Cæ c.* 69 Supplices preces. Et Cæſar *lib.* 1. *de bell ciu.* His ſupplices malis, &c. ¶ Libelli ſupplices, quos vulgus *requeſtas* vocat. Martial. *lib.* 8. Sed tam ſupplicibus dominum

laſſas

laſſare libellis Deſine,& in patriam ſeras ab vrbe redi. Vota ſupplicia. Virg. *lib.* 8 *Æneid.*

Iunoni fer ritè preces, iráſque minaſque
Supplicibus ſupera votis.

Sūpplĭcĭtĕr, aduerb. Humiliter, demiſsè, abiectè. {ἱκετικῶς. GALL. *En ſuppliant humblement.* ITAL. *Supplicheuolmente, humilmente.* GERM. Mit demütigem vnd fußfelligem bitten. HISP. *Deuotamente, humilmente.* ANGL. *Humblie, with prayer.*} Cæſ. 1. *bell. Gall.* Qui quum cum in itinere conueniſſent, ſeque ad pedes proieciſſent, ſuppliciterque locuti, flentes pacem petiiſſent, &c. Ouid. *lib.* 1. *de Pont. eleg.* 11.

ſuppliciter veſtros quiſque rogate deos.

Virg. 12. *Æneid.*

———*& aram*
Suppliciter venerans, demiſſo lumine Turnus, &c.

[Supplicitus, idem quod ſuppliciter. Iuſtinus Hiſtoricus *lib.* 14.]

Sūpplĭcĭum, Supplicatio. Quid propriè ſit, docet Quint. *decl.* 6. {תחנון *techinnáh.* ἱκεσία, ἱκέτευμα. GALL. *Supplication, requeſte.* ITAL. *Supplicatione, prego.* GERM. Ein demütige fußfellige bitt. HISP. *Praying, requeſting.*} Saluſt. *in Catil.* Non votis, neque ſuppliciis muliebribus deorum auxilia parantur: ſed vigilando, agendo, bene conſulendo proſpere omnia cadunt. ¶ Supplicio afficiendus. (i. ſupplicatione dignus.) Quintil. & Liuius *lib.* 7. *bell. Pun.* Matronæ ſuppliciis votiſque fatigauere Deos. ¶ Supplicia quoque, teſte Feſto, certa quædam erant ſacrificia, à ſupplicando dicta. Varro, boues ad victimas faciunt: atque ad deorum ſupplicia. ¶ Vſitatius verò ſupplicium accipitur pro pœna. {ענש *ōneſch.* τιμωρία, ποινή. GALL. *Supplice, peine pour meſfait, punition, amende honorable.* ITAL. *Supplitio pena, tormento, cruciato.* GERM. Ein leibsſtraff, ein pein oder marter. HISP. *Pena o tormento.* ANGL. *Puniſhment.*} Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Dabitur mihi ſupplicium de tergo veſtro. L. Tibi ſupplicium de nobis detur! Idem *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Niſi mihi ſupplicium virgatum de te datur. *Ibidem*, Niſi mihi ſupplicium vlmeum de te datur. Velleius, Meritis pœnas luere ſuppliciis. Senec. *de conſ. ad Polyb. cap.* 9. Omnis vita ſupplicium eſt. Velleius, Quem ſupplicio debuerat, reddidit prælio ſpiritum. ¶ Supplicij ſatis tulit. (i. pœnæ non irrogatæ.) Cæſar. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

Spero equidem mediis (ſiquid pia numina poſſunt)
Supplicia hauſurum ſcopulis.

Horat. 1. *Serm. Sat.* 3.

———*cur non*
Ponderibus modulíſque ſuis ratio vtitur? ac res
Vt quæque eſt, ita ſuppliciis delicta coërcet?

Cic. 7. *Verr.* Includuntur in carcerem condemnati: ſupplicium conſtituitur in illos. Idem *lib.* 3. *de nat. deor.* Summo cruciatu ſupplicióque Q. Varius homo importuniſſimus periit.

Sūpplōdo, is, Pedibus terræ illiſis ſonitum facio. {ספק *ſaphák* מחא *macha.* ὑποκροτέω, ἐπικροτέω. GALL. *Frapper du pié contre terre.* ITAL. *Sbattere i piedi.* GERM. Mit den füſſen auff dem boden klopffen. HISP. *Patear en duſanor.* ANGL. *To ſtampe on the ground.*} Cic. 1. *de Orat.* Pedem nemo in illo iudicio ſupploſit: credo ne Stoicis renunciaretur. [Supplodere calumniam, id eſt, ſupprimere. Macrob.]

Sūpplōſio, nis, verbale. Ipſe actus supplodendi. {ὑποκρότησις. GALL. *Frappement du pié contre terre.* ITAL. *Battimento del piede à terra.* GERM. Das klopffen oder ſtampen mit den füſſen auff dem boden. HISP. *Obra de patear aſſi.* ANGL. *A ſtamping on the ground.*} Cicer. 3. *de Orat.* Suppſoſio pedis in contentionibus incipiendis, aut finiendis. Idem, Ex quo vereor ne nihil ſim tui, niſi ſupploſionem pedis imitatus, & pauca quædam verba, & aliquem fortè ſonum.

Sūppœnĭtĕrĕ, eſt aliquantulum, vel propemodum pœnitere. {ὑπομεταμελεῖν. GALL. *Se repentir aucunement.* ITAL. *Pentirſi alquanto.* GERM. Zum theil gerewen. HISP. *Arrepentirſe un poco.* ANGL. *To repent ſomewhat.*} Cic. *Attic.* Iam & illum furoris ſuppœnitet.

Suppolitor, qui mulierem ſubigit atque permolit, quaſique perpolit. Laberius, Quænam mens, quæ delitias vos ſuppolitores facit cum cano cugio puellitari?

Sūppōno, Subtus pono, ſubiicio. {ὑποτίθημι. GALL. *Suppoſer, ſoubmettre, mettre deſſous.* ITAL. *Sottoporre, metter ſotto.* GERM. Vnderlegen. HISP. *Poner de baxo.* ANGL. *To put vnder, to put in place of an other.*} Cicer. *de nat. deor.* Quin etiam anatum oua gallinis ſæpe ſupponimus, è quibus pulli orti primum aluntur ab iis, vt à matribus à quibus excluſi, fotique ſunt. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 2. Meliorem, quàm ego ſum, ſuppono tibi (i. ſubſtituo in meum locum qui ſomnium tuum coniiciat.) Ouid. *Eleg.* 12 *lib.* 3. *Triſt.*

Téque Germania triſti caput pedibus ſuppoſuiſſe ducis.

Idem 6. *Faſt.*

Et veterem Latio ſuppoſuiſſe Samon. (i. ſubieciſſe.)

¶ Supponere falcem ariſtis. Virg. 1 *Georg.*

———*neque ante*
Falcem maturis quiſquam ſupponat ariſtis,
Quàm Cereri torta redimitus tempora quercu
Det motus incompoſitos, & carmina dicat.

¶ Supponere colla iugo, id eſt, ſubmittere. Ouid. 3. *Amor. eleg.* 9.

Prima Ceres docuit turgeſcere ſemen in agris,
Falce coloratas, ſubſecuitque comas.
Prima iugis tauros ſupponere colla coëgit,
Et veterem curuo dente reuellit humum.

¶ Supponere aliquid iudicio alicuius, pro permitto, ſiue committo. Ouid. *Epiſt.* 15.

Quum Venus & Iuno, & Pallas in vallibus Idæ
Corpora iudicio ſuppoſuère meo.

¶ Supponere item eſt falſum loco veri ſubiicere. ὑποβάλλειν. vt, Supponere teſtamenta, eſt falſa teſtamenta ſuppoſita perſona obſignare, autore Cicer. *pro Cluentio*, Qui ſuppoſita perſona falſum teſtamentum obſignare curarit. Idem *in Parad.* 6. Si ſocios ſpolias, ærarium expilas, ſi teſtamenta in amicorum expectas, aut ne expectas quidem, at ipſe ſupponis. Idem *lib.* 5 *de Legibus*, Ius eſſet latrocinari, ius adulterare, ius teſtamenta falſa ſupponere: ſi hæc ſuffragiis, aut ſcitis multitudinis probarentur.

Tom. II.

Sūppŏsĭtŭs, & Suppoſtus, participium, id eſt, ſub alio, vel pro alio fraudulenter poſitus, ſubornatus. {ὑποβλητός. GALL. *Mis deſſous, ſuppoſé, mis fauſſement en la place d'vn autre.* ITAL. *Poſto di ſotto, poſto falſamente in luogo di vn' altro.* GERM. Betrüglich vnderlegt, an einen anderen ort geſchoben. HISP. *Pueſto de baxo a vno por otro falſamente.* ANGL. *Put vnder or put and ſuborned in place of an other.*} vt, Saxa ſuppoſta cælo, id eſt, tantæ altitudinis, vt ſuppoſita cælúmque ſuſtentare videantur. Sil. *lib.* 3. de alpibus intelligit. Cic. 7. *Verr.* Et vt quiuis facilè perſpiceret, id ab iſto actum eſſe, vt ille ſuppoſitus, facilè & libenter ſe illum, qui non erat, eſſe ſimularet. Virg. *lib.* 6 *Æneid.*

Hic crudelis amor tauri, ſuppoſtaque furto
Paſiphae, mixtúmque genus, prolêſque biformis,
Minotaurus ineſt, veneris monumenta nefandæ.

Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.*

Nil ita ſublime eſt.   Non ſit vt inferius ſuppoſitúmque Deo.

Idem *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Suppoſitum ſtellis nunquam tangentibus æquor
Me ſciat in media viuere barbaria.

Suet. *in Galba c.* 4. Suppoſita colli villa.

Sūppŏsĭtĭo, nis, verbale, Supponendi actus. {ὑπόθεσις. GALL. *Suppoſition, miſe deſſous, ou l'vne pour l'autre.* ITAL. *Eſſo mettere vna coſa ſotto l'altra.* GERM. Vnderlegung. HISP. *Obra de poner de baxo, poſtura de vno por otro.* ANGL. *Suppoſition, putting of one thing famed in place of that which is true.*} Col. *lib.* 8. *c.* 5. Semper autem quum ſupponuntur oua, conſiderari debet, vt luna creſcente, à decima vſque ad quintam decimam id fiat: nam & ipſa ſuppoſitio per hos ferè dies commodiſſima. Plaut. *Capt. ſc. vlt. a.* 5. Pueri ſuppoſitio, &c.

Sūppŏsĭtor, & Suppoſitrix, qui falſum aliquid, ſeu adulterinum pro vero ſupponit. ὑποβολεύς, ὑποβολεύτρια. Plaut. *in Trucul.* Venefica ſuppoſitrix puerum.

Sūppŏsĭtītĭŭs, a, um, adiectiuum, quod ſuppoſitum eſt, & alterius loco pro vero & natiuo poſitum. {ὑποβολιμαῖος, ὑποβλητός. GALL. *Suppoſé, mis fauſſement au lieu d'vn vray & legitime.* ITAL. *Chi è poſto in luogo di vero & naturale figliuolo ò altra coſa.* GERM. Etwas dargeſchoben oder vndergelegt an einen anderen ſtatt. HISP. *Por vno por otro.* ANGL. *That is counterfaite and fainedlie put in place of another.*} Mart. *lib.* 5. Hermes ſuppoſititius ſibi ipſi. Varr. 2. *de re ruſt. cap.* 9. Matri ſuppoſititiæ quoque inſeruiunt, quò equa ad miniſterium lactis cibum pullo perbere poſſit.

Sūppōrto, as, Subueho, ſuggero. {ὑποκομίζω. GALL. *Porter deſſous.* ITAL. *Portar ſotto.* GERM. Hinfüren. HISP. *Traer debaxo.* ANGL. *To bring or carie priuelie, to conueigh vnder.*} Cæſar 1. *bell. Gall.* Aut rem frumentariam, vt ſatis commodè ſupportari poſſet timere dicebant. Idem Cæſar *lib.* 1. *&* 3 *de bell. ciu.* Supportare frumentum.

Sūpprĭmo, is, Reprimo, cohibeo, compeſco. {חשך *chaſáeh.* ἐπέχω, καταστέλλω. GALL. *Supprimer.* ITAL. *Coprire, naſcondere.* GERM. Vndertrucken, vertrucken. HISP. *Suprimir, eſconder.* ANGL. *To keep downe, ſecret, or in ſilence, to ſuppreſſe.*} Ouid. 1. *Metam.*

Supprimit extemplo vocem.

Cicer. 5. *Tuſc.* Hæc ſunt igitur officia conſolantium, tollere ægritudinem funditus, aut ſupprimere & non pati manere longius. Plaut. *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. Niſi ſupprimis tuum ſtultiloquium. ¶ Supprimere exceptos homines. Suet. *in Tiber. cap.* 8. Supprimere teſtamentum. Idem *in Calig. c.* 16. Supprimere inſequentem, Cæſar *lib.* 1. *de bell. ciu.* Supprimitur nauis icta, Liuius *lib.* 7. *decad.* 4. (i. deprimitur.) Item, Supprimere montes. Senec. *c. vlt. de conſol. ad Marc.* ¶ Supprimere, pro occultare. {עלם *Balám.* ἀποκρύπτειν.} Plin. *lib.* 25. *c.* 1. At nos elaborata ab iis abſcondere atque ſupprimere cupimus & fraudare vitam etiam alienis bonis. ¶ Supprimere impetum, id eſt, Reprimere. Liu. cum ſexcentis locis, tum *lib.* 6. *bell. Pun.* Et ſuppreſſit impetum Romanorum vulnus Imperatoris Appij Claudij. ¶ Supprimere iter, retrahere ſe ab itinere, & iter differre. Cæſar *lib.* 1. *bell. ciu.* Veriti ne noctu impediti ſub onere confligere cogerentur, aut ne ab equitatu Cæſaris in anguſtiis tenerentur, iter ſupprimunt, copiaſque in caſtris continent. Nummos, vel pecuniam ſupprimere, id eſt, celare, occultare, diſſimulare ſe habere, vel dolo malo retinere. Cicer. *pro Cluentio*, Sexcentis millibus nummûm ſe iudicium corrupturum eſſe dixerat, quæ quum accepiſſet à pupillo, ſuppreſſit, iudicióque facto, &c. Et *paulò poſt*, Capit hoc conſilium, vt pecuniam quibuſdam iudicibus ſæuiſſimis polliceatur, deinde eam poſtea ſupprimat.

Sūpprĕssŭs, a, um, partic. Depreſſus. {נכחש *necháſch.* συγκεκαλυμμένος. GALL. *Supprimé, caché iuſques à n'eſtre plus veu.* ITAL. *Suppreſſo, affundato.* GERM. Vndertruckt, vertruckt. HISP. *Suprimido, eſcondido.* ANGL. *Kept downe or in ſilence.*} vt, Nauis ſuppreſſa, hoc eſt, depreſſa, ſiue ſubmerſa. Iuſtinus, Victi Perſæ in naues confugerunt, ex quibus multæ ſuppreſſæ, multæ captæ. Fuga ſuppreſſa, id eſt, retenta, cohibita. Ouid. *lib.* 11. *Metam.*

Cum vita ſuppreſſa fuga eſt.

Mentum ſuppreſſum, hoc eſt, contractum, non oblongum, ſed breue potiùs. Varro 2 *de re ruſtic. cap.* 9. de canibus loquens, qua forma eſſe debeant. Mento, inquit, ſuppreſſo, & ex eo enatis duobus dentibus, dextra, & ſiniſtra. ¶ Voce ſuppreſſa dicere, idem quod ſubmiſſa. ὑφειμένῃ φωνῇ. Cicer. *pro Sylla*, Qui quum ſuppreſſa voce de ſcelere Publij Lentuli, de audacia coniuratorum omnium dixiſſet. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

———*Suppreſſaque lingua palato*
Reſtituenda inſtillato mero.

Suppreſſius, pro Occultius. Gell. *c.* 11. *lib.* 12. Suppreſſius prudentiúſque peccabitur (i. occultius & cautius)

Sūpprĕssĭo, nis, ipſe actus ſupprimendi. {ἐπίσχεσις, ἀποκρυψις. GALL. *Suppreſſion, larrecin, retirement.* ITAL. *Suppreſſione, furto, naſcondimento.* GERM. Verſchlagung, verſtellung, vertruckung. HISP. *Obra de ſuprimir, hurto, eſcondimiento.* ANGL. *A keeping downe or in ſilence.*} Cicer. *pro Cluentio*, Statuit ad eaſdem ſibi prædas ac ſuppreſſiones iudiciales reuertendum. ¶ Suppreſſiones nocturnæ dicuntur, quoties per ſomnum ſpiritus ſupprimitur, aut etiam ipſa vox, vt incerta, indiſcretaque edatur: quemadmodum in eo morbo accidere ſolet, qui Latinis Incubus,

Græcis

Græcis Ephialtes dicitur. Plin. *lib.27.c.10.* Grana nigra auxiliantur & ſuppreſſionibus nocturnis, in vino pota quod dictum eſt numero.

SVPPRŌMO,is, Promo. {[illegible]. GALL. *Mettre ou tirer hors d'vn cellier, ou autre lieu.* ITAL. *Tirare, ò metter fuori.* GERM. Herfür geben/herfür thun. HISP. *Sacar à fuera.* ANGL. *To tak out of à cellar or ſuch place.*} Plaut. *in Mil.* Eho tu ſceleſte, qui illi ſuppromis, eho tu.

Suppromus,i, Cui vinum promendi cura incumbit. {[illegible]. GALL. *Deſpenſier, qui tire & baille ce qu'il faut.* ITAL. *Diſpenſiero.* GERM. Ein keller meiſter/der alle ding zur ſpeiß notwendig herfür thut. HISP. *El que ſaca de la deſpenſa.* ANGL. *Allemard.*} Plaut. *Milite,* Bono cella ſuppromo credita.

Suppudĕt, Aliquantulum pudet. {[illegible]. GALL. *Auoir quelque peu de honte.* ITAL. *Vergognarſi alquanto.* GERM. Sich ein klein ſchämen. HISP. *Hauer vn poco verguença.* ANGL. *To haue ſome ſhame.*} Cic. *Caſſio,* Puto te iam ſuppudere, quum hæc tertia iam epiſtola ante te oppreſſit, quàm tu ſchedam, aut litteram: ſed non vrgeo.

Suppullulo, as, Nouos pullos, hoc eſt, noua germina è radice emitto, [illegible].

SVPPŪRO,as, In pus conuerto. {[illegible]. GALL. *Apoſtumer, purer, boſter, rendre ordure.* ITAL. *Apoſtemarſi, conuertirſi in marcia.* GERM. Zu eyter werden/Eyterſchwehren. HISP. *Hazer materia de apoſtemà.* ANGL. *To matter or breedith filth as a ſore doeth.*} Columell. *lib.6.cap.11.* Hic idem ſanguis niſi emiſſus fuerit, ſaniem creabit: qui ſi ſuppurauerit, tardè procuratur. Senec. *Epiſtol.* 60. Quum ſuppurare cœperunt voluptates, &c.

Suppūrātio, nis, Generatio puris. {[illegible]. GALL. *Apoſtume.* ITAL. & HISP. *Apoſtema.* GERM. Ein eytergeſchwer. ANGL. *A breeding of filth or matter.*} Columell. *lib.7.* & quum maturuerit ſuppuratio, reſcinditur ferro.

Suppūrātus,a, um, quod ſuppurauit. {[illegible]. GALL. *Apoſtumé.* ITAL. *Apoſtemato, conuertito in marcia.* GERM. Das zu eyter worden/geſchworen. HISP. *Apoſtemado.*} Plin *lib* 20.*cap.*4. Strumiſque vel ſuppuratis illigant.

Suppūrātorius,a, um, quod ad ſuppurationem pertinet, vel quod ſuppurare facit. {[illegible]. GALL. *Qui fait apoſtumer ou meurir vne apoſtume.* ITAL. *Coſa che fa apoſtemare & maturare.* GERM. Das zu eytergeſchwollen dienſtlich iſt. HISP. *Coſa para hazer apoſtema y materia.* ANGL. *Belonging to an impoſtume.*} Plin. *lib.*18.*cap.*4. Efficaciora ad eadem ſtrigmenta à balineis: & ideò miſcentur ſuppuratoriis medicamentis.

Suppus. Feſt. Suppum antiqui dicebant, quem nunc ſupinum dicimus, nempe ab [illegible]. ¶ Suppus, pars luſorij tali, quæ Græci [illegible] dicitur, cùm talus ita cecideret, vt ſupina pars, quæ vocabatur, Superior eſſet, erat felix iactus.

Sūppūto,as, Sarmenta, vel ramos inutiles ſubſeco. {[illegible]. GALL. *Couper par deſſous, couper vn peu, eſmonder.* ITAL. *Potare ouer braſcare.* GERM. Unden beſchneiden. HISP. *Podar, cortar.* ANGL. *To prune, or cutt trees, to accompt.*} Plin. *lib.*7.*cap.*10. Præterea ſemina ipſa fruticantia ſupputare. ¶ Aliquando ponitur pro computare, vel calculum ſubducere. {[illegible]. GALL. *Conter & ſupputer, faire compte.* ITAL. *Computare, far conto, calculare.* GERM. Rechnen. HISP. *Contar numeros.*} vt, Supputare rationem, apud Plaut. *in Aul.*

SVPRĀ, præpoſitio eſt accuſatiuo caſui ſeruiens. {[illegible]. GALL. *Par deſſus outre.* ITAL. *Sopra.* GERM. Ob. HISP. *Sobre ò encima.* ANGL. *Aboue.*} Senec. *c.*16. *de conſol. ad Polyb.* Cùm ſupra ſe nihil videret, & infrà omnia cerneret. Ouid. *Eleg.*8.*lib.*4.*Triſt.*

Nil ita ſublime eſt, ſupráque pericula tendit,
Non ſit vt inferius ſuppoſitúmque Deo.

Tibull. *lib.*4.

Seu ſupra terras Phœbus, ſeu curreris infrà.

¶ Suprà, GALL. *D'en haut.* Senec. 6. *de conſ. ad Mart.* Quicquid onerum ſuprà cecidit, ſuſtine. GALL. *D'en haut.* Virg. *lib.*3. *Æneid.*

Olli cæruleus ſupra caput aſtitit imber.

¶ Supra caput eſſe modus loquendi, rem quæ valde vrgeat & immineat, ſignificans. Cic *ad Q. fratrem lib.*12. Ecce ſupra caput homo leuis ac ſordidus, ſed tamen equeſtri cenſu Catienus. Saluſt. *in Catil.* Dux hoſtium cum exercitu ſupra caput eſt. Liu. *ab vrbe,* Quum hoſtes ſupra caput ſint. ¶ Supra quinquagies. Celſ. *lib.*4.*c.*2. Inter quæ vnctione & aſſueto cibo nihilominus vti licet, ambulatione tantùm acri, ſed recta vtendum eſt, & poſtea caput atque os ſupra quinquagies perfricandum. ¶ Supra numerum, id eſt, Præter. Plin *Epiſt.* 158. Hoc in cauſa fuit, quominus ſtatim reuocandos putarem, quos habet ſupra numerum. ¶ Interdum eſt aduerbium. [illegible], vel [illegible], i. altius. Saluſt. *in Catil.* Res ipſa hortari videtur ſupra repetere. Et *in Iug.* Sed priuſquam huiuſcemodi rei initium expedio, pauca ſupra repetam. ¶ Aliquando præpoſitio eſt. Celſ *lib.*5 *de Epinyctide,* dolor ex ea ſupra magnitudinem eius eſt, neque enim ea faba maior eſt. ¶ Aliquando pro valde, ſeu plus ſatis, ponitur, [illegible] vt, Supra morem, Supra modum, Supra ritum. Virg *lib.*2. *Georg.* Rara ſit, an ſupra morem ſit denſa, requiras. ¶ Antiqui etiam Supera protulerunt, ſicut Intera & Infra. Cic *in Arat.* Hunc ſupera duplices humeros affixa videtur Stella micans. ¶ Supra quam credibile eſt, id eſt, plus quam quis facile crediderit [illegible]. Saluſt. *Catil* Corpus patiens inediæ, algoris, & vigiliæ, ſupra quam cuiquam credibile eſt. Supra ſcando. Liuius *lib.*1. *ab Vrb.* ¶ Suprà dare, i. ſuperponere. Celſ. *lib.* 6. *c.* 19. Cataplaſma vlceribus ſupra dare. Alibi ſæpe ſuperdare poſuit. ¶ Supra bonum, atque honeſtum. Saluſt. *Iug.* 117. de Metello, Qui bus rebus ſupra ſlegitur etiam *ſuper* nam ſuper, & ſupera, pro ſupra ponitur, i. [illegible] bonum, atque honeſtum perculſus, ſupra quam virum bonum & honeſtum decuit.

Sŭpĕrior,is, comparatiuum a Suprà, aut ab antiquo nomine ſuperus, altior, excellentior, maior, potior, ſublimior. {[illegible]. GALL. *Plus haut ou plus fort, qui eſt au deſſus, ſuperieur.* ITAL. *Piu alto.* GERM. Das vber oder höher. HISP. *Mas alto.* ANGL. *He that is higher.*} Cic. *Attic. lib* 12. Tota domus ſuperior vacat, vt ſcis. Idem 1. *Offic.* Quantò ſuperiores ſumus, tantò nos ſubmiſſius geramus. Idem 1. *Verr.* Tu quum omnibus rebus inferior ſis, hac vna in re te mihi anteferri puta oportere, quod Quæſtor illius fueris: ego, ſi ſuperior cæteris rebus eſſes, te hanc vnam ob cauſam accuſatorem repudiari putarem oportere. Plaut. *Moſt ſc.* 1.*a.*1. Non omnes poſſunt olere vnguenta exotica, ſicut tu oles, neque ſuperior, quam herus accumbere. Idem *Men ſc.* 5 *a.*1. Superas facilè vt ſuperior ſis, quam quiſque iam qui imperitant. Sueton *in Aug. c.*44. Ex ſuperiore loco ſpectare. ¶ Superiora corporis, (id eſt, cerebrum.) Gell. *c.*15. *lib.*17. Carneades Academicus ſcripturus aduerſum Stoici Zenonis libros ſuperiora corporis helleboro candido purgauit, &c. ¶ Superior ætas. Cæſar *lib.*2. *de bell ciu.* Superioris ætatis omnes. GALL. *Des plus hautes d'aage.* Vita ſuperior, id eſt, vita ante acta. ¶ Superior Dionyſius, id eſt, prior, vel ſenior [illegible]. ſicut inferior, pro iuniore aut poſteriore. Sic enim ferè loqui ſolemus, quoties de malis ſermo eſt. Nam ſi de bonis laudabilibuſque loquamur, Maiorem & Minorem dicimus. Sic duos Africanos, & duos Cyros Maioris & Minoris cognominibus diſtinguimus. ¶ In conſanguinitatis quoque & affinitatis gradibus ſuperiores eos intelligimus, qui ſextum aſcendentium gradum excedunt: quemadmodum inferiores, qui ſunt infra ſextum deſcendentium gradum. Varr *lib.*2 *de re ruſt.* Itaque proauus ac ſuperiores, de Tremellis nemo appellatus Scrofa. Superiores pro iis qui ante nos vixerunt, & qui maiores dicuntur. Cic 4. *Acad.* Non modò opinionem vicit omnium, quæ de virtute eius erat, ſed etiam gloriam ſuperiorum. Idem 4 *Verr.* Vt ab inſtitutis ſuperiorum, ab auctoritate Senatus, ab iure omnium Siculorum ne recedatur. ¶ Superiores dicuntur etiam, qui alios vincunt. Cæſ. 5. *bell. Gall.* Atque vna ex parte Hiſpanis equitibus emiſſis, quum equeſtri prælio ſuperiores eſſent. *Ibid.* Ita tamen vt noſtri omnibus ex partibus ſuperiores fuerint, atque eos in ſyluas, colléſque compulerint.

Suprēmus, a, um, Extremus, vltimus. {אחרון *acharón* עליון *haẽlión.* [illegible]. GALL. *Le plus haut, le dernier.* ITAL. *Piu alto, vltimo.* GERM. Das aller oberſt/letſt. HISP. *Alto ò ſoberano.* ANGL. *The higheſt or laſt of all.*} Virg. 11. *Æneid.*

———qui ſupremum comitentur honorem.

Plin. *lib.*23. *cap.*1. M. Agrippa ſupremis ſuis annis conflictatus graui morbo pedum. Ouid. *lib.*2. *Faſt.*

———Dies regni illa ſuprema fuit.

¶ Supremam dicere, nempe tempeſtatem. Nam, inquit Donatus, poſtea quàm præco ſupremam dixerat, dimittebatur iudicum conſeſſus. Ob id apud Plautum venuſtè, Mater ſupremam (in impreſſis malè *ſupremùm*) mihi tua dixit, domum ire iuſſit. Plaut. *Aſinar. ſc.* 3. *a.*3. Mater tua mihi ſupremum dixit. (i. Vale.) vt apud Ouid. *Eleg.*3. *lib.*3.

Accipe ſupremo dictum tibi forſitan ore, Vale.

Item, Supremus vitæ dies. Sueton *in Auguſt cap* 61. & *c.*99 Et, Supremum diem obire. Idem *in Claud. c.*1. &c. ¶ Honores ſupremi, funeralia. Ouid. *ad Liu.*

Nec inuenis poſiti ſupremos deſtrue honores.

Officia ſuprema, quæ morienti exhibentur. Tacit *lib.*5 Quòd ſupremis in matrem officiis defuiſſet. ¶ Sole ſupremo, id eſt, occidente. Horat. 1. *Epiſt.*5.

Supremo te ſole domi Torquate manebo.

¶ Aliquando ponitur pro ſummus, maximus, altiſſimus [illegible]. Plaut *Moſt ſc.*1.*a* 2. Iuppiter ſupremus me perdere cupit. Idem *Men ſc. vlt. a.*5. Iuppiter ſupreme ſerua me. Idem *Capt. ſc.*3. *a.*2. Iouem ſupremum teſtem laudo. Gell. *c* 30 *lib* 2. Per ſuprema æquora ire. Suet Verùm ſupremum cælum intuentem ſtupidum cubuiſſe. Terent. Proh ſupreme Iuppiter. Virg. *lib.*4. *Georg.* At chorus æqualis Dryadum clamore ſupremos Implerunt montes. ¶ Supremum ſupplicium, id eſt, extremum, nempe mortis. Cic. *lib.*2. *de leg.* Inceſtum Pontifices ſupremo ſupplicio ſanciunto. ¶ Suprema mulcta, pro maxima, & ſumma. Gell. *c.*1. *lib.*11. vide in dictione *Mulcta.* ¶ Suprema alicuius: ſubintellige, facta: hoc eſt, ſupremum vitæ tempus. Plin. *lib.*16. *c.*44. Circa ſuprema Neronis principis. ¶ Suprema, pro morte. Tacit. *lib* 3. Poſt celebre carmen quo Germanici ſuprema defleuerat. ¶ Suprema ſua ordinare, ſignificat teſtamentum facere, & vltimam ſuam voluntatem exponere. ¶ Soluere alicui ſuprema, pro parentare. Idem Tacit. *lib.*1. Igitur cupido Cæſarem inuaſit ſoluendi ſuprema militibus ducique. Sen *c.*17. *de conſ. ad Martiam,* Nihil vetat illos tibi ſuprema præſtare, & laudari te a liberis tuis, &c.

Supremitas, extremitas, vitæ finis. [¶ Item ſumma dignitas. Caſaub.]

Suprēmō, aduerb. Nouiſſimè. {[illegible] *bacharonah* [illegible]. GALL. *Pour le dernier.* ITAL & HISP. *Vltimamente.* GERM. Zum letſten. ANGL. *Laſt of all.*} Plin *lib.*11. *c.*53. Eadem commeabat ab eo recens aſſidue, exitura ſupremò.

Supradictus, a, um, & Suprapoſitus, item Supraſcriptus, Adiectiua, quæ etiam diuiſim ſcribuntur. Horat.

Adde ſupradi tu quod non leuius valeas.

Cicer. *in Top.* Reliquus eſt comparationis locus, cuius genus & exemplum ſuprapoſitum eſt. Idem *pro Cluentio,* Qui coram: quorum: videlicet qui ſuprà ſcripti ſunt.

Supum, Suppum, antiqui dicebant quod nunc ſupinum dicimus, [illegible], Lucil. *apud Feſtum,* Si verò das, quod rogas, & ſi ſuppetit ſuppus. Deducitur autem hoc nomen à Græco [illegible], teſte eodem Feſto, aſpiratione in s, literam commutata.

Suprapoſitus, a, um, apud Celſum *lib.*6. *c.*18. (& paſſim alibi), quale ſuprapoſitum, eſt, cataplaſma ſupra date.

Sura, æ, Poſterior pars cruris carnoſa, quæ tantùm homini eſt. reliqua enim omnia animalia habent crura ſine ſuris. {[illegible]. GALL *Le gras & mollet de la iambe.* ITAL. *La polpa della gamba.* GERM. Die waden an den menſchen ſchenckel. HISP. *La pantorilla enfrente de la eſpinilla.* ANGL. *The calfe of the legge.*} Plaut. *Pſeud ſc* 7 *a* 4.—ſuram vbi aſpicias, ſcias eum poſſe gerere craſſas compedes. Idem *Amph.* Sura, pes, ſtatura Horat *lib* 2 *Carm Ode* 4.

Brachia, & vultum, tereteſque ſuras
Integer laudo.

¶ Quandoque pro toto crure ſumitur. {שוק *ſchok.*} Virg. 1. *Æneid.* Purpureoque alte ſuras vincire cothurno. ¶ Suræ, pro ocreis, quibus muniuntur ſuræ. Iuuen *Satir* 5.

Calceus & grandes magna ad ſubſellia ſuræ.

¶ Suram

¶ Seram præbere in ludo pilæ, quid ſit, docet Plutarch. *in Cicerone.*
[¶ Sura, ritus Arabibus.]

SVRCVLVS, quod in ramis ſimplex oritur, & frondes gerit, detrahitúrque interdum & reſecatur ex arbore, ad alias ſurſus producendas. {*ſálipb* *paráb* *zalzál.* κλαδίσκος, θρύμμον. GALL. *Le getton d'vn arbre, vne greffe à enter.* ITAL. *Rampollo, getto, ſorcello.* GERM. Ein ſchoſz/oder zweig/ſchößlin. HISP. *Renueuo que hecha el arbol.* ANGL. *A graffe or ſlippe of a tree, a yonge ſett or ſuet.*} Varr. *de re ruſt.* c. 49. Et altera ſpecies ex arbore in arborem inſerendi, nuper animaduerſa in arboribus propinquis. Ex arbore enim è qua quis vult habere ſurculum, in eam quam inſerere vult, ramulum traducit, & in eius ramo præciſo, ac diffiſo implicat, &c. Cicer. 2. *de Orat.* Amabo te (inquit) da mihi ex iſta arbore quos ſeram ſurculos. Virg. 2. *Georg.*

——nec ſurculus idem
Cruſtumiis, Syriiſque pyris, grauibúſque volemis.

Quint. *lib.* 4. *c.* 3. Rogo des mihi ſurculum ex illa arbore, vt inſeram. Gell. *c.* 9. *lib.* 17. Surculi duo teretes, oblonguli. GALL. *Battons.* Suet. *in Ner. c.* 48. Diuulſa ſentibus pænula traiectos ſurculos raſit, &c. (id eſt, ea, quæ ex vepribus penetrarent.

Sūrcŭlōſŭs, a, um, quod ſurculis abundat. {θρυγανώδης. GALL. *Qui a force gettons ou bourgeons.* ITAL. *Pieno di ſorcelli.* GERM. Das vil ſchoſz/oder zweig hatt. HISP. *Lleno de renueuos que echa el arbol.* ANGL. *Full of graffes or ſlippes.*} Plin. Ramis hyſopi ſurculoſum.

Sūrcŭlōſē, aduerb. {θρυγανωδῶς, θρυγανωδῶς. GALL. *Par ſurgeons & gettons, l'vn ſurgeon apres l'autre.* ITAL. *Per ſorcelli.* GERM. Den ſchoſſen/oder ſchößlin nach. HISP. *Por renueuos.* ANGL. *By yonge ſhotes.*} Plin. *lib.* 18. *cap.* 16. Areſcit ſurculoſè.

Sūrculo, as, are, Surculos ramis adimere, vt altius creſcant, & vberius a terra nutrimentum accipiant. {θρυγανίζειν. GALL. *Oſter & couper les gettons des arbres.* ITAL. *Decimare, tagliare da gli alberi ſorcelli inutili.* GERM. Die überſchoſz von den äſten brechen oder hawen. HISP. *Cortar los ramos del arbol.* ANGL. *To cut yonge ſettes of trees.*} Colum. *lib.* 5. *c.* 9. Atque etiam rigandæ ſunt plantæ, quum ſiccitates inceſſerunt, nec niſi poſt biennium ferro tondendæ ac primò ſurculari debent, ita vt, &c. Alij hic legunt *Sarculari.*

Sūrcŭlācĕŭs, a, um, quod eſt ſimile ſurculo. {θρυγανοειδής. GALL. *Plein de iettons ou bourgeons.* ITAL. *Pieno di ſorcelli.* GERM. Einer ſchoſz gleich. HISP. *Lleno de tales renueuos.* ANGL. *Full of yonge ſhotes.*} Col. Surculacea in folliculo ſunt.

Sūrcŭlāris, e, vt, Terra ſurcularis, quæ ſurculos generat. {θρυγανοτόκος. GALL. *Qui produit gettons.* ITAL. *Che produce & fa ſorcelli.* GERM. Schoſz tragend/ das zweig oder ſchößlin herfür bringt. HISP. *Que haze renueuos.* ANGL. *That bringeth forth yonge ſhotes.*} Col. *lib.* 3. *c.* 11. Conſiderandum eſt, antequam paſtinemus, ſurcularis necne ſit terra.

Sūrcŭlārĭŭs, a, um, inter ſurculos viuens, vt Surcularia cicada, quæ in ſurculis viuit, vel quę eo tempore apparet quo arbores ſurculos emittunt. Plin. *lib.* 11. *c.* 26. de cicadis loquens, Quidam duo alia genera faciunt earum: ſurculariam, quæ ſit grandior: frumentariam, quam alij auenariam vocant. Apparet enim ſimul cum frumentis areſcentibus. ¶ Surcularius ager, qui ſurculis conſitus eſt. Varr. 1. *de re ruſt. c.* 2. Colonus in agro ſurculario ne capra natum paſcat.

Surculo, ſurculis ſpolio.

SVRDVS, a, um, Senſu auditus omnino ſpoliatus: quod ferè ſolet accidere ex læſione nerui auditorij, vel eius partis cerebri, ex qua oritur: non nunquam etiam ex intemperie, aut tumore contra naturam, vel ex obſtructione, vel continui ſolutione. {*cheré* κωφός. GALL. *Sourd.* ITAL. & HISP. *Sordo.* GERM. Dumm. ANGL. *Deafe.*} Terent. *Andr.* Vtinam aut hic ſurdus, aut hæc muta facta ſit. Cic. 5. *Tuſc.* Surdus varietates vocum, aut modos noſcere non poteſt. *Ibidem,* In illis linguis, quas non intelligimus, quæ ſunt innumerabiles, ſurdi profectò ſumus. Liu. *lib.* 10. *dec.* 4. Surdis auribus vana cauere. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Surdus ſum profectò, inaniloquus es. Quintil. Surdum & barbarum ſonare. Iuu. *Sat.* 13. Surdo verbere cædit. ¶ Surda buccina, paſſiue, quæ non auditur. Iuuen. *Satyr.* 7.

Surda nihil gemeret graue buccina.

Sic etiam Vota ſurda dicimus, quæ non exaudiuntur. Perſ. *lib.* 6.

——trabe rupta Bruttia ſaxa
Prendit amicus inops, rémque omnem, ſurdaque vota
Condidit Ionio.

¶ Surdum item dicitur, cuius odor non ſentitur. Idem *Satyr.* 6.

——Nec ſpirent cinnama ſurdum.

¶ Item ea quæ guſtum amiſerunt, Exurdata dicuntur. Horat. *in Serm.*

Feruida quod ſubtile exurdant vina palatum.

¶ Refertur etiam ad viſum. Plin. *lib.* 36. Surdúſque color ſit. ¶ Locus etiam ſurdus dicitur, in quo non facilè auditur. Vitr. *lib.* 5. Diligenter eſt animaduertendum, ne ſit locus ſurdus. ¶ Surdus cum genitiuo Col. *lib.* 10. *c.* 2. Idque nobis poëta, velut ſurdis veritatis, indulget dicendo: id eſt, qui veritatem non facilè admittimus.

Sūrdē, aduerb. Afranius *in Vopiſco,* Amentes quibus animi non ſunt integri, ſurde audiunt.

Sūrdaſter, a, um, diminutionem ſurditatis ſignificat: hoc eſt, non plane ſurdus, (ſed vt ſic dicam) ſurdulus. {ὑπόκωφος, ὀψικοος, βαρύηκοος. GALL. *Sourdaut, ou vn peu ſourd.* ITAL. *Mezzo ſordo.* GERM. Ein halb dummer/der ein wenig übel höret. HISP. *Vn poco ſordo.* ANGL. *Somewhat deafe.*}

Sūrdĭtas, atis. {κώφωσις. GALL. *Surdité, ſurdeſſe.* ITAL. *Sordità.* GERM. Dumheit. HISP. *Sordedad.* ANGL. *Deafneſſe.*} Cicer. 5. *Tuſc.* In ſurditate vero quidnam eſt mali? Erat ſurdaſter M. Craſſus, ſed aliud moleſtius, quod malè audiebat, etiam ſi, vt mihi videbatur, iniuria.

SVRGO, is, xi, ctum, me erigo, leuo me è ſomno, à ſurſum & rego. {*kum.* ἀνίσταμαι, ἐγείρομαι. GALL. *Se leuer, ſe ſourdre.* ITAL. *Leuarſi.* GERM. Auffſtehen/ſich auffrichten. HISP. *Leuantarſe.* ANGL. *To ariſe or lift vp him ſelf.*} Cic. 3. *Offic.* Surrexit è lectulo, remotíſque arbitris ad ſe adoleſcentem iuſſit venire. Idem 2. *de Inu.* Ille multo ante lucem ſurrexit. Virg. 3. *Æneid.*

Haud ſegnis ſtrato ſurgit Palinurus.

Idem 8. *Æneid.*

Haud ſecus ignipotens, nec tempore ſegnior illo
Mollibus è ſtratis opera ad fabrilia ſurgit.

Terent. *Adelph.* Vt triduo hoc perpetuo è lecto nequeat ſurgere. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Ego dicam ſurge. (alloquitur ſupplicem.) Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Age, ſurge amator, i domum. Quint. *decl.* 250. Surgit ad dicendum orator. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Surgunt à menſa. Hinc ſurgere venti dicuntur, quum veluti ſe erigentes flare incipiunt. Virg. 3. *Æneid.*

——Et fando ſurgentes demoror Auſtros.

¶ Aliquando ſurgere ponitur pro creſcere, ſeu naſci: vnde arbores, cæteræque plantæ ſurgere dicuntur, quum ſeſe ab humo in altum paulatim attollunt. Sic, Surgere pilum, capillum, dixit Suet. *in Aug. c.* 68. Et Quintil. Surgentes fontes. Et Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 1. *Triſt.* Surgit aqua. Tibull. *lib.* 4. Surgere nititur aër è terris. ¶ Surgere libra)(Sedere ſiue deprimi, Tibull. *ibid.*

Nec hac plus parte ſedet (libra,) *nec ſurgit ab illa.*

Et Liuius *lib.* 7. *ab Vrb.* Surrecto mucrone. ¶ Surgere item dicuntur ea quæ quouis modo augentur. Virg. 4. *Æneid.*

Aſcanium ſurgentem & ſpes heredis Iuli.

¶ Surgere etiam dicuntur ædificia, cùm paulatim à fundamento ad tecti faſtigium attolluntur. ¶ Quæ nunc animo ſententia ſurgit? id eſt, oritur. Virg. 1. *Æneid.* Tranſlatio eſt à corpore ad animum. Seruius.

Surrexe, pro Surrexiſſe. Horat. 1. *Serm. Sat.* 9.

——hunccine ſolem
Tam nigrum ſurrexe mihi.

[Surix, *mus.* Vet. Lex. eſt ſorex. ὕραξ.]

Surpiculus, i, vide *Sirpiculus.*

Sūrrĕgo, pro ſurgo, & Surregit pro Surgit ſcripsêre veteres, vnde manſerunt Surrexi, & Surrectum. Ex Feſto.

Surremit, ſumpſit.

[Surrempſit, ſubſtulit. Enn.]

Surrentum, i, Συρρεντόν. Ptolem. Oppidum eſt Picentinorum, iuxta Mineruæ promontorium, Sirenum quondam ſedem, teſte Plin. *lib.* 3. *cap.* 5. Meminit & Suet. *in Aug. c.* 65. Agrippam abdicauit ſepoſuitque Surrentum. ¶ Hinc Surrentina vina, & Surrentini colles, apud Columell. *lib.* 3. *cap.* 2.

Sūrrēpo, is, Senſim ingredior, latenter me inſinuo. ὑπέρπω, ὑπεισδύομαι. Vide *Subrepo.* Quint. Ita ſurrepet animo iudicis.

Sūrrigo, ſeu ſubrigo, is, xi, um, Surſum erigo, extollo. {*hekim.* ἐξανίστημι. GALL. *Faire leuer ou dreſſer contremont, leuer droit en haut.* ITAL. *Leuarſi dritto in alto.* GERM. Ob ſich regen/auffrichten. HISP. *Enhieſtar.* ANGL. *To ſett euen vp.*} Virg. 4. *Æneid.*

Tot linguæ, totidem ora ſonant, tot ſurrigit aures.

Liu. 7. *ab Vrbe,* Romanus mucrone ſurrecto quum ſcuto imum perculiſſet, &c. Columell. *lib.* 7. *cap.* 3. Intorta potius, quàm ſurrecta, & patula cornua.

SVRRIPIO, is, Latenter rapio, ſeu furor. {*ghanáb.* ὑφαιρέω, ὑφαρπάζω. GALL. *Rauir ſecrettement, prendre & emporter en cachette.* ITAL. *Toglier naſcoſamente, rubbare.* GERM. Verzwacken/heimlich entwenden/verſtelen. HISP. *Hurtar de ſecreto.* ANGL. *To tak away priuely, or to ſteale.*} Plaut. *in Aſin.* Surripiam in deliciis pallam quam habet. Cic. 3. *Offic.* In vita ſibi quenquam petere quod pertinet ad vſum, non iniquum eſt: alteri ſurripere, ius non eſt. Ouid. *Epiſt.* 11.

Crimina ſunt oculis ſurripienda patris.

id eſt, cauendum eſt ne pater reſciſcat. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Ad rem diuinam quibus eſt opus Samiis vaſis vtitur, ne ipſe Genius ſurripiat. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Surripuiſſe patri Surriperem ego tam cauto ſeni? Idem *Men. ſc.* 3. *a.* 3. Clanculum ſurripuiſſe ſpinther ex armario. Idem *Amph.* Operam hanc ſurripui tibi. (de concubitu.) Idem *Aul. prolog.* Aurum inſpicere vult, ne ſurreptum ſiet. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 4. Palla tibi ſurrepta eſt, &c. Item Quint. Surripere iudici tranſgreſſionem. Idem *alib.* Quaſi ſurripiendus ſpiritus. ¶ Surripere ſe alicui: eſt ſubducere ſe ab eius conſpectu. Plaut. *Men.* Vt ſurripuiſti te mihi dudum de foro. Vide *Subripio.*

Sūrrĕptĭtĭŭs, adiectiuum, furtiuus, ſiue clancularius. {κλεψιμαῖος. GALL. *Subreptice, deſrobé, prins, ou faict à la deſrobée.* ITAL. *Rubbato, pigliato ò fatto ſegretamente.* GERM. Das heimlich vnd verſtolen iſt. HISP. *Hurtado, hecho o tomado a eſcondidas.* ANGL. *Taken away by ſtealt.*} Plaut. *in Caſin.* Inter nos amore vtimur ſemper ſurreptitio. Idem *Curcul. ſc.* 3. *a.* 1.

Sūrrŏgo, as, vide *Subrogo.*

Surſum, In ſuperiorem partem, in altum, q. ſuproſum: ſicut ſummus pro ſupremus. {*lemaălah* ἄνω})(Deorſum. ¶ Capiuntur tamen interdum ambo pro vltro citróque. {ἄνω καὶ κάτω. GALL. *En haut, contremont.* ITAL. *Di ſopra.* GERM. Ober/hinauff. HISP. *Arriba ò de arriba.* ANGL. *Vpward.*} Terent. *Eunuch.* Ne ſurſum deorſumve curſites. Tractum ab Athenis, cuius portus in imo, vrbs vero in editiore loco ſita erat. ¶ Surſum verſum id eſt, verſus ſuperiorem locum aut partem. Cic. *de Orat.* Quum gradatim ſurſum verſum reditur. ¶ Surſum ac deorſum euntes res. Sen. *c.* 13. *de tranq.*

Surus, palus. Ennius,

——vnus
Surus ſurum ferret etiam defendere poſſet. Feſt.

Sus, contractum ex ſurſum, pro ſuſum, vide *Suſque.*

SVS, ſuis, & olim genitiuo ſueris, vt bouis boueris, Iouis Ioueris, axis axeris. gen. communis, ſecundum Priſcianum porcum ſignificat vel porcam, & dicitur tam de feris, quam de domeſticis. {*chazir.* ὗς, σῦς. GALL. *Vn verrat ou vne truye, porc.* ITAL. *Porco ò porca, verro, troia.* GERM. Ein ſau/ſchwein. HISP. *Puerco, ò puerca.* ANGL. *An hog, a ſwine.*} Gell. *c.* 6. *lib.* 18. Sus, quæ ſemel peperit Porcetra, quæ ſæpius Scropha. Plin. *lib.* 8. *cap.* 51. Sues feræ ſemel in anno gignunt. Cicer. *de nat. deor.* Sus verò quid habet præter eſcam? cui quidem ne putreſceret, animam ipſam pro ſale datam dicit eſſe Chryſippus. Idem *lib.* 5. *de finib.* Sunt autem beſtiæ quædam in quibus ineſt aliquid ſimile virtutis, vt in leonibus, vt in canibus, vt in equis, in quibus non corporum ſolum, vt in ſuibus, ſed etiam animorum aliqua ex parte motus aliquos videmus. Virg. 4. *Georg.*

Ipſe ruit, dentéſque Sabellicus exacuit ſus.

Idem *Æneid.* 3.

Littoreis ingens inuenta ſub ilicibus ſus,
Triginta capitum fœtus enixa iacebit.

Idem 7. *Æneid.* Setigerique ſues. Idem *lib.* 3 *Georg.*

——— & quatit agros Tuſſis anhela ſues.

Iuuen. *Sat.* 11.

Sicci terga ſuis rara pendentia crate.

Ouid. *lib.* 8. *Metam.*

In iuuenes certo ſic impete vulnificus ſus Fertur.

Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Sus terreſtris beſtia eſt. Idem *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. Hara ſuis (homo.)

Sucula, æ, Diminut. {χοιρίδιον. GALL. *Vne petite truye.* ITAL. *Porchetta* GERM. Ein ſewlin. HISP. *Pequeña puerca.* ANGL. *A ſowe pigge.*} Plaut. *in Rud.* Quin tu i directa cum ſucula, & cum porculis.

Sueres, partes ſuillæ. Meminit Plaut. *in Carbonaria.* Meminit item Varro *lib.* 4. *de ling. Lat.* Perna à pede. Sueres à nomine eiuſdem. Sic enim ingenioſè legendum oſtendit Scaliger.

Suinus, a, um, quod ex ſue eſt. {ὕειος. GALL. *De truye, de pourceau.* ITAL. *Di porco.* GERM. Schweinin. HISP. *Coſa de puerco.* ANGL. *Of an hog or ſwine.*} Varro *lib.* 2. *cap.* 4. Hic enim conciliator ſuinæ carnis datur populo.

Suillus, a, um, diminutiuum eſt à ſuinus deductum, eiuſdem tamen cum illo ſignificationis. {ὕειος. GALL. *De pourceau, ou de truye.* ITAL. *Di porco.* GERM. Der ſewen/ſchweinen. HISP. *Coſa de puerco.* ANGL. *Of an hog or ſwine.*} Plin. *lib.* 8. *cap.* 52. At in Arabia ſuillum genus non viuit in vllo genere. *Ibid. cap.* 41. Suilli pecoris admiſſura à Fauonio ad æquinoctium vernum ætatis octauo menſe. Liuius 2. *bell. Punic.* Ex ſuillo, ouillo, caprino grege. Plaut. *Menach. ſc.* 3. *a.* 1. Suillam, glandium, pernam.

Suile, is, Septum in quo nutriuntur porci. {συφεός. GALL. *L'eſtable où couchent les truyes ou pourceaux.* ITAL. *Stalla da porci.* GERM. Ein ſewſtall. HISP. *Zahurda de los puercos.* ANGL. *A ſwine' ſtie.*} Differtque ab hara, quòd eo nomine ſignificetur ſcropharum cubile, cui ſingulæ ſcrophæ ſeparatim cum ſuis ſuculis includuntur. Colum *lib.* 7. *cap.* 9. Diligens autem porculator frequenter ſuile conuertat, & ſæpius haras.

Suatim, Ad ſimilitudinem ſuis, inquit Nonius. {ὑωδῶς. GALL. *En façon de pourceaux.* ITAL. *A foggia de porci.* GERM. Wie ein ſaw. HISP. *En manera de puercos.* ANGL. *Lyk a hor ſwine.*} Nigidius *Comment. Grammat.* Sunt etiam adſimulanter dicta hæc, canatim, ſuatim, bouatim, quæ ab animalibus ſumuntur.

Sus, Sa, ſum, veteribus pro ſuus, a, um, etiam pro iſtà quì: vt ὅς, ἥ, ὅν, ex ὅς, pro ſuus & ipſe: vnde ſo ſuo, ſa ſua, ſos ſuos.

Suſa, orum, Σοῦσα Ptolemæo, Vrbs nobiliſſima, inter Perſidem, & Babyloniam ſita. Perſarum olim regia, à Dario Hiſtaſpis (ſi Plinio credimus) aut (vt Straboni placet) à Tithono Memnonis patre condita, trans Choaſpem fluuium, à cuius vrbis nomine circumiecta regio dicta eſt Suſiana. In hac vrbe fuit nobilis illa Cyri regia, candido varióque marmore, columnis aureis, magnáque gemmarum copia exornata, cœli in lacunaribus habens ſimulacrum, ſtellis micantibus inſignitum. Eſt autem hoc nomen pluralis tantùm numeri, & neutri generis. Propert. *lib.* 2.

Non tot Achæmeniis armantur Suſa ſagittis.

Lucan.

Non tot Achæmeniis deducunt Medica Suſis
Agmina.

Dicta autem putantur Suſa à liliorum copia, quæ illorum lingua Suſa dicuntur.

Suſiana, Σουσιανή Stephano, Aſiæ regio, Perſicæ ditionis, quæ à Septentrione terminatur Aſſyria, ab Occaſu Babyloniæ adiacet, ab Oriente habet Perſidem, à Meridie partem Perſici ſinus. Dicta Suſiana à Suſis vrbe nobiliſſima, Perſarum regia, & totius regionis capite. Latiorem eius deſcriptionem pete ex Ptolomæo *lib.* 6. *c.* 3.

Suſinum, σούσινον, Oleum, ſiue vnguentum ex liliis confectum, quæ Phrygum lingua Suſa, σοῦσα, appellantur. Plin. *lib.* 13. *cap.* 1. E malis quoque cotoneis & ſtrutheis fit oleum, vt dicimus, melinum. Suſinum tenuiſſimum omnium eſt. conſtat ex liliis, balbano, calamo, &c. Idem & Lirinum appellatur, λείρινον. Græci enim λείρια appellant, quæ nos vnius literæ immutatione Lilia dicimus. Plin. *lib.* 21. *cap.* 5. Lilium roſæ nobilitate proximum eſt, & quadam cognatione vnguenti oleique, quod Lirinon appellatur.

Suſcio, is, iui, ire, verbum antiquum eſt, Scio, ſiue cognoſco. {ידע jadháb, ἴσμεν.} Plaut. *in Menach. ſc.* 4. *a.* 2. Eho Meſſenio accede huc. MESS. quid negotij eſt? ſuſciti Quid eo opus eſt? An pro Subcieri & vocari.

Suſcipio, is, Recipio, ſubeo. {לקח lakách, ὑποδέχομαι, ἀναδέχομαι, ὑποδέχομαι. GALL. *Entreprendre, prendre, receuoir.* ITAL. *Prendere, pigliare, ritenere.* GERM. Auff ſich nemmen. HISP. *Tomar, recebir.* ANGL. *To interprise, take, or receiue.*} Cic. *lib.* 1 *de fin.* Sed vt omittam pericula, labores, dolorem, etiam quem optimus quiſque pro patria & pro ſuis ſuſcipit, vt non modò nullam captet, ſed etiam prætereat omnes voluptates: dolores denique quos quis ſuſcipere malit, quam deſerere vllam officij partem. Idem *pro Cluentio*, Neque mihi quicquam oneris ſuſcepi, quum iſta dixi, quo minus honeſtè hanc cauſam & liberè poſſem defendere. Ouid. *Eleg. vlt lib.* 3 *Triſt.*

Suſcipe, excipe, et quid mea carmina (tuenda.)

Item, Suſcipere mortem præſtantiſſimo animo. Quintil. Terent. *Hec.* Cum puella anum ſuſcepiſſe inimicitias non pudet? ¶ Suſcipere vota Deo pro ſe aliquis, vel pro aliquo Plaut. *Amphitr.* Imperator vtrinque hinc atque illinc Ioui vota ſuſcipere. Sic & Liu. *lib.* 1. *bell. Pun.* Plin. & alij. ¶ Perſonam viri boni ſuſcipere, id eſt, Simulare. Cicer. *pro Cluent.* Irridebatur hæc illius reconciliatio & perſona viri boni ſuſcepta. ¶ In ciuitatem ſuſcipi, Ciuem fieri & inter ciues numerari, aut ciuitate donari. Idem 2. *de Leg.* ¶ Suſcipere pœnam, id eſt, puniri. Idem *pro lege Mani.* ¶ Suſcipere liberos, eſt gignere. {הוליד holidh, ἀναιρεῖσθαι παῖδας.} Plaut. Qui geminos ex ancilla ſuſcepit liberos. Cic. 5. *Verr.* Suſceperas enim liberos non ſolum tibi, ſed etiam patriæ. Tacit. *lib.* 2. Ducere vxorem, ſuſcipere liberos, ne clariſſima familia extingueretur. ¶ Suſcipi in lucem, pro naſci. Cicer. *de Aruſp. reſp.* Eodem tempore & ſuſcipimur in lucem, & hoc cœleſti ſpiritu agimur. ¶ Accipitur item ſuſcipere pro eo quod eſt ſermonem excipere, & in vicem reſpondendi ſuccedere. {ענה hanáh, ὑπολαμβάνειν.} Virgil. *lib.* 6. *Æneid.*

Suſcipit Anchiſes, atque ordine ſingula pandit.

Suſceptus, a, um, participium, Cœptus, inchoatus. {נלקח nilkách. ἀναδεχθείς, ἐγχειρισθείς. GALL. *Receu, entreprins, prins.* ITAL. *Pigliato, accettato.* GERM. Auff ſich genommen. HISP. *Tomado, recebido.* ANGL. *Interpriſed, taken or receiued.*} Cicer. *pro Quintio*, Tranſigere ſuſceptum negotium. Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

Saltem ſi qua mihi de te ſuſcepta fuiſſet
Ante fugam ſoboles.

Plaut. *Amph.* Alter eorum, qui noſtro eſt ſuſceptus ſemine.

Suſceptum, i, neutri generis, ſubſtantiuum. {נלקח nilkach. ἐγχείρημα, ἐπιχείρημα. GALL. *Ouurage entreprins, entrepriuſe.* ITAL. *Coſa pigliata, accettata.* GERM. Ein fürnemmen. HISP. *Coſa tomada à ſu cargo.* ANGL. *An interpriſe.*} Ouid. 11. *Metam.*

——— ſuſceptaque magna labore
Creſcere difficili.

Suſceptio, nis, verbale. Ipſe ſuſcipiendi actus, receptio. {ὑποδοχή, ἀναδοχή. GALL. *Reception, entrepriuſe.* ITAL. *Eſſo pigliare, accettamento.* GERM. Zu handen nemmung/vnderwindung. HISP. *Tomamiento, a ſu cargo.* ANGL. *An interpriſing.*} Cic. *pro Murena*, Et quoniam in hoc officio ſtudium meæ defenſionis ab accuſatoribus, atque ipſa ſuſceptio cauſæ reprehenſa eſt, ante quàm pro L. Murena dicere inſtituo, pro meipſo pauca dicam. Et Gell. *cap.* 3. *lib.* 9.

Suſceptor, is. ἐργολάβος. Iuſtin. *hiſtor. lib.* 8. Magna pecunia locare, & muros per ciuitates, & phana, & templa facienda, & vt per præcones ſuſceptores ſollicitarentur. Vbi ſuſceptor, manceps. Interdum ſuſceptor eſt qui alios conducit, ὑποδοχεύς, vt aleatorum ſuſceptor. *D. lib.* 11. *tit.* 5. *l.* 1. Suſceptorem enim duntaxat prohibuit vindicari, non & colluſores.

Suſcito, as, Excito. {הקים hekim. ἐγείρω. GALL. *Suſciter, eſmouuoir, inciter, eſueiller* ITAL. *Eccitare.* GERM. Auffwecken. HISP. *Deſpertar.* ANGL. *To raiſe, to moue or ſtirre vp, to wak from es ſleap.*} Plaut. *in Moſt. ſc.* 1. *a.* 2. Quis hic dormit PHIL. Callidates. TR. ſuſcita illum. Cic. 4. *Tuſc.* Noctu ambulabat in publico Themiſtocles, quod ſomnum capere non poſſet: quærentibuſque reſpondebat, Miltiadis trophæis ſeſe ſomno ſuſcitari. ¶ Ignis item ſuſcitari dicitur quum iam ſemiſopitus vigori ſuo reſtituitur. ἀναπτεῖν, ἀναζωπυρεῖν. Virg 8. *Æneid.*

Hæc memorans, cinerem & ſopitos ſuſcitat ignes.

¶ Transfertur & ad alia: vt quum iram, quæ iam elanguerat, ſuſcitari dicimus, hoc eſt, renouari, ſeu reuiuiſcere. Ouid 3. *de arte.* Quoſlibet extinctos iniuria ſuſcitat ignes. ¶ Suſcitare mortuum, id eſt, ad vitam reuocare. Senec. Nec tam ſanare languentem viſus eſt, quàm mortuum ſuſcitare. Plaut. *Milit. ſc.* 7. *a.* 2. Neſcio quæ te Sceledre, ſcelera ſuſcitant (i. agitant, nec patiuntur quieſcere.)

Suſcitabulum, Incitamentum dicitur. {ἐρέθισμα, ἐπεγερτικόν, ἐρεθιστήριον. GALL. *Incitation, eſmotion.* ITAL. *Incitamento.* GERM. Erweckung. HISP. *Incitamiento.* ANGL. *A ſtirring vp or mouing.*} Varro *in Satyr.* quam ὄνος λύρας inſcripſit, Symphonia vocis ſuſcitabulum. Nonius.

|Suſdalia, V. E. Moſcouiæ, inter Roſtouium & Volodimeriam, diſtat Moſcuà 44 milliaribus Germanicis.|

Suſcus, vide *Subſcus.*

Suſiana, vide *Suſa.*

Suſinus, a, um liliaceum, κρίνινος. Suſinum abſolutè vnguentum è liliis.

Suſpecto, as, vide *Suſpicio.*

Suſpendeo, es, ere (inquit Calepinus) Idem quod Suprà pendeo. {נתלה nitlah. ἐπικρέμαμαι. GALL. *Eſtre pendu d'en haut, eſtre pendant.* ITAL. *Pendere da alto.* GERM. Oben hangen HISP. *Eſtar colgado, ò ſuſpenſo.* ANGL. *To be hanged ouer or on high.*} Columell. *lib.* 4. *cap.* 18. Sæpè enim notaui per imprudentiam ruſticos ſubiicere iugo palmam, & ita colligare, vt ſolo vimine ſuſpendeat. Sic enim legit ille, ſed non rectè, quum emendatiora Columellæ exemplaria *Suppendeat*, legendum oſtendant.

Suſpendo, is, Appendo, alligo. {תלה taláh. ἀναρτῶ, κρεμάω, ἀνακρεμάννυμι. GALL. *Pendre, ſuſpendre.* ITAL. *Appiccare.* GERM. Auffhencken/anhencken. HISP. *Colgar, ahorcar.* ANGL. *To hang.*} Plin. *lib.* 20. *cap.* 20. Quem ſcio, propter impatibiles viæ morbos radicem eius filo ſuſpenſam in collo gerere, præterquam in balneis. Horat. *lib.* 1. *Carm. Ode* 5.

——— me tabula ſacer
Votiua paries indicat humida
Suſpendiſſe potenti
Veſtimenta maris deo.

Virg. *lib* 4 *Georg.*

Ante nouis rubeant quàm prata coloribus, antè
Garrula quàm tignis nidum ſuſpendat hirundo.

¶ Quandoque ponitur pro ſubleuare, ſuſtollere. Apuleius, Quum deberet manum porrigere, capiſtro ſuſpendere, cauda ſubleuare, nullum mihi ferebat auxilium. ¶ Quandoque pendendo interimere, κρεμᾶν. Lipſius *lib.* 1. *de Cruce c.* 4. Suſpendere eſt crucifigere Plaut. *Men ſc.* 5. *a.* 5. Quin tu te ſuſpendis? Mor. Quin tu is in malam crucem. Idem *Pſ. ſc* 1. *a.* 1. An tu te vis ſciens ſuſpendere, vt me defraudes? Supra, Penſilem facere. Cic. 5. *Verr.* Centuripinum Dioclem hominem locupletem ſuſpendiſſe ſe conſtat. Idem 1. *de Orat.* Quum familiaris quidam quereretur quòd diceret, vxorem ſuam ſuſpendiſſe ſe de ficu: Amabo te, inquit, da mihi ex iſta arbore, quos ſeram, ſurculos. ¶ Suſpendere rem aliquam, id eſt, differre, prorogare. {משך miſchéch. ἀναβάλλειν.} Liu. *lib* 9 *bell. Maced* Mouit aliquantum oratio regis legatos: itaque medio reſponſorem ſuſpenderunt. Ouid. *lib.* 4. *Faſt.*

Dat tamen exequias, nec iam ſuſpendere fletum
Suſtinet.

¶ Suſpendere pituitam, i. ſiſtere. Celſ. *lib.* 7. *cap. de pituita oculorum.*

¶ Suſpen

¶ Suſpendere aliquem, pro incertum reddere. Plin. *Epiſt. vlt. lib.* 2. Diu miſeram expectatione ſuſpendit. Plaut. Vix compos mentis ſum, ita mihi ſuſpendit animum. Sueton. *in Tiber. cap.* 24. Precantem Senatum ambiguis reſponſis & callida cunctatione ſuſpendens. Curt. *lib.* 9. Ea ipſa res omnium animos expectatione ſuſpenderat: quippe armato [illegible] de mentia, non temeritas videbatur. ¶ Suſpendere ſpiritum, pro eo quod eſt paulum quieſcere inter legendum, & ſubſiſtere. Quintilian. *cap.* 14. *lib.* 1. Sciat puer vbi ſuſpendere ſpiritum debeat: quo loco verſum diſtinguere, vbi claudatur ſenſus, vbi incipiat. ¶ Ædificium ſuſpendere. Cicer. *in Topicis*, Non enim eius vitio qui demolitus eſt, damnum factum eſt: ſed potiùs operis vitio, quod ita ædificatum eſt, vt ſuſpendi non poſſit. Sic dixit Cæſar. 2. *de bell. ciu.* Suſpendere contignationem.

Sūſpēnſus, a, um, Pendens, ſublatus. {תלוי *talúi.* [illegible]. Gall. *Souſpendu.* Ital. *Impiccato, ſoſpeſo.* Germ. Auffgehenckt. Hisp. *Ahorcado, ahorcadizo.* Angl. *Hanged.*} Cic. *de Leg. Agrar.* Roma cœnaculis ſublata atque ſuſpenſa. Liu. *lib.* 8. *ab Vrbe condita*, Suſpenſus reſte manibus ſe demiſit. Horat. *lib.* 1. *Serm. Satyr.* 8.

Interea ſuſpenſa graues aulæa ruinas
In patinas fecêre.

¶ Suſpenſus, pro incerto, ac dubio. {תלוי *talúi.* [illegible]. Gall. *Suſpens & en doute.* Ital. *Dubio, incerto.* Germ. Zweiffelhafftig/ auffgezogen. Hisp. *Dudoſo.* Angl. *Vncertaine, doubtful.*} Gell. *c.* 1. *lib.* 14. Expectatio ſpei te ſuſpenſum fatigabit. Senec. *c.* 27. *de vita beat.* Cùm aliquis ſecandi lacertos ſuos artifex, brachia atque humeros ſuſpenſa manu cruentat, &c. Idem, Suſpenſus animo, quid ageret cogitabat. Virg. *lib.* 6. *Æneid.*

Dicam equidem, nec te ſuſpenſum nate tenebo.

Idem 2. *Æneid.*

Suſpenſi Eurypylum ſcitatum oracula Phœbi
Mittimus.

¶ Suſpenſus ſomnus, pro inquieto, intranquillo, in quo mens cutis eſt fatigata, cui contrarius eſt profundus ſomnus. Cicer. 1. *Tuſcul.* ex poëta quopiam vetuſto, Mater te appello, tu quæ curam ſomno ſuſpenſo leuas. ¶ Suſpenſus gradus, pro placido ac ſilenti, [illegible]. Terent. *in Phorm.* Hæc vbi ego audiui, ad fores ſuſpenſo gradu placidè ire perrexi. Ouid. 6 *Faſt.*

Et fert ſuſpenſos corde micante gradus.

¶ Suſpenſa terra, Non conculcata leuiter tantùm mota. Colum. *lib.* 11. *c.* 3. Ferè autem his diebus ozima ſeruntur, quorum quum ſemen obrutum eſt, diligenter inculcatur panicula vel cylindro: nam ſi terram ſuſpenſam relinquas, plerunque corrumpitur.

Sūſpēnſio, nis, verbale, actio ſuſpendentis. Incertitudo. {[illegible]. Gall. *Souſpenſion, incertitude & doute.* Ital. *Incertezza, dubbio.* Germ. Auffzyehung. Hisp. *Duda.* Angl. *Hanging, vncertaintie.*} Hirtius *lib.* 5. *belli Africi*, Erat in caſtris Scipionis ſuperiore tempore magnus terror, & expectatione regiarum copiarum exercitus eius magis ſuſpenſione animi ante aduentum Iubæ commouebatur.

Suſpenſura, æ, verb. Opus ſuſpenſione factum: alleuatum à terra. Senec. *Epiſt.* 91. Vt ſuſpenſuras balnearum & impreſſos parietibus tubos per quos circumfunderetur calor.

Sūſpendium, ij, proprie ſuſpenſio. {[illegible]. Gall. *Pendement.* Ital. *Appiccamento.* Germ. Aufhenckung. Hisp. *Obra de ſer ahorcado.* Angl. *Hanging.*} Plaut. [illegible]. Verùm me dij adaxint ad ſuſpendium potius. Gell. Suſpendio vitam finiunt. Cic. 5 *Verr.* Non, inquam, perpetrare, vt homines miſeriæ [illegible] remedium morte ac ſuſpendio quærerent. Martial. *lib.* 1. Iam ſuſpendia ſæua cogitabas. Ouid. *lib.* 1. *Amor. eleg.* 12.

Præbuit illa arbor miſero ſuſpendia collo.

¶ De ſuſpendio voluntario Mileſiarum virginum, legendus Gellius *cap.* 10. *lib.* 15.

Sūſpendioſus, a, um, qui ſuſpenſus eſt, cui vita laqueo eſt adempta. {תלוי *talúi.* [illegible]. Gall. *Pendu en vn gibet.* Ital. *Appicato.* Germ. Ein auffgehenckter. Hisp. *Ahorcado.* Angl. *That is hanged on the gibbet.*} Plin. ſcribit laqueum ſuſpendioſi circundatum temporibus, dolorem capitis ſedare. Item pœnam laquei præpoſteram appellat, ex eo quòd includatur ſpiritus, cui exitus quærendus erat.

Sūſpĭcĭo, is, Surſum aſpicio. à ſuſum, vel ſurſum ſit. Priſc. *lib.* 1. {הביט *hibbit.* [illegible]. Gall. *Regarder en haut, & contremont.* Ital. *Guardar in ſu.* Germ. Vberſich ſehen/auffſehen. Hisp. *Mirar arriba.* Angl. *To looke vpward.*} Senec. *c.* 10 *de conſol. ad Mart.* Non eſt quod nos ſuſpiciamus tanquam inter noſtra poſiti: mutuò accepimus. Suet. *in Claud. c.* 28. Libertorum præcipuè ſuſpexit Poſiden ſpadonem. (i. plurimi fecit.) Virg. 1. *Æneid.*

O fortunati quorum iam mœnia ſurgunt,
Æneas ait: & faſtigia ſuſpicit vrbis.

Cicer. 1. *Tuſc.* Et aſtra ſuſpeximus, tum ea quæ ſunt infixa certis locis: tum illa non re, ſed vocabulo errantia. Idem *de ſomn. Scip.* Aliquantóque pòſt ſuſpexit in cælum. Virg. 1. *Georg.*

——aut bucula cælum
Suſpiciens patulis captauit naribus auram.

¶ Suſpicere aliquem, admirari, & vereri: quaſi ſupra nos aſpiciamus illum eſſe collocatum, quem admiramur. [illegible]. Gall. *Honorer, admirer.* Ital. *Honorare.* Germ. Einen in hocher achtung halten. Hisp. *Tener en acatamiento à otro.* Angl. *To haue in admiration.*} Cic. *lib.* 2 *Offic.* Itaque eos viros ſuſpiciunt, maximíſque efferunt laudibus. Idem *in Orat.* Eloquentia quam ſuſpicerent omnes, quam admirarentur, quam ſe aſſequi poſſe diffiderent. ¶ Suſpicere etiam ſignificat Suſpectum habere. {[illegible]. Gall. *Souſpeçonner, auoir pour ſuſpect.* Ital. *Hauer ſoſpetto.* Germ. Im argwon haben. Hisp. *Soſpechar, i auer por ſoſpechoſo.* Angl. *To ſuſpect*} vt apud Salluſt. *in Iugurth.* Per idem tempus Bomilcar (cui [illegible] fuga [illegible] deditionem, quam metu deſeruit, incæperat) ſuſpectus regi, & ipſe eum ſuſpiciens, nouas res cupere, ad perniciem eius dolum quærere.

Sūſpectus, a, um, nomen et participium, In ſuſpicionem adductus. {[illegible]. Gall. *Suſpect, ſouſpeçonné.* Ital. *Coſa che ſi ha in ſoſpetto.* Germ. Argwöniſch oder argwöniger/verdächt/der im argwon iſt. Hisp. *Coſa ſoſpe-*

choſa. Angl. *Suſpect.*} Cic. *in Catil.* Si me ciuibus tam grauiter ſuſpectum atque infenſum viderem, carere me aſpectu ciuium, quàm infeſtis oculis omnium conſpici mallem. Idem 3. *Offic.* Quum filius patri ſuſpectus eſſet de nouerca. Virg. 4. *Æneid.*

Suſpectas habuiſſe domos Carthaginis altæ.

Cicer. *de Amic.* Hæc eſt enim tyrannorum vita, nimirum in qua nulla fides, nulla charitas, nulla ſtabilis beneuolentiæ poteſt eſſe fiducia: omnia ſemper ſuſpecta atque ſollicita ſunt. Suſpectior, is, comparatiuum. Idem 2. *Offic.* Quo enim quis verſutior & callidior eſt, hoc inuiſior & ſuſpectior detracta opinione probitatis. Liu. 7. *bell. Pun.* Is omnia ſuſpectiora, quàm ante fuerant, in Senatu fecit. Quintilian. Suſpectius promiſſum.

Suſpectus, us, ui, actus ſuſpiciendi, id eſt, ſurſum aſpiciendi. {מבט *mabbat*, vel *mebbát.* [illegible]. Gall. *Regard de bas en haut.* Ital. *Eſſo riguardar in alto, riguardo in ſu.* Germ. Das vberſich ſehen oder abſich ſugen. Hisp. *Mirada arriba.* Angl. *A looking vpward, ſuſpicion.*} Plin. *lib.* 9. *cap.* 38. Laus ei ſumma color ſanguinis concreti, nigricans aſpectu, idemque ſuſpectu refulgens, hoc eſt, ſi ſurſum conſpiciatur, & in aërem, quod dicitur. ¶ Suſpectus pro altitudine. Virg. 6. *Æneid.*

——tum Tartarus ipſe
Bis patet in præceps tantum, tenditque ſub vmbras,
Quantus ad æthereum cæli ſuſpectus Olympum.

¶ Suſpectus, pro admiratione. Senec. *de beneſic. lib.* 2. *cap.* 25. Videndum eſt quid maximè faciat ingratos: aut nimius ſui ſuſpectus & inſitum mortalitati vitium, ſe, ſuáque mirandi: aut auiditas, aut inuidia. Ouid. 5. *Faſtor.*

Protinus intrauit mentes ſuſpectus honorum.

Senec. *de conſ. ad Mart.* Facta eius, quanto meruit ſuſpectu celebramus.

Suſpectio, nis, verbale. Suſpicio. {[illegible]. Gall. *Souſpeçon.* Ital. *Soſpettione, ſoſpetto.* Germ. Ein argwon. Hisp. *Soſpecha.* Angl. *Suſpicion.*} Terent. *Andr.* Nam qui iſthæc tibi incidit ſuſpectio.

Suſpecto, as, frequentatiuum, Surſum ſpecto. {[illegible]. Gall. *Regarder ſouuent en haut.* Ital. *Guardar ſpeſſo in ſu.* Germ. Ob ſich ſehen oder ſehens. Hisp. *Mirar à menudo arriba.* Angl. *To look often vpward.*} Mart. Oculíſque ſuſpectans ſidera. ¶ Interdum ſuſpectum habeo. {Gall. *Souſpeçonner.* Ital. *Soſpettare.* Germ. Im argwon haben. Hisp. *Soſpechar.* Angl. *To ſuſpect, or miſtruſt.*} Tacit. *lib.* 1. Et quidam ſcelus vxoris ſuſpectabant. Idem *lib* 4. Pellit domo Seianus vxorem Apicatam, ex qua tres liberos genuerat, ne pellici ſuſpectaretur.

‖Suſpectò, [illegible]. Paulus *D. lib.* 34. *tit. vlt. l.* 21. Portione ſuæ eorum fiſco vni dicantur, qui mortem libertorum ſuſpectò decedentium non defenderunt.‖

Sūſpĭcŏr, aris, Suſpicionem habeo, in ſuſpicione ſum. Deductum autem quidam volunt à ſurſum, ſiue ſuſum, & aſpiciendo, quia qui ruinam metuunt, ſurſum aſpiciunt. Quo modo formari verbum Suſpicere diximus à Priſciano *lib.* 1. ſuprà, in *Suſpicio*: vel à ſubinde aſpiciendo, quod faciunt diffidentes. {[illegible]. Gall. *Souſpeçonner, ſe douter, meſcroire.* Ital. *Penſare, ſoſpettare.* Germ. Argwonen. Hisp. *Soſpechar ò barruntar.* Angl. *To ſuſpect or miſtruſt.*} Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Suppilabat me, quòd ancillas meas ſuſpicabar. (ſup. facere.) Idem *Milit. ſc.* 4. *a.* 2. Suſpicatus es eam vidiſſe te oſculantem. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Suſpicio eſt mihi vos ſuſpicarier. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5. id eſt, quod ſuſpicabar. Idem *Amph.* Neſcio quid mali ſuſpicor, &c. Terent. *in Heaut.* Nam mihi nunc nihil rerum omnium eſt. Quod malim, quàm me hoc falſo ſuſpicarier. Cæſar 8 *belli Gall.* Cæſar etſi diſceſſum hoſtium animaduertere non poterat, incendiis oppoſitis: tamen id conſilium quum fugæ cauſa initum ſuſpicaretur, veritus ne quid in ipſo offenderit, hominem ſumma vi retinere cœpit. Ouid. *Epiſtol.* 1.

Quæcunque æquor habet, quæcunque pericula tellus,
Tam longæ cauſas ſuſpicor eſſe moræ.

Cic. *Attic. lib.* 7. Scribe non modo ſi quid ſcies, aut audieris: ſed etiam ſi quid ſuſpicabere. Differt autem ſuſpicor & puto, quòd qui putant, omni genere errant: qui ſuſpicantur, aliquid prouident. Corn. Fronto *de diff. vocab.*

Sūſpĭcans, tis, partic. [illegible]. Ter. *in Andr.* Egomet quoque eius cauſa in fanas prodeo, Nihil ſuſpicans etiam mali.

Suſpicio, nis, verbale, Ipſe ſuſpicandi actus. {[illegible]. Gall. *Souſpeçon.* Ital. *Soſpettione.* Germ. Ein argwon. Hisp. *Soſpecha.* Angl. *Suſpicion.*} Plaut. *in Amph.* Et vt ne in ſuſpicione ponatur ſtupri, & clandeſtina vt celetur ſuſpicio. (vbi ſecunda ſyllaba producitur.) Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Suſpiciones omnes à ſe ſegreget. (i. ſuſpicandi cauſſas. Cic. 1. *de fin.* Plerumque improborum facta primò ſuſpicio inſequitur, deinde ſermo, atque fama, tum accuſator, tum Iudex, multi etiam, vt te Conſule, ipſi ſe indicauerunt. Idem *ad Lent. lib.* 1. Gratiam autem noſtram extinguit hominum ſuſpicio. Terent. *Eunuch.* Imò magis auge ſuſpicionem. Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Suſpicio mihi nunc eſt, vos ſuſpicarier, Me hæc idcirco tanta facinora promittere, Qui vos oblectem. Idem *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Et *in Bacch. ſc.* Nunc experiar: Suſpicionem maximam viſa ſum ſuſtinere. Terent. *Eunuch.* iam tunc erat ſuſpicio Dolo malo hæc fieri omnia.

Sūſpĭcĭōſus, a, um, qui pronus eſt ad ſuſpicionem, quique ſuſpicatur. {[illegible]. Gall. *Souſpeçonneux, & qui eſt ſouſpeçonné.* Ital. *Soſpettoſo, ombroſo.* Germ. Argwönig das leichtlich ein argwon faſſet. Hisp. *Soſpechoſo.* Angl. *That ſuſpecteth much and eaſily.*} Suſpicioſus, inquit Gell. *cap.* 12. *lib.* 9. dicitur tam qui ſuſpicatur, quàm qui ſuſpectus eſt. Terent. *in Adelph.* Omnes quibus res ſunt minus ſecundæ, magis ſunt neſcio quomodo Suſpicioſi: ad contumeliam omnia accipiunt magis. Propter ſuam impotentiam ſe ſemper credunt negligi. Cic. 7 *Verr.* Te conſcientia timidum, ſuſpicioſúmque faciebat. Idem *ad Quint. Fratr. lib.* 1. Eſſe nimis ſuſpicioſum & durum in ſuos. ¶ Accipitur etiam quandoque paſſiuè, pro eo qui in ſuſpicionem facile incidit, quique ſuſpectus eſt. Idem *pro Roſcio Amerino*, Verum id quod adhuc eſt ſuſpicioſum, niſi perſpicuum res ipſa fecerit, hunc affinem culpæ iudicatote. Idem *pro Flacco*, Et is eſt reus auaritiæ, qui in vberrima re turpe

compendium, in maledicentiſſima ciuitate, ſuſpicioſiſſimo negotio, maledictum omne, non modò crimen effugit.

Suſpicioſè, ſuſpicioſiùs, aduerbium. {ὑποπτως. GALL. *Souppeonnement, par ſouppeon.* ITAL. *Soſpettoſamente.* GERM. Argwöhniglich. HISP. *Soſpechoſamente.* ANGL. *Suſpicioulie.*} Cic. *pro Sexto Roſc. Amerin.* Quum enim aliquid habeat quod poſſit criminoſè ac ſuſpicioſè dicere, apertè ludificari & calumniari ſciens non videatur. Idem *de clar. Orat.* Qui ſuſpicioſiùs, aut criminoſiùs diceret, audiui neminem.

Suſpicax, acis, adiectiuum omnis generis, Suſpicioſus. {ὑποληπτικός. GALL. *Souppeonneux.* ITAL. *Soſpettoſo.* GERM. Argwöhnig. HISP. *Soſpechoſo, que mucho ſoſpecha.* ANGL. *Suſpicious, that ſuſpecteth.*} Tacitus *lib.* 3. Iis haud aliàs intentior populus, plus ſibi in principem occultæ vocis, aut ſuſpicacis ſilentij permiſit. Idem *lib.* 1. Etiam Qu. Hatterius & Mamercus Scaurus ſuſpicacem animum perſtrinxère.

SVSPIRO, as, Spiritum ab imo pectore traho, quod ſolicitudinis, aut doloris argumentum eſt. {אנח *anach* אנק *anak* נאנק *neenák.* στένω, στενάζω. GALL. *Souſpirer.* ITAL. *Soſpirare* GERM. Seufftzen. HISP. *Soſpirar ò acezar.* ANGL. *To ſighe.*} Plaut. *in Menach.* Quin ſuſpirabo ſexcentum dies. Cicer. *Attic. lib.* 1. Reperire ex magna turba neminem poſſumus qui cum aut iocari liberè, aut ſuſpirare liberaliter poſſumus. Ouid. *Epiſt.* 20.

Ingemit, & tacito ſuſpirat pectore.

¶ Per tranſlationem accipitur pro deſiderare: & ſic ferè accuſatiuo iungitur. Idem *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Inuenies aliquem qui me ſuſpiret ademptum.

Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 5. Magna cum cura illum curari volo. Quin ſuſpirabo plus ſexcentos dies. Iuuen. *Satyr.* 11.

Suſpirant longo non viſam tempore matrem.

Tibull. *lib.* 4. *Eleg.* 5.

Quòd ſi fortè alios iam nunc ſuſpirat amores.

Suſpirare in aliquem. Ouid. 1. *Faſt.*

Hanc cupit, hanc optat, ſolam ſuſpirat in illam.

Suſpiratio, nis, actus ipſe ſuſpirandi. Seneca *lib. de ira,* Sentiet itaque ſuſpirationes quaſdam & vmbras effectuum, ipſis autem carebit. Plin. *in Præf.* Inde illa nobilis M. Catonis ſuſpiratio, O rem felicem M. Porci, à quo rem improbam nemo petere audet? Quin. *lib.* 11. *c. vlt.* Suſpiratione ſolicitudinem fateri.

Suſpiratus, us, actus ſuſpirandi. {אנחה *anachâh* אנקה *anakâh.* στεναγμός. GALL. *Souſpirement, ſouſpir.* ITAL. & HISP. *Soſpiro.* GERM. Seufftzung. ANGL. *Sighing.*} Ouid. 14. *Metam.*

Reſpicit hunc vates, & ſuſpiratibus hauſtis,

Nec dea ſum, dixit.

Suſpirium, ij, Ipſa ſuſpiratio, hoc eſt, ab imo pectore ſpiratio. {אנחה *anachâh* אנקה *anakâh.* στεναγμός, στεναγή. GALL. *Souſpir.* ITAL. & HISP. *Soſpiro.* GERM. Ein ſeufftzen. ANGL. *A ſighe.*} Cic. *Att. lib.* 13. Conſul eſt impoſitus is nobis, quem nemo præter nos philoſophos, aſpicere ſine ſuſpirio poſſet. Ouid. 2. *Metam.*

——*ſtrataque luctus*

Pectore ſollicito repetes ſuſpiria, &c.

Idem 11. *Metam.*

Myrrha patre audito, ſuſpiria duxit ab imo

Pectore.

Colum. *lib.* 6. *cap.* 14. Interdum rumore palati cibos reſpuit, crebrum ſuſpirium facit. ¶ Accipitur aliquando ſuſpirium, pro ipſa ſuſpirandi difficultate. Græci ἆσθμα vocant. Plin. *lib.* 10. *cap.* 9. Ad tormina, regios morbos, tuſſim veterem cum ſuſpirio.

Suſpirioſi, נאנקים *neenakim.* Qui ſpirandi difficultatem patiuntur: vel quibus vitioſa eſt reſpiratio, quos Græci ἀσθματικούς vocant. {GALL. *Aſthmatique, qui ont courte haleine.* ITAL. *Aſmatico.* GERM. Schwerlich athmende/die ein kurtzen athem haben. HISP. *Acezoſo.* ANGL. *That fetcheth the breath painefullie.*} Colum. *lib.* 6. *c.* 37. Febrienti mulæ cruda braſſica datur, ſuſpirioſæ ſanguis detrahitur.

Suſque déque fero, quod & Suſque déque habeo dicimus, Æquo animo ſum, & quod accidit non magnifacio ἀδιαφορῶ. ¶ Interdum negligo atque contemno: hoc eſt, ſurſum an deorſum feratur res, parui facio. Plaut. *in Amph.* Atque in me ſuſque déque eſſe habituram putat? Vide Gell. *lib.* 16. *c.* 9.

Suſſillo, is, vide *Subſilio.*

Suſtendo, is, di, enſum, ere, Decipiendi gratia ſubdere aliquid aut machinari. {יקש *jakâſch.* ὑποτείνω.} Saluſtius, Dum ſuſtendit inſidias militi.

SVSTINEO, es, Fulcio, labentem excipio, alioqui ruiturum retineo. {סמך *ſamâch.* ἀνέχω, βαστάζω. GALL. *Souſtenir, endurer & ſouffrir.* ITAL. *Soſtenere.* GERM. Ob ſich halten/auffhalten. HISP. *Soſtener.* ANGL. *To ſuſteine, to hold vp or ſuffer.*} Plaut. *in Menach.* —Suſtine has Penicule exuuias. Idem *Pænul.* Quantum hominum terra ſuſtinet. Cic. 2. *de nat. deor.* ex quo concluditur quàm omnes mundi partes ſuſtineantur calore. Plin. *lib.* 12. *cap.* 25. Vineæ ſine adminiculis ſe ipſæ ſuſtinent. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.*

Barbara me tellus, orbiſque nouiſſima magni

Suſtinet.

Plaut. *Men. ſc.* 3. *a.* 1. Suſtine hoc, Penicule. (i. pallam quam exuo.) ¶ Suſtinere interdum ponitur pro pati, tolerare. {סבל *ſabál* נשא *naſá.* ἀνέχομαι, ὑπομένω, φέρω.} Cic. 7. *Philipp.* O dij immortales, quis huius potentiam poterit ſuſtinere? Terent. *in Phorm.* —prima coitio eſt acerrima Si eam ſuſtinueris, poſt illa iam vt lubet, ludas licet. Plin. *Epiſt.* 12. Et cur, inquit, me putas hos tantos dolores tandiu ſuſtinere. Senec. *cap.* 6. *de conſ. ad Mart.* Quicquid onerum ſuprà (GALL. *D'en haut*) cecidit, ſuſtine. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4.

Suſtinuit coniux exulis eſſe viri.

¶ Aliquando pro alo, reficio, egeſtatem ſubleuo, nutrico. τρέφω, ἀνατρέφω. Liuius, Milites fluuiali piſce & herbis ſuſtinebantur. Virg. 2. *Georg.*

——*hinc patriam paruóſque nepotes*

Suſtinet.

¶ Suſtinere accipitur aliquando pro compeſcere, retinere, & cohibere. {עצר *hatſár* חשך *chaſach.*} Cicer. 4. *Academ.* Quum ſe à reſpondendo, vt approbet, aut reprobet quid, ſuſtineat, vt neque neget aliquid, neque aiat. Quintilian. Suſtinere & ſuſpendere ſermonem. Ouid. 6. *Faſtor.*

Suſtinuit tantas operum ſubuertere moles.

¶ Non ſuſtineo, pro non poſſum, nequeo, non audeo. Quint. *lib.* 2. *cap.* 4. Nec enim huius rei iudicium differre ſuſtineo. Ouid. 4. *Faſt.*

——*nec iam ſuſpendere fletum Suſtinet.*

Idem 6. *Metam.*

——*ſed non attollere contra*

Suſtinet hæc oculos.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Suſtinet Muſa in tantis malis ad numeros reuerti.

¶ Suſtineo, defendo, tueor. Cic. 4. *Acad.* Philo autem dum noua quædam commouet, quòd ea ſuſtinere vix poterat, quæ contra Academicorum pertinaciam dicebantur, & apertè mentitur Brutus Cic. Apuleium autoritate tua ſuſtinere debes. Suſtinere perſonam, expectationem, cauſam, dignitatem imperij: id eſt, tueri, itàque ſeſe gerere, vt iis rebus non impar videatur. Cic. *pro domo ſua,* Hi tales viri, qui non ſolùm conſiliis ſuis, ſed ſpecie ipſa dignitatem Reipublicæ ſuſtinent. Idem poſt reditum, Quorum mentes anguſtæ, & humiles magnitudinem tanti imperij ſuſtinere non poſſunt. Quintil. Suſtinetur imbecilla frons magna conſcientia. ¶ Suſtinere, differre. {משך *miſchſchoch.* ἀναβάλλομαι.} Liu. *lib.* 5. *ab Vrbe,* Compreſſique à Centurione quem ſibimetipſi præfecerant, rem in noctem ſuſtinere. Sic ſuſtinere actiones, pro differre & ſuſpendere ſæpè apud Iuriſconſultos. ¶ Suſtineo gradum, reprimo. Ouid. 6. *Faſt.*

Obſtupui tacitus, ſuſtinuique gradum.

¶ Suſtinere dicitur Deus manum ſuam, quando retrahit. Idem 5. *Faſt.*

Sæpe Iouem vidi, quum iam ſua mittere vellet

Fulmina, thure dato ſuſtinuiſſe manum.

Liu. *lib.* 10. *ab Vrbe,* Suſtinuit eos clamor, (i. coëgit conſiſtere.) Idem Liu. *lib.* 1. *bell. Maced.* Qui in turribus erant, ſuſtinebant tela, ne in permiſtos hoſtibus ſuos conijcerent, &c.

Suſtento, as, frequentatiuum eſt à Suſtineo, Fulcio, & alioqui ruiturum retineo. {סמך *ſamâch.* ἀνέχω, βαστάζω. GALL. *Souſtenter.* ITAL. *Soſtentare.* GERM. Auffenthalten/vor dem fall enthalten. HISP. *Soſtentar.* ANGL. *To ſuſteine, to aide or help, to nouriſh.*} Virg. 10. *Æneid.*

Huic frater ſubit Alcanor, fratrémque ruentem

Suſtentat dextra.

¶ Nonnunquam idem quod tolero, ſeu patienter fero. {סבל *ſabál* נשא *naſá.* ἀνέχομαι, ὑπομένω, φέρω. GALL. *Endurer & porter patiemment.* ITAL. *Sopportare patientemente.* GERM. Geduldigklich tragen/dulden. HISP. *Padecer ò ſufrir moleſtias.* ANGL. *To ſuffer, to abide patientlie.*} Saluſt. *ad Caſ. de Republica ordinanda,* Poſtremò ſapientes pacis cauſa bellum gerunt, laborem ſpe otij ſuſtentant. Cic. *pro Flacco,* Hominum mentes, cogitationéſque ſpes ſuſtentat. Idem *Mario lib.* 7. Tu modò iſtam imbecillitatem valetudinis tuæ ſuſtenta & tuere. Cæſ. 7. *bell. Gall.* Vſque eo, vt complures dies milites frumento caruerint, & pecore è longinquioribus vicis abacto, extremam famem ſuſtentarent. Idem 3. *bell. ciuil.* Iámque frumenta matureſcere incipiebant, atque ipſa ſpes inopiam ſuſtentabat, quòd celeriter ſe habituros copiam confidebant. ¶ Suſtentare ſe, id eſt, fortem animum in rebus aduerſis gerere, & fortunæ non ſuccumbere. Cic. *Terentiæ lib.* 14. Quod reliquum eſt, ſuſtenta te mea Terentia, vt potes. Idem *Torquato lib.* 6. Tu velim te, vt debes, & ſoles, tua virtute ſuſtentes. Idem *Attic. lib.* 3. Me vix, miseréque ſuſtento. Quintil. Animo me ſuſtentaui. ¶ Suſtentare, pro alere, ſeu reficere, & egeſtatem alicuius ſubleuare. {כלכל *chilchel.* τρέφειν, ἀνατρέφειν. GALL. *Nourrir.* ITAL. *Nutrire.* GERM. Ernehren/erhalten. HISP. *Criar.* ANG. *To nouriſhe.*} Cic. *Attic.* P. Valerium negat habere quicquam Diotarus Rex, eúmque ait à ſe ſuſtentari. Terent. *in Adelph.* —alit illas, ſolus omnem familiam Suſtentat. ¶ Suſtentatum eſt, imperſonale Cæſ. 2. *bell. Gall.* Id ex itinere magno impetu Belgæ oppugnare cœperunt. ægre eo die ſuſtentatum eſt.

Suſtentatio, nis, Expectatio, ſiue dilatio. {תוחלת *tochéleth.* ὑπομονή. GALL. *Souſtien, patience, attente.* ITAL. *Soſtentatione, ſopportatione.* GERM. Auffhaltung/auffzug. HISP. *Suſtentacion, ſuportacion.* ANGL. *An holding or bearing vp patience, and ſuffering.*} Cicer. 2 *de inuent.* Deinde vtrum ſtatim geri neceſſe ſit, vtrum habeat aliquam moram & ſuſtentationem.

Suſtentaculum, id eſt, fulcimentum quo aliquid ſuſtinetur, ἔρεισμα.

SVSTOLLO, is, verbum eſt obſoletum, Attollo, ſiue ſurſum ſubleuo. {נשא *naſa.* ἀναφέρω, αἴρω, ἐπαίρω. GALL. *Eſleuer en haut, ſouſleuer.* ITAL. *Sollevare.* GERM. Auffheben. HISP. *Alçar arriba.* ANGL. *To lift vp.*} A quo manſit præteritum ſuſtuli, & tempora ab eo formata. Virg. 2. *Æneid.*

Suſtulit exutas vinclis ad ſidera palmas.

¶ Significat autem Suſtuli, idem quod ſurſum tuli, in altum erexi, ſubleuaui. ἐπῆρα. Cicero *pro Deiotar.* Quum eum in equum plures ſuſtuliſſent, vix in eo hærere ſenex potuit. Idem *lib.* 2. *de natur. deor.* Phaethontem ſol in currum ſuſtulit. Idem *Attic.* Salaminij nos decretis ſuis in cælum ſuſtulerunt. Plaut. *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Credo hercle ſuſtollat has ædes totas, atque hunc in crucem. (aliàs, *tollat.*) ¶ Aliquando idem quod ſuſcepi. Cic. *in Antonium,* Qui ex libertina ſuſtulerit liberos. Idem *pro Roſc. Amer.* Plus oneris ſuſtuli, quàm ferre poſſum. ¶ Nonnunquam pro educaui. {כלכל *chilchél.* ἀνέτρεφα.} Virg. *lib.* 9. *Æneid.*

Mæonio regi quem ſerua Lycimnia furtim

Suſtulerat.

¶ Nonnunquam item occidi, necaui, abſtuli de medio, abrogaui, perdidi, deſtruxi, ſubuerti. {הרג *harag* הסיר *heſir.* ἀνεῖλον.} Vnde eſt diſtichon illud apud Sueton *in Nerone, cap.* 39.

Quis neget Æneæ magna de ſtirpe Neronem?

Suſtulit hic matrem, ſuſtulit ille patrem.

Xenophanes diuinationem funditus ſuſtulit. Cicer. *lib.* 1. *Officior.* Idem *de diuin.* Maiores noſtri Carthaginem funditus ſuſtulerunt. ¶ Sublatum eſt conuiuium, Plaut. *Menach. ſc.* 1. *act.* 3. (alibi. Menſa ablata eſt.

Sublatio,

Sublatio,nis,verbale,Ablatio ſiue deſtructio. {ἀφαίρεσις. GALL. *Oſtement, deſtournement.* ITAL. *Il ſo portar via, eſſe togliere.* GERM. Außhebung/ hinnehmung. HISP. *Quitamiento.* ANGL. *A taking away.*} Quintil. *lib.* 7. *cap.* 2. An reſtitutio pro ſublatione iudicij ſit.

Sublatè,aduerbium, vnde ſublatè dicere, cui opponitur attenuatè. Cicer. *de clar. Orat.* Quoniam ergo oratorum bonorum duo genera ſunt,vnum attenuatè preſſeque: alterum ſublatè,ampleque dicentium. ¶ Sublatè de ſe dicere, id eſt, magnificè de ſe prædicare. Idem *pro domo ſua ad Pontif.* Nihil enim vnquam de me dixi ſublatius aſciſcendæ laudis cauſa potius, quàm criminis depellendi.

Sŭſtŭli, præteritum, vide *Suffero, Suſtollo, & Tollo.*

Suium, pro ſuſtum, apud antiquos. Priſcianus *lib.* 1. Et Cato *cap.* 157. Ita ſubducito ſuſum animam quàm plurimum poteris in triduo polypus excidet.

SVSVRRVS,i, Paruum & ſummiſſum murmur. {לחש *lachaſch.* ψιθυρισμός. GALL. *Vn bruit ſourd, murmure.* ITAL. *Mormoratione, mormorio.* GERM. Ein gemümmel/ gereuſch/ als der flieſſenden waſſer. HISP. *Zumido ò ſonido de abeja.* ANGL. *A low murmuring, muttering, or whiſpering.*} Cic. 3 *Tuſc.* Leunculus ſane noſter Demoſthenes, qui illo ſuſurro delectari ſe dicebat,aquam ferentis mulierculæ, vt mos in Græcia eſt, inſuſurrantiſque alteri,&c. Horat. *lib.* 1. *Carm.*

——Leneſque ſub noctem ſuſurri.

Virg. 1. *Eclog.*

Sæpe leni ſomnum ſuadebit inire ſuſurro.

¶ Declinatur etiam hoc Suſurrum. Ouid. *lib.* 7. *Metam.*

Procrin adit, linguâ que refert audita ſuſurra

Suſurrus,adiectiuum. {מתלחש *mithlacheſch.* נרגן *nirgbán* ψιθυρός. GALL. *Qui murmure & babille, qui ne fait que murmurer, murmurateur.* ITAL. *Chi mormora, mormoratore, ſuſſurrone.* GERM. Maulertend. HISP. *Murmurador que zumba.* ANGL. *That maketh a low and ſmal noiſe, as leaues of trees.*} Ouid. 7. *Metam.*

Procrin adit, linguâ que refert audita ſuſurra.

Sŭſurro,as, Murmuro, ſummiſſa voce loquor, lenem & ſummiſſum ſtrepitum edo: quale eſt aut apum murmur, aut aquæ molliter defluentis, aut venti leniter ſpirantis. {התלחש *hithlacheſch.* נרגן *nirgban.* ψιθυρίζω. GALL. *Murmurer entre ſes dents, faire vn bruit bas.* ITAL. *Mormorare, bucinare.* GERM. Flüſmen/ raunen/ murmeln/ ein gemümmel machen. HISP. *Zumbar ò hazer ruido, murmurar.* ANGL. *To whiſper in the eare, to mutter.*} Virg. *in Culice,*

Ima ſuſurrantis repetebat ad vada lympha.

Et paulò pòſt.

——quos leniter afflans

Aura ſuſurrantis poſſit confundere venti.

¶ Sumitur aliquando pro clanculum. Terent. *in Andr.* Iam ſuſurrari audio, ciuem Atticam eſſe hanc. Martial. *lib.* 2.

Nequid fortè petam, timet cautèque,

Et ſecum ſit, vt audiam, ſuſurrat.

Ouid. *Epiſt.* 18.

Aut ego cum chara de te nutrice ſuſurro.

Sŭſurratio,verbale. {לחש *lacheſch.* ψιθυρισμός. GALL. *Murmurement & bruyement tout bas.* ITAL. *Mormorio tra' denti.* GERM. Ein gemürmel. HISP. *Zumbido, obra de murmurar.* ANGL. *A muttering or whiſpering in the eare.*} Cælius *ad Cic. lib.* 8. Ad Cæſarem crebri, & non belli de eo rumores, ſed ſuſurrationes duntaxat veniunt.

Sŭſurro,nis, Detractor, maledicus, qui non apertè loquitur, qui voce demiſſa auribus hominum obſtrepit. {נרגן *nirgban* רגל *regbel* הלך רכיל *holéch racbil* ψίθυρος. GALL. *Murmurateur.* ITAL. *Mormoratore, ſuſſurrone.* GERM. Ein ohrenbläſer/ zu ohren träger. HISP. *Murmurador.* ANGL. *A backbiter.*}

Sutrātēs, à Plauto (modò emendata ſit lectio) dici videntur iidem, qui ſutores, aut ſaltem certum quoddam ſutorum genus. Sic enim legitur apud ipſum *in Aulularia,* Stat fullo, phrygio, aurifex, lanarius, Ciniflones, patagiarij, indufiarij,&c. Propolæ, linteones, calceolarij, Sedentarij, ſutrates, diabatharij. {οἱ ῥάπται. GALL. *Cordenniers.* ITAL. *Calzolay.* GERM. Schuchflicker. HISP. *Capateros.*}

SVTELA, æ, Doloſa aſtutia (vt inquit Feſtus) ſiue techna callidè conſuta. {ערמה *hormáh* מרמה *mirmáh.* ῥαψῳδία, δολοπλοκία. GALL. *Fineſſe pleine de dol & tromperie, controuuement de tromperie.* ITAL. *Aſtutia piena di fraude, trouamento d'inganni.* GERM. Ein argliſt geſchwinder betrug. HISP. *Aſtucia llena de engaño.* ANGL. *Guile or deceit.*} Plautus *in Capt.* Quando ego te exemplis peſſimis excruciauero, Atque ob ſutelas tuas te morti miſero: vel te interiiſſe, vel periiſſe prædicent.

Sutelo, ſutelam facio. Gloſſ. ῥαπτω ſutello.

Sūtĕrna, ipſa ſutura, ſiue opus ſutorium. {ῥαφή. GALL. *Couſture, ou choſe couſuë.* ITAL. *Cucitura ò coſa cucita.* GERM. Schuſterwerck. HISP. *Coſedura, coſtura, ò coſa coſida.* ANGL. *Sewing or ſeming.*} Varro, Quod ſuternas facere inſcius, nihil homo agis.

Sūtilis, & Sutor, vide *Suo.*

Sutrium, Σούτριον, oppidum Tuſciæ mediterraneum, apud Strabo. *lib.* 5.

Sutura, vide *Suo.*

Surus, (vt ex Catonis ſententia refert Plinius *lib.* 8. *cap.* 5.) Nomen fuit elephanti, qui in Punica acie fortiſſimè dimicauerat, altero dente mutilato.

Sutrium, oppidum vetuſtiſſimum XXIV. mil. paſſ. ab Vrbe diſtans, quod adhuc nomen ſuum retinet. Hinc Sutrius, adiect. Sil. Ital. *lib.* 8.

—— ——Sabatia quique

Stagna tenent, Ciminique lacum, qui Sutria tecta

Haud procul.

Plutarch. *in Camil.*

Sutrium, locus vbi ſuuntur ſpecies aliquæ. Gloſſ. Iſid.

Sutrium ire, prou. ex hac cauſa. Feſt. Plautus eo verbo vtitur *Caſina ſc.* 3. *a.* 1. Ibi vide Fr. Taubmannum

Sŭus,a,um, Relatiuum reciprocum, à Sui genitiuo deductum, de quo ſuprà egimus in ſuo primitiuo. {ὁ ἴδιος, σφός, ἑός. GALL. *Sien, à ſoy.* ITAL. *Suo.* GERM. Sein. HISP. *Suyo.* ANGL. *His owin.*} Plaut. *Capt. ſc.* 2. *act.* 2. Meus mihi (filius) ſuus quoque charus. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Sibi quiſque habeat quod ſuum eſt. Idem *Mil. ſc.* 1. *a.* 2. Apud ſuum paternum hoſpitem. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 2. Suo viatico me reduxit. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Suam repetunt, alienum reddunt nemini. Idem *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Herus meus elephanti corio circumtectus eſt non ſuo. (i. non humano.) Idem *in Aul. ſc.* 2. *a.* 2. De ſuo opſonare. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Solam ille me ſoli ſibi ſuo ſumptu liberauit, (i. de ſuo, ſiue ſua pecunia, ſuo ſumptu.) Senec. *cap.* 17. *de conſ. ad Mart.* De ſuo peribant proſcripti. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Quibus vt ſeruiant ſuus amor cogit. Senec. *Epiſt.* 86. Tignum oſculatur ſuus cuſtos. Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

Pugna ſuum finem, quum iacet hoſtis habet.

Idem 13. *Metam.*

Orba ſuo eſſent etiamnum lintea ventis.

Idem 4. *Faſt.*

—— Habeat ventos iam mea vela ſuos.

Senec. *Epiſt.* 71. Ignoranti quem portum petat, nullus ſuus ventus eſt. Ouid. 13. *Metam.*

——Pars ſua eſt laudis in illo.

Item, Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Metuunt ne eam vendas ob ſimultatem ſuam. πατῆς ἑαυτῶν. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Vt par delicto ſit mea pœna ſuo.

Ibid. Eleg. 4. *lib.* 4. Exactus furiis ſuis Oreſtes. Et Velleius, Sua Cæſarem comitata fortuna. Idem Velleius, Plancus dubia. i. ſua, fide,&c. ¶ Suus, pro illius, Ouid. 3. *Faſt.*

Illo feſta die dum ſua ſacra facit.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.*

Non facinus cauſſam (pœnæ) ſed ſuus error habet.

Et Cæſar *lib.* 3. *de bell. ciu.* Præeſſe ſuo nomine exercitui, (i. nomine illius.) Plaut. *Mil. ſc.* 1. *a.* 2. Si mortatur mater ſua. Item, illius filiam conicit in nauem clam matrem ſuam, &c. Hic paucula tantum annotanda ſunt, quæ illic ſunt omiſſa. ¶ Suus aliquando idem valet quod ſui iuris. Cic. 4. *de finib.* Semperque erit in diſputando ſuus, id eſt, non vtetur alienis inuentis argumentorum. ¶ Suum eſſe, aliquando idem eſt, quod eſſe ſanæ mentis, vel in poteſtate mentis. Vlp. *l.* 7. §. *adeò D. quib. ex cauſ. in poſſ. eat.* Furioſus ſuus non eſt, id eſt, non eſt ſanæ mentis. ¶ Aliquando idem quod proprius, ἴδιος. Cic. *pro Roſc. Amer.* Sua quemque fraus, & ſuus terror maximè vexat, ſuum quemque ſcelus agitat. Idem 1. *Offic.* Expendere oportebit quid quiſque habeat ſui: id enim maximè decet quod eſt cuiuſque ſuum maximè. Cic. *ad Attic. lib.* 14. Plura nobiſcum hic perhonorificè & amicè Octauius, quem ſui Cæſarem ſalutant. Seneca *cap.* 10. *de conſ. ad Polyb.* Sua quemque credulitas decipit. Sueton. *in Tib. cap.* 17. Sui arbitrij homo, contentuſque ſe vno. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Sui inſequendi facultatem ademerant. Plaut. *in Trin.* Neu ſuum adimerem alteri. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 4. Quibus ſui nihil eſt niſi vna lingua. ¶ Suus ſibi, i. proprius, vel ſuus proprius. Plaut. *in Capt.* Sed is quo pacto ſuo ſibi ſeruiat patri. Rurſus, Sed inſcientes ſua ſibi fallacia. ¶ Pro ſui. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Huic me abegerit odio ſuo. (i. ſui.) Item, Sua ſibi, pro ſua. Gell. *cap.* 19. *lib.* 16. Orauit (Arion) vt prius quàm mortem opperetet induere permitterent ſua ſibi indumenta,&c. ¶ Sibi pro nobis. Senec. *cap.* 13. *de tranq.* Semper de fortuna cogitare, & ſibi nihil de fide eius promittere tutiſſimum eſt. ¶ Sibi interdum vacat, ornatuſque tantum gratia ponitur. Plaut. *Amphitr.* Telo ſuo ſibi, malitia, a foribus pellere. Idem *Capt. Proleg.* Quo pacto ſeruiat ſuo ſibi patri. *Ibid.* ſua ſibi fallacia,&c. *Ibidem ſc.* 1. *a.* 1. Suo ſibi ſucco viuunt cochleæ. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 4. Cum ſuo ſibi gnato potare, &c. ¶ Sibi relatiuè ſiue reciprocè poſitum. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Sibi emit amator mores meretricis auro & purpura. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Habeant ſibi ſua regna Reges. *Ibid.* Si quiſque habeat, quod ſuum eſt. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. Miſer qui ſibi quod edat quærit, & ægrè inuenit. Idem *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Me ſibi habeto. Ouid. 13. *Metam.*

——An & hunc ſibi poſcit Vlyſſes.

‖¶ Sibi alter, ſibi tertius,&c. mos loquendi eſt in leg. antiq. vt GERM. Selbander/ i. e. ipſi alteri. & alter: Selbdritt, ipſe tertius, nempe duo ad meipſum in ll. Longob. *tit.* 25. 6. furtum quod fecerit ſibi nonum reddat. Sic, ſibi ſeptima manu fidem facere, in ll. Rip. *tit.* 14. §. 4. Sic metſeptimus, pro ſibi ſeptimus, in Spec. ſ. Sax. *lib.* 3. *art.* 18. 31. &c. Vide Gloſſ. Lindebrog. *ad ll. antiq.*‖ ¶ A Suus deducuntur compoſita Suapte & Suopte, quæ idem valent quod Suamet & Suomet: vt, Suapte culpa, id eſt, ſuamet, vel ſua ipſius culpa. Plaut. *Merc.* Suapte culpa ex genere capiunt genus. ¶ Suopte ingenio. Liu. 1. *ab Vrb.* Suopte igitur ingenio temperatum animum virtutibus fuiſſe opinor magis inſtructum que. ¶ Suopte nutu. Cicer. 1. *Tuſc.* Vt terrena & humida ſuopte nutu, & ſuo pondere ad pares angulos in terram & in mare ferantur. Suomet. Tacit. *lib.* 14. Pulſi cum fauces integri ſuomet ipſi metu, & anguſtiis viarum conflictabantur. Saluſt. *in Iugurth.* Neceſſe eſt ſuomet ipſi more præcipites eant.

S Y

Syagra, æ, σύαγρα, Regio Ciliciæ prope Adum & Laërten, à ſuum venatione (vt ex nominis compoſitione apparet) appellata.

Syagris, σύαγρις piſcis, à σύαγρος i. aper.

Syagrus, σύαγρος, canis nomen eſt apud Sophoclem, à ſuum venatione impoſitum. ¶ Græcis item Syagros, aprum, ſeu ſuem ſylueſtrem ſignificat. {Ein ſewhund.}

Syagrón, σύαγρον, extremum Arabiæ felicis promontorium, ad mare rubrum: cuius meminit Plin. *lib.* 6. *cap.* 23. & 28. & Ptolemæus *tabula Aſiæ ſexta.*

‖Syarium, ſuarium. Salmaſ.‖

Sybaris, Σύβαρις Stephano, Magnæ Græciæ oppidum, inter Crathin & Sybarin amnes, ab Achiuis conditum, qui poſt Troiæ excidium vi tempeſtatis eò fuerunt appulſi. Huius olim tanta fuit potentia, vt quaternas proximas rexerit gentes, & quinque & viginti vrbes ſuo ſubdiderit imperio, & contra Crotoniatas trecenta hominum millia armarit. Autor Strab. *lib.* 6. ¶ Eſt & Sybaris, vt iam diximus, fluuij nomen iuxta vrbem eiuſdem nominis, à cuius potu inceſſere ſternutamenta greges: ſiue quòd pecora ſternutamentis exagitet, vt viſum eſt Straboni: ſiue quòd vellera nigrore inficiat, quum Crathis vicinus amnis candorem iis inducat, vt tradit Plin. *lib.* 31. *cap.* 2. ¶ Eſt item Sybaris adoleſcentis nomen, apud Horat. *lib.* 1. *Carm. Ode* 8.

——Lydia dic, per omnes

Te deos oro Sybarim cur properas amando
Perdere.

Sybăritæ, [illegible], populi fuerant ingenioſiſſimi omnium voluptatum architecti omnique deliciarum genere adeo effeminati, vt Sybaritica menſa in prouerbium abierit. Traditur hisce ſuiſſe conſuetudinem, vt conuiuas in proximum annum inuitarent, ne ſpatium ipſis deeſſet, aut conuiuaria comparandi, aut ſeipſos comparandi [illegible]. Hi poſtremo aduerſus Crotoniatas [illegible], quum trecenta hominum millia in aciem eduxiſſent, tamen victi vnaque cum vrbe ſua ſunt deleti.

Sybarītĭs, idis, [illegible], patronymicum fœmininum, à Sybaritis populis formatum. Ouid. *de Triſt. ad Auguſtum.*

Nec qui compoſuit nuper Sybaritida, fugit.

Quo in loco Sybaritida vocat Ouidius, opus Hemitheonis cuiuſdam cinædi de generibus voluptatum, & obſcœnarum delectationum.

Sybaritanus, adiect. Plin. *lib. 8. cap. 42.* Docilitas tanta eſt, vt vniuerſus Sybaritani exercitus equitatus, ad ſymphoniæ cantum ſaltatione quadam moueri ſolitus inueniatur.

Sybota, æ, [illegible] Stephano, inſula eſt ante Leucadiam, teſte Plin. *lib. 4. cap. 12.*

Sycaminon, [illegible], oppidum fuit in ora Phœnices, cuius ſua ætate nihil præter memoriam extitiſſe, autores ſunt Plin. *lib. 5. cap. 19.* & Strab. *lib. 16.*

[Sycaminus, [illegible], morus: [illegible] morum. Sycaminea [illegible], morus, arbor.]

Syce, [illegible], inſula eſt Aſiæ adiacens, non procul ab Epheſo, cuius meminit Plin. *lib. 5. cap. 31.*

Sychæus, vide ſupra *Sichæus.*

Sycĭtēs, [illegible], gemma a ficei colore dicta, de qua Plin. *lib. 37. cap. 11.* Eſt item Sycites, vini factitii genus ex fico, quem alij Palmi pomatum, alij Catorchiten appellant, ſingulis modiis in aquæ congiis tribus maceratis: vt docet idem Plin. *lib. 14. cap. 16.*

Sycomorus, {שקמה *ſikmah* [illegible]. Dioſc. GALL. *Figuier d'Egypte, comme* ITAL. *Sicomoro arbor* GERM. [illegible] HISP. *Higuera de Egypto.* ANGL. *A figge tree of Egypte.*} Arbor eſt mediam inter morum & ficum ſimilitudinem habens: vnde & nomen ei impoſitum eſt, συκῆ enim Græcis ficus eſt, & μορέα arbor, quam & Latini morum appellant. Hanc nonnulli ficum Ægyptiam, Theophraſt. Ægyptiam morum. Columella [illegible] Dioſcorides & Galenus Sycomorum appellant. Dioſcorides [illegible] ſycomorum eſſe arborem magnam, ſimilem fico, folio moro quam proximis, ma[illegible] fructum [illegible] quotannis, non ramis vt ficus, ſed caudice ipſo [illegible] ſuccum, & [illegible] interiore fracto, nulla [illegible] in fico [illegible] habeat, nec, niſi ferro vnguibuſue [illegible], matureſcere. Naſcitur præcipue in Rhodo, & Caria aliiſve locis, frumenti non admodum feracibus. Præterea in Ægypto, maxime in Nili aggeribus, quos [illegible] Nili inundationes [illegible], teſte Vlpiano, grauiter in eos ſoleat animaduerti, qui in Nili ripis ſycomorum exciderent.

Sycophantă, æ, Calumniator, delator. {חלך רכיל *holéch rachil.* [illegible]. GALL. *Calomniateur, faux accuſateur, trompeur, [illegible], mangeur de figues.* ITAL. *Calomniatore, mangiatore de fichi.* GERM. [illegible]. HISP. *El que come los higos, calumniador.* ANGL. *A quareller or wrangling fellow.* Huius ſignificationis ratio ab aliis ita traditur [illegible] (vt ait Plutarchus) [illegible] hoc eſt, Sycophantæ ex cupiditate aliis faceſſendi negotij nomen ſortitum aiunt. Nam quum Athenis vetitum eſſet efferre ficus, qui eos deferebant, accuſabantque, ſycophantæ ſunt appellati. Idem etiam Plutarchus refert in Solone. Alij tradunt, quum Attici rapinas in hortos ficuum [illegible], ficuſque [illegible], pœnam capitis in eos, qui id facerent, fuiſſe conſtitutam, quam pœnam qui perſequerentur ob paruula detrimenta, ſycophantas appellatos. Dicti itaque videntur ſycophantæ [illegible], hoc eſt, à ficuum delatione. Alij nominis huius etymon ad huiuſmodi referunt fabulam, quam & Maximus Planudes in vita Æſopi refert, Quum Xanthi philoſophi ſerui ficus domino ex agro allatas comedere[illegible], eius rei culpam in Æſopum conſeruum ſuum reiecit. Qui vt domino innocentiam ſuam probaret, aquam tepidam ebibit, eandemque puram, vt hauſerat, euomuit. Quod [illegible], alter quoque fecisset, [illegible] fructu ejecit: ea que ratione proditur calumniator [illegible], vt ſycophantam dicamus, qui aliorum falſo crimine calumniatur. Plaut. *in Amph.* [illegible] eſt ſycophanta, qui quidem [illegible] pater. Idem *Pſeud. ſc. 7. a. 4.* [illegible] ſycophantis quæſtus. Item, [illegible] hic ſycophanta eſt. Mox. Non [illegible] Sycophanta hic nequam eſt. [illegible] calidus & vafer.) Sequitur enim: Nugis meditatur [illegible] apud Plaut. *in Curc. ſc. 1. a. 3.* *Men. ſc. 1. a. 2.* & *ſc. 2. Ibid.* & *ſc. vlt. a. 5.* & *in Trinum.* & alibi paſſim.

Sycophantĭa, æ, Mendacium, calumnia, fallacia. {שטנה *ſitnáh.* [illegible]. GALL. *Calomnie, fauſſe accuſation, tromperie, deception.* ITAL. *bugia, calonnia, inganno.* GERM. [illegible]. HISP. *Calumnia, engaño.* ANGL. *A falſe or craftie accuſation, a forged crime.*} Plaut. *in Aſin. ſc. 1. a. 1.* Per fallaciam, quam amabam, abduxit à lenone mulierem, Neque puduit in ætatis ſycophantias ſtruere. *Ibid. ſc. 2. a. 3.* Perfidiæ laudes, gratiáſque habemus merito dūis magnas, Cum noſtris ſycophantiis, dolis, aſtutiiſque, Scapularum confidentia, &c. Idem *Aul. ſc. 3. a. 4.* Noui ſycophantias. Idem *Capt. ſc. 3. a. 5.* Nec mendicem, nec ſycophantiæ, nec [illegible] mantelum eſt. Idem *Pſeud. ſc. 5. a. 1.* Per Sycophantiam auferre xx. minas. *Ibid. ſc. 2. a. 2.* Hic doli, hic fallaciæ, hic ſycophantiæ &c.

Sycophantor, aris, ari, Sycophantias ſtruere. {חלך רכיל *haláeh rachil* שטן *ſatan.* [illegible], Suidæ. GALL. *Calomnier, accuſer fauſſement, tromper.* ITAL. *Accuſare falſamente, ingannare.* GERM. [illegible] HISP. *Calumniar, acuſar falſamente, engañar.* ANGL. *To inuent and forge falſe crimes or accuſations.*} Plaut. *in Trin.* Quam quam hoc me ætatis Sycophantari pudet.

Sycophantiſſo, as, [illegible], idem.

Sycophantioſe, aduerbium antiquum, hoc eſt, doloſe, ſiue per calumniam. {[illegible]. GALL. *Calomnieuſement.* ITAL. & HISP. *Calumnioſamente.* GERM. [illegible]. ANGL. *By inuention of a falſe crime.*} Plaut. *in Pſeud. ſ. 7. a. 4.* Ego nec ſycophantioſe quicquam ago, nec malefice.

Sycoris, Plin. *lib. 3. cap. 3.* fluuius Hiſpaniæ, iuxta Ilerdenſes, Surdaonum gentes. Lucan. Heſperios inter Sycoris non vltimus amnes. Vide *Sicoris.*

Sycōſis, [illegible], vitium eſt palpebræ aſperæ, & granorum exiguorum, quæ in ficis frumenta à Plinio appellantur, ſimilitudinem ficus referentis: vnde & nomen accepit.

Sycuſſa, [illegible], inſula eſt in mari Ægæo, ante Epheſum: de qua Plin. *lib. 31. cap. 5.*

Syderis, fluuius in finibus Caſpiorum & Hyrcanorum, à cuius oſtio Caſpium mare nomine amiſſo, Hyrcanum incipit appellari. Autor Plin. *lib. 6. cap. 16.*

Sydus, & Syderatio, vide *Sidus.*

Syedra, æ, [illegible], oppidum eſt Iſauriæ, quæ eſt regio Aſiæ, media inter Ciliciam & Pamphyliam. Steph.

Syēnē, [illegible], vulgò *Gaquera.* Vrbs in confinibus Æthiopiæ atque Ægypti, non procul à Nilo, ſupra Alexandriam, verſus meridiem quinque millibus ſtadiorum, ſub tropico Cancri directe locata. vnde ſole exiſtente in cancro, medio ſolſtitio, ait ſupra verticem ciuitatis nullam prorſus in ea vmbram iaci, ait Plin. *[illegible]. 37.* Lucan. *lib. 2.* —Vmbras nuſquam flectente Syene.

Sygaros, [illegible], inſula eſt in ſinu Arabico, in qua nulli ſunt canes atque aliunde inuectati circa littora errantes moriuntur. Autor Plin. *lib. 6. cap. 8.*

Syla, per ſimplex l, mons Lucaniæ, ſyluam habens eiuſdem nominis, latrociniis crebris infamis. Vnde & nomen accepiſſe videtur [illegible], quod eſt prædari. Saluſtius *de Fugitiuis.* In ſyluam ingentem Syla fuerunt. Virg. 12. *Æneid.*

———ac velut ingenti Syla, ſummóve Taberno,
Quum duo, &c.

Sylla, duplicato ll, [illegible], fuit Romanus nobilis, teſte Saluſt. qui ex antiqua Scipionum familia originem duxit. Hic in adoleſcentia omnibus flagitiis inquinatam vitam egit, vſque ad Quæſturam quam ſub Mario adeptus eſt, in qua vitam omnem penitus commutauit. Literis Græcis & Latinis bene eruditus fuit, facundus, acer, aſtutus, gloriæ cupidus, ſui ſecurus, pecuniæ maximus largitor, animo grandis, adeo vt de illo dubitari potuerit (inquit Saluſtius), fortiorne an felicior eſſet. Multus à Mario ad Bocchum regem legatus, Iugurtham victum retulit. Deinde & Mithridatem Aſiam crudeliter vexantem compeſcuit: ſocialis belli luctus repreſſit: Cinnæ dominationem fregit: & Marium qui olim ſe Quæſtorem faſtidierat, ipſum Sullani prouinciam proſcriptum, & exulem coegit petere. Dictator deinde effectus, ita Rempublicam oppreſſit, vt teſte Cicer. *in Verrem,* nemo illo inuito nec bona, nec vitam retinere poſſet. Poſtremo Republica conſtituta, Dictaturam depoſuit, & priuatus Puteolos conceſſit: vbi & pediculari morbo periit. Quapropter Cæſar hunc dicere conſueuit, illum literas neſciuiſſe, qui Dictaturam depoſuiſſet, vt ſcribit Tranquillus. Syllæ autem nomen ex Sibylla contractum putatur. Appellatus eſt enim Sibylla qui ex Sibyllinis libris primò ſacra fecit: cuius poſteri duabus ſublatis literis, Syllæ ſunt appellati. Et quum is, qui primus Sylla appellatus eſt, flauo & compto capillo fuerit, ſimiles Syllæ ſunt appellati. Inde profectum, vt etiam [illegible] in ludo, Sylli dicerentur. Soſipater *lib. 1.* Sylla Gallice ſonat, *Compere,* e. Plutarcho autore in Coriolan. & apertius in Sylla. Hinc Syllaceus color Vitruuio idem, qui purpureus. ¶ Syllaturire eſt Syllam imitari. Cic. *Attic. lib. 9. cap. 181.* Hoc turpe Cn. noſter biennio ante cogitauit, ita Syllaturit animus eius, & proſcripturit diu.

Syllaba, æ, {[illegible]. GALL. *Syllabe.* ITAL. & HISP. *Syllaba.* GERM. [illegible]. ANGL. *A ſillabe.*} Eſt comprehenſio literarum, vel vnius vocalis enunciatio, vnius, aut duorum temporum capax. Omnis enim ſyllaba aut breuis eſt, & vnum tempus recipit, quod atomum metrici vocant, vt Vir. Aut longa, & duo recipit tempora, vt Res. Dicta eſt autem Syllaba [illegible], quod eſt comprehendere. Propriè enim illa eſt ſyllaba, quæ ex pluribus literis conſtat. Quæ autem vna vocali perficitur, abuſiue ſyllaba vocatur, & monogramma appellatur. Aliæ dicuntur digrammæ, vt Ne, vſque ad hexagrammam, vt Stirps. Accidunt ſyllabæ quatuor, tenor, ſpiritus, tempus, & numerus literarum. Tenores tres ſunt, acutus, grauis, & circumflexus: Spiritus duo, Aſper & lenis, tempora tria, breue, longum & commune. Numerus quia vnica litera contenta eſſe poteſt, aut plures admittit, ſenarium tamen numerum non egreditur.

Syllăbatim, aduerbium, Per ſyllabas. {[illegible]. GALL. *Par ſyllabes, ſyllabe apres ſyllabe.* ITAL. *Syllaba per ſyllaba, à ſyllaba.* GERM. [illegible]. HISP. *De ſyllaba en ſyllaba.* ANGL. *By ſyllabes, or ſyllabe by ſyllabe.*} Cic. *Attic. lib. 13.* Ergo egone Tyronem quidem dictaui, qui totas [illegible] perſequi ſolet, ſed Spintheri ſyllabatim. Dicere ſyllabatim, Idem *4. Acad.* Quum enim tuus ille Stoicus ſapiens ſyllabatim tibi illa dixerit.

Syllabus, [illegible], index, quia [illegible], i. comprehendit ſummam longi operis.

Syllaceus color, quis, ſuprà in *Sylla* ad finem.

Syllanion, [illegible]. Statuarius nullo doctore nobilis: de quo Plinius *lib. 34. cap. 8.*

Syllaturio, vide *Sullaturio.*

Syllepsĭs, [illegible], figura eſt orationis, teſte Rufiniano, quum duabus diuerſiſque ſententiis verbum accommodatur alteri non conueniens. [illegible] definit eſſe diſſimilium clauſularum per vnum verbum conglutinatam conceptionem: vt cum ſubſtantiuis, nominatiue diuerſorum generum iungitur adiectiuum, verbumve alteri tantum reſpondens. Virg. *1. Æn.*

———Sæui

——Socijs & rege recepto.

Idem 1.*Ecloģ.*

——ſunt nobis mitia poma,
Caſtaneæ molles, & preſſi copia lactis

¶ Aut quum pro multis vnus ponitur: vt, Vterúmque armato milite complent. ¶ Aut pro vno multi, vt, Vos ô Calliope precor, aſpirate canenti. Vſitatius enim dixiſſet, O vos Muſæ. Dicta Syllepſis, ἀπὸ τοῦ συλλαμβάνειν, quod eſt concipere, vnde Latinè Conceptionem, ſiue Comprehenſionem vertere poſſumus.

[Syllochiſmus, συλλοχισμὸς, cùm primo manipulo alius adiungitur, vt dux duci. Suid.

Sylloge, collectio.

Syllogeus, collector, coactor inditionalis.]

SYLLOGISMVS, συλλογισμὸς, argumenti firmiſſimi genus, ex duobus pronunciatis concluſionem neceſſariò inferens. Latinè Ratiocinationem vertere poſſumus, ἀπὸ τοῦ συλλογίζειν, quod eſt ratiocinari. Quint.*lib.*5.*cap.*7 In ſyllogiſmo tota ratiocinatio ab eo eſt, qui intendit. ¶ Quid ſit Syllogiſmus docet Gell.*cap.*26.*lib.*15. Vbi definitionis Ariſtotelicæ Latina habetur interpretatio.

Syllogiſticus, a, um, ad ſyllogiſmum pertinens.

[Sylographus, calumniator, ſcriptor maledicus. Polit.]

Syloſon, tis, Συλοσῶν, Polycratis Samiorum tyranni frater, qui quum Dario Hyſtaſpis filio veſtem quam ferebat, aliquando largitus eſſet, ab eo pro penſatione muneris tyrannidem dono accepit. In qua adminiſtranda crudeliſſime ſe ſe geſſit, patriam ciuibus exhauriens. Vnde tractum eſt prouerbium, ἕκητι Συλοσῶντος εὐρυχωρίη, hoc eſt, Syloſontis opera facta eſt loci amplitudo.

SYLVA, æ, nomen generale eſt non ſolùm arborum, ſed etiam herbarum. {יער *iaar* δρυμὸς, ὕλη. GALL. *Foreſt, bois* ITAL. *Selua, boſco* GERM. Ein wald HISP. *El boſque de arboles*. ANGL. *A woode* } Plaut. *Men. ſc.*1.*a.*5. Quid me venatum in ſyluam vocas? Bacche. Tibull.*lib.*4.

Nec quadrupes denſas depaſcitur aſpera ſyluas.

Virg.*lib.*1.*Georg.*

——ſubit aſpera ſylua,
Lappaque tribulique.

Propriè tamen arborum, & quæ cædua eſt, hoc eſt, quæ habetur in eum vſum, vt ex ea materia cædatur. Quod ſi ſucciſa ſit, nihilominus dicitur ſylua, quoniam ruſus ex ſtirpibus, aut radicibus renaſcitur. Cic. *Attic lib.*12. Mane me in ſyluam abſtrudo denſam, atque aſperam: non exeo inde ante veſperam. Quint *lib.*1 *cap.*10 *de Orpheo.* non feras modo, ſed ſaxa etiam ſyluaſque duxiſſe poſteritatis memoriæ proditum eſt. Virg 6.*Æneid.*

Itur in antiquam ſyluam, ſtabula alta ferarum.

Dicta ſylua, ab eo quod Græcis ὕλη, id eſt, materia dicitur. Et vt illi ὕλην pro materia, ſic noſtri Syluam poſuerunt, Sylua autem vel grandiſtera eſt, cuius arbores non cæduntur, ſed ad eſcam quadrupedibus præbendam ſeruantur: aut cædua, quod in ea arbores, quum ad iuſtam proceritatem creuerunt, cædantur: vt vel ædificationibus, vel alijs vſibus materiam præbeant. Lucus non eſt cæduus, ſed manu conſitus, religioſuſque Deo, vel hominis alicuius cineri dedicatus, circa delubrum Dei, vel ſepulchri. Saltus eſt ſylua inuia, vbi paſci & æſtiuare, vel hyemare pecudes ſolent. Nemora voluptatis cauſa comparata, & plena amœnitatis. ¶ Quandoque ſyluam accipimus pro tumultuario, & extemporaneo ſcripto quod Græci σχεδίασμα appellant: cuiuſmodi ſunt Syluæ Papinij, quas ſibi ſubito calore, & quadam feſtinandi voluptate excidiſſe teſtatur. Quintil. *lib.*10. *cap.*3. Diuerſum eſt huic eorum vitium, qui primo decurrere per materiam ſtylo, quàm velociſſimo volunt, & ſequentes calorem atque impetum ex tempore ſcribunt: hanc Syluam vocant. ¶ Syluæ & ambulationes in vrbe. Sueton. *in Aug. cap.* 100.

Syluula, diminutiuum. {ὑλάριον. GALL. *Vn petit bois, petite foreſt, bocage.* ITAL. *Piccola foreſta.* GERM. Ein wäldlin. HISP. *Pequeño boſque.* ANGL. *A little woode.* } Colum *lib.*8 *cap.*15. Sunt enim quibus cordi eſt vel in ſyluulis tamaricum, aut ſcruporum frutetis immorari: nec ob hanc tamen cauſam totus locus ſyluulis occupetur.

Syluæmater, Scribonio Largo, quæ officinis *Matriſylua* herba, GERM. Waldmeiſter / quaſi ſyluæ magiſtra in altiſſimis ſyluis plerunque reperitur. Dicitur & Epatica, Leberkraut / Targ.

Syluester, ſtris, vel hic & hæc ſylueſtris, & hoc ſylueſtre, Syluoſus. {ὑλῶδης, ὑλαῖος. GALL. *Sauuage, ruſtique, champeſtre.* ITAL. *Saluatico, ruſticano.* GERM. Waldechtig / item, bewaldet. HISP *Coſa de boſque* ANGL. *Wilde.* } Liu 7.*bell. Pun* Tumulus erat ſylueſtris inter Punica & Romana caſtra Cic. *in Læl.* Quæris locis ipſis delectemur montoſis, & ſylueſtribus, in quibus diutius commorati ſumus, hoc eſt, locis qui in montibus ſunt, & ſyluis. Ouid.13. *Metam.*

Qui nunc vt memorant ſylueſtribus abditus antris.

¶ Interdum ponitur pro incultus, agreſtis, ſiue ruſticus. ἄγριος. Ouid 2. *Faſt.*

Tranſtulit Euander ſylueſtria numina ſecum.

Virg. 1. *Ecloģ.*

Sylueſtrem tenui muſam meditaris auena.

¶ Hinc Sylueſtrior comparatiuus. Plin. *lib.*26. *cap.*27. Sylueſtriora omnia tardiora.

Syluaticus, a, um, quod eſt ſyluæ, ſeu quod ad ſyluam pertinet. {ὑλαῖος GALL. *De foreſt, ſauuage.* ITAL. *Saluatico, di ſelua.* GERM. Des walds. HISP. *Coſa perteneciente à boſque.* ANGL. *Of a woode* } Varr. *lib.*1. *de re ruſt.* vt falces dicuntur ab eodem ſcriptore vineaticæ opus eſſe ſex, ſirpiculæ quinque, ſyluaticæ quinque, arborariæ tres, ruſticariæ decem. Syluatica laurus, creſcens in ſyluis. Cato *cap.*8. Syluaticus mus, id eſt, agreſtis, ſiue in ſyluis habitans, Plin. *lib.*30. *cap.*9. Ruta ſyluatica. Celſ. *lib.*5. *cap.*27.

Syluicola, æ, qui ſyluam incolit. {ὑλονόμος. GALL. *Qui habite ès foreſts.* ITAL. *Chi habita nelle ſelue.* GERM. Ein waldwohner. HISP. *El que mora en los boſques.* ANGL. *That dwelleth in a foreſt or woode.* } Propert. *lib.* 3. *eleģ.* 13.

Hu tum blanditijs furtiua per antra puellæ
Oſcula ſyluicolis empta dedêre viris

Syluicultrix, icis, Syluæ habitatrix. {ἡ ὑλονόμος. GALL. *Celle qui habite ès bois & foreſts.* ITAL. *Donna che habita nelle ſelua* GERM Ein waldwohnerin. HISP. *La que mora en los boſques.* ANGL. *She that dwelleth in a woode.* } Catull. *Epigr.*58.

Vbi cerua ſyluicultrix, vbi aper nemoriuagus?

Syluifragus, a, um, {ὑλοφάγος, δρυμοὺς καὶ ὕλας, κατακλῶν GALL *Qui rompt & abbat les foreſts.* ITAL. *Spezzare ſelue.* GERM. Das die wäld zerreiſſt. HISP. *Quebrantador ò cortador de boſques.* ANGL. *A cutter of a woode or foreſt.* } Venti epitheton eſt, quo arbores in ſyluis & franguntur, & eruuntur. Lucret. *lib.*1.

——monteſque ſupremos
Syluifragis vexat flabris.

de vi & impetu ventorum loquitur.

Syluiger, a, um, Syluoſus. {ὑλώδης. GALL. *Plein d'arbres, bocageux.* ITAL. *Seluoſo, pieno d'alberi.* GERM Waldechtig das vil wäld hat. HISP. *Lleno de boſques.* ANGL. *Full of trees or foreſtes.* } vt Montes ſyluigeri. Plin. *lib.*31. *cap.*3. Ideò ſyluigeri ab Aquilonis tantum parte ſunt.

Syluoſus, a, um, Sylua obſitus, arborum denſitate ſyluæ imaginem referens. {ὑλώδης, ὑλήεις. GALL. *Plein d'arbres, boſcageux.* ITAL *Seluo o pieno d'alberi.* GERM. Waldechtig HISP. *Lleno de boſques.* ANGL. *Full of woodes or trees.* } Liu 9. *ab Vrbe*, Saltus duo alti, ſyluoſique ſunt montibus circa ſe perpetuis inter ſe coniuncti. Plin. *lib.*12. *cap.*5. Superiores eiuſdem rami in excelſum emicant ſyluoſa multitudine.

Syluesco, is, ere, In nimiam ramorum, ſarmentorúmve vbertatem luxuriare. {ὑλομανεῖν. GALL. *Deuenir ſauuage.* ITAL. *Diuentare ſaluatico.* GERM. Zu einem wald werden mit vile der ſchoſſen. HISP *Hazer e boſque.* ANGL. *To waxe wild or thick of boughes lik a woode.* } Cic. *in Caton.* Quàm multiplici ſerpentem lapſu, & erratico, ferro amputans, coercet ars agricolarum, ne ſylueſcat ſarmentis, & in omnes partes nimis fundatur. Col. *lib.* 4. *cap.*11. Nec pali vitem ſuperuacuis frondibus luxuriantem ſylueſcere.

Syluanus, Syluarum Deus, qui Cypariſſum puerum in delicijs habuiſſe dicitur, eundémque in arborem ſui nominis, hoc eſt, in cupreſſum transformaſſe. Fabulantur enim Poetæ, Cypariſſum ceruam habuiſſe manſuefactam, eámque vnice adamaſſe: quam quum Syluanus imprudens occidiſſet, puer doloris impatientia contabuit Cuius mortem ægrè ferens Syluanus, in arborem cupreſſum eum commutauit, quam amaſij deſiderio ſemper dicitur circumferre. Quidam Syluanum eundem eſſe putarunt cum Pane. Virg. tamen *lib.*1. *Georg.* manifeſtè eos diſtinguit. Nam quum dixiſſet, Pan ouium cuſtos, &c. interiecta deinde Mineruæ, & Triptolemi mentione, ſubdit tandem, Et teneram ab radice ferens Syluane cupreſſum. Quem locum explicans Seruius, Publica (inquit) cæremoniarum opinio hoc habet, pecorum & agrorum Deum eſſe Syluanum. Prudentiores tamen dicunt eum eſſe ὑλικὸν θεὸν, hoc eſt, Deum τῆς ὕλης. Ὕλη autem eſt fæx omnium elementorum, id eſt, ignis ſordidior, & aër, item & aqua, & terra, ſordidiora vnde cuncta procreantur. Quam ὕλην Latini materiam appellauerunt: nec incongruè, quum materiæ ſyluarum ſint. Ergo quem Græci à toto, Latini à parte dixerunt. Hæc ille. Plin *lib.*12. *cap.*1 Quin & Syluanos, Faunóſque, & deorum genera ſyluis ac ſua numina tanquam è cœlo attributa credimus. Plaut. *Aul. ſc.*3.*a.*4. Syluani lucus extra murum eſt auius.

Syluia, quæ & Rhea, & Ilia, Numitoris filia, quæ à Marte compreſſa, (vt Romani credi voluerunt) Romulum peperit, & Remum, vrbis Romanæ conditores. Vide Liu. *lib* 1. *ab Vrbe.* ¶ Eſt & Syluia apud Virg. 7. *Æneid.* nomen ſororis Thyrrhei paſtoris regij armenti, cuius ceruus manſuetus à Troianis vulneratus initium præbuit belli inter Latinos, & Troianos aduenas.

Syluius, Aſcanij filius, Æneæ nepos: ita dictus quòd caſu quodam in ſyluis natus eſſet: à quo deinceps Albanorum Reges omnes Syluij dicti ſunt, ſicut Romanorum Imperatores, Auguſti: Ægyptiorum Reges, Ptolemæi: Parthorum, Arſaces. Vide Liu. *lib.*1. *ab Vrbe.* ¶ Syluius Poſthumus pater Latini. Ouid *lib.*4 *Faſt.*

Syma, æ, ſiue Syme, ſymes, σύμη. Inſula eſt Cariæ adiacens, portum habens clauſum triremibus aptum, & nauale nauium viginti. Autor Strabo *lib.*14.

SYMÆTHVS, Σύμαιθος, fluuius Siciliæ non longè ab Ætna, qui (vt ait Strabo *lib* 6.) agrum Cataneum irrigat.

Symæthius, a, um, adiect. Virg. 9. *Æneid.*

Eductum Martis luco Symæthia circum
Flumina.

Symbari, populi feri, inter Arabiæ montes, & Nilum incolentes, elephantúmque venatu victitantes. Autor Plin. *lib.*6. *cap.*31.

Symballotá, συμβαλλωτὰ, ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν, veſtes quædam coacti per ſe velleris implexu potius, quàm textu confectæ.

Symbioſis, συμβίωσις, conuictus, actio vna viuendi, συμβιοῦν conuiuere.

SYMBOLVM, i, Nota, ſignum, collatio. {אות *oth.* σύμβολον. ANGL. *A ſigne token or badge to knowe one bie.* } à συμβάλλω, confero. Hinc fit vt ſymbolum accipiatur pro eo quod in cœnam comparandam plures conferunt. {GALL. *Enſeigne de recognoiſſance, eſcot.* ITAL. *Segno, intraſegno, ſcotto.* GERM. Ein örte / item, ein wahrzeichen. HISP. *Colletta de dichos ò ſentencias, ſeñal, apellido en la guerra.* } Terent. *in Andr.* Symbolum dedit, cœnauit. Hic Symbolam legi debere, apud Terentium, & alios admonent Turnebus, Lambin. & alij, quod etiam puto. ¶ Dicitur etiam Symbolum, ſignum bellicum, quod à Latinis teſſera appellatur, quo ſocij ab hoſtibus, & exploratoribus dignoſcuntur: vt in Marij exercitu Lar Deus, in caſtris Syllæ Apollo Delphicus: inter Cæſarianos, Venus genitrix. Etiam ſymbolum dicitur quodlibet ſignum, de quo inter aliquos conuenit: quóque quis ab alio dignoſcitur, atque ſecernitur. Plaut. *Pſeud ſc.*1 *a.*1. Miles hic reliquit, ſymbolum impreſſam in cera ex anulo ſuam imaginem: vt qui huc afferet eius ſimilem ſymbolum, Cum eo ſimul me mitteret. Idem *ibid. ſc.*2.*a.*2. Iſtic ſymbolum eſt inter herum meum, & tuum de muliere. Mox: Dato ergo iſtum ſymbolum illi. (ſup. expreſſam in cerâ imaginem,) &c Quibus in locis in maſculino genere, Symboli nomen vſurpatur à nominatiuo ſymbolus: de quo paulo inferius. ¶ Ab huius ſimilitudine Symbolum Apoſtolorum dictum eſt quoddam quaſi totius noſtræ fidei breuiarium: quo veluti quadam teſſera pſeudoapoſtoli à veris diſcernerentur. Erant enim eo

tempore

tempore Iudæi quidam, qui ſimulabant ſe eſſe Apoſtolos Chriſti, & lucri alicuius, vel ventris gratia ad prædicandum proficiſcebantur: nominantes quidem Chriſtum, ſed non verè & piè eum annuntiantes. ¶ Hoc etiam nomine dicebantur teſſeræ quædam, quæ dabantur publicè à ciuitatibus quibuſdam hominibus ſibi amicis, vt hoſpitaliter, & amicè acciperentur in oppidis fœderatis. Sic etiam hodie vocari poſſunt teſſeræ collybiſticæ, ad permutandum pecuniam ſine vecturæ periculo inſtitutæ. Iulius Pollux interpretatur ſymbolum, paruum numiſma. Ariſtoteles originem, id eſt, etymologiam vocabulorum Symbolum appellat, per quam vis verbi, vel nominis per interpretationem cognoſcitur. ¶ Symbola item dicuntur notæ arcanioris cuiuſpiam myſterij ſignificatiuæ: vt quum ciconiam dicimus eſſe ſymbolum pietatis, & papauer fertilitatis. ¶ Item breues quædam & inuolutæ ſententiæ, & quædam quaſi ænigmata, rem aliquam occultam & reconditam ſignificantia, quæ & σύνθημα & ἀπόῤῥητα à Græcis appellantur: cuius generis ſunt ſymbola Pythagorica.

Symbŏlūs, σύμβολος, Symbolum, anulus, teſſera, chirographum. Plaut. *in Bacch.* Eo præſente, homini extemplò oſtendit ſymbolum. Quem tute dederas ad eum, vt ferret filio. N. Quid, vbi ei oſtendit ſymbolum. Idem Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. Date iſtum ſymbolum illi. Idem *ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Symbolum? Quem ſymbolum, qui à milite allatus eſt. Iuſtinus *lib.* 2. Solicitatè inquietos in partes ſuas ſtatuit: & quum colloquendi copiam non haberent, quo applicaturi erant, ſymbolos propoſui, & ſaxis proſcribi curat. Quo in loco Symbolos videtur appellare literas ſiue notas, quibus militibus indicabatur locus quò eſſent conuenturi. Alia exempla generis maſculini habes ſup. in voce præcedente.

Symbolă, æ, fœm. gen. Apud antiquos in eadem legitur ſignificatione, in qua Symbolum. Plaut. *in Sticho*, Iam herclè ego per hortum ad amicam tranſibo meam, Mihi hanc occupatam noctem: eadem ſymbolam Dabo, & iubebo apud Sangarium cœnam coqui. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Symbolarum collatores apud forum piſcarium.

Symbolæus, a, um, συμβολαῖος, pertinens ad συμβόλαια, i. contractus, pacta, dicta, conuenta. Apul.

Symbolicus, a, um, ad ſymbolum pertinens, figuratum.

‖Symbolicè, συμβολικῶς. Gell.

Symbolægraphus, συμβολαιογράφος, vel συμβολαιογράφος, notarius, qui contractus ſcribit, in Pandect. Bud. ‖

Syme, σύμη, inſula Cariæ adiacens, medio ferè ſpatio inter Rhodum & Gnidum, vt tradit Plin. *lib.* 5. *cap.* 31. Vide ſuprà in dictione *Syme.*

Symmachus, σύμμαχος. Proprium nomen oratoris cuiuſdam Romani, qui miſſus fuit à Senatu Conſtantinopolim, ad Theodoſij liberos, rogatum vt Veſtales à Chriſtianis deſtrui minimè paterentur. Cuius rei gratia putabant ſe aduerſa multa à diis eſſe paſſos. Eius igitur orationem & Prudentius & Ambroſius, qui huius meminerunt, acerrimè confutarunt. ¶ Fuit & Symmachus, ſacrorum librorum interpres doctrinæ parum ſinceræ: cuius meminit Euſebius. ¶ Græcis alioqui σύμμαχος belli ſocium ſignificat, quemadmodum & συμμαχία, belli ſocietatem.

Symmĕtrĭă, συμμετρία, apta membrorum partiúmve omnium proportio: quæ quibus adeſt ſymmetra, σύμμετρα dicuntur. Plin. *lib.* 34. *cap.* 8. Primus hic multiplicaſſe varietatem videtur, numeroſior in arte, quàm Polycletus, & Symmetria diligentior. Idem, Nondum habet Latinum nomen Symmetria.

Symmetrus, a, um, σύμμετρος, ον, commenſum habens.

Symmontanum, trifolium, vel (vt Ruellio placet) Symmoniacum. Herba quam in hæc verba deſcribit Col. *lib.* 6. *cap.* 17. Symmontanum trifolium, quod inuenitur confragoſis locis, efficaciſſimum traditur, odoris grauis, neque abſimilis bitumini, & idcirco Græci eam ἀσφάλτιον appellant: noſtri autem propter figuram vocant acutum trifolium: nam longis & hirſutis foliis viret, caulémque robuſtiorem facit quàm pratenſe.

Sympăthīă, verbum ex verbo, condolentia, compaſſio. {συμπάθεια. Gall. *Sympathie, accord & conuenance naturelle.* Ital. *Compaſſione.* Germ. Mitleidung/ vberein ſtimmung. Hisp. *Compaſſion, conſentimiento.*} Cic. 3. *de natur. deor.* Illa verò cohæret & permanet naturæ viribus, non deorum: éſtque in ea iſte quaſi conſenſus, quam συμπάθειαν Græci vocant.

Sympĥōnīă, æ. {συμφωνία. Gall. *Accord de ſon.* Ital. *Harmonia, conſonanza, concento.* Germ. Zuſammen ſtimmung/ mitthellung. Hisp. *Conſonancia en la muſica.* Angl. *Concordaunt, aggreance of tune.*} Conſonantia & muſicus concentus, ἀπὸ τοῦ συμφωνεῖν, quod eſt conſonare, ſiue concinere. Cic. *pro Cælio*, Accuſatores quidem libidinis, amores, adulteria, Baiis acta conuiuia, comeſſationes, cantus, ſymphonias, nauigia iactant. Idem *ad Tironem lib.* 15. Symphoniam Lyſonis velim vitaſſes. Vbi ſic interpres, Intelligimus Tironem inuitatum eſſe à Lyſone ad cantus aliquos, & delectationes muſicas, quæ ei obfuerunt. Symphoniam poſuit pro tota celebritate, quam fecit Lyſo, quæ cantu muſico maximè fuerat decorata. ¶ Symphonia herba, quæ & gumphena dicitur. Plin. *lib.* 26. *cap.* 7. Symphonia vel gumphena alternis viridibus roſeiſque per caulem foliis in pelex languinem remanentibus medetur. Quid Symphonia ſit, docet Cenſorinus d. Die natali, vbi de Muſica agit.

Symphonēſis, συμφώνησις, propriè eſt vocum conſonantia. Sed Grammaticis in metris eſt, cùm duæ ſyllabæ in vnum ſonum coëunt. συμφωνεῖν eſt voce conſonare: hic in vnam vocem, h. e. ſonum coaleſcere.

Symphoniacus, a, um, ad Symphoniam pertinens. Symphoniaci pueri, Serui muſicam tenentes, qui & in conuiuiis, itemque in claſſe adhibebantur {מנגנים *menag genim* συμφωνιακοὶ παῖδες. Gall. *Chantres, muſiciens.* Ital. *Cantori, muſici.* Germ. Singer. Hisp. *Cantores.* Angl. *That ſingeth in tune melodiouſlie.*} Cic. *pro Milone*, Milo tum caſu pueros ſymphoniacos vxoris ducebat. Vlpianus autor eſt, cant remigibus celeuſma per ſymphoniacos ſeruos ſolitum olim fuiſſe, interdum per aſſam vocem, id eſt, ore prolatam, interdum per citharam.

Symphōniaca herba, eadem cum Apollinari ſiue hyoſcyamo, teſte Apuleio. Palladius, Si cerasſa arbor canicularium fatigetur, herbam ſymphoniacam circa arboris truncum torquens in coronam habet, vel ex ea iuxta vnam caudicem cubile fiet.

Symphĕrĭdēs, qui iiſdem vtuntur puteis. Cic. *lib.* 2. *de Legibus*, Ego mehercule & illi, & omnibus municipibus duas eſſe cenſeo ſtatuas: vnam naturæ, alteram ciuitatis: vt ille Cato, quum eſſet Tuſculi natus, in populi Romani ciuitatem ſuſceptus eſt. Itaque quum ortu Tuſculanus eſſet, ciuitate Romanus, habuit alteram loci patriam, alteram iuris: vt veſtri Attici, priuſquam Theſeus eoſdem migrare ex agris, & in Aſty, quod appellatur, omneis conferre ſe iuſſit, & ſymphreatidas ex Atticis fieri: ſic nos & patriam dicimus, vbi nati, & illam qua excepti ſumus. quo in loco tamen nonnulli συμφρονοῦντας, legere malunt, quaſi ὁμόφρονας, hoc eſt, eiuſdem animi & ſententiæ.

Symphyton petræon. {σύμφυτον πετραῖον. Gall. *Bugle.* Ital. *Sinfita.* Germ. Steinwurtzel. Hisp. *Suelda.*} Herba in ſaxis naſcens, ramis tenuibus, paruis, origani ſimilibus, capitulis thymi, ſurculoſa tota, odorata, guſtu dulcis, ſaliuam ciens, longa radice, rubra, digiti craſſitudine. Latini alum, ruſtici in Gallia *bugulam* appellant. ¶ Symphiton alterum, caule naſcitur cubitorum binûm aut maiore, anguloſo inani, vt ſonchus & craſſo, qui per breuia interualla circundatus foliis lanuginoſis, oblongis, &c. Officinæ nomen ſymphiti retinuerunt. Herbariis & vulgo *con ſolida maior* vocatur.

Sympĭnium, σιμπίνιον, vas vinarium, non diſſimile cyatho, quo in ſacrificiis vtebantur, ἀπὸ τοῦ συμπίνειν, quod eſt compotare. Iuuenal. *Satyr.* 6.

Et quis tunc hominum contemptor numinis, aut quis
Sympinium ridere Numæ, nigrúmque catinum?

Quo tamen in loco non deſunt, qui ſympullum legere malint: quæ vox & apud Plinium, & apud Varronem legitur. Verba Plinij ſunt hæc, *lib.* 36. *cap.* 12. In ſacris quidem, etiam inter has opes, non murrhinis, cryſtalliniſve, ſed fictilibus prolibatur ſympulis. Varro autem ſic habet, *lib.* 4. *de ling. Lat.* Quod vinum dabant, vt minutatim funderent, à guttis guttum appellarunt. Quod ſumebant vt minutatim, à ſumendo ſympullum nominarunt. In huiuſce locum in conuiuiis è Græcia ſucceſſit epichyſis, & cyathus: in ſacrificiis remanſit guttus & ſympullum.

Symplēgădes, συμπληγάδες, quæ & Cyaneæ, Inſulæ duæ ſunt, ſiue potiùs ſcopuli trans Boſphorum Thracium, in ipſo Ponti Euxini oſtio, mille quingentis paſſibus ab Europa diſtantes: tam modico autem inter ſe diſcretæ interuallo, vt ex aduerſo quidem intrantibus geminæ cernantur, paulum vero deflexa acie, coëuntium ſpeciem præbeant. Quæ res occaſionem præbuit poetarum fabulis, qui eas olim inter ſe concurriſſe tradunt. Vnde & nomen acceperunt, ἀπὸ τοῦ συμπλήττειν, hoc eſt, a concurrendo, ſeu confligendo. Ouidius, compreſſos vtrinam Symplegades eliſiſſent. Nominatiuus ſingularis eſt Symplegas, συμπληγάς, pen. prod. Martial. *lib* 11.

Si conſtringantur gemina Symplegade culi.

Quo in loco per geminam Symplegadam nates ipſa intelligit. Symplegma, pro eodem, apud eundem Martial.

Quæ ſilent taceant quid excitet.
Quæ ſimple, mate quinque coculentur.

Symplegma, σύμπλεγμα, complexus, à συμπλέκω complico.

Symploce, συμπλοκή, complexus. Figura, cum repetitio fit in principiis, & clauſulis.

Sympŏsĭum, ii, Compotatio, conuiuium. {משתה *miſcàtéo* συμπόσιον. Gall. *banquet, feſtin.* Ital. *Conuito.* Germ. Ein gaſtmahlzeit. Hisp. *Combite.* Angl. *A banket or drinking together.*} Cic. *lib.* 9. *Epiſt. ad Pætum*, Sapientius nos quam Græci: illi ſympoſia, aut ſyndeipna, id eſt, compotationes, aut concœnationes: nos conuiuia, quia tum maximè ſimul viuitur.

Sympoſiacus, a, um, συμποσιακός, ή, όν, ad conuiuia pertinens.

Sympoſiarchus, συμποσίαρχος, magiſter & dominus ſympoſij.

Sympoſiaſtes {συμποσιαστής. Gall. *Faiſeur de banquet & feſtin.* Ital. *Chi fa conuito.* Germ. Ein gaſtgeſell oder gaſter. Hisp. *El que haze combite.* Angl. *A maker of a banket.*} Conuiuator ſeu conuiuij dominus: ipſi autem compotores, ſympotæ, συμπόται. Cuius fœmininum eſt ſympotria, συμπότρια, compotrix.

Sympſalma, σύμψαλμα, vocum in cantando copulatio, Diapſalma, diſiunctio earum.

Symmyſta, συμμύστης. Secretarius, ſeu ſecretorum conſcius, vt apud interpretem Origenis. Sicut Iohannes Symmyſta pronunciat, dicens, Quia ſiquis peccauerit, aduocatum habemus apud Deum Ieſum Chriſtum.

Symptōma, σύμπτωμα, quod accidit: à συμπίπτω, ſimul cado.

Symptomaticus, a, um, συμπτωματικός, ή, όν, ad ſymptoma pertinens.

Syn, σύν, Præpoſitio Græca, quæ in compoſitione ſignificat ſimul, quemadmodum apud nos con.

Synæreſis, συναίρεσις, Contractio: figura qua duæ ſyllabæ in vnam contrahuntur, nullo ſublato elemento: vt *Ærei* diſſyllabum pro ærei. Virg. *lib.* 6. *Æneid.*

Centum ærei claudunt vectes, &c.

Item ferrei per duas ſyllabas pro ferrei. *Ibidem.* Ferreique Eumenidum thalami. Dicta ſynæreſis ἀπὸ τοῦ συναιρεῖν, quod eſt contrahere. Huic figuræ contraria eſt diæreſis, quam ſyllaba in duas reſoluitur.

Synagogă, συναγωγή, idem quod congregatio vel cœtus, ἀπὸ τοῦ συνάγειν, quod eſt congregare.

Synagris, συναγρίς piſcis.

Synalœpha, συναλοιφή, Abſumptio vocalis dictionem finientis, ſequenti dictione incipiente a vocali. Dicta ſynalœpha, ἀπὸ τοῦ συναλείφειν, hoc eſt, a conglutinando, propterea quod per eam duæ ſyllabæ in vnam coaleſcant.

Synanche, {συνάγχη. Gall. *Eſquinancie.* Ital. *Schinancia.* Germ. Die ſengelſchwer/ halsweh. Hisp. *Eſquinancia.* Angl. *The quinſey, a diſeaſe ſo caled.*} Angina, morbus in faucibus, & propter eam muſculorum interiorum inflammatione, teſte Ægineta. Nam quum malum guttur ſeptum inualeſcit, potius Cynanche, κυνάγχη appellatur. Quæ tamen differentia non rarò confunditur. Celſ. *lib* 4. *cap.* 4. Vt hoc autem morbi genus circa totam ceruicem, ſic alterum æque peſtiferum, acutúmque in faucibus eſſe conſtituit noſtri Anginam vocant: apud Græcos nomen, prout ſpecies eſt. Interdum enim neque rubor, neque tumor vllus apparet.

ſed

ſed corpus aridum eſt, vix ſpiritus trahitur, membra ſoluuntur, id κυνάγχην vocant. Interdum lingua fauceſque cum rubore intumeſcunt, vox nihil ſignificat, oculi vertuntur, facies pallet, ſinguleúſque eſt: id συνάγχη vocatur. Illa communia ſunt, Æger non cibum deuorare, non potionem poteſt: ſpiritus eius includitur. Leuius eſt, vbi tumor tantummodo & rubor eſt, cætera non ſequuntur, id παρασυνάγχην appellant. Hæc Celſus.

¶Synapte, precationum formulæ in Eccleſia orientali. L.g.b.¶

Synathrœſmus, συναθροισμὸς, figura eſt, quam nos congeriem vertere poſſumus, ἀπὸ τοῦ συναθροίζειν, quod eſt congerere, ſeu congregare. Poteſt autem & ſingulis verbis, & plurium verborum coniunctione fieri. Singulis, hoc modo. Sed quum ad ſupplicium ſumendum ſe confirmaret, multa ſimul eum reuocabant, officia, conſuetudo, tempus, exiſtimatio, periculum, religio. Plurium verborum coniunctione ſic apud Lycurgum, Nemo enim nocens ſine ſummo mœrore eſt, iudices, ſed multa ſimul eum perturbant. quod adeſt, ſollicitudinis plenum: quod futurum eſt, formidoloſum: lex paratum ſupplicium oſtentans, vitia ex vitiis coacta, occaſionem arguendi maleficij captans inimicus, quæ quotidie eius animum vehementer excruciant. Vide Rutilium.

¶Synaxaria, vitæ Sanctorum, ac Martyrum in compendium redactæ, & publicè lectæ in Eccleſia. Gennad.¶

Synaxis, σύναξις, actio cogentis, ſeu congregantis, & paſſio congregati: collectio in Eccleſiam Chriſti, conuerſio ad fidem Chriſtianam. Conuentus eccleſiaſticus ad verbum Dei audiendum, ad orandum, & ad Sacramenta vtenda. Congreſſus ad verbum audiendum & ad orandum. Celebratio Euchariſtiæ. Ipſa Euchariſtia. Vnio cum Deo. vide Caſaub. *exercit. 16. ad annal. Baron. num. 42.*

Syncătēgŏrēmă, συγκατηγόρημα, Latinè dici poteſt vox conſignificatiua. Sunt enim ſyncategoremata particulæ per ſeipſas nihil ſignificantes: quæ tamen orationem ingreſſæ, aliarum compoſitioni nonnihil addunt. Huiuſmodi ſunt quæ à Dialecticis vocantur Signa vniuerſalia, & particularia, vt Omnis, Nullus, Quidam.

Syncătēgŏrēmătĭcŭs, a, um, συγκατηγορηματικὸς, id eſt, conſignificatiuus.

¶Syncellus, σύγκελλος, in Græca Eccleſia olim proximus erat Patriarchæ, vicarius viui & ſucceſſor mortui. Erant ſyncelli plures, ex quibus primus πρωτοσύγκελλος. Heraclius ad duos redegit.¶

Syncĕrăſtum, inquit Varr. *lib. 6. de ling. Lat.* dicitur omne edulium antiquo vocabulo Græco. Pacuuius *in Phagone*, Honos ſyncieraſto perit, pernis, glandio.

Syncērŭs, a, um, Integer, illæſus, non mutilatus. {נקי naki תמים tamim טהור tahór. ἄχραντος, ἀκέραιος. Gall. *Sincere, pur & net, ſans mixtion & meſlange.* Ital. *Sincero, puro, intero, reale.* Germ. Gantz/vnuermiſcht/vnuerſehrt. Hisp. *Coſa lympia y entera.* Angl. *Pure, ſyncere, ſimple, vncorrupted without diſſimulation.*} Tractum ab eo, quòd qui diuidere fructum communem aluearum cum ſocio volunt, ſimul cum cera mel patiuntur, quòd ſi mel tantùm ſine cera conſignent, fraudant ſocium, nec agunt integrè. Syncerum itaque, quaſi ſimul cum cera. Ouid. 12. *Metam.*

——— rurſus ſine vulnere corpus
Syncerúmque fuit.

Lucret. *lib. 3.*

Sin ita ſynceris membris ablata profugit,
Vt nullas partes in corpore liquerit ex ſe, &c.

Cic *lib* 13. *Epiſt.* Hoc mihi da, vt M. Curium integrum ſyncerúmque conſerues. ¶ Accipitur item ſyncerus pro puro & incorrupto, ἀκήρατος. Horat. *lib. 1. Epiſt.* Syncerum eſt niſi vas quodcunque infundis, aceſcit. ¶ Aliquando pro vero & minimè fucato ἀνόθευτος, εἰλικρινής. Cic. *lib. 2. de diuin.* Quod licet exiſtimare, in aliis quoque oraculis Delphicis aliquid non ſynceri fuiſſe. Idem *lib. 1. Offic.* Perſpicere quid in quacunque re verum ſyncerúmque ſit. Liu. *lib. 9. bell. Pun.* Si ſpatium ad ſua, vt vellit, componenda detur, nihil ſyncera fide cum Romanis acturum. Syncerus, inquit Donatus, id eſt, purus, ſine fuco & ſimplex, vt mel ſine cera: quod etymon ſi admittamus, Sincerus ì Latino ſcribendum erit. ✱Inſyncerus, pro vitiato, & incorrupto. Virg. Inſyncerus apes tulit cruor. ¶ Sonere ſyncerum. Lucr. *lib. 3.*

Scire licet non ſyncerum ſonere, atque ſubeſſe
Cæcum aliquem cordi ſtimulum.

id eſt, intelligere potes verba illius non ex animo & verè dici. Perſius *Satyr. 5.* ſolidum crepare dixit, eadem figura. Eſt enim per metaphoram à vaſis fictilibus deſumpta locutio quæ tinnitu cognoſcuntur ſintne ſolida & ſyncera, anfracta & rimoſa. Gell. *cap. 1. lib 6.* Synceræ aut ægræ animi partes. Idem *cap. 10. lib. 18.* Synceriore corpuſculo fieri, (id eſt, valentiore.) Idem *cap. 8. lib. 6.* Haud ſyncera fama. Plaut. *Men. ſc. 2. a. 2.* Sacres, ſynceri porci. Liu. *lib. 4. dec. 5* Syncerum gaudium. Sueton. *in Auguſt. cap. 40.* ſyncerum & incorruptum ſeruare populum, &c. Synceri apud Liuium 1. *dec. 4.* & imbuti, atque infecti inter ſe opponuntur.

Syncērĭſſĭmŭs, ſuperlat. εἰλικρινέστατος. Puriſſimus. Gell. *lib. 16. c. 1.* Quint. Claud. optimus & ſynceriſſimus ſcriptor.

Syncērē, aduerbium, Purè & integrè. {ἀκεραίως, ἀκηράτως. Gall. *Sincerement, purement, entierement.* Ital. *Sinceramente, puramente, interamente.* Germ. Auffrichtiglich/gentzlich. Hisp. *Limpiamente y enteramente.* Angl. *Purelie, vprigglie.*} Cæſar *belli Gallici*, Hæc vt intelligatis, inquit, ſyncerè à me pronunciari, audite Romanos milites. Cic. *ad Attic. lib. 3.* Craſſi libertum nihil puto ſyncerè loquutum.

Syncērĭtĕr, aliud aduerbium, eiuſdem ſignificationis. Gell. *lib. 13. cap. 15.* Quas qui ſynceriter capiunt.

Syncerĭtas, atis, Puritas, integritas. {זכיון dikkajón תם tom תמימה temimáh טהרה tohoráh. ἀκηρασία, εἰλικρίνεια. Gall. *Pureté, ſincerite, netteté.* Ital. *Sincerità, purità, integrità.* Germ. Lauterkeit/auffrichtigkeit. Hisp. *Limpieza ò integridad.* Angl. *Puritie, vprightneſſe.*} Plin. *lib. 31. cap. 7.* Salinarum ſynceritas ſumma fecit ſuam differentiam. Colum *lib. 4. cap. 26.* Atque alia conuertenda, quæ ſynceritatem habent: alia ſummouenda, quæ vel carioſa, vel iuſto breuiora ſunt. Gell. *cap. 2. lib. 14.* Probitas hominis & ſynceritas.

Synchrŏnŭs, σύγχρονος, Contemporaneus. Vnde ſcribit Hieronymus, Oſeam Prophetam fuiſſe ſynchronon Ieſaiæ. Et Varro ait, non eſſe dubium quin aliquo tempore eodem vixerint Homerus & Heſiodus, eóſque ſynchronos fuiſſe teſtatur.

Synchyſis, σύγχυσις, confuſio, turbatio ordinis: vnde accipitur pro figura, ſeu vitio orationis, quum ordo perturbatus eſt: quod & hyperbaton appellant: cuiuſmodi eſt illud Virg. Tres Notus abreptas in ſaxa latentia torquet: Saxa vocant Itali mediis quæ in fluctibus aras. Dicta Synchyſis, ἀπὸ τοῦ συγχέω, quod eſt confundere, ſeu perturbare.

Syncipŭt, vide *Sinciput.*

¶Syncomiſtus, a, um, συγκομιστὸς, ἡ, ὸν, ad verb. comportatus, à συγκομίζω comporto.¶

Syncŏpă, συγκοπὴ, Conciſio, figura quum litera vel ſyllaba è medio dictionis abſcinditur: vt Compoſtus pro Compoſitus: Virûm pro Virorum. Dicta Syncope, ἀπὸ τοῦ συγκόπτειν, quod eſt concidere.

Syncriſis, σύγκρισις, figura eadem cum antitheſi, hoc eſt, comparatio rerum, atque perſonarum inter ſe contrariarum: vt, Tu delinquis, ego arguor pro malefactis. Cic. *pro Murena*, Vigilas tu de nocte, vt conſultoribus tuis reſpondeas: ille vt maturè, quo intendit, cum exercitu perueniat: te gallorum cantus, illum buccinarum ſtrepitus excitat.

¶Syncruſius, συγκρούσιος, riſus ita immoderatus, vt totum corpus concutiat. Lamb.

Syndeſmus, σύνδεσμος, coniunctio.¶

Syndĭcŭs, i, σύνδικος, Patronus, qui cum alio cauſam aliquam tuendam accepit, quíve ſecundis actionibus cauſam defendit: vt in cauſa Cornelij Balbi Cicero. ¶ Syndici idem ſunt ciuium aduocati & defenſores iuris publici quaſi in cauſam publicam communiter incumbentes. Vnde apud Plutarchum legimus. Ariſtidem ab Athenienſibus creatum fuiſſe Syndicum, vt communem cauſam Græcorum, ciuium ſuorum nomine defenderet. Demoſthenes quoque πρὸς Λεπτίνην, refert lege ſancitum fuiſſe Athenis, ne cui iterum Syndicum fieri liceret, creari que à populo: idque ideo, ne συνδικία, id eſt, Syndici munus ob publicam vtilitatem inuentum, verteretur in quæſtum, compendiumque priuatum. Hoc nomine vocari poſſunt, quos hodie *Deputatos* noſtri vocant. Budæus.

Synecdŏchē, συνεκδοχὴ Figura locutionis, qua à parte totum, vel à toto pars intelligitur: vt, Puppis, pro naui: & Annus, pro hyeme. Virg.

Quam multæ glomerantur aues, vbi frigidus annus
Trans pontum fugat. id eſt, frigida hyems.

Synecdochicus, a, um, συνεκδοχικὸς, ἡ, ὸν, ſynecdochen habens.

Synechon, συνέχον, à Latinis Rhetoribus continens, vel firmamentum dicitur, ἀπὸ τοῦ συνέχειν, quod eſt continere.

Synĕdrŭs, Latinè conſeſſor & conſiliarius. {שפט jobêt. σύνεδρος. Gall. *Senateur, conſeiller.* Ital. *Senatore, conſigliere.* Germ. Ein beyſitzer/rathsherr. Hisp. *Senador, conſejero.* Angl. *A ſenatour or one of the counſayle.*} Liu. 5. *decad. lib. 5.* His rerum externarum cognitionibus interpoſitis, Macedonum rurſus aduocatum conſilium: pronuntiatum quod ad ſtatum Macedoniæ pertinebat, Senatores, quos Synedros vocant, legendos eſſe, quorum conſilio Reſpublica adminiſtraretur.

Synedrium, locus vbi ſunt ſynedri.

Synĕphēbī, συνέφηβοι, dicuntur adoleſcentes ſimul pubeſcentes. Quod nomen inditum eſt comœdiæ Statij Cæcilij. Cicer. 1. *de finibus*. Synephebos ego (inquit) potius Cæcilij, aut Andriam Terentij, quàm vtranque Menandri legam? Idem *de ſenectute*, Ait Statius in Synephebis.

Synephites, συνεφίτης, gemma eſt lactei coloris, alio nomine galactites. Plin. *lib. vlt. cap. 10.* Galactites ex vno colore lactis eſt. Eandem dicunt leucogæam, & leucographiam. Appellant & ſynephiten lactis ſucco, & ſapore notabilem.

Syneſis, σύνεσις, propriè eſt commiſſio, qua duæ res in vnam συνίουσι: deinde intelligentia, item conſcientia.

Syneſius, Συνέσιος, è Pentapoli Africæ, philoſophus Chriſtianus, præſul Ptolemaidis factus. Scripſit libros in Grammatica, Philoſophia, Panegyricos, Epiſtolas, & alia. Autor Suidas.

Syngrăphă, æ, Syngraphus, & Syngraphum, i, {συγγραφή. Gall. *Sedule, obligation, police.* Ital. *Polizza.* Germ. Ein handſchrifft. Hisp. *La eſcritura entre dos.* Angl. *A bille of mans hand, an obligation, acquitaunce.*} Scriptura ſiue Schedula quæ fit propria manu contrahentium, ad pactorum fidem. Dicam paulò fuſiùs, Syngrapha tabella eſt, in qua eſt perſcripta pactio vtriuſque paciſcentis manu. Syngraphas autem tantùm in Græcia fieri conſueſſe reperio. Nam Romæ pactiones eiuſmodi in accepti & expenſi codices referebantur, quemadmodum Syngraphæ in tabella certa: (id eſt, quæ data opera pararetur, nequid aliud quicquam contineret, perſcriberentur.) Atque hæc ipſa eſt obligatio, quam nominibus fieri ſolitam Iuſtinianus ſcribit. Vide *Chirographum*. Plaut. *Aſin. ſc. vlt. a. 1.* Vt voles nos eſſe, ſyngrapham facito afferas. Mox Legem imponito. *Ibid. ſc. 3. a. 4.* Scitum ſyngraphum. *Ibidem ſc. 1. a. 4.* Age, iſtum oſtende quem conſcripſi ſyngraphum Inter me, & amicum, & lenam. Cic. *Treb lib. 7.* Tanquam enim ſyngrapham ad Imperatorem, non epiſtolam attuliſſes: ſic pecunia ablata, domum redire properabas. Idem *de Aruſp. reſp.* Alterum putabo Regem, ſi habuerit vnde tibi ſoluat, quod ei per ſyngrapham credidiſti. Suetonius, Cuius patri non dubitauit à quibuſdam iuſiurandum atque etiam ſyngraphum exigere. ¶Pro teſſera, ſiue publica fide. {Gall. *Paſſeport, ou ſaufcondait.*} Plaut. *ſc. 3. a. 2. & ſc. 2. a. 3.* A Prætore ſumam Syngraphum. T. Quem ſyngraphum? H. Quem hic ferat ſecum ad legionem, hinc ire huic vt liceat domum. Dictæ ſyngraphæ, ἀπὸ τοῦ συγγράφειν, quod inter cætera ſignificat, ſcripto cauere.

¶Synizeſis, συνίζησις, propriè eſt actus conſidendi, quaſi conſiſtentia. Item labes terræ, cum ea quaſi conſidit, id eſt, in caua ſubſidit. Grammaticis autem eſt, cùm duæ vocales, aut vocalis & diphthongus in vnam ſyllabam quaſi conſidunt. aliter συνεκφώνησις, quia plures vocales ſimul enunciantur, quoad eius fieri poteſt.¶

Synnada, Σύνναδα. Ciuitas maioris Phrygiæ de hac Strabo *lib. 10.* ſic ſcribit, Synnada vrbs non magna, ante quam planities iacet oleis conſita, ſexaginta fere ſtadiorum. Vlterius eſt Docima vicus: & Synnadici lapidis fodinæ: ſic enim eum Romani appellant. indigenæ verò Docimeten,

tes, & Docimeam. Vena in initio paruas glebas emittebat, nunc propter maximos Romanorum ſumptus columnæ integræ & ingentes extrahuntur, & varietate alabaſtritæ lapidi proximæ. Dicitur & Synnas, adis, vt apud Sidonium.

[Synnephites, gemma, quæ & galactites, leuca & leucographia.]

Synochītēs, συνοχίτης, gemma qua Magi aſſerunt vmbras inferorum euocatas teneri. Plin. *lib.* 37. *cap.* 11.

Synochus, σύνοχος, febris continua illa, quæ nullas mutationes habet, quæ acceſſiones videri queant. συνοχὴ eſt continuatio: à συνέχω contineo.

Synŏdīă, orum, συνόδια. Congreſſus, colloquium: ex σὺν, & ὁδὸς. Cic. *ad Attic. lib.* 10. Iniecta autem mihi ſpes quædam eſt, velle mecum Seruium Sulpitium colloqui: ad eum miſit Philotimum libertum cum literis, ſi vir eſſe vellet, det clara ſynodia: ſin autem, erimus nos quales ſolemus.

Synoditæ, συνοδῖται, *in l.* 6. *C. de epiſc. aud.* dici videntur monachorum comites. Nam ὁδίτης viatorem ſignificat. Solent enim monachi ex collegijs ſui inferiori ordine quempiam deligere, qui eos comitetur: quos Galli *Culepouſſes* appellant, quod, vt quidam aiunt, a tergo monachorum concionantium ſedentes illos horæ præteritæ culi pulſione admoneant.

Synŏdŏntītēs, συνοδοντίτης, gemma ex cerebro ſynodontis piſcis. Autor Plin *lib vlt. cap.* 10.

Synodus, dontis, συνόδους, piſcis genus, in cuius cerebro ſynodontites gemma inuenitur. Plin. *lib.* 37. *cap.* 10.

Synŏdŭs, i, & fœm gen. σύνοδος, idem quod Conuentus ſiue cœtus. A σὺν, præpoſitione, & nomine ὁδός.

Synodicus, a, um, συνοδικός. quod ad ſynodum pertinet. Hieronymus, Ante annos plurimos, quum iuuarem Damaſum Romanæ vrbis Epiſcopum, & Orientis atque Occidentis ſynodicis conſultationibus reſpondentem.

Synœceōſis, συνοικείωσις. Figura quæ docet diuerſas res coniungere, & communi opinioni cum ratione aduerſari, & habet magnam vim, vel ex laude vitium, vel vitio laudem exprimendi. Cuiuſmodi eſt illud Hyperidis: nam hominis auari atque aſoti, vnum atque idem vitium eſt. Vterque enim neſcit vti, atque vtrique pecunia dedecori eſt, quare merito vtrique pari pœna afficiuntur, quos pariter non decet habere. Ex Rutilio Lupo.

[Synonymus, a, um, συνώνυμος, ου, cognominis, idem nomen habens cum alio.]

Synōnymă, συνώνυμα, dicuntur quæ ſub diuerſis vocibus idem ſignificant, vt Enſis, mucro, gladius.

Synōnymĭă, συνωνυμία. Figura, quæ communio nominis interpretatur. Vtimur autem eo genere eloquutionis, quoties vno verbo non ſatis videmur dignitatem, aut magnitudinem rei demonſtrare. Ideoque in eandem ſignificationem plura conferuntur: vt ſi dicamus, Proſtrauit, afflixit, perculit.

Synopſis, σύνοψις, perſcriptio & inuentarium, deducto nomine in eo, quòd quæ latè patebant, in vnum contracta ſimul omnia conſpici cernique poſſint. *l.* 9 §. 7. *de reb. eor. qui ſub tutel.*

Syntagmă, atis, σύνταγμα, Tractatus, ordinatio, rerum conſtitutio, documentum, ἀπὸ τοῦ συντάττειν, quod eſt componere, ordinare.

Syntaxis, σύνταξις, dici poteſt conſtructio & ſeries, à συντάττω, ordino.

Syntēxĭs, σύντηξις. Colliquatio, & tabes corporis ex diuturno morbo: παρὰ τὸ συντήκεσθαι, quod eſt liqueſieri. Plin *lib.* 22. *cap.* 23. Tali ſorbitionis genere emendantur ſyntexes, id eſt, defectiones ex longis morbis ſumptæ. Idem, Aquila multa præclaram vtilitatem habet viribus recreandis. ¶ Inde Syntectici, συντηκτικοί, dicti ſunt, quorum corpus longo morbo exhauſtum eſt, & colliquefactum. Idem *lib.* 22. *cap* 23. Prætor diorum vitiis ſyntecticis, comitialibus in vino, in aqua mulſa linguæ paralyſi.

Syntērēſis, συντήρησις. Dici poteſt attentio, ſeu conſeruatio: nam à συντηρεῖν, quod eſt conſeruo, deriuatur. Vnde ea pars animæ, quæ vitiis aduerſatur, & ſeſe ſemper immaculatam cupit à vitio conſeruare, & perpetrata mala continuò arguit, Synterelis dicitur.

Syntheca, συνθήκη compoſitio.

Synthēmă, tis, σύνθημα, Signum bellicum quod datur inſtructæ aciei. ¶ Item teſſera vigiliarum, quæ erat tabella ſcripta à tribuno data. ¶ Item nota & teſſera quædam epiſtolaris, commendatrix eius qui eam reddebat. ¶ In Pandectis item Græcis Synthemata vocantur Diplomata, quæ iis dabantur, qui curſu publico vtebantur. ¶ Synthemata item dicuntur breues quædam & obſcuræ ſententiæ, & quædam quaſi ænigmata, altiorem quendam & reconditum ſenſum occultantia, cuiuſmodi ſunt Pythagoræ ſymbola. Habet & alia ſignificata apud Græcos quæ quoniam ad linguæ Latinæ inſtructionem nihil pertinent, ex Græcorum Lexicis petenda relinquimus.

Synthĕſĭs, σύνθεσις, Compoſitio, ἀπὸ τοῦ συντιθέναι, quod eſt componere. Quintus Serenus pro commiſtione accepit, Vilem (inquiens) deprehendit in illis Syntheſin, & vulgata ſatis medicamina riſit. ¶ Eſt item Syntheſis, figura contraria ἀναλύσει, à quibuſdam confeſſis exordiens, & deſinens in id quod in quæſtione eſt. Analyſis autem quæ retexio eſt complexionis. ¶ Significatur item hoc nomine apta & concinna orationis, & verborum ſtructura & collocatio: in qua ita componuntur & ſtruuntur verba, vt non aſper eorum concurſus, non hiulcus ſit, ſed leniter coagmentatus, & molliter fluens. De qua ratione ſatis multa differuerunt Cic. 3. *de Orat.* & Quintil. *lib.* 9. ¶ Eſt etiam Syntheſis genus veſtis breuis, qua Romani particulariter in Saturnalibus vtebantur. Illis enim diebus omnes exuebant togam, & ſyntheſim induebant. Dicta ſyntheſis, ab eo, quòd conſuta contextaque eſſet compoſitione quadam verſicolori. Martial initio *lib.* 14.

Syntheſibus dum gaudet eques, dominúſque Senatus,
Dumque decent noſtrum pilea ſumpta Iouem.

Idem Martial vſum earum veſtium in Saturnalibus, docet *epigr.* 141. *eiuſdem libri.* Sueton *in Neron cap.* 51 Ac plerumque ſyntheſin indutus, ligato circa collum ſudario prodierit in publicum ſine cinctu, & diſcalceatus. ¶ Syntheſis præterea aliquando accipitur pro tota veſte in veſtiario compoſita. Scæuola *in l. Titia, de auro & argent. legat.* Quæro an ex vniuerſa veſte, id eſt, ſyntheſi, tunicas ſingulas & palliola Sempronia eligere poſſit. ¶ Syntheſis item Vaſorum compoſitio, qua multa eiuſdem generis vaſa in ſe inuicem includuntur: cuiuſmodi pateras illas conſpicimus quæ Bellouacenſes appellantur. Stat. 4. *Sylu.*

Aut vnam dare ſyntheſim, quid horres?
Alborum calicum atque cacaborum.

[Syntheſinus, a, um, ad ſyntheſim pertinens.]

Syntomia, συντομία, quam Latinè conciſionem vertere poſſumus, figura eſt, qua res quantumuis magnæ, breui & compendioſo verborum ambitu redduntur. Quam eandem nonnulli Græcorum ἐνέργειαν appellant, à luce quam rebus addit. Nonnulli etiam ἐνέργειαν, à mouendi efficacia. Dicta Syntomia ἀπὸ τοῦ συντέμνειν, quod eſt concidere, abbreuiare.

[Synuſia, συνουσία, ſimul eſſe, τὸ συνεῖναι.]

Syphax, acis, σύφαξ, Numidiæ rex fuit, qui quum Scipioni per Lælium fuiſſet conciliatus, belliqué ſocietatem cum eo iniſſet, poſtea violata fide Annibali adhæſit. Tandem victus à Maſiniſſa, viuus in Scipionis manu perductus eſt, à quo in triumpho circunductus, & deinde in carcerem incluſus media vitam finiit, regno eius Maſiniſſæ conceſſo. Claud. *de bello Gildonico*, Syphacem extulit, media ſyllaba correpta.

——— ——— *haurire venena,*
Compulimus durum Syphacem fratrémque Metelli.

Alij tamen fere omnes conſtanter producunt. Propert. *lib.* 3.

Annibalis ſpolia, & duri monumenta Syphacis.

Ouid. 6 *Faſt.*

Poſtera lux melior: vincit Maſiniſſa Syphacem.

Syrācūſæ, Συράκουσαι. Vulgò *Saragoſa*, ciuitas Siciliæ ampliſſima, ſub Pachyno monte ſita, vbi fons Arethuſa ab Alpheo (vt creditur) Elidis fluuio per ſubterraneos cuniculos means, magna aquarum vbertate erumpit. Plaut *Men. ſc.* 4. *a.* 2. *& ſc. vlt. a.* 5. Syracuſis natus in Sicilia. Cic 6. *Verr.* ſcribit, Syracuſas vrbem eſſe maximam Græcarum vrbium, pulcherrimámque, quæ ex quatuor quaſi vrbibus maximis conſtare videatur, quarum vna Inſula nominatur, altera Acradina, tertia Tyche, a nobili Fortunæ templo in ea extructo, quarta Neapolis. Syracuſani multos claros principes habuerunt, ſed præcipue clariſſimum Dionyſium ſeniorem. Qui quum apud filium Dionyſium vidiſſet ingentem vaſorum aureorum argenteorúmque copiam, exclamans, inquit, In te affectus regius non eſt, qui ex tanta poculorum vi amicum neminem tibi conciliaſti. Ambo tamen Dionyſij philoſophi fuêre, amboque Platonem audierunt Ex Syracuſis fuit Archimedes mathematicus, & Theocritus poeta bucolici carminis ſcriptor, quem Virgilius imitatus eſt. ¶ Erat & eo nomine Romæ locus, vt diſcimus ex Suet. *in Aug cap* 72. Erat illi, inquit, locus in edito ſingularis quem Syracuſas & τεχνόφυον vocabat. (Auguſtus, ſup.)[d]

Syracuſanus, Συρακούσιος, gentile formatum à Syracuſis, *Saragoſano, di Saragoſa.* Plautus *Menach. ſcen.* 9. *& vlt. act.* 5. Siculus ſum Syracuſanus.

Syracūſius, a, um, Συρακούσιος, vel abiecta vocali ſubiunctiua, Syracoſius, eiuſdem ſignificationis eſt, cum ſuperiore. Virg 6. *Eclog.*

Prima Syracoſio dignata eſt ludere verſu.

Ouid. *in Ibin.*

Vtque Syracoſio, præſtricta fauce, poëta:
Sic anima laqueo ſit tibi clauſa tuo.

Syræum, pro ſapa, huc non pertinet: quum prima eius ſyllaba apud Græcos per ſcribatur: quod & ipſum etymi ratio exigit. Nam παρὰ τὸ σειρίασθαι dictum putatur, eò quòd ad tertiam partem ad ignem exiccetur.

Syrĭă. {ארם *arám.* Συρία.} Regio Aſiæ quæ ab Oriente fluuio Euphrate, ab Occidente noſtro mari, & Ægypto terminatur, à Septentrione habet Ciliciam, & partem Cappadociæ, à Meridie Arabiam. Vulgò *Soria.* cuius inſignes ciuitates (vt *lib.* 5. refert Ptolem.) ſunt Laodicea, Hierapolis, Antiochia, Apamea, Palmyra, Heliopolis, Ptolemais, Sidon, Tyrus, Berytus, Botrys, Tripolis, Byblus, Seleucia, Cæſarea, & Damaſcus: montes clari, Carmelus, Caſius, Libanus: fluuij, Euphrates, Chryſorrhoas, Singas: regiones, Phœnice, Palæſtina, Iudæa, Idumæa, Comagena, Samaria, & Syria Cœle. Hæc regio in medio orbis conſtituta eſt. quo fit vt nec frigore nimio rigeat, nec calore torreatur. Sunt qui quadripartitam faciunt diuiſionem in Syros, Aſſyrios, Leucoſyros, & Cœleſyros Plin. *lib.* 5. *cap.* 12. Meſopotamiam quoque & Babyloniam Syriæ attribuit totiuſque Syriæ partem facit Aſſyriam. Multi confundunt (vt Herodotus) qui Syros à Græcis dictos, Aſſyrios à Barbaris dici ſcribit, & illis Chaldæos adnumerat. Acron quoque & Porphyrio, inſignes Grammatici, apud Horatium eam quæ nunc Syria dicitur, detracta ſyllaba olim Aſſyriam dictam ſcribunt. Ammianus Marcellinus *lib.* 23. Citra amnes (inquit) prouincia eſt nobilis Aſſyria celebritate, & magnitudine, tum & multiformi feracitate ditiſſima: quæ per populos, pagoſque amplos diffuſa, quondam & copioſo, ad vnum conceſſit vocabulum, & nunc omnis appellatur Syria. Dion. *in Traiani vita.* Aſſyriam Barbaris dictam ſ litera in t mutata, quam Aſſyriam nos vocamus, indicat. Scriptores in eo ferè conueniunt omnes, vt Syria & Aſſyria nomina confuſa eſſe credant.

Syri, Syrorum. {ארם *arám* ארמים *arammím.*} Sunt eius regionis populi ludis, celebritatibúſque dediti. Perunguntur oleo pretioſo, & liniuntur vnguentis. Maximam diei partem in comeſſationibus abſumunt & potu. Maſculi a XIIII. anno, fœmina à XII. vſque ad LXV. tributo obligantur: Fortunam colunt. Prima autem dictionis huius ſyllaba corripitur, quum in Syro inſula eadem producatur. Iuuenal. *Satyr.* 6.

Quàm quæ longorum vehitur ceruice Syrorum.

Plaut *Curc ſc* 1. *a.* 3. Cretanos, Syros ſubegit. Syri olim aſtutiæ nomine malè audierunt, quemadmodum & Phœnices. Vnde factus eſt locus prouerbio, Σύρος πρὸς Φοίνικα, hoc eſt, Syri aduerſus Phœnices: quo vtimur quoties ſignificare volumus duos egregie aſtutos hoc agere vt dolis ſe mutuò circunueniant. Hæc Suidas.

Syrĭſſă, æ. {ארמית *arammith.* Σύρισσα.} Mulier è Syria. Nam quemadmodum

modum à Libys ſic Libyſſa, ita à Syrus Syriſſa. Virg. *in Moreto*, Copa Syriſſa caput Graia redimita mitella.

Syrius, a, um, denominatiuum. {ארמי *arammi*. *συρ[illegible]*.} vt, Syria pyra, Colum. *lib* 5. *cap*. 10. Ea ſunt Crustumina, regia, Signina, Tarentina, quæ Syria dicuntur. Syria Dea; cuius meminit Suetonius *in Neron. cap. penult.*

Syriăcus, a, um, poſſeſſiuum. {ארמי *arammi*. *συριακός*. GALL. *Syrien, de Syrie*. ITAL. *Soriano, di Soria*. HISP. *I o de Syria*.} vt, Syriaci boues. Plin. *lib*. 8. *cap*. 45. Syriacis non ſunt palearia. Syriaca radix pro ſilphio, quod Latini laſerpitium vocant: quia (vt inquit Dioſcorides) ex Syria, & Media optima huiuſmodi radix adferebatur. Colum. *lib*. 11 *cap* 13. Nec minus ſi vernum & æſtiuum fructum voles habere, Syriacæ radices, & rapi, napique ſemina obrues. ¶ Syriacus ros, cœli ſudor, ſiue aeris ſeſe expurgantis ſuccus, in foliis ſtirpium concreſcens, præcipuè in Syria, iuxta Libanum montem: vnde & nomen accepit. *δροσόμελι*. ARAB. Arabes Manna appellant: quo nomine vtuntur & officinæ. Col. *lib*. 9. *cap*. 13. Nam vel grana mali Punici tunſa, & vino amineo conſperſa vel vuæ paſſæ cum rore Syriaco cum pari menſura infriçæ. ¶ Syriacus raphanus, à Syria, vnde primùm aduectus fuit, nomen retinuit. Eſt autem cæteris raphani ſpeciebus ſuauior & tenerior, & patientior hyemis. Vide Plin. *lib*. 10. *cap*. 5.

Syriānus, *συριανός*. Alexandrinus Philoſophus Platonis docuit Athenis, ſcripſitque in totum Homerum commentarios, libros ſeptem in Platonis Rempublicam & alia. Huius diſcipulus & ſucceſſor fuit Proclus. Suidas.

Syrictæ, *συρικταί*, populi ſunt inter Nomadas Indiæ, narium loco foramina tantùm habentes, anguinum loripedes. Autor Plin *lib*. 7. *cap*. 2. Dicti à ſi fulis & calamis auenarum quibus cibum capiunt Solinus Alij concretum os habent, modicum tantum foramen, quo calamis auenarum cibos hauriunt, *σύριγγας* enim Græci fiſtulas appellant.

Syricum, *συρικόν*, color factitius ex ſyrop de, & ſandyce miſtis, quo minium adulteratur Plin *lib* 35. *cap* 6. Subiimi autem ſyrico minium, compendii ratio demonſtrat *Et paulo ante*. Præterea e viliorihus ochra, ceruſſa vſta, ſandaracha, ſandyx, ſyricum atramentum.

Syringites, *συριγγίτης*, gemma quæ ſtipulæ internodio ſimilis eſt, ac perpetua fiſtula cauatur Plin. *lib*. 17. *cap*. 10.

Syrinx, gis. {חליל *chalil*. *σύριγξ*. ANGL. *A pipe, a ſquirte.*} fiſtula, ſiue ea ſimplex ſit, quam Græci vocant *μονοκάλαμον*: ſiue ex plurimis calamis contexta, quam illi *πολυκάλαμον* appellant. ¶ Fabulantur poëtæ Syringa nympham fuiſſe Arcadiæ, quæ quum Panos vim effugere non poſſet, miſeratione deorum mutata eſt in paluſtres calamos. Ouid. 1. *Metamorph*

Inter Hamadryadas celeberrima Nonacrinas
Naiades vna fuit, nympha Syringa vocabant.

Syriſcus, {דוד *dud*. *συρίσκος*.} Vas vimineum in quo ficus ſolent aſſeruari. Cæl. Rhodig *lib* 9 *cap*. 3.

Syrites, *συρίτης*, lapis qui in lupi veſica naſcitur. Plin. *lib*. 11. *cap*. 37. In veſica lupi lapillus, qui Syrites appellatur.

Syritha, filia fuit Danorum Regis Sylualdi, tantæ pudicitiæ, vt quum ob elegantiam formæ magna procorum frequentia pateretur, ſpretis tamen omnibus, prætulit cœlibatum. Saxo *lib*. 7.

Syrmă, atis, *σύρμα*. Genus veſtis tragicorum, vel cauda, ſiue tractus veſtis fœminarum. Martial. *lib*. 11.

Aptaſti longum tu quoque ſyrma tibi.

Idem *lib*. 1.

Muſa nec inſanos ſyrmate noſtra tumet.

Senec. *de Bacch*. Qui habitu muliebri nonnunquam ſe ornabat, auro decorum ſyrma barbaricum. Apuleius ſubſcribit *Apolog*. 1. Solinus, veſtitur ſyrmate: hic ſyrma veſtis eſt fluxa & prolixa humúmque verrens, qualis erat tibicinum, & fidicinum, vt apud Horat.

———*traxitque vagus per pulpita veſtem.*

Hanc Orpheo tribuit Maro 6. *Æneid.*

Necnon Threicius longa cum veſte ſacerdos.

De hac & intellexit Tibullus,

Ima videbatur talis illudere palla.

¶ Sumitur interdum pro longa tragicæ orationis ſerie, tenorem ſuum vſque in vltimum protrahente: à *σύρω*, traho.

Syrmæă, *συρμαία*, cibi genus ex adipe & melle confectum, purgationibus in primis aptum. ¶ Item certaminis genus apud Spartanos, in quo victor huiuſmodi ſyrmæa donabatur. ¶ Item raphani genus, apud Herodotum. Vide Cæl. Rhod. *lib*. 27. *cap* 21.

Syrnă, *σύρνα*, oppidum in Cherroneſo Cariæ adhærenti, à Podalirio conditum; à nomine Syrnes vxoris eius ita appellatum. Ferunt enim Podalirium, quum in Cariam eſſet eiectus, à caprario quodam fuiſſe ſeruatum, & ad Damæthum Regem deductum; cuius filiam de tecto delapſam quum detracto ex vtroque brachio ſanguine ſeruaſſet, admiratus hominis ingenium Damæthus, filiam eius beneficio ſeruatam, ei vxorem tradidit, Cherroneſo illi in dotem attributa: in qua Podalirius duas condidiſſe vrbes traditur, quarum alteri vxoris, alteri paſtoris nomen indidit. Autor Steph.

Syrŏphœnīces, *συροφοίνικες*. Populi Aſiæ, iidem cum Phœnicibus, ita dicti, quòd maritima Syriæ incolant loca. Iuuen. *Sat*. 8.

Obuius aſſiduo Syrophœnix vnctus amomo.

Syrpe, laſerpitium, *σίλφιον* & laſer *ὀπός* Solinus. Apud Cyrenenſes præterea ſyrpe gignitur, odoratis radicibus, virgulto herbido magis quam arbuſto. Plautus, Si ſperas tibi hoc anno multum futurum ſyrpe & laſerpitium, eamque euenturam exagogam Capuam ſaluam & ſoſpitem. Priſcianus eius meminit, & apud Ciceron. *ad Attic*. doctiores legunt, Clodius ergo, vt ais ad Tigranem? vellem Syrpe conditione. vbi alij *Syria*.

Syſigabis, Darij mater, quæ audita morte Alexandri, ſeſe perpetuæ nocti dedit. Autor Curtius.

Syrtes, ium, {*σύρτεις*. GALL. *Les ſyrtes, lieux ſablonneux en la mer de Libye*. ITAL. *Secche d'Africqua*. GERM. Zwey gefährliche örter im meer nahe bey Africa/ von wegen deß ſands ſo das waſſer etwan hie dan dort auffwirfft HISP. *Baxas de barbaria* ANGL. *Sandie place, in the ſea of Libia.*} Duo ſunt ſinus periculoſiſſimi in mari Libyco, quà Africam propriè dictam alluit: quorum alter, qui Carthagini propinquior eſt (minorem Syrtim vocant) CCC. M. paſſuum ambitum habet. Alter, qui in Cyrenaicam vergit, maior Syrtis dicitur, habétque circuitum DCXXXV. M. paſſuum. Vtraque Syrtis nauigantibus eſt periculoſiſſima quòd mare ibi vadoſum ſit, arenæ vehens cumulos, qui loci faciem viciſſim immutant, dorſáque & brevia, in alia atque alia loca transferunt. Syrtium harum naturam ſic deſcribit Saluſtius *in Iugurth*. Duo ſunt ſinus in extrema Africa impares magnitudine, pares tamen natura, quorum proxima terris praealta ſunt: cæterum vti fors tulit, alta, alias tempeſtate vadoſa. Nam vbi mare magnum eſſe & ventis ſæuire cœpit, limum, arenámque & ſaxa ingentia fluctus trahunt: ita facies locorum cum ventis ſimul mutatur Hæc Saluſtius. ¶ Sunt & in terra Syrtes in eadem Africa, vento arenas excitante, & proxima quæque operiente. Vnde Solinus autor eſt, iis in locis, quamuis terra iter facientes, curſum ſyderibus regere. Nam arentium cumuli vento agitati locorum faciem mutant: & quemadmodum in mari, nunc aggere ſublimia faciunt, quæ prius deſidebant, nunc vallibus profunda quæ prius excelſa erant denique procellarum ritu arenas exagitantes, ſyrtiumque faciunt terreſtrem, paris cum illis æquoreis periculi. Parum enim refert, vndáne an arena quis obruatur. Hæc Solinus. Hinc adiectiuum

Syrticus, vt Hammon Syrticus. Lucan. *lib*. 10.

[Syrtitæ, gemmæ in littore ſyrtium repertæ. Ibid.

Syrus, *συρός*, apparatus, veſtitus muliebris. Poll.

Syrupa, oliuæ conditaneæ ſpecies. Rhod. Colum.

Syrupus, quod aliter ſerapium, *σιραῖον*, Actuario, medicamentum forma liquidum ex ſuccis vel aliis ſtirpium partibus cum liquore aliquo ſ excoctis & mellitis vel ſaccharatis, ad ſaporis gratiam & cuſtodiæ diuturnitatem.]

Syrŏs, *Σῦρος* Stephano, inſula Ioniæ, Aſiæ regioni oppoſita, à qua Pherecides Syrius ortum habuit, non à Syria regione. ¶ Scyrus vero, *Σκῦρος* Thraciæ aſcripta eſt, vt Strabo & Plin. teſtantur. Vide ſuo loco.

Syrĭcus, a, um, denominatiuum: vt, Mala Syrica, Col *lib*. 5. *cap*. 10. Præterea malorum genera exquirenda, maxime Scandiana, Syrica.

Syrus, ſiue potiùs Sirus per i noſtrum, Foſſa ſeu cuniculus ſubterraneus, in quo frumentum conditur, & diutiſſimè conſeruatur. {*σιρός*. GALL. *Vne foſſe à tenir froment*. ITAL. *Foſſa*. GERM. Ein korngrub. HISP. *Caua o hoyo*. ANGL. *A place vnder the earth to lay vp and keep wheat in*.} Syros, inquit Curt. *lib*. 6. vocant Barbari circa Caucaſum quos ita ſolerter abſcondunt, vt niſi qui defoderint, inuenire non poſſint: in iis conditæ fruges erant. Plinius *lib*. 8. *cap*. 30. Vtiliſſimè ſeruantur in ſcrobibus, quos ſyros vocant: vt in Cappadocia & Thracia, Hiſpania & Africa. Columell. *lib*. 1. *cap*. 6. Vbi puteorum in modum, quos appellant Syros, exhauſta humus à ſe fructus recipit Vide plura de hoc ſuprà in dictione *Siris*. ¶ Syrus item, autore Nonio, ſcopas ſignificat à Græco *σύρω*. Varro *in Marcipore*. Ventique frigido ſe ab axe eruperant phrenetici Septentrionum filij, ſecum ferentes tegulas, ramos, ſyros.

Syrus, i. Nomen eſt ſerui Lenonis in Plaut. *Pſeud. ſc*. 2. *a*. 2.

[Syſcenia, contubernia in publico conuiuantium Spartanorum. Rh.]

Syſsitiă, *συσσίτια*, Græca vox eſt, ſoliditatem ſignificans, ſiue conuictum. Vnde *σύσσιτοι* dicuntur ſodales, quique ea vtuntur menſa. Caius Iuriſconſultus *de verbor. ſignific*. Sodales ſunt, qui eiuſdem collegij ſunt, Græci *συσσίτους* vocant.

[Syſceuaſis, *συσκεύασις*, figura, in qua diuerſæ res communi opinioni aduerſantes connectuntur.

Syſira, tunica coriacea, piloſa, manica Scytharum. Poll.

Syſtaſis, *σύστασις*, conſtitutio; commendatio, quæ eſt conſtitutio in fauore.

Syſtaticus, a, um, *συστατικός*, ὁ, ἡ, conſtitutiuus, commendatitius.]

Syſtema, *σύστημα*, aliquid conſtitutum: compages; opus ex certis partibus coagmentatum. à *συνίστημι*.

Syſtŏlē, *συστολή*, figura qua longa ſyllaba contra naturam corripitur: vt apud Virgilium,

Connubio iungam ſtabili propriámque dicabo:

vbi nu, ſyllaba corripitur, quæ naturaliter longa eſt, quum à nubo deducatur, cuius prima ſyllaba producitur. Quare & in nomine connubium erat producenda: quo pacto etiam idem vſus eſt 3. *Æneid*.

Hectoris Andromache Pyrrhin connubia ſeruas?

Syzeteſis, *συζήτησις*, diſputatio, qua vltro citróque diſquiritur.

Syzygiă, *συζυγία*, Coniugium, ſiue coniugatio. Vnde Galenus *lib* 8 9 & 10. De vſu partium, ſeptem illas parium neruorum productiones quibus ſenſus à cerebro in vniuerſum corpus diſtribuuntur, ſyzyas appellat. Harum prima eſt neruorum *ὀπτικῶν*, hoc eſt, viſoriorum, qui circa medium ſui coëuntes, χ Græcæ literæ imaginem referunt, rurſúſque ſeparati, in oculos recipiuntur, quibus ſpiritum viſorium ſubminiſtrant. Secundæ ſyzygiæ nerui in oculorum muſculos inſerti, motum iis ſuppeditant. Tertia guſtus ſenſum in linguam, reliquáſque oris partes defert. Quarta toti palati tunicæ inſeritur. Quinta ad aures fertur, iiſque ſenſum auditus ſuppeditat. Sexta ad inteſtina, viſceráque omnia ad ſenſum tranſmittit, neruóſque recurrentes producit. Septima dat motum linguæ, & tectis laryngis muſculis. Eſt & alia præter has, quæ versùs nares odoratus gratia defertur: quæ idcirco non annumeratur inter neruorum ſyzygias, quod extra cranium non prodeat. Vide plura de his apud Galenum *de diſſect. neruorum, & lib*. 8. 9. & 10. *de vſu partium*.

[Syzygus, *σύζυγος*, coniux. à *ζυγὸς* iugum.]

NOTÆ ANTIQVORVM.

S. Sacrum, ſacellum, ſemis, ſepulchrum, ſcilicet, ſenatus. SACR. ſacrum. SARM. ſarmaticus. SATVR. Saturnalia. SC. MM. ſacræ memoriæ. SC. ſenatusconſultum, vel conſulum. SC. D. ſenatusconſulto decretum, ſenatusconſultus decreuit. SCI. AF. Scipio Africanus. SC. PS. ſenatusconſultum, plebiſcitum. SC. FAC. E. ſenatus conſultum factum eſt.

S.D. ſacrum diis. S.D.SYL. ſententiam dicit, vel dedit Sylla. S. D. ſuprà dictus.
SEMP. Sempronius. SEPT. ſeptimus. S.EQ.Q OD.ET.ET.P.R. Senatus Equeſtriſque ordo, & Populus Romanus. SER. Seruius, Seruilius, Sergius, ſeruus. SEX. ſextus, Sextius. SEV. Seuerus. SEV.AVG.ARM.PART. Seuerus Auguſtus Armenicus Parthicus.
S.F.S. ſine fraude ſuâ.
S.G. ſatis geſtum. SG. ſacrilegium.
S.I.D ſupplicatio immortali Deo. SIG ſigillum.
SL. Sylla S.L. ſacrorum ludorum, ſactum ludum, ſine linguâ.
S.M. ſine Manibus, ſine malo, ſacrum Manibus.
SN. Senatus, ſententia. S.N.L. ſocij nominis Latini. SN.P.M. ſine periculo mortis. S.N.S.Q. ſi negat Sacramentum quæric.
S.O. ſine occaſione, ſine oculis.
SP. ſpurius. S P. ſine pecunia, ſine patre, ſine pedibus. S.P.D. ſalutem plurimam dicit. SP.F. ſpurij filius. SP.L. ſpurij libertus. SP.M. ſpurius Melius, ſuprà memorauit. SPOR. ſportulis. S.P.Q.L. Senatus Populúſque Lucentis. S.P.Q R. Sabinis Populis quis reſiſtet? Senatus Populuſque Romanus. S.P.Q.S.C.P.S. ſibi poſteriſque ſuis curauit pecunia ſuâ.
S.Q S S.E.Q N.I.S R.E.H.L.N.R. ſiquid ſacri ſancti eſt, quod non iure ſit rogatum, eius hac lege nihil rogatur.
S.S. ſententia ſenatus, ſacri ſcrinij, ſomniorum ſomniator. SS. ſanctiſſimus. S.S.C. ſecundùm ſuam cauſam. S.S.S. ſancto Syluano ſacrum, ſuprà ſcriptæ ſummæ. S.SS.S. Sanio ſanctiſſimo ſacrum.
ST. vox ſilentium indicantis, ſtatutum. S.T. ſine teſtibus, ſine teſticulis. S.T.A. ſine tutoris authoritate. ST.CS. ſtatu Conſulis. STD ſtadium. STD.D. ſtadium dicauit. ST LITIBVS Litibus. ST. P. ſtadium poſuit, ſtudium poſuit. ST.SN. ſtatuta ſententia, ſtatuti Senatores, ſtupet Senatus. S.T.D. ſacræ Theologiæ Doctor.
S.V.L.Q. ſibi, vxori liberiſque. S.VR. ſine viribus. SVRVM. ſuorum.
S.✠.P.Q R. Salua Crux populum quem redemiſti.
SYL. Sylla.

T

T LITERA, vt cæteræ mutæ, ori nonnihil inter pronuntiandum exhibet negotij. Quod & Lucianus ſignificat, qui in iudicio vocalium ludens, Σ inducit T literæ obiicientem, quòd vinculis quibuſdam vocem humanam intorqueat, ac dilacerare conetur. Apud Atticos & Dores frequenter σ ſede ſua eiicit. Rurſus apud Latinos non pauca per t ſcribi ſolebant, quæ nuper per ſ ſcribimus. Nam mettare & pultare antiqui dicebant, nos mettare & pulsare dicimus. Habet præterea t litera cognationem quandam cum d, vt ait Quint. *lib. 1. cap. 4.* Veteres nanque Alexanter & Caſſantra ſcribebant, vbi nos Alexander & Caſſandra. ‖ Inſuper T. litera veteribus SCtis ſubſcribi ſolita, eâque notâ ſignificabatur, illa Tribunos quoque cenſuiſſe. In militiâ item T. ſignificabat militem eſſe ſuperſtitem. Th Θ eſſe mortuum. ‖

T A

Taautes Scalig. *in Not. in Fragmenta*, Philo Biblienſis Taautem Phœnicum dicit primum omnium deorum fuiſſe, quem Ægyptij vocauerint *Thoth*, Græci ἑρμῆν.

Tabæ, Tabarum, ταβαί. Vrbs Ciliciæ, vt ait Plin *lib. 5. cap. 27.* ¶ Stephanus, Tabas alias collocat in Lydia, item alias in Cariæ, & alias in Paræa.

Tábănus, i, Muſcæ genus, quod & aſilum Latini nominant, in ore aculeum habens, quo armenta maximè infeſtat. {οἶστρος. GALL. *Tahon* ITAL. *Tafano, tauano* GERM. Ein brǎme. HISP. *El tauano.* ANGL. *A flie ſucking the bloode of beaſtes, a horſe flie or dogge flie.*} Vnde poetæ fingunt, Io puellam, tabano à Iunone immiſſo, verſam fuiſſe in inſaniam. Plin. *lib. 11. cap. 28.* Reliquorum quibuſdam aculeus in ore, vt aſilo ſiue tabanum dici placet: item culicibus & quibuſdam muſcis. Varro 2. *de re ruſt. cap. 5.* Itaque quod eas æſtate Tabani concitare ſolent, &c.

Tăbăreni, vt apud Pomponium legitur, ſiue potius Tibareni, τιβαρηνοὶ Stephano, quo pacto etiam apud Strabonem & Plinium ſcribitur, populi ſunt ad Pontum Chalybibus proximi, adeò religioſi iuſtitiæ cuſtodes, vt prius prælio non congrediantur, quàm diem, locum & horam, ex fide hoſti denuntiarint. Quum mulier partu liberatur, vir in lectulum tanquam puerperæ autor decumbit, eumque vt puerperam effœta vxor curat, vt ex Nymphodoro Cælius annotauit. Valer. Flac. *lib. 5.* Inde Genetæi rupem Iouis, hic Tabarenûm Dant virides poſt terga lacus: vbi deinde mitra Fœta ligat, partúque virum fouet ipſa ſoluto.

Tābĕfăcio, vide *Tabes.*

Tăbellă, Tabellarius, vide *Tabula.*

Tābĕo, es, vide *Tabes.*

TĂBĔRNĂ, æ, quoduis ædificium habitationi aptum à tabulis quibus claudebatur, aut operiebatur, vt putat Vlp. *de verbor. ſignificationibus*, aut à trabibus validioribus quibus ſuperiora ſuſpendebantur, quaſi trabena, vt placet Donato. {σκηνή. GALL. *Loge, ou loge, boutique.* ITAL. *Bottega, alloggiamento, albergo.* GERM. Behauſung/gaden/laden. HISP. *Tienda donde algo ſe vende, meſon ò venta.* ANGL. *A ware houſe, a ſhope or work houſe.*} Cicer. *Attic. lib 14.* Tabernæ mihi duæ corruerunt. Idem *ad Quint. frat. lib. 3.* Craſſipedis ambulatio ablata, horti, tabernæ plurimæ, magna vis aquæ vſque ad piſcinam publicam. ¶ Taberna diuerſoria. {מלון *malon.* πανδοκεῖον.} Plautus *in Menach.*—quantum potes Abduce iſtos in tabernam actutum diuerſoriam. ¶ Taberna item dicitur in qua merces vendicantur: item officina in qua fiunt opera. Et tabernarum quædam lanaria, quædam vinaria, quædam olearia, & huiuſmodi. Nonius ſcribit tabernas non tantum vinarias eſſe, ſed & omnes quæ ſunt popularis vſus. Plin. *lib 10. cap. 43.* Poſtea ad tabernam remeans plurium annorum aſſiduo officio mirus. Horat. *lib. 1. Serm. Satyr. 4.*

Nulla taberna meos habeat, neque pila libellos.

‖ Tabernula, æ, parua taberna. Apul ‖

Tabernarius, a, um, adiect. {ἐργαστηριακός. GALL. *Appartenant à boutique.* ITAL. *Pertinente à bottega.* GERM Krämeriſch oder ſchlicht HISP. *Pertenesciente à tienda.* ANGL. *Belonging to a ſhoppe or work houſe*} vt, Comœdiæ tabernariæ, in quibus humiles perſonæ introducebantur: cuiuſmodi ſunt inſtitores, qui in tabernis merces venditant.

Tăbernārĭus, ij, Inſtitor, qui in taberna merces ſuas venales habet. {רוכל *rochel.* κάπηλος. GALL. *Boutiquier, mercier, tauernier.* ITAL. *Bottegaio.* GERM. Ein krämer/der in einem kauffladen feil hat. HISP. *El tendero, meſonero ò ventero.* ANGL. *He that keepeth a ſhope and ſelleth wares.*} Cic. *pro L. Flacc.* Opifices & tabernarios atque illam omnem fæcem ciuitatum quid eſt negotij concitare? Idem *pro domo ſua.* Claudius concitator tabernariorum. Cælius *ad Cic. lib. 8.* Sed dici non poteſt quomodo hic omnia iaceant: niſi ego cum tabernariis & aquariis pugnarem: veternus ciuitatem occupaſſet.

Tăbernācŭlum, i, Subitarium quoddam tectum frondibus, aut ſtragulis opertum aduerſùs Solis, tempeſtatiſque iniuriam: cuiuſmodi ſunt, quæ in caſtris excitantur, & modò huc, modò illuc transferuntur. {אהל *ohel.* σκήνωμα, σκηνή. GALL. *Tabernacle, pauillon ou tente de guerre.* ITAL. *Tabernacolo.* GERM Ein hütten/gezelt. HISP. *La tienda de lienço ò tablas.* ANGL. *A tent or pauillon.*} Cæſ. *6. bell. Gall.* Hic diffiſus ſuæ ac omnium ſaluti, inermis ex tabernaculis prodit.

Tabernaculorum feſtum, vide *Scenopegia.*

TĀBĒS, is, Colliquatio ex morbi diuturnitate, ſeu nimia corporis extenuatio ex cura, animíve ægritudine procedens. {νοσοφθορία, συντῆξις. GALL. *Maladie par laquelle vne perſonne deuient toute ſec & etique, tiſie.* ITAL. *Tiſichezza, mal di tiſico, marcia, ſangue marcio.* GERM Schwinſucht/auſzerung oder auſzörung. HISP. *Corrupcion ò podre, ò tiſica.* ANGL. *A pyning and drying away for lacke of naturall moiſture.*} ¶ Huius tres ſunt ſpecies. Vna, quum corpus non alitur, & ita ſumma oritur macies, & niſi occurratur, occidit: quæ ἀτροφία dicitur à Græcis: & qui hoc malo laborant, ἄτροφοι. Altera, vbi malus corporis habitus eſt, ideóque omnia alimenta corrumpuntur. Hanc Græci καχεξίαν nominant. Tertia, quam Græci φθίσιν vocant, ἀπὸ τοῦ φθίνειν, quod eſt conſumi, & tabeſcere, quum in pulmonem deſcendit à capite pituita, & frequens tuſſis oritur, cum exulceratione. Ex hac febricula leuis fit, quæ etiam quum quieuit, tamen & repetit, frequens tuſſis eſt, pus excreatur. Hæc Sipontinus ex Celſo *lib. 3. cap. 2.* Tabem (inquit Feſtus) antiqui vſurparunt pro eo quod quid faceret tabeſcere. Saluſtius *Catil.* Vti tabes plerolque ciuium animos inuaſerat. Cicer 3. *Tuſc.* Habet ardorem libido, leuitatem lætitia geſtiens, humilitatem metus: ſed ægritudo maiora quædam, tabem, cruciatum, afflictionem, &c. Virg. 6. *Æneid.*

Hic quos durus amor crudeli tabe peredit.

Vbi Seruius, Tabe corpore defluente paulatim. ¶ Arborum tabes, qua arbores alimentum non ſentientes elangueſcunt, & tandem areſcunt. συντῆξις, ἀτροφία. Plin. *lib. 17. cap. 24.* de vitiis & morbis arborum loquens, Quædam temporum cauſæ aut locorum non proprie dicuntur morbi, quoniam protinus necant, ſicut tabes cum inuaſerit arborem, aut vredo, &c. Quæ verba Plinij ad verbum ferè ex 4. Theophraſti de plantis tranſcripta ſunt, qui hanc tabem ἐκπληξιν τῶν δένδρων vocat, quaſi percuſſionem, aut ſtuporem arborum, quum ſtirpes areſcunt tabido morbo excocti, eo modo quo homines ægri longa tabe emaciati, defectique. ¶ Interdum aliquid cruentum, & purulentum ſignificat quod Græci ἰχῶρα, ſeu λύθρον, nominant. {מק *mak.*} Ouid. *3. de Pont.*

Tignaque mortifera tabe ſagitta madet.

Seruius *in illud Virgilij 3. Æneid.* Et terram tabo maculant. Tabo (inquit) nomen eſt ſexti caſus tantum: quod ſi velis declinare, hæc tabes, huius tabis dices. In hac tamen ſignificatione vſitatius vtimur nomine tabo. Idem *lib. 8. Æneid.* Et ſanie tabóque fluentes. Vbi idem Seruius, Sanies mortui eſt: tabo viuentis, ſcilicet ſanguinis. Ouid. *2. Metam.*

Protinus inuidia nigro ſqualentia tabo
Tecta petit.

Vbi interpres, Diptoton nomen eſt, & duorum caſuum: nam tabi, & tabo ſolum inueniuntur. Virg 3. *Georg.*

——— *Turpi dilapſa cadauera tabo.*

Tābĭtūdo, Tabes, συντῆξις. Plin *lib. 22. cap. 25.* Peculiariter tamen ad tabitudinem longo morbo redactis ſubuenit de lauca.

Tābĭdus, a, um, Tabi obnoxius, propriè de eo dicitur qui morbo, vel animi ægritudine extabeſcit, & colliquatur. συντηκτικός, νοσοφθορώδης. GALL. *Etique, qui eſt en chartre, corrompu & gaſte* ITAL. *Marcio guaſto.* GERM. Auſzerend ſchwach vnd an Kreften abkommen. HISP. *Podrido ò corrumpido.* ANGL. *That is pined away for lack of naturall moiſture.*} ¶ Accipitur tamen etiam generaliùs pro omni eo quod quouis modo corrumpitur. נמק *namak.* Ouid. *1. de Pont. Eleg. 1.*

Non igitur mirum eſt, ſi mens mea tabida facta,
De niue manantis more liqueſcit aqua.

¶ Tabida lues, id eſt, tabifica. Virg. 3. *Æneid.*
——ſubitò quum tabida membris,
Corrupto cœli tractu, miſerandaque venit
Arboribúſque, ſatiſque lues.

Sic etiam tabidam vetuſtatem appellat Ouid. 4. *de Ponto Eleg.* 8.
Tabida conſumit ferrum lapidémque vetuſtas
Nullaque res maius tempore robur habet.

¶ Nix tabida quæ iam remittente ſe frigore ſoluitur. Liu. *belli Punic.* Itaque in leui tantùm glacie, tabidáque niue volutabantur iumenta. ¶ Aliquando etiam tabidum dicimus, quod tabo diffluit, & ſanioſum eſt. Mart. *lib.* 1.
Indignas premeret peſtis quum tabida fauces,
Inque ipſos vultus ſerperet atra lues.
loquitur de lichenibus.

Tābĭfĭcus, a, um, quod tabem inducit. {φθινώδης, φθινοποιός. GALL. *Qui fait emmaigrir & deſcher iuſques à deuenir en chartre, putrefactif.* ITAL. *Coſa ch' ha virtu di putrefare.* GERM. Das macht auſzu(m)deren/ treſſig zu faulen oder ſchwinend zu machen. HISP. *Coſa que haze podrir algo.* ANGL. *That bringeth pyning or rotting away of the bodie.*} Virg. *in Epigrammat.* Liuor tabificum malis venenum. Vnde & Cicer. *lib.* 4. *Tuſcul.* Ægritudo, & metus tabificæ perturbationes dicuntur, quoniam mentem lacerant, tabem, cruciatum, & afflictionem inferunt. Plin. *lib.* 29. *cap.* 4. Non enim eſt tabifica vis: itaque occiſa morſu earum animalia cibis innoxia ſunt. Sueton. *in Tiber. cap.* 73. de eius morte loquens: Sunt, inquit, qui putent venenum ei à Caio datum lentum atque tabificum. Lucan. *lib.* 5. reſoluit Acta tabificum. ¶ Antiqui tabificabile in eadem ſignificatione vſurparant: vt annotauit Nonius, citans illud Accij ex Med. Par neci orbificos, liberorum letho & tabificabili.

Tābĕo, es, Colliqueſco, tabe conſumor. {פנמ *namák.* τήκομαι. GALL. *Deuenir en chartre, deuenir tout ſec & etique.* ITAL. *Marcirſi, ammalarſi, corromperſi, infracidarſi.* GERM. Außzeren/ zerſchmelzen vor kranckeit oder kummer/ ſchwinen. HISP. *Corromperſe, podrirſe.* ANGL. *To pyne and weare away.*} Ouid. 7. *Metam.*
Lanigeris gregibus balatus dantibus agros
Sponte ſua lanaque cadunt, & corpora tabent.

Nonnunquam idem quod tabo, ſiue ſanie diffluo. Virg. 1. *Æneid.*
Et ſale tabentes artus in littore ponunt.

Tābēſco, cis, Tabe conſumor, animi vel corporis morbo conficior. {פנמ *namák.* φθίνω, ἐκτήκομαι, τήκομαι, κατατήκομαι. GALL. *Deuenir tout ſec & etique, deuenir en chartre.* ITAL. *Diuenire ſecco.* GERM. Verſchwinen/ vor kummer vand ſchmerzen zu waſſer werden. HISP. *Corromperſe, podrirſe, hazer tiſico.* ANGL. *To pyne or weare away, to become leane.*} Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Tuo mœrore maceror, marceſco, conſeneſco, & tabeſco miſer. Terent. *Adelph.* Nam & illi animum iam releuabis, quæ dolore ac miſeria tabeſcit. Cic. *Attic. lib.* 2. Ego autem vſque eo ſum eneruatus, vt hoc otio, quo nunc tabeſcimus, malim ἐνοχλεῖσθαι, quàm optima ſpe dimicare. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.*
Noluimus aſſiduis animum tabeſcere curis.

Saluſt. *in Iugurth.* 63. ſic legend. nolite pati regnum Numidiæ, quod veſtrum eſt, & ſanguinem familiæ noſtræ per ſcelus tabeſcere. ¶ Tabeſcere ſal dicitur, quum in humorem diffunditur. Cato *de re ruſtic.* Id aliquoties faciendum in die, donec ſal deſinat tabeſcere. Sic & Celſ. *lib.* 6. *cap.* 15. Compoſita ſunt Contabeſco, diſtabeſco, extabeſco, & intabeſco: quæ omnia ſunt ferè eiuſdem ſignificationis: vt eſt videre ſuis locis.

Tābĕfăcio, Corrumpo, colliquo quaſi tabe conficio. {פנמ *hemék.* τήκω.} Hinc contabefacio, & extabefacio, compoſita: de quibus ſuprà ſuis locis.

Tabis, ut Stephano, mons Scythiæ, mari incumbens, non procul à Serum regione. Autor Plin. *lib.* 6. *cap.* 17.

[Tablæ, tabulæ, in veſtibus rotundi claui. Salmaſ.]

Tablīnum, [quaſi tabulinum,] locus in quo tabulæ & inſtrumenta publica, monumentáque rerum geſtarum aſſeruabantur, tabularium. {χαρτοφυλάκιον, γραμματοφυλάκιον. GALL. *Le lieu où on garde les lettres & regiſtres, threſor des chartres.* ITAL. *Luogo da conſeruare lettere & regiſtri.* GERM. Ein ſecretcanzley ein ort da man brieff/ zödel vnd andere gemeine ſchrifften hinbehalt. HISP. *Lugar donde ſe guardan las letras publicas.* ANGL. *A cheſte or place wherin euidentes or regiſtres are keept.*} Plinius *lib.* 35. *cap.* 2. Tablina codicibus implebantur, & monumentis rerum in magiſtratu geſtarum. Apuleius *lib. vlt. Florid.* Medici quum intrauerint ad ægrum, vti viſant, nemo eorum quòd perpulcra tablina in ædibus viſant & lacunaria auro oblita, &c. ¶ Dicitur autem tablinum, non tabulinum, quemadmodum & figlinum, non figulinum. Differtque à pinacotheca, quòd in ea tabulæ pictæ, aliáque id genus, ornamenta, in tablino rerum in magiſtratu geſtarum monumenta continebantur.

Tabor, Θαβώρ, mons in medio Galilææ, rotundus ac ſublimis.

Tābrăcă, Θάβρακα, oppidum eſt Africæ minoris, vt Pomponio placet. Nam à Plinio Numidiæ adſcribitur. Silius Sabatram nominat *lib.* 3. Sabatratum Tyrium vulgus, &c. Alij Tabratam: quod minimè mirum eſt. Barbara enim vocabula & inepta ſunt, nec ſemper eodem ſono vtraque lingua efferri conſueuerunt, vt Hermolaus ſcribit.

Tăbŭlă, æ, Aſſer in vſum aliquem concinnatus: cuiuſmodi ſunt in quibus aut pingimus aliquid, aut ſcribimus. {לוח *lúach* קרש *kéreſch.* πίναξ. GALL. *Table ou tablette, tableau, aix ſcié, planche.* ITAL. *Tauola.* GERM. Ein tafel. HISP. *Tabla.* ANGL. *A table à planke or borde.*} Plaut. *in Menæch. ſc.* 2. *a.* 1. Dic mihi, nunquid vidiſti tabulam pictam in pariete, Vbi aquila catamitum raperet? Velleius, Tabula ærea fixa poſti templi id teſtatur. Horat. 1. *Epiſt.* 2. Qui cupit, aut metuit, iuuat illum ſic domus, aut res Vt lippum pictæ tabulæ, fomenta podagram. Cicer. *pro Roſc. Amer.* Quid præterea cælati argenti? quid ſtragulæ veſtis? quid pictarum tabularum? quid ſignorum? quid marmoris apud illum putatis eſſe? ¶ Tabulæ item dicebantur codicilli ex ligno, cera obducti, in quibus olim teſtamenta, actaque publica ſcribebantur: vnde etiam hodie quamuis mutata re, tabulas accipimus pro teſtamento, aliiſve publicis ſcripturis, ex quauis materia confectis. διαθήκη, γραμματεῖον. Cicer. *pro Cælio.* Cælius tabulas nullas conficit. Quintilian. *lib.* 5. *cap.* 7. Teſtimonia dicuntur aut per tabulas, aut à præſentibus. Gell. *cap.* 9. *cap.* 6. de ſcriba publica, ſiue Actuario. Poſuit tabulas Quintilian. Tabulam falſam inferre teſtamento. Idem Quintilian. Tabulæ coarguuntur, lino rupto, turbata cera, ſignis ſine agnitione. Sueton. *in Neron. cap.* 17. Tabulæ pertuſæ ac ter lino per foramina traiecto obſignatæ aduerſus falſarios. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Ne epiſtola quidem vlla, nec cerata adeò tabula. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Qui anulo meo tabulas obſignatas ad te attuliſſet: pòſt, tabellas vocat. Item Senec. pendet nefariæ proſcriptionis tabula. ¶ Tabulæ nauis, pauimenti. GALL. *Des ais, ou planches.* Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 1. *Triſt.* Tabulæ (nauis ſup.) pulſantur ab vndis. Idem *Eleg.* 5. *lib.* 1. *Triſt.*
Naufragij tabulas qui petiere mei.

Idem 3. *Faſt.*
——Tabuláſque coloribus vris. (periphraſis pictoris.)

¶ Et tabula dicebatur in qua mittebant teſſeras, quæ luſoria, & quandoque latruncularia, & pyrgus, ſiue alueus, alueolúſve dicebatur. Seneca *cap.* 14. *de tranquill.* Calculi & tabula. (de ludo latrunculorum.) ¶ Tabula item liber eſt, quem ſibi quiſque noſtrûm priuatim facere conſueuit, quaſi quoddam memoriæ promptuarium eorum, quæ agimus, id eſt, diarium & ephemeris actionum noſtrarum. Liu. *lib.* 4. de cenſura loquens, Conſtitutum eſt eandem domum vnicuique noſtrûm debere exiſtimari, vbi quis ſedes & tabulas haberet, ſuarúmque rerum conſtitutionem feciſſet. Bud. ¶ Tabulæ accepti & expenſi, in quas rationes acceptæ & expenſæ pecuniæ referebantur. Cic. 3. *Verr.* Habeo & iſtius & patris eius accepti tabulas omnes, quas diligentiſſimè legi, & digeſſi. Idem *pro Roſcio Comœd.* Si tabulas C. Fannius accepti & expenſi profert ſuas. Tuis tabulis cauſam dicis, hoc eſt, priuatis tuis & domeſticis rationibus. Idem *in Verrem.* An tuis ſolis tabulis cauſam te dicturum exiſtimaſti. Bud. ¶ Tabulæ nouæ dicuntur cum tabulæ accepti & expenſi planè tolluntur, id quod edicto aliquando fieri ſolebat. Quod quum factum eſſet, ſecundùm tabulas iſtas exigi non poterant. Ita fiebat vt debitores neque ſortem, neque vſuras creditoribus ſuis ſoluerent. De his Cicer. 2. *Offic.* Tabulæ nouæ quid aliud habent argumenti, niſi vt emas pecunia mea fundum, & cum tu habeas, ego pecuniam non habeam? Senec. *epiſt.* 82. Tabulas nouas ſoluere. Tabulæ autem nouæ quæ ſint, docet Plutarchus *in Antonio.* ¶ Tabula pro auctione. Cicero *pro Cæcinna*, Adeſt ad tabulam licetur Ebutius, &c. Idem *Terentiæ*, Quemadmodum à Veſta ad tabulam Valentiam deducta eſſes. ¶ Tabulæ item dicuntur aſſeres ex quibus nauis compingitur. Idem 2. *Offic.* Si tabulam de naufragio ſtultus arripuerit. ¶ Tabulæ iudicum etiam dicuntur, de quibus Aſcon. *in diuinat.* In cauſis (inquit) maieſtatibus iudices vniuerſi in ciſtam tabulas ſimul coniiciebant, ſuas inſculptas literas habentes abſolutionis, ſiue condemnationis, cùm de alicuius capite agebatur. N. & L. ampliationis, his etiam literis ſignificabant non liquere.

Tābēllă, diminutiuum. {πινάκιον, πινακίδιον, πυξίον. GALL. *Tablette, petit aix ou planche.* ITAL. *Tauolella, tauoletta.* GERM. Ein täfelein. HISP. *Tablilla.* ANGL. *A litle table, planke or borde.*} Cicer. 3. *de nat. deor.* Nónne animaduertis ex tot tabellis pictis, quàm multi votis vim tempeſtatis effugerint? Quo in loco intelligit exiguam tabulam votiuam, in qua periculo liberati caſum ſuum ſolebant depingere, & alicui deorum ſuſpendere. Ouid. 3. *Faſtor.*
Et poſita eſt meritæ multa tabella Deæ. (Lucinæ.)

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*
Si qua concubitus varios Venerióque figuras
Exprimit, eſt aliquo parua tabella loco.

Tabellæ item dicebantur in quibus populus ſuffragium, aut Iudices ſententiam perſcribebant. Cicer. 3. *de legib.* Non fuit latebra danda populo, in qua bonis ignorantibus quid quiſque ſentiret, tabella vitioſum occultaret ſuffragium. Idem *in Piſonem*, Me vniuerſa ciuitas non prius tabella quàm voce priorem conſulem declarauit. Idem *pro Flacco*, Quum tabella vobis dabitur, iudices, non de Flacco dabitur ſolùm, dabitur de bonis omnibus. Sueton. *in Claud. cap.* 17. Ex tabella pronuntiare. Idem *in Auguſt. cap.* 27. Tabellas duplices veſte tectas tenet Prætor, pro tribunali ſedens. & *cap.* 33. *ibidem*, trium tabellarum mentio eſt quarum damnatoria vna, altera abſolutoria appellatur: tertia qua ignoſcebatur iis, qui per fraudem ad ſignandum teſtamenta inducti fuiſſent. Hinc Plaut. ſæpè, ſignare, conſignare tabellas dicit, pro conſcribere: vt *in Curcul. ſc.* 3. *act.* 2. & *Milit. ſc.* 1. *a.* 2. & *ſc.* 1. *a.* 1. ¶ De tabella luſoria, Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*
Parua ſedet ternis inſtructa tabella lapillis,
Ex qua vicìſſe eſt continuaſſe ſuos.

¶ Accipitur item tabella pro literis, ſeu codicillis, quæ appellatio inde manſit, quòd olim ſcribi ſolebat in tabulis buxeis ceratis. {ספר *ſepher.*} Cic. *in Catil.* Introductus Statilius, cognouit manum & ſignum ſuum: recitatæ ſunt tabellæ. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Tace dum tabellas pellego, &c. *Ibid.* Geſtas tabellas tecum; Eas lacrymis lauis. ¶ Tabellis obſignatis cum aliquo agere, eſt ſuo illum ſcripto conuincere. Cic. 5. *Tuſc.* Tu quidem tabellis obſignatis agis mecum, & teſtificaris quid aliquando dixerim, aut ſcripſerim.

Tăbĕllārĭŭs, ii, qui tabellas, id eſt, literas profert. {מלאך *malcâch.* γραμματοφόρος. GALL. *Porteur de lettres, meſſagier, courier.* ITAL. *Cauallaro, porta lettere, corriero.* GERM. Ein brieffträger/ bott. HISP. *Correo que lleua las letras ò tablillas.* ANGL. *A bearer of letters a meſſinger.*} Cicer. *ad Brut.* Statim extruſi tabellarios, literáſque ad Ciceronem, vt etiamſi in Italiam veniſſet, ad te rediret. Idem *ad Terentiam lib.* 14. Nos quotidie tabellarios noſtros expectamus. ¶ Accipitur item tabellarius pro eo qui rationes conficit, & data acceptáque in tabulas refert. λογιστής. Sidonius *ad Petreium*, Sed & ille ſuſcipiebat hunc granditer, habens eum conſiliarium in iudiciis, vicarium in Eccleſiis, procuratorem in negotiis, villicum in prædiis, tabellarium in tributis, in lectionibus comitem, in expoſitionibus interpretem, in itineribus contubernalem.

Tăbellārĭŭs, a, um, adiectiuum, quod pertinet ad tabellam. {[illegible]. Gall. *Appartenant à tablettes.* Ital. *Pertinente à tauolette.* Germ. Das zu brieflen oder botten gehört. Hisp. *Perteneciente à tablillas.* Angl. *Belonging to tables.*} vt, Lex tabellaria, quæ lata fuit à L. Caſſio, vt ſuffragia tabellis, non voce perferrentur. Cicer. 3. *de legib.* Quis autem non ſentit omnem autoritatem optimatium tabellariam legem abſtuliſſe? ¶ Tabellariæ dictæ ſunt naues Alexandrinæ quæ præmittebantur in portum ad nunciandum aduentum proximæ claſſis. Seneca *Epiſt.* 78.

Tabellio, qui ſcribit tabellas, & in ſpecie publicas; eaſdémque cuſtodit.

‖Tabliſſare, tabulis ludere. Salmaſ. Caſaub. Alciat.

Tabliſtes, tabliſta, tabuliſta. G.g.b.‖

Tăbŭlārĭa, Species tormenti. Seneca 3. *de Ira*, Torſerat per omnia quæ in rerum natura triſtiſſima ſunt, fidiculis, tabularibus, equuleo, igne, vultu ſuo.

Tăbŭlāris, e. {[illegible]. Gall. *Dequoy on fait tablettes ou aix ou lames, large & longue.* Ital. *Del quale ſi può far tauolette, & lame largo & longo.* Germ. Auß dem man täfelin macht. Hisp. *Coſa de que ſe haze tablilla y retablo, larga y luenga.* Angl. *Any thing to mak tables, plankes, or bourdes of.*} vt, Temperatura æris, quæ accommodatiſſima erat conficiendis æreis tabulis quibus incidebantur, quorum memoriam poſteritati traditam volebant. Plin. *lib.* 34. *cap.* 9. Æs omne frigore magno meliùs fundi, ſequénſque temperatura ſtatuaria eſt, eadémque tabularis, hoc modo, maſſa proflatur in primis, mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei, &c.

Tăbŭlārĭum, Seruio autore, locus eſt in quo tabulæ, hoc eſt, inſtrumenta & literæ, & acta publica reponuntur. {[illegible]. Gall. *Lieu propre à garder lettre & regiſtres, ou treſor des chartres.* Ital. *Luogo da conſeruare lettere & libri.* Germ. Ein ſecretcamler / ein ort dahin man brieff / rödel vnd andere gemeine ſchrifften hinlegt. Hisp. *Lugar donde ſe guardan los libros.* Angl. *A cheſt or place where regiſtres and euidences ar kept.*} Cicer. *pro Arch. poeta*, Hic tu tabulas deſideras Heracleenſium publicas, quas Italico bello incenſo tabulario, interiiſſe ſcimus omnes.

Tăbŭlārĭŭs, ij, qui fide publica ea quæ geſta ſunt in tabulas refert, & inſtrumenta publica conficit. {[illegible]. Gall. *Notaire ou tabellion.* Ital. *Notaio.* Germ. Ein offner ſchreiber oder notary. Hisp. *El eſcriuano o notario publico.* Angl. *A, [illegible], a booke writter.*} Tacit. *lib.* 14. igitur [illegible] tabularius, quos modo memoraui, & aliis minus illuſtribus [illegible] etiam tabelliones dicti ſunt *l.* 6. *D. de pænis, & l.* 49 [illegible]. ¶ Tabularius præterea pro Calculatore, Ratiocinator Ciceroni, qui computat. ψηφιστής. Vlpianus *D. lib.* 11. *tit.* 6. *l. vlt.* Ego enim aduerſus tabularium puto actiones dandas qui in computatione fefellit.

Tăbŭlo, as, Tabulis aliquid conſtruo. {[Hebrew] *keràb.* [illegible]. Gall. *Plancher d'aix.* Ital. *Intauolare.* Germ. Täfelen/mit dilen oder brettern vberſchlieſſen. Hisp. *Entablar pared ò ſuelo.* Angl. *To planck any thing with plankes.*} Hinc contabulo, de quo ſuo loco.

Tăbŭlātio, nis, Tabularum compoſitio, ſtructio. {[Hebrew] *mekaréb.* [illegible]. Gall. *Entablement.* Ital. *Intauolamento.* Germ. Vertäfelung. Hisp. *Entabladura, entablamento.* Angl. *A planking or flooring with bourdes.*} Cæſ. 2. *bell. ciuil.* Centonéſque inſuper iniecerunt, ne aut tela tormentis miſſa tabulationem perfringerent, aut ſaxa ex catapultis lateritium excuterent.

Tabulata, orum, dicuntur planæ in ædibus ſuperficies, tabulis vel etiam lapidibus conſtratæ, vulgus *Solaria* vocat. {[Hebrew] *mekaréb.* [illegible]. Gall. *Planchers, eſtages.* Ital. *Solari, palchi.* Germ. Ein fußböden/fußtäfel/fußboden mit dilen vberſchoſſen. Hisp. *Tablados, ſobrados ò corredores.* Angl. *Floores bourded in ſollers or chambers, a loft.*} Cæſ. 6. *bell. Gall.* In extremo ponte turrim tabulatorum quatuor conſtituit. Rurſus tabulata dicuntur rami extenti in arboribus in plana tendentes, non in altiora creſcentes. Colum. *lib.* 6. Quum deinde adoleſcere incipient vlmi, falce formandæ ſunt, & tabulata inſtituenda. Hoc enim nomine vſurpant agricolæ ramos, truncóſque prominentes: eos vel propiùs ferro compeſcunt, vel longiùs promittunt, vt vites laxiùs diffundantur.

‖Tabulatus, ex tabulis factus. Vitr.‖

Tabum, liquor putridus: item quicquid ex putreſcentibus defluit. Dicitur à tabe, quæ idem.

Tăburnus, mons Campaniæ oliuetis abundans. Virg. 2. *Georg.*

> ——*iuuat Iſmaro Baccho*
> *Conſerere, atque olea magnum veſtire Taburnum.*

Tacape, es, ſiue Tacapa, æ, [illegible], ciuitas in Africa propriè dicta non procul à minore Syrti: de cuius agri fertilitate ita ſcribit Plin. *lib.* 18. *cap.* 22. Ciuitas Africæ in mediis arenis, petentibus Syrteis, Leptimque magnam, vocatur Tacape, felici ſupra omne miraculum irriguo ſolo, ternis ferè millibus paſſuum in omnem partem fons abundat, largus quidem, ſed certis horarum ſpatiis diſpenſatus inter accolas. Palmæ ibi prægrandi ſubditur olea, huic ficus, ficui punica, illi vitis: ſub vite ſeritur frumentum, mox legumen, deinde olus, omnia eodem anno, omnia aliena vmbra aluntur. Super omnia eſt, biferam vitem bis anno vindemiare. Et niſi multiplici partu exinaniatur vbertas, pereunt luxuria ſinguli fructus.

Tăceo, es, ui, itum, Sileo, nihil loquor, conticeo, tacitus ſum. {[Hebrew] *ſchatàk* [Hebrew] *chaſchàh* [Hebrew] *charàſch* [Hebrew] *dam* [Hebrew] *damàh.* σιγάω, σιωπάω. Gall. *Se taire, ne dire mot.* Ital. *Tacere, ſtar cheto.* Germ. Schweigen. Hisp. *Callar y no hablar.* Angl. *To hold ones peace, to keep ſilence.*} Plaut. *Menæch. ſc.* 2. *a.* 5. Si interpellas, ego tacebo: potius taceo. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 2. Tace parumper. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Tace dum tabellas perlego. (vbi ſecunda τῷ Tace corripitur.) Idem *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. Tacere noſtrorum (pro noſtrûm) ſolus ſcio. (id eſt, arcanum continere.) Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 5. Ego illum tibi dedam. Tace. (id eſt, bono animo es.) Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Non taces? (id eſt, obmutesis pudore?) Verba enim ſunt obiurgantis, vt *in Curc. ſc.* 1. *a.* 1. *& ſc.* 3. *a.* 5. *ibid.* Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Animum aduerte. L. Taceo. (id eſt, attendo.) Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 4. Tacuiſſe mauellem. (quia irritaui crabrones.) Ouid. 13 *Met.* Vtque alios taceam, &c. Liuius *lib.* 7. *dec.* 4. Tacuit Meſſana. (id eſt, petitionem abrupit, aut quid ſimile. Gall. *Il ſe deporta, ou deſiſta de ſa demande.*) Terentius *in Eunuch.* Nunquid habes quod contemnas? quid tu autem Thraſo? Tacent, ſatis laudant. Tacere aliquid, eſt reticere. Idem *Eunuch.* Quæ vera audiui, taceo, & contineo optimè. ¶ Quandoque etiam dicitur de iis quæ ſine voce ſunt. Sic agrum & mare tacere dicimus, in quo nullus auditur ſtrepitus. Virgil. 3. *Eclog.*

> *Quum tacet omnis ager.*

Plaut. *in Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Oſtium tacet, &, taciturniſſimum eſt. ¶ Quoniam verò quum aliquid laude dignum eſt, laudamus: & è contrario male facta non laudamus, factum eſt, vt tacenda, non laudanda, & non tacenda, laudanda dicantur. Ouid. 2. *de Arte*,

> *Exigua eſt virtus, præſtare ſilentia rebus.*
> *At contrà, grauis eſt culpa tacenda loqui.*

¶ Quandoque ſignificat ſecurum eſſe: quoniam qui ſecuri ſunt, nullam quærendam cauſam habent. ἀτρέμας ἔχειν. Terentius *in Adelph.* Tace, egomet conueniam Pamphilum. Sed inter Taceo & Sileo quid interſit quæri poteſt, non enim veriſimile eſt vtrunque eandem notationem & originem aut denique ſignificationem habere, quum literis & forma adeò differant. Cornel. igitur Fronto *de different. voc.* ita diſtinguit, Silet cuius loquentis ſermo comprimitur ab ipſa ſignificatione literæ S: Tacet verò qui nec loqui quidem cœpit. ‖Tacet nox, id eſt, ſilet. Catullus *ad Leſbiam:*

> *Antequam ſydera multa, cùm tacet nox.*

Ouid. 9. *Metam.*

> ——*Tacita noctis imago.*

Tibull.

> *Denouis tacito tempore noctis anus.*

Virg.

> ——*aut intempeſta ſilet nox.*‖

Tacens, entis, Particip. præſ. tem. σιωπῶν. Plaut. *in Rud.* Quia enim neque loquens, neque tacens vſquam bonus.

Tăcitum eſt, impersonale. Terent. *in Adelph.* Ignotum eſt, tacitum eſt, creditum eſt.

Tăcĭtŭs, ſ, qui tacet. {[Hebrew] *damám* [Hebrew] *damám.* σιωπῶν, [illegible]. Gall. *Qui ſe tait.* Ital. *Che tace.* Germ. Stillſchweigend/der da ſchweigt. Hisp. *El que calla.* Angl. *That keepeth ſilence, and ſpeaketh not.*} Cicer. *in Caton.* Quid expectas autoritatem loquentium, quorum voluntatem tacitorum perſpicis. ¶ Aliquando paſſiue pro eo quod tacetur. {[illegible]. Gall. *Secret, caché.* Ital. *Secreto, naſcoſto.* Germ. Verſchwigen/deß man geſchweigt. Hisp. *Secreto, eſcondido.*} Virgil. 6. *Æneid.*

> *Quis te magne Cato tacitum, aut te Coſſe relinquat?*

Sic, Tacitum aliquem præterire dixit Quintilianus, & Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Triſt.*

> *Et tacitam caſus diſſimulare tuos.* (poteras ſup.)

Ibid. Eleg. 1. *lib.* 1.

> *Et tacitus ſecum, ne quis malus audiat, opto.*

Idem *Eleg. vlt. lib.* 4.

> *Interea tacito paſſu labentibus annis.*

Ibid. Eleg. 6. *lib.* 4. *Triſt.*

> ——*Tacito pede lapſa vetuſtas.*

¶ Tacitum funus, vide *Funus.* Tacita aduocatio, vide *Aduocatio.* ¶ Tacitum mel, quod per ſe fluit, & eſt optimum. [illegible]. Tacitum os alicui præbere, eſt nihil prorſus reſpondere. Cicer. 1. *Verrina*, Qui teſtes priore actione interrogari nolueris, & iis tacitum os præbere malueris. Tacitum pro arcano, quod taceri volumus. Senec. *epiſt.* 84. Falſum ergo eſt hoc quod (patrocinii) loco ponitur, ei qui ſoleat ebrius fieri, non dari tacitum. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 4. Suſpendas potius me, quàm tacita hæc auferas? Sic & Cic. loquutus eſt ad Attic. Liu. *initio lib.* 7. *ab vrb.* Tacitum quid pati.

Tăcĭtē, aduerbium, Secretè, clàm, obſcurè. {σιγῇ, σιωπηλῶς. Gall. *Sans dire mot, ſecrettement, tout bas.* Ital. *Senza parlare, copertamente.* Germ. Stillſchweigenlich. Hisp. *Sin hablar, ſecreta y eſcondidamente.* Angl. *Quietlie, ſecretlie.*} Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3 Tacite auſcultemus. Cicero *pro Quintio*, Huic me perire quidem tacitè obſcureque permittitur. Idem *pro Pompeio*, Hi vos, quoniam libere loqui non licet, tacite rogant. Plaut. *Pœn.* Matronæ tacite ſpectent, tacite rideant. Habere aliquid tacite Liu. *lib.* 2. *d.* 5. Et quanquam diſſimulare, tacite habere id, patique ſtatuerat.

‖Taciturio, ſilentium appeto. Sidon.‖

Tăcĭtŭrnus, a, um, qui paucorum eſt verborum, & minimè garrulus. {σιγηλὸς, σιωπηρός. Gall. *Taciturne, qui ne dit mot ou bien peu.* Ital. *Tacito, taciturno.* Germ. Still/der wenig wort treibt/der nit vil klappert/verſchwigen. Hisp. *El que mucho calla.* Angl. *That ſayeth nather good nor bad.*} Ouid. 2. *de Arte*,

> *Qui ſermone placet, taciturna ſilentia vitet:*
> *Qui canit arte, canat: qui bibit arte, bibat.*

¶ Dicitur etiam de iis, quæ voce carent, & muta ſunt: vt Ripa taciturna, id eſt, quieta, in qua nullus auditur ſtrepitus. Horat. 1. *Carm. Ode* 20.

> ————*Cavétque*
> *Ripa vagus taciturna ventus.*

Et Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Belliſſimum & taciturniſſimum oſtium.

Taciturnulus, diminutiuum. Apuleius, Blanda mulier & taciturnula. ¶ Taciturniſſimum oſtium apud Plautum *in Curc.* valeâtne oſtium? mi Belliſſimum herclè vidi, & taciturniſſimum.

Tăcĭturnitas, Silentium. {[Hebrew] *dami* [Hebrew] *demamáh* ἐχεμυθία. Gall. *Taciturnité, ne parler point, ne dire mot.* Ital. *Eſſe parlar poco.* Germ. Stille mit reden/verſchwiegenheit. Hisp. *Aquel habito de mucho callar.* Angl. *A keeping of ſilence.*} Cic. *de Inuent.* Taciturnitas imitatur confeſſionem. Terent. *in And.* Sed his, quas ſemper intellexi in te litas, fide, & taciturnitate Cic. *Attic. lib.* 7 Suſpicionem mihi maiorem tua taciturnitas attulerat. Horat. 4 *Carm. Ode* 8.

> ——*quid foret Iliæ,*
> *Mauortiſque puer, ſi taciturnitas*
> *Obſtaret meritis inuidia Romuli?*

Tacita nomen Muſæ, quam coli voluit Numa. Plutarchus *in vita Numæ*.

Tăcitŭs Cornel. Sub Adriano principe orator clariſſimus, æqualis ac familiaris Plinij iunioris, Belgicæ Galliæ orationes procurauit: ad Veſpaſianos vſque peruenit, ab iiſque honoribus euectus, hiſtoriam principum conſcripſit ab Auguſto vſque ad Adrianum, quæ ad nos haud integra peruenit. Hanc igitur non vitas Imperatorum auſus inſcribere, ſed tantum diurnales actiones, quæ medium inter hiſtoriam & vitas tenerent. Scripſit & de claris Oratoribus, Ciceronis Brutum & materia & dicendi copia imitatus. Præterea vitam Agricolæ ſoceri ſui & de moribus ac ſitu Germaniæ, ſtylo tum preſſo & eleganti, tum arguto & ſententioſo: in cætera verò hiſtoria aliquantulo ſublimior. Scribit Flauius Vopiſcus, hunc autorem tanquam e ſuis progenitoribus, Tacitum Imperatorem quotannis decies deſcribi, ne liber periret, eumque in omnibus bibliothecis adponi iuſſiſſe. Tertullianus autem noſter eum mendaciorum loquentiſſimum appellat, propterea quòd iniquiſſimum ſeſe in ſcriptis ſuis, falſiſſimúmque de Chriſtiana religione iudicem præbuerit.

Tacola, emporium ampliſſimum Indiæ extra Gangem, in aurea Cherſhoneſo, cuius meminit Ptolemæus *lib. 7. cap. 2.* Hodie *Malacha* dici creditur, à Luſitanis noſtra ætate vi ſubacta: quod teſtatur epiſtola Emanuelis Regis ad Leonem decimum.

[TACTICVS, a, um, τακτικὸς, ὴ, ὸν, q. d. ordinatiuus, à τάσσω ordino.]

Tăctĭci, τακτικοὶ, à Vegetio appellantur, quibus cura incumbit inſtruendæ aciei. Nam τάσσειν inſtruere eſt, & ordinare.]

Tactŭs, vide *Tango*.

Tædă, vide *Teda*.

TÆDIO, Tædet, tæduit, vel tæſum eſt, verbum impersonale, Tædium, hoc eſt, ſatietas & faſtidium capit. {קוץ *kats* געל *gnahal* מאס *maas*. ἀχθομαι, ἀηδιζομαι. GALL. *Eſtre ennuyé de faſcherie.* ITAL. *Rincreſcere, faſtidire.* GERM. Verdruß haben. HISP. *Hauer haſtio ò enojo.* ANGL. *It weariſeth, it irketh.*} Terent. *in Eunuch.* Et tædet, & amore ardeo. Tædeo verbum perſonale in vſu non eſt: quamuis compoſitum eius pertædeo legatur apud Gellium *lib. 1.* Has ille inanes quo flaret glorias, iámque omnes finem cuperent, verbiſque eius fatigari pertæduiſſent. Tædet autem impersonale verbum habet fere poſt ſe accuſatiuum cum genitiuo. Cicer. *2. Verr.* Sunt homines quos infamiæ ſuæ neque pudeat, neque tædeat. Nonnunquam accuſatiuum ſine genitiuo. Idem *Attic. lib. 2.* Tædet ipſum, vehementérque pœnitet. ¶ Nonnunquam cum ſolo genitiuo, accuſatiuo tamen tacite ſubaudito Terent. *in Eunuch.* Tædet harum quotidianarum formarum. Cicer. *ad Attic. lib. 2.* Prorſus vitæ tædet, ita ſunt omnia omnium miſeriarum pleniſſima. ¶ Nonnunquam cum infinitiuo. Terentius *in Phorm.* At enim tædet audire eandem millies.

Tædĭum, ij, Faſtidium, ſatietas. {געל *gnohal.* ἀηδία, κόρος. GALL. *Ennuy & faſcherie.* ITAL. *Tedio, faſtidio.* GERM. Ein verdruß. HISP. *Haſtio, enojo.* ANGL. *wearineſſe, heauineſſe of mynd.*} Quint. *lib. 2.* Et ipſius lectionis tædium vicibus leuatur. Iuuen. *Satyr. 7.*

Tædia tunc ſubeunt animos.

Ouid. *9. Metam.*

——nec tædia cœpti

Vlla mei capiam, dum ſpiritus iſte manebit.

Idem *15. Metam.*

——vt longi tædia belli

Mente ferant placida.

Idem *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Nec me ſollicitæ tædia lucis habent.

Suet. *in Tib. cap. 10.* An tædio vxoris, an aſſiduitatis faſtidio. Quintil. Tædium deuorare.

Tædŭlŭs, a, um, Faſtidioſus, qui omnibus tædio eſt. {ὀχληρός. GALL. *Faſcheux, ennuyeux.* ITAL. *Faſtidioſo.* GERM. Ein verdrüſſiger/müheſäliger/ vberlägner. HISP. *El que toma faſtidio ò enojo, haſtioſo.* ANGL. *Somewhat wearie.*} Feſtus.

Tænărŭs, & in plurali numero Tænăra, ταίναρος. Vulgò *Cabo Matapan.* Promontorium eſt Laconiæ regionis, circa medium Meridionalis lateris Peloponneſi, quàm longiſſimè in mare procurrens, oppidum habens eiuſdem nominis Ταίναρος (inquit Suidas) ἀκρωτήριον Λακωνικῆς, ἐν ᾧ ὑπῆρχε καὶ χάσμα εἰς ᾅδου, ἔνθα καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν ἄσυλον. ἐκεῖ δὲ τοὺς Εἵλωτας ἱκέτας προσφυγόντας ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἀδικήσαντες ἀνεῖλον οἱ Λακεδαιμόνιοι, id eſt, Tænarum promontorium Laconiæ, in quo fauces erant ad inferos deducentes, vbi & Neptuni præſidis templum: illic ſupplicantes in ſacello Neptuni Helotes nihil veriti Lacedæmonij interfecerunt. Circa Tænarum antrum oſtendebatur, per quod Herculem ab inferis rediiſſe Poetæ fabulati ſunt, Cerberúmque vinctum ad ſuperos traxiſſe. Vulgóque creditum eſt eas inferorum eſſe fauces. Virg. *4. Georg.*

Tænarias etiam fauces, alta oſtia Ditis.

Ibidem marmor Laconicum effodiebatur, coloris viridis, quod & à loco Tænarium cognominatur. Propertius *lib. 3.*

Quod non Tænarijs domus eſt mihi fulta columnis.

¶ Hinc Patronymicum fœm. Tænaris. Ouid. *Epiſt. 16.*

Scilicet idcirco ventoſa per æquora vectum,

Excepit portu Tænaris ora ſuo.

TÆNĬÆ, {חתחלת *chathulláh* חתול *chittúl.* ταινίαι. GALL. *Rubans ou bandelettes longues & eſtroittes.* ITAL. *Bende lunghe & ſtrette.* GERM. Ein haubenbendel / haarbinden ſo hinab hangt. HISP. *Liſtas de la toca, vandas luengas y eſtrechas.* ANGL. *Ribandes, laces, or head bandes.*} Vittarum extremitates, vt quæ ab infulis pendent. Virgil. *7. Æneid.*

——fit tortile collo

Aurum ingens coluber, fit longæ tænia vittæ.

¶ Quandoque accipitur pro tota vitta. Idem *lib. 5.*

Puniceis ibant euincti tempora tænis.

Vbi Seruius, Tænis, à tæna, non tænia: nam & tæna, & tænia dicitur. ¶ Tænia (inquit Feſtus) propriè dicitur faſcia. Græca enim dictio eſt ταινία, quam ſic interpretatur Verrius, vt dicat eſſe laneum ornamentum capitis honorati. Ennius *in Alexandro.* Volans de cælo cum coronis & tæniis. Hactenus ille. Plin. *lib. 31. cap. 11.* Deprehenditur & lentigo oculis, ſed incerta mediis glutinamentis tænia, fungo papyri bibula vix niſi litera fundente ſe, tantum ineſt fraudis. ¶ Tænias præterea dicimus lapides ſub aquis candicantes in longum porrectos, à faſciarum ſimilitudine. Plin. *in Præfatione lib. 9.* Nec profunda altitudo miraculum minuit. Frequentes quippe tæniæ candicantis vadi carinas territant. ¶ Eſt & tænia piſciculi genus apud Ariſtotelem, à gracilitate & longitudine dictum. Vide eundem Plin. *lib. 32. cap. 7.*

Tænĭŏlă, diminut. τὸ ταινίδιον, τὸ φασκιόλιον. Colum. *lib. 11. cap. 3.* Braſſica, quum ſex foliorum erit, transferri debet: ita vt radix eius liquido fimo illita & inuoluta tribus algæ tæniolis pangatur, hoc eſt, quibuſdam quaſi faſciolis.

Tænum, fuit vrbs in Laconia, teſte Hermolao *in lib. 4.* Plin. à qua mulier poëtria nomine Herina ortum habuit. ¶ Fuit & in Achaia vrbs τενέα, id eſt, Tenium, & Tenea vicus inter Mycenas & Corinthum.

[Tæpocon ſoliti ſunt appellare Græci genus ſcribendi deorſum verſus vt nunc dextrorſum ſcribimus. Feſt. An *deorſum* legemus retrorſum, vt ſignificetur modus ſcribendi Hebræorum & aliorum Orientalium? vt ſit inuerſa ſcriptio.

Tagaſta, vrbs Africæ, S. Auguſtini natalibus clara.

Tagax, furunculus: à tangendo dictus. Feſt.

Tageniæ, placentæ tepidæ, ſtridentes, vt mel illis ſuperinfundatur. Poll.]

Tăgĕs, (inquit Feſtus) idem quod furunculus, à tangendo ductus. Antiqui enim Tagere dicebant pro tangere. Vnde Tagacem manum dixit Lucilius,

Muttoniſque manum perſcribere poſſe tagacem.

Tăgĕs, is, τάγης, filius Genij, teſte Feſto, & nepos Iouis, qui adhuc puer XII. Hetruriæ populos aruſpicinam traditur docuiſſe. De hoc Cicero *de diuinat.* ſcribit ad hunc modum, Tages quidam dicitur in agro Tarquinienſi, quum terra araretur, & ſulcus altiùs eſſet impreſſus, extitiſſe repentè: & eum affatus eſſe, qui arabat. Is autem Tages, vt in libris eſt Hetruſcorum, puerili ſpecie dicitur viſus, ſed ſenili fuiſſe prudentia. Eius aſpectu quum obſtupuiſſet bubulcus, clamorémque maiorem cum admiratione edidiſſet, concurſum eſſe factum, totámque breui tempore in eum locum Hetruriam conueniſſe: tum illum plura loquutum multis audientibus, qui omnia eius verba exceperint, literíſque mandauerint: omnem autem orationem fuiſſe eam, qua haruſpicinæ diſciplina contineretur: eam poſtea creuiſſe rebus nouis cognoſcendis, & ad eadem illa principia referendis. Hactenus Cicer. Ouid. *lib. 15. Metam.*

Indigenæ dixêre Tagem, qui primus Hetruſcam

Edocuit gentem caſus aperire futuros, &c.

Tageſta, τάγεστα, Africæ oppidum, diui Auguſti patria. Plin. *lib. 5. cap. 4.* ἐλευθερικόν Tageſtenſe oppidum vocat.

Tăgo, is, apud veteres in vſu fuit pro tango. {נגע *nagáh.*} Tagit (inquit Feſtus) pro tangit, proculdubio antiqua conſuetudo vſurpauit. Pacuuius *in Teucro*. Vt ego, ſi quis me tagat, & tagam. Idem *in Hermiona*, Non certam, niſi tagam. ¶ Hinc etiam Attigo, legitur pro attingo. Plaut. *in Bacch.* Ne attigas puerum iſta cauſa, quando fecit ſtrenuè.

Tagrus, mons in Luſitania, apud quem quædam equæ dicuntur à vento concipere.

Tăgus, τάγος, fluuius Luſitaniæ aureas trahens arenas. {Ein fluß in Portugal/ ein Trato genannt.} Iuuenal.

Quòd Tagus & rutila Pactolus voluit arena.

Circa hunc fluuium (ſi Plinio credimus) equæ flanti Fauonio obuerſæ animalem ſpiritum concipiunt, equóſque ita gignunt perniciſſimos, ſed qui tertium vitæ annum non excedant.

[Taifali, Septentrionalis regionis milites. Pancirol.]

Talaon, ταλάων, filius fuit Iaſij, & apud Argos regnauit, vt notat Boccatius *lib. 2. cap. 57.*

[Talamaſcæ, laruarum, & lupercalium decurrentium furor.]

Talarĭă, Talaris, Talarius, vide *Talus.*

Tălăſĭo, apud Romanos carmen nuptiale erat, & deus ipſe nuptiarum præſes, quem Græci vocant ὑμέναιον. {Der gott der iungfrawſchafft vnd hochzeiten.} Martialis *lib. 1.*

Quid ſi me iubeas Talaſionem

Verbis dicere non Talaſionis:

hoc eſt, Quid ſi me iubeas hymnos nuptiales aliis verbis, quàm nuptialibus cantare? Feſtus ex ſententia Varronis, Talaſionem tradit fuiſſe vocem nuptialem, nouis nuptiis boni ominis cauſa acclamari ſolitam. Quare autem ea acclamatione in nuptiis vterentur, diuerſi diuerſa ſenſerunt. T. Liu. *lib. 1. ab Vrbe*, ſcribit in raptu Sabinarum Virginem vnam longè ante alias ſpecie & pulchritudine inſignem, à globo Talaſij cuiuſdam raptam fuiſſe, multiſque ſciſcitantibus cuinam eam ducerent, identidem ne quis eam violaret, Talaſio ferri clamitatum: ideoque eam vocem nuptialem eſſe factam. Varro exiſtimat hanc vocem in nuptiis vſurpatam fuiſſe non alia ratione, niſi vt nouæ nuptæ ad opera & labores, & præcipuè ad lanificia excitarentur. Talaſionem enim vocabant quaſillum ſiue calathum, hoc eſt, vas lanificiis aptum. Quam ſententiam tangit & Plutarchus *in Problemat.* à Græcis huius vocis originem repetens, qui lanam ταλάσιον appellant. Idem in Romulo: & in Pompeio, vbi tertio caſu ſcriptum eſt, Thalaſſio.

Talax, ſcaurus. Gloſſ. Iſid. à talis peruerſis.

TĂLĔĂ, æ, {סעיף *ſahiph* פארה *purah* צלצל *tſaltſál.* τάλεα, ξυλάριον. GALL. *Vn ſcion, vn plantal, ou letton d'arbre taillé par le bout qu'on met en terre.* ITAL. *Pianta, ramo da piantare.* GERM. Ein zweig / ſetzling/ ſetzzweig. HISP. *Eſtaca propria para plantar.* ANGL. *A plant, the ſlope of a tree yat was planted in the earth.*} Surculus præciſus ex vtraque parte, vt in terra inſeratur. Plin. *lib. 17. cap. 17.* Myrtus & taleis ſeritur: morus talea tantùm: quoniam ramo eam ſeri religio fulgurum prohibet. Quapropter de talearum ſatu nunc dicendum eſt, ſeruandum in eo ante omnia, vt taleæ ex feracibus fiant arboribus, nec curuæ, néve ſcabræ aut biſurcæ: néve tenuioribus, quàm vt manum impleant, ne minores pedalibus,

deſcus à i pedi. GERM. Das biß auff die knoden hinab geht. HISP. Luengo haſta los pies. ANGL. That commeth downe to the ankle.) Cicer. 7. Verr. Stetit ſoleatus Prætor populi Romani cum pallio purpureo, tunicáque talari muliercula nixus in littore. Ibid. Ac per eos dies quum iste cum pallio purpureo, talari que tunica verſaretur in conuiuiis. ¶ Ludus talaris. Quintil. Ludorum talarium licentia, ſoti ſoluere ſanctitatem. Ludus talarius. Idem, niſi fortè illic talariûm ſyncope dictum ſit pro talariorum.

Tālārĭus, a, um, quod pertinet ad talos. {ἀστραγαλικός. GALL. Appartenant au dez. ITAL. Pertinente à dadi. GERM. Das zu den würfflen gehört. HISP. Perteneciente à los dados. ANGL. Belonging to dice.} Vt lex talaria aduersùs eos qui talis luſitant. Plaut. Milit. ſc. 2. a. 2. Ne legi fraudem faciant talariæ. ¶ Talarius ludus, id eſt, ludus talorum. {κυβεία. GALL. Ieu de dez. ITAL. Giuoco de dadi. GERM. Ein würffelſpiel. HISP. Iuego de dados. ANGL. The playe at dice.} Cicer lib. 1. Offic. Adde his, ſi placet, vnguentarios, totúmque ludum, ſaltatores, talarium. Vide præcedentem dictionem.

Tālārĭă, plur. num. gen. neut. Calciamenta alata Mercurij. πέδιλα. Virg. lib. 4. Æneid.

——pedibus talaria nectit
Aurea.

¶ Talaria induere, prouerbialis allegoria, pro eo quod eſt fugam adornare, quaſique velle quopiam auolare. Cicer. ad Attic lib. 14 Nemo eſt iſtorum qui otium non timeat: quare talaria induamus. Talaria, metaphoricè vocat Seneca tumores quos in talis generat podagra, epiſt. 54. Dubio & incipiente morbo quæritur nomen: qui vt cœpit talaria intendere, & vtroſque dextros pedes fecerit, neceſſe eſt fateri podagram.

Talepido, as, are, Pedibus vacillare laſſitudine, quaſi qui trahit pedes: vt talis videatur inſiſtere, aut identidem tollere pedes. Feſtus.

Tam, & quàm Priſciani ſententiâ aduerbia ſunt, quæ poſitiuo, comparatiuo, & ſuperlatiuo adijciuntur, quum duo vel plures comparatiui & ſuperlatiui diuerſæ ſignificationis poſiti inter ſe æquantur, vel iidem geminantur. {τόσον ὡς ὅσον. GALL. Tant que. ITAL. Tanto & quanto. GERM. So faſt als. HISP. Tanto quanto. ANGL. So muche as.} Cic. pro Deiot. Illam, inquam, dexteram non tam in bellis, neque in prœliis, quàm in promiſſis, & fide infirmiorem intelligendum eſt. Bis infirmiorem intelligendum eſt. Superlatiui exemplum. Saluſtius, Quàm quiſque peſſimè fecit, tam maximè tutus eſt. Frequentiſſimè autem poſitiuo, Cicero, Tam ſum amicus Reipublicæ, quàm qui maximè (ſcilicet eſt amicus.) hoc eſt, Tam amo Reipublicam, quàm ille qui plurimum amat. Plaut. Capt ſc. 2. a. 2. Tam ille ſeruit quàm nos. Tam illi libertatem hoſtis eripuit, quàm mihi, &c. ¶ Cum quaſi. Idem Curc. ſc. 1. a. 1. Tam à me pudica eſt, quaſi ſoror mea ſit. Tam aduerbiis iunctum. Terent. in Heaut. Nunquam tam malè egredior, neque tam veſperi domum reuertor, quin, &c. ¶ Tam diminutiuis additum. Terent. in Adelph.—tam ob paruulam Rem penè ex patria: turpe dictu. ¶ Tam modò, inquit Feſtus, veteres pro modò accipiebant: quod Græci dicunt, ἄρτι, ἄρμοι. ¶ Tam pro tamen. Plaut. Men. ſc. 4. a. 2. Bene vocas, Tam gratia eſt. ¶ Pro vſque adeò. Idem Amph. Ibi me inclamat Alcmena, Tam ea res horrore afficit (id eſt, vſque adeò timuit, vt inclamaret.) Item, pro tam magis. Idem Mil. ſc. 3. a. 2. Ah ludis me. P. Tam mihi ſunt manus inquinatæ. Ibid ſc. 5. a. 2. Tam ea eſt, quàm potis. (ſup. eſt eſſe.) ¶ Tam aliquando ſubauditur. Vlpianus D. lib. 29. t. 2. l. 20. Iulianus ſcribit, Pro hæreditate autem gerere, non eſſe facti, quàm animi. ¶ Hinc compoſitum tamet, de quo infrà.

Tāmă, dicitur (inquit Feſtus) quum labore viæ ſanguis in crura deſcendit, & tumorem facit. Lucilius,

Inguen ne exiſtat, papula, tama, ne boa noxit.

Tamara, ταμάρα, vulgò Tameſtorch. Oppidum Dammoniorum, in occidentali parte Britanniæ inſulæ. Ptol. lib. 2. cap. 3.

Tamara Ptolemæo, Pomponio Tamaris, fluuius Hiſpaniæ Tarraconenſis, in Artabrorum finibus, in Oceanum influens occidentalem, à quo vicini populi Tamarici dicuntur. Vide Ptol. lib. 2. cap. 6. & Melam lib. 3. in deſcriptione Hiſpaniæ.

Tamaricæ, ταμαρικαι. Populi Aſiatici non longè à Caſpio mari.

Tāmărīx, icis, humilis frutex eſt amerinæ ramis, folio anguſto, carnoſo, & ferè pinnato. {μυρίκη. GALL. De la bruyere. ITAL. Tamarice arboſcello. GERM. Tamariſken ſtaud. HISP. Tamariz, atarfe, ò tarahe. ANGL. Heath to mak broomes on.} Duo eius ſunt genera: ſylueſtre, omnino ſterile: vnde & infelix lignum appellatur, Gallis Bryaria. Alterum fructiferum, quod in Ægypto altiſſimas æquat arbores, ramis ex herbaceo fuluóque variegatis, lignoſo fructu, galla maiore, in quo ſemen guſtu aſperum, eiuſdem effectus cum galla. Vide Plin. lib. 24. cap. 9.

Tamarus, τάμαρος, Britanniæ fluuius, non procul ab Ocrio promontorio quod Meridem ſpectat, in Britannicum Oceanum influens. Ptol. lib. 2. cap. 3. vulgò Tine.

[Tamde, tam. Lucil.]

Tame, tam, in carmine Saliari. Scal.]

Tămĕn, aduerſatiua coniunctio eſt, Attamen, veruntamen, nihilominus. {γοῦν ὅμως, ὅμως, ἀλλ' ὅμως. GALL. Toutesfois, neantmoins, ſi eſt ce que. ITAL. Nientedimento, nulladimeno, nondimeno, tuta via pur. GERM. Jedoch, nichts deſto minder. HISP. Mas è empero. ANGL. Neuertheleſſe.} Hæc particula ſequitur voces, quamuis, quanquam, etſi, etiamſi, licet, & ſecundum in periodis locum habet: de qua re vbique exempla ſunt in promptu. Ouid. Eleg. 11. lib. 3. Triſt.

Et tamen eſt aliquis, qui vulnera cruda retractet.

Plaut. Milit. ſc. 6. a. 2. feci inſipienter: At non malitioſè tamen. ¶ Pro licet. Idem Amphitr. ſc. 3. a. 1. Me ames abſentem tamen. Idem Capt. ſc. 3. a. 2. Benè hero geſſiſſe morem in tantis ærumnis tamen. (id eſt, licet vel tametſi.) ¶ Pro omninò, Auſon. Epigr. 7. ¶ Aliquando particula inceptiua eſt. Cic. Pato. Tamen à militia non diſcedis. ¶ Aliquando ponitur pro ſtatim. Virg. 9. Eclog.

Hic hædos depone, tamen veniemus in vrbem.

¶ Aliquando pro tandem. Saluſt. lib. 3. Hiſtor. Nam qui enare conati ſunt, icti ſæpe ferramentis nautum, tamen aut vulnerati à ſuis, aut afflicti vndarum vi, mulcato ſœdè corpore, &c. Plaut. Ita faciam, ita placet, quid tum tamen? Ouid. Eleg. 4. lib. 1. Triſt. in fin. Idem Eleg. 6. lib. 3. Triſt.

——Tamen hoc (malum) vitare canendo. (id eſt, tandem.)

Idem 13. Metam. Quid tamen hoc refert: pro autem, vel tandem. ¶ Pro nihilominus. Plaut. Milit. ſc. 3. a. 2. Si dico, interij: ſi non dico, interij tamen. (id eſt, nihilominus.) ¶ Aliquando pro duntaxat. Terent. in Hecyr. Quod poſtero faciam, tamen vt pietatem colam. Vbi Donatus, Tamen, id eſt, duntaxat, vel ita tamen, vt pietatem colam. Tamen pro tamùm, Velleius. ¶ Hinc componuntur Attamen, & veruntamen, eiuſdem ferè ſignificationis.

Tamenetſi, quod contractè Tametſi, aduerſatiua particula, Quanquam, vel etſi. {καίπερ, καίτοι. GALL. Iacoit que, combien que. ITAL. Benche, ſe bene, quantunque. GERM. Wiewol, ob ſchon. HISP. No embargante, no obſtante, aunque. ANGL. Albeit, altoughe.} Cic. pro Sext. Tametſi viciſſe debeo, tamen de meo iure decedam. Hæc in principio orationis poſita, indicatiuo gaudet: ſecundo loco, ſubiunctiuo. Plaut. Pſeud. ſc. 5. a. 1. Age loquere quid vis, tametſi tibi ſuccenſeo. (vbi ſecunda ſyllaba corripitur.) Idem Men ſc. 1. a. 1 Nunquam hercle fugiet tametſi capital fecerit, &c. media correpta. Tametſi cum interrogatione poſitum, cuiuſdam ſuipſius correptionis vim habens. Cic. 6. Verr. Verùm fac te impetrauiſſe, fac aliquid grauius in Heium ſtatuiſſe Mamertinos: quantam putas authoritatem laudationis eorum futuram, ſi in eum quem conſtat virum pro teſtimonio dixiſſe, pœnam conſtituerent? tametſi quæ eſt iſta laudatio? quum laudator interrogatur lædat neceſſe eſt? ¶ Tametſi, pro tamen. Terent. in Andr. cap. D. Si quicquam mentitum inuenies, occidito. SI. nihil audio. Ego iam te commotum reddam. D. tametſi hoc verum eſt.

Tames, cruor, ſanguis. Gloſſ. Iſid.

Tamia, ταμία, oppidum in Orientali parte Britanniæ inſulæ, ſub Caledonijs. Ptol. lib. 2. cap. 3.

Taminia, vua genus, acinos habens rubentes, quæ à quibuſdam falsò aſtaphis agria credita eſt. Plin. lib 23. cap. 1. Aſtaphis agria, ſiue ſtaphis, quam vuam taminiam aliqui vocant falsò (ſuum enim genus habet) coliculis nigris, tectis foliis, labruſcæ, fert folliculos verius quàm acinos virides, ſimiles ciceri: in his nucleum triangulum. Mature ſcit cum vindemia, nigreſcitque, quum taminiæ rubentes nouimus acinos: ſciamúſque illam in apricis naſci, hanc non niſi in opacis.

Tamino, polluo.

Tamos, Indiæ promontorium eſt, quod Taurus attollit: in Meridem ſeſe conuertens. Vide Pomponium in deſcriptione Indiæ.

[Tana, vrbs extima Luxini Ponti, ſubeſt Turcis.]

Tanagra, τάναγρα, oppidum Bœotiæ Mediterraneæ, quam γραῖαν ab Homero appellari tradit Stephan. Nobilitatum fuit autem hoc oppidum præſtantiſſimo genere gallinaceorum, ad pugnas & prælia naſcentium, teſte Plin. lib. 10. cap. 21.

Tanagrus, ſiue Tanager, τάναγρος, fluuius eſt Lucaniæ, quæ eſt regio Italiæ inter Picentinos & Brutios. Virg. 3. Georg.

——& ſicci ripa Tanagri.

Tănăïs, {τάναϊς. GERM. Don Tana.} Fluuius Scythiæ, Aſiam diuidens ab Europa. Fertùrque à Septentrione Nilo aduerſus, inquit Strab. lib. 11. Paulo autem Orientalior, non ſolum per Scythas in Mæotim defluens, ſed & per Sauromatas. Originem eius incertam aliqui putant. Ptolemæus, ex montibus Riphæis prodire putat, qui magis Auſtrales ſunt, quàm Hyperborei. Alij, in quorum numero Herodot. eſt lib. 4. aiunt eſſe paludem non admodum magnam, ex qua Tanais naſcitur, qui duobus oſtiis Mæotim ingreditur, quæ ſtadiis intra ſe circiter ſeptuaginta diſtare feruntur. Alij ex Caucaſiis montibus oriri exiſtimant. Scythæ Tanaim Silio vocant. Tibull. lib. 4.

Quaque Hebrus, Tanaiſque Getas rigat, &c.

¶ Fuit & oppidum Tanais ad amnis huius oſtia, teſte Plin. lib. 2. cap. 98. à Græcis qui Boſphorum tenuêre, conditum. Vide Ptolem. lib. 5. cap. 9. Dionyſius in Periegeſi,

Europam atque Aſiam Tanais diſterminat amnis
Hic Sarmatidos euoluens finibus, alta.
(Sciſſus Araxes prius aquore) iam ſuum vnda
Effluit in Scythiam, procul hinc Maotida Tethyn
Intrat, & inſerto freta pellit vaſta fluento.

Lucan. lib. 3.

Qua Craſo fatalis Halys, qua vertice lapſus
Riphao Tanais diuerſi nomina mundi
Impoſuit ripas, Aſiaque, & terminus idem
Europa media dirimens confinia terra, &c.

Tanaitæ, ταναΐται. Tanais fluuij accolæ, à Suitis, Ancheris & Saratreis deleti. Plin. lib. 6. cap. 7.

[Tanalia, forceps. L. g. b.]

Tānăquil, Tarquinij Priſci vxor fuit, magni animi mulier, & Hetruſcæ diſciplinæ peritiſſima. Vide Liu. lib. 1. ab Vrbe.

Tanarus, fluuius ex Apennino naſcens, & in Padum influens. Plin. lib. 3. cap. 16. Vulgò Tanaro.

Tăndem, Poſtremò, denique ad extremum. q. tamen demum. {באחרונה bacharonah. λοιπόν, τέλος, τέλος τοίνυν, νῦν, ἤδη ποτέ. GALL. A la parfin, en fin finalé. ITAL. Finalmente, vltimamente, al poſtuto, al poſt fine, al fine, a la fine. GERM. Letſtlich, hindern hernach, zum leſten. HISP. Finalmente, en fin, à la poſtre. ANGL. At the laſt.} Virgilius,

Iam tandem Italia fugientis prendimus oras.

Plaut. Amphitr. Soſia tandem ad nos. (id eſt, expectatus nimium venies ſup.) Idem Pſeud. ſc. 3. a. 3. Nimis tandem abs te contemnor, &c. ¶ Per interrogationem habet vrgens quiddam, & accelerans. Cicer. Quouſque tandem abutêre Catilina patientia noſtra? Plaut. Milit. ſc. 2. a. 1. Itáne aiebat tandem? (admirantis.) Idem Aulul. ſc. 4. a. 2. Ain tandem ita eſſe vt dicis? &c. Aliquando eſt coniunctio expletiua. Terent. in Phorm. Itáne tandem vxorem duxit Antipho iniuſſu meo? ¶ Interdum ponitur pro aliquando, vt apud eundem, Itáne tandem ſororem duxit? ¶ Item pro ſaltem. Terent in Eunuch.—perfice hoc Precibus, aut pretio, vt hæream parte aliqua tandem apud Thaidem. ¶ Tandem tandem, reticentia quædam cum abrupto ſermone, nonnihil ornatus habens.

habens. Plaut. *in Curc.* Ah tandem tandem. PH. tandem es odioſus mihi.
¶ Tandem pro perpetuo. Lucr.

Tandem in eodem homine atque in eodem vaſe maneret.

Tandiu, Tanto tempore. {τοσοῦτον, τοσοῦτον χρόνον. GALL. *Tant de temps, ſi long temps.* ITAL. *Tanto tempo.* GERM. So lang. HISP. *Tanto tiempo, tanto como.* ANGL. *So long.*} Cic. 7. *Verr.* Nam tandiu fuit in carcere Apollonius. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Nihil eſt magis quod cupiam tandiu, &c. ¶ Tandiu & quandiu. Cicer. 4. *Verr.* Ignominia autem grauis tandiu in illo homine fuit, quandiu iſte in prouincia manſit. Tandiu dum. Idem *ad Attic. lib.* 9. Eas dum lego, minus mihi turpis videor, ſed tandiu dum lego. Tandiu quam. Idem *de clar. Orat.* Viuitque tandiu, quam licuit bene viuere.

¶ Tangano, adiuto, interpello. Gloſſ. vet. ¶

Tango, is, tetigi, tactum, Tactus ſenſu deprehendo. {נגע *nagah* משש [illegible] ἅπτομαι, ψηλαφάω, ψαύω. GALL. *Toucher.* ITAL. *Toccare.* GERM. Anrüren / betaſten. HISP. *Tocar.* ANGL. *To touche.*} Lucretius *lib.* 1.

Tangere enim & tangi, niſi corpus nulla poteſt res.

¶ Sed quoniam tangendo quodam modo moueri videntur ea quæ tanguntur, tangere quandoque pro commouere capitur. Lucret. *lib.* 1.

Nec bene pro meritis capitur, nec tangitur ira.

¶ Nonnunquam pro fulmine percutere. Virg. 1. *Eclog.*

De cælo tactas memini prædicere quercus.

Sic, De cælo tactum. Liu. *lib.* 7. *dec.* 4. Et, Tacta de cælo parte muri. Sueton. *in Augu.* l. *cap.* 9. & *in Calig. cap.* 57. ¶ Quandoque pro circumuenire ſiue emungere aliquem argento. Turpil. At etiam ineptius meus eſt mihi pater iratus, quia cum talento argenti tetigi veteri exemplo amantes. Plaut. *P. ud.* [illegible] *act.* 4. Bene ego [illegible] tuum tetigi (id eſt, emunxi.) Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. — Si [illegible] potero, tuum tangam patrem (id eſt, emungam.) [illegible] Vel etiam matrem, quæ [illegible] tangam. [illegible] Curc. [illegible] Paulus, vt quod tuum [illegible] tangeres [illegible] & [illegible]. Aliquando [illegible] quod compoſitum attingo. Cicer. Verres [illegible] tetigit prouinciam. Plaut. *Amphitr. ſc.* 1. *act.* 1. Vbi primum terram tetigimus. ¶ Tangere vinum, Idem *in Curc. ſc.* 2. *act.* 1. Ipſum expeto tangere. (de vino.) Item, Ouid. 5. *Faſt.*

——Sic te prouerbia tangunt.

Item, tangi amore tituli, (id eſt, laudis.) Idem *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.* Idem 5. *Faſt.*

Hinc [illegible] maiores tribuiſſe vocabula Maio
Tangi &c.

¶ Tangere aliquid pro deſcribere, mentionem facere, obiter attingere {מגיע [illegible]} Cicer. 4. *Academ.* Sed vbi Socrates, Vbi Ariſtoteles [illegible] tetigit. ¶ Hæc modice me tangunt, id eſt, mediocriter me commouent. Idem *ad Attic. lib.* 2. Cætera in magnis rebus, [illegible] contentione [illegible] quæ [illegible] proponuntur, modice me tangunt. ¶ Tangere [illegible] aliquem, id eſt, mentionem eorum facere. Cicer. [illegible] contra eius omnia tetigi. ¶ Compoſita a tango ſunt, Attingo, contingo, obtingo, pertingo, quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

T[illegible] primum erat, vnde tetigi ex [illegible].

Tactus, a, um, participium paſſiuum a tango. {נגע *nagûah.* [illegible]. GALL. *Touché.* ITAL. *Toccato.* GERM. Berürt. HISP. *Tocado.* ANGL. *Touched.*})(Intactus. Plaut. *ſc.* 2. *act.* 5. Vt probe tactus Ballio eſt. Ouid. *Eleg.* 7. *lib.* 4. *Triſt.*

Aeque [illegible] tacto [illegible] peregit iter.

Idem *Eleg.* [illegible] *lib.* 4. *Triſt.*

Tacta mihi tandem ora Sarmatis.

¶ Accipitur aliquando pro afflato ſiue fulmine percuſſo. Cicer. *de Aruſp. reſp.* Tactus etiam ille qui hanc vrbem condidit. ¶ Pro eodem etiam dicimus De, vel è cælo tactus. Idem 2. *de diuinat.* Natta verò ſtatua, aut æra legum de cælo tacta, quid habent obſeruatum ac veriſtum?

Tactus, us, nomen, ipſe tangendi actus. {ἁφή. GALL. *Touchement, attouchement.* ITAL. *Toccamento.* GERM. Berürung / Das anrüren / betaſtung. HISP. *El ſentido para poder.* ANGL. *A touching.*} Quintilian. Hoc velut tactu excitatus Iudex. Item Gellius *cap.* 6. *lib.* 7. Nullum animal ſine guſtu aut tactu. Plin. *lib.* 8. *cap.* 55. Necnon & veſtes leporino pilo facere tentatum eſt, tactu non perinde molli, vt in cute. Virgil. 2. *Æneid.*

——tactúque innoxia molli
Lambere flamma comas.

Tactus item eſt vnus ex quinque corporis ſenſibus, à cerebro per neruos in totum corpus diffuſus. Plin. *lib.* 10. *cap.* 69. Ex ſenſibus ante cætera homini tactus, deinde guſtus: reliquis ſuperatur à multis. Hic & tactio dicitur. Cic. 4. *Tuſcul.* Qualis eſt hæc aurium, tales ſunt oculorum, & tactionum, & odorationum, & ſaporum, quæ ſunt omnes vnius generis ad perfundendum animum, tanquam illiquefactæ voluptates.

Tactio, nis. Plaut. *Aulul. ſc.* 2. *a.* 3. Quid tibi nos mendice homo eſt tactio? *Ibid. ſc.* 6. *a.* 4. Quid tibi meam me inuito tactio eſt? Item *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Quid illum tibi tactio eſt?

Tanis, nis, ciuitas Ægypti, a qua Tanicum, ſiue Taniticum Nili oſtium dictum eſt. Herodot. *lib.* 2. ab inſignibus oppidis Nili oſtiis impoſita nomina ſcribit: ea ſunt, Canopus, Bolbis, Sebennis, Pathmis, Mendes, Tanis: à qua Taniticum Ptolemæus, & Strabo deriuant, Pomponius Tanicum.

Tanos, gemma inter ſmaragdos ingratè viridis & intus ſordida. Plin. *lib.* 37. *cap.* 5.

Tanquam, aduerbium ſimilitudinis, verbis ſubiunctiuis gaudens, eſt tam quam. {כ *ch* כמו *chemo.* ὥσπερ, ὡσεί, ὡς, ὡς ἄν. GALL. *Comme, comme ſi, ainſi que, ainſi comme.* ITAL. *Come.* GERM. Als ob gerad als. HISP. *Como.* ANGL. *As, like as, euen as.*} Plautus *Menæch. ſc.* 2. *a.* 5. Tanquam ſi me argento emeris liber ſeruibo tibi. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Mihi dedit tanquam [illegible] filio, [illegible] vera filio. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Tanquam ſi claudus ſim. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Seruate [illegible] Tanquam me argentum meum. Plin. *natur. hiſt.* 7. *lib.* 2. Tanquam neſciamus hanc eſſe ſolam, quæ nunquam iraſcatur, id eſt, quaſi neſciamus. ¶ Tanquam cum ſic pro quemadmodum. Cicer. *ad Caſſium lib.* 12. Tanquam enim ſi clauſa ſit Aſia, ſic nihil perfertur ad nos præter rumores de oppreſſo Dolabella.

Tantalis, idis, Ταντάλις, oppidum fuit Magneſiæ, terræ hiatu abſorptum. Plin. *lib.* 2. *cap.* 91.

TĀNTĂLŬS, Τάνταλος, Iouis ex Plote nympha filius fuit, Agamemnonis & Menelai auus. Vnde & Tantalidæ dicti ſunt. Hic cum deos conuiuio excepiſſet, vt eorum diuinitatem experiretur, Pelopem filium membratim diſcerptum, coctumque iis appoſuit comedendum. Illi vero à nefandis epulis abſtinuére omnes, vna Cerere excepta, quæ pueri humerum deuorauit: pro quo illi dii eburneum humerum reſtituerunt, reuocataque per Mercurium ab inferis anima, Pelopem ad vitam reuocarunt. Patrem vero tanti ſceleris autorem ad inferos detruſerunt, vbi perpetua fame & ſiti torquetur, Eridani fluuii aquis, & pomis, quæ capiti eius imminent, captationem eius fugientibus. Quam fabulam mythologici de auaris interpretantur, qui bonis partis frui non audent. Horat. *lib.* 1. *Serm. Satyr.* 1.

Tantalus à labris ſitiens fugientia captat
Flumina. quid rides? mutato nomine, de te
Fabula narratur, congeſtis vndique ſaccis
Indormis inhians, & tanquam parcere ſacris
Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis.

Plato *in Cratylo* ſcribit, Tantalum dictum eſſe, quaſi ταλάντατον, hoc eſt, infeliciſſimum. ¶ Alius fuit Tantalus Corinthiorum rex, ob pietatem deorum menſis dignatus. ¶ Alius Thyeſtæ ex Merope filius, interfectus & appoſitus eſca patri. Euſebius Tantalum Phrygiæ regem cum Troe rege Dardaniæ, quod Ganymedem rapuerit, bellum geſſiſſe ſcribit.

Tantaleus, a, um, adiect. Propertius,

Tantalea poteris tradere poma manu.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Quid referam Tantalides agitante cupidine currus
Piſæam Phrygys vexit eburnus equus.

Tantălis item patronymicum fœmininum eſt, quo Poetæ vtuntur pro Niobe Tantali filia. Ouid. 6 *Metam.*

——dixo conuitia facto
Tantalis adiecit.

TĀNTŬS, a, um, à tam deduci videtur, quantitatémque ſignificat, quaſi tam multus, vel tam magnus, habetque nomen Quantus ſibi reſpondens. {τόσος, τηλικοῦτος. GALL. *Si grand.* ITAL. *Tanto, coſi grande.* GERM. So groſs. HISP. *Coſa tamaña en quantidad.* ANGL. *So much, ſo great.*} Cicer. 6. *Phil.* Multas habui conciones: nunquam tantam vidi quanta nunc eſt veſtra. Idem 2. *de diuin.* Sol maiorne terra ſit, an tantus quantus videtur. Catull. *de com. Beren.*

Quis te mutauit tantus Deus?

Idem Catullus,

Sed tamen in tantis mœroribus hæc mitto.

Tibull. *lib.* 4.

Non ego ſum ſatis ad tanta præconia laudis.

Catull.

Mens animi tantis fluctuat ipſa malis.

Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Et derepente tantus morbus incidit. Idem *Amph.* Nuſquam tanta mira me vidiſſe cenſeo. *Ibid.* Tanta mira in ædibus facta ſunt. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Quaſi non ſexcenta tanta mihi ſoli ſoleant credier. Ouid. *Eleg.* 12. *lib.* 3. *Triſt.*

Rarus ab Italia tantum mare nauita tranſit.

Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Habeo prædam: tantum incœpi operis. *Ibid. ſc.* 5. *a.* 5. Qui ſuo regi tantum conciuit mali. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Id quod pro capite tuo dederit, perdiderit tantum argenti, &c. ¶ Aliquando Quantus ſubaudi. ligitur. Virg. 1. *Æneid.*

Tantæ molis erat Romanam condere gentem.

Subaudi, quanta ex iam dictis poteſt intelligi. Cicer. *pro Pompeio.* Quis vnquam tam breui tempore tot loca adire, tantos curſus conficere potuit? Subaudi, quantos hic confecit. ¶ Tanti genitiuus, verbis iungitur ad pretium pertinentibus. Ouid. *in Epiſt. Penelopes.*

Vix Priamus tanti, totaque Troia fuit.

¶ Eius tamen loco aliquando legitur ablatiuus tanto. Plin. *lib.* 42. *c.* 18. Tanto nobis deliciæ & fœminæ conſtant. ¶ Tanti, ἀντὶ τοσούτου, & quanti ἀντὶ ὅσου, cum eorum compoſitis, tantidem, quantilibet, quanticumque, iunguntur verbis pretium ſignificantibus, qualia ſunt, Emo, vendo, veneo, mercor, comparo, æſtimo, conſtat, conduco, loco, fœneror, paciſcor, pango, pepigi, condemno poſtulo, & ſi qua ſunt alia: quæ tamen in aliis à prædictis ablatiuum poſtulant. Terent. *in Eunucho.* Quid agas? niſi vt te redimas captum quam queas minimo: ſi nequeas paululo, at quanti queas, id eſt, tanti te redimas quanti queas. Liu. *lib.* 45. Mancipia minora annis viginti, quæ poſt proximum luſtrum decem millibus æris, aut pluribus væniſſent, ea quoque tantò pluris, quam quanti eſſent, æſtimarentur. Senec. *epiſt.* 42. Tanti ea non ſunt. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.* Non ſum tanti, &c. Velleius, Si quis tanti habitet. (i. tam paruo.) ¶ Dicimus quoque aliquid non eſſe tanti, i. non ſatis dignum, ob quod quicquam fiat. ἀντὶ τοσούτου. Ouid *in Epiſt. Penelopes.* Vix Priamus tanti, totaque Troia fuit. Cæl. *ad Cic. lib.* 8. Tanti non fuit Arſacem capere, Seleuciam expugnare, vt earum rerum quæ hic geſtæ ſunt, ſpectaculo careres. Tantus coniungitur quoque eleganter cum Alter: vt quum dicimus, alterum tantum accepit, id eſt, tantumdem amplius, & adhuc tantum quantum habuit. Cicer. *in Orat.* Pes qui adhibetur ad numeros partitur in tria, vt neceſſe ſit partem pedis, aut æqualem eſſe parti, aut altero tanto, aut ſeſquimaiorem.

Tantidem, Genitiuus qui verbis pretii ſolet adiici, id eſt, æquè magno pretio. Terent. *in Adelph.* Domo me eripuit, verberauit, me inuito abduxit meam. Ob maleſacta hæc, tantidem poſtulat emptam ſibi tradier.

Tantiſper, aduerbium, Tandiu: poſtulátque poſt ſe dum, donec, ſiue quandiu, vel quoad. {ἄχρις, ἕως. GALL. *Ce temps pendant, de[illegible] que, tandis que.* ITAL. *Tanto tempo, tanto.* GERM. So lang. HISP. *Entre tanto que.* ANGL. *So long.*} Cicer. 2. *de Inuent.* Deinde eſt in carcerem deductus, & ibi

ibi eſſet tantiſper, dum culeus, in quem deiectus in profluentem deferretur, compararetur. Plaut. *Menaech. ſc.* 3 *a* 1. Meretrix tantiſper blanditur dum id, quod rapias, videt. Idem *Aulul. ſc.* 3. *a.* 4. Atat crepuit foris, tantiſper ad ianuam conceſſero. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Nunc iſtam tantiſper iube petere, &c. Alias tantiſper a me petere iube. Ter. *in Heaut.* Ego te meam eſſe dici tantiſper volo, Dum quod te dignum eſt, facies. ¶ Sic cætera eiuſdem terminationis, temporis breuitatem ſignificant: vt Quantiſper, parumper, pauliſper, aliquantiſper. ¶ Ponitur etiam tantiſper, hoc dum, & ſignificat interea, *ἐν τοσούτῳ*. Liu. *lib.* 1. Tamen id imperium ei ad puberem ætatem incolume manſit. Tantiſper tutela muliebri res Latina, & regnum auitum, paternúmque puero ſtetit. Cicer. 5. *Tuſc.* Sed videro quid efficiat, tantiſper hoc ipſum magni æſtimo, quod pollicetur.

Tāntō, aduerbium comparatiuis gaudens: vt, Tantò magis. {*τόσῳ μᾶλλον.* GALL. *Tant plus.* ITAL. *Tanto piu.* GERM. So vil. HISP. *Tanto mas.* ANGL. *So much the more.*} Tanto minoris. Cicer. 5. *Verrina.* Tantóque minoris decumæ venierunt quàm fuerunt. Plaut. *Menaech. ſc.* 3. *a.* 4. Bis tanto pluris aliam redimam tibi pallam. Senec. *Epiſt.* 31. Tanto melior. (hortantis.) Plautus, Altero tanto redimam. Item, Bis tanto pluris redimam tibi pallam. Idem *Menaech. ſc.* 3. *a.* 4. Idem *Amphitr.* Bis tanto amici ſunt, quàm prius. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Quanto magis voluto, tanto ægritudo auctior. Idem *Menaech. ſc.* 4. *a.* 2. Opus eſt vt mendices. M. Tanto nequior es: (quia ſeruus mendici.) *Ibid ſc.* 2. *a.* 5. Multò tanto illum accuſabo amplius. Sen. *cap.* 15. *de tranquill.* Tanto fortior? tanto felicior? ¶ Pro multò. Idem *cap.* 25. *de conſ. ad Mart.* Non illorum quos noueras, ſed tanto excellentiorum, & in ſummo loco locatorum. Tanto, ſequente quod. Suet. *in Caſ. cap.* 78. Idipſe factum eius tanto intolerabilius eſt viſum, quòd ipſe, &c. Idem Suet. *in Tib. cap.* 40. Tanto magis, quòd ab vrbe egrediens ne quis, &c. Item Plaut. *Men. ſc.* 1. *a.* 1. Quam magis intendas tanto adſtringant arctiùs. ¶ Tantò antè. Cic. *in Catil.* Neque tantò antè exitium & fati diem Reipub. denunciaſſet. Sic Tantò pòſt, apud eundem pro Flacco.

Tāntŏpĕrē, Vſque adeò, tam vehementer. {*τηλικοῦτον, τοσοῦτον.* GALL. *Tant grandement, ſi fort.* ITAL. *Si grandemente.* GERM. So häfftig. HISP. *En tanto grado.* ANGL. *So greatlie.*} Terent. *in Adelph.* Ego hac in te nihil reperio quamobrem laudes tantopere.

Tāntum, aduerbium, Solùm, quod & tantummodo dicitur, & iungitur poſitiuo. {לבדו *lebádo.* *μόνον, μόνως.* GALL. *Seulement, autant, tant.* ITAL. & HISP. *Solamente.* GERM. Allein nur. ANGL. *Only.*} Plin. *lib.* 12. *cap.* 1. Sed quis non iure miretur arborem vmbræ gratia tantum ex alieno orbe petitam? Ouid. 13. *Metam.*

——tu tantùm corpore prodes,

Nos animo.

Plaut. *Menaech. ſc.* 2. *a.* 2. Eſt tibi Menæchmo nomen tantùm quod ſciam. ¶ Tantum boni dici poſſit dent quantum optes, vel quantum dignus. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Tantum argenti: ſupra, in *Tantus.* Aliquando ſignificat vſque adeò, *τοσοῦτον.* Cic. *Attic* De fano illo tantum, quantum me amas, velim cogites. ¶ Tantum non, id eſt, fermè: rei non planè peractæ aduerbium. כמעט *ciméat* *ὅσον, ὅσον, μόνον οὐ*} Suet. *in Tib. Cæſare, cap.* 11. Tantum non adiectis ſententiis Rhodum enauigauit. Idem Sueton *in Tiber. cap.* 52 *& cap* 65 *& in Claud. cap* 38. Liu. *lib.* 7 *d.* 4. & Senec. *cap.* 15. *de conſ. ad Marciam.* Tantum quàm. Terent. *Hecyra,* Non hercle Parmeno verbis dici poteſt Tantum quam, reipſa nauigare incommodum eſt. ¶ Tantum abeſt, pro non ſolum non eſt *τοσοῦτον ἀπέχει.* Cic. *lib.* 1. *Offic* Tantum abeſt ab officio, vt nihil officio magis poſſit eſſe contrarium. hoc eſt, non modo officium non eſt, verumetiam nihil magis officio poteſt eſſe contrarium: vel tantum abeſt vt officium ſit, vt nihil, &c ¶ Tantum abſum vt perturber, pro Tantum abeſt, vt perturber. Hirtius *de bello Alexandrino.* Hoc detrimento milites noſtri tantum abfuerunt vt perturbarentur, vt incenſi potius atque incitati, magnas acceſſiones fecerint in operibus hoſtium expugnandis. Græca eſt phraſis, *τοσοῦτον ἀπέδει τοῦ ἐκπλαγῆναι.* ¶ Tantum quantum, *τοσοῦτον ὅσον.* Plaut *in Moſtell* Tu vt occœpiſti, tantum quantum quis, fuge. Idem *Aulul ſc* 2. *a.* 2 Ego me domum quantum potero, tantum recipiam. Tantum, quantum minimum, vt vulgò *tant ſi peu que rien ſoit.* Celſ. *lib.* 4. *cap.* 20. Vinum auſterum meracum, per æſtatem frigidum, per hyemem egelidum, ſed tantum quantum minimum ſit. ¶ Tantum, pro tantummodo, dumtaxat. Cicer. *in Verrem* 3. Tantum quod aratoribus obſides non dedit. Rurſus, Tantùm quòd hominem non nominat. Solinus, Tantùm quòd illi villoſos habent armos, & menta promiſſis hirta barbis. Lucret. Tantum quòd nomen mutatum dicere poſſis, id eſt, vt ſolummodo. ¶ Dicitur etiam tantum vt. Celſ. *lib.* 7. *cap. de Encbantide.* Proximiſque diebus ſimiliter vlcus nutriendum, tantum vt primus aqua egelida, vel etiam frigida foueatur. ¶ Tantummodo, aduerbium, idem quod tantùm. *μόνον.* Terentius *in Phorm.* Poſthac ſi quicquam, nihil precor: tantummodo non addat, &c. Ouid. *Eleg.* 7. *lib.* 3. *Triſt.* Pone Perilla metum: Tantummodo femina nulla Neve vir à ſcriptis diſcat amare tuis, &c ¶ Tantundem, genitiuo, tantidem, ſine alijs caſibus, æquè multum, quaſi tantum idem. {*τοσοῦτον.* GALL. *Autant.* ITAL. *Altro tanto.* GERM. Eben ſo vil. HISP. *Otro tanto.*} Columell. *lib.* 7. Tum paribus caſiæ, myrrhæque & thuris ponderibus, ac tantundem ſanguinis marinæ teſtudinis miſcetur. Ter. *in Phorm.* Nam tu intelligis quid hæc narrem? nam tu a nihil. ÆD. tantundem ego, hoc eſt, nihil plus quàm tu. Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Tantundem argenti quantum debuit. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Pol tantundem accipies. (i. nihil.)

Tāntŭlŭs, diminutiuum, Pro tam paruus. {*τηλικοῦτος.* GALL. *Si petit.* ITAL. *Coſi picciolo.* GERM. So klein. HISP. *Tanto pequeño, tantico.* ANGL. *So litle.*} Plaut. *in Truc.* Tum tantuli doni cauſa.

Tāntillŭs, alterum diminutiuum {*τυννοῦτος.* GALL. *Tant petit ſoit il.* ITAL. *Tantino.* GERM. So gar klein. HISP. *Tantico o tamañico.* ANGL. *So litle, very litle.*} Terent. *in Adelph.* Quem ego modò puerum tantillum in manibus geſtaui meis. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2. Potare haud tantillo minus.

Tāntŭlum, & Tantillum, aduerbia {*τηλικοῦτον, τυννοῦτον ὅσον.* GALL. *Vn tantinet, tant ſoit peu.* ITAL. *Tantino.* GERM. So wenig. HISP. *Tantico, ò tamañico.* ANGL. *So litle, very litle.*} Cicer. 7. *Verr.* Si tantulum oculos deiecerimus, &c. Plautus *in Rud.* Si hercule tantillum peccaſſis, &c.

[Tantra, chorea. Conſt. L. g. b.]

Taos, gemma pauoni ſimilis, qui Græcè *ταὼς* dicitur. Autor Plinius *lib.* 37. *cap.* 11.

[Tapax, furunculus. Pap.]

Tapetum, i, vel Tapetium, ij, vel Tapes, etis, maſculini generis. Aulæum, peripetaſma, hoc eſt, veſtis ſtragula variis coloribus intexta, qua aulæorum parietes, menſæ, lecti, nonnunquam etiam equi inſternuntur. {מרבד *marbad.* *τάπης, ἀμφίταπος, ψιλόταπος.* GALL. *Vn tapis.* ITAL. *Tapeto.* GERM. Ein tappet oder teppich. HISP. *Alhombra ò tapete.* ANGL. *A carpet.*} Virg. *lib.* 10. qui forte tapetibus altis Extructus, toro perflabat pectore ſomnum. Idem *lib.* 7. Inſtratos oſtro alipedes, pictiſque tapetis. Stat. *lib.* 1. *Theb.*

——Aliíſque inſterne tapetas.

Accuſatiuus Græcus eſt à Tapes, etis. Plaut. *Pſeud.* Vt ne periſtromata quidem æquè ſint Campanica, Neque Alexandrina belluata, conſutaque tapetia.

Taphiæ, *ταφίαι*, quædam inſulæ in mari Ionio ante Leucadiam, prope Echinadas: quarum nomina fuerunt Taphias, Arnobia, & Prioneſſa, teſte Plin. *lib.* 4. *cap.* 12. Eædem & Teleboides dicuntur vtroque nomine ab incolis ducto: nam Taphij & Teleboæ iis communiter dicuntur imperaſſe. De quibus huiuſcemodi repetit originem enarrator Apollonij poetæ. Perſeo ex Andromede, vt narrat Herodotus, quatuor fuêre filij: Alæus, Sthenelus, Meſtor, & Electrion, qui ſimul regnauerunt. Ex Hippothoe Meſtoris filia, & Neptuno Pterelas genitus, ex Pterela Teleboas & Taphus, à quo Taphus inſula, in qua Teleboæ ac Taphij communi nomine & imperio fuêre. Igitur ij Hippothoës eorum auiæ pecuniam ab Electrione eorum neceſſario, qui pro ea ſpopondit, repetebant: qua negata ad arma venêre, armenta abegerunt, ipſum denique & filios ſuſtulêre. Alcmena Electrionis filia patrem vltura, Amphitryonem Thebanum hominem potentiſſimum in matrimonium accepit, atque hoc pacto bello inter eos conflato, ab eodem Amphitryone deleti ſunt, eorúmque regnum Cephalo profugo Athenienſi, qui exercitui præerat, donatum: quod ad Vlyſſem è ſucceſſione peruenit. Hæc ille. Ex quo apparet Teleboas & Taphios omnibus iis inſulis imperaſſe.

Taphias, adis, *ταφιάς*, Inſula eſt exigua in mari Ionio, ante Leucadiam vna Taphiarum ſiue Teleboidum. Autor Plin. *lib.* 4. *cap.* 12.

Taphiaſſus, *ταφίασσος*, mons eſt Ætoliæ non procul à Chalcide. Plin. *lib.* 4. *cap.* 2.

Taphij *τάφιοι.* Dicti ſunt populi à Tapho Neptuni filio qui Taphiis inſulis imperarunt, quæ ſunt in mari Ionio iuxta Echinadas. Vide ſuprà in dictione *Taphia.* Strabo *lib.* 7. Taphios alios collocat ad Pontum Euxinum non procul à Boryſthene fluuio. Plaut. *Amphitr. ſc.* 4. *a.* 4. Antequam cum Taphiis pugna ſit inita. (Idem ſuprà, cum Telebois.)

Taphiuſſa, *ταφιοῦσσα*, oppidum Cephaleniæ inſulæ, è regione Leucadis, in qua Taphiuſium marmor effodiebatur. Vide Steph. & Plin. *lib.* 36. *cap.* 21.

Taphos, *τάφος* Stephano, oppidum eſt Cephaleniæ inſulæ, poſtea Taphiuſſa appellatum. ¶ Alioqui *τάφος* Græcis ſepulchrum ſignificat: vnde Epitaphion, ſepulchri inſcriptio

Taphoſiris, *ταφόσιρις*, vrbs Ægypti, Oſiridis ſepulchro nobilitata: vnde & nomen accepit. Strabo *lib.* 7. duas huius nominis vrbes in Ægypto collocat, alteram ad mare, in qua maxima Oſiridis feſta celebrabantur: alteram in mediterraneis.

Tapra Plinio, *τάφρος* Ptolemæo, oppidum eſt Africæ propriè dictæ inter duas Syrtes.

Taphræ, *τάφραι*, oppidum eſt ad ſinum Carcinitem, in ipſis Tauricæ Cherſoneſi anguſtiis ſitum: vt refert Plin. *lib.* 4. *cap.* 12. Hunc locum quondam ſerui muniiſſe dicuntur, quum abſentibus dominis in diuturno illo bello quod aduerſus Thracas Scythæ geſſerunt, cum eorum vxoribus rem habuiſſent: ex ſententia Calliſtrati refert Stephan. Huius vrbis meminit & L. Florus, refértque ſua illam ætate Traiani auſpiciis fuiſſe expugnatam.

Tāpīnōſis, *ταπείνωσις*, figura eſt orationis, ſeu potiùs vitium, quum rei dignitas verborum humilitate deprimitur. *ταπεινὸς* enim humile ſignificat, & *ταπεινόω*, humilio, extenuo. Exemplum poteſt eſſe illud Virg. 1. *Æneid.*

Apparent rari nantes in gurgite vaſto.

Tapinoſis eſt: id eſt, rei magnæ humilis expoſitio. Prudenter tamen Virgilius humilitatem ſermonis epitheto plerunque ſubleuat, vt hoc loco Vaſto addidit.

Tapoſiris, vide *Taphoſiris.*

Taprobane, *ταπροβάνη* Inſula eſt omnium quæ veteribus cognitæ fuerunt, maxima, a Colaico Indiæ promontorium in Auſtrum, quatridui nauigatione recedens, in qua Septentriones negant conſpici poſſe. Lucet ibi Canopus ſidus clarum & ampliſſimum. Homines corporum magnitudine alios antecellunt, cæruleis oculis, atroci viſu, terrifico ſono vocis. Viuunt vltra annos centum. Naſcuntur in ea berilli & hyacinthi, vt Ptolemæus *lib.* 7. refert. Vide plura de hac inſula apud Plinium *lib.* 6. *cap.* 22. & Vadianum *in Mela lib.* 3.

Tapſagum, Cirenaicæ regionis oppidum, vt ſcribit Plin. *lib.* 5. *cap.* 5. In deſcriptione Cirenaicæ regionis.

Tapſus, vide *Thapſus.*

Tapulla. Feſtus. Tapullam legem conuiualem ficto nomine conſcripſit iocoſo carmine Valerius Valentinus, cuius meminit Lucilius hoc modo:

Tapullam videat lege rontere Opimi.

Scaliger legit, *contera, congera* vnico r, pro *congerra.*

Tapyri Plinio, *τάπυροι* Stephano, populi ſunt ad mare Caſpium, inter Derbicas, & Hyrcanos, quibus mos fuit vt vxores ſuas, quum duos treſve filios ex iis ſuſcepiſſent, alij nuptui concederent. Autor Strab. *lib.* 11.

Taracina, vide *Tarracina,* duplicato rr.

Taracon, vide *Tarracon,* r litera geminata.

Tărāndŭs, *τάρανδος* Ariſtoteli, Animal apud Scythas bouis magnitu-

dine,

dine, capite ceruino non abſimili, ſed maiore, cornibus ramoſis, vngula biuda, villo magnitudine vrſorum. Solum ex iis, quæ pilis veſtiuntur, animalibus colorem mutat, ſed quum ſui coloris eſſe libuit, aſini ſimile eſt. Autor Plin. *lib.* 8. *cap.* 34.

Tăranis, dicebatur Iupiter à Gallis, cui humano ſanguine litabant. Lucanus *lib.* 1. Et Taranis Scythiæ non mitior ara Dianæ.

¶Tarantaſia, ſeu Tarentaſia, apud Antoninum, *Mouſtier & Tarentaiſe*, V. E. Centronum, ſub ditione Ducis Sabaudiæ.¶

Tarās, τάρας. Fuit Neptuni filius, qui primus Tarentum condidiſſe creditur, & à nomine ſuo appellaſſe. Græcè enim Tarentum τάρας dicitur. Vide paulò pòſt in dictione *Tarentum*.

Tărătantără, vox tubæ ab Ennio ficta. {תרועה *teruſchâh*. Gall. *La voix d'une trompette.* Ital. *Voce della tromba.* Germ. Der trommeten klang oder ſchall. Hisp. *El ſon de trompetas.* Angl. *The voice or ſound of a trumpet.*} Seruius *in* 9. *Æneid.* in eum verſum,

At tuba terribilem ſonitum procul ære canoro:

Hemiſtichium, inquit, Ennij: nam ſequentia iſta mutauit. Ille enim ad exprimendum tubæ ſonum ait Taratantara: & multa huiuſmodi Virgilius, quum aſpera inuenerit, mutat. Cathol. ait: Eſt etiam taratantara inſtrumentum, quo farina colatur. & inſtrumentum, cuius percuſſione granum defluit inter molas molendini.

¶Tarba Bigerrionum, *Tarbe*, V. E. ſub A. Auſcenſi, in Vaſconiâ, ad amnem Daturrum. Olim Epiſcopatus Bigoritanus, nunc Tarbenſis.¶

Tarbeli, τάρβελλοι, populi Galliæ Aquitanicæ, in Pyrenæos montes vergentes, quorum vrbs Aquæ Auguſtæ commemoratur à Ptolemæo *lib.* 2. *cap.* 7.

¶Tarcaſion, pharetra. L. g. b.¶

Tarchetius, ταρχέτιος, nomen fuit impij Albanorum regis, de quo Plutarchus in vita Romuli, Quidam (inquit) etiam ſunt, qui de Romuli ortu fabuloſa quædam referre non dubitent. Nam dicunt Tarchetio Albanorum regi ſceleſtiſſimo & crudeliſſimo homini diuinitus ſpectrum domi viſum, ex penitiſſimo ſacrario ſe attollens, & ad multos dies manſiſſe. Fuiſſe etiam Tethyos in Hetruria fatidicum templum: à quo allatum Tarchetio reſponſum vt ei admiſceretur virgo. Nam genitum iri ex ea filium virtute, fortuna ac viribus potentiſſimum, magnámque ex re bellica gloriam relaturum. Quod quum Tarchetius vni ex filiabus expoſuiſſet, imperaſſe vt cum monſtro illo coiret. Illam, contempto patris imperio, ancillam in ſui locum ſuppoſuiſſe. Id Tarchetium re cognita ægrè tuliſſe, vtranque in carcerem, vt morte multaret, conieciſſe. Sed viſum eſt illi per quietem ſe Veſtam videre, quæ puellas necari vetaret, ſed telam illis texendam tradi iuberet: nec prius viro locari, quàm illam abſoluiſſent. Cui inſomnio quum paruiſſet Tarchetius, commentus eſt rationem vt puellas perpetuo damnaret cœlibatu. Nam quicquid illæ interdiu texuiſſent, noctu aliis ancillis tradidit retexendum. Expleto deinde legitimo partus tempore, ancillam geminos ferunt peperiſſe, quos Tarchetius ſtatim Teratio quidam tradidit exponendos. At illum ferunt ſecus fluuium infantes depoſuiſſe: lupámque quum eò veniſſet admotis vberibus lac præbuiſſe, auibus quoque variis cibum comportantibus, quod bubulcus aſpiciens admiratus, auſúſque accedere, infantes ſuſtulit. Hac illos ratione ſeruatos quum primùm per ætatem licuit, Tarchetio tetendiſſe inſidias, ac tandem oppreſſiſſe. Hæc à Promatione quodam qui Italicam ſcripſit hiſtoriam, memoria prodita accepiſſe ſe dicit Plutarchus.

Tarchōn, τάρχων, nomen proprium Hetruriæ Ducis & Aruſpicis, qui Æneæ ſuppetias tulit aduerſus Turnum & Rutulos. Dicitur & Tarcho abiecta n litera. Virg. *Æneid.* 8.

Haud procul hinc Tarchō, & Tyrrheni tuta tenebant
Caſtra locis.

Tārdŭs, a, um, Ignauus, piger. {מבושש *meboſchéſch* מתמהמה *mithmahméch* עצל *hatſél*. βραδὺς, ὀκνηρὸς, ἀργὸς, νωχελὴς. Gall. *Tardif, laſche, lourd, lent.* Ital. & Hisp. *Tardo.* Germ. Gemach, langſam. Angl. *Slow in comming, dull.*} Virg. 1. *Georg.*

Sæpè oleis tardi coſtas agitator aſelli
Vilibus aut onerat pomis.

Tibull. *lib.* 4.

Seu tarda pecoris ſim gloria taurus.

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 5. *Triſt.*

Sic ad pacta tibi fœdera tardus eas.

Plaut. *Pœnulo*, Sciebam ætate tardiores: metui meo amori moram. Nequicquam hos patronos mihi elegi, loripedes tardiſſimos. Cicer. 1. *de Inuent.* Formoſus an deformis, velox an tardus ſit. ¶ Noctes tardæ, tarde venientes, vt ſunt æſtiuæ. βραδεῖαι. Virg. 2. *Georg.*

Vel quæ tardis mora noctibus obſtet.

¶ Per tranſlationem quoque de animi, vel ingenij tarditate dicitur: & accipitur pro hebeti, cui ingenium non eſt promptum. Virgil. 10. *Eclog.*

———Tardi venere bubulci.

Ter *in Eunuch.* Fatuus eſt, inſulſus, tardus. Cic. 3. *de lege Agrar.* Sed quem veſtrum tam tardo ingenio fore putauit, cui poſt eos conſules Syllam dictatorem fuiſſe in mentem venire non poſſet? Idem *de ſenect.* At memoria minuitur: credo, niſi exerceas eam, aut etiam ſi ſis natura tardior. ¶ Quandoque pro perſeueranti, & diuturno. Virgil. 2. *Georg.*

Media fert triſtes ſuccos tardumque ſaporem.

Sic Nonius Seruius vero interpretatur, ſaporem tardum vix intelligibilem. ¶ Quandoque pro denſo ac craſſo. Virg. 5. *Æneid.*

———vdo ſub robore viuit
Stupea vomens tardum fumum.

Tardum dictu, Difficile, non promptum. Plin. *lib.* 23. *cap.* 1. Vini genera differentiaſque perquam multas expoſuimus, & fere cuiuſque proprietates. Neque eſt vlla pars difficilior tractatu, aut numeroſior: quippe quum ſit tardum dictu, pluribus proſit, an noceat.

Tārdĭūſcŭlus, diminutiuum. Subtardus. {βραδύτερος πως, ὀκνηρός πως βραδύς. Gall. *Vn peu tardif.* Ital. *Alquanto tardo.* Germ. Gemdchlich ein wenig langſam. Hisp. *Tardo vn poco.* Angl. *Somewhat ſlow or dull.*} Ter. *in Heaut.* Eſt ille Clinia ſeruus tardiuſculus.

Tārdē, aduerbium, Lentè, pigrè, cunctanter. {βραδέως. Gall. *Tardiuement, lentement.* Ital. *Tardamente pigramente.* Germ. Gemdchlich, langſamlich. Hisp. *Tardamente.* Angl. *Slowlie.*} Cicer. *Terent.* Pridie Idus Octobris Athenas venimus, quum ſanè aduerſis ventis vſi eſſemus, tardeque & incommode. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 4. Nimium tarde egrediuntur foras. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 5. *Triſt.*

——— Leuantia tardè Tempora fallere.

Cic. 4. *Acad.* Qui etiam quum victor à Mithridatico bello reuertiſſet, inimicorum calumnia triennio tardius quam debuerat, triumphauit. Plin. *lib.* 10. *cap.* 7. Quatuor aut quinque tardiſſime diebus florere incipiunt: totidemque aut paulò pluribus defloreſcunt: hordea vero, quum tardiſſimè, ſeptem. ¶ Accipitur aliquando pro ſero. hoc eſt, veſpertino vel nocturno tempore, ὀψέ. Cicer. *pro Mil.* Egreditur a villa ſubito: cur veſperi, quid neceſſe eſt tarde?

Tārdĭtas, atis, Cunctatio, mora, pigritia)(Celeritas. {עכבה *hikkebâh* ארך *óreck* הצלה *hatſlâh* עצלות *hatſluth*. βραδυτής. Gall. *Tardiueté.* Ital. *Tardezza.* Germ. Gemdche, langſamkeit, tragheit. Hisp. *Tardança.* Angl. *Slowneſſe, dulneſſe.*} Cic. *ad Quintum fratrem, lib.* 2. Sic ego quoniam in iſto homine colendo tam indormiui diu, te mehercule ſæpè excitante, curſu corrigam tarditatem cum equis, tum velis. Idem 6. *Phil.* Pleriſque in rebus gerendis tarditas & procraſtinatio odioſa eſt. Idem *in Piſone*, Tarditas ingenij, ſtupor, debilitateſque linguæ. Plin. *lib.* 20. *cap.* 9. Idque etiam tarditati audientium prodeſſe aſſeuerat. ¶ Antiqui in eadem ſignificatione & Tarditudinem dicebant, & Tarditiem. Plaut. *in Pœnul.* Podagroſi eſtis, ac viciſtis cochleas tarditudine. Accius, Multa mittuntur tarditie & ſocordia.

¶Tardigemulus, ſenex, qui tardè gemit. Gell. Næu.¶

Tārdĭgrădŭs, qui tardè graditur. {βραδύπους. Gall. *Tardif à marcher.* Ital. *Chi va tardo.* Germ. Das langſam geht. Hisp. *Coſa que anda poco.* Angl. *That goeth ſlowlie or lingeringlie.*} Cicer. 2. *de diuin.* Quadrupedes, targidrada, agreſtis, humilis, aſpera. Ex poëta.

Tārdĭlŏquŭs, qui tardè loquitur. {βραδύγλωσσος. Gall. *Tardif à parler.* Ital. *Chi parla tardo.* Germ. Der langſam redt. Hisp. *El que habla poco à tardio.* Angl. *Slow in ſpeach.*}

Tārdo, as, Retardo, remoror, moram iniicio, tarditatem affero, reprimo. {עכב *hikkéb* אחר *ochár* עצר *hatſar*. ἀναβάλλω, ἐπέχω. Gall. *Tarder, ou targer, retarder.* Ital. *Tardare, indugiare, dimorare, tener in tempo.* Germ. Auffhalten, ſaumen, hinderſtellig machen. Hisp. *Retardar ò detener à otro.* Angl. *To hinder, to keep back, to make tary in comming.*} Cæſar 5. *bell. Gall.* Sed ne omnino metum reditus ſui barbaris tolleret, atque vt eorum auxilia tardaret, &c. Idem *lib.* 1. *bell. ciuil.* Sed exercitum Cæſaris viarum difficultates tardabant. Cæſ. 2. *de bell. ciuil.* vt reliqui propius adire tardarentur. Ouid. 13. *Metam.*

Nec me lacrymæ, luctúſque tardarunt.

Idem *Eleg.* 9. *lib.* 3. *Triſt.*

Vt genitor luctúque nouo tardetur.

Cic. *ad Cæſarem lib.* 7. Meæ quædam tibi non ignota dubitatio aut impedire profectionem meam videbatur, aut certè tardare. ¶ Tardare abſolutum, moram trahere. {אחר *ochér* התמהמה *hithmahmáh* בושש *boſchéſch* עצר *hatſár*. βραδύνειν, ἀσχολεῖσθαι.} Cic. *ad Brut. Epiſt.* 18. Acceſſeremúſne te, atque tibi conducere putaremus: an tardare & commorari te melius eſſet tibi. ¶ Tardare etiam, tardum reddere. Plinius *lib.* 8. *cap.* 8. Ac præacuta bipenni hoc crure tardato, id eſt, debilitato. Compoſitum Retardo, de quo ſuo loco.

Tārdans, tis, participium. {מעכב *mehakkéb* מאחר *meachér*. βραδύνων. Gall. *Qui retarde & arreſte.* Ital. *Che tarda & indugia.* Germ. Der verziehend, verhinderend. Hisp. *El que retarda.* Angl. *That maketh tary in comming.*} Virg. 5. *Æneid.*

——— ſed enim gelidus tardante ſenecta
Sanguis hebet, frigéntque effœta in corpore vires.

Tārdātŭs, a, um, aliud participium, Retardatus. {מעכב *mehukkáb* נעצר *nehtſar*. βραδυνθείς. Gall. *Retardé, arreſté.* Ital. *Tarde, indugiato.* Germ. Saumig gemacht, auffgezogen, verhindert. Hisp. *Retardado, retenido.* Angl. *Hindred, kept back.*} Virg. 5. *Æneid.*

At non tardatus caſu, neque territus heros,
Acrior ad pugnam redit.

Ouid. 13. *Metam.*

——— Nullo tardatus vulnere fugit.

Tārdeſco, is, Tardus fio. {אחר *echár* התמהמה *hithmahmáh* בושש *boſcheſch* עצר *hatſar*. βραδύνω, βραδὺς γίγνομαι. Gall. *Deuenir tardif & pareſſeux.* Ital. *Diuenire tardo.* Germ. Langſam werden. Hisp. *Hazerſe tardo perezoſo.* Angl. *To waxe ſlowe.*} Lucr. *lib.* 3. Conſequitur grauitas membrorum, præpediuntur Crura vacillanti, tardeſcit lingua, madet mens.

Tardĭpes, edis. Adiectiuum βραδύπους, Qui tardè incedit, aut claudicans. Catull. *in annales Voluſij*,

Electiſſima peſſimi poëta ſcripta, tardipedi Deo daturam.

id eſt, Vulcano. Colum. *lib.* 10. Quin & tardipedi ſacris iam ritè ſolutis Nube noua ſeritur.

¶Tarea, veſtis regia, aut ſtola purpurea. Pap.¶

Tarentum, vulgo *Tarento*, Magnæ Græciæ vrbs clariſſima, in intimo receſſu ſinus, qui ab ea dicitur Tarentinus. τάρας. Hæc a Tarante Neptuni filio primum condita fuit: à quo & nomen accepit. deinde à Laconibus aucta, qui duce Phalanto illuc aduentantes, expulſis incolis (vt Iuſtinus *lib.* 3. ſcribit) eam tenuerunt. Huius incolæ dicuntur Tarentini, ταραντῖνοι. qui cum Romanis aliquandiu bellum geſſerunt: quibus quum pares non eſſent, Pyrrhum Epirotarum regem ſibi auxilio acciuerunt. De hac Virg. *Æneid.* 3.

Hic ſinus Herculei, (ſi vera eſt fama) Tarenti
Cernitur, attollit ſe diua Lacinia contrà,
Cauloníſque arces, & nauifragium Scylaceum.

¶ Sunt qui Tarentum non à Tarante Neptuni filio, ſed à Sabina voce Tarentum deducant, quæ illis molle ſignificat, propterea quod in agro Tarentino & nuces, & lanæ molliſſimæ prouenirent. Ex hac vrbe ortum traxerunt ciues illuſtres, Ariſtoxenes Muſicus, Ariſtotelis familiaris. Rinthon tragicus, & Comicus. Iccus medicus: & Archytas ſummus mathematicus, qui Platonem, quum mortem illi moliretur Dionyſius

tyrannus,

tyrannus,per epiſtolam eripuit,vt ſcribit Laërtius *lib.* 8. Plutar. *Mor. ſe. vlt. a.* 5. cum patre abiſ Tarentum ad mercatum.

Tarentinus, quod ex Tarento eſt, vel in Tarentinis agris creſcit, apud Colum. *lib.* 5. *cap.* 10. Tarentina pyra:eius hæc ſunt verba,Curandum eſt autem vt quàm generoſiſſimis pyris pomaria conſeramus : ea ſunt, Cruſtumina, Regia, Signina, Tarentina, quæ Syria dicuntur : & quædam alia, quorum enumeratio nunc longa eſt. Venenum Tarentinum, id eſt,purpura Tarentina,quæ rubedinis pluſculum habebat. Horat. 2. *Epiſtol.*

Lana Tarentino violas imitata veneno.

¶ Tarentina nux,è iuglandium genere eſt,adeò fragili putamine,& ita mollis, vt vix attrectata rumpatur. *κάρυον ταραντῖνον*. Vnde quidam Tarentum appellatum putant quòd iuglandes nuces & pineas molles habeat,ac ſimiliter oues. Tarentum autem Sabini vocant molle, ſicut iam dictum eſt:ad quod alludens Horat. *lib.* 2. *Serm. Satyr.* 4. Tarentum molle vocauit. Quo pacto autem Tarentina nux arte effici poſſet,docet Colum. *lib. vlt. cap.* 22. Gell. *cap.* 16. Tarentia,ſeu potiùs Tarentina oſtrea optima.

¶Tarentus,nummi genus. Gloſſ. vet.

Targa,clypeus. L.g.b.¶

Targum, תרגום interpretatio,paraphraſis. Sic vocatur Chaldæa metaphraſis Bibliorum.

¶Tarion,genus ponderis incogniti. L.g.b.¶

Tarmes,genus vermiculi carnem exedens, Feſtus.

Tarne,es, *τάρνη*, fons eſt in Lydia, in Tmolo monte naſcens, teſte Plin. *lib.* 2. *cap.* 19. ¶ Fuit & oppidum eiuſdem nominis, ad Tmoli radices ſitum, cuius meminit Homer. *lib.* 5. *Iliad.* Stephanus Tarnem aliam collocat in Achaia.

Tarpeia, *ταρπηΐα*, Virgo Veſtalis fuit,teſte Varrone, quæ arcem Capitolinam patris ſui Tarpeij cuſtodiæ commiſſam,Sabinis prodidit à quibus quum proditionis mercedem peteret(pacta enim erat,quicquid in ſiniſtris brachiis geſtarent,armillas intelligens, quas illi aureas gemmatáſque læuo in brachio ferebant) ſcutis illorum obruta, Tarpeio monti nomen fecit,qui priùs Saturnius dicebatur. Vide Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, & Plutarchum *in vita Romuli.*

Tarpeius mons, *ταρπήϊον ὄρος*. *Capitoglio*, idem qui Capitolinus,ita dictus à Tarpeia virgine Veſtali, quæ quum arcem prodidiſſet, eorumdem ſcutis obruta,eo in monte ſepulta eſt. Virg. 8. *Æneid.* ſedem Tarpeiam appellat. Hinc ad Tarpeiam ſedem, & Capitolia ducit, Aurea nunc,olim ſylueſtribus horrida dumis. De Tarpeio monte,& Tarpeia rupe, Plutarch. *in Rom.*

Tarphara, orum, *τάρφαρα*, vrbs fœlicis Arabiæ, cuius ciues dicuntur Tarphareni, *ταρφαρηνοί*, Steph.

Tarphe, *τάρφη*, Steph. Vrbs Locrorum Epicnemidorum, iuxta Pharigas: cuius meminit Homer. *in Catalogo*, *καὶ Θρόνιον, Σκάρφην τε, βησσά τε, καὶ Ταρφὴν ἀμφὶ ῥέεθρα*. Nomen habet à Tarphe propinquo fonte, ſiue ab arborum denſitate. *ταρφὺς* enim Græci denſum appellant.

Tarquinia virgo,vide *Tarratia*, infrà.

Tarquinii, orum, *ταρκυνία* Stephano, oppidum fuit Tuſcorum, è quo Tarquinius Priſcus Romam commigrauit. Huic oppido vicinus erat lacus, duo nemora habens innatantia, & pro ventorum impulſu nunc triquetram, nunc rotundam figuram edentia : vt refert Plinius *lib.* 2. *cap.* 95.

Tarquinienſis, e: vt, Tarquinienſis ager : pro quo & Tarquinienſe legimus abſolutè. Plin. *lib.* 8. *cap.* 52. Qui in Tarquinienſi feras paſcere inſtituit.

Tarquinius Priſcus, Demarathi Corinthij filius, Tarquiniis vrbe Tuſcorum natus,primùm Lucumo dictus:qui vbi ſe in patria nullo in honore eſſe videret, quod peregrino patre eſſet prognatus, ſuaſu vxoris(ea mulier fatidica erat,nomine Tanaquil) Romam ſeſe contulit:vbi breui propter opes ingeniíque dexteritatem in Anci Regis amicitiam inſinuatus, ab eodem relictus eſt liberorum eius tutor : quorum tamen commoda propriis rationibus poſthabuit breuique perfecit vt magno plebis conſenſu rex crearetur. Quare vt regnum ſuum magis ſtabiliret,centum patres in ſenatum allegit,qui minorum deinde Gentium dicti ſunt,ſuæ eos factionis futuros ratus, cuius beneficio in Senatum veniſſent. Bellum primùm cum Latinis geſſit,oppidúmque Apiolas vi cepit. Circo maximo primus locum deſignauit, locaque Patribus Equitibúſque diuiſit, ex quibus ſpectacula ſpectarent. Sabinos victos Collatia,agróque Collatino mulctauit. Corniculum, Ficulneam veterem, Cameriam, Cruſtumeriam, Ameriolam, Medullam, & Nomentum, priſcorum Latinorum oppida partim expugnauit, partim in deditionem accepit. Tandem quum annos duodequadraginta regnaſſet, dolo liberorum Anci, in Curia eſt obtruncatus. Vide hæc latiùs apud Liuium *lib.* 1. *ab Vrbe.* ¶ Tarquinius Collatinus, Ægerij ex Tarquinij Superbi ſorore filius fuit,& gener Sp. Lucretij, qui Romæ præfectura vrbis fungebatur. Hic quum in Ardeæ obſidione cum regiis iuuenibus cœnaret, exorta de vxoribus mentione, cùm ſuam quiſque certatim laudaret, Collatinus negat verbis opus eſſe,paucis id quidem ſciri poſſe,quantum cæteris præſtet ſua Lucretia. Quid multa? citatis pariter equis Romam aduolant, regiaſque nurus in conuiuiis, luxuque cum æqualibus deprehendunt. Deinde Collatiam petentes, Lucretiam nocte ſera lanæ deditam inter lucubrantes ancillas in medio ædium ſedentem inueniunt. Quare muliebris certaminis laus penes Lucretiam fuit. Adueniens vir, Tarquiniíque benignè accepti victor maritus comiter inuitat regios iuuenes. Ibi Sextum Tarquinium mala libido ſtuprandæ per vim Lucretiæ capit : tum forma, tum ſpectata caſtitas incitat. Diſſimulata tamen in præſens cupiditate, tum quidem vnà cum cæteris in caſtra redit : ſed paucis pòſt interiectis diebus Ardeam reuerſus, & à muliere propinquitatis hoſpitio exceptus, nocte intempeſta conceptum animo facinus, vi minisque exequitur. Quam rem mulier caſtiſſima tam ægre tulit, vt poſtridie ... patreque per litteras accerſito, quum rem viri geſta erat,expoſuiſſet, necem ſibi conſciuerit. Pulſis deinde ob facinus tam tetrum Tarquiniis, Collatinus Bruto in Conſulatu datus eſt Collega : qui tamen non multò poſt coactus eſt ſeſe abdicare, non aliam ob cauſam, niſi quod Tarquiniorum propinquus eſſet,eodemque cum illis nomine diceretur. Vide Liuium *lib.* 1. & 2. *ab Vrbe.* ¶ Tarquinius Superbus, ſeptimus & vltimus Romanorum rex, cognomen à moribus meruit. Occiſo Seruio Tullio,regnum ſcelere occupauit,bello tamen ſtrenuus Latinos, Sabinóſque domuit, Sueſſam Hetruſcis eripuit. Gabios per Sextum filium ſimulato transfugio, in poteſtatem redegit, Ferias Latinas primus inſtituit. Quum Capitolium extruere inciperet,caput hominis inuenit: ex quo cognitum eam vrbem caput gentium futuram, vt ſcribit Ter. Varr. *de L. L. lib.* 4. Demum quum in Ardeæ obſidione filius eius Lucretiæ ſtuprum intuliſſet,cum eo in exilium actus ad Porſenam Hetruriæ regem ſe contulit, cuius ope regnum retinere tentauit. Pulſus Cumas conceſſit,vbi per ſummam ignominiam reliquum vitæ tempus exegit. Liu. *lib.* 1.

Tarra, *τάῤῥα*, vrbs Lydiæ, Lucij Grammatici patria. Alia Cretæ in qua Apollo Tarrhæus colebatur. Tertia iuxta Caucaſum, Cretenſium colonia. Stephanus.

Tarratia(quæ & Tarquinia appellatur à Plutarcho in Valerio) virgo fuit, cui viuæ ampliſſimi honores habiti ſunt, quòd campum Tiberinum ſiue Martium Pop. Rom. condonaſſet, cuius quidem rei teſtis eſt Lex Horatia apud Gell. *cap.* 7. *lib.* 6.

Tarracina, *ταῤῥακινά* Stephan. Tarracina, oppidum Volſcorum in Italia, antè Trachina,id eſt,aſpera, à loci aſperitate. Alio nomine Anxur dicebatur,à Ioue Anxuro,qui ibi colebatur barbatus, intonſúſque, vnde Anxurum dictum putant,quaſi *ἄνευ ξυροῦ*, Effertur & Tarracinæ, arum, pluraliter. Liu. 4 *ab Vrbe.* Anxur fuit, quæ nunc Tarracinæ ſunt, vrbs prona in paludes.

Tarraco,ſiue Tarraco, onis, *ταῤῥάκων*. Vulgò *Tarragona*, Hiſpaniæ citerioris vrbs olim clariſſima, Scipionum opus, à qua præcipua Hiſpaniæ pars Tarraconenſis cognominatur : quæ (vt Pomponius ſcribit *lib.* 2.) altero capite Gallias, altero Bœticam, Luſitaniámque contingens, mari latera obiicit, mediterraneo, quà meridiem ſpectat : qua Septentrionem, Oceano. Vrbium maritimarum opulentiſſima fuit Tarraco, Mediterranearum autem fuerunt Pallantia & Numantia, nunc eſt Cæſar auguſta. Circa Tarraconem nobiliſſimum naſcebatur vinum, quod Tarraconenſe dicebatur, *ταῤῥακωνήσιος οἶνος*, de quo Martialis,

Tarraco Campano tantùm ceſſura Lyæo.

Et Silius *lib.* 3.

——dat Tarraco pubem

Vitiſera & Latio tantùm ceſſura Lyæo.

¶Tarrium,quod corio tegitur in ſellâ,aut curru. Poll.¶

Tarſus, *ταρσὸς*, vulgò *Tarſo*. Vrbs Ciliciæ præclariſſima (vt autor eſt Strab. *lib.* 15.) & regionis totius caput,in campis ſita, & Cidno amne irrigata : cuius conditorem volunt fuiſſe Perſeum Danaes filium. Lucan. *lib.* 4.

Deſeritur Taurique nemus Perſeaque Tarſus.

Alij tamen vrbis huius originem ad Sardanapalum referunt, poſtremum Aſſyriorum regem:cuius etiam monumento inciſum erat, quòd Tarſum, & Anchialon die vno condidiſſet. Ex Tarſo viri illuſtres orti ſunt, Antipater, Archelaus, & Neſtor, & duo Athenodori, Philoſophi Stoici,quorum qui Cordilion dictus eſt,cum M. Catone vixit,& apud eum mortuus eſt. Alter Bananita à vico quodam, Cæſaris præceptor. ¶ Item S. Paulus Apoſtolus,ex eadem vrbe natus eſt,vt ipſe aperte teſtatur *Act. c.* 21. ſub finem,& initio *cap.* 22. *eiuſdem lib.* Nec refert quòd ipſe ſupra *Act. cap.* 16. *verſ.* 37. ciuem dicat ſe Romanum eſſe. Nam id ita accipiendum eſt, non quaſi Romæ eſſet natus, ſed quia ex municipio liber ortus ſit, hoc eſt, ex Tarſo, ciuitate quidem ſuo iure ſuiſque legibus vtente,nulliſque populi Rom. legibus aut oneribus adſtricta,& nihilominus munerum honorariorum,earundem dignitatum ac priuilegiorum cum populo Rom. participe : Quo in municipio quicunque nati erant,ciues Romani habebantur, perinde ac ſi Romæ nati geniti que fuiſſent.

Tarſenſis, Tarſenſe, poſſeſſiuum : vt, Tarſenſe pelagus. Columell. *lib.* 8. *cap.* 16.

Tartarinum, Veteres dixerunt horrendum, atque terribile. { *ταρ-ταρώδης*. } Varro *lib.* 9. *de L. L.* à Tartaro deducit, citans verſiculum ex vetuſto quopiam Poëta, Corpore Tartarino prognata paludes virago.

Tartarus, maſcul. gener. in plurali Tartara, neutri. { שאול *ſcheôl*. *ὁ τάρταρος, τὰ τάρταρα*, *τό*. } Locus profundiſſimus inferorum, in quo ſontes plectuntur. A verbo Græco *ταράττω*, conturbo:quia illic omnia perturbata dicuntur : vel, quod veriſimilius eſt, *ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν*, id eſt,à tremore frigoris. { Die Hell. } Sole enim caret,inquit Seru. Virg. 6. *Æneid.*

——tum Tartarus ipſe

Bis patet in præceps, tantum tenditque ſub vmbras,

Quantus ad æthereum cæli ſuſpectus Olympum.

¶Tartarus, gentile. Quos tartaros dicimus, Leunclauius vult dicendos Tartaros,qui Tauricæ Cherſoneſi populi. Et Germ. *Tatter.* ¶ Tartarus,fluuius Phthiæ:item Galliæ Ciſalpinæ.¶

Tartareus,a,um,adiectiuum, *ταρτάρειος*. Virg. 7. *Æneid.*

——cornuque recuruo

Tartaream intendit vocem.

Id eſt, terribilem aut fortem, inquit Seruius. Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 1. *Triſt.*

Tartareum dicunt indoluiſſe Deum.

Tartarinus,idem.

Tartari, populi ſunt partis Sarmatiæ Europææ, moribus, omníque crudelitatis genere efferatiſſimi, incertis vagantes ſedibus, ex præda victitantes, improuiſis incurſionibus maximè noxij, profundis & trucibus oculis,ac ferè cæſij, tuſonato cranio, & circum tempora capite preſſo. Vide Vadianum *in Melam* Nemo enim veterum hac vſus eſt appellatione : cùm ſit vox noſtra, & paucis adhinc ſeculis nata. { Die Tattern. }

Tarteſſus, *ταρτησσὸς*, vulgò *Tariffa*. Hiſpaniæ Bœticæ oppidum, in littore Oceani ſitum, ea in parte qua primùm ex anguſtis freti faucibus panditur mare. Hæc eadem eſſe creditur cum ea, quam noſtri Carteiam appellant, dicente Plin. *lib.* 3. *cap.* 1. Carteiam quam Græci Tar-

teſſum appellant. Quod & ipſum confirmat Strabo, ita ſcribens *lib.* 3. Tarteſſum huius temporis nonnulli Carteiam appellant. Silius tamen *lib.* 3 Tarteſſam omnino aliam fecit à Carteia: quam recte, ipſe videris. Liu. certè *lib.* 8. *decad.* 3. ſitum Carteiæ deſcribens, omnino eaſdem fuiſſe oſtendit. Dum hæc (inquit) ad Bætim fluuium geruntur, Lælius interim freto in Oceanum euectus, ad Carteiam claſſe acceſſit. Vrbs ea in ora Oceani ſita eſt, vbi primùm è faucibus anguſtis panditur mare. Tarteſſus olim viuaciſſimis regibus celebrata fuit, ex quibus Arganthonius centum quinquaginta annos dicitur regnaſſe.

Tarteſius, a, um, Gell. *c.* 16 *lib.* 7. Tarteſſia muræna eſſe optima.

Tărtēſſiăcus, a, um, poſſeſſiuum Tarteſſiaci thyrſi, apud Col. *lib.* 10. Tarteſſius, aliud adiectiuum Ouid 4. *Metam.*

Preſſerat occiduus Tarteſſia littora Phœbus.

Tăruānna, ταρουάννα, vulgo *Terouanne*, Morinorum vrbs eſt in Gallia, hodie nomen retinens Commemoratur à Ptol. *lib.* 2. *c.* 9. Hodie à Carolo V. Imperatore ſolo æquata.

Taruedunc, es, ταρουέδουν, vulgò *Dirigube*. Promontorium extremum in tea La Septentrionali Britannicæ inſulæ, non procul ab Orcade, altero promontorio, & Narbari fluminis oſtio. Ptol *lib* 2. *c.* 3.

‖Tarutium, *Treuiſi*, V. E. Venetiæ, ſub A. Aquileienſi ‖

Tarutius, vir fuit tum philoſophiæ, tum mathematicarum diſciplinarum in primis ſtudioſus: qui quum ad aſtrologiæ diſciplinam ſe contuliſſet, contemplationis gratia, & in ea excellere putaretur, huic impoſuit Varro, vt Romuli conceptionem in diem & horam deduceret, inſpectiſque eius vitæ inſtitutis ac rebus geſtis, ex illis conſequentiam colligeret, veluti Geometricarum propoſitionum reſolutiones præcipiunt. Autor Plut *in Romulo.*

Tarus, i, Ciſalpinæ Galliæ fluuius, in Apennino naſcens, & in Padum ſe exonerans. Plin. *lib.* 3. *c.* 16. Vulgò *Tarro.*

Taruſcum, Ptolem. *lib.* 2. *cap.* 10. Saliorum vrbs in Gallia, vulgò *Taraſcon.*

‖Taſcodrugitæ, hæretici. Epiphan. *hæreſ.* 48. tradit, quòd *Taſcos* apud Phryges ſit pertica, & *drungos* naſus, ſiue roſtrum. Latinè dicuntur Perticonaſati, vel perticoroſtrati: quia dum orant, digitum in naſum ponunt, triſtitiæ voluntariæ & iuſtitiæ gratiâ ‖

Taſconium, eſt terra alba, ſimilis argillæ, ex qua catini fiunt, in quibus coquitur aurum. Plin. *lib.* 33. *c.* 4. Catini fiunt ex taſconio. Hæc eſt terra alba ſimilis argillæ. Neque enim alia afflatum, & ignem, & ardentem materiam tolerat.

Taſmenes, (quod hic pro Neſtoris filij nomine corruptè legebatur.) Vide *Tharaſymedes.*

‖Tata, Archon magnus, dignitas Imperij. Buleng.‖

Tătam, pueri patrem vocant, quemadmodum Mammam matrem. Martial. *lib.* 1.

Mammas atque tatas habet Afra: ſed ipſa tatarum
Dici, & mammarum maxima mamma poteſt. {Germ. Dätty.}

Tătæ, Cantio eſt ſibi inuicem reſpondentium Plaut. *in Sticho*, Fac tu hoc modo. st. At tu hoc modo. sa. babæ. st. tatæ. sa. papæ. st. euax. ¶ Nonnunquam & admirantis particula. Idem *in Truculent.* Tatæ, ecquis illa eſt?

Tătius, Sabinorum dux fuit, acerrimúſque popul. Rom. hoſtis, qui proditione Tarpeiæ virginis Capitolio capto, ex ſuperiore loco aduerſus Romanos in aciem deſcendit, vbi quum aliquandiu acerrimè, ſed varia victoria pugnatum eſſet, tandem diremto interuentu Sabinorum prælio pax ita conuenit, vt Sabini in vrbem, Tatius in regni partem acciperetur Verum quum poſtea Tatij propinqui Laurentium legatos pulſaſſent, eámque iniuriam Tatius inultam reliquiſſet, illorum pœnam in ſe conuertit. Nam quum Lauinium ad ſolenne ſacrificium veniſſet, concurſu oppidanorum facto, eſt interfectus. Autor Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe*, Virg. 8. *Æneid.*

—— *ſubitóque nouum conſurgere bellum*
Romulidis, Tatióque ſeni, Curibúſque ſeueris.

¶ De Tatio Plutarch. *in Rom.*

Tătĭēnſē, Tertia pars populi Romani, ſub Romulo, à T. Tatio Sabino, quem Romulus ex fœdere in regni portionem acceperat denominata. Ager Romanus (inquit Varr. *lib.* 5. *de L. L.*) primum diuiſus fuit in partes tres, vnde Tribus appellatæ, quæ Tatienſium fuerunt, Ramnenſium, & Lucerum, vt ait Iunius, Tatienſes à Tatio, Ramnenſes à Romulo, Luceres à Lucumone. Liu. contrà *lib.* 1. *ab Vrb.* non Tribus haſce fuiſſe, ſed equitum centurias aſſerit.

Tăttă, Τάττα, lacus eſt maioris Phrygiæ poſt Galatiam, Auſtrum verſus, iuxta Morimenos, fontes habens ſalis natiui, qui adeò faciliter rebus immerſis circumgelaſcit, vt ſæpè quum funalem torquem demiſerint, ſalis coronas educant. ¶ Quin ipſæ etiam volucres aquas contingentes facilè capiuntur, quum ſale repente concreto alis conſtrictis, ipſarum miniſterio ad volandum vti non poſſint. Autor Strab. *lib.* 12.

Tattæus, ſal, ἅλς ταττᾶιος, qui & Phrygius, oculis præcipuè vtilis. Autor Dioſc. *lib* 5 & Plin. *lib.* 31. *c.* 7.

‖Tau תו, Hebræis eſt ſignum, & inde terminus. Eſt & vltima litera, quæ ת eſt t, ת th ‖

Tauchira, Herod *lib.* 4. Ciuitas Barcæorum, qui ſunt Africæ populi, Cyrenaicis ad Occaſum proximi.

Taulantii, Ταυλάντιοι, Illyrici populi, teſte Plin. *lib.* 3. *cap.* 22. qui poſtea mutatis ſedibus, in eam Macedoniæ partem ſe contulerunt, quæ mari Adriatico incumbit, non procul à Dyrrhachio vbi Arniſſam oppidum incolebant, teſte Ptolem. *lib.* 2. *cap* 13. Horum meminit & Lucanus *lib.* 6. Quámque vocat collem Taulantius incola Petram, Inſedit caſtris.

Taura, vide *Taurus.*

Taurea Iubellius, vir fuit Campanus inſigni corporis robore, in Annibalis caſtris militans, qui quum Claudium Aſellum Romanum apud Nolam ad ſingulare certamen prouocaſſet, poſt inanem garrulitatem, quum Aſellum ad ſe accedere videret, pedibus magis quam manibus fretus intra oppidum ſe recepit, quem inſecutus Aſellus vnà cum eo in vrbem ingreſſus, inter tot hoſtium tela incolumis per alteram portam euaſit. Hic poſtea capta à Fuluio Capua, manu propria coniuge, liberiſque interfectis, ſe poſtremò ante pedes Imperatoris gladio transfixit. Autor Liu. 3. *bell. Pun.*

Taurea, pro ſcutica ex taurino corio facta. Vide *Taurus.*

Taureus, ταύρειος. Neptuni epitheton, ſiue quod ei tauri ſolent immolari: vel, Virg. teſte, quod Mare (cui præeſſe putabatur) taurinum boatum imitetur.

Taurī, orum, Ταῦροι, Sarmatiæ Europææ populi, Boſphorum Cimmerium peninſulam inhabitantes, eodem Boſphoro Byce palude & Carcynite ſinu circunfuſam, tenui tantùm Iſthmo continenti adhærentem: quæ de incolarum nomine Taurica Cherroneſus appellatur. Fuerunt autem Tauri omnino inhoſpitales, moribuſque immaniſſimis vt qui hoſpites omnes Dianæ ſolerent immolare: cuius ſacrificij primus autor Thoas fuiſſe perhibetur: vnde & Diana ipſa Thoantea dicitur à Silio *lib* 4. Sacra Thoanteæ, ritúſque imitata Dianæ. Herodotus tamen *lib* 4 autor eſt, non Dianam eſſe, ſed Iphigeniam Agamemnonis filiam, cui Tauri humanas victimas ſoleant immolare, naufragos præſertim, & Græcos quouis caſu illuc delatos: quorum poſt preces peractas caput claua feriebant: truncum de rupe deturbabant, caput cruci affigebant. Hoſtibus autem in bello captis, aut in prælio occiſis, capita præcidebant, & perticæ ſuffixa quam maximè ſublimia ſupra fumarium ſtatuebant, exiſtimantes hoc ad totius domus tutelam cuſtodiámque pertinere.

Taurĭcus, a, um, ταυρικὸς, adiectiuum eſt à Tauris Cimmerij Boſphori accolis dictum: vt, Diana Taurica apud Ouid. *lib.* 4. *Triſt.* & Scythæ Taurici, apud Plin. *lib.* 4. *c.* 12.

Taurānia, Ταυρανία, oppidum fuit Campaniæ non procul à Stabiis, cuius meminit Plin. *lib.* 3. *cap* 5. inter ea oppida quæ in Italia interciderunt.

Tauriānum, Brutiorum oppidum in Italia iuxta Rhegium, autor Pomponius Mela *lib.* 2. Plin. *lib.* 3. *c.* 5. Tauranium appellat.

Taurii, numero plurali, & Taurilia, ταυρίλια, βοθύσια, Ludi in honorem deorum inferorum facti: quos & Boalia, & Bopetras vocatos inuenimus: quanquam duobus hiſce nominibus potiùs ſacrificia quædam ſignificantur, quæ pro Boum ſalute fieri ſolent. {Die rinderſäſt oder rinderſpil.} De origine horum ludorum refert Feſtus Pomponius, quod regnante Tarquinio Superbo, quum magna incidiſſet peſtilentia in mulieres grauidas ex carne taurorum diu vendita, ob hoc ludi diis inferiis inſtituti ſunt, qui Tauri ſunt appellati.

Taurĭcă Cherroneſus, Ταυρικὴ χερρόνησος. Peninſula eſt in finibus Europe, Boſphoro Cimmerio, Byce palude, & Carcinite ſinu propemodum circunfuſa, anguſto tantum Iſthmo continenti adhærens, immiti Dianæ ara, & nefanda hoſpitum immolatione infamis. Ciuitates multas habet, ex quibus præcipuæ fuerunt Europatoria & Theodoſia, hodie Capha. Legitur & Taurica abſolutè. Iuuen *Sat.* 15.

——— *nefandi Taurica ſacri*
Inuentrix, homines tantùm immolat.

‖Taurinum, ſiue Auguſta Taurinorum, *Turino.* V. A. Pedemontanæ ditionis caput, Ducum Sabaudiæ ſedes, & Academia, huc tranſlata ex Monte Regali.‖

Taurini, *Di Turin in Piemonte*, populi Italiæ Tranſpadanæ, ſub Alpium radicibus, à Liguribus oriundi, quorum vrbs Auguſta Taurinorum commemoratur à Plin. *lib.* 3. *c.* 17.

Taurinus, a, um, Adiect, vt, Taurini campi. Silius *lib.* 3.

Hic tandem ignotas tranſgreſſus caſibus Alpes
Taurinis ductor ſtatuit tentoria campis.

Taurisani, Venetiæ populi, per quorum regionem Silis amnis in mare Adriaticum labitur Plin. *lib.* 3 *c.* 18.

Tauriſci, populi Germaniæ, Carnis, & Pannoniis finitimi, quos Mons Cladius diuiſit à Scordiſcis, poſtea Norici appellati, teſte Plin. *lib.* 3. *cap.* 20.

Tauromĭnium, Ταυρομένιον Ptolemæo, Ταυρομίνιον Stephano, vulgò *Taormina.* {Ein ſtatt in Sicilien.} Siciliæ oppidum eſt, à Zanclæis conditum, non procul à Drepano promontorio: teſtibus Plin. *lib.* 3. *cap.* 8. & Strabo *lib.* 6.

Tauromınitanus, a, um, Silius *lib.* 14.

Tauromınitana cernunt è ſede Charybdin.

Taurŏpŏlŏs, Ταυροπόλος, Dianæ cognomen, apud Dionyſium Aphrum, impoſitum ab eo, quòd apud Tauros Cimmerij Boſphori accolas coleretur, aut quòd gregibus præeſſet, vt ex parte totum intelligamus: aut certe quod eadem ſit cum Luna, quæ tauris vehitur. vide Euſt. *in Dionyſ.*

Tauropolium, Ταυροπόλιον, Dianæ templum in Icaria inſula, teſte Strabo. *lib.* 14.

Tauroſcythæ, Ταυροσκύθαι, populi ex genere Scytharum, ſumma Tauricæ Cherroneſi iuga incolentes. Autor Plin *lib.* 14. *c.* 12.

Taurubulæ, Taurubularum, nomen inſulæ propè Neapolim. Stat. *lib* 3. *Sylu.* 1. Ipſe ſodi: dites Capreæ, viridéſque reſultant Taurubulæ.

Taururum, Ταυροῦνον, Pannoniæ inferioris oppidum ad Danubium ſitum, ea in parte qua Sauus & Drauus Danubio immiſcentur. Vide Ptolem. *lib* 2. *cap.* 16. Plinius Taurunum appellat, *lib.* 3. *cap.* 25. Hodie *Belgradum* vocant, & *Albam Græcam.* Vulgò Griechiſch weiſſenburg.

Taurus, Ταῦρος, Berytius, philoſophus Platonicus A. Gellij familiaris, ſub Antonino Pio floruit. Scripſit de differentia ſectarum Platonis & Ariſtotelis, de corporeis & incorporeis, & alia, vt autor Suid.

Taurus, {שור Hebr. ταῦρος. Gall. Vn taureau. Ital. *Tauro, toro, bue bo.* Germ. Ein ſtier. Hisp. *Toro o buey rezio para arar.* Angl. *A bulle.*} Mas in genere bubulo & vaccarum admiſſarius. Virgil. 6. *Æneid.*

Hic crudelis amor tauri, ſuppoſtaque furto Paſiphae.

Idem 3 *Georg.*

Atque ideo tauros procul atque in ſola relegant Paſcua.

Tibull. *lib.* 4.

Seu tardi pecoris ſim gloria Taurus.

Ibidem,

Ibidem, Hic & colla iugo didicit ſubmittere Taurus, &c. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.*

Circus adhuc ceſſat, ſpargit tamen acer arenam
Taurus.

Accipitur & pro quocunque forti boue. Virg. *lib.* 1. *Georg.*

——— ergo age terræ
Pingue ſolum primis extemplò à menſibus anni
Fortes inuertant tauri.

Idem *Eleg.* 7.

Quum primùm paſti repetunt præſepia tauri.

Ouid. 1. *Faſt.*

Bella diu tenuêre viros: erat aptior enſis
Vomere: cedebat taurus arator equo.

¶ Taurus ταῦρος, pars obſcœna. Feſtus in voce *Solitaurilia*, Atque harum hoſtiarum omnium inuiolati ſunt tauri, quæ pars ſcilicet exditur in caſtratione. In [illegible] ſunt [illegible]. ¶ Eſt & Taurus [illegible] dum Zodiaci ſignum. Plin. *lib.* 17. *c.* 24. Quum ſit Luna in Leone, Scorpione, Sagittario, Tauro. Virg. 1. *Georg.*

Candidus auratis aperit quum cornibus annum
Taurus.

¶ Ideo autem tranſlatus fuiſſe in cælum Taurus exiſtimatur, [illegible] Europam in Cretam inſulam tranſuexerit incolumem. Lege [illegible] apud Hyginum. ¶ Taurus etiam accipitur pro radice arboris Quint. *lib.* 8. *c.* 2. Sicut in his, quæ homonymia dicuntur, vt Taurus animalne ſit, an mons, an ſignum in cælo, an nomen hominis, an radix arboris, niſi diſtinctum, non intelligitur. ¶ Taurus item auicula eſt, ex genere carduelium, ita dicta, quod taurorum mugitus imitetur, præſertim in agro Arelatenſi, referente Plinio *lib.* 10. *c.* 42. Tauri item [illegible] ſcarabei terrestres, [illegible] ſimiles. [illegible] Ariſtoteli, quibus cornicula nomen dederunt, vt docet Plin. *lib.* 30. *c.* 30. ¶ Tauri amphitheatrum Suet. *in Calig. c.* 18.

Taura, {[illegible], [illegible]. GALL. *Vne vache taureliere, qui ne porte point de fruict.* ITAL. *Vacca ſterile.* GERM. Ein [illegible] oder vnbärhafftie kuh. HISP. *Vaca eſteril o machorra.* ANGL. *A barraine cowe.* } Vacca ſterilis: ita dicta, teſte Feſto, quod nihilo magis pariat quàm taurus. Columell. *lib.* 6. *cap.* 22. Et vt quæ tauræ, quæ locum occupant ſecundarum, ablegandæ. Varr. 2. *de re ruſt. cap.* 5. Quæ ſterilis eſt vacca, taura appellatur.

Taurinus, a, um, {ταύρειος. GALL. *De taureau.* ITAL. *Di toro.* GERM. Von einem ſtier oder ochſen. HISP. *Coſa de materia de toro.* ANGL. *Of a bulle.* } Quod eſt ex tauro: vt, Tergum taurinum, id eſt, corium tauro detractum. Virg. 1. *Æneid.*

Taurino [illegible] quantum circundare tergo.

Habet autem penultimam productam, quemadmodum omnia huius terminationis [illegible] à nominibus animalium formata: vt Leporinus, caprinus, formicinus, hirundinus, vervecinus, porcinus, ouinus, ſuinus, & huiuſmodi. Catull. *de Com. Beren.* Non ſine Taurino ſanguine pollicita es.

Taurea, [illegible]. GALL. *Nerf de bœuf.* ITAL. *Nerno di bue.* GERM. Ein geiſel auß riemen gemacht. HISP. *El azote de vergajo de toro.* ANGL. *A ſcourge or whippe of a bulles hide, or a bulles ſi[illegible].* } Scutica eſt ex taurino corio facta, quod & à Græcis ταυρέα appellatur. Iuu. *Sat.* 6.

——— taurea punit
Continuo flexi crimen facinuſque capilli.

Taurifer, a, um, quod magnum taurorum habet prouentum. {ταυροβόρος. GALL. *Qui porte & nourrit force taureaux, ou [illegible] plusieurs taureaux.* ITAL. *Che produce & nodrisce molti tori.* GERM. Das vil ſtier [illegible] bringt. HISP. *Coſa que trae o cria muchos toros.* ANGL. *That bringeth many bulles.* } vt, Campi tauriferi, in quibus magna taurorum paſcitur copia. Lucan. *lib.* 1.

——— tauriferis vbi ſe Meuania campis Explicat.

Tauriformis, e, Formam tauri habens. {ταυρόμορφος. GALL. *Qui a la forme & figure d'vn taureau.* ITAL. *Che ha forma & figura di toro.* GERM. Das ein geſtalt hatt wie ein ſtier / ſtierförmig. HISP. *Coſa de forma ò de materia de toro.* ANGL. *That hath the forme and shape of a bulle.* } Horat. 4. *Carm. Ode* 14.

Sic tauriformis voluitur Aufidus,
Qui regna Dauni præfluit Appuli.

Taurium æs, quod in ludos Taurios conſumitur.

Taurus, ταῦρος, mons Aſiæ totius longè maximus, qui ab Indico mari exurgens, [illegible] attollitur: deinde dextro latere ad ſeptentrionem, ſiniſtro ad Meridiem verſus it, in Occidentem rectus & perpetuo tot gentium multarumque gentium, quà deorſum agit, terminus, ſed pro gentium ac linguarum varietate diuerſa habet nomina. Prima ſui parte Imaus dicitur, mox Emodus, Paropamiſus, Circius, Chambades, Phariades, Choatras, Oreges, Orates, Niphates, Taurus: atque vbi ſe quoque exuperat, Caucaſus: vbi brachia emittit, ſubinde tentanti maria ſimilis, Sarpedon, Coraceſius, Cragus, iterùmque Taurus: etiam vbi dehiſcit, ſeque populis aperit, portarum tamen nomine vnitatem ſibi vendicans, quæ alibi Armeniæ, alibi Caſpiæ, alibi Ciliciæ vocantur. Quinetiam contractus effugiens quoque maria plurimis ſe gentium nominibus hinc & inde implicat: dextra Hyrcanus, Caſpius: à læua Paryedrus, Moſchicus, Amazonicus, Coraxicus, Scythicus appellatus: in vniuerſum vero Græcis Ceraunius. Cætera vide apud Plin. *lib.* 5. *c.* 27. vbi latiſſimè montis huius deſcriptionem exequitur.

Tautologia, ταυτολογία, eiuſdem ſententiæ per alia atque alia verba repetitio: cuiuſmodi eſt illa apud Ouid.

——— cinis ipſe ſepulti
In genus hoc ſæuit, tumulo quoque ſenſimus hoſtem.
Æacidæ fœcunda ſua.

Item illa apud Virg. 1. *Æneid.*

Quem ſi fata virum ſeruant, ſi veſcitur aura
Ætherea, neque adhuc crudelibus occubat vmbris.

Tax, vox eſt ficticia, quam Plaut. *in Perſa*, pro ictu ſiue verbere vſurpauit. Tax tax inquit, erit tergo meo. {[illegible]. GALL. *Le ſon d'vn coup de fouet.* ITAL. *Il ſuono d'vna ſtaffilata.* GERM. Ein [illegible]. HISP. *Sonido de vn golpe de azote.* ANGL. *The ſound of the ſcourge.* } Vſus eſt quoque Næuius *in Agitatoria*, Age, ne te mihi aduerſari dicas hunc viuum diem. De meo ſequor, ſinam ego illos eſſe tax pax, poſtea currentes ego illos vendam, niſi tu viceris. Eſt autem hic non tax tax, ſed tax pax, & vſus videtur poeta pro pace, de qua re vnicuique ſuum relinquitur iudicium. Soſipater *lib.* 2.

¶ Taxea, lardum eſt Gallicè dictum vnde dicit Afranius: In toſa gallum ſagi[illegible] pingui paſtum taxea. Iſid. *lib.* 20. 2. ¶

Taxila, [illegible] Stephano, Indiæ vrbs ampliſſima, inter Indum, & Hydaſpen fluuios ſita: [illegible] Taxilæ appellantur à Plin. *lib.* 6. *cap.* 20. In hac vrbe, vt ſcribit Philoſtratus, Apollonius [illegible], quem vitteis & myrteis coronis indigenæ ornabant. Eum autem regionis illius homines eſſe dicebant, qui [illegible] rege Poro contra Alexandrum pugnauerat: quem idcirco Alexander Soli dicauit, torques aureos circa cornua adaptans.

Taxillus, vide *Talus.*

Taxim, aduerbium obſoletum, quo antiqui vtebantur pro ſenſim, ſiue paulatim, vt annotauit Nonius, citans Pomponium in Buccone, Adoptatio clandeſtino tacitus, taxim perſpectum peteantum.

Taxo, as, Reprehendo, mordeo, noto, inceſſo. [illegible]. GALL. *Taxer, reprendre, blaſmer.* ITAL. *Taſſare, riprendere, biaſimare.* GERM. [illegible]. HISP. *Reprehender, tachar, infamar.* ANGL. *To find fault, to blame, to rebuke.* [illegible] à tangendo (vt Feſto placet) inclinatum, quod ſit taxare, veluti tam [illegible] tangere. Sueton. *in August.* Sed etiam vt nummularij nepotem, ſic taxat Auguſtum. Plin. *lib.* 15. *cap.* 15. [illegible] taxatæ ſuperbiæ cognomine Taxis pro [illegible], antiquo [illegible], vel taxaneis, Varro 4. *ad Nonium.* Sed o Petri [illegible] taxis librum. ¶ Taxare preſſius eſt & maius, quàm tangere, Gellius *cap.* 6. *lib.* 2. ¶ Taxare etiam pro pretio æſtimare ponitur. {[illegible] *hokir.* [illegible]. GALL. *Taxer, en tauxer, mettre à pris, eſtimer.* ITAL. *Taſſare, metter il prezzo à qualche coſa, ſtimare.* GERM. Schetzen was etwas wehrt ſey, wirdigen, anſchlagen. HISP. *Taſſar, apreciar, eſtimar.* ANGL. *To taxe.* } Plin. *lib.* 37. *cap.* 1. [illegible] tantum taxauerant. Senec. *cap.* 19. *de cons. ad Martiam.* Opinio eſt ergo quæ nos cruciat, & tanti quodque malum eſt, quanti illud taxauimus. Suet. *in Aug. c.* 41. pro octingentorum millium ſummam [illegible] taxauit, ſuppleuitque non habentibus. Et Suet. dixit *in Calig. cap.* 38. Taxare modum ſummæ.

Taxatores, [illegible], teſte eodem Feſto, quorum alter alterum conuitiis tangit. {[illegible] *chorethim,* [illegible].}

Taxatio, onis, Æſtimatio. {[illegible]. GALL. *Eſtimation, taxe, ou tauxe, taxation.* ITAL. *Stima, prezzo.* GERM. Schetzung, wirdigung, anſchlag. HISP. *Obra de taſſar, apreciar y eſtimar.* ANGL. *A taxe, or taxation.* } Taxatio, [illegible] certæ ſummæ. Plin. *lib.* 13. *c.* 15. Quam Cethegus decedens libris XIV. [illegible] latifundij taxatione. Idem *lib.* 9. *c.* 35. At illa contollarium id eſſe, conſumpturamque ſe in ea cœna taxationem confirmans.

Taxus, i, arbor abieti ſimilis, baccatione ferens, [illegible] lethale venenum ineſt, præcipuè in Hiſpania & Arcadia. {σμῖλαξ. GALL. *Vn arbre appellé If.* ITAL. *Naſſo, taſſo.* GERM. Eibenbaum. HISP. *Texo, arbol conoſcido.* ANGL. *An ewe tree.* } Plin. *lib.* 16. *c.* 10. Similis his (abieti ſcilicet, & piceæ) eſt taxus minus virens, gracilis [illegible] & triſtis, ac dira, nullo ſucco, ex omnibus ſola baccifera. Mas noxio fructu. Lethale quippe baccis, in Hiſpania præcipuè venenum ineſt. Vinaria etiam vaſa ex ea viatoris in Gallia facta mortifera fuiſſe compertum eſt. Hanc Sextius ſmilacem à Græcis vocari dixit, & eſſe in Arcadia tam præſentis veneni, vt qui dormiant ſub ea, cibumve capiant, moriantur. ¶ Sunt qui & taxica hinc appellata putent venena, quæ nunc toxica dicimus. Hæc Plin. Virg. 9. *Eclog.*

Si tua Cyrneas fugiant examina taxos.

¶ Nihil æquè facit ad viperæ morſum, quàm Taxi ſuccus. Sueton. *in Claud. c.* 16. ¶ Taxus, animal, meles, id vide.

Taxeus, a, um, Adiectiuum, quod eſt ex taxo: vt, Sylua taxea. Statius 5. *Sylu.*

——— en taxea marcet Sylua comis.

Taygete, vel Taygeta, æ, ταϋγέτη, Atlantis & Pleiones filia, teſte Hygino, vna Pleiadum, quæ Ioui peperit Lacedæmonem, vrbis ſibi cognominis conditorem. Virg. 4. *Eclog.*

Taygete ſimul os terris oſtendit honeſtum Pleias, &c.

Vide *Pleias.*

Taygetus, i, m. g. & Taygeta, orum, neutri, ταΰγετον, mons eſt Laconiæ, teſte Strab. [illegible], & [illegible] excelſus & erectus, Spartæ & Amyclis imminens, quem Libero patri ſacrum fuiſſe tradit Seruius in illud Virg. 2. *Georg.*

——— ô vbi campi,
Sperchiuſque & virginibus bacchata Lacænis
Taygeta.

Huius montis bona pars quum terræ motu corruiſſet, Spartanorum vrbem oppreſſit, vt refertur à Cic. *lib.* 1. *de diuin.* & à Plin. *lib.* 2. *cap.* 79. Fuit præterea hic mons Caſtori & Polluci ſacer, qui in eius radicibus nati dicuntur quod & Homerus aſſerit in Hymnis.

T E

Te, ſyllabica adiectio, quæ pronominibus tu & te adiungitur: vt Tute, tete pro eo quod & tuipſe, & teipſum. Cicer. *lib.* 1. *Epiſt.* Vt tute mihi præcepiſti.

Teanum, Τέανον Stephan. duarum ciuitatum nomen eſt in Italia. ¶ Eſt enim Teanum Sidicinum in Appia via, & Teanum Apulum in finibus Apuleiæ diſtans à Larino XVIII. M. paſſuum. Huius meminit aliquoties Cic. *in Orat. pro Cluent.* Illius etiam mentionem facit Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*

——— cras ferramenta Teanum
Tolleris fabri.

Tearco, Τεαρκών, Æthiopiæ rex potentiſſimus, qui bonam Europæ partem dicitur ſubegiſſe, & ad Herculis vſque columnas eſſe progreſſus, referente Strab. *lib.* 15.

Tearus, Τέαρος, Thraciæ fluuius, duodequadraginta naſcens fontibus, partim calidis, partim frigidis, & in Contadeſdum amnem influens, qui

qui in Agrianem illabitur. Agrianes autem in Hebrum. Ad hoc flumen quum peruenisset Darius Hystaſpis filius, aquis eius delectatus, triduo ibi commoratus eſt: cippúmque ibidem erexit cum hac inſcriptione, Teari amnis capita optimam atque pulcherrimam cunctorum amnium aquam continent, & ad ea peruenit exercitum ducens aduersùs Scythas, vir optimus atque pulcherrimus cunctorum hominum Darius Hystaſpis filius, Perſarum, cunctæque continentis rex. Autor Herodot. *lib.* 1.

Tĕātĕ, Τεάτε, Ptolomæo, oppidum Marrucinorum, in quarta regione Italiæ: cuius incolæ dicuntur Teatini: quorum meminit Plin. *lib.* 3. *cap.* 12.

Tĕchnā, {תַּחְבּוּלָה *thachbuláh* עָרְמָה *hormáh*. τέχνη. GALL. *Art, fineſſe, cautele, tromperie.* ITAL. *Arte d'ingannare.* GERM. Betrug/geschwinder liſt. HISP. *Arte para engañar.* ANGL. *An art or craft, guile, deceit.*} Græca vox eſt, quam Latinè artem, ſeu artificium interpretari poſſumus. Vtuntur hac voce & Latini, ſed ferè in deteriorem partem, pro dolo, aſtutia, impoſtura, fraude, ſiue offucia. Terent. *Eunuch.* Tam ſcio hanc technam à Parmenone profectam, quàm me viuere. Idem *in Heauton.* Falli te ſinas technis per ſeruulum. Plaut. *in Capt.*—deartuatus ſum miſer Sceleſti huius technis.

Tĕchnŏphyon, τεχνόφυον, Græca dictio, quam nos artium officinam vertere poſſumus: παρὰ τὸ φύειν τὰς τέχνας, hoc eſt, à producendis artibus. Sueton. *in Aug.* Erat illi locus in edito ſingularis, quem Syracuſas & technophyon vocabant.

Tĕctor, Tectoriolum, Tectorium, vide *Tego.*

Tĕctŏſăgēs, Τεκτόσαγες, ἢ Τεκτόσαγαι Steph. Galliæ Narbonenſis populi quàm maximè in Occidentem vergentes, Pyrenæis, & Cemeniis montibus proximi. Quorum oppida ſunt Toloſa, Carcaſſo, Ruſcino, & Narbo Martius, aliàque nonnulla, quæ vide apud Ptol. *lib.* 2. *c.* 10. Hi olim Gallorum omnium fortiſſimi habiti ſunt, qui quum domi multitudine abundarent, relictis ſedibus, per Græciam, tunc gentium victricem, in Aſiam penetrarunt, & ſupra Phrygiam in vberrimis Cappadociæ campis conſederunt.

Tĕcum, aduerbium compoſitum ex ablatiuo te, & præpoſitione cum. {עִמְּךָ *Immechāh.* μετὰ σοῦ.} Plaut. *in Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Quid nunc taces? tecum loquor. Tecum ſimul. Idem *in Amph.* Neque vidi iſtam, niſi tecum ſimul. Vide *Simul,* ſuprà. Idem *Pſ. ſc.* 2. *a.* 1. Tecum ago (id eſt, te alloquor.) *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Tecum ſentio. Idem *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Vtrum poſtulare tecum videatur æquius. (pro expoſtulare.) Idem *Amph.* Quid tibi deliqui, ſi cui nupta ſum, tecum fui. (id eſt, cubui.) Idem *ſc.* 1. *a.* 5. Tecum ſeruaui fidem. ¶ Tecum pro æquè atque tu. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Vt quod neſciam, tecum ſciam, &c.

|Ted, te Scal|

Tēdá, ſiue tæda, æ, arbor eſt ex earum genere quæ reſinam ferunt, abundantior ſucco, quàm reliquæ ſimilis generis, parcior tamen liquidiórque quàm picea, flammis, & lumini ſacrorum etiam grata. {לַפִּיד *Lappidh* פֶּלֶד *pelédh.* δᾷς, δᾳδίον. GALL. *Vne ſorte de bois dont on faiſoit torches, torche ou falot.* ITAL. *Face, facella, facellina.* GERM. Thällen/fiechtene oder kienbaum. Item, Ein fackel auß hartzbeumen/oder kienbeumin liechtſpan. HISP. *Tea de pino para alumbrar.* ANGL. *A kind of tree of the which torches are made, a torche.*} Impropriè tamen tædas appellamus tum piceæ ſatiuæ partes imas, tum alia quoque ligna, quæ vel naturali pinguedine, vel oleo picéve illita, faculæ modo lucent. ¶ Hinc Cererem deam tædiferam poetæ vocant, quod tædas dicitur inflammaſſe quum inueſtigare vellet filiam Proſerpinam à Plutone abreptam. {δᾳδοφόρος. GALL. *Qui porte torche ou falot.* ITAL. *Chi porta vna facella ò torchio.* GERM. Fackeltrager auß liechtſpän. HISP. *El que trae tea.* ANGL. *A torche bearer.*} Ouid. *Epiſt.* 2.

Et per tædiferæ myſtica ſacra deæ.

¶ Teda etiam accipitur pro nuptiis, ſiue pro ipſo coniugio. Mos enim antiquorum erat, vt in nuptiis (inquit Varro) faces & tædæ ſemper præirent, quòd olim nonniſi per noctem nubentes ducebantur à ſponſis. Virg. 4. *Æneid.*

Si non pertæſum thalami, tædæque fuiſſet.

Item, Tæda iugalis. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. Tæda pinea, pro ligno quod eſt in interna parte pini. Pini enim morbus eſt, vt teda fiat tam parte caudicis externa, quàm corde: id quod abundantia ſucci & vbertate larga luxuriantis naturæ prouenit. Colum. *lib.* 5. *cap.* 10. Iuxta ipſam radicem truncum findito, & fiſſuram cuneo tedæ pineæ adigito. Cæſar *lib.* 2. *de bell. ciu.* Teda, & pice, & ſtupa cupæ refertæ. Idem Cæſ. *lib.* 3. *de bell. ciu.* dicit.

Tedauium, fluuius eſt in extremis finibus Iapidiæ, cuius meminerunt Plin. *lib.* 3. *c.* 21. & Ptol. *lib.* 2. *c. vlt.*

Tĕgĕā, Τεγέα, oppidum Arcadiæ: à quo Tegæus, Τεγεάτης: ſicut à Nemea Nemæus. Vnde Pan Arcadiæ deus dictus Tegæus, Virg. 1. *Georg.*

Pan ouium cuſtos tua ſi tibi Mænala curæ,
Adſis ô Tegeæe fauens.

Propertius,

Fictilis & calami Pan Tegeæe tui.

Enſis Tegæus, id eſt, Arcadius. Virg. 8. *Æneid.*

Tum lateri atque humeris Tegæum ſubligat enſem.

Huius vrbis incolæ etiam Tegeates, Τεγεᾶται dicuntur. A quo rurſum deducitur aliud adiectiuum, Tegeaticus, a, um: vnde Mercurium Statius Tegeaticum appellat: Et cum Mænalia voluces Tegeaticus vmbra.

Teges, Tegeticula, vide *Tego.*

Tĕgēſſūs, Τεγησσός, Cypri oppidum: à quo fit gentile Tegeſſius, ſiue Tegeſſeus. Steph.

Tegillum, Tegmen, vide *Tego.*

Tĕgo, is, xi, ctum, Operio, obduco, obnubo, obtendo, contego, velo. {חָפָה *chapháh* כָּסָה *chaſáh* סָךְ *ſach.* καλύπτω, στεγάζω, ἐρέφω, ὀροφόω. GALL. *Couurir.* ITAL. *Coprire.* GERM. Bedecken/decken. HISP. *Cubrir.* ANGL. *To couer.*} Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Quantum terra tegit hominum periuriſſime. Senec. *epiſt.* 43. Tegent te parietes, non abſcondent. Idem *de conſol. ad Martiam cap.* 1. Tegere gemitus. Item Sueton. *in Claud. cap.* 24. Tegere latus alicuius. Et Cæſar *lib.* 3. *de bell. ciuil.* Tegi alterius opibus in calamitate. Plin. *lib.* 13. *cap.* 18. Radicem lotos hæc habet opertam nigro cortice qualis & caſtaneas tegit. Propert. *lib.* 4. *Eleg.* 3.

Et texit galea barbara molle caput.

Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 5.

Pugnabat tunica ſe tamen illa tegi.

Idem 1. *de Arte,*

Æquore quot piſces, fronde teguntur aues.

¶ Per tranſlationem tegere accipitur pro κρύπτειν. {נֶעְלָם *hebelim* מַסְתִּיר *hiſtir.*} Martial.

Quod tegitur, maius creditur eſſe malum.

Cic. *pro Quint.* Id te admiſiſſe concedis, quod ne mendacio quidem tegere poſſis. ¶ Item pro defendere, conſeruare. {גָּנַן *ghan.* ἀσφαλίζω, προασπίζω.} Saluſt. *in Catil.* At Romani domi militiæque intenti feſtinare, parare, alius alium hortari, hoſtibus obuiam ire, libertatem, patriam, parentéſque armis tegere. ¶ A tego fiunt compoſita Contego, detego, intego, obtego, pertego, prætego, protego, retego, ſupertego, quorum ſignificata ſupra explicuimus ſuis locis.

Tectus, a, um, participium paſſiuum a tego, Opertus. {חָפוּי *chaphúi* כָּסוּי *chaſúi,* κατάστεγος. GALL. *Couuert.* ITAL. *Coperto.* GERM. Bedeckt. HISP. *Cubierto.* ANGL. *Couered.*} Ouid. 12. *Metam.*

Arboribus tecto diſcumbere iuſſerat antro.

¶ Interdum migrat in nomen, & accipitur pro obſcuro, ſecreto, occulto, non manifeſto. {נֶעְלָם *nehelám* נִסְתָּר *niſtár.* ἀφανής, κρυφαῖος.} Idem 1. *de Arte.*

Hic tibi multa licet ſermone latentia tecto
Dicere.

Cic. *ad Pætum lib.* 9. Itaque tectis verbis ea ad te ſcripſi, quæ apertiſſimis agunt Stoici. Idem *pro Roſcio Amer.* Huc accedit, quòd paulò tamen occultior, atque tectior veſtra ipſa cupiditas eſſet. Idem 2. *de Orator.* Ego mehercule, inquit, Antoni ſemper fui, qui de te oratore ſic prædicarem, vnum te in dicendo videri tectiſſimum. Tectus item dicitur, qui eſt tacitus, de ſuis rebus nemini communicans, fallax, apertus. Cicer. Qui occultus & tectus dicitur, tantum abeſt vt ſe indicet, & perficiat, &c. ¶ Tectæ oues, eædem quæ à patria Tarentinæ, ſiue Græcæ dicebantur, quæ quòd molliſſimam ferrent lanam, pellibus inſutæ paſcebantur, ne vellera aut conſpurcarentur, aut dumis adhæreſcerent: qua de re vide Colum. *lib.* 7. *cap.* 6. Plin. *lib.* 8. *cap.* 47. Ouium ſumma genera duo, tectum & colonicum: illud mollius, hoc in paſcuis delicatius.

Tēctē, aduerbium, Latenter, occultè ✱ Apertè. {בַּסֵּתֶר *beſéther.* κρυφῆ. GALL. *Couuertement.* ITAL. *Copertamente.* GERM. Heimlich/verborgenlich. HISP. *Cubiertamente.* ANGL. *Secretlie.*} Cic. *Att. lib.* 1. Hic dies me valde Craſſo adiunxit: & tamen ab illo apertè, tectè quicquid eſt datum, libenter accepi. Idem *Pæto lib.* 9. Quod tu in epiſtola appellas ſuo nomine, illi tectiùs penem.

Tēctum, i, ſubſtantiuum, Summa pars domus, qua cætera teguntur. {גַּג *ghagh.* ὄροφος, στέγασμα, τέγος, στέγη. GALL. *Toict, couuerture de maiſon.* ITAL. *Tetto, coperto.* GERM. Ein tach. HISP. *El tejado de caſa.* ANGL. *The rooſe of an houſe.*} Ouid. 12. *Metam.*

Non ſecus vox reſilit, quàm tecti à culmine grando.

Cic. *de clar. Orat.* Sed Atheniensium quoque plus interfuit, firma tecta in domiciliis habere, quam Mineruæ ſignum ex ebore pulcherrimum: tamen ego me Phidiam eſſe mallem, quam vel optimum fabrum tignarium. Quare non quantum quiſque proſit, ſed quanti quiſque ſit, ponderandum eſt. Quint. Tectum ſpectare. (in commentando ſup.) alibi, lacunaria. ¶ Tectum item figurate pro tota accipitur domo. στέγη. Cic. *ad Leptam lib.* 6. Lius Falernum mihi ſemper idoneum viſum eſt diuerſorio, ſi modo tecti ſatis eſt ad comitatum noſtrum recipiendum. Virg. 1. *Æneid.*

Quare agite ô tectis iuuenes ſuccedite noſtris.

¶ Tectum, genus ouium, ſic dictum quòd operimentis tegeretur. Plinius *lib.* 8. *cap.* 47. Ouium ſumma genera duo, tectum & colonicum: illud mollius, hoc in paſcuo delicatius. Varr. *de re ruſtic. lib.* 2. *cap.* 2. Similiter faciendum in ouibus pellitis: quæ propter lanæ bonitatem, vt ſunt Tarentinæ, & Atticæ, pellibus integuntur, ne lana inquinetur.

Tēctōrium, ij, Calx, ſiue cruſta inducta parieti aut muro, qua tanquam pauimento lapides teguntur. {טִיחַ *tiach.* κονίαμα. GALL. *Enduict, ſoit de plaſtre, de chaux ou ſable.* ITAL. *Coperta che ſi fa à muri di pietruzze, ò di calcina.* GERM. Beweiſſung oder vergipſung einer wand. HISP. *Encaladura ò enyeſſadura.* ANGL. *The plaiſtring, pargeting or rough caſting of walles.*} Plin. *lib.* 36. Ideóque nulla tectoria eorum rimæ fœdauere. Cic. *ad Att. lib.* 1. Præterea typos tibi mando, quos in tectorio atrioli poſſim includere: & putealia ſigillata duo. Gell. *c.* 23 *lib.* 13. Tectorio prælitæ villæ. ¶ Iuuen. *Satyr.* 6. tectorium accipit pro fuco, quo mulieres faciem illinunt.

Tandem (inquit) *aperit vultum, & tectoria prima reponit.*

¶ Tectorium linguæ, pro ſermone ſimulato. Perſ. *Sat.* 5.

——*pulchre dignoſcere cautus*
Quid ſolidum crepet, & picta tectoria linguæ.

Tēctōrius, a, um, adiectiuum. {στεγαστικός, κονιατικός, vel κονιατόριος. GALL. *Qui ſert à enduire ou à couurir.* ITAL. *Pertinente à imbiancare li muri.* GERM. Zu der verweiſſung oder vergipſung dienſtlich. HISP. *Perteneciente à encaladar o enyeſſar.* ANGL. *That ſerueth for pargeting or couering.*} vt, Opus tectorium, quo parietes integuntur. κονία, κονίαμα. Columell. Sed ea tota maceries opere tectorio leuigatur ex vtraque parte, ne feles, aut vipera prorepat. Cic. *de Legib.* Neque id opere tectorio exornari, nec herbas has, quas vocant, licebit imponi. Plaut. *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Quaſi ventus folia legiones diffiauiti, aut periculum tectorium. (alias, paniculam tectoriam.)

Tēctor, is, qui opus tectorium parieti inducit. {κονιάτης. GALL. *Qui enduit & blanchit les parois & murailles.* ITAL. *Chi imbianca li muri.* GERM. Ein mauerweiſſer/vergipſer. HISP. *Encalador ò enyeſſador.* ANGL. *A pargeter or plaiſterer.*} Varro 3. *de re ruſtic. cap.* 2. Non minus villa tua erit ad angulum Veleni, quam nec pictor, nec tector vidit vnquam, quàm in Roſea, quæ eſt polita opere tectorio eleganter, &c.

Tecta

Tĕctōrĭŏlum,i,Paruum tectorium. τοιχαρίδιον. Cic. *ad Pætum lib.* 9. Bella tectoriola: dic ergo etiam pauimenta iſto modo,non potes.

Tĕgmĕn,inis,quod & Tegumen,inis, & tegmentum,i,quod aliquid tegit. מכסה *che ſuth* כסוי *cſe, ut* מכסה *meſen.* σκέπασμα, ἐπικάλυμμα, περικάλυμμα. GALL. *Couuerture,couuercle.* ITAL. *Coprimento,coperta,coperchio.* GERM. Ein decke. HISP. *Cobertura.* ANGL. *A couering of any thing.* } Cicer. 5. *Tuſc.* Mihi amictui Scythicum tegmen, calceamentum ſolorum callum, cubile terra. Liu. 5. *ab Vrbe,* Magna ſtrages facta eſt, multoſque imperitos nandi, aut inualidos graues loricis, aliiſque tegminibus hauſére gurgites. Virg. 1. *Eclog.*

Tityre tu patula recubans ſub tegmine fagi.

Lucr. *lib.* 1.

Nec res vlla geri ſub cæli tegmine poſſet.

Cæſar *lib.* 1. *de bell. ciu.* Tegmenta dixit.

Tĕgĭmĕn,inis,idem. Ouid. 3. *Metam.*

——tegimen direpta leoni Pellis erat.

Idem 1. *Metam.*

Deſilit in terras, illuc tegiménque remouit.

Et Liu. *lib.* 4. *ab Vrb.* & *lib.* 6. *d.* 4.

Tĕgŭmĕn,inis,idem. Liu. 1. *ab Vrb.* Et ſuper tunicam æneum pectori tegumen, cæleſtiaque arma, quæ ancilia appellantur, ferre.

Tĕgŭmentum,i,idem. Cicer. 2. *de natur. deor.* Palpebræque, quæ ſunt tegumenta oculorum, molliſſimæ tactu ne læderent aciem aptiſſimè factæ. Cæſar 2. *bell. Gall.* Vt non modò ad inſignia accommodanda, ſed etiam ad galeas induendas, ſcutiſque tegumenta detrahenda tempus defuerit.

Tĕgŭlum,i, idem quod tegmen. κάλυμμα, τέγος. Plin. *lib.* 10. *cap.* 36. Tegula enim aquaticarum harundinum domos ſuas Septentrionales populi operiunt.

Tĕgillum,i, parum tegmen. { σκεπασμάτιον. GALL. *Petite couuerture, & couuercle.* ITAL. *Picciol coprimento, & coperchio.* GERM. Ein kleine decke. HISP. *Pequeña cobertura.* ANGL. *A litle couering.* } Varr. *in Seſqui Vlyſſe*, Ob aquam e nubibus tortam, indicat fore vt tegillum paſtor ſibi ſumat. ¶ Eſt & Tegillum cuculli vinculum è ſcirpo. Plaut. Tegillum mihi aret, id ſi vis, dabo. ¶ At Tegillum diminutiuum à tigno eſt.

Tegŭlă,æ, qua tecta ſternuntur ad pluuias, & alia arcenda, dicta eſt quod domos tegat. { κέραμος. GALL. *Tuille.* ITAL. *Coppo,tegolo.* GERM. Ein ziegel. HISP. *La teja de tejado.* ANGL. *A tyle or ſklatte.* } Ter. *in Eunuch.* Deum ſeſe in hominem conuertiſſe, atque per alias tegulas veniſſe clanculum per impluuium, fucum factum mulieri. Plaut. *in Milit. ſc.* 6. *a.* 2. Quòd meas confregiſti imbrices & tegulas. Idem *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. Tempeſtas venit, confregit tegulas & imbrices. Idem *Amph.* Hac tegula tuum diminuam caput. Cic. *ad Att. lib.* 9. De iſto licet bene ſperes, promitto tibi, ſi valebit, tegulam illum in Italia nullam relicturum. Cato *c.* 14. In tectum ſi numerabitur tegula integra quæ erit. ¶ Tegulæ autem quæ ad balneas adhibentur à laxitate dicuntur mammatæ. Colliciæ autem vocantur, teſte Feſto, quibus aqua, veluti quibuſdam canalibus in vas aliquod, vel puteum deriuatur.

Tegularius, figulus, κεραμεύς, κεραμοποιός. Gloſſar. Cyr. qui tegulas facit.

¶Tegularius,a,um, Gloſſ. Iſid. Tegellaria maleficia, eò quòd ſupra tegulas ſacrificent. *Ibid.* Tegellaria venefica. leg. Tegularia v. Ergo adiectiuè eſt, quod ſupra tegulas fit: deinde ſubſt. veneficus,a. Patulæ teſtæ, h. e apertæ in luſtrationibus ignem imponebant piatrices, ſiue ſimpulatrices & ſagæ. Vide Virg. *in Ciri.* ¶

Tĕgĕs,etis, ſtraguli genus, quam & ſtoream appellant, ex vlua ſiue ſcirpo, aut ſpartro in lodicis ſimilitudinem, quo viliores vtuntur. { φορμός, φορμίς. GALL. *Natte ou couuerture faite de ioncs, de geneſt, ou autres choſes ſurquoy ſe couchoyent les pauures gens.* ITAL. *Coperto di caſa fatto di giunchi, gineſtre, canne è ſimili.* GERM. Ein ſchlechte gautern auß binzen, oder anderem groben zeug gemacht. HISP. *Eſtera de eſparto ò iuncos.* ANGL. *A courſe blanket or couuerlett, a matte.* } Varr. *de re ruſt.* Sicque fiunt de cannabi lino, iunco, palmo, ſcirpo: vt funes, reſtes, tegetes. Iuuen. *Satyr.* 6.

Auſa Palatino tegetem præferre cubili.

Colum. *lib.* 5. *cap.* 5. Sub ortu caniculæ palmeis tegetibus vineas adumbrabat. Idem *lib.* 12. *cap.* 50. Cannæ tegetes, quibus oliua excipitur. Huiuſmodi ſimile quiddam apud nos è ſtraminibus concinnatur: vulgus *nattas* vocat.

Tĕgĕtĭcŭlă, æ, diminutiuum. { φορμίδιον. GALL. *Vne petite natte ou couuerture.* ITAL. *Picciol tale coperto.* GERM. Ein kleine binzen ſerge. HISP. *Pequeña eſtera.* ANGL. *A litle couerlett or matte.* } Varr. *de re ruſtic. cap.* 8. Sed pro columbaris in pariete mutulos, aut palos in ordinem, ſupra quos tegeticulæ cannabinæ ſint impoſitæ. Idem *lib.* 2. *cap.* 11. Diligentiores tegeticulis ſubiectis, oues tondere ſolent ne flocci intereant.

¶Tegetarius, ψιαθοποιός. Gloſſ. qui tegetes facit.

Tegus, corium, quo latus animalis, vt porci tegitur: ipſum latus. ¶

Tegyra, τέγυρα, Bœotiæ vrbs, in qua Apollinem natum volunt, qui inde Tegyreius cognominatur. Steph.

Tēïum, quod hic pro Paphlagoniæ, ſeu Ponti vrbe legebatur: vide *Tium.* Pro Ionica autem Vrbe, Anacreontis Poetæ patria, lege *Teos.*

Tēlă, æ, quod texendo conficitur. { קור *cur* ἱστός. GALL. *Toile.* ITAL. & HISP. *Tela.* GERM. Ein weip. ANGL. *A webbe of cloth.* } Terent. *in Heaut.* Mulier telam deſerit continuo. Virg. 5. *Æneid.*

——Percurrere pectine telas.

Ouid. *Epiſt.* 1.

Laſſaret viduas pendula tela manus.

¶ Telam exordiri prouerbialiter dictum, pro eo quod eſt technam aliquam incipere & aggredi. Plaut. *in Bacch.* Exorſa hæc tela non malè eſt omnino mihi. ¶ Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 1. Neque exordiri primum vnde occipias habes, neque ad detexendam telam certos terminos. ¶ Tela iugalis apud Catonem *de R. R.* id eſt, iugo impoſita in quo texatur, ad diſcrimen earum quæ acu pinguntur, texuntur radio, pectine, aut alio genere, abſque iugo tamen. De iugali. Ouid. Tela iugo iuncta eſt.

Tĕlămōn, τελαμών, Rex Salaminis inſulæ, Æaci filius, frater Pelei, & Pater Aiacis, qui ab eo Telamonius cognominatur. Ouid. 12. *Metam.*

Ne mandare mihi: melius Telamonius ibit.

Idem 13. *Metam.*

Dum modò quod fratres Telamon Peleúſque fuerunt, &c.

Ibidem, Telamone ſatus. Idem *lib.* 12. Telamone creatus. ¶ Telemoniades, nomen Patronymicum. Idem 13. *Metam.*

Nec Telemoniades etiam nunc hiſcere quicquam

Audet.

¶ Eſt & Telamon Vmbriæ portus. Plin. *lib.* 3. *c.* 5. Vel Hetruriæ, & Plutarcho credimus in Mario.

Tĕlămōnēs. In ædificiis dicebantur hominum ſimulacra, quæ gibboſa ferè figura effingebantur, vt columnas, vel mutulos dorſo ſuſtinere, & ſub ipſis pondere propemodum ſuccumbere viderentur. ἄτλαντες, Græci Atlantas vocant, ſimilitudine ſumpta ab Atlante Mercurii auo: quòd quemadmodum ille cælum ſuis humeris, ita hi ædificium fulcire videantur. Vide de hoc plura in dictione *Atlas.*

Tēlandrŏs, τήλανδρος, Lyciæ oppidum eſt apud Plin. *lib.* 5. *c.* 27. Item inſula in mari Lycio, cuius meminit idem Plin. *lib.* 5. *c.* 31.

Telane, es, τελάνη, vrbs antiquiſſima Phrygiæ, quam Ninus inhabitauit ante Ninum conditam. Autor Steph.

Tēlchīnēs, τελχῖνες, filii Mineruæ & Solis: vel, vt alii malunt, Saturni & Aliopes, qui olim Rhodum inſulam tenuerunt, vnde etiam Rhodus ipſa dicta eſt Telchinis. Hos quidam maleficos homines fuiſſe prodiderunt, aſpectu ſolo omnia effaſcinantes. Quorum ſententiam ſecutus eſt Ouid. *lib.* 7. *Metamorph.* ſic ſcribens, Phœbeamque Rhodon, & Ialyſios Telchinas, Quorum oculos ipſos mutantes omnia viſu Iuppiter exoſus fraternis ſubdidit vndis. Alii eoſdem faciunt cum Curetibus & Dactylis Idæis, ſummóſque artifices fuiſſe tradunt: veneficiorum autem infamiam ab illorum æmulis fuiſſe diſperſam. Vide Strab. *lib.* 10.

Telchinis, Carpathii maris inſula quæ notiore nomine dicitur Rhodos, ita dicta à Telchinibus qui olim eam inſulam tenuerunt. Vide Strab. *lib.* 10.

Tēlchĭŭs, τέλχιος, alter ex Caſtoris & Pollucis aurigis qui vnà cum Amphyto Dioſcuriadem vrbem apud Colchos traditur condidiſſe, referente Plin. *lib.* 6. *cap.* 5.

Tēlĕbŏæ, τηλεβόαι, Æoliæ populi fuerunt latrocinio infamati. De quibus Ariſtot. *in Polit.* In Acarnanum politeia, quandam Acarnaniæ partem Curetes habent: ſpectantem verò in occaſum, plagam Leleges tenent reliquam inde Teleboæ. ¶ Alii dicunt fuiſſe Capreatum populos, quos Telon ſuo regebat imperio: quod & Seru. annotauit in illud 7. *Æneid.*

Nec tu carminibus noſtris indictus abibis

Œbale, quem generaſſe Telon Sebetide nympha

Fertur, Teleboum Capreas cum regna teneret

Iam ſenior.

Tēlĕbŏăs, τηλεβόας, vnus ex Centauris, Ixionis ex Nube filius. Ouidius *lib.* 2. *Metam.*

——Orthenium quoque Teleboáſque

Enſe iacens noſtro.

Tēlĕgŏnŭs, τηλέγονος, filius fuit Vlyſſis ex Circe, qui quum iam adoleuiſſet, videndi patris cupidus, in Ithacam nauigauit: quúmque à miniſtris paternis incognitus aditu prohiberetur, aliquot ex iis occidit. Ad quem tumultum excitus Vlyſſes quum & ipſe iam ſenior ſuis opem ferret, à filio ſuo eſt occiſus oſſe piſcis cuiuſdam qui à Græcis Xiphias dicitur. Quod vbi cognouit Telegonus, relicta Ithaca, in Italiam venit, vbi Tuſculum condidit. Ouid.

Et iam Telegoni, iam mœnia Tiburis vdi

Stabant agricolæ, quæ poſuere manus.

Dictus eſt autem Telegonus quaſi ſero & in ſenectute genitus & vnicus, poſt quem genitum non eſt alium parere. Idem *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

OEdipodas facito Telegonóſque voces.

Tēlĕmăchus, τηλέμαχος, Vlyſſis ex Penelope filius, quem ad Troiam proficiſcens apud matrem reliquit: eundemque poſtea in vlciſcendis procis habuit adiutorem. Ouid. *in Epiſt. Penelopes,*

Tres ſumus imbelles numero ſine viribus, vxor,

Laërtéſque ſenex, Telemachúſque puer.

Tēlĕmŭs, τήλεμος, teſte Homer. *in Odyſſ.* & Theocr. *in Bucolicis*, Eurymi filius, & inter Cyclopas vates egregius, qui Polyphemo prædixit quæcunque poſtea ab Vlyſſe paſſus eſt. Huius meminit Ouid. *lib.* 13. *Metamorph.*

Telemus Eurymides, quem nulla fefellerat ales,

Terribilem Polyphemon adit, lumenque quod vnum

Fronte geris media, rapiet tibi dixit Vlyſſes.

Tēlĕphānēs, τηλεφάνης: ad regnum Lydorum Cumis ex oraculo accerſitus, qui antea currus factitabat. Fuit & eius nominis tibicen, cuius meminit Demoſth. *in oratione contra Mediam.*

¶Telephia, chironia, vlcera inueterata, incurabilia. ¶

Telephium, herba, à Telepho viro dicta, ¶Sempervinum agreſte, & ſedum tertium. Iun. ¶

Tēlĕphus, τήλεφος, Myſorum rex fuit & Herculis filius ex Auge nympha: qui quum aui iuſſu in ſyluis expoſitus eſſet, à ceruа dicitur aliquandiu educatus. Quæ res tantam futuræ claritatis opinionem de eo peperit, vt mox à Myſiæ rege adoptatus & regni hæres inſtitutus. Factus itaque Myſorum rex, quum Græcos ad Troianam expeditionem proficiſcentes prohibere conaretur ne per Myſiam iter facerent, ab Achille vulneratus eſt. Cuius plagæ quum nullum ſatis efficax inueniretur remedium, oraculo reſponſum eſt fore vt eadem haſta, qua vulneratus erat, ſanaretur. Reconciliatus itaque Achilli, ab eo impetrauit vt ex haſtæ qua ictus erat, rubigine malagam conficeretur, & vulneri ſuo imponeretur: quo facto, ſtatim ſanitatem eſt conſequutus. Quod expreſſit Ouid. 13. *Metam.* illo verſu:

—— Ego Telephon haſta

Pugnantem domui, victum orantémque refeci.

Telephus

Telephus alter Pergamenſis Grammaticus, qui multis editis voluminibus quæcunque Grammaticum ſcire conuenit, pertractauit. Vide Suidam qui ſcripta eius nominatim enumerat.

Teleſilla, mulier fuit poëtria nobilis, cui etiam apud Argos ante Veneris templum ſtatua poſita eſt, vt ſcribit Pauſanias.

¶Teleſphoria, publicanorum munus, & facultas exigendi tributa. Lazius.¶

Teleſthō, ûs, τελεσθὼ, nomen nymphæ Oceani & Tethyos filiæ. Heſiodus *in Theogon.*

Μένεσθώ τ' Ἀγρουρή τε, τελεσθώ τε κροκόπεπλός τε.

¶Teleta, ritus, quo quis initiatur. & initiatio ipſa.¶

Telethuſa, vxor Lycti, mater Iphidis puellæ, quæ in puerum mutata fuit, Ouid. 9. *Metam.*

¶Teletarchia, principatus in condendis ceremoniis. Bud.

Teletarches, religionis & ceremoniarum inſtitutor, ita Chriſtus dictus. Idem.¶

Telicardios, gemma colore cordis exiſtens, Perſis maximè grata, quam & Muculam appellant. Plin. *lib.* 37. *c.* 10.

Teliformis, herba eſt paluſtris, caule arundineo, triangulari, folio teli inſtar formato, flore albo, deciduo, in medio echinato.

Tēlĭnŭm, vnguentum, τήλινον μύρον, Menandri poetæ ætate ſummo erat in pretio. Conſtabat autem ex oleo recenti, cypero, calamo, meliloto, melle, melino, maro, amaraco & fœnogræco: a quorum poſtremo nomen accepit. Græci enim fœnogræcum τῆλιν appellant. Alij tamen à Telo inſula in qua optimum conficiebatur, dictum putant. Vide Plin. *lib.* 13. *cap.* 1.

Telis, τῆλις, fœnum Græcum.

¶Teletus, perfectus, amabilis. Tertull.

Telia, pegma, quadratum, in quo farina venalis. Item circulus cribri. Tabula luſoria. Rh.¶

Telinus, a, um, ex teli factum: vt Telinum, ſc. vnguentum.

Tēllēn, τελλὴν, Tibicen & poëta ineptiſſimus, cuius meminit Diarchus Meſſenius apud Zenodotum. Hinc ortum eſt prouerbium, Cane Tellenis cantilenas, quod quidam dici putant de dicacibus ſeu mordacibus: quidam de ineptè loquaculis: ſunt enim qui tradant hunc iocos quoſdam verſibus lepidiſſimis deſcripſiſſe, non ſine multo ſale ſcommatum. Hæc Eraſm. *in Chiliad.*

Tellias, τελλίας, Herodot. *lib.* 8. Vates fuit Eleus, qui Phocenſibus cum Theſſalis bellum gerentibus rem huiuſmodi commentus eſt, ſexcentos viros è Phocenſibus præſtantiſſimos gypſo tam ipſos quàm arma illinit, eóſque ſub noctem in Theſſalos dimiſit, dato præcepto vt quem cumque albicantem non cernerent, eum obtruncarent. Hos primum Theſſalorum excubitores prodigium quoddam eſſe arbitrati, deinde ipſi exercitus adeò exhorruerunt, vt tribus millibus cæſorum atque ſcutorum Phocenſes potiti ſint.

¶Tellina, mytulus, piſcis teſtaceus marinus. Iun.¶

Tēllūs, uris, γῆ, χθὼν, Terræ dea eſt. Cicer. 3. *de natur. deor.* Iam ſi eſt Ceres à gerendo (ita enim dicebat) terra ipſa dea eſt, & ita habetur. Quæ eſt enim alia tellus niſi terra? Idem *Quinto Frat. lib.* 3. Reddita etiam mihi eſt peruetus epiſtola, ſed ſerò allata, in qua de æde Telluris & de porticu Catulli me admones. ¶ Non tarò tamen tellurem pro ipſa accipimus terra, quemadmodum Cererem pro ipſis frugibus. Tibull. *lib.* 4.

Non ergo preſſo Tellus conſurgit aratro.

Ouid. 13. *Metam.*

——Rubefactaque ſanguine tellus, &c.

Plin. *lib.* 2. *c.* 5. Vitalem hunc ſpiritum & per cuncta rerum meabilem, totóque conſertum: cuius vi ſuſpenſum cum quarto aquarum elemento, librari medio ſpatio tellurem. Virg. 1. *Æneid.*

——ac magno telluris amore

Egreſſi, optata potiuntur Troes arena.

Vbi Seruius Tellurem pro terra poſuit, quum Tellurem deam dicamus, terram elementum: vt plerunque Vulcanum ponimus pro igne. ¶ Prima tellus, quæ prima è Chao exiſtit ante elementa omnia, etiam ante cœlum, vt canit Heſiodus *in Theogon.* Virgil. *in Æneid.*

——prima & tellus & pronuba Iuno Dant ſignum.

& *Georg. Lib.* 1.

——cui prima frementem

Fudit equum magno tellus percuſſa tridenti.

Horat. 2. *Serm.*

——tellus me prima tuliſſet.

Tēllŭs, i, τέλλος, Athenienſis quidam fuit, genere non admodum claro, quo vita integerrimè acta, honeſtiſſimam pro patria, fuſis iam hoſtibus, mortem occubuit, liberis omnibus ſuperſtitibus, publicóque funere in rogum illatus Quamobrem non dubitauit Solon eum mortalium omnium feliciſſimum iudicare. Vide Plutarch. *in Solone*, & Herodot. *lib.* 1.

Tēlmēſſŭs, τελμησσὸς Ptolemæo, ſiue Telmiſſus, τελμισσὸς Straboni, Stephano & Suidæ, oppidum Lyciæ, vel (vt Ciceroni placet) Cariæ, Aruſpicum diſciplina in primis excellens: cuius meminit & Plin. *lib.* 5. *cap.* 27.

Telo, nis, {GALL. *Vne grue ou cicoigne, inſtrument pour tirer l'eau d'vn puis.* ITAL. *Laſino.* GERM. Ein ſodſtang. HISP. *Cigunal.* ANGL. *A paile or bucket to cary water.*} A ruſticis dicitur inſtrumentum longum ex ligno quo vtuntur ad aquam è puteis hauriendam. Hiſpani *Ciconiam* vocant, à ſimilitudine roſtri ciconiarum. Hæc Sipon.

Tēlōnĭum, {τελώνιον. GALL. *Banque.* ITAL. *Banco.* GERM. Ein zolbanck/ zolltrog/ zollstuck. HISP. *El aduana.* ANGL. *The cuſtome houſe.*} Menſa publicanorum vbi vectigal exigitur: à Græco nomine τέλος, quòd inter cætera vectigal ſignificat. Vnde τελῶναι, ſiue τελώνας dicuntur qui vectigal exigunt.

¶Telonum, ſiue Tolonium, *Tolon*, V. E. Tolonenſis, regni Galliæ, ſub A. Arelatenſi.¶

Tēlos, {קץ *ſeu.* τέλος. GALL. *Fin.* ITAL. *Fine.* GERM. Das end. HISP. *Fin, termino à cabo.* ANGL. *The end.*} Latinè finis, honor, legio, tributum, vectigal, penſio. Cicer. 3. *de fin.* Sentis enim credo me iam diu quod τέλος Græcus dicat, id dicere tum extremum, tum vltimum, tum ſummum: licebit etiam finem pro extremo aut vltimo dicere.

Telos, τῆλος vulgò *Epiſcopi*, Inſulæ nomen vnius ex Sporadibus, in qua conficiebatur præſtantiſſimum vnguentum, quod ab ea Telinum dicebatur. Plin. *lib.* 4. *c.* 12. Telos vnguento nobilis, à Callimacho Agathuſa appellata.

Telphuſa, τέλφουσα. Vrbs in Arcadia à Telphuſſa, Ladonis filia nomen habens. ¶ Eſt & Telphuſſa, ſiue (vt alij malunt) Tilphoſſa, fons Bœotiæ gelidiſſimus, quem quum Tireſias iam ſenex potaſſet, ſtatim extinctus eſt, calore nimirum interno tanta frigoris vi oppreſſo.

Tēlum, i, dicitur omne quod manu iaci poteſt. quo nomine lapis, lignum, plumbum, & ferrum continetur, iaculum, haſtile. {חץ *chets* βέλος, τόξευμα. GALL. *Vn trait, dard, fleſche.* ITAL. *Arma, dardo. ſaſſo, pietra, lanza, baſtone.* GERM. Geſchoß/ ein jeglichs gewehr das man wirfft oder ſcheuſſt/ ein pfeil/ ſpieß. HISP. *El tiro, aquello que ſe tira, toda arma que ſe puede arrojar, como dardo ò lança, piedra, bazcona, ò alcouſa, ò ſaeta.* ANG. *A dart, an arrow, or all weapon throwen with the hand.*} Dictum ab eo quòd in longinquum mittatur. Nam apud Græcos τῆλε ſiue τηλοῦ longè ſignificat. Feſtus, Tela propriè dici videntur ea quæ miſſilia ſunt, ex Græco videlicet tranſlato eo nomine: quia illi τηλόθεν miſſa dicunt quæ nos eminus: ſicut arma ea quæ ab humeris dependentia retinentur manibus. Ouid. 8. *Metam.*

Ex humero pendens reſonabat eburnea læuo

Telorum cuſtos arcum quoque læua tenebat.

Virg. 10. *Æneid.*

At puer Aſcanius muro, foſſiſque tenetur

Tela inter media, atque horrentes

Marte Latinos.

Ouid. *Eleg. vlt lib.* 4. *Triſt.*

Molle, cupidineis nec inexpugnabile telis

Cor mihi.

Idem 13. *Metam.*

Nec valuere manus infixum educere telum.

Idem *Eleg.* 1 *lib.* 4. *Triſt.*

Quódque mihi telum vulnera fecit amo.

¶ Non tarò tamen tela pro quibuſlibet armis accipimus, etiam iis, quibus cominus aut ſalutem tuemur, aut alium oppugnamus. Cicer. *in Catone*, Qui ex ædibus Cethegi, ſi quid telorum eſſet, efferret. Idem 6. *Verr.* Edictum ne quis cum telo ſeruus eſſet. ¶ Intendere telum in iugulum nocentis, eſt caput alicuius per accuſationem petere. Plin. *Epiſt.* 9. *lib.* 3. Si quam haberem in dicendo facultatem, in iugulum nocentis quaſi telum aliquod intenderem. Tela ad manum ſubminiſtrare, apud Quint. Metaphoricè dicitur. Telum reuellere. Cic. *in Piſon.* In me de corpore Reipub. tuorum ſcelerum tela reuellentem. ¶ Telum tranſlatè de Solis radiis, quia vt telum eiaculantur.

Non radij Solis, non lucida tela diei.

Sic ſpiculum Solis dicitur. Prudentius,

Caligo terræ ſcinditur percuſſa Solis ſpiculo.

¶ Telum, i. lateris dolor & punctio, vel πλευρῖτις. Iſidor. *Etym. lib.* 4. *c.* 6. Telum lateris dolor eſt. Dictum autem ita à Medicis, quòd dolore corpus tranſuerberet quaſi gladius. Samonibus Serenus *cap. de iecoris & lateris vitijs*, Eſt & vis morbi, quod telum commemoratur, cùm ſubitò dolor inſanus furit incitus ictu.

Tēlĭfĕr, adiect. {βελοφόρος, τοξοφόρος. GALL. *Qui porte dards ou fleſches.* ITAL. *Chi porta dardi ò ſaette.* GERM. Das geſchoß oder pfeil tregt. HISP. *El que trae tiros ò dardos.* ANGL. *That beareth dartes or arrowes.*} vt, puer telifer, apud Senec. *Hercule OEtæo.*

Telus, Sibaritarum tyrannus, teſte Herodot. *lib.* 5.

Tembrius, fluuius iuxta Pontum, teſte Orpheo *in Argon.*

Temenites, vel, vt alij legunt, Temenites Apollo. Sueton. *in Tib. cap.* 74. Supremo natali ſuo Apollinem Temenitem & amplitudinis & artis eximiæ aduectum Syracuſis, &c.

Tĕmĕrārĭŭs, dicitur qui facilè & nullo conſilio adhibito, & nulla cauſa facit aliquid. {נמהר *nimhar*, ἄβουλος, ἀπερίσκεπτος, προπετής, θρασύς. GALL. *Temeraire, inconſideré, indiſcret, mal-auiſé.* ITAL. *Temerario, inconſiderato.* GERM. Der ſchnell auff ein ding felt vnd es glaubt/ vnbeſindt oder ſchnell. HISP. *Oſado ò ſin razon, deſatinado.* ANGL. *Raſhe, vnaduiſed, harebrayne.*} Ouid. *Epiſt.* 6.

——vtinam temeraria dicar,

Criminibus falſis inſimulaſſe virum.

Hinc temerarium aliquid eſſe, aut non temerarium dicimus, quod nulla cauſa aut cauſa aliqua factum eſt. Plaut. *in Aſin.* Sed quid hoc quòd picus vlmum tundit? haud temerarium eſt. Certè herclè, ego quantum ex augurio auſpicij intelligo, Aut mihi in mundo ſunt virgæ, aut atrienſi Saurix. Idem *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Non temerarium eſt, vbi diues blandè appellat pauperem. Plin. *lib.* 17. *cap.* 22. Temerarium eſt ante craſſitudinem pollicarem viti imperare. Liu. 5. *bell. Pun.* Ad conſilium prima ſpecie temerarium magis quàm audax, animum adiecit. Ouid. 8. *Metam.*

——licet eminus eſſe

Fortibus: Antæo nocuit temeraria virtus.

Tĕmĕrĭtās, & Temeritudo, Imprudentia, caſus, fortuna. {פזיזות *pezizuth*, προπέτεια, ἀβουλία. GALL. *Temerité & folie, indiſcretion, legereté.* ITAL. *Inconſideratione, leggierezza.* GERM. Vnbeſinnte/ gächſtürtzigkeit/ ſchnelligkeit. HISP. *Oſadia, loca preſuncion.* ANGL. *Raſhneſſe, vnaduiſedneſſe.*} Pacuu. Egon' tyranni non noui temeritudinem. Cicer. *pro M. Marc.* Nunquam enim temeritas cum ſapientia commiſcetur, nec ad conſilium caſus admittitur. Idem 1. *Offic.* Temeritate enim remota gratiſſima eſt liberalitas. Velleius, Vnius temeritas facti abſtulit Bruto omnes virtutes.

Temerè, aduerb. Inconſideratè, inconſultè. {εἰκῆ, ἀπερισκέπτως, προπετῶς. GALL. *Legerement, à la volée, ſans iugement ny conſideration.* ITAL. *Inconſideratamente, ſtoltamente, ſenſa ragione.* GERM. Vnuerbedächtlich/ vernünfftlich. HISP. *Oſadamente, ſin conſejo y ſin razon.* ANGL. *Raſhly, without aduiſement.*} Terent. *in Hecyra*, Vide ne quid temerè agas. Idem *in Phorm.* —quàm ſæpe fortè temerè Eueniunt, quæ non audeas optare. Virg. 9. *Æneid.*

——temerè

Temerè inter tela iacentes.

Cic. *de Inuent.* Domus ea quæ ratione regitur, omnibus inſtructior eſt rebus & apparatior, quàm ea quæ temerè & nullo conſilio adminiſtratur. Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.*

——Ducantur in naualia puppes:
Ne temerè in medijs diſſoluantur aquis.

(i. ne culpa & negligentia noſtra, vel malo & damno noſtro.) ¶ Quidam etiam vſurpant pro ferè. *πάλιν.* Liu. Non temere incerta caſum reputat, quem fortuna nunquam decepit. Quint. *lib.* 4. *Inſtitut. cap.* 4. Illud ingeniorum velut præcox genus, non temerè vnquam peruenit ad frugem. eodem ſenſu videtur loquutus Sueton. *in Auguſt. cap.* 16. Nec temerè plura aut maiora pericula vllo alio bello adiit. Alius quidam vir doctus, alias expoſuit. ¶ Nonnunquam ſine cauſa: vt, Temerè non eſt, pro non abs re. *ἀλόγως.* Terent. *in Phorm.* Non pol temere eſt, quòd tu tam times. Cic. *ad Figulum lib.* 4. Non ſcribo hoc temerè. Ad Heren. *lib.* 2. Non temerè fama naſci ſolet. Idem *de natur. deor.* Idque euenit non temerè, nec caſu. Plaut. *Aulul. ſc.* 3. *a.* 4. Non temerè eſt quòd coruus mihi cantet ab læua. Idem *Milit. ſc.* 3. *a.* 2. Iſtam temerè haud tollas fabulam. ¶ Temerè aliquando idem quod facilè aut ſine periculo. Idem *in Bacchid.* Rapidus fluuius eſt, non hac temerè tranſiri poteſt. Sic & Sueton. *in Auguſt. cap.* 45. Sed & catervarios oppidanos inter anguſtias virorum pugnantes temerè ac ſine arte (ſup. ſpectauit ſtudioſiſſimè.)

Temeriter, aliud aduerbium, Temerè. Accius *Amph.* Hoc in re eſt, quòd tu tam temeriter meam beneuolentiam interiiſſe es ratus.

Tĕmĕro, as, Sceleſto, corrumpo, contamino. {טמא *timmé* טנף *tinnéph.* *μολύνω, βεβηλόω.* GALL. *Violer & gaſter, ſouiller & maculer.* ITAL. *Macchiare, contaminare.* GERM. Schenden/verwüſten. HISP. *Violar, macular, corrumper.* ANGL. *To defile or violare.*} Ouid. 15. *Metam.*

Parcite mortales dapibus temerare nefandis Corpora.

Idem 7. *Metam.*

——atque ſuis fluuios temeraſſe venenis.

Idem 1. *de Arte.*

At non Æacides lectum temerauit Achillis.

¶ Temerare pro violare, ſtuprare. {ענה *Sinnáh.*} Tacit. *lib.* 10. Eandem Iuliam in matrimonio M. Agrippæ temerauerat. Ouidius 6. *Faſtor.*

Nullaque dicetur, vittas temeraſſe ſacerdos.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Non ſatis inceſtis temerari vocibus aures.

Tĕmĕrātŭs, a, um, particip. {נטמא *nitmáh.* *βεβηλωθείς.* GALL. *Violé & gaſté, ſouillé, maculé.* ITAL. *Macchiato, contaminato.* GERM. Geſchendet. HISP. *Violado, maculado, corrompido.* ANGL. *Violated, broken.*} Ouidius *Epiſt.* 16. Auſus es hoſpitij temeratis aduena ſacris Legitimam nuptæ ſollicitare fidem? Liu. 6. *bell. Pun.* Sepulchra maiorum vulſa, temerata ac violata. Hinc Intemeratus, integer, incorruptus, inuiolatus. {תמים *tammim.* *ἀμίαντος.*} de quo ſuo loco.

Tĕmĕrātŏr, verb. {*βεβηλωτής.* GALL. *Fauſſaire.* ITAL. *Falſatore.* GERM. Ein felſcher. HISP. *Falſario.* ANGL. *He that violateth or breaketh, a forger of writinges.*} Pro falſario, *in l. ſi quis obrepſerit, ad l. Corn. de falſ.*

Tĕmĕſă, æ, vel Temeſe, es, *Τεμέση* Steph. Vrbs eſt in agro Brutio, ab Ausoniis condita, olim ærifodina nobilis: quæ deinde mutato nomine Templa vocata eſt. Plin. *lib.* 3. *c.* 5. Templa, inquit, à Græcis Temeſa dicta. Ouid. 15. *Metam.*

Turinóſque ſinus, Temeſéſque & Iapygis arua.

Tĕmĕſæŭs, a, um, adiectiuum, *Τεμεσαῖος.* vt, Æs Temeſæum. Ouid. 7. *Metamorph.*

——quamuis Temeſæa labores
Æra tibi minuant.

Et Temeſæus genius: de quo vide Eraſm. *in Adag.*

Tĕmētum, i, priſca lingua ſignificat vinum, vnde abſtemius, quaſi abſtinens temeto, i. vino. Gell. *cap.* 23. *lib.* 10. Temetum autem ita dictum volunt Grammatici, quòd tentet, hoc eſt, labefactet mentem. {יין *jáyn.* *μέθυ.* GALL. *Du vin, ce qui enyure.* ITAL. & HISP. *Vino.* GERM. Wein. ANGL. *Wyne.*} Plaut. *in Aulul.* Ceterine Strobile has facturi nuptias? STR. Quid STA. quia temeti nihil allatum intelligo. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. pene inquinaui pallium temeto. Liu. 10. *ab Vrbe*, Vouerat Ioui victori, ſi legiones hoſtium fudiſſet, pocillum mulſi prius quàm temetum biberet ſeſe facturum. Hor. 2. *Epiſt.* 2. penultimam dictionis huius ſyllabam producit, quum apud Iuuen. corripiatur, Te (inquit) dominum ſentit: das nummos, accipis vuas, Pullos, oua: cadum temeti: nempe modo iſto Paulatim mercaris agrum. ¶ Temeto carere, i. vinum non bibere. Cicer. carent temeto omnes mulieres. Plaut. ſiue ſubbibit, ſiue caret temeto.

Tĕmŭlĕntŭs, a, um, Vinolentus, ebrius. {שכור *ſchichór.* *οἰνόφλυξ.* GALL. *Yure.* ITAL. *Imbriaco.* GERM. Truncken/voll wein. HISP. *Embriago.* ANGL. *Drunken.*} Terent. *in Eunuch.* Temulenta es. P. vtinam ſic ſint qui mihi malè volunt. ✕ Abſtemius, ſobrius, quaſi ſine temeto. Quint. Temulento ſapore profligatus.

Tĕmŭlĕntĭă, æ, Ebrietas. {שכרון *ſichcharón* *οἰνοφλυγία.* GALL. *Yurongnerie.* ITAL. *Imbriachezza.* GERM. Trunckenheit/weinvölle. HISP. *Embriaguez.* ANGL. *Drunkenneſſe.*} Plin. *lib.* 14. *c.* 1. Siquidem temulentiam ſola non facit. Idem *lib.* 14. Cato ideo propinquos fœminis oſculum dare iuſſit, vt ſcirent an temetum olerent, hoc tum vino nomen erat. Vnde & Temulentia appellata.

Tĕmŭlĕntĕr, aduerbium. {*μεμεθυσμένως, μεθύων, μέθυον ὅλως.* GALL. *En yurongne, comme vn yurongne.* ITAL. *A foggia d'imbriaco.* GERM. In eines vollen weiß. HISP. *Embriagadamente.* ANGL. *Lik a drunkard or dronken ſomelie.*} Col. *lib.* 8. *c.* 8. Iam nunc Gangeticas & Ægyptias aues temulenter eructant.

‖Temiſtitan, vrbs ampla Nouæ Hiſpaniæ in Indiâ Occidentali: cuius vrbis Epiſcopus, ex Ordine S. Franciſci, inſignem Epiſtolam ann. 1531. ſcripſit de conuerſione Indorum cum Chronico Armand: Zirixæi ann. 1534 Antuerpiæ publicatam.‖

Tĕmno, is, tempſi, temptum, Sperno: à *τέμνω*, quod incido, reſecóque ſignificat: quoniam quæ ſpernimus, amputare & reſecare conſueuimus {בזה *bazáh.* *καταφρονέω.* GALL. *Meſpriſer.* ITAL. *Sprezzare.* GERM. Verachten. HISP. *Menoſpreciar.* ANGL. *To diſpriſe, or diſpraiſe.*} Virg. 6. *Æneid.*

Diſcite iuſtitiam moniti, & non temnere diuos.

Idem 1. *Æneid.*

Si genus humanum, & mortalia temnitis arma.

Horat. 2. *Serm. Satyr.* 2.

Ieiunus ſtomachus rarò vulgaria temnit.

¶ Hinc contemno, compoſitum: de quo ſuo loco.

Temptor, is, verbale pro contemptore: vt apud Senec. *in Agamemnon.* Solus eſt temptor leuium deorum.

Tēmnos, *Τῆμνος* Stephano & Straboni, vrbs eſt Æolidis, Hermogenis Rhetoris patria. Cicer. *pro Flacco*, Temni vſque ad illam ætatem in Senatum venire non potuit: & qui ſe artem dicendi traditurum etiam cæteris pollicebatur, ipſe omnibus indictis turpiſſimis conuictus eſt.

Tēmnitēs, *Τημνίτης*, Gentile, Cic. *pro Flacco*, Heraclides ille Temnites homo ineptus & loquax.

Tēmo, nis, Lignum in curru, inter equos intermedium, continens iugum in curru vel plauſtro. {*ῥυμός.* GALL. *Le timon ou limon d'vn chariot ou charrette.* ITAL. *Timone di carro à carretta.* GERM. Der deichſel an einem wagen/das lang holtz zwiſchen den roſſen an welchem die joch ſind gebunden. HISP. *Timon del arado ò pertigo.* ANGL. *The plough beame or of a wayne.*} Temo dictus à tenendo, vt inquit Varr. *lib.* 6. *de L. L.* quòd iugum & plauſtrum contineat. Ouid. 2. *Metam.*

Aureus axis erat, temo aureus, aurea ſummæ
Curuatura rotæ.

Liu. 7. *bell. Maced.* Cuſpides circa temonem ab iugo decem cubita extantes, velut cornua habebant, quibus quicquid obuium daretur, transfigerent. ¶ Temonem pro ſtipite Columella poſuit, ſiue lignis tranſuerſariis & longuriis, *lib.* 16. *cap.* 18. Huic ſolo ſeptenûm pedum ſtipites recti ab vtroque latere quaterni applicantur. Ij autem in ipſis quatuor angulis affixi ſunt, omneſque tranſuerſis ſex temonibus quaſi vacerræ inter ſe ligantur. Budæus.

Tēmpē, *Τέμπη*, neutro genere, & numero plurali. Propriè Theſſaliæ loca, quinque millia paſſuum longitudine, & fermè ſex latitudine, Peneo amne irrigua, cuius ripæ gramine viridi, amœniſſimiſque veſtiuntur arboribus. Ouid. 1. *Metam.*

Eſt nemus Æmoniæ, prærupta quod vndique claudit
Sylua, vocant Tempe, per quæ Peneus ab imo
Effuſus Pindo, ſpumoſis voluitur vndis.

¶ Sunt & Tempe in Bœotia, quæ Teumeſia dicuntur, à Teumeſſo monte Bœotiæ, ab Ouidio Cygneia dicta. ¶ Sunt & alia in Sicilia, & nomine amnis Heloria. ¶ Denique quælibet loca amœna, nemora præſertim atque aquas habentia, Tempe vocàmus *ὡραιότατα.* Virg. 2. *Georg.*

Spelunca, viuique lacus, ac frigida Tempe.

&, vt notat Lambin. Nemora omnia ita vocantur.

Temperi, pro tempori, vide *Tempori*, infrà.

TĔMPĔRO, as, Rem ſuo ordine ac menſura adminiſtro, moderor, temperationem facio, miſceo. {מסך *maſach* מזג *mixég.* *συγκεράννυμι, ἁρμόζω, σωφρονέω.* GALL. *Bien temperer, eſtre poſé & raſſis.* ITAL. *Temperare.* GERM. Meſſigen/ordenlich anrichten. HISP. *Templar.* ANGL. *To temper or moderat, to forbeare, abſteane or refraine.*} Cic. 1. *Tuſc.* Rempubl. verò noſtri maiores, certè melioribus temperauerunt & inſtitutis & legibus. Tibull. *lib* 4.

Quas ſimiles (zonas ſup.) *vtrinque tenens vicinia cæli*
Temperat.

Ouid. 4. *Faſt.*

——Illa quidem digniſſima temperat orbem.

Gell. *cap* 9. *lib.* 4. Temperandum eſt rem ordiri nouam. Velleius, Ne ab huius quidem vſura gloriæ temperauit animum. Pompeius. ¶ Sic dicimus temperare vinum aqua, temperare iram ſedato animo, temperare ferrum flammis & ictibus. Temperamus item ſtylum, calamum & huiuſmodi, id eſt, concinnamus. ¶ Vnguentum temperare, vulgus pharmacopolarum dicit Diſpenſare. Plin. *lib.* 13. *cap.* 2. Ergo regale vnguentum appellatum, quoniam Parthorum regibus ita temperatur: conſtat myrobalano, coſto, amomo, &c. Vectigalia temperare, Minuere. Idem *in Paneg.* Nam mihi cogitanti eundem te collationes remiſiſſe, donatiuum reddidiſſe, congiarium obtuliſſe, delatores abegiſſe, vectigalia temperaſſe, interrogandus videris, &c. ¶ Temperare datiuo iunctum ſignificat abſtinere. {השתמר *hiſthammér.*} vt temperare alicui, pro abſtinere ab iniuria inferenda. Cic. 3. *Verr.* Te putet quiſquam quum ab Italia freto diſiunctus eſſes, ſociis temperaſſe, qui ædem Caſtoris teſtem furtorum tuorum eſſe volueris? Sibi temperare. Idem *pro Flacco*, Vt qui antedictum teſtimonium ſibi temperauit, quum tamen aliquid, &c. Liu. *lib.* 1. *d.* 3. Temperare oculis. Sueton. *in Calig. cap.* 54. Temperare publicis ſpectaculis. Temperare animis. Liu. *lib.* 5. *ab vrb.* Manibus, *ibidem.* ¶ Temperare quin, Sueton *in Cal. cap.* 22. Quo gaudio elatus non temperauit quin paucos poſt dies frequenti curia iactaret, inuitis & gementibus aduerſariis adeptum ſe quæ concupiſſet. ¶ Temperare vino, temperare ab iniuria, temperare in mare, & multa alia, i. abſtinere. ¶ Temperatum eſt, impersonale pro abſtinuerunt. Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe condita.* Vnáque hora quadringentorum annorum opus, quibus Alba ſteterat, excidio ac ruinis dedit, templis tamen deûm temperatum eſt. ¶ Huius compoſita ſunt, Attempero, & Obtempero: de quibus ſuis locis.

‖Temperacula ferri, dixit Apuleius *Florid. lib.* 1. de ferri temperatura.‖

Tĕmpĕrāns, antis, Moderatus, continens, in omni libidine temperatus. {מתאפק *mithappéc.* *σώφρων.* GALL. *Bien tempere, poſé & raſſis, maiſtre de ſes affections.* ITAL. *Rimeſſo, moderato, chi modera ſuoi affetti.* GERM. Mäſſig. HISP. *El que tiene templança.* ANGL. *Moderat, temperat, maiſter of his affections.*} Cic. *pro Pont.* Vir frugi, & in omnibus vitæ partibus moderatus, ac temperans, plenus pudoris, plenus officii, plenus religionis. Idem *in Paradoxis*, An temperantem dices qui in aliqua libidine ſe continuerit, in alia ſe effuderit?

Tĕmpĕrāntĕr, aduerb. Temperatè, moderatè. {σωφρόνως, μετρίως. GALL. *Moderément, attrempément, poſément.* ITAL. *Temperatamente.* GERM. Mäſſiglich. HISP. *Templadamente.* ANGL. *Temperatlie, or with meaſure.*} Cicer. *ad Attic. lib.* 9. Nam quod ais, ſi hic temperantiùs egerit, conſideratius te conſilium daturum. ¶ Temperanter haberi. Tacit. *lib.* 4. Vel quum patres pollerent potenda vulgi natura, & quibus modis temperanter habetur.

Tĕmperanti.a, æ, Modeſtia, moderatio, frugalitas, & vt Cicer. *lib.* 2. *de Inuent.* ait, Eſt rationis in libidinem, atque in alios non rectos impetus animi, firma & moderata dominatio. {σωφροσύνη. GALL. *Temperance, attrempance.* ITAL. *Temperantia, modeſtia, continenza.* GERM. Mäſſigkeit. HISP. *Templança.* ANGL. *Temperance.*} Huius partes ſunt continentia, clementia, modeſtia. Temperantia inquit Seneca, voluptatibus imperat: alias odit atque abigit, alias diſpenſat, & ad ſanum modum redigit. Cicer. *ad Lentul. lib.* 1. *Epiſt.* Nouis enim temperantiam & moderationem naturæ tuæ. Idem 5. *Tuſcul.* Temperantia eſt moderatrix omnium commotionum. Idem 5. *de finibus*, Temperantia in prætermittendis voluptatibus cernitur. Plin. *lib.* 28. *cap.* 5. Multò vtiliſſima eſt temperantia in cibis.

Temperatus, participium, ſiue nomen ex participio, Moderatus, mediocris, modeſtus. {μέτριος. GALL. *Tempere.* ITAL. *Temperato.* GERM. Mäſſig gemäſſiget. HISP. *Templado.* ANGL. *Temperat, modeſt.*} Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Lux temperato repercuſſu non obſtrepat. Cicer. 1. *de diuinat.* Si modò temperatrix eſſet, modicíſque potationibus eſt affectus. Hor. 2. *Carm. Od.* 3.

Æquam memento rebus in arduis
Seruare mentem, non ſecus in bonis
Ab inſolenti temperatam
Lætitia moriture Deli.

Velleius, Omnia pretio temperata, vendente Remp. Conſule. Cic. *ad Att. lib.* 4. Hominem in ſumma magnitudine animi, multa humanitate temperatum, perſpeximus. Idem *ad Cornific. lib.* 12. Eſt autem ita temperatis moderatiſque moribus, vt ſumma ſeueritas ſumma cum humanitate iungatur. Idem *pro Fonteio*, Ille igitur ipſe homo ſanctiſſimus & temperatiſſimus multa admiſit in ſua cauſa quæ ad ſuſpicionem ſtuprorum, ac libidinem pertinerent. ¶ Temperata manu, i. moderata. Celſ. *lib.* 7. *cap.* 7. circumcidi debet hic quoque diligenter temperata manu, ne quid ex ipſo abſcindatur. infrà dixit, magna cum moderatione. ¶ Temperatior oratio. Cic. 2. *de Orat.* Neque eſt vlla temperatior oratio, quam illa in qua aſperitas contentionis, orationis ipſius humanitate conditur.

Tĕmperate aduerb. Moderatè, mediocriter, & quodam cum temperamento. {μετρίως. GALL. *Temperement, moderément, mediocrement.* ITAL. *Temperatamente, moderatamente.* GERM. Mäſſiglich. HISP. *Templadamente.* ANGL. *Temperatlie, and with a certaine moderation.*} Cato *c.* 69. Vbi temperatè tepebit, tum cuminum indito, poſtea linito. de dolio loquitur. Cic. *ad Att. lib.* 12. Ages, vt ſcribis, temperatè.

Tĕmperatio, nis, Temperamentum, modeſtia, moderatio. {מזג *mézegh* κρᾶσις. GALL. *Attrempement.* ITAL. *Temperatione.* GERM. Mäſſigung. HISP. *Templança.* ANGL. *Temperance, modeſtie.*} Cicer. 4. *Tuſc.* Corporis temperatio, quum ea congruunt inter ſe, quibus conſtamus. Idem 1. *Tuſc.* Nec ſic quicquam, niſi corpus vnum & ſimplex, ita figuratum, vt temperatione naturæ vigeat, & ſentiat. ¶ Temperatio æris, id eſt, miſtura σύμμιξις. Idem 6. *Verr.* Tu videlicet ſolus vaſis Corinthiis delectaris? tu illius æris temperationem, tu operum lineamenta ſolertiſſime perſpicis? ¶ Aliquando idem valet quod moderatio, ſiue gubernatio. Idem 2. *de diuin.* Hoc temperatio lunæ, cælique moderatio efficit. Idem *de ſomn. Scip.* Sol mens mundi & temperatio.

Temperator, is, verbale, Moderator, gubernator. {מנהיג *menahégh* רוזן *rozen.* κρατήρ. GALL. *Qui tempere & mixtionne.* ITAL. *Temperatore.* GERM. Mäſſiger. HISP. *Templador.* ANGL. *He that tempereth or moderateth.*} Mart. *lib.* 1.

——*ſed inquieto*
Armorum ſate temperator ambit.

Cic. *in Orat.* Et quaſi temperator huius tripartitæ varietatis.

Tĕmpĕrām.entum, i, Moderatio, modus, mediocritas, ratio. {מזג *mézegh.* μετριότης. GALL. *Temperément.* ITAL. *Temperamento.* GERM. Ein maß oder mäſſung. HISP. *Templança.* ANGL. *A temperance, a moderation.*} Cic. 3. *de Leg.* Inuentum eſt temperamentum, quo tenuiores cum principibus ſe æquari putarint. Plin. Tali adhibito temperamento, vt nec laxet nimis, nec arctum eſſe patiatur. Senec. *c. vlt. de tranq.* Temperamentum laboribus interponere. ¶ Temperamentum linguæ, id eſt, linguæ continentia. Liu. 8. *bell. Pun.* Et ſi nulla alia re, modeſtia certe & temperamento linguæ adoleſcens ſenem vicero. ¶ A Medicis temperamentum appellatur proportio quatuor primarum qualitatum in corpore miſto: eiuſque nouem conſtituunt differentias. κρᾶσις. Nam aut æqualis eſt omnium qualitatum proportio, eáque conſtituit iuſtum legitimúmque temperamentum, quod eſt veluti canon & norma reliquorum. Aut inæqualis, idque rurſus duobus modis. Nam aut vnica eſt qualitas reliquis excellens, tribus ſe moderatè habentibus: indeque emergunt quatuor ſimplicia temperamenta, aut ad ſummum duæ reliquis prævalent duabus: vnde rurſus oriuntur quatuor alia temperamenti genera, quæ compoſita dicuntur.

Temperatura, æ, Temperatūrā, Temperamentum, id eſt, proportio partium ſimplicium, quæ conſtituunt corpus miſtum. {מזג *mezegh.* κρᾶσις. GALL. *Attrempance.* ITAL. *Temperatura.* GERM. Vermiſchung. HISP. *Templança.* ANG. *A mingling or tempering of thinges together.*} vt quum quempiam calidæ, frigidæ, humidæ, aut ſiccæ temperaturæ eſſe dicimus. ¶ Nonnunquam accipitur pro ipſa miſtura: vt quum æris temperaturam ſtatuariam, formalem vel tabularem dicimus. Plinius *lib.* 34. *cap.* 9. Sequens que æris temperatura ſtatuaria eſt, eademque tabularis, hoc modo. Maſſa proflatur in primis: mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei. Et paulò poſt, Appellatur etiam nunc formalis temperatura æris teneriſſimi, quoniam nigri plumbi decima portio additur, & argentarii vigeſima. Temperatura ferri. Plinius, Ferrum à rubigine vindicatur ceruſſa & gypſo, & liquida pice. Hæc eſt temperatura à Græcis antipathia dicta. ¶ Temperatura cæli idem quod temperies. Varr. Quæro vtrum adduxerit cæli temperatura, an terræ bonitas.

Tĕmperies, ei, Temperamentum ſeu ſtatus cæli. {εὐκρασία. GALL. *Attrempance.* ITAL. *Temperanza.* GERM. Wetterzmäſſigkeit. HISP. *Templança.* ANGL. *Temperateneſſe in colde and heate.*} Plin. iun. In quo ſaluberrima eſt aeris temperies. Ouid. 2. *de Pont. Eleg.* 7.

Temperie cæli corpuſque animuſque iuuatur.

Plin. *Epiſt.* 101. Atque adeò vt omnem pro me metum ponas, accipe temperiem cæli, religionis ſitum, villæ amœnitatem. ¶ Quandoque temperies accipitur pro temperantia. Stat. *lib.* 2. *Sylu.*

——*tranquilláque morum*
Temperies teneróque animus maturior æuo.

¶ Quandoque pro temporis commoditate ad aliquid agendum *εὐκαιρία.* Plin. Sic iudicatur anni temperies alibi tardius, alibi maturius.

Tĕmpeſtās, & Tempeſtiuus, vide *Tempus.*

TĔMPLVM, i, propriè locus vel in cælo notatus ab augure, vel in terra: à tuendo, id eſt, conſpiciendo dictum, quod ex omni parte, vel quod ex eo omnis pars aſpici poſſit, vt ait Donatus. Primò autem cælum ipſum dictum eſt templum, quia ipſum primò tuemur. Ennius, Contremuit templum magnum Iouis altitonantis. Eius partes quatuor eſſe dicuntur, ſiniſtra ab Oriente, dextra ab Occaſu, antica ad meridiem, poſtica ad Septentrionem. ¶ In terris autem dictum eſt templum, quilibet locus inauguratus, propriè tamen vnde quis tueri quancunque cæli partem commodè poſſet. {היכל *hecál.* ναός, νεώς, ἱερόν, ἀνάκτορον. GALL. *Temple.* ITAL. *Tempio, chieſa.* GERM. Ein tempel/kirch. HISP. *Templo.* ANGL. *A temple, or churche.*} Hinc contemplo, ſiue contemplor, pro diligenter intueor. Itaque cum locus in quo Senatus haberi ſolebat, inauguratus eſſet, templum ab autoribus appellatur. Cic. *pro domo ſua*, Curia eſt ſedes ac templum publici conſilii. Idem *pro Milone*, Curia eſt templum ſanctitatis. Inde etiam Liu. *lib.* 1. *dec.* 1. Auentinum & Palatinum montes à Remo & Romulo occupatos augurii gratia, *Templa* nominat. ¶ Templa, quæ propriè dicantur, docet Gell. *lib.* 14. *c.* 7. Item, Non omnes ædes ſacras, templa eſſe. Vide apud eundem *ibid.* ¶ Templum ædes ſacræ. Cic. 6. *Verr.* Herculis templum eſt, apud Agrigentinos non longe a foro, ſane ſanctum apud illos, & religioſum. Virg. 6. *Æneid.*

——*Teucros vocat alta in templa ſacerdos.*

Ouid. 1. *de Arte*,

Nec fuge Niligenæ Memphitica templa iuuencæ.

Ibidem,

——*Facto de marmore templo.*

Velleius, Inſcriptio templi & fixa poſti tabula id teſtatur. Plaut. *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. In locis Neptuniis locíſque turbulentis. ¶ Pro loco plano, niſi codex errat, poni videtur à Liuio *lib.* 5. *bell. Pun.* cùm ait, Capta itaque momento temporis velut in templo ſita non permunita caſtra. ¶ Templa linguæ, id eſt, partes, loca, apud Lucret. *lib.* 4. ¶ Mentis templa, apud eundem *lib.* 5. pro interioris animi ſecretis. ¶ Item templum vocatur tignum, quod in ſacro ædificio tranſuerſum ſupra canterios ponitur, vt inquit Feſtus. Vitruu. *lib.* 5. Et canterii prominentes ad extremam ſuggrundationem, ſupra canterios templa. ¶ Item ſepulchrum dicitur templum. Virg. 4. *Æneid.*

Præterea fuit in tectis de marmore templum
Coniugis antiqui.

Hæc Sipontinus ex Varrone *de lingua Latina*, Feſto & Nonio. ¶ A templum fit aduerbium Extemplò: de quo ſupra ſuo loco. Quid autem templum, ſacellum, delubrum, fanum, & lucus differant, vide ſuprà in *Fanum.*

Tĕmplă in Occidentem ſpectare, antiqui architecti rectè ſcripſerunt, poſtea placuit omnem regionem eò conuertere ex qua parte cæli terra illuminatur. Ideò in Orientem ædes ſacræ ſpectant. Ex Hygino *de limitibus conſtituendis.*

Tĕmporalis, vide *Tempus.*

Tempſā, fuit ciuitas Brutiorum, alio nomine Temeſa appellata, teſte Plin. *lib.* 3. *c.* 5. Τέμψα. Vide ſuprà in dictione *Temeſa.*

Temeſis, Cacumen eſt Tmoli montis, tam inſigni aeris temperie, vt incolæ ſupra CL. annos viuant. Autor Mutianus, referente Plinio *lib.* 7. *cap.* 48.

TĔMPVS, oris, vt Varro ſcribit, eſt interuallum mundi & motus diuiſum in partes aliquot, à Solis & Lunæ curſu: a quorum tenore temperato tempus dictum eſt. {עת *beth* זמן *zeman* χρόνος. GALL. *Temps, ſaiſon, opportunité.* ITAL. *Tempo.* GERM. Die zeit. HISP. *Tiempo.* ANGL. *Tyme, ſeaſon.*} Tria verò ſunt tempora, præſens, præteritum, & futurum. Cic. 1. *de inuent.* Tempus autem eſt, id quo nunc vtimur (nam ipſum quidem generaliter definire difficile eſt) pars quædam æternitatis, cum alicuius annui, menſtrui, diurni nocturniue ſpatii certa ſignificatione, &c. Tibull. *lib.* 4.

Hinc placidus nobis per tempora labitur annus.

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

Labentia tardè tempora narrando fallere.

Ibid. *Eleg.* 1. *lib.* 4.

Heu nimium fati tempora lenta mei.

Ibid. *Eleg.* 13. *lib.* 3.

Ad ſua natalis tempora noſter adeſt.

Catull. *de coma Beren.*

Vt cedant certis ſidera temporibus.

Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Ad hoc diei tempus dormitaſti. *Ib. ſc.* 2. *a.* 5. Tempus eſt ſubducere hinc me. Idem *Milet. ſc.* 1. *a.* 1. Videtur tempus eſſe, vt eamus ad forum. Ouid. 13. *Metam.*

Tempore ab hoc (pro illo) *quodcunque poteſt feciſſe videri*
Fortiter iſte, meum eſt.

¶ Tempus & χρόνος & καιρός ſignificat. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Heus tu, nunc occaſio eſt & tempus. Et *Menæch. ſc.* 3. *a.* 3. Quid ceſſo dum datur occaſio tempúſque. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. In tempore aduenis. *Ibid.* Serò poſt tempus venis. Idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 3. Alcumenæ in tempore auxilium feram. Et ita Liu. *lib.* 4. *d.* 4. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Approperabo ne poſt tempus prædæ præſidium parem. ¶ Tempus fixum & ſignatum, apud Cicer. *lib.* 1. *de diuin.* eſt temporis momentum, quod punctum

ctum tempus dixit Lucretius,id eſt,punctum temporis.¶Tempus procedit.Saluſt.*Iugurth*.127.Eo modo ſæpe ab vtroque miſſis,remiſſiſque nunciis, tempus procedere, & ex Metelli voluntate bellum intactum trahi.¶ Aliquando tempus ponitur pro temporis conditione.Cicer. O moreſtò tempora! ¶Tempus,pro autoritate & potentia. Idem *in Bruto*, Is omnibus exemplo debet eſſe, quantum in hac vrbe polleat multorum obedire tempori,multorúmque vel honori, vel periculo ſeruire. ¶ Tempus pro commodo temporario. Idem *pro Cluentio*, Omnes illæ orationes temporum ſunt & cauſarum, non hominum ipſorum, aut patronorum.Budæus. ¶ Tempus pro neceſſitate.Cicer. *pro Plancio*, Sed ego id ponderibus meis examinabo, non ſolùm quid cuique debeam,ſed etiam quid à me quodque tempus poſcat.Budæus.¶Tempus, pro conſtituto tempore. Terent. *in Andr*. Pòſt vbi tempus promiſſa iam perfici, Tum neceſſariò ſe aperiunt, & timent. ¶ Anni tempus. GALL. *La ſaiſon de l'année*.Cæſar *lib*.1.*de bell.ciu*. ¶Tempus ætatis,pro vigore.Terent.*in Heaut*.Dum ætatis tempus tulit,perfuncta ſatis ſum. Cæcum tempus. Cic.*lib*.12.*Epiſt*. Fuit enim cæcum tempus ſeruitutis. Vt temporibus illis,id eſt, pro vt tunc erant tempora. Idem *in Bruto*, Fuit (vt temporibus illis) iuris valde peritus. ¶ Pro tempore, id eſt, pro ratione temporis. ¶ Cum tempore, cum mora & ſpatio temporis. ¶ In tempore,opportunè, ἐν καιρῷ. ¶ Ex tempore, ſubito, quaſi extra temporis commoditatem,Ad tempus quære vt hunc reponatur.αὐτοσχεδίως.¶Maximis temporibus,pro Occaſionibus & neceſſariis præſidiis Cic.3.*de Leg*.Eſt autem boni auguris,maximis Reip.temporibus præſtò eſſe debere. Budæus. ¶ Tempus graue ciuitatis,pro Moleſta tempeſtate.Cicer.*pro Seſtio*,Et quoniam in grauiſſimis temporibus ciuitatis, atque in ruinis euerſæ,atque afflictæ Reip.P.Seſtij tribunatus eſt à fortuna ipſa collocatus,&c. ¶ Tempus item pars capitis eſt. {κρόταφος. ANGL. *The temples of a mans head*.} Habet enim caput duo tempora, vnum à dextra,alterum à ſiniſtra:ſic dicta,quia anni in eis cognoſcantur.Virg.*lib*.5.*Æneid*.

Temporibus geminis canebat ſparſa ſenectus.

Nam primò tempora caneſcunt,cauantúrque magna diuturnitate temporis.Colum.*lib*.7. Decimo tamen anno tempora cauari incipiunt,ſupercilia nonnunquam caneſcere, & dentes prominere. Dicitur etiam in ſingulari.Lucret.

Tum vacuum tempus linquunt.

id eſt,vacuum animum,qui in capite eſt.Cornificius *Rhetor.lib*.4. Percutit tempus.

[Tempora,partes capitis à lateribus ſincipitis inter oculos, aures & verticem:ſeu duo oſſa cranij vtrinque ad aures ſita.]

Tempori, aduerbium, Tempeſtiuè, vel ſuo tempore. {בעתו *beitto*. ἐν καιρῷ, ὡραίως. GALL. *Tout à temps,à temps,à heure,bien à poinct*.ITAL. *A tempo,à punto,come ſi deue*. GERM. Zeitlich. HISP. *En ſu tiempo,à buen tiempo*. ANGL. *In tyme and ſeaſon, at the houre appoynted*.} Plaut. *in Amph*.—tu vapulabis. Quia ſe rerum ſatis tempori: non ocyùs quiui, &c.Idem *Capt.ſc*.2.*a*.1. Nunquid vis?H. Venias tempori.(ad cœnam.) Idem *Pſeud.ſc*.7.*a*.4. I in malam crucem. Ire licebit tibi tamen hodie tempori,&c. ¶ Temperi,pro Tempori dixit idem *Aulul.ſc*.3.*a*.3. Coquite,facite,feſtinate. C.Temperi: (*Il eſt bien temps*.) poſtquam fuſtibus impleuiſti iſtorum caput,&c. Cato *de re ruſt.cap*.2. Poſtridie eius diei vilicum vocet: roget quid operis fiet factum: ſatiſne tempori opera ſient confecta. ¶ Tempore pro tempori. Cicer.4.*Verr*. Satis putabat ſe ad comitia tempore venturum, ſi pridie veniſſet. Plaut. *Aſin*. *ſc*.4.*a*.3. Vt tempore opportunéque attuliſtis.Idem *Men.ſc*.3.*a*.5.Suppetias tibi tempore.

Tempòrĭùs,comparatiuum deductum à tempori aduerbio, idem ſignificans quod citiùs,aut tempeſtiuiùs ὡραιότερον. Colum *lib*.9. Eſca bis diuidenda, vt manè non protinus à cubili latiùs euagentur, & ante creſpuſculum propter cibi ſpem,temporiùs ad officinam redeant. Ou. *lib*.4.*Metam*.

——modò ſurgis Eoo

Temporiùs cælo: modò ſeriùs incidis vndis.

Tĕmpŏrārĭŭs,a,um,quod non eſt perpetuum,ſed ad tempus durans. {עתי *Itti*. πρόσκαιρος.GALL.*Durant pour vn temps*.ITAL.*Che dura alquanto tempo*. GERM. Ein zeitlang/lang werend. HISP. *Coſa à cierto tiempo*. ANGL. *That laſteth onlie for a certaine tyme*.} Vnde legimus, Scaurum olim feciſſe in ædilitate theatrum temporarium, id eſt, tandiu duraturum,donec ſpectacula peragerentur.Plin.*lib*.16.*c*.33.Nec terræ tantùm natura circa has refert,aut perpetua cæli,verùm & quædam temporaria vis imbrium.

Tĕmporārĭē,Ad tempus. {χρονικῶς. GALL. *Pour quelque temps*. ITAL. *A tempo*. GERM. Ein zeitlang. HISP.*Temporalmente*. ANGL. *For a certaine tyme*.}

Tĕmpŏrālĭs,e, quod ad tempus durat. {עתי *Itti*. πρόσκαιρος. GALL. *Durant pour vn temps*.ITAL.*Durante vn tempo*.GERM.Ein zeitlang werend/zeitlich. HISP. *Coſa à cierto tiempo*. ANGL. *That laſteth for a certaine tyme onlie*.} Quintilianus *lib*.6.*cap*.3. Adiiciunt quidam perſonarum, καὶ temporale eſſe: opponitur enim æterno. ¶ Interdum quod ad tempus fit, χρονικόν. vt, Temporale theatrum, apud Plinium *lib*. 36.*cap*.15.

Tĕmpŏrānĕŭs,a,um,quod ad tempus pertinet,ſiue quod ſubitò,& in tempore fit. {πρόσκαιρος. GALL. *Appartenant à temps*. ITAL. *Pertinente à tempo*. GERM. Zu der zeit gehörig. HISP. *Coſa pertoneciente à tiempo*. ANGL. *Belonging to tyme,or that is done ſuddenlie*.} Vnde extemporaneum pro ſubitario,ac impræmeditato. ¶ Contemporaneum, quod eſt eiuſdem temporis,& Græcè σύγχρονος dicitur.

Tĕmpĕſtās,atis,Memoria,ætas,tempus. {עת *Eth*. χρόνος.GAL.*Temps, ſaiſon,diſpoſition de temps*. ITAL.*Tempo*. GERM. Die zeit. HISP.*Tiempo*. ANGL. *Tyme,ſeaſon, the weather*.} Plaut. *in Caſin* Ea tempeſtate flos poetarum fuit Saluſt.*in Iugurth*. Ea tempeſtate in exercitu noſtro fuêre complures noui & ignobiles.Idonea ſiue clara tempeſtas dicitur pro tempore ſereno & tranquillo εὐδία.Cæſar 4.*bell.Gall* Nactus idoneam ad nauigandum tempeſtatem,tertia fere vigilia ſoluit. Cic. *ad Quint. fratr lib* 2. Primam nauigationem(dummodo idonea tempeſtas ſit)ne omiſeris Virg 9.*Æneid*

——vnde hæc tam clara repentè Tempeſtas.

Catull.*de coma Beren*.

Qua rex tempeſtate nouis auctus hymenæis.

Et Gell.*cap*.1.*lib*.10. Ea tempeſtate(pro eo tempore.)Item Plaut. *Moſtell.ſc*.1.*a*.1. Cis hercle paucas tempeſtates, (i. paucos dies,vel breue tempus.) ¶ Interdum eſt procella,turbo,grando,& generaliter quiuis cæli inquietior ſtatus. {סער *ſahar* סערה *ſeharáh*.χειμὼν,ζάλη.GALL. *Tempeſte,mauuais temps*. ITAL.*Tempeſtà,fortunale di tempo*. GERM. Das gewitter/vngeſtüme der lufft.HISP.*Tempeſtad de tiempo*.ANGL.*A tempeſt, euill weather,a ſtorme*.} Plaut.*in Moſt.ſc*.2.*a*.1. Tempeſtas venit,Confringit tegulas, imbrícesque. Virg.3. *Æneid* —hic pelagi tot tempeſtatibus actus Heu genitorem, omnis curæ, caſúſque leuamen Amitto Anchiſen. *Ibidem*, Dij maris,& terræ,tempeſtatúmque potentes, Ferte viam vento facilem. Plinius,Hunc diem feſtum tempeſtatibus leniendis ferunt inſtitutum. Idem, Tempeſtates vocamus,in quibus grandines,procellæ, cæteráque ſimilia intelliguntur: quæ quum acciderint, vis maior appellatur.Plaut. *Aſin.ſc*.3.*a*.1. Hæc eſt illa tempeſtas mea, (ſup.amica) quæ mihi modeſtiam detexit. *Ibid.ſc*.2.*a*.1. Ignauia mihi tempeſtas fuit:hæc detexit mihi virtutis modum, deturbauit verecundiam, &c. Senec. *cap*.15.*de conſol.ad Mart*. It iſta tempeſtas (fortunæ) in orbem,& vaſtat omnia.Idem *cap*.17.*de conſol. ad Helu*.Euictis tempeſtatibus corpus eius (viri) naufraga euexit. Liuius *lib*.34. In ſecunda aut aduerſa tempeſtate. ¶ Tempeſtates auſtrinæ. (id eſt, venti auſtrini.) Sueton. *in Auguſt.cap*.81. Auſtrinis autem tempeſtatibus grauedine tentabatur. Cæſar *lib*.1.*de bell. ciuil*. Tempeſtate pons interruptus. (id eſt, aquæ magnitudine.) ¶ Tempeſtas medium eſt,& ancipitis ſignificationis,vt valetudo,facinus, dolus, &c. de quibus Gellius *cap*.9.*lib*.12. ¶ Tempeſtates alicuius ſubire, id eſt, pericula. Cicer. *ad Catonem lib*.15. Mitto quòd inuidiam, quòd pericula, quòd omnes meas tempeſtates & ſubieris,& multò etiam magis,ſi per me licuiſſet, ſubire paratiſſimus fueris. ¶ Inuidiæ tempeſtas Idem *in Catil*.Tametſi video, ſi mea voce ire in exilium animum induxeris, quanta tempeſtas inuidiæ nobis,ſi minus in præſens tempus recenti memoria ſcelerum tuorum,at in poſterum impendeat. Poëtica tempeſtas. Iuuenal. *Satyr*.12.

——omnia fiunt

Talia,tam grauiter, ſiquando poëtica ſurgit

Tempeſtas.

id eſt,omnia ita contigerunt,quemadmodum à poëtis referri ſolet, ſiquando tempeſtatem deſcribunt,ſummaque contentione omnia exaggerant. ¶ Poſt multas tempeſtates,i.multis annis exactis. Saluſt. *Iug*. 110. Ita perculſa nobilitate, poſt multas tempeſtates nouo homini conſulatus mandatur. Idem *ibid*.131. ſolertiſſimus omnium in paucis tempeſtatibus factus eſt,i.paucis annis.

[Tempeſtarij,tempeſtatum immiſſores. Agobardus Epiſc. Incantationibus hominum,qui dicuntur Tempeſtarij,& ſeqq.]

Tempeſtiuus,a,um,opportunum,& quod ſuo tempore fit. {ὡραῖος, εὔκαιρος.GALL. *Fait en temps & ſaiſon*.ITAL. *Fatto à ſuo tempo,& ſtagione*.GERM. Das zu rechtgelegner zeit iſt. HISP.*Coſa à buen tiempo*.ANGL. *That is done in tyme & ſeaſon,ſeaſonable*.} Virg.1.*Georg*.

Aut tempeſtiuam ſyluis euertere pinum.

¶ Virgo tempeſtiua.(i.matura viro.) Gell. *cap*.8.*lib*.6.*& cap*.7.*lib*.12. ¶ Tempeſtiuior,idem *c*.29.*lib*.2. Ea Caſſita in ſementes fortè conceſſerat tempeſtiuiores.(i.ocyùs ſurgentes ſegetes.)

Tĕmpeſtiuĭtas,opportunitas. εὐκαιρία. GALL.*Saiſon, opportunité*. ITAL. *Stagione,tempo conueneuole*.GERM. Gelegenheit der zeit/rechte zeit. HISP. *Buen tiempo,opportunidad*. ANGL. *Opportunitie*.} Plin *lib* 10.*cap*.34. Columbæ præparantes tempeſtiuitatem cibo. Cicer.*de ſenect*. Sua cuique parti ætatis tempeſtiuitas eſt data.

Tĕmpĕſtīuē,Opportunè, & ſuo tempore. {ὡραίως. GALL. *De ſaiſon, en temps deu,& heure*.ITAL. *Di ſtagione,à tempo conueneuole*.GERM. Zeitlich/zu rechter zeit. HISP. *A buen tiempo*. ANGL. *In tyme and ſeaſon, at the houre appoynted*.} Plin.*lib*.16.*cap*.36. Cædi ſolebant tempeſtiuè vſque ad Antigenem tibicinem. Cic.2.*de nat deor*. Neque enim ſerendi, neque colendi,neque tempeſtiuè demetendi,percipiendique fructus, neque colendi ac reponendi vlla pecudum ſcientia eſt. Ouid. *Eleg. vlt. lib*.4.*Triſt*. Felices ambo, tempeſtiuéque ſepulti. ¶ Horum contraria ſunt, Intempeſtiuus, & intempeſtiuè: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Tĕmpĕſtŭōſŭs, Procelloſus, tempeſtate turbatus. {סער *ſohér*. χειμώδης. GALL.*Tempeſtueux plein de tempeſte*. ITAL. *Pieno di tempeſta ò ruuina*. GERM. Voll vngeſtüme/oder vngewitters.HISP.*Lleno de tempeſtad*.ANGL. *Stormie*.} Gell.Mare ſæuum ac tempeſtuoſum erat.

Tĕmpĕſtŭs,a,um, Antiqui dicebant tempeſtiuus: vnde intempeſtus, pro intempeſtiuus: vt,Nox intempeſta,quod minimè tempeſtiua ſit rebus agendis.

Tĕmŭlĕntĕr.Temulentia,Temulentus,vide *Temetum*.

Tenaſmus,vel Teneſmus. {τεινεσμὸς, ſiue τηνεσμὸς. GALL *Les expreſſions, deſir & appetit grand d'aller à ſelle*. ITAL. *Deſio inſatiabile di ſcaricare il ventre con poco effetto*. GERM. Der aingezwang/da einer den ſtulgang ſtäts anſicht/vnd mag doch nit recht zu ſtul gehn HISP.*El puxo,gana de hazer camara*. ANGL. *A great & ardent deſire to go to the ſtoole*.} Frequens,ſed irrita deiiciendæ alui cupiditas, cum inflammatione ac tumore ſedis, mucoſa & ſanguinolenta quædam egerentis: quod morbi genus naſci ſolet ex biliòſis,acribúſque humoribus,rectum inteſtinum mordicantibus. Plin. *lib*.28. *cap*.14. Tenaſmos,id eſt, crebra & inanis voluntas egerendi,tollitur lacte aſinino.

[Tenattes,ependites,pallij genus pellicei. Heriber.]

Tĕnāx,Tenacia,Tenaciter,Tenacitas,vide *Teneo*.

TĔNDO,is,tetendi,tenſum,& tentum, Extendo, explico, expono. {נטה *natáh* מתח *mathách* משך *maſcuach* שטח *ſchatach*. τείνω, ἐκτείνω. GALL. *Tendre,eſtendre*, ITAL. *Diſtendere*, GERM. Außſtrecken/ſpannen. HISP.*Eſtender*.ANGL.*To bend or ſtretch out*.} Virg.3.*Æneid*.

——Tendunt vela Noti.

Saluſtius,Manus ſupplices ad cælum tendere.Virg.7.*Æneid*.

Ante vrbem pueri,& primæuo flore iuuentus

Exercentur equis,domitántque in puluere currus:

Aut acres tendunt arcus,aut lenta lacertis

 Spicula

Spicula contorquent, curſúque, itéque laceſſunt.

Ouid. 9. *Metam.*

Tendebat grauitas vterum mihi, &c.

Idem 4. *Faſt.*

——— *Nepotes*

Tendebant ad auos brachia parua ſuos.

Quintilian. Retro tendimus neruos expulſuri tela. Idem, Validior ſpiritus noſtro ſinus (velorum ſup.) tendat. Idem, Tendere confidentia vultum quo ſit magis toruus. Sueton. *in Neron. cap.* 39. Tendere citharam & cornua arcus. ¶ Tendere rete, eſt explicare, & auibus, feriſve eo inſidiari. Ouid. 1. *de Arte,*

Scit bene venator, ceruis vbi retia tendat.

Terent. *in Phorm.* Quia nec rete accipitri tenditur, nec miluio. ¶ Tendere inſidias, id eſt, parare, vel ſtruere inſidias, hoc eſt, inſidiari. {ארב *aráb* צדה *tſadháh.* ἐνεδρεύω.} Saluſt. *in Catil.* Interea Romæ multa ſimul moliri, Conſuli inſidias tendere. Cic. *pro Roſc. Comœdo,* Ex perfidia & malitia, per quam inſidiæ tenduntur alicui, dij immortales hominibus iraſci & ſuccenſere conſueuerunt. ¶ Interdum ponitur pro aſpirare, aſcendere conari. {יגע *jagháh* נפעל *niphál.*} Virgil. 2. *Æneid.*

Ille ſimul manibus tendit diuellere nodos.

Liuius 4. *ab Vrb.* Ipſe (vt eſt animus humanus inſatiabilis eo quòd fortunæ ſpondet) paulatim ad altiora, & non conceſſa, tendere, id eſt, aſpirabat ad altiora. Idem Liu. *lib.* 10. *ab Vrb.* Dum euadere tendunt. (i. conantur) Quintilian. *lib.* 2. *cap.* 4. Paulatim ad maiora tendere incipiet. ¶ Tendere ad eloquium, eſt ſtudere eloquentiæ, vel ſcopum eloquentiæ nobis præfigere. Ouid. 4. *Triſt. Eleg.* 9.

Frater ad eloquium viridi tendebat ab æuo.

¶ Accipitur aliquando pro ire & incedere. Cic. *Attic.* Itaque dubito an Venuſium tendam, & ibi expectem. Idem *de diuinat.* Ad reliqua alacri tendebamus animo, id eſt, pergebamus & proficiſcebamur. Valer. Maxim *lib.* 2. Ne quis eorum intra caſtra tenderet. ¶ Interdum offerre, porrigere, quod protendendo manus fieri ſolet. ὀρέγειν. Virg. *lib.* 2. *Æneid.*

——— *Paruúmque patri tendebat Iulum.*

Cic. *de Orat.* Propè cunctis ciuibus lucem ingenij & conſilij tendere & porrigere. ¶ Aliquando videtur poni, pro tentoria ſeu tabernacula figere. σκηνοῦν. Virg. 2. *Æneid.*

Hic Dolopum manus, hic ſæuus tendebat Achilles.

¶ Tendere alicui metum aut ſpem. Cic. *pro Font.* Nolunt iſti aut quieſcere, id quòd victi ac ſubacti ſolent: aut quum minantur intelligere ſe populi Romani, non metum belli, ſed ſpem triumphi tendere. ¶ Tendit res eò, hoc eſt, res eò ſpectat. Idem *ad Brutum,* Atqui eò tendit, id agit, ad eum exitum properat vir optimus, vt ſit illi Octauius propitius. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Tenes quorſum hæc tendant quæ loquor. (i. quò ſpectent.) Senec. *de conſol. ad Polyb. c.* 11. Tendimus omnes in eundem locum. (i. ad mortem.) ¶ Huius compoſita ſunt, Attendo, contendo, circuntendo, diſtendo, extendo, intendo, obtendo, oſtendo, pertendo, prætendo, portendo, de quibus ſuprà ſuis locis: & ſuſtendo, quod eſt decipiendi gratia ſubdo aliquid, aut machinor. ὑποτείνειν. Saluſt. Dum ſuſtendit inſidias militi.

Tēnsŭs, vel tentus, particip. Diſtentus. {נטוי *natúi* מתוח *methúcah.* τεταμένος. GALL. *Tendu, eſtendu.* ITAL. *Diſteſo.* GERM. Geſpannen/geſtreckt von einander. HISP. *Eſtendido.* ANGL. *Bended, ſtretched out.*} Horat. 2. *Serm. ſat.* 3. ſeu pingui tentus omaſo Furius, &c. Stat. 3. *Sylu.* 1.

——— *tenſoque modos imitabitur arcu.*

Horat. 10. *Epod.*

Illic iniuſſæ veniunt ad mulctra capellæ,

Reférque tenta grex amicus vbera.

Quint. Tenſa linea. Diomedes *lib.* 1. Tenſum Deorum vehiculum dixerunt, non Tentum, ne verbum turpe ſonaret in ſacris.

Tenſa (inquit Feſtus) vehiculum, quo exuuiæ deorum ludicris Circenſibus in circum ad puluinar vehuntur. Fuit & ex ebore, & ex argento. vide ſuprà in verbo *Tenſus.*

Tĕntōrĭum, ij, Tabernaculum extenſis velis contra æſtum cælive iniuriam excitatum. {אהל *óhel* סכה *ſuchcháh.* σκήνωμα. GALL. *Tente, pauillon.* ITAL. *Tenda, padiglione.* GERM. Ein zelt/ſpannhütten. HISP. *Real, ò lugar de muchas tiendas, tienda.* ANGL. *A tent or pauillon.*} Lucan. *lib.* 1.

Deſeruère cauo tentoria fixa Lemano.

Ouid. 3. *Faſt.*

Sub Ioue pars durat: pauci tentoria ponunt:

Sunt quibus è ramis frondea facta caſa eſt.

Idem 13. *Metam.* Tentoria Rheſi.

Tĕntōrĭŏlum diminutiuum. {σκηνύδριον. GALL. *Petite tente.* ITAL. *Picciol atenda.* GERM. Ein kleiner zelt. HISP. *Pequeña tienda.* ANGL. *A litle tente.*} Hirt. *lib.* 5. *bell. Afric.* Reliquis ex veſtimentis tentoriolis factis ex arundinibus coriis intextis permanebant.

Tentorius, a, um, adiect. a tentorium. Treb. Pollio *in Claudio,* Pellium tentoriarum.

Tendĭcŭlă, æ, Laqueus eſt, quem auibus, ſiue feris tendimus. {פח *pach* רשת *reſcheth.* παγίς. GALL. *Vn laqs qu'on tend aux oiſeaux, laſſon.* ITAL. *Laccio da pigliare vccelli.* GERM. Ein ſtrick oder ſchlich damit man den vögeln oder thieren richt/herde. HISP. *La red tendida para prender.* ANGL. *A ſnare to catch birdes in.*} ¶ Tendiculæ litterarum, id eſt, captiones ex literis & ſyllabis, quum non rei æquitati, ſed ſummo iuri inſiſtimus, ipſiſque voculis aduerſarium irretire conamur. Cicer. *pro Cecin.* Tum aucupia verborum & literarum tendiculas in inuidiam vocant. Tendicula in antiquiſſimi Critici Lexico exponitur λαβὶς, ἢ παγὶς ἢ ἀπάτη. Sic enim lego, non ἀγάπη. Ego tendiculum eſſe cenſeo, quam vulgò vocamus, *vn trebuchet,* aut, *vne trape.* Conſtantin.

Tĕndŏnēs, τένοντες, à recentioribus medicis appellantur quædam motus inſtrumenta, in capite muſculorum ex neruis, & ligamentis conflata, eóſque oſſibus annectentia. Græcorum nonnulli, quòd ex neruis oriantur, ἀπονευρώσεις appellant. Vide Galen. *in tractatu de motibus muſculorum.*

Tĕnĕbræ, Obſcuritas, caligo, nox, priuatio lucis, quòd teneant, id eſt, impediant oculos, & viſum prohibeant. {חשך *choſchech* אפל *óphel* אפלה *aphelah.* σκότος. GALL. *Tenebres, obſcurité.* ITAL. *Tenebre, oſcurità.* GERM. Finſternuß. HISP. *Las tinieblas.* ANGL. *Darkneſſe.*} Cic. *de nat. deor.* Nos autem tenebras cogitemus tantas, quantæ quondam eruptione Ætnæorum ignium finitimas regiones obſcurauiſſe dicuntur. Virg. *lib.* 9. *Æneid.*

Hic ſubitam nigro glomerari puluere nubem

Proſpiciunt Teucri, ac tenebras inſurgere campis.

Idem *lib.* 11. *Æneid.*

——— *Et tenebris nigreſcunt omnia circum.*

Ouid. *lib.* 2. *Metam.*

Talia dicentem circunſtant omnia ſolem

Numina, néve velit tenebras inducere rebus

Supplice voce rogant.

¶ Tenebræ, metaphoricè, pro cuiuſque rei obſcuritate. Plaut. *Curcul. ſc.* 3. *a.* 2. Tenebræ oboriuntur, genua inedia ſuccidunt. Cic. *pro Archia poëta,* Quæ iacerent in tenebris omnia, niſi literarum lux accederet. Virg. *lib.* 2. *Æneid.*

Afflictus vitam in tenebris, luctúque trahebam.

Cicer. *poſt reditum in Senatu,* Ex ſuperioris anni caligine, & tenebris lucem in Republica Calend. Ianuarij deſpicere cœpiſtis. Item ponitur pro nocte. Idem *in Ant.* Primùm lucem non tenebris intelligitur rediiſſe. Plautus *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Certum eſt mihi ante tenebras perſequi tenebras. (i. ante noctem obire mortem.) Lampridius in Commodo in ſingulari vſus eſt, Tenebra: Caligo ac tenebra in circo oborta eſt.

Tĕnĕbrōſŭs, a, um, quod tenebris plenum eſt. {אפל *aphél.* μελανὸς. GAL. *Tenebreux, obſcur.* ITAL. *Tenebroſo, oſcuro.* GERM. Voll finſternuß. HISP. *Lleno de tinieblas, eſcuro.* ANGL. *Very dark.*} Varr. 3. *de re ruſtic. cap.* 9. *de Gall.* Eas includunt in locum tepidum & anguſtum, & tenebroſum. Virg. 6. *Æneid.*

——— *quando hic inferni ianua regis*

Dicitur, & tenebroſa palus Acheronte refuſo.

Ouid. 5. *Metam.*

Hanc metuens cladem, tenebroſa ſede tyrannus Exierat.

Tĕnebrĭcŭs, a, um, Offuſus tenebris, tenebroſus. {אפל *aphél.* σκοτεινὸς, ζοφερὸς, ζοφώδης. GALL. *De tenebres, tenebreux, obſcur.* ITAL. *Tenebroſo, oſcuro.* GERM. Finſterig. HISP. *Lleno de tinieblas, eſcuro.* ANGL. *Darck or full of darkneſſe.*} Cic. 2. *Tuſc.* Hæc à Tartarea tenebrica abſtractum plaga, Tricipite eduxit hydra generatum canem.

Tĕnebrĭcōſŭs, a, um, Obſcurus, tenebroſus. {אפל *aphél.* σκοτώδης. GALL. *Tenebreux, obſcur.* ITAL. *Tenebricoſo, tenebroſo.* GERM. Voll finſtere/gar finſter. HISP. *Lleno de tinieblas, eſcuro.* ANGL. *Full of darkneſſe.*} Tenebricoſæ libidines. Cicer. *de prouin. Conſul.* Lateant libidines eius illæ tenebricoſæ, quas fronte & ſupercilio, non pudore, & temperantia contegebat. Idem *in Vatinium,* Illud tenebricoſiſſimum tempus ætatis tuæ patiar latere. Idem *in Piſonem,* Tu ex tenebricoſa popina Conſul extractus.

Tĕnebrĭo, Mendax, & doloſus, qui mendaciis & aſtutiis ſuis quaſdam quaſi tenebras obiicit. {כחש *chachóſch.* λυχνοφόβος. GALL. *Qui hait la lumiere, larron de nuict.* ITAL. *Che fugge la luce, ladro notturno.* GERM. Ein leutbeſcheiſſer/der einen hinder das liecht führt. HISP. *El que huye la luz, ladron de noche.* ANGL. *A knaue that hateth light.*} Alij tenebriones interpretantur lucifugos, quaſi in tenebris deliteſcentes. Afranius, Si accuſator & reus erunt tenebriones, vterque vtrunque vituperato. Ex Nonio.

Tĕnebreſco, is, Obſcurus fio. {חשך *chaſchách.* σκοτίζομαι. GALL. *S'obſcurcir.* ITAL. *Oſcurarſi.* GERM. Verfinſtern/finſter werden. HISP. *Eſcurecerſe.* ANGL. *To waxe dark.*} Vnde Contenebreſco. Aug. Aër contenebreſcat, inquit, id eſt, tenebroſus fiat. συσκοτάζῃ.

Tĕnĕdŏs, Τένεδος, vulgò *Tenedo,* Inſula in mari Ægæo, inter Leſbum & Helleſpontum, contra Troiam, à Sigeo litore XII. M. paſſuum diſtans, à Leſbo LVI. M. {Ein Inſel im Ægeiſchen meer zwiſchen Mitylene vnd dem Helleſponto gelägen.} Hæc prius Leucophrys, Λευκόφρυς appellabatur, à nonnullis etiam Phœnice & Lyrneſſos, teſte Plin. *lib.* 5. *cap.* 31. In hanc ex Troade nauigauit cum nouis colonis Tenes Cycni filius: conditáque vrbe, de nomine ſuo Tenedon eam vocauit, à qua & inſula denominata eſt. Cic. 3. *Verr.* Tenedo (prætereo pecuniam quam eripuit) Tenem ipſum, qui apud Tenedios ſanctiſſimus Deus habetur, qui illam vrbem dicitur condidiſſe, cuius ex nomine Tenedus nominatur: hunc ipſum, inquam, Tenem pulcherrimè factum, quem quondam in comitiis vidiſtis, abſtulit magno gemitu ciuitatis. Inſula hæc ante Troianum bellum florentiſſima fuit, in qua Græci ſupremas illas, quibus Troia periit, inſidias ſtruentes, ſeſe occultarunt: quod & Virg. teſtatur *lib.* 2. *Æneid.* ſic ſcribens,

Eſt in conſpectu Tenedos notiſſima fama

Inſula, diues opum, Troia dum regna manebant:

Nunc tantum ſinus & ſtatio male fida carinis.

Huc ſe prouecti deſerto in littore condunt.

Ouid. 13. *Metam.*

——— *Me credite Leſbon Et Tenedon cepiſſe.*

Tĕnĕdĭŭs, a, um, Τενέδιος, adiectiuum: vt, Tenedius tibicen, pro calumniatore & falſo teſte prouerbium tractum ab eo, quod Philonome tibicinem ſuum dicatur ſubornaſſe, qui apud Cycnum teſtaretur ipſam à Tenede ſtupro fuiſſe interpellatam. ¶ Tenedia ſecuris, Τενέδιος πέλεκυς, pro iudice nimium ſeuero: propterea quòd Tenedi olim rex ſecurim geſtans cauſas ſoleret audire, nocentemque ſtatim ſecuri percutere. Vide Eraſm. *in Adag.*

Tenellus, vide *Tener.*

Tĕnĕo, es, ui, tentum, Apprehenſum habeo, detineo, ſeruo, habeo. {אחז *achaz* החזיק *heheziк.* λαμβάνειν, ἔχω, κρατέω. GALL. *Tenir.* ITAL. *Tenere.* GERM. Haben/halten. HISP. *Tener.* ANGL. *To hold.*} Virgil. 4. *Æneid.*

——— *Neque te teneo, neque dicta refello.*

Cicer 4. *Tuſcul.* Et quum pene in manu iam mortiferum illud teneret poculum, locutus ita eſt. Ouid. *Epiſt.* 15.

——— Quam

——*Quam te tenet arctius ille.*

Idem 1. *Faſt.*

Ille tenens baculum dextra, clauémque ſiniſtra.

Plaut. *Moſtell.ſc.*4.*a.*2. Cedo manum! (vt te erigam. ſup.) Item tene. Idem *Pſeud.ſc.*3.*a.*1. Tenere in manibus extra. Idem *Aul.ſc.*2.*a.*3. Redi quò fugis: Tene, tene. *Ibid.ſc.*6.*a.*4. Tene, tene (ſup. furem.) Idem *ibid. ſc.*4.*a.*1. Noui iſtos Polypos, qui vbi quid tetigerint, tenent. Idem *Curc.ſc.*3.*a.*1. Tene me, amplectere (verba ſunt amicæ) *Ibidem.* Tene priuſquam abis ſuauium. Idem *Men.ſc.*2.*a.*3. Eripe oculum iſti ab humero qui tenet. Idem *Amphitr.* Vno cubiculo Alcumenam complexu tenet. Ouid 3. *Faſt.*

O pariter capta, quoniam hoc commune tenemus. (id eſt, habemus.)

¶ Pro abſtinere. Quintilian. Vix ſomnum tenebamus. Ouidius 13. *Metamorph.*

Vix tenuere manus nefandas,

¶ Per tranſlationem tenere capitur pro habitare, poſſidere. { אחז *achâz* נחל *nachál* ירש *jaráſch.* νέμειν. Gall. *Poſſeder, habiter.* Ital. *Poſſedere, habitare.* Germ. Innhaben/beſitzen. Hisp. *Poſſeer, morar.* Angl. *To poſſeſſe.*} Virg. *lib.*4. *Georg.*

——*quæ gurgitis huius Ima tenes.*

Plinius *Epiſt.*67. Tenet ſe trans-Tiberim in hortis. Ouidius *Eleg.*4. *lib.*3. *Triſt.*

Me tenet tellus Vrſæ proxima.

Teneri, poſſideri. Cic. 2. *Offic.* Propterea quòd iam longo ſpatio multa hæreditatibus, multa emptionibus, multa dotibus tenebantur. Ouid. *Eleg.*7. *lib.*3. *Triſt.*

——*Nil non mortale tenemus.* (id eſt, poſſidemus.)

¶ Tenere, & Habere vſurpantur pro tractare in cura ægrotum à Celſo *lib* 3. *cap.*4. Neque ad rem, male habere ægrum, pertinere. Ac primò quidem, ſic tenendus eſt. ¶ Tenere pro detinere, ἀπέχειν, cohibere. Idem *lib.*9. *cap.*14. Ac ſpiritus preſſus cedit, ſed protinus redit, reſupinato quoque corpore tumorem in eadem figura tenet. ¶ Tenere pro reminiſci, meminiſſe, ſcire, intelligere. {זכר *zachár.* ἀπομνημονεύειν.} Plaut. *Milit.ſc.*2.*a.*2. Monſtra, præcipe, vt teneat conſilia. (i. meminerit.) Idem *Pſeud.ſc.*2.*a.*1. Tenes quorſum hæc tendant. (id eſt, ſcis.) Idem *Capt.ſc.*5.*a.*3. Nunc teneo, nunc ſcio, quid hoc ſit negotij. Idem *Prolog. Amphitr.* Hi iniquus ius ignorant, neque tenent. *Ibidem,* Teneo quid animi veſtri ſuper hac re ſiet. Idem *Capt. Prolog.* Iam hoc tenetis. Optimum eſt. Idem *Amph.ſc.*4.*a.*4. Rem tenet probè. (id eſt, intelligit.) Tibull. *lib.*4.

Nam te non alius belli tenet aptius artes.

Idem *Moſtell.ſc.*3.*a.*1. Vt res omnes ſententiáſque tenet amantum. (id eſt, nouit,) &c. ¶ Tenere rationem, (de calculo.) Plaut. *Milit.ſc.*1.*a.*1. ¶ Cauſam tenere, pro obtinere. Liu. *lib.*9. *bell. Maced.* Magno certamine cum Prætore habito, tenuerunt cauſſam. Sueton. *in Domitian. cap.*9. vt accuſatori, qui cauſſam non teneret, exilium pœna eſſet. Ouidius 13. *Metamorph.*

Difficilem tenui ſub iniquo iudice cauſſam.

Liu. 3. *ab Vrb.* Sed quia duo exercitus aberant, ne quid ferretur ad Populum, patres tenuere. *Ibid. lib.*4. Aduerſus tribunos plura autoritate, quàm certamine tenuit. Idem *lib.*9. *dec.*4. Facilè tenuit, vt ſibi portæ aperirentur. Sic Tenere Remp. dixit Sueton. *in Auguſt. cap.*8. Gratiam. *Ibidem c.*13. Vicinitatem. *Ibid. cap.*5. Dignitatem, idem *in Cæſ. c.*41. ¶ Item, Si ianua tenebitur incendio. Idem *c.* 6. *de conſol. ad Helu.* Nunquam ſe tenet mens inquieta eſt. Gall. *L'eſprit ne ſe tient iamais à recoy, il eſt touſiours en action.* Virg. *Eclog.*9.

——*Numeros memini, ſi verba tenerem.*

Martialis *lib.*1.

Et teneo melius iſta quàm meum nomen.

¶ Aliquando pro conſtringere, includere, continere. {עצר *hatſár.* συνέχειν.} Virg. 2. *Georg.*

Texenda ſepes etiam & pecus omne tenendum.

¶ Aliquando pro tegere. {כסה *chaſáh.* σκεπάζειν, καλύπτειν.} Idem 1. *Georg.* Et obductò latè tenet omnia limo. ¶ Teneri pro conuinci & argui. διελέγχεσθαι. Cic. 4. *Acad.* Si rectè concluſerit, teneo: ſin vitioſè, minam Diogenes habet. Idem 7. *Verr.* Neque ſolùm argumentis, ſed etiam certis teſtibus illius audacia tenebatur. ¶ Tenere iter, eſt iter dirigere, quod & iter habere dicimus. {הלך *halách.* ἔχειν τὴν ὁδόν.} Virg. 1. *Æneid.*

Sed vos qui tandem? quibus aut veniſtis ab oris?
Quóve tenetis iter?

¶ Aliquando pro remorari. {עכב *hikkéb.* ἀναβάλλειν, ἐπέχειν.} Idem 1. *Æneid.*

Hunc Phœniſſa tenet Dido.

Quintilian. Tenendus teſtis diutiùs. Cic. *Quint. fratr.* Tum ille ſe Senatum negauit tenere. Eodem ſenſu Galli dicunt, *Ie ne te tiens pas, ie ne t'en garde pas.* Cæſar *lib.*1. *de bell. ciu.* Veriti ne ab equitatu in anguſtiis tenerentur. ¶ Item tenere, ſeruare, tueri. {הושיע *hoſchiah* גנן *ganán.* σώζειν.} Virg. 8. *Æneid.*

Stabat pro templo & Capitolia alta tenebat. id eſt, defendebat.

¶ Temperamentum tenere, obſeruare modum & mediocritatem. Plin. *Epiſt.*7. Tenebo ergo hoc temperamentum, vt ex duobus, quorum alterutrum petis, eligam id potius, &c. Idem *Epiſt.*74. dicit, Medium tenere. In hac difficultate, inquit, placuit medium quiddam tenere: videor tenuiſſe. Sueton. *in Neron. cap.*15. In cognoſcendo eum morem tenuit. Sic grauitatem tenere. Cic. *Attic. epiſt.*119. *lib.*8. Grauitatem in congreſſu noſtro tenui, quam debui. Item, Tenuit conſuetudo. Quintilian. *cap.*1. *lib.*2. ¶ Tenere, pro mulcere, demulcere, in admirationem ſui pertrahere. Gell. *cap.*3. *lib.*16. Tenebátque animos noſtros homo ille fandi dulciſſimus. (de Phauorino Philoſopho.) Item Ouid. *Eleg.*8. *lib.*3. *Triſt.*

——*Is (color) mea membra tenet.*

¶ Teneri re aliqua. Cæſ. 2. *de bell. ciu.* Tenentur res eiuſmodi aut pudore, aut metu. Sueton. *in Tib. c.*7. Teneri conſuetudine. Item, Tenemur, exclamat Medea penè deprehenſa. Ouid. *Eleg.*9. *lib.*3. *Triſt.* Et Plaut. *Pſeud.ſc.*4.*a.*2. Quid cum manifeſtò tenetur? Anguilla eſt: elabitur. i. deprehenſus eſt. ¶ Pictura artificum oculos tenet. id eſt, in contemplationem ſui adducit. Plin. *Epiſt.*50. Talia denique omnia, vt poſſent artificum oculos tenere, delectare imperitorum. ¶ Ora tenere pro Tacere. Virg. 2. *Æneid.*

Conticuere omnes, intentique ora tenebant.

¶ Tenet me ſpes, Spero, & expectatione ducor. Cic. 1. *Tuſc.* Magna me ſpes tenet, Iudices, bene mihi euenire quòd mittar ad mortem. ¶ Tenere pro retinere: vt Sueton. *in Calig. cap.*25. Matrimonia contraxerit turpius, an tenuerit, non eſt facilè diſcernere, &c. Velleius, Tenendus armis principatus. Gellius *cap.*12. *lib.*13. Ius vetus tenuit. ¶ Tenere manu res, quod vno verbo vulgus noſtrum *manutenere* dicit. Cic. 3. *Offic.* Sed aliter leges, aliter philoſophi tollunt aſtutias, leges, quatenus manu tenere poſſunt: philoſophi, quatenus ratione & intelligentia. ¶ Tenere ſe caſtris eſt ſalutem ſuam caſtrorum vallo tueri. Cæſar 4. *Comment.* Sabinus inferior omnibus rebus, loco ſe & caſtris tenebat. ¶ Tenere curſum propriè naues dicuntur, quarum curſus clauo regitur. Virg. 3. *Æneid.*

Inter vtramque viam lethi diſcrimine paruo,
Ne teneant curſus.

¶ Teneri furti, eſt furto obnoxium eſſe. ἐνέχεσθαι τῷ κλοπῇ. Tenere manifeſtò: vide *Manifeſtò.* Plaut. *Men.ſc.*2.*a.*4. Nunquam magis manifeſtò teneri hominem vidi. ¶ Peſtis te tenet. Idem *Amph.* Idem *Milit. ſc.*5.*a.*2. Quæ te intemperiæ tenent? Idem *Moſt.ſc.*V.*a.*2. Vbi ſitis fauces tenet. Et *in Capt.ſc.*4.*a.*3. Eum tenet infamia. Seneca *cap.*1. *de conſ. ad Marc.* Tenet vultum triſtitia tot annos, &c. ¶ Item tenere eſt poſſidere, occupare, corripere, inuadere. Saluſt. *in Iugurth.* Fortè apud illum, quem inhoneſta & pernicioſa libido tenet, potentiæ paucorum decus, atque libertatem ſuam gratificari. Liuius 10. *ab Vrb.* Vrbem non tenuerunt. Idem 6. *decad.*4. Tenuerunt eundem portum naues. Idem *lib.*2. *decad.*4. Corcyram tenuit, vel appulit, vel eò curſum direxit. ¶ Tenere pro durare. διαμένειν, παραμένειν. Cæſar 4. *belli Gall.* Romæ fœdum incendium per duas noctes, & diem vnum tenuit. ¶ Teneri pro conſtare. Cic. *ad Plancum,* Non his modò cauſis quæ ſpeciem habent magnæ coniunctionis, ſed iis etiam quæ familiaritate & conſuetudine tenentur. ¶ Tenere pro ſtare & inniti. {סמך *ſamách.*} Cic. *ad Att. lib.*12. Occidimus, occidimus, Attice, iampridem nos quidem: ſed nunc fatemur poſteaquam vnum, quo tenebamur, amiſimus. ¶ Tenet condemnatio, id eſt, obtinet, durat ac valet, nec reſcinditur. Dig. *lib.*9. *tit.*4. *l.*33. Et ſi condemnatus fuerit filius, iudicatum facere debet: tenet enim condemnatio. ¶ Teneri in ſortem, teneri in vſuras, frequens dicendi genus apud Iuriſconſultos. Vlp. *Dig. lib.*15. *tit.*3. *l.* 10. Sed verùm in ſortem duntaxat tenebitur dominus, an & in vſuras. ¶ Huius compoſita ſunt Abſtineo, attineo, contineo, detineo, diſtineo, obtineo, pertineo, retineo, & ſuſtineo: quæ habent ti ſyllabam correptam.

Tĕnāx, acis, Viſcoſus, & quicquid attingit facilè retinens {ἰξώδης, γλίσχρος. Gall. *Tenant, qui tient fort.* Ital. *Tenace.* Germ. Zäh. Hisp. *Coſa mucho retenedora.* Angl. *Hath holdeth, clammy, glewiſh, alſo ſparing or niggiſh.*} vt, Glutinum tenax dictum eſt, quod dum attrectatur, digitos tenere videatur. Virg. 4. *Georg.*

Excludunt ceras & mella tenacia figunt.

Ouid. 11. *Metam.*

Vrtie tenax grauida manat tellure bitumen.

¶ Memoria tenax, id eſt, ſtabilis, conſtans, firma, quiduis optimè tenens. Plinius *Epiſt.*97. Mira vtrique probitas, conſtantia ſalua, decorus habitus, os Latinum, vox virilis, tenax memoria, magnum ingenium. Tenacior & Tenaciſſimus. Colum. *lib.*1. Poteſt etiam illiteratus, dummodo tenaciſſimæ memoriæ, rem ſatis commodè adminiſtrare. μνημονικός. Quint. *lib.*1. *cap.*1. Et natura tenaciſſimi ſumus eorum quæ rudibus annis percepimus. Morbus tenax, contumax, moleſtus, quique difficulter propulſatur. Sueton. *in Claud. Cæſare, cap.*2. Infans autem relictus à patre, ac per omne ferè pueritiæ, atque adoleſcentiæ tempus variis ac tenacibus morbis conflictatus eſt. ¶ Homo tenax, id eſt, auarus, parcus, ſordidus. {כילי *chilái.* φειδωλός, γλισχρός, σμικρολόγος.} Apuleius, Homo diues, ſed nimium tenax. Terent. *in Adelph.* Ego ille agreſtis, ſæuus, triſtis, parcus, truculentus, tenax. Cic. *pro Cælio,* Illum filium familiâs patre parco ac tenaci habere tuis copiis deuinctum non poteſt. Hinc apud Sueton. *in Cæſ. cap.*67. tenaciores milites (id eſt, auariores. ¶ Aliquando durus, conſtans, perſeuerans. ἰσχυρογνώμων, ἀμετάτρεπτος. Horat 3. *Carm. Ode* 3.

Iuſtum & tenacem propoſiti virum.

Virg. 4. *Æneid.*

Tam ficti prauique tenax, quàm nuntia veri.

hoc eſt, in omnibus perſeuerans, inquit Seruius. Iuuen. *Sat.*8.

Prima mihi debes animi bona: ſanctus haberi,
Iuſtitiaque tenax factis dictiſque mereris.

Velleius, Tenax amicitiarum Pompeius. ¶ Tenax equus, Liu. 9. *dec.*4. niſi ſit mendum, &c. Plaut. *Capt.ſc.*2.*a.*2. Tenax-ne eſt pater eius? Imò pertinax, &c.

Tĕnācĭă, æ, idem quod tenacitas, aut parſimonia, autore Nonio. Aliquando pro perſeuerantia, aut duritia ſumitur, quemadmodum compoſitum Pertinacia. Ennius, Ducet quadrupedem cuius tenacia infrænari nimis nequit. Nonius.

Tĕnācĭtĕr, aduerbium, Firmiter, conſtanter, pertinaciter. {ἰσχυρῶς, γλίσχρως. Gall. *En tenant fort, engluant, perſeueramment.* Ital. *Tenacemente, con perſeueranza.* Germ. Beharrlich. Hisp. *Mucho teniendo, con perſeuerancia.* Angl. *By faſt holding ſurely, conſtantly.*} Ouid. *Epiſt.*3.

An miſeros triſtis fortuna tenaciter vrget.

Tĕnācĭtās, atis, Sordes, parſimonia, auaritia. {בצע *betſaḥ.* σμικρολογία. Gall. *Force de retenir quelque choſe, tenacité, auarice, chicheté.* Ital. *Tenacità, auaritia.* Germ. Häbigkeit/kündigkeit/kargheit. Hisp. *Tenacidad, ò auaricia.* Angl. *Force in faſt holding, niggardneſſe.*} Liu. 4. *bell. Maced.* Sed in purpura quæ teritur, abſumitúrque, non iuſtam quidem, ſed aliquam tamen cauſam tenacitatis video, &c. ¶ Aliquando firmitas & perſeuerantia aliquid retinendi. Cic. 2. *de nat. deor.* Cibúmque partim oris hiatu & dentibus ipſis capeſſunt, partim vnguium tenacitate arripiunt, partim aduncitate roſtrorum, &c.

¶ Tentores, tenentes equos antequam è repagulis emittuntur. Turn.

TĔNŎR, olim tonor, à τόνος, intentio vocis, accentus, continuatio. {[illegible] *tahám*. GALL. *Tenent, accent, ſuitte*. ITAL. *Tenore*. GERM. *Thon*. HISP. *Tenor*. ANGL. *The tune or accent*.} à Græco nomine τόνος, teſte Quintilian. *lib*. 1. *cap*. 5. Adhuc (inquit) difficilior obſeruatio eſt per tenores, (quos quidem ab antiquis dictos tenores comperi, videlicet declinato à Græcis verbo, qui τόνους dicunt) vel accentus, quos Græci προσῳδίας vocant. ¶ Interdum idem eſt quod ordo, vel forma, ſeu continuatio. {[illegible] *ſedher* [illegible] *tur*. GALL. *Ordres, ſuitte, continuation*. ITAL. *Ordine, continuatione*. GERM. Der ſchyot oder ordnung eines dings fürfarung der angefangnen weiſs. HISP. *Continuacion ordenada*. ANGL. *An order or continuation of thinges*.} Valer. Maxim. *lib*. 1. Quò minus religionibus ſuis tenor ſuúſque obſeruatio redderetur. Virg. 2. *Georg*.

Non alios prima creſcentis origine mundi
Illuxiſſe dies, aliúmve habuiſſe tenorem
Crediderim.

¶ Tenor vitæ, Liuius ſæpè, vt *lib*. 7. *dec*. 4. Idem 5. *d*. 4. Vno & perpetuo tenore iuris ſemper vſurpato. Quintilian. Tenorem ſeruare in narrationibus. Liu. 3. *bell*. *Pun*. Hi mores eáque charitas patriæ per omnes ordines velut tenore vno pertinebat. Ouid. 3. *Metam*.

Cætera paulatim placidóque educta tenore.

Eraſmus tenorem, rei progreſſum vocat. Vnde quæ ſui ſimilia ſibíque veluti perpetua quadam ſuccedunt ſerie, horum eundem eſſe tenorem dicimus. Cic. *de Orat. perf*. Iſque vno tenore, vt aiunt, in dicendo fluit, nihil afferens præter æqualitatem & æquabilitatem. Loquitur de æqualitate dictionis, nulla varietate reficientis auditorum aures. Tenor pugnæ, Liu. *lib*. 8. *ab Vrbe*. Fremitus æqualis, tenórque idem pugnæ in defatigationem vltimam, aut noctem ſpectabat.

TĔNĔR, a, um, Mollis, tractabilis, delicatus, minimè robuſtus. {[illegible] *rach* [illegible] *hanógh*. ἁπαλός, τέρην, τρυφερός. GALL. *Tendre, mollet, douillet, foible*. ITAL. *Tenero, molle, trattabile, di buona paſta*. GERM. Zart. HISP. *Tierno, muelle, tratable*. ANGL. *Tender, gentle*.} à Græco τέρην, teſte Feſto, tribus poſtremis literis conuerſis. Cic. 3. *de finib*. Tener puer. Liu. 9. *bell. Maced*. Quum vinum animos & nox, & miſti fœminis mares, ætatis teneræ maioribus, diſcrimen omne pudoris extinxiſſent, corruptelæ primum omnis generis fieri cœptæ. Ouid. 4. *Triſt. Eleg*. 10.

Cœpimus & teneræ primos ætatis honores.

Anton. *Ciceroni*, Me deinde ſine ad hanc opinionem iam nunc dirigere puerum, & tenero animo eius perſuadere non eſſe tradendas poſteris inimicitias. Cicero *de Amicitia*. Neque enim ſunt iſti audiendi qui virtutem duram, & quaſi ferream eſſe volunt: quæ quidem eſt tum multis in rebus, tum in amicitia tenera & tractabilis, vt ex bonis amicis quaſi diffundatur, & incommodis contrahatur. Senec. *cap*. 16. *de conſolat. ad Helu*. Quæ teneris imprimuntur ætatibus altiùs deſcendunt præcepta. In eandem ſententiam loquitur Quintilian. *cap*. 1. *lib*. 1. Ouid. *Eleg. vlt. lib*. 4. *Triſt*.

Cepimus & teneræ primos ætatis honores.

Idem *Eleg*. 8. *lib*. 3.

Protinus excolimur teneri (pueri.)

Plaut. *Pſeud. ſc*. 1. *a*. 1. Teneris labellis molles morſiunculæ, &c. Ouid. *Epiſt*. 4.

Ars fit vbi à teneris crimen condiſcitur annis.

Virg. 1. *Eclog*.

——— quo ſæpe ſolemus
Paſtores ouium teneros depellere fœtus.

Oratio mollis, tenera, & flexibilis. Cic. *in Orat*. Tenerior, tenerrimus. Plin. *lib*. 10. *cap*. 72. Si tenerior eſt Catulli adhuc ætas. Item *lib*. 13. *c*. 4. Et ab radice auulſæ vitalis eſt ſatus & ramorum tenerrimus. Ouid. 1. *de Arte*,

Ipſa nouas frondes, & prata tenerrima tauro
Fertur inaſſueta ſubſecuiſſe manu.

Tĕnellŭs, a, um, diminutiuum. {ἁπαλός, τέρην. GALL. *Tendron, tendret*. ITAL. *Tenerello*. GERM. Zartlecht. HISP. *Tierna coſa vn poco*. ANGL. *Somewhath tender*.} Plautus *in Caſin*. Bellam & tenellam Caſinam. Varro 1. *de re ruſt. c*. 41. Aqua recenti inſito inimica: tenellum enim cito facit putre. Stat. *lib*. 5. *Sylu*. 5.

Cui nomen vox prima meum ludúſque tenello
Riſus, & è noſtro veniebant gaudia vultu.

Tĕnĕllŭlŭs, aliud diminutiuum. {ὁ πάνυ τρυφερός. GALL. *Fort mollet & douillet, tendrillet*. ITAL. *Tenerello*. GERM. Gar iung vnd zart. HISP. *Tierna coſa vn poquillo*. ANGL. *Very tender*.} Catull. *Epigram*. 17.

Vt puella tenellulo delicatior hœdo.

Tĕnĕrĭtās, atis, & TENERITVDO, inis, Mollities)(Duritas, robur. {[illegible] *mórech*. ἁπαλότης. GALL. *Tendreté, tendreur*. ITAL. *Tenerezza*. GERM. Zarte weyche. HISP. *Ternura*. ANGL. *Tenderneſſe*.} Cicer. 5. *de finib*. In primo enim ortu ineſt & teneritas, & mollities quædam, vt nec res videre optimas, nec agere poſſint. Varro 1. *de re ruſt. cap*. 56. de ſegetibus, Si qua eſt aqua, deduci: ſin ſiccitates ſunt, & terra teneritudinem habet, ſarrire vineas, buſtáque putare. Suet. *in Tib. c*. 44. Primæ teneritudinis pueri.

Tĕnĕrē, & Teneriter aduerbia. {ἁπαλῶς, ἁπαλῶς. GALL. *Tendrement*. ITAL. *Teneramente*. GERM. Zartiglich. HISP. *Tiernamente*. ANGL. *Tenderly, louingly*.} Plin. *lib*. 23. *c*. 4. Et radice oleæ quàm tenerrimè cortex deraſus, in melle crebro guſtatu medetur ſanguinem reiicientibus.

Tĕnĕrāſco, is, ſiue Tenereſco, Tener fio, miteſco, miſericordia ducor. {[illegible] *rach*. ἁπαλύνομαι. GALL. *S'attendrir, deuenir tendre*. ITAL. *Intenerirſi, diuenir tenero*. GERM. Zart werden. HISP. *Enternecerſe*. ANGL. *To waxe tender*.} Lucret. *lib*. 3.

Scilicet in tenero teneraſcere corpore mentem.

Plin. *lib*. 17. *cap*. 22. In tantum tenereſcere acinos, vt rumpantur. Idem *lib*. 28. *c*. 12. Cutem in facie erugari, & tenereſcere, & candorem cuſtodire lacte aſinino putant.

Tĕnēs, Τένης, filius fuit Cycni, & Scamandrodrices, Tenedi vrbis conditor, vt refert Lycophronis ſcholiaſtes. Cicer. 3. *action. in Verr*. Tenem apud Tenedios in Sicilia putant eſſe ſanctiſſimum deum, ac eorum vrbem condidiſſe.

[Tenilis, qui poteſt teneri. Gl. Iſid. leg. *teneri*, vt eſt apud Sapiam.]

Tĕnſtæ, credebantur eſſe ſortium deæ, dictæ quòd tenendi poteſtatem haberent. Feſtus.

Tĕnontēs, τένοντες, à Græcis dicuntur, quos recentiores medici nouitio quidem vocabulo, attamen inter ipſos melioris penuria recepta, Tendones appellant: quidam etiam Græci ex neruis naſcentes. ἀπονευρώσεις. Sunt autem quædam motus inſtrumenta, in capite muſculorum ex neruis & ligamentis conflata, eóſque oſſibus (quorum motui præcipuè ſeruiunt) annectentia. Habent autem mediam quandam naturam inter neruos & vincula: illis quidem duriores: horum tamen duritiem non exæquantes. Vide Galen. *in tractatu de Motibus muſculorum*.

Tĕnŏr, vide *Tenor*.

Tēnŏs, inſula vna ex Cycladibus, in qua eſt oppidum eiuſdem nominis, quam propter aquarum abundantiam Ariſtoteles Hydruſam ὑδροῦσαν appellatam dicit, aliqui Ophiuſam ὀφιοῦσαν. Vide Plin. *lib*. 4. *c*. 12.

[Tenſa (inquit Feſtus) vehiculum, quo exuuiæ deorum ludicris Circenſibus in circum ad puluinar vehuntur. Fuit & ex ebore & ex argento.]

TĔNTO, as, Experior, ſiue periculum facio, inquiro. {[illegible] *niſſah*. πειράζω, πειρῶμαι, πειράζω. GALL. *Tenter, eſſayer, experimenter*. ITAL. *Tentare*. GERM. Verſuchen. HISP. *Tentar*. ANGL. *To aſſay, to proue*.} Col. *lib*. 9. Sæpiùs digitis loca fœminarum tentanda ſunt: nam in promptu gerunt oua quibus iam partus appropinquat. Cic. *in Paradox*. Tentare volui poſſéntne ita dici vt probarentur. Ouid. *Eleg. vlt. lib*. 4. *Triſt*.

——— Studium quid inutile tentas? (id eſt, poëſin.)

Idem *ibid*.

Et quod tentabam ſcribere, verſus erat.

Plaut. *Aul. ſc*. 1. *a*. 5. Abi, lepide animum tentaui tuum. *Ibid. ſc*. 3. *a*. 4. Ne inter tunicas habeas. S. Tenta quà lubet. (id eſt, ſcrutare.) *Ibid. ſc*. 4. *a*. 3. Megadorus tentat me miſerum. Velleius, Tentare ſpem dubiam armorum. Virg. 2. *Æneid*.

——— vix primi prælia tentant
Portarum vigiles.

Terent. *in Phorm*. Viſum eſt mihi, vt eius tentarem ſententiam. Ouid.

——— Sed quid tentare nocebit?

Idem 1. *Metam*.

Cuncta priùs tentanda: ſed immedicabile vulnus
Enſe recidendum eſt, ne pars ſyncera trahatur.

Cic. 1. *Tuſc*. Tentaui quid in eo genere poſſem. ¶ Inſidiis locum tentare. Saluſt. *Iugurth*. 92. *Ibid*. 92. Et quoniam armis diffiderent, laſſitudinem, & ſitim militum, tentaturos, i. capturos. Tentari morbo, affligi morbo. [illegible] *hanán*. Idem 4. *Tuſc*. Illud animorum corporúmque diſſimile eſt, quòd animi valentes morbo tentari non poſſunt, corpora poſſunt. Tentare pudicitiam alicuius, & tentare iudicium pecunia, eſt pudicitiam vel iudicium conari labefactare, & corrumpere. Idem *pro Cluent*. Iudicium pecunia eſſe tentatum, non à Cluentio, ſed contra Cluentium. Senec. *cap*. 24. *de conſ. ad Marc*. Et cum quarundam (mulierum) vſque ad tentandum (pudorem formoſi adoleſcentis) perueniſſet improbitas, erubuit, quaſi peccaſſet, quòd placuerat. ¶ Tentare veneno aliquem, Suet. *in Neron. c*. 34. Inſidiis, Velleius. Inflammatione præcordiorum tentari, Suet. *in Aug. c*. 81. Item, Tentare certamen. Liu. *lib*. 5. *ab Vrb*. Venas, Suet. *in Tib. c*. 72. Vide *Tentatus*. Vrbem, idem *lib*. 6. *dec*. 4. Item, Tentare feras conditiones pacis. Idem *in Aug. c*. 67. Et Cæſ. *lib*. 3. *de bell. ciu*. Tentare nouam fortunam, & nouas amicitias, &c. ¶ Tentare ſenectutem, vel ſolicitudinem alicuius, eſt aggredi & conari ſubuertere aliquem ſenectute, & neceſſariorum inopia infirmum, & iniuriæ facilè obnoxium. Cic. *pro Rabir*. Idcirco in omnibus iis euertendis, vnius hominis ſenectus, infirmitas, ſolicitudóque tentata eſt.

Tēntātŭs, a, um, particip. {πειρασθείς. GALL. *Tenté*. ITAL. *Tentato*. GERM. Verſucht. HISP. *Tentado*. ANGL. *Aſſayed, proued*.} Ouid. 1. *de Arte*.

Optimè tentatam, nec niſi victor abi.

Cic. *lib*. 1. *Offic*. Tentata res eſt ab omni genere hominum. Ouid. *Eleg*. 9. *lib*. 3. *Triſt*.

Per non tentatas prima cucurrit aquas.

Sueton. *in Tib*. Exiſtimans tentatas ab eo (Charicle medico) venas ſibi, &c. Velleius, Ne tentata quidem hoſtis miſericordia. Idem, Tentatus valetudine grauiſſima.

Tentaturus, a, um, aliud partic. Virg. *lib*. 4. *Æneid*.

Tentaturum aditus, & quæ molliſſima fandi
Tempora.

Tēntātĭo, nis, verbale, Experimentum, conatus. {[illegible] *maſſáh* [illegible] *naphtúl*. πειρασμός. GALL. *Tentation, eſſay, eſpreuue, experience*. ITAL. *Proua, ſaggio, experienza*. GERM. Verſuchung. HISP. *Tentacion, obra de tentar, experiencia*. ANGL. *An aſſaying, or prouing*.} Liu. 4. *ab Vrbe*, Ægre Hortenſius pati, tentationem eam credens eſſe perſeuerantiæ ſuæ. Cic. *ad Attic. lib*. 10. Valetudinem tuam iam confirmatam eſſe, & à vetere morbo, & nouis tentationibus gaudeo.

Tēntātŏr, is. {[illegible] *menaſſéh*. πειραστής. GALL. *Tentateur*. ITAL. *Tentatore*. GERM. Ein verſucher. HISP. *Tentador, el que tenta*. ANGL. *An aſſayer or prouer*.} Horat.

——— notus & integræ Tentator Orion Dianæ.

Tēntābŭndus, adiectiuum, Nunc hoc, nunc illud tentans. {ὁ πειράζων ἑκάτερα, [illegible]. GALL. *Eſſayant, eſprouuant*. ITAL. *Chi tenta*. GERM. Vil oder offt verſuchend. HISP. *El que tenta*. ANGL. *That aſſayeth much and often*.} Liuius 1. *bell. Punic*. Ventum deinde ad multò anguſtiorem rupem, atque ita rectis ſaxis, vt ægrè expeditus miles tentabundus, manibúſque retinens virgulta, ac ſtirpes circa eminentes demittere ſeſe poſſet.

Tēntāmēntum, i, Tentatio. {[illegible] *maſſáh* [illegible] *naphtúl* πειρασμός. GALL. *Preuue, eſſay, experience*. ITAL. *Proua, ſaggio, eſperienza*. GERM. Verſuchung. HISP. *Tentacion, experiencia*. ANGL. *An aſſaye or proofe*.} Virg. 7. *Æneid*.

——— nec prima per artem
Tentamenta tui pepigi.

Ouid. 7. *Metam*.

——— meditatáque penè reliqui
Tentamenta fide. Fide pro fidei.

Idem 15. *Metam*.

——— poſtquam mortalia cernunt

Tentamenta

Tentamenta nihil, nihil artes poſſe medentum,
Auxilium cœleſte petunt.

Tĕntĭpĕllĭum, ij, genus calciamenti ferratum, quo pelles extenduntur, vt ex Atteij ſententia tradit Feſtus. Alij putant medicamentum eſſe, quo rugæ abigantur, cutiſque extenditur. Titinnius apud Feſtum, Tentipellium inducis: rugæ in ore extenduntur. Vide plura apud Feſtum.

Tĕntōrĭum, vide *Tendo*.

Tĕntyrā, orum, ſiue Tentyris, idis, Τέντυρα Ptolemæo & Straboni, Τέντυρις Stephano, vrbs eſt Ægypti in eiuſdem nominis inſula, quam Nilus efficit: cuius incolæ Tentyritæ vocantur: de quibus vide in dictione ſequente. Iuuenal. *Satyr.* 15.

Qui vicina colunt vmbroſæ Tentyra palmæ.

Tĕntyrītæ, Τεντυρῖται. Populi ſunt ex Tentyris Nili inſula, qui tanto crocodilis terrori eſſe dicuntur, vt ſola eos voce in fugam vertant. De his ſic ſcribit Plinius *lib.* 8. *cap.* 25. Quin & gens hominum eſt huic belluæ aduerſa in ipſo Nilo Tentyritæ, ab inſula, in qua habitat, appellata. Menſura eorum parua, ſed præſentia animi in hoc tantum vſu mira. Terribilis hæc contra fugaces bellua eſt, fugax contra inſequentes. Sed aduerſum ire hi ſoli audent: quinetiam flumini innatant: dorſóque equitantium modo impoſiti: hiantibus reſupino capite ad morſum, addita in os claua, dextera ac læua tenentes extrema eius vtrinque, vt frænis in terram agunt captiuos, ac voce etiam ſola territos cogunt euomere recentia corpora ad ſepulturam. Itaque ei vni inſulæ crocodili non adnatant, olfactuque eius generis hominum, vt Pſyllorum ſerpentes fugantur. Strabo quoque *lib.* 17. Quum (inquit) crocodili Romam allati eſſent, vt viderentur, Tentyritæ eos ſequebantur, facta eſt ab illis piſcina quædam, & foramen in vno laterum, vt ex aqua in apricum egredi poſſent: Tentyritæ aderant qui eos interdum reti educebant ad ſolem, vt à ſpectatoribus viderentur: interdum in aquam intrantes, ruſum eos in piſcinam retrahebant. ¶ Nonnulli hos etiam Tentyros vocari putant: & ita vulgò legitur apud Plinium *lib.* 28. *c.* 3. Nam in inſula Nili Tentyri naſcentes tanto ſunt crocodilis terrori, vt vocem quoque eorum fugiant. Quo in loco alij legunt ad hunc modum. Nam in inſula Nili Tentyris naſcentes: vt, Tentyris ablatiuus ſit à Tentyra, orum, quod inſulam ipſam ſignificat.

Tĕnvĭs, e, Exilis, leuis, ſubtilis, gracilis, exiguus,)(Craſſus. Quidam deducunt à tendendo, id eſt, extendendo ferro. Nam ita, inquiunt, tenuantur laminæ. {דק *dak* דל *dal.* λεπτὸς, ἀραιὸς, ψιλὸς, ἰσχνός. GALL. *Tenuire, menu, delié, mince, petit.* ITAL. *Sottile, picciolo.* GERM. Dünn/Klein. HISP. *Delgado ò ſotil.* ANGL. *Thinne ſlender, ſmall.*} Cic. *de Fato*, Athenis tenue cælum: ex quo etiam acutiores putantur Attici: craſſum Thebis: itaque pingues Thebani ac valentes. Idem *in Hortenſio*, Fundum non modò mediocri pecunia, ſed etiam tenui percipere poſſumus. Colum. *lib.* 2. Quo tenue linum proueniat. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Tenuis & infirmi animi, eſſe animi puſilli. Ouid. allegoricè,

Tenuis mihi campus aratur, &c.

Cic. *pro Flacco*, Hæc enim ratio, ac magnitudo animorum in maioribus fuit, vt quum in priuatis rebus, ſuiſque ſumptibus minimo contenti, tenuiſſimo cultu viuerent, &c. Virg. 4. *Æneid.*

——& tenui telas diſcreuerat auro.

Cic. 5. *Tuſc.* Negat vllam in ſapiente vim eſſe fortunæ: tenuem victum antefert copioſo. Ouid. 1. *de Arte*,

Blanditiáſque leues tenui perſcribere vino.

Tenuior, & tenuiſſimus. Stat. *Sylu.* 4.

Hac te ſperne coli tenuiore lyra.

Cicer. *ad Attic. lib.* 3. Spes mea ſemper fuit tenuior, quàm literæ tuæ. Idem 2. *de finib.* Negat enim tenuiſſimo victu, hoc eſt, contemptiſſimis eſcis, & potionibus, minorem voluptatem percipi, quàm rebus exquiſitiſſimis ad epulandum. Tenuiſſima membrana. Idem 1. *de nat. deor.* In minimis tenuiſſimiſque rebus labi. Idem 1. *de Orat.* In tenui labor, at tenuis non gloria, ſi quem Numina læua ſinunt, auditque vocatus Apollo. ¶ Tenuis item aliquando ponitur pro paupere, & parum locuplete. {אביון *ebjón* דל *dal.* πένης. GALL. *Pauure.* ITAL. *Pouero.* GERM. Arm. HISP. *Pobre.*} Cic. *pro Mur.* Pœna grauior in plebem tua voce efflagitata eſt: commoti animi tenuium in ordinem noſtrum. *Ibidem*, Tenuiorum, & non occupatorum amicorum eſt iſta aſſiduitas. Idem 3. *de legib.* Conceſſa plebi à patribus iſta poteſtate, arma ceciderunt, reſtincta ſeditio eſt: inuentum eſt temperamentum, quò tenuiores cum principibus æquari ſe putarint.

Tĕnŭĭcŭlŭs, diminutiuum. {λεπτὸς, λεπτίδιος, ψιλός. GALL. *Menuet, tenuret.* ITAL. *Sottiletto, picciolotto.* GERM. Schlächt, nochgültig. HISP. *Coſa ſotil ò delgada vn poco.* ANGL. *A litle thinne and ſlender.*} Cic. *Pato*, Tenuiculo apparatu ſignificans Balbum fuiſſe contentum.

‖Tenuiarius, qui veſtes tenues conficit. Salmaſ.‖

Tĕnŭĭtās, atis, Gracilitas, ſubtilitas. {דלות *dallúth.* λεπτότης, λεπτομέρεια. GALL. *Tenuité, menuiſeté, petiteſſe.* ITAL. *Picciolezza, ſottilità.* GERM. Dünne, ranheit. HISP. *Delgadez ò ſotileza.* ANGL. *Thinneſſe, ſmalleneſſe.*} Plin. *lib.* 8. *c.* 33. Cauda præionga in tenuitatem deſinens, & implicans ſe viperinis orbibus. Idem *lib.* 10. *cap.* 29. Linguis luſciniarum tenuitas illa prima non eſt, quæ cæteris animalibus. ¶ Tenuitas, pro paupertate. {πενία. GALL. *Pauureté.* ITAL. *Pouertà.* GERM. Armut. HISP. *Probeza.*} Cic. 2. *Offic.* Danda etiam opera eſt, ne, quod apud maiores noſtros ſæpe fiebat, propter ærarij tenuitatem, aſſiduitatémque bellorum, tributum ſit conferendum. Idem *Tironi*, Vt poſſum, ex meis anguſtiis illius ſuſtento tenuitatem.

Tĕnŭĭtĕr, tenuius, tenuiſſimè, aduerbium. {λεπτῶς. GALL. *Tenuement, delicement.* ITAL. *Picciolmente, ſottilmente.* GERM. Dünniglich/ſchlächtlich/ nachgültiglich. HISP. *Delgadamente.* ANGL. *Thinnelie, ſmallie, ſlenderlie.*} Cæſ. *lib.* 3. *bell. Gall.* Pelles pro velis, alutæque tenuiter confectæ. Cic. *lib.* 3. *de inuen.* Sed illæ tenuiùs & acutiùs, & ſubtiliùs tractantur: hi autem grauiùs & ornatiùs. Idem 6. *Verrina*, Iuſſit Timarchidem æſtimare argentum, quo modo? quo qui vnquam tenuiſſimè in donatione hiſtrionum æſtimauit.

Tĕnŭo, as, Tenue reddo, extenuo, macero. {הדק *hedhék.* λεπτύνω. GALL. *Attenuir, amenuiſer, appetiſſer.* ITAL. *Stenuare, aſſottigliare, minuire.* GERM. Dünn/oder ran machen. HISP. *Adelgazar, amenguar.* ANGL. *To make thinne and ſlender.*} Quint. *lib.* 1. *c.* 10. Ita ſibi quoque tenuandos adipes, & quicquid humoris corrupti contraxerit, emittendum, ſi eſſe ſanus ac robuſtus volet. Propert. *lib.* 3. *Eleg.*

Dicite quo pariter carmen tenuaſtis in antro.

Ouid. *lib.* 3. *Metam.*

Et tenuant vigiles corpus miſerabile curæ.

Idem 1. *de Ponto, Eleg.* 7.

Nec magis aſſiduò vomer tenuatur ab vſu,
Pectora quàm mea ſunt ſeriè calcata malorum.

Idem *Eleg.* 11. *lib.* 5. *Triſt.*

Vtque meam famam tenuent oblinia culpa.

Et *Eleg.* 6. *lib.* 4. Hoc (tempus) tenuat dentem aratri. ¶ Compoſita ſunt, Attenuo, & extenuo: de quibus ſuis locis.

Tĕnŭātŭs, a, um, participium. {דל *dal* מדלדל *mudhál.* λεπτυνθείς. GALL. *Amenuiſé, appetiſſé.* ITAL. *Stenuato, aſſottigliato.* GERM. Außgemägert/ ſubteiler gemacht. HISP. *Adelgazado, amenguado.* ANGL. *Made ſlender, thinne or ſmall.*} Horat. 2. *Serm. ſat.* 2.

Seu recreare volet tenuatum corpus, vbique
Accedent anni, &c.

Ouid *lib.* 2. *Metam.*

Quum vox eſt tenuata viro, canaque capillos
Diſſimulant plena.

Tĕnŭs, us, idem quod laqueus, teſte Nonio, à tendendo dictus. {פח *pach.* παγίς. GALL. *Vn laqs.* ITAL. *Laccio.* GERM. Ein ſtrick oder ein Seil. HISP. *El lazo.* ANGL. *A ſnare noch or a bow.*} Plaut. *Bacchid.* Nunc ab tranſenna hic turdus lumbricum petit: Pendebit hodie pulchrè, ita intendi tenus.

Tĕnŭs, {עד *hadh.* μέχρι. GALL. *Iuſques.* ITAL. *Fin' a.* GERM. Biß an. HISP. *Haſta.* ANGL. *Nigh to, vp to, or downe to.*} Præpoſitio, idem ſignificans quod vſque ad: exigitque aut ablatiuum ſingularem, cui tamen poſtponitur: vt, Pube tenus, Mento tenus, Capulo tenus. Virg. *lib.* 3. *Æneid.*

Prima hominis facies, & pulchro pectore virgo
Pube tenus.

Liuius, Verbo tenus magis, quàm re. Senec. *c.* 9. *de tranquill.* Tecto tenus extructa loculamenta. Suet. *in Cæſ. c.* 76. Titulo tenus honores gerere. (i. non re ipſa.) Idem *in Aug. c.* 85. Et aliquam de vita ſua, quam tredecim libris Cantabrico tenus, nec vltra expoſuit. Idem *in Tib. c.* 38. Antio tenus nuſquam abfuit. Gell. *cap.* 8. *lib.* 17. Ore tenus ferre. ¶ Aut genitiuum pluralem. Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Et crurum tenus à mento palearia pendent.

Sic Cumarum tenus: id eſt, vſque ad Cumas. Cic. *in Epiſt.* Illi rumores de comitiis Tranſpadanorum Cumarum tenus caluerunt. Quintilianus, Aurium tenus percipere. ¶ Nonnunquam admittit & accuſatiuum. Flaccus *in Argonauticis*, Et Tanaim tenus immenſo deſcendit ab Euro. Quodam tenus prodire, eſt qualem in re quapiam progreſſum facere. Horat. 1. *Epiſt.* 1.

Eſt quodam prodire tenus, ſi non datur vltrà.

Liu. *lib.* 4. *dec.* 5. Genus tenus, &c. niſi ſit mendum. Item, Illatenus, vno verbo, pro eouſque dixit Gell. *c. vlt. lib.* 16. loquens de Arione his verbis: Nautas precum eius harum commiſertum eſſe illatenus, vt ei necem afferre per vim ſuis manibus temperarent. Titulo tenus Conſul, hoc eſt, ſolo titulo, & non re, vt paulò antè dictum eſt.

Teos, Τέως Stephano, Ioniæ ciuitas, Anacreontis Poëtæ patria, qui ab ea Teius eſt cognominatus. Horat. *in Epod.*

Non aliter Samio dicunt arſiſſe Bathyllo
Anacreonta Teium.

¶ Eſt & altera eiuſdem nominis ciuitas in Scythia, ad paludem ſita, piſcibus referta, cui ſereno tempore oleum innatat tanta copia, vt in vaſa colligi poſſit, & neceſſariis vſibus adhiberi. Autor Steph.

Teius, a, um. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Lyrici Teia muſa ſenis. (periphraſis Anacreontis poëtæ.)

Tĕpĕo, tepes, vide *Tepidus*.

Tephrias, genus marmoris. Exponi poteſt cineritius. Nam τέφρα Græcis eſt quod Latinis cinis. Plin. *lib.* 36. *c.* 7. Laudatur præcipuè ex his, quem Tephraim appellant à colore cineris.

Tephritis, τεφρῖτις. Gemma quæ nouæ lunæ ſpeciem habet, in cornua curuatæ, cinericei tamen coloris: vnde & nomen habet. Autor Plin. *lib. vlt. cap.* 10.

Tĕpĭdŭs, a, um, quod eſt medium inter calidum & frigidum. {χλιαρὸς, ἀλεεινός. GALL. *Tiede, chaudet, entre chaud & froid.* ITAL. *Tepido, ne freddo, ne caldo.* GERM. Law/das nicht gar kalt noch warm iſt. HISP. *Tibio, entre frio y caliente.* ANGL. *Warme, meane betweene hote and colde.*} Plin. *lib.* 12. *c.* 25. Præterea ſynceri denſantur in tepida aqua. Ou. 2. *Faſt.*

Aurea pellebant tepidos vmbracula ſoles.

Idem *Eleg.* 12. *lib.* 3. *Triſt.*

Exerit (herba) *è tepida molle cacumen humo.* (id eſt, vere.)

¶ Interdum pro calido ponitur. Lucretius, Tepidiſque caminis. Virg. 1. *Georg.*

Non tepidum ad Solem pennas in littore pandunt.

Ouid. 2. *Amor. Eleg.* 19.

Tepidáſque reſonuerat ignes.

¶ Interdum pro frigido, præſertim quando transfertur ad hominem. Plaut. Hic homo factus eſt tepidior, id eſt, frigidior, ſegnior. Hinc Tepidus orator: contumelioſum eſt verbum apud Quintilian. *c.* 13. *lib.* 1. ¶ Tepidum licet, &c. Martial. *Epigr.* 71. *lib.* 1. & *Epigr.* 98. madidum, id eſt, ebrium.

Tepidulus, diminutiuum. Subtepidus. ὑποχλιαρός.

Tepidarium, locus in balneis, in quo tepida aqua lauabantur. χλιαρὸν λουτρόν: quemadmodum Calidarium, in quo calida lauabantur: & Frigidarium, in quo frigida.

Tĕpido, as, are, Tepida aqua irrigo. {χλιαίνω. GALL. *Tieder, faire tiede.* ITAL. *Intepidire, far tepido.* GERM. Law machen. HISP. *Entibiar.* ANGL. *To warme, or make warme.*} Plin. *lib.* 17. *c.* 26. In eodem agro bruma, tantò magis ſi niues ſcateant, gelêtve, ne frigus vites adurat, circumfunduntur riguis, quod ibi tepidare vocant, memorabili natura in amne ſolo. Sed idem æſtate intolerandi rigoris.

Tĕpĕo,es,ui,Tepidus ſum. {χλιαρὸς εἶναι. GALL. *Eſtre tiede, deuenir tiede, ou ſe tiedir.* ITAL. *Eſſer tepido.* GERM. lauw ſein. HISP. *Entibiarſe.* ANGL. *To be warme.*} Plin.*lib.*29.*cap.*4. Carnibus gallinaceorum,ita vt tepeant auulſæ appoſitis, venena ſerpentium domantur. Ouid. 3. *de Ponto, Eleg.*4.

Illa recens pota eſt, noſtra tepebit aqua.

Virg.3.*Georg.*

Parturit almus ager, Zephyrique tepentibus auris
Laxant arua ſinus.

Ouid.3.*Faſt.*

Et pereunt victa ſole tepente niues.

Cato *de re ruſt.c.*69. Lentibus ligneis facito caleſcat:vbi temperatè tepebit,tum cuminum indito.Ouid.*Eleg.*10.*lib.*3.*Triſt.*

Dum tamen aura tepet, &c.

Quintilian. Tepet hic affectus.

Tĕpēſco,is,aliquantulum caleo,tepidus fio. {χλιαίνομαι. GALL. *Deuenir tiede.* ITAL. *Diuenir tepido.* GERM. lauw werden. HISP. *Entibiarſe.* ANGL. *To waxe warme.*} Cic.2.*de nat.deor.* Atque etiam maria agitata ventis ita tepeſcunt, vt intelligi facilè poſſit in tantis illis humoribus eſſe incluſum calorem.Virg.9.*Æneid.*

Et fixo ferrum in pulmone tepeſcit.

Lucan.*lib.*4.

Paulatim cadit ira ferox,menſéſque tepeſcunt.

¶ Huius compoſitum eſt, Intepeſco,quod eſt valde tepeſco.Columell. Nunc mitigato iam & intepeſcente frigore, largiſſimis oliuitatibus, Liberique vindemiis exuberent.

Tĕpŏr,is,& Tepiditas, atis, Media qualitas inter calorem & frigus, moderatus calor & frigus. {χλιαρότης, ἀλέα. GALL. *Tiedeur.* ITAL. *Tepidezza.* GERM. Die lawe. HISP. *Tibieza, diſpoſicion de lo tibio.* ANGL. *VVarmih or warmeneſſe.*} Colum. *lib.*2. Si verò tepor cæli, ſiccitáſque regionis ſuadebit,Februario ſtatim proſcindendi ſunt. Cic.2. *de natur. deor.* Nec enim ille externus & aduentitius habendus eſt tepor, ſed ex intimis maris partibus agitatione excitatus, quod noſtris quoque corporibus contigit, quum motu atque exercitatione recaleſcunt. Ouid. 2.*Metam.*

Quæ neque dant flammas,leniique tepore cremantur.

Tepefacio,is,ere,Tepidum facere. Cicer.2. *de nat.deor.* Is eius tactus eſt, non vt tepefaciat ſolum,ſed etiam ſæpe comburat. Catull.*in Argon.*pe ſyllabam produxit,

Alta tepefaciet permiſta flumina cæde.

Idem *ad Mallium*, corripuit eandem,

Frigida deſerto tepefacit membra cubili.

Tĕpĭto Tepefacio. {χλιαίνω. GALL. *Tiedir vn peu,eſchauffer.* ITAL. *Intepidire, far tepido.* GERM. lauw oder warmlecht machen. HISP. *Entibiar, hazer tibio.* ANGL. *To mak warme.*} Plin. *lib.*36.*cap.*26. Fragmenta teporata agglutinantur tantùm, ruſſus tota fundi non queunt, præter quàm abrupta ſibi.

Tĕr, {שלש פעמים *ſchelóſch peȟamim.* τρίς. GALL. *Trois fois.* ITAL. *Tre volte.* GERM. Drey mahl. HISP. *Tres vezes.* ANGL. *Three tymes.*} Aduerbium numerale,idem valens quod tribus vicibus. Cic.*de diuin.* Cædunt de cælo ter quatuor corpora ſancta,Virg.*lib.*1.*Georg.*

Ter ſunt conati imponere Pelio Oſſam:
Ter Pater extructos diſiecit fulmine montes.

Horat.3.*Carm.Ode* 3.

Ter ſi reſurgat murus aheneus,
Autore Phœbo, ter pereat meis
Exciſus Argiuis: ter vxor
Capta virum, pueróſque ploret.

Plaut. *Pſeud.ſc.*4.*a.*2. Cui ter trina,triplicia,artibus tribus, ter demeritas dein lætitias.Ouid. *lib.*5.*Faſt.*

Ter volui promittere opem,ter lingua retenta eſt.

Idem *Eleg.*3.*lib.*1.*Triſt.*

Ter limen tetigi,ter ſum reuocatus, &c.

¶ Aliquando non tam numerum ſignificat,quàm augmentum : vt, Ter maximus, τρισμέγιστος: Ter beati, τρισμακάριοι. Ouid.8.*Metam.*

——*O ego ter felix!*

Virg.1.*Æneid.*

——*O térque quatérque beati!*

Teraphim, תרף, imago.

TERCENTVM,Trecenti. {שלש מאות *ſchelóſch meóth.* τριακόσιοι. GALL. *Trois cents,trois fois cent.* ITAL. *Trecento.* GERM. Dreyhundert. HISP. *Tres cientos.* ANGL. *Three hundred.*} Virg.8.*Æneid.*

Maxima tercentum totam delubra per vrbem
Lætitia, ludiſque viæ plauſúque fremebant.

Idem 1.*Georg.*

Tercentum niuei tondent dumeta iuuenci.

Idem 4.*Æneid.*

Stant aræ circum, & crines effuſa ſacerdos
Tercentum tonat ore deos.

Tĕrcēnti,æ, a, Tercenti, ſeu tercentum. {שלש מאות *ſchelóſch meóth.* τριακόσιοι. GALL. *Trois cens.* ITAL. *Trecento.* GERM. Dreyhundert. HISP. *Tres cientos.* ANGL. *Thre hundred.*} Cic.2.*de finibus*, Tercentóſque eos, quos eduxerat Sparta,quum eſſet propoſita aut fuga turpis,aut glorioſa mors,oppoſuit hoſtibus. Plaut. *Perſa*, Tercentis verſibus tuas impuritias loqui nemo poteſt. Cic. 3.*Philipp.* Et Brundiſij tercentos fortiſſimos viros,ciueſque optimos trucidauit.

Tĕrcenties,aduerbium. {τριακοσιάκις. GALL. *Trois cents fois.* ITAL. *Trecente volte.* GERM. Dreyhundert mahl. HISP. *Trecentas vezes.* ANGL. *Three hundred tymes.*} Catull. *in Iul. Cæſarem*, Ducenties comeſſet,aut tercenties? Non deſunt tamen qui hiſce omnibus in locis Trecenti,& Trecenties legendum contendant.

Tĕrcentēni, Tercenti. {שלש מאות *ſchelóſch meóth.* τριακόσιοι. GALL. *Trois cens.* ITAL. *Trecento.* GERM. Dreyhundert. HISP. *Tres cientos.* ANGL. *Three hundred.*} Mart. *lib.*2.

Tercentena quidem poteras epigrammata ferre.

[Tercera, inſula.]

Terdeni,æ,a,Triginta. {שלשים *ſcheloſchim.* τριάκοντα. GALL. *Trente.* ITAL. *Trenta.* GERM. Dreiſſig,oder je dreyſſig. HISP. *Treynta en numero.* ANGL. *Threttie.*} Martial.*lib.*12.

Ter denos vigilaueram per annos.

Virg.*lib.*8.*Æneid.*

Ex quo terdenis vrbem redeuntibus annis,
Aſcanius clari condet cognominis Albam.

[Terdona,ſiue Dertona,*Tortona*,V.E.ſub A & Ducatu Mediolanenſi.]

TERGEMĬNVS, a, um, adiectiuum, id eſt, triplex. {משלש *meſchullaſch.* τρίδυμος, τρίδιδυμος. GALL. *Triple,de trois doubles.* ITAL. *Di tre doppi, triplice.* GERM. Dreyfach,oder dreyfaltig. HISP. *Traſdoblado,coſa que tiene tres dobleces.* ANGL. *Three folde.*} Liu.6.*ab Vrbe*, Modo tergeminæ victoriæ triplicem triumphum ex his ipſis Volſcis & Æquis, & ex Hetruria egiſſis.Ouid.4.*Triſt.Eleg.*6.

Tergeminumque virum,tergeminúmque canem.

Stat.1.*Sylu.*1.

Non hoc imbriferas hyemes opus,aut Iouis ignem
Tergeminum, Æolij non agmina carceris horret.

id eſt,fulmen triſulcum. ¶ Ius tergeminæ prolis,id eſt,ius trium liberorum.Stat.4.*Sylu.*8.

Ergo quòd Auſoniæ pater auguſtiſſimus vrbis
Ius tibi tergeminæ dederat laudabile prolis,
Omen erat.

Plaut.*Capt.ſc.*1.*a.*1. Extra portam tergeminam ad ſaccum ire licet (id eſt,mendicatum ire licet.) Quidam Codices hic habent *Trigeminam.* ¶ Tergeminus pro maximo,atque ampliſſimo. Horat. *in I. Carm.*

Certat tergeminis tollere honoribus.

Martialis,

——*tergeminum mugiat ore ſophos.*

id eſt,maxima voce ſucclamet.Tibullus,

Illum tergemina nanorum conſulta mortis.

Tĕrgĕmĭni, dicuntur qui tres eodem partu editi ſunt. {τρίδυμοι. GALL. *Trois nais tous d'vne ventrée.* ITAL. *Tre natti tutti d'vn medeſimo parto.* GERM. Drey ſo in einer geburt geboren ſind,dreyling. HISP. *Tres nacidos de vn miſmo parto.* ANGL. *Three borne at one tyme of one mother.*} Plin. *lib.*7.*c.*3. Tergeminos naſci certum eſt,Horatiorum,Curiatiorúmque exemplo. Tergemini fratres,apud Liu. 1. *ab Vrbe.*

[Teriſtrium, mauortium. Turn.

Terma,extrema planta pedis. Varro.

Termentarium,linteum,quod teritur corpore.]

TĔRNI,a,um,diſtributiui numeri nomen eſt:quod tamen ſæpe accipitur pro ſuo primitiuo. {שלשה *ſcheloſcháh* שלישי *ſchelíſchi.* τρεῖς, συντρεῖς,τριπλοῖ. GALL. *Trois en nombre,ou trois enſemble.* ITAL. *Tre in numero,ò tre inſieme.* GERM. Drey oder je drey. HISP. *Tres en numero,o tres juntamente.* ANGL. *Thre or three and three.*} Horat. 3. *Carm.Ode* 19.

Ternos ter cyathos attonitus petet Vates.

Virg.1.*Æneid.*

——*Terno conſurgunt ordine remi.*

Cic. *ad Pætum lib.*4. Quum loquimur terni,nihil flagitij dicimus : at quum bini,obſcœnum eſt. Ouid.*Eleg.*1.*lib.*2.*Triſt.*

Parua ſedet ternis inſtructa tabella lapillis.

¶ Terna pro tria,bis dixit Tibull.*lib.*4.

Terna ſæcula vixit Neſtor.

Tĕrnārĭus,a,um. {שלשה *ſcheloſcháh* שלישי *ſchelíſchi.* τριαδικός. GALL. *De trois.* ITAL. *Di tre.* GERM. Von drey theil. HISP. *Coſa de tres.* ANGL. *Of the number of three.*} vt, Ternarij ſcrobes,id eſt,ſcrobes quadrati,quaquauerſum pedes habentes ternos.Colum.*lib.*11.*cap.*2. Scrobes omnis generis,quos eris autumno conſituturus, hoc tempore præparare oportebit eorum quaternarij, hoc eſt, quaquauerſum pedum quatuor, ſi eſt commodum terrenum, xiiii. ab vno fiunt : ternarij autem xviii. ¶ De Ternarij perfectione, Plutarch. *in Fabio.* Item Auſonius in Poemate cui Grypho nomen eſt.

TĔRTĬVS,a,um,Vltimus,ſiue vnus ex tribus. {שלישי *ſchelíſchi.* τρίτος. GALL. *Troiſieſme,tiers.* ITAL. *Terzo.* GERM. Der dritt. HISP. *Tercero en orden.* ANGL. *The thrid.*} Ouid. 13.*Metam.*

——*Sic à Ioue tertius Aiax.*

Plaut. *Aul.ſc.*3.*a.*4. Oſtende manus. S.Eccas. E. Oſtende etiam tertiam. Verba ſunt auari Euclionis perturbatum habentis animum, &c. Plin. *Epiſt.*92. Tertius dies eſt,quòd audiui recitantem Sentium Augurium. Cic.*pro Rab.Poſthumo*, Multis verbis intercedentibus in Gabinij iudicio, tertio quoque verbo excitabatur.Plin.*lib.*8.*c.*48. Tertium locum Mileſiæ oues obtinent. ¶ Tertiæ notæ herbæ,id eſt,tertio loco adſcribendæ,vel tertiam dignitatem poſt alias ſortitæ. Colum.*lib.*9.*cap.*4. Tertiæ notæ,ſed adhuc generoſæ,marinus ros,& noſtras cunila,quam dixi ſatureiam.

Tertĭānus,adiectiuum,vt, Tertiana febris, quæ tertio quoque die recurrit. {τριταῖος. GALL. *Tiers.* ITAL. *Terzano.* GERM. Dreitägig. HISP. *Tercero.* ANGL. *Of the thrid daye.*} quemadmodum Quartana,quæ quarto. Cicer.*de nat.deor.* Vide quæſo ſi omnis motus,omniaque, quæ certis temporibus ordinem ſuum conſeruant, diuina dicimus, ne tertianas quidem febres,& quartanas diuinas eſſe dicendum ſit. ¶ Tertiana etiam abſolute idem ſignificat. Plin. *lib.*20.*cap.*14. Xenocrates pulegij ramum lana inuolutum in tertianis ante acceſſionem olfaciendum dari,&c.

Tĕrtiani, norum, Tertiæ legionis milites. οἱ τῆς τρίτης λεγεῶνος στρατιῶται. Tacit. *lib.*2. *cap.*21. Tradidit & Syria duos, & viceſimanos, tertianóſque.

Tĕrtiō,aduerbium,Tertia vice. {שלישית *ſchelíſchith.* τρίτον, τὸ τρίτον. GALL. *Tiercement,pour la troiſieſme fois.* ITAL. *La terza volta.* GERM. Zum dritten mahl. HISP. *La tercera vez.* ANGL. *Thridlie.*} Terent. *in Eunuch.* Non hercle veniam tertiò. Col.*lib.*3.*c.*13. Sarriuntur ſingulis operis,iterum ſarriuntur vna opera,& tertio vna.

Tĕrtium,aduerbium,Tertia vice. {שלישית *ſchelíſchith.* τρίτον,τὸ τρίτον. GALL. *Pour la troiſieſme fois.* ITAL. *La terza volta.* GERM. Zum dritten mahl. HISP. *La tercera vez.* ANGL. *The thrid tyme,or thridlie.*} Plaut. *Men.ſc.*4.*a.*2. Vbi Agathocles regnator fuit:Iterum Lanthia,Tertium Liparo. Cic.2.*de diuin.* Quid eſt tam incertum,quam talorum iactus? tamen nemo eſt,quin ſæpe iactans,Venerem iaciat aliquando,nonnunquam

quam etiam iterum ac tertiùm. ¶ Tertiùm Conſul eſſe dicitur, qui duobus iam perfunctus Conſulatibus, tertium gerit. Tertiò autem Conſul quis factus eſſe dicitur, qui tertio poſt exactos reges anno geſſit conſulatum. Adi Gell. *c.* 1. *lib.* 10.

Tĕrtĭo,as, verbum eſt rei ruſticæ ſcriptoribus familiare, pro eo quod eſt, opus aliquod tertiò repeto. {שלש *ſcriſcheſch* [illegible]. Gall. *Tiercer, labourer pour la troiſieſme fois.* Ital. *Interzare, lauorare la terra la terza volta.* Germ. Zum dritten mahl eren. Hisp. *Terciar lo binado.* Angl. *To thirde, to labour the thrid tyme.*} vt, Tertiare agrum, eſt tertiò proſcindere. [illegible]. Col. *lib.* 2. Sed iugerum talis agri quatuor operis expeditur: nam commodè proſcinditur duabus, vna iteratur, tertiatur dodrante, in liram ſtatim redigitur quadrante operæ. Idem *lib.* 2. *c.* 13. Iteratos eſſe oportebit, ac deinde circa Septemb. Calendas tertiatos.

Tĕrtĭātĭo,nis, verbale. {[illegible]. Gall. *Tiercement, acte de tiercer.* Ital. *Eſſo interzare.* Germ. Die dritte erung. Hisp. *Obra de terciar lo binado.* Angl. *The labouring of a thing three tymes.*} Pro tertia operis repetitione: quo nomine Col. *lib.* 12. *c.* 50. vſus eſt pro tertia olei preſſura. Sint autem (inquit) in cella olearia tres laborum ordines, vt vnus primæ notæ, id eſt, primæ preſſuræ oleum recipiat, alter ſecundæ, tertius tertiæ. Nam plurimum refert non miſcere iterationem, multóque minus tertiationem.

Tĕrtĭātă verba. Appellantur imperfecta, lapſantia, & cum pauore nutabunda, quando quis exanimatus non profert verba integra, ſed vix tertia quæque enuntiat, mediis ex perturbatione ſuppreſſis. [illegible]. Apul. *lib.* 5. Tremens & exangui colore, lurida, tertiata verba ſubſtrepens, ſic ad illas ait.

Tĕrtĭārĭŭs,a,um, adiectiuum, quod tertiam rei alicuius partem recipit. {[illegible]. Gall. *Tierſain ou tierſal, qui de trois part en a vne.* Ital. *Terzano, che ha vna di tre parti.* Germ. Das den dritten theil eines dinge hat. Hisp. *Tercero, que tiene vna de tres partes.* Angl. *That receiueth or conteineth the thrid part of any thing.*} vnde Tertiarium ſtannum appellatur à Plin. *lib.* 34. *c.* 17. Adulterini & factitij ſtanni genus, quum ſingulis ſtanni libris ſingulæ plumbi, & ſingulæ nigri libræ admiſcentur. ¶ Tertiarius [illegible], actor tertiarum partium, vt actor ſecundarum dicitur ſecundarius, i. [illegible]. Valer. Max. *lib.* 9. *cap.* 15. Sed alter ex quodam ſecundarum cognomen Spintheris traxit: alter, niſi Nepotis à moribus accepiſſet Pamphili tertiarij, cui ſimillimus eſſe ferebatur, habuiſſet. Plin. *lib.* 7. *c.* 14. Spinther ſecundarius, tertiariúſque Pamphilus. Sic in MS-tis codicibus.

Tĕrtĭārĭum,ij, ſubſtantiuum, Triens, hoc eſt, vnciæ quatuor: & tam de pondere, quàm de menſura dicitur. {[illegible]. Gall. *Quatre onces.* Ital. *Quattro onze.* Germ. Der dritte theil eines gewichts oder maß. Hisp. *Quatro onças.* Angl. *Foure ounces.*} In ponderibus enim, teſte Bud. libræ tertiam partem ſignificat: in menſuris autem tertiam partem congij. Cato *de re ruſt. c.* 95. Poſtea ſumito bituminis tertiarium, & ſulphuris quartarium.

Terapnæ, multitudinis numero ([illegible]) vel Terapne, Terapnes, vrbs Laconiæ in finibus Thebanis, Helenæ patria. Mela *lib.* 2. ¶ Animoſa Terapne. Sil. *lib.* 6. Vmbroſæ Terapnæ, apud Stat. *lib.* 4. *Sylu.* Hinc poſſeſſiuum Terapnæus. Ouid. *Epiſt.* 15.

Rure Terapnæo nata puella Phrygem.

Stat. 2. *Sylu.*

Blanda Terapnæi placeant vineta Galeſi.

Tĕrĕbellum, vide *Terebra.*

Tĕrĕbinthŭs,i, [illegible], arbor eſt circa Idam, Macedoniámque, breuis, fruticoſa, & contorta: in Syria verò magna & copioſa, materie lenta, & nigra, lauri pene folio, oleæ flore, ſed puniceo, baccis primum herbaceis, mox rubris, & quum maturuerint, nigrantibus, magnitudine fabæ, reſinoſis, & ſulphuroſis, radice valida, in profundum acta. Duo terebinthi ſunt genera, ſexu diſtincta, ex quibus mas ſterilis eſt, teſte Theophr. Ex hac arbore diſtillat laudatiſſimum reſinæ genus, quam Terebinthinum Latini vocant. Plin. *lib.* 25. *c.* 6. de reſinæ generibus loquens, In arborum differentia placet terebinthina odoratiſſima atque leuiſſima: nationum Cypria atque Syriaca, vtraque mellis Attici colore, ſed Cypria carnoſior, ſiccíorque. ¶ Terebintha arbor, nunc videtur in hortis D. Cardinalis Bellaij ad ædem D. Virginis Pariſienſis.

Tĕrĕbră, æ, Inſtrumentum quo ligna perforantur: a terendo dictum. {[illegible]. Gall. *Vne tariere.* Ital. *Trinella.* Germ. Ein boter/neppel. Hisp. *Barrena.* Angl. *An anger or wimble.*} Col. *lib.* 4. *c.* 29. Nam antiqua terebra, quam ſolam veteres agricolæ nouerant, ſcobem faciebat, perurebatque eam partem, quam perforauerat.

Terebram, idem. Vnde

Tĕrĕbellum, diminutiuum, Inſtrumentum chirurgorum, quo fracta cranij oſſa eximuntur. {[illegible]. Gall. *Petite tariere.* Ital. *Trinellino, ſucchellino.* Germ. Ein böretlin/oder Nepperlin. Hisp. *Pequeña barrena.* Angl. *Litle percer or wimble.*}

Tĕrebro, as, Terebra perforo. {נקר *nakár* נקב *nakáb.* [illegible]. Gall. *Percer, faire vn trou auec vne tariere.* Ital. *Trinellare, forare.* Germ. Boren. Hisp. *Barrenar.* Angl. *To perce or bore with a wimble or anger.*} Virg. 2. *Æneid.*

Aut terebrare cauas, vteri & tentare latebras.

Col. *lib.* 5. *c.* 9. Eas terebrari Gallica terebra conuenit. Ouid. 6. *Faſt.*

Prima terebrato per rara foramina buxo,

Vt daret effeci tibia longa ſonos.

Suet. *in Tib. cap.* 68. Articulis ita firmis, (fuit Tiberius ſup.) vt recens & integrum malum digito terebraret; caput pueri, vel etiam adoleſcentis talitro vulneraret, &c. ¶ Huius compoſitum eſt, Exterebro, de quo ſuo loco.

Tĕrebratĭo,nis, verbale, Ipſe terebrandi actus. {[illegible]. Gall. *Percement d'vne tariere.* Ital. *Foramento con trinella.* Germ. Borung. Hisp. *Barrenamiento.* Angl. *A pearcing or boring with a wemble.*} Col. *lib.* 4. *c.* 29. In illa autem, quæ fit per terebrationem, &c.

Tĕrēdo, inis, {עש *Saſch.* Gall. *Teigne, ver qui s'engendre dans le bois.* Ital. *Verme generato nel legno che lo rode.* Germ. Ein holtzwurm. Hisp. *El guſano que roe la madera.* Angl. *A worme that eateth woode.*} Vermis in ligno naſcens, illúdque erodens. Eſt autem hæc ex Græca, ſed quam Latini & vſu & inflexione ſuam fecerunt. Græci enim [illegible] appellant, quam nos teredinem. Quanquam nihil prohibet Latinam vocem eſſe a terendo dictam. Eadem & Tinea dicitur. Licet ſint qui diſtinguant, vt teredines tantùm dicantur in mari, hoc eſt, in nauibus: tineæ, terreſtres ſint. Plin. *lib.* 16. *c.* 41. Infeſtantium quatuor genera. Teredines capite ad portionem grauiſſimo rodunt dentibus: hæ tantùm in mari ſentiuntur, nec aliam putant teredinem propriè dici: terreſtres tineas vocant. ¶ Teredo pro verme veſtes terente, & erodente. Plin. *lib.* 8. *cap.* 48. de prætextis Seruij Tullij, Mirúmque fuit, nec defluxiſſe eas, nec teredinum iniurias ſenſiſſe annis quingentis ſexaginta.

Tĕrentĭă, Ciceronis vxor fuit, epiſtolis ipſius notiſſima, quam poſtea à viro repudiatam Saluſtius vxorem duxit, vt inimici ſui arcana certiùs poſſet diſcere ex ea, quæ omnium eius conſiliorum particeps fuerat & ſocia. Connumeratur hæc à Plin. *lib.* 7. *cap.* 48. inter longiſſimæ vitæ exempla, vt quæ vſque ad CXVII. annum dicatur perueniſſe.

Tĕrentĭŭs, [illegible], Poëta comicus, natione Afer, patria Carthaginienſis, libertus fuit Romæ Terentij Lucani, à quo ob liberale ingenium optimis literis eruditus, in hominum nobiliſſimorum amicitiam peruenit, præcipuè Scipionis, & Lælij. quorum etiam opera adiutus creditur in ſcribendo, ob ſermonis elegantiam. Cui opinioni adſtipulatur etiam Varr. Non obſcurum eſt, inquiens, adiutum Terentium in ſcriptis à Lælio, & Scipione. Eandem ipſe famam auxit. Nunquam enim, niſi leuiter, ſe tutari conatus eſt. Scripſit fabulas ſex, quæ omnium manibus teruntur. Poſthac viſendarum Athenarum cupiditate ductus, ex quo nauim conſcendit, nuſquam deinde conſpectus eſt. quo fit, vt naufragio credatur periſſe. Latius exequitur huius vitam Donatus *in Prolegomenis Andriæ.* ¶ Ab hoc fit adiectiuum Terentianus, apud Quint. *lib.* 6. *c.* 3. Nec minus niger, inquit, nec minus confidens, quàm ille Terentianus eſt Phormio. ¶ Terent. Scaurus Grammaticus, quem Gell. dicit floruiſſe Adriani temporibus, ac librum de Ceſellij Vindicis Grammatici erroribus ſcripſiſſe. ¶ Terentius Culeo, ſenator Romanus, captus à Carthaginienſibus fuit, & redemptus ab Africano maiore: vnde & currum eius ſequutus eſſe dicitur pileatus: vt refert Liu. 10. *bell. Pun.* Hinc natus error apud indoctos, qui Terentium comicum à Pœnis captum fuiſſe, & à Scipione redemptum crediderunt. ¶ Terentius Varro, collega Pauli Æmilij poſt cladem Canenſem cum reliquiis exercitus, Canuſium ſe recepit. Cui Romam redeunti gratulatus eſt populus Romanus, quod de Republica non deſperaſſet.

Tĕrentŭs, locus in campo Martio, quòd in eo ara Ditis patris in terra occultaretur: quæ ludis tantùm ſecularibus effoſſa terra oſtendebatur: iiſque peractis, rurſus claudebatur. Martial.

Bis mea Romano ſpectata eſt vita Terento.

hoc eſt, binos ſpectaui ludos ſeculares. Idem *lib.* 4.

Et qua Romuleus ſacra Terentus habet.

Tĕrentinŭs,a, um, adiectiuum, vnde Ludi Terentini dicti ſunt, qui alio nomine ſeculares vocantur, qui centeſimo quoque anno tribus diebus continuis, tribúſque noctibus celebrabantur: tametſi poſtea ambitione principum minore interiecto ſpatio aliquoties fuerint celebrati. Auſonius *in Ternario,* Trina Terentino celebrata trinoctia ludo. de horum ludorum inſtitutione, & ritu, vide Politianum *cap.* 58. *Miſcellan.* Cenſorinum *cap.* 6. Diuum Auguſt. *de Ciuit. Dei, lib.* 3. *cap.* 18. Valer. Maxim. *lib.* 2. *cap.* 1.

Tĕrēs,tis, gen. omn. Longum & rotundum, cuiuſmodi eſt figura cylindri: ita dictum quòd anguli circumquaque quaſi torno videantur eſſe detriti. {עגל *Bagól.* [illegible]. Gall. *Rond en long, comme vne iaueline.* Ital. *Longo & rondo come vn' aſta.* Germ. Rond in die länge/ecroel. Hisp. *Rolliza, redonda y luenga.* Angl. *Round and long as a Iaueline.*} Teres eſt rotundum cum proceritate, inquit Seruius: vt apud Horat. Teretes ſuræ: Teres Oliua, apud Virg. 8. *Eclog.*

Incumbens tereti Damon ſic cœpit oliuæ.

Ouid. *lib.* 10. *Metam.*

Pendebant tereti gemmata monilia collo.

Idem 1. *de Arte,*

Nec faciem, nec te pigeat laudare capillos,

Et teretes digitos, exiguúmque pedum.

Suet. *in Cæſ. c.* 45. Teretibus membris fuit. Virg. 4. *Æneid.*

Et tereti ſubnectit fibula gemma.

¶ Oratio teres. Cic. 3. *de Orat.* Sed ſi habitum etiam orationis, & quaſi colorem aliquem requiritis, eſt plena quædam, & tamen teres, & tenuis, & non ſine neruis ac viribus. Quint. Teres vox in diſputationibus. Gell. *cap.* 14. *lib.* 7. Scita & teretia dicere. Idem *cap.* 19. *lib.* 13. Mollius & teretius eſt dicere freru, quàm freto, &c. ¶ Totus teres atque rotundus, Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 7. hoc eſt, æqualis & conſtans in ſe, interprete Acron. Nam teretes (vt inquit ille) dicuntur, qui ab alio non quærunt quid faciendum ſit, ſed ipſi per ſe inueniunt. Tale eſt, & illud Virgilij de viro bono,

——— *mundi inſtar habens, teres atque rotundus.*

Tĕrēus, [illegible], Rex Thracum, Martis ex Biſtonide nympha filius, qui quum Prognem Pandionis Athenarum regis filiam vxorem duxiſſet, eius etiam ſororem Philomelam per ſpeciem viſendæ ſororis abductam vitiauit, vitiatáque linguam præcidit. Quod facinus quum illa indicare alioqui non poſſet, cruore ſuo depictum ſorori ſuæ tranſmiſit. Qua re cognita Progne, vt ſororem vlciſceretur, Itym filium patri epulandum appoſuit. Prolato deinde capite, quum pater ſe vxoris dolo filium in ſua viſcera condidiſſe agnoſceret, & ad vltionem properaret, Progne mutata eſt in hirundinem, Philomela in auem ſui nominis, Tereus in vpupam, Itys in Phaſianum. Hæc Seruius, enarrans illud Virgilij,

Aut vt mutatos Terei narrauerit artus.

Lege fabulam hanc latiùs apud Ouid. *lib.* 6. *Met.* Aliter tamen Ariſtoteles, Gorgiam ſequutus, hanc fabulam tradit. Vide in dictione *Progne.*

Tĕrgĕmĭni, vide *Ter.*

Tergeſtĕ, [illegible] Ptolemæo, Colonia Venetorum ab Aquileia ſtadia centum octoginta diſtans (vt inquit Strab.) hodie *Trieſtum* vocatur. Vide Plin. *lib.* 3. *cap.* 18.

Tĕrginŭs, Tergiuerſor, vide *Tergus*.

Tergo, is, & Tergeo, es, ſi, ſum, & ſecundùm antiquos tertum, Mundo, nitidum facio, abſtergo, purgo. {מרק *marak* מרט *merét* מחה *machah* קלקל *kilkal*. ἀπομάττω, ἐκμάσσω, σμήχω. Gall. *Torcher, nettoyer, eſſuyer.* Ital. *Nettare forbire.* Germ. Wüſchen/trucknen/auffeubern. Hisp. *Alimpiar.* Angl. *To wipe, to mak cleane, to ſcowre.*} Iuuen. *Sat.* 14.

——Vaſa aſpera tergeat alter.

Plautus, Ornantur, leuantur, terguntur, poliuntur. Liu. 6. *bell. Pun.* Secundo die arma curare, & tergere ante tentoria iuſſit. Cic. *in Parad.* Vt in familia qui tractant iſta, qui tergunt, qui vngunt, qui verrunt, qui ſpargunt, non honeſtiſſimum locum ſeruitutis tenent. Ouid. 1. *Met.*

Vt terſis niteant talaria plantis.

Idem 13. *Metam.*

——manúque ſimul veluti lacrymantia terſit
Lumina.

Varr. Atrei certa nitet galea. Idem, Alij ſunt circuntonſi, & terti atque vnctuli, vt mangonis eſſe videantur ſerui. Nonius. ¶ Huius compoſita ſunt Abſtergo, attergo, detergo, extergo: quorum ſignificata explicata ſunt ſuis locis.

Tĕrgum, i, Dorſum, tota poſterior corporis pars. {גב *ghab*. νῶτον. Gall. *Le dos.* Ital. *Schiena, ſpalle di dietro.* Germ. Der ruck. Hisp. *Las eſpaldas, ò las cueſtas.* Angl. *The back.*} Virg. *Æneid.* 2.

Ecce manus iuuenem interea poſt terga reuinctum.

Idem *ibidem*,

Vinxerat & poſt terga manus.

Inambulare manibus ad tergum reiectis. Aſinius *Cic. lib.* 10. Plautus *Menach. ſc.* 6. *a.* 4. Tergum, quàm gulam, crura quàm ventrem oportet potiora eſſe. Idem *Moſtell ſc.* 1. *a.* 1. Mei tergi facio hoc, non tui fiducia. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. Quid minitare? Habeo tergum. *Ibid.* Non te mihi tergi mſererer, ſi hoc non effeciſſem. Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Nihil moror mihi negotioſum eſſe tergum. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Si tergo res ſoluenda eſt, capio rapere publicum. *Ibidem*, Etiam te tergo ducentas plagas prægnantes dabo. L. Largitur, &c. In tergo theſaurum gerit. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Dabitur mihi ſupplicium de tergo veſtro. Idem *Capt ſc.* 4 *a.* 3. Væ illis virgis quæ hodie in tergo morientur meo, &c. Ouid *lib* 1. *Metam.*

Oſſaque poſt tergum magnæ iactata parentis.

¶ Dicitur & de auibus. Cic. 2. *de natur. deor.* Grues in tergo præuolantium colla & capita reponunt. Item de cæteris animalibus. Ouid. 13. *Metam.*

——Taurorum tergora ſeptem.

Plaut. *Capt. ſc.* 3. *a.* 4. Prætruncauit tribus tergoribus glandia. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Carnaria grandia tergoribus onerata. Ouid. 8. *Metam.* —& terga & tergora dixit, de eadem re & ſuilla carne. Neque ſolùm de animalibus, verumetiam de rebus inanimatis dicitur. Vnde librum à tergo ſcriptum dicimus, id eſt, à poſteriori parte chartæ, vel membranæ. ὀπισθόγραφον. Iuuen. *Satyr.* 1.

Scriptus & à tergo, necdum finitus Oreſtes.

Glacialia terga fluuiorum, Claud. *de bell. Germ.* Ærea terga loricæ Stat. 9. *Theb.* ¶ Aliquando tamen Tergum, pro tergore ponitur. {עור *hór.* σκύτος. Gall. *Cuir, peau.* Ital. *Cuoio.* Germ. Ein haut/oder lëder. Hisp. *Cuero ò pellejo.* Angl. *The id or leather.*} Virg. 1. *Æneid.*

Mercatique ſolum facti de nomine byrſam,
Taurino quantum poſſent circundare tergo.

¶ Item pro ſcuto, quoniam ſcuta corio tegi ſolent. {מגן *maghén*, ἀσπίς, ὅπλον. Angl. *The hid or leather.*} Idem *lib.* 10. *Æneid.*

——& tergo decuſſit haſtas.

¶ Et tam Tergus, quàm Tergum, à terendo dici videntur, quoniam vehendis oneribus teruntur. ¶ Terga vertere, fugere. νῶτα δοῦναι. Cæſ. 3. *bell. Gall.* Vt ne vnum quidem noſtrorum impetum ferrent, at ſtatim terga verterent. Dare terga, idem. Quintil. *lib.* 2. *c.* 13. Nonnunquam terga etiam dediſſe ſimulata fuga proderit. Virg. 4. *Georg.*

Aut hos verſa fuga victor dare terga coëgit.

Ouid. 13. *Metam.*

——Vidi, puduitque videre,
Tum tu terga dares.

Idem *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

Verſaque amicitia terga dedere mea.

Liuius *lib.* 7. *dec.* 4. Ad tergum hoſtium. Suetonius *in Tib. cap.* 60. Territus quòd is (piſcator) à tergo inſulæ per aſpera & deuia erepſiſſet ad ſe. Senec. *cap* 10 *de conſol. ad Mart.* Inſtat à tergo mors. Plautus *Men. ſc.* 2. *a.* 2. Video Menæchmum à tergo, &c. Præbere terga fugæ. Ouid. 10 *Metam.*

Tĕrgĭuĕrſŏr, aris, Fallo & dicta muto, inquit Nonius, refugio, ad rem propoſitam venire nolo, malitia aduerſarium illudo. {σκήπτομαι, ἀναδύομαι, προφάσεις ποιοῦμαι. Gall. *Reculer & ne vouloir venir au poinct, fuir, ne vouloir venir à raiſon.* Ital. *Tergiuerſare, voltar le ſpalle.* Germ. Den rugken keheren/ausflucht nemmen/hinderſich lauffen/vnd nicht an ein ſach wöllen ſich ſperren. Hisp. *Boluer las eſpaldas.* Angl. *To turne back and flee, to retire, recuile or returne.*} Cicero *ad Quintum fratrem*, Fannium inuitum, & huc atque illuc tergiuerſantem, teſtimonium contra ſe dicere cogo. Plautus, Quid expectas? quid tergiuerſaris. Cicer. *lib.* 3. *Tuſcul.* Quid tergiuerſamur Epicure? nec fatemur eam nos dicere voluptatem quam tu idem, quam os perfricuiſti, ſoles dicere? id eſt, diſſimulamus & ſubterfugimus ¶ Iureconſulti accipiunt tergiuerſari, pro in vniuerſum ab accuſatore deſiſtere, teſte Martiano *ad Senatuſcon. Turp. lib.* 1.

Tĕrgĭuĕrſatĭo, nis, verbale, Subterfugium, detrectatio. {ἡ νώτου στροφή. Gall. *Tel reculement & fuitte.* Ital. *Vale retiramento.* Germ. Ein außflucht/oder ſperrung/hinderſich lauffung. Hisp. *Aquella obra de boluer las eſpaldas.* Angl. *A turning back, à retiring.*} Cic. *pro Milone*, Quid erat moræ & tergiuerſationis?

Tĕrgiuerſantĕr, aduerbium. Velleius Paterculus *hiſtor lib* 2. Qui ad Cannas quam tergiuerſanter perniciofam Reipub. pugnam, tam fortiter in eo Marte obierat.

Tĕrgŭs, oris, neutr gen. Corium, & propriè craſſior illa pars, qua tergum, id eſt, dorſum tegitur. {עור *hór*. σκύτος. Gall. *Cuir, peau.* Ital. *Cuoio.* Germ. Lëder/haut. Hisp. *Cuero, ò pellejo.* Angl. *The hid or leather.*} Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

Tergora diripiunt coſtis, & viſcera nudant.

Plin. *lib.* 8. *c.* 10. Duriſſimum dorſo tergus, ventres molles, ſetarum nullum tegumentum. Silius *lib.* 3.

——Squalente tergore ſerpens.

Tĕrgĭnus, a, um, poſſeſſiuum. vt, Terginum lorum, id eſt, ſcutica è tergore animalis. {σκύτινος. Gall. *De cuir.* Ital. *Di cuoio.* Germ. Lëderin. Hisp. *De cuero.* Angl. *Of an hide.*} Plaut. *in Pſeud.* Ædepol noſtrum durius tergum erit, quàm terginum hoc meum.

Tergoro, as, are. Plin. *lib.* 8. *c.* 52. Tunc inter ſe dimicant, indutantes attritu arborum coſtas, lutóque ſe tergorantes, id eſt, quaſi tergus nouum è luto ſibi induentes.

‖Terimentum, nutrimentum. Gloſſ. Iſid. lege termentum, detrimentum. Sic Feſt.‖

Tĕrīnă, æ, Τέρινα, Agri Brutij oppidum maritimum: à quo propinquus ſinus Terinæus appellatur. Autor Plin. *lib.* 3. *c.* 5.

Tĕrĭās, Τηρίας, fluuius eſt Siciliæ, non procul à Catana, teſte Plin. *lib.* 3. *c.* 8. ¶ Stephanus alium eiuſdem nominis fluuium collocat in Phrigia, quem alio nomine Callum ait appellari.

Tĕrmĕntārĭum, inquit Varro *lib.* 4. *de ling. Latina*, Linteum quod teritur corpore.

Tĕrmĕntum, apud Plautum, vel trimentum, detrimentum, teſte Feſto.

Tĕrmĕră, Τέρμερα, oppidum liberum Cariæ, teſte Plin. *lib.* 5. *c.* 29. Stephanus Lyciæ aſſignat.

Tĕrmĕrĭum, Τερμέριον, Promontorium eſt Myndiorum, Candariæ Coorum promontorio oppoſitum, & quadringenta non amplius ſtadiorum mari ab eo diremptum. Autor Strab. *lib.* 14.

Tĕrmĕſſŭs, Τερμησσὸς Ptolemæo, Piſidiæ vrbs eſt, teſte Strab. *lib.* 3. Cibyræ, & Milyis proxima.

Tĕrmĕs, itis, maſc. gen. Ramus ex arbore decerptus cum fructu. {κλάδος καρποφόρος. Gall. *Vne branche d'arbre auec ſon fruict.* Ital. *Ramo d'albero con frutto.* Germ. Ein abgebrochen ſchoß mit der frucht. Hisp. *El ramo ò renueuo del arbor con fruta.* Angl. *The bough or brancke of a tree with fruite.*} Qui quoniam in diuiſione agrorum antequam metæ ponerentur, figi ſolebat, termino nomen dedit. Propriè termes (ait Porphyrio) eſt oliuæ, ſicut palmes vitis. Horat. *Epod.* 16.

Germinat & nunquam fallentis termes oliuæ.

Gellius tamen etiam termitem appellat palmæ ramum cum fructu auulſum, quem Græci σπάδικα nominant.

Tĕrmĭlæ, Τερμίλαι Herodoto, Populi ſunt Lyciæ, è Creta oriundi, quos Sarpedon Minois, & Rhadamanti frater colonos ex Creta duxit, ac Termilas nominauit, quum priùs Minyæ & Solymi vocarentur, vt Herodotus refert. Poſtea Lycus Bandionis filius, eoſdem à ſe Lycios appellauit. Quæ profectò ratio Lycios ac Solymos eoſdem eſſe oſtendit, quanquam Homerus eos videatur ſeparare.

Terminthus, τέρμινθος, idem quod Terebinthus. phymatis ſpecies, quia figura, magnitudine, colore ſimilis terminthi fructui.

Tĕrmĭnŭs, i, propriè dicitur limes, qui agrum ab agro diuidit: à terendo, vt Varroni placet *lib.* 4. *de ling. Latin.* quòd hæ partes maximè terantur propter iter limitare. Aut certè à Græco nomine τέρμα, quod eſt eiuſdem ſignificationis. Dicebant etiam Antiqui termen pro termino, quo vſus Actius poëta, autore Varrone *ibid.* {גבול *ghebúl* סוף *ſoph.* ὅρος, τέρμα, τέρμων. Gall. *Terme, la fin de toutes choſes, borne, limite.* Ital. *Termine, fine.* Germ. Ein marckſtein/zilſtein. Hisp. *El termino y fin generalmente.* Angl. *The end, border or terme.*} Cicer. 4. *Acad.* Eſt enim inter ipſos, non de terminis, ſed de tota poſſeſſione contentio. ¶ Per tranſlationem terminus pro quouis fine accipitur. {סוף *ſoph.*} Cicer. 1. *de Orat.* Nullis terminis circunſcribere, aut definire ius ſuum. Idem *de ſenectut.* Omnium ætatum certus eſt: ſenectutis autem nullus certus eſt terminus. Senec. *c.* 20. *de conſol. ad Polyb.* Fixus eſt cuique vitæ terminus. Idem *cap.* 10. *de tranq.* Terminum figere incrementis. Et Plaut. *Aſin ſc.* 2. *a.* 1. Ego te redigam vnde orta es, ad egeſtatis terminos. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 1. Neque ad detexendam telam certos terminos (habeo.) Virg. 4. *Georg.*

——quamuis anguſtus terminus æui.

Idem *in Æneid.*

——hic terminus hæret.

Lucret.

——atque altè terminus hærens.

ſumptum à terminis altè defoſſis atque depactis, & de cuiuſque duratione & ſtatu ac permanſione dicitur. ¶ Terminus ſupremus, pro Deſperatione extrema. Plin. *lib.* 8. *c.* 37. *de herinaceis*, Quippe & ipſi odore inſitum veneficium, ita parcentes ſibi, terminúmque ſupremum opperientes, vt fermè antè captiuitas occupet. ¶ Apud antiquos Terminus Deus putabatur, in cuius tutela fineis agrorum eſſe exiſtimabant. {Der feldmarcken Gott.} vnde etiam ſub aperto colebatur: propterea quòd nefas putabant Terminum ſub tecto conſiſtere, vt autor eſt Feſtus. Liu. 1. *ab Vrbe*, Nam quum omnium ſacellorum exaugurationem aues admitterent, in Termini fano non addixêre. ¶ Termino & Fidei templum ſtruxit Numa, & quomodo fieri terminos voluit, Plutarch. *in Numa.* ¶ Huius compoſita ſunt Anterminus, & conterminus, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Terminalis, e, ad terminum pertinens.

Tĕrmĭnalia, orum, τερμινάλια, Varro ideo appellata eſſe exiſtimat, quòd is dies anni extremus erat conſtitutus. Ego potiùs à Termino Deo nomen ſumpſiſſe exiſtimo. Fuerunt enim terminalia feſta, quæ in honorem Termini Dei celebrabantur menſe Februario, ad octauum Calendas Martias. Nam inter terminalia & Regifugium, teſte Cenſorino, intertercebatur dies intercalaris. Liu. 5 *dec. lib.* 3. Tertio die poſt Terminalia Calendæ intercalares fuêre.

Tĕrmĭno, as, Terminos conſtituo, certis finibus circunſcribo, finio, determino, claudo, definio, regionibus & limitibus circunſcribo {גבל *ghabal* הגביל *hegbíl.* περατόω, ὁρίζω. Gall. *Finer, borner, limiter.* Ital. *Terminare, determinare, finire, conchiudere.* Germ. Vndermarcken/marckſtein ſetzen/außzilen/enden. Hisp. *Acabar ò deſlindar.* Angl. *To end, border or bound.*} Cicer. 1. *Offic.* Illorum fines, ſicut ipſi dixerunt, terminauit

minauit in medio relictum quod erat, populo Romano adiudicauit. Idem *in Catil.* Quorum alter fines veſtri imperij, non terræ, ſed cæli regionibus terminaret. Idem *de finib.* Omni autem priuatione doloris putat Epicurus terminari ſummam voluptatem, hoc eſt, Epicurus putat ſummam eſſe voluptatem priuari doloribus. Idem *lib. de ſenect.* An cenſes (vt de me ipſo aliquid more ſenum glorier) me tantos labores diurnos, nocturnóſque, domi, militiæque ſuſcepturum fuiſſe, ſi iiſdem finibus gloriam meam, quibus vitam, eſſem terminaturus? ¶ Terminare bellum, & terminato bello, Liuius *lib. 2. bell. Maced.* Item, Terminare modum manumittendi. Suet. *in Aug. cap.* 40 ¶ Terminare ſententiam, abſoluere. Cicer. *ad Att. lib.* 9. Sed vt ſententiam aliquando terminemus. ¶ Terminare oculis, Diſtinguere, ſecernere, vel diſcernere, Liu. 2. *bell. Maced.* Vbi ventum ad hanc vrbem eſt, repentè velut maris vaſti ſic immenſa panditur planities, vt ſubiectos campos oculis terminare haud facilè queas. ¶ Terminare, verbum eſt ad religionem ſpectans. Idem *lib. 5. ab Vrb.* Factum SC. vt fana reſtituerentur, terminarentur, expiarentur.

Terminātŭs, a, um, part. Circumſcriptus, finitus. {מגבל *migbbal.* ὡριζόμενος. GALL. *Terminé, borné, limité.* ITAL. *Terminato, finito.* GERM. Vndermarckt/ außgezylt. HISP. *Terminado, acabado.* ANGL. *Ended, bordered or bounded.*} vt, Terminatus ager, id eſt, limitatus. Terminatæ diuitiæ. Cicer. 2. *de fin.* Ne naturales quidem multa deſiderant: propterea quòd ipſa natura diuitias, quibus contenta ſit, & parabiles & terminatas habet. Velleius, Finis imperij (Tigranis) terminatus Armenia. Liuius *lib. 2. bell. Pun.* Terminato bello.

Termĭnātĭo, nis, verbale, Finitio, finis, menſura, modus. {גבלות *ghablúth* גבלה *ghebullah.* ὁρισμός. GALL. *Termination, limitation, fin.* ITAL. *Terminatione, fine.* GERM. Außzilung/endung. HISP. *Acabamiento, obra de deſlindar.* ANGL. *Ending, bordering or bounding.*} Terminatio aurium, diſtinctio, diſcretio. Cic. *in Orat.* Vt igitur poëtica, & verſus inuentus eſt terminatione aurium, obſeruatione prudentium: ſic in oratione animaduerſum eſt, &c.

[Termulæ, *Termuli*, V. E. regni Neapolitani, ſub A. Beneuentano.

Ternementum, vel torneamentum, haſtiludium. L. g. b.]

Tērnŭs, vide *Ter.*

Tĕro, is, iui, itum, Comminuo, frico, contero, attero, conſumo. {דוך *daach* דכא *dicheca* דקדק *dicdhák* חרק *hedhák* שבר *ſchibbér* כתת *chath* כתש *chotháſch.* συντρίβω, τρίβω. GALL. *Broyer, piler, vſer en frottant l'un contre l'autre.* ITAL. *Tritare, ſfrantumare, rompere.* GERM. Reiben/oder zerreiben/ſchleiffen. HISP. *Hollar, trillar, ò gaſtar.* ANGL. *To weare in rubbing, to bruiſe, to ſtampe, to breake.*} Plaut. *In Aſin.* Num me illuc ducis, vbi lapis lapidem terit? Ouid. 1. *de Arte*,

Frenaque magnanimi dente teruntur equi.

Virg. 4. *Georg.*

Ipſe labore manum duro terat.

Plin. Dein refrigeratum teritur in farinam, id eſt, comminuitur. Ouid. *Eleg. 6. lib. 4.*

——— Tempus ſilices & adamanta terit.

Plaut. *Aſin. ſc. 1. a. 1.* Vbi lapis lapidem terit. Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 3.* Teritur ſcelerata ſinapis. Idem *Capt. ſc. 1. a. 4.* Boïus Boiam terit. Ambiguè & obſcœnè, &c. ¶ Terere iter, eſt iter agere. Virg. 1. *Georg.*

Sæpiùs è tectis penetralibus extulit oua
Anguſtum formica terens iter.

¶ Terere tempus eſt conſumere: ſimiliter Terere otium. χρονοτριβεῖν. Liu. *lib. 1.* Quas in conuiuiis, luxúque cum æqualibus viderant tempus terentes. Idem *in eodem*, Regij quidam iuuenes interim otium conuiuiis, comeſſationibúſque inter ſe terebant. Item, Terere diem. Idem *lib. 7. dec. 4.* ¶ Terere, *inſeliſsime*, perdere. Næuius apud Priſcianum, Ve illum Dei terant, qui primùm olitor cepam protulit. ¶ Huius compoſita ſunt, Attero, contero, detero, diſtero, extero, intero, obtero, protero, pertero, retero, ſubtero, quæ ſuis vide locis.

Trītŭs, a, um, particip. Attritus, & vſu conſumptus. {מדכא *medhuchcha* נדכה *nidhcheh* דכא *dachcha.* κατατετριμμένος. GALL. *Broyé, frotté, vſé, frayé.* ITAL. *Battuto, fregato, rotto.* GERM. Geriben/geſchliffen. HISP. *Hollado, trillado, quebrantado.* ANGL. *Worne, bruiſed, much vſed.*} Mart. *lib. 1.* Cerea ſi pendet lumbis, & trita lacerna, Dimidióſque nates Gallica palla tegit. Ouid. *Eleg. 6. lib. 4. Triſt.*

Et frugibus area trita eſt.

Plaut. *Men. ſc. 4. a. 2.* Nauè lineam ſæpè tritam, &c. ¶ Trita via, ſeu Tritum iter, i. ſæpiùs calcatum, & à multis frequentatum. Ouid. 1. *de Art.*

Trita, frequénſque via eſt, per amici fallere nomen:
Trita frequénſque licèt ſit via, crimen habet.

Cicer. 1. *Philipp.* Quum Brunduſium itérque illud quod tritum in Græciam eſt, non ſine cauſa vitauiſſem. Tritum prouerbium, hoc eſt, multorum ſermone celebratum, θρυλούμενον. Cicer. 1. *Offic.* Ex quo illud, Summum ius, ſumma iniuria, factum eſt iam tritum ſermone prouerbium. Idem 2. *Acad.* Faciamus enim tractando vſitatius hoc verbum, & tritius.

Trītŭs, us, ui, Ipſe actus terendi. {דכי *dochi* כתית *chatith.* τρίψις. GALL. *Frayement, frottement, broyement.* ITAL. *Fregamento di vna coſa con l'altro.* GERM. Reibung. HISP. *Trillazon.* ANGL. *A wearing in rubbing, bruiſing.*} Plin. *lib. 33. cap. 4.* Nec vllum abſolutius aurum eſt curſu ipſo, tritúque perpolitum.

[Tritilis, qui teri poteſt. Gl. Iſid.

Trito, as, crebrò tero.]

Trĭtūră, æ, {דכי *dochi* כתית *chatith.* ἀλοησις, ὁ τρίψις, ἀλόησις. GALL. *Broyement, battement de blé en grange.* ITAL. *Il battere il grano.* GERM. Zerdſchung/ korn außtretung. HISP. *La trillazon, tiempo de trillar trigo.* ANGL. *Stamping, bruiſing or treſhing.*} Colum. *lib. 1. cap. 6.* Eueatilata mundiora ſunt, lapilliſque carent, & glebulis, quas per trituram ferè terrena remittit area.

Trītŏr, is, qui aliquid conterit: vt, Tritor colorum. {מדכא *medhuchché* מדכה *medhuchcheh.* ὁ τρίβων. GALL. *Broyeur, comme celuy qui broye les couleurs aux peintres.* ITAL. *Chi trita colori ad vn pittore.* GERM. Ein reiber. HISP. *El que muele colores.* ANGL. *That bruiſeth any thing.* Plin. *lib. 35. cap. 11.* Namque Erigonus tritor colorum Nealcæ pictoris in tantum ipſe profecit. Tritor ſtimulorum, qui aſſiduè vapulando ſtimulos tergo ſuo conterit. Plaut. *Perſa*, Quid ais tu crux, ſtimulorum tritor.

[Teroana Morinorum, *Terrouane*, V. olim Epiſcopalis ſub A. Remenſi an. 1552. funditus deleta iuſſu Caroli V. Imp.]

Tērpander, dri, Τέρπανδρος, Poëta Lyricus, ex Antiſſa Leſbi ciuitate, qui primus quatuor Lyræ chordis tres alias addidit, & Lyrici carminis leges conſcripſit: quas nonnulli Philemoni cuidam adſcribunt. Autor Suidas. Tanta autem in Terpandro artis excellentia fuiſſe perhibetur, vt quem ſignificare volebant inſigniter quidem canere, primum tamen locum non mereri, eum μετὰ Λέσβιον ᾠδὸν, hoc eſt, poſt Leſbium cantorem collocandum dicerent. Cuius prouerbij ortum ad huiuſmodi referunt hiſtoriam. Quum Lacedæmoniorum res ſeditionibus tumultuarentur, conſultum oraculum iuſſit, vt Leſbium cantorem accerſerent. Accerſitus itaque Terpander, populi animum ſic deliniuit, vt omiſſa omni ſeditione, in priſtinam concordiam redirent. Qua ex re factum, vt Lacedæmonij Leſbiis muſicis primas partes tribuerint, & ſi quem alium canentem audiſſent, protinus dicerent, μετὰ Λέσβιον ᾠδὸν, id eſt, poſt Leſbium cantorem eum collocandum.

Tērpnŭs, Citharœdus inſignis Neronis temporibus floruit, cuius cantu ſupra modum Neronem delectatum fuiſſe ſcribit Suetonius *in vita eius*, Statim (inquit) vt imperium adeptus eſt, Terpnum Citharœdum, vigentem tunc præter alios, accerſit, diebúſque continuis poſt cœnam canenti in multam noctem aſſidens, paulatim & ipſe meditari, exercitarique cœpit, nec eorum quicquam prætermittere, quæ artifices eius generis, vel conſeruandæ vocis cauſa, vel augendæ factitarent.

Tērpſichorē, Τερψιχόρη, vna nouem Muſarum. ſic dicta, quòd choreis, & tripudiis delectetur: vel, vt Plutarchus ait, quòd maxima vitæ pars ea delectetur & gaudeat. Huic quidam citharæ inuentionem tribuunt. Virg. *de nouem Muſis*,

Terpſichore affectus cithara mouet, imperat, auget.

Vide in dictione *Muſa.*

Tĕrră, æ, Elementum frigidum & ſiccum, quod quoniam reliqua omnia grauitate exuperat, infimum ſibi inter ea locum vendicauit. {ארץ *érets* אדמה *adhamáh.* γῆ, χθών. GALL. *Terre.* ITAL. *Terra.* GERM. Das erdtrich oder erd. HISP. *Tierra.* ANGL. *The earth.*} Dicta terra, autore Varrone, quod teratur, eámque ob cauſam antiquitus, vt idem autor eſt, per ſimplex r, ſcribebatur. Cicer. *de nat. deor.* Terra locata in media mundi ſede, ſolida & globoſa, & vndique in ſeſe nutibus ſuis conglobata, veſtita floribus, &c. Sunt qui velint hoc nomine in ſingulari numero totum elementum ſignificari, in plurali aliquot eius regiones. Virg. 1. *Æneid.*

——— Multum ille & terris iactatus & alto,

id eſt, per multas regiones, vt illi exponunt. Quæ differentia aut falſa eſt, aut certè non perpetua. Nam & terram frequentiſſimè pro vna qualibet regione legimus, & terras pro toto orbe. Cic. *de Amicitia*, Eorum qui in hac terra fuerunt, Magnámque Græciam, quæ tum florebat, &c. Virg. 4. *Æneid.*

Et nunc magna mei ſub terras ibit imago.

Catull. *de Com. Beren.*

——— Ferri ſub terra quærere venas.

Tibull. *lib. 4.*

Siue ſuper terras Phœbus, ſiue curreret infrà.

Plaut. *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Quid, ais, quantum terra tegit hominum periuriſſime. *Ibid.* Aut terrà, aut mari alicunde euoluam tibi argentum. Idem *Aul. ſc. 4. a. 4.* Radebat pedibus terram corum. Idem *Amph.* Tubæ vtrinque canunt, contrà conſonat terra. Idem *ibid.* Vbi primùm terram tetigimus. (id eſt, appulimus.) Idem *Aul. ſc. 6. a. 4.* Perdidiſſimus ſum omnium in terra. Idem *Capt. ſc. 5. a. 3.* Sub terra lapides eximet. *Ibidem ſc. 1. a. 4.* Vt quinque icero, ad terram dabo. Idem *Milit. ſc. 1. a. 1.* Te vnum in terra viuere virtute & factis inuictiſſimum. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Protinus vt moriar non ero Terra tuus.

Velleius, Cui terra defuit ad victoriam, defuit ad ſepulturam, &c. ¶ Terram legere, Suet. *in Aug. cap. 16.* Biremibus Pompeianis terram legentibus, &c. ¶ Terra Italia, Liu. 8. *d.* 4. Et iterum, Terra Italia & Hiſpania. Idem *lib. 2. d. 5.* & alibi. Item, In terra Vmbria; Gell. *cap. 2. lib. 3.* In terra Sicilia. Idem *cap. 7.* In terra Italia. *cap. 8.* In terra Græcia; Et, in terra Gallia *cap. 9. lib. 3.* In terra Italia, *cap. vlt. lib. 16.* Item, E terra Aſia, idem Gell. *cap. 9. lib. 19.* ¶ Terræ filij, γηγενεῖς, olim obſcuro ignotóque genere prognati dicebantur, propterea quòd terra ſit omnium communis parens: vel quòd iuxta quorundam etiam hiſtorias primitus mortales ex terra naſcebantur: quòd etiam de gigantibus Poëtarum fabulæ prodiderunt: quorum quòd obſcura eſſent, & incognita ſtirpe prognati, ad Terram communem omnium matrem origo referebatur. Ad quod alludens Iuuenalis, hominem obſcurum gigantum fraterculum appellat. Cic. *Att. lib. 1.* Et huic terræ filio, neſcio cui, committere epiſtolam tantis de rebus non audebam. Vide Eraſmi adagia. ¶ Terram pro terra, eodem Eraſmo teſte, prouerbialis eſt figura in hominem exulem, erronem, & incertis vagantem ſedibus. M. T. *in Epiſtolis ad Attic. lib. 14.* Hæc & alia ferre non poſſum: itaque γῆν πρὸ γῆς cogito. ſignificat ſe de fugiendo cogitare. Terra defoſſum aliquid habere dicitur, qui non impertit, neque profert ſuas dotes: ſumptum ab auaris aurum humo defodientibus, quod apud Plaut. facit Euclio ¶ Terram videre dicuntur qui ad moleſti, prolixíque laboris finem propemodum peruenerunt. γῆν ὁρᾶν, ſumptum a nauigantibus. Varro *lib. 1. de re ruſt.* ſcribit terram tribus modis dici, communi, proprio, & mixto. Communi, vt quum dicimus, orbem terræ, & terram Italiam, quum & lapis, & arena, & cætera eius generis ſint in nominando comprehenſa. Alterò modo dicitur terra proprio nomine, quæ nullo alio vocabulo neque cognomine adiecto appellatur. Tertio modo dicitur terra quæ eſt mixta, in qua ſeri non poteſt & naſci, vt argilloſa, aut lapidoſa. ¶ Terra etiam vocatur Veſta, ſiue quòd rebus omnibus veſtiatur, ſeu quia vi ſua ſtet. Ouid. *lib. 6. Faſtor.*

Stat vi terra ſua, vi ſtando Veſta vocatur.

Dicitur & mater. Colum. *lib. 10.* Tu penitus clathris eradere viſcera matris Ne dubita. Plin. *lib. 2.* Sequitur terra, cui vni rerum naturæ partium eximia, propter merita cognomen indidimus maternæ venerationis.

tionis. Nos naſcentes excipit, natos alit, ſemel editos ſuſtinet, & ſemper nouiſſime complexa gremio iam ab reliqua natura abdicatos, tum maxime vt mater operiens. Et *paulò pòſt*. Terra ſerpentem, homine percuſſo, amplius non recipit.

Terram, punctum eſſe cæli, ex Hygeno cognoſcitur: is enim ſic *in lib de Limitibus*, Cæli punctum eſſe terram, ſic deſcribunt, quòd dicant, à polo ad Saturni circulum interuallum eſſe: quod Græci Hemitonion appellant: à Saturno, deinde ad Iouem, hemitonion: ab hoc deinde ad Martem, tonum: à Marte deinde ad Solem, ter tantum eſſe, quantum à polo ad Saturnum, hoc eſt, trihemitonion: à Sole deinde tantum eſſe ad Venerem, quantum à Saturno ad Iouem, hemitonium: à Mercurio deinde ad Lunam, tantundem Hemitonion: à Luna ad terram tantum, quantum à polo ad Iouem, tonon. ſic terram punctum cæli eſſe oſtendunt, & ars muſica per hæc diaſtemata conſtare fertur.

Tĕrrĭtōrĭum, ij, eſt (vt inquit Pomponius) vniuerſitas agrorum intra fines cuiuſque ciuitatis. {ארץ *éreṣ* מדינה *medhinâh* שדה *ſadhéh*. ὁ ἀγρός. Gall. *Territoire.* Ital. & Hisp. *Territorio.* Germ. Der Aecker/oder güter Bann vnd ein ſtatt zwing vnnd Bann vnd ein flecken. Angl. *Territorie, the boundes of a cuntrey or fieldes lying within the boundes of a citie.*} Quod ab eo dictum eſt, quòd maximè teratur, vel quòd magiſtratus eius loci intra omnes fines terrendi, id eſt, ſummouendi ius habeat. Hactenus Pompon. Plin. *lib.* 14. *cap.* 6. Extra territorium id abire. Cicer. 2. *Philipp.* Vt florentis coloniæ territorium minueretur. Territorium, inquit Frontinus, Quicquid hoſtis terrendi cauſa conſtitutum eſt.

Tĕrrĕŭs, a, um, quod eſt ex terra. {γήϊνος. Gall. *De terre.* Ital. *Di terra.* Germ. Irdin. Hisp. *Coſa de materia de tierra.* Angl. *Of the earth.*} vt, Vas terreum. Colum. *lib.* 1. Horreum camera contectum, cuius ſolum terreum, prius quàm conſternatur perfoſſum.

Tĕrrēnŭs, a, um, quod vel in terra natum eſt, vel in terra viuit, vel aliquid cum terra commune habet, vt Terrenum animal. {χερσαῖος. Gall. *Terrien, né ou viuant en terre.* Ital. *Terreno.* Germ. Irdiſch. Hisp. *Coſa pertenecientе à la tierra.* Angl. *Earthly, liuing on the earth.*} Virg. 6. *Æneid.* Terrenique hebetant artus, moribundaque membra. Ouid. 14. *Metam.*

Sic vbi terreno Lycus eſt epotus hiatu,
Exiſtit procul hinc, alióque renaſcitur orbe.

Idem 1. *Metam.*

——— *Nec quicquam terrena facie habentem.*

Cicer. 1. *Tuſc.* Corpora noſtra terreno principiorum genere confecta ardore animi conualeſcunt. Plin. *lib.* 9. *cap.* 29. Terreni maiores quàm pelagici. ¶ Terrenus, pro terreus. γεώδης, γεηρός. Columell. Area quoque ſi terrena erit, vt ſit ad tecturam ſatis habilis. Item, Terrei colles, Liu. 8. *dec.* 4.

Tĕrrēnum, i, ſubſtantiuum neutri generis, Terra cultui idonea. {γῆ. Gall. *Terroir, champ.* Ital. *Terreno.* Germ. Erdreich/feld/bau/erdtrich. Hisp. *Terruno, ò naturaleza de tierra.* Angl. *Ground or land for manuring.*} Colum. *lib.* 2. Calidiſſimi ruſticarum rerum genera terreni tria eſſe dixerunt, campeſtre, collinum, montanum. Idem *lib.* 1. Agrum habebimus ſalubri cælo, vberi gleba, parte campeſtri, parte alia collibus, vel ad Orientem, vel ad Meridiem molliter deflexis, terreníſque aliis atque aliis ſylueſtribus & aſperis.

Tĕrrēſtris, e, Terrenus. {χερσαῖος, χθόνιος. Gall. *Terreſtre, de terre.* Ital. *Di terra.* Germ. Irdiſch. Hisp. *Coſa de tierra.* Angl. *Of the earth.*} vt, Terreſtre animal, quod in terra vitam agit. Plin. *lib.* 10. *cap.* 61. Rurſus in terreſtribus pariunt ſerpentes. Ouid. *lib.* 14. *Metam.*

——— *tantóſque per alta labores*
Æquora ſuſtinuit, tantos terreſtribus armis.

Cic. 6. *Verr.* Illud Flaminius ita ex æde ſua ſuſtulit, vt in Capitolio, hoc eſt, in terreſtri domicilio Iouis poneret. Liu. 3. *bell. Pun.* Conſul literis Philippi atque Annibalis perlectis, conſignata omnia ad Senatum itinere terreſtri miſit: nauibus deuehi legatos iuſſit. Idem 1. *ab Vrb.* Audi Iupiter, & tu Iuno, Quirine, diíque omnes cæleſtes, vóſque terreſtres: vóſque inferni, audite. ¶ Terreſtris cœna, i. olerum & heluellarum cœna, qualis pauperum tenuioríſque fortunæ. Plaut. *Capt.* facetè iocatur. Æ. terreſtris cœna. E. ſus terreſtris beſtia eſt. Æ. multis oleribus. E. curato ægrotos domi. Sic dixit, quia olera terrâ naſcuntur, ideóque terrâ nata vocauit Tullius *in Epiſt. fam.* Horatiúſque Torquatum inuitat ad terreſtrem cœnam, cùm inquit,

Nec modica cœnare times olus omne patella.

Præſidium terreſtre, cui opp. maritimum, Cicer. 7. *Verr.* Cleomenes autem quòd erat terreſtre præſidium non re, ſed nomine, ſperabat iis militibus, quos ex eo loco deduxiſſet, explere ſe numerum nautarum & remigum poſſe.

Terrĭgĕnă, communis generis, Ex terra genitus. {γηγενής. Gall. *Engendré de la terre.* Ital. *Generato di terra.* Germ. Von der erden geboren. Hisp. *Engendrado de la tierra.* Angl. *Engendred of the earth.*} Cicer. 2. *de diuin.* Terrigenam, tardigradam, domiportam, ſanguine caſſam, potius quam hominum more cochleam dicere. Lucan. *lib.* 3.

Aut ſi terrigenæ tentarent aſtra gigantes.

Ouid. *Epiſt.* 12.

Donec terrigenæ (facinus miſerabile) fratres
In ſe conſtrictas conſeruere manus.

¶ Terrigenæ, apud Cenſorinum dicuntur Autochthones, qui & Aborigines vocantur.

Terrĭcŏlă, qui terram habitat. {ἐπιχθόνιος. Gall. *Qui habite en la terre.* Ital. *Coi habita nella terra.* Germ. Einwohner deß erdtreichs. Hisp. *El que mora en la tierra.* Angl. *That dwelleth on the earth.*} Eſt autem hominum epitheton apud Poetas, à terræ inhabitatione deductum, quo mortales diſtinguuntur à ſuperis, qui à cæleſti habitatione cælicolæ dicuntur.

Terricrepus, a, um, Iouis vel fulminis epitheton, quaſi terribiliter, ſeu cum terrore increpans. Vox eſt poetica. βαρυβρεμής.

Terræ inferiora, *Eph* 4. 1. partes terræ imæ, vt in quibus aliquis ſepelitur.

Terræ filius, obſcuriſſimi loci homo.

Terræmotus, us, Terræ concuſſio, quæ à ſpiritibus terræ incluſis & exitum ſibi molientibus fit. {רעש *raháſch.* σεισμός. Gall. *Tremblement de terre, mouuement ou eſmotion de terre.* Ital. *Terremoto, ſmouimento della terra.* Germ. Erdbidem. Hisp. *Terremoto.* Angl. *An eart quake.*} Terræmotus quid ſit, vide apud Gell. *cap.* 28. *lib.* 2. Plin. *lib.* 2. *cap.* 84. Fiunt cum terræmotu & inundationes maris, eodem videlicet ſpiritu infuſi, aut reſidentis ſinu recepti. Maximus terræ memoria mortalium extitit motus, Tiberij Cæſaris principatu, XII. vrbibus Aſiæ vna nocte proſtratis. Cic. 2. *Offic.* Si tecta aut vi tempeſtatis, aut terræmotu, aut vetuſtate cecidiſſent Idem 1. *de diuin.* Conquaſſatis maximis terræmotibus. Liu. *lib.* 10. *dec.* 4. Terra mouit, &c.

Tĕrrănĕŏlă, æ, cum accentu in antepenult. auis alaudæ ſimilis, præterquam quod in capite apicem non habet, ſicut alauda. χερσαῖος, ὁ κορυδαλός. ¶ Dicta terraneola, quod non in arboribus, ſed in terra reſideat atque nidificet. Sipontinus.

Tĕrrŏr, is, timoris incuſſio. {חתית *chittíth* חתחתים *chitthittim* מחתה *mechittáh* פחד *páchadh* בהלה *behaláh.* φόβος, δεῖμα, φόβητρον. Gall. *Effroy, frayeur, eſpouuentement, eſtonnement.* Ital. *Terrore ſpauento, panno.* Germ. Ein ſchrecken/oder ſchreckung. Hisp. *Eſpanto del que eſpanta.* Angl. *Dread, feare, terrour.*} Cicer. 4. *Tuſc.* Quæ autem ſubiecta ſunt ſub metu, ac ſic definiunt. Pigritiam metum conſequentis laboris, terrorem metum concutientem. Ex quo fit vt pudorem rubor, terrorem pallor, & tremor, & dentium crepitus conſequatur. Seruius inter terrorem & metum ſic diſtinguit, quòd terror propriè ſit, qui aliis infertur, vnde & terribilis dicitur metus, quem habent timentes. Velleius, Duos terrores Reip. (Carthaginem & Numantiam ſup.) Licèt aliquando terror pro metu ponitur. Virg. 11. *Æneid.*

Quod ſi tantus habet mentes & pectora terror.

Plaut. *Amph.* Exurgite qui terrore meo occidiſtis. *Ibid.* Eadem nos formido timidas terrore impulit. Ouid. 13. *Metam.*

Conuocat Atrides ſocios terrore pauentes.

Tĕrrĕo, es, ui, Timorem alicui incutio, terrorem affero, terrorem infero, terrorem iniicio, timorem facio. {חתת *chittéth* הפחיד *hiphchidh* הבהיל *hibhil.* ἐκπλήσσω, φοβέω. Gall. *Eſpouuanter.* Ital. *Spauentare, ſpauentare.* Germ. Erſchrecken. Hisp. *Eſpantar.* Angl. *To feare, to mak affrayed.*} Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Et ſonitu terrebis aues.

Cæſar *lib.* 3. *bell. ciuil.* Et legionarij interioris munitionis defenſores, ſcalis admotis, tormentíſque cuiuſque generis, teliſque terrebant. Virg. *lib.* 8. *Æneid.*

Iam tum relligio pauidos terrebat agreſtes
Dira loci.

Idem *lib.* 6. *Æneid.*

——— *licet ingens ianitor antro*
Æternum latrans exangues terreat vmbras.

Idem 8. *Æneid.*

Non belli terrore minis.

Ouid. 14. *Metam.*

——— *Tonitrúque & fulgure terruit orbem.*

Tibull. 4.

Me cognita virtus terret. (ſup. vires.)

Ouid. 13. *Metam.*

——— *Non tu tantùm terreris Vlyſſe,*
Sed fortes etiam.

¶ Huius compoſita ſunt, Abſterreo, conterreo, deterreo, exterreo, perterreo: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Tĕrrĭtŭs, a, um, particip. ſeu nomen ex participio. {נבהל *nibhâl* נבהל *nibhál.* ἐκπλαγείς, ἐκφοβηθείς. Gall. *Eſpouuanté.* Ital. *Spauentato.* Germ. Erſchreckt. Hisp. *Eſpantado.* Angl. *Feared, or made affrayde.*} vt, Territus animi: hoc eſt, conturbatus animo. Liuius 7. *ab Vrbe*, Itaque Conſule territo animi, vidéſne tu, inquit, A. Corneli, cacumen illud ſupra hoſtem? Ouid. 2. *Metam.*

Venatrixque metu venatum territa fugit.

Tĕrrĭto, as, Frequentatiuum à Terreo. {ἐκδειματόω. Gall. *Eſpouuanter.* Ital. *Spaurire.* Germ. Offt oder häfftig erſchrecken. Hisp. *Eſpantar.* Angl. *To mak affraide.*} Terent. *in Andr.* Dij te eradicent, ita me miſeram territas. Virg. 4. *Æneid.*

——— *& magnas territat vrbes.*

Idem 12. *Æneid.*

——— *quos improbus aduena bello*
Territat.

Liuius 8. *ab Vrbe*, Dein poſtquam aſpernabantur flagitium aures, minis territare, atque identidem admonere fortunæ. Plaut. *Amph.* Larua vmbratilis, tu me minis territas. Idem *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Ego te vehementer vapulare iubeo, Ne me territes. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 5. Non ego te flocci facio, ne me territes. Suet. *in Calig. cap.* 19. Alios, vt alicuius immenſi operis fama territare.

Tĕrrĕfăcio, is, Terrore afficio. {חתת *chittéth* הפחיד *hiphchidh* הבהיל *hibhil.* ἐκπλήσσω, δειματόω. Gall. *Eſpouuanter.* Ital. *Spauentare.* Germ. Ein ſchrecken machen. Hisp. *Eſpantar.* Angl. *To mak affrayde.*} Hinc perterrefacio, vt Perterrefacias Dauum, apud Terent. *in Andria.*

Tĕrrĭfĭco, as, Terrorem incutio. {חתת *chittéth* הפחיד *hiphchidh* הבהיל *hibhil.* ἐκπλήσσω, φοβέω. Angl. *To make affrayde.*} Lucret. *lib.* 1. & quæ res obuia mentes Terrificet morbo affectis. Virgil. *lib.* 4. *Æneid.*

——— *caciquе in nubibus ignes*
Terrificant animos.

Tĕrrĭfĭcŭs, a, um, Terribilis, formidabilis, terrorem incutiens. {נורא *norá.* φοβερός. Gall. *Choſe qui eſpouuante.* Ital. *Che da ſpauento.* Germ. Schrecklich/das ein zuſchrecken macht. Hisp. *Coſa que haze eſpantar.* Angl. *Terrible, that induceth feare.*} Virg. 5. *Æneid.*

Seraque terrifici cecinerunt omina vates.

Idem 8. *Æneid.*

Fulgores nunc terrificos, ſonitúmque metúmque
Miſcebant operi.

Nox terrifica, apud Valer. Flacc. *lib.* 5. *Argon.* Stridores terrifici, apud Silium *lib.* 5. Gell. *cap.* 14. *lib.* 5. Is vnus leo corporis impetu, vaſtitudine, terrificoque

terrificóque fremitu & ſonoro toris, comiſque ceruicum fluctuantibus, animos oculoſque omnium in ſeſe conuerterat.

Terribilis, e, Formidabilis, horribilis. { [illegible] φοβερός, [illegible]. GALL. *Terrible, effrayant, qui donne frayeur & effroy.* ITAL. *Che mette paura, terribile.* GERM. Schrecklich, erſchrecklich. HISP. *Coſa que eſpanta.* ANGL. *Terrible, that induceth feare.* } Virg. 9. *Æneid.*

Terribilis ſqualore Charon.

Cicer. *pro Seſt.* Alter, ò dij boni, quàm teter incedebat, quàm truculentus, quàm terribilis aſpectu. Idem *in Par.* Mors terribilis eſt illis quorum cum vita omnia extinguuntur. Virg. 6. *Æneid.*

Terribiles viſu formæ, letúmque laborque.

Suet. *in Cal. cap.* 66. Cum expectatio regis ſuo & terribilis eſſet. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Vulnus terribiles alios immemoréſque ſui.

Et Senec. *cap.* 7. *de conſol. ad Mart.* Præſumpta opinio de non timendis terribilibus.

Terriculum, i, quod iniicit terrorem. { φόβητρον. GALL. *Choſe qui eſpouuente, eſpouuantal.* ITAL. *Coſa che ſpauenta, ſpauentacchio.* GERM. Ein ſchreckerlin. HISP. *El eſpantajo.* ANGL. *That induceth feare.* } Liu. 5. *ab Vrbe.* Quum omnium aſſenſu comprobata oratio eſſet, gauderéntque Patres ſine Tribunitiæ poteſtatis terriculis inuentam eſſe aliam vim maiorem ad coercendos magiſtratus, victi conſenſu omnium, comitia tribunorum militum habuere. Idem *lib.* 4. *dec.* 4. Nullis terriculis moueri. Accius, Proinde iſta hæc tua aufer terricula, atque animum iratum comprime.

Terriculamentum, Terriculum. φόβητρα, μορμολύκεια. Phantaſma, ſiue ſpectrum terrorem incutiens. Apul. *in Apolog.* Omnia nocturna occurſacula, omnia buſtorum formidamina, omnia ſepulcrorum terriculamenta.

Territio, onis, [illegible]. Vlp. *D. lib.* 74. *tit.* 10. *lib.* 15. Leuis territio non pertinet ad hoc edictum.

Terriloquus, Adiect. poet. ex terreo & loquor compoſitum, quaſi loquens terrentia & terrorem afferentia. Lucr. *lib.* 1.

Tutemet à nobis iam quouis tempore vatum
Terriloquis victus dictis deſciſcere quæres.

Terriſonus, aliud adiect. Claud. 1. *Panegyr.*

Nec te terriſonis ſtridor venientis Alani.

❡Terſtis, pro terſiſtis, antiq. Lipſ.

Terticeps, tres vertices habens. Turn. ❡

Tertus, a, um, adiectiuum, id eſt, detertus. { [Hebrew] *memorát.* } Var. Terta nitet galea. Cato *de liberis educandis*, vt citatur à Nonio, Alii ſunt, circum tonſi, terti atque vnctuli, vt videantur eſſe mangonis ſeruuli.

Tertianus, Tertiarius, Tertio, tertius, Tertius, vide *Ter.*

Tertullianus, [illegible], Scriptor eccleſiaſticus, eloquens quidem, in nonnullis tamen ab orthodoxæ Eccleſiæ fide nonnihil aberrans. Animam enim immortalem quidem eſſe fatetur, ſed eam effigiatum corpus eſſe contendit, neque hanc tantum, ſed ipſum etiam Deum corporeum eſſe dicit, licet non effigiatum: nec tamen hinc hæreticus creditur eſſe factus.

❡Teruela, *Teruel*, V.E. Hiſpaniæ ſub A. Cæſaraugustano. ❡

Teruncius, Nummus perexiguus a tribus vnciis, hoc eſt, quarta libellæ parte dictus, teſte Varrone *lib.* 4. *de ling. Lat.* { [Hebrew] [illegible]. GALL. *Une piece de monnoye de vil prix, comme vn liard, trois onces.* ITAL. *Vn bagattino.* GERM. Ein dreyerlin. HISP. *Moneda de tres oncas, como marauedis.* ANGL. *A dodkin, of ſmall value.* } Plaut. *in Capt.* Neque ridiculos iam terunci faciunt. Cic. *in Cato.* De præda mea teruncium non attigit quiſquam. Idem *Att. lib.* 5. Caue putes quicquam homines magis vnquam eſſe miratos, quam nullum Teruncium, me obtinente prouinciam, ſumptus factum eſſe in Rempublicam, nec in quenquam meorum.

Teſqua, loca edita, aſpera, & inculta, ipſo ſitu atque ſilentio religionem quandam & horrorem incutientia. { [Hebrew] *aſ berótm* [Hebrew] *ethan* [illegible]. GALL. *Boſcages conſacrez & dediez à quelque Dieu.* ITAL. *Boſchi conſecrati à i dy.* GERM. Rauhe, einöde vnd vngeheure örter, wildinen. HISP. *Boſques conſagrados à los dioſes.* ANGL. *Rough places not haunted, dedicated to ſome god.* } Horat. 1. *Epiſt.* 14.

——nam quæ deſerta & inhoſpita teſqua
Credis, amœna vocat, mecum qui ſentit: & odit
Quæ tu pulchra vocas.

Nemoroſa teſqua, apud Luc. *lib.* 16. Teſqua (inquit Feſtus) loca augurio deſignata, Cic. aſpera eſſe ait, & difficilia. Hæc ille. Varro *lib.* 6. *de ling. Lat.* Teſca ſcribit per c litteram: putatque teſca dicta quaſi tueſca, à tuendis ſacris, locaque quædam agreſtia interpretatur: ideo cuipiam conſecrata. Accij teſtimonio id ipſum confirmans, ex Tragœdia cui Philoctetæ nomen eſt, in hunc modum citato, Quis tu es mortalis, qui in deſerta & teſca te apportes loca? Quid autem teſcorum nomine intelligere debeamus, explicat idem Accius, paulo poſt ſubiungens, Certa Cabyrum delubra tenes, myſteriaque priſtina caſtis concepta ſacris. Hæc ferè Varro.

❡Teſſaracoſtus, a, um, τεσσαρακοστός, ή, όν, quadrageſimus, a, um.

Teſſaracoſte interuallum à Paſcha ad Aſcenſionem. Solenne autem Teſſaracoſtæ eſt ipſa Aſcenſio. ❡

Teſſaracoſton, τεσσαρακοστόν, tempus dierum quadraginta ante partum, & totidem poſt partum, quibus mulieres à ſacris arcebantur: propterea quòd id ferè temporis tam ipſæ, quam earum fœtus plurimis infeſtentur incommodis. Quo dierum numero exacto, feſtum celebrabant, quod & ipſum teſſaracoſton appellabant. Vide Cenſorinum de Die natali, & Cælium Rhodig. *lib.* 26. *cap.* 21.

❡Teſſares decatitæ dicti, qui XIIII. luna Paſcha cum Iudæis obſeruando contendunt. Pap. ❡

Teſſella, vide *Teſſera.*

Teſſera, { κύβος. GALL. *Figure quarrée en tous ſens, vn dez à iouer.* ITAL. *Dado da giuocare.* GERM. Ein würffel oder dergleichen figur ſo in allweg gleich iſt. HISP. *Figura del dado.* ANGL. *A lifter a tere or taile of wood wherein the number of thinges deliuered is marked.* } Figura ex omni parte quadrata, teſte Macrob. *lib.* 1. *in ſomnium Scip.* hoc eſt, conſtans ſex lateribus æqualibus: qualem eſt videre in iis oſſiculis, quibus in alueolo ludimus, punctis quibuſdam diſtinctis, & in quacunque incubuerint parte, immotam ſtabilitatem habentibus, quæ & ipſa à Latinis teſſeræ, à Græcis κύβοι appellantur. Cicer. *de diuin.* Quid eſt enim ſors? idem propemodum quod micare, quod talos iacere, quod teſſeras: quibus in rebus temeritas, & caſus, non ratio & conſilium valet. Idem *in Catone.* Nobis ſenibus ex luſionibus multis talos relinquant & teſſeras. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Teſſera quos habeat numeros diſtante vocato,
Mittere quo deceat, quo dare miſſa modo.

Tali autem ſiue taxilli omnino diuerſi erant à teſſeris: vt qui quatuor tantum haberent latera ad ſimilitudinem eorum oſſiculorum quæ in articulo pedis animalium biſulcorum ventre protuberant, concaua vertebra ligata altera parte concaua, altera in conuexitatem nonnihil aſſurgente. Sed de his abundè multa dicta ſunt ſuo loco. ❡ In militia item teſſera dicebatur ſymbolum quo ſocij ab hoſtibus exploratoribus dignoſcebantur. { [Hebrew] *oth.* σύνθημα, σημεῖον. GALL. *Mot de guet, marque, enſeigne.* ITAL. *Nome delle guardie.* GERM. Die loſung, wortzeichen im krieg. HISP. *El apellido de la guerra.* } Ea autem erat tabella, teſte Polybio, quam Tribuni militares ſub noctem ab Imperatore acceptam ad Centuriones perferebant: Centuriones autem ad Decuriones: & ij rurſus ad vnumquemque ſuæ decuriæ militem: à quibus rurſus antequam ſe intenderent tenebræ, redibat ad Imperatorem. Virg. *lib.* 7. *Æneid.*

——It bello teſſera ſignum.

Liu. *lib.* 9. Cæteris omnibus teſſeram dari iubet. ❡ Item teſſera eſt belli & pacis futuræ ſignum. [illegible]. Polyb. Pomponius, Q. Mutius ad Carthaginienſes legatus, quum eſſent duæ teſſeræ poſitæ, vna pacis, altera belli, arbitrio ſibi dato vtram vellet deferre: vtramque ſuſtulit, & ait Carthaginienſes petere debere, vtram mallent accipere. ❡ Ponitur nonnunquam pro ſigno frumentario, quo exhibito, vnuſquiſque frumentum pro portione accipiebat à Præfecto annonæ: ſicut ex more vetuſto in patria noſtra fieri ſolitum eſt his, qui pauperum curam habent. Nam erogantur ſigna quædam plumbea, quibus exhibitis ſigillatim accipiunt certam menſuram farinæ, vel panis vinive. Suet. *in Augusto*, Ac ne plebs frumentationum cauſa frequentiùs à negotiis auocaretur, ter in annum quaternorum menſium teſſeras dare deſtinauit. Idem *in Neron. cap.* 11. Auium cuiuſque generis multiplex genus, teſſeræ frumentariæ, veſtis, aurum, &c. Loquitur de ludis pro æternitate imperij ſuſceptis. Iuuen. *Satyr.* 7.

Summula ne pereat, qua vilis teſſera venit
Frumenti.

❡ Sic etiam dicuntur teſſeræ nummariæ, quibus exhibitis ſumma nummum præſcripta repenſari ſolet. Suetonius earum meminit *in Auguſt. cap.* 41. Frumentum viritim admenſus eſt, &c. Teſſeraſque nummarias duplicauit. ❡ Teſſeras etiam ſpargebant Imperatores: Dio vocat σφαιρία. Vide in lexico Conſtantini σύμβολον. ❡ Item teſſeræ collybiſticæ, quas vulgus *litteras cambij* vocat, cum in vſum excogitatæ, vt pecunia argentariis tradita, vel in locis remotiſſimis citra vllum vecturæ periculum recipi poſſit. Item Teſſera eſt lignum vtrinque complanatum, in quo nummi credit. dantur. Vulgus *Taleam appellat.* Galli dicunt, *Taille.* Plaut. Sum vtrique teſſeram habet, ratio conſtat. ❡ Teſſera hoſpitalis. Fuit antiqui moris teſſeram dari hoſpitibus dimidiatam, quam quicunque attuliſſet ad hoſpitem, continuo agnoſcere poſſet, & hoſpitio accipi, tanquam amicus & vetus hoſpes. Hoc autem ius neceſſitudinis ad poſteros tranſibat: propterea teſſeram hoſpitalem diligenter obſeruabant. Idem Plaut. *in Pœn.* Ego ſum ipſus, quem tu quæris. A. hem quid audio? A. Antidamæ me gnatum eſſe. A. ſi ita vis, tam teſſeram conferre, ſi vis, hoſpitalem. A. eccam attuli. Teſſeram hoſpitalem confregiſſe dicebatur, qui ius hoſpitij violarat, hoc eſt, vt ait Eraſmus, qui ſibi reditum in domum aliquam præcluſerat. Plaut. *in Ciſtel.* Hic apud nos iam Alceſimarche confregit teſſeram. ❡ In veſtibus item figuræ quædam quadratæ, Teſſeræ dicebantur: vnde & veſtes ipſæ dictæ ſunt Teſſellatæ. Plin. *lib.* 35. *cap.* 9. *de Zeuxide pictore*, Opes quoque tantas acquiſiuit, vt in oſtentatione earum Olympiæ aureis litteris in palliorum teſſeris intextum nomen ſuum oſtentarit.

Teſſella, æ, diminutiuum à teſſera, item quamuis ſignificat formam habentem quadratam: cuiuſmodi ſunt laterculi, ſiue lapides quadrati, quibus pauimenta ſternuntur. { ψηφίον. GALL. *Petit morceau, ou petite piece quarrée, comme de quoy on fait ouurage de marqueterie.* ITAL. *Picciola teſſera.* GERM. Etwas das geviert iſt wie ein würffel. HISP. *Tablilla.* ANGL. *A ſmall piece that men make checker work withal in tables or bordes.* } Plin. *lib.* 37. *cap.* 10. Androdamas argenti nitorem habet, vt adamas, figura quadrata, & ſemper teſſellis ſimilis.

Teſſello, teſſellas, Iterno.

Teſſellatus, a, um, quod teſſellis, id eſt, paruis quadratis lapillis eſt compoſitum. { [illegible]. GALL. *Fait de petites pieces quarrées.* ITAL. *Fatto à quadri piccioli.* GERM. Das mit gevierten ſtucken vertetzt iſt, als ein bůne die man mit vierecketen ſteinen beſetzt. HISP. *Coſa hecha de tablillas.* ANGL. *A pauement wrought with ſmall ſtones or any thing with checker work of ſmall pieces of wood, ſtone, or ſtone.* } vt, Pauimentum teſſellatum. Suet. *in Cæſ.* Munditiarum lautitiarumque ſtudioſiſſimum multi prodiderunt: quamuis tenuem adhuc, & obæratum, in expeditionibus teſſellata & ſectilia pauimenta circumtuliſſe. Vitruuius *lib.* 7. præcipit pauimenta teſſellata angulos omnes æquales: eademque ſectilia dici, quoniam in partes illas ſecta ſint, vt quocunque velis poſſint circumferri. ❡ Erant & teſſellatæ, quædam tunicæ teſſeris quibuſdam diſtinctæ. Vnde palliorum teſſeras dixit Plin. *lib.* 35. Zeuxis aureis literis in palliorum teſſeris intextum nomen ſuum oſtentabat.

Teſſerula, æ, Symbolum, ſiue ſignum frumentarium, quod qui ad præfectum annonæ referebant, certam frumenti accipiebant menſuram: quemadmodum etiam hodie in quibuſdam ſacerdotum collegiis æneos plumbeoſve quadrantes videmus diſtribui, quos penoris præfectus ab iiſdem certa vini menſura, certoque panis pondere ſolet redimere. { σύμβολον. GALL. *Marque & enſeigne, petite piece quarrée.* ITAL. *Inſegna, bolla, picciol quadro.* GERM. Ein gewiß warzeichen. HISP. *Señal, tablilla.* ANGL. *A taile of woode to number thinges deliuered.* } Perſius Sat. 5.

——ſcabioſum

——*ſcabioſum teſſerula ſua*
Poſſidet.
Plin.Frumenti rationem teſſerulis oſtendebat. ¶ Teſſerulæ item dicebantur exigui quidam & quadrati lapilli, ex quibus elegantiora pauimenta ſternebantur, quæ ab antiquis Teſſellata dicebantur. Cic.*lib.*3. *de Orat.* ex Lucilio,Quàm lepide lexeis compoſtæ,vt teſſerulæ omnes, Arte, pauimento, atque emblemate vermiculato.

Teſsĕrārĭus, ij, qui teſſeram, hoc eſt, ſignum bellicum per contubernia militum nuntiat. Vide Plutarch. *in Galba.* {ὁ τὸ σύνθημα κομίζων. GALL. *Celuy qui porte le mot de guet.* ITAL. *Chi porta il nome alle guardie all' eſſercito.* GERM. Ein wortmeiſter der den kriegsleuten die heimliche loſung gibt. HISP. *El que trae lo apellido de la guerra.* ANGL. *A bringer of the watchword.*}

Teſsĕrārĭus,a,um,quod ad teſſeras pertinet,κυβευτικός. vt,Ludus teſſerarius. κυβεία.

Tĕſtă,æ, vas fictile, quod ex argilla tornatum, mox ad ignem coquitur: vnde & teſta dicta,quaſi toſta. {חרש *chéres*,ὄστρακον. GALL. *Teſt,ou coquille,vaiſſeau de terre cuicte.* ITAL. *Chiappa pezzo, guſcio teſto.* GERM. Ein irdin geſchirr. HISP. *Qualquier vaſo hecho de barro teja o ladrillo.* ANGL. *A veſſell made of baked earth, a ſcarde or ſhell.*} Horatius 1. *Epiſt.*2.
Quo ſemel eſt imbuta recens ſeruabit odorem
Teſta diu.
Ouid.*Eleg.*1. *lib.*2. *Triſt.*
Alter humum, de qua finguntur pocula, monſtrat:
Quaque docet liquida teſta ſit apta mero.
Idem *Eleg.*10. *lib.*3. *Triſt.*
Nudaque conſiſtunt formam ſeruantia teſta
Vina,&c.
Idem *lib.*2. *Faſt.*
Ara fit, huc ignem curta fert ruſtica teſta.
Horat.1.*Carm.Ode* 20.
Vile potabis modicis Sabinum
Cantharis, Græca quod ego teſta
Conditum leui.
Ad Herenn.*lib.*4. Prometheus, quum mortalibus ignem diuidere vellet, ipſe ſi à vicinis cum teſta ambulans carbunculos corrogaret, non ridiculum videretur? ¶ Quin & ipſa fragmenta fictilium vaſorum, teſtæ dicuntur.Plin.*lib.*36.*cap.*25.Neceſſarium binas per diuerſum coaſſationes ſubſterni, capita earum perfigi ne torqueantur,& ruderi nouo tertiam partem teſtæ tuſæ addi. ¶ Teſta pro oſſis dentiſque fragmento.Celſ.*lib.*6.*cap.*9. Bacca hederæ coniecta in id foramen,dentem findit, iſque per teſtas excidet. Sic emendauimus ex vetuſto codice, cùm in editis legatur,*iſque fortè ſtans excidet.* Rurſus *lib.*6.*cap.*13.Deus eximendus: teſta oſſis, ſi qua exceſſit, recidenda eſt. Vulgò dicitur, *vno ſquilledos.* Conſtantin. ¶ Teſta item dicitur tegmen cuiuſlibet rei durum & fragile, quod Græci ὄστρακον vocant,vt in piſcibus omnibus qui duriore veſtiuntur cortice,qui à Græcis ὀστρακόδερμοι appellantur.Cic. 2.*de natur.deor.* Quot genera,quámque diſparia partim ſubmerſarum, partim fluitantium & innatantium belluarum, partim ad ſaxa natiuis teſtis inhærentium? ¶ Teſtas quoque figuratè poſitas legimus pro oſtreis, aliiſve id genus piſcibus, duriore cortice contectis. Horat. 2. *Serm ſat.* 4.
Sed non omne mare generoſæ fertile teſtæ.
¶ Teſtas item pro ouorum putaminibus dicimus, item pro conchis cochlearum. Plaut. *Pœn.* Scin' quid eſt? cochleæ è teſta vt ſuſtolli ſolent,&c. ¶ Veteres etiam teſtu dixerunt tanquam genu,vt Flauius Caper annotauit. Mummius *in Atellana*, Iunius ad ſpectacula eſt videre in teſtu, quantum ſit caput. Afranius, Indignum verò dici ſolet teſtu. Soſipater *lib.*1.

Teſtarum crepitus Iuuenali *Sat.*2. ſunt,ſonitus muſici,quos edebant tanquam ſaltationis normam.

Tĕſtŭla,parua teſta. {ὀστράκιον. GALL. *Petit teſt.* ITAL. *Picciol teſto.* GERM. Ein irdin geſchirrlin oder ſcherblin. HISP. *Pequeña teja.* ANGL. *A litle earthen veſſel, ſhard or ſhell.*} Colum. *lib.*11. *cap.*3. de porris capitatis loquens, Tum teſtulæ, vel conchæ quaſi ſedes in ſingulis ſubiectis ſeminibus adobruuntur,vt fiant capita latioris incrementi. Teſtulis ferebantur ſuffragia. Liu.*lib.*5. *bell. Pun.* Teſtulis datis, tribuni populum ſummouerunt, ſitellaque allata eſt vt ſortirentur, vbi Latini ſuffragium ferrent.

Tĕſtācĕŭs, a, um, quod ex teſta eſt,ſiue quod teſtæ duritiem imitatur. {ὀστράκινος,ὀστρακώδης. GALL. *De terre cuicte,de coquille.* ITAL. *Di terra cotta.* GERM. Hart wie ein irdener ſcherb: dan auß ſcherben oder harten ſchalen iſt. HISP. *Coſa de barro.* ANGL. *Of baked earth,of a ſhard or ſhell.*} Plin. Inſectorum omnium, & quibus teſtacea operimenta, oculi mouentur. Idem *epiſt.* 136. Quia ſint cæmento medij farti, nec teſtaceo ore præcincti. Idem *Epiſt.*154.*ad Traianum*, de aquæ ductu Nicomedenſium Aliqua pars,vt mihi videtur,teſtaceo opere agenda erit. Teſtacea pyra quæ etiam Segnina dicebantur. Plin.*lib.*15.*cap.*15.Segnina quæ alij a colore teſtacea appellant.

Teſt[illegible]s,a,um,adiectiuum a teſta,pro teſtaceus. ὀστράκινος. Macrob *Satur. lib.*7.*cap.*15.Medietas autem Pyxicæ partis extrema pars eſt,cui ratio eſt, cum teſteis terrenisque corporibus.

Teſtatim,aduerbium antiquum,ſignificans idem quod minutatim.Pomp. Tam illam colaphis comminuiſſem teſtatim tibi. Ex Nonio.

Teſtāmentum, vide *Teſtator in Teſtis*

Teſtĭcŭlus, i, diminutiuum à teſtis, quum pro eodem accipitur. {אשך *éſchech* ὄρχις. GALL. *Genitoire,couillon.* ITAL. *Teſticolo* GERM. Hödlin HISP. *Hleapn.* ANGL. *Thetile ne of a man or beaſt.*} Autor ad Herennium *lib.* 1. Medicus teſticulos arietinos tenens. Arietini teſticuli qui ſint, vide apud Politianum *Miſcel.cap* 62.

Tĕſtĭs, teſtis,cumm.is,qui q.u.e teſtimonium dicit. {עד *hedh*.μάρτυς,μάρτυρ. GALL. *Teſmoing* ITAL. *Teſtimonio* GERM. Ein zeug HISP. *Teſtigo* ANGL. *A witnes.*} Teſtibus præſentibus facere aliquid ✕ Clam, ſecretum, & ſine arbitris aliquid facere. Plaut *Curcul.* ſc.1. a.1. Quod amas, ama teſtibus præſentibus Idem *Amphitr.* In teſtes amplexes qui cum venio. Idem *Men.ſc.*2. *a.*4. Teſtes tres aderant acerrimi. (contra reum ſup.) Idem *Aulul.ſc.*2.*a.*3. Et ſi taceas,res ipſa teſtis eſt. Idem *Curc.ſc.*4.*a.*4. Ne facias teſtes,neque tibi debeo quidquam. Et Ouid.5.*Faſt.*
Sine ego te ſoci teſtem, falſo̊ue citeas.
Plaut. *Pſeud.ſc.*5.*a.*1. Do louem teſtem tibi,&c. Mart.*lib.*14.
Ille dolet verè, qui ſine teſte dolet.
Ouid. *Epiſt.*6.
Vix mihi, teſte deo, credita vita tua eſt.
Cic.3.*Offic.* Quum vero iurata ſententia dicenda ſit,meminerit Deum ſe habere teſtem. Virg 8 *Eclog.*
——*quanquam nil teſtibus illa*
Profeci.
Idem 5.*Æneid.*
Ipſe mihi nuper Libycis vt teſtis in vndis
Quam molem ſubitò excitarit.
Iuuen.*Satyr.*14.
Falſus erit teſtis, vendet periuria ſumma,
Exigua Cereris tangens, arámque, pedémque.
¶ Teſtis verò pro teſticulo,maſculini generis eſt,dictus quòd virilitatis teſtis ſit. {אשך *eſchech*.ὄρχις.GALL. *Couillon,genitoire.* ITAL. *Teſticolo.* GERM. Hoden. HISP. *Cojon.* ANGL. *The ſtone of a man or beaſt.*} Plin. *lib.*11. *cap.*49. Teſtis pecori armentóque ad crura decidui. ¶ Teſtis mentientis pœna quæ, docet Gell.*cap.*1. *lib.*20.

Teſtĭmōnĭum, ij, teſtium depoſitio, iureiurando deuincta auctoritas. {עד *hedh* עדות *hedhúth* עדית *hedhith* תעודה *tehudháh*. μαρτυρία. GALL. *Teſmoignage.* ITAL. *Teſtimonio, teſtimonianza.* GERM. Zeugnuß/kundtſchafft. HISP. *El dicho del que es teſtigo.* ANGL. *Teſtimonie,witneſſe.*} quæ & teſtatio dicitur: quanquam teſtimonium propriè abſentium ſit, quum dicta teſtium quæ alibi depoſuerunt, apud iudicem in iudicijs proferuntur: quod genus Græci ἐκμαρτυρίαν vocant. Vide D.Adrianus (referente Calliſtrato *ff.de probat.* & *pre ſumpt.*, Rufino procónſuli Macedoniæ reſcripſit, teſtibus ſe, non teſtimonijs crediturum. Gabinio quoque in hæc verba reſcripſit. Alia eſt autoritas præſentium teſtium,alia teſtimoniorum quæ recitari ſolent. Velleius, Teſtimonium reddere alicui, vel eo fraudare. Plaut.*Men.ſc.*2.*a.*5. Qui ſæpè prodidit etiam innocentem falſo teſtimonio. Quintil. Pro teſtimonio dicere aliquid. ¶ Mentientis pro teſtimonio, pœna quæ, vide apud Gellium *cap.*1. *lib* 20. ¶ Ius dicendi teſtimonij vni datum fœminæ, cui nomen fuit Tarratia lege Horatia, ita vt illa teſtabilis vna omnium fœminarum eſſet, vt auctor eſt Gellius *cap.*7. *lib.*6. ¶ Accipitur aliquando latiùs teſtimonij vocabulum, pro omni eo quod ab aliqua re externa ſumitur ad faciendam fidem. Cicer.*in Topic.*Teſtimoniorum duo ſunt genera,diuinum,vt oracula,auſpicia,vaticinationes, & reſponſa ſacerdotum,aruſpicum,coniectorum. Humanum,quod ſpectatur ex autoritate,& voluntate,& ex oratione, aut libera, aut expreſſa, in quo inſunt ſcripta,pacta,promiſſa,iurata,quæſita. ¶ Sumitur aliquando teſtimonium pro elogio, quo ſententiam noſtram de te quapiam declaramus. Cicer.*pro domo ſua*, Senatus mihi teſtimonium huius vrbis conſeruatæ dedit. Idem 3.*de legib.* Quandoquidem tam præclarum mihi dediſti iudicij tui teſtimonium.

Teſtor, aris, Teſtimonium perhibeo,teſtimonio ſum,teſtificor, teſtimonium do,affirmo,profiteor. {העיד *hehidh*.μαρτυρέω.GALL. *Teſmoigner dire d'une choſe & l'aſſeurer.* ITAL. *Teſtificare, teſtimoniare, addur' in teſtimonio.* GERM. Bezeugen/kundtſchafft geben. HISP. *Ateſtiguar ò hazer teſtigos.* ANGL. *To teſtifie or beare witneſſe.*} Gell.*c.*13.*lib.*15. Teſtor te,& teſtor à te dictum olim docet Ouid. *Eleg.*6. *lib.*5.*Triſt.* Teſtatur amor populo. Cicer.2.*de natura deorum*, Venæ & arteriæ crebræ, multæque toto corpore intextæ,vim quandam incredibilem artificioſi operis diuinique teſtantur. Idem *pro Mur.* Ego quod facio, omnium veſtrûm cauſa me facere clamo atque teſtor. Tranquill. *in Claudio*, Teſtatus quondam per edictum, tanto impenſius petere ſe vt natalem patris ſui Druſi celebraret. Ouid.9.*Metam.*
Et plauſit pennis, teſtataque gaudia cantu eſt.
¶ Aliquando idem eſt, quod teſtem voco, adhibeo, teſtimonium denuntio. {העיד *hehidh*, μαρτύρομαι} Virg.2 *Æneid.*
Vos æterni ignes, & non violabile veſtrum
Teſtor numen,
ait Cicer.5.*Philipp.* Is me potiſſimùm teſtatus eſt ſe æmulum extitiſſe mearum laudum. Idem *pro Cornelio Balbo*, Teſtantur & mortuos. Imperatores noſtros ſe hoc ius eſſe velle. Idem *pro Flacco*, Vociferarer quantum maximè poſſem,contenderem,teſtarer publicanos, excitarem negotiatores: veſtram etiam conſcientiam implorarem. hoc eſt,teſtes aduocarem publicanos,totamque rem eorum iudicio permitterem, vt interpretatur Budæus. ¶ Teſtari ponitur interdum pro implorare & obteſtari, hoc eſt, ſuppliciter aliquid petere, numinum etiam inuocatione adhibita. {קרא *kara* זעק *zahak* שוע *ſchivvéah*. ἐπιμαρτύρομαι, ἱκετεύω.} Plaut. Ipſe Ioue per ſuperos omnes teſtatur. Velleius, Teſtatus eſt patriam & parentes. Heliodur. Cornel. Tacit. *lib.* 2. Suos teſtari, dixit, pro hortari. ¶ Accipitur item teſtari pro teſtamentum condere, διατίθεσθαι. Cicer. *de Inuent.* Poſsitne quiſpiam de filij pupilli re teſtari. Huius verbi compoſita ſunt, Anteſtor, atteſtor, conteſtor, deteſtor, obteſtor, & proteſtor: quorum ſignificata explicata ſunt ſuis locis.

Teſtātŏr, qui teſtamentum fecit. {διαθέμενος. GALL. *Qui a fait teſtament.* ITAL. *Chi ha fatto teſtamento.* GERM. Der ein teſtament oder erb gemacht vnd; auffgericht hatt. HISP. *El que a hecho teſtamento.* ANGL. *That maketh a teſtament.*} cuius contrarium eſt inteſtatus, qui teſtamentum non condidit. ἀδιάθετος. Vnde & ab inteſtato dicimus aliquem hæredem factum,hoc eſt,non ex teſtamento,quod nullum erat,ſed iure propinquitatis. ¶ In ſignificatione autem paſſiua teſtatus dicitur apertus, vulgatus,ab omnibus cognitus,quòd id quaſi omnes teſtentur. {מעיד *mehadh*. μεμαρτυρημένος. GALL. *Approuvé par teſmoin,teſtifié,certain & aueré.* ITAL. *Coſa teſtificata, manifeſtata.* GERM. Bezeugt/kundtlich. HISP. *Coſa ſabida,manifieſta per teſtigos.* ANGL. *Teſtified,knowen.*} Cicer. 4.*Verr.* Vt res quam maximè clara atque teſtata eſſe poſſet, in ius ad Metellum Carpinatium voco, tabulaſque ſocietatis in forum defero. Ouid.*lib.*3. *de Ponto*, *Eleg.*1.

Nota

Nota tua eſt probitas, teſtataque tempus in omne.

Cicer. *Curioni*, Aut certè teſtatum apud animum tuum relinquam, quid ſenſerim. Liuius *lib. 7. dec. 4.* Teſtata manu ſua indicia dare. Vide & Gellium *cap. 13. lib. 15.* vbi docet dici, Teſtor te, & teſtor abs te. ¶ Hinc Teſtatior, & Teſtatiſſimus. Cæſar 8. *bell. Gall.* Itaque omnibus qui arma tulerant, manus præcidit, vitámque conceſſit, quo teſtatior eſſet pœna improborum. Cicer. *pro Cælio*; Nam neceſſe eſt, non paucos, vt & comprehendi Licinius facilè poſſet, & res multorum oculis eſſet teſtatior.

Teſtabilis, e: dicitur teſtabilis qui ius dicendi teſtimonij habet. Gellius *cap. 7. lib. 6.* de Tarratia virgine loquens ſic ait: Lege (Horatia) ei plurimi honores fiunt: inter quos, ius quoque dicendi teſtimonij tribuitur: teſtabiliſque vna omnium fœminarum vt ſit, datur. Hæc Gell. Contrarium autem verbum vſurpauit lex XII. Tabul. Improbus inteſtabiliſque eſto, &c.

Tĕſtātio, Teſtimonium. {עֵדוּת *hedh* עֵדָה *hedâh* עֵדוּת *hedhûth* תְּעוּדָה *tehudhâh*. μαρτυρία. Gall. *Teſmoignage, le fait de teſmoigner, depoſition de teſmoings.* Ital. *Teſtatione, teſtimonio.* Germ. Bezeugung. Hisp. *Obra de teſtificar, dicho del que es teſtigo.* Angl. *Teſtifyeng or witneſſing.*} Liu. 8. *ab Vrbe*, Sicut fœderum ruptorum teſtationem, ingenti fragore cœli procellam effuſam. Quint. *lib. 5. cap. 13.* Si quid ab aduerſario teſtationibus comprehenſum. Idem, Teſtationes facere, alibi dixit. Item, Teſtationem & teſtes inter ſe collidere, &c. ‖ Teſtationem interponere, pro teſtari. Paulus *D. lib. 24. t. vlt. l. 16.* Debet pater, ſi factum filij ſui improbat, continuò teſtationem interponere contrariæ voluntatis. ‖

Tĕſtātŏr, is, Teſtamenti conditor, vox in primis frequens apud Iuriſconſultos. {ὁ διαθέμενος. Gall. *Teſtateur.* Ital. *Teſtatore.* Germ. Ein teſtament macher/der ein erbgemächtnuß ſetzt. Hisp. *El que haze teſtamento.* Angl. *That maketh a teſtament.*}

Tĕſtātrix, icis, Scæuola *Digeſtorum lib. 29. tit. 2. l. 99.* Vſuris iiſdem, quæ ad exhibitionem à teſtatrice præſtabantur.

Teſtatò, Aduerbium. Vlpian. *in l. ſi procurat. §. ſi ignorantes ff. mandati vel contrà.* Sed & ſi teſtatò conuenerunt debitorem, vt ſi ipſe putaret, appellaret, &c. ¶ Denunciare aliquid teſtatò, id eſt, Expreſsè & apertè prædicere. Vlpian. *in l. 1. §. licet autem. ff. de periculo & comm. rei vend.* ¶ Teſtatò & inteſtatò decedere, contraria. Paulus *in l. in fraudem. §. 2. ff. de iure fiſci.*

Tĕſtāmĕntum, i, Inſtrumentum extremæ noſtræ voluntatis continens teſtimonium. διαθήκη, aut διαθῆκαι, plural. num. {Gall. *Teſtament.* Ital. & Hisp. *Teſtamento.* Germ. Ein teſtament oder erbgemächtnuß. Angl. *A teſtament.*} Vlpian. *l. 1. qui teſtam. fac. poſſ.* Teſtamentum eſt (inquit) voluntatis noſtræ iuſta ſententia de eo quod poſt mortem fieri voluerimus. Et propriè quod perfectum eſt, teſtamentum dicitur. ¶ Sed abuſiuè quoque teſtamenta vocamus ea quæ falſa vel iniuſta, vel irrita, vel rupta, itémque imperfecta ſunt. Cicer. *de fin.* Sic eiuſdem teſtamentum non ſolùm philoſophi grauitate, ſed etiam ab ipſius ſententia iudico diſcrepare. Idem *pro Milone*, Vnà fui, teſtamentum ſimul obſignaui cum Clodio. Horat. 1. *Epiſt. 7.*

——— & opella forenſis
Adducit febres & teſtamenta reſignat.

¶ Quid propriè ſit Teſtamentum, vide apud Quintil. *declamat.* 308. Item, Teſtamentum an à conteſtatione mentis dicatur, apud Gell. *cap. 12. lib. 6.* Et, tria eſſe genera teſtamentorum, apud eundem Gell. *cap. 27. lib. 15.* Item, Morem teſtamenti faciundi in procinctu vide apud Plutarch. *in Coriolan.* Et Teſtamentorum libertatem ſiue licentiam iure prohibitam docet Quintil. & tangit Suet. *in Aug. cap. 56.* Item, Teſtamenti formulam, vide apud eund. Suet. *in Tib. cap. 23.* Plurima Teſtamenta reſcindi vt ingrata. Idem *in Calig. cap. 38.* &c.

Tĕſtāmĕntārĭŭs, a, um, quod ad teſtamentum pertinet. {ὁ τῆς διαθήκης, ὁ διαθηκῷος. Gall. *De teſtament, teſtamentaire.* Ital. *Coſa pertinente à teſtamento.* Germ. Das zu einem teſtament gehört. Hisp. *Coſa perteneciente à teſtamento.* Angl. *Belonging to a teſtament.*} Vnde teſtamentariæ tabellæ, & teſtamentaria lex, quæ Cornelia dicitur, quæ irrogat pœnam ei, qui falſum teſtamentum, vel aliud inſtrumentum, ſignauerit, ſcripſerit, recitauerit. Adoptio teſtamentaria, qua quis per teſtamentum ſibi filium adoptat. Plin. *lib. 15. cap. 2.* Quum Scipionis Africani tranſiſſet atrium, vidiſſétque adoptione teſtamentaria Salutionis (hoc enim ei fuerat cognomen) Africanorum dedecore notam irrepentem Scipionum nomini.

Tĕſtāmĕntārĭŭs, qui teſtamenta falſa conficit, teſtamentorum ſubiector. {ῥᾳδιουργὸς, διαθηκογράφος. Gall. *Fauſſaire de teſtament.* Ital. *Falſatore di teſtamenti.* Germ. Ein teſtamentfälſcher. Hisp. *El falſo teſtamentario.* Angl. *A maker of falſe teſtamentes.*} Cicer. 3. *Offic.* Non de ſicariis, veneficis, teſtamentariis, furibus, peculatoribus hoc loco differendum eſt. Teſtamentarius, notarius, confector, & ſcriptor teſtamentorum. διαθηκογράφος. Paulus *ad leg. Cornel. de falſis, l. impuberem.* Si teſtamentarius ſeruo fideicommiſſariam libertatem dederit, videamus ne id extra pœnam ſit. Budæus.

Teſticulor, aris, teſtes admoueo. Plaut. *Amph. Alc.* Mihi adſunt teſtes. *Amph.* Quid Teſticularis. Vide *Feſtum.*

Tĕſtĭfĭcor, aris, ari, teſtimonium dico, notum facio, teſtibus firmo. {הֵעִיד *hehidh*. μαρτυρέω. Gall. *Teſmoigner, dire vne choſe & l'aſſeurer, teſtifier.* Ital. *Teſtificare, teſtimoniare.* Germ. Bezeugen/ein zeugnuß dare thun. Hisp. *Ateſtiguar.* Angl. *To witneſſe, to teſtifie, to beare witneſſe.*} Cicer. 3. *de Orat.* Quòd eò ſæpiùs teſtificor, vt autoribus laudandis ineptiarum nomen effugiam. Ouid. 2. *de Arte,*

Te memorem domina teſtificere tua.

Idem *lib. 5. Faſt.*

Et Stygia numen teſtificabor aqua.

Idem *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Cauſſa mea, &c. ruina
Indicio non eſt teſtificanda meo.

Cicer. *ad Attic. lib. 8.* Teſtificor me expertem belli fuiſſe. Teſtificari Deum, pro teſtari, & in teſtimonium inuocare. *Ibid. lib. 10.* Nam deos hominéſque, amicitiámque noſtram teſtificor, me tibi prædixiſſe, neque temerè monuiſſe.

Tĕſtĭfĭcātŭs, a, um, participium. {מוּעָד *muhâdh*. μεμαρτυρημένος. Gall. *Teſmoigné.* Ital. *Teſtificato.* Germ. Bezeugt. Hisp. *Teſtiguado.* Angl. *Teſtified.*} Cic. *Attic. lib. 1.* Illud ineſt tamen commodi, quod & mihi, & cæteris amicis tuis nota fuit, & abs te aliquando teſtificata tua voluntas omittendæ prouinciæ. Ouid. *Epiſt. 20.*

Linguaque præſentem teſtificata deam.

Idem 4. *Faſtor.*

Mira ſed in ſcena teſtificata loquar.

Tĕſtĭfĭcātĭo, nis, Probatio per teſtes, teſtatio, teſtimonium. {עֵד *hêdh* עֵדָה *hedhâh* עֵדוּת *hedhuth* תְּעוּדָה *tehudhah*, μαρτυρία. Gall. *Depoſition de teſmoings, teſmoignage.* Ital. *Eſſo teſtimoniare.* Germ. Bezeugung/kundtmachung. Hisp. *El dicho del que es teſtigo, obra de teſtiguar.* Angl. *Teſtifying, a prouing by witneſſes.*} Cicer. 6. *Verr.* Si eius rei teſtificatio tolleretur, cautumque eſſet eos teſtimonium non eſſe dicturos. Idem *de claris Orator.* Chirographa, teſtificationes, iudicia, quæſtiones, rem manifeſtam facere. ¶ Interdum idem quod declaratio, aſſertio, profeſſio. Idem *Lentu. lib. 1. Epiſt.* Sic egit cauſam tuam, vt neque eloquentia maiore quiſquam, nec grauitate, nec ſtudio, nec contentione agere potuerit, cum ſumma teſtificatione tuorum in ſe meritorum. Idem 9. *Phil.* His honoribus habitis, Ser. Sulpitio, repudiatæ legationis ab Antonio manebit teſtificatio ſempiterna.

Tĕſtĭuĭlĭcĭŭm, res minimi pretij: ſumptum à filorum fragmentis, quæ de tela decidunt, quæ propriè teſtiuilicia vocari volunt. Plaut. *Caſin.* Non ego hoc verbum emptitem teſtiuilicio. Quo tamen in loco Feſtus legit *titiuillicio.*

Tĕſtŭācĕum, vide *Teſtus.*

Tĕstūdo, inis, animal tardigradum, à teſta, qua tegitur, nomen habens. {χελώνη. Gall. *Vne tortue.* Ital. *Teſtuggine.* Germ. Ein ſchneck. Hisp. *Galapago, tortuga.* Angl. *A ſnaile.*} Earum genera ſunt marinæ, paluſtres, terreſtres, & lutariæ, quæ in dulci aqua diuerſantur. Ex his marinæ in Indico mari in tantam euadunt magnitudinem, vt ſingularum ſuperficies habitabiles caſas integant, atque inter inſulas, Rubri præcipuè maris, non aliis ferè nauigent cymbis. Vniuerſo autem generi teſtudinum dentes nulli ſunt, ſed roſtri margines acuti ſuperiore parte inferiorem claudente, pyxidum modo. Oua pariunt in terra, auium ouis ſimilia, fœtúſque educant annuo ſpatio. Reliquam earum naturam vide apud Plin. *lib. 9. cap. 10.* ¶ Eſt item teſtudo machina bellica, tabulatis contexta, & crudo corio, aut cilicinis centonibus contecta, aliáve materia quæ difficulter poſſit exuri. Hæc intus habebat trabem funibus ſuſpenſam, quæ ſi vnco præmuniretur ferreo, falx dicebatur, eò quòd incuruata eſſet eum in vſum, vt lapides è muro euelleret. Si verò ferro biſulco caput haberet munitum, aries dicebatur, ſiue quòd arietis in morem retrorſum cederet: vt maiori cum impetu feriret, ſiue quod geminis cornibus capitis arietini ſimilitudinem referret. Teſtudo autem dicebatur, quòd modò caput exereret, modò ſubduceret, viuæ teſtudinis ritu. Silius *lib. 1.*

Tandem cum denſis arcta teſtudinis armis,
Subducto Pœni vallo, cæcáque latebra
Pandunt prolapſam ſuffuſis mœnibus vrbem.

Cæſ. 4. *bell. Gall.* Reliquiſque diebus turres ad altitudinem valli, falces, teſtudinéſque parare, ac facere cœperunt. ¶ Teſtudo item dicebatur congregata militum multitudo conſertis ſcutis tecta aduersùs impetum lapidum, aliorúmque telorum deſuper incidentium. συνασπισμός. Liu. 10. *ab Vrbe*, Galli teſtudine facta conferti ſtabant. Cæſ. 5. *bell. Gall.* Ac milites legionis ſeptimæ teſtudine facta, & aggere ad munitiones adiecto, locum ceperunt. ¶ Rurſus teſtudines in ædificiis dicuntur fornices, ſiue cameræ, teſtudinei tegminis inſtar conuexæ. {עֵילָם *elim* אֵילָם *elâm* אוּלָם *vlâm.* καμάρα. Angl. *An arch or vaute.*} Virg. 1. *Æneid.*

Tum foribus diuæ media teſtudine templi,
Septa armis, ſolióque altè ſubnixa reſedit.

¶ Eſt item teſtudo, muſicum inſtrumentum, viuæ teſtudinis figuræ non admodum diſſimile, quod & Græci ab animalis nomine χέλυν appellant. {Angl. *A lute.*} Huius inuentionem Mercurio aſſignat Hyginus, qui quum aliquando in teſtudinem incidiſſet, cuius caro longa vetuſtate erat exeſa, ſolis relictis neruis, qui digitis percuſſi non inamœnum edebant ſonum, ex illius ſimilitudine lyram excogitauit: vnde & teſtudinis illi nomen manſiſſe quidam exiſtimant. Horat. *lib. 1. Carm.*

O decus Phœbi & dapibus ſupremi
Grata teſtudo Iouis, ô laborum
Dulce lenimen.

Virg. 4. *Georg.*

Ipſe caua ſolans ægrum teſtudine amorem.

Cic. 2. *de nat. deor.* Quocirca & in fidibus teſtudine reſonatur.

Tĕſtūdĭnĕŭs, a, um, adiectiuum, quod eſt teſtudinis. {ὁ τῆς χελώνης, καμαρωτός. Gall. *De tortue faite en voulte.* Ital. *Di teſtuggine, fatto in volta.* Germ. Eines ſchnecken. Hisp. *De galapago, de tortuga, hecho en boueda.* Angl. *Of a ſnaile or a vault.*} vt, Teſtudineus gradus. Plaut. *in Amph.* —ſiue grallatorius, ſiue Teſtudineus fuerit (ſubaudi gradus) certum eſt mihi hunc ſceleſtum perdere.

Tĕſtūdĭnātŭs, a, um, Fornicatus, concameratus, ſiue quod conuexum, & incuruum eſt teſtudinis more. {καμαρωτός. Gall. *Fait en voulte.* Ital. *Fatto in volto.* Germ. Ingewelbt. Hisp. *Hecho en boueda.* Angl. *Made lyk an arche or vault.*} Plin. *lib. 33. c. 11.* Sed & teſtudinatum in vſum veniſſe. Colum. *lib. 12. cap. 15.* Et inter ſe accliues teſtudineato tecto more tuguriorum inareſcentem ficum à rore, & interdum à pluuia defendant. Vitruius *lib. 2.* Tecta recidentes ad extrema tranſtra traiciunt, gradatim contrahentes, & ita ex quatuor partibus in altitudinem educunt in medio metas, quas luto & fronde tegentes efficiunt teſtudinata tecta.

Tĕstŭs, us, ui, Inſtrumentum, vt Calepinus arbitratur, plerunque fictile, nonnunquam etiam ex ære, aliâve materia, in quo placenta, aliáque id genus coquebantur. {κλίβανος. Gall. *Couuercle de paelle, vn four de terre.* Ital. *Teſto, coperchio della padella.* Germ. Ein bachöfelm/oder bacho häfle. Hisp. *Vaſo ò horno de barro.* Angl. *A pan vnder which thinges ar baked.*} Cato *de re ruſt. cap. 75.* In foco calido ſub teſtu coquito leniter. Ego ex Soſipatro didici, nominatiuum eſſe non Teſtus, ſed Teſtu,

indecli

indeclinabile tanquam Genu, & ſignificare idem quod Teſta. vide ſuprà in *Teſta*. ¶ Legitur & *Teſtum* in eadem ſignificatione: vt, Æreum teſtum, apud Plin. *lib.* 30.

Teſtŭācĕum libum, & Panem teſtuaceum dicimus, quem Græci vocant ἀρτοπυρίτην. {GALL. *Cuit au four de terre.* ITAL. *Cotto in forno ò in teſto.* GERM. Ein kuchen in einem bachdiegel oder dopffe gebachen. HISP. *Cozido en horno de barro.* ANGL. *Bread baked in a pan of earth.*} Varro *lib.* 4. *de ling. Latina*, Libum dictum quòd libaretur, prius quàm eſſet coctum: teſtuaceum, quòd in teſto calido coquebatur, vt etiam nunc Matralibus id faciunt matronæ.

Tĕtănōthrā, τετανώθρα, medicamenta ſunt eiuſdem formæ, cuius & pſilothra, ψίλωθρα. Sed pſilothris ad pilos vellendos, tetanothris ad erugandam, extendendámque in facie cutem vtimur.

Tetanus, τέτανος, diſtentio, extentio, rigor: ſpecies ſpaſmi, qui à τείνω tendo.

Tetanicus, a, um, τετανικὸς, ἡ, ὸν, à tetano morbo dicti ſunt, quum muſculi qui ſecundùm ſpinam ſunt, ita rigent, vt ſe inflectere non poſſint. Idque quum anterior pars afficitur, vt ſi mentum pectori annectatur, ἐμπροσθότονος: quum poſterior, vt ſi caput ſcapulis adhæreat, ὀπισθότονος: quum verò ambæ rigent ex æquo, tetanos vocatur, vt ſi ceruix recta & immobilis intendatur, etiamſi (vt ait Celſus) quidam minus ſubtiliter, & minus diſcretè his nominibus vtuntur.

Tĕtărtæus, adiect. τεταρταῖος, Quartanus. Col. *lib.* 3. *cap.* 20. Tetartæum pro teſſade, ſiue quaternario numero poſuiſſe videtur, quum ait, Nec tamen ea cauſa compellere nos debet ad multas vitium varietates: ſed indicauerimus eximium genus, id quantæ multitudinis poſſimus, efficiamus. Quod deinde proximum à primo: tum quod eſt tertiæ notæ, vel quartæ: quódque eatenus velut lectarum quodam contenti ſimus tetartæo. Satis eſt enim per quatuor, vel ſummum quinque genera vindemiæ fortunam operiri.

Tĕtărtēmŏrĭum, τεταρτημόριον, Græca dictio quadrantem ſignificans. Plin. *lib.* 7. *cap.* 49. Durat & ea ratio quam Petoſiris, ac Necepſos tradiderunt, & tetartemorium appellant, à trium ſignorum portione, qua poſſe in Italiæ tractu CXXVI. annos vitæ contingere apparet. Quo in loco tetartemorion accipitur pro ſpatio trium ſignorum, quæ eſt pars quarta Zodiaci.

Tēter, tra, trum, Fœdus, crudelis, dirus: & tam ad animum quàm ad ſenſus exteriores pertinet: vt, Tetra bellua, tetra vox, teter odor, teter aſpectus, teterrima mens. {שעור ſchohár אצ tſo טמא tamé אכזר achzár אכזרי acxari. βδελυρός. GALL. *Puant & infect, ord & infame, cruel, meſchant.* ITAL. *Vile, crudele, bruto, ſporco.* GERM. Greulich/grauſam/ häßlich. HISP. *Torpe, ò feo, hediondo, ò cruel.* ANGL. *Foull, cruell, horrible, mishieuous.*} Vt Suet. *in Calig. cap.* 5. Horridum & tetrum cor. Et Gell. *cap.* 8. *lib.* 16. Huius diſciplinæ (Dialecticæ ſup.) cognitio in principiis quidem tetra, & aſpernabilis, inſuauiſque, & inciuilis videri ſolet. Et *cap.* 20. *lib.* 15. Tetra & horrida ſpelunca. & *cap.* 4. *lib.* 9. Libri aſpectu tetro, &c. Plaut. *Moſt.* Ego verò te neque tetriorem belluam Vidiſſe me vnquam, neque peiorem cenſeo. *Ibid.* Nullum ædepol hodie genus eſt hominum tetrius. Cicer. 4. *Tuſc.* Ipſam ægritudinem, quam nos vt te tram & immanem belluam fugiendam eſſe diximus, non fine, &c. Claud. 1. *Eutrop.*

——nec bellua tetrior vlla eſt,
Quàm ſerui rabies in libera colla furentis.

Sulpitius *ad Cicer. lib.* 4. Ita vir clariſſimus ab homine teterrimo acerbiſſima morte eſt affectus. Colum. *lib.* 7. *cap.* 5. Toto ventre diſtenditur, contrahitúrque, & ſpumam quandam tenuem tetri odoris expuit. Virg. 3. *Æneid.*

——Tum vox tetrum dira inter odorem.

Horat. 1. *Serm. Satyr.* 4.

——Poſt quam diſcordia tetra
Belli ferratos poſtes, portáſque refregit.

Teter in aliquem, Cicer. 1. *Tuſc.* Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ, qui in eum fuerat teterrimus.

Tetrè, tetrius, teterrimè, aduerb. {βδελυρῶς, δεινῶς. GALL. *Vilainement, cruellement.* ITAL. *Sporcamente, crudelmente.* GERM. Greulich/grauſamlich. HISP. *Fea y cruelmente.* ANGL. *Foullie, cruellie.*} Cicer. 1. *de diu.* Multáque facere impurè, ac tetrè, cum temeritate & impudentia. Idem *pro domo ſua*, quod ſeuerè de religione decerneret, impuriſſimè, teterriméque violaſti.

Tētrĭcŭs, vide ſuo loco.

Tetro, as, Fœdo, conſpurco. {טמא timmé. ἀμαυρόω. GALL. *Vilainer, maculer.* ITAL. *Sporcare, macchiare.* GERM. Verwüſten/häßlich machen/verſeuen. HISP. *Enſuziar, manzillar.* ANGL. *To mack foull.*} Pacuuius, Belluarum ac ferarum aduentus loca tetrat.

Tethya. Ariſtoteli τήθυα, Plinio etiam tethya, vel tethea, æ, inter purgamenta maris, fungorum verius generis, quàm piſcium.

Tēthys, Tethyos, prima ſyllaba producta, Τηθύς, Cœli & Veſtæ filia, ſoror Saturni, coniunx Neptuni, fluuiorum & Nympharum mater. {GERM. Die fraw Neptuni/ſo die Nymphen geboren hat.} Heſiodus *in Theog.* At Ouid. *lib.* 5. *Faſt.* Videtur ſentire illam fuiſſe Titani filiam, qui fuit Saturni frater, natu maior. Ait enim,

Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn.

Datiuum facit Tethyi. Catull. *de Com. Beren.*

Luce tamen cana Tethyi reſtituor.

Tetinerit, pro tenuerit, Pacuu. Cedo, quorſum iter tetiniſſe aiunt? Idem ſub iudicio quoque omnes gradus tetinerim. Ex Nonio.

Tĕtrachŏrdum, τετράχορδον, Muſicum inſtrumentum quatuor inſtructum chordis.

Tetracolon, {τετράκωλον. GALL. *De quatre membres.* ITAL. *Di quatro membri.* GERM. Das vier ſtuck oder theil hatt. HISP. *De quatro miembros.* ANGL. *Of foure membres, or partes.*} Quod quatuor conſtat membris. Videntur autem pariter genera, quatuor conſtantia carminum generibus, Tetracola appellamus. Seneca, Et illud tetracolo: tenebat forum cubiculo, Prætor meretrici, carcer commatio, dies nocti. ¶ Tetracolon tamen, de quo agitur, primi nomina declamatoribus. Idem Seneca, Nulli non poſt ... tetracolon præterendum. Sic dicitur Tricolon, i. contextio tribus membris comprehenſa. Ruſſus Seneca, Hunc ideo ſententiam retuli, quia & in tricolis, & in omnibus huius generis ſententiis, curamus vt numerus conſtet, non curamus vt ſenſus.

¶Tetradiæ, excubiæ, quatuor ex militibus. L. g. b.

Tetraditæ, ſabbatiani, ieiunantes ſabbato.¶

Tetradoron, {τετράδωρον. GALL. *De quatre paulmes.* ITAL. *Di quatro palmi.* GERM. Vier ſpannen lang. HISP. *De quatro palmos.* ANGL. *Of foure palmes or ſpannes.*} Lateris genus à quatuor palmorum maiorum, hoc eſt, pedum trium longitudine dictum. Priſci enim Græci δῶρον palmum vocabant: vnde & δῶρα munera dicta, quòd manu darentur. Autor Plin. *lib.* 35. *cap.* 14.

Tetradrachma, æ, vel tetradrachmum, i. {τετράδραχμον. GALL. *De quatre dragmes.* ITAL. *Di quatro dragme.* GERM. Ein Müntz bey den alten/hielt vier drachmas/ungefehr bey vnß ein halben Gülden. HISP. *De quatro dragmas.* ANGL. *Of foure drammes.*} Nummus quaternas valens drachmas. Liu. 4. *bell. Maced.* Adhæc clypei argentei decem, ſignati argenti octoginta quatuor millia fuere. Attici tetradrachma vocant, trium ferè denariorum in ſingulis argenti eſt pondus.

¶Tetraeteris, τετραετηρίς, quatuor annorum ſpatium: τετρα, ἔτος.¶

Tetragnathij, τετραγνάθιοι, Aranei quidam, à maxillarum multitudine ita dicti, quas Græci γνάθους dicunt. Plin. *lib.* 29. *cap.* 4. Tetragnathij duo genera habent: prior, medium caput diſtinguente linea alba, & tranſuerſa altera: hic oris tumorem facit. At cinereus poſteriore parte candicans, lentior.

Tetrăgōniſmŭs, τετραγωνισμὸς, Quadratio alterius figuræ ad quadratam reductio.

Tetrăgōnŭs, τετράγωνος, Quadrangularis, ſiue quadratus.

Tetragrammaton, {τετραγράμματον. GALL. *De quatre lettres.* ITAL. *Di quatro lettere.* GERM. Das vier buchſtaben hat. HISP. *De quatro letras.* ANGL. *Of foure lettres.*} Quod quatuor conſtat litteris. Vnde Dei nomen tetragrammaton, quod non modò apud Hebræos, verumetiam apud Græcos, Latinos, Ægyptios, Chaldæos, Arabes, Gallos, multóſque alios populos quatuor elementis ſcribatur.

¶Tetragrammus, a, um, quatuor lineis conſtans, τετράγραμμος, ον.¶

Tetrămĕtrŏn, τετράμετρον, Carminis genus Comicis familiare, quatuor conſtans menſuris maioribus, hoc eſt, pedibus octo, vnde & Octonarium vocant Latini.

Tetraones. Suet. *in Calig. cap.* 22. Hoſtiæ erant Phœnicopteri, pauones Tetraones, &c. Ita ibi legit Iſaacus Caſaubonus: quidam verò vir doctus *Eritbreotames.*

¶Tetrapentaëteris, τετραπενταετηρίς, olympias: quia ſunt quatuor anni & initium quinti.¶

Tetrăphărmăcum, τετραφάρμακον, Emplaſtri genus, apud Celſum *lib.* 5. *cap.* 19. puri mouendo in primis vtile: ita dictum, quòd ex quatuor conſtaret ſimplicibus, cera, pice, reſina, & ſeuo taurino, pari proportione commiſtis. ¶ A gulæ quoque proceribus tetrapharmaca dicebantur epulæ quædam delicatiores, quæ ex quatuor pretioſis opſoniis conſtabant, ſcilicet phaſiano, ſumine, perna & cruſtulo: quod genus primùm ab Ælio Vero fuiſſe excogitatum, autor eſt in vita eius Spartianus.

¶Tetraplus, a, um, τετραπλόος, οῦς, quadruplus, a, um, Tetrapla biblia Origenis: erat vbi quatuor columnæ: at hexapla, vbi ſex columnæ.

Tetrapodium, menſa quadrata. L. g. b.¶

Tĕtrăpŏlĭs, τετράπολις, Syriæ regio, à quatuor præcipuis vrbibus denominata: quarum nomina ſunt, Antiochia cognomine Epidaphne, Seleucia, Pieria, Apamea, & Laodicea, quæ propter concordiam ſorores dictæ ſunt. Autor Strab. *lib.* 15.

Tetrăptōtum, τετράπτωτον, Per quatuor caſus variatum.

TETRĂRCHA, æ, {τετράρχης. GALL. *Le ſeigneur ou gouuerneur d'vn quartier d'vne prouince.* ITAL. *Signore della quarta parte d'vna prouincia.* GERM. Ein vierfürſt. HISP. *Señor de la quarta parte de vna prouincia.* ANGL. *The gouuernour of the fourt part of a prouince or contree.*} Qui quartam regni partem obtinet. Cic. *ad Attic lib.* 2. Qui regna, qui prædia tetrarchis, qui immanes pecunias paucis dederunt. Lucan. *lib.* 7.

——ſecti ſed plurima campi
Tetrarcha, regéſque tenent, magnique tyranni.

Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 3.

——habebat ſæpe ducentos,
Sæpè decem ſeruos: modò reges atque tetrarchas.

Tetrărchĭă, æ, {τετραρχία. GALL. *Quatrieme partie d'vne prouince.* ITAL. *Quarta parte di vna prouincia.* GERM. Das vierdte theil eines Fürſtenthumbs/oder Herrſchafft. HISP. *La quarta parte de vna prouincia.* ANGL. *The fourt part of a prouince.*} Quartæ partis regionis cuiuſpiam imperium. Cicer. 1. *de diuin.* Cuius quidem hoc præclariſſimum eſt, quod poſtea quam à Cæſare tetrarchia, regno pecuniáque multatus eſt, negat ſe tamen eorum auſpiciorum, quæ ſibi ad Pompeium proficiſcenti ſecunda euenerint, pœnitere.

¶Tetras, quadriga, quaternario. Tertull.¶

Tetraſtichon, {τετράστιχον. GALL. *Quatre vers.* ITAL. *Quattro verſi.* GERM. Vier verß. HISP. *Quatro verſos.* ANGL. *Foure verſes.*} Carmen quatuor tantùm verſibus ſententiam concludens, quemadmodum diſtichon, quod duobus verſibus rem abſoluit. στίχον enim Græci verſum appellant. Quintil. Ex tetraſticho Macri carmine librum compoſuit Ouid. in malos poetas.

Tetrăſyllăbum, {τετρασύλλαβον. GALL. *De quatre ſyllabes.* ITAL. *Di quattro ſyllabe.* GERM. Das vier ſylben hat. HISP. *De quatro ſyllabas.* ANGL. *Of foure ſyllabes.*} Quod eſt quatuor ſyllabarum: vt, Imperator.

¶Tetraetericum, quod quarto quoque anno inſtauratur. Bud.

Tetrauela, vela quadrata, quadruplicia, quorum vſus in ſacris. Codin. Lex. gr. b.¶

TETRĬCĪ, Triſtes ac ſeueri, à Sabinorum monte Tetrico dicti, qui aſperrimus eſt. {קשים kaſchim. αὐστηροί. GALL. *Seueres & triſtes, aſpres & rudes.* ITAL. *Aſpri, triſti, ſeueri.* GERM. Saurſehende/rauche/vnfreundtliche. HISP. *Graues y rigoroſos, aſperos.* ANGL. *Cruel, ſeuer, rough and ſadde.*} Teſte Seruio in illud Virg. *lib.* 10.

Qui tetricæ horrentis rupes montémque Seuerum,
Caſperiamque colunt, Forulóſque & flumen Himellæ.

Mart. *lib.* 6.

At quàm non tetricus, quàm multa nobilis ira!
Quam placido noſtros legerat ore poetas!

Col. *lib.* 8 *cap.* 11. Pauonum educatio magis vrbanis patrisfamiliæ, quàm tetrici ruſtici curam poſcit. Ouid. 1. *de Arte,*
Hoc aditu vidi tetrica data verba puellæ.
Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*
Nam quid de tetrico referam domitore Chimæra.
Idem 5. *Faſt.*
Non eſt de tetricis, non eſt de magna profeſſis. (Flora.) &c.

Tetrĭcĭtās, Grauitas, vel ſeueritas. {קשיות kaſchi. σκυθρωπότης. GALL. *Seuerité, rudeſſe, triſteſſe.* ITAL. *Seuerità, durezza.* GERM. Ernſthafftigkeit mit rauche vnd trawrigkeit. HISP. *Seueridad y rigor.* ANGL. *Seueritie, ſadneſſe.*} Ouid. aut quiſquis fuit, qui Carmen ad Piſonem ſcripſit,
Talis ineſt habitus, qualem nec dicere mœſtum,
Nec fluidum laeta, ſed tetricitate decorum
Poſſumus.

Tētrĭtūdo, antiqua vox apud Accium in Philoctete, Quod te obſecro ne hæc aſpernabilem tetritudo mea in occulto faxit. Ex Nonio.

Tetro, as, vide *Teter.*

‖Tetrobolum, τετρώβολον, numus quatuor obolos valens. Adiectiuum eſt τετρώβολος, ον, tribus obolis valens.‖

Tĕttĭgŏmētra, τεττιγομήτρα. Cicadarum matrix, hoc eſt, inuolucrum ex quo cicadæ oriuntur. Plin *lib.* 11. *c.* 26. de cicadarum ortu loquens: Fit primò vermiculus, deinde ex eo, quæ vocatur tettigometra, cuius cortice rupto circa ſolſtitia euolant cicadæ.

Tĕttĭgōnĭæ, τεττιγόνιαι, minores cicadæ, minúſque vocales, quàm achetæ. Autor Plin. *lib.* 11. *cap.* 26.

Tĕttĭus Caballus, viri proprium, qui ſub Veſpaſiano & filiis claruit, & propter ſcurrilitatem à calcitratu caballi nomen adeptus eſt.

Tetuli, tetuliſti, tetulit, antiquum præteritum eſt à fero, familiare Plauto, vt *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Non hodie intro tetuli pedem. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Tetuli nunquam huc intrò pedem. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Tetuli conditiones tortas. Idem *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 2. In haſce ædes intrò nemo tetulit pedem. Et Catull. *de Com. Beren.* Si reditum tetuliſſet, Is haud in tempore longo, &c. Accius *in Andromeda*, Donec tu auxilium, Perſeu, tetuliſti mihi. Cæcilius, Ærumnam pariter tetuliſti meam. Ex Nonio. Vide ſuprà *fero.*

Teuca, Illyricorum regina, quæ P. Iunium, & T. Coruncanium legatos ſumma Romanorum iniuria interemit, quibus ob id ſtatuæ in roſtris ſunt erectæ. Autor Plin. *lib.* 34. *cap.* 6.

Teūcĕr, τεῦκρος, Scamandri Cretenſis filius, in Troade vnà cum Dardano genero regnauit: vnde Ilienſium regum floruit origo. Ab huius nomine Troia, Teucria dicta eſt, & Troiani ipſi Teucri. Hic & Salamina Cypri condidit, vt teſtatur Iuſtin. *lib.* 44. ¶ Fuit & Teucer alius, frater Aiacis Telamonij, ſagittandi peritiſſimus, quem Homerus *lib.* 8. *Iliad.* inducit ſub fratris clypeo latentem, multóſque Troianorum occultè ex inſidiis vulnerantem. ¶ Teucer præterea fuit ſcriptor quidam Cyzicenus, cuius opera enumerantur à Suida.

Teūcri, τεῦκροι, iidem qui Troiani, ita dicti à Teucro Cretenſi, qui vnà cum Dardano genero in Troade regnauit. Virg. 3. *Æneid.*
Necnon & Teucri ſocia ſimul vrbe fruuntur.
¶ Hinc & Troas ipſa Teucria dicta eſt. Idem 2. *Æneid.*
Ergo omnis longo ſoluit ſe Teucria luctu.

Teuchites, maſcul. gener. τευχίτης. Iunci odorati ſpecies laudatiſſima, à loco in quo naſcitur nomen habens. Plin. *lib.* 21. *cap.* 18. Laudatiſſimus ex Nabathæa iuncus, cognomine Teuchites, Dioſcor. τευχῖτιν appellat fœminino genere, reſpiciens nimirum ad nomen generalius σχοῖνος, quod etiam in fœminino genere ab eodem vſurpatur.

Teucrĭon, τεύκριον, herba pimpinella, quam quidam ſplenion, alij hermion appellant, tenues ſpargens iuncos, & folia curua, aſperis locis naſcens, auſtero ſapore, nunquam florens aut ſemen gignens. Hanc Teucer inueniſſe exiſtimatur, quum animaduertiſſet extis ſuper eam proiectis, ſpleni illam adhæſiſſe, eúmque exinaniſſe. Vide Plin. *lib.* 25. *c.* 5. Quidam putant eandem eſſe cum Dioſcoridis Hemionitide, quæ hodie a pleriſque Lingua ceruina appellatur.

Teūchīrā, τεύχειρα Ptolomæo, Libyæ Cyrenaicæ vrbs, vna ex iis quæ Pentapolin conſtituunt, alio nomine Arſinoë dicta, teſte Plin. *lib.* 5. *cap.* 5.

Teūcrĭs, τευκρὶς Stephano, vrbs & regio Troadis, Dardania poſtea dicta. Virg. Teucriam appellat.

Teūm. ſſŭs, τευμησσὸς, Bœotiæ exiguus mons, in quo Hercules adhuc pene puer Leonem Teumeſium occidit, eique pellem detraxit: qua ſemper poſtea pro pallio vſus eſt. Leo autem à Ioue in cœlum tranſlatus dicitur: vt gloriæ Herculis conſuleret, qui eum inermis occiderat.

Teumesĭŭs, a, um, adiectiuum: vt, Thyas Teumeſia, Statius *lib.* 3. *Theb.*
———*veſano veluti Teumeſia Thyas*
Rapta deo, &c.

Teūtātēs, Lingua Gallica dictus eſt Mercurius, qui ab illis humano ſanguine placabatur. Hunc Plato inuentorem fuiſſe geometriæ & aſtronomiæ atque talorum, ſcribit Lucan. *lib.* 1.
Et quibus immitis placatur ſanguine diro
Teutates, horrenſque feris altaribus Heſus.
Lactant *lib.* 7. Galli Heſum atque Teutatem humano cruore placabant deos: qui ſane feralis ritus diu ſimiliter apud Italos ſtetit, qui Latialem Iouem & Saturnum humana placabant hoſtia.

‖Teutenteres, Quæſtor Imperatoris Turcici. L. g. b.‖

Teūtā, τεύτα, Regina Illyricorum, quæ ob caſtitatis meritum meruit vt longo tempore viris fortiſſimis imperaret, & Romanos ſæpe frangeret. Plin. *lib.* 34. *cap.* 6. vocat Teucam. Vide ſuprà.

Teūthādămās, τευθαδάμας, nomen patris Pelaſgi, vt inquit Homerus *lib.* 2. *Iliados.*

Teūthālĭs, idos, τευθαλὶς, herba quam alij à frequentia geniculorum polygonaton appellant, alij polygonon. Plin. *lib.* 27. *cap.* 12.

Teuthis, idis, τευθὶς, piſcis eſt oſſe oblongo, atque exterio munitus, ſed corde carens. Theodotus ex Ariſtotele loliginem vertit. Hinc Themiſtocles Eretrienſibus ignauiam obijciens, dictitabat eos teuthidi perſimiles, μάχαιραν μὲν ἔχει, καρδίαν δὲ μὴ ἔχει, hoc eſt, gladios quidem eos habere, cor autem non habere.

Teuthis, quidam ex Græcorum principibus, qui ad Troiam nauigaturi, in Aulidem conuenerunt: qui quum fortè ab Agamemnone diſſideret, atque ob id retrò ſe in patriam vellet recipere, Mineruam diſſuadentem, atque adeò remorantem, haſta vulnerauit.

Teuthrania, æ, τευθρανία, Regio eſt ſupra Æolidem, & partem Troadis in mediterraneo, quam Myſi antiquitus tenuêre, vnà cum vrbe eiuſdem nominis. Autor Plin. *lib.* 5. *cap.* 30.

Teuthras, antis, τεύθρας, Ciliciæ & Myſiæ rex fuit, qui Augam Alei filiam vnà cum Telepho filio, patris iuſſu vrnæ impoſitam, & ad Caici fluuij oſtia delatam vxorem duxit, filiúmque eius Telephum pro ſuo educauit, vt ex Euripide refert Strabo *lib.* 13. Ab hoc Teuthrante regio ſupra Æolidem, ad Caicum amnem, Teuthrantia dicta. Quin & Caicus ipſe, ab illius nomine Teuthranteus cognominatur ab Ouid. 2. *Metam.*

Teūthrĭa, τευθρία, maris Adriatici inſula, Apuliæ littori adiacens. Plin. *lib.* 4. *cap.* 26.

Teūthrĭōn, τεύθριον Dioſcoridi, herbæ nomen quæ aliàs polion dicitur. Plin. *lib.* 21. *cap.* 7. Polion quidam teuthrion vocant, &c.

Teūtŏnĕs, ſiue Teutoni, {אשכנזים aſchchenáz. τεύτονες. GERM. Die Teutſchen.} Germaniæ populi, Ingeuonibus à Plinio annumerati, ita dicti à Teutone ipſorum deo (quem Tacitus Tuiſconem appellat) quem indigenam, & terra ortum exiſtimabant.

Teutonĭcus, a, um, adiectiuum, τευτονικὸς, poſſeſſiuum à Teutonibus Germaniæ populis deductum: vt, Teutoni capilli. Martial. *lib.* 14.
Cauſtica Teutonicos accendit ſpuma capillos.
Captiuis poteris cultior eſſe comis.

Tēxo, is, ui, tum, Telam facio. {ארג arágh. ὑφαίνω, ἱστουργῶ. GALL. *Tiſtre, entretacer.* ITAL. *Teſſere.* GERM. Weben. HISP. *Texer.* ANGL. *To weaue.*} Terent. *Heaut.* Texentem telam ſtudioſè ipſam offendimus. Tibull. *lib.* 2. *Eleg.* 3.
Illa gerat veſtes tenues, quas fœmina Coa Texuit.
Virg. 10. *Eclog.*
Dum ſedet & gracili fiſcellam texit hibiſco.
¶ Per tranſlationem Texere ponitur pro componere, fabricare, ſcribere, colligere, compingere, concinnare. {חבר chibbér. συντίθημι, συμπήγνυμι, ...} vt, Texere hiſtoriam, texere corollam. Cicer. *ad Attic. lib.* 4. Paulus in medio foro baſilicam iam penè texuit iiſdem antiquis columnis. Plin. *lib.* 13. *cap.* 11. Ex ipſo quidam papyro nauigia texunt. Virg. 11. *Æneid.*
Bis denas Italo texamus robore naues.
Ouid. *Epiſt.* 15.
Texitur & coſtis panda carina ſuis.
Texere nidos apud Quint. *lib.* 2. *cap.* 16. Texere epiſtolas. Cicer. *ad Pætum lib.* 9. Epiſtolas verò quotidianis verbis texere ſolemus. Idem *ad Quint. fratrem lib.* 3. Sanè texebatur opus luculentè: hominúmque dignitas aliquantum orationi ponderis afferebat. ¶ Ea tela texitur. Prouerbialiter à Cicer. dictum, pro, Id iam in ciuitate paſſim fieri conſpicitur. 3. *de Orat.* Ego verò, inquit Craſſus, ac doleo quidem illos viros in eam fraudem in Repub. eſſe delapſos, quanquam ea tela texitur, & ea incitatur in ciuitate ratio viuendi, ac poſteritati oſtenditur, vt eorum ciuium quos noſtri patres non tulerunt, iam ſimiles habere cupiamus.

Textŭs, a, um, particip. {ארוג arugo. ὑφαντὸς, ...} GALL. *Tiſſu.* ITAL. *Teſſuto.* GERM. Gewoben. HISP. *Texido.* ANGL. *weaued or wouen.*} Virg. 2. *Æneid.*
Hanc tamen immenſam Calchas attollere molem
Roboribus textis, cœloque educere iuſſit.

Textūs, us, Textura, complicatio. {ὕφανσις, συμπλοκή. GALL. *Tiſſure.* ITAL. *Teſſimento.* GERM. Ein webung in einander flechtung. HISP. *Teximento obra de texer.* ANGL. *A weauing or wreathing.*} Plin. *lib.* 9. *cap.* 35. Alterno textu fulgentibus toto corpore crinibus. Idem *lib.* 18. *cap.* 7. Grana in ſtipula crinito textu ſpicantur. Idem *cap.* 56. *lib.* 16. Textus nauium.

Textum, i, quicquid contexitur, aut componitur. {ὕφασμα. GALL. *Ouurage tiſſu.* ITAL. *Coſa teſſuta.* GERM. Ein gewöpp. HISP. *Coſa texida.* ANGL. *That is wouen.*} Martial. *lib.* 5.
Et docta marrum vimineo ſerunt texto.
Ouid. *Epiſt.* 16.
Purpura nempe mihi, pretioſaque texta dabuntur.
Idem *Eleg.* 3. *lib.* 1. *Triſt.*
Pinea texta ſonant, &c.
Virg. 8. *Æneid.*
Tum leuis ocreas electro, auróque recocto,
Haſtámque & clypei non enarrabile textum.
Pinea texta carinæ, Catull. *Argon.* ¶ Textum orationis, pro ſtylo. Quint. *lib.* 9. Neque illud in Lyſia dicendi textum tenue, atque raſum lætioribus numeris erat corrumpendum.

Textĭlis, e, quod texendo factum eſt, textus. {ὑφαντὸς, πλεκτός. GALL. *Ouurage tiſſu.* ITAL. *Coſa teſſuta.* GERM. Das gewoben iſt. HISP. *Coſa texida.* ANGL. *Any thing wouen.*} vt, Textilis corona, & textilis veſtis, ante cuius vſum fuit Nexilis veſtitus: vt docet Lucret. *lib.* 5. quum ait, Nexilis ante fuit veſtis, quàm textile tegmen. Primi autem Ægyptij inuenerunt textilia, teſte Plin. *lib.* 7. *cap.* 56. Cic. 5. *Tuſc.* Collocari iuſſit hominem in aureo lecto, ſtrato pulcherrimè textili ſtragulo, magnificis operibus picto. Virg. 1. *Æneid.*
Textilibúſque onerat donis, ac talia fatur.
¶ Textilis pictura, quæ in tapetibus fieri, aut tela ſolet. Cicer. 6. *Verr.* Nego vllam picturam, neque in tabulis, neque textilem fuiſſe, quin quæſierit, inſpexerit, &c. ¶ Textilis vmbra palmitis, quæ multis palmitibus intertextis fit. Martial. *lib.* 12. Hoc nemus, hi frontes, hæc textilis vmbra ſubini Palmitis.

‖Textiuilitium, res viliſſima.‖

Textŏr, is, qui veſtes aut telam texit. {ארג orégh. ὑφάντης, ἱστουργός, ὑφαίνων. GALL. *Tiſſerand, tiſſeur, ou tiſſier, telier.* ITAL. *Teſſitore, teſſitore.* GERM. Ein weber. HISP. *El que texe, texedor.* ANGL. *A weauer.*} Cicer. *pro Plancio,* Si pro fabro aut textore emimus. Iuuen. *Satyr.* 9.

—pinguis

libris duobus. Præterea edidit ſua : videlicet, De inuentione & inſcriptione prædicamentorum, diſputationes etiam quaſdam. Hic Valentem Imperatorem quotidie ſæuientem in orthodoxos, autoritate ſua & epiſtolis reddidit mitiorem. Suidas.

Themiſtocles, Θεμιστοκλῆς, nomen viri Athenienſis clariſſimi, Neoclis filij: qui prodigus ac laſciuus prima iuuentute, poſtea dux delectus, res inclytas geſſit. Pyræeum muniuit. Bello maritimo Perſas apud Salaminem vicit. Hic quum ab ingrata patria exul factus eſſet, & à Xerxe princeps exercitus aduerſus Athenienſes magno cum honore creatus, quum videret patriæ ſuæ ingentis cladis periculum imminere, hauſto tauri ſanguine ſeipſum interemit, ne aut regi de ſe merito infidelis eſſet, non pugnando viriliter, aut patriæ ſuæ hoſtis atque oppugnator videretur. Vide Plutarchum.

Thĕmiſtŏgĕnēs, Θεμιστογένης, Syracuſanus hiſtoricus, Cyri expeditionem & bella, quæ in hiſtoria Xenophontis continentur, compoſuit. Autor Suidas.

Thēnſæ, (vt docet Aſconius) ſunt ſacra vehicula, cum pompa ordinum & officiorum: ſic dictæ quòd ante eas linthea tenduntur, quæ gaudent manu tenere & tangere qui eas deducant. παρὰ τὸ θιγεῖν. Vel ἀπὸ τοῦ θεοῦ, id eſt, à re diuina, & ſic per th ſcribitur, vt docet ipſa verbi notatio. Cic. *de Aruſpicum reſponſis*, Te appello Lentule, cuius ſacerdotij ſunt thenſæ, curricula, præcentio, ludi, libationes. Liu. *lib.* 5. Quæ auguſtiſſima veſtis eſt, thenſas ducentibus, triumphantibúſve, ea veſtiti medio ædium eburneis ſellis ſedere. ¶ Item, Thenſum Deorum vehiculum, non tentum dixerunt, ne verbum turpe ſonaret in factis. Diomed. *lib.* 1.

¶Thenupha, agitatio. eſt ritus, quo pectus victimæ in omnem partem agitatum & quaqua verſùs motum attollitur.¶

Theŏclymenus, Θεοκλύμενος Homero *lib. Odyſſ.* 17. Vates qui Penelopæ prædixit Vlyſſis in Græciam reditum.

Theocrīnēs, Θεοκρίνης, nomen cuiuſdam Athenienſis, qui primùm Tragœdiarum actor fuit: deinde calumniator & ſycophanta. Vnde & Demoſthenes *in Orat. pro Cteſiph.* Æſchinem, tragicum Theocrinem vocat. Eraſmus *in Chiliad.*

Thĕocrĭtŭs, Θεόκριτος, Poeta Syracuſanus, Praxagoræ, ſiue (vt alij malunt) Symmachi & Philinæ filius, qui ſub Ptolemæo Lagi filio floruit. Alij Coum fuiſſe volunt, ſed admodum iuuenem Syracuſas commigraſſe. Scripſit Idyllia in genere bucolico, quæ etiam hodie omnium manibus teruntur. ¶ Fuit & alter Theocritus, hiſtoricus Chius, Theopompi æqualis, & in adminiſtratione Reipub. æmulus. Scripſit hiſtoriam Libycam, & epiſtolas quaſdam. Autor Suidas.

Thĕŏdămās, Θεοδάμας, pater Hylæ fuit, qui ab eius nomine Theodamantæus dicitur à Propertio *lib.* 1. *Eleg.*

Thĕŏdĕctēs, Θεοδέκτης, Orator, Cilix genere, diſcipulus Platonis, Iſocratis & Ariſtotelis, qui ei ſuos de Rhetorica libros dedicauit. Conuerſus deinde ad Tragœdias, ſcripſit fabulas 50. Deceſſit Athenis natus annos XLI. Scripſit & verſibus artem Rhetoricam: laudauit & virum Artemiſiæ Mauſolum, vnà cum claris eo tempore oratoribus. ¶ Theodectes orator, ſuperioris filius, ſcripſit encomium Alexandri Regis Epirotarum: commentarios hiſtoricos: artem Rhetoricam libris VII. aliáque complura. Autor vtriuſque Suidas.

Theodoromedes nomen proprium. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2.

Thĕŏdōrŭs, Θεόδωρος, Byzantius ſophiſta, à Platone vocatus λογοδαίδαλος, Logodædalus. Scripſit contra Thraſybulum & Andocidem, & alia quædam. Suidas. ¶ Theodorus & Teladæus fratres Samij, ſculptores celeberrimi, quorum alter in Samo Pythij Apollinis ſignum incœpit: alter Epheſi eodem tempore, & alio ſaxo abſoluit: quibus ſimul compoſitis ita conuenit, vt vnum corpus ab vno artifice, & ex vno lapide ſculptum videretur. Genus artis huius eſt Græcis ignotum, ſed apud Ægyptios frequentatum. Nam ſoli hominum non oculis tantùm totius ſtatuæ compoſitionem metiebantur, ſed dimenſione, vt ex variis multiſque lapidibus in vnum corpus, in certam menſuram ſtatua perficeretur. De hoc Theodoro Diogenes teſtatur, quòd non ſolum ſculptor, ſed etiam architectus fuerit, quódque Epheſiis autor extiterit, vt Dianæ templi fundamentis carbones ſubiicerent, vt locus alioqui humidus immobilem acciperet ſoliditatem. Idem primus ferrum fundere docuit, ſtatuámque ferream fecit. Autor Pauſanias. ¶ Theodorus Gadareus, nobilis orator. Gadara autem, Syriæ ciuitas eſt, non longè ab Aſcalone. verùm ipſe dici maluit Rhodius, teſte Strabone, cuius tempore fuit. Eius diſcipuli Theodorei ſunt dicti: inter quos fuit Hermagoras, qui de arte Rhetorica ſcripſit. Tiberius quoque princeps quum receſſiſſet Rhodum, eum ſtudioſe audiuit, vt Quintilian. *lib.* 4 tradit. ¶ Theodorus alius fuit, cognomento Atheos, Zenonis primum, mox & Pyrrhonis auditor: de quo vide Laertium & Suidam.

Theŏdŏsia, Θεοδοσία, Tauricæ Cherſoneſi vrbs, Ptolem. *lib.* 3. *cap.* 6. & Plin. *lib.* 4. *cap.* 12.

¶Theodoſiopolis. M. ſub P. Antiocheno.¶

Theodoſius, Θεοδόσιος. Nomen proprium duorum Romanorum principum, quorum vitam vide apud Eutropium. Theodoſius alius fuit inſignis Mathematicus: cuius ſcripta enumerantur à Suida.

Theodota, Θεοδότη, Meretrix Elea fuit lepida in primis & feſtiua: cuius meminit Xenophon de dictis & factis Socratis: & Laertius *in vita Arceſilai.*

Theodotus, Θεόδοτος, patria Chius, vltimi Ptolemæi in Rhetoricis præceptor fuit, qui decertantibus in conſilio Ægyptiorum ſatrapis, an Pompeius, poſt prælium Pharſalicum profugus, eſſet in Ægyptum recipiendus, pro ſententia dixit, recipiendum quidem eſſe, ſed receptum occidendum: adiiciens tritum illud prouerbium, Mortuos non mordere. Hunc poſtea, Cæſare interfecto, Brutus in Aſia repertum, & ad ſe adductum interfici iuſſit. Vide Plutarchum *in vita Pompeij.* ¶ Theodotum alium memorat Philoſtratus *in Sophiſtis*, qui tempore Herodis Attici præfuit Athenienſium ſcholæ.

Theogenes celebris mathematicus, cuius meminit Suet. *in vita Auguſt. cap.* 49. In receſſu Apolloniæ Theogenis Mathematici pergulam aſcenderat. (ſup. Auguſtus, &c. Ita enim legit Suet. emendator Caſaubonus, cum antea legeretur *Theagenis.*

Thĕognis, Θέογνις, Poeta fuit Siculus, Megaris natus, LIX. Olympiade, qui vtiles quidem & lectu dignas paræneſes conſcripſit, niſi fœdis amoribus paſſim aſperſis eas contaminaſſet. ¶ Prouerbium eſt, vt eſt autor Gell. *cap.* 3. *lib.* 1. Priuſquam Theognis naſceretur, &c.

Thĕŏgŏnĭa, Θεογονία, Deorum origo: quo nomine extat opus Heſiodi, deorum genealogias explicans. Cicer. 1. *de natur. deor.* Quum verò Heſiodi Theogoniam, id eſt, originem deorum interpretatur, tollit omnino.

THĔŎLŎGŬS, i, {Θεολόγος. GALL. *Theologien.* ITAL. & HISP. *Theologo.* GERM. Ein gelehrter der ſchrifft Gottes. ANGL. *A theologe.*} Philoſophus circa rerum diuinarum cognitionem verſans. Cic. 3. *de nat. deor.* Principio Ioues tres numerant ij, qui Theologi nominantur.

Thĕŏlŏgĭă. {Θεολογία. GALL. *Theologie.* ITAL. & HISP. *Theologia.* GERM. Verſtand oder wiſſenheit der ſchrifft Gottes. ANGL. *Theologie, diuinitie.*} Prima philoſophiæ pars, quæ verſatur circa Dei & rerum diuinarum contemplationem.

Thĕŏmbrŏtus, Θεόμβροτος, Philoſophus fuit, Metroclis auditor, & præceptor Demetrij Alexandrini: cuius meminit Laertius *in Arceſi.*

Thĕŏmbrŏtĭŏn, Θεομβρότιον, herba magica, qua Perſarum reges aduerſus omnia cùm animi tum corporis incommoda vtebantur. Plin. *lib.* 24. *cap.* 17. Theombrotium triginta ſchœnis à Choaſpe naſci, pauonis pictuiis ſimilem, odore eximio. Hanc autem regibus Perſarum comedi aut bibi contra omnium corporum incommoda, inſtabilitaténique mentis, eandem denique ſemnion à potentiæ maieſtate appellari.

Thĕŏmnēſtŭs, Θεόμνηστος, Cous, vt autor eſt Strabo *lib.* 14. vir fuit clarus adminiſtratione Reip. & Niciæ tyranni æmulus.

Thĕōn, Θέων, nomen pictoris Samij, de quo Quintil. *lib.* 12. *de Inſtit. Orat.* Alter mathematicus, qui ſcripſit de ſpiritibus ad Ptolemæum aſtrologum. Tertius grammaticus, interpres Apollonij Rhodij. ¶ Fuerunt & alij hoc nomine, qui commemorantur à Suida: ex quibus celeberrimus fuit Theon Alexandrinus, eiſdem patria, tempore & diſciplinis, quibus Pappus, ſub Theodoſio ſeniore. Scripſit de Aſtrologia, commentarióſque in Ptolomæum & Aſtrolabium paruum, & alia. ¶ Theon item alius & ipſe Alexandrinus, Stoicus, tempore ſuperior: ſiquidem ſub Auguſto poſt Arrium Philoſophum emicuit: ſcripſit in Phyſicam, & in artem rhetoricam, & alia. ¶ Alius item eius nominis Stoicus fuit Antiochenus, omnium antiquiſſimus, qui ſcripſit apologiam Socratis. ¶ Quartus Smyrnæus. ¶ Quintus etiam Alexandrinus, Sophiſta, cognominatus Ælius, qui Progymnaſmata quædam Rhetorica ſcripſit, & commentarios in Xenophontem, Iſocratem, & Demoſthenem. Autor Suidas. ¶ Theon item Sidonius, Sophiſta, qui in patria ludum aperuit ſub Conſtantino. Fuit & marmoris cælator hoc nomine, vnus ex iis qui Mauſoleum cælauerunt: cuius meminit Plin. *lib.* 35. *cap.* 11. ¶ Theon præter hos poëta quidam fuit rabioſæ cuiuſdam loquacitatis: petulantiſſimæque maledicentiæ. Vnde factum eſt, vt Theonino dente rodi eum dicamus, qui conuitiis laceſſitur. Vide Eraſmi *Adagia.*

Theophănēs, Θεοφάνης, Mitylenæus hiſtoricus, ſcriptor rerum Pompeij Magni: cuius meminit Cicer. *in Orat. pro Archia.*

Theophania, Θεοφάνεια, ων, feſtum apparitionis Dei.

Thĕŏphĭlus, Θεόφιλος, Cæſareæ Paleſtinæ præſul, Seuero imperante, cuius meminit Hieronymus. Theophilus alius Antiochenus præſul, qui imperante M. Antonio librum in Marcionem edidit, & alia quædam, quæ ab Hieronymo commemorantur. ¶ Alius item eiuſdem nominis, præſul Antiochenus, ad quem Lucas ſcripſit acta Apoſtolorum. ¶ Alius quoque præſul Alexandrinus, qui ſcripſit aduerſus Origenem. ¶ Præter hos Theophilus Comicus antiquæ Comœdiæ: cuius fabulas nonnullas commemorat Suidas.

Thĕŏphraſtŭs, Θεόφραστος: Philoſophus fuit ex Ereſſo Leſbi oppido, primus Tyrannus appellatus, deinde Euphraſtus, & poſtremo Theophraſtus, ob oris & eloquentiæ ſuauitatem propemodum diuinam. Hic Peripateticorum eloquentiſſimus doctiſſimuſque fuit, Ariſtotelis diſcipulus & in ſchola ſucceſſor. Dicere ſolebat, doctum hominem ex omnibus ſolum neque alienis locis peregrinum eſſe, neque inopem amicorum. Habuit diſcipulos ad duo millia. Opera eius à Diogene commemorantur, inter quæ ſunt libri ſex epitomes in Ariſtotelem de animalibus. Extant hodie tantum de plantis conuerſi à Theodoro Gaza, & parua quædam opuſcula. Exceſſit admodum ſenex. Ex Suida Diogene, Strabone. ¶ Theophraſtus alter fuit Epheſius, cuius meminit Ælianus *de varia hiſtoria.*

Thĕŏpŏlĭs, Θεόπολις, Maxima Syriæ ciuitas, ſic à Iuſtiniano nominata poſt terræmotum, quum prius Antiochia diceretur. Autor Steph.¶

Theopompus, Θεόπομπος, Chius orator & hiſtoricus poſt Thucydidem & Herodotum, teſte Quintiliano, quibus vt in hiſtoria minor, ita oratori magis ſimilis: vt qui antequam eſſet ad hoc opus ſolicitatus, diu fuit orator. Filius fuit Damaſiſtrati, teſte Suida, & auditor Iſocratis. Scripſit Epitomen Herodoti libris duobus, & Rerum Græcarum Hiſtoriam poſt bellum Peloponneſiacum incipiens, vbi deſiit Thucydides. ¶ Theopompus alius fuit Athenienſis, Theodectis filius, antiquæ comœdiæ ſcriptor: cuius fabulas recenſet Suidas. Præter hos Theopompus Gnidius, Cæſaris familiaris, qui Artemidorum habuit filium, qui apud Cæſarem ipſum plurimum poterat, vt ſcribit Strabo *lib.* 14. ¶ Theopompus item alius fuit, Rex Spartanorum, qui quum primus inſtituiſſet vt Ephori Lacedæmone crearentur, ita futuri regiæ poteſtati oppoſiti, quemadmodum Romæ Conſulari imperio Tribuni pleb. ſunt obiecti: atque illi vxor dixiſſet, id egiſſe illum vt filio minorem poteſtatem relinqueret: Relinquam, inquit, ſed diuturniorem. Optimè quidem. Ea enim demum tuta eſt potentia, quæ viribus ſuis modum imponit. Igitur Theopompus legitimis regnum vinculis conſtringendo, quo longius à licentia retraxit, hoc ad beneuolentiam ciuium propius admouit. Hæc Valerius Max. *lib.* 4 *cap.* 1. Quintil. tamen *lib.* 1. hanc modeſtiam parum valuiſſe demonſtrat, captum demum fuiſſe oſtendens: Theopompus (inquit) Lacedæmonius, permutato cum vxore habitu, e cuſtodia euaſit, vt mulier.

THĔŌRĒMĂ, tis, Latinè, Speculatio, commentatio. {הִגָּיוֹן *higghaion.* θεώρημα. GALL. *Contemplation.* ITAL. *Speculatione.* GERM. Ein fleiſſe beſchawung oder nachſinnung deſs gemüts. HISP. *Contemplacion.* ANGL. *Contempla*

Contemplation, a beholding.} Cicer. *de Fato*, Etenim ſi eſt diuinatio, qualibuſnam à præceptis artis proficiſcitur? Præcepta appello, quæ dicuntur Græcè θεωρήματα.

Theōrēticē, θεωρητικὴ, ars quæ nullum exigens actum, ipſo rei, cuius ſtudium habet, intellectu contenta eſt. Quint. *lib.* 1. *cap.* 18.

Theorēticus, a, um, θεωρητικὸς, ἡ, ὸν, ſpeculandi vi præditus: item in ſpeculatione poſitus.

Theorētrum, θεώρητρον, munus ſponſæ datum.

Theōriā, θεωρία, ſpeculatio, meditatio, contemplatio, ἀπὸ τοῦ θεωρεῖν, quod eſt animo contemplari.

Theoricus, a, um, θεωρικὸς, ἡ, ὸν, ad theoriam pertinens. Quintilian. *lib.* 18.

¶Theorica, pecunia, qua foros, & ſedilia in ſpectaculis emebant. Rh.¶

Theōri, θεωροὶ, Athenis dicebantur, qui quotannis publico nomine in Delum nauigabant Apollini litatum: quorum etiam nauis, qua vehebantur, theoris dicebatur. Autor Suidas.

¶Theos, Deus. ἀπὸ τοῦ θεωρεῖν, à proſpectando, quod omnia cernat Deus.

Theoitica lingua, todeſca. Gl vet.¶

Theotocos, θεοτόκος. Virginis matris epitheton eſt, quod Latinè Deiparam vertere poſſumus. Contrà Theotocos accentu in antepenultimam tranſlato, θεότοκος, paſſiuam habet ſignificationem, idem valens quod ex Deo natus. Verùm huiuſmodi dictiones merè Græcas, quæ noſtris literis ſcribi non conſueuerunt, ſatius fuerit è Græcolatino Lexico petere: quum huc nihilo magis pertineant quàm Latinarum vocum ſignificationes ad Græcorum Lexica.

Theōxenā, θεοξένα. A Philippi Macedonis militibus cincta, quum eorum manus effugere non poſſet, ſe præcipitem dedit in mare. Vide Liuium *lib.*4.

Therā, θήρα, Inſula vna ex Cycladibus in Ægeo, ex qua profecti ſunt Theræi, qui Cyrenem in Africa condidere. Hæc olim Calliſta dicebatur, teſte Callimacho, cuius ea de re hoc extat diſtichon.

Καλλίστη τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον οὔνομα Θήρη,
Μήτηρ εὐίππου πατρίδος ἡμετέρης. hoc eſt,
Nomine Calliſta primùm, ſed poſtmodò Thera
Dicta fuit tellus vrbis origo meæ.

Hæc ex Strabone *lib.*17. Diſtat autem ab Io inſula xxv. m. paſſ. Vrbes habet duas, Eleuſinem, & Oeam. Vide Plin. *lib.*4. *cap.* 12. & Ptolem. *lib.*3. *cap.*15.

¶Theræum, indumentum dictum, quod feram intextam habet. Poll.¶

Thērāmēnes, Θηραμένης, Ciuis Athenienſis, vnus ex triginta tyrannis, qui quum à collegis multos inſontes ſupplicio affici videret, ea de re conquerens, cum cæterorum omnium, tum præcipue Critiæ cuiuſdam, qui reliquis in potentia, ita & immanitate antecedebat, odium in ſe concitauit: tandémque per calumniam circumuentus, & innocens capitis damnatus, quum cicutam auide hauſiſſet, quod reliquum erat è poculo eijciens, Propino (inquit) hoc pulcro Critiæ. De hoc ſic ſcribit Cic. 1. *Tuſc. quaſt.* Proh dij immortales, quàm illud iter iucundum eſſe debet, quo confecto, nulla reliqua cura, nulla ſolicitudo futura ſit? Quàm me delectat Theramenes, quàmque elato animo eſt. Etſi enim flemus quum legimus, tamen non miſerabiliter vir clarus emoritur: qui quum coniectus in carcerem, triginta iuſſu tyrannorum venenum vt ſitiens ebibiſſet, reliquum ſic è poculo eiecit, vt id reſonaret. Quo ſonitu reddito arridens, Propino (inquit) hoc pulcro Critiæ, qui in eum fuerat teterrimus. Græci enim in conuiuiis ſolent nominare cui poculum tradituri ſunt.

Thĕramne, es, ſiue Theramnæ, arum. Θεράμναι Stephano, Laconiæ oppidum eſt, non procul à Sparta, teſte Plin. *lib.*4. *cap.*5.

¶Theraphin, idola, veſtimentum ſacerdotale. Pap.¶

Therapnæ, arum, Θεράπναι, vicus eſt Laconiæ, teſte Mela, in quo Leda Caſtorem & Pollucem, Helenam & Clytemneſtram peperit. Stat. *lib.* 3. *Thebaid.*

Tænariumque cacumen, Apollineáſque Therapnas.

¶ Dictæ autem putantur Therapnæ, ἀπὸ τοῦ θεραπεύειν, quod ibi Dioſcuri religioſiſſimè colerentur.

Therapnæus, a, um, adiectiuum. Ouid. *in Epiſt. Paridis,*

Da modo te facilem, nec dedignare maritum
Rure Therapnæo nata puella Phrygem.

Idem *lib.*5. *Faſt.*

Primus Therapnæo feci de ſanguine florem.

Therapontigonus nomen Militis apud Plaut. *Curc. ſc.*1. *a.*3.

Therasiā, Θηρασία, Inſula eſt in mari Cretico, vna Sporadum, olim Theræ pars, poſtea ventorum impetu auulſa, vt refert Plin. *lib.*4. *cap.*12.

¶Theriacus, a, um, θηριακὸς, ἡ, ὸν, ad θηρία, id eſt, beſtias pertinens.¶

Thēriăcē, es, ſiue Theriaca, æ. {צרי *tſori.* θηριακὴ, ἡ θηριακὴ, vel. GALL. *Triacle.* ITAL. *Theriacha.* GERM. Theriack. HISP. *Atriaca.* ANGL. *Treacle, a ſort of medicament againſt all venim.*} Medicamentum præſtantiſſimum, multis ex ſimplicibus conflatum, ſinguiare aduerſus venena omnia remedium. Dicta Theriaca ἀπὸ τῶν θηρίων, hoc eſt, à venenatis beſtiis, ſiue quòd illarum carnes recipiat hæc compoſitio (ſit enim ex viperina carne) ſiue quòd earum venenis aduerſetur. Plinius certe Theriacen à cæſte bu... materia videtur appellaſſe, non vnam eius conficiendæ rationem deſcribens, cui tamen nulla admiſcet venena. ¶ Quin & vitem quandam ſic vocat in Theſſalo naſcens, Theriacen appellationem alium ob cauſam, quam quòd venenatis omnibus videatur reſiſtere. Vide ipſum *lib.* 21. *cap.*21. *& lib.*14. *cap.*18.

Thēricles, Θηρικλῆς, Scriptor inſignis fuit, calicibus ex terebyntho tornandis nobilitatus, teſte Plin. *lib.*16. *c.*40. ¶ Suidas præterea Thericlis figuli cuiuſdam meminit, qui primus pocula ex luto creditur finxiſſe: vnde Thericlea, pro fictilibus quidam vſurparent.

Therimăchus, Θηρίμαχος, nomen pictoris inſignis, de quo Plin. *lib.*35. *cap.* 10.

Therioma, θηρίωμα, vlceris genus teterrimi, à θηριόω in ferinam naturam muto.

Thēriotrŏphium, θηριοτροφεῖον. GALL. *Vn parc à nourrir beſtes ſauuages.* ITAL. *Viuaio, parco.* GERM. Ein thiergarten. HISP. *Binar donde ſe crian animales.* ANGL. *A parke to fede wild beaſtes in.* {Viuarium, in quo feræ aluntur. Varr. *lib.*3. *de re ruſt.* Sylua erat (vt dicebat) ſupra quinquaginta iugerum, maceria ſepta, quod non leporarium, ſed theriotrophium appellabat.

Thērĭōmă, {θηρίωμα. GALL. *Vn vlcere appellé ſic.* ITAL. *Fiſtola.* GERM. Feigwartzen. HISP. *Llaga que hace materia.* ANGL. *A diſeaſe in the fundament called the pyles.*} Vlcus virilium, interim & ſedis, & partium aliarum, multo ac nigro ſanguine, mali odoris atra fit caro, & corroditur. Ex quo nasci quandoque ſolet herpes eſthiomenos. Ita vocatur vlceris genus, quod ſerpendo corpus oſſa vſque deuorat, inæquale, ac cœno ſimile.

Thĕriŏnărca, θηριονάρκα, frutex eſt ſubherbaceus, roſeo flore: inde nomen habens, quòd torporem afferat ſerpentibus, quaſi θηρίων νάρκη. Vide Plin. *lib.*25. *cap.*9.

Thĕriſtrum, {רדיד *redhid.* θέριστρον.} Velamen, vel veſtis æſtiua, tenuis, qua vtebantur mulieres Palæſtinæ. Dictum Theriſtrum, ſiue quòd eo οἱ θέρειοι, hoc eſt, meliores, veſterentur: ſiue quòd ἐν θέρει, hoc eſt, æſtate maxime vſui eſſet.

¶THERMVS, a, um, θερμὸς, ἡ, ὸν, calidus, a, um, à θέρω calefacio. Hinc¶

Thērmæ, {θέρμαι. GALL. *Eſtuues, baing.* ITAL. *Stuffe, bagni.* GERM. Von natur warme bäder. HISP. *Baño ò eſtufa.* ANGL. *Baynes, ſtewes washing places.*} Loca aquas habentia aut ſponte naturæ calentes, aut fornace calefactas, ſudandi lauandíue vſibus deputata, ἀπὸ τῆς θέρμης, hoc eſt, à calore, propriè tamen Thermas vocamus, quas ſudandi gratia ingredimur: quæ Seneca Sudatoria vocat. Quid, inquit, cum ſudatoriis? Omnis ſudor per laborem exeat. In quæ verò deſcendimus, vt lauemur, Balneas vocamus, & Balneatia. Græci βαλανεῖον. Quæ tamen differentia perpetua non eſt. Nam & thermas pro balneis legimus, in quibus aqua calida lauamur. Vide Vallam in Raudenſem, & ea quæ ſupra annotauimus in dictione *Balnea.* Martial. *lib.*1.

Hic vbi miramur velocia munera thermas.

Thērmūlæ, arum, diminutiuum. {μικραὶ θέρμαι. GALL. *Petites eſtuues, petit baing.* ITAL. *Picciole ſtuffe, picciol bagno.* GERM. Warme bädlin. HISP. *Pequeño baño ò eſtufa.* ANGL. *Litle ſtewes.*} Martial. *lib.*2.

Hetruſci niſi thermulis lauaris
Illotus morieris Oppiane.

¶Thermanticus, a, um, θερμαντικὸς, ἡ, ὸν, habens vim calefaciendi.

Thermaſtris, θερμαστρὶς, caldarium, in quo calefit aqua: à θερμαίνω calefacio. ¶ Eſt & vaſculum aurificis cancro ſimile, concauum. ¶ Eſt etiam concitatæ & quaſi feruidæ ſaltationis genus.¶

Thermefacio, is, ere, Eſculentis atque poculentis ingurgitatis, atque exhauſtis in thermopolio calefacere. Plaut. *Sticho*, Mehercule vero eo quantum poteſt iam ne exta excocta ſunt quod thermefecerat.

Thērmē, θέρμη, ciuitas in Tracia: vnde Thermaicus ſinus θερμαῖος κόλπος. ¶ Thermæ præterea Siciliæ oppidum, autore Pomponio Mela *lib.*1. ¶ Inde Thermitani. Cicer. 4. *Verrina.*

Thērmeūsis, θερμεῦσις, inſula eſt ante ſinum Pegaſicum, non procul à Scyro: cuius meminit Plin. *lib.*4. *cap.*12.

THĒRMŌDŌŌN, tis, vel Thērmōdōn, tis, ſecunda ſyllaba producta θερμώδων Suidæ. Fluuius eſt Temiſcyræ (quæ eſt regiuncula Cappadociæ contermina) Amazonum ſedibus nobilitatus. Virg. 11. *Æneid.*

Quales Threiciæ quum flumina Thermodontis
Pulſant, & pictis bellantur Amazones armis.

Quo in loco nonnulli legunt Thermodoontis, impari ſyllabarum numero: ſed perperam, quum ſecunda ſyllaba ſcribatur per ω μέγα.

Thermōdŏntēus, ſiue Thermodonteus, adiectiuum, θερμωδόντειος. Propertius *lib.*3.

Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis,
Thermodonteis turba lauatur aquis.

Dicitur & Thermodoontiacus. Ouid. 9. *Metam.*

Thermodoontiaco cælatus baltheus auro.

Claudian. 2. *de raptu Proſerpin.*

Thermodontiaca Lunatam ſtringere bipenni.

Thērmopolium, θερμοπώλιον, Taberna in qua potiones calidæ vendebantur. Plaut. *in Curc. ſc.*3. *a.*2. Tum iſti Græci palliati, capite operto qui ambulant, ſemper videas bibentes in Thermopolio. Idem *in Trinum.* in Thermopolio Cor daliam es oblitus. Idem *Pſeud. ſc.*4. *a.*1. Qui in corde inſtruere quondam cœpit Thermopolium. (quia ſcilicet ex pectore duce promere poteſt.)

Thermopōtæ, θερμοπόται, qui calidam libunt, vnde Thermopotare verbum effinxit Plaut. *in Trin.* Poſtquam (inquit) Thermopotaſti gutturem, recipe te & recurre pede recenti, id eſt, poſtquam guttur calida potione oblectaſti.

¶Thermopoto, thermum poto. Plaut. *Trin.*4.3.¶

Thĕrmopylæ, Θερμοπύλαι, mons Græciæ longiſſimus, qui à Leucade incipiens, inde in ortum flexus, in Ægæum vſque mare protenditur, mediamque Græciam ita dirimit, quemadmodum Italiam Apenninus. Dictæ Thermopylæ, ab anguſtis faucibus, aquis calidis ſcatentibus. Montium enim anguſtias, vt Latini portas, ita Græci πύλας appellant. Thermas autem aquas calidas eſſe, nemo eſt qui ignoret. Montem autem hunc maxime illuſtrem reddidit Lacedæmoniorum cum Mardonio pugna, & Leonidæ regis interitus: de quo vide Herodot. *lib.*7.

Thēromachus, Θηρόμαχος, proprium nomen ſtatuarij egregij, qui centeſima ſeptima Olympiade floruit, teſte Plin. *lib.*34. *cap.*8.

Thēron, is, Θήρων, Agrigentinorum tyrannus in Sicilia, qui & Terillum Himeræ tyrannide deiecit, & vnà cum Gelone Amilcarem Pœnorum ducem prælio ſuperauit eodem die, quo Græci ad Salaminem Perſas profligarunt. Vide Herodot. *lib.*7. Eſt item Theron, Latini cuiuſdam nomen ab Ænea occiſi, apud Virg. 10. *Æneid.*

———ſtraſitque Latinos,
Occiſo Therone, virûm qui maximus vltrò
Æneam petit

Thērsāndēr, ſiue Therſandros, Θέρσανδρος, Polynicis filius fuit ex Argia, teſte Statio, qui vnà cum cæteris Græcorum principibus, ad Troiam nauigauit. Hunc Virg. *lib.*2. *Æneid.* inter eos numerat, qui tempore excidij Troiani in equo ligneo fuerunt occultati.

———latique, inquit, *ſe robore promunt*
Therſandrus, Sthenelúſque, & dirus Vlyſſes.

¶ Fuit item hoc nomine tibicen nobilis, qui vnà cum Thimbrone Lacedæmonio

TĔnŏr, olim tonor, à τόνος, intentio vocis, accentus, continuatio. {טעם taḃam. GALL. Teneur, accent, ſuitte. ITAL. Tenore. GERM. Thon. HISP. Tenor. ANGL. The tune or accent.} à Græco nomine τόνος, teſte Quintilian. *lib. 1. cap. 5.* Adhuc (inquit) difficilior obſeruatio eſt per tenores, (quos quidem ab antiquis dictos tenores comperi, videlicet declinato à Græcis verbo, qui τόνους dicunt) vel accentus, quos Græci προσῳδίας vocant. ¶ Interdum idem eſt quod ordo, vel forma, ſeu continuatio. {סדר ſeder טור tur. GALL. Ordres, ſuitte, continuation. ITAL. Ordine, continuatione. GERM. Der ſchrot oder ordnung eines dings fürfürung der angefangnen weiſe. HISP. Continuacion ordenada. ANGL. An order or continuation of thinges.} Valer. Maxim. *lib. 1.* Quò minus religionibus ſuis tenor ſuuſque obſeruatio redderetur. Virg. 2. *Georg.*

Non alios prima creſcentis origine mundi
Illuxiſſe dies, aliúmve habuiſſe tenorem
Crediderim.

¶ Tenor vitæ, Liuius ſæpè, vt *lib. 7. dec. 4.* Idem 5. *d. 4.* Vno & perpetuo tenore iuris ſemper vſurpato. Quintilian. Tenorem ſeruare in narrationibus. Liu. 3. *bell. Pun.* Hi mores eáque charitas patriæ per omnes ordines velut tenore vno pertinebat. Ouid. 3. *Metam.*

Cætera paulatim placidóque educta tenore.

Eraſmus tenorem, rei progreſſum vocat. Vnde quæ ſui ſimilia ſibíque veluti perpetua quadam ſuccedunt ſerie, horum eundem eſſe tenorem dicimus. Cic. *de Orat. perf.* Iſque vno tenore, vt aiunt, in dicendo fluit, nihil afferens præter æqualitatem & æquabilitatem. Loquitur de æqualitate dictionis, nulla varietate reficientis auditorum aures. Tenor pugnæ, Liu. *lib. 8. ab Vrbe.* Fremitus æqualis, tenórque idem pugnæ in defatigationem vltimam, aut noctem ſpectabat.

TĔnĕr, a, um, Mollis, tractabilis, delicatus, minimè robuſtus. {רך rach ענג ḃanógh. ἁπαλὸς, τέρην, ψαφαρός. GALL. Tendre, mollet, douillet, foible. ITAL. Tenero, molle, trattenollo, di buona paſta. GERM. Zart. HISP. Tierno, muelle, tractable. ANGL. Tender, gentle.} à Græco τέρην, teſte Feſto, tribus poſtremis literis conuerſis. Cic. 5. *de finib.* Tener puer. Liu. 9. *bell. Maced.* Quam vinum animos & nox, & miſti fœminis mares, ætatis teneræ maioribus, diſcrimen omne pudoris extinxiſſent, corruptelæ primum omnis generis fieri cœptæ. Ouid. 4. *Triſt. Eleg.* 10.

Cœpimus & teneræ primos ætatis honores.

Anton. *Ciceronis*, Me deinde ſine ad hanc opinionem iam nunc dirigere puerum, & tenero animo eius perſuadere non eſſe tradendas poſteris inimicitias. Cicero *de Amicitia.* Neque enim ſunt iſti audiendi qui virtutem duram, & quaſi ferream eſſe volunt: quæ quidem eſt tum multis in rebus, tum in amicitia tenera & tractabilis, vt ex bonis amicis quaſi diffundatur, & incommodis contrahatur. Senec. *cap. 16. de conſolat. ad Helu.* Quæ teneris imprimuntur ætatibus altiùs deſcendunt præcepta. In eandem ſententiam loquitur Quintilian. *cap. 1. lib. 1.* Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Cœpimus & teneræ primos ætatis honores.

Idem *Eleg. 8. lib. 3.*

Protinus excolimur teneri (pueri.)

Plaut. *Pſeud. ſc. 1. a. 1.* Teneris labellis molles morſiunculæ, &c. Ouid. *Epiſt. 4.*

Ars fit vbi à teneris crimen condiſcitur annis.

Virg. 1. *Eclog.*

——*quo ſæpe ſolemus*
Paſtores ouium teneros depellere fœtus.

Oratio mollis, tenera, & flexibilis. Cic. *in Orat.* Tenerior, tenerrimus. Plin. *lib. 10. cap. 72.* Si tenerior eſt Catulli adhuc ætas. Item *lib. 13. c. 4.* Et ab radice auulſæ vitalis eſt ſtatus & ramorum tenerrimus. Ouid. 1. *de Arte.*

Ipſa nouas frondes, & prata tenerrima tauro
Fertur inaſſueta ſubſecuiſſe manu.

Tĕnĕllŭs, a, um, diminutiuum. {ἁπαλὸς, τέρην. GALL. Tendron, tendret. ITAL. Tenerello. GERM. Zortlecht. HISP. Tierna coſa vn poco. ANGL. Somewhat tender.} Plautus *in Caſin.* Bellam & tenellam Caſinam. Varro 1. *de re ruſt. c. 41.* Aqua recenti inſito inimica: tenellum enim cito facit putre. Stat. *lib. 5. Sylu.* 5.

Cui nomen vox prima meum ludóſque tenellos
Riſus, & à noſtro veniebant gaudia vultu.

Tĕnĕllulŭs, aliud diminutiuum. {ὁ πάνυ τρυφερός. GALL. Fort mollet & douillet, tendrillon. ITAL. Tenerello. GERM. Gar zung vnd zart. HISP. Tierna coſa vn pequillo. ANGL. Very tender.} Catull. *Epigram.* 17.

Vt puella tenellulo delicatior hœdo.

Tĕnĕrĭtāſ, atis, & TENERITVDO, inis, Mollities) (Duritas, robur. {רך mórech. ἁπαλότης. GALL. Tendreté, tendreur. ITAL. Tenerezza. GERM. Zarte, weychte. HISP. Ternura. ANGL. Tenderneſſe.} Cicer. 5. *de finib.* In primo enim ortu ineſt & teneritas, & mollities quædam, vt nec res videre optimas, nec agere poſſint. Varro 1. *de re ruſt. cap. 36.* de ſegetibus, Si qua eſt aqua, deduci: ſin ſiccitates ſunt, & terra teneritudinem habet, ſartire vineas, buſtáque putate. Suet. *in Tib. c. 44.* Primæ teneritudinis pueri.

Tĕnĕrē, & Teneriter aduerbia. {τρυφερῶς, ἁπαλῶς. GALL. Tendrement. ITAL. Teneramente. GERM. Zartiglich. HISP. Tiernamente. ANGL. Tenderly, louingly.} Plin. *lib. 23. c. 3.* Et radice oleæ quàm tenerrimè cortex deraſus, in melle crebro guſtatu medetur ſanguinem reiicientibus.

Tĕnĕraſcŏ, is, ſiue Tenereſco, Tener fio, miſereo, miſericordia ducor. {רך rach. ἁπαλύνεσθαι. GALL. S'attendrir, deuenir tendre. ITAL. Intenerirſi, diuenir tenero. GERM. Zart werden. HISP. Enternecerſe. ANGL. To waxe tender.} Lucret. *lib. 3.*

Scilicet in tenero teneraſcere corpore mentem.

Plin. *lib. 17. cap. 22.* In tantum tenereſcere acinos, vt rumpantur. Idem *lib. 28. c. 12.* Cutem in facie erugari, & tenereſcere, & candorem cuſtodire lacte aſinino putant.

Tĕnēs, τέννης, filius fuit Cycni, & Scamandrodrices, Tenedi vrbis conditor, vt refert Lycophronis ſcholiaſtes. Cicer. 3. *action. in Verr.* Tenem apud Tenedios in Sicilia putant eſſe ſanctiſſimum deum, ac eorum vrbem condidiſſe.

[Tenilis, qui poteſt tenere. Gl. Iſid. leg. *teneri*, vt eſt apud Sapiam.]

Tĕnĭtæ, credebantur eſſe ſortium deæ, dictæ quòd tenendi poteſtatem haberent. Feſtus.

Tĕnŏntēs, τένοντες, à Græcis dicuntur, quos recentiores medici nouitio quidem vocabulo, attamen inter ipſos meliores penuria recepta, Tendones appellant: quidam etiam Græci ex neruis naſcentes. ἀπονευρώσεις. Sunt autem quædam motus inſtrumenta, in capite muſculorum ex neruis & ligamentis conflata, eóſque oſſibus (quorum motui præcipuè ſeruiunt) annectentia. Habent autem mediam quandam naturam inter neruos & vincula: illis quidem duriores: horum tamen duritiem non exæquantes. Vide Galen. *in tractatu de Motibus muſculorum.*

Tĕnŏr, vide *Tenor.*

Tĕnŏs, inſula vna ex Cycladibus, in qua eſt oppidum eiuſdem nominis, quam propter aquarum abundantiam Ariſtoteles Hydruſam ὑδροῦσαν appellatam dicit: alioqui Ophiuſam ὀφιοῦσαν. Vide Plin. *lib. 4. c. 12.*

[Tenſa, inquit Feſtus) vehiculum, quo exuuiæ deorum ludicris Circenſibus in circum ad puluinar vehuntur. Fuit & ex ebore & ex argento.]

TĔnto, as, Experior, ſiue periculum facio, inquiro. {נסה niſſah. πειράζω, πειρῶμαι, πειράζω. GALL. Tenter, eſſayer, experimenter. ITAL. Tentare. GERM. Verſuchen. HISP. Tentar. ANGL. To aſſay, to proue.} Col. *lib. 9.* Sæpiùs digitis loca fœminarum tentanda ſunt: nam in promptu gerunt oua quibus iam partus appropinquat. Cic. *in Paradox.* Tentare volui poſſentne ita dici vt probarentur. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

——*Studium quid inutile tentas?* (id eſt, poëſin.)

Idem *ibid.*

Et quod tentabam ſcribere, verſus erat.

Plaut. *Aul. ſc. 1. a. 5.* Abi, lepide animum tentaui tuum. *Ibid. ſc. 3. a. 4.* Ne inter tunicas habeas. S. Tenta quà lubet. (id eſt, ſerutare.) *Ibid. ſc. 4. a. 3.* Megadorus tentat me miſerum. Velleius, Tentare ſpem dubiam armorum. Virg. 2. *Æneid.*

——*vix primi prælia tentant*
Portarum vigiles.

Terent. *in Phorm.* Viſum eſt mihi, vt eius tentarem ſententiam. Ouid.

——*Sed quid tentare nocebit?*

Idem 1. *Metam.*

Cuncta priùs tentanda: ſed immedicabile vulnus
Enſe reſcindendum eſt, ne pars ſyncera trahatur.

Cic. 1. *Tuſc.* Tentaui quid in eo genere poſſem. ¶ Inſidiis locum tentare. Saluſt. *Iugurth. 92. Ibid. 93.* Et quoniam aruis diffiderent, laſſitudinem, & ſitim militum, tentaturos, i. capturos. Tentari morbo, affligi morbo. חלה Sanán. Idem 4. *Tuſc.* Illud animorum corporúmque diſſimile eſt, quòd animi valentes morbo tentari non poſſunt, corpora poſſunt. Tentare pudicitiam alienius, & tentare iudicium pecunia, eſt pudicitiam vel iudicium conari labefactare, & corrumpere. Idem *pro Cluent.* Iudicium pecunia eſſe tentatum, non à Cluentio, ſed contra Cluentium. Senec. *cap. 14. de conſ. ad Mart.* Et cum quarundam (mulierum) vſque ad tentandum (pudorem formoſi adoleſcentis) perueniſſet improbitas, erubuit, quaſi peccaſſet, quòd placuerat. ¶ Tentare veneno aliquem, Suet. *in Neron. c. 34.* Inſidiis, Velleius. Inflammatione præcordiorum tentari, Suet. *in Aug. c. 81.* Item, Tentare certamen. Liu. *lib. 5. ab Vrb.* Venas, Suet. *in Tib. c. 72.* Vide *Tentatus.* Vrbem, idem *lib. 6 dec. 4.* Item, Tentare feras conditiones pacis. Idem *in Aug. c. 67.* Et Cæſ. *lib. 3. de bell. ciu.* Tentare nouam fortunam, & nouas amicitias, &c. ¶ Tentare ſenectutem, vel ſolicitudinem alicuius, eſt aggredi & conari ſubuertere aliquem ſenectute, & neceſſariorum inopia infirmum, & iniuriæ facilè obnoxium. Cic. *pro Rabir.* Idcirco in omnibus iis euertendis, vnius hominis ſenectus, infirmitas, ſolicitudóque tentata eſt.

Tentātŭs, a, um, particip. {πειρασθεὶς. GALL. Tenté. ITAL. Tentato. GERM. Verſucht. HISP. Tentado. ANGL. Aſſayed, prooued.} Ouid. 1. *de Arte.*

Optimè tentatam, nec niſi victor abi.

Cic. *lib. 1. Offic.* Tentata res eſt ab omni genere hominum. Ouid. *Eleg. 9. lib. 3. Triſt.*

Per non tentatas prima cucurrit aquas.

Sueton. *in Tib.* Exiſtimans tentatas ab eo (Charicle medico) venas ſibi, &c. Velleius, Ne tentata quidem hoſtis miſericordia. Idem, Tentatus valetudine grauiſſima.

Tentaturus, a, um, aliud partic. Virg. *lib. 4. Æneid.*

Tentaturum ad illum, & quæ molliſſima fandi
Tempora.

Tentātĭo, nis, verbale, Experimentum, conatus. {מסה maſſáh נפתול naphtùl. πειρασμός. GALL. Tentation, eſſay, eſpreuue, experience. ITAL. Proua, ſaggio, eſperienza. GERM. Verſuchung. HISP. Tentacion, obra de tentar, experiencia. ANGL. An aſſaying, or preeuing.} Liu. 4. *ab Vrbe*, Ægre Hortenſius pati, tentationem eam credens eſſe perſeuerantiæ ſuæ. Cic. *ad Attic. lib. 10.* Valetudinem tuam iam confirmatam eſſe, & à vetere morbo, & nouis tentationibus gaudeo.

Tentātŏr, is. {מנסה menaſſéh. πειραστής. GALL. Tentateur. ITAL. Tentatore. GERM. Ein verſucher. HISP. Tentador, el que tenta. ANGL. An aſſayer or prouer.} Horat.

——*notus & integræ Tentator Orion Dianæ.*

Tentābūndus, adiectiuum, Nunc hoc, nunc illud tentans. {ὁ πειράζων ἑκάστοτε, ὑποπειρώμενος. GALL. Eſſayant, eſpreuuant. ITAL. Chi tenta. GERM. Dil oder offt verſuchend. HISP. El que tenta. ANGL. That aſſayeth much and often.} Liuius 1. *bell. Punic.* Ventum deinde ad multò anguſtiorem rupem, atque ita rectis ſaxis, vt ægrè expeditus miles tentabundus, manibúſque retinens virgulta, ac ſtirpes circa eminentes demittere ſeſe poſſet.

Tentāmentum, i, Tentatio. {מסה maſſáh נפתול naphtùl. πειρασμός. GALL. Preuue, eſſay, experience. ITAL. Proua, ſaggio, eſperienza. GERM. Verſuchung. HISP. Tentation, experiencia. ANGL. An aſſaye or proofe.} Virg. 7. *Æneid.*

——*nec prima per artem*
Tentamenta tui pepigi.

Ouid. 7. *Metam.*

——*meditatáque penè reliqui*
Tentamenta fide. Fide pro fidei.

Idem 15. *Metam.*

——*poſtquam mortalia cernunt*

Tentamenta nihil, nihil artes poſſe medentum,
Auxilium cœleſte petunt.

Tĕntĭpēllĭum, ij, genus calciamenti ferratum, quo pelles extenduntur, vt ex Atteij ſententia tradit Feſtus. Alij putant medicamentum eſſe, quo rugæ abigantur, cutiſque extenditur. Titinnius apud Feſtum, Tentipellium inducis: rugæ in ore extenduntur. Vide plura apud Feſtum.

Tĕntōrĭum, vide *Tendo.*

Tĕntўră, orum, ſiue Tentyris, idis, *τέντυρα* Ptolemæo & Straboni, *τέντυρις* Stephano, vrbs eſt Ægypti in eiuſdem nominis inſula, quam Nilus efficit: cuius incolæ Tentyritæ vocantur: de quibus vide in dictione ſequente. Iuuenal. *Satyr.* 15.

Qui vicina colunt vmbroſa Tentyra palma.

Tĕntўrĭtæ, *τεντυρῖται*. Populi ſunt ex Tentyris Nili inſula, qui tanto crocodilis terrori eſſe dicuntur, vt ſola eos voce in fugam vertant. De his ſic ſcribit Plinius *lib.* 8. *cap.* 25. Quin & gens hominum eſt huic belluæ aduerſa in ipſo Nilo Tentyritæ, ab inſula, in qua habitat, appellata. Menſura eorum parua, ſed præſentia animi in hoc tantum viu mira. Terribilis hæc contra fugaces bellua eſt, fugax contra inſequentes. Sed aduerſum ire hi ſoli audent: quinetiam flumini innatant: dorſóque equitantium modo impoſiti: hiantibus reſupino capite ad morſum, addita in os claua, dextera ac læua tenentes extrema eius vtrinque, vt frænis in terram agunt captiuos, ac voce etiam ſola territos cogunt euomere recentia corpora ad ſepulturam. Itaque ei vni inſulæ crocodili non adnatant, olfactuque eius generis hominum, vt Pſyllorum ſerpentes fugantur. Strabo quoque *lib.* 17. Quum (inquit) crocodili Romam allati eſſent, vt viderentur, Tentyritæ eos ſequebantur. Facta eſt ab illis piſcina quædam, & foramen in vno laterum, vt ex aqua in apricum egredi poſſent: Tentyritæ aderant qui eos interdum reti educebant ad ſolem, vt à ſpectatoribus viderentur: interdum in aquam intrantes, ruſum eos in piſcinam retrahebant. ¶ Nonnulli hos etiam Tentyros vocari putant: & ita vulgò legitur apud Plinium *lib.* 28. *c.* 3. Nam in inſula Nili Tentyri naſcentes tanto ſunt crocodilis terrori, vt vocem quoque eorum fugiant. Quo in loco alij legunt ad hunc modum. Nam in inſula Nili Tentyris naſcentes: vt, Tentyris ablatiuus ſit à Tentyra, orum, quod inſulam ipſam ſignificat.

Tĕnŭĭs, e, Exilis, leuis, ſubtilis, gracilis, exiguus,)(Craſſus. Quidam deducunt à tendendo, id eſt, extendendo ferro. Nam ita, inquiunt, tenuantur laminæ. {דק *dak* דל *dal*. *λεπτὸς, λεπτὸς, ψιλὸς, ἀραιός*. GALL. *Tenure, menu, delié, minuce, petit.* ITAL. *Sottile, picciolo.* GERM. Dünn/Ran. HISP. *Delgado ò ſotil.* ANGL. *Thinne ſlender ſmall.*} Cic. *de Fato*, Athenis tenue cælum: ex quo etiam acutiores putantur Attici: craſſum Thebis: itaque pingues Thebani ac valentes. Idem *in Hortenſio*, Fundum non modò mediocri pecunia, ſed etiam tenui percipere poſſumus. Colum. *lib.* 2. Quo tenue linum proueniat. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Tenuis & infirmi animi, eſſe animi puſilli. Ouid. allegoricῶs,

Tenuis mihi campus aratur, &c.

Cic. *pro Flacco*, Hæc enim ratio, ac magnitudo animorum in maioribus fuit, vt quum in priuatis rebus, ſuiſque ſumptibus minimo contenti, tenuiſſimo cultu viuerent, &c. Virg. 4. *Æneid.*

——*& tenui telas diſcreuerat auro.*

Cic. 5. *Tuſc.* Negat vllam in ſapiente vim eſſe fortunæ: tenuem victum antefert copioſo. Ouid. *1. de Arte,*

Blanditiáſque leues tenui perſcribere vino.

Tenuior, & tenuiſſimus. Stat. *Sylu.* 4.

Hac tu ſperne coli tenuiore lyra.

Cicer. *ad Attic lib.* 3. Spes mea ſemper fuit tenuior, quàm literæ tuæ. Idem 2. *de finib.* Negat enim tenuiſſimo victu, hoc eſt, contemptiſſimis eſcis, & potionibus, minorem voluptatem percipi, quàm rebus exquiſitiſſimis ad epulandum. Tenuiſſima membrana. Idem 1. *de nat. deor.* In minimis tenuiſſimiſque rebus labi. Idem 1. *de Orat.* In tenui labor, at tenuis non gloria, ſi quem Numina læua ſinunt, auditque vocatus Apollo. ¶ Tenuis item aliquando ponitur pro paupere, & parum locuplete. {אביון *ebjón* דל *dal*. *πένης*. GALL. *Pauure.* ITAL. *Pouero.* GERM. Arm. HISP. *Pobre.*} Cic. *pro Mur.* Pœna grauior in plebem tua voce efflagitata eſt: commoti animi tenuium in ordinem noſtrum. *Ibidem*, Tenuiorum, & non occupatorum amicorum eſt iſta aſſiduitas. Idem 3. *de legib.* Conceſſa plebi à patribus iſta poteſtate, arma ceciderunt, reſtincta ſeditio eſt: inuentum eſt temperamentum, quò tenuiores cum principibus æquati ſe putarint.

Tĕnŭĭcŭlŭs, diminutiuum. {*λεπτὸς, λεπτίδιος, ἀραιὸς*. GALL. *Menuet, tenuret.* ITAL. *Sottiloto, piccioletto.* GERM. Schlächt nachgültig. HISP. *Coſa ſotil ò delgada vn poco.* ANGL. *A litle thinne and ſlender.*} Cic. *Fato*, Tenuiculo apparatu ſignificans Balbum fuiſſe contentum.

[Tenuiarius, qui veſtes tenues conficit. Salmaſ.]

Tenuitas, atis, Gracilitas, ſubtilitas. {דלה *daláh*. *λεπτότης, λεπτομέρεια*. GALL. *Tenuité, menuiſeté, petiteſſe.* ITAL. *Picciolezza, ſottilità.* GERM. Dünne/ranheit. HISP. *Delgadez, ò ſotileza.* ANGL. *Thinneſſe, ſmallneſſe.*} Plin. *lib.* 8. *c.* 33. Cauda prælonga in tenuitatem deſinens, & implicans ſe viperinis orbibus. Idem *lib.* 10. *cap.* 29. Linguis luſciniarum tenuitas illa prima non eſt, quæ cæteris animalibus. ¶ Tenuitas, pro paupertate. {*πενία*. GALL. *Pauureté.* ITAL. *Pouertà.* GERM. Armut. HISP. *Probeza.*} Cic. 2. *Offic.* Danda etiam opera eſt, ne, quod apud maiores noſtros ſæpe fiebat, propter ærarij tenuitatem, aſſiduitatémque bellorum, tributum ſit conferendum. Idem *Terent.*, Vt poſſum, ex meis anguſtiis illius ſuſtento tenuitatem.

Tĕnŭĭtĕr, tenuius, tenuiſſime, aduerbium. {*λεπτῶς*. GALL. *Tenuement, deliement.* ITAL. *Picciolmente, ſottilmente.* GERM. Dünniglich/ſchlächtlich/ nachgültiglich. HISP. *Delgadamente.* ANGL. *Thinnelie, ſmallie, ſlenderlie.*} Cæſ. *lib.* 3. *bell. Gall.* Pelles pro velis, alutæque tenuiter confectæ. Cic. *lib.* 3. *de inuen.* Sed illæ tenuiùs & acutiùs, & ſubtilius tractantur: hi autem grauiùs & ornatiùs. Idem 6. *Verrina*, Iuſtè Timarchidem æſtimare argentum, quo modo? quo qui vnquam tenuiſſime in donatione hiſtrionum æſtimauit.

Tĕnŭo, as, Tenue reddo, extenuo, macero. {הדק *hedhák*. *λεπτύνω*. GALL. *Atenuerir, amenuiſer, appetiſſer.* ITAL. *Stenuare, aſſottigliare, minuire.* GERM. Dünn oder ran machen. HISP. *Adelgazar, amenguar.* ANGL. *To make thinne and ſlender.*} Quint. *lib.* 2. *c.* 10. Ita ſibi quoque tenuandos adipes, & quicquid humoris corrupti contraxerit, emittendum, ſi eſſe ſanus ac robuſtus volet. Propert. *lib.* 3. *Eleg.*

Dicite quo pariter carmen tenuaſtis in antro.

Ouid. *lib.* 3. *Metam.*

Et tenuant vigiles corpus miſerabile curæ.

Idem 2. *de Ponto, Eleg.* 7.

Nec magis aſſiduò vomer tenuatur ab vſu,
Pectora quàm mea ſunt ſerie calcata malorum.

Idem *Eleg.* 11. *lib.* 3. *Triſt.*

Vtque meam famam tenuent oblivia culpæ.

Et *Eleg.* 6 *lib.* 4. Hoc (tempus) tenuat dentem aratri. ¶ Compoſita ſunt, Attenuo, & extenuo: de quibus ſuis locis.

Tĕnŭātŭs, a, um, participium. {הדל *dal* נדל *nadhál*. *λελεπτυσμένος*. GALL. *Amenuiſé, appetiſſé.* ITAL. *Stenuato, aſſottigliato.* GERM. Außgemägert/ ſubtiler gemacht. HISP. *Adelgazado, amenguado.* ANGL. *Made ſlender, thinne or ſmall.*} Horat. 2. *Serm. ſat.* 2.

Seu recreare volet tenuatum corpus, vbique
Accedent anni, &c.

Ouid *lib.* 2. *Metam.*

Quum vox eſt tenuata viro, canaque capillos
Diſſimulant plena.

Tĕnŭs, us, idem quod laqueus, teſte Nonio, à tendendo dictus. {פח *pach*. *παγίς*. GALL. *Vn laqs.* ITAL. *Laccio.* GERM. Ein ſtrick oder ein Seyl. HISP. *El lazo.* ANGL. *A ſnare nock or a bow.*} Plaut. *Bacchid.* Nunc ab tranſenna hic turdus lumbricum petit: Pendebit hodie pulchrè, ita intendi tenus.

Tĕnŭs, {עד *Radh.* *μέχρι*. GALL. *Iuſques.* ITAL. *Fin' à.* GERM. Biß an. HISP. *Haſta.* ANGL. *Nigh to, vp to, or downe to.*} Præpoſitio, idem ſignificans quod vſque ad: exigitque aut ablatiuum ſingularem, cui tamen poſtponitur: vt, Pube tenus, Mento tenus, Capulo tenus. Virg. *lib.* 3. *Æneid.*

Prima hominis facies, & pulchro pectore virgo
Pube tenus.

Liuius, Verbo tenus magis, quàm re. Senec. *c.* 9. *de tranquill.* Tecto tenus extructa loculamenta. Suet. *in Caſ. c.* 76. Titulo tenus honores gerere. (i. non re ipſa.) Idem *in Aug. c.* 85. Et aliquam de vita ſua, quam tredecim libris Cantabrico tenus, nec vltra expoſuit. Idem *in Tib. c.* 38. Antio tenus nuſquam abfuit. Gell. *cap.* 8. *lib.* 17. Ore tenus ferre. ¶ Aut genitiuum pluralem. Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Et crurum tenus à mento palearia pendent.

Sic Cumarum tenus: id eſt, vſque ad Cumas. Cic. *in Epiſt.* Illi rumores de comitiis Tranſpadanorum Cumarum tenus caluerunt. Quintilianus, Aurium tenus percipere. ¶ Nonnunquam admittit & accuſatiuum. Flaccus *in Argonauticis*, Et Tanaim tenus immenſo deſcendit ab Euro. Quodam tenus prodire, eſt qualem in re quapiam progreſſum facere. Horat. 1. *Epiſt.* 1.

Eſt quodam prodire tenus, ſi non datur vltrà.

Liu. *lib.* 4. *dec.* 5. Genus tenus, &c. niſi ſit mendum. Item, Illatenus, vno verbo, pro euſque dixit Gell. *c. vlt. lib.* 16. loquens de Arione his verbis: Nautas precum eius harum commiſertum eſſe illatenus, vt ei necem afferre per vim ſuis manibus temperarent. Titulo tenus Conſul, hoc eſt, ſolo titulo, & non re, vt paulò antè dictum eſt.

Teos, *τέως* Stephano, Ioniæ ciuitas, Anacreontis Poëtæ patria, qui ab ea Teius eſt cognominatus. Horat. *in Epod.*

Non aliter Samio dicunt arſiſſe Batillo
Anacreonta Teium.

¶ Eſt & altera eiuſdem nominis ciuitas in Scythia, ad paludem ſita, piſcibus referta, cui ſereno tempore oleum innatat tanta copia, vt in vaſa colligi poſſit, & neceſſariis vſibus adhiberi. Autor Steph.

Teius, a, um. Ouid *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Lyrici Teïa muſa ſenis. (periphraſis Anacreontis poëtæ.)

Tĕpĕo, tepes, vide *Tepidus.*

Tephrias, genus marmoris. Exponi poteſt cineritius. Nam *τέφρα* Græcis eſt quod Latinis cinis. Plin. *lib.* 36. *c.* 7. Laudatur præcipuè ex his, quem Tephriam appellant à colore cineris.

Tephritis, *τεφρῖτις*. Gemma quæ nouæ lunæ ſpeciem habet, in cornua curuatæ, cinericei tamen coloris: vnde & nomen habet. Autor Plin. *lib. vlt. cap.* 10.

Tĕpĭdŭs, a, um, quod eſt medium inter calidum & frigidum. {*χλιαρὸς, ἀλιεινὸς*. GALL. *Tiede, chaudet, entre chaud & froid.* ITAL. *Tepido, ne freddo, ne caldo.* GERM. Law/das nicht gar kalt noch warm iſt. HISP. *Tibio, entre frio y caliente.* ANGL. *VVarme, meane betweene hote and colde.*} Plin. *lib.* 12. *c.* 25. Præterea ſucceti denſantur in tepida aqua. Ou. 2. *Faſt.*

Aurea pellebant tepidos vmbracula ſoles.

Idem *Eleg.* 12. *lib.* 3. *Triſt.*

Exerit (herba) *è tepida molle cacumen humo.* (id eſt, vere.)

¶ Interdum pro calido ponitur. Lucretius, Tepidiſque caminis. Virg. 1. *Georg.*

Non tepidum ad Solem pennas in littore pandunt.

Ouid. 2. *Amor. Eleg.* 19.

Tepidóſque reſonerat ignes.

¶ Interdum pro frigido, præſertim quando transfertur ad hominem. Plaut. Hic homo factus eſt tepidior, id eſt, frigidior, tegnior. Hinc Tepidus orator. contumelioſum eſt verbum apud Quintilian. *c.* 13. *lib.* 1. ¶ Tepidum licet, &c. Martial. *Epigr.* 71. *lib.* 1. & *Epigr.* 98. madidum, id eſt, elixum.

Tĕpĭdŭlus, diminutiuum Subtepidus. *ὑπόχλιαρος*.

Tĕpĭdārĭum, locus in balneis, in quo tepida aqua lauabantur. *χλιαρὸν λουτρόν*: quemadmodum Calidarium, in quo calida lauabantur: & Frigidarium, in quo frigida.

Tĕpĭdo, as, are, Tepida aqua irrigo. {*χλιαίνω*. GALL. *Tieder, faire tiede.* ITAL. *Intepidire, far tepido.* GERM. Law machen. HISP. *Entibiar.* ANGL. *To warme, or make warme.*} Plin. *lib.* 17. *c.* 26. In eodem agro Bruma, tantò magis ſi niues ſcateant, gelentve, ne frigus vites adurat, circunfunduntur riguis, quod ibi tepidare vocant, memorabili natura in amne ſolo. Sed idem æſtate intolerandi rigoris.

Tĕpĕo,es,ui, Tepidus ſum. {χλιαρὸς εἶναι. GALL. *Eſtre tiede, deuenir tiede, ou ſe tiedir.* ITAL. *Eſſer tepido.* GERM. Law ſein. HISP. *Entibiarſe.* ANGL. *To be warme.*} Plin. *lib.* 29. *cap.* 4. Carnibus gallinaceorum,ita vt tepeant auulſæ appoſitis, venena ſerpentium domantur. Ouid. 3. *de Ponto, Eleg.* 4.

Illa recens pota eſt, noſtra tepebit aqua.

Virg. 3. *Georg.*

Parturit almus ager, Zephyríque tepentibus auris
Laxant arua ſinus.

Ouid. 3. *Faſt.*

Et pereunt victa ſole tepente niues.

Cato *de re ruſt. c.* 69. Leuibus lignis facito caleſcat: vbi temperatè tepebit,tum cuminum indito. Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Dum tamen aura tepet. &c.

Quintilian. Tepet hic affectus.

Tĕpēſco,is,aliquantulum caleo,tepidus fio. {χλιαίνομαι. GALL. *Deuenir tiede.* ITAL. *Diuenir tepido.* GERM. Law werden. HISP. *Entibiarſe.* ANGL. *To waxe warme.*} Cic. 2. *de nat. deor.* Atque etiam maria agitata ventis ita tepeſcunt, vt intelligi facilè poſſit in tantis illis humoribus eſſe incluſum calorem. Virg. 9. *Æneid.*

Et fixo ferrum in pulmone tepeſcit.

Lucan. *lib.* 4.

Paulatim cadit ira ferox, mentéſque tepeſcunt.

¶ Huius compoſitum eſt, Intepeſco, quod eſt valde tepeſco. Columell. Nunc mitigato iam & intepeſcente frigore, largiſſimis oliuitatibus, Liberíque vindemiis exuberent.

Tĕpŏr,is,& Tepiditas, atis, Media qualitas inter calorem & frigus, moderatus calor & frigus. {χλιαρότης, ἀλέα. GALL. *Tiedeur.* ITAL. *Tepidezza.* GERM. Die lawe. HISP. *Tibieza, diſpoſicion de lo tibio.* ANGL. *Warmth or warmeneſſe.*} Colum. *lib.* 2. Si vero tepor cæli, ſiccitáſque regionis ſuadebit, Februario ſtatim proſcindendi ſunt. Cic. 2. *de natur. deor.* Nec enim ille externus & aduentitius habendus eſt tepor, ſed ex intimis maris partibus agitatione excitatus, quod noſtris quoque corporibus contigit, quum motu atque exercitatione recaleſcunt. Ouid. 2. *Metam.*

Quæ neque dant flammas, leníque tepore cremantur.

Tepefacio,is,ere, Tepidum facere. Cicer. 2. *de nat. deor.* Is eius tactus eſt, non vt tepefaciat ſolùm, ſed etiam ſæpe comburat. Catull. *in Argon.* pe ſyllabam produxit,

Alta tepefaciet permiſta flumina cæde.

Idem *ad Mallium*, corripuit eandem,

Frigida deſerto tepefacit membra cubili.

Tĕpōro, Tepefacio. {χλιαίνω. GALL. *Tiedir vn peu, eſchauffer.* ITAL. *Intepidire, far tepido.* GERM. Law oder warmlecht machen. HISP. *Entibiar, hazer tibio.* ANGL. *To mak warme.*} Plin. *lib.* 36. *cap.* 26. Fragmenta teporata agglutinantur tantùm, rurſus tota fundi non queunt, præter quàm abrupta ſibi.

Tĕr, {שלש פעמים *ſchelóſch pehamim.* τρίς. GALL. *Trois fois.* ITAL. *Tre volte.* GERM. Drey mahl. HISP. *Tres vezes.* ANGL. *Three tymes.*} Aduerbium numerale, idem valens quod tribus vicibus. Cic. *de diuin.* Cædunt de cælo ter quatuor corpora ſancta. Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Ter ſunt conati imponere Pelio Oſſam
Ter Pater extructos diſiecit fulmine montes.

Horat. 3. *Carm. Ode* 3.

Ter ſi reſurgat murus aheneus,
Autore Phœbo, ter pereat meis
Exciſus Argiuis: ter vxor
Capta virum, puerôſque ploret.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Cui ter trina, triplicia, artibus tribus, ter demeritas dem lætitias. Ouid. *lib.* 5. *Faſt.*

Ter volui promittere opem, ter lingua retenta eſt.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 1. *Triſt.*

Ter limen tetigi, ter ſum reuocatus, &c.

¶ Aliquando non tam numerum ſignificat, quàm augmentum: vt, Ter maximus, τρισμέγιστος: Ter beati, τρισμακάριοι. Ouid. 8. *Metam.*

——*O ego ter felix!*

Virg. 1. *Æneid.*

——*O térque quatérque beati!*

Teraphim, תרף, imago.

TRECENTVM, Trecenti. {שלש מאות *ſchelóſch meóth.* τριακόσιοι. GALL. *Trois cents, trois fois cent.* ITAL. *Trecento.* GERM. Dreyhundert. HISP. *Tres cientos.* ANGL. *Three hundred.*} Virg. 6. *Æneid.*

Maxima tercentum totam delubra per vrbem
Lætitia, ludíſque viæ plauſúque fremebant.

Idem 1. *Georg.*

Tercentum niuei tondent dumeta iuuenci.

Idem 4. *Æneid.*

Stant aræ circum, & crines effuſa ſacerdos
Tercentum tonat ore deos.

Tĕrcēnti,æ,a, Trecenti, ſeu tercentum. {שלש מאות *ſchelóſch meóth.* τριακόσιοι. GALL. *Trois cens.* ITAL. *Trecento.* GERM. Dreyhundert. HISP. *Tres cientos.* ANGL. *Thre hundred.*} Cic. 2. *de finibus*, Tercentoſque eos, quos eduxerat Sparta, quum eſſet propoſita aut fuga turpis, aut glorioſa mors, oppoſuit hoſtibus. Plaut. *Perſa*, Tercentis verſibus tuas impuritias loqui nemo poteſt. Cic. 3. *Philipp.* Et Brundiſij tercentos fortiſſimos viros, ciuéſque optimos trucidauit.

Tercenties, aduerbium. {τριακοσιάκις. GALL. *Trois cents fois.* ITAL. *Trecente volte.* GERM. Dreyhundert mahl. HISP. *Trecientas vezes.* ANGL. *Three hundred tymes.*} Catull. *in Iul. Cæſarem.* Ducenties comeſſet, aut tercenties? Non deſunt tamen qui hîce omnibus in locis Trecenti, & Trecenties legendum contendant.

Tĕrcenteni, Tercenti. {שלש מאות *ſchelóſch meóth.* τριακόσιοι. GALL. *Trois cens.* ITAL. *Trecento.* GERM. Dreyhundert. HISP. *Tres cientos.* ANGL. *Three hundred.*} Mart. *lib.* 2.

Tercentena quidem poteras epigrammata ferre.

|Tercera, inſula.|

Terdeni,æ,a, Triginta. {שלשים *ſchelóſchim.* τριάκοντα. GALL. *Trente.* ITAL. *Trenta.* GERM. Dreiſſig oder te dreyſſig. HISP. *Treynta en numero.* ANGL. *Therttie.*} Martial. *lib.* 12.

Ter denos vigilaueram per annos.

Virg. *lib.* 8. *Æneid.*

Ex quo terdenis vrbem redeuntibus annis,
Aſcanius clari condet cognominis Albam.

|Terdona, ſiue Dertona, *Tortona*, V.E. ſub A. & Ducatu Mediolanenſi.|

TERGEMĬNVS, a, um, adiectiuum, id eſt, triplex. {משלש *meſchuláſch.* τρίγονος [illegible], τρισσός. GALL. *Triple, de trois doubles.* ITAL. *De tre doppi, triplice.* GERM. Dreyfach oder dreyfaltig. HISP. *Tres dobladas, coſa que tiene tres doblezes.* ANGL. *Three folde.*} Liu. 6. *ab Vrbe*, Modò tergeminæ victoriæ triplicem triumphum ex his ipſis Volſcis & Æquis, & ex Hetruria egiſtis. Ouid. 4. *Triſt. Eleg.* 6.

Tergeminúmque virum, tergeminúmque canem.

Stat. 1. *Sylu.* 1.

Non hoc imbriferæ hyemes opus, aut Iouis ignem
Tergeminum, Æolij non agmina carceris horret.

id eſt, fulmen triſulcum. ¶ Ius tergeminæ prolis, id eſt, ius trium liberorum. Stat. 4. *Sylu.* 8.

Ergo quod Auſoniæ pater auguſtiſſimus vrbis
Ius tibi tergeminæ dederat laudabile prolis,
Omen erat.

Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 1. Extra portam tergeminam ad ſaccum ire licet. (id eſt, mendicatum ire licet.) Quidam Codices hîc habent *Trigeminam.* ¶ Tergeminus pro maximo, atque ampliſſimo. Horat. *initio Carm.*

Certat tergeminis tollere honoribus.

Martialis,

——*tergeminum mugiat ore ſophos.*

id eſt, maxima voce ſucclamet. Tibullus,

Illum tergeminæ nantem confinia mortis.

Tĕrgemĭni, dicuntur qui tres eodem partu editi ſunt. {τρίδυμοι. GALL. *Trois nais tous d'vne ventrée.* ITAL. *Tre natti tutti d'vn medeſimo parto.* GERM. Drey ſo in einer geburt geboren ſind, Dreyling. HISP. *Tres nacidos de vn meſmo parto.* ANGL. *Three borne attone tyme of one mother.*} Plin. *lib.* 7. *c.* 3. Tergeminos naſci certum eſt, Horatiorum, Curiatiorúmque exemplo. Tergemini fratres, apud Liu. 1. *ab Vrbe.*

|Teriſtrium, mauortium. Tura.

Terma, extrema planta pedis. Varro.

Termentarium, linteum, quod teritur corpore.|

TĔRNVS,a,um, diſtributiui numeri nomen eſt: quod tamen ſæpe accipitur pro ſuo primitiuo. {שלשה *ſcheloſchâh* שלישי *ſchelíſchi.* τρεῖς, τριττοί, τριχθά. GALL. *Trois en nombre, ou trois enſemble.* ITAL. *Tre in numero, ò tre inſieme.* GERM. Drey oder ie drey. HISP. *Tres en numero, o tres juntamente.* ANGL. *Thre or three and three.*} Horat. 3. *Carm. Ode* 19.

Ternos ter cyathos attonitus petet Vates.

Virg. 1. *Æneid.*

——*Terno conſurgunt ordine remi.*

Cic. *ad Pætum lib.* 4. Quum loquimur terni, nihil flagitij dicimus: at quum bini, obſcœnum eſt. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Parua ſedet ternis inſtructa tabella lapillis.

¶ Terna pro tria, bis dixit Tibull. *lib.* 4.

Terna ſæcula vixit Neſtor.

Tĕrnārĭus,a,um. {שלשה *[illegible]* שלישי *ſchelíſchi.* τριαδικός. GALL. *De trois.* ITAL. *Di tre.* GERM. Das drey hatt. HISP. *Coſa de tres.* ANGL. *Of the number of three.*} vt, Ternarij ſcrobes, id eſt, ſcrobes quadrati, quaquauerſum pedes habentes ternos. Colum. *lib.* 11. *cap.* 2. Scrobes omnis generis, quos eris autumno conſiturus, hoc tempore præparare oportebit eorum quaternarij, hoc eſt, quaquauerſum pedum quatuor, ſi eſt commodum terrenum, xiii. ab vno fiunt: ternarij autem xviii. ¶ De Ternarij perfectione, Plutarch. *in Fabio.* Item Auſonius in Poemate cui Grypho nomen eſt.

TĔRTĬVS,a,um, Vltimus, ſiue vnus ex tribus. {שלישי *ſchelíſchi.* τρίτος. GALL. *Troiſieſme, tiers.* ITAL. *Terzo.* GERM. Der dritt. HISP. *Tercero en orden.* ANGL. *The thrid.*} Ouid. 13. *Metam.*

——*Sic à Ioue tertius Aiax.*

Plaut. *Aul. ſc.* 3. *a.* 4. Oſtende manus. S. Eccas. E. Oſtende etiam tertiam. Verba ſunt auari Euclionis perturbatum habentis animum, &c. Plin. *Epiſt.* 91. Tertius dies eſt, quòd audiui recitantem Sentium Augurinum. Cic. *pro Rab. Poſth.* Modò vobis inſpectantibus in Gabinij iudicio, tertio quoque verbo excitabatur. Plin. *lib.* 8. *c.* 48. Tertium locum Mileſiæ oues obtinent. ¶ Tertiæ notæ herbæ, id eſt, tertio loco adſcribendæ, vel tertiam dignitatem poſt alias ſortitæ. Colum. *lib.* 9. *cap.* 4. Tertiæ notæ, ſed adhuc generoſæ, marinus ros, & noſtras cunila, quam dixi ſatureiam.

Tertĭānus, adiectiuum, vt, Tertiana febris, quæ tertio quoque die recurrit. {τριταῖος. GALL. *Tiers.* ITAL. *Terzano.* GERM. Dreytägig. HISP. *Tercero.* ANGL. *Of euerthird daye.*} quemadmodum Quartana, quæ quarto. Cicer. *de nat. deor.* Vide quæſo ſi omnis motus, omniáque, quæ certis temporibus ordinem ſuum conſeruant, diuina dicimus, ne tertianas quidem febres, & quartanas diuinas eſſe dicendum ſit. ¶ Tertiana etiam abſolutè idem ſignificat. Plin. *lib.* 20. *cap.* 14. Xenocrates pulegij ramum lana inuolutum in tertianis ante acceſſionem olfactandum dari, &c.

Tĕrtiani, norum, Tertiæ legionis milites. οἱ τῆς τρίτης λεγεῶνος [illegible]. Tacit. *lib.* 2. *cap.* 21. Tradidit & Syria duos, & vicesimanos, tertianóſque.

Tĕrtiō, aduerbium, Tertia vice. {שלישית *ſchelíſchith.* τρίτον, τὸ τρίτον. GALL. *Tiercement, pour la troiſieſme fois.* ITAL. *La terza volta.* GERM. Zum dritten mahl. HISP. *La tercera vez.* ANGL. *Thirdlie.*} Terent. *in Eunuch.* Non hercle veniam tertio. Col. *lib.* 3. *c.* 13. Sartiuntur ſesquiopera, iterum ſartiuntur vna opera, & tertio vna.

Tĕrtium, aduerbium, Tertia vice. {שלישית *ſchelíſchith.* τρίτον, τὸ τρίτον. GALL. *Pour la troiſieſme fois.* ITAL. *La terza volta.* GERM. Zum dritten mahl. HISP. *La tercera vez.* ANGL. *The thrid tyme, or thirdlie.*} Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Vbi Agathocles regnator fuit. Iterum Panthiam, Tertiùm Liparo. Cic. 2. *de diuin.* Quid eſt tam incertum, quam talorum iactus? tamen nemo eſt, quin ſæpe iactans, Venereum iaciat aliquando, nonnunquam

quam etiam iterum ac tertiùm. ¶ Tertiùm Conſul eſſe dicitur, qui duobus iam perfunctus Conſulatibus, tertium gerit. Tertiò autem Conſul quis factus eſſe dicitur, qui tertio poſt exactos reges anno geſſit conſulatum. Ad Gell. c. 1. *lib.* 10.

Tĕrtĭo, as, verbum eſt rei ruſticæ ſcriptoribus familiare, pro eo quod eſt, opus aliquod tertiò repeto. {שלש *ſchilléſch.* τριτόω, τρίτον ἐργάζομαι. Gall. *Tiercer, labourer pour la troiſieſme fois.* Ital. *Interzare, lauorare la terra la terza volta.* Germ. Zum dritten mahl eren. Hisp. *Terciar lo binado.* Angl. *To thride, to labour the thrid tyme.*} vt, Tertiare agrum, eſt tertiò proſcindere. τριπολεῖν. Col. *lib.* 2. Sed iugerum talis agri quatuor operis expeditur: nam commodè proſcinditur duabus, vna iteratur, tertiatur dodrante, in liram ſtatim redigitur quadrante operæ. Idem *lib.* 2. *c.* 13. Iteratos eſſe oportebit, ac deinde circa Septemb. Calendas tertiatos.

Tĕrtĭatĭo, nis, verbale. {ὁ τρίτωσις, ἡ τριπόλησις. Gall. *Tiercement, acte de tiercer.* Ital. *Eſſo interzare.* Germ. Die dritte erung. Hisp. *Obra de terciar lo binado.* Angl. *The labouring of a thing three tymes.*} Pro tertia operis repetitione: quo nomine Col. *lib.* 12. *c.* 50. vſus eſt pro tertia olei preſſura. Sint autem, inquit, in cella olearia tres laborum ordines, vt vnus primæ notæ, id eſt, primæ preſſuræ oleum recipiat, alter ſecundæ, tertius tertiæ. Nam plurimum refert non miſcere iterationem, multóque minus tertiationem.

Tĕrtĭātă verba. Appellantur imperfecta, lapſantia, & cum pauore mutabunda, quando quis exanimatus non profert verba integra, ſed vix tertia quæque enuntiat, mediis ex perturbatione ſuppreſſis. ἡμιτελῆ φθέγματα. Apul. *lib.* 5. Tremens & exangui colore, luridа, tertiata verba ſubſtrepens, ſic ad illas ait.

Tertĭārĭus, a, um, adiectiuum, quod tertiam rei alicuius partem recipit. {ὁ τρίτον μέρος ἔχων, τριτημόριος. Gall. *Tierſain ou tierſal, qui de trois part en a vne.* Ital. *Terzano, che ha vna di tre parti.* Germ. Das den dritten theil eines dings hat. Hisp. *Tercero, que tiene vna de tres partes.* Angl. *That receiueth or conteineth the thrid part of any thing.*} vnde Tertiarium ſtannum appellatur à Plin. *lib.* 34. *c.* 17. Adulterini & factitij ſtanni genus, quum ſingulis ſtanni libris ſingulæ plumbi, & ſingulæ nigri ſibræ admiſcentur. ¶ Tertiarius τριταγωνιστής, actor tertiarum partium, vt actor ſecundarum dicitur ſecundarius, i. δευτεραγωνιστής. Valer. Max. *lib.* 9. *cap.* 15. Sed alter ex quodam ſecundarum cognomen Spintheris traxit alter, niſi Nepotis à moribus accepiſſet Pamphili tertiarij, cui ſimillimus eſſe ferebatur, habuiſſet. Plin. *lib.* 7. *c.* 14. Spinther ſecundarius, tertiariúſque Pamphilus. Sic in MStis codicibus.

Tĕrtĭārĭum, ij, ſubſtantiuum, Triens, hoc eſt, vnciæ quatuor: & tam de pondere, quàm de menſura dicitur. {τριτημόριον. Gall. *Quatre onces.* Ital. *Quattro onze.* Germ. Der dritte theil eines gewichts oder maß. Hisp. *Quatro onças.* Angl. *Foure ounces.*} In ponderibus enim, teſte Bud. libræ tertiam partem ſignificat: in menſuris autem tertiam partem congij. Cato *de re ruſt. c.* 95. Poſtea ſumito bituminis tertiarium, & ſulphuris quartarium.

Terapnæ, multitudinis numero (Θεράπναι) vel Terapne, Terapnes, vrbs Laconiæ in finibus Thebanis, Helenæ patria Mela *lib.* 2. ¶ Animoſa Terapne. Sil. *lib.* 6. Vmbroſæ Terapnæ, apud Stat. *lib.* 4. *Syl.* Hinc poſſeſſiuum Terapnæus. Ouid. *Epiſt.* 15.

Rure Terapnæo nata puella Phrygem.

Stat. 2. *Syl.*

Blanda Terapnæi placeant vineta Galeſi.

Tĕrĕbellum, vide *Terebra.*

Tĕrĕbinthus, i, τερέβινθος, arbor eſt circa Idam, Macedoniámque, breuis, fruticoſa, & contorta: in Syria verò magna & copioſa, materie lenta, & nigra, lauri pene folio, oleæ flore, ſed puniceo, baccis primum herbaceis, mox rubris, & quum maturuerint, nigrantibus, magnitudine fabæ, reſinoſis, & ſulphuroſis, radice valida, in profundum acta. Duo terebinthi ſunt genera, ſexu diſtincta, ex quibus mas ſterilis eſt, teſte Theophr. Ex hac arbore diſtillat laudatiſſimum reſinæ genus, quam Terebinthinum Latini vocant. Plin. *lib.* 25. *c.* 6. de reſinæ generibus loquens, In arborum differentia placet terebinthina odoratiſſima atque leuiſſima: nationum Cypria atque Syriaca, vtraque mellis Attici colore, ſed Cypria carnoſior, ſicciórque. ¶ Terebintha arbor, nunc videtur in hortis D. Cardinalis Bellaij ad ædem D. Virginis Pariſienſis.

Tĕrĕbră, æ, Inſtrumentum quo ligna perforantur: à terendo dictum. {τρύπανον, τέρετρον. Gall. *Vne tariere.* Ital. *Trinella.* Germ. Ein borer/negper. Hisp. *Barrena.* Angl. *An auger or wimble.*} Col. *lib.* 4. *c.* 29. Nam antiqua terebra, quam ſolam veteres agricolæ nouerant, ſcobem faciebat, perurebátque eam partem, quam perforauerat.

Terebrum, idem. Vnde

Tĕrĕbellum, diminutiuum, Inſtrumentum chirurgorum, quo fracta cranij oſſa eximuntur. {τρυπάνιον. Gall. *Petite tariere.* Ital. *Trinellino, ſucchiellino.* Germ. Ein börerlin/oder Negperlin. Hisp. *Pequeña barrena.* Angl. *Litle percer or wimble.*}

Tĕrĕbro, as, Terebra perforo. {נקר *nakár* נקב *nakáb.* τρυπάω. Gall. *Percer, faire vn trou auec vne tariere.* Ital. *Triuellare, forare.* Germ. Boren. Hisp. *Barrenar.* Angl. *To perce or bore with a wimble or auger.*} Virg. 2. *Æneid.*

Aut terebrare cauas, vteri & tentare latebras.

Col. *lib.* 5. *c.* 9. Eas terebrari Gallica terebra conuenit. Ouid. 6. *Faſt.*

Prima terebrato per rara foramina buxo,
Vt daret effeci tibia longa ſonos.

Suet. *in Tib. cap.* 68. Articulis ita firmis, (fuit Tiberius ſup.) vt recens & integrum malum digito terebraret: caput pueri, vel etiam adoleſcentis talitro vulneraret, &c. ¶ Huius compoſitum eſt, Exterebro, de quo ſuo loco.

Tĕrĕbrātĭo, nis, verbale, Ipſe terebrandi actus. {τρύπησις. Gall. *Percement d'vne tariere.* Ital. *Foramento con triuella.* Germ. Borung. Hisp. *Barrenamiento.* Angl. *A pearcing or boring with a wimble.*} Col. *lib.* 4. *c.* 29. In illa autem, quæ fit per terebrationem, &c.

Tĕrēdo, inis, {עש *ʿaſch.* Gall. *Teigne, ver qui s'engendre dans le bois.* Ital. *Verme generato nel legno che lo rode.* Germ. Ein holtzwurm. Hisp. *El guſano que roe la madera.* Angl. *A worme that eateth woode.*} Vermis in ligno naſcens, illúdque erodens. Eſt autem hæc ex Græca, ſed quam Latini & vſu & inflexione ſuam fecerunt. Græci enim τερηδόνα appellant, quam nos teredinem. Quanquam nihil prohibet Latinam vocem eſſe à terendo dictam. Eadem & Tinea dicitur. Licèt ſint qui diſtinguant, vt teredines tantùm dicantur in mari, hoc eſt, in nauibus: tineæ, terreſtres ſint. Plin. *lib.* 16. *c.* 41. Infeſtantium quatuor genera. Teredines capite ad portionem grandiſſimo rodunt dentibus: hæ tantùm in mari ſentiuntur, nec aliam putant teredinem propriè dici: terreſtres tineas vocant. ¶ Teredo pro verme veſtes terente, & erodente. Plin. *lib.* 8. *cap.* 48. de prætextis Seruij Tullij, Mirúmque fuit, nec defluxiſſe eas, nec teredinum iniurias ſenſiſſe annis quingentis ſexaginta.

Tĕrentĭa, Ciceronis vxor fuit, epiſtolis ipſius notiſſima, quam poſtea à viro repudiatam Saluſtius vxorem duxit, vt inimici ſui arcana certius poſſet diſcere ex ea, quæ omnium eius conſiliorum particeps fuerat & ſocia. Connumeratur hæc à Plin. *lib.* 7. *cap.* 48. inter longiſſimæ vitæ exempla, vt quæ vſque ad CXVII annum dicatur perueniſſe.

Tĕrentĭus, Τερέντιος, Poëta comicus, natione Afer, patria Carthaginienſis, libertus fuit Romæ Terentij Lucani, à quo ob liberale ingenium optimis literis eruditus, in hominum nobiliſſimorum amicitiam peruenit, præcipuè Scipionis, & Lælij: quorum etiam opera adiutus creditur in ſcribendo, ob ſermonis elegantiam. Cui opinioni adſtipulatur etiam Varr. Non obſcurum eſt, inquiens, adiutum Terentium in ſcriptis à Lælio, & Scipione. Eandem ipſe famam auxit. Nunquam enim, niſi leuiter, ſe tutari conatus eſt. Scripſit fabulas ſex, quæ omnium manibus teruntur. Poſthac viſendarum Athenarum cupiditate ductus, ex quo nauim conſcendit, nuſquam deinde conſpectus eſt: quò fit, vt naufragio credatur periiſſe. Latiùs exequitur huius vitam Donatus *in Prolegomeno Andriæ.* ¶ Ab hoc fit adiectiuum Terentianus, apud Quint. *lib.* 6. *c.* 3. Nec minus niger, inquit, nec minus confidens, quàm ille Terentianus eſt Phormio. ¶ Terent. Scaurus Grammaticus, quem Gell. dicit floruiſſe Adriani temporibus, ac librum de Caſellij Vindicis Grammatici erroribus ſcripſiſſe. ¶ Terentius Culeo, ſenator Romanus, captus à Carthaginienſibus fuit, & redemptus ab Africano maiore: vnde & currum eius ſequutus eſſe dicitur pileatus: vt refert Liu. 10. *bell. Pun.* Hinc natus error apud indoctos, qui Terentium comicum à Pœnis captum fuiſſe, & à Scipione redemptum crediderunt. ¶ Terentius Varro, collega Pauli Æmilij poſt cladem Canenſem cum reliquiis exercitus, Canuſium ſe recepit. Cui Romam redeunti gratulatus eſt populus Romanus, quod de Republica non deſperaſſet.

Tĕrentus, locus in campo Martio, quòd in eo ara Ditis patris in terra occultaretur: quæ ludis tantùm ſecularibus effoſſa terra oſtendebatur, iiſque peractis, ruſus claudebatur. Martial.

Bis mea Romano ſpectata eſt vita Terento.

hoc eſt, binos ſpectaui ludos ſeculares. Idem *lib.* 4.

Et quæ Romuleus ſacra Terentus habet.

Tĕrentīnus, a, um, adiectiuum, vnde Ludi Terentini dicti ſunt, qui alio nomine ſeculares vocantur, qui centeſimo quoque anno tribus diebus continuis, tribúſque noctibus celebrabantur: tametſi poſtea ambitione principum minore interiecto ſpatio aliquoties fuerint celebrati. Auſonius *in Ternario,* Trina Terentino celebrata trinoctia ludo. de horum ludorum inſtitutione, & ritu, vide Politianum *cap.* 58. *Miſcellan.* Cenſorinum *cap.* 6. Diuum Auguſt. *de Ciuit. Dei, lib.* 3. *cap.* 18. Valer. Maxim. *lib.* 2. *cap.* 1.

Tĕrēs, tis, gen. omn. Longum & rotundum, cuiuſmodi eſt figura cylindri: ita dictum quod anguli circumquaque quaſi torno videantur eſſe detriti. {עגול *ʿagól.* στρογγύλος Gall. *Rond en long, comme vne iaueline.* Ital. *Longo & rondo come vn' aſta.* Germ. Rond in die länge/rond. Hisp. *Rolliço, redondo y luengo.* Angl. *Round and long as a iaueline.*} Teres eſt rotundum cum proceritate, inquit Seruius: vt apud Horat. Teretes ſuræ: Teres Oliua, apud Virg. 8. *Eclog.*

Incumbens tereti Damon ſic cœpit oliuæ.

Ouid. *lib.* 10. *Metam.*

Pendebant tereti gemmata monilia collo.

Idem 1. *de Arte,*

Nec faciem, nec te pigeat laudare capillos,
Et teretes digitos, exiguúmque pedum.

Suet. *in Caſ. c.* 45. Teretibus membris fuit. Virg. 5. *Æneid.*

Et tereti ſubnectit fibula gemma.

¶ Oratio teres. Cic. 3. *de Orat.* Sed ſi habitum etiam orationis, & quaſi colorem aliquem requiritis, eſt plena quædam, & tamen teres, & tenuis, & non ſine neruis ac viribus. Quint. Teres vox in diſputationibus. Gell. *cap.* 14. *lib.* 7. Scita & teretia dicere. Idem *cap.* 19. *lib.* 13. Mollius & teretius eſt dicere freto, quàm freto, &c. ¶ Totus teres atque rotundus, Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 2. hoc eſt, æqualis & conſtans in ſe, interprete Acron. Nam teretes (vt inquit ille) dicuntur, qui ab alio non quærunt quid faciendum ſit, ſed ipſi per ſe inueniunt. Tale eſt, & illud Virgilij de viro bono,

——— *mundi inſtar habens, teres atque rotundus.*

Tĕrĕus, Τηρεύς, Rex Thracum, Martis ex Biſtonide nympha filius, qui quum Prognem Pandionis Athenarum regis filiam vxorem duxiſſet, eius etiam ſororem Philomelam per ſpeciem viſendæ ſororis abductam vitiauit, vitiatáque linguam præcidit. Quod facinus quum illa indicare alioqui non poſſet, cruore ſuo depictum ſorori ſuæ tranſmiſit. Qua re cognita Progne, vt ſororem vlciſceretur, Itym filium patri epulandum appoſuit. Prolato deinde capite, quum pater ſe vxoris dolo filium in ſua viſcera condidiſſe agnoſceret, & ad vltionem properaret, Progne mutata eſt in hirundinem, Philomela in auem ſui nominis, Tereus in vpupam, Itys in Phaſianum. Hæc Seruius, enarrans illud Virgilij,

Aut vt mutatos Terei narrauerit artus.

Lege fabulam hanc latius apud Ouid. *lib.* 6. *Met.* Aliter tamen Ariſtoteles, Gorgiam ſequutus, hanc fabulam tradit. Vide in dictione *Progne.*

Tĕrgĕmĭni, vide *Ter.*

Tergeſte, Τέργεστε Ptolemæo, Colonia Venetorum ab Aquileia ſtadia centum octoginta diſtans (vt inquit Strab.) hodie *Trieſtium* vocatur. Vide Plin. *lib.* 3. *cap.* 18.

Tĕrgĭnus, Tergiuerſor, vide *Tergus.*

Tergo,is,& Tergeo,es,ſi,ſum,& ſecundùm antiquos tertum, Mundo, nitidum facio, abſtergo, purgo. {מרק *marák* מרט *merét* מחה *machah* קלקל *kilkél.* ἀποσμήχω, σμήχω, ὀμόργω. GALL. *Torcher, nettoyer, eſſuyer.* ITAL. *Nettare, forbire.* GERM. Wäſchen, trucknen, auſſeubern. HISP. *Alimpiar.* ANGL. *To wipe, to mak cleane, to ſcoure.*} Iuuen. *Sat.* 14.

———Vaſa aſpera tergeat alter.

Plautus, Ornantur, leuantur, terguntur, poliuntur. Liu. 6. *bell. Pun.* Secundo die arma curare, & tergere ante tentoria iuſſit. Cic. *in Parad.* Vt in familia qui tractant iſta, qui tergunt, qui vngunt, qui verrunt, qui ſpargunt, non honeſtiſſimum locum ſeruitutis tenent. Ouid. 1. *Met.*

Vt terſis niteant talaria plantis.

Idem 13. *Metam.*

———manúque ſimul veluti lacrymantia terſit
Lumina.

Varr. Attei terta nitet galea. Idem, Alij ſunt circuntonſi, & terſi atque vnctuli, vt mangonis eſſe videantur ſerui. Nonius. ¶ Huius compoſita ſunt Abſtergo, attergo, detergo, extergo: quorum ſignificata explicata ſunt ſuis locis.

Tĕrgum,i, Dorſum, tota poſterior corporis pars. {גב *gháb.* νῶτον. GALL. *Le dos.* ITAL. *Schiena, ſpalle di dietro.* GERM. Der rügk. HISP. *Las eſpaldas, ò las cueſtas.* ANGL. *The back.*} Virg. *Æneid.* 2.

Ecce manus iuuenem interea poſt terga reuinctum.

Idem *ibidem,*

Vinxerat & poſt terga manus.

Inambulare manibus ad tergum reiectis. Aſinius *Cic. lib.* 10. Plautus *Menæch. ſc.* 6. *a.* 4. Tergum, quàm gulam, cruta quam ventrem oportet potiora eſſe. Idem *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1. Mei tergi facio hoc, non tui fiducia. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. Quid minitare? Habeo tergum. *Ibid.* Non te mihi tergi miſereret, ſi hoc non effeciſſem. Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Nihil moror mihi negotioſum eſſe tergum. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Si tergo res ſoluenda eſt, copio rapere publicum. *Ibidem*, Etiam te tergo ducentas plagas prægnantes dabo. L. Largitur, &c. In tergo theſaurum gerit. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 2. Dabitur mihi ſupplicium de tergo veſtro. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Væ illis virgis quæ hodie in tergo morientur meo, &c. Ouid *lib.* 2. *Metam.*

Oſſaque poſt tergum magnæ iactate parentis.

¶ Dicitur & de auibus. Cic. 2. *de natur. deor.* Grues in tergo præuolantium colla & capita reponunt. Item de cæteris animalibus. Ouid. 13. *Metam.*

———Taurorum tergora ſeptem.

Plaut. *Capt. ſc.* 3. *a.* 4. Prætruncauit tribus tergoribus glandia. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Carnaria grandia tergoribus onerata. Ouid. 8. *Metam.* ——& terga & tergora dixit, de eadem re & ſuilla carne. Neque ſolum de animalibus, verumetiam de rebus inanimatis dicitur. Vnde librum à tergo ſcriptum dicimus, id eſt, à poſteriori parte chartæ, vel membranæ. ὀπισθόγραφον. Iuuen. *Satyr.* 1.

Scriptus & à tergo, necdum finitus Oreſtes.

Glacialia terga fluuiorum, Claud. *de bell. Germ.* Ærea terga loricæ Stat. 9. *Theb.* ¶ Aliquando tamen Tergum, pro tergore ponitur. {עור *hór.* δέρμα. GALL. *Cuir, peau.* ITAL. *Cuoio.* GERM. Ein haut oder lidder. HISP. *Cuero ò pellejo.* ANGL. *The hid or leather.*} Virg. 1. *Æneid.*

Mercatique ſolum facti de nomine byrſam,
Taurino quantum poſſent circundare tergo.

¶Item pro ſcuto, quoniam ſcuta corio tegi ſolent. {מגן *maghén. ſcuta,* ἀσπίς. ANGL. *The hid or leather.*} Idem *lib.* 10. *Æneid.*

———& tergo decuſſit haſtas.

¶Et tam Tergus, quàm Tergum, à terendo dici videntur, quoniam vehendis oneribus teruntur. ¶Terga vertere, fugere. νῶτα δοῦναι. Cæſ. 3. *bell. Gall.* Vt ne vnum quidem noſtrorum impetum ferrent, at ſtatim terga verterent. Dare terga, idem. Quintil. *lib.* 2. *c.* 13. Nonnunquam terga etiam dediſſe ſimulata fuga proderit. Virg. 4. *Georg.*

Aut hos verſa fuga victor dare terga coegit.

Ouid. 13. *Metam.*

———Vidi, puduitque videre,
Tum tu terga dares.

Idem *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

Verſaque amicitiæ terga dedere meæ.

Liuius *lib.* 7. *dec.* 4. Ad tergum hoſtium. Suetonius *in Tib. cap.* 60. Tertitus quòd is (piſcator) à tergo inſulæ per aſpera & deuia erepſiſſet ad ſe. Senec. *cap.* 10 *de conſol. ad Mart.* Inſtat à tergo mors. Plautus *Men. ſc.* 2. *a.* 2. Video Menæchmum à tergo, &c. Præbere terga fugæ. Ouid. 10 *Metam.*

Tĕrgĭuĕrſŏr,aris, Fallo & dicta muto, inquit Nonius, refugio, ad rem propoſitam venire nolo, malitia aduerſarium illudo. {ἀναδύομαι, ἀναστρέφω, μεταβάλλω τὰ νῶτα. GALL. *Reculer & ne vouloir venir au poinct, fuir, ne vouloir venir à raiſon.* ITAL. *Tergiuerſare, voltar le ſpalle.* GERM. Den rugken kehren/außflucht nemmen/ hinderſich lauffen/ vnd nicht an ein ſach wöllen/ſich ſperren. HISP. *Boluer las eſpaldas.* ANGL. *To turne back and flee, to retire, recuile or returne.*} Cicero *ad Quintum fratrem*, Fannium inuitum, & huc atque illuc tergiuerſantem, teſtimonium contra ſe dicere cogo. Plautus, Quid expectas? quid tergiuerſaris. Cicer. *lib.* 3. *Tuſcul.* Quid tergiuerſamur Epicure? nec fatemur eam nos dicere voluptatem quam tu idem, quam os perfricuiſti, ſoles dicere? id eſt, diſſimulamus & ſubterfugimus. ¶Iureconſulti accipiunt tergiuerſari, pro in vniuerſum ab accuſatore deſiſtere, teſte Martiano *ad Senatuſcon. Turp. lib.* 1.

Tergiuerſatio, onis, verbale, Subterfugium, detrectatio. {ἡ νώτων στροφή. GALL. *Tel reculement & fuitte.* ITAL. *Tale retiramento.* GERM. Ein außzflucht oder ſperrung/ hinderſich lauffung. HISP. *Aquella obra de boluer las eſpaldas.* ANGL. *A turning back, a retiring.*} Cic. *pro Milone*, Quid erat moræ & tergiuerſationis?

Tĕrgĭuerſantĕr, aduerbium. Velleius Paterculus *hiſtor. lib.* 1. Qui ad Cannas quam tergiuerſanter perniciosam Reipub. pugnam, tam fortiter in eo Marte obierat.

Tĕrgŭs,oris, neutr. gen. Corium, & propriè craſſior illa pars, qua tergum, id eſt, dorſum tegitur. {עור *hor.* δέρμα. GALL. *Cuir, peau.* ITAL. *Cuoio.* GERM. Lidder/haut. HISP. *Cuero, ò pellejo.* ANGL. *The hid or leather.*} Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

Tergora diripiunt coſtis, & viſcera nudant.

Plin *lib.* 8. *c.* 10 Duriſſimum dorſo tergus, ventres molles, ſetarum nullum tegumentum. Silius *lib.* 3.

———Squalente tergore ſerpens.

Tĕrgĭnus,a,um, poſſeſſiuum: vt, Terginum lorum, id eſt, ſcutica è tergore animalis. {σκύτινος. GALL. *De cuir.* ITAL. *Di cuoio.* GERM. Lidderin. HISP. *De cuero.* ANGL. *Of an hide.*} Plaut. *in Pſeud.* Ædepol noſtrum durius tergum erit, quam terginum hoc meum.

Tergoro,as,are. Plin. *lib.* 8. *c.* 52. Tunc inter ſe dimicant, indurantes attritu arborum coſtas, lutóque ſe tergorantes, id eſt, quaſi tergus nouum è luto ſibi inducentes.

[Terimentum, nutrimentum, Gloſſ. Iſid. lege termentum, detrimentum. Sic Feſt.]

Tĕrīnă, æ, Τέρινα, Agri Brutij oppidum maritimum: à quo propinquus ſinus Terinæus appellatur. Autor Plin. *lib.* 3. *c.* 5.

Tĕrĭās, Τηρίας, fluuius eſt Siciliæ, non procul à Catana, teſte Plin *lib.* 3. *c.* 8. ¶ Stephanus alium eiuſdem nominis fluuium collocat in Phrigia, quem alio nomine Callum ait appellari.

Tĕrmentarium, inquit Varro *lib.* 4. *de ling. Latina*, Linteum quod teritur corpore.

Tĕrmentum, apud Plautum, vel trimentum, detrimentum, teſte Feſto.

Tĕrmĕră, Τέρμερα, oppidum liberum Cariæ, teſte Plin. *lib.* 5. *c.* 29. Stephanus Lyciæ aſſignat.

Temerium, Τερμέριον, Promontorium eſt Myndiorum, Candariæ Coorum promontorio oppoſitum, & quadringenta non amplius ſtadiorum mari ab eo diremptum. Autor Strab. *lib.* 14.

Tĕrmēſsŭs, Τερμησσὸς Ptolemæo, Piſidiæ vrbs eſt, teſte Strab. *lib.* 3. Cibyræ, & Milyis proxima.

Tĕrmĕs,itis, maſc. gen. Ramus ex arbore decerptus cum fructu. {κλάδος καρποφόρος. GALL. *Vne branche d'arbre auec ſon fruict.* ITAL. *Ramo d'albero con frutto.* GERM. Ein abgebrochen ſchoß mit der frucht. HISP. *El ramo ò renueuo del arbor con fruta.* ANGL. *The bough or branche of a tree with fruite.*} Qui quoniam in diuiſione agrorum antequam metæ ponerentur, figi ſolebat, termino nomen dedit. Propriè termes (ait Porphyrio) eſt oliuæ, ſicut palmes vitis. Horat. *Epod.* 16.

Germinat & nunquam fallentis termes oliuæ.

Gellius tamen etiam termitem appellat palmæ ramum cum fructu auulſum, quem Græci σπάθην nominant.

Termilæ, Τερμίλαι Herodoto, Populi ſunt Lyciæ, è Creta oriundi, quos Sarpedon Minois, & Rhadamanti frater colonos ex Creta duxit, ac Termilas nominauit, quum prius Minyæ & Solymi vocarentur, vt Herodotus refert. Poſtea Lycus Pandionis filius, eoſdem à ſe Lycios appellauit. Quæ profectò tertio Lycios ac Solymos eoſdem eſſe oſtendit, quanquam Homerus eos videatur ſeparare.

Terminthus, τέρμινθος, idem quod Terebinthus. phymatis ſpecies, quia figura, magnitudine, colore ſimilis terminthi fructus.

Tĕrmĭnŭs,i, propriè dicitur limes, qui agrum ab agro diuidit: à terendo, vt Varroni placet *lib.* 4. *de ling. Latin.* quòd hæ partes maximè terantur propter iter limitare. Aut certè à Græco nomine τέρμα, quod eſt eiuſdem ſignificationis. Dicebant etiam Antiqui termen pro termino, quo vſus Actius poeta, autore Varrone *ibid.* {גבול *ghebul* סוף *ſoph.* ὅρος, τέρμα, τέρμων. GALL. *Terme, la fin de toutes choſes, borne, limite.* ITAL. *Termine, fine.* GERM. Ein marckſtein/zilſtein. HISP. *El termino y fin generalmente.* ANGL. *The end, border or terme.*} Cicer. 4. *Acad.* Eſt enim inter ipſos, non de terminis, ſed de tota poſſeſſione contentio. ¶ Per tranſlationem terminus pro quouis fine accipitur. {סוף *ſoph.*} Cicer. 1. *de Orat.* Nullis terminis circunſcribere, aut definire ius ſuum. Idem *de ſenectut.* Omnium ætatum certus eſt: ſenectutis autem nullus certus eſt terminus. Senec. *c.* 20. *de conſol. ad Polyb.* Fixus eſt cuique vitæ terminus. Idem *cap.* 10. *de tranq.* Terminum figere incrementis. Et Plaut. *Aſin ſc.* 2. *a.* 1. Ego te redigam vnde orta es, ad egeſtatis terminos. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 1. Neque ad detexendam telam certos terminos (habeo.) Virg. 4. *Georg.*

———quamuis anguſtus terminus æui.

Idem *in Æneid.*

———hic terminus hæret.

Lucret.

———atque altè terminus hærens.

ſumptum à terminis altè defoſſis atque depactis, & de cuiuſque duratione & ſtatu ac permanſione dicitur. ¶ Terminus ſupremus, pro Deſperatione extrema. Plin. *lib.* 8. *c.* 37. *de herinaceis*, Quippe & ipſi odore initum veneficium, ita parcentes ſibi, terminúmque ſupremum oppetentes, vt fermè antè captiuitas occupet. ¶ Apud antiquos Terminus Deus putabatur, in cuius tutela fineis agrorum eſſe exiſtimabant. {Der feldmarcken Gott.} vnde etiam ſub aperto colebatur: propterea quòd nefas putabant Terminum ſub tecto conſiſtere, vt autor eſt Feſtus. Liu. 1. *ab Vrbe*, Nam quum omnium ſacellorum exaugurationem aues admitterent, in Termini fano non addixére. ¶ Termino & Fidei templum ſtruxit Numa, & quomodo fieri terminos voluit, Plutarch. *in Numa.* ¶ Huius compoſita ſunt Anterminus, & conterminus, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Terminalis,e, ad terminum pertinens.

Tĕrmĭnālĭa, orum, τερμινάλια, Varro ideo appellata eſſe exiſtimat, quòd is dies anni extremus erat conſtitutus. Ego potiùs à Termino Deo nomen ſumpſiſſe exiſtimo. Fuerunt enim terminalia feſta, quæ in honorem Termini Dei celebrabantur menſe Februario, ad octauum Calendas Martias. Nam inter terminalia & Regifugium, teſte Cenſorino, interſerebatur dies intercalaris. Liu. 3. *dec. lib.* 3. Tertio die poſt Terminalia Calendæ intercalares fuere.

Termĭno,as, Terminos conſtituo, certis finibus circunſcribo, finio, determino, claudo, defin io, regionibus & limitibus circunſcribo. {גבל *ghabal* הגביל *heghbil.* περατόω, ὁρίζω. GALL. *Finer, borner, limiter.* ITAL. *Terminare, determinare, finire, conchiudere.* GERM. Vndermarcken/ marckſtein ſetzen/ außzilen/ enden. HISP. *Acabar ò deſlindar.* ANGL. *To end, border or bound.*} Cicer. 1. *Offic.* Illorum fines, ſicut ipſi dixerunt, terminauit

minauit in medio relictum quod erat, populo Romano adiudicauit. Idem *in Catil.* Quorum alter fines veſtri imperij, non terræ, ſed cæli regionibus terminaret. Idem *de finib.* Omni autem priuatione doloris putat Epicurus terminari ſummam voluptatem, hoc eſt, Epicurus putat ſummam eſſe voluptatem priuari doloribus. Idem *lib. de ſenect.* An cenſes (vt de me ipſo aliquid more ſenum glorier) me tantos labores diurnos, nocturnóſque, domi, militiæque ſuſcepturum fuiſſe, ſi iisdem finibus gloriam meam, quibus vitam, eſſem terminaturus? ¶ Terminare bellum, & terminato bello, Liuius *lib. 2. bell. Maced.* Item, Terminare modum manumittendi. Suet. *in Aug. cap. 40.* ¶ Terminare ſententiam, abſoluere. Cicer. *ad Att. lib. 9.* Sed vt ſententiam aliquando terminemus. ¶ Terminare oculis, Diſtinguere, ſecernere, vel diſcernere, Liu. *2. bell. Maced.* Vbi ventum ad hanc vrbem eſt, repente velut maris vaſti ſic immenſa panditur planities, vt ſubiectos campos oculis terminare haud facilè queas. ¶ Terminare, verbum eſt ad religionem ſpectans. Idem *lib. 5. ab Vrb.* Factum SC. vt fana reſtituerentur, terminarentur, expiarentur.

Terminātus, a, um, part. Circunſcriptus, finitus. {מגבל migbbál. ὡρισμένος. GALL. *Termine, borné, limité.* ITAL. *Terminato, finito.* GERM. *Vndermarckt, außgezilt.* HISP. *Terminado, acabado.* ANGL. *Ended, bordered or bounded.*} vt, Terminatus ager. id eſt, limitatus. Terminatæ diuitiæ Cicer. *2. de fin.* Ne naturales quidem multa deſiderant: propterea quòd ipſa natura diuitias, quibus contenta ſit, & parabiles & terminatas habet. Velleius, Finis imperij, Tigranis) terminatus Armenia. Liuius *lib. 2. bell. Pun.* Terminato bello.

Terminātio, nis, verbale, Finitio, finis, menſura, modus. {גבלות ghablúth גבלה ghebullah. ὁρισμός. GALL. *Termination, limitation, fin.* ITAL. *Terminatione, fine.* GERM. *Außzilung, endung.* HISP. *Acabamiento, obra de deſlindar.* ANGL. *Ending, bordering or bounding.*} Terminatio aurium, diſtinctio, diſcretio. Cic. *in Orat.* Vt igitur poetica, & verſus inuentus eſt terminatione aurium, obſeruatione prudentium: ſic in oratione animaduerſum eſt, &c.

[Termulæ, *Termuli*, V. E. regni Neapolitani, ſub A. Beneuentano.
Ternementum, vel torneamentum, haſtiludium. L. g. b.]

Ternus, vide *Ter.*

Tero, is, iui, itum, Comminuo, frico, contero, attero, conſumo. {דך dach דכא dichchá דקק dichchác חבט hedbáh שבר ſchibbér כתת chath כתש chethaſch. τρίβω, τρίβω. GALL. *Broyer, piler, vſer en frottant l'vn contre l'autre.* ITAL. *Tritare, ſfrantumare, rompere.* GERM. *Reiben, oder zerreiben, ſchleiſſen.* HISP. *Hollar, trillar, ò gaſtar.* ANGL. *To weare in rubbing, to bruiſe, to ſtampe, to breake.*} Plaut. *in Aſin.* Num me illuc ducis, vbi lapis lapidem terit? Ouid. *1. de Arte,*

Frenáque magnanimi dente teruntur equi.

Virg. *4. Georg.*

Ipſe labore manum duro terat.

Plin. Dein refrigeratum teritur in farinam, id eſt, comminuitur. Ouid. *Eleg. 6. lib. 4.*

——— Tempus ſilices & adamanta terit.

Plaut. *Aſin. ſc. 1. a. 1.* Vbi lapis lapidem terit. Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 3.* Teritur ſcelerata ſinapis. Idem *Capt. ſc. 1. a. 4.* Boius Boiam terit. Ambiguè & obſcœnè, &c. ¶ Terere iter, eſt iter agere. Virg. *1. Georg.*

Sæpius è tectis penetralibus extulit oua
Anguſtum formica terens iter.

¶ Terere tempus eſt conſumere: ſimiliter Terere otium. χρονοτριβεῖν. Liu. *lib. 1.* Quas in conuiuiis, luxúque cum æqualibus viderant tempus terentes. Idem *in eodem*, Regij quidam iuuenes interim otium conuiuiis, comeſſationibúſque inter ſe terebant. Item, Terere diem. Idem *lib. 7. dec. 4.* ¶ Terere, ἀνλίσκειν, perdere. Nævius apud Priſcianum, Vt illum Dei terant, qui primùm olitor cepam protulit. ¶ Huius compoſita ſunt, Attero, contero, detero, diſtero, extero, intero, obtero, protero, pertero, retero, ſubtero, quæ ſuis vide locis.

Trītus, a, um, particip. Attritus, & vſu conſumptus. {מדכה medhucchchá נדכה nidhcheh דכא dacchchá. τετριμμένος. GALL. *Broyé, frotté, vſé, frayé.* ITAL. *Battuto, fregato, vatto.* GERM. *Geriben, geſchliſſen.* HISP. *Hollado, trillado, quebrantado.* ANGL. *Worne, bruiſed, much vſed.*} Mart. *lib. 1.*
Cerea ſi pendet lumbis, & trita lacerna, Dimidióſque nates Gallica palla tegit. Ouid. *Eleg. 6. lib. 4. Triſt.*

Bis frugibus area trita eſt.

Plaut. *Men. ſc. 4. a. 2.* Nanè lineam ſæpè tritam, &c. ¶ Trita via, ſeu Tritum iter, i. ſæpius calcatum, & à multis frequentatum. Ouid. *1. de Art.*

Trita, frequénſque via eſt, per amici fallere nomen:
Trita frequénſque licèt ſit via, crimen habet.

Cicer. *1. Philip.* Quum Brundiſium iterque illud quod tritum in Græciam eſt, non ſine ca ſſa vitauiſſem. Tritum prouerbium, hoc eſt, multorum ſermone celebratum, ὑμνούμενον. Cicer. *1. Offic.* Ex quo illud, Summum ius, ſumma iniuria, factum eſt iam tritum ſermone prouerbium. Idem *1. Acad.* Faciamus enim tractando vſitatius hoc verbum, & tritius.

Trītus, us, ui, Ipſe actus terendi. {דכי dochi כתית chatith. τρίψις. GALL. *Frayement, frottement, broyement.* ITAL. *Fregamento di vna coſa con l'altra.* GERM. *Reibung.* HISP. *Trillazon.* ANGL. *A wearing in rubbing, bruiſing.*} Plin. *lib. 33. cap. 4.* Nec vllum abſolutius aurum eſt cuſtu ipſo, tritúque perpolitum.

[Tritilis, qui teri poteſt. Gl. Iſid.
Trito, as, crebrò tero.]

Tritūra, æ, {דכי dochi כתית chatith. ἀλοητός, ἡ τρίψις, ἁλόησις. GALL. *Broyement, battement de blé en grange.* ITAL. *Il battere il grano.* GERM. *Zerſchlung, korn außtröſchung.* HISP. *La trillazon, tiempo de trillar trigo.* ANGL. *Stamping, bruiſing or threſhing.*} Colum. *lib. 1. cap. 6.* Eaeque ita munitiora ſunt, lapillíſque carent, & glebulis, quas per trituram ferè terrena remittit area.

Tritor, is, qui aliquid conterit: vt, Tritor colorum {מדכא medhacchchá מדכחית medhachchéth. ὁ τρίπτης. GALL. *Broyeur, comme celuy qui broye les couleurs aux peintres.* ITAL. *Chi trita colori ad vn pittore.* GERM. *Ein reiber.* HISP. *El que muele colores.* ANGL. *That bruiſeth any thing.*} Plin. *lib. 35. cap. 11.* Namque Erigonus tritor colorum Nilceæ pictoris in tantum ipſe profecit. Tritor ſtimulorum, qui aſſiduè vapulando ſtimulos tergo ſuo conterit. Plaut. *Perſa*, Quid ais tu etiam, ſtimulorum tritor.

[Teroana Morinorum, *Teruane*, V. olim Epiſcopalis ſub A. Remenſi an. 1553. funditus deleta iuſſu Caroli V. Imp.]

Terpănder, dri, τέρπανδρος, Poëta Lyricus, ex Antiſſa Leſbi ciuitate, qui primus quatuor Lyræ chordis tres alias addidit, & Lyrici carminis leges conſcripſit: quas nonnulli Philemoni cuidam adſcribunt. Autor Suidas. Tanta autem in Terpandro artis excellentia fuiſſe perhibetur, vt quem ſignificare volebant inſigniter quidem canere, primum tamen locum non mereri, eum μετὰ Λέσβιον ᾠδὸν, hoc eſt, poſt Leſbium cantorem collocandum dicerent. Cuius prouerbij ortum ad huiuſmodi referunt hiſtoriam. Quum Lacedæmoniorum res ſeditionibus tumultuarentur, conſultum oraculum iuſſit, vt Leſbium cantorem acceſſerent. Acceſſitus itaque Terpander, populi animum ſic deliniuit, vt omiſſa omni ſeditione, in priſtinam concordiam redierint. Qua ex re factum, vt Lacedæmonij Leſbiis muſicis primas partes tribuerint, & ſi quem alium canentem audiſſent, protinus dicerent, μετὰ Λέσβιον ᾠδόν, id eſt, poſt Leſbium cantorem eum collocandum.

Terpnus, Citharœdus inſignis Neronis temporibus floruit, cuius cantu ſupra modum Neronem delectatum fuiſſe ſcribit Suetonius *in vita eius*, Statim (inquit) vt imperium adeptus eſt, Terpnum Citharœdum, vigentem tunc præter alios, acceſſit, diebúſque continuis poſt cœnam canenti in multam noctem aſſidens, paulatim & ipſe meditari, exercitarique cœpit, nec eorum quicquam prætermittere, quæ artifices eius generis, vel conſeruandæ vocis cauſa, vel augendæ factitarent.

Terpsichore, τερψιχόρη, vna nouem Muſarum, ſic dicta, quòd choreis, & tripudiis delectetur: vel, vt Plutarchus ait, quod maxima vitæ pars ea delectetur & gaudeat. Huic quidam citharæ inuentionem tribuunt. Virg. *de nouem Muſis,*

Terpſichore affectus cithara mouet, imperat, auget.

Vide in dictione *Muſa.*

Terra, æ, Elementum frigidum & ſiccum, quod quoniam reliqua omnia grauitate exuperat, infimum ſibi inter ea locum vendicauit. {ארץ erets אדמה adhamáh. γῆ, χθών. GALL. *Terre.* ITAL. *Terra.* GERM. *Das erdtrich oder erd.* HISP. *Tierra.* ANGL. *The earth.*} Dicta terra, autore Varrone, quòd teratur, eámque ob cauſam antiquitus, vt idem autor eſt, per ſimplex r, ſcribebatur. Cicer. *de nat. deor.* Terra locata in media mundi ſede, ſolida & globoſa, & vndique in ſeſe nutibus ſuis conglobata, veſtita floribus, &c. Sunt qui velint hoc nomine in ſingulari numero totum elementum ſignificari, in plurali aliquot eius regiones. Virg. *1. Æneid.*

——— Multum ille & terris iactatus & alto,

id eſt, per multas regiones, vt illi exponunt. Quæ differentia aut falſa eſt, aut certè non perpetua. Nam & terram frequentiſſimè pro vna qualibet regione legimus, & terras pro toto orbe. Cic. *de Amicitia*, Forum qui in hac terra fuerunt, Magnámque Græciam, quæ tum florebat, &c. Virg. *4. Æneid.*

Et nunc magna mei ſub terras ibit imago.

Catull. *de Com. Beren.*

——— Ferri ſub terra quærere venas.

Tibull. *lib. 4.*

Siue ſuper terras Phœbus, ſiue curreret infrà.

Plaut. *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Quid, ais, quantum terra tegit hominum periuriſſime. *Ibid.* Aut terrâ, aut mari alicunde euoluam tibi argentum. Idem *Aul. ſc. 4. a. 4.* Radebat pedibus terram coruus. Idem *Amph.* Tubæ vtrinque canunt, contrà conſonat terra. Idem *ibid.* Vbi primùm terram tetigimus. (id eſt, appulimus.) Idem *Aul. ſc. 6. a. 4.* Perdidiſſimus ſum omnium in terra. Idem *Capt. ſc. 5. a. 3.* Sub terra lapides eximet. *Ibidem ſc. 1. a. 4.* Vt quinque icero, ad terram dabo. Idem *Milit. ſc. 1. a. 1.* Te vnum in terra viuere virtute & factis inuictiſſimum. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Protinus vt moriar non ero Terra tuus.

Velleius, Cui terra defuit ad victoriam, defuit ad ſepulturam, &c. ¶ Terram legere, Suet. *in Aug. cap. 16.* Biremibus Pompeianis terram legentibus, &c. ¶ Terra Italia, Liu. *8. d. 4.* Et iterum, Terra Italia & Hiſpania. Idem *lib. 2. d. 5.* & alibi. Item, In terra Vmbria; Gell. *cap. 2. lib. 3.* In terra Sicilia. Idem *cap. 7.* In terra Italia, *cap. 8.* In terra Græcia; Et, in terra Gallia *cap. 9. lib. 3.* In terra Italia, *cap. vlt. lib. 16.* Item, E terra Aſia, idem Gell. *cap. 9. lib. 19.* ¶ Terræ filij, γηγενεῖς, olim obſcuro ignotóque genere prognati dicebantur, propterea quod terra ſit omnium communis parens: vel quod iuxta quorundam etiam hiſtorias primitus mortales ex terra naſcebantur: quod etiam de gigantibus Poëtarum fabulæ prodiderunt: quorum quòd obſcura eſſent, & incognita ſtirpe prognati, ad Terram communem omnium matrem origo referebatur. Ad quod alludens Iuuenalis, hominem obſcurum gigantum fraterculum appellat. Cic. *Att. lib. 1.* Et huic terræ filio, neſcio cui, committere epiſtolam tantis de rebus non audebam. Vide Eraſmi adagia. ¶ Terram pro terra, eodem Eraſmo teſte, prouerbialis eſt figura in hominem exulem, erronem, & incertis vagantem ſedibus. M. T. *in Epiſtolis ad Attic. lib. 14.* Hæc & alia ferre non poſſum: itaque γῆν πρὸ γῆς cogito. ſignificat ſe de fugiendo cogitare. Terra defoſſum aliquid habere dicitur, qui non impetrit, neque profert ſuas dotes: ſumptum ab auaris aurum humo defodientibus, quod apud Plaut. facit Euclio. ¶ Terram videre dicuntur qui ad moleſti, prolixique laboris finem propemodum peruenerunt. γῆν ὁρᾶν, ſumptum à nauigantibus. Varro *lib. 1. de re ruſt.* ſcribit terram tribus modis dici, communi, proprio, & miſto. Communi, vt quum dicimus, orbem terræ, & terram Italiam, quum & lapis, & arena, & cætera eius generis ſint in nominando comprehenſa. Alterò modo dicitur terra proprio nomine, quæ nullo alio vocabulo neque cognomine adiecto appellatur. Tertio modo dicitur terra quæ eſt miſta, in qua ſeri non poteſt & naſci, vt argilloſa, aut lapidoſa. ¶ Terra etiam vocatur Veſta, ſiue quòd rebus omnibus veſtiatur, ſeu quia vi ſua ſtet. Ouid. *lib 6. Faſtor.*

Stat vi terra ſua, vi ſtando Veſta vocatur.

Dicitur & mater. Colum. *lib. 10.* Tu penitus clathris eradere viſcera matris Ne dubita Plin. *lib. 2.* Sequitur terra, cui vni rerum naturæ partium eximia, propter merita cognomen indidimus maternæ venerationis.

tionis. Nos naſcentes excipit, natos alit, ſemel editos ſuſtinet, & ſemper nouiſſimè complexa gremio iam ab reliqua natura abdicatos, tum maximè vt mater operiens. *Et paulò pòſt*. Terra ſerpentem, homine percuſſo, amplius non recipit.

Terram, punctum eſſe cæli, ex Hygeno cognoſcitur: is enim ſic *in lib de Limitibus*, Cæli punctum eſſe terram, ſic deſcribunt, quòd dicant, à polo ad Saturni circulum interuallum eſſe: quod Græci Hemitonion appellant: à Saturno, deinde ad Iouem, hemitonion: ab hoc deinde ad Martem, tonum: à Marte deinde ad Solem, ter tantum eſſe, quantum à polo ad Saturnum, hoc eſt, trihemitonion: à Sole deinde tantum eſſe ad Venerem, quantum à Saturno ad Iouem, hemitonium: à Mercurio deinde ad Lunam, tantundem Hemitonion: à Luna ad terram tantum, quantum à polo ad Iouem, tonon. ſic terram punctum cæli eſſe oſtendunt, & ars muſica per hæc diaſtemata conſtare fertur.

Tērritōrium, ij, eſt (vt inquit Pomponius) vniuerſitas agrorum intra fines cuiuſque ciuitatis. {ארץ *érets* מדינה *medhinah* שדה *sadéh*. ἐνορία. Gall. *Territoire*. Ital. & Hisp. *Territorio*. Germ. Der Ackerfeld/oder gütter Bann vmb ein ſtatt/zwing vnnd Bann vmb ein flecken. Angl. *Territorie, the boundes of a countrey or feldes lying within the boundes of a citie.*} Quod ab eo dictum eſt, quod maximè teratur, vel quod magiſtratus eius loci intra omnes fines terrendi, id eſt, ſummouendi ius habeat. Hactenus Pompon. Plin. *lib*. 14. *cap*. 6. Extra territorium id abire. Cicer. 2. *Philipp*. Vt florentis coloniæ territorium minueretur. Territorium, inquit Frontinus, Quicquid hoſtis terrendi cauſa conſtitutum eſt.

Tērrēus, a, um, quod eſt ex terra. {γήϊνος. Gall. *De terre*. Ital. *Di terra*. Germ. Irdin. Hisp. *Coſa de materia de tierra*. Angl. *Of the earth.*} vt, Vas terreum. Colum. *lib*. 1. Horreum camera contectum, cuius ſolum terreum, prius quàm conſternatur perfoſſum.

Tērrēnus, a, um, quod vel in terra natum eſt, vel in terra viuit, vel aliquid cum terra commune habet, vt Terrenum animal. {χερσαῖος. Gall. *Terrien, né ou viuant en terre*. Ital. *Terreno*. Germ. Irdiſch. Hisp. *Coſa perteneciente à la tierra*. Angl. *Earthly, liuing on the earth.*} Virg. 6. *Æneid*. Terrenique hebetant artus, moribundaque membra. Ouid. 14. *Metam*.

Sic vbi terreno Lycæus eſt epotus hiatu,
Exiliit procul hinc, aliòque renaſcitur orbe.

Idem 1. *Metam*.

——*Nec quicquam terrena facis habentem.*

Cicer. 1. *Tuſc*. Corpora noſtra terreno principiorum genere confecta ardore animi conualeſcunt. Plin. *lib*. 9. *cap*. 29. Terreni maiores quàm pelagici. ¶ Terrenus, pro terreus χοϊκὸς, γεηρός. Columell. Area quoque ſi terrena erit, vt ſit ad tecturam ſatis habilis. Item, Terrei colles, Liu. 8. *dec*. 4.

Tērrēnum, i, ſubſtantiuum neutri generis, Terra cultui idonea. {γῆ. Gall. *Terroir, champ*. Ital. *Terreno*. Germ. Erden/erfeld bare/erdtrich. Hisp. *Terruno, ò naturaleza de tierra*. Angl. *Ground or land for manuring.*} Colum. *lib*. 2. Calidiſſimi ruſticarum rerum genera terreni tria eſſe dixerunt, campeſtre, collinum, montanum. Idem *lib*. 1. Agrum habebimus ſalubri cælo, vberi gleba, parte campeſtri, parte alia collibus, vel ad Orientem, vel ad Meridiem molliter deflexis, terreniſque aliis atque aliis ſylueſtribus & aſperis.

Tērrēſtris, e, Terrenus. {χερσαῖος, χθόνιος. Gall. *Terreſtre, de terre*. Ital. *Di terra*. Germ. Irdiſch. Hisp. *Coſa de tierra*. Angl. *Of the earth.*} vt, Terreſtre animal, quod in terra vitam agit. Plin. *lib*. 10. *cap*. 61. Rurſus in terreſtribus pariunt ſerpentes. Ouid. *lib*. 14. *Metam*.

——*tantóſque per alta labores*
Æquora ſuſtinuit, tantos terreſtribus armis.

Cic. 6. *Verr*. Illud Flaminius ita ex æde ſua ſuſtulit, vt in Capitolio, hoc eſt, in terreſtri domicilio Iouis poneret. Liu. 3. *bell. Pun*. Conſul literis Philippi atque Annibalis perlectis, conſignata omnia ad Senatum itinere terreſtri miſit: nauibus deuehi legatos iuſſit. Idem 1. *ab Vrb*. Audi Iupiter, & tu Iuno, Quirine, diique omnes cæleſtes, voſque terreſtres: voſque inferni, audite. ¶ Terreſtris cœna, i. olerum & heluellarum cœna, qualis pauperum tenuioriſque fortunæ. Plaut. *Capt*. facetè iocatur. Æ. terreſtris cœna. E. ſus terreſtris beſtia eſt. Æ. multis oleribus. E. curato ægrotos domi. Sic dixit, quia olera terrâ naſcuntur, ideóque terrâ nata vocauit Tullius *in Epiſt. fam*. Horatiúſque Torquatum inuitat ad terreſtrem cœnam, cùm inquit,

Nec modica cœnare times olus omne patella.

Præſidium terreſtre, cui opp. maritimum, Cicer. 7. *Verr*. Cleomenes autem quòd erat terreſtre præſidium non re, ſed nomine, ſperabat iis militibus, quos ex eo loco deduxiſſet, explere ſe numerum nautarum & remigum poſſe.

Tērrigĕnă, communis generis, Ex terra genitus. {γηγενής. Gall. *Engendré de la terre*. Ital. *Generato di terra*. Germ. Von der erden geboren. Hisp. *Engendrado de la tierra*. Angl. *Engendred of the earth.*} Cicer. 2. *de diuin*. Terrigenam, tardigradam, domiportam, ſanguine caſſam, potius quàm hominum more cochleam dicere. Lucan. *lib*. 3.

Aut ſi terrigenæ tentarent aſtra gigantes.

Ouid *Epiſt*. 11.

Dent terrigenæ (facinus miſerabile) fratres
In ſe conſtrictas conſeruere manus.

¶ Terrigenæ, apud Cenſorium dicuntur Autochthones, qui & Aborigines vocantur.

Terricolă, qui terram habitat. {ἐπιχθόνιος. Gall. *Qui habite en la terre*. Ital. *Cui habita nella terra*. Germ. Einwohner deß erdtreichs. Hisp. *El que mora en la tierra*. Angl. *That dwelleth on the earth.*} Eſt autem hominum epitheton apud Poetas, à terræ inhabitatione deductum, quo mortales diſtinguuntur à ſuperis, qui à cœleſti habitatione cœlicolæ dicuntur.

Tērricrepus, a, um, Iouis vel fulminis epitheton, quaſi terribiliter, ſeu cum terrore increpans. Vox eſt poetica βαρύβρομος.

Terræ inferiora, *Eph*. 4. 1. partes terræ imæ, vt in quibus aliquis ſepelitur.

Terræ filius, obſcuriſſimi loci homo.

Terræmotus, us, Terræ concuſſio, quæ à ſpiritibus terræ incluſis & exitum ſibi molientibus fit. {רעש *rahháſch*. σεισμός. Gall. *Tremblement de terre, mouuement ou eſmotion de terre*. Ital. *Terremoto, ſmouimento della terra*. Germ. Erdbidem. Hisp. *Terremoto*. Angl. *An eart quake.*} Terræmotus quid ſit, vide apud Gell. *cap*. 28. *lib*. 2. Plin. *lib*. 2. *cap*. 84. Fiunt cum terræmotu & inundationes maris, eodem videlicet ſpiritu infuſi, aut reſidentis ſinu recepti. Maximus terræ memoria mortalium exſtitit motus, Tiberij Cæſaris principatu, XII. vrbibus Aſiæ vna nocte proſtratis. Cic. 2. *Offic*. Si tecta aut vi tempeſtatis, aut terræmotu, aut vetuſtate cecidiſſent. Idem 1. *de diuin*. Conquaſſatis maximis terræmotibus. Liu. *lib*. 10. *dec*. 4. Terra mouit, &c.

Tērrānĕōla, æ, cum accentu in antepenult. auis alaudæ ſimilis, præterquam quòd in capite apicem non habet, ſicut alauda χαμαίπους, κορυδαλίς. ¶ Dicta terraneola, quod non in arboribus, ſed in terra reſideat atque nidificet. Sipontinus.

Tĕrrŏr, is, timoris incuſſio. {חתת *chittháth* חתית *chittith* מחתה *mechittáh* פחד *pachadh* בלהה *behaláh*. φόβος, δεῖμα, φόβητρον. Gall. *Effroy, frayeur, eſpouuentement, eſtonnement*. Ital. *Terrore ſpauento, paura*. Germ. Ein ſchrecken oder ſchreckung. Hisp. *Eſpanto del que eſpanta*. Angl. *Dread, feare, terrour.*} Cicer. 4. *Tuſc*. Quæ autem ſubiecta ſunt ſub metu, ac ſic definiunt. Pigritiam metum conſequentis laboris, terrorem metum concutientem. Ex quo fit vt pudorem rubor, terrorem pallor, & tremor, & dentium crepitus conſequatur. Seruius inter terrorem & metum ſic diſtinguit, quòd terror propriè ſit, qui aliis infertur, vnde & terribilis dicitur metus, quem habent timentes. Velleius, Duos terrores Reip., Carthaginem & Numantiam ſup.) Licèt aliquando terror pro metu ponitur. Virg. 11. *Æneid*.

Quòd ſi tantus habet mentes & pectora terror.

Plaut. *Amph*. Exurgite qui terrore meo occidiſtis. *Ibid*. Eadem nos formido timidas terrore impulit. Ouid. 13. *Metam*.

Conuocat Atrides ſocios terrore pauentes.

Tĕrrĕo, es, ui, Timorem alicui incutio, terrorem affero, terrorem infero, terrorem iniicio, timorem facio. {חתת *chittéth* הפחיד *hiphchidh* הבהיל *hibhil*. ἐκπλήττω, φοβέω. Gall. *Eſpouuanter*. Ital. *Spauentire, ſpauentare*. Germ. Erſchrecken. Hisp. *Eſpantar*. Angl. *To feare, to mak affrayed.*} Virg. *lib*. 1. *Georg*.

Et ſonitu terrebis aues.

Cæſar *lib*. 3. *bell. ciuil*. Ex legionarij interioris munitionis defenſores, ſcalis admotis, tormentiſque cuiuſque generis, teliſque terrebant. Virg. *lib*. 8. *Æneid*.

Iam tum relligio pauidos terrebat agreſtes
Dira loci.

Idem *lib* 6. *Æneid*.

——*licet ingens ianitor antro*
Æternum latrans exangues terreat vmbras.

Idem 8. *Æneid*.

Nec bello terrere minis.

Ouid. 14. *Metam*.

——*Tonitrúque & fulgure terruit orbem.*

Tibull. 4.

Me cognita virtus terret. (ſup. vires.)

Ouid. 13. *Metam*.

——*Non tu tantùm terreris Vlyſſe,*
Sed fortes etiam.

¶ Huius compoſita ſunt, Abſterreo, conterreo, deterreo, exterreo, perterreo: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Tĕrrĭtus, a, um, particip. ſeu nomen ex participio. {נבהת *nibhath* נבהל *nibhal*. ἐκπλαγείς, ἐκφοβηθείς. Gall. *Eſpouuanté*. Ital. *Spauentato*. Germ. Erſchreckt. Hisp. *Eſpantado*. Angl. *Feared, or made affraide.*} vt, Territus animi: hoc eſt, conturbatus animo. Liuius 7. *ab Vrbe*, Itaque Conſule territo animi, videſne tu, inquit, A. Corneli, cacumen illud ſupra hoſtem? Ouid. 2. *Metam*.

Venatrixque metu venatum territa fugit.

Tĕrrĭto, as, Frequentatiuum à Terreo. {ἀναπτοιέω. Gall. *Eſpouuanter*. Ital. *Spaurire*. Germ. Offt oder häufig erſchrecken. Hisp. *Eſpantar*. Angl. *To mak affraide.*} Terent. *in Andr*. Dij te eradicent, ita me miſeram territas. Virg. 4. *Æneid*.

——*& magnas territat vrbes.*

Idem 12. *Æneid*.

——*quos improbus aduena bello*
Territat.

Liuius 8. *ab Vrbe*, Dein poſtquam aſpernabantur flagitium aures, minis territare, atque identidem admonere fortunæ. Plaut. *Amph*. Larua vmbratilis, tu me minis territas. Idem *Curc. ſc*. 4. *a*. 4. Ego te vehementer vapulare iubeo, Ne me territes. *Ibid. ſc*. 3. *a*. 5. Non ego te flocci facio, ne me territes. Suet. *in Calig. cap*. 19. Alios, vt alicuius immenſi operis fama territare.

Terrefacio, is, Terrore afficio. {חתת *chittéth* הפחיד *hiphchidh* הבהיל *hibhil*. ἐκπλήσσω, δειματόω. Gall. *Eſpouuanter*. Ital. *Spauentare*. Germ. Ein ſchrecken machen. Hisp. *Eſpantar*. Angl. *To mak affrayde.*} Hinc perterrefacio, vt Perterrefacias Dauum, apud Terent. *in Andria*.

Tĕrrĭfĭco, as, Terrorem incutio. {חתת *chittéth* הפחיד *hiphchidh* הבהיל *hibhil*. ἐκπλήττω, φοβέω. Angl. *To make affrayde.*} Lucret. *lib*. 1. & quæ res obuia mentes Terrificet morbo affectis. Virgil. *lib*. 4. *Æneid*.

——*rácique in nubibus ignes*
Terrificant animos.

Tĕrrĭfĭcus, a, um, Terribilis, formidabilis, terrorem incutiens. {נורא *norá*. φοβερός. Gall. *Choſe qui eſpouuante*. Ital. *Che da ſpauento*. Germ. Schrecklich/das ein zuſchrecken macht. Hisp. *Coſa que haze eſpantar*. Angl. *Terrible, that induceth feare.*} Virg. 5. *Æneid*.

Seraque terrifici cecinerunt omina vates.

Idem 8 *Æneid*.

Fulgores nunc terrificos, ſonitúmque metúmque
Miſcebant operi.

Nox terrifica, apud Valer. Flacc. *lib*. 5. *Argon*. Stridores terrifici, apud Silium *lib*. 5. Gell. *cap*. 14. *lib*. 5. Is vnus leo corporis impetu, vaſtitudine, terrificoque

terrificóque fremitu & ſonoro toris, comiſque ceruicum fluctuantibus, animos oculoſque omnium in ſeſe conuerterat.

Terribilis, e, formidabilis, horribilis. {נורא nora. φοβερὸς, ἐκπληκτικός. GALL. *Terrible, effrayant, qui donne frayeur & effroy.* ITAL. *Che mette paura, terribile.* GERM. Schröcklich, erſchröckenlich. HISP. *Coſa que eſpanta.* ANGL. *Terrible, that induceth feare.*} Virg. 9. *Æneid.*

Terribili ſqualore Charon.

Cicer. *pro Seſt.* Alter, ô dij boni, quàm teter incedebat, quàm truculentus, quam terribilis aſpectu. Idem *in Par.* Mors terribilis eſt illis quorum cum vita omnia extinguuntur. Virg. 6. *Æneid.*

Terribiles viſu formæ, lethúmque laborque.

Suet. *in Cæſ. cap. 66.* Cum expectatio regis Iubæ terribilis eſſet. Ouid. *Eleg. 2. lib. 4. Triſt.*

Vultum terribiles alios immemoréſque ſui.

Et Senec. *cap. 7. de conſol. ad Marc.* Præſumpta opinio de non timendis terribilibus.

Terriculum, i, quod inijcit terrorem. {φόβητρον. GALL. *Choſe qui eſpouuente, eſpouuantail.* ITAL. *Coſa che ſpauenta, ſpauentacchio.* GERM. Ein ſchreckerlin. HISP. *El eſpantajo.* ANGL. *That induceth feare.*} Liu. 5. *ab Vrbe.* Quum omnium aſſenſu comprobata oratio eſſet, gaudereatque Patres ſine Tribunitiæ poteſtatis terriculis inuentam eſſe aliam vim maiorem ad coercendos magiſtratus, victi conſenſu omnium, comitia tribunorum militum habuere. Idem *lib. 4. dec. 4.* Nullis terriculis moueri. Accius. Proinde iſta hæc ſua aufer terricula, atque animum iratum comprime.

Terriculamentum, Terriculum. φόβητρον, μορμολύκειον. Phantaſma, ſiue ſpectrum terrorem incutiens. Apul. *in Apolog.* Omnia nocturum occurſacula, omnia buſtorum formidamina, omnia ſepulcrorum terriculamenta.

Territio, nis, ἐκφόβησις. Vlp. *D. lib. 74. tit. 10. lib. 15.* Leuis territio non pertinet ad hoc edictum.

Terriloquus, Adiect. poet. ex terreo & loquor compoſitum, quaſi loquens terrentia & terrorem afferentia. Lucr. *lib. 1.*

Tutemet à nobis iam quouis tempore vatum

Terriloquis victus dictis deſciſcere quæres.

Terriſonus, aliud adiect. Claud. 1. *Panegyr.*

Nec te terriſonus ſtridor venientum Alani.

¶Terſtis, pro terſiſtis, antiq. Lipſ.

Terticeps, tres vertices habens. Turn. ¶

Tertus, a, um, adiect. id eſt, detertus. {ממרט memorát.} Var. Terta nitet galea. Cato *de liberis educandis*, vt citatur à Nonio, Alij ſunt, circumtonſi, terti atque vncti, vt videantur eſſe mangonis ſeruuli.

Tertianus, Tertiarius, Tertio, tertius, Tertius, vide *Ter.*

Tertullianus, Τερτυλλιανός, Scriptor eccleſiaſticus, eloquens quidem, in nonnullis tamen ab orthodoxæ Eccleſiæ fide nonnihil aberrans. Animam enim immortalem quidem eſſe fatetur, ſed eam effigiatum corpus eſſe contendit, neque hanc tantum, ſed ipſum etiam Deum corporeum eſſe dicit, licet non effigiatum: nec tamen hinc hæreticus creditur eſſe factus.

¶Teruela, *Teruel*, V. E. Hiſpaniæ ſub A. Cæſaraugustano ¶

Teruncius, Nummus perexiguus a tribus vncijs, hoc eſt, quarta libellæ parte dictus, teſte Varrone *lib. 4. de ling. Lat.* {אגורה agorah τετάρτη, τεταρτημόριον. GALL. *Vne piece de monnoye de vil prix, comme vn liard, trois onces.* ITAL. *Vn bagattino.* GERM. Ein Droſchlin. HISP. *Moneda de tres oncas, como marauedis.* ANGL. *A farthing, ſmall thing.*} Plaut. *in Capt.* Neque ridiculos iam terruncij faciunt. Cic. *in Catil.* De præda mea teruncium non attigit quiſquam. Idem *Att. lib. 5.* Caue putes quicquam homines magis vnquam eſſe miratos, quam nullum Teruncium, me obtinente prouinciam, ſumptus factum eſſe in Rempublicam, nec in quenquam meorum.

Teſqua, loca edita, aſpera, & inculta, ipſo ſitu atque ſilentio religionem quandam & horrorem incutientia. {מדברות a' berôth איתן ethan ὑλώδη. GALL. *Boſcages conſacrez & dediez à quelque Dieu.* ITAL. *Boschi conſecrati à i dy.* GERM. Rauhe einöde vnd vngeheure örter / wildinen. HISP. *Boſques conſagrados à los dioſes.* ANGL. *Rough places not haunted, dedicated to ſome god.*} Horat. 1. *Epiſt. 14.*

——nam quæ deſerta & inhoſpita teſqua

Credis, amœna vocat, mecum qui ſentit: & odit

Quæ tu pulchra vocas.

Nemoroſa teſqua, apud Luc. *lib. 16.* Teſqua (inquit Feſtus) loca augurio deſignata, Cic. aſpera eſſe ait, & difficilia. Hæc ille. Varro *lib. 6. de ling. Lat.* Teſca ſcribit per c litteram: putatque teſca dicta quaſi tueſca, à tuendis ſacris, locaque quædam agreſtia interpretatur: ideo cuipiam conſecrata. Accij teſtimonio id ipſum confirmans, ex Tragœdia cui Philoctetæ nomen eſt, in hunc modum citato, Quis tu es mortalis, qui in deſerta & teſca te apportes loca? Quid autem teſcorum nomine intelligere debeamus, explicat idem Accius, paulo poſt ſubiungens, Celſa Cabrum delubra tenes, myſteriaque priſtina caſtis concepta ſacris. Hæc ferè Varro.

¶Teſſaracoſtus, a, um, τεσσαρακοστός, ή, όν, quadrageſimus, a, um.

Teſſeracoſte interuallum a Paſcha ad Aſcenſionem. Solenne autem Teſſeracoſtæ eſt ipſa Aſcenſio ¶

Teſſaracoſton, τεσσαρακοστόν, tempus dierum quadraginta ante partum, & totidem poſt partum, quibus mulieres a ſacris arcebantur: propterea quod id fere temporis tam ipſæ, quam earum fœtus plurimis infeſtentur incommodis. Quo dierum numero exacto, feſtum celebrabant, quod & ipſum teſſeracoſton appellabant. Vide Cenſorinum de Die natali, & Cælium Rhodig. *lib. 26. cap. 21.*

¶Teſſares decatitæ dicti, qui XIIII. luna Paſcha cum Iudæis obſeruando contendunt. Pap. ¶

Teſſella, vide *Teſſera.*

TESSERA, {קוביא. GALL. *Figure quarrée en tous ſens, vn dez à iouer.* ITAL. *Dado da giuocare.* GERM. Ein würffel oder dergleichen figur ſo in allweg gevierdt iſt. HISP. *Figura del dado.* ANGL. *A tierce, a ſtore or taile of wood whereon the number of thinges deliuered is marked.*} Figura ex omni parte quadrata, teſte Macrob. *lib. 1. in ſomnium Scip.* hoc eſt, conſtans ſex lateribus æqualibus: qualem eſt videre in iis officulis, quibus in alueolo ludimus, punctis quibuſdam diſtinctis, & in quacunque incubuerint parte, immotam ſtabilitatem habentibus, quæ & ipſa a Latinis teſſeræ, a Græcis κύβοι appellantur. Cicer. *de diuin.* Quid eſt enim ſors? idem propemodum quod micare, quod talos iacere, quod teſſeras: quibus in rebus temeritas & caſus, non ratio & conſilium valet. Idem *in Catone.* Nobis ſenibus ex luſionibus multis talos relinquant & teſſeras. Ouid. *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

Teſſera quos habeat numeros diſtante vocato,

Mittere quo deceat, quo dare miſſa modo.

Tali autem hac taxilli omnino diuerſi erant a teſſeris: vt qui quatuor tantum haberent latera ad ſimilitudinem eorum oſſiculorum quæ in articulo pedis animalium biſulcorum ventre protuberant, concaua vertebra ligata altera parte concaua, altera in conuexitatem nonnihil aſſurgente. Sed de his abundè multa dicta ſunt ſuo loco. ¶ In militia item teſſera dicebatur ſymbolum quo focij ab hoſtibus exploratoribus dignoſcebantur. {אות oth σύνθημα, σύνθημα. GALL. *Mot de guet, marque, enſeigne.* ITAL. *Nome delle guardie.* GERM. Die loſung wortzeichen im krieg. HISP. *El apellido de la guerra.*} Ea autem erat tabella, teſte Polybio, quam Tribuni militares ſub noctem ab Imperatore acceptam ad Centuriones perferebant: Centuriones autem ad Decuriones: & rurſus ad vnumquemque ſuæ decuriæ militem: a quibus rurſus antequam ſe intenderent tenebræ, redibat ad Imperatorem. Virg. *lib. 7. Æneid.*

——It bello teſſera ſignum.

Liu. *lib. 7.* Cæteris omnibus teſſeram dari iubet. ¶ Item teſſera eſt belli & pacis futuræ ſignum. σύνθημα, ξυλήφιον. Polyb. Pomponius, Q. Mutius ad Carthaginienſes legatus, quum eſſent duæ teſſeræ politæ, vna pacis, altera belli, arbitrio ſibi dato vtram vellet deferre: vtramque ſuſtulit, & ait Carthaginienſes petere debere, vtram mallent accipere. ¶ Ponitur nonnunquam pro ſigno frumentario, quo exhibito, vnuſquiſque frumentum pro portione accipiebat à Præfecto annonæ: ſicut ex more vetuſto in patria noſtra fieri ſolitum eſt his, qui pauperum curam habent. Nam erogantur ſigna quædam plumbea, quibus exhibitis ſigillatim accipiunt certam menſuram farinæ, vel panis viriue. Suet. *in Auguſto*, Ac ne plebs frumentationum cauſa frequentius à negotiis auocaretur, ter in annum quaternorum menſium teſſeras dare deſtinauit. Idem *in Neron. cap. 11.* Auium cuiuſque generis multiplex genus, teſſeræ frumentariæ, veſtis, aurum, &c. Loquitur de ludis pro æternitate imperij ſuſceptis. Iuuen. *Satyr. 7.*

Summula ne pereat, qua vilis teſſera venit

Frumenti.

¶ Sic etiam dicuntur teſſeræ nummariæ, quibus exhibitis ſumma nummum præſcripta repentari ſolet. Suetonius earum meminit *in Auguſt. cap. 41.* Frumentum virìtim admenſus eſt, &c. Teſſeraſque nummarias duplicauit. ¶ Teſſeras etiam ſpargebant Imperatores: Dio vocat σφαιρία. Vide in lexico Conſtantini σύμβολον. ¶ Item teſſeræ collybiſticæ, quas vulgus *literas cambij* vocat, cum in vſum excogitatæ, vt pecunia argentariis tradita, vel in locis remotiſſimis citra vllum vecturæ periculum recipi poſſit. Item Teſſera eſt lignum vtrinque complanatum, in quo numeri inciduntur. Vulgus *Taleam appellat.* Galli dicunt, *Taille.* Plaut. Suam vterque teſſeram habet, ratio conſtat. ¶ Teſſera hoſpitalis. Fuit antiqui moris teſſeram dari hoſpitibus dimidiatam quam quicunque attuliſſet ad nos, item, continuo agnoſci poſſet, & hoſpitio accipi, tanquam amicus & vetus hoſpes. Hoc autem ius neceſſitudinis ad poſteros tranſibat: propterea teſſeram hoſpitalem diligenter obſeruabant. Idem Plaut. *in Pœn.* Ego ſum ipſus, quem tu quæris. P. hem quid audio? A. Antidamæ me gnatum eſſe. P. ſi ita eſt, iam teſſeram conferre ſi vis, hoſpitalem. A. eccam attuli. Teſſeram hoſpitalem confregiſſe dicebatur, qui ius hoſpitij violarat, hoc eſt, vt ait Eraſmus, qui ſibi reditum in domum aliquam præcluſerat. Plaut. *in Ciſtel.* Hic apud nos iam Alcesimarche confregit teſſeram. ¶ In veſtibus item figuræ quædam quadratæ, Teſſeræ dicebantur: vnde & veſtes ipſæ dictæ ſunt Teſſellatæ. Plin. *lib. 35. cap. 9. de Zeuxide pictore*, Opes quoque tantas acquiſiuit, vt in oſtentatione earum Olympiæ aureis literis in palliorum teſſeris intextum nomen ſuum oſtentaret.

Teſſella, æ, diminutiuum à teſſera, tam quamuis ſignificat formam habentem quadratam: cuiuſmodi ſunt laterculi, ſiue lapides quadrati, quibus pauimenta ſternuntur. {ψηφίδιον. GALL. *Petit morceau, ou petite piece quarrée, comme de quoy on fait ouurage de marqueterie.* ITAL. *Picciola teſſera.* GERM. Etwas das geuiert iſt wie ein würffel. HISP. *Tablilla.* ANGL. *A ſmall piece that men make beries or more with in tables or bordes.*} Plin. *lib. 37. cap. 10.* Androdamas argenti nitorem habet, vt adamas, figura quadrata, & ſemper teſſellis ſimilis.

Teſſello, teſſellis ſterno

Teſſellatus, a, um, quod teſſellis, id eſt, paruis quadratis lapillis eſt compoſitum. {ψηφιδωτός. GALL. *Fait de petites pieces quarrées.* ITAL. *Fatto à quadri piccioli.* GERM. Das mit gevierten ſtucken vetſetzt iſt / als ein büne die man mit viereckecten ſteinen beſetzt. HISP. *Coſa hecha de tablillas.* ANGL. *A pauement wrought with in all ſtones or any thing with checker work of ſmall pieces of wode, one, or ſtone.*} vt, Pauimentum teſſellatum. Suet. *in Cæſ.* Munditiarum lautitiarumque ſtudioſiſſimum multi prodiderunt: quamuis tenuem adhuc, & obæratum, in expeditionibus teſſellata & ſectilia pauimenta circumtuliſſe. Vitruuius *lib. 7.* præcipit pauimenta teſſellata angulos omnes æquales: eademque ſectilia dici, quoniam in partes ſecta ſint, vt quocunque velis, poſſint circumferri. ¶ Erant & teſſellatæ, quædam tunicæ teſſeris quibuſdam diſtinctæ. Vnde palliorum teſſeras dixit Plin. *lib. 35.* Zeuxis aureis literis in palliorum teſſeris intextum nomen ſuum oſtentabat.

Teſſerula, æ, Symbolum, ſiue ſignum frumentarium, quod qui ad præfectum annonæ referebant, certam frumenti accipiebant menſuram: quemadmodum etiam hodie in quibuſdam ſacerdotum collegiis æneos plumbeoſve quadrantes videmus diſtribui, quos penoris præfectus ab iiſdem certa vini menſura, certoque panis pondere ſolet redimere. {σύνθημα. GALL. *Marque & enſeigne, petite piece marquee.* ITAL. *Inſegno, bollo, picciol quadro.* GERM. Ein gevierdt wartzeichen. HISP. *Señal, tablilla.* ANGL. *A taile of woode to number thinges deliuered.*} Perſius *Sat. 5.*

——ſcabioſum

———*ſcabioſum teſſerula ſæ*
Poſſidet.

Plin Frumenti rationem teſſerulis oſtendebat. ¶ Teſſerulæ item dicebantur exigui quidam & quadrati lapilli, ex quibus elegantiora pauimenta ſternebantur, quæ ab antiquis Teſſellata dicebantur. Cic. *lib.* 3. *de Orat.* ex Lucilio, Quàm lepidè lexeis compoſtæ, vt teſſerulæ omnes, Arte, pauimento, atque emblemate vermiculato.

Teſſĕrārĭūs, ij, qui teſſeram, hoc eſt, ſignum bellicum per contubernia militum nuntiat. Vide Plutarch. *in Galba.* {ὁ τὸ σύνθημα κομίζων. Gall. *Celuy qui porte le mot de guet.* Ital. *Chi porta il nome alle guardie all' eſſercito.* Germ. Ein rottmeyſter der den Kriegsleuten die heimliche loſung gibt. Hisp. *El que trae lo apellido de la guerra.* Angl. *A bringer of the watchword.*}

Teſſĕrārĭus, a, um, quod ad teſſeras pertinet, κυβευτικός. vt, Ludus teſſerarius. κυβεία.

Tēstă, æ, vas fictile, quod ex argilla tornatum, mox ad ignem coquitur: vnde & teſta dicta, quaſi toſta. {חרש *chéres*, ὄστρακον. Gall. *Teſt, ou coquille, vaiſſeau de terre cuitte.* Ital. *Chiappa pezzo, guſcio teſto.* Germ. Ein irdin geſchirr. Hisp. *Qualquier vaſo hecho de barro teja ò ladrillo.* Angl. *A veſſel made of baked earth, a sharde or shell.*} Horatius 1. *Epiſt.* 2.

Quo ſemel eſt imbuta recens ſeruabit odorem
Teſta diu.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Alter humum, de qua finguntur pocula, monſtrat:
Quaque docet liquido teſta ſit apta mero.

Idem *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Nudaque conſiſtunt formam ſeruantia teſta
Vina, &c.

Idem *lib.* 2. *Faſt.*

Ara fit, huc ignem curta fert ruſtica teſta.

Horat. 1 *Carm. Ode* 20.

Vile potabis modicis Sabinum
Cantharis, Græca quod ego teſta
Conditum leui.

Ad Herenn. *lib* 4. Prometheus, quum mortalibus ignem diuidere vellet, ipſe ſi à vicinis cum teſta ambulans carbunculos corrogaret, non ridiculum videretur? ¶ Quin & ipſa fragmenta fictilium vaſorum, teſtæ dicuntur. Plin. *lib.* 36. *cap.* 25. Neceſſarium binas per diuerſum coaſſationes ſubſterni, capita earum perfigi ne torqueantur, & ruderi nouo tertiam partem teſtæ tuſæ addi. ¶ Teſta pro oſſis dentiſque fragmento. Celſ. *lib.* 6. *cap.* 9. Bacca hederæ coniecta in id foramen, dentem findit, iſque per teſtas excidet. Sic emendauimus ex vetuſto codice, cùm in editis legatur, *iſque ferrò ſtans excidet.* Rurſus *lib.* 6. *cap.* 13. Deus eximendus: teſta oſſis, ſi qua exceſſit, recidenda eſt. Vulgò dicitur, *vno equilledos.* Conſtantin. ¶ Teſta item dicitur tegmen cuiuſlibet rei durum & fragile, quod Græci ὄστρακον vocant, vt in piſcibus omnibus qui duriore veſtiuntur cortice, qui à Græcis ὀστρακόδερμοι appellantur. Cic. 2. *de natur deor.* Quot genera, quàmque diſparia partim ſubmerſarum, partim fluitantium & innatantium belluarum, partim ad ſaxa natiuis teſtis inhærentium? ¶ Teſtas quoque figuratè poſitas legimus pro oſtreis, aliiſve id genus piſcibus, duriore cortice contectis. Horat. 2. *Serm. ſat.* 4.

Sed non omne mare generoſa fertile teſta.

¶ Teſtas item pro ouorum putaminibus dicimus, item pro conchis cochlearum. Plaut. *Pœn.* Scin' quid eſt? cochleæ è teſta vt ſuſtolli ſolent, &c. ¶ Veteres etiam teſtu dixerunt tanquam genu, vt Flauius Caper annotauit. Mummius *in Attellano,* Iunius ad ſpectacula eſt videre in teſto, quantum ſit caput. Afranius, Indignum vero dici ſolet teſtu. Soſipater *lib.* 1.

Teſtarum crepitus Iuuenali *Sat.* 2. ſunt, ſonitus muſici, quos edebant tanquam ſaltationis normam.

Teſtŭla, parua teſta. {ὀστράκιον. Gall. *Petit teſt.* Ital. *Picciol teſto.* Germ. Ein irdin geſchirrlin oder ſcherblin. Hisp. *Pequeña teja.* Angl. *A litle earthen veſſel, shard or shell.*} Colum. *lib.* 11. *cap.* 3. de porris capitatis loquens, Tum teſtulæ, vel conchæ quaſi ſedes in ſingulis ſubiectis ſeminibus adobruuntur, vt fiant capita latioris incrementi. Teſtulis ferebantur ſuffragia. Liu. *lib.* 5. *bell. Pun.* Teſtulis datis, tribuni populum ſummouerunt, ſitellaque allata eſt vt ſortirentur, vbi Latini ſuffragium ferrent.

Tēstācĕūs, a, um, quod ex teſta eſt, ſiue quod teſtæ duritiem imitatur. {ὀστράκινος, ὀστρακώδης. Gall. *De terre cuicte, de coquille.* Ital. *Di terra cotta.* Germ. Haut wie ein irdener ſcherb, das auß ſcherben oder harten ſchalen iſt. Hisp. *Coſa de barro.* Angl. *Of baked earth, of a shard or shell.*} Plin. Inſectorum omnium, & quibus teſtacea operimenta, oculi mouentur. Idem *epiſt.* 136. Quia ſint cæmento medij farti, nec teſtaceo ore præcincti. Idem *Epiſt.* 254. *ad Traianum.* de aquæ ductu Nicomedenſium. Aliqua pars, vt mihi videtur, teſtaceo opere agenda erit. Teſtacei pyra quæ etiam Segnina dicebantur. Plin. *lib.* 15. *cap.* 15. Segnina quæ alij a colore teſtacea appellant.

Teſteus, a, um, adiectiuum à teſta, pro teſtaceus. ὀστράκινος. Macrob *Satur. lib.* 7. *cap.* 15. Medicina autem Phyſicæ partis extrema pars eſt, cui ratio eſt, cum teſteis terrenisque corporibus.

Teſtatim, aduerbium antiquum, ſignificans idem quod minutatim. Pomp. Tam iſtam cum aphis comminuiſſem teſtatim tibi. Ex Nonio.

Teſtamentum, vide *Teſtator* in *Teſtis.*

Tēstĭcŭlŭs, i, diminutiuum à teſtis, quum pro coleo accipitur. {אשך *eſcech,* ὀρχίδιον. Gall. *Genitoire, couillon.* Ital. *Teſticolo.* Germ. Höddlin. Hisp. *Eſcojon.* Angl. *Theſtone of a man or beaſt.* } Autor ad Herennium *lib.* 4. Medicus teſticulos arietinos tenens. Arietini teſticuli qui ſint, vide apud Pontianum *Miſcel. cap.* 62.

Tēstĭs, teſtis, communis, qui quæue teſtimonium dicit. {עד *hedh*, μάρτυς, ὁ καὶ ἡ. Gall. *Teſmoing.* Ital. *Teſtimonio.* Germ. Ein zeug. Hisp. *Teſtigo.* Angl. *A witneſſe.*} Teſtibus præſentibus facere aliquid. Cic. farium, & ſine arbitris aliquid facere. Plaut. *Curcul.* 6. 1. *a.* 1. Quod amas, amato teſtibus præſentibus. Idem *Amphitr.* Eo teſtis am pliùs eccum venio. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Teſtes tres aderant acerrimi. (contra reum ſup.) Idem *Aulul. ſc.* 2. *a.* 3. Et ſi taceas, res ipſa teſtis eſt. Idem *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Ne facias teſtes, neque tibi debeo quidquam. Et Ouid. 5. *Faſt.*

Sint ego te feci teſtem, falſove citaui.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Do Iouem teſtem tibi, &c. Mart. *lib.* 14.

Ille dolet verè, qui ſine teſte dolet.

Ouid. *Epiſt.* 6.

Vix mihi, teſte deo, credita vita tua eſt.

Cic. 3 *Offic.* Quam vero iurata ſententia dicenda ſit, meminerit Deum ſe habere teſtem. Virg. 8 *Eclog.*

———*quanquam nil teſtibus illa*
Profeci.

Idem 5. *Æneid.*

Ipſe mihi nuper Libyco vt teſtis in vndo
Quàm malem ſubito exciderit.

Iuuen. *Satyr.* 14.

Fallens erit teſtis, vindex periuria ſumma,
Exigua Cereris tangens, aramque, pedemque.

¶ Teſtis vero pro teſticulo, maſculini generis eſt, dictus quòd virilitatis teſtis ſit. {אשך *eſcech,* ὄρχις. Gall. *Couillon genitoire.* Ital. *Teſticolo.* Germ. Hoden. Hisp. *Cojon.* Angl. *The ſtone of a man or beaſt.*} Plin. *lib.* 11. *cap.* 49. Teſtis pecori armentoque ad crura decidui. ¶ Teſtis mentientis pœna quæ, docet Gell. *cap.* 1. *lib.* 20.

Teſtimonium, ij, teſtium depoſitio, iureiurando deuincta auctoritas. {עד *hedh* עדות *hedhuth* עדות *hedhuth* תעודה *tehudhah,* μαρτυρία. Gall. *Teſmoignage.* Ital. *Teſtimonio, teſtimonianza.* Germ. Zeugnuß/ kundtſchafft. Hisp. *El dicho del que es teſtigo.* Angl. *Teſtimonie, witneſſe.*} quæ & teſtatio dicitur: quanquam teſtimonium propriè abſentium ſit, quum dicta teſtium quæ alibi depoſuerunt, apud iudicem in ſcriptis proferuntur: quod genus Græci ἐκμαρτυρίαν vocant. Vide D. Adrianus (referente Calliſtrato *ff. de probat. & præſumpt.*) Rufino proconſuli Macedoniæ reſcripſit, teſtibus ſe, non teſtimoniis crediturum. Gabinio quoque in hæc verba reſcripſit. Alia eſt autoritas præſentium teſtium, alia teſtimoniorum quæ recitari ſolent. Velleius, Teſtimoniorum reddere alicui, vel eo fraudare. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Qui ſæpe perdidit ciuem innocentem falſo teſtimonio. Quintil. Pro teſtimonio dicere aliquid. ¶ Mentientis pro teſtimonio, pœna quæ, vide apud Gellium *cap.* 1. *lib.* 20. ¶ Ius dicendi teſtimonij vni datum fœminæ, cui nomen fuit Taratia lege Horatia, ita vt illa teſtabilis vna omnium fœminarum eſſet, vt auctor eſt Gellius *cap.* 7 *lib.* 6. ¶ Accipitur aliquando latius teſtimonij vocabulum, pro omni eo quod ab aliqua re externa ſumitur ad faciendam fidem. Cicer. *in Topic.* Teſtimoniorum duo ſunt genera, diuinum, vt oracula, auſpicia, vaticinationes, & reſponſa ſacerdotum, aruſpicum, coniectorum. Humanum, quod ſpectatur ex autoritate, & voluntate, & ex oratione, aut libera, aut expreſſa, in quo inſunt ſcripta, pacta, promiſſa, iurata, quæſita. ¶ Sumitur aliquando teſtimonium pro elogio, quo ſententiam noſtram de re quapiam declaramus. Cicer. *pro domo ſua,* Senatus nobis teſtimonium huius vrbis conſeruatæ dedit. Idem 3. *de legib.* Quandoquidem tam præclarum mihi dediſti iudicij tui teſtimonium.

Teſtor, aris, Teſtimonium perhibeo, teſtimonio ſum, teſtificor, teſtimonium do, affirmo, profiteor. {העיד *hehid,* μαρτυρέω. Gall. *Teſmoigner dire d'vne choſe & l'aſſeurer.* Ital. *Teſtificare, teſtimoniare, addur' in teſtimonio.* Germ. Bezeugen, kundtſchafft geben. Hisp. *Ateſtiguar ò hazer teſtigos.* Angl. *To teſtifie or beare witneſſe.*} Gell. *c.* 13. *lib.* 15. Teſtor te, & teſtor à te dictum olim docet Ouid *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.* Teſtatur amor populo. Cicer. 2. *de natura deorum,* Venæ & arteriæ crebræ, multæque toto corpore interiæ, vim quandam incredibilem artificioſi operis diuinique teſtantur. Idem *pro Mur.* Ego quod facio, omnium veſtrûm cauſa me facere clamo atque teſtor. Tranquill. *in Claudio,* Teſtatus quondam per edictum, tanto impenſius petere ſe vt natalem patris ſui Druſi celebraret. Ouid. 9 *Metam.*

Et plauſit pennis, teſtataque gaudia cantu eſt.

¶ Aliquando idem eſt, quod teſtem voco, adhibeo, teſtimonium denuntio. {הקיד *hehidh,* μαρτύρομαι.} Virg. 2. *Æneid.*

Vos æterni ignes, & non violabile veſtrum
Teſtor numen,

ait Cicer. 5. *Philipp.* Is me potiſſimùm teſtatus eſt ſe æmulum extitiſſe mearum laudum. Idem *pro Cornelio Balbo.* Teſtantur & mortuos. Imperatores noſtros ſe hoc ius eſſe velle. Idem *pro Flacco,* Vociferarer quantum maximè poſſem, contenderem, teſtarer publicanos, excitarem negotiatores: vt tuam etiam conſcientiam implorarem. hoc eſt, teſtes aduocarem publicanos, totamque rem eorum iudicio permitterem, vt interpretatur Badius. ¶ Teſtari ponitur interdum pro implorare & obteſtari, hoc eſt, ſuppliciter aliquid petere, numinum etiam inuocatione adhibita. {קרא *kará* צעק *zahak* שוע *ſcheuvéah.* ἐπιβοᾶσθαι, ἱκετεύειν.} Plaut. Ipſos te per ſuperos omnes teſtatur. Velleius, Teſtatus eſt patriam & parentes. Heliodus Cornel. Tacit. *lib.* 2. Suos teſtari, dixit, pro hortari. ¶ Accipitur item teſtari pro teſtamentum condere, διατίθεσθαι. Cicer. *de Inuent.* Poteſtne quiſpiam de filij pupilli re teſtari. Huius verbi compoſita ſunt, Anteſtor, atteſtor, conteſtor, deteſtor, obteſtor, & proteſtor: quorum ſignificata explicata ſunt ſuis locis.

Teſtatus, qui teſtamentum fecit. {διαθέμενος. Gall. *Qui a fait teſtament.* Ital. *Con ha fatto teſtamento.* Germ. Der ein teſtament oder erb gemacht vnd auffgericht hatt. Hisp. *El que a hecho teſtamento.* Angl. *That maketh a teſtament.*} cuius contrarium eſt inteſtatus, qui teſtamentum non condidit. ἀδιάθετος. Vnde & ab inteſtato dicimus aliquem hæredem factum, hoc eſt, non ex teſtamento, quod nullum erat, ſed iure propinquitatis. ¶ In ſignificatione autem paſſiua teſtatus dicitur apertus, vulgatus, ab omnibus cognitus, quod id quaſi omnes teſtentur. {מועד *muhadn,* μεμαρτυρημένος. Gall. *Aſſeuré par teſmoin, teſtifié, certain & aueré.* Ital. *Coſa certa cinta, manifeſtata.* Germ. Bezeugt, kundtlich. Hisp. *Conoſcido, manifieſto por teſtigos.* Angl. *Teſtified, knowen.*} Cicer. 4. *Verr.* Vt res quam maximè teſtata eſſe poſſet, in ius ad Metellum Carpinatium voco, tabulaſque ſocietatis in forum defero. Ouid. *lib.* 3. *de Ponto, Eleg.* 1.

Nota tua eſt probitas, teſtataque tempus in omne.

Cicer. *Curioni*, Aut certè teſtatum apud animum tuum relinquam, quid ſenſerim. Liuius *lib. 7. dec. 4.* Teſtata manu ſua indicia dare. Vide & Gellium *cap. 13. lib. 15.* vbi docet dici, Teſtor te, & teſtor abs te. ¶ Hinc Teſtatior, & Teſtatiſſimus. Cæſar 8. *bell. Gall.* Itaque omnibus qui arma tulerant, manus præcidit, vitámque conceſſit, quo teſtatior eſſet pœna improborum. Cicer. *pro Cælio*, Nam neceſſe eſt, non paucos, vt & comprehendi Licinius facile poſſet, & res multorum oculis eſſet teſtatior.

Teſtabilis, e: dicitur teſtabilis qui ius dicendi teſtimonij habet. Gellius *cap. 7. lib. 6.* de Tarracia virgine loquens ſic ait: Lege (Horatia) ei plurimi honores ſunt: inter quos, ius quoque dicendi teſtimonij tribuitur: teſtabiliſque vna omnium fœminarum vt ſit, datur. Hæc Gell. Contrarium autem verbum vſurpauit lex XII. Tabul. Improbus inteſtabiliſque eſto, &c.

Teſtātio, Teſtimonium. {עדות *hedh* עדות *hedúth* תעודה *tehudáh.* μαρτυρία. GALL. *Teſmoignage, le fait de teſmoigner, depoſition de teſmoings.* ITAL. *Teſtatione, teſtimonio.* GERM. Bezeugnung. HISP. *Obra de teſtificar, dicho del que es teſtigo.* ANGL. *Teſtifying or witneſſing.*} Liu. 8. *ab Vrbe*, Sicut fœderum ruptorum teſtationem, ingenti fragore cæli procellam effuſam. Quint. *lib. 5. cap. 13.* Si quid ab aduerſario teſtationibus comprehenſum. Idem, Teſtationes facere, alſibi dixit. Item, Teſtationem & teſtes inter ſe collidere, &c. ¶ Teſtationem interponere, pro teſtari. Paulus *D. lib. 14. t. vlt. l. 16* Debet pater, ſi factum filij ſui improbat, continuò teſtationem interponere contrariæ voluntatis.

Teſtātŏr, is, Teſtamenti conditor, vox in primis frequens apud Iuriſconſultos. {ὁ διαθέμενος. GALL. *Teſtateur.* ITAL. *Teſtatore.* GERM. Ein teſtament macher/der ein erbgemächtnuſs ſetzt. HISP. *El que haze teſtamento.* ANGL. *That maketh a teſtament.*}

Teſtātrīx, icis, Scæuola *Digeſtorum lib. 19. tit. 2. l. 99.* Vſuris iiſdem, quæ ad exhibitionem à teſtatrice præſtabantur.

Teſtatò, Aduerbium. Vlpian. *in l. ſi procurat. §. ſi ignorantes. ff. mandati vel contrà.* Sed & ſi teſtatò conuenerunt debitorem, vt ſi ipſe putaret, appellaret, &c. ¶ Denuntiare aliquid teſtatò, id eſt, Expreſsè & apertè prædicere. Vlpian. *in l. 1. §. licet autem. ff. de periculo & comm. rei vend.* ¶ Teſtatò & inteſtatò decedere, contraria. Paulus *in l. in fraudem. §. 2. ff. de iure fiſci.*

Teſtāmēntum, i, Inſtrumentum extremæ noſtræ voluntatis continens teſtimonium. διαθήκη, aut διαθῆκαι, plural. num. {GALL. *Teſtament.* ITAL. & HISP. *Teſtamento.* GERM. Ein teſtament oder erbgemächtnuſs. ANGL. *A teſtament.*} Vlpian. *l. 1. qui teſtam. fac. poſſ.* Teſtamentum eſt (inquit) voluntatis noſtræ iuſta ſententia de eo quod poſt mortem fieri voluerimus. Et propriè quod perfectum eſt, teſtamentum dicitur. ¶ Sed abuſiuè quoque teſtamenta vocamus ea quæ falſa vel iniuſta, vel irrita, vel rupta, itémque imperfecta ſunt. Cicer. *de fin.* Sic eiuſdem teſtamentum non ſolùm philoſophi grauitate, ſed etiam ab ipſius ſententia iudico diſcrepare. Idem *pro Milone*, Vnà fui, teſtamentum ſimul obſignaui cum Clodio. Horat. 1. *Epiſt. 7.*

——— & opella forenſis
Adducit febres & teſtamenta reſignat.

¶ Quid propriè ſit Teſtamentum, vide apud Quintil. *declamat.* 308. Item, Teſtamentum an à conteſtatione mentis dicatur, apud Gell. *cap. 12. lib. 6.* Et, tria eſſe genera teſtamentorum, apud eundem Gell. *cap. 27. lib. 15.* Item, Morem teſtamenti faciundi in procinctu, vide apud Plutarch. *in Coriolan.* Et Teſtamentorum libertatem ſiue licentiam iure prohibitam docet Quintil. & tangit Suet. *in Aug. cap. 56.* Item, Teſtamenti formulam, vide apud eund. Suet. *in Tib. cap. 23.* Plurima Teſtamenta reſcindi vt ingrata. Idem *in Calig. cap. 38.* &c.

Teſtāmentārĭus, a, um, quod ad teſtamentum pertinet. {ὁ τῆς διαθήκης, ὁ διαθηκῷος. GALL. *De teſtament, teſtamentaire.* ITAL. *Coſa pertenente à teſtamento.* GERM. Das zu einem teſtament gehört. HISP. *Coſa perteneciente à teſtamento.* ANGL. *Belonging to a teſtament.*} Vnde teſtamentariæ tabellæ, & teſtamentaria lex, quæ Cornelia dicitur, quæ irrogat pœnam ei, qui falſum teſtamentum, vel aliud inſtrumentum, ſignauerit, ſcripſerit, recitauerit. Adoptio teſtamentaria, qua quis per teſtamentum ſibi filium adoptat. Plin. *lib. 15. cap. 2.* Quum Scipionis Africani tranſiſſet atrium, vidiſſétque adoptione teſtamentaria Salutionis (hoc enim ei fuerat cognomen) Africanorum dedecore notam irrepentem Scipionum nomini.

Teſtāmēntārĭus, qui teſtamenta falſa conficit, teſtamentorum ſubiector. {ῥᾳδιουργός, παραχαράκτης. GALL. *Fauſſaire de teſtament.* ITAL. *Falſatore di teſtamenti.* GERM. Ein teſtamentfälſcher. HISP. *El falſo teſtamentario.* ANGL. *A maker of falſe teſtamentes.*} Cicer. 3. *Offic.* Non de ſicariis, veneficis, teſtamentariis, furibus, peculatoribus hoc loco diſſerendum eſt. Teſtamentarius, notarius, confector, & ſcriptor teſtamentorum. διαθηκογράφος. Paulus *ad leg. Cornel. de falſis, l. impuberem.* Si teſtamentarius ſeruo fideicommiſſariam libertatem dederit, videamus ne id extra pœnam ſit. Budæus.

Teſticulor, aris, teſtes admoueo. Plaut. *Amph. Alc.* Mihi adſunt teſtes. *Amph.* Quid Teſticularis. Vide *Feſtum.*

Teſtĭfĭcor, aris, ari, teſtimonium dico, notum facio, teſtibus firmo. {העיד *hehidh.* μαρτυρέω. GALL. *Teſmoigner, dire une choſe & l'aſſeurer, teſtifier.* ITAL. *Teſtificare, teſtimoniare.* GERM. Bezeugen/ein zeugnuſs darthun. HISP. *Ateſtiguar.* ANGL. *To witneſſe, to teſtifie, to beare witneſſe.*} Cicer. 3. *de Orat.* Quòd eò ſæpiùs teſtificor, vt autoribus laudandis ineptiarum nomen effugiam. Ouid. 2. *de Arte,*

Te memorem domina teſtificere tua.

Idem *lib. 5. Faſt.*

Et Stygia numen teſtificabor aqua.

Idem *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Cauſſa mea, &c. ruina
Indicio non eſt teſtificanda meo.

Cicer. *ad Attic. lib. 8.* Teſtificor me expertem belli fuiſſe. Teſtificari Deum, pro teſtari, & in teſtimonium inuocare. *Ibid. lib. 10.* Nam deos hominéſque, amicitiámque noſtram teſtificor, me tibi prædixiſſe, neque temerè monuiſſe.

Teſtificatus, a, um, participium. {מועד *muhádh.* μεμαρτυρημένος. GALL. *Teſmoigné.* ITAL. *Teſtificato.* GERM. Bezeugt. HISP. *Teſtiguado.* ANGL. *Teſtified.*} Cic. *Attic. lib. 1.* Illud ineſt tamen commodi, quod & mihi, & cæteris amicis tuis nota fuit, & abs te aliquando teſtificata tua voluntas omittendæ prouinciæ. Ouid. *Epiſt. 20.*

Linguaque præſentem teſtificata deam.

Idem 4 *Faſtor.*

Mira ſed in ſcena teſtificata loquar.

Teſtĭfĭcātĭo, nis, Probatio per teſtes, teſtatio, teſtimonium. {עד *hédh* עדות *hedhâh* עדות *hedhúth* תעודה *tehudáh.* μαρτυρία. GALL. *Depoſition de teſmoings, teſmoignage.* ITAL. *Eſſo teſtimoniare.* GERM. Bezeugung/kundtmachung. HISP. *El dicho del que es teſtigo, obra de teſtiguar.* ANGL. *Teſtifying, a prouing by witneſſes.*} Cicer 6. *Verr.* Si eius rei teſtificatio tolleretur, cautúmque eſſet eos teſtimonium non eſſe dicturos. Idem *de claris Orator.* Chirographa, teſtificationes, iudicia, quæſtiones, rem manifeſtam facere. ¶ Interdum idem quod declaratio, aſſertio, profeſſio. Idem *Lentu. lib. 1. Epiſt.* Sic egit cauſam tuam, vt neque eloquentia maiore quiſquam, nec grauitate, nec ſtudio, nec contentione agere potuerit, cum ſumma teſtificatione tuorum in ſe meritorum. Idem 9. *Phil.* His honoribus habitis, Ser. Sulpitio, repudiatæ legationis ab Antonio manebit teſtificatio ſempiterna.

Teſtĭuĭlĭcĭum, res minimi pretij: ſumptum à filorum fragmentis, quæ de tela decidunt, quæ propriè teſtiuilicia vocari volunt. Plaut. *Caſin.* Non ego hoc verbum emptitem teſtiuilicio. Quo tamen in loco Feſtus legit *titiuillicio.*

Teſtuācĕum, vide *Teſtus.*

TĒSTŪDO, inis, animal tardigradum, à teſta, qua tegitur, nomen habens. {χελώνη. GALL. *Vne tortue.* ITAL. *Teſtuggine.* GERM. Ein ſchnecl. HISP. *Galapago, tortuga.* ANGL. *A ſnaile.*} Earum genera ſunt marinæ, paluſtres, terreſtres, & lutariæ, quæ in dulci aqua diuerſantur. Ex his marinæ in Indico mari in tantam euadunt magnitudinem, vt ſingularum ſuperficies habitabiles caſas integant, atque inter inſulas, Rubri præcipuè maris, non aliis ferè nauigent cymbis. Vniuerſo autem generi teſtudinum dentes nulli ſunt, ſed roſtri margines acuti ſuperiore parte inferiorem claudente, pyxidum modo. Oua pariunt in terra, auium ouis ſimilia, fœtúſque educant annuo ſpatio. Reliquam earum naturam vide apud Plin. *lib. 9. cap. 10.* ¶ Eſt item teſtudo machina bellica, tabulatis contexta, & crudo corio, aut cilicinis centonibus contecta, aliáve materia quæ difficulter poſſit exuri. Hæc intus habebat trabem funibus ſuſpenſam, quæ ſi vnco præmuniretur ferreo, falx dicebatur, eò quòd incuruata eſſet eum in vſum, vt lapides è muro euelleret. Si verò ferro biſulco caput haberet munitum, aries dicebatur, ſiue quòd arietis in morem retrorſum cederet: vt maiori cum impetu ferret, ſiue quòd geminis cornibus capitis arietini ſimilitudinem referret. Teſtudo autem dicebatur, quòd modò caput exereret, modò ſubduceret, viuæ teſtudinis ritu. Silius *lib. 1.*

Tandem cum denſis Arcta teſtudinis armis,
Subducto Pœni vallo, cæcáque latebra
Pandunt prolapſam ſuffuſis mœnibus vrbem.

Cæſ. 4. *bell. Gall.* Reliquiſque diebus turres ad altitudinem valli, falces, teſtudinéſque parare, ac facere cœperunt. ¶ Teſtudo item dicebatur congregata militum multitudo conſertis ſcutis tecta aduersùs impetum lapidum, aliorúmque telorum deſuper incidentium. συνασπισμός. Liu. 10. *ab Vrbe*, Galli teſtudine facta conferti ſtabant. Cæſ. 5. *bell. Gall.* Ac milites legionis ſeptimæ teſtudine facta, & aggere ad munitiones adiecto, locum cæperunt. ¶ Rurſus teſtudines in ædificiis dicuntur fornices, ſiue cameræ, teſtudinei tegminis inſtar conuexæ. {עלים *elim* אולם *elám* אולם *vlám.* καμάρα. ANGL. *An arch or vaulte.*} Virg. 1. *Æneid.*

Tum foribus diuæ media teſtudine templi,
Septa armis, ſolióque altè ſubnixa reſedit.

¶ Eſt item teſtudo, muſicum inſtrumentum, viuæ teſtudinis figuræ non admodum diſſimile, quod & Græci ab animalis nomine χέλυν appellant. {ANGL. *A lute.*} Huius inuentionem Mercurio aſſignat Hyginus, qui quum aliquando in teſtudinem incidiſſet, cuius caro longa vetuſtate erat exeſa, ſolis relictis neruis, qui digitis percuſſi non inamœnum edebant ſonum, ex illius ſimilitudine lyram excogitauit: vnde & teſtudinis illi nomen manſiſſe quidam exiſtimant. Horat. *lib. 1. Carm.*

O decus Phœbi & dapibus ſupremi
Grata teſtudo Iouis, ô laborum
Dulce lenimen.

Virg. 4. *Georg.*

Ipſe caua ſolans ægrum teſtudine amorem.

Cic. 2. *de nat. deor.* Quocirca & in fidibus teſtudine reſonatur.

Teſtūdĭnĕus, a, um, adiectiuum, quod eſt teſtudinis. {ὁ τῆς ἡ χελώνης, καμαρωτός. GALL. *De tortue faite en voulte.* ITAL. *Di teſtuggine fatto in volta.* GERM. Eines ſchnecken. HISP. *De galapago, de tortuga, hecho en boueda.* ANGL. *Of a ſnaile or a vault.*} vt, Teſtudineus gradus. Plaut. *in Amph.* —ſiue grallatorius, ſiue Teſtudineus fuerit (ſubaudi gradus) certum eſt mihi hunc ſceleſtum perdere.

Teſtūdĭnātus, a, um, Fornicatus, concameratus, ſiue quod conuexum, & incuruum eſt teſtudinis more. {καμαρωτός. GALL. *Fait en voulte.* ITAL. *Fatto in volto.* GERM. Gewelbt. HISP. *Hecho en boueda.* ANGL. *Made lyk an arche or vaulte.*} Plin. *lib. 33. c. 11.* Sed & teſtudinatum in vſum veniſſe. Colum. *lib. 12. cap. 15.* Et inter ſe accliues teſtudinato tecto more tuguriorum inareſcentem ficum à rore, & interdum à pluuia defendant. Vitruius *lib. 2.* Tecta recidentes ad extrema tranſtra traiiciunt, gradatim contrahentes, & ita ex quatuor partibus in altitudinem educunt in medio metas, quas luto & fronde tegentes efficiunt teſtudinata tecta.

TĒSTŬS, us, ui, Inſtrumentum, vt Calepinus arbitratur, plerunque fictile, nonnunquam etiam ex ære, aliáve materia, in quo placenta, aliáque id genus coquebantur. {κλίβανος. GALL. *Couuerte de paelle, vn four de terre.* ITAL. *Teſto, coperchio della padella.* GERM. Ein backöfelin/oder backe häffe. HISP. *Vaſo ò horno de barro.* ANGL. *A pan vnder which thinges are baked.*} Cato *de re ruſt. cap. 75.* In foco calido ſub teſtu coquito leniter. Ego ex Soſipatro dedici, nominatiuum eſſe non Teſtus, ſed Teſtu, indecli

indeclinabile tanquam Genu, & ſignificare idem quod Teſta. vide ſuprà in *Teſta*. ¶ Legitur & *Teſtum* in eadem ſignificatione: vt, Æneum teſtum, apud Plin.*lib.*30.

Teſtŭācĕum libum, & Panem teſtuaceum dicimus, quem Græci vocant *ὀστρακίτης*. {GALL. *Cuit au four de terre.* ITAL. *Cotto in forno ò in teſto.* GERM. Ein kuchen in einem bachöfelin/oder hopfe gebachen. HISP. *Cozido en horno de barro.* ANGL. *Bread baked in a pan of earth.*} Varro *lib.*4. *de ling. Latina*, Libum dictum quòd libaretur, prius quàm eſſet coctum: teſtuaceum, quòd in teſto calido coquebatur, vt etiam nunc Martalibus id faciunt matronæ.

Tĕtănōthrā, τετάνωθρα, medicamenta ſunt eiuſdem formæ, cuius & pſilothra, ψίλωθρα. Sed pſilothris ad pilos vellendos, tetanothris ad erugandam, extendendámque in facie cutem vtimur.

Tetanus, τέτανος, diſtentio, extentio, rigor: ſpecies ſpaſmi, qui à τείνω tendo.

Tetanicus, a, um, τετανικὸς, ἡ, ὸν, à tetano morbo dicti ſunt, quum muſculi qui ſecundùm ſpinam ſunt, ita rigent, vt ſe inflectere non poſſint. Idque quum anterior pars afficitur, vt ſi mentum pectori annectatur, ἐμπροσθότονος: quum poſterior, vt ſi caput ſcapulis adhæreat, ὀπισθότονος: quum verò ambæ rigent ex æquo, tetanos vocatur, vt ſi ceruix recta & immobilis intendatur, etiamſi (vt ait Celſus) quidam minus ſubtiliter, & minus diſcretè his nominibus vtuntur.

Tĕtărtæus, adiect. τεταρταῖος, Quartanus. Col. *lib.*3. *cap.*20. Tetartæum pro tetrade, ſi te quaternario numero poſſibile videtur, quum ait, Nec tamen ea cauſa compellere nos debet ad multas vitium varietates: ſed iudicauerimus eximium genus, id quantæ in altitudinis poſſimus, efficiamus. Quod deinde proximum à primo: tum quod eſt tertiæ notæ, vel quartæ: quódque catenus velut lectarum quodam contenti ſimus tetartæo. Satis eſt enim per quatuor, vel ſummum quinque genera vindemiæ fortunam operiri.

Tĕtărtēmŏrĭum, τεταρτημόριον, Græca dictio quadrantem ſignificans. Plin. *lib.*7. *cap.*49. Durat & ea ratio quam Petoſiris, ac Necepſos tradiderunt, & tetartemorium appellant, à trium ſignorum portione, qua poſſe in Italiæ tractu CXXVI. annos vitæ contingere apparet. Quo in loco tetartemorion accipitur pro ſpatio trium ſignorum, quæ eſt pars quarta Zodiaci.

Tētĕr, tra, trum, Fœdus, crudelis, dirus: & tam ad animum quàm ad ſenſus exteriores pertinet: vt, Tetra bellua, tetra vox, teter odor, teter aſpectus, teterrima mens. {שָׁעוּר *ſchohár* צוֹא *tſo* טָמֵא *tamé* אַכְזָר *achzár* אַכְזָרִי *achzari*. βδελυρός. GALL. *Puant & infect, ord & infame, cruel, meſchant.* ITAL. *Vile, crudele, brutto, ſporco.* GERM. Greulich/grauſam/häßlich. HISP. *Torpe, ò feo, hediondo, ò cruel.* ANGL. *Foull, cruell, horrible, unkinde.*} Vt Suet. *in Calig. cap.*5. Horridum & tetrum cor. Et Gell. *cap.*8. *lib.*16. Huius diſciplinæ (Dialecticæ ſup.) cognitio in principiis quidem tetra, & aſpernabilis, inſuauiſque, & inciuilis videri ſolet. Et *cap.*20. *lib.*15. Tetra & horrida ſpelunca. & *cap.*4. *lib.*9. Libri aſpectu tetro, &c. Plaut. *Moſt.* Ego verò te neque tetriorem belluam Vidiſſe me vnquam, neque peiorem cenſeo. *Ibid.* Nullum ædepol hodie genus eſt hominum tetrius. Cicer. 4. *Tuſc.* Ipſam ægritudinem, quam nos vt tetram & immanem belluam fugiendam eſſe diximus, non ſine, &c. Claud. 1. *Entrop.*

——nec bellua tetrior vlla eſt,
Quàm ſerui rabies in libera colla furentis.

Sulpitius *ad Cicer. lib.*4. Ita vir clariſſimus ab homine teterrimo acerbiſſima morte eſt affectus. Colum. *lib.*7. *cap.*5. Toto ventre diſtenditur, contrahitúrque, & ſpumam quandam tenuem tetri odoris expuit. Virg. 3. *Æneid.*

——Tum vox tetrum dira inter odorem.

Horat. 1. *Serm. Satyr.*4.

——Poſtquam diſcordia tetra
Belli ferratos poſtes, portáſque refregit.

Teter in aliquem, Cicer. 1. *Tuſc.* Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ, qui in eum fuerat teterrimus.

Tētrē, tetrius, teterrimè, aduerb. {βδελυρῶς, δεινῶς. GALL. *Vilainement, cruellement.* ITAL. *Sporcamente, crudelmente.* GERM. Greulich/grauſamlich. HISP. *Fea y cruelmente.* ANGL. *Foullie, cruellie.*} Cicer. 1. *de diu.* Multáque facere impurè, ac tetrè, cum temeritate & impudentia. Idem *pro domo ſua*, quod ſeuerè de religione decerneret, impuriſſimè, teterriméque violaſti.

Tētrĭcŭs, vide ſuo loco.

Tetro, as, Fœdo, conſpurco. {טִמֵּא *timmé*. μιαίνω. GALL. *Vilainer, maculer.* ITAL. *Sporcare, macchiare.* GERM. Verwüſten/häßlich machen/verſeuen. HISP. *Enſuziar, mancillar.* ANGL. *To mack foull.*} Pacuuius, Belluarum ac ferarum aduentus loca tetrat.

Tethya. Ariſtoteli τήθυα, Plinio etiam tethya, vel tethea, æ, inter purgamenta maris, fungorum verius generis, quàm piſcium.

Tēthys, Tethyos, prima ſyllaba producta, Τηθὺς, Cœli & Veſtæ filia, ſoror Saturni, coniux Neptuni, fluuiorum & Nympharum mater. {GERM. Die fraw Neptuni/ſo die Nymphen geboren hatt.} Heſiodus *in Theog.* At Ouid. *lib.*5. *Faſt.* Videtur ſentire illam fuiſſe Titani filiam, qui fuit Saturni frater, natu maior. Ait enim,

Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn.

Datiuum facit Tethyi. Catull. *de Com. Beren.*

Luce tamen cana Tethyi reſtituor.

Tetinerit, pro tenuerit, Pacuu. Cedo, quorſum iter tetiniſſe aiunt? Idem ſub metro quoque omnes gradus tetinerim. Ex Nonio.

Tĕtrachōrdum, τετράχορδον, Muſicum inſtrumentum quatuor inſtructum chordis.

Tetrācōlon, {τετράκωλον. GALL. *De quatre membres.* ITAL. *Di quatro membri.* GERM. Das vier ſtuck oder theil hatt. HISP. *De quatro miembros.* ANGL. *Of foure membres or partes.*} Quod quatuor conſtat membris. Vnde vocabulum quoddam genera, quatuor conſtantia carminum generibus, Tetracola appellamus. Seneca, Et illud tetracolon ſerviebat forum cubiculi, ſtratos inuenerier, carcer conuiuio, dies nocti. ¶ Tetracolon tranſlatè de quatuor primi nominis declamatoribus. Idem Seneca, Nulli non poſt quatuor, tetracolon prætertendit. Sic dicitur Tricolon i. contextio tribus membris comprehenſa. Ruſus Seneca, Hoc ideo ſenten-

tiam retuli, quia & in tricolis, & in omnibus huius generis ſententiis, curamus vt numerus conſtet, non curamus vt ſenſus.

[Tetradiæ, excubiæ, quatuor ex militibus. L.g.b.

Tetraditæ, ſabbattani, ieiunantes ſabbato.]

Tetrădōrŏn, {τετράδωρον. GALL. *De quatre paulmes.* ITAL. *Di quatre palmi.* GERM. Vier ſpannen lang. HISP. *De quatro palmos.* ANGL. *Of foure palmes or ſpannes.*} Lateris genus à quatuor palmorum maiorum, hoc eſt, pedum trium longitudine dictum. Priſci enim Græci δῶρον palmum vocabant: vnde & δῶρα munera dicta, quod manu darentur. Autor Plin. *lib.*35. *cap.*14.

Tetradrachma, æ, vel tetradrachmum, i. {τετράδραχμον. GALL. *De quatre dragmes.* ITAL. *Di quatro dragme.* GERM. Ein Müntz bey den alten/hielt vier drachmas/vergleicht bey vnß ein halben Gülden. HISP. *De quatro dragmas.* ANGL. *Of foure drammes.*} Nummus quaternas valens drachmas. Liu. 4. *bell. Maced.* Adhæc clypei argentei decem, ſignati argenti octoginta quatuor millia fuêre. Attici tetradrachma vocant, trium ferè denariorum in ſingulis argenti eſt pondus.

[Tetracteris, τετραετηρὶς, quatuor annorum ſpatium: τετράς ἐτῶν.]

Tetragnathij, τετραγνάθιοι. Aranei quidam, à maxillarum multitudine ita dicti, quas Græci γνάθους dicunt. Plin. *lib.*29. *cap.*4. Tetragnathij duo genera habent: peior, medium caput diſtinguente linea alba, & tranſuerſa altera: hic oris tumorem facit. At cinereus poſteriore parte candicans, lentior.

Tetrăgōniſmŭs, τετραγωνισμὸς, Quadratio alterius figuræ ad quadratam reductio.

Tetrăgōnŭs, τετράγωνος, Quadrangularis, ſiue quadratus.

Tĕtragrāmmătŏn, {τετραγράμματον. GALL. *De quatre lettres.* ITAL. *Di quatro lettere.* GERM. Das vier buchſtaben hatt. HISP. *De quatro letras.* ANGL. *Of foure lettres.*} Quod quatuor conſtat litteris. Vnde Dei nomen tetragrammaton, quod non modò apud Hebræos, verumetiam apud Græcos, Latinos, Ægyptios, Chaldæos, Arabes, Gallos, multóſque alios populos quatuor elementis ſcribatur.

[Tetragrammus, a, um, quatuor lineis conſtans, τετράγραμμος, ον.]

Tetrămĕtrŏn, τετράμετρον, Carminis genus Comicis familiare, quatuor conſtans menſuris maioribus, hoc eſt, pedibus octo, vnde & Octonarium vocant Latini.

Tetraones. Suet. *in Calig. cap.*22. Hoſtiæ erant Phœnicopteri, pauones Tetraones, &c. Ita ibi legit Iſaacus Caſaubonus: quidam verò vir doctus *Eritbrotaones.*

[Tetrapentaëteris, τετραπενταετηρὶς, olympias: quia ſunt quatuor anni & initium quinti.]

Tetrăphārmăcum, τετραφάρμακον, Emplaſtri genus, apud Celſum *lib.*5. *cap.*19. puri mouendo in primis vtile: ita dictum, quòd ex quatuor conſtaret ſimplicibus, cera, pice, reſina, & ſeuo taurino, pari proportione commiſtis. ¶ A gulæ quoque proceribus tetrapharmaca dicebantur epulæ quædam delicatiores, quæ ex quatuor pretioſis opſoniis conſtabant, ſcilicet phaſiano, ſumine, perna & cruſtulo: quod genus primum ab Ælio Vero fuiſſe excogitatum, autor eſt in vita eius Spartianus.

[Tetraplus, a, um, τετραπλόος, οῦς, quadraplus, a, um, Tetrapla biblia Origenis: erat vbi quatuor columnæ: at hexapla, vbi ſex columnæ.

Tetrapodium, menſa quadrata. L.g.b.]

Tetrăpŏlĭs, τετράπολις, Syriæ regio, à quatuor percipuis vrbibus denominata: quarum nomina ſunt, Antiochia cognomine Epidaphne, Seleucia, Pieria, Apamea, & Laodicea, quæ propter concordiam ſorores dictæ ſunt. Autor Strab. *lib.*15.

Tetrăptōtum, τετράπτωτον, Per quatuor caſus variatum.

TETRARCHA, æ, {τετράρχης. GALL. *Le ſeigneur ou gouuerneur d'un quartier d'une prouince.* ITAL. *Signore della quarta parte d'una prouincia.* GERM. Ein vierfürſt. HISP. *Señor de la quarta parte de vna prouincia.* ANGL. *The gouuernour of the fourt part of a prouince or contree.*} Qui quartam regni partem obtinet. Cic. *ad Attic. lib.*2. Qui regna, qui prædia tetrarchis, qui immanes pecunias paucis dederunt. Lucan. *lib.*7.

——ſicci ſed plurima campi
Tetrarcha, regéſque tenent, magnique tyranni.

Horat. 1. *Serm. ſatyr.*3.

——habebat ſæpe ducentos,
Sæpè decem ſeruos: modò reges atque tetrarchas.

Tetrărchĭă, æ, {τετραρχία. GALL. *Quatrieme partie d'une prouince.* ITAL. *Quarta parte di vna prouincia.* GERM. Das vierdte theil eines Fürſtenthumbs/oder Herſchafft. HISP. *La quarta parte de vna prouincia.* ANGL. *The fourt part of a prouince.*} Quartæ partis regionis cuiuſpiam imperium. Cicer. 1. *de diuin.* Cuius quidem hoc præclariſſimum eſt, quod poſtea quàm à Cæſare tetrarchia, regno pecuniáque multatus eſt, negat ſe tamen eorum auſpiciorum, quæ ſibi ad Pompeium proficiſcenti ſecunda euenerint, pœnitere.

[Tetras, quadriga, quaternatio. Tertull.]

Tetraſtichon, {τετράστιχον. GALL. *Quatre vers.* ITAL. *Quattro verſi.* GERM. Vier verß. HISP. *Quatro verſos.* ANGL. *Foure verſes.*} Carmen quatuor tantum verſibus ſententiam concludens, quemadmodum diſtichon, quod duobus verſibus rem abſoluit. στίχος enim Græci verſum appellant. Quintil. Ex tetraſticho Macri carmine librum compoſuit Ouid. in malos poetas.

Tetraſyllăbum, {τετρασύλλαβον. GALL. *De quatre ſyllabes.* ITAL. *Di quattro ſyllabe.* GERM. Das vier ſylben hat. HISP. *De quatro ſyllabas.* ANGL. *Of foure ſyllabes.*} Quod eſt quatuor ſyllabarum: vt, Imperator.

[Tetrætericum, quod quarto quoque anno inſtauratur. Bud.

Tetrauela, vela quadrata, quadruplicia, quorum vſus in ſacris. Codin. Lex gr.b.]

TETRĬCĬ, Triſtes ac ſeueri, à Sabinorum monte Tetrico dicti, qui aſperrimus eſt. {קָשִׁים *kaſchim*. σκυθρωποί. GALL. *Seueres & triſtes, aſpres & rudes.* ITAL. *Aſpri, triſti, ſeueri.* GERM. Sauerſehende/rauche vnfreundtliche. HISP. *Graues y rigoroſos, aſperos.* ANGL. *Cruel, ſeuer, rough and ſadde.*} Teſte Seruio in illud Virg. *lib.*10.

Qui tetrica horrentis rupes montémque Seuerum,
Caſperiamque colunt, Forulóſque & flumen Himellæ.

Mart. *lib.*6.

At

At quàm non tetricus, quàm nulla nubilis ira!
Quam placido noſtras legeras ore preces!

Col.*lib.*8 *cap.*11. Pauonum educatio magis vrbanis patrisfamiliæ, quàm tetrici ruſtici curam poſcit. Ouid. 1. *de Arte,*

Hoc aditu vidi tetrica data verba puellæ.

Idem *Eleg.*1. *lib.*2. *Triſt.*

Nam quid de tetrico referam domitore Chimæræ.

Idem 5. *Faſt.*

Non eſt de tetricis, non eſt de magna profeſſis. (Flora,) &c.

Tetrĭcĭtās, Grauitas, vel ſeueritas. {קשיו *keſthi.* σκυθρωπότης. GALL. *Seuerité, rudeſſe, triſteſſe.* ITAL. *Seuerità, durezza.* GERM. Ernſthafftigkeit mit rauche und traurigkeit. HISP. *Seueridad y rigor.* ANGL. *Seueritie, ſaddeneſſe.*} Ouid. aut quiſquis fuit, qui Carmen ad Liuiam ſcripſit,

Talis ineſt habitus, qualem nec dicere mæſtum,
Nec fluidum læta, ſed tetricitate decorum
Poſſumus.

Tētrĭtūdo, antiqua vox apud Accium in Philoctete, Quod te obſecro ne hæc aſpernabilem tetritudo mea in occulto faxit, Ex Nonio.

Tetro, as, vide *Teter.*

‖Tetrobolum, τετρώβολον, numus quatuor obolos valens. Adiectiuum eſt τετρώβολος, ον, tribus obolis valens.‖

Tēttīgŏmētra, τεττιγομήτρα. Cicadarum matrix, hoc eſt, inuolucrum ex quo cicadæ oriuntur. Plin. *lib.*11. *c.*26. de cicadarum ortu loquens: Fit primò vermiculus: deinde ex eo, quæ vocatur tettigometra, cuius cortice rupto circa ſolſtitia euolant cicadæ.

Tēttīgŏnĭæ, τεττιγόνιαι, minores cicadæ, minúſque vocales, quàm achetæ. Autor Plin. *lib.*11. *cap.*26.

Tettius Caballus, viri proprium, qui ſub Veſpaſiano & filiis claruit, & propter ſcurrilitatem à calcitratu caballi nomen adeptus eſt.

Tetuli, tetuliſti, tetulit, antiquum præteritum eſt à fero, familiare Plauto, vt *Men. ſc.*2. *a.*4. Non hodie intro tetuli pedem. *Ibid. ſc.*4. *a.*2. Tetuli nunquam huc intrò pedem. *Ibid. ſc.*2. *a.*4. Tetuli conditiones tortas. Idem *Moſtell. ſc.*2. *a.*2. In haſce ædes intrò nemo tetulit pedem. Et Catull. *de Com. Beren.* Si reditum tetuliſſet, Is haud in tempore longo, &c. Accius *in Andromeda*, Donec tu auxilium, Perſeu, tetuliſti mihi. Cæcilius, Ærumnam pariter tetuliſti meam. Ex Nonio. Vide ſuprà *fero.*

Teuca, Illyricorum regina, quæ P. Iunium, & T. Coruncanum legatos ſumma Romanorum iniuria interemit, quibus ob id ſtatuæ in roſtris ſunt erectæ. Autor Plin. *lib.*34. *cap.*6.

Teūcĕr, τεῦκρος, Scamandri Cretenſis filius, in Troade vnà cum Dardano genero regnauit: vnde Ilienſium regum fluxit origo. Ab huius nomine Troia, Teucria dicta eſt, & Troiani ipſi Teucri. Hic & Salamina Cypri condidit, vt teſtatur Iuſtin. *lib.*44. ¶ Fuit & Teucer alius, frater Aiacis Telamonij, ſagittandi peritiſſimus, quem Homerus *lib.*8. *Iliad.* inducit ſub fratris clypeo latentem, multóſque Troianorum occultè ex inſidiis vulnerantem. ¶ Teucer præterea fuit ſcriptor quidam Cyzicenus, cuius opera enumerantur à Suida.

Teūcri, τεῦκροι, iidem qui Troiani, ita dicti à Teucro Cretenſi, qui vnà cum Dardano genero in Troade regnauit. Virg. 3. *Æneid.*

Nectam & Teucri ſocia ſimul vrbe fruuntur.

¶ Hinc & Troas ipſa Teucria dicta eſt. Idem 2. *Æneid.*

Ergo omnis longo ſoluit ſe Teucria luctu.

Teuchītes, maſcul. genet. τευχίτης. Iunci odorati ſpecies laudatiſſima, à loco in quo naſcitur nomen habens. Plin. *lib.*21. *cap.*18. Laudatiſſimus ex Nabathæa iuncus, cognomine Teuchites, Dioſcor. τευχῖτιν appellat fœminino genere, reſpiciens nimirum ad nomen generalius χοῖνος, quod etiam in fœminino genere ab eodem vſurpatur.

Teucrĭŏn, τεύκριον, herba pimpinella, quam quidam ſplenion, alij hemionion appellant, tenues ſpargens iuncos, & folia curua, aſperis locis naſcens, auſtero ſapore, nunquam florens aut ſemen gignens. Hanc Teucer inueniſſe exiſtimatur, quum animaduertiſſet exta ſuper eam projecta, ſpleni illam adhæſiſſe, eúmque exinaniſſe. Vide Plin. *lib.*25. *c.*5. Quidam putant eandem eſſe cum Dioſcoridis Hemionitide, quæ hodie a pleriſque Lingua ceruina appellatur.

Teuchīrā, τεύχειρα Ptolomæo, Libyæ Cyrenaicæ vrbs, vna ex iis quæ Pentapolin conſtituunt, alio nomine Arſinoe dicta, teſte Plin. *lib.* 5. *cap.* 5.

Teucris, τευκρὶς Stephano, vrbs & regio Troadis, Dardania poſtea dicta. Virg. Teucriam appellat.

Teumēſſus, τευμησσὸς Bœotiæ exiguus mons, in quo Hercules adhuc pene puer Leonem Teumeſium occidit, eique pellem detraxit: qua ſemper poſtea pro pallio vſus eſt. Leo autem à Ioue in cælum tranſlatus dicitur: vt gloriæ Herculis conſuleret, qui eum inermis occiderat.

Teumēſĭăs, a, um, adiectiuum: vt, Thyas Teumeſia, Statius *lib.*3. *Theb.*

——Veſano veluti Teumeſia Thyas
Rapta deo, &c.

Teūtātēs, Lingua Gallica dictus eſt Mercurius, qui ab illis humano ſanguine placabatur. Hunc Plato inuentorem fuiſſe geometriæ & aſtronomiæ atque talorum, ſcribit Lucan. *lib.*1.

Et quibus immitis placatur ſanguine diro
Teutates, horrénſque feris altaribus Heſus.

Lactant. *lib.*7. Galli Heſum atque Teutatem humano cruore placabant deos: qui ſane feralis ritus diu ſimiliter apud Italos ſtetit, qui Latialem Iouem & Saturnum humana placabant hoſtia.

‖Teutenteres, Quæſtor Imperatoris Turcici. L.g.b.‖

Teūthă, τεύθα, Regina Illyricorum, quæ ob caſtitatis meritum meruit vt longo tempore viris fortiſſimis imperaret, & Romanos ſæpè frangeret. Plin. *lib.*34. *cap.*6. vocat Teucam. Vide ſuprà.

Teūthădāmās, τευθαδάμας, nomen patris Pelaſgi, vt inquit Homerus *lib.*2. *Iliados.*

Teūthălis, idos, τευθαλὶς, herba quam alij à frequentia geniculorum polygonaton appellant, alij polygonon. Plin. *lib.*27. *cap.*12.

Teūthis, idis, τευθὶς, piſcis eſt oſſe oblongo, atque exerto munitus, ſed corde carens. Theodorus ex Ariſtotele loliginem vertit. Hinc Themiſtocles Eretrienſibus ignauiam obiiciens, dictitabat eos teuthidi ſimiles. μάχαιραν μὲν ἔχειν, καρδίαν δὲ μὴ ἔχειν, hoc eſt, gladios quidem eos habere, cor autem non habere.

Teuthis, quidam ex Græcorum principibus, qui ad Troiam nauigaturi, in Aulidem conuenerunt: qui quum fortè ab Agamemnone diſſideret, atque ob id retrò ſe in patriam vellet recipere, Mineruam diſſuadentem, atque adeo remorantem, haſta vulnerauit.

Teuthrania, æ, τευθρανία, Regio eſt ſupra Æolidem, & partem Troadis in mediterraneo, quam Myſi antiquitus tenuêre, vnà cum vrbe eiuſdem nominis. Autor Plin. *lib.*5. *cap.*30.

Teuthras, antis, τεύθρας, Ciliciæ & Myſiæ rex fuit, qui Augam Alei filiam vna cum Telepho filio, patris iuſſu arcæ impoſitam, & ad Caici fluuij oſtia delatam vxorem duxit, filiúmque eius Telephum pro ſuo educauit, vt ex Euripide refert Strabo *lib.*13. Ab hoc Teuthrante regio ſupra Æolidem, ad Caicum amnem, Teuthrania dicta. Quin & Caicus ipſe, ab illius nomine Teuthranteus cognominatur ab Ouid. 2. *Metam.*

Teūthria, τευθρία, maris Adriatici inſula, Apuliæ littori adiacens. Plin. *lib.*4. *cap.*26.

Teūthrĭŏn, τεύθριον Dioſcoridi, herbæ nomen quæ aliàs polion dicitur. Plin. *lib.*21. *cap.*7. Polion quidam teuthrion vocant, &c.

Teūtŏnēs, ſiue Teutŏni, {אשכנזי *aſchchenaz.* τεύτονες. GERM. Die Teutſchen.} Germaniæ populi, Ingeuonibus à Plinio annumerati, ita dicti à Teutone ipſorum deo (quem Tacitus Tuiſconem appellat) quem indigenam, & terra ortum exiſtimabant.

Teūtŏnĭcŭs, adiectiuum, τευτονικός, poſſeſſiuum à Teutonibus Germaniæ populis deductum: vt, Teutoni capilli. Martial. *lib.*14.

Cauſtica Teutonicos accendit ſpuma capillos.
Captiuis poteris cultior eſſe comis.

Tēxo, is, ui, tum, Telam facio. {ארג *arágh.* ὑφαίνω, ἱστουργῶ. GALL. *Tiſtre, entretacer.* ITAL. *Teſſere.* GERM. Weben. HISP. *Texer.* ANGL. *To weaue.*} Terent. *Heaut.* Texentem telam ſtudioſè ipſam offendimus. Tibull. *lib.*2. *Eleg.*3.

Illa gerat veſtes tenues, quas fœmina Coa Texuit.

Virg. 10. *Eclog.*

Dum ſedet & gracili fiſcellam texit hibiſco.

¶ Per tranſlationem Texere ponitur pro componere, fabricare, ſcribere, colligere, compingere, concinnare. {חבר *chibbér.* συμπλέκειν, συντιθέναι, ἁρμόζειν.} vt, Texere hiſtoriam, texere corollam. Cicer. *ad Attic. lib.*4. Paulus in medio foro baſilicam iam penè texuit iiſdem antiquis columnis. Plin. *lib.*13. *cap.*11. Ex ipſo quidam papyro nauigia texunt. Virg. 11. *Æneid.*

Bis denas Italo texamus robore naues.

Ouid. *Epiſt.*15.

Texitur & coſtis panda carina ſuis.

Texere nidos apud Quint. *lib.*2. *cap.*16. Texere epiſtolas. Cicer. *ad Paetum lib.*9. Epiſtolas verò quotidianis verbis texere ſolemus. Idem *ad Quint. fratrem lib.*3. Sanè texebatur opus luculentè: hominúmque dignitas aliquantum orationi ponderis afferebat. ¶ Ea tela texitur. Prouerbialiter à Cicer. dictum, pro, Id iam in ciuitate paſſim fieri conſpicitur. 3. *de Orat.* Ego verò, inquit Craſſus, ac doleo quidem illos viros in eam fraudem in Repub. eſſe delapſos, quanquam ea tela texitur, & ea incitatur in ciuitate ratio viuendi, ac poſteritati oſtenditur, vt eorum ciuium quos noſtri patres non tulerunt, iam ſimiles habere cupiamus.

Textus, a, um, particip. {ארוג *arugu.* ὑφαντός, συμπλεκτός. GALL. *Tiſſu.* ITAL. *Teſſuto.* GERM. Gewoben. HISP. *Texido.* ANGL. *weaued or wouen.*} Virg. 2. *Æneid.*

Hanc tamen immenſam Calchas attollere molem
Roboribus textis, cæloque educere iuſſit.

Tēxtŭs, us, Textura, complicatio. {ὕφανσις, συμπλοκή. GALL. *Tiſſure.* ITAL. *Teſſimento.* GERM. Ein webung in einander flechtung. HISP. *Teximento obra de texer.* ANGL. *A weauing or writhing.*} Plin. *lib.*9. *cap.*35. Alterno textu fulgentibus toto corpore crinibus. Idem *lib.* 18. *cap.* 7. Grana in ſtipula crinito textu ſpicantur. Idem *cap.*36. *lib.* 16. Textus nauium.

Tēxtum, i, quicquid contexitur, aut componitur. {ὕφασμα. GALL. *Ouurage tiſſu.* ITAL. *Coſa teſſuta.* GERM. Ein gewürck. HISP. *Coſa texida.* ANGL. *That is wouen.*} Martial *lib.*5.

Et dolo marcrum vimineo ferunt texto.

Ouid. *Epiſt.*16.

Purpura nempe mihi, pretioſaque texta dabuntur.

Idem *Eleg.*3. *lib.*1. *Triſt.*

Pinea texta ſonant, &c.

Virg 8. *Æneid.*

Tum leuis ocreas electro, auróque recocto,
Haſtámque & clypei non enarrabile textum.

Pinea texta carinæ, Catull *Argon.* ¶ Textum orationis, pro ſtylo. Quint. *lib.*9. Neque illud in Lyſia dicendi textum tenue, atque raſum lætioribus numeris erat corrumpendum.

Tēxtĭlis, e, quod texendo factum eſt, textus. {ὑφαντός, πλεκτός. GALL. *Ouurage tiſſu.* ITAL. *Coſa teſſuta.* GERM. Das gewoben iſt. HISP. *Coſa texida.* ANGL. *Any thing wouen.*} vt, Textilis corona, & textilis veſtis, ante cuius vſum fuit Nexilis veſtitus: vt docet Lucret. *lib.*5. quum ait, Nexilis ante fuit veſtis, quàm textile tegmen. Primi autem Ægyptij inuenerunt textilia, teſte Plin. *lib.*7. *cap.* 56. Cic. 5 *Tuſc.* Collocari iuſſit hominem in aureo lecto, ſtrato pulcherrimè textili ſtragulo, magnificis operibus picto, Virg. 3. *Æneid.*

Textilibúſque onerat donis, ac talia fatur.

¶ Textilis pictura, quæ in tapetibus fieri, aut tela ſolet. Cicer. 6. *Verr.* Nego vllam picturam, neque in tabulis, neque textilem fuiſſe, quin quæſierit, inſpexerit, &c. ¶ Textilis vmbra palmitis, quæ multis palmitibus intertextis fit. Martial. *lib.*12. Hoc nemus, hi fontes, hæc textilis vmbra ſupini Palmitis.

‖Textiuilitium, res viliſſima.‖

Tēxtŏr, is, qui veſtes aut telam texit. {ארג *orégh.* ὑφάντης, ἱστουργός, ὑφάντης. GALL. *Tiſſerand, tiſſeur, ou tiſſier, telier.* ITAL. *Teſſore, teſſitore.* GERM. Ein weber. HISP. *El que texe, texedor.* ANGL. *A weauer.*} Cicer. *pro Plancio,* Si pro fabro aut textore emimus. Iuuen. *Satyr.*9.

—pinguez

——pingues aliquando lacernas
Munimenta togæ, duri craſsique coloris,
Et malè percuſſa textoris pectine Galli.

Plaut. *Aul.ſc.*5.*a.*3. Textores, limbolarij, arcularij.

Textrix, mulier textoriæ artis perita. {אורגת *oregheth.* ὑφάντρια. GALL. *Tiſſerande.* ITAL. *Vna teſſera.* GERM. Ein weberin. HISP. *La que texe, texedora.* ANGL. *She that weaueth.*} Tibull. *lib.*2. *Eleg.*1.

Atque aliqua aſſiduè textrix operata Mineruam
Cantat.

Textrinus, a, um, ad textorem pertinens.

Textrinā, æ, Officina textoris, textrinum. {ἱστουργεῖον. GALL. *L'ouuroir d'vn tiſſerand.* ITAL. *Teſſitora.* GERM. Weberſtuben. HISP. *Lugar donde texen.* ANGL. *A weauers shope or work houſe.*} Cicer. 5. *Verr.* Nulla domus in Sicilia locuples fuit, vbi iſte textrinam non inſtituerit. ¶ In eadem ſignificatione legitur & *textrinum.* Cic. 5. *Verr.* Quod tamen oppidum iſti per triennium ad muliebrem veſtem faciendam fuit. ¶ Textrinæ item vocabulum exiſtimant nonnulli pro ipſa arte textoria aliquando accipi, citantes locum Plin. ex *lib.*11. *cap.*24. vbi ſic legitur: Quàm non ad hoc videtur pertinere cribrata peritas, & quadam pollituræ arte ipſa per ſe tenax ratio textrinæ. Emendatiora tamen Plinij exemplaria, textrinæ hoc in loco, non *textrina,* legendum oſtendunt.

Textūrā, æ, Ratio ipſa texendi. {ὕφασμα, ὑφανή, ἐμπλοκή. GALL. *Tiſſure, ou tiſſement.* ITAL. *Teſſitura.* GERM. Webung, flechtung in einander. HISP. *Obra de texer.* ANGL. *A weauing.*} Lucret. *lib.*3. Quàm tenui conſtet textura, quámque loco ſe Contineat paruo.

Textorius, a, um, adiect. Senec. *epiſt.*114. Textorium, inquis, mehercule totum illud eſt; quod quum maximè agitur, diſſilio riſu.

T H

[Th, Θ, theta, damnationis nota, & mortis, præpoſita nominibus militum, eos mortuos ſignificabat. Item ſepulchris inſcripta. vide *Theta.*]

Thabis, Scythiæ mons eſt in Aſia, vt ſcribit Pomponius Mela *lib.*3. Apud Plinium tamen *lib.*6. *cap.*17. Tabis legitur ſine aſpiratione.

Thāis, θαΐς. Nobilis meretrix fuit Alexandrina, quæ Atticam iuuentutem in ſui amorem pellexit. Hanc ſuis carminibus celebrauit Menander, Comicus poeta Græcus, vnde & Menandreæ epitheto à Poëtis inſignitur. Propert.

Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim
Tanta in qua populus luſit Erichthonius.

¶ Fuit & Thais altera, à diuo Panutio ad vitæ continentiam reuocata, adeò vt relicto quæſtu meretricio, ſancta mulier euaſerit. Nam ignotus ad eam ingreſſus, ſecretum petebat magis ac magis: illa verò dicente, neminem niſi Deum ipſos poſſe conſpicere: ille ſumpta hac occaſione, ad Dei metum ac religionem eam eſt exhortatus, qui poſſet etiam occulta conſpicari & plectere. Volaterranus *lib.*20.

Thalamæ, θαλάμαι, vrbs Meſſeniæ, teſte Stephano, Paſiphaës templo, & oraculo nobilis: vt docet Plutarchus *in Agide.* Hinc fit gentile Thalamata, θαλαμάτης.

Thalamēgus, θαλαμηγός, nauis genus. Athenæus, Ædificauit Ptolemæus Philopater nauem etiam fluuialem, quæ thalamegos vocabatur. Longitudo eius ſemiſtadium, latitudo quæ eſſet ampliſſima triginta cubitis: altitudo cum ſuggeſtu tabernaculi paulò minor quadraginta cubitis: figura eius neque longis nauibus, neque rotundis aſſimilis. Huius meminit Sueton. *in Caſ. cap.*52. Et eadem naue thalamego pæne Æthiopia tenus Ægyptum penetrauit cum Cleopatra.

Thălămŭs, {חפה *chuppáh.* θάλαμος. GALL. *Chambre à coucher.* ITAL. *Camera da ſpoſo ò da ſpoſa.* GERM. Die Schloſskammer der Eheleut. HISP. *La camara y cama donde ſe ayutan los deſpoſados.* ANGL. *A chamber to lye in.*} Commune coniugis vtriuſque cubiculum. Virgil. 9. *Æneid.*

Ferreique Eumenidum thalami, & diſcordia demens.

¶ Per tranſlationem pro ipſis nuptiis, atque adeò pro ipſo connubij iure accipitur. Idem 6. *Æneid.*

Hic thalamum inuaſit natæ, vetitóſque hymenæos.

Idem *Æneid.*4.

Non licuit thalami expertem ſine crimine vitam
Degere more feræ?

Ouid. 10. *Metam.* ſine coniuge cælebs Viuebat thalamíque diu conſorte carebat. Idem 1. *Amor. Eleg.*8. Hæc ſib. propoſuit thalamos violare pudicos. ¶ Thalamus, pro alueolis apium. Virg. 4. *Georg.*

Poſt vbi iam thalamis ſe compoſuêre, ſiletur
In noctem.

¶ Hinc Epithalamium, carmen nuptiale.

Thălăſsĭcŭs color, id eſt, Marinus. {θαλασσικὸν χρῶμα. GALL. *De couleur de mer, comme bleu ou pers.* ITAL. *Di colore di mare.* GERM. Meerfarb oder waſſerfarb. HISP. *De color del mar.* ANGL. *Sea couloured.*} Qui ſimilis eſt fluctibus marinis. Græci enim θάλασσαν mare dicunt. Plaut. Neteis quis tecum incedit ornatu quidem thalaſſico. Idem *Mil.* Palliolum ferrugineum: nam is color thalaſſicus.

Thalaſsinŭs, a, um, eiuſdem ſignificationis. Lucret. *lib.*4.

——teriturque thalaſſina veſtis.

hoc eſt, cærulei coloris, & marini.

Thălăſsĭo, vide *Talaſſio.*

Thălaſsomĕli, θαλασσόμελι. Medicamentum quod fit æquis portionibus, maris, mellis, imbris, fictilique vaſe depicato conditur. Plin. *lib.* 13. *cap.* 6. Inueteratur quod vocatur thalaſſomeli æquis portionibus maris, mellis, imbris, &c. Accuratiorem huius medicamenti confectionem vide apud Dioſcoridem *lib.*5. *cap.*17. Meminit Samonicus *cap. de ventre molliendo.*

Thălaſsometrā, θαλασσομέτρης, maris menſor.

Thalea Rom. mulier. Plutarch. *in Num & Lyc. comparat.*

[Thalerus, qui & Dalerus. Hæc ſcriptura eſt Saxonica, illa Miſnica. Latinè diceretur vncia argenti.]

Thălēs, etis, & Thalis, θαλῆς, καὶ θάλεις, vnus ex ſeptem Græciæ ſapientibus, qui eodem tempore in Græcia floruerunt. Natus eſt (vt ex Apollodori ſententia tradit Laertius) anno primo xxxv. Olympiadis. Vixit annos (vt Socrates tradit) nonaginta: vt alij, ſeptuaginta. Hic primus in Græciam Geometriam creditur inuexiſſe, primuſque obſeruaſſe temporum ambitus, ventorum flatus, ſtellarum motus, tonitruum ſonora miracula, ſiderum obliqua curricula, & Solis annua reuerticula. Interrogatus quid in rerum natura difficillimum exiſtimaret, Seipſum inquit, noſſe, iterúmque rogatus quum ſciſcitaretur, quomodo optimè & iuſtiſſimè viuere liceret, Si, inquit) quæ in aliis reprehendimus, ipſi non faciamus. Hæc tripus aurea à piſcatoribus Mileſiis reperta, dum res in lite verteretur, ex oraculo Apollonis, indicantis eam ſapientiſſimo dari oportere, delata eſt. Deinde per manus omnibus ſapientibus tradita, ad Solonem peruenit, qui illam Delphos remiſit ad Phœbum, vt qui deum hominumque ſapientiſſimus eſſet. A Thalete Ionica fluxit diſciplina, ſicut à Pythagora Italica. Eius diſcipulus fuit Anaximander, cuius auditor Anaximenes & Hecatæus hiſtoricus. Plaut. *Capt. ſc.*2. *a.*2. Pol Thalem talento non emam Mileſium Nam ad huius ſapientiam nimius nugator fuit. Hic, Ad comparationem ſignificat. ¶ Thales item fuit Poeta Lyricus Cretenſis, quem e Creta Solon Spartam miſit, vt eius odis ac poeſi Spartiani deliniti, animorum feritatem nimium ex Lycurgi legibus imbutam, caſtigarent. Autor Plutarch. *in Solone.*

Thalestrĭs, Curtio, θάλεστρις, vel (vt apud Strabonem legitur) Thaleſtria. Regina Amazonum, quam alij Minitheam vocant. Hæc audita fama rerum ab Alexandro geſtarum, relicto regno, trecentis comitata mulieribus, in Hyrcania illi occurrit, vt ſobolem ex eo conciperet: vtque primum ſibi viſa eſt facta eſſe grauida, reuerſa eſt in regnum.

Thalia, θάλεια. Vna ex nouem Muſis. ἀπὸ τοῦ θάλλειν, quod inter cætera ſignificat virere ſeu florere: propterea quòd poetarum fama nullo tempore mareſcat. Virg. 6. *Eclog.*

Noſtra nec erubuit ſyluas habitare Thalia.

Ouid. *Eleg. vlt. lib.*4. *Triſt.*

Notaque non tardè facta Thalia mea eſt.

Thălictrum, θαλίκτρον Dioſcoridi, herba folia coriandri habens, pinguiora paulò, caulem papaueris. Plin. *lib.*27. *cap.*13.

Thalli, θαλλοί, in porris & cæpis, & allio, medij ſtipites dicuntur: à θάλλειν, id eſt, vireſcere. Col. *lib.*11. *cap.*3. Thalli cæparum ventis proſternentur, totúmque ſemen excutientur. ¶ Thalli item dicuntur rami lauri, vel oliuæ, ſemper virentes.

Thāllŏphŏri, θαλλοφόροι, dicti qui Athenis in Panathenæis oleæ ramos geſtabant. Erant ij vt plurimum ſenes. Vnde per iocum thallophori dicuntur, qui ad munera obeunda ſunt inutiles.

Thălyſiā, θαλύσια, feſta erant Apud Athenienſes, quibus fructibus omnibus in horrea conuectis, diis primitias conſecrabant. dicta ἀπὸ τοῦ θάλλειν, propterea quòd idcirco præcipuè fierent, vt quæ ſucciſa erant, poſſent reuireſcere. Vide Cælium Rhodig. *lib.*12. *cap.*17.

Thămănæi, θαμαναῖοι, Populi ſunt Perſis tributarij. Herodot. *lib.*3.

Thamyras, ſiue Thamyris, θαμύρας, ἢ θάμυρις Suidæ, Poëtæ nomen ex Thracia, qui quum omnes pulchritudine præcelleret, ab initio mares dilexit: deinde mutata conſuetudine, Muſas amauit, cum quibus de cantu certauit hiſce conditionibus, vt ſi vinceret, earum complexu poteretur: ſin ſuccumberet, ab illis pateretur quicquid eis videretur. Itaque ſuperatus, & oculis, & lyra priuatus eſt. Hinc manauit prouerbium in eos, qui præter ingenium proprium aliquid agunt, Thamyras inſanit, θαμύρας μαίνεται. Hæc Eraſmus *in prouerbijs,* & Suidas. Ouid. *lib.*3. *de Arte,*

Tu licet & Thamyram ſuperes, atque Orphea cantu,
Non erit ignota gratia magna lyræ. &c.

[Thanaſium, ſiue Thanxos, V. E. Ægypti, ſub A. Damiatæ.]

Thănătos, θάνατος. Inſula in Oceano Gallico, Britanniæ (vt Solinus refert) proxima, frumentariis campis in primis felix: venenis autem adeò aduerſa, vt non modò ſerpentem nullum educet, verum etiam aliunde importatum ſtatim enecet: vnde & à ſerpentum morte nomen creditur accepiſſe.

Thăpſacus, θάψακος, vrbs Syriæ ampliſſima, ad Euphratem fluuium: cuius meminit Xenophon *de Cyri expeditione lib.*1.

Thapſus, θάψος, inſula decem ſtadiis à Sicilia diſtans, versùs Syracuſas, plana & quam minimum e mari eminens, adeò vt vndis merſa videatur. Vnde & Tapſus dicta eſt. ἀπὸ τοῦ θάπτεσθαι, quòd in mari quodammodo ſepulta videatur. Virg. 3. *Æneid.*

——Thapſumque iacentem.

Thăpſīā, θαψία, frutex eſt tota ſpecie ferulæ ſimilis, graciliore tamen caule, folio fœniculo ſimili, vmbellas habens in ſingulis germinibus anetho ſimiles, & in iis florem luteum: ſemen autem medice latum, minus quam ferulæ: radix eſt prægrandis, intus candida, foris nigra, craſſiore cortice veſtita, & acris. Colligitur ex ea liquor eiuſdem nominis, effoſſa circa eam terra, vulneratoque cortice. Dicta Thapſia à Thapſo inſula, in qua primum creditur inuenta. Vide Plin. *lib.*13. *c.*22. & Dioſc. *lib.*4.

[Tharapamus, medela, curatio. Gl. g. b.]

Thăſus, θάσος, Inſula eſt maris Ægæi, Thraciæ adiacens, contra Neſſi fluminis oſtia: oppidum habens eiuſdem nominis, à Phœnicibus, qui Europam terra marique inueſtigantes, eò peruenerunt, conditum: vt eſt autor Herod. *lib.*2. Huius incolæ Thaſij, θάσιοι dicuntur, generoſis vitibus, & inſigni marmoris genere nobilitati. Virg. 2. *Georg.*

Sunt Thaſiæ vites, ſunt & Mareotides albæ.

Thaſij marmoris meminit Plin. cum aliis pleriſque in locis, tum *lib.* 36. *cap.*6. Thaſia nux, eadem quæ & Græca & amygdala dicitur, teſte Macrobio *Saturn. lib.* 6. Et Thaſiæ nuces ſunt optimæ, vt autor eſt Gell. *cap.*16 *lib.*7.

Thaumacia, θαυμακία, Magneſiæ oppidum, ita dictum à Thaumaco Pœantis patre: cuius meminit Plin. *lib.*4. *cap.*9. Stephanus Thaumaciam alteram collocat ad ſinum Maleacum.

Thaumantiās, θαυμαντιάς, Thaumantis, & Electræ filia. Virg. 9. *Æneid.*

Ad quem ſic roſeo Thaumantias ore locuta eſt.

Eadem etiam Thaumantis dicitur: vt, Imbrifera Thaumantis, apud Stat. 3. *Syl.*

Theā, θεία, Nympha Oceani & Tethyos filia. Autor Heſiod *in Theogonia.*

Theagenes, tres Athenis diuerſis temporibus Suidas fuiſſe recenſet. Vnum, qui de Homero ſcripſit. Alium qui καπνός, id eſt, fumus eſt

cognominatus, quòd multa promittens, nihil præſtaret: pauper enim erat, ac diues videri volebat. Teſtius, vir potens ac diues Athenis, qui liberalitate ac beneficentia publice ac priuatim multa laude digna geſſit. Quartum addit Pauſanias athletam, patria Thaſium, qui xi. coronas e certa minibus retulit. Addi poteſt & quintus, qui Mathematicus, fuit floruitque ætate Auguſti, vt refert Suet. *in Auguſt. cap. 94.* In ſeceſſu Apolloniæ, inquit, Theogenis mathematici pergulam comite Agrippa aſcenderat, (ſup. Auguſtus,) &c. Ibi tamen recentior editio habet *Theogenis.*

Theamedes, θεαμήδης, lapis contrariam magneti habens naturam. Nam vt ille ferrum occulta quadam naturæ vi ad ſe attrahit, ita theamedes reſpuit, repellitque. Plin. *lib. 36. cap. 16.*

Theangela, Θεάγγελα, Cariæ oppidum, vnum ex iis quæ ab Alexandro Magno Halicarnaſſo fuerunt attributa. Autor Plin. *lib. 5. cap. 29.*

Theano, Θεανώ, mulier fuit Cretenſis filia Pythonactis, & vxor Pythagoræ, quæ illi Telaugem filium peperit. Scripſit Commentarios quoſdam Philoſophicos, & Apophthegmata, & Poema carmine heroico. Theano alia fuit Metapontina, aut (vt alij malunt) Thuria, Leophronis filia & vxor Brontini: cuius ſcripta enumerantur à Suida. ¶ Alia fuit Theano, Antenoris vxor, & ſacerdos Palladis, cuius frequens eſt mentio apud Homerum.

Theanum, vide *Teanum.*

‖Theate, *Ciuita di Chieti*, V. A. regni Neapolitani per Clementem VII. an. 1526. dignitate Archiepiſcopali aucta.‖

Theātrum, i. θέατρον. Gall. *Theatre.* Ital. *Theatro.* Germ. Ein halb rund ſchawhauß / ſpilhauß / ſchawplatz. Hisp. *Teatro, lugar hecho en forma de media luna para juegos.* Angl. *A ſcaffold or ſtage where to behold playes.* Ædificium in hemicycli ſpeciem factum, ad videnda ſpectacula idoneum: ἀπὸ τοῦ θεάσθαι, hoc eſt, ſpectando dictum. Virgil. 1. *Æneid.*

——hic alta theatri
Fundamenta locant alij.

Ouid. 2. *Amor. Eleg. 7.*

Siue ego marmorei reſpexi ſumma theatri.

Idem *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

——Ludi quoque ſemina præbent
Nequitiæ: tolli tota theatra iube.

Plaut. *Pſeud. ſc. 6. a. 4.* Quid narrat tibi? Nugas theatri: verba quæ in Comœdiis dici Lenoni ſolent. Plin. *lib. 11. cap. 51.* In theatrorum orcheſtris ſcobe, aut arena ſuperiecta deuoratur vox. ¶ Aliquando tamen ponitur pro ſpectaculo. Martial. *lib. 1.*

Quicquid in Orphei Rhodope ſpectaſſe theatro
Dicitur, exhibuit Cæſar Arena tibi.

Senec. Tu mihi theatrum ſolus es. Et Suet. *in Auguſt. cap. 45.* Per trina theatra virgis cædere. (id eſt, ter ſpectante populo, & ludorum tempore.) ¶ Aliquando pro multitudine ſpectante vt, Magno theatro hæc acta ſunt: id eſt, multis ſpectantibus. Cic. 3. *de Orator.* Si in his paulum modò offenſum eſt, theatra tota reclamant. ¶ Verſari in theatro per tranſlationem, pro eſſe in aliquo loco conſpicuo, in luce, in omnium oculis. Idem *in Verr. act. vlt.* Sic obtinui Quæſturam in prouincia Sicilia, vt omnium oculos in me vnum coniectos arbitrarer: vt me, Quæſturamque meam, quaſi in aliquo orbis terræ theatro verſari exiſtimarem. Magno theatro ſpectata familiaritas, id eſt, à multis comperta. Cicer. *ad Cornific. lib. 12.* Non modò te, cui noſtra omnia notiſſima ſunt, ſed neminem in popul. Roman. arbitror eſſe, cui ſit ignota ea familiaritas quæ mihi cum L. Lamia eſt. Etenim magno theatro ſpectata eſt, tum quum eſt ab A. Gabinio relegatus, quod liberè & fortiter ſalutem meam defendiſſet.

Theatridium, θεατρίδιον. Gall. *Petit theatre.* Ital. *Picciol theatro.* Germ. Ein ſchawheüßlin. Hisp. *Pequeño teatro.* Angl. *A little ſcaffold or ſtage.* diminutiuum forma Græca à theatro deductum. Varro *lib. 3. de re ruſtic.* Inter has & exteriores gradatim ſubſtructum, vt theatridium auium: mutuli crebri in omnibus columnis impoſiti, ſedilia auium.

Theatralis, e, Theatricus, ſeu quod ad theatrum pertinet. θεατρικός. Gall. *De theatre.* Ital. *Di theatro.* Germ. Des ſchawhauß oder ſchawplatz. Hisp. *Coſa de teatro.* Angl. *Belonging to a ſcaffold.* Vnde dicimus theatralia ſpectacula. Cicer. *pro Sextio.* Theatrales gladiatoriique conſeſſus dicuntur omnino ſolere leuitate nonnullorum emptos plauſus exiles & raros excitare. Tacit. *lib. 1.* Erat in caſtris Percennius quidam, dux olim theatralium operarum Humanitatis indecora, & theatralis. Quint. *lib. 2. cap. 2.* Idem Quintil. alibi Theatrali lege excitari. ¶ Metu pœnæ theatralis non audebant quidam ſedere, Sueton. *in Auguſt. cap. 40.*

Theatricus, a, um. θεατρικός. Gall. *De theatre.* Ital. *Di theatro.* Germ. Des ſchawhauß. Hisp. *Coſa de teatro.* Angl. *Of a ſcaffold.* Quod ad theatrum pertinet: vt, Poſitiones theatricæ, ſpectacula theatrica.

Theatridium, θεατρίδιον, paruum theatrum.

Thebæi, Θηβαῖοι, qui ſunt ex Thebana ciuitate Ægypti.

Thebāĭcæ, ſiue Thebaicæ, θηβαϊκαί, palmæ ſunt aridiores, quemadmodum & Arabicæ, macro corpore, exiles, & vapore aſſiduo, crusta verius quam cute obductæ, ſed alias (vt inquit Strabo) ſuauiore, etiamſi duriores. Gignuntur in Thebaide Ægypti regione, Æthiopiæ conterminа: vnde & nomen acceperunt. Vide Plin. *lib. 13. cap. 4.*

Thebāis, idis, Θηβαΐς, Ægypti regio, Æthiopiæ contermina, à Thebis vrbe potentiſſima, totiuſque tractus illius capite nomen habens: vide Plin. *lib. 5. c. 9.* ¶ Eſt item Thebais, inſigne Papinij Statij opus, bellum illud continens, quod Argiui ad Thebas geſſerunt, in quo Eteocles, & Polynices fratres mutuis vulneribus occubuerunt. ¶ Aliquando adiectiui vim habet, quemadmodum & cætera eiuſdem terminationis patronymica: vt, Thebais nupta, id eſt, Andromache, Eetionis Thebarum Ciliciarum regis filia. Ouid. 3. *de Arte.* quod erat ſortiſſima, nunquam Thebais Hectoreo nupta reſedit equo. Eadem Thebana vxor vocatur ab eodem *Eleg. 3. lib. 4. Triſt.*

Thebe, es, & Theba, æ, Θήβη: & Thebæ, arum Θῆβαι, nomina ſunt multarum vrbium. Plaut. *Amphitr. prolog.* in ſingulari dixit: Hæc vrbs eſt Thebe. In illiſce habitat ædibus Amphitruo, &c. Ouidius verò *lib. 13.*

Metam. vſurpauit in plurali: Thebæ ceciderе, &c. Earum autem vrbium vna fuit in Ægypto, à Buſiride rege condita, ambitu centum quadraginta ſtadiorum, vt refert Herodotus, centum portis aliiſque publicis priuatiſque ædificiis inſignis, totaque penſilis, adeo vt reges ſub ea maximos exercitus ſolerent educere, nullo oppidanorum id ſentiente. Huius incolæ Thebæi dicuntur, & vicina regio Thebais, in Æthiopiam vergens. ¶ Alia Thebe fuit in Bœotia à Cadmo Agenoris filio condita, quam Amphion muris ornauit, Bacchi & Herculis clariſſima patria, ab Alexandro Magno poſtea euerſa. Hæc & Draconigena dicitur, quia à Cadmo cum quinque viris, ex dentibus draconis ab ipſo interfecti natis, conſtructa fuit. Varro tamen *lib. 3. de re ruſt.* ſcribit, hanc vrbem ab Ogyge ædificatam. Ab hac Thebani dicti ſunt. Hanc Heptapylon vocat Apuleius, ab eo quod ſeptem portas habebat inclyta ducibus, Epaminonda & Pelopida. Eadem dicta fuit & Dircæa, à Dirce fonte. Vnde & à Statio Thebanus ager Dircæus vocatur. Hinc Pindarus poeta, Lyricorum princeps, habuit ortum. ¶ Fuerunt & Thebæ in Africa, à Libero patre conditæ. Vnde Hieronymus *in Commentario Epiſtola ad Galatas*, Præterea Thebas Liberi, quas in Africa condidit: quæ ciuitas nunc Thebeſtis dicitur. Alia in Theſſalia, à qua Thebani & Thebæi. ¶ Fuit & alia Thebe, Homero teſte, in Cilicia, Andromaches vxoris Hectoris patria. Vnde Ouidius,

Nec crudelior minus, quàm Thebana cruentum
Hectora Theſſalico vidit ab axe trahi.

¶ Alia fuit in Lucania, ab Aoniis colonis condita, quam interiiſſe autor eſt Cato *in Originibus.* ¶ Fuerunt & Thebæ Corſicæ. ¶ Eſt & Thebæ nomen virginis, e cuius gremio geminæ columbæ (vt eſt in fabulis) quum euolaſſent, altera ad Hammonis frontem tetendit, & ibidem reſponſa dedit: altera ad ſyluam Dodonæam, vbi futura mortalibus præcinuit.

Thebanus, & plural. Thebani, ſunt ciues Thebarum vrbis. Plaut. *Amph. prologo.* Cum Telebois bellum eſt Thebano populo.

‖Thebet, hinnatio mentis. Voc. Ecc.‖

Thēcă, ⟨ אוצר *oeſar* נדן *nadhar* מגרה *midrah* תקר *tahar* θήκη. Gall. *Eſtuy de quelque choſe que ce ſoit.* Ital. *Vagina.* Germ. Ein behaltnuß / ſcheiden / laden. Hisp. *Lugar donde algo ſe guarda, eſtuche.* Angl. *A caſe, sheth or ſcabberd.* ⟩ Vagina locus in quo aliquid recondimus: vt, Theca calamaria, theca nummaria, theca vaſorum. Varr. *lib. 1. de re ruſtic. cap. 48.* Proinde vt grani theca ſit gluma, & apex ariſta. Martial. *lib. 17.*

Sortitus thecam calamis armare memento.
Cætera nos dedimus, tu leuiora para.

Idem *epigram. 19. lib. 14.* Theca calamaria. Et Suet. *in Claud. cap. 35.* Thecæ calamariæ aut graphiariæ. Et Quintilian. Thecæ oppidorum Cæſaris, Lignea oppidorum ſimulachra, &c. Cicer. *ad Attic. lib. 4.* Quare in hoc thecam nummariam ne retexeris: in aliis eris cautior. Idem *6. Verrina*, Qui videret equum Troianum introductum, vrbem captam eſſe diceret: efferri ſine thecis vaſa: extorqueri alia de manibus mulierum.

Thēclă, Θέκλα, nomen proprium mulieris ſanctiſſimæ.

‖Theclatura, ſignatio. Gl. vet.‖

Thedo, piſcis quidam apud Auſonium:

Et nulli ſpina nociturus acumine thedo.

Thelbencane, Babyloniæ vrbs iuxta Euphratis fluuij partem. Ptolemæus *lib. 5. cap. 20.*

Thelelis, Argiua mulier, quæ patriam aduerſus Cleomenem Spartanorum regem, vnà cum cæteris mulieribus, quum deeſſent viri, tutata eſt.

‖Thelosapiens, affectans ſapientiam. S. Aug.‖

Thelygonum, θηλυγόνον, herba habens vuas floribus oleæ ſimiles, ſed aliquando pallidiores. Plin. *lib. 27. cap. 8.* ¶ Eſt & alia cratægonos, quæ thelygonos vocatur, differentia intelligitur lenitate guſtus. Vide *Arſenogonon.*

Thēlyphŏnum, θηλύφονον, herba ab aliis ſcorpion vocatur, propter ſimilitudinem radicis, cuius tactu moriuntur ſcorpiones. Plin. *lib. 25. cap. 10.*

Thelypteris, θηλυπτερίς, filicis ſpecies. Plin. *lib. 27. cap. 9.* Alterum genus filicis thelipterin Græci vocant: alij nymphæan pterin.

Thēmă, tis, θέμα. Latinè Poſitum, ſeu poſitio dicitur. ¶ Sunt etiam themata mathematicorum apud Firmicum, affectiones natalitiæ, & quaſi poſituræ cæli, ἀποτελέσματα. Eodem ſenſu Suet. *in Aug. cap. 94.* Thema poſuit, cùm ait: Tantam mox fiduciam fati Auguſtus habuit, vt thema ſuum vulgauerit, &c ſupra genituram dixerat. ¶ Thema controuerſiæ declamandæ argumentum Quintil. *lib. 7. cap. 2.* Erat mihi curæ in controuerſiis forenſibus noſſe omnia, quæ in cauſa verſarentur. Nam in ſchola certa ſunt & pauca, & ante declamationem exponuntur, quæ themata Græci vocant, Cicero propoſita.

Themis, is, vel idis, vel etiam itis, Θέμις. Cæli & Terræ filia fuit quæ Iouis nuptias fugiens, ab eo in Macedonia compreſſa fuit. Hæc dea putabatur, quæ præciperet hominibus id petere quod fas eſt, vt ait Feſtus: (nam θέμις Græce fas dicitur) habuitque vetuſtiſſimum oraculum in Bœotia, ad Cephiſum amnem. Ouid. 1. *Metam.*

Fatidicamque Themin quæ tunc oracla tenebat.

Claud.

——ſic Atropos vrget,
Sic cecinit longæua Themis.

¶ Fuit & alia Themis, quæ alio nomine Carmentis dicta.

Thĕmiſtă, eadem eſt quæ Themis, Cicer. *in Piſonem*, Licet Themiſta ſapientior. Themis accuſatiuum facit Themin, & Themiſta: à quorum poſteriore fit Themiſta, æ.

Themiſcyra, Θεμίσκυρα, Regio Ponti, finitima Cappadociæ: vt ſcribit Plin. *lib. 6. cap. 3.* & Mela *lib. 1.*

Thĕmiſŏn, Θεμίσων, Medicus, apud Herodot. & Cornel. Celſum.

Themiſonei, Θεμισώνειοι, ſiue Themiſonij, Populi à Themiſonio Phrygiæ maioris loco prope Lyciam.

Themiſtius, Θεμίστιος, Philoſophus fuit temporibus Iuliani apoſtatæ, à quo etiam prætor Conſtantinopolis vrbis promotus eſt. Scripſit paraphraſim in Ariſtotelis Phyſica, libris octo: in Analytica poſteriora,

libris duobus. Præterea edidit ſua: videlicet, De inuentione & inſcriptione prædicamentorum, diſputationes etiam quaſdam. Hic Valentem Imperatorem quotidie ſæuientem in orthodoxos, autoritate ſua & epiſtolis reddidit mitiorem. Suidas.

Themiſtocles, Θεμιστοκλῆς, nomen viri Athenienſis clariſſimi, Neoclis filij: qui prodigus ac laſciuus prima iuuentute, poſtea dux delectus, res inclytas geſſit. Pyræeum muniuit. Bello maritimo Perſas apud Salaminem vicit. Hic quum ab ingrata patria exul factus eſſet, & à Xerxe princeps exercitus aduersùs Athenienſes magno cum honore creatus, quum videret patriæ ſuæ ingentis cladis periculum imminere, hauſto tauri ſanguine ſeipſum interemit, ne aut regi de ſe merito infidelis eſſet, non pugnando viriliter, aut patriæ ſuæ hoſtis atque oppugnator videretur. Vide Plutarchum.

Themiſtogenes, Θεμιστογένης, Syracuſanus hiſtoricus, Cyri expeditionem & bella, quæ in hiſtoria Xenophontis continentur, compoſuit. Autor Suidas.

Thenſæ, (vt docet Aſconius) ſunt ſacra vehicula, cum pompa ordinum & officiorum: ſic dictæ quòd ante eas lintea tenduntur, quæ gaudent manu tenere & tangere qui eas deducant, παρὰ τὸ τείνω. Vel ἀπὸ τοῦ θεοῦ, id eſt, à re diuina, & ſic per th ſcribitur, vt docet ipſa verbi notatio. Cic. *de Aruſpicum reſponſis*, Te appello Lentule, cuius ſacerdotij ſunt thenſæ, curricula, præcentio, ludi, libationes. Liu. *lib.* 5. Quæ auguſtiſſima veſtis eſt, thenſas ducentibus, triumphantibúſve, ea veſtiti medio ædium eburneis ſellis ſedere. ¶ Item, Thenſum Deorum vehiculum, non tenſum dixerunt, ne verbum turpe ſonaret in ſacris. Diomed. *lib.* 1.

[Thenupha, agitatio. eſt ritus, quo pectus victimæ in omnem partem agitatum & quaqua verſùs motum attollitur.]

Theoclymenus, Θεοκλύμενος Homero *lib. Odyſſ.* 17. Vates qui Penelopæ prædixit Vlyſſis in Græciam reditum.

Theocrines, Θεοκρίνης, nomen cuiuſdam Athenienſis, qui primùm Tragœdiarum actor fuit: deinde calumniator & ſycophanta. Vnde & Demoſthenes *in Orat. pro Cteſiph.* Æſchinem, tragicum Theocrinem vocat. Eraſmus *in Chiliad.*

Theocritus, Θεόκριτος, Poeta Syracuſanus, Praxagoræ, ſiue (vt alij malunt) Symmachi & Philinæ filius, qui ſub Ptolemæo Lagi filio floruit. Alij Coum fuiſſe volunt, ſed admodum iuuenem Syracuſas commigraſſe. Scripſit Idyllia in genere bucolico, quæ etiam hodie omnium manibus teruntur. ¶ Fuit & alter Theocritus, hiſtoricus Chius, Theopompi æqualis, & in adminiſtratione Reipub. æmulus. Scripſit hiſtoriam Libycam, & epiſtolas quaſdam. Autor Suidas.

Theodamas, Θεοδάμας, pater Hylæ fuit, qui ab eius nomine Theodamanteus dicitur à Propertio *lib.* 1. *Eleg.*

Theodectes, Θεοδέκτης, Orator, Cilix genere, diſcipulus Platonis, Iſocratis & Ariſtotelis, qui ei ſuos de Rhetorica libros dedicauit. Conuerſus deinde ad Tragœdias, ſcripſit fabulas L. Deceſſit Athenis natus annos XLI. Scripſit & verſibus artem Rhetoricam: laudauit & virum Artemiſiæ Mauſolum, vnà cum claris eo tempore oratoribus. ¶ Theodectes orator, ſuperioris filius, ſcripſit encomium Alexandri Regis Epirotarum: commentarios hiſtoricos: artem Rhetoricam libris VII. aliáque complura. Autor vtriuſque Suidas.

Theodoromedes nomen proprium. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 2.

Theodorus, Θεόδωρος, Byzantius ſophiſta, à Platone vocatus λογοδαίδαλος, Logodædalus. Scripſit contra Thraſybulum & Andocidem, & alia quædam Suidas. ¶ Theodorus & Teledæus fratres Samij, ſculptores celeberrimi, quorum alter in Samo Pythij Apollinis ſignum incœpit: alter Epheſi eodem tempore, & alio ſaxo abſoluit: quibus ſimul compoſitis ita conuenit, vt vnum corpus ab vno artifice, & ex vno lapide ſculptum videretur. Genus artis huius eſt Græcis ignotum, ſed apud Ægyptios frequentatum. Nam ſoli hominum non oculis tantum totius ſtatuæ compoſitionem metiebantur, ſed dimenſione, vt ex varijs multiſque lapidibus in vnum corpus, in certam menſuram ſtatua perficeretur. De hoc Theodoro Diogenes teſtatur, quòd non ſolum ſculptor, ſed etiam architectus fuerit, quódque Epheſiis autor extiterit, vt Dianæ templi fundamentis carbones ſubijcerent, vt locus alioqui humidus immobilem acciperet ſoliditatem. Idem primus ferrum fundere docuit, ſtatuámque ferream fecit. Autor Pauſanias. ¶ Theodorus Gadareus, nobilis orator. Gadara autem, Syriæ ciuitas eſt, non longè ab Aſcalone: verum ipſe dici maluit Rhodius, teſte Strabone, cuius tempore fuit. Eius diſcipuli Theodorei ſunt dicti: inter quos fuit Hermagoras, qui de arte Rhetorica ſcripſit. Tiberius quoque princeps quum ſeceſſiſſet Rhodum, eum ſtudioſè audiuit, vt Quintilian. *lib.* 4. tradit. ¶ Theodorus alius fuit, cognomento Atheos, Zenonis primùm, mox & Pyrrhonis auditor: de quo vide Laertium & Suidam.

Theodoſia, Θεοδοσία, Tauricæ Cherſoneſi vrbs, Ptolem. *lib.* 3. *cap.* 6. & Plin. *lib.* 4. *cap.* 12.

[Theodoſiopolis, M. ſub P. Antiocheno.]

Theodoſius, Θεοδόσιος. Nomen proprium duorum Romanorum principum, quorum vitam vide apud Eutropium. Theodoſius alius fuit inſignis Mathematicus: cuius ſcripta enumerantur à Suida.

Theodota, Θεοδότη, Meretrix Elea fuit lepida in primis & feſtiua: cuius meminit Xenophon de dictis & factis Socratis: & Laertius *in vita Arceſilai.*

Theodotus, Θεόδοτος, patria Chius, vltimi Ptolemæi in Rhetoricis præceptor fuit, qui decertantibus in conſilio Ægyptiorum ſatrapis, an Pompeius, poſt prælium Pharſalicum profugus, eſſet in Ægyptum recipiendus, pro ſententia dixit, recipiendum quidem eſſe, ſed receptum occidendum: adijciens tritum illud prouerbium, Mortuos non mordere. Hunc poſtea, Cæſare interfecto, Brutus in Aſia repertum, & ad ſe adductum interfici iuſſit. Vide Plutarchum *in vita Pompeij.* ¶ Theodotum alium memorat Philoſtratus *in Sophiſtis*, qui tempore Herodis Attici præfuit Athenienſium ſcholæ.

Theogenes celebris mathematicus, cuius meminit Suet. *in vita Auguſt. cap.* 49. In ſeceſſu Apolloniæ Theogenis Mathematici pergulam aſcenderat. Suſp. Auguſtus, &c. Ita enim legit Suet. emendator Caſaubonus, cum antea legeretur *Theagenis*.

Theognis, Θέογνις, Poeta fuit Siculus, Megaris natus, LXIX. Olympiade, qui vtiles quidem & lectu dignas paræneſes conſcripſit, niſi fœdis amoribus paſſim aſperſis eas contaminaſſet. ¶ Prouerbium eſt, vt eſt autor Gell. *cap.* 3. *lib.* 1. Priuſquam Theognis naſceretur, &c.

Theogonia, θεογονία, Deorum origo: quo nomine extat opus Heſiodi, deorum genealogias explicans. Cicer. 1. *de natur. deor.* Quum verò Heſiodi Theogoniam, id eſt, originem deorum interpretatur, tollit omnino.

THEOLOGUS, i, {θεολόγος. GALL. *Theologien.* ITAL. & HISP. *Theologo.* GERM. Ein gelehrter der ſchrifft Gottes. ANGL. *A theologe.*} Philoſophus circa rerum diuinarum cognitionem verſans. Cic. 3. *de nat. deor.* Principio Ioues tres numerant ij, qui Theologi nominantur.

Theologia. {θεολογία. GALL. *Theologie.* ITAL. & HISP. *Theologia.* GERM. Verſtand oder weiſſenheit der ſchrifft Gottes. ANGL. *Theologie, diuinitie.*} Prima philoſophiæ pars, quæ verſatur circa Dei & rerum diuinarum contemplationem.

Theombrotus, Θεόμβροτος, Philoſophus fuit, Metroclis auditor, & præceptor Demetrij Alexandrini: cuius meminit Laertius *in Metrocle.*

Theombrotios, θεομβρότιον, herba magica, qua Perſarum reges aduersùs omnia cum animi tum corporis incommoda vtebantur. Plin. *lib.* 24. *cap.* 17. Theombrotium triginta ſchœnis à Choaſpe naſci, pauonis picturis ſimilem, odore eximio. Hanc autem regibus Perſarum comedi aut bibi contra omnium corporum incommoda, inſtabilitatémque mentis, eandem denique ſemnion à potentiæ maieſtate appellari.

Theomneſtus, Θεόμνηστος, Cous, vt autor eſt Strabo *lib.* 14. vir fuit clarus adminiſtratione Reip. & Niciæ tyranni æmulus.

Theon, Θέων, nomen pictoris Samij, de quo Quintil. *lib.* 12. *de inſtit. Orat.* Alter mathematicus, qui ſcripſit de ſpiritibus ad Ptolemæum aſtrologum. Tertius grammaticus, interpres Apollonij Rhodij. ¶ Fuerunt & alij hoc nomine, qui commemorantur à Suida: ex quibus celeberrimus fuit Theon Alexandrinus, eiſdem patria, tempore & diſciplinis, quibus Pappus, ſub Theodoſio ſeniore. Scripſit de Aſtrologia, commentarióſque in Ptolomæum & Aſtrolabium paruum, & alia. ¶ Theon item alius & ipſe Alexandrinus, Stoicus, tempore ſuperior: ſiquidem ſub Auguſto poſt Arrium Philoſophum emicuit: ſcripſit in Phyſicam, & in artem rhetoricam, & alia. ¶ Alius item eius nominis Stoicus fuit Antiochenus, omnium antiquiſſimus, qui ſcripſit apologiam Socratis. ¶ Quartus Smyrnæus. ¶ Quintus etiam Alexandrinus, Sophiſta, cognominatus Ælius, qui Progymnaſmata quædam Rhetorica ſcripſit, & commentarios in Xenophontem, Iſocratem, & Demoſthenem. Autor Suidas. ¶ Theon item Sidonius, Sophiſta, qui in patria ludum aperuit ſub Conſtantino. Fuit & marmoris cælator hoc nomine, vnus ex iis qui Mauſoleum cælauerunt: cuius meminit Plin. *lib.* 35. *cap.* 11. ¶ Theon præter hos poeta quidam fuit rabioſæ cuiuſdam loquacitatis: petulantiſſimæque maledicentiæ. Vnde factum eſt, vt Theonino dente rodi eum dicamus, qui conuitiis laceſſitur. Vide Eraſmi *Adagia.*

Theophanes, Θεοφάνης, Mitylenæus hiſtoricus, ſcriptor rerum Pompeij Magni: cuius meminit Cicer. *in Orat. pro Archia.*

Theophania, θεοφάνια, τὰ, feſtum apparitionis Dei.

Theophilus, Θεόφιλος, Cæſareæ Paleſtinæ præſul, Seuero imperante, cuius meminit Hieronymus. Theophilus alius Antiochenus præſul, qui imperante M. Antonio librum in Marcionem edidit, & alia quædam, quæ ab Hieronymo commemorantur. ¶ Alius item eiuſdem nominis, præſul Antiochenus, ad quem Lucas ſcripſit acta Apoſtolorum. ¶ Alius quoque præſul Alexandrinus, qui ſcripſit aduersùs Origenem. ¶ Præter hos Theophilus Comicus antiquæ Comœdiæ: cuius fabulas nonnullas commemorat Suidas.

Theophraſtus, Θεόφραστος: Philoſophus fuit ex Ereſſo Leſbi oppido, primus Tyrannus appellatus, deinde Euphraſtus, & poſtremò Theophraſtus, ob oris & eloquentiæ ſuauitatem propemodum diuinam. Hic Peripateticorum eloquentiſſimus doctiſſimuſque fuit, Ariſtotelis diſcipulus & in ſchola ſucceſſor. Dicere ſolebat, doctum hominem ex omnibus ſolum neque alienis locis peregrinum eſſe, neque inopem amicorum. Habuit diſcipulos ad duo millia. Opera eius à Diogene commemorantur, inter quæ ſunt libri ſex epitomes in Ariſtotelem de animalibus. Extant hodie tantùm de plantis conuerſi à Theodoro Gaza, & parua quædam opuſcula. Exceſſit admodum ſenex. Ex Suida Diogene, Strabone. ¶ Theophraſtus alter fuit Epheſius, cuius meminit Ælianus *de varia hiſtoria.*

Theopolis, Θεούπολις, Maxima Syriæ ciuitas, ſic à Iuſtiniano nominata poſt terræmotum, quum prius Antiochia diceretur. Autor Steph.]

Theopompus, Θεόπομπος, Chius orator & hiſtoricus poſt Thucydidem & Herodotum, teſte Quintiliano, quibus vt in hiſtoria minor, ita oratori magis ſimilis: vt qui antequam eſſet ad hoc opus ſollicitatus, diu fuit orator. Filius fuit Damaſiſtrati, teſte Suida, & auditor Iſocratis. Scripſit Epitomen Herodoti libris duobus, & Rerum Græcarum Hiſtoriam poſt bellum Peloponneſiacum incipiens, vbi deſiit Thucydides. ¶ Theopompus alius fuit Athenienſis, Theodectis filius, antiquæ comœdiæ ſcriptor: cuius fabulas recenſet Suidas. Præter hos Theopompus Gnidius, Cæſaris familiaris, qui Artemidorum habuit filium, qui apud Cæſarem ipſum plurimum poterat, vt ſcribit Strabo *lib.* 14. ¶ Theopompus item alius fuit, Rex Spartanorum, qui quum primus inſtituiſſet vt Ephori Lacedæmone crearentur, ita futuri regiæ poteſtati oppoſiti, quemadmodum Romæ Conſulari imperio Tribuni pleb. ſunt obiecti: atque illi vxor dixiſſet, id egiſſe illum vt filio minorem poteſtatem relinqueret: Relinquam, inquit, ſed diuturniorem. Optimè quidem. Ea enim demum tuta eſt potentia, quæ viribus ſuis modum imponit. Igitur Theopompus legitimis regnum vinculis conſtringendo, quo longius à licentia retraxit, hoc ad beneuolentiam ciuium propius admouit. Hæc Valerius Max. *lib.* 4. *cap.* 1. Quintil. tamen *lib.* 2. hanc modeſtiam parum valuiſſe demonſtrat, captum derum fuiſſe oſtendens: Theopompus (inquit) Lacedæmonius, permutato cum vxore habitu, e cuſtodia euaſit, vt mulier.

THEOREMA, tis, Latine, Speculatio, commentatio. {חזיון *higghaiôn.* θεώρημα. GALL. *Contemplation.* ITAL. *Speculatione.* GERM. Ein fleiſſe beſchawung oder nachſinnung deſs gemüts. HISP. *Contemplacion.* ANGL. *Contemplo*

Contemplation, a beholding.} Cicer. *de Fato*, Etenim ſi eſt diuinatio, qualibuſnam à præceptis artis proficiſcitur? Præcepta appello, quæ dicuntur Græcè θεωρήματα.

Theōrĕtĭce, θεωρητική, ars quæ nullum exigens actum, ipſo rei, cuius ſtudium habet, intellectu contenta eſt. Quint. *lib.* 1. *cap.* 18.

Theoreticus, a, um, θεωρητικὸς, ή, όν, ſpeculandi vi præditus: item in ſpeculatione poſitus.

Theoretrum, θεώρετρον, manus ſponſæ datum.

Theōrĭā, θεωρία, ſpeculatio, meditatio, contemplatio, ἀπὸ τοῦ θεωρεῖν, quod eſt animo contemplari.

Theoricus, a, um, θεωρικὸς, ή, όν, ad theoriam pertinens. Quintilian. *lib.* 28.

‖Theorica, pecunia, qua foros, & ſedilia in ſpectaculis emebant. Rh‖

Theōri, θεωροὶ, Athenis dicebantur, qui quotannis publico nomine in Delum nauigabant Apollini litaturi: quorum etiam nauis, qua vehebantur, theoris dicebatur. Autor Suidas.

‖Theos, Deus. ἀπὸ τοῦ θεᾶσθαι, à proſpectando, quod omnia cernat Deus.

Theotica lingua, todeſca. Gl. vet.‖

Thĕŏtŏcŏs, θεοτόκος. Virginis matris epitheton eſt, quod Latinè Deiparam vertere poſſumus. Contrà Theotocos accentu in antepenultimam tranſlato, θεότοκος, paſſiuam habet ſignificationem, idem valens quod ex Deo natus. Verum huiuſmodi dictiones mere Græcas, quæ noſtris literis ſcribi non conſueuerant, ſatius fuerit è Græcolatino Lexico petere, quam huc nihilo magis pertineant quàm Latinarum vocum ſignificationes ad Græcorum Lexica.

Thĕŏxĕnā, Θεοξένα. A Philippi Macedonis militibus cincta, quum eorum manus effugere non poſſet, ſe præcipitem dedit in mare. Vide Liuium *lib.* 4.

Thērā, Θήρα, inſula vna ex Cycladibus in Ægeo, ex qua profecti ſunt Theræi, qui Cyrenem in Africa condidère. Hæc olim Caliſta dicebatur, teſte Callimacho, cuius ea de re hoc extat diſtichon.

> *Καλλίστη τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον οὔνομα Θήρη,*
> *Μήτηρ εὐίππου πατρίδος ἡμετέρης.* hoc eſt,
> *Nomine Calliſta primùm, ſed poſtmodò Thera*
> *Dicta fuit tellus vrbis origo meæ.*

Hæc ex Strabone *lib.* 17. Diſtat autem ab Io inſula xxv. m. paſſ. Vrbes habet duas, Eleuſinem, & Oeam. Vide Plin. *lib.* 4. *cap.* 12. & Ptolem. *lib.* 3. *cap.* 15.

‖Theræum, indumentum dictum, quod feram intextam habet. Poll.‖

Thērămĕnes, Θηραμένης, Ciuis Athenienſis, vnus ex triginta tyrannis, qui quum à collegis multos inſontes ſupplicio affici videret, ea de re conquerens, cùm cæterorum omnium, tum præcipuè Critiæ cuiuſdam, qui reliquis in potentia, ita & immanitate antecedebat, odium in ſe concitauit: tandémque per calumniam circumuentus, & innocens capitis damnatus, quum cicutam auide hauſiſſet, quod reliquum erat è poculo eiiciens, Propino (inquit) hoc pulcro Critiæ. De hoc ſic ſcribit Cic. 1. *Tuſc. quæſt.* Proh dij immortales, quam illud iter iucundum eſſe debet, quo confecto, nulla reliqua cura, nulla ſolicitudo futura ſit? Quam me delectat Theramenes, quàmque elato animo eſt. Etſi enim flemus quum legimus, tamen non miſerabiliter vir clarus emoritur: qui quum coniectus in carcerem, triginta iuſſu tyrannorum venenum vt ſitiens obbiſſet, reliquum ſic è poculo eiecit, vt id reſonaret. Quo ſonitu reddito arridens, Propino (inquit) hoc pulcro Critiæ, qui in eum fuerat teterrimus. Græci enim in conuiuiis ſolent nominare cui poculum tradituri ſunt.

Theramne, es, ſiue Theramnæ, arum Θεράμναι Stephano, Laconiæ oppidum eſt, non procul à Sparta, teſte Plin. *lib.* 4. *cap.* 5.

‖Theraphin, idola, veſtimentum ſacerdotale. Pap.‖

Therapnæ, arum, Θεράπναι, vicus eſt Laconiæ, teſte Mela, in quo Leda Caſtorem & Polucem, Helenam & Clytemneſtram peperit. Stat. *lib.* 3. *Thebaid.*

> *Tænariúmque cacumen, Apollineáſque Therapnas.*

¶ Dictæ autem putantur Therapnæ, ἀπὸ τοῦ θεραπεύειν, quòd ibi Dioſcuri religioſiſſime colerentur.

Therapnæus, a, um, adiectiuum. Ouid. *in Epiſt. Paridis,*

> *Da modò te facilem, nec dedignare maritum*
> *Rure Therapnæo nata puella Phrygem.*

Idem *lib.* 5. *Faſt.*

> *Prima Therapnæo feci de ſanguine florem.*

Therapontigonus nomen Militis apud Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3.

Therăſiă, Θηρασία, Inſula eſt in mari Cretico, vna Sporadum, olim Theræ pars, poſtea violentum impetu auulſa, vt refert Plin. *lib.* 4. *cap.* 12.

‖Theriacus, a, um, θηριακὸς, ή, όν, ad θηρία, id eſt, beſtias pertinens‖

Thēriăce, es, ſiue Theriaca, æ. {תריאקי *tiriaki*. θηριακὴ, ἡ θηριακὴ, ῆς. Gall. *Theriaque*. Ital. *Theriacha*. Germ. Thiriack. Hisp. *Atriaca*. Angl. *Treakle, a kind of medicament against all venom.*} Medicamentum præſtantiſſimum, multis ex ſimplicibus conflatum, ſingulare aduerſus venena omnia remedium. Dicta Theriaca ἀπὸ τῶν θηρίων, hoc eſt, à venenatis animalibus, ſiue quod illarum carnes recipiat hæc compoſitio (ſit enim ex viperina carne) ſiue quod earum venenis aduerſetur. Plinius certè Theriacam ab effectu, non à materia videtur appellaſſe, non vnam eius conficiendæ rationem præſcribens, cui tamen nulla admiſcet venena. ¶ Quin & vitis quam Pamphilus Thaſio natam, Theriacen appellat, non aliam ob cauſam, quàm quod venenatis omnibus videatur reſiſtere. Vide ipſum *lib.* 23. *cap.* 21. & *lib.* 14. *cap.* 18.

Thericles, Θηρικλῆς, Sculptor inſignis fuit, calicibus ex terebintho torniandis nobilitatus, teſte Plin. *lib.* 16. *c.* 40. ¶ Suidas præterea Thericlis figuli cuiuſdam meminit, qui primus pocula ex luto creditur finxiſſe: vnde Thericlea, poculis quidam vſurpant.

Therimachus, Θηρίμαχος, nomen pictoris inſignis, de quo Plin. *lib.* 35. *cap.* 10.

Therioma, θηρίωμα, vlceris genus teterrimi: à θηριόω in feritatem naturam muto.

Thēriotrophium. {θηριοτροφεῖον. Gall. *Un parc à nourrir beſtes ſauuages.* Ital. *Viuaio, barco.* Germ. Ein thiergarten. Hisp. *Lugar donde ſe crian animales.* Angl. *A parc to ſet wild beaſtes in.*} Viuarium, in quo feræ aluntur. Varr. *lib.* 3. *de re ruſt.* Sylua erat (vt dicebat) ſupra quinquaginta iugerum, maceria ſepta, quod non leporarium, ſed theriotrophium appellabat.

Thēriōmă, {θηρίωμα. Gall. *Un vlcere appellé ſic.* Ital. *Fiſtola.* Germ. Fein gewächs. Hisp. *Llaga que haze materia.* Angl. *A diſeaſe in the fundament called the pylles.*} Vlcus varium, interim & ſedis, & partium ſtatarum, multo ac nigro ſanguine, mali odoris atra ſit caro, & corroditur. Ex quo nasci quandoque ſolet herpes eſthiomenos. Ita vocatur vlceris genus, quod ſerpendo corpus oſſa vſque deuorat, inæquale, ac cœno ſimile.

Thēriŏnarcā, θηριονάρκα, frutex eſt ſubherbaceus, roſeo flore: inde nomen habens, quod torporem afferat ſerpentibus, quaſi θηρίων νάρκη. Vide Plin *lib.* 25. *cap.* 9.

Thēriſtrum, {רדיד *redhid*. θέριστρον.} Velamen, vel veſtis æſtiua, tenuis, qua vtebantur mulieres Palæſtinæ. Dictum Theriſtrum, ſiue quòd eo οἱ θερίζοντες, hoc eſt, meſſores, vterentur: ſiue quòd ἐν θέρει, hoc eſt, æſtate maximè vſui eſſet.

‖Thermus, a, um, θερμὸς, ή, όν, calidus, a, um; à θέρω calefacio. Hinc‖

Thērmæ, {θέρμαι. Gall. *Eſtuues, baing.* Ital. *Stuffe, bagno.* Germ. Den natur warme bäder. Hisp. *Baño ò eſtufa.* Angl. *Baynes, ſweat washing places.*} Loca aquas habentia aut ſponte naturæ calentes, aut fornace calefactas, ſudandi lauandíve vſibus deputata, ἀπὸ τῆς θέρμης, hoc eſt, à calore, propriè tamen Thermas vocamus, quas ſudandi gratia ingredimur: quæ Seneca Sudatoria vocat. Quid? inquit, cum ſudatoriis? Omnis ſudor per laborem exeat. In quæ verò deſcendimus, vt lauemur, Balneas vocamus, & Balnearia. Græci βαλανεῖα. Quæ tamen differentia perpetua non eſt. Nam & thermas pro balneis legimus, in quibus aqua calida lauamur. Vide Vallam in Raudenſem, & ea quæ ſuprà annotauimus in dictione *Balnea.* Martial. *lib.* 1.

> *Hic vbi miramur velocia munera thermas.*

Thērmulæ, arum, diminutiuum. μικραὶ θέρμαι. Gall. *Petites eſtuues, petit baing.* Ital. *Picciole ſtuffe, picciol bagno.* Germ. Warme bädlin. Hisp. *Pequeño baño ò eſtufa.* Angl. *Little ſtewes.*} Martial. *lib.* 2.

> *Hetruſci niſi thermulis lauaris*
> *Illotus morieris Oppiane.*

‖Thermanticus, a, um, θερμαντικὸς, ή, όν, habens vim calefaciendi.

Thermaſtris, θερμαστρίς, caldarium, in quo calefit aqua: à θερμαίνω calefacio. ¶ Eſt & vaſculum aurificis cancro ſimile, concauum. ¶ Eſt etiam concitatæ & quaſi feruidæ ſaltationis genus.‖

Thermefacio, is, ere, Eſculentis atque poculentis ingurgitatis, atque exhauſtis in thermopolio calefacere. Plaut. *Sticho*, Mehercule verò eo quantum poteſt iam ne exta excocta ſunt quod thermefecerat.

Thērmē, Θέρμη, ciuitas in Tracia: vnde Thermaicus ſinus Θερμαῖος κόλπος. ¶ Thermæ præterea Siciliæ oppidum, autore Pomponio Mela *lib.* 2. ¶ Inde Thermitani. Cicer. 4. *Verrina.*

Thermeſſis, Θερμησσὶς, inſula eſt ante ſinum Pegaſicum, non procul à Scyro: cuius meminit Plin. *lib.* 4. *cap.* 12.

Thērmōdōōn, tis, vel Thērmōdōn, tis, ſecunda ſyllaba producta Θερμώδων Suidæ. Fluuius eſt Temiſcyræ (quæ eſt regiuncula Cappadociæ contermina) Amazonum ſedibus nobilitatus. Virg. 11. *Æneid.*

> *Quales Threiciæ quum flumina Thermodontis*
> *Pulſant, & pictis bellantur Amazones armis.*

Quo in loco nonnulli legunt Thermodoontis, impari ſyllabarum numero: ſed perperam, quum ſecunda ſyllaba ſcribatur per ω μέγα.

Thermōdōnteus, ſiue Thermodonteus, adiectiuum, Θερμωδόντειος. Propertius *lib.* 3.

> *Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis,*
> *Thermodonteis turba lauatur aquis.*

Dicitur & Thermodoontiacus. Ouid. 9 *Metam.*

> *Thermodoontiaco cælatus balteus auro.*

Claudian. 2. *de raptu Proſerpin.*

> *Thermodontiaca lunatam ſtringere bipenni.*

Thērmŏpōlium, θερμοπώλιον, Taberna in qua potiones calidæ vendebantur. Plaut. *in Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Tum iſti Græci palliati, capite operto qui ambulant, ſemper videas bibentes in Thermopolio. Idem *in Trinum.* in Thermopolio Cordalum es oblitus. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Qui in corde inſtruere quondam cœpit Thermopolium. (quia ſcilicet ex pectore duce promere poteſt.)

Thērmopotæ, θερμοπόται, qui calidam bibunt, vnde Thermopotare verbum effinxit Plaut. *in Trin.* Poſtquam (inquit) Thermopotaſti gutturem, recipe te & recurre pedo recenti, id eſt, poſtquam guttur calida potione oblectaſti.

‖Thermopoto, thermum poto. Plaut. *Trin.* 4. 3.‖

Thērmŏpylæ, Θερμοπύλαι, mons Græciæ longiſſimus, qui à Leucade incipiens, inde in ortum flexus, in Ægæum vſque mare protenditur, mediamque Græciam ita diuidit, quemadmodum Italiam Apenninus. Dictæ Thermopylæ, ab anguſtis faucibus, aquis calidis ſcatentibus. Montium enim anguſtias, vt Latini portas, ita Græci πύλας appellant. Thermas autem aquas calidas eſſe, nemo eſt qui ignoret. Montem autem hunc maximè illuſtrem reddidit Lacedæmoniorum cum Mardonio pugna, & Leonidæ regis interitus: de quo vide Herodot. *lib.* 7.

Thērŏmăchus, Θηρόμαχος, proprium nomen ſtatuarij egregij, qui centeſima ſeptima Olympiade floruit, teſte Plin *lib.* 34. *cap.* 8.

Thēron, is, Θήρων, Agrigentinorum tyrannus in Sicilia, qui & Terillum Himeræ tyrannide deiecit, & vna cum Gelone Amilcarem Pœnorum ducem prælio ſuperauit eodem die, quo Græci ad Salaminem Perſas profligarunt. Vide Herodot. *lib.* 7. Eſt item Theron, Latini cuiuſdam nomen ab Ænea occiſi, apud Virg. 10. *Æneid.*

> *——— ſtrauitque Latinos,*
> *Occiſo Therone, virûm qui maximus vltrò*
> *Æneam petit*

Thērſăndĕr, ſiue Therſandros, Θέρσανδρος, Polynicis filius fuit ex Argia, teſte Statio, qui vna cum cæteris Græcorum principibus, ad Troiam nauigauit. Hunc Virg. *lib.* 2. *Æneid.* inter eos numerat, qui tempore excidij Troiani in equo ligneo fuerunt occultati.

> *——— lætíque*, inquit, *ſe robore promunt*
> *Therſandrus, Sthenelúſque, & dirus Vlyſſes.*

¶ Fuit item hoc nomine tibicen nobilis, qui vnà cum Thimbrone Lacedæmonio

cedæmoniorum duce ſubitò Tribazi aduentu fuit oppreſſus. Autor Xenophon. *lib 4. rerum Græcarum.*

Therſilochus, Θερσίλοχος, Antenoris filius, in bello Troiano occiſus, quem Virg. *lib. 6. Æneid.* inter viros fortes numerat, qui etiam apud inferos arma tractent, quos ille omnes longo ordine cernens, ingemuit, Glaucúmque, Medontáque, Therſilochumque, Tres Antenoridas, Cererique ſacrum Polybœtem.

Therſitês, Θερσίτης, Græcorum omnium fœdiſſimus fuit, quem Achilles ſibi procaciter conuitiantem pugni ictu interfecit. Huius inſignis deformitas ab Hom. *lib. 2. Iliad.* graphicè expreſſa, effecit vt quum hominem vehementer fœdum ſignificare velimus, Θερσίτου βλέμμα, id eſt, Therſitæ faciem eum habere dicamus. Iuuenal. *Satyr. 8.*

Malo pater tibi ſit Therſites, dummodo tu ſis
Æacidæ ſimilis, &c.

Theſaurochryſonicochryſides, nomen proprium fictum à Plaut. *Capt. ſc. 2. a. 2. verſ. 35* Quod quidem componitur ex theſauro, chryſo (id eſt auro) nice (id eſt victoria) & iterum Chryſo. Quod ſi legamus, cum quibuſdam, Theſaurochryſonychochryſides aſpirata ſeptima ſyllaba, tum contextum eſſe dicemus ex theſauro, chryſo, & onyche (id eſt, vngue) &c.

Thēsaurus, i. {אוצר *otſár* θησαυρός. GALL. *Treſor.* ITAL. *Teſoro.* GERM. Ein ſchatz. HISP. *Teſoro, o condedo ſin dueno.* ANGL. *A treaſure, aboundance of riches.*} Eſt (vt Paulus Iureconſultus, *de acquirendo rerum domi. l. nunquam,* inquit, tam vetus depoſitio pecuniæ, vt eius non extet memoria, & iam dominum non habeat. Sic enim fit eius qui inuenerit, quod non alterius ſit. Alioqui ſiquis aliquid lucri cauſa, vel metus, vel cuſtodiæ condidit ſub terra, non eſt theſaurus, vtpote cuius etiam furtum ſit. Cicero *6. Philipp.* Seruus domini patrimonium circumplexus, quaſi theſaurum draco. Idem *de Diuin.* Reſpondit coniector theſaurum defoſſum eſſe ſub lecto. Virg. *1. Æneid.*

——veteres tellure recludit
Theſauros, ignotum argenti pondus & auri.

Plaut. *Aulul. ſc. 4. a. 1.* Scit mihi eſſe theſaurum domi, Id inhiat. Idem *Aſin ſc 3 a. 3.* Auri theſaurum mihi credidit. Idem *Pſeud ſc. 2 a. 2.* Siquidem ſuperni promptos theſauros Iouis. Idem *Aul prolog.* Nuſquam indicare voluit id filio ſuo. (theſaurum ſcilicet.) ¶ Accipitur tamen theſaurus pro quibuſuis diuitiis repoſitis. Cicer. *in Epiſt.* Non ſi Varronis theſauros haberem, tantos ſumptus ſuſtinere poſſem. Suppeditare alicui aliquid de ſuis theſauris. Idem *2. de finib.* ¶ Per tranſlationem accipitur pro quodam quaſi penu quarumuis rerum repoſitarum. Quintil. *lib. 2. cap. 7.* Abundabunt autem copia verborum optimorum & compoſitione ac figuris iam non quæſitis, ſed ſponte, & ex repoſito velut theſauro ſe offerentibus. Cicer. *1. de Orat.* Theſaurus rerum omnium memoria. ¶ Non nunquam & in malam partem accipitur: vt, Theſaurus ſtupri, theſaurus mali. Plaut. *in Amph.* Quem teneo theſaurum ſtupri. Idem *Merc.* Tu quidem theſaurum huc apportaſti mali. Idem *Pſeud. ſc. 4. a. 1.* Is mihi theſaurus ſugis in noſtra eſt domo. (ſcutum ſcilicet atque verberum.) Idem *Aſin. ſc. 2. a. 2.* De tergo ducentas plagas prægnantes dabo. 2. In tergo theſaurum gerit. Idem *Moſtell. ſc. 1. a. 4. verſ. 8.* Theſaurum inde parant. (ſup. plagarum: ibi loquitur de ſeruis fugitiuis à domino deprehenſis,) &c. ¶ Theſaurus carbones facti ſunt, θησαυρὸς ἄνθρακες εἰσί, prouerbio in eos dici conſueuit, qui magnificis rebus expectatis, nihil niſi fumum reperiunt. ¶ Theſauri Gazæ antiquiſſimæ, Suet. *in Neron. cap. 31.*

Thēſaurarius, a, um, ad theſaurum pertinens. {θησαυρικός. GALL. *De threſor.* ITAL. *De teſoro.* GERM. Des ſchatz. HISP. *De teſoro.* ANGL. *Of a treaſure.*} vt, Theſauratij fures, apud Plaut. *in Aulul. ſc. 6. a. 2.* Configé ſagittis fures theſaurarios.

Theſaurarius, theſauri cuſtos, & curator. Gl. Cyrill.

Thēſaurizo, as. {אצר *atſár.* θησαυρίζω. GALL. *Theſaurizer.* ITAL. *Theſaurizare.* GERM. Schätzen, ein ſchatz zuſammen legen. HISP. *Ateſorar aquel teſoro.* ANGL. *To make a treaſure.*} Theſaurum colligo, repono. Quod verbum frequenter apud Eccleſiaſticos ſcriptores occurrit, alioqui claſſicis linguæ Latinæ autoribus non receptum.

Theſaurophylacium, θησαυροφυλάκιον, ærarium, θησαυροῦ φυλακή.

Theſeus, Θησεύς, Ægei regis Athenarum & Æthræ filius: qui dum eſſet adoleſcens, opera Medeæ nouercæ penè veneno periit. Sed poſt mortem patris ad regnum euectus, tam multa digna memoratu peregit, vt inter plures Hercules vnus connumeretur. Debellauit Amazones, earúmque reginam Hippolytem rapuit: ex qua Hippolytum genuit. Creontem regem Thebarum Argiuos in bello cæſos ſepeliri prohibentem interfecit. Oppreſſit & terribilem taurum in Attica, Minotaurum in labyrintho occidit, & Ariadnam Phædrámque Minois filias clàm ſecum abduxit: ſed relicta Ariadna in Chio inſula, Phædram ſibi coniugio copulauit. Scironem, Procruſtem, & Cinim latrones Atticæ neci dedit: debellauit Centauros: Thebas domuit: Pirithoum præcipua coluit amicitia, quo cum deſcendit ad inferos ad rapiendam Proſerpinam: ſed occiſo Pirithoo, ipſe aliquandiu in vinculis Plutonis fuit detentus, donec ab Hercule, qui illum ſumma proſequebatur beneuolentia, liberaretur. Poſtremo iam ſenior, tot tantíſque rebus geſtis, patria regnóque pulſus in inſulam Scyrum nauigauit, vbi periit, interemptus à Nicomede vel (vt quidam volunt) ex loco edito poſt cœnam deambulando delapſus. Primus inſtituit Athenis Panathenæa, hoc eſt, communem celebritatem in honorem Mineruæ, quæ Græco Ἀθηνᾶ nominatur. Idem in Iſthmo funebres ludos inſtituit. Reliqua vide apud Plutarch.

Thēſēus, tertiam ſyllabam. Θήσειος. Adiectiuum, apud Propert. *lib. 1. Eleg. 3.*

——Qualis Theſea iacuit cedente carina
Languida deſertis Gnoſia littoribus.

Ouid. *1. Triſt. Eleg. 3*

O mihi Theſea pectora iuncta fide.

Thēſeis, idis, Θησηΐς, Poema Theſei geſta complectens. Iuuen. *Sat. 1.*

Vexatus toties rauci Theſeide Codri.

Thēſides, æ, Θησείδης, Patronymicum maſculinum: quo Poetæ vtuntur pro Hippolyto Theſei filio. Ouid. *Epiſt 4.*

Theſides, Theſeúſque duas rapuêre ſorores.

Thĕſis, is. {θέσις. GALL. *Queſtion, argument.* ITAL. *Queſtione, argumento.* GERM. Ein fürſatz, argument. HISP. *Queſtion, argumento.* ANGL. *A generall queſtion or argument.*} Quæſtio, ſiue argumentum, quod nobis tractandum diſputandumve proponimus. Cicer. *in Top.* Propoſitum interpretatur. ¶ Propriè autem theſis (vt Rhetores vtuntur) eſt quæſtio generalis & infinita, nullis perſonæ, loci, aut temporis circumſtantiis limitata. In quo differt ab hypotheſi, quòd ea ſit quæſtio definita, certiſque perſonis, temporibus & locis propria. Vt ſi hoc modo proponamus, Sitne omnino ducenda vxor, theſis erit. Sin id de vnoquopiam peculiariter quæramus, aut loci, temporiſve circumſtantiis reſtringamus, hoc modo, Sitne Catoni ducenda vxor Martia, eo tempore, quo omnia flagrant ciuili bello: iam dicenda erit hypotheſis. Cic. *de Orat.* Orator à propriis perſonis, & temporibus ſemper, ſi poteſt, euocat controuerſiam. Latius enim de genere, quam de parte diſputare licet: vt quod in vniuerſo ſit probatum, id in parte ſit probare neceſſe. Hæc igitur quæſtio à propriis perſonis ad vniuerſi generis rationem traducta appellatur theſis.

Thēſmophoria, θεσμοφόρια, Cereris ſacra, quæ & Cerealia à Latinis, & initia dicuntur. Græci enim Cererem θεσμοφόρον appellant, quaſi legiferam, quo etiam epitheto noſtri eam inſigniuerunt. Virg. *4. Æneid.*

——mactant lectas de more bidentes
Legiferæ Cereri.

Prima enim Ceres mortalibus leges dediſſe putatur, propterea quòd ex agrorum diuiſione primum nata credantur iura. Ouid. *5. Metam.*

Prima dedit leges Cereris ſunt omnia munus.

Thēſmothetæ. {מחוקקים *mechokekim.* θεσμοθέται.} Magiſtratus apud Athenienſes, à legum latione ita appellati, qui ætate & vſu docti, domi iura dabant, querelas accuſationeſque cognoſcebant, déque controuerſiis æquo examine decernebant, quotannis quoque leges recognoſcebant emendabántque, & ad congruentiam ſenſúmque conſentaneum reducebant. de his Plutarch *in Solon.*

Theſpiæ, Θεσπιαί, oppidum liberum in Bœotia (vt Strabo inquit *lib. 9.*) Heliconi proximum, ſed eo magis Auſtrale, Criſſæo imminens ſinui. Theſpias nobilitauit Praxitelis Cupido à Glycerio meretrice ibi conſecratus. ¶ Hinc Theſpiades, Θεσπιάδες, dictæ ſunt Muſæ, ſeu Nymphæ Theſpias incolentes. ¶ Sunt & aliæ Theſpiæ in Magneſia Theſſaliæ contermina, quarum meminit Plin. *lib. 4. cap. 9.*

Theſpis, Θέσπις. Primus poeta Tragicus fuit apud Athenienſes. Horat. *in Arte,*

Ignotum Tragicæ genus inueniſſe Camœnæ
Dicitur, & plauſtris vexiſſe poemata Theſpis.

De eo Plutarch. *in Solon.* ¶ Theſpis alter Athenienſis, ſiue Theſpius Erichthei regis filius, è pluribus fœminis filias genuit quinquaginta. Cum quibus vocatus ad epulas Hercules ſigillatim concubuit: ſuſcepitque totidem liberos mares, qui Theſpiadæ dicti ſunt. Hi cum Iolao Herculis ex Iphicleo fratre nepote in Sardiniam profecti, ciuitates ibi plurimas extruxere. Autor Diodor. *lib. 5.*

Thēſprotia, Θεσπρωτία, Regio Epiri Chaoniæ proxima, teſte Plin. *in Proœm. lib. 4.* cuius incolæ dicuntur Theſproti. Θεσπρωτοί Stephan. Lucan. *lib 3.*

Theſproti, Dryopéſque ruunt.

Thĕſſalia, Θεσσαλία. Regio Græciæ, ex vna parte Bœotiam, ex altera Macedoniam habens, ad mare inter Peneum amnem, & Thermopylas extenſa. Prius Æmonia, αἱμονία, ab Æmone rege, & Pelaſgicon Argos & Hellas, Ἑλλάς, & Dryopis, Δρυοπίς dicebatur. In hac genitus eſt nomine Græcus, à quo Græcia: ibi natus eſt Hellen, à quo Hellenes. Homerus eius incolas tribus nominibus appellat, Myrmidonas, Hellenas, & Achæos. Olim etiam Pyrrhæa dicta eſt, teſte Strabone *lib. 10.* à Pyrrha Deucalionis vxore: cuius tempore (vt inquit Ariſtoteles) ingens imbrium illuuies maiorem partem populorum Theſſaliæ abſumpſit, paucis, qui ad montium culmina ſeſe receperant, conſeruatis. Inter quos Deucalion Parnaſſum petierat, ratibúſque ad ſe confugientes per ſumma Parnaſſi iuga benignè fouebat. Propter quod dictus eſt genus hominum reparaſſe. In Theſſalia montes vigintiquatuor, quorum nobiliſſimi Olympus, Pieria, parens domúſque Muſarum, Pelion, & Oſſa gigantum bello memorati. Idem Pindus, & Othrys Lapitharum ſedes. Flumina in ea (vt ſcribit Herodotus) ſunt Apidanus, Enipeus, Onochonus, Pamiſus, Peneus & Phœnix.

Theſſalus, a, um, & Theſſalicus, a, um, adiectiuum. Θεσσαλικός. Plaut. *Amph.* Ego illum vlciſcar Theſſalum veneficum.

Thĕſſălŏnīcă, Θεσσαλονίκη. Vulgò *Salonequi.* Vrbs clariſſima Macedoniæ, ad ſinum Thermaicum ſita, non procul ab Echedori fluminis oſtio: quæ primum à Caſſandro condita dicitur, & Halia appellata. Theſſalonicæ autem nomen à Philippo Amyntæ filio accepit, quum ille in eius agro Theſſalos ingenti clade profligaſſet.

Theſſalonicenſes, huius incolæ dicuntur, diui Pauli epiſtola notiſſimi. Θεσσαλονικεῖς. Ex hac vrbe ortum traxit Theodorus Gaza, vir ſuperiore ætate vtriuſque linguæ peritiſſimus.

Theſtias, vide in ſequenti dictione, *Theſtius.*

Thēſtius, Θέστιος, Parthaonis filius, & pater Toxei, & Plexippi, & Althææ, matris Meleagri: à quo illi quidem Theſtiadæ, hæc autem Theſtias appellatur. Ouid. *8. Metam.*

——nec tumulos intercipe fœmina noſtros,
Theſtiada clamant.

& paulò poſt,

Theſtias haud aliter dubiis affectibus errat.

Idem *Eleg. 6. lib. 1. Triſt.*

Theſtias extremaſſe fertur natum ſub ſtipite. &c.

Thēſtiades, Θεστιάδαι, filiæ Theſtii, qui Erichthei, aut (vt alii volunt) Teuthrantis filius fuit, numero quinquaginta, ex diuerſis mulieribus natæ. ex quibus Hercules adhuc adoleſcens, ſed iam tum corporis robore præſtans, totidem liberos maſculos ſuſtulit qui & ipſi ob aui nomine Theſtiadæ dicti ſunt. Hi poſt mortem patris cum Iolao illius ex Iphicleo fratre nepote, in Sardiniam profecti, multas in ea vrbes condiderunt. Autor Diodor. *lib. 5.*

Theſtylis, Θεστυλίς, mulieris ruſticæ nomen, apud Theocrit. & Virgil. *2. Eclog.*

Theſtylis

Theſtylis & rapido feſſis meſſoribus æſtu
Allia, ſerpillúmque herbas contundit olentes.

Theſtŏr, Θέστωρ, pater Calchantis peritiſſimi Græcorum auguris, qui à nomine patris Theſtorides à poetis appellatur. Ouid. *lib.* 12. *Metam.*
——at veri prouidus augur
Theſtorides vincemus, ait. &c.

Thētă, Θῆτα, nomen eſt literæ Græcæ, quæ apud nos valet th aſpiratum. Hæc in Græcorum iudiciis nota erat condemnationis, quemadmodum apud Latinos C, quòd ea ſit prima litera in dictione θάνατος, quæ illis mortem ſignificat. Huc alluſit Perſ. *Satyr.* 3.
Et potis es vitio nigrum præfigere theta.

Thētis, idis, Θέτις, Pelei Theſſaliæ regis vxor, Nerei marini Dei filia, & Achillis mater: de cuius nuptiis extat elegantiſſimus Luciani dialogus. Alij, è quibus eſt Ariſtoteles, Thetidem quæ mater Achillis fuerit, aiunt Chironis Centauri filiam fuiſſe. Vide Staphylum *lib. de rerum Theſſalicarum,* &c. ¶ Accipitur nonnunquam pro mari: vt apud Virg. 4. *Eclog.* Tentare Thetin ratibus.

Theūdăſiă, Θευδοσία. Emporium nobile fuit ad Boſphorum Thracium, ita dictum ab vxore Leuconis eius regionis tyranni, qui primus hac in vrbe emporium inſtituit, Athenienſibúſque illinc frumentum euehentibus multas immunitates conceſſit: vt eſt videre apud Demoſthenem *in oratione aduersùs Leptinem.*

Theuropides, nomen ſenis Comici. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2. & 17. ô Theuropides, Here ſalue, &c.

Theuſimarche, Plaut. *Men. ſc. vlt. a.* 5. Quod erat nomen noſtræ matri? S. Theuſimarche. M. Conuenit. Quidam libri habent, Theuſimarce, non aſpiratâ vltimâ.

Th eutoni, vide *Theutones.*

Thiă, Θία, inſula eſt in mari cretico, vna Sporadum non procul ab Hiera, quam ſua primùm ætate emerſiſſe, autor eſt Plin. *lib.* 2. *cap.* 88. *lib.* 4. *cap.* 12.

[Thiaſitas, ſodalitas.]

Thiaſus, Θίασος, cantus tripudiantium in honorem numinis: & nominatim Bacchi. à θιάζω.

Thimbrŏn, Θίμβρων, Lacedæmoniorum dux, qui aduersùs Perſas in Aſiam miſſus, ſubito Tiribazi aduentu eſt oppreſſus vnà cum Therſandro citharœdo, cum quo certabat. Vide Xenoph. *rerum Græcarum lib.* 4.

[Thingo. Gloſſ. Thingare, manumittere abſolutè, vel donare.
Thinx, donatio.]

Thiniſſa, Θίνισσα, vulgò *Tunez.* Oppidum Africæ propriè dictæ, non procul ab Apollinis promontorio, non tamen idem cum Tunete, vt quidam malè tradiderunt. Vide Ptol. *lib.* 4. *cap.* 3.

Thiodămăs, antis, Θειοδάμας, pater Hylæ, quem Hercules Colchos nauigans ſecum duxit. Propertius,
Thiodamanteo proximus ardor Hylæ.
¶ Thiodamas alius, filius fuit Melampodis. Stat. *lib.* 4. *Theb.*
Inſignem fama, ſanctóque Melampode cretum
Thiodamanta volunt, &c.

[Thirida, feneſtra. Gl. g. b.]

Thiſbe, es, Θίσβη, puella fuit Babylonia, mutuo Pyrami vicini adoleſcentis amore capta: cuius miſerabilem exitum vide ſuprà in dictione *Pyramus.* Thiſbæus, Adiect. Ouid. 11. *Metam.*
Quæ nunc Thisbæas agitat mutata columbas.

Thiſias, Siculus antiquiſſimus artium ſcriptor. Quint. *lib.* 3. *cap.* 1. Artium autem ſcriptores antiquiſſimi Corax & Thiſias Siculi: quas inſequutus eſt vir eiuſdem inſulæ Gorgias Leontinus Empedoclis (vt traditur) diſcipulus.

[Thiubda, furtum, in ll antiq. {Angl. *thefte* furtum. Germ. Dieb fur.} f. à debeo, quia debito ſe obligat illegitimè.

Thius. Gl. A. L. Tius, auunculus. Scribe *theios.*

Thladias, Θλαδίας, eunuchus factus, per θλάσιν, i. compreſſionem.]

Thlaſpi, ſiue Thlaſpidion, ſiue Thlaſpe, es, θλάσπι, ἢ θλασπίδιον Dioſcorid. θλάσπι Galen. Herba eſt, quam vulgus herbariorum *naſturtium tectorum* vocat. Dictum thlaſpi ἀπὸ τοῦ θλᾶν, quod eſt contundere, ſiue confringere: eò quòd ſemen lenticulæ ſit ſimile, ſed infractum. Eſt thlaſpi alterum, quod nonnulli ſinapi Perſicum appellant. Vide Plin. *lib.* 27. *cap.* 13.

Thlaſias, æ, dicitur à Iureconſultis qui teſticulos habet fractos & contuſos, ἀπὸ τῆς θλάσεως, id eſt, contuſione. Dicitur & Thladias. {מרוח אשך *merôach éſcheeh* מעוך *mahuch.*}

Thlibias, æ. Item ſpecies ſpadonum eſt: & dicitur is, cui teſticuli attriti ſunt. ἀπὸ τῆς θλίψεως, id eſt, contritione. Theophil. § *ſed &, in Inſtitut.* {כתות *chathûth.*}

Thŏă, Thoe, ſiue Thoe, es, Θόη. Nympha marina, Tethyos & Oceani filia, à natandi celeritate dicta. Heſiod. *in Theog.*
Μελόβοσίς τε Θοή τε, καὶ εὐειδὴς Πολυδώρη.

Thoăs, antis, Θόας, fuit Rex in Taurica regione, ad quem delata eſt Iphigenia Agamemnonis filia, & ab eodem Dianæ Tauricæ ſacris præfecta. Hunc poſtea occidit Oreſtes, à ſorore adiutus, quum illum quoque Thoas Dianæ aræ deſtinaſſet. de quo Ouid. *lib.* 3. *de Ponto,*
Regna Thoas habuit Mæotide clarus in ora.
Nec fuit Euxinis notior alter aquis.
¶ Alter Rex Lemni fuit, Liberi patris filius, ex Ariadne Minois filia & pater Hypſipyles ſolus filiæ pietate ſeruatus, quum cæteræ omnes Lemniæ mulieres viros ſuos & parentes trucidarent: vt eſt apud Ouid. *lib.* 7. *Metam.*
Tum primùm ſeſe trepidus ſub nocte Thyonem
Detexit, nato portans extrema Thoanti Suffidia, &c.
Idem *in Epiſt.*
En ego Minoo nata Thoante feror.
¶ A Thoas fiunt patronymica Thoantis, idos, & Thoantias: quæ à poëtis vſurpantur pro Hypſipyle Thoantis filia.

Thōs, is. Θώς, lupi genus cæteris procerius, crurúmque leuitate diſſimile, velox ſaltu, venatu viuens, innocuum homini, per hyemes hirtum, æſtate nudum. Autor Plin. *lib.* 8. *cap.* 34.

Thŏlus, Θόλος, propriè erat vmbilicus teſtudinis in templis, ex quo donaria ſuſpendi ſolebant. Virg. *lib.* 9.
——ſi qua ipſe meis venatibus auxi,
Suſpendive tholo, aut alta ad faſtigia vexi.
Ouid. *lib.* 6. *Faſt.*
Mox didici curuo nulla ſubeſſe tholo.
Idem *lib.* 6. *Faſtor.*
Par facies templi: nullus procurrit in illo
Angulus.

Thōn, onos, Θῶν, fuit primus qui apud Ægyptios medicinam in artem redegit: cuius meminit Homer. *lib.* 4. *Odyſſea.* ¶ Alter, teſte Hellanico, fuit Rex Canopi, ad quem quum Menelaus capta iam Troia in patriam renauigans, tempeſtate delatus eſſet, fuit primum ab illo, antequam is Helenam conſpiceret, benignè ſuſceptus: ſed vt illam conſpexit, vim Menelao inferre conatus, ab illo interfectus eſt.

Thōnă, Θωνία, vrbs eſt, & caput Gabaonitarum, diſtátque à Gaza noſtri littoris Iudææ oppido, mille quingenta, triginta ſeptem millia paſſuum.

Thōnis, is, Θῶνις, Præfectus fuit Canopi ſub Proteo rege Ægypti, quo tempore Alexander cum Helena vi tempeſtatis in Ægyptum appulſus eſt. Vide Herod. *lib.* 2. Hunc Hellanicus Thona appellat, regémque Canopi fuiſſe tradit, & Menelaum vi tempeſtatis eo delatum humaniſſimè excepiſſe hoſpitio, donec conſpecta Helena, amore eius captus, quum Menelao inſidias ſtruere cœpiſſet, ab eodem eſt interfectus. Fuit præterea Thonis vrbis nomen in Ægypto, poſt Taphoſiridem, non procul à Zephyrio promontorio: cuius meminit Strabo *lib.* 2.

Thoōn, o geminato, Θόων, fuit vir Troianus ab Antilocho interfectus. Homer. *lib.* 13. *Iliad.*

Thōōſă, Θόωσα, Phorci filia, ex qua Polyphemum Neptunus genuit, Hom. *lib.* 1. *Odyſſ.*

Thootes, vnus fuit ex præconibus Græcorum, teſte Homer. *lib. Iliad.* 2.

Thoranius, mango fuit, formam colorémque hominum venalium adulterandi, componendique peritiſſimus. Suet. *in Auguſt. cap.* 69 Qui amici) adultas ætate virgines denudarent, atque perſpicerent tanquam Thoranio mangone vendente.

Thōrāx, acis. {חזה *chazéh.* Θώραξ. Gall. *Poitrine.* Ital. *Petto.* Germ. Die bruſt, der oberteil vom halſ an biß auff den bauch. Hisp. *Hueco del cuerpo del hombre, pecho.* Angl. *The bulk or breaſt of a man.*} A medicis, & rei anatomicæ peritis dicitur pars corporis ab ipſis clauibus vſque ad diaphragma, coſtis vndique circunſcripta, partéſque vitales continens. Vnde quum apud Plinium Celſúmve legimus medicamentum aliquod vitia pectoris purgare, intelligere debemus concauitatem illam, quæ intra ſeptum pectoris continetur. ¶ Accipitur item pro quouis munimento pectus tegente, ſiue illud laneum ſit, ſiue ferreum, ſiue ex alia materia confectum. {שריון *ſchirjôn.* Gall. *Halecret & autre armure de corps, anime.* Ital. *Pettorale, giuppone, giaco, corazza, corazzina.* Germ. Ein bruſtharniſch, krebs, bruſtblach. Hisp. *Las coraças, ò el jubon.* Angl. *A breaſt plate, corſelet all manner of armour of the bodie.*} Virg. 10. *Æneid.*
——Thoraca ſimul cum pectore rupit.
Idem 11. *Æneid.*
——thoraca indutus ahenis
Horrebat ſquamis.
Plin. *lib.* 7. *cap.* 20. Nos quoque vidimus Athanatum nomine, prodigioſæ oſtentationis quingenario thorace plumbeo indutum, cothurniſque quingentorum pondo calceatum per ſcenam ingredi. ¶ Laneus thorax. Sueton. *de Auguſt. cap.* 82. Hyeme quaternis cum pingui toga tunicis, & ſubucula, thorace laneo, & femoralibus & tibialibus muniebatur.

Thōrācatus, {מלבש שריון} Θωρακοφόρος. Gall. *Veſtu d'vn halecret.* Ital. *Armato di corazza.* Germ. Der ein bruſtharniſch oder krebs anhatt. Hisp. *Armado de coraças.* Angl. *That weareth a breaſt plate.*} Qui thorace indutus eſt. Plin. *lib.* 35. Parrhaſius pinxit Nauarchum thoracatum.

Thoracomachus, Θωρακομάχος, qui thorace inſtructus pugnat. Vide Anonymum *de reb. bellicis.*

Thoracopœus, Θωρακοποιός, qui thoraces facit: loricarius.

Thorāx, acis, Θώραξ, mons eſt Libybus Heſperiis vicinus, Lethæo fluuio imminens, teſte Strabone *lib.* 14. in quo dicunt crucifixum fuiſſe Daphitam grammaticum, propterea quod reges verſibus inceſſeret: vnde tractum eſt prouerbiale ænigma, Caue à thorace, φυλάσσου τὸν θώρακα: quo vtimur quoties linguæ petulantiam frænandam volumus ſignificare, ne voces petulanter emiſſæ aliquando per iugulum redeant. Vide Eraſmi prouerbia.

Thrace, es, & Thracia, Θρᾴκη. Vulgò *Romania.* Europæ regio, Macedoniæ ad Occaſum proxima, a Septentrione Iſtrum habens, ab Oriente Pontum, à Meridie Ægeum mare. Olim Scython, poſtea Thracia, à Thrace Martis filio, ſeu ab aſperitate dicta: Græcè enim τραχὺ aſperum dicitur. Eſt enim regio (vt Pomponius ſcribit) nec cælo, nec ſolo tractabilis: & niſi quà mari propior eſt, infœcunda, frigidáque. Habet feros homines, aſpero cultu. In ea ſunt vrbes celebriores Apollonia, Ænos, Nicopolis, Byzantium, Perinthos, Lyſimachia, Callipolis. Amnes ſunt Hebrus & Neſſos, Montes Æmus, Rhodope, & Orbelos. ¶ Dicitur & Thraca, æ. Virg. *lib.* 12. *Æneid.*
——gemit vltimo pulſu Thraca pedum.

Thrāx, Θρᾷξ, gentile. Virg. 3. *Æneid.*
Terra procul vaſtis colitur Mauortia campis:
Thraces arant.
¶ Thrax pro gladiatore. Suet. *in Calig. cap.* 54. & *cap.* 35. *ibidem.*

Thraſſă, fœmininum, Θρᾷσσα, ſiue Threiſſa. Θρῇσσα. Virg. 1. *Æneid.*
——qualis equos Threiſſa fatigat Harpalice.

Thraciŭs, a, um, poſſeſſiuum, Θρᾴκιος. Virg. 5. *Æneid.*
——Quem Thracius albis
Portat equus bicolor maculis.

[Thraupalus, ſambucus aquatica. H. P.]

Threīcius, a, um. Θρηίκιος. Virg. 5. *Æneid.*
——Threicia fretus cithara, fidibúſque canoris.

Thraciās, Θρᾳκίας Dioſcor. vel Thracius lapis, Silex eſt tam admirabilis naturæ, vt aqua madefactus accendatur, oleo autem affuſo reſtinguatur.

guatur. Ita dictus (vt Nicandro placet) eo quòd in Ponto Thraciæ flumine inueniatur. Vide Galenum *lib.9. ſimp.* & Dioſcorid. *lib.5.*

Thraſcias, θρασκίας Ariſtoteli, ventus media regione flans inter Septentrionem & Occaſum ſolſtitialem. {ITAL. *Maiſtro tramontana.* GERM. Der winden einer ſo zwiſchen Mitnacht vnd der Sonnen nidergang here wâyt.} teſte Plin. *lib.2. cap.47.*

Thraſeas, θρασέας, Augurıs nomen, qui in ſumma ſiccitate Buſirim Ægypti tyrannum adiens, oſtendit à ſuperis poſſe exorari pluuiam, ſi hoſpites immolaret. Quærente deinde tyranno, quiſnam & cuius eſſet, quum ſe peregrinum profiteretur, Tu igitur primus, inquit Tyrannus, Ægypto aquam dabis. Ouid. 3. *de Arte,*

Dicitur Ægyptus caruiſſe rigantibus arua
Imbribus, atque annos ſicca fuiſſe nouem.
Quum Thraſeas Buſirin adit, monſtrátque piari
Hoſpitis effuſo ſanguine poſſe Iouem:
Illi Buſiris, Fies Iouis hoſtia primus,
Inquit, & Ægypto tu dabis hoſpes aquam.

Hunc tamen nonnulli Thraſium potius quàm Thraſeam malunt appellare. ¶ Thraſeas item θρασέας Suidæ, Philoſophus fuit Stoicus ſub Neronetá quo quum iuſſus eſſet mori, fletum ſuorum magna conſtantia compeſcuit porrectiſque alacriter ad inciſionem brachiis, humóque ſanguine aſperſa, Hunc, inquit, ſanguinem libemus Ioui liberatori. Reliqua vide apud Tacit. *lib.10.*

Thraſius, ſeu Thraſilus, Vir quidam fuit, qui quum ad exorandas à Ioue pluuias Buſirin docuiſſet hoſpites immolare, omnium primus mactatus eſt. Ouid. *in Ibin,*

Vt qui poſt longam ſacri monſtrator iniqui
Elicuit pluuias victima cæſus aquas.

Idem *lib.1. de arte amandi,*

Dicitur Ægyptus caruiſſe iuuantibus arua
Imbribus, atque annos ſicca fuiſſe nouem:
Quum Thraſius Buſirin adit, monſtrátque piari
Hoſpitis effuſo ſanguine poſſe Iouem:
Illi Buſiris, Fies Iouis hoſtia primus,
Inquit, & Ægypto tu dabis hoſpes aquam.

Thrăſo, θράσων, nomen proprium glorioſi militis apud Terentium *in Eunucho.* ἀπὸ τοῦ θράσους, hoc eſt, ab inſolentia, & ferocitate impoſitum. ¶ Fuit & nobilis ſtatuarius eiuſdem nominis, cuius meminit Plin. *lib.34. cap.8.* & Strab *lib.14.*

Thrăſŭmĕnus, θρασύμενος. Vulgò *Lago di pergia.* {GERM. Ein ſee in Italia heiſt jetʒ Lago di Pergia.} Lacus in agro Peruſino, Annibalis victoria, & Flaminij Conſulis clade nobilitatus. De hoc Ouid. *lib. 6. Faſtor.*

Sunt tibi Flaminius, Traſumenaque littora teſtes.

Dictus à Thraſumeno puero, quem Ægyla nympha rapuiſſe dicitur.

Thrăſy̆bŭlus, θρασύβουλος. Nobilis Athenienſis fuit, ingenti animi magnitudine, & amore in patriam ſingulari: qui vbi à triginta tyrannis in exilium actus eſſet, comparato exercitu non admodum magno, adiunctiſque exulibus, ſibi ſuiſque reditum in patriam manu comparauit: lato priùs plebiſcito de iniuriis vltrò citróque obliterandis: quam ἀμνηστίαν Græci appellant. Verebatur enim ne exules reducti, iniuriam ſuam vlciſcentes, ciuitatem ciuibus exhaurirent. Cæſus eſt ab Aſpendiis, noctu ad tabernaculum eius facto concurſu, ob pecuniam acerbiùs imperatam. Vide Xenophontem *rerum Græcarum lib.4.* ¶ Fuit & alius Thraſibulus dux Mileſiorum, qui vt portum Sicyoniorum occuparet, ex aduerſa parte vrbem aggreſſus eſt: ad quam partem tuendam quum ciues vndique concurrerent, interim ex inopinato claſſe portum occupauit. Vide Front. Strab. *lib.2.*

Thrăſy̆llus, θράσυλλος, Athenienſis fuit; rei militaris peritiſſimus, qui æquali cum Thraſybulo imperio claſſi præfectus, Myndarum Lacedæmonium, Peloponneſiorum ducem apud Seſtum Helleſponti vrbem naualı prælio ſuperauit. Autor Thucyd. *lib. 8.* Fuit & alius Thraſyllus inſignis Mathematicus, cuius meminit Suet. *in Tiber. cap.14. & cap.62. ibid.*

Thraſymăchus, θρασύμαχος, Sophiſta fuit ex Chalcedone Bithyniæ, qui primus in oratione numeros, & artificioſam verborum compoſitionem traditur inueniſſe. Scripta eius enumerat Suidas.

Thraſymenus, vide *Thraſumenus.*

Thrăſymĕdes, θρασυμήδης, fuit filius Neſtoris: vt autor eſt Homer *lib. 9. Iliad.*

¶Threma, veſtes floridæ, & variegatæ Rh.¶

Thrĕnōdĭa, θρηνῳδία, cantus lugubris: quo genere primus omnium Simonides vſus fertur apud Græcos.

Threnodus, θρηνῳδός, qui lugubria cantat, θρήνους ᾄδει. Item, qui conductus plorat in funere

Threnus, θρῆνος, ὁ, lamentum, luctus.

Threni, lamentationes, liber Ieremiæ in quo deflet miſerum deſolatæ Iudææ ſtatum.

¶Threus, libertus. Item tertius. Gl. vet.

Threx, θρᾷξ, propriè Thrax, qui è Thracia: deinde gladiator. quales Thraces eſſe ſolebant ¶

Thria, æ, ſiue Thrio, ûs, θρία, ἡ θριὼ Stephano, vicus eſt Atticæ, in tribu Oenide: à quo Thriaſij populi, & campus Thraſius: cuius meminit & Plin *lib.4 cap 7* & multis in locis Thucydides

¶Thrion, thrium, iucundum edulium Athenienſium frondibus ficulneis obuolutum. Iun.

Thriſſa, piſcis marinus Rond ¶

Thrius, Thriuntis, θριοῦς, oppidum Elidis, olim Achaiæ, Patris proximum, ita dictum à Thriunte quodam Athenienſi, quem Theſeus Herculis ſuppetias miſit.

Thridacias, θριδακίας, Mandragora fœmina, à lactucarum ſimilitudine, quas θρίδακας vocant Græci, nomine impoſito. Autor Dioſcorid. *lib.4. cap.17.*

Thrips, {עש haſch.} θρὶψ GALL *Trigne petit ver qui s'engendre dans le bois, & le mange* ITAL *Tarlo, tarma.* GERM Ein holtzwurm HISP *El guſano que roe la madera.* ANGL *A worme engendred in wood* } Teredinis genus, lignum erodens, culici non diſſimile. Autor Plin. *lib.16. cap 41.*

Thrŏnĭum, θρόνιον, oppidum eſt Locrorum Epicnemidiorum, ad Boagrium amnem, non procul à ſinu Maliaco. Plin. *lib 4 cap.7.*

Thronus, {כסא chiſſé.} θρόνος. GALL. *Throſne, chaire.* ITAL. *Seggio, ſedia, catedra.* GERM. Ein thron, ein herrlicher ſtul oder ſitz HISP *La ſilla, o ſilla real.* ANGL. *A trone.* } A noſtris ſedes, hinc ſolium dicitur. Quamuis in Scripturis ſacris throni quandoque non pro cathedris, ſed pro virtutibus aliquibus cæleſtibus, in quibus Deus ſemper ſedeat, quaſi in quadriga ſua, ponatur.

Thryallis, θρυαλλίς, Genus herbæ, quæ aliàs Lychnitis dicitur, folia habens terna, aut quum plurima, quaterna, craſſa, pinguiaque, ad lucernarum lumina apta. Vide Plin *lib.25. cap.10.*

Thryon, θρύον, Meſſeniæ oppidum, non ita procul ab Alpheo fluuio: cuius meminit Hom. *in Catalogo nauium,* & Strabo *lib.8.* & Plin. *lib 4. cap.5.*

THŪCY̆DĬDES, idis, & idæ θουκυδίδης. Hiſtoricus Athenienſis, Heloti filius, nobili inprimis genere, vt qui à Miltiade & Cimone ducibus ortum traheret, qui & ipſi genus ſuum ad Æacum Iouis filium referebant, vxorem duxit è Thracia oriundam, alioqui diuitem: cuius opes adeptus, non in voluptates, ſed bonam earum partem in otium literarum erogauit. Nam bellum Peloponneſiacum ſcribere aggreſſus, eodem, quo illud gerebatur, tempore, Athenienſibus pariter ac Lacedæmoniis aliquot militibus qui bello intereſſent, mercedem præbebat, vt res quotidie veras ſibi renuntiarent, quas fideliùs ſe accepturum ſperabat, ſi non ſolùm ab amicis, ſed etiam ab hoſtibus de iis edoceretur, ne partes quiſque ſuas falsò tueretur. Præceptores habuit in Philoſophia, Anaxagoram; & in Rhetorica Antiphontem. Scripſiſſe autem putatur hiſtoriam in Ægina inſula, quo in exilium ſe contulerat. Sepultus eſt in agro Attico iuxta ſepulchra Miltiadarum, in loco qui Cœla appellatur. Quidam Athenis obiiſſe dicunt, expleto iam legitimo relegationis tempore. Alij in Thracia deceſſiſſe volunt, oſſaque eius Athenas in maiorum ſuorum ſepulchra fuiſſe relata: vbi & cippus erectus fuit cum hac inſcriptione: Thucydides Holori iacet hoc Alimuſius an͡tro. Hæc ferè ex Marcellino. Quintil. *lib.10. cap.1.* de Thucydide ſic ſcribit, Thucydides (inquit) & Herodotus longè cæteris in hiſtoria præferendi, quorum diuerſa virtus laudem penè eſt parem conſecuta. Denſus & breuis, & ſemper inſtans ſibi Thucydides: dulcis & candidus, & effuſus Herodotus: ille concitatis, hic remiſſis affectibus melior: ille concionibus, hic ſermonibus: ille vi, hic voluntate. Dionyſius Halicarnaſſeus ſcribit Demoſthenem adeò Thucydidis ſtylum probaſſe, vt eius librum octies ſua manu deſcripſerit, totúmque ferè edidicerit. Cicer. *in Brut.* Thucydidem (inquit) imitamur. Optimè, ſi hiſtoriam ſcribere, non ſi cauſas dicere cogitatis. Thucydides enim rerum geſtarum ſincerus pronuntiator & grandis etiam fuit: hoc forenſe concertatorium non tractauit genus. Orationes autem quas interpoſuit (multæ enim ſunt) eas ego laudare ſoleo, imitari neque poſſim, ſi velim: nec velim fortaſſe, ſi poſſim. Hactenus Cicer. ¶ Fuerunt & alij eiuſdem nominis, qui commemorantur à Marcellino. Vnus Mileſius Athenis inter principes viros ac duces habitus, æmulus Periclis. Alius Pharſalicus Memnonis filius, cuius meminit Polemon in his, quæ de Acropoli ſcripſit. Tertius natione Achedryſius, cuius meminit Androtion in Atthide, dicens eum filium fuiſſe Ariſtonis, qui fuit tempore Platonis Comici, & Agatonis Tragici, ac Niccrati verſificatoris. Ex Marcellino.

Thucydidius, a, um, Adiectiuum. Cicer. *in Orat.* Ecce autem aliqui ſe Thucydidios profitentur, nouum quoddam imperitorum & inauditum genus.

Thūlē, es, θούλη. Inſula eſt in ditione Scotorum, in Septentrionem vergens, vltra Orcadas, latitudinem habens graduum LXIII. Quo fit vt circa æſtiuum ſolſtitium quàm breuiſſimæ ibi ſint tenebræ Sole ab illorum horizonte quàm minimum recedente: quemadmodum contrà circa ſolſtitium hybernum nihil ferè aut quàm minimum habent diei, Sole Tropicum Capricorni ab illis diſiunctiſſimum perambulante. Hæc extrema fuit earum, quæ in Septentrionali Oceano Romanis fuerunt cognitæ: vnde etiam à Virgilio vltima Thule appellatur 1. *Georgic.*

——*Tibi* (inquit) *ſeruiat vltima Thule*

Thunnus, (ſic enim antiqui ſcribebant, qui nullam recipiebant literam peregrinam.) Vide *Thynnus.*

Thuria, æ, θουρία, oppidum Meſſeniaci agri non procul à Pheris, excelſo in loco ſitum, vnde & αἴπεια veteres appellârunt. Ab hoc oppido propinquus ſinus Thuriaces dicitur. Autor Strabo.

Thurianus, genus eſt piſcis marini, quem alij xiphiam vocant. Plin. *lib.32. cap 11.*

Thurium, θούριον, vrbs magnæ Græciæ, olim nobiliſſima, ad ſinum Tarentinum ſita, inter Crathin & Sybarin amnes: à Thuria vicino fonte nomen habens. ¶ Huius incolæ Thurij dicti ſunt & Thurini, θούριοι καὶ θουρῖνοι, Qui quum aliquandiu floruiſſent, à Lucanis in ſeruitutem tracti, & à Tarentinis infeſtati, tandem in Romanorum tutelam ſeſe dedere ſunt coacti: qui eò deducta colonia, vrbem eorum pro Thurio Copias appellarunt. Hæc Strabo *lib 6.*

Thurina regio, vnde maiores Auguſti Cæſaris orti ſunt, in cuius originis memoriam ipſi infanti cognomen *Thurino* inditum eſt, vt auctor eſt Suet. *in Auguſt. cap.7.*

Thūs, ūris, {לבונה lebonáh.} λίβανος. GALL. *Encens.* ITAL *Incenſo* GERM. Weyrauch HISP *El encienſo* ANGL *Franken ſence.* } Lacrima eſt exiguæ arbuſculæ, vni terrarum Arabiæ conceſſæ, gratiſſimum in ſacrificiis deorum ſuffitum præbens: vnde etiam nonnulli nomen accepiſſe exiſtimant ἀπὸ τοῦ θύειν, quod eſt ſacrificare. Alij Latinam vocem eſſe putant, à tundendo dictam: vnde & citra aſpirationem ſcribere malunt. Sed de hoc latiùs infrà ſuo loco in *Tus.* Thus maſculum, eſt id, quod recentiores thus mannam vocant, maiores ſcil. & ſubrufæ thuris lacrimæ: reliquum thus pollen vocatur.

Thurarius, qui thus parat & vendit.

Thuribulum vas eſt rebus diuinis agendis dicatum, vt docet M. Tullius *Verrin 6* & paſſim.

Thuſcia, Italiæ regio, à Latio Tiberi, à Liguribus Macra fluuio diuiſa, quæ alio nomine Hetruria dicitur, τυρρηνία. Dicta Thuſcia vt quidam exiſtimant, ἀπὸ τοῦ θύειν, quod eſt ſacrificare, propterea quòd Tyrrheni

ſemper

ſemper habiti fuerint religioſi, deorúmque cultui & ſacrificiis ad ſuperſtitionem vſque dediti. Vulgò *Toſcana.*

Thuſci dicti ſunt regionis huius incolæ, qui & Tyrrheni dicuntur, *Θοῦσκοι*. Quidam citra aſpirationem ſcribere malunt.

Thuſſagetæ, ſiue Thyſſagetæ. Vide *Thyrſageta.*

Thya, θύα, arbor odorifera, quæ notiore nomine cedrus, & ab Homero trogete dicitur, teſte Plin *lib.* 15. *cap.*16.

[Thyinus, a, um, ex thya factus.]

Thyamis, Θύαμις, fluuius qui Theſprotidem, Cæſtrinámque diſcriminat, teſte Thucidide *lib.*1. Meminit huius fluuij Plin.*lib.*4. *cap.*1.

[Thyas, θυάς, mænas, furore percita. à θύω cum impetu tuo.]

Thyăſus, θίασος, Saltatio, ſiue chorea dicitur, quæ Baccho exhibebatur: à verbo θιάζειν, quod eſt Orgia celebrare. Virg. 5. *Eclog.*

Inſtituit Daphnis thiaſos inducere Baccho.

Thyătiră, Θυάτειρα, inſula eſt maris Ionij, vna Echinadum Ætoliæ adiacentium, teſte Plin *lib.*4 *cap.*12. Vnde Thyatireni: Sueton *in Auguſt. cap.*8 pro Laodicenis, Thyatirenis, Chiis terræmotu afflictis, &c. ¶ Eſt item Ioniæ ciuitas in Aſia ad Lycum fluuium, teſte eodem Plin. *lib.*5. *cap.*9. Strab *lib.*13. Miſiæ attribuit, Stephanus Lydiæ.

Thybris, Θύβρις, nomen vnius ex comitibus Æneæ. Virgil. *Æneid. lib.* 10

Aſſaracique duo, & ſenior cum Caſtore Thybris,
Prima acie, &c.

Thyellă, θύελλα, OEnotriæ vrbs, in qua pars Phocenſium concedit, vt ex Herodoti ſententia refert Stephan. ¶ Homerus Thyellam quartam Harpyiam videtur appellaſſe: reſpiciens nimirum ad vocis proprietatem, quæ apud Græcos repentinam & ſonoram ſignificat procellam.

Thyĕſtes, Θυέστης, fuit filius Pelopis ex Hippodamia, & Atrei frater, ac Tantali nepos, qui quum fratri, cui peſſime cupiebat, aliter nocere non poſſet, vxorem eius per adulterium polluit, Atreus vero ei filium epulandum appoſuit. Ob quæ flagitia Sol, ne pollueretur, retro fugiſſe fertur. Thyeſtis fabula ſic ſcribitur à Seruio, Atreum & Thyeſtem germanos, quum diſſentione ſibi nocere non poſſent, in ſimulatam gratiam ferunt rediiſſe: qua occaſione Thyeſtes cum fratris vxore concubuit: Atreus verò ei filium epulandum appoſuit: quæ Sol abominatus, ne pollueretur, aufugit. Sed veritas hæc eſt, Atreum apud Mycenas primùm Solis eclipſim inueniſſe: cui inuidens frater, ex vrbe diſceſſit eo tempore, quo eius probata ſunt dicta. Hactenus Seruius, enarrans illud Virg. *lib. Æneid.* 1.

Nec tam auerſus equos Tyria Sol iungit ab vrbe.

Et rurſus in illud 11. *Æneid.*

Atrides Protei Menelaus adúſque columnas
Exulat &c.

Thyĕſteŭs, a, um, Θυέστειος, Ouid. *lib.* 15. *Metam.*

Néve Thyeſteis cumulemus viſcera menſis.

Thyiă, θυία, nomen filiæ Cephiſi quæ prima Liberi patris initiata fuit Orgiis, à qua Thyiades, & Thyiæ. Herodot. *lib.*7. Ab hac vrbs eiuſdem nominis in qua colitur.

Thyiădĕs, θυιάδες, Bacchi ſacrificulæ, quæ & Bacchæ & Mænades, & Baſſarides dicuntur. Rationem autem huius nominis quidam referunt ad Thyiam quandam Cephiſi filiam, quæ prima omnium Dionyſio initiata, Orgia eius celebrauit, Bacchicoque furore correptis nomen reliquit, vt ab ea Thyiades dicerentur. Alij hanc non Cephiſi, ſed Caſtalij cuiuſdam indigenæ filiam fuiſſe volunt. Vide Cæl. Rhodig. *lib.* 14. *cap.* 19.

[Thyiſca, θυΐσκη, thurribulum, acerra: item mortariolum. à θύω ſuffio.]

Thyītes, θυΐτης, genus eſt lapidis duriſſimi, ex quo mortaria fieri conſueuerunt: vnde & à Plinio lapis mortariorum vocatur: & à Græcis θυΐτης: quibus θυΐα mortarium eſt.

Thymallus, θύμαλλος, genus piſcis pretioſi, de quo Ambroſ. *lib. Hexaëm.* Neque te inhonoratum noſtra perſecutione thymalle dimittam, cui à flore nomen inoleuit, ſeu Ticini vnda te fluminis, ſeu amœni Atheſis vmbra nutrierit, flos es. Quid ſpecie tua gratius? quid ſuauitate iucundius? quid odore fragrantius? Quod mella fragrant hoc tu corpore tuo ſpiras.

Thymbĕr, Θύμβρος, Latini cuiuſdam nomen à Pallante occiſi, apud Virg. 10. *Æneid.*

Nam tibi Tymbre caput Euandrius abſtulit enſis.

Thymbra, æ, {θύμβρα Dioſcor. GALL. *Sarriette.* ITAL. *Santoreggia berba.* GERM. Gedener oder ſaturey / gartenhiop. HISP. *Axedera yerua.* ANGL. *Sauerie.*} Herba eſt ſatis nota, quam Latini cunilam appellant, apibus gratiſſima: vnde etiam ſcriptores rei ruſticæ circa aluearia ſerendam præcipiunt. Virg. 4 *Georg.*

——& grauiter ſpirantis copia thymbræ.

Duæ autem ſunt thymbræ ſpecies, ſatiua & agreſtis: illa condimentis gratior, quæ & Satureia dicitur: hæc medicinæ vtilior. Samonicus *cap. de ſplene,* Ac thymbræ ſpeciem quam commemorant cephaloten, prædixit ſpleni Deus Idæ poſſe mederi.

THYMBRĂ, æ, Θύμβρα, campus eſt Troadis, per quem Thymbrius fluuius in Scamandrum influit. Thymbræ autem nomen huic campo factum putat Seruius à copia thymbræ herbæ, quam Romani cunilam vocant, cuius maximus hoc in campo eſt prouentus. Fuit item Thymbra vetuſtum iis in locis oppidum, Dardani opus, cuius meminerunt Strab. *lib.* 13. & Plin. *lib.* 5. *cap.* 30. ¶ Item delubrum Apollinis, qui à loco cognominatus eſt Tymbræus, teſte eodem Strabone *loco iam citato.*

Thymbræus, Θυμβραῖος, Apollinis cognomentum, huc à Tymbra Troadis campo, ſiue ab eiuſdem nominis in vrbe in qua colebatur, impoſitum. Virg. 3. *Æneid.*

Da propriam Thymbræe domum.

Vbi Seruius, Thymbræus Apollo dictus eſt à loco Troiæ vicino pleno thymbra, in quo & nemus habuit templum, in quo à Paride occiſus eſt Achilles. Ergo Thymbræus, vt Delius, Nam numina à locis frequenter nomen accipiunt. Verum quia Græce Θύμβρα dicitur, in deriuatione, α in æ diphthongum mutatur: vt, Αἴτνη, Ætnæus: Δίρκη, Dircæus, Κρήτη, Cretæus. Apollinis Tymbræi templum Strabo ea in parte fuiſſe tradit, qua Thymbrius fluuius in Scamandrum influit: quo in templo ferunt Achillem à Paride fuiſſe interemptum. Vnde factus eſt locus fabulæ, vt Achilles Apollinis ſagittis diceretur eſſe interfectus.

Thymbrara, Θυμβράρα, oppidum Aſiæ ad Pactolum fluuium, teſte Xenophonte *in Pædia.*

Thymbriŏs, Θύμβριος, fluuius eſt Troadis, per campum, cui nomen Tymbra, in Scamandrum influens. Autores Steph. & Strab *lib.* 13.

Thymbriă, Θυμβρία, Cariæ vicus, iuxta antrum Charonium, quo in loco propter peſtiferas exhalationes, inferorum fauces eſſe credebantur. Autor Strabo *lib.* 14.

THYMELĒ, {מגדל *migdal.* θυμέλη. GALL. *Chaire, pulpite.* ITAL. *Pergamo, pulpito, pergolo.* GERM. Ein hoher ſtul auff einer bruge auff welchem in den ſchawſpilen das vnder geſechte gehalten ward HISP. *Pulpito o predicatorio.* ANGL. *A pulpet.*} Pulpitum erat in orcheſtra altum pedes quinque, in quo chorus Tragœdiarum, & Comœdiarum, quoad Comœdiæ chorum habuerunt, cæterique perſonarum non habentes, fabulæ ſubſeruiebant: hiſtrionibúſque in ſcenam abditis, populum geſticulatione retinebant. ¶ Eſt præterea Thymele nomen notiſſimæ ſaltatriculæ: cuius geſticulatione Domitianus impensè fertur delectatus. Martial. *lib.* 1.

Qua Thymelem ſpectas, deriſorémque Latinum,
Illa fronte, precor, carmina noſtra legas.

Vide de hoc plura in Annotationibus Viuis *in Auguſtinum de ciuitate Dei.*

Thymelicus, a, um, Apuleius *Apolog.* 1. Thymelicum Choragium.

Thymelici, θυμελικοί, dicuntur geſticulatores, qui in pulpito orcheſtræ, quod thymelem vocabant, fabulæ ſubſeruiebant, & hiſtrionibus in ſcenam abditis populum geſticulatione retinebant. Meminit horum Vitruuius, diuerſoſque eos facit à ſcenicis. ¶ Thymelici ſunt οἱ ἐν θυμέλῃ τὴν τέχνην ἐπιδεικνύμενοι, inquit Suidas, id eſt, qui perſonati artem oſtentant. Eſt enim θυμέλη locus editior, vbi actores ſaltabant. Scenici enim dicebantur hiſtriones qui in ſcena fabulam agebant: thymelici vero qui perſonam ex fabula non habentes, ante ſcenam in orcheſtra ſaltabant, & ſcenæ ſubſeruiebant.

[Thymelæa, herba cathartica. H P.]

Thymiāmă, tis. {קטרת *ketoreth.* θυμίαμα GALL. *Encenſement, parfum.* ITAL. *Profumo.* GERM. Ein herlicher vnd lieblicher rauch HISP. *Sahumerio.* ANGL. *A ſweet perfume.*} Suffitus, vaporatio, ſuffimentum, ἀπὸ τοῦ θυμιᾶν, quod eſt vaporare, ſuffire.

Thymiătērium, Thuribulum, vel etiam locus, in quo ſuffitus ſolet adoleri.

Thymœtes, Θυμοίτης, Priami filius fuit ex Ariſbe (vt quidam volunt) cuius vxor quum filium peperiſſet eodem die quo Hecuba Paridem, aſſerentibus hariolis eo die natum eſſe puerum, cuius cauſa Ilium euerteretur, iuſſit Priamus vtrunque interfici. Et Paris quidem matris aſtu clam traditus eſt educandus: Thymœtis autem puer eſt interfectus. Cuius iniuriæ vltione in multos annos dilata, Thymœtes, quum equi ligneí dolum ſentiret, commodum ſibi vindictæ tempus oblatum ratus, primus autor fuit, vt in vrbem reciperetur. Hæc ferè Seruius, enarrans locum Virgilij,

——primuſque Thymœtes
Duci intra muros hortatur, & arce locari
Siue dolo, ſeu iam Troia ſic fata ferebant.

THYMŬS, vel Thymum. {θύμος. GALL. *Du thym.* ITAL. *Timo herba.* GERM. Welſcher quendel / thymchen vnd immenkraut. HISP. *Tomillo yerua.* ANGL. *Time herbe.*} Frutex humilis, odoratus, apibúſque gratiſſimus. Virg. 5. *Eclog.*

Dúmque thymo paſcentur apes, dum rore cicadæ.

Horat 4. *Carm.*

——vt apis Matina
Grata carpentis thyma per laborem.

Sunt autem thymi duo genera, album ſcilicet, & nigrum. ¶ Vnde Bithymum mel, quod ex vtroque thymo collectum eſt. Plin. *lib.* 16. *cap.* 6. ¶ Thymus item, vt inquit Iulius Pollux, verrucula eſt, Ægyptiæ fabæ magnitudinis, ſcabra, & ſubrubens ſanguine, cuius ſumma pars (vt Celſus inquit) florem thymi repræſentat, in genitalibus, ſede, feminibus, palmis, & inferioribus pedum partibus naſcens. Vide Plin. *lib.* 12. *cap.* 10.

Thymītēs, {θυμίτης. GALL. *Vin de thym.* ITAL. *Vino de tymo.* GERM. Welſch quendelwein. HISP. *Vino de tomillo.* ANGL. *Wine of time.*} Vinum thymo conditum: ea forma dictum, qua Abſinthites, & Abrotonites: de quo Col *lib.* 12. *cap* 36.

Thyminus, adiectiuum, quod ex thymo factum eſt. {ὁ θύμινος GALL. *Faict de thym.* ITAL. *Fatto de tymo.* GERM. Auß welſchquendel gemacht. HISP. *Hecho de tomillo.* ANGL. *Made of tyme.*} Colum. *lib.* 6. *cap.* 33. Cum melle Attico, vel ſi id non eſt, vtique thymino celeriter leuatur.

Thymōſus, aliud adiect. {ὁ καὶ ὁ θυμώδης. GALL *Plein de thym.* ITAL. *Pieno di tymo.* GERM. Voll timchen / oder welſchenquendel HISP. *Lleno de tomillo.* ANGL. *Full of time.*} Plin *lib* 11. *cap.* 15 Thymoſum mel non coit.

Thyni, Θυνοί, Thraciæ populi fuerunt ad Hebrum fluuium, quorum pars in Aſiam tranſgreſſa, iuxta Apolloniam & Salmydeſſum conſedit: quem tractum ab ipſis Thyniacum littus appellat Strabo *lib.* 12.

Thynias, adis, Θυνιάς, Ponti Euxini inſula, Bithyniæ adiacens, trium millium paſſuum ambitu, alio nomine Apollonia dicta. Autor Plin. *lib.* 6. *cap.* 12.

THYNNŬS, {תנין *tannin.* θύννος. GALL. *Thon, ou thonnine.* ITAL. *Tonno.* GERM. Thunnus / iſt ein meerfiſch / wirt eingeſaltzen / tonnenfiſch. HISP. *El Atun peſcado conocido.* ANGL. *A tunnie fiſh.*} Piſcis marinus eſt notiſſimus, qui menſe Maio copioſiſſime capitur in freto Gaditano. Nam id temporis ex Oceano Atlantico in mare Mediterraneum irrumpit, non paruo Gaditanorum quæſtu, qui infinitam eorum multitudinem retibus extrahunt, cetariíſque inferunt, ſaliuntque, membratímque diſſectos, & in cadis aſſeruatos, celebri mercimonio per omnem Europam diffundunt. Hæc ferè ex libello Pauli Iouij de Romanorum piſcibus.

Thynnæum, Θυνναῖον, Sacrum erat, quo piſcatores Neptuno thynnum immolabant, ſpe impetrandæ ab illo felicioris capturæ. Vide Cælium Rhodiginum *lib.* 5. *cap.* 6.

Thynos, Θυνός, Ciliciæ oppidum, non procul à Pyramo fluuio, teſte Plin. *lib.5. cap.27.*

Thynus, a, um, Adiect. vt, Merce thyna beatus. Horat. 3. *Carm. Ode 7*, Hoc eſt Bithyna, inquit Acron.

[Thyomăta, vnguenta ex aromaticis. Rh.]

Thyŏneŭs, trium ſyllabarum, Θυωνεύς, cognomen Bacchi, quod à θύω, id eſt, ſacrifico, quidam deductum putant, quod illi adhuc inter humanos verſanti ſacrificaretur. Quanquam non deſunt, qui id cognominis eum à matre ſua Semele accepiſſe velint, quæ alio nomine dicta eſt Thyone, Θυώνη. Ouid. 5. *Metam.*

Additus his Nyſeus indetonſúſque Thyoneus.

Thyrea, ſiue Thyre, per contractionem, Θυρέα, ἢ Θύρη, oppidum eſt in confinio Lacedæmoniorum, & Arginorum: cuius cauſa aliquando grauia bella inter illos emerſerunt. ¶ Huius incolæ dicuntur Thyreates, Θυρεάται Stephano. Eſt item Thyrea inſula ante Peloponneſum è regione Hermiones, non procul à Træzene: cuius meminit Herodot. *lib.3.*

Thyricos, Θύρικος, populus in Attica regione, ex Acamantide tribu. Autor Strabo.

[Thyrophoria, feſtum, in quo geſtantes thyrſos templum ingrediebantur. Stuck.]

Thyrſagĕtæ, Populi ſunt Scythiæ vltra Sauromatas, ex venatione victitantes. Mel. *lib.1.* Thyrſagetæ, Turcæque vaſtas ſyluas occupant, aluntúrque venando. Hi à Plinio Thuſſagetæ appellantur à Strabone, Ptolemæo & Stephano Θυσσαγέται. Quo fit, vt ſuſpicer apud Melam r literam librariorum culpa irrepſiſſe.

Thyrſis, Θύρσις, nomen eſt paſtoris proprium, apud Virg. 7. *Eclog.*

Thyrsŭs, {Θύρσος. Gall. *La tige ou verge de quelque herbe que ce ſoit.* Ital. *Torſo, ò tronco.* Germ. Ein auffrechter krautſtengel. Hisp. *El ramo ò troncho de berça.* Angl. *The ſtalk or ſtemme of an herbe.*} Propriè dicitur illud in herbis, quod virgulæ in modum, vel teli rectitudinem conſurgit. Plin. *lib.19. cap.8.* Inuentum omnes thyrſos vel folia lactucarum prorogare vrceis conditos, ac recentes in patinis coquere. Idem, Folia lactucæ toſta, thyrſuſque ex aceto bibuntur. Sueton. *in Auguſt. cap. 77.* pro potione ſumebat: vel lactucæ thyrſum, vel, &c. ¶ Lucret. accipit thyrſum pro furore, ardore, ſtimulo, vel inſtinctu, quum ait, Percuſſit thyrſo laudis ſpes magna meum cor. Item Ouid. 3. *Faſtor.*

———*fœmineos thyrſo concitat ille choros*, (nempe Liber, ſiue Bacchus.)

Idem *Eleg.1. lib.4. Triſt.*

Sic vbi mota calent ſacro mea pectora thyrſo, &c.

Tranſlatio eſt à Bacchi thyrſis, quorum tractu fanatici & perciti furore reddi homines cenſebantur. Ouid. *in Faſt.*

Vt quas pampinea tetigiſſe bicorniger haſta
Creditur, huc illuc quas furor agit, &c.

¶ Eſt verò thyrſus haſta aculeata, hederis obrecta, quam in Orgiis Bacchæ quatiebant. Tacit. Meſſalina crine fluxo thyrſum quatiens. Scribit Diodorus, Dionyſium in exercitu habuiſſe mulieres thyrſis armatas. Et Macrobius ait, Liberum patrem tenere thyrſum, quod eſt latens telum, cuius mucro hedera lambente protegitur.

Thyrſigĕr, dictus eſt Bacchus, Θυρσοφόρος. Seneca in *Medea*, Candida Thyrſigeri proles.

[Thyſani, ſchiſmata, ſeu ſciſſuræ. Rh.]

Thyſſagetæ, vide *Thyrſagetæ*.

Thyſſus, Θύσσος, oppidum eſt in finibus Macedoniæ, ad radicem montis Atho: cuius meminit Plin. *lib.4. cap.10.* & Herodotus *lib.7.*

T I

Tiără, generis fœm. {מצנפת *mitſnépheth* מגבעה *migbbahah*, τιάρα, κυρβασία. Gall. *Ornement de teſte de femmes de Perſe, duquel ont vſé puis aprés les Rois & Pontifes.* Ital. *Ornamento di donne Perſicane, vſato poi di Rè & principi, mitra, capello, mazzocchio.* Germ. Ein haupgezierd der weiber in Perſia, wart genommen für ein Königs hut oder Biſchoffs hůt. Hisp. *Mitra, corona, capelo, ò ſombrero.* Angl. *A kind of ornament worne on the womens heades in Perſia.*} Ornamentum capitis Perſicarum priùs mulierum, quo poſtea vſi ſunt reges, & ſacerdotes. Iuuen. *Satyr. 6.*

———*& Phrygia veſtitur bucca tiara.*

Virg. per vſurpationem dixit,

———*Sceptrúmque, Sacérque tiaras.*

Suet. *in Ner. cap.13.* Deinde Armeniæ regi precanti, tiara deducta, diadema impoſuit, &c. Alioqui enim Tiara dicimus, teſte Seruio. Hier. *ad Fabiolam*, Quartum eſt genus veſtimenti rotundum pileolum, quaſi ſphæra media ſit diuiſa, & pars altera ponatur in capite, hoc Græci, & noſtri τιάραν, nonnulli galerum vocant. Non habet acumen in ſummo, nec totum vſque ad comas tegit, ſed tertiam partem à fronte inopertam relinquit, atque ita in occipitio vitta conſtrictum eſt, vt non facilè labatur ex capite.

Tiare, es, Τιάρη oppidum Teuthraniæ, quæ eſt regio Aſiæ ſupra Æolidem, & partem Troadis. Autor Plin. *lib.5. cap.30.*

Tiatira, vide *Tyatira*.

Tibărĕni, Τιβαρηνοί, populi Chalybibus contigui, teſte Pomponio *lib.3.* in riſu & luſu ſummum conſtituente bonum: tenaciſſimi interim iuſtitiæ, qui niſi antè denuntiato die, hoſtem non adoriantur. De his memoriæ prodidit Nymphodorus. Muliere partu ſoluta, virum in lectulo decumbere, & tanquam partus autorem ab vxore puerpera curari. Quod & ipſum confirmat Valer. Flacc. *Argon. lib.5.* his verſibus,

Inde Geneteas templum Iouis, hinc Tibarenum
Dant virides poſt terga lacus, vbi deſide mitra,
Fœta ligat, partuque virum fouet ipſa ſoluto.

Vide *Tabareni*.

Tiberias, Τιβεριάς, vrbs Iudææ, ad lacum Genezaritidem, ab Herode condita, & in gratiam Tiberij Cæſaris ita appellata.

[Tiberiopolis, M. ſub P. Conſtantinopolitano.]

Tiberius, Τιβέριος, Liuiæ Auguſtæ filius, & priuignus Auguſti, eiuſdémque in imperio ſucceſſor, omni auaritiæ, libidinis, & crudelitatis genere contaminatiſſimus. Vitam eius vide apud Suet. eadem proſtus libertate deſcriptam, qua ille vixit. ¶ Fuit & Sophiſta eiuſdem nominis, cuius ſcripta enumerantur à Suida. Tibereius, a, um, adiect. Τιβέρειος. Stat. 3. *Sylu.* 14.

———*Tibereia primum*
Aula tibi, vix dum ora noua mutante iuuenta
Panditur.

Tĭbĕris, is, qui & Thybris, Θύβρις Dionyſio, Τίβερις καὶ Θύμβρις Stephan. Vulgò *Teuere*. Celeberrimus Italiæ fluuius, è media ferè longitudine Apennini, Aretinorum finibus defluens, qui multis deinde fluminibus auctus, ab Hetruria Latium, Ianiculumque ipſum ab vrbe Roma dirimit, tandemque decimoquinto ab vrbe lapide duobus oſtiis, modico interuallo diremptis, in mare euoluitur, ea in parte qua Ancus Martius Oſtiam extruxit. De ratione nominis diuerſi diuerſa prodiderunt, adeò vt non facile fuerit certi aliquid conſtituere. Liuius à Tiberino Albanorum rege dictum exiſtimat, in traiectu eius ſubmerſo, quum antea Albula diceretur. In qua ſententia Ouid. quoque fuiſſe videtur, ſic ſcribens *lib.2. Faſt.*

Albula quem Tiberim merſus Tiberinus in vndis
Reddidit, hibernis fortè tumebat aquis.

¶ Tiberis inundatio ominoſa. Vide Suet. *in Othon. cap.8.* Seruius, Tiberis nomen ipſa etiam Alba vetuſtius eſſe contendit: ideóque nominis eius originem ad Thybrin potiùs Hetruſcorum regem referendum exiſtimat, qui Latium crebris latrociniis infeſtans, tandem circa hunc fluuium eſt occiſus. Cui ſententiæ Virg. quoque non obſcure ſubſcribit: apud quem ſic loquitur Euander *lib.8. Æneid.*

Tum reges, aſpérque immani corpore Thybris,
A quo póſt Itali fluuium cognomine Thybrim
Diximus.

Alij non tam à regis huius nomine, quàm ab iniuriis, & contumeliis quibus in obuium quenque circa hunc fluuium graſſabatur, appellationem hanc tractam exiſtimant, vnde Thybrim ſcribendum contendunt, quaſi τὴν ὕβριν, vt dictionem conflatam intelligamus ex articulo fœminino, & nomine ὕβρις, quam ſcripturam etiam apud Dionyſium Afrum obſeruauimus. Nos Thybridis nomen antiquius eſſe putamus. Tiberis recentius, literis aliquot (vt ſolet) temporis lapſu immutatis. Quo fit, vt illud Poetis, hoc Oratoribus ſit vſitatius. Stephanus quoque in vrbium onomaſtico vtrunque nomen agnoſcit, niſi quod apud illum Θύμβρις legatur, m litera communi Græcorum conſuetudine adiecta. Θύμβρις (inquit) ποταμὸς Ῥώμης, ὁ καὶ Τίβερις. Hiſce rationibus, in eam potiſſimum ſententiam adducor, vt Thybris diſſyllabum, th aſpirato, & y Græco ſcribendum putem: triſſyllabum autem Tiberis t, tenui, & i noſtro. Quam ſcripturæ rationem etiam à Græcis videmus obſeruari, apud quos Τίβερις, Τιβέριος, Τιβερῖνος, Τιβεριάς, & cætera omnia hinc deriuata per iota ſcribi videmus.

Tĭbĕrīnŭs, a, um, poſſeſſiuum eſt. Τιβερῖνος Stephano; vt, Oſtia Tiberina, apud Virg. 2. *Æneid.* Tiberina flumina, apud eundem *lib.12.*

Tĭbĕrīnŭs, i, Τιβερῖνος. Capeti filius & Albanorum rex, qui in flumine ſubmerſus, effecit vt pro Albula Tiberis diceretur. Liu. *lib.1. ab Vrbe*, Latino Alba ortus, Alba Atys, Atys Capys, Capys Capetus, Capeto Tiberinus, qui in traiectu Albulæ ſubmerſus, celebre ad poſteros nomen flumini dedit. Tiberinus item à ſuperſtitioſa antiquitate creditus eſt Deus eſſe, Tiberis fluuii præſes, cuius monitu Æneas, Euandri ſibi auxilia aſciuit: de quo ſic ſcribit Virg. *lib.8. Æneid.*

Huic Deus ipſe loci fluuio Tiberinus amœno,
Populeas inter ſenior ſe attollere frondes
Viſus, eum tenuis glauco velabat amictu
Carbaſus, & crines vmbroſa tegebat arundo.

Quin & fluuius ipſe in ſacris dictus eſt Tiberinus, teſte Seruio, quemadmodum in πεζολεξίᾳ Tiberis, & in Poëſi Thybris.

Tibi, tertius caſus pronominis Tu, variè vſurpatus ab auctoribus. Plaut. *Men. ſc.4. a.2. & ſc.3. a.4* Heus, mulier tibi dico. Idem *Mil. ſc.5. a.2* Tibi dico, Heus Philocomaſium. Idem *Curc. ſc.2. a.4.* Heus tu, Tibi ego dico. Idem *in Pſeud. ſc.2. a.1.* Tibi ego loquor Phœnicium. Et *Men. ſc.2. a.1.* Quid tibi mecum eſt rei? Et *ſc.4. a.2. ibid.* Quid mecum tibi eſt, aut fuit negotij? &c. ¶ Tibi pro in te, contra te, in tuam perniciem, in tuum exitium, ruinam, &c. nonnunquam inuenitur. Plaut. *Amph. ſc.3. a.2.* Quid tibi deliqui, ſi cui nupta ſum, tecum fui (pro in te.) Et *Men. ſc.2. a.5.* Quid ego tibi feci? (i. quid in te deliqui.) Idem *Mil. ſc.2. a.2.* Viden' hoſtes tibi adeſſe? (id eſt, in tuum exitium.) *Ibid. ſc.6. a.2.* Niſi tibi ſupplicium ſtimuleum datur. (i. in tuam perniciem.) Idem *Moſtell. ſc.2. a.2* Iſte qui tibi has ce ædes vendidit. (id eſt, tuo malo & damno.) Sic & Martial. *epigr. 45 lib.3.* Tibi, dixit, pro in te, tuúmque malum, &c. ¶ Pro in tuum vſum ſiue vtilitatem in tuam gratiam Plaut. *Curc. ſc.2. a.2.* Meliorem (ſup. interpretem ſomniorum) quàm ego ſum, ſuppono tibi. Idem *Moſtell. ſc.3. a.1.* Tibi me exorno vt placeam. ¶ Pro in te, ſexto caſu. Plaut. *Aſin. ſc.1. a.1* Omnis famitiæ cauſa conſiſtit tibi. ¶ Pro à te, Ouid. *Eleg.1. lib.2. Triſt.*

Cúmque alij tibi ſint cauſſa grauiore fugati.

& *Eleg.4. lib.5. ibid.*

Nec patria eſt habitata tibi.

¶ Tibi interdum vacat. Plaut. *Men. ſc.4. a.5.* Ita illum magna cura curabo tibi, &c. ¶ Aliquando minantis. Idem *Aul. ſc.1. a.1.* At ſcin' quomodo tibi res ſe habet? Interdū ferientis: Hem tibi. Vide *Hem.* Item, dicimus, Quid tibi eſt? ſubintelligentes genitiuum, morbi, mali, rei, negotij, &c.

Tĭbĭă, propriè eſt os cruris, oppoſitum ſuræ. {שוק *ſchok* κνήμη. Gall. *Iambe, l'os de la iambe.* Ital. *Gamba.* Germ. Das ſchinbein. Hisp. *Eſpinilla o canilla de la pierna.* Angl. *A ſhin, the ſhinbone.*} Celſus *lib. 8. cap.1.* Ipſum autem crus eſt ex oſſibus duobus, &c. Verum alterum os ab exteriore parte, &c. alterum à priore parte poſitum, cui tibiæ nomen eſt longius, & in ſuperiore parte pleniùs ſolùm cum femoris inferiore parte committitur, ſicut cum humero cubitus. ¶ Tibia item vocatur inſtrumentum muſicum oblongum, teres, & foraminoſum, quod inflatum, & digitis modò adductis, modò reductis temperatum, non iniucundam reddit ſymphoniam. {חליל *chalil.* αὐλός. Gall. *Vne fleuſte.* Ital. *Piffero.* Germ. Ein ſchwegel pfeiffen. Hisp. *Flauta.* Angl. *A flute.*} Has primùm ex gruum tibiis confectas exiſtimant, & inde nomen accepiſſe, Horat. *de Arte.*

Tibia non,vt nunc orichalco vincta, tubaque
Æmula, ſed tenuis, ſimplexque foramine pauco.

Ouid.5.*Triſt.* *Eleg.*1.

Tibia funeribus conuenit iſta meis.

Cic.1.*Tuſc.* Non intelligo quid metuat, quum tam bonos ſeptenarios fundat ad tibiam. Virg.8.*Eclog.*

Incipe Menalios mecum mea tibia verſus.

Cic. *de clar.Orat.* Si tibiæ inflatæ non referant ſonum,abiiciendas eas ſibi tibicen putet. Quintilian. Apertis,vt aiunt,tibiis. ¶ Tibiis canere cur deſitum Athenis,docet Gell.*cap.*17.*lib.*5. ¶ Tibiarum & Tibicinum vſum fuiſſe in ſacris ludis, funeribus,vide Ouid.5.*Faſt.* Tibia & fiſtula differunt. Plin.*lib.*16.*c.*36. Calamus verò alius totus concauus, quem ſyringiam vocant,vtiliſſimus fiſtulis,quoniam nihil eſt ei cartilaginis atque carnis. Orchomenius eſt continuo foramine peruius, quem auleticon vocant. Hic tibiis vtilior,fiſtulis ille.

Tibialĭa,ium, Velamenta tibiarum. {מכנסים *mic̄hnaſajim.* ἀντικνημίδες. GALL. *Iambieres , bas de iambes , armures de iambes.* ITAL. *Calze.* GERM. Strumpff an hoſen/ſtiffeln/oder dergleichen das man an die ſchenbeyn legt. HISP. *Armadura de aquella parte,medias calças.* ANGL. *Hoſes or neather ſtockes.*} Sueton.*de Aug.* Hyeme quaternis cum pingui toga tunicis , & ſubuculæ thorace laneo , & feminalibus & tibialibus muniebatur. ¶ Tibialia pro ocreis,quibus tibiæ militum muniuntur. Paulus Iureconſultus, Si tibiale vel humerale miles alienauit , caſtigari verberibus debet.

Tibĭālis,e,quod eſt idoneum ad tibias faciendas. {αὐλοθήκη. GALL. *Appartenant à fluſte.* ITAL. *Pertinente à flauto.* GERM. Auß dem gut ſchwegel oder pfeiffen zumachen iſt. HISP. *Pertenneciente a flauta.* ANGL. *Belonging agito à flute.*} Plin.*lib.*16.*c.*36. Tertia arundo eſt tibialis calami,quem auleticon vocant.

[Tibicidæ,magiſtri tibias puerorum cædentes Lucil Turn]

TĪBĪCEN,inis, Qui tibia canit. {חליל *cvalél* αὐλητής. GALL. *Ioueur de fluſte,fluſteur.* ITAL. *Sonatore, trombetta.* GERM. Ein ſchwegler/ſchwegelpfeiffer. HISP. *Tañedor de flauta.* ANGL. *A floter or player on the flute,a piper.*} Plaut. *in Pſeud ſc.*5.*a* 1. Tibicen vos interea hic delectauerit,id eſt,in extremo actu Cic.*ad Gallum lib* 7. Hic autem qui ſciret ſe nepotem bellum tibicinem habere , & ſat bonum vnctorem, diſceſſit a me. Horat.3.*Epiſt.*1.

Nunc tibicinibus,nunc eſt gauiſa Tragœdis.

¶Pro tibia inſtrumento muſico poſuiſſe videtur. Cicer.2.*de legib.* Honoratorum virorum laudes in concione memorant , eáſque ad cantus & ad tibicinem proſequuntur, cui nomen eſt Næniæ,&c. ¶ Tibicinem facere Minos iuſſit,nuntiata filij morte,in ſacrificio,&c. Senec.*cap.*12. *de conſ.ad Marc.* Idem refert Suet. *in Tib.cap.*70. ¶ Tibicinem mederi Iſchiadicis. Gell.*c.*14.*lib.*4. ¶ Tibicines item, ἀντηρίδες, pilæ dicuntur ſiue tigna,quibus ædificia inclinata,& alioqui ruitura ſuſtinentur. Iuuen.*Satyr.*3.

Nos vrbem colimus tenui tibicine fultam
Magna parte ſui.

¶ Tibicen,pro ſuſtentaculo telæ. Ouid.4.*Faſt.*

Hac modò verſabas flauoem tibicine telam.

Virg.quoque hemiſtichia ſua, quæ in Æneide aliquot reliquit imperfecta,tibicines appellabat,eo quòd ad fulciendam ſupplendámque ſententiam ad tempus eſſent inſerta. Ipſæ quoque particulæ,quibus verſuum hiatus replentur,alioqui nihil facientes ad ſententiam,tibicines à Grammaticis appellantur. Quale eſt hoc apud Virg. Sic forte precatur. Nam *fortè* vacat.

Tibicinium,ars tibicinis,vel tibicinæ. Apul.

Tibicina,æ, Mulier tibia canens, quemadmodum Fidicina, quæ canit fidibus. {חלילית *chaléleth.* αὐλητρίς. GALL. *Femme qui iouë de la fluſte.* ITAL. *Donna che ſuona de flauto.* GERM. Schwieglerin/ſchwegelpfeifferin. HISP. *Tañedora de flauta.* ANGL. *A woman that playeth on the flute.*} Mart.*lib.*14.

Ebria nos madidis tibicina buccis,

Plaut. *Aul ſc.*1.*a.*2. Conduxit coquos,Tibicináſque haſce apud forum. Idem *Pſ ſc.*5 *a.*1. Ecquam ſcis Tibicinam filium meum amare. Idem *Aul.ſc.*2 *a.*1. Tibi dabitur pinguior tibicina.

[Tibicinalia,crepitacula. Poll.]

Tibeſis , Τίβισις , fluuius eſt ex Hæmo monte naſcens , & Septentrionem verſùs in Iſtrum influens. Autor Herod *lib.*4.

[Tibin genus eſt vaſculi , in modum ſcrinij ex virgultis agreſtibus textum.]

Tibiſcus, Τίβισκος , vulgò *Tiſſa.* Fluuius Daciæ, in Carpatho monte naſcens , & Dacos ab Iazygibus Metanaſtis dirimens , tandémque iuxta Tibiſcum vrbem in Danubium influens. Autor Ptol.*lib.*3.*c.*4.

Tibullus,prænomine Albius,poëta Elegiographus fuit, Romæ natus Hirtio & Panſa Coſſ. Qui annus etiam Ouidii poetæ natalibus fuit inſignis. Ex amicis Meſſalam Coruinum maximè coluit , quem dum in Aſiam proficiſcentem ſequitur,in grauiſſimum incidit morbum : adeò vt de vita deſperans,hoc ſibi ſcripſerit Epitaphium,

Hic iacet immiti conſumptus morte Tibullus,
Meſſalam terra dum ſequitúrque mare.

Ex poetis familiares habuit Horatium, qui eum iudicem ſuorum appellat ſcriptorum : & Ouidium, qui mortem eius elegantiſſima defleuit Elegia. In amoribus & nimius, & inconſtans fuiſſe videtur, vt qui præter Marathum , & Ceriothum pueros , Deliam quoque amarit Sulpitiam,& Neæram : omnium autem maximè Nemeſim : cuius formam , & venuſtatem bona operis ſui parte poſteritati commendauit. Obiit Romæ virenti adhuc ætate, non ſine graui eruditorum omnium mœrore.

TĪBŬR,is, Τίβουρ Τίβυρα, καὶ Τίβυρις Steph. Ciuitas in Sabinis,decimoſexto ab Vrbe lapide,crebris fontibus irrigua , & ſingularis aeris temperie commendata. Ouid.4.*Faſt.*

Et iam Telegoni,iam mœnia Tiburis vdi Stabant.

Mart. *lib.*6.

————————quum mori
Venerit in medio Tibure Sardinia eſt.

Eſt autem hoc oppidum origine Græcum à Tiburto , Catyllo , & Coracе Amphiarai liberis , poſt prodigioſum patris ad Thebas interitum communiter conditur , & à Tiburti nomine , qui ex tribus natu maximus erat , Tibur appellatum. Autores Cato *in Orig.* Solinus, & Senatus ſcriptor Græcus. ¶ Tibur Herculi ſacrum erat. Sueton. *in Calig cap.*8.

Tiburs,urtis, Τιβουρτῖνος, Gentile. Virg. 1. *Æneid.*

Haud aliter Tarchon Tiburtum ex agmine prædam
Portat ouans.

Cicer. *pro Corn. Balbo,* L. Coſſinius Tiburs , pater huius equitis Romani.

Tiburtīnus,a,um, Τιβουρτῖνος, quod ex Tibure eſt:vt,Sibylla Tiburtina.

[Tichobates,qui à Iuriſconſultis directarius.]

Ticinum , Ptolemæo , Τίκινον Stephan. Inſubriæ ciuitas , quam hodie *Papiam* vocant , a Ticino fluuio præterlabente nomen habens. Vulgò *Pauia.*

Ticinus, Τίκινος, vulgò *Teſino.* Fluuius eſt Inſubriæ in Eridanum fluens,à quo vicinum oppidum eſt appellatum. Sil.*lib.*9.

Dum Romana tua Ticine cadauera ripa
Non capiant.

TIFERNUM, Τίφερνον , vulgò *Citta di Caſtello.* Vmbriæ oppidum eſt , teſte Ptolem. *lib.*3. *cap.*1. à quo Tifernates , quorum meminit Plin. *lib.*3. *cap.*13.

[Tifernum Metaurenſe, S. *Angelo in Vado* , V. olim E. Vmbriæ, ad Metaurum.]

Tifernus , Τίφερνος , fluuius eſt in ſecunda Italiæ regione , Apulos diuidens à Frentanis. Autor Plinius *lib.*3. *cap.*11. Vulgo *Fortoro in Puglia piana.*

Tigillinus Ophonius, vir fuit Romanus vitæ corruptiſſimæ , qui Neroni intimarum libidinum conſcientia quum eſſet familiaris , plurimis ſummis viris per calumniam exitium machinatus eſt. Poſtea rerum potito Othone , ad aquas Sueſſanas ſupremæ neceſſitatis nuntio accepto inter concubinarum oſcula fauces ſibi præcidit , teſte Tacito *lib.*17. Meminit huius & Iuuen. *Satyr.*1.

Pone Tigillinum,teda lucebis in illa,
Qua ſtantes ardent, qui fixo gutture fumant.

[Tigiſis,vel Tigiſi,Antonino nota,Numidiæ metropolis,& V.A]

TĬGNUS,i,maſculini generis:& Tignum,neutr. Trabs,quæ variè diſpoſita domus extruitur:& propriè,cui ſuperponitur tectum:à tegendo nomen deductum. {קורה כפיס קרה *korah.* δοκός, δοκὶς, δοκοί. GALL. *Soliue,cheuron,marrain.* ITAL. *Traue.* GERM. Ein rafen eines tachſtuls. HISP. *Viga ò madera de lo techumbre.* ANGL. *A beame,a rafter , all tymber to build with.*} Lucr.*lib.*2.

Nec quum ſubſiliunt ignes ad tecta domorum,
Et celeri flamma deguſtant tigna trabéſque.

Plaut. *Moſtell. ſc* 2. *act.* 1 Imber lauit parietes , perpluunt tigna, &c. *Ibidem* metamorph. Ita hæc tigna humidè putrent, &c. Horat. *de arte Poet.*

——— & modicis inſtrauit pulpita tignis.

Ouid.8.*Metam.*

Sordida terga ſuis nigro pendentia tigno.

Iuuen.*Satyr.*3.

———feris aſſere duro
Alter:at hic tignum capiti incutit,ille metretam.

Cæſ.4.*bell.Gall.* Tigna bina ſeſquipedali ab imo præacuta,dimenſa ad altitudinem fluminis. ¶ Tigni nomine omne genus materiei , ex qua ædificia conſtant,continetur,inquit Vlp.*de tigno iuncto L.*1.*& ad exhib. l.tigni.*& Caius *de verb.ſign.l tigni.* ¶ Sed & in vineis Tigni appellatione omnia vineis neceſſaria continentur,vtputa perticæ,pedamenta, vt ait *ibid.* Vlpian. ¶ Hinc Contigno,vide ſuo loco.

Tĭgillus, & Tigillum, diminutiua. {δοκίδιον. GALL. *Soliueau , petit cheuron.* ITAL. *Trauicello.* GERM. Ein kleine rafen/läteln. HISP. *Pequeña viga.* ANGL. *A little beame of rafter.*} Liu.1. *ab Vrbe* , Tranſmiſſo per viam tigillo,capite adoperto,velut ſub iugum miſit iuuenem. Tibull. *lib.Eleg.*1.

Illi compoſitis primùm docuère tigillis
Exiguam viridi fronde operire domum.

Catullus,

——— Ianua ſuffixa tigillo.

Plaut. *Aul ſc.*1 *a.*2. De ſuo tigillo ſi qua fumus exit foras.

Tignarius,a,um,adiectiuum. Tignarius faber, Qui tigna dolat,aut ædificio adaptat. {δοκοποιός. GALL. *Vn charpentier.* ITAL. *Legnaiolo.* GERM. Ein zimmerman. HISP. *Carpintero.* ANGL. *A carpenter.*} In qua ſignificatione legitur & Tignarius abſolutè. Cic *de clar.Orat.* Ego me Phidiam eſſe mallem quam vel optimum tignarium.

[Tignatio,mutua donatio. Pap.]

Tigranē, Τιγράνη, vrbs Mediæ mediterranea,teſte Ptol.*lib* 6.*c.*2.

Tigrānes, is, Τιγράνης , proprium nomen regis maioris Armeniæ qui auxilium ferens Mithridati regi , victus eſt primò à Lucullo , deinde à Pompeio Magno:cuius ſæpe mentionem facit Cic.*in Orat.pro lege Manil.* Lucan.*lib.*2.

Tigranémque meum, ne Pharnacis arma relinquas.

Tigrānŏcertă, Τιγρανόκερτα, vulgò *Sulchama.* Oppidum in montanis maioris Armeniæ,teſte Plin. *lib* 5.*c.*11. à Tigrane conditum,vnde & nomen accepit,quaſi Tigranis ciuitas. Nam Certa Parthorum lingua vrbem ſonat. Vide Steph.*in vrbium Onomaſtico.*

TĪGRĬS,is,& idis. {τίγρις. GALL. *Vne tigre.* ITAL. *Tigre.* GERM. Ein tigerthier. HISP. *La tigre hembra de pardo.* ANGL. *A tiger.*} Fera ſæuiſſima & velociſſima in Hyrcania maximè abundans : ita dicta quòd ſagittæ velocitatem, quam Tigrim Medi appellant, curſu videatur adæquare. Virg.4.*Æneid.*

———Hyrcanæque admorunt vbera Tigres.

Ouid.*Eleg.*7.*lib.*1.*Triſt.*

———Ducenda vbera ſibi
Tigris præbuit.

Arrianus,qui res geſtas Alexandri condidit,tigrim feram Indicam non eam eſſe voluit,quam vulgus *Tigrim* nominat,ſed hanc eſſe Thoa : tigrim verò equi magnitudine eſſe,à ſuperiori longè diuerſam.

Tigrinus, a, um, τιγρώδης: vt, Tigrinæ menſæ, hoc eſt, venarum diſcurſu tigridum maculas referentes. Plin. *lib.* 13. *c.* 15. Menſis præcipua dos in vena criſpa, vel in vertice varius. Illud oblongo euenit diſcurſu, ideóque tigrinæ appellantur.

Tigris. {חדקל *chiddekél.* τίγρις, ος ὁ.} Inſignis Aſiæ fluuius, Meſopotamiam ab Ortu alluens, quem Sacræ literæ ex Paradiſo naſci confirmant. Solinus in Armenia caput attollere dicit, in loco edito, ex lucido, conſpicuóque fonte, nec ab exordio ſtatim totum eſſe, ſed primò pigre fluere, non cum ſuo nomine. At quum in fines Medorum inuectus ſit, Tigrim ſtatim vocari. Arethuſam lacum influere, gratia pondera ſuſtinentem, cuius piſces nunquam ſe alueo Tigridis immiſceant, ſicut nec amici ſtagnum attingant Arethuſæ. Mox Arabas prætersfluens, Meſopotamiam amplectitur, & Hydaſpen accipiens, Euphratemque, defertur in ſinum Perſicum. ¶ A Tigri fluuio dicti ſunt Tranſtigritani, qui trans Tigrim habitant: ſicut Tranſpadani, qui trans Padum.

Tigullij, τιγύλλιοι, Liguriæ populi, quorum vrbes Tigullia, & Segeſta commemorantur à Plin. *lib.* 3. *cap.* 5. Vulgò *Segeſtro.*

Tigurini, τιγουρῖνοι. {Die Zürichgeuer.} Populi inter Heluetios Limagi fluminis accolæ: quorum meminerunt Cæſar *lib.* 1. *de bell. Gall.* Strab. *lib.* 7. Florus *lib.* 3. *c.* 3. Paulus Oroſius *lib.* 5. *c.* 16. & Plutarch. *in vita C. Marij.* Eorum Metropolis eſt Tigurum vrbs, vulgò *Zürich*: ſita perquam amœno, inter duos montes, supernè lacus incumbit limpidiſſimus, longus circiter duodecim millia paſſuum, ſupra quem amœnus Alpium proſpectus eſt, vt volupe ſit vel in media æſtate, niues & quandam quaſi hyemem intueri. Is lacus vrbem diſſecans, in medio Limagum fluuium, quem recipit, penè apud Glareanos rurſus effundit: ſternitur pontibus duobus, qui vrbem diſſectam denuò coniungunt. Ipſe verò Senatus populúſque Tigurinus, quum olim ſuam vrbem ſociam Romani Imperij ab Imperatore deſeri negligique cernerent, multis magniſque de cauſis cum Lucernatibus & Vranijs, & Suitenſibus, & Subſyluanis (quibus tunc quoque bellum erat, cum principibus Auſtriæ) in perpetuum fœdus ſocietatémque venêre, ea lege, vt Tigurinus pagus inter omnes primum locum obtineret. Quod factum eſt anno ab orbe redempto, MCCCLI. Hic pagus & tota regio Heluetiorum hodie inter Germanos cenſentur. Pagi Tigurini meminit Cæſar *lib.* 1. *bell. Gall.* Tigurinus (inquit) is pagus eſt: nam omnis ciuitas Heluetia in quatuor pagos diuiſa eſt.

Tilia, æ, {φιλύρα. Gal. *Teil, ou tillet, ou tilleul.* Ital. *Tiglio albero.* Germ. Lindenbaum. Hisp. *Teja arbol.*} Arbor eſt apud Gallos nomen retinens, folio hederaceo molliore, & in angulum acutiorem rotundiore, & prolixiore, in orbem lentè criſpo, atque ſerrato, flore tantiſper, dum calyculo continetur, herbaceo: dum emerſit, flauo, fructus magnitudine fabæ, ſimilis acinis hederæ: in quo ſemen prætenue, quantum atriplicis, omnibus animalibus ingratum, quum foliorum pabulo maximè ducantur. Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Nec tiliæ leues, nec torno raſile buxum.

Ouid. 10. *Metam.*

Nec tiliæ molles, nec fagus, & innuba laurus.

¶ Tiliæ item dicuntur vincula ex arboris huius membranis tenuiſſimis, inter corticem & lignum ſitis. Plin. *lib.* 16. *c.* 14. Inter corticem & lignum tenues tunicas multiplici membrana, è quibus vincula tiliæ vocantur. Tenuiſſimæ earum philyræ, coronarum lemniſcis celebres, antiquorúmque honore.

Tilica, Iocularis dictio apud Cicer. *de clar. Orat.* Et ille fuit accuſator, inquit, vetus, quo accuſante Chirilium, Siſenna defendens, dixit quædam eius ſputatilica eſſe crimina. Tum C. Ruſcius, Circumuenior, inquit, iudices, niſi ſubuenitis. Siſenna quid dicas neſcio, metuo inſidias: ſputatilica, quid eſt hoc? ſputa quid ſit ſcio, tilica neſcio. Maximi riſus: ſed ille tamen familiaris meus rectè loqui putabat eſſe, inuſitatè loqui.

Tiliceus, a, um, quod ex tilia confectum eſt. {φιλύρινος. Gall. *Fait de tillet.* Ital. *Fatto di tiglio.* Germ. Linden/oder lindenbaumin. Hisp. *Hecho de teja.*} Iulius Capitolinus *de Antonino Pio*, Quum ſenex & longus eſſet, incuruareturque, tiliaceis tabulis in pectore faſciabatur. Colum. *lib.* 12. *cap.* 45. Arculæ fagineæ, vel etiam tiliaceæ, quales ſunt in quibus veſtimenta forenſia conduntur, huic rei paulò ampliores præparari debent.

Tilium, τίλιον, vrbs litoralis in latere Occidentali Sardiniæ: autore Ptol. *lib.* 3. *cap.* 3.

Tilphoſſa, τιλφῶσσα. Fons eſt Bœotiæ ſubter Tilphoſium montem labens, vbi Tireſiæ vatis ſepulchrum eſt: qui quum ſenex eſſet, & frigidam fontis huius aquam potaſſet, ſubitò extinctus eſt. Autor Strab. *lib.* 9.

Tilphoſſius, τιλφώσσιον, mons eſt Bœotiæ, non procul ab Haliarto, templum habens Apollinis Tilphoſij. Autor Strab. *lib.* 9.

Tilus, (quod huc pro ſinus Perſici inſula malè relatum erat.) Vide *Tylus.* Siquidem tam apud Ptolemæum, quàm apud Plinium ſcribitur y Græco.

Timæus, τίμαιος, nomen proprium philoſophi Locrenſis, cui diuinum illud opus Plato inſcripſit, in quo de rerum creatione diſſerit, quod Cicero poſtea Latinum fecit, atque de Vniuerſitate inſcripſit: quanquam non deſint qui negent Ciceronis eſſe. ¶ Fuit præterea Timæus quidam Siculus arrogantiſſimus, qui ſe hiſtoriam ſcripturum iactabat, qua facile Thucydidem ſuperaret: hoc videlicet commento gloriam, & eruditionis opinionem apud imperitam plebeculam captans. de hoc Plutarch. *in Nicia.*

Timachus, i, τίμαχος, Mœſiæ fluuius, ex Rhodope monte fluens, teſte Plin. *lib.* 4. *cap.* 26.

Timagenes, τιμαγένης, Rhetor fuit Alexandrinus, qui à Gabinio, quum in Ægypto res gereret, captus, Romámque perductus, à Fauſto Syllæ filio redemptus eſt. A quo manumiſſus, primùm in ipſius Pompeij ædibus, eóque mortuo, in palatio ludum aperuit. Poſtea verò quum ob linguæ libertatem ſchola excidiſſet, in rure Tuſculano ætatem peregit. ¶ Fuit & alter Timagenes, hiſtoricus, qui res totius ſuum libris quinque eſt complexus. Vtrúſque autor Suidas.

Timagoras, τιμαγόρας, ciuis Athenienſis fuit, à ſuis capitali ſupplicio affectus, quod Darium, ad quem legatus erat, more Perſarum per adulationem adoraſſet. Suid. & Valer.

Timandra, τιμάνδρα, filia Ledæ, & Tyndarei, & ſoror Clytemneſtræ, quæ Echemono nupſit, vt refert Lycophr. Scholiaſt.

Timanthes, τιμάνθης Suidæ. Nomen pictoris celeberrimi, Parrhaſij æmuli. Inter eius vero ingenij monumenta, Iphigenia oratorum laudibus celebratur, quam pinxit ad aram ſtantem, ianque Dianæ immolandam: quum omnes mœſtos pinxiſſet, omnemque triſtitiæ imaginem conſumpſiſſet, patris vultum, quem dignè effingere non potuit, velo obduxit. Pinxit & Cyclopem parua in tabula, cuius magnitudinem exprimere cupiens, pinxit iuxta Satyros thyrſo pollicem eius metientes: itaque ex omnibus eius operibus intelligitur plus quàm pingitur. Hæc fere Plin *lib.* 35. *cap.* 9.

Timarchides, vel idis, τιμαρχίδης, eximius marmoris ſculptor, apud Plin. *lib.* 36. *cap.* 5. ¶ Fuit & alter ſtatuarius, qui multa nobilia ex ære opera confecit: cuius meminit idem Plin. *lib.* 34. *c.* 8.

Timarchus, τίμαρχος, Athenienſis quidam fuit, Demoſthenis familiaris, qui quum in adoleſcentia pudicitiam ſuam in Piræo proſtituiſſet, eo nomine iam ſenex ab Æſchine in iudicium vocatus eſt, & condemnatus. ¶ Fuit item Timarchus ſtatuarius nobilis, qui centeſima viceſima Olympiade floruit: teſte Plin. *lib.* 34. *c.* 8.

Timauus, τίμαυος, vulgò *Brenta.* Nomen fluminis iuxta Aquileiam, nouem naſcens capitibus, teſte Pomponio, vnóque oſtio ſeſe in mare euoluens. Virg. 1. *Æneid.*

Regna Liburnorum, & fontem ſuperare Timaui.

Timeo, es, ui, Metuo, horreo, reformido, vereor. {ירא *jaré* פחד *pachádh* חרד *charádh.* φοβοῦμαι, δειδιέναι. Gall. *Craindre.* Ital. *Temere, hauer paura.* Germ. Förchten. Hisp. *Temer, auer miedo.* Angl. *To feare.*} Cicer. *pro Flacco*, Nihil magis quàm perfidiam timemus. Ouid. 13. *Metam.*

Haud timeo ſi iam nequeam defendere crimen

Cum tanto commune viro.

Plaut. *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. Timeo quid rerum geſſerim. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 1. M. Petij. P. Ne time. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Ne time: Bene ego vendidi. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.*

Quid dubitas: & tuta times, &c.

¶ Variis modis conſtruitur, dicimus enim, Timeo te, tanquam inimicum. Timeo tibi, tanquam amico, nequid mali tibi accidat. Terent. *Andr.* Pamphili vitæ timeo. Timeo mihi abs te Cicer *pro Sylla.* A quo quidem genere, Iudices, ego nunquam timui, id eſt, non timui ne malum mihi inferret. ¶ Inuenitur etiam cum ablatiuo, mediante De. Ouid. *lib.* 4. *Faſt.*

Nec timui de morte: tamen metus abſtitit.

Cæſar *lib.* 3. *de bell. ciu.* Timere de ſuo periculo. ¶ Item dicimus, Timeo furem tauro: id eſt, ne fur taurum furetur. Iuuen. *Satyr.* 6.

—— quum furem nemo timeret

Caulibus, aut pomis.

¶ Dicimus etiam timeo pro amico. Gell. *lib.* 19. *cap.* 1. Illum autem pro Ariſtippi anima timere. Timeo quemadmodum hæc explicari poſſint. Cic. *lib.* 15. *Epiſt.* Nunc iſtic quid agatur, magnopere timeo. Idem *ad Attic. lib.* 2. ¶ Speciale eſt autem in hoc verbo, & in cæteris eiuſdem ſignificationis, vt ſiue ſequatur negatio, ſiue non, nihil addat, detrahátve ſententiæ. Nihil enim refert num ita dicas, Timeo vt poſſis an ſic, Timeo ne poſſis. Grammaticorum enim quæ traditur differentia, vſu Latine loquentium repudiatur. Compoſita huius verbi ſunt Extimeo, pertimeo, & prætimeo: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Timidus, a, um, pauidus, meticuloſus. {ירא *iaré* חרד *charéd.* δειλός. Gall. *Craintif, timide, paoureux.* Ital. *Timido, pauroſo, di poco animo.* Germ. Forchtſam. Hisp. *Temeroſo por natural eza, medroſo.* Angl. *Fearfull, timerous, falſe harted.*} Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 2. Stultitia eſt facinus magnum timido cordi credere. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Timidam atque pauidam me abripit. Ouid. 13. *Metam.*

—— timidi commenta retexit

Naupliades animi.

Cic. 1. *Offic.* Ne imbelles, atque timidi videamur. Cic. *pro Marcello*, Si in alterutro peccandum ſit, malim videri nimis timidus, quàm parum prudens. ¶ Timidus, cum genit. Senec. *de vita beata*, Abditus in aliquas rimas timida lucis. Et Ouid. 5. *Faſt.*

—— timidique Deorum.

Timidè, aduerb. Pauide, minus audacter. {φοβερῶς, δειλῶς. Gall. *Auec crainte, craintiuement.* Ital. *Con timore.* Germ. Forchtſamlich. Hisp. *Con temor, temeroſamente.* Angl. *Fearfullie, with a faint hart.*} Cicer. 2. *Tuſc.* Sed hoc quidem in dolore maximè eſt prouidendum, nequid abiectè, nequid timide, nequid ignaue, nequid ſeruiliter, muliebriterve faciamus.

Timiditas, atis, Procliuitas ad timorem. {יראה *jireáh* פחד *pachádh* חרדה *charadáh.* δειλία. Gall. *Crainte, peur.* Ital. *Paura, timidità.* Germ. Forchtſamkeit. Hisp. *Temor natural.* Angl. *Baſhfulneſſe, timerouſneſſe.*} Cicer. 4. *de finib.* Ex rebus enim timiditas, non ex vocabulis naſcitur. Item 3. *Tuſculan.* Quæ qui recipit, recipiat neceſſe eſt timiditatem, & ignauiam. Idem *in Partit.* Verecundiam timiditas imitatur.

Timor, is, eſt (vt Cic. 4. *ad Tuſc. quæſt.* inquit) metus mali appropinquantis. {יראה *jireah* פחד *pachada* חרדה *charadhah.* φόβος, δέος. Gall. *Crainte, peur.* Ital. *Timore, paura.* Germ. Forcht. Hisp. *Temor natural.* Angl. *Feare of ſome euill comming.*} Facere alicui timorem. Cicer. *lib.* 10. *Epiſt.* Quæ res mihi facit timorem. Affici timore de aliquo. Idem *lib.* 11. *Epiſt.* Amici de nobis magno timore afficiuntur. Iniicere timorem. Idem *Attice*, Noſtris animus acceſſit, hoſtibus timor iniectus eſt. Perculſus timore. Idem *ibidem*, Ciuitas perculſa magno timore. Ouid. 5. *Faſt.*

Et timor ipſe noui cauſſa decoris erat.

Idem 13. *Metam.*

—— Nec me lacrymæ, luctuſque, timórque Tardarunt.

Timiopolæ, τιμιοπῶλαι. A Græcis dicuntur qui præmercantur, vt rerum pretia accendant, annonamque flagellent: id eſt, duriorem, cariorémque faciant, pretio non parcentes.

Timoclea,

Timoclea, τιμόκλεια, mulier Thebana fuit, quæ ſtuprum à Barbaro per vim paſſa, diſſimulato dolore, finxit ſe illi velle oſtendere magnum auri pondus, perductumque ea ſpe ad altiſſimum puteum, qui erat in interiori parte domus, quam pronus puteum inſpiceret, præcipitem deiecit, & ſaxis obruit.

Timocles, τιμοκλῆς, duorum Comicorum Athenienſium nomen, quorum fabulas aliquot enumerat Suidas.

Timocreon, tis, τιμοκρέων, Poeta Rhodius fuit, veteris Comœdiæ ſcriptor. qui graues cum Simonide Melico, & Themiſtocle inimicitias exercuit: quos etiam contumelioſo poëmate eſt inſectatus. Autor Suid.

Timolaus, τιμόλαος, Rhetor & verſificator, è Lariſſa Macedoniæ, diſcipulus Anaximenis Lampſaceni. Scripſit poema de bello Troiano, Homeri ſingulis verſibus ſingulos addens. Suidas.

Timoleon, τιμολέων, Corinthius dux inclytus, viribus fortiſſimus, vitaque abſtinentiſſimus, qui miſſus cum paucis triremibus ad liberandas à Dionyſij tyrannide Syracuſas, quem Dion Syracuſanus implorato Corinthiorum auxilio, expellere conabatur, quinquageſimo poſtquam Syracuſas appuliſſet die, vrbe potitus eſt: deinde arcem obſidens, Dionyſium ad deditionem compulit, & cum paucis in exilium Corinthum miſit. Arcem vero ſolo æquauit, & Syracuſanis libertatem reſtituit. Deinde contra Leontinos pergens, eorum tyrannum in bello captum interfecit. In ſumma æqualis fuit Timotheo, Ageſilao, Pelopidæ, Epaminondæ. Hæc ex Plutarcho, qui eum è noſtris comparat Paulo Æmilio.

Timolus, Lydiæ mons, poſtea Tmolus. τμῶλος, appellatus, teſte Plinio *lib.* 5. *cap.* 29.

Timōn, τίμων, Phliaſius Philoſophus, qui apud Chalcedonem philoſophiam, & oratoriam exercuit, charus Ptolemæo Philadelpho. Scripſit Tragœdias, & Comœdias, & Satyras. Dictus amarulentus, & mordax, Sillorum, id eſt, dicacitatum ſcriptor. de quo Gellius, Timon amarulentus librum maledicentiſſimum conſcripſit, quem Sillos inſcripſit. ¶ Fuit & alius Timon Athenienſis temporibus Peloponneſiaci belli (vt ex Ariſtophanis & Platonis poëmatibus perſpicere licet) prorſus inhumanus, ac vitans hominum congreſſus præter vnius Alcibiadis adoleſcentis. Interrogatus quæ cum illo cauſa eſſet amicitiæ, Quod ſciam (inquit) illum quandoque multorum malorum Athenienſibus cauſam futurum. Semel in vita in concionem dicitur aſcendiſſe, factique nouitatem cunctis admirantibus, Eſt mihi (inquit) ô viri Athenienſes poſt ædes hortulus, in quo ficus coaluit quædam, in qua permulti noſtri ciues ſe ſuſpenderunt. In eodem nunc ego loco ædificare volo, Quamobrem viſum eſt mihi, vos publicè admonere, ſi quis fortè ſit, qui ſe prius velit ſuſpendere, ante quàm arbor excidatur. His igitur de cauſis ab Athenienſibus μισάνθρωπος eſt appellatus, hoc eſt, humani generis oſor. Vide Plutarch. *in Anton.* In ſepulchro quod ſibi ipſe conſtruxerat, inciſum erat epitaphium in hanc ſententiam: Hic ſum poſt vitam, miſerámque, inopémque ſepultus, Nomen non quæras: dij, lector, te malè perdant.

Timomăchus, τιμόμαχος, fuit pictor Byzantius, Cæſaris Dictatoris ætate. Fecit Medeam, & Aiacem quos ipſe Cæſar LXXX. talentis emit, & in templo Veneris dicauit. Autor Plin. *lib.* 35. *c.* 11.

Tīmŏr, vide *Timeo*.

Tīmŏthĕŭs, τιμόθεος, nomen proprium Cononis Athenienſis filij, qui acceptam à patre gloriam multis auxit virtutibus. Fuit enim diſertus, impiger, laborioſus, rei militaris peritus & quod ſuper omnia eſt, εὐτυχὴς, id eſt, Fortunatus Imperator habebatur. Plutarch. *in Sylla.* Huic ſtatua publicitus in foro Athenis poſita eſt, ob victoriam, qua victis Lacedæmoniis, imperium Athenienſium auxit, & muros Athenarum extruxit. Poſt huius obitum non fuit quiſquam ferè Athenis memoria dignus. Huius geſta æmuli, vt laudem eius imminuerent, Fortunæ adſcribebant, circunferentes paſſim tabulas, in quibus ille pictus erat dormiens, adſtante interim fortuna, quæ ciuitates in retia eius ageret. Quam rem ille ægrè ferens, ſua illa eſſe dicebat, non fortunæ opera. Ex quo tempore, quaſi peroſa hominis ingratitudinem fortuna omni prorſus felicitate excidit. Autor Suidas. Huius vt docti hominis meminit Cic. *lib.* 1. *Offic.* Quod idem fecit (inquit) Timotheus Cononis filius, qui quum belli laude non inferior fuiſſet, quàm pater, ad eam laudem, doctrinæ & ingenij gloriam adiecit. Hactenus Cicero. ¶ Timotheus item Athenienſis Comicus, mediæ Comœdiæ, cuius fabulas nonnullas commemorat Athenæus. ¶ Timotheus Mileſius, Therſandri filius, muſicus, qui decimam & vndecimam chordam lyræ addidit, & antiquam muſicam in molliorem modum mutauit. Hunc ferunt duplo maiorem ab his quos alius inſtituiſſet, mercedem exigere ſolitum fuiſſe, quàm ſi rudes traderentur. Geminatum enim laborem dicebat, dedocendi prius, mox docendi. Emicuit tempore Philippi Macedonis, cuius filius Alexander modulis eius excitabatur, & ad res bellicas alacriùs inſtruebatur. Deceſſit anno ætatis LIII. Scripſit de Muſica libros 19. Item encomia, & dithyrambos. Hæc Suidas. ¶ Timotheus, ſculptor nobiliſſimus, vnus ex iis, qui Mauſoleum cælauêre: cuius in templo Apollinis Romæ multa fuerunt monumenta: vt ſcribit Plin. *lib.* 34. *c.* 8. ¶ Timotheus Gazæus Grammaticus, tempore Anaſtaſij principis, in quem etiam Tragœdiam conſcripſit. Edidit & heroico verſu de Indicis, & Arabicis, & Ægyptiis, & Libycis quadrupedibus, & de auibus peregrinis libros 4. ¶ Fuit & Timotheus, Pauli Apoſtoli diſcipulus, patria Licaonius, mulieris viduæ filius, poſtea præſul Epheſius Apoſtolicis epiſtolis, & Martyrio clariſſimus.

Tin, antiqui pro eum dixerunt.

Tină, æ, vaſis vinarij genus, quod à Feſto *tinion* appellatur Varr. *lib.* 1. *de vita pop. Rom.* vt citat Nonius. Antiqui in conuiuiis vtres vini primo, poſtea tinas ponebant. ¶ Tina item Ptol. *lib.* 2. *c.* 3. fluuius eſt in tractu orientali Britanniæ inſulæ.

Tincă, æ, piſcis fluuiatilis, vulgo notus. {ὁ ψυδρὸς, ὁ τίνκος. GALL. *Vn poiſſon appellé tanche.* ITAL. *Tinca peſce.* GERM. Ein ſchleÿ. HISP. *La tenca peſcado.* ANGL. *A tenche fiſhe.*} Auſon. *in Moſella*, Quis non & virides vulgi ſolatia tincas Norit, & Alburnos prædam puerilibus hamis?

Tindă, τίνδα, Thraciæ vrbs, in qua Diomedes equos ſuos humana carne paſcebat. Autor Plin. *lib.* 4. *c.* 11.

Tinctĭlis, Tinctura, vide *Tingo*.

Tīneă, æ, vermiculus eſt, qui aut ſitu, aut puluere, ac putredine interdum naſcens, veſtes aut libros abrodit, teredo. עש *ʿaſch* σής. GALL. *Teigne, ver qui gaſte & mange la laine & les habillemens.* ITAL. *Tigne, tarma, verme.* GERM. Ein ſchab. HISP. *La tiña de las colmenas, polilla.* ANGL. *A mothe, a worme yat eateth clothes or bookes.*} Horat. 1. *Epiſt.* 20. ad librum ſuum:

——aut tineas paſces taciturnus inertes,
Aut fugies Vticam, aut vinctus mitteris Ilerdam.

¶ Item tineæ ventris vermes ſunt, in inteſtini recti extremo naſcentes ἀσκαρίδες. Celſus Lumbricos appellat Plin. *lib.* 11. *c.* 33. Sic intra hominem tineæ tricenûm pedum, aliquando & plurium longitudine. ¶ Item tineæ ſunt vermes in aluearibus, apibus noxij Columel. *lib.* 9. *cap.* 14. Præterea, vt tineæ ſi apparuerint, euerrantur, papilionéſque enecentur, qui plerunque inter alueos morantes, apibus exitio ſunt. Nam & ceras erodunt, & ſtercore ſuo vermes progenerant, quos aluearum tineas appellamus. Plin. *cap.* 3. *lib.* 31. Tineæ in fontibus frigiditatem arguunt. GALL. *Eſcrouelles.*

Tineōsŭs, a, um. {σητόβρωτος. GALL. *Plein de teignes.* ITAL. *Pieno di tarme.* GERM. Voll ſchaben. HISP. *Lleno de tiñas.* ANGL. *Full of mothes.*} vt, Alueì tineoſi, apud Colum. *lib.* 9. *c.* 14.

[Tingario, mutua donatio. Pap.]

Tingi, τίγγις Oppidum eſt Africæ, non procul ab Ampeluſio promontorio, ab Antæo (vt ferunt) conditum. Tingi, inquit Pompon. Mela *lib.* 1. & Plin. *lib.* 5. *c.* 1. Mauritaniæ peruetus oppidum, ab Antæo (vt ferunt) conditum, poſtea à Claudio Cæſare, quum coloniam faceret, appellatum Traducta Iulia, vulgò *Tanier*.

Tingitana, τιγγιτανὴ, extima Mauritaniæ pars à Tingi vrbe nomen habens: cuius deſcriptionem vide apud Plin. *lib.* 5. *c.* 21.

Tingo, is, xi, ctum, vel tinguo, Inficio, madefacio, immergo, colore vel humore imbuo. {טבל *tabál* חמץ *chamáts.* βάπτω. GALL. *Teindre.* ITAL. *Tingere.* GERM. Tuncken/oder eintuncken/ferben. HISP. *Teñir, ò mojar.* ANGL. *To dippe or die colours.*} Martial. *lib.* 5.

Mentiris iuuenem tinctis Lentine capillis,

hoc eſt, vnctis & coloratis. Virg. 1. *Æneid.*

Quid tantùm Oceano properent ſe tingere Soles, id eſt, immergere.

Martial. *lib.* 1.

——tingit cutem Caninus, & tamen pallet.

Virg. 3. *Georg.*

Ac vix ſuppoſiti tinguntur ſanguine cultri.

Ouid. *Eleg.* 1 *lib* 2. *Triſt.*

Tingere: vt ferrum natorum ſanguine mater.

Idem *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

—— Purpureo ſanguine tingit humum.

Poculis tingere aliquem. Irrigare mero. Horat. 4. *Carm. Ode* 12.

———non ego te meis
Immunem meditor tingere poculis,
Plena diues vt in domo.

[¶ Tingere numos. Vlp. *D. lib.* 48. *tit.* 10. *l.* 8. Quicunque numos aureos partim raſerit, partim tinxerit, vel finxerit: ſiquidem liberi ſunt, ad beſtias dari: ſi ſerui, ſummo ſupplicio adfici debent.]

Tingens, tis, participium. {טובל *tobél.* βάπτων.} Plin. *lib.* 9. *c.* 38. Sed id tingentium officinæ ignorant, quum ſumma vertatur in eo.

Tinctŭs, a, um, participium paſſiuum, Immerſus vel infectus. {טבול *tabûl* חמוץ *chamuts* βεβαμμένος, βαφεὶς. GALL. *Teint.* ITAL. *Tinto, tentro.* GERM. Getuncket/in etwas geſtoſſen. HISP. *Teñido, mojado.* ANGL. *Dopped, or died.*} vt, Spicula tincta venenis. Ouidius 4. *de Pont.* Idem 1. *de Arte*,

Conſule de gemmis, de tincta murice lana,
Conſule de facie corporibuſque diem.

Idem *Eleg.* 6 *lib.* 4. *Triſt.*

Cui tela ſuo ſanguine tincta rubent.

Sueton. *in Calig. c.* 1. Ea natura (cordis) exiſtimatur, vt tinctum veneno, igne confici nequeat. ¶ Per tranſlationem accipitur pro leuiter imbutus. Cicer. 1. *de Orat.* Sic enim mihi tinctus literis. Idem *de clar. Orat.* Ergo illam patris elegantia tinctam.

Tinctus, us, ipſe tingendi actus. {βαφὴ. GALL. *Teinture, teint.* ITAL. *Tintura.* GERM. Eintunctung/einſtoſſung. HISP. *Tintura, teñidura.* ANGL. *A dipping, or dying.*} Plin. *lib.* 10. *cap.* 48. Et alia eodem nomine crocco tinctu.

Tīnctūră, æ, Infectio, imbutio coloris. {βαφὴ. GALL. *Teinture, teinct.* ITAL. *Tintura.* GERM. Eintunctung/färbung. HISP. *Tintura, teñidura.* ANGL. *A clipping or dying.*} Plin. *lib.* 37. *cap.* 9. Adulteratur maximè tinctura, idque in gloria regis Ægypti adſcribitur, qui primus eam tinxit.

Tīnctĭlis, e, quod tinctum eſt. {βαπτός. GALL. *Teint.* ITAL. *Tinto.* GERM. Tunckig/darein man etwas duncken mag. HISP. *Teñido.* ANGL. *Died.*} Ouid. *de Triſt lib.* 3.

Nam volucri ferro tinctile virus ineſt.

Tīnĭă, vaſa vinaria apud antiquos fuêre, vt inquit Feſtus. {πιθάκνη. GALL. *Tines, cuues.* ITAL. *Tigne.* GERM. Ein gattung weingeſchirr. HISP. *Las tinas vaſijas de vino.* ANGL. *Veſſelles for wine.*} Nonius Tinas appellauit. Erant autem hæc vaſa minora, & omnino diuerſa ab iis, quæ apud nos ſub hoc vocabulo habentur, nec ad eos vſus parata. His nanque è ligno fabricatis, muſta cum vinaceis noſtri ebulliunt. Apud veteres autem inter ἐκπώματα numerantur.

[Tinnus, anulus paruus. Pap.]

Tĭnnĭo, is, iui, itum. Propriè de metallis dicitur, quum ex eorum pulſatione ſonus efficitur. {צלל *tſalál.* κουδωνίζω, ἠχέω. GALL. *Tinter & ſonner clair.* ITAL. *Riſonare, render chiaro ſono.* GERM. Klingen/laut tönen. HISP. *Retiñir el metal.* ANGL. *To ring and mak a cleare ſound as metall.*} Tinnit enim aurum, argentum, æs, ferrum, ſtannum, orichalcum, & huiuſmodi. ¶ Hinc Circuntinnio compoſitum. Varro 3. *de re ruſtic. cap.* 16. Quum à mellario id feciſſe ſunt animaduerſæ, iaciundo in eas puluerem, & circuntinniendo ære, perterritas, quò voluerit perducet. ¶ Tinnire quoque dicitur auris, quum incluſi ſubtiles & leues vapores, interdum per membranam illam, quæ in auribus

bus eſt, emergunt, & ſepum illam ficticium odoꝛ. Catull. *ad Lesbiam, Epigr.* 48.

Aures tinniunt ſuopte ſonitu.

Eleganter item Tinnire dicitur, qui nummos habet, vel qui nummos adfert. Maximè autem expecto, ecquid Dolabella tinniat. Cic. ¶ Tinnire etiam dicuntur garruli. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Moleſtus ne ſis, nimium tinnis, non places, &c.

Tinnimentum, i, ipſe tinniendi actus. {[illegible]. GALL. *Tintement, ſon & cornement.* ITAL. *Riſuonamento.* GERM. Ein klang/heller thon. HISP. *Retintemente, y ſon de metal.* ANGL. *Ringing.*} Plaut. *in Rud.* Illud quidem ædepol tinnimentum eſt auribus.

Tinnitus, us, metalli ſonitus. {[illegible]. GALL. *Tintement, cornement.* ITAL. *Riſuonamento.* GERM. Das klingen thon. HISP. *Aquel retinte y ſon de metal.* ANGL. *The ringing of metall.*} Plin. *lib.* 11. *c.* 20. Apes gaudent plauſu, atque tinnitu æris. Virg. 4. *Georg.*

Tinnitúſque cie, & matris quate cymbala circum.

Aurium tinnitu præſentire. Plin. *lib.* 28. *c.* 2.

Tinnulus, a, um, quod acutum edit ſonum: cuiuſmodi eſt ſonus metallorum. {[illegible]. GALL. *Tintant, reſonnant.* ITAL. *Riſuonante, & acuto.* GERM. Klingend/laut oder hell tönend. HISP. *Coſa que retine como metal.* ANGL. *That ringeth.*} Ouidius,

Tinnuláque æra ſonant, & olent myrrhaque, crocique.

Quintil. *lib.* 2. *cap.* 3. Nam & tumidos, & corruptos, & tinnulos, & quocunque alio cacozeliæ genere peccantes, certum habeo non virium, ſed infirmitatis vicio laborare.

Tinnunculus, [illegible], ſpecies accipitris. Plin. *lib.* 10. 37. al. leg. Triſtunculus Tinnunculus à tinnitu vocis Textor. ſi Triſtunculus, à tribus teſticulis. Geſn.

Tintino, as, Reſono. {המה hammáh. [illegible]. GALL. *Tinter, reſonner.* ITAL. *Riſonare, rimbombare.* GERM. Widertönen. HISP. *Retentir el metal.* ANGL. *To ring lik metall.*} Catull. *ad Lesbiam,*

——*ſonitu ſuopte Tintinant aures.*

¶ Dicitur & Tintinio, is, iui. Afranius, Tintinire ianitoris impedimenta audio.

Tintinabulum, i, inſtrumentum æneum, quo populus lauandi hora ad balneas conuocari ſolebat. {פעמון pahamón. [illegible]. GALL. *Clochette, ſonnette.* ITAL. *Campanella, ſonaglio.* GERM. Ein glöcklin/ſchellen/ baderbecke mitt dem man klingt ſo man in das bad ladt. HISP. *Campana ò eſquila.* ANGL. *A bell.*} Nomen factitium à ſono, quem edit. Iuuen. *Satyr.* 6.

Tot pariter pelues, & tintinabula dicas Pulſari.

Plin. *lib.* 36. *c.* 13. vt in ſummo orbis æneus, & petaſus vnus omnibus ſit impoſitus, ex quo pendeant excepta catenis tintinnabula, quæ vento agitata longe ſonitus referant, vt Dodonæ olim factum. Suet. *in Aug. c.* 91. Mox tintinnabulis ædis (Tonantis Iouis) redimiuit. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Lanios duos cum tintinnabulis, &c. ¶ De Tintinnabulo thermarum, vide Martialem *epigr.* 163. *lib.* 14. ¶ Tintinnabulum, vehes, qua ſtercus euchitur, inde fortaſſis, quòd tintinnabula appenderentur, vt audiretur, vehiculum appropinquare, quo quiſque omnis generis ſordes poſſet imponere. Lucilius,

Tintinnabulum abeſt hinc ſirpiculaque oletorum.

Tintinnaculi, qui flagris cædunt ſontes ob noxam, & loris bubulis caſtigant. [illegible]. Ficto vocabulo à ſono, quem verbera efficiunt. nam dum verberant, & cæſum flagris tinnitum reddere videntur ex crepitu plagarum: quæ percuſſio à Plaut. dicitur tax, per onomatopœiam, à ſonitu quem reddit. Id genus homines flagratores dicebantur, & lorarij: nam cædendo loris, & flagris hunc ſonum faciunt. Idem Plaut. *in Truc.* Niſi ad tintinaculos vultis vos educi viros.

Tinnunculus, auis eſt, teſte Plin. *lib.* 10. *cap.* 37. columbas defendens, & accipitres territans occulta naturæ vi, in tantum vt viſum vocémque eius fugiant.

¶Tinurtium, vrbs Galliæ. Spartianus *in Seuero:* Multis interim variè geſtis in Gallia primò apud Tinurtium contra Albinum feliciſſimè pugnauit. Vide num ſit Tinurtium vrbs quæ circa Lugdunum nomine *Tournon.* Herodianus ad Lugdunum depugnatum eſſe ſcribit.¶

Tion, [illegible], vrbs maritima Ponti, non procul à Parthenij fluminis oſtio. Autor Ptol. *lib.* 5. *cap.* 1.

Tipaſa, [illegible], vrbs Mauritaniæ Cæſaris, apud Plin. *lib.* 5. *c.* 2.

Tiphernum, vide *Tifernum.*

Tipha, [illegible], frumenti genus, olyræ ſimile. Tiphæ autem ſemen eſt flauum.

Tiphys, [illegible], argonautarum in Colchica expeditione gubernator fuit. Virg. *in Bucol. Eclog.*

Alter erit tum Tiphys, & altera quæ vehat Argo Delectos heroas, &c.

Ouidius,

Tiphys in Æmonia puppe magiſter erat.

Seneca *in Medea.* Tiphys in primis domitor profundi.

Tipula, æ. Vermis ſex pedes habens, ſed tantæ leuitatis, vt ſuper aquam currens non deſidat. Plaut. *in Perſ.* Neque tipulæ leuius pondus eſt, quàm fides lenonia.

Tireſias, [illegible]. Vates Thebanus fuit, Euero patre genitus, qui quum aliquando in Cithærone vidiſſet duos dracones coeuntes, obtruncata fœmina, ex iis occidit illam, quo facto in fœminam & ipſe mutatus eſt. Deinde quum rurſus poſt ſeptem annos eodem pacto, & marem draconem interfeciſſet, in priſtinam formam rediit. Contigit igitur aliquando certantibus inter ſe Ioue & Iunone, virne an fœminæ maiorem ex venere voluptatem caperent, vt ille iudex ſit adhibitus, vt qui vtrunque ſtatum expertus. Tireſias autem pro Ioue ſententiam tulit, aſſerens multo plus ex coitu voluptatis percipere fœminas. Ob quod à Iunone excæcatus eſt. Alij vero propterea excæcatum dicunt, quòd Palladem nudam in fonte conſpexerit. Iupiter vatem in ſolatium viſus amiſſi diuinationem illi dedit. Stat. *lib.* 10. *Theb.*

——*ſilet alitibus iſta*

Tireſia natæque canat, &c.

Plaut. *Amphitr.* Ego Tireſiam coniectorem aduocabo. Et paulò poſt;

Miſſum faciam Tireſiam ſenem. Huius animam euocat Vlyſſes, apud Homer. *lib.* 10. *Odyſſ.* Multaque ab ea futura edocetur. Autor eſt Strab. *lib.* 9. Tireſiæ monumentum fuiſſe ſub Tiphoſſio monte Bœotiæ, iuxta fontem Tilphoſſam, vbi profugus diem ſuum obijt, quum iam ſenex gelidiſſimam Tiphoſſæ aquam hauſiſſet. Ibi Thebani ciues ſepulto diuinos honores tribuêre. ¶ Fuit Tireſiæ filia fatidica, nomine Manto quæ ex Tiberino fluuio filium peperit nomine Ocnum, qui in Ciſalpina Gallia oppidum condidit, & à nomine matris Mantuam appellauit. Iuuenal. *Satyr.* 13. Tireſiam appellatiuè poſuit pro homine cæco, quum ait,

Nec ſurdum, nec Tireſiam quenquam eſſe deorum.

Tiridates, [illegible], Rex Armeniæ, qui varijs geſtis cum Corbulone bellis, tandem ex fœdere Romam venit, & diadema regni à Nerone accepit. Vide Tacit. *lib.* 15.

Tiriſcum, [illegible], Daciæ vrbs, non procul à Danubio, teſte Plutarch. *lib.* 3. *cap.* 1.

Tiro, vide *Tyro.*

¶Tirolenſis Comitatus, *Tirol*, iacet inter Atheſin & OEnum flumina, interque Alpium iuga: habetque omnis generis metalla nobiliſſima.¶

Tiryns, maſc. gen. [illegible], agri Argiui fluuius, eiuſdem nominis vrbem præterlabens.

Tiryns, ynthis, [illegible], fœm. gen. Agri Argiui oppidum, Herculis patria, à qua ille dictus eſt Tirynthius. [illegible].

Tis, genitiuus eſt antiquus à Tu pronomine, [illegible]. Plaut. *in Mil.* Tis egeat, quia te careat, ob eam rem huc ad miſſa eſt.

¶Tiſandrus, vir vltionem appetens. Cerda.¶

Tiſias, [illegible], Steſichorus poëta antè dictus eſt: ſed à chorea id nominis ſortitus eſt.

Tiſiphone, [illegible], vna ex furiis, à cædibus plectendis dicta: [illegible] vltio, vel pœna: [illegible], vel [illegible], cædes, aut mors. Horat. *in Serm.*

——*ſeruilibus vtque*

Iam peritura modis, Hecaten vocat altera, ſæuam

Altera Tiſiphonem.

Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.* Tiſiphoneus, a, um. *Ibid.*

Eradere vita tempora Tiſiphonea.

Tiſobis, [illegible], fluuius Britanniæ, teſte Ptol. *lib.* 2. *c.* 3.

Tiſſa, [illegible], Ptol. *lib.* 3. *cap.* 4. Siciliæ vrbs.

TITAN, & Titanus, [illegible]. Saturni frater, Cœli & Veſtæ filius, qui etiam pro Sole ponitur. Tibull. *lib.* 4.

Quippe tibi non vnquam Titan ſuperingerit ortus.

Idem *ibidem,*

Centum fœcundos Titan renouauerit annos.

Ibid.

Dum terna per orbem Sæcula fertilibus

Titan decurrerit horis, &c.

Cæterùm Sol etiam ipſe à Titanibus duxit originem. Tradunt enim Titanas ſex fratres fuiſſe, & quinque ſorores, à Titea matre dictos, vt autor eſt Diodorus. Ex quibus vnus fuit Iapetus, pater Promethei. Hyperon quoque ex Titanum numero eſt, qui Solis ac Lunæ, ſtellarúmque motus obſeruaſſe, atque demonſtraſſe primus fertur. Ideò Solis parens, & aſtrorum fertur. Hinc Sol, Titan: Luna, Titanis, [illegible], & Diana Titania à poëtis dicuntur. Lucret. *lib.* 1.

Flammiger an Titan, vt valentes hauriat vndas.

Ouid. *Metam.*

Dúmque ibi perluitur ſolita Titania lympha.

Seruius ſic habet, Ferunt fabulæ Titanas ab irata contra deos Terra, in eius vltionem creatos. Vnde & Titanes dicti ſunt [illegible], id eſt, ab vltione. Primúmque contra Saturnum quidam Titanes, deinde Gigantes contra Iouem genuit. Ipſe verò Titan cum filiis, quos Titanes à patre appellabant, bellum geſſit aduerſus Saturnum & Opim, quod conuentui non ſtetiſſent: eoſque captos muro incluſit qui poſtea à Ioue filio victis Titanibus liberati ſunt, vt ſupra latius de Saturno dictum eſt.

Titanius, a, um, [illegible], adiect. vt, Titania aſtra. Virg. 6. *Æneid.*

Lucentémque globum Lunæ, Titaniaque aſtra

Spiritus intus alit.

Titanicus, a, um. Ouid. 7. *Metam.*

Hinc Titaniacis ablata draconibus, intrat

Palladias arces.

Titanus, vt refert Plin. *lib.* 30. Fluuius eſt Æolidis, & ciuitas ab eo cognominata.

Titareſius, [illegible] Homero, fluuius eſt Theſſaliæ, qui in Titano monte, qui Olympo vicinus eſt, ortum habens, labénſque verſus plagam Tempe contingentem, in Peneum influit. ob aquarum tamen craſſitudinem illi non admiſcetur, ſed in modum olei ſuperfluit. Plin. *lib.* 4. *c.* 8. Eurotan vocat. Lucanus Titareſum vocat, per quatuor ſyllabas, *lib.* 6. Solus in alternis nomen quum venerit vndæ, Defendit Titareſus aquas.

¶Tithemidia, feſta nutricalia pro pueris celebrari ſolita, ſimilia feſtis ablactationis. Stuck.¶

Tithonus, [illegible], Laomedontis filius, qui (vt fabulæ ferunt) quum iuuenis eſſet, & decorus, ab Aurora dilectus, & raptus fuit, ex qua Memnonem genuit. Sed tandem poſt longiſſimam vitam, audita Memnonis filij morte, in cicadam verſus dicitur, dicente Horatio. Longa Tithonum minuit Senectus. ¶ Tithonius, a, um. adiect. vt, Coniux Tithonia, Aurora. Ouid. 5. *Faſt.*

Tithymallus, {[illegible], GALL. *Herbe à laict, Laicteron.* ITAL. *Lattuga berba.* GERM. Wolffsmilch. HISP. *Lechetrezna yerua.*} Herba eſt lacteum immittens ſuccum cuius ſeptem enumerantur genera Characias, myrſinites, paralios ſiue tithymalis, helioſcopios, cypariſſias, dendroides, & platyphyllos. Col. *lib.* 9. Tithymallus malorum quoque animalium ventrem ſoluit. Idem *paulo ſupra*, Maximuſque vel minimus acnuus earum labor eſt initio veris, quo tithymalli floret frutex. Plin. *lib.* 16. *c.* 10. Dioſc. *lib.* 4. *c.* 168.

Titia curia, & Titienſis tribus, dicta eſt à Tito Tatio Sabinorum duce, à Romulo in partem regni recepto. Feſtus.

Titianus,

Titianus, Titiani filius, Orator Græcus, Præceptor Maximini principis. Scripſit libros prouinciarum pulcherrimos. Appellabatur Simia ſui temporis, quòd omnia propè imitaretur. Capitolinus.

Titi Liuij duo memorantur: alter Tragœdiarum ſcriptor, Romanorum poetarum antiquiſſimus, qui ob ingenij felicitatem à Liuio Salinatore, cuius liberos erudiebat, libertate donatus eſt. Alter Patauinus cum Criſpo Saluſtio de Hiſtoriæ principatu certans. Vide ſupra in dictione *Liuius*.

Titi, Columbæ agreſtes ſunt, vt ſcribit Cornutus, quas augures in auguriis obſeruare ſolebant.

Titii, Sacerdotes fuerunt Apollinis, à titiis auibus, quas in auguriis certis obſeruare ſolebant, ſic appellati, vt ait Varro *lib. 4. de ling. Lat.* Lucan. *lib. 1.*

Et doctus volucres augur ſeruare ſiniſtras,
Septemuirque epulis feſtus, Titiique ſodales.

Sueton. *in Galba cap. 18.*

Titillo, as, Leui attrectatione alarum, aliarúmve mollium corporis partium riſum cuipiam moueo. {[illegible]. Gall. *Chatouiller.* Ital. *Prouocare, far gatticiole.* Germ. Kutzeln. Hisp. *Prouocar, hazer coſquillas à otro.* Angl. *To tickle.*} ¶ Tranſlatè accipitur pro voluptatem afferre, & cum ſuauitate mouere. Cicer. 1. *de fin.* Nam ſi ea ſola voluptas eſſet, quæ quaſi titillaret ſenſus, vt ita dicam, &c. Lucan. *lib. 2.*

——— *& quæ*
Titillare magis ſenſus quàm lædere poſſunt.

Horat. 2. *Serm. ſatyr. 3.*

——— *Præterea ne vos titillet gloria.*

Titillatio, nis, verbale, Ipſe titillandi actus, ſuauitas, motus. {[illegible]. Gall. *Chatouillement.* Ital. *Eſſo prouocare con gatticiole.* Germ. Kützlung. Hisp. *Obra de prouocar y hazer coſquillas à otro.* Angl. *A tickling.*} Cicer. *in Catil.* At non eſt voluptatum tanta quaſi titillatio in ſenibus.

Titillatus, us, idem Plin. *lib. 11. c. 37.* In eadem præcipua hilaritatis ſedes, quòd titillatu maximè intelligitur alarum, quas ſubit.

Titio, lignum adustum, quod ab igne extrahitur. {[illegible]. Gall. *Vn tiſon de feu eſteint.* Ital. *Tizzone di fuoco ſpinto.* Germ. Ein brand den man ab dem feuer nimpt. Hisp. *Tizon.* Angl. *A fier brand being put out.*} Celſ. *lib. 3. cap. 12.* Fomentiſque protinus totum corpus circundare conuenit, maximeque inuolutis tectis, & extinctis titionibus.

Titiuilitium, ij, dici voluerunt (inquit Nonius) fila putrida, quæ è telis cadunt. Plaut. *in Ca.* Non ego iſtud verbum emptitem titiuilitio, id eſt, re admodum vili. {[illegible]. Gall. *Vn petit bout de fil qui tombe de la toile, choſe de nulle valeur.* Ital. *Coſa di niun valore.* Germ. Die fäden oder ſchlaiſſen ſo von einem gewäpp abfallen etwan das nichts wärt iſt. Hisp. *Coſa de nada.* Angl. *A rotten thread, a vile thing of no value.*} [Vide Tertiuilitium.]

Titius. Gell. *cap. 16. lib. 3.* Idem Accij quod Titij.

Titormas, [illegible], Bubulcus fortitudinis monſtroſæ fuit, qui cum Milone Crotoniata de robore certauit, vicitque, quum pedem tauri vna manu, altera verò alterius tauri pedem, ipſis per vim conantibus reſiſtere, traheret. Autor Ælianus.

Titubo, as, propriè pedibus conſiſtere nequeo, vacillo. {מעד *maad* [illegible] [illegible]. Gall. *Chanceler.* Ital. *Vacillare, barcolare.* Germ. Schwancken. Hisp. *Bambalearſe.* Angl. *To ſtagger or ſtutt in foot or ſpeach, to ſtammer or ſtumble.*} Ouid. 3. *Metam.*

Ille mero, ſomnóque grauis titubare videtur.

Quint. Sed iugulaſti vulneratum, titubantem ſtrauiſti. ¶ Transfertur ad animum, quoties ab animo verba diſſentiunt, quod inconſtantiæ ſignum eſſe dicitur: vt apud eundem, neque vlla vnquam tanta fuerit dicendi facultas, quæ non titubet, aut hæreat, quoties ab animo verba diſſentiunt. Plaut. *in Mil.* cogitate Nequid vbi miles venerit, titubetur. Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 1.* Titubante animo, corde, & pectore. (de amante.) *Ibid. ſc. 4. a. 2.* Onerabo præceptis, ne titubet, & docte ferat hanc fallaciam. Et *ſc. 1. a. 4.* Vide ne titubes. Idem *Mil. ſc. 2. a. 2.* Ne titubet ſi quæret ex ea miles. Item Senec. *c. 4. de conſ. ad Mart.* Titubat Auguſtus ſubducto altero adminiculo (Druſo.) Quintilian. Si quid titubauerint teſtes, in gradum reponantur. Item Plaut. *Men. ſc. 2. a. 1.* Scibo, ſi quid titubatum eſt à coquo. Terent. *in Heaut.* Verùm illa nequid titubet. Cic. *ad Attic. lib. 1.* Videbis breui tempore magnos, non modò eos qui nihil titubarunt, ſed etiam illum ipſum qui peccauit, Catonem. Horat. 1. *Epiſt. 13.*

Caue ne titubes, mandataque frangas.

¶ Titubare propriè oculi, lingua, & dentes dicuntur. [illegible]. Senec. *cap. 1. de tranquill.* Vaal im titubat acies (oculorum.) Ouid. 3. *Triſt. Eleg. 1.*

Hæc vtinam ſuus licitum lingua titubante loquuntur, &c.

Idem 6. *Faſt.*

Nec mora conuiua valde titubantia vino
Membra mouent.

Titubatus, participium hoc verbo, vt inquit Seruius, nam titubor non legitur. {מעד *muhedir* [illegible]. Gall. *Chancellé.* Ital. *Vacillato, barcolato.* Germ. Geſchwanckt. Hisp. *Bambaleado.* Angl. *Staggered or ſtutted.*} Virg. 5. *Æneid.*

——— *Veſtigia preſſo*
Haud tenuit titubata ſolo.

Titubantia, æ, & Titubatio, onis, verbalia, ipſe titubandi actus. {[illegible] *mot.* [illegible]. Gall. *Chancellement.* Ital. *Vacillamento, dubitatione.* Germ. Schwanckung. Hisp. *Bambaleamiento, obra de bambalearſe, duda.* Angl. *A ſtammering or ſtutting.*} Sueton. *in Vitel.* Ac de hac quoque liberos vtriuſque ſexus tulit, ſed marem titubantia oris propè mutum, & elinguem. Ad Herennium *lib. 3.* Vt ne paruula quidem titubatione, aut offenſione impediremur.

Titubanter, aduerbium, Inconſtanter, dubitanter. {[illegible]. Gall. *En chancellant, en variant, inconſtamment.* Ital. *Dubbioſamente, inconſtantemente.* Germ. Schwanckenhafftig, zweifelhaftig, unbeſtendiglich. Hisp. *Bambaleandoſe, dudoſamente.* Angl. *With ſtammering or ſtutting.*} Cicer. *pro Cæl.* Poſtulis enim, atque id tamen titubanter, & ſtrictim, coniurationis hunc propter amicitiam Catilinæ participem fuiſſe.

Titulus, i, Inſcriptio cuiuſcunque operis: quod ſcilicet libro, operi, vel ſtatuæ ſuperſcribitur, vt ſtatim primo aſpectu argumentum noſcamus, aut artificem. Titulus enim dicitur quaſi titulus à tuendo id eſt conſpiciendo, quòd ſit conſpicuus. {כתב *chetab* [illegible] *chet ôbeth.* [illegible]. Gall. *Tiltre, eſcriteau.* Ital. *Titolo.* Germ. Ein tittel oder vberſchrifft. Hisp. *Titulo de alguna obra eſcrita.* Angl. *A title or inſcription.*} Suet. *in Domit. c. 5.* Plurima & ampliſſima opera incendio conſumpta reſtituit, ſed omnia ſub titulo tantùm ſuo, ac ſine vlla priſtini autoris memoria. Mart. *lib. 2.*

Vnum de titulo tollere iota potes.

Ouid. *lib. 1. de remed. amor.*

Legerat huius amor titulum, nomenque libelli.

Tibull. *lib. 4.* At tua non titulus capiet ſub nomine facta (ſup. Index.) Ouid. *Eleg. lib. 1. Triſt.*

Cætera turba palàm (librorum) *titulos oſtendit apertos*
Et ſua detecta nomina fronte gerit.

Ibid. Nec titulus minio, nec cedro charta notetur. Idem 6. *Faſt.*

Vixit vt occideret damnatus crimine regni (Manlius)
Hunc illi titulum longa ſenecta dabat.

Senec. *Epiſt. 46.* Titulum impingere ſeruo venali. Liu. 4. *ab Vrb.* Titulum inſignem et idelitatis occupare. Sueton *in Cal. c. 49.* Index & titulus libri. Et *in Auguſt. c. 85.* Argumentum & titulus libri. Et *in Calig. c. 34.* & Galba *c. 2.* Tituli ſtatuarum. Dictus titulus à tuendo, quaſi tutulus, quòd tueatur factum autoris, & ſi quis alterius opus eſſe contendat, veri opificis indicet nomen. ¶ Per tranſlationem quandoque ponitur pro laude & dignitate. Ouid. *lib. 2. Faſt.*

At tua proſequimur ſtudioſo pectore Cæſar
Nomina per titulos ingredimurque tuos.

Idem *Eleg. 1. lib. 1. Triſt.*

Donec etiam hoſpes, tituli tangebat amore. (ſup. laudis.)

Idem 3. *Faſt.*

Cæſaris innumeris, quos maluit ipſe mereri
Acceſſit titulis pontificalis honor.

Idem *Eleg. 5. lib. 4. Triſt.*

Certè ego ſi ſineres Titulum tibi reddere vellem.

(id eſt, dicere nomen cum laude. ſequitur enim nominis honor.) Sic Egregius titulus, pro gloria, bis apud Liu. *lib. 6. dec. 4.* Titulum ſcientiæ conſequi. Scribonius Largus, *in Epiſt.* Ego certè aliquoties magnum ſcientiæ conſecutus ſum titulum ex vſu proſperè datorum medicamentorum. ¶ Aliquando pro monumento. {ציון *tſiyûn* מצבה *matſebâh.*} Apuleius, Auorum, & proauorum titulis clarus. ¶ Tituli etiam dicti ſunt milites, quaſi tutuli, quòd patriam tuerentur. Vnde & Titi prænomen ortum eſt, inquit Feſtus. Perſius,

Hic non more probo videas, nec voce ſerena
Ingentes trepidare Titos.

Titulo tenus, id eſt, ſolo titulo, & non reipſa. Liuius *lib. 7. dec. 4.* Titulum belli prætendere. Idem *lib. 3. ab Vrb.* Sub Titulo æquandarum legum ſcita plebis patribus iniuncta. Idem *lib. 5. dec. 5.* Quem tandem titulum noſtra calamitas habitura eſt, ſi perituri ſumus? ¶ Titulus, Prætextus. Paulus *in l. ſi quis inter § quid ergo ff. de ritu nupt.* Quid ergo ſi quum ſe vellet excuſare aliquo titulo, nec in promptu probationes haberet?

[Titulo, as, ſignifico, inſcribo, ac titulos pono. L. g. b. Tertull.]

Titus, [illegible], Prænomen fuit Romanis familiare, inde dictum (vt Feſto placet) quòd antiqui Titos, & titulos milites appellabant, eo quod patriam tuerentur, vt iam dictum eſt. Quanquam Cornuto etiam placet à membri virilis magnitudine Titi prænomen inductum eſſe. Hoc prænomine dictus fuit Veſpaſiani Flauij filius, & frater Domitiani, princeps clariſſimus, populoque Romano adeò charus, vt vulgò Orbis amor diceretur, & Deliciæ humani generis.

Tityrus, [illegible], vox Græca maiorem gregis arietem denotans.

Tityrus, paſtoris nomen apud Virgilium *in Bucol.* à Theocrito mutuatum.

Tityus, [illegible], filius fuit Iouis ex Elara Orchomeni filia, quam prægnantem Iupiter, timens Iunonis iram, occultauit in terra: ex quo factum eſt, vt naſcens puer, ex terra natus videretur. Hic poſtea quum ad integram ætatem perueniſſet, captus amore Latonæ, Apollinis matris, eam de ſtupro interpellauit. Quamobrem Apollo iratus, ſagittis ipſum confodit, & apud inferos relegauit, eiuſque iecur vulturibus lancinandum appoſuit, hac lege, vt conſumptum renaſceretur illico. & ſic nunquam vultures à diſcerpendo ceſſarent, nec ipſe à patiendo. Tantæ magnitudinis gigas fuiſſe perhibetur, vt iacens nouem iugera occuparet. Ouid. 4. *Metam.*

Viſcera præbebat Tityus lanianda, nouémque
Iugeribus diſtractus erat. &c.

Vide Seruium apud Virgilium *lib. 6.* ad hunc locum,

Necnon & Tityon terræ omnipotentis alumnum
Cernere erat.

¶ Tityus item Sextus, autore Cicerone *in Bruto*, orator fuit loquax ſanè & ſatis acutus, ſed tamen ſolutus & mollis in geſtu, vt ſaltatio quædam naſceretur, cui ſaltationi Tityus nomen eſſet.

[Tius, auunculus. Gloſſ. A. L. vide *Thies.*]

T L

Tlepolemus, Τληπόλεμος, Herculis & Aſtioches filius, quam ex Ephira vrbe Peloponneſi rapuerat (vt meminit Homerus *Iliad. β*) clarus rebus bellicis, corporiſque proceritate inſignis. Hic quum adoleuiſſet, Licymnium auunculum ſuum Marte progenitum, & patri ſuo chariſſimum iam ſenem interfecit. Propter quod fabricatis nauibus patria profugus, collecta ingenti multitudine, Rhodum petiit, & ea inſula occupata, Rhodienſibus imperauit. Poſtea ad bellum Troianum cum nouem nauibus profectus, à Sarpedone occiſus eſt.

T M

Tmarus, τμάρος, mons eſt Theſprotiorum, Dodonæo oraculo imminens, qui & Tomarus, τόμαρος dicitur, teſte Strab. *lib.* 7.

Tmeſis, is, fœmin. gener. τμῆσις: eſt vnius verbi compoſiti, vel ſimplicis ſectio, vna dictione, vel pluribus interiectis. Virg. 3. *Georg.*

——Septem ſubiecta trioni.

Idem 1. *Æneid.*

Et multo nebulæ circum dea fudit amictu.

pro circumfudit. Hoc autem tolerabile eſt, inquit Seruius, in ſermone compoſito: cæterùm in ſimplici nimis eſt aſperum, quod tamen aliquando fecit antiquitas: vt Saxo cere minuit brum. Vtuntur & hac figura nonnunquam oratores. Cic. *pro Sextio*, Quiſquis erat, qui aliquam partem in meo luctu ſceleris Clodiani attigiſſet, quod iudicium cunque ſubierat, damnabatur. id eſt, quodcunque iudicium.

‖Tmetica, acuta, & habentia vim incidendi. Gal.‖

Tmōlūs, τμῶλος, Lydiæ mons, Sardibus incumbens, ex quo Pactolus amnis profluit, aureas trahens arenas. Ouid. 6. *Metam.*

——riget arduus alto

Tmolus in aſcenſu, cliuóque extenſus vtroque,

Sardibus hinc, paruis illinc finitur Hypæpis.

Antiquis Timolus dicebatur per tres ſyllabas. Plin. *lib.* 5. *c.* 29. Celebratur Lydia maximè Sardibus in latere Tmoli montis, qui antè Timolus dicebatur. Ouid. 6. *Metam.*

Deſeruêre ſui nymphæ vineta Timoli.

¶ Tmolus, τμῶλος, Lydiæ amnis, ex eiuſdem nominis monte profluens, in quo coticula inuenitur, auro explorando vtilis. Plin. *lib.* 33. *c.* 8. Auri, argentique mentionem comitatur lapis, quem coticulam appellant, quondam non ſolitus inueniri, niſi in flumine Tmolo, vt autor eſt Theophil. nunc verò paſſim. ¶ Tmolius, a, um, adiect. Ouid. 4. *de Pont. Eleg.* 15.

Africa quot ſegetes, quot Tmolia terra racemos.

T O

Tobius, Ptolem. *lib.* 2. *cap.* 3. Britanniæ inſulæ fluuius, ad cuius oſtia eſt oppidum quod *Towne* vulgò dicitur.

Tocha, calculus, Auctor *de limit. agror.* Super tocham monticellum conſtituimus.

Toculliones, minuti fœneratores. Nam eſt à Græco τοκύλλιος, vt apud Plautum πιτυρίνος Strpatnio. Cic. 2. *ad Attic.* Ad Octauium dedi literas, cum ipſo nil eram locutus: neque enim iſta tua negotia prouincialia eſſe putabam, neque te in Tocullionibus habebam: ſed ſcripſi, vt debui, diligenter.

Todi ſunt aues paruæ: & Todilli. Feſt.

Tœcharchus, τοιχάρχος, princeps parietis, ſeu lateris.

Tŏgă, æ, veſtis communis omnium Romanorum, tam fœminarum, quam marium: ſicut pallium Græcorum. {כתנת chethóneth, τήβεννος Plutarcho, τήβεννα Athenæo. GALL. *Vne robbe longue.* ITAL. *Toga, veste.* GERM. Ein ſtattlicher langer rock, ein erbarer burgerrock. HISP. *Veſtidura propria de Romanos.* ANGL. *A gowne.*} Dicta toga à tegendo, quòd corpus tegat. Superimponebatur autem tunicæ, vel potius tunicis. Hæc laxa erat, & in ſinum multis criſpulis ſubtracta ſuccingebatur. Tibullus *lib.* 1. *Eleg.* 7.

Et fluit effuſo cui toga laxa ſinu.

De Togæ forma Quintilian. *cap. vlt. lib.* 11. Ne craſſa toga ſit non ſerica. Ouid. 6. *Faſt.*

Quid ſibi perſona, quid toga longa volunt?

Togæ nouæ libertas, i. poteſtas liberiùs viuendi. Nam toga virili aſſumpta remotiſque pædagogis liberiùs viuebant. Papinius,

Quem non corrumpit pubes effrena, nouaque libertas

Properata toga.

¶ Hinc Romani togati dicuntur, quemadmodum & Græci palliati. Virg. 1. *Æneid.*

Romanos rerum dominos gentémque togatam.

Quoniam verò in pace tantùm togæ vſus erat (nam in bello depoſita toga, ſaga ſumebant) factum eſt, vt toga pro pace, ſeu artibus pacis accipiatur: ſicut arma pro bello, ſeu re militari. Velleius, Omnibus belli [illegible] que dotibus. Caſſius Cicer. Etenim tua toga omnium armis felicior. Cic. *in Piſon.* Non dixi hanc togam, qua ſum amictus: nec arma, [illegible]am & gladium vnius Imperatoris: ſed quod pacis eſt inſigne & otii, [illegible]ga: contra autem arma, tumultus atque belli. ¶ Toga olim etiam [illegible]antur tenuiores, qui potentiores, officii gratia per vrbem deducebant, vt ſportulam conſequerentur. Martialis,

Si matutinos facile eſt tibi rumpere ſomnos,

Attrita veniet ſportula ſæpe toga.

Item,

Heu quàm perfatua ſunt tibi Roma togæ.

¶ Hinc turbam togatam vocat Iuuenalis *Satyr.* 1. clientelam illam comitum, qui toga induti, potentiores amicos per vrbem ducebant, & reducebant, Sportula (inquit) primo limine parua ſedet turbæ rapienda togatæ. Item opera togata dicitur id ipſum togatorum officium. Martialis,

Exigis à nobis operam ſine fine togatam

¶ Toga candida, erat quam petitores magiſtratuum induebant: vnde Candidati dicebantur: Liu. *lib.* 7. *de Neſi.* In toga candida bis repulſa notatus à populo. ¶ Pura toga, quam tyrunculi forenſes aſſumebant tyrocinii die. Lucan. *lib.* 7.

——pura [illegible] venerabilis æquè

Quàm currus [illegible] ante toga.

id eſt, nec picta, nec triumphali, nec prætexta, inquit Budæus. Pura enim ideò dicebatur, quòd nulla purpuræ prætextu diſtincta eſſet. Toga virilis, Plutarch. *in Anton.* Toga virilis erat pura, & ſine purpura. Senec. [illegible] *ad Mart.* Nos togam virilem, noſtrorum infantium animo agitamus. Sueton *in Claud.* c. 2. Togæ virilis die, circa mediam noctem ſe lectica in Capitolium latus eſt. Vide *infra*. Toga prætexta dicebatur, cuius oræ & circuitus purpura erat prætextus. [illegible] Plutarcho quod ipſum [illegible] 4. Purpurata viri [illegible] prætextati ſunt magiſtratibus, in ſacerdotiis liberi noſtri prætextis [illegible] togis vtuntur. Cicer. 3. *Verr.* Toga prætexta ornamentum non ſolùm fortunæ, ſed etiam ingenuitatis. Aſcon. *in Verr* 3. Toga prætexta honeſtorum, Toga ſimpliciter viliorum, quod etiam circa mulieres ſeruabatur. ¶ Toga & penula de chartis, quibus amictus thus aut piper. Mart. *Epigr.* 1. *lib.* 13. ¶ Togam ſumere, & tyrocinium, idem apud Suet. *in Calig. c.* 10. ¶ Toga palmata, veſtis erat triumphalis, a palma, id eſt, victoria ita appellata. Martial. *lib.* 7.

I comes, & magnos illæſa merere triumphos,

Palmataque ducem, ſed citò redde toga.

¶ Toga picta, veſtis qua Imperatores poſterioribus temporibus vſi, & magiſtratus. Capitol. *de Gord.* Palmatam tunicam, & togam pictam primus Romanorum priuatus ſuam, & propriam habuit: quum ante Imperatores, vel de Capitolio acciperent, vel de palatio. Lamprid. *in Alexandro*, Prætextam & togam pictam nunquam, niſi Conſul accepit. & eam quidem quam de Iouis templo ſumptam alii quoque accipiebant, aut prætores, aut Conſules. Bud. Toga pulla, qua in funeribus vtebantur, vt nunc atra veſte vtimur. Alba autem qua in epulo publico. ¶ Toga raſa, vt inquit Plin. *lib.* 8 *cap* 48. Diui Auguſti nouiſſimis temporibus cœpit. ¶ Toga puerilis, quæ & Prætexta appellabatur, quam ingenui pueri vſque ad ſeptimum decimum annum gerebant. quo anno ſumebant aliam, quæ & virilis & pura dicebatur. Gell. *lib.* 18. *cap* 4. Quum iam adoleſcentuli Romæ prætextam, & puerilem togam mutaſſemus. Cicer. *in Lælio.* Ego autem a patre ita eram deductus ad Scæuolam ſumpta virili toga, &c. ¶ Per tranſlationem ponitur quandoque Toga pro officio deducendi, & reducendi potentiores. Martialis,

Lis nunquam, toga rara, mens quieta.

Plin. *ad Apolinarem*, Altius tibi otium, & pinguius, eóque ſecurius, nulla neceſſitas togæ, nemo accerſitor ex proximo. Quod ideo inualuit quia ad officia præſtanda togati conueniebant: id eſt, ad deducendos, comitandóſque amicos honoris gratia.

Togula, & Togilla, diminutiua. {τὸ τηβέννιον. GALL. *Petite robbe longue.* ITAL. *Picciola toga.* GERM. Ein burgerröcklin. HISP. *Pequeña veſtidura luenga.* ANGL. *A litle gowne.*} Martial *lib.* 1.

Ignoſces togulam Poſthume pluris emo.

Togāti, Togis induti: vnde Romani togati dicti ſunt, quoniam toga Romanorum propria erat. {τηβεννοφόροι. GALL. *Veſtus d'vne robbe longue.* ITAL. *Veſtiti di longo.* GERM. Mit langen ſtattlichen röcken bekleidt. HISP. *Veſtidos de veſtidura luengua.* ANGL *Gowned, that weareth a gowne.*} Sic ii qui principes ciuitatis officii gratia in forum deducebant, ac deinde domum reducebant, quoniam togis amicti erant, Togati vocabantur. Iuuenalis,

——turba rapienda togata.

¶ Hi etiam per diminutionem Togatuli dicebantur, quod diminutiuum eſt ioco formatum. Martial *lib.* 10.

Quàm diu ſalutator, anteambulones, & togatulos inter

Centum merebor plumbeos die toto.

¶ Togati & principes apud Plutarch. *in Lucull & Velleium*, Togatus Xerxes, & Lucullus, &c. ¶ Togatæ Comœdiæ, quæ ſcriptæ ſunt ſecundùm ritus Romanorum, ſicut Græcas fabulas ab illorum habitu Palliatas appellamus: nam Græci ſupra tunicam pallium ferebant. Togatæ tabernariæ, dicuntur Comœdiæ, in quibus non magiſtratus, ſed humiles perſonæ inducuntur, teſte Donato, quales fere ſunt qui in tabernis vendunt merces ſuas. ¶ Togata opera a Martiale vocatur, quum Romani togati deducerent & reducerent Magiſtratus, & eos qui dignitate, vel ætate, vel opibus præcellerent, in domum, in forum, in templa, vel aliò,

Exigis à nobis operam ſine fine togatam:

Non eo, libertum, ſed tibi mitto meum. Bayfius.

Togatarius, Sueton. *in Auguſt. cap.* 48. Hiſtrionum licentiam adeò compeſcuit, vt Stephanionem togatarium cui in puerilem habitum circumtonſam matronam miniſtraſſe compererat per trina theatra virgis cæſum relegauerit. Ita habent *togatarium* editiones fere omnes. Hic tamen quidam vir eruditus legendum exiſtimat *togatarum*, i. fabularum ſup. actorem.

Togatulus, diminut. ioco formatum. Martial. *lib.* 10.

Iam parce laſſo Roma gratulatori,

Laſſo clienti. Quandiu ſalutator,

Anteambulones, & togatulos inter

Centum merebor plumbeos die toto?

& in eodem,

Hæc quiſquam ferat, vt tibi tuorum

Sit maior numerus togatulorum,

Librorum mihi ſit minor meorum.

Togiſorium, locus vbi ſcholaſtici di putant. Papias. In Cathol. eſt *Togiferium*, & ducit à ferio.

‖Togipurium, toga pura G. lid.

Tohu תהו, ſolitudo, vaſtitas, inanitas.‖

Tolentum, i, oppidum eſt Italiæ in Picenis: à quo Tolentinates populi, apud Plin. *lib.* 3. *cap.* 13.

Tŏlĕro, as, antepen. cor. fero, patior, perfero, ſuſtineo. {סבל ſabal נשא naſa. Φέρω, ὑπομένω. GALL. *Endurer, ſouffrir porter patiemment.* ITAL. *Tollerare, ſoffrire, patire, ſopportare.* GERM. Erdulden ertragen erleiden. HISP. *Padecer o ſufrir moleſtias.* ANGL. *To ſuffer, to abide, to endure, to beare.*} Terent. *in Phorm.* Vnà tecum bona, malaque tolerabimus. Idem *in Hecyr.* Sed quando ſeſe indignam deputat matri meæ, Cui concedat, cuiúſque mores toleret ſua modeſtia. Plaut. *Aulul.* [illegible] 4. Seruum æquum eſt ratem eſſe amanti hero, vt toleret. (i. ſubleuet) ne perſum abeat. ¶ Tolerare ponitur interdum pro alere & ſuſtentare. Cornel. Nepos *in vita Pomp. Attic.* Ex quibus agris paceſſuntias fructus caperet, quibus ſe toleraret. Cæſar, Erat ſumma inopia, adeò vt foliis ex arboribus ſtrictis, & teneris arborum radicibus contuſis, equos alerent. & cogerentur his rationibus equitatum tolerare. ¶ In qua ſignificatione etiam dicimus, Tolerare vitam, id eſt, viuere, nutrire. Tacitus, Multos militia, quoſdam exercendo agros tolerare vitam. Cæſ. 7 *de bell. Gall.* Qui in oppida compulſi, ac inopia ſubacti, eorum corporibus, qui ætate ad bellum inutiles videbantur, vitam tolerauerunt. Idem 3. *de bell. ciuil.* Tolerare equitatum hordeo,

ſemel

ſemel atque iterum dixit. Et Tacit. *lib.* 1. Quos corpora equorum tolerauerant. (i. aluerant.) ¶ Accipitur aliquando tolerare pro portare, ſeu geſtare [illegible]. Plaut. *in Merc.* Tolerat hæc nauis meretrices trecentas, id eſt, ferre poteſt.

Tŏlĕrans, nomen ex participio, id eſt, patiens. {סובל *ſobel* נושא *noſe.* [illegible]. GALL. *Endurant.* ITAL. *Tollerante.* GERM. Erduldend. HISP. *El que padece.* ANGL. *Patient, that ſuffereth.*} vt, Tolerantiſſimus penuriæ, id eſt, patientiſſimus, apud Colum. *lib.* 7. *c.* 1.

Tŏlĕrantior, comparatiuus. Cornel. Tacitus *lib.* 11. Clementiámque ac iuſtitiam, quanto ignorantiora barbaris, tantóque tolerantiora capeſſeret.

Tŏlĕrantĕr, aduerbium, Patienter, tolerabiliter. {[illegible], [illegible]. GALL. *En endurant patiemment.* ITAL. *Tollerabilmente.* GERM. Duldiglich. HISP. *Sufrida y pacientemente.* ANGL. *Patiently.*} Plin. *lib.* 8. *c.* 45. At nunc aniculæ ad fœcunditatem pariuntur, tolerantius tamen binæ de bobus. Quintilian. *lib.* 8. *cap.* 6. Qui tolerantes videre Septentriones videmur.

Tŏlĕrātio, nis, verbale, Ipſe tolerandi actus. {ἡ ἀνοχή, ἡ ὑπομονή, καρτερία. GALL. *Patience, tolerance, ſouffrance.* ITAL. *Patienza, tolleranza.* GERM. Gedult oder erduldung. HISP. *Sufrimiento, ò paciencia.* ANGL. *An enduring, ſuffering, abiding.*} Cic. 2. *de finibus*, Quædam alia toleratio eſt verior, qua vti vos non poteſtis, qui honeſtatem ipſam per ſe non amatis.

Tŏlĕrābĭlis, quod tolerari poteſt. {ἀνεκτός, φορητός. GALL. *Tolerable.* ITAL. *Coſa che ſi può tollerare.* GERM. Leidenlich, das man wol dulden kan. HISP. *Coſa que ſe puede ſufrir y padecer.* ANGL. *That may be ſuffred or abiden, tolerable.*} Cic. *de Amic.* Quæ tamen, ſi tolerabiles erunt, ferendæ ſunt.

Tŏlĕrābĭlĭtĕr, aduerbium, facilè, ſine diſcrimine. {ἀνεκτῶς, εὐφόρως. GALL. *Tolerablement, paſſablement.* ITAL. *Tollerabilmente.* GERM. Lingeleidenlich. HISP. *Padiendoſe ſufrir.* ANGL. *With patience, tolerably.*} Col. *lib.* 11. *c.* 2. Adhuc tolerabiliter efficies Cic. *Cal. lib.* 2. Quod tolerabilius igniculum deſiderij tui feramus.

Tŏlĕrantĭa, {ἀνοχή, ὑπομονή. GALL. *Patience, tolerance, ſouffrance.* ITAL. *Patienza, tolleranza.* GERM. Leidenhafftigkeit. HISP. *Sufrimiento ò paciencia.* ANGL. *Patience, ſufferance.*} Cic. *in Parad.* Tolerantia rerum humanarum, contemptione fortunæ. Quintil. *lib.* 1. *cap.* 2. Tolerantia tamen doloris, laude ſua non carebit.

[Toles tumor in faucibus, quæ per diminutionem tonſillæ dicuntur. Feſt.]

Tŏlētum, [illegible], vulgò *Toledo.* Vrbs Carpetanorum, in tractu Tarraconenſis Hiſpaniæ, apud Ptolem. *lib.* 2. *cap.* 6.

Tolistobioi, [illegible] Stephano, Galatarum Heſperiorum populi, qui ex Galatia in Bithyniam tranſmigrarunt. Eratoſthenes *lib.* 1. *rerum Galaticarum*, Toliſtobogios, [illegible] nominat.

Tŏlleno, nis, genus machinæ, vt ait Feſtus, quo hauritur aqua, in alteram partem prægrauante pondere. Dictus à tollendo. Vide [illegible], in Lexico Conſtantini. {GALL. *Vne grue, vne trompe, vne baſſine à tirer l'eau d'un puits.* ITAL. *Inſtromento da cauar acqua con un contrapeſo di pietra.* GERM. Ein gwerbbaum wie man ſie in den dörffern bey den födden hat ein waſſerbaum. HISP. *Ciguenal para ſacar agua.* ANGL. *An engine to drawe water.*} Plaut. in *Aſinaria*, Quaſi tellonem, aut Pilum Græcam ferè, vt ex plana via. Sic enim legend. apud Feſtum in verbo *Recipere* Plin. *lib.* 19 *cap.* 4 Vel tollenonum hauſtu rigandos. Liu. 8. *bell. Maced.* Deinde vt præter ſpem ſtare muros viderant, collectis rurſus animis in ariete tollenonibus libramenta plumbi, aut ſaxorum, ſtipitesve robuſtos incutiebant.

Tōllo, nis, à Plauto *in Rudente* videtur poſitum pro eo, qui ex puteo aquam haurit, Heus (inquit) ſic tolloni gratia!

Tōllo, is, ſuſtuli, & ſecundum antiquos tetuli, Gell. *cap.* 9. *lib.* 7. ſublatum, Eleuo, attollo, ſurſum erigo. {נשא *naſa.* αἴρω, ὑψόω, ἐγείρω. GALL. *Eſleuer en haut, hauſſer, oſter.* ITAL. *Leuare, inalzare, torre, togliere.* GERM. Auffheben erheben. HISP. *Alçar ò quitar.* ANGL. *To lift or ſett vp, to take away.*} Vlpianus præterito vſus eſt tolli *l.* 13. §. 4. *D. de acceptil.* Plautus, Tolle caput. Cic. 4 *Acad.* Hortenſius autem vehementer admirans, quod quidem perpetuò Lucullo loquente fecerat, vt etiam manus ſæpe tolleret. Ouid. *Epiſt.* 14.

——ter acutum ſuſtulit enſem,

Ter malè ſublato decidit enſe manus.

Idem 13. *Metam.*

——oculos tellure moratos

Suſtulit ad proceres.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. Voltis, vt me iacentem hic aliquis tollat. Ouid. 5. *Faſt.*

Venerat hoc iuuenis tunc cùm pia ſuſtulit arma. (pro ſumpſit, mouit.)

Plaut. *Men.* 2. *a.* 5. Ibo, adducam qui hunc hinc tollant, & domi deuinciant. Catull. *de com. Beren.*

Iſque ter æternas me tollens (comam) *aduolat auras.*

Liu. 4 *bell. Maced.* Sublatis deinde ſupra capita ſcutis, continuatiſque, &c. Vlpian. Ius vicino non eſſe altius ædes tollere. ¶ Aliquando tollere, eſt capere. {לקח *lakach.* λαμβάνειν.} Virg. *lib.* 4. *Georg.*

——& ſæpe lapillos,

Vt cymbæ inſtabiles fluctu iactante ſaburram

Tollunt, his ſeſe per inania nubila librant.

¶ Aliquando ſuſcipere, ἀναιρεῖσθαι. Sueton. de Neronis parente, Deceſſitque Pyrgis morbo aquæ intercutis, ſublato filio Nerone ex Agrippina Germanico genita. ¶ Aliquando nutrire. {רבה *ribbàh* כלכל *cilchel* גדל *giddel* [illegible]} Terent. *in Andr.* Quicquid peperiſſet decreuerunt tollere. Plaut. *Amph. ſc.* 3. *a.* 1. Quod erit natum tollito. (i. educato.) Tollere autem liberos eſt expoſitos educare, vt apparet ex declam. Quint. 278. ¶ Pro euertere, excidere, ſubuertere. Velleius, Funditus ſuſtulit Carthaginem Scipio. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 2. Si nolet hoc ferat, credo hercle tollat has ædes totas, atque hanc in crucem. Vbi tollere eſt excidere, ſubuertere. Item, Tollere hominem in crucem. ¶ Pro vulgare, idem *in Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Ne tollas iſtam fabulam. (i. ne vulges aut feras ad herum.) ¶ Ornandum tollendumque ambiguè. Cic. *lib.* 15. *ad Attic. epiſt.* 5. & *epiſt.* 20. *lib.* 11. *ad famil.* & Suet. *in Aug. c.* 12. ¶ Tollere pedem, obſcœne Martial. *Epigr.* 80. *lib.* 10. ¶ Aliquando aufero. {לקח *lakach.* ἀφαιρέω, ἀναιρέω.} Cicer. *in Lal.* Solem enim de mundo tollere videntur, qui amicitiam è vita tollunt. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Deme aliquid de tempus, ſi tollam. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 3. *Triſt.*

——Tunc tolle libellos.

Idem *Eleg.* 3 *lib.* 4.

Caput que conſpicuum pietas quo tua tollat habet.

¶ Tollere de medio, id eſt, interimere. {המית *hemith* הרג *haragh.* ἀναιρεῖν, ἀφανίζειν, ἐκποδών ποιεῖν. ANGL. *To kill.*} Cicer. *pro noſt. Amer.* Perfacilè hunc hominem incautum & ruſticum, & Romæ ignotum de medio tolli poſſe. ¶ Aliquando differre. {משך *meſchſcheech.* ἀναβάλλεσθαι.} Plaut. Omnes tollo ex hoc die in alium diem. ¶ Aliquando inferre. הבא *hebi.* Virg. 3. *Georg.*

Tollentémque minas, & ſibila colla tumentem.

Nam tollere minas, eſt minari, timorem incutere, inferre. ¶ Tollere gradum, ambulare. הלך *halach.* Plaut. *Bacch.* Is eſt, abibo contrà, & tollam gradum. ¶ Tollere ſe altius à terra, eſt creſcere: ac de herbis, & arboribus dicitur. Tollere animos, eſt ſuperbire, audaciorem eſſe. Propert. *lib.* 3. *Eleg.* 18.

I nunc tolle animos, & tecum finge triumphos.

Terent. *in Hecyr.* Quia paululum vobis acceſſit pecuniæ, Sublati animi ſunt. ¶ Tollere animos dictis, id eſt, erigere & confirmare. Virg. 9. *Æneid.*

Vltrò animos tollis dictis, atque increpas vltrò.

Tollere cachinnum, eſt in clarum, & immoderatum riſum ſolui. Tollere clamorem, eſt clara & magna voce clamare. Cic. 7. *Verr.* Clamor à fani cuſtodibus tollitur. Tollere aliquem in cœlum humeris, eſt illum laudibus celebrare, & quantum fieri poteſt dijs immortalibus æqualem facere. In qua ſignificatione etiam dicimus, Tollere in cœlum fama aliquem, & tollere laudes alicuius in aſtra. Cic. *ad Att. lib.* 2. At hercule alter tuus familiaris Hortenſius, quàm plena manu, quàm ingenuè, quàm ornatè noſtras laudes in aſtra tulit? Virg. 5. *Eclog.*

——Daphnimque tuum tollemus ad aſtra.

Tollere manus, lætitiæ ſignum eſt, & gratias agentis. Cic. *ad Caſ. lib.* 7. Suſtulimus manus & ego, & Balbus. Tollere aliquem ab officio, eſt priuare. Tollere aliquem de oratione ſua, eſt eum non amplius nominare. Tollere aliquem è numero, eſt eum excipere. Tollere aliquem de medio, è medio, vel ex rerum natura, idem. Tollere legem, abrogare, antiquare. Tollere moram, feſtinare. Tollere metum, timorem adimere. Tollere ſpem, auferre. Tollere aliquem teſtimonio, teſtimonijs ita conuincere, vt condemnetur, & puniatur. Tollere aliquem ferro, aut veneno, eſt interficere. ¶ In crucem tollere. Cic. *ad Attic. lib.* 7. Sed ego hoc ipſum velle, miſerius eſſe duco, quàm in crucem tolli. ¶ Riſum tollere pro Ridere. Horat. *de Arte*,

Indoctúſque pilæ, diſcíve, trochíve quieſcit:

Ne ſpiſſæ riſum tollant impunè coronæ.

¶ Aliquem tollere, pro aſſumere ſocium itineris. Cic. *ad Quint. fratr. lib.* 2. Mea factum eſt inſulſa verecundia, vt te proficiſcens non tollerem. Et *paulò pòſt.* Tunc, vt dico, certè ſuſtuliſſem, vt aliquando ſubtilitatem veteris vrbanitatis & humaniſſimi ſermonis attingerem: ſed hominem infirmum in villam apertam, ac ne rudem quidem etiam nunc inuitare volui. Sic Liu. 3. *bell. Maced.* ¶ Tollere æs alienum, pro Diſſoluere. Plin. *de viris Illuſtr.* Hic quum ingens multitudo ære alieno oppreſſa, Capuam occupare tentaſſet, & ducem ſibi Quintium neceſſitate compulſum feciſſet, ſublato ære alieno compreſſit. ¶ Sublatus, a, um, particip. Eleuatus, ablatus, &c. ſecundum ſignificationem ſui verbi. {נשא *niſſà* [illegible]. GALL. *Eſleué en haut, hauſſé.* ITAL. *Alzato.* GERM. Erhebt. HISP. *Alçado.* ANGL. *Lifted vp, taken away.*} Virg. 2. *Æneid.*

——& ſublatus ad æthera clamor.

Velleius, Sublatis ſignis ſe ad Cæſarem ex legiones contulerunt. ¶ Sublatior & ſublatius, comparatiuus, quo vſus eſt Cic. *Orat. pro domo ſua.* Superlatiuus Sublatiſſimus, a, um, Gell. *cap.* 19. *lib.* 16. Carmen, quod Orthium dicitur, ſub altiſſima voce cantauit. (Arion ſup.) ¶ Ponitur aliquando pro ſuperbo, elato, & arrogante. {גבוה *gabeah* גבה *gbeh.*} Cæſar 1. *belli Gall.* Quo prælio ſublati Heluetij, quòd quingentis equitibus tantam multitudinem equitum propulerant, audaciùs ſubſiſtere. Compoſita huius verbi ſunt, Attollo, extollo, protollo, & ſuſtollo, quorum ſignificata explicantur ſuis locis. ¶ Sublatio, verbale. {משא *maſſa* [illegible] *gbhoah.* [illegible]. GALL. *Eſleuement, hauſſement.* ITAL. *Eſſo inalzare.* GERM. Erhebung. HISP. *Alçamiento.* ANGL. *A lifting vp.*} vt, Sublatio animi: id eſt, elatio, ſuperbia, Cic. 2. *de finib.* Voluptatem Stoici ſic definiunt, Sublationem animi ſine ratione opinantis ſe magno bono frui, &c. ¶ Sublate, aduerbium. {[illegible], [illegible]. GALL. *Hautement.* ITAL. & HISP. *Altamente.* GERM. Hochtrabenlich hochmütiglich. ANGL. *Highly.*} Cic. *de clar. Orat.* Sublatè, ampleque dicere. Idem *pro domo ſua*, Nihil vnquam de me dixi ſublatius adſciſcendæ laudis cauſa.

[Toletum, ſublatum. Gloſſ. vet.]

Tolophon, [illegible], Locrorum ciuitas, apud Thucyd. *rerum Peloponneſiacarum*, *lib.* 3.

Tolosa. {[illegible]. GALL. *Toloſe.*} Vrbs Tectoſagum in ea parte Narbonenſis Galliæ, quæ in Pyrenæos montes vergit: cuius incolæ dicuntur Toloſani. ¶ Aurum Toloſanum habere, prouerbio dicuntur, qui magnis & fatalibus afficiuntur malis, nouoque ac miſerando pereunt exitio. Sumptum à Qu. Cepionis Conſulis exercitu (vt indicat Gellius) qui quum Toloſam diripuiſſet, multumque auri ex templis abſtuliſſet, ſubitò magna lues exercitum inuaſit, quæ eos omnes qui aliquid ex ſacro auro attigerant, miſerando lethi genere abſumpſit. Vide Eraſm. *Adag.*

Tŏlūtārĭi, ſiue Tolutares equi, dicuntur qui alio nomine ab Aſturia Hiſpaniæ regione Aſturcones dicuntur, à nonnullis etiam Gradarij, propterea quòd gradu non volante incedant, ſed alterno crurum explicatu alterne explicantes commodam ſeſſori præbeant vectationem citra vllam ſuccuſſationis moleſtiam. {[illegible], [illegible]. GALL. *Courtaux viſtes*

& legeri, qui vont les ambles. Ital. *Caualli che vanno di portante.* Germ. Zelter. Hisp. *Cauallos ambladores.* Angl. *Ambling hor es.* } Tolutares dicti, quod à tolerando alterno glomerata pedibus, siue (vt alij malunt) à pedum volubilitate, quasi volutarij. Senec. *in Epist.* 88. Mannos tolutares appellat.

Tolūtim. {*ταχυβάδην*, *κέλητες.* Gall. *Vistement & legerement, aux ambles.* Ital. *Di portante.* Germ. In zelters weiß. Hisp. *Liberamente, amblando.* Angl. *Ambling wise.* } Id est, volubiliter, & molliter, proprieque ad asturconum, siue gladiatorum incessum attinet, qui alternis crura molliter explicantes, commodissimum sessori præbent vectationem: quod genus equorum à Polluce *εὐδρόμους* appellatur. Tolutim (inquit Nonius) quasi volutim, vel volubiliter. *ἐν τροχάδην.* Plaut. *Asinar.* Demam hercle iam de hordeo, tolutim ni badizas. Varr. Vt equus qui ad vehendum est natus, tamen traditur magistro, vt equiso doceat tolutim incedere. Plin. *lib.* 8 *cap.* 42. In eadem Hispania Callaica gens, & Asturica, equini generis, quos thieldones vocamus, minori forma appellatos asturcones gignunt: quibus non vulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio: vnde equis tolutim carpere incursus traditur arte.

Tolutil[o]quentia, volubilitas sermonis, vt interpretatur Nonius, citans locum Næuij vetusti poëtæ ex Gallinaria,

O pestifera, Pontica, fera, trux tolutiloquentia.

ἐντρεχὴς λόγος.

Tómāculū, vel per syncopen tomacla, edulia sunt, quæ ferè ex iecore porcino minutatim conciso, & iam semicocto, infusis ouis crudis, & caseo optimo, & ligamine, pipere, anisio, zingibere fieri consueuerunt, teguntutque omento suillo. {*τόμακες*. Gall. *Saucisson.* Ital. *Tomacelle.* Angl. *A... puddyng.* Germ. Ein lebertwurst, füllwurst. Hisp. *Assadura del animal guisado, salchicha.* Angl. *Puddynges called sausages.* } Dicta tomacula, *ἀπὸ τοῦ τέμνειν*, quod est incidere. Iuuen. *Satyr.* 10.

——*Candiduli diuina tomacula porci.*

& eius interpres, *ibid.*

Tómăcinæ, edulia ex iecore porcino minutim conciso, quæ & tomacula dicuntur. *ἀλλᾶντες.* Varro *lib.* 2. *cap.* 4. Quotannis è Gallia apportantur Romam pernæ, tomacinæ, & petasones. Plin. Tomacinæ appellantur, quæ tomacula Insubres vocant. Galli nostris temporibus tomacellas.

Tómǣus mons, *Τόμαιον ὄρος*, in Peloponneso est, iuxta Coryphasium promontorium. Steph.

Tomārŭs, *Τόμαρος*, Straboni & Stephano, mons est Thesprotiorum, Dodonæo oraculo imminens centum fontibus inclytus, qui & Tmarus dicitur per concisionem. Vide Plin. *in Proœm. lib.* 4. & Strab. *lib.* 7.

Tŏmentum, i, lana breuis ac concisa, quæ ex vestibus à fullone poliendo detrahitur: & quicquid farciminis ex quacunque re, siue ex fœno, aut palea, siue ex pluma fuerit quo culcitræ farciuntur. {*γνάφαλον*. Gall. *Bourre, ce qu'on met dans vn matelas.* Ital. *Stoppa grossa, stoppacci.* Germ. Kurtze wollen, scherwollen, schoppwollen. Hisp. *Aquello que se enfunda, como juncos, lana, pluma para enfundar colchon colcedra.* Angl. *Flockes, lockes clipped of woll.* } Varro *de lingua Latina, lib.* 4. Postquam transierunt ad culcitras, quòd in eas sagos, aut tomentum aliúdve quid calcabant, ab inculcando culcitra dicta. Videtur autem tomentum deduci à *τέμνω*, quod significat incido. Sueton. *in Tiber. cap.* 54. Adeò alimenta Druso subducta, vt tomentum ex culcitra tentauerit mandere.
¶ Tomentorum autem aliud leuconium dicebatur, quòd fiebat ex lana alba concisa. Aliud Circense ex arundinibus concisis factum: idque stramentum habebatur plebeiorum. Dictum Circense, quod in Circo Romano sternebatur, illicque egeni quiescebant. Seneca *lib. de beata vita.* Nihilo miserius ero, si lassa ceruix mea in manipulo fœni acquiescat, si super circense tomentum per sarcinas veteris lintei effluens incubabo. Martial. *lib* 4.

Tomentum concisa palus circense vocatur:
Hæc pro leucono stramina pauper emit.

Tōmĭcē, es, siue (vt quibusdam placet) Tomix, icis. {*Θώμιγξ*. Gall. *Vne sorte de corde faite de chanure qui n'est point accoustré, ou de genest.* Ital. *Fune di canape, o di sparto.* Germ. Ein grob vngebützt hanffseil. Hisp. *Tomiza de cañamo, ò esparto.* Angl. *A cable rope à coller put on horse necke, for hurting them.* } Græco nomine appellatur ex cannabi impolita, & sparto leuiter torta restis ex qua funes fiunt. Plin. *lib.* 17. *cap.* 10. Tomice moris spinarum circumlita. Pallad. *lib.* 1 *cap.* 13. Tunc eos catenis ligneis ex iunipero, aut olea, aut buxo, aut cupresso factis, ad contignationem suspendemus, & binas inter eas perticas ex gemmis, tomicibus alligatis. Vitruu. *lib.* 7. docet asseres tomice religandos. Pulutilli quoque quos in collo habent animalia, ne tritu lædantur, tomices vocantur.

Tomicus, a, um, *τομικός, ἡ, ὸν*, incidendi vim habens. Tomici dentes primores incisores, à *τέμνω* secto.

Tomis, [illegible] Stephano, ciuitas in Ponto, Ouidij exilio nota: ab eo dicta, quod illic Medea Absyrti fratris membra tenuatim conciderit, vt patrem [illegible] commoraretur. Ouid. 3 *Trist.*

Inde Tomis [illegible] locus est, quia fertur in illo
Membra soror fratris consecuisse sui.

Conditam apparet à Milesiis, quod & ipsum testatur idem Ouid. *lib.* 1 *Trist.*

Aliquis ne adueniat Milesia scripta videro,
[illegible] quæ me [illegible] ora [illegible].

¶ Hinc adiectiuum Tomitanus: vt, Humus Tomitana. Idem 3. *de Pont. eleg.* 1.

In qua Tomitana condar oportet humo.

Tómus, i, masc. gen. {*τόμος*, מגלה *m'ghillah*, ספר *sepher.* Gall. *Tome, volume, piece.* Ital. *Pezza, parte, volume, tomo.* Germ. Ein stuck oder theil. Hisp. *Tomo.* Angl. *A cutting, a volume, a piece.* } Fragmentum vel pars operis, quam Latine [illegible] vocamus. Mart. *lib.* 1.

Scriptura quanta [illegible], & tomus [illegible].

Vnde Origenes tertium librorum suorum genus tomos inscripsit, quos (vt ait Hieronymus) nos possumus appellare volumina. Idem alibi de eodem, Edidit innumerabiles commentarios quos ipse appellat tomos.

Tōmyris, *Τόμυρις*, fuit regina nobilis Massagetarum in Scythia, quæ potentissimo Persarum regi Cyro bello congressa est, ipsumque, & vita & castris spoliauit ad vlciscendam filij mortem, quem ille paulò à matre obuiam missum cum suis per insidias interfecerat. Nec tamen hoc euentu victoriæ contenta fuit, aut emollita animi cibus mortui enim caput in vtrem humano cruore plenum demisit, his verbis insultans, Filij mei sanguinem hausisti & meum sitisti Cyre: at ego cruore te satiarabo. Vide Herodot. *lib.* 1.

Tonarium, *τονάριον*, fistula, qua tonus traditur, ne altior, vel remissior sit vox loquentis, aut canentis.

Tōndeo, es, totondi, tonsum, Lanam, siue capillos, & huiusmodi incido. {גזז *ghazaz.* *κείρω.* Gall. *Tondre.* Ital. *Tosare.* Germ. Scheren. Hisp. *Tresquilar.* Angl. *To clippe, to sheere, to rype or mowe.* } Plin. *lib.* 8 *cap.* 48. Oues non vbique tondentur. Cic. 5. *Tusc. quæst.* Regiæ virgines, vt tonstriculæ, tondebant barbam, & capillum patris. Matt. *lib.* 2.

Non tondet, inquam. quid ergo facit? radit.

Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Nec minus interea barbas, incanaque menta
Cinyphij tondent hirci, setasque comantes.

¶ Interdum pascere, vel pascendo absumere. {בער *biher.* *νέμω.* } Virg. *lib.* 1 *Georg.*

Ter centum niuei tondent dumeta iuuenci.

¶ Aliquando resecare, vel demetere. {גזר *ghazar.* קצר *katsar.* } Idem *lib.* 1. *Georg.*

Nocte arida prata tondentur, id est, secantur.

Tibull. *lib.* 4.

Tondetúeque seges maturos annua partus.

Tondere aliquem auro, id est, emungere, techna aliqua spoliare. Plaut. *in Bacchid.* Tondebo auro vsque ad viuam cutem. ¶ Huius verbi composita sunt Attondeo, & detondeo quorum significata explicantur suis locis.

Tōnso, as, frequentatiuum: vnde & detonso. *κουρίζω.* Gell. Capillos dialis, nisi qui liber homo est, non detonset.

Tōnsito, as, aliud frequentatiuum. Plaut. *in Bacchid.* Ter in anno tu has tonsitas?

Tonsus, us, nomen substantiuum, idem quod tonsura significans: vt docet Nonius ex Plaut. *Amphitr. sc.* 1. *a.* 1. *sub finem*: Tam consimili'st atque ego: Sura, pes, statura, tonsus, oculi, nasum, & labra, &c. Item ex [illegible], sed quænam hæc est, inquit, mulier funesta veste, tonsu lugubri?

Tōnsus, a, um, participium, Lana, crinéve spoliatus. {גזוז *nagkoz.* *κειρθείς.* Gall. *Tondu.* Ital. *Tosato.* Germ. Beschoren. Hisp. *Tresquilado.* Angl. *Clipped or shorne.* } Cic. *in Pisonem*, Cum illa saltatrice tonsa Mart. *lib.* 11. Ex tonso pura ministro. *Ibidem*, Iam mihi nigrescunt tonsa sudaria barba. Tonsæ valles, quæ arboribus & syluis veluti comis suis spoliatæ sunt. Virg. 4. *Georg.*

——*Tonsis in vallibus illum*
Pastores, &c.

¶ Contrà, Intonsi montes, id est, syluosi. Varro, Intonsi montes, & feris pleni. Villi tonsi Virg. 1 *Æneid.*

——*tonsisque ferunt mantelia villis.*

Tonsa oliua Idem 5. *Æneid.*

Ipse caput tonsæ foliis euinctus oliuæ.

Et Quintilian. Tonsæ myrti.

Tōnsæ, dicuntur remi, à detondendis fluctibus. {משוטים *mischsche-tim.* *ἐρετμοί.* Gall. *Auirons.* Ital. *Pale de remi.* Germ. Ruder. Hisp. *Palas de los remos.* Angl. *Oweres.* } Virg. *lib* 7.

Et in lento luctantur marmore tonsæ.

Tōnsor, is, qui barbam, aut aliud quippiam tondet. {גזז *ghozez.* גלב *ghallab.* *κουρεύς.* Gall. *barbier.* Ital. *Barbiere.* Germ. Ein scherer. Hisp. *barbero, tresquilador.* Angl. *A clipper or poller or a sheres and beardes, a barbour.* } Varr. *lib.* 2. *de rust. cap.* 11. Omnino tonsores in Italia primum venisse ex Sicilia dicuntur, post Romam conditam, anno quadringentesimo quinquagesimo quarto, vt scriptum in publico Ardeæ in litteris extat, eosque adduxisse P. Ticinium Menam. *Ibidem*, Olim tonsores non fuisse adsignificant antiquorum statuæ, quod pleræque habent capillum, & barbam magnam. Horat. *lib.* 1 *Serm. sat.* 7.

Omnibus & lippis notum, & tonsoribus esse.

Cic. 1. *Tusc.* Dionysius ne tonsori collum committeret, tondere filias suas docuit. Plaut. *in Asin.* Ad tonsorem ire dixit. Idem *Aul. sc.* 1. *a.* 2. Et tonsor vngues dempserat.

Tŏnsōrius, a, um, quod ad tondendum pertinet. {*κουρικός*. Gall. *Appartenant à tondre.* Ital. *Pertinente à tosare.* Germ. Das zu den scheren gehört. Hisp. *Pertenesciente à tresquilar.* Angl. *Belonging to clipping or polling.* } vt, Culter tonsorius, hoc est, nouacula. Cic. 2. *Offic.* Qui cultros metuens tonsorios, candente carbone sibi adurebat capillum. Apud Mart. *lib.* 14. titulus est de tonsoriis ferramentis.

Tōnsura, æ, est ipse tondendi actus. Alio nomine veteribus dictus Tonsus, huius tonsus, vt modo dictum est supra. {גז *gez.* *κουρά.* Gall. *Tonsure ou tondure.* Ital. *Tosatura.* Germ. Beschärung. Hisp. *Tresquiladura, obra de tresquilar.* Angl. *Clipping, polling, or faring.* } Colum. *lib.* 7. *c.* 4. Tonsuræ certum anni tempus per omnes regiones seruari non potest. Idem *lib.* 11 *c.* 2. Oues Tarentinæ radice lanaria lauari debent, vt tonsuræ præparentur. ¶ Tonsura dicitur quoque de vitibus & arboribus. *Plin. lib.* 17. *c.* 27. Vitis tantum tonsuram annuam quærit, alternam myrtus punica, oleæ, quia celeriter fruticescant. Legitur quoque apud veteres tonsus pro tonsura. Plaut. *in Amph.* Sura, pes, statura, tonsus, oculi, nasus, labra. Accius, Sed quænam hæc est mulier funesta veste, tonsu lugubri. Ex Nonio.

Tōnstrix, icis, mulier tonsoris officio fungens. {גוזזת *ghozezeth.* *κουρεύτρια.* Gall. *Barbiere.* Ital. *Tonditrice.* Germ. Ein scherinn. Hisp. *Barbera, tresquiladera.* Angl. *She that doeth the office of barbour.* } Plaut. *Truc.* Tonstricem Syram [illegible] nostram.

Tōnstricula, diminut. *ἡ κουρεύτρια*. Cic. 5. *Tusc.* Regiæ virgines, vt tonstriculæ, tondebant barbam.

Tonsilis, e, quod tonsum est, ac in orbem & comam putatum. {*κουρευόμενος*. Gall. *Tondu.* Ital. *Tosato.* Germ. Beschoren. Hisp. *Tresquilado.* Angl.

ANGL. *That may be ſhorne or clipped.*} vt, Tonſiles oleæ, Tonſilis buxus. Plin. *lib.*12.*cap.*2. Primus Cn. Marius nemora tonſilia inuenit. Idem *lib.*18.*c.*50. Villo tonſili veſtiuntur. Tonſiles ſylux, Senec. *in Quæſt. natur. in Proœm.*

Tōnſillæ, extremæ faucium partes circa radicem linguæ, gulam vtrinque attingentes. {παρίσθμια. GALL. *Les glandes au bout du gros de la langue.* ITAL. *Pallo.* GERM. Die euſſerſtentheil deß ſchlunds vnd das zäpfflin. HISP. *Agalla en la garganta del hombre.* ANGL. *Kernelles about the mouth.*} Cicero 2. *de natura deorum*, Linguam autem ad radices eius hærens excipit ſtomachus, quò primum illabuntur ea, quæ accepta ſunt oris vtraque ex parte tonſillas attingens, palato extremo atque intimo terminatur. ¶ Tonſillas item medici vocant faucium inflammationes cum tumore, quas & Græci παρίσθμια appellant. ¶ Tonſilla, Paulus dolatus in acumen, & cuſpide præferratus, qui nauis religandæ cauſa in litore pangitur. Accius, Tacete, & tonſillas in litore edite. Feſtus.

Tōnſtrīnă, æ, Officina tonſoris. {κουρεῖον. GALL. *L'ouuroir d'vn barbier, barberie.* ITAL. *Barberia.* GERM. Ein ſchärſtub/ſchärgaden. HISP. *Barberia, la tienda del barbero.* ANGL. *A barbours ſhope.*} Plautus *in Aſin.* Idem *Amphitr.* In medicinis in tonſtrinis apud omnes ædes ſacras. Idem *Aſin. ſc.*2.*a.*2. In tonſtrina vt ſedebam. Idem *Capt. ſc.*2.*a.*2. Nunc iam ſenex in tonſtrina eſt. Metaph. Libanum in tonſtrinam, vt iuſſeram venire, is nullus venit. Terent. *in Phorm.* Ex aduorſum ei loco tonſtrina erat quædam.

Tongillatim, ſingillatim. Gloſſ. Iſid.

Tongo, noſco. Feſt.

Tongri, ſiue potiùs Tungri, τοῦγγροι, populi inter Belgas, quos Ptolemæus *lib.*2.*c.*9. poſt Tabullam fluuium collocat, capútque eorum facit Atuacutum.

Tōnĭmŭs, veteres pro ſonamus vſurparunt. Varro *Eudemonibus*, vt citatur à Nonio, Tibi Tympana non inaneis ſonitus matris deûm tonimus.

Tŏnitrŭs, Tonitrum, vide *Tono*.

Tŏno, as, aui, atum, & aliquando tonui, tonitum, tonare. {רעם רעמים *rabám herkim.* βροντᾶν. GALL. *Tonner.* ITAL. *Tuonare* GERM. Londeren HISP. *Tronar el cielo.* ANGL. *To thunder.*} Plaut. *Amph.* Vt ſubitò, vt properè, vt validè tonuit! Ouidius *Eleg.* 1. *lib.* 1.

Me vero infeſto cum tonat igne peti.

Cic. 2. *de diuin.* Quum tonuit læuum bene tempeſtate ſerena. Idem *ibidem*, Ioue tonante, fulgurante, comitia haberi nefas. ¶ Tonantis Iouis ædes, Sueton. *in Auguſt. cap.*91. ¶ Apud vetuſtiſſimos legitur Tono, is, per tertiam coniugationem. Varr. *in Eudemonibus*, vt citatur à Nonio, Tympana tibi non inanis ſonitus matris deûm tonimus tibi ſeminiri. Et, Plaut. *Amph.* Sed quid hoc? quàm validè tonit! ¶ Tonare laudes alicuius, eſt magnopere efferre. Plinius *in Præfat. lib.*3. Quanto tu ore patris laudes tonas! ¶ Tonare murmure, & verberibus, eſt reſonare. Martial. *lib.*9.

Murmure iam ſæuo, verberibúſque tonas.

¶ Huius compoſita ſunt Attono, contono, circuntono, detono, intono, pertono: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Tŏnēſcit, Tonat. {רעם רעמים *rabám hirkim.* βροντᾷ. ANGL. *It thundreth.*} Varr. *Bimarco*, vt citatur à Nonio, Nunc repentè cælitum altum tonitribus templum toneſcit.

Tŏnitrŭs, us, maſcul. gener. & tonitru, neutrum indeclinabile in ſingul. in plurali tonitrua, Fragor nubis, qui fit erumpente fulmine {רעם *rabam.* βροντή. GALL. *Tonnerre.* ITAL. *Tuono.* GERM. Der tonder. HISP. *Tronido.* ANGL. *Thunder.*} Ouid. 2. *Metam.*

Vnde ſolet tonitrus, & fulmina mittere terris.

Idem *Eleg.* 8. *lib.* 1. *Triſt.*

Hoc mihi non ouium fibra, tonitrúſque ſiniſtri.

Plaut. *Amph.* Strepitus, crepitus, ſonitus, tonitrus. Senec *c.*17. *de conſ. ad Helu.* Inter cœlum terráſque tonitribus, fulminibus, ventorum flatibus interiacet hoc tumultuoſum ſpatium, &c. Iuuen. *Sat.* 5.

——*Et facient optata tonitrua cœnas.*

Cic. 2. *de diuin.* Nonne perſpicuum eſt, ex prima admiratione hominum, quòd tonitrua, iactúſque fulminum extimuiſſent, credidiſſe ea efficere rerum omnium autorem Iouem?

Tŏnitrŭum, i, idem. Cælius *Cic. lib.*8. Hic tibi ſtrepitus, fremitus, clamor, tonitruum.

Tonatio, nis, verbale, apud Senec. 2. *natur. Quæſt.* Quæſtio illa, vt ita dicam, comminatio eſt, & quaſi ſine ictu tonatio.

Tōnſillă, Tonſor, Tonſtrix, Tonſus, vide *Tondeo*.

Tŏnŭs. {τόνος. GALL. *Son, ton, accent.* ITAL. *Suono, tuono, accento.* GERM. Ein tonſtimmung. HISP. *El tono en el arte de la muſica, acento de cada palabra.* ANGL. *A ſound, toone, or accent.*} Vocalatio, ſiue accentus: à verbo τείνειν, quod eſt intendere, quaſi τὸ φωνῆς τάσις. ¶ Gell. *cap.*25 *lib.*13. Summus tonus & ſuperior, (loquitur de accentu & proſodia. ¶ De tonis muſicis vide Cenſorinum de die natali, vbi agit de Muſica. ¶ Toni item dicuntur nerui in ſtomachi lateribus. ¶ Præterea tonum appellant ſpatium interiectum inter terram & citimum cæli circulum, hoc eſt, lunarem, quod eſt centum viginti ſex millium ſtadiorum, vt inquit Martianus, quoniam vt in ſonis interuallum cum legitima quantitate minimam ex duobus ſonis inter ſe diuerſis, ita in cælo minimum à terra ſpatium ad Lunam Tonum appellare placuit. ¶ Huius menſuræ dimidium hemitonium dicitur, ἡμιτόνιον. Tonus verò cum hemitonio proportionem facit ſeſquiplam, hoc eſt, ſeſquialteram ¶ In picturis item ſplendor inter lumen & vmbram, Tonus dicitur. Plin *lib.*35.*c.*5. Deinde adiectus eſt ſplendor alius hic quàm lumen: quem quia inter hoc & vmbram eſſet, appellauerunt tonon: commiſſuras verò colorum & tranſitus, Armogen. ¶ Antiqui tonitruum dixerunt tonum. Senec. *quæſt. natur lib.*2.*c.*56 Antiqui autem tonitruum dixerunt, aut tonum. Hoc apud Cæcinnam inuenio.

Topazĭus, ij, fœmin. gener. {τοπάζιος. GALL. *Topaſe.* ITAL. *Topazzio.* GERM. Ein topaß iſt ein edelgeſtein. HISP. *Topacio.* ANGL. *A precious ſtone grene coloured.*} Gemma eſt viridis coloris, ἀπὸ τοῦ τοπάζειν, hoc eſt, à quærendo dicta, ſiue quod Troglodytæ prædones quum diutiùs fame & tempeſtate preſſi, herbas, radicéſque effoderent, hanc gemmam primi eruerunt: ſiue à Topazio inſula Maris rubri, in qua hic lapis mirè pellucidus inuenitur. Inſulæ autem huic idcirco Topazio nomen factum putant, eò quod nebuloſa ſit, ſæpeque à nauigantibus fuerit quæſita antequam inueniretur. Vtranque nominis cauſam refert Plin. *lib.*37.*c.*8 & *lib.*6.*c.*29 & Strab. *lib.*6.

Topazos, vel Topazus, τοπάζος, inſula eſt in mari rubro ccc. paſſus à continente diſtans, in qua topazius gemma inuenitur mirè pellucida. Vide *Topazium*.

Tŏphus maſc. gen. Genus lapidis aſperi, qui facilè in arenam reſoluitur. πῶρος. Plin. *lib.*17.*c.*4 Nam tophus ſcaber natura. Virg. 2. *Georg.*

Et tophus ſcaber, & nigris exeſa chelydris.

Tŏphīnŭs, & Tophaceus, adiectiua, quod ex topho eſt. πώρινος. Sueton. *in Claud. c.*21. Quæ tophina, ac lignea antea erant. Plin. *lib.*17.*c.*7. Eſt alba, rufa, columbina, argillacea, tophacea, arenacea.

Tŏpĭārĭum, ij, {τόπιον. GALL. *Ouurage de verdure qu'on fait és iardins en forme de beſtes ou autre choſe.* ITAL. *Figura di verdure ò d'alberi come di biſſo.* GERM. Ein garten gebeld oder etwas das man auß blumen/kreutern/blumen in den gärten zur zierd oder vmb deß ſchattens willen macht. HISP. *Iardin, lugar deleſtable obrado en diuerſas figuras.* ANGL. *The making of images of beaſtes or other thinges in gardens.*} Opus ex arbore, aut frutice, aut herba, ornatus, aut vitandi æſtus cauſa factum: vt ſunt teſtudines, cameræ, naues, auiculæ & huiuſmodi, quæ ex buxo, vel hedera, & huiuſmodi, quarum natura ſequax eſt, & flexibilis, fieri conſueuerunt. Dictum topiarium ἀπὸ τῶν τόπων, hoc eſt, à locis quæ in his varia conſtituuntur: quæ & topida ab idoneis ſcriptoribus nuncupantur. τοπεῖα. Vitruu. *lib.*7. Habentem deorum ſimulacra, ſeu fabularum diſpoſitas explicationes, non minus Troianas pugnas, ſeu Vlyſſis errationes per topia, cæteráque, quæ ſunt eorum ſimilibus rationibus ab rerum natura procreata. Quidam inde Torpiarij appellationem deductam exiſtimant, quòd plantæ funium modo flexibiles & ſequaces, in quaſlibet formas ducantur. Græci enim funes in nauibus τοπεῖα, & τόπια appellant. Opus topiarium. Plin. *lib.*15. *cap.*30. Accedit in topiario opere lauri genus, quæ taxa dicitur: ramos ſpargit à radice topiarij ac coronarij operis. Hinc Topiarij dicuntur, qui topiaria faciunt: ſicut coronarij, qui faciunt coronas. {οἱ τὰ κηποδενδρα ποιοῦντες. GALL. *Iardiniers qui font ouurages de verdure és iardins.* ITAL. *Chi fanno tali figure.* GERM. Ein gebeldmacher/der luſtgezierd in den gärten macht. HISP. *Iardineros que afeitan aſſi los jardines.*} Idem Plin. *lib.*15.*cap.*29. Satiuæ myrti genera topiarij faciunt. Plin. iun. *Epiſt.*63. Ineſt huic computationi ſumptus ſupellectili, ſumptus atrienſium topiariorum. ¶ Ars item ipſa Topiaria dicitur, vt argentaria. {ἡ ἐν τοῖς κήποις χειρουργικὴ ſeu κηπευτική. GALL. *L'art & meſtier de faire verdure és iardins.* ITAL. *Arte di fare tali figure.* GERM. Die kunſt luſtgebeld/oder andere gartengezierd zumachen. HISP. *Arte para afeytar aſſi los jardines.*} Cicer. *ad Quint. fratr. lib.*3. Vt denique illi palliati topiariam facere videantur, id eſt, artem exercere topiarij operis. ¶ Topiaria opera, in pictura, dixit Plin. *c.*10. *lib.*35. Vide Turn. *cap.*23. *lib.*18.

Tŏpŭs, locus. {τόπος. GALL. *Lieu.* ITAL. *Luogo.* GERM. Ein ort. HISP. *Lugar.* ANGL. *A place.*}

TOPARCHA, τοπάρχης, loci alicuius præſes, τόπου ἄρχων.

Toparchia, imperium toparchæ. Gloſſ. τοπαρχία pagus.

Tŏpĭcŭs, a, um. {τοπικός, ή, όν. GALL. *De lieu.* ITAL. *Coſa di luogo.* GERM. Den orts. HISP. *Coſa de lugar.* ANGL. *Of a place.*} Localis. Vnde Ariſtoteles & Cicero libros ſuos, quos de inuentione argumentorum conſcripſerunt, Topica appellarunt, quòd in iis doceatur, quemadmodum ex certis locis argumenta eruantur. Cic. *Trebatio lib.*7. Inſtituit Topica Ariſtotelica conſcribere.

Tŏpĭcē, es, τοπική, ars ipſa inueniendorum argumentorum. Cicer. *in Top.* Inueniendi verò artem, quæ Topice dicitur quæ ad vſum potior erat, & ordine naturæ certè potior, totam reliquerunt.

Topium, τόπιον, τοπεῖον, & τοπεῖα, funis quo lignum alligatur, vt olearij torcularis, nauis rudens, &c. Hinc

Topiarius, a, um, topiis ſtructum. Sic opus topiarium: ars topiaria, qua topiis coniniciunt: topiarius ſeruus, artis eius peritus.

TOPOGRAPHVS, τοπογράφος, qui loca γράφει, deſcribit.

Tŏpŏgrăphĭă, τοπογραφία, loci deſcriptio, Topographia ripulæ. Cic. *ad Attic. lib.*15. Itaque me referunt pedes in Tuſculanum, & tamen hæc topographia ripulæ videtur habitura celerem ſatietatem.

‖Topoteretes, Locum tenens, Vicarius. Buleng.

Topotereſia, copiæ militares. Idem.‖

Tŏpŏthĕſĭă, τοποθεσία, Situs loci, vel deſcriptio.

Tŏppĕr, obſoleta dictio, qua antiquiſſimi vtebantur pro celeriter, ſeu confeſtim, ſtatim. ταχέως. Næuius apud Feſtum, Capeſſe flammam Volcani topper.

‖Toragium ornatus inimicus. Pap. leg. Choragium ornatus inimicus.

Tŏrāle, contractè‖ toral, is, quoduis lectuli ſtragulum. כסוי *ceeiui.* ἐπίβλημα, στρῶμα. GALL *Couuerture de lict ou loudier.* ITAL. *Coperte da letto.* GERM Ein bettdecke. HISP. *Los manteles, colcrer de cama.* ANGL. *Any couuerlet or couering of a bed.*} Horat *lib.*1. *Epiſt.*

——*Ne turpe toral, ne ſordida mappa*

Corruges nares.

Idem *in Serm.*

Et Tyrias dare circum illota toralia veſtes.

Duo toralium fuiſſe genera Paulus ſignificat *l.*3. *de ſupel. leg.* vnum quod ſtraguli nomine contineretur, alterum quod non contineretur. Hoc autem plagam appellatum Non. teſtatur, grande ſcilicet linteum tegmen. Ob eam forte cauſſam ita dictum, quòd plagis, id eſt, foraminibus peruium ac pellucidum eſſet Hotom.

Tŏrānĭus, Mangonis nomen eſt, apud Plin. *lib.*7. *cap.*12. qui M. Antonio iam Triumuiro duos inſigni forma pueros pro geminis vendidit, quorum tamen alter in Aſia genitus erat, alter trans Alpes. Detecta deinde fraude puerorum ſermone, quum ab Antonio increparetur venditor, reſpondit ſe ob id ipſum tanti vendidiſſe, quòd gemini non eſſent, quoniam in iis qui eodem vtero ſint editi, mira non debeat videri ſimilitudo: ſed in tam diuerſis regionibus vſque adeò concordi figura reperiri, ſupra omnem eſſe taxationem. Quo tam opportuno reſponſo

verſutus mango, tantam Antonio admirationem iniecit, vt aliud in cenſu ſuo nihil haberet charius.

Tōrcŭlare, is, vel Torcular per apocopen, Machina eſt premendis vuis oliuiſque accommodata, a torquendo dicta. {פורה *purah* יקב *jekeb*. ληνός. Gall. *Vn preſſoir*. Ital. *Torcolo*. Germ. Ein trott. Hisp. *Torno de huſillo*. Angl. *A preſſe for wine, ſider or veriuce*.} Columell. *lib*. 12. *cap*. 50. de olei loquens factura, Tum diligenter mundatam, protinus in torcular deferri, & integram in fiſcinis nouis includi, præloque ſubiici, vt quantum poſſit, paulatim exprimatur. Quo in loco Columella aperte diſtinguit torcular a prælo. Eſt enim torcular (vt diximus) tota illa machina, vino oleove exprimendo inuenta. Prælum autem ipſa trabs, qua vuæ oleæve premantur. Lacus autem, in quem defluit muſtum, ex vinaceis expreſſum. Priſcianus ſecundam dictionis huius ſyllabam præcipit eſſe producendam: alij tamen contra corripiendam contendunt, analogiam ſequentes, quod in dictione Specular, quæ huic per omnia ſimilis videtur, mediam ſyllabam conſtet corripi.

Tōrculārium, ij, Torcular Cato *c*. 18. Torcularium ſi ædificare voles.

Tōrculum, i, Torcular. Cato *cap*. 1. Ad villam quum venias, videto vaſa torcula, dolia, multæne ſint. Plin. *lib*. 18. *cap* 33. Viginti iugeribus ſufficit vnum torculum.

Tōrcŭlārĭŭs, a, um, adiectiu. quod ad torcular pertinet. {ὑπολήνιος. Gall. *Appartenant à preſſoir*. Ital. *Pertinente à torcollo*. Germ. Zu der trotten gehörig. Hisp. *Pertenecientе à torno de huſillo*. Angl. *Belonging to a preſſe*.} Varro *de re ruſtic*. *lib*. 1. *cap*. 22. Si ſit centum iugerum, habere oportet vaſa torcularia inſtructa trina. Colum. *lib*. 12. *c*. 18. Tum lacus vinarij torcularij, & fora, omniáque vaſa, &c. Torcularia cella, idem *lib*. 1. *cap*. 6.

Tōrcŭlārĭŭs, ij, ſubſt. qui torculari premit vuas. {ὁ ἐργάτης, ὁ τὰς σταφυλὰς ἐμπατῶν ἢ θλίβων. Gall. *Preſſoireur*. Ital. *Chi preme con torcolo*. Germ. Ein trotter/trottknecht. Hisp. *El que apreta con torno*. Angl. *A preſſer or he that preſſeth*.} Col. *lib*. 11. *c*. 30. Quia interdum multitudo baccæ torculariorum vincit laborem.

Tōrcŭlus, a, um, adiectiuum, quod ad torculum pertinet. {ὁ ληναῖος, ὑπολήνιος, vel ὑπολήνιος. Gall. *De preſſoir, ſeruant à preſſoir*. Ital. *Che ſerue al torcolo*. Germ. Zu der trotten dienſtlich. Hisp. *Coſa que ſierue à torno de huſillo*. Angl. *Of or ſeruing to à preſſe*.} vt, Torculus funis, Cato *c*. 135. Funem torculum ſiquis faciet, &c.

Tores, pro torques antiqui dixerunt, quemadmodum hoc Seruilius & etiam Flauius Pomponianus notat. Soſipater *lib*. 1.

Tŏreumă, atis, & Toreumatum, i. {מקלעת *mikla'hat*. τόρευμα. Gall. *Ouurage de taille en boſſe, piece d'ouurage taillée*. Ital. *Opera fatta al torno, ſculpita, ò di rilieuo*. Germ. Ein getrayte oder außgegrabne geſchnitzelte arbeit. Hisp. *Vaſo torneado o eſculpido*. Angl. *Plate chaſed or ingrauet, work imboſſed*.} Vas aliudve opus torno factum, aut alioqui artificioſè cælatum. Eſt enim τορεύειν, tornare, ſiue ſculpere. Vnde & ars ipſa Toreutice dicitur. {τορευτική. Gall. *L'art de tailler ou grauer en boſſe, ou en leueure, ou de relief*. Ital. *Arte di lauorare al torno, ò di rilieuo*. Germ. Die kunſt des träeens oder auffſtechens vnd zuſchnitzelns. Hisp. *Arte de tornear, ò eſculpir*.} Plin. *lib*. 34. *cap*. 8. primùm à Phidia inuentam ſcribit, ſed à Polycleto Sicyonio conſummatam. Martial. *lib*. 3.

Artis Phidiacæ toreuma clarum.

Saluſt. *in Iugurth*. Tabulas, ſigna, toreuma emunt. in plural. Toreumata vulgò dicuntur, *Vaſes, ou autres pieces taillés en boſſe*.

Toreuta, τορευτής, tornator, tornio.

Tŏrmĕntum, i, Cruciatus, qui aut eruendæ veritatis, aut criminis puniendi cauſa fieri ſolet. {דאבון *deabáh* דאבון *daabón*. βάσανος. Gall. *Gehenne, torture, tourment, ſupplice*. Ital. *Tormento, pena, ſupplicio*. Germ. Ein peinigung/folterung. Hisp. *La queſtion de tormento, tormento*. Angl. *A torment or rack made with cordes to trye the ſtrenth of one*.} à torqueo, quod inter cætera ſignificat crucio, βασανίζω. Sueton *in Tiber*. *cap*. 19. Tormentis expreſſa confeſſio eſt cogitata facinoris. Idem *in Calig*. *cap*. 32. Sæpè in conſpectu prandentis vel comeſſantis ſeriæ quæſtiones per tormenta habebantur. Ouid. *Eleg*. 1. *lib*. 5. *Triſt*.

Exigit vt nulli gemitus tormenta ſequantur.

Cicer. 5. *de finib*. Vtque in omnibus tormentis conſeruetur vita beata. Horat. 1. *Epiſt*. 2.

Inuidia Siculi non inuenere tyranni

Maius tormentum.

Cicer. 3. *de nat. deor*. Anaxarchum Democritum à Cyprio tyranno excarnificatum accepimus Zenonem Eleatem in tormentis necatum. ¶ Tormentum ſimpliciter pro cruciatu ac dolore. Celſ. *lib*. 7. *cap*. 7. Cùm toties acus tranſuet, neceſſe eſt longum tormentum magnam inflammationem moueat. ¶ De luctu. Senec. *cap*. 3. *de conſol. ad Marc*. Non eris in ærumnis, nec te tormentis macerabis. Præterea tormentum generale vocabulum eſt omnium machinarum ſaxa, tela, & id genus varia torquentium. {מחי *mechí*. μηχανή. Gall. *Inſtrument de guerre à getter loing, comme pierres, boulets, & autres choſes*. Ital. *Machina da guerra per lanciare pietre o altre coſe*. Germ. Ein gerüſt mit dem man etwas in die weite vnd höhe wirfft/ein gewerff. Hisp. *El engeño para combatir*.} Cæſ. 1. *Comm*. Ad extremas foſſas caſtella conſtituit, ibique tormenta collocauit. Virg. 11. *Æneid*.

Fulminis in morem, aut tormento ponderis acti.

Cæſ. 2. *de bell. ciuil*. Tormenta mittere (i. tela.) ¶ Tormentis preſſa veſtis & condita ſplendeſcere. Senec. *cap*. 1. *de tranquill*. Placet non in ambitionem cubile compoſitum, non ex arcula prolata veſtis, non ponderibus, aut tormentis ſplendere cogentibus preſſa, ſed domeſtica, & vilis &c.

Tōrmĭnă, morbus inteſtinorum, quem δυσεντερίαν Græci vocant. {στρόφος. Gall. *Trenchees de ventre, flux de ventre auec ſang & trenchees*. Ital. *Dolore di ventre, di panza, de corpo*. Germ. Darmgicht/grimmen/bauchwech. Hisp. *Torſion de vientre ò bariga, y con fluxo de ſangre*. Angl. *Gripinges, paines or gnawinges of the ſtomack or bellie*.} Celſus *lib*. 4. *c*. 15. Proxima his inter inteſtinorum mala tormina eſſe conſueuerunt: δυσεντερία Græcè vocantur. Intus inteſtina exulcerantur: ex his cruor manat: iſque modò cum ſtercore aliquo ſemper liquido, modò cum quibuſdam quaſi mucoſis excernitur. Interdum ſimul quædam carnoſa deſcendunt. Frequens deiiciendi cupiditas, dolorque in ano eſt. Hæc Celſus. Plin. *lib*. 20. *cap*. 14. Mentaſtrum torminibus cholericis efficaciſſimum. Cicer 2. *Tuſculan*. Quam ut idem forticulum ſe in torminibus & ſtranguria ſua præbeat. Columell. *lib*. 12. *cap*. 7. Sequitur torminum vitium, quorum ſignum eſt cruenta & muccoſa ventris proluuies. Hinc torminoſi, qui eum morbum patiuntur, quos & dyſentericos Græco vocabulo appellant, {δυσεντερικοί. Gall. *Suiets à trenchees de ventre, ou qui les ont*. Ital. *Soggetti a tal dolore di ventre ò che l'hanno*. Germ. Bauchwech vnd ſo darauff folget/dem roten ſchaden oder durchlauff vnderworffen. Hisp. *Atorçonados aſſi*.} Cic. *Tuſc*. Itaque dicimus graueduioſos quoſdam, quoſdam torminoſos. non quia ſemper ſint, ſed quia ſæpe ſint.

Tōrmĭnālis, quod tormina infert. {ὁ στρόφους ποιῶν. Gall. *Qui engendre des trenchees de ventre*. Ital. *Coſa che genera tal male*. Germ. Das grimmen oder bauchwech macht. Hisp. *Coſa que engendra tal torçon*. Angl. *That ingendreth paines or gripinges of the bellie*.} Plin. *lib*. 15. *cap*. 21. de ſorbis agens, Quartum genus torminale appellant.

¶Tornacum, *Tornay Dornick*, V. E. Flandriæ, olim Remenſi, nunc Cameracenſi A. ſuffraganea.¶

Tornamentum, vel torneamentum, in hiſt. medij æui. Germ. Turnieren. Gall. *Tournoyer*. Ital. *Torniare*. eſt imaginario ludo equis decurrere, Troiam ludere, haſtiludio ſe exercere. a tornare, vertere ſe, vt in conflictu ſit.

Tōrnātĭlis, Torno, as, vide *Tornus*.

Tŭrnŭs, {τόρνος. Gall. *Tour au tourneur*. Ital. *Torno*. Germ. Ein dräheſtul/oder drähetſen. Hisp. *Inſtrumento para tornear, torno*. Angl. *A turning inſtrument*.} Inſtrumentum fabrile, quod ligna, ebur, & reliqua eiuſmodi polita reddantur. Virg. *in Bucol. Eclog*. 3.

Lenta quibus torno facili ſuperaddita vitis.

Idem 2. *Georg*.

——— *Aut torno raſile buxum.*

Plin. *lib*. 7. *cap*. 56. Normam autem & libellam, & tornum & clauem Theodorus Samius inuenit. Idem *lib*. 16. *c*. 40. Calices ex Terebintho ſolitus facere torno.

Tōrnātĭlis, e, quod torno factum eſt. {τορνευτής, τορνευτός. Gall. *Fait au tour, tourné*. Ital. *Fatto al torno, tornito*. Germ. Gedräet. Hisp. *Tornear, con torno*. Angl. *Made with à turning inſtrument*.}

Tŏrno, as, Torno conficio vel polio. {τορνεύω, τορεύω. Gall. *Tourner, faire au tournoir*. Ital. *Tornire, far al torno*. Germ. Drähen. Hisp. *Tornear con torno*. Angl. *To make or trimme any thing with a turning inſtrument*.} Plin. *lib*. 36. Lapis eſt qui cauatur, tornatúrque in vaſis coquendis cibis vtilia. Cicer. 3 *de vniuerſ*. Idque ita tornauit, vt nihil effici poſſit rotundius. ¶ Verſus male tornati, pro male elaboratis, κακῶς τετορνευμένοι. Horatius *de Arte*,

Bis térque expertum fruſtrà, delere iubebat,

Et malè tornatos incudi reddere verſus.

Hinc detorno, quod eſt, ex materia quapiam torno aliquid efficio. ἀποτορνεύω. Plin *lib*. 13. Lignum grande intus, firmæque duritiæ, ex quo velares detornant annulos.

Toron, is, τορών, lacus eſt Chalcidis circa quem fabæ ſponte proueniunt. Autor Plin. *lib*. 18. *c*. 12.

Tŏrōnē, es, τορώνη, oppidum in ora Macedoniæ, in ortum vergente, à quo propinquus ſinus Toronicus, ſiue Toronæus appellatur. Meminerunt huius oppidi Plin. *lib*. 4. *cap*. 10. & Ptolem. *lib*. 3. *cap*. 13. Vulgò *Agiomamma*.

Tŏrōsŭs, a, um, vide *Torus*.

Tŏrpēdo, pro piſce. Vide *Torpor*.

Tŏrpĕo, es, ui, Stupeo, piger ſum & ſegnis, languidus ſum & remiſſus. {פגר *pighghér* נעצל *nehetsál* נרפה *nirpáh*. ἀναισθητέω, ἀργέω, ναρκάω. Gall. *Eſtre engourdi, auoir les membres gourdis & endormis*. Ital. *Eſſer debile, pigro, languido*. Germ. Faul vnd laß ſein/von trägheit rogen/vnfrütig ſein. Hisp. *Entomecerſe*. Angl. *To be a ſleape as the partes of the bodie ar, to be ſlow, dull, or heauie*.} Plaut. *Amphitr*. *ſc*. 1. *a*. 1. Totus torpeo. Velleius, Torpebat oppreſſa dominatione ciuitas. Virg. *lib*. 2. *Georg*.

——— *conſertóque agmine cerui*

Torpent mole noua & ſummis vix cornibus extant.

Cic. 1. *de nat deor*. Deum ſic feriatum volumus ceſſatione torpere, vt ſi ſe commouerit, vereamur ne beatus eſſe non poſſit. Liu. 7. *bell. Punic*. Deligati ad palum, virgiſque cæſi & ſecuri percuſſi adeo torpentibus metu qui aderant, vt non modo ferocior vox aduerſus atrocitatem pœnæ, ſed ne gemitus quidem exaudiretur. Virg. 1. *Georg*.

Nec torpore graui paſſus ſua regna veterno.

Tŏrpēſco, Piger ſiue torpidus fio. {פגר *pighghér* נעצל *nehetsál* נרפה *rapháh*. ναρκάω, ἀργέω. Gall. *Deuenir ou eſtre engourdi & comme endormi*. Ital. *Deuenir ſtupido como adormentato*. Germ. Faul oder vnfruchtbar werden/von faulkeit ſtarrend werden. Hisp. *Entomecerſe*. Angl. *To waxe ſlow, heauie or dull, or ſleaping as the partes of the bodie*.} Saluſt *in Iugurth*. Cæterùm ingenium quo neque amplius in natura mortalium eſt, incultu atque ſocordia torpeſcere ſinunt. Plin. *lib*. 9. *cap* 35. Flaueſcunt tamen & illæ ſenecta, rigiſque torpeſcunt. de margaritis.

Tŏrpŏr, is, Animi & corporis ſtupor, à torpedine piſce, cuius contactu corpus ſtupeſcit. {עצלה *hatslah* עצלות *hatluth*. νάρκη, νάρκωσις. Gall. *Engourdiſſement, ou endormiſſement de membres*. Ital. *Torpore, debolezza*. Germ. Faulkeit/vnmüſſerkeit/vngelindſame der glidern vnfruchtſamkeit. Hisp. *Entomecimiento*. Angl. *Dullneſſe, heauineſſe, or ſleaping of the partes of the bodie*.} Cic *lib*. 2 *de nat. deor*. Aliæ fuga ſe, aliæ occultatione tutantur, atramenti effuſione ſepiæ, torpore torpedines. Virg. *lib*. 11 *Æneid*.

Illi membra nouus ſoluit formidine torpor.

Tŏrpōro, as, Torporem induco. {רפה *rippah*. ναρκόω. Gall. *Rendre engourdi & endormi, faire ou rendre ſtupide & ſans ſentiment*. Ital. *Far ſtupido*. Germ. Faul vnfruchtbar oder ſtartzend machen. Hisp. *Entomecer à otro*. Angl. *To mak dull and ſlow or heauie*.} Turpil. *in Hetærio*,

vt citat Nonius, Stupidus aſtat, ita eius aſpectu repens cor torporauit hominis amore, id eſt, torpefecit.

Tŏrpĭdŭs, a, um, Segnis, ſtupens, piger. {עצל *Batſel.* *ναρκώδης.* GALL. *Tout engourdi.* ITAL. *Tutto ſtupido.* GERM. Faul als ob einer halb lam wer. HISP. *Enttomecido y ſin ſentido.* ANGL. *Slow, dull.*} Liuius 5. *bell. Punic.* Tum inter torpidos ſomno pauentéſque ad necopinatum tumultum & inermes in cubilibus ſuis oppreſſos illa cædes edatur, à qua vos heſterno die reuocatos ægrè ferebatis. Vſus eſt & *lib.* 2. eiuſdem belli.

Tŏrpedo, inis, fœm. gen. Piſcis genus qui limo merſus occultat ſe, & piſces ſupra natantes torpentes facit: poſtquam obtorpuere deuorat. *νάρκη.* Plin. *lib.* 9. *c.* 42. Nouit torpedo vim ſuam, ipſa non torpens merſaque in limo ſe occultat. Quo in loco torpedo apertiſſimè eſt fœmin. generis: quod eſt contra eos qui maſculini generis eſſe putant. Idem Plin. *lib.* 32. *cap.* 1. Ex eodem mari turpedo etiam procul & a longinquo, vel ſi haſta virgáve attingatur, quamuis prævalidos lacertos torpeſcere, quamlibet ad curſum veloces alligari pedes tradunt. Cic. 2. *de nat. deor.* Atramenti effuſione ſepiæ, torpore torpedines ſe tutantur. ¶ Accipitur & pro ſegnitie, torpore, ſiue ſtupore. {עצלות *Batslúth* עצלה *Batsláh* *νάρκη.* GALL. *Endormiſſement de membres: Engourdiſſement.* ITAL. *Stupore de membri.* GERM. Trägheit/unfruchtſamkeit/ungleitſame von groſſer faulkeit. HISP. *Enttomecimiento.* ANGL. *A ſleaping of the members of the bodie.*} Sal. *lib.* 1. *hiſtor.* Hæc ſi placent, ſi tanta torpedo animos obrepſit, &c.

Tŏrquātŭs, *Τορκουᾶτος*, cognomen Titi Manlij, à torque impoſitum, quem occiſo ad Anienem Gallo detraxit. Hic eſt ille Torquatus Manlius, cuius iniuſſu quum filius aduersùs hoſtem, à quo prouocatus fuerat, pugnaſſet, eóque occiſo, equeſtria ſpolia victor ad patrem tuliſſet, ſubitò eum, quòd aduersùs edictum ſuum & rei militaris diſciplinam feciſſet, virgis cæſum ſecuri iuſſit percuti. ¶ Torquatus alius fuit Mediolanenſis, qui ſpectante Tiberio principe, tres vini congios vno impetu hauſit: vnde & Tricongij nomen accepit. Vide Plin. *lib.* 14. *cap.* 22.

Tŏrquātŭs, adiectiuum, vide *Torques.*

TŎRQVĔO, es, ſi, um, & tortum, Curuo, inflecto. {חשק *beſchác* כפף *chaphápb* עות *Bivvéth.* *στρέφω, ἀγκυλόω, λοξόω.* GALL. *Tordre, tortuer, tourner.* ITAL. *Torcere, lanciare.* GERM. Winden/krümmen/umbtrehen. HISP. *Torcer.* ANGL. *To whirle about, to vexe, to caſt with the arme or a ſling.*} Plin. *lib.* 36. *cap.* 25. Neceſſarium binas per diuerſas coaſſationes ſubſterni, capita earum præfigi clauis, ne torqueantur. Virgil. *lib.* 2. *Georg.*

——Ityreos taxi torquentur in arcus.

Seneca *c.* 3. *de tranquill.* Torquent calumniatores, &c. ¶ Torquere aliquando ponitur pro gyro celeri rotare. {סבב *heséb.* *στροβέω, κυκλόω, γυρόω.*} Virg. 1. *Æneid.*

——at illum ter fluctus ibidem
Torquet agens circum, & rapidus vorat æquore vortex.

Ouid. *lib.* 5. *Faſt.*

Ille meas remis aduena torſit aquas.

¶ Aliquando pro torquendo iacere. {ירה *Jaráh.* *βάλλω, ῥίπτω.*} Virg. 5. *Æneid.*

In medios telum torſiſti primus Achiuos.

Horat. 2. *Epiſt.* 2.

Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum.

Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

——an te genitor quum fulmina torques
Nequicquam horremus?

¶ Torquere oculum, Ita ſurſum aut deorſum versùs flectere, vt altera veluti cuiuſdam lucis reuerberatio videatur. Cicer. 4. *Academ.* Itaque Timagoras Epicureus negat ſibi vnquam quum oculum torſiſſet, duas ex lucerna flammulas eſſe viſas. ¶ Aliquando pro gubernare. {נהג *nibégb.*} Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

Cœlum & terras qui numine torquet.

¶ Aliquando pro ſuſtinere. Idem *lib.* 6. *Æneid.*

——vbi maximus Atlas
Axem humero torquet.

¶ Accipitur quandoque torquere, pro quæſtionem de aliquo habere, quod fit eruendæ veritatis cauſa. {*Βασανίζειν.* GALL. *Gehenner, tormenter.* ITAL. *Dare la tortura, tormentare.* GERM. Peinigen/folteren. HISP. *Atormentar.*} Torquemus, inquit Donatus, hominem, extorquemus veritatem. Cicer. *Attic.* Apud Rhodios liberi, ciuéſque torquentur. ¶ Torquere in caput, vt, ſeruum in domini caput torquere, quod & contra, vel in dominum dicitur. ¶ Transfertur & ad animum pro eo quod eſt angere, ſiue moleſtia afficere. {עצב *betſéb.*} vt, Torqueri ſuorum deſiderio, apud Senec. *cap.* 14. *de conſol. ad Polyb.* Tranſlatum à diſtortione membrorum in eculeo cum cruciatu. Cicer. *Attic.* Equidem dies noctéſque torqueo. Plin. *Epiſtol.* 198. Remitte aliquid adoleſcentiæ ipſius, remitte lacrymis, remitte indulgentiæ: ne torſeris illum, ne torſeris etiam te. Aliquando pro nere, *ξαίνειν.* vt eſt illud Iuuenalis,

Penelope melius, melius torquetis Arachne.

Aliquando pro trahere. Virg. 6. *Æneid.*

——Torquétque ſonantia ſaxa.

Cicer. *in Orat.* Oratio ita flexibilis, vt ſequatur quocunque torqueas. Torquere funem, eſt torquendo ex funiculis pluribus funem vnum efficere. *χοῖνον πλέκειν.* Propertius,

Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno:
Æternúmque tuam, paſcat aſelle famem.

Torquere ius per tranſlationem, eſt peruertere, aut euertere. {עות *Bivvéth.*} Cic. *pro Cæcinna,* An verbo ac litera ius omne torqueri, &c. Huius compoſita ſunt Abſtorqueo, contorqueo, detorqueo, diſtorqueo, extorqueo, intertorqueo, obtorqueo, prætorqueo, & retorqueo: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Tŏrtus, a, um, participium. Cruciatus. {מעצב *meBſáb.* *βασανισθείς.* GALL. *Tormenté.* ITAL. *Tormentato con battiture.* GERM. Gepeinigt/gefoltert. HISP. *Atormentado.* ANGL. *Tormented.*} Cic. *in Topic.* Nam & verberibus torti, & igne fatigati, quæ dicunt, ea veritas videtur ipſa dicere. ¶ Tortus vino vel ira dicitur, qui aut per ebrietatem, aut iræ impotentiam, quæ tacenda erant nequit continere. Horat. 1. *Epiſt.* 19.

Arcanum neque tu ſcrutaberis illius vnquam:
Commiſſúmque teges & vino tortus & ira.

¶ Tortus, flexuoſus, obliquus. {עקלקלות *Bakalkalóth* הפכפך *haphachpháoh.* *διάστροφος.* GALL. *Tortu.* ITAL. *Torto.* GERM. Gebogen/krumb. HISP. *Tuerto ò torcido.* ANGL. *Bowed, crooked.*} Ouidius 2. *Metamorph.*

Nec te dexterior tortum declinet ad anguem.

Torta ſupercilia, apud Plaut. *in Ruden.* Et conditiones tortæ, apud eundem in *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Conditiones tetuli tortas, confragoſas, &c. Habet & alia ſignificata, quæ quoniam ſuprà explicuimus in verbo *Torqueo,* ſuperuacaneum foret hic denuò inculcare.

Tŏrtus, us, Ipſe torquendi actus. {עוותה *Bavvathah* עקלקלה *Bakalkaláh.* *στρόφη, διαστροφή, σκολιότης.* GALL. *Tortuoſité.* ITAL. *Tortuoſita.* GERM. Ein krümme/biegen. HISP. *Torcedura ò corcoba.* ANGL. *Crookedneſſe.*} Cic. 3. *de diuin.* Vidimus immani ſpecie, tortúque draconem Terribilem. Virg. *lib.* 5. *Æneid.*

Nequicquam longos fugiens dat corpore tortus.

Tŏrtum, vox obſoleta, qua antiqui vtebantur pro tormento. Pacuuius *Duloreſte,* vt citat Nonius, Nam te in tenebras ſæpè lacerto fame clauſum, & fatigans artus, torto diſtraham.

Tŏrtŭōſŭs, a, um, Obliquus & multis flexibus ſinuoſus. {עקלקלון *Bakallathón* הפכפך *haphachpách.* *ἑλικοειδής, σκολιός.* GALL. *Tortu.* ITAL. *Tortuoſo, torto.* GERM. Das vil krumb hin/hin vnd wider gebogen. HISP. *Tuerto ò torcido.* ANGL. *That is bowed or crooked.*} Cic. *in Lælio,* Neque enim fidum poteſt eſſe multiplex ingenium, & tortuoſum. Tortuoſum diſputandi genus, apud eundem 4. *Acad.* Tortuoſa vrina, apud Plin. *lib.* 21. *cap.* 17. quæ tortuoſè defluit. Et apud Gellium *c.* 11. *lib.* 13. Res anxiæ & tortuoſæ.

Tŏrſio, nis, verbale. {עצב *Betſéb.* *στρόφος.* GALL. *Tourment, tranchee.* ITAL. *Torcimento.* GERM. Krümmung/item das krimmen. HISP. *El torçon ò tormento.* ANGL. *A tormenting or griping.*} vt, Torſio ſtomachi, id eſt, tormina ſiue eroſiones ab humoribus acribus. Plin. *lib.* 20. *cap.* 17. Priuatim eius vſus contra torſiones ſtomachi in tepida aqua & cruditates.

Tŏrtĭlĭs, e, quod retortum & replicatum eſt. {משזר *moſchzár.* *στρεπτός.* GALL. *Tortu, entortillé.* ITAL. *Torto, intorrigliato.* GERM. Gewunden/gekrümpt. HISP. *Torcido.* ANGL. *That is writhed or wrelled.*} Ouid. *in Epiſt.*

——Paridis ad Helenam,
Tortilis à digitis excipis anſa meis.

Lucanus *lib.* 6.

Hunc aut tortilibus vibrata phalarica neruis Obruat.

Ouid. 1. *Metam.*

——caua buccina ſumitur illi
Tortilis in latum quæ turbine creſcit ab imo.

Tŏrto, as, Iterum ac iterum torqueo. {*Βασανίζω.* GALL. *Tordre ſouuent.* ITAL. *Torcere bene.* GERM. Hin vnd hår biegen. HISP. *Torcer mucho.* ANG. *To wherle about of ten.*} Vetus eſt frequentatiuum à verbo Torqueo. Pomponius in decuma fullonis, vt citatur à Nonio: Vbi inſilui in cochlearum equuleum, vbi tolutim tortor, &c.

Tŏrtŏr, is, qui veritatis eruendæ cauſa tormenta admouet, quod quoniam hodie carnificum officium eſt, factum eſt vt tortorem accipiamus pro carnifice. {*Βασανιστής.* GALL. *Bourreau qui baille la gehenne & torture.* ITAL. *Chi da il tormento.* GERM. Ein peiniger/folterer. HISP. *Atormentador, ò torcedor.* ANGL. *A racker or tormenter.*} Cic. *pro Cluentio,* Quum iam tortor, atque eſſent tormenta ipſa defeſſa, neque tamen illa finem facere vellet, &c. Liu. 10. *bell. Maced.* Conſpectum tortoris, verberúmque non ſuſtinuit. Horat. 3. *Carm. Od.* 5.

Atqui ſciebat, quæ ſibi barbarus tortor pararet.

Tortores item ab Ammiano dicuntur, qui ſaxa aliáve tela ex balliſta, aliáve machina eiaculantur. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 3. Tortoréſque acerrimos gnaróſque noſtri tergi. ¶ Tortor cognominatus Apollo: eóque cognomine is Deus quadam in parte vrbis colebatur: vt auctor eſt Suet. *in Auguſt. c.* 70.

Tŏrtē, aduerb. {*σκολιῶς, διεστραμμένως, πλαγίως.* GALL. *Tortement, tortueuſement, en tordant.* ITAL. *Tortuoſamente.* GERM. Krumm/gebogenlich. HISP. *Torcidamente, torciendo.* ANGL. *Crokedlie, awrie.*} Lucr. *lib.* 4.

——quamuis tortè penitúſque remota
Omnia, &c.

Tortiuus, a, um, torquendo expreſſus.

Tŏrtĭuum muſtum quod dicatur, docet his verbis Columell. *lib.* 12. *c.* 36. Tortiuum muſtum dicitur, quod poſt primam preſſuram vinaceorum circunciſo pede exprimitur. {*δευτερίας οἶνος,* ſeu *πίεσμα.* GALL. *Vin de preſſurage.* ITAL. *Vino di torcolo.* GERM. Nachtruck oder Trocken/der wein vom nachtruck. HISP. *El vino que ſale del huſillo.* ANGL. *Preſſed or wrong wine.*} Cato *de re ruſt. c.* 23. Circuncidaneum appellat, quod exprimatur pede vinaceorum ante circunciſo. Tortiuum (inquit) muſtum circuncidaneum ſui cuique dolio diuidito.

TŎRQVĒS, & Torquis, modò maſculini, modò fœminini generis: Colli & ſummi pectoris ornamentum, ex auro, argento, gemmis, aliáve materia. {ענק *Banák.* *στρεπτόν.* GALL. *Collier ou carquan.* ITAL. *Collana, collare.* GERM. Ein halßketten/halßband/etwas das man zur zierd vmb den hals windt. HISP. *Collar.* ANGL. *A collar or chaine.*} Cicer. 3. *Offic.* Atque hic T. Manlius is eſt, qui ad Anienem Galli, quem ab eo prouocatus occiderat, torque detracto, cognomen inuenit. Propert. *lib.* 4. *Eleg.*

Torquis ab inciſa decidit vna gula.

Gell. *lib.* 4. *cap.* 13. Caput Galli præcidit, torquem detraxit, eámque ſanguinolentam in collum poſuit.

Torquatus, a, um, Torque inſignitus: vt, Palumbus torquatus cuius collum circulo quodam veluti torque cingitur. {*στρεπτοφόρος.* GALL. *Qui a vn collier ou carquan au col.* ITAL. *Chi ha la collana al collo.* GERM. Das ein ring oder gezierd vmb den halß hat. HISP. *El que ha tal collar.* ANGL. *That hath a collar or chaine.*} Ariſtoteles *φάσσαν* appellat. Martial. *lib.* 13.

Inguina torquati tardant, hebetántque palumbi,
Non edat hanc volucrem qui cupit eſſe ſalax.

¶ Torques aureis militibus ob rem ſtrenue geſtam donari ab Imperatoribus ſolebant: vnde Torquati milites dicti, qui hoc honoris genus virtute erant conſequuti. Sueton. *in Auguſt. cap.* 43. Torque aureo donauit, & paſſus eſt Torquati ferre nomen. Horum duo erant genera, ſimplares, duplaréſque. Veget. *lib.* 2. Torquati (inquit) duplares & torquati ſimplares erant, quibus torquis aureus ſolidus virtutis præmium fuit: quem qui meruiſſet præter laudem interdum duas conſequebatur annonas, duplares duas, ſimplares vnam. Autor tamen eſt Plin. *lib.* 33. *cap.* 2. priſcis Romanorum temporibus auxiliares tantùm & externos aureis torquibus donari ſolitos, at ciues non niſi argenteis. Torquatos hodie equites (inquit Budæus) vocare poſſumus, qui *Cochleati* dicuntur, quos rex Gallorum geſtamine ſuo regióque inſigniuit. De Torquati cognomine & hiſtoria, Gellius *cap.* 13. *lib.* 9.

Tōrrēns, tis, maſculini generis, Riuus, fluuiúſque temporarius non è fonte, ſed è pluuia naſcens, æſtate ſiccus, hyeme magno fluens impetu. {נחל *nachal.* χείμαῤῥος. Gall. *Vn torrent.* Ital. *Torrente.* Germ. Ein waldwaſſer/ ein bach ſo vom rägen gähling angeht. Hisp. *El arroyo, chorro ò corriente.* Angl. *A ſtreame comming downe an hill cauſed by water or ſnow.*} Virg. 2. *Æneid.*

———aut rapidus montano flumine torrens,
Sternit agros, ſternit ſata læta, boúmque labores.

Quintilian. Neque fontibus puris, neque torrentibus turbidis, ſed lenibus ſtagnis ſimilis Rhodij Oratores. Senec. *epiſt.* 40. de oratione Philoſophi loquens: Perennis ſit vnda, non torrens. Quintilian. Torrenti verborum inani ſe dare.

Tōrrēns, participium ſiue nomen ex participio, Rapidus, vehemens, concitatus. {חזק *chazák* איתן *ethán.* σφοδρὸς, ἄκαιος, ῥέων. Gall. *Vehement & impetueux, roide.* Ital. *Vehemente, impetuoſo.* Germ. Streng/ mit vngeſtümme daher farend. Hisp. *Vehemente, fuerte y arrebatado.* Angl. *Vehement, ſwift, roaſting or roſling.*} Virg. 7. *Eclog.*

Hic tantum Boreæ curamus frigora, quantum
Aut numerum lupus, aut torrentia flumina ripas.

Idem 3. *Georg.*

Necnon & torrentem vndam leuis innatat alnus.

¶ Inuenitur etiam paſſiuè, vt apud Liuium *lib.* 4. *d.* 5. Torrens ſole miles. ¶ Hinc Torrentior, & Torrentiſſimus. Plin. *lib.* 3. *c.* 6. de Pado flumine, Agris quàm nauigiis torrentior, &c. Iuuen. *Sat.* 3.

Ingenium velox, audacia perdita, ſermo
Promptus, & Iſæo torrentior,

hoc eſt, vehementior & concitatior. Stat. 3. *Sylu.*

Tempus erat cæli quum torrentiſſimus axis
Incumbit.

Campi torrentes ſanguine apud eundem 1. *Sylu.* hoc eſt, vndantes, & torrentium fluxum imitantes. Ripæ torrentes pice. Virg. 9. *Æneid.*

Dixerat idque ratum Stygij per flumina fratris,
Per pice torrentes, atráque voragine ripas Annuit.

Torrens oratio. Quintilian.

Tōrrĭs, is, maſcul. gener. Fax, interprete Nonio, hoc eſt, ſtipes ſemiuſtus, & adhuc ardens, aut ſaltem ignitus quum titio ſit torris extinctus. {אוד *ud.* δαλός. Gall. *Vn tiſon allumé.* Ital. *Tizzone.* Germ. Ein brand. Hisp. *Tizon.* Angl. *A fier brande.*} Lactant. Titionem vulgus appellat extractum foco torrem, ſemiuſtum, extinctum. Virg. 12. *Æneid.*

Obuius ambuſtum torrem Chorinæus ab ara
Corripit, & venienti Ebuſo, plagámque ferenti
Occupat os flammis.

Ouid. 8. *Metam.*

Funereum torrem medios coniecit in ignes.

Tōrrĕo, es, ui, toſtum, Ad ignem ſolémve ſicco, arefacio. {חמם *chimmém* יקד *jakádh* שרף *ſoráph* יבש *jibbéſch* חרבין *hirbieb* קלה *kaláh.* ξηραίνω. Gal. *Roſtir, ſeicher au feu, bruſler.* Ital. *Seccare, arroſtire.* Germ. Dörren. Hisp. *Toſtar ò quemar, ſecar.* Angl. *To drie or burne.*} Plin. *lib.* 11. *c.* 10. Deinde ſole verno torreantur. ¶ Nonnunquam ponitur pro aduro ſiue comburo. Cic. *de ſomn. Scip.* Medium autem illum circulum Solis calore torreri. Virg. 4. *Georg.*

Iam rapidus torrens ſitientes Sirius Indos
Ardebat cælo.

Neque ſolùm torreri calore dicimur, verumetiam frigore: vt annotauit Marcellus citans locum Varronis ex Eumenidibus, Capite operto eſſe iubet: ante lucem ſuſcitat: frigore torret: venatum eiicit. Torreri item dicuntur carnes quæ ſine aqua ad ignem coquuntur. {ὀπτᾶν. Gall. *Roſtir.* Ital. *Arroſtire.* Germ. Brahten/röſten. Hisp. *Toſtar.* Angl. *To broyle or roaſt.*} Virg. 5. *Æneid.*

Subijciunt verubus prunas, & viſcera torrent.

Cic. *in Piſon.* Sapientem in Phalaridis tauro incluſum ſuccenſis ignibus torreri. ¶ Accipitur aliquando pro vertere. Lucan. *lib.* 7.

———Ingentes fato torrente ruinas.

Tōſtŭs, a, um, aliud partic. {מרבך *murbách* קלוי *kalúi.* ὠπτημένος. Gall. *Roſti, haui, ſeché au feu.* Ital. *Seccato, arroſtito.* Germ. Gedörrt/ gebrahten. Hisp. *Toſtado ò quemado, ſecado.* Angl. *Toaſted, roaſted, dryed with the fier.*} Ouid. 12. *Metam.*

———& corpora toſta
Carne replens.

Virg. 1. *Georg.*

Et medio toſtas æſtu terit area fruges.

¶ Maturitas toſta, quæ ex quadam veluti aſſatione Solis acquiritur. Plin. *lib.* 12. *c.* 7. Deeſt toſta illa maturitas: ideóque & rugarum coloriſque ſimilitudo de pipere.

Tōrrĭdŭs, a, um, actiue ponitur, & ſignificat id quod aridum facit, quódque torret. {יקד *jakéda* מיבש *mejabbéſch.* καυσηρὸς. Gall. *Ari, ſec, haui, tout roſti & ſeché.* Ital. *Secco, arroſtito.* Germ. Dürr/trettig zu dörren/ oder zu brahten. Hisp. *Seco, toſtado.* Angl. *Dry, that hath loſt naturall moiſture.*} vt, quum æſtatem torridam dicimus, aut Solem torridum. Virg. 7. *Eclog.*

———iam venit æſtas
Torrida, iam læto turgent in palmite gemmæ.

¶ Nonnunquam paſſiuè pro exuſto, ſiue ſicco, & ſole, ignéve torrefacto: vnde zonam torridam vocamus, quæ inter duos tropicos ſita, aſſiduo æſtu torretur. {נשרף *niſráph.*} Virg. 1. *Georg.*

Quinque tenent cælum Zonæ: quarum vna coruſco
Semper ſole rubens, & torrida ſemper ab igni.

¶ Torridus macie, id eſt, ſiccus. {יבש *jabéſch.* κατάξηρος.} Cic. *pro lege Agrar.* Quem hominem vt grandi macie torridum Romæ, contemptum, abiectum videbamus, &c. ¶ Torridus frigore Liu. 1. *bell. Pun.* Ad hæc peruſti artus, niue rigentes nerui, membra torrida gelu, quaſſata, fractaque arma. ¶ Hinc retorridus eiuſdem ſignificationis. Col. *lib.* 3. Niſi eum reciderìs, arbor tota fiet retorrida.

Tōrrēſco, Torridus fio, exuror. {הוקד *hukádh* נשרף *niſráph.* ὀπτάομαι. Gall. *Se roſtir & ſeicher au feu & au ſoleil.* Ital. *Seccarſi, arroſtirſi.* Germ. Gebrennt/oder gebrahten werden. Hisp. *Secarſe, quemarſe.* Angl. *To be roſted or dried at the fier.*} Lucret. *lib.* 3.

———non invenio cui non ſit acerbum,
Ignibus impoſitum calidis torreſcere flammis.

¶ A quo Retorreſco, de quo ſuprà ſuo loco.

Tōrrēfăcio, is, Torridum reddo, arefacio, ad ignem ſolémve ſicco. {יבש *jibbéſch.* ὑποθερμαίνω, ξηραίνω. Gall. *Seicher, roſtir.* Ital. *Seccare, arroſtire, roſtire.* Germ. Dörren/brahten. Hisp. *Secar, toſtar, quemar.* Angl. *To mak drie to roſt.*} Col. *lib.* 2. *c.* 21. Et ſubinde opportunis ſolibus torrefacta proteritur. Idem *lib.* 6. *c.* 7. Quidam vinaceorum duas libras torrefaciunt, & ita conterunt.

‖Torta, azima, placenta ſic dicta, quam paſtores victori dabant. Scal. Lex. gr. b.

Tortula, dimin. Cath.‖

Tōrtŏr, Tortum, Tortuoſus, Tortus, vide *Torqueo.*

‖Tortza, fax. L. g. b.‖

Tōruē, Toruitas, vide *Toruus.*

Tōrŭs, i, quiuis funis ex loris retortis, vnde nomen habet. {חבורות *ſeböth.*} Cato, Funem exordiri oportet longum pedes LXXII, toros III. Habeat lora in toros ſingulos, 9. lata digitos duos. Hinc quòd lecti toris tenderentur, Torus lectus dictus eſt. {מטה *mittáh.* εὐνὰς. Gall. *Vn lit, table.* Ital. *Letto, tauola.* Germ. Ein Bett. Hisp. *La meſa do comemos ò el lecho.* Angl. *A bed.*} Virg. 2. *Æneid.*

Inde toro pater Æneas ſic orſus ab alto.

Plin. *lib.* 8. *c.* 47. Antiquis enim torus è ſtramento erat, qualiter nunc etiam in caſtris gauſape. ¶ Conſors tori, coniux. Ouid. 1. *Met.*

Cum conſorte tori parua rate vectus adhæſit.

Socia tori, vxor. Ouid. 10. *Metam.*

Appellátque tori ſociam.

Idem 2. *Faſt.* Torus ſocialis. Idem *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.*

Incidat & veſtro rara querela toro.

Torus, inquit Varro 4. *de L. L.* à toruo, quòd is in promptu. Sed torus eſt quiuis funis ex loris retortus: vnde nomen habet. Cato. Funem exordiri oportet longum pedes 72. toros 3. habeat lora in toros ſingulos 9. lata digitos. Quòd toris lecti tenderentur, ab eo toros vocarunt, Herodotus τόνους vocat: τὰς τόνους ἰψώσας τῆς κλίνης, ἱμάντας. ¶ Tori item dicuntur eminentiæ muſculorum, quales in robuſtioribus compactionibúſque corporibus cernuntur quodammodo nodoſæ, & colliculorum ritu inter quaſdam quaſi valleculas nonnihil aſſurgentes. {οἱ μυῶνες. Gall. *Muſcles de chair, charnure.* Ital. *Muſcoli carneſi.* Germ. Fleiſchmäuſen. Hisp. *Morzillos de carne.* Angl. *The braunes of the armes and legges.*} Virg. 3. *Georg.*

Luxuriátque toris animoſum pectus.

Hinc Athletarum tori, Quintilian. Et Gell. *cap.* 14. *lib.* 5. Toris comiſſque fluctuantibus Leo. ¶ Inde toroſus, a, um, dicitur quod tororum amplitudine corporis robur præ ſe fert. {ὁ μυῶδης, μυώδης, ſαρκώδης, εὔσαρκος. Gall. *Qui a gros moignons ou muſcles de chair, charnu.* Ital. *Di groſſi muſcoli, carnuto.* Germ. Bollſchechtig/der voll fleiſchmäuſen iſt. Hisp. *Coſa que tiene tales morzillos de carne, carnoſo.* Angl. *Corpulent, groſſe ſtrong in braunes of legges and armes.*} Hinc apud Columellam legimus parandos eſſe boues nouellos ceruice longa & toroſa. Quod & de venis dicitur, quum varicum in morem quibuſdam in locis turgeſcunt. Cor. Celſ. *lib.* 7. *c.* 19. Ac per ipſos venarum toros inæquale eſt, atque in eandem ſententiam dixit Perſ. *Sat.* 3.

Hic populus ridet multúmque toroſa iuuentus
Ingeminat tremulos naſo criſpante cachinnos.

¶ In herbis item cæteriſque plantis, prominentes partium calli, & in ſe pusillum modo collecti, tori nominantur. Plin. *lib.* 10. *c.* 5. Breuioris eſt, ſed toroſior amariórque inula.

Torŭlus, i, diminutiuum, Paruus lectus. {εὐνάδιον. Gall. *Petit lit.* Ital. *Letticello.* Germ. Ein bettlin. Hisp. *Pequeño lecho.* Ang. *Litle bed.*} Plaut. *in Amph.* Tum meo patri torulus inerit aureus ſub petaſo. Vbi interpres Trochulus legendum eſſe contendit, & rectè. ¶ Torulus item ornatus capitis muliebris, à toro diminutione factum. Varr. *lib.* 4. *de ling. Lat.* Arbitror autē eſſe reticulum ex filis factū quo crines includuntur.

Toroſus, toris plenus, fortis, ſuperbus.

Tōrvŭs, a, um, Specie ipſa ferociam præ ſe ferens. {ἀγριωπὸς, γοργωπός. Gall. *Horrible à voir, qui a le regard felon, affreux.* Ital. *Terribile, ſpauentevole, fiero.* Germ. Scheützlich/grauſamme angeſichtes. Hisp. *Ayrado, cruel.* Angl. *Sterne, cruell and ſturdie in lookes grimme, terrible, fell.*} Quam vocem a tauris declinatam putat Seruius, quorum propriam vult eſſe toruitatem. Alij à terrore deducunt: nonnulli etiam a torto aſpectu. Virg. 3. *Georg.*

——— optima torua
Forma bouis cui turpe caput, cui plurima ceruix.

Plin. *lib* 7. *c.* 19. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam, toruitatemque naturæ. Quintil. Tendere confidentia vultum, quo ſit magis toruus. ¶ Facies torua, Ferocitatem quandam ipſo aſpectu præ ſe ferens. Col. *lib* 6. *c.* 20. Neque enim alio diſtat bonus taurus à caſtrato, niſi quòd huic torua facies eſt. Ouid 15. *Met.* ¶ Torua vina dicuntur aſpera, & indomita, ſiue immitia. Plin. *lib.* 7. *c.* 23. Cultura quoque torua fiunt vina. Catull. *de com. Beren.*

Inuiſente

Inuiſente nitu prælia torua viro.

Tōruē, toruum & torue, aduerb. {ὑπόδρα, ὑποβλεψάμενος, ὑποβλεψάμενος. GALL. *Affreuſement, auec vn regard felon.* ITAL. *Terribilmente, fieramente, con animo fiero.* GERM. Scheutzlich. HISP. *Ayrada y cruelmente.* ANGL. *Grimmelie in loking, ſowerlie.* } Plaut. Quid me torue aſpectas? Apul. Quum toruum in eos intueretur. Virg. 4. *Æneid.*

Talibus Æneas ardentem, & torua tuentem
Lenibat dictis.

Tōruĭtās, atis. {ὑπόδρα βλέμμα σκυθρωπόν. GALL. *Affreuſeté.* ITAL. *Stortezza, fierezza di guardare.* GERM. Scheutzlich angeſicht / ſchlim geſicht. HISP. *Aquella diſpoſicion ayrada.* ANGL. *Sowernesse lowering, crooked frowning or crabed looking.* } Propriè taurorum eſt, quaſi taurorum acerbitas. Plin. *lib.* 7. *c.* 19. Erit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam, toruitatémque naturæ duram & inflexibilem.

[Torynes, cochlear, quo olla vertitur. Poll.]

Tŏt, pluralis tantùm numeri, & indeclinabile, Tam multi. {כמה *chammó*. τοσοῦτοι. GALL. *Autant.* ITAL. *Tanti.* GERM. So vil. HISP. *Tantos en numero.* ANGL. *So many.* } Habétque ferè adiunctam particulam Quot. Cic. *de Aruſp. Reſpon.* De nullo opere publico tot Senatus extant conſulta, quot de mea domo. Idem *de Orat.* Quot homines, tot cauſæ. Ouid. 13. *Metam.*

At nihil impendit per tot Telamonius annos
Sanguinis in ſocios.

¶ Tot pro totidem dixit Fab. Quintilian.

Totfariam, tot modis fando: & tot modis in genere.

Tŏtĭdem, Æquè multi, nec plures, nec pauciores. {τοσοῦτοι. GALL. *Tout autant.* ITAL. *Altre tante volte.* GERM. Eben ſo vil. HISP. *Otros tantos.* ANGL. *So many.* } Cicer. 2. *de diuinat.* Proclus, & Euryſthenes gemini fratres fuerunt: at hi nec totidem annos vixerunt, &c. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Sex ego Faſtorum ſcripſi, totidémque libellos.

Idem 13. *Metam.*

Totidémque gradus diſtamus ab illo.

Tŏtiēs, aduerbium, Tam ſæpè. {כמה פעמים *chammah pehamim*. τοσαυτάκις. GALL. *Autant de fois.* ITAL. *Tante volte.* GERM. So vil mahl. HISP. *Tantas vezes.* ANGL. *So often.* } Cicer. *Attic. lib.* 7. Interim velim mihi ignoſcas, quòd ad te ſcribo tam multa toties. Huic reſpondet relatiuum Quoties. Idem *lib.* 1. *Epiſtolar.* Quoties mihi certorum hominum poteſtas erit, toties ad te ſcribam. Plaut. *Milit. ſc.* 4. *a.* 2. Facito vt memineris. Toties monere mirum eſt. ¶ Toties De, bis Suetonius *in Caligul. cap.* 17. Congiarium populo bis dedit trecenos H S. toties abundantiſſimum epulum Senatui equeſtrique ordini, &c.

Totiugis, e, & Totiugus, a, um, tot modis iugatus, tam varius & multiplex. Apul. *flor. lib.* 2.

Totmodos, a, um, tot modos habens. q. [illegible].

Tŏtus, a, um, vocula redditiua ad quotus. Manil. *lib.* 3.

Detrahitur ſumma tota pars, quota demit vtramque
Omnibus ex horis æſtiua nocturne noctu,
Solſtitum ſummo peragit cùm Phœbus Olympo.

Tōtŭs, Integer, vniuerſus, ſolidus. {כל *chol* כליל *chalil*. ὅλος. GALL. *Tout.* ITAL. *Tutto.* GERM. Gantz. HISP. *Toda coſa y entera.* ANGL. *All the whole, every whitte in quantitie.* } Totum & omne ſic differunt, quòd totum ad quantitatem refertur, omne ad numerum: totum partium, omne numeri denotat plenitudinem. Poetæ tamen iſta confundunt. Fit autem Totus à tot, quamuis tot breue ſit, Totus verò priorem producat: quam tamen Quotus eandem habeat breuem. Totæ ædes, id eſt, integræ. Plaut. *in Moſtell ſc.* 2. *a.* 1. Ædificantur ædes totæ denuò. Idem *ibidem ſc.* 3. *a.* 2. Credo tollat has ædes totas. & *ſc.* 2. *a.* 1. *ibidem*, Ædes totæ perpetuæ ruant. Quintilian. Tota totis & partes partibus comparare. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Iſtoc nomine dum ſcribo expleui totas ceras quatuor. Idem *Milit. ſc.* 3. *a.* 2. Totis horis ei accubant bini cuſtodes ſemper. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.* Decem totis annis aluit vulnus. Idem *Eleg.* 1. *lib.* 5.

———Totos tolle libellos.

Plautus *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Memento dare dimidium. Quid malum, id totum tuum eſt. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Totus perij. Idem *Milit. ſc.* 4. *a.* 2. Dorſus totus prurit. Idem *Amphitr. ſc.* 1. *a.* 1. Totus torpeo. *Ibidem ſc.* 1. *a.* 5. Totus timeo. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Pauxillum amare ſanè bonum eſt: Inſanè, non bonum: verum totum inſanum amare, hoc herus meus facit. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Vt me quoquam mitteret hunc annum totum (alibi, perpetuum) Idem *Aulul ſc.* 1. *a.* 2. Si quò me totum ire vis operam dabo. *Ibidem ſc.* 1. *a.* 3. Totus doleo atque oppidò perij. *Ibidem ſc.* 5. *a.* 3. Argus, qui oculeus totus fuit. *Ibidem*, Oſſa atque pellis totus eſt. Tibull. *lib.* 4.

Quod tibi ſi verſus noſter totúſve minuſve, Vel bene ſi totus.

Idem *lib.* 4.

Et quinque in partes totus diſponitur orbis, &c.

Totus in amore vel in ſtudiis eſſe dicitur, qui ita amat, vel ſtudet, vt nullam temporis portionem alteri rei decidat. ¶ Toto in Dat. contra ſuperſtitioſam Grammaticorum rationem. Celſ. *lib.* 4. *c.* 12. Cataplaſmata toto ventri imponere.

Tōxĭcum, i, Venenum, quaſi taxicum: quoniam taxos arbor eſt veneni præſentiſſimi, adeò vt ſi iumenta eius folia comederint, emoriantur. {ראש vel רוש *roſch* חמת *chemáth*. τοξικόν, ἀκόνιτον, φάρμακον. GALL. *Poiſon.* ITAL. *Toſſico, vna ſorte di veleno.* GERM. Ein gifft. HISP. *Ponçona del çumo del texo arbol.* ANGL. *Venim, poiſone.* } Plin. *lib.* 16. *c.* 10. de taxo agens, Hanc Seſtius ſmilacem vocari dixit, & eſſe in Arcadia tam præſentis veneni, vt ſi quis ſub ea dormiat, cibúmve capiat, moriatur. Sunt qui & taxica hinc appellata dicunt venena, quæ nunc toxica dicimus, quibus ſagittæ tinguntur. Hæc ille. Ouid. 4. *de Pont. Eleg.* 7.

Aſpice & miſti ſub adunco toxica ferro,
Et telum cauſas mortis habere duas.

Idem 2. *Amor. Eleg.* 2.

Non ſcelus aggredimur, non admiſcenda tuimus
Toxica.

Plaut. *in Merc.* Ibo ad medicum, atque ibi me toxico morti dabo.

TR

Trăbālis, vide *Trabs.*

Trăbeă, τραβέας, nomen Poëtæ cui inter Comicos octauus locus aſſignatur. Huius meminit Cic. *lib.* 4. *Tuſc. & de finib.* ¶ Eſt & Trabea, genus veſtis. {ἁλουργίς. GALL. *Vne robe ancienne de quoy vſoyent les roys & augures.* ITAL. *Habito antico vſato dai Re.* GERM. Ein kleydung vor zeitten den Königen oder ſunſt hoch geachten leuten als den vögelſchawern / breuchig. HISP. *Veſtidura que era propria de Reyes.* ANGL. *A robbe which the ancient, kinges and ſooth ſayes did weare.* } Cuius tria ſunt genera, vt Suet. *lib. de veſtium generibus*, inquit, Vnum, quod diis ſacratur tantum de purpura: aliud quod eſt regum, purpuræ aliquid albi habens admiſtum: tertium augurale, ex purpura & cocco miſtum. Erat autem veſtis togata purpura circumducta ſub tegmine puniceo, quam aureæ fibulæ annectebant. Trabeæ regalis meminit Virg. 7. *Æneid.*

Ipſe Quirinali lituo, paruáque ſedebat
Succinctus trabea, læuáque ancile gerebat,
Picus equûm domitor.

Ouid. 2. *Faſtor.*

Pulcher & humano maior trabeáque decorus
Romulus.

¶ De Trabea veſte legendus Auſon. *in grat. act.* In funebri pompa vtebantur & Equites trabea, ſi Tacito credimus, qui *lib.* 3. de funere Germanici ſic ait, Igitur Tribunorum centurionúmque humeris cineres portabantur, præcedebant incompta ſigna, verſi faſces: atque vbi colonias tranſgrederentur, atrata plebes, trabeati Equites, pro opibus loci, veſtem, odores, aliáque funerum ſolennia cremabant.

Trăbĕāti, qui trabea ſunt induti. οἱ ἁλουργίδα ἀμπεχόμενοι, ἁλουργίδα περιβεβλημένοι, τραβέαν ἐνδεδυμένοι. Ouid. *lib.* 1. *Faſtorum*,

Hoc igitur vidit trabeati cura Quirini,
Quum rudibus populis annua iura daret.

Trabs, abis, & Trabes, is, Lignum duplex (inquit Feſtus) ex duobus compactum tignis ædificij gratia. {רב *Rab* קורה *korah.* δοκός. GALL. *Vne poultre, ou vn tref de maiſon.* ITAL. *Traue.* GERM. Ein tram / Balck. HISP. *La viga.* ANGL. *A beame of an houſe.* } Virg. 2. *Æneid.*

Quum iam hic trabibus contextus acernis Staret equus.

Et *paulò pòſt*, Auratáſque trabes, veterum decora altâ parentum Deuoluunt. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Manus manicæ complexæ atque adductæ ad trabem. Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 1. *Triſt.*

Te mea ſuppoſita eſt veluti trabe fulta ruina.

¶ Interdum trabes legimus pro ipſis arboribus. Virg. 9. *Æneid.*

Lucus in arce fuit ſumma, quò ſacra ferebant,
Nigranti picea, trabibúſque obſcurus acernis.

Autor ad Herennium *lib.* 1. Niſi enim cecidiſſent ad tertiam abiegnæ trabes, Argo illa facta non eſſet. Trabes etiam de ære dicuntur ab Horatio, *Ode* 1. *lib.* 4. Et de marmore, *ibid. Ode penult.* ¶ Nonnunquam etiam pro naui ex trabibus contexta. Horat. *lib.* 1. *Carm.* —vt trabe Cypria Myrtoum pauidus nauta ſecet mare. Virg. *lib.* 3. *Æneid.* Vaſtumque caua trabe currimus æquor. ¶ Plana trabs, Trabium contextus planus. Cato *cap.* 18 Item alterum ſtipitem ſtatuito, inſuper arbores ſtipitéſque trabem planam imponito.

Trăbĭcă, inquit Feſtus dicta eſt nauis, quòd ſit trabibus confecta. Pacuu. Labitur trabica in alueos.

Trăbālis, e, Magnus, ſiue ingēs, inſtar trabis. {גדול *ghadhól*. δοκώδης, δοκοειδής. GALL. *De la groſſeur d'vne poultre, ou qui ſert à tenir au lieu d'vn poultre.* ITAL. *Della groſſezza di vn traue, ò che ſerue à traue.* GERM. Tröm mig / trommäſſig. HISP. *De la groſſura de vna viga, ò que ſierue à viga.* ANGL. *Perteaning to beames or that is lik a beame.* } vt, Telum trabale. Virg. 12. *Æneid.*

———at ſeruidus aduolat haſta
Meſſapus, teloque orantem multa trabali
Deſuper altus equo grauiter ferit.

Haſta trabalis. Statius 4. *Theb.*

——— dextraque trabalem
Haſtam intorſit agens: liquido quæ ſtridula cœlo
Fugit, & aduerſo celſa ſtetit agmine Dirces.

Clauus trabalis. τραχώδης ἧλος. Cic. 7. *Verr* Vt hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clauo figeret, cum conſilio cauſam Mamertinorum cognoſcit. Vbi trabali clauo figere beneficium prouerbialiter dictum eſt, in eodem ferè ſenſu quo dicimus, Herculano nodo aliquid ligare, vel immortali, & inextinguibili memoriæ commendare. Tractum à conſuetudine veterum, qui ad clauum figendum Dictatorem ſolerent creare, & ex clauis fixis, quòd raræ apud eos eſſent literæ, numerum annorum obſeruare. Vide Liu. *lib.* 7. *ab Vrb.* Apud Hor *lib.* 1. *Carm.* Trabalis clauus accipi videtur pro tormenti quodā genere, quum ait,

Te ſemper anteit ſæua neceſſitas,
Clauos trabales, & cuneos manu
Geſtans ahena, nec ſeuerus
Vncus abeſt, liquidúmve plumbum.

Trabucchus, machina lithobola, qua vaſti molares in hoſtes iaciebantur. Vide Hier. Mag. *Miſcell. lib.* 1.

[Tracada, ſtrues lignorum. L. g. b.]

Trăchāli, appellantur muricum, ac purpuræ ſuperiores partes. Vnde Ariminenſes maritimi cognomen traxerunt. Feſtus.

Trachalus, Orator fuit Domitiani temporibus, magna vocis, pronunciationiſque felicitate: de quo Quint. *lib.* 10. *c.* 1. & *lib.* 12. *c.* 5.

Trăchēă, τραχεῖα, Regio Aſiæ inter Ciliciam & Pamphyliam quæ notiore nomine dicitur Iſauria. Autor Stephanus. Eodem item nomine dicitur Ciliciæ pars altera & montana & aſpera, cuius etiam incolæ dicuntur Tracheotæ, Τραχειῶται. Vide Strab. *lib.* 12.

Trăchēă, ſiue Trachia, {τραχεῖα. GALL. *Le goſier, l'artere des poulmons.* ITAL. *Arteria del polmone.* GERM. Die luffrör / Lungenrör. HISP. *El garguero, arteria del pulmon.* ANGL. *The throat, or wind pipe.* } Fiſtula qua ſpiritus ab ore fertur ad pulmonem. Latini Græcorum imitatione aſperam arteriam vocant. Vide Gell. *lib.* 17. *c.* 2.

Trăchēlŭs, τράχηλος, à Græcis appellatur collum, atque adeò tota ſpina à vertice vſque ad os ſacrum: παρὰ τὸ τραχὺ ὅλον, hoc eſt, ab aſperitate.

Trachis,ſiue Trachin, inis, τραχὶς, ciuitas Phthiotidis ſub OEta monte, alio nomine ab Hercule conditore Heraclea dicta,teſte Plin.*lib.*4.*c.*7. In hac regnauit Ceyx, Alciones maritus, qui inde Trachinius cognominatur ab Ouid.*lib.*11.*Metam.*

Trachōma, τράχωμα. Dicitur ſcabrities palpebrarum interior, ſicut in eadem parte glabritas, hoc eſt, defluuium pilorum, maradoſis, & milphoſis.

Trachonitis, { τραχωνῖτις. *Vna regione de Giudei.* } Tetrarchia fuit in Decapoli Syriæ,teſte Plin.*lib.*5.*c.*18.inter Libanum & lacum Tyberiadis ſita.Huius tetrarches fuit Philippus,iuxta Euangelium Lucæ.¶ Eſt & regio (vt Hieronymus inquit) trans Boſram Arabiæ ciuitatem in deſerto,contra auſtralem plagam,quaſi ad Damaſcum reſpiciens.Hanc gentem inſtituit Cis filius Atam , vt ſcribit Ioſephus *lib.* 1. *Antiquit.* Vide Plinium *vbi ſuprà.*

[Trachurus,piſcis marinus.Rond.]

Tractātis,Tractim,Tracto,as,Tractus,vide *Traho.*

TRĀDO,is,idi,itum,in poteſtatem do,dedo,mancipo,à Trans,& do, duabus poſtremis præpoſitionis literis abiectis. { נתן *nathán* מסר *maſár* סגר *ſighghár.* παραδίδωμι, ἐκδίδωμι. GALL. *Bailler, donner & monſtrer.* ITAL. *Dare,dar tra le mani.* GERM. Geben/vberantworten/vbergeben. HISP. *Dar, traſpaſſar.* ANGL. *To giue, to deliuer into ones cuſtodie or hand.* } Plaut *Merc.* præſtò ipſi facito coram vt tradas in manum. Terentius *In Phorm.*—Verùm ſcientem, tacitum, cauſam tradere aduerſariis, etiámne id lex coëgit? Idem *Menech.*4.*a.*2. Regnum ille Hieroni tradidit. Cæſar *lib.*2. *de bell. ciuil.* Tradere ſermones alios aliis. Plaut. *Amphitr.* Rapta & raptores tradere,(id eſt,dedere.)Idem *Milit. ſc.*3.*a.*1. Cuſtodem me illi miles tradidit. Senec. *Epiſt.*62. Rebus non me trado, ſed commodo, &c. Tradere etiam eſt docere. { הורה *horáh.* διδάσκω.} Cæſar 6.*bell.Gall.* De deorum immortalium vi,ac poteſtate diſputant, & iuuentuti tradunt. ¶ Alius tradere præcepta quomodo dicimus,vide apud Senec. *Epiſt.*62. Tradendi inſcitia,(de præceptoribus.)Quintilian.¶ Hinc traditio pro doctrina,vide infrà. ¶ Interdum referre, ſcribere, ſcriptis ſeu poſteritati mandare. Gell. *lib.*1. *cap.*5. Demoſthenem tradunt & veſtitu cæteróque cultu corporis nitido,venuſto, nimiſque accurato fuiſſe. Hinc Tradentes, pro ſcriptoribus. Sueton. *in Calig.cap.*8. Vbi natus ſit, incertum tradentium diuerſitas facit. ¶ Nonnunquam additur datiuus Memoriæ. Liu.2. *ab Vrbe*, Qui captus omnibus membris delatus in curiam eſſet, eum functum officio pedibus ſuis domum rediiſſe memoriæ traditum eſt. Aliquando tamen tradere memoriæ, eſt rem ita in animo figere, vt eius nunquam nobis obrepat obliuio.Cicer.*in ſomn.Scip.*Et quæ dicam,trade memoriæ.Item,fidei alicuius committo. { הפקיד *hiphkíd.* ἐγχειρίζω.} Virg.*Eclog.*3.

——nuper mihi tradidit Ægon.

¶ Ponitur aliquando pro dare,porrigere.Cæſ.1.*bell,ciuil.*Pecuniam ex publico tradunt.¶ Præter ſuum accuſatiuum aliquando alterum habet cum præpoſitione Ad,ſiue In:vt,Tradere aliquem ad ſupplicium,Tradere ſe ad ſcientiam rei militaris.Cicer.*pro Pompeio,*Cuius adoleſcentia ad ſcientiam rei militaris, non alienis præceptis, ſed ſuis imperiis eſt tradita. Quintilian. Tradere ad poſteros gloriam. Idem Quintil. Multa in poſteros tradiderunt.Plaut.*Moſtell.ſc.*1.*a.*2. Me & meas ſpes trado in tuam cuſtodiam. Tradere ſe in ſtudium aliquod quietum, apud Cicer. *de Inuentione.* Tradere ſe in ſeruitutem alicui, apud eundem *de prouinciis Conſ.*Non rarò tamen poſterior accuſatiuus commutatur in datiuum:vt,Tradere ſe lacrymis,& triſtitiæ, apud Ciceronem *lib.*4.*Epiſtol.* Tradere ſe quieti,2.*de diuinat.*Tradere per manus,eſt de manu in manum tradere. Cæſ.1.*bell.ciuil.* Saxa multis locis prærupta iter impediebant, vt arma per manus neceſſariò traderentur. Sic & morbos per ſucceſſiones tradi dicimus. Plin. *Epiſtol.*12. Nam plerunque morbi quoque per ſucceſſiones quaſdam, vt alia traduntur. Tales enim ſunt,quos hæreditarios morbos vocamus. ¶ Conſuetudini Latinæ trade.Columell.*in Proœm.lib.*12.Hæc in OEconomico Xenophon, & deinde Cicero, qui eum conſuetudini Latinæ tradidit, non inutiliter diſſeruerunt.hoc eſt,in Latinum ſermonem vertit. ¶ Se totum tradere,pro Accommodare & parère. Cicer.*ad Tironem lib.*16. Et te totum trade: malo pauló poſt valentem,quàm ſtatim imbecillem videre. ¶ Tradere aliquem in piſtrinum, quod & trudere dicitur. Plautus *Moſtell.* Quod ſcis actutum te in piſtrinum tradier. ¶ Traditur, vel traditum eſt,hoc eſt,dicitur, vel memoriæ mandatum eſt. Plin. *lib.*8. *cap.*36. Quum pro catulis dimicat fœta,oculorum aciem traditur defigere in terram,ne venabula expaueſcat.Cicer.5.*Tuſcul.* Traditum eſt etiam Homerum cæcum fuiſſe. Traditum iri vetuſtè pro traditum iri, frequens apud Iureconſultos,quemadmodum præſtituiri,reddituiri,& ſimilia.

Trāditio, verbale. { מתנה *mattanáh* מתן *mattán* מסרת *maſſóreth.* παράδοσις, ἔκδοσις, ἐκδάδοχη. GALL. *Tradition, baillement de l'vn à l'autre.* ITAL. *Eſſo dare.* GERM. Vbergebung. HISP. *Obra de dar.* ANGL. *A giuing or de deliuering in to the and.* } Cicer. *in Topic.* Abalienatio eſt eius rei, quæ mancipi eſt, aut traditio alteri nexu, aut in iure ceſſio inter quos ea iure ciuili fieri poſſunt. ¶ Traditio,pro doctrina. { לקח *lékah.* διδαχή. GALL. *Enſeignement.* ITAL. *Lo inſegnare.* GERM. Angebung/lehr. HISP. *Enſeñança.* } Gell. *lib.*13. *cap.*21. Per quod apparet non eſſe id poeticè à Plauto dictum,ſed eam quoque traditionem fuiſſe,vt Nerio, &c. Quintilianus de præceptis Doctorum nomen Traditionis etiam vſurpauit.

Trāditor,is,proditor, προδότης. Corn. Tacit.*lib.*20. Quin potiùs interfecto traditore,fortunam virtutémque ſuam malo omine exoluerint.

TRĀDŪCO,is,xi,ctum,Per locum aliquem duco,vel de loco in locum duco,transfero,à Trans,& duco,adiectis duobus poſtremis præpoſitionis elementis. { הליך *hilích* נהג *nihegh.* πορεύω, διάγω, μετάγω, ἀναβιβάζω, διαβιβάζω. GAL. *Traduire,mener d'vn lieu en autre,faire paſſer,tranſporter.* ITAL. *Tradurre,traſportare.* GERM. Vberhinfüren/hindurch füren. HISP. *Traſpaſſar guiando.* ANGL. *To conueigh frome one place to an other, to paſſe ouer the tyme or life.* } Cæſ.1.*Comment.* Heluetii per anguſtias, & fines Sequanorum ſuas copias traduxerant, & in Heduorum fines peruenerant.Quintil. Traducere equum cum Cenſor paſſus eſt.¶ Traducere ſe,pro ridendum ſe præbere.Iuuen.*Sat.*11.

——In qua ſe traducebat Vlyſſes.

Item,Aliquem Traducere à Patribus ad plebem,Suet.*in Cæſ.c.*20.& ab Auguratu ad Pontificatum aliquem traducere. Idem Suet. *in Caligul. c.*15. ¶ Interdum idem quod traiicio,hoc eſt,in litus, vel ripam vlteriorem transueho. { עבר *'abar.* πεϱαιόω.} Cic.2.*de Inuent.*Flumen erat ita magnus,vt eò victimæ traduci non poſſent. Traduci in pompa. (id eſt,tranſuehi.) Sueton.*in Calig.c.*15. ¶ Aliquando extendo,produco. { הארך *heerich.* παρατείνω, παραμηκύνω.} Plaut. Traduce adhuc lineam pluſculam. ¶ Aliquando ponitur pro transferre, interpretari,& ex vna lingua in aliam conuertere. { העתיק *hehethik.* μεταφράζω.} ¶ Traducere vitam,vel Traducere tempus,eſt conſumere,terere,tranſigere. Cic. *de ſenect.* Vt vitam otioſam & quietam,ſine vllo labore,& contentione traducamus. Idem *Seruio Sulp.* Qua ratione nobis traducendum ſit hoc tempus. ¶ Aliquando ſiniſtram famam de aliquo ſpargere. { ANGL *To defame.* } Martial. *lib.*8. Multóque magis traduceris Apher. Liu. *lib.*2.*ab Vrbe*, de Volſcis loquens publico conſilio,ac voce præconis à ſpectaculis exactis,Vos,inquit, omnibus ciuibus, peregrinis populis ſpectaculo abeuntes fuiſſe, veſtras coniuges, veſtros liberos traductos per ora hominum. ¶ Aliquando traduces facere.Paul.*in l.ſi duo.ff. vti poſſid.* Si vicinus vites ex fundo tuo in ſuas arbores traduxit. ¶ Aliquando accipitur pro tranſmittere,& de loco,in quo quid natum eſt,aliò mittere.Iuuen.*Satyr.*7.

Quanquam & Cappadoces faciant equitéſque Bithyni,
Altera quos nudo traducit Gallia talo.

hoc eſt,quos mittit Gallia nudo pede. ¶ Traductus,a,um, Liu. *lib.*7. *bell.Pun.* Inde(e curia)traducti in concionem legati,&c. Cæſ. *lib.*3.*de bell.ciu.* Traducto flumen exercitu.

Traductio,nis, verbale, ipſe traducendi actus: vt, Traductio temporis, pro Eractione. Cicer.1.*de diuin.* Non enim illa quæ futura ſunt,ſubitò exiſtunt:ſed eſt quaſi rudentis explicatio,ſic traductio temporis nihil noui efficientis, & primum quidque replicantis. ¶ Item pro infamia.Senec.*lib.*1.*de Ira*,Hic damnato cum dedecore & traductione vitam exigit.

Traductor,aliud verbale,qui traducit. Cicer. *ad Attic.lib.*2. Vt ſciat hic noſter Hieroſolymitarius traductor ad plebem,quam bonam meis putiſſimis orationibus gratiam retulerit.

Trādūces, qui & Rumpi dicuntur, ſunt brachia vitium, quibus illæ ex arboribus in arbores traducuntur, & ſibi mutuò connectuntur. { αἱ ἀναδενδράδες αἱ ὄρχοι. GALL. *Auantins de vigne.* ITAL. *Rampolli.* GERM. Lange Räbgerten die man vberſich von einem baum zu dem andern zeucht. HISP. *Los mugrones ò prouenas de la vid.* ANGL. *To bugher or twigges of vines, werby thay be conueighed frome tree to tree.* } Varr. 1. *de re ruſtic. cap.*8. Quartum pedamentum eſt natiuum eius generis, vbi ex arboribus in arbores traductis vineæ fit: quos traduces, quidam rumpos appellant. Columell. *lib.*5.*cap.*6. Cætera ſimili ratione atque in arbuſto Italico adminiſtrantur, vt vites longis ſcrobibus deponantur,vt eadem diligentia curentur, atque in ramos diducantur,vt noui traduces omnibus annis inter ſe ex arboribus proximis connectantur, & veteres decidantur. Si tradux traducem non contingit, media virga inter eas deligetur. Quum deinde fructus pondere vrgebit, ſubiectis adminiculis ſuſtineatur.Per tranſlationem accipitur pro omni eo,quod de re aliqua in alteram transfunditur, atque ita veluti in infinitum propagatur.¶ Sic hominis genituram,humani generis traducem nonnulli appellarunt. ¶ Famam quoque Tertullianus in aurium & linguarum traduces ait proſerpere, quod aurium linguarúmque inſtrumentis propagetur,& breui temporis ſpatio infinitum propemodum capiat incrementum.

Tragacantha, τραγάκανθα, frutex eſt ſpinæ candidæ non diſſimilis,ſurculis humilibus, robuſtis, late ſe diffundentibus, inter quos frequens coma,ſed breuis, cæcis ſpinis intercurrentibus horrida, quæ ſua fronde conteguntur:radice lata,ſurculoſa,ſupra terram emergente:qua diſciſſa diſtillat è vulnere ſuccus,qui coaleſcit in lacrymam:quæ & ipſa Tragacantha appellatur. Officinæ vulgò *Dragacanthum gummi* nominant.

Tragelaphus,i, τραγέλαφος. Animal eſt ad Phaſim amnem naſcens,barbam & armorum villos hirci habens, reliqua ceruo ſimile: vnde & commiſtum ex ceruo & hirco nomen inuenit. Nos Hircoceruum vertere poſſumus.Vide Plin.*lib.*8.*c.*32.

Tragæa,æ, τραγαία Steph.inſula eſt,vna Sporadum, patria Thegiotonis Peripatetici,Ariſtotelis familiaris. Apud Plin.*lib.*4.*c.*12.legitur Tragia. ¶ Eſt item eiuſdem nominis oppidum in Naxo inſula,quo Apollo Tragius colebatur, Autor Steph.

Tragaſæ, τραγασαί, Epiri regio, teſte Steph. in qua ſal prouenit, in igne nec crepitans,nec exiliens,vt refert Plin.*lib.*31.*c.*7.

Tragelaphus, ceruus maior,pilo denſior, & colore nigrior: vnde GERM. Brandhirſch à ſemiuſti ligni colore.

Tragemata, { τραγήματα. GALL. *Deſſert de table.* ITAL. *Seconde viuande.* GERM. Die ſpeiſen den nachtiſch/als käß/obß. HISP. *Frutas,o poſtre de la meſa.* ANGL. *Banketting dishes,junkettes.* } Quæ Latini bellaria vocant, ſiue ſecundas menſas. A Græco verbo τρώγω, quod eſt comedo: cuius aoriſtus ſecundus eſt ἔτραγον.

Tragion, τράγιον, ſiue Tragonis, frutex non niſi in Creta naſcens, iunipero ſimilis:ita dicta, quòd autumni tempore eius folia hircinum virus oleant. Plinius *lib* 27.*cap.*13. ¶ Eſt & alterum tragii genus, quod & tragocerota nonnulli appellarunt,multis in locis naſcens: folia habens ſcolopendrii,& radicem ſyluestris raphani tenuem, & candidam: denique cum ſuperiore nihil præter nomen & hircinum virus habens commune.

TRĂGŒDĬA, quamuis apud Græcos accentum habeat in penultima. { τραγῳδία. GALL. *Tragedie.* ITAL. & HISP. *Tragedia.* GERM. Ein Tragedi/ein ſchawſpil in dem herrliche perſonen eingefürt werden/ ſunſt aber ein kläglichen außgang hatt. ANGL. *A tragedie.* } Poëmatis grauiſſimi genus,quo regum principúmve, aut eorum qui in aulis regum verſantur calamitates depinguntur, triſtiſſimum fere habens exitum. Ouid. *Eleg.*1.*lib.*2.*Triſt.*

Omne genus ſcripti grauitate tragœdia vincit.

Ibid. *Eſt & in obſcœnos deflexa tragœdia riſus,*

Multaque

Multaque præteriti verba pudoris habet.

Dicta tragœdia (vt quidam volunt) ab eo quòd primum eius poëmatis præmium hircus fuerit, aut certè vter hircinus vino plenus. Quod & ipſum non obſcurè indicat Horatius *de Arte,*

Carmine qui Tragico vilem certauit ob hircum.

Alij à fæce putant, quam Græci τρυγίαν vocant, Tragœdiam appellatam, quòd ora ſua fæcibus perlinebant ſcenici, ante vſum perſonarum ab Æſchylo repertum. Quam ſententiam etiam tangens Horatius dicit Tragœdiam à Theſpide repertam. *Ibid.* Ignotum Tragicæ genus inueniſſe Camœnæ. Dicitur, & plauſtris vexiſſe poëmata Theſpis, Quæ canerent, agerentque peruncti fæcibus ora. Differt autem Tragœdia à Comœdia, quòd in hac humiles & priuatæ perſonæ introducuntur: in Tragœdia reges & principes, nonnunquam etiam heroes & dij. Ad hæc Comœdia à turbulentioribus ferè rebus initium ſumens, tranquillum lætúmque ſortitur exitum. Tragœdia autem totum quidem argumentum habet luctuoſum, exitum autem triſtiſſimum. Triſtitia nanque Tragœdiæ propria eſt. Propter quod Euripides Archelao rege petente, vt de ſe Tragœdiam ſcriberet, abnuit, ac precatus eſt ne illi accideret aliquid Tragœdiæ proprium. Ouid. 3. *Amor. Eleg.* 1.

Venit & ingenti violenta Tragœdia paſſu.

Horat. 2. *Carm. Ode* 1.

Paulum ſeuera muſa Tragœdiæ
Deſit theatris.

Tragœdiis perturbari. Cicer. 1. *de Orat.* Neque verò iſtis Tragœdiis tuis, quibus vti Philoſophi maximè ſolent, Craſſe, perturbor. Sueton. *in Neron. cap.* 21. Cantabant Tragœdias perſonati. ¶ Tragœdias agere, & Tragœdias excitare, prouerbij ſpeciem habet, pro eo quod eſt, tumultum commouere. Cicer. 2. *de Orat.* Ne aut irriſione, aut odio digni putemur, ſi aut Tragœdias agamus in nugis, &c. Quintil. *lib.* 6. *cap. de Peroratione,* Nam in paruis litibus has Tragœdias mouere, tale eſt, quaſi ſi perſonam Herculis, & cothurnos aptare infantibus velis. Vide Chiliad. Eraſm.

Trăgicus, ſubſtantiuum. {τραγικός. Gall. *Ioüeur ou faiſeur de tragedies.* Ital. *Rappreſentatore di tragedie.* Germ. Ein tragedidichter oder macher. Hisp. *Repreſentador de tragedias.* Angl. *A player or maker of tragedies.*} Qui tragœdiam ſcribit. Horat. *de Arte,*

Et tragicus plerunque dolet ſermone pedeſtri.

Trăgicus, a, um. {τραγικός. Gall. *Tragique.* Ital. *Pertinente à tragedie.* Germ. Das zu einem ſolchen ernſtlichen ſchawſpil gehört. Hisp. *Coſa pertenenciente à tragedias.* Angl. *Tragicall, belonging to a tragedie.*} Quod ad tragœdiam ſpectat, vt Cothurni tragici, Poeta tragicus. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 5.

Nil illi larua, aut tragicis opus eſſe cothurnis.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Tempore deficiar tragicos ſi perſequar ignes.

Idem *in Prolog. Amphitr.* Cicer. 1. *de natur. deor.* Quod quemadmodum natura efficere ſine aliqua mente poſſit, non videtis vt tragici poëtæ, quum explicare argumenti exitum non poteſtis, confugitis ad Deum. ¶ Aliquando accipitur pro triſti, crudeli & ſcelerato, qualia ferè ſolent eſſe tragœdiarum argumenta. Liu. 1. *ab Vrbe,* Tulit enim & Romana regia ſceleris tragici exemplum, vt tædio regum maturior veniret libertas. Tragicus, ſubſtantiuum, Qui tragœdiæ autor eſt, teſte Valla. Horat. *de Arte,*

Et tragicus plerunque dolet ſermone pedeſtri.

Tragico-comœdia quid, & vnde dicta, Plaut. docet *Prolog. Amph.*

Trăgicè, aduerb. {τραγικῶς. Gall. *Tragiquement, grauement.* Ital. *Aſpramente, tragicamente, crudelmente.* Germ. Ernſtlich/prächtlich. Hisp. *Aſperamente, cruelmente.* Angl. *Tragically, grauely.*} Mœſtè, grauiter, ſublimiter, crudeliter & more tragico. Cicer. *de clar. Orat.* Hanc enim mortem Rhetoricè & tragicè ornare potuerunt.

Trăgœdus, {τραγῳδός. Gall. *Vn poete, vn ioueur de tragœdies.* Ital. *Tragedo, colui che recita le tragedie.* Germ. Ein tragedispieler. Hisp. *Repreſentador de tragedias.* Angl. *A poëte or player or tragedies.*} Actor tragœdiæ. Cic. 1. *de Orat.* Vox tragœdorum geſtus penè ſummorum actorum eſt requirendus. Horat. 2. *Epiſt.* 2.

Qui ſe credebat miros audire Tragœdos.

Trăgŏmăſchăli, τραγομάσχαλοι, à Græcis dicuntur quorum alæ hircorum virus olent: quos & Hircoſos Latini vocant. ¶ Tragœdus Iuppiter. Suet. *in Aug. c.* 27.

Tragonia, τραγωνία, herbæ nomen, quam Democritus tradidit corpori adalligatam lienes triduo abſumere, referente Plin. *lib.* 27. *c.* 7.

Tragonis, vide *Tragion.*

Tragopanades, τραγοπανάδες, aues quædam in Æthiopia, teſte Pompon. *lib.* 3. aquilis maiores, cornua in temporibus curuata habentes, ferruginei coloris, capite tantùm Phœniceo. Has Plin. fabuloſas eſſe putat, quemadmodum & Gryphas. Vide ipſum *lib.* 10. *c.* 49.

Trăgŏpōgōn, τραγοπώγων. Herba in acetariis laudata, quæ à quibuſdam barbula hircina, ab aliis come dicitur, quia folia habet inſtar croci in rotundum ſparſa: vulgò *Barba petra* dicitur in Gallia Tranſpadana. Componitur autem ex τράγος, quod ſignificat hircum, & πώγων, barba, vt iure hirci barba nominari à Latinis poſſit.

Trăgŏrĭgănum, τραγορίγανον, herba ſimilis ſerpyllo ſylueſtri.

Tragus, {עתוד *hattúd* תיש *taiſch.* τράγος. Gall. *Vn bouc.* Ital. *Becco.* Germ. Ein bock. Hisp. *Cabron.* Angl. *A bucke.*} præter vulgatam ſignificationem quæ apud Græcos hircum ſignificat, etiam frugis genus eſt, alicæ non diſſimile, minus nutriens quàm zea, & concoctu difficilis. Vide Dioſc. *lib.* 2. ¶ Item ſpongiæ genus ſpiſſum, prædurum & aſperum: de quo Plin. *lib.* 9. ¶ Eſt etiam tragus herbæ genus in maritimis maximè naſcens, ſimilitudine iunci marini: nonnulli Scorpium vocant. Vide eundem *lib.* 27. *c.* 13.

Trăgŭlă, æ, genus teli ſimilitudine haſtæ, ita dictum, quòd ſcuto infixum trahatur. {ἀκόντιον. Gall. *Vne ſorte de dard ancien comme vn iauelot.* Ital. *Dardo anticamente vſato.* Germ. Ein ſchäfflein oder dergleichen geſchoß bey den alten. Hisp. *El paſſador de balleſta de torno.* Angl. *A iaueline with a barbid head.*} Saluſt. *lib.* 4. *Hiſtor.* vt citat Nonius, Auidiſſimis atque præparatis ducibus, vt Metellus ictu tragulæ ſauciaretur. Plaut. *in Epid.* Tragulam in te ſtruit. Idem *Pſ. ſc.* 4. *a.* 1. Volui iniicere tragulam in noſtrum ſenem. (i. fallaciam. Metaphor.) ¶ Tragula item retis genus eſt, quod vulgò nunc *Trallam* vocant. {ἀμφίβληστρον. Angl. *A dragnet.*} Plin. *lib.* 16. *c.* 8. Vſus ſuberis anchoralibus maximè nauium, piſcantiúmque tragulis, & cadorum obthuramentis. Dicta tragula, quòd ex vndis vtplurimum trahatur. Tragula item videtur vehiculi genus, de quo Varr. *lib.* 4. *de L. L.* Tragula ab eo quod trahitur per terram, quanquam trahula ſcribendum [illegible] à traha.

Tragularius, qui tragulam telam iacit.

‖Tragullus, hircus, caper. Gl. g. b.‖

Tragum, genus piſcatoriæ.

Tragurium, Τραγύριον, inſula in mari Adriatico, adiacens Dalmatiæ, in qua eſt ciuitas eiuſdem nominis. Autor Ptol. *lib.* 2. & Plin. *lib.* 3. *c.* 21.

Trăhă, æ, genus vehiculi ſine rotis, quo coloni vtuntur: à trahendo dictum. {ἑλκηθρον. Gall. *Vn traineir, vne ſorte de charrette.* Ital. *Sorte di carretta.* Germ. Ein Schlitten. Hisp. *Raſtra mierra ò narria.* Angl. *A dray or ſled which goeth without wheeles.*} Virg. *lib.* 1. *Georg.* per epentheſin trahεam vocat, ſicut nauitam dicimus pro nauta, Tribuque traheæque, & iniquo pondere raſtri.

Trăhax, acis, Auidus, rapax, omnia ad ſe trahens. {גזלן *ghozél.* ἅρπαξ. Gall. *Tirant à ſoy, attrayant.* Ital. *Tirante, rapace.* Germ. Gytig/der gern zu im zeucht/der krumm händ hatt/verſchluckend. Hisp. *El que mucho arrebata, codicioſo, que mucho trae.* Angl. *Rauenous, that draweth much to him.*} Plaut. *in Perſa,* lutum lenonium, cho ſterquilinium publicum, Impure, inhoneſte, iniurie, illex, labes populi, Pecuniæ accipiter, auide atque inuide, Procax, rapax, trahax, trecentis verſibus Tuas impuritates loqui nemo poteſt.

Trăho, is, traxi, tractum, Per vim duco. {משך *maſchách* גרף *garáph.* ἕλκω, σύρω. Gall. *Tirer, attirer, attraire.* Ital. *Straſcinare, tirare, trahere.* Germ. Ziehen. Hisp. *Lleuar ò traer arraſtrando.* Angl. *To drawe by force, to trayle by the ground.*} Trahimur enim inuiti, ducimur volentes. Virg. 2. *Æneid.*

——altaria ad ipſa trementem Traxit.

Ouid. 13. *Metam.*

——vitataque traxit ad arma.

Ibidem,

Tarda futura fuga eſt geſtamina tanta trahenti.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Vterque trahunt oculos radiantia lumina Solis,
Traxiſſent animum ſic tua facta meum.

& *Eleg.* 2. *lib.* 1.

——Immeritas cur mea pœna trahis?

Senec. *c.* 7. *de conſ. ad Helu.* Quid te tam longo circuitu traho? Quintil. Verba de verbis trahunt. Plaut. *Amph.* Amphitruonem hinc collo obſtricto traham. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 3. Iuberes præcipitem in piſtrinum trahi. Idem *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Vis hæc quidem eſt trahi & trudi ſimul. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Non equidem vellem, ſed me mea fata trahebant.

Idem *Eleg.* 11. *lib.* 3. *Triſt.*

Omne trahit ſecum Cæſaris ira malum.

Senec. *c.* 21. *de tranquill.* Non ſuperfuit quod carnifex traheret. Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

Spe trahor exigua, quam tu mihi demere noli.

¶ Aliquando ſimpliciter ducere. ἄγειν. Plin. *lib.* 6. *cap.* 28. A rege Cretæ Minoë, vt exiſtimant, originem trahentes. Sic, Trahere ſortem apud Sueton. *cap.* 14. Sorte tracta, qua monebatur, &c. Item, Trahi in aliam partem mente atque animo. ¶ Aliquando ſignificat allicere. Cicer. *pro Arch.* Trahimur omnes laudis ſtudio. Et *paulo pòſt,* Optimus quiſque gloria maximè ducitur. ¶ Aliquando haurire. {דלה *daláh.* ἀντλῶ, ἀρύω, ἀρύτω.} Cicer. 2. *de natura deorum,* Ex puteis iugibus aquam calidam trahi. Aliquando protrahere, & differre. {משך *miſchſchóch.* ἀναβάλλω.} Sueton. *In Tiber. cap.* 31. Querentes trahi ſe à Cæſare, ad quem miſſi forent. Saluſt. *in Iugurth.* Adherbal, vbi intelligit omnes fortunas ſuas in extremo ſitas, hoſtem infeſtum, auxilij ſpem eſſe nullam, penuria rerum neceſſariarum bellum trahi non poſſe. Sic Celſ. *lib.* 4. *c.* 21. Non vt primum fieri poteſt, huius generis vlcera ſanare, ſed ea trahere, donec, &c. ¶ Aliquando remouere, auocare. {הסיר *heſir.* ἀφιστάναι.} Saluſt. Niſi ea res longiùs nos ab incœpto traheret. ¶ Trahere noctem ſermone, id eſt, terere ſeu conſumere. Virg. 1. *Æneid.*

Necnon & vario noctem ſermone trahebant.

¶ Trahi item dicitur, quod ita geſtatur, vt tamen humo non attollatur, quod Galli dicunt *Trainer.* Plaut. *in Ciſtell.* Amiculum hoc ſuſtolle ſaltem. i. ſine trahi, quum egomet trahor. Huic non diſſimile eſt illud Virg. 4. *Georg.*

——Latámque trahens inglorius aluum,

hoc eſt, ægrè & vix ferens aluum præ magnitudine trahi. ¶ Trahi puer dicitur, qui vix ambulare poteſt. Idem 1. *Æneid.*

——& ante puerum Aſtyanacta trahebat.

¶ Trahere ſe cum aliquo, eſt cum eo morari. Plaut. *Trinum.* Atque egomet me adeò cum illis Vnà ibidem traho. ¶ Trahere cum animo ſuo, id eſt, diu deliberare. Saluſt. *Iugurth.* 128. At Marius, multis diebus, & laboribus conſumptis, anxius trahere cum animo ſuo, omitteretne, &c. Trahere ad defectionem, eſt impellere, incitare, cogere ad defectionem. Trahere aliquem ſecum in calamitatem, eſt eum calamitatis ſuæ participem facere. Cicer. *pro Pompeio,* Non poſſunt vna in ciuitate multi rem atque fortunas amittere, vt non plures in eadem trahant calamitatem. Trahere candorem, acquirere. Plin. *lib.* 6. *cap* 16. Candorem trahunt quodam medicamine. Huic ſimillimum eſt illud apud Ciceronem 6. *Philipp.* Aliquid enim ſalis ab vxore mima trahere poteras. Trahere dictum aliquod in voluntatem, eſt dictum aliquod ſecundùm voluntatem ſuam interpretari. Plin. *de viris illuſtribus,* Hoc dicto in voluntatem tracto, &c. Trahere tutam fortunam, eſt feliciter agere. Trahere tutam pacem, eſt in tuta pace agere. Cic. *ante exilium,* Nos hic tutam, tranquillámque pacem trahimus. Diuerſum, ſiue in diuerſum trahere, eſt ancipitem & ambiguum reddere. Ter. *in Andr.* Tot me curæ in diuerſum trahunt. ¶ Trahere conſilium & rationem, pro ducere

& capere. Saluſt. Tum Marius ex copia rerum conſilia trahit: atque vt ſuis receptui locus eſſet, &c. Idem *alibi*, Quem vbi cunctari accepit, & dubium belli atque pacis rationes trahere, rurſus vti antea, &c. Budæus. ¶ Sorte trahere: Virg. 1. *Æneid.*

Iura dabat legéſque viris, operúmque laborem
Partibus æquabat iuſtis, aut ſorte trahebat.

Vbi Seruius, Propriè locutus eſt: trahuntur enim ſortes, hoc eſt, educuntur. ¶ Huius verbi compoſita ſunt, Abſtraho, attraho, protraho, retraho, & ſubtraho: quorum ſignificata explicantur ſuis locis. Ouidius *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

Ipſa ſuo quadam pondere tracta ruunt.

Idem *Eleg. 9 lib. 3. Triſt.*

Dum ſequitur celeres anchora tracta manus.

Tracta lanea pro laneis liciis, vel laneis pannis, aut lanæ glomis. Varro etiam ſuis manibus lanea tracta miniſtraſſet infectori.

Tractŭs, us, Regio, plaga. {פאה *peah* ארץ *érets* χώρα, κλίμα. Gall. *Tirement, trait, contree, region.* Ital. *Tratto, ſpacio, regione.* Germ. Landtsſtreiſ/ſtrich/gegne. Hisp. *Trecho, eſpacio de lugar, region.* Angl. *A draught, region or cuntrey.*} Cic. *pro Plancio*, Totus ille tractus celeberrimus, Venafranus ſe huius honore ornari arbitratur. Plin. *lib. 11. c. 53.* In tractu piſce viuentium Theophraſtus prodidit, boues quoque piſce veſci, ſed non niſi viuente. Virg. 2. *Georg.*

Indicio eſt tractu ſurgens oleaſter eodem.

Tractum item dicuntur circulati ſerpentum progreſſus, quos ὁλκοὺς vocant Græci. Idem 2. *Georg.*

Nec rapit immenſos orbes per humum, neque tanto
Squameus in ſpiram tractu ſe colligit anguis.

Quint. Multo gurgitis tractu fluens amnis.

Trāctō, as, frequentatiuum, Attrecto, in manu habeo. {משש *maſchâſch* גשש *giſchuſchéſch.* ψηλαφάω, χειρίζω, μεταχειρίζω. Gall. *Traitter, manier.* Ital. *Trattare.* Germ. Handeln. Hisp. *Tratar.* Angl. *To handle often or touche, to entreate.*} Iuuen. *Satyr. 6.*

Per puppem & duros gaudet tractare rudentes.

Virg. 3. *Georg.* ——— *aret*

Pellis, & ad tractum tractanti dura reſiſtit.

Colum. *lib. 6.* Talis notæ vitulos oportet, dum adhuc teneri ſunt conſueſcere manu tractare. Arte aliqua tractare hominem. Ter. *in Heaut.* —hac arte tractabat virum, Vt illius animum cupidum inopia incenderet. Plaut. *Aſin. ſc. 3. a. 1.* Ego te vt merita es tractare exequar, quum tu me vt meritus ſum non tractas, quem eiicis domo. Idem *in Auguſt. c. 13.* Non pro ſpe meritorum tractari querentibus. Suet. *in Cæſ. c. 72.* Amicos tanta ſemper facilitate atque indulgentia tractauit, vt, &c. ¶ Tractare mulierem, pro attrectare. Plaut. *Mil. ſc. 6. a. 2.* Meámne hic hoſpitam in via tractant & ludificant. (*Infrà*, attrectant.) ¶ Tractabantur ibi conſilia legatorum. Liu. *lib. 3. d. 4.* ¶ Tractare item, eſt conuiuio accipere. ὑποδέχομαι. Cic. 4. *Verr.* Hi porrò qui ſucceſſerunt, vehementer iſtius cupidè, liberaliter ex iſtius cibariis tractati, non minus, &c. Horat. 2. *Serm. Satyr. 2.*

———*tractari mollius ætas*
Imbecilla volet.

¶ Item diſſerere & deſcribere, vel deſcribendo aut narrando commemorare: quód talia frequenter videamus. πραγματεύομαι, διαλαμβάνω. Cic. 1. *Acad.* —Dabitis enim profectò, vt in rebus inuſitatis, quod Græci ipſi faciunt, à quibus hæc iam diu tractantur, vtamur verbis interdum non auditis. Plin. *lib. 12. c. 22.* Quoniam tamen hic vnguentorum materia tractatur. Item ponitur pro exerceo. πραγματεύομαι, μεταχειρίζω. Horatius,

——— *quod medicorum eſt*
Promittunt medici, tractant fabrilia fabri.

Ter. *in Prolog. Phorm.* —in medio omnibus Palmam eſſe poſitam qui artem tractant muſicam. Item pro gerere & gubernare. {נהג *nehégh.* διοικέω.} Cic. *Bruto lib. 3.* Fuit in Cilicia mecum Tribunus militum, quo in munere ita ſe tractauit, vt accepiſſe ab eo beneficium viderer, non dediſſe. Aliquando tractare eſt adminiſtrare. Idem 1. *Verr.* Eras enim tu Quæſtor, pecuniam publicam tu tractabas, id eſt, adminiſtrabas, & pecuniæ curam habebas. Tractare bibliothecam alterius eſt curare, ſiue illius curam habere. Idem *ad Sulpit. lib. 13.* Dionyſius ſeruus meus qui meam bibliothecam multorum nummorum tractauit, &c.

Trāctātŭs, participium. {ממשש *memuſchſcâſch.* μεταχειρισθεὶς, ψηλαφηθείς. Gall. *Traitté, manié.* Ital. *Trattato.* Germ. Gehandelt. Hisp. *Tratado.* Angl. *Touched or handled often, entreated.*} Cic. 2. *de legib.* Aliquoties iam iſte locus à te tractatus eſt: i. enarratus. Idem *pro Cluent.* Ab nullo ille liberalius quàm à Cluentio tractatus eſt: i. acceptus. ¶ Aliquando verbale eſt quartæ declinationis, idem aliquando ſignificans quod deſcriptio. Quintil. *in proœm. lib. 8.* Aſperiorum tractatu rerum atteruntur ingenia. ¶ Aliquando libri pars eſt in qua aliquid deſcribitur. Plin. *lib. 14. c. 4.* Toto ſeparatim tractatu teſtatus eſt ſententiam. Quintilian. Tractatus moralis & rationalis vocatur Ethice & Logice. Idem, Communis tractatus locorum. Idem, Tractatum boni & æqui tractare ſermone eruditiore. ¶ Item Gell. *cap. 3. lib. 1. & cap. 12. lib. 5. & cap. 1. lib. 14.* Tractatus dicitur, pro capite libri. Et Velleius, eodem tractatu temporum.

Trāctātĭo, verbale, Vſurpatio, vſus, tractatus, explicatio. {μεταχείρισις, ψηλάφησις. Gall. *Traitement, maniement.* Ital. *Trattamento, maneggiamento.* Germ. Handlung. Hisp. *Obra de tratar.* Angl. *An often touching or handling.*} vt, Tractatio armorum, tibiarum, philoſophiæ. Cic. 3. *de Orator.* Sic verbis quidem ad aptam compoſitionem & condecentiam, ſententiis verò ad grauitatem orationis vtatur, vt ii qui in arborum tractatione verſantur. Idem 2. *de diuinatione*, Nec verò qui tibiis aut fidibus vti volunt, ab auſpicibus accipiunt earum tractationem: ſed à muſicis. Idem 4. *Acad.* Etenim ſi quo in libro vere eſt à nobis philoſophia laudata, profectò eius tractatio optimo atque ampliſſimo quoque digniſſima eſt.

Trāctātŏr, & Tractatrix, qui, vel quæ manus agilitate membra leniter tractabat atque fricabat. Senec. *Epiſt. 67.* Quanto ergo feliciorem Mucium putem, qui ſic tractauit ignem, quaſi illam manum tractatori præſtiterit. Martialis,

Percurrit agili corpus arte tractatrix.

[Tractatorium, locus vbi cauſæ aguntur.]

Tractabilis, e, quod tractari poteſt. {ἁπτός, ψηλαφητός. Gall. *Maniable, traitable, qu'on peut toucher.* Ital. *Facile da maneggiare.* Germ. Gut zu handeln. Hisp. *Coſa que ſe trata o puede tratar.* Angl. *That may be handled or touched.*} vt, Tractabile pelagus, idem fere quod nauigabile. ¶ Tractabilis homo, manſuetus, pacatus, facilis. ¶ Non tractabile cælū. Virg. 4. *Æneid.* i. procelloſum, inquietum, impacatum. Huius contrarium eſt intractabilis, vt Intractabile ingenium: apud Gellium *lib. 1. c. 17.* Senec. Minus tractabile reipub. tempus. Quintil. Vox velut tractabilis. Suet. *in Aug. c. 65.* Agrippam, nihilo tractabiliorem, imo in dies amentiorem, in inſulam tranſportauit, &c.

Tractilis, ἑλκυστός. Gl. Cyr. qui trahi poteſt.

Tractim, aduerbium, Trahendo in longum, longo tractu, diutinè. {ἐκ παρατροπῆς. Gall. *Tout d'vne tire, d'vn trait.* Ital. *Di vn tiro.* Germ. Eins zugs/langſamlich. Hisp. *De trecho à trecho.* Angl. *By drawing a lenght.*} Plaut. *in Amphitr.* Quid ſi ego tractim tangam vt dormiat? Virg. 4. *Georg.*

Tum ſonus auditur grauior, tractimque ſuſurrant.

Gell. *c. 20. lib. 7.* Littera quæ tractim ſonat. Idem *c. 6. lib. 4. & c. 10. lib. 7.* Tractim pronunciare literam. (i. producere accentu acuto.) Senec. *Epiſt. 40.* Tractim dicere, *Dire tout d'vne ſuitte.*

Tractitius, adiectiuum à traho. Lamprid. *in Heliog.* Tractum eſt cadauer eius etiam per Circi ſpatia priuſquam in Tyberim præcipitaretur. Appellatus poſt mortem Tyberinus, & tractitius & impurus.

Tractorius, vim trahendi habens.

[Tractoria diplomata Gl. vet. quibus licentia dabatur, vtendi equis publicis curſorum. Scriban.]

Tractoria organa, à Vitruuio appellantur machinæ, quibus onera maiora ſurſum trahuntur. ἑλκυστικαὶ μηχαναί.

Traiana, Picenorum vrbs mediterranea, autore Ptol. *lib. 3. cap. 1.* Hodie *Potentia.*

[Traianopolis, *Traianopoli*, M. ſub P. Conſtantinopolitano.]

Traianus, natione Hiſpanus, omnium Romanorum principum citra controuerſiam optimus pacis, bellique temporibus clariſſimus, & in quo nihil omnino fuerit quod iure reprehendas. Vixit annos LXIV. imperauit XX. Quanta autem fuerit in eo bonitas, acclamationes principibus exhiberi ſolitæ declarant: quum Auguſti felicitatem, Traianique bonitatem illis precarentur. ¶ Fuit & Traianus Patritius, qui ſub Iuſtiniano principe floruit. Scripſit temporum epitomen nobilem. Autor Suid. ¶ Eſt etiam Traianus portus Tuſcorum. Ptolem. *lib. 3. c. 1.* Hodie *Volaterranorum portus.*

[Traiectum inferius, ad veterem Rheni alueum, hodie Vltraiectum, *Vtrech*, V. A. Batauorum.

Traiectum ſuperius, ad Moſam fl. *Maſtricht*, ſedes olim E. Turgrenſium, qui nunc Leodii reſident.]

Traiĭcĭo, is, Tranſueho, tranſporto, traduco. {עבר *âbár.* διαπεράω, διάγω, διαπορθμεύω, διαβιβάζω. Gall. *Paſſer outre, trauerſer.* Ital. *Trapaſſare, trapportare.* Germ. Vberhinfüren. Hisp. *Paſſar allende alguna coſa.* Angl. *To paſſe ouer, to go beyonde.*} In qua ſignificatione duos ferè habet accuſatiuos: alterum vi præpoſitionis, alterum communem omnibus verbis actiuis. Planc. *Ciceroni*, Exercitum ad Calendas Maias Rhodanum traieci. Idem *alibi*, Quum copias Rhodanum traieciſſem. Senec. *Epiſtola 45.* Tranſnataſſem fretum, non modò traieciſſem. Sueton. *in Tiber. cap. 9.* Traiecit dediticios in Galliam. (id eſt, curauit tranſportandos.) ¶ Aliquando neutrum eſt, & ſignificat tranſeo. περαιόω, περαιόομαι. In qua ſignificatione vnico ablatiuo contentum eſt, quem habet vi præpoſitionis incluſæ, Liu. 1. *bell. Punic.* Amnem vado traiecit. Item dicitur etiam de aliis rebus, & non ſolùm de fluuiis. Cicer. *de finibus*, Murum iaculo traiecit. Idem *in Epiſtol. familiar.* Si ſe Alpes Antonius traiecerit. Aliquando eſt Transfigo & tranſuerbero. {דקר *dâkár.* διελαύνω.} Liu. 2. *ab Vrbe*, Contra quem & ille concitat equum: tantáque vis infeſtis venientium haſtis fuit, vt brachium Ebutio traiectum, Mamitio percuſſum pectus. Traiicere in alia vaſa pro fundere in alia vaſa dixit Varr. 1. *de re ruſtic. cap. 64.* Traiicere in alium culpam aut quippiam, eſt transferre. Cicer. 1. *Verr.* Quid quum commiſerari, conqueri, & ex illius inuidia deriuare aliquid, & in te traiicere cœperit, &c. Traiicere rem, id eſt, negotium ad magiſtratus, pro reiicere. Liu. 1. *ab Vrbe.*

Traiectus, a, um, participium, Tranſuectus. {מעבר *maâbár* מובא *mubá.* διαπεραθείς. Gall. *Paſſé tout outre, paſſé à trauers.* Ital. *Paſſato.* Germ. Vberhingefürt. Hisp. *Paſſado.* Angl. *Paſſed or gone ouer.*} Cic. *ad Quirites poſt reditum*, Traiectus nauicula in Africam. ¶ Aliquando idem quod confoſſus, ſiue transfixus. διαπεπαρμένος. Plin. *lib. 11. cap. 37.* Ob hoc in præliis, gladiatorúmque ſpectaculis, mortem cum riſu traiecta præcordia attulerunt. Ouid. 5. *Metam.*

———*Traiecti ſummouit vulnere cruris.*

Traiecto, frequentatiuum. Col. *lib. 7. c. 14.* A quibuſdam ad imum acu traiectatur duo lina ducente: deinde vtriuſque lini duobus capitibus diuerſæ partes adſtringuntur.

Traiectio, nis, Tranſiectio, traductio, {מעבר *maâbár.* περαίωσις, περαίωσις. Gall. *Paſſement outre, trauerſement.* Ital. *Paſſaggio.* Germ. Vberfahrung. Hisp. *El lleuar allende, paſſamiento.* Angl. *A paſſing or going ouer.*} Cicer. *Attic.* Cautior certè eſt manſio, honeſtior exiſtimatur traiectio. ¶ Traiectio verborum, pro tranſlatione, μετάφορα. apud autorem ad Heren. *lib. 1.* ¶ Traiectio ſtellarum. Cic. 2. *de diuin.* Aſſyrii traiectiones, motúſque ſtellarum obſeruauerunt. i. πορείας, tranſitus ſtellarum errantium.

Trāiĕctus, us, Traiectio. {מעבר *maâbár.* διαπεραίωσις.} Liu. 1. *ab Vrbe*, Qui in traiectu Albulæ amnis ſubmerſus, celebre ad poſteros nomen flumini dedit. Idem *lib. 4.* Niſi in traiectu forte fluminis prohibendo. Cæſ. *lib. 2. de bell. ciu.* Traiectu intercludi. Suet. *in Aug. c. 17.* Tempeſtate bis in traiectu conflictatus.

Traiectitius, a, um, vt Traiectitia pecunia, quæ trans mare periculo creditoris vehitur, ſiue illa ipſa exportetur, ſiue etiam merces ex ea comparatæ: de hac pecunia agitur *l. 1. D. de naut. fœn. & l. 118. D. de verb. ſignif.*

Trālāt-

Trālātio, Tralatitius, Tralatus, vide *Transfero.*

Tralleis, ium, ibus, pluralis numeri tantùm, τράλλεις, Aſiæ vrbs, inter Mæandrum & Cayſtrum fluuios ſita, à Plin. & Ptolem. Cariæ, à Strabóne Ioniæ, à Steph. Lydiæ annumerata: aliis nominibus Euanthia, Seleucia, & Antiochia appellata. ¶ Sunt & alteræ Traileis, ad ipſum Meandri tranſitum ſitæ, medio ferè itinere inter ſuperiores, & Magneſiam: de quibus vide Strab. *lib.* 14.

Trāllīānus, a, um, adiectiuum, τραλλιανός: ſicut à Sardibus, Sardianus.

Trālūceo, es, Tranſluceo. {διαφαίνω. Gall. *Luire à trauers, tranſluire.* Ital. *Tralucere.* Germ. Durchſcheinen/hindurchſcheinen. Hisp. *Traſluzirſe.* Angl. *To shyne or to be bright through.*} Lucr. *lib.* 4.

Vſque adeò è ſpeculo in ſpeculum tralucet imago.

Trālūcidum, i, Pellucidum, hoc eſt, viſui peruium. {διαφανές. Gall. *Qui luit d'outre en outre.* Ital. *Lucido, chiaro.* Germ. Durchſcheinig. Hisp. *Lucido, lo que ſe traſluze.* Angl. *Bright through.*} Plin. *lib.* 21. Suauiores albæ violæ, quoniam à tralucido faciliùs accipitur aër.

Trāma, æ, Subtegmen, teſte Seruio, hoc eſt, filum quod ſtamini ex tranſuerſo intertexitur: ita dictum à trameando, hoc eſt, tranſeundo, proptereà quòd ſtamen iterum atque iterum tranſeat. {ערב *hereb.* κρόκη, ῥοδάνη. Gall. *Traime de tiſſerans.* Ital. *Trama del teſſitore.* Germ. Der eintrag eines webs. Hisp. *La trama que atrauieſa la vrdiembre.* Angl. *A weauers woll or beame.*} Plin. *lib.* 11. *cap.* 24. de araneorum telis agens, Quanta arte celat pedicas ſcutulato rete graſſantes! quam non ad hoc videtur pertinere cribratæ percitas telæ, & quadam poliuræ arte ipſa per ſe tenax ratio tramæ. Varro 3. *de L. L.* Trama quod trameat (al. tranſmeat) Frygionis veſtimentum. Iſidor. *lib.* 2. *cap.* 29. Trama, quod via recta tranſmittatur per telam. Eſt enim inter filum ſtamen currens. ¶ Trama figuræ, à Perſio dicitur, pro extenuatiſſimo corporis habitu, vmbram potius hominis quàm hominem præferente. Verba eius ſunt *Sat.* 6.

——*mihi trama figuræ*

Sit reliqua: aſt illi tremat omento popa venter.

Trāmes, itis, gen. maſc. Semita tranſuerſa. {נתיבה *nathib* נתיבות *nethibáh.* ἀτραπός. Gall. *Sentier, ſente, chemin à trauers champs.* Ital. *Sentiero, calle.* Germ. Ein vberzwerchter fußweg. Hisp. *La ſenda ò camino angoſto.* Angl. *A croſſe waye.*} Liu. *lib.* 5. Obliquis tramitibus egreſſi. Cicer. 12. *Philipp.* Num idem in Apennini tramitibus potero facere? Ouid. 3. *Faſt.*

Ventum erat ad mollem decliui tramite ripam.

Trāmitto, Tranſmitto, ſiue traiicio. {עבר *habár.* μεταβιβάζω. Gall. *Tranſmettre, tranſporter.* Ital. *Trapaſſare.* Germ. Vberhin faren. Hisp. *Embiar allende.* Angl. *To cary or conueigh ouer or beyonde.*} Cic. *ad Attic. lib.* 16. Duo ſinus fuerunt, quos tramitti oportet, &c. ¶ Tramittere ad virum, (i. in eius poteſtatem tradere.) Gell. *c.* 6. *lib.* 17. Quando mulier dotem marito dabat, tum quæ ex ſuis bonis retinebat, neque ad virum tramittebat, ea recipere dicebatur.

Tramoſerica veſtis, quæ ſtamina ex lino, tramam verò ex ſerico habet. Papias. Adiectiuum eſt Tramoſericus, a, um.

Tranio nomen ſerui eſt. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 1.

Trānāre, natando traiicere: à trans, & nato, duobus poſtremis præpoſitionis elementis abiectis. {διανήχω. Gall. *Nager outre.* Ital. *Tranotare, paſſare oltra.* Germ. Vberhin ſchwimmen. Hisp. *Paſſar à nado mar ò rio.* Angl. *To ſwimme ouer or beyonde.*} Liu. *lib.* 2. *ab Vrbe.* Multiſque ſuperincidentibus telis, incolumis ad ſuos tranauit. Virg. 2. *Georgic.*

——*Superant montes, & flumina tranant.*

Idem 6. *Æneid.*

————*illius ergò*

Venimus, & magnos Erebi tranauimus amnes.

¶ Tranare pro tranſuolare. Idem 4. *Æneid.*

Illa fretus agit ventos, & turbida tranat
Nubila.

¶ Tranare pro penetrare, ſeu tranſire. Cic. 2. *de nat. deor.* Atque id faciliùs cernemus, toto genere hoc igneo, quod omnia tranat, ſubtiliùs explicato. Haſta tranauit viri pectus. Sil. *lib.* 13. *cap.* 48.

Trānor, aris, paſſiuè. Ouid. 2. *de Arte,*

Obſequio tranantur aquæ: nec vincere poſſis
Flumina, ſi contrà, quàm rapit vnda, natas.

‖Traneus, Iulius menſis. Pap.

Tranium, *Trani*, V. A. Apuliæ Peucetiæ maritima.

Tranix. In ll. Longob. *tit.* 19. 7. Si quis tranicem de vita aliena inciderit, componat med. ſol. Intellige flagellum ‖

Trānquillus, a, um, quietus, placidus: propriéque de mari dicitur & aëre, quando nulla exagitantur tempeſtate. שקט *ſchokét* שלו *ſchaléu.* γαλήνιος, εὔδιος, ἀταράχος, ἥσυχος, νήνεμος. Gall. *Tranquille, paiſible, coy, ſerain.* Ital. *Cheto, tranquillo.* Germ. Still růwig. Hisp. *Soſſegado, ſin turbacion.* Angl. *Quiet, calme, faire.*} Cic. *pro Cluent.* Mare quod ſua natura tranquillum eſt, ventis concitatur. Plin. *lib.* 9. *cap.* 27. Subit in ſumma maria piſcis, ex argumento appellatus lucerna, linguáque ignea per os exerta, tranquillis noctibus relucet. ¶ Per tranſlationem tamen accipitur pro quieto, miti, ſeu pacato. {ענו *hanáv.*} Plaut. *in Ciſt.* Si poſſum tranquillam facere ex irato mihi. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Hunc Deum ſaturitate facias tranquillum tibi. (i. propitium.) Idem *Amph. ſc.* 2. *a.* 1. Eam ſeditionem illi in tranquillum conferet. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 3. Quia vos tranquillos video, gaudeo (de lite & iurgio compoſito.) Liu. *lib.* 5. *d.* 4. Tranquillum ab hoſtili metu agmen. Cicer. 3. *Tuſc.* Nec verò ea frons erat, quæ M. Craſſi illius veteris, quem ſemel ait in omni vita riſiſſe Lucilius: ſed tranquilla & ſerena. Lucan. *lib.* 2.

——*melius tranquilla ſine armis*
Otia ſolus ages.

Idem *lib.* 9.

——*alter vergentibus annis*
In ſenium longóque togæ tranquillior vſu
Dedidicit iam pace ducem, &c.

Claud. *de bell. Get.*

Securas iam Roma leuat tranquillior arces.

Ter. *in Andr.* Oh, tibi ego vt credam furcifer? Qui me hodie ex tranquilliſſima re coniecisti in nuptias. ¶ Tranquilla res eſt, inquit Ter. *in Phorm.* id eſt, integra res eſt.

Trānquillum, i, ſubſtantiuum ex adiectiuo, Tranquillitas. {שקט *ſchóket* שלוה *ſchaluáh.* γαλήνη, γαλήνισμα. Gall. *Tranquillité, ſerenité.* Ital. *Tranquillità, ſerenità.* Germ. Stille. Hisp. *Soſſiego, ſerenidad.* Angl. *Calmeneſſe, faireneſſe of weather.*} Plaut. *Caſin.* Tranquillum eſt, alcedonia ſunt circa forum.

Trānquillè, aduerb. quietè, citra motum & perturbationem. {γαληνῶς. Gall. *Tranquillement, tout doux, paiſiblement.* Ital. *Chetamente, pacificamente.* Germ. Still/růwigklich. Hisp. *Con ſoſſiego.* Angl. *Quietly, calmely.*} Cicer. *Attic.* Velim tranquillè à Parthis. Plaut. *Ciſtell.* Sed tranquillè, amabo, nequid quod illi doleat, dixeris. Tranquille & placidè ducere vitam, apud Cicer. 4. *Tuſc.*

Trānquillō, abſolute, pro Tranquillo tempore, quo neque cœlum, neque mare tempeſtate exagitatur. {γαλήνης οὔσης, εὐδίας οὔσης. Gall. *En temps tranquille.* Ital. *In tempo tranquillo.* Germ. Wan es ſtill wätter iſt. Hisp. *En tiempo ſoſſegado.* Angl. *In a calme ſeaſon.*} Plin. *lib.* 9. *cap.* 7. Sæpè annotata piſcium æſtiuo calore quædam anhelatio, & alia quædam tranquillo velut oſcitatio.

Trānquillo, as, Tranquillum, & quietum facio. {השקיט *hiſchkit* שבח *ſchibbéach* השביח *heſchbiáh.* γαληνίζω, γαληνιάω. Gall. *Appaiſer, adoucir, rendre paiſible & tranquille.* Ital. *Acchettare.* Germ. Stillen/beruhigen. Hisp. *Soſſegar.* Angl. *To make quiet faire, and calme.*} Cicer. 1. *de finib.* Semper alit aliquid, quod tum vi ſua atque natura tranquillet animos. Horat. 1. *Epiſt.* 19.

Quid purè tranquillet, honos, an dulce lucellum?

Huic opponitur Perturbare. Cicer. *Top.* Vt aut perturbentur animi, aut tranquillentur. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Cui nunquam vultum tranquillaui gratiis.

Trānquillitās, atis, quies maris & cœli tempeſtatis expers. {שקט *ſchéket* שלוה *ſchaluáh.* γαλήνη, γαλήνισμα, εὐδία, ἡσυχία. Gall. *Tranquillité, paiſibleté, ſerenité, beau temps.* Ital. *Tranquillità, ſereno, ſerenità.* Germ. Stille des wätters. Hisp. *Soſſiego, ſerenidad.* Angl. *Calmeneſſe, faireneſſe, of weather.*} Cicer. *Attic. lib.* 4. nos longiùs nauibus quietem aucupaturi eramus. ¶ Per tranſlationem accipitur pro quauis quiete, vt Tranquillitas vitæ, Tranquillitas animi, hoc eſt, ſecuritas motuum omnium & perturbationum expers. Idem *pro Mur.* Qui remoti à ſtudiis ambitionis, otium ac tranquillitatem vitæ ſecuti ſunt. Plin. *Epiſt.* 25. Annum tertium & octogeſimum exceſſit in altiſſima tranquillitate. Cic. 1. *Offic.* Tranquillitas animi adſit, quæ affert cùm conſtantiam, tum etiam dignitatem.

Trāns, præpoſitio, idem quod vltra. {עבר *héber.* πέραν, πέρα. Gall. *Outre.* Ital. *Oltre, oltra, di là.* Germ. Vberhin/jenſeit. Hisp. *Allende.* Angl. *Ouer, beyonde.*} vt, Trans fluuium, πέραν τοῦ ποταμοῦ, hoc eſt, ad vlteriorem, vel in vlteriori fluminis parte. Iungitur enim tam motus verbis quàm quietis. ✕ Cis vel citra *[illegible]*. Cic. *Attic.* Cogito trans Tiberim hortos aliquot parare. Idem *de diuin.* Si ſciſſet ſibi trans Euphratem eſſe pereundum. Horatius *lib.* 1. *Epiſt.* 11.

——*Cœlum non animum mutant qui trans mare currunt.*

Plaut. *in Mil. ſc.* 5. *a.* 2. —nimis beat, Quod commeatus eſt trans parietem. Gell. *cap.* 30. *lib.* 15. Petoritum enim eſt non ex Græca dimidiatum, ſed totum tranſalpibus factum: nam eſt vox Gallica. In compoſitione quoque eandem retinet ſignificationem, componiturque ferè cum dictionibus ab hiſce incipientibus literis: ab a, vt Tranſalpinus: c, vt tranſcurro: d, vt traduco: e, vt tranſeo: f, vt transfero: g, vt tranſgredior: i, vt traiicio: l, vt tranſlego: m, vt tranſmigro: n, vt trano: p, vt tranſpono: r, vt Tranſrhenanus: ſ, vt tranſcribo: t, vt Tranſtigritanus, qui habitat trans Tigrim: u, vt tranſueho. Ex quibus quæ à d, vel n, vel i, conſonante initium ſumunt, poſtremas duas præpoſitionis literas abiiciunt: vt traduco, traiicio, trano. In reliquis præpoſitio manet integra, præterquam quòd ſecunda compoſitionis parte ab ſ incipiente, ex præpoſitione ſ abiicitur, vt tranſcribo.

Transabeo, is, Transeo. {עבר *habar.* διαπεράω, διαβαίνω. Gall. *Aller & paſſer outre.* Ital. *Trapaſſare.* Germ. Hinüber gehn/weiter gehn. Hisp. *Paſſar ye allende.* Angl. *To go beyonde or paſſe ouer.*} Statius 2. *Theb.*

——*capulo nam largius illi*
Tranſabyt cœtas exgnatu iclibus enſis.

Valerius Flaccus 4. *Argon.*

Turbine ſic rabido populat atque æquora longè
Tranſabyt.

Trānsāctor, Tranſactus, vide *Tranſigo.*

Trānsādigo, is, tranſadegi, actum, Traiicio, tranſuerbero. {דקר *dikkér.* διαπείρω, διελαύνω. Gall. *Paſſer & percer outre, tranſpercer, trauerſer.* Ital. *Trapaſſare, paſſare di banda in banda.* Germ. Durchhin ſtoſſen. Hisp. *Traſpaſſar, paſſar allende.* Angl. *To bore or pearce trough.*} Virgil. 9. *Æneid.*

——*ſed viribus enſis adactus*
Tranſadigit coſtas, & candida pectora rupit.

Stat. 5. *Theb.*

Quatuor hos vnà, decus & ſolatia patris
Tranſadigam ferro.

Trānsālpīnus, a, um, quod eſt trans Alpes ſitum. {ὑπεράλπιος. Gall. *Qui eſt delà les Alpes, delà les monts.* Ital. *Dilà dalle Alpi.* Germ. Jenſeit dem Alpgebirg geläg. Hisp. *Allende los Alpes.* Angl. *That is beyonde the Alpes.*} Vnde Galliam Comatam Romani Tranſalpinam vocant, quæ diducitur in Belgicam, Celticam, Lugdunenſem & Bracchatam, ſiue Narbonenſem. Contrà Ciſalpinam Galliam eam vocabant, quæ ab Alpium radicibus extenditur vſque ad Rubiconem, antiquum Italiæ limitem. Cicer. *Papyrio Pæto*, Nunc vero etiam Bracchatis, & Tranſalpinis nationibus, &c. Idem 2. *Offic.* Portari in triumpho Maſſiliam vidimus, & ex ea vrbe triumphari, ſine qua nunquam noſtri Imperatores ex Tranſalpinis bellis triumpharunt.

Trānſcēndo, is, Supero, aſcendendo tranſgredior: à trans & ſcando, vltima præpoſitionis litera abiecta. {עלה *haláh* פסח *paſách.* ὑπερβαίνω. Gall. *Paſſer outre.* Ital. *Paſſare oltra.* Germ. Vberhin ſteigen. Hisp. *Subir allende.* Angl. *To ouerclimme, to paſſe ouer.*} Cicer. *in Catilinam*, Hoc malum manauit non ſolùm per Italiam, ſed etiam tranſcendit Alpes.

Idem *de ſomn. Scipion.* Ex his ipſis cultis, notiſque terris, num cuiuſquam noſtrûm nomen vel Caucaſum hunc quem cernis tranſcendere potuit? vel illum Gangem tranſnare. Lucret. *lib.* 4.

———audet tranſcendere vallum Miles.

Liuius *lib.* 34. In Græciam Aſiámque tranſcendimus. Cæſar *lib.* 1. *bell. ciuil.* Valles tranſcendere. Plaut. *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Ab aſinis ad boues tranſcendere.

Trānſcindo, is, Conſcindo, lacero. {קרע *karáh* בצע *batſáh*. ἀποσχίζω. Gall. *Trancher & couper outre.* Ital. *Tagliare oltra.* Germ. Durchſchneiden. Hisp. *Cortar allende.* Angl. *To cut or rent through.*} Plaut. *Perſ.* Tranſcidi loris omneis aduenìens domi.

Trānſcrībo, is, Exſcribo, deſcribo. {העתיק *hehetìk*. ἀντιγράφω. Gall. *Tranſcrire, contreſcrire, reſcrire, copier.* Ital. *Tranſcriuere, copiare, recopiare.* Germ. Vberhin ſchreiben/abſchreiben. Hisp. *Traſladar eſcritura.* Angl. *To write ouer or out of an other, to copie.*} Cicer. 2. *de natur. deor.* Q. Soſius qui tranſcripſit tabulas publicas. Autor ad Herennium *lib.* 1. Si veſtra manu fabulas, aut orationes totas tranſcripſeris. ¶ Interdum tranſcribere, eſt rem noſtram in alterius dominium transferre. μεταγράφειν. Agretius *in l. ſi vxor. D. de præſcript. verb.* Vt eos fundos, ſi ipſe vellet, eodem pretio mulier tranſcriberet viro, id eſt, iure ceſſo traderet, vt interpretatur Bud. Huic perſimile eſt illud Virg. 7. *Æneid.*

Et tua Dardaniis tranſcribi ſceptra colonis.

hoc eſt, ius regni tibi debiti in Troianos transferri. Et *in l. ſi vir vxori. ff. de præſcript. verb.* Vt eos fundos, ſi ipſe vellet, eodem pretio mulier tranſcriberet viro: id eſt, iure ceſſo traderet. Sic tranſcribi nomina dicuntur in rationibus, quum id quod mihi expenſum latum eſt, in aliud nomen transfertur, & nomen meum ex rationibus eximitur. Hoc modo accipitur *in l. vlt. C. de præd. minor.* vt annotauit Bud. Locutiones autem hæ inde deriuatæ ſunt quòd veteres in foro & de menſæ ſcriptura magis quàm ex arca domóque pecuniam numerabant, vt autor eſt Donatus. Hinc factum eſt, vt ſcribi eſſet dari. Horat.

Scribe decem Nerio, & Reſcribi.

Idem,

———quod tu nunquam reſcribere poſſis.

Liuius, Tranſcribere nomina in ſocios. ¶ Tranſcribere in viros aliquem, Senec. *cap.* 16. *de conſ. ad Marc.* Clœliam ob inſignem audaciam tantùm non in viros tranſcripſimus. ¶ Tranſcribere aliquem autorem, eſt deſumere ex eo quod ad noſtrum opus facere videtur, & ſcriptis eius tanquam noſtris vti. Plin. *lib.* 4. *cap.* 2. Græcinus, qui alioqui Cornelium Celſum tranſcripſit, &c.

Tranſcriptus, a, um, Gell. *cap.* 2. *lib.* 2. Poſuimus verba Quadrigarij ex annali eius tranſcripta.

Trānſcrīptio, verbale, pro excuſatione & prætextu. {ἡ μεταγραφὴ, ἀναγραφὴ, ἀναγραφή. Gall. *Excuſe.* Ital. *Scuſa.* Germ. Entſchuldigung/fürwendung. Hisp. *Eſcuſacion.* Angl. *An excuſe or pretexte.*} Quint. *lib.* 13. Iam priuati veneni tranſcriptio eſt. Nam diues cauſabatur ſe nihil deliquiſſe, quia in priuato ſuo apes pauperis necaſſet.

Trānscurro, is, Curſu me aliquò confero. {רוץ *ruts*. παρατρέχω, διατρέχω. Gall. *Courir & paſſer outre, courir viſtement.* Ital. *Traſcorrere, trapaſſare.* Germ. Hinüber lauffen. Hisp. *Correr allende.* Angl. *To runne ouer or beyonde.*} Terent. *in Eunuch.* Tu abi, atque obſera oſtium intus, ego dum hinc tranſcurro ad forum. Gell. *cap.* 10. *lib.* 5. Cùm multum temporis tranſcurreret. Plaut. *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Tranſcurrere curriculo ad nos. Senec. *cap.* 17. *de conſol. ad Heluid.* Eius laudes facilius eſt circumſcribere, quàm tranſcurrere. Quintil. Tranſcurrere ſcripta aliena. Suet. *in Calig. cap.* 24. Tranſcurrere Campaniam. Velleius, Tranſcurſum ad vitia. Cæſ. *lib.* 1. *bell. ciu.* Tranſcurrentes, remos detergebant. ¶ Aliquando curſum conficio. διατρέχω. Cicer. *de clar. Orat.* Alexander & Cyrus, qui curſum ſuum tranſcurrerant. ¶ Aliquando excurrere, euagari. παρεκβαίνω. Autor ad Herenn. *lib.* 1 Nec ſine delectu temerè in rem diſſimilem videatur tranſcurriſſe. Plin. *lib.* 6. *cap.* 36. Quòd ſi hactenus tranſcurrat expoſitio, fraudatam ſe protinus luxuria credat. ¶ Nonnunquam perſtringere, curſim & breuiter exequi. Quint. In narratione tranſcurram ſubtiles nimium diuiſiones quorundam.

Tranſcurſo, ablatiuus à Tranſcurſum participatio, iunctus cum hoc nomine Opus, Terent. *Hecyr.* In arcem tranſcurſo opus eſt. id eſt, Tranſcurrere.

Trānſcurſus, us, ipſe tranſcurrendi actus Senec. *Quæſt. natur. lib.* 6. *cap.* 1. Et ſtellæ per diem viſæ, ſubitóque tranſcurſus ignium, multam poſt ſe lucem trahentium. Vnde in tranſcurſu aliquid factum dicimus, pro obiter, & inter percurrendum. {מרוצה *merutſáh*. παραδρομή. Gall. *Courſe ſoudaine & legere.* Ital. *Corſo veloce ò leggero.* Germ. In einem fürlauff. Hisp. *Corrida legera, obra de correr allende.* Angl. *A haſtie running ouer.*} Plin. *lib.* 18. *cap.* 13. Quanquam priùs dixiſſe conueniat de rapis: in tranſcurſu eas attigère noſtri, pauló diligentius Græci.

Trānſdo, is, veteres dixerunt ſonantiùs, inquit Donatus, quod nos leniùs tradere nunc dicimus. {נתן *nathán*. παραδίδωμι. Gall. *Donner, traduire.* Ital. *Dare.* Germ. Vbergeben. Hisp. *Dar.* Angl. *To giue ouer to another.*} vt, Tralatum illi, nos contrà Tranſlatum. Terent. *in Prolog. Phorm.* Retrahere à ſtudio & tranſdere hominem in otium.

Trānſdūco, is, Traduco, transfero. {העביר *hehebìr*. περάω, μεθίστημι. Gall. *Mener outre, tranſporter.* Ital. *Tradurre.* Germ. Zuziehen/hinüber füren. Hisp. *Traſpaſſar guiando.* Angl. *To lead, bring or conueigh.*} Cicer. 6. *Verr.* Vt conarere clientelam tam illuſtrem, tam ſplendidæ prouinciæ, tranſducere ad te, &c. Cæſ. 3. *de bell. ciu.* Tranſducere exercitum vado. Suet. *in Cæſ. cap.* 14. Tranſducere ad ſe homines. Iuuen. *Satyr.* 11. In quo ſe tranſducebat Vlyſſes ancipitem. ¶ Tranſducere arbores pro tranſplantare, apud Col. *lib.* 5. *cap.* 9.

Trānſenna, æ, cancelli lignei, ferrei, ſiue viminei, qui feneſtris, aut etiam mercibus oppoſiti, viſui peruij ſunt {שבכה *ſebacah* ἀνάβαθρα. Gall. *Treillis ou cage d'oſier qu'on met au trauers des feneſtres, ou ce qu'on met deuant quelque marchandiſe de peur qu'on ne la prenne ou touche, ſoit* [illegible] *ou autre choſe.* Ital. *Ferrate, raſtello, trapella, laccio.* Germ. Ein [illegible] oder gatterfenſter. Hisp. *Las verjas o rexas para apartar, finieſtra* [illegible] Angl. *Lattiſes, windowes made with barres of timber or yron,* [illegible] *doore.*} Cicer. *lib.* 1. *de Orat.* Nunc petas à Craſſo, [illegible] ornamentorum ſuorum, quam conſtructam vno in loco quaſi per tranſennam prætereuntes ſtrictim aſpeximus, in lucem proferat. Quo in loco per tranſennam aſpicere, prouerbiali metaphora dixit Cicer. pro eo quod eſt, non propiùs neque ſigillatim, ſed procul, obiter & ſummatim inſpicere. Tranſlatum à negotiatoribus, qui mercibus quas contrectari nolunt, cancellos obiiciunt: quidam etiam vitrum pellucidum opponunt, vt prætereuntibus procul modò contemplari liceat, nec explicant eas, niſi licitatori idoneo. Nonius Marcellus, Tranſenna, non vt quidam putant, tranſitus, ſed feneſtra eſt. A quo diſſentit Seruius *lib.* 5. *Æneid.* & tranſennam funem extentum interpretatur. Saluſt. *hiſt. lib.* 2. Tranſenna demiſſum victoriæ ſimulachrum, cum machinato ſtrepitu coronam capiti imponebat. Plutarch. *in Sertorio* de Metello dixit hoc, ἀπὸ μηχανῆς καθιέμενον. Vide Macrob. *lib.* 3. *c.* 7. ¶ Tranſenna etiam eſt tranſitus, quaſi tranſienna, i. peruium ſpatium inter conclauia, cubicula, aut cœnationes. Paulinus *in epiſt. ad Seuerum*, Hæc baſilica, in baſilica memorati confeſſoris aperitur tribus arcubus paribus perlucente tranſenna, per quam viciſſim ſibi tecta ac ſpatia baſilicæ vtriuſque iunguntur. Rurſus, intra verò ipſam tranſennam, quæ breue illud, quod propinquas baſilicas diſcludebat, interuallum continuatur. ¶ Tranſenna etiam (teſte Iſidoro *Etym. lib.* 19. *cap.* 1.) extentus funis, qui & traiectus dicitur, quòd ſit in traiectu fluuiorum quà pontones. Marcellinus *lib.* 25. Tanquam è tranſenna ſimul emiſſi, ſpe citiùs ripas occupauere. ¶ Tranſenna etiam in inſtrumento eſt aucupum, eaque decipiuntur aues, vt turdi edaces, qui vbi tenus retenditur (ſic autem laqueus appellatur) ex ea dependent: vulgò vocatur *vne ſauterelle.* Plaut. *Bacch.* Nunc ab tranſenna hic turdus lumbricum petit: Pendebit hodie pulchrè ita intendi tenus. Rurſus tranſlatè dixit *in Rudente.* In ætate agenda hominum, plurimæ Fiunt tranſennæ, vbi decipiuntur dolis, Atque ædepol in eas plerunque eſca imponitur: Quam ſi quis auidus paſcit eſcam auariter, Decipitur, vt tranſenna ſua auaritia.

Trānseo, is, iui, & tranſij, itum, Traiicio, tranſmitto, tranſgredior, tranſcendo. {עבר *habár*. περαιόω, διαβαίνω, διαβαίνω. Gall. *Paſſer outre ou à trauers.* Ital. *Trapaſſare, paſſare, valicare.* Germ. Hinüber gehn/fürgehn. Hisp. *Paſſar, yr allende.* Angl. *To paſſe ouer or beyonde.*} Cicer. 2. *de nat. deor.* Quum Gracchus pomœrium tranſiret, auſpicari eſt oblitus. Idem 3. *de fin.* Rectius diues quàm Craſſus, qui niſi eguiſſet, nunquam Euphratem nulla belli cauſa tranſire voluiſſet. ¶ Aliquando tranſire, nihil aliud eſt, quàm ſimplex ire. Plaut. *in Sticho*, Deos ſalutabo modò, poſtea ad te continuò tranſeo. Idem *in Milit.* Philocomaſio dic, ſi hic eſt, domum vt tranſeat. Sic Brutus *ad Cic. lib.* 11. Tranſire in Apenninum, dixit Cicer. *pro Deiotaro*, Tranſire in cubiculum. ¶ Accipitur aliquando Tranſire, pro leuiter attingere. ἐπιτρέχειν ἐπιψαύειν. Cicer. *pro Roſc. Amer.* Sed in animo eſt leuiter tranſire, ac tantummodo perſtringere vnamquamque rem. ¶ Tranſire ſilentio aliquid, eſt ſilere illud. Idem *pro L. Sylla*, At ne hoc quidem mihi videtur ſilentio tranſeundum. Et ſine vllo ablatiuo. Plin. *lib.* 2. *c.* 68. Vt publicos gentium furores tranſeam. id eſt, taceam, ſileam. Tranſire quædam in legendo, eſt præterire, omittere. Idem *Epiſt.* 98. Tranſeo enim Neronem: id eſt, ſileo de Nerone: ſiue de Nerone nihil dico. Gell. *cap. vlt. lib.* 10. *& cap.* 4. *lib.* 9. Voluere & tranſire volumina (id eſt, tranſcurrere.) Tranſiit dies, id eſt, præteriit, elapſa eſt. Cicer. *ad Attic. lib.* 7. Legis dies tranſiit. Sic, Tranſiit menſis, apud Plaut. *in Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Decem minas dum ſoluit, omnis menſis tranſiit. Tranſeamus ad partitionem, apud Cicer. 2. *de inuent.* hoc eſt, hiſce relictis, conferamus nos ad partitionem. Tranſire ad hoſtes, eſt ad illos deficere. Liuius 4. *bell. Maced.* Si ad Romanos tranſire velint. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 4. Metuo ne ad hoſtes tranſeat. (metaphoricè.) Tranſire ad vitam, eſt reuiuiſcere. ἀναβιῶ. Senec. *epiſtol.* 45. Multos tranſiſſe ad vitam dum vitæ inſtrumenta conquirunt. Tranſire in multos colores, eſt per interualla modò in hunc, modò in illum colorem mutari: quod & polypo, & chamæleonti fertur accidere. Tranſire legem, eſt legem ſoluere, eique non parère. Tranſire lineas, eſt ſeſe intra præſcriptum terminum non continere. Cicer. *in Parad.*

Tranſitus, a, um, Liuius *lib.* 3. *bell. Pun.* Tranſito agmine, (id eſt, tranſgreſſo.)

Trānsitio, verbale, Tranſgreſſio, traiectio. {מעבר *mahabár*. διάβασις, μετάβασις. Gall. *Paſſement, paſſage.* Ital. *Eſſo paſſare.* Germ. Vbergang/fürgang. Hisp. *Obra de paſſar allende.* Angl. *A paſſing ouer.*} Cicer. *lib.* 9. *Epiſtol.* Qui ſpem ſæpe tranſitionis præbuit. ¶ Ponitur aliquando pro defectione. ἀπόστασις Liu. 4. *bell Pun.* Numidas, qui intra portas ſeu præſidia Carthaginenſium eſſent, ad tranſitionem pellicerent. Idem *lib.* 1. *decad.* 2.

Trānsitūs, us, alterum verbale, tranſitio, ſiue traiectio. {מעבר *mahabár*. διάβασις, διαπορθμευσις.} Plin. *lib.* 12. *cap.* 15. Petunt myrrham à Troglodytis Sabæi tranſitu maris. In tranſitu, id eſt, curſim percurrendo. ἐπιτρέχων, παραδρομῇ. Quint. *lib.* 6. *cap.* 3. Eorum non ſimplex natura, nec in tranſitu tractanda. Idem *cap.* 11. *lib.* 2. *in fine.* Senec. *cap.* 6. *de conſ. ad Helu.* In tranſitu ſunt omnia. ¶ Tranſitus in muſica & cantu Citharœdorum.

Tranſitorius, a, um, apud Suet. *in Nerone, cap.* 13. Domum à Palatio Eſquilias vſque fecit, quam primò tranſitoriam, mox incendio abſumptam, reſtitutámque, auream nominauit.

Tranſilis, e: vt, Tranſilis palmes, id eſt, relictus, alios tranſiliens. Plin. *lib.* 17. *cap.* 23. Traducem binum præcidere ſolebant. Oneratis enim vetuſtate melius donare tempus, vt tranſilem faciant, ſi largiatur craſſitudo, aliàs vtile toros futuri draconis paſci. Vide etiam infrà poſt *Tranſilio.*

Trānſero, is, Tranſplanto, hoc eſt, plantam de loco vno in alium transfero. {μεταφυτεύω. Gall. *Tranſplanter.* Ital. *Traplantare.* Germ. Vberhin pflantzen/an ein andern ort pflantzen. Hisp. *Traſplantar arboles y otras plantas.* Angl. *To tak plantes out of one place and ſett in another.*} Stat. 2. *Syl.* Vidi ego tranſertos alieno in corpore ramos Altius ire ſuis.

Trānsfero, tuli, latum, de loco in locum tranſporto, traduco, reſoluo. {העתיק *hehethik*. μεταφέρω, μετακομίζω. Gall. *Transferer, tranſporter, tranſlater.* Ital. *Traſportare.* Germ. Vberhin oder an ein ander ort tragen/verſetzen. Hisp. *Llevar allende.* Angl. *To carie out of one place into an other,*

other, to tranſlate or transfer.} Cicer. 5. *Philipp.* Ad ſe omnia ex hortis ornamenta tranſtulit. Cæſ. 3. *bell.ciu.* Cæſar paulò vltra eum locum caſtra tranſtulit. Cicer. *de Orator.* Alij à regendis ciuitatibus totos ſe ad cognitionem rerum tranſtulerunt. Plaut. *Amphitr.* Ne poſterius in me culpam transferas. Senec. *cap.* 16. *de conſ ad Helu.* In me hanc tranſtuleram, mihi aſcripſeram. (i. habebam pro mea. Item Sueton. *in Tiber. cap.* 10. Tranſtulit illum Rauennam. (i. duci iuſſit.) ¶ Transferri item dicuntur nomina aut verba quum a ſignificatione propria propter aliquam ſimilitudinem ad minus propriam tranſmutuntur. {μεταφέρω. GALL. *Traduire, tranſlater, tourner.* ITAL. *Tradurre.* GERM. Von der eigentlichen deutung zu einer andern verſetzen. HISP. *Traſladar.* } Cicer. *de Orator.* Tranſlata ea dico, quæ per ſimilitudinem ad alia transferuntur. Et *paulò antè*, Quum verbum aliquod altius transfertur, & quaſi alieno loco collocatur. Idem *de opt. gen. dicendi*, Sed Phalereus Demetrius, meo iudicio, præſtat cæteris, cuius oratio, cum ſedate, placidéque loquitur, tum illuſtrant eam, quaſi ſtellæ quædam tranſlata verba, atque immutata. Tranſlata dico, vt ſæpe iam, quæ per ſimilitudinem ad aliam rem aut ſuauitatis, aut inopiæ cauſa transferuntur. Hæc Cicer. Quæ autem dicantur verba propria, quæque tranſlata, quomodo transferantur, quæ ſit vitioſa tranſlatio, & cur reperta ſit tranſlatio, apertè tradit Quintil *lib.* 1. Propria ſunt, inquit, verba *κυρια*, quum id ſignificant in quod denominata ſunt: tranſlata, quum alium natura intellectum, alium loco præbent. Vſitatis tutiùs vtimur: noua non ſine periculo quodam fingimus. Idem *lib.* 8. Transfertur igitur nomen aut verbum ex loco in quo proprium erat, in eum in quo aut proprium deeſt, aut tranſlatum proprio melius eſt. Id facimus aut quia neceſſe eſt, aut quia ſignificantius eſt, aut (vt dixi) decentius. Vbi nihil horum præſtabit, quod transfertur improprium. ¶ Transferre iudicia, inquit Bud. eſt ab vno ordine ad alterum transferre, hoc eſt, à Senatu ad Equites. ¶ Transferre item, eſt interpretari, hoc eſt, ex lingua vna in alteram conuertere, traducere. *μεταφράζω, ἑρμηνεύω.* Quint. *lib.* 10. *cap.* 5. Græcos autores transferentibus verbis vti optimis licet. Idem *lib.* 7. *cap.* 5. At verbum tranſlatum non inuenio. Plin. *lib.* 18. *cap.* 3. de Magone Pœno rei ruſticæ ſcriptore, Cui quidem tantum honorem Senatus noſter habuit capta Carthagine, vt quum regulis Africæ bibliothecas donaret, vnius eius duodetriginta volumina cenſeret in linguam Latinam transferenda. ¶ Tranſlati verſus, (id eſt, exſcripti.) Suet. *in Neron. cap.* 52. Venere in manus meas pugillares libelliique cum quibuſdam notiſſimis verſibus ipſius chirographo ſcriptis: vt facilè appareret non tranſlatos, aut dictante aliquo exceptos: ſed planè quaſi à cogitante atque generante exaratos: ita multa & deleta & inducta & ſuperſcripta inerant.

Trālātĭo, nis, quæ & Tranſlatio, eſt nominis, verbive in minus propria ſignificatione augendæ, minuendæve rei gratia, vſurpatio. {μεταφορά. GALL. *Tranſport, tranſportement.* ITAL. *Traſlatione.* GERM. Verſetzung. HISP. *Obra de traſladar.* ANGL. *A carying out of one place, to an other.*} Cicer. *lib.* 6. *Epiſt.* Vt ſit, quomodo Theophraſto placet, verecunda tralatio. Vide Gell *cap.* 5. *lib.* 16.

Trālātĭtĭŭs, a, um, ſiue tranſlatitius, aut tranſlatiuus, quod aliunde eſt tranſlatum. {μεταφορικός. GALL. *Tranſporté & prins d'ailleurs, amené de nouueau.* ITAL. *Preſo di altrone, non nuouo.* GERM. Anderſtwo her genommen. HISP. *Coſa traedida de otra parte.* ANGL. *That is brought frome an other place or mater.*} vt, Vox tralatitia, quæ à propria ſignificatione ad minus propriam, augendi, minuendive gratia eſt tranſlata. Cic. *lib.* 8. Noſtri enim hæc tralatitia. Idem 1 *de Inuent.* Tranſlatitia dicitur conſtitutio. Vetus codex habet *tranſlatiua.* ¶ Item tranſlatitium edictum dicitur à Cicer. *in Verrinis*, quod non eſt nouum, ſed ex dictis aliorum prætorum aſſumptum & retentum: quemadmodum fere edictum erat, ex quo Proprætores in prouinciis ius dicebant. Solebant enim maximam partem edictum vrbanum retinere. Vide Aſconium *in Verr.* & Gell. *cap.* 18. *lib.* 3. Aliquando tamen tranſlatiuum veteres, teſte Bud. vſurparunt pro vulgari, quotidiano, & minimè exquiſito. Plin. *in Epiſt.* Nec tuæ naturæ eſt, tranſlatiua hæc, & quaſi publica officia à familiaribus amicis contra ipſorum commodum exigere. Vbi tranſlatiua officia interpretatur Bud. vulgaria, & ab omnibus paſſim vſurpata, nedum ab iis qui exquiſitè amicitiam colunt. Plin. minor *lib.* 7. *cap.* 5. Tranſlatiuum eſſe ait in Ægypto, octauo menſe parere. hoc eſt, vſitatum, & minimè nouum. Tranſlatitias & breues poſtulationes certatim ingerere. Sueton. *in Neron. cap.* 7. *Ibidem cap.* 33. Tranſlatitium funus, (id eſt, minimæ impenſæ.)

Trānſlātĭuē, vel tranſlatitiè, aduerbium, Perfunctoriè, remiſsè, languidè, negligenter. {ὡς ἐν παρόδῳ. GALL. *En paſſant ſeulement.* ITAL. *Paſſando ſolamente, negligentemente.* GERM. Nur oben anhin / liederlich. HISP. *Paſſando ſolamente, negligentemente y con deſcuido.* ANGL. *Negligentlie, ſlacklie and as it were by the waye.*} Vlp. *l.* 1. *de iure patron.* Patronorum querelas aduerſus libertos Præſides audire, & non tranſlatiuè exequi debent. Martianus, Præuaricatorem eſſe eum oſtendimus, qui colludit cum reo, & tranſlatiuè munere accuſandi fungitur. Papinianus *D. lib.* 36. *tit.* 1. *l.* 55. Sed nec illud tranſlatitiè omittendum eſt.

TRĀNSFĪGO, is, xi, xum, Transfodio, ſeu tranſuerbero, traiicio. {דקר *dikkér* מחץ *machás.* διελαύνω, διαπερονάω. GALL. *Percer tout outre.* ITAL. *Trapaſſare, traſfodere.* GERM. Durchſtüchen / durchhauwen. HISP. *Hincar paſſando, traſpaſſar.* ANGL. *To pearce trough.*} Liu. *lib.* 1. *ab Vrbe.* Stricto itaque gladio, ſimul verbis increpans, transfigit puellam. Plaut. *Moſtell. ſc.* 1. *a.* 2. Vbi ſunt qui haſtis corpus transfigi ſolent? Velleius, Gladio ſe transfixit. ¶ Dicimus autem transfigo pectus gladio, vel transfigo aliquem gladio per pectus. Liu. 2. *ab Vrbe*, Ex his Qu. Fabium principem in confertos Veientes euntem, ferox viribus, & armorum arte Tuſcus, inter multas verſantem hoſtium manus gladio per pectus transfigit.

Trānſfīxŭs, a, um, particip. Traiectus. {מדקר *medhukkár* מוחץ *muchás.* διαπεπαρμένος. GALL. *Percé tout outre.* ITAL. *Tutto pertuſato oltra.* GERM. Durchſtochen. HISP. *Traſpaſſada de vn cabo à otro.* ANGL. *Pearced through.*} Virg. 1. *Æneid.*

Illum expirantem transfixo pectore flammas Turbine corripuit.

Suet. *in Cæſ. cap.* 68. Transfixus femore. Velleius, Tranſfixum gladio ſe flammæ intulit. Idem, Transfixus vno ictu.

TRĀNSFĬGŪRO, as, in aliam figuram verto. {μετασχηματίζω, μεταμορφόω. GALL. *Transfigurer, muer en autre forme, changer de forme en autre.* ITAL. *Traſfigurare.* GERM. Verſtellen / in ein andere geſtalt verendern. HISP. *Transfigurar.* ANGL. *To turne into an other forme and ſhape.*} Sueton. *in Claud. Neron.* Puerum Sporum, exſectis teſtibus etiam in muliebrem naturam transfigurare conatus eſt. Plin. *lib.* 17. *cap.* 14. Transfigurantur amygdalæ ex dulcibus in amaras. Quintil. Animos iudicum velut transfigurare in eum habitum, quem volumus Suet *in Ner. cap.* 28 Puerum Sporum, exectis teſtibus etiam in muliebrem naturam transfigurare conatus eſt. *Ibid. cap.* 46. Aſturconem poſteriore corporis parte in ſimiæ ſpeciem transfiguratum. Idem *in Calig. cap.* 22. Atque ædē Caſtoris atque Pollucis transfigurare.

Trānſfĭgūrātĭo, nis, verbale, Transformatio. {μεταμόρφωσις. GALL. *Transfiguration, changement de forme en autre.* ITAL. *Transfiguratione, il cambiare da vna forma all' altra.* GERM. Verſtellung. HISP. *Transfiguracion.* ANGL. *A cvanging into another ſhape.*} Plin. *lib.* 7. *cap.* 55 Eadem enim vanitas in futurum etiam ſe propagat, & in mortis quoque tempore ipſi vitam mentitur: aliàs immortalitatem animæ, aliàs transfigurationem, aliàs ſenſum inferis dando.

Trānſflŭo, is, ere, xi, xum. {διαῤῥέω, διαρρέω, παραῤῥέω. GALL. *Couler outre.* ITAL. *Collare oltra qualche coſa pertuſata.* GERM. Durchfluſſen. HISP. *Correr lo liquido allende.* ANGL. *To runne out or ouer.*} Plin. *lib.* 11. *c.* 38. Sanguinem multis non transfluere, transfoſſis euenit. Dies transfluxēre, Claudian. *ad Probinum.* Senec. *cap.* 23. *de conſol ad Mart.* Animi liberati, leuiores ad originem ſuam reuolant, & facilius quicquid eſt illud transfluunt.

Trānſfŏdĭo, is, Perfodio, traiicio, transfigo. {διορύττω, διελαύνω, διαπερονάω. GALL. *Fouir & percer tout outre.* ITAL. *Traſfodere.* GERM. Durchſtechen / durchboren. HISP. *Traſpaſſar con lança ò puñal.* ANGL. *To digge or pearce through.*} Ouid. 12. *Metam.*

——*Gemino transfodit vulnere pectus.*

Valer. Flaccus *Argon. lib.* 6.

——*cadit impiger vnà*

Inguine transfoſſo clari Taulantis alumnus.

Liu. 9. *bell. Maced.* Deinde fugienti, fidemque populi Romani, atque eorum qui aderant, imploranti, latus transfodiſſe.

TRĀNSFŌRMO, as, in aliam formam mutuo. {μεταμορφόω. GALL. *Transformer.* ITAL. *Traſformare.* GERM. Verſtellen. HISP. *Traſformar en otra coſa.* ANGL. *To change into another forme or faſhion.*} Virgil. 4. *Georgic.*

Omnia transformat ſeſe in miracula rerum.

Ouid. 3. *Am. Eleg.* 11.

Iuppiter aut in aues, aut ſe transformat in aurum.

Trānſfōrmĭs, e, quod quamcunque formam recipit. {πολύμορφος, μεταβάλλων, μεταμορφωτικός. GALL. *Qui ſe transforme en pluſieurs ſortes.* ITAL. *Coſa che ſi traſforma.* GERM. Das ſich in mancherley geſtalt verändert. HISP. *Coſa traſformada en otra.* ANGL. *That transformeth the ſelfe many wayes.*} Ouid. 8. *Metam.*

Aſt vbi habere ſuam transformia corpora ſenſit,
Sæpe pater dominis Triopeida tradit: at illa
Nunc equa, nunc ales, modò bos, modò ceruus abibat.

Idem *lib.* 1. *Faſt.*

Ille ſuam faciem transformis adulterat arte.

Trānſfŏro, as, are. {נקב *nakáb.* διατιτράω, διατετραίνω. GALL. *Troüer & percer outre.* ITAL. *Forare oltra.* GERM. Durchboren / durchſtechen. HISP. *Horadar haſta la otra parte.* ANGL. *To bore a hole through.*} Senec. 2. *de benef.* Gladius idem & ſtringit & transforat.

TRĀNSFRĒTO, as, Fretum traiicio. {עבר *habár.* διαπορθμεύω. GALL. *Paſſer la mer, paſſer vn bras de mer.* ITAL. *Tragettare, paſſare il mare.* GERM. Uber meer faren. HISP. *Nauigar allende la mar.* ANGL. *To paſſe ouer the ſea.*} Plin. *in Paneg.* Remiſque transfretare obſtantia freta. Eo vſus eſt verbo Suet. *in Cæſ. cap.* 54. Gell. *cap.* 16. *lib.* 10.

Trānſfrĕtātĭo, nis, tranſgreſſus, ſiue tranſgreſſio. {διαπορθμευσις. ANGL. *A paſſing ouer the ſea.*} Gell. *lib.* 10. *cap.* 26. Propterea negant apud ſcriptorem idoneum (quaſi non ſit idoneus Saluſtius) aut nauium tranſgreſſum reperiri poſſe, aut pro transfretatione tranſgreſſum. Idem *cap.* 26. *lib.* 10.

TRĀNSFŬGĬO, is, Ad hoſtes deficio, perfugio, profugio. {נפל *naphál.* αὐτομολέω, ἀφίσταμαι. GALL. *S'enfuir outre.* ITAL. *Transfuggire.* GERM. Uberhin fliehen / feldflüchtig werden. HISP. *Huyr à la parte de los enemigos.* ANGL. *To flee frome place to place, to ouer.*} Liu. *lib.* 2. Magna clientium comitatus manu transfugit. Cic. *pro Quint.* Fatetur ſe non bellè dicere, non ad voluntatem loqui poſſe, non ab afflicta amicitia transfugere, atque ad florentem aliam deuolare.

Trānſfŭgă, æ, qui transfugit, & ad hoſtes defecit, perfuga. {נפל *naphél.* αὐτόμολος, μετάφευγος. GALL. *Qui s'enfuit aux ennemis & tiens leur parti.* ITAL. *Fuggitiuo.* GERM. Ein feldflüchtiger / der hinüber zum feind felt. HISP. *Tornadizo à otra ley ò gente.* ANGL. *That maketh defection and fleeth to the ennemis.*} Liu. *lib.* 2. *ab Vrbe*, Deinde metuens ne ſi Conſulum iniuſſu, & ignaris omnibus iret, deprehenſus fortè à cuſtodibus Romanis retraheretur vt transfuga, fortunatum vrbis crimen affirmante, Senatum adit. Nec ſolùm (vt Paulus *de capt. l. poſtliminium*, inquit) Transfuga accipiendus eſt, qui ad hoſtes aut à bello transfugit, ſed & qui per induciarum tempus ad eos cum quibus nulla amicitia eſt, fide ſuſpecta transfugit. Quid inter transfugam & perfugam interſit, vide ſuprà in dictione *Perfuga.*

Trānſfŭgĭum, ij, Defectio ad hoſtes. {αὐτομολία, ἀπόστασις. GALL. *Fuite vers les ennemis.* ITAL. *Quando vno ricorre à nemici.* GERM. Abfall / eins fliehung zum feind. HISP. *Aquella huyda à los contrarios.* ANGL. *A reuolting to the enemies.*} Hieron. *de viris illuſtr.* Gabios per Sextum filium, ſimulato transfugio, in poteſtatem redegit. Tacit. *lib.* 18. Nihil eorum Vitellianos fallebat crebris, vt in ciuili bello, transfugis.

Trānſfūmo, as, Fumi modo tranſeo. {διακαπνίζομαι. GALL. *Fumer outre.* ITAL. *Fumare oltra.* GERM. Durchrauchen / durchdämpffen. HISP. *Humear allende.* ANGL. *To paſſe ouer lyk ſmok.*} Stat. 6. *Thebaid.*

Clauſtroque compreſſa transfumat anhelitus ira.

TRĀNSFŬNDO, is, De vaſe in vas fundo. {יצק *iatſák.* μεταχέω. GALL. *Verſer d'vn*

d'vn vaiſſeau en autre. Ital. *Votare di vaſo in vaſo.* Germ. Von einem geſchirr in das ander gieſſen. Hisp. *Derramar de vaſo en vaſo.* Angl. *To powre out of one veſſell into another.*} Col. *lib.* 12. *cap.* 12. Deinde quum ſæpiùs eam in alia vaſa transfuderunt. Transfundere dolorem ſuum in audientes. Quint. ¶ Suas laudes transfundere ad alterum per tranſlationem. Cic. *Dolabell.* 6. *lib.* 9. Libentiùs omnes meas, ſi modò ſint aliquæ meæ laudes, ad te transfuderim. Idem 2. *Philipp.* Omnem ſe amorem abiecisse illinc, atque in hanc transfudiſſe.

Trānsfūsĭo, nis, verbale, Actus transfundendi. {מצקת *mutſchéth.* [illegible] Gall. *Verſement de vaiſſeau en autre.* Ital. *Votamento di vaſo in vaſo.* Germ. Das vberhin ſchütten von einem in das ander. Hisp. *Obra de derramar de vaſo en vaſo.* Angl. *A powring frome one veſſell into another.*} Plin. *lib.* 34. *cap.* 18. Lauatur in linteis raris, in aqua cœleſti, ſeparatúmque terrenum transfuſione, cribratúmque teritur.

Trānsgrĕdĭŏr, eris, Tranſeo, tranſmigro, & propriè de peditibus dicitur. {עבר *habár.* [illegible] Gall. *Paſſer outre.* Ital. *Traſgredire.* Germ. Vbergehn/vberſchreitten. Hisp. *Paſſar ò caminar allende.* Angl. *To paſſe ouer or beyonde.*} Liu. 2. *ab Vrbe.* Inde in Latinam viam tranſuerſis tramitibus tranſgreſſus. Cicer. *de diuinat.* Qui cùm tabernaculum vitio cepiſſet imprudens, quòd inauſpicato pomœrium trangreſſus eſſet, comitia conſulibus rogandis habuit. ¶ Aliquando tamen generaliùs accipitur, vt etiam tranſgredi dicantur, qui equo aut naui præteruehuntur: quod & Nonius annotauit citans locum Saluſtij ex *lib.* 1. *Hiſtor.* Nactus noctem obſcuram, æſtu ſecundo, trangreſſus omnes recipit montem præreptum à Luſitanis. Tranſgredi & Tranſgreſſus, us, de traiectione maris. Gell. *cap.* 26. *lib.* 10. Suet. *in Cæſ. cap.* 35. In Macedoniam tranſgreſſus. Idem *in Aug. cap.* 97. Tranſgreſſa Aquila (de volatu.) Velleius, Tranſgreſſus ad deos: (de Auguſto mortuo.) ¶ Ponitur aliquando pro ſuperare. {עלה *haláh.* [illegible]} Plin. *lib.* 7. *cap.* 25. Idem ſignis collatis quinquagies dimicauit, ſolus Marcellum tranſgreſſus qui vndequadragies dimicauerat.

Trānsgrĕssĭo, nis, Ipſe tranſgrediendi actus, tranſitus. {מעבר *mahabar.* [illegible] Gall. *Outrepaſſe, paſſement outre.* Ital. *Eſſo paſſare oltre.* Germ. Der gang hinüber/vberſchreittung. Hisp. *Obra de paſſar ò caminar allende.* Angl. *A going beyonde.*} Cicer. *in Piſonem*, Cuius ego imperio non Alpium vallum contra aſcenſum tranſgreſſionémque Gallorum, &c. id eſt, tranſitum. ¶ Apud Rhetores tranſgreſſio dicitur, quum ab ea ſententia quam propoſuimus, conuertimus ſermonem ad aliquam perſonam, aut rem, aut fortunam, & tanquam perſonam appellamus: vel quùm ad id quod demonſtrare inſtituimus, ab alia re [illegible] noſtram & orationem reuocamus. Exempla pete ex Rufino & Rutilio Lupo.

Trānsgrĕssŭs, us, Tranſgreſſio. [illegible] Gell. *lib.* 10. *c.* 26. Aſinio Pollioni C. Saluſtius iniquè dignus nota viſus eſt, quòd ſi primo hiſtoriarum maris tranſitum tranſmiſſúmque nauibus factum, tranſgreſſum appellat. Rectè verò, ſed tranſlatè.

Tranſiacio, is, eci, actum, ere. Solinus *c.* 65. Indorum nemora in tam proceram ſublimantur excelſitatem, vt tranſiaci ne ſagittis quidem poſſint. Vnde Tranſiectio, verbale: de quo *paulò pòſt.*

Trānsĭgo, is, egi, actum, Perago, perficio. {השלים *hiſchlim.* [illegible] Gall. *Paſſer outre, acheuer & parfaire, cheuir.* Ital. *Spedire, finire, traſpaſſare.* Germ. Außrichten/verrichten. Hisp. *Paſſar allende, cumplir o acabar.* Angl. *To paſſe ouer, to finish or end.*} Cic. 4. *Philippica.* Quidam homines putarent, ſi tum occiſus eſſet quum tu illum gladio ſtricto es inſecutus? negotiúmque tranſegiſſes, niſi illi ſubter ſcalas ſeſe abdidiſſent. Idem 5. *Verrina*, Prima actio à nobis octo diebus tranſacta eſt. ¶ Tranſigere vitam dicimus pro peragere. [illegible] Saluſt. *in Proœmio Catilin.* Sed multi mortales dediti ventri atque ſomno, indocti incultique vitam ſicuti peregrinantes tranſegerunt. Sueton. *in Tib. cap.* 7. *& in Aug. cap.* 99. Tranſigere ætatem. Idem *in Aug. cap.* 40. Tranſacta poteſtate. (i. finito magiſtratu.) Item *in Neron. cap.* 41. ¶ Accipitur aliquando tranſigere pro eo quod eſt controuerſiam decidere & negotium dirimere, pactionem facere. {גזר *ghazár.* [illegible] Gall. *Tranſiger, accorder.* Ital. *Accordare qualche differentia.* Germ. Ein geſpann zu end bringen/vbertommen. Hisp. *Concertarſe los pleyteantes.* Angl. *To aggree or decide a controuerſie.*} Liu. *lib.* 9. *ab Vrb.* Tranſigere cum aliquo certamen. Cic. *in Verr. actione* 1. Tranſigere, expedire, abſoluere. Aſcon. *ibid.* Plaut. *Amphitr.* Ne hanc inchoatam tranſigam comœdiam. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Hanc fabulam dum tranſigam. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Hic omne tranſactum reddet. Suet. *in Galb. c.* 19. Tranſactum negotium (de tumultu ſedato,) &c. Cic. *pro Roſcio*, Qui pro ſociis tranſigit, ſatiſdat neminem poſtea eorum periturum. Idem *in Verrem orat.* 3. Quod erat vix H S quadringentorum millium, tranſigunt H S ducentis millibus. ¶ Aliquando accipitur pro conuenire, & negotium contrahere. *l. veluti* 1. *de pact.* Conuentionis verbum generale eſt ad omnia pertinens de quibus negotij contrahendi tranſigendíque cauſa conſentiunt. Hinc illud Ciceronis *pro Cluentio*, Manlius rem cum Oppianico tranſigit, pecuniam ab eo accipit. ¶ Tranſigere ſe ferro, pro traiicere. Suet. *in Tiber. cap.* 45.

Trānsāctus, participium, Præteritus. {נעשה *nahaſéh.* [illegible] Gall. *Paſſé, acheué & parfait, tranſigé.* Ital. *Paſſato, fornito, perfetto.* Germ. Das hinüber iſt/verricht. Hisp. *Lo que es paſſado y acabado.* Angl. *Byegone, done or ended.*} Autor ad Herennium *lib.* 2. Inſequenti tempore ſpectabitur nunquid re tranſacta relictum ſit, quod indicet aut factum maleficium, aut a quo ſit factum. ¶ Aliquando idem quod peractus ſiue perfectus. [illegible] Terent. *Andr.* Ego iam tranſacta re conuertam me domum cum opſonio. Facta, tranſacta omnia, prouerbiale eſt, inquit Donatus *in Andr. Terent.* quo vtimur quum volumus ſignificare nihil diligentiæ eſſe prætermiſſum, nihilque reliquum eſſe ad agendum. Verba Terentij ſunt hæc, Contemptus, ſpretus, facta, tranſacta omnia.

Tranſactor, is, cuius miniſterio ad rei alicuius tranſactionem vtimur. {[illegible] Gall. *Faiſeur d'accords & appointements.* Ital. *Chi fa accordi.* Germ. Ein vnderhändler der ein geſpann hilfft zu end bringen. Hisp. *El que haze acuerdos.* Angl. *He that diſpatcheth a mater & bringeth it to a poynt.*} Cic. 4. *Verr.* Quid eſt, (id eſt, ex priore actione didiciſtis) rerum omnium tranſactor & adminiſter

Trānsiectĭo, nis, quæ & traiectio, tranſpoſitio: vt, Tranſiectio verborum. {[illegible] Gall. *Iettement outre & par deſſus, trauerſement.* Ital. *Tragetto, paſſamento.* Germ. Verſetzung. Hisp. *Obra de paſſar allende.* Angl. *A paſſing or carying ouer.*} Autor ad Herennium *lib.* 4. Huiuſmodi tranſiectio quæ rem non reddit obſcuram, multum proderit ad continuationes. ¶ Ad eundem etiam modum legitur tranſiectus apud Cicer. *de Vniuerſitate*, Iam vero (inquit) terram altricem noſtram, quæ tranſiecto axe ſuſtinetur, diei noctiſque effectricem. {[illegible] Gall. *Trauerſé outre, percé outre.* Ital. *Paſſato, pertugiato tutto oltre.* Germ. Hindurch geſtoſſen. Hisp. *Paſſado y horadado allende.* Angl. *Paſſed ouer, bored thorough.*}

Trānsĭlĭo, is, Vltrà ſalio: à trans & ſalio, abiecta poſtrema præpoſitionis litera. {פסח *paſách* קפץ *kippétz.* [illegible] Gall. *Sauter outre, saillir par deſſus.* Ital. *Saltar oltra.* Germ. Vberhin ſpringen. Hisp. *Saltar allende otra coſa.* Angl. *To leap ouer or beyonde.*} Colum. *lib.* 6. *cap.* 26. Si foſſam ſine cunctatione tranſilit. Præteritum tranſiliuit. Sueton. *in Cæſ. cap.* 68. Tranſiliuit in nauem Acilius, &c. ¶ Per tranſlationem accipitur pro ſilentio præterire & omittere. [illegible] Cic. 3. *de finib.* Quum autem ad ſummum bonum volunt peruenire, tranſiliunt omnia. Idem 4. *Philipp.* Sed ne rem vnam pulcherrimam tranſiliat oratio, &c. Idem 3. *Officiorum*, Ingenij ſpecimen quoddam eſt, tranſilire ante pedes poſita & alia longè repetita ſumere.

Trānsĭlis, palmes, qui inter traduces alios tranſilit. {[illegible] Gall. *Sarment plus haut que les autres.* Ital. *Sarmento più alto che gli altri.* Germ. Ein gert ſo für die andern hinüber reicht. Hisp. *Sarmiento mas alto que los otros.* Angl. *A vyne branche higher then the others.*} Plin. *lib.* 17. *cap.* 23. Traducem bimum præcidere ſolebant. Oneratis enim vetuſtate melius donare tempus.

Trānsĭungo, is, Iugalium loca muto. {[illegible] Gall. *Tranſmuer.* Ital. *Tramutare.* Germ. Verändern weiß einziehen. Hisp. *Traſmudar.* Angl. *To change places of thinges coupled or yoked together.*} Vlp. *in l. ædiles, de ædil. edicto*, Si mula talis ſit vt tranſiungi non poſſit, &c. Tranſiungere (inquit Budæus) eſt in quadriga locum veterinis mutare: vt mulam temonariam facere, quæ præcedere ſolita ſit: vel dextram facere, quæ ſiniſtra eſſe ſolebat.

Trānslābor, eris, Labendo tranſeo. {[illegible] Gall. *Couler & gliſſer outre.* Ital. *Paſſare ſdrucciolando.* Germ. Vberhin fallen oder ſinnen. Hisp. *Paſſar deſlizandoſe.* Angl. *To ſlide or ſlippe ouer.*} Claud. *in Eutrop.*
—rapit cœli per inania curſum Diua potens, vnóque Padum tranſlapſa volatu Caſtra ſui rectoris adit.

Trānslātĭcĭus, Trānslātĭtĭus, vide *Tranſfero.*

Trānslĕgo, is, Perlego ſiue legendo tranſcurro. {[illegible] Gall. *Lire tout, lire iuſques à la fin, lire entierement.* Ital. *Traſcorrere leggendo.* Germ. Durchläſen. Hisp. *Traſcorrer leyendo.* Angl. *To reade ouer or through.*} Plaut. *in Aſin.* Age quæſo mi hercle tranſlege.

Trānslūceo, es, Pelluceo. {[illegible] Gall. *Luire à trauers.* Ital. *Tralucere.* Germ. Durchſcheinen. Hisp. *Traſluzir.* Angl. *To shyne through.*} Ouid. *lib.* 4. *Metam.*

In liquidis tranſlucet aquis.

Plin. *lib.* 37. *cap.* 12. Quibus modis ex cryſtallo tinguntur ſmaragdi aliæque tranſlucentes.

Trānslūcĭdus, Pellucidus, quòd viſui per medium ſui tranſitum præbet. {[illegible] Gall. *Qui luit d'outre en outre, diaphane.* Ital. *Lucido, chiaro.* Germ. Durchſcheinend. Hisp. *Luzido, lo que traſluze.* Angl. *That shyneth through.*} Plin. *lib.* 36. *cap.* 8. Probantur quàm maximè mellei coloris, in vertice maculoſi, atque non tranſlucidi. Quintil. Tranſlucida & verſicolor elocutio.

Trānsmărīnus, quod trans mare eſt, vel inde petitum. {[illegible] Gall. *D'outremer ou qu'on apporte de pays de delà la mer.* Ital. *Di la del mare.* Germ. Jenſeit dem meer här. Hisp. *Coſa de allende la mar.* Angl. *That is beyonde the ſea, or brought frome thence.*} Plaut. *in Moſtell. ſc. Habeo.* Ego tranſmarinus hoſpes ſum Diapontius. Cicer. 7. *Verrina*, Nec accerſere res tranſmarinas ex iis locis, &c. Idem 11. *Philippica*, Non vt ex acie auxilium haberemus, ſed vt ipſa acies ſubſidium haberet etiam tranſmarinum.

Trānsmĕo, as, are, Tranſeo. {עבר *habár.* [illegible] Gall. *Paſſer outre.* Ital. *Trapaſſare.* Germ. Durchgehen. Hisp. *Paſſar allende de lugar.* Angl. *To go beyonde or ouer.*} Plin. *lib.* 30. *cap.* 11. Præcipuéque febrium medicina placitis eorum renuntiat. Namque in duodecim ſigna digeſſere eam ſole tranſmeante. Idem *lib.* 10. *cap.* 23. Ad quem Ciconiæ tranſmeant.

Trānsmĭgro, as, Domicilium habitationémque commuto. {גלה *ghaláh.* [illegible] Gall. *Changer de logis & demeure, aller demeurer hors du pays.* Ital. *Andare ad habitare, accambiare allogiamento.* Germ. In ein ander hauß ziehen/die herberg verendern. Hisp. *Mudar caſa allende.* Angl. *To chance a dwelling place.*} Liu. *lib.* 5. *ab Vrb.* Hanc eandem rem actam eſſe, vt Veios tranſmigraremus. Sueton. *in Tiber. cap.* 15. Romam reuerſus deducto in forum filio Druſo, ſtatim è Carinis, ac Pompeiana domo Eſquilias in hortos Mecœnatianos tranſmigrauit, totúmque ſe in quietem contulit.

Trānsmĭtto, is, Tranſitum præbeo. {העביר *hahbír.* [illegible] Gall. *Tranſmettre, tranſporter, mettre outre, paſſer outre.* Ital. *Traſporre per mezzo.* Germ. Durchhin laſſen. Hisp. *Embiar ò meter allende.* Angl. *To paſſe or conueighe ouer.*} Plin. *lib.* 18. *cap.* 11. Item cribraria quæ ſimili modo in tertio remanſit cribro anguſtiſſimo & tantum arenas tranſmittente. Plin. *lib.* 9. *cap.* 22. Lacus eſt Italiæ Benacus in Veronenſi agro, Mincium amnem tranſmittens, hoc eſt, per medium ſui emittens, vel tranſitum præbens. ¶ Aliquando idem eſt quod traiicere & traducere. [illegible] Plin. *Epiſt.* 173. Ad quæ noſcenda iter ingreſſi, tranſmittere mare ſolemus. Cicer. *lib.* 2. *de natur. deor.* Grues quum loca calidiora petentes, maria tranſmittunt, trianguli efficere formam. Suet. *in Iulio Cæſare.* A Brundiſio Dyrrhachium inter oppoſitas claſſes hyeme tranſmiſit. Plaut. *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Per corium, per viſcera, perque os elephanto brachium tranſmitteres, (id eſt, tranſadigeres, &c.) ¶ Pro tranſire, ſiue transfugere. Velleius, Maximo & præcipiti periculo tranſmiſit ad Cæſarem Domitius (id eſt, tranſiit, transfugit.) ¶ Tranſmittere commeatum, Suet. *in Tiber. cap.* 18. Gall. *Faire paſſer les munitions de viures*

viures le fleuue. ¶ Pro prætermittere, ſiue non meminiſſe. GALL. *Laiſſer paſſer ſans faire ſemblant de rien.* Suet. *in Calig. cap.* 10. Quæ verò ipſe pateretur incredibili diſſimulatione tranſmittens. Idem *in Claud. c.* 11. Non tranſmiſit cum inhonoratum. Tranſmittere campos, eſt celeriter percurrere. Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

——alia de parte patentes
Tranſmittunt campos.

Tranſmittere aliquem, eſt eum cum feſtinatione mittere. Plaut. *in Epid.* Continuò te orabit vltrò, vt illam tranſmittas ſibi. Tranſmittere tectum lapide, eſt lapidem vltra tectum conijcere. Tranſmittere bellum vel onus aliquod alicui, eſt dare prouinciam belli adminiſtrandi. ¶ Tranſmittere in formas coactam materiam dixit Col. *lib.* 7. *cap.* 8. pro formare & in formas redigere. Tranſmittere menſes, tranſigere. [illegible]. Tranſmittere tempus, ducere, conſumere. Tranſmittere diſcrimen, euadere. Tranſmittere hæreditatem fratri, i. transferre. Tranſmittere litteras papyrus dicitur quæ bibula eſt. Plin. *lib.* 13. *cap.* 12. hoc tranſmittens literas lituræ metum afferebat, & aliàs indecoro viſu pertranſlucida.

Trāſmiſſŭs, us, pro traiecta, ſiue pro traiiciendi ſpatio. {מעבר *mahabár.* ἡ [illegible], [illegible], [illegible]. GALL. *Tranſportement, paſſement outre.* ITAL. *Paſſamento oltra.* GERM. Ein durchfart, durchpaß. HISP. *Paſſamiento allende.* ANGL. *A paſſing ouer.*} Cæſ. *lib.* 5. *bell. Gall.* Pari ſpatio tranſmiſſus, atque eſt à Gallia in Britanniam. Gell. *cap.* 26. *lib.* 10. Saluſtius iniquè dignus nota viſus eſt, quòd in primo Hiſtoriarum maris tranſitum tranſmiſſúmque nauibus factum, tranſgreſſum appellauit.

Trāſmiſſĭo, nis, Traiectio. {מעבר *mahabár.* [illegible]. GALL. *Paſſement outre.* ITAL. *Paſſamento oltra.* GERM. Durchhin laſſung. HISP. *Paſſamiento allende.* ANGL. *A paſſing ouer.*} Cicer. *ad Attic. lib.* 4. O nauigationem amandam, quam mehercule ego valde timebam, recordans ſuperioris tuæ tranſmiſſionis. Idem 1. *Philippica*, Calendis Sextilibus veni Syracuſas, quòd ab vrbe ea tranſmiſſio in Græciam laudabatur.

Trāſmōntānŭs, qui vltra montes eſt, vel inde venit. {[illegible]. GALL. *De delà les mons.* ITAL. *Che ſta di la da monti.* GERM. Jenſeit dem gebirg. HISP. *Coſa de allende los montes.* ANGL. *That is beyonde the montanes.*} Liu. 9. *bell. Maced.* Tum tranſmontanos adortus, quos non adierat C. Flaminius, omnes Æmilius ſubegit.

TRĀNSMŎVĔO, es, de loco in alium locum moueo. {[illegible]. GALL. *Remuer d'vn lieu en autre.* ITAL. *Rimouere da vn luogo all' altro.* GERM. Verrucken. HISP. *Remouer de lugar à otro.* ANGL. *To put or moue out of one place to another.*} Terent. *in Eunuch.* Labore alieno magnam partam gloriam Verbis ſæpè in ſe tranſmouet, qui habet ſalem Qui in te eſt.

Trāſmōtŭs, a, um, participium. {[illegible]. GALL. *Remué d'vn lieu en autre.* ITAL. *Rimoſſo da vn luoco all' altro.* GERM. Verruckt. HISP. *Remouido de lugar à otro.* ANGL. *Moued frome one place to another.*} Tacit. *lib.* 13. Quippe Syria tranſmotæ legiones.

Trāſmūto, as, Muto, commuto. {המיר *hemir* חליף *becheliph.* [illegible]. GALL. *Tranſmuer, changer.* ITAL. *Traſmutare.* GERM. Verendern. HISP. *Mudar allende.* ANGL. *To change frome one to another.*} Lucret. *lib.* 2.

Summa atque ima locans, tranſmutans dextera læua.

Horat. 3. *Carm. Ode* 29.

Fortuna ſæuo læta negotio, &
Ludum inſolentem ludere pertinax,
Tranſmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alij benigna.

TRĀNSNĀTO, as, Vltrà nato, natando tranſeo. [illegible]. GALL. *Nager outre.* ITAL. *Notare oltra.* GERM. Vberhin ſchwimmen. HISP. *Paſſar nadando à otro cabo.* ANGL. *To ſwymme ouer.*} Liu. 1. *bell. Pun.* Ipſi certis ſuperpoſitis incubantes, flumen tranſnatauêre. Plin. *lib.* 6. *c.* 27. Vnum genus ei piſcium eſt, idque tranſcurrentis non miſcetur alueo, ſicut nec è Tigri piſces in lacum tranſnatant. Senec. *Epiſt.* 45. Tranſnataſſem fretum, non modo traieciſſem.

Trānſno, as, Idem cum ſuperiori. Cicer. *in ſomn. Scip.* Vel illum Gangem tranſnare. Horat. 3. *Serm Satyr.* 2.

————ter vncti
Tranſnanto Tiberim, ſomno quibus eſt opus alto.

Trānſnōmino, as, nomen commuto, vel inuerto, vel immuto. {[illegible]. GALL. *Changer le nom.* ITAL. *Mutar nome.* GERM. Den namen verwandeln. HISP. *Mudar nombre.* ANGL. *To change a name, or name otner wayes.*} Suet. *de clar. Gram.* Lucius Craſſitius genere Tarentinus, ordinis libertini, cognomine Pasides, mox Panſam ſe tranſnominauit.

Tranſnumero, as, vltra numero. {[illegible]. GALL. *Nombrer outre & par deſſus* ITAL. *Annouerare dauantaggio.* GERM. Darüber zehlen. HISP. *Contar allende* ANGL. *To compt ouer.*} Autor ad Herennium *lib.* 4 Puer qui iam bene hominis naturam nouit, Tu illo plures mittas oportet, inquit, ſi hodie vis tranſnumerari.

Trānſpadānŭs, Trans Padum habitans. {[illegible]. GALL. *Qui eſt outre, ou par de là le Pau.* ITAL. *Di la dal Po.* GERM. Das jenſeit dem fluß Po iſt. HISP. *Allende el Po* } Cic *ad Caſſ. lib.* 12. Tuos clientes Tranſpadanos etiam mirifice coniunctos cum cauſa habemus.

TRĀNSPĬCĬO, is, Per cancellos aut per corpus pellucidum aſpicio. {[illegible], [illegible]. GALL. *Voir à trauers quelque choſe* ITAL *Guardar oltre* GERM. Durchhin ſehen. HISP. *Mirar allende.* ANGL. *To look through.*} Lactant. *de Opific.* Per eas igitur membranas ſenſus ille, qui dicitur mens ea quæ ſunt foris, tranſpicit Lucret. *lib.* 4.

Quod genus illa foris quæ verè tranſpiciuntur.

Trāſpĕctŭs, us. {[illegible], [illegible], [illegible]. GALL. *Veuë à trauers.* ITAL. *Veduta oltra ò di trauerſo.* GERM. Ein durchſicht. HISP. *Mirada allende.* ANGL. *A looking trough.*} Lucr. *lib.* 4.

Ianua quum per ſe tranſpectum præbet apertum.

Trāſpōno, is, de vno loco in alium transfero. {[illegible]. GALL. *Tranſporter, mettre d'vn lieu en autre.* ITAL. *Traſporre.* GERM. Verſetzen. HISP. *Traſponer.*} Gell. *lib.* 12. *cap.* 1. Arborem in locum alium tranſpoſitam.

TRĀNSPŌRTO, as, de loco in locum porto, traduco, tranſmitto {הביא *hebi.* [illegible]. GALL. *Tranſporter.* ITAL. *Traſportare.* GERM. Vberhin tragen, von einem ort an das ander tragen. HISP. *Lleuar allende.* ANGL. *To carie frome one place to an other.*} Cic. *ad Atticum lib.* 14 Quid eas, quas Annius tranſportauit? ¶ Tranſportare copias, vel exercitum, eſt nauibus traiicere. Liu. 6. *bell. Pun.* Eum exercitum Puteolis in naues impoſitum Nero in Hiſpaniam tranſportauit. ¶ Tranſportare pro tranſmittere. Virg. 6. *Æneid.*

Nec ripas datur horrendas, nec rauca fluenta
Tranſportare prius, quàm ſedibus oſſa quierunt.

¶ Tranſportare, pro Deportare in exilium. Senec. *lib.* 1. *de Clement.* Quas ciuitates funditus exſcindi, quas tranſportari, quibus eripi libertatem, quibus dari oportebat mea iuriſdictio eſt. Suet. *in Aug. cap.* 65. Agrippam nihilo tractabiliorem, imò in dies amentiorem in inſulam tranſportauit.

Trānſpōrtātĭo, nis, Senec. *de conſol. ad Heluiam matrem cap.* 6. Omnes autem iſtæ populorum tranſportationes, quid aliud quàm publica exilia ſunt?

Trānſquĭētŭs, adiect. {שאנן *ſchaanandn.* ὁ ἄγαν γαληνὸς, [illegible], [illegible]. GALL. *Pluſque coy & tranquille, fort paiſible & à recoy* ITAL. *Molto quieto & tranquillo.* GERM. Gantz rüwig. HISP. *Muy ſoſegado y quedo.* ANGL. *Very quiet.*} id eſt, Valde quietus, Plaut. *in Merc.* Ego iſtum in tranſquieto tuto ſiſtam, ne time.

Trānſrhēnānŭs, qui trans Rhenum eſt, vel inde venit. {ὁ πέραν ῥήνου. GALL. *Qui eſt par delà le Rhein.* ITAL. *Dila dal Reno.* GERM. Der jenſeit dem Rhein wohnt. HISP. *Allende del Reno.* ANGL. *That is beyonde Rheno.*} Cæſar 5. *bell. Gall.* Germanos Tranſrhenanos ſolicitare dicebantur. Tranſrhenani hoſtes, apud Plin. *lib.* 19. *cap.* 1.

¶Tranſſiluania, Daciæ Ripenſis pars mediterranea.¶

Trānſtĭbĕrīnŭs, a, um, Trans Tiberim incolens. {[illegible]. GALL. *De dela le Tibre.* ITAL. *Di la dal Teuere.* GERM. Jenſeit der Tiber wohnend. HISP. *Allende el Teuere.* ANGL. *That dwelleth beyone Tiber.*} Mart. *lib.* 1.

Vrbanus tibi Cæcili videris
Non es, crede mihi: quid ergo? verna es,
Hoc quod Tranſtiberinus ambulator,
Qui pallentia ſulphurata fractis
Permutat vitreis.

Idem,

Et detracta canis tranſtiberina cutis.

Vrbis regio tranſtiberina quaſi peregrina cenſebatur, & extra agrum Romanorum. In ea viles, vt Iudæi habitabant, viliaque ac ſordida miniſteria ibi exercebantur. Iuuenal.

——Nec te faſtidia mercis
Vllius ſubeant ablegandæ Tiberim vltra.

Et quod apud Gellium, Tertiis autem nundinis capite pœnas dabant: aut trans Tiberim peregrè venum ibant, Græcis eſt πωλεῖν ἐπ' ἐξαγωγῇ, quod erat hac conditione vendere, vt extra fines mancipium educeretur.

Tranſtinet. Plaut. *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Nimis beat, quòd commeatus tranſtinet iam parietem (id eſt, tranſuerſum tenet.) Et propriè tigna dicuntur tranſtinere duos parietes diſiunctos, vt rectè notat Simeo Boſius, & poſt eum Dionyſ. Lambin.

TRĀNSTRĂ, orum, gener. neutr num. plural. Remigum ſedilia in nauibus. {ζυγα. GALL. *Les bancs où ſont aſſis ceux qui tirent à l'auiron* ITAL *Banchi per vogar.* GERM Die ruderbänck auff welchen die ruderknecht ſitzen. HISP. *Bancos y aſſientos en la galera o barca.* ANGL. *Seates whereon rowers do ſitt.*} Virg. 5. *Æneid.*

————furit immiſſis Vulcanus habenis
Tranſtra per & remos, & pictas abiete puppes.

Idem 4. *Æneid.*

Præcipites vigilate viri, & conſidite tranſtris.

Ouid. 14. *Metam.*

Et incurua fumabant tranſtra carina.

Cæſar 3. *bell. Gall.* Tranſtra ex pedalibus in altitudinem confixa clauis ferreis, digiti pollicis craſſitudine. Hæc etiam Iuga dici ſolent. Virg. 6. *Æneid.*

Inde alias animas, quæ per iuga longa ſedebant,
Deturbat, laxátque foros.

¶ Tranſtra item tigna dicuntur, quæ tranſuerſa à pariete in parietem porriguntur. Vitruu *lib.* 4 *cap.* 2. Trabes etiam ſupra columnas, & paraſtatas & antes ponuntur, in contignationibus tigna, & axes ſub tectis, ſi maiora ſpatia ſunt, & tranſtra, & capreoli. ſi commoda columen & canterij.

¶Tranſtrarius, ad tranſtrum ſpectans. Calcag.¶

TRĀNSVĔHO, is, ex vno loco in alium veho, ſiue id naui fiat, ſiue plauſtro, aut etiam iumentis. {העביר *hehebir.* [illegible]. GALL. *Tranſporter outre, charier outre.* ITAL. *Menar oltra.* GERM Vberhin führen. HISP. *Lleuar allende.* ANGL. *To carie frome one place to another, or ouer.*} Saluſtius *in Iugurth.* Ex eo numero Medi, & Perſæ & Armenij cum nauibus in Africam tranſuecti, proximos noſtro mari locos occupauêre. Et Suet. *in Cæſ. cap.* 58. In Britanniam tranſuexit. ¶ In tranſuehendo equitem detrahere, pro dum tranſuehitur. Sueton *in Auguſt cap.* 38. ¶ Tempus tranſuectum. Tacit. *lib.* 18. Abiit iam, & tranſuectum eſt tempus, quo poſſes videri concepiſſe.

Trānſvectĭo, nis, verbale. Tranſportatio, traiectio. {מעבר *mahabar.* [illegible]. GALL. *Tranſportement, chariement outre.* ITAL. *Eſſo condurre oltra.* GERM. Vberfürung. HISP. *Lleuamiento allende.* ANGL. *A carying ouer.*} Cic. 1. *Tuſc.* Dic quæſo, num te illa terrent, triceps apud inferos Cerberus, Cocyti fremitus, tranſuectio Acherontis, mento ſummam aquam attingens, ſiti enectus Tantalus? Tranſuectio item dicebatur equitum recenſio, qua ante conſpectum Cenſorum vel Principis equites prætervehebantur. Liu. *lib.* 9. *ab Vrbe*, Idem Fabius inſtituit, vt equites Idibus Quintilibus tranſueherentur. Tranq. *in Aug. cap.* 38. Equitum turmas frequenter recognouit: poſt longam intercapedinem reducto more tranſuectionis. Sed neque quempiam detrahi in prætereuehendo in accuſatore paſſus eſt, quod antea fieri ſolebat.

Trānſvĕrbero,

Trānſuērbĕro,as,Tranſigo,traiicio. {דקר *dikkér* מחץ *machátſ.* διελαύνω, διαπείρω. GALL. *Tranſpercer de coups.* ITAL. *Trapaſſare.* GERM. Durchſchiessen/durchſtechen. HISP. *Traſpaſſar como con lança ò eſpada.* ANGL. *To ſtrike through.*} Cic. *Mario*, ſed quæ poteſt eſſe homini politico delectatio, quum aut homo imbellicus à valentiſſima bellua laniatur, aut præclara beſtia venabulo tranſuerberatur? Virg. 11. *Æneid.*

——cuius apertum
Aduerſi longa tranſuerberat abiete pectus.

¶ Tranſuerberatus ſcutis, Liu. *lib.* 8. *d.* 4.

TRĀNSVĔRSVS,a,um, Obliquus)(Rectus. {לקלחון *bekallathón.* πλάγιος. GALL. *Qui eſt à trauers, trauerſant.* ITAL. *In trauerſo.* GERM. Vberzwerch. HISP. *Atraueſſado.* ANGL. *Ouer thwart, awrie.*} vt, Linea tranſuerſa, quæ rectam lineam decuſſat: vt ſi linea recta, verbi gratia, ab ortu ducatur in Occaſum, tranſuerſa dicetur, quæ à Septentrione ducta eandem mediam diſſecat. Colum. *lib.* 2. Sed in arando maximè obſeruandum eſt, vt tranſuerſus mons ſulcetur. Autor ad Herennium *lib.* 4. Ecce ibi iſte de tranſuerſo, Heus, inquit, adoleſcens, pueri tui modò me pulſarunt, ſatisfacias oportet. Tranſuerſi Aquilones. Liu. *lib.* 6. *d.* 4. Tigna tranſuerſa. Cæſ. 2. *de bell. ciuil.* Tranſuerſa charta ſcribebantur olim epiſtolæ. Suet. *in Cæſ. cap.* 56. Velut fracta aut tranſuerſa tela proiiceres. Quint. Tranſuerſum iudicem fert Cicero. Tranſuerſa veſtigia diſcurrentium. Senec. *cap.* 2. *de tranquill.* Tranſuerſus quum de plano dicitur, i. πλάγιος, vulgò *de cant*, non qua parte lateſcit: vt apud Celſ. *lib.* 7. *cap.* 26. Calculus planus compellendus eſt, ſic vt tranſuerſus ſit. ¶ Tranſuerſa plaga, quæ tranſuerſis fibris, non autem ſecundùm fibrarum longitudinem, fit, vt in calculi chirurgia apud Celſum *ibid.* ¶ Lineæ inter ſe tranſuerſæ. Celſ. *lib.* 7. *cap.* 28. Oportet autem membranam duabus lineis inter ſe tranſuerſis incidere, ad ſimilitudinem literæ X. ¶ Tranſuerſum digitum, vel vnguem diſcedere: prouerbialis hyperbole eſt, pro eo quod eſt quàm minimo ſpatio. Cic. 2. *Tuſc.* Ab hac regula mihi non licet tranſuerſum, quod aiunt, vnguem diſcedere. Idem *Attic. lib.* 13. Curandum eſt hoc omni in vita, à ſua quemque conſcientia tranſuerſum vnguem non oportere diſcedere. Plaut. *Aulul.* Si tu hercle ex iſto loco digitum tranſuerſum, aut vnguem latum exceſſeris. Tranſuerſus autem digitus de latitudine & craſſitudine intelligitur, opponitúrque longitudini. Cato *de R. R.* Eo terram cribro incernito altam digitum tranſuerſum. ¶ Tranſuerſus agi dicitur, qui vi & impetu quodam ab inſtituto depellitur. Metaphora ducta à nauigantibus, qui ſecundo vento recto curſu feruntur, flatu aduerſo tranſuerſi aguntur. Senec. *cap.* 6. *de conſol. ad Mart.* Rogamus nos, ne iſta vis tranſuerſos auferat. ¶ Iacere in tranſuerſum, i. quaſi dicas tranſuerſum: apud Celſ. *lib.* 7. *cap.* 29.

Trānſuērſā, accuſatiuus pluralis, neutri generis. ¶ Aliquando aduerbialiter ponitur pro tranſuerſè, & obliquè. Virg. 3. *Eclog.*

Nonne tu & qui te tranſuerſa tuentibus hirquis.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Tranſuerſa cedit quaſi cancer ſolet. Item Gell. *cap.* 3. *lib.* 7. Tranſuerſum trudunt à rectè intelligendo ſecundæ res.

Trānſuerſārius, adiectiuum, quod in tranſuerſum ponitur. {ἐγκαρσιος, πλάγιος. GALL. *Mis & poſé de trauers.* ITAL. *Atrauerſato, poſto in trauerſo.* GERM. Das vberzwerch gelegt wirt. HISP. *Atrauerſado, pueſto al traues.* ANGL. *Put ouert wartlie.*} Cæſar 2. *bell. ciuil.* Tranſuerſaria tigna iniiciuntur, quæ firmamento eſſe poſſint.

Trānſŭlto, as, Tranſilio. {פסח *paſách* קפץ *kippéts.* ὑπεράλλομαι. GALL. *Saulter outre, treſſaillir outre.* ITAL. *Saltar oltra.* GERM. Vberhin ſpringen. HISP. *Saltar allende otra coſa.* ANGL. *To leape ouer.*} Liu. 3. *bell. Pun.* Nec omnes Numidæ in dextro locati cornu, ſed quibus deſultorum in modum binos trahentibus equos, inter acerrimam ſæpè pugnam in recentem equum ex feſſo armatis tranſultare mos erat.

TRĀNSVMO, is, Ex alio ſumo. {μεταλαμβάνω. GALL. *Prendre d'vn autre.* ITAL. *Pigliare di vn altro.* GERM. Von einem in das ander nemmen. HISP. *Tomar de otro.* ANGL. *To tak of an other.*} Statius 3. *Theb.*

——lacrymas non pertulit vltrà,
Belli potens haſtam laua tranſumit, & alto
(Haud mora) diſſiluit, &c.

¶ Vnde quæ in primis tabulis conſcripta ſunt ſolennitate iuris adhibita, dicuntur tranſumpta, & actus ipſe tranſumptio.

Trānſūmptio, figura eſt quam Græci μετάληψιν vocant, quum ab eo quod præcedit, id quod ſequitur paulatim inſinuatur. Virg. 1. *Æneid.*

——Speluncis abdidit atris.

Nam ex atris intelligimus nigras, ex nigris tenebroſas, ac per hoc in præceps profundas.

Trānſuo, is, ex trans & ſuo, adiecta vltima præpoſitionis litera. {διαρράπτω. GALL. *En couſant percer tout outre.* ITAL. *Paſſare del tutto.* GERM. Durchſtechen/durchneyen. HISP. *Paſſar coſiendo.* ANGL. *To ſewe through.*} Columell. *lib.* 6. *cap.* 5. Media pars deſcripti orbiculi eadem ſubula tranſuitur, & facto foramine prædicta radicula inſeritur. Cornel. Celſ. *lib.* 7. *cap.* 14. Cutis ac filum ducente tranſuitur. Ex *lib.* 7. *cap.* 7. partem palpebræ tranſuat.

TRĀNSVŎLO, as, Volando prætereo, volando tranſcendo. {διαπέτομαι. GALL. *Voler outre.* ITAL. *Tranſuolare.* GERM. Weiter hinauß fliegen. HISP. *Volar allende lugar.* ANGL. *To flie beyende.*} Plin. *lib.* 10. *cap.* 29. Perdices non tranſuolant Bœotiæ fines in Attica. ¶ Per tranſlationem ponitur pro tranſcurro: vel pro repente accedo, celeriter eo. διατρέχω. Liu. 3. *ab Vrbe*, Eques inter ordines peditum tectus ſe ad equos recipit: tranſuolat inde in alteram partem ſuis victoriæ nuntius. Momentum, punctum, curſum, temporis tranſuolantis. Quintil. Hoc audientem tranſuolat. ¶ Plaut. *in Epid.* pro transfugio poſuit, Tranſuolauerunt ad hoſtes.

Tranſuolito, as, are. Frequentatiuum. Lucr. *lib.* 11.

Inter ſepta meant voces & clauſa domorum
Tranſuolitant.

TRĀPĒS, etis, m. g. Mola olearia, à τρέπω, voluo, ſeu verto. {ἐλαιοτριβεῖον. GALL. *Vne meule en façon de table dentelee pour faire l'huile d'oliue, tourdoir.* ITAL. *Molino da oglio.* GERM. Ein Mülle. HISP. *Alfarge ò muela del molino de azeite.* ANGL. *A ſorte of mill to mak the oyle of oliues in.*} Varr. à terendo deducit. Cato *cap.* 1. Trapetibus locum dextra, & ſiniſtra.

Trāpētum, i, Idem cum ſuperiore, hoc eſt, ipſa mola olearia. Virg. *lib.* 2. *Georgic.*

——teritur Sicyonia bacca trapetis.

Trāpētŭs, i, m. g. idem, ſed antiquè. Cato *cap.* 22. Trapetus emptus eſt in Sueſſano nummis quadringentis.

TRAPEZA, menſa, τράπεζα. Dici volunt quaſi τετράπεζα à quatuor pedibus, quæ prima & ſimplex forma erat.

Trapezium, τραπέζιον, ad verbum eſt menſura. Figura quoque eſt geometrica, cuius meminit Euclides *lib.* 1. 35. nempe quadrilatera, non parallelo grauia.

Trāpĕzītæ, {τραπεζῖται. GALL. *Changeurs, banquiers.* ITAL. *Banchieri.* GERM. Wechßler. HISP. *Cambiadores.* ANGL. *Changers, bankers of whome men borrowe mony.*} Numularij, menſarij, τράπεζαι enim vocant Græci, quam nos menſam. Plaut. *in Capt.* — ſubducam ratiunculam, Quantillum argenti mihi apud trapezitam ſiet. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Adducite ad me Trapezitam Æſchinum. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Rem pro iſta ſoluâ ab trapezita meo.

Trāpĕzŏphŏrŏs, i, τραπεζοφόρος. Menſam ferens, ſtatua pro tripode ad menſam ſuſtinendam. Cic. *ad Gallum lib.* 7. Quòd tibi deſtinaras trapezophoron, ſi te delectat, habebis. Vbi interpres, Trapezophoros ſignum erat ſacerdotis cuiuſdam huius nominis, quæ cum alia Coſmo nomine omnia ſacra Mineruæ adminiſtrabat. Hæc ille ad verbum ex Suida. Iulius Pollux *Onomaſtici ſui libro*, Trapezophoron, menſam interpretatur pocula ſuſtinentem. Vnde Cælius coniecturam capit apud Ciceronem, hoc nomine ſtatuam ſignificari in eum vſum factam, vt abacum ſuſtineret, in quo pocula reponebantur. Vide ipſum *lib.* 7. *cap.* 12.

Trāpēzūs, τραπεζοῦς, vulgò *Trapezunda*, Ciuitas libera ad Pontum Euxinum, in Cappadociæ finibus, vaſto monte clauſa, vt eſt autor Plin. *lib.* 6. *cap.* 4. Ex hac vrbe ortum habuit Georgius Trapezuntius, Latinarum, Græcarúmque literarum peritiſſimus: ſed ingraueſcente ætate ita in omni memoria deſtitutus, vt vtriuſque linguæ prorſus obliuiſceretur.

Traphax, tabula qua panis ad furnum fertur.

[Traſi, radix dulcis e cyperi genere. H.P.]

Traſymenes, vide *Thraſymenus.*

Trāulo, as, antiquum verbum eſt, quo vſus eſt Lucr. *lib.* 4. pro tranſeo. {עבר *habár.* διαβαίνω. GALL. *Trauerſer, paſſer à trauers.* ITAL. *Traniare, trapaſſare.* GERM. Fürgehn/oder durchgehn. HISP. *Yr allende.* ANGL. *To go awrie, or ouerthwartly.*} Qualia ſunt (inquit) vitri ſpecies quæ traulat omnis.

Trauli, {עלגים *illeghim.* τραυλοί. GALL. *Begues.* ITAL. *Balbi.* GERM. Stamler/ſtaztler. HISP. *Tartamudos.* ANGL. *Stutters or ſtammerers.*} A Græcis dicuntur quos nos balbos & bleſos dicimus. Vnde verbum τραυλίζειν, quod eſt balbutire: & τραυλότης, ipſa balbuties. Lucret. *lib.* 4.

Magna atque immanis cataplexis plenáque honoris:
Balba loqui non quit, τραυλίζει, muta, pudens eſt.

Trĕbātius, Iuriſconſultus, Ciceronis familiaris, epiſtolis eius notiſſimus.

Trebax. Sidon. *lib.* 1. *epiſt.* 11. Trebaciſſimus ſenex. Ibi VVouuerius. Trebax peruicax.

[Trebia, *Treui*, V. olim E. Vmbriæ, nunc oppidum non obſcurum.]

Trĕbĭă, τρεβίας, fluuius eſt prope Placentiam in Gallia Ciſalpina, ex Apennino monte in Padum fluens. Iuxta hunc Annibal Romanos, L. Sempronio duce maxima clade affecit. Lucan. *lib.* 2.

——quòd non in Punica nati
Tempora Cannarum fuimus, Trebiaque iuuentus.

Trĕbiātes, Vmbriæ populi in quarta Italiæ regione: quorum meminit Plin. *lib.* 3. *cap* 14. Iidem & Trebiani dicuntur. Sueton. *in Tiber.* Iterum in eo cenſente, vt Trebianis legatam in opus noui theatri pecuniam ad munitionem viæ transferre concederetur, obtinere non potuit.

Trĕbēllicūm vinum, à Plin. *lib.* 14. *cap.* 6. inter generoſa Italiæ vina commemoratur. Naſcebatur autem in Campania, quarto lapide à Neapoli.

Trĕbōnĭus, vnius ex percuſſoribus Cæſaris: qui quum ſe in Aſiam recepiſſet, Smyrnæ à Dolabella oppreſſus eſt, & crudeliſſimè excarnificatus.

Trĕbŭlă, τρεβόλα, oppidum fuit in Sabinis, cuius incolæ dicti ſunt Trebulani: quos Plinius collocat in quarta Italiæ regione. Apud hos præſtantiſſimi fiebant caſei, qui Trebulani dicti ſunt. de quibus Mart.

Trebula nos genuit, commendat gratia duplex,
Siue leui flamma, ſiue domamur aqua.

TRĔCĒNTĪ, æ, a, nomen numerale, idem valens quod ter centum. {שלש מאות *ſchelóſcheh meóth.* τριακόσιοι. GALL. *Trois cens.* ITAL. *Trecento.* GERM. Dreyhundert. HISP. *Trezientos.* ANGL. *Tree hundred.*} Virgil. 7. *Æneid.*

Sexcentos illi dederat Populania mater
Expertos belli iuuenes, aſt Ilua trecentos,
Inſula inexhauſtis chalybum generoſa metallis.

Plautus *Milit. ſc.* 1. *a.* 2. Trecentæ poſſunt cauſæ colligi (id eſt, innumeræ.)

Treceni, Idem quod tercentum. {שלש מאות *ſchelóſcheh meóth.* τριακόσιοι.} Liu. 1. *bell. Mac.* Attalus trecenos tantum milites in præſidium, Rhodij quadriremem vnam, quum ad Tenedum ſtaret, miſerunt. Idem 8. *ab Vrbe*, Scribebantur autem quatuor fere legiones, quinis millibus peditum, equitibus in ſingulas legiones trecenis.

Trechedipna, τρεχέδειπνα, à Græcis dicebantur, qui tardiùs ad cœnam conueniebant, vt ex Apollodoro annotauit Cælius *lib.* 27. *cap.* 14. Quæ vox κατ' ἀντίφρασιν (vt videtur) eſt impoſita, quum ad cœnam currentes videatur ſignificare. ¶ Hinc veſtes quaſdam cœnatorias nonnulli trechedipna à Iuuenale putant appellari, *Satyr.* 3.

Ruſticus ille tuus ſumit trechedipna Quirine.

[Trecorenſis E. *Triquet*, vel *Trequer*, ſub A. Turonenſi in Aremorica Britanniæ, *en la Baſſe Bretaigne.*]

Tredĕcĭes, aduerbium pro ter decies. {τρισκαιδεκάκις. GALL. *Treize fois.*

ITAL.

Ital. *Tredeci volte.* Germ. Dreyzehen mahl. Hisp. *Treze vezes.* Angl. *Threttene tymes.*} Cicer. 5. *Verr.* Tu ex pecunia publica H-S tredecies ſcribam tuum permiſſu tuo quum abſtuliſſe fateare, reliquam tibi vllam defenſionem putas eſſe.

Tregua, vide *Treuga.*

Tremo, is, Tremore concutior, contremiſco. {רעד rahádh רגז ragház. τρέμω, τρομέω. Gall. *Trembler, craindre.* Ital. *Tremare.* Germ. Zittern. Hisp. *Temer ò temblar.* Angl. *To tremble or feare.*} Plaut. *in Aſin.* Non placet, pro monſtro eſt: quoniam qui ſudat, tremit. Terent. *Eunuch.* totus Parmeno Tremo, horreóque, poſt quam aſpexi hanc. Virgil. 1. *Georgic.*

Terra tremit, fugêre feræ: & mortalia corda
Per gentes humilis ſtrauit pauor.

Cic. 4. *Acad.* Vt ſi quid tremerent, & exalbeſcerent, vel ipſi per ſe motu mentis aliquo, vel, &c. ¶ Interdum ponitur pro timere. {חרד charádh. φοβεῖσθαι.} Virg. *lib.* 2. *Æneid.*

Hic aliud maius miſeris, multóque tremendum
Obyicitur magis, atque improuida pectora turbat.

Trĕmēns, tis, participium. {מרעיד mareidh. τρέμων. Gall. *Tremblant.* Ital. *Tremente.* Germ. Zitterend. Hisp. *El que tembla.* Angl. *Trembling.*} Cicer. 4. *Tuſc.* Vt & ipſum Hectorem quemadmodum eſt apud Homerum, toto pectore trementem prouocaſſe ad pugnam pœniteret. ¶ Pro gelido. Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Tum patet has gentes axe tremente premi.

(id eſt, gelido.) ¶ Pro precando. Idem *Eleg.* 3. *lib.* 1. *Triſt.*

Contigit extremos ore tremente focos.

Trĕmēndŭs, a, um, Terribilis, tremendus. {נורא norá. φοβερός. Gall. *Qu'on doit craindre.* Ital. *Coſa da temere.* Germ. Darab zuerzittern iſt. Hisp. *Coſa de eſpanto.* Angl. *That is to be feared.*} Virg. 4. *Æneid.*

——— manéſque adyt, regémque tremendum.

Idem 8. *Æneid.*

——— matriſque egere tremenda
Carmentis nymphæ monita.

¶ Huius compoſita ſunt Contremo, intremo, pertremo: quorum ſignificata vide ſuprà ſuis locis.

Trĕmĕbŭndŭs, a, um, Abundè tremens. {חרדה becharé lb. περίτρομος. Gall. *Tremblant.* Ital. *Tremente, timido, pauroſo.* Germ. Heftig zitterend. Hisp. *Coſa che mucho teme.* Angl. *That feareth or trembleth much.*} Autor ad Herennium *lib.* 3. Sin erit ſermo in iocatione leuiter, & tremebunda voce cum parua ſignificatione riſus. Ouid. 4. *Metam.*

Dum dubitas, tremebunda vides pulſare cruentum
Membra ſolum.

¶ Hinc tremebundior, comparatiuum. Col. *lib.* 10.

Candidior effœta tremebundior vbere porca.

Tremenτura, ebrietas μέθη. Gl. Cyrill.

Trĕmĕfăcĭo, is, Tremorem incutio. {הרגיז hirghiz. ἐκφοβέω. Gall. *Faire trembler.* Ital. *Far paura.* Germ. Zittern machen. Hisp. *Hazer miedo o temer.* Angl. *To mak one feare or tremble.*} Virg. *lib.* 2. *Æneid.*

Tum verò tremefacta nouus per pectora cunctis
Inſinuat pauor.

Tremefacta libertas, id eſt, concuſſa, dixit Cic. 2. *de Offic.* Idem 1. *de diuinat.* ex poëta quopiam vetuſto:

At: quum ſe grauido tremefacit corpore tellus.

Virg. 6. *Æneid.*

Fixerit æripedem ceruam licèt, aut Erymanthi
Pacarit nemora, & Lernam tremefecerit arcu.

Trĕmiſco, is, Tremore concutior. {רעד rahádh רגז raghaz ירא jaré. τρέμω. Gall. *Trembler, craindre, auoir peur.* Ital. *Hauer paura.* Germ. Erzittern. Hisp. *Temer ò temblar.* Angl. *To quake or shake for feare.*} Virg. *lib.* 3. *Æneid.*

——— vaſtóſque ab rupe Cyclopas
Proſpicio: ſonitúmque pedum vocémque tremiſco.

Idem 5. *Æneid.*

——— tonitrúque tremiſcunt
Ardua terrarum, & campi.

Ouid. 14 *Metam.*

Pérque dies multos latitans, omnémque tremiſcens
Ad ſtrepitum, mortémque timens, cupidúſque moriri.

¶ Hinc Contremiſco & pertremiſco, compoſita: quorum ſignificata explicata ſunt ſuprà ſuis locis.

Tremiſſis, quatuor denarij, i. tertia pars ſolidi, ſeu aſſis, quem facit ter miſſus, id eſt, expoſitus.

[Tremodia, infundibulum tremulum in moletrinis, fruges in molas tranſmittentes. Turn.]

Trĕmŏr, is, Concuſſio corporis, qualis in febricitantibus, frigentibus, aut timentibus cernitur. {רעד rahád רעדה rehadháh רתת rethéth רגז roghéz. τρόμος, τρεμος. Gall. *Tremblement.* Ital. *Tremore, paura.* Germ. Das zittern oder ſchaudern. Hisp. *Miedo ò temblar.* Angl. *A trembling, quaking.*} Quin & terra tremere dicitur, quum terræ motu concutitur. Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Vnde tremor terris, qua vi maria alta tumeſcant
Obicibus ruptis.

Cic. 4. *Tuſc.* Ex quo fit, vt pudorem rubor, ſic terrorem pallor, & tremor, & dentium crepitus conſequatur. Idem *pro Flacco*, Tamen id quod dixit quanto cum pudore, quo tremore, & pallore dixit? Ouid. 3. *Metam.*

Attonitos ſubitus tremor occupat artus.

Senec. *cap.* 1. *de tranq.* Tremor eſt quidam tranquilli maris. Lucr. *lib.* 2. de cæleſtium illorum ignium ſplendore,

Dum tremor eſt clarus, dum cernitur ardor eorum.

Ob id dixit Virg. de Luna,

——— ſplendet tremulo ſub lumine Pontus.

Et de Solis luce, rurſus Lucr.

Sub terris ideo tremulum iubar hæſitat ignis.

[Tremulo, as, dubito. Gl. A.L.]

Trĕmŭlŭs, a, um, qui valdè tremit. {מרעיד marhidh חרד charédh. τρομώδης, τρομαλέος. Gall. *Tremblant.* Ital. *Tremante.* Germ. Zitterig. Hisp. *Coſa que tembla y ſe eſtremece.* Angl. *That trembleth or quaketh.*} Terent. *Eunuch.* Incuruus, tremulus, labiis demiſſis. Mart. *lib.* 9.

Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribu.i.

Cic. 1. *de diuin.* Haud modicos tremulo fundens e gutture cantus. Horat. 4. *Carm. Ode* 13.

——— Fis anus, & tamen
Vis formoſa videri,
Ludíſque, & bibis impudens:
Et cantu tremulo pota Cupidinem
Lentum ſollicitas.

Virg. 8. *Eclog.*

Aſpice corripuit tremulis altaria flammis
Sponte ſua.

Trepanum chirurgi dicunt terebri genus, quo aliquid cautè perforant, vt cranium. vox correpta ex τρύπανον, quod & τρυπάνιον, terebra, perforaculum. Gl. Cyr.

[Trepallus, vide *Triphallus.*]

Trĕpĭdŭs, a, um, Pauidus, timens. {מבהל mebohál. ἐπίφοβος. Gall. *Qui tremble de peur, effrayé, & eſbahy.* Ital. *Pauroſo, timido.* Germ. Heftig erſchrocken/zitterend. Hisp. *Temeroſo, apreſſurado.* Angl. *That trembleth forfeare, effrayed.*} Liu. 2. *ab Vrb.* At verò curia mœſta, ac trepida ancipiti metu. Trepida res, dubia, & ob hoc timorem inducens. Idem 1. *ab Vrbe*, Tullius in re trepida duodecim vouit Salios. Idem *lib.* 4. *d.* 4. In tam trepidis rebus. ¶ Trepidi rerum, idem *lib.* 6. *dec.* 4. Virg. 12. *Æneid.*

Illa intus trepidæ rerum, per cerea caſtra
Diſcurrunt.

Vbi Seruius, Trepidæ rerum, neſcientes quid agant, ignaræ auxilij, incertæ, dubiæ. ¶ Trepidus, feſtinus, quòd qui timent, feſtinent greſſus. {מבהל mebohál} Virg. *lib.* 3.

Hic me, dum trepidi crudelia limina linquunt,
Immemores ſocij vaſto Cyclopis in antro
Deſeruêre.

Seruius, Trepidi, feſtini, vt per timorem, non per contemptum relictus fuiſſe videatur: qui enim timent, feſtinant greſſus. Lucan. *lib.* 8.

——— Rapitur trepida fugiente carina.

Vbi carinam trepidam vocat, aut propter timorem illorum, qui in ea vehebantur: aut trepidam, id eſt, celerem. Hæc Seruius.

Trĕpĭdŭlŭs, diminutiuum. {ὑπότρομος. Gall. *Vn peu tremblant.* Ital. *Alquanto ſpauentato.* Germ. Etlicher maſſen erſchrocken oder erzittert. Hisp. *Que tembla vn poco, vn poco temeroſo.* Angl. *That trembleth for feare ſomewhat.*} Gell. *lib.* 2. *cap.* 29. Atque vbi rediit Caſſita, pulli trepiduli circumſtrepere, oraréque matrem, &c.

Trĕpĭdē, aduerbium, Celeriter, & quaſi per timorem. {ἐσπουδασμένως, σπουδαίως. Gall. *En tremblant, paoureuſement.* Ital. *Tremando di paura.* Germ. Mit forcht/an eil. Hisp. *Temeroſa y appreſſuradamente.* Angl. *Haſtelie & as it where trembling.*} Liu. *lib.* 10. *ab Vrbe*, Nam & ſtatiua trepidè deſerta fuerant.

Trĕpĭdāntĕr, Timidè. {περιφόβως, σπουδαίως. Gall. *En tremblant de peur.* Ital. *Tremando di paura.* Germ. Forchtſamlich. Hisp. *Temeroſa y appreſſuradamente.* Angl. *By trembling for feare.*} Suet. *in Claudio Cæſare, cap.* 49. Quod, vt ſentit trepidanter effatus, &c. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Trepidantiùs & timidiùs agere.

Trĕpĭdo, as, Timeo, metuo, timore concutior. {רעד rahádh רגז raghás ירא jaré. τρέμω, φοβοῦμαι, ταράττομαι. Gall. *Trembler de peur, eſtre effrayé.* Ital. *Temere.* Germ. Von groſſer forcht erzittern. Hisp. *Temer, apreſſurarſe.* Angl. *To tremble for feare, to be effrayed.*} Terent. *in Hecyra*, Trepidari ſentio, curſari ſurſum deorſum. Idem *in Eunuch.* Quid eſt quod trepidas? ſatiſne ſalue? dic mihi. Cic. 3. *de Orat.* ex Poëta quopiam antiquo,

At Romanus homo, tamen etſi res bene geſta eſt,
Corde ſuo trepidat.

Cæſar 5. *bell. Gall.* Tum demum Titurius, vti qui nihil antè prouidiſſet, trepidare & concurſare. Virg. 6. *Æneid.*

Vt vidêre virum, fulgentiáque arma per vmbras
Ingenti trepidare metu: pars vertere terga, &c.

pro trepidabant. ¶ Et quoniam à timentibus omnia præproperè aguntur, factum eſt, vt trepidare accipiatur pro feſtinare. {נבהל bibél. σπεύδειν.} Virg. 4. *Æneid.*

Dum trepidant alæ, ſaltúſque indagine cingunt.

Trepidans, antis. Ouid. 13. *Metam.*

——— Video trementem
Pallentémque metu, & trepidantem morte futura.

Trĕpĭdātio, nis, verbale, Trepidandi actus, metus, commotio. {חרדה charadhah בהלה behalah. φόβος, τρόμος. Gall. *Tremblement, frayeur.* Ital. *Eſſe tremare & hauere ſpauento.* Germ. Erzitterung von forcht. Hisp. *Miedo, obra de temblar.* Angl. *A trembling for feare, feare.*} Cic. *pro Deiotaro*, Num qua trepidatio? num qui tumultus? Liu. 2. *ab Vrbe*, Pilis inter primam trepidationem abiectis.

Trepo, verto, τρέπω Feſt. Trepit, vertit.

Trĕpōndo, trium librarum pondus. {τρίλιτρον. Gall. *Trois liures.* Ital. *Tre libre.* Germ. Drey pfund. Hisp. *Tres libras.* Angl. *The weight of three poundes.*} Quint. *lib.* 1. *cap.* 9. Nam dua & tre & pondo diuerſorum generum ſunt barbariſmi: at duapondo, & trepondo vſque ad noſtram ætatem ab omnibus dictum eſt, & rectè dici Meſſala confirmat.

Tres & hæc tria, pluralis numeri tantum. {שלשה ſcheloſcháh. τρεῖς καὶ τρία. Gall. *Trois.* Ital. *Tre.* Germ. Drey. Hisp. *Tres en numero.* Angl. *Three.*} Nomen numerale eſt, notæ ſignificationis. Virgil. 5 *Æneid.*

Tres equitum numero turmæ, ternique vagantur
Ductores.

Idem 8. *Æneid.*

Tres imbris torti radios, tres nubis aquoſæ
Addiderant: rutili tres ignis, & alitis Auſtri.

Plaut. *Moſt. ſc.* 2. *a.* 4. Teſtes tres aderant acerrimi. ¶ Trium literarum homo, id eſt, fur: quòd tres in ea dictione tantùm ſint literæ. Idem *Aulul.*—tu trium literarum homo Vituperas me? ¶ Tribus verbis, i. breuiter.

breuiter. Idem *Trinum*. Pax, te tribus verbis volo. ſ. vel trecentis. Idem *in Milite*, Breuin', an longinquo ſermone? M. tribus verbis.

Treſuiri, orum, idem qui triumuiri, de quibus ſuo loco: τρεῖς ἄνδρες. Plaut. *in Amphitr.* Qui faciam nunc ſi treſuiri me in carcerem compegerint? Idem *Aſin. ſc. 2. a. 2.* Ibo ego ad Treſuiros, Ibi noſtra nomina faxo erunt.

Treſſis, e, Vilis & minimi pretij, quaſi trium aſſium, τριωβολιμαῖος. Perſius *Satyr. 5.* Non treſſis agaſo.

Treuga, induciæ. {Ital. *Tregue.* Gall. *Trefues.*}

Tres Tabernæ, locus circa Romam, via Appia: inter Romam & Appij forum. mentio fit *Act. 28. 15.* ἕως τριῶν ταβερνῶν.

Treuiri, τρηούιροι Ptolemæo, Populi Galliæ inter Belgas ad Moſellam fluuium & Leucis & Mediomatricibus finitimi: vetuſti ſanè, noménque retinentes nec priſtinæ cedentes famæ: apud quos inſignis olim cognoſcendarum cauſarum, popul. Rom. curia, Treuirorum cognominata. Cuius in Floriano meminit Vopiſcus. Lucan. *lib. 1.*

Tu quoque lætatus conuerti prælia Treuir. {Die Trierer.}

‖Trexinon, curſus. L. g. b.‖

Triambi, inquit Feſtus, dicebantur qui terni ex proſcenio loquebantur.

Triangulus, i, Figura eſt tres angulos habens, quam Græci τρίγωνον vocant. {Gall. *Triangle figure de trois anglets.* Ital. *Triangulo, tricantone, coſa de tricantone.* Germ. Ein dreyecktere figur. Hisp. *Coſa de tres angulos.* Angl. *A triangle a figure with three corners.*} Cicer. 2. *de natur. deor.* Grues quum loca calidiora petentes maria tranſmittunt, trianguli efficere formam. Quint. *cap. 16. lib. 1.* Triangula neutro genere.

Triangulus, a, um, quod triangularem figuram habet. {ὁ καὶ ὁ τρίγωνος. Gall. *Qui a trois anglets, triangulaire.* Ital. *Di tre angoli.* Germ. Das dreieckächtig iſt. Hisp. *Coſa de tres angulos.* Angl. *That hath three corners.*} Col. *lib. 5. cap. 2.* Eſto ager triangulus, pedum quoquouerſus trecentorum.

Triangularis, e, {ὁ καὶ ὁ τριγωνικὸς, τρίγωνος. Gall. *Triangulaire, de trois anglets.* Ital. *Di tre angoli.* Germ. Dreiſchröttig. Hisp. *Coſa de tres angulos.* Angl. *Of three corners.*} Quod trianguli formam refert, vt Triangularis agri forma, apud Colum. *lib. 5. cap. 2.*

Triarii, orum, {οἱ ἐπιτάγματοι, οἱ ἐφεδρεύοντες, ἐπίμαχοι, τριάριοι Polybio. Gall. *Vieux ſoldats.* Ital. *Soldati vecchi.* Germ. Die dapfferſten kriegs leut, ſo nit den angriff thun, ſonder hernach erſt, wo es von nöten iſt, den ſtreit erhalten. Hisp. *Soldados viejos.* Angl. *Old ſouldiours ſet in the rereward.*} Dicebantur milites veterani, ſpectatæ virtutis, qui tertio loco prælium inibant, poſt profligatos haſtatos, qui primo loco, & principes, qui ſecundo loco pugnam capeſſebant. Ita enim apud Romanos, teſte Liu. *lib. 8. ab Vrbe*, acies inſtruebatur, vt primo loco hoſtes aggrederentur manipuli haſtatorum ex flore iuuenum pubeſcentium collecti, qui ſi hoſtem propulſare non poſſent, ſenſim retrocedentes à principibus ſcutatis, quos antepilarios vocabant, in interualla ordinum recipiebantur, principéſque in eorum locum ſuccedebant: haſtati autem poſt eos ſequebantur. Si à principibus quoque non ſatis feliciter eſſet pugnatum, à prima acie ad triarios paulatim referebantur, vnóque agmine facto, iam nulla ſpe poſt ſe relicta, vna omnes in hoſtem procedebant. Hinc factus eſt locus prouerbio, vt quum in re aliqua laboratur, eóque res adducta eſt, vt extremo conatu ſummiſque viribus ſit enitendum, rem ad triarios rediſſe dicamus. Triarij (inquit Varro) dicti ſunt, quòd in acie tertio ordine extremis ſubſidio ponerentur. Plautus, Agite nunc, ſubſidete omnes, quaſi ſolent triarij. De his vide plura apud Liu. 1. *decad. lib. 8.* & apud Eraſmum *in Adagijs*.

Triarius, Magnus orator, cuius meminit Cicer. *de clar. Orat.* Me quidem admodum delectabat etiam Triarij in illa ætate plena literatæ ſenectutis oratio, quanta ſeueritas in vultu, quantum pondus in verbis, quàm nihil non conſideratum exibat ex ore? Tum Brutus torquati & Triarij mentione commotus (vtrumque enim eorum admodum dilexerat.) Næ ego, inquit, vt omittam cætera quæ ſunt innumerabilia, de duobus iſtis cùm cogito, doleo nihil tuam perpetuam authoritatem de pace valuiſſe: nam nec iſtos excellentes viros, nec multos alios præſtantes ciues Reipub. perdidiſſet. Idem *Att. lib. 4. cap. 86.* Scaurum Triarius reum fecit.

Trias, τριὰς ternarius, numerus trium.

‖Trium literarum homo, fur.‖

Tribades, mulieres quæ ſui ſexus iniuriis gaudent. frictrices vocantur à Tertulliano, ſubigatrices à Plauto. Vide τριβὰς in Conſtantini Lexico. Cælius Aurelianus *Chronicorum lib. 4. cap. vlt.* Nam ſicut fœminæ (loquitur autem de ſubactis, id eſt, mollibus, qui μαλθακοί) Tribades appellantur, quòd vtramque Venerem exerceant, mulieribus magis, quàm miſceri feſtinant, & eaſdem inuidentia penè virili ſectantur.

‖Triadica, hymni in SS. Trinitatem. L. g. b.‖

Triballi, τριβαλλοί, populi ſunt inferioris Mœſiæ, inter Hæmum montem, & Danubium fluuium ſiti: vt eſt autor Ptol. *lib. 3. cap. 5.*

Triboci, Galliæ Belgicæ populi inter Rhenum & Vogeſum montem incolentes, non procul à Rauracis, quem tractum hodie incolunt Alſatij. {Die Elſeſſer.}

‖Tribolus, vide *Tribulus*.‖

Tribrachus, ſiue Tribrachys, τρίβραχυς, Pes metricus ex tribus ſyllabis breuibus conſtans, vnde & nomen habet: quaſi τρεῖς βραχεῖας ἔχων ſyllabas. vt Dominus, Loqueris, Agimus.

Tribula, æ, & Tribulum, i. {חרוץ *charúts* מורג *morágh.* τριβόλιον. Gall. *Vne traine pour tirer le blé d'auec la paille.* Ital. *Triuolo.* Germ. Ein Dreſchwagen. Hisp. *El trillo para trillar mieſſes.* Angl. *A flaile or lik inſtrument to threſh corne.*} Genus vehiculi quo frumenta in area teruntur. Virg. 1. *Georg.*

Tribuláque, traheque, & iniquo pondere raſtri.

Varro *lib. 1. cap. 5.* E ſpicis in area excuti grana, quod fit apud alios iumentis iunctis, & tribula. Colum. *lib. 2. cap. 21.* Et ſi pauca iuga ſunt, adijcere tribulam & traham poſſis, quæ res vtraque culmos facillimè comminuit.

‖Tribularium, locus, vbi tribulæ reconduntur. Colum.‖

Tribulo, propriè tribula tero, tero. Verbum eſt Eccleſiaſticis ſcriptoribus familiare pro affligere, ſeu opprimere. {לחץ *lachats* לחץ *lahats* צרר *tſarár.* θλίβειν.} & Tribulatio, pro oppreſſione, anguſtia, anxietate. θλίψις. Quæ ſignificationes tractæ videntur à tribulo inſtrumento ruſtico, quo frumenta olim terebantur: aut certè à tribulo herba acutiſſimis ſpinis infeſta: aut (vt alij malunt) à ſtimulo ferreo, formæ tetragonæ, qui quancunque in partem incubuerit, aculeum ſemper infeſtum protendit. ¶ Aliter hoc verbo vtitur Cato *de re ruſtic. cap. 23.* de muſti medicatione loquens, Si (inquit) indideris deſtrutum, aut marmor, aut reſinam, dies viginti permiſceto crebrò, tribulatóque quotidie. Quo tamen in loco non deſunt qui *turbato*, rectiùs legi poſſe exiſtiment.

Tribulis, vide *Tribus*.

Tribulus, i, {דרדר *dardár* ברקן *barkán.* τρίβολος. Gall. *Vn chardon appellé chauſſe trape.* Ital. *Triolo.* Germ. Waſſernuß oder veternuß, iſt ein kraut. Hisp. *El abrojo yerua ſpinoſa.* Angl. *A thiſtle.*} Herba ex foliis ad portulacæ effigiem accedentibus, tenuioribus viticulis in terra ſtratis, ſecundùm folia rigidis & praeduris. Naſcitur ſecundùm flumina & in locis ruderoſis. Ouid. *lib. 5. Metam.*

——Lolium, tribulique fatigant,

Triticeas meſſes.

Virg. 1. *Georg.*

Lappæque, tribulique interque nitentia culta,

Infelix lolium, & ſteriles dominantur auenæ.

¶ Eſt & alterum tribuli genus aquaticum, nonniſi in amnibus naſcens, coma duntaxat aquis extante, folio vlmi effigie, pediculo longo, caule cacuminibus craſſiore, quàm partibus in humore contentis. ¶ Tribulos item vocat Vegetius *lib. 3.* Stimulos illos ferreos, formæ quadrangulæ, qui in bello aduerſus equitatum ſpargi ſolent, in quodcunque latus incubuerint, infeſtum ſemper aculeum protendentes. Latini Murices appellant. Vide ſuprà in dictione *Murex*.

Tribunal, is, Locus excelſus arcuata figura, in quo reſidebat qui ius tribubus redderet. {כסא *chiſſé.* δικαστήριον, βῆμα. Gall. *Le parquet des iuges ſuperieurs.* Ital. *Tribunale, ſedia di giudice.* Germ. Ein richterſtul. Hisp. *El tribunal, aſſiento de juez.* Angl. *The iudgment ſeat.*} Cicer. *ad Quint. fratr. lib. 1.* Nullius inopiam ac ſolicitudinem non modò vllo populari acceſſu, ac tribunali, ſed ne domo quidem tua, & cubiculo eſſe excluſum. Quintilian. Cùm in Baſilica Iulia diceret, primo tribunali. Idem, Laudatum à quatuor tribunalibus. Senec. *cap. 3. de tranq.* Præcluſum tibi tribunal, & roſtris prohiberis. Formam autem tribunalis vide apud Vitruu. *lib. 5. cap. 1.* ¶ Diomedes *lib. 1.* Ad tribunal venit litigator: In tribunal prætor vel Iudex. Suet. *in Aug. cap. 44.* Contra tribunal Prætoris ſpectabat virgines Veſtales.

‖Tribunalitium, idem quod tribunal. Cedren.‖

Tribuni, Magiſtratus Romæ plebei primùm creati anno CCLX. quum plebs propter nobilium fœneratorum inſolentiam ex vrbe diſceſſit, & Auentinum montem occupauit. Nam reuocari inde non potuit, antequam Senatus permiſſu magiſtratum è ſuo corpore creaſſet, qui ſe contra Patriciorum potentiam defenderet. Vnde & tribuni plebis ſunt appellati. {δήμαρχοι, δήμαρχος. Gall. *Tribuns, magiſtrats Romains defenſeurs de menu peuple.* Ital. *Tribuni, magiſtrati Romani che defendeuano il popolo.* Germ. Obriſte Zunfftmeiſter, waren vor zeiten bey den Römern die bey den rahtsherren für das volck handelten. Hisp. *jurados ſeſmeros del pueblo.* Angl. *Shirreffes or ſuch lik magiſtrats.*} Tribunorum autem nomen accepiſſe exiſtimantur ab eo, quòd id temporis populi tres tantum erant partes, & ex ſingulis ſinguli creabantur tribuni. ¶ Alij à centuriarum equeſtrium numero dictos malunt, quas ab initio tres tantùm fuiſſe conſtat, Ramnenſium, Tatienſium, & Lucerum. Nec deſunt, qui à tribuum ſuffragiis quibus creabantur, dictos exiſtiment. Tribuni dicti à Tribubus, Plutarch. *in Rom.* ¶ Tribunis licet cogere Senatum. Sueton. *in Tiber. cap. 23.* ¶ Tribuni prætoriani, idem *in Calig. cap. 40.* Tribunus decimætertiæ legionis, idem *in Othon. c. 10.* Idem, Anguſticlauius. ¶ Tribuni cohortium, quos paulò antè vocat Tribunos militum, Cæſar *lib. 2. de bell. ciuil.* ¶ Tribunus pleb. iubet Conſulem duci in carcerem. Plutarch. in Mario & in Gracchis. ¶ Tribunis plebei non licet vnum diem abeſſe Roma. ¶ De Tribun. militum Conſulari poteſtate, Plutarch. in Camillo, initio. ¶ De Tribuni pleb. interceſſione, Plutarch. *in Gracchis.* ¶ Tribuni pleb. vocationem non habent, prehenſionem habent. Gell. *cap. 12. lib. 13.* Et de officio Tribun. pleb. *Ibidem.* Idem, Tribun. pleb. decreti formula, idem *cap. 19. lib. 7.* ¶ Tribuni pleb. retinent magiſtratum & poteſtatem, creato Dictatore. Plutarch. *in Fabio.* ¶ Fuerunt & tribuni Celerum à Romulo primum inſtituti, de quibus Pomponius *in l. 2. D. de orig. iur.* Tribuni Celerum (inquit) Equitibus præerant, & veluti ſecundum locum à Regibus obtinebant: quemadmodum Magiſtri equitum apud Dictatores, quo in numero fuit Iunius Brutus. ¶ Poſtea facti ſunt tribuni militares, ſiue Tribuni militum in caſtris, qui parem cum Conſulibus haberent poteſtatem, χιλίαρχοι. Tribunorum militarium (ſicut docet Aſconius) duo fuerunt genera: alij Rufuli dicebantur, qui in exercitu creari ſolent. Alij comitiati, qui Romæ comitiis deſignabantur. Tribuni militaris officium erat vt miles veſte indutus, armis bene munitus, exercitationis vſu, & diſciplina eruditus incederet. Olim Tribuni militum Conſulari poteſtate promiſcuè ex Patribus, ac plebe creati ſunt, vario quidem numero, interdum etiam viginti, interdum plures, nunquam pauciores fuerunt: vt inquit Pomponius loco iam citato. Tribuni militum, inquit Budæus, fortaſſe dici hodie poſſunt, quos *Mareſchallos* vocamus, qui præfecti ſunt militum. ¶ Alij tribuni ærarij, dicti ab eo, quòd his attributa erat pecunia, quam militi reddebant. Tribuni ærarij, inquit Budæus, hodie dicuntur, quos generales receptores vocant.

Tribunitius, ſubſtantiuum, qui tribunatum geſſit. ὁ δημαρχικός. Gall. *Qui a eſté tribun.* Ital. *Chi è ſtato tribuno.* Germ. Der zunfftmeiſter geweſen iſt. Hisp. *El que ha eſtado tribuno.* Angl. *That hath bene ſhirref or tribune.*} quemadmodum Ædilitius, qui Ædilitate perfunctus eſt.

Tribunitius, a, um, quod ad tribunos pertinet. δημαρχικός. Gall. *Appartenant à tribun.* Ital. *Pertinente à tribuno.* Germ. Das zu den zunfftmeiſtern gehört. Hisp. *Perteneciente à jurado, ſeſmero del pueblo.* Angl. *Belonging to the tribunes or ſhirreffes.*} Saluſt. Nam poſtquam Cn. Pompeio, & M. Craſſo Conſulibus tribunitia poteſtas reſtituta eſt. Lucan. *lib. 2.*

——truncos

——truncos lacerauit fimbria Craſſos:
Sana Tribunitio maduerunt robora tabo.

Cic. 2. *de Orat.* Quum Tribunitia poteſtas eſſet conſtituta.

Tribūnātŭs, us, Ipſa tribunorum dignitas. {δημαρχία. GALL. *L'eſtat d'vn tribun.* ITAL. *Magiſtrato di tribuno.* GERM. Eins zunfftmeiſters ampt vnd würde. HISP. *La dignidad de aquel tribuno.* ANGL. *The ſtreſſip.*} Cicer. *in Lælio*, de Caij autem Gracchi Tribunatu quid expectem, non libet augurari. ¶ Tribunatus legionum, Suet. *in Aug. cap.* 38. Item, Legionis (id eſt, equitum.) Idem Sueton. *in Claud. cap.* 25.

Tribunianus, natione Græcus, cùm omnis religionis contemptor erat, tum verò in primis à Chriſtiana fide abhorrens. Aſſentator & fraudulentus: vt qui Iuſtiniano principi perſuaſerit mortem eum non oppetiturum eſſe, atque in cœlum cum carne aſſumptum iri. Quæſtor Iuſtiniani fuit tanta vi ingenij præditus, vt doctrina præſtantiſſimus euaſerit, ac nulli æuo ſuo ſecundus. Ceterùm auaritiæ eo vſque indulgens, vt lucro venale ius habendum ſemper duxerit. Nam & leges quotidie fermè ſordida diminutione antiquare identidem ferréque inſtituerat, vt cuique commodum eſſet. Hic quum diu poſt honorem adeptum ſuperuixiſſet, morbo tandem interiit, nihil prorſus moleſtiæ à quoquam vnquam paſſus. Erat enim ſermone blandus, & aliàs ſuauis: auaritiæ quoque morbum doctrinæ præſtantia facilè obumbrare poterat. Hæc ad verbum ex Suida.

Trĭbŭo, is, ui, utum, Do, largior, impertio. propriè Tribubus largior, vt quidam volunt. {נתן *nathán* חנן *chanáh* חלק *chalák*. δίδωμι. GALL. *Donner, bailler.* ITAL. *Dare.* GERM. Geben. HISP. *Dar.* ANGL. *To giue.*} Plin. *in Paneg.* Tribuas ei ſucceſſorem. Ouid. 2. *de Arte,*

Hæc bona non prima tribuit natura iuuenta.

¶ Ponitur aliquando pro attribuo, imputo, aſcribo. {חשב *chaſchàb*. ἀνατίθημι, ἀποτίθημι.} Cicero, Sed hoc beneuolentiæ eius tribuendum eſt. Cicer. 4. *Academ.* Quibus ille ſecundum fratrem plurimum retinebat. ¶ Aliquando pro faueo, & in aliquem propenſus ſum. ἀνατίθημι. Cicer. *Craſſipedi*, Quum vniuerſo ordini publicanorum ſemper libentiſſimè tribuerim. ¶ Ponitur interdum pro diſtribuere. {חלק *chalák*. διανέμω, μερίζω.} Idem 2. *de finib.* Omnem vim loquendi, vt iam antè Ariſtoteles, in duas tributam eſſe partes. ¶ Tribuere miſericordiam eſt miſereri. Idem *pro Milone*, Quid reſtat niſi vt orem, obteſterque vos iudices, vt eam miſericordiam tribuatis fortiſſimo viro, quam ipſe non implorat? Sic etiam dicimus, Tribuere alicui honorem, gratiam, operam, palmam, præmia, primas, priores partes, tempus alicui rei, veniam. Legenti bonos autores exempla paſſim occurrent. ¶ Tribuere aliquid valetudini, eſt valetudinis cauſa nonnihil ab inſtituti noſtri curriculo deflectere, aliquídve eius cauſa facere, quod alioqui facturi non eramus. ¶ Tributum eſt, impersonaliter. Idem 1. *Officior.* Generi animantium omni à natura tributum eſt, vt ſe, vitam, corpúſque tueatur.

Trĭbūtĭo, nis, verbale, Actus tribuendi. {מתנה *mattanáh* מחלקת *machalókath*. ἡ νομή. GALL. *Diſtribution.* ITAL. *Eſſo donare.* GERM. Außgäbung. HISP. *Obra de dar.* ANGL. *A giuing, diſtribution.*} Cicer. 1. *de natur. deorum*, Hanc ἰσονομίαν appellat Epicurus, id eſt, æquabilem tributionem.

Trĭbūtor, is, νομεύς. Apul. *in Hermetis Aſclepio*, Sic & mundus præſtitor eſt, & tributor omnium quæ mortalibus videntur bona.

Trĭbŭs, us. {שבט *ſchébet* מטה *mattéh*. φυλή. GALL. & ITAL. *Tribu.* GERM. Ein zunfft. HISP. *Vando ò collacion.* ANGL. *A warde or tribe.*} A tributo dando, vel quòd ager Romanus primò diuiſus in tres partes fuerit, & tres partes populi factæ: vna Tatienſium, à Tatio Sabinorum duce, iam amico poſt fœdera, & in partem regni à Romulo ſuſcepto: alia Ramnium, ſiue Ramnenſium, à Romulo: tertia Lucerum, à Lucumone. Varro enim ſcribit Romulum dimicantem contra Tatium, à Lucumonibus, hoc eſt, Tuſcis auxilia poſtulaſſe: vnique ex iis, qui ſibi cum exercitu ſuppetias tuliſſet, recepto iam in regni portionem Tatio, partem vrbis aſſignaſſe, indéque regioni, in qua ille cum Tuſcis conſediſſet, Tuſco vico nomen eſſe factum. Et quia in tres partes populus diuiſus erat, factum eſt, vt hæ populi partes Tribus dicerentur: & qui ſingulis tribubus præerant, Tribuni: & pecuniæ quæ tributim, hoc eſt, per tribus imperabantur, vocarentur tributa. Sed poſtea aliæ quoque partes vrbis factæ, quæ ſimiliter Tribus appellatæ ſunt. Nam in ſex partes fuit diſtributa ciuitas, in primos ſecundóſque, Tatienſes, Ramnes, Luceres. Quælibet ex tribubus decem curias continebat, quæ de nominibus Sabinorum appellatæ ſunt. Hæc Varro, Plutarchus, & Aſconius. Diſſentit paulum ab his *lib.* 1. Liuius, ſcribens, à Romulo centurias equitum tres fuiſſe conſcriptas, Ramnenſes, & Tatienſes & Luceres: nec videtur exiſtimare totum populum in hos diſtributum, ſed ſolos Equites. Tribus autem ſtatim ab initio quatuor eſſe factas aſſerit, vrbe quadrifariam ſecundùm colles & regiones diuiſa: tribúſque non à numero ternario, ſed à conferendo tributo appellatas exiſtimat. Qua in re optimè cum Liuio conuenit Plin. qui quatuor ab initio vrbanas fuiſſe tribus affirmat, Suburranam, Palatinam, Collinam, & Exquilinam, ita appellatas à partibus vrbis in quibus habitabant. Ciceronis verò ætate vrbs in XXXV. tribus erat diuiſa: quod ipſe cùm pleriſque aliis in locis, tum apertiſſimè oſtendit *in orationib. contra Rull. de Lege Agraria.* Harum nomina erant Æmylia, Anienſis, Cornelia, Claudia, Collina, Cruſtumina, Exquilina, Falerina, Fabia, Galeria, Lemonia, Mæcia, Narnienſis, Occiculana, Oufentina, Palatina, Papyria, Pollia, Popilia, Pontina, Publilia, Papinia, Quirina, Romulia, Sergia, Suburrana, Scaptia, Stellatina, Sabatina, Terentina, Tromentina, Velina, Veientina, Veturia, & Voltinia. ¶ Tribus vnde dictæ, Plutarch. *in Rom.* ¶ Tribus etiam Curias appellatas Sext. Pomp. tradit. ¶ Tribus & Decuriæ dicuntur pro loco, iure & hominibus, Gell. *cap.* 7. *lib.* 18. ¶ Tribus explere, Liu. *lib.* 3. *ab Vrb.* Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. In Tribu aperto capite condemnant reos. Item Tribu remoti, Liu. *lib.* 5. *d.* 5.

Trĭbŭārĭus, a, um, adiectiuum, quod ad tribus pertinet. {ὁ φυλετικός, φυλετικός. GALL. *De tribu.* ITAL. *Di tribu.* GERM. Der zunfft. HISP. *De tal vando.* ANGL. *Of wardes or tribes.*} vt, Tribuarium crimen, tribuaria res. Cicer. *pro Plancio*, Itaque hæſitantem te in hoc ſodalitiorum tribuario crimine ad communem ambitus cauſam te contuliſti.

Trĭbūlis, generis maſculini, qui ex eadem eſt tribu. {φυλέτης. GALL. *D'vn meſme tribu & lignée.* ITAL. *Della medeſima tribu.* GERM. Ein zunfftbruder. HISP. *Coſa de miſmo vando, linaje y collacion.* ANGL. *Of the ſame warde and tribe.*} Horat. 1. *Epiſt.* 13. Vt cum pileolo ſoleas conuiua tribulis. Cicer. *Seruio lib.* 13. Lucio Caſſinio amico, & tribuli tuo valde familiari vtor. Liu. 2. *ab Vrbe*, Vetus Claudia tribus, additis poſtea nouis tribulibus, qui ex eo venirent agro appellata. Martial. *lib.* 9.

Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli.

Trĭbūtim, aduerbium, per ſingulas tribus, {κατὰ φυλάς. GALL. *Par tribus, de tribu en tribut.* ITAL. *Per tribus.* GERM. Durch die zunfft/ von einer zunfft zur anderen. HISP. *De collacion en collacion.* ANGL. *By euerie tribe or ward.*} Cic. *Att. lib.* 4. Populo tributim domi ſuæ ſatisfecerat.

Trĭbūtum, i, à tribubus Varro dictum oſtendit, quòd ea pecunia, quæ populo imperata erat, tributim à ſingulis pro portione cenſus ſoluebatur. {מס *mas*. εἰσφορά, τέλος, φόρος. GALL. *Tribut, taille.* ITAL. *Tributo.* GERM. Steür/ſchatzung. HISP. *El tributo ò pecho.* ANGL. *Tribute, tole.*} Feſtus, à tribuendo deriuare videtur, Tributum (inquit) dictum eſt, quia ex priuato in publicum tribuitur. Cicer. 2. *Offic.* Danda etiam eſt opera, ne, quod apud maiores noſtros ſæpe fiebat, propter ærarij tenuitatem, aſſiduitatémque bellorum tributum ſit conferendum. Ouid. *de Nuce,*

Felix, ſecreto quæ nata eſt arbor in agro,
Et ſoli domino ferre tributa poteſt.

Stat. 4. *Syl.* 1.

Reſtat Bactra nouis, reſtat Babylona tributis
Frænari.

Dicitur & Tributus. Plaut. *in Epid.* Tributus maior penditur. ¶ Tributum conferre dicitur pop. Rom. Scipioni quòd dotem eius filiabus dedit. ¶ Tributi immunes, orbi & viduæ, Plutarch *in Public.*

Trĭbūtārĭus, qui ſoluendo tributo obnoxius eſt, ſtipendiarius vectigalis. {ὑποφόρος, ὑποτελής. GALL. *Tributaire, qui paye tribut.* ITAL. *Tributario, che paga tributo.* GERM. Der ſtaür oder ſchatzung vnderworffen. HISP. *Pechero.* ANGL. *That payeth tribute or tole.*} Iuſtinus *lib.* 1. Sed ciuitates, quæ Medorum tributariæ fuerant. Plin. *lib.* 12. *cap.* 1. Et iam ad Marinos vſque peruecta, ad tributarium etiam pertinens ſolum, vt gentes vectigal & pro vmbra pendant. Velleius, Tributaria facta Aſia.

Trĭbūtōrĭus, adiectiuum. {ὁ νεμητικός, vel διανεμητικός. GALL. *Appartenant à contribution.* ITAL. *Pertinente à tributo.* GERM. Zur ſtaür gehörig. HISP. *Perteneciente à tributo.* ANGL. *Belonging to be diſtributed or to tribut.*} Vnde titulus Digeſtorum *lib.* 4. de Tributoria actione. Vlpian. *ibid. l. illud quoque.* §. 2. Si cuius dolo malo factum eſt quo minus ita tribueretur: in eum tributoria datur, vt quantominus tributum ſit, quàm debuit, præſtet.

Trica, aut potiùs Tricca per duplex c, τρίκκα Steph. Vrbs Theſſaliæ, non procul à ſinu Pegaſico, id nominis ſortita à Tricca Penei filia. ¶ Fuit & Tricca alia in Apulia Dauniorum, quam cum Apina vicino oppido tanta Diomedes ignominia euertit, vt in prouerbij ludibrium tranſierint. Quoties enim rem futilem ac nugatoriam oſtendere volumus, Tricas & Apinas nominamus. Vide in dictione *Apina*.

Tricæ, capilli pedibus pullorum gallinaceorum inuoluti: ita dicti, quaſi τρίχες, teſte Nonio: qui quoniam greſſum illorum impediunt, factum eſt, vt omnia impedimenta Tricæ vocentur. {τριχώματα. GALL. *Empeſchements* ITAL. *Intricamenti.* GERM. Haarwirrlein/ die ſich den hennen vmb die füß wicklen. HISP. *Empachos.* ANGL. *Heares about pullaines feet, all triffles that indrech any buſineſſe.*} Turpilius *Demiurgo*, vt citatur à Nonio, Iudicia, lites, turbas, tricas, contentiones maximas. Varro γέροντα διδάσκαλον, apud eundem Nonium, Putas eos non citius tricas Atellanas, quàm id extricaturos? Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Quas tu tricas mihi narras? ¶ Hinc Intricare dictum eſt, pro eo quod eſt inuoluere, & implicare, vt annotauit idem Nonius citans Afranium *in Epiſt.* Ita intricauit huius hanc rem temeritas. ¶ Item Extricare pro Explicare. Plaut. *Epidico*, Aliqua ope exoluam, extricabor, aliqua inde ex impedimentis liberabor. ¶ Tricas item accipimus pro nugis, & rebus pro nihili. Idem *Rudente*, Eloquere properè, celeriter, 2. nummos trecentos, c. Tricas. In qua ſignificatione etiam Tricas & Apinas dicimus, prouerbiali nimirum metaphora, res viliſſimas ſignificantes. Martialis *lib.* 14.

Sunt Apinæ, Tricæque, & ſi quid vilius iſtis.

Ortum creditur prouerbium ab Apina, & Trica duobus Apuliæ oppidis hiſce nominibus dictis, quæ Diomedes nullo negotio euertit. Plinius confirmat cùm ſic ſcribit *lib.* 3. *cap.* 11. Diomedes ibi deleuit gentes Monadorum, Dardorumque, & vrbes duas, quæ in prouerbij ludicrum vertêre, Apinam & Tricam. Vide Eraſmi Adagia.

[Tricarica, *Tricarico*, V. E. regni Neapolitani, ſub A. Materano.
Tricaſſes, Galliæ populi, veteribus noti.]

Tricaſtini, populi ſunt Galliæ propè Druentiam fluuium. Hinc Tricaſtinus, adiectiuum, vt Fines Tricaſtini. Silius *lib.* 3.

Iámque Tricaſtinis incedit finibus agmen.

Trĭcēnī, æ, a, plural. numero, Triginta. {שלשים *ſcheloſchim*. τριάκοντα. GALL. *Trente.* ITAL. *Trenta.* GERM. Je dreiſſig. HISP. *Treinta.* ANGL. *Thirtie.*} quaſi trigeni, g in c mutata, ea forma, qua vicenos dicimus pro vigenis. Plin. *lib.* 9. *cap.* 36. Latent ſicut murices circa canis exortum tricenis diebus. ¶ Tricenæ amphoræ. Colum. *lib.* 3. *cap.* 3. At ſi qui cum ſcientia ſociauerint diligentiam, non vt ego exiſtimo tricenas vel quadragenas certè: ſed vt Græcinus minimum computans, licet, inquit, amphoras vicenas percipient ex ſingulis iugeribus.

Trĭcēnārĭus, a, um, τριακοντούτης, vt, Vites tricenariæ. Varro *lib.* 1. *cap.* 2. Nónne item in Agro Fauentino, à quo ibi trecenariæ appellantur vites, quòd iugerum tricenas amphoras reddat?

Trĕcentēnī, Triceni. {שלש מאות *ſcheloſch meóth*. τριακόσιοι, αι, α. GALL. *Trois cens.* ITAL. *Trecento.* GERM. Je drey hundert. HISP. *Tres cientos.* ANGL. *Thrie hundred.*} Columella *lib.* 5. *cap.* 2. Quoniam ſex latera ſunt, quæ conſummata ſunt duo millia trecenteni & quadraginta.

Tricenties, aduerb. Mart. *lib.* 5.

Dederas Apici bis tricenties ventri,

Sed

Sed adhuc ſupererat centies tibi laxum.

Tricĕphălŭs, τρικέφαλος, idem quod triceps, hoc eſt, tria habens capita: vnde Cerberus à Poëtis Græcis hoc epitheto inſignitur.

Triceps, Trium capitum. {τρικέφαλος. GALL. *Qui a trois viſages, ou trois teſtes.* ITAL. *Che ha tre teſte.* GERM. Dreykoͤpffig. HISP. *Coſa de tres cabeças.* ANGL. *That hath three heades.*} Seneca *in Hercule furente*, Tricipitem ſecum belluam manibus trahens. Cic. *in Orat.* Quid in verbis iunctis, quàm ſcitè inſipientem, non inſapientem: iniquum, non inæquum: tricipitem, non tricapitem? Idem 1. *Tuſc.* Dic quæſo num te illa terrent, triceps apud inferos Cerberus? Ouid. 8. *Metam.*

Túque triceps Hecate.

Tricēſĭmŭs, a, um, Vltimus ex triginta. {τριακοστός. GALL. *Trenteiſme.* ITAL. *Trenteſimo.* GERM. Der dreyſſigſt. HISP. *Treinta en orden.* ANGL. *The threttieth in order.*} Cicer. *ad Attic. lib.* 6. Triceſimo quoque die. Plin. *lib.* 17. *cap.* 23. Ante triceſimum ſextum menſem attingi falce vetantur. Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 9.

Hodie triceſima ſabbatha.

Tricelſis, trecenti aſſes.

Trichaptum, reticulum, quod crinibus obducunt mulieres capillare.

Trichia, τριχία, morbus quo vexatur nutrix in mammis, quoties pilum hauſerit. Ariſt. *lib.* 7. *hiſt. anim. cap.* 11.

[Trichiæ, ides, piſces Sardiniæ. Rh.]

Trichĭs, τριχίας, piſcis eſt ex genere ſaxatilium, bis quotannis pariens. Quidam Sardam interpretantur. Plin. *lib.* 9. *c.* 51. Piſcium autem lupus & trichias bis anno pariunt, & ſaxatiles omnes. Idem *lib.* 9. *cap.* 15. Intrantium Pontum ſoli non remeant trichiæ. ‖ ¶ Trichias, adis, τριχιὰς, è tumorum genere.‖

Trichĭăſĭs, τριχίασις, morbus mammarum, qui in lactantibus mulieribus prouenit ex pili hauſtu. ¶ Hoc item nomine dicitur rima circa ſpinam in longum producta, ſed adeò exilis, vt viſum fugiat: quæ non rarò ad mortem affert.

Trichĭlă, orum, τρίχηλα, nonnulli interpretantur vaſa, tria habentia labra, è quibus liquor effluere poſſit. Quod ſi verum eſt, penultima debebit produci, vtpote quæ η diphthongo ſcribatur. Columella tamen corripit *lib.* 10. ſcribens, Tum modò dependens trichili, modò more chelydri Sole ſub æſtiuo, gelidas per graminis vmbras Intortus cucumis, prægnánſque cucurbita ſerpit. Aut igitur idem Columella vocalem præpoſitiuam è diphthongo abiecit, aut aliud quærendum eſt vocis huius etymon. Apud Cæſarem *de bello Pompeiano*, Trichilon accipi videtur pro veſtis ſtragulæ genere tenuiſſimo: quod & annotauit Cælius Rhodiginus *lib.* 8. *cap.* 11. qui vocis huius originem ἀπὸ τῆς τριχὸς repetit. Verùm hoc Columellæ loco iam citato nullo modo conuenit.

Trichinus, a, um, adiectiuum obſoletum, tardum & quaſi impeditum ſignificat, vel ſiccum, vt ſunt capilli, qui Græcè τρίχες dicuntur. Varro *in Eumenidib.* Quod tunc quæſtus trichinus erat, nunc eſt vber, vt quæſtus ſit magnus. Ex Nonio.

Trichitis, is, τριχῖτις, aluminis genus, quod alio nomine ſchiſton à quibuſdam appellatur, in capillamenta quædam tenuia dehiſcens, vnde trichitidis nomen accepit. Vide Plin. *lib.* 35. *cap.* 15.

Trichŏmănēs, τριχομανές. Herba eſt, filici ſimilis, ſed minor, quam Capillarem herbam Romani luxuria capillitij, officinæ *Polytrichon* appellant. Vide Plin. *lib.* 22. *cap.* 22.

Trichrus, τρίχρους, gemmæ nomen, à tribus coloribus impoſitum, quod reddit coti attrita. Plinius *cap.* 37. *cap.* 10. Trichrus ex Africa: ſed tres ſuccos reddit: à radice nigrum, medio ſanguineum, ſummo candidum.

[Trichypha, puellarum indumenta. Rh.]

Tricies, aduerbium, Triginta vicibus. {τριακοντάκις. GALL. *Trente fois.* ITAL. *Trente volte.* GERM. Dreyſſig mahl. HISP. *Treinta vezes.* ANGL. *Threttie tymes.*} Liu. 8. *bell. Pun.* Pecuniæ in ærarium tulerunt ſeſtertium tricies octoginta millia æris. Cic. 3. *Verr.* His nominibus ſoſtis Cn. Dolabellæ H-S, ad tricies litem eſſe æſtimatam.

[Tricinus, quæſtus exiguus. Rh.]

TRĪCLĬNĬVM, ij, Conclaue, cœnaculum. {לשכה *liſchchah* עליה *alyiáh.* τρίκλινον. GALL. *Chambre ou on prend le repas de diſner & ſouper.* ITAL. *Camera, ridotto da conuiti.* GERM. Ein ſal oder kammer da man iſſt/hatt den namen von dreyen quiſchenbetten/wie bey den alten vmb die tiſch im brauch geweſen ſeind. HISP. *La ſala ò camera do eſtan tres meſas en fieſta de bodas ò combite.* ANGL. *A parler of an other place tho dine or ſuppe in.*} Erat enim locus in quo diſcumbebant, & cœnabant, & à tribus lectis, quos in eo ſternebant, nomen habens. Nam tres menſas in conuiuio apponere veteres ſolebant, & cubantes cœnare. Hinc Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 4.

Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos,
E quibus vnus amet quauis aſpergere cunctos,
Præter eum qui præbet aquam.

Iuuen. *Satyr.* 5.

——— ——— ergo duos poſt
Si libuit menſis neglectum adhibere clientem
Tertius in vacuo ceſſaret culcitra lecto.
Vnà ſimus, ait.

Ex quibus Iuuen. verbis apertiſſimum eſt, triclinium diſcubitorium tribus fuiſſe inſtructum lectis, atque inde nomen accepiſſe. Et quamuis τρίκλινον ſit dictio merè Græca, ita tamen recepta eſt in Latinam coloniam, vt ea vtamur tanquam Latina. Quintilianus, Vix eo limen egreſſo, triclinium illud ſupra conuiuas corruit. In eadem ſignificatione Cicero Conclauis vocabulo vſus eſt, eandem cum Fabio referens hiſtoriam *lib.* 3. *de Orat.* Hoc interim (inquit) ſpatio conclaue illud vbi epulabatur, ſcopas concidit. Quin etiam Vitruuius *lib.* 4. manifeſtè triclinia inter conclauium genera annumerat. In tricliniis, inquiens, cæteriſque conclauibus, maximus eſt vſus luminum. ¶ Aliquando triclinium accipitur pro ipſis lectis, & reliquo diſcubitus apparatu. Cic. 4. *Verr.* In foro ſibi triclinium ſtrauerat. Quod explicans paulò poſt ſubdit, Inſtrauit vt in foro ſibi medio lecti ſternerentur. ¶ A triclinio dictus eſt architriclinus, triclinij præfectus, cui inſtruendi, ornandique triclinij cura incumbit. ¶ Legitur & biclinium apud Plaut. *in Bacchid.* pro cœnaculo duobus tantùm lectis inſtrato. Græci δικλίνιον appellant. Aduertite (inquit) Mneſiloche, & tu Philoxene, Iam facite in biclinio cum ſua vterque amica cubitum eatis. Sueton. *in Cæſ. cap.* 47. Duobus tricliniis conuiuati. Idem *in Claudio cap* 4. Triclinium ſacerdotum curare.

[Triclinarcha, triclinij præfectus, ſympoſiarcha. Steuck.]

Triclĭnĭārĭă, orum, Aulæa, ſiue veſtes ſtragulæ, quibus triclinia ornantur. {τὰ τῶν τρικλίνων σκεπάσματα. GALL. *Tapiſſerie ou veſtement pour orner telle chambre.* ITAL. *Tappezarie, ò veſtimenti per ornare quella camera.* GERM. Teppich oder decken mit welchen man ein ſal ziert in dem man iſſt. HISP. *Tapetes ò veſtiduras para afeytar tal ſala ò camera.* ANGL. *Arres or tapeſtrie for à parler.*} Plin. *lib.* 19. *cap.* 39. Qua purpura quis non iam tricliniaria facit? Varro *de re ruſt. cap.* 13. Qui elaborant vt ſpectent ſua æſtiua tricliniaria ad frigus Orientis.

Triclĭnĭārĭus, a, um, & Tricliniaris, e. {τρικλινιακός. GALL. *Appartenant à telle chambre.* ITAL. *Pertinente à tale camera.* GERM. Das zu einem gaſtſal mit dreyen gautſchen vnd ein beet gehoͤrt. HISP. *Perteneciente à tal camera.* ANGL. *Belonging to ſuch à parler or chamber.*} Quod ad triclinium pertinet: vt Mappæ tricliniares & lecti tricliniares. Plin. *lib.* 37. *cap.* 2. Lectos tricliniares tres, id eſt, diſcubitorij. Lamprid. Hic ſolido argento lectos habuit, & tricliniares & cubiculares.

Trĭcōlŏn, {τρίκωλον. GALL. *De trois membres.* ITAL. *Di tre membri.* GERM. Das drey ſtuck oder glider hat. HISP. *Coſa de tres miembros.* ANGL. *Of threie members.*} A Græcis dicitur, quod nos trimembre vertere poſſumus. Vnde certa quædam Odarum genera, quæ triplici carminis genere veluti tribus conſtant membris, tricola dicuntur: cuius generis non pauca ſunt apud Horatium. Vide *Tetracolon.*

Trĭcōnēs, Contentioſi, & rixarum peramantes. {אנשי מדנים *anſché maddhón.* δυσέριδες. GALL. *Tricaſſeurs, querelleux, noiſifs, hargneux.* ITAL. *Faſtidioſi, contentioſi.* GERM. Hadrige leut/denen mit wirre wider wol iſt. HISP. *Porfioſos ò porfiados.* ANGL. *Men of debat or ſtrife, contentious folkes.*} Vnde Iul. Capitol. *in Ælio Vero.* Fertur & nocte perpete alea luſiſſe, quum in Syria concepiſſet id vitium: atque in tantum vitiorum Gratianorum, & Neronianorum, ac Vitellianorum fuiſſe æmulum, vt vagaretur nocte per tabernas ac lupanaria, obtecto capite cucullione vulgari viatorio, & commiſceretur cum triconibus, & committeret rixas, diſſimulans quis eſſet, ſæpéque afflictum liuida facie rediiſſe, ac in tabernas agnitum, quum ſeſe abſconderet. Lucilius,

Lucius Cotta ſenex Craſſi pater huius Paconi,
Magnus trico fuit nummarius ſoluere nulli
Lentus,

lib. 11. *Satyr.* vt citat Nonius.

Trĭcōccus, i, τρίκοκκος, genus heliotropij, quod alio nomine ſcorpioron appellant, eò quòd ſemen ferat ſcorpionis caudæ non diſſimile. Autor Plin. *lib.* 22. *cap.* 21. Apud Dioſcor. *lib.* 1. *cap.* 138. genus eſt meſpili, buxæ ſpinæ ſimilitudine, pomum ferens exigui mali magnitudine, in quo tria ſunt oſſicula, à quibus tricoccus dicta, quaſi trigrania, ſiue triosſia.

Trĭcōngĭus, τρικογγίος. Cognomen Nouelli Torquati Mediolanenſis, qui geſtis honoribus à Prætura ad Proconſulatum vſque peruenerat. Hic tribus congiis epotis, ſpectante miraculi gratia Tiberio principe, præclarum cognomen ſibi vindicauit. Vide Plinium *lib.* 14. *cap.* 22.

Trĭcŏr, aris, Nugas ago, ineptio. {λήρω, φλυαρῶ, βωμολοχῶ. GALL. *Baver, bourder, dire choſes friuoles.* ITAL. *Cianciare.* GERM. Zuſen. HISP. *Deſmanar en vanas palabras.* ANGL. *To dallie, to triffle or toye with triffling wordes.*} Cicero *Attic.* Brutus Vectenum accuſat: tricatus ſcilicet. Nonnunquam accipitur pro rixari, ἐρίζειν. Idem *eidem*, Publius tecum tricatus eſt.

Tricoſus, tricis plenus, fallaciis refertus.

Tricolus, a, um, τρίκωλος, ον, trimembris, κῶλον membrum.

[Tricorienſis, vide *Trocorenſis.*]

Trĭcōrnĭs, e, quod tria cornua habet. {τρίκερως. GALL. *Qui a trois cornes.* ITAL. *Di tre corni.* GERM. Das drey hoͤrner hat. HISP. *Coſa de tres cuernos.* ANGL. *Three horned.*} Plin. *lib.* 8. *cap.* 21. Indicos boues vnicornes, tricorneſque.

Trĭcŏrpŏr, is, adiectiuum, Habens tria corpora. {τρισώματος. GALL. *Qui a trois corps.* ITAL. *Chi ha tre corpi.* GERM. Das drey leib hatt. HISP. *Coſa compueſta de tres cuerpos.* ANGL. *That hath three bodies.*} Virgil. 6. *Æneid.*

——— & forma tricorporis vmbra.

Silius *lib.* 3.

Geryonis peteret quum longa tricorporis arua.

[Trictilia, vbi pendent vatiæ. Gl. Iſid. Lege, *trichilia*. trichilæ appellantur pergulæ illæ concameratæ & arcuatæ, ex arundini inflexis, & opere topiario colligatis contextæ. Igitur Iſidorus intelligit trichilas, ex quibus dependebant cucumeres, & cucurbitæ, quas *vatias* appellat, quòd incuruæ eſſent, & obtortæ, ducta metaphora ab iis hominibus, qui cruribus obtortis ſunt, quos Latini *varios*, & *vatias* dicunt. Columella:

Tum modò dependens trichili, modò more chelydri
Intortus cucumis.

Qui legit *trochulo* videtur aberraſſe, nam ſcribendum *trichila*, quod planè confirmat Iſidorus. Cerda.]

Trĭcūſpĭs, idis, adiectiuum, quod tres habet cuſpides. {τρίαιχμος. GALL. *Qui a trois poinctes.* ITAL. *Chi ha tre punte.* GERM. Dreyſpitzig. HISP. *Coſa de tres puntas.* ANGL. *Threie poynted.*} Ouid. 1. *Metam.*

——— poſitóque tricuſpide telo
Mulcet aquas rector pelagi.

Trĭdăcnă, τρίδακνα, Oſtrea tantæ magnitudinis, vt ter mordenda eſſent: à nomenclatore nepotis cuiuſdam ita primum appellata: vt refert Plin. *lib.* 32. *cap.* 6.

TRĬDĒNS, Ferramentum tres habens dentes, ſiue cuſpides. {שלש קלשון *ſcheloſch killeſchôn.* τρίαινα. GALL. *Inſtrument qui a trois dents.* ITAL. *Forcina di tre denti.* GERM. Dreyzinckig/das drey zan oder ſpitz hatt. HISP. *Coſa que tiene tres dientes ò puntas.* ANGL. *Any tole or inſtrument with teeth.*}

teeth.} Vnde Neptuni ſceptrum Poëtæ ab hac forma peculiariter Tridentem appellarunt. Virg. 1. *Georg.*

——*Magna tellus percuſſa tridenti.*

Plin. *lib.* 9. *cap.* 15. Thynni à gubernaculis non ſeparantur, ne tridente quidem in eos ſæpiùs iacto territi.

Tridentĭfer, a, um, pro Neptuno, τριαινοφόρος. Ouid. 8. *Metam.*

——*ò proxima terræ*

Regna vaga dixi ſortite tridentifer vndæ

Tridentĭger, idem Ouid. 11. *Metam.*

Quamque tridentigero tumidi genitore profundi.

Tridentum, i, vulgo *Trento.* Rhætiæ oppidum, ad Atheſim fluuium: in Alpium anguſtiis ſitum: à quo Tridentini, quorum meminit Plin. *lib.* 3. *cap.* 19. {Die ſtatt Triendt.}

Triduum, i, Spatium trium dierum. τριημερία, à quo Triduanus, a, um. {τριήμερος. GALL. *L'eſpace de trois iours.* ITAL. *Tre di.* GERM. Drey tag. HISP. *El eſpacio de tres dias.* ANGL. *The ſpace of three dayes.*} vt, Triduanæ induciæ, in tres tantùm dies pactæ. Plin. *Epiſt.* 62. Et qui audire triduo velint, inueniuntur. Plaut. *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Si triduum hoc hic erimus, arbores in te cadent. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Triduum hoc vnum modo abſens. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Triduum hoc non ſinam te eſſe in domo, &c. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. In hoc triduo euoluam argentum tibi. Cic. 2. *de legib.* Cotta cenſent habendas triduum ferias, & porco fœmina piaculum pati. Idem *pro Mil.* Clodius reſpondit, triduo illum, ad ſummum quatriduo periturum.

Triennis, e, quod eſt trium annorum. {τριετής. GALL. *De trois ans.* ITAL. *Di tre anni.* GERM. Drey järig. HISP. *Coſa de tres años.* ANGL. *Of three yeares.*}

Triennium, ij, Spatium trium annorum. {τριετία. GALL. *L'eſpace de trois ans.* ITAL. *Spatio di tre anni.* GERM. Drey iar. HISP. *Eſpacio de tres años.*} Cic. 4. *Verr.* Triennium prouinciam obtinuit. Idem *ad Quint. frat. lib.* 1. Præclarum eſt enim ſummo cum imperio fuiſſe in Aſia triennium. Plaut. *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Noſter eſt circiter triennium, id eſt, abhinc. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Triennium iam hinc abeſt. *Ibid ſc.* 2. *a.* 2. Triennio pòſt Ægypto aduenio domum, &c. Ouid. 9. *Metam.*

Iſmaria celebrant repetita triennia Bacchæ.

Triens, tis, Tertia pars aſſis, hoc eſt, vnciæ quatuor. {τετράγγιον. GALL. *Vn denier, la troiſieſme partie d'vn tout, quatre onces.* ITAL. *Vn denaro, quattro onze.* GERM. Der dritt theil eines aſſis oder ſchillings, ein vierer. HISP. *La tercera parte de vn entero, quatro onças.* ANGL. *Four ounces, the fourt part of any thing.*} Cic. *Attic.* Dolabella video Liuiæ teſtamento cum duobus cohæredibus eſſe in triente, hoc eſt, in tertia parte totius hæreditatis. ¶ Erat item Triens nummuli genus, valens tertiam aſſis partem. Iuuen. *Satyr.* 3.

Non habet infelix quem porrigat ore trientem.

¶ Item ſumitur pro calice quatuor continente cyathos. Propertius *lib.* 3.

Quum fuerit multis exacta trientibus hora.

Perſius *Satyra* 3.

——*calidúmque trientem*

Excutit è manibus.

¶ Triens item apud Vitruuium accipitur pro tertia pedis parte. Vnde Trientalis materia dicitur, quæ eſt craſſitudine quatuor vnciarum, ſiue quatuor pollicum. Nam in menſuris, teſte Budæo, vnciæ accipiuntur pro pollicibus, Duodecim ſiquidem pollices conſtituunt pedem.

Trientarius, a, um: hinc Trientaria dicitur vſura, quum quaterni aurei in centenos quotannis penduntur.

Triental, is, n. g. Vaſis genus, tertiam partem ſextarij capiens. Perſius *Satyr.* 3.

——*calidúmque triental Excutit è manibus.*

Quo tamen in loco alij legunt *Trientem*, vt iam dictum eſt.

Trientalis herba, quæ altitudine æquat tertiam pedis partem, hoc eſt, pollices quatuor. τετραδάκτυλος βοτάνη.

Trientarius, quod eſt vnius trientis, vt trientarium fœnus, apud Capitolinum *in Anton.*

Trierarchus, i, maſcul. gen. τριήραρχος. Præfectus triremis. Nam à Græcis τριήρης dicitur, quem nos triremem vocamus. Cic. 3. *Verr.* Qua de re Charidemum Chium teſtimonium priore actione dicere audiſtis, ſeſe quum eſſet trierarchus, &c.

Trieres, is, gen. fœm. τριήρης. Nauis oblongæ genus eſt, quam Latini à tribus remorum ordinibus Triremem vocant.

Trietericus, a, um. {τριετηρικός. GALL. *De trois ans.* ITAL. *Di tre anni.* GERM. Das je zum dritten iar beſchicht, dreyjärig. HISP. *Coſa de tres años.* ANGL. *Of three yeares.*} Triennalis, ſiue quod tertio quoque anno fit. ¶ Hinc Trieterica appellata ſunt ſacra Bacchi, quæ tertio quoque anno ſumptuoſiora annuis eius Orgiis agitabantur. Inſtituta enim ſunt quum ex India victor Liber pater rediiſſet, à triennio quo peregrinatus eſt. Virg. 4. *Æneid.*

——*vbi audito ſtimulant Trieterica Baccho*

Orgia, nocturnuſque vocat clamore Cithæron.

Ouid. 6 *Metam.*

Tempus erat, quo ſacra ſolent Trieterica Bacchi

Sithoniæ celebrare nurus.

Nox Trieterica. Stat. 2. *Theb.*

——*non hæc trieterica vobis*

Nox patrio de more venit.

Trieteris, idis. {τριετηρίς. GAL. *L'eſpace de trois ans.* ITAL. *Tre anni.* GERM. Ein zeit von drey iaren. HISP. *Tres años.* ANGL. *The ſpace of three yeares.*} Spatium trium annorum, Stat. *lib.* 4. *Theb.*

Ludus & atra ſacrum recolat trieteris Ophelten.

Martial. *lib.* 6.

Aſpicis vt paruus, nec adhuc trieteride plena

Regulus, auditum laudet & ipſe patrem.

Cic. 3. *de nat. deor.* Quintum Nilo natum, & Thione, à quo trieterides conſtitutæ putantur.

Trifariam, aduerbium, Tripartitò, tribus modis. {τριχῶς. GALL. *En trois ſortes & manieres.* ITAL. *In tre parti ò modi.* GERM. Dreyerley weis. HISP. *En tres maneras.* ANGL. *Threefoldlye.*} Liu. 5. *ab Vrbe*, Trifariam Romam muniebant.

Trifariè aduerbium, trifariam. τριχῶς. Diomedes Grammat. *lib.* 1. Trifariè ordinantur.

Trifarius, a, um, Triplex. {τριμερής, τριπλάσιος. GALL. *Triple, de trois doubles.* ITAL. *Di tre doppi.* GERM. Dreyfacher weis. HISP. *Coſa que tiene tres dobleces.* ANGL. *Threefold.*} Liu. *lib.* 6. Ita trifariam adortus caſtra circumuenit.

Trifax, telum longitudinis trium cubitorum, quod catapulta mittitur. Ennius,

——*Aut permarceret partes percuſſu trifaci.*

Ibi Scaliger, Eodem modo *bifax*.

Trifaux, cis, omnis gen. Tres fauces habens {τρίχρανος. GALL. *Qui a trois gueules.* ITAL. *Che ha tre bocche.* GERM. Das drey ſchlund hatt. HISP. *Coſa que tiene tres gargantas.* ANGL. *That hath three gullettes.*} Vnde peculiari epitheto vocant Poëtæ Cerberum trifaucem. Virgil. *lib.* 6. *Æneid.*

Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci

Perſonat.

Trifĕrus, a, um, Ter fructus in anno ferens. {τρίφορος. GALL. *Qui porte fruict trois fois l'an.* ITAL. *Che fruttifica à tre volte all' anno.* GERM. Das drey mahl jedes jar frucht tregt. HISP. *Coſa que frutifica tres vezes cada año.* ANGL. *That beareth fruite three tymes in one yeare.*} Colum. *lib.* 5. *cap.* 10. Omnes etiam biferæ & triferæ. Plin. *lib.* 16. *cap.* 27. Vites quidem & triferæ ſunt, quas ob id inſanas dicunt, quoniam in iis alia mateſcunt, alia turgeſcunt, alia florent.

Trifĭdus, a, um, quod in tres partes diuidi poteſt. {τρίσχιδος. GALL. *Fendu en trois, qui a trois pointes ou fourchons.* ITAL. *Feſſo in tre, ò vero ch' ha tre punte.* GERM. Dreyſpeltig, das man in drey ſtuck abtheilen mag. HISP. *Hendido en tres partes.* ANGL. *That may be diuided or clouen in to three partes.*} Vnde proprium orbis terræ epitheton eſt, qui in tres diuiſus eſt partes. ¶ Flamma trifida, id eſt, fulmen triſulcum. Ouid. 2. *Metam.*

Naiades Heſperiæ trifida fumantia flamma

Corpora dant tumulo.

Haſta trifida, Valer. Flacc. 1. *Argon.* Cuſpis trifida, Neptuni tridens, Claud. *lib.* 2. *de rapt. Proſerp.*

Trifilum gemmarium, τρίκλωνον σύνθεμα γυναικεῖον.

Trifinium, dicitur vbi trium agrorum terminus eſt, τριορία.

Trifinium, ait Siculus Flaccus, dicebatur locus, in quem tres poſſeſſores attingebant, quo in loco omnes tres ſacrum faciebant, ſi termini ponebantur.

Trifolium, herba eſt à tribus foliis, quæ in ſingulis habet germinationibus, appellata. {τρίφυλλον. GALL. *Treffle.* ITAL. *Trifoglio.* GERM. Klee. HISP. *Trebol.* ANGL. *An hearbe with three leaues.*} Eius tria ſunt genera: ex quibus menyanthes vocant Græci, quod maiore eſt folio: cui adulto bituminis ineſt odor: vnde aſphaltion nonnulli appellarunt, in coronarum vſu commendatum. Alterum à folij acumine oxytriphyllon cognominant. Tertium omnium minimum in pratis paſſim prouenit. Vide Plin. *lib.* 21. *cap.* 21.

Trifolinum, Campaniæ oppidum fuit, à quo ager Trifolinus dictus eſt, vini non prorſus ignobilis ferax. Iuuen. *Satyr.* 8.

Te Trifolinus ager fœcundis vitibus implet.

Et Trifolina vitis. Martial. *lib.* 13.

Non ſum de primo fateor, Trifolina Lyæo

Inter vina tamen ſeptima vitis ero.

Trifŏrmis, e, Tres habens formas. {τρίμορφος. GALL. *Qui a trois formes ou figures.* ITAL. *Che ha tre forme.* GERM. Das drey geſtalt hatt. HISP. *Coſa que tiene tres formas ò figuras.* ANGL. *That hath three ſhapes.*} vt Canis triformis Cerberus. Seneca *Her. OEtæo*, Diua triformis Hecate. Horat. 3. *Carm. Ode* 22.

Montium cuſtos, nemorúmque virgo,

Quæ laborantes vtero puellas

Ter vocata audis, adimíſque letho

Diua triformis.

Trifur, Furaciſſimus, ſiue eximius fur. {πλεονέκτης, τρίφωρ. GALL. *Tres larron, plus que larron.* ITAL. *Più che ladro.* GERM. Ein dreyfacher dieb, ertzdieb. HISP. *Grande y famoſo ladron.* ANGL. *A great common theaf, or ſheep ſtealer.*} Nam particula τρὶς in compoſitione augendi vim habet. Plautus, Non fur, ſed trifur. ¶ Sic Trifurcifer dicitur, i. inſignis furcifer. Idem *in Rud.* Tun' trifurcifer mihi audes inclementer dicere?

Trifurcus, adiectiuum, quod tres furcas habet. {ὁ καὶ ἡ τρίχηλος, τρίδοντος. GALL. *Qui a trois forchons, forchu en trois.* ITAL. *Di tre forcelle.* GERM. Dreyſpitzig wie ein gabel. HISP. *Coſa que tiene tres horcas.* ANGL. *Threeforked.*} Colum. *lib.* 5. *cap.* 10. Trifurcam maximè ponito, ea extet minimè tribus pedibus. Trifurca ſemina, quæ in tres partes furcata ſunt, idem *de arb. cap.* 20. Semina, trifurca maximè ponito: ea extent ſupra terram tribus pedibus.

Trifurcifer, πανοῦργος, παλιμπόνηρος, Pluſquam furcifer, vel maximus fur. Plaut. *Aul ſc.* 1. *a.* 2. Vituperas me? A. Etiam fur trifurcifer. Idem *Rud.* Tun' trifurcifer mihi audes inclementer dicere.

Triga, æ, vehiculi genus, quod tribus trahitur equis: quaſi triiuga: à tribus equis iunctis. {τρίππον, τρίζυγος. GALL. *Charlot à trois cheuaux.* ITAL. *Carro di tre caualli.* GERM. Ein wagen für den man drey roß ſpannt. HISP. *El carro de tres cauallos.* ANGL. *A cart drawen with three horſes.*} *In Pandectis lib.* 31. Et ſi triga venierit, retinenda erit rota: ſed & ſi quadrigæ, redhibeantur.

Trigarius, ij, Trigarum agitator. {τριππηλάτης. GALL. *Chartier, qui conduit trois cheuaux.* ITAL. *Carrettiere d'vn carro tirato da tre caualli.* GERM. Ein fuorman eines wagens mit drey roſſen. HISP. *Carretero de carro de tres cauallos.* ANGL. *That guideth three horſes in one cart.*} Plin. *lib.* 28. *cap.* 17. Feruntque & Neronem principem hac potione recreari ſolitum, quum ſic quoque ſe trigario approbare vellet.

Trigamus, τρίγαμος, qui tres duxit vxores: nam γάμος nuptias ſignificat.

Trigarium, ij, locus iuxta campum Martium, vbi trigarum curule cer-

tamen fiebat. Plin. *lib. vlt. cap.* 13. Ne equos equidem in trigariis præferri vllos vernaculis animaduerto.

Trigĕmĭni, tantum pluraliter, Tres vno partu editi, tergemini. {τρίδυμοι. GALL. *Trois nais d'vne ventrée, trois gemeaux.* ITAL. *Tre figliuoli nati à vn parto.* GERM. Dreyling/drey einer geburt geboren. HISP. *Tres mellizos.* ANGL. *Three borne at one tyme of one mother.*} Plin. *de viris illustr.* Bellum Albanis indixit, quod trigeminorum certamine finiuit. Col. *lib.* 7. *cap.* 6. de capellis, Parit autem ſi eſt generoſa proles, frequenter duos, nonnunquam trigeminos.

Trigĕmĭnă, Porta Romæ dicebatur, per quam trigemini fratres Horatij exierunt. Liuius, Minucius extra portam trigeminam boue aurato donatus eſt.

Trigĕmmĭs, e, quod tres habet gemmas. {τριόφθαλμος. GALL. *Qui a trois bourgeons.* ITAL. *Chi a tre gemme.* GERM. Das drey augen hatt. HISP. *Coſa que tiene tres yemas.* ANGL. *That hath three buddes.*} Colum. *lib.* 3. *cap.* 19. Vallis & vliginoſi campi ſitu ſerimus: etiam trigemmem (ſcilicet malleolum) qui eſt pauló minor dodrante, longior vtique ſemipede: iſque non ab eo trigemmis dictus eſt, quòd omninò trium oculorum eſt, quum fere circa plagam, qua matri abſciſſus eſt, plenus ſit gemmarum: ſed quòd his exceptis, quibus eſt frequens in ipſo capite, tres deinceps articulos, totidemque gemmas habet.

Trigēſĭmŭs, a, um, Vltimus ex triginta. {τριακοστός. GALL. *Trenteieſme.* ITAL. *Trigeſimo.* GERM. Dreiſſigeſt. HISP. *Trienta en orden.* ANGL. *The threttieth.*} Cicer. *de ſenect.* Cuius à morte iam tertius & trigeſimus eſt annus.

Trīgintă, indeclinabile, nomen numerale, Ter decem. {שלשים *ſcheloſchim.* τριάκοντα. GALL. *Trente.* ITAL. *Trenta.* GERM. Dreiſſig. HISP. *Treinta en numero.* ANGL. *Threttie.*} Virg. 3. *Æneid.*

——— inuenta ſub ilicibus ſus
Triginta capitum fœtus enixa iacebit.

Plaut. *Men. ſc.* 3. *a.* 5. Stimulis te fodiam triginta dies. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 3. Plus annis triginta natus ſum. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Triginta minas pro capite tuo dedi, &c.

Trĭglă, τρίγλα, genus piſcis qui à veteribus mullus vocabatur, in præcipuis olim cœnarum deliciis habitus, adeóque ganeonum menſis expetitus, vt ſæpius argenti puri pondere à priuatis etiam emeretur. Apud Romanos etiam hodie Græco nomine trigla appellatur, amiſſa mulli appellatione. Vide Iouium *in libello de Romanis piſcibus.*

Triglĭtes, τριγλίτης, gemma mulli piſcis colorem habens. Autor Plin. *lib.* 37. *cap.* 11. de gemmis loquens, Ab animalibus cognominantur carcinias marini cancri colore, echites viperæ, ſcorpites ſcorpionis: aut colore, aut effigie, ſcarites ſacri piſcis, triglites mulli.

[TRIGLYPHVS, a, um, τρίγλυφος, habens tres γλυφάς.

Triglyphus, ſubſt. pars Zophori in ordine dorico, tribus ſulcis conſtans ad lignorum proiecturas decorè veſtiendas: à tribus ſculpturis, ſeu canaliculis dicta.]

Trĭgōn, is, τρίγων, locus erat in thermis, pilæ ludo deſtinatus: à trigona, hoc eſt, triquetra figura nomen habens. ¶ Vnde & minimum pilæ genus, trigonem, & trigonalem pilam appellarunt, quòd eo in trigone luſitare ſolebant. Martial. *lib.* 4.

Qui lenonum corona teris, tepidúmque trigona.

De pila trigonali extat epigramma apud eundem *lib.* 14.

Si me mobilibus ſcis expulſare ſiniſtris,
Sum tua: ſi neſcis, ruſtice redde pilam.

Idem *lib.* 12.

Captabit tepidum dextra, læuáque trigonem.

Trĭgōnŭs, i, τρίγωνος, Triangulus: vnde Trigonus, a, um, triangularis.

Trĭlībrĭs, e, quod eſt trium librarum. {τρίλιτρος. GALL. *De trois liures.* ITAL. *Di tre libre.* GERM. Dreypfundig. HISP. *Coſa de tres libras.* ANGL. *Of three poundes weight.*} Horat. 2. *Serm. ſat.* 2.

———laudas inſane trilibrem Mullum.

Trĭlinguĭs, e, qui tres linguas habet: vel tribus loquitur linguis. {τρίγλωσσος. GALL. *Qui a trois langues.* ITAL. *Trilingue.* GERM. Das drey zungen hatt/oder mitt drey ſprachen redt. HISP. *Coſa que ſabe ò tiene tres lenguas.* ANGL. *That hath three tounges.*} Horat. 3. *Carm. Ode* 11.

———quamuis furiale centum
Muniant angues caput eius: atque
Spiritus teter, ſaniéſque manet
Ore trilingui.

Trĭlix, icis, adiectiuum, quod ex tribus conſtat liciis. {τρίμιτος. GALL. *Tiſſu de trois fils.* ITAL. *Teſſuto con tre fili.* GERM. Auß dreyerley garn geweben. HISP. *Coſa de terliz, texida de tres lizos.* ANGL. *That is wouen of three threades.*} Vnde trilices veſtes dicuntur, quæ ex tribus liciis verſicoloribus conſtant. ¶ Interdum tamen Trilix accipitur pro triplici. τριπλοῦς. Virg. 3. *Æneid.*

Loricam conſertam hamis, auróque trilicem.

Valer. Flacc. 2. *Argon.*

Per clypei cedentis opus, portáque trilicem.

Trĭlōris, e, τρίλωρος, i. tria lora habens.

Trĭmacrŭs, τρίμακρος. Pes metricus, contrarius tribracho, conſtans ex tribus longis, vt, Virtuti.

Trĭmēſtrĭs, e. Trium menſium. {τρίμηνος, τριμηνιαῖος. GALL. *Qui a trois mois.* ITAL. *Di tre meſi.* GERM. Dreyer monat. HISP. *Coſa de tres meſes.* ANGL. *Of three monethes.*} Plin. *lib.* 7. *cap.* 15. Ex hoc tale, tantumque omnibus tricenis diebus malum in muliere exiſtit, & trimeſtri ſpatio largius.

Trĭmetron, τρίμετρον, carminis genus ex tribus conſtans menſuris maioribus, hoc eſt, pedibus ſex: vnde ſenarios iambicos, trimetros appellamus.

Trīmmă, {ערום *harum.* τρῖμμα. GALL. *Fin, accort, vieil en malice.* ITAL. *Aſtuto, ſcelerato, prattico.* GERM. Geſcheid vnd wolgiibt. HISP. *Exercitado en ſu arte, aſtuto.* ANGL. *An old craftie knaue.*} A Græcis dicitur is, qui a Latinis appellatur veterator, qui ſcilicet in re aliqua tritus eſt, & exercitatus, quaſi ἐκ τοῦ τρίβειν, πληκτικός: idque ea forma qua Latini ſcelus dicunt proſcelere. Sic Quintilianus attrita vſu forenſi ingenia dixit.

TRĬMŌDĬVM, ij, quod tres modios continet. {τρίμεδιμνον, τριμέδιμνον. GALL. *Qui contient trois boiſſeaux.* ITAL. *Che capiſce tre mozzi.* GERM. Dreyſcheffig. HISP. *Medida de tres celemines.* ANGL. *That conteaneth three buſhelles.*} Plin. *lib.* 33. *cap.* 1. Neque enim aliter potuiſſent trimodia illa anulorum Carthaginem ab Annibale mitti. Plaut. *Menæch.* Nunc argumentum vobis demenſum dabo, Non modio, neque trimodio, verum ipſo horreo.

Trĭmŏdĭă, æ, nomen vaſis tres continentis modios. Columella Satoriam trimodiam appellat, quòd ex ea ſatores iaciant ſemina, *lib.* 2. *cap.* 9. vbi ait, Nonnulli pelle hyenæ ſatoriam trimodiam veſtiunt, atque ita ex ea quum paulum immorata ſunt ſemina iaciunt, non dubitantes prouentura, quæ ſic ſata ſint. Idem *lib.* 12. *cap.* 50. Tum ſcalæ, corbulæ, decemmodiæ, trimodiæ, ſatoriæ, &c.

Trĭmŏrĭŏn, τριμόριον, dodrans, quòd tres contineat aſſis partes.

TRĪMŬS, a, um, quod eſt trium annorum. {τριετής, τριέτης. GALL. *Qui a trois ans.* ITAL. *Di tre anni.* GERM. Drey jårig. HISP. *Coſa de tres años.* ANGL. *Of three yeares.*} Plaut. *in Rud.* Trima quæ periit mihi, iam tanta eſſet, ſi viuit, ſcio. Plin. Arborem nec minorem bima, nec maiorem trima, transferri quidam præcipiunt.

Trīmŭlŭs, diminutiuum, quo in iis duntaxat vtimur, teſte Valla, quæ incrementum capere poſſunt. Vnde puerum trimulum recte dixeris: equum autem aut canem trimum, non trimulum. *Suet. in Veſp.* Trimulus patrem amiſit.

Trimatus, us, ui, τριετία, ipſa trium annorum ætas. Colum. *lib.* 8. *cap.* 5. Summouebimus autem veteres, id eſt, quæ trimatum exceſſerunt. Plinius *lib.* 8. *cap.* 43. Partus à triceſimo menſe ocyſſimus, ſed à trimatu legitimus.

Trimyxŏs, τρίμυξος, Lucerna eſt tribus incens ellychniis. Nam μύξαι à Græcis & nares dicuntur, & canaliculi, quibus ellychnia inſeruntur.

Trĭnăcrĭă, τρινακρία, inſula eſt maris Tyrrheni, anguſtiſſimo freto ab Italia dirempta, cum qua olim creditur cohæſiſſe: vnde Siciliam dictam volunt a ſicilendo, hoc eſt, abrumpendo. Eadem quoque à triangulari figura dicta eſt Triquetra. Trinacria autem à tribus promontoriis, Pachyno ſcilicet, Lilybæo, & Peloro. Græci enim ἄκρας ſummitates vocant, vel promontoria. Virg. 3. *Æneid.*

———ſic denique victor
Trinacria fines Italos mittêre relicta.

Et paulò poſt. Intremere omnem Murmure Trinacriam.

Trĭnacrĭs, τρινακρίς, Patronymicum fœmininum. Ouid. 4. *Faſt.*

Terra tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor,
Trinacris à poſitu nomen adepta loci.

Trĭnăcrĭŭs, a, um, poſſeſſiuum, τρινάκριος, Siculus. Virg. 3. *Æneid.*

Præſtat Trinacrij metas luſtrare Pachyni.

Iuuenes Trinacrij. Idem 5. *Æneid.*

Trĭnĕpōs, otis, Abnepotis filius, tertius à nepote. {τριτέγγονος. GALL. *L'arriere nepueu, de nepueu en droite ligne.* ITAL. *Il nipote di noſtro nipote in dritta linea.* GERM. Den enckels ſons enckel. HISP. *Tataranieto, ò chozno.* ANGL. *He that is three lineall diſcentes frome my childes childe.*} cuius correlatiuum eſt Tritauus, hoc eſt, atauí pater. Vide Inſtitutiones Iuſtiniani.

Trinitas, τριάς, eſſe trinum, eſſe tres. Vſurpatur de diuinis hypoſtaſibus: & ſic eſt nomen collectiuum ſignificans ſimul tres perſonas.

Trinobantes, populi in Orientali tractu Britanniæ ad Tameſim fluuium, ſiue æſtuarium. Ptolem. *lib.* 2. *cap.* 3.

TRĬNOCTĬVM, ij, Trium noctium ſpatium. {τρινύκτιον. GALL. *Eſpace de trois nuicts.* ITAL. *Spatio di tre notti.* GERM. Dreynächtige weil. HISP. *Eſpacio di tres noches.* ANGL. *The ſpace of three nightes.*} Gell. *lib.* 3. *cap.* 2. Non enim poſſe impleri trinoctium, quod abeſſe a viro vſurpandi cauſa ex XII. tabulis deberet. Idem *cap.* 15. *lib.* 10.

Trĭnoctĭālis, {τρινύκτιος. GALL. *Qui eſt de trois nuicts.* ITAL. *Coſa di tre notti.* GERM. Das drey nacht lang weret. HISP. *Coſa de tres noches.* ANGL. *Of three nightes.*} Mart. *lib.* 10.

———ſed ipſe diuium
Offenſus genitor, trinoctiali
Affecit domicœnio clientem.

Trĭnōdĭs, e, Tres nodos habens. {τρίγομφος. GALL. *Qui a trois neuds.* ITAL. *Di tre nodi.* GERM. Dreyknöpfig. HISP. *Coſa de tres nudos.* ANGL. *That hath three knottes.*} vt, Claua trinodis. Ouid. *Epiſt.* 4.

Oſſa mei fratris claua perfracta trinodi.

Trĭnūndĭnum, i, Spatium viginti ſeptem dierum, quòd ternas nundinas complecteretur, dictum: vnde Trinundino promulgari dicebatur, quod tribus continuis nundinis promulgabatur. Erant autem nundinæ apud Romanos, feriæ ſtatæ, nono quoque die celebrari ſolitæ, eo conſilio inſtitutæ, vt octo diebus ruſtici in agris eſſent, nono autem die in vrbem commearent, partim vt res ſibi neceſſarias compararent, partim vt plebiſcita & ſenatuſconſulta frequentiore populo referrentur: quæ ideo trinundino, hoc eſt, tribus nundinis proponebantur, ne in tanta hominum frequentia promulgata quempiam latere poſſent. Quamobrem lex, teſte Cicerone, iure lata non putabatur, niſi quæ trinundino antè eſſet promulgata. Magiſtratuum quoque candidati trinundino plebem circuibant, vnumquemque manu prehenſantes, ſuámque illi dignitatem commendantes. Cicero *in Epiſt. de Cæſare*, Neque iam velle abſente ſe rationem haberi ſui: ſe præſentem trinundinum periturum. ¶ Trinundini ſpatium dabatur reis. Plutarchus *in Coriol.*

Trīnus, a, um, Ternus, tres. {שלשה *ſcheloſchah.* τρεῖς. GALL. *Trois.* ITAL. *Tre.* GERM. Drey. HISP. *Tres.* ANGL. *Threes.*} Cæſar 7. *bell. Gallici*, Milites ſigno dato celeriter ad munitionem perueniunt, eamque tranſgreſſi, trinis caſtris potiuntur. Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 5. Cui ter trina triplicia artibus tribus, tria gaudia dem. Sueton. *in Auguſt. cap.* 45. Hiſtrionum licentiam adeò compeſcuit, vt Stephanionem togatarium per trina theatra virgis cæſum relegauerit, &c.) ¶ Trini, pro terni, diſtributiue. Idem *in Neron. cap.* 56. Detecta confeſtim coniuratione, pro ſummo numine, triniſque in die ſacrificiis colere perſeuerant. Cic. *ad Attic.* Tullia mea reddidit trinas.

TRĬŌBŌLVS, τριώβολος, tres obolos valens, alio nomine Hemidrachmium dicitur: ſenos enim obolos drachma efficit, vt aiunt Plin. Pollux & alij. Trioboli nota ab altera parte effigiem Iouis, ab altera noctuam habebat. Plaut. *in Bacchid.* Negare te debere tibi triobolum

¶ Trioboli

¶ Trioboli homo, nequam, & nullius pretij. Idem *in Pænul.* Non ego homo trioboli ſum.

Triobolāris, τριωβολιμαῖος, vilis, & pretij trium obolorum.

Triocala, ſiue Triocla τρίοκαλα Ptolemæo, oppidum Siciliæ mediterraneum poſt Meſſanam, teſte Ptol. *lib.* 3. *cap.* 4.

Triocalini populi, à Plinio commemorantur *lib.* 3. *cap.* 4.

Triōnēs, ab antiquis dicebantur boues aratores: quaſi teriones, à terendo. {בקרים *bekarim.* Βόες ἀροτῆρες. GALL. *Bœufs de labeurs.* ITAL. *Boui aratori.* GERM. Pflugochſen / rinder mitt denen man zu acker fart. HISP. *Bueyes para labrar la tierra.* ANGL. *VVaine oxen, or plough oxen.*} aut, vt alij malunt, à terra, quaſi terriones. Triones (inquit Varro *lib.* 6 *de lingua Latina*) etiam nunc boues appellantur à bubulcis, maximè quum terram arant: e quibus valentiores dicti glebarij, quod facile glebas proſcindant. Sic omnes qui terram arabant, a terra terriones. vnde Triones vt dicerentur, detritum. Hactenus Varro. Vide Gellium *cap.* 21. *lib.* 2. ¶ Triones item dicuntur ſeptem ſtellæ, versùs Aquilonem circulúmque hyemalem ſitæ, ſidus illud conficientes, quod Græci Arcton, noſtri Vrſam & Plauſtrum appellant. Mart. *lib.* 6.

Cernere Parrhaſios dum te iuuat Aule Triones,
Comminus & Scythici ſidera ferre poli.

Cic. 2 *de nat. deor.* Altera dicitur eſſe Helice, cuius quidem clariſſimas ſtellas totis noctibus cernimus, Tuas noſtri Septem ſoliti vocitare triones. Virg. 1. *Æneid.*

Arcturum, pluuiaſque Hyadas, geminóſque Triones.

Ouid. 2. *Metam.*

Tum primùm radijs gelidi caluere Triones

Trionymus, a, um, τριώνυμος, trinominis, trinomina habens.

Triopas, τριόπας, Theſſalorum rex fuit, pater Meropis, à cuius nomine Côs inſula olim Meropis, ipſique inſulani Meropes ſunt appellati. Autor Steph.

Triophthalmus, τριόφθαλμος, lapillus qui in Sicyonia naſcitur trium oculorum effigiem præ ſe ferens. Plin. *lib.* 37. *cap.* 11.

Triopia, τριοπία, ὲ τριόπιον Stephano, Cariæ oppidum, ad fines Doridis ſitum: ita dictum à Triopa Erichthonis patre. Vide Stephan. & Plin. *lib.* 5. *cap.* 28.

[Triopis, monſtri ſpecies, tres veluti oculos habens. Poll.]

Triorches, is. {τριόρχης. GALL. *Vn buſard.* ITAL. *Sorte di vccello di rapina.* GERM. Ein buſn ein groſſer raubvogel. HISP. *Vn genero de aue arrebatadera.* ANGL. *A buſſarde.*} Auis ex accipitrum genere, quam Latini appellant buteonem: ita dicta à teſticulorum numero. Ab huius auis nomine putat Plinius Theophraſtum ſecutus, triorchi herbæ nomen factum, eo quod eruentes hanc herbam, infeſtiſſimum habeant hoc genus accipitris, ratóque ſine vulnere diſcedant. Vide Plin. *lib.* 10. *cap.* 8. *& lib.* 25. *cap.* 6.

Tripales vites dicebantur, quæ tribus palis ſuſtinebantur. Varro, Quid tu? nónne vides in vineis, quòd tria pala habeant, tripales dici?

Triparcus, a, um, Valde parcus. {τρισφειδωλός. GALL. *Tres-chiche, fort chiche.* ITAL. *Molto ſcarſo.* GERM. Ober die maſſen kündig. HISP. *Muy eſcaſſo.* ANGL. *Very ſparing and niggard.*} Plautus *in Perſa*, Nam id demum lepidum eſt, triparcos homines, vetulos, auidos, aridos Bene admordere.

Tripatinum, trium patinarum apparatus.

Tripectŏrus, a, um, Tria habens pectora. {τρίστερνος, τρίστηθος. GALL. *Qui a trois poictrines.* ITAL. *Di tre petti.* GERM. Das drey bruſt hatt. HISP. *Coſa que tiene tres pechos.* ANGL. *That hath three breaſtes.*} Lucret. *lib.* 5.

——*quidve tripectora tergemini vis Geriones?*

Tripedalis, Tripedaneus, vide *Tripes.*

Tripartior, iris, in tres partes diuido. τριχῆ μερίζω.

Tripertitus, adiectiuum, quod eſt in tres partes diuiſum. {ὁ καὶ ἡ τριμερής. GALL. *Parti & diuiſé en trois.* ITAL. *Spartito in tre parti.* GERM. In drey getheilt. HISP. *Coſa partida en tres partes.* ANGL. *That is parted in to three.*} Cicer. 1. *de inuent.* Oratoris ars, & facultas in hac materia tripertita verſari exiſtimanda eſt. Idem *ad Quir. poſt red.* Cuius oratio fuit, quemadmodum accepi, tripertita.

Tripartitō, aduerbium, In tres partes. {τριχῶς, τριμερῶς. GALL. *En trois parties.* ITAL. *In tre parti.* GERM. In dreien orten. HISP. *En tres partes.* ANGL. *In three partes.*} Liu. 1. *bell. Pun.* Annibal infeſto exercitu ingreſſus fines, peruaſtatis paſſim agris, vrbem tripartitò aggreditur. Cic. 5. *Tuſc.* At diſſidere neceſſe eſt, qui bona diuidit tripartitò.

Tripatinium, ij, Quid ſit declarat Plin. *lib.* 35. *cap.* 12. his verbis: Tripatinium, inquit Feneſtella, appellabatur ſumma cœnarum lautitia: vna erat murænarum, altera luporum, tertia myxonis piſcis, inclinatis iam ſcilicet moribus, vt tamen eos præferre Græciæ etiam philoſophis poſſimus.

Tripes, edis, Habens tres pedes. {τρίπους. GALL. *Qui a trois pieds.* ITAL. *Tre piedi, trepiedo.* GERM. Dreyfüſſig. HISP. *Coſa que tiene tres pies.* ANGL. *Three footed.*} Martial *lib.* 12.

Ibat tripes grabatus, & bipes menſa.

Liu. 10. *bell. Maced.* Simul procuratum eſt, quòd tripedem mulum Reate natum nuntiatum erat. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 3.

——*modò ſit mihi menſa tripes, &*
Concha ſalis puri, & toga, quæ defendere frigus,
Quamuis craſſa, queat.

Tripĕdalis, e. {τριποδιαῖος. GALL. *De trois pieds.* ITAL. *Di tre piedi.* GERM. Dreyſchůchig. HISP. *Coſa de tres pies.* ANGL. *Of three feete.*} Quod menſuram habet trium pedum. Plin. *lib.* 27. *cap.* 12. Medium folia habet tridis ſatiuæ, caulem tripedalem.

Tripedaneus, a, um, idem quod tripedalis τριποδιαῖος. Cato *de re ruſt. cap.* 15. Taleas oleaginas, quas in ſcrobe ſaturus es, tripedaneas decidito.

[Triphallus, priapus.]

Triphyllon, τρίφυλλον, à Græcis dicitur herba, quam noſtri vocant Trifolium. Eius ſunt tres ſpecies, vt ſuprà docuimus in dictione *Trifolium.*

Triplex, icis, omn. gen. Tergeminus. {משלש *meſchullaſch.* τριπλοῦς, GALL. *Triple, de trois doubles.* ITAL. *Triplice, tre più.* GERM. Dreyfach/

dreyfaltig. HISP. *Coſa que tiene tres doblezes.* ANGL. *Threefold.*} Horat. 1. *Carm.*

Illi robur & æs triplex Circa pectus erat.

Ouid. 9. *Metam.*

——*nec me paſtoris Iberi*
Forma triplex, nec forma triplex tua Cerbere mouit.

Virg. 10. *Æneid.*

Gens illi triplex, populi ſub gente quaterni.

Idem 8. *Æneid.*

At Cæſar triplici inuectus Romana triumpho Mœnia.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Caſuróque triplex vaticinatur opus.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *act.* 2. Paraui copias duplices, triplices dolos, perfidias. Idem *ibid. ſc.* 3. *act.* 4. In metu ſum triplici modo. Vide *Trinus*, ſuprà.

Triplico, as. {שלש *ſchilléſch.* τριπλόω. GALL. *Tripler.* ITAL. *Triplicare.* GERM. Dreyfach machen. HISP. *Triplar.* ANGL. *The mak threefold.*} Plin. *lib.* 7. *cap.* 48. Cornici nouem noſtras attribuit ætates. Heſiodus quadruplum eius ceruis: id triplicatum coruis.

Triplicatio, nis, apud Iureconſultos eſt ſecunda actoris defenſio, contra rei duplicationem oppoſita, de qua *Inſtit. de replicat.*

Triplices, plurali tantum numero, & maſcul. gen. Tabellæ erant ceratæ, à numero foliorum dictæ, in quibus res leuiores ſcribi ſolebant, quemadmodum in quintuplicibus grauiores. Mart. *lib.* 14.

Tunc triplices noſtros non vilia dona putabis,
Quum ſe venturam ſcribet amica tibi.

Idem *lib.* 10.

Et vani triplices, brevéſque mappa.

Triplus, a, um, Triplex. {משלש *meſchullaſch.* τριπλοῦς, τριπλάσιος. GALL. *Triple, doublé en trois.* ITAL. *Triplice, tre più.* GERM. Dreyfältig. HISP. *Tres mas, que tiene tres.* ANGL. *Threefold.*} Cic. *de Vniu.* Deinde tertiam, quæ eſſet ſecundæ ſeſquialtera, primæ tripla: deinde quartam, quæ ſecundæ dupla eſſet: quintam inde, quæ tertiæ tripla.

Tripolis, τρίπολις, Tractus eſt Phœnices, tres vrbes continens, Tyrum, Sidonem & Aradum: à quarum numero & nomen accepit. Autor Plin. *lib.* 5. *cap.* 20.

Tripolium, ij, τριπόλιον, herba eſt in locis maritimis naſcens, quæ vnda alluuntur, folio glaſti, ſed craſſiore, palmeo caule, in mucronem diuiſo: floribus colorem quotidie ter mutantibus, manè candidis, meridie purpureis, veſperi puniceis: radice alba, odorata, & guſtu acri. Officinæ hodie Mauritanorum vocabulo *Turbit* appellant.

Tripondo, trium librarum pondus, quod & trepondo.

Triptolĕmus, τριπτόλεμος, Celei Eleuſinis regis filius, qui primus in Græcia agriculturæ rationem creditur inueniſſe. Eleuſin (inquit Seruius) ciuitas eſt Atticæ prouinciæ, non longe ab Athenis, in qua quum regnaret Celeus, & Cererem filiam quærentem liberaliſſime hoſpitio ſuſcepiſſet, illa pro remuneratione oſtendit ei omne genus agriculturæ. Filium etiam eius Triptolemum recens natum, per noctem igne fouit, per diem diuino lacte nutriuit: & eum alatis ſerpentibus ſuperpoſitum, per totum orbem miſit ad vſum frumentorum hominibus indicandum.

Triptota, τρίπτωτα, nomina ſunt, quæ tribus tantùm caſibus declinantur, vt Scamnum.

Tripudium, ij, Saltatio, chorea: quaſi terripauium, à terra pauienda, id eſt, ferienda. {מחולות *mecholóth.* חגג *chagag.* χορεία. GALL. *Dance, trepignement des pieds.* ITAL. *Danza, ſollazare co i piedi, tripudio.* GERM. Ein dantz. HISP. *Dança, o el corro.* ANGL. *Dancing, iumping.*} Liu. *lib.* 1 *ab Vrbe*, Per vrbem ire canentes carmina cum tripudiis, ſolennique ſaltatu iuſſit. Catull. *Epigr.* 58.

Quà nos decet citatis celerare tripudijs.

¶ Tripudia ſoliſtima in auſpiciis dicebantur, quum pulli tam auidè veſcebantur, vt aliqua offæ particula illis ex ore excidens, ſolum pauiret, hoc eſt, terram feriret. Vnde primùm terripauium dictum eſt, quod poſtea voce paulatim immutata, tripudium. Soliſtimum autem ita à ſolo dicitur, vt à medio Mediaſtimum. Cic. 1. *de diuin.* Sed quia, quum paſcuntur, neceſſe eſt aliquid ex ore cadere, & terram pauire, terripauium primò, pòſt terripudium dictum eſt: hoc quidem iam tripudium dicitur. Quum igitur offa cecidit ex ore pulli, tum auſpicanti tripudium ſoliſtimum nuntiatur. Liu. 10. *ab Vrbe*, Nam quum pulli non paſcerentur, pullarius auſpicium mentiri auſus, tripudium ſoliſtimum Conſuli nuntiauit.

Tripudio, as, Salto, choreas duco. {חולל *cholél.* חגג *chagag.* χορεύω, ὀρχέομαι. GALL. *Dancer, trepigner.* ITAL. *Danzare, ſolleggiare.* GERM. Dantzen/ hüpfen. HISP. *Dançar, o andar en corro.* ANGL. *To dance, to leape, to iumpe.*} Liu. 3. *bell. Pun* 2. Erumpunt igitur agmine è caſtris, tripudiantes more ſuo. Cic. *pro Seſt.* Sed illum tot iam in funeribus Reipubl. exultantem, ac tripudiantem, legum, ſi poſſet, laqueis conſtringeret. Senec. *cap.* 15. *de tranquill.* Virilem in modum tripudiare & moueri ad numeros (GALL. *A la cadence*) ſolitus Scipio.

Tripundium, Pondus trium librarum, τρίλιτρον.

Tripus, odis, Vas aut aliud inſtrumentum pedibus conſtans tribus. {τρίπους. GALL. *Vaiſſeau ou autre choſe à trois pieds, treteau, trepier.* ITAL. *Olla di tre piedi, trepiede, ogni coſa di tre piedi.* GERM. Ein chümet haſen mit drey füſſen/ ein dreyfuß. HISP. *Olla o meſa, toda coſa de tres pies.* ANGL. *A veſſel or other thing with three feet.*} Erant autem tripodum duo genera, quorum alij ἀναθηματικοὶ dicebantur, qui ornatus tantum gratia dicati erant in domibus vel templis ignibus prorſus intacti: quos Homerus ἀπύρους appellat. Qui verò ad ignis vſum comparati erant, ἐμπυριβῆται, aut ἐμπυροι. ¶ Tripodum item nomine intelliguntur menſæ, ſellæ, aliáque omnia quæ tribus pedibus ſuſtinentur. Tripodes, vt ait Seruius, erant menſæ in templo Apollinis Delphici, quibus ſuperpoſitæ Phœbades, vaticinabantur. Alio nomine dicitur Cortina. Plin. *lib.* 34. *cap.* 3. Ex ære factitauerunt & cortinas tripodum nomine Delphicas, quoniam donis maxime Apollinis Delphici dicabantur. Cic. 3. *de natur. deorum*, Ex eo igitur & Lyſytio eſt is Hercules, quem concertaviſſe cum Apolline de Tripode accepimus. Tripodibus Græci donabant viros fortes: quia non facilè ſuccumbant. Virg. 9. *Æneid.*

Et tripodas geminos auri duo magna talenta.
Horat. *lib.* 4. *Carm. Ode* 8.
Donarem tripodas præmia fortium Graiorum.

Triquetra, æ, quamuis propter mutam & liquidam ſubſequentem aliquando producatur. Inſula Maris Tyrrheni, olim Italiæ annexa, quæ notiore nomine Sicilia dicitur. {Die dreieckecht inſel Sicilia.} Triquetra dicta à trianguli figura. τριώνακρα, τρινακρία. Plin. *lib.* 3. *cap.* 8. Antecit omnes claritate Sicilia, Sicania à Thucydide dicta, Trinacria à pluribus, & Triquetra à Trianguli ſpecie.

Triquĕtrŭs, a, um, quod trianguli formam habet. {τρίγωνος. Gall. *Triangulaire.* Ital. *Che ha forma de triangolo.* Germ. Dreieckechtig/das drei eck oder winckel hatt. Hisp. *Coſa que tiene tres angulos.* Angl. *That hath three corners.*} Colum. *lib.* 5. *cap.* 2. Omnis ager aut quadratus, aut longus, aut cuneatus, aut triquetrus. Cæſar 5. *bell. Gall.* Inſula natura triquetra, cuius vnum latus eſt contra Galliam. Gell. *cap.* 21. *lib.* 2. Triquetræ figuræ: & Triquetra in Septentrionibus, &c. ¶ Interdum Triquetrus idem eſt quod Siculus, a, um, τρινάκριος. Nam (vt paulò antè docuimus) Sicilia inter cætera nomina olim dicta fuit Triquetra, à figura triangulari. Silius *lib.* 5. Nunc Ætnæa cohors Triquetris quam miſerat oris. hoc eſt, Siculis. Horat. 2. *Serm. ſat.* 6.

——quid? militibus promiſſa Triquetra
Prædia Cæſar an eſt Itala tellure daturus.

hoc eſt, Quos Cæſar militibus agros promiſit, éſtne in Sicilia, an potiùs in Italia daturus.

Triquetrum, i, ſubſtantiuè, Triangulus. {τρίγωνον. Gall. *Triangule.* Ital. *Triangolo.* Germ. Ein dreieckete figur/triangel. Hisp. *Coſa de tres angulos, triangulo.* Angl. *A triangle.*} Plin. *lib.* 2. *cap.* 15. Poſtea radiorum eius contactu teguntur, & in triquetro à partibus centum viginti ſtationes matutinas faciunt.

Trirēmis, is, gen. fœm. Nauis oblonga eſt, tres habens remorum ordines. {τριήρης. Gall. *Trireme, galere de trois rames pour banc.* Ital. *Naui de tre remi.* Germ. Ein ſchiff oder galeen mitt drey rudteren in einer ordnung. Hisp. *La galera de tres ordenes de remos.* Angl. *A galey hauing three oares in euerie ſeat.*} quemadmodum biremis, quæ duos habet remorum ordines: quadriremis, quæ quatuor. Liu. 1. *bell. Pun.* Quinquaginta quinqueremes, quadriremes duæ, triremes quinque. Cic. 6. *Verr.* Nauem verò Cybeam maximam, triremis inſtar pulcherrimam, atque ornatiſſimam. Lucan. *lib.* 3.

Cornua Romanæ claſſis, validæque triremes.

Horat. 3. *Carm. Ode* 1.

——neque Decedit ærata triremi.

Bellatrix triremis. Claud. 4. *Paneg.* Triremes ab Aminocle Corinthio primùm fuiſſe inuentas, poſt Thucydidem refert Plin. *lib.* 7. *cap.* 56.

Trēs. {שלושה *ſcheloſchah.* τρεῖς. Gall. *Trois.* Ital. *Tre.* Germ. Drey. Hisp. *Tres.* Angl. *Three.*} Veteres in plurali accuſatiuo ſcribebant, quod nunc vulgò Tres ſcribimus. Virg. 1. *Æneid.*

Tres Notus abreptas in ſaxa latentia torquet.

Cic. 2. *Acad.* Teſtatur ſæpè Chryſippus tris ſolas eſſe ſententias, quæ defendi poſſint de finibus. Priſcianus ait, Nominum, quorum genitiuus pluralis ante *um* ſyllabam, *i* literam habuerit, accuſatiuum in is terminari. Noſtra tamen ætate paſſim ab eruditis receptum eſt, vt eiuſmodi accuſatiuus per *ei* diphthongum ſcribatur: quum tamen Velij Longi ſententia ſit, vt per i ſolam notetur. Nam & aliquando Quintiliano incommodum per ei ſcribere viſum eſt. Vide Gell. *lib.* 13 *cap.* 18.

Triſagium, τρισάγιον, triſanctum, hymnus in Græcis Eccleſiis, ille, Ἅγιος ὁ Θεὸς, ἅγιος ἰσχυρὸς, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς. Primum ἅγιος ad Patrem, ſecundum ad Filium, tertium ad S. Spiritum referebatur. Vide Gloſſ. Græcob. Meurſij.

¶Triſcabina, ingenuitatis charta. Gl. vet.¶

Triſcūrriă, vocantur à Iuuenale ludi admodum ſcurriles, liberóque homine indigni. Locus Iuuen. eſt. *Satyr.* 8.

——populi frons durior huius
Qui ſedet, & ſpectat triſcurria patriciorum.

Hanc vocem alibi non temerè inuenias. Videtur enim ab ipſo Iuuenale excogitata ea forma qua hominem inſigniter furacem triſurem appellamus. Vide eius interpretem.

Triſecli ſenex, qui trium ſeculorum ſenex.

¶Triſexta, tertia & ſexta cani ſolita ſimul. L. g. b.¶

Triſmĕgiſtŭs, τρισμέγιστος, Latinis ter maximum ſonat. Quo cognomine dictus eſt Mercurius, ſuperioris Mercurij nepos, quem fabulantur fuiſſe filium Nili. Hunc tamen ſecundum aſſerunt occidiſſe Argum, Ægyptiiſque præfuiſſe, & leges, literáſque tradidiſſe: ſed literarum characteres, animalium, arborúmque figuras habuiſſe. Hic condidit vrbem quam à ſe Hermopolin nominauit. Dictus eſt autem Triſmegiſtus, quod & Philoſophus maximus, & ſacerdos maximus, & maximus denique rex fuerit. Conſueuerunt enim Ægyptij ex omni philoſophorum numero ſacerdotes, ac rurſus ex ſacerdotibus regem eligere. Hic autem vt philoſophos ſapientia, ita religione ſacerdotes excelluit, ac mox in imperio adminiſtrando ſuperiores omnes reges ſuperauit. Primus à phyſicis ad diuinorum ſpeculationem ſe erexit. Primus de maieſtate Dei, de dæmonum ordine, animarúmque mutationibus ſapientiſſime diſputauit. Scripſit multa volumina, quibus arcana myſteria & oracula panduntur. Non enim vt philoſophus tantùm, ſed vt propheta futura ſæpe prædixit. Hæc ex Diodoro Siculo.

Triſpaſtus, a, um, τρίσπαστος, ον, quod tribus orbiculis trahitur. à τρὶς & σπάω traho.

Triſſago, inis, herba eſt quæ ab aliis teucrion, ab aliis chamædrys, à quibuſdam etiam chamædrops appellatur. {χαμαίδρυς. Gall. *Germandrée.* Ital. *Quercinola, chalamandrina.* Germ. Klein bathen gel oder gamander. Hisp. *Camedreos.* Angl. *Germander.*} Naſcitur in locis petroſis & aſperis: folia habet exigua, amara, effigie & diuiſura quercus: vnde & *querculam* vulgus Gallorum appellat: nonnulli etiam *ferratulam*. De hac vide Plin. *lib.* 24. *cap.* 15.

Triſtata, τριστάτης, qui tertio loco ſtat. à τρεῖς & ἵστημι.

Triſtega, τρίστεγα, triplicia tabulata, ſiue ædificia trium contignationum. ἀπὸ τῆς στέγης, quod inter cætera ſignificat contignationem. vnde δίστεγα & τρίστεγα dicuntur ædificia, quæ duas, vel tres habent contignationes.

Triſtĭs, e, Mœſtus, mœrens. {עצוב *hatſub* דאב *daeb* קדר *kodhér.* σκυθρωπὸς, λυπηρὸς. Gall. *Triſte, qui fait mauuaiſe chere, chagrin.* Ital. *Triſto, triſto, gramo.* Germ. Traurig. Hisp. *Triſte.* Angl. *Sad, heauie, ſorrowfull.*} Virg. *Eclog.* 10.

Triſtis at ille tamen cantabitis Arcades, inquit.

Cic. 1. *de diuin.* Quærerem ex te quid triſtis eſſes, &c. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Quid triſtis es? rogas? Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

——Non triſtia carmina feci,
Sed triſtis noſtros pœna ſequuta ſonos.

Triſtis pœna, id eſt, quæ me triſtem facit, &c. vel Triſtis, id eſt, ſæua, vt apud eundem *Eleg.* 11. *lib.* 3. *Triſt.*

Sæuior es triſti Buſiride.

¶ Pro acerbo; idem *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.*

Et ne ſine triſti poma ſapore facit, (ſup. tempus.)

Virgilius paulò infrà pro amaro poſuit. ¶ Pro irato. Ouidius *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

——Spe trahor, &c. Triſtia leniri numina poſſe Dei.

Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Triſtis admodum es (mox, irata alicui.) *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Eius triſtem virum video. (mox, iratum.) Idem *ibidem*, Vt ſciam quid tu triſtis es. Quid illam autem iratam abs te deſtituis, &c. ¶ Sed quia triſtitia in fronte hominis, crudelitatis, grauitatis, iræ, minarum, difficultatis indicium eſt, fit vt triſtis aliquando ponatur pro ſæuo, crudeli, graui, irato, amaro, difficili, diro, horrido. {אכזר *achzar* כבד *chabédh* קשה *kaſcheh* מר *mar* קשה *haſchéh.* ὀργὴς, δεινὸς, δυσκολος, πικρός.} Virg. 2. *Æneid.*

——Illi mea triſtia facta,
Degeneremque Neoptolemum narrare memento.

Idem 2. *Æneid.*

——quò triſtis Erinnys,
Quò fremitus vocat.

¶ Aliquando pro graui, & acerbo, vt notat Nonius. Senec. *cap.* 16. *de conſ. ad Polyb.* Tulit tam Triſte vulnus eadem magnitudine animi, &c. Liu. *lib.* 3. *dec.* 4. Triſtius morte, id eſt, acerbius.) Item, Triſtia remedia medici ſalutis cauſſa adhibent. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.*

Protinus exinde triſtem ducuntur ad aram. (mox, cruentam.)

Cicero *lib.* 6. *de Repub.* Grauitatis ſuæ liquit illum triſtem, & plenum dignitatis ſonum. *Idem.* Lucilius, Timeo certè ne mihi ſit triſtior. Virg. 2. *Æneid.*

Iſque adytis hæc triſtia dicta reportat.

Idem 1. *Georg.*

——triſtiſque lupini Suſtuleris fragiles calamos.

Sic triſtis ſuccus, pro amaro. Idem 2. *Georg.*

Media fert triſtes ſuccos, tardúmque ſaporem
Felicis mali.

Cic. *in Catone.* Faciliùs in morbos incidunt adoleſcentes, grauius ægrotant, triſtius curantur. Triſtius (inquit, id eſt, difficilius. Eſt enim comparatiui gradus aduerbium. Martialis, Aquator ille triſtium lacernatum. ¶ Triſtis aliquando dicitur qui inuitus aliquid facit, nec libenter. Terent. *in Eunuch.* Inuitus triſtis, manſit ibi. ¶ Tempus triſte, Cicero *Figul. lib.* 4. Tuorúmque triſtiſſimo meo tempore meritorum erga me memoriam conſeruabo. ¶ Triſtia verba. Idem 2. *de finib.* Sic enim maiores noſtri labores non fugiendos, triſtiſſimo tamen verbo ærumnas etiam in Deo nominauerunt. ¶ Triſtis, Doctus. Lucilius *lib.* 28. Adde eodem triſtis ac ſeuerus philoſophus. Cic. 2. *Verr.* Iudex triſtis ac integer. Ita Nonius. Potius cum Seruio interpretari debemus Seuerum. Donatus *in illud Terentij in Andria*, Triſtis ſeueritas ineſt in vultu: Ad laudem interdum, inquit, non ad amaritudinem ſumitur triſtis, citans locum illum Ciceronis, Iudex triſtis. ¶ Item triſti ſimilis, inquit Donatus. Terentius *in Eunucho*, Sto expectans, ſiquid mihi imperem: venit vna, Heus tu, inquit, Dore, Cape hoc flabellum, &c. Accipio triſtis.

Triſtis arbor, in India, quæ nocte ſola flores oſtendit. Sole enim oriente omnes defluunt: & ſemihora poſt occaſum, florum ei decus redditur. Sic dicta, quòd triſtes amet tenebras. Vide Itinerarium Ioan. Hugon. Linſcotani *lib.* 1. *cap.* 59.

Triſtĭcŭlŭs, diminut. Subtriſtis. {ὑπολυπηρὸς. Gall. *Aucunement triſte.* Ital. *Alquanto dolente.* Germ. Etlicher maſſen traurig. Hisp. *Triſte vn poco.* Angl. *Somewhat ſad.*} Cic. *de diu.* Filiolam ſuam Terentiam, quæ tum erat admodum parua, animaduertit triſticulam.

Triſtiſsĭmus, in ſuperlatiuo. λυπηρότατος. Seneca *controuerſ. lib.* 1. Ambo triſtiſſimam egimus vitam.

Triſtitia, æ, Mœſtitia.)(Lætitia. {חצב *hetſéb* vel *héſeb* אניה *anyáh* תאניה *taanyah.* λύπη. Gall. *Triſteſſe.* Ital. *Malinconia.* Germ. Traurigkeit. Hisp. *Triſteza.* Angl. *Sadneſſe, heauineſſe.*} Cic. *de Orat.* Iudex tum ad triſtitiam, tum ad lætitiam contorquendus. Mitigare triſtitiam. Idem 1. *Offic.* Lenitate verbi triſtitiam rei mitigante. Tradere ſe triſtitiæ. Luceius *Tullio M. F. lib.* 5. Lacrymis ac triſtitiæ te tradidiſti. ¶ Triſtitia & malignitas iudicis. Sueton. *in Neron. cap.* 23. Veteres etiam Triſtitias in nominandi caſu dicebant pro triſtitia. Pacuuius *in Atalante*, Quid iſtuc eſt, vultum alligat: quæ triſtitias? Ex Nonio.

¶Triſtitudo, triſtitia, λύπη. Apul.¶

Triſtificus, adiectiuum, quod triſtitiam affert. {מעציב *mahatsib.* λυπηρὸς. Gall. *Qui engendre triſteſſe.* Ital. *Che genera malinconia.* Germ. Das traurigkeit macht. Hisp. *Coſa que engendra triſteza.* Angl. *That cauſeth ſadneſſe and ſorowe.*} Cic. 1. *de diuin.* Triſtificas certant Neptuno reddere voces.

Triſto, as, antiquis in vſu erat, pro triſtem facio: vnde manſit compoſitum Contriſto. {עצב *hatſab.* λυπέω. Gall. *Contriſter.* Ital. *Attriſtare.* Germ. Traurен. Hisp. *Dar triſteza à otro.* Angl. *To make ſad.*} Virg. 3. *Georg.* Et pluuio contriſtat frigore cælum. ¶ Eſt & triſtor deponens, idem quod triſtis ſum. λυποῦμαι.

Triſulcus, a, um, quod tres habet acies. {τριγλώχιν. Gall. *Qui a trois pointes ou trois aguillons.* Ital. *Di tre ſolchi.* Germ. Dreiſpitzig. Hisp. *Coſa endida en tres partes.* Angl. *Three edged or pointed.*} Virg. 3. *Georg.*

——Linguis micat ore triſulcis.

Ouid.

Ouid. 1. *Metam.*

Ille pater rectórque deûm, cui dextra triſulcis
Ignibus armata eſt, qui nutu concutit orbem.

Triſyllabus, a, um, τρισύλλαβος, tres habens ſyllabas.

Trit, fictitia vox, qua vſus eſt Nonius *in Corollario*, & Plaut. *in Curculione*, Eiiciam crepitum polentarium trit, id eſt, peditum.

Tritalogus, qui tritos logos tractat: nugiloquus.

Trĭtānŭs, Nomen eſt fortiſſimi gladiatoris, qui in caſtris Cn. Pompeij militans cum hoſte ſe prouocante inermi dextera congreſſus, pugno eum humi proſtrauit, captúmque vno digito in caſtra Imperatoris ſui retraxit.

Trĭtăuŭs, Ataui pater, quaſi Tetartauus, vt quidam volunt. {τρίπαππος. GALL. *Le pere grand trois fois en droite ligne.* ITAL. *Terzo auolo.* GERM. Des vrähnen vatter/iſt der vierdte groſzuatter henderſich in der linien. HISP. *Tercero abuelo.* ANGL. *The great grandfathers father.*} Eſt enim quartus ab auo. Plaut. *in Perſ.* Pater, auos, proauos, abauos, atauos, tritauos. ¶ Sic tritauia, atauiæ mater. τρίτηθη.

Trite, τρίτη, tertia, ſc. chorda.

‖Tricus, a, um, τρίτος, η, ον, tertius, a, um. ex τρεῖς.‖

Tritennatæ, τριτεννάτια, memoriæ mortuorum, quas celebrabant tertio & nono die: τρίτῳ καὶ ἐνάτῳ. Vide Gloſſ. Græcob. Meurſ.

Trithales, τριθαλές. Sedum, ſiue ſemperuiuum minus: ita dictum quòd ter floreat. θάλλειν enim florere eſt. Plin. *lib.* 25. *cap.* 13.

Trĭtĭcvm, i, optimi frumenti genus eſt, ita dictum, quod tritum eſt ex ſpicis. {חטה *chittáh* בר *bar.* πυρός. GALL. *Blé froment.* ITAL. *Formento, grano.* GERM. Weitzen. HISP. *El trigo generalmente.* ANGL. *VVheat.*} Plin. *lib.* 18. *cap.* 7. Tritici genera plura quæ fecêre gentes, Italico nullum equidem comparauerim candore ac pondere, quo maximè diſcernitur: montanis modò comparetur Italiæ agris externum, in quo principatum tenuit Bœotia, deinde Sicilia, mox Africa: tertium pondus erat Thracio Syrióque, deinde Ægyptio. Cic. 1. *de diu.* Midæ illi Phrygio, quum puer eſſet, dormienti, formicæ in os tritici grana congeſſerunt: ditiſſimum fore prædictum eſt, quod euenit. Plaut. *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Vbi Curculionem reperiam? C. In tritico facillimè. Idem *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Miror lolio victitare te, tam vili tritico.

Trĭtĭcĕŭs, a, um. {πύρινος. GALL. *De froment.* ITAL. *Di formento.* GERM. Weitzin. HISP. *Coſa de trigo.* ANGL. *Of wheat.*} Virg. 1. *Georg.*

At ſi triticeam in meſſem robuſtaque farra
Exercebis humum.

Fœtus triticei. Ouid. 1. *Faſt.*

Triticeos fœtus, paſſuraque farra bis ignem,
Hordeaque ingenti fœnore reddet ager.

Trĭtŏn, is, Deus marinus, Neptuni & Salaciæ marinæ nymphæ filius, quem Poëtæ fingunt Neptuni tubicinem. Ouid. 2. *Met.*

Cæruleos habet vnda deos, Tritona canorum,
Proteáque ambiguum.

¶ Eſt præterea Triton, Africæ fluuius ex Tritonide palude erumpens: à cuius nomine Pallas Tritonis, & Tritonia eſt appellata, quòd circa hunc fluuium, vel lacum primum apparuerit. Huius fluuij meminit Plin. *lib.* 5. *cap.* 4. τρίτων. ¶ Triton argenteus, Sueton. *in Claud. cap.* 21. Hoc ſpectaculo claſſis Sicula & Rhodia concurrerunt, duodenarum triremium ſingulæ exciente buccina Tritone argenteo, qui è medio lacu per machinam emerſerat.

Trĭtōnĭă, τριτωνία. Dicta eſt Minerua, quod temporibus Ogygis regis ad lacum Tritonidem, ex quo Triton fluuius erumpit, virginali primùm habitu apparuerit. Vbi ait Herodotus virgines annis ſingulis inter ſe pugnare lapidibus, & fuſtibus in venerationem Palladis. Diodorus ſcribit dictam Tritoniam à Tritone Cretæ fluuio.

Tritonis, idos, Patronym. fœmin. vt, Arx Tritonis. Ouid. 2. *Metam.*

——— & tandem Tritonida conſpicit arcem
Ingenijs opibúſque & feſta pace nitentem.

Intelligit Athenas. Silius *lib.* 3.

Hinc qui ſtagna colunt Tritonidos alta paludis.

Quæ & Tritoniaca palus dicitur, apud Ouid. 15. *Metam.*

Quam Tritoniacam nouies ſubiere paludem.

Tritura, Trituratio, vide *Tero.*

Trĭuĕnēfĭcă, æ, Inſignis venefica. {המכשפה *hammechaſchſhephâh.* τριφαρμακεύτρια. GALL. *Tres-grande ſorciere.* ITAL. *Grande incantatrice.* GERM. Ein erzhex. HISP. *Grande hechizera.* ANGL. *A great or common witche.*} qua voce vtitur Plautus *in Aul.* Mirum quin tua nunc me cauſa faciat Iuppiter Philippum regem aut Darium, triuenefica.

‖Triuentum, *Trivento*, V. E. in Comitatu Moliſij.‖

Trĭuĭă, Diana, quod in triuiis ponebatur in oppidis Græcis cum corona quernea & draconum voluminibus, propter quod tres facies habere fingebatur, τριοδῖτις. Virg. 4. *Æneid.*

——— Tria virginis ora Dianæ.

Ouid. 1. *Faſt.*

Ora vides Hecates, in tres vergentia partes
Seruet vt in ternas compita ſecta vias.

Idem 3. *de Ponto Eleg.* 2.

Protinus immitem Triuia ducuntur ad aram,
Euinctis geminas ad ſua terga manus.

Virg. 5. *Æneid.*

Atque vna Phœbi Triuiaque ſacerdos.

Trĭuĭritim, per tres viros (vt quidam volunt) hoc eſt, quibúſque tribus partem vnam: citántque Col. *lib.* 1. *cap.* 3. vbi ſic legunt, Ideoque poſt reges exactos, Liciniana illa ſeptena iugera quæ plebi triuiritim diuiſerat. Quo tamen in loco ex emendatiorum codicum fide ſic legendum conſtat, Quæ plebi *Tribunus viritim* diuiſerat.

Trĭvĭvm, ij, & quadriuium, locus in quem tres vel quatuor conueniunt viæ, ſpatium quod finditur in tres vias. {פרק *perék.* τρίοδος. GALL. *Vn carrefour où ſe rendent & rencontrent trois chemins.* ITAL. *Luogo di tre vie, croſale.* GERM. Ein ort an welchem drey weg zuſamen ſtoſſen. HISP. *La encruzijada de tres calles.* ANGL. *A place where three wayes do meete.*} Cic. 1. *de lege Agrar.* Vt in atriis auctionarius potius quàm in triuiis, aut in compitis auctionentur. Catullus,

Omnibus in triuijs vulgetur fabula paſſim.

Iuuenal. *Satyr.* 1.

Nonne libet medio ceras implere capaces
Quadriuio.

Erant autem triuia, & quadriuia ruſticorum ſacris attributa. Nam illic oues cædebantur, & ſerta appendebantur. Tibullus *lib.* 1.

Nam veneror ſeu ſtipes habet deſertus in agris,
Seu vetus in triuio florida ſerta lapis.

Trĭuĭālĭs, e, quod in triuio fit, vel quo in triuiis vtebantur. {τριόδιος. GALL. *Vulgaire, triuial.* ITAL. *Volgare, vile.* GERM. Gemein/ breuchig. HISP. *Coſa aquella encrucyada de poco precio, y comun.* ANGL. *Common, that is vſed in common places.*} Vnde accipitur pro vulgari, & minimè exquiſito, vt Verba triuialia, id eſt, inculta, & parum elegantia. Suet. *de clar. Rhet.* Tantummodo verbis triuialibus egit. Vnde triuialis ſcientiæ magiſtri à Quintiliano dicuntur qui in triuiis docent. Quin etiam Grammatica dicta eſt ſcientia triuialis, quia in triuiis docebatur.

Trĭuĭālĭtĕr, aduerbium, Vulgariter, & minimè exquiſitè.

Trĭŭmphŭs, i. {רן *ron* רננה *renanâh* קלס *kelés* קלסה *kallaſáh.* GALL. *Triomphe.* ITAL. *Trionfo.* GERM. Ein triumph/iſt ein herrlicher eintritt mit groſſem pracht eines feldoberſten nach dem erlangten ſig wider ein feind. HISP. *Triunfo ò vencimiento.* ANGL. *Triumphe, à ſolemne pompe or shew for victorie obteaned.*} Vide *Currus.* Quidam Græcum putant: nam θρίαμβον appellant Græci. Nos aſpiratione et prima in nouiſſimam ſyllabam tranſlata, & b in p mutata, dicimus triumphum. Varro à Baccho huius rei inuentore tractum nomen putat. Tranquillus dici exiſtimat triumphum, quia qui triumpharet, triplici iudicio honoraretur. Primò enim exercitus de triumpho duci decernendo iudicabat, ſecundò Senatus, tertiò populus. Erat autem triumphus omnium honorum qui à populo Romano dari ſolebant, maximus. Nam illa pompa ſolemnis erat, quæ fiebat redeuntibus in vrbem cum victoria. Cic. *in Piſ.* Differes de triumpho, quid tandem habet iſte currus? quid victi ante currum duces? quid ſimulachra oppidorum? quid aurum? quid argentum? quid legati in equis? & tribuni? quid clamor militum? quid tota illa pompa? quid vehi per vrbem? Tibull. *lib.* 4.

Non ydem tibi ſunt aliiſque triumphi.

Ouid. *lib.* 13. *Metam.*

Ingreditur curru laeto imitante triumphos.

Velleius, In triumpho ducere. ¶ Triumphus pro lætitia. Plautus *Aſinar. ſc.* 1. *act.* 2. Maximam illis prædam & triumphum adfero aduentu meo. ¶ Triumphus naualis, Velleius. ¶ Ante diem triumphi concionari ſolebant Imperatores, idem. ¶ Triumphi deſcriptio, apud Ouidium *Eleg.* 2. *lib.* 4. & Plut. *in Paulo Æmylio.* Et quid differat ab Ouatione. ¶ Triumphi curules, Sueton. *in Auguſt. cap.* 22. ad diſcrimen Ouationis.

Trĭŭmpho, as, Triumphum ago. {רן *ron* רנן *rinnén* התקלס *hithkallés.* θριαμβεύω. GALL. *Triompher.* ITAL. *Trionfare.* GERM. Triumphieren/ herrlich vnd köſtlich nach erlangtem ſig eintretten. HISP. *Triunfar ò vencer.* ANGL. *To triumphe, to reioice.*} Cic. *in Cat.* M. Curius quum de Samnitibus triumphaſſet. Idem 2. *de finib.* Bella magna geſſerat is: bis conſul fuerat, triumpharat. Idem 7. *Verr.* At etiam qui triumphant, eóque diutiùs, &c. Conſtruitur tripliciter: aliquando cum accuſatiuo, vt Triumphauit Mummius Achæos. id eſt, victis Achæis triumphauit. Gellius *cap.* 11. *lib.* 2. Triumphauit triumphos nouem cum Imperatoribus. Plin. *de viris illuſtr.* Achæos bis prælio fudit, triumphandos Mummio tradidit. Deinde cum ablatiuo cum præpoſitione *de.* Idem *ibidem*, Conſul de Liguribus triumphauit. Tertiò cum præpoſitione *ex.* Idem *lib.* 7. *cap.* 43. Qui ſolus eodem anno, quo fuerat hoſtis, Romæ triumphauit ex his, quorum Conſul fuerat. Qui autem triumphabant apud Romanos quatuor equis albis vehebantur, curru inaurato, capite coronato lauro, & ante ipſum triumphantem victus hoſtis oneratus colla catenis, & præeunte Senatu, Capitolium aſcendebant ad templum Iouis Opt. Max. vbi mactato tauro albo domum redibant, vt non in vno loco docent Plutarchus & Plinius. ¶ Aliquando tamen triumphare ponitur pro exultare, & ſibi placere. Cæſ. *Ciceroni*, Meum factum probari abs te triumpho, & gaudeo, Cicero 7. *Verr.* Lætaris tu in omnium gemitu, & triumphas. Dicimus quoque triumpho gaudio. Cicer. *pro Cluent.* Exultare lætitia, ac triumphare gaudio cœpit. ¶ Inuenitur etiam Triumphatur verbum imperſonale. Idem 2. *Offic.* Maſſiliam portari in triumpho vidimus, & ex ea vrbe triumphari, ſine qua nunquam noſtri Imperatores ex Tranſalpinis bellis triumpharunt. Liuius 3. *ab Vrbe*, Tum primùm ſine autoritate Senatus, populi iuſſu triumphatum eſt.

Triumphans, antis, Particip. act. qui triumphat. Cicer. 14. *Philipp.* Quum heſterno die propter eorum res geſtas me ouantem & propè triumphantem popul. Romanus in Capitolium domo tulerit. Liu. 2. *ab Vrb.* Dictator & magiſter equitum triumphantes in vrbem rediere. Equi triumphantes. Ouid. 2. *de Ponto*,

Sic fera quàm primùm pauido Germania vultu
Ante triumphantes ſerua feratur equos.

Trĭŭmphātŭs, a, um, de quo triumphatum eſt. {θριαμβευθείς. GALL. *De qui on a triomphé, vaincu triomphamment.* ITAL. *Di che s'e triomphato per la vittoria hauuta da lui.* GERM. Von der ſigshafften vberwindung da man triumphiert hatt. HISP. *Vencido con triumpho.* ANGL. *wher of triumphe is made or reioyced for.*} Virg *lib.* 3. *Georg.*

Biſque triumphatas vtroque ab littore gentes.

Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 15.

Roma triumphati dum caput orbis erit.

Idem 3. *Faſt.*

Déque triumphato viſcera ſecta boue.

Trĭŭmphātus, us, ipſa triumphatio. {רן *ron* רננה *renanâh* רננה *rinnâh* קלס *kélés* קלסה *kallaláh.* θριαμβεία. GALL. *Triomphement.* ITAL. *Il triomphare.* GERM. Der herrlich eintritt nach erlangtem ſieg. HISP. *Obra de triumfar.* ANGL. *A triumphing.*} Plin. Ne triumphatu ſuo nimis ſuperbiat Antonius.

Trĭŭmphātŏr, is, qui victis hoſtibus triumphum reportauit. θριαμβευτής. Apul. *Apolog.* 1. Triumphator de Samnitibus.

Trĭŭmphālĭs, e, adiect. quod ad triumphum pertinet. {θριαμβικός.

Gall. *Propre ou conuenant au triomphe.* Ital. *Triomphale.* Germ. Zu einem triumph gehörend. Hisp. *Coſa perteneciente à triumpho.* Angl. *Belonging to a triumphe.*} Vnde triumphales coronæ, quibus Imperatores in triumphis coronabantur. Hæc primùm ex lauro fieri ſolebant, poſtea ex puriſſimo auro confectæ ſunt, quod inde Coronarium appellabatur. Vide ſuprà in dictione *Corona.* ¶ Triumphalis porta, Romæ dicta eſt, quòd per eam triumphi agerentur: hoc eſt, triumphantes victores in vrbem deducerentur. θριαμβικὴ πύλη. Eius meminit Suet. *in Aug. cap.* 100. Hæc alio nomine Capena appellatur, & Appia, quod ad viam Appiam ſita ſit. Hodie *D. Sebaſtiani porta* dicitur. ¶ Triumphale territorium Romæ, quod nunc *Vaticanum* dicitur. θριαμβικὴ χώρα. Vnde Damaſus Papa ſcribit beatum Petrum ſepultum fuiſſe in Vaticano iuxta triumphale territorium. ¶ Triumphalis vir, qui triumphauit, ſicut Conſularis, qui Conſul fuit. Suet. *de Auguſt.* Solos triumphales, quanquam & ſocios expeditionum, & participes victoriarum ſuarum, nunquam donis impertiendos putauit, quod ipſi quoque ius habuiſſent tribuendi ea quibus vellent. ¶ Triumphalis currus, quo vehebantur triumphantes. Plin. *lib.* 7. *cap.* 25. Curru triumphali reuerſus eſt. ¶ Triumphalis prouincia ex qua triumphus reportatur. Cicer. *in Piſonem*, Ex ea prouincia quæ fuerit ex omnibus vna maximè triumphalis, &c. ¶ Triumphales veſtes quæ triumphantium erant: quemadmodum & Aurum triumphale, & Habitus triumphalis. Plin. *lib.* 8. *c.* 48. Pictas veſtes iam apud Homerum fuiſſe: vnde triumphales natæ. Quintil. Triumphali habitu nihil auguſtius. ¶ Triumphales coronæ quæ, Gell. *cap.* 6. *lib.* 5. ¶ Triumphales cœnæ. Plin. *lib.* 9. *cap.* 55. Cœnis triumphalibus Cæſaris Dictatoris ſex millia numero murænarum mutuo appendit. ¶ Triumphalis ſtatua. Idem *Epiſt.* 1. *lib.* 2. Heri à Senatu Veſtricio Spurinæ, principe autore, triumphalis ſtatua decreta eſt: id eſt, in habitu triumphantis.

Trĭūmphālĭa, ium, pluraliter, Ipſa triumphatio. θριαμβεύσεις. Tacit. *lib.* 4. Dolabellæ petenti abnuit triumphalia, Seiano tribuens, ne Blæſi auunculi eius laus obſoleſceret.

Trĭūmvĭr, i, maſc. gen. Nomen magiſtratus, quem tres collegæ adminiſtrant. {εἷς τῶν τριῶν ἀρχόντων. Gall. *L'vn des trois gouuerneurs ſouuerains ou magiſtrats, nom de magiſtrat iadis à Rome.* Ital. *Vno di tre gouernatori, magiſtrato Romano.* Germ. Dreyerherr. Hisp. *Vno de tres varones principales.* Angl. *One of three ſoueraine magiſtrats, the name of the magiſtrates in Rome.*} Triumuiri triplices fuêre, Capitales, Menſarij, Nocturni. De Capitalibus ſic habet Pomponius *de orig. iur. l. neceſſarium*, Triumuiri Capitales conſtituti ſunt, qui carceris cuſtodiam haberent, vt Athenis Vndecimuiri, οἱ ἕνδεκα. & quum animaduerti oporteret, interuentu eorum fieret. De Menſariis Liu. commemorat, Triumuiri Menſarij creati ſunt: hique numulariis, & monetæ omnis generis, & formæ cuſoribus præerant. De Nocturnis meminit Cornelius Tacitus, Triumuiri Nocturni, quòd ad incendium in ſacra via ortum tardè venerant, à Tribuno Plebis die dicta damnati ſunt. ¶ Triumuirorum item nomen aſſumpſerunt Octauius, Antonius, & Lepidus, qui oppreſſa iam republica, vt tyrannidem honeſto aliquo valerent nomine, Triumuiros reipublicæ conſtituendæ cauſa, ſe dici voluerunt. ¶ Triumuiri periphraſis, Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Cepimus & teneræ primos ætatis honores,
Deque viris quondam pars Tribus vna fui.

Trĭūmvĭrātŭs, ipſa triumuirorum dignitas. {ἡ τῶν τριῶν ἀρχή. Gall. *La dignité des trois gouuerneurs principaux.* Ital. *Dignità di tal magiſtrato.* Germ. Der dreyerherren ampt vnd wirde. Hisp. *La dignidad de aquellos.* Angl. *The dignitie or office of the three chiefe iudges.*} Cicer. *de clar. orat.* Qui quidem in triumuiratu iudicauerit contra P. Africani auunculi ſui teſtimonium.

Trĭūmvĭrālĭs, e, Horat. *Epod.* 4.

Sectus flagellis hic triumuiralibus
Præconis ad faſtidium.

Trĭuncĭs, Numulus æreus, quem poſtea quadrantem appellarunt. {τριούγγιον, τεταρτημόριον. Gall. *De trois onces.* Ital. *Di tre onze.* Germ. Ein vierer. Hisp. *Tres onças, ò quarto de libra.* Angl. *Of three onces.*} Cicer. *lib.* 33 *cap.* 3. Quadrans antea Triuncis vocatus, à tribus vnciis.

Troas, adis, τρῳάς, Regio eſt Aſiæ minoris, quam Ptolemæus minorem Phrygiam appellat, Helleſponto adiacens. Hanc Homerus ab Æſapo fluuio vſque ad Caici fluminis oſtia produxit. Plin. tamen cæterique recentiores Lecto promontorio eam ab Æolide diuidunt. In ea fuit Ilion, Ἴλιον, Ἴλιος, mille quingentis paſſibus à portu diſtans, Homeri & Virgilij carminibus nobiliſſimum. ¶ Et præterea Troas, patronymicum fœmininum formatum à maſculino Tros, Trois. Virgil. 5. *Æneid.*

At procul in ſola ſecretæ Troades acta
Anchiſen flebant.

Troades, inquit, hoc eſt, Mulieres Troianæ.

Trŏchæŭs, τροχαῖος, pes metricus ſyllabis duabus, priore longa, altera breui conſtans. Dictus Trochæus (vt quidam exiſtimant) quòd celeritate ſua imitetur volubilitatem rotæ, quam Græci τροχὸν appellant: vel (vt alij malunt) διὰ τὸ περιτροχάζειν τοὺς βωμοὺς ποιοῦντα μετὰ ᾠδῆς: hoc eſt, eo quòd circum aras currentes carmen decantabant, hoc pedis genere compoſitum. Cic. 3. *de Orat.* Iambum & Trochæum frequentem ſegregat ab oratore Ariſtoteles.

Trochaicus, a, um, τροχαϊκὸς, ή, όν, trochæis conſtans.

Trŏchĭlŏs, τροχίλος, auicula exigua, quam ideo Aquilæ inuiſam eſſe quidam tradiderunt, quòd rex auium appelletur. Vide Plin. *lib.* 10. *c.* 7. *& lib* 8. *cap.* 25.

Trŏchĭſcŭs, vide *Trochus.*

Trŏchlĕă, æ, Inſtrumentum cum orbiculis ad ſubleuanda & demittenda onera. Vel rotula ſtructa è ligno, vel ære, qua aquam haurimus fune ductario, & hydria. {τροχὸς, τροχίλιον. Gall. *Vne poulie.* Ital. *Traglia girella.* Germ. Ein ſcheiben oder wellen vber die dan ſeil oder ketten gehet an einem zug. Hisp. *Carrillo ò polea, engeño.* Angl. *A windlaſſe or pulley to drawe vp heauie thinges.*} Lucret.

Multaque per trochleas, & tympana pondere magno
Commouet, atque leui ſuſtollit machina nixu.

Budæus ait Trochleam ſignificare totam illam machinam, quæ continet rotulam, & axiculum per rotulam traiectum, circa quem rotula verſatur, & præterea ductarium funem, qui circa orbiculum æneum currit, quales in puteis videmus quas Poltas vocamus. Trochlearum meminit Cato *de re ruſtica*, In inſtrumento torcularis, in quo ſurculas quinque, funes ductarios quinque, trochleas decem oportere eſſe tradit. ¶ Trochleis pituitam adducere per tranſlationem dixit Quintil. *lib.* 11. *c.* 3 *de pronunciatione*, pro difficulter expuere, his verbis, Iam tuſſire, & expuere crebro & ab imo pulmone pituitam trochleis adducere, etſi non vtique vocis ſunt vitia: quia tamen propter vocem accidunt, potiſſimùm huc loco ſubiiciantur.

Trŏchŭs, i. {τροχός. Gall. *Sabot, toupie.* Ital. *Trottola, moſcolo, pirlo, pirlo, corlo.* Germ. Ein topff. Hisp. *Trompo o peonça.* Angl. *A toppe*} Inſtrumentum quo luſitant pueri, quod Latinè Turbo dicitur: à rotando dictum, τρέχω enim ſignificat curro, & τροχὸς rotam, vel aliud inſtrumentum, quod in gyrum circumuoluitur. Trochus (inquit Acron) turbo eſt, qui à ludentibus pueris ſcutica agitatur & rotatur. Martialis *lib.* 14.

Inducenda rota eſt, das nobis vtile munus:
Iſte trochus pueris, at mihi cantus erit.

Horat. *de Arte*,

Indoctuſque pilæ, diſciue, trochiue quieſcit.

Trŏchŭlŭs, diminutiuum. {τὸ τροχίλιον. Gall. *Petit ſabot, ou toupie.* Ital. *Picciol trottolo.* Germ. Ein töpfflin. Hisp. *Pequeño trompo ò peonça.* Angl. *A litle toppe.*} Plaut. *in Amph.* Tum meo patri autem trochulus inerit aureus ſub petaſo. Exemplaria deprauate legunt *Torulus.*

Trochiſcus, i, diminutiuum, Paruus trochus, vel parua rota. {τροχίσκος. Gall. *Petite roue.* Ital. *Piccola ruota.* Germ. Ein ſcheiblin, rädlin. Hisp. *Pequeña rueda.* Angl. *A litle wheele.*} Vnde compoſitiones quædam medicorum in formam rotulæ, τροχίσκοι dicuntur. Latini vocant Paſtillos, vt apud Celſum *lib.* 5. *cap.* 17.

Trŏcmi, τροκμοί, Galliæ populi qui Mæoniæ, Paphlagoniæque parte occupata Taurum Galatiæ oppidum condiderunt. Autor Plin. *lib.* 6. *cap.* 32.

Trocta, vide *Trutta.*

Trŏctēs, τρώκτης, Phœnicis cuiuſdam nomen, hominis ſubdoli in quem Vlyſſes apud Eumæum ſubulcum fingit ſe in Ægypto incidiſſe, eiúſque ſuaſu inductum, ſe in Phœnicen contuliſſe, ibique annum cum eo integrum egiſſe: eóque exacto nauim rurſus conſcendiſſe eodem Tructe ſuaſore: qui aliam quidem cauſam prætexebat, reuera autem hoc agebat, vt in Africa ipſum venundaret. Verùm ſubitò exorta tempeſtate, nauíque fracta, Trocten cum ſuis omnibus interiiſſe, ſeſe verò arrepto nauis malo, nouem perpetuos dies vndarum arbitrio iactatum, decimo tandem die in Theſprotiorum littora fuiſſe eiectum. Vide Homer. *Odyſſ. lib.* 14.

Trœzēn, is, cum œ diphthongo in priore ſyllaba, τροιζήν. Oppidum Peloponneſi in ſinu Argolico, à Trœzene conditum filio Pelopis. In hoc regnauit Pitthæus Æthræ pater, & auus maternus Theſei: vnde & Pittheia Trœzen ab Ouidio cognominatur. ¶ Eſt & Trœzen altera Cariæ, in conuentu Alabandarum: cuius meminit Plin. *lib.* 5. *cap.* 29.

Trœzēnĭŭs, a, um, τροιζήνιος, Trœzenij carbunculi, apud eundem Plin. *lib.* 37. *cap.* 7.

Trogla, τρώγλη, cauerna roſione facta: vnde τρωγλίτης paſſer. Euſtath. à τρώγω rodo.

Trŏglŏdytæ, {סכיים ſuchchyim. τρωγλοδύται.} Populi Æthiopiæ ſub Ægypto, in ſinum Arabicum & mare rubrum vergentes: ἀπὸ τῶν τρωγλῶν, hoc eſt, à ſpecubus, in quibus habitant, nomen ſortiti. Plin. *lib.* 5. *cap.* 8. Troglodytæ ſpecus excauant: hæ illis domus, victus ſerpentium carnes: ſtridórque, non vox: adeò ſermonis commercio carent.

Trŏglŏdytĭcē, es, τρωγλοδυτική, Regio Æthiopiæ ſub Ægypto, in qua Septentriones, ſi Plin. credimus, conſpici non poſſunt. ¶ Hinc proximus ſinus Troglodyticus appellatur à Plin. *lib.* 6. *cap.* 29. quem Barbaricum appellat Ptolemæus.

Troglodyticus, a, um, ad Troglodytas pertinens.

‖Trogulus, cuculla, monachalis veſtis. Pap.

Troia, *Troia.* V.E. & ducatus regni Neapolitani.‖

Trōĭa, τροία, Regio minoris Aſiæ, teſte Seruio, in qua fuit Ilion vrbs, regia Priami, quæ etiam à ſcriptoribus nonnunquam Troia vocatur. {Ein landtſchafft des mindern Aſia, in welcher vor zeiten die königliche ſtatt Ilium gelägen iſt, welche die Griechen zehen jar lang belägert haben.} Ouid. *Epiſt.* 1.

Troia iacet certè Danais inuiſa puellis.

Ibidem,

Iam ſeges eſt vbi Troia fuit.

Virg 3. *Æneid.*

Et campos vbi Troia fuit.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

——Cur non Vexata eſt iterum carmine Troia meo?

Idem *lib.* 13. *Metam.*

Nempe capi Troiam prohibebant fata ſine illo (Palladio ſup.)

¶ Troia capta die 27. April. Plutarch. *in Camil.* Troia ter capta, & à quibus. Idem *in Sertor.* Cicer. *de Amic.* Nec enim (vt ad fabulas redeam) Troiam Neoptolemus capere potuiſſet, ſi Lycomedem, apud quem erat educatus, multis cum lacrymis iter ſuum impedientem audire voluiſſet. Virg 3. *Georg.*

——& Troiæ Cynthius author.

¶ Troia autem dicta eſt à Troe rege: antè Teucria à Teucro: & Dardania à Dardano. ¶ Troia item dicitur ludus puerilis, & sciomachia equeſtris, ab Ænea in Sicilia ab Anchiſæ patris tumulum primum inuenta: deinde poſt Albam conditam ab Aſcanio inſtaurata, tandemque veluti per manus ad Romanos tranſmiſſa. Virg. 5. *Æneid.*

Hunc morem, curſus, atque hæc certamina primus
Aſcanius, longam muris quum cingeret Albam,
Rettulit, & priſcos docuit celebrare Latinos,
Quo puer ipſe modo, ſecum quo Troia pubes
Albani docuere ſuos: hinc maxima porrò

Accepit

Accepit Roma, & patrium ſeruauit honorem:
Troiaque nunc pueri Troianum dicitur agmen.

Sueton. *in Cæſare, cap.* 39. Troiam luſit turma duplex maiorum, minorúmque puerorum. Idem *in Calig. cap.* 18. & *in Auguſt. cap.* 45. & *in Neron. cap.* 7. Item Troiani Circenſes ludi. Idem *in Tiber. c.* 6. ¶ Troia item fuit oppidum, ad intimum maris Adriatici ſinum ab Antenore Troiano, & Henetis conditum. ¶ Item alterum eiuſdem nominis, in agro Laurenti, ab Ænea extructum, antequam Lauinium conderet. Vtriuſque meminit T. Liu. *lib.* 1. *ab Vrb.* ¶ Troia, ſcrofa. {Gall. *Truye.* Ital. *Troia.*} Ita Troiani troiam, id eſt, ſcropham in ſua moneta dicuntur habuiſſe expreſſam.

Trōs, gentile, τρὼς, cuius fœmininum eſt Troas, adis, ſiue Troias per tres ſyllabas τρωιάς. Ouid. 13. *Metam.*

Ecce ferunt Troes, ferrúmque, ignéſque, Ioúémque.

Ibidem,

Per ſpes nunc ſocias caſuraque mœnia Troum.

Item,

Reppulit Troas ab arſuris carinis.

Virg. 1. *Æneid.*

Tros, Tyriúſque mihi nullo diſcrimine agetur.

Idem 5. *Æneid.*

At procul in ſola ſecreta Troades acta,
Anchiſen flebant.

Perſius *Satyr.* 1.

Ne mihi Polydamas, aut Troiades Labeonem
Prætulerint.

Trōiānŭs, a, um, Virg. 2. *Æneid.*

Troianas vt opes & lamentabile regnum
Eruerint Danai.

Bellum Troianum Horat. *de Arte,*

Nec gemino bellum Troianum orditur ab ouo.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 4. Superauit dolum Troianum Pſeudolus. Ouid. 13. *Metam.*

——reſponſa Deûm Troianaque fata retexi.

¶ Porcus Troianus, per iocum dicebatur aper, qui integer torrebatur, minutioribus animalculis veluti grauidus: de quo vide Macrob. *in Saturn.* ¶ Equus Troianus, prouerbiali metaphora, pro clandeſtinis inſidiis accipitur, & latenti periculo. Cicer. *pro Muren.* Intus, inquam, eſt equus Troianus, à quo nunquam me Conſule dormientes opprimemini.

Trōĭcŭs, a, um, τρωικὸς, eiuſdem ſignificationis. Cicer. *de clar. Orat.* Neque enim iam Troicis temporibus tantum laudis in dicendo Vlyſſi tribuiſſet Homerus, & Neſtori, niſi iam tum eſſet honos eloquentiæ habitus.

Trōĭŭs, a, um, dictio triſyllaba, τρώϊος. Troia gaza. Virg. 1. *Æneid.*

Apparent rari nantes in gurgite vaſto,
Arma virûm, Tabulæque, & Troia gaza per vndas.

Catullus *ad Ortalum,*

Troia Rhœteo quem ſubter littore tellus
Obterit.

Trōiŭgĕnă, æ, τρὼς, id eſt, Troianus, quaſi in Troia genitus, ea forma qua Græcos vocamus Graiugenas, quaſi genitos in Græcia. Virg. 8. *Æneid.*

Troiugenas, & tela vides inimica Latinis.

Trōĭlŭs, τρώϊλος, filius fuit Priami & Hecubæ, cuius vita inter Troianorum fata numerabatur: nam eo viuo Troia capi non poterat. Hic adhuc adoleſcentulus auſus cum Achille Græcorum omnium fortiſſimo congredi, ab eodem occiſus eſt. Virg. *lib.* 1.

Parte alia fugiens amiſſis Troilus armis,
Infelix puer, atque impar congreſſus Achilli
Fertur equis.

[Tropea, *Tropea*, V. E. antiqua ad mare, in Calabria, ſub A. Rhegienſi.]

Trŏpæī, τροπαῖοι, venti Altani, qui in terra geniti, quum mare perflarint, redeunt ad continentem: ita dicti ἀπὸ τῆς τροπῆς, hoc eſt, à conuerſione. Iidem quum in mare tendunt, Apogæi vocantur, quòd à terra proficiſcantur. Plin. *lib.* 2. *c.* 43. Nanque & è niuibus, & è mari videmus etiam tranquillo, & alios, quos vocant Altanos, à terra conſurgere. Qui quidem quum è mari redeunt, Tropæi vocantur: ſi pergunt, Apogæi. ¶ Tropæi item dicuntur in certo luſus genere, qui alios vellicant, infeſtántque, & ne deprehendantur, conuertunt ſe. Sueton. *in Claud. Cæſ. cap.* 8. Et quoties poſt cibum obdormiſceret, olearum ac palmularum oſſibus inceſſabatur: interdum ferula, flagróve, velut per ludum, excitabatur à tropæis.

Tropæum, & Trophæum, {מצבת matſtſebâh. τρόπαιον. Gall. *Trophée, enſeigne ou marque de victoire.* Ital. *Trofeo, ſpoglie de nimici poſte in moſtra per memoria.* Germ. Ein ſiegzeichen / etwas ſo man ſtellt oder auffricht an einem ort zu einem zeichen daß daſelbſt der feind begwaltiget vnd vberwunden worden ſey. Hisp. *Deſpojo del enemigo ahuyentado.* Angl. *Victorie, the enſeignes of victorie.*} cum æ diphthongo & ph, aſpirato, quamuis apud Græcos ſine aſpiratione ſcribatur, à verbo Græco τρέπω, quod eſt, retrouerto. Propriè enim Trophæum eſt monumentum à victore erectum eo in loco, vbi hoſtes in fugam conuertit. Prima autem trophæa ex arboribus confecta ſunt, quas amputatis ramis hoſtium ſpoliis decorabant. Deinde etiam cœpta ſunt fieri ex lapide, & in montibus, & locis eminentioribus collocari. Hinc Saluſt. de Pompeio ait, quòd deuictis Hiſpanis trophæa in iugis Pyrenæi montis poſuit. Suet. *in Cæſ. c.* 11. Trophæa C. Marij de Iugurtha, deque Cimbris atque Teutonis olim à Sylla disiecta, reſtituit. Idem *ibid. c.* 84. Funere indicto, lectus eburneus auro ac purpura ſtratus & ad caput trophæum, cum veſte, in qua fuerat occiſus. Romæ quoque in arcubus figebantur ex marmore ædificatis. Quæ verò ſpolia in trophæo figerentur, docet Virg. *lib.* 11.

Mezenti ducis exuvias tibi magne trophæum
Bellipotens aptat rorantes ſanguine criſtas:
Telaque trunca viri, & bis ſex thoraca petitum,
Perfoſſúmque locis, clypeúmque ex ære ſiniſtræ
Subligat, atque enſem collo ſuſpendit eburnum.

Nonius, Spolia capta, fixa in ſtipitibus appellantur trophæa. ¶ Accipitur & trophæum pro victoria, ſiue pro ſpoliis quæ victoria parantur. Horat. 2. *Carm. Ode* 9.

——& potiùs noua
Cantemus Auguſti trophæa.

Virg. 3. *Georg.*

Et duo rapta manu diuerſo ex hoſte trophæa.

Trŏphōnĭus, τροφώνιος, inſignis architectus fuit, qui ſubterraneum fanum in Lebadia Bœotiæ regione conſtruxit, quod ab ipſo Trophonij antrum cognominatum eſt. Vbi quum aliquandiu oracula reddidiſſet, atque tandem fame interiiſſet, ferunt Genium quendam antrum hoc ſubiiſſe, atque ex eo oracula reddidiſſe. Qui verò hinc oracula ſciſcitabantur, nudi in aditu ſpecus ſedere ſoliti ſunt, atque inde flatu quodam ſub terram abripiebantur. Geſtabant autem ſecum placentas, quas lemuribus, ſerpentibuſque occurrentibus obiicerent. Deinde accepto oraculo, rurſus per alium hiatum in terram reſtituebantur. Creditum eſt autem quotquot in hoc antrum deſcendiſſent, nunquam poſtea ridere. Hinc factus eſt locus prouerbio, vt homines triſtes, & tetrici in Trophonij antro vaticinati dicerentur. Hæc ferè ad verbum deſcripſimus ex Eraſmi Adag. ¶ De Trophonij oraculo Plutarch. *in Sylla.*

Trŏpĭs, is, ſeu tropios. {τρόπις. Gall. *Le fond d'vn nauire, la carine.* Ital. *La ſentina della naue.* Germ. Ein ſchiffboden. Hisp. *El hondo de la naue.* Angl. *The botome of a shippe.*} Præter vulgatam illam ſignificationem, qua apud Græcos carinam nauis ſignificat, accipitur etiam pro vino quo in balneis vtebantur, ſiue ad abluenda corpora, ſiue ad ciendum vomitum. Mart. *lib.* 12.

Famoſa feret ipſe tropin de fæce lagena:
Frontem & humorem colliget vſque tua.

Trŏpŏlŏgĭă, τροπολογία, ſermo allegoricus ad morum emendationem tendens, Græci enim τῶ τρόπων appellatione mores intelligunt.

Trŏpŭs, {משל maſchâl. τρόπος.} Figurata verbi immutatio. Cicer. *de claris Orator.* Ornari orationem Græci putant, ſi verborum immutationibus vtantur quos appellant τρόπους, & ſententiarum orationíſque formis, quæ vocant σχήματα. Quintilian. Tropum ſic definit, quòd ſit verbi vel ſermonis à propria ſignificatione ad aliam cum virtute mutatio.

Troparium, τροπάριον, ſectio canonis pſaltici. Nam in orientali Eccleſia certis diebus certos canones canebant, quos in troparia diuidebant, plerumque in xxx. ſed vnum magnum canonem in ccl. Vide Meurſ. Gloſſ. Græcob.

Trŏpĭcŭs, a, um, τροπικὸς, id eſt, figuratus. Auguſt. Quod ea locutione dictum, quæ vtique tropica eſt, non propria. Gell. *cap.* 24. *lib.* 13. Tropica figura id dictum.

Tropici, τροπικοὶ, à Coſmographis appellantur duo circuli cœleſtes, æquali ſpatio diſtantes ab æquatore, quos Latini Solſtitiales appellant: quorum alter, qui nobis propinquior eſt, Cancri Tropicus dicitur, alter in Auſtrum vergens, Tropicus Capricorni. Hoſce circulos Sol nunquam egreditur: verum vbi ad alterum eorum peruenerit, retrorſum ſe conuertit. Vnde & nomen acceperunt, ἀπὸ τῆς τροπῆς, hoc eſt, à conuerſione Solis.

Tropicus, adiectiuum, τροπικός. vt, Tropica figura. Gell. *lib.* 13. *c.* 23. Tropica quædam figura mutationem vocabuli fecerit.

Tros, ois, ſiue os, τρὼς, Erichthonij filius, & nepos Dardani, Troianorum autem rex, pater Ili, Aſſaraci, & Ganymedis: vt refert Æneas, apud Hom. *lib.* 20. & Ouid. 4. *Faſt.* ¶ Eſt item Tros, gentile nomen à Troia deductum. Vide ſuprà in dictione *Troia.*

Trōſſŭlum, oppidum fuit Tuſciæ, nouem paſſuum millibus diſtans à Volſiniis, quod quum equites Romani cepiſſent ſine peditum adiumento, inde *Troſſuli* dicti ſunt. Plin. *lib.* 33. *cap.* 2. Quinetiam ipſum equitum nomen ſæpè variatum eſt, in his quoque, qui ad equitatum trahebantur. Senec. *epiſtol.* 77. & 88. Troſſuli & Iuuenes, &c. Celeres ſub Romulo regibúſque appellati ſunt, deinde Flexumines, poſtea Troſſuli, quum oppidum eius vocabuli in Tuſcia citra Volſinios paſſuum ix. m. ſine vllo peditum adiumento cepiſſent. Hæc ille. Nonius Troſſulos dictos putat, quaſi toroſulos, hoc eſt, bene habitos, & muſculorum toris prævalidos: citátque teſtimonium Varronis ex Seſquivlyſſe, Nunc emunt Troſſuli, nardo nitidi, vulgò Attico talento equum.

Troxartes, τρωξάρτης, mus princeps, in Batrachomyomachia, à roſione panis, quod eſt τρώγειν ἄρτον.

Trōxĭmus, {אשכול eſchkol ענב henâb. τρώξιμος.} Vua edulis, quæ cibaria à Plinio vocatur. Apud Iureconſultos, conſtat troxymos vuas eſſe, quas nos vini cauſa habemus. Paulus *in Pandectis,* Qui fundum vendidit, pomum recipit, nuces, & ficos, & vuas duntaxat duracinas, & purpureas, & quæ eiuſdem generis eſſent, quas non vini cauſa haberemus, quas Græci τρωξίμους appellarent, recepta videri. Ita enim legit Politianus ex Archetypo Pandectarum, qui Florentiæ aſſeruantur: quamuis, vt idem Politianus fatetur, non malè ibi à quibuſdam legatur ἐδωδίμους, cuius ſignificatio ferè eadem eſt cum ſuperiore. Vtrunque enim nobis ſonat comeſtibile: licèt huius ſignificatio videatur generalior. τρώξιμος autem, etiamſi nihil aliud addas, propriè de vua intelligitur. Huc accedit quòd τρώξιμος à verbo τρώγω fiat, cuius verbi ſignificatio vuis, cæteriſque bellariis, quæ in ſecunda menſa apponuntur, optimè congruit. Inde enim fiunt τρωγάλια, τραγήματα, τραγηματοδεμάς. Hæc ex *lib.* 7. *Epiſt. Politian. Epiſt. vlt.*

Trŭă, vaſis genus, à terendo dictum, quaſi terua, quam nos diminutiuè Trullam dicimus. Siue (vt docet Varro) à trauolando, traiiciendóve, quòd per eam aqua traiiciatur. {ποιέω ἄγγος. Gall. *Vne ſorte de vaiſſeau à receuoir immundices.* Ital. *Vaſo da riceuer le immunditie.* Germ. Ein weit waſſergeſchir darinn man wäſcht vnd ſchwenkt. Hisp. *Barreña.*}

Trŭcīdo, Truculentus, vide *Trux.*

[Truclude, alea. Gl. A. L.]

Trūdo, is, ſi, ſum, propriè ſignificat violentia quadam impello. {דחה dachâh דחק rakâk צעק tſaaák. ὠθέω. Gall. *Pouſſer ou repouſſer à force.*

Ital. *Spingere, iberlare, ſoſpingere.* Germ. *Stoſſen/mit gewalt trucken.* Hisp. *Empuxar.* Angl. *To thruſt out with violence.*} Cicer. 1. *Tuſc.* Et quum penè in manu iam mortiferum illud teneret poculum, locutus ita eſt, vt non ad mortem trudi, verùm in cœlum videretur aſcendere. Plaut. *in Aſin.* Ille æcaſtor hinc trudetur. Idem *Amph.* Frater trudebat fratrem haſta & galea. Idem *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Vis hæc eſt, & trahi & trudi ſimul. Gell. *c.* 3. *lib.* 7. Trudunt tranſuerſum à rectè intelligendo ſecundæ res. ¶ Aliquando eſt obiicere, ſeu producere. Idem *in Epid.* Quæ te intemperiæ tenent? Quas tu mihi tenebras trudis? Terent. *in Andr.* —fallacia alia aliam trudit: id eſt, inſequitur. ¶ Huius compoſita ſunt, Abſtrudo, protrudo, contrudo, detrudo, extrudo, introdo, obtrudo, ob trudo, & retrudo, quæ habent penult. product.

Trūſatilis, adiectiuum, verbale, *entis*, vt, Mola truſatilis, quæ manu trudi & circumagi poteſt. {χειρόμυλος. Gall. *Vne meule à main.* Ital. *Mola da mano.* Germ. *Ein mühle die man von der hand treibt oder ſtoßt.* Hisp. *Muela de mano para moler.* Angl. *That may be truſt or turned about with a mans hand.*} Gell. *lib.* 3. *cap.* 3. Ob quærendum victum, ad circumagendas molas, quæ truſatiles appellantur, operam piſtori locaſſe.

Trūdēs, is, inſtrumenti genus quo in re quapiam protrudenda vtimur, {κοντός. Gall. *Inſtrument à pouſſer quelque maſſe ou groſſe piece.* Ital. *Strumento da ſpingere à forza.* Germ. *Hebel oder dergleichen inſtrument mit welchen man etwas fürſchaltet.* Hisp. *Inſtrumento para empuxar algo.* Angl. *An inſtrument in thruſting out any thing.*} Tacit. *lib.* 3. Quidam trudibus aut furcis inertem molem proſternere.

Truentium, Τρουεντῖνος, fluuius Picenorum, & vrbs eiuſdem nominis. Ptolemæo *lib.* 3. *c.* 1. Vulgò *Tronto.* Vide Plin. *lib.* 3. *cap.* 13. Hinc Adiectiuum Truentinus, a, um. Silius *lib.* 8. Quique Truentinas ſeruant cum flumine turres.

Trullă, æ, diminutiuum eſt à Trua, vaſis vinarij genus, ἀρύταινα. Trulla (inquit Varr. *lib.* 4. *de ling. Lat.*) dicta eſt à ſimilitudine truæ: ſed hæc magna, illa puſilla. Martial. *lib.* 9.

> *Cliniens Herodes trullam ſubduxerat ægro:*
> *Deprehenſus dixit, Stulte quid ergo bibis?*

Plaut. *Amphitr.* Lances detergam omnes, omnéſque trullas hauriam. ¶ Trullis ferreis ignem portare, Liu. *lib.* 7. *d.* 4. Item, de Trulla. Cic. 6. *Verr.* ¶ Eſt item Trulla, eodem Varrone teſte, aliud vaſis genus, quo in culina aquam in lauatrinam ſolent infundere. {Angl. *A tree or ſuch holow veſſell occupied about a houſe.*} ¶ Item capitur pro vaſe lato, profundóque, quod in menſam inferri plerunque ſolet. Quod licèt potius ineptum videatur: tamen vſurpatum fuiſſe legimus. Horat. 2. *Serm. Sat.* 3.

> *Qui Veientanum feſtis potare diebus*
> *Campana ſolitus trulla vappámque profeſtis.*

Iuuenal. *Satyr.* 3.

> *Si trulla inuerſo crepitum dedit aurea fundo.*

Vbi bibacem arguit, quòd in trulla bibat: ineptum, quòd crepitus inter bibendum edat. Plin. *lib.* 34. *cap.* 2. Sunt ergo vaſa tantùm Corinthia, quæ iſti elegantiores nunc æs ſculpendo transferunt, modò in lucernas, modò in trullas, nullo munditiarum deſpectu. ¶ Eſt & trulla cæmentarij inſtrumentum, quo fabri murarij tectoriis linendis, complanandiſque vti ſolent: vt non ſolùm parietes pulchritudinem accipiant, ſed & firmitatem contra iniuriam imbrium, & creberrimas tempeſtates. {ὁ μυστρος. Gall. *Truelle de maſſon.* Ital. *Cazzuola da murare.* Germ. *Ein maurkellen.* Hisp. *Inſtrumento para acaniar cemiento, y zaharrar la pared.* Angl. *An inſtrument ſeruing for pargetting of walles.*}

Trulleum, ei, vaſis genus quo manus perluuntur, ſimile trullæ, niſi quòd latius erat. {χερνιβεῖον. Gall. *Bacin à lauer les mains.* Ital. *Bacino.* Germ. *Ein handbeck.* Hisp. *El aguamanil para lauar.* Angl. *A baſin or lauer to waſh handes in.*} Varro *de vita popul. Rom. lib.* 1. vt citatur à Nonio, Itaque ea ſibi non ponere ac ſuſpendere quæ vtilitas poſtularet trulleum, matellionem, peluim, naſiternam. Apud Varr. *lib.* 4. *de lingua Latina, Truellum* legitur, non truelleum.

Trulliſſātĭo, κονίασις, apud Vitruu. *lib.* 7. *c.* 3. pro trulla gypſum inducere legitur. cuius hæc ſunt verba, Coronis explicatis, parietes quàm aſperrimè trulliſſentur: poſtea autem ſuprà, trulliſſatione ſubareſcente, deformentur directiones arenati.

Trŭnco, as, Amputo, in partes ſcindo, mutilo. {קצץ *kiſſets* כרות *charóth* גרע *gharáh* נקף *nakáph.* μειλίζω, ἀκρωτηριάζω, κολούω. Gall. *Tronquer & couper.* Ital. *Troncare, zoncare, tagliare.* Germ. *Stümeln.* Hisp. *Deſcabeçar ò cortar miembro.* Angl. *To cuſt of en pieces and make vnperfite.*} Valer. Flac. 6. *Argon.*

> ———*iam non per cærula velantem*
> *Stagna, nec in medio truncantem marmore cornus.*

Claud. *de bell. Get.*

> ———*manibus truncatus & armis.*

Suet. *in Calig. c.* 45. Truncatiſque arboribus, &c. ¶ Huius compoſita ſunt, Detrunco, diſtrunco, obtrunco, pertrunco, quorum ſignificata vide ſuis locis.

¶ Truncatius deuorator. Pap. qui truncat cibos. ¶

Trŭncus, i, pars arboris craſſior, è qua rami enaſcuntur. {גזע *gézah.* στέλεχος. Gall. *Le tronc ou troguen d'un arbre.* Ital. *Trunco d'aluero ò d'altra coſa.* Germ. *Ein ſtock oder ſtamm eines Baums.* Hisp. *Trunco de arbol, ò de otra coſa.* Angl. *A logge.*} Columell. *lib.* 3. Vt ex his partibus trunci ſumantur, quæ & genitales ſunt & maximè fertiles. Cicer. 3. *de Orat.* Quid in arboribus, in quibus non truncus, non rami, non folia denique, niſi ad ſuam retinendam, conſeruandamque naturam. Virg. 3. *Georg.*

> *Arboru obnixus truncis.*

Idem 10. *Æneid.*

> *Vulnera ſiccabat lympha, corpuſque leuabat*
> *Arboris acclinis trunco.*

¶ Truncus corporis. Cicer. *pro Roſc. Comœd.* Nemo enim illum ex trunco corporis ſpectabat: ſed ex artificio Comico æſtimabat. Virg. 2. *Æneid.*

> ———*iacet ingens littore truncus,*
> *Auulſúmque humeris caput, & ſine nomine corpus.*

Sueton. *in Galba cap.* 20. Et hoc (ſup. Caligulæ caput) & cæterum truncum ſepelit. ¶ Truncus per tranſlationem pro homine ſtupido, quemadmodum & Stipes. Cicer. *in Piſo.* Sed qui tanquam truncus, atque ſtipes, ſi ſtetiſſet modò, potuiſſet tamen ſuſtinere titulum Conſulatus. ¶ Truncus ægritudinum, per aliam tranſlationem. Idem 3. *Tuſcul.* Atqui ſtipes ſunt ægritudinis quàm multæ, quàm amaræ, quæ ipſo trunco euerſo omnes eliciendæ ſunt, & ſi neceſſe erit, ſingulis diſputationibus.

Trŭncŭlus, diminut. {τὸ στελέχιον, στελεχίδιον. Gall. *Petit tronc.* Ital. *Picciol tronco.* Germ. *Ein ſtöcklin/ſtöcklin.* Hisp. *Pequeño tronco.* Angl. *A litle logge.*} Celſ. *lib.* 2. *c.* 19. Præcipuè tamen in vngulis, trunculiſque ſuum, in petiolis, capituliſque hœdorum. Et *lib.* 4. *cap.* 7. Ex carne vngulus, & ſumma trunculorum.

Trŭncŭs, a, um, quod eſt truncatum vel mutilum. {מקצץ *mekuttſáts* כרוּת *charúth* גרע *gharúah.* κολοβός. Gall. *Tronqué, coupé.* Ital. *Troncato, zoncato, tagliato.* Germ. *Geſtümelt oder geſtümelt.* Hisp. *Deſcabeçado, cortado.* Angl. *Cutt or made vnperfite.*} Colum. *lib.* 2. Quum deinde truncam reddideris, acuto ferramento plagam leuato. Virg. 2. *Æneid.*

> *Trunca manum pinus regit, & veſtigia firmat.*

Idem 6. *Æneid.*

> ———*& truncas inhoneſto vulnere nares.*

Prop. *lib.* 4. *Eleg.* 9.

> *Iactabat truncas ad caua buxa manus.*

Ouid. 3. *Metam.*

> *Non habet infelix quæ matri brachia tendat*
> *Trunca, ſed oſtendens deiectis vulnera membris,*
> *Aſpice mater, ait. &c.*

Idem 5. *Faſt.*

> *Truncaque dimidia parte decoris erat.*

Trŭo, nis, auis cygno non diſſimilis, quæ alio nomine Onocrotalus, ὀνοκρόταλος, dicitur in faucibus ipſis capaciſſimum ventriculum habens, quo omnia congerit, donec perfecta rapina ſenſim inde in os reddita, in veram aluum ruminantis modo referat. Supra roſtrum verò nares habet valde promiuentes: vnde Cæcilius, referente Feſto, naſi cuiuſdam magnitudinem irridens, Proh dij immortales (inquit) vnde hic prorepſit truo?

Truo, as, turbo liquores, in olla: etiam in patina. Caſaub. *in Athen. lib.* 7. *c.* 22. μυστρον culinæ vocabulum eſt.

¶ Truſatilis, e, quod truſari, i. e. frequenter trudi poteſt. ¶

Trŭtĭnă, æ, Statera. {מאזנים *mozenájim* פלס *péles.* ζυγός, τρυτάνη. Gall. *Balance, trebuſchet.* Ital. *Stadera, bilancia.* Germ. *Ein wog.* Hisp. *El peſo ò balança para peſar.* Angl. *A gold ſmithes balance.*} Vitruu. *lib.* 11. Id autem ex trutinis, quæ ſtateræ dicuntur, licet conſiderare. Cornutus tamen ſcribit trutinam foramen eſſe, intra quod eſt lingua bilancis, ad quod eſt examinatio, quod alij æquamentum, alij libramentum, alij æquilibrium vocant. Tranſlatè ponitur pro iudicio. Hor. *lib.* 2. *Serm. Satyr.* 3.

> *In trutina ponetur eadem.*

Cic. *lib.* 2. *de Orat.* Ad ea probanda, quæ non artificis, ſed populari quadam trutina examinantur.

Trŭtĭno, as, Examino, penſiculo, libro. {פלס *pillés* שקל *ſchakál.* σταθμίζω. Gall. *Balancer, trebucher, peſer.* Ital. *Eſſaminare, peſare.* Germ. *Erwägen.* Hisp. *Peſar en balança.* Angl. *To weigh in balances.*} Hieron. *ad Damaſum,* Sint alij diſerti, laudentur vt volunt, & inflatis buccis verba ſpumantia trutinent.

Trŭtĭnŏr, deponens, idem Perſ. *Satyr.* 3.

> *Atque porrecto trutinantur verba labello.*

Apuleius, Trutinatam ſententiam, vocat grauem, & rectè examinatam.

Trŭx, ucis, omn. gener. Ferox, crudelis. {אכזר *acbzár* אכזרי *achzarí.* ἄγριος. Gall. *Cruel.* Ital. *Crudele.* Germ. *Grauſam/grim.* Hisp. *Cruel.* Angl. *Fierce, cruell.*} Quidam deducunt ab Atrox detrità litterà A. Plaut. *in Bacch.* Arietes truces nos erimus. Cic. 2. *de diu.* Capite breui, ceruice anguina, aſpectu truci. Idem 2. *de nat. deor.* E trucibúſque oculis duo feruida lumina flagrant. Plin. *lib.* 6. *c.* 22. Ipſos verò excedere hominum magnitudinem, rutilis comis, cæruleis oculis, oris ſono truci, nullo commercio linguæ. Ouid. 8. *Metam.*

> *Non armenta truces poſſunt defendere tauri.*

Tacit. *lib.* 4. Et Cæſar truci vultu defenſionem accipiens, &c. Liu. *lib.* 34. Orator non ſolùm grauis, ſed etiam trux M. Cato.

Trŭcīdo, as, Crudeliter neco, morti do. {שחט *ſchachat* החרים *hemith* הרג *haràgh.* κατασφάζω, ἀναιρέω. Gall. *Aſſommer, tuer cruellement.* Ital. *Tagliar à pezzi, ammazzare crudelmente.* Germ. *Grauſamlich vmbbringen.* Hisp. *Matar deſpedaçando y cruelmente.* Angl. *To murther, to ſlea cruellie.*} Virg. 2. *Æneid.*

> *Fit via vi, rapiunt aditus primóſque trucidant.*

Cic. 4. *in Catil.* Qui nos, qui coniuges, qui liberos noſtros trucidare voluerunt. Idem *in Catil.* Et quos ferro trucidari oportebat, eos nondum voce vulnero. Trucidari fœnore per tranſlationem dixit idem *pro Cælio.* Parcat (inquit) iuuentus pudicitiæ ſuæ, ne ſpoliet alienam, ne effundat patrimonium, ne fœnore trucidetur.

Trŭctă, Æliano τρώκτης, aliàs Amia, & recentioribus Trutta. Varius Iſidoro, quibuſdam Sario, ſiue Fario Auſonij, alijs Salmo fluuiatilis. Piſcis eſt etiam in torrentibus, rapidiſſimiſque fluminibus viuens, quin & aduerſum flumen means ac ſubiens, cui parui ſalmonis figura (ob idque Salmo fluuiatilis Plinij eſſe creditur) deorſum flaueſcit, corpus paruis ſquamis contectum & guttis rubris ſtellatum, ac inſignitum eſt Diuus Ambroſ. *lib.* 5. *Hexaemer. c.* 3. Piſcium alij oua generant, vt ij quos Tructas vocant, & aquis fouenda committunt Iſidorus, Piſcium nonnulli à colore appellantur, vt varij, à varietate, quos vulgo Truttas vocant. Hoc genus piſcis & maximum & præſtantiſſimum prouenit in Lacu Lemano, cui præterea in copia) reſpondet Tranſyluaniæ quædam prouincia ab accolis Fogaraſinum vocata.

Trŭcĭdātĭo, nis, verbale, Occiſio, cædes. {הרג *heregh* הרגה *hareghàh.* σφαγή. Gall. *Tuement, cruel, cruelle tuerie.* Ital. *Eſſo ammazzare.* Germ. Ein

Ein grauſammer oder greulicher todtſchlag. HISP. *Obra de matar cruelmente.* ANGL. *A cruell ſlaying.*} Cicer. 4. *Philipp.* Nullus ei ludus videtur eſſe iucundior, quàm cruor, quàm cædes, quàm ante oculos trucidatio ciuium.

Truculentus, a, um, qui vultu ceu feritatem præfert, aliiſque terret. {אכזר *acozár* אכזרי *achzari.* ἄγριος. GALL. *Cruel, fier.* ITAL. *Crudele, fero.* GERM. Grauſamlich, grauſam, greulich. HISP. *Terrible y cruel.* ANGL. *Cruell, fierce.*} Plaut. *Aſinar. ſc.* 3. *a.* 2. Macilentis malis, rufus, truculentis oculis, commoda ſtatura. Quint. Truculentus Hercules, Aiax attonitus. Terent. *in Adelph.* Ego ille agreſtis, ſæuus, parcus, truculentus, tenax. Cicer. *pro Sextio.* A ter odij boni, quam teter incedebat, quàm truculentus, quàm terribilis aſpectu. Ouid. 2. *de Pont. Eleg.* 7.

Nulla Getis toto gens eſt truculentior orbe.

¶ Inuenitur datiuo iunctum. Plin. *lib.* 8. *cap.* 4. Sic & tigris etiam feris cunctis truculenta.

Truculenter, ius, iſſime, aduerb. {ἀγρίως, ὠμῶς. GALL. *Cruellement.* ITAL. *Crudelmente.* GERM. Grauſamlich, grauſamlich, tyranniſch. HISP. *Cruelmente.* ANGL. *Cruellie.*} Cicer. *contra legem Agrar.* Truculentius ſe gerebat quam cæteri.

Truculentia, æ, quæ & Truculentitas ab antiquis eſt dicta. ὠμότης.

Trutta, vide *Trucla.*

¶Truxillum, *Truxillo,* in prouincia Hondurenſi, V. E. ſub A. Mexicano, in India Occidentali. ¶ Truxillum item V. E. ſub A. Limenſi, in regno Peruano, apud Indos Occidentales.¶

Trychnos, quæ & Strychnos, herba eſt quam Latini ſolanum appellant: cuius quatuor ſunt genera quæ ſuprà explicuimus in dictione *Solanum,* τρύχνον, ἢ στρύχνον. Plin. *lib.* 21. *cap.* 31. Strychno quam quidam Trychnon ſcripsére, vtinam ne coronarij in Ægypto vterentur, quos inuitat hederæ florum ſimilitudo.

Tryginon, τρύγινον, atramenti genus ex vini fæce excoctum. Plin. *lib.* 35. *cap.* 6. Sunt & qui vini fæcem ſiccatam excoquant, affirmántque ſi ex bono vino fæx fuerit, Indici ſpeciem id atramentum præbere. Polygnotus & Mycon celeberrimi pictores Athenis, e vinaceis fecére, Tryginon appellant.

Trygobius, τρυγόβιος, fæce victitans à τρὺξ fæx & βίος vita.

Trygodæmones, τρυγοδαίμονες, Poetæ dicebantur, qui fæce faciem vncti, ne cognoſcerentur, plauſtris inuecti, Poemata canebant.

Trygœdus, qui fæcibus oblitus canit à τρὺξ fæx, & ᾠδὸς cantor.

Trygon, τρυγών, piſcis eſt ex genere venenatorum, quem Latini paſtinacam vocauere, nonnulli etiam turturem: Græcos imitati, qui vna voce & auem ſignificant & piſcem.

Tryphiodorus, τρυφιόδωρος, Grammaticus & Poëta Ægyptius, ex cuius operibus à Suida commemorantur Marathoniaca, Excidium Ilij, Pugna Lapitharum, & Centaurorum in Hippodamiæ nuptijs, Odyſſeæ Paralipomena, in quibus fabulas perſequitur Homero & aliis intactas. item Paraphraſis Homericarum comparationum.

Tryphon, is, τρύφων, Grammaticus Alexandrinus Ammonij filius, qui circa Auguſti tempora fuit natus. Scripſit tractatus aliquot de variarum linguarum dialectis, & alia nonnulla ad Grammaticæ cognitionem pertinentia. ¶ Fuit & Tryphon alius, Origenis auditor, cuius extant nonnullæ ad ipſum Epiſtolæ. ¶ Tryphon item Bibliopolæ nomen fuit, Martialis carminibus non vno in loco celebrati.

Trytodoce, τρυτοδόκη, theca bilancis, quæ δέχεται τὴν τρυτάνην. contracte pro τρυτανοδόκη.

Tryx, τρὺξ fæx.

Tryxalis, τρυξαλὶς, animal locuſtæ ſimile, ſine pennis, quod nonnulli idem eſſe putant cum eo, quod alio nomine Gryllum vocamus. Vide Plin. *lib.* 30. *cap.* 6.

T V

Tū, tui, vel tis, tibi. Vnicum ſecundæ perſonæ pronomen. {אתה *attáh.* GALL. *Toy.* ITAL. & HISP. *Tu.* GERM. Du. ANGL. *Thou.*} Plaut. *in Amph.* Lacrumantem ex abitu concinnas tu tuam vxorem. Idem *Curcul. ſc.* 2. *a.* 5. Iuppiter te te male perdat. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 1. Dum te te abſtineas vidua, nuptá, virgine. Idem *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Te te tyranne te rogo. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Cùm iaciet (talos) Te ne dicat, nomen nominet. Idem *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Communicabo te menſa mea. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Scio me eſſe te, & te eſſe me. ¶ Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Túne is es Lyco trapezita. Iterum *Pſ. ſc.* 7. *a.* 4. Túne is es? Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Tu, &c. Idem *Capt. prolog.* Vos vos mihi teſtes eſtis. Cicer. *pro Rab.* Tu mihi etiam legis Porciæ, tu C. Gracchi, tu horum libertatis, tu cuiuſquam denique hominis popularis mentionem facis? Plaut. *in Mercat.* Tibi aras, tibi occas, tibi ſeris, tibi eidem metis. ¶ Tute, tu ipſe. Terent. *in Eunuch.* Et quod nunc tute tecum iratus cogitas. Plaut. *Moſtell. ſc.* 4. *a.* 1. Vtine ego te, ac tute me amplectare? ¶ Pro tu. *ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Tute ſpeculo ſpeculum es maximum. *Ibidem.* Tute lepida es. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 5. Quem tute hominem me arbitrare neſcio. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 2. Tute ipſe referes ad me. Idem *Aulul. ſc.* 1. *a.* 2. Tute exiſtima. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Tute is es. Item *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Tute tibi puer es lautus. Idem *Milit. ſc.* 3. *a.* 2. Profecto vidi P. Tuten? S. Egomet. Item, Tute tabellas conſignato, &c. Vide *Tute,* infra ſuo loco, poſt dictionem *Tutamen.* ¶ Tutemet, idem. Lucret. *lib.* 4. *Sat.* 5. Tutemet in culpa quum ſis. ¶ Tui, vide infra poſt Tugurjolum.

Tutu, vox noctuæ. Plaut. *Menæch.* 4. 2. Quæ (noctua) tutu vſque dicat tibi. Inde eſt, vox noctuæ tua.

¶Tuamum, *Team,* V. A. Hiberniæ.¶

Tuatim, inquit Nonius, id eſt, tuo more. Plaut. *Amph.* Ecce rem iam tuatim facis.

Tuba, æ, Buccina, inſtrumentum incuruum ex ære argentóve, cuius ſonitu milites equique ad prælium inſtimmentur: a tubi, hoc eſt, canalis concauitate nomen habens. {שופר *ſchophar* חצצרה *chatſotſerah.* σάλπιγξ. GALL. *Trompe ou trompette.* ITAL. *Tromba.* GERM. Ein trommet oder poſaun. HISP. *El añafil o trompeta derecha.* ANGL. *A trumpet.*} Huius inuentionem Piſeo Tyrrheo aſſignat Plin. *lib.* 6. *cap.* 56. Cicer. *in Catil.* Quum tubas & ſigna militaria ſcirem eſſe præmiſſa. Virg. 2. *Æneid.*

Exoritur, clamórque virûm, clangórque tubarum.

Plaut. *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Tubæ vt vtrinque canunt. Autor ad Heren. *lib.* 4. In concione de virtute loqueris, in prælio per ignauiam tubæ ſonitum perferre non potes. Lucan. *lib.* 1.

Vangiones, Batauíque truces, quos ære recurvo

Stridentes acuêre tubæ.

Tacit. *lib.* 2. Tum Sentius occanere cornua tubáſque & peti aggerem, erigi ſcalas iuſſit, ac promptiſſimum quemque ſuccedere. ¶ Tuba citabatur reus capitis ante domum.

Tubicines, σαλπιγγοποιός, qui tubas efficit. Tubiciorum meminit Calliſtratus D. *lib. vlt. tit.* 6. *l.* 6. inter eos, quibus aliquam vocationem munerum grauiorum conditio tribuit.

Tubicen, inis, qui tuba canit. {חלל *chalil.* σαλπιγκτής. GALL. *Vn trompeteur ou trompette.* ITAL. *Sonatore di trombetta.* GERM. Ein trommeter. HISP. *Varon que tane trompeta.* ANGL. *A trumpeter.*}

Tuber, is, neut. gen. Tumor ſiue callus in quocunque corpore eminens. {גבשות *gabſchut.* ὄγκος. GALL. *Boſſe, boſſe.* ITAL. *Gobbo, tartarucco, tartufola.* GERM. Ein böhe ein von geſchwulſt ein beüer oder büel am leib. HISP. *Hinchazon o torondon, turma de la tierra.* ANGL. *A ſwelling, a ſwelling.*} Terent. *Adelph.* Præterea colaphis tuber eſt totum caput. ¶ Sic dicitur caput tuber pro tuberoſo: quomodo homo ſcelus, pro ſcelerato. Plin. *lib.* 8. *c.* 18. Tubera bina in dorſo habent cameli. ¶ Tuber, pro callo prænduro in arboribus eminente. Idem *lib.* 16. *c.* 16. Reperitur & in alno tuber, tanto deterius, quanto ab acere alnus ipſa diſtat. ¶ Tubera item dicuntur tamenta terræ calli, & quidam prægnantes arenæ ſiccitatis, ſiccis in locis ſine vllo caule prouenientes, nulliſque radicis niſi capillamentis. Idem *lib.* 19. *c.* 2. Tubera enim vndique terra circundata, nulliſque fibris nixa, aut ſaltem capillamentis, nec vtique extuberante in quo gignuntur loco, aut rimam agente, neque ipſa terræ cohærent: cortice etiam includuntur, vt plane nec terram eſſe poſſimus dicere, nec aliud quam terræ callum, &c. Idem *cap. ſeq.* Quum fuerint imbres autumnales, ac tonitrua crebra, naſcuntur, & maxime e tonitribus nec vltra annum durant. Iuuen. *Sat.* 5.

— poſt hunc tradentur tubera, ſi ver

Tunc erit, & facient optata tonitrua cœnas

Maiores.

Mart. *lib.* 13.

Rumpimus altricem tenero de vertice terram,

Tubera boletis poma ſecunda ſumus.

¶ Eſt & Tuber, prima breui & fœminin. gener. arboris genus, poma ferens baccis quàm malis ſimiliora, a Sexto Papinio ex Africa in Italiam tranſlatum. Plin. *lib.* 16. *c.* 25. Ab Amygdalis proxime florent Armeniaca: deinde tuberes & præcoces, illæ peregrinæ, hæ coctæ. Fructus quoque arboris huius tuberes dicuntur, ſed maſcul. gener. Suet. *in Domit.* Pridie quàm periret, quum oblatos tuberes ſeruari iuſſiſſet. Mart. *lib.* 12.

Lecta ſuburbanis mittuntur apyrina ramis,

Et vernæ tuberes: quid tibi cum Libycis?

Nebriſſenſis & Sabellicus putantes Vernæ ibi adiectiuum eſſe, dixerunt Tuberes fœminin. gen. eſſe: at ſubſtantiuum eſt plurale ab hic Verna, vt per appoſitionem dicamus Tuber verna, id eſt, ruri noſtro natus, non ex Africa allatus. ¶ Tuber terræ, herba eſt folia habens hederæ purpurea varia, maculis vtrinque albicantibus, caule quadrangulo, nudo, floribus purpureis, rotatum effigie, radice nigra & tuberoſa, ita vt rapum videri poſſit, a cuius figura apud Latinos etiam nomen accepit. κυκλάμινος. Vide Plin. *lib.* 25. *c.* 9.

Tubera maris, oſtrea. {¶ Tubera terræ ὕδνα, i. fungi, quæ & ὕδνα, ab οἰδᾶν tumere. Metaphorice vſurpatur pro næuo, aut ærumna, vel dolore.¶

Tuberculum, i, diminutiuum. {φυμάτιον, φυμάτιον. GALL. *Boſſette.* ITAL. *Picciola confiatura.* GERM. Ein böhele. HISP. *Pequeña hinchazon ò torondon.* ANGL. *A little ſwelling or bunche.*} Plin. *lib.* 11. *cap.* 11. Apes regias extruunt tubere illo eminentes. Colum. *lib.* 7. *c.* 3. Claui quoque duplicitet infeſtant ouem, ſiue quum ſubluuies atque intertrigo in ipſo diſcrimine vngulæ naſcitur: ſeu quum idem locus tuberculum habet, cuius media fere parte canino ſimilis extat pilus, eique ſubeſt vermiculus.

Tubero, as, Tuberoſus ſum, tuberis modo emineo, in tuber excreſco. φυματόω: vnde extubero, & protubero compoſita: de quibus vide ſuis locis.

Tubero, prænomine Quintus, ciuis Romanus fuit, Ciceronis æqualis, qui quum in Pompeianis partibus fuiſſet, poſtea veniam conſecutus à Cæſare, eodem crimine accuſauit Q. Ligarium, defendente Cicerone: extat aduerſus illum extat Oratio pro T. Ligario inſcripta. ¶ Aliorum Tuberonum paupertas, & concordia, Plutarch. *in Paulo Æmilio.*

Tuberum, i, flumen Carmaniæ nauigabile, quod Paritæ populi accolunt. Autor Plin. *lib.* 6. *cap.* 23.

Tubiluſtrium, (inquit Feſtus) Dies erat quo aqua tubæ luſtrabantur. Vide Ouid. 5. *Faſtor.*

Proxima Vulcani lux eſt tubiluſtria dicunt.

Luſtrantur puræ, quas facit ille, tubæ.

Malè hodie legitur

Proxima Vulcani lux eſt, quam luſtria dicunt.

Scal. ad Feſt.

Tuburbis, vrbs Africæ propriè dictæ inter Bagradam, & Tritonem amnes. Autor Plin. *lib.* 5. *c.* 4.

Tuburcinor, aris, Raptim comedo. {λαφύσσω. GALL. *Bouffer & manger auidement.* ITAL. *Diuorare, mangiare, ingordamente.* GERM. Geſchnappeln/ im eſſ freſſen. HISP. *Tragar mucho.* ANGL. *To eat greadelie.*} Tritinnus apud Nonium, Tuburcinatæ ſiue me vultis reliquias. Plaut. *in Perſ.* Tuburcinari de ſuo ſiquid eſt domi.

Tubus, i, maſculin. gener. Canalis teres, & concauus, ſeu fiſtula maior, qua aqua ducitur: nomen habens a tumore. {צנור *tſinnór.* αὐλός. GALL. *Tuyau ou canal comme ceux des fontaines.* ITAL. *Canna, cannone, doccione.* GERM. Ein ronder tenchel. HISP. *El atanor para traer agua.* ANGL. *A conduitte pippe, or pippe to conuei the water.*} Cicer. *lib.* 2. *de legib.* Ductus verò aquarum, quos iſti tubos, & euripos appellant: quis non,

non,quùm hæc viderit,irriſerit? ¶ Tubos viſcerum. Martial. *lib.* 11. per tranſlationem poſuit pro podice, & pudendo muliebri, quòd iis meatibus veluti canalibus quibuſdam excrementa tam liquida quàm ſicca egerantur.

Modò(inquit)*qui per omnes viſcerum tubos ibat.*

Tŭbŭlŭs,i,diminutiuum, Canaliculus, parua fiſtula. {σωλινίδιον. Gall. *Petit tuyau ou canal.* Ital. *Picciol cannone ò condotto.* Germ. Ein tenchelin. Hisp. *Pequeño atanor.* Angl. *A conduitte pippe.*} Varro *lib.* 1. *de re ruſt. c.* 8. Inde enim aliquot colligatas libris demittunt in tubulos fictiles cum fundo pertuſo,quos cuſpides appellant, qua humor aduentitius tranſire poſſit. Tubuli olim in parietibus fiebant,quibus calor ignis ex fornace aſcendens,primùm parietem, deinde & locum vicinum calefaciebat. ¶ Hinc eſt quod apud Paulum Iuriſconſultum legimus tubulos eos eſſe,quibus paries calore torretur. Apud antiquos enim nullus in cubiculis tricliniiſve vſus erat ignis, nondum ſcilicet ratione excogitata fumum per infumibula emittendi.

Tubulatus, a, um, adiectiuum, Cauatum ad effigiem tubuli. Plin. *lib.* 9. *c.* 36. Alterum purpura vocatur cuniculatim procurrente roſtro,& cuniculi latere introrſus tubulato,qua profertur lingua.

Tŭccă,Augusti temporibus vir in primis eruditus fuit, Virgilióque amiciſſimus,& ex parte teſtamenti hæres,cui Auguſtus vnà cum Vario, & Plotio Æneidem,quam cremari Poëta teſtamento iuſſerat,ea lege dedit emendandam,vt nihil adderent. Autor Seruius.

[Tucci, *Martus*, V. olim E. ſub A. Hiſpalenſi.]

Tūcciă,Virgo veſtalis fuit, quæ inceſti accuſata, aquam pertulit in cribro Plin *lib.* 28 *c.* 2.

Tucceta,inquit Cornutus *in Perſium, Satyr.* 2. apud Gallos ciſalpinos bubula caro dicitur, condimentis quibuſdam craſſis oblita ac macerata, ac ideo toto anno durat. ¶ Ponitur etiam pro ipſis condimentis, quibus caro bubula conditur,quæ Perſius valetudini inimica eſſe notauit, quum dicit *Satyr.* 2.

Poſcis opem neruis corpoiſque fidele ſenectæ?
Eſto age, ſed grandes patinæ tuccetaque craſſa,
Annuere his ſuperos vetuêre.

[Tucus. Gloſſ. A.L. Tucus, quem Spani cuculum vocant, à voce propria nominatus.]

Tudæ, τοῦδαι,oppidum Hiſpaniæ Tarraconenſis,in tractu Gallecorum inter Minium & Duriam fluuios. Ptol. *lib.* 2. *c.* 6.

Tūdĕr, τούδερ Stephano, vulgò *Todi*, oppidum eſt Vmbriæ mediterraneæ,teſte Plinio *lib.* 3. *cap.* 14. Huius oppidi incolæ Tudertes appellantur. Silius *lib.* 4.

Et gradiuicolam celſo de colle Tudertem.

Tŭdĕs, itis, idem quod malleus, teſte Feſto, à tundendo dictus. {פטיש *pattiſch* פעם *pahám.* σφῦρα.} Vnde cuidam nomen factum eſt Tuditano, quòd caput oblongum haberet, & malleo ſimile. Hæc ille.

Tŭdĭcŭlă, æ, Inſtrumentum quo vaſis ſigna imprimuntur, σφραγίς. ¶ Quidam etiam accipiunt Tudiculam pro cochleari maiori,quo olla mouetur. τορύνη Ariſtophani. ¶ Eſt & Tudicula machina,qua tunduntur oleæ. {ὁ ὄργανον, τὸ τρίβειν τὰς ἐλαίας ξύλον. Gall. *Tordoir, le bois en vn preſſoir de quoy on preſſe l'huile d'oliue.* Ital. *Feggin di mola à far oglio d'oliuo.* Germ. Ein ölbeer ſtampff. Hisp. *Vna manera de muela para apretar el azeyte.* Angl. *A printer yron.*} Colum. *lib.* 12. *c.* 50. Eſt & organum erectæ tubulæ ſimile,quod tudicula vocatur,idque non incommodè opus efficit, niſi quòd frequenter vitiatur, & ſi baccæ pluſculum inieceris,impeditur.

Tŭdĭcŭlo, Imprimo, ac ſculpo. {חק *chak* חקק *chikkák.*} & per tranſlationem commoueo, excito. {הניע *heniah* העיר *hehir.* κινεῖν.} Varro *Marcipore*, Hæccine nobis cernis hanc mala tudiculaſſe vetulam?

Tuderium, τουδέριον, ciuitas in inferiore Germaniæ climate, apud Ptol. *lib.* 2. *cap.* 11.

Tŭdĭtānŭs, Nobilis apud Romanos familiæ cognomen fuit, inde tractum,quòd qui primus id cognominis ſortitus eſt,caput habuerit oblongum & malleo non diſsimile. Fuit hoc cognomine quidam ex Ouidij poëtæ amiciſſimis, ad quem ille ſemel atque iterum ſcribens in libris de Ponto, conqueritur eius nomen in carmine elegiaco locum non habere, eò quòd breuem habeat ſyllabam inter duas longas ſitam.

Tuditio,as,Negotij aliquid ago,teſte Feſt. & quaſi tundendo aliquid efficio. Lucret. *lib.* 2.

Nec tuditantia rem ceſſant extrinſecus vllam
Corpora conficere.

Tractum à fabris,qui malleis ſæpe percutiendo opera faciunt.

Tŭĕŏr,eris,Tutor,conſeruo, cuſtodio, defendo, ſecundæ coniugationis eſt à quo tutus. {גנן *ghanán* שמר *ſchamar.* φυλάσσω, ἀμύνω. Gall. *Defendre,garder,contregarder.* Ital. *Difendere,cuſtodire.* Germ. Schirmen/bewaren. Hisp. *Defender.* Angl. *To defend,preſerue,or keepfrome harme* } quamuis Tuitus eius participium ſit,quo vſus eſt Quintilianus *in declamatione Cæci.* Tuitus ſum inquit adoleſcentis miſerrimi cauſam. Quem imitatus Laurentius Valla *in Raudenſem*, Quis, inquit, narrat Verrem ſuperaſſe Dacos? Tantum Siciliam contra piratas fortiter tuitum eſſe accepimus. Ouid *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

——*Porta vitam muroque tueri.*

Tibull. *lib* 4.

Parma ſeu quis dextra velit, ſeu læua tueri.

Plautus *Capt. ſc.* 4. *act.* 5. Mihi vt parentes lucis das tuendæ copiam. ¶ Eſt tuor, eris, ſignificans Video, aſpicio, de quo infrà. ¶ Hinc & Tuitio nomen verbale, non tutio. id eſt, defenſio, cuſtodia. Cicero *in Topic.* Tuitio tui. Similiter in compoſitis, Intuitum dicimus, non intutum. Tutus autem magis nominis, quam participij vim habet, licèt actiuam, & paſſiuam in ſe gerat ſignificationem, vt Valla docet: vt, Tutus portus. Tuta vrbs: quòd tueatur alios, non quòd ab aliis defendatur. Cæſar 3. *bello ciuil.* Hic ſubitam fortunæ commutationem videre licuit: qui modo ſibi timuerant: hos tutiſſimus portus recipiebat,&c. Sic apud Terent *in Heaut.* Tutam conſilium,id eſt,firmum,ſecurum. Tutus locus,in quo ſecurè verſari, aut quippiam agere poſſumus. Plaut. *in Milit.* Nam opus eſt nunc tuto loco. Ouid. 13. *Metam.*

Tutum eſt igitur fictis contendere verbis.

& *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

——*Non tuta licentia Circi eſt.*

Idem *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.*

Cauſſa tua exemplo ſuperorum tuta duorum eſt.

Idem *Eleg.* 9 *lib.* 1. *Triſt.*

Et te ruricola Lampſace tuta Deo.

Senec. *cap.* 3. *de conſol. ad Polyb.* Nihil profuit ſyncerus & tutus litterarum amor. Ouid. *Eleg.* 2. *lib* 5. *Triſt.*

Quid dubitas & tuta times?

¶ In tutum recipi, de morte.) Senec *cap.* 21. *de conſ. ad Mart.* Quintil. In tuto collocare famam, &c. ¶ Non raro etiam paſſiue accipitur, & tunc fere ablatiuo cum præpoſitione a, vel ab iungitur: vt tutus ſum ab hoſtibus,pro munitus & ſine periculo ſum. Cæſar 2. *bell Gall.* Quæ res & latus vnum caſtrorum ripis fluminis muniebat,& poſt eum quæ eſſent, tuta ab hoſtibus reddebat. Sic dicimus quempiam tutum a calore,à vi,à penuria,&c. Cætera vide in dictione *Tutus*, ſuo loco. ¶ In hac autem ſignificatione Tueor vnicum habet compoſitum Contueor, quo vſus eſt Cicero *in Clod.* Videant hi qui illum Pompeij inimicum, ob eámque cauſam tot tantiſque ſceleribus contuebantur, & nonnunquam eius indomitos furores plauſu etiam ſuo proſequebantur,quàm ſe citò inuerterit. ¶ Tueri ſe, pro eo quod eſt alere & tolerare, & *intertenere*, vt vulgus loquitur. Scæuola *in l. pen. & vlt. de in rem verſo*, Sine quibus aut ſe tueri, aut ſeruos paternos exhibere non poſſet. Budæus. Seneca *cap.* 8. *de tranquill.* Familia veſtiarium petit, victumque. Tot ventres auidiſſimorum animalium tuendi ſunt. Galli dicunt, *Nourrir, entretenir.*

Tuendus,a,um,participium,apud Quintil *lib.* 6. *cap.* 1. Totus eſt nunc ab iis,à quibus tuendus fuerat,derelictus. Ouid. 4. *Triſt.*

Vita tuenda mea eſt.

Tutus,a,um,vide *Tueor*, ſuprà.

Tūtor,aris,deponens,ſiue(vt Priſciano placet)commune, diligenter protego, ſiue defendo. {גנן *ghánan* שמר *ſchamar.* ἀμύνω, φυλάσσω. Gall. *Defendre.* Ital. *Difendere.* Germ. Mit fleiß ſchirmen Hisp. *Defender.* Angl. *To defend.*} Plaut. *Mil ſc.* 3 *a.* 2. Non poſſum quæ ſe venditat tutarier. (i. cuſtodire & ſeruare.) Idem *Amph.* Patria,parentes,prognati,tutantur,ſeruantur: φυλάσσονται. Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 4.

Et tutare caput (meum ſup.)

Horat. *in Epiſt.*

Res Italas armis tuteris,moribus ornes.

Terent. *in Hecyr.* Ego interea meum non potui tutari locum. Cic. *pro Sylla.* Hunc patronum defenſorem,cuſtodem illius coloniæ,ſi in omni fortuna atque honore incolumem habere non potuerunt:in hoc tamen caſu,quo afflictus iacet,per vos tutari,conſeruaréque cupiunt. Virg. 7. *Æneid.*

——*& iubet arma parari,*
Tutari Italiam,detrudere finibus hoſtem.

Idem 2. *Æneid.*

Sin aliquam expertus ſumptis ſpem ponis in armis,
Hanc primùm tutare domum,&c parnus Iulus,&c.

Tūtŏr, is, nomen verbale, quo is ſignificatur, qui ius & poteſtatem habet in capite libero,ad tutandum eum,qui ſe per ætatem nondum tueri poteſt. {גנן *ghonén* מגן *maghén.* ἐπίτροπος, ἐπιμελητής, φύλαξ. Gall. *Tuteur, defenſeur.* Ital. *Tutore, defenſore.* Germ. Ein vogt/man/ſchirmvogt. Hisp. *Tutor del menor de edad.* Angl. *A defender or preſeruer.*} Hæc autem ætas (ſecundum Iuriſconſultos) eſt vſque ad pubertatem, id eſt, vſque ad decimumquartum annum. Nam inde vſque ad vigeſimumquintum dantur curatores, qui etiam furioſis,& mente captis dari ſolent. Plaut. *Aulul. ſc.* 2. *a.* 3 Quid curas crudum an coctum edam: niſi tu mihi es tutor? *Ibid. ſc.* 5. *a.* 3. Quorum auidis animis atque inſatietatibus neque lex, neque tutor eſt capere qui poſſit modum. ¶ Tutores non ſolùm pupillos, ſiue fœminas adrogandas dare, Gell. *cap.* 19. *lib.* 5. ¶ Eſt igitur Tutor, pupilli defenſor. Liu. 1. *ab Vrb.* Poſtremò tutor etiam liberis regis teſtamento inſtituebatur. Cicer. *de Orat.* Sergius Galba populum Romanum tutorem inſtituere ſe dixit filiorum ſuorum obitati. Idem *de clar. Orat.* Orbæ eloquentiæ quaſi tutores relicti ſumus. ¶ Tutor finium,id eſt, defenſor. ἐπίτροπος. Horat. *Epod.* 1.

——*& te pater, Syluane tutor finium.*

¶ Tutores à Conſ. extra ordinem dati, Suet *in Claud c.* 23.

Tūtōrius, a, um, quod ad tutorem pertinet, ἐπιτροπικός, vt, Autoritas tutoria.

Tūtela,æ,quid ſit docet Paul. Iuriſconſ. *ff de tut* Tutela,inquit,eſt ius ac poteſtas in capite libero, conſtituta ad tuendum eum, qui per ætatem ſua ſponte ſe defendere nequit,iure ciuili data ac permiſſa: ex qua ipſi tutores nomen acceperunt, quaſi tuitores,atque defenſores, ſicut Æditui,qui ædes tuentur. {מגן *maghén.* ἐπιτροπή. Gall. *Tutelle, defenſe.* Ital. *Difenſione.* Germ. Beſchirmung bevogtung/des vogts ampt vnd ſorg. Hisp. *Defenſion, tutela del menor de edad.* Angl. *Defence, preſeruing, wardſhip* } Cicer *de Orat.* Filius eius paruus, qui tibi in tutelam eſt traditus. ¶ Accipitur item latiùs Tutelæ nomen pro quauis protectione. ἐπιτροπή. Idem 3. *de finib.* Atque etiam Iouem, quum optimum & Maximum dicimus,quumque eundem ſalutarem,hoſpitalem, ſtatorem hoc intelligi volumus, ſalutem hominum in eius eſſe tutela. Horat. 1. *Epiſt* 1.

——*rerum tutela mearum*
Quum ſis, &c.

Liu *lib.* 34. In manu & tutela virorum vxores, non in ſeruitio, &c. Quintilian. In tutelam cinerem agri multum legare. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 1. *Triſt.*

——*Flaua tutela Mineruæ Nauis.*

Senec. *epiſt.* 77. Tutela nauis ebore celata. Idem *epiſt.* 77. Tutelæ ſuæ fieri. Suet. *in Claud. c.* 2. Poſt tutelam receptam. (i. poſtquam in ſuam tutelam venit.) ¶ Tutela nauigij. Veteres in puppi nauem ſacrarium quoddam habebant veluti lararium,aut aliquod inſigne cuiuſdam nu-

minis, ideque tutela vocabatur quaſi nauis eſſet defenſio atque tutela. In antiquiſſimo Lexico exponitur παρέμαχος πλοίου. Vide in Lexico Conſtantini παρέμαχος, & πυρανγος. Valerius Flaccus,

Viſa coronata fulgens tutela carina.

Et de tutela intelligendum apud Virg. *Æneid.* 5.

———& aurato fulgebat Apolline puppis.

Et apud Valer. Flaccum *lib.* 8.

Heſerat aurata genibus Medea Mineruæ.

Item apud Perſium,

———iacet ipſe in littore, & vnà
Ingentes de puppe dij.

quæ cauſa erat cur ibi coronas imponerent.

Tūtēlāris, e, quod quiſpiam in ſua habet tutela. {ἐπιτροπικός. GALL. *De tutelle & defence.* ITAL. *Di tutela & difenſione.* GERM. Das der beſchirmung oder beſchirmung iſt. HISP. *De tutela y defencion.* ANGL. *Perteyning to the cuſtodie of a warde.*} vt, Dij tutelares, id eſt, vrbium præſides, in quorum tutela illæ eſſe putabantur. Hi autem, in oppugnationibus vrbium certo carminis genere ſolent euocari, ne cum ipſis etiam diis bellum ſuſceptum videretur. Tutelaris prætor, cuius officium erat pupillis tutores attribuere. Hunc autem omnium primus M. Antonius imperator conſtituiſſe exiſtimatur, vt in vita eius narrat Capitolinus.

Tūtēlārius, Æditumus, qui ædes ſacras, aut publicas ſuo periculo tuetur. {ἱεροφύλαξ. GALL. *Sacriſtain, garde du temple, marguillier.* ITAL. *Sagreſtano, guardiano di chieſa.* GERM. Ein kirchenhůter/dem der ſchirm vber ein gemeine behauſung befohlen iſt. HISP. *El ſacriſtan ò guardador del templo.* ANGL. *A churche warden.*} Plin. *lib.* 34. *cap.* 7. Ætas noſtra vidit in Capitolio priuſquam id nouiſſimè conflagraret, à Vitellianis incenſum, in cella Iunonis canem ex ære vulnus ſuum lambentem: cuius eximium miraculum, & indiſcreta veriſimilitudo, non ex eo ſolum intelligitur, quòd ibi dicatus fuerat, verùm & noua ſatiſdatione: nam ſumma nulla videbatur par. Capito tutelarios cauere pro eo, inſtituti publici fuit.

Tūtāmentum, i, Defenſio. {מגן maghén. ὀχύρωμα. GALL. *Defenſe.* ITAL. *Difenſione.* GERM. Ein ſchirm. HISP. *Defenſion.* ANGL. *Defence.*} Liu. *lib.* 1. *bell. Pun.* Vt ea ſola ignibus aliquoties coniectis ab hoſte etiam tutamentum fuerit.

Tūtāmen, inis, idem. Virg. 5. *Æneid.* Donat habere viro, decus & tutamen in armis.

Tūtō, aduerbium, ſine periculo, impunè. {ἀσφαλῶς. GALL. *Seurement, à ſeureté, ſans danger.* ITAL. *Sicuramente ſenza pericolo.* GERM. Sicherlich/on alle gefahr. HISP. *Seguramente de peligro.* ANGL. *Surelie, without danger.*} Plaut. in *Amphitr.* Patri vt liceret tutò illam amplexarier? Cic. 4. *Verr.* Qua vix tutò tranſire poſſe videatur. Ex tuto audere, Sueton. in *Tib. cap.* 73 Plaut. *Amphitr.* Vt ſi noſtri fugam facerent, illuc me tutò reciperem.

Tūto, as, verbum antiquum, Protego, defendo. {גנן ghenán. ἀσφαλίζω. GALL. *Defendre.* ITAL. *Defendere.* GERM. Beſchirmen. HISP. *Defender.* ANGL. *To defend.*} Plaut. in *Mercat.* Inuoco vos Lares Diales, vt me tutetis.

Tūtus, & Tuitio, vide *Tueor.*

[Tuerta, *Tuer*, V. E. Moſcouiæ, ad Volgam fl.]

Tugi, vetuſtiſſimi Heluetiorum populi, iuxta lacum Lucernatem incolentes: quorum oppidum Tugium eſt, quod vulgò *Zug* vocant, imprimis amœno ſitu, à Septentrione planitie pratorum ampla, ab Occidente piſcoſo lacu, à Meridie ſupra lacus longitudinem Alpium proſpectu, ab Oriente verò partim paſcuo, partim ſyluoſo colle conſpicuum. Hi ſe Tigurinis, Lucernatibus, Vrienſibus, Suicenſibus, & Subſyluanis perpetuo fœdere iunxerunt anno ab orbe redempto 1352. & in ciuitate Heluetiorum ſeptimum locum tenent. Tuginorum meminit Strabo *lib.* 7. vnà cum Cimbris & Tigurinis eos in Italiam irrupiſſe aſſerens, & à Romanis fuiſſe deletos.

Tŭgŭrĭum, ij, Caſa ruſtica ex leuiore materia extructa, arundine aut vlua paluſtri tecta. {מלונה melunáh סכה ſucchah. καλύβη. GALL. *Vne loge.* ITAL. *Caſetta.* GERM. Ein nichtsgültig bauernhauß mit ſtrow bedeckt/bauernhůtten. HISP. *Choça, cabaña, ò caſa pobre.* ANGL. *A cotage, a lodge.*} Dictum tugurium, quaſi tegurium, à tegendo, propterea quòd ruſticos ab æſtus tempeſtatumque iniuria tegat. Virg. 1. *Eclog.*

Pauperis & tuguri congeſtum ceſpite culmen.

Tugurij appellatione (ait Pomp. *de verb. ſignif. l. Tugurij*) omne ædificium quod rei ruſticæ magis cuſtodiendæ conuenit, quàm vrbanis ædibus, ſignificatur. Propriè autem quæ ædificantur, vt nec parietes habeant, nec luto cruſtata ſint, ſed ſtramentis, vel arundinibus, aliòve ſimili genere tegantur, tuguria appellant.

Tŭgŭriŏlum, cum accentu in antepenultima. Paruum tugurium. {καλύβιον, οἰκίδιον. GALL. *Logette.* ITAL. *Picciola caſetta.* GERM. Ein bauernhäuslin. HISP. *Poquella choça, cabaña ò poquella caſa pobre.* ANGL. *A litle cotage or lodge.*} Quòd ſi anguſtius ſit, gurguſtium nominatur, à gurgulione vetere. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Tui amans abeuntis egeo. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Duorum labori parſiſſem lubens mei te rogandi, & reſpondendi tui Ouid. *Eleg.* 7. *lib.* 3. *Triſt.*

Sæpè tui index, ſæpè magiſter eram.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

Spéſque tui nobis cauſſa vigoris erit.

Tuldum, τοῦλδον, quod quis tollit ad iter, neceſſitatis cauſſa: ſarcinæ & impedimenta exercitus.

Tulgis, modicus amnis Hiſpaniæ ad Tarraconem, vt ſcribit Pompon. *lib.* 2.

Tulipa, flos quidam bulboſus; ex Turcia ad nos allatus. & nomen Turcica lingua ſignificat pileum Dalmaticum, cuius formam referre patens flos videtur.

Tuliphordum, τουλίφορδον, oppidum in inferiore Germaniæ climate, apud Ptol. *lib.* 2. *c.* 11. Vulgò Göttingen.

Tuliſurgium, τουλισουργιον, opidum in inferiore Germaniæ climate, apud Ptol. *lib.* 2. *c.* 1. Vulgò Braunſchweig.

Tŭllĭă, filia fuit Seruij Tullij, ſexti Romanorum Regis: quæ quum Tarquinio nupſiſſet, qui poſtea à moribus Superbus eſt cognominatus, vi-ro autor fuit patrem ſuum occidendi, regnûmque eius inuadendi. Nuntiata denique patris nece, protinus conſcenſo curru ad virum accurrit, vt ei regni adepti nomine gratularetur: quúmque in patris cadauer in via proiectum incidiſſet, dubitantem aurigam, & Regis reuerentia in latus equos flectentem, compulit vt per medium patris corpus ageret carpentum: à quo tam immani genere impietatis vicus ille Scelerati nomen retinuit, teſte Liu. *lib.* 1. *ab Vrb.* Ouid. *in Ibin,*

Infamémque locum ſceleris quæ nomine fecit,
Preſſit & inductis membra paterna rotis.

¶ Fuit item Tullia, M. Tullij Ciceronis filia, quam ille blanda diminutione Tulliolam appellat.

Tŭllĭānum, i, locus erat Romæ in carcere, noxiorum ſupplicio deſtinatus: à Tullio Hoſtilio extructus, vnde & nomen accepit. Saluſt. *in Catil.* Eſt locus in carcere, quod Tullianum appellatur.

Tŭllĭŭs, nomen proprium M. Ciceronis, eloquentiæ totius parentis, de quo latiùs ſuprà egimus in dictione *Cicero.*

Tullium, Leucorum oppidum inter Belgas, etiam hodie nomen retinens: cuius meminit Ptol. *lib.* 2. *c.* 9.

Tŭllŭs, Hoſtilius, Tertius Romanorum Rex, qui Numæ Pompilio ſucceſſit, moribus illi diſſimillimus, atque ipſo etiam Romulo ferocior: cuius vita explicatur à Liu. *lib.* 1. *ab Vrb.* Virg. *lib.* 6.

———cui deinde ſubibit
Otia qui rumpet patriæ, reſidéſque mouebit
Tullus in arma viros, & iam deſueta triumphis
Agmina, &c.

Tŭllĭos, alij dixêre eſſe ſilanos, alij riuos, alij vehementer proiectiones ſanguinis arcuatim fluentis, quales ſunt Tiburi in Aniene. Ennius *in Aiace,* Aiax miſſo ſanguine tepido tullij efflantes euolant. Feſtus.

Tulo, vetus verbum, vnde præteritum *tetuli,* & *tuli.*

[Tulypani, pilei Turcici. L. g. b.]

Tum, particula in oratione, plerunque ſubſequens poſt Cùm, eiuſdem ferè cum illo ſignificationis, niſi quòd tum maius quiddam in ſe contineat, aut ſpecialius, ὡς, μάλιστα δέ. Nam ſi membra ambo eiuſdem ſint ponderis, magis vtimur Tum geminato. Verum de hoc abunde multa ſuprà diximus in particula Cùm. Plaut. *Men. ſc. vlt. a.* 5. Tum poſtea, pro deinde. Idem *Aulul. ſc.* 2. *a.* 1. Tum aquam aufugiſſe dicito. (id eſt, præterea.) Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 2. Potatores maximi, tum Sycophantæ. (i. præterea.) Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Tum igitur cum ei tanta gratia quid diuitiæ? (id eſt, poſtea.) Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Quid tum poſtea? abi. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 3. Tum poſtea te ad piſtores dabo. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Noui hos pugnos meos. C. Quid tum? M. Quid tum rogitas? &c. Tum autem ponitur pro Et, teſte Donato. Terent. *in Eunuch.* Vt illum dij, deæque ſenium perdant, qui me hodie remoratus eſt: Meque adeò, qui reſtiterim, tum autem qui illum non flocciſecerim. ¶ Aliquando pro præterea, inquit Donatus. Cic. *de nat. deor.* Is tum fuſus ſublimè fertur, tum autem concretus in nubes cogitur. ¶ Tum demum, id eſt, nouiſſimè. τότε δὴ, τέλος. Virg. *lib.* 12.

Tum demum mouet arma leo.

¶ Ponitur aliquando pro tunc tandem. Cicer. 2. *de legib.* Quæ non tum demum incipit eſſe lex ſcripta, ſed tum quum orta eſt. Tum denique, id eſt, tum demum, vel ad extremum. Idem *ad Quint. fratr. lib.* 1. Atque ille quidem princeps ingenij & doctrinæ Plato, tum denique fore beatas Reſpublicas putauit, ſi aut docti, aut ſapientes homines eas regere cœpiſſent. ¶ Tum verò, id eſt, deinde, Cùm non præcedente. τότε. Cicer. *de Orator.* Ex his enim & dignitatem maximè expetendam videmus: tum verò & iuſtus, ac honeſtus labor honore, præmiis, ſplendore decoratur. ¶ Tum, pro deinde. Idem 1. *de Orator.* Deinde qui poſſit non tam caduceo, quàm nomine oratoris ornatus incolumis, vel inter hoſtium tela verſari: tum qui ſcelus fraudemque nocentis poſſit dicendo ſubiicere odio ciuium. *Ibid.* Deinde eorum generum quaſi quædam membra diſpertias, tum propriam cuiuſque vim definitione declares. Budæus.

Tŭmbă, æ. {קבר kéber בית קברות bethkaróth, τύμβος. GALL. *Tombe, ſepulture.* ITAL. *Tomba.* GERM. Ein höle vnder der erden/ein grab. HISP. *La tumba ò ſepultura.* ANGL. *A tombe, ſepulchre or graue.*} Locus concauus ſub terra. Vnde & pro ſepulchro poni conſueuit: παρὰ τὸ τύφεσθαι ἐκεῖ τὸ νεκρὸν σῶμα, τουτέστι καίεσθαι, hoc eſt, ab eo quòd corpus mortui ibi vratur.

Tŭmĕo, es, ui, Inflor, protubero, turgeo, in tumore ſum. {צבה tſabáh גאה ghaah. οἰδέω, ὀγκόω. GALL. *S'enfler, ou eſtre enflé.* ITAL. *Eſſer ſgonfio.* GERM. Bläſtig ſein/geſchwollen ſein. HISP. *Hincharſe.* ANGL. *To ſwell, to be puffed vp with pride or anger.*} Plaut. *in Perſ.* Quid hoc quod in collo tibi tumet? Virg. 2. *Georg.*

Vere tument terræ, & genitalia ſemina poſcunt.

Ouid. 3. *Metam.*

Igne micant oculi, corpus tumet omne veneno.

Tiball. *lib.* 2. *Eleg.* 6.

Et tua iam fletu lumina feſſa tument.

Idem *lib.* 4.

Aduerſis hyberna licet tumeant freta ventis.

Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.*

———vt extenuis tumeat facta vua racemis. (ſup. tempus.)

Sueton. *in Tib. c.* 7. Tumentibus oculis. ¶ Ponitur aliquando pro ſuperbire, quoniam inflari quodammodo ſuperbientium animi videntur. {גאה gaaah גבה ghabáh ἐγκοῦσθαι. Plin. *lib.* 7. *c.* 7. Tu qui te Deum credis, aliquo ſucceſſu tumens, tanti tamen perire potuiſti. Cic. 3. *Tuſc.* Sapientis autem animus ſemper vacat vitio, nunquam turgeſcit, nunquam tumet. Horat. 1. *Epiſt.* 1.

Laudis amore tumet.

¶ Tument negotia, dixit Cic. *ad Attic. lib.* 14. id eſt, ſeditiones erumpunt, & bella, vt ait interpres.

Tŭmēſco, is, Tumidus fio, Turgeſco. {צבה tſabáh גאה ghaáh. ὑποιδέω, ὀγκοῦμαι. GALL. *S'enfler.* ITAL. *Gonfiarſi.* GERM. Geſchwollen. HISP. *Hincharſe.* ANGL. *To waxe prowde, to beginne to ſwell.*} Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Continuò ventis ſurgentibus aut freta ponti
Incipiunt agitata tumeſcere.

Idem

Idem 1.*Georg.*

——Maria alta tumeſcunt.

¶ Hinc contumeſco, extumeſco, & intumeſco: quorum ſignificatio ſuprà eſt explicata.

Tŭmefacio, is, Tumidum facio. {הִצְבִּיעַ *hitsbâh.* [illegible] GALL. *Enfler.* ITAL. *Gonfiare.* GERM. Geſchwollen oder auffgeblaſen machen. HISP. *Hinchar.* ANGL. *To make, to ſwell.*} Cic. 1. *de diuin.* Quum ſit immoderatio tumefacta potu, atque paſtu. Martial. *lib.* 4.

Dum nimium vano tumefactus nomine gaudes.

Ouid. 5. *Metam.*

Extentam tumefecit humum.

[Tumex, tumor percuſſæ carnis: liuor. Vide *Liuor*]

Tŭmĭdus, a, um, Inflatus. {צָבֵהַ *tsâbeh.* [illegible] GALL. *Enflé, eſleué.* ITAL. *Gonfiato.* GERM. Geſchwollen, auffgeblaſen. HISP. *Hinchado.* ANGL. *Swelled, proude.*} Cic. 3. *Tuſc.* Num aliquod quodpiam membrum tumidum, ac turgidum non vitioſè ſe habet. Virg. *lib.* 3. *Æneid.*

Nec tumidum ſub te permenſa claſſibus æquor.

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 2. *Triſt.*

Aluit, &c. Peſtiferum tumido vulnus ab angue datum.

¶ Per tranſlationem accipitur pro ſuperbo. Idem 8. *Metam.*

Ergo impunè feret, viuúſque & victor, & ipſo
Succeſſu tumidus, regnum Calydonis habebit.

Tŭmŏr, is, Inflatio. {שְׂאֵת *ſéeth* גָּאוֹן *ghaón.* [illegible] GALL. *Enflure.* ITAL. *Sgonfiatura.* GERM. Geſchwulſt, auffblaſung. HISP. *Hinchaſon.* ANGL. *A ſwelling.*} Cic. 3. *Tuſc.* Num manus affecta rectè eſt, quum in tumore eſt? Idem 4. *Tuſc.* Citiúſque repentinus oculorum tumor ſanatur, quàm diuturna lippitudo depellitur. Celſ. *lib.* 5. *c.* 28. Ea ſic temperanda eſt, vt & manu contingenti iucunda ſit: vſque eò adhibenda, donec aliquid ex tumore minuiſſe, colorémve vlceri magis naturalem reddidiſſe videatur. ¶ Per tranſlationem ponitur pro ira. Cic. 3. *Tuſc.* Quum tumor animi reſediſſet. Idem *ad Attic. lib.* 14. tumorem rerum, pro commotione dixit, & perturbatione.

[Tumpeta, tuba, & Tumpetâres, tuba canens. L. g. b.]

Tŭmŭlo, vide *Tumulus.*

TVMVLTVS, us, ui, Metus, vel trepidatio, quaſi timor multus. {מְהוּמָה *mehumâh.* [illegible] GALL. *Tromble, mutinerie, eſmeute, bruit.* ITAL. *Romore, tumulto, ſeditione.* GERM. Ein entpörung ſo jederman erſchrocken iſt, aufruhr. HISP. *Bullicio ò alboroto.* ANGL. *A tumult, vprore.*} Propriéque dicebatur bellum aliquod ſubitum, quod ob periculi magnitudinem, hoſtiúmque vicinitatem magnam vrbi trepidationem incutiebat. Cic. 8. *Philipp.* Quid aliud eſt tumultus, niſi perturbatio tanta, vt maior timor oriatur? Vnde & nomen ductum tumultus, quaſi timor multus. Itaque maiores noſtri, tumultum Italicum, quòd erat domeſticus, tumultum Gallicum, quòd erat Italiæ finitimus, præterea nullum tumultum nominarant. Liu. 8. *ab Vrbe,* Nondum perfunctos cura Priuernatis belli, tumultûs Gallici fama atrox inuaſit, haud ferè vnquam neglecta patribus. Cic. 5. *Philipp.* Rem adminiſtrandam arbitror, ſine vlla mora, & confeſtim gerendam cenſeo, tumultum decerni, iuſtitium indici, ſaga ſumi dico oportere, delectum haberi ſublatis vacationibus in Vrbe, & in Italia. Hiſce verbis Cicero omnia tumultus ſigna expreſſit: quibus apparet omnia in tumultu præpoſterè adminiſtrari publicè priuatímque ſolita, quum bellum vrgens, & quaſi muris imminens ſolennes actus non admittit. Inde factum, vt tumultuarium pro præpropero, & ſubitario, ac rapidè facto, aut quæſito accipiatur. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Nam dedit è ſpecula cuſtos vbi ſigna tumultus. (i. belli.)

Liuius *lib.* 5. *d.* 4. Tumultus in Hiſpania. Idem *lib.* 2. *ab Vrb.* Tumultus enim fuit verius quàm bellum. ¶ Ponitur aliquando tumultus pro omni motu, trepidatione, ſeu perturbatione. Cæſar 1. *bell. ciuil.* Conclamant legiones tertiædecimæ, quæ aderat, milites (hanc enim initio tumultus euocauerat, reliquæ nondum conuenerant) ſeſe paratos eſſe Imperatoris ſui, Tribunorúmque plebis iniurias defendere. Plaut. *in Milit.* Nunc in tumultum ibo, intus clamorem audio. Virg. *lib.* 1. *Georg.*

——ille etiam cæcos inſtare tumultus Sæpe monet.

Idem 2. *Æneid.*

Hic Ithacus vatem magno Calchanta tumultu
Protrahit in medios.

Terent. *Andr.* Nihil ornati, nihil tumulti. Tumulti in genitiuo, pro tumultus, more antiquo. Liu. *lib.* 6. *dec.* 4. Tumultum edebant equi. Suet. *in Aug. c.* 99. Exquirens, an iam de ſe tumultus foris eſſent (i. nunquid ob ipſius mortem homines commoti eſſent.)

Tŭmultŭōſus, a, um, qui turbas excitare ſolitus eſt, turbulentus. {הוֹמֶה *homéh.* [illegible] GALL. *Tumultueux, mutineux, mutin.* ITAL. *Strepitoſo, turbatore della pace.* GERM. Auffrüriſch. HISP. *Lleno de bullicios.* ANGL. *That reiſeth tumultes.*} Liu. 4. *ab Vrbe,* In otio tumultuoſi, in bello ſegnes. ¶ Tumultuoſus item dicitur plenus tumultu. Cic. 1. *de diuin.* Ex ſeditioſa & tumultuoſa vita ſe in ſtudium aliquod traderent quietum. Liuius 2. *ab Vrbe,* Latini equites cum tumultuoſo aduolant nuntio, Volſcos infeſto exercitu ad vrbem oppugnandam venire. Horatius 3. *Carm. Ode* 1.

Deſiderantem quod ſatis eſt, neque
Tumultuoſum ſollicitat mare.

Tŭmultuoſiſſimus, ſuperlat. Seneca *de conſol. ad matrem c.* 6. Atqui futuro ſe bello ante bellum parauerunt, compoſiti & adaptati primum, qui tumultuoſiſſimus eſt, ictum facile excipiunt.

Tŭmultuōſè, aduerbium, Cum tumultu, turbulentè. {[illegible] GALL. *Tumultueuſement, auec trouble & mutinerie.* ITAL. *Con tumulto, con romore & ſtrepito.* GERM. Auffrüriſch, mit vngeſtümmem geſchrey vnd getümmel. HISP. *Con bullicio e alboroto.* ANGL. *With tumulte, and vprores.*} Liu. 2. *ab Vrbe,* Adeo tumultuoſè excepta eſt clamoribus vndique & indignatione patrum. Cæſ. 7. *bell. Gall.* Cæſar mittit complures equitum turmas eo de media nocte: his imperat vt paulo tumultuoſius omnibus in locis peruagarentur. Hinc tumultuoſiſſimè. Cicer. *in Verrem,* Quum tumultuoſiſſimè aliquem adoriri

Tŭmultuo, as, In perturbatione ſum. {הָמָה *hamáh* רָגַשׁ *raghâſch.* [illegible] GALL. *Tumultuer, faire bruit & tumulte.* ITAL. *Eſſer in trauaglio.* GERM. Vnrühig oder auffrüriſch ſein. HISP. *Alborotarſe.* ANGL. *To make a tumulte or vprore.*} Plaut. *Rud.* Vt mihi iſtud dicas, negotij quid ſit, quod tumultues.

Tumultuor, aris, deponens, Turbas facio, inquietus ſum. Plaut. *in Pœn.* Atque interfectis hoſtibus non decet tumultuari. Terent. *Hecyr.* Neſcio quid iamdudum hic audio tumultuari, miſera. Male metuo. Cicer. 1. *Officior.* Fortis vero animi & conſtantis eſt non perturbari in rebus aſperis, nec tumultuantem de gradu deiici, vt dicitur: ſed præſenti animo vti & conſilio, nec à ratione diſcedere. Cæſar 7. *bell. Gall.* Vno fere tempore ſub lucem hoſtibus nuntiatur, in caſtris Romanorum præter conſuetudinem tumultuari, & magnum ire agmen aduerſo flumine.

Tumultuatio, nis, verbale. {מְהוּמָה *mehumâh.* [illegible] GALL. *Tumulte, ſedition.* ITAL. *Tumulto, ſeditione.* GERM. Ein greül, aufflauff. HISP. *El bullicio, ò el alboroto.* ANGL. *Tumulte, vprore.*} Liuius 5. *bell. Macedon.* Hæc tumultuatio regem cupientem, ſi ſe ſequerentur, raptim euadere anguſtias, reuocare primos, & eadem, qua venerat via, referre cœpit ſigna.

Tumultuarius, a, um, quod ſine præmeditatione factum eſt. {[illegible] GALL. *Fait en trouble, fait à la haſte.* ITAL. *Fatto con ſtretta ò tumulto.* GERM. Das in einem geröll oder eyl beſchicht. HISP. *Hecho con alboroto.* ANGL. *That is done in haſt, with feare and without aduiſement.*} Vnde tumultuaria oratio dicitur. Quicquid properatum & ſubitarium, aut rapidè factum, quæſitúmve eſt, Tumultuarium dicitur, vt ait Budæus: vt, Tumultuarius miles. Liu. 5. *bell. Maced.* Mens ea Senatui fuit, vt in Hiſpania tumultuarij milites legerentur. ¶ Tumultuarius dux, qui pro tumultu eligitur. Tumultuarium opus, in promptu, & raptim factum. Tumultuarius exercitus dicitur, qui quaſi tumultu quodam præparatus eſt: id eſt, raptim & feſtinanter conſcriptus. Liu. *lib.* 5. Quippe quibus velut tumultuario exercitu raptim ducto ægrè ad vndecimum lapidem occurſum eſt.

Tŭmultuāriō, aduerbium. {[illegible] GALL. *Auec trouble & mutinerie.* ITAL. *Con ſtrepito & tumulto.* GERM. Eilends oder in einem greül. HISP. *Con bullicio y alboroto.* ANGL. *With trouble or vprore.*} Apuleius, Et ex more calida tumultuariò lauacro noſtro præparato.

TVMVLVS, i, Colliculus, locus, è terra nonnihil eminens. {תֵּל *tel* גַּל *ghál.* [illegible] GALL. *Tombeau, ſepulture, tertre.* ITAL. *Mucchio, ſepolcro.* GERM. Ein bühel oder hübel. HISP. *Sepultura, cerro ò collado.* ANGL. *A heape of earth, a graue.*} Virg. *lib.* 2. *Æneid.* vrbe egreſſus tumulus. Cæſ. 1. *bell. Gall.* Planities erat magna, & in ea tumulus terreus ſatis. Cicero *antequam ires in exilium,* Dij deæque immortales, qui excellenti tumulo ciuitatis ſedem Capitolij in ſaxo incolitis conſtitutam. Virg. 5. *Æneid.*

——ſocios in cœtum littore ab omni
Aduocat Æneas, tumulíque ex aggere fatur.

Ouid. 15. *Metam.*

Et propè Pittheam tumulus Trœzena, ſine vllis
Arduus arboribus, quondam planiſſima campi
Area, nunc tumulus, &c.

¶ Aliquando accipitur pro ſepulcro, quòd vbi aliquis ſepelitur, ibi terra eminere ſoleat. {קֶבֶר *kéber.* [illegible]} Virg. *lib.* 3. *Æneid.*

O felix vna ante alias Priameïa virgo,
Hoſtilem ad tumulum Troiæ ſub mœnibus altis
Iuſſa mori.

Cic. 3. *Tuſc. ex Homero,* Quò magis eſt æquum tumulis mandatò peremptos firmo animo, & luctum lacrymis finire diurnis. ¶ Tumulus honorarius, hoc eſt, vacuum ſepulchrum, quod in mari ſubmerſis, iiſque quorum corpora haberi non poterant, erigi ſolet. [illegible] Sueton. *in Claud.* Cæterùm exercitus ei honorarium tumulum excitauit, circa quem, &c.

Tŭmŭlōſus, a, um, adiect. quod eſt tumulis plenum. {[illegible] GALL. *Boſſu, plein de petites tertres.* ITAL. *Pieno di picciole eleuature.* GERM. Vol bühel, reindicht. HISP. *Coſa llena de cerros.* ANGL. *Full of heapes of earth.*} Saluſt. *in Iugurth.* Ante lucis aduentum peruenit in locum tumuloſum, à Capſa non amplius duûm millium interuallo.

Tŭmŭlo, as, Sepelio, in tumulo condo. {קָבַר *kabar.* [illegible] GALL. *Enſepulturer, mettre dans le tombeau.* ITAL. *Sepelire, ſotterrare.* GERM. Begraben. HISP. *Sepultar, ò enterrar.* ANGL. *To mak belou, to burie.*} Martial. *lib.* 13.

Æolidum Canace iacet hoc tumulata ſepulcro
Vltima, cui parua ſeptima venit hyems.

Ouid. 8. *Metam.*

——ne coniugis vnquam
Buſta mea videam, neu ſim tumulandus ab illa.

Catull. *Argon.*

Nec iniecta tumulabor mortua terra.

¶ Vnde & Accumulo, quod eſt terram aggero, & quaſi tumulum iuxtà facio. Plin. *lib.* 19. Dein ſi terram fugientes cauliculos ſeces, à terráque proceritate luxurioſa attollentes, ſic exaggerando, altam accumules.

Tūnc, aduerbium temporis, eo tempore: & de omnibus temporibus dicitur. {[illegible] GALL. *Lors, alors, adonc.* ITAL. *All' hora.* GERM. Dazumal. HISP. *En aquel tiempo.* ANGL. *Then.*} De præterito. Virg.

Tunc decuit, quum ſceptra dabas.

De præſenti. Plaut. Tunc ad eam accede, quum potes. De futuro Idem, Ego tunc adero, quum tui videndi mihi copia erit. ¶ Additur quandoque genitiuus temporis, vt apud Iuſtinum, Tunc temporis Perſarum Cambyſi mediocri viro. ¶ Tunc demum, idem quod tum demum. Plin. *lib.* 11. *c.* 24. Tunc demum labra vtraque morſu apprehendentes.

TVNDO, is: tutudi, tuſum, & tunſum, licet eius compoſita ipſum non habeant, vt Obtundo, obtudi, obtuſum, Comminuo, tero, cædo, pulſo, verbero. {כָּתַשׁ *chatteſch* כָּתַת *chitteth* הָדַק *heddak.* [illegible] GALL. *Frapper, coigner, broyer, piler.* ITAL. *Peſtare, poluerizzare, sbattere.* GERM. Knütſchen, ſtampffen, ſtoſſen. HISP. *Tundir, o herir.* ANGL. *To knocke, thumpe or beat.*} Virg. *lib.* 4. *Georg.*

Profuſus

Profuit & tunſum gallæ admiſcere ſaporem.

Plin. *lib.* 31. Tuſum ſine n poſuit. Hæc tuſa cribratáque vino quantum poſſit excellenti. Diomedes putat habere duplex præteritum, & duplex ſupinum, ſcilicet tutudi, tuſum, & tunſi, tunſum. Plaut. *in Aſinar. ſc.* 1. *a.* 2. Sed quid hoc quod picus vlmum tundit? Columell. *lib.* 2. *cap.* 11. Ipſæ autem ſpicæ meliùs fuſtibus tunduntur. Et *lib.* 6. *cap.* 7. Quibus in vnum tunſis. Cicero 7. *Verrem*, Quum ille nihilominus iacenti latera tunderet, vt aliquando ſpondere ſe diceret. Ouidius 1. *de Arte*,

Iámque iterum tundens molliſſima pectora palmis.

¶ Refertur interdum ad verba, & ſignificat ſæpiùs idem repetere. Terent. *in Hecyr.* Tundendo atque odio effecit ſenex. id eſt, ſæpe dicendo, ſiue iterando. Et eſt tranſlatio ſumpta à malleo fabrorum ſæpe percutiente. Tundere aures. Plaut. *in Pœnul.* Pergin' aures tundere? id eſt, obtundere, ſæpè idem repetendo. ¶ Tundere eandem incudem aſſiduè, prouerbialiter dicitur pro eo, quòd eſt indefatigabili aſſiduitate operis alicuius ſtudio perſeuerare. ¶ Metaphora ducta a fabris, crebris ictibus incudem ferientibus atque ita tandem aliquando ferri rigorem perpetuo labore vincentibus. Cic. 2. *de Orat.* Ego autem ſi quem nunc planè rudem inſtitui ad dicendum velim, his potius tradam aſſiduis vno opere eandem incudem diem noctemque tundentibus. Conueniet in grammatiſtas ac literatores, quibus ſine fine eadem ſunt inculcanda pueris, vt hæreant aliquando. Vide Chiliad. Eraſ. ¶ Huius compoſita ſunt, Contundo, extundo, obtundo, pertundo, protundo, & retundo: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

‖Tundito, tundere cupio. Turn.‖

Tunes, Tunetis, *τύνης*, vulgò *Tunes*, vrbs eſt Africæ totius præſtantiſſima, regumque Libyæ regia. Hæc eo tempore, quo Scipio in Africa bellum gerebat, tumulus erat, cùm operibus, tum natura loci munitus, duodecim non amplius millia paſſuum à Carthagine diſtans, qui & ab vrbe conſpici, & proſpectum cùm ad vrbem, tum ad circumfuſum mare præbere poſſet. Recentiores aliquot antiquitatis imperiti Tunetum vocant, alij Tunitium, ſed præter cuiuſquam veterum, vt arbitror, exemplum. Liu. certè *lib* 10. *bell. Pun.* accuſatiuum modò Tunetem Latinorum, modò Tuneta Græcorum more effert. Sic enim habet *circa initium lib.* 10. Iam in Carthaginem intentus, occupat relictum cuſtodiam fuga Tuneta. Et *circa finem eiuſdem libri*, Tum ad Tunetem eodem quo priùs loco caſtra poſita.

Tungri, *τύγγροι*, populi inter Belgas qui à Ptolemæo poſt Tabullam ſlumen collocantur. Horum vrbs fuit Atuaticum, teſte eodem Ptolem. *lib.* 2. *cap.* 9.

Tŭnĭcă, æ, veſtis apud Romanos interior, & ſine manicis, cui toga ſuperinduebatur, à tuendo corpore dicta, autore Varrone: vel ab induendo, vt induca. {כתונת *chethóneth*. *χιτών*. Gall. *Vn ſaye. Vn corps de camiſolle.* Ital. *Tonica, tonega.* Germ. Ein vnderrock on ermel. Hisp. *Saye ſin mangas.* Angl. *A coate, a iacket or ierkin.*} Virg. 9. *Æneid.*

Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ.

Hoc autem dicit, vt barbarum & peregrinum morem indicet, non Romanum, quum apud Romanos ſine manicis tunicæ geſtârentur. Vide Gell. *c.* 12. *lib* 7. Plaut. Manuleatam tunicam habere hominem docet. Cic. 5. *Tuſc.* Atque is quum pila ludere vellet (ſtudioſè enim id faciebat) tunicámque poneret, adoleſcentulo quem amabat, tradidiſſe gladium dicitur. Mulieres quoque olim tunicis vtebantur, ſed oblongis, & talearibus, quæ ima etiam crura tegerent. Plin. *Epiſt. lib.* 2. Aurelia ornata fœmina ſignatura teſtamentum, ſumpſerat pulcherrimas tunicas. Martial. *in Lesbiam*,

De cathedra quoties ſurgis, iam ſæpe notatum,
Prædicant miſeram Lesbia te tunicæ.

Gell. *cap.* 10 *lib.* 6. Cum tunica longa muliebri, & verſicolore pallio. ¶ Tunica manuleata, vide *Manuleata*, ſuprà. Tunica quam longa & cuiuſmodi veteribus, Quintilian. docet: vide eius indicem. ¶ Interdum plures tunicas induebant. Plaut. *Aul. ſc.* 3. *a.* 4. Ne inter tunicas habeat (aurum ſubreptitium, ſub) Sueton. *Aug. c.* 82. Quaternis tunicis cum toga veſtiri hyeme. ¶ Tunica item omnium intima dicebatur, qua hodie linea vtimur. Ouid. 1. *Amor.*

———qualem vidi tetigique puellam,
Sit etiam tunica tangitur illa ſua.

Idem 1. *Amor.*

Illic nec tunicam tibi ſit poſuiſſe pudori.

& alibi,

Pugnabat tunica ſe tamen illa tegi.

Tunica intima, Gell. *cap.* 15. *lib.* 10. Tunicam detrahi & cædi, idem *cap.* 26. *lib.* 1. Tunica ducalis apud Vopiſcum, i. *φοινικίς*, qua duces vtebantur, teſte Plutarcho *in Bruto.* ¶ Vtebantur & tunica quæ media dici poteſt, cuiuſmodi eſt ferè tunica lanea, rubra, albave, qua hiemali tempore vtimur. ¶ Erat & alia tunica, quæ his ſuperinduebatur: à Gallis vocabuli Græci veſtigia retinentibus, *Hocqueton* appellatur, quaſi à *χιτών*. Neque verò id cuipiam mirum videri debet, Gallicæ vocis etymon ex lingua Græca peti: ſiquidem olim Druidæ Gallorum ſacerdotes in publicis, priuatíſque rationibus Græcis literis vtebantur, vt legimus in ſexto Commentariorum Cæſaris. Hæc ferè ex Bayſio. ¶ Tunica moleſta, genus erat ſupplicij: ea ignium alimentis illita & intexta, vt Seneca docet, ac mox ſuccenſa, cruciabiliter obuolutos nocentes, qui ſceleris conuicti grauioris forent, amburebat. Vide Cælium Rhodig. *antiq. lect. lib.* 10 *cap* 5. Vide Iuuenal. *Satyr.* 8. & eius interpretem. & *Epigr.* 25 *lib.* 10. ¶ Tunicæ oculorum, ſunt membranæ quibus oculi ſunt compoſiti. Plin *lib* 11 *c.* 37. Tenuibus multíſque membranis oculos natura compoſuit, calloſis contra frigora caloreſque in extremo tunicis. ¶ Arborum quoque & fruticum membranas, Tunicas appellamus Plin. *lib.* 12. *cap.* 19 Probatur caſia breui tunicarum fiſtula, & non fragili ¶ Tunica de abſceſſus velamento, quod Meges callum vocare maluit, Celſ *lib.* 7 *c.* 2.

Tunicula, æ, diminutiuum, *χιτώνιον*. Plin. *lib.* 26. *c.* 12. Morbum regium in oculis præcipuè mirari eſt, tenuitatem illam denſitatemque tunicularum felle ſubeunte.

Túnico, as, Tunicam induo, veſtio. {לבש *labáſch*. *χιτωνίζω*. Gall. *Veſtir & couurir d'vn ſaye.* Ital. *Veſtire vna tonica.* Germ. Ein vnderrock oder leibrock anlegen. Hisp. *Veſtir tal ſayo.* Angl. *To put on iacket or coate* } Varr. *ἀπὸ χιτῶνος χιτωνίζω*, vt citat Nonius, Hæc lanigeras detondere docuit tunicaréque homullum.

Tŭnĭcātŭs, a, um, qui ſola indutus eſt tunica, hoc eſt, qui nullam tunicæ ſuperinduit togam ⋇ togatus. {*μονοχίτων, χιτωνοφόρος*. Gall. *Veſtu d'vn ſaye.* Ital. *Veſtito di tonica.* Germ. Der ein vnderrock anhatt. Hisp. *Veſtido de tal ſayo.* Angl. *Cladde with a coate.*} Plaut. *Pœnul.* Nouiſtin' tu illum tunicatum hominem qui ſiet luuen. *Satyr.* 3. *Tunicati fuſcina Gracchi* Eſt autem Tunicatus, non participium, ſed nomen adiectiuum, à tunica deductum ea forma, qua à caligis caligatum dicimus, & à calceis calceatum. Sueton. *in Auguſt. cap.* 100. Tunicati & diſcincti reliquias legerunt. ¶ Tunicati erant Retiarij, idem *in Calig. cap.* 30. ¶ Tunicatos diſcinctóſque eſſe militibus ignominioſum. Idem *in Auguſt. cap.* 24.

Tŭór, eris, video: à quo deducuntur compoſita, Contuor, intuor, & obtuor. {הביט *hibbit*. *ὁρῶ*. Gall. *Regarder, voir.* Ital. *Guardare.* Germ. Sehen Augen. Hisp. *Mirar.* Angl. *To ſee, to behold.*} Plaut. *Aſin.* At herclè ipſum adeò contuor: quaſſanti capite incedit. Et iterum, Nam ego illud argentum tam paratum filio ſcio, quàm me hunc Scipionem tui. Idem *Moſtellaria*, profectò nullam equidem illic cornicem intuor. P. At tu iſtac ad nos obtuere, quoniam cornicem nequis conſpicari: ſi vulturios fortè duos poſſis contui. Hodie tamen Tuor cum compoſitis rarò eſt in vſu, eorúmque loco magis recepta ſunt tueor, contueor, & intueor: vt latiùs docuimus ſuprà in verbo *Tueor*.

‖Tupha, tiara regia. Buleng.

Tuphecia, tormenta bellica. L g b.

Tuphia, inſignia militaria. Mauric. Strat.‖

Tūrārĭŭs, vicus Romæ fuit, in quo thus, cæteráque thymiamata vendebantur. Aſcon. Signum Vertumni in vltimo vico Turario eſt, ſub Baſilica ſe flectentibus.

Turarius, ij, Is dicitur qui tus parat & vendit: quod ex Cornuto in Perſium intelligitur, quum ſcribit, Bona carmina nullum periculum habent apud ſalſamentarios & turarios, ideò quòd chartæ, in quibus vilia carmina ſcribuntur, quaſi non neceſſaria, aut ad tus inciduntur euoluendum, aut ſalſamentum.

Tŭrbă, æ, multitudo, ſeditio, vis, tumultus, perturbatio. {המון *hamón*. *ὄχλος, θόρυβος*. Gall. *Rumeur, trouble, bruit.* Ital. *Turba, turbamento, romore.* Germ. Ein vnruwe/da vil mit einander hadern vnd balgen. Hisp. *Turba, turbamiento.* Angl. *A multitude or throng of people, trouble, ruffling, debate.*} Vlp *de vi bon. rapt & de turba l Prætor ait.* Turbam appellatam eſſe Labeo ait ex genere tumultus. Si duo rixam commiſerint, vtique non accipimus in turba id factum, quia duo turba non propriè dicuntur. Si verò fuerint decem aut quindecim homines, turba dicetur. Sed quia multitudo ferè non vacat perturbatione, factum eſt, vt perturbationem appellemus turbam. Eſt igitur turba, & multitudo, & in multitudine perturbatio. Cic. *Cæcinna*, Exponerem etiam quemadmodum hic, & quanta in turba, quantáque in confuſione rerum omnium viueremus. Terent. *in Andr.* Dij veſtram fidem, quid turbæ eſt apud forum? Cicer. 6. *Verrin.* Ecce autem noua turba atque rixa. Plaut. *Aulul. ſc.* 2. *a.* 1. Turba iſtic nulla tibi erit in ædibus. *Ibid. ſc.* 6. *a.* 2. Fugiam intrò ne quid hic turbæ fiat. Idem *Amphitr.* Amphitruo vxori acturum turba conciet. Idem *ibid.* Quis tantas tam diu turbas concitat? Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Tuæ mihi turbæ non placent. (i. à te concitatæ.) *Ibid. ſc.* 6 *a.* 2. Dum hæc conſileſcunt turbæ atque iræ leniantur. Idem *Men ſc* 2. *a.* 5 Hunc domi deuinciant priuſquam turbarum quid faciat amplius. ¶ Turba, pro multitudine. {המון *hamón*. *ὁ ὄχλος, τὸ πλῆθος*. Gall. *Troupe & multitude de gens.* Ital. *Concorſo di gente vile.* Germ. Ein menge/ſchar/geſchwarm. Hisp. *Muchedumbre de hombres.*} Cicer. 2. *Verr* Videt ad ipſum ſororem Fabianum in turba Verrem appellat hominem, & ei voce maxima victoriam gratulatur. Idem 5. *Tuſcul.* Quid erit in philoſophi grauitate, quàm in vulgi opinione, ſtultorúmque turba, quod dicatur, aut grauius, aut grandius Ouid. 2. *Amor. Eleg.* 7.

Quæque tuos currus comitantûm turba ſequetur.

Idem 5. *Faſt.*

Turbaque cœleſtes ambitioſa ſumus.

Idem 13. *Metam.*

Tibi turba comes, mihi contigit vnus.

¶ De libris. Idem *Eleg* vlt *lib.* 3. *Triſt.*

Cætera turba ſit tibi cura.

¶ De turbine & ruina ſpectaculorum: Meminiſtin' hanc turbam fieri? ¶ Turbam prunorum, pro variis generibus prunorum, dixit Plin. *lib.* 15. *cap.* 13. &, Turbam vulnerum, pro multitudine vulnerum, *lib.* 11. *cap.* 37.

Tŭrbellă, æ, dimin. Parua turba. {*θορυβίδιον*. Gall. *Petit trouble, petit bruit.* Ital. *Picciola turba, picciol romore.* Germ. Ein wenig vnrhwige rodſen mit hadern vnd balgen. Hisp *Pequeña turba y turbamiento.* Ang. *A litle trouble or ſturre* } Plaut. *in Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1.

Scis tu quidem hercle, mea ſi commoueris ſacra,
Quo pacto, & quantas ſoleam turbellas dare?

Tŭrbĭdŭs, a, um, Conturbatus, cõfuſus, non clarus, commotus. {עכור *achór* נעכר *nechcár* זעף *zaéph* חמור *chomér*. *θολερός*. Gall. *Trouble, troublé* Ital. *Conturbato, torbido.* Germ Betrübt/bewegt. Hisp. *Turbio, ò perturbado.* Angl. *Troubleous, not cleare.*} Horat. 1. *Carm. Ode* 3.

Qui vidit mare turbidum.

Suet. *in Calig. c.* 13. Turbida tempeſtas. Et Cæſ. *lib.* 2. *de bell. ciu.* Turbidam tempeſtatem nactus. (i. obſcurum tempus.) Turbidus dies, procelloſus. Plin *lib.* 11. *cap.* 10. Quin & excrementa operantium intus, ne longius recedant, vnum congeſta in locum, turbidis diebus, & operis otio egerunt. Turbidus homo, commotus, plenus perturbationis, terribilis. Virg. 9. *Æneid*

———huc turbidus atque huc
Luſtrat equo muros, aditumque per auia quærit.

Idem *lib.* 12. Tum ſic affatur regem, atque ita turbidus infit. Tacit. *lib.* 20. Mox C. Cæſar turbidus animi &c. Turbida aqua, id eſt, turbata & impura. Cic. 5. *Tuſc.* Darius in fuga, quum aquam turbidam & cadaueribus

ueribus inquinatam bibiſſet, negauit vnquam ſe bibiſſe iucundiùs. Virg.5.*Æneid.*

——ruit æthere toto
Turbidus imber aqua, denſiſque nigerrimus Auſtris.

Turbidior, turbidiſſimus. Ouid. 1. *Triſt. Eleg.* 1.

Pectora(Getarum, ſup.)*ſunt ipſo turbidiora mari.*

Actiones turbidiſſimæ, apud Quint. *lib.* 1. *c.* 10.

Tūrbĭdē, aduerbium, Turbulentè, tumultuosè. {θολερῶς. GALL. *En trouble, auec trouble.* ITAL. *Con turbidezza.* GERM. Mit betrübung/verwirrenlich. HISP. *Turbia, y perturbiadamente.* ANGL. *Troubrously, with trouble.*} Cic. 4. *Tuſc.* Intelligatur igitur perturbationem iactantibus ſe opinionibus inconſtanter & turbidè, in motu eſſe ſemper. Gellius *c.* 9. *lib.* 5. Per omne inde vitæ tempus non turbidè neque adhæsè locutus eſt, (id eſt, planè articulatéque elocutus eſt.) Ipſe paulò antè.

Tūrbŭlĕntŭs, a, um, Commotus, iratus, turbidus, contentione plenus. {חמר *chomer* נעכר *nebchár* עכר *ghabér* המה *homéh.* ταραχώδης, θορυβώδης. GALL. *Troublé, eſmeu, plein de troubles, turbulent.* ITAL. *Torbolento, torbolato, tribolato.* GERM. Betrübt/bewegt/entrüſt. HISP. *Turbio, ò perturbado.* ANGL. *Troublous, full of trouble and ſedition.*} Plaut. *in Epid.* Tu ædepol te es turbulentus. Conciones turbulentæ, Cicer. *ad Attic. lib.* 4. Conciones turbulentæ Metelli, temerariæ Appij, furioſiſſimæ Publij. Tempeſtas turbulenta. Idem 7. *Verr.* Vt nullus vnquam dies tam magna, turbulentaque tempeſtate fuerit, quin aliquo tempore ſolem eius diei homines viderent. Idem *pro Sylla*, In illa turbulentiſſima tempeſtate Reipubl. mea ſponte deſpexerim. Plaut. *Milit. ſc.* 3. *a.* 2. In locis Neptunis templiſque turbulentis. Tubulentus animus, id eſt, perturbatus. Liuius 2. *ab Vrbe*, Turbulentior inde animus. L. Valerio, T. Æmilio coss.

Tūrbŭlĕntē, aduerbium, Turbidè, tumultuosè. {ταραχωδῶς. GALL. *Auec trouble.* ITAL. *Turbatamente.* GERM. Zorniger weiß/mit entrüſtung/ oder betrübung. HISP. *Turbiamente, y perturbadamente.* ANGL. *Troublouſlie, with trouble and ruffling.*} Cic. *pro domo ſua*, Omnia contra leges, moréſque maiorum temerè, turbulentè, per vim, per furorem eſſe geſta.

Tūrbŭlĕntĕr, aliud aduerb. Turbidè, tumultuosè. Cic. *ad Cal. lib.* 2. Extremum illud erit: nos nihil turbulenter, nihil temerè faciemus.

Tūrbŭlĕnto, as, Exagito, perturbo. {המם *hamám.* διαθορυβέω. GALL. *Troubler.* ITAL. *Perturbare.* GERM. Trüb machen. HISP. *Turbar, perturbar.* ANGL. *To trouble, to mingle or confound.*} Apuleius, Me ſtrepitu turbulentauit.

TVRBO, as. Confundo, commoueo, perturbo, obturbo, turbas facio, miſceo. {עכר *ghachár* בלבל *bilbél* הכחיד *hichchid* בעת *biǵéth.* ταράττω, ὀχλέω, κυκάω, ταράζω. GALL. *Troubler, meſler, brouiller.* ITAL. *Turbare.* GERM. Betrüben. HISP. *Turbar ò perturbar.* ANGL. *To trouble, to mingle or confound.*} Plaut. *in Capt.* Adueniens turbauit totum cum carne carnarium, id eſt, commouit. Mart. *lib* 2.

Pectere te nolim, ſed nec turbare capillos.

Cic. 1. *de nat. deor.* Ariſtoteles quoque in tertio de Philoſophia libro multa turbat, à magiſtro Platone vno diſſentiens. Idem *pro Cluent.* Mare quod ſua natura tranquillum eſt, ventorum vi agitatur, atque turbatur. Virg. 1. *Æneid.*

——ſed res animos incognita turbat.

Idem 12. *Æneid.*

——& ſubita turbaret clade Latinos.

Iuuenal. *Satyr.* 14.

Totam hanc(rem familiarem) *turbauit filius amens.*

Plaut. *Aul. ſc.* 3. *a.* 4. Perij, ille nunc intus turbat. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Viſum me hac nocte quippiam turbauerint. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 2. Efficiam quæ facta hic turbauimus, vt liqueant omnia & tranquilla ſint. Seneca *c.* 14. *de conſ. ad Mart.* Quota quæque domus conſtitit, in qua non aliquid turbatum ſit. (de funere loquitur ac luctu.) Item, Turbare auſpicia, Gell. *c.* 14. *lib.* 13. ¶ Turbare abſolutè. Tacit. *lib.* 4. Quum repentè turbare fortuna cœpit. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 3. Adibo ad hominem, Nam turbare geſtio. ¶ Turbatum eſt, imperſonale. Terent. *in Eunuch.* Neſcio quid profectò abſente nobis turbatum eſt domi. ¶ Turbaſſit, pro turbauerit, vſurpatum ab antiquis. Cic. 3. *de legib.* ex XII. Tab. Aſt qui turbaſſit in agendo, fraus autoris eſto. ¶ Turbor paſſiuum. Idem *ad Attic. lib.* 2. Prorſus vt ſcribis ita ſentio: turbatur Sampſiceranus. ¶ Huius compoſita ſunt, Conturbo, deturbo, diſturbo, exturbo, interturbo, obturbo, & perturbo: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Tūrbātŭs, Commotus, perturbatus. {נעכר *nebechár* מבהל *mebohál.* τεταραγμένος. GALL. *Troublé, eſmeu.* ITAL. *Turbato, ſmoſſo.* GERM. Betrübt. HISP. *Turbado, perturbado.* ANGL. *Troubled, vexed.*} Cæſ. 2. *bell. ciuil.* Turbatus ex inopinato malo.

Tūrbātē, aduerbium, turbulenter. {ταραχωδῶς. GALL. *Auec trouble.* ITAL. *Turbatamente.* GERM. Mit betrübter ordnung/vnordentlich. HISP. *Turbiamente, y perturbadamente.* ANGL. *With trouble.*} Cæſ. 1. *bell. ciu.* His de cauſis aguntur omnia raptim atque turbatè.

Turbator, is, qui rem aliquam conturbat, perturbator. {עכר *ghochér.* ταρακτής. GALL. *Troubleur, brouillon.* ITAL. *Diſturbatore.* GERM. Ein betrüber. HISP. *Perturbador.* ANGL. *A troubler or vexer.*} Liu. 4. *ab Vrbe*, Parum id videri, quòd omnia diuina humanáque turbentur, iam ad conſulatum vulgi turbatores accingi. Idem *lib.* 2. Quum pacis ipſe autor à belli turbatoribus premeretur.

Turbāmĕntum, i, Turbatio. {נעכרות *nebechéreth.* ταραχή, τάραχος. GALL. *Troublement, trouble.* ITAL. *Turbamento.* GERM. Ein betrübung. HISP *Turbamiento.* ANGL. *Troubling or vexing.*} Tacit. *lib.* 17. Quæque alia turbamenta vulgi. Saluſt. *in oratione Lepidi ad Quirites*, Maxima Reipublicæ turbamenta atque exitia probare.

Tūrbo, inis, Ventus validiſſimus, & vorticoſus, obuia quæque detorbans, proſternenſque, ventus omnia turbans & inuoluens. {סער *ſaghar.* στρόβιλος. GALL. *Vn tourbillon de vent, vent impetueux.* ITAL. *Nembo di vento.* GERM. Ein windsbraut. HISP. *Tornellino, viento remolinado.* ANGL. *A whirle winde.*} Virg. 1. *Æneid.*

——venti velut agmine facto,
Quà data porta ruunt, & terras turbine perflant.

Cic. 3 *de Orat.* Vndique omnes venti erumpunt, ſæui exiſtunt turbines. Senec. *cap.* 16. *de conſ. ad Mart.* Si contortus turbo confregit arbores. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Exoritur ventus, turbo. Idem *Pſ. ſc.* 4. *a.* 2. Turbo non æque eſt citus. ¶ Turbo pacis per tranſlationem, pro turbatore & euerſore. Idem *pro domo ſua*, Tu procella patriæ, turbo ac tempeſtas pacis atque otij. ¶ Eſt & turbo genus inſtrumenti luſorij, quod a pueris ſcutica in gyrum circumagitur. {στρόβιλος, στρόμβος, βέμβιξ. GALL. *Vn ſabot ou vne toupie.* ITAL. *Trottolo, moſcolo, con che giuocano i fanciulli.* GERM. Ein topff. HISP. *El trompo ò peonça.* ANGL. *A toppe.*} Tibullus *lib.* 1. *Eleg.* 5.

Nanque agor vt per plana citus ſola verbere turbo,
Quem celer aſſueta verſat ab arte puer.

Virg. 7. *Æneid.*

Ceu quondam torto volitans ſub verbere turbo,
Quem pueri magno in gyro vacua atria circum
Intenti ludo exercent.

Atque in hac ſignificatione eſt etiam nominatiuus Turben. Tibullus,

Nanque agor vt per plana citus ſola verbere turben.

Soſipater *lib.* 1. ¶ Ab huius inſtrumenti ſimilitudine Turbo dicitur, quicquid è lato paulatim deſinit in acutum. {κῶνος. GALL. *Vne figure ronde qui va en pointe comme vn ſabot.* ITAL. *Ogni coſa puntuta de ſotto & baſſa di ſopra.* GERM. Ein jedes Ding das rund iſt vnd ſich vnden auff allgemach in ein ſpitz zeucht. HISP. *Coſa en figura de trompo.* ANGL. *A figure round and long lik a toppe.*} Cic. *de Fato*, Sed reuertitur ad cylindrum, & ad turbinem ſuum: quæ moueri incipere, niſi pulſa non poſſunt. Plin. *de aloe lib.* 27. *c.* 4. In turbinibus cadorum. Ouid. 1. *Metam.*

——caua buccina ſumitur illi
Tortilis, in latum, quæ turbine creſcit ab imo.

¶ Turbo, pro Gyro & ſpiris ſerpentum. Silius *lib.* 3.

Ater lethifero ſtridebat turbine ſerpens.

Tūrbĭnĕŭs, a, um. {ὁ τῷ ῥόμβῳ ὅμοιος, κωνοειδής. GALL. *Qui eſt rond comme vn ſabot, en façon de poire.* ITAL. *Acuto, puntuto di ſotto come vn pero.* GERM. Das wie ein topff vmbwürbelt. HISP. *Hecho en guiſa de trompo, ò peonça.* ANGL. *That is round lik a toppe.*} vt, Vortex turbineus. Ouid. 8. *Metam.*

Multa quoque hic torrens niuibus de monte ſolutis,
Corpora turbineo iuuenilia vortice merſit.

Tūrbĭno, as, In turbinis figuram exacuo. {ἀποξύνω, στροβιλίζω. GALL. *Aguiſer, faire pointu.* ITAL. *Aguzzare, appuntare.* GERM. Etwas runde vnd auffgeſpitzt machen wie ein topff. HISP. *Aguzar, hazer agudo.* ANGL. *To sharp an mak pointed.*}

Tūrbĭnātŭs, adiect. quod in turbinis figuram deſinit. {κωνοειδής. GALL. *Long & rond en forme de ſabot, en façon de poire.* ITAL. *Acuto in punta, puntuto di ſotto come vn pero.* GERM. Das rund vnd allgemach auffgeſpitzt iſt. HISP. *Hecho en manera de trompo ò pero.* ANGL. *Long & round lik a toppe.*} Plin. *lib.* 37. *c.* 4. Siquidem & colore tranſlucido non differt, & laterum ſexangulo læuiore turbinatus in mucronem. Idem *lib.* 11. *c.* 37. Cor homini infra læuam papillam turbinato mucrone in priora eminens. Idem *lib.* 15. *c.* 15. Turbinatior pyris figura quàm malis.

Tūrbĭnātio, nis. {ἡ στρόμβωσις. GALL. *Forme & figure en façon de ſabot, ou toupie.* ITAL. *Aguzzamento, e punta di ſotto come vn pero.* GERM. Die geſtalt ſo von der breite in ein ſpitz auffgetriebe iſt. HISP. *Forma y figura en manera de trompo ò peonça.* ANGL. *A forme or shap lik a toppe.*} Plin. *lib.* 15. *c.* 10. Aliis turbinatio pyri, aliis ouata ſpecies.

Tūrbo, nis, Τύρβων, proprium nomen gladiatoris. Horat. *lib.* 2. *Serm. ſat.* 3.

Corpore maiorem rides Turbonis in armis.

Tūrcæ, vel Turci. {ישמעלים *jiſchmeheleim.* ITAL. *Turchi.* GERM. Die Türcken.} teſte Mela, Scythæ populi fuerunt, maris Caſpij, Caucaſique montis accolæ, qui ſupra ſeptingenteſimum abhinc annum, relicta patria, portáſque Caſpias egreſſi, latrocinantium more in Perſidem primum, deinde in Pontum, & Cappadociam impetum fecerunt: occupatáque minore Aſia, victricia arma in Europam traiecerunt, Græciámque omnem, ductu Mahometis in poteſtatem redegerunt, ipſa etiam imperij ſede Conſtantinopoli poſt longam obſidionem expugnata. De origine Turcarum, rebúſque geſtis vide latiùs Baptiſtam Egnatium *in opuſculo de Romanis principibus.*

Turdetani, τουρδητανοί, Hiſpaniæ Bæticæ populi ſunt, apud Ptol. *lib.* 2. *c.* 5. Plaut *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Opus Turdetanis militibus, &c.

Tūrduli, τουρδοῦλοι, populi Hiſpaniæ Bæticæ, Baſtulis, & Turdetanis finitimi, teſte Ptol. *lib.* 2. *c.* 5. Varr. *de re ruſt. lib.* 2. *c.* 10. Non omnis apta natio ad pecuariam, quòd neque Baſtulus, neque Turdulus idonei.

TVRDVS, auis nota, & inter primas à ſaporis bonitate collocata. {κίχλα. GALL. *Grive, tourd.* ITAL. *Tordo.* GERM. Ein kranetvogel. HISP. *Tordo, aue conocida.* ANGL. *A felde fare or trushe.*} Horat. *lib.* 1. *Epiſt.* 16.

Nil melius turdo, nil vulua pulchrius ampla.

¶ Eſt & Turdus nomen piſcis, quem & ipſum κίχλαν vocant Græci. Plin. *lib.* 32. *c.* 11. Turdus inter ſaxatiles nobilis.

Tūrdarium, locus quo turdi aluntur ad ſaginam. κιχλοτροφεῖον.

Tureus a, um, vide *Tus.*

TVRGEO, es, turſi, Tumeo, inflatus ſum. {נפח *ghabáh* צבה *tſabáh.* ὀγκόομαι, οἰδάω. GALL. *S'enfler ou eſtre enflé.* ITAL. *Gonfiarſi.* GERM. Bürtzen/von volle ſich blähen. HISP. *Hincharſe.* ANGL. *To ſwell, to be puffed vp with pridie or anger.*} Virg. *Eclog.* 7.

——Iam læta turgent in palmite gemmæ.

Turgere alicui, eſt iraſci in aliquem hoc commoueri. Plaut. *in Caſ.* Nunc in fermento tota eſt, ita turget mihi. Idem *in Moſt.* Tota mihi turget vxor nunc domi, ſcio. Plin. *lib.* 20 *cap.* 13. Imponunt & mammis turgentibus decoctam rutam & pituitæ. ¶ Compoſita ſunt, Deturgeo, & obturgeo: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Tūrgeſco, Turgidus fio, tumeſco. {נפח *ghabáh* צבה *tſabáh.* ὀγκοῦμαι. GALL. *S'enfler.* ITAL. *Gonfiarſi.* GERM. Bürtzend werden/ſich auffblähen. HISP. *Hincharſe.* ANGL. *To beginne to ſwell, to waxe proude.*} Perſius,

Non equidem hoc ſtudeo, bullatis vt mihi nugis
Pagina turgeſcat dare pondus idonea fumo.

Cic. 3. *Tuſc.* Córque meum penitus turgeſcit triſtibus iris. Varr 3. *de re ruſt. c.* 9 Obiiciendum pullis diebus quindecim primis mane ſubiecto puluere (ne roſtris noceat terra dura) polentam mixtam cum naſturtij ſemine, & aqua aliquanto ante facta intrita & ne tum denique in eorum corpore turgeſcat aqua, prohibendum. Ouid. 3. *Amor. Eleg.* 9.

Primo

Prima Ceres docuit turgeſcere ſemen in agris.

Idem *Eleg.1.lib.3.Triſt.*

Quóque loco eſt arbor, turgeſcit in arbore gemma.

Plin. *lib.7.c.50.* Nouembri menſe, vt Martio pariant capræ turgeſcentibus virgultis.

Tūrgĭdŭs, a, um, tumidus, inflatus. {צבה *tſebáh.* ὀγκώδης. GALL. *Enflé.* ITAL. *Gonfio.* GERM. Bartzend/ auffgeblaſen/ getrungen. HISP. *Hinchado.* ANGL. *Swelled, puffed vp.*} Plaut. *in Milit.* Cubare in naui lippam, atque oculis turgidis. Cic. 5. *Tuſc.* Nam aliquod quodpiam membrum tumidum ac turgidum non vitiosè ſe habet? Horat. 3. *Carm. Ode* 13.

——cras donaberis hœdo,

Cui frons turgida cornibus.

Tūrgĭdŭlŭs, diminutiuum. {ὁ σμικρὸν τι ἴδρυς, ὀγκωδέστερος. GALL. *Vn peu enflé.* ITAL. *Alquanto gonfio.* GERM. Etlicher maſſ auffgeblaſen. HISP. *Vn poco hinchado.* ANGL. *A litle ſwollen or bollen.*} Catullus,

Flendo turgiduli rubent ocelli.

Tūrĭă, τυρίας, fluuius eſt Edetanorum, in tractu Tarraconenſis Hiſpaniæ, Valentiam præterfluens, & in ſinum Sucronenſem ſe exonerans. Claudianus,

Floribus & roſeis formoſus Turia ripis.

Saluſt *lib.4. hiſt.* Inter læua mœnium dextrum flumen Turia, quòd Valentiam paruo interuallo præterfluit. Phocas hoc nomen neutro genere efferendum contendit, quemadmodum & Mulucha: cui tamen refragatur teſtimonium paulò antè ex Claudiano citatum. Plinus Duritiam vocat *lib.3. cap.3.* Ptol. Doriam.

‖Turiaſo, *Tarazona*, V.E. Aragoniæ, olim Taraconenſi, nunc Cæſarauguſtano A. ſuffraganea.‖

Tūrĭbŭlum, Turifer, Turicremus, vide *Tus.*

Tūrĭōnēs, tenelli arborum, fruticum aut herbarum cacumina. {τὰ ἄκρα ἁπαλὰ ἔχοντα. GALL. *Tendrillons du bout des branches d'arbres, ou arbreaux.* ITAL. *Teneri germoli d'albero.* GERM. Die zarten bolderſchoß der bäumen oder ſtauden / die oberſten döpffin der kreutern. HISP. *Los renueuos del arbol.* ANGL. *The tender croppes of trees or hearbes.*} Columell. *lib.12. cap.48.* Conciſis deinde pleno vaſe oliuis, immitte defrutum vſque ad os, lauri turiones in hoc vſu mittito, vt oliuas deprimant: poſt dies viginti vtere.

TVRMĂ, æ, Ordo militaris, tres equitum continens decurias, totidémque habens decuriones. Alij volunt Turmam triginta duos equites complecti. ¶ Turma ſtatuarum equeſtrium Romæ vbi, vide apud Velleium. {גדוד *ghedhûdh.* ἴλη. GALL. *Bande de gens d'armes.* ITAL. *Compagnia de ſoldati.* GERM. Ein geſchwader reuter. HISP. *Batalla de los de cauallo.* ANGL. *A bande of men of warre.*} Romuli enim tempore quum tres tantùm eſſent Tribus, Ramnenſium, Tatienſium, & Lucerum, ex ſingulis tribubus deni equites in turmam adſcribebantur, & ſinguli decuriones: à quo etiam numero Turmam dictam aſſerit Varro, quaſi terdenam. Cic. *pro Marcell.* Nihil ſibi ex iſta laude centurio, nihil præfectus, nihil cohors, nihil turma decerpit. Virg. 5. *Æneid.*

Tres equitum numero turmæ, ternique vagantur

Ductores, pueri bis ſeni quemque ſecuti.

Horat. *lib.3. Carm. Ode* 4.

Diuóſque mortaléſque turmas

Imperio regit vnus æquo.

Tibull. *lib.4.*

Pro te vel ſolus denſis obſiſtere turmis (auſim.)

Tūrmālēs dicti qui in turma ſunt eadem. Liu. *lib.5. ab Vrbe*, T. Manlius Conſulis filius ſupra caſtra hoſtium cum ſuis turmalibus euaſit.

Tūrmālĭs, e, adiect. quod ad turmam pertinet. Claud. *de bell. Gall.*

Excitet inceſtos turmalis buccina ſomnos.

¶ Aliquando idem quod equeſtris, vt Turmales ſtatuæ, apud Ciceronem *de Orator.*

‖Turmarches, turmarchus, turmæ præfectus. turma conſtabat XXX. equitibus. Buleng.‖

Tūrmātĭm, aduerb. Per turmas. {ἰλαδὸν. GALL. *Par bandes.* ITAL. *Per compagnie.* GERM. Mit ſchaaren/hauffechtig. HISP. *De batalla en batalla.* ANGL. *Band by band.*} Cæſ. 8. *bell. Gall.* Turmatim in eum locum deuenerunt. Liu. 5. *ab Vrb.* Mox vlulatus, cantúſque diſſonos, vagantibus circa mœnia turmatim barbaris, audiebant.

Tūrnŭs, τύρνος, nomen regis Rutulorum, acerrimíque Troianorum in Italiam aduenientium hoſtis: quem Æneas ſingulari certamine victum occidit, Lauiniámque illi deſponſatam vxorem duxit.

Tūrŏnēs, Lugdunenſis Galliæ populi ſunt, ad Ligerim fluuium. Autor Plin. *lib.4. c.18.* Vulgò *Tours.*

Turpetum, herba, quæ *Turbith*, Arabibus, Perſis & Turcis ad deiiciendam pituitam efficax.

Tūrpĭo Ambiuius, actor Comœdiarum, Terentij temporibus.

TVRPĬS, e, Deformis, inhonestus, fœdus, diſtortus. ⚹Pulcher. {שעיר *ſchehár* טמא *tamé* רע *raa.* αἰσχρὸς, ἄμορφος. GALL. *Laid, vilain, difforme, deshonneſte.* ITAL. *Sozzo, brutto, turpe, difforme.* GERM. Vngeſtalt/ſchnöd/häßlich. HISP. *Feo ò deshoneſto.* ANGL. *Filthie, vnhoneſt.*} Ter. *in Phorm.* Lacrymæ, veſtitus turpis. Horat. 3. *Carm. Ode* 22.

Ante quàm turpis macies decentes

Occupet malas.

Ouid. 3. *de Arte,*

Turpe pecus mutilum, turpis ſine gramine campus,

Et ſine fronde frutex, & ſine crine caput.

Idem 1. *Amor. Eleg.* 13.

Si mihi Tithono de te narrare liceret,

Turpior in cœlo fœmina nulla foret.

¶ Transfertur etiam ad animum. Cic. *pro Quintio*, Multis vexatus contumeliis, plurimis iactatus iniuriis, non turpis ad te, ſed miſer confugit. Terent. *in Heaut.* —pudet Dicere hac præſente, verbum turpe. Ouid 1. *Amor. Eleg.* 9.

Turpe ſenex miles, turpe ſenilis amor.

Idem 13. *Metam.*

—— An falſo Palamedem turpe eſt

Accuſaſſe mihi, vobis damnaſſe decorum?

Idem *Eleg. lib.2. Triſt.*

Scribere ſi fas eſt imitantes turpia mimos.

¶ Turpia facta vxoris continere. (de ſtupro, ſiue adulterio.) Plautus *Amph.* Turpes mores. Idem *Moſtell. ſc.3. a.1.* Cic. 1. *Offic.* Luxuria verò cùm omni ætati turpis, tum ſenectuti fœdiſſima eſt. ¶ Interdum ponitur pro magno, vt annotauit Nonius. Virg. 3. *Georg.*

—— —— optima toruæ

Forma bouis, cui turpe caput, cui plurima ceruix.

Idem 4. *Georg.*

Et turpes paſcit ſub gurgite phocas.

¶ Item pro crudeli, vt non vno in loco apud Saluſtium.

Tūrpĭcŭlŭs, a, um, diminutiuum, Subturpis. {ὑπαισχρος. GALL. *Aucunement laid.* ITAL. *Alquanto ſozzo.* GERM. Ein wenig häßlich oder wüſt. HISP. *Feo vn poco.* ANGL. *A litle filthie or vnhoneſt.*} Cic. 2. *de Orat.* locus in turpiculis, & quaſi deformibus ponitur. ¶ Hinc fit compoſitum Subturpiculus. Idem *Attic. lib.4.* Quid? etiam ſubturpicula mihi videbatur palinodia.

Tūrpĭfĭco, as, fœdo, turpitudine afficio. {טמא *timmé* טנף *tinnéph.* αἰσχύνω. GALL. *Souiller & vilainer, enlaidir.* ITAL. *Far ſozzo.* GERM. Verwüſten/wüſt oder häßlich machen. HISP. *Hazer feo.* ANGL. *To make filthie, to deſile.*} Cic. 3. *Offic.* Quanta illa deprauatio, & fœditas turpificati animi videri debet.

Turpilucrus, turpiter lucrum faciens. Cath.

Tūrpĭtūdo, inis, Deformitas. {רע *raa* מום *mum* נבלה *nebalâh* שערורית *ſchaharuryiáh.* αἶσχος, αἰσχρότης. GALL. *Laideté, difformité, deshonneſteté, laideur.* ITAL. *Bruttezza, dishonneſtà.* GERM. Schand/häßligkeit/vnehrbarkeit. HISP. *Fealdad, ò deshoneſtidad.* ANGL. *Villanie, deformitie, ſhame.*} Cic. 2. *de fin.* Sunt etiam turpitudines plurimæ, quæ niſi honeſtatis natura plurimum valeat, cur non cadant in ſapientem, non eſt facilè defendere. Quintil. *lib.1. c.2.* Carendum non ſolùm crimine turpitudinis, verùm etiam ſuſpicione. Cic. 2. *de Orat.* Verborum turpitudinem, & rerum obſcœnitatem vitare. Velleius, Cum turpitudine ingenij, corporis deformitas certabat. Senec. *cap.15. de tranq.* Per turpitudinem iam ſplendet ambitio. Plaut. *ſc.1. a.3.* Si ei puero Dij addunt turpitudinem ad ſeruitutem.

Tūrpĭter, aduerbium, Fœdè, inhoneſtè, indecorè. {αἰσχρῶς. GALL. *Vilainement, laidement, deshonneſtement.* ITAL. *Bruttamente, dishoneſtamente.* GERM. Schandtlich/häßlich/vnehrbarlich. HISP. *Fea, y deshonneſtamente.* ANGL. *Filthelie, villanouſlie.*} Plaut. *in Merc.* Quod in ſe olim admiſerit turpiter. Cæſar 3. *belli ciuil.* Reliquos turpiter fugere coëgerunt. Cic. 3. *Tuſcul.* Quæ te turpiter, & nequiter facere nihil patiatur. Ouid. 5. *Triſt. Eleg.* 7.

Turpius eiicitur quàm non admittitur hoſpes.

Tūrpo, as, Fœdo, turpitudine afficio. {טמא *timmé* טנף *tinnéph.* αἰσχύνω. GALL. *Souiller, vilainer, enlaidir, barbouiller, ſallir.* ITAL. *Sporcare, lordare, macchiare.* GERM. Verwüſten. HISP. *Afear otra coſa.* ANGL. *To deſile, to make foull or ill fauored.*} Cic. 1. *Tuſculan.* ex vetuſto quopiam Poëta, Hæc omnia vidi inflammari, Priamo vi vitam euitari, Iouis aram ſanguine turpari. Virg. 10. *Æneid.*

—— & terra ſubleuat ipſum

Sanguine turpantem comptos de more capillos.

Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 5.

—— at illi fœda cicatrix

Setoſam læui frontem turpauerat oris.

TVRRĬS, is, fœminini generis, à terrendis hoſtibus dicta eſt. {מגדל *mighdaál.* πύργος. GALL. *Tour.* ITAL. & HISP. *Torre.* GERM. Ein thurn. ANGL. *A tower.*} ſicut Arx, ab arcendis: vel quod aſpectu torua ſit, hoc eſt, terribilis. Cæſar 5. *bell. Gall.* Tum ex omni parte lapidibus coniectis deturbati, turríſque ſuccenſa eſt. Cic. 5. *Tuſc.* Dionyſius concionari ex turre alta ſolebat. Virg. 10. *Æneid.*

Nec ſpes vlla fugæ: miſeri ſtant turribus altis

Nequicquam, & rara muros cinxere corona.

Idem 9. *Æneid.*

——tum pondere turris

Procubuit ſubitò, & cœlum tonat omne fragore.

Horat. 2. *Carm. Ode* 10.

Sæpius ventis agitatur ingens

Pinus, & celſæ grauiore caſu

Decidunt turres, feriúntque ſummos

Fulmina montes.

Turres in acie, verbum militare, Gell. *cap.9. lib.10.* Fiunt etiam turres ambulatoriæ, de quibus Veget. *lib.4. cap.17.* ſic ſcribit, Turres dicuntur machinamenta, ad ædificiorum ſpeciem tabulis, tabulatiſque compacta. Et ne tantum opus hoſtili concremetur incendio, diligentiſſimè ex crudis coriis vel centonibus communitur, quibus pro modo latitudinis additur altitudo. Nam interdum tricenos pedes per quadrum, interdum quadragenos, vel quinquagenos latæ ſunt. Proceritas autem ipſarum tanta fit, vt non ſolum muros, ſed etiam turreis lapideas altitudine ſuperent. His plures rotæ mechanica arte ſubduntur, quarum lapſu volubili, magnitudo tam alta moueatur. Præſens autem periculum ciuitatis eſt, ſi ad murum fuerit turris admota. Plures enim accipit ſcalas, & diuerſo genere conatur irrumpere. Nam in inferioribus habet arietem, cuius impetu deſtruit muros. Circa mediam verò accipit pontem factum de duabus trabibus, ſeptúmque de vimine, quem ſubitò prolatum inter turrem murúmque conſtituunt, & per eum egredientes de machina bellatores in ciuitatem tranſeunt, & occupant muros. In ſuperioribus autem turris illius partibus contati, & ſagittarij collocantur, qui defenſores vrbis ex alto contis, ſaxis, miſſilibúſque proſternant.

Tūrrĭcŭlă, diminutiuum, Parua turris. {πυργίον. GALL. *Tourrette, petite tour.* ITAL. *Picciola torre, torricella.* GERM. Ein turnlin. HISP. *Pequeña torre.* ANGL. *A litle tower.*} ¶ Eſt & vaſculi genus, turris ſimilitudine, per quod tali in alueolum mitti ſolent, ne in iaciendo fraus committi poſſet. Græci πύργον vocant. Perſius etiam Orcam. Extat diſtichon apud Mart. *lib.14.* turriculæ vſum deſcribens:

Quæris compoſitos manus improba mittere talos?

Si per me miſit, nil niſi vota facit.

Tūrrĭtŭs, a, um, Turribus inſtructus. {εὔπυργος, πυργωθείς. GALL. *Qui*

a tour ou tours, haut comme vne tour. Ital. *Alto, ſublime.* Germ. Gethürnet / das ein thurn hat. Hisp. *Alto, torreado de torres.* Angl. *That is high, or towred.*} vt, Mater deûm turrita, id eſt, Cybele, quæ eadem credebatur cum Tellure. Virg. *lib.6. Æneid.*

——qualis Berecynthia mater,
Læta Deûm partu Phrygias turrita per vrbes
Inuehitur curru.

Caſtella turrita. Lucanus *lib.5.*

——turritaque ſummis
Diſponit caſtella iugis.

Elephanti turriti, quibus turres ſuperponuntur, vel qui turres geſtant. Plin. *lib.8.c.7.* Iterum totidem turriti cum ſexagenis propugnatoribus. Mœnia turrita. Ouid. 3. *Amor. Eleg.7.*

Quid tibi turritis incingere mœnibus vrbes?

¶ Interdum Turritus accipitur pro alto, & turris inſtar edito, ὑψηλός. Virg. 3. *Æneid.*

——gemino demittunt brachia muro
Turriti ſcopuli.

Tūrrĭgĕr, Turrifer, gerens turres. {πυργοφόρος. Gall. *Qui porte tour, qui a des tours.* Ital. *Chi porta torre, chi ha torre.* Germ. Der thurn tregt. Hisp. *Lo que trae ò tiene torres.* Angl. *That beareth a tower.*} Plin. Sed turrigeros elephantorum miramur humeros. Virg. 10. *Æneid.*

Alma parens Idæa Deûm, cui Dindyma cordi,
Turrigeræque vrbes, &c.

Dea turrigera, eadem cum Cybele, ſiue Tellure, Ouid. 4. *Faſt.*

Carina turrigera,

Lucan. *lib.3.*

Frons turrigera Cybeles.

Ouid. 6. *Faſt.*

Turris Biſſonis, πύργος Βίσσωνος. Ciuitas Sardiniæ, Ptolem. *lib.3. cap.3.* Sardos hodie. Turris Libyſſonis, Plin.

Tūrsĭo, nis, piſcis eſt delphino non diſſimilis, triſtitia tamen aſpectus ab eo differens: laſciuiæ eius, quæ in delphino conſpicitur, prorſus expers, roſtro tamen caniculatum maleficentiam præ ſe ferens. Hæc Plin. *lib.9. cap 9.*

Tvrtvr, maſc. gen. Auis nota ex genere columbarum, à ſono quem edit nomen habens. {תור *tor.* τρυγών. Gall. *Vne tourtre ou tourterelle.* Ital. *Tortora.* Germ. Ein turteltaub. Hisp. *Tortola aue.* Angl. *A turtle doue.*} Plaut. *in Moſtell. ſc.1. a.1.* Tu tibi iſtos habeas turtures. Seru. & quidam eum ſecuti putant fœmininum eſſe in hoc verſu Virg. ex 1. *Eclog.*

Nec gemere aëria ceſſabit turtur ab vlmo.

Sed procul dubio decipiuntur: nam adiectiuum aëria, non cum nominatiuo turtur, ſed cum ablatiuo vlmo cohæret. ¶ Eſt item Turtur piſcis marinus, ex genere venenatorum, qui & τρυγὼν dicitur à Græcis, eodem quo auis nomine.

Turturilla, locus in quo corruptelæ fiebant, quòd ibi turturi opera daretur. i. ganea.

Tūrŭndă, Maſſa ſiue buccella, qua farciuntur, ſiue ſaginantur altilia. {ψωμός. Gall. *Vne ſoupe de pain, vn morceau de paſte, vn appaſt.* Ital. *Tronda.* Germ. Ein kloß oder blöcklin damit man das gevögel meſt. Hisp. *Sopas à manera de bocadillo para engordar aues.* Angl. *A morſell or ſoppe wherby foules ar fedde.*} Varr. 3. *de R.R. c.89.* Gallinas faciunt turundis hordeaceis. ¶ Apud Catonem tamen *c.89.* ſignificat linamentum illud ex filis, quod in vlcus immitti à medico ſolet. Ait enim, Et ſi fiſtula erit, turundam intrò trudito.

Turaptiana, vrbs Callæcorum Lucenſium, in Tarraconenſi Hiſpania. Ptol. *lib.2. cap.6.*

Tvs, ris, Lacryma Libani arbuſculæ, vni terrarum Arabiæ conceſſa, diuinis ſacrificiis, & templorum ſuffimentis dedicata. {לבונה *lebonáh.* λίβανος. Gall. *Encens.* Ital. *Incenſo.* Germ. Weyrauch. Hisp. *Encienſo.* Angl. *Frankencenſe.*} Ouid. 14. *Metam.*

Templa tibi ſtatuam, ſoluam tibi turis honores.

Tibull. *lib.1. Eleg.3.*

Redderet antiquo menſtrua tura Lari.

Ouid. *Eleg.1. lib.2. Triſt.*

Sed tamen vt fuſo taurorum ſanguine centum,
Sic capitur minimo turis honore Deus.

Varro à tuſis glebis dictum exiſtimat: cui & Seruius aſtipulatur, & Priſcianus. Quocirca ſine aſpiratione ſcribendum videtur. Alij tamen originem eius à Græco verbo θύειν petere malunt, quod eſt ſacrificare: vnde etiam per aſpirationem ſcribendum præcipiunt. Plura exempla ſuprà vide in nomine *Thus*, huc referenda. Prouenit autem tus potiſſimum in regione Sabæorum, quæ felicis Arabiæ pars eſt. Virg. 1. *Georg.*

India mittit ebur, molles ſua tura Sabæi.

Colligitur autem duplici vindemia: quarum prior eſt circa canis ortum, altera verno tempore, inciſo arboris cortice, qua maxime videtur eſſe prægnans, & vbi tenuiſſimus tenditur. Laxatur hinc plaga, vnde proſilit ſpuma pinguis, quæ concreta denſatur. Probatur tus candore, amplitudine, fragilitate, carbone, vt ſtatim ardeat, & frietur potius quam dentem recipiat. Vide *Thus*.

Tūrĕus, a, um, quod ex ture eſt. {λιβάνινος. Gall. *D'encens.* Ital. *De incenſo.* Germ. Von weyrauch. Hisp. *Coſa de materia de encienſo.* Angl. *Of frankencenſe.*} Col. *lib.3.* Iam turéam plantam mature ampiiatam, florentéſque hortos myrrha & crocco. Virg. 2. *Georg.*

——ſola India nigrum
Fert hebenum, ſolis eſt turea virga Sabæis.

Idem 6. *Æneid.*

——congeſta cremantur Turea dona

Ouid. 4. *Faſtor.*

Farra deæ, micæque licet ſalientis honorem
Detis, & in veteres turea grana focos.

Tūrĭbŭlum, i, vas quo tus adoletur {מחתה *machtáh.* θυμιατήριον. Gall. *Encenſoir.* Ital. *Turribulo da incenſare.* Germ. Weyrauchfaß. Hisp. *Encenſario donde ſe quema el encienſo.* Angl. *A cenſer.*} Liu. *5. bell. Pun.* Ex per manus ſuccedentes, deinde aliæ aliis omni effuſa ciuitate obuiam, turibulis ante ianuas poſitis, qua perferebatur, atque accenſo ture precantibus, &c. Cic. 6. *Verr.* Nam etiam de L. Papyrio viro primario, locuplete honeſtóque equite Romano turibulum eripuiſti: Vide *Thuribulum* ſuprà.

Tūrĭfer, a, um, Tus producens. {λιβανοτοφόρος. Gall. *Qui porte ou produit encens.* Ital. *Che porta ò produce incenſo.* Germ. Das weyrauch tregt. Hisp. *Coſa que trahe ò cria encienſo.* Angl. *That beareth frankencenſe.*} vt, Regio turifera. Plin. *lib.6 cap 23.* Veniúntque circiter xxx. diem Ocelin Arabiæ, aut Canam turiferæ regionis. Idem *lib.12.* Vt illo modo, quum deuiciſſet turiferas gentes, ſupplicaret. Ouid. 3. *Faſt.*

Et domitas gentes turifer Inde tuas.

Tūrĭcrĕmus, a, um, Cremans tus vt, Aræ turicremæ, βωμοὶ ἐν οἷς λιβανωτὸν καίουσιν. Virg. 4. *Æneid.*

——turicremis cùm dona imponeret aris.

Ouid. *Epiſt.1.*

Sæpè deos ſupplex, vt tu ſcelerato valeres,
Sum precor turicremis deueneraia focis.

Tūrĭlĕgus, a, um. {λιβανολόγος. Gall. *Qui recueille & amaſſe encens* Ital. *Che racoglie incenſo.* Germ. Das weyrauch zuſamen liſet oder ſamelt Hisp. *Cogedor de encienſo.* Angl. *That gathereth frankencenſe.*} vt, Arabes turilegi, id eſt, colligentes tus. Ouid. 4. *Faſt.*

Nam modo turilegos Arabas, modò deſpicit Indos.

Turarius, vt Turarius vicus, vide ſuprà.

Tūſcŭlum, i, diminut. {λιβανωτοῦ μόριον, λιβάνου σμικρόν. Gall. *Vn petit morceau d'encens.* Ital. *Vn pezzo di incenſo* Germ. Weyreuchlin. Hisp. *Vn pedaço de encienſo.* Angl. *A litle of frankencenſe.*} Plaut. *Aulul. ſc.5. a 2.* Nunc tuſculum emi.

Tuſcà, Africæ fluuius eſt, Zeugitanam prouinciam, hoc eſt, Africam propriè dictam dirimens à Numidia. Autor Plin *lib.5. c.4.*

Tūſcānĭă, Τυσκανία, oppidum Tuſciæ prope Tarquinios: à quo Tuſcanienſes populi: quorum meminit Plin. *lib.3. c.5.*

Tuſcanium, locus in ædibus cauatus, quem à Tuſcis morem Romani acceperunt; eamque ob cauſam, Tuſcanium dictum. Varro *lib.4. de lingua Latina.*

Tvscia, vulgò *Toſcana*, Celeberrima Italiæ regio, Macra & Tyberi fluminibus interſepta, alio nomine Hetruria dicta, à Græcis etiam Tyrrhenia, à Tyrrheno quodam Atyos filio, qui relicta Mæonia in Italiam ſeſe contulit, & in ora maris inferi conſedit, populóſque Tyrrhenos, & mare ipſum Tyrrhenum de nomine ſuo appellauit. τυῤῥηνία. Tuſciam autem Feſtus dictam exiſtimat à Tuſco quodam Herculis filio, qui regionis huius imperium dicitur tenuiſſe: quanquam non deſint, qui à Græco τυῤῥηνοὶ, quod eſt ſacrificare, vocis eius originem repetant. ¶ Fuerunt enim Hetruſci præ cæteris Italiæ populis, eorum quæ ad religionem & ſacrificia pertinent, ad ſuperſtitionem vſque ſtudioſi, hinc fit vt nonnulli primum nominis huius elementum exiſtimant eſſe aſpirandum. Tuſciæ oppida celeberrima ſunt Florentia, Piſa, Luca & Sena. Populi ipſi Tuſci appellantur, & Hetruſci, à Græcis τυῤῥηνοὶ, haruſpicinæ olim periciſſimi. Quapropter interpretandorum prodigiorum, & procurandorum fulminum cauſa vates olim ex Hetruria Romam ſæpiſſimè acceſſebantur.

Tūſcus, a, um, poſſeſſiuum deductum, τυῤῥηνός. vt, Tuſcus vicus à Tuſcis incolis, teſte Feſt. ita dictus, quibus poſt Porſenæ diſceſſum in vrbe manentibus, ſedes ſunt aſſignatæ. Horat. 2. *Serm. Satyr.3.*

At Tuſci turba impia vici.

[Tuſcanus, a, um, ad Tuſcos pertinens.]

Tuſcanicus, a, um, aliud adiect. Quintil. Tuſcanicæ ſtatuæ.

Tuſcenius, nomen proprium cuiuſdam, cuius meminit Cicer. *ad Quint. Fratrem lib.1.* Niſi me fortè Paconij neſcio cuius hominis, ne Græci quidem ac Myſij, aut Phrygis potius querelis moueri putas: aut Tuſcenij, hominis furioſi ac ſordidi, vocibus, cuius tu ex impuriſſimis faucibus inhoneſtiſſimam cupiditatem eripuiſti ſumma cum æquitate.

Tvscvlvm, Τούσκλον Straboni. Oppidum Latij, xv. m. paſſuum ab vrbe diſtans, olim inter inſignes Latij ciuitates numeratum. Federici Ænobarbi temporibus, a Romanis Pontificibus deletum, eò quòd Imperatori Pontifici bellum inferenti auxilio fuiſſent Tuſculani. Hodie obſcurus eſt vicus, quem Romani *Friſcatam* vocant. Dictum autem putatur Tuſculum, quaſi τὸ σκύλλειν, proptereà quòd in monte ſatis edito ſitum moleſtiam exhiberet aſcendentibus. Eſt enim σκύλλειν vexare, ſeu moleſtia efficere. Conditum autem exiſtimatur à Telegono Vlyſſis & Circes filio, qui quum patrem imprudens occidiſſet, in ea ſeſe loca recepit.

Tūſcŭlānus, a, um, diminutiuum. Τουσκλανὸς Stephano: vt, Ager Tuſculanus, Ciceronis villa nobilitatus: &, Tuſculanum municipium, Catone Cenſorio municipe illuſtratum.

Tvssis, is, fœm. gen. Vehemens ſpiritus efflatio (vt definit Galen. *in tractatu de Sympt. cauſis*) ea quæ meatum ſuum obſtruunt excutere conantis. {βήξ. Gall. *Toux.* Ital. & Hisp. *Toſſe.* Germ. Der huſten. Angl. *The coughe.*} Quæ ſi continue vexet, a Seneca pertuſſis nuncupatur. Eſt enim continens tuſſis & inueterata, quæ vix vnquam eiicitur, ex qua multi conficiuntur. Terent. *in Heaut.* Gemitus, ſcreatus, tuſſes, riſus abſtinere. Virg. 3. *Georg.*

Hinc canibus blandis rabies venit, & quatit ægros
Tuſſis anhela ſues, ac faucibus angit obeſis.

Catull. *Epigramm.41.*

Fui libenter in tua ſuburbana villa,
Malámque pectore expuli tuſſim.

Ibidem,

Hic me grauedo frigida, & frequens tuſſis
Quaſſauit.

Tūſſĭcŭlă, æ, diminutiuum. {τὸ βήχιον. Gall. *Vne petite toux* Ital. *Picciola toſſa.* Germ. Kleiner huſten. Hisp. *Pequeña toſſe* Angl. *A litle coughe.*} Plin. *Epiſtol.114.* Veteris infirmitatis tuſſicula admonitus, &c.

Tūſſēdo, inis, idem quod tuſſis. βήξ. Apul. Aſſiduo pulſu tuſſedinis hiulci pectora.

Tūſſĭlo,

Tŭſſio,is,iui,itum, Tuſſim patior. {βήσσω. Gall. *Touſſer, ou touſſir.* Ital. *Toſſire* Germ. *Huſten.* Hisp. *Toſſer.* Angl. *To coughe, to anoyde with coughing.*} Plaut *in Aſin.* Fortè ſi tuſſire occepſit, ne ſic tuſſiat, Vt cuiquam linguam in tuſſiendo proferat. Plin. *lib.* 20. *cap.* 2. Semen eorum cumino tritum potúmque in vino, tuſſientibus auxiliatur. Mart. *lib.* 1. Et placet, & tuſſit. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 12.

—————— ſi quis

Fortè coheredum ſenior malè tuſſiet.

Tŭſſilāgo, inis, herba eſt ſylueſtris folia habens quina aut ſeptena, maiuſcula quam hederæ, ſubalbida à terra, ſupernè pallida, ſine caule, ſine flore, ſine ſemine, radice tenui. {βήχιον. Gall. *Pas d'aſne.* Ital. *Paſſo d'aſno, farfaro.* Germ. *Huflattich oder roßhuf.* Hisp. *Vña de aſno, farfaro.* Angl. *An hearbe which remedieth the coug.*} Nomen habet ab effectu, quòd fumus eius per arundinem hauſtus, tuſſim quantumuis veterem ſanare dicatur. Officinæ *Vngulam caballi* hodie appellant. ¶ Eſt & tuſſilago ſatiua, à quibuſdam ſaluia appellata, ſimilis verbaſco, quæ in puluerem contrita, aduerſus tuſſim vtiliter bibitur. Autor vtriuſque Plin. *lib.* 26. *cap.* 6.

Tūtānŭs, Deus quidam apud Romanos, idem (vt putatur) cum Hercule, quem periclitantes inuocabant, vt ipſos tutaretur. ὁ σωτήρ. Varro *in Hercul.* vt citat Non. Noctu Annibalis quum fugaui exercitum Tutanus, (*tutator* leg.) ob hoc Tutanus Romæ nuncupor. Hoc propter, omnes qui laborant, inuocant.

Tūte, Tu ipſe, σὺ αὐτός. Cicer. 4. *Verr.* Hoc autem tute fatebere. Idem 1. *Tuſc.* Reliquum eſt vt tute tute tibi imperes. Vide *Tu*, ſuprà.

Tutela, Tutelaris, vide *Tueor.*

¶Tutelenſis, E. *Tulles*, ſub A. Bituricenſi in Gallia.¶

Tutia, lapis Lydius. Gall. *Touche.*

Tutilina, Dea apud Romanos (inquit Nonius) à tuendo dicta. Varrò (vt citatur à Nonio) Hercules (vel ἀρωγὲ) tuam fidem: Non Tutilinam, inquam, ego ipſe inuoco: quòd meæ aures à te obſidentur. Alij ſic citant: Tuam fidem Tutana inuoco, quæ adeſſe mortalibus ſoles. Hanc Auguſt. *lib.* 4. *de ciuitate Dei*, præeſſe frumentis collectis, atque reconditis ſcribit, vt tutò ſeruarentur.

Tūtŏr, Tutorius, vide *Tueor.*

Tūtŭlŭs, inquit Feſtus, Ornamentum capitis Flaminicarum, & vitta purpurea innexa crinibus, & in altitudinem erecta, qua Flaminica à cæteris mulieribus diſcernebatur. Viri item in ſacris tutulis vtebantur, qui inde tutulati dicebantur. Varro *lib.* 6. *de L. L.* Tutulati dicti, qui in ſacris habere ſolent vt metam capitibus: id tutulus appellatur, ab eo quòd matresfamiliâs crines conuolutos ad verticem capitis, quos habent vti velatos, dicunt tutulos: ſiue ab eo quòd tuendi cauſa capilli fiebant, ſiue ab eo quòd altiſſimum in vrbe, quod eſt arx, ea res tutiſſima, tutulus vocatur.

¶Tutumpha, dolus, inſidiæ. L. g. b.¶

Tūtŭs, a, um, vide *Tueor.*

Tŭŭs, a, um, pronomen poſſeſſiuum à Tu. {σός. Gall. *Tien, qui eſt à toy.* Ital. *Coſa tua.* Germ. *Dein.* Hisp. *Coſa tuya.* Angl. *Thyne or belonginch to thee.*} Plaut. *In Perſa*, Tua merx eſt, tua indicatio. Cic. *ad Trebonium lib.* 15. Nunc hæc primò cupio cognoſcere, iter tuum cuiuſmodi ſit. Catull. *de Com. Beren.*

Adiuro téque tuúmque caput.

Plaut *Capt. ſc.* 5. *a.* 3. Tuus ſum: Tuas (id eſt, manus ſerui tui) vel præcidi iube. Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 5. Patri enarrabo tua flagitia, quæ tu facis. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Facito vt pretio peruincas tuo. Idem *Menæch. ſc.* 2. *a.* 1. Non audes de tuo addere. *Ibid. ſc.* 7. *a.* 5. Si tuum negas me eſſe, (i. ſeruum) ſine abire liberum. ¶ Tuus, pro à te, Plaut. *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Tuæ mihi turbæ non placent. (i. à te concitatæ. ¶ Tuus pro tui, Ouid. 13. *Metamorph.*

Quis tuus vſus erat? &c.

¶ Tuum eſt, ad te ſpectat, tui eſt negotij & officij. Terentius *in Andr.* Tuum eſt, ſi quid præter ſpem euenit, mihi ignoſcere. De tuis vnus, pro vnus tuorum amicorum, vel de numero amicorum tuorum. Cicer. *ad Caſ. lib.* 15. Qui & in bello tecum fuiſſet, & propter memoriam Craſſi, de tuis vnus eſſet. ¶ Tuum ſtudium adoleſcentis, id eſt, quo tu adoleſcens teneris. Cic. *ad Paulum lib.* 15. Sed moleſtè fero me Conſulem ſtudium tuum adoleſcentis perſpexiſſe: te meum, quum id ætatis ſim, perſpicere non poſſe. ¶ Tuapte, & Tuopte, ablatiui ſunt ex Tua, & Tuo ablatiui, & pte, ſyllabæ adiectione compoſiti: vt Tuapte ſponte, id eſt, Tua ipſius ſponte: Tuopte conſilio, id eſt, tuo ipſius conſilio. Plaut. *Mil.* Quippe ſi reſciuêre inimici conſilium tuum, tibi Tuopte conſilio occludunt linguam. Tuatim aduerbium ſignificat tuo more. Idem *in Amphitr.* Iam tuatim facis. vbi Soſipater *lib.* 2. *ſuæ Gramm.* tuatim, tuo more exponit.

T Y

Tyăna, Τύανα. Cappadociæ ciuitas ad radices Tauri montis, patria Apollonij, ſiue ille magus, ſiue philoſophus fuerit: cuius vitam fabuloſiſſimo volumine exequitur Philoſtratus. ¶ Hinc fiunt gentilia Tyaneus, & Tyanites, Τυανεύς, καὶ Τυανίτης Stephano. Poetæ aliquando efferunt Tyaneïus per quinque ſyllabas, Ouid. 8. *Metam.*

———— oſtendit adhuc Tyaneius illic

Incola de gemino vicinos corpore truncos.

Tyberis, vide *Tiberis.*

Tybŭr, tyburis, Tyburs, tyburtis, & Tyburtinus, a, um, rectius i noſtro ſcripſeris, præſertim quum apud Suid. Stephan. Strab. cæteróſque Græcos Τίβουρ, Τίβυρ, καὶ Τίβουρ per iota legamus. De his itaque vide ſuprà ſuis locis. Vulgò *Triuoli*. Ouid. 6. *Faſt.*

Inde ſuburbano clarus Tiburte triumpho.

Vulgò *Tyburte*, per y.

Tyche, es, Τύχη, Nympha marina, Oceani & Tethyos filia, Heſi. *in Theog.*

Εὐδώρη τε, Τύχη τε, καὶ Ἀμφιρώ, Ὠκυρόη τε.

¶ Fuit item Tyche, vna ex quatuor Syracuſanæ vrbis partibus, à nobili Fortunæ templo denominata: cuius meminit Cic. 6. *Verr.*

Tychĭŭs, Τυχίος, celeberrimi fabri nomen, apud Hom. 7. *Il.* qui Aiacis clypeum fabricauit. Ouid. 3. *Faſt.*

Nec quiſquam inuita faciet bene vincula planta,

Pallade, ſit Tychio doctior ille licet.

Tycta, Τυκτά, Perſis ſplendidum conuiuium, vt Herodotus *in Calliope* tradit.

Tydeŭs, dictio diſſyllaba. Τυδεύς, nomen filij OEnei regis Calydoniæ & Eurybœæ, vel, vt alijs placet, Althææ: qui quum fratrem ſuum Menalippum inſcius occidiſſet, ad Adraſtum regem perfugit, cuius filiam Deiphilen coniugem duxit. Poſtea à Polynice, qui alteram Adraſti filiam Argiam vxorem habebat, legatus ad Eteoclem regem Thebarum miſſus, vt pacti memor, fratri regnum redderet. Ad quem quum veniſſet, regiámque eſſet ingreſſus, Eteocles negauit ſe regno ceſſurum eſſe. Quo reſponſo Tydeus vehementer commotus eſt, ita vt non ſit veritus & hoſtis & ſolus, Thebanos omnes quotquot tum fortè cum Eteocle eſſent in conuiuio, ad quodlibet certaminis genus prouocare. Atque vt animoſè prouocauit, ita omnes (ſic illi Pallas propitia erat) ſtrenuè vicit. Quamobrem Thebani dolore ac indignatione accenſi, reuerſuro inſidias tetenderunt, collocatis ad opportunum locum, quà Tydeus tranſiturus erat, quinquaginta iuuenibus, cum duobus ducibus, Mæone Æmonis, & Lycophonte Antophoni filio, quos Tydeus in ſe impetum facientes trucidauit, vni tantùm parcens Mæoni, quem acceptæ cladis nuntium ad Eteoclem remiſit. Profectus deinde vnà cum Polynice & Adraſto, reliquiſque Græciæ principibus ad bellum Thebanum, poſt multas res præclariſſimè geſtas, à Menalippo quodam Thebano lethaliter vulneratus, occubuit. Vide hæc latiùs in Statij *Thebaide.*

Tydīdēs, idæ, Τυδείδης, nomen patronymicum, quo Poëtæ vtuntur pro Diomede Tydei filio. Virg. 1. *Æneid.*

———— ó Danaûm fortiſſime gentis Tydide.

Horat. 1. *Carm. Od.* 6.

Quis Martem tunica tectum adamantina

Dignè ſcripſerit, aut puluere Troico

Nigrum Merionem, aut ope Palladis

Tydiden ſuperis parem.

Ouid. 13. *Metam.*

———— Non hæc mihi crimina fingi

Scit benè Tydides.

Ibidem,

Deſine Tydiden vultúque & murmure nobis

Oſtentare meum, pars eſt ſua laudis in illo.

Tyĕnĭs, Τύηνις, oppidum Colchorum: ita dictum à præterfluente fluuio eiuſdem nominis. Gentile eſt Tyenites, Τυηνίτης Stephano.

Tylos, Τύλος, Inſularum duarum nomen eſt in ſinu Perſico, margaritis abundantium, & goſſampinis arboribus, quæ cucurbitas ferunt mali cotonei amplitudine, quæ maturitate ruptæ, oſtendunt lanuginis pilas, ex quibus veſtes pretioſo linteo conficiuntur. Vide Plin. *lib.* 21. *cap.* 10. & 11.

Tymbădēs, τυμβάδες, Græco nomine appellantur ſagæ & venificæ: quòd περὶ τύμβους, hoc eſt, circa ſepulcra verſentur, cadauera mutilantes aliquo membro, quo ad veneficia ſua abutantur Cæl. *lib.* 12. *c.* 38.

Tymbus, i. {קבר *keber.* τύμβος. Gall. *Tombe, tombeau, ſepulcre.* Ital. *Sepolcro, monimento.* Germ. *Ein grab.* Hisp. *Tomba o ſepultura.* Angl. *A tombe or graue.*} Vox eſt Græca, quam Latinè buſtum vertere poſſumus, teſte Cicerone. Fit enim παρὰ τὸ τύφεσθαι ἐκεῖ τὸ νεκρὸν σῶμα, hoc eſt, ab eo quod ibi mortui cadauer exuratur. Latini paucis literis immutatis, etiam tumbam appellant. Cicer. 2. *de finib.* Siquis buſtum (nam id puto appellari tymbon) aut monumentum, inquit, aut columnam) violarit, deiecerit, &c.

Tymœ̄tēs, ſiue potiùs Thymœtes. Θυμοίτης Homero, Vnus fuit ex Troianis principibus, conſcius (vt quidam putant) proditionis patriæ. Nam quum vates qidam Priamo futurum prædixiſſet, vt certo quodam die puer naſceretur, cuius culpa Troia euerteretur: ferunt eo die Hecubam peperiſſe Paridem, & Tymœtæ vxorem alterum filium, quem Priamus iuſſit occidi. Ob quam cauſam Tymœtes deinde non benè effectus fuiſſe erga Priamum putatur, & de Troiæ proditione cum Græcis conſilia iniiſſe. Huc alludit Virg. 2. *Æneid.*

———— ———— Primúſque

Tymœtes, Duci intra muros hortatur, & arce

Locari: Siue dolo, ſeu iam Troiæ ſic fata ferebant.

Vide *Thymœtes.*

Tymōlus, qui & Tmolus, Τμῶλος Steph. Lydiæ mons, ex quo Pactolus amnis, & Tarne fons profluunt. Apud Plin. *lib.* 5. *c.* 29. Timolus legitur per i noſtrum: Lydia (inquit) maximè celebratur Sardibus in latere Tmoli montis, qui antè Timolus dicebatur.

Tympănum, i. {תף *toph.* τύμπανον. Gall. *Tabourin, bedon.* Ital. *Timpano, Cimbalo.* Germ. *Ein trummen.* Hisp. *Atabal, ó pandero.* Angl. *A drumme.*} Inſtrumentum ex vna parte planum, membrana clauſum, intus vacuum, quod baculo pulſatur. Eo vti ſolebant in ſacrificio Matris deûm. Virg 9. *Æneid.*

Tympana vos buxúſque vocat Berecynthia Matris

Idææ: ſinite arma viris, & cedite ferro.

Ouid. 4. *Faſt.*

Ibunt ſemimares, & inania tympana tundent.

Idem 4. *Metam.* Quacunque ingrederis clamor iuuenilis, & vnà Fœmineæ voces, impulſáque tympana palmis, Concauaque æra ſonant longóque foramine buxus. Quintilian. Nos non arma, ſed tympana eloquentiæ demus. Seneca *cap.* 13. *de vita beat.* In manu tympanum argumentum molliciæ. ¶ Eſt & tympanum vehiculi tectum, vt inquit Seruius, ſiue (vt aliqui putant) teſtudo ſupra radios. Radij autem dicuntur ſtipites, altera parte rotæ centro, altera canthis infixi. Virg. 2. *Georgic.*

Hinc radios triuêre rotis, hinc tympana plauſtris.

¶ Eſt præterea Tympanum, machina rotunda ad rotæ ſimilitudinem, qua à calcantibus hominibus verſata, pondera in ædificiis ſubuehuntur, vel aqua hauritur ſitulis maioribus ex puteis, vel ex riuis per canales ad irrigandos hortos diffunditur. Huiuſmodi etiam Tympana in portubus inſignioribus videmus ad exonerandas naues accommodata. Lucr. *lib* 4.

Multaque per trochleas, & tympana pondere magno

Commouet, atque leui ſuſtollit machina niſu.

¶ Tympanum genus vaſis. Plinius *lib.* 33. *cap.* 11. Tympana verò ſic inuenit appellata ſtateras, & lances, quas antiqui *magidas* appellauerant.

Tympanium, τυμπάνιον, gemmæq. paruum tympanum.

Tympanitates, margaritæ, de quibus Plin. *lib.* 9. *c.* 35. Craſſeſcunt etiam in ſenecta, conchæque adhæreſcunt, nec iis auelli queunt niſi lima, quibus vna tantùm eſt facies, & ab ea rotunditas: auerſis planicies, ob id tympana nominantur. Idem Paul. *l.* 32. *D. de aur. & arg.* Quum quædam ornamentum mamillarum ex tympanis margaritis triginta quatuor legaſſet.

[Tympanites, τυμπανίτης, ſpecies hydropis, quo venter tumeſcit & tenditur ad inſtar tympani, vt reſonet percuſſus.]

Tympănĭtĭcŭs, i, τυμπανιτικός, qui tympanite laborat, hoc eſt, ea ſpecie aquæ intercutis, quum venter ſpiritu, aquâque diſtentus, ſonum reddit tympani quum pulſatur. Plin. *lib.* 25. *c.* 5. Hydropicis, incipientibúſque tympaniticis, ſtomachicis, &c.

Tympănĭstă, æ. {תופף *tophéph* מתופף *methophéph*. τυμπανιστής. Gall. *Tabourineur.* Ital. *Sonator di timpano.* Germ. Ein trummenſchlåger. Hisp. *Adufero, tañedor de atabal ò pandero ò aduſe.* Angl. *That ſoundeth the drumme.*} Qui tympana pulſat.

Tympănĭstrĭă, æ. {מתופפה *tophephéth* מתופפה *methophephéh*. τυμπανίστρια. Gall. *Tabourineuſe.* Ital. *Sonatora di tamburo.* Germ. Ein trummenſchlågerin. Hisp. *Tañedora de pandero ò aduſe.* Angl. *She that ſoundeth the drumme.*} Mulier tympanum pulſans, Sidonius *lib.* 1. *Epiſt.* Tympaniſtria, pſalteria canit.

Tympănĭzo, as. {תופף *tophéph.* τυμπανίζω. Gall. *Iouër du tabourin, ſonner d'vn bedon.* Ital. *Timpanizare, ſonar il timpano.* Germ. Trummen ſchlagen. Hisp. *Tañer atabal ò pandero ò aduſre.* Angl. *To ſound or playe on the drumme.*} Tympana pulſo. Sueton. *in August. cap.* 68. Et aſſenſu maximo comprobauit verſum in ſcena pronuntiatum, De Gallo matris deûm tympanizante, Videſne, vt cynædus orbem digito temperet?

Tympănŏtrĭbă, æ. {תופף *tophéph* מתופף *methophéph.* τυμπανοτρίβης. Gall. *Vn iouëur de tabourin, tabourineur.* Ital. *Sonator di tamburo.* Germ. Ein trummenſchlåger. Hisp. *Aduſero, tañedor de atabal, ò pandero ò aduſre.* Angl. *A player on the drumme.*} Qui tympanum terit & pulſat. Pro homine eneruato, & effeminato, quales erant Cybelæ ſacerdotes, & exſecti Matris Deûm, manibus tympana gerentes atque pulſantes. apud Plautum *in Trucul.* Tympanotribam amas, hominem non nauci.

Tympănŏs, i, τύμπανος, auis eſt quæ à Cornice occiditur, inquit Ariſt. *Hiſt. anim. lib.* 9. *c.* 1.

Tymphæi, Τυμφαῖοι, populi ſunt Ætoliæ, Pindi montis accolæ, Theſprotiis & Perrhæbis proximi, apud quos in ſumma terra gypſum inuenitur, quod ab iis Timphaicum appellatur, fullonibus in Græcia Cymoliæ cretæ vſum ſupplens. Vide Plinium *lib.* 4. *cap.* 2. *& lib.* 35. *cap.* 17.

Tyndărŭs, i, Τύνδαρος, Rex fuit OEbaliæ, & maritus Ledæ, quæ eodem tempore duo peperit oua, è quorum altero quod ex Ioue conceperat, excluſi fuerunt Pollux & Helena: ex altero quod conceperat ex Tyndaro, Caſtor & Clytemneſtra. Ex his priores duo immortales fuerunt, poſteriores mortales. Mortuo tamen Caſtore, Pollux à Ioue impetrauit, vt ſibi cum fratre immortalitatem communicare liceret, alternîſque cum illo vitam morte commutare. Cui fabulæ occaſionem ſubminiſtrauit ſiderum illorum natura, quæ talis eſt, vt vno oriente, alterum occidat. Ambo autem à Poëtis dicuntur. Tyndaridæ, non quòd vterque è Tyndaro fuerit natus, sed πατρωνυμικῶς, quemadmodum Herculem iidem appellant Amphitryoniadem. Sic etiam Helenam Tyndaridem vocant, quæ tamen fuit Iouis, non Tyndari filia. Alioqui ſi mortali patre nata fuiſſet, tot ſecula viuere non potuiſſet. Conſtat enim fratres eius cum Argonautis nauigaſſe. Argonautarum autem filij cum Thebanis dimicauerunt. Horum verò filij bello Troiano interfuerunt. Dicimus & Tyndareos, ſeu Tyndareus, per quatuor ſyllabas. Ouid. *in Epiſt. Hermiones.*

Me tibi Tyndareus, vita grauis autor & annis
Tradidit.

¶ Tyndaris item, Siciliæ vrbs, media ex parte à mari abſumpta. Plin. *lib.* 2. *cap.* 91.

Typhă, τύφη, planta ex folio cyperidis, caulem habens enodem, cuius in ſummo capite flos naſcitur, euadens in pappum ſiue lanuginem. {Angl. *Read mace or cattes taill.*} A Galeno *lib.* 1. *de Aliment.* numeratur inter legumina. Officinis hodie eſt incognita.

Typhōĕŭs, per tres ſyllabas, *eu*, diphthongum in vltima habens, & penultimam producens, Τυφωεύς, vnus ex gigantibus, Terræ & Titani filius, quem illa Ioui irata in perniciem cæleſtium fertur edidiſſe. {Ein groſſer ryſ ſo vnderſtanden hatt die Götter zůbekriegen.} Hic quum in ingentem corporis molem adoleuiſſet, eò vecordiæ prouectus eſt, vt Iouem de cœli poſſeſſione deiicere conaretur. Quapropter fulmine ab eodem ictus eſt, & ſub Inarimem inſulam detruſus: vt placet Homero *in Catalogo.* Virg. 9. *Æneid.*

Tum ſonitu Prochyta alta tremit, duráque cubile
Inarime Iouis imperijs impoſta Typhœo.

Lucr. *lib.* 4.

Conditur Inarimes æterna mole Typhœus.

Ouid. tamen *lib.* 5. *Metam.* & Strab. *lib.* 13. Pindarum ſecuti, in Sicilia ſub Ætna monte ſepultum volunt.

Typhōĕus, a, um, Τυφώειος, licet Poetæ ſuo iure alteram ex diphthongo vocalem abiicientes, eandem corripiant. Virg. 1. *Æneid.*

Nate patris ſummi qui tela Typhoea temnis.

Typhōn, is, Τυφῶν, vnus ex gigantibus, Titani & Terræ filius, qui alio nomine Typhoeus dicitur. Seneca *in Hercule furente,* Non tam ferum Typhonem neglecto Ioue, irata Tellus edidit quondam parens. Huius autem nominis prior ſyllaba producitur, quum in Typhoeus prima corripiatur. Ouid. 2. *Faſt.*

Terribilem quondam fugiens Typhona Dione.

¶ Fuit & alter Typhon, teſte Diodoro, Oſiridis Ægyptiorum regis frater, qui illo interfecto, & in partes quinque & viginti diſcerpto, regnum occupare eſt conatus. Tandem tamen ab Iſide victus, meritas impietatis ſuæ luit pœnas.

Typho, nis. {סופה *ſuphah.* τυφῶν. Gall. *Vn turbillon de vent impetueux.* Ital. *Nembo di vento.* Germ. Ein windsbraut/windwirbel. Hisp. *El tornellino, viento remolinado.* Angl. *A whirle winde with great force.*} Flatus vorticoſus, mira velocitate, ſed ſine igne è nube erumpens. Plin. *lib.* 2. *cap.* 48. Sin verò depreſſo ſinu arctiùs rotati effregerint ſine igne, hoc eſt, ſine fulmine, vorticem faciunt: qui typho vocatur, id eſt, vibratus ecnephias. Defert hic ſecum aliquid abruptum è nube gelida conuoluens, verſanſque, & ruinam ſuo illo pondere aggrauans, & locum ex loco mutans rapida vertigine: præcipua nauigantium peſtis, non antennas modò, verum ipſa etiam nauigia contorta frangens. A. Gellius *Noctium Atticarum lib.* 19. *cap.* 1. Qui turbines etiam crebriores, & cælum atrum, & fumigantes globi ac figuræ quædam nubium metuendæ, quas typhonas vocabant, impendere, imminere que ac depreſſuræ nauem videbantur. Producit autem hæc dictio priorem ſyllabam. Lucan *lib.* 7.

Et trabibus miſtis auidos typhonas aquarum.

Typhonicus, a, um, τυφωνικός, ή, όν, turbulentus, vt eſt typho ventus.

Typhys, τῦφος, fumus: leuis ac fumi inſtar vana iactatio; indéque faſtus animi. Eſt etiam ſtupor attonitus, cùm quis mutus, vel ſtupidus conſiſtit, puto, velut fumo quodam interno occupatus. Item, morbus febris ardentis ſpecies.

[Typo, laterum fornax. Cerda.]

Typŭs, {צורה *tſuráh* תאר *thoar.* τύπος. Gall. *Type premiere forme de quelque choſe.* Ital. *Forma, ſtampa.* Germ. Ein vorbild/ form geſtalt/ model. Hisp. *Forma, figura, molde.* Angl. *The forme, ſhape or figure of any thing.*} Latinè forma, figura, adumbratio rudis, exemplar, vmbra, & veluti imago quædam alterius rei. Cicer. *ad Atticum lib.* 1. *Epiſtol. lib.* 6. Præterea typos tibi mando, quos in tectoria, &c. ¶ Hinc Protypa, dicta ſunt opera quæ ante typos facta ſunt, Ectypa verò, quæ ex ipſis ſunt formata typis. Plin. *lib.* 35. *cap.* 12. Dibutades primus perſonas tegularum extremis imbricibus impoſuit, quæ inter initia protypa vocauit, poſtea idem ectypa fecit. Archetypa autem dicuntur prima & principalia exemplaria, quæ non aliunde ſunt deſumpta, neque ad aliorum ſimilitudinem effecta, cuiuſmodi vulgus vocat *originalia.* Typi item, teſte Gell. *lib.* 1. quemadmodum & typographæ, à Græcis dicuntur, quas nos deſcriptiones appellamus, quæ rudiores ſunt, minúſque exactæ quàm ὁρισμοί, quas nos finitiones vocamus. ¶ Typus item dicitur figura & vmbra & velut imago & ſymbolum veritatis. Sic vetus Teſtamentum noui typum eſſe dicimus.

Typĭcŭs, a, um, τυπικός, id eſt, myſticus, vmbratilis, allegoricus.

Tyră, ſiue Tyras, Τύρας Ptolemæo. Fluuius eſt ſub Boriſthene, Sarmatas dirimens à Dacis, & non procul ab Iſtri oſtiis in Pontum Euxinum illabens: vbi & oppidum habet ſui nominis. Vide Plin. *lib.* 4. *c.* 2. & Ptol. *lib.* 3. *c.* 5. Ouid. 4. *de Pont. Eleg.* 10.

Partheniúſque rapax & voluens ſaxa Cynapes
Labitur, & nullo tardior amne Tyras.

Tyragetæ, Τυραγέται, populi ſunt Sarmatici, Inſulam Ponti Euxini incolentes, quæ diſtat à Pſeudoſtomo Iſtri cxxv. m. paſſ. autor Plin. *lib.* 4. *cap.* 12.

Tyrambe, es, Τυράμβη, oppidum eſt Sarmatiæ Europeæ, nonnihil ſupra Tanaidis oſtia in Mæotim paludem influens. Autor Ptolem. *lib.* 5. *cap.* 4.

Tyrannĭōn, Τυραννίων, Amiſenus, diſcipulus Heſtiæi Amiſeni, nobilis Grammaticus, tempore magni Pompeij docebat Romæ. Ductus eſt Romam à Lucullo, captus in bello Mithridatico. ¶ Prius dicebatur Theophraſtus: mutauit autem nomen, quòd inter æquales ſuperbis verſaretur moribus. Clarus & diues ob doctrinam factus adeò eſt, vt ſupra triginta millia librorum poſſideret. Deceſſit ſenex morbo podagræ. ¶ Tyrannion iunior e Phœnice, diſcipulus prioris, à quo nomen ſibi vſurpauit, quum prius Diocles vocaretur. Captiuus & ipſe Romam ductus, à quodam Dymante Cæſaris liberto emptus, deinde dono datus Terentiæ Ciceronis, ab eâque liber factus, ludum Romæ aperuit. Scripſit libros lxvii. Vtriuſque autor Suidas.

Tyrannŭs, Τύραννος, nomen proprium ſophiſtæ, qui ſcripſit de diuiſione orationis libros x. Autor Suid.

Tyrannus, i. {מושל *moſchél.* τύραννος. Gall. *Tiran, ſeigneur ou ſeigneur cruel.* Ital. *Tiranno ſignore ingiuſto.* Germ. Tyran. Hisp. *Tirano, ſeñor, ò ſeñor injuſto.* Angl. *A tyranne or cruele lord.*} Dicitur Tyrannus ἀπὸ τοῦ τυραννεῖν τοὺς λαοὺς, id eſt, à dominandis populis. Apud veteres in bonam partem dicebatur pro domino, rege, ſeu monarcha, qui plenam habebat in ſubditos poteſtatem. Ab initio enim, Trogo teſte, omnium ciuitatum, regionumque imperium penes reges fuit: quos ad huiuſmodi faſtigium maieſtatis, non ambitio popularis, ſed ſpectata inter bonos moderatio prouehebat, qui etiam tyranni ob fortitudinem vocabantur. Virg. 7. *Æneid.*

Pars mihi pacis erit, dextram tetigiſſe tyranni.

Plautus *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Te te Tyranne, te volo, qui imperitas Pſeudolo (id eſt, here.) Idem *Curcul. ſc.* 3. *a.* 2. Nec Strategus, nec Tyrannus, nec Agoranomus, &c. ¶ Poſtea tamen tyranni nomen ad illos ſolùm reſtrictum eſt, qui per inſolentiam imperij viribus abutebantur, & vi & quadam animi libidine dominabantur, non iure & legibus æquis. Cicer. 2. *Offic.* Nec verò huius tyranni ſolùm, quem armis oppreſſa pertulit ciuitas, interitus declarat, quantum hominum odium valeat ad peſtem, ſed reliquorum ſimiles exitus tyrannorum. Ouid. 1. *Metam.*

Arcadis hinc ſedes, & inhoſpita tecta tyranni
Ingredior.

¶ Latè tyrannus. Horat. 3. *Carm. Od.* 17.

Qui Formiarum mœnia dicitur
Princeps, & innantem Maricæ
Litoribus tenuiſſe Lyrim
Latè tyrannus.

hoc eſt, latè regnans, amplum regnum poſſidens. Sic Virg. 1. *Æneid.*

Hinc populum latè regem, &c.

pro, Latè regnantem.

Tyrannis, idis. {τυραννίς. GALL. *Tyrannie, ſeigneurie.* ITAL. *Tirannico, tirannia.* GERM. Tyranney/ein grauſamme wüterische herſchung/nit nach billigkeit/ſonder mutwillen. HISP. *Tyrania, ſeñorio.* ANGL. *Tyrannie, lordſhip.*} Dominatio, monarchia, ſæuum ac violentum imperium. Iuuen. *Satyr.* 8.

Quid Nero tam ſæua, crudáque tyrannide fecit?

Ouid. 15. *Metam.*

——odióque tyrannidis exul

Sponte erat.

Tyrannicus, a, um. {τυραννικός. GALL. *Tyrannique, cruel.* ITAL. *Coſa tyrannica, crudelle.* GERM. Wüterisch/tyrannisch. HISP. *Coſa de tyrano, ſeñor injuſto y cruel.* ANGL. *Cruell.*} Quod eſt tyranni, hoc eſt, crudele & ſuperbum. Cic. 1. *de Leg.* Aut ſi omnes Athenienſes delectarentur tyrannicis legibus, num idcirco hæ leges iuſtæ haberentur. Idem *de Inuent.* Quod tetrum, crudele, nefarium, tyrannicum factum eſſe dicamus, per vim, per manum opulentam, quæ res ab legibus, & ab æquali iure remotiſſima eſt.

Tyrannicè, aduerbium. Crudeliter, violenter, & more tyrannorum. {τυραννικῶς. GALL. *Tyranniquement, cruellement.* ITAL. *Crudelmente.* GERM. Wie ein wüterich/tyrannischer weiß. HISP. *Cruelmente.* ANGL. *Cruellie, like à tyrane.*} Cic. 5. *Verr.* Nunc vt hoc tempore ea, quæ regiè, ſeu potiùs tyrannicè ſtatuit in aratores Apronius, prætermittam.

Tyrannoctonus, i. {τυραννοκτόνος. GALL. *Qui a tué ou fait mourir, vn tyran.* ITAL. *Vccidatore, ammazzatore de tyranno.* GERM. Ein tyrannentödter. HISP. *El que mato algun tyrano.* ANGL. *That ſlayeth a tyranne.*} Tyrannicida, percuſſor tyranni: a verbo κτείνω, quod eſt interficio. Cic. *ad Atticum lib.* 14. Suſtuliſſe mihi videtur ſimulationem deſiderij adhuc quæ ſerpebat in dies, & inueterata verebar ne periculoſa noſtris tyrannoctonis eſſet.

Tyrannicida, æ, gen. maſc. qui tyrannum occidit. {τυραννοκτόνος. GALL. *Qui a tué vn tyran.* ITAL. *Ammazzatore del ſignore.* GERM. Ein tyrannentödter/der ein wüterich umbbringt. HISP. *El que mato el ſeñor injuſto.* ANGL. *That killeth à tyranne.*} Plin. *lib.* 7. *c.* 23. Non indicauit Harmodium, & Ariſtogitonem tyrannicidas.

Tyrannicidium, ij, Tyranni cædes. {τυραννοκτονία. GALL. *Occiſion d'vn tyran, tuement de tyran.* ITAL. *Vccifione di vn tyranno.* GERM. Ein erſchlagung eines tyrannen. HISP. *Matança de tyrano.* ANGL. *The ſlaughter of a tyranne.*} Quint. *lib.* 7. *cap.* 4. Tyrannicidium eſt occidere tyrannum

[Tyrannopolita, ciuis tyranni. Sidon.]

Tyres, τύρης, fluuius eſt Scythiæ, ſecundus ab Iſtro, teſte Herodoto *lib.* 4. Idem prorſus cum eo, qui à Ptolemæo Tyras, à Plinio Tyra appellatur. Huius fluuij ripas olim accolebant populi Græci, qui à fluuij nomine Tyritæ dicebantur, teſte Herodoto *loco iam citato.*

Tyriamethyſtus, τυριαμέθυστος, Amethyſti color, Tyria rurſus purpura inebriatus. Plin. *lib.* 9. *cap.* 41. Non eſt ſatis abſtuliſſe gemmæ nomen amethyſtum: rurſum abſolutus inebriatur Tyrio, vt ſit ex vtroque nomen improbum Tyriamethyſtus, ſimúlque luxuria duplex, ex Plin *lib.* 9 *cap.* 41.

Tyrianthinus, a, um, τυριάνθινος, vox eſt ex Tyrio & ianthino compoſita, colorem ſignificans, qui reſultat ex ianthino, hoc eſt, violaceo, rurſus Tyria purpura inebriato.

Tyrianthinæ, dicuntur veſtes colore huiuſmodi infectæ. Martialis *lib.* 1.

Sic interpoſito vilis contaminat vncto
Vrbica Lingonicus tyrianthina bardocucullus.

Tyridates, ſeu potiùs Tiridates τιριδάτης, Vologeſis Parthorum regis frater, qui Neronis principatu Romam venit, & Regni Armeniæ diadema ab eo accepit. Vide Tacitum *Annal. lib.* 6. & 7. & Sueton. *in Neron. cap.* 13.

Tyrinthia, vel Tyrins, aut Tyrius, ciuitas Argis vicina, in qua nutritus eſt Hercules, qui inde Tyrinthius dictus eſt. Virg. 7. *Æneid.* vt notat Seruius,

——poſtquam Laurentia victor,
Geryone extincto, Tyrinthius attigit arua,
Tyrrhenóque boues in flumine lauit Iberus.

¶ Tyrinthia Alcmene, Amphytrion fuerit, quum te Tyrinthia cepit.

Tyritace, tyritaces, τυριτάκη, vrbs eſt Colchorum ad Phaſidis ripas, teſte Plin. *lib.* 6. *cap.* 4.

Tyro, nis. Nouus miles, & fortis ad militiam exercendam. {τίρων, ἀπαλόνεος. GALL. *Aprenti, nouueau ſoldat, bacuelier aux armes.* ITAL. *Tirone, ſoldato nuouo.* GERM. Ein newer oder junger kriegsman ſo man erſt anfürt. HISP. *Nouicio en la guerra y armas, biſoño.* ANGL. *Apprentiſe, or young man of warre.*} Cicer. 2. *Tuſculan.* Ætas tyronum plerunque melior: ſed ferre laborem, contemnere vulnus, conſuetudo docet. Liu. 10. *bell. Macedon.* Veteribus militibus tyrones immiſcebantur. Senec. *cap.* 3. *de conſol. ad Heluiam matrem*, Tyrones faucij vociferantur, veterani contrà. ¶ Per tranſlationem Tyrones generaliter appellamus, qui prima in arte aliqua ponunt rudimenta. πρωτοπειρεῖς. vnde pro rudi adhuc & nouitio gladiatore poſuit Suetonius *in Cæſare*, Tyrones neque in ludo, neque per laniſtas. Sic adoleſcentes quandoque togam ſumebant, & barbam ponebant, eloquentiamque in foro auſpicabantur, Tyrones dicebantur, & illa prima actio, tyrocinium. Idem ait Ouid. 3. *Faſt.* Senec. *lib.* 3. *declam.* Ille in foro primùm dicturus, tyro dictus eſt. Sueton. *in Neron. cap.* 7. Deductus in forum tyro, populo congiarium, militi donatiuum propoſuit, indicta decurſione. ¶ Sunt qui ſcribant Tiro per i noſtrum, & meliùs fortaſſis. Arbitror enim Græcam dictionem non eſſe.

Tyrunculus, dimin. Pro iuuenculo, qui prima in arte aliqua cœpit ponere rudimenta. {πρωτοπειρής, νεοσύλλεκτος. GALL. *Ieune apprenti.* ITAL. *[illegible] che ſi ammaeſtra, diſcepolo.* GERM. Ein lehrjüngling. HISP. *Nouicio, diſcipulo* ANGL. *A litle young man of warre or apprentiſe.*} Plin. iun. *in Epiſt.* Quod me, quamuis tyrunculum incitanis ad emendum, hoc eſt, rudem, & nondum ſatis exercitatum in cognitione ſignorum. Iuuen. *Satyr.* 11.

——————nec latus Afra
Nouit auis noſter tyrunculus.

Tyruncula, fœmininum, quo Colum. vſus eſt pro cane adoleſcentiore, in educandis catulis parum adhuc exercitata. Quoniam (inquit *lib.* 2. *cap.* 7.) tyruncula nec rectè nutrit, & educatio totius habitus aufert incrementum.

Tyrocinium, ij. Prima artis alicuius rudimenta. {πρωτοπειρία, ἡ μάθησις, ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιδείξεως. GALL. *Aprentiſſage.* ITAL. *Eſſo imparare, capo di opera.* GERM. Ein erſter anfang/das erſt verſuchſtuck. HISP. *Aquella nouedad, capo de obra.* ANGL. *Prentiſſhippe.*} Suet. *in Tiber. c.* 54. Neronem & Druſum patribus commendauit, diémque vtriuſque Tyrocinij congiario plebi dato celebrauit. Tyroncinij autem die adoleſcentuli togam puram ſumebant. Tyrocinium nauium dixit Plin. *lib.* 27. *cap.* 7. per metaphoram, quum primùm mari committuntur, & veluti in Neptuni militiam conſcribuntur. Seneca, Prouocata tyrocinijs Ciceronis Syllana potentia. (in cauſſâ Roſcij.)

Tyro, ſiue Tiro, nomen liberti Ciceronis, in omni litterarum genere exercitatiſſimi, ad quem extant multæ Ciceronis epiſtolæ.

Tyronianus, a, um, ſiue Tironianus, poſſeſſiuum à Tyrone Ciceronis liberto formatum. Gellius *lib.* 1. *cap.* 7. In oratione Ciceronis quinta in Verrem, libro ſpectatæ fidei, Tyroniana cura, atque diſciplina facto.

Tyro, τυρώ, virguncula fuit Theſſala Salmonei filia, ex qua Neptunus Neleum & Peliam ſuſcepit. Propert. *lib.* 7. Vobiſcum eſt Iope, vobiſcum candida Tyro, &c.

Tyrocneſtis, {τυροκνῆστις. GALL. *Vne gratuiſe.* ITAL. *Grattarola*, alibi *grattugia.* GERM. Ein reibeiſen. HISP. *El rallo.* ANGL. *A gratter.*} Inſtrumentum culinarium, quo foraminato caſeus diſteritur minutatim.

Tyros, ſiue Tyrus. {צור *tſor.* τύρος.} vulgò, *Puerto de Sur.* Vrbs Phœnices olim celeberrima, vna ex iis quæ Tripolim efficiunt, olim inſula, ſed Alexandri operibus continenti coniuncta. Tyrus (inquit Plin. *lib.* 5. *cap.* 19.) quondam inſula prælato mari ſeptingentis paſſibus diuiſa: nunc verò Alexandri eam oppugnantis operibus continens. Olim portu clara, vrbibus genitis Lepti, Vtica, & illa Romani imperij æmula terrarum orbis auida, Carthagine, etiam Gadibus extra orbem conditis. Nunc omnis eius nobilitas conchylio, & purpura conſtat. Olim Sarra fuit nuncupata, vt ait Gell. *lib.* 14. *c.* 6. Vnde Sarranum oſtrum pro purpura Tyria dicimus.

Tyrius, a, um, adiectiuum, τύριος. Virg. 1. *Æneid.*

Vrbs antiqua fuit, Tyrij tenuêre coloni.

Tibullus,

Quid Tyrio recubare toro?

Idem *lib.* 4.

——Tyrio ſub tegmine veſtem
Induerat.

Idem Sueton. *in Neron. cap.* 32. Et cùm interdixiſſet vſum amethyſtini ac Tyrij coloris, &c. Et quoniam in hac vrbe laudatiſſima tingebatur purpura, factum eſt, vt Tyrium dicamus pro purpureo. Ouid. 2. *de Arte*,

Siue erit in Tyriis, Tyrios laudabis amictus.

¶ Tyria maria, prouerbio dicebatur, de re admodum tumultuoſa, periculique plena. Feſtus putat inde natum eſſe prouerbium, quod Pœni Tyro oriundi, adeò potentes in mari fuerint, vt omnia maria infeſtantes, nauigationem redderent periculoſam. Vnde Tyria maria excitare, prouerbialiter dicitur pro eo quod eſt, Ingentes tumultus commouere. Vide Adag. Eraſmi.

Tyrotarichus, τυροτάριχος, genus opſonij, ex caſeo, ſalſamentiſque confecti, τυρὸς enim caſeus eſt, τάριχος ſalſamentum. Cic. *ad Pætum lib.* 9. Tu verò (volo enim abſtergere animi tui metum) ad tyrotarichum antiquum redi. Et *ad Atticum lib.* 4. Multa in epiſtola tua delectarunt, ſed nil magis quàm patina tyrotarichi.

Tyrrhenos, τυῤῥηνοὺς, Romani Hetruſcos appellant, atque Tuſcos, hoc eſt, quicquid eſt populorum in Italia, inter Macram & Tyberim fluuios. Græci vero hoc eos nomine nominarunt à Tyrrheno Atyos filio, qui è Lydia colonos in hanc regionem deduxit. Atys enim ex prognatis Herculis, & Omphales vnus, quum ſterilitate ac fame populum ſuum emittere cogeretur, è duobus filiis, ſorte tacta, Lydum quidem regni ſucceſſorem tenuit: Tyrrhenum autem cum bona populi parte ad quærendas nouas ſedes emiſit: qui quum poſt longos errores in inferi maris ora ſedes fixiſſet, totum eum tractum de ſe Tyrrheniam, & mare ipſum Tyrrhenum appellauit. Virg. *lib.* 7.

Primus init bellum Tyrrhenis aſper ab oris
Contemptor diuûm Mezentius, &c.

¶ Tyrrhenum mare, τυῤῥηνὴ θάλασσα Stephano, Mare inferum eſt: ita dictum quòd Tyrrheniam, hoc eſt, Tuſciam alluat: vnde & Tuſcum dicitur. Vel à Tyrrhenis nautis, qui ſe in hoc mare præcipitauerunt. Nanque hoc habet fabula, Dormientem in littore Liberum patrem adhuc puerum nautas abſtuliſſe Tyrrhenos: qui quum eſſet experrectus in naui, quò duceretur interrogauit? reſponderunt illi, Quò vellet. Liber ait, ad Naxum inſulam ſibi ſacratam. Sed quum aliò vela deflecterent, iratum numen tigres ſibi ſacratas viſibus eorum obiecit: quo terrore ſe illi in fluctus dedêre præcipites. Hæc Seruius in illud Virg. 1. *Æneid.*

Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor.

Tyrrheus, i, τυῤῥεὺς, Latini regis armentarius: cuius ceruus manſuetus ab Aſcanij comitibus occiſus, primam belli cauſam præbuit inter Troianos & Latinos.

Tyrrhides, patronymicum. τυῤῥείδης. Virg. 7. *Æneid.*

Ceruus erat forma præſtanti & cornibus ingens,
Tyrrhidæ pueri quem matris ab vbere raptum
Nutribant, Tyrrheúſque pater, cui regia parent
Armenta, & latè cuſtodia credita campi.

Tyrſis, τύρσις, Græcis ſignificat ambitum murorum ἀπὸ τῶν τυῤῥηνῶν, hoc eſt, è Tyrrhenis inuentoribus appellatione deducta.

Tyrtæus, τυρταῖος, Archimbroti filius, Poeta Athenienſis fuit, aut (vt alij malunt) Mileſius, elegiarum ſcriptor, & tibicen egregius, quem Lacedæmonij oraculo moniti vt peregrinum ducem ſibi adſciſcerent,

rent, aduerſùs Meſſenios pugnaturi, ſibi præfecerunt. Quo in prælio Tyrtæus carminibus ſuis tibiæque modulis ita animos eorum inflammauit, vt Athenienſes inſignem illam victoriam quam eo die adepti ſunt, Tyrtæo acceptam referrent. De hoc Plato *in libris de leg.* O diuine poëta Tyrtæe, inquit, ſapiens certè ac bonus nobis eſſe videris, quia excellentibus eos extuliſti laudibus qui in bello excelluerunt.

Tyrus, (vt inquit Iuſtinus *lib.* 18.) fuit nomen proprium patris Didonis qui ab aliis Belus vocatus eſt.

Tyrus, Phœniciæ vrbs celeberrima, olim Orbis emporium.

Tyrius, a, um, ad Tyros pertinens: purpureus, quia ibi purpura celebris.

Tyſaphernes, ſiue potiùs Tiſſaphernes, *Τισσαφέρνης*, Suid. Perſarum Satrapa fuit, qui Cyrum minorem apud Artaxerxem fratrem criminando, cauſa extitit eius belli, quod poſtea inter fratres emerſit. Occiſus tandem fuit eiuſdem Artaxerxis iuſſu, quod in Aſia rem gerens aduerſùs Ageſilaum omnia proditione agere videretur. Vide Xenophontem rerum Græcarum *lib.* 4. & de Cyri minoris expeditione *lib.* 1.

Tyſias, ſiue potiùs Tiſias, *Τισίας*, Rhetor fuit Siculus qui poſt Coracem dicendi præcepta condidit. Autor Cic. 1. *de Inuent.*

Tyrtygias, *Τυρτυγίας*, Latro fuit & plagiarius in Arcadia, qui res alienas quas furto abſtulerat, venditabat: eóque quæſtu diues factus eſt: Zenodotus apud Eraſmum *in Chiliadibus*.

‖Tyuphadus. legib. VViſigoth. *l.* 4. *t.* 4. 6. Videtur eſſe nobilis, aut militiæ legatus, locum tenens, qui Gallicè *Lieutenant*.‖

T Z

Tz in Latinorum & Græcorum libris, æui poſterioris, vſurpatur in dictionibus nonnullis ſcribendis, ſiue in ſua corrupta lingua, ſiue in peregrinis. nonnunquam autem pro tz eſt ſimpliciter z, etiam molliùs S. Vſurpant pro C ſibilo, vt *τζίνερα* cinis: *τζίρος* ceſtus: pro K, vt *τζίχλα* turdus pro *κίχλα*. pro ch, vt *τζάμβρα* pro GALL. *Chambre*, camera. pro ſch, *τζίτζιρος* nodus, ex *ſchiré, deſchiré*, GALL. Etiam pro S, vt *τζιτζιλιανὸς*, *Siciliano* ITAL. i. Siculus: pro ſpiritu aſpero, vt *τζάγκος* pro *ἄγκος*. & pro g ſibilo, vt *τζῦμος* pro *gioſtra*.

‖Tzacon. Tzacones (*τζάκωνες*) erant ex ſtationariis haſtati, geſtabant cucullones & clibania cœrulea, quæ in tergo ac pectore habebant leones albos contra ſe erectos.

Tzanga, calceamentum regale.

Tzangarius, qui tſangas parat.

Tzangrus, *τζάγγρος*, arcus.

Tzannus, ſtultus, morio. Euſth.

Tzauſius, *τζαοῦσος*, ſtipator, ſatelles Turcicus. *Chiam.* L. g b.

Tzurichoagius, exſibilator ſacrorum. L. g. b.

Tzuſtria, ludi equeſtris genus.

Tzycaniſterium, *τζυκανιστήριον*, locus vbi ludebant pilâ; quod eſt *τζυκανίζειν*.‖

NOTÆ ANTIQVORVM.

T. Titus, Titius, Tullius. nomini militis appoſitum, ipſum in bello ſuperſtitem eſſe ſignabat, Θ verò mortuum.

T. A. Titus Annius, tutore authore, tutoris authoritate. TABVL. tabulas. TAR. Tarquinius.

TB. Tribunus. TB. CL. Tiberius Claudius. TB. CS. Tiberius Cæſar. T. B. vel TP. B. tempus bonum.

T. C. teſtamento cauetur.

TER. Terentius.

T. F. Titi filius, Titus Flauius. T. F. I. teſtamento fieri iuſſit. T. FL. Titius Flauius.

THR. Thrax.

T. I. A. P. V. V. tento iudicem, arbitriumve poſtulo, vti des. TI. vel TIB. Tiberius. TIB. D. F. M. AD. tibi dulci filio meo adoptato.

T. L. Titus Liuius, Titi libertus. T. LEG. III. Tribunus legionis tertiæ.

TM. terminus, thermæ. TM. DD. terminum dedicauit, thermæ dedicatæ. TM. P. terminus poſitus. T. M. R. timens maiorem ruinam.

T. P. titulum poſuit.

TRAI. Traianus. TR. CEL. Tribum Celerum. TR. Æ. Tribuni ærarij. TRANS AM. trans amnem. TRANS PAD. trans Padum, trans padana. TRIB. POT. vel POTEST. vel TRIBVNIC. tribunitia poteſtate. TRIVMPH. triumphator. TR. LEG. II. Tribunus legionis ſecundæ. TR. M. vel MIL. vel MILIT. tribunus militum. TR. POT. PT. vel TRIB. POT. Tribunitiâ poteſtate. TR. V. CAP. Triumuiri Capitales. TR. V. MON. Trium viri monetales.

T. S. F. I. teſtamento ſibi fieri iuſſit, vel teſtamento ſuo.

TT. QST. Titus Quintus.

T. V. vel TVTVL. titulo vſus. TVL. Tullius. TVL. H. Tullius Hoſtilius. TVL. tutela.

V

V LITERA vocalis eſt, quæ ſæpè in conſonantem tranſit: & modò vim ſimplicis habet: vt apud Virg.

Quum tales animos iuuenum,
& tam certa tuliſtis
Pectora.

Modò duplicis, vt *Cupiui, cupiuerunt*: in quibus i, ante conſonantem u poſita, producitur, & eadem ſubtracta corripitur. ¶ Aliquando u conſonans per diæreſin ratione carminis in vocalem correptam mutatur. Horat. *in Epod.*

Niuéſque deducunt Iouem,
Nunc mare, nunc ſyluæ.

¶ Interdum à vocali tranſit in conſonantem: vt *Nauta, nauita: Gaudeo, gauiſus.* Quandoque amittit vim literæ, quum ſubditur poſt q aut g: vt *Aliquis, Sanguis.* Idem fit antecedente ſ: vt *Suauis, ſuetus.* Tranſit quandoque per deriuationes in a, vt *Veredus, veredarius*: in e, vt *Pondus ponderis*. *Deierat*, pro deiurat. Contra antiqui *Auger*, pro augur dicebant. Similiter in gerundiis, quæ a tertia coniugatione naſcuntur, loco e ſcriptitarunt u: vt *Faciundum* pro faciendum. ¶ In compoſitione etiam u ſæpè mutatur in i correptam: vt *Cornu, corniger: Arcus, arcitenens: Fatum, fatidicus: Aurum, aurifex: Lucius, Lucifer: Fluctus, Fluctiuagus. Magnus, magnificus. Opus, opifex.* Scribebant etiam antiqui *Carnufex* pro carnifex, & *Lubens* pro libens. *Peſſumus* pro peſſimus: quorum innumera occurrunt exempla apud Comicos. ‖¶ V. pro b, apud antiquos poſitum, in verbis, *Placauile, venemerentis, incomparauili, Vrainas, Danuuius, deuitus*, &c. In Pandectis Florentinis legimus *vouem*, pro bouem, in l. 1. §. 1. de abige. *mouiles*, in l. 25. cum qui ædes. §. vlt. de vſurp. *Venignior*, in l. 14. per ſeruum. §. 1. de vſu & habit. *vone*, in l. 27. ſi pendentes, in fin. de vſufr. *praſtauitur*, in l. 59. in ſententiis § vlt de re iud. *Viuus*, in l. 17. ſiquando, in pr. ſi ſer. vind. ¶ V, pro o, & contrà o, pro u, ſcripſerunt. Quintilian. lib. 1. 5. *Quid o, atque u, permutata inuicem? vt Hecoba, & notrix, Culchides, & Pulixena, ſcriberentur?* ¶ V, pro œ, poſuerunt: vt *muri*, pro mœri. ¶ V, aliquando geminatum, *fuu*. pro fui: *pluuit*, pro pluit, &c. ¶ Item V, pro y, antiquis ſcriptum inuenitur, qui Græcas ex Romano ſermone litteras exſtirpari prorſum voluerunt: vt *Sulla* pro Sylla, *Sullanus*, pro Syllanus.‖

V A

‖Vabrincum, *Vabres*, V. E. Vabrenſis, vel Vabrincenſis, ſub A. Bituricenſi.‖

Vacamana, oppidum Hiſpaniæ Bæticæ, in conuentu Hiſpalenſi apud Plin. *lib.* 3. *cap.* 1.

Vacanter, vide *Vaco*.

Vaca, Numidiæ oppidum mediterraneum, emporium totius regionis maximè celebratum, quod Metellus Iugurthæ ademptum præſidio firmauit Autor Saluſt. *in Iugurth.* ¶ Eſt item Vaca apud Ptolemæum *lib.* 4. *c.* 21. Luſitaniæ fluuius, inter Mondam & Durium, in occidentalem influens Oceanum. Ptolemæus Vacuum appellat, Strabo Vacuam.

VACCA, per duplex c, Bos fœmina. {פרה עגלה *Heglah* פרה *parah.* βοῦς, ἡ. GALL. *Vache.* ITAL. *Vacca, madre del bue.* GERM. Ein kuh. HISP. *La vaca.* ANGL. *A cowe.*} Cic. *de nat. deor.* Cur non geſtiret taurus equæ contrectatione, equus vaccæ? Varr. 2. *de re ruſt. c.* 5. Diſcernuntur in prima vitulus & vitula, in ſecunda, iuuencus & iuuenca: in tertia & quarta, taurus & vacca. Virg. 4. *Æneid.*

Ipſa tenens dextra pateram pulcherrima Dido
Candentis vaccæ media inter cornua fundit.

Ouid. 2. *de Arte.*

Cynthius Admeti vaccas paviſſe per altus
Fertur, & in parua delituiſſe caſa.

Virg. 6. *Æneid.*

——ſterilémque tibi Proſerpina vaccam.

Vacca quæ ſterilis eſt, Varroni Taura appellatur.

VACCULA, diminutiuum. {*Βοΐδιον.* GALL. *Vachette.* ITAL. *Vacchetta.* GERM. Ein kühle kleine kuh. HISP. *Pequeña vaca.* ANGL. *A litle cowe.*} Virg.

Vaccula nonnunquam ſecreta cubilia captans.

VACCINUS, a, um, quod eſt ex vacca. {*Βόειος.* GALL. *De vache.* ITAL. *Vaccino, di vacca.* GERM. Kühin von einer kuh. HISP. *Coſa de vaca.* ANGL. *Of a cowe.*} Plin. *lib.* 24. *cap.* 3. Cortex illinitur decoctus lacte vaccino, ſerpentis plagæ.

Vaccæi, populi mediterranei citerioris Hiſpaniæ, Duria amne ab Aſturibus ſecreti, *Οὐακκαῖοι.* Ptol. Autor Plin. *lib.* 4. *c.* 20.

‖Vaccaria, herba agreſtis, quam vaccæ libenter comedunt. H. P.‖

Vaccus, Fundanorum dux fuit, qui in Priuernati bello à L. Papyrio captus, rebellionis ſuæ pœnas dedit. Cicer. *pro domo ſua*, In Vacci pratis domus fuit M. Vacci, quæ publicata eſt & euerſa, vt illius facinus memoria & nomine locis notaretur.

Vacefacio, id eſt, vacuefacio, vacuum facio. Vaceſio, vacuus fio. Lucr.

Hoc vbi inaniter ſpatium multiſque vaceſit
In medio locus, al. *vaceſcit.*

‖Vaceſio, vacuus efficior. Lucr.‖

VACERRA, æ, palus vel ſtipes humi defixus ad caſtra munienda vel hortos claudendos. {יתד *iathed* מוט *mot.* *σκόλοψ*, *πάσσαλος*, *σταυρός*. GALL. *Vne cloiſon en façon de treillis.* ITAL. *Palo da ligare i caualli alla mangiatoia.* GERM. Ein pfal oder ſtaud. HISP. *Eſtaca para atacar beſtias ò otra coſa.* ANGL. *A ſtake to tie horſes vnto.*} Col. *lib.* 9. *cap.* 1. de viuariis claudendis loquens, Vbi verò neutrum patrifamiliæ conduxit, ratio poſtulat vacerris includi. Sic enim appellatur genus clathrorum, idque fabricatur ex robore, quercu, vel ſubere Et mox, Satis eſt vacerras inter octonos pedes defigere, ſeriiſque tranuerſis ita clathrare, ne ſpatiorum laxitas, quæ foraminibus interuenit, pecudi præbeat fugam. Et *paulò pòſt*, Nam & vacerris fabricandis ingens eſt in Gallia materiæ copia, & cætera in hanc rem feliciter ſuppetunt. ¶ Vacerram, inquit Feſtus, Ælius & alij complures aiunt eſſe ſtipitem, ad quem equi ſolebant

bant religari. Alij dicunt maledictum ſignificari hoc nomine acerbitatis magnæ, vt ſit vecors & veſanus.

‖Vacerroſus. Auguſt. pro lento vacerroſum dicebat. Suet. in eo, *cap. 67.* Ibi Caſaub. in voce *vacerroſus*, nihil Auguſti præter *vinnulus*. nam alij *Vacerroſum* dicebant.‖

Văcĭllo, as, are, Nuto, labo, fluctuo, titubo. {מָהַד *mahádh* מוט *mat.* ἀμφιβάλλομαι. Gall. *Vaciller, varier, branſler çà & là, & n'eſtre conſtant.* Ital. *Vacillare, non eſſer conſtante.* Germ. Schwancken/unbeſtendig ſein. Hisp. *Titubear ò bambanear.* Angl. *To wag or wauer, to moue vnconſtantly.*} Cic. *ad Atticum lib.* 12. Sed quòd ſcribis igniculum matutinum γεροντικόν, eſt memoria vacillare. Idem 1. *de nat. deor.* Sed & ille reprehenſus à multis eſt, nec vos exitum reperitis, totaque res vacillat & claudicat. Idem 3. *Officiorum*, Iuſtitia vacillat vel iacet potiùs. Vacillare item teſtis dicitur, qui in dicendo teſtimonio non ſatis ſibi conſtat, & modò negat quòd paulò antè affirmarat.

Văcĭllātĭo, nis, verbale. {מוט *mot.* ἀμφιβολία. Gall. *Vacillation, branſlement çà & là.* Ital. *Vacillamento, ſcorlamento.* Germ. Schwanckung/den gnappen. Hisp. *Obra de bambanear, y titubear.* Angl. *A wagging or wauering.*} Quint. *lib.* 11. *c. vlt.* Eſt & illa indecora in dextrum ac læuum latus vacillatio, alternis pedibus inſiſtentium.

Văcĭllāns, tis, participium. Cic. *Tironi lib.* 16. Accepi tuam epiſtolam vacillantibus literulis, id eſt, non rectè præ valetudine ſcriptis. Idem 3. *Philipp.* In Galliam mutilatum ducit exercitum, cum vna legione & ea vacillante.

Vāccĭnĭum, ij, Romanis dictus eſt flos purpurei coloris, teſte Dioſcoride, quem Græci vocant ὑάκινθον: quod etiam apertiſſimè teſtatur Seruius explicans illud Virg. 2. *Eclog.*

Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur.

Quo in loco nonnulli Seruium immeritò reprehendunt quòd vaccinium pro hyacintho acceptum Maroni affirmarit. Nec obſtat quòd Vacciniis nigrum colorem tribuat Virgilius, quum purpuream quoque violam, nigram vocare ſoleant autores præſertim ſi ſuſcioris purpuræ habeat colorem. Galli ſeruatis non obſcuris priſci nominis veſtigiis, *vaciet* appellant: herbam autem ipſam à quadam cepæ ſimilitudine, *cepam agreſtem.* Habet enim, Dioſcoride teſte, folia bulbi & radicem bulbaceam, caulem verò dodrantalem, minimo digito tenuiorem, comam procumbentem, incuruamque purpureorum florum plenam. Vaccinia in Italia aucupiis ſerebantur, in Gallia etiam tincturæ. Seruorum enim veſtibus purpureus coloris inducebatur, teſte Plin. *lib.* 16. *c.* 18. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Nec te purpureo velent vaccinia ſucco
Conueniens non eſt luctibus ille color.

Văco, as, Do operam. {שָׁקַד *ſchatadh.* σχολάζω. Gall. *Vaquer & entendre à quelque choſe.* Ital. *Dar opera.* Germ. Obligen/auff nemmen/auff etwas fleiß zuwenden. Hisp. *Dar obra à algo.* Angl. *To apply and giue his mynd to ſome thing, to haue leyſure.*} & conſtruitur cum datiuo: vt Vaco philoſophiæ. Cicer. 1. *de diuinat.* Ego verò, inquam, philoſophiæ Quinte ſemper vaco. Plin. *Epiſt.* 49. Solutus cæteris curis, huic vni vacabat. Vacare corpori, eſt curare corpus. Idem *Epiſt.* 9. Quod euenit mihi, poſtquam in Laurentino meo aut lego aliquid, aut ſcribo, aut etiam corpori vaco. Iungitur aliquando accuſatiuo cum præpoſitione *in.* Ouid. 3. *de Ponto Eleg.* 3.

In nullum mea mens grande vacabat opus.

¶ Interdum vacare ſignificat vacuum eſſe, & ſic ferè abſolutè ponitur. {ריק *beràk.* κενός εἶναι.} Plaut. *in Caſina*, Fac vacent ædes. Cæſar 1. *bell. Gall.* Id ea ratione maximè fecit, quòd noluit eum locum, vnde Heluetij diſceſſerant, vacare. Vacant agri, id eſt, nihil proferunt, non excoluntur. Idem 4. *bell. Gall.* Itaque vna ex parte à Sueuis circiter millia paſſuum ſexcenta agri vacare dicuntur. Senec. *cap.* 5. *de conſ. ad Polybium*, Mens vacans ab omni labe (id eſt, vacua.) Idem *c.* 16. *de conſol. ad Mart.* Vacantem locum explere (in locum mortui filij.) Suet. *in Aug. c.* 44. Facto decreto, vt quoties quid publicè ſpectandum eſſet, primus ſubſelliorum ordo vacaret ſenatoribus, (id eſt, paratus eſſet.) ¶ Interdum accipitur pro carere, idque ferè cum ablatiuo nulla præcedente præpoſitione. {חסר *chaſér.* ἀμοιρεῖν.} Cic. *lib.* 9. *Epiſt.* Vacare culpa magnum eſt ſolatium. Idem 1. *Epiſt.* Præſertim quum in quo accuſabat, culpa vacarem. Idem 1. *de natura deorum*, Cœleſtem ordinem, qui vacare mente putat, is ipſe mentis expers habendus eſt. Diomedes, Vaco ſcriptura militiæ. Item aliqua præcedente præpoſitione. Sen. *cap.* 2. *de tranq.* Nimis diu à plauſu & fragore aures vacauerunt. Cæſ. *lib.* 3. *de bell. ciu.* Vacabant ea loca à cuſtodibus. ¶ Pro abundare. Velleius, Cum priuato comitatu, quem ſemper illi vacare moris fuit, in vrbem rediit, &c. ¶ Interdum vacare eſt otioſum eſſe, nihil agere, vacuum eſſe, ceſſare, idque interdum abſolutè. {נִרְפֶּה *nirpéh.* σχολὴν ἄγειν.} Cic. *lib.* 12. *Epiſt.* Si ne tu quidem vacas, noli mihi moleſtiam exhibere. Idem *Attico*, Scribes aliquid, ſi vacabis. Nonnunquam cum ablatiuo præeunte præpoſitione a, vel ab. Plin. *Epiſt.* 51. Doctiſſimis ſermonibus dies tranſigebat, quum à ſcribendo vacaret, id eſt, quum à ſcribendo ſuperſederet. Cic *in Bruto*, Nullum tempus ei vacabat, aut à forenſi dictione, aut à ſcribendo, aut à cogitando. Idem *de nat. deor.* An dij ab omni oratione & adminiſtratione rerum vacent. Vacare animo, eſt curis ſolutum eſſe. Idem 1. *de diu.* Si vacas animo, neque habes aliquid quod huic ſermoni prætereuertendum putes. ¶ Vacat mihi, impersonaliter, id eſt, otium vel vacuum tempus eſt mihi τὸ σχολὴν ἔχειν. Aliquando tamen datiuus non exprimitur. Virg. 1. *Æneid.*

Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros,
Et vacat annales noſtrorum audire laborum.

Iuuen. *Satyr.* 1.

Si vacat & placidi rationem admittitis, edam.

id eſt, ſi otium eſt vobis. Quandoque ponitur pro curæ eſſe. Quintilian. *lib.* 12. *c.* 1. Et cui eſſe diſerto vacet. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.*

An magis infirmo non vacat eſſe mihi?

Ibid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Non vacat exiguis rebus adeſſe Ioui.

Vacare populo eſt operam populo dare & inſeruire. χειροποιεῖν. Aliter vacare populo, ſignificat liberum eſſe à populo popularique iudicio. In quem ſenſum Cicero videtur *lib.* 2. *Tuſculan. quæſt.* accipere, quum ait Amplitudo animi vna eſt omnium rerum pulcherrima, eóque pulchrior, ſi vacet populo, nec plauſum captans, ſe tantùm ipſa delectet.

Văcāns, qui otiatur. {נִרְפֶּה *nirpéh.* σχολάζων, σχολαῖος. Gall. *Qui eſt ſans affaires, qui ne fait rien.* Ital. *Chi ſta in otio, ſenza lauorare.* Germ. Müſſig. Hisp. *Ocioſo.* Angl. *That is idle, or at leyſure.*} Cælius *ad Cicer. lib.* 8. Hoc mihi certum ac iucundiſſimum vacanti negotium erat, tecum id otij tempus conſumere. Ouid. 9. *Metam.*

Nec petiit verámque animúmque vacantem.

Vacans mulier, pro vidua dicitur *in l.* 5. *de vi publica.* Qui vacantem mulierem rapuit, vel nuptam, vltimo ſupplicio punitur. ‖¶ Vacans Epiſcopus, non habens Epiſcopatum. Buleng‖

Văcāntĕr, aduerbium, Sine cauſa, fruſtra, ſuperfluè. {[illegible] Gall. *Auec grand loiſir, inutilement.* Ital. *Con grande otio, inutilmente.* Germ. Vnnützlich/müſſigklich. Hisp. *Ocioſo y deſaprouechadamente.* Angl. *With great leyſure, in vaine.*} Gell. *lib.* 17. *cap.* 10. Vacanter hoc cumulauit & inaniter.

Văcātĭo, nis, verbale, Ceſſatio, immunitas, feriæ. {רִפְיוֹן *riphjón* שְׁבִיתָה *ſcebîtah.* σχολή. Gall. *Vacation, diſpenſe, immunité, exemption.* Ital. *Ceſſamento, immunità, eſſentione.* Germ. Auffhörung/muß/ſtillſtand. Hisp. *Vacacion, obra de vacar.* Angl. *Leyſure, ceaſing from work.*} Cæſ. 6. *bell. Gall.* Militiæ vacationem, omniúmque rerum habent immunitatem. Habere vacationem, id eſt, ceſſare, intermittere. Idem 4. *Academ.* Sed quum Sacerdotes deorum vacationem habeant, quanto æquius, &c. Dare vacationem, id eſt, ceſſationem vel immunitatem alicui permittere. Cic. 6. *Verr.* Vacatio data eſt ab illo, &c. Senec. *cap.* 2. *de conſol. ad Heluiam*: Nullam tibi fortuna vacationem dedit à grauiſſimis luctibus. Galli dicunt *Relaſcher autem.*

Vacīuus, a, um, idem quod vacuus. Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Fac ſis vaciuas ædes aurium. & *in Caſina*, Vbi bene vaciuas ædes feciſti mihi, &c.

Vaciuitas, atis, pro vacuitate & inanitate. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Ita tibi vaciuitate venio laſſis (aliàs *laxis*) lactibus. Hic autem per lactes laſſas, ſiue, vt Nonius legit, laxas, intellige inteſtina inania, non plena.

Văcŭus, a, um, Inanis, nihil continens, expers, exhauſtus, nudus, ieiunus, liber. {רֵק *rek.* κενός, διάκενος, λαγαρός. Gall. *Vuide.* Ital. *Vuoto, vacuo.* Germ. Lär. Hisp. *Vazio.* Angl. *Emptie, voyde.*} Cic. *de Vniuerſitate*, Nihil igne vacuum videri poteſt. Cic. *in Catil.* Quid quòd aduentu tuo ſubſellia iſta vacua facta ſunt? Et *paulò antè*, Quum morte ſuperioris vxoris nouis nuptiis domum vacuam feciſſes. Plaut. *Amphitr.* Vacuus mihi venter crepitat. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

At ſi, quod mallem, vacuus fortaſſe fuiſſes (à negotiis, ſup.)

Idem 4. *Faſt.*

Crimine nox vacua eſt, (id eſt, caret hac culpa.)

Idem *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.*

——Vacuos ſecedere in hortos.

Senec. *c.* 13. *de conſol. ad Mart.* Vacuum Pauli currum (id eſt, ſine filiis.) ¶ Vacuæ aures & eruditæ ſunt, quibus opponitur occupatus, Quintil. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Atque vtinam reuoces animum paulìſper ab ira,
Et vacuo iubeas hinc tibi pauca legi.

Quintil. Vacua cauſarum conuitiis implent. ¶ Aliquando item vacuum accipimus pro vaſto & ſpatioſo. {רַחַב *rachab.*} Virg. 3. *Georg.*

Saltibus in vacuis paſcant & plena ſecundùm Flumina.

Idem 7. *Æneid.*

Quem pueri magno in gyro vacua atria circum
Intenti ludo exercent.

Sic enim aerem vacuum eſſe dicimus, ſiue propter inſignem vaſtitatem, qua terram & mare multis partibus exuperat: ſiue quòd in eo nullum conſpiciatur corpus. Idem 3. *Georg.*

——iámque elati ſublime videntur
Aëra per vacuum ferri atque aſſurgere in auras.

Quo in loco Virgilius Lucretium videtur imitatus, qui inane neutro genere pro aëre poſuit, Longum, inquiens, per inane reſoluit. ¶ Vacua pecunia dicitur, quæ eſt otioſa, nullam pariens vſuram. *l.* 28. *D. depoſiti.* ¶ Vacuus animus, ocioſus, nullis curis, nullis negotiis irretitus. {נִרְפֶּה *nirpéh.*} Cic. *de claris Orat.* Nunc verò, inquit, ſi es animo vacuo, expone nobis quod quærimus. ¶ Vacuos habere dies, id eſt, nullis rebus dedicatos. Vacuus equus, qui ſine ſeſſore eſt. Liu. 7. *bell. Punic.* Vacuus paulò pòſt equus, errans per vrbem cognitus, &c. Vacuum remum trahere, eſt remum inutiliter, in caſſum, fruſtrà trahere. ¶ Iungitur aliquando genitiuo. Plaut. *in Bacchid.* Valens, afflictat me iam vacuum virum, id eſt, inualidum. Terent. *in Heaut.* Vacuum tempus ne quod dem mihi laboris. ¶ Aliquando ablatiuo ſine præpoſitione. Cic. 2. *de finib.* Quum vacuis curis etiam quid in cælo, ſcire auemus. ¶ Aliquando cum præpoſitione. Idem *ad Attic.* Sin eris ab iſto periculo vacuus, &c. ¶ Vacui ab omni ſumptu, Expertes, ſoluti ac liberi. Idem 2. *Verr.* Verùm vt opinio mea fert, his quidem temporibus in omni orbe terrarum, vacui, expertes, ſoluti ac liberi fuerunt ab omni ſumptu, moleſtia, munere. ‖¶ Vacuo vtero mulier, quæ prægnans non eſt. Vlp. *l.* 30. *tit.* 30. *D. lib.* 29.‖ Venire in vacuum, Succedere in locum alicuius. Horat. 2. *Serm. Satyr* 5.

——& ſi quis caſus puerum egerit Orco,
In vacuum venias.

¶ Vacuiſſimus. Ouid. 3. *de Ponto.*

Nec verſus iubeo, dum ſis vacuiſſima quæras
Corporis ad cultum vix vacat illa ſui.

Văcŭĭtās, atis, Inanitas, abſentia, priuatio. {רִיק *rik* חֹסֶר *chóſer.* κενότης. Gall. *Vuidange, vuideté.* Ital. *Eſſo eſſer vuoto.* Germ. Lärꝛ/entledigung. Hisp. *Vaziedad* Angl. *Emptineſſe, voydneſſe.*} Cic. 1. *de Offic.* Adhibenda eſt vacuitas ab angoribus. Idem 5. *Tuſc.* Securitatem autem nunc appello vacuitatem ægritudinis, in qua vita beata poſita eſt.

Văcŭo, as, Vacuum facio, vacuum reddo, euacuo. {הֵרִיק *herîk.* κενόω. Gall. *Vuider.* Ital. *Vuotare.* Germ. Lären. Hisp. *Vaziar lo que eſta lleno.* Angl. *To make emptie or voyde.*} Mart. *lib.* 11.

Si redeant veteres ingentia nomina partes,
Elyſium liceat ſi vacuare nemus.

Col. *lib.* 3. *c.* 13. Opus eſt autem perito, ac vigilante exactore, qui ſipam erigi iubeat, ſulcúmque euacuari.

Văcŭĕfăcio, idem quod vacuo. κενόω. Macrob. *Saturn. lib. 1. c. 2.* A prætextato veniam poſtulando mihi in cœna vacuefeciſti locum.

Vacorium, οὐάκοριον, vrbs Norici apud Ptol. *lib. 2. c. 14.*

Văcūnă, à vacando dicta, eſt dea, quæ præeſſe vacantibus & otioſis putabatur. {Ein göttin der müſſiggängern.} cui, quum agricolæ à laboribus ruris vacarent, vt poſt perceptos fructus requieſcerent, per hyemem vota ſoluebant, & ſacrificabant. Ouid. *6. Faſt.*

Nam quoque quum fiunt antiquæ ſacra Vacunæ,
Ante Vacunales ſtántque ſedéntque focos.

Hæc in agro Reatino inſignia habebat nemora, quorum meminit Plin. *lib. 3. cap. 12.*

Vădĭmōnĭs, lacus in Vmbria eſt, non procul ab Ameria, opacam habens ſyluam ſibi innatantem, quæ nunquam die ac noctu eodem viſitur loco. Autor Plin. *lib. 2. cap. 95.* ¶ Huius item lacus meminit Plin. iun. *in Epiſt.* Exegerat (inquit) ſocer meus, vt Amerina ſua prædia inſpicerem. hæc perambulanti mihi oſtenditur ſubiacens lacus nomine Vadimonis.

Văs, dis, Ab antiquis dictus eſt ſponſor in cauſa tam pecuniaria, quàm capitali. {ערב *Ereb.* ἐγγυητὴς, ἐγγυος. GAL. *Pleige.* ITAL. *Sicurta.* GERM. Ein bürg in einem handel ſo leib vnd leben betrifft. HISP. *Fiador de la perſona.* ANGL. *A pledge or ſurettie.*} Vide in dictione *Vas.*

|Vadius, fideiuſſor. Flodoard.

Vadium, pignus, vadimonium, fideiuſſio.|

Vădĭmōnĭum, ij, eſt ſponſio quædam ſiſtendi comparendique in iudicio ad diem præſtitutam, per ſe, vel per aduocatos, quod deſerere non licet. {תערובה *taharubah* ערבון *Erabôn.* ἐγγύη, ὁμολογία, ἐγγύησις. GALL. *Promeſſe & obligation de comparoir en iuſtice.* ITAL. *Obligo di comparire in giudicio.* GERM. Ein gelobung oder verbürgung zum rechten auff ein beſtimpten tag zuerſcheinen. HISP. *Fiança de la perſona.* ANGL. *A promiſe or bande to appeare at the tyme appoynted, a mainpriſe.*} Plaut. *Curcul. ſc. 3. a. 1.* Vbi tu es, qui me conuadatus es Veneris vadimoniis, Vbi tu quæ me libello Venerio citaſti, Ecce me. Seneca, Vadimonium promittimus, & tamen deſerimus, ἐγγυώμεθα. Cic. *pro Quintio,* Ad vadimonium non venit: qui tibi præſtò ſemper fuit? Et *paulò pòſt,* Non dubitauit, inquit, quum vadimonium deſertum eſſet, bona proſcribere. ¶ Vadimonium deſerere, & vadimonium ſiſtere opponuntur: ſiſtere enim eſt in iudicio comparere ſéque præſentem exhibere ad ſtatutam diem. Cato apud Gellium *c. 14. lib. 2.* Quid ſi vadimonium obuoluto capite ſtitiſſes. Et *paulò pòſt,* Quoniam ſiſteretur vadimonium, non ſtaretur, &c. Idem Gellius, Vadimonium promittere in diem locúmque, & ſiſtere ſe, & vadari, quid ſit docet *c. 1. lib. 7.* Vadimonium promittere eſt promittere comparere in iudicio ad diem præſtitutam, per ſe vel per aduocatum. Cic. *5. Verr.* Statuit iſte, vt arator decumano, quò vellet decumanus, vadimonium promitteret. Vadimonium conſtituere, eſt *diem aſſignare,* vt loquuntur, quo quis in iudicio comparere debeat. Idem *de Senectute,* Omnia quæ curant meminerunt, vadimonia conſtituta, qui ſibi, cui ipſi debeant. Vadimonium deſerere, eſt non comparere in iudicio ad diem præſtitutam. Plin. *in Præfatione Naturalis hiſtoriæ,* Inſcriptiones, inquit, propter quas vadimonium deſeri, id eſt, inſcriptiones librorum tam ampla & magnifica pollicentes, vt propter eorum librorum aut lectionem, aut recitationem vadimonium deſeri poſſit. Differre vadimonium, eſt differre diem contentionis, quo reus in iudicio comparere promiſerat. Plin. *lib. 7. cap. 53.* Bedius Iudex quum vadimonium differri iubet. Vadimonium miſſum facere, eſt vadimonij obligationem remittere, condonaréque. Cicer. *pro Quintio,* Qui quo tempore primùm male agere cœpit, in vadimoniis differendis tempus omne conſumpſerit: qui poſtea quoque vadimonium miſſum fecerit. Vadimonio obſtricti, hodie dici poſſunt, qui ob crimina in iudicium vocati à iudicibus, vt fit, impetrarunt vt aut ſua, aut ſponſorum fide dimittantur, ea lege vt in diem certum, aut quandocunque iudici viſum fuerit, ad iudicium ſiſtantur: quos *Elargitos* vulgus barbarorum vocat. Concipere vadimonium, eſt exprimere certam formulam vadimonij, i. ſiſtendi, comparendique, &c. Cic. *Quint. Fratr. lib. 2.* Negat enim in tanta multitudine eorum, qui vna eſſent, quenquam fuiſſe qui vadimonium concipere poſſet. | ¶ Vadimonium Iati, mors. Bud. |

Vădor, aris, verbum commune, ſecundum Priſcianum, Denuntio aduerſario vt in ius veniat, & eius rei ſponſores accipio. {καλέω, ἐγγυῶμαι τὴν δίκην, ἀναδέχομαι τὴν δίκην. GALL. *Adiourner aucun à comparoir, ou eſtre adiourné à comparoir en iugement, ou obliger de comparoir.* ITAL. *Far la ſicurtà, obligarſi di comparire in giudicio.* GERM. Zum rechten ſich verbürgen/verſprechen auff ein rechtstag zuerſcheinen. HISP. *Fiar la perſona ò hazer ſiar.* ANGL. *To bind him ſelf or an other to appeare in iudgement.*} Vadari in diem locúmque, paulo antè, Vadimonium promitti & ſiſtere ſe Gell. *cap. 1. lib. 7.* Plaut. *Aulul. ſc. 2. a. 2.* Inſit poſtulare vt ſibi liceret Miluum vadarier. Vide *Conuador.* Vt autem melius huius verbi vis intelligatur, ſciendum eſt, morem hunc veteribus fuiſſe, vt qui litem vellet intendere, aduerſario denuntiaret vt in ius veniret: ſi nollet, vel eum cogeret, vel ſponſorem acciperet, fore vt conſtituto ſe die ſiſteret. Illa autem denuntiatio Vadatio dicebatur. Nam & qui denunciabat & cui denunciabatur, vadari dicebatur. Ex Hotomano, qui cùm innumeras voces Latinas ingenioſiſſimè, tum hanc præcipuè optimè explicat. ¶ In ius vocare à vadari hoc differt, quòd illud inſtantis, hoc futuri temporis denuntiationem ſignificat. Cicero *pro Quintio,* Debere tibi dicis Quintium, procurator negat, vadari vis, promittit: in ius vocas, ſequitur: iudicium poſtulas, non recuſat. Liu. *3. ab Vrbe,* Decem finierunt tot vadibus accuſator vadatus eſt reum. Cic. *5. Verr.* Vt hic quoque Apronio, quum ex Leontino vſque Lilybeum aliquem vadaretur, ex miſeris aratoribus calumniandi quæſtus accederet. Ouid. *2. de remed. Amor.*

Iámque vadaturus, lectica prodeat, inquit.

Horat. *1. Serm. Satyr. 9.*

——& caſu tunc reſpondere vadato
Debebat, quod ni feciſſet, perdere litem.

Vādo, is, ſi, ſum, Eo, iter facio, quaſi vix me do. {הלך *haláeh.* βαδίζω, ἰέναι, βαίνω. GALL. *Aller.* ITAL. *Andare.* GERM. Gehen. HISP. *Yr camino, andar.* ANGL. *To go.*} Virg. *2. Æneid.*

Vadimus immiſti Danais, haud numine noſtro.

Ibidem, *——per tela, per hoſtes*
Vadimus haud dubiam in mortem.

Cicer. *ad Atticum lib. 4.* Ad eum poſtridiè manè vadebam, quum hæc ſcripſi. Ouid. *lib. 6. Faſt.*

Vadis? an expectas pretium pietatis amarum.

Idem *Eleg. 3. lib. 4. Triſt.*

Ardua per præceps gloria vadit iter.

Senec. *c. 11. de conſol. ad Marc.* Ouid. *lib. 3. Triſt.*

Vade ſalutatum puellam littera.

¶ Transfertur & ad fluuios, pro eo quod eſt, fluere, ῥεῖν. Liuius *1. ab Vrbe,* Quem quum vadentem ad ſpeluncam Cacus vi prohibere conatus eſſet. Plin. *lib. 5. cap. 26.* Scinditur Euphrates, à Zeugmate LXXXIII. paſſ. circa vicum Maſſicen: & parte læua in Meſopotamiam vadit per ipſam Seleuciam: circa eam profluenti infuſus Tigri. ¶ Huius verbi compoſita ſunt, Circumuado, euado, inuado, & peruado, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Vădum, i, quà flumen aut aquam tranſire poſſumus. {מעבר *maăbár* מעברה *maăbaráh.* πόρος. GALL. *Vn gué, la part d'vn' eau par où on peut aiſément paſſer à pié.* ITAL. *Acqua baſſa, il guado.* GERM. Ein furt in einem waſſer durch welche man watten mag. HISP. *La baxa, vado del rio ò de la mar.* ANGL. *A fourde.*} Liuius *8. bell. Maced.* Pontem, quia vado nuſquam tranſitus erat, facere inſtituit. Idem *lib. 3. bell. Gall.* Romanos neque vllam facultatem habere nauium, neque eorum locorum vbi bellum geſturi eſſent, vada, portus, inſuláſque nouiſſe. ¶ Vadum in flumine efficere (id eſt, vt tranſiri pedibus poſſit.) Cæſar *lib. 1. de bell. ciuil.* ¶ Vadum pro mari. Catullus *Argonaut.*

Auſi ſunt vada ſalſa cita decurrere puppi.

Virg. *5. Æneid.*

——Sulcant vada ſalſa carina.

Ouid. *3. Triſt. Eleg. 9.*

Impia deſertum fugiens Medea parentem,
Dicitur his remos applicuiſſe vadis.

Emerſiſſe è vado, dicitur qui maximam rei alicuius difficultatem ſuperauit. Tractum à nauigantibus, qui non ſine maximo diſcrimine inter breuia, & loca vadoſa nauigant. Cic. *pro Cælio,* Sed quoniam emerſiſſe iam è vadis ſcopulos prætervecta videtur oratio mea, perfacilis mihi reliquus curſus oſtenditur. ¶ Res in vado eſt, prouerbialiter dicitur, pro eo quod eſt, In tuto eſt. Tractum videtur à natantibus, quibus vt in profundo periculum, ita in vado eſt ſecuritas. Terent. *in Andria,* Omnis res in vado eſt. Plaut. *Aul. ſc. 6. a. 4.* Hæc propemodum iam eſſe in vado ſalutis res videtur. ¶ Tentare vadum, pro Aggredi negotium aliquod dixit Ouid. *3. de Arte,*

Verba vadum tentent abiegnis ſcripta tabellis:
Accipiat miſſas apta miniſtra notas.

Vădo, as, Vado traiicio. {διαβαίνω, διαπορεύω. GALL. *Paſſer à gué.* ITAL. *Paſſare il fiume, guazzo.* GERM. Durchwatten. HISP. *Vadear paſſando el vado.* ANGL. *To wad or go ouer a fourde.*} Papinianus, Flumine publico interueniente via conſtitui poteſt, ſi aut vado tranſiri poteſt, aut pontem habeat: ſecùs autem ſi vadari nequeat ſed pontonibus traiiciatur. Solinus, Flumen quod propter breuitatem facilè vadari poterat.

Vădōſus, a, um: vt, Vadoſus amnis, qui frequentia habet vada. {πορώδης, πολύπορος. GALL. *Qui a plusieurs lieux par où on peut paſſer à gué ou à pié, qui a plusieurs guez.* ITAL. *Chi ha molti guadi da paſſarui à piede.* GERM. Ein fluß durch den man an vil orten watten mag. HISP. *Lleno de qualeſquiera vados.* ANGL. *That is full of fourdes.*} Cæſar *1. bell. Ciu.* Quod his locis vadoſum mare erat longius progreſſus, &c. Liu. *7. bell. Macedon.* Quòd in fluminis modum, longum & anguſtum & vadoſum oſtium portus ſit.

Væ, Interiectio, his rebus quas execramur, propria: vt, Væ miſero mihi. {אוי *oi.* οὐαί. GALL. *Malheur, voix quand on a quelque choſe en horreur.* ITAL. *Oh, oime, modo di dolerſi, parola laquale dimoſtra horrore.* GERM. O wee. HISP. *Ay, ò guay.* ANGL. *Alacke.*} Væ auget & minuit, &c. Væ ſcribendum non ve, nec væh: vt, Væ Iouis, Gellius *cap. 12. lib. 5.* Plaut. *Men. ſc. 2. a. 3. & ſc. 2. a. 5.* Væ capiti tuo. Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 5.* Væ victis. Idem *Curc. ſc. 1. a. 5.* Væ miſeræ mihi. Animo male eſt. Idem *Aſin. ſc. 4. a. 2.* Væ mihi hodie. Mox, perij. Idem *ibid. ſc. 2. a. 2.* Væ tibi. Virg. *9. Eclog.*

Mantua væ miſeræ nimium vicina Cremonæ.

Quidam væ ſine aſpiratione ſcribunt: recipit tamen diphthongum, vt diſtinguatur à ve, coniunctione: de qua infrà ſuo loco.

Vænalis, e, Quintil. Venales alienæ familiæ ſe immiſcere.

Væneo, is, ij, verbum eſt ſub voce naturali, paſſiuam habens ſignificationem, Vendor. {נמכר *nimcbár.* πωλοῦμαι. GALL. *Eſtre vendu.* ITAL. *Eſſo venduto.* GERM. Verkaufft werden. HISP. *Ser vendido.* ANGL. *To be ſould.*} Plaut. *in Menæch.* Quibus hic pretiis porci væneunt. Sunt qui hoc verbum ſine diphthongo ſcribere malunt, quòd eandem habeat originem cum verbo vendo, in quo profectò nemo diphthongum agnoſcit. Vide plura de hoc infrà in verbo *Veneo.*

Væsānus, vide *Veſanus*

Văfer, a, um, Callidus, aſtutus, quaſi valdè Afer: mira enim ſemper fuit eius gentis calliditas. {ערום *Earum.* πανοῦργος. GALL. *Fin & caut, ruſé.* ITAL. *Aſtuto, ghiotto, ſcaltrito.* GERM. Geſcheid/liſtig. HISP. *Aſtuto y recatado.* ANGL. *Wilie, craftie.*} Cicer. *lib. 1. de natur. deorum,* Chryſippus, qui Stoicorum ſomniorum vaferrimus habetur interpres. Ouid. *3. de Arte,*

Qua vafer eludi poſſit ratione maritus.

Vafrum ius, id eſt, ſubtile, vel in quo multi vafrè verſantur. Horat. *2. Serm. Satyr. 2.*

——nec expulit ille.
Illum aut nequities, aut vafri inſcitia iuris
Poſtremum expellet, certè viuacior hæres.

Văfrè, aduerbium, Callide, aſtutè. {πανούργως. GALL. *Finement, cautement.* ITAL. *Accortamente, ſcaltritamente.* GERM. Geſcheidiglich/argliſtiglich. HISP. *Aſtuta y recatadamente.* ANGL. *Wily.*} Cicer. *4. Verr.* Nihil ſanè vafrè, nec malitioſè facere conatus eſt.

Văframentum, i. {ערמה *Eormáh* מרמה *mirmáh.* τὸ πανούργημα, τέχνασμα, σόφισμα, ἡ μηχανή. GALL. *Fineſſe, cautelle, ruſe.* ITAL. *Accortezza, ſcaltrimento.*

ſcaltrimento. GERM. Ein geſchwinder argliſt/geſcheidigkeit. HISP. *Aſtúcia ò rezatamiento.* ANGL. Wilineſſe, *craftineſſe.*} Valer. Max. *lib.*7. *cap.*3. Quantum imperium quàm paruo interceptum eſt vaframento. Item, Lampſacenæ vrbis ſalus vnius vaframenti beneficio conſtitit.

Vageni, Populi inter Alpinas gentes ex Caturigibus oriundi. Plin. *lib.*3. *cap.*10. Inter Alpinas gentes finitimi Centrones, & Cottianæ ciuitates, Caturiges, & Caturigibus orti Vageni, Ligures. Silius,

Tum peruix Ligur, & ſparſi per ſaxa Vageni.

VĀGĪNĂ, Gladij theca. {תער *taħar* נדן *nádhen.* [illegible]. GALL. *Gaine ou fourreau.* ITAL. *Guaina.* GERM. Ein Scheyden ſcheit. HISP. *Vayna de cuchillo.* ANGL. *A sheth.*} Cic. *in Catil.* Verumtamen incluſum in tabulis, tanquam gladium in vagina reconditum. Cæſar 5. *bell. Gall.* Auertit hic caſus vaginam, & gladium educere conantis dexteram moratur manum. Ouid. 10. *Metam.*

———verbiſque dolore retentis
Pendenti nitidum vagina diripit enſem.

Virg. 4. *Æneid.*

———vaginâque eripit enſem
Fulmineum, ſtrictâque ferit retinacula ferro.

¶ Vaginæ nomen metaphoricè & obſcœnè vſurpauit Plaut. *in Pſeud. ſc.*7.*a.*4. Conueniebátne in vaginam tuam machæra militis. ¶ Vagina frumenti, quidam quaſi folliculus, quo ſpica etiamnum pubeſcens, nec dum planè apparens, circumuoluitur. Varro *lib.*1.*cap.*48. Spica ea quæ mutica non eſt, in hordeo & tritico tria habet continentia, granum, glumam, ariſtam: & etiam primitus ſpica quum oritur, vaginam. Et *paulò pòſt*, Ariſtæ quaſi cornua ſunt ſpicarum, quæ primitus quum oriuntur, neque planè apparent, in qua ſublatent herbæ: ea vocatur vagina, vti qua latet conditus gladius. Idem *c.*12 *lib. eodem*, Quod frumentum dicunt quindecim diebus eſſe in vaginis. Cic. *de ſenect.* Culmóque erecta geniculato, vaginis iam quaſi pubeſcens includitur. Vaginæ corporis. Plin. *lib.*8. *cap.*15. Mirum pardos, pantheras, leones, & ſimilia, condito in corporis vaginas vnguium mucrone, ne refringantur, hebetenturque, ingredi, auerſiſque falculis currere, nec niſi appetendo prætendere. Idem *lib.* 11. *cap.* 37. Omnia quidem principalia viſcera membranis propriis, ac velut vaginis incluſit prouidens natura.

Vāginulă, diminutiuum {[illegible]. GALL. *Petite gaine ou fourreau.* ITAL. *Picciola vagina ò guaina.* GERM. Ein ſcheidlin. HISP. *Pequeña vayna.* ANGL. *A litle sheth.*} Plin. *lib.*18. *cap.*7. Et far in vaginulis ſeruant ad ſatus.

VĀGĬO, is, iui, itum, Eiulo, puerorum infantium more ploro. Vnde dictum docet Gell. *cap.*27. *lib.*16. {בכה *bacháh.* βαβάζω. GALL. *Braire comme les enfans.* ITAL. *Piangere come fanno i fanciulli.* GERM. Schreien oder greinen wie die jungen kind. HISP. *Llorar como los niños.* ANGL. *To crie out as a child doeth.*} Cic. *in Catone*, Quòd ſi quis Deus mihi largiatur, vt ex ætate repueraſcam, & in cunis vagiam. Ouid. 4. *Faſt.*

Inter vt infanti vagiat ore puer.

Hinc frequentatiuum vagitare, Frequenter vagire: quámque tibi vagitet tertius infans.

Vagitus, Infantum fletus. {בכי *bechi.* βάβαξις. GALL. *Cri & brayment de petits enfans.* ITAL. *Vagito, Pianto di fanciulli.* GERM. Geſchrey oder greinen wie die jungen kind. HISP. *Lloro de niños.* ANGL. *A weeping or crying of infantes.*} Mart. *lib* 9.

Sordida vagitu poſceret æra puer.

Virg. *lib* 6. *Æneid.*

Continuò auditæ voces, vagitus & ingens,
Infantúmque animæ flentes.

¶ Vagitus de ægrotis ita extulit Celſus *initio lib.*7. Sed perinde faciat omnia, ac ſi nullus ex vagitibus alterius affectus oriatur.

Vāgor, is, Vagitus. {בכי *becki.* βάβαξις.} Lucret. *lib.*2.

Et ſuperantur item miſcetur funere vagor.

Vagulor, queror cum conuitio. Feſt.

Vagulatio, vagitus, clamor & conuitium. In *leg.*12. *tabul.* Cui teſtimonium defuerit, is tertiis diebus ad portum ob vagulationem ito.

VĀGŬS, Huc illud oberrans, incertus, inſtabilis, inconſtans ✕ Stabilis, certus. {נע *nah* נד *nadh* נודד *nodhédh* גלה *geléh.* [illegible]. GALL. *Vagant, vagabond, incertain, muable.* ITAL. *Vago, vagante, vagabondo* GERM. Vmbſchweiſſig. HISP. *El que vaga, errado.* ANGL. *That wandereth, a vagabonde.*} Tibull. *lib.*4.

———Vagi ſileantur paſcua Solis.

Senec. *cap.*7. *de conſ. ad Marc.* Vagus & amens diſcurſus equorum. Cic. *Attic. lib.*7. Itaque vagus eſſe cogitabam. Vaga ſententia, id eſt, incerta. Idem 2. *de natur. deor.* Eſt enim & philoſophi, & Pontificis, & Cottæ, de diis immortalibus habere non errantem, vagam, vt Academici, ſed vt noſtri, ſtabilem, certamque ſententiam. ¶ Vagum nomen herbæ, dixit Plin. *lib.*27. *cap.*4. id eſt, inconſtans & multis opinionibus obnoxium.

Vāgē, aduerb. Diſperſè, diffusè. {[illegible]. GALL. *En vagabond, çà & là ſans ordre.* ITAL. *Vagabondo à foggia di vagabondo.* GERM. Hin vnd wider vmbſchweiffigklich HISP. *Vagando à manera de errado.* ANGL. *In wandering hither and thither.*} Liu. 6. *bell. Pun.* Qui vagè effuſos per agros palatóſque adortus, &c.

Vāgŏr, aris, huc illuc oberro, volito, paſſim volito, non conſiſto. {נע *nah* נודד *nadhádh* נד *nadh* [illegible]. GALL. *Vaguer, aller çà & là.* ITAL. *Vagare, andare vagando.* GERM. Vmbſchweiffen/ hin vnd hár ſtreichen. HISP. *Vagare, andar vago o errado.* ANGL. *To wander.*} Cicer. *pro Front.* Hi contrà vagantur læti, atque erecti paſſim toto foro, &c. Idem 1. *de Inuent.* Nam fuit quoddam tempus, quum in agris homines paſſim beſtiarum more vagabantur. Virg. 4. *Æneid.*

Vritur infelix Dido, totáque vagatur
Vrbe furens.

Vagatur animus, id eſt, inconſtans eſt, & inſtabilis. Cicer. 1. *Offic.* Non enim ſumus ij, quorum vagetur animus errore, nec habeat vnquam quod ſequatur. ¶ Sunt qui illud intereſſe exiſtiment inter vagor & erro, quòd vagari ſit per diuerſa, errare per aliena. Idem *lib.* 2. *de Orat.* Ne vagari & errare cogatur oratio. ¶ Inuenitur etiam Vago, as. Plaut. *in Mil.* Te alloquor, vitij probríque plena, quæ circum vicinos vagas.

Vāgans, tis, particip. {נע *nah* נד *nadh* נודד *nádhédh* גלה *gholéh.* [illegible]. GALL. *Vagant, vagabond.* ITAL. *Che vaga, vagabondo.* GERM. Vmbſchweiffend. HISP. *El que vaga, vagabondo.* ANGL. *That wandreth a vagabonde.*} Cicer. 1. *de Diuin.* Quæ igitur natura, quæ volucres huc & illuc paſſim vagantes efficiat, vt ſignificent aliquid?

Vāgātio, nis, Ipſe vagandi actus. {נדד *nedhédh* vel *nodhédh.* [illegible]. GALL. *Quand on ne ſe tient point en vn lieu, mais on vague çà & là.* ITAL. *Il andar vagabondo.* GERM. Vmbſchweiffung. HISP. *Obra de vagar ò eſpaciarſe.* ANGL. *Wandring or going aſtray.*} Liu. 5. *ab Vrb.* His tribunis dum cura omnium in Veiens bellum intenta eſt, neglectum Anxuri præſidium vagationibus militum, & Volſcos mercatores vulgò receptando, proditis repente portarum cuſtodibus, oppreſſum eſt.

Vāgabundus, qui ſedem ſtabilem nullam habet, ſed modo huc, modò illuc oberrans, tempus inutiliter abſumit. {נע *nah* נד *nadh* נודד *nodhédh* גלה *gholéh.* [illegible]. GALL. *Vagabond.* ITAL. *Vagante.* GERM. Stäts vmbſchweiffend. HISP. *El que mucho anda vagando, vagabundo.* ANGL. *That wandreth or ſtrayeth.*}

Vāh, Interiectio eſt inſultantis. {האח *heách.* φεῦ. GALL. *Eſcri de reſiouiſſance.* ITAL. & HISP. *Vah.* GERM. Pfudich. ANGL. *Allace, ach.*} Hieron. *ad Damaſum*, Sicuti nos in lingua Latina habemus interiectiones quaſdam, vt in inſultando dicamus vah, & in admirando papæ, & in dolendo hei, & quando ſilentium volumus imperare ſtrictis dentibus ſpiritum coarctamus, & cogimus tantùm ſibilum in ſonando ſt: ita & Hebræi inter reliquas proprietates linguæ ſuæ habent interiectionem, &c. Plaut. *in Moſtell.* Vah, quid illa poteſt peius quicquam muliere memorarier? Idem, Vah homo imprudens. ¶ Interdum blandientis. Idem *Pſeud. ſc.*3.*a.*1. Vah manta. Idem *in Aulul. ſc.*5.*a.*4. Vah quàm benignè. Idem *Aſin. ſc.*4.*a.*2. Vah! delinite apparas, &c. ¶ Interdum eſt interiectio admirantis. Idem *Capt.* Subegit ſolus intra viginti dies. LY. Vah. c. quid mirare? ¶ Aliquando exultantis, vel lætitiæ. Idem *in Bacch.* Ducentis Philippeis rem pepigi. N. vah, Salus mea, ſeruaſti me.

Vāhă, Interiectio exultantis, vel ridentis. Plaut. *in Caſina*,—vaha. S. Quid negotij eſt, &c.

Vălăſcă, teſte Volaterrano, Regina Bohemorum fuit, cuius ductu eius regni mulieres occiſis viris ſeſe in libertatem aſſeruerunt, & ſine viri adminiculo regnum multos annos adminiſtrarunt.

VĀLDĒ, Multum, vehementer, maiorem in modum, aduerbium eſt per ſyncopen à Valide effectum, quemadmodum & caldus pro calidus: quo fit vt in valde poſterior ſyllaba producatur. {מאד *meódh.* [illegible]. GALL. *Beaucoup, grandement.* ITAL. *Molto, grandemente.* GERM. Sehr/heffing HISP. *Muy mucho, muy grandemente.* ANGL. *Much, great-lie.*} Iungitur autem ferè poſitiuis. Cicer. *ad Caſſium lib.*15. De Hiſpania nihil noui, ſed expectatio valde magna. ¶ Aliquando aduerbiis. Idem *ad Attic. lib.*1. Qui primùm illud valde grauiter tulerunt. Aliquando pro ita, ſanè. Plaut. *Pſeud. ſc.*3. *a.*1. Meam amicam vendidiſti? B Valdè (i. ita, ſanè.) ¶ Aliquando verbis, Cicer. *ad Tironem lib.* 16. Literas tuas valdè expecto. ¶ Ponitur aliquando iunctum poſitiuis cum tam, & quàm. Idem 2. *de Diuin.* Nihil eſt tam valdè vulgare, quàm nihil ſapere. ¶ Dicimus & valdequàm, ſicut ſanequàm & perquàm. Decius Brutus ad Cicer. Nam ſuos valdequàm paucos habet.

Vāldiùs, comparatiuum eſt à valde deductum, idem ſignificans quod magis, ſiue vehementius, [illegible].

Vălentiă, æ, vrb. eſt inſignis citerioris Hiſpaniæ, tribus millibus paſſuum à mari remota, vt autor eſt Plin. *lib.*3. *cap.*3. & Ptolem. *lib.*2. *cap* 6. & Pompon. Mela *l.*2. [illegible]. Vulgò *Valentia.* ¶ Eſt etiam eius nominis oppidum inter Allobroges ſubter Viennam ad Rhodanum, cuius meminit Plin. *lib.*3. *cap.*4. Vulgò *Valence.*

‖Valentinus, proprium nomen, à Valentia. Extat inter alios hoc nomine infamis hæreticus; ex Platonicis & Iudaicis fabulis conflatus: cuius ſectatores *Gnoſticos*, à cognitione profunda, ſe appellabant. Nugamenta eius in variis verbis conſiſtebant, quæ *αἰῶνας* appellabat, id eſt, ſecula. ‖

VĂLĔO, es, ui, itum, Sanus, ſiue potens ſum. {עצם *hatſam* חזק *chazák.* [illegible]. GALL. *Eſtre ſain & en bon point, pouuoir, valoir, auoir pouuoir & puiſſance.* ITAL. *Valere, potere, eſſere, ſano, in buon ſtato.* GERM. Geſund vnnd wolmögend ſein. HISP. *Poder, eſtar rezio y ſano.* ANGL. *To be whole or in heale, to be able or of power.*} Plaut. *in Amph.* Equidem valeo, & ſaluus ſum rectè Amphytrio. Idem *in Perſa*, Si valetis gaudeo. Valere ab oculis & eiuſmodi, eſt oculorum morbo liberatum eſſe. Gell. *lib.*5. *cap.*16. Quum valebo ab oculis, reuiſe ad me. Sic valere à Pecunia. Plaut. *in Aul.* Ain' tu valere te? E. pol ego haud à pecunia perbene. id eſt, pecuniæ inopia etiam nunc laboro. Ne valeam, imprecantis clauſula eſt. Martial. *lib.*2.

Ne valeam, ſi non totis Deciane diebus,
Et tecum totis noctibus eſſe velim.

¶ Valere ab oculis, Gell. *cap. vlt. lib.*13. Plaut. *Amph.* Valuiſtin' vſque. *Ibid.* Valuiſſéſne vſque exquiſiui ſimul. Idem *Aul. ſc.*4.*a.*1. Rectèn' atque vt vis vales? ¶ Valere, aliquando eſt poſſe, pollere, vim, vel vires, momentum, pondus ſiue auctoritatem habere, alicuius momenti putari. {יכול *jachól.* [illegible].} Terent. *in Eunuch.* Neque tam imperita, vt quid amor valeat, neſciam. Plaut. *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Dij immortales! Aurum quid valet? Idem *Amphitr.* Id quod quiſque poteſt & valet, edit, ferit. *Ibid.* Quando pugnis plus vales. Idem *Aſin. ſc.*2.*a.*2. Voce ſumma quoad vires valent. ¶ Valere, pro ratum eſſe. Ouid. *Eleg.* 5. *lib.*3. *Triſt.*

Vt doceas votum poſſe valere meum, &c.

¶ Iungitur aliquando datiuo. Gell. *lib.*5 *cap.*12 Nam & augendæ rei, & minuendæ parum valet. ¶ Aliquando accuſatiuo cum præpoſitione ad. Cic. 1. *Acad.* Vitæ autem adiuncta dicebant, quæ ad virtutis vſum valerent. ¶ Et cum præpoſitione apud, Cæſ. 1. *bell Gall.* Proponit eſſe nonnullos, quorum autoritas apud plebem plurimum valeat, id eſt, multum poſſit. In qua ſignificatione etiam, dicimus, Valere autoritate apud plebem. Liuius 1. *bell Maced.* Apud magnam partem Senatus & magnitudine rerum geſtarum, gratia valebat. ¶ Valere poteſtate, valere ingenio, eſt poteſtate, vel ingenio plurimum poſſe. Cicer. *pro domo ſua*, Quaſi ego in iſto genere omnino quicquam aut curatione, aut pote-

ſtate valerem. Idem *de clar. Orator.* Is longo plurimum ingenio valuit. ¶ Aliquando etiam ablatiuo iungitur cum præpoſitione in. Martial. *lib.* 2.

Incipe, tres vno perierunt Rhetores anno:
Si quid habes animi, ſi quid in arte vales.

Cicer. 1. *Tuſc.* Quod in omnibus cauſis & debet, & ſolet valere plurimum. ¶ Aliquando accuſatiuo cum præpoſitione in, vel ad. Idem 2. *Tuſc.* In vulgus inſipientium opinio valeat honeſtatis. Quint. *lib.* 4. *c.* 5. Quædam tamen ſi ipſa dura ſunt, in id tamen valent, quod ſcio. Cic. 3 *de diuinat.* Affectio aſtrorum valeat, ſi vis, ad quaſdam res: ad omnes certè non valebit. Idem *Attic. lib.* 3. Vtinam valeat ad celeritatem reditus tui. Idem *de diuinat.* Plus terrarum ſitus, quàm Lunæ tactus ad naſcendum valere. ¶ Quum ad pretium pertinet, ſi pretium exprimatur, in ablatiuo ponitur. Plin. *lib.* 3. *cap.* 33. Aureus numus poſt annum ſexageſimum ſecundum percuſſus eſt quàm argenteus: ita vt ſcrupulum valeret ſeſtertiis vicenis. ¶ Varr. tamen accuſatiuum dedit, dicens, Denarij, quòd denos æris valebant: quinarij, quòd quinos. ¶ Valet eòdem, pro Ad idem. Celſ. *lib.* 6. *cap.* 6. Id quoque eiuſdem, quod Sphærion nominabat, eòdem valet. ¶ Valet pro ſignificat Suet. *in Vitellio cap. vlt.* Cui Toloſæ nato cognomen in pueritia Becco fuerat. id valet, gallinacei roſtrum. ¶ Imperatiuo Vale, in diſceſſu vtimur, aut in calce epiſtolarum: quemadmodum Salue in acceſſu, aut etiam in literarum principio. Virg. 3. *Eclog.*

Phyllida amo ante alias: nam me diſcedere fleuit,
Et longum formoſa, vale, vale inquit, Iola.

Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 1. *Triſt.*

Sæpe Vale dicto, rurſus ſum multa locutus.

Plaut. *Prolog. Capt.* Abite, valete. Reperitur tamen Salue in diſceſſu, & in calce epiſtolarum. Cic. *lib.* 6. *Epiſt.* Vale mi Tiro, vale, & ſalue. Quoniam verò abeuntes per hæc verba ſalutare ſolemus, Vale, & Salue: inualuit conſuetudo vt hæc ſumantur pro diſcedo, etiamſi cum ſtomacho & indignatione loquamur: non quòd illi à nobis, ſed quòd nos ab illis, quibus ſic loquimur, valedicendo, recedamus, inquit Valla *lib.* 6. Terent. *in Adelph.* Valeas, habeas illam, quæ placet. Idem *in Andria,* Valeant quæ inter nos diſſidium quærunt, χαιρέτωσαν. Quod perinde eſt ac ſi diceremus, diſcedant à nobis: ſiue, eos cum ſuo odio & maledicentia relinquamus. Plaut. *Amphitr.* Valeas, tibi habeas res tuas: redde meas. Cicer. 1. *de natur. deorum,* Si Deus talis eſt, vt nulla gratia, nulla hominum caritate teneatur, valeat. Vale & ſalue, verba erant poſtrema, quibus olim mortuos affabantur. Varr. Vale, & ſalue, quum ad mortuos referuntur: non id dictum eſt, quòd aut valere aut ſalui eſſe poſſint: ſed quòd ab his recedimus, eos nunquam viſuri. Virg. 11. *Æneid.*

——— ſalue æternùm mihi maxime Palla,
Æternúmque vale.

Valere iuſſi: id eſt, vale dixi. Cic. *Attic. lib.* 5. Hominem aliquid agentem ſalutaui, poſtea valere iuſſi. ¶ Vale, veſperi dicebant: Salue, manè. Suet. *in Galba cap.* 4. Item, Vale ſingulis dicere in Senatu. Idem *in Aug. cap.* 53. ¶ Huius verbi compoſita ſunt, Conualeo, inualeo, eualeo, æquiualeo, præualeo, reualeo: à quibus fiunt conualeſco, eualeſco, præualeſco, reualeſco: quorum ſignificata vide ſuprà.

Vălēns, entis, nomen ex participio: id eſt, ſanus, incolumis, robuſtus, fortis, firmus ✕ Imbecillus. {חזק *chazák* גבור *ghibbór* בריא *bari.* ἰσχυρὸς, ὑγιής. Gall. *Vaillant, puiſſant, ſain & en bon point. fort & puiſſant.* Ital. *Valente, potente, ſano, gagliardo.* Germ. Geſund/ wolmögend/ ſtarck. Hisp. *Valiente y poderoſo, rezio y ſano.* Angl. *That is whole, and of power or force.*} Cicer. *Tiron. lib.* 16. *Epiſt.* Medicus planè confirmat propediem te valentem fore. Idem *pro Cluent.* Eo ipſo die puer, quum hora vndecima in publico valens viſus eſſet, ante noctem eſt mortuus. Idem *in Orat.* Valentiorum hæc laterum ſunt, nec ab hoc quem informamus, aut expectanda, aut poſtulanda. Idem 7. *Verr.* Hæc quum maxime loqueretur, ſed lictores circumſiſtunt valentiſſimi, & ad pulſandos verberandoſque homines exercitatiſſimi. ¶ Aliquando idem quod potens, efficax, vtilis, ἐνεργητικός, πρακτικός, ἰσχυρός. Plin. *lib.* 29. *cap.* 18. At ſyluestri longum ac puſillum, & ad omnes effectus valentius. Cicer. *ad Attic. lib.* 7. His ille rebus ita conualuit, vt nunc in vno ciui res ad reſiſtendum ſit: qui mallem tantas ei vires non dediſſet, quàm nunc tam valenti reſiſteret. Varr. *de re ruſt. lib.* 3. *cap.* 16. Prouidendum ne infirmiores à valentioribus opprimantur. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 3. Valentes virgatores. Idem *Capt. Prolog.* Valentiorem aduerſarium nactus. Idem Suet. *in Aug. cap.* 35. Valentiſſimi, &c. (i. robuſtiſſimi.) ¶ Valens, vel valida, vel firma materia vocatur à Medicis (cui opponitur imbecillis, & infirma) ab alendi vi & copia. Media verò quæ inter vtramque. Celſ. *lib.* 2. *cap.* 18. Id valentiſſimum voco, in quo plurimum alimenti eſt, talis eſt caro quæ materia eſt valentiſſima & firmiſſima. Imbecilliſſima & infirmiſſima, olus: omne Piſces ſunt in media materia.

Vălĕntŭlus, diminutiuum. {ὁ δυνατώτερος, ἰσχυρότερος, ὀλίγον τι ἰσχυρός. Gall. *Vn peu ou aucunement vaillant, puiſſant, & ſain.* Ital. *Alquanto valente, potente, ſano, & gagliardo.* Germ. Ziemlich ſtarck. Hisp. *Vn poco valiente y poderoſo, rezio y ſano vn poco.* Angl. *That is ſomewhat in health or of ſome force.*} Plaut. *in Caſ.* obiecto vt valentula eſt, bene poſuit cubito.

Vălĕntĕr, aduerbium, Fortiter, totis viribus. {ἰσχυρῶς. Gall. *Vaillamment, puiſſamment, de grande puiſſance.* Ital. *Gagliardamente, con gran poſſanza.* Germ. Vermögenlich/ gewaltiglich. Hisp. *Valiente y poderoſamente.* Angl. *Valiantlie.*} Colum. *lib.* 1. *cap.* 5. Quæ ab imo præſtructa valenter reſiſtent contra ea, quæ poſtmodum ſuperpoſita incumbent. Ouid. 11. *Metam.*

Quum mare ſub noctem tumidis albeſcere cœpit
Fluctibus, & præceps ſpirare valentiùs Eurus.

Vălĕntĭa, æ, Antiquis idem erat quod potentia, firmitas, fortitudo, robur. {חזק *chezék* vel *chozek* חזקה *chezkáh* vel *chezkáh.* ῥώμη, δύναμις. Gall. *Vaillance, puiſſance.* Ital. *Valentia, potenza, gagliardezza.* Germ. Vermögenheit/ ſtercke. Hisp. *Valentia y potentia.* Angl. *Valiantneſſe.*} Vnde Romam ipſam à priſcis Latinis Valentiam dictam accepimus, quam poſtea Euander, Græco quidem nomine, ſed ſeruata Latinæ vocis ſignificatione, ῥώμην appellauit. Solinus *cap.* 2. Sunt qui videri velint Romæ vocabulum ab Euandro primùm datum, quum oppidum ibi offendiſſet, quod extructum antea Valentiam dicebat iuuentus Latina, ſeruatáque ſignificatione impoſiti priùs nominis, ῥώμην Græcè, Valentiam Latinè nominatam ✕ Inualentia ἀῤῥωστία. Gellius, Nam morbus in lege iſta non febriculoſus, neque nimium grauis, ſed vitium aliquod imbecillitatis atque inualentiæ demonſtratur.

Vălēſco, is, inchoatiuum, Validus fio. {חזק *chazák* עצם *hatſám.* ῥώννυμαι, ἀναλαμβάνομαι. Gall. *S'enforcir, ſe renforcir, deuenir puiſſant.* Ital. *Ripigliare ſanità è forza.* Germ. Vermöglich oder ſtarck werden. Hisp. *Hazerſe rezio y ſano.* Angl. *To waxe whole or ſtronge.*} Lucret. *lib.* 1.

Sed potiùs tali facto recreata valeſcat.

Tacit. *lib.* 4. Meditatio & labor in poſterum valeſcit.

Vălĭdŭs, a, um, Robuſtus, valens, firmus, potens. {חזק *chazák.* ἰσχυρός, ῥωμαλέος, δυνατός. Gall. *Vaillant, puiſſant, robuſte & fort.* Ital. *Forte, poſſente, ſano.* Germ. Starck. Hisp. *Valiente, rezio y ſano.* Angl. *Valiant, potent, mightie.*} Plaut. *in Amph.* Ita quaſi incudem, me miſerum homines octo validi cædant. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 3. Octo validos lictores. Ouid. *Eleg.* 8. *lib.* 4. *Triſt.*

Nihil adeò validum eſt (adamas licèt alliget illud)
Vt maneat rapido firmius igne Iouis.

Validiores prouinciæ, Suet. *in Aug. c.* 48. Cic. *Tironi,* Omnia viceris, ſi, vt ſpero te validum videro. Terent. *in Hecyra,* bene factum te aduenifſe Pamphile: Atque adeò quod maximum eſt, ſaluum atque validum. Tacit. *lib.* 19. Simul coloniam copiis validam auferre Vitellio. ¶ Validus ex morbo. Liuius 3. *ab Vrb.* Ibi rixam natam eſſe, fratrémque ſuum maiorem natu (necdum ex morbo ſatis validum) pugno ictum à Cæſone, cecidiſſe ſemianimem. ¶ Validiſſima materia, Cornel. Celſ. *lib.* 2. *cap.* 18. Vide *Valens materia.* ¶ Validæ opes, id eſt, magnæ, ingentes, apud Plaut. *in Caſin.* Vinum validum. Ouid. 6. *Faſt.*

——— conuiua valido titubantia vino
Membra mouent, dubij, ſtántque, labántque pedes.

Virg. 5. *Æneid.*

Colligere arma iubet, validiſque incumbere remis.

Idem 10. *Æneid.*

Nil valida induere manus.

¶ Validus ſuſtinere pondus. Plin. *lib.* 16. *cap.* 42. Pondus ſuſtinere validæ abies, larix etiam in tranſuerſum poſitæ. hoc eſt, ad ſuſtinendum. Validus ingenio. Saluſt. *in Iugurth.* Sed multò maximè ingenio validus, i. valens, pollens. Validum oppidum, *ibid.*

Vălĭdē, aduerb. Valdè, vehementer, maiorem in modum. {λίαν, σφόδρα, ἄγαν. Gall. *Puiſſamment, vaillamment.* Ital. *Potentemente, gagliardamente.* Germ. Häfftig/ mit ſtercke/ kräfftiglich. Hisp. *Valiente, rezia y poderoſamente.* Angl. *Valiantly.*} ¶ Vnde Validiùs comparatiuum, magis, vehementiùs, μᾶλλον. Quint. *lib.* 10. *cap.* 2. Nec promptum eſt dicere, vtros peccare validiùs putem, quibus omnia ſua placent, an quibus nihil. Velleius, Validiùs timebat Pompeius Sertorius: magis laudabat Metellum. ¶ Validiſſimè, ſuperlatiuum, maximè, vehementiſſimè. μάλιστα. Cælius *Cic. lib.* 8. *Epiſt.* Quin ego quum pro amicitia validiſſimè fauerem ei, & me iam ad dolendum præparaſſem, poſtquam factum eſt, obſtupui.

Vălētūdo, inis, vocabulum eſt medium, quo & ſanitas & imbecillitas ſignificatur. {מרפא *marpé* ריפאות *riphóuth.* ὑγίεια, δύναμις. Gall. *Santé, bon point.* Ital. *Sanità.* Germ. Geſundtheit. Hisp. *Sanidad y buena diſpoſicion.* Angl. *Health.*} ¶ Modò morbus. {חלי *choli.* νόσος, ἀῤῥωστία. Gall. *Maladie, mauuais point.* Ital. *Malattia.* Germ. Vngeſundtheit. Hisp. *Dolencia.*} In meliorem partem accipitur apud Cic. 2. *Offic.* Valetudo ſuſtentatur notitia ſui corporis, & obſeruatione: quæ res aut prodeſſe ſolent, aut obeſſe, & continentia in victu omni, atque cultu corporis tuendi cauſa, & prætermittendis voluptatibus. Idem apud Horat. 1. *Epiſt.*

Quid voueat dulci nutricula maius alumno,
Quàm ſapere, & fari poſſit quæ ſentiat, & cui
Gratia, fama, valetudo contingat abundè.

¶ In deteriorem partem accipitur apud Cic. *Offic. lib.* 1. Æſculapius poteſt præſcribere per ſomnum curationem valetudinis. Suet *in Auguſt. cap.* 98. Cauſſam valetudinis ex profluuio alui contraxit. (i. morbi quo extinctus eſt Auguſtus) Cæſ. *lib.* 3. *de bell. ciu.* Valetudine minus commoda vti. Sen. *cap.* 20. *de conſ. ad Mart.* Si Cn. Pompeij Neapoli valetudo abſtuliſſet, (id eſt, morbus) Idem *in Claud. cap.* 26. Ex valetudine amiſit (vxorem) id eſt, ex morbo. Idem *in Galba,* Valetudo ei incidit. Idem *in Tib. cap.* 11. Per valetudinum genera, (id eſt, morborum.) Idem *in Aug. cap.* 81. Valetudines graues. Et apud eundem *in Epiſt.* Seruius Sulpitius ſcripſit ad me, te moleſtè ferre, quod me propter valetudinem tuam, quum ad vrbem acceſſiſſem, non vidiſſes. Sæpe tamen confuſionis tollendæ cauſa addimus epitheton, quo ſignificationem eius reſtringimus: dicimuſque Bonam vel malam, commodam, vel incommodam valetudinem. Quint. *lib.* 5. In hoc præcipuè bona valetudo, quæque eam præſtat, frugalitas neceſſaria eſt. Cic. 4. *Tuſc.* Ij, ſunt eiuſmodi conſtituti quaſi mala valetudine animi, ſanabiles tamen.} Idem *Att.* Me incommoda valetudo tenebat iam duodecimum diem Brundusij. ¶ De inſania etiam dicitur, Suet. *in Calig. cap.* 50. *&* 51. Valetudo ei neque corporis, neque animi conſtitit. Idem *in Caſ. cap.* 49. Valetudine mentis liberiùs dicas, (id eſt, inſania.)

Vălĕtūdĭnarĭus, ij, qui malè ſanus eſt, & qui frequenter ægrotat. {νοσώδης, νοσηρός. Gall. *Maladif, mal ſain.* Ital. *Mal ſano.* Germ. Bareſtig an der geſundtheit. Hisp. *Doliente, y enfermo.* Angl. *Sicklie, or ſubiect to ſickneſſe.*} Senec. *in Quæſtionibus,* Non video quare ſibi placet, qui robuſtior ſit valetudinario. Valetudinarius medicus eſt, qui valetudine affectos curat, vel potius, qui in valetudinario medici miniſterio fungitur. Calliſtratus *de iure immunitatis,* Quibuſdam aliquam vacationem munerum grauiorum conditio tribuit, vt ſunt menſores, optiones, valetudinarij medici, capſarij artifices.

Vălĕtūdĭnarĭum, ij, locus in quo valetudinarij & infirmi curantur, vt valetudinem malam bona permutent: qualia ſunt in cœnobiis. {νοσοκομεῖον. Gall. *Vne maladerie, vne enfermerie.* Ital. *Infermeria.* Germ. Ein ſiechſtuben / ein ort an dem krancke enthalten werden. Hisp. *Enfermeria.*

ANGL. *An hoſpitall or ſpitell.*} Senec. *ad Lucilium*, Tanquam in eodem valetudinario iaceam, de communi malo tecum colloquor, remedia communico. Colum. quoque *lib.* 1. *de re ruſt.* præcipit valetudinaria languentibus ſalubria eſſe conſtituenda.

Vălŏr, is, Pretium. {יקר *jekár* כפר *cóphér* מכבר *mécber*. τιμή. GALL. *Prix, valeur.* ITAL. *Prezzo, valore.* GERM. Wärt oder wirdſchafft. HISP. *Precio, valor.* ANGL. *The price, value.*} Vlpianus. Victoriati valore redimi poteſt.

Valeria, Οὐαλερία, nomen proprium Meſſelarum ſororis, quæ amiſſo Seruio viro, quum rogaretur cur alteri non nuberet, ait ſibi ſemper maritum Seruium viuere.

Valeria, Regio in vltima Germania verſùs Orientem, quæ hodie Styria vocatur, vt placet Æneæ Syluio. Vulgò Steirmarck.

Valeria, Οὐαλερία, oppidum Hiſpaniæ Tarraconenſis in Tractu Celtiberorum, cuius meminit Ptol. *lib.* 2. *cap.* 6. Hinc Valerienſes populi, Plin. *lib.* 3. *cap.* 3.

[Valeriana, montana herba. H.P.]

Vălĕrĭŭs, Οὐαλέριος, cognomento Publicola, Iunij Bruti in primo Conſulatu collega, in Tarquinij Collatini locum ſuffectus. Hic primùm de Veientibus, iterum de Sabinis, tertiò de vtriſque triumphauit. Deinde quum domum in Velia tutiſſimo loco haberet in ſuſpicionem regni venit. Quo cognito, apud populum conqueſtus eſt, quòd tale aliquid de ſe timuiſſent, & miſit qui domum ſuam diruerunt. Secures item faſcibus dempſit, eóſque in populi concione ſubmiſit: legem de prouocatione ad populum tulit: quapropter Publicolæ nomen accepit. Hic quum diem obiiſſet, publicè ſepultus, & annuo matronarum luctu honoratus eſt. Hæc Plinius. Cæcilius *de viris illuſtrib.* Autor eſt Plutarchus in vita eius, hunc quadriga primùm in triumpho vectum fuiſſe, ſine vlla inuidia: præterea collegæ Bruto honores, funúſque curaſſe: funebrémque orationem de ipſius laudibus habuiſſe, quæ adeò iucunda fuit Romanis, vt ex eo conſuetudo manarit, vt qui ſtrenue pugnando occubuiſſent, ab optimatibus laudarentur. Valeriorum origo, Plutarch. *in Public.* Idem *ibid.* Valeriæ genti datum, vt in vrbe ſepeliretur. Valerij maximi dicti. Idem *in Pompeio.* ¶ Valerius M. Publicolæ frater, Conſul vnà cum Poſthumio Tuberto factus, ac contra Sabinos profectus, rem feliciter fratris auſpiciis & adminiſtratione geſſit, ex quo publicè ei domus ædificata, cuius fores extrorſum honoris gratia aperiebantur, quum cæteræ introrſum aperirentur. ¶ Valerius Coruinus Tribunus militum, qui quum ſub duce Camillo reliquias Senonum perſequeretur, aduerſus Gallum prouocatorem ſolus proceſſiſſet, coruus ab ortu Solis galeæ eius inſedit, & inter pugnandum ora oculóſque Galli verberauit: vnde hoſte victo, Valerius Coruinus dictus fuit. Hic quum ingens multitudo ære alieno oppreſſa, Capuam occupare tentaſſet, & ducem ſibi Quintium neceſſitate magna compulſum præfeciſſet, ſublato ære alieno ſeditionem compreſſit. Hæc Cæcilius. Liuius verò *lib.* 7. *decad.* 1. hæc addit, de Samnitibus eum triumphaſſe, ſexies Conſulem fuiſſe, hoſtes T. Manlij morte exultantes compreſſiſſe. Vixit, teſte Valerio, corporis & animi viribus integris annos centum. ¶ Valerius Potitus, poſt Decemuiralem tyrannidem, plebem in Patres incitatam, legibus & concionibus ſuis mitigauit: vnde Potiti cognomen adeptus. Primus quoque Conſul poſt Decemuiros, quum Volſcos Æquoſque ad Algidum magna laude debellaſſet, triumphus ei à patribus negatus fuit. Sed ſuadente Icilio tribuno pleb primus ſine autoritate Senatus triumphauit cum collega ſuo M. Horatio. Quamobrem Maximi cognomen adeptus eſt, quod nemini à Senatu præterquam Fabio Maximo conceſſum eſt, vt ſcribit Plutarchus. ¶ Valerius Leuinus Conſul, cum Pyrrho prælio congreſſus in Lucania infeliciter pugnauit. Iterum poſtea conſul Agrigentum aduerſus Pœnos miſſus, ſuperato Hannone duce Carthaginenſium oppidum in poteſtatem recepit: ſenatum ſecuri percuſſit. ¶ Alter Valerius Leuinus contra Philippum Macedoniæ regem feliciter bellum geſſit, teſte Liu. *lib.* 7. *bell. Pun.* 2. Valerius Flaccus M. Catonis familiariſſimus, eundem ex agro Tuſculano ad Rempub. adduxit, pariter & inſtruxit, vt ait Plutarchus. Conſul cum eodem Catone circa Mediolanum, vt Liuius teſtatur, cum Gallis & Inſubribus & Boiis collatis ſignis pugnauit, vbi decem millia hoſtium ſunt cæſa. Cauſam mulierum de abroganda lege Oppia contra collegam ſuum Catonem obtinuit. Qua de re vide apud Liuium elegantes vtriuſque orationes *lib.* 4. *bell. Macedon.* ¶ Valerius Soranus poeta, quem Cicer. *in libris de Oratore*, doctiſſimum togatorum appellat: Plutarchus philoſophum fuiſſe aſſerit, Pompeii iuſſu interfectum. ¶ Valerius Antias, antiquiſſimus hiſtoriæ ſcriptor, qui non rarò à Liuio aliiſque citatur. Valerius Procillus militauit ſub Cæſare in Gallia, à quo etiam miſſus eſt legatus ad Arioviſtum, vt eſt in Commentariis Cæſaris. ¶ Valerius Maximus hiſtoricus, ſcripſit dicta ac facta memorabilia ad Tiberium Cæſarem. Militauit ſub Sexto Pompeio, vt ipſe de ſe teſtatur, vbi de inſtitutis antiquis loquitur. ¶ Valerius Flaccus poeta, ſcripſit Argonautica. Quintil. eum ſua ætate fuiſſe teſtatur, his verbis, Multum, inquit, Valerio Flacco nuper amiſimus. ¶ Valerius Martialis, Epigrammatôn ſcriptor.

[Valetto gluto, à valeo, vel quia parum valet, multum in ſeccacitate. Cath. An potius, qui GALL. *poltron.* de quo in *Marone.*

Valetta, *Valetta*, vrbs vnica inſulæ Melitæ in mari Siculo.]

Valgius, Illuſtris fuit Romanus Auguſti temporibus, qui de re herbaria volumen inchoauit: quod tamen morte præuentus, reliquit imperfectum. Meminit eius Plin. *lib.* 25. *cap.* 2. Tibull. *lib.* 4. Eſt tibi qui poſſit magnis ſe accingere rebus Valgius æterno propior non alter Homero.

Valgus, qui ſuras habet extrorſum intortas, & in diuerſum actas: quales cancri habent & lacerti. {βλαισός. GALL. *Qui marche en dehors, qui a les piez tournez en dehors.* ITAL. *Chi ha gli piedi ſtorti in giu.* GERM. Ein ſchiegger der mit hinein wertz gebherten waden gbet. HISP. *Beſo en los beços o ſancajoſo.* ANGL. *That goeth wide, or hath his legges bowind outward.*} Plaut. *in Milit.* Aut varum, aut valgum, aut compernem, aut pætum, aut bronchum. Næuius apud Nonium. Valgus, veternoſus, genibus magnis, talis turgidis. Valgus, ſiue valgius, qui & varius, i. κυλλός, & βλαισός, opponitur ei qui Varus i. ῥαιβός & ῥοικός Hippocrati, Cornel. Celſ. *lib.* 8. *cap.* 20. Si in interiorem partem prolapſum eſt, crus longius altero, & valgium eſt: extra enim pes vltimus ſpectat: ſi in exteriorem, breuius, varúmque fit, &c. Valgum ſuauium, id eſt, intortum. Plaut. *Mil.* Itaque hic meretrices labiis dum ducant eum, Maiorem partem videas valgis ſuauiis, i. obtorto ore per irriſionem.

VĂLLĒS, is, & Vallis, is, Planities duobus lateribus incluſa: dicta quòd hinc atque illinc montibus vallata ſit. {עמק *hemék* גיא *ghaj* vel *ghe* בקעה *bikháh*. ἀγκάλαι, αὐλών, ἄγκος, νάπη. GALL. *Vallee.* ITAL. *Valle.* GERM. Ein thal. HISP. *El valle, hondo entre dos alturas.* ANGL. *A valley or dale.*} Virg. *lib.* 11.

Eſt curuo anfractu valles accommoda fraudi.

Statius,

Vallis in amplexu nemorum ſedet.

Virg. 2. *Georg.*

Complentur valléſque caua, ſaltúſque profundi.

Idem 2. *Æneid.*

Commendo ſocijs, & curua valle recondo.

Ouid. 8. *Metam.*

Concaua vallis erat, quo ſe dimittere riui

Aſſuerant pluuialis aqua.

Quint. *lib.* 5. *cap.* 14. Sed vt latiſſimi amnes, totis vallibus fluat: ac ſibi viam, ſi quando non acceperit, faciat. Ouid. 4. *Faſt.*

Tartarea recipe me quoque valle iube.

Vāllĕcŭlă, diminut. {νάπη, αὐλών. GALL. *Petite vallée.* ITAL. *Picciola valle.* GERM. Ein thälin. HISP. *Pequeño valle.* ANGL. *A litle valley.*} vt à Vulpes, vulpecula. Feſt. tamen valliculam effert per tertiam vocalem.

Valleſco, à vallo, i. vanno; vt valleſcere ſit omnino excutere.

Vallonia, putabatur dea, quæ vallibus præerat. Sipontinus.

VĀLLŬS, i, Firmior palus, cui vitis alligatur, & quo caſtra muniuntur. {יתד *jathédh* מוט *mot.* χάραξ, ὁ. GALL. *Vn rempart.* ITAL. *Riparo, forte ſteccato.* GERM. Ein pfal / ſchpfal. HISP. *El palo o baluarte.* ANGL. *A rampyre or bulwark.*} Virg. 1. *Georg.*

Exacuunt alij vallos, furcáſque bicornes.

Idem 2. *Georg.*

Quadrifidáſque ſudes & acuto robore vallos.

Vāllum, i, Propugnaculum & munitio caſtrorum, quòd ex vallis, id eſt, palis fiat. {חל *chel.* χάραξ, ὁ, χαράκωμα, τεῖχος. GALL. *Vn rempar.* ITAL. *Riparo, forte ſteccato.* GERM. Ein wall / oder bollwerck mit geſchlagenen pfälen. HISP. *El palo ò baluarte.* ANGL. *A trenche to defend an army.*} Cicer. *ad Catonem lib.* 15. *Epiſt.* Vallo & foſſa circundedi, ſex caſtellis, caſtriſque maximis ſepſi. Idem *in Piſonem*, Vallum Alpium contra aſcenſum tranſgreſſionémque Gallorum. Vallum ducere ſæpè Liuius *lib.* 7. Idem 7. *ab Vrb.* Vallum ſcindere dixit Velleius, Vallo prorupto eum receperunt. Legitur & Vallus maſculino genere, in eadem ſignificatione. Tibull. *lib.* 1. *Eleg.* 2.

Non arces, non vallus erat.

Cæſar 3. *bell. ciuil.* Erat eo loco foſſa pedum quindecim, & vallus contra hoſtem in altitudinem pedum decem. & alibi ſæpè apud eundem. Vallum Varro accepit etiam pro vanno, 1. *de re ruſt. cap.* 52. His tritis, oportet è terra ſubiectari vallis aut ventilabris, quum ventus ſpirat lenis: ita fit, vt quod leuiſſimum eſt in eo, atque appellatur acus, euannetur foras extra aream. ¶ Valli inſigne habet caſtrenſis corona. Gell. *cap.* 6. *cap.* 5. *Ibidem*, Vallum curare: & ideo corona donari, &c.

Vāllārĭs, e, quod ad vallum pertinet {χαρακωτός. GAL. *Appartenant à rempar.* ITAL. *Pertinente à ripare.* GERM. Das zu einem wall gehört. HISP. *Perteneciente à baluarte.* ANGL. *Perteaning a bulwark.*} vt, Vallaris corona, quæ donari ſolebat, qui primus vallum hoſtium fuiſſet ingreſſus. Liu. 10. *ab Vrbe*, Multæ ciuicæ coronæ, vallareſque ac murales conſpectæ. Idem 10. *bell. Pun.* Qui Imperatores, qui Conſules Romanos ſua manu occidiſſent, muralibus, vallaribuſque inſignes coronis. ¶ Vallaris corona eadem quæ Caſtrenſis, quæ quidem inſigne Valli habet. Gell. *cap.* 6. *lib.* 5.

Vāllo, as, Munio, firmo {בצר *biſtſer* חזק *chizzék.* ἀποχαρακόω, ἀποσταυρόω, ἀποτειχίζω, τειχόω. GALL. *Remparer, fortifier, munir & garnir.* ITAL. *Fortificare, cingere con ſteccato.* GERM. Mit einem wall beueſtigen / verbollwercken / verſchantzen. HISP. *Fortaleſcer, cercar de vallado: palizada.* ANGL. *To incloſe and mak a trenche.*} Plin. *lib.* 15. *cap.* 18. Non caſtra Punica ad tertium lapidem vallata. Lucan. *lib.* 4. — nullis vallarent oppida muris. Vallare armis, id eſt, ſtipare. Valer. Flaccus 1. *Argonaut.*

———medióque in crimine patrem

Liquerit, ac inopem nullis vallauerit armis.

¶ Vallare aliquid ratione diſſerendi, eſt dialecticis argumentis munire. Cic. 1. *de Legibus*, Atque hæc omnia, quaſi ſepimento aliquo vallabit diſſerendi ratione veri & falſi iudicandi ſcientia, & arte quadam intelligendi quid quamque rem ſequatur, & quid ſit cuique contrarium. Ius legationis vallatum. Cicer. *de Aruſp. reſponſ.* Ius legationis cùm hominum præſidio munitum ſit, tum etiam diuino iure eſt vallatum.

[Valliſoletum, olim Pintia, *Valladolid.* V.E. Vaccæorum in Hiſpania, Cancellariæ iuridicæ ſedes, & Academia.

Vallis Vmbroſa, monaſterium in agro Florentino, intra excelſos Apennini colles, à S. Ioanne Gualberto Abbate, & illius Ordinis fundatore an. 1070. conſtructum.]

Vălŏr, vide *Valeo.*

[Valua, *Valua*, V.E. regni Neapolitani, in qua quieſcit S. Pelinus E. Brundiſinus & Martyr.]

VĀLVÆ, arum, pluralis numeri tantùm, Fores geminas habentes partes in ſeſe coeuntes, ita dictæ quòd introrſum reuoluantur. {דלתים *delathojim.* θύραι, δικλίδες. GALL. *Portes à deux batans, qui s'ouvrent en deux parties.* ITAL. *Porte che ſi aprono in due.* GERM. Thüren oder thor die ſich von einander aufſchlagen an den creutzfenſtern. HISP. *Las puertas que ſe abren y cierran en dos.* ANGL. *The leafes of a gate.*} Cic. 1. *de diu.* In templo Herculis valuæ clauſæ repagulis, ſubitò ſe ipſæ aperuerunt. Idem 9. *Verr.* Hæc alia duce ſigna, quæ ad valuas Iunonis Samiæ ſteterunt. Ouid. 1. *Metam.*

———dextra læuáque deorum

Atria nobilium valuis celebrantur apertis.

Idem 2. *Metam.*

Argenti bifores radiabant lumine valuæ.

Horat. 2. *Serm. ſatyr. 6.*

——— *quum ſubitò ingens*

Valuarum ſtrepitus lectis excuſſit vtrunque.

‖Valuaſini, minimi valuaſores. L.g.b.‖

Văluŭli, ſunt concauitates in folliculis leguminum, in quas ipſa grana ſeparatim recipiuntur. {λοβοί. GALL. *Petites loges és gouſſes de feues & ſemblables, dedans quoy ſont les grains chacun à part.* ITAL. *Tauelle, sughe di legumine.* GERM. Die ſtðlin in den ſchotten oder ſchelfen des gemüß/ in welchen ein jedes erbslin oder bönlin beſonder ligt. HISP. *Holleje de la legumbre.* ANGL. *Places in the huskes of beanes where euery graine is conteaned a part.*} Colum. *lib. 7. de ouibus tectis,* Singula capita per hyemem recte paſcuntur ad præcepta, tribus hordei, vel fractæ cum ſuis valuulis fabæ. Festus, Valuuli, fabæ folliculi appellati, &c.

VANDALIA, Ϝανδαλία, Regio Europæ Septentrionalis, à Vandalo fluuio qui regionem interfluit. {Wendenland.} A qua populi Vandali immanes ferociſſimi, qui paucis ante annis quàm Gotthi Romam caperent, Gallias inualere: inde in Hiſpaniam traiectu Fretenſo, penetrantes, loca circa Bæticam, quæ Vandalia ab eis dicta eſt, occuparunt. {Die Schwaben oder die Landtſchaft vmb Augſpurg.}

‖Vandalus. Vandali, Veneti, Fenni, Slaui, vnius gentis appellationes eſſe quidam putant.‖

Vanellus, auis quædam cirrata. GALL. *Vanneau.*

Vangiones, Populi ſunt Galliæ Belgicæ, Coloniæ Agrippinenſi finitimi: hodie *Vormacienſes.* {Die völcker im biß humb Wormbß oder Wormſer gäw.} Lucan. *lib. 1.*

Et qui te laxis imitantur Sarmata bracchis

Vangiones.

Meminit horum Cornel. Tacit. *lib. 20.* & Plin. *lib. 4. cap. 17.*

VĂNNŬS, inſtrumentum latum ex vimine, aliáve materia, quo acus paleæque poſt tritura à frumento aut legumine ventilando, & in ſublime iaculando excernuntur. {מזרה *mizréh.* λικμός. GALL. *Vn van à vanner le grain.* ITAL. *Vn vaglio da vagliare, o criuellare il grano.* GERM. Ein wann. HISP. *La çaranda o harnero.* ANGL. *A fanne, to fanne corne.*} Virg. 1. *Georg.*

——— *& myſtica vannus Iacchi.*

Colum. *lib. 2. cap. 21.* Ipſæ autem ſpicæ meliùs fuſtibus tunduntur, vannis expurgantur. ¶ In eadem ſignificatione legitur & Vallus diminutiua forma: quam vocem Varro a volatu dictam exiſtimat, quòd dum frumenta vanno in ſublime iactantur, leuia euolent.

Vanno, as, are. Acus vel paleas è frumento vel legumine vannis expurgo. {זרה *zaráh.* λικμάω. GALL. *Vanner.* ITAL. *Vagliare grano.* GERM. Wannen. HISP. *Auentar, çarandar trigo.* ANGL. *To fanne or winnowe corne.*} Varr. *de re ruſt.* Vt quod leuiſſimum eſt in ea, atque appellatur acus ac palea, vannatur foras extra aream. ¶ Metaphora quadam transfertur quoque ad res obſcœnas. Lucilius *Satyr. lib. 7.*

Hunc molere, illam autem vt frumentum vannere lumbis.

Idem *lib. 8.*

Criſſanti vt ſi frumentum clunibus vannat.

Ex Nonio. ¶ Hinc euanno, extra vanno. ἀπολικμάω. Nonius, Euannetur, dictum eſt ventiletur, vel moueatur: à vanno in quo legumina ventilantur.

VĀNŬS, a, um, propriè eſt vacuus, ſiue inanis. {ריק *rek* נבוב *nabub.* κενός. GALL. *Vain, vuide.* ITAL. *Vuoto.* GERM. Lär. HISP. *Vano, vazio.* ANGL. *Vaine, voyde.*} Virg. 1. *Georg.*

——— ——— *ſed illos*

Expectata ſeges vanis eluſit auenis.

¶ Ponitur etiam pro ſtulto & imperito, & à mente vacuo. {כחש *chechâſch* כזב *chazáb.* φενακίζων. GALL. *Vain, menteur.* ITAL. *Mentitore, ſciocco.* GERM. Leichtfertig/liederlich/der mit eitelen dingen vmbgehet. HISP. *Vano, loco.*} Iuuen. *Sat. 3.*

Sic libitum vano, qui nos diſtinxit Othoni.

Modò pro mendaci, & leuia inaniaque, pro grauibus & veris aſtutiſſimè componente ψευδολόγος, ψευδηγορος. Virg. *lib. 1. Æneid.*

Ni fruſtrà augurium vani docuere parentes.

Mendax autem propriè dicitur, qui ad decipiendum mentitur. Vnde idem 2. *Æneid.* vtrumque complexus eſt,

——— *nec ſi miſerum fortuna Sinonem*

Finxit, vanum etiam mendacémque improba finget.

Liuius *lib. 4. decad. 4.* Vana ingenia ad tegenda ſecreta. Ouid. 13. *Metamorph.*

——— *nec vanis credite verbis.*

Liuius 4. *decad. 4.* Quid vani ſit in lege docebimus. Ouidius *Eleg. 8. lib. 4. Triſt.*

Vanus vterque locus.

¶ Vani, propriè dicuntur, vt docet Gell. *cap. 4. lib. 18.* ex Apollinari, mendaces & infidi, & leuia inaniaque pro grauibus & veris aſtutiſſimè componentes, &c. Vanum aliquando dicitur, autore Donato, nec veriſimile, nec poſſibile. Terent. *in Eunuch.* Sin falſum aut vanum, aut fictum eſt, continuò palam eſt. Vana fides, id eſt, falſa. Vanum inceptum, quod fruſtrà inceptum eſt. Vana neutrum plurale loco aduerbij, apud Virg. *lib. 11. Æneid.*

Vt vidit fulgentem armis, ac vana tumentem,

id eſt, vanè vel inaniter tumentem.

Vaneſco, ſcis, à vanus, ex quamuis inchoatiuo, In nihilum redigor, euaneſco, fio. {הבל *habal* ἀφανίζομαι, ματαιοῦμαι, ἀφανίζομαι, ματαιόομαι. GALL. *Deuenir en rien, s'euanouir, & ne ſçauoir qu'on deuient.* ITAL. *Suanire.* GERM. Zergehen oder zu nicht werden. HISP. *Desuaneceríe.* ANGL. *To vaniſh away.*} Cicer. 2. *de Legibus.* Animi labes nec diuturnitate vaneſcere, nec amnibus vllis elui poteſt. Plin. *lib. 18. cap. 14.* Ne diu tacens atque non concipiens vaneſcat. Ouid. 3. *Amor. Eleg. 6.*

Carmine læſa Ceres ſteriles vaneſcit in herbas.

Idem *Epiſt. 1.*

Falſa & hoc crimen tenues vaneſcat in auras.

Hinc Euaneſco, de quo ſuo loco.

Vānĭtās, atis, Mendacium, fallacitas & leuitas. {ריק *rik* הבל *hebel* אליל *elil* כחש *chechaſch* כזב *chazáb.* ματαιότης, ψεῦδος. GALL. *Vanité, menterie, choſe vaine & de nulle valeur.* ITAL. *Vanità, menzogna.* GERM. Eitelkeit/lugenhafftigkeit/leichfertigkeit. HISP. *Vanidad.* ANGL. *Vanitie, inconſtancie, lying.*} Cicer. *lib. 3. Offic.* Quòd ſi vituperandi qui reticuerunt: quid de iis exiſtimandum eſt qui orationis vanitatem adhibuerunt? Saluſt. Huic homini minor vanitas inerat, quàm audacia. Tacit. *lib. 15.* Veniam quam ab Imperatore acceperat, vanitate exitus corrupit. Senec. *cap. 18. de conſ. ad Polyb.* Aliquid (luctus ſup.) à nobis natura exigit: plus vanitate contrahitur. Velleius, Turpiter deprehenſa eius vanitas. (i. calumnia.)

Vanities, vanitas. Apul.

Vanitudo, inis, idem. {כחש *chechaſch* כזב *chazáb.* ματαιολογία, ψευδολογία.} Plaut. *in Capt.* Pol ego vt rem video, tu inuentus vera vanitudinē Qui conuincas.

Vaniloquus, adiect. Vaniloquus, mendax. {כחש *chechâſch* כזב *chazáb* ματαιολόγος, ψευδολόγος. GALL. *Qui dit choſes vaines & de nul profit.* ITAL. *Chi parla coſe vane ò falſe.* GERM. Der eitele oder vnnutze ding ſagt/lugenmaul. HISP. *El que habla vanidades.* ANGL. *That ſpeaketh vainely.*} Plaut. *in Trinummo,* Cum probis potius quàm cum improbis viuere vanidicis.

Vaniloquidorus, i, iocoſa Plaut. dictio *in Perſa.* Vaniloquidorus, virginiſuendonides.

Văniloquus, adiect. Vanos ſermones effundens, mendax. {כחש *chechâſch* כזב *chazáb.* ἀτερμολόγος, ματαιολόγος, ψευδηγορος, ψευδολόγος. GALL. *Qui parle choſes vaines ou fauſſes.* ITAL. *Chi parla coſe vane ò falſe.* GERM. Der eitele oder falſche reden treibt. HISP. *El que habla vanidades.* ANGL. *A vaine or falſe ſpeaker.*} Plaut. *in Amph.* —ergo iſtoc magis, Quia vaniloquus, vapulabis. Liuius 5. *bell. Maced.* Is, vt plerique, quos opes regiæ alunt, vaniloquus, maria, terráſque inani ſonitu verborum compleuit. Silius *lib. 8.*

Quinetiam ingenio fluxi, ſed prima feroces,

Vaniloquum Celtæ genus, ac mutabile mentis,

Reſpectare domos.

Vănĭlŏquentiă, æ, Vana & inanis loquacitas. {כחש *chachaſch* כזב *chazáb* ἀτερμολογία, ψευδολογία, ματαιολογία. GALL. *Parler vain, parolle vaine.* ITAL. *Il parlar vano, vana parola.* GERM. Eitel geſchwätz/vnnütz/nichtſollende redung. HISP. *Obra de hablar vanidades, habla vana.* ANGL. *A vaine ſpeaking.*} Liu. 4. *bell. Maced.* Hac vaniloquentia primum Aristhenum Prætorem Achæorum excitauit. Tacit. *lib. 3.* Id Clutorius in domo P. Petronij, ſocru eius Vitellia coràm, multiſque illuſtribus, fœminis per vaniloquentiam legerat.

Vano, as, vnico n, Antiquis in vſu fuit pro fallo. {רמה *rimmah* פתה *pittah.* ψεύδω. GALL. *Tromper.* ITAL. *Ingannare.* GERM. Betriegen/vberböten. HISP. *Engañar.* ANGL. *To beguide or deceiue.*} vt annotauit Nonius, citans illud Accij ex Alcmena, Sic illum vanans in angiportum deduxit. ¶ Vanare pro vanum reddere, & fruſtrà habere. Accius, Tanta vt fruſtrando lactans vanans protrahas.

Văpĭdŭs, vide *Vapor.*

‖Vapincum, ſeu Vapingum, *Gap*, V. E. Vapincenſis, Galliæ, ſub A. Aquenſi.‖

VĂPŎR, is, & vapos, Humor marinus vel terrenus extenuatus, anhelitus terræ. {איד *edh* נשיא *naſi* קיטור *kitor.* ἀτμός. GALL. *Vapeur, exhalation & fumee montant de la terre en haut.* ITAL. *Vapore, eſalatione.* GERM. Ein dampff/dunſt. HISP. *Vapor, ò baho.* ANGL. *Vapour or ſmok riſing frome the earth.*} Lucr. *lib. 5.*

Peruolitans permanat odos, frigúſque vapóſque.

Cicer. 2. *de natur. deor.* Ipſe enim oritur ex reſpiratione aquarum. Earum enim quaſi vapor quidam aër habendus eſt. Ouid. *lib. 1. Metamorph.*

——— *vapor humidus omnes*

Res creat, & diſcors concordia fœtibus apta eſt.

¶ Ponitur aliquando pro calore. Col. *lib. 5. cap. 10.* Minúſque vaporis æſtate per anguſtum os penetret. Virg. 5. *Æneid.*

——— *lentaſque carinas*

Eſt vapor, & toto deſcendit corpore peſtis.

Văpōrārĭum, ij, in hypocauſtis dicebatur, qua vapor, ſeu calor erumpebat. {ἀτμιστήριον, πυριατήριον. GALL. *Le lieu des eſtuues par ou ſe vuident & ſortent les fumées.* ITAL. *Stuffa.* GERM. Ein dampffloch. HISP. *Lugar en el baño para ſudar.* ANGL. *A place where the ſmoke cometh furth in a ſtewe.*} Cicer. *Quintio fratri lib. 3.* In balneis hypocauſta in alterum apodyterij angulum promoui, propterea quod ita erant poſita, vt eorum vaporarium, ex quo ignis erumpit, eſſet ſubiectum cubiculo.

Văpōrĭfĕrus, a, um, multos emittens vapores. {ἀτμώδης. GALL. *Fumeux, qui rend force vapeurs & fumees.* ITAL. *Che porta vapori, fumoſo.* GERM. Das viel dampff oder dunſt gibt. HISP. *Coſa que haze baho o vapor.* ANGL. *That hath many vapours.*} Stat. *lib. 1. Syl. 5.*

Sine vaporiferas, blandiſſima littora, Baias.

Vbi Baias vaporiferas vocat propter aquas calidas, multos exhalantes vapores.

Văporo, as, aliquando neutrum eſt, Vaporem emitto. {עשן *haſchán.* ἀτμίζω. GALL. *Ietter vapeurs & fumees, ſe ſeicher.* ITAL. *Gettar vapore.* GERM. Dempffen/ein dunſt von ſich laſſen. HISP. *Hazer vapor, vaporar, bahear.* ANGL. *To caſt or put out vapours.*} Plin. *lib. 31. cap. 2.* de differentiis aquarum, Vaporant & in mari ipſo, quæ Licinij Craſſi fuêre. ¶ Aliquando actiuum eſt, & pro ſuffire ponitur. ἀναθυμιάω. Virgil. *lib. 11. Æneid.*

Succe lunt matres, & templum thure vaporant.

¶ Vaporare, pro Calore temperare. Horat. 1. *Epiſt. 17.*

——— *ſed vt veniens dextrum latus aſpiciat ſol,*

Læuum diſcedens curru fugiente vaporet.

Deinde ſubiungit, Temperiem laudes, &c. ¶ Aliquando pro areſacere, exugere. Plin. *lib. 11. cap. 16.* Quod ſolidiores glebas diutius ſuſtineat, ſuſpendat, vt ex ſolibus æſtiuis vaporatæ reſoluantur.

Văpŏrātĭo, nis, verbale, Vaporis excitatio. {ἐξάτμισις, ἀναθυμίασις. GALL. *Vaporation ou euaporation, ſortie de vapeurs ou alenemens.* ITAL. *Vſcita di vapore*

vapore di qualche coſa. Germ. Dempffung. Hisp. *Aquella obra de vaporar o bahear.* Angl. *Euaporation, caſting or putting forth of vapours.*} Plin. *lib* 18. *cap.* 4. Perfundere caput aqua calida ante balnearum vaporationem, & poſtea frigida, ſaluberrimum intelligitur. Gell. *lib.* 19. *cap.* 5. Quum aqua frigore aëris duratur & coit, neceſſum eſt fieri vaporationem, & quandam quaſi auram tenuiſſimam exprimi ex ea, & emanare.

Vaporoſus, a, um, vaporum plenus.

Văpĭdŭs, a, um, Plenus vapore, vel multos emittens vapores. {ἀτμώδης. Gall. *Fumeux ou euaporé, qui iette force vapeurs.* Ital. *Che getta molti vapori, pieno di vapori.* Germ. Dempfig/den vol dampffs iſt. Hisp. *Lleno de vapores, que haze baho ò vapor.* Angl. *Full of vapours.*} Perſius *Satyr.* 5.

———Veientanúmque rubellum
Exhalat vapida læſum pice ſeſſilis obba?

¶ Vapidum pectus per tranſlationem, apud eundem *eadem Satyr.* Sin tu quum fueris noſtræ paulò ante farinæ, Pelliculam veterem retines, & fronte politus, Aſtutam vapido ſeruas ſub pectore vulpem. id eſt, veterum vitiorum pleno, & priſtinas fraudes redolente.

Vapidè, Aduerbium. Vapidè ſe habere ſolebat dicere Auguſtus pro Malè ſe habere. Suet. *in eius vita cap.* 87.

Văppă, æ, Vinum fugiens, cuius vis omnis euaporauit, adeò vt & ſaporem amiſerit & odorem. Plauto iocosè vinum edentulum. {οἶνος ἐξεστηκὼς, ἐξίτηλος οἶνος. Gall. *Vin pouſſé & corrompu.* Ital. *Vino ſuanito.* Germ. Verdorbener wein/bey dem weder geſchmack noch krafft iſt Hisp. *Vino deſuanecido y ſin ſabor.* Angl. *wine that hath loſt the vertue.*} Plin. *lib.* 14. *cap.* 20. Vitiúmque muſto quibuſdam in locis ſponte feruere: qua calamitate quum deferbuit, perit ſapor vappæque accipit nomen. Hor. 2. *Serm. ſat.* 3.

Qui Veientanum feſtis potare diebus
Campana ſolitus trulla, vappámque profeſtis.

¶ Per tranſlationem ponitur pro homine ignauo, deſide, inerte, & in quo nihil ſit induſtriæ aut ſolertiæ, ἐξίτηλος. Horat. 1. *Serm. ſatyr.*

———non ego auarum
Quum veto te fieri, vappam iubeo, aut nebulonem.

[Vappo, nis, animalculum volans è vappâ, muſcio dictus. Salmaſ.]

Văpŭlo, as, Verberor, cædor. {הוכה *hucheháh* נלקה *nilkáh.* τύπτομαι, μαστιγοῦμαι. Gall. *Eſtre batu.* Ital. *Eſſer batuto.* Germ. Geſchlagen werden. Hisp. *Ser herido ò azotado.* Angl. *To be beaten.*} Propert. *lib.* 2. *Eleg.*

Non ego, ſed tenuis vapulat vmbra mea.

Cælius *ad Cicer. lib.* 8. Suſurrationes duntaxat veniunt: alius equidem perdidiſſe, quod opinor certè factum eſſe, alius ſeptimam legionem vapulaſſe. Plautus *Aſin. in fine,* Si vitruis deprecari huic ſeni ne vapulet. (ab vxore ſup.) Idem *Amphitr. ſc.* 1. *a.* 1. *& ſc.* 3. *a.* 4. *& ſc.* 4. *a.* 4. Tu vapula. Idem *Moſtell. ſc.* 5. *a.* 1. Ne eius cauſſa vapulem tibi aſſentabor. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. Vapula. M. Id tibi quidem fiet vt vapules. Idem *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Vapulare ego quidem te vehementer iubeo ne me territes. (contemnentis alterum & minitantis.) Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Sub Veneris regno vapulo, non ſub Iouis. Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Si illi dixeris, Ecaſtor vapulabis. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Vapulando & ſomno pereo. Idem *Aulul ſc.* 3. *a* 3. Pro vapulando abs te mercedem petam. *Ibid.* Coctum, non vapulatum conductus fui, &c. Quintil. Vapulare fuſtibus. ¶ Vapulare ſermonibus, eſt oblocutionibus ſugillari. Cic. *ad Atticum lib.* 2. Qui quum ſe omnium ſermonibus ſentiet vapulare, & quum has actiones, &c.

Văpŭlāris, idem quod verbero, hoc eſt, qui continuè vapulat, vt apud Plaut. *in Perſ.* μαστιγίας.

[Varadinum, *Varadin*, V. E. Hungariæ Tranſdanubianæ, ſub A. Colocenſi.]

Varæ, apud Vitruu. *lib.* 9. de ariete machina, Supráque compegit arrectariis & iugis varas. χηλὰς vocat Athenæus.

Vărdŭli, Οὐάρδουλοι Ptol. Hiſpaniæ citerioris populi, in conuentu Clunienſi: quorum meminit Plin. *lib.* 3. *cap.* 3.

[Vargus, vide *VVargus.*]

Varico, Varicoſus, Varicus, vide *Varices.*

Vārī, qui introrſum pedes, vel crura obtorta gerunt. {ῥαιβοί. Gall. *Qui ont les iambes tortes en dedans.* Ital. *Chi hanno le gambe torte.* Germ. Schegggend/der krumme ſchenckel hatt. Hisp. *Eſteuados de piernas que buelhan hazia dentro.* Angl. *That goeth wide or ſtradding.*} Horat. *lib.* 1. *Serm. Satyr.* 3.

———hunc Varum diſtortis cruribus, illum
Balbutit Scaurum prauis fultum malè talis.

¶ Vnde varum frequenter pro obtorto accipitur. Perſius *Satyr.* 4.

———Et non fallis pede regula varo.

¶ Varij autem dicuntur quibus in exteriorem partem crura pedéſve flectuntur. Varr. *lib.* 1. *de re ruſtic. de canibus,* Cruribus rectis, ac potius varis, quàm vatiis. Hinc Variarum, & Vatinianorum cognomina fluxerunt, quòd pedibus eſſent vatioſis. Senec. *in quadam Epiſt.* Seruilius Varia latère ſciebat, non viuere. ¶ Valgi autem ſunt, qui diuerſas ſuras habent, hoc eſt, ambas introrſum intortas: cuiuſmodi lacertarum pedes ſunt. βλαισοί. Plaut. *in Milite,* Aut varum, aut valgulum, aut compernem, &c. ¶ Hinc valgum ſuauium, id eſt, intortum. Idem *in Milite,* Maiorem partem videas valgis ſuauiis. A qua fortaſſe ſimilitudine inſtrumentum quoddam ruſticum ad areas complanandas, Valgium Plin. appellat *lib.* 17. Seritur (inquit) menſe Aprili, area æquata cylindris aut valgio, aliàs denſum. Alioqui & ſermo agreſtis valgiare vſurpat hodie pro eo quod eſt pariter, coæquaréque. Omnino id ferè videatur eſſe quod Cato ait, Comminuito terram, & cylindro, ac pauicula coæquato. Id Campania certè haberi genus id teſtatur tali ſpecie, quali ſunt furæ duæ in diuerſum collocatæ, quo vt cylindro, ſupplanantur areæ. Varæ manus, incuruæ, Ouid. *lib.* 9. *Metam.*

———ſummque à pollice varas
In ſtatione manus.

Sic varum brachium à Martiale dictum *lib.* 7. Vara nec iniecto certamine brachia tendis. Varus genius apud Perſium *Satyr.* 6. ¶ Sunt item Vari, tubercula exigua & dura in facie, quos ἴονθους Græci appellant. Plin. *lib.* 13. Contra ſerpentium ictus trita drachmis duabus bibitur: vitia cutis in facie, varoſque, & lentigines, & ſugillata emendat, & cicatrices.

Vărīcēs, generis maſculini. Sunt venæ plus æquo intumeſcentes, in temporibus, in ventre, in teſtibus, in inguine, & potiſſimum in cruribus, quas Plin. *lib.* 11. *cap.* 45. in cruribus viro tantum, mulieri rarò, præ nimio labore naſci aſſerit. {κιρσοί, κιρσός. Gall. *Veines de la cuiſſe ou de la iambe & autre lieu pleines de ſang melancholique.* Ital. *Vene delle coſcie, & delle gambe piene di ſangue.* Germ. Groſſe auffgeblaſne blutader. Hisp. *Venas retorcidas en las piernas llenas de ſangre.* Angl. *Bolden vaines in the leges and thighes.*} Cic. 2. *Tuſculan.* Quum varices ſecabantur C. Mario dolebat. Horatius, Varice ſucciſo. Apud Senec. *Epiſt.* 78. legitur in fœminino genere, Dum (inquit) varices exſecandas præberet. Quintil. Velandarum varicum gratia, Cic. togam ad calceos dimittebat. ¶ Varices à Papia exponuntur venæ ſurarum: item lepræ minoræ.

Vărĭcōſus, qui huiuſmodi venas tumidiores habet. {κιρσώδης, κιρσώδης. Gall. *Qui a les veines des cuiſſes ou iambes pleines de ſang melancholique.* Ital. *Chi ha le vene delle coſcie ò delle gambe tanto piene di ſangue manincanico, che pare che ſi rompano.* Germ. Der groſſe auffgeblaſene blutader hatt. Hisp. *Coſa que tiene aquellas venas.* Angl. *That hath bolden valnes in his leges, and thighes.*} Auicenna autor eſt, varices accidere curſoribus, & onera baiulantibus, & diu ſtantibus. Inde eſt illud Iuuenal. *Satyr.* 6.

———Varicoſus fiet aruſpex.

ex diuturna ſcilicet ſtatione.

Vărĭco, as, ſeu varicor, aris, deponens, ſecunda ſyllaba correpta, Crura in diuerſas partes extendo. {διαβαίνω, ἢ διεστῶς τὰ σκέλη. Gall. *Marcher tortuement & entr'ouurant trop les iambes.* Ital. *Hauer le gambe torte.* Germ. Schieggen/mit den ſchenckeln krumm von einander gritten. Hisp. *Andar zancajeando.* Angl. *To ſtraddle.*} Tractum ab iis qui natura vari ſunt, cruráque habent extrorſum intorta, ideóque quàm longiſſimè à ſe inuicem diſtantia. Quintilian. *lib.* 11. *cap.* 3. de geſtu pedum. Varicare ſupra modum, & in ſtando deforme eſt, & accedente motu propè obſcœnum.

Vărĭcŭlă, æ, diminutiuum. κιρσίδιον. Celſus *lib.* 5. de curationibus vlcerum, Si varicula intus eſt, quæ ſanari prohibet, ea quoque excidenda.

Vărĭcŭs, a, um, {ὁ κιρσὸς ἔχων, κιρσώδης. Gall. *Qui marche tortuement.* Ital. *Chi ha le gambe torte, che anda tortamente.* Germ. Schiechgend. Hisp. *Que anda zancajeando.* Angl. *That ſtraddleth.*} Qui ampliore paſſu incedit. Ouid. 3. *de Arte,*

Illa velut coniunx Vmbri rubicunda mariti
Ambulat ingentes varica, fértque gradus

Vărĭcītŭs, aduerbium, idem eſt quod cruribus diuaricatis, diuiſiſque. διαβεβηκότως. Apuleius *lib.* 1. Varicitus ſuper faciem meam reſidentes, veſicam exonerant.

Vărĭŭs, a, um, Diſſimilis, diſpar, diuerſus, multiplex, multiformis. {שונה *ſchonéh.* ποικίλος, πολύχροος, ποικίλλος. Gal. *Bigarré de diuerſes couleurs, diuers.* Ital. *Variato con diuerſi colori.* Germ. Mancherley/abgetheilt mit farben/vilerley. Hisp. *Coſa de diuerſos colores.* Angl. *Diuerſe, of ſundrie ſortes.*} Ter. *in Eunuch.*—ita viſus eſt dudum, quia varia veſte exornatus fuit. Varius incertúſque agitabatur, i. animi dubius. Saluſt. *Iugurth.* 111. Virg. 4 *Æneid.*

———varium & mutabile ſemper
Fœmina.

Idem 5. *Æneid.*

———ceu nubibus arcum
Mille trahit vario aduerſos ſole colores.

Idem 2. *Æneid.*

———vt te poſt multa tuorum
Funera, poſt varios hominúmque, vrbiſque labores
Defeſſi aſpicimus.

Cic. 1. *Academic.* Plato varius & multiplex & copioſus fuit. Plutarch. *in Opuſcul.* Varia vulpes ſed intus, vt foris Pardus. Sueton. *in Tiber. cap.* 33. Varius princeps. Lamprid. *in Heliogab.* ſub initium: Varius dictus Heliogabalus, quòd vario ſemine (id eſt, meretricio) natus ſit. Senec. *cap.* 10 *de conſol. ad Mart.* Varia & libidinoſa fortuna. Plaut. *Milit. ſc.* 2. *a.* 2 Niſi quidem hic agitari mauis varius virgis, &c. Liu. *lib.* 2. *ab Vrbe,* Ibi varia victoria, & velut æquo Marte pugnatum eſt. Variæ vuæ fiunt, quum ad maturitatem perduci incipiunt, & colorem mutant. Cato *cap.* 37. Vbi vuæ variæ cœperint fieri bubus medicamentum dato quotannis vti valeant. ¶ Varius præterea dicitur, qui in facie diſtinctus eſt Vnde iocus. Cic. apud Quintilian *lib.* 6. *cap.* 4. in Haurium, Miror, quid ſit, quòd pater tuus homo conſtantiſſimus, te nobis varium reliquit. [¶ Varius, piſcis. Germ. Vörer/oder/vörel/ à vario colore. Angl. *Burntrout*, quaſi varia trutta. vide *Trutta.*]

Vărĭe, aduerbium, Variis modis. {ποικίλως. Gall. *En diuerſes ſortes, diuerſement.* Ital. *Diuerſamente in diuerſi modi.* Germ. Mancherley weis. Hisp. *Diuerſamente, de muchas maneras.* Angl. *Diuerſlye, in diuers ſortes.*} Plin. *Epiſt.* 104. Variè me affecerunt literæ tuæ, nam partim læta, partim triſtia continebant. ¶ Variè decernere, & Coniunctis ſententiis, contraria. Cicer. 6. *Verr.* Poſtea decernitur ac non variè, ſed propè coniunctis ſententiis, vt laudatio quæ C. Verri decreta eſſet, tolleretur.

Vărĭæ, Ex genere ſunt pantherarum, ita dictæ à macularum varietate, quibus ſunt ſpectabiles. πάρδαλις. Plin. *lib.* 8. *cap.* 17. Nunc varias, & pardos, qui mares ſunt, appellant in eo omni genere, creberrimo in Africa, Syriáque.

Vărĭo, as, Diſtinguo, muto, varium ſiue diuerſum facio. {שנה *ſchinnáh* חלף *hechelíph* הבדיל *hibdil* הפריד *hiphrid.* ποικίλλω, ἀλλάττω. Gall. *Varier, bigarrer, changer.* Ital. *Variare, far vario & diuerſo.* Germ. Mancherley machen/verendern/abwechſeln. Hisp. *Diuerſificar en colores, diſcordar en qualquier modo.* Angl. *To mak diuerſe, to change.*} Plinius *Epiſt.* 161. Laborem otio, otium labore variare. Martial. *lib.* 8.

Non ego prætulerim Babylonica picta ſuperbè
Texta, Semiramia quæ variantur acu.

Ouid.

Ouid. *lib.* 2. *Metam.*

Non erat buius opus lanam mollire trahendo:
Nec poſitu variare comas.

Idem 2. *de Remed.*

Nam quoties variant animi, variabimus artes.

Virg. *lib.* 9. *Æneid.*

Diſcurrunt variántque vices, fuſique per herbam
Indulgent vino, &c.

Velleius, Variare aliquid ex ſolito. Liuius *lib.* 2. *ab Vrb.* Variare ſententias. Cicer. *pro Milon* Variante ſententia. Suet. *in Aug. cap.* 98. Variante morbo, infirmus inteſtinis. Liuius *lib.* 7. *ab Vrb.* Non variatum comitiis eſt, quin cum Manlio Cenſor Martius crearetur. Velleius, Variatum prœliis. ¶ Variare conſulatus, pro varié gerere. Sueton. *in Neron. cap.* 13. Conſulatus quatuor geſſit, &c. reliquos inter annua ſpatia variauit. ¶ Ponitur aliquando pro variatrado, diſſentio. Liu. *lib.* 7. *bell. Punic.* Multos circa vnam rem ambitus fecerim, ſi quæ de morte Marcelli variant autores, omnia exequi velim. ¶ Legitur & abſoluté pro eo quod eſt, ſibi diſſimilem eſſe, & modo hoc, modo illo modo ſe habere. {שנה *ſchanáh.*} Celſ. *lib.* 3. Non in iis ſolùm in quibus ſemper ita ſe habet, ſed in iis quoque in quibus variat. ¶ Variare, aliquando eſt rem ambiguam eſſe. Liu. 9. *ab Vrbe*, de ſuffragiis, Ibi ſi variaret, quod raró incidebat, vt ſecundæ, &c.

Văriātŭr, impersonale. Liu. *lib.* 2. *bell. Pun.* Ibi quum ſententiis variatur, &c.

Văriāns, participium. {שנה *ſchonéh.* ὁ ποικίλλων. GALL. *Variant, changeant.* ITAL. *Variante, cambiante.* GERM. Verendert in mancherley geſtalt. HISP. *Diuerſificato en colores.* ANGL. *That is diuerſe frome another.*} Plin. *lib.* 4. *cap.* 2. Vix vlla magis tam denſo imbrium partu impatiens variantis cæli, hoc eſt, inconſtantis cæli, & modò hoc, modò illo modo ſe habentis. Variantes adhuc, & acerbæ vuæ, apud Columell. *lib.* 4. *cap.* 10. hoc eſt, nondum nigræ, ſed colore adhuc vario, qualis ſolet eſſe vuis immaturis.

Văriātim, aduerbium, Diuerſimodè, varié, diuerſis modis. {πολυτρόπως, ποικίλως. GALL. *En diuerſes ſortes.* ITAL. *In diuerſe ſorti.* GERM. Auff vielerley weiß anderſt vnd anderſt. HISP. *En diuerſas maneras.* ANGL. *Diuerſlie.*} Gell. *lib.* 5. *cap.* 12. Ve enim particula quæ in aliis, atque aliis vocabulis variatim per has duas literas, quum altera media immiſſa dicitur.

Variatio. Liu. 4. *d.* 3. Eoſdem conſules ſine variatione vlla cæteræ Centuriæ dixerunt.

Văriĕgātŭs, Variis picturis diſtinctus, exornatúſque. ποικιλτὸς. *Variegare* enim eſt variare, & varietate diſtinguere. ποικίλλειν.

Văriĕtās, atis, propriè eſt variatio & diſſimilitudo colorum: quamuis & ad alia transferatur. {ποικιλία. GALL. *Varieté, diuerſité, bigarrure.* ITAL. *Varietà, diuerſità, diſſimilitudine di colori.* GERM. Manigfaltigkeit, vnderſcheid. HISP. *Diuerſidad.* ANGL. *Varietie, diuerſitie.*} Plin. *lib.* 8. *cap.* 30. Oculis mille varietates eſſe, colorúmque mutationes. Cic. 7. *Verr.* Neque hoc prouiderim, vt varietate criminum vos attentos haberem. Idem 2. *de finib.* Varietas enim Latinum verbum eſt, idque propriè quidem in diſparibus coloribus dicitur, ſed transfertur in multa diſparia. Varium poëma, varia oratio, varij mores, varia fortuna. Voluptas varia etiam dici ſolet, quum percipitur ex multis diſſimilibus rebus, diſſimiliter efficientibus voluptates. Quint. *lib.* 1. *cap.* 12. Reficit animos ac reparat varietas. Idem *lib.* 9 *cap.* 1. Gaudent enim res varietate. Senec. *cap.* 1. *de tranq.* Varietate macularum conſpicua menſa. Apud antiquiſſimos etiam variantia lectum fuit in eadem ſignificatione: vt annotauit Nonius. Lucil. *lib.* 3.

Principijs vnde hac oritur variantia rerum.

¶ Varietates. Maculæ illæ ſubrubræ quæ hyeme contrahuntur, quum crura ad ignem propiùs admouentur. Plin. *lib.* 20. *cap.* 9. Flos bulborum tritus crurum maculas varietateſque igne factas emendat.

[Variola, puſtulæ, quibus cutis fit varia.]

Vărĭus, nomen poetæ Tragici, Virgilij & Horatij amiciſſimi, vnius ex iis, quibus Virgilij Æneis commiſſa eſt emendanda. Meminit eius aliquoties. Horat. *in Sermonibus.*

[Varmia, *VVarmerlandt*, Pruſſiæ Regalis prouincia, ſub ditione Regis Poloniæ.

Varri, furcæ venatoriæ. Cerda.]

Varrones, duri & ἀνάγωγοι homines, quos Ariſtophanes πορθίνους vocat. Lucilius,

Varronum ac rupicum ſquarroſa incondita roſtra. Feſtus.

Vărŭs Quintilius, Nobilis Romanus, qui ab Auguſto Germanico exercitui præfectus, ab Arminio dolo circumuentus eſt, & cum tribus legionibus interfectus. Huius mortem deflet Horat. ad Virgil. ſcribens, *lib.* 1. *Carm.* Aliquoties eius meminit & Maro, præſertim 6. & 9. *Eclog.*

Varus, fluuius eſt Galliam Narbonenſem à Liguria diuidens, à tortuoſis alueì mæandris ita appellatus. Vide Strab. *lib.* 4. ¶ Varus Perſius poſuit pro varius, geminos horoſcope varo Producis genio, id eſt, vario & diſſimili.

Varro, Βάῤῥων, Senator Romanus fuit, Ciceronis æqualis, non immeritò à Quintiliano Romanorum omnium eruditiſſimus appellatus: vt qui plurimos doctiſſimóſque ſcripſerit libros, peritiſſimus linguæ Latinæ, & omnis antiquitatis, & rerum Græcarum, noſtrarumque: plus tamen ſcientiæ collaturus quam eloquentiæ. Eius laudes Plutarch. perſequitur *in Romul.* Cornutus *in Perſium, Satyr.* 5. Varrones ſtultos dici putat, eámque ob cauſam etiam ſeruos militum Varrones dici ſcribit, quod vtrique ſint ſtultiſſimi. Arbitror autem vocem Varro, idem eſſe quod Baro, de qua ſuprà in dictione *Baro.*

Vās, vaſis, gen. neutr. & tertiæ declin. in plur. num. ſecundæ, Pro inſtrumento ad aliquid capiendum idoneo. {כלי *cheli* σκεῦος, ἀγγεῖον. GALL. *Vaſe, vaiſſeau.* ITAL. & HISP. *Vaſo.* GERM. Ein geſchirr, gefeß. ANGL. *A veſſell.*} Cicer. 1. *Tuſcul.* Nam corpus quidem quaſi vas eſt, aut aliquod animi receptaculum. Idem *pro Mur.* At ille expoliat vaſa Samia. Horat. 1. *Epiſt.* 2.

Sincerum eſt niſi vas, quodcunque infundis, aceſcit.

Idem 1 *Serm. ſatyr.* 3. Ac nos virtutes ipſas inuertimus: atque Sincerum cupimus vas incruſtare. Vaſorum appellatio generalis eſt. Dicimus enim vaſa & vinalia, & naualia, inquit Vlp. *de aur & arg. leg. l. ſi gemma.* Cic. 6. *Verr.* Erat etiam vas vinarium ex vna gemma prægrandi trulla excauata cum manubrio aureo, &c. Plaut. *Men. ſc.* 6. *a.* 5. In tabernam vaſa & ſeruos collocauit. *Ibid. ſc.* 7. *a.* 5. Vaſa & argentum tibi referam. Plaut. *Amph.* Tu purgari iuſſeras vaſa, vt rem diuinam faceres. Idem *Aulul. ſc.* 2. *a.* 2. Quæ vtenda vaſa vicini rogant. ¶ Vaſa pudenda, genitalia, τὰ αἰδοῖα, teſtes. Plaut. facio quod mœchi non ſolent, ſalua vaſa domum refero. Sæpe enim mœchis virilia amputabantur. Inde Vaſatus, mutoniatus. Lampridius *in Heliogabalo*, Romæ denique nihil aliud egit, niſi vt emiſſarios haberet, qui ei bene vaſatos perquirerent. Alij *naſatos* malé legunt. Nam à naſo fit *naſatus*, & quæ de balneis dicuntur à Lampridio conuincunt ſic legi oportere.

Vāſum, i, etiam in ſecundo flexu dixerunt Cato, & alij antiqui, vt autor eſt Gell. *lib.* 13. *cap.* 23. Plaut. *in Trucul.* Aut aliquod vaſum argenteum.

Vāſcŭlum, & Vaſillum, dimin. {ἀγγειάριον. GALL. *Vn vaiſſelet, petit vaiſſeau.* ITAL. *Vaſetto.* GERM. Ein geſchirrlin. HISP. *Pequeño vaſo.* ANGL. *A litle veſſell.*} Cato *cap.* 111. Si voles ſcire in vinum aqua addita ſit, néc ne, vaſculum facito de materia hederacea. Quintilian. *lib.* 1. *cap.* 2. Nam vt vaſcula oris anguſti ſuperfuſam humoris copiam reſpuunt, ſenſim autem influentibus, vel etiam inſtillatis complentur: ſic animi puerorum quantum accipere poſſint, videndum eſt. Plaut. *Aulul. ſc.* 5. *a.* 1. Vaſcula intus purga atque elue.

Vāſārĭum, ij, vt veſtiarium, calcearium: h.e. vaſorum ſupellex. {σκευοθήκη. GALL. *Vn buffet, ou la vaiſſelle qui y eſt.* ITAL. *Scancia, vaſello.* GERM. Geſchirr, hausradt, ſilbergeſchirr. HISP. *Vaſar donde ſe ponen los vaſos.* ANGL. *A cupbord, or wher veſſell is kepte.*} Cic. *in Piſ.* Nónne ſeſtertium centies & octogies, quod quaſi vaſarij nomine in venditione mei capitis adſcripſeras, & ærario tibi attributum Romæ in quæſtu reliquiſti? ¶ Vaſarium præterea dicebatur, quod magiſtratibus in prouincias euntibus publicè dabatur, vt muli, equi, vaſa, & reliqua, quæ magiſtratus inſtrumentum complerent, & ipſa etiam pecunia, quæ viatici nomine numerabatur. Vide Bud. *in Com. de Aſſe.*

Vaſcæ tibiæ apud Solinum, quæ numero foraminum præcentorias præcedunt, id eſt, phonaſcæ.

Vāſcŭlārĭŭs, ij, qui vaſa conficit aurea, & argentea. {ἀγγειοποιὸς. GALL. *Qui fait vaiſſelle, ſoit d'or, ſoit d'argent.* ITAL. *Orifice da vaſi d'oro ò d'argento.* GERM. Ein Goldſchmid, der Silbere, oder Guldine geſchirr macht. HISP. *El platero que haze vaſos.* ANGL. *That maketh veſſell is of ſyluer or gold.*} Sunt enim inter aurifices vaſcularij, cælatores, inauratores, bractearij. *In l. apud Labeonem, de præſcriptis verbis*, Si quum emere argentum voles, vaſcularius ad te detulerit, &c. Cicer. 6. *Verr.* In regiam maximam palam artifices omnes cælatores, ac vaſcularios conuocari iubet, ipſe ſuos complures habebat.

Vās, vădis, Sponſor eſt ſiſtendi aliquem in iudicio, ſiue publico, ſiue priuato. {ערב *horeb.* ἐγγυητὴς, ἐγγυος. GALL. *Pleige.* ITAL. *Sicurtà.* GERM. Bürg. HISP. *Fiador.* ANGL. *A pledge.*} Varro *lib.* 4. *de ling. Lat.* Vas, inquit, appellatus eſt, qui pro altero promittebat vadimonium. Porphyr. Vades, inquit, ſponſores dici notum eſt: quòd qui eos dederit, vadere, id eſt, diſcedere interim poſſit. Hor.

Ille datis vadibus, qui rure extractus in vrbem eſt,
Solos felices viuentes clamat in vrbe.

Liu. 9. *d.* 4. Vades deſerere. Et Gell. *cap.* 10 *lib.* 16 Et Vades, & Subuades, & Sanates, & Aſſidui, & Proletarij, &c. Antiqui etiam in nominatiuo dicebant Vadis.

Vadimonium, Vador, aris, vide ſup. ſuo loco.

Vaſallus, [vel vaſſallus in ll. Longobard.] cliens fiduciarius.

Vaſātæ, fœmin. gen. plur. num. Vrbs Galliæ Narbonenſis. Paulinus *ad Auſonium.*

Quique ſuperba tua contemnis mœnia Roma
Conſul, arenoſas non dedignare Vaſatas.

Vāſcŏnēs, Οὐάσκωνες, vulgò *Gaſconi*, populi citerioris Hiſpaniæ, quæ in Gallicum & Britannicum Oceanum vergit, ad Pyrenæum poſiti. Hi à Metello Romanorum duce obſeſſi, in tantam famem compulſi ſunt, vt humana carne veſcerentur. Iuuen. *Satyr.* 15.

Vaſcones (vt fama eſt) alimentis talibus vſi
Produxere animas.

[Vaſconia, *Gaſcoigne*, olim Aquitania, & Nouempopulania, ſic dicta à Vaſconibus Pyrenæorum populis, quos deuictos Ludouicus Pius Imp. in plana Nouempopulaniæ deduxit.]

Vaſio, onis, Οὐασίων Ptolemæo, oppidum Vocontiorum, in Gallia Narbonenſi: cuius meminerunt Plin. *lib.* 3. *cap.* 4. Pompon. *lib.* 2. & Ptolem. *lib.* 2. *cap.* 10.

Văſtŭs, a, um, Valde magnus, immenſus, immanis. {רב *rab* גדול *gadhól* רחב *rachab.* ἄγαν μέγας, ὑπερμεγέθης. GALL. *Grand ou large outre meſure, deſmeſuré, exceſſif.* ITAL. *Grande ò largo oltra miſura.* GERM. Vberauß weit/groß. HISP. *Grande, eſpacioſo, profundo.* ANGL. *Broade, wide and large beyonde meaſure.*} Virg. *lib.* 3. *Æneid.*

——vaſtúmque caua trabe currimus æquor.

Idem *lib.* 1. *Æneid.*

——hic vaſto Rex Æolus antro
Luctantes ventos, tempeſtateſque ſonoras
Imperio premit.

Idem 5. *Æneid.*

——Vaſtos quatit æger anhelitus artus.

Cic. 1. *de diuin.* Tum vidit beluam vaſtam & immanem, circumplicatam ſerpentibus, &c. Virg *lib* 10. *Æneid.*

Talis ſe vaſtis infert Mezentius armis.

Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Miſcetur vaſto multa per ora freto.

Idem 13. *Metam.*

Nec clypeus vaſti cælatus imagine mundi.

Plaut. *Amphit.* Quis tam vaſto impetu has fores toto conuolſit cardine. ¶ Aliquando ponitur pro deſerto, & vaſtato. {שמם *ſchamém* ἔρημος. GAL. *Deſert, gaſté, & deſtruit.* ITAL. *Diſertato, rouinato.* GERM. Od, wüſt. HISP. *Deſtruydo, deſierto, deſpoblado.*} Accius *apud Nonium*, Hanc vrbem ferro vaſtam facit.

Văſtĭtās,

Vaſtĭtās,atis,Immenſitas, nimia magnitudo. {גדל גודל *ghodhel* גוה rob. μέγεθος, ἀπλησία. GALL. *Grandeur & eſtendue deſmeſuree.* ITAL. *Grandezza ſmiſurata.* GERM. Ein ubermäſſige gröſſe. HISP. *Grandeza demaſiada.* ANGL. *Broadneſſe and exceſſiue wideneſſe.*} Col. *lib.* 3. Pati tamen in hac terra vaſtitate belluas progenerari,quis negarit eſt,pari magnitudine. Et *lib.* 5. Sed quum iam proteſſus ruſticæ rei præcepta,ni fallor,non aſſeaueraueram quæ vaſtitas eius ſocietas contineret. ¶ Accipitur aliquando pro populatione, vaſtatione & ſolitudine. {שממה *ſchemamah* (vel) *ſchimamat* חרבה *chorbah* (vel) *cherabah*. ἐρημία, πόρθησις. GALL. *Deſtruction & deſpeuplement de pays. deſgaſt & pillement.* ITAL. *Deſtruttione.* GERM. Verwüſtung oder einöde. HISP. *Deſtruicion, obra de deſtruyr o yermar.*} Cic. *in Catilinam*, Tecta vrbis, vitam ciuium, Italiam denique totam ad exitium,& vaſtitatem,vocas. Senec. *cap.* 14. *de conſ. ad Polyb.* Vaſtitas famis ex concidentis ſuper triumphum.

Vāſtĭtūdo,inis,idem, ſed antiquum. Cato *rei ruſt. cap.* 141. Vti tu morbos viſos,inuiſoſque,viduitatem,vaſtitudinem,calamitates, intemperiaſque prohibeſsis. Gell. *cap.* 14. *lib.* 1. Vaſtitudo leonis.

Vaſtities, ei, idem, ſed & ipſum vetuſtum. Plaut. *in Pſeud. ſcen.* 1. *act.* 5. Harum mihi voluptatum omnium,atque itidem tibi Diſtractio, diſcidium, vaſtities venit. Apuleius, Cui in primis tanti corporis vaſtities horrori fuit.

Vāſtē, aduerb. {ἀμέτρως, ἀχανῶς. GALL. *Grandement & largement, deſmeſureement, exceſſiuement.* ITAL. *Eceſſiuamente, ſmiſuratamente.* GERM. Ubergroßlich. HISP. *Sin medida,exceſſiuamente,grandemente.* ANGL. *Brodelie,exceſſiuelie.*} Cicer. *lib.* 3 *de Orat.* Sic matres non aſpere, vt ille, quem dixi,non vaſte,non ruſtice,non hiulce,ſed preſſe, & æquabiliter, & leniter.

Vāſtĭfĭcus, a, um, quod vaſtitatem affert. {משׁמם *meſchém* מחריב *macharib.* ἐρημωτής, ἐρημοποιός. GALL. *Qui pille & gaſte tout.* ITAL. *Guaſtatore, ſtruggitore.* GERM. Verwüſtung bringend oder wüſt machet. HISP. *Deſtruydor, gaſtador.* ANGL. *That waſteth and ſpoileth.*} Cicer. 2 *Tuſcul. ex vetuſto quopiam Poeta*, Erymanthiam hæc vaſtificam abiecit belluam.

Vāſto,as,Populor,deſtruo, perdo, decipio, vaſtitatem infero. {שׁדד *ſchadadh* שמם *ſchem.* πορθέω, δηόω, ἐρημόω. GALL. *Gaſter & deſtruire, mettre en deſert.* ITAL. *Struggere, guaſtare, diſertare.* GERM. Verwüſten verhergen. HISP. *Deſtruyr, yermar.* ANGL. *To deſtroye,to make waſt, to make a deſert and wilderneſſe.*} Cæſ. 1. *bell. Gall.* Agri vaſtari,liberi eorum in ſeruitutem abduci,&c. ¶ Vaſtant agros cultoribus,dixit Virg. *lib.* 8. *Æneid.* hoc eſt,abducendo cultores agrorum,eos vaſtos,& deſertos efficiant. Brutus *ad Cicer. lib.* 11. Deuiſionibus per equites, quos habet multos,vaſtat ea loca in quæ incurrerit. Cicer. *ad Atticum lib.* 9. Primum conſilium eſt,ſuffocare vrbem & Italiam fame: deinde agros vaſtare,vrere,pecuniis locupletum non abſtinere. Liu. *lib.* 3 *bell. Punici*, Vaſtare omnia ferro & incendiis. Virg. *lib.* 4. *Georg.*

Omnia nam late vaſtant,&c.

Cic. *Attic. lib* 8. Homo magis ad vaſtandum, quàm ad vincendum paratus. Tibull. *lib.* 4.

Atque duæ (zonæ) gelido vaſtantur frigore ſemper.

Idem *de Coma Beren.* Vaſtatum fines iuerat Aſſyrios.

Vaſtatus,a,um. {שׁדוד *ſchadhudh* ἠρημωμένος, πορθηθείς. GALL. *Pillé, gaſté, & deſtruit.* ITAL. *Guaſto, ſtruggito.* GERM. Verwüſt,verhergt oder gemacht. HISP. *Deſtruydo, ò yermado.* ANGL. *Deſtroyed.*} Cic *pro Sextio*, Lex erat lata, vaſtato atque relicto foro.

Vaſtatio,nis,verb. Depopulatio. {שׁד *ſchod.* πόρθησις. GALL. *Deſtruction & degaſt, ou degaſtement.* ITAL. *Diſtruzione, rouina.* GERM. Verwüſtung. HISP. *Obra de deſtruir ò yermar.* ANGL. *Deſtruction, deſolation.*} Liu. 7. *ab Vrbe*, Acceſſit ad eam cladem & vaſtatio Romani agri.

Vāſtātor, is, Populator. {שׁדד *ſchodhedh.* πορθητής. GALL. *Gaſteur & deſtruiſeur.* ITAL. *Guaſtatore, ſtruggitore.* GERM. Ein verwüſter,verherger. HISP. *Deſtruydor, ò yermador.* ANGL. *A deſtroyer.*} Ouid. 9. *Metam.*

Nec mihi Centauri potuêre reſiſtere, nec mi

Arcadiæ vaſtator aper.

Vāſtātrix,verbale,fœm. {שׁודדת *ſchodhédheth.* ἡ πορθήτρια, πορθοῦσα. GALL. *Gaſtereſſe, deſtruiſereſſe.* ITAL. *Guaſtatrice, ſtruggitrice.* GERM. Verwüſterin. HISP. *Deſtruydera,ò yermadora.* ANGL. *She that deſtroyeth.*} Senec. *Epiſt.* 96. Luxuria terrarum mariſque vaſtatrix.

Vaſteſco,is,ere,Populari,& vaſtum fieri. {שׁדד *ſeraudradh.* ἀφανίζομαι. GALL. *Eſtre gaſté,ou ſe gaſter.* ITAL. *Eſſer guaſto, guaſtarſi.* GERM. Wüſt und öd werden. HISP. *Ser deſtruydo y yermado, deſtruyrſe ò yermarſe.* ANGL. *To waxe waſt or a wilderneſſe.*} Accius *apud Nonium*, Iuſſit proficiſci in exilium quouis gentium, ne ſcelere tuo Thebani vaſteſcant agri.

Vaſtrapes, φαινόλα, id eſt, fæminalia. Quidam mutant in Veſtipes & certe eſt veſtis pedum pes enim aliquando quoque femur comprehendit: qui pes magnus.

Vātēs, is, communis generis, Fatidicus, diuinus, propheta: à fando (vt quidam volunt) quaſi fates. Alii a φαῦος, id eſt, mendax. {נביא *nabi.* μάντις. GALL. *Deuin,prophete.* ITAL. *Indouino, profeta.* GERM. Ein weiſſager ein Prophet. HISP. *Adeuino.* ANGL. *A prophete or foreſhewer of thinges to come.*} Plaut *in Milite*, Bonus vates poteras eſſe,quum quæ ſunt futura videas. Virg. *Æneid.*

Quippe pij vates, & Phœbo digna locuti.

Ibid. Cunctantem & vatis portat ſub tecta Sibyllæ. Cicer. 2. *de legib.* Alterum, quod interpretatur fatidicorum & vatum effata incognita. Virg. *lib* 6. *Æneid.*

———tuque ò ſanctiſſima vates

Preſcia venturi,&c.

¶ Vates item dicuntur Poetæ, à viendis verſibus. Viere enim vincire eſt, ait Varr. 4. *de ling. Lat.* Quint. *lib.* 10 *cap.* 1. Beneuolum auditorem inuocatione dearum, quas præſidere vatibus creditum eſt, facit. Cic. *lib.* 1. *de diuin.* Verſus quos olim Fauni,vateſque canebant Vates medicinæ Plin. *lib.* 11 *cap.* 37. Arteriarum pulſus miranda arte ab Herophilo medicinæ vate deſcriptus.

Vātĭcĭnor,Diuino,futura prænuntio,quaſi fata cano. {נבא *nibbâ.* προφητεύω, μαντεύομαι GALL. *Deuiner,propheciſer.* ITAL. *Indouinare, profetizare.* GERM. Weyſſagen künfftige ding vorſagen. HISP. *Adeuinar por inſtincto.* ANGL. *To propheſie, or tell thinges to come.*} Cic. 1. *de diuin.* Illud quod volumus expreſſum eſt, vt vaticinari furor vera ſoleat. Ouid. *lib.* 8. *Metam.*

Quæ tibi factorum pœnas inſtare tuorum

Vaticinor moriens.

Liu. 2. *ab Vrbe*, Sæpe deinde & Virginium Conſulem in concionibus, velut vaticinantem,audiebat. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1 Vetera vaticinamini. (ridicule) Ouid *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Cauſarum triplex vaticinatur opus. (ſup. Lucretius.)

¶ Aliquando etiam Vaticinari accipitur pro delirare, ſine hariolari: quæ ſignificatio inde tracta eſt quod ſacerdotes oracula edituri, furore quodam ſoleant corripi. Cic *pro Sextio*, Eos autem, qui dicerent dignitati eſſe ſeruiendum, vaticinari, & inſanire dicebat. Idem *Epiſt. lib.* 2. Sed ego fortaſſe vaticinor, & hæc omnia meliores habebunt exitus.

Vātĭcĭnatio,verbale,Diuinatio,futurorum prædictio,oraculum. {נבואה *nebuah* קסם *keſem.* μαντεία, προφητεία. GALL. *Deuinement,preſage,propheſie,prediction.* ITAL. *Diuinatione, profetia.* GERM. Weiſſagung. HISP. *Adeuinacion,profecia.* ANGL. *A propheſying or telling of thinges to come.*} Cic. 2. *de nat. deor.* Multa ex Sibyllinis vaticinationibus, multa ex aruſpicum reſponſis commemorare poſſum,&c.

Vātĭcĭnātor, is, Fatidicus, hariolus, coniector. {קסם *keſem* χρησμῳδός, χρησμολόγος. GALL. *Deuineur,prophete, diuin.* ITAL. *Indeuinatore, profeta.* GERM. Ein weiſſager oder wahrſager. HISP. *Adeuinador.* ANGL. *He that propheceth.*} Ouid. *de Pont. Eleg.* 1. Vnde tamen viuat vaticinator habet.

Vātĭcĭnatrix, Fatidica. χρησμῳδός. Pomp. Lætus *de magiſtr. Romanorum*, Fauni ſoror Fatua vaticinatrix. & ab ea vates Fatuarii dicuntur.

Vātĭcĭnus, a, um, quod ad vaticinia pertinet. {μαντικός. GALL. *Appartenant à diuination, ou prophete & deuin.* ITAL. *Pertinente à diuinatione, ò indouino.* GERM. Das zu den weiſſagungen oder wahrſagungen gehört. HISP. *Pertenceciante à adeuino ò adeuinacion.* ANGL. *Belonging to propheties.*} Liu. 5. *bell. Punic.* Et edixit vt quicunque libros vaticinos precationeſve, aut artem ſacrificandi conſcriptam haberet, eos libros omnes, literaſque ad ſe ante Calendas Apriles deferret. Idem 9. *bell. Macedon.* Sacrificulos, vateſque, foro, circo, vrbe prohiberent, vaticinos libros conquirerent, comburerentque. Furor vaticinus. Ouid. 2. *Metamorph.*

Ergo vbi vaticinos concepit mente furores,

Incaluitque deo,&c.

Vātĭcĭnĭum,Diuinatio,oraculum,prædictio futurorum μαντεία, χρησμός.

Vaticanus,Βατικανός, Collis eſt non procul a Tiberi,ſupra molem Adriani, conterminus Ianiculo, in quo Petri Baſilica eſt. {S Peters berg zu Rom} Sic dictus,quod populus Romanus eo potitus ſit vatum reſponſo expulſis Hetruſcis,vt inquit Feſtus. Vel(ſecundum Gell. *lib.* 16. *c.* 12.) à vaticiniis, quæ ibi dari ſolebant, vi atque inſtinctu dei Vaticani. Varro ſcribit Vaticanum deum in eo monte fuiſſe, qui infantibus primam vocem daret, quæ eſt va, quæ prima in vaticano ſyllaba eſt. Auguſtinus tamen vocat Vaginatum, tanquam infantium vagitibus præſidentem. Prima huius nominis ſyllaba ſemper producitur, ſecunda variatur, tertia ſemper producitur. Iuuen. *Satyr.* 6.

Et Vaticano fragiles de monte patellas.

Horat. *lib.* 1. *Carm.*

——— ———vt paterni

Fluminis ripa, ſimul & iocoſa redderet laudes.

ibi,Vaticani montis imago De Vaticano agro, colle & deo ſic ſcribit Gell. *lib.* 16. *cap.* 17. Et agrum Vaticanum,inquit,& eiuſdem agri deum præſidem appellatum acceperamus à vaticiniis, quæ vi atque inſtinctu eius dei, in eo agro fieri ſolita eſſent. Sed præter hanc cauſam Marcus Varro *in libris rerum diuinarum*, aliam eſſe tradit iſtius nominis rationem Nam ſicut Aius,inquit,deus appellatus,araque ei ſtatuta eſt, quæ eſt in infima noua via,quod eo loco diuinitus vox edita erat: ita Vaticanus deus nominatus, penes quem eſſent vocis humanæ initia: quoniam pueri ſimulatque parti ſunt,eam primam vocem edunt,quæ prima in Vaticano ſyllaba eſt. Ideirco vagire dicitur, exprimente verbo ſonum vocis recentis Hactenus Gellius.

‖Vatilla, pala, quâ è nauibus aqua proiicitur. Pap.

Vatillum, pro batillum, antiq Calaub ‖

Vatinius, nomen ciuis Romani contra nitatiſſimæ vitæ, & profligatiſſimi pudoris: qui quum aduerſus Seſtium teſtis productus eſſet, eumque teſtimonio ſuo læſiſſet, in eum Cicero qui Seſtij detentionem ſuſceperat, tam acerbe inuectus eſt, vt pateſacta eius flagitia in ſummum Romani populi odium peruenerit. Hinc factus eſt locus vulgi prouerbio, vt Vatinianum odium, pro capitali, & implacabili odio acciperetur. Catul. munere iſto Odiſſem te odio Vatiniano Fuit & alter Vatinius Neronis tempore,ſutrinæ primum alumnus, poſtea Neronianæ aulæ oſtentum,corpore detorto,facetiis ſcurrilibus, primò in contumeliis aſſumptus, deinde optimi cuiuſque criminatione eò vſque prouectus,vt gratia,pecunia,vi nocendi,etiam malis præualeret. Autor Tacitus *lib* 15.

Vatĭŭs, a, um, qui pedes extrave habet extrorſus obtorta: quemadmodum contrà varus,qui ea introrſum habet inflexa. {βλαισός. GALL. *Qui a les iambes tortues en dehors.* ITAL. *Chi ha le gambe torte in giu.* GERM. Einer dem die ſchenckel auſſwerts an einander gebogen ſind. HISP. *Zancajoſo, el que tiene las piernas tuertas.* ANGL. *He that hath his legges bowing outward,or that ſtraddleth.*} Varr. *lib.* 2. *de re ruſt. cap.* 9. *de canibus*, Sint cruribus rectis,& potius vatis quam varis. Hinc Vatiorum cognomen originem ſumpſit,quòd qui primus in ea familia id cognominis ſortitus eſt, pedibus fuerit vatiis.

Vātrax,acis,omnis generis,& varicoſus adiect. Qui crura vitioſa habet, teſte Nonio. Lucil. *lib.* 18 Vt ſi progeniem antiquam,qua eſt maximus Quintus vatax, qua qua varicoſus vatrax.

Vātrenus, fluuius eſt in agro Forocorneheſi in Padum decidens, a quo & ampliſſimum quoddam Padi oſtium Vatreni portus appellatur. Vide Plin. *lib.* 3. *cap.* 16.

Vāūnĭă, Italiæ ciuitas, Venetiæ propinqua, Ptolemæo autore *lib* 3. *cap.* 1. vulgò *Lonigo*.

‖Vaurum,

[Vautum, *la Vaur.* V. E. Vautenſis, vel Lauracenſis ad Acutum amnem, in diſtrictu Lauracenſi, ſub A. Toloſano.]

V B

Vber, is, Fertilis, fœcundus, copioſus, ferax, abundans. {שבע *ſaba* פוריה *poréh ſat cah* שמן *ſc amen* טב רב *tob rab.* εὔθηνος, εὐφορος. Gall. *Planteureux, abondant, fertile.* Ital. *Abondante, fertile.* Germ. Fruchtbar, oberflüſſig. Hisp. *Fertile y copioſo.* Angl. *Fertill, fruitfull, aboundant.*} Cic. 2. *de natur. deor.* Vberrimi lætiſſimique fructu vitium, Idem *de ſenect.* Agro bene culto nihil eſt nec vſu vberius, nec ſpecie ornatius. Cæſar *lib.* 1. *de bell. ciu.* Vberiora & pleniora ſcribere. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 2. *Triſt.*

———Tuáſque ingenio laudes
Vberiore canunt.

Idem *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Sulmo mihi patria eſt gelidis vberrimus vndis.

¶ Aliquando ſubſtantiuum idem ſignificans quod mamma. {שד *ſchádh* דד *dadh.* οὖθαρ. Gall. *Mammelle, tetin.* Ital. *Mammella, tetta.* Germ. Dutte, euter. Hisp. *La teta.* Angl. *The vdder.*} Virg. 3. *Eclog.*

———Binos alit vbere fœtus.

¶ Inuenitur etiam vber ſubſtantiuum, poſitum pro vbertate, ſiue fœcunditate. εὐθηνία, εὐφορία. vt, Vber agri, id eſt, vbertas, & fertilitas. Quo pacto & Græci οὖθαρ ἀρούρης. Virg. 1. *Æneid.*

Terra antiqua potens armis atque vbere glebæ.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Niſi tria carnaria grandia, tergoribus onerata vberi mihi erunt. (id eſt, vbertati & copiæ.) Non deſunt qui principium huius vocis aſpirandum putent, quòd aut à verbo ὕειν dictum exiſtiment, quod eſt pluere, aut ab humore, quaſi humor, m in b mutato: aut à Græca præpoſitione ὑπὲρ, quæ abundantiam quandam importat. Vide ſuprà *Huber.*

Vbertas, atis, ſiue Hubertas, fertilitas, abundantia, copia. {שבע *ſobah* מישר *merâb* רב *rob.* εὐπορία, εὐφορία, εὐθηνία, οὖθαρ, πολυπορία. Gall. *Planté & abondance, fertilité, richeſſe.* Ital. *Abondanza, copia, fertilità.* Germ. Fruchtbarkeit, völle, oberflüſſigkeit. Hisp. *Fertilidad, copia ò abondancia.* Angl. *Fertilitie, fruitfulneſſe.*} Cicer. *pro Pompeio,* Summa vbertas agrorum. Idem *pro Cornelio,* Orationis vbertas, varietas, copia.

Vbero, as, ſiue Hubero, aliquando actiuum verbum eſt, Lætifico, fœcundo, fertile efficio. {הפריה *hiphráh* השביע *hisbiah.* εὐθενέω, εὐφορέω. Gall. *Rendre planteureux, & fertile, engraiſſer.* Ital. *Far fertile.* Germ. Fruchtbar machen. Hisp. *Hazer fertil.* Angl. *To mak fertill or fruite full.*} Pallad. *lib.* 4. Hoc veluti coitu ſteriles arbores vberabantur. ¶ Aliquando neutrum, & ponitur pro lætum & fœcundum eſſe. εὐθηνεῖν. Colum. *lib.* 5. *cap.* 9. Neque enim olea biennio vberat.

Vberoſus, q. vberis plenus.

Vbertim, ſiue Hubertim, aduerbium, Copioſè, affluenter. {ἀφθόνως. Gall. *Planteureuſement, fertilement, abondamment.* Ital. *Abbondantemente, fertilmente.* Germ. Vberflüſſiglich. Hisp. *Fertil y copioſamente.* Angl. *Abondantly.*} Catull.

Fruſtrantur falſis gaudia lacrymulis
Vbertim thalamo quas intra limina fundunt.

Vbertim flere. Suet. *in Cæſ. cap.* 81.

Vbertus, a, um, ſiue Hubertus, fœcundus, copioſus. {שבע *ſaba* פורה *poréh ſat cah* שמן *ſc amén* טב *tob* רב *rab.* εὔθηνος, εὐφορος, πολὺς. Gall. *Copieux, abondant, planteureux, fertile.* Ital. *Abondante, fecondo.* Germ. Fruchtbar, völlig, oberflüſſig. Hisp. *Fertil y copioſo.* Angl. *Fruiteſull, fertile, abundant.*} Gell. *lib.* 7. *cap.* 14. Sed ea ipſa genera dicendi antiquitus tradita ab Homero, ſunt tria in tribus: magnificum in Vlyſſe, & vbertum: ſubtile in Menelao, & cohibitum: mixtum moderatúmque in Neſtore.

Vbi, aduerb. modò loci interrogatiuum, ſignificans in quo loco. {איה *ayéh* איפה *ephóh.* ποῦ.} Plautus, Vbi id audiſti? Idem *Menæch. ſc.* 2. *a.* 2. Vbi ſunt conuiuæ. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Vbi ſunt? vbi latent? *Ibidem,* Vbi iſti ſunt quibus vos oculi eſtis? ¶ Modò relatiuum. {אשר שם *aſchérſcham.* ὅπου, ἵνα. Gall. *Où, en quel lieu.* Ital. *In che luogo, doue.* Germ. Woran welchem orth. Hisp. *En que lugar, adonde.* Angl. *where, or in what place.*} Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

———Vbi Æacidæ telo iacet Hector.

Plin. *lib.* 12. *cap.* 14. Alexandriæ vbi thura interpolantur. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Veſtimenta vbi obdormiui. (i. in quibus.) Idem *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. vt ſit (ſedile) vbi ſedeat qui auſcultare volt. (i. in quo.) ¶ Modò infinitum. οὗ, ὅ. Cic. 3. *Tuſc.* Eſt vbi id iſto modo valeat. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Erit vbi te vlciſcar. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Eſt vbi damnum præſtet facere, quàm lucrum. Idem *in Truc.* Vbi amici, ibidem opes. ¶ Pro ſimulac. Idem *Men. ſc.* 3. *a.* 1. Vbi te aſpicio. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Oſtium vbi conſpexi, exinde me illicò protinam dedi, &c. ¶ Ponitur quando que pro aduerbio temporis poſtquam. {כאשר *chaaſchér.* ἐπειδὴ.} Virg. 1. *Æneid.*

Hæc vbi dicta dedit.

Plaut. *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Vbi manum inicit, ibi onerat zamiam. (i. tum, cum, vel poſtquam.) ¶ Quandoque pro quando. {כאשר *chaaſchér.* ὅταν.} Ter. *in Andr.* Vbi voles, accerſe. Virg. 6. *Æneid.*

Quale per incertam Lunam ſub luce maligna
Eſt iter in ſyluis, vbi cœlum condidit vmbra
Iuppiter, & rebus nox abſtulit atra colorem.

Plaut. *Menæch. ſc.* 5. *a.* 5. Vbi ſatur ſum nu la crepitant (inteſtina.) *Ibid. ſc. vlt. a.* 5. Vbi libet, roga. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 1. Vbi libet, ire licet accubitum. (id eſt, quando vel quum libebit. Sic & *in Capt. ſc.* 1. *a.* 5. Quid me oportet facere, vbi tu falſum autumas. ¶ Vbi gentium, vbi loci, vbi terrarum, vbi locorum, idem quod vbi ſignificant: nam genitiui illi ſignificationi nihil addunt, ornatus tantum gratia ponuntur. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Pet i opp. dò niſi Leranum inuenio vbi vbi eſt gentium. ¶ Vbi primum, id eſt, ſtatim. vt Cæſar 2. *bell. ciuil.* Cæſar vbi primum illuxit, omnes Senatores, &c.

Vbinam, pro Vbi. Cic *in Catil.* O Dii immortales vbinam gentium ſumus? Seruius 1. *Æneid.* de accentu huius dictionis, & aliis ſic dicit, Pronuntiationis cauſa contra vitium Latinum, ſyllabis vltimis, quibus particulæ adiunguntur, accentus attribuitur: vt huiuſce, vbinam.

Vbicunque, quodcunque in loco. {ὅπου, ποῖ. Gall. *En tous lieux, en quel lieu que ce ſoit.* Ital. *In ogni luogo, doue.* Germ. Geb wo/geb an welchem orth. Hisp. *Dende quiera que.* Angl. *wherreſoeuer.*} Cic. *Acad.* Et ſi vbicunque es, in eadem es naui. Vbicunque pro vbique, vbiuis. Sueton. *in Calig. cap.* 40. Pro libus atque iudiciis vbicunque conceptis, &c. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 3. *Triſt.*

Te Dea munificam gentes vbicunque loquuntur.

[Vbitibi, monaſterium Ordinis nigri.]

Vbiuis, quolibet in loco. {ὁπουοῦν. Gall. *Où il veux, en quel lieu qu'il te plaira.* Ital. *Doue te piacera.* Germ. Wo man will/wenn vnd vmb. Hisp. *Dende quiera que.* Angl. *whereſoeuer thou will.*} Cic. *lib.* 4. *Epiſt.* Nemóque eſt quin vbiuis quàm ibi, vbi eſt, eſſe malit.

Vbique, Omni in loco. {πανταχοῦ. Gall. *Par tout.* Ital. *In ogni luogo.* Germ. Allenthalben. Hisp. *En todo lugar.* Angl. *Euery where.*} Virgil. 2. *Æneid.*

———crudelis vbique
Luctus, vbique pauor & plurima mortis imago.

Aliquando habet adiunctum genitiuum: vt, Vbique locorum, vbique gentium, vbique itineris, πανταχοῦ τῆς ὁδοῦ. Apul. *transformationis ſuæ lib.* 1. Nihil iſtarum rerum quæ itineris vbique nos comitantur, indigemus.

Vbiubi, pro vbicunque. {ὅπου ἂν, ὅπη ἂν. Gall. *En quelque lieu que ce ſoit.* Ital. *In ogni luogo, doue.* Germ. Geb wo. Hisp. *Dende quieraque.* Angl. *whereſoeuer.*} quemadmodum vt vt, pro vtcunque. Terentius *in Eunuch.* Vbiubi eſt, diu celari non poteſt. ¶ Vbiubi, id eſt, ſtatim. vt Plaut. *in Merc.* Vbiubi erat inuenta, mater redimet. Item Liuius *lib.* 8. *d.* 5.

Vbij, Populi origine Germani, cis Rhenum fluuium, in ea parte Galliæ Belgicæ vbi eſt Colonia Agrippinenſis. Plin. *lib.* 4. *cap.* 17. Tacit. *lib.* 11. {Die völcker im Cölner gegne.}

Vbiſci, Aquitaniæ populi. Apud Plin. *lib.* 4. *cap.* 19.

V C

Vcalegon, Οὐκαλέγων, vnus ex Troianis proceribus, qui belli tempore, quòd annis confectus eſſet, prælio abſtinuit: vt refert Homer. 13. *Iliad.* Virg. 2. *Æneid.*

———iam proximus ardet Vcalegon.

Quo in loco domini nomen figuratè pro ipſis ædibus poſuit.

Vcenni, Gentes Alpinæ, Auguſti auſpiciis in Romanorum ditionem redacti, vt refert Plin. *lib.* 3. *cap.* 20.

Vcia, Οὐκία, oppidum Turdetanorum, in Hiſpania Betica. Ptol. *lib.* 4. *cap.* 4.

V D

Vdini, Scythiæ populi, ad Mæotidis lacus fauces incolentes. Plin. *lib.* 6. *cap.* 14.

Vdo, nis. {Gall. *Vne façon de chauſſure ancienne.* Ital. *Vna forte antica di calce.* Germ. Ein alte gattung ſchuch/filtzſchuch. Hisp. *El peal ò calçon.* Angl. *A kind of ſhoees.*} Genus calceamenti quod nonnunquam ex lana, nonnunquam ex hirci pilis conficiebatur: hique vdones Cilicij dicebantur: de quibus extat hoc diſtichon apud Martialem *lib.* 14.

Namque hos lana dedit, ſed olentis barba mariti
Cinyphio poterit planta latere ſinu.

Vide *Odo.*

Vdus, a, um, Humidus, vuidus. {לח *lach* רטב *ratéb* רוה *ravéh.* ὑγρὸς. Gall. *Moiſte, humide, mouillé.* Ital. *Humido, molle.* Germ. Feucht, naß. Hisp. *Humedo, mojado por de fuera.* Angl. *Moiſte, watte, danke.*} Virg. 10. *Eclog.*

Nigra ſubeſt vdo tantùm cui lingua palato.

Quidam à ſudando deductum putant. Varro *lib.* 4. *de ling. Lat.* ab humido deducit: vnde & per aſpirationem quidam ſcribendum præcipiunt. Ouid. 5. *Faſt.*

Vda hinc fit laurus (i. tingitur in eo fonte.)

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Sic madidos ſiccat digitis Venus vda capillos.

Vdo, vdum facio, humecto.

Vdor, humor.

[Vdyſſes, pro Vlyſſes, antiq. Lipſ.]

V E

Ve, Enclitica particula: & coniunctio diſiunctiua, idem ſignificans quod aut: nullum tamen in oratione locum habens, niſi poſt dictiones quas connectit. {או *o.* ἢ. Gall. *Ou, ou bien.* Ital. *O, ouero.* Germ. Oder. Hisp. *O.* Angl. *Or.*} ¶ De vi particulæ Ve, adi Gellium *cap.* 5. *lib.* 16. Et *cap.* 12. *lib.* 5. Vbi docet eſſe priuatiuam, & differre a Væ. Cicer. *lib.* 1. *de nat. deor.* Beſtiæ quæ in rubro mari, Indiáve gignuntur. Plaut. *Aulul. ſc.* 3. *a.* 4. Dij me perdant, ſi tui quicquam abſtulit, vellem. Ouid. 13. *Metam.*

Néve in me ſtolida conuicia fundere lingua
Admeremur eum.

(i. ac me.) ¶ Aliquando geminatur. Virg. 2. *Æneid.* Siquid in aduerſum taptat caſúſve deuſve. Ouid. 13. *Metam.*

Denique de Danais quis te laudatve, petitve.

Idem *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

Balba reſecta mihi biſve ſemélve fuit.

¶ Eſt & altera particula ve, quæ non niſi in compoſitione inuenitur, & modo augendi vim habet: vt, Vetus, vehemens: quorum alterum ab ætatis magnitudine, alterum à vi atque impetu mentis dictum eſt. Modò vim habet diminuendi, vt, Vegrandis, id eſt, male, vel parum grandis. Ve enim ſyllabam pro parua veteres præponebant: vnde apud Auſonium Vegrandes meſſes legimus, pro paruis. & apud Varron. *lib.* 2. *de re ruſtic.* Oues vegrandes & imbecilles Sic & vecordem dicimus, quaſi cordis, hoc eſt, ſanæ mentis parum habentem. Ita enim Veionem antiqui appellarunt a non iuuando, qui idcirco tantum colebatur ne noceret. Eius enim ſimulacrum ſagittas manu tenebat: quo illud ſignificare volebant, paratiorem eſſe ad nocendum quàm ad iuuandum. Vide plura de hac particula apud Gellium *lib.* 5. *cap* 12.

Vecors, dis, Inſanus, ſtolidus, ſtupidus, inſipiens: quaſi ſine corde, hoc eſt, ſine mentis ſanitate. {כפר לב *ehaſar leb* נבל *nabal* כסיל *cheſil* הולל *holél* בער *bahár.* ἄνους, ἀνόητος, παράφρων. Gall. *Inſenſé, hors de ſon bon ſens.* Ital. *Inſenſato, pazzo.* Germ. Der ſinnig/ohl der kein verſtand hatt. Hisp. *Loco, bouo.* Angl. *Madde, woode, without ſpirites.*} Liu. 4. *ab Vrbe,* Audita vox eius in concione ſtolida, & propè

propè vecors. Cic 1. *Tuſc.* Aliis cor ipſum minus videtur: ex quo excordes, vecordes, concordeſque dicuntur. Idem *pro domo ſua*, Itaque illius vecordiſſimi mentem cura metúque terrebant. Ouid. *in Ibin.*

Mens quoque ſic furijs vecors agitetur, &c.

Vēcōrdĭă, æ, Inſania, deſipientia. { כסילות *boleláh* הוללות *holeluth* הוללית *ebeſiláth.* ... GALL. *Tremblement d'eſprit, ſottie ou ſottiſe.* ITAL. *Turbamento di cuore, d'intelletto.* GERM. Unſinnigkeit/tolheit/mangel an ſinn und verſtand. HISP. *Locura, alienacion de ſeſo.* ANGL. *Madneſſe, trouble of the mynde or ſpirite.* } Saluſtius *in Iugurth.* Igitur color exanguis, fœdi oculi, citus modò, modò tardus inceſſus, prorſus in facie, vultúque vecordia. Ter. *in Andria*, Hoccine credibile eſt, aut memorabile, Tanta vecordia innata cuiquam vt ſiet, vt malis gaudeat, atque ex incommodis alterius ſua comparet vt commoda? Ouid. 12. *Metam.*

———*qua te vecordia Theſeus Euryte pulſat*, *ait.*

Vēctābŭlum, Vectarius, vide *Veho*, is.

Vectiarius, Vecticularius, vide *Vectis*.

Vēctīgăl, is, Tributum, portorium, decumæ, ſcriptura & cuiuſuis generis publici fructus, aut reditus: ita dictum à vehendo. { מס *mas* מדה *middáh.* ... GALL. *Peage, gabelle, tribut, rente, reuenu, cenſe.* ITAL. *Tributo, gabella, datio, entrata, rendita.* GERM. Zoll/ungelt/ſtewr. HISP. *La renta, rentada ò tributo, peaje, entrada.* ANGL. *Tribute or tolle, reuenewe of what ſoeuer ſort.* } Hodie tamen multò latiùs ſignificatio eius extenditur, vt tam ad publicos reditus, quàm ad priuatos extendatur. Publica vectigalia intelligere debemus, quæ accipit fiſcus vel ærarium. Cicer. *pro Pompeio*, Vectigalia neruos eſſe Reipublicæ ſemper duximus. Priuata quæ quiſque ſumit ex reditibus, & fructibus ſuis. Idem *in Paradoxis*, Ex meo tenui vectigali capio ego ducenta. Paulus, Cæſæ arundinis vel pali compendium, ſi in eodem fundo vectigal eſſe conſueuit, ad fructuarium pertinet. Cicer. *lib.* 2. *Officiorum*, Vt bona valetudo voluptati anteponatur, vires celeritati: externorum autem, vt gloria diuitiis, vt vectigalia vrbana ruſticis ædibus & mercibus, id eſt, prouentus, reditus. Vectigalium ius. Sueton. *in Tiber. cap.* 49. Latinè autem dicimus, Imponere vectigal, pendere vectigal, conſeruare vectigal, exercere vectigal, exigere vectigal, leuare aut agros, aut ciuitates, aut populos vectigali, & facere populos, & eiuſmodi vectigales: quæ loquendi genera creberrimè in bonis autoribus inuenies. ¶ Vectigaliorum, pro vectigalium, Genitiuus pluralis. Idem *in Auguſt. cap. vlt.* Quantum pecuniæ in ærario & fiſcis, & vectigaliorum reſiduis. Idem *in Caligula cap.* 16. Fructum omnem vectigaliorum.

Vectīgālĭs, e, adiectiuum, Tributarius, ſtipendiarius. { ... GALL. *Tributaire, qui doit tribut, cens, ou rente.* ITAL. *Datiero, gabelliero.* GERM. Zinßbar/dem zoll oder ſtewr/&c. underworffen. HISP. *Coſa que renta en aquella manera.* ANGL. *That payeth tribut or tolle.* } Sic prouinciæ, agri, homines, qui tributa perſoluunt, vectigales dicuntur. Cic. *lib.* 3. *Offic.* Quas ciuitates L. Sylla pecunia accepta ex Senatuſconſulto liberaſſet: vt hæ rurſus vectigales eſſent. Sueton. *in Cæſare*, Agrum Campanum ad ſubſidia Reipublicæ vectigalem relictum diuiſit extra ſortem. Cicer. *in Catone*, Et ſyluas lucóſque publicos Romani vectigales habuere. Liu. Vtrùm Annibal hic ſit æmulus itinerum Herculis, vt ipſe fert: an vectigalis, ſtipendiariúſque, & ſeruus populi Romani à patre relictus.

Vēctĭs, is, gener. maſcul. Inſtrumentum ex ferro aliáve materia quo oſtium clauſum aduersùs vim munitur: ita dictum quòd manu huc illuc vehatur. { בד *bads* מוט *mot* בריח *beriach.* ... GALL. *Leuier, verrouil, pieu ou baſton, cadenats, ferrure.* ITAL. *Cadenazzo ſtanga, chiauiſtello.* GERM. Ein rigel/ oder ſparr ſo man für die thüren ſtoßt. HISP. *Barra ò cerrojo de hierro.* ANGL. *A leauer, or barre.* } Virg. *lib.* 7. *Æneid.*

Centum ærei claudunt vectes, æternaque ferri
Robora, nec cuſtos abſiſtit limine Ianus.

Vectem Cinyras Agrippæ filius inuenit. ¶ Eſt etiam vectis, palus è ferro, vel ligno grandior, ruſticis, & fabris neceſſarius ad onera promouenda. Cæſ. 2. *bell. ciu.* Saxa, quàm maximè poſſunt, vectibus promouent, præcipitatáque muro in muſculum deuoluunt. Cic. 2. *de nat. deor.* Quæ molitio, quæ ferramenta, qui vectes, quæ machinæ, qui miniſtri tanti operis fuerunt? ¶ Item vectis dicitur lignum quo oneris aliquid à binis pluribúſve in húmeris geſtatur, vt eſt *in Exodo*. Facies quoque vectes de lignis ſetim. ¶ Rurſus vectes ſunt inſtrumenta ad aliquid ſubuertendum, effringendúmve accommodata. Horat. *lib.* 3. *Carmin.*

———*hic hic ponite lucida*
Funalia, & vectes, & arcus
Oppoſitis foribus minaces.

Vectibus item torcularia circumagebantur. Cæſ. 2. *de bell. ciu.* Vectibus conuellunt ſaxa, quibus continebantur fundamenta turris.

Vēctĭārĭus, qui torcularia premit vectibus. { ... GALL. *Qui ſe ſert d'un leuier ou d'vn tel gros baſton.* ITAL. *Chi vſa di tale ſtanghe.* GERM. Der an der ſtangen zeucht ſo durch die trottſpindel geht. HISP. *El que trata aquella barra.* ANGL. *That preſſeth wine preſſes with ſuche a leauer.* } Vitruu. *lib.* 6. *cap.* 8. Ita enim erit vectiario ſpatium expeditum.

‖Vectiarium torcular non cochleis, ſed vectibus, & prælo preſſum. Vitruu.‖

Vēctĭcŭlārĭus, a, um, adiectiuum, vnde Vecticularia vita dicitur eorum, qui vectibus parietes perfodiunt alienos, furandi gratia. { ... GALL. *Qui rompt leuiers, barres, cadenats, & ferrure pour deſrober.* ITAL. *Chi rompe le ſtanghe ò i cadenazzi per rubbare.* GERM. Ein dieb ſo mit hebeln oder hebeyſen die heüſer auffbricht. HISP. *Ladron que rompe el cerrojo para hurtar.* ANGL. *That breaketh barres or dores to ſteall.* } Cato, Vecticulariam vitam viuere, eſt repentè largiter habere repentè nihil. ... Feſtus.

Vēctĭs, ... Ptolemæo, Inſula e Britanniæ ad Meridiem adiacens, freto que ab ea admodum exiguo diſcreta, Huntonæ portum, quem Ptol. Magnum vocat, obiecta ſuo aduersùs tempeſtates muniens. Hodie duo habet oppida, *Nouum portum*, & *Calborton*. Plin. *lib.* 4. *c.* 16. minus rectè hanc inſulam inter Britanniam & Hyberniam collocat.

Vecto, as, & Vectura, vide *Veho*.

Vēctōnēs, ..., populi Hiſpaniæ citerioris, ab Aſturibus Durio amne diſcreti, teſte Plinio *lib.* 4. *cap.* 20.

Vedra, fluuius in latere Meridionali Britanniæ inſulæ. Ptol. *lib.* 2. *cap.* 3.

‖Vefaba, parua faba. Gl. Iſid. quia ve minuit.‖

Vĕgĕo, es, verbum eſt antiquum, quod modò abſolutè accipitur pro valeo, ſiue vegetus, & incolumis ſum, ... Varro *Manio*, vt citat Nonius, Nec natus eſt, nec morietur: viget, veget vtpote plurimum. ¶ Modo actiue, pro vegeto, recreo, vegetum reddo. Pompon. *Maiali*, apud eundem Nonium, Animum Venus veget voluptatibus.

Vĕgĕtŭs, a, um, Benè habitus, incolumis, viuidus, agilis, & ad obeundas actiones idoneus: & tam de animo, quàm de corpore dicitur. { שוב *tob* חזק *chazák.* ... GALL. *Vigoureux, alaigre, vif, gay, deliberé, bien diſpos.* ITAL. *Sano, lieto, robuſto.* GERM. Friſch/geſund/wolmögend/wacker. HISP. *Fuerte, crecido, firme.* ANGL. *Liuelie, luſtie, quick, whole.* } Cic. *Attico*, Te vegetum nobis in Græcia ſiſte. Idem 5. *Tuſc.* Nec tam vegeta mens in Empedocleo ſanguine demerſa iaceat. Idem 2. *de diuinat.* Vt illa tertia pars rationis eluceat, & ſe vegetum ad ſomniandum, acrémque præbeat. Liu. 6. *ab Vrbe*, Sed vegetum ingenium in viuido pectore vigebat, virebátque integris ſenſibus. Gell. *lib* 3. *cap.* 1. Quid igitur dicimus quod multos videmus eſſe pecuniæ cupidos, & eoſdem cum corpore eſſe vegeto, ac valenti? Suet. *in Cæſ. cap.* 45. Nigris, vegetíſque oculis, valetudine proſpera. Scribit Apuleius Lunæ numine cuncta animantia vegetari, i. ali, & vigorem acquirere. Seneca quoque *lib.* 3. *Quæſt.* refert terræ ineſſe ſpiritum illum vitaliter vegetum, & alentem omnia. Hunc enim (inquit) niſi haberet, quomodo tot arbuſtis ſpiritum infunderet, non aliunde viuentibus quomodo tot radices aleret? ¶ Hinc vegetatiuam animam philoſophi recentiores appellant animam ſeminalem, quæ à Plinio dicitur alens: cuius motu interiore plantæ vigeſcunt, creſcunt, frondeſcunt, germinant, breuitérque viuunt. ¶ Vegetior, vegetiſſimus. Col. *lib.* 6. *cap.* 20. Neque enim alio diſtat bonus taurus à caſtrato, niſi quòd huic torua facies eſt, vegetior aſpectus, breuiora cornua. Plin. *lib.* 18. *cap.* 26. Hoc interuallum temporis vegetiſſimum agricolis, maximéque operoſum eſt.

Vĕgĕs, etis, idem quod Vegetus. { שוב *tob* חזק *chazák.* ... } Liu. 1. *bell. Punici*, A tergo Alpes vrgent, vix integris vobis, ac vegetibus tranſitæ.

Vĕgĕto, as, Recreo, corroboro, & vegetum facio, & promptum ad obeundas actiones. { חזק *chazzék* ... GALL. *Donner force, renforcer.* ITAL. *Dar forza, rinforzare.* GERM. Erfriſchen/mucker oder treffig machen/bekreftigen. HISP. *Recrear ò esforçar.* ANGL. *To quicken to mak liuelie and luſtie.* } Gell. *cap.* 2. *lib.* 17. Memoriæ vegetandæ gratia.

Vegetabilis, e, quod vegetari poteſt.

Vĕgĕtātĭo, nis, verb. Apul. *de Aſin.* Vt etiam fatigationem ſedentariam inceſſus vegetatione diſcuterem.

Vegeti, apud Pomponium *lib* 1. Aſiæ populi, Marrhanis, Cappadocibus, Comagenis, & Armeniis vicini, à nullo præterea Geographorum (quod ſciam) commemorati.

Vegetius, Flauius Renatus, Comes Conſtantinopolitanus, floruit Valentiniani principis tempore. Scripſit Epitomen inſtitutionum rei militaris, de commentariis Catonis, Auguſti, Traiani, & Hadriani principum, ac Frontini. In primo libro electionem docet tyronum, ex quibus locis vel quales milites probandi ſunt, aut quibus armorum generibus exercitus imbuendi. Secundus, veteris militiæ continet morem, ad quem pedeſtris inſtitui poſſit exercitus. Tertius omnium artium genere quæ terreſtri prælio ſunt neceſſaria, exponit. Quartus vniuerſas machinas quibus vel oppugnantur ciuitates, vel defenduntur, enarrat: naualiſque belli præcepta ſubnectit. Ex Raphaelis Volaterrani *lib.* 22.

Vēgrāndĭs, Paruus, & malè grandis. { קטן *katán* (vel) *katón.* ... GALL. *D'vne grandeur mal façonnée & mal fournie, mal doullé, mal baſti.* ITAL. *Di grandezza, mal formata, poco grande.* GERM. Ungeſtalter größe. HISP. *No grande, ò grande vn poco.* ANGL. *That is not well faſhioned.* } Auſon. *lib.* 1. *Epiſt.* Hic ſæpe falſus meſſibus vegrandibus. Varro 2. *de re ruſtic.* Quóſque poſtea concipiunt, fiunt vegrandes, atque imbecillæ.

Vĕham, viam veteres dicebant, quod per eam vehebant omnia. { דרך *derech.* ... GALL. *La voye, le grand chemin des charriers.* ITAL. *Via, ſtrada.* GERM. Ein weg/karrhſtraſs. HISP. *El camino de los carros.* ANGL. *The high waye.* } Varr. *de re ruſtic. cap.* 2. A quo nunc quoque viam veham appellant, propter vecturas.

Vĕhĕmēns, tis, Ex ve, & mens componi arbitror, tametſi quidam dici velint, quòd vehatur eminentiùs, vel quòd vehatur mente. Acer, fortis, ferox, incenſus, immoderatus, effrænatus, nimius. { חזק *chazák* קשה *kaſcháh.* ... GALL. *Vehement, violent.* ITAL. *Vehemente.* GERM. Heftig/ der ſtreng iſt/ oder heftig an ein ding ſeyt. HISP. *Vehemente, fuerte.* ANGL. *Vehement, that hath force or violencie.* } A mentis enim vi, atque impetu (ſicut docet Gellius *cap.* 5. *lib.* 16.) dicitur. Nam ve, in hoc loco intentiua particula eſt. Terent. *in Andr.* ne hæc quidem Satis vehemens cauſa ad obiurgandum. Cic. 2. *de Oratore*, Acri & vehementi quadam incitatione inflammari. Idem *de claris Oratorib.* Galba in meditando vehemens & incenſus fuit. Suet. *in Galba cap.* 9. Acer & vehemens in coërcendis delictis. Ad Herennium *lib.* 4. Hoc genus & acrimoniam habet in ſe & vehementiſſimum eſt. Vitis vehemens. Col. *lib.* 3. *cap.* 1. Terra denſa dabit vehementem vitem, multáque materia frondentem.

Vĕhĕmentĭă, Grauitas, acritudo. { חזק *chózek* (vel) *chòzak* חזקה *chezkah* (vel) *chezkáh.* ... GALL. *Vehemence.* ITAL. *Vehemenza.* GERM. Heftigkeit/ringende ſtercke. HISP. *Vehemencia.* ANGL. *Vehemencie.* } Plin. *lib.* 13. *cap.* 8. Flore candido cum vehementia odoris.

Vĕhĕmēntĕr, aduerbium, Acriter, admodum, acerbè, aſperè, impensè, valdè. { ... GALL. *Auec vehemence, grandement, impetueuſement, fort.* ITAL. *Con vehemenza, grandemente.* GERM. Heftigklich. HISP. *Con vehemencia, fuertemente.* ANGL. *with vehemencie and force.* } Cicer. 8. *Philippic.* Vehementer me agere fateor, iracundè nego. Terentius *in Eunucho*, Principio ego vos credere ambos hoc mihi vehementer velim. Plaut. *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. Ita vehementer, quod facto opus eſt ægrè

ſuppetit. Idem *Curc. ſc.3. a.5.* Ego te vehementer perire cupio, ne tu me neſcias. *Ibid. ſc.4. a.4.* Vapulare ego te vehementer iubeo, ne me territes.

Věhěs, is, vide *Veho*.

‖Vehia, plauſtrum, quo aliquid vehitur impoſitum, à veho. Inde & *vehia*. Germ. Wäge/wage/ vt weg à veho. vide & *Veia*.‖

Věhīrě, veteres dixerunt pro vehere, quod tractum eſt ex Oſcorum lingua, apud quos vehia plauſtrum dicitur. ὀχεῖν. Sipontinus.

Věho, is, xi, ctum, Naui, iumento, vel plauſtro porto. {הובל *hebi*. ὀχέω, ἐποχέω, κομίζω. Gall. *Charrier, porter en chariot, nauire ou à cheual.* Ital. *Portare in naue, in carro ò à cauallo.* Germ. Füren. Hisp. *Lleuar a cueſtas ò encima, de carro, cauallo, o nauio.* Angl. *To carie or conueighe in ſhipe or on boattes.*} Plaut. *in Moſtell.* Magni ſunt oneris: quicquid imponas vehunt. Ouid. *Epiſt.21.*

Hunc Venus in cœlum curru vexiſſe eburno.

Idem *Eleg.2. lib.4. Triſt.*

Hos ſuper in curru Cæſar victore veheris.

Idem *Eleg.1. lib.4. Triſt.*

Aduerſo tardam qua vehit amne ratem, (i. trahit remulco.)

Tibull. *lib.4.*

Iuppiter ipſe leui vectus per inania curru.

Quintilian. Quanti veheret, interrogaui. Cicer. 1. *Tuſculana.* Quum enim illam ad ſolenne & ſtatutum ſacrificium curru vehi ius eſſet. Idem 1. *de diuinat.* Equus in quo vehebar, mecum vna demerſus, rurſus apparuit. Mart. *lib.1.*

Vexerat Europen fraterna per æquora taurus.

¶ Vehitur oratio, metaphoricῶs. Cic. 1. *Tuſcul.* Tanquam ratis in mari immenſo noſtra vehitur oratio. ¶ Huius compoſita ſunt, Aueho, adueho, conueho, circunueho, deueho, eueho, inueho, præueho, præterueho, proueho, reueho, ſubueho, & ſeueho: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Vehens, entis, particip. actiuum, Quod vehit. Cicer. *de clar. Orat.* Sed in te intuens Brute doleo, cuius adoleſcentiam, per medias laudes quaſi quadrigis, vehentem, tranſuerſa incurrit miſera fortuna Reipub. In quo vehens venit, (id eſt, vectus.) Gell. *cap.2. lib.1.* Et, Equo vehentes (id eſt, vecti.) Idem *cap.6. lib.5.* Partim enim ſcripſerunt, qui ouarent introire ſolitum, equo vehentes. Ita & præteruehens paſſiuè ſumitur apud Sueton. *in Cæſ. cap.37. & in Aug. cap.93. & 98.* Vide ſuprà *Præterueho.*

Vectus, a, um, aliud Particip. paſſiuum. Catull. *ad Fratris tumulum,*

——*Multa per æquora vectus.*

Vectio, nis, verbale, ipſe vehendi actus. Cic. 2. *de nat. deor.* Efficimus etiam domitu noſtro quadrupedum vectiones.

Věcto, as, frequentatiuum. {ὀχέω, ἐποχέω, κομίζω. Gall. *Porter ſouuent en chariot, nauire ou à cheual.* Ital. *Portar ſouente in carro, in naue, ò à cauallo.* Germ. Offt füren oder füren eine fürene. Hisp. *Lleuar à menudo a cueſtas ò encima, de carro, cauallo, o naue.* Angl. *To carie or conueigh often.*} Gell. *lib.16. cap.19.* Dorſo ſuper fluctus edito vectitauiſſe. Virg. *6. Æneid.*

Corpora viua nefas, Stygia vectare carina.

Horat. *Epod. circa finem,*

Vectabor humeris tunc ego inimicis eques.

Liu. *lib.5. d.4.* Ante ſigna vectabatur (id eſt, vehebatur.) Gell. *c.3. lib.11.* Spatiari aut vectari motandi corporis gratia.

Vectito, as, frequentatiuum.

Vectābulum, i, Vehiculum. {עגלה *haghaláh*. ὄχημα. Gall. *Chariot.* Ital. *Carro.* Germ. Ein karch/wagen. Hisp. *Carro para lleuar cargo.* Angl. *A wagon or waine wherein any thing is caried.*} Gell. *lib.10. cap.1* Iumentum quoque non id ſolùm ſignificat, quod nunc dicitur, ſed vectaculum etiam, quod adiunctis pecoribus trahebatur.

Věctŏr, qui naui vehitur. {מוביל *mubil*. ἐπιβάτης. Gall. *Celuy qui eſt porté en batteau, en chariot ou à cheual.* Ital. *Colui ch' è condotto nauigante.* Germ. Einer der geführt wirt/es ſey auff waſſer oder land. Hisp. *Paſſagero que va en la naue.* Angl. *He that is caried.*} Cicer. *7. Phil.* Et ſummi gubernatores in magnis tempeſtatibus à vectoribus admoneri ſolent. Virg. *4. Ecloga,*

Cedet & ipſe mari vector.

Quintilian. In nauim filij mei malè permutatus victor imponor. ¶ Aliquando actiuè accipitur pro eo, qui vehit. {מוביל *mobil*. Gall. *Qui porte en batteau, en chariot ou à cheual.* Ital. *Condottiero, che porta.* Germ. Ein fürer/fuhrman. Hisp. *El que lleua.* Angl. *He that carieth a ſhipman.*} Ouid. 1. *Faſt.*

Ecce rudens rauco Sileni vector aſellus

Intempeſtiuos edidit ore ſonos.

¶ Vectores per tranſlationem pro ciuibus quos magiſtratus tanquam nauarchus gubernat & vehit. Cicer. *Attic. lib.2.* Malè mihi alio gubernante, quàm tam ingratis vectoribus bene gubernare.

Věctārĭŭs, a, um, quod idoneum eſt ad vehendum. {ὀχηματικός. Gall. *Propre & conuenable à charrier ou porter.* Ital. *Atto da condurre, che può portare.* Germ. Zum füren dienſtlich. Hisp. *Que puede traer y lleuar.* Angl. *That is meete and ſerueth to carie.*} vt, Vectarius equus. Varro *lib.2. de re ruſt. cap.7.* de equis loquens, Itaque peritus belli alios eligit, atque alit, ac docet: aliter quadrigarius & deſultor: aliter qui vectarios facere vult: neque eodem modo parantur ad ephippium, vt ad prædam.

Vectatio, nis, quod quidem nomen ſemper paſſionem ſignificat, contra aliorum verbalium naturam. Senec. *cap. vltim. de tranquill.* Vectatio & iter reficiunt animum. Et Sueton. *in Calig. cap.3.* Aſſidua equi vectatione.

Věctōrĭă nauigia. {Φορτηγὰ πλοῖα, ἢ ἐπιβάτιδες, ſeu ἐπιβατικὰ, Φορτίδες, ὁλκάδες. Gall. *Nauires, qui ſeruent à porter marchandiſes, ou paſſer de port en autre, barcs, batteaux.* Ital. *Naui che ſeruano à portar mercantie.* Germ. Fuhrſchiff. Hisp. *Barcas de paſſaje o para lleuar mercaderias.* Angl. *Shipes that ſerueth for merchandes.*} Cæſar 5. *belli Gallici,* Qua in re admodum fuit militum virtus laudanda, qui vectoriis grauibuſque nauigiis, non intermiſſo nauigandi labore, longarum nauium curſum adæquauerunt.

Věctūră, æ, non modò actum ipſum, hoc eſt, vectionem denotat, ſed etiam mercedem, quæ pro vectura ſoluitur: vt puta pro naui, ſiue equo meritorio. {ὀχημα. Gall. *Voicture.* Ital. *Vettura.* Germ. Die fur oder der furlohn. Hisp. *El naliro ò flete por el paſſaje.* Angl. *A carying or conueighing.*} Varro *lib.2. cap.7. de re ruſtica,* de equis loquens, Alij ſunt idonei ad rem militarem, alij ad vecturam, alij ad admiſſuram, &c. Cic. *Attico lib.1.* Miſimus, qui pro vectura ſolueret. Cæſ. 5. *belli ciuilis,* Remiges, arma, tormenta, vecturæ imperabantur. Plaut. *Aſin. ſc.4. a.2.* Ecquis pro vectura oliui reſoluit? ¶ Facere vecturam, eſt vehendo parare ſibi lucrum. Quint. Claſſis noſtra vecturam facit, & vicinarum ciuitatum copias introducit. Gell. *cap.3. lib.5.* Vecturas onerum corpore factitare.

Vectibilis, e. {ὁ Φορητὸς, κομιστὸς, ὀχητικός. Gall. *Qu'on peut porter ou charrier.* Ital. *Che può eſſere portato & condotto.* Germ. Das man füren kan. Hisp. *Que puede ſer lleuado a cueſtas.* Angl. *That may be conueighed or caried.*} Senec. 3. *naturalium quæſtionum,* Aquæ medicatæ, & ob hoc ponderoſæ, & ipſius inſulæ, materia vectibilis.

Věhĭcŭlum, i, Currus, vel plauſtrum quo quid vehitur. {עגלה *haghaláh*. ἅρμα, ὄχημα. Gall. *Chariot.* Ital. *Carretta.* Germ. Ein karch/oder wagen. Hisp. *Carro para lleuar cargo.* Angl. *A wagon or chariot wherein any thing is caried.*} Cic. *pro Mil.* Quid horum non impudentiſſimum? veſtitus, an vehiculum? Idem *Att. lib.10.* Ego verò vehiculo, ſi nauis non erit, eripiam me ex iſtorum parricidio. Plin. *lib.7. cap.56.* Vehiculum cum quatuor rotis Phryges inuenerunt, mercaturas Pœni. Liu. Iuncto vehiculo vti. Plaut. *Aulul ſc 5. a.3.* Salutigerulos pueros, vehicula quis (i. quibus) vehar. Idem *ibid ſc.3. a.1* Eburata vehicula, pallas, purpuram (ſub. dotatæ mulieris.) ¶ Eſt autem vehiculi nomen generale, haſce ſub ſe continens ſpecies, carpentum, ciſium, carrum, currum, arceram, baſternam, rhedam (vnde epirrhedium) ſarracum, petoritum, plauſtrum, eſſedum, pilentum, liburnum, traham & vehiam.

Věhĭcŭlāris, e, quod ad vehiculum pertinet, ὀχηματικὸς, vt Equus vehicularis, & rotæ vehiculares. ¶ Hermogenianus *Digeſtorum lib. vlt. tit.4. l.1.* Patrimonij ſunt munera rei vehicularis, item nauicularis decemprimatus.

Věhĭcŭlārĭŭs, qui vehiculum agit, auriga. {רכב *rachchab*. ἁρματηλάτης.} Spartianus *in Seuero*, Vehicularium munus à priuatis ad fiſcum traduxit.

‖Vehiculatio, actio vehicula publica exhibendi, angaria. Quum publica ea onera remitterentur, indulgentias vocabant Nouell. *Inſtin.163.* Ita Nerua Italiæ remiſit vehiculationem.‖

Věhēs, vel Vehis, is, Plauſtrum, vel tanta fœni, ſtercoris, alteriúſve materiæ quantitas, quanta in plauſtro vectura vna vehi poteſt. {עגלה *haghaláh*. ὄχημα, ὅσον ἂν Φορῇ ἅμαξα. Gall. *Chariot ou tombereau à porter fiens & autres choſes, ou vne charretede, tomberette, ou hudelee, ſoit de foin, de fiens ou autres choſes.* Ital. *Carrla contadineſca da condur via le ſozzure, ò le ſozzure condotte nella cariola.* Germ. Ein fatercin wagens fatt/ein ladung ſouil man eins mals füren mag. Hisp. *Carreta para traer ò lleuar, o el cargo.* Angl. *A cart, or a cart lode of any thing, as of hay.*} Plin. *lib 36 cap.15.* Amplitudinem cauis eam feciſſe proditur, vt vehem fœni largè onuſtam tranſmitteret. Colum. *lib.2.* Iugerum autem deſiderat, quod ſpiſſiùs ſtercoratur, vehes quatuor & viginti: quòd rarius duodeuiginti. Idem *lib.11. cap.2.* Materia ſi roborea eſt, ab vno fabro dolari ad vnguem debet, per quadratos pedes viginti: hæc eſt (inquit) vehis vna.

‖Vehinaſtrum, geranium, herba gruis. Iun.

Veia apud Oſcos dicebatur plauſtrum: vnde veiarij ſtipites in plauſtro: vectura veitura. Feſt.‖

Věij, *Βηΐοι* Plutarcho, vrbs fuit Hetruriæ, non procul ab Vrbe Roma, quam Camillus poſt decennalem obſidionem per cuniculos cepit. Tanta autem fuit vrbis huius claritas, tanta ſitus opportunitas, vt Romani exuſta deformatáque à Gallis vrbe, Veios potiſſimùm delegerint, quò Romani imperij ſedem transferrent, à quo incepto grauiſſimis Camilli concionibus ægrè ſunt reuocati. Huius incolæ dicti ſunt Veientes, Fabiorum clade notiſſimi. Vide Gellium *cap.12. lib.5.* & Ouid. *3. Faſtor.*

Věĭēntānus, a, um, poſſeſſiuum: vt, Vinum Veientanum. Horatius *lib.2. Serm. ſatyr.3.* Qui Veientanum feſtis potare diebus Campana ſolitus trulla, vappámque profeſtis. ¶ Veientana gemma. Plin. *lib.37. cap.10.* Veientana Italica, gemma eſt, Veiis reperta, nigram materiam diſtinguente limite albo. Meminit huius gemmæ & Solinus *ad finem octaui capitis.*

Věiouis, apud Romanos inter ſiniſtra, ſeu noxia numina habebatur, quem non auxilij alicuius ſpe venerabantur: ſed ideò tantùm, ne quid ipſis noxæ inferret. ¶ Huius ſimulacrum effingebatur ſpicula manu tenens, eaque minaciter intentans. Vnde quidam eundem cum Apolline eſſe putarunt, qui ſpiculis, hoc eſt, radiis ſuis multa morborum genera immittit. Cic. 3. *de nat. deor.* Quid Veioui facies? quid Vulcano?

Věl, Coniunctio plerunque diſiunctiua, idem ſignificans quod aut. {או *o*. ἤτοι, ἤ. Gall. *Ou, ou bien.* Ital. *Ouero.* Germ. Entweders/oder. Hisp. *O.* Angl. *Or, ether.*} Cic *de Orat.* Cui noſtrûm non licet res ruſticas fructus cauſa, vel delectationis inuiſere? Eadem plurimum venuſtatis habet geminata. Idem 2. *de nat. deor.* In his vel aſperitatibus rerum, vel anguſtiis temporum. Idem *Quint. fratr.* Sunt iſta quidem vel magna, vel maxima. Plaut. *Men ſc.3. a.4.* Repoſcis (pallam:) tibi habe: aufer vterque vel tu, vel tua vxor, vel etiam in oculos compingite, &c. ¶ Interdum copulatiua eſt ו vt, Maximè me tibi amicum facit, vel virtus, vel doctrina tua, id eſt, tum virtus, tum doctrina. ¶ Interdum ponitur pro etiam. {גם *gham*. καί.} Tibull. *lib.4.*

——*Apta vel herbis,*

Aptaque vel cantu veteres mutare figuras. (pro & vel etiam.)

Ibid. Pro te vel rapidas auſim maris ire per vndas. Plaut *Moſtell ſc.1. a.2.* Cuius homini vel optimo, vel peſſimo facile eſt facere nequiter. Idem *ſc 3 a 1* Vel ſex opperibor menſes. Idem *Curc. ſc.2. a 5.* Si vis tribus bolis, vel in chlamydem (ſup. ludere.) Idem *Aulul ſc 5. a 3.* Vel legioni ſat eſt. Idem *Moſtell ſc.1 a 2.* Sed ea lege vt affigantur bis pedes, vel brachia. Terentius *in Andr.* Vel hoc quis non credat? Virg *11. Æneid.*

Vel Priamo miſeranda manus.

¶ Interdum pro valde. Cicer. *pro Muræna.* Vel maximum bellum pop. Rom. cum rege Antiocho geſſiſſe. ¶ Interdum pro maximè. Idem *Treb.* Quam moroſi ſint, qui amant, vel ex hoc intelligi poteſt. ¶ Interdum pro veluti. Terent. *in Hecyra.* Vel hic Pamphilus iurabat quoties Bacchidi. ¶ Interdum pro ſaltem. Idem *in Phorm.* Poſtremò ſi nullo alio pacto, vel fœnore.

Vel, diſyllabum, Libyæ oppidum in tractu Garamanthum, à Cornelio Balbo in triumpho geſtatum, vt refert Plin. *lib.* 5. *cap.* 5.

Velabrum, Velamen, Velamentum, Velaria, Velatus, vide *Velo*, as, in *Velum.*

¶ Velarij, qui ſeruabant vela Imperatorum. Cancellarij, Admiſſionales dicti. Buleng.

Velaunorum ciuitas, aliâs Podium in Velaunis, *le Puy en Velay*, V.E. Languedoquij, ſub A. Bituricenſi, ſita in editiſſimo loco, qui linguâ Gallorum *Puy*, id eſt, Podium dicitur.¶

Vĕles, itis, Miles leuis armaturæ, & expeditior ad curſum, propterea, quòd grauibus armis non vtetetur. {γυμνῆτες. GALL. *Cheual leger, homme de guerre armé à la legere.* ITAL. *Caual leggiero.* GERM. Ein ringer oder bloſſer kriegsknecht. HISP. *Cauallero armado de pocas armas.* ANGL. *A thirmisher, a souldier that weareth harneſſe for skirmishing.*} Alij velites dictos putant quaſi velatos, quòd veſtiti eſſent potius quàm armati. Alij velites à celeritate dictos putant, quaſi volites, o in e, mutato. Alij rurſus ἀπὸ τοῦ βάλλειν, hoc eſt, à iaculando, quod iaculis potiſſimum & fundis pugnarent. Liu. 6. *bell. Pun.* Et vbi ad coniectum teli ventum eſt, ſigno dato velites deſiliunt. Ouid. *in Ibin,*

Vtque petit primo plenum flauentis arena
Nondum calfacti velitis hasta ſolum.

Refert Ælianus ordinem pedeſtrem in militia diuidi trifariam: in armatos, quæ grauis armatura dicitur: & velites, qui leuiſſimè omnium armantur: vnde & expediti nuncupantur. Non enim ocreas, aut loricam induunt, ſed tantùm iaculis, & fundis vtuntur. In tertio ordine ſunt peltati: à pelta dicti, quod ſcutum eſt paruum, & leue. Hi medij erant inter grauem armaturam, & leuem. ¶ Quoniam verò hoc genus militum non ſtataria pugna cum hoſte congrediebantur, vt haſtati, aut triarij, ſed leuibus tantùm prælijs, idque ferè eminus, hoſtem laceſſebant, quoties viſum eſſet, aut fuga ſe ſubducentes, aut in equos inſilientes: factum eſt, vt homines leues & inconſtantes, velites dicamus. Cic. *ad Pætum lib.* 9. *Epiſt.* Me autem à te, vt ſcurram velitem, malis oneratum eſſe, non moleſtè tuli. Liu. *lib.* 38. velites deſcribit. Item Valer. *cap.* 1. *lib.* 2.

Vĕlĭtāris, e, quod ad velites pertinet. {γυμνητικός. GALL. *Appartenant à cheual leger.* ITAL. *Pertinente à caual leggiero.* GERM. Das zu ringen oder bloſſen kriegsleuten gehört. HISP. *Perteneciente à tal cauallero.* ANGL. *Pertaining to thirmishers.*} vnde velitaria arma. Saluſt. *in Iugurth.* Præterea ière ſagittarij & cohors Peligna cum velitaribus armis: itineris properandi cauſa, neque id ſecus atque aliis armis aduerſum tela hoſtium, quòd ea leuia ſunt, muniti erant. Liu. 6. *bell. Pun.* Et ſeptena iacula quaternos longa pedes data, præfixa ferro, quale haſtis velitaribus ineſt.

Vĕlĭtor, Leui pugna congredior, more velitum, quorum officium eſt prælium eminus iaculis & fundis auſpicari ἀκροβολίζομαι, γυμνιτεύω. ¶ Per tranſlationem accipitur pro rixari, & verbis pugnare. {מצה *niſſah* [illegible] λογομαχέω. GALL. *Debatre contre vn autre, tancer l'vn l'autre.* ITAL. *Contendere vna contra l'altro, taſſar vno l'altro.* GERM. Haderen mit worten ſtreiten. HISP. *Contender con otros.* ANGL. *To skirmish or chide one against another.*} Nam à verbis plerunque ad manus ſolet deueniri: ſicut à velitibus ad milites grauis armaturæ. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Neſcio quid velitati eſtis inter vos. Gell. *lib.* 6. *cap.* 11. Cùm inquinatiſſimis hominibus non eſt conuitio decertandum, neque maledictis aduerſum impudentes & improbos velitandum: quia tantiſper ſimilis & compar eorum fias, dum paria & conſimilia dicas, atque audias.

Vĕlĭtātio, nis, verb. Leuis pugna & digladiatio, & verborum probroſorum obiectio. {מצה *matſah* [illegible] λογομαχία. GALL. *Leger combat, eſcarmouche, combat, noiſe.* ITAL. *Conteſa ingiuria.* GERM. Ein wortſtreit: ein zanck da man böſe wort gegen einander außwirfft. HISP. *Obra de contender aſſi, pelea ligera.* ANGL. *A skirmishing and chiding.*} Plaut. *in Aſin.* Verbis velitationem fieri, compendio volo.

Vĕlĭtatim, aduerb. ſignificat, Per ſaltus & interualla: quòd velites pugnando ſaltibus vtantur. Siſenna *lib* 1. *hiſt.* Nos vna æſtate in Aſia & Græcia geſta idcirco continentia literis mandauimus, ne velitatim aut ſaltuatim ſcribendo, lectorum animos impediremus. Quidam legunt, *Vellicatim.* Vide Gell. *cap.* 15. *lib.* 12.

¶ Vega, *Vega*, V.E. ſub A. Dominicopolitano, in India Occidentali.

Velia auis parua, [illegible], id eſt, vitæ commoditate nota conſiſtit ætate in vmbra & aura, hieme in ſole & apricis.¶

Vĕlĭă, Ἐλέα Stephano, Lucaniæ oppidum, in ſinu Pæſtano conditum à Phocenſibus, antea Ὑέλη dicta: & incolæ ipſi Eleatæ. ¶ Eſt præterea Velia Romæ collis editior, in quo cùm Valerius, qui poſtea publicola dictus eſt, domum ædificare vellet, apud plebem in ſuſpicionem venit affectatæ dominatio, quòd in editiore loco veluti arcem quandam ad opprimendam libertatem conſtitueret. Qua re intellecta Valerius, poſtquam plebi in concione ſe purgaſſet, iuſſit materiam omnem ad radicem Veliæ transferri, domùmque illam, quam in ſummo colle inſtituerat, in imo Veliæ pede ædificauit. Vide Liuium *lib.* 2. *ab Vrbe.* Hunc autem collem dictum volunt Veliam, quaſi velliam, quòd ibi paſtores lanam vellere ſoliti fuerint. ¶ Vnde

Velinus adiectiuum: vt, Velina regio, quæ circa palatium erat.

Vĕlĭnus, item adiectiuum, à Velia Lucaniæ oppido, vt Portus Velinus. Virg. 6. *Æneid.*

———*portúſque require Velinos.*

¶ Velinus lacus. Plin. *lib* 3. *cap.* 12. & Colum. *lib* 8 *cap.* 16.

Veliates, populi Liguriæ trans Alpes, vt ſcribit Plin. *lib.* 3. *cap.* 5.

Veliſico, Veliſicus, Velifer, vide *Velum.*

Vĕlĭtāris, Velitor, vide *Veles.*

Velitræ, Βελίτραι Stephano, ciuitas inſignis Volſcorum, Octauiæ gentis origine nobilitata, vt *in Augusto* teſtatur Sueton *cap.* 94. Huius incolæ dicuntur Veliterni. Imo Velitrini dicuntur ab eod. Suet. *eodem loco.* qui à Romanis olim ſuis a bonis agri portione ſunt mulctati. Scribit Dionyſius *lib.* 7. Velitras adeo tabuiſſe peſtilentia, vt vix decima pars ciuium ſuperfuerit: quod damnum poſtea Romani miſſa eò colonia ſarcierunt.

Vĕlĭvŏlus, vide *Velum.*

Vĕlātūra, æ, exercitium ducendi plauſtrum, vel quæſtus ex vectura. ἁμαξηλασία. Velaturam facere (inquit Varr. *lib.* 1. *de re ruſt. cap.* 2.) dicuntur qui vecturis viuunt. Nam antiqui vellam, non villam dicebant. Eius hæc ſunt verba: Villa dicta, quòd à villico in eam conuehuntur fructus, & euehuntur quum vaeneunt. A quo ruſtici etiam nunc quoque viam veham appellant, propter vecturas: & vellam, non villam, quo vehunt, & vnde vehunt. Item dicuntur qui vecturis viuunt, Vellaturam facere.

Vĕllo, is, & velli, & vulſi, ſum, Exſtirpo, euello, eruo, & tollo. {נסה *naſach* נתש *nathaſh* שרש *ſcheréſch.* τίλλω, τίλω, ἐκτίλλω. GALL. *Tirer, ou arracher, oſter.* ITAL. *Cauare ſtirpare.* GERM. Rupffen oder außrupffen, außreiſſen. HISP. *Arrancar.* ANGL. *To pluck or pull.*} Colum. *lib.* 12. *cap.* 3. Reliquis annis non erit decerpendus, ſed radicitus vellendus. Plin. *lib.* 12. *cap.* 12. Nardum Gallicum cum radice vellitur. Virg. 3. *Æneid.*

Nam quæ prima ſolo ruptis radicibus arbos
Vellitur, huic atro liquuntur ſanguine guttæ.

Sueton. *in Cæſ. cap.* 45. Circa corporis curam moroſior, vt non ſolùm tonderetur diligenter, ac raderetur, ſed velleretur etiam. ¶ Velli de manibus ad libidinem. Idem *in Galba cap.* 22. Icelum non modò oſculis palàm exceptum ab eo, ſed vt ſine mora velleretur oratum, atque ſeductum ferunt. ¶ Vnde vulſa corpora à Quintil. *in Proœm. lib.* 8. dicuntur, quibus pili ſunt euulſi. Corpora (inquit) ſi quis vulſa atque fucata muliebriter comat, fœdiſſima ſunt ipſo formæ labore. Sueton. *in Othon. cap.* 12. Munditiarum pæne muliebrium, vulſo corpore. Item Quintilian. Vulſum corpus parum viri ſignum. ¶ Ponitur aliquando Vellere pro diruere, in terram proiicere, euertere, καθαιρεῖν, κατασκάπτειν. Liu. 6. *bell. Pun.* Aræ, foci, deûm delubra, ſepulcra maiorum vulſa, temerata, ac violata. ¶ Barbam vellere, prouerbium eſt, quo ſummum contemptum, ac ludibrium ſignificamus. Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 3. —barbam tibi vellunt Laſciui pueri. Vide Eraſm. *in Chil.* ¶ Huius compoſita ſunt, Auello, conuello, diuello, euello, peruello, interuello, & reuello, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Vulſūră, æ, ipſa vulſio. {נסח *maſſach.* τιλμός, τίλσις. GALL. *Arrachement.* ITAL. *Cauamento, ſtirpamento.* GERM. Rupffung oder außrupffung. HISP. *Arrancamento, obra de arrancar.* ANGL. *Plucking or pulling.*} Varr. 2. *de re ruſt. cap.* 11. Lanam tonſam & conglobatam alij vellera, alij vellumina appellant: ex quorum vocabulo animaduerti licet, prius lanæ vulſuram, quàm tonſuram inuentam.

Vĕllĭco, as, Frequenter vello. {מרט *marát* חמיר *himeir* שרש *hiphriſch.* τιλλίζω. GALL. *Tirer ou arracher, pincer ou pequeter.* ITAL. *Tirare, cauare, pungere, pizzicare.* GERM. Emſig rupffen, picken. HISP. *Pecilgar à dar del codo.* ANGL. *To pull or pluck often, to pinche.*} Propert. *lib.* 2.

Nec mihi tam duris inſultet moribus, & te
Vellicet, heu ſerio fleuit amata diu.

Senec. *epiſt.* 63. Vellicabit hoc te (dolor ob amici mortem) ſed vellicabit. ¶ Per tranſlationem vellicare ponitur pro criminari, mordere, ac lacerare. {שטן *ſatan* גדף *ghiddéph* חרף *cheréph* הלך רכיל *halách rachil.* διασύρω, κωμῳδέω.} Cic. *pro Corn. Balbo.* More hominum inuident, in conuiuiis rodunt, in circulis vellicant. Gell. *lib.* 4. *cap.* 15. plura in Saluſtij ſcriptis inſcitè aut malignè vellicant. Horatius 1. *Serm. ſatyr.* 10.

———*an crucier, quòd Vellicet abſentem Demetrius.*

Vellĭcātŭs, us, ipſe vellicandi actus. {τιλμός. GALL. *Tirement ou arrachement, pincement.* ITAL. *Tiramento, eſſo pizzicare.* GERM. Das rupffen oder picken. HISP. *Aquel pecilgar ò dar del codo.* AGNL. *A pulling or pinching.*} Plin. *lib.* 8. *cap.* 6. Extremitates corporis, vel aurium vellicatibus perſtringi, &c.

Vellĭcātio, nis, idem. Seneca *de vita beata*, Quum non tantùm lacerationes, ſed etiam vellicationes effugerit. Item 3. *de Ira* metaphoricè accipit pro moleſtiis, Detrimenta, iniurias, conuitia, vellicationes contemnamus.

Vellĭcātim, aduerbium, id eſt, particulatim, ſpatſim, carptim, non continuè, hinc illinc aliquid decerpendo. {μερικῶς, σποράδην. GALL. *En tirant, en pinçant, en arrachant.* ITAL. *Tirando, pungendo, pizzicando.* GERM. Zerrupffter weiß: eins hie das ander dort hie genommen. HISP. *Pecilgando, ò dando del codo.* ANGL. *By pulling or pinching.*} Siſenna *hiſtor. lib.* 1. vt citatur à Nonio, Vos vna æſtate in Aſia & Græcia geſta, literis idcirco continentia mandauimus, ne vellicatim ac ſaltuatim ſcribendo, lectorum animos impediremus. Sunt qui hoc loco legant *velitatim* à velite.

Velocaſſes, populi ſunt Galliæ Lugdunenſis ad Ligerim fluuium, quorum meminit Plin. *lib.* 4. *cap.* 18.

Vĕlŭs, Lana ex oue dempta & conglobata, ita dicta à velleno, quòd ante inuentam tondendi rationem, lana ſoleret velli. {גזה *ghez.* גזת *ghizzáh.* πόκος, κώδιον. GALL. *Toiſon.* ITAL. *Vello, lana.* GERM. Abgeſchorne wollen. HISP. *El vellocino de lana.* ANGL. *A fleece of wool.*} Varro *rei ruſt. lib.* 2. *cap. vlt.* Sole calidiore tonſa, ex eius ſudore lana fit mollior, & ponderoſior, & colore melior. Quam demptam & conglobatam alij vellera, alij vellumina appellant. Ex quorum vocabulo animaduerti licet, prius lanæ vulſuram, quàm tonſuram inuentam. Ouid. *Eleg.* 8. *lib* 4 *Triſt.*

Stamina de nigro vellere facta mihi.

¶ Frequentiſſimè tamen Vellera ponuntur pro lana nondum detonſa, ſed adhuc in ipſis hærente pecudibus. Virg. 3. *Eclog.*

Parcite oues nimium procedere: non benè ripæ
Creditur: ipſe aries etiam nunc vellera ſiccat.

Idem 3. *Georg.*

Reyce ne maculis infuſcet vellera pullis Naſcentum.

Ibidem circa finem,

Nec condere quidem morbo, illuuiéque peresa
Vellera, nec telas poſſunt attingere putres.

¶ Nonnunquam pro ipſis ouibus, ſiue agnis. Iuuen. *Satyr.* 12.
Par vellus dabatur pugnanti, &c. (id eſt, agna velleris mutti.)

¶ Nonnunquam etiam pro ipſis pellibus vnà cum lana ouibus detractis. Col. *lib.* 7. *c.* 4. Pelles eorum propter pulchritudinem lanæ maiore pretio quàm alia vellera mercantibus traduntur. Virg. *lib.* 7. *Æneid.*

Centum lanigeras mactabat ritè bidentes,
Atque harum effultus tergo ſtratiſque iacebat
Velleribus.

¶ Vellera etiam propter ſimilitudinem Virgilius poſuit pro lana, quæ apud Seres Scythiæ populos ex arborum frondibus depectitur. Ita enim habet *lib.* 2. *Georg.*

Velleraque vt folijs depectant tenuia Seres.

Quinetiam ipſas arborum frondes vellera interdum inuenimus appellata, eò quòd iis veſtiantur arbores, quemadmodum velleribus oues. Ouid. *de Nuce,*

At ſimul induimus noſtris ſua vellera ramis.

Vellereus, adiect. è vellere. Aſcon. Pædian. *in Verrem,* Et crumenæ, aut vellereæ, aut ſcorteæ. ſic enim legend.

Vĕlāni, populi Alpini, D. Auguſti auſpiciis in populi Romani poteſtatem redacti, referente Plin. *lib.* 3. *cap.* 20.

Vēlo, as, vide *Velum.*

Vĕlōx, ocis, Celer : à volando, quaſi volox. {מהיר *mahir* קל *kál.* ὠκύς, θοός, ϑοός. Gall. *Soudain, leger, vitte.* Ital. *Veloce, leggiero.* Germ. Schnell/behend. Hisp. *Ligero.* Angl. *Swift, hastie, ſpeedie.*} Plin. *lib.* 8. *cap.* 34. de Tarando, Velox ſaltu venatu viuens, innocuum homini, &c. Ouid. 1. *de Pont. Eleg.* 3.

Sed piger ad pœnas princeps, ad præmia velox.

Virg. 5. *Æneid.*

Veloces iaculo ceruos, curſúſque fatigat.

Ouid. 5. *Faſt.*

Et malè veloci iuſſa ſoluta remo.

Idem 8. *Metam.*

——— nec fortibus illic
Profuit armentis, nec equis velocibus eſſe.

Idem 10. *Metam.*

Et nihil eſt annis velocius.

¶ Velox pro velociter. Virg. *lib.* 5. *Æneid.*

——— Idum venientem è vertice velox Præuidit.

Vĕlōcĭtās, atis, Celeritas, pernicitas. {מהירות *meheráh* קל *kol.* ὠκύτης. Gall. *Soudaineté, legereté.* Ital. *Velocità, leggierezza.* Germ. Schnelle/behendigkeit. Hisp. *Ligereza.* Angl. *Swiftneſſe, quickneſſe, ſpeedineſſe.*} Plinius *lib.* 9. *cap.* 8. At mugilum nihilominus velocitas tranſilit. Cic. 2. *de finib.* Quid ſi in ipſo corpore multa voluptati præponenda ſunt: vt vires, valetudo, velocitas, pulchritudo? Liuius 5. *bell. Pun.* Decem millibus peditum atque equitum quos in expeditione, velocitate corporum, ac leuitate armorum aptiſſimos eſſe ratus eſt, electis, quarta vigilia noctis ſigna mouit. ¶ Pro breuitate. Quint. Velocitas immortalis Salustij.

Vĕlōcĭtĕr, aduerbium, Celeriter. {ὠκέως. Gall. *Soudainement, legerement.* Ital. *Velocemente, leggiermente.* Germ. Schnelliglich/eilends/ſtugs. Hisp. *Ligeramente.* Angl. *Swiftelie, ſpeedelie.*} Mart. *lib.* 1.

Quódque magis mirum eſt, velociter exit ab hoſte.

Cic. *in ſomn. Scip.* Sunt autem optimæ curæ de ſalute patriæ, quibus agitatus & exercitatus animus, velociùs in hanc ſedem & domum ſuam peruolabit.

Vĕlum, i, Integumentum, inuolucrum, quo quid velatur, id eſt, tegitur. {מעטה *mahatéh* שמיכה *ſemicháh* מסך *maſách* פרכת *paróchceth.* καλύμμα, αὐλαία. Gall. *Voile.* Ital. *Vela, velo.* Germ. Ein decktuch/fürhang/ſegel. Hisp. *El paramento para hazer ſombra, vela, ò velo.* Angl. *A vaile, a curtaine, a ſayle.*} Varro à velleribus dictum putat quòd ex ouium velleribus fierent vela quibus homines tegebantur. Cic. 6. *Verr.* Tabernacula carbaſeis intenta velis. Idem *in Catil.* Sociis veli amicti, non togis. Senec. *epiſt.* 81. Velum oſtij alleuare. ¶ In nauibus item velum dicitur linteum, quod circa malum expanſum, ventum excipit. {נס *nes.* ἱστίον.} Virg. 3. *Æneid.*

Interea claſſem velis aptare iubebat Anchiſes.

Idem 1. *Æneid.* Talia iactanti ſtridens Aquilone procella, Velum aduerſa ferit. Plinius *lib.* 12. *cap.* 19. Vehunt per maria vaſta ratibus, quas neque gubernacula regant, neque remi trahant, vel impellant, non vela, non ratio vlla adiuuet. ¶ Vela retorquere. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.*

Semper ab Euboicis vela retorquet aquis.

Item, Vela obliqua ad incertos ventos transferre. Liu. *lib.* 6. *bell. Pun.* Vela referre. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Triſt.*

O vtinam venti referant!

¶ Deſerere. Senec. *cap.* 6. *de conſol. ad Mart.* Turpis gubernator, qui vela fluitantia deſeruit. ¶ Dirigere aliquò vela. Cæſar *lib.* 2. *de bell. ciuil.* &c. ¶ Dare vela, eſt ventis ſe committere, & nauigare. Virgil. 2. *Æneid.*

Vela dabant læti.

Dare vela ventis. Idem 4. *Æneid.*

——— quos Sidonia vix vrbe reuelli,
Rurſus agam pelago, & ventis dare vela iubebo?

¶ Vela dare & legere. Ouid. *in Epiſt. Saph.*

Ipſe dabit tenera vela legétque manu.

¶ Dare vela retrorſum, eſt in diuerſum mutare ſententiam, vitæque Inſtitutum. Sumpta metaphora à nauigantibus, qui curſus errorem verſis velis corrigunt. Sic metaphor. Quintilian. Contrahis vela inhibétque remos. Et Ouid. *Eleg.* 4. *lib.* 3. *Triſt.*

Propoſitique precor contrahe vela tui.

Quintilian. Si fuerit flatus, vela danda ſunt. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Remigio veloque quantum poteris feſtina, &c. ¶ Vela dare famæ tuæ, eſt non curare famam ſuam. ¶ Vela facere, idem quod expedire, ſeu expandere vela. Cic. 5. *Verr.* Cleomenes malum erigi, vela fieri, anchoras præcidi iubet. ¶ Per tranſlationem vela facere, accipitur pro eo quod eſt toto conatu rem aliquam aggredi. Idem 4. *Tuſc.* Verum igitur maius? ſtatímne nos vela facere, an quaſi e portu egredientes paulum remigare? ¶ Permittamus vela ventis, dixit Quint. *in Præf. initii* l. 4. eſt, editionis ancipitem euentum, vtcunque cadet experiamur. ¶ Velis, equiſque, id eſt, omni conatu, & mari terráque. ἐκ παντὸς σϑένους. Cic. 3. *Offic.* Quibus obſoletis Epicurus eiuſdem ferè adiutor, autórque ſententiæ. Quum his velis equiſque (vt dicitur) ſi honeſtatem tueri ac retinere ſententia eſt, decertandum erit. ¶ Velis remiſque. Idem Cic. 3. *Tuſc.* Terra enim res eſt miſera, deteſtabilis, omni contentione, velis (vt ita dicam) remiſque fugienda. Vide *Chil. Eraſmi.*

Vēlĭfĭco, as, velo, nauigo, vela facio. {ἱστιοδρομέω. Gall. *Voguer, nauiger à voile deſployé.* Ital. *Nauicare à vela ſpiegata.* Germ. Segeln/mit ſegeln hinſchiffen. Hisp. *Nauegar haziendo vela.* Angl. *To mak vailes or courteins, to ſayle with à ſayle.*} Plin. *lib.* 9. *cap.* 33. Per ſumma æquora velificant. Prop. *lib.* 4. *Eleg.* 20. Nauta per vrbanas velificabat aquas.

Vēlĭfĭcŏr, paſſiuum, Iuuenal. *Satyr.* 3.

Velificatus Athos, & quicquid Græcia mendax
Audet in hiſtoria, id eſt, circumnauigatus.

¶ Legitur & velificari deponens: vt, Velificari honori ſuo, id eſt, velis, remiſque honori, & dignitati operam dare. Cic. *de lege Agrar.* Quòd ſi quis veſtrûm ſpe ducitur, ſe poſſe in turbulenta ratione honori velificari ſuo, &c. hoc eſt, euadere ad ſummos honores, non virtutē & maiorum gloria, ſed violenta quadam ratione, vt ſolet fieri ab his, qui quaſcunque fortunas temerè experiuntur velis in altum elatis, nullo conſilio quicquam facientes.

Vēlĭfĭcātŭs, a, um, participium. Propert. *lib.* 2. *Eleg.* 29. Vna rati fati noſtros portabit amores Cærula ad infernas velificata rates.

Vēlĭfĭcātĭo, nis, verbale, Ipſe velificandi actus. {ἱστίωσις. Gall. *Voguement, ou nauigation à voile deſployé.* Ital. *Eſſo nauicare à vela.* Germ. Schiffung mit ſegeln. Hisp. *Nauegamiento haziendo vela.* Angl. *A ſayling.*} Cicero *ad Lentul. lib.* 1. Quum verò id poſſis mutata velificatione aſſequi: ſtultum eſt cum tenere cum periculo curſum quem cœperis.

Vēlĭfĕr, a, um, Ferens velum. {ἱστιοφόρος. Gall. *Qui porte voile, voilé.* Ital. *Che porta vela.* Germ. Das ein ſegel tregt. Hisp. *Coſa que tiene ò trae velas.* Angl. *That beareth a ſayle or vaile.*} vt, Carina velifera. Ouid. 15. *Metam.*

Huc vbi veliferam nauta aduertêre carinam, &c.

Malus velifer. Valer. Flac. *in Argon.*

Pallada velifero quærentem brachia malo.

Vēlĭfĭcŭs, adiectiuum, ἱστιοδρομικός. vt, Velificus curſus, qui velis fit. {ὁ ἱστιοδρομικὸς τῆς νηός. Gall. *Le cours d'une nauire à voile deſployé.* Ital. *Corſo di naue à vela ſpiegata.* Germ. Die ſchiffart mit außgeſpannten ſegeln. Hisp. *Corrida de naue haziendo vela.* Angl. *The courſe of a ſayling ſhipe.*} Plin. *lib.* 13. *cap.* 11. Noctis denique velifico nauigij curſu. Idem *lib.* 9. *cap.* 17. Complures autem totam ipſius longitudinem XL. dierum noctiúmque velifico nauium curſu decerminauêre.

Vēlĭuŏlŭs, a, um, propriè eſt nauium epitheton, quæ vt alis aues: ita velis quodammodo volitare videntur. {ἱστιοδρόμος. Gall. *Qui nauige à voile, volant & courant à voile.* Ital. *Che ſi nauica à vela.* Germ. Das mit den ſegeln dahin fehrt als ob es flöge. Hisp. *Coſa que buela ò nauega con velas.* Angl. *That ſayleth.*} Ouid. 4. *de Ponto Eleg.* 5.

Et freta veliuolas non habitura rates.

Virg. 1. *Æneid.* ad mare ipſum tranſtulit,

Deſpiciens mare veliuolum, terráſque iacentes.

Vēlĭuŏlāntēs naues. Cic. 2. *de diuin.* ἱστιοδρομοῦντες, νῆες.

Vēlo, as, per ſimplex l, Tego, operio. {עטה *hatáh* עטף *hatáph* כסה *chaſah* καλύπτω, σκεπάζω. Gall. *Voiler, couurir, cacher.* Ital. *Coprire, naſcondere.* Germ. Bedecken. Hisp. *Cubrir con velo, eſconder.* Angl. *To couer to hid, to drawe à courteine ouer.*} Cic. *pro domo ſua,* Tu, tu, inquam, capite velato, concione aduocata. Virg. 3. *Æneid.*

Et capita ante aras Phrygio velamur amictu.

¶ Nonnunquam ponitur pro veſtire, induere, &c. ἐνδύειν, ἀμφιεννύναι, ἱματίζειν. Ouid. 3. *de Arte,*

——— croceo velatur amictu.

Plaut. Muliebri velatus toga. Hinc velati olim dicebantur, teſte Feſto, qui poſtea literis aliquot immutatis velites appellati ſunt, quòd veſtiti, non armati exercitum ſequerentur. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Altaque velentur fortaſſe palatia ſertis.

Ibid. Eleg. 1. *lib.* 3.

——— appoſita velatur ianua lauro.

¶ Nonnunquam pro celare, abſcondere, ἀποκρύπτειν. Plin. *in Paneg.* Agentibus tibi gratias, nihil velandum eſt. Sueton. *in Tib. cap.* 12. Valare ignominiam. ¶ Hinc velanda corporis, pro pudendis poſuit idem Plin. *Epiſt.* 110. Velatæ manus, id eſt, velamenta ſupplicium præferentes. Plaut. *in Amphit.* Velatis manibus orant: ignoſcamus peccatum ſuum. ¶ Compoſita huius verbi ſunt Aduelo, euelo, deuelo, præuelo & reuelo: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Vēlātŭs, a, um, participium, Velo ornatus, tectus & opertus. {עטה *hotéh* חסה *chaſúi* ἐσκεπασμένος, ἀμφιεσμένος. Gall. *Couuert, voilé, caché.* Ital. *Coperto, velato.* Germ. Bedeckt/verhenckt. Hisp. *Cubierto con velo.* Angl. *Couered with a cloth, hidde.*} Cicero 2. *de natura deorum.* At verò apud maiores tanta religionis vis fuit, vt quidam Imperatores etiam ſeipſos diis immortalibus, capite velato, verbis certis pro Republica deuouerent. Virg. *lib.* 11. *Æneid.*

Iamque oratores aderant ex vrbe Latina,
Velati ramis oleæ.

Vbi Seruius, Velati, inſtructi, & ornati. id eſt, in manibus oliuæ ramos tenentes. Velleius, Velato capite elatum corpus Scipionis Æmiliani contra morem. Plaut. *Amph.* Velatis manibus, &c. (legati) orant, &c. Ouid. *lib.* 6. *Faſt.*

Et pede velato non adeunda palus.

Cætera vide in verbo *Velo, as.*

Vēlāmen, inis, Operimentum, tegmen, veſtis. {מעטה *mahatéh* מעטפה *mahataphah* צעיף *tſahiph.* κάλυμμα, περικάλυμμα. Gall. *Couuerture de quelque ſorte qu'elle ſoit.* Ital. *Ogni ſorte di coperta.* Germ. Ein decke/decktuch.

becken. Hisp. *El velo, toda cobertura.* Angl. *That couereth any thing, a couerlett.* } Virg. 1. *Æneid.*

Et circumtextum croceo velamen acantho.

Ouid. 6. *Metam.*

———*velamina Progne.*

Diripit ex humeris auro fulgentia lato.

Induiturque atras veſtes.

Idem 2. *Faſt.*

———*Nympha velamina ponunt.*

Vĕlāmĕntum, i, Tegmen, operimentum, tunica, inuolucrum. { מכסה *mechaſſeh* מחבשת *mahaſephah* עטה *ʿatah.* ἔλυτρον, *ειλυμα, καλυμμα.* Gall. *Toute ſorte de couuerture.* Ital. *Ogni ſorte di coperta.* Germ. Ein decken, deckach. Hisp. *Toda cobertura.* Angl. *All kynd of thing that couereth.* } Vnde teſticulorum tunicæ, velamenta à Celſo appellantur. ¶ Velamenta item à Romanis dicebantur, quæ Græci vocant ἱκετηρίας, hoc eſt, ea quæ ſupplices miſericordiæ mouendæ cauſa præferebant: cuiuſmodi erant rami olearum vittis obuoluti Liuius, Oratores ad Romanos cum infulis & velamentis miſerunt. Idem Liuius *lib.* 5. *dec.* 4. Velamenta ſupplicum tenere. Ouid. 1. *Metam.*

———*velamenta manu prætendens ſupplice, &c.*

Tacit. *lib.* 19. Mox velamenta & infulas pro muris oſtendunt. ¶ Velamentum oculos Pontificis a funere arcebat. Senec. *cap.* 15. *de conſol. ad Marc.*

Vēlārĭa, orum, vela erant, quibus theatrum ſupernè tegebant. ¶ Item theatrum ipſum, aliúſve locus velis tectus. { סכך *maſakh.* ἱστία, *ιων.* Gall. *Lieu couuert de voiles ou tapiſſeries.* Ital. *Luogo coperto di vele.* Germ. Ein orth mit thüchern verdeckt. Hisp. *Lugar cubierto de velas.* Angl. *Courtaines.* } Iuuen. *Satyr.* 4.

———*& pueros hinc ad velaria raptos.*

Vēlābrum, i, βέλαβρον, locus in Vrbe iuxta Auentinum montem, in quo vela obtendebantur, ſub quibus oleum & ſimilia vendebantur. Vnde dictum ſit, docet Plutarch. *in Romul.* nempe à velitura, id eſt, vectura. Plaut. *in Capt.* Quaſi in velabro olearij. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. In velabro piſtores, aruſpices. Sueton. *in Caſ.* Gallici triumphi die velabrum præteruehens pene curru excuſſus eſt, axe defracto. Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 3.

Cum ſcurra fartor, cum Velabro omne macellum

Manè domum veniant.

Cic. *Bruto lib.* 15. In eóque ſum maiorum exemplum ſecutus, qui hunc honorem mulieri Laurentiæ tribuerunt, cuius vos Pontifices ad aram Velabro facere ſoletis.

Vēlābrēnſis, e. Mart. *lib.* 11. vel Velabrenſi maſſa recocta foco. ¶ Velabrenſis caſeus, qui in velabro conficiebatur, cunctis præferendus. Idem *lib.* 13.

Non quemcunque focum, nec fumum caſeus omnem,

Sed Velabrenſem qui bibit, ille ſapit.

Velatura, i. vectura, vnde velabrum. Plutarch. *in Romul.*

Vĕlŭt, & veluti, Sicut, quemadmodum. { כמו *chemó.* ὥσπερ, ὡς, ὥσπερ. Gall. *Comme, ainſi comme.* Ital. *Si come.* Germ. Gleich wie, als. Hisp. *Aſſi como.* Angl. *As, like as.* } Cic. 2. *de fin.* Non elogia monumentorum hoc ſignificant, velut ad portam. Idem *de Aruſp. reſp.* Si conabitur, eius conatum refutabo, velut heſterno die. ¶ Eiuſdem ſignificationis eſt veluti. Cic. 1. *de nat. deor.* Beſtiæ quæ gignuntur in terra, veluti crocodili. Quomodo autem hæc differant a quaſi, ceu, & tanquam, fuſe explicat Valla *lib.* 1. *cap.* 36.

Vēnă, æ, Conceptaculum ſanguinis miſti, confuſique cum ſpiritu naturali, in quo, vt ait Gellius *lib.* 18. *cap.* 10. plus ſanguinis, minus ſpiritus. { φλέψ, *βος.* Gall. *Veine.* Ital. *Vena.* Germ. Ein Aluder. Hisp. *La vena, proprio lugar de la ſangre.* Angl. *A vaine.* } Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Inter hos latent arteriæ, id eſt, ſpiritus ſemitæ. His innatant venæ, id eſt, ſanguinis riui. Venæ ſuapte vi immobiles ſunt, & ſanguinis tantum mittendi gratia explorantur. Arteriæ autem motu, atque pulſu habitum, & modum febrium demonſtrant. Super arterias locantur venæ, præter quam in dorſo, in quo magna arteria, quæ Trachia dicitur, eſt poſita ſuper venam. Vide Gell. *cap.* 10. *lib.* 8. de diſcrimine venæ & arteriæ. ¶ Vena tamen aliquando pro arteria ponitur. Celſ. *lib.* 3. *c.* 6. Venis enim credimus, fallaciſſimæ rei: quia ſæpe iſtæ lentiores, celerioréſve ſunt, & ætate & ſexu, & corporum natura. Ouid. 10. *Metam.*

———*ſaliunt tentata pollice venæ.*

Cic. *de Fato*, Si cui venæ ſic mouentur, is habet febrem, &c. ‖ ¶ Venam ſoluere (& apud Tacitum, venas exoluere) venam ferire atque incidere. ‖ ¶ Incidere venam dixit Cic. *de Aruſp.* pro eo quod eſt ſcalpello venam aperire, φλεβοτομεῖν, & quòd vulgò dicimus, ſanguinem mittere. Velleius, Venas ſibi incidere. Venam ſoluere militi ignominiæ cauſa. Gell. *cap.* 8. *lib.* 10. Concidere venæ dicuntur à Celſo *lib.* 3. *cap.* 6. quando arteriarum pulſus languidus fit. ¶ Tenere venas cuiuſque generis hominum ætatis, ordinis, &c. dixit Cic. 1. *de Orat.* pro eo quod eſt vniuſcuiuſque naturam pernoſcere, & ingenium. ¶ Peioris venæ æuum, id eſt, ſeculum ferreum. Ouid. 1. *Metam.*

Protinus irrupit venæ peioris in æuum

Omne nefas, fugêre pudor, verúmque, fidéſque.

¶ Venæ quoque de arboribus dicuntur. Plin. *lib.* 16. *cap.* 38. In quarundam arborum carnibus pulpæ venæque ſunt. Ponitur aliquando vena pro ingenio hominis ad aliquid ſcribendum apto. Iuuen. *Satyr.* 7.

Sed vatem egregium, cui non ſit publica vena, &c.

hoc eſt, ingenium vulgare, & rude, commune cum aliis. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 3. *Triſt.*

Cuius (ingenii)...

Fons infœcundus, paruaque vena fuit.

Quintilian. Vena ingenij tenuis. ¶ Per tranſlationem quoque venæ in terra dicuntur ſubterranei meatus, per quos vnda manat, aut alius liquor. { מבוע *mabbuaʿ* מקור *makór.* } Hirtius 4. *belli Alex.* Omnia enim littora naturaliter aquæ dulcis habere venas. ¶ Venas quoque argenti, & venas auri dicimus. Cicer. 2. *de nat. deor.* Nos æris, argenti, auri venas penitus abditas inuenimus, &c. Quint. Tenui venula per calculos fluere.

Vēnōſus, a, um, quod eſt venis turgentibus plenum. { φλεβώδης. Gall. *Veneux, plein de veines.* Ital. *Pieno di vene.* Germ. Aderechtig. Hisp. *Lleno de venas.* Angl. *That hath many and great vaines.* } Plin. *lib.* 12. *cap.* 13. Amomi vua in vſu eſt, frutice vel olo. ¶ Transfertur etiam ad alia, vt ad orationem, quæ tanquam corpus conſtruitur, quod ſuccum & ſanguinem habet, & venas, & oſſa, & neruos, & carnem, & toros, & robur, & colorem, decorémque. Vnde à Perſio dictus eſt liber venoſus pro aſpero, duro & horrido, quum ait *Satyr.* 1. Et num Briſei quem venoſus liber Acci. Sunt quos Pacuuius, & verrucoſa moretur Antiopa.

Venox, venæ indagator.

Vēnābŭlum, i, Telum quo venantes vtuntur, aciei longiſſimæ, apud nos cornibus hinc, & inde extantibus. { σιγύνης, *ὁ* Gall. *Vn eſpieu, vouge, ou gouge.* Ital. *Spedo de caccia.* Germ. Ein Jägerſpieß, Schweinſpieß. Hisp. *Venablo, arma de montero.* Angl. *A dart that hunters vſe.* } Mart. *lib.* 14. Si directa geres longo venabula roſtro, hic breuis in grandem cominus ibit aprum.

Vĕnāfrum, Οὐέναφρον, ciuitas Campaniæ abundans oleis. Martial. *lib.* 13.

Hoc tibi Campani ſudabit baccha Venafri.

Horat. 2. *Carm. Ode* 6.

———*Viridique certat baccha Venafro.*

Vĕnāfrānus, adiect. vt, Ager Venafranus, oleum Venafranum, quod & Venafranum dicitur abſolutè. Iuuen. *Sat.* 5.

Ipſe Venafrano piſcem perfundit.

Vĕnālis, e, Venalitiarius, Venalitius, vide *Veneo.*

Venaria, Inſula eſt in mari Tuſco, vt ſcribit Plin. *lib.* 3. *cap.* 6.

Vēnātĭcus, vide *Venor.*

‖ Vencium Neruſiorum, *S. Paul. de Vences*, in Alpibus maritimis, V. E. Vencienſis, regni Galliæ, ſub A. Ebredunenſi ‖

Vĕndĭco, as, Aſſumo, aſcribo, & mihi attribuo. { לקח *lakách.* ἀντιλαμβάνομαι, ἰδιοποιοῦμαι, σφετερίζομαι, ἀντιποιοῦμαι. Gall. *S'attribuer quelque choſe, & en faire ſon propre.* Ital. *Attribuirſi, appropriar qualche coſa.* Germ. Zueignen, ihm zuſchreiben. Hisp. *Vſurpar o apropiar aſi.* Angl. *To clayme or chalenge to him ſelf.* } Plin. *Epiſt.* 47. Quam curam, etiamſi non mandaſſes, vendicaſſem. Cic. *pro Arch.* Homerum Colophonij ciuem eſſe dicunt ſuum, Chij ſuum vendicant, Salaminij repetunt, Smyrnæi verò ſuum eſſe confirmant. Ouid. 4. *de Ponto eleg.* 1.

Vendicat vt Calais laudem quos fecit equorum.

Cic. 1. *Offic.* Quoniam in eo ſtudio ætatem contriui, ſi id mihi aſſumo, videor id meo iure quodammodo vendicare. Idem *eodem lib.* Non nobis ſolùm nati ſumus, ortúſque noſtri partem patria vendicat, partem amici. Ouid. 4. *Faſt.*

Quem Venus iniecta vendicat alma manu.

¶ Interdum ponitur pro libero & eximio. Cic. *de nat. deor.* Solutus & in libertatem vendicatus. Idem *pro Sylla*, Sed me neque honoris, neque ætatis excuſatio vendicat à labore.

Vendĭcātŏr, is, σφετεριστής. Cornelius Tacit. *lib.* 7. Famæ nec incurioſus, nec vendicator.

Vĕndo, is, ex venum & do, ſecunùm Apuleium, abiectis u & m. Et conſtruitur cum ablatiuo, ſi exprimatur pretium rei, quæ venditur, vel cum genitiuis pluris, minoris, tanti, quanti, & eorum compoſitis ſubſtantiue acceptis. { מכר *machar.* ἀπεμπολέω, πωλέω, ἀποδίδομαι. Gall. *Vendre.* Ital. *Vendere.* Germ. Verkauffen. Hisp. *Vender.* Angl. *To ſell.* } Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Quaſi fundum vendam meis me addicam legibus. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Argentum accepi, dote imperium vendidi. Idem *Men. ſc. vlt. a.* 2. faciam hic auctionem, vendam quicquid eſt. Idem *Pſeud ſc.* 5. *a.* 2. Eme die cæca oliuum, id vendito oculata die. Velleius, Vendente Rempub. Conſule Antonio. Item, Vendere operam. Quintil. Et vendere pro locare, Cic. 3. *Verr.* Plaut. *in Merc.* Viginti minis opinor poſſe me illam vendere. Cic. 3. *Offic.* Vendo meum non pluris quàm cæteri, fortaſſe etiam minoris, quum maior eſt copia. Velleius, Dubitante Lentulo quanti ſe venderet (Antonius.) Quod ſi addantur ſubſtantiua, ſtatim in Ablatiuos reſoluuntur. Et ſicut non dicimus, Quanto vendidiſti, ſed quanti. Ita non dicimus, Quanti pretij vendidiſti, ſed quanto pretio. Varro tamen ablatiuo vſus eſt ſine ſubſtantiuo, quum ait, Veneunt propter penuriam magno. Et ſanè rectè, quum non ſit ex quatuor illis exceptis, tanti, quanti, pluris, minoris. ¶ Huius compoſitum eſt, Diuendo.

Vendĭtŏr, is, qui vendit. { מוכר *mochér.* πωλητής. Gall. *Vendeur.* Ital. *Venditore.* Germ. Ein verkäuffer. Hisp. *Vendedor.* Angl. *He that ſelleth.* } Cicer. 3. *Offic.* Vt nequid omnino quod venditor norit, emptor ignoret.

Vendĭtio, nis, Actus vendendi. { ממכר *mimchár.* πρᾶσις. Gall. *Vente, vendition.* Ital. *Vendità.* Germ. Ein kauff oder verkauffung. Hisp. *Obra de vender.* Angl. *Selling.* } Cic. *pro Roſc. Amer.* Oſtendit, ſi ſublata ſit venditio bonorum illum pecuniam grandem amiſſurum.

Vendĭto, as, Sæpè, ſeu continuè vendo. { ἀπεμπολάω, ἀποδίδομαι, πωλέω. Gall. *Vendre ſouuent, ou continuellement.* Ital. *Vendere ſpeſſo.* Germ. Offt verkauffen. Hisp. *Vender à menudo.* Angl. *To ſell often.* } Plin. *lib.* 22. *cap.* 22. Hæc eſt quam Ariſtophanes Euripidi poetæ obiicit ioculariter, matrem eius ne olus quidem legitimum venditaſſe, ſed ſcandicem. Quint. *lib.* 4. *d.* 5. Venditare operam ſuam. ¶ Pro proſtituere ſe. Plaut. *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Non ego poſſum, quæ ſe ipſa venditat tutarier, (id eſt, quæ venalem ſe proſtituit.) Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. In Tuſco vico ſunt homines qui ſeſe venditant. ¶ Venditare ſe cuiquam, cum datiuo per aſſentationem operam ſuam vltro ſpondere, & quaſi venalem ſe oſtentare. { ἐπιδείκνυμι, τὰ ἑαυτοῦ, ... Angl. *To vant much.* } Cic. *Attic. lib.* 8. Quomodo autem ſe venditant Cæſari id eſt, quomodo ſe in clientelam Cæſaris tradunt, & in eius partes adiungunt. Liu. 3. *ab Vrbe*, In foro volitare, per illos ſe plebi venditare, donec collegæ quoque, &c. Velleius, Venditare ſe Senatui. ¶ Venditare interdum deſiderandi verbum eſt, i. vendere cupere, vt metuitare pro cupere mutuari. Cic *ad Attic. lib.* 1. Tuſculanum venditat, vt ſi poſſit emat Pacilianam domum. Plin. *Epiſt.* 14 Tranquillus contubernalis meus vult emere agellum, quem venditare amicus tuus dicitur.

Venditator,is. Gell.*cap.4. lib.18.* Iactatorem quempiam & venditatorem Saluſtianæ lectionis reſtſit. Idem apud eundem *cap.14 lib.5.*

Venditatio,nis,verbale,Oſtentatio {גאון *ghaon* גאות *gheut* ἀπαινέγεσις, ἀλαζονεία. GALL. *Vanterie & oſtentation.* ITAL. *Vantamento di qualche coſa.* GERM. Spieglung/herfürthuung vnd rhůms willen. HISP. *Obra de moſtrar aigo à vana gloria.* ANGL. *Vauting and fonde ſhewing of him ſelf.*} Cic.2.*Tuſc.*Quinetiam mihi quidem laudabiliora videntur omnia,quæ ſine venditatione, & ſine populo teſte fiunt.

Vēndĭtārĭus,a,um, Venalis. {ὤνιμος. GALL. *Venal, mis en vente.* ITAL. *Coſa poſta in vendità.* GERM. Feyl. HISP. *Coſa que eſta pueſta para vender.* ANGL. *That is to be ſold.*} Plaut. *in Stich.* Neque aliud quicquam, niſi quòd hoc habeo pallium, præter vnam linguam quoque etiam venditariam.

Vēndāx,acis,qui facilè, ſeu libenter vendidit. ✱Emax qui procliuis eſt ad emendum. {φιλοπράμων. GALL. *Grand vendeur, qui aime à vendre, ou vend beaucoup.* ITAL. *Diſpoſto à vendere, gran venditore.* GERM. Verkäuffig/der gern verkaufft. HISP. *El que mucho vende.* ANGL. *A great ſeller.*} Cato *de re ruſt. cap.2.* Patremfamiliâs vendacem, & non emacem eſſe oportet.

Vēndĭbĭlis,e,quod facilè vendi poteſt,probabilis. {εὐπράσιμος. GALL. *Vendible, qui eſt de bonne vente.* ITAL. *Coſa facile da vendere.* GERM. Verkäuflich. HISP. *Coſa que ſe puede bien vender.* ANGL. *That is eaſily ſold.*} Cic.*in Rul.* Accedunt ſalictа ad Minturnas: adiungetur etiam illa via vendibilis Herculanea multarum deliciarum,& magnæ pecuniæ. Col. *lib.7. cap.6.* Dum poſſit eſſe vendibilis. Horat.1.*Epiſt.*17.

Indotata mihi ſoror eſt, paupercula mater:
Et fundus nec vendibilis, nec paſtore firmus.

Ouid.3.*Amor Eleg.*11.

Vendibilis, culpa puellæ tua eſt.

¶ Per tranſlationem ponitur pro populari,& vulgò grato. Cic *de Amic.* Tamen illius vendibilem orationem religio deorum immortalium nobis defendentibus facilè vincebat. id eſt, plauſibilem, & allectibilem. ¶ Aliquando pro vulgari. Cic. *de clar. Orat.* Horum ætati propè coniunctus L. Gellius, non tam vendibilis orator, quàm vt neſcias quid ei deeſſet.

Venedi,populi feri, in Germaniæ, & Sarmatiæ confinio. Tacitus *de moribus Germ.*

VĒNĒNVM, i. {חמה *chemáh* ראש (vel) רוש *roſch.* GALL. *Venin, poiſon, bruuvage.* ITAL. *Veneno, toſſico.* GERM. Gifft. HISP. *Ponçoña ò purga.* ANGL. *Venim, poyſone.*} Vocabulum medium eſt, Gellius *cap.9. lib.* 12. quod tam in bonam,quàm in malam partem ſumi poteſt: quemadmodum & φάρμακον apud Græcos. Vtrunque enim generale eſt ad ea omnia, quæ naturam eius,cui ipſa admouentur,poſſunt immutare. Vnde etiam ſalutaria medicamenta venena dici poſſunt. Qui igitur venenum dicit (inquit Caius Iuriſconſultus *de verb. ſign.*) adiicere debet, vtrum bonum an malum. Hodie tamen venenum vix aliter,quàm in deteriorem partem accipitur, pro deleterio. Plaut. *Pſeud. ſc.2. a.3.* Medicamento & venenis ſuis Medea fecit ex ſene adoleſcentulum. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

——*Imbutaque tela veneno.*

Cic.*in Catil.* Qui ſiccas vibrare, & ſpargere venena didicerunt. Idem *de clar.Orat.* Fuit ſuſpicio Themiſtoclem veneno ſibi mortem conſciuiſſe. Plin.Galbanum aduerſatur venenis maximè toxicis,cum myrrha & vino. ¶ Venenum quid, & eius genera vide apud Quintil. *declamat.* 146. & 350. ¶ Color quoque qui à veſtibus imbibitur, quóve lanæ medicantur, per quandam ſimilitudinem venenum appellatur. Virg.2 *Georg.*

Alba nec Aſſyrio fucatur lana veneno.

¶ Ponitur aliquando venenum pro arte malefica. Cic.*in Orat.* Quum ſibi venenis ereptam memoriam diceret, id eſt, magica arte, vel alia malefica,inquit Budæus. ¶ Venena tranſlatè de inſulſis ineptiſque ſcriptis (vt Annales Voluſi, cacata charta Catulli) quæ velut venenum lectorem vel auditorem male cruciant, atque enecant.

Venēnārius, ij, qui parat, vel conficit aut vendit venena. {φαρμακοποιός, φαρμακοπώλης. GALL. *Empoiſonneur.* ITAL. *Auenenatore.* GERM. Ein gifftkrämer/gifftbereyter. HISP. *El que diſpone,ò vende ponçoñas.* ANGL. *That maketh or ſelleth poyſonnes.*} Apuleius, Qui venenarium accuſat, ſcrupuloſiùs cibatur: qui furem arguit,ſua cuſtodit. Suet.*in Neron.cap.*33. Britannicum veneno aggreſſus eſt: quod acceptum è quadam Locuſta venenariorum indice, quum opinione tardiùs cederet,&c.

Vĕnēfĭcus, i. {מכשף *mechaſchſchéph.* φαρμακεύς. GALL. *Empoiſonneur, ſorcier.* ITAL. *Chi auenena ò incanta.* GERM. Ein vergäber mit gifft/zauberer. HISP. *El que haze echizos.* ANGL. *He that poyſeneth or vſeth ſorcerie.*} Et Venefica. Qui & quæ venena conficit, & qui incantationibus, & cæteris malis artibus vtitur. φαρμακίς, φαρμακεύτρια. Plaut. *Amph. ſc....a.4.* Neſcio quis præſtigiator,aut veneficus hanc excantat tibi familiam. Idem *Pſeud ſc.2.a.1.* faciam te vt Medea Peliam.B. Tu igitur Veneficus. Idem *Moſt.ſc.3.a.2.* Vt faucem prehendam veneficæ illi. (id eſt,lenæ.) Cicer *in Catil.* Quis tota Italia veneficus. Idem 13. *Philipp.* Nimirum rectè veneficum appellas,à quo tibi præſentem peſtem vides comparatam. *Ibidem,* Veneficum audes appellare eum virum, qui tuis veneficiis remedia inuenit? Ouid.*Epiſt.*6.

Barbara narratur veniſſe venefica tecum.

¶ Hinc triuenefica, id eſt, excellens venefica. Plautus, Muſſas adhuc triuenefica?

Vĕnēfĭcus, adiect. {ὁ καὶ ἡ φαρμακώδης, ὁ φαρμακευτικός, ὁ καὶ ἡ φαρμακοποιός, δηλητήριος. GALL. *Qui empoiſonne.* ITAL. *Chi auenena.* GERM. Gifftig. HISP. *Coſa que haze echizos o ponçoñas.* ANGL. *That poyſoneth or is venimous.*} vt,Veneficus aſpectus,id eſt,veneno inficiens. Plin *lib.*28. *cap.*3 Hominum monſtrificas naturas, & veneficos aſpectus plenius diximus,&c.

Vĕnēfĭcium,ij, Veneficij artificium,crimen veneni. {כשף *chaſchéph.* φαρμακεία, φαρμακεία. GALL. *Empoiſonnement, ſorcelerie.* ITAL. *Auenenatione, incanteſimo, ſtrigheria.* GERM. Vergifftung/vergäbung mit gifft/zauberey. HISP. *Maleficio,como diſponer la ponçoña para matar con ella, y dar la obra de echizos.* ANGL. *Making of poyſone or poyſoning ſorcerie.*} Cic *pro Cluent.* Altera tantummodo conſuetudinis cauſa timidè & diffidenter attingere rationem veneficij criminum. Tacit.*lib.*12. Diligitur artifex talium,vocabulo Locuſta,nuper veneficij damnata. ¶ Aliquando pro maleficis artibus, & vetito magiæ genere. γοητεία. Cic. *de clar. Orat.* Idque veneficiis & incantationibus Titiniæ factum eſſe dicebat. Ouid.1.*de remed. Amor.*

Illa venefica vetus eſt via: noſter Apollo
Innocuam ſacro carmine monſtrat opem.

Vĕnēnĭfer,a,um,Venenoſus, {ἰοβόλος. GALL. *Qui porte venin, venimeux.* ITAL. *Chi porta veneno.* GERM. Das gifft tregt. HISP. *Que trae ponçoña.* ANGL. *Venimous.*} Ouid.3. *Metam.*

Iamque venenifero ſanguis manare palato
Cœperat.

Venēno,as,are, Inficere veneno. {φαρμακεύω. GALL. *Empoiſonner, enuenimer.* ITAL. *Auenenare.* GERM. Vergifften. HISP. *Emponçoñar.* ANGL. *To poyſonne.*} Lucret.*lib.*6.

Vt ſpatium cœli quadam de parte venenet.

Gell *cap* 8. *lib.*20. Concha venenauit tapetes purpurâ.

Venenatus,a,um,Venenoſus,veneno infectus. {ἰώδης. GALL. *Enuenimé, empoiſonné, venimeux.* ITAL. *Auenenato.* GERM. Vergifft. HISP. *Lleno de ponçoñas.* ANGL. *Poyſoned.*} vt,Venenata caro,apud Cic.2.*de nat.deor.* Sic Venenata munera, Venenatum pabulum, Venenatæ ſagittæ, Venenatus morſus,Venenata ſanies,Venenatum telum. Plin.*lib.8.cap.*58. In Italia muribus araneis venenatus eſt morſus. Cic. 2. *de diuin.* Quum Ptolemæus familiaris eius, in prælio telo venenato ictus eſſet, &c. Ouid.14.*Metam.*

Attonitum monſtris vulgus pauet: illa pauentum
Ora venenata tetigit mirantia virga.

Idem *Eleg.*1. *lib.*2. *Triſt.*

Candidus à ſalibus ſuffuſis felle refugi.

Vĕnēnōſus,a,um, quod venenum habet. ἰώδης. vt, Venenoſus ſerpens.

Veneo,is,ij,vel ij, ſupino venum, quamuis analogiæ, compoſitionisque ratio videatur exigere venitum, ſicut reliqua compoſita à verbo eo {נמכר *nimchár.* πωλοῦμαι, πιπράσκομαι, ὠνοῦμαι. GALL. *Eſtre vendu.* ITAL. *Eſſer venduto.* GERM. Verkaufft werden. HISP. *Ser vendido.* ANGL. *To be ſold.*} Componitur enim ex dictione Venum,& verbo eo,abiectis duabus literis: quemadmodum fieri videmus in verbo vendo. Sequitúrque per omnia ferè coniugationem verbi Eo. Sub voce tamen neutrali habet ſignificationem verbi paſſiui. ¶ Eſt enim veneo idem quod vendor, habetque eandem omnino conſtructionem. Nam ipſum quod venditur, in nominatiuo ponitur: & is à quo venditur, in ablatiuo cum præpoſitione: & pretium, in ablatiuo ſine præpoſitione. Cui autem venditur, in datiuo: vt, Centum aureis numis à mangone veniêre mancipia mihi. Sed nonnunquam venditor, & pretium rei non explicantur. Plaut. *in Menæch.* Quibus hic pretiis porci veneunt? Idem *Moſt. ſc. 3. a.1.* Siquidem herclè vendendum eſt, pater venibis potiùs. Idem *Men. ſc.vlt.a.5.* Venibunt ſerui,ſupellex: venibit vxor quoque. Idem *Curc. ſc.1.a.2.* Venire poteris ſine inteſtinis vilius. Idem *Pſeud.ſc.6.a.4.* Eam veniſſe militi Macedonio, &c. Varro, Veneunt propter penuriam magno. Cic *pro Sext.Roſc. Amer.* Primùm hoc videamus, eius hominis bona qua ratione venierunt,aut quomodo venire potuerunt. Idem *de Aruſp. reſp.* Atque ei ſeſe, cui totus venierat, etiam vobis inſpectantibus venditaret. Horat.1.*Serm.ſatyr.*5.

——*venit viliſſima rerum*
Hic aqua.

Claud.1.*Eutrop.*

Non pudet (heu ſuperi) populos veniſſe ſub haſta
Vendentis.

¶ Apud antiquiſſimos legitur Veneor. Venear, veneatur. Plaut. *apud Diomedem*, Egóne illi veneat? Sunt qui hoc verbum in prima ſyllaba per æ diphthongum ſcribendum putent, vt differat à verbo venio, cui in multis temporibus,& perſonis adeo ſimile eſt, vt ſolo ſenſu alterum ab altero poſſit dignoſci. Quidquid id eſt, prima ſyllaba huius verbi producitur, quæ in verbo venio corripitur.

Vēnālis,e,quod venum expoſitum eſt. {ὤνιος, ὤνιμος. GALL. *Expoſé en vente, qui eſt à vendre.* ITAL. *Coſa poſta in vendita.* GERM. Feyl. HISP. *Coſa que eſta pueſta para vender.* ANGL. *That is to be ſold or ſett to ſell.*} Cic. *lib.*3. *Offic.* Venales quidem hortos ſe non habere dixit. Saluſt.*in Iugurth.* O vrbem venalem, & citò perituram, ſi emptorem inueniat. Plaut. *Pſeud. ſc.3. a.1.* Non habeo venalem Phœnicium quia vendidi. *Ibid.ſc.2.a.1.* Quam libertatem venalem habeam, id eſt, præſtituam populo. Idem *Mil.ſc.6.a.2.* Scio quam rem gerat: hic,& Palæſtrio me venalem habent (id eſt,me circumuenire,ludificare tentant.) Idem *Aul. ſc.3.a.3.* Huc introduce ſi vis vel gregem venalium. Sueton.*in Auguſt. cap.* 42. Venalitiæ laniſtarum familiæ, &c. ¶ Venales nudi inſpiciebantur. Senec. *Epiſt* 81. ¶ Venales etiam, ſi nihil addas, ſerui intelliguntur, qui ad vendendum ſunt expoſiti, & propriè, quemadmodum Hotomanus annotauit ex Fabio Nouitij. Itaque quod Cic. *in oratione poſt reditum,* dixit de grege venalium, *in Piſoniana* disertè de grege Nouitiorum dixit. Hinc etiam venalitia familia,quæ venalis eſt. ¶ Venalis aſcriptor qui pretio emitur, pecunia comparatur. Cic. *pro domo ſua*, Denique ille Nouitius Ligur, venalis aſcriptor & ſubſcriptor tuus, &c.

Vēnālĕ, ſubſtantiuum, neut. gener. id quod venditioni exponitur. {ממכר *mimcher* מתחכה *mathacháh.*} Plin. *lib.* 6. *cap.* 22. Fluminis vlteriore ripa merces poſitas iuxta venalia tolli ab his, ſi placet permutatio. Alij primam huius dictionis diphthongo ſcribunt: de quo vide *Veneo.*

Venaliter, aduerbium apud Senecam *de beneſic.*2. vbi dicit, Si mentio fiat de beneficiis quæ in aliquem contulerimus, vt modeſte careamus, idque non venaliter. Alij legunt, *vernaliter,* ſed perperam.

Vēnālĭtĭārĭus, ij, maſculini generis, apud Varronem & Plinium, dicitur mango & nouitiorum ſeruorum negotiator. {ἀνδραποδοκάπηλος. GALL. *Vendeur ou maquignon de ſerfs ou eſclaues.* ITAL. *Venditore di ſerui.* GERM. Ein verkäuffer leibeygner leut. HISP. *Vendedor de ſieruos.* ANGL. *A ſeller of bodemen.*} Afranius, Mercis appellatione homines non contineri Mela ait: & ob eam rem mangones,non mercatores,ſed venalitiarios appellari ait Vlp. *lib.* 21. *Digeſt.* Quia ergo venalitiarij ſciunt facilè

facilè decurri ad nouorum emptionem, idcirco interpolant veteratores, & pro nouitiis vendunt.

Venālitius, ſubſtantiuum, idem quod venalitiarius, qui ſcilicet greges mancipiorum venales habet, ἀνδραποδοκάπηλος. Cic. *in Orat.* Neque me diuitiæ mouent quibus omnes Africanos, & Lælios multi venalitij, mercatoreſque ſuperarunt. ¶ Aliquando venalitius capitur adiectiuè, idémque ſignificat quod venalis. Plin. *lib.* 35. *cap.* 8. Hoc eſt inſigne venalitiis gregibus opprobriúmque inſolentis fortunæ. Sic Pomponius Iureconſultus *lib. Digeſt.* 24. Quòd ſi familiam domeſticam vxoris, aut venalitiam parauit.

Venālitium, ij, locus vbi mancipia venalia proſtant, vel ipſe grex venalium. {ἀνδραποδώνιον, ἀνδράποδα.} Gall. *Le lieu ou ſe vendent les ſerfs ou eſclaues.* Ital. *Luogo doue ſi vendono gli ſerui, mercato di ſerui.* Germ. *Ein leutmarckt.* Hisp. *Mercado de ſieruos.* Angl. *A place where bondemen ar ſett forth to be ſold.*} Venuleius *de adilitio edict. l. vlt.* Nam quicunque ex venalitio nouitiorum emptus, alicui miniſterio præpoſitus ſit, ſtatim eum è veteratorum numero eſſe.

Vĕnĕris portus, locus eſt in Galliæ & Hiſpaniæ confinio, vbi Pyrenæi montes iuxta mare deſinunt. Autor Mela *lib.* 2. Ptolemæus ab inſigni Veneris phano, Ἀφροδίσιον, hoc eſt, Veneris templum appellat.

Vĕnĕris gemma, ex genere eſt amethyſtorum, roſeum habens nitorem ex carbunculo in purpura refulgentem. ἀντέρως, [illegible]. Autor Plin. *lib.* 37. *cap.* 9.

Vĕnĕrŏr, aris, Colo, honoro, cultu & obſeruantia proſequor: quod verbum quidam dictum exiſtimant, quaſi veniam oro. {כבר *chibbédh* השתחוה *mischtachavah* חלה *chillah* התפלל *hithpallél* התחנן *hithchannén*. σέβομαι, αἰδέω.} Gall. *Reuerer, auoir en reuerence.* Ital. *Hauer in reuerenza, honorare.* Germ. *Verehren, ehr beweiſen.* Hisp. *Honrar y acatar.* Angl. *To honour, to worſhippe.*} Virg. 1. *Georg.*

In primis venerare deos, atque annua magna
Sacra refer Cereri.

Idem 3. *Æneid.*

Templa dei ſaxo venerabar ſtructa vetuſto.

Cic. 6. *Verr.* Quod in precibus & gratulationibus non ſolùm id venerari, veruetiam oſculari ſolent. Idem 1. *Tuſc.* Eiúſque inuentori & principi gratias exultantes agunt, eúmque venerantur vt Deum. Ouidius *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Triſt.*

Iure Deas igitur veneror (colo Muſas) mala noſtra leuantes.

¶ Venerari quoque orare eſt, precari. Plaut. Eſt Deus, Veneror, vt nos ærumna ex hac miſeras eximat. Virg.

Multa mouens animo nymphas venerabar agreſtes,
Ritè ſecundarent viſus, omenque leuarent.

Cic. *in Catil.* 2. Quos vos, Quirites precari, venerari, atque implorare debetis, vt vrbem pulcherrimam à nefario ſcelere defendant.

Vĕnĕrans, tis, participium. {מכבר *mechabbédh*. σεβόμενος.} Virgil. 12. *Æneid.*

————*& aram*
Supplicitèr venerans, demiſſo lumine Turnus.

Vĕnĕrātus, a, um, aliud particip. {מכבר *mecubbádh* נכבד *nichbádh*. σεβασθείς, αἰδεσθείς.} Gall. *Reueré & honoré.* Ital. *Honorato.* Germ. *Geehret.* Hisp. *Honrado.* Angl. *VVorſhipped, humblie prayed vnto.*} Horat. 2. *Serm. ſat.* 2.

At venerata Ceres, vt culmo ſurgeret alto, &c.

Poëtæ tamen quandoque veneratum pro venerabili ponunt. Virgil. 3. *Æneid.*

————*curſúſque dabit venerata ſacerdos.*

Vĕnĕrātor, is, Cultor. {מכבד *mechabbédh*. σεβαστής.} Gall. *Qui a en reuerence, qui reuere & honore.* Ital. *Chi ſa reuerenza & honore.* Germ. *Ein verehrer, ehrbeweiſer.* Hisp. *Honrador que haze honra.* Angl. *He that reuerenceth or worſhippeth.*} Ouid. 2. *de Ponto, elegia* 2.

Illa domus veſtra primis venerator ab annis.

Vĕnĕrātio, nis, Cultus & honor. {כבוד *chabódh* עבודה *habodháh*. σέβας, σεβασμός.} Gall. *Reuerence.* Ital. *Reuerenza che ſi fa ad alcuno.* Germ. *Verehrung, ehrerbietung.* Hisp. *Obra de honrar.* Angl. *Honour, worſhipping.*} Plin *lib.* 8. *cap.* 1. de Elephantis, Imò verò (quæ etiam in homine rara) probitas, prudentia, æquitas: religio quoque ſiderum Soliſque, ac lunæ veneratio. Cic. 1. *de nat. deor.* Habet enim venerationem iuſtam quicquid excellit.

Vĕnĕrābilis, qui cultu & veneratione dignus eſt. {נכבד *nichbádh*. σεβάσμιος, σεβαστός.} Gall. *Venerable, digne d'honneur & reuerence.* Ital. *Degno di honore, venerabile.* Germ. *Ehrwirdig.* Hisp. *Coſa que deue ſer honrada.* Angl. *VVorthie of honour and reuerence.*} Plin. iunior *in Epiſt.* Vir grauis, & ipſa ſenectute venerabilis. Liu. 1. *ab Vrbe.* Venerabilis vir miraculo literarum, rei nouæ inter rudes artium homines. Mart. *lib.* 1.

Hic vbi conſpicui venerabilis amphitheatri
Erigitur moles, ſtagna Neronis erant.

Ouid. 1. *de remedio amoris,*

Eſt propè Collinam templum venerabile portam.

Vĕnĕrābundus, a, um, cum veneratione aliquid faciens. {מכבד *mechabbédh* משתחוה *miſchtachavéh*. σεβόμενος.} Gall. *Qui fait reuerence.* Ital. *Chi fa reuerenza.* Germ. *Verehrend, ehrerbietend.* Hisp. *El que haze honra.* Angl. *One that doeth worſhip or honour.*} Curt. *lib.* 8. Itaque more Perſarum Macedonas venerabundos ipſum ſalutare proſternentes humi corpora. Liu. 1. *ab Vrbe.* Quum perfuſus horrore, venerabundúſque aſtitiſſem, petens precibus, vt contrà intueri fas eſſet. Abi, nuntia, inquit, Romanis, &c.

Vĕnĕrandus, a, um, Venerabilis, colendus. {נכבד *nichbádh*. προσκυνητός, σεπτός, αἰδέσιμος, αἰδοῖος.} Gall. *Venerable, digne d'eſtre reueré.* Ital. *Venerabile, degno di honore.* Germ. *Ehrwirdig, der zu ehren iſt.* Hisp. *Coſa que deue ſer honrada.* Angl. *VVorthie to be honoured or reuerenced.*} Seneca, Vocem exiſtimatione dignam, & omni ſeculo venerandam. Virg. *lib.* 9. *Æneid.*

Te verò, mea quem ſpatijs propioribus ætas
Inſequitur, venerande puer, iam pectore toto Accipio.

Mart. *lib.* 1.

Inde ſacro veneranda petes palatia cliuo.
Plurima qua ſummi fulget imago ducis.

Vĕnĕrāntĕr, Cum veneratione. {σεβασμίως.} Gall. *Auec reuerence, reueremment.* Ital. *Con reuerenza.* Germ. *Ehrerbietiglich, ehrbereitlich.* Hisp. *Con honra y acatamiento.* Angl. *VVith reuerence.*} Apuleius, Et ab eo veneranter exceptus, paululum quieui.

Veneris portus; Galliæ inter Pyrenæi promontoria oppidum. Pompon. Mela *lib.* 2. vocatur Aphrodiſium, à Strabone: Veneris templum, à Ptolemæo.

Vĕnĕtī, ōrum, *Vinitiani*, {*Die Venediger.*} Populi ſunt Italiæ, ab Henetis Paphlagoniæ populis, & Troianis oriundi, qui Troia euerſa, cùm magna manu Henetum, duce Antenore in intimum maris Adriatici ſinum peruenerunt, pulsiſque Euganeis, qui inter Alpes & mare incolebant, eas occuparunt terras: & vbi primum egreſſi ſunt, oppidum condiderunt, quod de nomine relictæ patriæ appellauerunt Troiam. ἐνετοί. Gens autem tota aſpiratione in u conſonantem commutata, vno nomine Veneti appellati ſunt. Horum regio Venetia dicitur Adriatico mari proxima, & à Padi flumine oſtiis poſt Iſtriam vſque protenſa. Inſignes vrbes habet, Veronam, Vicentiam, Patauium, & Venetias regionis totius caput. ¶ Sunt & Veneti alij ex Britonum genere in Gallia Lugdunenſi ad Oceanum: quorum frequens mentio eſt apud Cæſarem. Vulgò *Vennes.*

Vĕnĕtiæ, iarum, *Vinetia, Vinegia.* {*Venedig.*} Ciuitas inſignis in mari Adriatico, quam Veneti incolunt, quæ anno à natali Chriſti quinquageſimo quarto ſupra quadringenteſimum condita fuit: quo anno Attila rex Hunnorum Aquileiam euertit. ἐνετία.

Vĕnĕtus, a, um, quod è Venetiis eſt. ἐνετός. vt, Venetus color, qui (vt ait Vegetius) cæruleus eſt, & marinis fluctibus ſimilis. {Gall. *Bleu, de couleur bleuë.* Ital. *Color biauo.* Germ. *Himmelblawe farb.* Hisp. *Color de la mar, verde ò pardo.* Angl. *Blew coulloured.*} A quo colore aurigarum factio vna in curulibus certaminibus Veneta nominabatur. Et qui eo colore induebantur, Venetiani dicebantur. Veget. *lib.* 4. *de re milit.* ſcribit exploratores in mari veſte Veneta eſſe induendos: & vela nauium exploratoriarum colore Veneto eſſe tingenda, vt ſimilitudine coloris marini faciliùs lateant, hoſtiléſque oculos fallant. Hic color etiam Thalaſſicus, id eſt, marinus dicitur. Græci enim θάλασσαν mare appellant. Vide ea quæ ſuprà annotauimus in dictione *Ferrugineus.*

Vĕnĭă, æ, Remiſſio culpæ, & condonatio erroris. {סליחה *ſelichah* חמלה *chemlah* מחילה *mechilah*. συγγνώμη.} Gall. *Pardon.* Ital. *Perdono.* Germ. *Verzeihung, vergebung.* Hisp. *Perdon.* Angl. *Pardone, forgiueneſſe, leaue.*} Quint. *in Gladiat.* Peccaui, veniam peto. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 3. *Triſt.*

————*Venia dignare libellum.*

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Nec veniam læſo numine caſus habet.

Et Quintilian. Venia crudelior ſupplicio. ¶ Quandoque ponitur pro beneficio, indulgentia, & permiſſione. {רשיון *riſchjón*. συγχώρησις.} Gall. *Licence, permiſſion, congé.* Ital. *Licenza, permiſſione.* Germ. *Verwilligung, zulaſſung.* Hisp. *Paz, licencia.*} Cic. *lib.* 1. *de Orat.* Date nobis hanc veniam, συγχωρῆσαι, vt quæ ſentitis de omni genere dicendi, ſubtiliter proſequamini, id eſt, concedite. Terent. *in Andr.* Da pater veniam, ſine te exorem. Cum venia, hoc eſt, cum pace tua, & te permittente. Sic cum venia legere, dixit Quintil. *lib.* 10. *cap.* 1. pro eo quod eſt, non nimium rigidè examinare, ſed inter legendum ad quædam conniuere. Sic Cic. *pro Roſcio Amer.* Cum venia audire dixit: Bonáque, inquit, cum venia verba mea audiatis. Idem *de nat. deor.* Vt moleſtè ferrem tantum ingenium (bona venia me audies) in tam leues ſententias incidiſſe. Liu. Cum bona venia quæſo audiatis, Patres conſcripti, id quod eloquar. hoc eſt, Audite me, & ſiquid dixero quod vobis diſpliceat, aut parum gratum ſit, ignoſcite. Quintilian. Si cum venia legantur ij autores, &c. ¶ Habere veniam, pro ignoſcere. Quintil. *lib.* 11. *cap.* 1. Nos inſtitutionem profeſſi, non ſolùm ſcientibus iſta, ſed etiam diſcentibus tradimus, ideóque paulò pluribus verbis debet haberi venia. ¶ Venia ſit dicto. Plin. *Epiſt. lib.* 5. Mei quoque nuſquam ſalubrius degunt: vſque adhuc certè neminem ex iis, quos eduxeram mecum (venia ſit dicto) ibi amiſi.

Vĕnĭālis, e, quod venia dignum eſt. {συγγνωστός.} Gall. *Veniel, digne de pardon.* Ital. *Degno di perdono.* Germ. *Verzeihlich, das zu verzeihen iſt.* Hisp. *Coſa digna de ſer perdonada.* Angl. *VVorthie of pardone.*} Macrobius, Si venalis erit iſta tranſlatio.

[Venilia, maris exæſtuatio, quæ ad littus venit.]

Vĕnĭlĭă nympha, vxor fuit Fauni, & ſoror Amatæ Latini Regis coniugis, mater Turni. Virg. 10. *Æneid.*

Cui Pilumnus auus, cui diua Venilia mater, &c.

¶ Veniliam item antiqui Neptuni coniugem appellarunt, à veniendo, inquit Varro *lib.* 4. *de lingua Latina*, quam eandem & Salaciam appellauerunt, ad naturam nimirum maris reſpicientes, cuius fluctus modò ad terram veniunt, modò in ſalum abeunt. Meminit huius & Auguſt. *lib.* 7. *de Ciuit. Dei.*

Vĕnĭo, is, ire, tum, Aduenio, accedo. {בא *ba*. ἔρχομαι, ἥκω.} Gall. *Venir.* Ital. *Venire.* Germ. *Kommen.* Hisp. *Venir.* Angl. *To come.*} Virgil. 6. *Æneid.* Veniſti tandem. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 2. Si quis emptor venerit. Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 1. Fures veniſſe atque abſtuliſſe dicito. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Quæſo meum patrem vt veniat ad me. ¶ Aliquando tamen ponitur pro Eo. Terent. Niſi ego ad mercatum venio. Plaut. *Men. ſc.* 6. *a.* 5. Vt iuſſerat, ita venio aduorſum. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Celator eſt qui ad me venit. (id eſt, it.) ¶ Pro redire. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Venimus ex India in Cariam. Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 4. Nimis illum coruum ad me veniat velim. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Sine modò venire ſaluum. (id eſt, redire.) Sic econtrario ire, pro venire. Terent. *in Andr.* Ibam ad te. ¶ Admittit aliquando datiuum, qui reſolui poteſt in accuſatiuum mediante præpoſitione ad, vel in. Virg. 1. *Æneid.*

Hinc populum latè regem, belloque ſuperbum,
Venturum excidio Lybiæ.

¶ Poëtæ aliquando venire pro imminere vſurpant. Idem 7. *Æneid.* Se ſatis ambobus Teucriſque venire Latiniſque. ¶ Aliquando pro creſcere, prouenire. {פרה *parah* גדל *ghadhál*. φύω.} Item *lib.* 1. *Georgic.*

Hic ſegetes, illic veniunt feliciùs vuæ.

Idem *eodem lib. circa principium*, Principio arboribus varia eſt natura creandis: Namque aliæ, nullis hominum cogentibus, ipſæ Sponte ſua veniunt, campóſque & flumina latè Curua tenent. ¶ Pro eſſe. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Tu cura requies, tu medicina venis, (id eſt, es.)

Iuſtinian *lib. 1. Inſtit.* Sine ſcripto ius venit. (id eſt, eſt.) Plaut. *Mil. v. 3. ſc. 1. a. 1.* Vt vbi vſus veniat. (id eſt, opus ſit,) &c. Item Ouidius 13. *Metamorph.*

An quod in arma prior nulloque ſub indice veni.

Idem *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Sponte ſua carmen numeros veniebat ad aptos.

Idem 5. *Faſt.*

Venerat in morem populi depaſcere ſaltus.

Plaut. *Moſt. ſc. 2. a. 1.* Venit imber, perpluunt tigna, &c. ¶ Aliquando pro portari, ſiue afferri. Plin. *lib. 35. cap. 6.* Species ſinopidis tres, rubra, & minus rubens, & media inter has: eius quæ ex Africa venit octoni aſſes. Cic. *ad Brutum lib. 11.* Quod ſcribis in Italia te moraturum, dum tibi literæ meæ veniant, ſi per hoſtem licet, non errabis. ¶ Venire ab aliquo, eſt ab eius ædibus, vbi aderat, venire. Cic. *pro Roſc. Comœd.* Quia veniebat à Roſcio, plus etiam ſcire quàm ſciebat, videbatur: id eſt, è ludo, vel è diſciplina Roſcij. Ad Arceſilaum veniamus, dixit idem Cic. 4. *Acad.* hoc eſt, de Arceſilao loquamur. ¶ Venire aduerſum, eſt venire obuiam. Quod venit in buccam. Idem *Attic. lib. 1.* Tu velim ſæpè ad nos ſcribas: ſi rem nullam habebis, quod in buccam venit, ſcribito. Prouerbialiter, pro, quicquid in mentem venerit. ¶ Venire in gratiam & fauorem. Saluſt. *in Iugurth.* Tanta commutatio, vti ex maxima inuidia in gratiam & fauorem nobilitatis Iugurtha veniret. ¶ Venire in notitiam, vt vulgò dicimus, *venir en cognoiſſance*, i. innoteſcere. Celſ. *lib. 4. cap. 41.* Faciliùs autem omnium interiorum morbi curationéſque in notitiam venient, ſi priùs eorum ſedes breuiter oſtendero. ¶ Dicitur etiam, Venire in cognitionem. Quint. *lib. 7. cap. 3.* Poteſt hoc genus in cognitionem venire Senatus. In confeſſum venit, id eſt, notum & manifeſtum eſt. Plin. *Epiſt. 302.* Vt neceſſe ſit in ea re, quæ & in confeſſum venit, & exemplis defenditur, deliberare. ¶ Venire in conſilium, id eſt, accedere ad conſilium conuocatum. Cic. *ad Attic. lib. 10.* Veniendúmne ſit in conſilium tyranni ſi is aliqua de re bona deliberaturus ſit. ¶ Venire in crimen. Terent. *in Hecyra*, Hera in crimen veniet, ego verò in magnum malum, hoc eſt, accuſabitur. ¶ Venire in fidem alicuius, hoc eſt, ſeſe dedere. Liu. *6. bell. Pun.* Prodita breui ſunt viginti oppida: ſex vi capta: voluntaria deditione in fidem venerunt ad quadraginta. ¶ Venire in flammam, Cic. *ad Attic. lib. 16.* Veniendum eſt igitur, vel in ipſam flammam: turpiùs eſt enim priuatim cadere quàm publicè. hoc eſt, oportet conijcere ſe in periculum. ¶ Venire ponitur etiam pro euenire & accidere. Idem *ad Tironem*, Emiſſe te prædium vehementer gaudeo, felicitérque rem tibi iſtam venire cupio. Venire viam. Idem 3. *Philipp.* Quis neſcierit veniſſe eam tot dierum tibi viam gratulatum? In vſum venire. Plin. *lib. 24. cap. 11.* Nec thus Latinum nomen habet, quum in vſum plurimis modis veniat. Vſus venit, vel vſu venit, eleganter ponitur pro euenit, accidit. Terent. *in Heut.* Et ne ego te (ſi vſus veniat) magnificè, Chreme, Tractare poſſim. Cic. *ad Attic. lib. 7.* Nunc venit idem vſu mihi, quod tu ibi ſcribis. ¶ Venire in religionem res aliqua dicitur, quum conſcientiæ (vt vulgus loquitur) ſcrupulus de ea exoritur. Idem 2. *de nat. deor.* Gracchus quum comitia nihilominus peregiſſet, rémque illam in religionem populo veniſſe ſentiret, ad Senatum retulit. ¶ Venire in mentem, eſt ſuccurrere, in animum incidere: neque ſolùm ad recordationem pertinet, verumetiam ad conſiderationem & reputationem, ἐπελθεῖν, ἐλθεῖν εἰς νοῦν. Terent. *in Eunuch.* Hoc adeò ex hac re venit in mentem mihi. Virg. *Æneid.*

Nec venit in mentem quorum conſederis aruis?

Lucr. *lib. 5.*

Et venit in mentem Solis, Lunæque viarum.

Cic. 1. *Verr.* In mentem tibi non venit quid negotij ſit cauſam publicam ſuſtinere? Venire diuitiæ ad aliquem dicuntur, quæ morte cuiuſquam ad eum deuoluuntur. Idem *pro Sext. Roſc.* Ad quem morte Roſcij diuitiæ venerunt. Venire ad manus, vel ad arma, eſt rem eò vſque progredi, vt pugna, vel bellum ex eo emergat. Idem 6. *Verr.* Nonnunquam etiam res ad pugnam, & ad arma veniebat. Venire oratum, eſt orandi gratia venire. Cæſ. 7. *bell. Gall.* Legati ad eum principes Heduorum veniunt oratum, vt maximè neceſſario tempore ſubueniat, ſummo eſſe in periculo rem. ¶ Venire in parte. Liu. *lib. 6. ab Vrb.*

Vĕnītŭr, impersonale. Plin. *Epiſt. 190.* Venitur ad me, conſurgo. Ouid. 3. *Faſt.*

Seu quòd ad vſque decem numero creſcente venitur.

Ventum eſt. Liu. 1. *ab Vrb.* Ad Ianiculum fortè ventum erat. Ouidius 5. *Faſt.*

Quò poſtquam ventum eſt, &c.

Vĕnĭēns, tis, participium. {בא ba. ἐρχόμενος.} Cic. *ad Quint. fratrem.* Non enim ſumus omnino ſine cura venientis anni, etſi ſumus ſine timore. Virg. 5. *Æneid.*

Gratior & pulchro veniens in corpore virtus.

¶ Veniens, pro ſequens. Ouid. 3. *Faſt.* Venienti nocte.

Ventūrus, a, um, aliud participium, ἐλευσόμενος. Ouid. 3. *de Arte*,

Venturæ memores iam nunc eſtote ſenectæ,

Sic nullum vobis tempus abibit iners.

Virg. 4. *Georg.*

Venturæque hyemis memores, æſtate laborem

Experiuntur, & in medium quæſita reponunt.

Vĕntĭo, nis, verbale. {ביאה biáh הקרבה hecrabáh. ἡ ἧξις, ἡ ἄφιξις, ἡ ἔλευσις. Gall. *Venue.* Ital. *Venuta.* Germ. Kommung. Hisp. *Venida.* Angl. *A comming.*} Plautus *in Trucul.* Quid tibi huc ventio eſt.

Vĕntĭto, as, frequentatiuum ab inſinuato vento, Frequenter venio, identidem adeo. {Φοιτάω. Gall. *Venir ſouuent.* Ital. *Venir ſpeſſo.* Germ. Offt kommen oder kommen eins kommen. Hisp. *Venir a menudo.* Angl. *To come often.*} Plin. *lib. 35. cap. 10.* Gratior Alexandro Magno erat frequenter in officinam ventitanti. Cic. *Attic. lib. 1.* Dies ferè nullus eſt, quin hic Satyrus domum meam ventitet. Catull. *Epigr. 8.*

Quum ventitabas quò puella ducebat.

Frequenter ventitare. Gell. *cap. 4. lib. 5.*

Venonius, hiſtoricus Romanus, cuius meminit Cicero *in Epiſtol. ad Atticum*, conquerens ſe eius hiſtoriam non habere. Et iterum *lib. 1. de legib.* vbi eum inter nudos & exiles ſcriptores recenſet. Nam (inquit) poſt Annales Pontificum maximorum, quibus nihil poteſt eſſe nudius, ſi aut ad Fabium, aut ad eum, qui tibi ſemper in ore eſt, Catonem, ſi aut ad Piſonem, aut ad Fannium, aut ad Venonium venias: quanquam ex his alius alio plus habet virium, tamen quid tam exile, quàm iſti omnes.

Vēnŏr, aris, Feras indago, feris inſidior, & quaſi circumuenio. {צוד tſádh. ἀγρεύω, κυνηγέω, θηράω, θηρεύω. Gall. *Vener, chaſſer aux beſtes ſauuages.* Ital. *Cacciare le beſtie ſalvatiche.* Germ. Jagen. Hisp. *Montear, ò caçar.* Angl. *To chaſe beaſtes, or to hunte.*} Cic. *ad Cal. lib. 2.* De pantheris, per eos qui venari ſolent, agitur mandato meo diligenter. Virg. 3. *Georg.*

Et canibus leporem, canibus venabere damas.

Plin. *lib. 16. cap. 1.* Fugientes cum mari piſces circa tuguria venantur. Cic. 2. *de nat. deor.* Canum tanta alacritas in venando. Plaut. *Men. ſc. 2. a. 5.* Quò me in ſyluam venatum vocaſ? Idem *Capt. ſc. 2. a. 1.* I modò venare leporem, nunc Ityin tenes. ¶ Per tranſlationem venari capimus pro captare, hoc eſt, artificio quodam, & ſolertia quærere, θηρεύω, vt, Venor laudem, gloriam: quod etiam Aucupari dicimus. Cicer. *Attic. lib. 16.* Benè igitur tu qui εὐδοξίαν venaris, relinquis patriam. ¶ Venari retiaculo in medio mari dixit Plaut. *in Aſinar. ſc. 1. a. 1.* pro eo quod eſt operam perdere, & fruſtrà aliquid conari. ¶ Legitur etiam venari paſſiuè pro captari, ſiue dolis impeti, circumueniri. {נלכד nilcháadh. θηρεύομαι.} quod & Nonius annotauit, citans illud Ennij ex Nemea,

——*Teneor conſepta atque undique venor.*

Vēnātŭs, us, Ipſa venatio. {ציד tſajidh. ἄγρευσις, θήρευσις, κυνηγεσία. Gall. *Chaſſe de beſtes ſauuages.* Ital. *Caccia di ſalvaticine.* Germ. Ein gejägt. Hisp. *Monteria, caça de fieras.* Angl. *Hunting.*} Plaut. *in Rud.* Hunc qui cepi in venatu meo. Virg. *lib. 9. Æneid.*

Vidimus obſcuris primam ſub vallibus vrbem

Venatu aſſiduo, & totum cognouimus amnem.

Ouid. *Epiſt. 5.*

Quis tibi monſtrabat ſaltus venatibus aptos?

Cic. 5. *Tuſc.* Labor in venatu, ſudor, curſus ab Eurota, fames, ſitis: his enim rebus Lacedæmoniorum epulæ condiuntur.

Vēnātĭo, nis, Ferarum perſecutio & inueſtigatio. {ציד tſájidh. ἄγρευσις, θήρευσις, κυνηγεσία. Gall. *Chaſſe de beſtes ſauuages.* Ital. *Caccia di ſalvaticine.* Germ. Jagung, gejägt. Hisp. *Monteria, caça de fieras.* Angl. *Hunting.*} ¶ Venationes item dicebantur ludi quibus feræ magno diſcrimine ab iis, qui depugnabant, conficiebantur. Cic. 2. *Offic.* Omnino duo ſunt genera largorum: quorum alteri prodigi, alteri liberales. Prodigi, qui epulis & viſcerationibus, & gladiatorum muneribus, venationúmque apparatu pecunias profundunt in eas res, quarum memoriam aut breuem, aut nullam ſunt relicturi omnino. Liu. 5. *bell. Pun.* 2. Conuenerat autem vt Philomeles porcula aſſueta venationem inferens, armatos induceret. De Venationibus Suet. *in Aug. cap. 43.* & de ſpectaculis, & de pugna ferarum ac hominum, Gell. *cap. 14. lib. 5.*

Vēnātŏr, is, qui feras perſequitur. {ציד tſajiád צד tſadh. κυνηγέτης, κυνηγός, θηρευτής. Gall. *Veneur, chaſſeur.* Ital. *Cacciatore.* Germ. Ein Jäger. Hisp. *Montero, caçador de fieras.* Angl. *A hunter.*} Horat. *lib. 1. Carm. Ode 1.*

——*Manet ſub Ioue frigido*

Venator, teneræ coniugis immemor.

Cic. 2. *Tuſc.* Pernoctant venatores in niue, in montibus vri ſe patiuntur. ¶ Venator adeſt noſtris conſiliis, per tranſlationem. Plaut. *Milite*, Noſtro conſilio venator aſſit cum auritis plagis.

Vēnātrix, icis, Mulier feras perſequens. {צדה tſadhád. κυνηγέτις, ἡ. Gall. *Veneuſe, ou veneroſſe, femme qui va à la chaſſe.* Ital. *Donna cacciatrice.* Germ. Ein Jägerin. Hisp. *Montera y caçadora de fieras.*} Virgil. 9. *Æneid.*

——*comitem Æneæ quam miſerat Ida*

Venatrix, iaculo celerem, leuibúſque ſagittis.

Vēnātĭcŭs, a, um, quod ad venationem pertinet. {θηρευτικός, κυνηγετικός. Gall. *De chaſſe, de veneur.* Ital. *Coſa de caccia.* Germ. Jägeriſch, des Jägers. Hisp. *Coſa de monteria.* Angl. *Belonging to hunting.*} Vnde venaticos canes dicimus, quibus feras proſequimur. Varr. 2. *de re ruſt. c. 9.* Canum duo genera: vnum venaticum, & pertinet ad feras beſtias, ac ſylueſtres: alterum quod cuſtodiæ cauſa paratur. Col. *lib. 7. c. 12.* De villatico igitur & paſtorali dicendum eſt: nam venaticus nihil pertinet ad noſtram profeſſionem. Cic. 6. *Verr.* Mirandum in modum canes venaticos diceres, ita odorabantur omnia, & perueſtigabant. Canum venaticorum elegantiſſimè excogitata nomina habes apud Ouid. 3. *Metam.* & apud Xenophon. *in tractatu de venatione.* ¶ Paraſiti venatici & moloſſici. Plaut. *Capt. ſc. 1. act. 1.* Prolatis rebus paraſiti venatici ſumus. Idem *Mil. ſc. 2. a. 2.* Ibo odorans quaſi canis venaticus.

Venatitius, a, um, venando acquiſitus.

Vēnātōrĭŭs, a, um, Venaticus. κυνηγετικός, vt, Venatoria inſtrumenta, quibus in venando vtimur. Culter venatorius, apud Martial. *lib. 14.* Venatorius ludus, in quo feræ magno diſcrimine ab iis qui depugnabant conficiebantur. Sueton. *in Caligul. cap. 15.* Venatoria venena, Celſ. *lib. 8. cap. 27.*

[Venabulum, telum, quo venantes vtuntur: Jägerſpieß/ quaſi ſpatha venatoria, ſpiculum venatorium.]

Vēntĕr, tris, Tota illa pars corporis concaua, à mucronata cartilagine & nothis coſtis, vſque ad pubem extenſa. {בטן beten כרש chéres. γαστήρ, κοιλία. Gall. *Ventre.* Ital. *Ventre, lo ſtomacho.* Germ. Der bauch. Hisp. *El vientre.* Angl. *The bellie.*} Plin. *lib. 9. cap. 50.* Piſces attritu ventrium coeunt tanta celeritate, vt viſum fallant. *Ibidem.* Fœmina piſcis coitus tempore marem ſequitur, ventrem eius roſtro pulſans. Plaut. *Curc. ſc. 1. a. 2.* Geminos in ventre habere videor filios. ¶ Venter, pro ventriculo, in quem cibus receptus commutatur in chylum. γαστήρ, στόμαχος. Perſius *in Prolog. Sat.*

Magiſter

Magiſter artis, ingeniíque largitor
Venter negatas artifex ſequi voces.

Fames enim in ſuperiori ventriculi orificio potiſſimùm ſentitur. Plaut. *Curcul. ſc.* 1. *a.* 3. Reliqui in ventre cellæ vini locum, vbi reliquias recondere. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Quæ ad ventris victum conducant. Idem *Amph.* Vacuus mihi venter crepitat. Idem *Curc ſc.* 3. *a.* 2. Hæc ſunt ventri ſtabilimenta, pernæ, ſumen, glandium. Idem *Milit.* Venter creat has omnes ærumnas. (id eſt, cogit aſſentari.) Ventri ſtudere (id eſt, gulæ.) Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Et Senec. *c.* 8. *de Tranq.* Tot ventres auidiſſimorum animalium (id eſt, ſeruorum) tuendi. (id eſt, alendi) Iuuen. *Satyr.* 5.

Ventre nihil noui frugalius.

Plaut. *in Capt.* Proin tu tui quotidiani victi ventrem ad me afferas. ¶ Venter pro aluo. Celſ. *lib.* 3. *c.* 18. Vbi ab inferiore parte purgandus aliquis eſt, ventrem eius ante ſoluendum eſſe: vbi à ſuperiore, comprimendum. Colum. 9. *cap.* 12. Nam & tithymalus maiorum quoque animalium ventrem ſoluit. Venter imus. (id eſt, pudenda,) ſiue pubes, Gell. *cap.* 14 *lib.* 1. Item *cap.* 15. *lib.* 17. Venter ſuperior, aluus inferior, &c. ¶ Ventrem ferre, eſt eſſe grauidam, ἐν γαστρὶ ἔχειν. Columell. *lib.* 7. *c.* 24. *de vaccis.* Nam decem menſibus ventrem perferunt. ¶ Ventrem facere dicitur paries, qui vetuſtate collabens, curuatura quadam veluti ventre extra fundamenti limites eminet. Alphenus *in l. ſi quando.* §. 1. *ff. ſi ſeruitus vend.* Si quando inter ædes binas paries eſſet, qui ita ventrem faceret, vt in vicini domum ſemipedem, aut ampliùs procumberet, agi oportet, ius non eſſe illum parietem ita proiectum in ſuum eſſe ſe inuito.

‖Ventres pigri, Cretenſes. Hic *ventres* ſunt homines ventri dediti. & *pigri*: dediti otio. Sic vertitur verſus,

Cres ſemper mendax, mala beſtia, venter edax eſt.

Conuenit illud Lucill. *Sat. lib.* 5.

Viuite lurcones, comedones, viuite ventres.‖

Ventrĭcŭlŭs, i, Cibi & potus receptaculum, primæque coctionis inſtrumentum, quod & Stomachum nonnulli appellant. {γαστὴρ, γαστρίδιον, κοιλία. GALL. *Ventricule, petit ventre, l'eſtomach.* ITAL. *Il ſtomaco.* GERM. Der magen. HISP. *Eſtomago.* ANGL. *The ſtomack.*} Celſ. *lib.* 4. *cap.* 1. Ventriculus autem qui receptaculum cibi eſt, conſtat è duobus tergoribus: iſque inter lienem & iecur poſitus. Vide Gellium *cap.* 11. *lib.* 17.

Vĕntrālĕ, is, neutr. gener. Veſtimentum ventrem contegens. {τὸ ἐπιγάστριον ἔνδυμα. GALL. *Vn veſtement qui couure l'eſtomach.* ITAL. *Veſtimento che copre il ventre.* GERM. Ein vorſchürtz/kleydung ſo den bauch deckt. HISP. *Veſtidura de vientre ò para cubrir el vientre.* ANGL. *A cloth that couereth the bellie, an apron.*} Plin. *lib.* 8. *cap.* 48. Patris mei memoria cœpêre amphimalla veſtra, ſicut villoſa etiam ventralia. Videtur item ventrale ſacculi genus fuiſſe, pecuniæ ad vſum quotidianum neceſſariæ geſtandæ accommodatum, & ſub ventrem appenſum. *l.* 6. *D. de bon. damn.* Nonnulli tamen putant eſſe ventrale dicendum. Hotoman.

Vĕntrĭōsŭs, a, um, qui magnum habet ventrem. {γαστρώδης. GALL. *Ventru, qui a grand ventre.* ITAL. *Chi ha gran ventre.* GERM. Ein bäuchling/der ein groſſen bauch hat. HISP. *Coſa que tiene mucho vientre.* ANGL. *That hath a great bellie, or bellied.*} Plaut. *in Merc.* Canum, varum, ventrioſum. Idem *in Aſin.* Macilentis malis, rufulus, aliquantum ventrioſus. Pro eodem nonnulli vtuntur ventricoſus, interiecta inter duas vocales conſonante, quamuis primitiuum eam literam non habeat. Quod etiam in aliis nonnullis adiectiuis vſuuenire videmus: vt ab Arcadia fit Arcadicus, & ab Italia Italicus. Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Rufus quidam ventrioſus.

Vĕntrōsŭs, a, um, γάστρων, γαστρώδης, Idem. Plin. *lib.* 14. *cap.* 21. de doliis loquens vinariis, Ventroſa, ac patula minus vtilia.

Ventriloquus, qui è ventre loquitur. nempe obſeſſus à malo ſpiritu, qui in hominis ventre reſidens loquitur. Fœmina dicitur ventriloqua.

Ventidus, a, um. vide Gell. *cap.* 4. *lib.* 15.

VĔNTĬLO, as, Ventum excito, ventum facio. {זרה *zaráh.* λικμάω, ῥιπίζω. GALL. *Eſuenter, vanner.* ITAL. *Sventare, vannire.* GERM. Wädlen/ein lufft machen. HISP. *Auentar como para trillada, ò hazer ayre con moſcador.* ANGL. *To fanne or winnowe.*} Propertius *lib.* 4. *Eleg.* 3.

Hanc Venus, vt viuat, ventilat ipſa facem.

¶ Ventilari frumentum dicitur, dum in area ventilabro purgatur. λικμᾶσθαι. Plin. Multi ventilare quoque granum vetant. ¶ Et ventilari vinum dicitur, pro eo quod dicunt, *dare ventum vino.* vt fit, quum difficulter exit è dolio. Col. *lib.* 12. *c.* 30. Quo maior æſtus erit, eò ſæpiùs conuenit vinum nutriri, refrigerarique, & ventilari. ¶ Ventilare annulum, eſt è digitis exemptum manibus verſare, & veluti vento perflandum exponere. Iuuen. *Satyr.* 1.

——*quum verna Canopi*
Criſpinus Tyrias, humero reuocante lacernas
Ventilet æſtiuum digitis ſudantibus aurum.

Quintil. Ventilare cubitum in agendo. Senec. *c.* 2. *de tranquill.* Verſare ſe, motare feſſum latus, & alio atque alio poſitum ventilari. Item, Ventilare arma, Mart. *epigr.* 32. *lib.* 5. Et eius periphraſis, *epigr.* 39. *lib.* 9. Tranſlate etiam populus & concio ventilari dicitur, quum oratione ſeditioſi alicuius commouetur & excitatur. Cic. *pro Flacco*, Cuius lingua quaſi flabello ſeditionis illarum eſt egentium concio ventilata. ¶ Huius compoſitum eſt Euentilo, de quo ſuo loco.

Vĕntĭlātio, nis, verbale, Actus ventilandi. {מזרה *mizreh.* ὁ λικμός. GALL. *Eſuentement.* ITAL. *Sventamento.* GERM. Erlüfftigung. HISP. *Auentamiento.* ANGL. *A fanning or winnowing.*} Plin. *lib.* 15. *c.* 21. Innocentiores vuæ, quæ decerptæ, diu pependêre, qua ventilatione etiam vtiles fiunt ſtomacho, ægriſque.

Vĕntĭlātŏr, is, qui ventilatione frumenta purgat, aut legumina: hoc eſt, qui poſt trituram frumenta aut legumina ventilabro in ſublime iaculatur, vt ventorum flatu grana ſecernantur à palea. {זרה *zoréh.* λικμητής. GALL. *Vanneur.* ITAL. *Sventatore.* GERM. Ein erlüfftiger/korne ſchwinger/kornwerffer. HISP. *Auentador.* ANGL. *A fanner or winnower.*} Colum. *lib.* 2. *c.* 10. Faba quæ longiùs emittetur, pura eò perueniet, quò ventilator eam iaculabitur. ¶ Ventilatores apud Quintil. *lib.* 12. *cap.* 7. ſunt præſtigiatores, qui vt ventilatores grana quæ purgant, in ventum proiiciunt, ita rem quam retinent, manibus eiicere videntur. γόητες. Ita enim ait, Quo viſu conſtant mira illa in ſcenis pilatiorum ac ventilatorum, vt ea quæ emiſerint, vltrò venire in manus credas, & quà iubentur decurrere.

Vĕntĭlābrum, i, Inſtrumentum quo ruſtici frumenta, legumináve poſt trituram ſurſum iaculantur, vt ventorum flatu à paleis repurgentur: quem in vſum ruſtici hodie habent palas: quibus frumenta ita in ſublime iaculantur, vt alio grano ſuo pondere, alio paleæ ventorum vi ferantur. {מזרה *mizreh.* πτύον, Spiegel. GALL. *Vn van, vn eſuentoir.* ITAL. *Ventaglio, vn vano.* GERM. Ein wurffſchauffel. HISP. *El ventalle ò inſtrumento para auentar para trillada, auentadero.* ANGL. *A fanne, an inſtrument to winnowe corne.*} Colum. *lib.* 2. *c.* 10. Nam quum aceruus paleis graniſque miſtus in vnum fuerit congeſtus, paulatim ex eo ventilabris per longius ſpatium iactetur: quo pacto palea quæ leuior eſt, citrà decidit, faba quæ longiùs emittitur, pura eò perueniet, quò ventilator eam iaculabitur.

VĔNTŬS, i, maſculini gen. Exhalatio ſicca (teſte Ariſtotele in Meteoris, è terra reſoluta cum aliqua virtute cœleſti compoſita. {רוח *ruach.* ἄνεμος, πνεῦμα. GALL. *Vent.* ITAL. *Vento.* GERM. Der wind. HISP. *Viento.* ANGL. *The wind.*} Cicer. 2. *de diuin.* Placet enim Stoicis eos anhelitus terræ, qui frigidi ſunt, quum fluere cœperint, ventos eſſe. Idem *pro Cluent.* Mare quod ſua natura tanquillum ſit, ventorum vi agitari atque turbari. Virg. 1. *Æneid.*

Incute vim ventis, ſubmerſáſque obrue puppes.

Ouid. 4. *Faſt.*

——*Habent ventos iam mea vela ſuos.*

Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Exoritur ventus, turbo. ¶ Ventus remiſit. Cæſar *lib.* 2. *de bell. ciu.* Ventus poſuit. Virg. *lib.* 7. *Æneid. v.* 6.

Quum venti poſuere: omniſque repente reſedit　Flatus.

(id eſt, deſiuerunt, quieuerunt. Galli dicunt, *les vents ſe ſont appaiſez. abbaiſſez, ont ceſſé.* ¶ Ventum (inquit Auguſt. *lib. de Quantitate animæ*) nihil aliud quàm iſtum aërem commotum, ac agitatum eſſe ſentimus. Quod in loco tranquilliſſimo, & ab omnibus ventis quietiſſimo, vel breui flabello approbari poteſt, quo etiam muſcas abigentes aërem commouemus, flatúmque ſentimus. Quod quum euenerit occultiore quodam motu cœleſtium, vel terrenorum corporum per magnum ſpatium mundi, ventus vocatur, ex diuerſis partibus cœli nomina etiam diuerſa ſortitus. Sunt autem quatuor præcipui venti, à quatuor mundi cardinibus flantes: quorum rurſus ſinguli in ternos diuiduntur. Ab Oriente æquinoctiali Subſolanus, qui ad Septentrionem habet Vulturnum, à voluendis nubibus dictum: ad Meridiem Eurum ſic dictum, quia latè flat. Hi ſunt calidi & ſicci, quia ſub Sole diu morantur. In ortu diei ſalubres ſunt, quia veniunt à regionibus temperatis. Ab Occaſu æquinoctiali Fauonius eſt dictus, quòd foueat quæ naſcuntur. Huic Circius proximus eſt ad Septentrionem, Zephyrus ad Auſtrum. Sunt iſti temperatè frigidi & humidi, quia Sol paruam facit moram in Occidente, proptereà nec multum calefacit illos, nec multum deſiccat. In fine diei ſalubres ſunt, quia à ſole tunc ſubtiliores redduntur. A meridie Auſter eſt dictus, quòd hauriat aquas. Huic ad Orientem Notus eſt, qui Græcè ſic dicitur ab humore: Africus ad Occidentem. Hi omnes quum calidi ſint & humidi, nubes, pluuiáſque inducunt, citant tempeſtates marinas, impediunt virtutes animales, & grauitatem corporis afferunt. A Septentrione Boreas eſt. Huic ad Orientem Aquilo ſurgit, ad Occaſum Corus. Hi venti frigidi ſunt & ſicci, vnde corpora indurant, poros conſtringunt, humores purificant. ¶ Ventus operam dat, dixit Plaut. *in Milite*, id eſt, proſper eſt. ¶ Ventum popularem quærere in re aliqua, eſt populi plauſum, & ſecundum rumorem fauorémque inanem aucupari. Quatuor venti, pro quatuor cœli cardinibus, à quibus quatuor præcipui flant venti. Virg. 4. *Georg.*

Parietibúſque premunt arctis, & quatuor addunt
Quatuor à ventis obliqua luce feneſtras.

¶ Ventus ſecundus, pro ſecunda fortuna, πνεῦμα οὔριον. Cicer. *Attic. lib.* 2. Quid ſi etiam Cæſarem, cuius nunc venti valdè ſunt ſecundi, reddo meliorem? ¶ Ventus pro procella, & turbine in Republica. Idem *in Piſon.* Neque tam fui timidus, vt qui maximis turbinibus ac fluctibus Reipubl. nauem gubernaſſem, ſaluámque in portu collocaſſem, frontis tuæ nubeculam pertimeſcerem: alios ego vidi ventos, alias proſpexi animo procellas. ¶ Ventus textilis, i. veſtis ventoſa & tenuiſſima, quæ ventum facilè admittit. Petronius Arb. Æquum eſt induere nuptam ventum textilem. Talis etiam ab ipſo dici videtur Nebula linea, vide ſuo loco. ¶ Ventum facere. Plaut. *Curcul.* Co. Obſecro hercle facite ventum vt gaudeam. Ph. Maxumè. Co. Quid facitis quæſo? Ph. ventum. Co. Nolo equidem mihi fieri ventulum. Ph. Quid igitur vis? Co. eſſe, vt ventum gaudeam. C. Licinius Imbrex vetus Comicus: Reſupina, obſtipo capitulo, ſibi ventum facere tunicula, i. ῥιπίζειν. Terent. *Eunuch.* Cape hoc flabellum, & ventulum huic ſic facito.

Vĕntŭlus, diminutiuum. Lenis & exiguus ventus, aura. {ἀνεμίδιον. GALL. *Petit vent.* ITAL. *Picciol vento.* GERM. Windlin. HISP. *Pequeño viento.* ANGL. *A litle air, or ſoft blowing wind.*} Terent. *in Eunuch.* Cape hoc flabellum, & ventulum huic ſic facito, dum lauamus. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Quid facitis? Ventum. Nolo mihi fieri ventulum.

Vĕntōſŭs, a, um, Vento plenus. {ἀνεμώδης. GALL. *Venteux.* ITAL. *Pieno di vento.* GERM. Windig/voll wind. HISP. *Coſa de mucho viento.* ANGL. *windie.*} vt, Ventoſus aër, apud Plin. *lib.* 2. *cap.* 18. Ventoſi folles. Virg. 8. *Æneid.*

——*alij ventoſis follibus auras*
Accipiunt, redduntque.

Fornax ventoſa, id eſt, vento expoſita. Cato *c.* 38. Vbi ſatis foderis, tum fornaci locum facito, vt quàm altiſſima, & quàm minimè ventoſa ſiet. ¶ Per tranſlationem accipitur pro tumido, inflato, vano, & inani. κενὸς, vt, Ventoſa verba, id eſt, inflata quidem & tumida, cæterùm ſine vllo pondere & effectu. Ventoſa natio, id eſt, leuis, & vana. Plin. *in Panegyr.*

Superbiebat ventoſa & inſolens natio. Ventoſa gloria. κενόδοξία. Virg. 11. *Æneid.*

Iam noſcens, ventoſa ferat cui gloria fraudem.

Horat. 1. *Epiſt.* 19.

Non ego ventoſæ plebis ſuffragia venor
Impenſis cœnarum, & trita munere veſtis.

Vēnŭcŭlă, Vuæ genus, quod in ollis conditum quàm diutiſſimè incorruptum ſeruabatur. Colum. *lib.* 3. *cap* 2. Item quorum vuæ temporibus hyemis durabiles vaſis conduntur, vt venuculæ, vt nuper in hos vſus exploratæ Numeſianæ. Plin. *lib.* 14. *cap.* 2. Veniculam appellat, per tertiam vocalem in ſecunda ſyllaba. Veniculam (inquit) inter optimè deflorescentes, & ollis aptiſſimam, Campani malunt Sirculam vocare, alij Staculam. Philippus Beroaldus vtrobique Venunculam legendum exiſtimat, quemadmodum & apud Horatium in præceptis Catianis: Venuncula conuenit ollæ. ¶ Venuculum, farris genus, cluſino ponderoſius. Columell. *lib.* 2. *cap.* 6. Far quod vocatur venuculum rutilum, atque alterum candidum, ſed vtrunque maioris ponderis quàm cluſinum. Quo in loco Ruellius legit *Vermiculum*; nonnulli etiam *Vernaculum*, quam lectionem, etiam Plinio teſte, tueri conantur, quem aiunt vernaculum inter adorei genera enumerare: quod tamen nos apud Plin. inuenire non potuimus. Verùm illi acutiores fuerunt, qui viderunt quod nuſquam erat. Eo tamen in loco Ruellius legit Vermiculum, ex Plinio fortaſſe, qui *lib.* 22. *cap.* 15. ait in farre vermiculum eſſe teredini ſimilem, qui dentibus vitiatis medeatur. Verùm quid ſi vernaculum legatur? quum idem Plin. far adoreum vernaculum appellari affirmet?

Vĕnŭlŭs, apud Virgil. *lib.* 8. & 11. *Æneid.* Nomen eſt vnius ex Latinorum proceribus, qui in magnam Græciam legatus miſſus, vt Diomedem in belli ſocietatem aſciſceret, re infecta rediit.

Venum, aliqui aduerbium eſſe putant, quemadmodum & peſſum: vſurpatur tamen pro ſupino verbi veneo: admittitque ſecum præcipuè hæc verba, eo, do, expono, & fortaſſis nonnulla alia. Eſt autem venum ire, idem quod vendi. Venum dare, idem quod vendere: pro quo etiam vnica dictione compoſita dicimus Venundare. Liu. *lib.* 4. *bell. Pun.* Se venum à primoribus datos. *Ibid. lib.* 3. Tum etiam legem fecerunt ſanciendo, vt qui Tribunis plebis, Ædilibus, Iudicibus, Decemuiris nocuiſſet, eius caput Ioui ſacrum eſſet, familia ad ædem Cereris, Liberi, Liberæque venum iret, id eſt, venderentur. Gell. *c.* 18. *lib.* 2. Ex libertate in ſeruitutem venum ierat. Idem *cap.* 2. *lib.* 4. Venum ire. Idem Gell. *c.* 1. *lib.* 20. Bona venum diſtrahuntur, &c. Saluſt. *in Iugurth.* Quippe cui omnia venum ire, in animo hæſerat. Vbi illud notandum eſt, quod dicimus, Venum ire, non venum iri, ſicut vapulatum ire, non iri: quia venum & vapulatum ſemper ſunt paſſiuæ ſignificationis, ne duo paſſiua copulentur. In cæteris verò quæ ambigua ſunt, quòd actiuè & paſſiuè accipi poſſint, ad diſtinguendum ſenſum accommodamus infinitum hoc, vel actiuum, vel paſſiuum: vt ideò te amatum ire, vel iri: quia talia ſupina ſunt ancipitis ſignificationis.

Venundo, as, ex venum & do, vendo, venale expono {מכר machár. πωλεῖν, ἀποδίδοσθαι, ἐμπωλεῖν, ἐμπολᾶν. GALL. *Vendre, mettre en vente.* ITAL. *Vendere.* GERM. Zukauffen geben. HISP. *Vender.* ANGL. *To ſell to ſetb forth to ſel.*} Cicer. 3. *Offic.* Quum in venundando rem eam sciſſet, nec pronuntiauiſſet emptori. Plin. *lib.* 35. Octoginta talentis venundatas.

Vēnūndătĭo, nis, idem quod venditio, ἐμπόλησις.

Vĕnŭs, eris, ab antiquis, amorum, gratiarum, pulchritudinis, deliciarum, voluptatúmque omnium habita eſt dea: ita dicta à veniendo, quod ad omnes res veniat, vt autor eſt Cicer. 2. *de nat. deor.* ἀφροδίτη, κυπρογενής. Hanc poetæ ſpuma maris, & Cæli teſticulis natam fabulantur à Saturno exciſis, & in mare proiectis: vnde & ἀπὸ τοῦ ἀφροῦ, hoc eſt, à maris ſpuma, Aphroditem appellarunt. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Ita me Venus amet. (ſunt verba amicæ.) *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Tuam fidem Venus, &c. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 1. Tun' meam venerem vituperas? (id eſt, amicam.) Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Veneri aut cupidini ferre ſerta & vnguenta. Idem *Pſeud ſc.* 1. *a* 1. Sub Veneris regno vapulo, non ſub Iouis. ¶ Venus Capitolina, Sueton. *in Galba c.* 18. ¶ Eſt item Venus, vna errantium ſtellarum, inter Solis & Mercurij ſphæras ſita, quæ φωσφόρος Græcè, Lucifer Latinè dicitur, quum antegreditur Solem: quum autem ſubſequitur, ἕσπερος, Veſper, & Veſperugo. ¶ Ponitur etiam venus pro libidine, & re ipſa venerea, quam & Græci ἀφροδίσια dicunt. Terent. *in Eunuch.* Sine Cerere & Baccho friget Venus. Senec. Quod in venerem pronior eſſet. Virg. 2. *Georg.*

Frigidus in venerem ſenior fruſtráque laborem
Ingratum trahit.

Plin. *lib.* 24. *c.* 9. Ad venerem impetus inhibent. Ouid. 1. *de Arte*,

Nos venerem tutam, conceſſáque furta canemus.

Interdum pro pulchritudine, venuſtate, ornatu, elegantia, εὐχαρία, χαριεντισμός Quintil. *lib.* 6. *c.* 4. Quod cum gratia quadam & venere dicitur. Idem *lib.* 10. *cap.* 1. Iſocrates omnes dicendi veneres ſecutus eſt. ¶ Eſt præterea Venus talorum iactus venerius, & quatuor conſurgens talis, diuerſam faciem oſtendentibus. Sueton. *in Auguſt. cap.* 71. Talis enim iactatis, vt quiſque canem aut ſenionem miſerat, in ſingulos denarios in medium conferebat quod tollebat vniuerſos, qui Venerem iecerat. Venerum quatuor meminit. Cic. *lib.* 3. *de nat. deor.* cuius verba ſunt, Venus prima Cœlo, & Die nata, cuius Elide delubrum vidimus. Altera ſpuma procreata, ex qua & Mercurio Cupidinem ſecundum natum accipimus. Tertia Ioue nata, & Iunone, quæ nupſit Vulcano ſed ex ea & Marte natus Anteros dicitur. Quarta Syria, Cyróque concepta, quæ Aſtarte vocatur, quam Adonidi nupſiſſe, proditum eſt. Hæc ille

Veneralia, feſta Veneris. Plutarch. *qq. lib.* 2. *q.* 45.

Vĕnĕrĕŭs, a, um, ſiue Venerius, quod ad Venerem pertinet. ἀφροδίσιος. vt, Venereæ voluptates, Venerea res Plin. *lib.* 24 *cap.* 9. At venereæ rei impetus inhibent. Venereus homo, Veneri conſecratus. Cicer. *pro Cluent.* Quámque item, vt in Sicilia permulti Venerei ſunt, ſic illi Latini in Martis familia numerarentur. Venerius, pro lalaci, & Veneri debito, ἀφροδισιαστικός, libidinoſus. Gellius *lib.* 7. *cap* 8. Delphinos venerios eſſe, & amaſios non modo hiſtoriæ veteres, ſed recentes quoque memoriæ declarant. Quintilian. Limi, &, vt ita dicam, venerei oculi. Idem *Aſinar. ſc.* 2. *a.* 5. Hoc Venerium eſt: pueri plaudite. Item, Venerius vadimoniis conuadari, & venerio libello citare. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 1.

‖Venuſia, & Venuſium, *Venoſa*, V. E. antiqua Apuliæ Peucetiæ, ſub A. Materano, Horatij Flacci poetæ patria.‖

Vĕnŭstŭs, a, um, quod in ſe habet venuſtatem, lepidus, feſtiuus. {יפה japhéh טוב tob. εὐαφρόδιτος, ἐπίχαρις, χαρίεις, εὐχάριτος. GALL. *Fort beau, gentil, joly, braue, qui a bonne grace.* ITAL. *Molto gratioſo.* GERM. Schön, hübsch, holdſelig. HISP. *Hermoſo, con gracia.* ANGL. *Beautifull pleſant, that hath a goodly grace.*} vt, Venuſtus homo, & venuſta oratio: ſicut Lepidus homo, & Lepida oratio. Catul. *de paſſere*, Lugete ó Veneres, Cupidinéſque, Et quantum eſt hominum venuſtiorum. Cicer. *de clar. Orat.* Geſtus & motus corporis ita venuſtus, vt tamen ad forum, non ad ſcenam inſtitutus videretur. Idem 2. *de Orat.* Sed quum omnium his venuſtiſſimus, & vrbaniſſimus, &c. Venuſtus vultus, ingenuus, elegans. Ter. *in Andr.* Et vultu Suſia adeò modeſto, adeò venuſto, vt nihil ſuprà. Lepidus autem & Venuſtus ita inter ſe differunt, quòd Venuſtum vocamus (vt ait Quint. *lib.* 9. *cap.* 4.) quòd cum gratia quadam & breuitate, atque acumine verborum delectat. ἐπιχαρίτως, εὐαφροδίτως. Et Senec. *c.* 19. *de vita beat.* Maledici, in alienam contumeliam venuſti ſunt. Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. ó Venus venuſta! *Ibid.* Ita tu me ames, vt venuſta es. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. In hoc ſunt omnes voluptates & venuſtates, Suet. *in Aug. c.* 79. Venuſtiſſima forma per omnes ætatis gradus. ¶ Pulcher & venuſtus differunt. Hinc idem *in Neron. c.* 51. Vultu pulcro magis, quàm venuſto.

Vĕnŭstē, aduerb. {χαριέντως, ἡδέως, ἀστείως. GALL. *Gentement, brauement.* ITAL. *Gratiatamente.* GERM. Holdſeliglich, lieblich. HISP. *Hermoſamente, con gracia.* ANGL. *Beautifullie, pretilie, with a groodly grace* } Cæl. *ad Cicer. lib.* 8. Qua in re mihi videtur illud perquam venuſtè cecidiſſe.

Vĕnuſtŭlŭs, diminutiu. {ὁ χαριέστερος, εὔχαρις, ὁ ὑπαφρόδιτος. GALL. *Gentillet, iolıet, d'aſſez bonne grace.* ITAL. *Alquanto bello & gratioſo.* GERM. Zimlich ſchön oder lieblich. HISP. *Vn poco hermoſo.*} Plautus *in Aſinar.* compellando blanditer, Oſculando oratione vinula, venuſtula.

Vĕnŭſtās, atis, propriè pulchritudo muliebris, præterea lepor, gratia, ſuauitas. {יפי jophi חן chen. εὐχαρία, χαριτότης. GALL. *Gentilleſſe, beauté, bonne grace, braueté.* ITAL. *Belta, buona gratia, auenenza.* GERM. Schöne, wolgeſtalte. HISP. *Hermoſura con gracia.* ANGL. *Grace and delectable comlineſſe in ſpeach & geſture.*} Cicer. 1. *Offic.* Venuſtas & pulchritudo corporis ſecerni non poteſt à valetudine. Idem *in Orat.* Vultus multam affert, tum dignitatem, tum venuſtatem. Firmicus *lib.* 4. *Matheſeos*, Si Luna à Ioue defluat ad Venerem, facit venuſtos, & quibus ex venuſtate poteſtas maxima comparetur. ¶ Accipitur etiam venuſtas, pro lepóre ſiue gratia dicendi & ſuauitate. χαριτολογία, εὐπροσηγορία. Cicer 1. *de Orat.* Dicendi vis egregia ſumma feſtiuitate, & venuſtate coniuncta proficit. Idem 7. *Verr.* Iſte autem homo venerius, & affluens omni lepóre & venuſtate, &c. Quint. *lib.* 4. *cap.* 2. Commendatur expoſitio venuſtate. Cic. 1. *de Orat.* Tum ea denique veſtire, atque ornare oratione, pòſt memoria ſepire, ad extremum agere cum dignitate & venuſtate.

Vĕnŭſto, as, Orno. {פאר peér הדר hadhár. καλλωπίζω. GALL. *Faire beau & gentil.* ITAL. *Adornare, far bello.* GERM. Zieren, ſchön vnnd hüpſch machen. HISP. *Adornar con gracia, hazer hermoſo.* ANGL. *To mak beautifull and pleſant.*} Huius contrarium eſt Deuenuſto. Gell. Tanquam pulchritudinis ſibi inſignia deuenuſtet.

Vĕnŭſĭă, æ, Οὐενουσία Ptolemæo, oppidum Appulorum Dauniorum, non procul à finibus Lucaniæ, patria Horatij poetæ, qui ab eo dictus eſt Venuſinus. Meminit huius oppidi Plin. *lib.* 3. *c.* 11.

Vĕprēs, is, Spinæ genus nocentioribus aculeis, quibus tenaciter prætereuntium veſtibus adhæret: vnde & nomen accepiſſe exiſtimant, quòd vehementer prehendat. {שית ſchájeth קוץ kots סיר ſir. ἄκανθα. GALL. *Eſpines, eſpinaye.* ITAL. *Spine.* GERM. Dorn. HISP. *Las eſpinas.* ANGL. *A breere or bramble.*} Ouid. *Lib.* 5. *Metam.*

Aut lepori, qui vepre latens hoſtilia cernit
Ora canum.

Horat. 1. *Epiſt.* 17.

Corna vepres, & pruna ferant: & cornus & ilex.

Virg. 8. *Æneid.*

Sparſi rorabant ſanguine vepres.

Cicer. 5. *Tuſc.* Septum vndique, & veſtitum vepribus.

Vĕprēcula, æ, diminutiuum à Vepres, Spinula. {ἀκανθίον. GALL. *Petite eſpinaye, ou petite eſpine.* ITAL. *Picciola ſpina.* GERM. Dörnlin. HISP. *Pequeña eſpina.* ANGL. *A litle breere.*} Cicer. *pro Sextio*, Quoniam id etiam fatum ciuitatis fuit, vt illa ex vepreculis extracta nitedula Remp. conaretur arrodere.

Vĕprētum, i. {ἀκανθών. GALL. *Eſpinaye, lieu plein d'eſpines.* ITAL. *Luogo pieno di ſpine.* GERM. Ein dornhecke/ein ort da vil dorn ſtehn. HISP. *Eſpinal, lugar de eſpinas.* ANGL. *A breere place.*} Locus vepribus plenus. Col. *lib.* 4. *c.* 32. Fluminum ripis, & limitibus, ac vepretis commodius quàm mediis agris deponitur.

Vĕr, is. {ἔαρ. GALL. *Le printemps, le renouueau.* ITAL. *Primauera.* GERM. Der früling/lenz. HISP. *El verano quarta parte del año.* ANGL. *The ſping of the yeare.*} Anni quadripartiti pars temperatiſſima. ita dicta à virore: teſte Varr. *lib.* 5. *de lingua Lat.* quòd tum virgulta virere incipiant: ſiue à vertendo, quod tunc vertere ſe incipiat anni tempus, ſiue ab eo quod Iones ἦρ dicunt, pro eo quod communi lingua dicitur ἔαρ. Cicer. 7. *Verr.* Quum autem ver eſſe cœperat, cuius initium iſte non à Fauonio, neque ab aliquo aſtro notabat, ſed quum roſam viderat, tum incipere ver arbitrabatur. Diuiditur autem ver, vt cæteræ anni partes, in portiones tres, in ver nouum, ſiue primum, adultum & præceps. Nam quum vernum tempus ſit trimeſtre, primus menſis, primo ſiue nouo veri aſſignatur ſecundus adulto tribuitur, tertius præcipiti ſiue cadenti. Virg 1 *Georg.*

Vere nouo, gelidus canis cum montibus humor
Soluitur.

Plin.

Plin. *lib.* 10. *cap.* 20. Luſciniæ pariunt vere primo quum plurimum ſena oua. Liuius, Primo vere exercitum moturus erat. ¶ Ver ſacrum, ſacrificij genus erat apud Italos, quo dijs immolabatur quicquid proximo vere apud ipſos natum eſſet. Vide Plutarch. *in Fabio.* Quam conſuetudinem a Sabinis ortam putat Strabo *lib.* 5. qui aduerſus Vmbros quum aliquoties infeliciter pugnaſſent, Marti votum fecerunt, ſi victoria potiri contingeret, ſe illi conſecraturos quicquid proximo vere apud ipſos naſceretur. Quare quum re bene geſta in patriam eſſent reuerſi, omnem pecoris prouentum Marti immolarunt: liberos quoque eo vere natos, quoniam crudele videbatur occidere, Martis miniſterio conſecrarunt, poſteáque adultos, velato capite, extra fines ſuos exegerunt. Quondam (inquit Siſenna *lib.* 4. *Hiſtor.*) Sabini feruntur vouiſſe, ſi res communis melioribus locis conſtitiſſet, ſe ver ſacrum facturos. Liu. *lib.* 4. *ab Vrb.* Ver ſacrum factum erat priore anno M. Porcio, & L. Valerio coss. Id quum P. Licinius Pontifex non eſſe recte factum collegio primum, deinde ex autoritate collegij Patribus renunciaſſet, de integro faciendum arbitratu Pontificum cenſuerunt, ludóſque magnos, qui vnà voti eſſent tanta pecunia, quanta aſſolerent faciendos. Solinus, Cum omni fœtu ver ſacrum miſſus. vbi deprauatè, *vel ſacro miſſus*, de eo vide Feſtum. ‖¶ Ver tranſlate, vt ver ætatis. Ouid. 1. *Metam.*

Ætatis breue ver.

Catull. ad Mallium,

Iucundum cùm ætas florida ver ageret.‖

Veranius Flaccus, antiquus author: vt ex verbis Auguſti ad M. Antonium intelligimus, ſic loquentis apud Suet. *in Auguſt. cap.* 86. Túne dubitas Cimberne Annius, an Veranius Flaccus imitandi ſint tibi? &c. Vbi tamen quidam codices habent Verrius, reclamante Caſaubono, qui hic legit *Verranius*.

Vērnus, a, um, quod eſt veris. {ἐαρινός. GALL. *Du printemps.* ITAL. *Di primauera.* GERM. Des frülings. HISP. *Coſa de verano.* ANGL. *Of the ſpring tyme.*} vt, Verni flores. Vernum æquinoctium. Plin. *lib.* 10. *cap.* 31. Oſcines non temerè fœtus faciunt ante æquinoctium vernum. Ouid. 3. *Triſt.*

At mihi ſentitur nix verno ſole ſoluta.

Horat. *de Arte*,

———*ò ego læuus,*

Qui purgor bilem ſub verni temporis horam.

Cic. 5. *Tuſc.* Alia verno tempore tepefacta frondeſcunt. Idem *de ſenect.* Breue enim tempus ætatis ſatis eſt longum ad bene honeſtéque viuendum, ſi proceſſeris longius, non magis dolendum eſt, quàm agricolæ dolent præterita verni temporis ſuauitate æſtatem autumnúmque veniſſe. Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 3. *Triſt.*

———*Quàm verna de niue vernat aqua.*

Suet. *in Neron. c.* 57. Vernis æſtiuíſque floribus ornare.

‖Verna, orum, tempora veris. Tert.‖

Vēnālis, e, quod eſt veris. {ἐαρινός. GALL. *Du printemps.* ITAL. *Di primauera.* GERM. Des frülings oder glentzen. HISP. *De verano.* ANGL. *Of the ſpringe tyme.*} Auguſt. *lib.* 7. *de ciuit. Dei.* Propter vernalem quippe faciem terræ quæ cæteris temporibus eſt pulchrior, Porphyrius philoſophus nobilis Atyn florem ſignificare prohibuit.

Vērno, as, Pullulo. {נוץ *tſamach* פרח *parach.* ἀνθέω. GALL. *Fleurir, bourgeonner ou reuerdir ſur le printemps.* ITAL. *Fiorire, è verdeggiare da primauera.* GERM. Grünen wie im früling. HISP. *Floreſcer è hazer verano.* ANGL. *To budde, to ſpring or floriſh.*} Mart. *lib.* 2.

Dum tibi vernarent tenera lanugine malæ,

Id eſt, pilos emittere inciperent, & tenera quadam lanugine ætatis florem præ ſe ferrent. A vere deductum verbum, quo tempore omnia renaſci conſpicimus. ¶ Aliquando pro canere. Plaut. Dum auiculæ vernant. Quippe verno tempore omnia lætari videntur. Ouid. *Eleg.* 12. *lib.* 3. *Triſt.*

Indociliſque loquax gutture vernat auis.

¶ Ponitur aliquando pro ſplendere. Plin. *lib.* 8. *c.* 27. Anguis hyberno ſitu membrana corpore obducta fœniculi ſucco impedimentum illud exuit, nitidúſque vernat.

Vērnans cœlum, Vernam quandam temperiem præ ſe ferens. Plin. *lib.* 7. *c.* 2. Salubri cœlo, ſempérque vernante. Vernans ager, pullulans, floridus, viridis, lætus. Mart. *lib.* 9.

Vērnatio, nis, Corium vetus, quo ſerpentes verno tempore exuuntur, quod & Senectus dicitur {λεβηρίς. GALL. *La vieille peau d'vne couleuure, qu'elle deueſt au printemps.* ITAL. *Scorza che laſcia la biſcia primauera.* GERM. Ein abgeſtreiffte ſchlangenhaut. HISP. *Hollejo de la culebra.* ANGL. *The skinne of a ſerpent which it caſteth in the ſpringe tyme.*} Plin. *lib.* 29. *c.* 6. Lendes tolluntur adipe canino, vel anguibus in cibum ſumptis anguillarum modo, aut vernatione, quam exuunt, pota. ¶ Nonnunquam verbalis ſignificationem retinet, actum ipſum exuendæ cutis ſignificans. {ὁ τῆς ἐκδύσεως καιρός. GALL. *Le temps du nouueau.* ITAL. *Tempo della primauera.* GERM. Die abſtreiffung der alten ſchlangenhaut im früling. HISP. *Tiempo del verano.*} Plin. *lib.* 30. *c.* 3. Anguinæ vernationis membrana cum oleo, tædæque reſina calefacta, auribus prodeſt. Plin. *lib.* 30. *c.* 3. Membrana, ſiue ſenectus anguium vernatione exuta cum cancro maſcula trita.

Verātrum, i. {GALL. *Veratre ou ellebore.* ITAL. *Veratro herba.* GERM. Nieſewurtz. HISP. *Vedegambre.* ANGL. *Bereſ-foote hearbe.*} Herba eſt quam Græci vocant ἐλλέβορον, vehementem habens vim purgandi, educendique humores noxios, principis animæ facultatem ſedem infeſtantes, vnde melancholicis & furioſis dari ſolet, & comitiali morbo laborantibus. Perſ. *Satyr.* 3.

———*non eſt hic Ilias Acci*

Ebria veratro.

Dictum autem putatur veratrum à vertenda mente. Imò, quòd verrat & euertat atram bilem. Eius duo ſunt genera, album & nigrum: de quibus ſatis multa dicta ſunt ſuprà in dictione *Helleborum*.

Vērax, vide *Verum.*

Verbānus, i, vulgò *Lago maggior.* {Der lang ſee der an der Lamparey ligt.} Lacus Ciſalpinæ Galliæ Ticinum ex Alpibus defluentem accipiens, & eundem in Padum tranſmittens. Nunc *Lacum maiorem* appellant. Plin. *lib.* 9. *c.* 18. Duo lacus Italiæ in radicibus alpium Larius & Verbanus appellantur, in quibus piſces omnibus annis Vergiliarum ortu exiſtunt, ſquamis conſpicui crebris, atque præacutis, clauorum caligarium effigie, nec amplius quàm circa eum menſem viſuntur.

Verbaſcum, herba eſt duo ſumma habens genera, album & nigrum, folij colore diſtincta. {Φλόμος. GALL. *Bouillon blanc, ou bouillon noir.* ITAL. *Taſſo barbaſſo.* GERM. Wulkrautt oder kertzenkraut. HISP. *Verbaſco, ò gordolobo.* ANGL. *A prymeroſe or cowſlype.*} Galli *Bulcanum album & nigrum* appellant. Candidum rurſum in marem & fœminam diuiditur. Fœmina folia habet braſſicæ, ſed hirſutiora, latiora, & candidiora: caulem cubitalem, candidum & leuiter piloſum: florem album aut ſuppallidum: ſemen nigrum, radicem longam, acerbam, digiti craſſitudine. Naſcitur in campeſtribus. Maris folia candicant, ſed longiuſcula ſunt & anguſtiora quàm fœminæ: caulis quoque tenuior. Verbaſcum verò nigrum omnia huic paria habet, folia tantum latiora minuúſque candida. Eſt & ſyluestre verbaſcum, altum virgis arboreis, folia ſaluiæ, orbibus virgas cingentibus, vt marrubium, flore luteo, fulgore auri. Vide Plin. *lib.* 25. *c.* 10.

Verbēna, æ, ſiue verbenaca, herba eſt ramulos habens cubitales, anguloſos, in quibus ex interuallis folia quercus, ſed minora anguſtioráque, eiſdem diuiſuris in ambitu, colore aliquatenus cæſio: radicem autem longam, tenuem, flores purpureos & graciles. {περιστερεών. GALL. *Veruaine.* ITAL. *Herbena.* GERM. Eiſenkraut. HISP. *La grama hyerua, verbena.* ANGL. *Veruen.*} Galli ex Latino vocabulo litera tantum vna immutata *Veruenam* appellant. A Græcis etiam hierobotane, ἱερὰ βοτάνη Dioſcoridi dicta eſt, propterea quòd ad multos ſacrorum vſus ea vterentur. Plin. *lib.* 25. *c.* 9. Nulla tamen Romanæ nobilitatis plus habet, quàm hierobotane. Aliqui periſtereona, noſtri verbenacam vocant. Hæc eſt, quam legatos ferre ad hoſtes indicauimus. Hac Iouis menſa verritur, domus purgantur, luſtrantúrque. Hæc ille. Periſtereona autem Græci ideirco appellarunt, quòd plurimùm in ea manſitent columbæ. Verbenas tamen quaſlibet herbas & frondes feſtas, ad aras coronandas, ex puro loco decerptas, Verbenas appellamus, quaſi herbenas: quod & Donatus annotauit in locum illum Andriæ Terentianæ, Ex ara verbenas hinc ſume. Quo profectò in loco Terent. non videtur intellexiſſe herbam illam, quam propriè verbenam appellari diximus, quum apud Menandrum, à quo illa tranſtulit, μυρσίνη, hoc eſt, myrtus legatur. Virg. *in Bucol.*

Verbenáſque adole pingues, & maſcula thura,

id eſt, ramos pingues, vt tædiferarum arborum, pini, laricis, piceæ, atque id genus, quarum aſſatu ſtatim ignem concipiunt. Vetus Criticus verbenam expoſuit [illegible]. Celſ. *lib.* 6. *c. de Condylomate* verbenas extollit de frondibus herbarum atque ſtirpium. Sed deſidere, inquit, ante homo in aqua debet, in qua verbenæ decoctæ ſunt ex reprimentibus. Idem *lib.* 2. *c. vlt.* verbenarum contuſa cum teneris caulibus folia, cuius generis ſunt olea, cupreſſus, myrtus, lentiſcus, &c. Plin. *lib.* 22. *cap.* 2. verbenarum, & ſanguinum nomine idem ſignificari ait, hoc eſt, gramen ex arce cum ſua terra euulſum, iiſque ſemper vſos legatos, quum ad hoſtes clarigatum mitterentur: indéque vnum ex iis, qui verbenas ferret, Verbenarium fuiſſe appellatum.

Verbēnācā, herba fœmina vulgò, quæ Dioſcoridi cæteriſque antiquis authoribus eryſimon Græcè, Irio Latinè nuncupatur, & nihil commune cum verbena habet.

Vērbēr, is, inſtrumentum verberandi (inquit Valla *lib.* 6.) longum & exile, qualis eſt virga, baculus, fuſtis, lora, flagellum, ferula, arundo, & ſi quid eſt ſimile. {שבט *ſchebet* שוט *ſchoth.* μάστιξ, μάστιγος. GALL. *Verge longue & deliée, fouet.* ITAL. *Verga longa da battere alcuno.* GERM. Ein rut/ſtecken jeden ding damit man eintſchlecht. HISP. *Vara para herir ò faſtigar.* ANGL. *A ſcourg or whippe.*} Virg. 3. *Georg.*

——— *Illi inſtant verbere torto.*

Cic. 7. *Verr.* Ne catenæ, ne verbera, ne ſecures, ne cruciatus ſociorum. Plin. *lib.* 8. *c.* 9. Domantur autem rabidi fame & verberibus. Plaut. *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Dignus es verberibus multis. Dignus. Idem *Men. ſc.* 6. *a.* 3. Faciliùs patior verba, verbera ego odi. Terent. *in Andr.* Verberibus cæſum te in piſtrinum Daue dedam vſque ad necem. ¶ In vitibus quoque & arboribus, Verbera dicuntur teneriores virgæ, longitudine & flexibilitate ſua flagrorum ſpeciem referentes: vnde & flagella à rei ruſticæ ſcriptoribus appellantur. Quint. *declamat. vlt.* Ignéſque et proximo raptos, verberáque, quæ caſus obtulerat in vado. ¶ Verbera nonnunquam pro ipſa verberatione, ſiue ictibus accipimus. {מכות *machchoth.* μάστιγες, μαστιγώσεις.} Virg. 3. *Georg.*

Ac neque eos iam fræna virûm, nec verbera ſæua,

Non ſcopuli, rupéſque cauæ, atque obiecta retardant

Flumina, &c.

Terent. *Heaut.* Tibi erunt parata verba, huic homini verbera. Radiorum verbera. Lucret. *lib.* 1.

———*quoniam miteſcere multa videbant*

Verberibus radiorum, ac æſtu victa per agros.

Ventorum verbera vitare, apud eundem *lib.* 5. Linguæ verbera, obiurgationes. λοιδορίαι. Horat. 3. *Carm. Ode* 12.

———*aut exanimari metuentes patruæ verbera linguæ.*

Vērbēro, Cædo verbere. Sic enim à verbere fit verbero, quomodo à fuſtis, fuſtigo, à flagellum, flagello. {הכה *hichchah.* μαστιγόω, μαστίζω. GALL. *Battre, fouetter, frapper.* ITAL. *Battere.* GERM. Schlagen. HISP. *Açotar con açotes.* ANGL. *To ſcourge, to whippe.*} Cicer. 7. *Verr.* Quæ quum apud te diceret virgis oculi verberabantur. ¶ Verberari etiam verbis quis dicitur, quoniam (vt teſtatur Nonius) non ſolum verberare à verberibus dictum, ſed etiam à verbis. Plaut. *in Truculent.* Me illis quidem hæc verberat verbis. ¶ Verberare conuitio, vel iniuria, eſt laceſſere. Cicer. filius *ad Tironem lib.* 16. Verberaui te cogitationis tacito duntaxat conuitio. Senec. *cap.* 19. *de conſol. ad Marc.* Aures Verberantur conuitiis.

Aquila verberat æthera alis, id eſt, volat.

Virg. 11. *Æneid.* ¶ Verberari ſole, luna, imbre ac ventis. Plin. *lib.* 14. *cap.* 21. Vineæ verberatæ grandine. Horat. 3. *Carm. Ode* 1. ¶ Huius compoſita ſunt, Aduerbero, diuerbero, euerbero, reuerbero, & tranſuerbero: quorum ſignificata explicauimus ſuis locis.

Verbē

Vērbĕrātĭo,nis, verbale. {מכבה *machcháh.* ὁ μαςίγωσις, ἡ ῥάβδωσις. GALL. *Batement,bature.* ITAL. *Battimento.* GERM. Ein ſchlagung. HISP. *Açotamiento.* ANGL. *A ſcourging,whipping.*} Cic. *filius ad Tironem lib.*16. Mirificam mihi verberationem ceſſationis epiſtola dediſti.

Vērbĕrātŭs, us, Ipſa verberatio. {מכבה *machcháh.* μαςίγωσις, αἰκισμός. GALL. *Batement,bature.* ITAL. *Battimento.* GERM. Ein ſchlag/oder ſtreych. HISP. *Açotamiento.* ANGL. *A ſtriking,whipping.*} Plin. *lib.*31.*cap.*3. Si etiam expreſſa in altum, aut è ſublimi deiecta verberatu corripiat aera. ¶ Verberatus pro impulſu. ἀνάκλασις. Curt. *lib.*7. Si quum propemodum tuo verberatu ei omnes te præeunte iurauimus, eoſdem nos inimicos,&c.

Vērbĕrĕŭs, a, um, Verberibus dignus. {μαςιγίας. GALL. *Digne du fouet.* ITAL. *Degno di eſſere battuto.* GERM. Streychwirdig. HISP. *Digno de ſer baſtigado.* ANGL. *Worthie of whippes or ſtrikes.*} Plautus *in Pſeud. ſc.*5. *a.*4. Sed video eccum verbeream ſtatuam: vt magnificè infert ſeſe. Idem *Perſa*, Ain' verò verbereum caput. ¶ Idem *Capt. ſc.*1. *a.*5. Ex hac ſtatua verberea erogitare volo. Aliâs verucea. vide *Verruceam.*

Vērbĕrābĭlĭs, id eſt, verbero, ſeu verberibus dignus. {μαςιγίας. GALL. *Digne du fouet.* ITAL. *Digno di eſſere battuto.* GERM. Streychwirdig. HISP. *Digno de ſer baſtigado.* ANGL. *worthie of ſtrikes.*} Vnde ſuperlatiuum Verberaliſſimus deduxit Plaut. *in Aulul.* Verberaliſſime (inquit) etiam rogitas? non fur, ſed trifur. Sic enim habent emendatiora exemplaria, quamquam non deſunt, in quibus verberaliſſime legitur.

Vērbĕro, nis, maſcul. gen. {ὁ μαςιγίας. GALL. *Digne d'estre batu. & fouetté, qui eſt ſouuent fouetté.* ITAL. *Degno di eſſere battuto.* GERM. Ein ſtreyche wirdiger/der ſtreych wol verdient hatt. HISP. *El que es muchas vezes açotado, o digno de ſer açotado.* ANG. *A knaue that deſerueth to be whipped.*} Verberibus dignus, vel qui perpetuum vapulat, quem etiam Græco vocabulo maſtigiam vocamus. Plaut. *in Amphitr.* Ain' verò verbero? Idem tûn' me verbero Audes herum ludificarier. Idem *Curc. ſc.*3. *a.*1. Pergin' etiam verbero? Idem *Capt. ſc.*3. *a.*4. *& ſc.*7. *a.*4.

VĒRBVM, i, generaliter accipitur pro quauis dictione, quæcunque ea ſit orationis pars: inde nomen habens quòd aëris verberatu formetur. {דבר *dabár* דברה *dabberáh* אמר *ómer* אמרה *imráh.* λέξις, λόγος. GALL. *Mot, parolle.* ITAL. *Parola, motto.* GERM. Ein wort. HISP. *Palabra generalmente.* ANGL. *A worde.*} Varro tamen à veritate deducit, quòd verum nos loqui oporteat. ¶ Verba tribus modis accipimus, inquit Palæmon: pro fallacia, vt dedit mihi verba: pro ſermone, vt fecit verba Cicer. Et pro iis, quæ per modos & tempora declinantur. ¶ Dictio verbi. Gell. *c.*1. *lib.*10. & Suet. *in Caſ. c.*55. Verbum M. Catonis eſt: (id eſt, tritus ſermo, ſiue dictum.) Plaut. *Curc. ſc.*1. *a.*1. *& ſc.*2. *a.*2. Quid iſtuc verbi eſt? *Idem Aul. ſc.*3. *a.*1. Verba ne facias, ſcio quid dictura es. Idem *Moſt. ſc.*1. *a.*1. Ob hoc verbum, donabo te aliquid (id eſt, hoc dictum facetum.) Iterum *ibid.* Ob iſtuc verbum dabo aliquid tibi. (Dixerat Schapha ſuæ dominæ.) Tute ſpeculo ſpeculum es maximum, &c. En verborum ſcelus. (de impiè loquuto.) Idem *Amph. ſc.*4. *a.*4. Ter. *in Eunuch.* De excluſione verbum nullum. Idem *Hecyr.* —verbis dici non poteſt tantum, quàm re ipſa nauigare incommodum eſt. Cic. 2. *de Orat.* Neque enim quoties verbum aliquod eſt ſcribendum nobis, toties eius verbi literæ ſunt cogitatione conquirendæ. ¶ Aliquando ſpecialiter, pro parte orationis per tempora & perſonas declinabili. ῥῆμα. Vnde verbale nomen dicimus, quod à verbo originem accepit. ¶ Nonnunquam verba ita accipimus, vt rebus, ſiue factis opponantur. λόγος. Cic. *in Sall.* Vbi rerum teſtimonia adſunt, non opus eſt verbis. Idem *pro Quintio*, Aduerſarium habet verbo Sext. Næuium reuera fortiſſimos & nobiliſſimos noſtræ ciuitatis. Plaut. *Amph. ſc.*3. *a.*2. Tu verbis probas. (id eſt, non re.) Idem *Aul. ſc.*4. *a.*1. Neque re, neque verbis merui, vt faceres quod facis. (id eſt, vt me irrideres nec verbo nec facto merui.) Ouid. 13. *Metam.*

Tutius eſt igitur fictis contendere verbis,
Quàm pugnare manu, &c.

¶ Hinc verba dare dicimus, pro decipere, & verbis circumuenire. {פתה *pittah.* παραλογίζω.} Cic. *Attic.* Verba dari mihi facile patior, neque libenter præbeo credulum. Plaut. *Aulul. ſc.*1. *a.*1. Ne mihi ex inſidiis verba imprudenti dicit, pro det. (id eſt, fallat.) Idem *Milit. ſc.*3. *a.*2. Verba mihi nunquam dabunt. Gell. *c.*2. *lib.*17. Verba dedit hoſtibus. Et Senec. *Epiſt.*89. Verba dedit ſæculo ſuo Penelope. Ouid. *Eleg.* 4. *lib.*4. *Triſt.*

——Auctori ſunt data verba tuo A me.

(id eſt, patrem tuum fefelli.) Plautus *Capt. ſc.*4. *a.*3. Verba mihi data eſſe video. Et *ſc.*2. *a.*4. *ib.* Ille ſenex, cui verba data ſunt. Idem *Menach. ſc.*2. *a.*1. Sic decet verba dari cuſtodi ratæ. Idem *Pſeud. ſc.*5. *a.*4. Malim me periurare quam illum mihi verba per deridiculum dare. ¶ In verba Imperatoris iurare. Sueton. *in Galba cap.*16. ¶ Hæc ſunt verba de Lege. Gell. *cap.*2. *lib.*20. Idem *ibid. paulò infrà*, Et quidem verba ipſa Legis dicam, &c. Plaut. *Milit. ſc.*6. *a.*2. Perij, quantum hunc audiui facere verborum ſenem. ¶ Interdum ita accipimus verbum, vt ſcripto opponatur: vnde Verbo alicui mandata dare, hoc eſt, viua voce, & non ſcripto. Cicer. *lib.*7. *Epiſtol.* Plura illi mandata verbo quàm ſcripto dedi. ¶ Nonnunquam non ſingulas tantum dictiones Verbi nomine complectitur, verumetiam ſolidas orationes. Quo ſit vt modo ſententiam aliquam inſignem, modo tritum prouerbium, verbum appellatum inueniamus. Terent. *in Adelph.* Poſtremò illud non meum verbum facio quod tu Mitio Benè & ſapienter dixti. Et *paulò antè*, Nam vetus verbum hoc quidem eſt, Communia eſſe amicorum inter ſe omnia. ¶ Meis verbis, locutio in primis elegans, pro eo quod eſt, meo nomine. Cicer. *Attic.* Atticæ, quoniam hilarula eſt, meis verbis ſuauium des. Et *alibi*, Tu Atticam, quæſo, cura. & ei ſalutem, & Pyliæ, Tulliæ quoque meis verbis plurimam. Idem *lib.*7. *Epiſt.* Cum Sura locutus ſum, vt ei meis verbis diceret. ¶ Verbi cauſa idem valet quod exempli gratia. Idem 3. *Verr.* Si quis, verbi cauſa, oriente Canicula natus ſit. Verbi gratia in eadem ſignificatione apud Cicer. 1. *Academ.* ¶ Verba pro maledictis. Plaut. *Pſeud. ſc.*6. *a.*4. Verba quæ in comœdiis ſolent lenoni dici. ¶ Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. (Ipſius eſt, cui ſunt verba ſine penu & pecunia. &c. per pluralis paraſiti. ¶ Verba facere, diſſerere, orationem habere, diſputare, proloqui. διαλέγομαι. vt, Facere verba in ſenatu, apud eundem 5. *Verr.* Idem *de clar. Orat.* Qui nunquam verbum in publico fecerunt. ¶ Verba mortuo facere in eadem ſignificatione dicimus, qua Surdo fabulam narrare: hoc eſt, et velle aliquid perſuadere qui aut non audiat, aut nolit audire. Terent. *in Phorm.* Ego Nauſiſtrata eſſe in hac re culpam meritam non nego: Sed eam, quæ ſit ignoſcenda. P. verba fiunt mortuo. ¶ Verbum de, vel è verbo exprimere, ad verbum transferre. Verbum pro verbo reddere, totidem verbis transferre. Terent. *in Prolog. Adelph.* —cum hic locum ſumpſit ſibi in Adelphos: verbum de verbo expreſſum extulit. Verbum reddere de verbo. Horat. *de Arte,*

Nec verbum verbo curabis reddere fidus
Interpres.

Idem *Cic. de optimo genere Orat.* Conuerti enim ex Atticis duorum eloquentiſſimorum nobiliſſimas orationes inter ſe contrarias, Æſchinis, Demoſthenisque: nec conuerti vt interpres, ſed vt orator, ſententiis iiſdem & earum formis, tanquam figuris, verbis ad noſtram conſuetudinem aptis, in quibus non verbum pro verbo habui neceſſe reddere, ſed genus omnium verborum vimque ſeruaui. Cic. *lib.*6. *ad Attic.* Eiſdem verbis aliquid reddere. Idem *de clar. Orat.* Primùm inquit, memoria tanta, quantam in viro cognouiſſe arbitror, vt quæ ſecum commentatus eſſet, ea ſine ſcripto verbis eiſdem redderet, quibus excogitauiſſet. Quod Cicer. Eiſdem verbis, Quintil. *lib.*10. *cap.*6. Ad verbum dixit. ¶ Verba dare eſt decipere. {פתה *pittáh.* παραλογίζομαι.} Ter. *in Andr.* Cui verba dare difficile eſt. ¶ Verba ad rem conferre, hoc eſt, re ipſa verborum fidem facere, & dicta factis comprobare: ὑφ' ἔργῳ πιστοῦν. Idem *in Eunuch.* Verùm ſi verba ad rem conferet, vapulabit. ¶ Intra verba, i. verbis tenus, vt intra verba deſipere. Celſ. *lib.*3. *c.*18. Ex phreneticis alij hilares, alij triſtes ſunt, alij faciliùs continentur, & intra verba deſipiunt, alij conſurgunt, & violenter quædam faciunt. ¶ Verba facere, i. loqui. Saluſt. *Iug.*90. Vbi ſilentium cœpit, producto Iugurtha, verba facit.

Verbale, quod à verbo deſcendit. ῥηματικόν. vt, Lector à Lego, Doctor à Doceo. Dictio Grammaticis familiaris.

Vērbĭgĕro, as, Verba facio. {דבר *dibbér.* διαλέγομαι. GALL. *Babiller, loquoter.* ITAL. *Cianciare, cicalare.* GERM. Wort treiben. HISP. *Contender con palabras, cnarrar.* ANGL. *To ſpeak much, to chatt or bable.*} Apul. Nimis multa oratio eſt, ſi velim memorare quæ ego contrà reſponderim, quàm diu, & quoties inter nos verbigeratum ſit. Verbum eſt vetus & inuſitatum.

Vērbōſŭs, a, um, Multiloquus, garrulus, loculeius. {πολυλόγος, πολύμυθος. GALL. *Qui a beaucoup de paroles, abondant en langage, babillart.* ITAL. *Cianciatore, chi abunda in parole.* GERM. Wortreich/das vil wörter oder reden hatt. HISP. *Lleno de palabras, charrador.* ANGL. *That hath many wordes, and ſpeaketh much.*} Cicer. *pro Muren.* Non ſolum iſta veſtra verboſa ſimulatio prudentiæ, ſed etiam ipſa illa domina rerum ſapientia. Quintilian. *lib.*2. *cap.*4. Vt quidam ſententiarum gratia verboſiſſimos locos arceſſunt, quum ex locis debeat naſci ſententia. Cicer. *Mario lib.*7. Habes epiſtolam verboſiorem fortaſſe quàm velles.

Vērbōſē, aduerb. Multis verbis. {πολυλόγως. GALL. *Auec beaucoup de paroles.* ITAL. *Con molte parole.* GERM. Mit vil worten weitleüffigklich. HISP. *Con muchas palabras.* ANGL. *With many wordes.*} Cic. *pro Muren.* Satis verboſè, ſed quid poſtea?

Vērcĕllæ, Ἀργικέλλαι, vrbs Tranſpadanæ Italiæ, quàm Plin. *lib.*3. *c.*17. in vndecima regione Italiæ collocat, non procul à Taurinis. Vulgò *Verceil.* {Wercell.}

‖Vercola, à colenda Venere: à Cerere colenda cericola dicta eſſe exiſtimatur.

Verda, *Ferden*, V. E. Germaniæ, ad Viſurgis & Alleræ confluentem.

Verdunum, vide *Virdunum.*‖

Vērē, vide *Verus.*

VĒRĒCVNDĬA, æ, Pudor, modeſtia, ingenuitas ✕ Arrogantia. {בשת *buſchán* בשת *boſcheth* בשנה *boſchnah* כלמה *chelimmah.* αἰδώς. GALL. *Honte, modeſtie honneſte.* ITAL. *Verecundia, modeſtia.* GERM. Scham/ſchamhafftigkeit. HISP. *Verguença con temor.* ANGL. *Baſh fulneſſe or ſham fulneſſe. modeſtie.*} a quo tamen in hoc differt, teſte Donato, quòd verecundia, ingenuitatis cuiuſdam ſit & modeſtiæ: vnde & in laude ponitur. Pudor verò animi ſibi malè conſcij ob ſcelus aliquod perpetratum. αἰσχύνη. Cicer. *pro Quintio*, Homo timidus, virginali verecundia. Plaut. *Moſtell. ſc.*2. *a.*1. Ea tempeſtas (ignauia ſup.) mihi verecundiam & virtutis modum deturbauit. Liuius *lib.*34. Niſi me verecundia pudoris, & maieſtatis matronarum tenuiſſet. (i. reuerentia.) Idem 1. *ab Vrb.* In eam verecundiam adducti ſunt, vt ciuitatem totam in cultum verſam deorum, violari ducerent nefas. Plin. *Epiſtol.*7. *lib.*2. Cauſas ſumma fide, pari conſtantia, nec verecundia minore defendit.

Vērēcūndŭs, a, um, Pudens, modeſtus ✕ Petulans, arrogans. {צנוע *tſanuah* בוש *boſen* נכלם *nichlam.* αἰδήμων GALL. *Honteux, modeſte.* ITAL. *Verecondo, modeſto.* GERM. Schämmig/oder ſchamhafftig. HISP. *Vergonçoſo con temor, modeſto.* ANGL. *Baſfull ſhamefaſt. modeſt, demure.*} Ouid. 2. *Amor. Eleg.*5.

Illa verecundis lux eſt præbenda puellis.

Idem 14. *Metam.*

Illa verecunde vix tollens lumina vultu,&c.

Idem *Eleg.*1. *lib.*2. *Triſt.*

Vita verecunda eſt, Muſa iocoſa mihi.

Plaut. *Amphitr.* Nimis verecunda es. Idem *Aſinar ſc.*1. *a.*5. Decet verecundum eſſe adoleſcentem (id eſt, vereri patrem. Quintilian. Patrum verecunda cauſſa, interdum iure tuta. Cicer. 3. *de Leg.* Verecundus eſt, qui vt bene audiat, erubeſcit & pudet impudica loqui. Verecundus & parcus in transferendo, hoc eſt, non nimium audax, aut frequens in tranſlationibus, qui ſcilicet metaphoris vtitur non nimium duris, neque longè petitis. Idem *de Orator.* Nec in faciendis verbis erit audax, & in transferendis verecundus & parcus. Verecunda tranſlatio, id eſt, modicè detorta, & non nimis longe petita, apud eundem *lib.*16. *Epiſtol.*

Vērēcūndē, Cum verecundia, pudenter. {αἰδημόνως. GALL. *Auec honte, honteu*

honteuſement. Ital. *Con vergogna.* Germ. Schamhafftiglich. Hisp. *Con verguença.* Angl. *Schame faſtlie, demurlie.* } Cicer. 3. *de finib.* Tum ille timidè, vel potiùs verecundè, Faciam, inquit, equidem. Idem 2. *de fin.* Cyrenaici quidem non recuſant: veſtri hoc verecundiùs, illi fortaſſe conſtantiùs.

Vĕrēcŭndŏr, aris, Verecundia teneor, vereor, erubeſco. { בוש *boſch* נכלם *niclam*. [illegible] Gall. *Eſtre honteux, auoir honte.* Ital. *Vergognarſi honeſtamente.* Germ. Schamhafftig ſein/ſich ſchämen. Hisp. *Temer ò auer verguença.* Angl. *To be ashamed or baſhfull.* } Cicer. *lib.* 3. *de Orat.* Alterum cunctantem, & quaſi verecundantem incitabat. Plaut. *in Trinum.* Verecundari neminem apud menſam decet. Quintil. Manus verecundantur, &c.

Vĕrēdvs, i, Equus curſus velociſſimi: qualibus antiqui vehebantur in venatione. { [illegible] Gall. *Cheual de poſte, ou vitte.* Ital. *Cauallo di poſta ò veloce.* Germ. Ein ſchnell roſs/poſtroſs. Hisp. *Cauallo amblador ò troton.* Angl. *A poſt horſe or ſwiſte in running.* } Qui neque ciſium neque rhedam vehit, aut trahit, ſed qui vice rhedæ eſt. Iſidorus dici vult, quòd vehat rhedam, vel quòd per vias publicas currat, per quas & rhedæ ire ſolent. Mart. *lib.* 14.

Stragula ſuccincti venator ſume veredi:
Nam ſolet à nudo ſurgere ficus equo.

Idem *alibi*,

Parcius vtaris moneo rapiente veredo,
Priſce, nec in lepores tam violentus eas.

Veredis item vtuntur principum tabellarij, qui mutatis per ſtationes equis quàm velociſſimè, quo inſtituerant, perueniunt: qui inde etiam veredarij appellati ſunt. Iulius Firmicus *Matheſeos lib.* 3. Regum nuntios, veredarióſque reddent. In qua etiam ſignificatione vocem eandem vſurpauit Procopij interpres *belli Perſici lib.* 2. Sunt qui veredum dictum putant à vehenda rheda: vnde & veredarium vrbis apud Hieronymum legimus, metaphora profectò non inuenuſta, pro gubernatore, rectore, ſeu adminiſtratore: Singulæ (inquit) metuunt veredarium vrbis offendere. Quanquam non deſunt qui rhedarium ibi potius quàm veredarium legendum cenſeant.

Veredarius, qui veredos regit, rhedarius, gubernator.

[Verennes à vehere, id eſt, exportare nominatæ.]

Vĕrĕŏr, eris, itus, Reuereor, extimeſco, nonnihil commoueor. { ירא *jaré.* [illegible] Gall. *Craindre, redouter, auoir en reuerence.* Ital. *Temere, dubitare, hauer in reuerenza.* Germ. Schamhafftiglich förchten. Hisp. *Temer con verguença.* Angl. *To feare, to reuerence.* } Vereor, inquit Palæmon, verbum commune eſt: dicimus enim Vereor te, & vereor à te, actiuè & paſſiuè. Idémque docet Gell. *c.* 13. *lib.* 15. Eſt autem vereri propriè liberorum, qui honeſtatis gratia mouentur. Timere autem ſeruorum, qui formidine pœnæ aliquid aut faciunt, aut omittunt. Cic. *ad Attic. lib.* 7. Ex quod ſcribis in vrbem introiſſe, vereor quid ſit. Ter. *in Andria*, Sed quidnam Pamphilum exanimatum video? vereor quid ſiet. Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 4. *Triſt.*

——— *Deſine tuta vereri.*

Plaut. *Amph. prolog.* Vereri vos ſe & metuere ita vt æquum eſt Iouem. Ouid. *Eleg.* 11. *lib.* 3. *Triſt.*

——— *Incertas ipſe vereri vices.*

Gell. *c.* 13. *lib.* 15. Quos veritum non eſt. Et vt dicimus, timeo te, tibi, à te: ſic dicimus, Vereor te, tibi, à te, in eadem differentia quam explicauimus in verbo Timeo. Cicer. 4. *Acad.* Vos autem veremini mihi, ne labar, &c. Terent. *in Andr.* Ego dudum nonnihil veritus ſum Daue abs te, &c. In eadem ſignificatione dixit Cicer. *in Caton. Maior.* De qua (loquitur de Carthagine) non antè vereri deſinam, &c. id eſt, timere, ne nobis malum inferat. ¶ Vereor dicere. Terent. *in Andr.* Si id facis, hodie poſtremum me vides. P. quid ita? C. hei mihi, Vereor dicere. ¶ Vereor vt, pro Vereor ne non. *Teren. Hec.* Sed firmæ hæ vereor vt ſint nuptiæ. ¶ Non vereor ne non. Cic. *in epiſt.* Non enim vereor, ne non ſcribendo expleam. Celſ. *lib.* 5. *cap. de fiſtulis*, Neque verendum eſt, ne purum corpus puro corpori iunctum, non coëat.

Vĕrēns, entis, particip. ſeu nomen ex participio, Timens, metuens. { ירא *jaré.* [illegible] Gal. *Qui craint.* Ital. *Chi teme.* Germ. Förchtend. Hisp. *Que tiene miedo.* Angl. *That feareth a litle.* } Cicer. *ad Papyrium lib.* 4. Qui te ad ſcribendum incitauit verentem, ne Silius ſuo nuntio aliquid mihi ſolicitudinis attuliſſet.

Vĕrēndŭs, a, um, Venerandus. { נורא *norá* נכבד *nicbbádh.* [illegible] Gall. *Digne d'eſtre craint & reueré.* Ital. *Degno di honore.* Ger. Das zu förchten iſt. Hisp. *Que deue ſer honrado.* Angl. *Worſhipfull, to be honoured.* } Ouid. 4. *Metam.*

——— *& abſtulit illis*
Quod mortale fuit, maieſtatéque verendam
Impoſuit, noménque ſimul, faciemque nouauit.

Idem 4. *de Pont. Eleg.* 1.

Curia cum Patribus fuerat ſtipata verendis.

Vĕrēnda, orum, gen. neut. numeri pluralis tantùm, Corporis partes pudendæ, quæ ſine verecundia nominari non poſſunt. { מבושים *mebuſchim.* [illegible] Gall. *Les parties honteuſes de l'homme.* Ital. *Le parti dishoneſte del huomo.* Germ. Des menſchen ſcham. Hisp. *Las verguenças genitales.* Angl. *The priuie partes.* } Plin. *Epiſt.* 14. *lib.* 3. Repentè eum ſerui circumſiſtunt, alius fauces inuadit, alius os verberat, alius pectus & ventrem, atque etiam (fœdum dictu) verenda contundit.

[Veritum, impersonaliter Gell. *lib.* 15. 13. Veritum autem, ſicut puditum, & pigitum, non perſonaliter per infinitum modum dictum eſſe, non à vetuſtioribus tantùm videmus, ſed à M. quoque Tullio in 2. *de finib.*]

Vĕrētrvm, i, natura viri: quia pudore veretur id nudare, qui modeſtus eſt. Penis, mentula, membrum virile. { מבושים *mebuſchim.* [illegible] Gall. *Le membre viril, les parties honteuſes de l'homme, la verge.* Ital. *Le parti dishoneſte dell' huomo, membro viril.* Germ. Des mans rut/das männlich glid. Hisp. *Las verguenças genitales.* Angl. *A mans ſecret member, the yard.* } Suet. *in Tib. c.* 62. Excogitauerat autem inter genera cruciatus etiam vt larga meri potatione per fallaciam oneratos repente veretris deligatis, fidicularum ſimul, vrinæque tormento diſtenderet.

[Veretillum, paruum veretrum. ¶ Eſt & veretillum, inter purgamenta marina virilis pudendi magnitudine ac ſpecie.]

Vergiliæ, ſeptem ſunt ſtellæ in genu Tauri: ita dictæ quòd circa æquinoctium vernum matutino tempore oriantur. { כימה *chimáh* [illegible] Germ. Ein geſtirn im ſtier/wirt die gluckhenn/oder gluckhennen genant. } Virg. 1. *Georg.*

Nauta tum ſtellis numeros, & nomina fecit,
Pleiadas, Hyadas, claramque Lycaonis Arcton.

Vide de his plura in dictione, *Pleiades.* Gell. *cap.* 10. *lib.* 3. Vergiliæ, quas Pleiades vocant. Plaut. *Amphitr.* Neque veſpertugo, neque vergiliæ occidunt.

Vĕrgĭlĭŭs Maro, [illegible] Euſtath. *in Catal. apud Homer.* Latinorum poëtarum præſtantiſſimus. Ex æquo propemodum certans cum Homero: cuius vita latiſſimè deſcribitur ab Ælio Donato, & Petro Crinito. Sunt qui Virgilius ſcribere malunt per tertiam vocalem in prima ſyllaba: de cuius orthographiæ ratione nonnihil diſſeremus infrà in dictione *Virgilius.*

Vĕrgo, is, verſi, vel ſecundùm Diomedem, xi, ſum, Tendo, ſpecto, inclinor, declino. { נטה *natáh.* [illegible] Gall. *Tendre, s'encliner, tourner ou pancher vers quelque choſe.* Ital. *Tornare verſo qualche coſa, declinare.* Germ. Sich neigen/oder lehnen/ſtrecken. Hisp. *Inclinar ò ſer inclinado, endereçar ò traſtornar.* Angl. *To incline or hange toward ſome place.* } Virg. 11. *Æneid.*

Quem damnet labor, & quo vergat pondere lethum.

¶ Iungitur aliquando accuſatiuo cum præpoſitione ad, vel in. Cicer. 11. *Philipp.* Et eius auxilium ad Italiam vergere, quàm ad Aſiam, maluerunt. ¶ Venenum vergere alicui, actiuè, pro miſcere, porrigere. Lucret. *lib.* 5.

Illi imprudentes ipſi ſibi ſæpè venenum
Vergebant, nunc dant alijs ſolertius ipſi.

Vĕrgēns, tis, particip. { נוטה *notéh.* [illegible] } Lucan. *lib.* 2.

Illyris Ionias vergens Epidamnus in vndas.

Sueton. *in Othon. cap.* 7. Vergente iam die ingreſſus ſenatum, id eſt, inclinato.

[Vergobreti, magiſtratus Gallorum. Lipſ.]

Vĕrĭdĭcŭs, Veriſimile, Veritas, vide *Verus.*

Vĕrmĭs, is, maſc. gen. A vertendo dicitur, quòd rependo torqueat ſeſe & vertat. { רמה *rimmáh* תולעה *tolehah.* [illegible] Gall. *Vn ver.* Ital. *Verme.* Germ. Ein wurm. Hisp. *El guſano.* Angl. *A worme.* } Plin. *lib.* 18. *c.* 17. Vulgò verò ſi dulcedo noceat, & vermes radicibus inhæreant, remedium eſt amurca pura, &c. Lucret. *lib.* 2.

Quippe videre licet viuos exiſtere vermes
Stercore de tetro.

Vĕrmĭcŭlŭs, diminutiuum, Exiguus vermis. { [illegible] Gall. *Vn petit ver.* Ital. *Vermicello.* Germ. Ein würmlin. Hisp. *Guſanillo.* Angl. *A litle worme.* } Plin. *lib.* 10. *c.* 65. Iam obtuſis muribus vermiculum in capite gigni tradunt. Lucr. *lib.* 2.

Et tamen hæc quando ſunt quaſi putrefacta per imbres
Vermiculos pariunt.

Vermiculus, a, um, ruber, coccineus.

Vĕrmĭcŭlŏr, aris, Vermiculis infeſtor, vermiculos gigno: quod vitium non modò lignis & arboribus, verùm etiam alijs plantis & fructibus ſolet accidere. { רמם *ram.* [illegible] Gall. *Se vermouler, eſtre vermoulu, faire vers.* Ital. *Far vermi.* Germ. Vol würm werden/wurmſtichig werden. Hisp. *Tener ò criar guſanos.* Angl. *To be ful of wormes or engender wormes.* } Plin. *lib.* 17. *cap.* 27. Vermiculantur magis minuſve quædam arbores, omnes tamen ferè, idque aues caui corticis ſono experiuntur.

Vĕrmĭcŭlātĭo, nis, verbale, Vitium arborum, aliarúmve plantarum, aut etiam fructuum, quum vermiculis infeſtantur. { [illegible] Gall. *Vermoliſſure, quand les vers s'engendrent és fruits ou arbres & les mangent.* Ital. *Quando ſi generano vermi nel formento ò ne gli albori.* Germ. Die wurmplag an den Blumen/oder andern gewechſen. Hisp. *Obra de tener ò criar guſanos.* Angl. *Worme eating or breeding of wormes in fruite.* } Plin. *lib.* 11. *c.* 17. Ficus ſi ſcilla ſeritur, ocyſſimè ferre traditur pomum, nec vermiculationi obnoxium: quo vitio non carent reliqua poma ſimiliter ſata.

Vĕrmĭcŭlātŭs, a, um, quod quandam vermiculorum effigiem imitatur, ornamentis quaſi vermiculis aut teſſerulis variatum & diſtinctum. { [illegible] Gall. *Marqueté ou fait en marqueterie, fait à la moſaique.* Ital. *Fatto à muſaico.* Germ. Gewürmelt/in geſtalt vieler würmlin abgetheilt/verſchroten/eingelegt. Hisp. *Diferente, vario, ò hecho à ſemejança de las rayas que hazen los guſanos.* Angl. *Coloured and ſtrayned here and there.* } Vnde opus vermiculatum dicitur quod minutis teſſellis inſititiis vermiculorum inſtar variegatum eſt ac diſtinctum. [illegible] Plin. *lib.* 35. *c.* 1. de pictura loquens, Nunc verò in totum marmoribus pulſa, iam quidem & auro, nec tantùm vt parietes toti operiantur, verùm & interraſo marmore, vermiculatiſque ad effigies rerum, & animalium cruſtis.

Vĕrmĭnă, teſte Feſto, dicuntur ventris tormina, quum inteſtina minuto motu, quaſi vermibus quibuſdam ſcindi videantur: quod doloris genus Græci [illegible] appellant. Hæc Feſtus.

Vĕrmĭno, as, Vermibus infeſtor. { רמם *ram.* [illegible] Gall. *Auoir des vers, produire vers.* Ital. *Hauer vermi.* Germ. Würm haben. Hisp. *Tener guſanos, ò tener comezon de guſanos.* Angl. *To haue or engender wormes.* } Corn. Celſ. Nihil periculoſius pueris dum verminant. Martial. *lib.* 14.

Si tibi moroſa prurigine verminat auris.

¶ Verminare, Vermes producere. Senec. 2. *quæſtionibus*, In venenatis corporibus vermis nunquam naſcitur: fulmine icta mox verminant.

Vĕrmĭnātĭo, Vitium in iumentis, quum à verme infeſtantur. [illegible] Plin. *lib.* 28. *c.* 11. Iiſdem ſanari demiſſis in fauces iumentorum verminationes notum eſt. ¶ Verminatio, item capitis dolor, vbi intus videtur arrodi cerebrum. Sen. *Epiſt.* 96. Quid oculorum auriúmque tormenta, & cerebri æſtuantis verminationes? Item pro acriori punctione doloris, in qualibet corporis parte. Idem *Epiſt.* 79. Omnium iſtorum prima

prima verminatio vrget, impetus mora extinguitur: loquitur de podagra, chiragra, & morbis articularibus.

Vermĭnor, aris, deponens, Ventris torminibus vexor. [illegible]. Vermina enim, teſte Feſto, veteres ventris tormina appellabant. Pomponius Hirnea, vt citat Nonius, Decimo menſe demum turgens verminatur, parturit. Tractum à vermibus, qui in animalium aluo ſeſe mouentes, inteſtina excruciant.

Vĕrmĭnōſus, qui vermes habet. {[illegible]. GALL. *Plein de vers.* ITAL. *Pieno di vermi bacchi.* GERM. Vol würm. HISP. *Lleno de guſanos.* ANGL. *Full of wormes.*} Vnde verminoſæ aures, quibus innati ſunt vermes. [illegible]. Plin. *lib.* 20. *cap.* 14. Succus auribus verminoſis inſtillatur.

VĒRNĂ, æ, communis generis, Seruus, aut ancilla domi noſtræ, aut certè ex ancilla noſtra natus, natáve, quod nomen Feſtus à vere deductum putat, quòd id tempus maximè idoneum ſit fœturæ. {יליד הבירה *ieládh habbáịith.* [illegible]. GALL. *Né en noſtre maiſon de noſtre ſerue ou eſclaue domeſtique.* ITAL. *Nato in caſa noſtra di noſtra ſchiaua.* GERM. Ein leibeygner/oder leibeygne ſo nit anderſwoher erkaufft worden iſt/ſonder in vnſerem hauſe erboren. HISP. *Sieruo ò ſierua naſcidos en caſa.* ANGL. *A ſlaue that is borne in our owin houſe.*} Plaut. *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Sum verò verna verbo. Item, Cum cruciatu tuo iſthæc hodie, Verna, verba funditas. Idem *in Mil.* Quid nutrici non miſſuras quicquam, quæ vernas alit? Cælius Cic. *lib.* 9. Bellienus verna Demetrij, qui ibi cum præſidio erat, &c. Tibull. *lib.* 1. *Eleg.* 1.

Turbaque vernarum, ſaturi bona ſigna coloni, Ludet.

Horat. 2. *Serm.*

——vernáſque procaces

Paſco libatis dapibus.

Vernarum nomen apud antiquos, teſte Nonio, pro conuitio habebatur, quòd eo nomine primùm dicti fuerunt ij qui ſacro vere nati eſſent. Plautus *Amphitr.* Cum cruciatu tuo iſtæc verna verba funditas.

Vĕrnŭlă, diminutiuum. {[illegible]. GALL. *Petit ſerf ou eſclaue né en noſtre maiſon d'vne ſerue & eſclaue.* ITAL. *Picciol ſeruo ò ſclauo nato in caſa noſtra.* GERM. Ein erboren dienſtlin in vnſerem hauſe. HISP. *Pequeño ſieruo ò eſclauo naſcidos en caſa.* ANGL. *A litle ſlaue borne in our owin houſe.*} Plin. *lib.* 22. *cap.* 17. Vernula charus Pericli Athenienſium principi, &c. Mart. *lib.* 14.

Si quis plorator collo tibi vernula pendet.

Iuuen. *Sat.* 10.

Quem ſequitur cuſtos anguſtæ vernula capſæ.

Vĕrnācŭlŭs, a, um, Domeſticus, proprius domi noſtræ vel in patria noſtra natus. {[illegible]. GALL. *Qui naiſt & croiſt en noſtre pays ou maiſon propre, naturel, familier.* ITAL. *Che naſce ò creſce nella noſtra caſa ò paeſe.* GERM. Heymiſch/ landtlich/ das bey vns daheymen oder in vnſerem landtsart geboren iſt. HISP. *Coſa nacida ò criada en nueſtra caſa ò prouincia.* ANG. *That is bred and brogt vp in our owen houſe.*} Vt, vernacula lingua, quæ regioni noſtræ eſt peculiaris, quam vulgus *maternam* vocat. Vernaculæ vuæ, quæ exoticæ aut peregrinæ non ſunt, neque aliunde tranſlatæ. Plin. *lib.* 14. *cap.* 2. Potiſſima nobilitas datur vuis peculiaribus, atque vernaculis Italiæ. Sapor vernaculus, id eſt, regioni ſuæ peculiaris. Cicer. *in Bruto*, Neſcio quo ſapore vernaculo. Idem *in Verrem actio.* 6. Non vt ſolemus interdum in defenſionibus dicere crimen domeſticum ac vernaculum. Vernacula putatio, id eſt, regioni noſtræ conſueta. Plin. *lib.* 17. Vernacula putatio deiectis per ramos vitium crinibus, circumueſtit arborem. Gellius *cap.* 2. *lib.* 12. Vernacula & plebeia eruditio. Apulei. *Apolog.* 2. Vernacula Philoſophiæ paupertas.

[Vernaculi, præſtigiatores, vernæ. Salmaſ.]

Vĕrnīlĭtĕr, aduerb. Seruiliter, blandè, & adulatoriè. {[illegible]. ANGL. *Knauiſhly, lik a ſlaue.*} Horat. 2. *Serm. Satyr.* 6.

——nec non vernaliter ipſis

Fungitur officiis.

Cæcilius *in Venatore*, vt citat Nonius, Credo minus tandem hoc ſit vernaliter.

Vĕrnīlĭs, e, Seruilis. {[illegible]. GALL. *Seruil.* ITAL. *Seruile.* GERM. Knechtiſch/ vnfrey. HISP. *Coſa pertenecienne à eſclauos.* ANGL. *Seruile.*} Tacit. *lib.* 8. Quamuis odium Vitellius vernilibus blanditiis velaret, hoc eſt, ſeruilibus & adulatoriis, liberóque homine indignis.

Vĕrnīlĭtās, atis, Seruilis aſtutia. {[illegible]. GALL. *Seruilité, plaiſanterie ſeruile & deshonneſte.* ITAL. *Aſtutia ſeruile.* GERM. Tuckliſtigkeit/ vnfreye boßheitige art. HISP. *Aſtucia de los eſclauos.* ANGL. *A ſlauerie.*} Plin. *lib.* 34. *c.* 8. Lyciſcus puerum fecit Lagonem ſubdolæ ac fucatæ vernilitatis. Quint. *lib.* 1. *c.* 11. Nec vitia ebrietatis effingat, nec ſeruili vernilitate imbuatur. Senec. *Epiſt.* 96. Hæc initio: ſiue leuitas eſt, ſiue vernilitas, punienda eſt promittendi facilitate, &c.

Vĕrnīlĭtĕr, Blandè, adulatoriè. {[illegible]. GALL. *Seruilement, par deshonneſte & ſeruile plaiſanterie.* ITAL. *Seruilmente, con luſinghe deshoneſte.* GERM. Mit vnieciem jentzlen oder ſchmeychelm. HISP. *Seruilmente, a manera de ſieruo, con liſonjas.* ANGL. *Flatteringly, lik a ſlaue.*} Tractum à vernis, inquit Nonius, quibus ea viuendi ars eſt. Cælius *in Venatore*, vt citatur ab eodem Nonio, Credo minis tandem hoc ſit vernaliter. Quo tamen in loco emendatiora Nonij exemplaria Vernaliter legendum oſtendunt.

Vernileta, menſalia auguria. Feſtus. i. ex rebus, quæ in menſa accidunt: qualia legere eſt apud Plin. *lib.* 28. *c.* 2.

Vernix, lacrima iuniperi in officinis, quæ Serapioni *Sandarax*, & *Sandaracha* dicitur, à verno tempore quo fluere ſolet.

Verno, verna ſum temperie, ex Verna temperie pullulo, verno tempore exercitatus cano, item, ſplendeo, vt vere terra ſolet.

Vernatio propriè eſſet actus vernandi: ſed eſt actus ſuper vernam temperiem exuendi corium, quod ſenecta dicitur. 2. ipſum illud vernatione exutum corium.

Vernus, vide *Ver.*

Vēro, Aſſentientis particula eſt, idem valens quod ſane, vel vtique: ſemperque ſecundo loco in oratione collocatur. {[illegible]. GALL. *Mais.* ITAL. *Ma.* GERM. Aber/aber. HISP. *Mas.* ANGL. *But, truelie.*} Cicer. *in Bruto*, Tum Brutus in me intuens, orationes, inquit, veteres nobis explicabis. Ego verò, in quam, Brute, ſed in Cumano. Plaut *Aul.* *ſc.* 1. *a.* 1. Tu verò vrbanus ſcurra. [illegible]. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Nunc poſtquam nihili factus ſum, Id verò meoptè ingenio reperi. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 5. Itane verò? te. Ita hercle vero. Idem *Amph.* Ain' vero? Aio enim verò. (i. ſeriò) Idem *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Reſponde obſecro hercle vero ſeriò quod te rogo. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5. An id ioco dixiſti? Equidem ſeriò ac vero ratus. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Qui verò eſt, eum ſe eſſe negat. (id eſt, verè.) Ita & *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Verò laudari, & falsò vituperari, dixit per oppoſitionem. Terent. *in Heaut.* Heus laudas, qui heros fallunt? En. In loco ego verò. Cicer. *Seru. Sulpit. lib.* 4. *Epiſt.* Ego verò, Serui, vellem, vt ſcribis, in meo grauiſſimo caſu affuiſſes. ¶ Aliquando diſcretiua particula eſt, idem valens quod autem. [illegible]. Idem *de Orat.* Poëta numeris aſtrictior paulo, verborum autem licentia liberior, multis verò ornandi generibus ſocius, ac penè par. Si tertiana verò, quæ, &c. Celſ. *lib.* 3. *c.* 14. ¶ Pro interiectione ſtomachantis accipi ait Donatus *in illo Eunuchi*, Moue verò ocyùs te nutrix. ¶ Aliquando etiam particula eſt, ironiam adiuuans: vt apud Virg. 4. *Æneid.*

Egregiam verò laudem, & ſpolia ampla refertis,

Túque, puérque tuus.

¶ Ponitur etiam pro quinimo. Senec. Socratem cum Platone, & Zenonem, & Cleanthem in animum meum ſine dignatione recipiam? Ego verò illos veneror, & tantis nominibus ſemper aſſurgo. Plin *in Præfat.* Proinde occupantibus locum faueo, ego verò & poſteris. Vide plura de hac particula apud Vallam *lib.* 2. *c.* 24.

Vero, as, vide *Verus.*

Vero, [illegible], fluuius eſt Celtiberiæ, à quo populi Verones, [illegible], dicti ſunt, circa eum habitantes. Meminit huius fluuij Mart. *Epigr.* 88. *ad Licinianum.*

Veromandui, {Volcker in Picardey.} Populi inter Belgas, quos recenſet Plin. *lib.* 4. *c.* 17.

Vērōnă, [illegible], ciuitas Venetiæ, à Gallis condita, Duce Brenno, à quo Brenona primò, deinde mutatis literis, Verona dicta eſt, vt Iuſtin. *lib.* 20. refert. Hi enim quum nouas ſedes quærere ob inteſtinas diſcordias, & aſſiduas diſſenſiones cogerentur, in Italiam venêre: expulsíſque inde cultoribus, Mediolanum, Comum, Brixiam, Bergomum, Tridentum, Vicentiam condiderunt. Veronam alluit Atheſis fluuius amœniſſimus, qui ex Tridentinis Alpibus ortus, non longè à foſſa Clodia Pado miſcetur. {Dietrichs Bern in Lombardey.} Ex hac vrbe præſtantes viri orti fuerunt, Catullus, Æmylius & Macer Poëtæ & (vt nonnulli putant) Plinius & Guarinus orator, & Pontifex ſanctitate clarus.

Vērpŭs, Recutitus, qui ſcilicet verpam, hoc eſt, mentulam habet præputio nudatam. {סור *mul* [illegible] *nimmol.* [illegible]. GALL. *Deſcouuert de ſa peau, circoncis.* ITAL. *Diſcapellato, retagliato.* GERM. Ein beſchnittener/oder einer dem die Kapp abgeſtreyfft iſt. HISP. *Iudio, circuncidado, o retajado.* ANGL. *That hath his wand denuded of the ſkinne, circonciſed.*} Quo fit, vt Iudæi peculiari vocabulo Verpi dicantur, qui ex præſcripto legis præputium pueris præcidunt. Mart. *lib.* 7.

Dum ludis media, populo ſpectante, palæſtra,

Delapſa eſt miſero fibula, verpus erat.

Iuuenal *Satyr.* 14.

——eadem niſi ſacra colenti

Quæſitum ad fontem ſolos deducere verpos.

Verpă, æ, vſurpatum eſt à veteribus pro membro virili. {משבים *meſchim.* [illegible]. GALL. *Le membre viril.* ITAL. *Membro viril.* GERM. Deß manns rut. HISP. *Verguenças genitales.* ANGL. *A mans member or wand.*} Mart. *lib.* 11.

Iam niſi per ſomnum non arrigit & tibi Mani

Incipit in medios meiere verba pedes.

VĔRRĒS, is, Porcus non caſtratus. {[illegible]. GALL. *Verrat.* ITAL. *Porco maſchio, verro, porco non caſtrato.* GERM. Ein eber. HISP. *Verraco, puerco no caſtrado.* ANGL. *A tame beare.*} Varro *de re ruſt. lib.* 2. *c.* 4. Caſtrantur verres commodiſſimè anniculi: vtique ne minores quàm ſemeſtres: quo facto, nomen mutant, atque verribus dicuntur maiales.

Vērrīnŭs, adiectiuum, quod eſt verris. {[illegible]. GALL. *De verrat.* ITAL. *Di verro.* GERM. Von einem eber. HISP. *Coſa de verraco.* ANGL. *Of a tame beare.*} Plin. *lib.* 28. *cap.* 9. Adipe verrino confici. *Ibid. cap.* 10. Simili modo verrinum iecur exemptis duntaxat fibris, quatuor obolorum pondere.

Verrès, nomen ciuis Romani fuit qui quòd Siciliam in Prætura auarè libidinoſeque adminiſtraſſet, à Siculis repetundarum poſtulatus eſt, Ciceronéque accuſante damnatus. Extant etiam hodie Actiones Ciceronis in Verrem, quæ ſolæ ex priſcis illis accuſationibus ad nos peruenerunt.

VĔRRĬCŬLVM, i, Rete piſcatorium, ita dictum quòd per aquam verratur, id eſt, trahatur. {מסודבה *meſudbáh* vel *metſodháh.* [illegible]. GALL. *Vn filé à peſcher.* ITAL. *Rete da peſcare.* GERM. Ein fiſchergarn/ waggarn. HISP. *La red barredera para peſcar.* ANGL. *A nett.*} Idem & euerriculum dicitur. Vide ſuprà ſuo loco.

Vĕrrĭcŭlātus, a, um, adiect. {[illegible]. GALL. *Fait en façon de filé à peſcher.* ITAL. *Fatto à foggia di rete da peſcare.* GERM. Wie ein fiſchergarn gemacht. HISP. *Hecho à manera de red barradera para peſcar.* ANGL. *Made lik a nett.*} Ad verriculi formam factum. Colum. *lib.* 2. *c.* 21. Sunt autem metendi genera complura: multi falcibus verriculatis, atque iis vel roſtratis, vel denticulatis medium ſecant.

Verrius Flaccus antiquus Auctor, vt ex Sueton. *in August. c.* 86. diſcimus: vbi ita Auguſtus ſcribit ad M. Antonium: Tune dubitas Cimberne Annius, an Verrius Flaccus imitandi ſint tibi? Ita vetus codex: Caſaubons verò recens editio hic legit, *Verranius.*

VĔRRO, is, i, um, Traho, abripio. {סחף *ſachaph* סחב *ſachab* גרף *ghàraph.* [illegible]. GALL. *Tirer, rauir.* ITAL. *Tirare, voltare.* GERM. Ziehen ſchleyffen. HISP. *Trear, boluer.* ANGL. *To drawe away.*} Virg. 1. *Æneid.*

Ni faciat, maria ac terras, cœlúmque profundum

Quippe ferant rapidi ſecum, verrántque per auras.

¶ Aliquando verro. Idem 5 *Æneid.*

——haud mora nautæ

Adnixi

Ann… torquent ſpumas, & cærula verrunt
Æquora.
Idem 6 *Æneid.*
———remis vada liuida verrunt.
Ouid. 10. *Metam.*
———Summa cauda verruntur arena.
Catullus *Argon.*
Cærula verrentes abiegnis æquora palmis.
¶ Aliquando mundo, ſcopis purgo. {יעה *jaâh* טאטא *titnáh* טאטא *teta* כבר *biber* נקה *nikkah.* σαίρω. GALL. *Balier, nettoyer* ITAL. *Scopare, ſpazzare.* GERM. Wüſchen/ſeuberen HISP. *Barrer, ſcobar, alimpiar.* ANGL. *To ſweepe, to make cleane.*} Iuuen. *Satyr.* 14.
Verre pauimentum, nitidas oſtende columnas.
Verrere vas. Suet. *in Calig.* c. 43. Ouid. 4. *Faſt.*
Hac modò verrebat cum raro pectine pratum.
Cicer. *in Paradox.* Qui tergunt, qui vngunt, qui verrunt, qui ſpargunt, &c. Liu. 6. *bell. Pun.* Vndique matronæ in publicum effuſæ circa deûm delubra diſcurrunt, crinibus paſſis aras verrentes. Plin. *lib.* 18. c. 2. Recedente aliquo ab epulis, ſimul verri ſolum ¶ Huius compoſita ſunt, Conuerro, deuerro, & euerro: de quibus ſuis locis.

Vērsus, a, um, particip. {מסכאם *niſchâpo* מפונה *mephunéh* נקה *nikkéh.* ὁ σεσαρωμένος, ὁ σαρὼθείς, ὁ ἐσκυβαλισμένος. GALL. *Tiré, nettoyé, balié.* ITAL. *Tirato, ſcopato.* GERM. Gezogen/geſchärrt vnd vmbkhert gewechſelt. HISP. *Traíido, eſcobado, alimpiado.* ANGL. *Drawen away, ſweped, or made cleane.*} Virg. 1. *Æneid.*
———& verſa puluis inſcribitur haſta.
Idem 5. *Æneid.*
———ſpumant freta verſa lacertis.
Plaut. *Pſeud.* ſc. 2. a. 1. Facite vt offendam omnia verſa, præſterſa.

VĔRRŪCĂ, æ, Locus in monte editior. {ראש *roſch.* ὄχθος GALL. *Vn lieu haut & deſrompu.* ITAL. *Rupe alto.* GERM. Ein hocher topff eines bergs. HISP. *Berrueco o broza pedregal.* ANGL. *An high place in a montane or roche.*} Cato *in libris Originum,* Cenſeo (inquit) ſi rem ſeruare vis, faciendum vt quadringentos aliquos milites ad verrucam illam ire iubeas: eam vti occupent, imperes. Ex Gellio *lib.* 3. c. 7. vbi verrucam locum editum, aſperúmque interpretatur. A cuius ſimilitudine tubercula in corpore eminentia ſine ſenſu verrucæ appellantur. {יבלת *jabbéleth.* GALL. *Verrues.* ITAL. *Punte elenate.* GERM. Ein wartzen HISP. *Verrugas con comezon.* ANGL. *A wart.*} Harum Græci duo faciunt genera. Nam quæ ſuperiore ſui parte latiores ſunt, tenui tantum filo cuti adhærentes, ἀκροχορδόνας appellant: quæ verò ad cutem latiores, in acumen deſinentes, μυρμηκίας nominant. Plin. *lib.* 20. c. 12. Ocimum miſto atramento ſutorio verrucas tollit Serenus,
Interdum exiſtit turpi verruca papilla.
Hinc quondam Fabio verum cognomen adhæſit, Qui ſolus patriæ cunctando reſtituit rem. ¶ Verrucas & maculas linearum, pro tuberculis quibuſdam qui in lapillis, ceu eorum vitia quædam conſpiciuntur Plin. *lib.* 37. *cap.* 12. Illud modò meminiſſe conueniet, increſcentibus variè maculis ac verrucis linearúmque interueniente multiplici ductu, & colore, mutata ſæpius nomina in eadem materia. Quintil. Verruca ſaxea eſt in montis vertice. *ἀκρώρειαν.* ¶ Verruca pensilis, ob longa & grandi capite, quæ corpori adhæret, exili velut pediculo innixa, de chorda pendula. Ideo ἀκροχορδὼν. Hæc exquiſite dura eſt & aſpera, cuti concolor. ¶ Verruca ſeſſilis, altioribus radicibus, infra lata, ſupra tenuis, quæ dum ſtringitur, ſenſum inducit formicarum morſibus aſſimilem ¶ Verruca, thymus vel thymion, parua, infrà exilis, ſupra latior, ſubdura, in ſummo peraſpera, à ſpecie cacuminis herbæ thymi, vt Actio placet: aut, quod aliis, à colore floris thymi. θύμος. θύμιον. Hadr. Iun.

Vĕrrūcŭlă, diminutiuum. {ἀκροχορδὼν. GALL. *Petite verrue* ITAL. *Picciola punta elenata.* GERM. Ein wärtzlin. HISP. *Pequeña verruga.* ANGL. *A litle wart.*} Colum. *lib.* 7. c. 6. Caper cui ſub maxillis binæ verruculæ collo dependent, optimus habetur.

Verrucarium, cichorium. Zacyntham ſic appellat Matthiolus, quia mira huius plantæ facultas eſt ad tollendas verrucas. Siquidem, inquit, ſcimus nos nonnullos, quorum manus verrucis admodum numeroſis ſcatebant, ſanctos eſſe, deuoratis in acetario ſemel tantùm huiuſce cichoraceæ plantæ foliis. Idem præſtat eius ſemen, tribus diebus drachmæ pondere à cœna deuoratum, dum ſe cubitum recipiunt verrucoſi.

Vĕrrūcōsŭs, a, um, Verrucis plenus. {ἀκροχορδόνων μεστός. GALL. *Plein de verrues, inegal, montagneux.* ITAL. *Pieno di punte elenate* GERM. Voll wartzen. HISP. *Lleno de verrugas, o berruecos* ANGL. *Full of wartes.*} vt, Verrucoſus mons, qui multis verrucis, hoc eſt, aſperis, editioribuſque iugis aſſurgit. Verrucoſus homo, qui cutem habet verrucis multis aſperam. Vnde per tranſlationem accipitur pro duro, inculto, horrido, aſpero. Perſ. *Sat.* 1.
Sunt quos Pacuuiúſque, & verrucoſa moretur
Antiopa.
hoc eſt, aſpera & non ſatis polita. Orator verrucoſus. Cic. *de clar. Orat.* Quintus etiam Maximus verrucoſus orator habitus eſt temporibus illis ¶ Verrucoſus, cognomen Fabii Maximi. Plut. *in Fabio.*

Vĕrrūcārĭă, æ, herba eadem cum heliotropo. ἡλιοτρόπιον. ita dicta ab effectu, eò quòd ſucco eius verrucæ tollantur Plin. *lib.* 22. c. 21. Verrucas cum ſale tollit ſuccus è foliis: vnde noſtri verrucariam herbam appellauère.

Vĕrrūncō, as, Auerto, depello. {הדף *nadhâph* נדף *nadhâph.* ἀποτρέπω, ἀποσκορακίζω. GALL. *Chaſſer, pouſſer hors.* ITAL. *Cacciare, ſpinger fuori.* GERM. Abwenden/abtreiben. HISP. *Empuxar à fuera* ANGL. *To chaſſe or put away.*} Cic. 1 *de diuin.* ex antiquo quopiam poeta, Per propinqua hæc bene verruncent populo. ¶ Hinc Auerrunco compoſitum: de quo vide ſuo loco.

Verſabilis, e, qui verſari poteſt & ſolet, mutabilis.

Vĕrsātĭlĭs, e, quod hac & illac verſatur, vel quod idoneum eſt vt verſetur, mutabilis. {מתהפכת *mithhappéch.* στρεπτὸς, εὐπεριάγωγος, εὐμετάβολος. GALL. *Qui ſe peut aiſément tourner çà & là.* ITAL. *Agéuole a voltare.* GERM. Vmblauffend oder ombwendig/das gut vmbzutreiben iſt. HISP. *Coſa que ſe buelue ò puede boluer.* ANGL. *That turneth or may be turned, that is wrought with troilling and winding.*} vt, Gladius verſatilis, Axis verſatilis, Acies verſatilis. Curtius *lib.* 4. Adeóque aciem verſatilem poſuit, vt qui vltimi ſtabant, nec circumirentur verſi tum, & ad frontem circumagi poſſent. Plin. *lib.* 36. c. 18. Idem molas verſatiles, Volſiniis inuentas, & aliquas ſponte motas inuenimus in prodigiis. ¶ Verſatiles tabulæ Suet. *in Neron.* c. 31. Cœnationes laqueatæ tabulis eburneis verſatilibus, &c. ¶ Verſatile ingenium, per tranſlationem ad res quaſlibet obeundas idoneum. πολύτροπον. Liuius 9. *bell. Maced. de Catone,* Huic verſatile ingenium ad omnia fuit, vt natum ad id vnum diceres quod ageret.

Vĕrsĭcŏlŏr, Verſiculus, Verſipellis, Verſo, as, Verſura, Verſus, Participium, Nomen, Aduerbium, Præpoſitio. Vide *Verto, is.*

Vĕrsŭs, participium à Verro, vide *Verro.*

Vĕrsūtŭs, Verſutiloquus, vide *Verto.*

Vĕrtāgŭs, dicitur canis ſponte in venationem exiens, prædámque dominum referens. {ὁ κύων θηρευτικός. GALL. *Vn chien qui chaſſe de nature.* ITAL. *Cane che va da ſe ſteſſo à la caccia.* GERM. Ein guter jaghunde vogelhund der ſelbs hinauß laufft vnd was er facht heim tregt HISP. *Podenco, que trae a la mano la caça, y caça de natura.* ANGL. *A hund that goeth forth by him ſelf and bringeth in a praye.*} Martial. *lib.* 14. *Epigramm.* 200.
Non ſibi, ſed domino venator vertagus acer,
Illæſum leporem qui tibi dente feret.

Vĕrtĕbræ, Vertebratus, Vertex, Verticillum, Verticulum, Vertigo, vide *Verto.*

Vĕrtīŭs, Magnarum virium dicitur. Pomponius, Homo in currendo vertius, qui cum Atlante contendat. Sipont.

VĔRTO, is, ti, ſum, à vere dici putatur, quoniam vere annus incipit verti. {הפך *haphach.* τρέπω, ἀλλάσσω, ὀρθόω, στρέφω, φέρω. GALL. *Tourner, virer.* ITAL. *Volgere, voltare, mutare.* GERM. Kheren HISP. *Boluer traſtornando, mudar.* ANGL. *To turne, to change, to tranſlate.*} Virg. 8. *Æneid.*
Gorgona deſecto vertentem lumina collo.
Terent. *in Heaut.* Rotundam redigam, vt quò ſe vertat neſciat. Plaut. *Pſeud.* ſc. 3. a. 1. Verte hac te parte (qua via libera eſt & patens.) *Ibid.* ſc. 1. a. 5. Verte humerum (ſup. vt te onerem.) ¶ Interdum ponitur pro transfero quippiam de vna in aliam linguam. {העתיק *heheteik.* μεταφράζω.} Cicer. 1. *de fin.* Quanquam ſi planè ſic verterem Platonem aut Ariſtotelem, vt verterunt noſtri Poetæ fabulas, &c. Plaut. *Aſinar. prolog.* Plautus vortit barbarè (eam fabulam.) Sic Vertere aliquid, (ſup. de lingua in linguam.) ¶ Vertere omnia, eſt euertere, corrumpere. Cicer. 1. *Offic.* vt Callicratidas, qui cùm Lacedæmoniorum dux fuiſſet Peloponneſiaco bello, multáque feciſſet egregiè, vertit ad extremum omnia. ¶ Aliquando Vertere eſt conuertere, redigere, applicare. Plin. *lib.* 15. *cap.* 4. Vſum olei ad luxuriam vertêre Græci. Liuius *lib.* 34. Vertendæ in vſum publicum pecuniæ. Cæſar *lib.* 3 *de bell. ciuil.* Vertere in bonum aliquid. Vertere ad ſe aliquid, eſt ſibi accipere. Cicer. 1. *Verr.* Nam ex illa pecunia magnam partem ad ſe vertit: mulieri reddidit quantulum viſum eſt. Vertere agros ſeu terram; id eſt, ſubigere. Virg. 7. *Æneid.*
———Et centum terras vertebat aratris.
¶ Vertitur cauſa in hac re, id eſt, conſiſtit. Quintil. *lib.* 3. c. 13. Significamus ſummam illam in qua cauſa vertitur. Liuius *lib.* 5. *d.* 4. Vertitur in eo ſpes obſidionis. *Ibid.* In eo vertitur victoria. Item, In ipſo vertitur cuius res eſt. (i. ad opus ſuum ſe ipſe accingit.) ¶ Vertunt crateras ahenos, dixit Virg. 9. *Æneid.* id eſt, portant,
———fuſique per herbam
Indulgent vino, & vertunt crateras ahenos.
Verte omnes tete in facies, dixit idem Virg. id eſt, transformes te in quaſcunque ſpecies. ¶ Vertere ſe in formam alterius, eſt mentiri alterius formam, & ſimulatè ſe effingere. ¶ Vertere aliquem in fugam, eſt cogere vt fugiat ¶ Vertere ſe in lectionem alicuius partis, eſt eam eligere. Vertere omnium in ſe oculos, eſt facere vt omnium oculi in ſe conuertantur. Liu. 7 *ab Vrb.* Inde admiratione pauentibus cunctis, quum omnium in ſe vertiſſet oculos, &c. ¶ Quò me vertam neſcio, vel non habeo: locutio qua rei alicuius grauitatem oſtendimus. Quoquò te verteris, id eſt, in quamcunque partem reſpexeris Cic. 2. *de diuin.* Quoquò ſe verterint Stoici, iaceat omnis eorum neceſſe eſt ſolertia. ¶ Vertitur res in meo foco, id eſt, de mea re agitur, aut quæ in me recaſura, ſiue ruitura eſt ¶ Vertere ſententiam retrò, eſt mutare ſententiam. Et, Vertere ſtylum in tabulis, eſt, vt inquit Bud. ſcripta inducere, & delere, aut reuocare quod ſcripſimus. Cic. 4 *Verr.* Vertit ſtylum in tabulis, quo facto cauſam omnem euertit ſuam. Vertere terga, eſt fugere. Vertere ſtultitiæ, eſt ſtulte factum eſſe interpretari. Vertere vitio, eſt dare vitio, criminari. Horat. 1. *Serm. Sat.* 6.
Nec timuit ſibi ne vitio quis verteret.
Plaut. *Amph.* Haud promeruit, quamobrem vitio verteres Idem *Aſin.* ſc. 4. a. 2. Non te præuideram, ne vitio vortas. ¶ Vertere aliquando eſt verſuram facere. Idem *in Curcul.* Vel qui ipſi vertant, vel qui alios ſubuerſandos prouocant. ¶ Ponitur aliquando pro conſidero, voluo, agito. {חשב *haſchab.* σκοπέω.} Liuius 8 *bell. Pun.* In ciuitate tanto diſcrimine belli ſolicita quum omnium ſecundorum, aduerſorúmque cauſas verterent, multa prodigia nuntiabantur. ¶ Verto aliquando neutraliter, & abſolutè ponitur. Idem *lib.* 3. Aliquandiu æquatus inter omnes terror fuit, paulatim totus vertere in plebem cœpit, id eſt, verti. Idem *lib.* 5. de Camillo aduerſus Gallos inuocato, Iam verterat fortuna, iam deorum opes, &c. id eſt, verſa erat fortuna. ¶ Bene vertere, pro Bene euenire. Virg. 9. *Eclog.*
Hos illi (quod nec bene vertat) mittimus hœdos.
hoc eſt, vt malo omine hoc munus accipiat, inquit Seruius. Bene tibi vertat hæc res: pro vtinam res proſperè tibi ſuccedat. Liu. 1. *ab Vrb.* Tullus Metium benignè alloquitur, quod bene vertat, caſtra Albanos Romanis caſtris iungere iubet. Plaut. *Curc.* ſc. 3. a. 5. Quæ res benè vortat mihi & vobis, ſpectatores plaudite. *Ibid.* ſc. 2. a. 5. Tace tu Ph. Non taceo, quando res vortit bene. Idem *Aulul.* ſc. 4. a. 1. Dii iſtuc benè vortant. M. Ita faxint. Idem *Capt.* ſc. 2. a. 2. Quæ res bene vertat
mihi

mihi,meóque filio,vobiſque. Idem *Aul.ſc.6.a.4.* Quæ res tibi,gnate, bene feliciterque vertat. ¶ Sic malè vertere, eſt infeliciter ſuccedere. Terent *in Phorm.* Quæ quidem res illi vertat male Res malè vertunt, hoc eſt,malè cedunt, malè habent. Plaut. *Perſa*, Si malus aut nequam eſt,malè res vertunt quas agit. Idem *Pſeud.ſc.3.a.2.* Stultum dicimus eum,cui vertit malè. (i.euenit.) Item, Quæ res malè vertat tibi. Idem *Curc.ſc.2.a.2.* &c. ¶ Vertere ſolum dicebantur vrbe cedentes, ſiue ob decoctam creditoribus pecuniam, ſiue ob exilium, *γῆν ἀλλάσσειν*. Liu. *lib.3.* Collegæ eorum exilij gratia ſolum verterunt. Cicer. *pro Cæcin.* Qui volunt pœnam aliquam ſubterfugere,aut calamitatem, eò ſolum vertunt:id eſt,locum mutant. Item,Vertere ſeſe. (i.fugere.) Cæſ.*lib.3. de bell.ciu.*

Vertens,tis, Participium. vt, Vertens annus,id eſt, qui reuertitur. Cicer. *in ſomn. Scip.* Quum autem ad idem vnde ſemel profecta ſunt, cuncta aſtra redierint,eandémque totius cœli deſcriptionem longis interuallis retulerint, tum ille verè vertens annus appellari poteſt, in quo vix dicere audeo, quàm multa hominum ſecula teneantur. ¶ Menſis vertens,ea ratione qua etiam Vertens annus. Plaut. *in Perſa*,—tu hanc ſi emeris,Nunquam hercle hunc menſem vertentem credo ſeruibit tibi. Sueton.*in Calig.cap.37.* Non toto vertente anno.Idem *Amphitr.*Vertentibus Telebois telis complebantur corpora. (i. dum vertebantur in fugam.)

Verſo,as,frequentatiuum à verto. {κυλίω, κυλινδέω, ἀναστρέφω, στρέφω. GALL. *Tourner ſouuent.* ITAL. *Verſare, voltare, volgere, maneggiare.* GERM. Offt keren. HISP. *Boluer ò traſtornar,tratar con las manos.* ANGL. *To turne often.*} Cic.*de ſomn.Scip.*Orbes qui verſantur retro contrario motu atque cælum. Idem *de Fato*, Cylindrum volui, atque turbinem verſari putes.Ouid. *Eleg.9.lib.3.Triſt.*

Dum verſat in omnia vultus.

Senec.*c.10.de conſ.ad Heluiam*, Verſare rapa in foco. Plaut. *Aſin.ſc.3. a.1.* Eum(piſcem)quouis pacto condias vel patinarium vel aſſum,verſes quo pacto lubet. Quintil. Verſari piſces,(ſup.In alteram partem.) ¶ Accipitur aliquando pro voluo. {גלגל *ghalál.* κυλίω.} Cic.*2.Tuſc.* Tum illud, quod Siſyphus verſat ſaxum. Sic Verſare libros, dicimus pro euoluere.Horat.*de Arte*,

———vos exemplaria Græca
Nocturna verſate manu,verſate diurna.

¶Verſare aliquem,eſt illum deludere.Plaut.*in Perſa*,Quid ais tu crux, ſtimulorum tritor?quomodo hodie me Verſauiſti?vt me in tricas conieciſti?Verſat animum cupido regni:id eſt,tranſuerſum agit,& à recto honeſtóque abducit. Liu.*1. ab Vrb.* Patrum interim animos certamen regni ac cupido verſabat. Animum muliebrem verſare in omnes partes,eſt modis omnibus ſolicitare,& modò minis,modò precibus conari labefactare. Idem *1.ab Vrb.*Tum Tarquinius fateri amorem,orare, miſcere precibus minas, verſari in omnes partes muliebrem animum. Quintilian.Verſandi teſtes domi. Verſare dolos,id eſt, tractare. Virg. *11.Æneid.*

Conſilio verſare dolos.

Idem *2. Æneid.*

Seu verſare dolos, ſeu certæ occumbere morti.

Verſare oues.Virg.*10.Eclog.*Æthiopum verſemus oues ſub ſidere Cancri: id eſt,paſcamus. ¶ Verſare terram, id eſt, arare, fodere. Idem *1. Georg.*

Nec tamen hæc,quum ſint hominúmque boúmque labores
Verſando terram experti, &c.

¶ Aliquando verſare eſt animo voluere. {חשב *haſháb.* λογίζομαι.} Horat.*de Arte*,

Sumite materiam veſtris qui ſcribitis æquam
Viribus:& verſate diu quid ferre recuſent,
Quid valeant humeri.

¶ Aliquando accipitur pro imbuere, erudire, exercitare. Quint. *lib.5. c.6.*Multum domi antè verſandi. ¶ Verſare ſententias quàm numeroſiſſimè.Idem.

Verſŏr,aris,deponens,Moram traho,frequens ſum, maneo, dego. {היה *hajáh.* διατρίβω, ἀναστρέφομαι, πολιτεύομαι GALL. *Hanter,pratiquer,& eſtre ſouuent en vn lieu.* ITAL. *Verſare, praticare.* GERM. Sein weſen haben/ wohnen. HISP. *Conuerſar,participar,viuir y morar.* ANGL. *To haunt and be often in one place.*} Cicer.*6.Verr.* Verſabatur in Sicilia longo interuallo alter Phalaris. Idem *pro Milone*, In quibus propter inſanas ſubſtructiones facilè mille hominum verſabatur. Cæſar *lib.3. de bell.ciu.* Noſtri intra vallum verſabantur. ¶ Verſari in ſuo munere,eſt ſuo munere fungi. {עשה *haſah.* ἀναστρέφεσθαι.} Cicer.*de Fato*,Non enim credo nullo præcepto cæteros artifices verſari in ſuo munere. Verſari ante oculos. Idem *ad Teren.* Nam mihi ante oculos dies, noctéſque verſaris. Quintil. *lib.2.c.16.* Verſatur circa res omnes Rhetorice. Idem *in Proœm.lib.1.*Præclariſſimè in conſiliis,ac adminiſtratione Reip.verſari. Plin. *Epiſt.55.* Nam in hoc vno interdum vir alioqui prudentiſſimus,honeſto quidem,ſed tamen errore verſatur.Cicer.*3.Tuſc.*In ſumma inanitate verſatur, conſectatúrque nullam eminentem effigiem virtutis,ſed adumbratam imaginem gloriæ.Ter.*Andr.* Neſcis quantis in malis verſer miſer. Cic.*3. Verr.* Vos illud vellem recordari, iſtius nequitiam & iniquitatem, tum in ore vulgi, atque in communibus prouerbiis eſſe verſatam.Virg.*4. Æneid.*

Illa dolos,dirúmque nefas in pectore verſat,
Certa mori.varióque irarum fluctuat æſtu.

¶ Hinc Conuerſor & Diuerſor compoſita, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Verſātio,verbale. {הפכה *haphecháh* תהפוכה *tahaphuchâh* מסבה *meſibbâh.* δίνησις, ἀναστροφή, ἀναστροφεύς. GALL. *Tournement.* ITAL. *Voltamento.* GERM. Kerung/ vmbwendung. HISP. *Boluimiento.* ANGL. *A turning.*} Plin.*lib.8.c.23.*Nec pupillæ motu,ſed totius oculi verſatione circumaſpicit.

Verſōrius,adiect. {παλινδρομος, παλίστροφος, παλίστροφος. GALL. *Qui ſe retourne.* ITAL. *Che ſi ritorna.* GERM. Widerwendig. HISP. *Que ſe retorna.* ANGL. *That returneth.*} Verſoriam capere, pro eo quod eſt retrorſum conuerti. {ἀναστρέφεσθαι. GALL. *Se mettre à retourner.* ITAL. *Ritornare.* GERM. Wider vmbkeren. HISP. *Retornar.*} Plaut. *in Trinummo*, Cape verſoriam,recipe te ad herum. Alij *Vorſor* ſium ſcribunt, exponúntque funem quo velum vertitur. Plaut. Hic ventus nunc ſecundus eſt, cape modò vorſorium.

‖Verſoria, eſt apud Comicum Plautum funis,quo vertitur velum ‖

Verſūrā, Conuerſio. {הפכה *haphecáh* תהפוכה *tahaphuchah* מסבה *meſibbah.* τροπή. GALL. *Renuerſement, tournement, tornure.* ITAL. *Voltamento,ritornamento.* GERM. Vmbkerung. HISP. *Buelta ò torcedura,o retornamiento.* ANGL. *A turning vp ſide downe.*} Varr.*lib.1.de re ruſt.c.46.* Propter eiuſmodi res admiranda diſcrimina ſunt naturalia, quod ex quibuſdam foliis, propter eorum verſuram, quod fit anni tempus, dici poſſit, vt olea, & populus alba, & ſalix. Horum enim folia quum conuerterunt ſe,ſolſtitium dicitur fuiſſe. ¶Item verſura dicitur locus, ad quem quum quis peruenerit, reuertitur: vt quum boues in arando poſt peractum legitimum ſulcum circumaguntur, vertuntúrque. Col. *lib.2.c.2.* Sulcum autem ducere longiorem, quàm pedum centum viginti, contrarium pecori eſt, quum ventum erit ad verſuram, in priorem partem iugum propellat, & boues inhibeat, vt colla eorum refrigeſcant.Idem *de arboribus c.19.*Itaque placet inter ordines quadragenos pedes, minimúmque tricenos relinqui verſuris. ¶ Item verſura, quam Græci *ἀγκῶνα* vocant, flexus ipſe angulorum in ædificiis, & parietibus exterior: in qua ſignificatione aliquoties vtitur hac voce Vitruuius. ¶ Verſura item dicitur mutatio creditoris, & æris alieni pari aut maiori fœnore perſolutio. {*μετάδανειςμός τοῦ δανείου*. ANGL. *Money borrowed to paye a debt of intereſt.*} ¶ Vnde verſuram facere dicuntur qui pecuniam fœnori accipiunt,vt aliud æs alienum diſſoluant:vnde & verſura nomen inuenit, teſte Feſto, quòd hoc nihil aliud ſit quàm vertere creditorem, *τόκῳ τόκον ἀποτίνειν*. Verſuram facere(inquit Donatus) eſt æs alienum ex ære alieno ſoluere.Hoc fit quando æs alienum nobis conflatum fuerit,nec nobis tantum pecuniarum ſit,vt his diſſoluere liceat:vbi autem diſſoluendi tempus aduenerit,mutamus creditorem,ab altero ſcilicet vſurarium æs accipientes quod alteri reddamus.Cicer. *pro Cælio*,Nulli ſumptus,nulla iactura,nulla verſura.Budæus,Verſuram facere,eſt creditorem mutare,& fœnus fœnore diſſoluere, quod vulgò dicitur, *Nudato Petro Paulum tegere*, &, vt ita dicam, nomen nomine expungere. ¶ Hinc verſuram, ſiue vorſuram ſoluere, prouerbio dicimus eos,qui ita ſe præſentibus explicant incommodis,vt aliis grauioribus impediantur.Terent. *in Phorm.* in eodem luto hæſitas,verſuram ſolues Geta:præiens quod fuerat malum, in diem abiit:plagæ creſcunt Niſi proſpicis. id eſt, debitas tandem pœnas dabis etiam cum fœnore: ſimili conditione atque ij ſolent qui vt ſyngrapham vnam diſſoluant, & vna cautione ſe liberent, pecuniam mutuam maiori fœnore iterum accipiunt. In dies enim deteriorem conditionem ſuam faciunt: quod frugi homines non ſolent.

Verſūs,a,um,participium, Conuerſus. {הפוך *haphúch* נהפך *nehephách.* ἐστραμμένος. GALL. *Tourné, viré.* ITAL. *Volto, voltato.* GERM. Gekehrt/ widder vmbgewendt. HISP. *Buelto, traſtornado.* ANGL. *Turned, chandged.*} Virg. *4.Georg.*

———dum grauis aut hos,
Aut hos verſa fuga victor dare terga coegit.

Idem *3.Georg.*

Verſaque in obnixos vrgentur cornua vaſto
Cum gemitu.

& paulò antè,

Quamuis ille fugâ verſos ſæpe egerit hoſtes.

Liuius *lib.7.d.4.* Ora maritima quæ in Peloponneſum verſa eſt. Ouid. *Eleg.5.lib.3.Triſt.*

Verſaque amicitiæ terga dedere meæ.

¶ Interdum idem,quod mutatus. *μεταβεβλημένος*. vt,Rurſus verſus eſt in luctum. Cic. *pro Roſc. Amer.* Videte nunc quam verſa,& mutata in peiorem partem ſint omnia. Tacit. *lib.1.* Igitur verſo ciuitatis ſtatu, hoc eſt,euerſo ſiue mutato.Ouid *Epiſt.3.*

At ſi verſus amor tuus eſt in tædia noſtri:
Quam ſine te cogis viuere,coge mori.

Idem *1 Georg.*

Quippe vbi fas verſum atque nefas,

id eſt, confuſum & perturbatum. ¶ Ponitur aliquando pro propenſo. Liuius *4.bel.Maced.* Totus in Perſea verſus pater,cum eo cogitationes eius rei dies ac noctes agitabat.hoc eſt,omni beneuolentia in Perſeum tranſlata. Et ſicut dicimus Suſpenſus animi, Erectus animi, Mutatus animi,ita,& Verſus animi:tuncque nomen eſt.Tacit.Qui verſus animi modò, numen paueſcere,modo minis aduerſantis populi terreri, &c. Liuius *lib.9.bell.Pun.* Verſa in Scipionem tota ciuitas. ¶ Verſis gladiis depugnare, apud Plautum *in Caſina*, i. micantibus & rotatis enſibus dimicare.Caper Grammat.Inuerſis armis pugnaſſe gladiatores non eſt dicendum,ſed verſis,id eſt,tranſmutatis:ſic non inuerſis pannis agitaſſe aurigas,ſed verſis.

Verſūs,us,Carmen:ita dictus,à vertendo,quòd antequam legitimos accipiat numeros, modò hoc, modò illo modo vertatur. {ἔπος, στίχος. GALL. *Vn vers, vne ligne, vne rangee.* ITAL.& HISP. *Verſo.* GERM. Ein verß/ſpruch mit gewiſſen vnd abgemeſſnen ſylben. ANGL. *A verſe or line, order or rew.*} Tibull.*lib.4.*

Inde alios aliòſque memor componere verſus.

Idem *ibid.*

Quod tibi ſi verſus noſter totúſve minúſve (id eſt,poëma)

Quintilian. Cicer. tot millibus verſuum. (id eſt, linearum.) Cicer. *pro Archia*,Nam ſiquis minorem fructum gloriæ putat ex Græcis verſibus percipi quàm ex Latinis, vehementer errat, &c. Facere verſus. Idem *6.Verr.*Verſus,qui in iſtius cupiditatem facti ſunt. Scribere verſus. Idem *2. Verr.* De qua muliere verſus plurimi ſupra tribunal ſcribebantur Fundere verſus. Idem *3.de Orat* Solitus eſt verſus hexametros,alióſque variis modis atque numeris fundere ex tempore. ¶ Verſus. {משורה *maſuráh.*} in agricultura quid notet, explanat Varr. *lib.1.de re ruſt.cap.10.* his verbis,In Hiſpania vlteriore metiuntur iugis,in Campania verſibus, apud nos in agro Romano, ac Latino iugeris.Iugum vocant, quod iuncti boues vno die exarare poſſunt. Verſum dicunt centum pedes quoquouerſum quadratum iugerum quod quadratum duos actus habet. ¶ Ponitur aliquando Verſus pro eo quod vulgo

vulgò *Linea* vocatur. {שורה ?? *ſorah*.} Plin. *Epiſt.lib*.4. Non paginas tantum epiſtolæ, ſed etiam verſus ſyllabáſque numerabo. ¶ Interdum verſus ſignificat ordinem, ſeu tractum. Virg 4.*Georg*.

Ille etiam ſeras in verſum diſtulit vlmos.

Idem 5.*Æneid*.

——triplici pubes quam Dardana verſu
Impellunt,

id eſt, triplici ordine. Liuius *lib*.3.*d*.4.*&* 5.*d*.5. Nauis quam ſedecim verſus remorum agebant. ¶ Interdum cantum. Plin.*lib*.10.*c*.29. Meditantur luſciniæ iuniores, verſúmque quem imitentur accipiunt. ¶ Verſus pro orbe ſaltatorio. Verſus hic ſcribitur apud Plaut. *in Sticho*, Si iſthoc verſu me viceris, alio me prouocato. Cic. *in Piſonem* dixit: Cùm illum ſuum ſaltatorium verſaret orbem.

Vĕrſĭcŭlŭs, diminutiuum, Breue vel humile carmen. {στιχίδιον. Gall. *Verſet, vne petite ligne*. Ital. *Picciol verſo*. Germ. Ein verſlin. Hisp. *Pequeño verſo*. Angl. *A litle verſe, or line, or leue*.} Mart. *lib*.5.

Hac tibi, non alia eſt, ad cœnam cauſa vocandi.
Verſiculos recites vt Ligurine tuos.

¶ Modò breues ſcripturæ (vt ita dicam) lineas. Cicer. *ad Brutum lib*.4. Breues tuæ literæ, breues dicoimò nullæ: tribúſne verſiculis his temporibus Brutus ad me?

Vĕrſĭfĭco, as, Verſus facio. {ἐμψαλλω, ἐπιποιῶ. Gall. *Compoſer ou faire verſ*. Ital. *Componer verſi*. Germ. Verſ machen. Hisp. *Hazer verſos*. Angl. *To mak verſes*.} Quint. *lib*.9.*c*.4. Nam & verſificandi genus eſt omnibus ſermonibus vnam legem dare.

Vĕrſĭfĭcātĭo, ipſe verſificandi actus. {ἐποποιΐα. Gall. *Compoſition de vers*. Ital. *Compoſitione de verſi*. Germ. Verſmachung. Hisp. *Obra de hazer verſos*. Angl. *A making of verſes*.} Quintil. *ibid.c*.2. Abuſiuè in verſificationis, ac ſermonum imitatione ſeruatur.

Vĕrſĭfĭcātŏr, is, Verſuum ſcriptor. {ἐποποιός. Gall. *Qui compoſe en vers*. Ital. *Chi compone verſi*. Germ. Ein verſmacher. Hisp. *El que haze verſos*. Angl. *That maketh verſes*.} Quintil. *lib*.19.*c*.1. Verſificator, quàm Poëta, melior Cornelius Seuerus.

Vĕrſĭfĭcŭs, adiect. {ὁ καὶ ὁ ἐποποιός, ὁ καὶ ὁ στιχηδής. Gall. *Qui eſt dreſſé, compoſé, & ordonné par ordre comme vers*. Ital. *Acconciato, & compoſto, & ordinato come verſi*. Germ. Nach weiß der verſen gemacht. Hisp. *Compueſto y ordenado como verſos*. Angl. *That is made in order lik verſes*.} Solinus *cap*.16. Studium muſicum inde cœptum quum Idæi Dactyli modulos crepitu ac tinnitu æris deprehenſos in verſificum ordinem tranſtuliſſent.

Vĕrſŭs, Præpoſitio, accuſatiuum requirit, & ferè ſemper poſtponitur. {אל *el* לעבר *hal*. ἐπί. Gall. *Vers*. Ital. *Verſo, in verſo*. Germ. Gegen. Hisp. *Hazia*. Angl. *To wardes*.} Plaut. Ego portum verſùs pergam, & perquitam: quem ſi non inuenero, domum verſùs reuertar. Velleius, A lupercali in palatium verſus. Plaut. *Amphitr.ſc*.3.*a*.4. Portum verſùs volito. ¶ Dicimus etiam Quoquo verſus, Quaqua verſus, Vtroque verſus: id eſt, vnamquamque partem, quocunque, per quancunque partem, in vtranque. ¶ Quandoque loco accuſatiui habet aduerbium: vt, Surſum verſus. Cato *cap*.156. Poſtea vbi deorſum verſus ibit, hominem, &c. Cicer. *de Orat*. Qum gradatim ſurſum verſus reditur. ¶ Dicitur etiam verſum, vel vorſum. Saluſt. *Iugurth*.100. fugam ad ſe verſum fieri. & *fol*.108. Vbi animaduertêre exercitum ad ſe vorſum pergere.

Vĕrsūtŭs, a, um, Aſtutus, callidus, qui modò hoc, modò illud, vt viſum fuerit, ſimulat, & ſeſe in omnes vertit ſpecies. {ערום *Barúm*. πανοῦργος, πολύτροπος. Gall. *Variable, fin, caut, ruſé*. Ital. *Aſtuto, trincato, malitioſo*. Germ. Geſcheid/argliſtig/geſchwind. Hisp. *Aſtuto en mala parte, malicioſo, taymado*. Angl. *Guilefull or craftie*.} Plaut. *Pſeud.ſc*.2.*a*.4. Nimis mortalis, doctus, verſutus, malus. Idem *in Epid*. Verſutior eſt quàm rota figuralis. Cic. 2. *de fin*. Sed omnia callidè referentem ad vtilitatem, acutum, verſutum, veteratorem, &c. Idem 3 *de nat. deor*. Et Chryſippus acutè dicere videbatur, homo ſine dubio verſutus & callidus. ¶ Interdum verſutum accipimus pro ingenioſo & prompto. Idem 3. *de nat. deor*. Verſutos eos appello, quorum celeriter mens verſatur. Plaut. *Sticho*, Ille quidem adoleſcens doctè aſtutus fuit. Idem *Aſin.ſc*.1.*a*.1. Nec magis aſtutus, nec à quo caueas ærius. *Ibid.ſc*.1.*a*.2. Quin ad ingenium vetus verſutum te recipis tuum.

Vĕrsūtiſſĭmŭs, Superl. πανουργότατος. Velleius Paterculus *Hiſt.lib*.2. Germani in ſumma feritate verſutiſſimi, natúmque mendacio genus.

Vĕrsūtĭă, Calliditas, & malitia. {ערמה *hormáh* מרמה *mirmáh* תך *toch*. ῥᾳδιουργία, πανουργία. Gall. *Fineſſe, ruſe*. Ital. *Aſtutia, calidità*. Germ. Geſcheidigkeit/argliſtigkeit/geſchwindigkeit. Hisp. *Aſtucia en mala parte*. Angl. *Guile, deceite, craftineſſe*.}

Vĕrsūtē, aduerbium, Callidè, aſtutè. {πανούργως. Gall. *Finement par ruſe*. Ital. *Aſtutamente*. Germ. Geſchwindiglich/liſtiglich. Hisp. *Aſtuta y taymadamente*. Angl. *With guile, deceitfullie*.} Cicer. *de clar. Orator*. Nihil, vt ita dicam, ſubdolè, nihil verſutè, quod ille non viderit, &c. Plaut. *Pſeud.ſc*.3.*a*.4. Hominem non vidi magis verſutè malum.

Vĕrsūtĭlŏquŭs, qui verſutè loquitur. {ערום *Barúm*, ὁ ἐν τῷ λέγειν πανοῦργος, ὁ δόλια λέγων. Gall. *Qui parle cauteleuſement, cauteleux & fin en parler*. Ital. *Chi parla aſtutamente, con cautela*. Germ. Geſcheider oder liſtiger reden. Hisp. *El que habla aſtucias*. Angl. *That ſpeaketh deceitfullie*.} Cic. 3. *de Orat*. ex vetuſto quopiam poëta, Num non vis huius me verſutiloquas malitias.

Vĕrsĭcŏlŏr, is, propriè dicitur illud quod ex diuerſis partibus ſpectanti non eundem oſtendit colorem: vt eſt videre in anatum & columbarum collis, & in ſerici quodam genere, quod modò hinc, modò illinc ſpectatum colores mutare videtur. {צבעים *zappaſiim*. ποικίλος, χαμαιλέων. Gall. *De diuerſes couleurs, de couleur changeant*. Ital. *Di colori diuerſi, muta colore*. Germ. Mancherley farben. Hisp. *Coſa de muchas colores*. Angl. *That changeth colour, of ſundrie colours*.} Cic. *lib*.3. *de fin. bonorum & malorum*, Iam verò membrorum alia videntur propter eorum vſum à natura eſſe donata: vt manus, crura, pedes: alia autem nullam ob vtilitatem, quaſi ad quendam ornatum: vt cauda pauoni, plumæ verſicolores columbis, viris mammæ, atque barba. In eadem etiam ſignificatione non raró hac voce vtitur Plin. teſtimonia hîc breuitatis cauſa omittimus. ¶ Interdum tamen Verſicolores veſtes poſitas legimus pro variis ſeu diſcoloribus. Ouid. 5.*Faſt*.

Cur tamen vt dantur veſtes Cerealibus albæ,
Sic eſt hac cultu verſicolore decens.

Gell. *cap*.10. *lib*.6. Cum pallio verſicolore & tunica longa muliebri. Quint. Verſicolor veſtis Demetrij Phalerei non bene facit ad forenſem puluerem. Liu. *lib*.4.*bell. Maced*. de lege Oppia loquens, Tulerat eam C. Oppius Tribus plebis Qu. Fabio, T. Sempronio coſs. in medio ardore Punici belli, Nequa mulier plus ſemuncia auri haberet, neu veſtimento verſicolore vteretur. Quo tamen in loco verſicolores veſtes nonnulli intelligunt, colore alio quam natiuo infectas: vt Verſicolores inde dictos intelligamus, quòd verterint, id eſt, mutarint colorem. Contrà, Coloriæ dicuntur, quæ nullo externo colore ſunt imbutæ. Eſt autem hoc nomen adiectiuum omnis generis, cuius neutro vſus eſt Virg. 10.*Æneid*.

Aſtur equo fidens & verſicoloribus armis.

Quintil. Tranſlucida & verſicolor elocutio.

Vĕrsĭpellĭs, e, Aſtutus, verſutus, ſimulandi quiduis & diſſimulandi artifex. {ערום *Barum*. ἀλλοιόχρως, πολύτροπος, πανοῦργος. Gall. *De diuerſe couleur de peau, & d'habit fin & cauteleux*. Ital. *Muta pelle, muta faccia, muta volto, accorto pieno di cautele*. Germ. Der ſein haut oder geſtalt verenderen kan/liſtig mit gleiſnerey/betrüglich. Hisp. *Malicioſo y engañador*. Angl. *Subtill, that changeth his ſkinne often a craftie fellow, a wilie foxe*.} Plaut. *in Amph*. Verſipellem ſe facit, quando lubet. Plin. *lib*.8.*c*.22. Indicat ſuo tempore vulgo infitam hanc opinionem fuiſſe, homines in lupos verti, ruſúſque reſtitui ſibi, atque inde ductam eſſe conſuetudinem loquendi, vt homines aſtutos, verſipelles dicamus.

Vertagus, canis, qui ſponte vertit in venationem, prædámque domum refert.

Vĕrtĕbra, ſiue Vertibula, Spinæ oſſa dicuntur, in craſſiores quoſdam nodos conglobata, & in medio ſui concaua, vt ſpinali medullæ tranſitum præbeant, firmiſſimis autem vinculis colligata, quorum beneficio interiores nodi cohæreſcunt. {חוליות *chammuhim*. σφόνδυλοι. Gall. *Les vertebres, os de l'eſchine, dos & ſemblables*. Ital. *Oſſi delle ſpalle, della ſchiena, & ſimili*. Germ. Ein wirbelgewerb/ein wirbel des ruckgrahts. Hisp. *Hueſſos de qualquier eſpinazo*. Angl. *Places where the ioyntes turne, as the chine bone or back bone*.} Harum munus eſt vt corpori flectendi ſe, incuruandíque præbeant facultatem, quod ſine illis prorſus rigidum eſſet, & inflexibile. Plin. quoque per quandam ſimilitudinem in inſectis vertebras appellat eas partes, quæ circa ipſam ſitæ inciſuram corpori flexum præbent. Ita enim habet *lib*.11.*c*.1. Aliquibus verò non tota inciſura eas ambiente rugas, ſed in aluo aut supernè tantùm, imbricatis flexilium vertebris, nuſquam alibi ſpectatiore naturæ artificio.

Vĕrtĕbrātŭs, a, um, In vertebras conglobatus. {ὁ σφονδυλωτός, ὁ καὶ ὁ σφονδυλώδης. Gall. *Fait en forme de vertebre*. Ital. *Fatto à foggia di vertebra*. Germ. Wie ein wirbel des ruckgrahts. Hisp. *Hecho à manera de aquellos hueſſos*. Angl. *Made like the backebones*.} Plin. *lib*.11.*c*.37. Sed quibus ceruix è multis, vertebratiſque orbiculatim oſſibus flexilis ad circumſpectum, articulorum nodis iungitur.

Vĕrtĕx, icis, qui & Vortex, à verto, is, propriè ventus eſt contortus ac rotatus: qualis eſt qui τύφων vocatur, id eſt, vibratus, ecnephias, vt interpretatur Plin. *lib*.1.*c*.48. {שער *ſaħár*. σίφων. Gall. *Tournement de vents ou d'eaux, tourbillon de vent, deſtour & tournement d'eau*. Ital. *Vertice in ciſtello*. Germ. Ein windwürbel/oder windbraut. Hisp. *Remolino generalmente*. Angl. *A whirle poole, or turning round of the water, a whirle winde*.} Vortice (inquit Apuleius *in Coſmo*) torquetur humus arida, & ab imo erigitur ad ſummum Ventus (authore Senec. *lib*.5.*nat. quaſt*.) aliquo promontorio repercuſſus, atque in ſe volutatus facit vorticem: qui circumactus, & eundem ambiens locum, ac ſe ipſe vertigine concitans, vertigo vocatur. Docet Quintil. *lib*.8.*cap*.2. Verticem eſſe contortam in ſe aquam, vel quicquid aliud ſimiliter vertitur. Virg. 1.*Æneid*.

——Ingens à vertice pontus.

¶ Cicer. 2.*Tuſc*. per tranſlationem vertices dolorum dixit, pro vertigine, rotationéque quæ in doloribus circumagit, lancinátque præcordia. Nunc nunc (inquit) dolorem anxiferi torquent vertices. ¶ Inde propter flexum capillorum, pars ſumma capitis dicitur vertex, ſiue quia ad occipitium in decliue vertitur. {קדקד *kodhkédh*. κορυφή. Angl. *The toppe of the heade*.} Suet. *In Neron.cap*.45. A vertice curtus appoſitus ſtatuæ. Catull. *de Coma Beren*.

E Beroniceo vertice Cæſariem.
&, Inuita ô regina tuo de vertice ceſſi.

Apuleius *de dogmate Platonis*, Denique ipſius capitis verticem ſpecta, tenui cute contextum, capilliſque hirſutum aduersùs vim frigoris & caloris Plin. *lib*.11.*c*.37. binos hominum aliquibus vertices dat, quum ait, Vertices bini homini tantùm, aliquibus capitis oſſa plana. ¶ Ab huius ſimilitudine, quod in montibus eminentiſſimum eſt, vertex appellatur. Virg. 1.*Æneid*.

——geminique minantur
In cœlum ſcopuli, quorum ſub vertice laté
Æquora tuta ſilent.

Item altiſſimæ partes cæli quas Græci πόλοι vocant, dicuntur vertices, quòd circa hos mundus rotetur. Virg. 1.*Georg*.

Hic vertex nobis ſemper ſublimis. at illum
Sub pedibus Styx atra videt, Manéſque profundi.

Propter quod etiam cardines dicuntur, à ſimilitudine eorum cardinum circa quos valuæ voluuntur. ¶ Apud Virg. *lib*.2.*Georg*. Vertex pro Aquilone ponitur,

—— tempeſtas à vertice ſyluis Incubuit.

Vortices antiqui per o literam pronuntiabant, teſte Quintil. *c. de Orthographia*: primúſque Africanus per e vertices dixit.

Vertibulum, i. Idem quod Vertebra, æ, *L'os de l'eſchine du dos ou autre ſemblable*. Apuleius, Vertibulo oſſa diſſilierant. Gall. *Les os eſtoient ſaillis hors du vertebre, lieu de leur mouuement*.

Verticordia Venus, quæ ἀποστροφία Pauſaniæ, quæ credebatur mulierum mentem à libidine auertere. Vide Valer. Max. *lib*.8.*c*.16. Ouid. 4.*Faſt*.

Inde Venus verſo nomina corde tenet.

Meminit & Iulius Obſequens, & Cœlius Lactant. Grammat. *lib.* 5. *Theb.*

Vertŭmnŭs,i, vt ait Aſconius Pædianus *in Verr.* Deus inuertendarum rerum eſt, id eſt, mercaturæ.

Vĕrtĭcōſŭs,adiect. {στροφώδης ποταμὸς ἴσως.GALL. *Qui a force deſtours, vertigineux.* ITAL. *Che ha molte concauità* GERM. Wirbelechtig/voll wirblen. HISP. *Coſa remolinada en ſi meſma.* ANGL. *Full of whirlepooles or whirle windes.*} Liuius 1. *bell. Punic.* Quidam verticoſo amni delati in hoſtes ab elephantis obtriti ſunt.

Vĕrtĭcŭlum, i, inſtrumentum quod fuſo adhibetur, vt faciliùs vertatur. {כישור *chiſchór.* σφονδύλιον. GALL. *Le peſon que les femmes mettent au bout de leur fuſeau, verteil.* ITAL. *Cocco fuſarnolo.* GERM. Ein ſpindelwirtel. HISP. *El tortero de huſo.* ANGL. *A wherle or wherne.*}

Vĕrtĭcĭllum,i,& Verticillus, maſc.gen. diminutiuum. {כישור *chiſchór.* τὸ σφονδύλιον. GALL. *Vn peſon à filer.* ITAL. *Filatore da tener nel fuſo, fuſaiuolo.* GERM. Ein ſpindelwirtelin. HISP. *El tortero de huſo.* ANGL. *A litle wherle, or wherne.*} Plin. *lib.* 37.*c.*2. In Syria quoque inde fœminas verticillos facere, &c.

Vĕrtĭcĭllă,Inſecti ſpecies, inquit Bud.

Vĕrtĭcĭllātŭs,adiect. σφονδυλωτός. Celſ. *lib.* 8. Superius autem humeri caput rotundius quàm cætera oſſa, verticillatis ſcapularum oſſibus inſeritur. Hoc etiam vertibulatum dici poteſt, & vertebratum, quoniam vertibulum, & vertebra pro ſpondylis accipiuntur. Budæus.

Vĕrtīgo,inis,Morbus capitis, qui ex frigidis, & lentis humoribus ſurſum ex ventriculo commeantibus oritur, ita vt ſic affecti occaſione parua ſuccidant. {סחרחרת *ſivbiwm* תרעלה *tarhelâh.* ἴλιγγος. GALL. *Tournement, virement de teſte.* ITAL. *Stornamento di teſta, vertigine.* GERM. Der ſchwindel. HISP. *Vaguido.* ANGL. *A giddineſſe or dizzineſſe in the head with a dimneſſe of the ſight.*} Dicta quoniam ob oculos eorum verticoſa quædam, & rotatilia circumagi videantur. Græcè σκότωμα. Plin. *lib.* 7.*c.*6. A conceptu decimo die dolores capitis, oculorum, vertigines, tenebræque. Iuuen. *Satyr.* 6.

Quum bibitur concha, quum iam vertigine tectum

Ambulat, & geminis exurgit menſa lucernis.

Columella *lib.* 7.*cap.* 10. Febricitantium ſigna ſunt, quum obſtipæ ſues tranſuerſa capita ferunt, ac per paſcua, quum paululum procurrerunt, conſiſtunt, & vertigine correptæ concidunt. Scribonius Largus *libri initio*, Quibus ſubitæ vertigines obuerſantur, quos σκοτωματικοὺς Græci dicunt.

‖Vertilabundus, vertigine correptus Varro.‖

Verticordia Venus, Colebatur vt corda mulierum ad viros proprios conuerteret. Valer. Maxim. *lib.* 8.*c. vlt. de Sulpitia*, Quæ, cùm Senatus libris Sibyllinis per decemuiros inſpectis cenſuiſſet, vt Veneris Verticordiæ ſimulachrum conſecraretur, quo faciliùs virginum mulierúmque mens à libidine ad pudicitiam conuerteretur, & ex omnibus matronis centum, ex centum autem decem ſorte ductæ, de ſanctiſſima fœmina iudicium facerent, cunctis ſanctitate prælata eſt.

Vertumnus, Etruriæ deus, vt inquit Varr. *lib.* 4. *de ling. Lat.* à Tuſcis, qui duce Cœlio Romam migrabant, Romam deductus, eamque ob cauſam in vico Tuſco ſtetit. Dictus autem Vertumnus, quòd in omnes formas ſeſe transfiguraret. Hic Pomonam Nympham fertur adamaſſe: & vt eius ſaltem conſpectu frui liceret, in nullas non formas ſeſe transmutaſſe. Qua de re vide Ouid. *lib.* 14. *Metam.* Acron. *in illud Horat. lib.* 2. *Serm.*

Vertumnis, quotquot ſunt, natus iniquis:

Vertumnum ait eſſe Deum humanarum cogitationum præſidem, ideóque multiformem fingi & inconſtantem, quemadmodum & illæ variæ ſunt & mutabiles. Iniquo autem Vertumno natos eſſe interpretatur, qui cogitationes ſuas regere non poſſunt. Tiberius Donatus, Verrunum dicendum exiſtimat, quemadmodum & Portunum: quem ideirco coli arbitratur, vt res inſtitutæ, ad quem deſtinatæ ſunt, finem perducantur. Sæpè enim malè cedit, quod vel optimè eſt inſtitutum: quemadmodum gladius ille, qui reginæ dono datus fuit ab Ænea, necis ipſi conſciſcendæ fuit inſtrumentum. Nec deſunt, qui inde Vertumnum dictum putant, quòd lacum Curtium in Tiberim auerterit. Quam opinionem tangit & Ouid. *lib.* 6. *Faſtor.* Vide Propertium *Eleg. de Vertumno.*

Vertŭmnālĭă, ſiue Vertumnalia, Vertumni feſta, quæ fiebant menſe Octobri.

Vĕrū, indeclinabile nomen in ſingulari numero, In plurali Verua, uum, inſtrumentum oblongum ex ferro, quo carnes ad ignem torrentur. {ὀβελός. GALL. *Vne broche, vn haſte.* ITAL. *Spedo, ſchidione.* GERM. Ein bratſpiß. HISP. *El aſſador con que ſe aſſa la carne, ó arma hecha à manera de aſſador.* ANGL. *A broche, a ſpitte.*} Virg 2. *Georg.*

Pinguiaque in verubus torrebimus exta colurnis.

Varro à verſando dictum exiſtimat, quod ad ignem iugiter aſſetur. ¶ Ab huius item ſimilitudine telum oblongum, & tenue, Veru dictum eſt. Virg. 7. *Æneid.*

Et tereti pugnant mucrone, verúque Sabello.

Verŭculum, & Verĭculum, i, inſtrumentum ferreum, quo metallorum expurgatores, ſpumam eximunt à reliqua materia. {ὀβελίσκος. GALL. *Petite broche, brochette.* ITAL. *Spedo picciolo, Schidione.* GERM. Ein bratſpißlin/oder eiſen/ſchaum damit. HISP. *Pequeño aſſador.* ANGL. *A litle broche or ſpitte.*} Plin. *lib.* 33. *cap.* 6. Spuma ex argento ſublata veruculis ferreis, atque in ipſa flamma conuolutus veruculo, vt fit modici ponderis.

Vĕrūtum, i, {τὸ βραχὺ καὶ ὀξὺ βέλος, ὀβελός. GALL. *Vn dart court & aigu.* ITAL. *Dardo corto & aguto.* GERM. Ein gattung eines wurffgeſchoß mit ein bratſpiß. HISP. *Arma à manera de aſſador.* ANGL. *A caſting dart with a ſtring.*} Eſt haſtile quod veru habet præfixum. Hinc Lucan. *lib.* 8.

Calaries compreſſa manu, Pharióque veruto.

Nonius, Verutum eſt telum breue, & artum Cæſ. *lib.* 5 *bel. Gall.* Transfigitur ſcutum Pulfioni, & verutum in balteo defigitur Liu. *lib.* 10. *ab Vrbe*, Quibus pleriſque ſcuta, pleriſque verutis, in corpora ipſa fixis, ſternitur cuneus Vide Gel. *l. c.* 25 *lib.* 10

Vĕrūtus, a, um, adiectiuum {ὁ ὀβελὸν ἔχων. GALL. *Armé d'vn tel dard.* ITAL. *Armato di tal dardo.* GERM. Mit einer wurffgeſchoß das wie ein bratſpiß iſt gewaffnet. HISP. *Armado de aquella arma.* ANGL. *Weaponed with ſuch a dart.*} Veruto armatus: ſicut ſcutatus, & clypeatus. Virg. 2. *Georg.*

Aſſuetúmque malo Ligurem, Volſcóſque verutos.

Vertobriga, Celticorum oppidum eſt in Hiſpania Bætica, conuentus Cordubenſis. Autor Plin. *lib.* 3.*c.*1.

Vĕrtumnus, vide *Verto.*

Vērū, Verutum, vide *Verto.*

Veruactum, Ager verno tempore ſemel proſciſſus, deinde quieſcens vſque ad ſequentem autumnum, quo aratur. {נִיר *nir.* νεάς. GALL. *Vne terre labourable qu'on laiſſe repoſer, varet ou racheerre, ou iacherre.* ITAL. *Terreno che ſe laſcia ripoſare.* GERM. Ein brachacker. HISP. *El barbecho.* ANGL. *The fell or land that is to be ſowen the nixt yeare.*} Veruactum dictum, quaſi verè actum. Plin. *lib.* 18.*cap.* 19. Quidam vtique ab æquinoctio verno proſcindi volunt. Quódque vere ſemel aratum eſt, à temporis argumento Veruactum vocatur. Hoc in nouali atque requieto agro neceſſarium eſt.

‖Verualés panes, quos ferebant obeliſcophori in feſtis Bacchi. Poll.‖

Vĕrvēx, ecis, ab inuerſis teſticulis dicitur: eſt enim inter oues, cui inueſti, ſiue adempti ſunt teſticuli, & ideo veruex dicitur, quòd ſit natura verſa, vt Varroni placet. {איל *áįil.* κριὸς ἐκτομίας. GALL. *Vn mouton* ITAL. *Caſtrone, caſtrat, montone.* GERM. Ein hammel. HISP. *Carnero caſtrado* ANGL. *A weather ſheep.*} Nam qui ad generandam ſobolem integer tenetur, aries dicitur. Sectarius veruex, qui gregem agnorum præcedens ducit. Plaut. *Capt. ſc.* 1 *a* 4. Qui Petroni nomen indunt veruecí ſectario (i. qui petronem, i. arietem, veruecem ſectarium appellant.)

Vĕrvēcinus, a, um, quod ex veruece eſt. {ὁ κρεῶν κριῶν ἰδίως. GALL. *De mouton.* ITAL. *Di montone.* GERM. Von einem hammel/hämmelin. HISP. *Coſa de carnero* ANGL. *Of a weather ſheep.*} Plinius, Et hircinus, & veruecinus adeps ei vtilis eſt

Vĕrvēcĕus, a, um, quod eſt ad ſimilitudinem veruecis factum. {ὁ κριόμορφος, κριοειδής. GALL. *Fait comme vn mouton, reſſemblant vn mouton.* ITAL. *Fatto à modo di montone, ſimile à montone.* GERM. Das einem hammel gleich ſihet. HISP. *Hecho en manera de carnero, ſemejante à carnero* ANGL. *Made like a weather ſheepe.*} Statua veruecea, apud Plautum *in Capt. ſc.* 1.*a.* 5. pro ſeruo ſtupido, quíque quàm minimum differat à veruece. Vos inquit, introite: interibi ego ex hac ſtatua veruecea volo Erogitare, meo minore quid ſit factum filio. Quo tamen in loco quidam legunt Verberea ſtatua: nam veruecea Throchaici metri ratio non patitur: ſupereſt enim ſyllaba, niſi cea, per ſynæreſim contrahas.

‖Veruli, & Vetulum, *Verulo.* V. E. prouinciæ Romanæ.‖

Verulani, populi ſunt Italiæ, Tuſculanis & Veliternis vicini, vt ſcribit Plin. *lib.* 3. *cap.* 5.

Verùm, Coniunctio, Sed. {כי אם *chi im.* μηδὲ, ἀλλ' ὅμως, ἀλλὰ καὶ. GALL. *Mais toutesfois.* ITAL. *Ma, anzi pùi* GERM. Aber ſonder. HISP. *Mas, empero.* ANGL. *But, neuertheleſſe.*} Cicer *pro Murena*, Ea ſunt omnia non à natura, verum a magiſtro. Idem 5. *Philipp.* Expectabantur Calendæ Ianuariæ, fortaſſe non rectè: prætereita omittamus. Idem 3. *de Oratore*, Verum hoc' vt dixi nihil ad me. Ouid. 13. *Metam.*

——*Non tantùm mœnia Troiæ,*

Verùm etiam ſummas arces intrare.

¶ Verum profecto, pro nihilominus tantum. Plaut *prolog. Amph.* ¶ Verum hercle verò, cum vere recogito, &c. Pro verumenimuerò. Idem *Curc. ſc.* 1.*a.* 3. ¶ Verùm enim, ſed enim, etenim. ἀλλὰ γάρ. Terent. *in Adelph.* Verùm enim, quando promerui, fiat. ¶ Verùm enimuero, ſed tamen. {אך *ach.* ἀλλ' ὅμως.} Cic. *in Frumentaria*, Verum enimuero duodenos ſeſtertios exegiſti. ¶ Verumtamen, ſed tamen, attamen. {אך *ach.* ἀλλ' ὅμως.} Idem *de Orat.* Leue eſt: veruntamen non inutile. Idem *lib.* 1. *Epiſt.* Difficile eſt, veruntamen ipſe me confirmo.

Vērŭs, a, um, adiectiuum, Sincerus, ſolidus, expreſſus. {נאמן *neemán.* ἀληθής, γνήσιος. GALL. *Vray.* ITAL. *Vero* GERM. Warhafftig HISP. *Coſa verdadera ò juſta.* ANG. *True.*} à Ve particula, vt nonnulli putant, quæ vehementiam ſignificat & Res: quaſi non verborum inanis ſonitus, ſed ſolida res. Terent. *in Andr.* Actum eſt, ſi quidem hæc vera prædicat. Cic. *Acad.* Quæ iſta regula eſt veri & falſi, ſi notionem & veri & falſi, propterea quòd ea non poſſunt internoſci, nullam habemus? Nam ſi habemus intereſſe, oportet vt inter rectum & prauum, ſic inter verum & falſum Si nihil intereſt, nulla regula eſt, nec poteſt is, cui eſt viſio, veri falſique communis vllum habere iudicium, aut vllam omnino veritatis notam. Ouid. 13. *Metam.*

Vtinam aut verus furor ille, aut creditus eſſet.

Plaut. *Moſtell. ſc.* 3.*a.* 1. Ego verum amo, verum volo mihi dici: mendacem odi. *Ibid. ſc.* 1.*a.* 2. Occidi, ſi tu vera memoras Idem *Capt. ſc.* 4.*a.* 3. Philocrates falſe, faciam vt verus reperiare Tyndarus Idem *Aſin. ſc* 3. *a.* 1. Vera dico, ad ſuum quæſtum quenque oportet callidum eſſe. ¶ Vltra verum, (i. iuſtam & modum.) Quintil. Plaut. *Men. ſc.* 7.*a.* 5. Liberem ego te? Verum, (i. æquum,) &c. Gell. *c.* 16 *lib.* 3. Pro vero recepta opinio. Ouid 5. *Triſt. Eleg.* 7.

Nec procul à vero eſt, quod vel pulſarit amicum.

hoc eſt, veriſimile eſt Simile vero. Cic. *ad Celſum lib.* 12. Id autem eò faciliùs credebatur, quia ſimile vero videbatur. Verius vero. Martial. *lib.* 8.

Vero verius ergo quid ſit, audi,

Verum Gallice non libenter audis.

Similitudo veri. Cic. *de Vniuerſ.* Benè agi putat, ſi ſimilitudinem veri conſequatur ¶ Verum mordax id eſt, veritas libera, male ſibi conſciorum aures offendens. Perſius *Satyr* 1.

Sed quid opus teneras mordaci radere vero Auriculas?

¶ Aliquando Verum accipitur pro bono, æquo & iuſto. {צדיק *tſaddik.* δίκαιος, ἐπιεικής.} Horat. *lib* 1. *Epiſt* Metiri ſe quenque ſuo modulo ac pede, verum eſt. Cicer. 3. *Tuſc.* Si maximè verum ſit, ad corpus omnia referre ſapientem. Idem *pro Muren* Cato negat verum eſſe, beneuolentiam allici cibo. ¶ Aliquando ſumitur pro veridico, ſicut econtrario Falſum pro fallace. ἀψευδής. Terent. *in Andr.* Sum verus ¶ Verus color, id eſt, natiuus, non adulteratus. ἀληθινός. Idem *Eunuch.* Color verus,

verus, corpus ſolidum. ¶ Verus labor dicitur quem quis per ſe ipſum ſuſcepit, non qui ex aliorum virtute Imperatoribus adſcribi conſueuit. Virg. 12. *Æneid.*

Diſce puer virtutem ex me, verúmque laborem,
Fortunam ex alijs.

¶ Verior, Veriſſimus. Plin. *lib.* 12. *cap.* 13. Quod verius coſto, vicinus eſſe debet. Cicer. *Academ.* Sed mehercule, vt quidem nunc ſe cauſa habet, etiam ſi heſterno ſermone labefacta eſt, mihi tamen videtur eſſe veriſſima.

Vērē, aduerb. {באמת *beeméth.* ἀληθῶς, ὄντως. GALL. *Vrayement.* ITAL. *Veramente, ſenſa fintione.* GERM. Warlich/warhafftiglich. HISP. *Con verdad.* ANGL. *Truelye, in deed.*} Terent. *in Heaut.* Hoc ibi fit, vbi non verè viuitur. Cic. *pro Roſc. Amer.* Vere nihil potes dicere, finge aliquid ſaltem commode. Idem 1. *Officiorum*, Honeſtum quod propriè veréque dicitur, id ſapientibus eſt ſolis. Idem 4. *Verr.* Laudarem illam ciuitatem, id quod veriſſimè poſſem. Idem *ad Attic. lib.* 5. Non ὑποκρινόμενος, ſed veriſſimè loquor. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Aliis dicunt contumeliam, & ipſi ſat habent, quod poſſit ipſis verè dici. Suet. *in Galba cap.* 12. Veréne, an falsò, &c.

Vērō, aduerb. pro verè. ἀληθῶς. Gell. *lib.* 6. *c.* 8. Veróne an falsò, incertum.

Vērāx, is, qui vera loqui ſolet, & mentiri non conſueuit. {נאמן *neemán.* ἀληθής. GALL. *Veritable, non feint.* ITAL. *Verace.* GERM. Warhafftig. HISP. *Muy verdadero.* ANGL. *True, that vſeth and ſayed the truth.*} Cic. 1. *de Diuin.* Multis ſeculis verax fuit ad oraculum. *Ibid.* Tum ei viſa quietis occurrent tranquilla atque veracia. *Ibid.* Herodotum cur veraciorem dicam Ennio? Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 5. Si eris verax, tuas res feceris meliuſculas.

Vērācĭtās, atis, Perpetua verum dicendi conſuetudo. {אמת *eméth* אמן *emún* אמונה *emunah* קשט *ko'ſhet* vel *koſcht.*}

Vērĭdĭcŭs, a, um, qui vera dicit, & ponitur pro vero etiam & minimè fallaci. {נאמן *neemán.* ἀληθινός, ἀψευδής. GALL. *Qui dit verité, veritable.* ITAL. *Veredico, che dice il vero.* GERM. Warhafftig/warſagend. HISP. *El que dize verdad.* ANGL. *That ſpeakes the truth.*} Cic. *pro Flacco*, Veridicas adiungis cauſas inimicitiarum. Mart. *lib.* 5.

Seu tua veridicas diſcunt reſponſa ſorores,
Plana ſuburbani quà cubat vnda freti.

Lucret.

Omnia veridico qui quondam ex ore profudit.

[VERILOQVVS, verum loquens. Inde]

Vērĭlŏquĭum, ij, Origo nominis, quam Græci vocant ἐτυμολογίαν. Cic. *in Topic.* Multa enim ex notione ſumuntur: ea eſt autem quum ex vi nominis argumentum elicitur, quam Græci ἐτυμολογίαν vocant, id eſt, verbum ex verbo veriloquium.

Vērĭmōnĭă, æ, Veritas, antiquum. {אמת *eméth* אמן *emún* אמונה *emunáh* קשט *kóſhet* (vel) *koſcht.* ἀλήθεια. ANGL. *Trewth.*} Plaut. *Truc.* —planius qui antehac amator ſummus Habitus eſt, iſtunc ad amicam verius verimonia referre.

VĒRĪSĬMĬLĬS, e, Probabile, credibile: quod licèt non ſit verum, veri tamen ſimilitudinem habet. {πιθανός, εἰκός. GALL. *Vray-ſemblable, probable.* ITAL. *Veriſimile, che s'aſſomiglia al vero.* GERM. Der warheit gleich/gleichförmig. HISP. *Semejante à la verdad.* ANGL. *Lyk to be true.*} Cic. *pro Roſc. Amer.* Etiam tum quum veriſimile erit aliquem commiſiſſe, in ſuſpicione latratote. Col. *lib.* 3. *c.* 9. Id autem quum ſit veriſimile, tum etiam verum eſſe nos docuit experimentum. Plin. *lib.* 5. *c.* 22. Quod eſt veriſimilius quàm quia cadendo tripudium, ſonúmque faciant. Cic. 1. *de Inuent.* Veriſimillimam mihi videtur, quodam tempore neque in publicis rebus infantes, neque inſipientes homines ſolitos eſſe verſari. Sen. *c.* 14. *de tranq.* Veriſimile non eſt quàm in tranquillo fuerit. Plaut. *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Abi, non veriſimile dicis, neque vidiſti.

[Veriſimilitudo, probabilitas. Apul.]

Vērĭsĭmĭlĭtĕr, aduerb. Probabiliter. {πιθανῶς. GALL. *Vray ſemblablement.* ITAL. *Veriſimilmente, aſſomigliando al vero.* GERM. Mit einem ſchein der warheit. HISP. *Semejantemente, ò ſemejante à la verdad.* ANGL. *As it were true, proueably.*} vnde Veriſimiliter mentiens dicitur, qui falſum perinde quaſi verum ſit, narrat. ¶ Apul. *in Apolog.* Tam rudes nos eſſe omnium literarum, omnium denique vulgi fabularum, vt ne fingere quidem poſſitis iſta veriſimiliter.

Vērĭtās, atis, Vera ratio, res vera, verum. {אמת *eméth* אמן *emún* אמונה *emunáh* קשט *kóſchet* (vel) *koſcht.* ἀλήθεια. GALL. *Verité.* ITAL. *Verità.* GERM. Warheit. HISP. *Verdad.* ANGL. *The trewth.*} Cicer. *de Inuentione*, Veritas eſt per quam immutata ea quæ ſunt, aut ante fuerunt, aut futura ſunt, dicuntur. Idem *pro Cælio*, O magna vis veritatis, quæ contra hominum ingenia, calliditatem, ſolertiam, contráque fictas omnium inſidias facilè ſe per ſeipſam defendat. Quintil. *lib.* 6. *cap.* 1. Non admittit hoc idem veritas fori. Tacit. *lib.* 4. Nec occultum eſt quando ex veritate, quando adumbrata lætitia facta Imperatorum celebrentur. Gell. *c.* 11. *lib.* 12. Veritas Temporis filia. Quint. Veritatem auferre iudici. Idem Quintil. Ad veritatem accedere. GALL. *Au naturel.* ¶ Plurali numero etiam dicitur *Veritates.* Gell. *lib.* 18. *c.* 7. Veritates plerunque fortiter dicere.

Vērĭuērbĭum, Verus ſermo. {אמת *eméth* אמן *emún* אמונה *emunáh* קשט *kóſchet* (vel) *koſcht.* ἀληθολογία. GALL. *Parole vraye.* ITAL. *Parola vera.* GERM. Ein wares wort/ein warhafftige red. HISP. *Palabra verdadera.* ANGL. *True ſpeach.*} Plaut. *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Tu repertus Philocratem qui ſuperes veriuerbio.

Vēro, as, Verum dico. {ἀληθεύω. GALL. *Dire vray.* ITAL. *Dire il vero.* GERM. Die warheit ſagen. HISP. *Dezir ò repreſentar verdad.* ANGL. *To ſay the truth.*} Gell. *lib.* 18. *c.* 2. ex Ennij 13. *Annal.* Satin' vates verant ætate in agunda. ¶ Eſt & verare, verè repræſentare. Sidonius, Quoties verba Graia carmine verat. Hodie tamen in neutra ſignificatione eſt vſitatum.

VĒSĀNVS, a, um, Vecors, crudelis, furioſus. {נבער *nibhár* חליל *helél* נבל *nabál* משגע *meſchughghah.* παράφρων, μανιώδης, ἄγριος. GALL. *Inſenſé, hors du ſens.* ITAL. *Pazzo, furioſo, bizzarro, beſtiale.* GERM. Vbel bey ſinnen/vnſinnig/wütig. HISP. *Loco, bovo quaſi ſin ſanidad.* ANGL. *Mad, wood.*} Vide Gell. *c.* 12. *lib.* 5. *&c.* Liuius *lib.* 7. *ab Vrb.* Veſani vultus & furentia ora. Cic. *pro domo ſua*, Hæc furioſa vis veſani Tribuni plebis.

Ibid. Ac primùm illud à te homine veſano & furioſo requiro; quæ te tanta pœna, &c. Virg. *de Ludo*,

Sperne lucrum, vexat mentes veſana libido.

Idem 6. *Æneid.*

Suadet enim veſana fames.

Catul. *Epigram* 95.

Quum veſana meas torreret flamma medullas.

Vēsānĭă, æ, Vecordia. {הוללות *holelúth* הוללות *holelúth* שגעון *ſchigghgaón.* παραφροσύνη, μανία. GALL. *Faute de bon ſens, quand on eſt hors du ſens.* ITAL. *Mancamento di buon ſenno.* GERM. Vnſinnigkeit/ſinnloſe mangel an gutem verſtand. HISP. *Locura.* ANGL. *Madneſſe, woodneſſe.*} Plin. *lib.* 35. *c.* 11. Simulata veſania bouem cum equo iungens.

Vēsānĭo, is, Inſanio, amens ſum. {נבער *nibhár* השתגע *hiſchtagghgheáh.* παραφρονέω, μαίνομαι. GALL. *Eſtre inſenſé.* ITAL. *Impazzire.* GERM. Vnſinnig oder ſinnloß ſein. HISP. *Enloquecerſe.* ANGL. *To be out of the mynd or maded.*} Nonnunquam etiam ſæuio, ferocio. ἀγριαίνω, ἀγριοῦμαι. Catull. ad mare tranſtulit tempeſtate commotum, Deprenſa (inquit) nauis in mari veſaniente vento.

[Veſcæ, tedulæ, oues cibum reſpuentes. Varr.]

Veſci Plinio, Οὔεσκις Ptolemæo, oppidum mediterraneum Turdulorum, in Hiſpania Bætica, alio nomine Fauentia. Vide Plin. *lib.* 3. *c.* 1. & Ptolem. *lib.* 2. *cap.* 4.

VĔSCŎR, Cibo vtor, paſcor. {אכל *acbál* לחם *lachám.* σιτέομαι, ἐσθίω. GALL. *Manger.* ITAL. *Mangiare, vſar cibo.* GERM. Eſſen. HISP. *Comer.* ANGL. *To eate or chew meate.*} De huius verbi notione vide Gell. *c.* 5. *lib.* 16. Cic. 2. *de nat. deor.* Dij nec eſcis nec potionibus veſcuntur. Idem *in Oratore*, Quæ eſt autem in hominibus tanta peruerſitas, vt inuentis frugibus, glande veſcantur? Virg. 8. *Æneid.*

Veſcitur Æneas ſimul & Troiana iuuentus
Perpetui tergo bouis.

Inuenitur etiam conſtructum cum accuſatiuo. Plin. *lib.* 10. *c.* 48. Aues nonnullæ veſcuntur ea, quæ rapuere pedibus. ¶ Veſci aura ætherea, id eſt, vita frui, viuere. Nam quemadmodum partes ſolidæ animalis cibo & potu, ita ſpiritus aëre aluntur. Virg. 1. *Æneid.*

Quod ſi fata virum ſeruant, ſi veſcitur aura Aetherea.

¶ Ponitur quandoque pro video. Accius *in Athamante*, apud Nonium, Prius quàm infans eſſes, cui oculi veſcuntur. Veſci ex manu hominis, eſt ex manu hominis eſcam capere. Plin. *lib.* 9. *c.* 7. Simili modo ex hominum manibus veſcens, ferénſque ſe tractandum. Cornutus paſſiuè vtitur *in Perſ. Sat.* 2. Pulpa dicta, inquit, quòd cum pulte miſta olim veſcebatur. ¶ Veſcendo eſſe, pro Bonum eſſe quod comedatur, aptum eſui. Plin. *lib.* 15. *c.* 18. Alexandrinæ ficus vix ſunt veſcendo. Sic enim legendum iuxta Hermolaum. Idem *lib.* 21. *c.* 16. Radix eius veſcendo eſt decocta. Sus ad veſcendum hominibus apta. Cic. 2. *de nat. deor.*

Vēſcŭs, a, um, Eſui aptus: dicitur & Væſcus, a, um, per æ diphthongum, de quo paulò pòſt. à Ve, augmentatiua particula, & nomine eſca. {ἐδώδιμος, τρόφιμος. GALL. *Bon à manger, qui raſſaſie.* ITAL. *Buon da mangiare.* GERM. Keſtig/gut zu eſſen. HISP. *Coſa que ſe come ò puede comer.* ANGL. *All thing that may be eaten or is good to be eaten.*} Vnde Lucret. *lib.* 5. Salem veſcum dixit. Item Virg. 4. *Georg.* Veſcum papauer, quod videlicet in cibis adhibeatur: & Veſcas ſalicum frondes, quoniam eſcis iumentorum ſunt accommodatæ. ¶ Rurſus væſcum ita enim ſcribendum per æ diphthongum, non vt vulgò Veſcum, autor eſt Gell. *c.* 12. *lib.* 5. ponitur pro paruo & minuto. Vnde & apud Marſos lingua vernacula quum dicunt, *malnam vaſcam*, intelligunt de ea quam paruam dicunt. Ouid. *lib.* 2. *Faſt.*

Nunc vocor ad nomen vegrandia farra coloni,
Quæ malè creuerunt, paruaque vaſca vocant.

Plin. *lib.* 7. *cap.* 10. Corpore væſcos eſſe, ſed eximiis viribus. Et in hac ſignificatione Væ, στερητικὸν μόριον eſt, hoc eſt, priuatiua particula. Habet enim Væ, in compoſitione (vt *lib.* 5. *cap.* 12. docet Gellius) duplicem ſignificationem. Nam & augendæ rei, & minuendæ valet, propter quod accidit, vt quædam vocabula, quibus particula iſta præponitur, ambigua ſint, & vtroque verſum dicantur: væſcum, væhemens, & vægrandes de quibus alio in loco vberiore tractatu facto admonuimus. Veſanos autem & vecordes ex vna tantùm parte dici, quæ priuatiua eſt, quam Græci στερητικὴν μορίου dicunt, &c. Hæc vſque retuli fideliter verba Gellij, quorum loco alia quædam in præcedentibus editionibus Calepini addita ſunt, ſed fruſtra. Alibi tamen idem Gell. ſcribit veſcum & vehemens per ſimplex e, docétque alterum ex Ve & eſca copulatum eſſe: alterum à mentis vi atque impetu dictum. Vide ipſum antedicto *c.* 12. *lib.* 5. vbi per æ, & *c.* 5. *lib.* 16. vbi per e ſimplex eadem dicta nomina ſcribuntur.

Vēſcŭli, Homines graciles dicuntur, teſte Feſto, & malè curati. {λιμβοί, ἰσχνοί, κακοτρεφεῖς. GALL. *Maigres, mal traittez.* ITAL. *Magri, mala nodriti.* GERM. Rane oder magere leüt/denen man vbel hat thut lege. HISP. *Magros, mal criados.* ANGL. *Leane and thinne folkes.*} Veteres enim rebus exiguis Ve particulam præponere ſolent, vt latiùs eſt videre in dictione *Veſcus.*

Vĕſĕuus, qui & Veſuuius, vulgo *Monte di Somma.* {GERM. Ein berg nit fern von Neaples ſo ſtäts von feüriger materi dempfft.} Mons eſt Campaniæ, Nolæ vicinus, agros habens miræ fertilitatis, præterquam in ſolo cacumine, vbi planitiem habet magnam, fructum omnino nullum ferentem, terræ cineruleutæ facie, rupibúſque exeſis, non indubitatè, veteris incendij indicia oſtendentem. Conſtat enim ſæpiùs arſiſſe, nunquam tamen vehementius, quàm imperante Tito, quo tempore erumpens ex eo ignis, & vicinas regiones latiſſimè populatus eſt: & Plinium Naturalis hiſtoriæ ſcriptorem, qui cognoſcendi cupiditate eò ſe contulerat, fumo flammiſque enecauit: qua de re vide Epiſtolam Plinij iunioris ad Cornel. Tacit. quæ Naturali Hiſtoriæ hodie eſt præfixa. Montis huius meminit Virg. *lib.* 7.

——— & vicina Veſeuo Ora iugo.

Fallitur autem Seruius qui Veſeuum diuerſum eſſe putat à Veſuuio, atque illum quidem in Liguria, hunc in Campania ſitum eſſe. Conſtat enim celeberrimorum ſcriptorum teſtimoniis, Liguſticum illum montem, Veſulum, non Veſeuum eſſe appellatum: de quo profectò non ſenſit Virgilius, qui non Liguriæ ſed Campaniæ populos, qui Turno ad-

uerſus Æneam ſuppetias tulerant, ſuſceperat enumerandos. Quid enim imperitius à Poeta dici potuiſſet, quam ſi Clanio fluuio, Acerris, Capuæ, reliquíſque Campaniæ locis repentè Liguriæ montem miſcuiſſet?

Vēſīcă, æ, Vrinæ receptaculum. {מרודה *murodh*. κύστις, φῦσα. GALL. *Veſſie*. ITAL. *Veſcica*. GERM. Die bloſen/oder harnblater. HISP. *Vexiga*. ANGL. *The bladder*.} Cicer. 2. *de fin*. Tanti autem morbi aderant veſicæ & torminum, vt nihil ad eorum magnitudinem poſſet accedere. Ouid. 5. *Metam*.

Extentum tumeſcit humum, ceu ſpiritus oris
Tendere veſicam ſolet.

Plin. *lib*. 11. *c*. 37. Veſica membrana conſtat, quæ vulnerata cicatrice non ſolideſcit. Horat. 1. *Serm. Sat*. 8.

Et diſploſa ſonat quantum veſica pepedit.

Caper *Venſica* ſcribendum affirmat, eo quod à vento deduci exiſtimet.

Vēſīcŭlă, æ, diminutiuum. {κυστίδιον, κύστις, κύστιγξ, φυσαλίς. GALL. *Petite veſſie*. ITAL. *Picciola veſcica*. GERM. Ein bläſlin. HISP. *Pequeña vexiga*. ANGL. *A litle bladder*.} vt, Veſicula fellis, κύστις χοληδόχος, quæ in caua iecoris parte ſita, bilem excipit, propriόque meatu in ecphyſin emittit: qua de re vide Galen. *lib*. 4. *& 5. de vſu partium*. Veſiculæ item in herbis quibuſdam dicuntur folliculi quibus ſemen includitur. Cicer. 2. *de diuin*. Et pulegium aridum floreſcere brumali ipſo die, & inflatas rumpi veſiculas, & ſemina malorum, quæ in his media incluſa ſunt, in contrarias partes ſe vertere.

Vēſīcārĭă, ſecunda ſolani ſpecies, quam peculiari nomine Halicacabum vocant, frutex verius, quàm herba, veſicas habens humanis non diſſimiles, & in iis grana, vbi maturuerint rubentia. φύσαλις, ἁλικάκαβος, φυσαλίς, Officinæ vocant *Alcaquangi*. Veſicaria autem dicta eſt ſiue à folliculis humanis veſicis ſimillimis: ſiue ab effectu, quòd veſicæ calculis medeatur, vt placet Plin. *lib*. 21. *c*. 31.

‖Veſidia, deſidia. Ergo *veſes* eſſet, qui malè ſedet, nulla re honeſta occupatus. al. *reſidia* legitur.‖

Vēſpă, æ, Inſectum volucre, api ſimile: ita dictum quòd veſperi muſcas venetur in cibum. {σφήξ. GALL. *Mouche gueſpe ou bourdon*. ITAL. *Veſpa*. GERM. Ein weſpe. HISP. *Abiſpa*. ANGL. *A waſpe*.} Vide Plinium de hac abundè tractantem *lib*. 11. *c*. 27.

Veſpaſianus, prænomine Flauius, decimus Romanorum Imperator, multis inſignis virtutibus, ſed quas omnes vno auaritiæ crimine fœdarit. ¶ Titus Veſpaſianus, Flauij filius, & in imperio ſucceſſor fuit, omnibus omnium ordinum hominibus adeò charus, vt Amor mundi, & Deliciæ generis humani cognominaretur. Vtriuſque vitam vide latiùs apud Tranquillum.

Vēſpĕr, ĕris, vel Veſperus, i, maſc. gen. Vna errantium ſtellarum, quæ & Venus & Lucifer. Nam eadem ſtella quū antegreditur ſolem manè orientem, Lucifer: quum ſubſequitur occidentem, Veſper dicitur, medium inter Solis, & Mercurij ſphæras ſitum obtinens: ita dicta quòd Sole iam occiduo, prima omnium ex ſtellis lucere veſperi conſpicitur. {ἕσπερος. GALL. *L'eſtoile du iour & du ſoir*. ITAL. *Vna ſtella coſi detta*. GERM. Der abendſtern. HISP. *Luzero de la tarde*. ANG. *The day and euening ſtarre*.} Plin. *lib*. 2. *c*. 9. Infra Solem ambit ingens ſidus appellatum Veneris, alterno meatu vagum, ipsíſque cognominibus æmulum Solis & Lunæ. Præueniens quippe & ante matutinum exoriens, Luciferi nomen accipit, vt Sol alter, diem maturans. Contrà ab Occaſu refulgens nominatur Veſper, vt protogans lucem, vicémque Lunæ reddens. Eadem & Veſperugo dicitur, & Græco nomine Heſperus. Plaut. *Amph*. Neque Veſperugo, neque Vergiliæ occidunt. Virg. 10. *Eclog*.

Ite domum ſaturæ, venit Heſperus, ite capellæ.

¶ Sæpiſſimè tamen Veſper, & Veſperus accipiuntur pro extrema diei parte, qua ſtella hæc incipit apparere, quam & Græci ἑσπέραν vocant. {ערב *Hereb*. GALL. *Le ſoir*. ITAL. *Veſpero, ſera*. GERM. Der abend. HISP. *La tarde*. ANGL. *The euen, or euening*.} Statius *lib*. 10. *Thebaid*.

——ſed Veſper opacus
Lunares iam ducit equos.

Cæſar 2. *bell. ciuil*. Magiſtris imperat nauium vt primo veſpere omnes ſcaphas ad litus appulſas habeant. Cic. *ad Attic lib*. 12. Quumque manè me in ſyluam abſtruſi denſam & aſperam, non exeo inde ante veſperum. Virg. 3. *Georg*.

Solis ad occaſum quum frigidus aëra veſper
Temperat, & ſaltus reficit iam roſcida Luna.

Plaut. *Pſeud. ſc*. 5. *a*. 1. Hodie vtrunque effectum reddam ad veſperum. Idem *Amphitr*. A manè ad veſperum pugnata pugna. Et *Mil. ſc*. 6. *a*. 2. Supplicium à manè ad veſperum. Idem *Aſin. ſc*. 3. *a*. 3. Hodie nunquam ad veſperum viuam. ¶ In eadem ſignificatione legitur & veſpera, æ, fœmin. gen. Cæſ. *lib*. 1. *de bell. ciu*. Prima veſpera. Plaut. *in Curcul. ſc*. 1. *a*. 1. Si media nox eſt, ſiue eſt prima veſpera. Neſcis quid ſerus veſper vehat. Ex Menippeis Varronis Satyris citatur hic titulus, tum ab Aulo Gellio, tum à Macrobio: neque dubitandum quin prouerbialis ſit, ſicuti ſunt & alij pleríque. Quo ſalubriter admonemur, ne præſentium ſucceſſuum proſperitate ſublati, futuri curam abiiciamus: neque vlla de re ſecuri ſimus, priuſquam exitum viderimus. Idem hodie quoque vulgò dicunt, diem nondum ad veſperam decurriſſe, quum ſignificant diuerſum exitum poſſe accidere. Apparet Maronem ad parœmiam alluſiſſe, quum ait *lib*. 1. *Georg*. Denique quid ſerus veſper vehat: agens de prognoſticis occaſus. Liu. *lib*. 5. *decad*. 5. In ſecundis rebus nihil in quenquam ſuperbè ac violenter conſulere decet, nec præſenti credere fortunæ, quum quid veſper ferat, incertum ſit. Hæc Eraſmus *in Chiliad*. ¶ Sunt qui dicant Veſper etiam fœminini gen. reperiri (ſed quam benè, ipſi viderint) adducentes teſtimonium ex *lib*. 1. *Georg*. Virg.

Illic ſera rubens accendit lumina veſper.

Vbi volunt adiectiuum ſera cohærere cum vocabulo veſper: quod certè non eſt veriſimile, præſertim quum veſper aliud adiunctum habeat adiectiuum rubens. Eſt itaque procul dubio ſera adiectiuum coniungendum cum ſubſtantiuo lumina: vt hic ſit ſenſus, Illic rubens veſper accendit ſera lumina. ¶ Inuenitur etiam

Veſper, a, um. Vnde quum Veſperum dicimus neutro genere, intelligimus tempus. Plin. *lib*. 18. His horæ rigandi matutina atque veſpera. Idem, Matutinum tempus atque veſperum.

‖Veſperæ duæ. Agnus paſchalis inter duas veſperas erat immolandus.‖

Veſperi, aduerb. Tempore veſpertino. {בערב *baherebh*. ἑσπέρας. GALL. *Au ſoir, ſur le veſpre*. ITAL. *Su' il veſpero*. GERM. Zu abend. HISP. *Tarde, tiempo del dia*. ANGL. *At euen, or in the euening*.} Cicer. *ad Marc. lib*. 1. *Epiſt*. Nam quum in Tuſculanum veſperi veniſſem. Plaut. *Milit. ſc*. 5. *a*. 2. Athenis adueni veſperi. ¶ Pro eodem legimus & *veſpere*. Cic. *ad Attic. lib*. 11. Cephalio mihi à te literas reddidit ad octauum Idus Martij veſpere.

Veſperna, cœna: paſtus ad veſperæ tempus: prandium & omnino cibus, diarium, apud μονοσιτοῦντας, id eſt, qui ſemel tantum de die edebant.

‖Veſpertinalis, e: vt, Veſpertinalis pſalmodia, horá lucernariá cantata. Flodoard.‖

Vēſpĕrtīnŭs, a, um, aliud adiectiuum, vt Tempus veſpertinum. {ἑσπερινός. GALL. *De ſoir*. ITAL. *Di ſera*. GERM. Deß abends. HISP. *Coſa pertenesciente à la tarde*. ANGL. *Of the euening*.} Cicer. *de nat. deorum*, Tum veſpertinis temporibus deliteſcendo, tum matutinis rurſum ſe aperiendo. Veſpertinæ literæ, dicuntur quæ veſperi ſcriptæ, aut redditæ ſunt. Idem *ad Attic. lib*. 13. Antemeridianis tuis literis heri ſtatim reſcripſi, nunc reſpondebo veſpertinis. Horat. *in Epiſt*. 6.

Gnauus manè forum & veſpertinus pete tectum.

Idem *lib*. 2. *Serm. Sat*. 4.

Si veſpertinus ſubitò te oppreſſerit hoſpes.

Vēſpĕrārĕ, eſt veſperum fieri. {העריב *heherib*. ἑσπερίζειν, νυκτάζειν. GALL. *Venir ſur le veſpre, ſe faire tard*. ITAL. *Farſi ſera, annottarſi*. GERM. Abend werden. HISP. *Anochecer*. ANGL. *To waxe euening or late*.} Gell. *lib*. 17. *c*. 8. Taurus philoſophus accipiebat nos Athenis cœna plerunque ad id diei, vbi iam veſperauerat: id enim eſt tempus iſtic cœnandi frequens.

Vēſpĕrāſcĭt, Serum diei fit, in tertiis tantùm perſonis. {העריב *heherib*. ἑσπερίζει. GALL. *Venir ſur le veſpre, ou ſur le ſoir, aueſprir*. ITAL. *Farſi ſera*. GERM. Es wirt abend oder ſpat. HISP. *Hazerſe tarde, anochecer*. ANGL. *To waxe euening*.} Terent. *in Heaut*. Et veſpraſcit, & non nouerunt viam. ¶ Hinc Adueſpraſcit, & Inueſperaſcit. Liu. *lib*. 39. Iam inueſperaſcebat.

Vēſpĕrālĭs, e, {ὁ ἑσπέριος, ὁ ἑσπερινός. GALL. *Du veſpre, veſpertinal, occidental, du coſté où ſe couche le Soleil*. ITAL. *Di ſera, di veſpro*. GERM. Des abends. HISP. *Coſa de la tarde*. ANGL. *Of the euening, weſt where the ſunne goeth downe*.} Solin. *cap*. 14. Igitur Macedoniam præcingit Thracius limes, Meridiana Theſſaliæ Epirotæ tenent, à veſperali plaga Dardani ſunt & Illyrij, quà Septentrione tenditur, Pæonia ac Paphlagonia protegitur. Veſperalem plagam dixit pro Occidentali.

Veſperies, Hiſpaniæ citerioris oppidum, in tractu Vardalorum, vt ſcribit Plin. *lib*. 4. *c*. 20.

Vēſpĕrnă, Cœna apud veteres dicebatur: nam (vt Feſtus inquit) cœna vocabatur, quod nunc eſt prandium. {δεῖπνον. GALL. *Le repas qu'on prend au ſoir, le ſouper*. ITAL. *Cena*. GERM. Ein abendmal/nachtmal. HISP. *La cena*. ANGL. *The ſupper*.} Veſperna autem, quam nunc cœnam appellamus: quòd in conuiuium nonniſi aduentante nocte inibant priſci.

Vēſpĕrtīlĭo, nis, maſculini generis, incertæ naturæ eſt, eſt enim mediæ cuiuſdam inter auem & murem ſpeciei, vt mus alatus dici poſſit. {עטלף *Hatelleph*. νυκτερίς. GALL. *Chauueſouris*. ITAL. *Veſpertilione, nottola, grinapola, pipiſtrello*. GERM. Ein fläddermauß. HISP. *Murciegalo*. ANGL. *A batte or reremouſe*.} Volat enim pinnatis alis, ſed inter volucres non eſt habendus, quòd quatuor pedibus graditur, pullóſque parit, non oua, quos & lacte nutrit. Dictus veſpertilio, quòd veſpere ſe ad volatum proferat. Varro, Factus ſum veſpertilio, neque in muribus planè, neque in volucribus ſum. Vide Plin. *lib*. 10. *cap*. 61. ¶ Per tranſlationem etiam veſpertiliones dicuntur debitores qui ære alieno obruti, interdiu domi deliteſcunt metu creditorum, noctu tantùm prodeuntes. Vide Alciatum *in libris prioribus Parergôn*.

Vēſpĕrūgo, inis, Stella eſt eadem quæ & Veſper, & Heſperus, & Lucifer, & Venus dicitur. ἕσπερος. Plaut. *in Amph*. Neque veſperugo, neque Vergiliæ occidunt.

Veſpices, fruteta denſa, dicta à ſimilitudine veſtis. Paull. apud Feſt.

Veſpillo, nis, maſcul. gen. Vilis cadauerum funerator: ita dictus quòd veſpertino tempore mortuos efferre ſoleret, qui funebri pompa propter inopiam non poterant efferri. {νεκροφόρος. GALL. *Foſſoyeur, qui porte & met les corps en terre*. ITAL. *Sepelitore di morti*. GERM. Ein Todtengreber/ der die abgeſtorbenen zu abend auß den heuſeren tregt. HISP. *El que entierra muertos de noche*. ANGL. *A burier of the dead*.} Vnde & funera à funalibus dici autumat Donatus: quia noctu efferebantur ob ſacrorum celebrationem diurnam. Martial. *lib*. 1.

Qui fuerat medicus, nunc eſt veſpillo diaulus.

‖Veſprinium, *Veſprin*. V. E. Hungariæ, ſub A. Strigonienſi.‖

VĔSTĂ, Saturni filia ex Ope, quæ & pro terra quandoque ſumitur, eò quòd rebus omnibus terra veſtiatur, ſeu quia vi ſua ſtet, inde. Ouid. *lib*. 6. *Faſt*.

Stat vi terra ſua: vi ſtando Veſta vocatur.

Nec deſunt qui ἀπὸ τῆς ἑστίας nomen hoc deductum velint, aſpiratione in v conſonantem mutata: vt Venetus pro Henetus, Velia pro Helia. Cui ſententiæ ſubſcribit & Cicer. *lib*. 2. *de natur. deorum*, Veſtæ (inquit) nomen ſumptum eſt à Græcis. Ea eſt enim, quæ ab illis ἑστία dicitur, viſque eius ad aras & focos pertinet. ¶ Interdum ponitur pro igne. {אש *eſch*.} Ouid. 6. *Faſt*.

Nec tu aliud Veſtam, quàm viuam intellige flammam,
Nataque de flamma corpora nulla vides.

Iure igitur virgo eſt quæ ſemina nulla remittit. ¶ De Veſtæ igni, & quomodo extinctus rurſus accenditur. Plutarch. *in Numa*. Item, Veſta ignis & Terra: & eius templum rotundum. *Ibidem*. Et cur ignis colitur. Plutarch. *in Camill*. Veteres autem duas eſſe Veſtas affirmabant: Vnam, Saturni matrem: alteram, eius filiam, de qua Ouid. 6. *Faſtor*.

Ex Ope, Iunonem memorant, Cereremque creatas
Semine Saturni: tertia Veſta fuit.

Confundunt tamen has Poetæ, alteram pro altera ponentes. Id tamen obſeruandum eſt, quum Veſtam pro Terra accipiunt, de matre Saturni id

id eſſe intelligendum: quando verò virginem nominant, de filia eius eſſe intelligendum, quam ignem eſſe voluêre. Hanc vnam ex diis penatibus eſſe volunt, quos Æneas in Italiam aduexit. Virgil. *lib.* 2. *Æneid.*

Sic ait, & manibus vittas, Veſtámque potentem,
Æternúmque adytis effert penetralibus ignem.

Cui ſententiæ non obſcurè adſtipulatur & Liuius, quum Veſtæ ſacra vetuſtiſſima eſſe aſſerit, & ab Albanis accepta: à Numa autem Pompilio primùm Romæ inſtita, multiſque cæremoniis venerabiliora effecta. ¶ Primus enim ille ſacerdotes ei ſacrauit, ſtipendióque publico donauit, perpetuáque virginitate, aliiſque cæremoniis venerabiliores effecit. Harum potiſſima cura erat, vt ignem perpetuum conſeruarent: qui ſi fortè per negligentiam fuiſſet extinctus, nequaquam alio ex igni reparare fas erat, ſed accenſa per fomites ex ſole flamma purus & cæleſtis ignis eliciebatur. Portò virgo Veſtalis legebatur intra annum ſextum ſuæ ætatis, & decimum & triginta annos oportebat eam manere virginem, poſtea nubere licebat. Quod ſi interim forte ſtuprum commiſiſſet, viua defodiebatur. Plutarchus *in Numa.* & Ouidius 6. *Faſtor.*

¶Veſta antiquior, Saturni mater, terræ præſes.
Veſta iunior, Saturni filia, præſes ignis: quæ prima extruere docuit.
Veſtalis, e, ad Veſtam pertinens.¶
Vĕſtālēs virgines, quæ Veſtæ ſacris, perpetuíque ignis cuſtodiæ erant dicatæ, à Numa Pompilio primum inſtitutæ, vt eſt autor Liu. *lib.* 1. *ab Vrb. condit.* Cic. 2. *de Leg.* Virgines Veſtales in vrbe cuſtodiunto ignem foci publici ſempiternum. Hinc illa Veſtalium periphraſis apud Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Quæ caſtos perpetua ſeruant virginitate focos.

¶ Veſtalium ſortitio. Sueton. *in Auguſt. cap.* 31. ¶ Veſtalis virgo, aſcenſo curru fratris iniuſſu populi triumphantis, effecit ne Tribuni triumphantem fratrem impedirent. Idem *in Tiber. cap.* 2. Veſtales non ſex tandem fuerunt & earum primarum nomina: & earum priuilegia. Plutarch *in Num.* ¶ Veſtales ante ſacra diſcunt, deinde docent. Senec. *cap.* 29. *de Vita beata.* ¶ Veſtalis maxima quid agat Palilibus, vide apud Ouid. 4. *Faſt.*

Vĕſtĕr, a, um, quod ad vos attinet. {ὑμέτερος. Gall. *Voſtre.* Ital. *Voſtra.* Germ. Ewer. Hisp. *Coſa vueſtra.* Angl. *Perteaning to yowe.*} Virg. 3. *Eclog.*

Pierides vitulam lectori paſcite veſtro.

Ouid. 13. *Metam.*

——Crimen defendite veſtrum.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. Veſtrum erit flagitium, pedes, ſi cecidero. Ouid. 4. *Faſt.*

Veſtrum eſt dare, vincere noſtrum eſt.

Genitiuus pluralis eſt veſtrorum, & ſyncope veſtrûm. Plaut. *Aulul. ſc.* 1. *a.* 2. Vter veſtrorum eſt celerior. Idem *Menæch. ſc. vlt. a.* 5. Veſtrûm patri filij quot eratis. ¶ Veſtri curam habeo, an veſtrûm & veſtrorum, adi Gellium *cap.* 5. *lib.* 20. Vide & ſuprà, Noſtrum pro Noſtri. Liu. *lib.* 10 *bell. Punic. ſub fin.* Veſtro odio, pro veſtrûm, vel veſtri, videtur dixiſſe, &c.

Vĕſtrās, atis, quod ex veſtra regione eſt, aut patria. {ὑμεδαπός. Gall. *De voſtre pays, le voſtre lignage ou ſecte.* Ital. *Di veſtro paeſe, lignaggio ò ſetta* Germ. Der eweren einer. Hisp. *De vueſtra parte ò vando.* Angl. *One of yowre cuntrie.*}

Vĕſtiārium, Veſtiarius, vide *Veſtis.*

Vĕſtĭbŭlvm, i, locus erat ante ædium ianuam, inter ædes ipſas, & viam relictus, eum in vſum, vt qui ædium dominum ſalutatum veniſſent, neque in via ſtarent, neque in ipſis eſſent ædibus. {אולם *vlám.* πρόθυρον, προπύλαιον. Gall. *L'entrée d'une maiſon.* Ital. *Entrata della caſa.* Germ. Ein vorſchopff oder vorhoff. Hisp. *El portal fuera de caſa.* Angl. *A portche before a dore, an entrie.*} Plaut. in *Moſtell.* Viden' veſtibulum ante ædeis hoc, & ambulacrum cuiuſmodi ſit? Senec. *cap.* 10. *de conſolat. ad Mart.* Atria ampla, & veſtibula referta clientûm turba. Dicta ſunt autem Veſtibula à Ve, & ſtando, quòd multum in iis ſtaretur. Ve enim, ſiue Væ particula augendæ rei valet, vt docet Gell *cap.* 12. *lib* 5. Nam qui domos amplas antiquitus faciebant, locum ante ianuam relinquebant, qui inter fores domus, & viam medius eſſet, in eo loco qui dominum eius domus ſalutatum venerant, priuſquam admitterentur, conſiſtebant. A qua ſtatione, & quaſi conſtabulatione Veſtibula appellata ſunt ſpatia, in quibus multùm ſtaretur ab aduenientibus, prius quam intromitterentur in domum. Alij veſtibulum à Ve priuatiuo deduci volunt, referentes non ad eos qui adueniunt, ſed ad eos, qui in domo commanent, quoniam illic nunquam conſiſtant, ſed ſolùm tranſitus cauſa ad hunc locum veniant exeundo, ſeu redeundo: vt ſit veſtibulum, non ſtabulum: ſicut Veſanus, non ſanus. ¶ Poteſt etiam dici veſtibulum prima pars ianuæ, quòd ianuam veſtiat: vel, vt Ouidius ait, à Veſta, quòd ea potiſſimùm pars in ædificio ſit Veſtæ conſecrata: ſicut culina diis penatibus: & maceries, quæ ambit domum, Herceo Ioui, ſingula enim domus ſacrata ſunt diis. Ex hac opinione nata fuit olim conſuetudo, vt nouam nuptam mariti domum ingredientem nefas putaretur limen pedibus contingere. Idem *lib.* 6. *Faſtor.*

Hinc quoque Veſtibulum dici reor, vnde precamur,
Quam famur Veſtam, quæ loca prima tenet.

Vide Gell *lib.* 16. *c.* 5. ¶ Veſtibulum Siciliæ pro ingreſſu. Cicer. 7. *Verr.* Monimentum ſceleris audaciæque ſuæ voluit eſſe in conſpectu Italiæ, veſtibulo Siciliæ prætereuectione omnium, qui vltro citróque nauigarent. ¶ Veſtibulum & aditus ad rem aliquam Idem *in Orat.* Veſtibula nimirum honeſta, aditúſque ad cauſam faciet illuſtres. Quint. *lib* 1 *c.* 5. Ex quibus ſiquis erit planè impolitus, & veſtibulum modò artis huius ingreſſus, &c.

Vĕſticeps, Pubes, quemadmodum qui pubes non eſt, Inueſtis appellatur. ἡβῶν, ἡβήτης, ὁ ἄρτι γενειάσκων. Gall. *A qui la barbe commence à venir.* Ital. *A cui la barba commincia à venire.* Germ. Barthächtig/ dem der bart fürhin ſtacht. Hisp. *El mancebo que comiença à barvar.* Angl. *Whoſe bearde beginneth to growe.*} Gell. *lib.* 5. *c.* 19 Sed arrogari non poteſt, niſi iam veſticeps.

Veſticontubernium, ij, verbum iunctum eſt de contubernio ſub eadem veſte. Petronius Arbiter, Quid veſticontubernium facis?

Veſtifluus, cui veſtis ad talos defluit. Autonius,

Iam pelago volitat mercator veſtifluus Ser:

aut, vt alij manuſcripti libri teſtantur,

Vellere depectit nemoralia veſtifluus Ser.

Vĕſtīgĭvm, ij, Pedis impreſſio: id eſt, ſignum quod à pede relinquitur. {עקבה *hikkebah* מדרך *midrách.* ἴχνος, ἴχνιον. Gall. *Veſtige, pas ou trace, la marque du pie.* Ital. *Veſtigio, ſegno che laſcia il piede ò peanta.* Germ. Ein fußtritt fußſtapff. Hisp. *El raſtro, la piſada.* Angl. *A footeſtepe, or print of a foote.*} Sic dictum vt quibuſdam placet, quòd agatur inſiſtendo vix. Liuius *lib.* 6 *ab Vrbe,* Prope in veſtigiis ſequi. Idem 7. *dec* 4. Veſtigia ingredi. Suet *in Auguſt c.* 18 In veſtigio ſuo mantura fundamenta. Velleius, Veſtigio non recedere. Plaut. *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. Donec perſecutus ero vulpem veſtigiis (ſup. Hominem inueſtigabo.) Virg. *lib.* 4. *Georg.*

Et gradiens ima verrit veſtigia cauda.

¶ Ponitur quandoque pro ima parte pedis. Idem *lib.* 5 —veſtigia prima Alba pedis, frontémque oſtentans arduus albam. ¶ Per tranſlationem ponitur pro quocunque rei geſtæ indicio ſeu ſigno. Cic. *pro Font.* Vnæ tabulæ proferantur, in quibus veſtigium ſit aliquod, quod ſignificet pecuniam Fonteio datam. Virg. 4. *Eclog.*

Pauca tamen ſuberunt priſcæ veſtigia fraudis.

Omnibus veſtigiis indagare aliquid, eſt vbique quærere, & diligenter. Fallere veſtigium, de loco lubrico dicitur. Ponere veſtigia leuiter, eſt ita progredi, vt vix veſtigia appareant. vt apud Tibull. *lib* 4. Dicimus quoque inſiſtere in veſtigio, Imprimere veſtigium, Facere veſtigia in aliquo loco. Quintil. Vt pes currentium etiamſi non moratur, tamen veſtigium facit. Occumbère in veſtigio, eſt ſtatim eo in loco interfici, vbi ab Imperatore in acie collocatus fuerat. Ex veſtigio proficiſci. Gell. *c.* 10. *lib.* 3. Ex quo veſtigio profecta luna, eòdem redit. Item, Ire per veſtigia diuina, Senec. *c.* 17. *de conſol. ad Polyb.* Vadentem per veſtigia Gracchorum. Idem *c.* 16. *de conſol. ad Mart.* veſtigia noſtra dignatæ ſequi Muſæ (in exilium.) Ouid *Eleg.* 1 *lib.* 4. *Triſt.* ¶ Veſtigium corporis, eſt ipſius corporis impreſſio. Veſtigium equi dicitur aliquando ipſius equi ferrea ſolea. Plin. *lib.* 28. *c.* 20. Veſtigium equi excuſſum vngula, vt ſolet plerunque, ſi quis collectum reponat, ſingultus remedium eſſe recordantibus, &c.

Veſtigo, as, Quæro, quaſi veſtigia indago, inueſtigo, peruestigo, inquiro. {חפש *chapuas* חקר *chakár.* ἰχνεύω, ἰχνηλατέω. Gall. *Tracer, cercher diligemment.* Ital. *Cercare, inueſtigare.* Germ. Dem geſpur nacho ſuchen. Hisp. *Buſcar por el raſtro ò piſadas.* Angl. *To ſearche, to tracete ſeak by the printe of the foote.*} Cic. *lib.* 3. *de Orat.* Ipſa tractatio & quæſtio quotidie ex ſe gignit aliquid, quod cum deſidio & delectatione veſtiges. Virg. 7. *Æneid.*

Quæ loca, quæve habeant homines, vbi mœnia gentis
Veſtigemus.

Cicer. 2. *de Orat.* Non & coniuncta quæremus, & cauſas rerum veſtigabimus. Virg. 6. *Æneid.*

Ergo altè veſtigia oculis, & ritè repertum
Carpe manu.

¶ Huius compoſita ſunt, Inueſtigo, & perueſtigo, quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Vĕſtīgātŏr, verbale, Venator, à veſtigiis ferrarum dictus, vt autor eſt Varr. 4. *de lingua Latin.* {חפש *chophés* חקר *chókér.* ἰχνευτής. Gall. *Traceur, braconier, chaſſeur, veneur.* Ital. *Inueſtigatore, cacciatore.* Germ. Ein jäger ſo dem geſpur nachſucht. Hisp. *El que buſca por el raſtro, caçador.* Angl. *He that ſearcetio by the printe of the foote.*} Columell. *lib.* 9 *c.* 8. Nam ſtatim ſono territum, vel in frutice, vel in editiore ſylux fronde conſidet, vel à veſtigatore præparato vaſe reconditur.

Veſtini, Οὐηστῖνοι. Populi Italiæ inter Picenos, Sabinóſque, quorum meminit Plin. *lib.* 3. *c.* 5. & 12. Apud hos olim laudatiſſimi fiebant caſei. Mart. *lib.* 13.

Si ſine carne voles ientacula ſumere frugi,
Hæc tibi Veſtino de grege maſſa venit.

Vĕſtĭs, is, A velando, quòd corpus velet: ſeu à vellere, quod eſt vniuerſæ ouis lana. {לבוש *lebú'ch* שמלה *ſimláh* שלמה *ſalmáh.* ἐσθής, ἔσθημα, ἀμφίεσμα. Gall. *Veſtement, habillement.* Ital. *Veſta.* Germ. Ein kleid. Hisp. *Veſtidura.* Angl. *A garment or veſture.*} Et eſt generale nomen, quoduis ſignificans indumentum, tam virile, quàm muliebre, quo continentur omnia lanea, linea, ſerica, bombycina, quæ induendi, præcingendi, tegendi, amiciendi, inſternendi, accubandive cauſa apparata ſunt, & quæ acceſſionis iure cedunt, cuiuſmodi ſunt inſtitæ, picturæ, claui que quæ veſtibus inſuuntur. Cic. 7. *Verr.* Illi ad deprecandum periculum proferebant, alij purpuram Tyriam, thus atque odores, veſtémque lineam, gemmas alij, & margaritas. Quintil. *lib.* 12. *c.* 1. Monilia & margaritæ, veſtis longa, ſunt ornamenta fœminarum. Virg. *lib.* 9. *Æneid.*

Diues equûm, diues pictai veſtis, & auri.

Cicer. 2. *Philipp.* Maximus vini numerus fuit permagnum optimi pondus argenti, pretioſa veſtis multa & lauta ſupellex, & magnifica, multis locis, &c. Catull. *ad Ortalum,*

—— Molli ſub veſte locatum (malum.)

Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Contempla ſatin' hæc me veſtis deceat. Ouid. 13. *Metam.*

———Veſtémque manu diduxit.

Ibid. ſumptæ fallacia veſtis deceperat omnes. Plaut. *Prolog. Capt.* Inter ſe commutant veſtem & nomina. Velleius, Mutata veſte, & habitum diſſimilem fortunæ ſuæ indutus. Plaut. *Curc. ſc.* 3 *a.* 2. Emi virginem, veſtem, aurum. Fulget veſtis Tibul. *lib.* 4. Niteſcit Ouid. 6. *Faſt.* ¶ Veſte candida reus Scipio vti non deſiit. Gell. *c.* 4. *lib.* 3. ¶ Veſtis longa eſt fœminarum. Quintil. ¶ Veſtes barbaricæ, i. Phrygiæ (vnde & barbaricarij in iure ciuili, & acupictæ. Lucret.

Iam tibi barbarica veſtes, Melibœaque fulgens.

¶ Ponitur interdum veſtis pro barba γένειον. Virg. 7. *Æneid.*

Aurea cæſaries ollis, atque aurea veſtis.

Vbi Seruius, Veſtis, hoc eſt, barba vnde è contra Inueſtes dicimus imberbes.

berbes: vnde eſt, Tunc mihi prima genas veſtibat flore iuuenta. Lucret. *lib.* 5.

Nec minus incerto dentes cadere imperat ætas
Tempore, & impubem molli pube ſcere veſte.

Veſte, hoc eſt, pilo & lanugine ſeu prima barba. ¶ Veſtis item pro leberide, id eſt, ſpolio ſerpentis. Lucr. *lib.* 4.

——— *& item quum lubrica ſerpens*
Exuit in ſpinis veſtem.

‖Veſtes ſcindere, frequens mos veteribus in perturbatione. Druſ.
Veſtificina, veſtium confectio. Tertull.‖

Vĕſtio, is, iui, itum, Veſtem induo, tego, obduco, ſepio. {לבש *labáſch.* ἱματίζω, ἐνδύω, ἀμφιέννυμι, στολίζω. GALL. *Veſtir.* ITAL. *Veſtire.* GERM. Kleyden. HISP. *Veſtir.* ANGL. *To apparell, to put on a garment.*} Plaut. *in Caſin.* Vir te veſtiat, tu virum deſpolies. Cicer. *pro Sex. Roſc.* Quaſi verò neſcias hunc ali & veſtiri à Cælia, &c. Idem 2. *de natur. deor.* Primum oculos membranis tenuiſſimis veſtiuit, & ſepſit. Veſtiuit, id eſt, operuit, muniuit, contexit, velauit. Columell. *lib.* 4. tranſtulit ad arbores, Vbi ſe frondibus veſtierint, teneris caulibus, necdum adultis, modus adhibendus eſt. Veſtire agrum vineis, apud eundem *lib.* 3. *c.* 7. Veſtire gramine ripas, apud eundem *lib.* 8. *c.* 5. Veſtiti montes ſyluis, apud Liuium 2. *bell. Maced.* Veſtire parietes tabulis, Cicer. 6. *Verr.* Veſtiti pilo, Plin. *lib.* 9. *c.* 13. Veſtita floribus terra, arboribus, frugibúſque, &c. apud Cic. 2. *de natur. deor.* Plin. *lib.* 2. *Epiſt.* 17. Hortum morus, & frequens veſtit, id eſt, contegit, ornat. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Quando te auratam & veſtitam bene habet. Quintil. Res quæ veſtiuntur illo habitu. Idem *c.* 9. *lib.* 2. Aridum (ingenium) alemus & quaſi veſtiemus, &c. ¶ Veſtitus veſtem. Plaut. *Epid.* —viden' veneficam? E. Sed veſtita aurata ornamenta, vt lepidè, vt concinnè, vt nouè? ¶ Genas veſtitus, id eſt barbatus. Senec. *Hercule Oetæo*, Nondum teneras veſtite genas. ¶ Huius compoſita ſunt, Conueſtio, circumueſtio, ſuperueſtio: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Veſtitŏr, qui veſtes facit, ſartor, ἀκεστής. Lamprid. *in Alex. Seuero*, Ita vt annonas non dignitates acciperent fullones, & veſtitores & pictores.

Veſtitŭs, us, Veſtimentum, ſiue veſtis. {לבוש *lebúſch* בגד *bégbedh.* ἐσθής, ἔνδυμα, ἀμφίεσις. GALL. *Veſtement.* ITAL. *Veſta.* GERM. Kleydung. HISP. *Veſtidura.* ANGL. *Apparell or rayement.*} Plaut. *Amphitr.* Amphitruo ſio & veſtitum immuto meum. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Me ſeruire apud te ſatiurum ſumptu & veſtitu tuo. Plin. *lib.* 8. *c.* 22. Veſtitúque in quercu ſuſpenſo, tranare atque abire in deſerta. Cicer. 1. *de natur. deor.* Reliquos deos ea facie nouimus, qua pictores, fictoréſque voluerunt: neque ſolùm facie, ſed etiam ornatu, ætate, veſtitu. ¶ Orationis veſtitus. Idem *de clar. Orat.* Concinnitas illa crebritáſque ſententiarum priſtina manebat: ſed ea veſtitu illo orationis quo conſueuerat ornata non erat. Montium veſtitus denſiſſimi. Idem 2. *de natur. deorum*, Riparum veſtitus viridiſſimi. Idem *ibidem*, Vir muliebri indutus veſtitu. Idem *ad Attic. lib.* 1.

Veſtimēntum, i, Veſtis. {לבוש *lebúſch* בגד *bégedh.* ἐσθής, ἀμφίεσμα, ἱμάτιον, ἔνδυμα. GALL. *Veſtement, habillement.* ITAL. *Veſta, habito.* GERM. Ein kleyd. HISP. *Veſtidura.* ANGL. *A garment or veſture.*} Cic. *pro Mil.* Milo autem quum in Senatu fuiſſet eo die, quoad ſenatus dimiſſus eſt, domum venit, calceos & veſtimenta mutauit. Horat. 1. *Epiſt.* 18. Veſtimenta dabat pretioſa, &c. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Nudo detrahere veſtimenta, &c. ¶ Veſtimentum aliquando Iureconſultis idem eſt, quod pannus, apertiſſimè *in l. veſtimentum ff de auro & argento legat.* Veſtimentum, id eſt, quod detextum eſt, etſi diſſectum non ſit, id eſt, ſi ſit conſummatum, quod in tela eſt nondum pertextum vel detextum, contextum appellatur.

Veſtiārium, ij, locus in quo veſtes vel ſeruantur, vel venduntur. {ἱματιοθήκη, ἱματιοφυλάκιον. GALL. *Garderobbe, lieu à ſerrer habillemens.* ITAL. *Guarda veſti.* GERM. Ein kleyderkaſt/ oder kleydergaden/ gewandkammer. HISP. *Lugar donde ſe ponen los veſtidos para guardar ò vender.* ANGL. *Where clothes ar keapt, or ſett out to be ſolde a wardrobe.*} Plin. *lib.* 15. *cap.* 8. Veſtiarium etiam contra teredines, ac noxia animalia amurca aſpergi. ¶ Aliquando veſtiarij nomine veſtitus intelligitur ἱματισμός, ἐσθής. Col. *lib.* 8. Tantóque curioſior inquiſitio patris familias debet eſſe pro tali genere ſeruorum, aut in veſtiariis, aut in cæteris præbitis iniurioſè tractentur. Senec. *c.* 8. *de tranq.* Familia veſtiarium petit victúmque. Vide in dictione *Calceariam.*

Veſtiārĭus, qui veſtiario præeſt, aut veſtes vendit. {ἱματιοπώλης. GALL. *Faiſeur ou vendeur d'habits.* ITAL. *Chi fa ò vende veſti.* GERM. Ein gewandtmeyſter/ oder ein kleyder verkauffer. HISP. *El que haze ò vende veſtiduras.* ANGL. *A maker or ſeller of clothes.*} ¶ Aliquando adiectiuum eſt: vt, Veſtiaria arca, apud Catonem *lib.* 11. in qua veſtes reponuntur, & conſeruantur.

Veſtiſpĭcus, i, & Veſtiſpica, Seruus ſiue ancilla cuſtodiens veſtes, quòd frequenti diligentia veſtes inſpiciat. {ἱματιοφύλαξ. GALL. *Celuy ou celle qui garde les habits ou habillements, qui prend garde qu'ils ſoyent nets & ne ſe gaſtent.* ITAL. *Guarda veſti.* GERM. Einer oder eine ſo zu den kleyderen ſiĥt/ vnd die verwaret. HISP. *El que alimpia las veſtiduras y las guarda.* ANGL. *He or ſhe that keepes the wardrobes.*} Plaut. *in Trin.* —ducitur familia tota, Veſtiſpici, victor, auricuſtos. Afran. Nouá non inſciam ancillulam veſpere & veſtiſpicam.

Veſtiplica ancilla Quintil. *declam.* 365.

Veſtitiſſĭmŭs, a, um, quod eſt optimè veſtitum. Colum. *lib.* 7. *c.* 3. Id pecus, quamuis ex omnibus animalibus veſtitiſſimum, frigoris tamen impatientiſſimum eſt de omnibus.

Vĕſulŭs, Βέσυλος, mons Liguriæ iuxta Alpes, inter cæteros clariſſimus, ex cuius radicibus Padus erumpit, teſte Plin. *lib.* 3. *cap.* 16. Virg. 10. *Æneid.*

Ac velut ille canum morſu de montibus altis
Actus aper, multos Veſulus quos pinifer annos
Defendit.

Veſuntium, ij, & Veſuntio, nis, GALL. *Beſançon.* Burgundiæ comitatus vrbs nobiliſſima quam mediam ſecat Dubis fluuius. *Veſuntius*, vide *Veſontio.*

Vĕtŭs, is, Adiect. trium generum, Senex, vetuſtus. {ישן *jaſchán* עתיק *ħattik* זקן *zakén* ישיש *jaſchiſch* קדמון *kadmón.* γεραιός, παλαιός. GALL. *Viel, ancien.* ITAL. *Vecchio, antiquo.* GERM. Alt. HISP. *Viejo, anciano.* ANGL. *Old, ancient.*} Ennius,

Quum veter occubuit Priamus ſub Marte Pelaſgo.

Vetĕrĭŏr, & Veterrimus. Plaut. *in Bacch.* Senem illum ego tibi dedo veteriorem, lepidè vt lenitum reddas. Trebat. Cicer. Pro noſtro veterrimo, veriſſimóque amore. Virg. 2. *Æneid.*

Ingens ara fuit iuxtaque veterrima laurus.

Tacit. *lib.* 5. Arſacem liberorum ſuorum veterrimum impoſuit, id eſt, maximum natu. Cic. *de Amicitia*, Veterrima quæque (vt ea vina, quæ vetuſtatem ferunt) eſſe debent ſuauiſſima.

Veteramenta, Veteramentarius, Veteranus, Veterator, vide *Vetus.*

VĔTERĪNVS, a, um, adiectiuum: vt, Veterina animalia. {ζῶα φορτοφόρα. GALL. *Chevaux, ou mulets, ou autres beſtes qui portent ſomme.* ITAL. *Ogni beſtia da ſoma, come caualli, muli, aſini, & ſimili.* GERM. Laſtbare thier ſo man braucht allerley bürde zutragen. HISP. *Qualquier beſtia para cargas.* ANGL. *That carieth or beareth burdens.*} Dicuntur ad vecturam idonea, quæ aliquid vehere poſſunt. Ita dicta, quaſi venterina, teſte Feſto, quod ad ventrem onus religatum gerant: vel potius à vehendo, quaſi vehetina. Plin. *lib.* 11. *cap.* 46. Vngulæ veterino tantùm generi renaſcuntur. ¶ Legitur & veterinum ſubſtantiue, pro animali veterino: hoc eſt, vecturæ idoneo. ζῶον φορτοφόρον. Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Ætas veterinorum, dentibus indicatur.

Vĕtĕrinarĭus, ij, qui Veterinorum curam gerit, & veterina ducit, qui apud nos conſueuit etiam illa locanda domi nutricare ad quæſtum. {κτηνίατρος. GALL. *Muletier, palefrenier, mareſchal.* ITAL. *Mulattiero, palefreniero, mareſcalco.* GERM. Einer der laſtbare thier erhalt/ oder fürnemlich ſaumer maulẽſeltreiber. HISP. *Albeytar de tales beſtias.* ANGL. *He that letteth horſes or mules to hire, or horſe courſer, hackneyman.*} Vnde equos, mulos, aſinos, meritorios vocamus. Colum. *lib.* 11. *c.* 1. Nam & arator reperitur aliquis bonus, & optimus foſſor, aut fœni ſector, nec minus arborator, & vinitor, tum etiam veterinarius, & probus paſtor. ¶ Veterinarij item, medici ſunt veterinorum, quos nunc vulgus *Mareſcalos* appellat, ἱππιατροί, κτηνίατροι, Colum. *lib.* 6. *c.* 8. Solent etiam faſtidia ibi afferre vitioſa incrementa linguæ, quas ranas veterinarij vocant.

Vĕtĕrinārĭus, a, um, quod ad veterina animalia pertinet. {κτηνιατρικός. GALL. *Appartenant à beſtes de charge.* ITAL. *Pertinente à beſtie di ſoma.* GERM. Das zu laſtbaren thieren oder ſaumroſſen gehört. HISP. *Perteneciente à beſtias de carga.* ANGL. *Belonging to cariage beaſtes.*} vt, Medicina veterinaria, κτηνιατρική, ἱππιατρική. Columell. *lib.* 6. *cap.* 3. Quare veterinariæ medicinæ prudens eſſe debet pecoris magiſter.

VĔTERNVS, i, morbus eſt naſcens ex humoribus frigidis cerebrum infeſtantibus, memoriam ſimul & rationem tollens, ineuitabilemque dormiendi neceſſitatem inducens. {λήθαργος. GALL. *Letargie, maladie, qui rend les gens endormis & pareſſeux.* ITAL. *Infermità per troppo otio, laquale induce eſtremo ſonno.* GERM. Die ſchlaffſucht. HISP. *Dolencia que haze mucho adormecer.* ANGL. *A drouſie diſeaſe engendring trough idleneſſe, a continuall deſire of ſleeping.*} Plaut. *in Men.* Num eum veternus, aut aqua intercus tenet? Et quia hic morbus pigros homines facit, & ad negotia inutiles, quemadmodum ſenectus, ideo veternus quandoque pro pigritia ponitur. {עצלה *ħatſlah* עצלות *ħatſluth.* νωθρότης. GALL. *Faitardiſe.* ITAL. *Dapocaggine, tardezza.* HISP. *Ocioſidad o pereza.*} Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Nec torpere graui paſſus ſua regna veterno.

Cicer. *lib.* 6. *Epiſt.* Niſi ego cum tabernariis & aquariis depugnaſſem, veternus occupaſſet ciuitatem. ¶ Quandoque pro nimia dormitione. Plin. *lib.* 8. *c.* 36. Primis diebus bis ſeptenis tam graui ſomno viſi premuntur, vt ne vulneribus quidem excitari queant, tunc mirum in modum veterno pingueſcunt.

‖Veterna, vitia, Tert.‖

Vĕternōſus, qui veterno, hoc eſt, lethargo laborat, ληθαργικός. ¶ Per tranſlationem tamen ſumitur pro ſomnolento, & ſegni. {עצל *ħatſel.* νωθρός, ὑπνώδης. GALL. *Endormi & appeſanti, pareſſeux & faitard.* ITAL. *Addormentato, tardo.* GERM. Schläfferig. HISP. *Adormecido, ocioſo, perezoſo.* ANGL. *That hath a drouſie diſeaſe and ſleepeth much.*} Terent. *in Eunuch.* Hic eſt vetus, vietus, veternoſus, ſenex. Quo in loco idem *in Eunuch.* vocat veternoſum, quòd tardus eſſet, & ſegnis, ac ſi veternum pateretur. Senec. *Epiſt.* 85. Veternoſiſſimum artificium Dialecticorum, &c. ¶ Cato verò Veternoſum appellat hydropicum, quum inquit, Veternoſus quàm plurimùm bibit, tam plurimum ſitit.

Vĕtero, vide *Vetus.*

VĔTO, as, ui, tum, Prohibeo, abſterreo, interdico & impero ne quid fiat. {מנע *manáħ* כלה *chalah* כלא *chalá.* ἀπαγορεύω, κωλύω. GALL. *Deffendre de faire quelque choſe, prohiber.* ITAL. *Vietare, prohibere.* GERM. Verbieten/ wehren. HISP. *Vedar.* ANGL. *To forbid.*} Liu. *lib.* 2. Illi victi ira, vetuére reddi. Terent. *in Phorm.* Aruſpex vetuit ante brumam aliquid noui Negotij incipere. Cæſar 2. *bell. Gall.* Et quòd ab opere ſingulíſque legionibus ſingulos legatos Cæſar diſcedere, niſi munitis caſtris, vetuerat. Cic. 5. *Verr.* Vetat te Volcatius tuæ tuorúmque deliciæ, mentionem mancipis facere. Virg. 1. *Æneid.*

Quippe vetor fatis.

Horat. 1. *Serm.*

——— *ridentem dicere verum Quid vetat?*

Virg. 10. *Eclog.*

——— *non me vlla vetabunt*
Frigora Parthenios canibus circumdare ſaltus.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Hoc (nempe argenti ſpes) me vetat vim facere. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Si lubet neque veto, neque iubeo. ¶ Potentior lex & magiſtratus qui vetat, quàm qui iubet, vel permittit: quia in vetante pœna eſt, Quintil. *Declamat.* 374. ¶ Legitur etiam præteritum vetaui, & ſupinum vetatum. Perſ. *Sat.* 5. Excepto ſi quid Maſuri rubrica vetauit. Quo tamen in loco nonnulli Notauit, legendum contendunt. ¶ A veto, quamuis ſupinum faciat vetitum, participium tamen futuri temporis deducitur vetaturus, non vetiturus. Item verbale vetatio, non vetitio, authore Valla *lib.* 1.

Vĕtans, antis, participium. {מנע *minéáħ.* κωλύων. GALL. *Qui deffend & prohibe.*

prohibe ITAL. *Cio prohibiſce & vieta*. GERM. Verbietend wehrend HISP. *Que veda, vedador*. ANGL. *That forbiddeth*.} Cicer. 2. *de Legibus*, Ita principem legem illam, & vltimam, mentem eſſe dicebant omnia ratione aut cogentis, aut vetantis Dei.

Vĕtĭtus, præteriti participium. {נמנע *nimnáh* כלוא *chalú* κωλυθεὶς, ἀπαγορευθεὶς. GALL. *Prohibe, defendu*. ITAL. *Vietato*. GERM. Verbotten. HISP. *Vedado*. ANGL. *Forbidden*.} Virg. 6. *Æneid*.

Hic thalamum inuaſit natæ, vetitóſque hymenæos.

Ouid. 2. *Metam*.

——vetito fruſtrà tingi æquore.

Horat. 1. *Carm. Ode* 3.

Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per vetitum nefas.

Ouid. *Eleg*. 1. *lib*. 2. *Triſt*.

——Ob artes
Quas ratus es vetitos ſollicitaſſe toros.

¶ *Vetitam* pro vetitam videtur dixiſſe Plaut. *in Aſin. ſc*. 1. *a*. 3. licèt Nonius aliter exponat.

Vĕtĭtum, i, ſubſtantiuum, Prohibitum. {נמנע *nimnáh*. τὸ κωλυθὲν, τὸ ἀπηγορευμένον. GALL. *Choſe defendue*. ITAL. *Coſa vietata*. GERM. Ein verbott. HISP. *Coſa vedada*. ANGL. *A thing forbidden*.} Virg. 10. *Æneid*.

Quæ contra vetitum diſcordia?

Ouid. 3. *de Arte amandi*,

Nitimur in vetitum ſemper, cupimúſque negata.

Idem *lib*. 1. *Faſt*.

Sed iam de vetito quæ parabat opera.

Vettŏnes, Hiſpaniæ citerioris populi, inter Tagum & Diriam amnes ſiti, Carpetanis ad Occaſum proximi: à quibus herba nobiliſſima, quam Græci κέστρον vocant, Vetonicæ ſiue Betonicæ nomen accepit. Vide Plin. *lib*. 2. *c*. 3. & *lib*. 4. *c*. 20. & 22. & *lib*. 25. *cap*. 8. Nonnulli etiam Vettones vocant geminato tt, quidam etiam Vectones: vt apud Lucan. *lib*. 4. Vectonéſque leues, &c.

Vĕtonica, vide *Betonica*.

VĔTŬLŌNĬUM, Οὐετουλώνιον Ptolemæo, ſiue *Vetulonia*, æ, Vrbium Hetruriæ, quum Mæonij eam obtinerent, caput: cuius meminit Silius *lib*. 8. Mæoniæque decus quondam Vetulonia gentis. Plin. *lib*. 2. *c*. 103. Vetulonios appellat, Patauinorum (inquit) aquis calidis herbæ innaſcuntur virentes, Piſanorum ranæ, ad Vetulonios in Hetruria non procul à mari, piſces.

Vĕtŭlōnienſes populi, Vetuloniam incolentes, quorum meminit Plin. *lib*. 3. *cap*. 5.

Veturium, Mamurium, Plutarch. *in Numa*.

Vĕtus, eris, omnis gen. olim Veter. Antiquum, & multorum annorum, menſium aut dierum ſignificat, ſecundùm id, cui adiectum eſt. {ישן *jaſchán* עתיק *hattik* זקן *zakén* ישיש *jaſchiſch* קדמון *kadmón*. παλαιὸς, ἀρχαῖος. GALL. *Vieil, ancien*. ITAL. *Vecchio, antiquo*. GERM. Alt. HISP. *Viejo, anciano*. ANGL. *Old, ancient*.} Plaut. *in Truc*. Vetus eſt materia. Cæſ. *lib*. 3. *de bell. ciu*. Veteris homo potentiæ. Cicer. *pro Cæcin*. At verò hoc quidem iam vetus, & maiorum exemplo multis in rebus vſitatum. Quidam dici putant, quaſi vietus: hoc eſt, ſine vi, ætas enim debilitat vires. Alij à Ve, pro valde, & ætas, id eſt, ab ætatis magnitudine: Ve enim particula augendæ rei valet, vt docet Gell. *c*. 5. *lib*. 16. & *c*. 12. *lib*. 5. Et plerunque in laude ponitur. Vnde dicimus. Apud veteres autores videlicet autoritatis plenos ſignificantes. Item Vetus Falernum, quod per ætatem vires acquiſiuit. & Vetus Vrbs, pro Roma, apud Suet. *in Ner. c*. 16. ¶ Interdum ad vituperationem refertur, & pro carioſo, ſeu rancido ponitur, propterea quod ætate iam deterius eſt effectum. Terent. *in Andr*. —ſed qui maleuoli Veteris poetæ maledictis reſpondeat. Vetus adagium, vetus verbum, id eſt, iam diu vſurpatum, & à veteribus etiam dictum. Plaut. *in Amph*. Vetus eſt adagium, fames & mora Bilem in naſum conciunt. Terent. *in Adelph*. Nam vetus verbum hoc quidem eſt, Communia eſſe amicorum inter ſe omnia. Plaut. *Pſeud. ſc*. 4. *a*. 1. Ex hoc ſepulcro vetere viginti minas effodiam (id eſt, ex hoc rancido, fœtido ſene.) Ruſſus *ibid. ſc*. 1. *a*. 2. Ad oppidum hoc vetus exercitum obducam (id eſt, ſenem.) Apud Tibullum verò, Veteres mutare figuras, (id eſt, priores.) Cornel. Fronto, inter antiquum & vetus ita diſtinguit: Vetus eſt, inquit, quod eſt multorum annorum: Antiquum, quod exceſſit patrum memoriam. Plaut. *Prolog. Amph*. Veterem atque antiquam rem nouam ad vos proferam. ¶ Ius tenere, Gell. *c*. 12. *lib*. 13. Plaut. *Curc. ſc*. 1. *a*. 1. Veteris vetuſti (vini) cupida ſum. Item, Sub veteribus Romæ locus. Suet. *in Aug. c*. 100.

Vĕtŭlus, diminutiuum. {ישן *jaſchán* עתיק *hattik* זקן *zakén* ישיש *jaſchiſch* קדמון *kadmón* γεροντικός. GALL. *Vieillard, vieillet*. ITAL. *Vecchietto*. GERM. Ziemlich alt, altlecht. HISP. *Viejecillo*. ANGL. *Somewhat old*.} Plaut. *in Epid*. Quales volo vetulos deos. Horat. 4. *Carm. Od*. 13.

Seruaturo diu parcem cornicis vetula temporibus
Lucem, &c.

Arbor vetula. Cicer. 5. *de fin*. Itaque & viuere vitem & mori dicimus: arborémque & nouellam, & vetulam: & vigere, & ſeneſcere. Equus vetulus. Idem *de Amic*. Num quando amici noui digni amicitia, veteribus ſint anteponendi, vt equis vetulis teneros anteponere ſolemus. Falernum vetulum. Catul. *Epigr*. 24.

Miniſter vetuli puer Falerni

Vinum vetulum. Columell. *lib*. 10. Brachia iactantes vetulo marcentia vino.

Vĕtuſtus, a, um, antiquus, priſcus. {ישן *jaſchán* עתיק *hattik* זקן *zakén* ישיש *jaſchiſch* קדמון *kadmón*. ἀρχαῖος. GALL. *Vieil, ancien, antique*. ITAL. *Vecchio, antiquo*. GERM. Alt. HISP. *Viejo, anciano*. ANGL. *Old, ancient, of great antiquitie*.} Liu. *lib*. 1. Poſſe quidem ſe vetuſto iure agere. Cic. *Attico lib*. 13. Cum Demetrio Mega mihi vetuſtum hoſpitium eſt. Idem *de clar. Orat*. Sed multo tamen vetuſtior, & horridior ille, quàm Scipio. Ouid. 2. *Faſt*.

Tybris deco verum, tuo ripa vetuſtior vrbe eſt.

Virg. 2. *Æneid*.

Eſt vrbe egreſſis tumulus, templúmque vetuſtum
Deſertæ Cereris, iuxtaque antiqua cupreſſus
Religione patrum multos ſeruata per annos.

Plaut. *Curc. ſc*. 1. *a*. 1. Vt veteris vetuſti (vini ſup.) cupida ſum. Plin. *lib*. 25. *cap*. 2. Vt Æſchylus è vetuſtiſſimis in poetica refertam Italiam herbarum potentia proderet. Tacit. *lib*. 2. Qui Vononem vetuſtiſſimum liberorum eius acciret. hoc eſt, maximum natu.

Vĕtuſtè, aduerb. Antiquè. {ἀρχαίως. GALL. *Anciennement*. ITAL. *Anticamente*. GERM. Von altem här. HISP. *Vieja y antiguamente*. ANGL. *Anciently*.} Plin. *lib*. 27. *c*. 7. Vetuſtiſſimè in vſu eſt, hoc eſt, diutiſſimè conſeruatum in vſu eſt.

Vĕtuſtas, atis, Antiquitas. {קדם *kédem* קדמה *kadmáh*. ἀρχαιότης. GALL. *Vieilleſſe, ancienneté*. ITAL. *Vecchiezza, antichita*. GERM. Die alte. HISP. *Vejez*. ANGL. *Ancientie, oldneſſe, eldertime*.} Plin. *lib*. 27. *c*. 7. Nix vetuſtate rubeſcit. Liu. 10. *ab Vrbe*, Nec quidquid quoque anno actum ſit in tanta vetuſtate non rerum modò, ſed etiam autorum, digerere poſſis. Cicer. *de Amicitia*, Magna eſt vis vetuſtatis & conſuetudinis. Ouid. *Eleg*. 6. *lib*. 4. *Triſt*.

——Tacito pede lapſa vetuſtas Cuncta attenuat.

Quintil. Vetuſtatem perferre dicuntur auctores qui ad nos peruenerunt. Ouid. 5. *Metam*.

Tempus edax rerum, tuque inuidioſa vetuſtas
Omnia deſtruitis, vitiatáque dentibus æui
Paulatim lenta conſumitis omnia morte.

Vĕtuſteſco, is, Inueteraſco, vetuſtatē acquiro. {עתק *hatták* בלה *baláh*. παλαιόομαι. GALL. *Enuieillir*. ITAL. *Inuecchiare, diuenir vecchio*. GERM. Alt/alt werden. HISP. *Enuejecerſe*. ANGL. *To waxe old or ancient*.} Colum. *lib*. 1. *cap*. 7. Apothecæ rectè ſuperponuntur his locis, vnde plerunque fumus eorum exoritur, quum vina celeriùs vetuſteſcunt, quæ fumi quodam genere præcocem maturitatem trahunt.

Vĕtĕro, as, vetuſteſco, vetuſtatem acquiro. {עתק *hathák* בלה *baláh*. παλαιόομαι. GALL. *Enuieillir*. ITAL. *Inuecchiare*. GERM. Alten alt werden. HISP. *Enuejecer*. ANGL. *To waxe old*.} Celſ. *lib*. 3. *cap*. 12. In his autem febribus quæ veterauerunt, vtilis fames non eſt. ¶ Hinc compoſitum Inuetero, & augmentatiuum Veteraſco, quæ ſunt eiuſdem ſignificationis. Colum. *lib*. 2. *cap*. 15. Aptior eſt tamen ſurculus hominis vrina, quam ſex menſibus paſſus fueris veteraſcere, ſi vitibus aut pomorum arboribus adhibeas. ¶ Ab hoc fit Inueteraſco, quod eſt valde vetus fio, ſeu valdè in conſuetudinem venio. ¶ Nigidius differentiam ponit inter vetuſteſcere & veteraſcere: quòd quæ vetuſtate deteriora fiunt, vetuſteſcere dicantur, veteraſcere, quæ meliora. Col. verò *lib*. 6. docet veteraſcere, ſeu inueteraſcere, non ſemper in melius dici: cuius hæc ſunt verba, Sed ſi iam inueterauerit morbus, vehementioribus eſt opus remediis.

Vĕtĕraſco, veteraſcis, Vetus fio, vetuſtatem contraho: quod vetuſteſcere dicimus. {עתק *hathák* בלה *baláh* παλαιόομαι. GALL. *Enuieillir*. ITAL. *Inuecchiare*. GERM. Alt/alt werden. HISP. *Enuejecerſe*. ANGL. *To waxe old*.} Colum. *lib*. 2. *c*. 14. Aptior tamen eſt ſurculis hominis vrina, quum ſex menſibus paſſus fueris veteraſcere.

Vĕtĕrator, is, Homo veteris aſtutiæ, vt inquit Donatus, & in omni re callidus à multarum rerum gerendarum vetuſtate. {ערום *barúm*. παλίμπρατος, παλιμβολος, πανοῦργος. GALL. *Fin, cauteleux & ruſe de long temps*. ITAL. *Gratta vecchia, trincato, ſcelerato, cattiuo, triſto, di mal pelo*. GERM. Ein alter ſchalck der allzeit arglistig geweſen iſt vnd nicht darum beharret. HISP. *Aſtuto, malicioſo, enganoſo, enuejecido en ſu arte*. ANGL. *An old craftie knaue, long acquanted and neezeled in falſhood*.} Terent. *in Heaut*. Idem iſtuc mihi venit in mentem. c. veterator. Idem *in Andria*, Quid hic vult veterator ſibi? ¶ Veterator, inquit Budæus, eſt qui diuturna ac multiplici, & ſæpè commutata ſeruitute aſtutus & vafer euaſit: quod genus ſeruorum olim minoris erat in pretio quam nouitiorum: vnde ab Ædilibus præceptum erat, referente Vlpiano, ne veterator pro nouitio veniret. ¶ Veterator & ad liberos homines transfertur, pro eo qui quouis inſtituto aſtutia plurimum pollet. Cic. *lib*. 2. *de fin*. Acutum, verſutum, veteratorem facile vt excogitet quomodo occultè ſine teſte, ſine vllo conſcio fallat. Gell. *lib*. 3. *c*. 1. Videbatur eſſe in literis veterator. ¶ Veterator aduocatus dici hodie poteſt, non qui diu, ac multum in foro verſatus, omnes litium trahendarum anfractus, omnes ambagioſas fugitandi ludificationes, omnes prehenſiones, nexúſque lubrici litium certaminis, qui in ancipiti forenſium ſalebrarum Marte belluliſſime inſidias diſponere, atque etiam prouidere nouit: ſed is propriè (vt vno verbo abſoluam) qui eam ſe artem ſcire, atque exercere profitetur, qua cauſa inferior, ſuperior euadere, vel reclamante æquo bonóve poſſit. Bud.

Vĕtĕratōrius, a, um, Subdolus, impoſtorius, vafer, aſtutus. {ערום *barúm*. πανοῦργος, ἀπατητικός, ἀπατηλός. GALL. *Cauteleux, fin, ruſé*. ITAL. *Ingannatore, aſtuto*. GERM. Arglistig/vol lang geübten betrugs. HISP. *Engañador, aſtuto*. ANGL. *Guilfull, ſubtil, wilie*.} Cic. *in Verr*. Nihil ab iſto tectum, nihil veteratorium expectaueritis: omnia aperta, omnia perſpicua reperientur.

Vĕtĕrātōriè, aduerb. Aſtutè, callidè, malitioſè. {πανούργως. GALL. *Par ruſe & fineſſe, cauteleuſement*. ITAL. *Aſtutamente, con cautele*. GERM. Arglistiglich. HISP. *Engañoſamente, cauteloſamente*. ANGL. *By deceit, like an old fox*.} Cic. *in Oratore*, Ille enim ſummiſſius: quod acutè, & veteratoriè dicit, &c.

Vĕtĕratrix, icis, fœmina in aſtutiis, & fraudibus exercitatiſſima. {ערומה *harummah*. πανοῦργος, ἡ.}

Veteramenta, vetera coria. ἀποφόρημα, παλαίωμα, παλαιοδέρμα. Hadr. Iunius *Nomencl*.

Veteraria, videtur Senec. vocare apothecas frugum veterum, *Epiſt*. 115. Aſpice veteraria noſtra, & plena multorum ſeculorum vindemiis horrea. Alij legunt *ventaria*, ſed nullo ſenſu.

Veteramentarius ſutor, Calceatius, qui veteres calceos reficit. {παλαιοδερμάτων ῥάπτης, ſeu νευρορράφος. GALL. *Sauetier*. ITAL. *Ciabattino*. GERM. Ein ſchu bletzer. HISP. *El remendon de ſapatos, ſapatero de viejo*. ANGL. *A ſouter or cobler*.} Eáque forma dicitur veteramentarius, qua ab armento armentarius, à ferramento, ferramentarius. Sueton. *in Vitel*. Caſſius Seuerus, nec minus alij, eundem & ſutorem veteramentarium prodiderunt.

Veteranus, a, um, Vetus. {ישן *jaſchén*. παλαιός. GALL. *Vieillard, ancien*. ITAL. *Vecchio, veterano, prattico*. GERM. Alt. HISP. *Viejo, anciano*.

Angl. *Old, ancient.*} Liu. *lib.* 1. *bell. Pun.* Pœnum hoſtem veteranum, trium & viginti annorum militia duriſſimas inter Hiſpanas gentes ſemper victorem. Vnde veterana mancipia, quæ à nouitiis diſtinguuntur. Veterana, quæ anno nondum ſeruierant, vt ait Martianus de Publicanis & vectigalibus. ¶ Veterani milites, qui multis annis ſtipendia fecerunt, & diuturno vſu in re militari ſunt exercitati. Budæus *in libro de aſſe*, ex autoritate Taciti, oſtendit eos propriè dictos eſſe veteranos, qui ſtipendia quidem legitima confecerant, adhuc tamen ſub vexillo continebantur, quoad militiæ præmia, coloniáſque acciperent, ab omni interim onere immunes, præterquam propulſandi hoſtis. Stipendiorum autem legitimorum tempus non ſemper idem fuit. Conſtat enim quoſdam tricena, alios quadragena impleſſe ſtipendia. Sub initium autem principatus Tiberij, ſuborta hoc nomine ſeditione in caſtris Pannonicis, placuit, poſt ſenadena ſtipendia milites exautorari, quatuórque poſt annos, antequam miſſionem adipiſcerentur, ſub vexillis retineri, indulgentiore militiæ genere quo tempore Veterani dicebantur. Cic. 1. *Tuſc.* Ergo hæc veteranus miles facere poterit: doctus vir, ſapiens facere non poterit. Cæſ. *lib.* 1. *bell. Gall.* Ipſe interim in colle medio triplicem aciem inſtruxit legionum quatuor veteranorum. Lucan. *lib.* 1. Quæ ſedes erit emeritis? quæ rura dabuntur, Quæ noſter veteranus aret. Senec. *c.* 3 *de conſ. ad Heluiam*, Veterani cùm curantur, ſe præbent tacitos. Item, Veteranorum commoda. Gall. *Priuileges.* apud Suet. *in Neron. c.* 32. Item, Veteranæ legiones, Cæſar *lib. de bell. ciu.* Veteranum pecus. Col. *lib.* 6. *c.* 2. Verùm iſta ſic agenda præcipimus, ſi veteranum pecus non aderit. Veteranæ vites dicuntur veteres, & antiquæ. Idem *lib.* 3. *c.* 15. Deinde eam velut veteranam vitem totam exputare, & ad vnam materiam firmiſſimam redigere.

Vetrale, vide *Ventrale.*

Vēxĭllum, i, Signum militare. {נס *nes* דגל *dégbel.* σημεῖον. Gall. *Banniere, enſeigne, eſtendart.* Ital. *Bandiera.* Germ. Ein fendlin/panier/feldzeichen. Hisp. *Bandera.* Angl. *A flagghe, enſeigne, or ſtanderd.*} Cæſ. 2. *bell. Gall.* Vexillum proponendum, quod erat inſigne, quum ad arma concurri oporteret. Tacit. *lib.* 1. Poſtquam turbatum in caſtris accepêre, vexilla conuellunt. Cic. *in Orat.* docet velum à vexillo factum, vt à paxillo palum, à taxillo talum, extritis tribus literis, gratia vitandi durioris ſoni. ¶ Vexillum autem continebat homines centum octoginta ſex, teſte Liu. *lib.* 8. *ab Vrb.* ¶ Vexillo ſignum dare, dictum poſtea Tuba. Cæſ. *lib.* 3 *de bell. ciu.* Et apertiùs *lib.* 2. *de bell. Gall.* ¶ Vexillum flagitare dicuntur milites qui exautorari volunt. Tacit. Nocte concubia vexillum in domo Germani ſitum flagitare occipiunt. Vide *Vexillatio.* ¶ Vexillum tollere, apud Cic. *in Philipp.*

Vēxillĭfĕr, Signifer, geſtator vexilli, quem & Aquiliferum vocabant Romani. {נשא נס *noſés.* σημειοφόρος. Gall. *Port'enſeigne, guidon.* Ital. *Banderaro, alfiero.* Germ. Ein fenderich/panerherr. Hisp. *Alferez.* Angl. *That beareth à ſtanderd.*}

Vēxillārĭus, Signifer, qui vexillum fert. {נשא נס *noſés.* σημειοφόρος. Gall. *Port'enſeigne, guidon.* Ital. *Banderaro, alfiero.* Germ. Fenderich/panerherr/zeichentrager. Angl. *Alferez.*} Liuius *lib.* 8. Ordo ter ſexagenos milites, duos centuriones, vexillarium vnum habet.

Vēxillātĭo, quid ſignificet, declarat Vegetius *lib.* 2. *c.* 1. Equitum (inquit) alæ dicuntur ab eo, quòd ad ſimilitudinem alarum ab vtraque parte protegant acies, quæ nunc Vexillationes vocantur, à velo: quia velis, hoc eſt, flammulis vtuntur. Suet. *in Galba c.* 20. Illud mirum admodum fuerit, neque præſentium quenquam opem Imperatori ferre conatum, & omnes qui accerſerentur, ſpreuiſſe nuntium, excepta Germanicorum vexillatione. id eſt, cohorte militum qui confectis emeritiſque ſtipendiis ſub vexillis etiamnum habebuntur, vſquedum commoda & agros acciperent. Vide *Vexillum.* Adrian. Turneb. eo in loco cohortem militum intelligit, qui emeritis ſtipendiis ſub vexillo etiamnum habebantur. {ὁ λόχος, ἡ ἴλη. Gall. *Vne compagnie des gens de guerre eſtans ſous vne enſeigne.* Ital. *Compagnia de ſoldati ſotto vna bandiera.* Germ. Ein fendlin knecht. Hisp. *Compañia de hombres armados ſo vn alferez.* Angl. *A bande of men of warre vnder one ſtanderd.*}

Vēxo, as, Agito, moleſto, perturbo, infeſto, populor, diripio, & huc atque illuc diſtraho. {ענה *hinnáh* עצב *hatſab* הכאיב *hicheïb* המם *hamám* שדד *ſchadhádh* סחב *ſachab* גרף *gharáph.* ὀχλέω, δονέω, αἰκίζω, κακόω. Gall. *Vexer, tourmenter, harceler, tempeſter.* Ital. *Diſturbare, moleſtare, noiare.* Germ. Plagen/vbel bemühen/vnrüwig machen/vexieren. Hisp. *Fatigar, moleſtar, enojar.* Ang. *To vexe, to torment, to trouble.*} Tractum ab eo quod eſt veho, in quo ineſt iam vis quædam alieni arbitrij: non enim ſui potens eſt, qui vehitur. Vexare autem vi atque motu proculdubio vaſtiore eſt. Nam qui rapiatur, & huc atque illuc diſtrahitur (vt inquit Gell *lib* 2. *c* 6.) vexari propriè dicitur ſicut taxare, preſſiùs, crebriúſque tangere. Iactare, multò fuſiùs, largiúſque iacere. Quaſſare etiam, quàm quatere, grauiùs violentiúſque. Cicer. 2. *Verr.* Quam iſte per triennium ita vexauit ac perdidit, vt ea reſtitui in antiquum ſtatum nullo modo poſſit. de Sicilia loquitur: in quem locum Aſconius, nimirum Vexauit, ingentis calamitatis vſum ſignificat: nam & ipſe ſuprà ſic ait, Populatæ, vexatæ, funditus euerſæ prouinciæ. Virg. 6. *Eclog.*

Candida ſuccinctam latrantibus inguina monſtris
Dulichias vexaſſe rates.

Liuius *lib.* 9. *ab Vrb.* Vexatum vulneribus agmen. Et Sueton. *in Auguſt. c.* 53. Vexatus in turba. Item, Vexata claſſis tempeſtate. Et Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 5. *Triſt.*

Corpus iſto vexatum indurùit vſu, &c.

¶ Vexare nos dicuntur vitia, quæ animum iactant, detorquent, agitant, infeſtant. Saluſt. *in Catil.* Ac me, quum ab reliquis malis moribus diſſentirem, nihilominus honoris cupido eadem, quæ cæteros fama atque inuidia vexabant. ¶ Huius compoſita ſunt, Deuexo, & diuexo, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Vēxātĭo, nis, verbale, Populatio, direptio, infeſtatio, afflictio. {ענוי *hinui* ענית *hennith* עצבת *hatſtſébeth* עצבון *hitſtſabon* מכאוב *machob.* ὄχλησις, κάκωσις, αἰκισμός, ἄτη. Gall. *Grief tourment, vexation.* Ital. *Trauaglio, trauagliamento.* Germ. Plagung/beleidigung. Hisp. *Enojo. Obra de moleſtar.* Angl. *Griefe ſorow, paine.*} Cic. *in Cat.* Tibi vexatio, direptióque ſociorum impunita fuit ac libera. Idem 4. *in Catil.* Tum lamentationem matrumfamiliâs, tum fugam virginum atque puerorum, ac vexationem virginum Veſtalium perhorreſco.

Vēxātŏr, is, Infeſtator. {מעונה *mehhanneh* עצב *hatſeb* מכאיב *macheïb.* ὀχλητής, λυμαντής, κακωτής. Gall. *Vexeur & tourmenteur.* Ital. *Chi tormenta fieramente.* Germ. Plager der einem leid vnd vberlang anthut. Hisp. *El que moleſta cruelmente, y da enojo.* Angl. *He that grieueth, or troubleth.*} Cic. *de Aruſpicum reſponſis.* Tam crudelis mei, tam ſceleratus Reipublicæ vexator eſſe potuiſſet?

V F

Vfens, vulgò *Fanto*, fluuius eſt iuxta Terracinam, teſte Plin. *lib.* 3. *c.* 5. qui labitur per Pontinas paludes, qui etiam Vfentum à quibuſdam dicitur. Virg. *lib.* 7. *Æneid.*

——gelidúſque per imas
Quærit iter valles, atque in mare voluitur Vfens.

¶ Vfens præterea Æquicolarum dux fuit, qui quum Turno aduersùs Æneam ſuppetias ferret, à Gya Troiano eſt interfectus. de quo idem Virg. *lib.* 7. *&* 12. *Æneid.*

Vfentinus, adiect. vt, Vfentina tribus. Liu. 9. *ab Vrb.* Duæ Romæ additæ tribus, Vfentina, ac Falerina.

V I

Vĭă, fluuius Gallæcorum, Lucenſium, in citeriori Hiſpania, non procul ab Orubio promontorio in Oceanum Occidentalem ſeſe exonerans, autore Ptol. *lib.* 2. *c.* 6. & Pompon. *lib.* 3.

Vĭă, æ, Dimidius actus, qua poteſt ire vehiculum. Dicta eſt via, vel ab eundo, quaſi ia, vel à vehendo, autore Varro, primùm veha, & tum deinde Via. {דרך *deréc.* ארח *orách* הליכה *halichâh.* ὁδός. Gall. *Voye, chemin, rue.* Ital. *Via, ſtrada.* Germ. Ein weg/ſtraß. Hisp. *El camino, ò la calle.* Angl. *The way.*} Via (inquit Paulus Iureconſultus) conſtitui, vel latior octo pedibus, vel anguſtior poteſt, vt tamen eam latitudinem habeat, qua vehiculum ire poteſt: alioqui iter fit, non via. ¶ Abuſiuè tamen ſumitur pro omni loco, per quem habere iter omnibus licet. Plin. Quum de via vocaſſent. Terent. *in Eunuch.*—haud conuenit Vnà ire amicam cum Imperatore in via. Horat. 1. *Serm. Sat.* 9.

Ibam fortè via ſacra ſicut meus eſt mos.

Virg. 2. *Æneid.*

Obſedêre alij telis anguſta viarum
Oppoſiti.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 4. Ito hac triumphi ad cantharum recta via. *Ibidem ſc.* 2. *a.* 2. Vt veni, laſſus de via, volo me curare. *Ibid. ſc.* 5. *a.* 1. Ibi obſepta eſt via. Idem *Curcul. ſc.* 3. *a.* 2. De via ſecedite. Idem *Menach. ſc.* 3. *a.* 4. Vt me defendes, eam affectas viam. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Eum ſi in via publica conſpexero. Idem *Curcul. ſc.* 2. *a.* 2. Date viam noti, ignotíque qua fugere liceat. Idem ait *Aulul. ſc.* 2. *a.* 3. Idem *ibid. ſc.* 5. *a.* 2. Egomet mecum cogitare inter vias occœpi. Idem *Milit. ſc.* 6. *a.* 2. Hic ad me rectà habet rectam viam: aliàs, recta adit via. ¶ Siſtere in viam, vide *Siſto.* Item, Vti publica via, ſine incedere pro vti meretricibus dixit. Plaut. *Curcul. ſc.* 1. *a.* 1. ¶ Ingreſſus eſt in viam, id eſt, rectè narrare cœpit. Idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Et, *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Rectam inſtas viam. (i. non erras: rem tenes; & dicis rem vt eſt.) ¶ Aliquando ſumitur pro ipſo actu eundi. {מהלך *mahaléch.* ὁδός.} Cicer. 1. *Philipp.* Quùmque de via languerem, & mihimet diſplicerem. Ouid. 2. *Metam.*

Auditáque via cauſa, non vtile carpit,
Inquit, iter.

Cic. *de ſenectute*, Poteſt enim quicquam eſſe abſurdius, quàm quò minus viæ reſtat, eò plus viatici quærere? Aliquando ponitur pro ratione, forma, modo, & inſtituto. Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

Inueni germana viam, gratare ſorori.

Ibid. *lib.* 6. *Æneid.*

Aut tu ſi qua via eſt, ſi quam tibi diua creatrix
Oſtendit, &c.

Cic. 2. *Verr.* Habeo autem certam viam atque rationem, qua omnes illorum conatus inueſtigare & conſequi poſſim. Terent. *in Heautontimorumeno*, Sed vt & via peruulgata patrum quotidie accuſabam. ¶ Viarum quædam publicæ ſunt, quædam vicinales, vt inquit Vlp. *in tit. Ne quid in loco publico §. ſi quis* Publicas vias dicimus, quas Græci βασιλικὰς, noſtri Prætorias, Conſulares & Militares appellant. ¶ Vicinales ſunt viæ, quæ in vicis ſunt, vel quæ in vicos ducunt. Has quoque publicas quidam dicunt, vt ait Paulus *tit. de loco & itinere publ. l. via vicinales.* ¶ Priuatæ ſunt, quas agrarias quidam dicunt. Dupliciter autem accipi poſſunt, vel ea quæ ſunt in agris, quibus impoſita eſt ſeruitus, ita vt ad agrum alterius ducat: vel ex quæ ad agros ducunt, per quas omnibus commeare liceat. ¶ Aperire viam eſt, ad veterem altitudinem, latitudinemque reſtituere. Purgare viam, id eſt, de via tollere quod ſuperfluum eſt. Reficere viam dicitur, & qui aperit, & qui purgat, & omnino omnes qui in priſtinum ſtatum reducunt. Vlp. *in l. propè ait ff. de via publ.* Conficere viam, eſt ire, peregrinari. ὁδεύειν. Cic. *de ſeneſt.* Volumus ſane niſi moleſtum eſt tibi, Cato, tanquam aliquam viam longam confeceris, qua nobis quoque ingrediendam ſit, iſtuc quo peruenitis, videre quale ſit. Exigere viam dicuntur magiſtratus, quum vicinum cogunt munire ſuo ſumptu viam domibus ſuis vel poſſeſſionibus adiacentem. Via prima. Plaut. *in Mil ſc.* 2. *a.* 2. Dummodo nunc prima via inducamus, vera vt eſſe credat, quæ mentibimus. id eſt, primo ipſo congreſſu ſine initio doli. In viam dare ſe, eſt committere ſe viæ. Inuenire viam eſt exitum reperire. Virg 3. *Æneid.*

Fata viam inuenient, aderitque vocatus Apollo.

Viam facere, apud Liuium *lib.* 6. *d.* 4. eſt locum vbi non erat via aperire ὁδοποιεῖν. Viam munire, eſt reficere, inſtaurare: nonnunquam etiam lapidibus ſternere, quod propriè ſternere viam dicimus. {סלל *ſal.* ὁδοποιεῖν.} Cic *pro Cal.* Perinde quaſi Appius ille Cæcus viam munierit non qua populus vteretur, ſed qua poſteri ſui impune latrocinarentur. Senec. *Epiſt.* 33. Vti via veteri & viam munire. ¶ Ad viarum munitiones damnare, Sueton. *in Calig. c.* 27. ¶ Viarum ſtratura ad Quæſtores pertinet. Idem Sueton. *in Claud cap.* 24. ¶ Munire viam per tranſlationem, pro eo quod eſt, compendiariam rei alicuius rationem præmonſtrare. Quintilian. Propterea quòd plurimi autores quamuis eòdem tenderent, diuerſas tamen vias munierunt, & in ſuam quiſque

induxit

induxit ſequentes. Plaut. *Milit. ſc.* 2 *a.* 2. Tibi muni viam qua commeatus tutò ad te poſſit peruenire. ¶ Via molli mede.i Senec *cap* 2 *de conſ. ad Heluiam.* ¶ Viam pro trama ſiue ſub tegmine in veſtibus, dixit Tibullus *Eleg.* 3. *lib.* 2. Texuit (veſtes ſup.) diſpoſuitque vias. ¶ Via peruulgata. i. conſuetudo. Terent. *Heautont.* Neque vt animum decuit ægrotum adoleſcentuli Tractare, ſed vi & via peruulgata patrum, &c. ¶ Tota via errare, prouerbium in eos, qui vehementer à vero aberrant. Terent. *in Eunuch.* Quid tu his rebus credis fieri? tota erras via. Vide Eraſm. Chil.

Vialis, vt viales lares apud Plaut. *in Caſin.* vide *Lar.*

Viātŏr, is, qui viat, id eſt, iter facit. [illegible] *oréach.* ὁδίτης. GALL. *Vn paſſant, qui paſſe ſon chemin, voyageur.* ITAL. *Viandante.* GERM. Ein reyſender / wanderer. HISP. *Caminante, que anda camino.* ANGL. *A trauellour in the way, a wayfaring man.* } Mart. *lib.* 2.

Laſſus tam citò deficis viator.

Iuuen. *Sat.* 10.

Cantabit vacuus coram latrone viator.

Cicer. *pro Mil.* Non ſemper viator à latrone, nonnunquam etiam latro à viatore occiditur. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

Quoque legat verſus oculo properante viator.

¶ Viatores olim dicti ſunt, qui ex agris in curiam Senatores acceſſebant, κλήτορες. Columell. *in præfat. lib.* 15. Illis temporibus in agris proceres morabantur, & quum conſilium publicum deſiderabatur, à villis accerſebantur in ſenatum: ex quo qui eos accerſebant, viatores nominati ſunt. Cicer. *de ſenect.* A villa in Senatum accerſebantur Curius & cæteri ſenes: ex quo qui eos arceſſebant, viatores nominati ſunt. Hinc conſuetudine ſermonis tranſlatum eſt ad eos hoc verbum, qui magiſtratibus, præcipuè Tribunis pleb. apparebant. Liuius 2. *ab Vrb.* Ardens itaque ira Tribunus viatorem mittit ad Conſulem, Conſul lictorem ad Tribunum. Gell. *lib.* 13. *cap.* 12. ex *lib.* 12. *rerum humanarum Varr.* In magiſtratu (inquit) habent alij vocationem, alij prehenſionem, alij neutram. Vocationem, vt Conſules & alij qui habent imperium: prehenſionem, vt Tribuni plebis, & alij qui habent viatorem: neque prehenſionem, neque vocationem: vt Quæſtores, & cæteri qui neque lictorem habent neque viatorem. ¶ Viator Theologis eſt, cui via eſt ad beatitudinem, qui ad eam in hac vita tendit. ¶ De collegio viatorum erant Lictores. Gell. *cap.* 3. *lib.* 12. Viator vocat: Lictor prehendit. Idem Gell. *cap.* 12. *lib.* 13.

Vians, antis, pro Viatore, apud Solinum *cap.* 42. Latrones puteos arenis operiebant, vt temporaria fraude ſubductis aquis in fame & ſiti iter ſubmouerent acceſſus viantium. Idem *c.* 40. Nec intereſt vbi potius ſint procellæ, quum ad exitium viantium elementis congruentibus, in terris flabra ſæuiant, in mari terræ.

Viātōrĭŭs, a, um, quod ad viam pertinet. {ὁδοιπορικός. GALL. *Seruant ou propre à ceux qui cheminent ou vont par le pays.* ITAL. *Che ſerue per camino.* GERM. Das auff die reyſe / oder ſtraſs dienſtlich iſt. HISP. *Coſa para caminar.* ANGL. *Perteining to the way.* } Vnde viatorium vas, quo inter agentes ferendi potus gratia vtuntur. Plin. *lib.* 16. *cap.* 10. de taxo loquens, Vaſa viatoria ex ea vinis in Gallia facta, mortifera fuiſſe compertum eſt. Idem *lib.* 36. *cap.* 2. Qui ſceptra & perſonas, & cubicula viatoria vnionibus conſternebat.

Viārĭŭs, a, um: vt, Lex viaria. Cælius Cicer. *lib.* 8. Leuiſſimè enim, quia de intercalando non obtinuerat, tranſfugit ad populum, & pro Cæſare loqui cœpit, legemque viariam non diſſimilem Agrariæ Rulli, & Alimentariam, quas iubet Ædiles metiri, iactauit.

Viātĭcum, i, Cibus, pecuniáve, quam iter facientes nobiſcum circumferimus. {[illegible] *arucháh* [illegible] *tſaydo* [illegible] *tſedáh.* ἐφόδιον, [illegible]. GALL. *Prouiſion, ſoit de viures ou autres choſes pour paſſer le chemin & voyager, victuaille.* ITAL. *Vettoaglia, ogni coſa portata per andare in viaggio.* GERM. Zehrung oder etwas das man auff der ſtraſs braucht / zehrpfennig. HISP. *La deſpenſa para el camino, el manjar que ſe lleua por el camino.* ANGL. *Prouiſion of thinges neceſſarie for a iourney.* } Plaut. *in Capt.* Sequere me, viaticum vt dem ab trapezita tibi. Cicer. *Attic. lib.* 12 Velim videas, & quid viatici, & quid inſtrumenti ſatis ſit. Plaut. *Pſeud ſc.* 3. *act.* Suo viatico reduxit me ex errore in viam. Senec. *cap.* 12. *de conſ. ad Heluiam,* Viaticum nunc maius exulum, quàm olim principum patrimonium. Suet. *in Cæſ. cap.* 68. Centuriones è viatico ſuo obtulerunt (ſup. ipſi Cæſari.) ¶ Aliquando capitur pro facultate, ſeu apparatu. Quint. Claud. *in Annal.* Simul forma, factis, eloquentia, dignitate, acrimonia, confidentia, pariter præcellebant, vt facile intelligeretur magnum viaticum. id eſt, magna facultas, magnus apparatus.

Viaticus, a, um, vt Viatica cœna dicitur quæ datur abituro. ὁ ὁδοιπορικός. Plaut *in Bacch* Ego ſorori meæ cœnam hodie dare volo viaticam. Alij aduentitiam explicant. Nam peregre redeuntes ſolebant amici conuiuio excipere. Ob id dixit Martial. de epiſtola, Vt familiariſſimas mihi aures tuas exciperem aduentoria. Plaut. ſaluus cùm peregre aduenis, cœna detur.

Viātĭcŭlum, diminutiuum. {τὸ μικρὸν [illegible] ἐφόδιον. GALL. *Petite victuaille & prouiſion.* ITAL. *Picciola vettoaglia.* GERM. Ein zehrpfenning. HISP. *Pequeño manjar por el camino.* ANGL. *A litle prouiſion of thinges for a iourney.* } Apul. *lib.* 7. *de Aſin. aureo,* Viaticulum mihi corraſi.

Viātĭcatus, a, um, Viatico inſtructus. {[illegible], [illegible]. GALL. *Muni & garni de ce qu'il faut pour le chemin.* ITAL. *Munito & guarnito de vettoaglie.* GER. Mit einem zehrpfenning auff die ſtraſs geraſſet. HISP. *Que tiene deſpenſa por el camino.* ANG. *That is furniſhed with thinges neceſſarie for a iourney.* } Plaut *in Men.* Quum marſupium inſpicio, viaticati herclè admodum æſtiue ſumus.

Viatim, Diomedes *lib.* 1.

Vio, as, vide infrà ſuo loco.

Viānă, Norici vrbs, apud Plin. *lib.* 3 *cap.* 24 Hermolaus eandem putat cum Vienna Auſtria, omnibus quas Danubius alluit, vrbibus & ædificiorum ſplendore, & agri vbertate præferenda.

Vībĕx, icis, Signum verberis in humano corpore remanens, ita dictum, autore Feſto, quòd vi fiat. {[illegible] *chabburah* [illegible] *pétſah.* μώλωψ, [illegible]. GALL. *La marque qui demeure apres les coups des verges, les fangeons.* ITAL. *Segno di percoſſione.* GERM. Ein ſchmaltzen / ſtreyche mahlen. HISP. *Roncha ò ſeñal de golpe ò herida.* ANGL. *The mark or prinite of a ſtripe.* } Plin. *lib.* 30. Verberum vulnera, atque vibices, pecudum ouium recentibus impoſitis, oblitterantur. Perſ. *Sat* 4.

Si puteal multa cautus vibice flagellas.

Vibia, varæ appoſita pertica.

Vibilia, dea. Arnob. *lib.* 2. Ab erroribus viarum dea Vibilia liberat.

Vibĭŭs, Virius, ciuis Capuæ fuit potentiſſimus, primúſque defectionis ad Annibalem autor, qui iam attenuatis Pœnorum viribus, quum Capuani à Fuluio obſeſſi deditionem pararent, à ſeptuaginta Senatoribus domum deductus eſt: quibus conuiuio adhibitis, quum quàm maxima vini ingurgitatione mentem omnem ab imminentis mali ſenſu alienaſſent, poſt mutuos complexus ſe omnes veneno peremerunt. Vide Liu. *lib.* 6. *decad.* 3.

Vibo, nis, oppidum Locrorum in Brutiis, ita nuncupatum à Romanis, quum antea Hippon appellaretur, [illegible] Straboni. Vide eundem *lib.* 6. & Plin. *lib.* 3. *cap.* 5.

Vibones, Britannicæ herbæ flores, qui deuorati ante tonitrua à fulminibus ſecuros reddere exiſtimantur. Plin. *lib.* 25. *cap.* 3. Herba quæ vocatur Britannica, non neruis modo, & oris malis ſalutaris, ſed contra anginas quoque & ſerpentes. Florem vibones vocant, qui collectus antequam tonitrua audiantur, & deuoratus, ſecuros in totum reddit. Friſij, quà caſtra erant, noſtris demonſtrauère.

Vibriſſæ, ſunt pili in naribus hominum, quòd his euulſis, caput vibretur. Feſt.

Vibriſſo. Feſt. Vibriſſare eſt vocem in cantando Criſpare. Titinnius: Si erit tibi cantandum, facito vt exuibriſſes.

Vibro, as, Moueo, quatio, tracto, agito. {[illegible] *gerbil* [illegible] *jaráh* [illegible] *hepheſh* [illegible]. GALL. *Remuer & branſler vn dard pour le ietter, brandiller, darder.* ITAL. *Vibrare, mouere, lanciare vn dardo ò altra coſa.* GERM. Schütten / ſchwingen. HISP. *Eſgremir alguna coſa, mouer, lançar tiro ò otra coſa.* ANGL. *To ſhake a thing or to quauer, to bandube.* } Cicer. 2. *de Orat.* Atque eiuſmodi illa proluſio debet eſſe, non vt Samnitum, qui vibrant haſtas ante pugnam, quibus in pugnando nihil vtuntur. Ouid. *Epiſt.* 12.

Si mea vibrari pallentia membra videres.

Virg. 11. *Æneid.*

———hastáſque reductis

Protendunt longè dextris. & ſpicula vibrant.

Senec. *cap.* 9. *de conſ. ad Mart.* Tela, quæ alios fixerunt, circa te vibraſſe. ¶ Vibrarent pro vibrarentur, idem *Epiſt.* Eſt quidem 49. aliàs 50. cùm hoſtilia in portis tela vibrarent, &c. ¶ Vibro, aliquando neutraliter ponitur, pro mico, & intremiſco, vt ait Bud. Cicer. 4. *Acad. de mari loquens,* Quódque nunc, quia Sole collucet, albeſcit, & vibrat: diſſimiléque eſt proximo ei continenti ¶ Nonnunquam pro in petu quodam ferri Idem *in Orat.* Demoſthenis non tam vibrarent fulmina illa, niſi numeris contorta ferrentur.

Vibrāns, vibrantis, participium. {[illegible] *merbil* [illegible] *mehophéth* [illegible] *joreh* [illegible] *moréh* [illegible]. GALL. *Qui ſe remue dru & menu, brandillant.* ITAL. *Che ſpeſſo ſi muoue.* GERM. Erſchütelnd / ſchwingend. HISP. *Lo que ſe moue mucho, y a menudo.* ANGL. *That ſhaketh, quauereth or brandiſheth any thing* } Virg 2 *Æneid.*

Sibila lambebant linguis vibrantibus ora.

Cicer. *de clar. Orat* Et erat oratio cum incitata & vibrans, tum etiam accurata & polita. Ouid. 11. *Metam.*

Cineruntque ſuis vibrantia tela lacertis.

Quintil Vibrantibus digitis iaculari ſententias. Idem *infrà,* Vibrantibus ſententiis velut miſſilibus, &c.

Vibratus, a, um, aliud particip. {[illegible] *merbál* [illegible] *nirráh* [illegible]. GALL. *Lancé, brandillé, dardé.* ITAL *Lanciato.* GERM. Geſchwungend. HISP. *Lançado.* ANGL. *Shaken, and brandiſhed.* } Ouid. 8. *Metam.*

———ambo vibrata per auras

Haſtarum tumulo quatiebant ſpicula motu.

Virg. 8 *Æneid.*

Namque improuiſo vibratus ab æthere fulgor

Cum ſonitu venit.

Vibrātŭs, pro criſpo, [illegible]. Plin. *lib.* 2. *cap.* 78. Barba & capillo vibrato. 12. *Æneid.*

Vibratos calido ferro, myrrháque madentes.

id eſt, criſpato calamiſtro, inquit Seruius.

Viburnum, genus fruticis, lentum in primis, & flexibile, ideóque faſcibus ligandis idoneum prorſus ſimile viti ſyluestri cauticæ, niſi quòd ſemen fuluum in folliculo nigro continet. {[illegible]. GALL. *Viorne.* ITAL. *Viorna, putiere* GERM. Ein weid. HISP. *Vn genero de vimbres.* ANGL. *An oſier tree.* } Virg. 1. *Eclog.*

Verùm hæc tantùm alias inter caput extulit vrbes,

Quantum lenta ſolent inter viburna cupreſſi.

Vica pota, ſeu Vica Pota, vis eſt, & numen vincendi potiundique.

Vicāni, vide *Vicus.*

Vicārĭŭs, vide *Vicem.*

Vicātim, vide *Vicus.*

VICEM, & in ablat. vice, ſolùm in ſingulari numero. Apud Liu. tamen *lib.* 1. *ab Vrb.* ita legitur: Regiæ Vicis ſacra in plurali vero habet omnes præter genitiuum. {[illegible] *pahám* [illegible] *chéleph* [illegible] *chaliphâh* [illegible] *tarbeth.* GALL. *Fois, lieu & place d'vn autre.* ITAL. *In luogo ò vicenda.* GERM. Statt / gelegenheit. HISP. *La vez.* ANGL. *The roome and place of another.* } Dictæ ſunt vices (vt quidam aiunt) à vi & à veteribus pro pugnis, & periculis accipiebantur, quoniam per viciſſitudinem pugnetur. Virg. 2. *Æneid.*

Iliaci cineres, & flamma extrema meorum

Teſtor in occaſu veſtro, nec tela, nec vllas

Vitaniſſe vices Danaûm.

id eſt, pugnas, & pericula. Plaut Vices eius memorat, & cicatrices demidat. ¶ Item pro pœnis & incommodis, quod vi fiat Cicer. *pr. domo ſua,* Mihi vni neceſſe & meam & aliorum vicem pertimeſcere. Horat. *lib.* 1. *Carm.*

———viceſque ſuperbæ

Te maneant ipſum.

Liu.4.*dec.*5. Solicitus propter eorum vicem, quos præmiſerat. (id eſt, periculum.) Suet.*in Aug.cap.*66.Illacrymauit,& vicem ſuam conqueſtus eſt.(id eſt,fortunam,ſortem.) ¶ Quoniam verò per viciſſitudinem pugnari ſolet, factum eſt, vt vices pro alternatione, ſiue viciſſitudine capiamus, ἀμοιβαί. Celſ.*lib.*7.*c.de ſignis calculorum.* Permutatis ſubinde digitorum vicibus oportet adducere. Vice mutua, pro viciſſim, locutio Iureconſultis vſitatiſſima. Ouid. *Eleg.*1. *lib.*4. *Triſt.*

Dum vice mutata qui ſim, fuerimque recordor.

Idem *Eleg.*11. *lib.*3.

———incertas ipſe viuere vices.

Idem 4.*Faſt.*

Cur vicibus factis ineunt conuiuia quæro.

Suet.*in Calig.cap.*22. Magiſteria vicibus comparabant. {Gall. *Tour à tour,l'vn apres l'autre.*} Et Gell.*lib.*2.*cap.*18. Idque in orbem vice pari ſeruabatur. Idem *cap.*1.*lib.*10.Vices officiorum. ¶ Interdum vicem accipimus pro loco, munere, vel officio. Horat.*de Arte,*

———fungar vice cotis, acutum

Reddere, quæ ferrum valet exors ipſa ſecandi.

Cicer.2.*de legib.* Nulla eſt enim perſona, quæ ad vicem eius, qui è vita emigrauit, propius accedat quàm hæres. ¶ Vice alterius fungi, ἀνθ᾽ ἑτέρου ὑπουργεῖν, dicimus eum, qui alterius locum ſupplet, abſentiſque munere fungitur: vt quum Lunam dicimus Solis vicem ſupplere. ἀνθ᾽ ἡλίου χρείαν ἀποπληροῦν, hoc eſt, eaſdem vſus præbere, quos ſol præſens exhiberet. Suet.*in Calig.cap.*41.Proximo colluſori demandata vice ſua,(id eſt,loco ſuo.) Item Ouid.*Eleg.*4. *lib* 4.

Cum vice ſermonis fratrem cognouit.

Tibull. *lib.* 4.

Inque vicem male directo contendere curſu.

Suet.*in Aug.cap.*45.Commendatis qui vicem ſuam præſidendo fungerentur. (i.qui munus, officium, partes ſuas obirent.) Liu. *lib.*4. *d.*4. Ne noſtram vicem iraſcaris. (i. loco noſtro.) Suet. *in Claud. cap.* 7. Gell. *lib.*3.*cap.*10 præminiſtrabant ſeruorum vicem Brutij:(i.loco.) Sen.*c.*16. *de conſ.ad Mart.* In vicem (amiſſi filij) ſubſtituere. Et Quint. Si iudex vice ſua aut reip. commoueretur. Et alibi, publica vice commoueri. Plaut. *Capt. ſc.*3. *a.*2. Vt remittat illum noſtrûm amborum vicem. (i. pro nobis ambobus.) *Ibid.ſc.*3.*a.*3.Oppetámque peſtem heri vicem mei (id eſt, pro hero meo.) Ita lego *mei*, non *meámque*, vt vulgò. Veteres Meam, tuam, ſuam vicem, per accuſatiuum efferebant: quod hodie potiùs per ablatiuum, Mea, tua, vel ſua vice dicimus. Plaut.*in Rud.*—ſi appellabit quempiam, Vos reſpondetote iſtinc iſtarum vicem. id eſt, vice iſtarum, ſiue pro iſtis. Sic ferè ſemper idem. Cicer. etiam ac Liuium ſic frequenter loquutos inuenies. Cicer.*ad Lentul. lib.*1. Noſtram vicem vltus eſt ipſe per ſe: id eſt, ſe te pœna afficiendo occupauit officium noſtrum. Liu. ... Clamor vndique ab ſolicitis vicem Imperatoris militibus ſublatus eſt. ¶ Repoſcere vicem, eſt pro beneficio in alterum collato mutuam gratiam repetere. ¶ Reddere vicem, eſt gratiam referre, & beneficium acceptum mutuo beneficio rependere. Plin *Epiſt* 9 *lib.*2. Reddam vicem, ſi repoſces. ¶ Vicibus quaſi Aduerbialiter ponitur pro viciſſim, per vices. Scribonius Largus *initio operis*, Hæc terere ex aceto & tota vicibus adiecta oportet. Plin *lib.*10.*cap.*29. Audit diſcipula intentione magna & reddit, vicibúſque reticent.

Vicarius,a,um, qui vicem alicuius gerit ſiue obtinet, & in eius locum ſuccedit. {ὁ ἀνθ᾽ ἑτέρου ὢν, ὁ διαδεχόμενος τὸ ἔργον παρὰ μέρους. Gall. *Vicaire, lieutenant.* Ital. *Vicario, luogotenente.* Germ. Ein Statthalter verweſer. Hisp. *El que ſuple ò ſirue la vez de otro.* Angl. *That is in ſteed of another and ſerue an others office.*} Quintil. Vicariam ei operam impendi. Cic. *pro Roſc. Amer.* Propterea quod quibus in rebus ipſis intereſſe non poſſumus, in his operæ noſtræ vicaria fides amicorum ſupponitur. Quint. *in Gladiatore*. Quod vnum mihi relictum eſt, en polliceor patri tuo vicarias manus. *Ibid.* Vna ſingetur coniux, quæ iam periturà vitam mariti vicaria morte ſua redemit. Cic. *lib* 9 *Epiſt.* Itaque te do vicarium, tu illum obſeruabis. Senec.*cap.*8.*de tranq.* Cui duo vicarij, & cella laxior. Idem Sen.*cap.*17.*de conſ.ad Helaiam.* Nobilitatur carminibus omnium, quæ ſe pro coniuge vicariam dedit. (i. quæ vice mariti mortem vltro oppetiit.) Alceſtes periphraſis. ¶ Vicarius, apud Iureconſultos, oratores & poëtas, vſurpatur pro ſeruo, ſerui maioris in familia vices gerente. Horat.2.*Serm.ſat.*7.

Siue vicarius eſt, qui ſeruo paret, vti mos

Veſter, ait, ſeu conſeruus.

Martial.

Eſſe ſat eſt ſeruum, iam nolo vicarius eſſe.

Imò, vt placet quibuſdam interpretibus iuris, Vicarius dicitur in alterius ſerui peculio ſeruus: Ordinarius verò, Vicarij dominus. Plaut. *Aſinar. ſc.* 4. *act.* 2. Le. Cui datum? (loquitur Atrienſis ſiue ordinarius ſeruus.) Li. Sticho vicario ipſi tuo. Le. Scio mihi vicarium eſſe, &c.

[Viceni, vicenaria quina lex. Plaut.*Pſeud.ſc.*3.*a.*1.

Viceria, vide *Vincentia.*]

Vicia, legumen, quod Germ Wicke/ Græcis ἀφάκη.

Vicissim, aduerb. Per vices, ſiue alternatim. {חליפות chaliphóth. ἀμοιβαδὶς, ἐναλλάξ. Gall. *Chacun ſa fois, l'vn apres l'autre, tour à tour.* Ital. *A vicenda, ſcambieuolmente.* Germ. Hergegen/ abwechſelsweiß/ einer vmb den ander. Hisp. *A vezes.* Angl. *By courſe or turning, euerie one his tyme and part.*} vt, Viciſſim incumbunt oneri: id eſt, modò hic, modò ille incumbunt oneri. Plaut *Aſin.* Inambulandum eſt, nunc mihi viciſſim ſupplicabunt. Virg 3 *Eclog.*

Vis ergo inter nos, quid poſſit vterque viciſſim,

Experiamur?

¶ Quin loquendi ſignificat ſecundo loco, ſiue ſimiliter, ſiue ex altera parte. Terent *in Heaut.* Sed nunc Chrema, da te mihi viciſſim. Nam amici quoque res eſt videnda. Virg 5 *Eclog.*

Nos tamen hæc quocunque ex modo tibi noſtra viciſſim

Dicemus.

Cicer 4. *Academ.* Sed & vos ab illo irridemini: & ipſi illum viciſſim eluditis. Idem *in Lal.* Sed ego admiratione quadam virtutis eius, ille viciſſim opinione fortaſſe nonnulla, quam de moribus meis habebat, me dilexit. Plaut. *in Curc. ſc.*2. *act.*1. Sed quum adhuc naſo odos eſt obſequutus meo, da viciſſim meo gutturi gaudium. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.*1. Meis viciſſim dare locum fallaciis. Cicer. *Appio Pulchro*, Hoc ego meo facto delector, nihil enim potuit fieri amantius: conſidera nunc viciſſim tuum.

Vicissatim, idem. {חליפות chaliphóth. ἐναλλαγμένως, ἐναλλάξ.} Plaut. *in Pœnul.*—ad argumentum nunc viciſſatim volo Remigrare Antiquum.

Vicissitudo, inis, Alternatio, & mutatio ex alio in aliud, inquit Cic *lib* 5. *Tuſc.* {חלף chéleph חליפות chaliphóth. μεταβολή, ἀμοιβή, ἐναλλαγή. Gall. *Tour & changement en ſon rang, à chacun ſa fois.* Ital. *Permutatione, cambiamento di tutte le coſe.* Germ. Abwechslung verenderung. Hisp. *Mudança à vezes.* Angl. *A ſucceding by courſe.*} Idem *Luccio lib.*5. Nihil eſt aptius ad delectationem lectoris, quàm temporum varietas, fortunæque viciſſitudines. Terent. *in Eunuch.* Omnium rerum viciſſitudo eſt. Cic.*de Amic.* Nihil eſt enim remuneratione beneuolentiæ, nihil viciſſitudine ſtudiorum officiorúmque iucundius. Idem 1.*Tuſc.* Vt quum videmus ſpeciem primùm, candorémque cæli: deinde conuerſionis celeritatem tantam, quantam cogitare non poſſumus, tum viciſſitudines dierum atque noctium, &c.

Vicissitas, atis, apud antiquos pro viciſſitudine. Accius *apud Non.* Viciſſitatemque impetrandi tradit.

Vicenarius, a, um, quod eſt viginti capitum. {עשרים heſrim ὁ εἰκοσαίος. Gall. *Vingtieſme.* Ital. *Venteſimo.* Germ. Das zwentzig begreifft. Hisp. *Cada vno de veynte.* Angl. *The twentieth in number.*} vt, Grex vicenarius ex viginti conſtans pecudibus, Aut viginti librarum: vt, Lapis vicenarius. Aut viginti annorum: vt, Puella vicenaria. εἰκοσαέτης. Lex quina vicenaria. Plaut. *Pſeud.* Tum lex me perdit quina vicenaria: omnes metuunt credere. Vbi interpres, Videtur lex lata, vt ſi cuipiam crederetur ſupra viginti quinque minas, redhibitio nulla eſſet. Alij Quinam vicenarium interpretantur Centenariam: omnes profectò nimium ineptè. Nos Plautum de annorum numero ſenſiſſe omnino exiſtimamus. Conſtat enim inter eos, qui vel à primo limine Iuriſprudentiam ſalutarunt, Macedoniano Senatuſconſulto cautum eſſe, nequid minori viginti quinque annis crederetur: ſi contra fieret, eius rei nullam fore exactionem, niſi fortè in rem minoris eſſet conuerſa. Callidorus itaque adoleſcentulus, qui ad eam ætatem nondum peruenerat, hanc ſibi legem impedimento eſſe queritur ad inueniendam pecuniam, quòd nemo tam ſtolidus inueniretur, qui contra legis præſcriptum ſibi aliquid crederet, quod poſtea legibus repetere non poſſet.

Viceni, æ, a, pluraliter, quamuis propriè diſtributiuus numerus ſit, accipitur tamen ſimpliciter pro Viginti. {עשרים heſrim. εἴκοσι. Gall. *Vingt.* Ital. *Venti.* Germ. Zwentzig. Hisp. *Veynte.* Angl. *Twentie.*} Col.*lib.*3. *cap.*3. Vicenas amphoras percipient. Liu. 2. *bell. Maced.* Vicena quina millia æris. Plin.*lib.*6.*cap.*23. Circa has hydri marini vicenûm cubitorum adnatantes terruêre claſſem.

Vicesimus, a, um, Ordinis numerus eſt, ſignificátque vltimum ex viginti: pro quo & vigeſimum dicimus. {עשרים heſrim. εἰκοστός. Gall. *Vingtieſme.* Ital. *Venteſimo.* Germ. Zwentzigſt. Hisp. *Cada vno de veynte.* Angl. *The twentieth in order.*} Cicer.2.*de fin.* Viceſimo die Lunæ. Idem *Cornific.lib.*12. Altero viceſimo die. Æſtas viceſima, pro viceſimo anno, apud Ouid.*ad Piſonem.*

Vicesima, æ, Vectigalis genus quo in centenas libras quinæ exigebantur. {εἰκοστή. Gall. *La vingtieſme partie, impoſt de la vingtieſme partie de quelque choſe.* Ital. *Venteſima parte, tributo della venteſima parte.* Germ. Ein Steur oder tribut / da man von zwentzigen ſunff geben muſt. Hisp. *Veyntena parte, la renta de la veyntena.* Angl. *The twentie part.*} Cic. *ad Att.lib* 2. Et eò magis quod portoriis Italiæ ſublatis, agro Campano diuiſo, quod vectigal ſupereſt domeſticum præter viceſimam, quæ mihi videtur vna conciuncula clamore pediſequorum noſtrorum eſſe peritura.

Vicesimarius, a, um, vt Aurum viceſimarium. ὁ διὰ εἰκοστὴν ὢν συλλεγόμενος. Liu.7.*bell.Pun.* Cætera expedientibus quæ ad bellum opus erant Conſulibus, aurum viceſimarium, quod in ſanctiore ærario ad vltimos caſus ſeruabatur, promi placuit. id eſt, aurum quod ex viceſima colligebatur.

Vicies, aduerb. numerandi, Viginti vicibus. {εἰκοσάκις. Gall. *Vingt fois.* Ital. *Venti volte.* Germ. Zwentzig mahl. Hisp. *Veynte vezes.* Angl. *Twentie tymes.*} Plin.*lib.*7.*cap.*18. Centies vicies prælіatus. Col *lib* 5.*cap.*2. Ita, vt paulò antè dixi, latitudinis pedes cum longitudinis pedibus ſic multiplicabis, centies vicies ducenti quadrageni ſiunt viginti octo millia & octingenti.

Vicentia, æ, Venetiæ oppidum, non procul à Patauio: cuius meminit Plin. *lib.* 3. *cap.* 19. ¶ Sic enim Plinius & Ptolemæus vocant, non *Vincentia.* Quidam & Viceriam ex inſcriptione, quæ in agro Veronenſi reperta eſt, vt annotat Rhenanus *in ſuis caſtigationibus in Tacitum.*

Vicia, æ, Leguminis genus, iumentorum pabulo notiſſimum, cubitali altitudine, folijs ferè petroſelini, amplioribus tamen, flore piſi, minutis, nigrantibúſque in ſiliqua granis. {ἄφακος, ἀφάκη, βικίον. Gall. *Veſce.* Ital. *Vezza.* Germ. Wicken. Hisp. *El aruеja.* Angl. *Fitches.*} Dictæ viciæ, vt ait Varr.*lib.*1.*de re ruſt cap.*31. quod capreolos habeant, vt vitis, quibus ſurſumuorſum ſerpunt ad ſcapum lupini alium've calamum, ad quem vt hæreat, cum ſolet vincire. Alij dictas malunt à Græco βικίον, qua nomenclatura, plerique omnes Græciæ populi vſi ſunt, Atticis exceptis, qui ἄφακον, aut ἀφάκην maluerunt appellare, teſte Galeno *lib.*1.*de Aliment. facult.* Plin.*lib.*18. Naſcuntur in vicia cochleæ minutæ erodentes eam.

Viciarius, a, um, quod ad viciam pertinet. {βικιακός. Gall. *De veſce, appartenant à veſce.* Ital. *Pertinente à vezza.* Germ. Das zu den wicken gehört. Hisp. *Coſa de aruеja.* Angl. *Belonging to fitches.*} vt, Cribrum viciarium, quo vicia expurgatur à frumento. Col *lib.*8 *cap* 5. Cribro viciario, vel etiam loliario, qui iam fuerit in vſu, pulli ſuperponantur: deinde pulegii ſurculis fumigentur.

Vicinia, Vicinus, vide *Vicus.*

Victima, æ, Hoſtia, oblatio. {זבח zébach. ἱερεῖον, θῦμα. Gall. *Sacrifice, principalement pour la victoire gaignee.* Ital. *Vittima beſtia di ſacrificio,* *animale*

animale da ſacrificare. Germ. Ein ſchlachtopffer. Hisp. *El ſacrificio, que hazian de animales que matauan.* Angl. *A ſacrifice for to obtaine victorie of our enemies.*} Proprieque erat ea, quæ ab Imperatore poſt triumphum in Capitolio dextra victrice immolabatur. Ouidius 1. *Faſtor.*

Victima, quæ dextra cecidit victrice vocatur.

Virg. 1. *Georg.*

Hinc albi Clitumne greges, & maxima taurus
Victima ſæpè tuo perfuſi flumine ſacro,
Romanos ad templa deûm duxêre triumphos.

Horat. 3. *Carm. Od.* 23.

Victima Pontificum ſecures Ceruice tinget.

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Candida Victima tingit humum in triumpho.

Plaut. *ſc.* 3. *a.* 1. Arceſſe hoſtias, victimas, &c. Suet. *in Aug. c.* 59. Prælato victimæ titulo. Iuuen. *Sat.* 12.

Et cadet ante lares Gallita victima ſacra.

Cicer. *pro L. Flacco,* Quam poteſtis P. Lentulo mactare victimam gratiorem, quàm ſi L. Flacci ſanguine illius nefarium in vos odium ſaturaueritis?

Victĭmārĭŭs, ij, Sacrorum miniſter dicebatur, qui victimas ligabat, & cultrum, aquam, & molam parabat, & reliqua quæ ſacris erant neceſſaria. {ἱερουργός. Gall. *Sacrificateur, ſacrifieur.* Ital. *Sacrificatore.* Germ. Ein diener zu den ſchlachtopffern. Hisp. *El que haze aquel ſacrificio.* Angl. *A ſacrificer.*} Valer. Max. *lib.* 1. *cap.* 1. Libros Petilius Prætor vrbanus ex autoritate Senatus, per victimarios facto igne, in conſpectu populi cremauit. Liu. 10. *bell. Maced.* Libri in comitio, igne à victimariis facto, in conſpectu populi cremati ſunt.

Victimarius, qui victimas emebat vt venderet ἱερώνης. Plin. *lib.* 7. *cap.* 12. victimarij negotiatoris, vilis mancipio. Sic enim legunt quidam, Perottum ſecuti: quum emendatiores omnes Plinij codices hanc oſtendant lectionem, Suarij negotiatoris vile mancipium.

‖**Victimo**, offero, ſacrifico. Apul.‖

Victito, vide *Viuo.*

Victŏr, Victoria, Victoriatus, vide *Vinco.*

Victŭs, us, ui, vide *Viuo.*

Vīcŭs, i, locus eſt, in quo ſunt humiles domus, vt inquit Soſipater. Atque Varro quoque vicum ex domibus conſtare ait. Itaque qui viam eſſe putarunt vicum, valde meo quidem iudicio errarunt. Hinc in Vrbe Roma vicus Cyprius, Publicius, Coſconius, Sceleratus, & cæteri, vrbis partes ſunt, non viæ, id quod ex ipſis verbis autorum facile intelligitur. Vicorum autem alij Vrbani vici à via dicuntur, teſte Varr. quod ex vtraque parte viæ ſunt ædificia. In vrbe enim fiunt vici, connexis & cohærentibus ædificiis. Cicer. *pro Milone,* Nullum in vrbe vicum, nullum angiportum eſſe dicebant, in quo Miloni non eſſet conducta domus. Horat. 2. *Epiſt.* 1.

Deferar in vicum vendentem thus & odores.

Ouid. 6. *Faſt.*

Certa fides facti dictus Sceleratus ab illa
Vicus, & æterna res in perſſa nota.

Suet. *in Aug. cap.* 30. Spatium vrbis in regiones vicóſque diuiſit. (Auguſtus.) Item, Vicorum magiſtros inſtituit, Suet. *ibidem, & in Tib. cap. vlt.* Item, Vicorum magiſtri prætextati. Liuius *lib.* 34. Vicus publicus, templum Romæ, Plutarch. *in Valer.* Item, Vicus Patricius, Martial. *Epigram.* 68. *lib.* 10. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. In Tuſco vico ſunt homines, qui ſeſe venditant. ¶ Vici pagani, ſunt pagi ex pluribus villis domibúſve ruſticis coagmentati, ſpatio aliquantulo ab vrbe remoti (nam quæ vrbi contigua ſunt, Suburbia dicuntur) nulliſque mœnibus cincti, nam ſic Caſtella dicerentur. {פרזות *perazóth* פרזים *perazim* פרזון *perázon.*} Cicer. *ad Terent. lib.* 14. Quod ad me mea Terentia ſcribis te vicum vendituram, quid, obſecro te, me miſerum! quid futurum eſt puero? Idem *ad Att. lib.* 1. Quod ſi aſſequor, Craſſum diuitiis ſupero, atque omnium vicos & prata contemno. Plura de hac dictione videto apud Vallam *lib.* 4. *cap.* 10.

Vīcŭlŭs, diminut. Pro ruſticis aliquot ædificiis coniunctis, aut certè ſpatio, non ita magno à ſe inuicem ſeparatis.

Vīcāni, qui vicos ruſticos habitant {κωμῆται. Gall. *Villageois, qui demeurent au village.* Ital. *Chi habitano in villa.* Germ. Ein dorffman/ein meyer. Hisp. *Los que viuen y moran en aldea.* Angl. *That duelleth in the villages or in the countrey.*} Liu. 8. *bell. Maced.* Vicani, quique ibi exules habitabant. Cicer. 1. *de diu. ex vetuſto quopiam Poëta,* Non habeo denique nauci Marſum augurem, Non vicanos aruſpices, non de circo aſtrologos. Idem *pro Flacco.* Timocrites ille vicanus, homo non modò nobis, ſed ne inter ſuos quidem notus, vos docebit qualis ſit L. Flaccus. id eſt, qui in vicis & pagis aruſpicinam exercebant, qui vaniſſimi, & mendaciſſimi erant.

Vīcīnŭs, i, qui in eodem vico, aut certè non procul ab ædibus noſtris habitat. {שכן *ſchachen* קרוב *karób* סמוך *ſamúch*, γείτων, ὁ πλησίον. Gall. *Voiſin.* Ital. *Vicino.* Germ. Ein Nachbawr. Hisp. *Vezino.* Angl. *A nighbour.*} Cicer. *pro Sext. Roſc.* Quum verò mihi difficile ſit quamuis multos nominatim proferre, vel tribules, vel vicinos meos, qui, &c. Plaut. *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Fores vicini proximi crepuerunt. *Ibid. ſc.* 6. Egóne paterer vicino meo fieri apud me iniuriam? *Ibid.* quæ circum vicinos vagas (de vxore.) *Ibid. ſc.* 1. *a.* 2. Foris crepuit hinc à vicino ſene. Item *ſc.* 6. *a.* 2. *ibid.* Vicine, auſculta quæſo. Horat. 2. *Epiſt.* 2.

Cætera qui vita ſeruaret munia recto
More bonus, ſanè vicinus, amabilis hoſpes, *Comis in vxorem,* &c.

Cicer. *Attic. lib.* 2. C. Arrius proximus eſt vicinus, imo ille quidem iam contubernalis. ¶ Huius fœmininum eſt vicina Terent. *in Eunuch.* Hanc Thaidem non ſciebam nobis vicinam.

Vīcīnŭs, adiect. Propinquus, cognatus, coniunctus. {שכן *ſchachén* קרוב *karob* סמוך *ſamúch.* ὁ ἐγγὺς, ὁ πλησίον. Gall. *Voiſin, proche.* Ital. *Propinquo.* Germ. Nahe nahgelegen. Hisp. *Coſa cercana como quiera.* Angl. *A nighbour, or that dwelleth neere or by vs.*} Cic. *in Orat.* Vicina, & finitima rhetoricæ dialectica. Plaut. *Merc.* Nunc ego verum illud verbum eſſe expertor vetus, Aliquid mali eſſe propter vicinum malum. Virg. 1. *Eclog.*

Non mala vicini pecoris contagia lædent.

Idem 1. *Georg. in fine,*

Vicinæ ruptis inter ſe legibus vrbes
Arma ferunt.

Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 5.

——*niſi nos vicina Triuici*
Villa recepiſſet.

Ouid. 6. *Faſt.*

Ni comnexa foret parti vicinior eſſet, &c.

¶ Vicina ad pariendum. Cic. 3. *Verr.* Latonam ex longo errore, & fuga grauidam, & iam ad pariendum vicinam, temporibus exactis fugiſſe Delum, atque ibi Apollinem, Dianámque peperiſſe. Senec. *cap.* 9. *de tranquill.* In vicino eſt remedium. (i. prope.) Velleius, Cùm in vicino eſſet agmen.

Vicinia, loci vicinitas, ſeu vicinorum inter ſe propinquitas, vel ipſi etiam vicini. {קרבה *kerabáh.* γειτνία, γειτνίασις, γειτονία. Gall. *Voiſinage, voiſinete, les voiſin, lieu circonuoiſin.* Ital. *Vicinanza, vicinità.* Germ. Nähe oder nachbawrſchafft. Hisp. *Vezindad.* Angl. *Nighbourhood a companie of nighbours.*} Ouid. 4. *Metam.*

Notitiam, primoſque gradus vicinia fecit.

Cic. 1. *Tuſc.* Inde in vicinia noſtra Auerni lacus. Horat. 2. *Serm. ſat.* 5.

——*finitus Egregiè factum laudet vicinia.*

Idem 1. *Epiſt.* 17.

Sed videt hunc omnis domus & vicinia tota.

Tibull. *lib.* 4.

Quas ſimiles vtrinque tenens vicinia cæli
Temperat.

Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 2. Aulam maiorem ſi potes à vicinia pete. Idem *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Hic proximæ viciniæ, (id eſt, in proximo.)

Vicīnĭtās, atis, Vicinorum propinquitas, & aliquando vicinorum multitudo. {קרבה *kerabáh.* γειτνίασις. Gall. *Voiſinage, voiſinité, aſſemblée de voiſin.* Ital. *Vicinanza, vicinità.* Germ. Nachbawrſchafft. Hisp. *Vezindad.* Angl. *Nighbourhood, or the companie of nighbours, or dwelling nigh.*} Terent. *in Heaut.* Tamen vel virtus tua me, vel vicinitas facit, vt te audacter moneam, & familiariter. Cic. 6. *Verrem,* Signum quod notum erat vicinitati, buccina datur. ¶ Vicinitas etiam aliarum rerum dicitur: vt quum dicimus, Vicinitas ſyluæ, vicinitas nominis, & eiuſcemodi. Plin. *lib.* 4. *cap.* 16. Triginta propè iam annis notitiam eius Romanis armis non vltra vicinitatem ſyluæ Calidoniæ propagantibus. Idem *lib.* 21. *cap.* 18. Multi verò non diſcernunt à Cypiro vicinitate nominis. Quintil. *lib.* 3. *cap.* 6. Virtutibus ac vitiis vicinitas quædam eſt. Cic. *de clar. Orat.* Artium ſtudiorúmque quaſi finitima vicinitas.

Vicinium, ſubſt. n. g. {קרבה *kerabáh.* τὸ παράσχημα, τὸ ὅμορον, σύνορον, γειτνίασις. Gall. *Voiſinage.* Ital. *Vicinanza.* Germ. Nachbawrſchafft. Hisp. *Vezindad.* Angl. *Nighbourhoode.*} Senec *de breuitate vitæ,* In vicinio verſatur inuidia, ſimplicius longa poſita miramur.

Vīcīnālis, e, ad viciniam pertinens. {γειτονικός. Gall. *Du voiſinage, ou des voiſins.* Ital. *Coſa di vicinità.* Germ. Der nähe oder nachbawrſchafft. Hisp. *Coſa de aquella vezindad.* Angl. *Perteaning to nighbourhood.*} vt, Viæ vicinales. Paulus *in l. via. ff. de loco, & itinere publ.* Viæ vicinales, quæ ex agris priuatorum collatis factæ ſunt, quarum memoria non extat, publicarum viarum numero ſunt. Vicinalis vſus. Liuius 1. *bell. Pun.* Itaque ingens coacta vis nauium eſt, lintriúmque temerè ad vicinalem vſum paratarum: hoc eſt, ad vſum viciniæ, ſeu vicinorum.

‖**Vicino**, & vicinor, appropinquo & vicinus fio. Sidon.‖

Vīcātim, aduerb. Sparſim per vicos & pagos {κατὰ κώμας. Gall. *Par villages, par ruës.* Ital. *Per varie ville, per villaggi.* Germ. In dörffer oder flecken. Hisp. *De barrio en barrio.* Angl. *Streate by ſtreate.*} Plin. *lib.* 6. *cap.* 26. Meſopotamia tota Aſſyriorum fuit vicatim diſperſa, præter Babylona, & Ninum. Vicatim cenſum agere, Suet. *in Aug. cap.* 40. ¶ Dicitur & de vicis vrbanis: vt idem ſit vicatim, quod per ſingulas vrbis vias. Cic. *pro domo ſua,* Seruorum omnium vicatim celebratur tota vrbe deſcriptio.

‖**Vicohabencia**, Viconenza, V. olim Æmiliæ, ſub A. Rauennate, nunc pagus ditionis Ferrarienſis.

Vicus, *Vich,* V. I. Hiſpaniæ ſub A. Tarraconenſi.

Vicus, *Vico della Barronia,* V. I. regni Neapolitani, ſub A. Beneuentano.‖

Videlicet, ad verb. confirmandi, quaſi videre licet, certe, nimirum. {δηλαδή, δηλονότι. Gall. *Certes, certainement: c'eſt à ſçauoir.* Ital. *Certamente, veramente, cioe.* Germ. Als nämlich freylich. Hisp. *Conuiene à ſaber, ò es li ito de veer, ciertamente.* Angl. *Truely, without doubt, that is to ſay.*} Terent. *in Adelph.* Videlicet hoc audiuit, hoc eſt, certè audiuit. ¶ Aliquando ironiæ vim habet, & ponitur pro ſcilicet. Sal. *in Cat.* Vos de parricidis quod ſtatuatis, cunctamini, videlicet cætera vita illorum huic ſceleri obſtat? Sed parcite dignitati Lentuli. Vide Vallam *lib.* 2. *c.* 61. ¶ Videlicet, ſine ironia, pro Nimirum, ſiue Nempe. Cic. *pro Seſt.* Veniſſe tempus iis qui in timore fuiſſent, coniuratos videlicet dicebat, vlciſcendi. ¶ Videlicet cum relatiuo. Idem *de fin.* Hæc natura videlicet vult ſaluam eſſe te. ¶ Interdúmque videlicet ſuæ originis (nempe videre licet, vel videas licet) caſum retinet. Plaut. *in Stichio,* Videlicet parcum illum fuiſſe ſenem, qui dixerit. Rurſus, Videlicet illum fuiſſe nequam adoleſcentem. Lucr.

Eſſe videlicet in terris primordia rerum.

Sic vſurpatur *Scilicet,* pro ſcire licet. Idem *lib.* 2.

Scilicet eſſe globoſa tamen, cùm ſqualida conſtent.

Vĭdĕo, es, vidi, viſum, Oculorum ſenſu aliquid percipio. {ראה *raáh* הביט *hibbít.* βλέπω, ὁράω, θεάομαι, θεωρέω. Gall. *Voir.* Ital. *Vedere.* Germ. Sehen/äugen. Hisp. *Veer.* Angl. *To ſee.*} Virg. 2. *Æneid.*

——*quæque ipſe miſerrima vidi,*
Et quorum pars magna fui.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Rogitas quod vides. Idem *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Carebis oculis, qui plus vident, quam quod vident. Idem *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Vſque quo valuiſti? Vſque vt vides. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Viden' tu illi oculos virere? Vt oculi ſcintillant, vide. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Auditque & videt omnia Deus. ¶ Quandoque adiicitur ablatiuus oculis: ad maiorem emphaſin, vt apud eundem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Nunquam te antè oculis

lis vidi meis. Idem *Mil.ſc.4.a.4.* Tun' me vidiſti? Sc. Atque his oculis quidem,&c. *Ibid. ſc.3. a.2.* Profectò vidi. P. Tuten' Sc. Egomet, duobus his oculis meis. Eodemque modo dixit Ouid. 13. *Metam.*

Aſpiciunt ſuperi oculis mortalia iuſtis.

Et Plaut. *Amph.* Neque audio, neque proſpicio oculis meis ſatis. Sic quoque Videre & perſpicere oculis, apud Cic. 6. *Verr.* quod & Græci dicunt, ἀναβλέπειν τοῖς ὀφθαλμοῖς. ¶ Transfertur etiam ad animum. Ouid. *ex perſona Medeæ,*

———video meliora probóque:
Deteriora ſequor.

Video (inquit) meliora, hoc eſt, intelligo, & conſidero, quæ ſint meliora. Ter. *in Andr.* Vide quò me iudicas, id eſt, animaduerte, & conſidera. ¶ Vide tibi, id eſt, prouide. Idem *in Phorm.* Rectè mihi vidiſſem, & ſenis eſſem vltus iracundiam. Plaut. *Mil. ſc.3. a.2.* Mihi ego video, mihi ſapio. ¶ Pro ſentire, præſentire, idem *Men. ſc.3. a.4.* Video quam rem agis, &c. Item, Videri pro videre. Idem *Curc. ſc.3. a.1.* Viſus ſum viderier. ¶ Me vide, phraſis eſt Comica, pro eo quod eſt, in me recipio, certum id habeo. Terent. *in Andr.* Atque iſtuc ipſum nihil pericli eſt, me vide. ¶ Videre ſomnum, eſt dormire. Cic. *ad Curr. lib.7.* Fuit enim mirifica vigilantia, qui ſuo toto Conſulatu ſomnum non viderit. Terent. *Heaut.* Somnum herclè ego hac nocte oculis non vidi meis. ¶ Videre aliquando pro vigilare ponitur. Virg. 6. *Eclog.* de Sileno,

———iamque videnti
Sanguineis frontem moris, & tempora pingit.

hoc eſt, vigilanti iam, & expergefacto. ¶ Aliquando eſt præuidere, prænoſcere. προορᾶν. Cic. *in Epiſt.* An tu non videbas mecum ſimul, quàm illa crudelis eſſet futura victoria? ¶ Videro ponitur pulchrè pro cauebo, & attentè conſiderabo. Terent. *Adelph.* Ego iſtuc videro, id eſt, iſtuc mihi curæ erit. Sic Videre pro curare, Plaut. *Amph.* Vide efferantur ex naui quæ imperaui omnia. Idem *Men. ſc.3. a.2.* Para, cura, vide quod opus eſt, vt fiat. ¶ Pro cauere, idem *Curc. ſc.3. a.2.* Vide ne me ludas. Idem *Amph.* Sed tu interea de foribus ſis vide (i. caue attingas.) Idem *Aul. ſc.2. a.4.* Vide fides, vt ſaluam aulam auferam. Idem *ſc.1. a.4.* Vide ne titubes, &c. ¶ Videre, ferè pro vnà eſſe vel congredi. Cic. *Lentul lib.1.* Quippe qui etiam Rauennæ Craſſum antè vidiſſet, ab eóque in me eſſet incenſus. Idem *ad Att. lib.6.* Ego, (vt ſpero) propediem te videbo. Sic Sulpitio *lib.4.* Multis de cauſis te exopto quàm primùm videre. ¶ Conuenire, ſiue alloqui. Plaut. *Curc. ſc.3. a.2.* Poſtquam hinc profectus ſum, perueni in Cariam: video tuum ſodalem (i. alloquor, vel reperio eum ad quem me miſeras.) Idem *Mil. ſc.2. a.2.* Haud multos homines videre & conuenire, quàm te mauellem. (i. alloqui.) Idem *Capt. ſc.1. a.3.* Vt liceat videre, mox, vt conuenias. Item, Videre libenter aliquem, vide ſup. *Libenter.* ¶ Vide ſis, hortandi formula antiquis vſitatiſſima, vbi ſis pro ſi vis, quemadmodum etiam ſis, pro ſuis, ſos, pro ſuos, ſas, pro ſuas: & idem ſignificat quod caue ſi vis, præuide tibi ſi videtur. Perſ. *Sat.1.*

———vide ſis ne maiorum fortè tibi frigeſcant limina.

¶ Huius paſſiuum eſt Videor, cernor, conſpicior. βλέπομαι, ὁρῶμαι. Virg. 4. *Eclog.*

———diuiſque videbit
Permiſtos heroas: & ipſe videbitur illis.

¶ Frequentiſſimè tamen accipitur pro appareo. δοκῶ, φαίνομαι. Cicer. 2. *Offic.* Induxit eam, quæ videtur eſſe, non quæ eſſet, repugnantiam. Plaut. Cic. *lib.10. Epiſt.* Amicum eum Reipub. cognoſcere videor. Videor videre, elegans loquendi formula, pro eo quod vulgus imperitorum dicere ſolet, *Videtur mihi quod ego video.* Idem *Tironi lib.16. Epiſt.* Videre videor te ementem ruſticas res. Idem *in Catil.* Videor mihi videre hanc vrbem ſubitò vno incendio concidentem. ¶ Si videtur, id eſt, ſi placet, ſi moleſtum non eſt. Idem *Terentiæ lib.14.* Tu, ſi videbitur, certiorem, &c. ¶ Vide quid agas, protrita eſt clauſula, qua eos monemus, qui magna aggrediuntur: non terrentis tamen eſt, ſed excitantis, vt inquit Donatus *in illud Terentij in Phorm.* Vide quid agas, prima coitio eſt acerrima. Viderit Epicurus, inquit Cic. 4. *Acad.* μελέτω τῷ Ἐπικούρῳ, id eſt, videat, hoc eſt, huius rei illi cura ſit: vel huius opinionis rationem reddat, non ego. Sic accipienda ſunt, Tu videris, vos videritis, illi viderint, & cætera id genus. Cic. *ad Brutum,* De hoc tu videris. ¶ Viden', pro videſne. Terent. *Eunuch.* Viden' me ex eodem ortum loco? Cic. *ad Attic. lib.13.* Viden' quàm φιλοσόφως? an tu nos fruſtrà exiſtimas hæc in manibus habere? Ad videndum aliquem venire. Gell. *cap.10. lib.17.* Et, pergit eum videre, pro viſit. ¶ Viſum eſt faciendum, vt oſtenderemus. Idem Gell. *cap.11. lib.15. & cap.2. lib.13. in fine,* Relinquendum igitur viſum eſt. ¶ Ferirent, quando ita videretur. (indignantis.) Sueton. *in Galba cap.20.* ¶ Videndi ſenſus quomodo fiat, Gellius *cap.16. lib.5.*

Viſus, a, um, participium, animaduerſus. {מראה *mireh.* ἑωραμένος, ὀφθείς. GALL. *Veu.* ITAL. *Veduto.* GERM. Geſehen. HISP. *Viſto.* ANGL. *Seene.*} Plin. *lib.7. cap.19.* Socratem clarum ſapientia eodem ſemper viſum vultu. Virg. 2. *Æneid.*

Infelix ſimulacrum, atque ipſius vmbra Creuſa
Viſa mihi ante oculos, & nota maior imago.

Interdum viſum dicimus, non quod oculis perſpicimus, ſed quod nobis apparet. Terent. *Heaut.* Viſa eſt verò, quod dici ſolet, aquilæ ſenectus. Idem *Hecyr.* Matris vox viſa eſt Philumenæ. Vbi Seruius, Omnia hæc, quæ ſenſu percipi poſſunt, viſa dicimus. Virg. 6. *Æneid.* Viſæque canes vlulare per vmbram. Plaut. *Curc. ſc.2. a.2.* Viſus ſum videre in ſomnis. Idem *Mil. ſc.4. a.2.* Viſa ſoror veniſſe in ſomnis ſæpè. *Ibid. ſc.5. a.2.* Viſane ea eſt eſſe. P. Imò ea eſt. Ouid. *Eleg.8. lib.4. Triſt.*

Non ita Dijs viſum eſt.

¶ Viſo opus eſt. Plaut. *Capt. ſc.1. a.2.* Viſu ſupinum poſterius. Ouid. 6. *Faſt.*

Ecce (nefas viſu) medijs altaribus anguis Exit.

Viſum, i, Spectrum, phaſma, ſiue ſpecies aliqua, quam dormientes videmur videre: quanquam nonnunquam & vigilantibus viſum eſt: quemadmodum Bruto legimus mali genij viſum non multò ante cladem Philippicam appar uiſſe. {מראה *marèè.* ὄραμα. GALL. *Viſion, ſonge, fantoſme.* ITAL. *Sogno, viſione.* GERM. Ein geſicht-erſcheinung. HISP. *La viſion.* ANGL. *Sight viſion, a fantaſie.*} Virg. 4. *Æneid.*

Hoc viſum nulli, non ipſi effata ſorori eſt.

Cic. *lib.1. Acad.* Plurima autem in illa tertia philoſophiæ parte mutauit: in qua primùm de ſenſibus ipſis quædam dixit noua: quod iunctos eſſe cenſuit e quadam quaſi impulſione oblata extrinſecus, quam ille φαντασίαν, nos viſum appellamus. Idem 2 *de diuin.* Si Deus ita viſa nobis prouidendi cauſa dat, cur non vigilantibus potius dat, quàm dormientibus.

Viſum, i, pro ſpectaculo, hoc eſt, pro re quauis quæ ſpectanda proponitur. {מראה *mareèh.* τὸ ὅραμα. GALL. *Ce qui eſt veu.* ITAL. *Coſa veduta.* GERM. Ein geſicht/ſchawſtuck. HISP. *Coſa viſta.* ANGL. *That is ſeene.*} Propert. *lib.2. Eleg.6.*

Quæ manus ob, cœnas depinxit prima tabellas,
Et poſuit caſta turpia viſa domo.

Viſus, us, videndi actus, vel ipſa videndi facultas. {ראי *roí* ראות *reúth.* ὄψις. GALL. *Veuë.* ITAL. *Il vedere.* GERM. Das geſicht. HISP. *Obra de veer, ò ſentido para poder veer, viſta.* ANGL. *The ſenſe of ſeing or ſight.*} Plin. *lib.8. cap.22.* Sed in Italia quoque creditur luporum viſus eſſe noxius. Idem 3. *Faſt.*

Mergetur, viſus effugiétque tuos.

Plin. *lib.9. cap.50.* Piſces attritu ventrium coëunt tanta celeritate, vt viſum fallant. Quint. *lib.10. c.1.* Qualis eſt ferri fulgor, quo mens ſimul viſuſque perſtringuntur. Velleius, Viſus fruſtratus. (i. oculi.) Sueton. *in Aug. cap.91* E viſu nocturno ſtipem emendicare. ¶ Pro aſpectu. Ouid. *Eleg.8. lib.4. Triſt.*

———modo ſecedere in hortos
Nunc hominum viſu rurſus & vrbe frui.

¶ Viſus pro viſo & ſpectro aliquando ponitur. {מראה *mareèh.*} Virg. 3. *Æneid.*

———Nymphas venerabar agreſtes,
Gradiuúmque patrem, Geticis qui præſidet aruis,
Ritè ſecundarent viſus, ominéque leuarent.

Idem 5. *Æneid.*

Obſtupuit viſu Æneas.

Horat. 2. *Serm. ſatyr.5.*

———tum immundo ſomnia viſu
Nocturnam veſtem maculant, ventrémque ſupinum.

Nocturnus viſus. Tacit. *lib.20.* Aduocata concione iuſſu numinis, ſuos, Ptolemæique viſus, & ingruentia mala exponit. ¶ Viſus pro ſpecie. Cic. 1. *de nat. deor.* Ex quo exiſtit & illud, multa eſſe probabilia, quæ quanquam perciperentur, tamen quia viſum quendam haberent inſignem & illuſtrem, his ſapientis vita regeretur. Velleius, Viſu nocturno territa Calphurnia.

Viſio, nis, verbale, Ipſe videndi actus. Eóque ſenſu vſus eſt hoc verbo Gellius *cap.18. lib.16.* quum ita ſcribit: Redditque etiam cauſſas ea diſciplina (ὀπτική ſcilicet) cur iſtæ quoque viſiones fallant. {ראי *roí* ראות *reuth.* ὄψις. GALL. *Veue, regard.* ITAL. *Eſſo vedere.* GERM. Das ſehen. HISP. *Obra de ver, ò la viſta.* ANGL. *Seing or a ſight.*} Cic. 4. *Acad.* Nec poteſt is cui eſt viſio veri falsique communis vllum habere iudicium, vt vllam omnino veritatis notam. Idem 2. *de nat. deor.* Neque viſionem, neque auditum, neque ſonum ſine aere fieri poſſe. ¶ Viſio item ponitur pro viſo & ſpectro. {φαντασία. GALL. *Viſions, fantaſies.* ITAL. *Viſion, fantaſie.* GERM. Ein geſicht ſo einem wunderbarlich fürkompt. HISP. *Las viſiones ò fantaſias.*} Quintilian. *lib.6. cap.2.* Tentabo etiam de hoc dicere, quas φαντασίας Græci vocant: nos ſanè viſiones appellemus, per quas imagines rerum abſentium ita repræſentantur animo, vt eas cernere oculis ac præſentes habere videamur. Macrob. *in ſomn. Scip.* Omnium quæ videre ſibi dormientes videntur, quinque ſunt principales, & diuerſitates, & nomina. Aut enim eſt ὄνειρος, ſecundum Græcos, quod Latini ſomnium vocant: aut ὅραμα, quod viſio rectè appellatur: aut χρηματισμός, quod oraculum nuncupatur: aut eſt ἐνύπνιον, quod inſomnium dicitur: aut eſt φάντασμα, quod Cicero, quoties opus hoc nomine fuit, viſum vocauit.

Viſo, is, ſi, ſum, ad videndum eo, inuiſo, adeo, conuenio. {פקד *pakádh.* ἐπισκέπτομαι, ἐπισκοπῶ. GALL. *Voir ſouuent, aller voir.* ITAL. *Andar à vedere.* GERM. Gehn ſehen oder lugen HISP. *Yr con efetto à veer.* ANGL. *To viſite, to goſee, to ſee often.*} Cic. *ad Attic.* Cupio equidem, & iampridem cupio Alexandriam, reliquámque Ægyptum viſere. id eſt, ad videndum ire. Terent. *in Hecyra,* Non viſam vxorem Pamphili, quam in proximo ſit ægra? Illud verò *in Andria,* Id viſo, túne, an illi inſaniant: exponit Donatus, ad videndum venio. ¶ Eadem etiam vis ſeruatur in compoſitis. Terent. *in Andr.* Reuiſo quid agant. Redeo (inquit Donatus) vt videam quid agant. Et *in Adelphis,* Hera ego hinc ad hos prouiſam quam mox virginem accerſant. Prouiſo (inquit) duas res ſignificat, procedo, & video. Plaut. *in Men.* Prouiſam quàm mox vir meus redeat domum. Non rarò tamen Viſo accipitur, pro primitiuo Video, præſertim cum verbo Eo, aut Venio coniunctum. Plaut. *Rudente,* Nunc huc ad Veneris fanum venio, viſere rem diuinam facturam ſe dixerat. Terent. *in Hecyra,*—poſtquam accerſiuit ſæpiùs Ægram ſimulant mulierem: noſtra illicò It viſere: ad eam: admiſit nemo Idem *Phorm.* Vultiſne eamus viſere. Plaut. *Mil. ſc.6. a.1.* Viſe ad me, iam ſcies. Idem *Capt. ſc.1. a.4.* Viſe ad portum. Vnde inuiſo ad. Gell. *c.9. lib.6.* Venit viſere ad ægrotum. Idem *cap.10. lib.19. & cap.3. lib.16.* Et ire viſere ad ægrum Idem *cap.26. lib.2. & c.8. lib.18.* Cùm ad Frontonem ægrum viſeret. Plaut. *Aul. ſc.1. a.1.* Ibo vt viſam ſitne aurum ita vt condidi. Idem *Men. ſc.2. a.1.* faxo vidua viſas patrem. (id eſt, ad eum te remittam.) ¶ Idem vſuuenit quando iungitur his ablatiuis gratia, cauſa, ſtudio, & huiuſmodi. Saluſtius, Multi autem qui è caſtris viſendi, aut ſpoliandi gratia proceſſerant, voluentes hoſtilia cadauera, amicum alij, pars hoſpitem, pars autem cognatos reperiebant. Terent. *in Hecyra,* Ne mittas quidem viſendi cauſa quenquam. Virg 2. *Æneid.*

Vndique viſendi ſtudio Troiana iuuentus
Circumfuſa ruit.

Ex quibus datur intelligi, hoc verbum non eſſe deſideratiuum, ſicut multi putant, ſed magis exercitatiuum. Nam ſi viſo in his exemplis intelligas, videre cupio, ſenſus erit ineptus. ſuperflui enim ita forent hi ablatiui, ſtudio, cauſa, gratia, quos habet adiunctos. ¶ Inuenitur & paſſiuum Viſor, in tertijs potiſſimum perſonis. Cicer. 6. *Verr.* Cupidinem

fecit

fecit illum, qui eſt Theſpiis, propter quem Theſpiæ viſuntur. Idem 1. *Offic.* Domus Cn. Octauij vulgò viſebatur.

Viſendus, particip. Luſtrandus. {θεατέος, ἀξιοθέατος. GALL. *Digne d'eſtre veu.* ITAL. *Degno di eſſer veduto.* GERM. Beſichtigens wert. HISP. *Digno de ſer viſto.* ANGL. *A worthie to be viſited or ſigned.*} Cic. *pro Pomp.* Quæ cæteri tollenda arbitrabantur, ea ſibi ille ne viſenda quidem exiſtimabat. ¶ Aliquando nomen eſt ex participio. Plin. *lib.* 16. *cap.*44. Vicina luco eſt ilex, & ipſa nobilis XXXV. pedum ambitu candicis, decem arbores mettens ſingulas magnitudinis viſendæ, id eſt, ſpectabilis admirandæ, dignæ videri.

Viſito, as, frequentatiuum eſt à Viſo, ſæpè viſo, & frequenter conuenio, adeo. {פקד *pakadh* ἐπισκέπτομαι. GALL. *Viſiter, aller voir ſouuent.* ITAL. *Viſitare.* GERM. Offt beſehen oder heimſuchen HISP. *Ver à menudo.* ANGL. *To viſite to go often to ſee.*} Cicer. 5. *de finib.* Is quum arderet podagræ doloribus, viſitaſſetque hominem Carneades, Epicuri perfamiliaris, & triſtis exiret, &c. Plaut. *Curc. ſc.*3. *act* 2. Ibi me interrogat, Ecquem in Epidauro Lyconem trapezitam nouerim. Dico me noviſſe, quid lenonem Cappadocem? annuo Viſitaſſe. (Idem Plaut. *Pſeud. ſc.*4 *a.*2 Qui non ſæpe ſit hic viſitatus. (pro viſus.) Alias tamen viſitatus ibi legit Lambinus, & exponit verſatus in his locis. Idem *Epidic.* Noſcito hanc: nam videor neſcio vbi me vidiſſe priùs. Eſtne ea? an non eſt quam animus retur meus? Dij boni, viſitaui antehac: certè ea eſt. Item, Viſitare ægrotos. Suet. *in Tib. cap.* 11. *& in Claud. cap.* 35.

Viſitatio, is, verbale, actus viſitandi.

Viſibilis, e, quod videri poteſt: ſicut inuiſibile, quod videri non poteſt. {נראה *nireéh* ὁρατὸς, βλεπτός. GALL. *Viſible, qu'on peut voir.* ITAL. *Viſibile.* GERM. Sichtbar. HISP. *Coſa que ſe vee, ò ſe puede veer.*} Plin. *lib.*11. *cap.*37. Oculi, ſeu vaſa quædam, viſibilem animi partem accipiunt, atque tranſmittunt.

Viſor, is, verbale. Viſores pro inſpectoribus exploratoribúſque. Tacit. *lib.* 16. Nec miſſus viſoribus, per quos noſceret an vera afferrentur.

‖Viſorium, theatrum, locus ſpectaculi, vbi ludi edebantur. Salmaſ.

Viſualitas, viſio. Tertull.‖

VIDVA, æ, mulier viro orbata: à Ve particula intenſiua (vt quibuſdam videtur) & antiquo verbo Iduare, quod olim Hetruſcis diuidere ſignificabat. {אלמנה *almanach.* χήρα. GALL. *Veſue, femme qui a perdu ſon mary.* ITAL. *Vedoua, ſenza marito.* GERM. Ein wittfraw/wittwe. HISP. *La muger viuda de marido, viuda.* ANGL. *A wedow.*} Plaut. *Stich.* Quæ tam diu vidua viro ſuo caruit. Horat. 1. *Epiſt.* 1.

— — — ſunt qui

Frustis & pomis viduas venentur auaras.

Plaut. *Curc. ſc.*1. *a.*1. Dum te abſtineas, vidua, nupta, virgine. Contra Iabolenus Iuriſconſultus Viduam dictam putat à Ve priuatiuo, & nomine Duo: vt Vidua dicta ſit, quaſi ſine duitate: eâque voce non tam ſolam intelligi patat quæ orbata eſt viro, verùm etiam quæ nunquam nupſit. Viduam (inquit) dici placet, non ſolùm quæ aliquando nupta fuiſſet, ſed eam quoque quæ virum non habuiſſet: quia Vidua ſit dicta eſt, quemadmodum Vecors, Veſanus, qui ſine corde aut ſanitate eſſet: ſimiliter Vidua, quaſi ſine duitate. ¶ Vidua etiam ea mulier dicitur cum qua maritus diuortium aut diſſidium fecit. Plaut. *Men. v.* 3. *ſc.*2. *a.*1. Si mihi tale poſt huncce diem faxis, faxo, foris vidua viſas patrem. i. fecero, vt electa domo, viſas patrem. (i. remittam te ad patrem tuum,) ſunt enim verba mariti. Quintil. quoque viduam dixit, quæ virum habet, ſed abſentem. Sic & Plautus ſæpe, vt *Menaech. ſc.*1. *a.*5. *v.*20. 21. *&* 27 *&c.*

Viduo, as, Orbo, ſeu priuo. {שכל *ſchichehel.* χηρόω, χηρεύω. GALL. *Rendre ou faire veſue, priuer de mary ou d'autre choſe.* ITAL. *Priuare.* GERM. Berauben. HISP. *Priuar como de marido.* ANGL. *To mak a wedow, to ſpoile of an husband or other thing.*} Virg. 8. *Æneid.*

— — — tot ferro ſæua dediſſet

Funera, tam multis viduaſſet ciuibus vrbem.

Horat. *Carm. Ode* 9.

Et folijs viduantur orni.

Viduatus, a, um. {שכול *ſchachchúl* אלמן *almán.*} vt, Leges viduatæ iudice, Claud. 8. *Pan.* Regna viduata lumine, pro inferis, Silius *lib.* 3. Coniux viduata tedis, Seneca *Medea.* ¶ Viduata, pro vidua, vt apud Sueton. *in Galba cap.* 5. Agrippina viduata, morte Domitij, &c.

‖Vidubium, ſeu viduuium, viduitas, ſiue viduitaris, ſeu cœlibatus pœna, afflictio. Viduuium, qui duos maritos amiſit. & viduuia, quaſi vidua bis: niſi quaſi vidua vi facta,

Vidulus, marſupium è Corio, in quod peregrinantes condebant res ſuas: ſacculus.‖

Viduus, a, um, Priuatus, orbatus, deſertus. {שכול *ſchachchúl* אלמן *almán.* χῆρος. GALL. *Veſf ou veſue, priué de quelque choſe.* ITAL. *Vedouo, priuato.* GERM. Beraubt. HISP. *Coſa priuada como de marido.* ANGL. *Bereft, depryued, alone.*} Horat. *lib.* 1. *Carm.*

Voce dum terret, viduus pharetra,

Riſit Apollo.

Cic. 1. *Tuſc.* Sic me ipſe viduus peſtes excipio anxias. ¶ Hinc viduus lectus dicitur, qui altero coniugum careat. Lucanus.

Infamnus viduo tum primum frigida lecto.

Ouid. 1 *Faſt.*

Per totidem menſes à funere coniugis vxor

Suſtinet in vidua triſtia ſigna domo.

Idem *Epiſt.* 18.

Cur ego tot viduas exegi frigida noctes?

Arbor vidua, quæ viti non eſt maritata. Horat. 4. *Carm. Ode* 5.

Et vitem viduas ducit ad arbores.

Viduitas, atis, vita cælebs poſt nuptias. {אלמנות *almenúth.* χηρεία. GALL. *Veſuage, viduité, priuation.* ITAL. *Vedouità.* GERM. Der wittwenſtand. HISP. *Aquella priuacion de marido.* ANGL. *Wedowhood.* Liu. *lib.*10. *bell. Maced.* in viduitate relictæ filiæ ſingulos paruos filios habentes. Idem *lib.* 34. *bell. Maced.* Et ipſæ libertatem quam viduitas & orbitas facit, deteſtantur. ¶ Ponitur aliquando pro inopia. Plaut. *in Rud.* Omnium copiarum, atque opum, auxilij, præſidij, viduitas nos tenet.

Viduertas, atis, antiquis teſte Feſto, idem erat quod Calamitas, ita dicta, quòd bonis viduaret. {רעבון *rahábh.* συμφορά.} Cato *rei ruſt. cap.* 141. Vti tu morbos viſos inuiſóſque, viduertatem, vaſtitudinémque, calamitates intemperiáſque prohibeſſis.

Vidulus, i, Bulga, vel ſacculus quo viatores pecuniam aliáſve res caras circunferunt. {אמתחת *amtáchath.* πήρα. GALL. *Vne male, vne valize, ou vne bougette.* ITAL. *Biſaccia, valigia, borſa.* GERM. Ein wetſchger/malle/bulgen. HISP. *La bolſa.* ANGL. *A budget or bagge.*} Plautus *Rud.* Lit ne hic vidulus, vbi ciſtellam tuam ineſſe aiebas? Idem *Men. ſc.*2. *a.*2. Tunm Peniculum. Eccum hunc in vidulo ſaluum. *Ibid. ſc.*7. *a.* 3. In vidulo marſupium. ¶ Hinc Vidula Plauti Comœdia, quæ aliquoties citatur à Nonio.

Vienna, æ. {Wien in Oſterreich.} Auſtriæ metropolis eſt, omnium vrbium, quæ ad Danubium ſitæ ſunt, & ædificiorum ſplendore, & facili rerum copia clariſſima, munitiſſimúmque Germaniæ, atque adeò totius orbis Chriſtiani aduersùs Turcarum irruptiones propugnaculum. Hanc Plin. *lib.* 3. *cap.* 24. Vianam appellat, vt annotauit Hermolaus. ¶ Eſt præterea Vienna Allobrogum ciuitas ad Rhodanum fluuium, olim clariſſima, vbi etiam hodie non pauca antiqua nobilitatis extant monumenta. {GALL. *Vienne.* GERM. Wien an der Rhonen vnden Lyon gelegen.} Meminit huius idem Plin *lib.* 3. *cap.* 4.

Vieo, es, eui, etum, Ligo, ſeu inflecto, interprete Nonio. {עוד *hivvúdh* שקר *ra'char.* πλέκω. GALL. *Lier d'oſier ou de telles choſes, tordre comme vn hart à lier.* ITAL. *Legare con verghe.* GERM. Binden mit widen. HISP. *Atar.* ANGL. *To bind with oſiers or twingges as hoopers, do to hoops.*} Varro *lib.* 1. *de R.R.* Vt habeas vimina, vnde viendo quid facias. Idem *lib.* 4. *de ling. Latin.* Viere eſt vincire: vnde apud Ennium, Ibant viere Veneream corollam. Plaut. *Men. ſc.*2. *a.*5. Viden' illi oculos viere? (i. flecti & diſtorqueri.) aliàs tamen ibi *virere*, quidam legunt. ¶ Hinc vimina, & vaſa viminea, teſte Feſto.

Vietores, qui vaſa vinaria religant, itáque, inquit Bud. à viendo, hoc eſt, ligando ſeu vinciendo. {δέσμιοι GALL. *Tonneliers, qui relient les tonneaux.* ITAL. *Bottari che fanno botti.* GERM. Ein faßbinder oder küffer. HISP. *Los que hazen Toneles.* ANGL. *Hoopers or coopers.*}

Vietus, a, um, Mollis, languidus, ſine vi, naturalibus priuatus viribus. {אמלל *amelal* (vel) *umlal* רוי *davvai* חלש *challaſch* ἄωρος, χαλαρός. GALL. *Aiſé à plier, fleſchible, mol, flettri ſans force ne vertu.* ITAL. *Molle, effeminato, di poche forze.* GERM. Welck/lodderlecht/lampecht. HISP. *Coſa marchita y muelle.* ANGL. *Soft, weake, bending.*} Varr. *de Octreſtibus.* Ne quum humorem amiſerit pertinaci vento, mala vieta fiant: id eſt, flaccida & rugoſa. Apud Gell *cap* 2 *lib.* 13. Vieta & mollia poma ſunt, quibus opponuntur dura & acerba. Habet autem hoc nomen penultimam ſyllabam indifferentem. Lucret *lib.* 5.

Nec ſupra caput eiuſdem cecidiſſe vietam

Veſtem ſentimus.

Horat. *lib.* 1. *Carm.*

Qui ſudor vietis, & quàm malus vndique membris

Creſcat odor.

Vietum cor. Cic. 2 *de diu.* Ego enim ſuſpicari poſſum contractum aliquo modo bonis exile, & exiguum & vietum cor. Ficus vieta Colum. *lib.* 12. *cap.* 15. Ficus porro neque admiuum vieta, neque immatura legi debet.

Vigeo, es, ui, Floreo, polleo, ſine potens, aut in vigore ſum, & vidiratem quandam habeo {עצם *haſam* חזק *chazak* צמח *tſamách* פרח *parách* הציץ *hetſits* גבר *gabar.* ἀκμάζω, θάλλω. GALL. *Eſtre en vigueur, eſtre en ſa force.* ITAL. *Eſſere nel ſuo vigore & forza, vigoreggiare.* GERM. Blühen/oder grünenden ſeinem wolſen oder krafft ſein. HISP. *Esforſarſe, ſer en vigor.* ANGL. *To be in his force and ſtrenght, to be luſtie.*} Cic. 1. *Tuſc.* Multáque ſecula poſtea ſic viguit Pythagoreorum nomen, vt nulli alij docti viderentur. Idem 11. *Philipp.* Nihil ſemper floret: ætas ſuccedit ætati: diu regiones Cæſaris floruerunt, nunc vigent Panſæ. Idem *ad Attic. lib.* 4 Nos animo duntaxat vigemus etiam magis, quam quum florebamus. Virg. 2. *Æneid.*

Dum ſtabat regno incolumis, regnúmque vigebat

Conſilijs, & nos aliquod noménque decuſque

Geſſimus.

Idem 4 *Æneid.*

Fama malum quo non aliud velocius vllum:

Mobilitate viget vireſque acquirit eundo.

Tiboll. *lib.* 4.

Laudis & aſſiduo vigeat certamine miles.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 15. *Triſt.*

Quorum (poetarum) *nomina magna vigent.*

Vigens, tis, particip. {עצום *haſum* חזק *chazak* פרח *perách.* ἀκμάζων, θάλλων. GALL. *Vigoureux.* ITAL & HISP. *Vigoroſo.* GERM. Blühend. ANGL. *That is luſtie, in his force and ſtrenght.*} Cicer. 2. *de finib.* Homines enim etſi multis alijs, tamen hoc vnico à beſtijs plurimùm differunt, quòd rationem habeant à natura mentémque datam, & acrem & vigentem. ¶ Inter Vegetum & Vigens hoc intereſt, quòd Vegetum ſit incolume: Vigens forte. Nam vegetum corporis, vigens animi poſſumus dicere. Nonius.

Vigeſco, ſcis, inchoatiuum, Catullus *Epigramm.* 43.

Iam læti ſtudio pedes vigeſcunt.

Vigor, is, Firmitas, robur. {עצמה *hoſmáh* עצם *hoſem* תוקף *thokef* חוק *chozek* (vel) כח *choach* לח *leách* (vel) לחר *lechor* לשד *leſchod* נצח *netſach.* ἀκμή. GALL. *Vigueur, force.* ITAL. *Vigore, franquezza, gagliardezza.* GERM. Luſt/krafft/wackerkeit. HISP. *Fuerça ò esfuerço de animo.* ANGL. *Strenght, force, luſtineſſe.*} Plin *lib.* 7. *cap* 25. Animi vigore præſtantiſſimum arbitror C. Cæſarem Dictatorem. Liu. 1. *bell. Pun.* Eundem vigorem in vultu vimque in oculis, habitum oris, lineamentáque intueri. Virg. 9. *Æneid.*

— — — nec tarda ſenectus

Debilitat vires animi mutátque vigorem.

Ouid. 12. *Metam.*

Gratus in ore vigor.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 3.

Nunciet huc aliquis (mihi ægro ſup.) dominam veniſſe, reſurgam:

Spéſque

mihi, meóque filio, vobiſque. Idem *Aul. ſc.6.a.4.* Quæ res tibi, gnate, bene feliciterque vertat. ¶ Sic male vertere, eſt infeliciter ſuccedere. Terent *in Phorm.* Quæ quidem res illi vertat male Res male vertunt, hoc eſt, malè cedunt, malè habent. Plaut. *Perſa*, Si malus aut nequam eſt, malè res vertunt quas agit. Idem *Pſeud. ſc.3.a.2.* Stultum dicimus eum, cui vertit malè. (i.euenit.) Item, Quæ res malè vertat tibi. Idem *Curc. ſc.2.a.2.* &c. ¶ Vertere ſolum dicebantur vrbe cedentes, ſiue ob decoctam creditoribus pecuniam, ſiue ob exilium, [illegible]. Liu. *lib.3.* Collegæ eorum exilij gratia ſolum verterunt. Cicer. *pro Cæcin.* Qui volunt pœnam aliquam ſubterfugere, aut calamitatem, eò ſolum vertunt: id eſt, locum mutant. Item, Vertere ſeſe. (i. fugere.) Cæſ. *lib.3. de bell. ciu.*

Vertens, tis, Participium. vt, Vertens annus, id eſt, qui reuertitur. Cicer. *in ſomn. Scip.* Quum autem ad idem vnde ſemel profecta ſunt, cuncta aſtra redierint, eandemque totius cœli deſcriptionem longis interuallis retulerint, tum ille vere vertens annus appellari poteſt, in quo vix dicere audeo, quàm multa hominum ſecula teneantur. ¶ Menſis vertens, ea ratione qua etiam Vertens annus. Plaut. *in Perſa*, —tu hanc ſi emeris, Nunquam hercle hunc menſem vertentem credo ſeruibit tibi. Sueton. *in Calig. cap.37.* Non toto vertente anno. Idem *Amphitr.* Vertentibus Telebois telis complebantur corpora. (i. dum vertebantur in fugam.)

Verſo, as, frequentatiuum à verto. {[illegible]. GALL. *Tourner ſouuent.* ITAL. *Verſare, voltare, volgere, maneggiare.* GERM. Offt kehren. HISP. *Boluer ò traſtornar, tratar con las manos.* ANGL. *To turne often.*} Cic. *de ſomn. Scip.* Orbes qui verſantur retro contrario motu atque cælum. Idem *de Fato*, Cylindrum volui, atque turbinem verſari putes. Ouid. *Eleg.9. lib.3. Triſt.*

Dum verſat in omnia vultus.

Senec. *c.10. de conſ. ad Heluiam*, Verſare rapa in foco. Plaut. *Aſin. ſc.3. a.1.* Eum (piſcem) quouis pacto condias vel patinarium vel aſſum, verſes quo pacto lubet. Quintil. Verſari piſces, (ſup. in alteram partem.) ¶ Accipitur aliquando pro voluo. {גלגל *ghalál.* [illegible].} Cic. *2. Tuſc.* Tum illud, quod Siſyphus verſat ſaxum. Sic Verſare libros, dicimus pro euoluere. Horat. *de Arte*,

———vos exemplaria Græca
Nocturna verſate manu, verſate diurna.

¶ Verſare aliquem, eſt illum deludere. Plaut. *in Perſa*, Quid ais tu crux, ſtimulorum tritor? quomodo hodie me Verſauiſti? vt me in tricas coniecisti? Verſat animum cupido regni: id eſt, tranſuerſum agit, & à recto honeſtóque abducit. Liu. *1. ab Vrb.* Patrum interim animos certamen regni ac cupido verſabat. Animum muliebrem verſare in omnes partes, eſt modis omnibus ſolicitare, & modò minis, modò precibus conari labefactare. Idem *1. ab Vrb.* Tum Tarquinius fateri amorem, orare, miſcere precibus minas, verſari in omnes partes muliebrem animum. Quintilian. Verſandi teſtes domi. Verſare dolos, id eſt, tractare. Virg. *11. Æneid.*

Conſilio verſare dolos.

Idem *2. Æneid.*

Seu verſare dolos, ſeu certè occumbere morti.

Verſare oues. Virg. *10. Eclog.* Æthiopum verſemus oues ſub ſidere Cancri: id eſt, paſcamus. ¶ Verſare terram, id eſt, arare, fodere. Idem *1. Georg.*

Nec tamen hæc, quum ſint hominúmque boúmque labores
Verſando terram experti, &c.

¶ Aliquando verſare eſt animo voluere. {חשב *haghab.* [illegible].} Horat. *de Arte*,

Sumite materiam veſtris qui ſcribitis æquam
Viribus, & verſate diu quid ferre recuſent,
Quid valeant humeri.

¶ Aliquando accipitur pro imbuere, erudire, exercitare. Quint. *lib.5. c.6.* Multum domi ante verſandi. ¶ Verſare ſententias quàm numeroſiſſimè. Idem.

Verſor, aris, deponens, Moram traho, frequens ſum, maneo, dego. {ישב *iaſáb.* [illegible]. GALL. *Hanter, pratiquer, & eſtre ſouuent en vn lieu.* ITAL. *Verſare, praticare.* GERM. Sein wohnung haben, wohnen. HISP. *Conuerſar, participar, viuir y morar.* ANGL. *To haunt and be oft in one place.*} Cicer. *6. Verr.* Verſabatur in Sicilia longo interuallo alter Phalaris. Idem *pro Milone*, In quibus propter inſanas ſubſtructiones facilè mille hominum verſabatur. Cæſar *lib.3. de bell. ciu.* Noſtri intra vallum verſabantur. ¶ Verſari in ſuo munere, eſt ſuo munere fungi. {עסק *ghaſáh.* [illegible].} Cicer. *de Fato*, Non enim credo nullo præcepto cæteros artifices verſari in ſuo munere. Verſari ante oculos. Idem *ad Teren.* Nam mihi ante oculos dies, noctéſque verſaris. Quintil. *lib.2. c.16.* Verſatur circa res omnes Rhetorice. Idem *in Proœm. lib.1.* Præclariſſimè in conſiliis, ac adminiſtratione Reip. verſari. Plin. *Epiſt.55.* Nam in hoc vno interdum vir alioqui prudentiſſimus, honeſto quidem, ſed tamen errore verſatur. Cicer. *3. Tuſc.* In ſumma inanitate verſatur, conſectatúrque nullam eminentem effigiem virtutis, ſed adumbratam imaginem gloriæ. Ter. *Andr.* Neſcis quantis in malis verſer miſer. Cic. *3. Verr.* Vos illud vellem recordari, iſtius nequitiam & iniquitatem, tum in ore vulgi, atque in communibus prouerbiis eſſe verſatam. Virg. *4. Æneid.*

Illa dolos, dirúmque nefas in pectore verſat,
Certa mori, varióque irarum fluctuat æſtu.

¶ Hinc Conuerſor & Diuerſor compoſita, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Verſatio, verbale. {הפכה *haphechah* תהפוכה *tahaphuchah* מסבה *meſibbah.* [illegible]. GALL. *Tournement.* ITAL. *Voltamento.* GERM. Kehrung, vmbwendung. HISP. *Boluimiento.* ANGL. *A turning.*} Plin. *lib.8. c.23.* Nec pupillæ motu, ſed totius oculi verſatione circumaſpicit.

Verſorius, adiect. {[illegible]. GALL. *Qui ſe retourne.* ITAL. *Che ſi ritorna.* GERM. Widerwendig. HISP. *Que ſe retorna.* ANGL. *That returneth.*} Verſoriam capere, pro eo quod eſt retrorſum conuerti. {[illegible]. GALL. *Se mettre à retourner.* ITAL. *Ritornare.* GERM. Wider vmbkehren. HISP. *Retornar.*} Plaut. *in Trinummo*, Cape verſoriam, recipe te ad herum. Alij *Vorſor* iam ſcribunt, exponúntque funem quo velum vertitur. Plaut. Hic ventus nunc ſecundus eſt, cape modò vorſoriam.

[Verſoria, eſt apud Comicum Plautum funis, quo vertitur velum.]

Verſura, Conuerſio. {הפכה *haphechah* תהפוכה *tahaphuchah* מסבה *meſibbah.* [illegible]. GALL. *Renuerſement, tournement, tornure.* ITAL. *Voltamento, ritornamento.* GERM. Vmbkehrung. HISP. *Buelta ò torcedura, o retornamiento.* ANGL. *A turning vp ſide downe.*} Varr. *lib.1. de re ruſt. c.46.* Propter eiuſmodi res admiranda diſcrimina ſunt naturalia, quod ex quibuſdam ſoliis, propter eorum verſuram, quod ſit anni tempus, dici poſſit, vt olea, & populus alba, & ſalix. Horum enim folia quum conuerterunt ſe, ſolſtitium dicitur fuiſſe. ¶ Item verſura dicitur locus, ad quem quum quis peruenerit, reuertitur: vt quum boues in arando poſt peractum legitimum ſulcum circumaguntur, vertuntúrque. Col. *lib.2. c.2.* Sulcum autem ducere longiorem, quàm pedum centum viginti, contrarium pecori eſt, quum ventum erit ad verſuram, in priorem partem iugum propellat, & boues innitatur, vt colla eorum refrigeſcant. Idem *de arboribus c.19.* Itaque placet inter ordines quadragenos pedes, minimúmque tricenos relinqui verſuris. ¶ Item verſura, quam Græci [illegible] vocant, flexus ipſe angulorum in ædificiis, & parietibus exterior: in qua ſignificatione aliquoties vtitur hac voce Vitruuius. ¶ Verſura item dicitur mutatio creditoris, & æris alieni pari aut maiori fœnore perſolutio. {[illegible]. ANGL. *Money borrowed to paye a debt of intereſt.*} ¶ Vnde verſuram facere dicuntur qui pecuniam fœnori accipiunt, vt aliud æs alienum diſſoluant: vnde & verſura nomen inuenit, teſte Feſto, quòd hoc nihil aliud ſit quàm vertere creditorem, [illegible]. Verſuram facere (inquit Donatus) eſt æs alienum ex ære alieno ſoluere. Hoc fit quando æs alienum nobis conflatum fuerit, nec nobis tantum pecuniarum ſit, vt his diſſoluere liceat: vbi autem diſſoluendi tempus aduenerit, mutamus creditorem, ab altero ſcilicet vſurarium æs accipientes quod alteri reddamus. Cicer. *pro Cælio*, Nulli ſumptus, nulla iactura, nulla verſura. Budæus, Verſuram facere, eſt creditorem mutare, & fœnus fœnore diſſoluere, quod vulgò dicitur, *Nudato Petro Paulum tegere*, &, vt ita dicam, [illegible] nomine expungere. ¶ Hinc verſuram, ſiue vorſuram ſoluere, prouerbio dicimus eos, qui ita ſe præſentibus explicant incommodis, vt aliis grauioribus impediantur. Terent. *in Phorm.* in eodem luto hæſitas, verſuram ſolues Geta. præſens quod fuerat malum, in diem abiit: plagæ creſcunt Niſi proſpicis. id eſt, debitas tandem pœnas dabis etiam cum fœnore: ſimili conditione atque ij ſolent qui vt ſyngrapham vnam diſſoluant, & vna cautione ſe liberent, pecuniam mutuam maiori fœnore iterum accipiunt. In dies enim deteriorem conditionem ſuam faciunt: quod frugi homines non ſolent.

Verſus, a, um, participium, Conuerſus. {הפוך *haphúch* נהפך *nehephach.* [illegible]. GALL. *Tourné, viré.* ITAL. *Volto, voltato.* GERM. Gekehrt, wider vmbgewendt. HISP. *Buelto, traſtornado.* ANGL. *Turned, chaunged.*} Virg. *4. Georg.*

———dum grauis aut hos,
Aut hos verſa fuga victor dare terga coegit.

Idem *3. Georg.*

Vulneráque in obnixos vrgentur cornua vaſto
Cum gemitu.

& paulò antè,

Quamuis ille fugà verſos ſæpe egerit hoſtes.

Liuius *lib.7. d.4.* Ora maritima quæ in Peloponneſum verſa eſt. Ouid. *Eleg.5. lib.3. Triſt.*

Verſaque amicitiæ terga dedere meæ.

¶ Interdum idem, quod mutatus. [illegible]. vt, Rurſus verſus eſt in luctum. Cic. *pro Roſc. Amer.* Videte nunc quàm verſa, & mutata in peiorem partem ſint omnia. Tacit. *lib.1.* Igitur verſo ciuitatis ſtatu, hoc eſt, euerſo ſiue mutato. Ouid. *Epiſt.3.*

At ſi verſus amor tuus eſt in tædia noſtri:
Quam ſine te cogis viuere, coge mori.

Idem *1 Georg.*

Quippe vbi fas verſum atque nefas,

id eſt, confuſum & perturbatum. ¶ Ponitur aliquando pro propenſo. Liuius *4. bell. Maced.* Totus in Perſea verſus pater, cum eo cogitationes eius rei dies ac noctes agitabat. hoc eſt, omni beneuolentia in Perſeum tranſlata. Et ſicut dicimus Suſpenſus animi, Erectus animi, Mutatus animi, ita, & Verſus animi: vtrunque nomen eſt Tacit. Qui verſus animi modò, numen paueſcere, modo minis aduerſantis populi terreri, &c. Liuius *lib.9. bell. Pun.* Verſa in Scipionem tota ciuitas. ¶ Verſis gladiis depugnare, apud Plautum *in Caſina*, i. micantibus & rotatis enſibus dimicare. Caper Grammat. Inuerſis armis pugnaſſe gladiatores non eſt dicendum, ſed verſis, id eſt, tranſmutatis. ſic non inuerſis pannis agitaſſe aurigas, ſed verſis.

Verſus, us, Carmen: ita dictus, à vertendo, quòd antequam legitimos accipiat numeros, modò hoc, modò illo modo vertatur. {[illegible]. GALL. *Vn vers, vne ligne, vne rangee.* ITAL. & HISP. *Verſo.* GERM. Ein verß, ſpruch mit gewiſſen vnd abgemeſſnen ſylben. ANGL. *A verſe or line, order or rew.*} Tibull. *lib.4.*

Inde alios alióſque memor componere verſus.

Idem *ibid.*

Quod tibi ſi verſus noſter totúſve minúſve. (id eſt, poëma.)

Quintilian. Cicer. tot millibus verſuum. (id eſt, linearum.) Cicer. *pro Archia*, Nam ſiquis minorem fructum gloriæ putat ex Græcis verſibus percipi quàm ex Latinis, vehementer errat, &c. Facere verſus. Idem *6. Verr.* Verſus, qui in iſtius cupiditatem facti ſunt. Scribere verſus. Idem *2. Verr.* De qua muliere verſus plurimi ſupra tribunal ſcribebantur. Fundere verſus. Idem *3. de Orat.* Solitus eſt verſus hexametros, aliosque variis modis atque numeris fundere ex tempore. ¶ Verſus. {[illegible] *harughah.*} in agricultura quid notet, explanat Varr. *lib.1. de re ruſt. cap.10.* his verbis, In Hiſpania vlteriore metiuntur iugis, in Campania verſibus, apud nos in agro Romano, ac Latino iugeris. Iugum vocant, quod iuncti boues vno die exarare poſſunt. Verſum dicunt centum pedes quoquouerſum quadratum iugerum quod quadratum duos actus habet. ¶ Ponitur aliquando Verſus pro eo quod vulgo

vulgò *Lineas* vocant. {שורות קו *kav.*} Plin. *Epiſt. lib.* 4. Non paginas tantum epiſtolæ, ſed etiam verſus ſyllabáſque numerabo. ¶ Interdum verſus ſignificat ordinem, ſeu tractum. Virg 4. *Georg.*

Ille etiam ſeras in verſum diſtulit vlmos.

Idem 5. *Æneid.*

——*triplici pubes quam Dardana verſu*
Impellunt,

id eſt, triplici ordine. Liuius *lib.* 3. *d.* 4. & 5. *d.* 5. Nauis quam ſerdecim verſus remorum agebant. ¶ Interdum cantum. Plin. *lib.* 10. *c.* 29. Meditantur luſciniæ iuniores, verſúmque quem imitentur accipiunt. ¶ Verſus pro orbe ſaltatorio. Verſus hic ſcribitur apud Plaut. *in Sticho*, Si iſthoc verſu me viceris, alio me prouocato. Cic. *in Piſonem* dixit: Cùm illum ſuum ſaltatorium verſaret orbem.

Vĕrſĭcŭlŭs, diminutiuum, Breue vel humile carmen. {στιχίδιον. Gall. *Verſet, une petite ligne* Ital. *Picciol verſo.* Germ. Ein verſlin. Hisp. *Pequeño verſo.* Angl. *A litle verſe, or line, or lene.*} Matt. *lib.* 5.

Hac tibi, non alia eſt, ad cœnam cauſa vocandi,
Verſiculos recites vt Ligurine tuos.

¶ Modò breues ſcripturæ (vt ita dicam) lineas. Cicer. *ad Brutum lib.* 4. Breues tuæ literæ, breues dico? imò nullæ: tribúſne verſiculis his temporibus Brutus ad me?

Vĕrſĭfĭco, as, Verſus facio. {ῥαψῳδέω, ἐπωποιῶ. Gall. *Compoſer ou faire vers.* Ital. *Componer verſi.* Germ. Verß machen. Hisp. *Hazer verſos.* Angl. *To mak verſes.*} Quint. *lib.* 9. *c.* 4. Nam & verſificandi genus eſt omnibus ſermonibus vnam legem date.

Vĕrſĭfĭcātĭo, ipſe verſificandi actus. {ἐπωποιΐα. Gall. *Compoſition de vers.* Ital. *Compoſitione de verſi.* Germ. Verßmachung. Hisp. *Obra de hazer verſos.* Angl. *A making of verſes.*} Quintil. *ibid. c.* 2. Abuſiuè in verſificationis, ac ſermonum imitatione ſeruatur.

Vĕrſĭfĭcātŏr, is, Verſuum ſcriptor. {ἐπωποιός. Gall. *Qui compoſe en vers.* Ital. *Chi compone verſi.* Germ. Ein verßmacher. Hisp. *El que haze verſos.* Angl. *That maketh verses.*} Quintil. *lib.* 19. *c.* 1. Verſificator, quàm Poëta, melior Cornelius Seuerus.

Vĕrſĭfĭcŭs, adiect. {ὁ κὶ ὁ ἐπωποιός, ὁ κὶ ὁ στιχώδης. Gall. *Qui eſt dreſſé, compoſé, & ordonné par ordre comme vers.* Ital. *Acconciato, & compoſto, & ordinato come verſi.* Germ. Nach weiß der verſen gemacht. Hisp. *Compueſto y ordenado como verſos.* Angl. *That is made in order lik verſes.*} Solinus *cap.* 16. Studium muſicum inde cœptum quum Idæi Dactyli modulos crepitu ac tinnitu æris deprehenſos in verſificum ordinem tranſtuliſſent.

Vĕrſŭs, Præpoſitio, accuſatiuum requirit, & ferè ſemper poſtponitur. {אל *el* על *Bal.* ὡς. Gall. *Vers.* Ital. *Verſo, in verſo.* Germ. Gegen. Hisp. *Hazia.* Angl. *To wardes.*} Plaut. Ego portum verſùs pergam, & perquiram: quem ſi non inuenero, domum verſùs reuertar. Velleius, A lupercali in palatium verſus. Plaut. *Amphitr. ſc.* 3. *a.* 4. Portum verſùs volito. ¶ Dicimus etiam Quoquo verſus, Quaqua verſus, Vtroque verſus: id eſt, vnamquamque partem, quocunque, per quancunque partem, in vtranque. ¶ Quandoque loco accuſatiui habet aduerbium: vt, Surſum verſus. Cato *cap.* 156. Poſtea vbi deorſum verſus ibit, hominem, &c. Cicer. *de Orat.* Quum gradatim ſurſum verſus reditur. ¶ Dicitur etiam verſum, vel vorſum. Saluſt. *Iugurth.* 100. fugam ad ſe verſum fieri. & *fol.* 108. Vbi animaduertère exercitum ad ſe vorſum pergere.

Vĕrſūtŭs, a, um, Aſtutus, callidus, qui modò hoc, modò illud, vt viſum fuerit, ſimulat, & ſeſe in omnes vertit ſpecies. {ערום *Barúm.* πανοῦργος, πολύτροπος. Gall. *Variable, fin, caut, ruſe.* Ital. *Aſtuto, trincato, malitioſo.* Germ. Geſchwind arglistig geſchwind. Hisp. *Aſtuto en mala parte, malicioſo, taymado.* Angl. *Guileſull or craftie.*} Plaut. *Pſeud ſc.* 2. *a.* 4. Nimis mortalis, doctus, verſutus, malus. Idem *in Epid.* Verſutior eſt quàm rota figularis. Cic. 2. *de fin.* Sed omnia callide referentem ad vtilitatem, acutum, verſutum, veteratorem, &c. Idem 3. *de nat. deor.* Et Chryſippus acutè dicere videbatur, homo ſine dubio verſutus & callidus. ¶ Interdum verſutum accipimus pro ingenioſo & prompto. Idem 3. *de nat. deor.* Verſutos eos appello, quorum celeriter mens verſatur. Plaut. *Sticho*, Ille quidem adoleſcens doctè aſtutus fuit. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Nec magis aſtutus, nec à quo caueas ægriùs. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 2. Quin ad ingenium verus verſutum te recipis tuum.

Vĕrſūtiſſĭmŭs, Superl. πανουργότατος. Velleius Paterculus *Hiſt. lib.* 2. Germani in ſumma feritate verſutiſſimi, natúmque mendacio genus.

Vĕrſūtĭă, Calliditas, & malitia. {ערמה *Bormáh* מרמה *mirmáh* חך *toch.* ῥᾳδιουργία, πανουργία. Gall. *Fineſſe, ruſe.* Ital. *Aſtutia, calliditá.* Germ. Geſcheidigkeit/arglistigkeit/geſchwindigkeit. Hisp. *Aſtucia en mala parte.* Angl. *Guile, deceite, craftineſſe.*}

Vĕrſūtē, aduerbium, Callidè, aſtutè. {πανούργως. Gall. *Finement par ruſe.* Ital. *Aſtutamente.* Germ. Geſchwindiglich/liſtiglich. Hisp. *Aſtuta y taymadamente.* Angl. *With guile, deceitfullie.*} Cicer. *de clar. Orator.* Nihil, vt ita dicam, ſubdolè, nihil verſutè, quod ille non viderit, &c. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 4. Hominem non vidi magis verſutè malum.

Vĕrſūtĭlŏquŭs, qui verſutè loquitur. {ערום *Barúm.* ὁ ἐν τῷ λέγειν πανοῦργος, ὁ δεινὰ λέγων. Gall. *Qui parle cauteleuſement, cauteleux & fin en parler.* Ital. *Chi parla aſtutamente, con cautela.* Germ. Geſcheider oder liſtiger reden. Hisp. *El que habla aſtucias.* Angl. *That ſpeaketh deceitfullie.*} Cic. 3. *de Orat.* ex vetuſto quopiam poëta, Num non vis huius me verſutiloquas malitias.

Vĕrſĭcŏlŏr, is, propriè dicitur illud quod ex diuerſis partibus ſpectanti non eundem oſtendit colorem: vt eſt videre in anatum & columbarum collis, & in ſerici quodam genere, quod modò hinc, modò illinc ſpectatum colores mutare videtur. {צבעים *tsebahim.* ποικίλος, χαμαιλέων. Gall. *De diuerſes couleurs, de couleur changeante.* Ital. *Di colori diuerſi, muta colore.* Germ. Mancherley farben. Hisp. *Coſa de muchas colores.* Angl. *That changeth colour, of ſundrie colours.*} Cic *lib.* 3. *de fin bonorum & malorum*, Iam verò membrorum alia videntur propter eorum vſum à natura eſſe donata: vt manus, crura, pedes: alia autem nullam ob vtilitatem, quaſi ad quendam ornatum: vt cauda pauoni, plumæ verſicolores columbis, viris mammæ, atque barba. In eadem etiam ſignificatione non rarò hac voce vtitur Plin. teſtimonia hic breuitatis cauſa omittimus. ¶ Interdum tamen Verſicolores veſtes poſitas legimus pro variis ſeu diſcoloribus. Ouid. 5. *Faſt.*

Cur tamen vt dantur veſtes Cerealibus albæ,
Sic eſt hac cultu verſicolore decens.

Gell. *cap.* 10. *lib.* 6. Cum pallio verſicolore & tunica longa muliebri. Quint. Verſicolor veſtis Demetrij Phalerei non bene facit ad forenſem puluerem. Liu. *lib.* 4. *bell. Maced.* de lege Oppia loquens, Tulerat eam C. Oppius Tribus plebis Q. Fabio, T. Sempronio coſs. in medio ardore Punici belli, Ne qua mulier plus ſemuncia auri haberet, neu veſtimento verſicolore vteretur. Quo tamen in loco verſicolores veſtes nonnulli intelligunt, colore alio quàm natiuo infectas: vt Verſicolores inde dictos intelligamus, quòd verterint, id eſt, mutarint colorem. Contrà, Coloriæ dicuntur, quæ nullo externo colore ſunt imbutæ. Eſt autem hoc nomen adiectiuum omnis generis, cuius neutro vſus eſt Virg. 10. *Æneid.*

Aſtur equo fidens & verſicoloribus armis.

Quintil. Tranſlucida & verſicolor elocutio.

Vĕrſĭpellĭs, e, Aſtutus, verſutus, ſimulandi quiduis & diſſimulandi artifex. {ערום *Barúm.* ἀλλοπρόσαλλος, πολύτροπος, πανοῦργος. Gall. *De diuerſe couleur de peau, & d'habit, fin & cauteleux.* Ital. *Muta pelle, muta faccia, muta volto, accorto pieno di cautela.* Germ. Der ſein haut oder geſtalt verenderen kan/liſtig mit gleiſnerey/betrüglich. Hisp. *Malicioſo y engañador.* Angl. *Subtill, that changeth his ſkinne oftentimes, a craftie fellow, a wilie foxe.*} Plaut. *in Amph.* Verſipellem ſe facit, quando lubet. Plin. *lib.* 8. *c.* 22. Indicat ſuo tempore vulgo infixam hanc opinionem fuiſſe, homines in lupos verti, ruſúſque reſtitui ſibi, atque inde ductam eſſe conſuetudinem loquendi, vt homines aſtutos, verſipelles dicamus.

Vertagus, canis, qui ſponte vertit in venationem, prædámque domum refert.

Vĕrtĕbræ, ſiue Vertibula, Spinæ oſſa dicuntur, in craſſiores quoſdam nodos conglobata, & in medio ſui concaua, vt ſpinali medullæ tranſitum præbeant, firmiſſimis autem vinculis colligata, quorum beneficio interiores nodi cohæreſcunt. {חוליות *chammukim.* σπόνδυλοι. Gall. *Les vertebres, os de l'eſchine, dos & ſemblables.* Ital. *Oſſi delle ſpalle, della ſchiena, & ſimili.* Germ. Ein wirbelgewerb/ein wirbel des ruckgrahts. Hisp. *Hueſſos de qualquier eſpinazo.* Angl. *Places where the ieyntes turne, as the chine bone or back bone.*} Harum munus eſt vt corpori flectendi ſe, incuruandíque præbeant facultatem, quod ſine illis prorſus rigidum eſſet, & inflexibile. Plin. quoque per quandam ſimilitudinem in inſectis vertebras appellat eas partes, quæ circa ipſam ſitæ inciſuram corpori flexum præbent. Ita enim habet *lib.* 11. *c.* 1. Aliquibus verò non tota inciſura eas ambiente rugas, ſed in aluo aut supernè tantùm, imbricatis flexilium vertebris, nuſquam alibi ſpectatiore naturæ artificio.

Vĕrtĕbrātŭs, a, um, In vertebras conglobatus. {ὁ σπονδυλωτός, ὁ κὶ ἡ σπονδυλώδης. Gall. *Fait en forme de vertebre.* Ital. *Fatto à foggia di vertebra.* Germ. Wie ein wirbel des ruckgrahts. Hisp. *Hecho à manera de aquellos hueſſos.* Angl. *Made like the backebones.*} Plin. *lib.* 11, *c.* 37. Sed quibus ceruix è multis, vertebratíſque orbiculatim oſſibus flexilis ad circunſpectum, articulorum nodis iungitur.

Vĕrtĕx, icis, qui & Vortex, à verto, is, propriè ventus eſt contortus ac rotatus: qualis eſt qui τυφῶν vocatur, id eſt, vibratus, ecnephias, vt interpretatur Plin. *lib.* 2. *c.* 48. {סער *ſahár.* στρόβιλος. Gall. *Tournement de vents ou d'eaux, tourbillon de vent, deſtour & tournement d'eau.* Ital. *Vertice in circolo.* Germ. Ein windtwürbel/oder windtbraut. Hisp. *Remolino generalmente.* Angl. *A whirle poole, or turning round of the water, a whirle winde*} Vortice (inquit Apuleius *in Coſmo*) torquetur humus arida, & ab imo erigitur ad ſummum. Ventus (authore Senec. *lib.* 5. *nat. quæſt.*) aliquo promontorio repercuſſus, atque in ſe volutatus facit verticem: qui circumactus, & eundem ambiens locum, ac ſe ipſe vertigine concitans, vertigo vocatur. Docet Quintil. *lib.* 8. *cap.* 2. Verticem eſſe contortam in ſe aquam, vel quicquid aliud ſimiliter vertitur. Virg. 1. *Æneid.*

——*Ingens à vertice pontus.*

¶ Cicer. 2. *Tuſc.* per tranſlationem vertices dolorum dixit, pro vertigine, rotationéque quæ in doloribus circumagit, lancinátque præcordia. Nunc nunc (inquit) dolorem anxiferi torquent vertices. ¶ Inde propter flexum capillorum, pars ſumma capitis dicitur vertex, ſiue quia ad occipitium in decliue vertitur. {קדקד *kodkódh.* κορυφή. Angl. *The toppe of the heade.*} Suet. *in Neron. cap.* 45. A vertice currus appoſitus ſtatuæ. Catull. *de Coma Beren.*

E Bereniceo vertice Cæſariem.
&, *Inuita ô regina tuo de vertice ceſſi.*

Apuleius *de dogmate Platonis*, Denique ipſius capitis verticem ſpecta, tenui cute contextum, capilliſque hirſutum aduersùs vim frigoris & caloris. Plin. *lib.* 11. *c.* 37. binos hominum aliquibus vertices dat, quum ait, Vertices bini homini tantùm, aliquibus capitis oſſa plana. ¶ Ab huius ſimilitudine, quod in montibus eminentiſſimum eſt, vertex appellatur. Virg. 1. *Æneid.*

——*geminique minantur*
In cœlum ſcopuli, quorum ſub vertice latè
Æquora tuta ſilent.

Item altiſſimæ partes cœli quas Græci πόλους vocant, dicuntur vertices, quòd circa hos mundus rotetur. Virg. 1. *Georg.*

Hic vertex nobis ſemper ſublimis: at illum
Sub pedibus Styx atra videt, Manéſque profundi.

Propter quod etiam cardines dicuntur, à ſimilitudine eorum cardinum circa quos valuæ voluuntur. ¶ Apud Virg. *lib.* 2. *Georg.* Vertex pro Aquilone ponitur,

——*tempeſtas à vertice ſyluis Incubuit.*

Vortices antiqui per o literam pronuntiabant, teſte Quintil. *c. de Orthographia.* primuſque Africanus per e vertices dixit.

Vertibulum, i. Idem quod Vertebra, æ, *L'os de l'eſchine du dos ou autre ſemblable.* Apuleius, Vertibulo oſſa diſſilierant. Gall. *Les os eſtoient faillis hors du vertebre, lieu de leur mouuement.*

Verticordia Venus, quæ ἀποστροφία Pauſaniæ, quæ credebatur mulierum mentem à libidine auertere. Vide Valer. Max. *lib.* 8. *c.* 16. Ouid. 4. *Faſt.*

Inde Venus verſo nomina corde tenet.

Meminit & Iulius Obſequens, & Cœlius Lactant. Grammat. *lib.* 5. *Theb.*

Verſumnus,i, vt ait Aſconius Pædianus *in Verr.* Deus inuertendarum rerum eſt, id eſt, mercaturæ.

Verticoſus, adiect. {[illegible] ἴχων. GALL. *Qui a force deſtours, vertigineux.* ITAL. *Che ha molte concauità.* GERM. Wirbelechtig/voll würblen. HISP. *Coſa remolinada en ſi meſmo.* ANGL. *Full of whirlepooles or whirle windes.*} Liuius 1. *bell. Punic.* Quidam verticoſo amni delati in hoſtes ab elephantis obtriti ſunt.

Verticillum, i, inſtrumentum quod fuſo adhibetur, vt faciliùs vertatur. {כישור *chiſchór.* σφονδύλιον. GALL. *Le peſon que les femmes mettent au bout de leur fuſeau, verteil.* ITAL. *Cocco, fuſaiuolo.* GERM. Ein ſpindelwirtel. HISP. *El tortero de huſo.* ANGL. *A wherle or wherne.*}

Verticillum, i, & Verticillus, male gen. diminutiuum. {כישור *chiſchór.* τὸ σφονδύλιον. GALL. *Vn peſon à filer.* ITAL. *Filatoro da tener nel fuſo, fuſaiuolo.* GERM. Ein ſpindelwirtelin. HISP. *El tortero de huſo.* ANGL. *A litle wherle, or wherne.*} Plin. *lib.* 37. *c.* 2. In Syria quoque inde fœminas verticillos facere, &c.

Verticilla, Inſecti ſpecies, inquit Bud.

Verticillatus, adiect. σφονδυλωτός. Celſ. *lib.* 8. Superius autem humeri caput rotundius quàm cætera oſſa, verticillatis ſcapularum oſſibus inſeritur. Hoc etiam vertibulatum dici poteſt, & vertebratum, quoniam vertibulum, & vertebra pro ſpondylis accipiuntur. Budæus.

Vertigo, inis, Morbus capitis, qui ex frigidis, & lentis humoribus ſurſum ex ventriculo commeantibus oritur, ita vt ſic affecti occaſione parua ſuccidant. {עועים [illegible] תרעלה *tarhelah.* ἴλιγξ. GALL. *Tournement, virement de teſte.* ITAL. *Stornamento di teſta, vertigine.* GERM. Der ſchwindel. HISP. *Vaguido.* ANGL. *A giddineſſe or dizzeneſſe in the head with a dimneſſe of the ſight.*} Dicta quoniam ob oculos eorum verticoſa quædam, & rotatilia circumagi videantur. Græcè σκότωμα. Plin. *lib.* 7. *c.* 6. A conceptu decimo die dolores capitis, oculorum, vertigines, tenebræque. Iuuen. *Satyr.* 6.

Quum bibitur concha, quum iam vertigine tectum
Ambulat, & geminis exurgit menſa lucernis.

Columella *lib.* 7. *cap.* 10. Febricitantium ſigna ſunt, quum obſtipæ ſues tranſuerſa capita ferunt, ac per paſcua, quum paululum procurrerunt, conſiſtunt, & vertigine correptæ concidunt. Scribonius Largus *libri initio*, Quibus ſubitæ vertigines obuerſantur, quos σκοτωματικοὺς Græci dicunt.

¶Vertilabundus, vertigine correptus. Varro.¶

Verticordia Venus, Colebatur vt corda mulierum ad viros proprios conuerteret. Valer. Maxim. *lib.* 8. *c. vlt. de Sulpitia*, Quæ, cùm Senatus libris Sibyllinis per decemuiros inſpectis cenſuiſſet, vt Veneris Verticordiæ ſimulachrum conſecraretur, quo faciliùs virginum mulierúmque mens à libidine ad pudicitiam conuerteretur, & ex omnibus matronis centum, ex centum autem decem ſorte ductæ, de ſanctiſſima fœmina iudicium facerent, cunctis ſanctitate prælata eſt.

Vertumnus, Etruriæ deus, vt inquit Varr. *lib.* 4. *de ling. Lat.* à Tuſcis, qui duce Cœlio Romam migrabant, Romam deductus, eámque ob cauſam in vico Tuſco ſtetit. Dictus autem Vertumnus, quòd in omnes formas ſeſe transfiguraret. Hic Pomonam Nympham fertur adamaſſe: & vt eius ſaltem conſpectu frui liceret, in nullas non formas ſeſe transmutaſſe. Qua de re vide Ouid. *lib.* 14. *Metam.* Acron. *in illud Horat. lib.* 2. *Serm.*

Vertumnis, quotquot ſunt, natus iniquis:

Vertumnum ait eſſe Deum humanarum cogitationum præſidem, ideóque multiformem fingi & inconſtantem, quemadmodum & illæ variæ ſunt & mutabiles. Iniquo autem Vertumno natos eſſe interpretatur, qui cogitationes ſuas regere non poſſunt. Tiberius Donatus, Vertumnum dicendum exiſtimat, quemadmodum & Portunum: quem idcirco coli arbitratur, vt res inſtitutæ, ad quem deſtinatæ ſunt, finem perducantur. Sæpè enim malè cedit, quod vel optimè eſt inſtitutum: quemadmodum gladius ille, qui reginæ dono datus fuit ab Ænea, necis ipſi conſciſcendæ fuit inſtrumentum. Nec deſunt, qui inde Vertumnum dictum putant, quòd lacum Curtium in Tiberim auerterit. Quam opinionem tangit & Ouid. *lib.* 6. *Faſtor.* Vide Propertium *Eleg. de Vertumno.*

Vertumnalia, ſiue Vertumnalia, Vertumni feſta, quæ fiebant menſe Octobri.

Veru, indeclinabile nomen in ſingulari numero, in plurali Verua, uum, inſtrumentum oblongum ex ferro, quo carnes ad ignem torrentur. {ὀβελός. GALL. *Vne broche, vn haſte.* ITAL. *Spedo, ſchidione.* GERM. Ein bratſpiß. HISP. *El aſſador con que ſe aſſa la carne, ò arma hecha à manera de aſſador.* ANGL. *A broche, a ſpitte.*} Virg. 2. *Georg.*

Pinguiaque in verubus torrebimus exta colurnis.

Varro à verſando dictum exiſtimat, quod ad ignem ingiter aſſetur. ¶ Ab huius item ſimilitudine telum oblongum, & tenue, Veru dictum eſt. Virg. 7. *Æneid.*

Et tereti pugnant mucrone, verúque Sabello.

Veruculum, & Vericulum, i, inſtrumentum ferreum, quo metallorum expurgatores, ſpumam eximunt à reliqua materia. {ὀβελίσκος. GALL. *Petite broche, brochette.* ITAL. *Spedo picciolo, Schidione.* GERM. Ein bratſpißlin/ oder eiſen/ſchaumſtänglin. HISP. *Pequeño aſſador.* ANGL. *A litle broche or ſpitte.*} Plin. *lib.* 33. *cap.* 6. Spuma ex argento ſublata veruculis ferreis, atque in ipſa flamma conuolutus veruculo, vt ſit modici ponderis.

Verutum, i, {τὸ βραχὺ καὶ ὀξὺ βέλος, ὀβελός. GALL. *Vn dart court & aigu.* ITAL. *Dardo corto & aguto.* GERM. Ein eiſerne kurtze würffgeſchoß wie ein bratſpiß. HISP. *Arma à manera de aſſador.* ANGL. *A caſting dart with a ſtring.*} Eſt haſtile quod veru habet præfixum. Hinc Lucan. *lib.* 8.

Caſaries compreſſa manu, Pharióque veruto.

Nonius, Verutum eſt telum breue, & acutum. Cæſ. *lib.* 5. *bel. Gall.* Transfigitur ſcutum Pulfioni, & verutum in balteo defigitur. Liu. *lib.* 10. *ab Vrbe*, Quibus pleriſque ſcuta, pleriſque verutis, in corpora ipſa fixis, ſternitur cunei. Vide Gel. *c.* 25. *lib.* 10.

Verutus, a, um, adiectiuum. {ὁ καὶ ὁ βελόνη [illegible]. GALL. *Armé d'vn tel dard.* ITAL. *Armato di tal dardo.* GERM. Mit einer würffgeſchoß das wie ein bratſpiß iſt gewaffnet. HISP. *Armado de aquella arma.* ANGL. *Weapened with ſuch a dart.*} Veruto armatus: ſicut ſcutatus, & clypeatus. Virg. 2. *Georg.*

Aſſuetúmque malo Ligurem, Volſcóſque verutos.

Vertobriga, Celticorum oppidum eſt in Hiſpania Bætica, conuentus Cordubenſis. Autor Plin. *lib.* 3. *c.* 1.

Vertumnus, vide *Verto.*

Veru, Verutum, vide *Verto.*

Veruactum, Ager verno tempore ſemel proſciſſus, deinde quieſcens vſque ad ſequentem autumnum, quo aratur. {נר *ner.* νεά, νεατόν. GALL. *Vne terre labourable qu'on laiſſe repoſer, vaiet ou racheire, ou tacherre.* ITAL. *Terreno che ſe laſcia ripoſare.* GERM. Ein brachacker. HISP. *El barbecho.* ANGL. *The fallow land that is to be ſowen the nixt yeare.*} Veruactum dictum, quaſi veré actum. Plin. *lib.* 18. *cap.* 19. Quidam vtique ab æquinoctio verno proſcindi volunt. Quódque vere ſemel aratum eſt, à temporis argumento Veruactum vocatur. Hoc in nouali atque requieto agro neceſſarium eſt.

¶Veruales panes, quos ferebant obeliſcophori in feſtis Bacchi. Poll.¶

Veruex, ecis, ab inuerſis teſticulis dicitur: eſt enim inter oues, cui inuerſi, ſiue adempti ſunt teſticuli, & ideo veruex dicitur, quòd ſit natura verſa, vt Varroni placet. {איל *ajil.* κριὸς ἐκτετμημένος. GALL. *Vn mouton.* ITAL. *Caſtrone, caſtrato montone.* GERM. Ein hammel. HISP. *Carnero caſtrado.* ANGL. *A weather ſheep.*} Nam qui ad generandam ſobolem integer tenetur, aries dicitur. Sectarius veruex, qui gregem agnorum præcedens docit. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Qui Petroni nomen indunt veruci ſectario (i. qui petronem. i. arietem, veruecem ſectarium appellant.)

Veruecinus, a, um, quod ex veruece eſt. {ὁ κριοῦ κρέως [illegible]. GALL. *De mouton.* ITAL. *Di montone.* GERM. Von einem hammel/ hämmelin. HISP. *Coſa de carnero.* ANGL. *Of a weather ſheep.*} Plinius, Et hircinus, & veruecinus adeps ei vtilis eſt.

Veruecea, a, um, quod eſt ad ſimilitudinem veruecis factum. {ὁ κριώδης, κριοειδής. GALL. *Fait comme vn mouton, reſſemblant vn mouton.* ITAL. *Fatto à modo di montone, ſimile à montone.* GERM. Das einem hammel gleich ſihet. HISP. *Hecho en manera de carnero, ſemejante à carnero.* ANGL. *Made lik a weather ſheepe.*} Statua veruecea, apud Plautum *in Capt. ſc.* 1. *a.* 5. pro ſeruo ſtupido, quique quam minimum differat à veruece. Vos (inquit) introite: interibi ego ex hac ſtatua veruecea volo Erogitare, meo minore quid ſit factum filio. Quo tamen in loco quidam legunt Verberea ſtatua: nam veruecea Throchaici metri ratio non patitur: ſupereſt enim ſyllaba, niſi cea, per ſynereſim contrahas.

¶Veruli, & Verulum, *Verulo*, V.E. prouinciæ Romanæ.¶

Verulani, populi ſunt Italiæ, Tuſculanis & Veliternis vicini, vt ſcribit Plin. *lib.* 3. *cap.* 5.

Verùm, Coniunctio, Sed. {אבל *aba-im.* [illegible], ἀλλ' ὅμως, [illegible]. GALL. *Mais, toutesfois.* ITAL. *Ma, anzi più.* GERM. Aber/ſonder. HISP. *Mas, empero.* ANGL. *But, neuertheleſſe.*} Cicer. *pro Murena*, Ea ſunt omnia non à natura, verum à magiſtro. Idem 5. *Philipp.* Expectabantur Calendæ Ianuariæ, fortaſſe non rectè: præterita omittamus. Idem 3. *de Oratore*, Verum hoc vt dixi nihil ad me. Ouid. 13. *Metam.*

——*Non tantùm mœnia Troiæ,*
Verùm etiam ſummas arces intrare.

¶ Verùm profectò, pro nihilominus tantùm. Plaut. *prolog. Amph.* ¶ Verùm hercle verò, cum veré recogito, &c. Pro verumenimuerò. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. ¶ Verùm enim, ſed enim, etenim. ἀλλὰ γάρ. Terent. *in Adelph.* Verum enim, quando promeruit, fiat. ¶ Verùm enimuero, ſed tamen. {אך *ach* ὁ μὲν ἀλλά.} Cic. *in Frumentaria*, Verum enimuero duodenos ſeſtertios exegiſti. ¶ Veruntamen, ſed tamen, attamen. {אך *ach* ὁ μὲν δέ.} Idem *de Orat.* Leue eſt: veruntamen non inutile. Idem *lib.* 1. *Epiſt.* Difficile eſt, veruntamen ipſe me confirmo.

Verus, a, um, adiectiuum, Sincerus, ſolidus, expreſſus. {נאמן *neemán.* ἀληθής, ἔτυμος, ἀληθινός. GALL. *Vray.* ITAL. *Vero.* GERM. Warhafftig. HISP. *Coſa verdadera ò juſta.* ANG. *True.*} à Ve particula, vt nonnulli putant, quæ vehementiam ſignificat & Res: quaſi non verborum inanis ſonitus, ſed ſolida res. Terent. *in Andr.* Actum eſt, ſi quidem hæc vera prædicat. Cic. *Acad.* Quæ iſta regula eſt veri & falſi, ſi notionem & veri & falſi, propterea quòd ea non poſſunt internoſci, nullam habemus? Nam ſi habemus intereſſe, oportet vt inter rectum & prauum, ſic inter verum & falſum. Si nihil intereſt, nulla regula eſt, nec poteſt is, cui eſt viſio, veri falſique communis vllum habere iudicium, aut vllam omnino veritatis notam. Ouid. 13. *Metam.*

Vtinam aut verus furor ille, aut creditus eſſet.

Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Ego verum amo, verum volo mihi dici: mendacem odi. *Ibid. ſc.* 1. *a.* 2. Occidi, ſi tu vera memoras. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Philocrates falſe, faciam vt verus reperiare Tyndarus. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Vera dico, ad ſuum quæſtum quenque oportet callidum eſſe. ¶ Vltra verum, (i. iuſtum & modum.) Quintil. Plaut. *Men. ſc.* 7. *a.* 5. Liberem ego te? Verum, (i. æquum,) &c. Gell. *c.* 16. *lib.* 3. Pro vero recepta opinio. Ouid. 5. *Triſt. Eleg.* 7.

Nec procul à vero eſt, quod vel pulſarit amicum.

hoc eſt, veriſimile eſt. Simile vero. Cic. *ad Celſum lib.* 12. Id autem eò faciliùs credebatur, quia ſimile vero videbatur. Verius vero. Martial. *lib.* 8.

Vero verius ergo quid ſit, audi,
Verum Gallice non libenter audis.

Similitudo veri. Cic. *de Vniuerſ.* Benè agi putat, ſi ſimilitudinem veri conſequatur. ¶ Verum mordax id eſt, veritas libera, male tibi conſciorum aures offendens. Perſius *Satyr.* 1.

Sed quid opus teneras mordaci radere vero Auriculas?

¶ Aliquando Verum accipitur pro bono, æquo & iuſto. {צדיק *tſaddik.* δίκαιος, ἐπιεικής.} Horat. *lib.* 1. *Epiſt.* Metiri ſe quenque ſuo modulo ac pede, verum eſt. Cicer. 3. *Tuſc.* Si maximè verum ſit, ad corpus omnia referre ſapientem. Idem *pro Muren.* Cato negat verum eſſe, beneuolentiam allici cibo. ¶ Aliquando ſumitur pro veridico, ſicut econtrario Falſum pro fallace. ἀψευδής. Terent. *in Andr.* Sum verus. ¶ Verus color, id eſt, natiuus, non adulteratus. ἀγένητος. Idem *Eunuch.* Color

verus,

verus, corpus ſolidum. ¶ Verus labor dicitur quem quis per ſe ipſum ſuſcepit, non qui ex aliorum virtute Imperatoribus adſcribi conſueuit. Virg. 12. *Æneid.*

Diſce puer virtutem ex me, verúmque laborem,
Fortunam ex alijs.

¶ Verior, Veriſſimus. Plin. *lib.* 12. *cap.* 13. Quod verius coſto, vicinus eſſe debet. Cicer. *Academ.* Sed mehercule, vt quidem nunc ſe cauſa habet, etiam ſi heſterno ſermone labefacta eſt, mihi tamen videtur eſſe veriſſima.

Vērē, aduerb. {באמת *beeméth*. ἀληθῶς, ὄντως. GALL. *Vrayement* ITAL. *Veramente, ſenſa fittione*. GERM. Warlich, warhafftigklich. HISP. *Con verdad.* ANGL. *Truelye, in deed.*} Terent. *in Heaut.* Hoc ibi fit, vbi non verè viuitur. Cic. *pro Roſc. Amer.* Vere nihil potes dicere, finge aliquid ſaltem commodè. Idem 1. *Officiorum*, Honeſtum quod propriè vereque dicitur, id ſapientibus eſt ſolis. Idem 4. *Verr.* Laudarem illam ciuitatem, id quod veriſſime poſſem. Idem *ad Attic lib.* 5. Non ὑπερβάλλων, ſed veriſſimè loquor. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 4. Aliis dicunt contumeliam, & ipſi ſat habent, quod poſſit ipſis verè dici. Suet. *in Galba cap.* 18. Verène, an falsò, &c.

Vērō, aduerb pro verè. ἀληθῶς. Gell. *lib.* 6. *c.* 8. Veróne an falsò, incertum.

Vērāx, is, qui vera loqui ſolet, & mentiri non conſueuit. {נאמן *neemán*. ἀληθής. GALL. *Veritable, non feint.* ITAL. *Verace.* GERM. Warhafftig. HISP. *Muy verdadero* ANGL. *True, that vſeth and ſayed the truth.*} Cic. 1. *de Diuin.* Multis ſeculis verax fuit id oraculum. *Ibid.* Tum ei viſa quietis occurrent tranquilla atque veracia. *Ibid.* Herodotum cur veraciorem dicam Ennio? Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 5. Si eris verax, tuas res feceris meliuſculas.

Vērācitās, atis, Perpetua verum dicendi conſuetudo. {אמת *eméth* אמן *emún* אמונה *emunáh* קשט *kóſchet* vel *koſcht.*}

Vērīdicus, a, um, qui vera dicit, & ponitur pro vero etiam & minimè fallaci. {נאמן *neemán*. ἀληθινός, ἀψευδής. GALL. *Qui dit verité, veritable.* ITAL. *Veredico, che dice il vero.* GERM. Warhafftig, warſagend. HISP. *El que dize verdad.* ANGL. *That ſpeaket the truth.*} Cic. *pro Flacco*, Veridicas adiungis cauſas inimicitiarum. Mart. *lib.* 5.

Seu tua veridicæ diſcunt reſponſa ſorores,
Plana ſuburbani quà cubat vnda freti.

Lucret.

Omnia veridico qui quondam ex ore profudit.

[VERILOQVVS, verum loquens. inde]

Vērĭlŏquium, ij, Origo nominis, quam Græci vocant ἐτυμολογίαν. Cic. *in Topic.* Multa enim ex notione ſumuntur: ea eſt autem quum ex vi nominis argumentum elicitur, quam Græci ἐτυμολογίαν vocant, id eſt, verbum ex verbo veriloquium.

Vērĭmōnia, æ, Veritas, antiquum. {אמת *eméth* אמן *emún* אמונה *emunah* קשט *kóſchet* (vel) *koſcht*. ἀλήθεια. ANGL. *Treuth.*} Plaut. *Truc.* —planius qui antehac amator ſummus Habitus eſt, illunc ad amicam verius verimonia referre.

Vērĭſĭmĭlis, e, Probabile, credibile: quod licet non ſit verum, veri tamen ſimilitudinem habet. {πιθανός, εἰκός. GALL. *Vray-ſemblable, probable.* ITAL. *Veriſimile, che s'aſſomiglia al vero.* GERM. Der warheit gleich, gleichfórmig HISP. *Semejante à la verdad.* ANGL. *Lyke to be true.*} Cic *pro Roſc. Amer.* Etiam tum quum veriſimile erit aliquem commiſiſſe, in ſuſpicione latratore. Col *lib.* 3 *c.* 9. Id autem quum ſit veriſimile, tum etiam verum eſſe nos docuit experimentum. Plin *lib.* 5. *c.* 22. Quod eſt veriſimilius quam quia cadendo tripudium, ſonumque faciant. Cic 1. *de Inuent.* Veriſimillimum mihi videtur, quodam tempore neque in publicis rebus infantes, neque inſipientes homines ſolitos eſſe verſari Sen. *c.* 14. *de tranq.* Veriſimile non eſt quàm in tranquillo fuerit. Plaut. *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Abi, non veriſimile dicis, neque vidiſti.

[Veriſimilitudo, probabilitas Apul.]

Vērĭſĭmĭlĭter, aduerb. Probabiliter. {πιθανῶς. GALL. *Vray ſemblablement.* ITAL. *Veriſimilmente, aſſomigliando al vero.* GERM. Mit einem ſchein der warheit. HISP. *Semejantemente, ò ſemejante à la verdad.* ANGL. *As it were true, proueablly.*} vnde Veriſimiliter mentiens dicitur, qui falſum perinde quaſi verum ſit, narrat. ¶ Apul. *in Apolog.* Tam rudes nos eſſe omnium literarum, omnium denique vulgi fabularum, vt ne fingere quidem poſſitis iſta veriſimiliter.

Vērĭtās, atis, Vera ratio, res vera, verum. {אמת *eméth* אמן *emún* אמונה *emunáh* קשט *kóſchet* (vel) *koſcht*. ἀλήθεια. GALL. *Verité.* ITAL. *Verità.* GERM. Warheit. HISP. *Verdad.* ANGL. *The treuth.*} Cicer. *de Inuentione*, Veritas eſt per quam immutata ea quæ ſunt, aut antè fuerunt, aut futura ſunt, dicuntur. Idem *pro Cælio*, O magna vis veritatis, quæ contra hominum ingenia, calliditatem, ſolertiam, contràque fictas omnium inſidias facilè ſe per ſeipſam defendat. Quintil. *lib.* 6. *cap.* 1. Non admittit hoc idem veritas fori. Tacit. *lib.* 4. Nec occultum eſt quando ex veritate, quando adumbrata lætitia facta Imperatorum celebrentur. Gell. *c.* 11. *lib.* 12. Veritas Temporis filia. Quint. Veritatem auferre iudici. Idem Quintil. Ad veritatem accedere. GALL. *Au naturel.* ¶ Plurali numero etiam dicitur *Veritates*. Gell. *lib.* 18. *c.* 7. Veritates plerunque fortiter dicere.

Vērĭverbium, Verus ſermo. {אמת *eméth* אמן *emún* אמונה *emunáh* קשט *kóſchet* (vel) *koſcht*. ἀληθολογία. GALL. *Parole vraye.* ITAL. *Parola vera.* GERM. Ein wares wort, ein warhafftige red. HISP. *Palabra verdadera.* ANGL. *True ſpeach*} Plaut. *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Tu repertus Philocratem qui ſuperes veriuerbio.

Vēro, as, Verum dico. {ἀληθεύω. GALL. *Dire vray.* ITAL. *Dire il vero.* GERM. Die warheit ſagen. HISP. *Dezir ò repreſentar verdad.* ANGL. *To ſay the truth.*} Gell. *lib* 18. *c.* 2. ex Ennij 13. *Annal.* Satin' vates verant ætate in agunda. ¶ Eſt & verare, vere repræſentare. Sidonius, Quoties verba Graia carmine verat. Hodie tamen in neutra ſignificatione eſt vſitatum.

VĒSĀNVS, a, um, Vecors, crudelis, furioſus. {בער *baƀár* הולל *holél* נבל *nabál* משגע *meſchugbghah*. παράφρων, μανιώδης, ἄγριος. GALL. *Inſenſé, hors du ſens.* ITAL. *Pazzo, furioſo, bizzarro, beſtiale* GERM. Vbel bey ſinnen, vnſinnig, wütig. HISP. *Loco, bons quaſi ſin ſanidad.* ANGL. *Mad, wood.*} Vide Gell. *c.* 12. *lib.* 5. *&c.* Liuius *lib.* 7. *ab Vrb.* Veſani vultus & furentis ora. Cic. *pro domo ſua*, Hæc furioſa vis veſani Tribuni plebis.

Ibid. Ac primùm illud à te homine veſano & furioſo requiro, quæ te tanta pœna, &c. Virg *de Lude*,

Sperne lucrum, vexat mentes veſana libido.

Idem 6. *Æneid.*

Suadet enim veſana fames.

Catul. *Epigram.* 95.

Quum veſana meas torreret flamma medullas.

Vēſānia, æ, Vecordia. {הוללה *holelah* הוללות *holeluth* שגעון *ſchigáón*. παραφροσύνη, μανία. GALL. *Faute de bon ſens, quand on eſt hors du ſens.* ITAL. *Mancamento di buon ſenno.* GERM. Vnſinnigkeit, ſinnloſe, mangel an gutem verſtand HISP. *Locura.* ANGL. *Madneſſe, woodneſſe.*} Plin *lib.* 35. *c.* 11. Simulata veſania bouem cum equo iungens.

Vēſānio, is, Inſanio, amens ſum. {נבער *nibhár* השתגע *hiſchthagbbéah*. παραφρονέω, μαίνομαι. GALL. *Eſtre inſenſé.* ITAL. *Impazzire.* GERM. Vnſinnig oder ſinnloß ſein. HISP. *Enloquecerſe.* ANGL. *To be out of the mynd or maded.*} Nonnunquam etiam ſæuio, ferocio. ἀγριαίνω, ἀγριόομαι. Catull. ad mare tranſtulit tempeſtate commotum, Deprenſa (inquit) nauis in mari veſaniente vento.

[Veſcæ, tedulæ, oues cibum reſpuentes. Varr.]

Veſci Plinio Βέσκις Ptolemæo, oppidum mediterraneum Turdulorum, in Hiſpania Bætica, alio nomine Fauentia. Vide Plin. *lib.* 3. *c.* 1. & Ptolem. *lib.* 3. *cap.* 4.

Vēſcor, Cibo vtor, paſcor. {אכל *achál* לחם *lacĥám*. σιτοῦμαι, ἐσθίω. GALL. *Manger.* ITAL. *Mangiare, vſar cibo.* GERM. Eſſen. HISP. *Comer.* ANGL. *To eate or chew meate.*} De huius verbi notione vide Gell. *c.* 5. *lib.* 16. Cic. 2. *de nat. deor.* Dij nec eſcis nec potionibus veſcuntur. Idem *in Oratore*, Quæ eſt autem in hominibus tanta peruerſitas, vt inuentis frugibus, glande veſcantur? Virg. 8. *Æneid.*

Veſcitur Æneas ſimul & Troiana iuuentus
Perpetui tergo bouis.

Inuenitur etiam conſtructum cum accuſatiuo. Plin. *lib.* 10. *c.* 48. Aues nonnullæ veſcuntur ea, quæ rapuère pedibus. ¶ Veſci aura ætherea, id eſt, vita frui, viuere. Nam quemadmodum partes ſolidæ animalis cibo & potu, ita ſpiritus aere aluntur. Virg 1. *Æneid.*

Quod ſi fata virum ſeruant, ſi veſcitur aura Ætherea.

¶ Ponitur quandoque pro video. Accius *in Athamante*, apud Nonium, Prius quàm infans eſſes, tui oculi veſcuntur. Veſci ex manu hominis, eſt ex manu hominis eſcam capere Plin *lib* 9. *c.* 7. Simili modo ex hominum manibus veſcens, feréńſque ſe tractandum. Cornutus paſſiuè veriue *in Perſ. Sat.* 2. Pulpa dicta, inquit, quòd cum pulte miſta olim veſcebatur. ¶ Veſcendo eſſe, pro Bonum eſſe quod comedatur, aptum eſui. Plin. *lib.* 15. *c.* 18 Alexandrinæ ficus vix ſunt veſcendo. Sic enim legendum iuxta Hermolaum. Idem *lib.* 21. *c.* 16. Radix eius veſcendo eſt decocta. Sus ad veſcendum hominibus apta. Cic. 2. *de nat. deor.*

Vēſcus, a, um, Eſui aptus: dicitur & Væſcus, a, um, per æ diphthongum, de quo paulo pòſt. à Ve, augmentatiua particula, & nomine eſca. {ἐδώδιμος, τρόφιμος. GALL. *Bon à manger, qui raſſaſie.* ITAL. *Buon da mangiare.* GERM. Leiblich, gut zu eſſen. HISP. *Coſa que ſe come ò puede comer.* ANGL. *All thing that may be eaten or is good to be eaten.*} Vnde Lucret. *lib.* 5. Salem veſcum dixit. Item Virg 4. *Georg.* Veſcum papauer, quod videlicet in cibis adhibeatur: & Veſcas ſalicum frondes, quoniam eſcis iumentorum ſunt accommodatæ. ¶ Ruſſus væſcum ita enim ſcribendum per æ diphthongum, non vt vulgò Veſcum, autor eſt Gell. *c.* 12 *lib.* 5. ponitur pro paruo & minuto. Vnde & apud Marſos lingua vernacula quum dicunt, *maiuam vaſcam*, intelligunt de ea quam paruam dicunt. Ouid. *lib.* 2. *Faſt.*

Nunc vocor ad nomen vegrandia farra coloni,
Quæ malè creuerunt, parnaque vaſca vocant.

Plin. *lib.* 7. *cap.* 10. Corpore væſcos eſſe, ſed eximiis viribus. Et in hac ſignificatione Væ, στερητικὸν μόριον eſt, hoc eſt, priuatiua particula Habet enim Væ, in compoſitione (vt *lib* 5. *cap.* 12. docet Gellius) duplicem ſignificationem. Nam & augendæ rei, & minuendæ valet, propter quod accidit, vt quædam vocabula, quibus particula iſta præponitur, ambigua ſint, & vtroque verſum dicantur: væſcum, væhemens, & vægrandes de quibus alio in loco vberiore tractatu facto admonuimus. Veſanos autem & vecordes ex vna tantùm parte dici, quæ priuatiua eſt, quam Græci στερητικὸν μόριον dicunt, &c. Hîc vſque retuli fideliter verba Gellii, quorum loco alia quædam in præcedentibus editionibus Calepini addita ſunt, ſed fruſtra. Alibi tamen idem Gell. ſcribit veſcum & vehemens per ſimplex e, docétque alterum ex Ve & eſca copulatum eſſe: alterum à mentis vi atque impetu dictum. Vide ipſum *antedicto c.* 12. *lib.* 5. vbi per æ, & *c.* 3. *lib.* 16. vbi per e ſimplex eadem dicta nomina ſcribuntur.

Vēſculi, Homines graciles dicuntur, teſte Feſto, & malè curati. {λεπτοί, κακότροφοι. GALL. *Maigres, mal traittez.* ITAL. *Magri, malo nudriti.* GERM. Rane oder magere leut, denen man vbel zum maul legt. HISP. *Magros, mal criados.* ANGL. *Leane and thinne folkes.*} Veteres enim rebus exiguis Ve particulam præponere ſolent, vt latiùs eſt videre in dictione *Veſcus.*

Veſeuus, qui & Veſuuius, vulgo *Monte di Somma.* {GERM. Ein berg nit ferr von Neaples ſo ſtäts von fewriger materi dempfft.} Mons eſt Campaniæ, Nolæ vicinus, agros habens miræ fertilitatis, præterquam in ſolo cacumine, vbi planitiem habet magnam, fructum omnino nullum ferentem, terræ cinerulentæ facie, cautibúſque exeſis, non indubitatè, veteris incendij indicia oſtendentem. Conſtat enim ſæpiùs arſiſſe, nunquam tamen vehementius, quàm imperante Tito, quo tempore erumpens ex eo ignis, & vicinas regiones latiſſimè populatus eſt: & Plinium Naturalis hiſtoriæ ſcriptorem, qui cognoſcendi cupiditate eò ſe contulerat, fumo flammiſque enecauit: qua de re vide Epiſtolam Plinij iunioris ad Cornel. Tacit. quæ Naturali Hiſtoriæ hodie eſt præfixa. Montis huius meminit Virg. *lib.* 7.

—— *& vicina Veſeuo Ora iugo.*

Fallitur autem Seruius qui Veſeuum diuerſum eſſe putat à Veſuuio, atque illum quidem in Liguria, hunc in Campania ſitum eſſe. Conſtat enim celeberrimorum ſcriptorum teſtimoniis, Liguſticum illum montem, Veſulum, non Veſeuum eſſe appellatum: de quo profectò non ſenſit Virgilius, qui non Liguriæ ſed Campaniæ populos, qui Turno ad-

uerſùs Æneam ſuppetias tulerant, ſuſceperat enumerandos. Quid enim imperitius à Poeta dici potuiſſet, quàm ſi Clanio fluuio, Acerris, Capuæ, reliquiſque Campaniæ locis repentè Liguriæ montem miſcuiſſet?

Vēsīcă,æ, Vrinæ receptaculum. {מורסה *mureáh*. κύστις, φῦσα. Gall. *Veſſie*. Ital. *Veſcica*. Germ. Die blaſen oder harnblater. Hisp. *Vexiga*. Angl. *The bladder*.} Cicer. 2. *de fin.* Tanti autem morbi aderant veſicæ & torminum, vt nihil ad eorum magnitudinem poſſet accedere. Ouid. 5. *Metam.*

Extentum tumeſcit humum, ceu ſpiritus oris
Tendere veſicam ſolet.

Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Veſica membrana conſtat, quæ vulnerata cicatrice non ſolideſcit. Horat. 1. *Serm. Sat.* 8.

Et diſploſa ſonat quantum veſica pepedit.

Caper *Venſica* ſcribendum affirmat, eò quòd à vento deduci exiſtimet.

Vēsīcŭlă,æ, diminutiuum. {κυστίδιον, κύστις, κύστιγξ, φυσαλίς. Gall. *Petite veſſie*. Ital. *Picciola veſcica*. Germ. Ein bläßlin. Hisp. *Pequeña vexiga*. Angl. *A litle bladder*.} vt, Veſicula fellis, κύστις χοληδόχος, quæ in caua iecoris parte ſita, bilem excipit, proprióque meatu in ecphyſin emittit: qua de re vide Galen. *lib.* 4. & 5. *de vſu partium*. Veſiculæ item in herbis quibuſdam dicuntur folliculi quibus ſemen includitur. Cicer. 2. *de diuin.* Et pulegium aridum floreſcere brumali ipſo die, & inflatas rumpi veſiculas, & ſemina malorum, quæ in his media incluſa ſunt, in contrarias partes ſe vertere.

Vēsīcārĭă, ſecunda ſolani ſpecies, quam peculiari nomine Halicacabum vocant, frutex verius, quàm herba, veſicas habens humanis non diſſimiles, & in iis grana, vbi maturuerint rubentia. φύσαλις, ἁλικάκαβος, φυσαλίς. Officinæ vocant *Alcaquengi*. Veſicaria autem dicta eſt ſiue à folliculis humanis veſicis ſimillimis: ſiue ab effectu, quòd veſicæ calculis medeatur, vt placet Plin. *lib.* 21. *c.* 31.

‖Veſidia, deſidia. Ergo *veſes* eſſet, qui malè ſedet, nulla re honeſta occupatus. al. *veſidia* legitur.‖

Vēſpă,æ, Inſectum volucre, api ſimile: ita dictum quòd veſperi muſcas venetur in cibum. {σφήξ. Gall. *Mouche guespe ou bourdon*. Ital. *Veſpa*. Germ. Ein weſpe. Hisp. *Abiſpa*. Angl. *A waſpe*.} Vide Plinium de hac abundè tractantem *lib.* 11. *c.* 27.

Veſpaſianus, prænomine Flauius, decimus Romanorum Imperator, multis inſignis virtutibus, ſed quas omnes vno auaritiæ crimine fœdarit. ¶ Titus Veſpaſianus, Flauij filius, & in imperio ſucceſſor fuit, omnibus omnium ordinum hominibus adeò charus, vt Amor mundi, & Deliciæ generis humani cognominaretur. Vtriuſque vitam vide latiùs apud Tranquillum.

Vēspĕr, is: vel Veſperus, i, maſc. gen. Vna errantium ſtellarum, quæ & Venus & Lucifer. Nam eadem ſtella quū antegreditur ſolem manè orientem, Lucifer: quum ſubſequitur occidentem, Veſper dicitur, medium inter Solis, & Mercurij ſphæras ſitum obtinens: ita dicta quòd Sole iam occiduo, prima omnium ex ſtellis lucere veſperi conſpicitur. {ἕσπερος. Gall. *L'eſtoile du iour & du ſoir*. Ital. *Vna ſtella coſi detta*. Germ. Der abendſtern. Hisp. *Luzero de la tarde*. Ang. *The day and euening ſtarre*.} Plin. *lib.* 2. *c.* 9. Infra Solem ambit ingens ſidus appellatum Veneris, alterno meatu vagum, ipſiſque cognominibus æmulum Solis & Lunæ. Præueniens quippe & ante matutinum exoriens, Luciferi nomen accipit, vt Sol alter, diem maturans. Contrà ab Occaſu refulgens nominatur Veſper, vt prorogans lucem, vicémque Lunæ reddens. Eadem & Veſperugo dicitur, & Græco nomine Heſperus. Plaut. *Amph.* Neque Veſperugo, neque Vergiliæ occidunt. Virg. 10. *Eclog.*

Ite domum ſaturæ, venit Heſperus, ite capellæ.

¶ Sæpiſſimè tamen Veſper, & Veſperus accipiuntur pro extrema diei parte, qua ſtella hæc incipit apparere, quam & Græci ἑσπέραν vocant. {ערב *Hereb*. Gall. *Le ſoir*. Ital. *Veſpero, ſera*. Germ. Der abend. Hisp. *La tarde*. Angl. *The euen, or euening*.} Statius *lib.* 10. *Thebaid.*

———ſed Veſper opacus
Lunares iam ducit equos.

Cæſar 1. *bell. ciuil.* Magiſtris imperat nauium vt primo veſpere omnes ſcaphas ad litus appulſas habeant. Cic. *ad Attic. lib.* 12. Quumque manè me in ſyluam abſtruſi denſam & aſperam, non exeo inde ante veſperum. Virg. 3. *Georg.*

Solis ad occaſum quum frigidus aëra veſper
Temperat, & ſaltus reficit iam roſcida Luna.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Hodie vtrunque effectum reddam ad veſperum. Idem *Amphitr.* A manè ad veſperum pugnata pugna. Et *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Supplicium à manè ad veſperum. Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Hodie nunquam ad veſperum viuam. ¶ In eadem ſignificatione legitur & veſpera, æ, fœmin. gen. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Prima veſpera. Plaut. *in Curcul. ſc.* 1. *a.* 1. Si media nox eſt, ſiue eſt prima veſpera. Neſcis quid ſerus veſper vehat. Ex Menippeis Varronis Satyris citatur hic titulus, tum ab Aulo Gellio, tum à Macrobio: neque dubitandum quin prouerbialis ſit, ſicuti ſunt & alij plerique. Quo ſalubriter admonemur, ne præſentium ſucceſſuum proſperitate ſublati, futuri curam abiiciamus: neque vlla de re ſecuri ſimus, priuſquam exitum viderimus. Idem hodie quoque vulgò dicunt, diem nondum ad veſperam decurriſſe, quum ſignificant diuerſum exitum poſſe accidere. Apparet Maronem ad parœmiam alluſiſſe, quum ait *lib.* 1. *Georg.* Denique quid ſerus veſper vehat: agens de prognoſticis occaſus. Liu. *lib.* 5. *decad.* 5. In ſecundis rebus nihil in quenquam ſuperbè ac violenter conſulere decet, nec præſenti credere fortunæ, quum quid veſper ferat, incertum ſit. Hæc Eraſmus *in Chiliad.* ¶ Sunt qui dicant Veſper etiam fœminini gen. reperiri (ſed quàm benè, ipſi viderint) adducentes teſtimonium ex *lib.* 1. *Georg.* Virg.

Illic ſera rubens accendit lumina Veſper.

Vbi volunt adiectiuum ſera, cohærere cum vocabulo veſper: quod certè non eſt veriſimile, præſertim quum veſper aliud adiunctum habeat adiectiuum rubens. Eſt itaque procul dubio ſera adiectiuum coniungendum cum ſubſtantiuo lumina: vt hic ſit ſenſus, Illic rubens veſper accendit ſera lumina. ¶ Inuenitur etiam

Veſper, a, um. Vnde quum Veſperum dicimus neutro genere, intelligimus tempus. Plin. *lib.* 18. His horæ ſigandi matutina atque veſpera. Idem, Matutinum tempus atque veſperum.

‖Veſperæ duæ. Agnus paſchalis inter duas veſperas erat immolandus.‖

Veſperi, aduerb. Tempore veſpertino. {בערב *baHereb*. ἑσπέρας. Gall. *Au ſoir, ſur le veſpre*. Ital. *Su'l veſpero*. Germ. Zu abend. Hisp. *Tarde, tiempo del dia*. Angl. *At euen, or in the euening*.} Cicer. *ad Marc. lib.* 2. *Epiſt.* Nam quum in Tuſculanum veſperi veniſſem. Plaut. *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Athenis aduenı veſperi. ¶ Pro eodem legimus & *veſpere*. Cic. *ad Attic. lib.* 11. Cephalio mihi à te literas reddidit ad octauum Idus Martij veſpere.

Veſperna, cœna: paſtus ad veſperæ tempus: prandium & omnino cibus, diarium, apud μονοσιτοῦντας, id eſt, qui ſemel tantum de die edebant.

‖Veſpertinalis, e: vt, Veſpertinalis pſalmodia, horâ lucernariâ cantata. Flodoard.‖

Vĕſpĕrtīnus, a, um, aliud adiectiuum, vt Tempus veſpertinum. {ἑσπέριος. Gall. *De ſoir*. Ital. *Di ſera*. Germ. Deß abends. Hisp. *Coſa pertenecienre à la tarde*. Angl. *Of the euening*.} Cicer. *de nat. deorum*, Tum veſpertinis temporibus deliteſcendo, tum matutinis rurſum ſe aperiendo. Veſpertinæ literæ, dicuntur quæ veſperi ſcriptæ, aut redditæ ſunt. Idem *ad Attic. lib.* 13. Antemeridianis tuis literis heri ſtatim reſcripſi, nunc reſpondebo veſpertinis. Horat. *in Epiſt.* 6.

Gnauus manè forum & veſpertinus pete tectum.

Idem *lib.* 2. *Serm. Sat.* 4.

Si veſpertinus ſubitò te oppreſſerit hoſpes.

Vĕſpĕrāte, eſt veſperum fieri. {העריב *heherib*. ἑσπερίζειν, δειλινιάζειν. Gall. *Venir ſur le veſpre, ſe faire tard*. Ital. *Farſi ſera, annottarſi*. Germ. Abend werden. Hisp. *Anochecer*. Angl. *To waxe euening or late*.} Gell. *lib.* 17. *c.* 8. Taurus philoſophus accipiebat nos Athenis cœna plerunque ad id diei, vbi iam veſperauerat: id enim eſt tempus iſtic cœnandi frequens.

Vĕſpĕrāſcit, Serum diei fit, in tertiis tantùm perſonis. {העריב *heherib*. ἑσπερίζει. Gall. *Venir ſur le veſpre, ou ſur le ſoir, anuitrir*. Ital. *Farſi ſera*. Germ. Es wirt abend oder ſpat. Hisp. *Hazerſe tarde, anochecer*. Angl. *To waxe euening*.} Terent. *in Heaut.* Et veſperaſcit, & non nouerunt viam. ¶ Hinc Adueſperaſcit, & Inueſperaſcit. Liu. *lib.* 39. Iam inueſperaſcebat.

Vĕſpĕrālis, e. {ὁ ἑσπέριος, ἡ ἑσπερία. Gall. *Du veſpre, veſpertinal, occidental, du coſté où ſe couche le Soleil*. Ital. *Di ſera, di veſpre*. Germ. Des abends. Hisp. *Coſa de la tarde*. Angl. *Of the euening, weſt where the ſunne goeth downe*.} Solin. *cap.* 14. Igitur Macedoniam præcingit Thracius limes, Meridiana Theſſaliæ Epirotæ tenent, à veſperali plaga Dardani ſunt & Illyrij, qua Septentrione tenditur, Pæonia ac Paphlagonia protegitur. Veſperalem plagam dixit pro Occidentali.

Veſperies, Hiſpaniæ citerioris oppidum, in tractu Vardalorum, vt ſcribit Plin. *lib.* 4. *c.* 20.

Vĕſpĕrnă, Cœna apud veteres dicebatur: nam (vt Feſtus inquit) cœna vocabatur, quod nunc eſt prandium. {δεῖπνον. Gall. *Le repas qu'on prend au ſoir, le ſouper*. Ital. *Cena*. Germ. Ein abendmal, nachtmal. Hisp. *La cena*. Angl. *The ſupper*.} Veſperna autem, quam nunc cœnam appellamus: quòd in conuiuium nonniſi aduentante nocte inibant priſci.

Vĕſpertīlio, nis, maſculini generis, incertæ naturæ eſt, eſt enim mediæ cuiuſdam inter auem & murem ſpeciei, vt mus alatus dici poſſit. {עטלף *Hatalléph*. νυκτερίς. Gall. *Chauueſouris*. Ital. *Veſpertilione, nottola, grignapola, pipiſtrello*. Germ. Ein fleddermauß. Hisp. *Murciegalo*. Angl. *A bakke or reremouſe*.} Volat enim pinnatis alis, ſed inter volucres non eſt habendus, quòd quatuor pedibus graditur, pulloſque parit, non oua, quos & lacte nutrit. Dictus veſpertilio, quod veſpere ſe ad volatum proferat. Varro, Factus ſum veſpertilio, neque in muribus planè, neque in volucribus ſum. Vide Plin. *lib.* 10. *cap.* 61. ¶ Per tranſlationem etiam veſpertiliones dicuntur debitores qui ære alieno obruti, interdiu domi deliteſcunt metu creditorum, noctu tantum prodeuntes. Vide Alciatum *in libris prioribus Parergôn*.

Vĕſpĕrūgo, inis, Stella eſt eadem quæ & Veſper, & Heſperus, & Lucifer, & Venus dicitur. ἕσπερος. Plaut. *in Amph.* Neque veſperugo, neque Vergiliæ occidunt.

Veſpices, fruteta denſa, dicta à ſimilitudine veſtis. Paull. apud Feſt.

Veſpillo, nis, maſcul. gen. Vilis cadauerum funerator: ita dictus quòd veſpertino tempore mortuos efferre ſoleret, qui funebri pompa propter inopiam non poterant efferri. {νεκροφόρος. Gall. *Foſſoyeur, qui porte & met les corps en terre*. Ital. *Sepellitore di morti*. Germ. Ein Todtengrüber, der die abgeſtorbenen zu abend auff den kirchhoff tregt. Hisp. *El que entierra muertos de noche*. Angl. *A burier of the dead*.} Vnde & funera à funalibus dici autumat Donatus: quia noctu efferebantur ob ſacrorum celebrationem diurnam. Martial. *lib.* 1.

Qui fuerat medicus, nunc eſt veſpillo Diaulus.

‖Veſprimium, *Veſprim*, V. E. Hungariæ, ſub A. Strigonienſi.‖

Vēstă, Saturni filia ex Ope, quæ & pro terra quandoque ſumitur, eò quòd rebus omnibus terra veſtiatur, ſeu quia vi ſua ſtet, ἑστία. Ouid. *lib.* 6. *Faſt.*

Stat vi terra ſua: vi ſtando Veſta vocatur.

Nec deſunt qui ἀπὸ τῆς ἑστίας nomen hoc deductum velint, aſpiratione in v conſonantem mutata, vt Venetus pro Henetus, Velia pro Helia. Cui ſententiæ ſubſcribit & Cicer. *lib.* 2. *de natur. deorum*, Veſtæ (inquit) nomen ſumptum eſt à Græcis. Ea eſt enim, quæ ab illis ἑστία dicitur, viſque eius ad aras & focos pertinet. ¶ Interdum ponitur pro igne. {אש *eſch*.} Ouid. 6. *Faſt.*

Nec tu aliud Veſtam, quàm viuam intellige flammam,
Nataque de flamma corpora nulla vides.

Iure igitur virgo eſt quæ ſemina nulla remittit. ¶ De Veſtæ igni, & quomodo extinctus rurſus accenditur. Plutarch. *in Numa*. Item, Veſta ignis & Terra: & eius templum rotundum. *Ibidem*. Et cur ignis colitur. Plutarch. *in Camill.* Veteres autem duas eſſe Veſtas affirmabant: Vnam, Saturni matrem: alteram, eius filiam, de qua Ouid. 6. *Faſtor.*

Ex Ope, Iunonem memorant, Cereremque creatas
Semine Saturni, tertia Veſta fuit.

Confundunt tamen has Poetæ, alteram pro altera ponentes. Id tamen obſeruandum eſt, quum Veſtam pro Terra accipiunt, de matre Saturni

id

id eſſe intelligendam: quando verò virginem nominant, de filia eius eſſe intelligendam, quam ignem eſſe voluêre. Hanc vnam ex diis penatibus eſſe volunt, quos Æneas in Italiam aduexit. Virgil. *lib.2. Æneid.*

Sic ait,& manibus vittas, Veſtámque potentem,
Æternúmque adytis effert penetralibus ignem.

Cui ſententiæ non obſcurè adſtipulatur & Liuius, quum Veſtæ ſacra vetuſtiſſima eſſe aſſerit, & ab Albanis accepta: à Numa autem Pompilio primùm Romæ inſtita, multiſque cæremoniis venerabiliora effecta. ¶ Primus enim ille ſacerdotes ei ſacrauit, ſtipendióque publico donauit, perpetuaque virginitate, aliiſque cæremoniis venerabiliores effecit. Harum potiſſima cura erat, vt ignem perpetuum conſeruarent: qui ſi fortè per negligentiam fuiſſet extinctus, nequaquam alio ex igni reparare fas erat, ſed accenſa per fomites ex ſole flamma purus & cæleſtis ignis eliciebatur. Porrò virgo Veſtalis legebatur intra annum ſextum ſuæ ætatis, & decimum & triginta annos oportebat eam manere virginem, poſtea nubere licebat. Quod ſi interim fortè ſtuprum commiſiſſet, viua defodiebatur. Plutarchus *in Numa.* & Ouidius 6. *Faſtor.*

Veſta antiquior, Saturni mater, terræ præſes.

Veſta iunior, Saturni filia, præſes ignis: quæ prima extruere docuit.

Veſtalis, e, ad Veſtam pertinens.

Vēſtālēs virgines, quæ Veſtæ ſacris, perpetuíque ignis cuſtodiæ erant dicatæ, à Numa Pompilio primùm inſtitutæ, vt eſt autor Liu. *lib.1. ab Vrb. condit.* Cic. 2. *de Leg.* Virgines Veſtales in vrbe cuſtodiunto ignem foci publici ſempiternum. Hinc illa Veſtalium periphraſis apud Ouid. *Eleg.2. lib.4. Triſt.*

Quæ caſtos perpetua ſeruant virginitate focos.

¶ Veſtalium ſortitio. Sueton. *in Auguſt. cap.31.* ¶ Veſtalis virgo, aſcenſo curru fratris iniuſſu populi triumphantis, effecit ne Tribuni triumphantem fratrem impedirent. Idem *in Tiber. cap.2.* Veſtales non ſex tandem fuerunt & earum primarum nomina: & earum priuilegia. Plutarch. *in Numa.* ¶ Veſtales ante ſacra diſcunt, deinde docent. Senec. *cap.29. de Vita beata.* ¶ Veſtalis maxima quid agat Palilibus, vide apud Ouid. 4. *Faſt.*

Vēſtĕr, a, um, quod ad vos attinet. {ὑμέτερος. Gall. *Voſtre.* Ital. *Voſtro.* Germ. Ewer. Hisp. *Coſa vueſtra.* Angl. *Pertaining to youe.*} Virg. 3. *Eclog.*

Pierides vitulam lectori paſcite veſtro.

Ouid. 13. *Metam.*

——Crimen defrudite veſtrum.

Plaut. *Pſeud. ſc.1. a.5.* Veſtrum erit flagitium, pedes, ſi ceciderò. Ouid. 4. *Faſt.*

Veſtrum eſt dare, vincere noſtrum eſt.

Genitiuus pluralis eſt veſtrorum, & ſyncope veſtrûm. Plaut. *Aulul. ſc.1. a.2.* Vter veſtrorum eſt celerior. Idem *Menech. ſc. vlt. a.5.* Veſtrûm patri filij quot eratis. ¶ Veſtri curam habeo, an veſtrûm & veſtrorum, adi Gellium *cap.5. lib.20.* Vide & ſuprà, Noſtrum pro Noſtri. Liu. *lib.10 bell. Punic. ſub fin.* Veſtro odio, pro veſtrûm, vel veſtri, videtur dixiſſe, &c.

Vēſtrās, atis, quod ex veſtra regione eſt, aut patria. {ὑμεδαπός. Gall. *De voſtre pays, de voſtre lignage ou ſecte.* Ital. *Di voſtro paeſe, lignaggio ò ſetta.* Germ. Der ewern einer. Hisp. *De vueſtra parte ò vando.* Angl. *One of youre cuntrie.*}

Veſtiārium, Veſtiarius, vide *Veſtis.*

Vēſtĭbŭlum, i, locus erat ante ædium ianuam, inter ædes ipſas, & viam relictus, cum in vſum, vt qui ædium dominum ſalutatum veniſſent, neque in via ſtarent, neque in ipſis eſſent ædibus. {אולם *vlám.* πρόθυρον, προπύλαιον. Gall. *L'entrée d'une maiſon.* Ital. *Entrata della caſa.* Germ. Ein vorſchopff, oder vorhoff. Hisp. *El portal fuera de caſa.* Angl. *A porche before a dore, an entrie.*} Plaut. *in Moſtell.* Viden' veſtibulum ante ædeis hoc, & ambulacrum cuiuſmodi ſit? Senec. *cap.10. de conſolat. ad Mart.* Atria ampla, & veſtibula referta clientûm turba. Dicta ſunt autem Veſtibula à Ve, & ſtando, quòd multum in iis ſtaretur. Ve enim, ſiue Væ particula augendæ rei valet, vt docet Gell. *cap.12. lib.5.* Nam qui domos amplas antiquitus faciebant, locum ante ianuam relinquebant, qui inter fores domus, & viam medius eſſet, in eo loco qui dominum eius domus ſalutatum venerant, priuſquam admitterentur, conſiſtebant. A qua ſtatione, & quaſi conſtabulatione Veſtibula appellata ſunt ſpatia, in quibus multùm ſtaretur ab aduenientibus, prius quàm intromitterentur in domum. Alij veſtibulum à Ve priuatiuo deduci volunt, referentes non ad eos qui adueniunt, ſed ad eos, qui in domo commanent, quoniam illic nunquam conſiſtant, ſed ſolùm tranſitus cauſa ad hunc locum veniant exeundo, ſeu redeundo: vt ſit veſtibulum, non ſtabulum: ſicut Veſanus, non ſanus. ¶ Poteſt etiam dici veſtibulum prima pars ianuæ, quòd ianuam veſtiat: vel (vt Ouidius ait) à Veſta, quòd ea potiſſimùm pars in ædificio ſit Veſtæ conſecrata: ſicut culina diis penatibus: & maceries, quæ ambit domum, Herceo Ioui, ſingula enim domus ſacrata ſunt diis. Ex hac opinione nata fuit olim conſuetudo, vt nouam nuptam mariti domum ingredientem nefas putaretur limen pedibus contingere. Idem *lib. 6. Faſtor.*

Hinc quoque Veſtibulum dici reor, vnde precamur,
Quam ſemper Veſtam, quæ loca prima tenet.

Vide Gell. *lib.16. c.5.* ¶ Veſtibulum Siciliæ pro ingreſſu. Cicer. 7. *Verr.* Monimentum ſceleris audaciæque ſuæ voluit eſſe in conſpectu Italiæ, veſtibulo Siciliæ prætervectione omnium, qui vltro citróque nauigarent. ¶ Veſtibulum & aditus ad rem aliquam. Idem *in Orat.* Veſtibula nimirum honeſta, aditúſque ad cauſam faciet illuſtres. Quint. *lib.1. c.5.* Ex quibus ſiquis erit planè impolitus, & veſtibulum modò artis huius ingreſſus, &c.

Veſticeps, Pubes, quemadmodum qui pubes non eſt, Inueſtis appellatur. ἡβῶν, ἡβήτης, ὁ ἄρτι ἡβάσκων. Gall. *A qui la barbe commence à venir.* Ital. *A cui la barba comincia à venire.* Germ. Bartechtig, dem der bart fürher ſtoſſt. Hisp. *El mancebo que comiença à barvar.* Angl. *Whoſe bearde beginneth to growe.*} Gell. *lib.5. c.19.* Sed arrogari non poteſt, niſi iam veſticeps.

Veſticontubernium, ij, verbum iunctum eſt de contubernio ſub eadem veſte. Petronius Arbiter, Quid veſticontubernium facis?

Veſtifluus, cui veſtis ad talos defluit. Auſonius,

Iam pelago volitat mercator veſtifluus Ser:

aut, vt alij manuſcripti libri teſtantur,

Vellere depectit nemoralia veſtifluus Ser.

Vēſtīgĭum, ij, Pedis impreſſio: id eſt, ſignum quod à pede relinquitur. {עקבה *hikkebah* מדרך *midrach.* ἴχνος, ἴχνιον. Gall. *Veſtige, pas ou trace, la marque du pie.* Ital. *Veſtigio, ſegno che laſcia il piede o pianta.* Germ. Ein fußtritt fuß ſtapff. Hisp. *El raſtro, la piſada.* Angl. *A footeſtepe, or print of a foote.*} Sic dictum vt quibuſdam placet, quòd agatur inſiſtendo viæ. Liuius *lib.6. ab Vrbe,* Prope in veſtigiis ſequi. Idem 7. *dec.4.* Veſtigia ingredi. Suet. *in Auguſt. c.28.* In veſtigio ſuo manſura fundamenta. Velleius, Veſtigio non recedere. Plaut. *Milit. ſc.2. a.2.* Donec perſecutus ero vulpem veſtigiis (ſup. Hominem inueſtigabo.) Virg. *lib.4. Georg.*

Et gradiens ima verrit veſtigia cauda.

¶ Ponitur quandoque pro ima parte pedis. Idem *lib.5* —veſtigia prima Alba pedis, frontémque oſtentans arduus albam. ¶ Per tranſlationem ponitur pro quocunque rei geſtæ indicio ſeu ſigno. Cic. *pro Font.* Vnæ tabulæ proferantur, in quibus veſtigium ſit aliquod, quod ſignificet pecuniam Fonteio datam. Virg. 4. *Eclog.*

Pauca tamen ſuberunt priſcæ veſtigia fraudis.

Omnibus veſtigiis indagare aliquid, eſt vbique quærere, & diligenter. Fallere veſtigium, de loco lubrico dicitur. Ponere veſtigia leuiter, eſt ita progredi, vt vix veſtigia appareant. vt apud Tibull. *lib.4.* Dicimus quoque inſiſtere in veſtigio, Imprimere veſtigium, Facere veſtigia in aliquo loco. Quintil. Vt pes currentium etiamſi non moratur, tamen veſtigium facit. Occumbere in veſtigio, eſt ſtatim eo in loco interfici, vbi ab Imperatore in acie collocatus fuerat. Ex veſtigio proficiſci. Gell. *c.10. lib.3.* Ex quo veſtigio profecta luna, eódem redit. Item, Ire per veſtigia diuina, Senec. *c.17. de conſol. ad Polyb.* Vadentem per veſtigia Gracchorum. Idem *c.16. de conſol. ad Mart.* veſtigia noſtra dignatæ ſequi Muſæ (in exilium.) Ouid *Eleg.1 lib.4. Triſt.* ¶ Veſtigium corporis, eſt ipſius corporis impreſſio. Veſtigium equi dicitur aliquando ipſius equi ferrea ſolea. Plin. *lib.28. c.20.* Veſtigium equi excuſſum vngula, vt ſolet plerunque, ſi quis collectum reponat, ſingultus remedium eſſe recordantibus, &c.

Vēſtīgo, as, Quæro, quaſi veſtigia indago, inueſtigo, perueſtigo, inquiro. {חפש *chapháś* חקר *chakár.* ἰχνεύω, ἰχνηλατέω. Gall. *Tracer, cercher diligemment.* Ital. *Cercare, inueſtigare.* Germ. Dem geſpur nache ſuchen. Hisp. *Buſcar por el raſtro ò piſadas.* Angl. *To ſearche, to trace to ſeak by the printe of the foote.*} Cic. *lib.3. de Orat.* Ipſa tractatio & quæſtio quotidie ex ſe gignit aliquid, quod cum deſidio & delectatione veſtiges. Virg. 7. *Æneid.*

Quæ loca, quæve habeant homines, vbi mœnia gentis
Veſtigemus.

Cicer. 2. *de Orat.* Non & coniuncta quæremus, & cauſas rerum veſtigabimus. Virg. 6. *Æneid.*

Ergo altè veſtiga oculis, & ritè repertum
Carpe manu.

¶ Huius compoſita ſunt, Inueſtigo, & perueſtigo, quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Vēſtīgātor, verbale, Venator, à veſtigiis ferrarum dictus, vt autor eſt Varr. 4 *de lingua Latin.* {חפש *chophés* חקר *chokér.* ἰχνευτής. Gall. *Traceur, braconier, chaſſeur, veneur.* Ital. *Inueſtigatore, cacciatore.* Germ. Ein Jäger ſo dem geſpur nachſucht. Hisp. *El que buſca por el raſtro, caçador.* Angl. *He that ſearcheth by the printe of the foote.*} Columell. *lib.9 c.8.* Nam ſtatim ſono territum, vel in frutice, vel in editiore ſyluæ fronde conſidet, vel à veſtigatore præparato vaſe reconditur.

Vēſtīni, Οὐεστῖνοι. Populi Italiæ inter Picenos, Sabinóſque, quorum meminit Plin. *lib.3. c.5. & 12.* Apud hos olim laudatiſſimi fiebant caſei. Mart. *lib.13.*

Si ſine carne voles ientacula ſumere frugi,
Hæc tibi Veſtino de grege maſſa venit.

Vēſtĭs, is, A velando, quòd corpus velet: ſeu à vellere, quod eſt vniuerſæ ouis lana. {לבוש *lebúſch* שמלה *ſimláh* שלמה *ſalmáh.* ἐσθής, ἐσθῆμα, ἀμφίεσμα. Gall. *Veſtement, habillement.* Ital. *Veſta.* Germ. Ein kleid. Hisp. *Veſtidura.* Angl. *A garment or veſture.*} Et eſt generale nomen, quoduis ſignificans indumentum, tam virile, quàm muliebre, quo continentur omnia lanea, linea, ſerica, bombycina, quæ induendi, præcingendi, tegendi, amiciendi, inſternendi, accubandive cauſa apparata ſunt, & quæ acceſſionis iure cedunt, cuiuſmodi ſunt inſtitæ, picturæ, claui que quæ veſtibus inſuuntur. Cic. 7. *Verr.* Illi ad deprecandum periculum proferebant, alij purpuram Tyriam, thus atque odores, veſtémque lineam, gemmas alij, & margaritas. Quintil. *lib.11. c.1.* Monilia & margaritæ, veſtis longa, ſunt ornamenta fœminarum. Virg. *lib.9. Æneid.*

Diues equûm, diues pictai veſtis, & auri.

Cicer. 2. *Philipp.* Maximus vini numerus fuit permagnum optimi pondus argenti, precioſa veſtis multa & lauta ſupellex, & magnifica, multis locis, &c. Catull. *ad Ortalum,*

——Molli ſub veſte locatum (malum.)

Plaut. *Moſtell. ſc.3. a.1.* Contempla ſatin' hæc me veſtis doceat. Ouid. 13. *Metam.*

——Veſtémque manu diduxit.

Ibid. ſumptæ fallacia veſtis deceperat omnes. Plaut. *Prolog. Capt.* Inter ſe commutant veſtem & nomina. Velleius, Mutata veſte, & habitum diſſimilem fortunæ ſuæ indutos. Plaut. *Curc. ſc.3. a.2.* Emi virginem, veſtem, aurum. Fulget veſtis Tibul. *lib.4.* Niteſcit. Ouid. 6. *Faſt.* ¶ Veſte candida reus Scipio vti non deſiit. Gell. *c.4. lib.3.* ¶ Veſtis longa eſt fœminarum. Quintil. ¶ Veſtes barbaricæ, i. Phrygiæ (vnde & *barbaricarij* in iure ciuili, & acupictæ. Lucret.

Iam tibi barbarica veſtes, Melibœaque fulgens.

¶ Ponitur interdum veſtis pro barba ἥβη. Virg. 7. *Æneid.*

Aurea cæſaries ollis, atque aurea veſtis.

Vbi Seruius, Veſtis, hoc eſt, barba vnde è contra inueſtes dicimus imberbes

berbe: vnde eſt, Tunc mihi prima genas veſtibat flore iuuenca. Lucret. *lib.* 5.

Nec minus incerto dentes cadere imperat ætas
Tempore, & impubem molli pubeſcere veſte.

Veſte, hoc eſt, pilo & lanugine ſeu prima barba. ¶ Veſtis item pro leberide, id eſt, ſpolio ſerpentis. Lucr. *lib.* 4.

——— & item quum lubrica ſerpens
Exuit in ſpinis veſtem.

[Veſtes ſcindere. frequens mos veteribus in perturbatione. Druſ.
Veſtificina, veſtium confectio. Tertull.]

Vĕſtĭo, is, iui, itum, Veſtem induo, tego, obduco, ſepio. {לבש *labáſch.* ἀμφιέζω, ἐνδύω, ἀμφιέννυμι, στολίζω. GALL. *Veſtir.* ITAL. *Veſtire.* GERM. *Kleyden.* HISP. *Veſtir.* ANGL. *To apparell, to put on a garment.*} Plaut. *in Caſin.* Vir te veſtiat, tu virum deſpolies. Cicer. *pro Sex. Roſc.* Quaſi verò neſcias hunc ali & veſtiri à Cælia, &c. Idem 2. *de natur. deor.* Primum oculos membranis tenuiſſimis veſtiuit, & ſepſit. Veſtiuit, id eſt, operuit, muniuit, contexit, velauit. Columell. *lib.* 4. tranſtulit ad arbores, Vbi ſe frondibus veſtierint, teneris caulibus, necdum adultis, modus adhibendus eſt. Veſtire agrum vineis, apud eundem *lib.* 3. *c.* 7. Veſtire gramine ripas, apud eundem *lib.* 8. *c.* 5. Veſtiti montes ſyluis, apud Liuium 2. *bell. Maced.* Veſtire parietes tabulis, Cicer. 6. *Verr.* Veſtiti pilo, Plin. *lib.* 9. *c.* 13. Veſtita floribus terra, arboribus, frugibúſque, &c. apud Cic. 2. *de natur. deor.* Plin. *lib.* 2. *Epiſt.* 17. Hortum morus, & frequens veſtit, id eſt, contegit, ornat. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Quando te auratam & veſtitam bene habet. Quintil. Res quæ veſtiuntur illo habitu. Idem *c.* 9. *lib.* 2. Aridum (ingenium) alemus & quaſi veſtiemus, &c. ¶ Veſtitus veſtem. Plaut. *Epid.* —viden' veneficam? E. Sed veſtita aurata ornamenta, vt lepidè, vt concinnè, vt nouè? ¶ Genas veſtitus, id eſt barbatus. Senec. *Hercule OEtæo,* Nondum teneras veſtire genas. ¶ Huius compoſita ſunt, Conueſtio, circumueſtio, ſuperueſtio: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Vĕſtĭtŏr, qui veſtes facit, ſartor, ἱματεύς. Lampeid. *in Alex. Seuero,* Ita vt annonas non dignitates acciperent fullones, & veſtitores & pictores.

Vĕſtĭtŭs, us, Veſtimentum, ſiue veſtis. {לבוש *lebúſch* בגד *béghedh.* ἐσθής, ἔσθημα, στολισμός. GALL. *Veſtement.* ITAL. *Veſta.* GERM. *Kleydung.* HISP. *Veſtidura.* ANGL. *Apparell or rayement.*} Plaut. *Amphitr.* Amphitruo fio & veſtitum immuto meum. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Me ſeruire apud te ſaturum ſumptu & veſtitu tuo. Plin. *lib.* 8. *c.* 22. Veſtitúque in quercu ſuſpenſo, tranare atque abire in deſerta. Cicer. 1. *de natur. deor.* Reliquos deos ea facie nouimus, qua pictores, fictoréſque voluerunt: neque ſolùm facie, ſed etiam ornatu, ætate, veſtitu. ¶ Orationis veſtitus. Idem *de clar. Orat.* Concinnitas illa crebritaſque ſententiarum priſtina manebat: ſed ea veſtitu illo orationis quo conſueuerat ornata non erat. Montium veſtitus denſiſſimi. Idem 2. *de natur. deorum,* Riparum veſtitus viridiſſimi. Idem *ibidem,* Vir muliebri indutus veſtitu. Idem *ad Attic. lib.* 2.

Vĕſtīmĕntum, i, Veſtis. {לבוש *lebúſch* בגד *béghedh.* ἐσθής, ἱμάτιον, ἔνδυμα, ἔσθημα. GALL. *Veſtement, habillement.* ITAL. *Veſta, habito.* GERM. *Ein kleyd.* HISP. *Veſtidura.* ANGL. *A garment or veſture.*} Cic. *pro Mil.* Milo autem quum in Senatu fuiſſet eo die, quoad ſenatus demiſſus eſt, domum venit, calceos & veſtimenta mutauit. Horat. 1. *Epiſt.* 18. Veſtimenta dabat pretioſa, &c. Plaut. *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Nudo detrahere veſtimenta, &c. ¶ Veſtimentum aliquando Iureconſultis idem eſt, quod pannus, aperiſſimè *in l. veſtimentum ff. de auro & argento legat.* Veſtimentum, id eſt, quod detextum eſt, etſi diſſectum non ſit, id eſt, ſi ſit conſummatum, quod in tela eſt nondum pertextum vel detextum, contextum appellatur.

Vĕſtĭārĭum, ij, locus in quo veſtes vel ſeruantur, vel venduntur. {ἱματιοθήκη, ἱματιοφυλάκιον. GALL. *Garderobbe, lieu à ſerrer habillemens.* ITAL. *Guarda veſti.* GERM. *Ein kleyderkaſt/ oder kleydergaden/ gewandkammer.* HISP. *Lugar donde ſe ponen los veſtidos para guardar ò vender.* ANGL. *Where clothes ar keept, or ſett out to be ſolde a warderobe.*} Plin. *lib.* 15. *cap.* 8. Veſtiarium etiam contra teredines, ac noxia animalia amurca aſpergi. ¶ Aliquando veſtiarij nomine veſtitus intelligitur ἱματισμός, ἐσθησμός. Col. *lib.* 8. Tantóque curioſior inquiſitio patris familias debet eſſe pro tali genere ſeruorum, aut in veſtiariis, aut in cæteris præbitis iniurioſè tractentur. Senec. *c.* 8. *de tranq.* Familia veſtiarium petit victúmque. Vide in dictione *Calcearium.*

Vĕſtĭārĭŭs, qui veſtiario præeſt, aut veſtes vendit. {ἱματιοπώλης. GALL. *Faiſeur ou vendeur d'habits.* ITAL. *Chi fa ò vende veſti.* GERM. *Ein gewandmeyſter/ oder ein kleyder verkeuffer.* HISP. *El que haze ò vende veſtiduras.* ANGL. *A maker or ſeller of clothes.*} ¶ Aliquando adiectiuum eſt: vt, Veſtiaria arca, apud Catonem *lib.* 11. in qua veſtes reponantur, & conſeruantur.

Veſtiſpicus, i, & Veſtiſpicæ, Seruus ſiue ancilla cuſtodiens veſtes, quòd frequenti diligentia veſtes inſpiciat. {ἱματιοφύλαξ. GALL. *Celuy ou celle qui garde les habits ou habillements, qui prend garde qu'ils ſoyent nets & ne ſe gaſtent.* ITAL. *Guarda veſti.* GERM. *Einer oder eine ſo zu den kleyderen ſicht/ vnd die verwaret.* HISP. *El que alimpia las veſtiduras y las guarda.* ANGL. *He or ſhe that keepes the warderobes.*} Plaut. *in Trin.* —ducitur familia tota, Veſtiſpici, victor, auriculos. Afran. Noui non inſciam ancillulam veſpere & veſtiſpicam.

Veſtiplica ancilla. Quintil. *declam.* 363.

Vĕſtītĭſſĭmŭs, a, um, quod eſt optimè veſtitum. Colum. *lib.* 7. *c.* 3. Id pecus, quamuis ex omnibus animalibus veſtitiſſimum, frigoris tamen impatientiſſimum eſt de ouibus.

Vĕſulŭs, Βέσουλος, mons Liguriæ iuxta Alpes, inter cæteros clariſſimus, ex cuius radicibus Padus erumpit, teſte Plin. *lib.* 3. *cap.* 16. Virg. 10. *Æneid.*

Ac velut ille canum morſu de montibus altis
Actus aper, multos Veſulus quem pinifer annos
Defendit.

Veſuntium, ij, & Veſuntio, nis, GALL. *Beſançon.* Burgundiæ comitatus vrbs nobiliſſima quam mediam ſecat Dubis fluuius. *Veſunius,* vide *Veſeuus.*

Vĕtŭs, ris, Adiect. trium generum. Senex, vetuſtus. {ישן *jaſchén* עתיק *hatik* זקן *zakén* ישיש *jaſchiſch* קדמון *kadmón.* γηραιός, παλαιός. GALL. *Vieil, ancien.* ITAL. *Vecchio, antiquo.* GERM. *Alt.* HISP. *Viejo, anciano.* ANGL. *Old, ancient.*} Ennius,

Quam veter occubuit Priamus ſub Marte Pelaſgo.

Vĕtĕrĭŏr, & Veterrimus. Plaut. *in Bacch.* Senem illum ego tibi dedo veteriorem, lepidè vt lenitum reddas. Trebat. Cicer. Pro noſtro veterrimo, veriſſimóque amore. Virg. 2. *Æneid.*

Ingens ara fuit iuxtáque veterrima laurus.

Tacit *lib.* 5. Arſacem liberorum ſuorum veterrimum impoſuit. id eſt, maximum natu. Cic. *de Amicitia,* Veterrima quæque (vt ea vina, quæ vetuſtatem ferunt) eſſe debent ſuauiſſima.

Veteramenta, Veteramentarius, Veteranus, Veterator, vide *Vetus.*

VĔTERĪNVS, a, um, adiectiuum: vt, Veterina animalia. {ζῶα φορτοφόρα. GALL. *Chevaux, ou mulets, ou autres beſtes qui portent ſomme.* ITAL. *Ogni beſtia da ſoma, come caualli, muli, aſini, & ſimili.* GERM. *Laſtbare thier ſo man braucht allerley bürde zutragen.* HISP. *Qualquier beſtia para cargas.* ANGL. *That carieth or beareth burdens.*} Dicuntur ad vecturam idonea, quæ aliquid vehere poſſunt. Ita dicta, quaſi venterina, teſte Feſto, quod ad ventrem onus religatum gerant: vel potiùs à vehendo, quaſi veherina. Plin. *lib.* 11. *cap.* 46. Vngulæ veterino tantùm generi renaſcuntur. ¶ Legitur & veterinum ſubſtantiuè, pro animali veterino: hoc eſt, vecturæ idoneo. ζῶον φορτοφόρον. Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Ætas veterinorum, dentibus indicatur.

Vĕtĕrĭnārĭus, ij, qui Veterinorum curam gerit, & veterina ducit, qui apud nos conſueuit etiam illa locanda domi nutricare ad quæſtum. {κτηνίατρος. GALL. *Muletier, palefrenier, mareſchal.* ITAL. *Mulattiero, palefreniero, mareſcalco.* GERM. *Einer der laſtbare thier erhalt/ oder fürt/ ein ſaumer mauleſeltreiber.* HISP. *Albeytar de tales beſtias.* ANGL. *He that letteth horſes or mules to hire, or horſe courſer, hackneyman.*} Vnde equos, mulos, aſinos, meritorios vocamus. Colum. *lib.* 11. *c.* 1. Nam & arator reperitur aliquis bonus, & optimus foſſor, aut fœni ſector, nec minus arborator, & vinitor, tum etiam veterinarius, & probus paſtor. ¶ Veterinarij item, medici ſunt veterinorum, quos nunc vulgus *Mareſcalos* appellat, ἱππιατροί, κτηνίατροι. Colum. *lib.* 6. *c.* 8. Solent etiam faſtidia ſibi afferre vitioſa incrementa linguæ, quas ranas veterinarij vocant.

Vĕtĕrĭnārĭŭs, a, um, quod ad veterina animalia pertinet. {κτηνιατρικός. GALL. *Appartenant à beſtes de charge.* ITAL. *Pertinente à beſtie di ſoma.* GERM. *Das zu laſtbaren thieren oder ſaumroſſen gehört.* HISP. *Perteneciente à beſtias de carga.* ANGL. *Belonging to cariage beaſtes.*} vt, Medicina veterinaria, κτηνιατρεία, ἱππιατρεία. Columell. *lib.* 6. *cap* 3. Quare veterinariæ medicinæ prudens eſſe debet pecoris magiſter.

VĔTĔRNVS, i, morbus eſt naſcens ex humoribus frigidis cerebrum infeſtantibus, memoriam ſimul & rationem tollens, ineuitabiléмque dormiendi neceſſitatem inducens. {λήθαργος. GALL. *Lethargie, maladie, qui rend les gens endormis & pareſſeux.* ITAL. *Infermità per troppo otio, laquale induce eſtremo ſonno.* GERM. *Die ſchlafſucht.* HISP. *Dolencia que haze mucho adormecer.* ANGL. *A drowſie diſeaſe engendring through idleneſſe, a continuall deſire of ſleeping.*} Plaut. *in Men.* Nam eum veternus, aut aqua intercus tenet? Et quia hic morbus pigros homines facit, & ad negotia inutiles, quemadmodum ſenectus, ideo veternus quandoque pro pigritia ponitur. {עצלה *hatſlah* עצלות *hatſluth.* νωθρότης. GALL. *Faitardiſe.* ITAL. *Dapocaggine, tardezza.* HISP. *Ocioſidad o pereza.*} Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Nec torpere graui paſſus ſua regna veterno.

Cicer. *lib.* 6. *Epiſt.* Niſi ego cum tabernariis & aquariis depugnaſſem, veternus occupaſſet ciuitatem. ¶ Quandoque pro nimia dormitione. Plin. *lib.* 8. *c.* 36. Primis diebus bis ſeptenis tam graui ſomno viſi premuntur, vt ne vulneribus quidem excitari queant, tunc mirum in modum veterno pingueſcunt.

[Veterna, vitia, Tert.]

Vĕtĕrnōſus, qui veterno, hoc eſt, lethargo laborat, ληθαργικός. ¶ Per tranſlationem tamen ſumitur pro ſomnolento, & ſegni. {עצל *hatſel.* νωθρός, βραδύς. GALL. *Endormi & appeſanti, pareſſeux & faſtard.* ITAL. *Addormentato, tardo.* GERM. *Schläfferig.* HISP. *Adormecido, ocioſo, perezoſo.* ANGL. *That hath a drowſie diſeaſe and ſleepeth much.*} Terent. *in Eunuch.* Hic eſt vetus, vietus, veternoſus, ſenex. Quo in loco idem *in Eunuch.* vocat veternoſum, quòd tardus eſſet, & ſegnis, ac ſi veternum pateretur. Senec. *Epiſt.* 83. Veternoſiſſimum artificium Dialecticorum, &c. ¶ Cato verò Veternoſum appellat hydropicum, quum inquit, Veternoſus quàm plurimùm bibit, tam plurimum ſitit.

Vĕtĕro, vide *Vetus.*

VĔTO, as, ui, tum, Prohibeo, abſterreo, interdico & impero ne quid fiat. {מנע *manáh* כלה *kalah* כלא *chala.* ἀπαγορεύω, κωλύω. GALL. *Defendre de faire quelque choſe, prohiber.* ITAL. *Vietare, prohibere.* GERM. *Verbieten/ wehren.* HISP. *Vedar.* ANGL. *To forbid.*} Liu *lib.* 2. Illi victi ira, vetuêre reddi. Terent. *in Phorm.* Aruſpex vetuit ante brumam aliquid noui Negotij incipere. Cæſar 2. *bell. Gall.* Et quòd ab opere ſingulíſque legionibus ſingulos legatos Cæſar diſcedere, niſi munitis caſtris, vetuerat. Cic. 5. *Verr.* Vetat te Volcatius tuæ tuorúmque deliciæ, mentionem mancipis facere. Virg. 1. *Æneid.*

Quippe vetor fatis.

Horat. 1. *Serm.*

———ridentem dicere verum Quid vetat?

Virg. 10. *Eclog.*

———non me vlla vetabunt
Frigora Parthenios canibus circumdare ſaltus.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Hoc (nempe argenti ſpes) me vetat vim facere. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Si iubet neque veto, neque iubeo. ¶ Potentior lex & magiſtratus qui vetat, quàm qui iubet, vel permittit: quia in vetante pœna eſt, Quintil. *Declamat.* 374. ¶ Legitur etiam præteritum vetaui, & ſupinum vetatum. Perſ. *Sat.* 5. Excepto ſi quid Maſuri rubrica vetauit. Quo tamen in loco nonnulli Notauit, legendum contendunt. ¶ A veto, quamuis ſupinum faciat vetitum, participium tamen futuri temporis deducitur vetaturus, non vetiturus. Item verbale vetatio, non vetitio, authore Valla *lib.* 1.

Vĕtans, antis, participium. {מונע *monéah.* κωλύων. GALL. *Qui defend & prohibe.*

prohibe. Ital. *Chi prohibiſce & vieta.* Germ. Verbietend/wehrend. Hisp. *Que veda, vedador.* Angl. *That forbiddeth.*} Cicer. 2. *de Legibus*, Ita principem legem illam, & vltimam, mentem eſſe dicebant omnia ratione aut cogentis, aut vetantis Dei.

Vĕtĭtus, præteriti participium. {נמנע *nimnâ* כלוא *chalú.* κωλυθεὶς, ἀπαγορευθεὶς. Gall. *Prohibé, defendu.* Ital. *Vietato.* Germ. Verbotten. Hisp. *Vedado.* Angl. *Forbidden.*} Virg. 6. *Æneid.*

Hic thalamum inuaſit nata, vetitóſque hymenæos.

Ouid. 2. *Metam.*

——*vetito tentarunt æquore tingi.*

Horat. 1. *Carm. Ode* 3.

Audax omnia perpeti

Gens humana ruit per vetitum nefas.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

——*Ob artes*

Quas ratus es vetitos ſolicitaſſe toros.

¶ *Voetitam* pro vetitam videtur dixiſſe Plaut. *in Aſin. ſc.* 1. *a.* 3. licèt Nonius aliter exponat.

Vĕtĭtum, i, ſubſtantiuum, Prohibitum. {נמנע *nimnâ.* τὸ κωλυθὲν, τὸ ἀπαγορευθέν. Gall. *Choſe defendue.* Ital. *Coſa vietata.* Germ. Ein verbott. Hisp. *Coſa vedada.* Angl. *A thing forbidden.*} Virg. 10. *Æneid.*

Quæ contra vetitum diſcordia?

Ouid. 3. *de Arte amandi,*

Nitimur in vetitum ſemper, cupimúſque negata.

Idem *lib.* 1. *Faſt.*

Sed iam de vetito quæ parabat opera.

Vettŏnes, Hiſpaniæ citerioris populi, inter Tagum & Durium amnes ſiti, Carpetanis ad Occaſum proximi: à quibus herba nobiliſſima, quam Græci κέστρον vocant, Vetoniæ ſiue Betoniæ nomen accepit. Vide Plin. *lib.* 3. *c.* 3. *& lib.* 4. *c.* 20. *&* 22. *& lib.* 25. *cap.* 8. Nonnulli etiam Vettones vocant geminato tt, quidam etiam Vectones: vt apud Lucan. *lib.* 4. Vectonéſque leues, &c.

Vĕtōnĭcă, vide *Betonica.*

Vĕtŭlōnĭum, Οὐετουλώνιον Ptolemæo, ſiue *Vetulonia*, æ, Vrbium Hetruriæ, quum Mæonij eam obtinerent, caput: cuius meminit Silius *lib.* 8. Mæoniæque decus quondam Vetulonia gentis. Plin *lib.* 2. *c.* 103. Vetulonios appellat, Pataunorum (inquit) aquis calidis herbæ innaſcuntur virentes, Piſanorum ranæ, ad Vetulonios in Hetruria non procul à mari, piſces.

Vĕtŭlōnĭenſes populi, Vetuloniam incolentes, quorum meminit Plin. *lib.* 3. *cap.* 5.

Veturium, Mamurrium, Plutarch. *in Numa.*

Vĕtus, eris, omnis gen. olim Veter. Antiquum, & multorum annorum, menſium aut dierum ſignificat, ſecundùm id, cui adiectum eſt. {ישן *jaſchán* עתיק *hattik* זקן *zakén* ישיש *jaſchiſch* קדמון *kadmón.* παλαιὸς, ἀρχαῖος. Gall. *Vieil, ancien.* Ital. *Vecchio, antiquo.* Germ. Alt. Hisp. *Viejo, anciano.* Angl. *Old, ancient.*} Plaut. *in Trin.* Vetus eſt materia. Caſ. *lib.* 3. *de bell. ciu.* Veteris homo potentiæ. Cicer. *pro Cæcin.* At verò hoc quidem iam vetus, & maiorum exemplo multis in rebus vſitatum. Qui tam dici putant, quaſi vietus hoc eſt, ſine vi, ætas enim debilitat vires. Alij à Ve, pro valde, & ætas, id eſt, ab ætatis magnitudine: Ve enim particula augendæ rei valet, vt docet Gell. *c.* 5 *lib.* 16 *& c.* 12. *lib.* 5. Et plerunque in laude ponitur. Vnde dicimus. Apud veteres eos videlicet autoritatis plenos ſignificantes. Item Vetus Falernum, quod per ætatem vires acquiſiuit & Vetus Vrbs, pro Roma, apud Suet *in Ner. c.* 16. ¶ Interdum ad vituperationem refertur, & pro carioſo, ſeu rancido ponitur, próque eo quod ætate iam deterius eſt effectum. Terent. *in Andr.* —ſed quid maleuoli Veteris poetæ maledictis reſpondeat. Vetus adagium, vetus verbum, id eſt, iam diu vſurpatum, & à veteribus etiam dictum. Plaut. *in Amph.* Vetus eſt adagium, fames & mora Bilem in naſum conciunt. Terent. *in Adelph.* Nam vetus verbum hoc quidem eſt, Communia eſſe amicorum inter ſe omnia. Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 1. Ex hoc ſepulcro vetere viginti minas effodiam. (id eſt, ex hoc rancido, fœtido ſene.) Rurſus *ibid. ſc.* 1. *a.* 2. Ad oppidum hoc vetus exercitum obducam (id eſt, ſenem.) Apud Tibullum verò, Veteres mutare figuras, (id eſt, priores.) Cornel. Fronto, inter antiquum & vetus ita diſtinguit: Vetus eſt, inquit, quod eſt multorum annorum: Antiquum, quod exceſſit patrum memoriam. Plaut. *Prolog. Amph.* Veterem atque antiquam rem nouam ad vos proferam. ¶ Ius tenere, Gell. *c.* 12 *lib.* 13. Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Veteris vetuſti (vini) cupida ſum. Item, Sub veteribus Romæ locus. Suet. *in Aug. c.* 100.

Vĕtŭlus, diminutiuum. {ישן *jaſchán* עתיק *hattik* זקן *zakén* ישיש *jaſchiſch* קדמון *kadmón.* γερόντιον. Gall. *Vieillard, vieillot.* Ital. *Vecchietto.* Germ. Ziemlich alt/altlecht. Hisp. *Viejecillo.* Angl. *Somewhat old.*} Plaut. *in Epid.* Quales volo vetulos duos. Horat. 4. *Carm. Od.* 13.

Seruatura diu partem cornicis vetula temporibus

Lucem, &c.

Arbor vetula. Cicer 5. *de fin.* Itaque & viuere vitem & mori dicimus: arborem que & nouellam, & vetulam: & vigere, & ſeneſcere. Equus vetulus. Idem *de Amic.* Nam quando amici noui digni amicitia, veteribus ſint anteponendi, vt equis vetulis teneros anteponere ſolemus. Falernum vetulum. Catul *Epigr.* 24.

Miniſter vetuli puer Falerni.

Vinum vetulum. Columell. *lib.* 10. Brachia iactantes vetulo marcentia vino.

Vĕtuſtus, a, um, antiquus, priſcus. {ישן *jaſchán* עתיק *hattik* זקן *zakén* ישיש *jaſchiſch* קדמון *kadmon* ἀρχαῖος. Gall. *Vieil, ancien, antique.* Ital. *Vecchio, antiquo.* Germ. Alt. Hisp. *Viejo, anciano.* Angl. *Old, ancient, of great antiquitie.*} Liu *lib* 1 Poſſe quidem ſe vetuſto iure agere. Cic. *Attico lib.* 13. Cum Demetrio Mega mihi vetuſtum hoſpitium eſt Idem *de clar. Orat.* Sed multo tamen vetuſtior, & horridior ille, quàm Scipio Ouid. 1. *Faſt.*

Tybri doce verum, tua ripa vetuſtior vrbe eſt.

Virg. 2. *Æneid.*

Eſt vrbe egreſſis tumulus, templúmque vetuſtum

Deſertæ Cereris, iuxtaque antiqua cupreſſus

Religione patrum multos ſeruata per annos.

Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Vt veteris vetuſti (vini ſup.) cupida ſum. Plin. *lib.* 25. *cap.* 2. Vt Æſchylus è vetuſtiſſimis in poetica refertam Italiam herbarum potentia proderet. Tacit. *lib.* 2. Qui Vononem vetuſtiſſimum liberorum eius acciret. hoc eſt, maximum natu.

Vĕtuſtē, aduerb. Antiquè. {ἀρχαίως. Gall. *Anciennement.* Ital. *Anticamente.* Germ. Von altem här Hisp. *Vieja y antiguamente.* Angl. *Anciently.*} Plin. *lib.* 27. *c.* 7. Vetuſtiſſimè in vſu eſt, hoc eſt, diutiſſimè conſeruatum in vſu eſt.

Vĕtuſtās, atis, Antiquitas. {קדמה *kédmah* קדמות *kadhmûth.* ἀρχαιότης. Gall. *Vieilleſſe, ancienneté.* Ital. *Vecchiezza, antichita.* Germ. Die alte. Hisp. *Vejez.* Angl. *Ancientie, oldneſſe, oldertime.*} Plin. *lib.* 27. *c.* 7. Nix vetuſtate ſubeſcit. Liu 10 *ab Vrbe*, Nec quidquid quoque anno actum ſit in tanta vetuſtate non rerum modò, ſed etiam autorum, digerere poſſis. Cicer. *de Amicitia*, Magna eſt vis vetuſtatis & conſuetudinis. Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.*

——*Tacito pede lapſa vetuſtas Cuncta attenuat.*

Quintil. Vetuſtatem perferre dicuntur auctores qui ad nos peruenerunt. Ouid. 5. *Metam.*

Tempus edax rerum, túque inuidioſa vetuſtas

Omnia deſtruitis, vitiatáque dentibus æui

Paulatim lenta conſumitis omnia morte.

Vĕtuſtēſco, is, Inueteraſco, vetuſtatē acquiro. {עתק *hattak* בלה *balâh.* παλαιοῦσθαι. Gall. *Enuieillir.* Ital. *Inuecchiare, diuenir vecchio.* Germ. Alten/alt werden. Hisp. *Enuejecerſe.* Angl. *To waxe old or ancient.*} Colum. *lib.* 1. *cap.* 7. Apothecæ rectè ſuperponuntur his locis, vnde plerunque fumus coortus erocitur, quum vina celeriùs vetuſteſcunt, quæ fumi quodam genere præcocem maturitatem trahunt.

Vĕtĕro, as, vetuſteſco, vetuſtatem acquiro. {עתק *hattak* בלה *balâh.* παλαιοῦσθαι. Gall. *Enuieillir.* Ital. *Inuecchiare.* Germ. Alten/alt werden. Hisp. *Enuejecer.* Angl. *To waxe old*} Celſ. *lib* 3. *cap.* 12. In his autem febribus quæ veterauerunt, vtilis fames non eſt. ¶ Hinc compoſitum Inuetero, & augmentatiuum Veteraſco, quæ ſunt eiuſdem ſignificationis. Colum *lib* 2. *cap* 15. Aptior eſt tamen ſurculus hominis vrina, quam ſex menſibus paſſus fueris veteraſcere, ſi vitibus aut pomorum arboribus adhibeas. ¶ Ab hoc fit Inueteraſco, quod eſt valde vetus fio, ſeu valdè in conſuetudinem venio. ¶ Nigidius differentiam ponit inter vetuſteſcere & veteraſcere: quòd quæ vetuſtate deteriora fiunt, vetuſteſcere dicantur: veteraſcere, quæ meliora. Col. verò *lib.* 6. docet veteraſcere, ſeu inueteraſcere, non ſemper in melius dici: cuius hæc ſunt verba, Sed ſi iam inueterauerit morbus, vehementioribus eſt opus remediis.

Vĕtĕrāſco, veteraſcis, Vetus fio, vetuſtatem contraho: quod vetuſteſcere dicimus. {עתק *hattak* בלה *balâh.* παλαιοῦσθαι. Gall. *Enuieillir.* Ital. *Inuecchiare.* Germ. Alten/alt werden. Hisp. *Enuejecerſe.* Angl. *To waxe old.*} Colum. *lib.* 2. *c.* 14. Aptior tamen eſt ſurculis hominis vrina, quum ſex menſibus paſſus fueris veteraſcere.

Vĕtĕrātŏr, is, Homo veteris aſtutiæ, vt inquit Donatus, & in omni re callidus: à multarum rerum gerendarum vetuſtate. {ערום *harûm.* παλίμπρατος, παλιμβολος, πανοῦργος. Gall. *Fin, cauteleux & ruſé de long temps.* Ital. *Gratia vecchia, trincato, ſcelerato, cattiuo, triſto, di mal pelo.* Germ. Ein alter ſchalck/der allzeit argliſtig geweſen iſt/vnd nicht darinn beharret. Hisp. *Aſtuto, malicioſo, engañoſo, enuejecido en ſu arte.* Angl. *An old craftie knaue, long acquainted and noozeled in falſhood.*} Terent. *in Heaut.* Idem iſtuc mihi venit in mentem. c. veterator. Idem *in Andria*, Quid hic vult veterator ſibi? ¶ Veterator, inquit Budæus, eſt qui diuturna ac multiplici, & ſæpè commutata ſeruitute aſtutus & vafer euaſit: quod genus ſeruorum olim minori erat in pretio quàm nouitiorum: vnde ab Ædilibus præceptum erat, referente Vlpiano, ne veterator pro nouitio veniret. ¶ Veterator & ad liberos homines transfertur, pro eo qui quouis inſtituto aſtutia plurimùm pollet. Cic. *lib.* 2. *de fin.* Acutum, verſutum, veteratorem facilè vt excogitet quomodo occultè ſine teſte, ſine vllo conſcio fallat. Gell. *lib.* 3. *c.* 1. Videbatur eſſe in literis veterator. ¶ Veterator aduocatus dici hodie poteſt, non qui diu, ac multum in foro verſatus, omnes litium trahendarum anfractus, omnes ambagioſas fugitandi ludificationes, omnes prehenſiones, nexúſque lubrici litium certaminis, qui in ancipiti forenſium ſalebrarum Marte belliſſimè inſidias diſponere, atque etiam prouidere nouit: ſed is propriè (vt vno verbo abſoluam) qui eam ſe artem ſcire, atque exercere profitetur, qua cauſa inferior, ſuperior euadere, vel reclamare æquo bonóve poſſit Bud.

Vĕtĕrātōrĭus, a, um, Subdolus, impoſtorius, vafer, aſtutus. {ערום *harûm.* πανοῦργος, ἀπατητικὸς, ἐπιτήδειος. Gall. *Cauteleux, fin, ruſé.* Ital *Ingannatore, aſtuto.* Germ. Argliſtig/vnd lang geübten betriegn. Hisp. *Engañador, aſtuto.* Angl. *Guilfull, ſubtil, wilie.*} Cic. *in Verr.* Nihil ab iſto tectum, nihil veteratorium expectaueritis: omnia aperta, omnia perſpicua reperientur.

Veteratōrie, aduerb. Aſtutè, callidè, malitiosè. {πανούργως. Gall. *Par ruſe & fineſſe, cauteleuſement* Ital. *Aſtutamente, con cautele.* Germ. Argliſtiglich. Hisp *Engañoſamente, cauteloſamente.* Angl. *by deceit, lik an old foxe.*} Cic *in Oratore*, Ille enim ſummiſſus: quod acutè, & veteratoriè dicit, &c.

Vĕtĕrātrix, icis, fœmina in aſtutiis, & fraudibus exercitatiſſima. {ערומה *harummáh.* πανοῦργος, ἡ.}

Veteramenta, vetera coria. παλαιώματα, παλαιωτικὰ, παλαιόδερμα. Hadr. Iunius *Nomencl.*

Veteraria, videtur Senec. vocare apothecas frugum veterum, *Epiſt.* 115. Aſpice veteraria noſtra, & plena multorum ſeculorum vindemiis horrea. Alij legunt *ventaria*, ſed nullo ſenſu.

Veterāmentarius ſutor, Calcearius, qui veteres calceos reficit. {παλαιοποιὸς, ſeu νευρορράφος. Gall. *Sauetier.* Ital. *Ciabattino.* Germ. Ein ſchůchbletzer. Hisp. *El remendon de çapatos, çapatero de viejo* Angl. *A couter or cobler*} Eâque forma dicitur veteramentarius, qua ab armento armentarius, à ferramento, ferramentarius. Sueton. *in Vitel.* Caſſius Seuerus, nec minus alij, eundem & ſutorem veteramentarium prodiderunt.

Vĕtĕrīnus, a, um, Vetus. {ישן *jaſchán.* παλαιός. Gall. *Vieillard, ancien.* Ital. *Vecchio, veterano, prattico.* Germ. Alt. Hisp. *Viejo, anciano.*

Angl. *Old, ancient.*} Liu. *lib.1.bell. Pun.* Peritum hoſtem veteranum, trium & viginti annorum militia doctiſſimas inter Hiſpanas gentes ſemper victorem. Vnde veterana mancipia, quæ à nouitiis diſtinguuntur. Veterana, quæ anno nondum ſeruierunt, vt ait Martianus de Publicanis & vectigalibus. ¶ Veterani milites, qui multis annis ſtipendia fecerunt, & diuturno vſu in re militari ſunt exercitati. Budæus *in libro de aſſe*, ex autoritate Taciti, oſtendit eos propriè dictos eſſe veteranos, qui ſtipendia quidem legitima confecerant, adhuc tamen ſub vexillo continebantur, quoad militiæ præmia, coloniáſque acciperent, ab omni interim onere immunes, præterquam propulſandi hoſtis. Stipendiorum autem legitimorum tempus non ſemper idem fuit. Conſtat enim quoſdam tricena, alios quadragena impleſſe ſtipendia. Sub initium autem principatus Tiberij, ſuborta hoc nomine ſeditione in caſtris Pannonicis, placuit, poſt ſenadena ſtipendia milites exautorari, quatuórque poſt annos, antequam miſſionem adipiſcerentur, ſub vexillis retineri, indulgentiore militiæ genere: quo tempore Veterani dicebantur. Cic.1. *Tuſc.* Ergo hæc veteranus miles facere poterit: doctus vir, ſapiens facere non poterit. Cæſ. *lib.1.bell.Gall.* Ipſe interim in colle medio triplicem aciem inſtruxit legionum quatuor veteranorum. Lucan. *lib.1.* Quæ ſedes erit emeritis? quæ rura dabuntur, Quæ noſter veteranus aret. Senec. *c.3.de conſ.ad Heluiam*, Veterani cùm curantur, ſe præbent tacitos. Item, Veteranorum commoda. Gall. *Priuileges.* apud Suet. *in Neron.c.32.* Item, Veteranæ legiones, Cæſar *lib.de bell.ciu.* Veteranum pecus. Col. *lib.6.c.2.* Verùm iſta ſic agenda præcipimus, ſi veteranum pecus non aderit. Veteranæ vites dicuntur veteres, & antiquæ. Idem *lib.3.c.15.* Deinde eam velut veteranam vitem totam exputare, & ad vnam materiam firmiſſimam redigere.

Vetrale, vide *Ventrale.*

Vēxĭllvm, i, Signum militare. {נס *nes* דגל *dégel.* σημεῖον. Gall. *Baniere, enſeigne, eſtendart.* Ital. *Bandiera.* Germ. Ein fendlin/panier/feldzeichen. Hisp. *Bandera.* Angl. *A flagge, enſeigne, or ſtanderd.*} Cæſ. *2.bell. Gall.* Vexillum proponendum, quod erat inſigne, quum ad arma concurri oporteret. Tacit. *lib.1.* Poſtquam turbatum in caſtris accepêre, vexilla conuellunt. Cic. *in Orat.* docet velum à vexillo factum, vt à paxillo palum, à taxillo talum, extritis tribus literis, grauitatis dulciorisque ſoni. ¶ Vexillum autem continebat homines centum octoginta ſex, teſte Liu. *lib.8.ab Vrb.* ¶ Vexillo ſignum dare, dictum poſtea Tuba. Cæſ. *lib.3.de bell.ciu.* Et apertiùs *lib.2.de bell.Gall.* ¶ Vexillum flagitare dicuntur milites qui exautorari volunt. Tacit. Nocte concubia vexillum in domo Germani ſitum flagitare occipiunt. Vide *Vexillatio.* ¶ Vexillum tollere, apud Cic. *in Philipp.*

Vēxillĭfĕr, Signifer, geſtator vexilli, quem & Aquiliferum vocabant Romani. {נשא נס *noſés.* σημειοφόρος. Gall. *Port'enſeigne, guidon.* Ital. *Banderaro, alfiero.* Germ. Ein fenderich/paneherr. Hisp. *Alferez.* Angl. *That beareth à ſtandard.*}

Vēxillārĭūs, Signifer, qui vexillum fert. {נשא נס *noſés.* σημειοφόρος. Gall. *Port'enſeigne, guidon.* Ital. *Banderaro, alfiero.* Germ. Fenderich/paneherr/zeichentrager. Angl. *Alferez.*} Liuius *lib.8.* Ordo ter ſexagenos milites, duos centuriones, vexillarium vnum habet.

Vēxillātĭo, quid ſignificet, declarat Vegetius *lib.2.c.1.* Equitum (inquit) alæ dicuntur ab eo, quòd ad ſimilitudinem alarum ab vtraque parte protegant acies, quæ nunc Vexillationes vocantur, à velo: quia velis, hoc eſt, flammulis vtuntur. Suet. *in Galba c.20.* Illud mirum admodum fuerit, neque præſentium quenquam opem Imperatori ferre conatum, & omnes qui accerſerentur, ſpreuiſſe nuntium, excepta Germanicorum vexillatione: id eſt, cohorte militum qui confectis emeritiſque ſtipendiis ſub vexillis etiamnum habebuntur, víſquedum commoda & agros acciperent. Vide *Vexillum.* Adrian. Turneb. eo in loco cohortem militum intelligit, qui emeritis ſtipendiis ſub vexillo etiamnum habebantur. {ὁ λόχος, ἡ ἴλη. Gall. *Vne compagnie des gens de guerre eſtans ſous vne enſeigne.* Ital. *Compagnia de ſoldati ſotto vna bandiera.* Germ. Ein fendlin knecht. Hisp. *Compania de hombres armados ſo vn alferez.* Angl. *A bande of men of warre vnder one ſtanderd.*}

Vēxo, as, Agito, moleſto, perturbo, infeſto, populor, diripio, & huc atque illuc diſtraho. {ענה *hinnah* עצב *haſab* הכאיב *hichib* המם *hamam* שדד *ſchadhad* סחב *ſachab* גרף *gharaph.* ταράσσω, δινεύω, σπαράσσω, ἀσχάλλω. Gall. *Vexer, tourmenter, harceler, tempeſter.* Ital. *Diſturbare, moleſtare, noiare.* Germ. Plagen/vbel bemühen/vnrüwig machen/vexieren. Hisp. *Fatigar, moleſtar, enojar.* Ang. *To vexe, to torment, to trouble.*} Tractum ab eo quod eſt veho, in quo ineſt iam vis quædam alieni arbitrij: non enim ſui potens eſt, qui vehitur. Vexare autem vi atque motu proculdubio vaſtiore eſt. Nam qui raptatur, & huc atque illuc diſtrahitur, (vt inquit Gell. *lib.2.c.6.*) vexari propriè dicitur. ſicut taxare, preſſiùs, crebriúſque tangere. Iactare, multò fuſiùs, largiúſque iacere. Quaſſare etiam, quàm quatere, grauiùs violentiúſque. Cicer. 2. *Verr.* Quam iſte per triennium ita vexauit ac perdidit, vt ea reſtitui in antiquum ſtatum nullo modo poſſit. de Sicilia loquitur: in quem locum Aſconius, nimirum Vexauit, ingentis calamitatis vſum ſignificat: nam & ipſe ſuprà ſic ait, Populatæ, vexatæ, funditus euerſæ prouinciæ. Virg. *6.Eclog.*

Candida ſuccinctam latrantibus inguina monſtris
Dulichias vexaſſe rates.

Liuius *lib.9.ab Vrb.* Vexatum vulneribus agmen. Et Sueton. *in August. c.53.* Vexatus in turba. Item, Vexata claſſis tempeſtate. Et Ouid. *Eleg.2. lib.5.Triſt.*

Corpus ipſe vexatum indurui vſu, &c.

¶ Vexare nos dicuntur vitia, quæ animum iactant, diſtorquent, agitant, infeſtant. Saluſt. *in Catil.* At me, quum ab reliquis malis moribus diſſentirem, nihilominus honoris cupido eadem, quæ cæteros fama atque inuidia vexabant. ¶ Huius compoſita ſunt, Deuexo, & diuexo, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Vēxātĭo, nis, verbale, Populatio, direptio, infeſtatio, afflictio, {ענוי *hinui* ענות *henuth* עצבת *haſſebeth* עצבון *hiſſabon* מכאוב *machob.* ταραχή, ἀνία, ὀχλησις, ἐνόχλησις. Gall. *Grief, tourment, vexation.* Ital. *Trauaglio, trauagliamento.* Germ. Plagung/beleidigung. Hisp. *Enojo. Obra de moleſtar.* Angl. *Griefe, ſorow, paine.*} Cic. *in Cat.* Tibi vexatio, direptioque ſociorum impunita fuit ac libera. Idem 4. *in Catil.* Tum lamentationem matrumfamiliâs, tum fugam virginum atque puerorum, ac vexationem virginum Veſtalium perhorreſco.

Vĕxātōr, is, Infeſtator. {מענה *mehanneh* עצב *haſeb* מכאיב *machib.* ταράκτης, λυμεώνης, λυμαντής. Gall. *Vexeur & tourmenteur.* Ital. *Chi tormenta fieramente.* Germ. Plager/der einem leid vnd vbertrang anthut. Hisp. *El que moleſta cruelmente, y da enojo.* Angl. *He that grieueth, or troubleth.*} Cic. *de Aruſpicum reſponſis.* Tam crudelis mei, tam ſceleratus Reipublicæ vexator eſſe potuiſſet?

V F

Vfĕns, vulgò *Fanto*, fluuius eſt iuxta Terracinam, teſte Plin. *lib.3.c.5.* qui labitur per Pontinas paludes, qui etiam Vfentum à quibuſdam dicitur. Virg. *lib.7.Æneid.*

——gelidáſque per imas
Quærit iter valles, atque in mare voluitur Vfens.

¶ Vfens præterea Æquicolarum dux fuit, qui quum Turno aduersùs Æneam ſuppetias ferret, à Gya Troiano eſt interfectus. de quo idem Virg. *lib.7.& 12.Æneid.*

Vfĕntīnŭs, adiect. vt, Vfentina tribus. Liu. *9.ab Vrb.* Duæ Romæ additæ tribus, Vfentina, ac Falerina.

V I

Vĭă, fluuius Gallæcorum, Lucenſium, in citeriori Hiſpania, non procul ab Orubio promontorio in Oceanum Occidentalem ſeſe exonerans, autore Ptol. *lib.2.c.6.* & Pompon. *lib.3.*

Vĭă, æ, Dimidius actus, qua poteſt ire vehiculum. Dicta eſt via, vel ab eundo, quaſi ia, vel à vehendo, autore Varro, primùm veha, & tum deinde Via. {דרך *derech* ארח *oroch* הליכה *halichah.* ὁδός. Gall. *Voye, chemin, rue.* Ital. *Via, ſtrada.* Germ. Ein weg/ſtraß. Hisp. *El camino, ò la calle.* Angl. *The way.*} Via (inquit Paulus Iureconſultus) conſtitui, vel latior octo pedibus, vel anguſtior poteſt, vt tamen eam latitudinem habeat, qua vehiculum ire poteſt: alioqui iter erit, non via. ¶ Abuſiuè tamen ſumitur pro omni loco, per quem habere iter omnibus licet. Plin. Quum de via vocaſſent. Terent. *in Eunuch.* —haud conuenit Vnà ire amicam cum Imperatore in via. Horat. 1. *Serm. Sat.9.*

Ibam fortè via ſacra ſicut meus eſt mos.

Virg. 2. *Æneid.*

Obſedêre alij telis anguſta viarum
Oppoſiti.

Plaut. *Pſeud. ſc.4.a.4.* Ite hac triumphi ad cantharum recta via. *Ibidem ſc.2.a.2.* Vt veni, laſſus de via, volo me curare. *Ibid. ſc.5.a.2.* Ibi obſepta eſt via. Idem *Curcul. ſc.3.a.1.* De via ſecedite. Idem *Menæch. ſc.3.a.4.* Vt me defendes, eam affectas viam. Idem *Capt. ſc.1.a.4.* Eum ſi in via publica conſpexero. Idem *Curcul. ſc.2.a.2.* Date viam noti, ignotique qua fugere liceat. Idem ait *Aulul. ſc.2.a.3.* Idem *ibid. ſc.5.a.2.* Egomet mecum cogitare inter vias occœpi. Idem *Milit. ſc.6.a.2.* Hic ad me recta habet rectam viam. Aliàs, recta adit via. ¶ Siſtere in viam, vide *Siſto.* Item, Vti publica via, ſiue incedere pro vti meretricibus dixit. Plaut. *Curcul. ſc.1.a.1.* ¶ Ingreſſus eſt in viam, id eſt, rectè narrare cœpit. Idem *Amph. ſc.1.a.1.* Et, *Aſin. ſc.1.a.1.* Rectam inſtas viam. (i. non erras: rem tenes, & dicis rem vt eſt.) ¶ Aliquando ſumitur pro ipſo actu eundi. {מהלך *mahalach.* ὁδεία.} Cicer. 1. *Philipp.* Quúmque de via languerem, & mihimet diſplicerem. Ouid. 2. *Metam.*

Auditáque via cauſa, non vtile carpis,
Inquit, iter.

Cic. *de ſenectute*, Poteſt enim quicquam eſſe abſurdius, quàm quò minus viæ reſtat, eò plus viatici quærere? Aliquando ponitur pro ratione, forma, modo, & inſtituto. Virg. *lib.4.Æneid.*

Inuenis germana viam, gratare ſorori.

Ibid. *lib.6.Æneid.*

Aut tu ſiqua via eſt, ſiquam tibi diua creatrix
Oſtendit, &c.

Cic. 2. *Verr.* Habeo autem certam viam atque rationem, qua omnes illorum conatus inueſtigare & conſequi poſſim. Terent. *in Heautontimorumeno*, Sed vt & via peruulgata patrum quotidie accuſabam. ¶ Viarum quædam publicæ ſunt, quædam vicinales, vt inquit Vlp. *in tit. Nequid in loco publico §. ſi quis.* Publicas vias dicimus, quas Græci βασιλικὰς, noſtri Prætorias, Conſulares & Militares appellant. ¶ Vicinales ſunt viæ, quæ in vicis ſunt, vel quæ in vicos ducunt. Has quoque publicas quidam dicunt, vt ait Paulus *tit. de loco & itinere publ. l. via vicinales.* ¶ Priuatæ ſunt, quas agrarias quidam dicunt. Dupliciter autem accipi poſſunt, vel ea quæ ſunt in agris, quibus impoſita eſt ſeruitus, ita vt ad agrum alterius ducat: vel eæ quæ ad agros ducunt, per quas omnibus commeare liceat. ¶ Aperire viam eſt, ad veterem altitudinem, latitudinemque reſtituere. Purgare viam, id eſt, de via tollere quod ſuperfluum eſt. Reficere viam dicitur, & qui aperit, & qui purgat, & omnino omnes qui in priſtinum ſtatum reducunt. Vlp. *in l. propè ait ff. de via publ.* Conficere viam, eſt ire, peregrinari. ὁδεύειν. Cic. *de ſenect.* Volumus ſane niſi moleſtum eſt tibi, Cato, tanquam aliquam viam longam confeceris, qua nobis quoque ingrediendum ſit, iſtuc quo peruenisti, videre quale ſit. Exigere viam dicuntur magiſtratus, quum vicinum cogunt munire ſuo ſumptu viam domibus ſuis vel poſſeſſionibus adiacentem. Via prima. Plaut. *in Mil. ſc.2.a.2.* Dummodo nunc prima via inducamus, vera vt eſſe credat, quæ mentibimur. id eſt, primo ipſo congreſſu ſiue initio doli. In viam dare ſe, eſt committere ſe viæ. Inuenire viam eſt exitum reperire. Virg. 3. *Æneid.*

Fata viam inuenient, aderitque vocatus Apollo.

Viam facere, apud Liuium *lib.6.d.4.* eſt locum vbi non erat via aperire ὁδοποιεῖν. Viam munire, eſt reficere, inſtaurare: nonnunquam etiam lapidibus ſternere, quod propriè ſternere viam dicimus. {סלל *ſal.* ὁδοποιεῖν.} Cic. *pro Cæl.* Perinde quaſi Appius ille Cæcus viam munierit non qua populus vteretur, ſed qua poſteri ſui impunè latrocinarentur? Senec. *Epiſt.33.* Vti via veteri & viam munire. ¶ Ad viarum munitiones damnare, Sueton. *in Calig. c.27.* ¶ Viarum ſtratura ad Quæſtores pertinet. Idem Sueton. *in Claud. cap.24.* ¶ Munire viam per tranſlationem, pro eo quod eſt, compendiariam rei alicuius rationem præmonſtrare. Quintilian. Propterea quòd plurimi autores quamuis eòdem tenderent, diuerſas tamen vias munierunt, & in ſuam quiſque

induxit

indatis ſequentes. Plaut. *Mil.* ſc. 2. a. 2. Tibi muni viam qua commeatus tuto ad te poſſit peruenire. ¶ Via molliri medela Senec *cap.* 2. *de conſ. ad Heluiam.* ¶ Viam pro trama ſiue ſubtegmine in veſtibus, dixit Tibullus *Eleg.* 3. *lib.* 2. Texuit (veſtes ſup.) diſpoſuitque vias. ¶ Via peruolgata. i. conſuetudo. Terent. *Heautont.* Neque vt animum decuit ægrotum adoleſcentuli Tractare, ſed vt & via peruolgata patrum, &c. ¶ Tota via erras, prouerbium in eos, qui vehementer a vero aberrant. Terent. *in Eunuch.* Quid tu his rebus credis fieri? tota erras via. Vide Eraſm. Chil.

Vialis, vt viales lares apud Plaut. *in Caſin.* vide *Lar.*

Viātor, is, qui viat, id eſt, iter facit. ארח *oreach* ὁδίτης. GALL. *Vn paſſant, qui paſſe ſon chemin, voyageur.* ITAL. *Viandante.* GERM. Ein reyſender/ wanderer. HISP. *Caminante, que anda camino.* ANGL. *A traueller in the way, a wayfaring man.*} Mart. *lib.* 2.

Laſſus tam citò deficis viator.

Iuuen. *Sat.* 10.

Cantabit vacuus coram latrone viator.

Cicer. *pro Mil.* Non ſemper viator à latrone, nonnunquam etiam latro à viatore occiditur. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

Quóſque legat verſus oculo properante viator.

¶ Viatores olim dicti ſunt, qui ex agris in curiam Senatores accerſebant, κλήτορες. Columell. *in præfat. lib.* 15. Illis temporibus in agris proceres morabantur, & quum conſilium publicum deſiderabatur, à villis accerſebantur in ſenatum: ex quo qui eos accerſebant, viatores nominati ſunt. Cicer. *de ſenect.* A villa in Senatum accerſebantur Curius & cæteri ſenes: ex quo qui eos arceſſebant, viatores nominati ſunt. Hinc conſuetudine ſermonis tranſlatum eſt ad eos hoc verbum, qui magiſtratibus, præcipuè Tribunis pleb. apparebant. Liuius 2. *ab Vrb.* Ardens itaque ira Tribunus viatorem mittit ad Conſulem, Conſul lictorem ad Tribunum. Gell. *lib.* 13. *cap.* 12 ex *lib.* 12. *rerum humanarum Varr.* In magiſtratu (inquit) habent alij vocationem, alij prehenſionem, alij neutrum. Vocationem, vt Conſules, & alij qui habent imperium: prehenſionem, vt Tribuni plebis, & alij qui habent viatorem: neque prehenſionem, neque vocationem: vt Quæſtores, & cæteri qui neque lictorem habent neque viatorem. ¶ Viator Theologis eſt, cui via eſt ad beatitudinem, qui ad eam in hac vita tendit. ¶ De collegio viatorum erant Lictores Gell. *cap.* 3. *lib.* 12. Viator vocat: Lictor prehendit. Idem Gell. *cap.* 12. *lib.* 13.

Vians, antis, pro Viatore, apud Solinum *cap.* 42. Latrones puteos arenis operiebant, vt temporaria fraude ſubductis aquis in fame & ſiti iter ſubmoueret acceſſus viantium. Idem *c.* 40. Nec intereſt vtrum potius ſint procellæ, quum ad exitium viantium elementis congruentibus, in terris flabra ſæuiant, in mari terræ.

Viātōrĭus, a, um, quod ad viam pertinet. {ὁδοιπορικός. GALL. *Seruant ou propre à ceux qui cheminent ou vont par le pays.* ITAL. *Che ſerue per camino.* GERM. Das auff die reyſe/oder ſtraſs dienſtlich iſt. HISP. *Coſa para caminar.* ANGL. *Pertaining to the way.*} Vnde viatorium vas, quo inter agentes ferendi potus gratia vtuntur. Plin. *lib.* 16. *cap.* 10. de taxo loquens, Vaſa viatoria ex ea vinis in Gallia facta, mortifera fuiſſe compertum eſt. Idem *lib.* 36. *cap.* 2. Qui ſceptra & perſonas, & cubicula viatoria vnionibus conſternebat.

Viārĭus, a, um: vt, Lex viaria. Cælius Cicer. *lib.* 8. Leuiſſimè enim, quia de intercalando non obtinuerat, tranſfugit ad populum, & pro Cæſare loqui cœpit, legémque viariam non diſſimilem Agrariæ Rulli, & Alimentariam, quæ iubet Ædiles metiri, iactauit.

Viatĭcum, i, Cibus, pecuniáve, quam iter facientes nobiſcum circumferimus. {ארוחה *aruchah* ציד *tſeydh* צדה *tſedhah.* ἐφόδιον, ὀψώνιον. GALL. *Prouiſion, ſoit de viures ou autres choſes pour paſſer le chemin & voyager, victuaille.* ITAL. *Vettouaglia, ogni coſa portata per andare in viaggio.* GERM. Zehrung oder etwas das man auff der ſtraſs brauche/ zehrpfennig. HISP. *La deſpenſa para el camino, el manjar que ſe lleua por el camino.* ANGL. *Prouiſion of thinges neceſſarie for a iourney.*} Plaut. *in Capt.* Sequere me, viaticum vt dem ab trapezita tibi. Cicer. *Attic. lib.* 12. Velim videas, & quid viatici, & quid inſtrumenti ſatis ſit. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *act.* Suo viatico reduxit me ex errore in viam. Senec. *cap.* 11. *de conſ. ad Heluiam.* Viaticum nunc maius exulum, quàm olim principum patrimonium. Suet. *in Cæſ. cap.* 68. Centuriones e viatico ſuo obtulerunt. (ſup. ipſi Cæſari) ¶ Aliquando capitur pro facultate, ſeu apparatu. Quint. Claud. *in Annal.* Simul forma, tactis, eloquentia, dignitate, acrimonia, confidentia, pariter præcellebant, vt facilè intelligeretur magnum viaticum. id eſt, magna facultas, magnus apparatus.

Viaticus, a, um, vt Viatica cœna dicitur quæ datur abituro. ὁ ἐφοδιακός. Plaut. *in Bacch.* Ego ſorori meæ cœnam hodie dare volo viaticam. Alij aduentitiam explicant. Nam peregre redeuntes ſolebant amici conuiuio excipere. Ob id dixit Martial. de epiſtola, Vt familiariſſimas mihi aures tuas exciperem aduentoria. Plaut. ſaluus cùm peregrè aduenis, cœna detur.

Viātĭcŭlum, diminutiuum. {τὸ ὀψώνιον ἢ ἀνάλωμα ὀλίγον. GALL. *Petite victuaille & prouiſion.* ITAL. *Picciola vettouaglia.* GERM. Ein zehrpfennig. HISP. *Pequeño manjar por el camino.* ANGL. *A litle prouiſion of thinges for a iourney.*} Apul. *lib.* 7. *de Aſin. aureo*, Viaticulum mihi corraſi.

Viātĭcātus, a, um, Viatico inſtructus. {ἐφοδιασθεὶς, ἐπισιτισθείς. GALL. *Muni & garni de ce qu'il faut pour le chemin.* ITAL. *Munito & guarnito de vettouaglie.* GER. Mit einem zehrpfenning auff die ſtraſs geraſſet. HISP. *Que tiene deſpenſa por el camino.* ANG. *That is furniſhed with thinges neceſſarie for a iourney.*} Plaut. *in Men.* Quum marſupium inſpicio, viaticati herclè admodum æſtiue ſumus.

Viatim, Diomedes *lib.* 1.

Vio, as, vide infrà ſuo loco.

Vĭānă, Norici vrbs, apud Plin. *lib.* 3. *cap.* 24. Hermolaus eandem putat cum Vienna Auſtria, omnibus quas Danubius tallinet, vrbibus & ædificiorum ſplendore, & agri vbertate præferenda.

Vībēx, icis. Signum verberis in humano corpore remanens, ita dictum, autore Feſto, quod vi fiat. {חבורה *chabburah* פצע *petſah.* μώλωψ, ὑπώπιον. GALL. *La marque qui demeure apres les coups des verges, les frangees.* ITAL. *Segno di percuſſione.* GERM. Ein ſchmitten/ſtrieme/ maſen. HISP. *Renchon ò ſeñal de golpe ò herida.* ANGL. *The marke or printe of a ſtripe.*} Plin. *lib.* 30. Veſtigium vulnera, atque vibices, pellibus ouium recentibus impoſitis, oblitterantur. Perſ. *Sat.* 4.

Si puteal multa cautus vibice flagellas.

Vibia, varæ appoſita pertica.

Vibilia, dea. Arnob. *lib.* 2. Ab erroribus viarum dea Vibilia liberat.

Vibius, Virrius, cuius Capuæ tunc potentiſſimus, primus autor defectionis ad Annibalem autor, qui tam attenuatis rebus iam viribus, quum Capuani à Fuluio obſeſſi deditionem pararent, à ſeptuaginta Senatoribus domum deductus eſt quibus conuiuio adhibitis, quum quàm maxime a vini ingurgitatione mentem omnem ab imminentis mali ſenſu alienaſſent, poſt mutuos complexus ſe omnes veneno peremerunt. Vide Liu. *lib.* 6. *decad.* 3.

Vibo, nis, oppidum Locrorum in Brutiis, ita nuncupatum à Romanis, quum antea Hippon appellaretur, Ἱππώνιον Straboni. Vide eundem *lib.* 6. & Plin. *lib.* 3. *cap.* 5.

Vibones, Britannicæ herbæ flores, qui deuorati ante tonitrua à fulminibus ſecuros reddere exiſtimantur. Plin. *lib.* 25. *cap.* 3. Herba quæ vocatur Britannica, non neruis modo, & oris malis ſalutaris, ſed contra anginas quoque & ſerpentes. Florem vibones vocant, qui collectus antequam tonitrua audiantur, & deuoratus, ſecuros in totum reddit. Friſij, quà caſtra erant, noſtris demonſtrauêre.

Vibriſſæ, ſunt pili in naribus hominum, quòd his euulſis, caput vibretur. Feſt.

Vibriſſo. Feſt. Vibriſſare eſt vocem in cantando Criſpare. Titinnius: Si erit tibi cantandum, facito vt eturbriſſes.

Vĭbro, as, Moueo, quatio, tracto, agito. {הרגיל *hirgil* ירה *jarah* נופף *hepheph.* κραδαίνω, πάλλω. GALL. *Remuer & branſler vn dard pour le ietter, brandiller, darder.* ITAL. *Vibrare, mouere, lanciare vn dardo ò altra coſa.* GERM. Schütten/ſchwingen. HISP. *Eſgremir alguna coſa, mouer, lançar tiro ò otra coſa.* ANGL. *To shake a thing or to quauer, to brandishe.*} Cicer. 2. *de Orat.* Atque eiuſmodi illa proluſio debet eſſe, non vt Samnitum, qui vibrant haſtas ante pugnam, quibus in pugnando nihil vtuntur. Ouid. *Epiſt.* 13.

Sic mea vibrari pallentia membra videres.

Virg. 11. *Æneid.*

——*haſtáſque reductis*

Protendunt longe dextris, & ſpicula vibrant.

Senec. *cap.* 9. *de conſ. ad Marc.* Tela, quæ alios fixerunt, circà te vibraſſe. ¶ Vibrarent pro vibrarentur, idem *Epiſt.* Eſt quidem 49 aliàs 50 cum hoſtilia in portis tela vibrarent, &c. ¶ Vibro, aliquando neutráliter ponitur, pro mico, & intremiſco, vt ait Bud. Cicer. 4. *Acad. de mari loquens*, Quódque nunc, quia Sole collucet, albeſcit, & vibrat: diſſimileque eſt proximo ei continenti. ¶ Nonnunquam pro impetu quodam ferri. Idem *in Orat.* Demoſthenis non tam vibrarent fulmina illa, niſi numeris contorta ferrentur.

Vibrans, vibrantis, participium. {מרקיד *markid* מקפץ *mekephets* ירה *jareh* מורה *moreh* πάλλων, κραδαίνων. GALL. *Qui ſe remue dru & menu, brandillant.* ITAL. *Che ſpeſſo ſi muoue.* GERM. Erſchütteind/ ſchwingend. HISP. *Lo que ſe moue mucho, y a menudo.* ANGL. *That shaketh, quauereth or brandisheth any thing.*} Virg. 2. *Æneid.*

Sibila lambebant linguis vibrantibus ora.

Cicer. *de clar. Orat.* Et erat oratio cùm incitata & vibrans, tum etiam accurata & polita. Ouid. 11. *Metam.*

Conatúſque ſuis vibrantia tela lacertis.

Quintil. Vibrantibus digitis iaculari ſententias. Idem *infrà*, Vibrantibus ſententiis velut miſſilibus, &c.

Vibrātŭs, a, um, aliud particip. {מורק *murkal* נורה *norah.* πεπαλμένος, κραδανθείς. GALL. *Lancé, brandillé, dardé.* ITAL. *Lanciato.* GERM. Geſchwungend. HISP. *Lançado.* ANGL. *Shaken, and brandished.*} Ouid. 8. *Metam.*

——*ambo vibrata per auras*

Haſtarum tumulo quatiebant ſpicula motu.

Virg. 8. *Æneid.*

Namque improuiſo vibratus ab æthere fulgor

Cum ſonitu venit.

Vibrātŭs, pro criſpo, οὖλος. Plin. *lib.* 2. *cap.* 78. Barba & capillo vibrato. 12. *Æneid.*

Vibratos calido ferro, myrrháque madentes.

id eſt, criſpato calamiſtro, inquit Seruius.

Vibūrnum, genus fruticis, lentum in primis, & flexibile, ideóque faſcibus ligandis idoneum prorſus ſimile viti ſyluæ ei cauticæ, niſi quòd ſemen fuluum in folliculo nigro continet. {ἄγρινον μέλαινα ἀμπελος, μήλωνα. GALL. *Viorne.* ITAL. *Viorno, putrice.* GERM. Ein weyd. HISP. *Vn genero de vimbres.* ANGL. *An aſier tree.*} Virg. 1. *Eclog.*

Verùm hæc tantum alias inter caput extulit vrbes,

Quantum lenta ſolent inter viburna cupreſſi.

Vica pota, ſeu Vica Poca, vis eſt, & numen vincendi potiundique.

Vicāni, vide *Vicus.*

Vicārĭus, vide *Vicem.*

Vicātim, vide *Vicus.*

Vicem, & in ablat. vice, ſolùm in ſingulari numero. Apud Liu. tamen *lib.* 1. *ab Vrb.* ita legitur: Regiæ Vicis facta in plurali vero habet omnes præter genitiuum. {פעם *paham* חלף *cheleph* חליפה *chaliphah* תחת *tachath.* GALL. *Fois, lieu & place d'vn autre.* ITAL. *In luogo è vicenda.* GERM. Statt/ gelegenheit. HISP. *La vez.* ANGL. *The roome and place of an other.*} Dictæ ſunt vices (vt quidam aiunt) à vi & a veteribus pro pugnis, & periculis accipiebantur, quoniam per viciſſitudinem pugnetur. Virg. 2. *Æneid.*

Iliaci cineres, & flamma extrema meorum

Teſtor in occaſu veſtro, nec tela, nec vllas

Vitaviſſe vices Danaûm.

id eſt, pugnas, & pericula. Plaut. Vices eius memorat, & cicatrices demutat. ¶ Item pro pœnis & incommodis, quod vi fiat. Cicer. *pro domo ſua*, Mihi erat neceſſe & meam & aliorum vicem pertimeſcere. Horat. *lib.* 1. *Carm.*

——*Viceſque ſuperbæ*

Te maneant ipſum.

Liu.4.*dec.*5. Solicitus propter eorum vicem, quos præmiſerat. (id eſt, periculum) Suet.*in Aug.cap.*66. Illacrymauit, & vicem ſuam conqueſtus eſt. (id eſt, fortunam, ſortem.) ¶ Quoniam verò per viciſſitudinem pugnari ſolet, factum eſt, vt vicies pro alternatione, ſiue viciſſitudine capiamus, [illegible]. Celſ.*lib.*7.*c.de ſignis calculorum.* Permutatis ſubinde digitorum vicibus oportet adducere. Vice mutua, pro viciſſim, locutio Iureconſultis vſitatiſſima. Ouid. *Eleg.*1. *lib.*4. *Triſt.*

Dum vice mutata ſuſpen, ſuerimque recedue.

Idem *Eleg.*11. *lib* 3.

———incertas ipſe viuere vices.

Idem 4.*Faſt.*

Cur vicibus factis ineunt conuiuia quæro.

Suet.*in Calig.cap.*22. Magiſteria vicibus comparabant. {Gall. *Tour à tour, l'vn apres l'autre.*} Et Gell.*lib.*2.*cap.*18. Idque in orbem vice pari ſeruabatur. Idem *cap.*1.*lib.*20. Vices officiorum. ¶ Interdum vicem accipimus pro loco, munere, vel officio. Horat.*de Arte,*

———fungar vice cotis, acutum
Reddere, quæ ferrum valet exors ipſa ſecandi.

Cicer 2.*de legib.* Nulla eſt enim perſona, quæ ad vicem eius, qui è vita emigrauit, propius accedat quàm hæres. ¶ Vice alterius fungi, [illegible], dicimus eum, qui alterius locum ſupplet, abſentiſque munere fungitur: vt quum Lunam dicimus Solis vicem ſupplere. [illegible], hoc eſt, eoſdem vſus præbere, quos ſol præſens exhiberet. Suet.*in Calig.cap.*41. Proximo colluſori demandata vice ſua, (id eſt, loco ſuo.) Item Ouid.*Eleg.*4. *lib.*4.

Cum vice ſermonis fratrem cognouit.

Tibull.*lib.*4.

Inque vicem modo directo contendere curſu.

Suet.*in Aug.cap.*45. Commendatis qui vicem ſuam præſidendo fungerentur. (i. qui munus, officium, partes ſuas obirent.) Liu. *lib.*4. *d.*4. Ne noſtram vicem iraſcaris. (i. loco noſtro.) Suet. *in Claud. cap.* 7. Gell. *lib.*3.*cap.*10 præminiſtrabant ſeruorum vicem Brutij. (i. loco.) Sen.*c.*16. *de conſ.ad Mart.* In vicem (amiſſi filij) ſubſtituere. Et Quint. Si iudex vice ſua aut reip. commoueretur. Et alibi, publica vice commoueri. Plaut. *Capt. ſc.*3. *a.*2. Vt remittat illum noſtrûm amborum vicem. (i. pro nobis ambobus.) *Ibid.ſc.*3.*a.*3. Oppetámque peſtem heri vicem mei (id eſt, pro hero meo.) Ita lego *mei*, non *meámque*, vt vulgò. Veteres Meam, tuam, ſuam vicem, per accuſatiuum efferebant: quod hodie potiùs per ablatiuum, Mea, tua, vel ſua vice dicimus. Plaut.*in Aul.*—ſi appellabit quempiam, Vos reſpondetote iſtinc iſtarum vicem. id eſt, vice iſtarum, ſiue pro iſtis. Sic ferè ſemper idem. Cicer. etiam ac Liuium ſic frequenter loquentes inuenies. Cicer.*ad Lentul. lib.*1. Noſtram vicem [illegible] id eſt, ſeſe pœna afficiendo occupauit officium [illegible], Clamor vndique ab ſolicitis vicem Imperatoris militum [illegible] eſt. ¶ Repoſcere vicem, eſt pro beneficio in alterum collato mutuam [illegible] repetere. ¶ Reddere vicem, eſt gratiam referre, & beneficium acceptum mutuo beneficio rependere. Plin.*Epiſt* 9 *lib.*2. Reddam vicem, ſi repoſces. ¶ Vicibus quaſi Aduerb. aliter ponitur pro viciſſim, per vices. Scribonius [illegible] *initio operis*, Hæc terere ex aceto & tota vicious adiecta oportet. Plin *lib.*10.*cap.*29. Audit diſcipula intentione magna & reddit, vicibuſque reticent.

Vicarius, a, um, qui vicem alterius gerit ſiue obtinet, & in eius locum ſucceſſit. {[illegible]. Gall. *Vicaire, lieutenant.* Ital. *Vicario, luogotenente.* Germ. Ein Statthalter/verweſer. Hisp. *El que ſuple o tiene la vez de otro.* Angl. *That is in ſteed of another and [illegible] office.*} Quintil. Vicariam ei operam impendi. Cic. *pro Roſc. Amer.* Propterea quòd quibus in rebus ipſis intereſſe non poſſumus, in his operæ noſtræ vicaria fides amicorum ſupponitur. Quint. *in Gladiatore.* Quod vnum mihi relictum eſt, en polliceor patri tuo vicarias manus. *Ibid.* Vna fingitur coniux, quæ iam perituri vitam mariti vicaria morte ſua redemit. Cic. *lib.*9. *Epiſt.* Itaque te do vicarium, tu illum obſeruabis. Senec.*cap.*8.*de tranq.* Cui duo vicarij, & cella laxior. Idem Sen.*cap.*17.*de conſ.ad Heluiam.* Nobilitatur carminibus omnium, quæ ſe pro coniuge vicariam dedit. (i. quæ vice mariti mortem vltro oppetiit.) Alceſtes periphraſis. ¶ Vicarius, apud Iureconſultos, oratores & poëtas, vſurpatur pro ſeruo, ſerui maioris in familia vices gerente. Horat.2 *Serm.* ſat 7.

Siue vicarius eſt, qui ſeruo paret, vti mos
Veſter, ait, ſeu conſeruus.

Martial.

Eſſe ſat eſt ſeruum, iam nolo vicarius eſſe.

Imò, vt placet quibuſdam interpretibus iuris, Vicarius dicitur in alterius ſerui peculio ſeruus: Ordinarius verò, Vicarij dominus. Plaut. *Aſinar. ſc.* 4. *act.* 2. Le. Cui datom? (loquitur Atrienſis ſiue ordinarius ſeruus.) Li. Sticho vicario ipſi tuo. Le. Scio mihi vicarium eſſe, &c.

[Viceni, vicenaria quina lex. Plaut.*Pſeud.ſc.*3.*a.*1.
Vicetia, vide *Vincentia.*]

Vicia, legumen, quod Germ Wicke/ Græcis [illegible].

Viciſſim, aduerb. Per vices, ſiue alternatim. {חליפות *chaliphóth.* [illegible]. Gall. *Chacun ſa fois, l'vn apres l'autre, tour à tour.* Ital. *A vicenda, [illegible]ambieuolmente.* Germ. [illegible] vmb das ander. Hisp. *A vezes.* Angl. *by courſe or turning, euerie one his tyme and turn.*} vt, Viciſſim incumbunt oneri: id eſt, modò hic, modò ille incumbunt oneri. Plaut. *Aſin.* Inambulandum eſt, nunc mihi viciſſim ſupplicabunt. Virg. 3 *Eclog.*

Vis ergo inter nos, quid poſſit vterque viciſſim,
Experiamur?

¶ Quandoque ſignificat ſecundo loco, ſiue ſimiliter, ſiue ex altera parte. Terent. *in Heaut.* Sed nunc Clinia, da te mihi viciſſim. Nam amici quoque res eſt videnda. Virg. 5 *Eclog.*

Nos tamen hæc quocunque ex modo tibi noſtra viciſſim
Dicemus.

Cicer. 4. *Academ.* Sed & vos ab illo irridemini: & ipſi illum viciſſim eludetis. Idem *in Lal.* Sed ego admiratione quadam virtutis eius, ille viciſſim opinione fortaſſe nonnulla, quam de moribus meis habebat, me dilexit. Plaut. *in Curc. ſc.*2. *act.*1. Sed quum adhuc naſo odos eſt obla[illegible] meo, [illegible] viciſſim meo gutturi gaudeam. Idem *Pſeud. ſc.*1. *a.*1. Meis viciſſim dare locum [illegible]. Cicer. *Appio Pulchro.* Hic ego meo [illegible] delector, nihil enim potuit fieri amantius: conſpecta nunc viciſſim tuum.

Viciſſatim, idem. {חליפות *chaliphóth.* [illegible]} Plaut. *in Pœnul.*—ad argumentum nunc viciſſatim volo Remigrare Antiquum.

Viciſſitudo, inis, Alternatio, & mutatio ex alio in aliud, inquit Cic.*lib.*5. *Tuſc.* {חלף *chelep* חליפות *chaliphóth.* [illegible]. Gall. *Tour & changement en ſon rang, à chacun ſa fois.* Ital. *Permutatione, cambiamento di tutte le coſe.* Germ. Abwechslung/verenderung. Hisp. *Mudança à vezes.* Angl. *A ſucceding by courſe.*} Idem *Luccio lib.*5. Nihil eſt aptius ad delectationem lectoris, quàm temporum varietas, fortunæque viciſſitudines. Terent. *in Eunuch.* Omnium rerum viciſſitudo eſt. Cic.*de Amic.* Nihil eſt enim remuneratione beneuolentiæ, nihil viciſſitudine ſtudiorum officiorúmque iucundius. Idem 1.*Tuſc.* Vt quum videmus ſpeciem primùm, candorémque cæli: deinde conuerſionis celeritatem tantam, quantam cogitare non poſſumus, tum viciſſitudines dierum atque noctium, &c.

Viciſſitas, atis, apud antiquos pro viciſſitudine. Accius *apud Non.* Viciſſitatémque imperandi tradit.

Vicenarius, a, um, quod eſt viginti capitum. {עשרים *heſrim.* [illegible]. Gall. *Vingtieſme.* Ital. *Venteſimo.* Germ. Das zwentzig begreifft. Hisp. *Cada vno de veynte.* Angl. *The twentieth in number.*} vt, Grex vicenarius ex viginti conſtans pecudibus, Aut viginti librarum: vt, Lapis vicenarius. Aut viginti annorum: vt, Puella vicenaria. [illegible]. Lex quina vicenaria. Plaut. *Pſeud.* Tum lex me perdit quina vicenaria: omnes metuunt credere. Vbi interpres, Videtur lex lata, vt ſi cuipiam crederetur ſupra vigintiquinque minas, redhibitio nulla eſſet. Alij Quinam vicenarium interpretantur Centenariam: omnes profectò nimium ineptè. Nos Plautum de annorum numero ſenſiſſe omnino exiſtimamus. Conſtat enim inter eos, qui vel à primo limine Iuriſprudentiam ſalutarunt, Macedoniano Senatuſconſulto cautum eſſe, nequid minori vigintiquinque annis crederetur: ſi contra fieret, eius rei nullam fore actionem, niſi fortè in rem minoris eſſet conuerſa. Callidorus itaque adoleſcentulus, qui ad eam ætatem nondum peruenerat, hanc ſibi legem impedimento eſſe queritur ad inueniendam pecuniam, quòd nemo [illegible] inueniretur, qui contra legis præſcriptum ſibi aliquid crederet, quod poſtea legibus repetere non poſſet.

Viceni, æ, a, plura iter, quamuis propriè diſtributiuus numerus ſit, accipitur tamen ſimpliciter pro Viginti. {עשרים *heſrim.* [illegible]. Gall. *Vingt.* Ital. *Venti.* Germ. Zwentzig. Hisp. *Veynte.* Angl. *Twentie.*} Col.*lib.*3. *cap.*3. Vicenas amphoras percipiens. Liu. 2. *bell. Maced.* Vicena quina millia æris. Plin.*lib.*6.*cap.*23. Circa has hydri marini vicenûm cubitorum adnatantes terruêre claſſem.

Viceſimus, a, um, Ordinis numerus eſt, ſignificátque vltimum ex viginti: pro quo & vigeſimum dicimus. {עשרים *heſrim.* [illegible]. Gall. *Vingtieſme.* Ital. *Venteſimo.* Germ. Zwentzigſt. Hisp. *Cada vno de veynte.* Angl. *The twentieth in order.*} Cicer. 2.*de fin.* Viceſimo die Lunæ. Idem *Cornific.lib.*12. Altero viceſimo die. Æſtas viceſima, pro viceſimo anno, apud Ouid.*ad Piſonem.*

Viceſima, æ, Vectigalis genus quo in centenas libras quinæ exigebantur. {[illegible]. Gall. *La vingtieſme partie, impoſt de la vingtieſme partie de quelque choſe.* Ital. *Venteſima parte, tributo della venteſima parte.* Germ. Ein Steur oder tribut/ da man von zwentzigen eins geben muß. Hisp. *Veyntena parte, la renta de la veyntena.* Angl. *The twentie part.*} Cic. *ad Att.lib* 2. Et eò magis quod portoriis Italiæ ſublatis, agro Campano diuiſo, quod vectigal ſupereſt domeſticum præter viceſimam, quæ mihi videtur vna conciuncula clamore pediſequorum noſtrorum eſſe peritura.

Viceſimarius, a, um, vt Aurum viceſimarium [illegible]. Liu.7.*bell.Pun.* Cætera expedientibus quæ ad bellum opus erant Conſulibus, aurum viceſimarium, quod in ſanctiore ærario ad vltimos caſus ſeruabatur, promi placuit. id eſt, aurum quod ex viceſima colligebatur.

Vicies, aduerb numerandi, Viginti vicibus. {[illegible]. Gall. *Vingt fois.* Ital. *Venti volte.* Germ. Zwentzig mahl. Hisp. *Veynte vezes.* Angl. *Twentie tymes.*} Plin *lib* 7 *cap* 28. Centies vicies prætiatus. Col *lib* 5.*cap.*2. Ita, vt paulò ante dixi, latitudinis pedes cum longitudinis pedibus ſic multiplicabis, centies vicies ducenti quadragenti fiunt viginti octo millia & octingenti.

Vicentia, æ, Venetiæ oppidum, non procul à Patauio: cuius meminit Plin. *lib.* 3. *cap.* 19. ¶ Sic enim Plinius & Ptolemæus vocant, non *Vincentia.* Quidam & Vicetiam ex inſcriptione, quæ in agro Veronenſi reperta eſt, vt annotat Rhenanus *in ſuis caſtigationibus in Tacitum.*

Vicia, æ, Leguminis genus, iumentorum pabulo notiſſimum, cubitali altitudine, folijs ferè petroſelini, amplioribus tamen, flore pili, minutis, nigrantibuſque in ſiliqua granis. {[illegible]. Gall. *Veſce.* Ital. *Vezza.* Germ. Wicken. Hisp. *El aruoja.* Angl. *Fitches.*} Dictæ viciæ, vt ait Varr. *lib.*1.*de re ruſt.cap.* 31 quod capreolos habeant, vt vitis, quibus ſurſumuorſum ſerpunt ad ſcapum lupini alteriúſve calamum, ad quem vt hæreat, eum ſolet vincire. Alij dictas malunt à Græco [illegible], qua nomenclatura, plerique omnes Græciæ populi vſi ſunt, Atticis exceptis, qui [illegible], aut [illegible] maluerunt appellare, teſte Galeno *lib.*1.*de Aliment.facult.* Plin.*lib.*18. Naſcuntur in vicia cochleæ minutæ erodentes eam.

Viciarius, a, um, quod ad viciam pertinet. {[illegible]. Gall. *De veſce, appartenant à veſce.* Ital. *Pertinente à vezza.* Germ. Das zu den wicken gehört. Hisp. *Cosa de aruoja.* Angl. *Belonging to fitches.*} vt, Cribrum viciarium, quo vicia expurgatur à frumento. Col *lib* 8 *cap* 5. Cribro viciario, vel etiam loliario, qui iam fuerit in vſu, pulli ſuperponantur: deinde pulegij ſurculis ſuffumigentur.

Vicinia, Vicinus, vide *Vicus.*

Victima, æ, Hoſtia, oblatio. {זבח *zébach.* [illegible]. Gall. *Sacrifice, principalement pour la victoire gaignee.* Ital. *Vittima beſtia di ſacrificare, animale*

animale da ſacrificare. Germ. Ein ſchlachtopffer. Hisp. *El ſacrificio, que hazian de animales que matauan.* Angl. *A ſacrifice for to obtaine victorie of our enemies.*} Proprieque erat ea, quæ ab Imperatore poſt triumphum in Capitolio dextra victrice immolabatur. Ouidius 1. *Faſtor.*

Victima, quæ dextra cecidit victrice vocatur.

Virg. 2. *Georg.*

Hinc albi Clitumne greges, & maxima taurus
Victima ſæpè tuo perfuſi flumine ſacro,
Romanos ad templa deûm duxêre triumphos.

Horat. 3 *Carm. Od.* 23.

Victima Pontificum ſecures Ceruice tinget.

Ouid. *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

Candida Victima tingit humum in triumpho.

Plaut. *ſc.* 3. *a.* 1. Arceſſe hoſtias, victimas, &c. Suet. *in Aug. c.* 59. Prælato victimæ titulo. Iuuen. *Sat.* 12.

Et cadet ante Lares Gallita victima ſacra.

Cicer. *pro L. Flacco.* Quam poteſtis P. Lentulo mactare victimam gratiorem, quàm ſi L. Flacci ſanguine illius nefarium in vos odium ſaturaueritis?

Victĭmārĭŭs, ij, Sacrorum miniſter dicebatur, qui victimas ligabat, & cultrum, aquam, & molam parabat, & reliqua quæ ſacris erant neceſſaria. {ἱερουργός. Gall. *Sacrificateur, ſacrifieur.* Ital. *Sacrificatore.* Germ. Ein Diener zu den ſchlachtopffern. Hisp. *El que haze aquel ſacrificio.* Angl. *A ſacrificer.*} Valer. Max. *lib.* 1. *cap.* 1. Libros Petilius Prætor vrbanus ex autoritate Senatus, per victimarios facto igne, in conſpectu populi cremauit. Liu. 10. *bell. Maced.* Libri in comitio, igne à victimariis facto, in conſpectu populi cremati ſunt.

Victĭmārĭŭs, qui victimas emebat vt venderet. ἱερώνης. Plin. *lib.* 7. *cap.* 12. victimarij negotiatoris, vilis mancipio. Sic enim legunt quidam, Perottum ſecuti: quum emendatiores omnes Plinij codices hanc oſtendant lectionem, Suarij negotiatoris vile mancipium.

‖Victimo, offero, ſacrifico. Apul.‖

Victito, vide *viuo.*

Victor, Victoria, Victoriatus, vide *Vinco.*

Victŭs, us, ui, vide *Viuo.*

VIcŭs, i, locus eſt, in quo ſunt humiles domus, vt inquit Soſipater. Atque Varro quoque vicum ex domibus conſtare ait. Itaque qui viam eſſe putarunt vicum, valde meo quidem iudicio errarunt. Hinc in Vrbe Roma vicus Cyprius, Publius, Coſconius, Sceleratus, & cæteri, vrbis partes ſunt, non viæ, id quod ex ipſis verbis autorum facilè intelligitur. Vicorum autem alij Vrbani vici à via dicuntur, teſte Varr. quod ex vtraque parte viæ ſunt ædificia. In vrbe enim fiunt vici, connexis & cohærentibus ædificiis. Cicer. *pro Milone*, Nullum in vrbe vicum, nullum angiportum eſſe dicebant, in quo Miloni non eſſet conducta domus. Horat. 2. *Epiſt.* 1.

Deferar in vicum vendentem thus & odores.

Ouid 6. *Faſt.*

Certa fides facti dictus Sceleratus ab illa
Vicus, & æterna res ea preſſa nota.

Suet. *in Aug. cap.* 30. Spatium vrbis in regiones vicóſque diuiſit. (Auguſtus.) Item, Vicorum magiſtros inſtituit, Suet. *ibidem, & in Tib. cap. vlt.* Item, Vicorum magiſtri prætextati. Liuius *lib.* 34. Vicus publicus, templum Romæ, Plutarch. *in Valer.* Item, Vicus Patricius, Martial. *Epigram.* 68 *lib.* 10. Plaut. *Curc ſc.* 1. *a.* 4. In Tuſco vico ſunt homines, qui ſeſe venditant. ¶ Vici pagani, ſunt pagi ex pluribus villis domibúſve ruſticis coagmentati, ſpatio aliquantulo ab vrbe remoti (nam quæ vrbi contigua ſunt, Suburbia dicantur) nulliſque mœnibus cincti. nam ſic Caſtella dicerentur. {פרזות *perazóth* פרזים *perazim* פרזון *perázon.*} Cicer. *ad Terent. lib.* 14. Quòd ad me mea Terentia ſcribis te vicum vendituram, quid, obſecro te, me miſerum! quid futurum eſt puero? Idem *ad Att. lib.* 1. Quod ſi aſſequor, Craſſum diuitiis ſupero, atque omnium vicos & prata contemno. Plura de hac dictione videto apud Vallam *lib.* 4. *cap.* 20.

Viculus, diminut. Pro ruſticis aliquot ædificiis coniunctis, aut certè ſpatio, non ita magno à ſe inuicem ſeparatis.

Vicāni, qui vicos ruſticos habitant. {κωμῆται. Gall. *Villageois, qui demeurent au village.* Ital. *Chi habitano in villa.* Germ. Ein dorffman/ein meyer. Hisp. *Los que viuen y moran en aldea.* Angl. *That dwelleth in the villages or in the cuntres.*} Liu. 8 *bell. Maced.* Vicani, quique ibi exules habitabant. Cicer. 1. *de diu. ex vetuſto quopiam Poeta*, Non habeo denique nauci Marſum augurem, Non vicanos aruſpices, non de circo aſtrologos. Idem *pro Flacc.* Timoclites ille vicanus, homo non modò nobis, ſed ne inter ſuos quidem notus, vos docebit qualis ſit L. Flaccus id eſt, qui in vicis & pagis aruſpicinam exercebant, qui vaniſſimi, & mendaciſſimi erant.

VIcīnŭs, i, qui in eodem vico, aut certè non procul ab ædibus noſtris habitat. {שכן *ſchaoben* קרוב *karób* סמוך *ſamúch.* γείτων, ὁ πλησίον. Gall. *Voiſin.* Ital. *Vicino.* Germ. Ein Nachbawr. Hisp. *Vezino.* Angl. *A nighbour.*} Cicer. *pro Sext. Roſc.* Quaſi vero mihi difficile ſit quamuis multos nominatim proferre, vel tribules, vel vicinos meos, qui, &c. Plaut. *Mil ſc.* 4 *a.* 2. Fores vicini proximi crepuerunt. *Ibid. ſc.* 6. Egone paterer vicino meo fieri apud me iniuriam? *Ibid.* quæ circum vicinos vagas (de vxore.) *Ibid. ſc.* 1. *a.* 2. Foris crepuit hinc à vicino ſene. Item *ſc.* 6. *a.* 2. *ibid.* Vicine, auſculta quæſo. Horat. 2. *Epiſt.* 2.

Cætera qui vitæ ſeruaret munia recte
More bonus, ſanè vicinus, amabilis hoſpes, *Comis in vxorem*, &c.

Cicer. *Attic. lib.* 2. C. Arrius proximus eſt vicinus, imò ille quidem iam contubernalis. ¶ Huius fœmininum eſt vicina. Terent. *in Eunuch.* Hanc Thaidem non ſciebam nobis vicinam.

Vicīnŭs, adiect. Propinquus, cognatus, coniunctus. {שכן *ſchaochén* קרוב *karób* סמוך *ſamúch.* ὁ πλησίον, ὁ ἐγγύς. Gall. *Voiſin, proche.* Ital. *Propinquo.* Germ. Nahe/nahgelegen. Hisp. *Coſa cercana como quiera.* Angl. *A nighbour, or that dwelleth nygh or by vs.*} Cic. *in Orat.* Vicina, & finitima rhetoricæ dialectica. Plaut. *Moſt.* Nunc ego verum illud verbum eſſe experior vetus, Aliquid mali eſſe propter vicinum malum. Virg. 1. *Eclog.*

Nec mala vicini pecoris contagia lædent.

Idem 1. *Georg. in fine,*

Vicinæ ruptis inter ſe legibus vrbes
Arma ferunt.

Horat. 1. *Serm. ſatyr* 5.

———niſi nos vicina Triuici
Villa recepiſſet.

Ouid 6. *Faſt.*

Ni tamen a foret parti vicinior eſſet, &c.

¶ Vicina ad pariendum. Cic. 3. *Verr.* Latonam ex longo errore, & fuga grauidam, & iam ad pariendum vicinam, temporibus exactis fugiſſe Delum, atque ibi Apollinem, Dianámque peperiſſe. Senec. *cap.* 9. *de tranquill.* In vicino eſt remedium. (i. prope) Velleius, Cum in vicino eſſet agmen.

Vicinia, loci vicinitas, ſeu vicinorum inter ſe propinquitas, vel ipſi etiam vicini. {קרבה *kerabáh.* γειτνία, γειτονία, γειτνίασις. Gall. *Voiſinage, voiſinete, les voiſin, lieu circonuoiſin.* Ital. *Vicinanza, vicinità.* Germ. Nahe oder nachbawrſchafft. Hisp. *Vezindad.* Angl. *Nighbourhood a companie of nighbours.*} Ouid 4. *Metam.*

Notitiam, primóſque gradus vicinia fecit.

Cic. 1. *Tuſc.* Inde in vicinia noſtra Auerni lacus. Horat. 2. *Serm. ſat.* 5.

———funus Egregiè factum laudet vicinia.

Idem 1. *Epiſt.* 17.

Sed vides hunc omnis domus & vicinia tota.

Tibull. *lib.* 4.

Quas ſimiles vtrinque tenens vicinia cæli
Temperat.

Plaut. *Aul. ſc.* 5. *a.* 2. Aulam maiorem ſi potes à vicinia pete. Idem *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Hic proximæ viciniæ, (id eſt, in proximo.)

Vicinĭtās, atis, Vicinorum propinquitas, & aliquando vicinorum multitudo. {קרבה *kerabáh.* γειτνίασις. Gall. *Voiſinage, voiſinité, aſſemblée de voiſin.* Ital. *Vicinanza, vicinità.* Germ. Nachbawrſchafft. Hisp. *Vezindad.* Angl. *Nighbourwood, or the companie of nighbours, or dwelling nigh.*} Terent. *in Heaut.* Tamen vel virtus tua me, vel vicinitas facit, vt te audacter moneam, & familiariter. Cic. 6. *Verrem*, Signum quod notum erat vicinitati, buccina datur. ¶ Vicinitas etiam aliarum rerum dicitur: vt quum dicimus, Vicinitas ſyluæ, vicinitas nominis, & eiuſcemodi. Plin. *lib.* 4. *cap.* 16. Triginta propè iam annis notitiam eius Romanis armis non vltra vicinitatem ſyluæ Calidoniæ propagantibus. Idem *lib.* 21. *cap.* 18. Multi verò non diſcernunt a Cypiro vicinitate nominis. Quintil. *lib.* 3. *cap.* 6. Virtutibus ac vitiis vicinitas quædam eſt. Cic. *de clar. Orat.* Artium ſtudiorúmque quaſi finitima vicinitas.

Viciniŭm, ſubſt. n. g. {קרבה *kerabáh.* τὸ παρακείμενον, τὸ ὅμορον, πρόσχωρος, γειτνίασις. Gall. *Voiſinage.* Ital. *Vicinanza.* Germ. Nachbawrſchafft. Hisp. *Vezindad.* Angl. *Nighbourhoode.*} Senec. *de breuitate vitæ*, In vicinio verſatur inuidia, ſimpliciùs longa poſita miramur.

Vicinālĭs, e, ad viciniam pertinens. {γειτνιακός. Gall. *Du voiſinage, ou des voiſins.* Ital. *Coſa di vicinità.* Germ. Der nahe oder nachbawrſchafft. Hisp. *Coſa de aquella vezindad.* Angl. *Pertaining to nighbourhood.*} vt, Viæ vicinales. Paulus *in l. via. ff. de loco, & itinere publ.* Viæ vicinales, quæ ex agris priuatorum collatis factæ ſunt, quarum memoria non extat, publicarum viarum numero ſunt. Vicinalis vſus. Liuius 1. *bell. Pun.* Itaque ingens coacta vis nauium eſt, lintriúmque temerè ad vicinalem vſum paratarum: hoc eſt, ad vſum viciniæ, ſeu vicinorum.

‖Vicino, & vicinor, appropinquo & vicinus fio. Sidon.‖

Vicātĭm, aduerb. Sparſim per vicos & pagos. {κατὰ κώμας. Gall. *Par villages, par rues.* Ital. *Per varie ville, per villaggi.* Germ. Zu dörffer oder flecken. Hisp. *De barrio en barrio.* Angl. *Streate by ſtreate.*} Plin. *lib.* 6. *cap.* 26. Meſopotamia tota Aſſyriorum fuit vicatim diſperſa, præter Babylona, & Ninum. Vicatim cenſum agere, Suet. *in Aug. cap.* 40. ¶ Dicitur & de vicis vrbanis: vt idem ſit vicatim, quod per ſingulas vrbis vias. Cic. *pro domo ſua*, Seruorum omnium vicatim celebratur tota vrbe deſcriptio.

‖Vicohabentia, Viconenza, V. olim Æmiliæ, ſub A. Rauennate, nunc pagus ditionis Ferrarienſis.

Vicus, *Vich*, V. E. Hiſpaniæ ſub A. Tarraconenſi.

Vicus, *Vico della Barouia*, V. E. regni Neapolitani, ſub A. Beneuentano.‖

Vĭdēlĭcĕt, aduerb. confirmandi, quaſi videre licet, Certè, nimirum. {δηλαδή, δηλονότι. Gall. *Certes, certainement, c'eſt à ſçauoir.* Ital. *Certamente, veramente, cioe.* Germ. Als nämlich/freylich. Hisp. *Conuiene à ſaber, ò es licito de veer, ciertamente.* Angl. *Truely, without doubt, that is to ſay.*} Terent. *in Adelph.* Videlicet hoc audiuit, hoc eſt, certè audiuit. ¶ Aliquando ironiæ vim habet, & ponitur pro ſcilicet. Sal. *in Cat.* Vos de parricidis quod ſtatuatis, cunctamini, videlicet cætera vita illorum huic ſceleri obſtat? Sed parcite dignitati Lentuli. Vide Vallam *lib.* 2. *c.* 61. ¶ Videlicet, ſine irriſione, pro Nimirum, ſiue Nempe. Cic. *pro Seſt.* Veniſſe tempus iis qui in timore fuiſſent, coniuratos videlicet dicebat, vlciſcendis. ¶ Videlicet cum relatiuo. Idem *de fin.* Hæc natura videlicet vult ſaluam eſſe ſe. ¶ Interdúmque videlicet ſuæ originis (nempe videre licet, vel videas licet) caſum retinet. Plaut. *in Sticho*, Videlicet parcum illum fuiſſe ſenem, qui dixerit. Ruſus, Videlicet illum fuiſſe nequam adoleſcentem. Lucr.

Eſſe videlicet in terris primordia rerum.

Sic vſurpatur *Scilicet*, pro ſcire licet. Idem *lib.* 2.

Scilicet eſſe globoſa tamen, cùm ſqualida conſtent.

VĭDĔo, es, vidi, viſum, Oculorum ſenſu aliquid percipio. {ראה *raáh* הביט *hibbit.* βλέπω, ὁράω, εἴδω, θεάομαι. Gall. *Voir.* Ital. *Vedere.* Germ. Sehen/augen. Hisp. *Veer.* Angl. *To ſee.*} Virg. 2. *Æneid.*

———quæque ipſe miſerrima vidi,
Et quorum pars magna fui.

Plaut *Pſeud ſc* 7 *a* 4. Rogitas quod vides. Idem *Mil ſc.* 4. *a.* 2. Carebis (oculis) qui plus vident, quàm quod vident. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 2. Vſque quo valuiſti? Vſque vt vides. Idem *Men ſc.* 2 *a* 5. Viden' tu illi oculos virere? Vt oculi ſcintillant, vide. Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 2. Audítque & videt omnia Deus. ¶ Quandoque adiicitur ablatiuus oculis: ad maiorem emphaſin, vt apud eundem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Nunquam te antè oculis

lis vidi meis. Idem *Mil.ſc.4.a.4.* Tun' me vidiſti? Sc. Atque his oculis quidem, &c. *Ibid. ſc.3.a.2.* Profectò vidi. P. Tuten' Sc. Egomet, duobus his oculis meis. Eodemque modo dixit Ouid. 13. *Metam.*

Aſpiciunt ſuperi oculis mortalia iuſtis.

Et Plaut. *Amph.* Neque audio, neque proſpicio oculis meis ſatis. Sic quoque Videre & perſpicere oculis, apud Cic. 6. *Verr.* quod & Græci dicunt, ἀτενίζειν τοῖς ὀφθαλμοῖς. ¶ Transfertur etiam ad animum. Ouid. *ex perſona Medeæ,*

——video meliora probóque:

Deteriora ſequor.

Video (inquit) meliora, hoc eſt, intelligo, & conſidero, quæ ſint meliora. Ter. *in Andr.* Vide quò me iudicas, id eſt, animaduerte, & conſidera. ¶ Vide tibi, id eſt, prouide. Idem *in Phorm.* Rectè mihi vidiſſem, & ſenis eſſem vltus iracundiam. Plaut. *Mil ſc.3.a.2.* Mihi ego video, mihi ſapio. ¶ Pro ſentire, præſentire, idem *Men. ſc.3.a.4.* Video quam rem agis, &c. Item, Videri pro videre. Idem *Curc. ſc.3.a.1.* Viſus ſum viderier. ¶ Me vide, phraſis eſt Comica, pro eo quod eſt, in me recipio, certum id habeo. Terent. *in Andr.* Atque iſtuc ipſum nihil pericli eſt, me vide. ¶ Videre ſomnum, eſt dormire. Cic. *ad Curr. lib.7.* Fuit enim mirifica vigilantia, qui ſuo toto Conſulatu ſomnum non viderit. Terent. *Heaut.* Somnum herclè ego hac nocte oculis non vidi meis. ¶ Videre aliquando pro vigilare ponitur. Virg. 6. *Eclog.* de Sileno,

——iamque videnti

Sanguineis frontem moris, & tempora pingit.

hoc eſt, vigilanti iam, & expergefacto. ¶ Aliquando eſt præuidere, prænoſcere. προορᾶν. Cic *in Epiſt* An tu non videbas mecum ſimul, quàm illa crudelis eſſet futura victoria? ¶ Videro ponitur pulchrè pro cauebo, & attente conſiderabo. Terent. *Adelph.* Ego iſtuc videro, id eſt, iſtuc mihi curæ erit. Sic Videre pro curare, Plaut. *Amph.* Vide efferantur ex naui quæ imperaui omnia. Idem *Men. ſc.3.a.2.* Para, cura, vide quod opus eſt, vt fiat. ¶ Pro cauere, idem *Curc. ſc.3.a.2.* Vide ne me ludas. Idem *Amph.* Sed tu interea de foribus ſis vide (i. caue attingas.) Idem *Aul. ſc.2.a 4.* Vide fides, vt ſaluam aulam auferam. Idem *ſc.1. a.4* Vide ne titubes, &c. ¶ Videre, fere pro vnà eſſe vel congredi Cic. *Lentul lib.1.* Quippe qui etiam Rauennæ Craſſum ante vidiſſet, ab eóque in me eſſet incenſus. Idem *ad Att. lib.6.* Ego, vt ſpero, propediem te videbo. Sic Sulpitio *lib4.* Multis de cauſis te exopto quam primum videre ¶ Conuenire, ſiue alloqui. Plaut. *Curc. ſc.3.a.2.* Poſtquam hinc profectus ſum, perueni in Cariam: video tuum ſodalem (i. alloquor, vel reperio eum ad quem me miſeras.) Idem *Mil. ſc.2.a.2.* Haud multos homines videre & conuenire, quàm te mauellem. (i. alloqui.) Idem *Capt. ſc.2.a.3.* Vt liceat videre mox, vt conuenias. Item, Videre libenter aliquem, vide ſup. *Libenter.* ¶ Vide ſis, hortandi formula antiquis vſitatiſſima, vbi ſis pro ſi vis, quemadmodum etiam ſis, pro ſuis, ſos, pro ſuos, ſas, pro ſuas: & idem ſignificat quod caue ſi vis, præuide tibi ſi videtur. Perſ. *Sat.1.*

——vide ſis ne maiorum fortè tibi frigeſcant limina.

¶ Huius paſſiuum eſt Videor, cernor, conſpicior. βλέπομαι, ὁρῶμαι. Virg. 4. *Eclog.*

——diuiſque videbit

Permiſtos heroas: & ipſe videbitur illis.

¶ Frequentiſſimè tamen accipitur pro appareo. δοκῶ, φαίνομαι. Cicer. 2. *Offic.* Induxit eam, quæ videtur eſſe, non quæ eſſet, repugnantiam. Plaut. Cic. *lib.10. Epiſt.* Amicum eum Reipub. cognoſcere videor. Videor videre, elegans loquendi formula, pro eo quod vulgus imperitorum dicere ſolet, *Videtur mihi quod ego video.* Idem *Tironi lib.16. Epiſt.* Videre videor te ementem ruſticas res. Idem *in Catil.* Videor mihi videre hanc vrbem ſubitò vno incendio concidentem. ¶ Si videtur, id eſt, ſi placet, ſi moleſtum non eſt. Idem *Terentia lib.14.* Tu, ſi videbitur, certiorem, &c. ¶ Vide quid agas, protrita eſt clauſula, qua eos monemus, qui magna aggrediuntur: non terrentis tamen eſt, ſed excitantis, vt inquit Donatus *in illud Terentij in Phorm.* Vide quid agas, prima coitio eſt acerrima. Viderit Epicurus, inquit Cic. 4. *Acad.* μελέτω τῷ Ἐπικούρῳ, id eſt, videat, hoc eſt, huius rei illi cura ſit: vel huius opinionis rationem reddat, non ego. Sic accipienda ſunt, Tu videris, vos videritis, illi viderint, & cætera id genus. Cic. *ad Brutum,* De hoc tu videris. ¶ Viden', pro videſne. Terent. *Eunuch.* Viden' me ex eodem ortum loco? Cic. *ad Attic. lib.13.* Viden' quàm φιλοσόφως? an tu nos fruſtrà exiſtimas hæc in manibus habere? Ad videndum aliquem venire. Gell. *cap.10. lib.17.* Et, pergit eum videre, pro viſit. ¶ Viſum eſt faciendum, vt oſtenderemus. Idem Gell. *cap.11. lib.15. & cap.2. lib.13. in fine,* Relinquendum igitur viſum eſt. ¶ Ferirent, quando ita videretur. (indignantis.) Sueton. *in Galba cap.20.* ¶ Videndi ſenſus quomodo fiat, Gellius *cap.16. lib.5.*

Viſus, a, um, participium, animaduerſus. {נראה nireéh. ὁρώμενος, ὀφθείς. Gall. *Veu.* Ital. *Veduto.* Germ. Geſehen. Hisp. *Viſto.* Angl. *Seene.*} Plin. *lib.7. cap.19.* Socratem clarum ſapientia eodem ſemper viſum vultu. Virg. 2. *Æneid.*

Infelix ſimulacrum, atque ipſius vmbra Creuſæ

Viſa mihi ante oculos, & nota maior imago.

Interdum viſum dicimus, non quod oculis perſpicimus, ſed quod nobis apparet. Terent. *Heaut.* Viſa eſt verò, quod dici ſolet, aquilæ ſenectus. Idem *Hecyr.* Matris vox viſa eſt Philumenæ. Vbi Seruius, Omnia hæc, quæ ſenſu percipi poſſunt, viſa dicimus. Virg. 6. *Æneid.* Viſæque canes vlulare per vmbram. Plaut *Curc. ſc 2.a.2.* Viſus ſum videre in ſomnis. Idem *Mil. ſc 4 a 2* Viſa ſoror veniſſe in ſomnis ſæpè. *Ibid. ſc.5.a.2.* Viſane ea eſt eſſe. P. Imò ea eſt. Ouid. *Eleg.8. lib.4. Triſt.*

Non ita Dijs viſum eſt.

¶ Viſo opus eſt. Plaut. *Capt. ſc.1.a.2.* Viſu ſupinum poſterius. Ouid. 6. *Faſt.*

Ecce (nefas viſu) mediis altaribus anguis Exit.

Viſum, i, Spectrum, phaſma, ſiue ſpecies aliqua, quam dormientes videmur videre: quanquam nonnunquam & vigilantibus eluceat: quemadmodum Bruto legimus mali genij viſum non multo ante cladem Philippicam apparuiſſe. {מראה marcéh. τὸ ὅραμα. Gall. *Viſion, ſonge, fantoſme* Ital. *Sogno, viſione* Germ. Ein geſicht erſcheinung Hisp. *La viſion.* Angl. *Sight viſion, a fantaſie.*} Virg. 4. *Æneid.*

Hoc viſum nulli, non ipſi effata ſorori eſt.

Cic. *lib.1. Acad.* Plurima autem in illa tertia philoſophiæ parte mutauit: in qua primum de ſenſibus ipſis quædam dixit noua, quod iunctos eſſe cenſuit e quadam quaſi impulſione oblata extrinſecus, quam ille φαντασίαν, nos viſum appellamus. Idem 2. *de diuin.* Si Deus iſta viſa nobis prouidendi cauſa dat, cur non vigilantibus potius dat, quam dormientibus.

Viſum, i, pro ſpectaculo, hoc eſt, pro re quauis quæ ſpectanda proponitur. {מראה mareéh. τὸ ὅραμα. Gall. *Ce qui eſt veu.* Ital. *Coſa veduta.* Germ. Ein geſicht/ſchawſtuck. Hisp. *Coſa viſta.* Angl. *That is ſeene.*} Propert. *lib.2. Eleg 6.*

Quæ manus ob, cœnas depinxit prima tabellas,

Et poſuit caſta turpia viſa domo.

Viſus, us, videndi actus, vel ipſa videndi facultas. {ראי roí ראות reúth. ὄψις. Gall. *Veue.* Ital. *Il vedere.* Germ. Das geſicht. Hisp. *Obra de veer, ò ſentido para poder veer, viſta.* Angl. *The ſenſe of ſeing or ſight.*} Plin. *lib.8. cap.22.* Sed in Italia quoque creditur luporum viſus eſſe noxius. Idem 3. *Faſt.*

Mergitur, viſus effugiétque tuos.

Plin. *lib.9. cap.50.* Piſces attritu ventrium coëunt tanta celeritate, vt viſum fallant. Quint. *lib.10. c.1.* Qualis eſt ferri fulgor, quo mens ſimul viſuſque perſtringuntur. Velleius, Viſus fruſtratus (i. oculi.) Sueton. *in Aug. cap.91* E viſu nocturno ſtipem emendicare. ¶ Pro aſpectu. Ouid. *Eleg.8. lib.4. Triſt.*

——modo ſecedere in hortos

Nunc hominum viſu rurſus & vrbe frui.

¶ Viſus pro viſo & ſpectro aliquando ponitur. {מראה marách.} Virg. 3. *Æneid.*

——Nymphas venerabar agreſtes,

Gradiuúmque patrem, Geticis qui præſidet aruis,

Ritè ſecundarent viſus, omenque leuarent.

Idem 5. *Æneid.*

Obſtupuit viſu Æneas.

Horat. 2. *Serm. ſatyr.5.*

——tum immundo ſomnia viſu

Nocturnam veſtem maculant, ventrémque ſupinum.

Nocturnus viſus. Tacit. *lib.20.* Aduocata concione iuſſu numinis, ſuos, Ptolemæique viſus, & ingruentia mala exponit. ¶ Viſus pro ſpecie. Cic. 1. *de nat. deor.* Ex quo exiſtit & illud, multa eſſe probabilia, quæ quanquam perciperentur, tamen quia viſum quendam haberent inſignem & illuſtrem, his ſapientis vita regeretur. Velleius, Viſu nocturno territa Calphurnia.

Viſio, nis, verbale, Ipſe videndi actus. Eóque ſenſu vſus eſt hoc verbo Gellius *cap 18 lib.16.* quum ita ſcribit: Redditque etiam cauſas ea diſciplina (ὀπτικὴ ſcilicet) cur iſtæ quoque viſiones fallant. {ראי roí ראות reúth. ὄψις. Gall. *Veue, regard.* Ital. *Eſſo vedere.* Germ Das ſehen. Hisp. *Obra de ver, ò la viſta.* Angl. *Seing or a ſight.*} Cic. 4. *Acad.* Nec poteſt is cui eſt viſio veri falsique communis vllum habere iudicium, vt vllam omnino veritatis notam. Idem 2. *de nat. deor.* Neque viſionem, neque auditum, neque ſonum ſine aere fieri poſſe. ¶ Viſio item ponitur pro viſo & ſpectro. {φαντασία. Gall *Viſions, fantaſies.* Ital. *Viſion, fantaſie.* Germ. Ein geſicht ſo einem wunderbarlich fürkompt. Hisp. *Las viſiones ò fantaſias*} Quintilian. *lib.6. cap.2.* Tentabo etiam de hoc dicere, quas φαντασίας Græci vocant: nos ſanè viſiones appellemus, per quas imagines rerum abſentium ita repræſentantur animo, vt eas cernere oculis ac præſentes habere videamur. Macrob. *in ſomn. Scip.* Omnium quæ videre ſibi dormientes videntur, quinque ſunt principales, & diuerſitates, & nomina. Aut enim eſt ὄνειρος, ſecundum Græcos, quod Latini ſomnium vocant: aut ὅραμα, quod viſio rectè appellatur: aut χρηματισμὸς, quod oraculum nuncupatur: aut eſt ἐνύπνιον, quod inſomnium dicitur: aut eſt φάντασμα, quod Cicero, quoties opus hoc nomine fuit, viſum vocauit.

Viſo, is, ſi, ſum, ad videndum eo, inuiſo, adeo, conuenio. {פקד pakádh. ἐπισκέπτομαι, ἐπισκοπῶ. Gall. *Voir ſouuent, aller voir* Ital. *Andar à vedere.* Germ. Gehn ſehen oder lugen Hisp. *Yr con efecto à veer.* Angl. *To viſite, to goſee, to ſee often.*} Cic. *ad Attic.* Cupio equidem, & iampridem cupio Alexandriam, reliquámque Ægyptum viſere. id eſt, ad videndum ire. Terent. *in Hecyra,* Non viſam vxorem Pamphili, quum in proximo ſit ægra? Illud verò *in Andria,* Id viſo, tune, an illi inſaniant: exponit Donatus, ad videndum venio. ¶ Eadem etiam vis ſeruatur in compoſitis. Terent. *in Andr.* Reuiſo quid agant. Redeo (inquit Donatus) vt videam quid agant. Et *in Adelphis,* Hera ego hinc ad hos prouiſam quam mox virginem accerſant. Prouiſo (inquit) duas res ſignificat, procedo, & video. Plaut. *in Men.* Prouiſam quàm mox vir meus redeat domum. Non rarò tamen Viſo accipitur, pro primitiuo Video, præſertim cum verbo Eo, aut Venio coniunctum. Plaut. *Rudente,* Nunc huc ad Veneris fanum venio, viſere rem diuinam facturam ſe dixerat. Terent. *in Hecyra,*—poſtquam accerſiuit ſæpiùs Ægram ſimulant mulierem. noſtra illicò It viſere ad eam. admiſit nemo Idem *Phorm.* Vultiſne eamus viſere Plaut. *Mil. ſc.6. a.2.* Viſe ad me, iam ſcies. Idem *Capt. ſc.1.a.4.* Viſe ad portum Vnde inuiſo ad. Gell. *c.9. lib.6.* Venit viſere ad ægrotum. Idem *cap.10. lib 19. & cap.3. lib.16.* Et ire viſere ad ægrum Idem *cap.26. lib.2. & c.8. lib.18.* Cùm ad Frontonem ægrum viſeret. Plaut. *Aul. ſc.1.a.1.* Ibo vt viſam ſitne aurum ita vt condidi Idem *Men. ſc.2. a.1.* faxo vidua viſas patrem. (id eſt, ad eum te remittam.) ¶ Idem vſuuenit quando iungitur his ablatiuis gratia, cauſa, ſtudio, & huiuſmodi. Saluſtius, Multi autem qui è caſtris viſendi, aut ſpoliandi gratia proceſſerant, voluentes hoſtilia cadauera, amicum alij, pars hoſpitem, pars autem cognatos reperiebant. Terent. *in Hecyra,* Ne mittas quidem viſendi cauſa quenquam. Virg 1. *Æneid.*

Vndique viſendi ſtudio Troiana iuuentus

Circumfuſa ruit.

Ex quibus datur intelligi, hoc verbum non eſſe deſideratiuum, ſicut multi putant, ſed magis exercitatiuum. Nam ſi viſo in his exemplis intelligas, videre cupio, ſenſus erit ineptus: ſuperflui enim ita forent hi ablatiui, ſtudio, cauſa, gratia, quos habet adiunctos. ¶ Inuenitur & paſſiuum Viſor, in tertiis potiſſimum perſonis. Cicer. 6. *Verr.* Cupidi erm

fecit illum, qui eſt Theſpiis, propter quem Theſpiæ viſuntur. Idem 1. *Offic.* Domus Cn. Octauij vulgo viſebatur.

Viſendus, particip. Luſtrandus. {ἐπισκεπτέος, ἀξιοθέατος. GALL. *Digne d'eſtre veu.* ITAL. *Degno di eſſer veduto.* GERM. Beſichtigens wehrt. HISP. *Digno de ſer viſto.* ANGL. *A worthie to be viſited or ſigned.*} Cic. *pro Pomp.* Quæ cæteri tollenda arbitrabantur, ea ſibi ille ne viſenda quidem exiſtimabat. ¶ Aliquando nomen eſt ex participio. Plin. *lib.* 16. *cap.* 44. Vicina laco eſt ilex, & ipſa nobilis xxxv. pedum ambitu caudicis, decem arbores mittens ſingulas magnitudinis viſendæ, id eſt, ſpectabilis admirandæ, dignæ videri.

Viſito, as, frequentatiuum eſt à Viſo, ſæpè viſo, & frequenter conuenio, adeo. {פקד *pakádh* ἐπισκέπτομαι. GALL. *Viſiter, aller voir ſouuent.* ITAL. *Viſitare.* GERM. Offt beſehen oder heimſuchen. HISP. *Ver à menudo.* ANGL. *To viſite to go often to ſee.*} Cicer. 5. *de finib.* Is quum arderet podagræ doloribus, viſitaſſétque hominem Carneades, Epicuri perfamiliaris, & triſtis exiret, &c. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *act.* 2. Ibi me interrogat, Ecquem in Epidauro Lyconem trapezitam nouerim. Dico me nouiſſe, quid lenonem Cappadocem? annuo Viſitaſſe. (Idem Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Qui non ſæpè fit hic viſitatus. (pro viſus.) Aliàs tamen viſitatus ibi legit Lambinus, & exponit verſatus in his locis. Idem *Epidic.* Noſcito hanc: nam videor neſcio vbi me vidiſſe priùs. Eſtne ea? an non eſt quam animus retur meus? Dij boni, viſitaui antehac: certè ea eſt. Item, Viſitare ægrotos. Suet. *in Tib. cap.* 11. *& in Claud. cap.* 35.

Viſitatio, is, verbale, actus viſitandi.

Viſibilis, e, quod videri poteſt: ſicut inuiſibile, quod videri non poteſt. {נראה *nireéh* ὁρατός, ὄρατος. GALL. *Viſible, qu'on peut voir.* ITAL. *Viſibile.* GERM. Sichtbar. HISP. *Coſa que ſe vee, o ſe puede veer.*} Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Oculi, ſeu vaſa quædam, viſibilem animi partem accipiunt, atque tranſmittunt.

Viſor, is, verbale. Viſores pro inſpectoribus exploratoribúſque. Tacit. *lib.* 16. Nec miſſus viſoribus, per quos noſceret an vera afferrentur.

‖Viſorium, theatrum, locus ſpectaculi, vbi ludi edebantur. Salmaſ.

Vitualitas, vitio Tertull.‖

Vidua, æ, mulier viro orbata: à Ve particula intenſiua (vt quibuſdam videtur) & antiquo verbo iduare, quod olim Hetruſcis diuidere ſignificabat. {אלמנה *almanaca.* χήρα. GALL. *Vefue, femme qui a perdu ſon mary.* ITAL. *Vedoua, ſenza marito.* GERM. Ein wittfraw weib. HISP. *La muger viuda de marido, viuda.* ANGL. *A wedowe.*} Plaut. *Stich.* Quæ tam diu vidua viro ſuo caruit. Horat. 1. *Epiſt.* 1.

——— ——— *ſunt qui*

Fruſtis & pomis viduas venentur auaras.

Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Dum te abſtineas, vidua, nupta, virgine. Contra Iabolenus Iuriſconſultus Viduam dictam putat à Ve priuatiuo, & nomine Duo: vt Vidua dicta ſit, quaſi ſine duitate: eáque voce non eam ſolùm intelligi putat quæ orbata eſt viro, verùm etiam quæ nunquam nupſit. Viduam (inquit) dici placet, non ſolum quæ aliquando nupta fuiſſet, ſed eam quoque quæ virum non habuiſſet: quia Vidua ſic dicta eſt, quemadmodum Vecors, Vetanus, qui ſine corde aut ſanitate eſſet: ſimiliter Vidua, quaſi ſine duitate. ¶ Vidua etiam ea mulier dicitur cum qua maritus diuortium aut diſſidium fecit. Plaut. *Men.* v. 3. *ſc.* 2. *a.* 1. Si mihi tale poſt hunccce diem faxis, faxo, foris vidua viſas patrem, i. fecero, vt eiecta domo, viſas patrem. (i. remittam te ad patrem tuum,) ſunt enim verba mariti. Quintil. quoque viduam dixit, quæ virum habet, ſed abſentem. Sic & Plautus ſæpe, vt *Menach. ſc.* 1. *a.* 5. *v.* 20. 21. & 27 &c.

Viduo, as, Orbo, ſeu priuo. {שכל *ſchichchel* χηρόω, χηρεύω. GALL. *Rendre ou faire vefue, priuer de mary ou d'autre choſe.* ITAL. *Priuare.* GERM. Berauben. HISP. *Priuar como de marido.* ANGL. *To make a wedowe, to ſpoile of an husband or other thing.*} Virg. 8. *Æneid.*

———*tot ferro ſæua dediſſet*

Funera, tam multis viduaſſet ciuibus vrbem.

Horat. *Carm. Ode* 9

Et ſily viduantur orni.

Viduatus, a, um {שכול *ſchachchúl* אלמן *almán.*} vt, Leges viduatæ Iudice, Claud. 8 *Pan.* Regna viduata lumine, pro infernis, Silius *lib.* 3. Coniux viduata tedis, Seneca *Medea.* ¶ Viduata, pro vi ſua, vt apud Sueton. *in Galba cap.* 5. Agrippina viduata, morte Domitij, &c.

‖Vidubium, ſeu viduuium, viduitas, ſiue viduitatis, ſeu cœlibatus pœna, afflictio. Viduuium, qui duos maritos amiſit. & viduuia, quaſi vidua bis: niſi quaſi vidua vi facta,

Vidulus, marſupium è Corio, in quod peregrinantes condebant res ſuas: ſacculus.‖

Viduus, a, um, Priuatus, orbatus, deſertus. {שכול *ſchachchúl* אלמן *alman* χῆρος. GALL. *Vef ou vefue, priué de quelque choſe.* ITAL. *Vedouo, priuato.* GERM. Beraubt. HISP. *Coſa priuada como de marido.* ANGL. *Bereft, depryued, alone.*} Horat *lib.* 1. *Carm.*

Voce dum terret, viduum pharetra,

Riſit Apollo.

Cic. 2. *Tuſc.* Sic me ipſe viduus peſtes excipio anxias. ¶ Hinc viduus lectus dicitur, qui altero coniugum careat. Lucanus.

Inſomnis viduo tum primum frigida lecto.

Ouid. 1. *Faſt.*

Per totidem menſes à funere coniugis vxor

Suſtinet in vidua triſtia ſigna domo.

Idem *Epiſt.* 18.

Cur ego tot viduas exegi frigida noctes?

Arbor vidua, quæ viti non eſt maritata. Horat. 4. *Carm. Ode* 5.

Et vitem viduas ducit ad arbores.

Viduitas, atis, vita cælebs poſt nuptias. {אלמנות *almenúth.* χηρεία GALL. *Vefuage, viduité, priuation.* ITAL. *Vedouità.* GERM. Der wittwenſtand. HISP. *Aquella priuacion de marido.* ANGL. *Widowhood.*} Liu. *lib.* 10. *bell. Maced.* In viduitate relictæ filiæ ſingulos paruos filios habentes. Idem *lib.* 34. *bell. Maced.* Et ipſæ libertatem quam viduitas & orbitas facit, deteſtantur. ¶ Ponitur aliquando pro inopia. Plaut. *in Rud.* Omnium copiarum, atque opum, auxilij, præſidij, viduitas nos tenet.

Viduertas, atis, antiquis teſte Feſto, idem erat quod Calamitas, ita dicta, quòd bonis viduaret. {רעב *raháh.* συμφορά.} Cato *rei ruſt. cap.* 141. Vti tu morbos viſos inuiſóſque, viduertatem, vaſtitudinémque, calamitates intemperiáſque prohibeſſis.

Vidulus, i, Bulga, vel ſacculus, quo viatores pecuniam aliáſve res caras circumferunt. {אמתחת *amtachth.* πήρα. GALL. *Vne male, vne valize, ou vne bougette.* ITAL. *Biſaccia, valigia, borſa.* GERM. Ein mälſchen oder bulgen. HISP. *La bolſa.* ANGL. *A buget or bagge.*} Plautus *Rud.* Eſt ne hic vidulus, vbi ciſtellam tuam ineſſe aiebas? Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 2. Tuum Periculum Eccum hunc in vidulo ſaluam *Ibid. ſc.* 7. *a.* 3 In vidulo marſupium. ¶ Hinc Vidula Plauti Comœdia, quæ aliquoties citatur à Nonio.

Vienna, æ. {Wien in Oſterreich.} Auſtriæ metropolis eſt, omnium vrbium, quæ ad Danubium ſitæ ſunt, & ædificiorum ſplendore, & tacitis rerum copia clariſſima, munitiſſimáque Germaniæ, atque adeò totius orbis Chriſtiani aduerſùs Turcarum irruptiones propugnaculum. Hanc Plin. *lib.* 3. *cap.* 24. Vianam appellat, vt annotauit Hermolaus. ¶ Eſt præterea Vienna Allobrogum ciuitas ad Rhodanum fluuium; olim clariſſima, vbi etiam hodie non pauca antiqua nobilitatis extant monumenta. {GALL. *Vienne.* GERM. Wien auff der Rhonen vnder Lyon gelegen.} Meminit huius idem Plin. *lib.* 3. *cap.* 4.

Vieo, es, eui, etum, Ligo, ſeu inflecto, interprete Nonio. {ערב *hirruáb* קשר *kaſchár.* λυγίζω. GALL. *Lier d'oſier ou de telles choſes, tordre comme vn hart à lier.* ITAL. *Ligare con verghe.* GERM. Binden mit widen. HISP. *Atar.* ANGL. *To bind with oſiers or twingges as hoopers, do to hoope.*} Varro *lib.* 1. *de R. R.* Vt habeas vimina, vnde viendo quid facias. Idem *lib.* 4. *de ling. Latin.* Viere eſt vincire: vnde apud Ennium, Ibant viere Veneream corollam. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 5. Viden' illi oculos viere? (i. flecti & detorqueri) alias tamen ibi *virere*, quidam legunt. ¶ Hinc vimina, & vaſa viminea, teſte Feſto.

Vietores, qui vaſa viniaria religant, itipáræque, inquit Bud. à viendo, hoc eſt, ligando ſeu vinciendo. {λυγισταί. GALL. *Tonnetiers, qui relient les tonneaux.* ITAL. *Bottay che fano botti.* GERM. Ein faßbinder oder kufer. HISP. *Los que hazen Toneles.* ANGL. *Hoopers or coopers.*}

Vietus, a, um, Mollis, languidus, ſine vi, naturalibus priuatus viribus. {אמלל *amelál* (vel) *umlal* דך *daccas* חלש *challaſch* μυρρός, χαλαρός. GALL. *Aiſé à plier, fleſchible, mol, fletri ſans force ne vertu.* ITAL. *Molle, effeminato, di poche forze.* GERM. Lack, loderecht, lampecht. HISP. *Coſa marchita y muelle.* ANGL. *Soft, weake, bending.*} Varr. *de Ornithone*, Ne quum humorem amiſerit pertinaci vento, mala vieta fiant: id eſt, flaccida & rugoſa. Apud Gell. *cap.* 2. *lib.* 13. Vieta & mollia poma ſunt, quibus opponuntur dura & acerba. Habet autem hoc nomen penultimam ſyllabam indifferentem. Lucret. *lib.* 3.

Nec ſupra caput eiuſdem cecidiſſe vietam

Veſtem ſentimus.

Horat. *lib.* 1. *Carm.*

Qui ſudor vietis, & quàm malus vndique membris

Creſcat odor.

Vietum cor. Cic. 2. *de diu.* Ego enim ſuſpicari poſſum contractum aliquo modo bouis exile, & exiguum & vietum cor. Ficus vieta. Columel. *lib.* 12. *cap.* 15. Ficus porro neque nimium vieta, neque immatura legi debet.

Vigeo, es, ui, Floreo, polleo, ſiue potens, aut in vigore ſum, & viriditatem quandam habeo. {עצם *ratſam* חזק *chazak* צמח *tſamách* פרח *parách* הציץ *hetsits* גבר *guabar.* ἀκμάζω, ἀνθέω. GALL. *Eſtre en vigueur, eſtre en ſa force.* ITAL. *Eſſere nel ſuo vigore & forza, vigoreggiare.* GERM. Blüen oder grünen. In ſeinem weſen oder krafft ſein. HISP. *Esforſarſe, ſer en vigor.* ANGL. *To be in his force and ſtrenght, to be luſtie.*} Cic. 1. *Tuſc.* Multáque ſecula poſtea ſic viguit Pythagoreorum nomen, vt nulli alij docti viderentur. Idem 11. *Philipp.* Nihil ſemper floret: ætas ſuccedit ætati: diu regiones Cæſaris floruerunt, nunc vigent Panſæ. Idem *ad Attic. lib.* 4 Nos animo duntaxat vigemus etiam magis, quam quum florebamus. Virg. 2. *Æneid.*

Dum ſtabat regno incolumis, regúmque vigebat

Conſilijs, & nos aliquod noméńque decúſque

Geſſimus.

Idem 4 *Æneid.*

Fama malum quo non aliud velocius vllum:

Mobilitate viget víréſque acquirit eundo.

Tibull. *lib.* 4.

Laudis & aſſiduo vigeas certamine miles.

Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 15. *Triſt.*

Quorum (poëtarum) nomina magna vigent.

Vigens, tis, particip. {עצום *hatſum* חזק *chazak* פרח *perách.* ἀκμάζων, ἀνθῶν. GALL. *Vigoureux.* ITAL. & HISP. *Vigoroſo.* GERM. Blüyend grünend. ANGL. *That is luſtie, in his force and ſtrenght.*} Cicer. 2. *de finib.* Homines enim etſi multis alijs, tamen hoc vnico à beſtijs plurimum differunt, quòd rationem habeant à natura mentémque datam, & acrem & vigentem. ¶ Inter Vegetum & Vigens hoc intereſt, quod Vegetum ſit incolume: Vigens forte. Nam vegetum corporis, vigens animi poſſumus dicere. Nonius.

Vigeſco, ſcis, inchoatiuum, Catullus *Epigramm.* 43.

Iam læti ſtudio pedes vigeſcunt.

Vigor, is, Firmitas, robur. {עצם *hotſem* עצמה *hotſmah* חזק *chozek* (vel) *chezek* כח *coach* לח *leách* (vel) לחות *lechuth* לשד *leſchad* נצח *netſach.* ἀκμή. GALL. *Vigueur, force.* ITAL. *Vigore franchezza, gagliardezza.* GERM. Luſt, krafft, munterheit. HISP. *Fuerça ò esfuerço de animo.* ANGL. *Strenght, force, luſtineſſe.*} Plin. *lib.* 7. *cap.* 25. Animi vigore præſtantiſſimum arbitror C. Cæſarem Dictatorem. Liu. 1. *bell. Pun.* Eundem vigorem in vultu vimque in oculis, habitum oris, lineamentáque intueri. Virg. 9. *Æneid.*

———*nec tarda ſenectus*

Debilitat vires animi mutátque vigorem.

Ouid. 12. *Metam.*

Gratus in ore vigor.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 3.

Nunciet huc aliquis (mihi ægro ſup.) dominam veniſſe, reſurgam:

Spéſque

Spéſque tui nobis cauſa vigoris erit.

Idem *Eleg.* 5 *lib.* 1. *Triſt.*

Si quid & in nobis viui fuit antè vigoris
Excidit.

Item, Vigor equi. Gell. *cap.* 14. *lib* 3. Vigor eloquentiæ, Velleius.

Vigoratus, vigore præditus. Apul. *lib.* 9. Opportuna fallacia vigorati iuuenis inductus.

Vigoroſus, ἀκμαῖος. Onom. id eſt, vigore plenus.

Vĭgĭl, adiectiuum eſt omnis generis, ablatiuum faciens vigili, vel vigile: quamuis in plurali numero neutrum genus non habeat. Eſt autem Vigil idem quod vigilans, hoc eſt, qui non eſt torpens: quales ſunt dormientes, ſed qui in vigore ſuo eſt {שיר *chir* ἐγρηγορὼς, ἀγρυπνός. GALL. *Veillans, qui veille.* ITAL. *Vigilante.* GERM. Wachbar oder wacker. HISP. *Velador.* ANGL. *VVatchfull.*} Virg. 4. *Æneid.*

Monſtrum horrendum, ingens, cui quot ſunt corpore plumæ,
Tot vigiles oculi.

Ouid. 3. *Metam.*

Et tenuant vigiles corpus miſerabile curæ.

¶ Vigiles commentus eſt excubias Auguſtus, Sueton. *in Aug. cap.* 30. Item, Vigiles canes dicti ab Ouidio.

Vĭgĭl, ſubſtantiuum, Nocturnus cuſtos, qui & excubitor dicitur, à quo præfectus vigilum vocatus eſt. {שמר *ſcomer* אשמרת *aſchmoreth* אשמורה *aſchmuráh.* Φρουρός. GALL. *Garde de nuict, le guet.* ITAL. *Che fa la guardia di notte.* GERM. Ein wächter. HISP. *Velador guarda de noche.* ANGL. *A watchman.*} Plaut. *in Amph.* Rex Creon vigiles nocturnos ſingulos ſemper locat. Cic. 6. *Verr.* Clamor à vigilibus fanique cuſtodibus tollitur. Lucan. *lib.* 7.

—— ne rumpite ſomnos
Caſtrorum vigiles, nullas tuba verberet aures, &c.

Ouid. 13. *Metam.*

At vos ô proceres vigili date præmia veſtro.

Vigēſimus, a, um, vltimus ex viginti. {עשרים *heſrim.* εἰκοστός. GALL. *Vingtieſme.* ITAL. *Vinteſimo.* GERM. Zweintzigſt. HISP. *Cada vno de veynte.* ANGL. *The twentieth.*} Cic. *pro Pompeio,* Ex illo tempore tertium iam & vigeſimum regnat annum.

Vigeſima, æ, Tributi genus quum in centenas minas quinæ exiguntur. εἰκοστή. Plin. *in Paneg.* His vigeſima reperta eſt, tributum tolerabile. Vide *Viceſima.*

Vigeſimarium aurum à Liuio dicitur quod ex vigeſimis colligitur. εἰκοστῶν χρυσός. Erant autem vigeſimæ tributi genus dimidia parte leuius quàm decimæ. Vide ſuprà *Viceſimarius.*

Vigēſſis, maſculini generis, quod eſt viginti aſſium. {ὁ ἀσσαρίων εἴκοσι ἀξιός. GALL. *Qui couſte vingt aſſes.* ITAL. *Che coſta venti denari.* GERM. Das zwentzig aſſen oder plappart gilt. HISP. *Coſa que coſta veynte aſſes.* ANGL. *That is of twentie pound weight, or coſt twentie ſhillinges.*} Mart. *lib.* 12.

Amphora vigeſſis, modius datur ære quaterno,

id eſt, viginti aſſibus amphora venditur.

‖Vigeſimatio, vt decimatio, centeſimatio, erant militares pœnæ, cùm vigeſimus, decimus, aut centeſimus quiſque ad ſupplicium legebatur.

Vigintiuiri, quorum munus vigintiuiratus. erant triumuiri capitales, triumuiri monetales, & quatuoruiri curatores viarum vrbis, & decemuiri, qui haſtam centumuiralem cogebant. Turn. *lib.* 2. 25.‖

Vĭgĭlo, as, Excubo, vigilias ago, non dormio à vigente ſenſu dictum, non à viſu tantùm, vt vult Varr. *lib.* 4. *de ling. Lat.* {הער *haer* עור *hoher* שקד *ſchakádh.* ἀγρυπνῶ, γρηγορῶ. GALL. *Veiller.* ITAL. *Vegliare, veggiare.* GERM. Wachen. HISP. *Velar.* ANGL. *To wake or watche.*} Gell. *cap. vlt. lib.* 10. Vigilare vigilias, dixit de ſtudiis. Ter. *in Eunucho,* Ne ſurſum deorſum curſites, néve vſque ad lucem vigiles. Cic. *de ſomn. Scip.* Me & feſſum de via & qui ad multam noctem vigilaſſem: arctior quàm ſolebat ſomnus complexus eſt. Idem 2. *Catil.* Tardiſſimè autem Lentulus, credo quòd literis dandis præter conſuetudinem proxima nocte vigilarat. Horat. 1. *Serm. ſaty.* 3.

—— noctes vigilabat ad ipſum
Manè, diem totum ſtertebat, nil fuit vnquam
Sic impar ſibi.

Plaut. *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Vigilia: quin vigilas, expergiſcere, vt ſomno ſtude, hanc rem age. Idem *Amph.* Vigilans vidi: vigilans nunc te video: vigilans fabulor. *Ibid.* Tun' me hic vidiſti? Vidi A. in ſomnis fortaſſe. Al. Imò vigilans vigilantem. *Ibidem,* Vigilans dormio, vigilans ſomnio, viuus ſanuſque intereo. ¶ Vigilare de multa nocte, pro Ad multam noctem. Cic *ad Quint. fratr. lib.* 2. Ego verò ardenti quidem ſtudio: ac fortaſſe efficiam, quòd ſæpè viatoribus quum properant, euenit: vt ſi ſerius quàm voluerint forte ſurrexerint, properando etiam citius quàm ſi de multa nocte vigilaſſent, perueniant quò velint. ¶ Per metaphoram accipitur vigilare pro eo quod eſt omni cura vigilantiáque in id incumbere, ne quid nos inopinantes ſubitò opprimat. Cicer. *pro Planc.* Vigilandum eſt ſemper, multæ inſidiæ ſunt bonis. Idem 6. *Philipp.* Quamobrem, Quirites, conſilio quantum potero, labore plus penè, quàm potero, excubabo vigilabóque pro vobis.

Vigilor, aris, paſſ. Ouid. *Epiſt.* 12.

Non mihi grata dies, noctes vigilantur amaræ:
Nec tener in miſero pectore ſomnus adeſt.

Vigilatur, imperſonale. Martial. *lib.* 12.

Otia me ſomnúſque iuuant, quæ magna negauit
Roma mihi. redeo ſi vigilatur & hic.

Vĭgĭlans, tis, participium. {שקד *ſchokedh.* ἀγρυπνῶν, ἐγρηγορῶν. GALL. *Veillant, qui veille.* ITAL. *Vigilante.* GERM. Wachend. HISP. *Velador.* ANGL. *That watcheth.*} Plautus *in Captiu. ſcen.* 1. *act.* 3. Vigilans ſomniat. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *act.* 1. Qui imperata effecta reddat, non qui vigilans dormiat. Item, vigilantium ſomnia. Quintilian. Terentius *in Andr.* num ille ſomniat Ea, quæ vigilans voluit? ¶ Aliquando nomen eſt idem ſignificans quod diligens, prouidus, intentus. ἐπιμελής, ἄγρυπνος. Plinius *epiſt.* 17. *lib.* 2. Vir exercitatus & vigilans. Cicero 2. *Verr.* Perficiam vt nemo vnquam poſt hominum memoriam paratior, vigilantior, compoſitior ad iudicium veniſſe videatur. Vide plura ſuprà in *Vigilo.*

Vigilandus, a, um, ἀγρυπνητέος. Tibull. *lib.* 1. *Eleg.* 2.

—— Cum fletu nox vigilanda venit.

Quintil. *lib.* 15. *cap.* 5. Et vigilandæ noctes, & fuligo lucubrationum bibenda. ¶ Vigilandum aliquando accipitur pro eo quod eſt vigilanter prouidendum, vel ſummo ſtudio diligentiáque conficiendum: vt annotauit Seruius in illud Virg. 1. *Georg.*

Quæ vigilanda viris, &c.

Vigilatus, a, um, Ouid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Hoc pretium vitæ vigilatorúmque laborum?

Vĭgĭlantĭa, diligentia, attentio. {ἐγρήγορσις, ἀγρυπνία. GALL. *Veillance, vigilance, diligence.* ITAL. *Vigilantia.* GERM. Wachbarkeit. HISP. *Vela, diligencia.* ANGL. *Watchfullneſſe, trauaile.*} Idem *in Adelph.* Vigilantiam tuam mihi narras? Cic. *Curio lib.* 7. Nihil tamen eo Conſule mali factum eſt: fuit enim mirifica vigilantia.

Vigilatè, & vigilanter, aduerb. Cum diligentia & ſolicitudine. {ἐπιμελῶς. GALL. *Vigilamment, ſoigneuſement, diligemment.* ITAL. *Vigilantemente, con diligentia.* GERM. Wachbarlich. HISP. *Velando diligentemente.* ANGL. *VVatchfully, with trauayle.*} ‖Gell. *lib.* 3. 14 Vigilatè atque attente verbum non probum mutauit‖ Cic 6 *Verr.* Quod vigilanter prouinciam adminiſtraſſet, cuius omnes vigilias in ſtupris conſtat adulteriiſque eſſe conſumptas. Plancus *ad Cicer. lib.* 10. Tu mihi Cicero quod adhuc feciſti, idem præſta vt vigilantes actuoſeque nos qui ſtamus in acie, ſubornes.

Vĭgĭlarius, ii, Senec *epiſt.* 58. Quid intereſt, vtrum ſuper aliquem vigilarium ruat aut mons, aut turris ‖Ibi Lipſius: vigilarium locus & ſpecula, in qua vigiles: vt valetudinarium, ſpoliarium, vinarium.‖

Vĭgĭlax, acis, Sagaciter, multúmque vigilans. שקד *ſchakedu.* ἀγρυπνητικός. GALL. *Fort veillant, qui ne dort point.* ITAL. *Molto vigilante* GERM. Gantz wachbar HISP. *Muy velador.* ANGL. *VVatchfull.*} Col. *lib.* 7. *c.* 12. de canibus loquens, Maximè autem debent in cuſtodia vigilaces conſpici: nec errones, ſed aſſidui & circumſpecti magis quam temerarij. Idem vſus eſt Iuriſconſultus *l. b.* 18. *D. de ædil. edict.*

Vĭgĭlia, æ, ſiue vigiliæ, arum, Inſomnia, excubiæ nocturnæ. {אשמרת *aſchmóreth* אשמורה *aſchmurah* ἀγρυπνία, νυκτοφυλακή. GALL. *Veille, guette de nuict* ITAL. *Veglia, guarda di gente d'arme.* GERM. Wacht nachts wacht. HISP. *Vela, obra de velar, guarda de noche.* ANGL. *VVatching.*} Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *act.* 4. Noctu vigiliam quando ibat miles, tum tu ibas ſimul? Et Senec. *cap.* 2. *lt. de tranq.* Miles vigilias diuidit Cicer. 7. *Philippica,* Idcirco in hac cuſtodia, tanquam in ſpecula collocati ſumus, vt populum Romanum vacuum metu noſtra vigilia redderemus. Idem 4 *Tuſc.* Cui non ſunt auditæ Demoſthenis vigiliæ? qui dolere ſe aiebat ſi quando opificum antelucana eſſet victus induſtria: vigilias militares in quaterna olim horarum ſpatia diuidebant: ita vt prima, ſecunda, tertia, & quarta vigilia diceretur Cæſ. 1. *bell Gall.* Vbi per exploratores Cæſar certior factus, tres iam partes copiarum Heluetios id flumen traduxiſſe, quartámque ferè partem citra flumen Ararim reliquam eſſe de tertia vigilia cum legionibus tribus ex caſtris profectus, ad eam partem peruenit, quæ nondum flumen tranſierat. Hic ſicut, & *lib* 1. & 2. *de bell. ciuil.* de tertia vigilia, i media nocte. Nam *lib.* 2. cùm dixiſſet, tertia vigilia; mox non multum pòſt poſuit media nocte. ¶ Tradere ſuam vigiliam alteri, prouerbialiter dicitur à Cic. *ad Brut. lib.* 11. Sed vt mones, frænum momordi, etenim qui te incluſo omnem ſpem habuerim in te, quid nunc putas? Cupiam iam vigiliam meam Brute tibi tradere, ſed ita vt ne deſim conſtantiæ meæ. Alluſit Cicero ad vigilias militares: nam qui in caſtris exploratorum, & excubiarum partes noctu obeunt, ſua vigilia vbi perfuncti ſunt, alij aliis vigiliam quaſi per manus tradunt. ¶ Interdum vigiliæ dicuntur ipſi cuſtodes, qui vigilant. vt φρουροί. Saluſt. *in Iugurth.* Sed neque more militari vigiliæ deducebantur. Idem *in Catil.* Et ab incendio intelligebat vrbem vigiliis munitam. Vigiliæ Cereris dicuntur à Plauto *in Aul.* nocturna ſacra quibus in æde Cereris peruigilabant mulieres. quæ & myſteria, & initia dicebantur. μυστήρια, τελεταί. Nam ea nocte cum viro concumbere, piaculum erat. Is, inquit, *ſc.* 6 *a.* 4. adoleſcens illius eſt auunculus, Qui illam ſtuprauit noctu Cereris vigiliis.

Vigilium, in neutro etiam dixerunt veteres. Varro *in Endymionibus,* Animum mitto ſpeculatum toto orbe, vt quid facerent homines quum experrecti ſunt, me faceret certiorem, ſi quis melius operam ſuperet, vt eius conſilio potiùs vigilium adminiculatem noſtrum. Ex Nonio.

‖Vigiliæ, *Biſegli,* V. E regni Neapolitani, ſub A Tranenſi‖

Vigintī, bis deni, æ, a, nomen numerale indeclinabile. {עשרים *heſrim.* εἴκοσι. GALL. *Vingt.* ITAL. *Venti* GERM. Zwentzig. HISP. *Veynte.* ANGL. *Twentie.*} Cic 5. *de Orat.* Annóſque natus vnum & viginti, & nobiliſſimum hominem, & eloquentiſſimum in iudicium vocarim. Virgil. 1. *Æneid.*

—— Ad littora mittit
Viginti tauros.

Vigintiuiri, nomen magiſtratus apud Romanos, εἰκοσάνδροι, vt Triumuiri. Cic. *ad Attic. lib.* 2. Vbi nemo ſit præter me qui quendam ex vigintiuiris vnum eſſe ſaluum velit. vide etiam *ſuprà.*

Vigintiuiratus, us, ui, officium viginti virorum. Cic. *ad Attic. lib* 9. Repudiari ſe totum magis etiam quam olim in vigintiuiratu putabit.

Vigor, vide *Vigeo.*

Vīlĭs, e, contemptus, abiectus, humilis, plebeius, leuis, communis, vulgaris. {זולל *zolêl* נקל *nekal* בזוי *bazui* נבזה *nibzéh* נקלה *nikléh.* φαῦλος. GALL. *Vil, de petite valeur, de petit prix, de petite eſtime.* ITAL. *Vile, da buon mercato, di poco conto.* GERM. Schlecht vnachtſam nachgültig. HISP. *Coſa de poco precio, o barata.* ANGL. *Good cheape, litle worthe.*} Cic. *ad Quint. fratr. lib.* 1. Semper eos putaui, ſi vulgares eſſent, viles: ſi temporis cauſa conſtituerentur, leues. Saluſt. *in Catil.* Eidem, fortunas, pericula vilia habere, id eſt, non magnifacere. Quintilian. Vilia ſunt quæ pretium habent. Senec *cap.* 11. *de tranq* Vilis tibi non eſt ſapiens. Plaut. *Moſt. ſc* 3 *a* 1. Verbum hoc vile eſt viginti minis. (id eſt, paruo emitur ſi xx. minis tantùm emitur.) Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. faxo vt muli qui pretio ſuperant equos, ſint viliores Gallicis Cantheriis. Idem *Mil ſc.* 3. *a.* 2. Miror lolio victitare te tam vili tritico, &c. Item Liu. *lib.* 5. *dec.* 4. Vilior regi Annibal: id eſt, apud regem in minore honore Annibal fuit.) Cic. 3. *Offic.* Quærit ſi in mari iactura facienda ſit, equíne pretioſi potiùs iacturam

iacturam faciat, an ſeruuli vilis. Idem 2. *de finib.* Non minor, inquit, voluptas percipitur tam ex viliſsimis rebus, quàm ex pretioſiſsimis. Horat. 2. *Serm. ſatyr.* 5.

Et genus & virtus, niſi cum re vilior alga eſt.

Vile à villa deduci quidam putant, quòd omnia in villa viliora ſint, quàm in vrbe. Eſt enim propriè vile, quòd paruo conſtat, cuius contrarium eſt carum. *εὐωνής.* Cic. 5. *Verr.* Frumentum, quoniam vilius erat, ne emiſſes. Plaut. *in Trin.* Neque quicquam hîc vile nunc eſt, Niſi mores mali. Ponitur interdum pro abundanti, teſte Seruio, quia omne quod plurimum abundat, vile eſt, id eſt, paruo venditur pretio. Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Si verò viciámque ſeres, vilémque phaſellum.

Vilis oratio à Quint. dicitur *lib.* 8. *cap.* 3. neglecta, inelaboratáque: cui opponitur accurata. Vili ablatiuus verbis pretij addi ſolet. Martial. *lib.* 12.

Inſtructam vili vendit Amœnus domum.

Vilia membra, *αἰδοῖα.* Ouid. 4. *Faſt.* (id eſt, pudenda.)

Vilius & viliſſimè, aduerbia, Minoris & minimo pretio. Plin. *lib.* 18. *cap.* 6. Quicquid per aſellum fieri poteſt viliſſimè conſtat, & eſt in vſu, vel dulcius quàm ſuperiores notæ paſſi.

Vilitas, atis, exiguitas pretij,)(Caritas. {זלות *zallúth.* *εὐωνία.* GALL. *Petit prix, petite valeur & eſtime, vilité.* ITAL. *Viltà, buon mercato.* GERM. Wolfeile/wolgültigkeit. HISP. *Aquel poco precio, ò barato.* ANGL. *A litle price or value, good cheapeneſſe.*} cui opponitur caritas, vt Vilitas annonæ. Cic. *pro lege Manilia.* Tanta repentè vilitas annonæ ex ſumma inopia, & caritate rei frumentariæ conſecuta eſt, vnius ſpe & nomine, quantam vix ex ſumma vbertate agrorum diuturna pax efficere potuiſſet. Gell. *cap.* 15. *lib.* 1. Vilitas loquendi, vel faciendi. (de eo qui fruſtò panis id facit.) Quintil. Vilitas teſtium humilium inceſſenda, &c. ¶ Vilitas ſui, per tranſlationem dicitur, quum quis ita temerè ruit in periculum, vt nihil vita ſua vilius habere videatur. Curtius *lib.* 5. Quid ruimus belluarum ritu in perniciem non neceſſariam? Fortium virorum eſt magis mortem contemnere, quàm odiſſe vitam. Sæpe tædio laboris ad vilitatem ſui compelluntur ignaui. Vilitas pro ſeruitute. Plaut. *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Vides me pro tuo capite meum carum offerre caput vilitati. ¶ Vilitas, GALL. *Le bon marché.* Suet. *in Caſ. cap.* 50. Ampliſſima prædia ei, Seruius minimo addixit. Et pleriſque vilitatem mirantibus, &c. Vide & Gell. *cap.* 4. *lib.* 9.

Viléſco, ſcis, Vilior fio, vt Annonam viléſcere dicimus, quum pretium eius remittitur. {נבל *nebál.* *εὐωνίζομαι.* GALL. *Deuenir vile, & de petit prix, auillir.* ITAL. *Diuenir vile, ò di poco prezzo.* GERM. Wolfeyl oder wolgültig werden. HISP. *Valer poco, ò barato.* ANGL. *To become vile, of no price, valew or eſtimation.*} Contrà, accendi dicitur, quum pretium eius immoderatè augetur. ¶ Gratiam item viléſcere dicimus, hoc eſt, ſordeſcere & minoris æſtimari, *φαυλίζεσθαι.*

Vilito, as, vilem reddo. {הבזה *hibzah.* *φαυλίζω.* GALL. *Auillir, faire ou eſtimer peu.* ITAL. *Far vile, ſtimar poco.* GERM. Schlächt/oder vnachtſam machen. HISP. *Menoſpreciar.* ANGL. *To make good cheape or litle worthe.*} Turpill. apud Non. Et quærit tua vitia quæ te vilitant.

VILLA, æ, domus in agro, agri colendi, & fructuum condendorum, aut etiam habitationis cauſa conſtituta. {כפר *chépher* פרזון *perazôn.* *ἐπαύλις, ἀγροικία, χωρίον.* GALL. *Village, metairie, grange.* ITAL. *Villa, caſtello.* GERM. Ein meyerhoff bauwrenhauß/auff die güter gebauwen. HISP. *La caſa, ò la heredad del campo, la poſſeſſion del campo, quinta.* ANGL. *A village, farme, or mannour place.*} Plinius *lib.* 18. *cap.* 6. Modus hîc probatur, vt neque fundus villam, neque villa fundum quærat. Cic. *pro Quint. Roſc. Com.* Tum erat ager incultus, ſine tecto: nunc eſt cultiſſimus cum optima villa. Idem *ad Attic. lib.* 10. Præteriit villam meam Curio, iuſſítque mihi nuntiari mox ſe venturum. Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 5.

Hinc nos Cocceij recipit pleniſſima villa, id eſt, populoſa.

Dicta eſt autem villa à vehendo, quaſi vehilla, quòd in eam fructus à villico conuehantur, & euehantur quum veneunt, vt ait Varro *de re ruſt. lib.* 1. *cap.* 2. Columella villam tripartitò diſtribuit, partem vnam vrbanam, ruſticam alteram & tertiam fructuariam appellans. Villa ruſtica, eſt ea pars villæ, quam villicus colonus, vel vinitor, vel arborator habitandam ſibi obtinet, & familiæ villaticæ, atque inſtrumento omni ruſtico condendo, aut continendo eſt accommodata. Villa vrbana prætorium dicitur, & eſt ea pars, quam dominus, ſi quando in villa ſit, ſolet habitare: quæ quia elegantiùs, amœniúſque ædificari ſolet, & inſtrui, ideò vrbana vocatur, quaſi vrbani nitoris, & elegantiæ plus habens, quàm ruſtica. Fructuaria autem villa dicitur, vbi fructus reconduntur. Bud. Plaut. *Aul ſc.* 5. *a.* 3. Plus plauſtrorum in ædibus illarum videas, quàm ruri, quando ad villam veneris.

Villula, æ, diminutiuum. {*ἐπαύλιον.* GALL. *Petite metairie.* ITAL. *Picciola villa.* GERM. Ein Meyerhöfflin. HISP. *Pequeña heredad, pequeña aldea.* ANGL. *A litle farme or mannour place.*} Cic. *ad Attic. lib.* 8. Ego Arpini volo eſſe pridie Cal. deinde circum villulas noſtras errare. Horatius 1. *Serm. ſatyr.* 5.

Proxima Campano ponti quæ villula tectum

Præbuit.

Villanus, i, gen. maſc. qui in villa habitat. {פרזי *perazi.* *ἀγροῖκος.* GALL. *Villain, laboureur, contadin.* ITAL. *Villano, ruſtico, lauoratore, contadino.* GERM. Ein meyer/ein bauwr ſo ein meyerhoff beſitzt. HISP. *Villano, aldeano.* ANGL. *That laboureth a farme.*} vnde & Semivillanus, ſemiruſticus. ¶ Villani (inquit Budæus) dicuntur, quòd villæ fundo dicti villici, aſcripti, & colonariæ conditioni addicti aut ipſi ſint, aut eorum maiores fuerint: quarum rerum veſtigia non obſcura multis in locis extant. Quod tamen nomen loquentium inſcitia in contumeliam iam vertit. Villanum enim & vilem vernacula ſimplicitas confundit.

Villaris, e, Villaticus. {פרזי *perazi* [illegible]. GALL. *De village ou metairie.* ITAL. *Di villa.* GERM. Eines meyerhoffs. HISP. *Coſa de aquella poſſeſſion de campo.* ANGL. *Of a farme or mannour place.*} Plin. *lib.* 10. *cap.* 41. Villaribus gallinis & religio ineſt: inhorreſcunt edito ouo, excutiúntque ſeſe, & circumactæ purificant, aut feſtuca aliqua ſeſe, & oua luſtrant.

Villaticus, a, um, quod ad villam pertinet. {פרזי *perazi* [illegible]. GALL. *De village, ou metairie.* ITAL. *Villereſca, di villa.* GERM. Meyerhöffiſch/bäwriſch. HISP. *Coſa de aquella poſſeſſion del campo.* ANGL. *Pertaining to a farme or manour place.*} vnde Villaticus paſtio dicitur alimentum, quod pertinet ad animalia, quæ ruri nutriuntur, vt puta pecudes, aues, piſces. Villaticus canis qui villæ aſſeruandæ gratia alitur. Colum. *lib.* 1. *cap.* 10. De villatico cane igitur, & paſtorali dicendum eſt, nam venaticus nihil pertinet ad noſtram profeſſionem. Plin. *lib.* 23. *cap.* 1. Aiunt ſi quis villam ea tinxerit, fugere accipitres, tutáſque fieri villaticas aues. Villaticæ gallinæ dicuntur gallinæ illæ vulgares, quales plerunque in villis, & in ipſis etiam vrbibus vulgò videmus educari. Dictæ villaticæ ad differentiam agreſtium, & Africanarum: de quibus vide in dictione *Gallina.*

¶Villator, pro cauillator. Lipſ.¶

Villico, as, & Villicor, aris, deponens, Ruſticor, ſiue in villam animi cauſa ſecedo. {*ἀγροικῶ.* GALL. *Gouuerner vne metairie, & y labourer les terres, & faire autres affaires ruſtiques, grangier, metayer.* ITAL. *Star à la villa, gouuernare la villa, lauorare la terra.* GERM. Auff einem Meyerhoff ſitzen/bauwrenwerck treiben. HISP. *Vſar de oficio de mayordomo, labrar la tierra.* ANGL. *To rule a farme, and laboure it, or dwell in mannour place.*} Pomponius, Ego rus eo, vt aliquot diebus villicer. Terentius *in Hecyra*, Hic ruri tecum ante vrbem. Plin. *lib.* 18. *cap.* 6. Quorum prædia colenda ſuſcipiebat Reſpub. exercitúſque ducebant, Senatu illis villicante. ¶ Aliquando villicari, eſt villæ præeſſe. *οἰκονομεῖν, ἀγρονομεῖν.* Pomponius. Longè ab vrbe villicari, quò herus rarenter venit, non villicari, ſed dominari mea eſt ſententia.

Villicatio, ipſa ruſtica negotiatio, vel villæ diſpenſatio. {*οἰκονομία, ἀγρονομία.* GALL. *Gouuernement de metairie granchage.* ITAL. *Gouerno di villa.* GERM. Bauwrenwerck. HISP. *Obra de mayordomo de la aldea.* ANGL. *The ruling of a farme.*} Columell. *lib.* 11. *cap.* 1. Qui ſuſceperit officium villicationis, in primis coniunctum domeſticam, multóque etiam magis externam vitet.

Villicones, Villici, vel præfecti villicationis, vt eſt apud Apul. *in Apolog.* *ἀγρονόμοι, τῆς ἐπαύλεως ἐπιστάται.*

Villicus, i, Præfectus villæ, cui tota rei ruſticæ cura à domino committitur. {*ἀγρονόμος, τῆς ἐπαύλεως ἐπίτροπος.* GALL. *Metaier ou metayer grangier.* ITAL. *Fattore, gaſtaldo.* GERM. Ein meyer/ein hauſzhalter in einem meyerhoff. HISP. *Mayordomo del campo, aparador que los ferranos llaman capataz.* ANGL. *A farmer or that gouerneth a farme.*} Varr. *de R.R. lib.* 1. *cap.* 1. Villicus agri colendi cauſa conſtitutus, atque appellatus à villa, villa ab eo quòd in eam conuehuntur fructus, & euehuntur, quum veneunt. A quo ruſtici etiam nunc quoque viam veham appellant, propter vecturas & Vellam, non Villam, quò vehunt, & vnde vehunt. OEconomus autem tam pecuniæ, quàm frugum, & omnium quæ dominus poſſidet, diſpenſator eſt. Cic. *lib.* 4. *Tuſc. quaeſt.* Qui quum villico factus eſſet iratior, Quo te modo, inquit, accepiſſem, niſi iratus eſſem? Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*

Villice ſyluarum, & mihi me reddentis agelli.

Colum. *lib.* 11. Villicus ſemper caueat ne improuidus ab opere vincatur: res eſt agreſtis inſidioſa cunctanti.

Villica, æ, vxor villici. {*ἡ ἀγρονόμος, ἡ ἐπίτροπος τῆς ἐπαύλεως γυνή.* GALL. *La metaiſe, ou metayere, la femme du metaier ou metayer.* ITAL. *Femina di villa, moglie del guaſtaldo, guaſtalda.* GERM. Die fraw des verwalters eines meyerhoffs/meyerin. HISP. *La muger mayordoma de aquella caſa.* ANGL. *The farmers wife.*} Martial. *lib.* 1.

Pinguis inæquales onerat cui villica menſas.

Iuuen. *Sat.* 11.

A parage, poſito quos legit villica fuſo.

Villum, i, vide *Vinum.*

VILLUS, non propriè pilus eſt, vt nonnulli interpretantur, ſed multorum pilorum collectio, & quidam quaſi floccus: quales in iubis leonum, & luporum, nonnullorum etiam canum videmus propendere. {שער *ſeh'al* צמה *t'ammah* [illegible]. GALL. *Poil.* ITAL. *Peli meſſi inſieme, come è un mazzo di ſetole.* GERM. Ein harlock. HISP. *El vello pelo ſotil.* ANGL. *A bigge beare.*} ¶ In veſtibus etiam villi dicuntur, flocci illi prominentes, qui hodie etiam ornatus cauſa arte fullonia pannis inducuntur. Cic. 2. *de nat. deor.* Animantium verò quanta varietas eſt? quarum aliæ coriis tectæ ſunt, aliæ villis veſtitæ, aliæ ſpinis hirſutæ: plumas alias ſquamas vidimus obductas, alias eſſe cornibus armatas, alias habere effugia pennarum. Plin. *lib.* 8. *cap.* 50. de capris loquens, Dependet omnino mento villus, quem aruncum vocant. Virgil. 3. *Georg.*

Dulcibus idcirco fluminis terna omne magiſtri

Perfundunt, vdi que aries in gurgite villis Merſatur.

Martial. *lib.* 14.

Calfaciunt villi pallia noſtra mei.

Villoſus, adiect. quod villis plenum eſt, hirſutus, hirtus. {שעיר *ſahir.* *τραχύτριχος, μαλλωτός.* GALL. *Velu, pelu.* ITAL. *Peloſo.* GERM. Hårecht/zotig ſottechtig. HISP. *Coſa velloſa ò peluda de tal pelo.* ANGL. *Rough, full of heares.*} Col. *lib.* 7. *cap.* 12. Amplo, villoſóque pectore. Virg. 8. *Æneid.*

——villoſi pelle leonis.

¶Vilna, *Velde* Germanis, *Wilenski* indigenis, *Vilna* Italis, Lituaniæ caput, V. E. & Academia, ſub A. Gueſnenſi.¶

VIMEN, inis, omne virgultum lentum, & flexile, ad ligandum aptum quaſi vincimen. {*λύγος, οἰσύα, ῥίψ.* GALL. *Toutes ſortes de verges molles & aiſées à plier pour lier, ſoit d'oſier, orme, peuplier, bouleau, ou autres.* ITAL. *Stroppa, vimine, legame, fatto d'ogni ſorte di ramo d'herba.* GERM. Wyde gerten oder weiden damit man binden oder flechten kan/korbrein. HISP. *Vara ò verga que ſe doblega.* ANGL. *A wie, oſier, or twiggen.*} Col. *lib.* 4. *cap.* 30. Nec refert cuius generis vimen ſecas, dum ſit lentiſſimum. Virg. 4. *Æneid.*

Rurſus & alterius lentum conuellere vimen

Inſequor, & cauſas penitus tentare latentes.

Idem 2. *Georg.*

——aqua eluctabitur omnis,

Scilicet, & grandes ibunt per vimina guttæ.

Idem 11. *Æneid.*

Haud ſegnes alij crates, & molle pheretrum

Arbuteis texunt virgis, & vimine querno.

Colum

Colum.*lib.*4. *cap.*13. Si viminibus ſalicis aut vlmi ligaueris. Cæſar 1. *bell.ciu.* Reliquum corpus nauium, viminibus contextum, coriis integebatur. Fiunt autem vimina ex populorum virgis, vlmi & ſanguineorum fruticum, & betulæ, & vitis, & coryli intortæ, & ſalicis quæ principatum obtinet.

Vimĭnĕŭs,a,um, quod eſt ex vimine. {οἰσύϊν@. GALL. *D'oſier, ou d'autres verges propres à lier.* ITAL. *Fatto de vinchi, ò altre vergine.* GERM. Auß weyden banden oder korbreiß gemacht. HISP. *Coſa hecha de tales varas.* ANGL. *Made of wickers.*} vt, Vaſa viminea. Plaut. *in Epid.* Viminei faſces virgarum, Virg. 1. *Georg.*

Vimineáſque trahis crates,&c.

Cæſ.3.*bell.ciu.* Multum autem ab ictu lapidum, quod vnum noſtris erat telum, viminea tegumenta galeis impoſita defendebant.

Vimĭnālĭs, e, quod eſt ad ligandum aptum, ſeu quod pertinet ad vimina. {ὁ τῷ ἐ ἐπιτήδειος, ὁ τῷ ἐ λυγώδης, ὁ οἰσυΐνος, λυγιστικός. GALL. *Propre & conuenable pour lier.* ITAL. *Conueniente à ligare, ò pertinente à vimine.* GERM. Das zu weiden oder banden dienſtlich iſt. HISP. *Conueniente para atar, pertenesciente à varas ò vergas que ſe doblegan.* ANGL. *Pertaining to twiges.*} vt, Salix viminalis. Plin.*lib.*17. *cap.*20. Salicis viminalis ſingula iugera ſufficiunt vigintiquinque vineæ iugeribus. Col.*lib.*4.*c.*10. Quare ſalices viminales, atque arundineta, vulgaréſque ſyluæ, vel conſultò conſitæ, è caſtaneis prius faciendæ ſunt.

Vimĭnālĭă abſolutè, nomen generale eſt, omnibus tum arboribus, tum fruticibus commune, quæ vimina producunt. λυγώδη. Plin.*lib.*17.*cap.*20. Hæc eſt viminalium cultura. ¶ Viminalis collis, vnus ex ſeptem vrbis Romanæ collibus, in tertia vrbis regione: ita dictus à viminum ſylua in eo enatas vnde & Ioui Vimine, cuius ibidem ara erat, nomen inditum: vt autor eſt Varro *lib.*4.*de ling.Lat.* ¶ Viminalis porta Romæ fuit inter Salariam & Exquilinam: ita dicta quòd per eam in agrum Nomentanum eſſet iter.

Vināccă, Vinaria, Vinarius, vide *Vinum.*

Vincă,æ, herba topiaria, humi repens, lauri foliis tenuibúſque ſarmentis quibus obuia quæque vincit: vnde & nomen inuenit. κληματὶς, δαφνοειδής. Plin. *lib.*2. *Epiſt* 17. Adiacet geſtationi interiore circuitu, vinca tenera, & vmbroſa, nudiſque etiam pedibus mollis & cedens, eadem & Vincaperuinca appellatur à Plinio maiore *lib.*21. *cap.*11.

Vincăpĕrvincă, herba eſt topiaria, perpetuò virens, foliis genicularim veſtita, veteribus inopiam florum ſupplere ſolita, humi ſerpens, & in modum fœniculi ſeſe porrigens, & vicina quæque vinciens: vnde & nomen inuenit. κληματὶς, δαφνοειδής. Plin.*lib.*21.*cap.*11. alio nomine chamædaphnen, quaſi humilem laurum, appellari tradit propter foliorum ſimilitudinem. Omnino tamen diuerſa eſt chamædaphne Dioſcoridis, quam Latini Laureolam appellant, ſiue Laureaginem. Officinæ *Peruencam* nominant.

[Vincentia, Vicetia Plinio, *Vicenza*, V.E. ditionis Venetæ, ſub P. Aquileienſi.]

Vīncĭo,is, vinxi, vinctum, Ligo, conſtringo. {אסר *aſár* קשר *baſchár.* δέω, δεσμέω, δεσμεύω, δέσμω. GALL. *Lier.* ITAL. *Ligare.* GERM. Binden. HISP. *Atar.* ANGL. *To tie or binde.*} Plaut. *Men.ſc.*1.*a.*1. Homines captiuos qui catenis vinciunt. *Ibid.* Eſca & potione vinciri decet fugitiuos. Idem *Aul. ſc.*2.*a.*2. Comprehendite, vincite, verberate. Idem *Men.ſc.*1.*a.*1. Dum illo vinculo compedibus ferreis me vincies, facilè aſſeruabis. Virg. 1. *Æneid.*

Purpureóque altè ſuras vincire cothurno.

Ouid. 10. *Metam.*

———non huc vt opertæ viderem
Tartara deſcendi: nec vti villoſa colubris
Terna Meduſæi vincirem guttura Monſtri.

Cic. *pro Marcel.* Omnia quæ delapſa iam fluxerunt, ſeueris legibus vincienda ſunt. Idem *in Orat.* Et verba eligebant: & ſententias graues & ſuaues reperiebant: ſed eas haud vinciebant, haud explebant. ¶ Vincire præſidiis locum, pro tenere. Idem *ad Attic.lib.*7. Cæſarem quidem, L. Cæſare cum mandatis de pace miſſo, tamen aiunt acerrimè delectum habere, loca occupare, vincire præſidiis.

Vinctus,a,um, partic. Ligatus, conſtrictus. {אסור *eſúr* קשור *kaſchúr.* δεδεμένος. GALL. *Lié.* ITAL. *Ligato.* GERM. Gebunden. HISP. *Atado.* ANGL. *Tied, or faſtened.*} Cic. 6 *Verr.* Dedit igitur vbi fortuna Siculorum C. Marcellum iudicem: vt cuius ad ſtatuam Siculi te Prætore alligabantur, eius religione te eundem vinctum aſtrictúmque dedamus. Terent. *in Eunuch.* quas matres ſtudent Demiſſis humeris eſſe, vincto pectore, vt graciles ſient. Plaut. *ſc.*2. *a.*2. Nudus victus centum pondo es. ¶ Vinctus aliquando pro captiuo accipitur, ſiue pro ſeruo compedito, qui ex vinculis, aut in ergaſtulo opus facit δεσμώτης. Seneca, Qui vnus erat è vinctis Cæſaris, mox libertate donatus eſt. Plin. *Epiſt.* 9. Nam nec ipſe vſquam vinctos habeo.

Vinctŭs, us, ui, Ligamen. {אסור *eſúr* צרור *tſerór.* ὁ δέσμος, δεσμός. GALL. *Vn lien, liaiſon.* ITAL. *Ligamento.* GERM. Bindung oder band. HISP. *Atadura.* ANGL. *A band to tie any thing with.*} Varro *lib.*1. *de R.R.cap.*8. Et vindemia facta denique diſcat pendêre in palmam aut funiculo, aut vinctu, quod antiqui vocabant ceſtum.

Vincŭlum,i, Ligamen. {אסור *eſúr* צרור *tſerór.* δεσμός, ἅμμα, ἱμάντωσις. GALL. *Lien.* ITAL. *Ligame.* GERM. Ein band. HISP. *Atadura.* ANGL. *A band to tie any thing with.*} Cic. 3. *Offic.* Nullum enim vinculum ad ſtringendam fidem iureiurando maiores arctius eſſe voluerunt. Copulare vno vinculo. Liu. 8. *bell.Pun.* Virg. 2. *Æneid.*

———nam teneras arcebant vincula palmas.

Ouid. 9. *Metam.*

Dixerat, & ſummo digitorum vincula collo Inijcit.

Virg. 4. *Georg.*

Hunc tibi nate prius vinclis capiendus.

Cic. *pro Cæcin.* Qui ius ciuile contemnendum putat, is vincula reuellit non modò iudiciorum, ſed etiam vtilitatis vitæque communis. Senec. *cap.*18. *de conſ. ad Mart.* Vinculum terrarum Oceanus. Idem *cap.*9. *de tranquill.* Animum veluti ſub vinculis habeamus. ¶ Pro calceis, Ouid. *lib.*2. *Faſt.*

Scindebat magni vincula parua pedes.

¶ Lenta nimis vincula eſcaria: (de potu & cibo.) Plaut. *Men.ſc.*1.*a.*1.

¶ Vincula pro viminibus, quibus vites religantur. Col. *lib.*3. Salix humida loca deſiderat, geniſta etiam ſicca, vtræque tamen circa vineam ſeruntur, quum palmitibus idonea præbeant vincula. ¶ Vinculum iugale, per tranſlationem pro coniugio. Virg. 4. *Æneid.*

Ne cui me vinclo vellem ſociare iugali.

¶ Vincula, pro carcere in quo noxij vincti ſeruantur. δεσμωτήριον. Cic. 7. *Verr.* Quid ſi aufugiſſet? ſi vincla rupiſſet? In vinculis eſſe, eſt in carcere eſſe vinctum. Plaut. *Capt.ſc.*1.*a.*2. Si vos eximas vinculis. *Ibid.ſc.*3. *a.*2. Emiſti. (i. emiſiſti) ex vinculis herum. Quint. In vincula petere aliquem. Gell. *cap.*1. *lib. vlt.* ac mihi pacti forent, habebant in vinculis dies ſexaginta. Item, Vinculorum pœnam deterrimi homines contemnunt, &c. Idem *ibid ſup.* dixerat, neruo & compedibus vinciebantur. Plin. *lib.*7. *cap.*34. de Scipione Naſica, In ſumma, ei in patria mori non licuit: non Hercle magis quàm extra vincula illi ſapientiſſimo ab Apolline indicato Socrati. Venuleius *de verb.ſignif.* Vinculorum appellatione, vel publica, vel priuata vincula ſignificantur. Cuſtodiæ verò tantùm publica cuſtodia. ¶ Vincula pro negotiis, Horat. 1. *Epiſt.*

——————ille Philippo
Excuſare laborem, & mercenaria vincla.

Vinctūră, æ, {אסור *eſúr* צרור *tſerór.* ὁ δέσμος, ὁ δεσμός. GALL. *Liaiſon.* ITAL. *Ligamento.* GERM. Bindung. HISP. *Atadura.* ANGL. *Belonging or thing.*} Plin. *lib.*16. *cap.*37. Pariúntque baltheo corticis vincula: & aliæ virgas ſequacis ad vincturas lentitiæ. de ſalicibus.

Vinco, is, vici, victum, Supero, ex certamine ſuperior euado, victoriam reporto, ſupero, deuinco, expugno. {נצח *niſſeách.* νικάω, καταπολεμέω, κρατέω, ὑπερνικάω. GALL. *Vaincre, ſurmonter.* ITAL. *Vincere, ſuperare, farſi ſuperiore.* GERM. Oberwinden, am ſtreit obligen, ſigen. HISP. *Vencer ò ganar en juegos.* ANGL. *To ouercome, to vanquiſh.*} Cic. *in Catil.* Mihi videndum eſt cum illis, quos vici, & ſubegi. Virg. 10. *Eclog.*

Omnia vincit amor.

Idem *lib.*1. *Georg.*

——— labor omnia vincit
Improbus, & duris vrgens in rebus egeſtas.

Cic. *lib.*1. *Offic.* Non eſt conſentaneum, qui metu non frangatur, eum frangi cupiditate: nec qui inuictum ſe à labore præſtiterit, vinci à voluptate. Plaut. *Mil ſc.*6.*a.*2. Vincam animum. Ignoſcam tibi. Idem *Moſt. ſc.*2.*a.*1. Ita eſſe verò vincam. Idem *Pſeud.ſc.*2.*a.*1. Vincite hoc (flagrum ſup.) duritia tergi. Ouid. 13. *Metam.*

Inuictúmque virum vicit dolor.

Plaut. *Amphitr.* Si verum vincitur. ¶ Vicimus formula, Ouid. *Eleg.* 9. *lib.*3. *Triſt.* Item, Væ victis. Plaut. *Pſeud.ſc.*2.*a.*5. ¶ Per tranſlationem ponitur pro exprimo, & quaſi difficultatem rei dicendo ſupero. Virg. 3 *Georg.*

Nec ſum animi dubius, verbis ea vincere magnum
Quàm ſit.

¶ Item pro animi compos fio: vnde & victor, pro animi compote accipitur. ἐπιτυχής. Idem *lib.*3. *Georg.*

Illi victor ego, & Tyrio conſpectus in oſtro.

¶ Ponitur aliquando pro conuincere, docere, probare. Cic. *pro Cluent.* Vinco, deinde virum bonum fuiſſe Oppianicum. Plaut. *Amph.* Vincon' argumentis te non eſſe Soſiam? Et, Argumentis vicit. *Ibid.* ¶ Vincere cibum dixit Plin. *lib.*11.*c.*53. pro concoquere. Vincere expectationem: eſt facere plus quàm quiſquam ſperauerat. Vincere ſua fata, dicuntur parentes ſuis liberis ſuperſtites. Virg. 11. *Æneid.*

Contra ego viuendo vici mea fata, ſuperſtes
Reſtarem vt genitor.

id eſt, naturalem ordinem vita longiore ſuperaui: namque hic ordo eſt, vt ſint parentibus ſuperſtites filij. ¶ Pro lucrari. Sueton. *in Aug.cap.*71. viciſſem vel quinquaginta millia. (nummûm ſup.) Et apud Quintilian. ita loquitur aleator: Ergo ego nunquam vici.

Victŭs,a,um, participium, Certamine ſuperatus. {מנצח *menuſſácb.* νενικημένος. GALL. *Vaincu, ſurmonté.* ITAL. *Vinto, ſuperato.* GERM. Oberwunden. HISP. *Vencido.* ANGL. *Ouercome, vanquiſhed.*} Cic. *lib.*2. *de diu.* Galli victi ſilere ſolent, canere victores. Horat. *Epod.*9.

Terra marique victus boſtis, &c.

Victi, & ſubacti populi, apud Cic. *ad Attic.* cuius contrarium eſt Inuictus, id eſt, inſuperabilis. ἀνίκητος. Idem *lib.*1. *Offic.* Animi excelſi, atque inuicti magnitudo ac robur. ¶ Ponitur aliquando Victus, pro voti impote, ἀτυχής. quemadmodum contrà Victor, pro voti compote. ἐπιτυχής. Virg 9. *Eclog.*

Nunc victi triſtes: quoniam fors omnia verſat.

¶ Victus aliquando dicitur à propoſito recedens. Idem 2. *Æneid.*

Hic verò victus genitor ſe tollit ad auras. Seruius.

Victŏr, is, qui in certamine ſuperior euaſit. {מנצח *menatſtſeách.* νικητής. GALL. *Vainqueur, victorieux.* ITAL. *Vincitore, vittore.* GERM. Ein oberwinder, ſiger. HISP. *El que vence, vencedor.* ANGL. *That vanquiſheth or ouercometh.*} Cæſ. 2. *bell. Gall.* Noſtros victores tranſire flumen conſpexerant. Plin. *lib.*7. *cap.*8. L. Sicinius Dentatus vicies præliatus, octies ex prouocatione victor, XLV cicatricibus aduerſo corpore inſignis, nulla in tergo. Cic. *Marcell lib.*4 Multa enim victori eorum arbitrio per quos vicit, etiam inuito facienda ſunt. ¶ Aliquando accipitur pro voti compote. Virg. 3. *Georg.*

——— Victórque virûm volitare per ora.

Vbi Seruius, Victor, effector propoſiti & voti. Et eo fortaſſe ſenſu dixit Alcmena apud Plaut. *in Amph.* Vt meus vir victor belli cluear. Et *in Pſeud.ſc.*3.*a.*4. Victor ſum. (id eſt, voti compos: ſequitur enim,) Vici cuſtodes meos.

Victrix, icis, verbale fœmin. Mulier, quæ in certamine ſuperior euaſit. {מנצחת *menatſſachath.* νικήτρια. GALL. *Vainquereſſe, victorieuſe.* ITAL. *Vittorioſa, vincetrice.* GERM. Oberwinderin, Sigerin. HISP. *Vencedora.* ANGL. *She that vanquiſheth.*} Cic. *ad Brut.* Erat victrix Reſpublica cæſis Antonij copiis. Idem 1. *Tuſc.* Oraculum erat datum, ſi rex interfectus eſſet, victrices Athenas fore. ¶ Accipitur & pro voti compote, ἐπιτυχής. Virg. 7. *Æneid.*

Iuuenem victrix affatur voce ſuperba.

¶ In plurali numero adiectiuè accipitur, facitque de ſe neutrum victricia. Idem 3. *Æneid.*

Res Agamemnonias, victriciaque arma ſequutus:
id eſt, quæ vicerunt. Vbi Seruius, Omnia à verbo venientia, quum in or exeunt, maſculina ſunt, vt victor: quum in trix, fœminina, vt victrix: neutra verò non faciunt, niſi tantùm in numero plurali: vnde eſt victricia. ¶ Victrices literæ dicuntur victoriam denuntiantes. Cicer. *ad Attic. lib.* 5. Quo autem die Caſſij literæ victrices in Senatu recitatæ ſunt, &c.

Victōrĭă, æ, Hoſtium ſuperatio. {נצח *néſach* תרועה *terubáh* תשועה *teſchubáh*, νίκη. GALL. *Victoire*. ITAL. *Vittoria*. GERM. Sieg/uberwindung. HISP. *Victoria, vencimiento*. ANGL. *Victorie*.} Varro *lib. 4. de ling. Latina*, Victoriam ab eo dici putat quòd ſuperati vinciuntur, eodémque modo Venerem victricem dici à Comico, non quod vincit ſed quod vincit. Cic. *pro Marco Marcello*, Victoria, quæ natura inſolens, atque ſuperba eſt. Idem *pro lege Manil.* Cuius adoleſcentia ad ſcientiam rei militaris non alienis præceptis, ſed ſuis imperiis, non offenſionibus belli, ſed victoriis: non ſtipendiis, ſed triumphis eſt traducta. Horat. 1. *Serm. ſatyr.* 1.

——Quid enim? concurritur: horæ
Momento cita mors venit, aut victoria læta?

¶ Pulchrè autem dicimus, Conſequi victoriam, & reportare victoriam, parere victoriam, victoriam in manu habere, Eripere victoriam de manibus, extorquere victoriam de manibus, & multa alia, quæ legenti veterum ſcripta paſſim occurrunt. Et, victoria cadere. Quintil. ¶ Apud Romanos Victoria, deæ nomen erat, cuius ſimulacrum effingebatur lauro coronatum, altera manu palmæ, altera oleæ ramum præferens, Orta patre Cœlo & matre Tellure: vnde & victoriam dici ſcribit Varr. quod ex Tellure vincta Cœlo nata ſit. Ouidius *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

Victoria Dea te ſolitis circumuolet alis, &c.

¶ Victoria Romæ in Curia, Suet. *in Aug. cap.* 10. præcedente victoria, (inquit) quæ eſt in Curia, &c. ¶ Victorias autem, non victores Græci vocant eos, qui eodem die & lucta, & pugilatu vicerunt. Plutarch. *in comparat. Ciceronis & Luculli.*

Victōrĭālis, e, adiectiuum. Iulius Capitolinus *in Galeno*, Populúmque quaſi victorialibus diebus ad feſtiuitatem ac plauſum vocauit.

Victōrĭātus, i, genus numi argentei, lege Clodia percuſſi, qui alio nomine Quinarius dicebatur, quòd quinque aſſibus valeret, hoc eſt, dimidio denarij, vt ex Voluſio docet Agricola, νικητήριον. Dictus victoriatus, quòd victoriæ nota ſignatus eſſet. Quint. *lib. 6. cap.* 4. Dicente quodam, victoriato ſe vno in Sicilia quinque pedes longam murænam emiſſe. Vide Plin. *lib. 33. cap.* 3.

Victōrĭōſus, aliàs victoroſus, Vincere aſſuetus, ſiue qui varias aut plures victorias reportauit, qua dictione vſus eſt Cato, teſte Gell. *lib. 4. cap.* 9. {πολυνίκος. GALL. *Victorieux, qui a gaigné pluſieurs victoires*. ITAL. *Vittorioſo*. GERM. Sieghafft. HISP. *Coſa de muchos vencimientos*. ANGL. *Victorious that vanquisheth often.*}

Vincĭbĭlis, Superabilis, qui vinci poteſt. {νικητός. GALL. *Aisé à vaincre, vincible*. ITAL. *Atto da eſſer vinto*. GERM. Vberwindlich. HISP. *Coſa facil de ſer vencida, que puede facilmente ſer vencida*. ANGL. *That may be ouercome or is aſilie vanquished.*} Col. *lib. 3. cap.* 12. Grauem terram, vix vlla cultura vincibilem. ¶ Interdum actiuè accipitur pro eo, quod vincere poteſt: vt, Cauſa vincibilis, quæ facile poſſit, & meritò debeat obtinere. Terent. *in Phorm.* Iuſtam illam cauſam facilem, vincibilem, optumam.

Vindelicia, Οὐινδελικία, Regio Germaniæ confinis, Rhetiam habens ab occaſu, & Noricum ab Oriente. Eam Lycus amnis diſterminat à Rhetia, Ænus à Norico: à Septentrione Danubio terminatur, à Meridie Alpibus ſupra Italiam extenſis. {Die Landtſchafft zwiſchen dem Lech/Inn/Donaw vnd dem Hochgebirg/die Algæwer.} Eius ciuitas inſignis eſt, Auguſta Vindelicorum, vulgò *Augſpurg*: cuius meminit Ptol. *lib. 2. cap.* 13.

[Vinda, aliis Venda, ſiue VVenda, Germanis Wenden/ Polonis *Kies*, vrbs Liuoniæ.]

Vindĕlĭci, Οὐινδελικοί Ptol. Vindeliciæ incolæ, hodie Germani annumerati. {Lintzgewer.} Horatius,

Videre Rhæti bella ſub Alpibus
Druſum gerentem, Vindelici.

VINDĒMĬA, æ, Collectio vuarum, quaſi vinidemia, à vino demendo. {בציר *batsir*. τρυγητός. GALL. *Vendange*. ITAL. *Vendemmia*. GERM. Der herpſt/der Trauben zuſammen leſung. HISP. *La vendimia*. ANGL. *The grape haruest.*} Columell. *lib. de arb.* Vindemia facta, ſtatim putare incipito ſarmentis quàm optimis. Varr. *lib. 1. de re ruſtic. cap.* 54. In vineis vua quum erit matura, vindemiam ita fieri oportet. Plaut. *Curcul. ſc. 2. act.* 1. Vindemia hæc huic anni, non ſatis eſt ſoli. Gell. *cap. 7. lib.* 20. Vindemiam hilarè agitare. ¶ Nonnunquam accipitur pro ipſis vuis. Virg. *Lib. 3. Georg.*

Mitis in apricis coquitur vindemia ſaxis.

Idem 2. *Georg.*

Non eadem arboribus pendet vindemia noſtris.

¶ Transfertur & ad aliarum rerum collectionem. Plinius, Prima mellis vindemia melior. Columell. *lib.* 10. Mox vere tranſacto, ſequitur mellis vindemia. ¶ Vindemiam & vindemias inter ſe differre vult Seruius his verbis, Quum vindemiam numero ſingulari dicimus, vnius anni ſignificamus: quum plurali, maiorem: vt, Meſſem, meſſes, hyemem, hyemes. hæc enim ſemel tantum annis quibuſque contingunt. Multi tamen volunt vindemiam eſſe totius orbis generaliter, vindemias ſingularum partium, vt plus ſignificet ſingularis, quam pluralis numerus: ſicut plus eſt quum dicimus, Per terram pluit, quam per terras: tunc enim omne elementum per ſingularem numerum, non terras aliquas ſignificamus. ¶ [Vindemia item, inſtrumentum cæteris inſtrumentis ruſticis acuendis idoneum. Cerda.]

Vindemiola, æ, diminut. {ἡ μικρὰ, καὶ βραχὺς τρυγητός. GALL. *Petite vendange*. ITAL. *Picciola vendemmia*. GERM. Ein herpſtlin. HISP. *Pequena vendimia*. ANGL. *A litle harueſt or gathering of grapes.*} Cicer. *ad Att. lib.* 1. Ego omnes meas vindemiolas eò reſeruo, vt illud ſubſidium ſenectuti parem, (de ſtudiorum fructu loquitur.)

Vindemio, as, Vuas colligo. {בצר *batſar*. τρυγάω. GALL. *Vendanger*. ITAL. *Vendemmiare*. GERM. Herpſten/wimmen/trauben ableſen. HISP. *Vendimiar*. ANGL. *To gather grapes.*} Plin. *lib. 14. cap.* 2. Nouiſſimas vindemiant.

Vindēmĭālis, τρυγητικός. Macrob *Saturn. lib. 7. cap.* 7. Nuper in Tuſculano meo fui, cùm vindemiales fructus pro annua ſolennitate legerentur. ¶ Vindemiales excuſant militem. Gell. *cap. 14. lib.* 16.

Vindēmĭātor, qui vindemiam colligit. {בוצר *botzér*. τρυγητής. GALL. *Vendangeur*. ITAL. *Vendemmiatore*. GERM. Ein leſer im herpſt. HISP. *Vendimiador*. ANGL. *A gatherer of grapes.*} Colum. *lib.* 4. Vindemiatoribus quoque hæ ſemitæ laxitatem opportunam præbent, per quam fructus, vel ſtatumina portentur. ¶ Huius dictionis ſecundam ſyllabam contra primitiui naturam corripuit. Horat. *lib. 1. Serm. ſat.* 7. Durus vindemiator, & inuictus, cui ſæpè viator Ceſſiſſet magna compellans voce cucullum. Ouid. verò detraxit a, vt de ſyllabam produceret, *in 3. Faſt.*

At non effugiet vindemitor.

¶ Eſt & vindemiator ſidus cæleſte quod tertio Nonas Martij apparet. Plin. *lib. 10. c.* 31. Delphinus occidens xi. Calend. Sept. Cæſari, & Aſſyriæ ſtella, quæ vindemiator appellatur.

Vindēmĭātōrĭus, a, um, quod ad vindemiam pertinet. {τρυγητικός. GALL. *De vendangeur, ou ſeruant à vendangeur*. ITAL. *Vinaia, pertinente à vendemmie*. GERM. Zu dem Herpſt dienſtlich. HISP. *Coſa para vendimiar*. ANGL. *Belonging to the gathering of grapes.*} Varr. *lib. 3. de R. R. cap.* 2. Nihilo magis torcular, vaſa vindemiatoria aut ſerias olearias, aut trapeta.

Vindex nomen ſerui fuit, qui detexit coniurationem. Plutarch. *in Public.* Idem à Liuio appellatur Vindicius. Vide infrà in dictione *Vindicia*.

VĪNDĔX, icis, propriè vltor iniuriæ. {נקם *nokém*. τιμωρός, ἔκδικος, ἐκδικητής. GALL. *Vengeur, qui fait la vengeance de quelque choſe*. ITAL. *Vindicatore*. GERM. Ein recher/ſtraffer. HISP. *Vengador*. ANGL. *A reuenger, or defender from wrong.*} Cic. *ad Seſt. lib. 5. Epod.* Sed partim odio inducti me excludunt, & apertè vindicem coniurationis oderunt, partim non credunt. Idem 3. *de nat. deor.* Furiæ deæ ſunt, ſpeculatrices credo & vindices facinorum & ſceleris ¶ Accipitur item Vindex pro aſſertore, ſeu defenſore. {גואל *ghoél* מציל *matſſil*. GALL. *Qui reuenche, defend, & met en ſeureté*. ITAL. *Che mette in luogo ſicuro*. GERM. Ein erretter/beſchirmer. HISP. *El que libra de ſeruidumbre, y defende*} Cicer. *Octauio*, Extitiſti tu vindex noſtræ libertatis. Idem *de Orat.* Prouocatio patrona illa ciuitatis, & vindex libertatis. Suet. *in Ner.* Vindicem poſcebant. (ambiguè.) Velleius, Vindex Imperij Rom. Tiberius. Ouid. 3. *Faſt.*

Protinus inuadunt Numidæ ſine Vindice regnum.

Quid autem inter vindicem & vltorem, itémque inter vindictam & vltionem interſit, vide infrà in dictione *Vltio*.

Vindĭcĭæ, arum, Sententiæ, ſiue aſſertiones, aut adiudicationes, quæ ſi à ſeruitute in libertatem ſunt, dicuntur vindiciæ ſecundùm libertatem: ſi verò à libertate in ſeruitutem, dicuntur vindiciæ ſecundùm ſeruitutem, ἰλαδεῖξεως. Vnde Prætor dicitur Decernere vindicias ſecundùm libertatem, quando in libertatem aſſerit. Idem dicitur Dare vindicias ſecundùm ſeruitutem, quando pronuntiat eum ſerui loco habentem, donec dicta cauſa de ſtatu conſtiterit. Huiuſmodi enim vindiciæ, i. adiudicationes libertatis, aut ſeruitutis propriè pendente lite à Prætore dari dicuntur: dum qui ſui ſtatus quæſtionem patitur, poſtulat à Prætore vindicias ſecundum libertatem, i. vt interim pendente lite, ſit in ipſa poſſeſſione libertatis, hoc eſt, vt interim libertate potiatur. ¶ Nec tantum de libertate aut ſeruitute vindiciæ dicuntur, ſed & de aliis rebus: vt quum de re aliqua inter duos aut plures apud Prætorem controuerſia eſt, & incertum eſt vter litigatorum pendente lite rei controuerſæ poſſeſſor eſſe debeat, vterque autem à Prætore vindicias poſtulat, i. vt hodie cauſidici loquuntur, *recredentiam*: dat autem iudex cui æquum eſſe videtur. Cui autem dederit, ſatiſdat aduerſario ſuo, nihil ſe deterius facturum in poſſeſſione, de qua iurgium eſt: rurſus ſponſione ipſe prouocatur ab aduerſario certæ pecuniæ aut æſtimationis, quam amittat, niſi ſua ſit hæreditas, de qua contendit. Gell. *inſtit. c. 9. lib.* 2. It. cum lege agitur & vindiciæ contenduntur. Idem *ibidem*, vindicia, correpta manu in re atque loco præſenti apud prætorem ex duodecim tabulis fiebat. Et Liu. *lib. 3. ab vrb.* Si huius vindiciis ceſſeris, aliam conditionem filiæ quærendam eſſe. Item, Vindicias dicere. Idem Liu. *ibid.* Sextus Pompeius. Vindiciæ appellantur res eæ, de quibus controuerſia eſt, aut potius dicuntur vindiciæ inter eos qui contendunt ¶ Vindiciæ (vt tradit apud Pompeium Cincius) olim etiam dicebantur, quæ ex fundo ſumpta in ius allata erant, vindicandi nimirum cauſa. ¶ Vindiciæ etiam, manus correptio, χειροκρατία, χειρονομία. Gellius, Vindiciæ correptione manus in re atque loco præſenti apud Prætorem fiebant. ¶ Vindiciæ, libertas, Chariſio authore, qui ἐλευθερίαν ſic explicat. ¶ Vindiciarum nomen à Vindicio ſeruo tractum eſſe autor eſt Liu. *lib. 2. ab Vrb.* qui quòd coniurationem iuuentutis de reducendo Tarquinio indicaſſet, primus in libera ciuitate libertatem eſt aſſequutus. Alij tamen à vindicando dictum malunt, quod inter cætera aliquando ſignificat vindicias dare. Idem 3. *Vrbe*, Ita vindicatur Virginia ſpondentibus propinquis, id eſt, dantur vindiciæ puellæ Virginiæ ſecundùm libertatem. Vindiciarum lis eſt ea, qua rei controuerſæ *momentaneam* (vt loquuntur) *poſſeſſionem* petimus, interea dum de ipſa poſſeſſione diſceptatur. ¶ Vindicia. Sextus Pompeius, At Seruius Sulpicius, vocabulo iam ſingulariter formato, vindiciam eſſe ait, id, qua de re controuerſia eſt, ab eo quod vindicatur. Et *in* 12. Si vindiciam falſam tulit, rei ſiue litis arbitros tres dato: eorum arbitrio fructus duplione decidito. Vindiciam ferre eſt ſententia decretóque rem obtinere. Dicebat etiam vindicias iudex: Ferebat qui rem obtinebat. Sed ſi vindiciam ille tulerat, qui non debuerat, tribus arbitriis datis, duplione damnum luebat.

Vindĭco, as, Propriè vlciſcor, punio, caſtigo. {נקם *nekám* יסר *jaſár*. ἐκδικέω, τιμωρέω. GALL. *Venger, punir*. ITAL. *Vendicare, punire*. GERM. Rächen mit der ſtraff zukommen. HISP. *Vengar*. ANGL. *To reuenge, to puniſhe*} Vindico à vis & dico: qui enim vlciſcitur iniuriam acceptam, vim ſibi factam dicat. Cicer. 2. *de legib.* Grauiter olim iſta vindicabat

vetus illa Græcia longè prouidens. Plin.*lib.*10.Scipionis verò Æmiliani nemo vindicauerat mortem. Ouid.*Faſt.*

Quique necem Craſſi vindicet, vltor erit.

Cicero 5.*in Verrem*, Omnia poſtremò quæ vindicaris in altero,tibi ipſi vehementer fugienda ſunt. Vindicare pro vlciſci, Suet. *in Caſ. cap.*67. *ibidem cap* 30. Vindicare bello ſi quid,&c. Velleius,Vindicare cognomen victute paratum. Ouid.4.*Faſt.*

Quem Venus iniecta vindicat alma manu.

Velleius,Vindicatum mare(à piratis ductu Pompeij,id eſt,liberatum.) ¶ Vindicare, ſiue vindicatum eſſe in facta, in voces petulantiores, in homines malè conſulentes,& ſceleratos,(pro ſumptum ſupplicium eſt de factis, de vocibus petulantioribus, de hominibus malè conſulentibus,& ſceleratis) dixit Gellius *cap.*5. *lib.*4. *& cap.*6. *lib.*10. *& cap.* 7. *lib.*12.& item alibi.Illius autem verba hæc ſunt in principio *c.*6.*lib.*10. Non in facta modò, ſed in voces etiam petulantiores publicè vindicatum eſt, &c. ¶ Vindicatum eſt, impersonaliter pro animaduerſum eſt. Cic.7.*Verr.* Fatent non modò in ſocios, ſed etiam in ciues militéſque noſtros perſæpe & ſeuerè ac vehementer vindicatum. ¶ Vindicare manu,i.armis. Saluſt.*Iugurth.*68. Exiſtimans Adherbalem dolore permotum iniurias ſua manu vindicaturum. ¶ Vindicare item ab iniuria, contumeliáve eſt defendere, liberare. {הציל *hiſtil.* ἀμυνάσθαι. Gall.*Deliurer,defendre.* Ital.*Liberare, difendere.* Germ. Erretten/erlöſen/ſchirmen. Hisp.*Librar de daño, defender.* Angl. *To delyuer,to defend frome wronge or danger.*} Cic. *de ſeneƈt.* Eſt & ſenectus natura loquacior,ne ab omnibus eam vitiis videar vindicare. Liu *lib.*3. A cuius crudelitate voſmet ipſos armis vindicaſtis. ¶ Vindicare in libertatem, id eſt,aſſerere,εἰς ἐλευθερίαν ἐξελεῖν. Cic.*in Parad.* In libertatem vindicari vult? Idem 2. *de Orat.* Me tamen ita oſcitans ſapientia, ſimuláteque ad eam confugero, in libertatem vindicabit. Cæſar 1.*bell. Punic.* Vt ſe,& pop.Rom. paucorum factione oppreſſum, in libertatem vindicaret. Liu. 9. *bell. Pun.* Et miſſum ſe ad eos vindicandos in libertatem ait. ¶ Vindicare data,Compenſare. Senec.*de benefic.lib.*3.*cap.*13. Tardiores,inquit,ad beneficia danda facimus non vindicando data, nec inficiatores eorum afficiendo pœna. ¶ Pro tribuere. Idem Senec. *cap.*3. *de* [illegible] 9. Vt otio & literis plus vindices. (i.tribuas.)

Vindicātio, nis, verbale, Vltio, vindicta, & iniuriæ propulſatio. {נקמה *nekamáh.* ἐκδίκησις, τιμωρία. Gall.*Vengeance,revanche.* Ital.*Vendetta.* Germ. Rächung oder rach. Hisp.*Vengança.* Angl.*Reuengement punishment.*} Cicer. 2.*de Inuent.* Vendicationem per quam vim & contumeliam,defendendo,aut vlciſcendo,propulſamus à nobis,& à noſtris, qui nobis chari eſſe debent, & per quam peccata punimus.

Vindictă,æ,Vltio,vel animaduerſio. {נקמה *nekamáh.* ἐκδίκησις, τιμωρία. Gall.*Vengeance.* Ital.*Vendetta.* Germ.Rach. Hisp. *Vengança.* Angl. *Reuengement, puniſhment.*} Paul. *l. quod Reip. de iniurys*, Quod Reip. vendicandæ cauſa ſecundùm bonos mores fit, etiamſi ad contumeliam alicuius pertinet, quia tamen non ea mente magiſtratus facit, vt iniuriam faciat,ſed ad vindictam maieſtatis publicæ reſpiciat, actione iniuriarum non tenetur Ouid *lib.*4. *de Pont.*

Quum tibi ſuſcepta eſt legis vindicta ſeuera,&c.

Idem *Eleg.*1. *lib.*2. *Triſt.*

Sera redundauit veteris vindicta libelli.

Idem *Eleg.*9. *lib.*4. *Triſt.*

Denique vindicta ſi ſit mihi nulla facultas.

¶ Vindicta pro pœna,vide apud Gell.*cap.*14.*lib.*6. ¶ Aliquando vindicta, ſignificat modum ſeruos manumittendi, quæ fiebat vindicta, hoc eſt,virgula ſiue feſtuca capiti ſerui impoſita. Nam libertatem donandi tres ſunt ſpecies,vt oſtendit Cic.*in Topicis*,Vna vt cenſu liber fiat. Cenſebantur enim antiquitus ſoli ciues Romani. Itaque ſi quis conſentiente, vel iubente domino, nomen detuliſſet in cenſum, ciuis Romanus fiebat, & ſeruitutis vinculo ſoluebatur. Altera pars adipiſcendæ libertatis Vindicta vocabatur, quum prætor manumittendi ſerui capiti virgam imponens, eundem in libertatem vindicabat. Nam virgula hæc vindicta vocatur, vel quòd libertatem ſerui ea vindicarentur: vel à Vindicio ſeruo, qui priùs hoc modo manumiſſus, autore Liuio *lib.* 2. Tertia ſi quis ſuprema voluntate in teſtamenti ſerie, ſeruum liberum ſcripſerit. Cic. *in Top.* Si neque cenſu, neque vindicta,nec teſtamento liber factus eſt,non eſt liber: neque eſt vlla earum rerum: non eſt igitur liber. Horat.2.*Serm.ſatyr.*6.

———quem ter vindicta quaterque

Impoſita haud vnquam miſera formidine priuet.

Vbi Acron. Vindicta, id eſt, virga qua percutiebantur ſerui dum liberi fiebant. ¶ Vindicta,id eſt,plena libertas cum iure ſuffragij,dicta à Vindice ſeruo. Plutarch.*in Valerio.* Hinc Iuuen.*Satyr.*13.

At vindicta bonum vita iucundius ipſa.

& Plaut.*Curc.ſc.*3.*a.*1.Nunquam ſinam quin te liberalem liberem. Ph. Iſtoc verbo vindictam para.

‖ Vindicum Aureliorum Cenomanorum, *Le Mans*, V. E. ſub A. Burdigalenſi. ‖

Vindĭŭs,Hiſpaniæ Tarraconenſis inſignis mons, apud Ptolemæum *lib.* 2. *cap.* 6.

‖ Vindoniſſa,*Vindiſch*,V.olim E.haud procul à Sempacho, Heluetiorum oppido, pauculas nunc ædes habet, quæ vicum efficiunt ‖

Vīneă, æ, Multitudo vitium ſimul conſitarum. {כרם *cherem* גפן *ghéphen.* ἀμπελών, ἀμπελίς. Gall.*Vne vigne,vignoble.* Ital.*Vignaio,vigna.* Germ. Ein rebgarten/weingarten/rebacker. Hisp. *La viña, viñedo ò pago de viña.* Angl. *A vine or vineyarde.*} Colum.*lib.*3.*cap.*2. Ideo non eſt vineis apta, vix etiam arbuſto. Virg.*lib.*2. *Georg.*

Hinc omnis longe pubeſcit vinea fœtu.

Idem 4.*Ecloga.*

Non raſtros patietur humus, non vinea falcem.

Cic.*de ſenectute*, Nec vero ſegetibus ſolum,& pratis,& vineis, & arbuſtis res ruſticæ lætæ ſunt,ſed pomariis etiam, & hortis: tum pecudum paſtu, & apium examinibus, tum florum omnium varietate. Ouid. 5. *F. l.*

Si benè floruerint ſegetes, erit area diues:

Si bene floruerit vinea, Bacchus erit.

Plaut. *Curc. ſc.*2. *a.*1. Vineam tibi pro aurea ſtatua ſtatuam, quæ tuo gutturi ſit nouum mentum. Vinearum quinque ſunt genera: vnum ſparſis palmitibus humi repens: alterum pedatum, ſimplici adminiculo ſuſtentatum: tertium iugatum: quartum compluuiatum: quintum arbuſtiuum: quæ omnia latius exequitur Plin.*lib* 17 *cap* 22 ¶ Eſt etiam vinea inſtrumentum bellicum, ex lignis compactum, latum pedibus octo,altum ſeptem,longum ſexdecim, tectum duplici ligno, cratibúſque contextum. Latera quoque vimine ſepiuntur, ne ſaxorum ac telorum impetu perſtringantur: extrinſecus ne cremententur,crudis ac recentibus coriis teguntur. Quum plures fuerint, iunguntur ordine, ſub quibus oppugnantes tutiùs ad muros ſubruendos procedunt. Plaut. *in Mil.ſc.*2.*a.*2. Ad eum vineas, pluteóſque agam. Cicer *ad Cato.lib.*15. Aggere, vineis, turribus oppugnaui, vſúſque multis tormentis. Vide Vegetium *cap.*8. *lib.*4.

Vineālis,e,quod eſt aptum ad vineam. {ἀμπελικός. Gall.*De vignoble, de vigne.* Ital. *Da viti, di vigna.* Germ. Des Rebgarten/ oder rebackers. Hisp. *Coſa pertenecientes à viñas.* Angl. *That ſerueth for vines.*} Col. *lib.*3.*c.*12.Sed ne nunc per infinitas terreni ſpecies euagemur,non intempeſtiuè commemorabimus Iulij Græcini conſcriptam velut formulam, ad quam poſita eſt limitatio terræ vinealis.

Vinĕārĭŭs,a,um,quod eſt vineæ,vel quod ad vineam pertinet. {ἀμπελουργικός. Gall.*De vigne.* Ital.*Chi ſerue à viti.* Germ.Den rebacker/oder darzu gehörend. Hisp.*Coſa pertenecientes à viñas.* Angl.*Of a vyne.*} Col.*lib.*5. *cap.*5. Validam vitem in ramos diducere cenſeo, & traducibus diſpergere, atque ditadiare cæteroſque vinarios colles præcipitare.

Vinĕātĭcŭs,a,um, idem. ἀμπελικός. Vt,Falces vineaticæ. Varr.*lib.*1. *de re ruſt. cap.*22. Sic alia quoque nonnulla genera ſpecies habent plures, vt falces. Nam dicuntur ab eodem ſcriptore vineaticæ opus eſſe ſex. Col. *lib.*4.*cap.*1. Vnum atque alterum reprehendiſſent,quippe ſeminibus vineaticis nimium ne profundos cenſuiſſe fieri ſcrobes.

Vinetum,i,locus vineis abundans. {ἀμπελών. Gall. *Vignoble.* Ital. *Vignaio, luogo piantato di viti.* Germ. Ein rebacker / ein ort da vil reben zeugt ſind/ oem gewachß. Hisp. *El pago ò viñedo, lugar de viñas.* Angl. *A vyneyarde or a place planted with vynes.*} Col. *lib.*3. Cui vineta facere cordi eſt,faciat vitiarium,ex quo poſſit agrum vineis veſtire. Cic. 2.*de nat. deor.* Nec verò ita refellendum eſt, vt ſi ſegetibus aut vinetis cuiuſpiam tempeſtas nocuerit,&c. Virg.2.*Georg.*

Néve tibi ad ſolem vergant vineta cadentem.

Vinĭtŏr, is, qui vineam colat, pampinator. Ruſticus vinearum cultor. כורם *corem.* ἀμπελουργός. Gall. *Vigneron.* Ital. *Coltiuatore di viti.* Germ. Ein rebman Hisp. *Vinadero o vendimiador.* Angl. *He that dreſſeth a vyneyarde.*} Col.*lib* 2. Separandi ſunt aratores à vinitoribus Cic.5. *de fin.* An ea quæ per vinitorem antea conſequebatur,etiam per ſeipſam curabit? Virg.*Ecl.*10.

———matura vinitor vua.

Vinĭtōrĭŭs,a,um,quod eſt vinitoris. {ἀμπελουργικός. Gall. *Appartenant à vigneron.* Ital. *Pertinente à coltiuatore de viti.* Germ. Einem rebman zugehörig. Hisp.*Pertenecïente à viñadero.* Angl. *Belonging to the dreſſer of a vyneyarde.*} Colum.*lib.*4.*cap.*25. Eſt autem ſic diſpoſita vinitoriæ falcis figura.

Vingum, [illegible], herba eſt foliis amplis, puſillo caule & radice longa, cibis idonea: quam Ægyptij colligere ſolent quum effuſus fuerit amnis, eáque deorum aras coronare. Theophraſtus *de cauſ.plant.lib.*1. *cap.* 11.

Vinulŭs,a, um, antiquum adiectiuum, quod venuſtum & blandum ſignificat. Plaut *in Aſin* Compellando blanditer,oſculando,oratione vinnula, venuſtula. Ex Nonio.

Vinulatus,a,um,vinulo aſſimilis. Iſid.

Vinula,puſilla beſtiola,quæ oritur in ſacchato oblongula, pulicis colore, gurgulioni ſimilis, ſi roſtellum illi adimas, aut huic addas.

Vintium,Οὔίντιον,oppidum eſt in Alpibus littoreis, apud Ptol.*lib* 3 *cap.*1.

Vīnvm,i,à vi deducitur: quòd vim inferat menti,vel à Græco οἶνος. {יין *iaïn.* Gall.*Vin.* Ital.& Hisp.*Vino.* Germ.Wein. Angl.Wyne.} Ouid. *lib.*1. *de Arte.*

Et venus in vinis, ignis in igne fuit.

Quo tamen in loco nonnulli malunt legere,

Et venus in venis.

Mar.*lib.*3.

Reſinata bibis, vina Falerna fugis.

Virg 9. *Æneid.*

———fuſique per herbam

Indulgent vino & vertunt crateras ahenos.

Cic.*de ſeneƈt.* Vt enim non omne vinum, ſic non omnis ætas vetuſtate coacteſcit. Plaut. *Pſeud ſc* 1.*a* 5. Hoc vini vitium eſt maximum, pedes captat,luctator doloſus eſt *Ibid.ſc.*2.*a.*1. Vino te deuincis. Idem *Curc. ſc.*2.*a.*1. Flos veteris vini. Idem *Aul.ſc.*6.*a* 4. Nimis vile eſt vinum atque amor,ſi ebrio & amanti quiduis impune licet Idem *Aſin.ſc.*4.*a.*2. Confecto prandio,vino epoto.*Ibid.ſc.*1.*a.*5. Agitemus conuiuium vino & ſermone ſuaui. Idem *Aul.ſc.*5.*a.*3. Vt me deponat vino,eam affectat viam. *Ibidem*, Iuſſeram cadum vnum vini veteris à me afferrier, &c. Ouid.*Eleg.*4. *lib.*5. *Triſt.*

Et dicunt laudes ad tua vina tuas.

Idem 6.*Faſt.*

Nox erat & vinis oculique, animique natabant.

¶ Vini genera & effectus,vide apud Gell.*c.*vlt *lib* 13. Vinum eructum & fœtidum,idem *cap.*7.*lib.*11. Vinum hemum, *cap* 5 *lib.*13. Item, Vinum album, atrum. Plaut.*Men.ſc.*5.*a.*5. Dic mihi album an atrum vinum potas? ¶ Vinum mulieribus prohibitum olim apud Romanos, Plutarcho *in Num.& Lyc.* & Gell.*cap* 23. *lib* 10. auctoribus. Quatuor præcipui ſunt vini ſapores,dulcis,acutus,lenis, & auſterus: primus Noé vinum inuenit, ſicut ſacræ teſtantur literæ. At Gentiles docent Bacchum vini repertorem fuiſſe. Primus vero Italis Saturnus dedit e Creta in Latium aduectus. ¶ Vinum vehemens Celſ.*lib.*2.*c* 18. Vinum aſperrimum,idem *lib.*4 *c.*19. Vinum pingue,idem *lib.*6 *ſeƈt de pediculis palpebr.* ¶ Vinum miſtum,i dilutum,οἶνος κεκραμένος, quod mero, i. ἀκράτῳ opponitur,idem *lib.*6.*c.*9. ¶ Vinum pendens, i.vuæ,vindemia nondum collecta, Plaut. Tum vinum priuſquam coactum eſt, pendet putidum. ¶ Vinum doliare apud Vlpianum, h. e. vinum nouum, non vero diffuſum.

ſum. Vinum de dolio vocat Cic. *in Bruto*, Num igitur qui hoc ſentiat, ſi is potare velit, de dolio ſibi hauriendum putet? Appellat & vinum de cupa: vt *in Piſonem*, Panis & vinum à propola & de culpa. Sic in MS. οἶνος ἀπὸ πίθου dicitur à Plutarcho. Vinum doliare tamen apud Catonem pendenti opponitur. ¶ Vinum diffuſum, quod in amphoras & cados Apothecarum ad aſſeruandum fuſum eſt. Plin. *lib.* 14. *cap.* 14. Apothecas fuiſſe, & diffundi ſolita vina anno DCXXXIII. Vrbis apparet indubitato Opimiani vini argumento. Horat.

Vina bibes iterum Tauro diffuſa.

Iuuenal.

Ipſe capillato diffuſum conſule potat.

¶ Vinum tortiuum, quod nouiſſimè expreſſum eſt. Col. *lib.* 12. *cap.* 36. Tortiuum muſtum dicitur, quod poſt primam preſſuram vinaceorum circunciſo pede exprimitur. Contra πρόχυμον vocamus quod defluit prius quàm vuæ calcentur. Vina pro poculis, ſeu vaſis vinariis. Virg. 1. *Æneid.*

Crateras magnos ſtatuunt, & vina coronant.

¶ Vinum ventilari conuenit. Colum. *cap.* 3. *lib.* 12. Galli dicunt, *Il faut donner de l'eſuent au vin.* In vino, & alea, in ioco atque vino, genera dicendi antiqua ſunt, quibus tempus poſt conuiuium ſignificabatur. Namque remotis epulis conuiuæ inter ſe poculis certantes, aut iocabantur, aut alea ludebant exhilarandi animi cauſa. Vide ſuprà in præpoſitione *In.* ‖ ¶ Vinum bibere, ſynecdochicè eſt, nimium bibere, inebriari. ‖

Villum, i, vinum debilium, aut exiguarum virium. {οἰνάριον. GALL. *Petit vin, vinet.* ITAL. *Vinetto, picciol vino.* GERM. Schlächter wein. HISP. *Pequeño vino.* ANGL. *Small or weake wyne.*} Terent. *in Adelph.*—interea in angulo Aliquò abeam atque edormiſcam hoc villi.

Vinacea, orum, neutri generis, pluralis numeri, Granula illa lignoſa, quæ in vuarum acinis naſcuntur. {γίγαρτον. GALL. *Le marc, ou le pepin des raiſins.* ITAL. *Vinaccie della vua.* GERM. Treber/traubenkern. HISP. *Granillos de la vba.* ANGL. *The kernell of reyſons.*} Col. *de arborib. cap.* 9. Vt autem vuæ ſine vinaceis naſcantur, malleolum ſcindito, ita ne gemmæ lædantur: medullámque omnem eradito, &c. Et *paulò pòſt*, Adulta vitis tales vuas ſine vinaceis creabit. ¶ Nonnunquam tamen vinacea dici inuenimus, pro tortis vuæ expreſſæ reliquiis, hoc eſt, non ſolùm pro hiſce granulis, verumetiam pro ipſis folliculis. Col. *lib.* 12. *cap.* 36. Tortiuum muſtum dicimus, quod poſt primam preſſuram vinaceorum, circunciſo pede exprimitur. Idem *lib.* 8. Vinacea quamuis tolerabiliter paſcant, dari non debent, niſi quibus temporibus anni auis fœtum non edit. Idem *lib.* 6. *cap.* 3. Licet etiam ſi ſit leguminum inopia, & eluta, & ſiccata vinacea, quæ de lora eximuntur, cum paleis miſcere. ¶ Legimus & vinaceos, genere maſculino, in eadem ſignificatione. Varro 3. *de re ruſt. cap.* 11. Pabulum his datur triticum, hordeum, vinacei vuæ. Item vinaceas, fœminino genere. Plin. *lib.* 17. *cap.* 22. Circum capita addito ſtercora, paleas vinaceas aut aliquid horumce.

Vinācĕŭs, a, um, adiectiuum, vt Acinus vinaceus. {οἰνωπὸς, οἰνηρὸς, γίγαρτον. GALL. *Grain de raiſin.* ITAL. *Grano ò granello di vua.* GERM. Traubenkörner. HISP. *El granillo de la vba.* ANGL. *A kernell of reyſons.*} Cic. *de ſenectute*, Omitto enim vim omnium quæ generantur è terra, quæ ex fici tantulo grano, aut ex acino vinaceo, aut ex cæterarum frugum, aut ſtirpium minutiſſimis ſeminibus tantos truncos, ramóſque procreat.

Vinalia, tam ſecundæ quàm tertiæ declinationis, pro die feſto quo veteres nouum vinum Ioui libabant, nono Calendas Maij: vt ait Plin. *lib.* 18. *cap.* 29. πιθοιγία. Erant & altera vinalia, quæ ad 13. Calend. Auguſt. celebrabantur, teſte eodem Plin. *loco iam citato.* Vide Ouidium *lib* 4. *Faſt.*

Vinārĭŭs, ij, Vini venditor. {οἰνοπώλης. GALL. *Vendeur de vin.* ITAL. *Venditore di vino.* GERM. Ein weinſchenck/weinman. HISP. *Vinatero que trata por vino.* ANGL. *A ſeller of wyne.*} Plaut. *in Aſin.* Sed vina quæ heri vendidi vinario Exærambo, Iam pro iis ſatisfecit Sticho? Suet. *in Claud.* Quum de laniis aut vinariis ageretur, exclamauit in Curia. ¶ Ponitur aliquando pro vinoſo ac ebrioſo. Vlpian. *in l. ob quæ, de ædilit.* Item aleatores & vinarios non contineri edicto, quoſdam reſpondiſſe Pomponius ait, &c.

Vinarius, a, um, quod ad vinum pertinet. {οἰνηρός. GALL. *Seruant au vin.* ITAL. *Che ſerue à vino.* GERM. Zu dem wein dienſtlich. HISP. *Coſa perteneciente al vino.* ANGL. *Belonging to wyne.*} vt, Taberna vinaria, in qua venditur vinum: vas vinarium in quo vinum apponitur. Cic 6. *in Verrem*, Erat etiam vas vinarium, ex vna gemma prægrandi. Cella vinaria, apotheca in qua vinum aſſeruatur. Plin. *lib.* 14. *cap* 13. In quibus erant claues vinariæ cellæ. Lacus vinarius, in quem muſtum defluit. Col. *lib.* 12. *cap.* 18. Tum lacus vinarij & torcularij, & fora, omniáque vaſa ſi vicinum eſt mare, aqua marina: ſin minus, dulci eluenda ſunt, & commutanda.

Vineus, a, um. Plaut. *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Vineam tibi pro aurea ſtatua ſtatuam, quæ tuo gutturi ſit monumentum.

Vinĭpōtŏr, is, Potator vini. { סבא *ſobé.* οἰνοπότης. GALL. *Beuueur de vin, yurongne.* ITAL. *Imbriaco, beuetore di vino.* GERM. Ein wein trincker/weinſauffer. HISP. *Beuedor de vino, embriago.* ANGL. *A drinker of wyne.*} Plin *lib.* 10 *cap.* 54. Scitum de quodam vinipotore reperitur Syracuſis tandiu potare ſolitum, donec ab eo coopertu in terra oua fœtum ederent.

Vinolentus, a, um, Ebrioſus, vino ſe ingurgitans. {סבא *ſobé* שכור *ſchichór.* μέθυσος, πάροινος, οἰνόφλυξ. GALL. *Yurongne, plein de vin.* ITAL. *Imbriaco.* GERM. Truncken bolt. HISP. *Embriago, lleno de vino.* ANGL. *A drunkerd, much giuen to wyne.*} Cicero 4. *Acad.* Ne vinolenti quidem quæ faciunt, eadem approbatione faciunt, qua ſobrij: dubitant, hæſitant, reuocant ſe interdum, hiſque quæ vident imbecillius aſſentiuntur. Plaut. *Aul. ſc.* 3. *a.* 4. Te eam, eam compreſſiſſe vinolentum virginem.

Vinolentia, Ebrietas. {שכרון *ſchiccharon* μέθη, οἰνοφλυγία. GALL. *Yurongnerie.* ITAL. *Imbriachezza.* GERM. Trunckenheit. HISP. *Embriaguez.* ANGL. *Drunkenneſſe.*} Cicero *in Topic.* Cuius etiam generis illa ſunt, ex quibus verum nonnunquam inuenitur, pueritia, ſomnus, imprudentia, vinolentia, inſania.

Vinoſus, a, um, qui vini cupidior eſt, vt ait Valla *lib.* 10. {סבא *ſobé* שכור ſchichór, μέθυσος, οἰνόφλυξ. GALL. *Addonné au vin, yurongne.* ITAL. *Dedito à vino, imbriaco.* GERM. Dem wein ergében/weinſüchtig. HISP. *Embriago, lleno de vino.* ANGL. *A drunkerd, much giuen to wyne.*} Ouid. 3. *de Arte*, Sit tibi Callimachi, ſit Coi nota poetæ, Sit quoque vinoſi Teia Muſa ſenis. Plaut. *in Curc.* Quid opus eſt verbis? vinoſiſſima eſt. Vinoſus ſuccus: vini ſaporem referens, qualis moro, pyro, myrto. Plinius quoque inter mali punici genera, vinoſa quædam appellat, quæ aluum ſiſtunt & ſtomachum. Ouid. 3. *Faſt.*

Cur anus hæc faciat quæris? Vinoſior atas

Hæc erat.

¶ De nomine Vinoſus, & ſimilibus in oſus inclinatis, adi Gellium *cap.* 9. *lib.* 4.

Vinŭlus, vox eſt Plautina, quam pro ſuaui videtur vſurpaſſe Plaut. *in Aſin.* Compellando blanditer, oſculando oratione vinula, venuſtula. Nonius autem legit vinnulus duplici n.

Vio, viam tero, iter facio. Onom. Vio, as, ὁδεύω.

‖Viocurus, qui vias curat: ædilis.‖

Viocurrus, idem arbitror ſignificare quod currus. Varro *lib.* 4. *de ling. Lat.* Quis enim non videt vnde æraſodinæ & viocurrus? Malunt tamen nonnulli hic legere Vnoculus.

Vĭŏlă, Floſculus purpurei coloris, cuius planta folium habet hederæ non diſſimile, nigrius tamen & tenuius: cauliculum autem à media radice proſilientem, florem, vt dictum eſt, ferentem purpureum. {ἴον. GALL. *Violette.* ITAL. *Viola.* GERM. Violen. HISP. *Violeta generalmente.* ANGL. *A violet.*} Cic. *lib.* 5. *Tuſc.* An tu me in viola putabas, aut in roſa dicere? Virg. 2. *Eclog.*

——— *tibi candida Nais*

Pallentes violas & ſumma papauera carpens, &c.

Dicta autem putatur viola quaſi vitula, propterea quòd hunc florem poetæ fabulantur in pabulum Iûs puellæ iam in iuuencam conuerſæ, à terra fuiſſe effuſam: vnde & à Græcis ab eiuſdem puellæ nomine ἴον appellatum volunt. Sunt & luteæ violæ, & cæruleæ, & albæ, quas omnes Græci λευκόιον nomine complectuntur. Vide Plin. *lib.* 21. *cap.* 6.

Violaceus, a, um, Purpureus, violæ colorem referens. {ἰώδης, ἰοειδής. GALL. *De couleur violette.* ITAL. *Violato, colore di viola.* GERM. Veielfarb. HISP. *Color de violetas.* ANGL. *Of or lik a violet.*} Corn. Nepos, vt tradit Plin *lib* 9. *cap.* 39. dixit, Me iuuene violacea purpura vigetur.

Vĭolārĭa, orum, loca in quibus copioſæ violæ naſcuntur. {ἰωνιαί. GALL. *Violier.* ITAL. *Violari.* GERM. Oerter da viel violen wachſen. HISP. *Lugar donde ſe crian las violetas.* ANGL. *A bed or place where violets grow.*} Virg. *lib.* 4 *Georg.*

——— *Irriguúmque bibant violaria fontem.*

Vel ipſæ potiùs violæ vno in loco conſitæ. Ouid. 4. *Faſt.*

Ille legit calthas, huic ſunt violaria curæ.

Vĭŏlārĭŭs, ij, dicitur violacei coloris infector. {ἰοβάφος. GALL. *Qui teint en violet.* ITAL. *Tintore in violato.* GERM. Ein veielbraunfärber. HISP. *Tintore de color de violetas.* ANGL. *That dieth violet colour.*} Plaut. *in Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Flammearij, violarij, carinarij.

Vĭŏlo, as, Corrumpo, polluo, lædo, macula afficio, offendo: quod propriè de virgine dicitur: quum pudicitia eius vi eripitur. {חנף *hinnáh* חלל *chillel* βιάζομαι, καταισχύνω. GALL. *Violer, corrompre, gaſter.* ITAL. *Violare, guaſtare, macchiare.* GERM. Nothzwingen/mit gewalt ſchwechen/verletzen. HISP. *Corromper por fuerça.* ANGL. *To defile, violate, corrupte, to deflour, to break as man doth a law.*} Cicer. *lib.* 3. *de natur. deorum.* Minerua quinta Pallantis, quæ patrem dicitur interemiſſe, virginitatem ſuam violare conantem. Tibullus *lib.* 1. *Eleg.* 6.

Parcite quam cuſtodit amor violare.

Transfertur & ad alia. Dicimus enim violare amicitiam, dignitatem, exiſtimationem, fidem coniugij, fœdus, hoſpites, iura, loca religioſa, parentes, Rempublicam, ſacra, famam, &c. Cic. 3. *Verr.* Quum apud exteras nationes imperij nominiſque noſtri famam tuis probris flagitiiſque violaris. Idem *ad Quint. Philippum lib.* 13. Niſi quid exiſtimas in ea te violare exiſtimationem tuam. Idem 3. *de fin.* Vt peccatum eſt patriam prodere, parentes violari, fana depeculari, &c. Virg. 4. *Æneid.*

Sed mihi vel tellus optem priùs ima dehiſcat,

Ante pudor quàm te violem, aut tua iura reſoluam.

Vĭolātŭs, a, um, participium. {מחנף *mehunnáh* מחלל *mechallál* חלל *chalál.* βιασθείς, ὑβρισθείς. GALL. *Violé, outragé, corrompu.* ITAL. *Violato, oltragiato.* GERM. Verletzt. HISP. *Corrompido por fuerça.* ANGL. *Violated, corrupted, defloured.*} Liu 6. *ab Vrbe*, Poſt publicam cauſam priuato colore habito, ne verbo quidem violatis Conſulibus rogationem tulit ad populum. Ouid. 3. *de Ponto Eleg.* 5.

Ipſe quidem Getico peream violatus ab arcu.

Tibull. *lib.* 4.

Non violenta vagi ſileantur paſcua Solis.

Ouid. 13. *Metam.*

——— *Hector abit violatus vulnere nullo.*

Vĭŏlandŭs, a, um, vt fœdera clam violanda. Tibullus *lib.* 1 *Elegia* 9.

Violatio, onis, verbale, Corruptio, prophanatio. {חלילה *chalilah.* βιασμός. GALL. *Violement, corruption, outrage.* ITAL. *Violatione, corruttione.* GERM. Verletzung/antaſtung mit gewalt zuſchenden. HISP. *Obra de corromper aſſi.* ANGL. *A corrupting, deflouring or breaking of a law.*} Liuius *lib.* 2. *belli Punici*, Tum quoque alio genere cladis eadem illa pecunia omnibus contactis ea violatione templi furorem iniecit atque inter ſe ducem in ducem, militem in militem, rabie hoſtili vertit.

Vĭolātor, is, Corruptor, ruptor. {מחנף *mechanneph* מחלל *mechallél.* βιαστής. GALL. *Violateur, violeur.* ITAL. *Violatore.* GERM. Verletzer/gewalt anthüer/ſchender. HISP. *Forçador, corrumpidor.* ANGL. *A corrupter or deflourer.*} Liuius 4. *ab Vrbe*, Hiccine, inquit, eſt ruptor fœderis humani, violatorque gentium iuris? Ouid. 2. *de Pont. Eleg.* 2.

Confugit interdum templi violator ad aram.

Vĭŏlābĭlĭs, qui aptus eſt vt violetur. βιαστός, vt contrà, Inuiolabilis, qui non facilè violari poteſt. Virg. 2. *Æneid.*

Vos æterni ignes & non violabile veſtrum
Teſtor numen, ait.

Violens, apud Horat. teſte Bud. pro violento legitur βίαιος. & apud Perſium *Satyr.* 5.

Vĭŏlēntĕr, aduerbium, Iniurioſè, per vim. {βιαίως, βιαιωσ. Gall. *Violentement, par force.* Ital. *Violentemente.* Germ. Mit notzwang/ungeſtümiglich. Hisp. *Porfoſamente.* Angl. *Violently, with force.*} Liu. *lib.* 5. *ab Vrbe*, Quia ſolennia ludorum, quos intermitti nefas eſt, violenter decreuiſſet. Proconſulatum violenter gerere apud Plinium *ep.* 9. *lib.* 3. id eſt, crudeliter. Violenter tolerare, apud Terent. *in Phorm.* id eſt, ægrè, iniquè. Violentiùs conqueri. Suet. *in Aug. cap.* 52.

Vĭŏlēntiſsĭmè, βιαιότατα. Iuſtin. *Hiſt lib.* 25. Inter confertiſſimos violentiſſimè dimicans, ſaxo de muris iactato, occiditur.

Vĭŏlēntĭă, æ, Vis maior, impetus. {חמס *chamás* עשק *heſchék.* βία. Gall. *Violence, impetuoſité.* Ital. *Violenza, impetuoſità.* Germ. Ungeſtümme/gewalt. Hisp. *Fuerça, violencia.* Angl. *Force, violence.*} Plin. *lib.* 2. *c.* 38. Quoniam & tonitruum & fulminum iactus horum violentiæ plerique aſſignant. Cic. 5. *Tuſc.* Ne ſobrius in violentiam vinolentorum incidat, ante deſcendit. Virg. 2. *Æneid.*

Haud ſecus accenſo gliſcit violentia Turno.

Vĭŏlēntŭs, a, um, qui vim facit, iniurioſus. {חמס *chomés* חומץ *chométs* עשק *heſchék.* βίαιος. Gall. *Violent, impetueux.* Ital. *Violento, violente.* Germ. Vol ungeſtüme gewalt. Hisp. *Coſa fuerçadora.* Angl. *Violent.*}

Ouid. 8. *Metam.*

Nunc violentus aper, nunc quem tetigiſſe timerent,
Anguis eras, modò te faciebant cornua taurum.

Claud. 9. *Paneg.*

——peragit tranquilla poteſtas
Quod violenta nequit.

Virg. 2. *Georg.*

Aut vbi nauigijs violentior incidit Eurus.

Ouid. 3. *Metam.*

——alijs violentior æquo
Viſa dea eſt.

Ponitur quandoque pro ſuperbo. Virg. 10. *Æneid.*

——violentaque pectora Turni Edocet.

Ouid *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

Non aliquid dixi, violentaque lingua locuta eſt.

Idem 3. *Faſt.* Violenta Styx. Tibull. *lib.* 4.

Nec violenta ſuo conſumpſit more Charybdis.

Item, Violenti & contumaces homines. Suet. *in Tiber. cap.* 2.

Vion Valentia (Οὐίων Οὐαλεντία) Apulorum vrbs, autore Ptol. *lib.* 3. *cap.* 1. Hodie *Binona*, *Hippo* Plinio.

Vīpĕră, æ, Serpentis genus, quòd vi pariat. Vulgò enim perſuaſum eſt, pullos erosis matris lateribus cum interitu eius erumpere. {אפעה *ephhéh.* ἔχις, ἔχιδνα. Gall. *Vipere.* Ital. *La ſerpe detta vipera.* Germ. Ein nater. Hisp. *La biuora ſierpe.* Angl. *A viper.*} Sueton *in Claud. cap.* 16. Ad viperæ morſum nihil æquè facit ac Taxi ſuccus. Cicer. *de Aruſp.* Etiámne in ſinu, atque in deliciis quidam optimi viri viperam illam venenatam ac peſtiferam habere potuerunt? Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Sæpè ſub immotis præſepibus aut mala tactu
Vipera delituit.

Ouid. 2. *de remed. amor.*

Parua necat morſu ſpacioſum vipera taurum.

Ambroſius *lib. Hexaëm.* Vipera (inquit) nequiſſimum genus beſtiæ, & ſuper omnia quæ ſerpentini ſunt generis, aſtutior. Vbi coëundi cupiditatem aſſumpſerit, murænæ maritimæ notam ſibi requirit copulam, vel nouam præparat: progreſſaque ad litus, ſibilo teſtificata præſentiam ſui, ad coniugalem amplexum illum euocat. Muræna autem inuitata non deeſt venenatæ ſerpenti, expetitos vſus ſuæ impertit coniunctionis. Atque vbi aduentare vipera comparem ſenſerit, venenum euomit, reuerentiam marito deferens. Hieronymus verò *ad Præſidium* ſic ſcribit, Viperæ per os coitum faciunt. Maſculi mortem contemnunt: ſed fœmina in ipſo coitu, ſiue magna dulcedine exagitata, ſiue futuri præſciens periculi, dum abſorbet ſemen, caput maſculi excidit, & ſic eum occidit. Sed quum conceperit, viſcera illius ab ipſis quos conceperit, comeduntur, & ſic matrem occidunt. De vipera Plin. abundè multis locis, maximè verò *lib.* 10. *cap.* 62. Viperæ (inquit) mas caput inſerit in os, quod illa abrodit voluptatis dulcedine. Terreſtrium eadem ſola intra ſe parit oua vnius coloris, & mollia, vt piſces. Tertia die intra vterum catulos excludit: deinde ſingulos ſingulis diebus parit, viginti ferè numero. Itaque cæteræ tarditatis impatientes, perrumpunt latera occiſa parente. Hæc Plin. Apollonius tamen apud Philoſtratum negat hoc eſſe verum, quamuis à grauiſſimis autoribus affirmetur: eò quod aliquando viſa ſit vipera catulos ſuos, quos peperiſſet, lambere & expolire: idque etiam hodie frequenti experientia cognitum eſt. Quo fit vt rectiùs ſenſiſſe putentur qui viperam dictam putant, quaſi viuiperam, quòd non oua, vt cæteri ſerpentes, ſed viuum pariat animal.

Viperalis, ad viperam pertinens. *Viperalem* rutam appellatam tradit Apuleius, quòd ſerpentibus & viperis reſiſtat. Geſnerus ex Pictio.

Vīpĕrīnŭs, a, um, adiectiuum. {ἐχίδνειος. Gall. *De vipere.* Ital. *Di vipera.* Germ. Einer nater. Hisp. *Coſa de biuora.* Angl. *Of a viper.*} Plin. E viperina carne fiunt theriaci paſtilli. Cic. 2. *de finib.* Cui viperino morſu venæ viſcerum veneno imbutæ tetros cruciatus cient. Plin. *lib.* 22. *cap.* 55. Scythæ ſagittas tingunt viperina ſanie & humano ſanguine. Horat. *Epod.* 3.

Quid hoc veneni ſæuit in præcordijs?
Num viperinus his cruor
Incoctus herbis me feſellit.

Vīpĕrĕŭs, a, um, eiuſdem ſignificationis. Virg *lib.* 7. *Æneid.*

Vipeream inſpirans animam.

Idem *ibidem.*

Vipereo generi, & grauiter ſpirantibus hydris.

Ouid 2. *Metam.*

——videt intus edentem
Vipereas carnes vitiorum alimenta ſuorum Inuidiam.

Vīpĭōnēs, ſunt minores grues, ſicut Pipiones minores columbi. {γεράνια. Gall. *Petites grues.* Ital. *Picciole grue.* Germ. Kleine Krenchlin Hisp. *Caydas ò cruzias, pequeñas gruzas.* Angl. *Litle crannes.*} Plin. *lib* 10. *cap.* 49. In Balearibus inſulis & buteo accipitrum generis in honore menſarum eſt: item vipiones: ſic enim vocant minorem gruem.

[Vipris, vepres.]

Vipretum, & vipreta, idem quod Vepretum.

Vĭr, i, maſculini generis, à vi dicitur, quòd vi, hoc eſt, viribus & robore præſtet. {איש *iſch* גבר *ghéber* (vel) *ghebár.* ἀνήρ. Gall. *Homme* Ital. *Huomo.* Germ. Ein mann. Hisp. *El varon, hombre.* Angl. *A man.*} Et modò reſpectu ætatis dicitur vir. Plin. *lib.* 7. Quod non modò in puero, ſiue adoleſcente, ſed etiam in viro admiratione dignum videretur. Ouid. 13. *Metam.*

Littera communis puerôque viróque
Inſcripta eſt folijs.

¶ Modò reſpectu ſexus: vt Plin. *lib.* 10. *cap.* 63. Viros auidiores veneris hyeme, fœminas æſtate, Heſiodus prodidit. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Virum virile, mulierem muliebre veſtimentum decet dare foras. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

Fœmina nulla, neve vir, &c.

Plaut. *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Nondum cubitat cum viris. ¶ Vir pro homine, & viciſſim homo pro viro. Idem *Men ſc.* 5. *a.* 5. Anima priuabo virum. Suprà, Hominem anima deuoluam ſua. Idem *Milit. ſc.* 3. *a.* 2. Vidi oſculantem cum alieno viro. Paulò ante, adoleſcentulo. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Vir malus viro optimo obuiam it. (id eſt, ſeruus hero.) ¶ Vnde ſemiuiri dicuntur eunuchi, & molles atque effœminati ἡμιάνδρες. ¶ Modò reſpectu coniugij. Terent. *in Andr.* Tibi generum firmum, & filiæ inuenies virum. Ouid. *lib.* 1. *Metam.*

Imminet exitio vir coniugis, illa mariti.

Catull. *de Coma Beren.*

Sed tum mœſta virum mittens quæ verba locuta es?

(i. maritum dimittens.) Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Cum viro, cum vxore dij vos perdant. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Apud tibi ſeruire poſtulas viros? Idem *Aul. ſc.* 5. *a.* 3. Indotata in poteſtate eſt viri: Dotatæ mulctant & malo damno viros.) Nec ſolùm de hominibus, ſed etiam de brutis dicitur. Virg. 7. *Eclog.*

Vir gregis ipſe caper.

¶ Modò reſpectu fortitudinis. Virum enim hominem præſenti, excellentique animo nuncupamus. Curtius, Exurgite (inquit) aliquando ſi viri eſtis, atque arma capeſſite. Cic. *pro Cælio*, Quum is iam corroborauiſſet, ac vir inter viros eſſet. Ter. *in Adelph.* Laudo, Cteſipho, patriſſas: abi, virum te iudico. Velleius, fuit dux Caſſius melior, quantò vir Brutus. Senec. *cap.* 17. *de conſ. ad Polyb.* Non ſentire mala ſua, non eſt hominis: Non ferre, non eſt viri, &c. Vir & homo. Cic. 2. *Tuſc.* Ita & tulit dolorem vt vir, & vt homo, maiorem ferre ſine cauſa neceſſaria noluit. ¶ Vir Dei, Propheta, à Deo vocatus ad docendi munus, & ei colendo ſingulariter addictus: diuinæ voluntatis præco. ¶ Viri numeri, ſc. faciles & parui, h. e. pauci. ¶ A vir fiunt compoſita, Duumuir, Triumuir, Quinqueuir, Septemuir, Decemuir, Centumuir, Leuir. Viripotens, & de quo paulò antè meminimus, Semiuir, quæ omnia (ſecundùm Priſcianum) ideò compoſita accipiuntur, quia ſub vno accentu pronuntiantur.

Vira, fœmina homo: viro oppoſita ſexu.

Virago, inis, Mulier fortis, quæ viro ſimilis ſit, & virili opera faciat. {ἀνδρεσάνειρα. Gall. *Femme vertueuſe, & qui fait actes d'vn homme.* Ital. *Donna che tien dell' huomo.* Germ. Ein männin/oder männlich weib. Hisp. *Muger varonil.* Angl. *A maly or luſtie tall woman.*} Plaut. *in Mercat.* Rectè ego emero matri tuæ Ancillam viraginem aliquam, non malam, forma mala. Ouid. l. 2. *Metam.*

Huc vbi peruenit bello metuenda virago.

Viratius, magnatum virium. Non.

Virilis, quod eſt viri. {ἀνδρεῖος, ἀνδρικός. Gall. *Viril, maſle d'homme.* Ital. *Virile* Germ. Männlich. Hisp *Coſa pertenecciente à varon* Angl. *Pertaining to a man.*} vt, Opus virile, proles virilis. Virg. *lib.* 7. *Æneid.*

Filius huic fato diuûm, prolesque virilis
Nulla fuit.

Forma virilis. Ouid. *Epiſt.* 4.

Sint procul à nobis iuuenes, vt fœmina compti:
Fine coli modico forma virilis amat.

Stirps virilis. Liu. *lib.* 1. *ab Vrb.* Breui ſtirps quoque virilis ex nouo matrimonio fuit, cui Aſcanium parentes dixêre nomen. Sexus virilis. Plin. *lib.* 10. *cap.* 55. Liuia Auguſta parere ſexum virilem admodum cupiebat. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Virum virile, mulierem muliebre veſtimentum decet dare foras. Senec. *cap.* 15. *de tranq.* Virilem in modum tripudiare. Gell. *cap.* 10. *lib.* 3. Quod eius virile fœtus futurum eſt. (i. ſexus virilis.) ¶ Per tranſlationem accipitur pro forti & magnanimo, & minimè effœminato. Terent *in Phorm.* Animo virili præſentique vt ſis para. Cic. *ad Att. lib.* 14. Acta enim illa res eſt animo virili, conſilio puerili. Velleius, Virilis animi fœmina. Pars virilis, i. vires animi, fortitudo. Cic. 5. *Verr.* Qui præſertim plus etiam quàm pars virilis poſtulat, pro voluntate pop Rom. oneris ac muneris ſuſcipere debeant. Imò partem virilem intelligo id, quod vnuſquiſque per ſe agere debet & poteſt. Liu. 6. *ab Vrb.* Illius gloriæ pars virilis apud omnes milites ſit, qui ſimul vicerint. Pro virili parte, id eſt, pro viribus. Cic *pro Seſt.* Hæc qui pro virili parte defendunt, optimates ſunt. ¶ Virile obſcœnum, quid ſit, vide *Virilia* paulo infra.

Virilĭter, aduerbium, Fortiter & magno animo. {ἀνδρείως. Gall. *Virilement, en homme vaillant* Ital. *Fortemente, virilmente.* Germ. Männlich. Hisp. *Fuertemente.* Angl. *Couragiouſlye, valiantlye.*} Cicer. 2. *Tuſc.* Itaque barbari quidam, & immanes, ferro decertare acerrimè poſſunt, ægrotare viriliter non queunt. Idem 1. *Offic.* Quod enim viriliter, animoque magno fit, id dignum viro, & decorum videtur. Ouid. 1. *Faſt.*

Cui genitrix flenti, Fortuna viriliter, inquit,
(Siſte precor lacrymas) iſta ferenda tibi eſt.

Vĭrĭlĭtās, atis. Virilia, ſeu viri pudenda. {מבושים *mebuſchim* בשר *baſár.* τὰ μήδεα. Gall. *La partie virile, ce qui fait qu'vn homme eſt homme.* Ital. *Parti dishoneſte dell' huomo.* Germ. Mannheit/das iſt/die männliche ſcham.

ſcham. HISP. *Las verguenças del hombre, miembros genitales.* ANGL. *That in a man whereby he is knowen to be a man.*} Mart. *lib.* 9.

Non puer auari ſectus arte mangonis,
Virilitatis damna meret erepta.

Plin. *lib.* 23. *cap.* 1. Vtiliter etiam fouetur vino calido virilitas iumentis. Quint. *lib.* 4. *cap.* 12. Non [illegible] vitio ducentorum, quam [illegible] negotiatores formæ puerorum, virilitate excisa lenocinantur. Plin. *lib.* 7. *cap.* 4. Ex feminis mutari in mares, non eſt fabuloſum, Licinius Mucianus prodidit viſum à ſe Argis Areſcontem, cui nomen Areſcuſæ fuiſſet, nupſiſſe etiam: mox barbam & virilitatem prouenisse, vxorémque duxiſſe.

Virilia, ium, tantùm pluraliter. Verenda, ſeu pudenda viri. {מבשים *mebuſchim* בשר *baſar.* τὰ αἰδοῖα. GALL. *Les genitoires d'vn homme.* ITAL. *Parti dishoneste del huomo.* GERM. Die Männlich ſcham. HISP. *Miembros genitales.* ANGL. *A mans ſecret partes.*} Plin. *lib.* 21. *c.* 27. Et in totum ad virilia, [illegible] vino & aceto tritis nihil vtilius putant. Quod [illegible] Virilia tantum pluraliter dici, vix probo, qui Virile in singulari [illegible] apud autorem probant, Ouidium intelligo ita loquentem *lib.* 6. *Faſt.* obſcœna forma virilis.

Viripotens, Nubilis, viro matura. {ὡραία γάμου. GALL. *Preſte ou bonne à marier.* ITAL. *Fanciulla da marito.* GERM. Mannbar. HISP. *Que puede ſer caſada.* ANGL. *Meete and readie to be maried.*} vt, Virgo viripotens apud Plaut. *in Pers.*

Viritim, aduerb. Per ſingulos viros, per ſingula capita. {κατ' ἄνδρα. GALL. *A chacun homme à homme.* ITAL. *Ad huomo ad huomo.* GERM. Von mann zu mann. HISP. *A cada vn varon, de varon a varon.* ANGL. *From man to man.*} Cicer. 2. *de Rep.* vt citat Nonius, Ac primus agros quos bello Romulus ceperat, diuiſit viritim ciuibus. Varr. *lib.* 1. *de vita pop. Rom.* Agros viritim populo Romano attribuit. Liu. 1. *ab Vrbe*, Ex quo [illegible] munia non viritim, vt ante, ſed pro habitu pecuniarum [illegible] ¶ Aliquando tamen viritim accipitur pro ſeparatim, & ſeorſum: vt, Pugnare viritim μονομαχεῖν Curtius *lib.* 7. Si quis viritim dimicare vellet, prouocauit ad bellum. ¶ Item pro particulatim, & de aliis dicitur quàm de hominibus. Senec. *in nat. quæſt.* De ventis in vniuerſum diximus, nunc viritim incipiemus illos diducere. Plaut. *Pſeud.* *ſc.* 5. *a.* 1. populo viritim potuit diſpertirier. (quod feciſti flagitij ſup.) Vell. Viritim aliquem ciuitate donare. (i. ſingulatim, non cum aliis multis.) ¶ Viritim & publicè opponuntur apud Suet. *in Cæſ. cap.* 83. *in fine.* Populo hortos, inquit, circa Tiberim publicè, & viritim trecenos ſeſtertios legauit.

Vitops, quæ opus iam habeat viro. Gl. Iſid.

Viroſus, a, um. Viri appetens. φίλανδρος, ſicut Mulieroſus, mulieris appetens. Luc. *lib.* 7. vt citat Nonius, Dixi ad principium venio, vetulam, atque viroſam vxorem cædam potius, quàm caſtrem egomet me. Afranius *Diuortio*, apud eundem Nonium, Vigilans ac ſolers, ſicca, ſana, ſobria, viroſa non ſum, & ſi ſum, non deſunt mihi qui vltrò dent: ætas integra eſt, formæ ſatis. Scipio Africanus apud Gellium *cap.* 12. *lib.* 7. Qui non modò vinoſus, ſed viroſus quoque ſit: eumne quiſquam dubitet, quin idem fecerit, quod Cinædi facere ſolent.

Virbius, idem qui Hippolytus, Theſei, & Hippolytæ Amazonis filius, qui cum [illegible] per calumniam apud patrem delatus eſſet, [illegible] inferre voluiſſet, patris iram veritus, conſcenſo curru [illegible] iuxta maris litus peruenisset, incuſſo à Neptuno pauore, equi conſternati implicatum habenis Hippolytum dilacerarunt: cuius vicem miſerata Diana, ad vitam eum reuocauit, & in Aricino nemore collocatum, pro Hippolyto Virbium appellauit, [illegible] Ouid. 15. *Metam.*

Tum mihi, ne præſens augerem muneris huius
Inuidiam, denſas obiecit Cynthia nubes:
Vtque forem tutus, poſſemque impunè videri,
Addidit ætatem, nec cognoſcenda relinquit
Ora mihi: Cretenque diu dubitauit habendam
Traderet, an Delon: Delo, Cretáque relictis,
Hic poſuit: nomenque ſimul, quod poſſit equorum
Admonuiſſe, iubet deponere. Quique fuiſti
Hippolytus, dixit, nunc idem Virbius eſto.

Virobeſca, [illegible], Hiſpaniæ citerioris ciuitas, in tractu Autrigonum, qui ſunt [illegible] Cantabris ad Ortum proximi. Autor Ptolemæus *lib.* 2. *cap.* 6. Plin. *lib.* 3. *cap.* 3. Virouescam nominat.

¶Virodunum, *Verdun*, V I. olim Germanici, nunc iuris Francici, ſub A. Treuirenſi [illegible] Henricus II Galliæ Rex ann. 1552. regno Galliæ adiecit.¶

Vireum, ſiue Viredum, Vireo, vide *Viridu.*

Vireo, nis, vide poſt *Viriculum.*

Vires, ium, vide *Vis.*

Virga, æ, Vimen, bacillum tenue, vel aliud quiduis, quo ad ligandum, verberandúue vtimur. {מטרה *mattéh* שבט *ſchébet* מקל *makkel* ῥάβδος. GALL. *Verge, houſſine.* ITAL. *Bacchetta, virga, vimine.* GERM. Ein rutem [illegible] HISP. *Verga ò vara ò vimbre.* ANGL. *A rodde, a yearde.*} Plaut. *Capt.* *ſc.* 4. *a.* 3. Vxor [illegible] virgis, quæ in tergo morietur meo. Idem *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Nisi mihi ſupplicium virgarum de te datur. Idem *Men. ſc.* 5. *act.* 5. Ve[illegible] ob [illegible]) Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 3. Vlmeos [illegible] lentis virgis. Idem *Milit. ſc.* 2. *a.* 2. Age ſi quid agis, niſi [illegible] agitari manus variis virgis, &c. Cic. *pro C. Rabirio*, Porcia lex virgas ab omnium ciuium Romanorum corpore amouit. Virg. 1. *Georgic.*

Nunc facilis rubea texatur fiſcina virga.

Idem 2. *Georg.*

———*ſolis eſt turea virga Sabæis.*

Plin. *lib.* 12. *cap.* 14. Virgis etiam turent ad nos commeantibus. ¶ Virgæ magiſtratuum [illegible] Iuuenal *Satyr.* 8.

Frange [illegible], & Con[illegible] virgas.

Virga cenſoria, [illegible] dicitur pro ſuperſtitioſa & nimia indicandi [illegible] Romanos [illegible] magiſtratu ſumpta tranſlatione, penes quem autoritas erat de ciuium moribus iudicandi, equitem [illegible] Quint. *lib.* 1. *cap.* 4. Quo quidem [illegible] veteres Grammatici, vt non verſus modò cenſoria quadam virga notare, &c. Interpres Quintiliani obelſcum intelligit, quo Grammatici iugulare ſolent verſus, quos nothos iudicabant & [illegible] ¶ Virga turis [illegible] *lib.* 12. *cap.* 14. Virgis etiam thuris ad nos commeantibus. Virgata turea dixit Virg. 2. *Georg.*

Virgula, diminutiuum. ῥαβδίον. GALL. *Petite verge.* ITAL. *Verga piciola.* GERM. Ein kleins Gertlin. HISP. *Pequeña verga, vara.* ANGL. *A litle rodde.*} Colum. *lib.* 3. *cap.* 13. In cuius latere virgula prominens ad eam altitudinem. Quint. Virgula Cenſoria, Criticorum. ¶ Virgula diuina, prouerbialiter [illegible] ſpeciem habet, quo vtimur quoties aliquid non humana ope, ſed diuina, aut alicuius fauore contigit. [illegible] ſignificare Cicer. 1. *Offic.* Quaſi [illegible] nobis quæ ad victum cultumque pertinent, quaſi virgula diuina, (vt aiunt,) ſuppeditarentur. Vide latius *in Eraſmi Adagiis.*

Virgatus lictor, ῥαβδοῦχος. quia faſces virgarum fert.

Virgatus, a, um, adiectiu. Multis quaſi virgulis & lineis diſtinctus. {ῥαβδωτός. GALL. *Vergé, qui a lignes comme verges ſur ſoy.* ITAL. *Cosa che ha verghe.* GERM. [illegible] mit ſtreimen abgetheilt. HISP. *Coſa que tiene vergas.* ANGL. *That hath lines as roddes vpon him.*} vt, Virgata veſtis, diuerſi coloris virgis variegata, & diſtincta: aut (vt Iulius Pollux interpretatur) in qua intexebantur virgæ purpureæ, hoc eſt, lineæ, quas Græci [illegible] vocant. Virg. 8. *Æneid.*

Aurea cæſaries ollis, atque aurea veſtis
Virgatis lucent ſagulis.

Corpore virgato tigris, Silius *lib.* 5. Et apud eundem *lib.* 4. Veſtes virgatæ auro, hoc eſt, virgis ſeu lineis aureis diſtinctæ. Virgata fœmina, virgata veſte induta. Valerius Flacc. *in Argonaut.*

———*noſtróſque teres virgata tenebis.*

Virgator, is, qui virgis cædit. {ῥαβδιστὴς, ῥαβδονόμος, ῥαβδοῦχος. GALL. *Feſſeur de verges, houſſineur, qui bat de verges.* ITAL. *Chi batte con verghe.* GERM. Ein ſtreicher mit der Ruten. HISP. *El que biere y castiga con vergas.* ANGL. *That whippeth with roddes.*} Plaut. *in Aſin.* Vbi ſæpe cauſam dixeris pendens aduerſus octo Aſtutos, alias *artitos*, audaces viros, valentes virgatores. Adr. Turnebus doctiſſimus atque politiſſimus vir *lib.* 24. *cap.* 31. *Aduerſ.* pro Aſtutos emendat hic Artitos, id eſt, peritos cædendi, vt explicat Dion. Lambin. *in ſuis commentariis in hunc Plaut. locum.*

Virgeus, a, um, quod eſt factum ex virgis. {ῥάβδινος. GALL. *Fait de verges.* ITAL. *Fatto di verghe.* GERM. Aus Ruten oder reiſern gemacht. HISP. *Coſa de materia de vergas.* ANGL. *Made of roddes.*} Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Virgea præterea Celei, viliſque ſupellex,

i. vaſa ex vimine facta. Col. *lib.* 1. *cap.* 1. Ideóque periti ruſtici quicquid ouilibus ſtabuliſque conuerſum progeſſerunt ſuperpoſitis virgeis cratibus tegunt. ¶ Flamma virgea, hoc eſt, flamma ex virgeis accenſis facta: vt ſit flamma validior, inquit Seruius in illud Virg. 7. *Æneid.*

———*magno veluti cum flamma ſonore*
Virgea ſuggeritur coſtis vndantis aheni.

Virgetum, i, Locus virgis conſitus, ad alligandas vites. {ῥαβδών. GALL. *Lieu planté de verges à lier les vignes.* ITAL. *Luogo piantato di verghe.* GERM. Ein ort da vil gerten oder band ſtehn. HISP. *Lugar do ſe crian vergas.* ANGL. *where roddes grow.*} Cic. 2. *de Legib.* Sacerdotes vineta, virgetáque, & ſalutem populi inauguranto.

Virgidemia, æ, Collectio virgarum, verberandi, vinciendíue gratia. {ῥαβδολογία. GALL. *Cueillette & comme vne vandange de verges.* ITAL. *Raccolta di verghe.* GERM. Die Ruten ſamlung. HISP. *La coſecha de vimbres.* ANGL. *A gathering of roddes or twigges.*} Varro *in Agathone*, Quid triſtiorem video te eſſe? an ideo quia ſcapulæ metuunt virgidemiam? Plaut. *Rud.* Tergúmque obſecro tuum, vt tibi vberem vlmeam eſſe ſperes virgindemiam.

Virgulta, Multitudo virgarum pullulantium. {שרוים *ſichim.* θάμνοι, [illegible]. GALL. *Petits arbriſſeaux ne produiſans que verges & houſſines.* ITAL. *Piccioli arbucelli, che non producono altro che verghe.* GERM. [illegible] HISP. *Matas de varas o vergas.* ANGL. *Litle ſettes or graffes.*} Virg. 1. *Georg.*

———*quæcunque premes virgulta per agros*
Sparge fimo pingui.

Cic. *pro Cæl.* Ergo hæc deſerta via & inculta, atque interclusa iam frondibus, & virgultis relinquatur. Cæſ. 3. *bell. Gall.* Sarmentis virgultiſque collectis, quibus foſſas Romanorum compleant, ad caſtra pergunt.

Virgao, Hiſpaniæ Bæticæ ciuitas, inter Bætim & Oceanum, alio nomine Alba dicta. Autor Plin. *lib.* 3. *cap.* 1.

Virgi, Pomponio teſte, Oppidum in finibus Hiſpaniæ Bæticæ, à quo proximus ſinus Virgitanus dicitur, quem Plinius Bæticæ, & Terraconenſis terminum facit, *lib.* 3. *cap.* 1.

VIRGILIVS, Βιργίλιος, Βεργίλιος, Mantuanus Poëta celeberrimus, Marone, Maiáque natus, qui primum apud Latinos inter Poëtas obtinet locum, Homerúmque Græcorum Poëtarum principem, ſi non exæquat, non longo certe ſequitur interuallo. De nominis huius ſcriptura diuerſi diuerſa ſentiunt, aliis primam eius ſyllabam ſecunda vocali, aliis tertia ſcribentibus. Quorum vtrique ſuis quibuſdam nituntur rationibus. Minutianus Apuleius, vetuſtus Grammaticus, à virgis, inter quas natus ſit, Virgilium dictum putat, ideoque per i, non per e ſcribendum præcipit. Cui Scripturæ Donatus quoque non obſcure aſtipulatur, quum in vita eius tradit, à virga nomen accepiſſe, quam mater eius ea nocte, quæ partum anteceſſit, in ſomnis ſibi viſa eſt parere, tanta altitudine aſſurgentem, vt cœlum contingeret. Huic ſuffragatur & Calui illud,

Is vates cui virga dedit memorabile nomen
Laurea.

In eadem ſententia fuit & Priſcianus. In Græcis quoque codicibus (ſi id quippiam ad rem faciat,) ſcriptum legimus Βιργίλιος. Alij & in primis Politianus, à Vergiliarum ſydere nomen hoc deducunt: ideóque per ſecundam vocalem ſcribere malunt. Quam ſententiam vetuſtorum aliquot marmorum teſtimoniis confirmant. Quibus illud accedit, quod apud Euſtathium quoque in nauium Catalogum, & apud Suidam Οὐεργίλιος legatur. Vide hac de re Politianorem diſputationem *in Annotationibus Pierij in Virgilium.*

Virgilianus, adiectiuum: vt, Virgiliana virtus apud Plin. *in Præfat. lib.* 9. Quint. *lib.* 1. *cap.* 3. Habendumque in animo ſemper illud Virgilianum.

Virginia, regio Orbis Noui, à Richardo Grenuillo Anglo, Equite, ann. 1585 detecta.

Vĭrgo, inis. Puella intacta, Mulier, à viridiori, id eſt, validiori ætate appellata eſt: vnde & mares aliquando virgines appellatos inuenimus. {בתולה *betulah* παρθένος. GALL. *Vierge, pucelle.* ITAL. *Vergine, vergine.* GERM. Jungfraw, junge tochter. HISP. *Virgen, donzella.* ANGL. *A maid or virgin.*} Propriè autem virgo dicitur de puella grandi virum non experta, Cicerone referente, Quint. *lib. 6. cap. 4.* Obiurganti nos quòd ſexagenarius Publiliam virginem duxiſſet, Cras mulier erit, inquit. Vlpianus, Quid ſi ego me virginem emere putarem, quum eſſet mulier, emptio non valebit. Virg. 2. *Æneid.*

Ecce trahebatur paſſis Priameia virgo
Crinibus à templo Caſſandra.

Horat. 3. *Carm. Ode 6.*

Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo.

Gell. *lib. 12. c. 7.* Virginem habens iam maturam viro. Ouid. 2. *Metam.*

Virginibúſque tribus de Cecrope natis.

Catull. *ad Ortalum,*

Procurrit caſto virginis è gremio.

Plaut. *Curc. ſc. 1. a. 1.* Aut ſinas nupta, vidua, virgine, &c. Ouid. 2. *Faſt.*

Quæ fuerat virgo credita, mater erat.

¶ Pro filia, vt apud Martial. *Epigr. 104. lib. 2.* Virgines colonorum. (i. filiæ.) Et Quint. Curtius *lib. 3.* Virgines cum filio comitabantur patrem. ¶ De fœmina etiam dicitur, quæ ſtupro polluta eſt. Ouid. *Epiſt. 6.*

Turpiter illa virum cognouit adultera virgo.

Item de ea quæ trium liberorum mater erat, Virg. *Ecl. 6.* vbi de Paſiphae ſic ſcribit:

Ah virgo infelix, quæ te dementia cepit?

¶ Bruta etiam animalia, quæ marem nondum admiſerunt, virgines dicuntur. Plin. *lib. 28. c. 9.* Quin & ſanguis equorum ſepticam vim habet: item equarum, præterquam virginum, erodit, emarginat, vlcerat. ¶ Per tranſlationem Virginis vocabulum etiam aliis rebus communicatur, quas incorruptas ſignificare volumus. Vide Cic. *in Orat.* Philoſophiam, caſtam, verecundam, & incorruptam virginem appellat. ¶ Eſt item virgo vnum ex Zodiaci ſignis, quam quidam Aſtræam, ſiue iuſtitiam eſſe putant, Iouis filiam. Alij Erigonem, Icari filiam ob inſignem pietatem in cœlum tranſlatam. Ferunt enim Icarum à Baccho vitem vini accepiſſe, vt eius vſum mortalibus communicaret. Quare quum ruſticos quoſdam ad bibendum inuitaſſet, illi potus ſuauitate capti, æquo largiùs hauſerunt. Qua ex re quum crapulæ incommodum ſentirent, malum ſibi medicamentum datum rati, Icarum interfecerunt. Erat Icaro canis, cuius ductu Erigone ad patrem peruenit: quem quum mortuum inueniſſet, doloris magnitudine contabuit, & Iouis miſeratione inter aſtra eſt tranſlata. Huius ſimulacrum virginis habitu fingebatur, ſpicas aliquot manu tenentis: vnde quidam eandem putauerunt cum Cerere. Cic. 1. *de nat. deor.* Spicum illuſtre gerens inſigni corpore virgo. ¶ Eſt præterea Virgo, fontis nomen, cuius etiam hodie ductus Romæ conſpicitur. Martial. *lib. 7.*

Sed currunt nitidas tantùm propè Virginis vndas.

Virguncŭla, diminutiuum. {παρθενίσκη. GALL. *Petite vierge, petite pucelle.* ITAL. *Verginella.* GERM. Jungfrewlin. HISP. *Pequeña donzella.* ANGL. *A litle maide or virgin.*} Iuuen. *Satyr. 13.*

——*tunc quum virguncula Iuno,*
Et priuatus adhuc Idæis Iuppiter antris, &c.

Virginal, virginis natura - verenda, vt fœminal fœminæ.

Virginālis, e, quod eſt dignum virgine, aut quod ad virginem pertinet. {παρθένιος. GALL. *Virginal, digne de vierge ou pucelle.* ITAL. *Di vergine, ò degno di virgine.* GERM. Jungfrewlich. HISP. *Coſa de virgen ò digna della.* ANGL. *Belonging to a virgin.*} vt, Virginalis modeſtia, apud Cic. 1. *de Diuin.* & virginalis habitus, atque veſtitus, apud eundem 6. *Verr.* Virginalis verecundia, *in Orat. pro Quintio.* Gell. *cap. 4. lib. 14.* Iuſtitiæ imago fieri ſolita, formâ atque filo virginali, &c. ¶ Virginale, inſtrumentum muſicum, quod virginibus frequens, monochordum, vulgò clauecymbalum.

Virginenſis, dea gentilis, h. e. figmentum temporum ignorantiæ.

Virgineŭs, a, um, quod eſt virginis, aut quod virginem decet. {παρθένιος. GALL. *De Vierge.* ITAL. *Di virgine.* GERM. Jungfrewlich. HISP. *Coſa de virgen.* ANGL. *Of a virgin.*} Virg. *lib. 1. Georg.*

At ſi virgineum ſuffuderit ore ruborem.

Ouid. 5. *Metam.*

Virginei vultus, & vox humana remanſit.

Idem 13. *Metam.*

——*Nec adhuc proiecerat heros*
Virgineos habitus.

Cat. *de Com. Beren.* ——*rixa,*

Quàm de virgineis geſſerat exuuiis.

Virginarius, aliud adiect. idem quod Virgineus. Plaut. *in Perſa.* Sceleſta ſfies eſt virginaria.

Virginĭtās, atis, Caſtitas virginis, cui nullum fuit cum viro commercium. {בתולים *betulim*, παρθενία. GALL. *Virginité.* ITAL. *Virginità.* GERM. Jungfrawſchafft. HISP. *Virginidad.* ANGL. *Virginitie.*} Plin. *lib. 14. cap. 13.* Anaxilaus autor eſt, mammas à virginitate illitas, ſemper ſtaturas. Ouid. *in Epiſt.*

——*Oenone ad Paridem,*
Me fide conſpicuus Troia munitor amauit:
Ille meæ ſpolium virginitatis habet.

Idem *Eleg. 2. lib. 14. Triſt.*

Et quæ ſine crimine caſtas
Perpetua ſeruant virginitate ſicos.

Cicer. 3. *de nat. deor.* Mineruam patrem dicitur interemiſſe, virginitatem ſuam violare conantem. Virg. 11. *Æneid.*

——*ſola contenta Diana*
Æternum telorum, & virginitatis amorem
Intemerata colit.

Viriă, ſiue Viriola, æ, Ornamentum colli, è gemmis viridibus, vt quidam volunt. Iabolenus *in l. mulieri, de aur. & argent. leg.* Lucius Titius me arbitrio viri mei volo, & inferri mihi quæcunque ſepulturæ meæ cauſa feram ex ornamentis, lineas duas ex margaritis, & viriolas ex ſmaragdis. Viriæ Indoro, armillæ virorum. Sed & muliebres armillæ viriæ appellari cœperunt. Septimius Florens, Vtque ſicut veſtigia celſum vitia occupauit: ita & Endromidis ſolocem aliqua multitia ſynthesi extruxit. Plinius, Viriolæ Celticæ, viriæ Celtibericæ.

Virīlītās, Antiquis in vſu erat pro valido & magnarum virium homine, vt annotauit Nonius, citans illud Lucilij ex *lib. 26.* Contra flagitium neſcire bello vinci à barbaro viriato Annibale.

Viriatus, *Βιριατος.* Luſitanorum ducis nomen fuit, calliditatis acerrimæ viri, quippe qui ex venatore latro, ex latrone ſubito dux atque Imperator factus, vniuerſam Luſitaniam occupauit, M. Vetilium prætorem fuſo eius exercitu, cepit. Poſt Cn. Plancius Prætor nihil felicius rem cum eo geſſit: tantúmque terrorem hoſtis hic Romanis intulit, vt aduerſus eum Conſulari opus eſſet duce & exercitu. Denique à proditoribus conſilio Cepionis interemptus eſt, & multum ploratus, tumulatúſque nobiliſsime. Autor Liuij abbreuiator Florus.

Viriathinus, a, um, Suet. *in Galb. cap. 3.* Seruius Sulpitius Galba Conſularis, temporum ſuorum eloquentiſsimus Viriatini belli auctor extitit.

Viricŭlum, i, Miſsilis genus, bello Perſico inuentum, vt annotauit Cælius *lib. 27. cap. 4.* Plin. *lib. 35. cap. 11.* pro ferramento poſuit, quo ebur ſcalpitur. In encauſtice (inquit) pingendi duo fuiſſe antiquitus genera conſtat, cera, & in ebore ceſtro, id eſt, viriculo, donec claſſes pingi cœpêre.

Virĕo, nis, maſc. gen. χλωρεύς. Plin. *lib. 18. cap. 29.* Autem partem oriente Sirio, ipſo die non apparere, donec occidat. E conuerſo vireonem prodire ipſo ſolſtitij die. Gaza enim intelligit, quæ Ariſtoteli & Plinio vocatur Chlorion.

Viræ querquetulanæ, Feſtus inquit, putantur eſſe Nymphæ præſidentes querceto vireſcenti, quod fuit in Eſquilina regione vitis, vt autor eſt Varr. *lib. 4. de L. L.* Scaliger Viras querquetulanas nihil aliud eſſe putat, quàm quæ Græcè χλωρίδες, & ἁμαδρυάδες dicuntur.

VIRIDIA, orum, viriditas.

Virĭdis, e, quod eſt herbacei coloris: à vigore, vt nonnulli exiſtimant, quòd nunquam æque vigeant plantæ, atque quum virides ſunt. {ירוק *jarok* רענן *raanan* רטוב *ratob* לח *lach* χλωρὸς, ζωηρός. GALL. *Verd.* ITAL. *Verde.* GERM. Grün. HISP. *Verde de color.* ANGL. *Greene.*} Virg. *lib. 8. Æneid.*

——*viridique in littore conſpicitur ſus.*

Ouid. 13. *Metam.*

Purpureum viridi genuit de ceſpite florem.

Suet. *in Cæſ. cap. 53.* Oleum conditum pro viridi apponere. Plaut. *Men. ſc. 2. a. 5.* Vt viridis exoritur color e temporibus & e fronte. Plin. *lib. 10. cap. 42.* Super omnia humanas voces reddunt pſittaci, & quidam ſermocinantes. India autem hanc mittit, Pſittacem vocant, viridem toto corpore, torque tantum miniato in ceruice diſtinctam. Imperatores ſalutat, & quæ accipit verba, pronuntiat, in vino præcipuè laſciua. Vide *Pſittacus*, ſuprà. Cic. 2. *de nat. deor.* Adde huc fontium gelidas perennitates, liquores pellucidos amnium, riparum veſtitus viridiſsimos. Ouid. 10. *Met.* In viridem verti cœperunt membra colorem. Virg. 2. *Georg.* Quæque ſuo viridi ſemper ſe gramine veſtit. ¶ Per tranſlationem Viride accipitur pro florenti, & vigore prædito ἀκμάζων. Idem 6. *Æneid.* Iam ſenior, ſed cruda deo viridiſque ſenectus. Viridis ætas. Colum. *in Præfatione operis*, Quam iſtud opus non ſolum ſcientiam, ſed viridem ætatem cum robore corporis ad labores ſufferendos deſideraret. Plin. *Epiſt. 144.* Numidia Quadratilla pauló minus octogeſimo ætatis anno deceſſit, vſque ad nouiſsimam valetudinem viridis. Iuuenta viridis. Virg. 5. *Æneid.*

Euryalus forma inſignis, viridique iuuenta.

Quint. Viridem & adhuc dulcem ſtudiorum fructum prouideret. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

Frater ad eloquium viridi tendebat ab æuo.

Gell. *cap. 3. lib. 2.* Viridior vegetiorque ſonus litteræ. *Ibid. cap. 9. lib. 13.* ...mior viridiórque ſonus, &c.

Virĭdans, antis, part. ſine verbi origine. Virens, ſiue viride. {רענן *rahanán* ירוק *jarok* רטוב *ratob* χλωρὸς, χλοερός. GALL. *Verdoyant.* ITAL. *Verdeggiante.* GERM. Grünend. HISP. *Verde con luſtre.* ANGL. *waxing grene.*} Plin. *lib. 37. cap. 8.* Viridantium & alia plura ſunt genera. Virg. *lib. 5. Æneid.*

Sic fatus cingit viridanti tempora lauro.

Idem *ibid.* Proximus, vt viridante toto conſideret herbæ. Plin. *lib. 4. c. 8.* Intus ſua luce viridante allabitur Peneus, viridis calculo, amœnus circa ripas gramine canorum auium concentu.

Virĕo, es, ui, Viridis ſum, frondeſco. {רענן *rahanán.* θάλλω, χλωροφορέω, χλοάζω. GALL. *Verdoyer, eſtre verd ou verdoyant.* ITAL. *Eſſere verde, verdeggiare.* GERM. Grün ſein. HISP. *Ser verde, enuerdecerſe.* ANGL. *To waxe grene.*} Virg. *lib. 6. Æneid.*

Quale ſolet ſyluis brumali frigore viſcum Fronde virere noua.

Cic. 5. *Tuſc.* Itaque & arbores, & vites, & ea quæ ſunt humiliora, neque ſe tollere à terra altius poſſunt alia ſemper virent, alia hyeme nudata, verno tempore tepefacta frondeſcunt. Ouid. 2. *Metam.*

Pectora felle virent, lingua eſt ſuffuſa veneno.

Plaut. *Men. ſc. 2. a. 5.* Viden' illi oculos virere? Ouid. *Eleg. 9. lib. 4. Triſt.*

Sæpè leuis telo, quercus adulta viret.

Virēns, entis, particip. {רענן *rahanán* ירוק *jaròk* רטוב *ratòb* χλοάζων. GALL. *Verdoyant.* ITAL. *Verdeggiante.* GERM. Grünend. HISP. *Verde con luſtre.* ANGL. *Being grene or flouriſhing.*} Horat. *de Arte,*

Mercatórne vagus, cultórne virentis agelli.

Virg. 4. *Georg.*

At liquidi fontes, & ſtagna virentia muſco.

Virēſco, Viridis fio, frondeſco. {רענן *rahanan.* χλοάζω, θάλλω, χλοαίνομαι, ἀναθάλλω. GALL. *Deuenir verd, ſe reuerdir.* ITAL. *Diuenir verde.* GERM. Grün werden, grünen. HISP. *Enuerdecerſe.* ANGL. *To waxe grene.*} Virg. 1. *Georg.*

Hic ſegetes, illic veniunt feliciùs vuæ,
Arborei fœtus alibi, atque iniuſſa vireſcunt Gramina.

Col. *lib. 11. cap. 2.* Quidam quum vidiſſent partem aliquam vinetum vireſcere, crediderunt tempeſtiuam eſſe vindemiam. ¶ Hinc fit com-

politum

poſitum Euireſco, de quo ſuprà ſuo loco. ¶ Vireſco, prima producta, vide poſt *Vis*.

Viridarium, ij, Locus virentibus arboribus herbiſque amœnus. {גן פרדס *gan pardes* ἄλσος. Gall. *Vn verger, jardin verdoyant*. Ital. *Horto, giardino*. Germ. Ein luſtgart in dem vil grüner bäum vnd kreuter gezeugt ſind. Hisp. *Verger, jardin, huerto*. Angl. *A place grene with trees hearbes, or graſſe*.} Suet. *in Tib. c.* 60. Militem Prætorianum ob ſurreptum è viridario pauonem capite puniuit.

Viridarij, ab Vlpiano appellantur ſerui viridariorum curæ præpoſiti. {οἱ κηπουροί. Gall. *Iardiniers*. Ital. *Giardinieri*. Germ. Gärtner. Hisp. *Iardineros*. Angl. *Gardeners*.}

Viridicātus, a, um, Viridis, viridibus conſitus. {רענן *rahanán* ירוק *jarók* ירוק *raték*. χλωρός. Gall. *Verd*. Ital. & Hisp. *Verde*. Germ. Grün. Angl. *Made grene*.} Cic. *ad Quint. frat.* Equidem hoc quod meliùs intelligo, affirmo mirifica ſuauitate te villam habiturum, piſcina & ſalientibus additis, palæſtra, & ſylua viridicata.

Viriditās, atis, Color viridis. {ירקון *jerakón*. χλωρότης. Gall. *Verdeur, verdure*. Ital. & Hisp. *Verdura*. Germ. Grüne. Angl. *Greeneneſſe*.} Cic. *de ſenect.* Terra ſemen tepefactum vapore & complexu ſuo diffundit, & elicit herbeſcentem ex eo viriditatem. ¶ Per tranſlationem accipitur pro vigore ſeu flore, quam ἀκμὴν vocant Græci. Idem 5. *Tuſc.* Sed quandiu in illo opinato malo vis quædam inſit & vigeat, & habeat quandam viriditatem, tandiu appelletur recens. Idem *de Amic.* Senectus aufert eam viriditatem, in qua etiam tunc erat Scipio.

Virētum, i, locus naturali herbarum arborúmve viriditate amœnus. {מעברה *mahaváh*. ἄλσος. Gall. *Lieu plein de verdeur*. Ital. *Luogo pieno di verdura*. Germ. Ein grüner plan. Hisp. *Verger ò foreſta, ò lugar verde*. Angl. *A place full of greeneneſſe or greene thinges*.} Virg. *lib.* 6.

Deuenêre locos lætos, & amœna vireta
Fortunatorum nemorum.

Virilis, Viripotens, Viritim, vidě *Vir*.

Viritium, Οὐιρίτιον, oppidum Germaniæ in climate Septentrionali, apud Ptolemæum *lib.* 2. *cap.* 11.

Virŏr, is, à quibuſdam vſurpatur pro viriditate, hoc eſt, pro colore viridi, ſiue herbaceo χλωρότης.

Virōsus, à virus, prima producta, vide *Virus*.

Virtūs, utis, Probitas, integritas, recta ratio)(Vitium. {חסד *chéſed* תמימה *tummáh*. ἀρετή. Gall. *Vertu, force & puiſſance*. Ital. *Virtù, vertu*. Germ. Tugend. Hisp. *Virtud generalmente*. Angl. *Vertue, ſtrenght manhood, power*.} quam Ariſtoteles *lib.* 1. *Rhetor.* definit eſſe δύναμιν ποριστικὴν ἀγαθῶν, καὶ φυλακτικήν, δύναμιν εὐεργετικὴν πολλῶν, καὶ μεγάλων, καὶ πάντων περὶ πάντα. hoc eſt, facultatem bonarum rerum conciliatricem, & conſeruatricem, facultatem beneficam multarum & grandium rerum, atque adeo omnium per omnia. Alij ſic definiunt: Virtus eſt facultas animi conſtans, conueniénſque, laudabiles efficiens eos, in quibus eſt, & ipſa per ſe, ſponte ſeparata etiam ab vtilitate, laudabilis. Horat. *lib.* 1. *Epiſt.* Virtus eſt vitium fugere, & ſapientia prima Stultitia caruiſſe. Furius *in poëmatis apud Nonium*, Vireſcit vulnere virtus. Vide *Vireſco* poſt dictionem *Vis*. Plaut. *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Hem iſta virtus eſt. (de Conſtantia.) Velleius, M. Cato Virtuti ſimillimus. ¶ Virtus præmium eſt optimum. Item, Virtus omnia in ſe habet; & alias eiuſmodi ſententias multas. Vide *in Amph. ſc.* 2. *a.* 2. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 4.

———*Virtus (hoc iſ) arguitúrque malis.*

¶ In virtutem trahere, i. falsò virtuti adſignare. Saluſt. *Iugurth.* 127. Omnia non modo bene conſulta, ſed etiam caſu data, in virtutem trahebant ij. ¶ Dicta eſt autem *virtus* à viro, teſte Cicer. 2. *Tuſc. quaſt.* Quo fit vt ſæpè peculiariter accipiatur pro præſtantia in re militari, & pro robore animi, & fortitudine, quæ viro propria eſt, quam & Græci ἀνδρείαν vocant, nonnunquam etiam δύναμιν & ἰσχύν. חיל *cháijl* כח *chóach* גבורה *gheburáh*. Lactantius *lib. de opificio*, Vir nominatus, quòd in eo maior vis eſt quàm in fœmina: & hinc Virtus nomen accepit. ¶ Vnde quum virum dicimus, non tam ſexum ſignificamus, quam robuſtum & fortem: Viri enim propria eſt virilitas & robur. Virg. 5. *Æneid.*

Tunc pudor incendit vires & conſcia virtus.

Cæſ. 1 *bell. Gall.* Perfacile eſſe, quum virtute omnibus præſtarent, totius Galliæ imperio potiri. Cic. *Planc. lib.* 10. *Epiſt.* Omnia conſecutus es virtute duce, comite fortuna: eáque es adeptus adoleſcens multis inuidentibus, quos ingenio induſtriáque fregiſti. Velleius, In Caſſio maior vis: in Bruto virtus. Vide ſup. *Vir*. Plaut. *Capt. ſc.* 5. *a.* 5. Qui virtute periit at non interit. Idem *Amph.* Summa regem virtute bellica illis præfeci. *Ibid.* Id vi ac virtute militum victum & expugnatum oppidum eſt. *Ibid.* Latrones hoſtes bello & virtute contudi. Ouid. 13. *Metam.*

———*Nec ſanguinis ordo,*
Sed virtutis honor ſpolijs quæratur in illis.

¶ Virtus apud Romanos pro dea colebatur, cuius templum ita coniunctum erat cum æde Honoris, vt in hanc, nonniſi per illud pateret aditus: quo commento hoc ſignificare volebant, veram, vnicámque parandi honoris viam eſſe virtutem. ¶ Virtutes aliquando ironicôs pro vitiis ponuntur, vt annotauit Donatus in illud Ter. *in Adelph.* Si poſſiderem, ornatus eſſes ex tuis virtutibus. Plaut. *Mil. ſc.* 1. *a.* 1. Tuas qui virtutes ſciam. Idem *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Virtute id factum tuâ & magiſterio. Idem, Fretus virtute i. dolis, *in Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. & *Capt. ſc.* 3. *a.* 5. ¶ Virtus pro facultate, vi, ſeu proprietate rei vnicuique inſita. {כח *choách*. δύναμις.} Cic. *lib.* 5. *de fin.* Atqui in ſenſibus eſt & ſua cuique virtus. Quint. *lib.* 4. *cap.* 2. Sunt hæc quidem, quas ſuprà retuli, virtutes aliarum quoque partium. ¶ Virtutis nomen etiam de ſatis & animalibus vſurpatur à Seneca *Epiſt.* 67. ¶ Virtus, pro ope & auxilio. {עזר *hezer*. βοήθεια.} Plaut. Deum virtute eundem hoſpitio accipiam. ¶ Aliquando pro merito, ſeu præſtantia. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Virtute formæ id euenit, vt te deceat, quicquid habeas. Mercis virtus, id quod valet merx ipſa. Idem *Milite*, Sicuti merci pretium ſtat pro virtute vt veneat. ¶ Deum virtute, orationis genus quo grati & memores dijs accepta bona ſua ferebant, & ſe eorum ope & beneficio & munere ea adeptos profitebantur. Plaut. *in Trinummo*, Deum virtute dicam pater, & maiorum, & tua, Multa bona bene parta habemus. Rurſus, Tamen Deûm virtute tranſeuntem hoſpitio accipi apud me eſt comitas. Vide adnot. Conſtantini in Saluſt. in hunc locum, qui eſt *in Iugurth. Virtute ac Dijs volentibus, fol.* 62.

Viruesta, Ptolemæo *lib.* 2. *cap.* 6. Hiſpaniæ vrbs, vulgò *Briuieſca*.

Virūs, Venenum. {חמה *chemah*. ἰός. Gall. *Venin, poiſon, mauuaiſe ſenteur*. Ital. *Veneno*. Germ. Gifft. Hisp. *Ponçoña*. Angl. *Poyſon, venim*.} Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Ille malum virus ſerpentibus addidit atris.

Cic. *in Arat.* Hic valido cupide venantem perculit ictu, Mortiferum in venas figens per vulnera virus. Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

Nam vulneri ferro ſtudile virus ineſt.

Ibid. Eleg. 1. *lib.* 4.

———*aut telo virus habente perit.*

Venenum & virus, Suet. *in Aug. c.* 17. ¶ Virus acerbitatis per tranſlationem. Cic. *de Amic.* Tamen is pati non poſſit vt non acquirat aliquem, apud quem euomat virus acerbitatis ſuæ. ¶ Frequenter accipitur pro grauecolentia, ſeu tetro odore. {באש *bhéſch* צחנה *ſachanáh*. δυσωδία. Gall. *Mauuaiſe ſenteur, puanteur*. Ital. *Fetore, odore ſpiacevole che ſi ſente dalle aſcelle*. Germ. Geſtanck. Hisp. *Hedor*.} Plinius, Prodeſt & ad virus alarum. Idem, Signum eſt vernis temporibus odoris virus. ¶ Virus paludis apud Col. *lib.* 1. & apud Plinium *de baſiliſco*, Huic tali monſtro muſtelarum virus exitio eſt, i. necatur odore muſtelarum, vt interpretatur Budæus. Aliquando ſignificat aſperitatem ſaporis. Idem *lib.* 31. *cap.* 8. Aqua marina vetuſtate virus deponit, i. amaritudinem illam, & ſalſedinem. Idem, Virus mali medici, i. acor & amaritudo. Virus Ionium pro maris Ionij ſalſedine & amarore dixit Lucret. Giſan. ait: Virus Ionium ſ. vocant, quod aqua marina vetuſtate ſordidum ac tetrum deponit. ¶ Aliquando aſperitatem coloris. Plinius, de ſanguine purpuræ, Tum ſuperadditum decoquitur virus. ¶ Aliquando genituram, i. humorem qui è genitalibus fluit. Idem *lib.* 28. *cap.* 11. Virus verrinum è ſcropha, à coitu exceptum, prius quàm terram attingat, grauitati auium prodeſt. ¶ Aliquando accipitur pro virtute naturali, vt annotauit Nonius, citans locum ex Lucr. *lib.* 2. Concoctóſque ſuo contractus perdere viro. hoc eſt, virtute naturali, vt Marcellus interpretatur: vel virulentia & illiberali odore, vt Baptiſta Pius. ¶ Accipitur aliquando & in meliorem partem, pro ſuauibus aromatum odoribus. {בשם *béſchem*.} Stat. *lib.* 2. *Sylu.*

———*atque omne benignè*
Virus, odoriferis Arabum quod creſcit in aruis.

Habet autem hoc nomen tres tantùm caſus ſingularis numeri, nominatiuum, accuſatiuum, & vocatiuum. Olim toto ſingulari numero declinabatur, quemadmodum Vulgus, & Pelagus. Lucretius,

Liquis enim tetri ſupra contagia viri.

Virōsus, a, um, Fœtidus, graueolens: à nomine virus, quod modò venenum, modò ingratum odorem ſignificat. {מבאיש *mabeíſch* מלא זוהמה *malé zuhamah*. δυσώδης. Gall. *Venimeux, qui ſent mal*. Ital. *De triſto odore, veneneſo*. Germ. Stinckend/voll giffigs geſchmacks. Hisp. *Venenoſo, hediondo*. Angl. *Full of poyſon, venimous*.} Virg. *lib.* 1. *Georg.*

At chalybes nudi ferrum, viroſáque pondus
Caſtorea, Eliadum palmas, Epeiros equarum.

Conſtat enim caſtoreum fœdi & execrandi odoris eſſe, adeò vt prægnantes eius olfactu eijciant fœtum. Seruius tamen ibi interpretatur Viroſa, i. Venenata. ¶ Item Viroſus, pro, Mali ſaporis. Varro, Rancidam carnem appoſuit nobis, & viroſam.

Virūlentus, qui eſt plenus veneno. {ἰώδης. Gall. *Venimeux*. Ital. *Veneneſo*. Germ. Giffig/vol giffts. Hisp. *Ponçoñoſo*. Angl. *Full of poyſon, ſtinking*.} Gell. *lib.* 16. *cap.* 11. Vt ſerpentium virulentorum domitores ſint.

Vīs, vis, Vires, Violentia, impetus, poteſtas. {כח *cheach* גבורה *gheburáh* חוזק *chózek* (vel) *ckozek* חוזקה *chezkáh* עשק *heſchek* חסן *chaſan*. ἰσχύς, δύναμις, βία. Gall. *Force & puiſſance, pouuoir, vertu*. Ital. *Poſſenza, forza, poteſtà, vehemenza*. Germ. Krafft/macht/vermögenheit. Hisp. *Fuerça*. Angl. *Strenght, power, force*.} Cic. *pro domo ſua*, Magna vis eſt in deorum immortalium numine. Saluſt. *in Proœm. Carm.* Sed omnis noſtra vis in animo & corpore ſita eſt. Virg. *lib.* 1. *Æneid.*

Non ea vis animo, nec tanta ſuperbia victis.

Cic. *lib.* 2. *Offic.* Magnam vim eſſe in fortuna in vtranque partem, vel ſecundas ad res, vel aduerſas quis ignorat? Virg. *lib.* 2. *Æneid.*

Fit via vi, rumpunt aditus.

Cicer. *pro Sext.* Quos homines ſi (id quod facile factu fuit, & quod fieri debuit, quódque à me optimi & fortiſſimi ciues flagitabant) vi armiſque ſuperaſſem: non verebar, nequis aut vim vi repulſam reprehenderet, aut perditorum ciuium, vel potiùs domeſticorum hoſtium mortem mœreret. Ouid. *Eleg.* 9. *lib.* 4. *Triſt.*

Pierides vires, & ſua tela dabunt. (ſup. ad vindictam.)

Senec. *cap.* 9. *de conſ. ad Marc.* Aufert vim præſentibus malis, qui futura proſpexit. *Ibid. cap.* 1. Vis mali ottens reſtringenda. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Hoc me vim facere vetat. (quòd dixerat ſæuiter alloqui.) Idem, Vicimus vi feroces. Idem *Men. ſc.* 8. *a.* 5. Vi pugnando, ingratiis, te eripio, &c. Cæſ. apud Suet. *in Cæſ. cap.* 82. ſic exclamat: Iſta quidem vis eſt! Idem *in Othon. cap.* 12. Vim vitæ ſuæ afferre. Item, Vi magna offerre. Idem Suet. *in Aug. cap.* 51. Vim adferre vrbi Liu. 5. *d.* 4. Vim vltimam experiri in obſidione. Idem *lib.* 6 *d.* 4. ¶ Vis ſolida, & vis feſtucaria. Gell. *cap.* 9. *lib.* 20. Cæſ. *lib.* 1. *de bell. ciu.* Neque ſui iudicij, neque ſuorum vitium eſſe diſcernere, &c. ¶ Hæc vis eſt, ſic dicere ſolebant veteres cùm vis inferebatur. Plaut. Vis hæc quidem hercle eſt, & trahi & trudi ſimul. Suet. *in Iulio*, Deinde clamantem, iſta quidem vis eſt. ¶ Aliquando pro multitudine ac copia, πλῆθος. Liu. Magna vis eſt Siciliæ aduecta. Saluſt. Secunda tempeſtate ex Ponto vis piſcium erumpit. Cic. *pro Lege Manil.* Sic Mithridates fugiens maximam vim auri, atque argenti, pulcherrimamque rerum omnium, &c. Idem 1. *de Legib.* Quid ſit homini tributum natura, quantam vim rerum optimarum mens humana contineat. Liu. *lib.* 2. *d.* 4. Vis ſeruorum, (i. multitudo.) Et *lib.* 4. *d.* 4. Vis magna hoſtium (i. numerus.) ¶ Aliquando pro celeri impetu, ὁρμή. Cic. *in Orat.* Eneruetur oratio compoſitione verborum, vt aliter in ea nec impetus vllus, nec vis eſſe poſſit. Summa vi aliquid facere, i. totis viribus, & magno conatu. Ter. *Adelph.* Summa vi hanc defendam atque illum mortuum. ¶ Vis diuina, ea eſt quæ & Vis maior dicitur, Vlp. *de damn. infect. l. flumin. §. vitium autem.* Seruius quoque putat, ſi ex ædibus

promiſſoris vento regulæ deiectæ damnum vicino dederint, ita eum teneri, ſi ædificij vitio id acciderit, non ſi violentia ventorum, vel qua alia ratione, quæ vim habeat diuinam. Quæ ſit Vis maior, docet Plin. *lib.* 18. *cap.* 28. de ſterilitatum cauſis, Ante omnia autem, inquit, duo genera cæleſtis iniuriæ meminiſſe debemus: vnum, quod tempeſtates vocamus, in quibus grandines, procellæ, cæteráque ſimilia intelliguntur: quæ quum acciderint, vis maior appellatur. Hæc ab horrendis ſideribus exeunt, veluti Arcturo, Orione, Hœdis. Ex his verbis apparet, Vim maiorem eſſe, quam Vlpian. *tit. loc. & conduct. l. ex conducto, Tempeſtatem calamitoſam* appellat. Colum. *lib.* 1. *cap.* 7. Nam vbi ſeduló colitur ager, plerumque compendium: nunquam, niſi ſi cæli maior vis, aut prædonis inceſſit, detrimentum affert. Senec. *cap.* 20. *de conſol. ad Mart.* Eunt vi ſua fata. Plaut. *Amph.* Vim tantam (fati ſup.) ¶ Habebat olim hoc nomen tres caſus pluralis numeri ſimiles nominatiuo ſingulari. Sal. *lib.* 3. *Hiſt.* Malè iam aſſuetum ad omnes vis controuerſiarum. Quæ declinandi ratio iam exoleuit, in cuius locum ſucceſſit Vires, virium, viribus.

Viriculæ, diminutiuum, pro infirmis extenuatiſque viribus. {ἰσχύδια. GALL. *Petites forces.* ITAL. *Forzette, picciole forze.* GERM. Abkommene krefft. HISP. *Poquillas fuerças.* ANGL. *Small ſtrength or forces.*} Vnde & patrimonij viriculas legimus, pro exiguis, tenuibúſque facultatibus.

Viratius, a, um, adiectiuum obſoletum, ſignificans id quod magnarum eſt virium. Varro *apud Nonium*, Si malit vir viratius vxorem habere Atalantam. Idem *pro eodem*, antiquis in vſu erat *viriatus*, de quo ſuprà.

Vireo, viridis fio, χλοάω, χλοηφορέω, χλοηκομέω.

Vireſco, Vires acquiro, inualeſco. {פתח *chazák* ῥωννύομαι, ἀκμάζω. GALL. *Deuenir fort.* ITAL. *Diuenir forte.* GERM. Erſtarcken/ kreffig werden. HISP. *Hazerſe fuerte.* ANGL. *To waxe ſtrenge and to haue force.*} vireſcit (inquit Nonius) maiorum virium fit: ciúſque rei teſtem citat Furium *in Poematis*,

Hinc areſcunt animi: vireſcit vulnere virtus.

Gell. *cap.* 11. *lib.* 18. Vireſcere, inquit, eſt priſtinas vires recuperare, & citat illum Furij verſiculum in hunc modum, Increſcunt animi, &c.

Viriosus, viribus abundans.

Viripos, quæ viri potis eſt, nubilis, aliter viripotens. ὡραία γάμου, ἐπίγαμος. Mannbar.

Viscus, i, & Viſcum, Glutinum quo aues capiuntur. {ἰξός. GALL. *Du glu, viſc, ou guy.* ITAL. *Viſchio, pania.* GERM. Vogelleim. HISP. *Liga, muerdago.* ANGL. *Birdelime.*} Cic. 2. *de nat. deor.* Prouiſum etiam vt ſi qua minima beſtiola conaretur irrumpere, in ſordibus aurium, tanquam in viſco inhæreſceret. Plaut. *in Bacch.* Viſcus merus veſtra blanditia eſt. Plin. *lib.* 16. *cap.* 44. Viſcum fit ex acinis, qui colliguntur meſſium tempore immaturi, &c. ¶ Eſt & viſcum frutex, qui ex turdorum potiſſimum fæce ſupra arborum quarundam ramis delapſa, & à ſole cum humiditate quadam feruefacta naſcitur: viret autem per totam hyemem. Virg. 6. *Æneid.*

Quale ſolet ſyluis brumali frigore viſcum
Fronde virere noua, quod non ſua ſeminat arbos.

De hoc viſco vide Plin. *lib.* 16. *cap.* 44. ¶ Viſcum item, teſte Nonio, antiqui vocabant rete, à tenacitate. Virg. 1. *Georg.*

Tum laqueis captare feras, & fallere viſco
Inuentum, & magnos canibus circundare ſaltus.

De feris enim hic procul dubio, non de auibus, loquitur Virg.

Viscatus, a, um, adiectiuum, Viſco oblitus, {τῷ ἰξῷ κεχρισμένος, ἰξευτικός. GALL. *Englué.* ITAL. *Inuiſcato.* GERM. Mit vogelleim beſtrichen. HISP. *Ligado con liga.* ANGL. *Smered with birdelime.*} Varro 3. *de re ruſt.* *cap.* 7. Quos columbarij interficere ſolent, duabus virgis viſcatis defixis in terram inter ſe curuatis. Ouid. 1. *de Arte.*

Non auis viriliter viſcatis effugit alis.

Idem 15. *Metam.*

Retia cum pedicis, laqueóſque, artéſque doloſas
Tollite, nec volucres viſcata fallite virga.

¶ Viſcata munera, & hamata pro eodem: hoc eſt, quibus maiora attrahuntur, quàm quæ dantur. Plin. *Epiſt.* 107. Hos ego viſcatis, hamatiſque muneribus non ſua promere puto, ſed aliena corripere.

Viscosus, a, um, quod eſt tenax, glutinoſum. {γλοιώδης. GALL. *Viſqueux, tenace.* ITAL. *Viſcoſo, tenace.* GERM. Zäh wie vogelleim. HISP. *Coſa mucho retenedora, pegajoſo ò con engrudo.* ANGL. *Tough, lik birdelime.*} quod & viſcidum dicimus.

Viscus, eris, Non tantùm exta ſignificat, cuiuſmodi ſunt iecur, cor, pulmo, & lien (in qua ſignificatione propriè accipitur apud medicos, & rei anatomicæ peritos) verùm etiam carnem ipſam, quæ eſt inter oſſa & cutem. {מעים *mehájim* קרבים *kerabim*. τὰ σπλάγχνα, τὰ ἔντερα. GALL. *Entrailles, les parties interieures du corps.* ITAL. *Interiora, budelle, carni.* GERM. Eingeweid: item allen ſo zwiſchen haut vnd bein iſt. HISP. *Las entrañas, ò la carne.* ANGL. *The entralles or inward partes of the bodie, to bowels.*} Virg. 1. *Æneid.*

Tergora deripiunt coſtis, & viſcera nudant.

Idem 6. *Æneid.*

Et ſolida imponit taurorum viſcera flammis.

Plaut. *Menæcu. ſc.* 2. *a.* 5. Dedolabo aſſulatim viſcera, (id eſt, minutim,) ſupra membra, artus & oſſa. Idem *Milit. ſc.* 1. *a.* 1. Per corium, per viſcera, perque os Elephanti. ¶ Viſcera terræ, hoc eſt, interiora & penitiora. Ouid. 1. *Metam.*

Nec tantùm ſegetes, alimentaque debita diues
Poſcebatur humus, ſed itum eſt in viſcera terræ,
Quáſque recondiderat, Stygiiſque admouerat vmbris,
Effodiuntur opes irritamenta malorum.

¶ Viſcera montis. Virg. 5. *Æneid.*

Interdum ſcopulos, auulſaque viſcera montis
Erigit eructans.

Vbi Seruius, Viſcera, i. partes: ſic autem dixit viſcera, quemadmodum terræ oſſa dicuntur. ¶ Viſcera, pro filio. Quint. Viſcera mea conſumpturæ flammæ. Item, pro verſibus & libris. Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 1. *Triſt.*

Impoſui rapidis viſcera noſtra rogis.

Visceratio, nis, Crudæ carnis diſtributio, quæ fieri ſolebat vel in ſolenni feſtiuitate, & præcipuè in Latinis feriis, vel in funere alicuius excellentis perſonæ. {κρεανομία. GALL. *Largeſſe ou donnee de chair crue.* ITAL. *Large dons di carne cruda di qualche perſona degna.* GERM. Außtheylung des rohen fleiſchs vnder die leut. HISP. *Repartimiento de carne.* ANGL. *Diſtribution or a giuing or raw fleſhe.*} Gell. Tum in Albano viſceratio Latinis data. Liu. *lib.* 8. Et populo viſceratio data à M. Flauio in funere matris. Seru. Viſceratio eſt caro, à viſcere nomine deducta. Sueton. *in Cæſ. cap.* 38. Adiecit epulum & viſcerationem. Et Senec. *Epiſt.* 74. Epulum & viſceratio capiuntur manu. Idem *epiſt.* 19. Viſceratio ſine amico, vita leonis ac lupi eſt. τὸ μονοφαγεῖν intelligit, cuius nemo particeps eſt, atque adeò, vt Plautus ait, cùm quis ſingulas eſcas deuorat.

Viscerari, veteres dixerunt, pro eo quod eſt carnem populo diſtribuere, κρεανομεῖν Sipont.

Visceratim, aduerbium, Per ſingula viſcera. {κρεουργηδόν, κατὰ σπλάγχνα. GALL. *Par entrailles, juſques aux entrailles, piece à piece.* ITAL. *Per le interiore, pezza à pezza.* GERM. Von ſtuck zu ſtuck. HISP. *Por o haſta las entrañas, pedaço à pedaço.* ANGL. *Trough out all the entralles, or piece and piece.*} Ennius *in Andromeda*, Diſſipa viſceratim membra.

‖Viseum, olim Feſeum, *Viſeo*, V.E. Luſitaniæ ſub A. Bracarenſi.‖

Visibilis, Viſito, Viſo, vide *Video*.

Visontium, Οὐισόντιον, Pelodonum oppidum in Hiſpania Tarraconenſi. Ptol. *lib.* 2. *cap.* 6.

Vistula, qui & Viſula, & Iſtula, vulgò *VVixel.* {GERM. Die Wixel.} Nobilis Europæ fluuius, in Carpatho monte naſcens, Germaniamque dirimens à Sarmatia, & tandem oſtio vno prægrandi iuxta Danticum vrbem in ſinum Condanum illabens. Vide Ptolem. *Tab.* 8. *Europæ.* A Plin. 4. *cap.* 13. Viſtula appellatur. Vide Vadianum *in librum* 3. *Pompony Mela.*

Visula, vide *Viſtula*.

Visula, Vitis genus, quod ſic deſcribitur à Colum. *lib.* 3. *cap.* 2. Viſulæ deinde ab his & minor Argitis terræ mediocritate lætantur: nam in pingui nimiis viribus luxuriant, in macra tenues & vacuæ fructu veniunt, &c. Viſula breuem materiam, & latum folium exigit, cuius amplitudine fructus ſuos optimè aduersùs grandinem tuetur: qui tamen niſi primo quoque tempore maturi legantur, ad terram decidunt, humoribus etiam priuſquam defluant, putreſcunt.

Visurgis, fluuius Saxoniæ, non procul à Cheruſcis naſcens, Brunſuicenſem agrum irrigans, tandemque Bremam vrbem prætetlapſus, paucis citra Albis oſtium paſſ. millibus, in Germanicum Oceanum ſeſe euoluens. Accolæ hodie *VVeſerum* appellant {Die Weſer.} Vide annotationes Vadiani *in librum tertium Pompony Mela.*

Visum, Viſio, vide *Video*.

VITA, Animæ & corporis coniunctio, quemadmodum contrà eorum diſſolutio mors eſt. {חיים *chajim* βίος, ζωή. GALL. *Vie, ame.* ITAL. *Vita, anima, ſpirito.* GERM. Das leben. HISP. *La vida que viue, el anima.* ANGL. *The lyfe.*} Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. Hoc eſt, homini, quamobrem vitam amet. (voluptas.) Idem *Aulul. ſc.* 4. *a.* 1. Si animus eſt æquus, ſatis habes qui bene vitam colas. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 3. Vitam protogare hominis condimentis. Senec. *cap.* 10. *de conſol. ad Mart.* Inter vitam & mortem detinere (ægros ſup.) Item, Vita victuque prohibere. Vide *Victus*, in *Viuo*. Catull. *ad Ortal.*

Nunquam ego te vita frater amabilior aſpiciam poſthac?

Plaut. *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Quem ego hominem, ſi viuo, vita deuoluam ſua. (Mox) Anima priuabo virum. Velleius. Vitæ ſuæ vim inferre, &c Renunciare. Suet. *in Galb. cap.* 11. Cic. 1. *de nat. deor.* Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potu, ſpiritu. Idem 3. *de legib.* Vita expetitur, quia nos, in quo nati ſumus, continet. Idem 2. *Phil.* Quod eſt aliud beneficium latronum, quàm vt commemorare poſſint his ſe vitam dediſſe, quibus non ademerunt? ¶ Accipitur aliquando Vita pro moribus. Ter. *in Adelph.* Inſpicere tanquam in ſpeculum vitas hominum iubeo. *Lib.* 2. *ad Herenn.* Deinde vita hominis ex ante actis ſpectabitur. ¶ Aliquando pro alimento ſeu victu. Terent. Eadem quippe homo iam grandior, cui opera vita erat. Idem *in Heaut.* Nam tua quidem hercle hæc vita certè expetenda, atque optanda eſt. ¶ Interdum pro inſtituto & ratione viuendi. Cicer. *de ſenect.* Serpit per omnium vitas amicitia. Idem *pro Roſc. Amer.* Vita ruſtica honeſtiſſima, atque ſuauiſſima. Quint. Vitam accuſatoriam viuere. Idem, Ad vitæ reddendam rationem vocare aliquem. Senec. *cap.* 10. *de conſol. ad Mart.* Vita tota flebilis eſt. Gell. *cap.* 2. *lib.* 17. Vitas miſerrimas exegerit. ¶ Mea vita, blandientis vox eſt, ζωή μου. Cic. *ad Terentiam lib.* 14. Obſecro te mea vita, quod ad ſumptum attinet, ſine alios qui poſſunt, ſi modò volunt, ſuſtinere. Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Certè enim tu vita es: (verba amantis.) *Ibid.* Me à Vita abiudicabo Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Vbi ſunt quibus vos oculi eſtis? quibus vitæ? quibus deliciæ? Vitalis, Antiqua locutio, qua vtitur Ennius. Cicer. *in dial. de Amic.* Principio cui poteſt eſſe vita vitalis, vt ait Ennius, qui non in amici mutua beneuolentia conquieſcat? ¶ Vita interficere aliquem, pro priuare: Gell. *cap.* 7. *lib.* 12. Eadem mulier virum & filium eodem tempore, venenis clam datis, vita interfecerat.

Vitalis, e, quod viuere poteſt, vel cui diuturnior vita ſperari poteſt: vnde fœtus octauo menſe natos dicimus non eſſe vitales, hoc eſt, non diu victuros. {לשרד *leſeuádh* לחי *leach'* vel) לחיות *lechiôh* βιώσιμος, ζώσιμος, ζωτικός. GALL. *Vital, qui baille ou qui a vie.* ITAL. *Vitale, che puo viuere.* GERM. Lëblich/ oder lëbhafftig. HISP. *Coſa de vida ò que puede viuir.* ANGL. *That may liue, that giueth or hath life.*} Cic. *de Amic.* Cui poteſt eſſe vita vitalis (vt ait Ennius) qui, &c. ¶ Interdum actiuè accipitur pro quo viuimus, quódque vitam aut affert, aut conſeruat. ζωοποιητικός. Virg. 1. *Æneid.*

Quiſquis es haud credo, inuiſus cœleſtibus auras
Vitales carpis.

Vitalis color, Curtius *lib.* 3. Pallor deinde ſuffuſus eſt, totum propemodum corpus vitalis color reliquit. Cicer. 2. *de nat. deor.* Coloris natura vim habet in ſe vitalem. Sen. *lib.* 5. *Epiſt.* Magni animi magna contemnere, ac mediocria malle, quàm nimia: illa enim vtilia vitaliaque ſunt, at hæc eo quòd ſuperfluunt, nocent. ¶ Vitalis pro vita dignus. Lactantius *lib.* 6. Vnum eſt enim ſapientis & iuſti & vitalis viri opus, diuitias ſuas in ſola iuſtitia collocare. Horat.

animum

——— *amicum*

Mancipium domino, & frugi quod ſit ſatis, hoc eſt,

Vt vitale putes.

Non frugi vitales ſunt, diſſoluti ac nepotes vita indigni. Vitale æuum, pro ipſa vita. Plaut. *Pan.* Iupiter, qui genus colis, aliſque hominum, per quem viuimus. Vitale æuum. ¶ Vitalia capitis, Cerebrum. Plin. *lib.* 8. *cap.* 7. Pilum ſub oculo adactum, in vitalia capitis venerat. Vitalia, inquit Budæus, dicuntur cor, iecur, pulmo, cerebrum, in in quibus quatuor, vitæ ſumma conſiſtit. Lucan. *lib.* 1.

——— *pulmonis anheli*

Fibra latet, paruúſque ſecat vitalia limes.

Liu. *lib.* 6. *ab Vrbe*, Cibum vitalem appellat. Quintil. Vitalia ferire & tueri ſciat futurus Orator. Metaphoric.

Vitālĭtās, atis, Vis & potentia vitalis. {βιωσιμότης. Gall. *Vie, vitalité, eſprit vital, ame vitale.* Ital. *Vita, vitalità, ſpirito vitale.* Germ. Lebligkeit. Hisp. *Vida, eſpiritu.* Angl. *The ſpirite or lyfe whereby we liue.*} Plin. *lib.* 11. *c.* 37. Cæteris corruptis vitalitas in corde durat. *Ibid. c.* 48. Hæc ſupplices attingunt, ad hæc manus tendunt, hæc vt aras adorant, fortaſſe quia ineſt iis vitalitas.

Vitālĭtĕr, aduerbium. {βιωσίμως. Gall. *Vitalement, pour en auoir vie.* Ital. *Vitalmente, con vita.* Germ. Lebhafftiglich. Hisp. *Por vida, con vida pudiendo viuir.* Angl. *Lyuely, with the life.*} Lucret. *lib.* 5.

Haud igitur conſtant diuino prædita ſenſu,

Quandoquidem nequeunt vitaliter eſſe animata.

Vitābundŭs, vide *Vito, as.*

Vĭtellŭs, i, dicta eſt oui pars lutea, quòd ex eo viuat pullus: ipſum enim animal ex albo liquore oui corporatur, cibus eius eſt in luteo, hoc eſt, in vitello. {חלמון *challamuth.* λέκιθος, τὸ ὠχρὸν τοῦ ὠοῦ. Gall. *Le moyeu d'vn œuf.* Ital. *Vitello, roſſo.* Germ. Eyerdotter. Hisp. *La yema del hueuo.* Angl. *The yelk of an egge.*} Mart. *lib.* 13.

Candida ſi croceos circumfluit vnda vitellos,

Heſperius ſcombri temperet oua liquor.

Cicer. 2. *de diuinat.* Tum ille, Nihilne, inquit, de vitello, id enim ex ouo videbatur, aurum declaraſſe, reliquum argentum. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 4.

Longa quibus facies ouis erit, illa memento

Vt ſucci melioris & vt magis alba rotundis

Ponere: namque marem cohibent calloſa vitellum.

Vĭtellīnŭs, vide *Vitulus.*

Vitellius, Βιτέλλιος, nonus Romanorum Imperator fuit, ventri, gulæque addictiſſimus, qui ſuperato apud Bebriacum Othone, imperium arripuit: quod non multò pòſt deficientibus ad Veſpaſianum militibus, vnà cum vita exuit. Reliquam eius vitam pete ex Suetonio. De Vitelliorum coniuratione Plutarch. *in Solone.* ¶ Vitelliani pugillares. Mart. *Epigr.* 9. *lib.* 14.

‖Viterbium, *Viterbo*, V. E. prouinciæ Romanæ, & ditionis Pontificiæ, habet fontem inſignem.‖

Vitĕŭs, vide *Vitis.*

Vitĕx, icis, frutex eſt in arborem aſſurgens in fluminum ripis, ac torrentum alueis naſcens, ramis prælongis, lentiſque foliis oliuæ, ſed mollioribus: ἄγνος. Duo ſunt eius genera: alterum album florem emittens cum purpureo: alterum tantùm purpureum, & ſemen piperis ſimilis habet. Græci ἄγνον vocant, quod noſtris caſtum ſonat, propterea quòd matronæ in Theſmophoriis Athenienſium caſtitatem ſeruantes, ex foliis iis cubitum ſibi ſternebant. Viticis autem nomen à vitium vſu accepit. Vulgus herbariorum *Agnum caſtum* appellat.

Vitiārium, Viticula, Vitifer, Vitigineus, vide *Vitis.*

Vitilena, ſiue Vitij lena. Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1.

Vĭtĭlīgo, inis, Fœdus cutis color, ex malo particulæ habitu proueniens, nutrimentum recte aſſimilare non potentis. {ἀλφὸς, μέλας, λεύκη. Gall. *Morfeu*, qui Arabibus Morphea. Ital. *Tache bianche le quali vengono ſu'l corpo.* Germ. Malzey vnd fleckachtige geſtalt der haut. Hisp. *Lepra blanca ò aluarazes.* Angl. *The morphew.*} Celſus *ad finem libri quinti*, tria eius facit genera: μέλανα vocans in quo color albus eſt, fere ſubaſper, & non continuus, vt quædam quaſi guttæ diſperſæ eſſe videantur. Ab alpho μέλας ſolo differt colore, qui illi niger eſt, & vmbræ ſimilis. Tertium genus λεύκην appellat ſimile quiddam habens alpho, ſed magis albeſcens, & altius deſcendens, pilos quoque albos reddens, & lanugini ſimiles. Hæc Celſus. Leuce eſt Auicennæ Albaras, quam Helyabb. lepram vocat. Plin. *lib.* 20. *cap.* 15. Ferunt eos qui quotidie edunt caparim, paralyſi non periclitari, nec lienis doloribus. Radix eius vitiligines albas tollit. Martial. *lib.* 4. linguæ vitiliginem dixit per quandam ſimilitudinem, quum inquit, Scabros dentes, vitiliginemque linguarum.

Vĭtĭlis, e, quicquid ſic lentum eſt, vt commodè flecti poſſit, inquit Budæus, à viniendo dictum, quemadmodum & vitis, vitex, vimen, & cætera id genus. {λυγηρός. Gall. *Qui ſe plie aiſement, comme vigne, oſier, verges d'orme, & choſes ſemblables.* Ital. *Coſa che ſi piega facilmente, come viti, vimine, & ſimili.* Germ. Alles was man biegen vnd etwas damit binden kan als ein wid. Hisp. *Coſa de ſauzegatillo, que ſe puede plegar.* Angl. *Pliant, flexible, that may be wounden.*} Plin. *lib.* 19. *cap.* 5. Cucurbita omni modo faſtigiatur vaginis maximè vitilibus.

Vitilia, ſubſtantiuè, dicuntur vimina quibus religantur vites, λύγοι, λυγίσματα. Idem *lib.* 24. *cap.* 9. Non mitiorem à ſalice vitilium vſu diſtat vitex.

Vĭtĭlĭtĭgātōrēs, dicti ſunt vitioſi litigatores, hoc eſt, calumniatores, obtrectatores, ex vitiis & litigatoribus compoſita dictio. {הולכים רכיל *holechim racil* רגלים *r. gelim.* συκοφάνται. Gall. *Calomniateurs, faux emputeurs.* Ital. *Calomniatori, oltraggiatori.* Germ. Zanckſüchtige laſterer, hinderreder. Hisp. *Los que pleytos.* Angl. *Cauillers, waſters, wranglers.*} Qui enim ſola prauitate contentionem quærunt, vitilitigatores propriè dicuntur. M. Cato vitilitigatores appellat litium auidos, alienorum operum calumniatores. Plin. *in Præfat. Hiſtoriæ mundi.* Ergo ſecuri etiam contra vitilitigatores, quod Cato eleganter ex vitiis & litigatoribus compoſuit: quia enim illi aliud quàm litigant, aut litem quærunt?

Vĭtĭlītĭgo, as, Carpo, criminor, mordeo. {הלך רכיל *halach racbil* רגל *ragal.* συκοφαντέω. Gall. *Blaſmer & reprendre trop legerement, imputer fauſſement.* Ital. *Accuſare, riprendere leggiermente qualche fallo.* Germ. Boßhafftiglich hinderreden / oder hinderſich ſchmähen. Hisp. *Acuſar falſamente, pleytear con mal pleyto.* Angl. *To blame, to reproche, to impute falſe charges.*} Plinius *in Prolog. natural. hiſtor.* Scio ego quæ ſcripta ſunt, hæc ſi palàm proferantur, multos fore qui vitilitigent.

Vĭtĭo, Vitioſus, vide *Vitium.*

Vītĭs, is, fœminino genere. A vino ferendo dicta eſt, vt placet Varroni *lib.* 4. *de L. L.* ſiue quod inuitet ad ſpem percipiendarum vuarum, vt author eſt idem Varro *lib.* 1. *de re ruſtic. cap.* 13. vbi ſic habet, Et vitis eò quòd inuitet ad vuas percipiendas, dicta primò videtur. Imò à viendo, i. inflectendo & intorquendo deducitur: vnde & lenta vocatur à Tibull. *lib.* 4. Et lenta excelſos vitis didicit conſcendere ramos. {כרם *cherem* גפן *ghéphen.* ἄμπελος. Gall. *Vigne.* Ital. *Vite.* Germ. Ein weinrëb / räbſtock / weinſtock. Hisp. *La vid.* Angl. *A vinetree.*} Cicer. *de ſenect.* Quem quidem non vtilitas me ſolùm, ſed etiam cultura, & ipſa natura delectat, religatio, propagatio vitium ſarmentorúmque. Ouid. 14. *Metam.*

Falce data frondator erat, vitiſque putator.

Virg. 1. *Georg.*

Quid faciat lætas ſegetes, quo ſydere terram

Vertere Mecœnas, vlmiſque adiungere vites

Conueniat.

Quint. *lib.* 1. *c.* 1. Vt vites arboribus applicitæ inferiores priùs apprehendendo ramos in cacumina euadunt. ¶ Erat & vitis geſtamen Centurionis, quo ille milites ob leuiora delicta verberabat. Minus enim ignominioſa erat pœna quæ à Centurione, quàm quæ à lictore eſſet illata. Vide Iuuenalis *Satyr.* 8.

Nodoſam poſt hæc frangebat vertice vitem,

Si lentus pigra muniret caſtra dolabra.

Martial. *Digeſt. de re militari*, Si miles vitem tenuit, militiam mutat: ſi ex induſtria fregit, vel manum Centurioni intulit, capite punietur. ¶ De Vite Centurionum Plutarch. *in Galba.*

Vĭtĭcŭlă, æ, diminutiuum. {ἀμπελίς. Gall. *Vignette, petite vigne.* Ital. *Viticella.* Germ. Ein räbſtöcklin / räblin. Hisp. *Pequeña vid.* Angl. *A litle vine tree.*} Virg. *in Diris*,

Dulcis namque tumet nondum viticula Baccho.

Cic. 3. *de nat. deor.* At enim minora dij negligunt, neque agellos ſingulorum, nec viticulas perſequuntur. ¶ Viticulæ item in herbis dicuntur flagella quædam, quæ vitium palmites imitantia, longè latéque proſerpunt, & obuia quæque amplectuntur, iiſque quaſi pedaminibus abutuntur: eiuſmodi videre eſt in cucurbitis, cucumeribus, aliiſque nonnullis id genus, κλημάτια. Plin. *lib.* 24. *cap.* 11. Frutex eſt folio hederæ, molliore tamen, & minus longis viticulis.

Viticella, herba, appellata, quòd ſicut vitis, quicquid proximum fuerit, apprehendat corymbis, quos annulos appellamus.

Vītĕŭs, a, um, adiectiuum, quod eſt ex vite. {ἀμπέλινος. Gall. *De vigne.* Ital. *Di vite.* Germ. Von einem räbſtock. Hisp. *Coſa de vid ò perteneciente à ella.* Angl. *Of a vine tree.*} Vnde pocula vitea, Virg. οἶνον, pro vino poſuit Virg. 3. *Georg.*

——— *& pocula læti*

Fermento atque acidis imitantur vitea ſorbis.

Vĭtĭārĭum, vitium ſeminarium, ſeu locus vitium plantis conſitus. {ἀμπελών, ἀμπελόφυτον. Gall. *Vn complant ou planter de vignes.* Ital. *Luogo piantato di viti.* Germ. Ein räbgarten / ein ort da man räben zeugt. Hisp. *Almaciga para vides.* Angl. *A place planted with vine trees.*} Colum. *lib.* 3. *c.* 5. Vitiarium neque ieiuna terra, neque vliginoſa faciendum eſt, ſuccoſa tamen ac mediocri potius quam pingui. Et *paulò antè*, cui vineta facere cordi eſt, præcipuè caueat ne alienæ potius curæ, quàm ſuæ credere vitem debere mereatur viuiradicem, ſed genus ſurculi probatiſſimum domi conſerat factúmque vitiarium, ex quo poſſit agrum vineis veſtire. Varr. *lib.* 1. *de re ruſt.* Ideo in vitiario primitus quum erat vitis, tota reſecari ſolet, vt firmiore ſarmento è terra exeat, atque in parcendis collibus vites habeat maiores.

Vĭtĭfĕr, a, um, adiectiuum, quod fert vites, ſiue in quo proueniunt vites. {ἀμπελοφόρος. Gall. *Propre à vignoble, qui produit vignes.* Ital. *Che produce viti.* Germ. Das räben tregt. Hisp. *Que trahe vides.* Angl. *That beareth vines.*} Mart. *lib.* 13.

Hæc de vitifera veniſſe picata Vienna

Ne dubites, miſit Romulus ipſe mihi.

Vĭtĭgĭnĕŭs, a, um, quod ex vite fit. {ἀμπέλινος. Gall. *De vigne, prouenant de vigne.* Ital. *Di vite.* Germ. Von räben. Hisp. *Coſa de vid.* Angl. *Comming of a vine tree.*} vt, Vitigineum ſimulacrum. Col. *lib.* 12. *c.* 16. Alij foliis vitigineis, nonnulli platanini ſeminuteas vuas contingunt. Dicitur & Vitigenus, a, um. Lucr. *lib.* 5.

Namque Ceres fertur fruges, Liberque liquoris

Vitigeni laticem mortalibus inſtituiſſe.

hoc eſt, vinum. Idem *lib.* 6.

Vitigeni laticesin aquai fontibus audent

Miſceri.

Vĭtĭsător, is, qui vites ſerit. {ἀμπελοφύτης. Gall. *Planteur de vignes.* Ital. *Piantatore di viti.* Germ. Ein räbman / räbenpflantzer. Hisp. *Plantador de vides.* Angl. *A planter of vine trees.*} Quo nomine dictus eſt Saturnus qui primus ſerendarum vitium vſum in Italiam attulit. Virg. *lib.* 7. *Aeneid.*

Vitiſator curuam ſeruans ſub imagine falcem.

Vĭtĭum, i, Vitioſitas, prauus actus, labes & prauitas animi: ita dictum à vitando & fugiendo. {רשע *raſa* רקע *raſah.* κακία, ἁμάρτημα. Gall. *Vice, meſchanceté.* Ital. *Vitio, ſceleratezza, ſceleraggine.* Germ. Ein laſter. Hisp. *Tacha generalmente.* Angl. *Vice, faulte, naughtineſſe.*} Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*

Virtus eſt vitium fugere.

Cic. *pro Cluentio*, Nullam quidem ob turpitudinem, nullum ob totius vitæ non dicam vitium, ſed erratum. Plaut. *Trux.* Hoc nobis vitium maximum eſt, quum amamus, tunc perimus. Idem *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1.

Male-ſuada vitij læna. Idem *Amphitr.* Haud promeruiſ (vxor) quamobrem vitio verteres. Idem *Aſin.ſc.4.a.2.* Non te præuideram, ne vitio vertas. Idem *Milit.ſc.5.a.2.* Te alloquor, vitij probrique plena. (i. ſtupri.) Vide alia exempla paulò infrà. ¶ Aliquando pro vitioſo corporis affectu, non tamen ad vitæ perniciem tendente. Aulus Gellius ita diſtinguit vitium à morbo, quòd morbus ſit affectus quidam cuiuſcunque corporis contra naturam, qui vſum eius facit ad id deteriorem, cauſa cuius natura nobis eius corporis ſanitatem dedit: vt ait Vlp. *tit. de ædil. edict. lib.1.* Et eſt morbus totius corporis, vt febris, inſania: vtque ait Nonius, cum acceſſu aut temporis, aut contagij. Vitium verò perpetuum corporis impedimentum, vt cæcitas, claudicatio, vecordia. Et ſic vitium non tantùm ad animum, ſed etiam ad corpus refertur. Plaut. *Moſt. ſc.3 a.1.* Vitia corporis fuco occulunt. Idem *Amph.* M: Hic homo ſanus non eſt. S. Quod mihi prædicas vitium id tibi eſt. ¶ Et non ſolùm in homine, ſed in aliis quoque rebus dicitur. Plaut. *Moſt. ſc. 2.a.1.* Hic ædibus vitium additur. Cic. *Pato*, Si nihil in parietibus, aut tecto vitij: cætera mihi probabuntur. Vitium parietes facere dicuntur, quum minitantur ruinam. Idem *in Top.* Si ædes exceſæ corruerant, vitiúmve fecerunt. Quicquid impedit, vel corrumpit ac inutile eſt, vitium dicitur. Virg. *1. Georg.*

——ſunt illis omne per ignem
Excoquitur vitium, &c.

¶ Vitium apud Cornel. Celſum ſæpiſſimè pro morbo. Scribonius Largus præcipitia vitia morbos acutos vocat. Sic enim *in Epiſt.* Præcipitibus vitiis correptis, quæ ὀξέα νόσημα Græci dicunt. ¶ Ponitur aliquando pro culpa. Cicer. *4 Acad.* Huc ſi perueneris, me tibi primum quidque concedente, meum vitium fuerit, &c. Cæſ. *lib. 3. de bell. ciu.* Illius vitio actum, i. culpa. Plaut. *Aul. ſc. 6. a. 4.* Vini vitio & amoris feci, i. culpa, vt *in Pſeud. ſc. 8. a. 4.* ¶ Aliquando pro ſtupro: vnde, Offerre vitium virgini, pro vitiare virginem. {ענה *Sinnah.* διαφθείρω.} dixit Terent. *in Hec.* Pudicitiæ afferre vitium. Plautus, Pudicitiæ nunquam nec vim nec vitium attuli. Vitium addere, pro Vitiũ afferre. Idem *Amphitr.* Satin' parua. Pudicitiæ huius, inquit, me abſente vitium eſt additum. ¶ Vertere vitio aliquid, idem quod Dare vitio. {הביא דבה *hebi dibbáh* גדף *ghiddéph* חרף *chereph.* ἐγκαλεῖν, ἐν αἰτίᾳ ποιεῖν.} Cic. *in Epiſt.* Ne ſibi ille vitio verteret quod abeſſet à patria. Vide plura paulò antè allata exempla. ¶ Ponere in vitio, eſt ſumere in malam partem. Cic. *3. Tuſc.* Qui fortis eſt, idem eſt fidens: quoniam Confidens, mala conſuetudine loquendi in vitio ponitur. ¶ Vitio dare eſt culpare, vituperare, ἐγκαλεῖν, δι' αἰτίας ἔχειν. Terent. *in Prol. Andr.* Nunc quam rem vitio dent, quæſo animum aduortite.

Vitiōſŭs, a, um, adiectiuum, Vitiis plenum, correptum, deprauatum. {רע *rah.* πονηρός, φαῦλος. GALL. *Vitieux, plein de vices, vereux, gaſté & corrompu.* ITAL. *Vitioſo, cattiuo.* GERM. Laſterhafft/prdſthafft/verderbt. HISP. *Coſa con pecado ò con tacha.* ANGL. *Naughtie, corrupt, faultie.*} Cic. *ad Att. lib 1.* Ille alter vitio vno minus vitioſus, quòd iners, quòd ſomni plenus, quòd imperitus, quòd ἀπραγματώτατος, &c. Idem *2. de finib.* At miſer ſi in vitioſa ac flagitioſa vita afflueret voluptatibus. Vitioſa nux pro corrupta ac putrida. Plaut. *in Mil.* Non ego emam nunc vitam tuam vitioſa nuce. Vitioſum ſuffragium, correptum. Cic. *3. de legib.* Nec tabella vitioſum occultaret ſuffragium. Vitioſæ oues, morboſæ, morbo infectæ. Colum. *lib. 7. cap. 3.* Quum præſertim boni paſtoris vel prima cura ſit, annis omnibus in demortuorum vitioſarúmque ouium locum totidem, vel etiam plura capita ſubſtituere. ¶ Vitioſa ſcripta. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 4. Triſt.*

——Quæ vitioſa putaui, —ignibus... dedi.

¶ Vitioſi magiſtratus dicebantur, qui vitio creati erant, quum ſcilicet ex legitimis auſpiciis, cæteriſve ſolemnitatibus aliquid eſſet omiſſum: aut quum in campo aliquid vitij interueniſſet, quo ex Augurum diſciplina ſolebant dirimi comitia: vt ſi quis interim comitiali morbo fuiſſet correptus, aut ſi fulmen eſſet viſum, aut tonitru auditum, aut aliud quippiam eſſet obnuntiatum, quod infauſta futura illa comitia portenderet. Tunc enim vitioſa comitia dicebantur, & magiſtratus vitioſi, vel vitio creati: cogebantúrque qui deſignati eſſent ſe magiſtratu abdicare. Legendus Liu. *2. bell. Pun.*

Vitiōſiſsĭmŭs, ſuperlat. Φαυλότατος. Velleius Paterculus *lib. 2. Hiſt.* Homine in omnia pecuniæ quam rectè faciendi cupidiore, & inter ſummum vitiorum diſſimulationem vitioſiſſimo.

Vitiōſē, aduerbium, Malè, corruptè. {φαύλως. GALL. *Vitieuſement, meſchamment.* ITAL. *Vitioſamente.* GERM. Laſterhafftiglich. HISP. *Con tacha ò pecado.* ANGL. *Naughtilie, with a fault, corruptlie.*} Quintilian. *lib. 4. cap. 1.* Vitioſè in ſcholis facimus, quòd exordio ſic vtimur, &c. Vitioſè ſe habere aliquod membrum dicitur, quod vitio aliquo affectum eſt. Cicer. *3. Tuſcul.* Membrum tumidum ac turgidum non vitioſè ſe habet.

Vitioſĭtas, atis,)(Virtus. {רע *rah* רעה *rahah.* κακία. GALL. *Vice, tache.* ITAL. *Vitioſità, vitio.* GERM. Laſterhafftigkeit. HISP. *Pecado ò tacha.* ANGL. *Vice, corruption.*} Cic. *lib 4 Tuſc.* Vitioſitas eſt habitus aut affectio in tota vita inconſtans, & à ſeipſa diſſentiens. *Ibid.* Huius igitur virtutis contraria eſt vitioſitas. Sic enim malo quàm malitiam appellare eam, quam Græci κακίαν appellant. Nam malitia certi cuiuſdam vitij nomen, vitioſitas omnium.

Vitio, as, Corrumpo, deſtruo, deterius reddo. dicitur à vi & itando: (id eſt, à vi excunda, effugienda.) Virg.

——Vi ꝛ im ꝛ iribus exit.

{שחת *ſchachath* הרס *haras* חרק *beréak.* φθείρω, διαφθείρω. GALL. *Corrompre & gaſter.* ITAL. *Guaſtare.* GERM. Verböſeren ſchwechen/ verderben. HISP. *Corromper o poner tacha.* ANGL. *To corrupt, to vitiate, to deflour, deforme, to marre.*} Plaut. *in Prol. Aulul.* Nam eius filiam Lycomides vitiauit. διαφθείρω, διαλύω, ἐκλύω. Vitiatam virginem dicimus, quam pudicitiam amiſit. Suet. *in Aug. c. 71.* poſtea quoque ad vitiandas virgines promptior. Auguſt. Plin. *lib 10 c 54.* Si incubatu tonuerit, oua pereunt & accipitris audita voce vitiantur. Cic. *pro Sext.* Comitiorum & concionum ſignificationes interdum veræ ſunt, nonnunquam vitiatæ & corruptæ. Ouid. *7. Metam.*

——Vitiantur odoribus auræ.

Idem *3. Metam.*

——quique halitus exit
Ore niger Stygio, vitiatas inficit auras.

Idem *Eleg. 7. lib. 3.*

Iſta decem facies longis vitiabitur annis.

¶ Vitiare auſpicia. Gell. *c. 14. lib. 3.* Et turbare, *ibidem.*

Vitiatio, nis, verbale. Senec. *controu. lib. 4.* Antea legem vitiationis euertere conatus eſt, nunc transferre vult.

Vitiator, is, pro Stupratore. Senec. *ibid.* Vitiatorem dimiſiſti, virum occides.

Vīto, as, Euito, effugio, declino, caueo. {נס *nas* ברח *barach* נשמר *niſchmár.* ἀλεύομαι, φυλάττομαι, ἐκκλίνω. GALL. *Euiter & fuir.* ITAL. *Schiffare, guardarſi, fuggire.* GERM. Meiden/fliehen. HISP. *Eſquiuar o huyr de algo.* ANGL. *To decline, to eſhewe, to auoyde.*} Cic. *3. Verr.* Nam eum, qui palam eſt aduerſarius, facilè cauendo vitare poſſis. Virg. *3. Æneid.*

——Quæ prima pericula vito.

Idem *2. Æneid.*

Teſtor, in occaſu veſtro, nec tela, nec vllas
Vitauiſſe vices Danaûm.

Plaut. *Curc. ſc. 3. a. 2.* Se domi contineant: vitent infortunia. ¶ Seipſum vitare eſt, non ſibi conſtare, vel ſibi diſplicere propter ſcelerum conſcientiam. Horat. *2. Serm. Satyr. 7.*

Téque ipſum vitans fugitiuus vt erro.

Vitātĭo, nis, verbale, Vitandi actus. {מנוס *manus'ah.* ἀλέωσις. GALL. *Euitement.* ITAL. *Schifamento.* GERM. Meidung. HISP. *Eſquiuamiento, huyda.* ANGL. *An eſhewing or turning away.*} Cic. *5. de fin.* Ne vitationem quidem doloris ipſam per ſe quiſquam in rebus expetendis putauit, ne ſi etiam euitare poſſet.

Vitātŏr, is, φύλαξ. Apuleius *de Deo Socratis*, In rebus certis proſpectator dubiis præmonitor, periculoſis vitator.

Vitabundus, a, um, Vitans. {נס *nas* ברח *beréach* נשמר *niſchmar.* ἀλεύμενος. GALL. *Euitant & fuyant.* ITAL. *Schifatore.* GERM. Meidend ſcheuhend. HISP. *Coſa que mucho ſe eſquiua.* ANGL. *That eſheweth readily.*} Saluſt. *in Iug. 83.* Ipſe quaſi vitabundus per ſaltuoſa loca & tramites exercitum ductare. Liu. *5. bell. Punic.* Hanno ex Brutiis profectus cum exercitu, vitabundus caſtra hoſtium, Conſuleſque, quæ in Samnio erant, quum Beneuento iam appropinquaret, tria paſſuum millia ab ipſa vrbe loco edito caſtra poſuit.

Vītrvm, i, materia tranſlucida, quæ modò ex arena ſplendenti, modò ex calculis pellucidis conficitur. {זכוכית *zechuchith.* ὕαλος. GALL. *Verre.* ITAL. *Vetro.* GERM. Glaſs. HISP. *Vidrio.* ANGL. *Glaſſe.*} De cuius origine, & ratione faciendi, vide Plin. *lib. 36. c. 5.* Cælius *Ciceroni lib. 8.* Perſuaſum eſt ei Cenſuram, lomentum, aut vitrum eſſe errare mihi videtur. Idem *pro Rabir. Poſthum.* Ductæ naues Poſthumi Puteolis ſunt auditæ, vitrẽque merces, fallaces quidem, & fucoſæ, chartis, & linteis, & vitro delatæ. Plin. *lib. 36. c. 27.* In genere vitri & obſidiana numerantur, ad ſimilitudinem lapidis, quem in Æthiopia inuenit Obſidius. Ouid. *Epiſt. 21.*

Eſt nitidus, vitróque magis pellucidus amnis.

¶ Vitrum herba, i. glaſtum, iſatis. Cæſ. *comm. lib. 4.* Omnes verò ſe Britanni vitro inficiunt. Pomponius Mella de Britannis, incertum ob decorem, an ob quid aliud vitio corpora infecti. Vitruu. *lib. 9.* Item propter inopiam coloris Indici, cretam Selinuſiam, aut anulariam vitro, quod Græci Iſatin appellant, inficientes, imitationem faciunt coloris Indici. Oribaſius, Iſatis, quam infectores herbam vitrum vocant. Plin. *lib. 20. c. 7.* de lactucæ generibus. Quarto infectores lanarum vtuntur, quod glaſtum vocant. Et Apuleius Iſatin glaſtum vocari ſcribit. Plin. *lib. 22. cap. 1.* Simile plantagini glaſtum in Gallia vocatur, quo Britannorum coniuges—oblitæ, &c.

Vitrarius, ii. Vitri conficiendi artifex: qua voce vtitur Lampridius in Alexandro. {ὑαλουργός. *Verrier, faiſeur de verre.* ITAL. *Maeſtro di lauorar vetri, artifice da vetri.* GERM. Ein glaſer/glaſmacher. HISP. *Vidriero.* ANGL. *A worker in glaſſe, a glaſier.*}

Vitrĕŭs, a, um, adiectiuum, quod ex vitro eſt. {ὑάλινος. GALL. *De verre.* ITAL. *Di vetro.* GERM. Glaſin. HISP. *Coſa de materia de vidrio.* ANGL. *Of glaſſe.*} vt, Vitreæ ampullæ, apud Plinium *lib. 20. c. 14.* Col. *lib. 12. c. 4.* Vaſa autem fictilia, vel vitrea, plura potius, quàm ampla. Vitreus item eſt, quod vitri colorem refert ὑαλοειδής. vt Fons vitreus, hoc eſt, clarus & pellucidus. Plin. *Epiſt 161.* Plin. maior *lib. 9. c. 31.* Nec omnibus idem vitreus color. Virg *7. Æneid.*

Te nemus Angitiæ, vitrea te Fucinus vnda,
Te liquidi fleuêre lacus.

Perſius *Satyr. 3.*

——Turgeſcit vitrea bilis.

Et Horat. Splendidabilis, i. quæ ſe clariſſimè ex ſplendore prodit. ¶ Interdum vitreum dicitur, quod fragile eſt in morem vitri. Senec. Fortuna vitrea eſt dum ſplendet, frangitur. Fama vitrea, id eſt, fragilis, Acrone interprete Horat *2. Serm. Satyr 3.*

Et furioſus erit, quem cepit vitrea fama.

Vitreum vas ex vitreo. ¶ Vitrea fracta, pro rebus nihili friuoliſque, ſiue pro nugis. Petronius Arbiter, An videlicet audiem ſententias, id eſt, vitrea fracta? Martial.

Sulphurata fractis permutat vitreis.

Vitrĭārĭŭs ij, maſc gen. Vitra conficiens. {ὑαλουργός, vel ὑαλεψός. GALL. *Verrier, faiſeur de verres.* ITAL. *Artifice da vetro.* GERM. Ein glaſer. HISP. *Vidriero.* ANGL. *A glaſier, or worker in glaſſe.*} Senec. *Epiſt 91.* Cuperem Poſſidonio vitrarium oſtendere, qui ſpiritu vitrum in plurimos habitus format.

Vitreāmĭna, Vaſcula vitrea quæ ornatus cauſa parantur *l. 18. D de inſt. & ſubſt.* Quum in diem mortis ibi libros, & vitreamina & veſticulam habuerit.

Vitrĭcŭs, i, Matris meæ poſt patris obitum maritus. {πατρωός. GALL. *Le paraſtre ou beau pere.* ITAL. *Padrigno.* GERM. Ein ſtieffvatter. HISP. *Padraſtro.* ANGL. *A father in law or ſtepfather.*} cui reſpondet relatiuum Priuignus. Velleius Paterc. Vitricus Auguſti Philippus. Cic. *ad Attic. lib. 15* Vitricus quidem nihil cenſebat quem Atticæ vidimus. Ouid. *1. ad Cupidinem,*

Necte comam myrto, maternas iunge columbas:

Quos

Qui deceant currus, vitricus ipſe dabit.

Intelligit Vulcanum, qui Venerem, poſtquam ex Ioue genuiſſet Cupidinem, duxerat vxorem.

Vitriolum, atramentum ſutorium, à vitri ſimilitudine.

Vitruuius, Architectus Veronenſis, cuius opera etiam hodie omnium manibus teruntur, varias in linguas transfuſa.

VĬTTĂ, æ, duplici t, Ligamentum capitis, hoc eſt, faſcia, qua circum caput antiqui, vel crines, vel ſerta, aut flores, aut quiduis aliud religabant. {פתיל *pethil*. [illegible] GALL. *Vne bande ou ruben de teſte*. ITAL. *Benda per la teſta*. GERM. Ein Hauptbinden/oder Hauben. HISP. *Venda ornamento de la cabeça*. ANGL. *A ryband, lace, or head band*.} Virg. 2. *Æneid.*

Et ſalſæ fruges, & circum tempora vittæ.

Vbi Seruius, Vittæ, quibus victimæ coronabantur. Idem *lib.* 3. *Æneid.*

——— *vittaſque reſoluit Sacrati capitis.*

Ouid. *lib.* 2. *Metam.*

Vitta coërcuerat neglectos alba capillos.

Lucan. *lib.* 5.

——— *tum torta priores Stringit vitta comas.*

Ouid. *lib.* 4. *Faſt.*

Et vos queis vittæ longaque veſtis abeſt.

Ibid. *lib.* 6.

Nullaque dicetur vittas temeraſſe ſacerdos.

Idem *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Triſt.*

Vittaque ſumpta vetat, &c.

Vittātus, a, um, Vittis redimitus. {[illegible]. GALL. *Bandé qui a ruben autour ſa teſte*. ITAL. *Imbendato la teſta*. GERM. Mit hauptbinden/oder hauben geziert. HISP. *Cubierto de benda, que tiene venda en la cabeça*. ANGL. *That hath and head band or ryband a bout the heath*.} Plin. *lib.* 7. *cap.* 30. Vittatam nauem Dionyſius tyrannus Platoni miſit obuiam. ¶ Plutarchus in vita Marci Coriolani ait, in Metellorum familia fuiſſe qui Vittatus cognominaretur, ab vſu vittæ, quia vlceris tegendi cauſa procedebat in publicum obligata fronte. Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 7.

Sic, niſi vittatis quod erat Caſſandra capillis,
Procubuit templo caſta Minerua tuo.

Lucan. *lib.* 1.

Veſtalémque chorum ducit vittata ſacerdos.

Vitula, dea quæ præeſt lætitiæ.

VĬTŬLĂ, æ, bubuli generis fœtus fœmininus, qui annum primum ætatis nondum expleuit: nam tunc Iuuenca dici incipit. {עגלה *heghlâh*. [illegible] GALL. *Vne geniſſe ou ieune vache*. ITAL. *Vacca giouane, vitella*. GERM. Ein kalb/das müterlin. HISP. *La becerra ò anojà o vitera*. ANGL. *A yonge cowe or calf*.} Varro 2 *de re ruſt. cap.* 5. Primum in bubulo genere gradus ætatis dicuntur quatuor: prima vitulorum, ſecunda iuuencorum, tertia boum nouellorum, quarta vetulorum. Diſcernuntur in prima ætate vitulus, & vitula, in ſecunda iuuencus & iuuenca, in tertia & quarta taurus & vacca. ¶ Aliquando tamen vitulam latiùs accipimus, vt etiam ad iuuencam, vel vaccam nouellam extendatur. Virg. *Eclog.* 3.

——— *ego hanc vitulam (ne fortè recuſes,*
Bis venit ad mulctram, binos alit vbere fœtus)
Depono.

Vĭtŭlus, i, fœtus maſculinus in bubulo genere qui primum ætatis annum nondum expleuit: nam deinde iuuencus vocari incipit. {עגל *heghel*. [illegible] GALL. *Vn veau*. ITAL. *Vitello*. GERM. Ein kalb/das mänlin. HISP. *Cezerro, ò añojo, ò vitrero*. ANGL. *A calf*.} Dictus vitulus à vitulando, hoc eſt, laſciuiendo. Hinc amator apud Plaut. *Aſin. ſc.* 3. *a.* 3. Hædillum dic me eſſe tuum, vel vitellum. Hinc & vitulari, pro lætari & laſciuire apud Varronem. Varro *de re ruſt. lib.* 2. *cap.* 5. Primum in bubulo genere ætatis gradus dicuntur quatuor. Prima vitulorum, ſecunda iuuencorum, tertia boum nouellorum, quarta vetulorum. Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Poſt partum in vitulos cura traducitur omnis.

Ouid. 10. *Metam.*

——— *quem ſi quis ſanguine tinctum*
Aduena vidiſſet, mactatos crederet illic
Lactantes vitulos, Amathuſiacáſque bidentes.

Horat. 4. *Carm. Ode* 2.

Te decem tauri, totidémque vaccæ,
Me tener ſoluet vitulus relicta
Matre, qui largis iuueneſcit herbis
In mea vota.

¶ Aliquando tamen vitulum legimus pro iuuenco, ſeu tauro nouello. Virg. 4. *Georg.*

Tum vitulus bima curuans iam cornua fronte.

¶ Neque ſolùm in bubulo genere Vitulus dicitur, verùm etiam aliis quadrupedibus maioribus. Plin. *lib.* 8. *c.* 1. de Elephantis, Atque ita ſalutato ſidere in ſyluas reuertuntur, vitulorum fatigatos præ ſe ferentes. ¶ Virgilius ad equos tranſtulit 3. *Georg.*

Iam vitulos hortare, viámque inſiſte domandi.

¶ Quinetiam balænarum fœtus, Vitulos appellat Plin. *lib.* 9. *cap.* 6. Irrumpunt (inquit) orcæ in ſecreta, & vitulos earum ac fœtas, vel etiam grauidas lancinant morſu. ¶ Vitulus marinus, belua eſt ex genere amphibiorum, omnium animalium ſomnoleutiſſimum, tam in terra, quàm in mari vitam habens. Φώκη. Parit enim in terra pecudum more, nunquam plures geminis, eóſque mammis educat: nec ante xii. diem deducit in mare. Grauiſſimum in ſomno edit mugitum, vnde & vituli nomen accepit. Reliquam eius naturam vide apud Plin. *lib* 9. *cap* 13. ¶ Aduerſus fulgura & tonitrua ſemper & vbique circumferebat pellem vituli marini D. Auguſtus, eáque vtebatur pro remedio. Suet. *in Auguſt. cap* 90.

Vitulinus, adiect. quod ex vitulo eſt. {[illegible]. GALL. *De veau*. ITAL. *Di vitello*. GERM. Kalberin. HISP. *De bezerro*. ANGL. *Of a calf*.} vt, Vitulina caro, apud Plaut. *Aul.* Cic. 2. *de diuin.* An tu, inquit, carunculæ vitulinæ mauis, quam Imperatori veteri credere?

Vitellianus, a, um, Vitulinus. [illegible]. Cic. *ad Pætum lib.* 8. Integram famem ad ouum affero: itaque vſque ad aſſum vitellinum opera perducitur. Quo tamen in loco meliora exemplaria, Vitulinum legendum oſtendunt. Plaut. *Aulul. ſc.* 2. *a.* 3. Piſces indicant caros, agninam caram, caram bubulam, vitulinam. (ſup. carnem.) ¶ Vitellina bilis à medicis appellatur, quæ fit ex bile pallida vehementius vſta: ita dicta quòd crudi oui vitellum, & colore & ſubſtantiæ craſſitudine imitetur. [illegible] χολή.

Vĭtŭlāri, veteres vſurparunt pro voce lætari: propterea quòd eam veram vitam putabant, quæ in ſumma lætitia ac tranquillitate degeretur. {פרח *heredh*. [illegible].} Varro *lib.* 15. *rerum diuinarum*, Pontifex quibuſdam ſacris vitulari ſolet, quod Græci [illegible] dicunt. Hinc viuere ſæpenumero ponitur, pro lætam vitam agere. Feſtus à vitulis deducit qui ſumma in pratis laſciuia exultant. Vitulans (inquit) lætans gaudio, vt in prato vitulus. Ennius, Habet is coronam, vitulans victoria.

Vĭtūnus, Antiquis deus erat, qui credebatur vitam largiri: vt Sentinus ſenſum. Cæl. Rhod. *lib.* 25. 30.

VĬTŬPĔRO, as, vitio do, vitio verto, culpo, de dignitate vel autoritate alicuius detraho. {גדף *ghidaeph* חרף *cherep*. [illegible]. GALL. *Vituperer, blaſmer, meſpriſer*. ITAL. *Vituperare, biaſimare ſprezzare*. GERM. Vbel ſchälten ſchmähen. HISP. *Reprehender algun vicio, menoſpreciar*. ANGL. *To blame, to rebuke, to contemne and deſpiſe*.} Vitupero autem quaſi vitium pario dictum volunt: Vituperatio enim vitium parit. Corn. Fronto. Terent. *in Andria Prol.* Id iſti vituperant factum. Autor ad Heren. *lib.* 2. Vitioſum eſt, artem, aut ſcientiam aut ſtudium quodpiam vituperare, propter eorum vitia, qui in eo ſtudio ſunt: veluti qui Rhetoricam vituperant propter alicuius Oratoris vituperandam vitam. Cic. *pro Muren.* Ego tuum conſilium, Cato, vituperare non audeo. Plaut. *Aulul. ſc.* 1. *a.* 2. Tu tuum litteratum homo vituperas me. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 1. Tun' meam Venerem vituperas? *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Conſpuitur, vituperatur. ¶ Iungitur aliquando cum datiuo. Idem *in Caſ.* Cur omine mihi vituperat malo?

Vĭtŭpĕrātio, nis, Vituperandi actus, reprehenſio ⟷ Laus, laudatio. {גדופ *ghiddupb* גדופה *ghiddupbah* vel *ghedhuphah* חרפה *cherpah* [illegible]. GALL. *Blaſme, meſpriſement, vitupere*. ITAL. *Biaſimo, diſprezzo*. GERM. Schältung. HISP. *Vituperio, obra de reprehender, menoſprecio*. ANGL. *A blaming, contempt, or deſpiſing*.} Vnde dictum hoc nomen vide in *Vitupero*, ſup. Quintilian. *in Proœm. lib.* 3. His adiiciemus demonſtratiuum laude & vituperatione conſtare. Cicer. 7 *Verrina*, Hæc autem vituperatio atque infamia confirmabatur eorum ſermone, qui à ſuis ciuitatibus illis nauibus præpoſiti fuerant. Venire in vituperationem hominum, eſt hominum reprehenſioni obnoxium fieri. Cicer. 6. *Verr.* vt propter eum in ſermonem hominum, atque in tantam vituperationem veniret. Eſſe alicui vituperationi, eſt ad decus & infamiam eius pertinere. Idem *Philipp. lib.* 13 *Epiſt.* Sed mihi ita perſuadeo (poteſt fieri vt fallar) eam rem laudi tibi potius quam vituperationi fore.

Vitupĕrium, vituperatio dedecus, infamia. {דבה *dibbah*. [illegible]. GALL. *Blaſme, deshonneur, infamie*. ITAL. *Biaſimo, diſhonore, infamia*. GERM. Scheltung. HISP. *Deshonra, infamia*. ANGL. *A blame, contempt rebuke*.} Cic. vel etiam à vitio dictum vituperium.

Vĭtŭpĕrātor, is, Reprehenſor, qui procliuis eſt ad vituperandum. {מגדף *meghaddeph* מחרף *mecharepb* מכדבר [illegible] *mehaddebah*. [illegible]. GALL. *Blaſmeur, meſpriſeur*. ITAL. *Vituperatore ſprezzatore*. GERM. Ein ſchälter. HISP. *Reprehendedor de vicios, vituperador*. ANGL. *A blamer or contemner*.} Cic. 1. *de fin.* ¶ Quanquam philoſophiæ quidem vituperatoribus ſatis reſponſum eſt eo libro, quo à nobis philoſophia defenſa & collaudata eſt, quum eſſet accuſata, & vituperata ab Hortenſio.

Vitupero, nis, vituperator, momus, in reprehenſionem procliuis. [illegible]. Dictum ea forma, qua & Epulonem & Manduconem, & Phagonem dicimus, & Palponem, verbis videlicet in nomina conuerſis. Vſus eſt Gell. *c.* 7. *lib.* 19.

Vĭtŭpĕrābilis, e, vituperatione dignus. {[illegible], μεμπτός, ψεκτός. GALL. *Vituperable, reprochable digne d'eſtre blaſmé*. ITAL. *Degno di biaſimo*. GERM. Schältens wèrt. HISP. *Coſa que ſe puede reprehender*. ANGL. *Worthie to be blamed, that may blamed*.} Cic. 3 *de legib.* Nam iſto quidem modo vel conſulatus vituperabilis eſt, ſi Conſulum (quos enumerare nolo) peccata collegeris.

‖Viuario Albenſium, vel Eluenſium, *Viuiers*, V.E. Viuarienſis, olim Albenſis, *Aubenas*, Galliæ, ſub A. Viennenſi.‖

Viuārium, ii, locus in quo vel aues, vel piſces, vel feræ continentur, quæ ad victum duntaxat pertinent, vt docet Gellius *Noct. Attic. lib.* 2. *c.* 20. ſic dictum, quia eſt locus concluſus, in quo viua animalia detinentur, [illegible]. {ζωγρεῖον, ζωοτροφεῖον. GALL. *Vn parc à nourrir beſtes ſauuages, vn viuier à poiſſon*. ITAL. *Viuaro, alibi, parco*. GERM. Ein orth da man geuögel/fiſch oder andere thier zeucht ſo man iſſet. HISP. *Biuar donde ſe crian animales*. ANGL. *A park to keep wilde beaſtes in, or a pond for fiſhe*.} Plin. *lib.* 8. *cap* 52. viuaria aprorum cæterorúmque ſyluestrium, primus togati generis inuenit Fuluius Hirpinus, qui in Tarquinienſi feras paſcere inſtituit. Idem *lib.* 9. *c.* 54. Oſtreorum viuaria primus Sergius Orata in Baiano inuenit. Iuuen. *Satyr* 4.

Non dubitaturi fugitiuum dicere piſcem,
Depaſtúmque diu viuaria Cæſaris.

¶ Peculiari tamen nomine ſepta in quibus feræ paſcuntur, Leporaria dicuntur quemadmodum piſcinæ, in quibus aluntur piſces & Ornithones, in quibus aues clauſæ tenentur. vide Varro. *de re ruſt. lib.* 3. *cap.* 3. ¶ Viuaria per tranſlationem apud Horatium 1. *Epiſt.* 1.

——— ——— *ſunt qui*
Frustis & pomis viduas venentur auaras
Excipiántque ſenes, quos in viuaria mittant.

Viuāx, Viuacitas, vide *Viuo*.

Viuerra, æ, Animalculum exiguum ex genere muſtelarum quo venatores vtuntur ad cuniculos ex antris expellendos. {ἴκτις, vel ἴκτις, ἡ γαλῆ, ἀγρία. GALL. *Vn furet*. ITAL. *Donnola*. GERM. Ein Fretten. HISP. *El huron*. ANGL. *A ferret*.} Plin. *lib.* 8. *c.* 55 de cuniculis loquens, Magna propter venatum eorum viuerris gratia eſt. immittunt eas in ſpecus, qui ſunt multifores in terra; vnde & nomen animali. atque ita eiectos ſuperne capiunt.

Viuiſco,

Viuiſco, Viuldds, vide *Viuo*.

Viuiradix, reis, fœminini generis. Planta quæ cum radice ſeritur quaſi viuam radicem habens, ad differentiam malleoli, & talearum. {נטע *netâ* (vel) נטע *netâ* שתיל *ſchetil.* φυτὸς ἔμψυχον. GALL. *Plante viue.* ITAL. *Pianta viua.* GERM. Ein ſetzlin mit einer friſchen oder lebendigen wurtzel. HISP. *Planta barbada con rayzes.* ANGL. *Any plant where of the roote is quicke.*} Plin. *lib.*12.*c.*22. In arido ſolo viuiradix quoque fruſtrà ſeritur. Colum *lib.* 3. *c.*14 Sationis autem duo ſunt genera, malleoli, vel viuiradicis: quod vtrunque ab agricolis vſurpatur, & in prouinciis magis malleoli. Neque enim ſeminariis ſtudent, nec vſum habent faciendæ viuiradicis.

VIuo, is, xi, ctum, Vitam ago, vitam dego, & in vita ſum. {חיה *chajáh.* βιόω, βιοτεύω, ζάω. GALL. *Viure.* ITAL. *Viuere.* GERM. Leben. HISP. *Viuir como quiera.* ANGL. *To liue.*} Viuere, inquit Senec. *cap.*10 *de conſol. ad Mart.* eſt rapina rerum omnium & fuga. Quintilian *lib.*9 *cap.*3. Non vt edam, viuo, ſed vt viuam, edo. Cic. *de ſenect.* Nemo eſt tam ſenex, qui ſe annum non putet poſſe viuere. Plaut. *Pſeud ſc.*3.*a.*1. Licetne obſecro viuere? (in moleſtum hominem) Idem *Men. ſc.*2.*a.*5. Viuere hic non poſſum, nec durare. Idem *Ampe.* Eo modo vt viuas ætatem miſer. Idem *Curc. ſc.*1.*a.*1. Quid agis? C. viuo. P. Nempe vt dignus es. Item, Viuere ſelectis victibus (i. vt delicati ſolent.) Idem *Moſt. ſc.*1.*a.*1. Non omnes poſſunt tam ſelectis, quàm tu, viuere victibus. Vide infrà *Victus*. Horat. 2. *Serm. Satyr.*6.

———————neque vlla eſt
Aut magno, aut paruo lethi fuga: quo bona circa
Dum licet in rebus iucundis viue beatus:
Viue memor quàm ſis æui breuis.

Cic. 3. *de fin.* Conſentaneum eſt huic naturæ, vt ſapiens velit gerere & adminiſtrare Rempublicam: atque vt è natura viuat, vxorem adiungere, & velle ex ea liberos procreare. Et licèt abſolutum ſit hoc verbum, admittit tamen accuſatiuum reciprocum: vt, viuo felicem vitam, viuo vitam duram. Terent. *in Adelph.* Nam ego vitam duram, quam vixi vſque adhuc propè iam excurſo ſpatio mitto. Quint. Viuere vitam accuſatoriam; & Gell. *cap.*11 *lib.*5. Vitam viuere cœlibem. ¶ Interdum pro Eſſe. Plaut. *Amphitr.* Eo modo vt viuat ætatem miſer. Idem *Men. ſc.*5.*a.*5. Heu ædepol! næ ego viuo miſer? ¶ Interdum accipitur viuere, pro iucundè, hilariterque degere, & lætam vitam agere. Nam eam demum veram putabant eſſe vitam, quæ in lætitia, animique tranquillitate peragetur. Martialis,

Sera nimis vita eſt craſtina, viue hodie.

Plaut. *in Milit.* Conſerui, conſeruæque omnes bene valete, & viuite. Catull. *ad Lesbiam,*

Viuamus mea Lesbia, atque amemus.

Viuere ſtudiis, dixit Cicer. *ad Sulp. lib.*13. *Epiſtol.*29. pro eo quod eſt vitam literis ſuſtinere. ¶ Ita viuam, affirmantis particula eſt. Cicer. *ad Tiron. lib.*16. Sollicitat, ita viuam, me tua mi Tiro valetudo, id eſt, moriar, vel diſpeream, niſi tua valetudo me ſolicitat. Similiter & Plaut. *Menach. ſc.*1.*a.*1. Ego pol ruri, ſi viuam, te vlciſcar probè. *Ibidem ſc.*5.*a.*5. Quem ego hominem, ſiquidem viuo, vita deuoluam ſua. Et *Pſeud. ſc.*2.*a.*5. Erit vbi te vlciſcar, ſi viuo. *Ibid. ſc.*4.*a.*2. Siquidem hoc viuet caput (id eſt, ſi ego viuam.) Idem *Aulul. ſc.*5.*a.*3. Ego te reddam madidum, ſi viuo probè. ¶ Eandem vim habet, Ne viuam ſubſequente particula ſi, vel niſi. Cicer. *ad Attic. lib.*4. Quid poteris, inquies, pro iis dicere? ne viuam, ſi ſcio. ¶ Viuendo vincere aliquem, dixit Plaut. *in Epid.* pro eo quod eſt ei ſuperſtitem eſſe. ¶ Viuitur impersonale. Idem *Perſa*, Quid agitur? T. viuitur. Terent. *in Heaut.* Hoc ibi fit, vbi non verè viuitur. Cic. 1. *de finib.* Qua præceptrice in tranquillitate viui poteſt, omnium cupiditatum ardore reſtincto. Ouid. 1. *Metam.*

Viuitur ex rapto: non hoſpes ab hoſpite tutus.

Horat. 2. *Carm. Ode* 16.

Viuitur paruo benè: cui paternum
Splendet in menſa tenui ſalinum,
Nec leues ſomnos timor, aut cupido
Sordidus aufert.

¶ Viuitur perſonale. Ouid. 15. *Metam.*

——— —vixi
Annos bis centum, nunc tertia viuitur ætas.

¶ Viuere in diem dicuntur quos Græci vocant ἐφημερίους, qui quotidie parant noua cibaria, nullum habentes penum reconditum, nihil de futuro tempore ſoliciti, omnem denique curam ita abiicientes, ac ſi eo ſolùm die victuri eſſent. Cic. 5. *Tuſcul.* Nos in diem viuimus. Colum. *lib.*3. Nec prouident futuro tempori, ſed quaſi planè in diem viuant ſic imperant vitibus, & eas multis palmitibus onerant, vt poſteritati non conſulant.

Victito, as, veſcor, alor, victu vtor: vt, Sarmatæ latè victitant. {אכל *achál.* τρέφομαι, βόσκομαι, τρέφομαι. GALL. *Viure & ſe nourrir, vſer pour viande.* ITAL. *Viuere.* GERM. Geleben. HISP. *Viuir.* ANGL. *To liue by eating of meate, to continue in lyfe.*} Ter. *in Eunuch.* Et libenter viuis: etenim bene libenter victitas. Plaut. *Moſt ſc.*2.*a.*1. Victitabam volupe parſimonia & tenuitas. *Ibid ſc.* 1 *a.*1. Licet me amare, bubulcitarier, Me victitare palcè, te malè iis modis. Gell *c.*16 *lib.*17. Victitant veneno Anates ponticæ. Plaut. *Capt. ſc.*1 *a.*1. Victitant miſeri ſucco ſuo. Idem *Milit. ſc.* 3 *a.*2 Miror ſulfo victitare te.

Victurus, a vinco participium eſt: νικήσων. Saluſtius, Pyrrhúſne rex an M. Curius prælio victurus eſſet. Et à viuo, βιωσόμενος. Cicer *in Caton. Maior.* Nemo eſt tam ſenex, qui ſe annum non putet victurum. Item illud, Victurus genium debet habere liber.

Victus, us, omne illud ſine quo viuere non poſſumus. {מחיה *michjáh* מזון *mazôn* מאכל *maachal* τροφή, δίαιτα, βίος. GALL. *Le viure, la vie, prouiſion pour viure.* ITAL. *Vitto, viuere.* GERM. Nahrung. HISP. *El mantenimiento.* ANGL. *The threade of liuing foode.*} Vlpian. *de verborum ſignificatione.* Victus verò continentur ea quæ eſui, potui, cultuique corporis, quæque ad viuendum homini ſunt neceſſaria. Victus (inquit Donatus) is eſt qui de ratis præbetur, & in patuis ac deſque alimonia conſtituitur. Plaut *Moſtell. ſc.* 1 *a.*1. Non omnes poſſunt tam ſelectis, quàm tu, viuere victibus. Gell *cap.*4. *lib.*9. Eius victus alimento veteri. Aliter etiam vtuntur auctores. Plaut. *Capt. ſc.*2. *a.*1. Aſper meus eſt victus. Cæſar *lib.*1. *de bell. ciu.* Victus neceſſarii inopia. Sueton. *in Neron. cap.*36. Victum diurnum quærere. & Gell. *cap.*4. *lib.*15. Plaut. *Capt ſc.*2. *a.*4. Si memorem quæ ad ventris victum conducunt. Idem *Pſeud ſc.*1. *a.*4. Accipiam te lepido victu, vino, vnguentis. *Ibid. ſc.*1.*a.*4. Ita Victu excurato, ita munditiis digni. (ſup. eſtis.) Cic. *de Amicit.* Multi diuitias deſpiciunt, quos paruo contentos tenuis victus, cultúſque delectat. Virg. 3. *Æneid.*

Arebant herbæ, & victum ſeges ægra negabat.

Ouid. 6. *Faſt.*

Nunc inopes victus, ignauaque fata timentes, &c.

Cicer. 1. *Offic.* Victu victúque communi in amicitiis vigent maximè. Curioſus victus. Celſ *lib.*4 *cap.* 21. ¶ Victi genitiuus à victus legitur apud Plaut. *in Capt ſc.*1.*a.*4. Proin tu tui quotidiani victi ventrem ad me afferas. ¶ A quo Conuictus, vna viuendi ſocietas, quum plures ſimul viuunt, συμβίωσις. Cicer. *lib.*3. *Epiſtolarum*, Vt illis te moleſtiis laxes & ad noſtrum conuictum redeas. ¶ Victuis in genitiuo pro victus antiqui dixere. Varro, Primùm de re familiari, ſecundò de victuis conſuetudine diſſeram.

Victualis, βιωτικός. Apuleius *de dogmate Platonis*, Inferiora reguntur optimatum præſtantia, & ipſa miniſterium ſuggerunt victuale.

Viuus, a, um, Spirans, animatum, vita præditum. {חי *chai.* ζωός, ζῶν, ἔμψυχος, ἔμπνοος. GALL. *Vif, viuant.* ITAL. *Viuo.* GERM. Lebendig. HISP. *Coſa viua.* ANGL. *Liuing, or aliue.*} Plaut. *Pſ. ſc.* 2 *a.*2. Hoſtes viuos rapere ſoleo ex acie. Idem *Men. ſc.* 1.*a.*2. Hominem inter viuos quæritamus mortuum. Senec. *Epiſt.*33. Viua vox multum facit. Plaut. *Moſt. ſc.* 3.*a.*1. Me viuo non ſinam illam egere (i. dum viuam,) vt *in Pſeud ſc.*3. *a.*1. Idem *Curcul. ſc.*2.*a.*5. Timidam atque pauidam, nec viuam, nec mortuam. Idem *Capt. ſc.*1.*a.*4. Viuum, ſaluum, & ſoſpitem, &c. Viua voluptas. Senec *Epiſt.*34. Idem *c.*15. *de tranq.* Cato virtutum viua imago. Idem *cap* 3. *de conſol. ad Mart.* E viuorum numero ſe eximere. (ſubaudi ſup.) Cicer *ad Attic. lib.*4. Cato tamen affirmat ſe viuo illum non triumphare. ¶ Quandoque ponitur pro naturali & non artificioſo. Virg. *lib.*2. *Georg.*

———Et viua ſua plantaria terra.

Idem 1. *Æneid.*

———viuòque ſedilia ſaxo.

¶ Quandoque pro valido, aut vehementi. Idem 1. *Æneid.*

———paulatim abolere Sichæum
Incipit, & tentat viuo præuertere amore.

¶ Viua ſepes dicitur, quæ dumis non præciſis, ſed in eo loco natis contexitur Col. *lib.*1.*c.*3. Vetuſtiſſimi autores viuam ſepem ſtructili prætulerunt: quia non ſolùm minorem impenſam deſideraret, verùm etiam diuturnior immenſis temporibus permaneret. ¶ Viua aqua, naturalis, & indidem nata: vel decurrens, non verò ſtagnans. Varr. 1. *de re ruſt. c.*11. Si omninò aqua non eſt viua, ciſternæ faciendæ ſub tectis, & lacus ſub dio, ex altero loco vt homines ex altero vt pecus vti poſſit. Flumen viuum. Virg. 2. *Æneid.*

——— donec me flumine viuo Abluero.

Lacus viui. Idem 2. *Georg.*

Speluncæ, viuique lacus, ac frigida Tempe.

Ouid. *lib.*4. *Faſt.*

———Viuo perlue rore manus.

Velleius, Viuo igni deuorato, extincta Seruilia, &c. ¶ Vultus viuos ducere, hoc eſt, viuam & naturalem effigiem referentes. Virg. 6. *Æneid.*

Excudent alij ſpirantia mollius æra
(Credo equidem) viuos ducent de marmore vultus.

¶ Detrahere, vel reſecare aliquid de viuo. Cic *pro Flacco*, Si dat tantam pecuniam Flacco: nempe idcirco dat, vt rata ſit emptio. Emit igitur aliquid, quod certè multo pluris eſſet. dat de lucro, nihil detrahit de viuo, minus igitur lucri facit. Idem 5. *Verr.* De viuo igitur erat aliquid reſecandum, vt eſſet vnde Apronio ad illos fructus arationum hoc corollarium nummorum adderetur. id eſt, non de lucro, ſed de eo quod aratores pro impendiis perceperant.

Viuax, acis, omn. gener. Longæuus, ſeu vitæ diuturnioris. {חי *chái* קצר *katſum.* μακρόβιος. GALL. *Vif, qui vit long temps, plein de vie.* ITAL. *Viuace, viuo, vigoroſo.* GERM. Lebhafft. HISP. *Coſa qui viue mucho tiempo.* ANGL. *Of long life, liuely.*} Virg. 2. *Georg.*

Palladis gaudent ſyluæ viuacis oliuæ.

Idem *Eclog* 8.

Et ramoſa Mycon viuacis cornua cerui.

¶ Hinc Viuacior, Viuaciſſimus. Plin *lib* 9. *c.*20 In ſico quoque reponunt: ideo etiam viuaciora talia. Horat 2. *Serm. Sat.*1.

Poſtremò expellet certè viuacior heres.

Quint *c.*7 *lib.*1. Viuaciores diſcipuli. Gell. *c.*2. *lib* 5. Viuaciſſimo curſu equus. Idem Gell. *c.*12 *lib.*15. Viuaciſſimæ celeritatis ceruæ. Iul. Capitolin *in Pertinace*, Carbones viuaciſſimi.

Viuacitas, atis, Longæuitas, vitæ diuturnitas. {μακροβιότης. GALL. *Viuacité.* ITAL. *Viuacità.* GERM. Lebhafftigkeit, lange deſs lebens. HISP. *Aquella obra de mucho viuir.* ANGL. *Liuelineſſe.*} Col *lib.*11. *c.*5. Multis etiam locis viuacitatem ſuam vſque in annos decem prorogat.

Viuifico, as, ζωοποιῶ. Apul *in Hermetis Aſclep.* Ignis ſolum quòd ſurſum verſus fertur viuificat.

Viuiſco, vel Viueſco, is, Viuus fio, animor: propriéque de rebus inanimatis dicitur, quum animis imbuuntur. {חיה *chajah.* ἐμψυχοῦσθαι, ζωοῦσθαι. GALL. *Prendre vie & croiſtre.* ITAL. *Prender vita.* GERM. Lebendig werden. HISP. *Tomar vida.* ANGL. *To waxe quicke, or liuiſh.*} Plin. *lib.*9. *cap.* 51. Anguillæ atterunt ſe ſcopulis: ea ſtrigmenta viuiſcunt. nec alia eſt earum procreatio. Idem *lib* 16. *cap* 25. de Fauonio vento loquens: Hoc enim maritantur viuiſcentia è terra, quo etiam equæ in Hiſpania. ¶ Per tranſlationem accipitur pro inualeſcere, & vigorem acquirere. {חזק *chazak.* ἀκμάζω, ἰσχυροῦμαι.} Lucret *lib* 4.

Quod cupido affixum cordi viuiſcit, vt ignis.

& *paulo poſt,*

Vlcus enim viuiſcit, & inueteraſcit alendo.

Viuĭdŭs,a,um, Multo vigore præditus. {ויח כֹּח] עצום Batſim. ἐμψυχ@. εὐσθενής. Gall. *Plein de vie, fort vif, vertueux & vigoureux.* Ital. *Pieno di vita, viuace, virtuoſo.* Germ. Lǝblich, oder läbhaftig. Hisp. *Coſa llena de vida y con vigor.* Angl. *Liuelie, luſtie.*} Plin. *in Paneg.* Amas conſtantiam ciuium, rectóſque, ac viuidos animos. Virg. 5. *Æneid.*

Exigui numero, ſed bello viuida virtus.

Liu. 6. *ab Vrbe*, Sed vegetum ingenium in viuido pectore vigebat, virebatque integris ſenſibus. Gell. *cap.* 3. *lib* 7. Fortius & viuidius dicere. ¶ Interdum viuidum accipitur pro viuenti. ἔμψυχος. Propertius,

Quattuor artificis viuida ſigna boues.

Vbi ſigna viuida dixit, quaſi viuentia: idque hyperbolicῶs, quemadmodum Virgilius ſpirantia æra: hoc eſt, tanta arte confecta, vt viuere & ſpirare videantur.

Viuus pyrites, Lapis eſt ex omni pyritarum genere ponderoſiſſimus, ex quo ignis excutitur. πυρίτης ζῶος. Plin. *lib.* 36. *cap.* 19. Pyritarum etiamnum aliqui genus vnum faciunt, plurimum habens ignis, quos viuos appellamus, & ponderoſiſſimi ſunt. Hi exploratoribus caſtrorum maximè neceſſarij, qui clauo, vel altero lapide ſcintillas edunt, quæ exceptæ ſulphuratis aut fungis aridis, vel foliis, dicto celeriùs ignem trahunt.

Vix, aduerbium, Propemodum, non ægrè vel difficulter, quaſi cum Vi & labore. {μόγις, μόλις, χαλεπῶς. Gall. *A grand' peine, à peine.* Ital. *A pena, difficilmente.* Germ. Kaum, kümmerlich. Hisp. *A penas.* Angl. *Scantlie, haraly, vneth.*} Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Vix humiles apibus caſias, roremque miniſtrat.

Terent. Vix tetraxi filium ab amore ancillæ. Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Vix comprimor, quin illi in oculos inuoluam veneficæ. Ouid. 13. *Metam.*

Vix tenuere manus.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. In foro vix decumus quiſque eſt qui ſe nouerit. Idem *Men. ſc. vlt. a.* 5. Vix credo, tota auctione capiet quinquageſies. ¶ Aliquando refertur ad tempus, pro vix adhuc, ſtatim vbi, vel iamiam. Virg. 1. *Æneid.*

Vix è conſpectu Siculæ telluris in altum
Vela dabant læti.

id eſt, ſtatim poſtquam è conſpectu Siculæ, &c. Idem,

Et quos Sidonia vix vrbe reuelli,

id eſt, nuper. ¶ Aliquando ponitur pro non. Lucan.

——Carcer vix carcere dignus.

Ouid.

Vix Priamus tanti, totaque Troia fuit,

hoc eſt, non fuit tanti Priamus, vt exponit Donatus. ¶ Vix tandem, poſt multum temporis. μόλις ποτέ. Cic. *Appio Pulc.* Vix tandem legi literas dignas Appio. Virg. 2. *Æneid.*

Vix tandem magnis Ithaci clamoribus actus,
Compoſito rumpit vocem, & me deſtinat aræ.

[¶ Vix, cum labore. Non. nempe magna cum vi.

Vixe, pro vixiſſe. Vixit, mortuus eſt. Scal. Vixet, vixiſſet. Pap.]

V L

[Vladiſlauia, *Vladiſlaw*, V.E. in Cuiauia, regni Polonici prouincia, ſub A. Gneſnenſi.]

Vlcĕro, as, vide *Vlcus.*

Vlcīſcŏr, eris, vltus ſum, Vindico iniuriam non impunitam relinquo, pœnas repeto, & ſupplicium ſumo. {נקם *nakám.* ἐκδικῶ, τιμωρῶ. Gall. *Venger, punir.* Ital. *Vendicare, far vendetta.* Germ. Rächen. Hisp. *Vengar la injuria.* Angl. *To be reuenged, to reuenge, to tak puniſhment.*} Dicimus autem, Vlciſcor te, Vlciſcor te pro hoc ſcelere, Vlciſcor ſcelus, Vlciſcor me. Vlciſcor, (inquit Aſconius Pæd.) & punio ſignificat & vindico Quintilian. Vltum ire ſcelera. Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Ruri, ſi viuam, te vlciſcar probè. Idem *Pſeud ſc.* 2. *a.* 5. Erit vbi te vlciſcar. Idem *Men ſc.* 2. *a.* 4. Non mihi cenſebas eſſe qui te vlciſcerer. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 5. Oſculando vlciſcar potiſſimum. Idem *ibid. ſc.* 2. *a.* 1. Te ego vlciſcar, te vt digna es pendam. Terent. *in Eunuch.* Ego pol te pro iſtis dictis & factis, ſcelus, Vlciſcar. Plaut. *in Men.* Ni hanc iniuriam méque vltus facio. Idem *in Amph.* Ego pol illum vlciſcar hodie Theſſalum Veneficum. Cic. 2. *de Inuent.* Deinde hoc ſi conſtitutum ſit, vt peccata homines peccatis, & iniurias iniuriis vlciſcantur, quantum incommodorum conſequatur? Ouid. 7. *Metam.*

Androgeiſque necem iuſtis vlciſcitur armis.

¶ Vltum ire. Saluſt. *Iugurtha*, Cum maxima cura vltum ire iniurias feſtinat de Metello. Sic Curtius *lib.* 10. Meleagri temeritatem armis vltum ire decreuerant.

Vltio, nis, verbale, Vindicta. {נקמה *nekamáh.* ἐκδίκησις, τιμωρία. Gall. *Vengeance.* Ital. *Vendetta.* Germ. Rach, rächung. Hisp. *Obra de vengar injuria, vengança.* Angl. *Reuengement.*} Plin. *lib.* 11. *c.* 28. Illis etiam vltionis cauſa datum eſt. Tacitus *lib.* 2. Simul perfidos & ruptores pacis, vltioni & gloriæ mactandos. Intereſt autem hoc inter vltionem & vindictam, quòd vltio factum vindicet: Vindicatio ſiue vindicta futura prohibet, atque eam ob cauſam Mars vltor, non vindex dicitur. Cor. Fronto *de diff. vocab.* Suet. *in Calig. c.* 3. Vt vltionem mandaret domeſticis, ſi quid accideret.

Vltor, is, verbale maſculinum, ab Vlciſcor, ris, Vindex, vindicator, qui iniuriam illatam vlciſcitur. {נקם *nokém.* τιμωρὸς, ἐκδικος, ὁ. Gall. *Vengeur.* Ital. *Vendicatore.* Germ. Ein rächer. Hisp. *Vengador.* Angl. *A reuenger.*} Cicer. *pro Sylla*, Ego ille coniurationis inueſtigator atque vltor, certè non defenderem Syllam ſi coniuraſſe arbitrarer. Virg. 4. *Æneid.*

Exoriare aliquis noſtris ex oſſibus vltor.

¶ Martis vltoris templum. Suet. *in Aug. c.* 28. & *in Calig. c.* 14. Ouid. *lib.* 5. *Faſt.*

Vltrix, fœmininum, à quo Vltricia, vt Victricia à Victrix. {נוקמת *nokemeth.* ἐκδικος, ἡ. Gall. *Vengereſſe.* Ital. *Donna che ſi vendica.* Germ. Ein rächerin. Hisp. *Vengadera.* Angl. *She that reuengeth.*} Virg. 11. *Æn.*

Hoc cape, & vltricem pharetra deprome ſagittam.

Idem 4. *Æneid.*

——Vltricéſque ſedent in limine Diræ.

Idem 6. *Æneid.*

Veſtibulum ante ipſum, primiſque in faucibus orci
Luctus, & vltrices poſuere cubilia curæ.

Vlcŭs, ceris, Solutio vnitatis in carne, quæ fit per eroſionem: vt docet Galenus in tractatu de differentiis morborum. {שחין *ſchechin* ἕλκος. Gall. *Vlcere, bleſſure & entameure de peau.* Ital. *Piaga mala da per ſe.* Germ. Ein äiß oder geſchwäre. Hisp. *Llaga que haze materia y que naſce.* Angl. *A byle, botche or ſore.*} Virg. *lib.* 3 *Georg.*

Non tamen vlla magis præſens fortuna laborum eſt,
Quàm ſi quis ferro potuit reſcindere ſummum
Vlceris os, alitur vitium, viuitque tegendo.

Vulnus verò eſt hians, patenſque apertura corporis, ictu facta. Senec. *c.* 1. *de conſol. ad Martiam.* Vbi in malum vlcus ſe verterunt vulnera. Vlcus purum ſordido & purulento opponitur. Celſ. *lib.* 6. *c.* 11. ¶ Vlcus tangere prouerbiali metaphora dicitur, pro eo quod eſt mouere dolorem, & rei alicuius, quæ nos magnopere vrat, mentionem facere. Ter. *in Phorm.* Quid minus vtile fuit, quàm hoc vlcus tangere? Cic. 1. *de nat. deor.* Quicquid enim horum attigerit, vlcus eſt: ita malè inſtituta ratio exitum reperire non poteſt. (id eſt, ita ab eo defendi non poterit, quin erroris vanitatíſque conuincatur.)

Vlcŭſculum, diminutiuum. {ἑλκύδριον. Gall. *Petite vlcere.* Ital. *Picciola piaga.* Germ. Äißlin, geſchwärlin. Hisp. *Pequeña llaga.* Angl. *A lile byle or ſore.*} Plin. *lib.* 28. *c.* 19. Lien vituli in vino decoctus, tritúſque, & illitus, vlcuſcula oris ſanat.

Vlcĕro, as, vel, vt alij Græcam originem ſequentes malunt ſcribere, Hulcero, vlceroſum facio, vlceribus inficio. {פצע *patſah.* ἑλκόω. Gall. *Vlcerer, bleſſer, & entamer la peau.* Ital. *Impiagare.* Germ. Geſchwäre, oder äiſſen machen. Hisp. *Vlcerar y hazer llaga.* Angl. *To mak a bile, botche or ſore.*} Plin. *lib.* 28. *cap.* 9. Item equarum (ſubaudi ſanguis) præterquam virginum erodit, emarginat, vlcerat. Horat. 1. *Serm. Satyr.* 6.

—— —— nunc mihi curto
Ire licet mulo, vel ſi libet vſque Tarentum,
Mantica cui lumbos onere vlceret, atque eques armos.

Cicer. *de Fato*, Nondum enim vlcerato ſerpentis morſu Philocteta, quæ cauſa in rerum natura continebatur, fore vt is in inſula Lemno linqueretur? ¶ Hinc Exulcero, compoſitum, cuius ſignificationem vide ſuo ſuo loco.

Vlceratio, verbale. {פצע *petſah* ἡ ἕλκωσις, τὸ ἕλκωμα. Gall. *Vlceration, entameure, bleſſure.* Ital. *Impiagamente.* Germ. Eiſchwärung. Hisp. *Llagamiento, obra de llagar.* Angl. *Making of a bile, a ſwelling.*} Senec. *ad Serenum*, In dolores, damna, vlcerationes, vulnera, magnos motus rerum circa ſe frementium ſecurus aſpiciat.

Vlcĕrōsŭs, a, um, adiectiuum, quod eſt plenum vlceribus. {ἑλκώδης. Gall. *Plein d'vlceres, entameures & bleſſures.* Ital. *Pieno di piaghe.* Germ. Voll äiſſen oder geſchwären. Hisp. *Llagado con podre.* Angl. *Full of byles or botches.*} Horat. 1. *Carm. Ode* 25.

Quum tibi flagrans amor, & libido,
Quæ ſolet matres furiare equorum,
Sæuiet circa iecur vlceroſum,
Non ſine queſtu.

Sic vlceroſum dixit de laſciuia & amante, quòd Cupido iecur ferire cenſeatur. Theocritus, χαλεπὸν, γὰρ τὸν ἧπαρ ὄνυξ εἰσάγει. Seruius è Varrone. Nam propriè rubigo eſt, vitium obſcœnæ libidinis, quod vlcus vocatur. ¶ Transfertur & ad arbores. Plin. *lib.* 17. *cap.* 17. Ante omnia gemmantes aſtere conueniet, nihil vſquam vlceroſum eſſe, aut retorridum. Quidam hoc nomen aſpirandum putant, & meliùs fortaſſis. Nam à Græco ἕλκ@ deduci videtur, quod primam vocalem habet aſpiratam.

Vlex, is, frutex roris marini ſimilis, ſed aſperior, qui retinendi auri gratia ſterni ſolet in foſſis canalibuſve, ad lauandas montium ruinas fieri ſolitis. Plin. *lib.* 33. *c.* 4.

Vlīgo, inis, Terræ humor naturalis, ex ea nunquam recedens, inquit Seruius. {לשד *leſchadh.* ἰκμὰς. Gall. *Moiſteur, naturelle humidité.* Ital. *Humido naturale della terra.* Germ. Die natürliche feuchtigkeit der erden. Hisp. *Humedad cruda de la tierra.* Angl. *Naturall moiſtneſſe of the earth.*} Virg 1. *Georg.*

At quæ pinguis humus, dulcique vligine læta.

Silius *lib* 8.

Et quos peſtifera Pomtini vligine campi, &c.

Varro 1. *de re ruſt. c.* 2. Solum oportet eſſe eruderatum & procliuum, vt euerri facilè poſſit, ac fieri putum. Non enim ſolum ea vligo lanam corrupit ouium, ſed etiam vngulas ſcabras fieri cogit.

Vlīgĭnōsŭs, a, um, Semper vuidus: vt, Vliginoſus ager, qui ſemper eſt humidus: humidus verò qui aliquando ſiccatur. {רטוב *ratób.* ἰκμώδης. Gall. *Touſiours moiſte & humide.* Ital. *Ogni coſa humida.* Germ. Erdtrich voll feuchte. Hisp. *Coſa humeda aſſi.* Angl. *Waterie and moiſtie earth.*} Plin. *lib.* 17. *cap.* 6. Terram amaram, ſiue macram ſi quis probare velit, demonſtrant eam atræ, degenereſque herbæ: frigidam autem, retorridè nata: item vliginoſam triſtia, rubricam oculi, argillamque operi difficillimas, quæque raſtros, ac vomeres ingentibus glebis onerent, quanquam aliquando non quod operi, hoc & fructu ſit aduerſum. Colum. *lib* 2. *cap.* 4. Igitur vliginoſi campi proſcindi debent poſt Idus menſis Aprilis.

Vlius, οὔλι@, Apollinis cognomen apud Mileſios: quòd is ſanitatis autor putaretur. Nam οὔλειν, Iones vſurparunt pro ὑγιαίνειν, hoc eſt, rectè valere: vt annotauit Ioannes Grammaticus. Vnde & οὐλὰς dictas putat cicatrices, quòd ſint notæ perſanatorum vulnerum. Vide Macrob. *lib.* 1. *Saturn.*

[Vllo Non. Vllo pro vltus fuero.]

Vllŭs, a, um, Aliquis: ab vnus, vt putatur, per diminutionem formatum. {τὶς. Gall. *Aucun, quelque, quelqu vn.* Ital. *Alcuno.* Germ. Jemen einer/ jemandts. Hisp. *Alguno.* Angl. *Any one.*} Nam quum dicimus non eſſe vllum, qui legibus pareat, perinde eſt ac ſi dicas, ne vnum quidem eſſe. Nunquam autem hoc nomine vtimur affirmatiuè. Non enim dicimus, Sunt vlli, qui ſtudia amplectantur: ſicut ſunt aliqui. Plaut. *Moſtell. ſc.* 3. *a.* 1. Non videor vidiſſe lænam callidiorem vllam alteram. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4.

Non

Nec vllum de noſtris opus momordit.

Tibull *lib.4.*

Vlla nec aëreas volucris perlabitur auras.

Senec. *cap.11.de tranquill.* Quicquid in vllum incurrit,in te incurrere poteſt. ¶ Sed vel negatiuè:vt,Non eſt vllus qui publica commoda priuatis rationibus præferat. ¶ Vel interrogatiuè,vt: Eſtne vllus,qui legum metu ſolutus ab iniuriis temperet? ¶ Vel infinitè: vt, Neſcio an vllus ſit,qui non maiorem opibus quàm virtuti honorem deferat. Cic. 6.*Verr.* Nullam, in parte, horum reliquit: neque aliud vllum tamen, præter vnum peruetus ligneum bonam Fortunam, vt opinor: eam iſte domi ſuæ habere noluit. Idem 2. *Offic.* Iuſtitiæ tanta vis eſt, vt ne illi quidem qui maleficio & ſcelere paſcuntur, poſſint ſine vlla particula iuſtitiæ viuere.Virg.3.*Eclog.*

——in me mora non erit vlla.

vide Vallam *lib.3.cap.63.*

Vlmus, i, Arbor eſt propter raritatem foliorum maritandis vitibus maximè idonea. {πτελέα. Gall.*Orme.* Ital. *Olmo.* Germ. Vlmen baum/ rüſtholtz. Hisp.*Olmo arbol conoſcido.*Angl. *An elme tree.*} Colum.*lib.4. c.13.* Quia ſi viminibus ſalicis aut vlmi ligaueris, increſcens vitis ſeipſam præcidit.Virg.1.*Georg.*

——quo ſidere terram
Vertere Mecœnas,vlmiſque adiungere vites
Conueniat.

Idem 2.*Eclog.*

Semiputata tibi frondoſa vitis in vlmo eſt.

Plaut. *Amph.ſc.2.a.4.*Vlmorum Acheruns.Idem *Aſin.ſc.2.a.3.*Virtute vlmorum freti.Et ſcapularum confidentia. Idem Plaut.*ſc.1.a.1.* Quid hoc quod Picus vlmum tundit?

Vlmĕŭs,a,um, adiectiuum, quod ex vlmo eſt. {ὁ πτελέϊνος. Gall. *D'orme.*Ital.*Di olmo.*Germ.Vlmenbaumin. Hisp.*Coſa de olmo.*Angl.*Of an elme.*} Col. *lib.6.c.3.* Probatúrque maximè vlmea frons. Plaut. *Aſin. ſc.2.a.2.* Vlmeis affectos lentis virgis.(ſeruos.)Idem *Pſ.ſc.3.a.1.* Virgarum vlmearum greges duo.Idem *Milit.ſc.6.a.2.* Niſi mihi vlmeum ſupplicium de te datur.(ſup. Supplicium virgarum.) Idem *Pſ.ſc.5.a.1.* Stylis me totum vlmeis conſcribito.

Vlmārĭum, ij, Arbuſtum ex vlmis, vel vlmorum ſeminarium. {πτελεών. Gall.*Vne ormaye,vn lieu complanté d'ormes.* Ital. *Luogo piantato d'olmi.*Germ.Ein ort da vil jung vlmenbaum ſtehn. Hisp.*Olmedo.* Angl. *A place planted with elmes.*} Plin.*lib.17.c.11.* Differendæ ex arearum venis poſt annum in vlmaria,interuallo pedali in vnamquanque partem. Vlmaria quo pacto confici debeant,docet Col.*lib.5.c.4.*

Vlmĭtrĭbă,Vox eſt Plautina ex Græco & Latino compoſita: ſignificátque eum,qui aſſiduè vlmeis virgis cæditur.μαστιγίας.Vtitur hac voce Plaut. *in Perſa.*

Vlnă, æ, Brachium. {זרוע zeróah אצן chotſen vel chótſen. ὠλένη. Gall. *Bras,la longueur de deux bras eſtendus.*Ital.*Brazzo,gomito.* Germ.Der arm.Hisp.*Braçada.*Angl.*The arme.*} Catull. *Epigr.17.* Nec ſapit pueri inſtar Bimuli tremula patris dormientis in vlna. ¶ Eſt item menſuræ nomen tantam habentis longitudinem, quantam complectuntur duo brachia vtrinque extenſa. {Gall. *Aulne, longueur de deux bras eſtendus.*Ital.*Lunghezza di due braccy.*Germ.Ein klaffter. Hisp.*Medida de dos braços.*Angl. *An elne.*} Virg.3.*Eclog.*

Dic quibus in terris (& eris mihi magnus Apollo)
Treis pateat cœli ſpatium non amplius vlnas.

Vbi Seruius,Vlna propriè eſt ſpatium, in quantum vtraque extenditur manus:licèt Suetonius vnum cubitum tantùm eſſe velit.

Vlochytŏn, οὐλόχυτον, Far ſale conſperſum quo hoſtiæ perfundebantur: ita dictum ab eo quod Iones οὐλὰς dicunt ἀντὶ τῶν ὀλῶν, hoc eſt,pro hordeo ſiue farre,& χέω fundo.

Vlŏphŏnŭm, οὐλόφονον. Chamæleontis ſpecies, quam pleríque Ixiam vocant, quòd quibuſdam in locis viſcum gignat ſub alis foliorum, maximè ſub Canis exortum, quo mulieres in Creta pro maſtiche vtuntur. Vlophonum autem dictum eſt quaſi ὅλον θανάσιμον, hoc eſt, totum exitiale.Fertur enim à iuuencis guſtatum veluti angina quadam eas interficere.

Vlpĭānŭs,Iuriſconſultus,patria Tyrius,Adriani temporibus floruit, cuius ſcriniis præfuit. Hic quum Gallias adminiſtraret,ſeditione oborta interfectus eſt.

Vlpĭcum, Genus allij grandius, præcipuè Africæ celebratum inter pulmentaria ruris: vnde & Punicum allium à quibuſdam appellatur. ἀφροσκόροδον, ἀφροσκόροδον. Colum. *lib.11.cap.3.* Vlpicum vocant allium Punicum. Græci autem ἀφροσκόροδον appellant: longè maioris incrementi quàm allium.Plaut. *in Pœn.*Tu autem plenior allij vlpici quàm Romani remiges.

Vls, Antiquis in vſu fuit pro vltra, vt annotauit Feſtus *in Catone.* {עבר *Bebér* הלאה *haleáh.* πέραν.} Eadem enim forma ab Vls deducitur Vltra, quemadmodum à Cis deriuatum eſt Citra. Varro quoque eo eſt vſus *lib.4.de L.L.*Vide Gellium *c.13.lib.12.*

Vltĕrĭŏr,vlterius,vide *Vltra.*

Vltĭo,vide *Vlciſcor.*

Vltrā,Præpoſitio eſt,quum accuſatiuo deſeruit, ſignificátque præter, & trans: & non niſi ſeparata inuenitur. {בעבר *Bebér* הלאה *haleáh.* πέραν ὑπὲρ,ἐπέκεινα. Gall. *Outre,par dela.*Ital.*Oltre,oltra.*Germ.Vber jenſeit/ ennerthalb. Hisp. *Allende.* Angl.*Beyonde.*} Saluſt *in Iug.* Mauríque vagum genus,vt alij Aphricæ,contendebant Antipodas vltra Æthiopiam cultu Perſarum & iuſtos & egregios agere. ¶ Aduerbium eſt,quum ſine caſu ponitur,idem ſignificans quod præterea.Cic.*in Vatinium.* Si probabilia dicentur,nil vltra requirattis Diomedes,Vltra non faciam.Liu. *lib.9.d.4.*Vltra quàm. ¶ Hæ tres particulæ Non vltra quàm, pro tantum.Suet.*in Aug.cap.6.* Seruum grauiſſimè de ſe opinantem,non vltrà quàm compedibus coercuit. Tibull.*lib 4.*

—Seu quo iſpes abnuit vltrà.

¶ Ponitur aliquando pro amplius ſiue diutiùs.Liu.4.*bell. Maced.*Tanta vi ſe in hoſtem intulerant, vt ſuſtineri vltrà non poſſent. ¶ Hinc deducuntur Vlterior, & Vltimus. Cicer. *ad Attic.lib 8.* Iile Galliæ vlterioris adiungentor. ¶ Fit autem vltra ab Vls, quo veteres vtebantur, ſicut Citra à Cis. Autor Gell.*lib.12.cap.13.* Vltra famam,i. ſupra opinionem, vel plus quàm homines opinentur: πέραν τῆς δόξης. Velleius, Mollitus vltra fœminam fluens. Idem,Vir,inquies, Milo, & vltra fortem temerarius. Sic intra famam eſſe dicitur, quod famæ magnitudini non reſpondet. Quintilian. Hortenſij tamen ſcripta intra famam ſunt. ¶ Vltra,pro inſuper,Sueton.*in Tiber.cap.11.* Sed neque impetrauit,vltráque etiam admonitus eſt, dimitteret omnem curam ſuorum. &c.¶Vltra quàm.Cic.1.*Tuſc.*Vltrà enim quò progrediar,quàm vt veriſimilia videam, non habeo. Quintil. *lib.2.cap.5.* Vltra nobis, quàm oportebat,indulſimus.

Vltĕrĭor,ab vltra comparatiuus. {ἐπέκεινα. Gall. *Plus outre, ou plus auant.* Ital.*Piu oltre,piu auanti.* Germ. Der weiter-das baß jenſeit iſt. Hisp.*Coſa mas allende.* Angl.*More beyonde or out ward.*} Terent.*in Phorm.*Sed eccum ipſum:quis eſt vlterior?Cic.*de Proconſulat.*Quorum alter vlteriorem Galliam decernit cum Syria,alter citeriorem Vlterior ripa,quæ trans flumen eſt.Liu.*lib.2.d.5.*Vlterior pons(i. qui diſtabat 4. mill.paſſuum.) Cæſ.*lib.2.de bell.ciu.* Vlteriores pro iis qui vltra abierant prædatum.Liu.*lib.3.ab Vrb.*Ouid.*Eleg.1.lib.2.Triſt.*

Vlterior nulli quàm mihi terra data eſt.

Idem *Eleg.11.lib.3.Triſt.*

Quo gradus vlterior,quo ſe tua porrigat ira,&c.

Vlteriora mirari, præſentia ſequi. Tacitus *lib.20.* Loqui vlteriora. Ouid 5.*Faſt.*Pudor eſt vlteriora loqui.

Vlterius,aduerbium. {ἐπέκεινα, περαιτέρω,ἐπίπλεον. Gall.*Plus outre,plus auant.*Ital.*Piu oltre,piu auanti.*Germ. Für baß/noch weiter. Hisp.*Mas allende.* Angl.*More beyonde.*} Ouid.2.*Metam.*

Inde abit vlterius,mediaſque per æquora ponti
Fert prædam.

Senec.*Epiſt.103.* Et vlterius ſi licuiſſet, iuuabit de immortalitate animorum quærere,imò credere.

Vltĭmŭs,a,um, ab Vltra, poſtremus. {אחרון *acharón.* ὕστατος, ἔσχατος. Gall.*Le dernier.* Ital.*Vltimo.* Germ.Der letſt. Hisp. *Poſtrero,ò poſtrimero.*Angl.*The laſt.*} Cic.*de nat.deor.* Luna quæ omnium vltima eſt. Ouid.3.*Metam.*

——ſed ſcilicet vltima ſemper
Expectanda dies homini eſt,dicíque beatus
Ante obitum nemo,ſupremaque funera debet.

Horat.1.*Epiſt.16.*

Mors vltima linea rerum eſt.

Liu.4.*ab Vrb.* Neceſſitate,quæ vltimum ac maximum telum eſt,ſuperiores eſtis.Vell. Primus,& vtinam vltimus, proſcriptionis exemplum inuenit.Senec.*c.12.de conſol.ad Mart.*Non durat,nec ad vltimum exit niſi lenta felicitas. Idem *c.11.de conſ. ad Helu.* Vltima potio, (de veneno.)Senec.*c.10.de conſol.ad Helu.* Nónne furor,& vltimus mentium error eſt,&c.*Ibid.* Viuere in vltima fame. ¶ Aliquando etiam accipitur pro primo. Virg.*lib.8. Æneid.* de Saturno,primo Latini regis progenitore,

——tu ſanguinis vltimus autor.

Dictus vltimus,quòd vltra omnia ſit:ſiue antè reſpicias,ſiue retrò.Cic. 1.*de finib.* Quod quàm magnum ſit,fictæ veterum fabulæ declarant,in quibus tam multis,támque variis ab vltima antiquitate repetitis, tria vix amicorum paria inueniuntur.¶Vltima pati,id eſt,Extrema ſupplicia.Curtius *lib.3.*Ni ſe dederent,ipſos vltima eſſe paſſuros.Idem *lib.8.* Ad vltimum periculi peruenerat,id eſt,ad extremum periculum. Cic. *ad Brutum*, Hæc mihi videtur vltima eſſe in malis, id eſt, extrema & ſumma mala eſſe.¶Vltimum bonum,pro ſummo.Cic.3.*de finib.*Eorum dico, qui ſummum bonum, quod vltimum appellant, in animo ponerent. Nonius. ¶ Vltimi militum, pro contemptiſſimis. Liu. *lib.4.d.4.* Ouid.*Eleg.1.lib.2.Triſt.*

——Quamuis manus vltima cœpto Defuit.

alibi,ſuprema.Idem *Eleg.6.lib.1.Triſt.*

Defuit & ſcriptis vltima lima meis.

Idem Ouid.2.*Faſt.*

——Audebimus vltima dixit.

Idem *Eleg.1.lib.2.Triſt.*

Vltima perpetior medios eiectus in hoſtes.

Idem *Eleg.vlt.lib.3.Triſt.*

——Vltima non patior.

Idem *lib.2.Faſt.*

Quaque poteſt narrat(Lucretia)reſtabant vltima, flenit.

(id eſt,ſtuprum illatum per vim.)

Vltĭmūm,aduerbium,Poſtremum. {באחרונה *baacharonáh.* ὕστατον.Gall. *Pour la derniere fois,à la parfin* Ital.& Hisp.*Vltimamente* Germ. Zum letſten. Angl. *Laſt of all.*} Liu.1. *ab Vrbe*, Nunc errabundi domos ſuas vltimum illas viſuri,peruagantur.Curt *lib.5.* Darius Artabazum,vltimum illum viſurus,amplectitur.

Vltĭmō, aliud aduerbium, eiuſdem ſignificationis cum ſuperiori. {באחרונה *baacharonáh.*} Sueton *in Neron. cap.32.* Vltimò templis compluribus dona detraxit,ſimulacraque ex auro vel argento fabricata conflauit.

Vltrō,Vltrà,ſiue inſuper. {עוד *ôdh.* ἐπὶ τὸ περισσὸν.Gall.*Plus outre.*Ital. *Oltra.ancora* Germ Darüber.Hisp. *Allende.* Angl. *Moreouer,more beyonde.*} Virg 2.*Æneid.*

His lacrymis vitam damus,& miſereſcimus vltrò.

Vbi Seruius, Vltrò, non ſponte: nam iam rogauerat, ſed inſuper quia plus quàm rogauerat Sinon, ei præſtitit Priamus. Sueton *in Tib.c.11.* Sed neque impetrauit (reditum in vrbem ſup.) Vltróque etiam admonitus eſt, dimitteret omnem curam ſuorum, &c. ¶ Pro procul. Plaut. *Amphitr.* Vltro iſtic qui exoſſat homines. (id eſt, procul hinc eſto.) Idem *Capt.ſc.4. a.3.* Vltró illum à me (aufer ſup.) id eſt, procul ſit, apage Vſitatius tamen accipitur pro ſponte, hoc eſt, nemine rogante, aut cogente. {בנדבה *bindabáh* נדבה *nedhabah*, αὐτεπάγγελτος,αὐτομάτως. Gall.*Volontairement,ſans en eſtre requis.* Ital.*Di volontà, ſpontaneamente,ſenza eſſer richieſto.* Germ. Gutwilliglich/von im ſelbs/vnangefordert. Hisp. *De buena gana, ſin ſer requerido.* Angl. Willinglie.} Plaut.*in Epid.*Continuò te orabit vltrò,vt illam tranſmittas ſibi. ¶ Interdum exponitur prior,idem *Menæch.ſc.2.a.2.* Adibo atque alloquar vltrò.*Ibid.ſc.3.a.4.* Nec te vltrò oraui vt dares(pallam.) Tute vltrò ad

me

me detuliſti, dediſti eam dono mihi. Terent. *in Adelph.* Niſi ſi me in illo credidiſti eſſe hominum numero, qui ita putant ſibi fieri iniuriam vltro, ſi quam fecere ipſi expoſtulant, & ultro accuſant: hoc eſt, ipſi priores accuſant, non expectata querela eorum qui iniuria ſunt affecti. ¶ Pro viciſſim, Plaut. *Menæch.ſc.4.a.2.* Item vlt. & huic hic vt meret, &c. (Meret, pro meretur, notat Nonius vt *ait*) Idem *eod. ſc.2. a.5.* Hei mihi! inſanire me aiunt, vltro cum ipſi inſaniant. Vltro tributa, impenſæ & attributiones operum publicorum faciendorum, & ſartorum tectorum præſtandorum, mancipibus & redemptoribus certa mercede locatorum. Liuius, Vectigalia ſummis pretiis, vltro tributa infimis locauerunt.

Vltrōnĕŭs, ſ, ūm, *αὐτόματος*. Apul. *Florid.lib.2.* Vt virgo nobilis ſpretis iunioribus, ac ditioribus procis, vltronea ſibi optauerit. ¶ Vtitur & Senec. *2. nat. quæſt.* Suadetur deliberantibus: at vltronei admonentur. Idem *ibidem*, Quid intereſt ad mortem iuſſi eamus, an vltronei?

Vltrō, citróque, Huc illuc, ſurſum, deorſum. {וּבָשׁ כֹּה *choh vaſchôb.* ἔνθα, κἀκεῖσε. GALL. *Deçà & delà, d'vn coſté & d'autre.* ITAL. *Di quà & di là.* GERM. Hin vnd widerwider vnd für hin vnd hår. HISP. *Aquende y allende de todas partes.* ANGL. *Hither andthi ther, up and downe.*} Cicer. *6. Verr.* Qui vltrò citróque nauigant. Idem *pro Sexto Roſcio*, Poſtea homines curſare vltrò & citrò non deſtiterunt. ¶ Accipitur aliquando pro hinc inde viciſſim, ſiue ab vtraque parte. *ἀμφοτέρωθεν.* Cicer. *in ſomno Scipionis*, Multiſque verbis vltrò citróque habitis, ille nobis conſumptus eſt dies. Gell. *cap.12. lib.9.* Communitatæ vltrò & citrò ſignificationis (verba, ſup.) id eſt, quæ modò actiuè, modò paſſiuè ſumuntur.

[Vltrotributa, quæ præter vectigalia ſoluuntur. Impenſæ & attributiones operum publicorum faciendorum mancipibus certa mercede locatorum. Turn.]

Vluă, æ, herbæ paluſtris genus eſt. Virg. *2. Æneid.*

Limoſóque lacu per noctem obſcurus in vlua
Delitui.

Vlubræ, arum, Ignobilis Italiæ vicus iuxta Velitras, nulla alia re quàm quòd ibi educatus fuerit Auguſtus, memorabilis, vt annotauit Porphyrio in illud Horat. *lib.1. Epiſt.*

——— *quod petis, hic eſt,*
Eſt Vlubris animus ſi te non deficit æquus.

Vlŭlo, as, Flebilem & mœſtum ſonum edo more luporum. {הֵילִיל *helil.* ὀλολύζω. GALL. *Heurler.* ITAL. *Vrlare.* GERM. Heulen. HISP. *Aullar los lobos ò mugeres.* ANGL. *To howll lik a digge or wolfe.*} Virg. *1. Georg.*

Per noctem reſonare lupis vlulantibus vrbes.

Idem *4. Æneid.*

Summóque vlularunt vertice Nymphæ.

Vlŭlātŭs, us, Clarus, & inconditus clamor. {יְלָלָה *jelalâh* יְלֵל *jelêl.* ὀλολυγμός. GALL. *Heurlement.* ITAL. *Vrlamento.* GERM. Heulung. HISP. *Aullido.* ANGL. *An howling.*} Cæſar *5. bell. Gall.* Tum verò ſuo more victoriam conclámant, atque vlulatum tollunt.

Vlŭlă, Auis nocturna ex genere noctuarum. {ὀλολυγών. GALL. *Chouette.* ITAL. *Alocco.* GERM. Ein eul oder vhu. HISP. *Autillo aue conocida.* ANGL. *An owle.*} ita dicta, teſte Seruio, ἀπὸ τοῦ ὀλολύζειν, quod eſt vlulare, & flere. Virg. *8. Eclog.*

Certent & cygnis vlulæ.

Ouid. *Eleg.2. lib.4. Triſt.*

———*Vinda malè teſtus ab vlua.* (Rhenus)

Vlyſſēs, ὀδυσσεύς, fuit filius Laërtæ (quo & Laërtius cognominatus eſt) rex Ithacæ & Dulchij inſularum, à quibus modò Ithacus, modò Dulchius appellatur. Tibull. *lib.4.*

Ithaca genuit magnum dirum vrbis Vlyſſem.

Ingenioſum fuiſſe eum ſubindicat Ouid. *13. Metam.* cùm ait,

——— *Deprehenſus Vlyſſis*
Ingenio tamen ille, (Achilles) *at non Aiacis, Vlyſſes.*

Doloſum, Plaut. *in Pſ. ſc.8. a.4.* Superauit dolum Troianum atque Vlyſſem Pſeudolus. Idem *ſc.6. a.4.* Viſo quid rerum meus Vlyſſes egerit, iámne habeat ſignum ex arce Ballionia. (Hic enim per Vlyſſem, intelligitur Pſeudolus doloſus ac verſutiſſimus ſeruus.) Idem Plaut. Fidiſſimum & ſapientiſſimum Conſiliarium fingit *in Men. verſ.4. ſc.5. a.5.* cùm ait, Ea omnia fecit palàm Paraſitus, meus Vlyſſes, &c. (i. quo vtebar in rebus dubiis, non aliter quàm Agamemnon Vlyſſe ſuo, viro prudentiſſimo, & ingenioſiſſimo, ſibique fideliſſimo. Item, Vlyſſem Stolatum, Liuiam Auguſtam proauiam fœminam callidiſſimam ac vaferrimam identidem appellabat Caligula Imperator. Sueton. *in Aug. c.23.* Fingitur enim Vlyſſes ab Homero poëtarum ſapientiſſimo vir multa præditus facundia, nec minore experientia, vafer conſilio, egregius bello, laborum patientiſſimus. Vxorem habuit Penelopen Icarij filiam, ex qua Telemachum filium ſuſcepit: eámque tantopere adamauit, vt reliquis Græcorum principibus ad bellum Troianum proficiſcentibus ipſe inſaniam ſimulauerit, futurum ſperans vt tanquam bello inutilis domi relinqueretur. Iunctis itaque duobus diuerſi generis animalibus, littus proſcindebat, & frugum loco ſalem ſerebat. Palamedem tamen virum prudentiſſimum latere non potuit: qui vt technam illius detegeret, aranti illi Telemachum filium in ſulco obiecit: quod Vlyſſes conſpicatus, ne filium læderet, aratrum ſubleuauit. Quo argumento facile deprehenſum eſt, non veram illam, ſed ſimulatam eſſe inſaniam. Pertractus itaque ad Troiam, ſtrenuam vtiliſſimámque eo in bello Græcis operam nauauit. Nam & Achillem inter Lycomedis regis filias virginali habitu latitantem ad bellum perduxit: & ſagittas Herculis à Philoctete impetratas, ad Troiam pertulit: Cineres quoque Laomedontis, qui ſuper Scæa porta Ilij ſeruabatur, clàm ſuſtulit: Palladium quoque vnà cum Diomede ex Troia, cæſis cuſtodibus, rapuit. Miſſus deinde explorator cum eodem Diomede, Rheſo Thraciæ rege occiſo, equos eius abduxit, priuſquam Xanthi aquam deguſtaſſent. erant autem hæc omnia in Troianorum fatis, ſine quibus Troia expugnari non poterat. Cum Palamede frumentationis cauſa grauiſſimas inimicitias exercuit, eumque tandem per calumniam circumuentum, lapidibus obruendum curauit. Occiſo Achille in armorum illius iudicio Aiaci prælatus eſt. Capta autem Troia, Orſilochum Idomenei Cretenſis regis filium, obſtantem ne legitima pars prædæ ſibi decideretur; exorta rixa interemit. Denique Polyxena ad Achillis tumulum iugulata, atque Aſtyanacte Hectoris filio è turri præcipitato, quum naues conſcendiſſet, tanquam in patriam rediturus, ſæuiente tempeſtate, primum ad Ciconas in Thraciam appulſus eſt. At paulò poſt, victis illis, ſimili tempeſtate eiectus in Africam, ad Lotophagorum gentem peruenit. Vbi quum ſocij lotum guſtaſſent, ægrè inde potuerunt reuelli. Inde rurſus vela faciens, in Siciliam delatus eſt: vbi Polyphemi antrum cum duodecim ſociis intrauit, ex quibus quum Cyclops ſex deuoraſſet, eruto illi oculo præuſto ſtipite, pellibus arietum inuolutus, cum ſuperſtitibus antrum euaſit. Hinc in Æoliam nauigans, ab Æolo ventos in vtrem coactos obtinuit. Et quum iam Ithacæ proximus eſſet, ſoluto vtre à ſociis theſaurum credentibus, reſtante vento denuò in Æoliam expulſus eſt: ſed ab Æolo abactus, deuenit ad Læſtrygonas, quos ob immanitatem fugiens, ad Circen peruenit: quæ quum exploratores eius in beluas mutaſſet, ipſe ſumpta à Mercurio pharmaco acceſſit intrepidus, & ſtricto gladio eam coegit, vt ſocios ſuos priſtinæ formæ reſtitueret: quos quum recepiſſet, eius poſtea conſuetudine vſus per totum annum ſuſcepit ex ea Telegonum filium: Heſiodus verò Agrium & Latinum ex Circe genuiſſe dicit. Ægrè deinde ab ea dimiſſus, ad Oceanum peruenit, vbi peractis ſacris, ad inferos deſcendit, ibíque ex Anticlea matre, Elpenore, & Tireſia vate de multis certior factus, reuertitur ad Circen: & Elpenorem ſocium qui nuper inebriatus de ſcalis deciderat, honorifica proſequitur ſepultura. Poſthæc ad inſulam Sirenum delatus eſt, quarum cantus ne audirent, ſociis aures cera obturauit: ſe autem ad malum alligari fecit, eáque ratione illarum inſidias tutus euaſit. Inde Scyllam tranſiens & Charybdin, non ſine maximo periculo in Siciliam venit, ad ea loca vbi Phaethuſa Solis filia cum duabus ſororibus greges patris paſcebat, iuſſitque ne quis eos violaret: ſed ipſo dormiente ſocij fame coacti, ſuadente etiam Eurylocho plura ex gregibus animalia mactauerunt: quod ſcelus poſtea naufragio luerunt, adeò vt ne vnus quidem ſit ſeruatus, præter vnum Vlyſſem, qui arrepto nauis malo nouem diebus à vento & vndis huc illuc agitatus, tandem ad Ogygiam inſulam appulſus à Calypſo nympha ſuſceptus eſt: ſeptémque annis eius conſuetudine vſus, Nauſithoum & Nauſinoum filios, vt Heſiodo placet, ex ea genuit. Poſt hæc miſertus eius Iupiter, Mercurio in Ogygiam miſſo, imperat deæ vt Vlyſſem miſſum faciat. Confecta itaque rate, Vlyſſes rurſus mari ſe committit. Verum quum iam Phæacia in conſpectu eſſet, ſubitò immiſſa à Neptuno tempeſtate, nauim fregit: actúmque de eo omnino fuiſſet, niſi eius miſerta Leucothoe, tabulam ei ſuppeditaſſet, cui ille innixus incolumis in Phæacenſium portum adnauit: ibidemque quòd nudus eſſet, inter frondes ſeſe occultauit. Verùm non multo pòſt à Nauſicaa filia Alcinoi repertus, veſtes accepit. Deinde Palladis opera ad Aretem Alcinoi coniugem deductus, dona, naues & ſocios accepit, qui eum in Ithacam reduxére, in qua dormientem cum donis depoſuére. Excitatus autem à Pallade, ipſius monitu habitum mendici accepit, & hoc modo ad ſuos ſubulcos peruenit: apud quos Telemachum quoque vidit. Demum ab Eumæo porcario incognitus domum ducitur, vbi poſt multas iniurias ſibi à procis illatas tandem ab Euriclea nutrice agnitus, arma ex compoſito cum filio & duobus ſubulcis, quibus ſe indicauit, aduersùs procos ſumens, eos ad vnum omnes trucidauit, atque ſic Penelopen recepit. Porrò quum ex oraculo didiciſſet, ſe à filio interemptum iri, in locis abditis viuere decreuit. Telegonus autem filius ex Circe ſuſceptus, patrem ſuum videre cupiens, Ithacam profectus eſt, vbi quum incognitus a domo patris prohiberetur, orta contentione, patrem incognitum ſpina venenoſa trigonis piſcis tranſfixit. Declinatur Vlyſſes, Vlyſſis per tertiam declinationem: & Vlyſſeus, Vlyſſei, vel Vlyſſi per ſecundam inflexionem. Virg. *3. Æneid.*

Et terram altricem ſæui exſecramur Vlyſſi.

Sicque etiam Gellius loquitur *cap.1. lib.5.* Auditores illos Vlyſſi labores ſuos narrantis, &c.

Vlyſippo, nis, vel (vt alij ſcribunt) Olyſſipo, Luſitaniæ metropolis eſt, quæ à Strabone *Ὀλυσσιπὼν* appellatur, vulgò *Lisbona.* ¶ Hinc Olyſſiponenſis, Adiectiuum, vt, Olyſſipponenſe promontorium. Plin. *lib.4. c.11.*

V M

Vmbellă, vide *Vmbra.*

Vmbĕr, vide *Vmbria.*

Vmbĭlīcŭs, i, Quicquid in aliqua re eſt medium. {שַׁר *ſcher* טַבּוּר *tabbûr.* ὀμφαλός. GALL. *Le nombril, le millieu de quelque choſe.* ITAL. *Ombilico, bellico.* GERM. Das mittel eines jeden dings, der nabel am menſchen. HISP. *Ombligo.* ANGL. *The nauell. the middle of any thing.*} Vnde Cicer. *6. Verr.* Ennam ciuitatem Siciliæ vocat eius inſulæ vmbilicum. Raptam (inquit) Liberam, quum eandem Proſerpinam vocant, ex Ennenſium nemore arbitrantur: qui locus quòd in media inſula eſt ſitus, Siciliæ vmbilicus nominatur. Sed etiam Plinius Vmbilicum Italiæ circa lacum Reatinum dixit, quòd ibi medium Italiæ ſit. Plaut. *Menæch. ſc.2. a.1.* Hæc dies ad vmbilicum dimidiatus eſt mortuus. ¶ Item; Vmbilicus dicitur ligamentum inteſtinorum, quod mediam ferè ventris planitiem obtinet: ad hoc factus, vt per eum fœtus, dum eſt in vtero matris, nutriatur. Plin. *lib.10. cap.52.* Vmbilicus ouis à cacumine ineſt, ceu gutta eminens in putamine. Vnde Vmbiliſecæ, obſtetrices vmbilicos infantium deſecantes, *ὀμφαλοτόμοι.* ¶ Vmbilicus prociduus, i. vmbilicus prominens: & hæc vmbilici procidentia vocatur ab Æginetis *ἐξόμφαλος.* Celſ. *lib.6. cap.14.* Ad vmbilicos vero prominentes, &c. Plin. *lib.20. cap.20.* Infantium cerebro imponitur, vmbilicóque prociduo. ¶ Ab huius quoque ſimilitudine parui circuli in terra deſcripti, ad cognoſcendos ventos, Vmbilicus dicitur. Plin. *lib.18. cap.34.* Per huius mediam longitudinem duci ſarculo ſulcum, vel cinere lineam, mediámque circumſcribi circulo paruo, qui vocatus vmbilicus. ¶ Item parui, ac rotundi, politique lapilli, eadem ratione Vmbilici dicuntur. Cic. *2. de Orat.* Non audeo dicere de talibus viris, ſed tamen ita narrare ſolet Scæuola, conchas, eos, & vmbilicos ad Caietam, & ad Lucrinum legere conſueuiſſe. ¶ Sunt præterea Vmbilici, ornamenta, & velati clauiculi quidam, quibus libri ornantur. Mart. *lib.1.*

Quid prodeſt mihi tam macer libellus,
Nullo craſſior vt ſit vmbilico

Vmbilici

Vmbilici (inquit Porphyrio) ornamenta oſſea erant, aut lignea, cornea-ve, vmbilici noſtri formam imitantia, quæ voluminibus iam abſolutis addebantur. Hinc natum eſt vulgatum prouerbium, Ad vmbilicum perducere, pro eo quod eſt abſoluere, ad finem perducere, extremam manum imponere. Hæc Porphyrio in illud Horat. *in Epod.*

Deus, deus nam me vetat
Inceptos, olim promiſſum carmen,
Iambos ad vmbilicum ducere.

In quem ſenſum & Martialis finem quarti libri clauſit, inquiens, Ohe iam ſatis eſt, ohe libelle, Iam peruenimus vſque ad vmbilicum: Tu procedere adhuc, & ire quæris, &c. ¶ Dicitur præterea Vmbilicus in anulo vel monili, ea pars quam alio nomine Palam vocamus, cui ſcilicet gemma, vel margarita illigatur. Plinius de margaritis loquens, Et alios conuenit non oportere perforari, quorum ſit abſoluta bonitas vmbilicis ſtatum ex auro capita comprehendentibus. ¶ Vmbilicus Veneris, herba eſt in officinis nomen retinens, folio in acetabuli formam tornato, breui in medio cauliculo, in quo ſemen ineſt, radice oliuæ modo rotunda κοτυληδών. Eſt alterum eiuſdem genus, cymbalion aliqui vocant, pinguibus foliis, latioribus, ligulatum modo denſis circa radicem medium oculi ambitum deſcribentibus, vt in maiore ſemperuiuo, aſtringentis guſtus, cauliculo tenui, in quo flores & ſemini hyperici, radice maiuſcula. ¶ Vmbilicus maris, vorago, circa litus Scandiæ occidentale; non procul à continente Noruegiæ. Nabel der ſee/ welle/ quaſi bullitio.

Vmbilicātim, ſignificat, Per vmbilicos. κατ᾽ ὀμφαλούς.

Vmbilicātus, vmbilicata, vmbilicatum, adiectiuum, quod vmbilicos habet, vel quod ad vmbilici ſimilitudinem factum eſt. {ὀμφαλωτός. GALL. *Fait en la façon de nombril.* ITAL. *Fatto à foggia di ombelico.* GERM. Gemacht in der geſtalt eines nabels. HISP. *Hecho à manera de ombligo.* ANGL. *Made lik a nauell.*} Plin. *lib.* 13. *c.* 4. Et in aluo media fiſſura plerìſque vmbilicatum.

Vmbo, nis, media pars clypei eminentior: licèt quandoque pro toto clypeo ponatur. {ἴτυς, ὀμφάλιον. GALL. *La boſſe & le milieu d'vn bouclier.* ITAL. *La brocchiere, ò il mezzo dello ſcudo.* GERM. Der mittelſt theil eines bucklerſchilts. HISP. *La copa de la taja*, [illegible] ANGL. *The boſſe of a buckler or shield.*} Liu. 5. *ab Vrbe*, Gallum vmbone ictum deturbauit. Statius,

Iam clypeus clypeis, vmbone repellitur vmbo.

Suet. *in Cæſar. c.* 68. Vmbone obuios agens. (miles Acilius) tranſiluit ad nauem, &c. Martial. *Epigr.* 93. *lib.* 5.

In turbam incideris cunctos vmbone repellet.

¶ Vmbo à Græco ἄμβων, vt docet Varro *in* 4. *de L.L.* ἄμβωνας autem vocant quicquid prominet ac extumeſcit inſtar ventris ampullarum. Sic quoque vmbo Latinè vſurpatur. ¶ Eſt etiam vmbo in monili, aut anulo, ea pars cui inſeritur gemma, quam & palam & vmbilicum vocari diximus. Plin. *lib.* 3. *c.* 6. Arabicæ excellunt candore circuli perlucido, atque non gracili, neque in receſſu gemmæ, aut in deiectu renitente, ſed in ipſis vmbonibus nitente, præterea ſubſtrato nigerrimi coloris. ¶ Cornutus in Perſium, *Satyra* 5. notam virilem eſſe ſcribit, qua adoleſcentes vtebantur. Perſius,

——*totáque impune ſuburra*
Permiſit ſparſiſſe oculos iam candidus vmbo.

Qui in re tamen non ſatis attendiſſe videtur, cùm de clypeo commodiſſimè intelligi poſſit. ¶ In montibus quoque ὑψηλοὺς τόπους vmbones Latini vocant, quemadmodum Græci ἄμβωνας vocant, quicquid extumidum eſt & prominet, vt ventrem ampullatum. Plutarchus *in Lycurgo.* Statius *in Achilleide*,

——*vndiſona quos circuit vmbo Maleæ*,

i. quod poëtis Græcis ἄκρα. Idem *in Thebaide*, Stant iuga & obiectus geminis vmbonibus agger Campum exire vetat. Idem *in Hercule*, —vaſto metuenda vmbone ferarum Excutiens ſtabula. Hæc ex Scaligero in Varronem, vbi plura exempla notata ſunt, quæ quilibet inde petere poteſt.

VMBRA, æ, Aër carens ſole, quod fit alicuius corporis obiectu, præſertim nubium. {צֵל *tſel* צֵלֶל *tſelél.* ἀποσκίασμα, σκιά. GALL. *Ombre.* ITAL. *Ombra.* GERM. Schatten. HISP. *Sombra.* ANGL. *A shadow.*} Virg. 1. *Eclog.*

——*tu Tityre lentus in vmbra*
Formoſam reſonare doces Amaryllida ſyluas.

Quidam ἀπὸ τοῦ ὄμβρου, quod eſt imber, [illegible] appellatam exiſtimant, quod omnes [illegible] Vmbram facere. ¶ [illegible] vmbras que facere, [illegible] adumbrare, [illegible] 20 *lib.* 17 Quam [illegible] demonſtrabamus non ſimulacra quidem, ſed lineas vmbrarum [illegible] Metaphora ſumpta à [illegible] Item, [illegible] Quintil. [illegible] Vmbræ etiam dicuntur, quas faciunt pictores, vt imagines, quæ planæ ſunt, [illegible] Cicer. 4. *Academ.* Quam multa vident pictores in vmbris & eminentia, quæ nos non videmus. Senec. *Epiſt.* 80. Gloria, virtutis vmbra. ¶ Vmbræ etiam dicuntur mortuorum animæ. Virg. 6. *Æneid.*

Vmbrarum hic locus eſt, ſomni, noctíſque ſoporæ,
Corpora viua nefas Stygia vectare carina.

Ibidem,

——*imas Erebi deſcendit ad vmbras.*

Liu. *lib.* 10. *d.* 4. Species & vmbræ inſontis interempti filij, &c. ¶ De cadauere. Ouid. 6. *Faſt.*

Mæſta Learchæas mater tumulauerat vmbras (i. cadauer.)

¶ Vmbra [illegible] dicebatur, qui veniret ad conuiuium non vocatus, ſed illius qui vocatus fuerat, comes: nam ſic vocatum ſequitur, veluti vmbra corpus. Horat. *lib.* [illegible] *Epiſt.*

——*ad ſummam, locus eſt, & pluribus vmbris,*
Sed nimis arcta premunt olida conuiuia capræ.

¶ Velut vmbra ſequi dicitur, qui [illegible] nam vmbra corpus aſſectatur, velis nolis. Plaut. *in Ca*[illegible] Decretum eſt mihi quaſi vmbra quoquo ibis tute, perſequi. ¶ Suam [illegible] metuere vmbram prouerbialis hyperbole dicitur, [illegible] etiam quum nulla ſubſit cauſa timoris. ¶ Tranſlatum vel ab his, qui forte conſpecta corporis ſui vmbra ſubitò expaueſcunt: vel à melancholicis quibuſdam, qui authore Ariſtotele, propter oculorum imbecillos ſpiritus, in aëre proximo, veluti ſuam quandam imaginem contemplantes arbitrantur ſeſe ſuos [illegible] Cic. *de petitione Conſulatus*, Alter vero, quo, dij boni, [illegible] eſt primum nobilitate eadem, qua Catilina, num maiore? [illegible] virtute. Quamobrem qui Manlius vmbram ſuam metuit, hunc negliges quidem. Vide Chiliades Eraſmi. ¶ Vmbra veritatis, eſt ſpecies quædam veritatis, & quod veriſimile dicitur. Vmbram luxuriæ dixit Cic. *pro Muren.* pro luxuriæ tenuiſſimo ſigno, ſiue veſtigio. ¶ Vmbra, piſcis. Geſnerus, Vmbram piſcem à colore nominatum autor eſt M. Varro. Coloris eſt vmbroſi.

Vmbellă, æ, diminutiuum. {σκιάδιον. GALL. *Ombrette, petite ombre.* ITAL. *Picciola ombra.* GERM. Schättlin. HISP. *Pequeña sombra.* ANGL. *A litle shadow.*} ¶ Eſt & vmbella inſtrumentum, quo mulieres ſolem à facie arcent. Iuuenalis *Satyr.* 9. Et cui tu viridem vmbellam, cui ſuccina mittas Grandia. Vide Mart. *Epigr.* 28. *lib.* 14. ¶ Vmbella præterea dicitur in fœniculo, aniſo, ſambuco, & ſimilibus plantis, floris vel ſeminis pedamentum in plures diuiſum longioreſque pediculos, hemiſphærij quandam imaginem ſitus rotunditate referentes, & in orbem ſe colligentes.

Vmbro, as, Tegendo vmbram facio. {הֵצֵל *hetſél.* σκιάζω. GALL. *Ombrager, faire ombre.* ITAL. *Adombrare, ombreggiare, far ombra.* GERM. Verſchattigen/ ſchatten geben. HISP. *Hazer sombra, cubrir con sombra.* ANGL. *To ſhadow or caſt a ſhadow ouer.*} Plin. *lib.* 9. *c.* 13. Marcellus velis forum vmbrauit. Virg. 3. *Æneid.*

Sol ruit interea, & montes vmbrantur opaci.

Colum. *lib.* 5. *cap.* 7. Tum omnes penè virgæ, ne vmbrent, eo tempore quo vitis putatur, abraduntur. ¶ Huius compoſita magis ſunt in vſu, ſcilicet adumbro, inumbro, obumbro, præumbro: quorum ſignificata vide ſuis locis.

[Vmbraliter, adumbratim. Sidon.]

Vmbraticola apud Plautum *in Truc.* id eſt, mollis, qui in vmbroſis locis degit, nec ſolem puluerémque & campum ferre poſſit, vt homines bellicoſi aſſueſcunt.

Vmbrāticus, a, um, quod eſt ex vmbra, ſeu ad ſimilitudinem vmbræ. σκιώδης. GALL. *Ombrageux d'ombre.* ITAL. *Adombrato.* GERM. Schattens formig. HISP. *Sombrio.* ANGL. *That is lik a ſhadow, of a ſhadow.*} Auguſtinus *lib.* 2. *Confeſſ.* Non ſaltem, vt eſt quædam defectiua ſpecies & vmbratica, vitiis fallentibus. ¶ Vmbraticus homo, dictus eſt à Plauto *in Curc. act.* 3 *ſc.* 4. [illegible] qui in vmbra ſub tecto vitam agit otioſam [illegible] Si me hic hodie vmbraticus deriſerit, &c. Gell. *cap.* 1. *lib.* 3. ¶ Artes quoque & negotia vmbratica non inanius, in quibus per deſidiam in vmbra elangueſcimus. Plin. *Epiſt.* [illegible] Nos quam anguſtis terminis claudamur, etiam tacente me perſpicis, niſi forte volumus ſcholaſticas tibi, atque (vt ita dicam) vmbraticas literas mittere. Gell. *cap.* 1. *lib.* 3. Negotiis ſe plerunque vmbraticis & ſellulariis quælibus intentos ſe habent.

Vmbrātilis, e, adiectiuum, quod in vmbra otióque verſatur. {σκιατραφής. GALL. *Fait à l'ombre.* ITAL. *Fatto all'ombra.* GERM. Das man daheim am ſchatten verſchleißt. HISP. *Hecho à la ſombra.* ANGL. *That is done in a ſhadow, that is done with out great trauaile.*} Cic. 2. *Tuſcul.* Sic ad malam domeſticam diſciplinam, vitámque vmbratilem & delicatam quum acceſſerunt etiam Poëtæ, neruos omnis virtutis elidunt. Studioſi vitam vmbratilem colunt, quos libri docent in vmbra & otio, vt inquit Cic. *pro Cornelio Balbo.* Hinc Quint. In ſolitaria & vmbratili vita palleſcere. ¶ Res etiam vmbratiles dicuntur, quæ fiunt per inuolucra, & inanitatem, qualis vmbra eſt. Vmbratilem exercitationem dicit Cic. *de Oratore*, quæ in loco operto atque adeò in otio fit. Plaut. *Amphitr.* Larua vmbratilis tu me nimis territas?

Vmbrăcŭlum, Tabernaculum, velúmve vmbræ cauſa erectum. {סֻכָּה *ſuccáh* סֹבֶךְ *ſóbech.* σκιάς. GALL. *Ombrage, ramee.* ITAL. *Fraſcata, vmbramento come di rame ò foglie.* GERM. Ein ſchattenhütt/ eines baums man ein ſchatten macht. HISP. *Sombrajo, que haze ſombra.* ANGL. *A ſhadowed place, or thing that ſhadoweth.*} Varro *lib.* 1. *de re ruſt. c.* 51. prope aream faciunt vmbraculum quo ſecedant homines in æſtu tempore meridiano. Valer. Maximus *lib.* 2. Qu. Catulus primus ſpectantium conſeſſum velorum vmbraculis texit. ¶ Ponitur & vmbraculum pro vmbella mulieris qua tegitur eius facies, ad Solis calorem arcendum, σκιάδιον. Ouid. *in Faſtis*,

Aurea pellebant tepidos vmbracula ſoles.

Vmbrĭfer, a, um, adiectiuum, ferens vmbram. {מֵצַל *métſal* צִלְצַל *tſiltſal.* σκιαδηφόρος. GALL. *Qui porte ombre.* ITAL. *Che porta ombra.* GERM. Das ſchatten bringt. HISP. *Coſa que traìe ſombra.* ANGL. *That caſteth a ſhadow.*} Varro 2. *de re ruſt. c.* 2. Circiter meridianos æſtus dum deferueſcunt, ſub vmbriferas rupes, & arbores patulas ſubigunt. Virg. 6. *Æn.*

——*atque inimica refugit*
In nemus vmbriferum.

Vmbrōſus, adiectiuum, Opacus. {מֵצַל *metſal* צִלְצַל *tſiltſál* ἐπίσκιος, σκιώδης. GALL. *Ombrageux.* ITAL. *Ombroſo.* GERM. Schattechtig. HISP. *Sombrio.* ANGL. *That is very much ſhadowy.*} Virg. 8. *Æneid.*

——*& crines vmbroſa tegebat arundo.*

Cicer. *ad Quint. Fratr. lib.* 3. Ego locum æſtate vmbroſiorem vidi nunquam. Plin. *lib.* 16. *cap.* 26. Ficu ſomnum maximum, vt vmbroſiſſimamque. Ouid. *Metam.*

Quas nemus vmbroſum ſecretaque ſylua tegebat.

VMBRĬA, {Ὀμβρικα. ITAL. *Ducato di Spoleto.* GERM. Ein landtſchafft Italien/ ſo jetz das Hertzogthumb Spolet heiſſet.} Regio Italiæ inter Apenninum & mare Adriaticum, ita dicta ἀπὸ τοῦ ὄμβρου, hoc eſt, ab Imbre: quod Vmbri omnium Italiæ populorum antiquiſſimi inundationi terrarum imbribuſque ſuperfuiſſe credantur vt refert Plin. *lib.* 3. *c.* 14. Vel dicta eſt Vmbria ab vmbra, quòd ea regio propter altitudinem montium, & vicinitatem Apennini vmbroſa ſit. Lucan. *lib.* 2.

In quo iam pulſo iam peraùit Vmbria Thermas.

Olim trecenta oppida habuiſſe fertur, quæ poſtea Hetruſci deleuerunt. Hodie ſunt reliqua Sontinum, Fanum Fortunæ, Spoletum, à quo nunc ea regio ducatus Spoletinus dicitur, Nurſia, Reate, Ameria, Hiſpellanum, Fulginatum, Nuceria, Aſiſia, Tudertum & Narnia.

Vmber,

Vmbĕr,a,um poſſeſſiuum [illegible]. Catullus,

Aut parcus Vmber,aut obeſus Hetruſcus.

Vmbros,[illegible], fluuius Vmbriæ nauigiorum capax,cuius meminit Plin. *lib 3.cap 5.*

‖Vmerus,pro,numerus Caſaub ‖

V N

Vnā,poſteriore acuta, Simul,pariter {[illegible] *iachdāb* [illegible] *iachdāu* [illegible]. GALL. *Enſemble,auec.* ITAL *Inſieme,in compagnia* GERM [illegible] HISP *Iuntamente,concordamente,de compañia.* ANGL. *Together.* } Cic.*ad Attic.*Si in Italia Pompeius conſiſtit,erimus vnà. Idem 1.*Verr.* Vnà & id quod facio probabit,& in hac cauſa profecto neminem mihi eſſe præponendum actorem putabit. Plaut. *Amphitr.* Qui mecum vnà vectus eſt vna naui Idem [illegible] Dulce & amarum vnà [illegible]. Idem *Amph.* Vbi cum te [illegible] In eodem lecto,tecum vnà [illegible]. Idem *Men* [illegible] 5. Vnà tecum ibo,&c

Vnalis, ſingularis, de vno. Vet.lex. Vnalis, [illegible], dualis [illegible], pluralis [illegible].

Vnănĭmĭs,e,& Vnanimus,a, um, qui vnius animi eſt, & vnius ſententiæ cum altero, conſentiens, congruens, conueniens. {[illegible]. GALL. *D'vn meſme cœur & courage, d'vn meſme vouloir.* ITAL. *D'vn animo, del'iſteſſo animo.* GERM. Einmütig. HISP. *Concorde vn coraçon,de vna voluntad.* ANGL. *Of one hart or minde* } Virg 4 *Æneid.*

Quum ſic vnanimem alloquitur male ſana ſororem.

Liu [illegible] Conſules funebrem quoque rem,quæ deſtinere vnanimos videbatur,leuare aggreſſi,&c.

Vnănimĭtas,atis,Concordia,conſenſus, æquanimitas {[illegible]. GALL. *Vn meſme vouloir.* ITAL. *Vna medeſima volontà* GERM. Einmütigkeit HISP. *Concordia ò vniformidad.* ANGL. *Concorde.* } Plaut.*in Trucul.* Non amantis mulieris,ſed ſocia vnanimitati fidentis fuit. Liu.10 *bell Mac.* Mihi Antiocho , & cuilibet regum huius ætatis nulla re magis quàm fraterna vnanimitate regnum æquale videtur.

Vnănĭmĭtĕr,aduerb.[illegible]. Vopiſcus *in Tacito*,Et mihi hoc ſolum obeſſe incipiat,quòd me vnanimiter delegiſtis.

‖Vnanimo,[illegible] ‖

Vncĭă,æ , aſſis pars duodecima , quaſi vna ex duodecim dicta. { [illegible]. GALL. *Once.* ITAL. *Onza.* GERM. Der zwölffte theil eines dings. HISP. *Onça,duodecima parte de lo entero.* ANGL. *An ounce.* } Plaut.*in Menæch.* Atque huic vt addas auri pondo vnciam. Vnciæ partes ſunt Semuncia, continens drachmas quatuor : Duella, pendens duas ſextulas , hoc eſt, tertiam partem vnciæ. Sicilius, quod & Didrachmum dicitur,pondus eſt duarum drachmarum, hoc eſt , quarta pars vnciæ. Sextula , ſexta pars vnciæ. Deinde ſequitur Drachma, quæ octies ſumpta explet vnciam. Quod ſi ad minora pondaſcula libeat deſcendere, vnciámque in minimas particulas diſſecare , continent ſingulæ vnciæ ſcrupula XXIV obolos XLVIII. ſemiobolos XCVI. ſiliquas,ſiue ceratia CXLIV. Quoties autem de menſuris ſermo eſt,Vncia menſuralis accipitur pro duodecima parte Romani ſextarij : medici frequentiùs Cyathum vocant. ¶ Hinc deducuntur compoſita Quincunx, pondus, vel menſura quinque vnciarum: & Septunx,ſeptem vnciarum. ¶ Vncia in menſuris Geometricis dicitur duodecima pars pedis:alio nomine Pollex. Frontinus *de Aquæductibus*,Eſt autem Digitus,vt conuenit,decimaſexta pars pedis Vncia duodecima

Vnciŏlă,æ,diminut. ab Vncia {[illegible]. GALL. *Petite once.* ITAL. *Picciola onza.* GERM Der zwölffte theil eines dings. HISP. *Pequeña onça.* ANGL. *A litle ounce.* } Iuuenal *Satyr.* 1.

Vnciolam Proculeius habet ſed Gillo deuncem,

Partes quiſque ſuas ad menſuram inguinis heres

Accipiat.

Vnciālis,e,quod eſt vnius vnciæ. {[illegible]. GALL. *D'vne once,de la grandeur ou valeur d'vne once.* ITAL *Che peſa vn onza* GERM [illegible] HISP *Coſa de vna onza.* ANGL *Of one ounce* } vt, Vncialis as [illegible] vnciam tantum valebat [illegible] *lib* 33 *cap* 3. Q.Fabio dictatore aſſes vnciales facti. ¶ Vncialis herba,quæ eſt pollicaris altitudinis Duodecim enim pollices conficiunt. Idem *lib* 1[illegible] *c.16.*de Medica herba loquens. Ideo protinus altitudine vnciali herbis omnibus liberanda eſt. ¶ Vnciales literæ,pollicis craſſitudine exaratæ, inquit Budæus.

Vnciarius,a,um,[illegible],ab Vncia deriuatur {[illegible]. GALL. *D'vne once.* ITAL. *Di onza.* GERM. Das zu dem zwölfften theil eines gantzen gehört. HISP. *Coſa de onça.* ANGL. *Of an ounce.* } vt, Lex vnciaria,apud Feſtum : &, Fœnus vnciarium, quod erat leuiſſimum quoddam vſuræ genus,quum ſcilicet ex ſorte centum aureorum , quotannis redit aureus vnus. Dictum vnciarium fœnus,quòd duodecima tantùm pars ſit vſuræ centeſimæ,[illegible] ſingulis menſibus vnciam, hoc eſt, duodecimam partem [illegible]. Nam ſicut ex vſura centeſima quotannis ex centum [illegible] aurei duodecim [illegible], hoc eſt,in ſingulos menſes [illegible] vnus & ex ſemiſſibus vſuris [illegible] annos aurei ſex, & ex trientalibus aureis quatuor : ita etiam ſeruata proportione conuenit , vt vnciaria vſura ex centum aureorum ſorte quotannis aureum vnum [illegible] hoc eſt, duodecimam partem aurei in ſingulos menſes. Liu 7.*ab Vrb.* Nam etſi vnciario fœnore facto leuata vſura erat,ſorte ipſa obruebantur inopes. Rurſus ſemunciarium fœnus,dimidio leuius eſt vnciario, quod ex centum aſſibus quotannis ſemiſſem pariebat , vel in menſes ſingulos ſemunciam. [illegible]. Huius fœnoris ibidem meminit Liuius, Semunciarium(inquit)tantùm ex vnciario factum fœnus,& in penſiones æquas triennij. ¶ Vnciaria ſtips,Romæ erat moneta omnium minima, [illegible] Plin *lib* 34 *c* 51 Item P Minutio [illegible] extra portam Trigeminam vnciaria ſtipe collata. ¶ Vnciariæ vites [illegible], quæ ita diſpoſitæ eſſent , vt inter quamlibet vitem vncia vnius iugeri relicta,interualla omnia paria fierent Col *lib* [illegible] Nec ſolùm quæ iucunditate ſaporis,verùm etiam quæ ſpecie commendari poſſint,cenſeri debent,vt ſtephanitæ,& tripedaneæ,vt vnciariæ,vt cydonitæ.

Vnciatim,aduerbium, [illegible] vnciæ. {[illegible]. GALL. *Once à once.* ITAL *Onza à onza.* GERM Quintlein ein wenig nach dem andern. HISP *De onza en onça.* ANGL. *By euerie ounce.* } Ter. *in Phorm.* quod ille vnciatim vix de demenſo , ſuum defraudans genium, comparſit miſer,&c. Plin *lib* 28.*c.9* Datur & [illegible] vnciatim cum vini veteris hemina decocta,donec tres vnciæ è toto reſidant.

Vnculus,i, [illegible]. Græca dictio eſt,Latinè vncus,vt [illegible].

Vncinatus,a,um,ad [illegible], Vncinis hamatus [illegible]. GALL. *Qui a crocs ou crochets.* ITAL. *Che ha rampini , oncino* GERM. Geſchaget [illegible] HISP *Coſa con [illegible]* ANGL *Hooked, or crooked* } Cic 4 *Acad* Nec illa quæ aſpera & [illegible] hamata, vncinatáque corpuſcula concreta hæc eſſe dicat interiecto inani.

Voctus,vide *Vago.*

Vncŭs,i,Inſtrumentum incuruum,& in ſeſe reflexum, quo ad multa vtimur. {[illegible] *chacecau* [illegible] *keres* [illegible] GALL *Vn croc en croc [illegible],vn hamet.* ITAL *Rampino,oncino.* GERM Ein hack HISP. *El garfio,eſcarpia,o [illegible].* ANGL *An hooke or crooke* } Iuuen. *Satyr.* 10.

—— Seianus ducitur vnco.

Dictus Vncus, [illegible] : quod eſt exuberaré , vel intumeſcere, quòd hoc inſtrumentum ab ea parte qua incuruatur [illegible] ac exuberare videatur Cicer 1.*Philipp* Vncus impactus eſt fugitiuo illi qui in C.Marij nomen inuaſerat Propertius,

Et bene cùm fixum [illegible] *deſcenderis vncum*

Nil erit hoc,roſtro te premet anſa ſuo.

De quo intellexit Iuuenal.

———— qui [illegible] *fumant.*

Liu 6 *bell Pun* [illegible] ferreo vnco præfixi (harpagines vocant milites) ex Punicis nauibus inieci in Romanas cœpti Cel *lib* 3. *c.*18. Et velut vncus infixus ſolo antequam extrahatur , præcumpitur. Suet *in Tiber cap* 54 Vncos & [illegible] Carnifex oſtentabat. ¶ Vncus etiam ferramentum eſt, quo Lithotomi calculum eximunt, cuius forma cochlear æmulatur. vulgò vocatur *crochet.* Deſcribit Celſ. *lib.7. c 26* [illegible] ad extremum tenuis,in ſemicirculi ſpeciem retuſæ latitudinis,ab exteriori parte læuis, qua corpori iungitur, ab interiori aſper,qua calculum attingit. Itaque potius longior eſſe debet. Nam breuis extrahendi vim non habet.

Vncus,a,um,Incuruus,aduncus. {[illegible] *caphuph* [illegible] *nahaueh* [illegible]. GALL. *Crochu.* ITAL. *Piegato, torto.* GERM. Hagkëchtig krumb. HISP. *Coruo.* ANGL. *Crooked.* } Col. *lib.*7.*c.*11. Atque vncis digitis alterum quoque teſticulum educito. Virg.1.*Georg.*

Adſis ô Tegea fauens,oleaque Minerua

Inuentrix,Vncique puer monſtrator aratri.

Ouid. 15.*Metam.*

——— de parte ſepulta

Scorpius exhibit,caudáque minabitur vnca.

Idem 1.*de Ponto,Eleg.7.*

Qui ſemel eſt læſus fallaci piſcis ab hamo,

Omnibus vnca cibis ara ſubeſſe putat.

¶ Huius compoſita ſunt Aduncus,& Reduncus,quorum ſignificata vide ſuis locis.

Vndă,æ,fluctus ſiue globus aquæ in vnum collectus:quales in mari ventis exagitato maximè ſolent excitari. {[illegible] *gbal.* [illegible]. GALL. *Onde, vague,flot.* ITAL.& HISP. *Onda.* GERM. Ein waſſerwellen. ANGL. *A waue of water.* } Dicta vnda (vt quidam volunt)quòd ſit vna,& in ſe coacta. Virg. 1. *Æneid.*

Franguntur remi,tum prora auertit,& vndis

Dat latus, &c.

Ouid 8 *Metam.*

—— [illegible],ait,inclyte ſeſtis

Corripide,nec te committe rapacibus vndis.

Tibull. *lib.*4.

Pro te vel rapidas auſim maris ire per vndas.

Ibidem,

Et nulla incerta [illegible] vnda liquore,&c.

¶ Aliquando ponitur pro aqua,vt pars pro toto Ouid 1.*Metam.*

——— & terris abſcidit vndas.

¶ Aliquando pro hominum multitudine. Virg.2.*Georg.*

Si non ingentem foribus domus alta ſuperbis

Manè ſalutantum totis vomit ædibus vndam.

Vndæ comitiorum,[illegible] Varia ſententiarum multitudo,quibus veluti vndis mare ita etiam comitia feruere videntur Cic *pro Planc.* Sin hoc perſæpe accidit,vt & factos aliquos,& non factos eſſe miremur ſi campus, atque illæ vndæ comitiorum, vt mare profundum & immenſum ſic efferueſcunt quodam quaſi æſtu,vt ad alios accedant,ab aliis autem recedant in tanto nos impetu ſtudiorum & motu temeritatis modum aliquem & conſilium & rationem requiramus?

Vndula,æ,diminutiuum {[illegible] GALL. *Petite onde.* ITAL *Picciola onda.* GERM Ein kleine waſſerwellen HISP *Pequena onda.* ANGL. *A litle waue* }

¶ Vndæ comitiorum,per tranſlationem pro varia ſententiarum multitudine, quibus veluti vndis mare , ita etiam comitia feruere videntur. Cic.*pro Planc.*Si campus atque illæ vndæ comitiorum,vt mare profundum & immenſum,ſic efferueſcunt,&c.

Vndabundus,a,um,Vndoſus, procelloſus. {[illegible] *nikar* [illegible] *nigraſ h.* [illegible]. GALL. *Qui fait des ondes & vagues.* ITAL. *Pieno di onde.* GERM. Vol waſſerwellen/ das wellen gibt. HISP. *Lleno de ondas.* ANGL. *That hath many waues.* } vt , Vndabundum mare , apud Gell. *lib.* 2. *cap.*30.

Vndātim , Ad vndarum ſimilitudinem. {[illegible]. GALL. *A la façon d'ondes,par ondes.* ITAL. *A foggia di onde.* GERM. Als die wellen. HISP. *Onda à onda,à manera de ondas.* ANGL. *Lik the waues,by euerie waue.* } Plin.*lib.*13.*c.*15. Sunt & vndatim criſpæ menſæ,&c.

Vndĭſŏnus, a , um , quod vndarum more ſtrepit , vel quod vndis ſtrepit. {[illegible] *homëh.* [illegible]. GALL. *Qui les ondes,vagues,& flots font ſonner & crier.* ITAL. *Flutuoſo.* GERM. Das von wellen brauſet HISP. *Coſa de las ondas del rio ò de la mar.* ANGL *That ſowneth lik waues* } Vnde mare vndiſonum dicitur, quod fluctuando ſonitum reddat. Vndiſoni dij Propert *lib.*3.*Eleg.*11.

Ergo ego nunc rudis Adriaci vehar æquoris hoſpes,

Cogar & vndiſonos nunc prece adire deos.

Stat. *in Achil.*

At Thetis vndiſonis per noctem in rupibus aſtans.

Vndiuomus,a,um,quod vndas, id eſt, aquas vomit. [illegible]. vt, Vndiuoma charybdis.

Vndo,as,fluctuo,vndis agitor. {נִבְעַר *nichár* נִגְרָשׁ *nigbráſch.* [illegible]. GALL. *Ondoyer, flotter.* ITAL. *Fluttuare, ondeggiare.* GERM. Wällen gäben oder treiben. HISP. *Ondear ò hazer ondas.* ANGL. *To riſe in ſourges and waues.*} Cicer. 2. *de nat. deor.* Subter radices penitus vndanti in freto. ¶ Vndare quoque per quandam ſimilitudinem dicimus aquam feruentem, quòd quibuſdam quaſi vndis agitari videatur. Virg. 6. *Æneid.*

Pars calidos latices, & ahena vndantia flammis Expediunt.

Idem 7.

———magno veluti quum flamma ſonore
Virgea ſuggeritur coſtis vndantis aheni,
Exultántque æſtu latices, furit intus aqua vis.

¶ Accipitur aliquando vndare, pro ſuo compoſito abundare [illegible]. Claud. *de rap. Proſerp. lib.* 3.

Vndaret neu ſylua fauis, neu vina tumerent.

Valerius Flacc. 1. *Argon.*

Iampridem regio vndat equis floréſque viris.

Sic etiam Virg. 2. *Georg.*

Et iuuat vndantem buxo ſpectare Cytorum.

Quanquam ibi non tam propter copiam buxi, qua omnino mons ille abundat, verbo hoc vtitur, quàm vt lenibus auris impulſi arbuſti motum, vndabundi maris æmulum, exprimeret. ¶ Legitur & vndare actiuè pro inundare, ſiue vndare facere. Statius 1. *Achil.*

Quum tuus Æacides tepido modò ſanguine Teucros
Vndabit campos.

Vndabundus, a, um, Gell. *cap.* 30. *lib* 2. Vndabundum mare etiam atque etiam eſt.

Vndans,tis,nomen ex participio. {[illegible]. GALL. *Ondoyant.* ITAL. *Ondeggiante.* GERM. Wällen treibend/ſchwanckend. HISP. *Que ondea y haze ondas.* ANGL. *Riſing in waues.*} Gell. c. 28. *lib.* 2. An aquarum ſubter in terrarum cauis vndantium fluctibus, pulſibúſque (terræ motus fiant ſup.) Vndantem chlamydem facere, eſt incedendo chlamydem laxam, rugoſámque ſic in dextram modò, modò in læuam iactare, vt eius pars potiſſimum inferior vndas modò accedentes, modò recedentes imitari videatur. Plaut. *in Epid.* Sed hic quis eſt, quem huc aduenientem conſpicor, Suam qui vndantem chlamydem quaſſando facit? ¶ Vndans bello Nilus. Virg. 3 *Georg.*

Atque hic vndantem bello, magnúmque fluentem
Nilum, ac naualè ſurgentes ære columnas.

Vbi Seruius, Vndantem bello, quaſi non vndas, ſed bella portantem, propter Antonij & Cleopatræ grauiſſimum prælium. ¶ Vndans curis. Valer. 5. *Argon.*

Præcipuè Æſoniden variis incerta per æſtus
Mens rapit vndantem curis, ac multa nouantem.

¶ Ætna vndans. Virg. 1. *Georg.*

———quoties Cyclopum efferuere in agros
Vidimus vndantem ruptis fornacibus Ætnam.

Vbi Seruius, Vndantem, Vndæ modo flammas euomentem.

Vndoſum mare, id eſt, fluctuoſum, vndis exagitatum. {נִבְעַר *nichár* נִגְרָשׁ *nigbráſch.* [illegible]. GALL. *La mer flottueuſe, abondante en ondes.* ITAL. *Mare fluttuoſo.* GERM. Das meer ſo voll wellen iſt. HISP. *Mar lleno de ondas.* ANGL. *Full of waues and ſourges.*} Virg. 4. *Æneid.*

Troia per vndoſum peteretur claſſibus æquor.

Vndulatus,a,um, aliud adiectiuum: vt, Vndulata veſtis veſtimenti genus, ab vndis quibus depictum erat, nomen habens. {[illegible]. GAL. *Robe faite à ondes, ondoyante, madrée de camelot.* ITAL. *Veſte fatta à onde.* GERM. Ein kleid das hübſche waſſer hat, als der Schamlot. HISP. *Veſtidura de chamelote ondeado.* ANGL. *Made lik waues of water, as chamblet.*} cuiuſmodi hodie ad nos afferunt ex hircorum & caprarum pilis verius quàm lanis confecta: quæ ſymballota paſſim appellantur, [illegible], quaſi [illegible], quod coacto potius implexu quàm textu ſint confecta: ceu origine ab illo veſtium genere accepta, de quo Plinius ita ſcribit, Lanæ & per ſe coactæ veſtem faciunt. Vndulatæ autem (vt diximus) appellatæ ſunt ab vndarum imagine per eas diſcurrente, ea forma qua à ſcutulis ſcutulatæ. Hanc eandem quidam & cymatilem dictam fuiſſe exiſtimant: ſed falsò, mea quidem ſententia, quum cymatilis eadem ſit quæ cærulea, non à diſcurrentibus vndarum lineis, ſed à fluctuum colore appellata. Varro *lib.* 1. *de vita pop. Rom.* Vndulatam togam pro pura poſuit, idque nouè, vt annotauit Non. A quibuſdam (inquit Varro) dicitur eſſe Fortunæ virginis ſimulacrum, ideò quòd duabus vndulatis togis eſt opertum, perinde vt olim reges noſtri prætextatas & vndulatas togas ſoliti ſunt habere.

VNDE, aduerbium, Ex quo loco, vel à quo loco. {מֵאַיִן *emizzáh.* [illegible]. GALL. *Dont, d'où.* ITAL. *Onde, donde.* GERM. Von dannen/von wannen/wohär. HISP. *Dende.* ANGL. *Frome what place or whence.*} Cic. *pro Cæc.* Hoc verbum Vnde vtrunque declarat, & ex quo loco, & à quo loco. ¶ Accipitur autem modò interrogatiuè. Idem *in Rullum,* Vnde iſte amor tam repentinus? Modò relatiuè. Virg. 2. *Æneid.*

Turrim in præcipiti ſtantem, ſummiſque ſub aſtra
Eductam tectis: vnde omnis Troia videri,
Et Danaûm ſolita naues, & Achaica caſtra.

& paulò antè,

Euado ad ſummi faſtigia culminis: vnde
Tela manu miſeri iactabant irrita Teucri.

Plaut. *Milit. ſc.* 4. *a.* 2. Vnde iſta exit? Vnde, niſi ex domo? ¶ Nonnunquam etiam infinitè. Cic. *ad Att.* Non recordor vnde ceciderim, ſed vnde ſurrexerim, & Saluſt. *Iug.* 61. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Atque id futurum vnde dicam neſcio, niſi quia futurum eſt. ¶ Aliquando non ad locum refertur, ſed ad perſonam. Cicer. *Terentia,* Hem mea lux vnde omnes opem petere ſolebant. Idem *de ſenect.* Quaſi diuinarem illo extincto fore, vnde diſcerem, neminem. Plaut. *Menæch. ſc.* 2. *a.* 5. Habeor ludibrio pater. S. Vnde? M. Ab eo, cui me mandaſti, meo viro. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Quis tibi mancupio dedit, aut vnde emiſti? Idem *Amph. ſc.* 3. *a.* 2. Vnde eſt (patera,) niſi abs te, quæ dono mihi data eſt. Gell. *cap.* 19. *lib.* 2. loquens de negotio non forenſi: Vertitur (inquit) in ipſo cuia res eſt, non in eo vnde petitur. Idem *cap.* 2 *lib.* 14. bis, terve dixit, Ille, vnde petitur, pro reus. Item, ille de quo petitur. Idem. ¶ Vnde domo? pro ex qua terrâ, ex qua ciuitate, dixit Virg. 8. *Æneid. verſ.* 13.

Qui genus? vnde domo? pacemne huc fertis, an arma?

Et Senec. *cap.* 6. *de conſ. ad Helu.* Iube omnes iſtos ad nomen citari, & vnde domo quiſque ſit, quære. Ita & Horat. *Epiſt.* 7. *lib.* 1. ¶ Vnde gentium, idem quod vnde. Plaut. *in Aſinaria, ſc.* 1. *a.* 1. Face id vt paratum iam ſit. L. vnde gentium? Idem *Pſeudolo, ſc.* 2. *a.* 4. Vnde ego hominem hunc eſſe dicam gentium?

Vndecunque, aduerbium, Ex quocunque loco. {[illegible]. GALL. *De quelque coſté que ce ſoit.* ITAL. *Da ciaſcun luogo.* GERM. Eib wohär. HISP. *Donde quiera.* ANGL. *Frome whatſoeuer place.*} Liu 4. *bell. Pun* Bellum vndecunque cum Annibale Conſulibus mandatum. Plin. *lib.* 26. *cap.* 4. Vulnerum quoque ſanguinem, & vndecunque fluentem, ſiſtit per ſe, vel ex aceto.

Vndeunde, Vndecunque. [illegible]. quemadmodum Vbiubi dicimus pro vbicunque, & Quoquo pro quocunque, & Quaqua pro quacunque.

Vnde in compoſitione notat, de numero rotundo vnum demi: vt

[Vndecentius anno, vndecim dies elapſi, poſt quos anno Cerda.]

Vndecentum, Nonaginta nouem, centum minus vno. {תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה *tiſchbim vethiſchbáh.* [illegible]. GALL. *Nonante neuf, quatre vingts & dixneuf.* ITAL. *Nonantanoue.* GERM. Eins minder dann hundert/neun vnd neuntzig. HISP. *Nouenta y nueue.* ANGL. *Fourſcore and nynetene.*} Plin. *lib.* 7. *c.* 6. Pariuerunt tamen eis annis vndecentum.

Vndeceni,æ,a, idem, [illegible]. Plin. *lib.* 36. *cap* 8. de Ægypti obeliſcis agens, Idemque digreſſus inde, vbi fuit Mneuidis regia, poſuit alium, longitudine vndecenis pedibus, per latera cubitis quatuor.

Vndecies, aduerbium, Vndecim vicibus. {[illegible]. GALL. *Onze fois.* ITAL. *Vndeci volte.* GERM. Eilff mal. HISP. *Onze vezes.* ANGL. *Eleuen times.*} Col. *lib.* 5. *c.* 2. Hanc ſummam vndecies multiplicato, fiunt pedes quinquaginta tria millia nongenti.

[Vndecim, vnus, a, um, & decem.]

Vndecimus,a,um. Vltimus ex vndecim. {עַשְׁתֵּי עָשָׂר *haſchté haſar.* [illegible]. GALL. *Onzieme.* ITAL. *Vndecimo.* GERM. Der eilfft. HISP. *Onzeno.* ANGL. *The eleuenth.*} Virg. 8. *Eclog.*

Alter ab vndecimo tum me iam ceperat annus.

Vndecirémis, is, Nauis vndecim remorum ordines habens. {[illegible]. GALL. *Galere d'onze rames pour banc.* ITAL. *Galera di vndeci remi.* GERM. Ein galeen ſo in einer zeilen eilff ruder hat. HISP. *Galera de once ordenes.* ANGL. *A galey hauing a eleuen oares on euerie ſeat.*} Plin. *lib.* 16. *c.* 40. Maxima ea in Cypro traditur ad vndecirémen Demetrij ſucciſa centum triginta pedum longitudinis, craſſitudinis verò ad trium hominum complexum.

Vndeni,æ,a, adiectiuum, Vndecim. {עַשְׁתֵּי עָשָׂר *haſchté haſár.* [illegible]. GALL. *Onze.* ITAL. *Vndeci.* GERM. Eilffe. HISP. *Onze.* ANGL. *Eleuen.*} Plin. *lib.* 11. *c.* 25. Pariuntur autem vndeni. Ouid. 1. *Amor. Eleg.* 1.

Muſa per vndenos emodulanda pedes.

Vndeuiginti, adiectiuum indeclinabile, Nouemdecim, viginti minus vno. {תְּשְׁעָה עָשָׂר *tiſchbáh haſár.* [illegible]. GALL. *Dixneuf, vingt moins vn.* ITAL. *Dicinoue.* GERM. Eins minder dann zwantzig. HISP. *Diez y nueue.* ANGL. *Nyntene.*} Cic *de clar. Orat.* Vndeuiginti annos natus erat eo tempore. Liu. 3 *bell. Pun* Vbi ea dies venit, ad conducendum tres ſocietates aderant hominum vndeuiginti.

Vndeuiceſimus, a, um, Decimus nonus. {תְּשְׁעָה עָשָׂר *tiſchbáh haſár.* [illegible]. GALL. *Dixneufuieſme.* ITAL. *Decimonono.* GERM. Das neunzehen iſt. HISP. *Diez y nueue en orden.* ANGL. *The nyntenth.*} Cic. *de Sen.* Anno enim vndeuiceſimo poſt eius mortem, hi Conſules T. Flaminius, & Attilius facti ſunt.

Vndeuiceſimanus, i, Vndeuiceſimæ legionis miles. Hirtius *de bello Alexandrino.* Cognita re noctu cum quinque cohortibus vndeuiceſimanorum egreditur.

Vndetrigeſimus, a, um, i. viceſimus nonus. {עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה *heſchrim vetiſchbah.* [illegible]. GALL. *Vingtneufuieſme.* ITAL. *Venteſimo nono.* GERM. Der einen dan dreiſſigſt/neun vnd zwäntzigeſt. HISP. *Veynte y nueue en orden.* ANGL. *The nyne and twentieth.*} Liu 3. *bell. Pun.* 2 Anno octogeſimo poſtquam in Hiſpaniam venerat Cn. Scipio, vndetrigeſimo die poſt fratris mortem interfectus eſt.

Vndequadraginta, Triginta nouem. {שְׁלֹשִׁים וְתִשְׁעָה *ſcheloſchim vatiſchbah.* [illegible]. GALL. *Trenteneuf.* ITAL. *Trentanoue.* GERM. Eines minder dann viertzig. HISP. *Treinta y nueue.* ANGL. *Threttie and nyne.*} Liu. 5. *bell. Pun.* Ad mille cccc. Carthaginienſium cæſi, vndequadraginta viui capti.

Vndequadragies, aduerbium, Nouies & tricies. {[illegible]. GALL. *Trenteneuf fois.* ITAL. *Trentanoue volte.* GERM. Einen minder dann viertzig mal/neun vnd dreiſſig. HISP. *Treynta y nueue vezes.* ANGL. *Threttie and nyne tymes.*} Plin. *lib.* 7. *c.* 25. Solus M. Marcellum tranſgreſſus, qui vndequadragies dimicauerat.

Vndequinquaginta, Quadraginta nouem, quinquaginta minus vno. {אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה *arbahim vethiſchbáh* [illegible]. GALL. *Quaranteneuf.* ITAL. *Quarantanoue.* GERM. Einen minder dann funfftzig. HISP. *Quarenta y nueue.* ANGL. *Fourtie and nyne.*} Liu. 7. *bell. Maced.* In eo triumpho vndequinquaginta coronæ aureæ tranſlatæ ſunt.

Vndequinquageſimus, a, um, Quadrageſimus nonus. {אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה *arbahim vethiſchbah.* [illegible]. GALL. *Quaranteneufuieſme.* ITAL. *Quaranteſimonono.* GERM. Der einen der funfftzigeſt. HISP. *Vno de quarenta y nueue.* ANGL. *The fourtie nynth in order.*} Cic *pro Lege Manil.* Ipſe autem vt Brunduſio profectus eſt vndequinquageſimo die totam ad imperium populi Romani Ciliciam adiunxit.

Vndeſexaginta, Quinquaginta noue. {חֲמִשִּׁים וְתִשְׁעָה *chamiſchſchim vethiſchbah.* [illegible]. GALL. *Cinquanteneuf.* ITAL. *Cinquantanoue.* GERM. Einen minder dann ſechtzig. HISP. *Cincuenta y nueue.* ANGL. *Nyne and fiftie.*} Liu 3 *bell. Punic.* Ceperunt amplius tria millia hominum, paulo minus mille equorum, vndeſexaginta militaria ſigna.

Vndecũq;

Vndeoctoginta, Septuaginta nouem, octoginta minus vno. {שבעים ותשעה [illegible] [illegible]. Gall. *Septantenenf* Ital. *Settantanoue* Germ. Eines minder dann achtzig. Hisp. *Setenta y nueue.* Angl. *Seuentie nyne.*} Hor. 2. *Serm. Sat.* 3.

——age ſi ſtramentis incubet,

Vndeoctoginta annos natus, cui ſtragula veſtis,

Blattarum ac tinearum epula putre at in arca, &c.

Vndelibet, & vndelibet, Ex vno quouis loco. {[illegible]. Gall. *D'où tu veux, de quelque coſté que tu veux.* Ital. *Di qualunque luogo.* Germ. Woher du wilt. Hisp. *Donde quiera.* Angl. *Out of whatſoeuer place.*} Autor ad Herennium *lib.* 4. Aſt illud quidem facile fuit vndelibet inuenire.

Vndequâque reperitur apud probos auctores, Liuium, Sueton. Tranquillum, & alios.

Vndiquè, aduerbium, Ex omni parte. {πανταχόθεν, πάντοθεν. Gall. *De toutes parts, de tous coſtez.* Ital. *Da ogni parte, da ogni banda.* Germ. Allenthalben von allen orten. Hisp. *De cada parte.* Angl. *Frome all places, on eue ny ſide.*} Cic. *pro Pompeio,* Sicilia multis vndique cincta periculis. Idem 2. *de fin.* Habes vndique expletam & perfectam Torquate, formam honeſtatis. Virg. 8. *Æneid.*

——Ductores primi Meſſapus & Vfens,

Contemptórque deûm Mezentius, vndique cogunt

Auxilia, & latos vaſtant cultoribus agros.

¶ Vndique ex omni genere. Cic. 5. *Tuſc.* Sic vita non ſolùm ſi vndique referta bonis eſt, ſed ſi multo maiore & grauiore ex parte bona propendent, beata rectè dici poteſt. Idem *pro Sextio,* Non ſum tam ignarus, Iudices, cauſarum, non tam inſolens in dicendo, vt omni ex genere orationem aucuper, & omnes vndique floſculos carpam ac delibem. ¶ Vndique verſum, pro Vndique. Solinus *cap.* 53. Cremutius author eſt, has eaſdem anno quinto in Æthiopia cateruatim coire, & vndiqueuerſum quouſquam gentium ſint, ad regiam Memnonis conuenire. de auibus Memnoniis. Gell. *c.* 16. *lib.* 7. Has vndique vorſum indagines cupediarum, maiore deteſtatione dignas cenſebimus. Idem *c.* 24. *lib.* 13. Circum vndique dixit.

Vnêdo, nis, Fructus eſt arbuti, terreſtribus fragis non diſſimilis: inde nomen habens, quòd plures edi non poſſint. {κόμαρον, μεμαίκυλον. Gall. *Arbouſſe.* Ital. *Albatro, cereſa del mar.* Germ. Die frucht deß baums arbuti/iſt dem quittenbaum nicht vngleich. Hisp. *Madroño.* Angl. *A wilding or crabbe frutie.*} Plin. *lib.* 15. *cap.* 24. Aliud corpus eſt, terreſtribus fragis, aliud congeneri eorum vnedoni, quod ſolum pomum ſimile fructus terræ gignitur. Arbor ipſa fruticoſa fructus anno matureſcit, pariterque floret ſubnaſcens, & prior coquitur. Pomum inhonorum, vt cui nomen ſit ex argumento vnum tantùm edendi. Duobus tamen hoc nominibus appellant Græci, comarum & memecylon. Ex quo apparet totidem genera eſſe & apud nos. Alio nomine Arbutos vocatur. Hæc Plinius.

¶Vngaria, vide *Hungaria.*¶

Vngo, is, xi, ctum, & Vnguo, guis, ſecundùm Priſcianum, Oleo, alióve pingui oblino: ab vniendo (vt volunt) dictum, quòd vnguentis denſentur corpora, atque vniatur. {משח *maſchách.* ἀλείφω, χρίω. Gall. *Oindre.* Ital. *Ongere.* Germ. Salben/ſchmieren. Hisp. *Vntar.* Angl. *To anoynte or beſmere.*} Cato *c.* 72. Pice liquida cornua infima vngito. Cic. 6. *Verr.* Vnxiſſe vnguentis: compleſſe, &c. Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Etiamne vnguentis vngendam cenſes? Ouid. 4. *Faſt.* Arſuróſque artus vnxit. Sueton. *in Aug. c.* 76. Priuſquam vngi inciperem, &c. ¶ Vngi ex. Celſus *lib.* 5. *c.* 28. Sed priùs vngi ex ceruſſa puſtulæ debent, tum huc illini.

Vnctito, as, frequentatiuum. {πολλάκις ἀλείφω, πυκνάκις χρίω. Gall. *Oindre ſouuent.* Ital. *Ungere ſpeſſo.* Germ. Offt ſalben. Hisp. *Vntar muchas vezes.* Angl. *To annoynt often.*} Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. quia ecaſtor mulier rectè olet, vbi nihil olet. Nam iſtæ veteres, quæ ſe vnguentis vnctitant, interpolles, Vetulæ, edentulæ, quæ vitia corporis fuco occultant, Vbi ſeſe ſudor cum vnguentis ſociauit: illico Itidem olent, quaſi quum vnà multa iura confundit coquus.

Vnctum, Pingue quod in porci dorſo mollitus eſt. {ἄλειμμα. Gall. *Sain de pourceau.* Ital. & Hisp. *Vnto.* Germ. Unſchlit feiſſte von einem ſchwein. Angl. *The fatneſſe or ſaut in a ſwine.*} Col. *lib.* 6. *c.* 19. Frigoris fomenta adhibentur, capite & ſpina tepenti adipe vel vncto linuntur. Sic enim legunt ibi nonnulli: quum tamen emendatiora exemplaria Vino ibi legendum oſtendant, non vncto.

Vnctus, a, um, participium verbi paſſiui vngor, Vnguento oblitus, perunctus, vnguentatus. {משוח *maſchúach.* χριστός, ἐγκεχρισμένος. Gall. *Oinct, gras.* Ital. *Vnto.* Germ. Geſalbt. Hisp. *Vntado.* Angl. *Anoynted, beſmeereth.*} Cic. 3. *Philipp.* Antonius eo die nudus, vnctus, ebrius concionatus eſt. Plaut. *Pſeud. ſc.* 7. *a.* 4. Vncti hi ſunt ſenes: fricari ſe volunt. ¶ Vnctus lapis, vt apud Lucr.

——vnctum Vertier ad lapidem.

Simulachra ſolebant oleo aut vnguentis perfundere, teſte Theophraſto *in characterib. cap. de ſuperſtit.* & Philoſtrato *in Iconibus,* Gentes vt ſimiæ hoc ad ſuas ſuperſtitiones pertraxerunt ex imitatione. Patriarchæ Iacob, qui poſt viſionem Dei in ſomnis, lapidem (quo pro ceruicali vſus erat) inunxit & conſecrauit ad rei memoriam, *Geneſ. cap.* 28. ¶ Olera vncta, hoc eſt, lardo, oleo, alióve pingui condita. Hor. 2. *Serm. Satyr.* 6.

O quando faba Pythagoræ cognata, ſimúlque

Vncta ſatis pingui ponentur oluſcula lardo.

¶ Hinc Vnctum & vnctius, per tranſlationem dicimus pro ſplendido & ſplendidiore: inde tracta metaphora, quod opulentiores liberalius condire ſoleant ſua opſonia. Cic. *de clar. Orat.* Iam enim erat vnctior quædam ſplendidiórque conſuetudo loquendi. Catull. Vncta deuorare patrimonia dixit, pro copioſa, &c. ¶ Aliquando tamen Vnctum accipimus pro ſordido, & pinguedine oblito. Horat. 2. *Serm. Satyr.* 4.

Magna mouent ſtomacho faſtidia, ſeu puer vnctis

Tractauit calicem manibus.

¶ Vnctus ſacerdos, Pontifex, *Leuit.* 45.

Vnctiuſculus, a, um, hoc eſt, paulò vnctior: vt Pulmentum vnctiuſculum, hoc eſt, paulò liberalius conditum. {ὁ ὀλίγῳ λιπαρώτερος, ὑπολίπαρος. Gall. *Vn peu plus oinct.* Ital. *Poco più vnto.* Germ. Ein wenig feyſtlechtig/ziemlich geſchmaltzet. Hisp. *Poco mas vntado.* Angl. *Some what anoynted.*} Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Nunc tua etiam eſt mihi hodie & tuorum opera conſeruorum, caput Nitidiſſimum, ac cui non ipſe ego pulmento vtor magis vnctiuſculo.

Vnctio, nis, Vnguendi actus. {משיחה *meſchichá.* χρῖσις, ἄλειμμα. Gall. *Onction, oincture.* Ital. *Ontione.* Germ. Salbung. Hisp. *Obra de vntar.* Angl. *An anoyenting.*} Cicer. *de Orat.* Philoſophum omnes vnctionis cauſa reliquerunt.

Vnctor, is, qui vngit. {משוח *meſchúach.* ἀλείπτης, χρίστης. Gall. *Oigneur, qui oingt.* Ital. *Chi vnge.* Germ. Ein ſalber oder ſchmierer. Hisp. *Vntador.* Angl. *That anoynteth.*} Cic. *ad Gallum lib.* 7. *Epiſt.* Ille autem qui ſcriret ſe nepotem bel[illegible] habere, & ſit bonum vnctorem, diſceſſit antè. Quintil. Vnctores ſuos quærent aſſueta gymnaſiis corpora.

Vnctôrius, a, um, quod vnctioni deſtinatum eſt. {ἀλειπτήριος. Gall. *Qui ſert & eſt deſtiné à oindre.* Ital. *Chi ſerue a ungere.* Germ. Das zu dem ſalben verordnet iſt. Hisp. *Pertenesciente à vntar.* Angl. *That ſerueth for anoynting.*} vt, Hypocauſtum vnctorium, apud Plin. *lib.* 2. *Epiſt.* 17. pro loco in quo poſt ſudationem, aut lauationem vnguentis perungebantur.

Vnctûra, æ, vnctio. {משיחה *miſchichâh.* χρῖσις, ἄλειμμα. Gall. *Oincture, onction.* Ital. *Eſſo vngere.* Germ. Salbung. Hisp. *Obra de vntar.* Angl. *An anoynting.*} Cic. 12. *de legib.* Hæc præterea ſunt in legibus de vnctura. Et *paulò pòſt,* Seruuli vnctura tollitur, & omnis circumpotatio.

Vngêntum, i, ſiue Vnguentum. {שמן *ſchemén.* ἔλαιον Homero. μύρον. Gall. *Onguent, oignement.* Ital. *Vnguento, unto, ontione perfume.* Germ. Ein ſalb. Hisp. *Vnguento oloroſo, vnto.* Angl. *Oyntment.*} Non eſt illa compoſitio tenax, qua chirurgi vtuntur ad vulnera curanda: ſed commiſtio diuerſorum odorum, addito oleo, ad vnguenda corpora, deliciarum, & luxuriæ cauſa inuenta. χρῖσμα, ſiue χρίσμα, veteres θύμημα. Vulgare autem ac promiſcuum, & ferè palæſtris dicatum. ἄλειμμα, ἀλοίφη, & ἐπάλειμμα, vocat Iceſius. Vnde ἀλείπτας, & ἰατραλείπτας, noſtri vnctores & reunctores vocant, Græci frequenter [illegible] χρῖσμα, ac [illegible] nominantur. Hæc Hermolaus. Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Non poſſunt omnes olere vnguenta exotica. Cic. 5. *Verrin.* Quum interea Apronius caput atque os ſuum vnguento perfricaret. Horat. 2. *Carm. Ode* 7. funde capacibus vnguenta de conchis. Pomponius tamen Iureconſultus *tit. de auro, argento, mundo, orna. &c. L. argumento,* ſcribit vnguenta eſſe, quæ valetudinis cauſa comparantur: ſed hæc magis medicamenta dicuntur. Seruius ait hoc nomen vnguentum non recipere *v,* ſicut nec vngo: vnguem verò *v* habere. Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 5. Vnguenta, odores, corollas, in conuiuio. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Coronas, ſerta, vnguenta ferre Veneri, aut Cupidini. Idem *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 4. Victu, vino, vnguentis & pulpamentis. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Odor vnguentûm præ tui, nauſea eſt. ¶ Vnctitare ſe vnguentis, & de eorum confuſo odore tetro, vide Plaut. *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1.

Vnguêntâtus, a, um, vnguento oblitus. {μεμυρισμένος. Gall. *Oinct d'onguent.* Ital. *Vnto d'enguento.* Germ. Geſalbt mit ſalben beſtrichen. Hisp. *Vntado de vnguento.* Angl. *Anoynted, ſmered ouer with oyntment.*} Catull. *Epigr.* 63. Diceris malè tuis vnguenta te glabris marite Abſtinere. ¶ Vnguentatos milites ſuos bene pugnare poſſe, dictitare ſolebat Cæſar. Suet. *in Caſare c.* 67.

Vnguentârius, ij, vel potiùs vnguentarius, vt Seruius ſcribendum affirmat, Qui vnguenta conficit ac vendit. {רוקח *rokéach.* μυρεψός, μυροπώλης. Gall. *Qui fait ou vend onguens.* Ital. *Vnguentario, ſpeciario, medico.* Germ. Ein Salbkrämer/der ſalben macht vnd verkaufft. Hisp. *El que haze ò vende vnguentos.* Angl. *A maker or ſeller of oyntment.*} Cic. 1. *de Offic.* Adde huc ſi places vnguentarios, ſaltatores, totúmque ludum talarium. Horat. 2. *Serm. Satyr* 3.

——pomarius, auceps,

Vnguentarius ac Tuſci turba impia vici.

Vnguentâria, quæ vnguenta conficit & vendit. {רוקחת *rakkachath.* μυρεψός. Gall. *Celle qui fait onguens* Ital. *Donna che fa vnguenti.* Germ. Ein ſalbkrämerin. Hisp. *Muger que haze vnguentos* Angl. *She that maketh or ſelleth oyntmentes.*} Plin. *lib.* 8. *c.* 5. Et vnguentariam quandam dilectam Iuba tradit, &c. ¶ Eſt & vnguentaria ars ipſa conficiendorum vnguentorum: vnde Vnguentariam facere dixit Plaut. *in Pæn.* Et vnguentariam tabernariam exercere, Suet. *in Aug. c.* 4.

Vnguentarius, a, um, Vnguentis idoneus, ad vnguenta pertinens. {μυρεψικός. Gall. *D'onguens, qui ſert à onguens.* Ital. *Pertinente à vnguenti.* Germ. Zu ſalben gehörend. Hisp. *Coſa para vnguentos.* Angl. *Seruing for oyntment.*} Plin. *lib.* 36. *c.* 8. Tunc aliqui lapidem alabaſtriten vocant, quem cauant ad vaſa vnguentaria, quoniam optimè ſeruare incorrupta dicitur.

Vnguen, inis, quiduis pingue quo quippiam poſſumus inungere. {שמן *ſchamen* דשן *daſchén* ἀλοιφή, ἄλειμμα. Gall. *Onguent* Ital. & Hisp. *Vnguento.* Germ. Ein jedes feißt ding mit dem man etwas ſalben than. Angl. *Any fatt thing to anoynt an other thing, oyntment.*} Plin. *lib.* 28. *cap.* 11. Epiphoras babulo ſeuo cum oleo cocto illinunt: ceruini cornu cinis ſcabricies eodem vnguine ſanat. Virg. 3. *Georg.*

——& pingues vnguine ceras.

Valerius Flaccus 6. *Argon.*

—— Pingui fluit vnguine tellus.

Palladius, Sumas tantundem vnguinis quod vocamus axungiam, vel ſeruum. Perſ. *Satyr.* 6.

Fœniſeca craſſo vitiarunt vnguine pultes.

¶ Vnguen pro illito. Seren. *cap. de oculorum dolore mitigando,*

Vina chelidonia ſimili ratione iugantur,

Efficiúntque ſuos præclaros vnguine viſus.

Vnguinôſus, adiectiuum, Pinguis. {שמן *ſchamén* דשן *deſchén.* λιπαρός, [illegible]. Gall. *Gras, onctueux.* Ital. & Hisp. *Vntuoſo.* Germ. Schmierig/feißt. Angl. *Fatt full of oyntment.*} vt, Vnguinoſum medicamentum, vnguinoſæ nuces. Plin. *lib.* 23. *c.* 8. Sunt autem recentes nuces iuglandes iucundiores ſiccæ vnguinoſiores, & ſtomacho inutiles.

Vnguilla, æ, pro vnguine ſeu vnguento. Solinus *cap.* 40. Vulgus ſimiarum in his eſt, quas paſſim videmus non ſine ingenio æmulandi: quo faciliùs in manus veniunt. Nam dum auidè venantium geſtus affectant, relicta

liéta conſultò viſci vnguilla, quod mendacio factum videat, oculos ſuos obliniunt ita vitia contacto pronum eſt eas corripi.

VNGVIS, is, maſculini generis. Corneum quod quid in extremis digitis enaſcitur, non ſolum in manibus, verum etiam in pedibus, neque iis ſolum humanis, ſed cæterorum etiam animalium quæ pedum digitos habent ſeparatos, vt ſunt mures & aues. {צפרן tsipporen. ὄνυξ. GALL. Ongle. ITAL. Vnghia. GERM. Ein nagel als vete ein menſch an fingern vnd zehen hatt / oder ein thier an den klawen. HISP. Vña generalmente. ANGL. The naill of a man or beaſt.} Dicti vngues, ab eo quod Græci ὄνυχας in eadem dicant ſignificatione, aut certe ab eo quod iidem dicunt ὄνυχας pro, incurua ſint: cuiuſmodi autem fere omnium ſunt vngues. Plin. lib. 11. c. 45. Vngues hominæ imbricati ſunt, hominibus lati, rapacibus vnci, cæteris recti, vt canibus, præter eum qui a crure plerumque dependet. Idem de aquila. Vngues quoque huic generi inuertuntur. Quint. In vngues exigi. Vngues polire, idem Quint. Plaut. Aul. ſc. 1. a. 1. Et tonſor vngues dempſerat. Collegit omnia atque abſtulit præſegmina. ſub auarus Euclio, Vnguis vitioſus, Celſ. lib. 6. c. vlt. Vngues ſcabri, ibid. ¶ Interdum tamen Vngues in animalibus biſulcis dici inuenimus pro vngulis. Col. lib. 6. c. 11. de medicina bouis claudicantis, At ſi iam in vngulis eſt ſanguis, inter duos vngues cultello leuiter aperies. Et paulò poſt, Si ſanguis in inferiore parte vngulæ eſt, extrema pars ipſius vnguis ad viuum reſecatur. Martial. Epigr. 199. lib. 14. Et vnguis equis, &c. ¶ In bdellio quoque maculas quaſdam candidas, humani vnguis ſimilitudine Plin. vngues appellat, lib. 12. c. 9. Bactriano, inquit, nitor ſiccus, multique candidi vngues. Vngues ferrei, apud Col. lib. 12. c. 18. ſunt inſtrumenta quædam ferrea, quibus vindemiatores vnguium vice vtebantur ad colligendas vuas, ne ipſas manibus diſtringerent. Fieri enim non poterat, vt dum vnguibus manuum vuas colligerent, bona pars acinorum digitorum contactu, in terram non delaberetur. Idem lib. 12. c. 18. Et vngues ferrei quamplurimi parandi, & exacuendi ſunt, ne vindemiator diſtringat vuas, & non ſine magna iactura portio, diſperſis acinis, in terram decidat. ¶ Vnguem tranſuerſum, ſiue vnguem latum non diſcedere prouerbialis hyperbole eſt pro eo quod eſt, quam minimo ſpatio diſcedere. Cic. 2. Acad. Nunc ita ... non licet tranſuerſum, vt aiunt, vnguem diſcedere. Idem Attic. lib. 13. Cirrana ... eſt, atque hoc in omni vita ... tranſuerſum vnguem non oportere diſcedere. ¶ ... ad vnguem ... medius digitus ... Satyr. 10.

... poſſunt ... conuiuas

Mandere: ... manumque oſtenderet vnguem.

¶ Vngues arrodere, pro ... metaphora dicuntur, qui cogitabundi ſunt, & rem aliquam ſecum agitant. Horat. 1. Serm. ſatyr. 10.

Si foret hoc noſtrum fato delapſus in æuum,
Detereret ſibi multa, recideret omne, quod vltra
Perfectum traheretur, & in verſu faciendo
Sæpe caput ſcaberet, viuos & roderet vngues.

¶ Vnguis membranula quædam adnotæ membranæ excreſcentia, à maiori oculi angulo vt plurimum naſcens, ad oculi coronam vſque procedens, vt quandoque pupillam operiat. πτερύγιον, vulgo la maille en l'œil. Gellius lib. 7. Vnguis vero quod πτερύγιον Græci vocant, eſt membranula neruoſa oriens ab angulo, quæ nonnunquam ad pupillam quoque peruenit, eiſque officit. Sæpius a narium, interdum etiam a temporum parte naſcitur.

Vnguiculus, i, diminutiuum, Paruus vnguis. {ὀνύχιον. GALL. Petite ongle, onglet. ITAL. Vnghia picciola. GERM. Nägelin. HISP. Pequeña vña. ANGL. A litle nayll.} Plaut. in Epid. Contempla Epidice, vſque ab vnguiculo ad capillum ſummum. Cic. 5. de fin. Valetudinem, vires, ſtaturam, formam, integritatem vnguiculorum omnium. ¶ A teneris vnguiculis, ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων, prouerbialiter dici ſolet pro eo quod eſt ab infantia, ab ineunte ætate, à puero ab incunabulis. Cicer. Lentul. Sed præſta te eum qui mihi à teneris, vt Græci dicunt, vnguiculis es cognitus. ¶ In eadem etiam ſignificatione dicimus, De tenero vngui. Horat. in Odis,

Motus doceri gaudet Ionicos
Matura virgo, & fingitur artubus
Iam nunc, & inceſtos amores
A tenero meditatur vngui.

Vngula, æ, Calceus, corneus, pedes muniens eorum animalium quæ digitos non habent, ſiue etiam ea pars pedis, quæ cornu tegitur. {פרסה parſah. ὁπλή. GALL. La corne du pié d'vne beſte. ITAL. Vnghia del animale. GERM. Huff. HISP. Vña de los animales paſſicornados. ANGL. To hoofe of a beaſt.} Virg. 3. Georgic.

——— & ſolido grauiter ſonat vngula cornu.

Idem 8. Æneid.

Quadrupedante putrem ſonitu quatit vngula campum.

Cicer. 2. de nat. deor. Ergo illud in ſilice veſtigium Caſtoris equi credis eſſe? Colum. lib. 6. cap. 11. Sed ſi ſanguis adhuc ſupra vngulas in cruribus eſt, fricatione aſſidua diſcutitur. At ſi iam in vngulis eſt, inter duos vngues cultello leuiter aperies. Et paulò poſt, Si ſanguis in inferiore parte vngulæ eſt, extrema pars ipſius vnguis ad viuum reſecatur. Quibus in locis manifeſte Columella Vngues, pro ipſis calceis corneis accepit. Vngulam vero pro ea parte pedis, quæ cornu tegitur. Sic & Ouid. Eleg. 10. lib. 3. Triſt. ——— Vndas

Frigore concretas vngula pulſat equi.

Plaut. Men. ſc. 2. a. 5. Equi facitote ſonitus vngularum appareant. Contra pro ipſis calceis aperte accepit Plin. lib. 11. cap. 46. quum ait, Vngulæ veterino tantum generi renaſcuntur. Idem lib. eodem c. 45. ea ratione vngulas diſtinguit ab vnguibus, vt vngues iis tantùm eſſe aſſerat, quibus pedes ſunt, & in pedibus digiti: cæteris autem neque pedes tribuat, neque vngues, ſed tantum vngulas. Omnia (inquit) digitos habent, quæ pedes, excepto elephanto. Huic enim informes numero quidem quinque, ſed indiuiſi, ac leuiter diſcreti, vngulíſque non vnguibus ſimiles. Hanc differentiam eleganter exprimit Ouid. in transformatione Ius, è bouis effigie in primam formam redeuntis:

Vngulaque (inquiens) in quinos delapſa abſumitur vngueis.

Hæc autem differentia non ſemper obſeruatur. Videtur enim Plautus vngulas tribuere auibus pedes digitóſque habentibus, cùm ita ſcribit in Pſeud. ſc. 2. a. 3. Coquus aquilinis aut miluinis vnguibus. Ibidem, Conſtrictis vngulis cœnam coquunt, &c. idem Aul. ſc. 4. a. 3. Occœpit Gallus, ſcalpurrire vngulibus. ¶ Omnibus vngulis, prouerbij ſpeciem habet, pro eo quod eſt, omnibus viribus manuumque pedumque, & conatu totius corporis niti, vt etiam vngues, qui ſunt in extremitate collocati, intendantur, quod Plin. exiſtimat eſſe ſummas neruorum ſtatulas. Cic. lib. 2. Tuſc. Toto corpore atque omnibus vngulis (vt dicitur) contentioni vocis aſſeruiunt. ¶ Inijcere vngulas, eſt rapere, vel furari. Plaut. Pſ. ſc. 2. a. 3. Nunc ſcio febrim tibi eſſe, quia non licet huc inijcere vngulas. ¶ Vngulæ etiam inter tormenta numerantur. Erant autem ferramenta biſida, & vt animalium vngulæ biſulca, quibus latera, & pectora laniebantur. Prudentius,

Collum biſulcis excauandum vngulis.

Rurſus,

Non vngularum tanta vis fodit latus.

‖ Vngulluia, diminutiuum ab vnguis, vngula Diomed. ‖

Vngulatus, a, um, qui magnos vngues habet, ac ſcabros quaſi vngulis ſimiliores, quam vnguibus, vt ex Catonis ſententia refert Feſtus. ὀνυχώδης.

Vngulum, antiquis annulum ſignificat, cuius de etymo nihil eſt quod laboremus, quum Feſtus autor ſit peregrinum eſſe vocabulum, & ab Oſcis ſumptum. {טבעת tabbahath. δακτύλιος, σύμβολον. GALL. Anneau. ITAL. Anello. GERM. Ein fingerring. HISP. Anillo. ANGL. A ring.} Plin. lib. 33. c. 1. Miror Tarquinij eius ſtatuam ſine annulo eſſe, quanquam & de nomine ipſo ambigi video: Græci a digitis appellauère, apud nos priſci Vngulum vocabant: poſtea Græci, & noſtri Symbolum.

Vnicaulis, Vnicolor, Vnicornis, Vnicus, Vnigenitus, Vniiugæ, Vnimanus, vide Vnus.

Vnicuba, vnius viri vxor.

Vnio, nis, Concordia, conſenſus. {שלום ſchalom רצון ratſon. ἑνότης. GALL. Vnion, vnité. ITAL. Vnione, concordia. GERM. Einigkeit. HISP. Vnion, ò vnidad. ANGL. Vnion concorde and agreement.} Auguſtinus, Nam hoc fieri poſſe in tanta animorum vnione quis dubitet? Aliquando ſignificat margaritam, μαργαρίτης, quod in conchis nulli duo reperiantur indiſcreti. {פנינים peninim. GALL. Vne perle. ITAL. Perla. GERM. Ein perlin. HISP. La perla. ANGL. A perle.} Plin. lib. 9. c. 35. Dos omnis vnionum eſt in candore, magnitudine, orbe, læuore, & pondere, haud promptis rebus, in tantum vt nulli duo reperiantur indiſcreti: vnde nomen vnionum Romanæ ſcilicet impoſuère deliciæ: nam apud Græcos non eſt, nec apud Barbaros inuentores eius aliud quam Margaritæ. ¶ Eſt & Vnio, cæpæ genus capitatum. Colum. lib. 12. cap. 10. Pompeianam, vel Aſcaloniam cæpam, vel etiam Marſicam ſimplicem, quam vocant vnionem ruſtici, eligito hoc autem nomen, vt inquit Ruellius, apud Gallos: velut triuiale hactenus vſurpatum eſt, pro eo cæpæ genere, quod pluribus bulbis non coagmentatur. ‖ Vnio celebratur triplex,

Eſſentialis, cùm ex pluribus fit vna eſſentia, ſic vniuntur materia & forma, genus & differentia.

Accidentalis, vt cum iung. { Accidentia ſubiecto. Subſtantia ſubſtantiæ, vt ex ea copula non exurgat, niſi forma accidentalis: vt ex lignis & lapidibus fit domus. }

Subſtantialis, cùm ſubſtantia, quæ alioqui per ſe exiſteret, trahitur ad τὸ εἶναι alterius ſuppoſiti, & ab illo pendet, tanquam pars, aut quaſi inſtrumentum ὀργανικόν.

Vnio, hic, margarita.

Vnio, cepa ſimplex, quæ pluribus bulbis non coagmentatur. Ergo à bulbi vnitate nomen habet. ‖

Vnioculus, Vniſtirps, Vnitas, Vniter, Vniuerſus, Vniuocus, Vniuſmodi, vide Vnus.

Vnni, vide Hunni.

Vnquam, aduerbium, vllo tempore, omni memoria. {לעולם lehólám. ποτέ. GALL. Quelque fois, quelque temps, oncques. ITAL. Alcuna volta. GERM. Je vnd je. HISP. Alguna vez. ANGL. At any tyme.} Cic. in Orat. Iſocrates præſtat omnibus qui vnquam orationes attigerunt.

VNVS, a, um, Numeri participium eſt. {אחד echad. εἷς. GALL. Vn, vn ſeul. ITAL. Vno. GERM. Einer. HISP. Vno, principio de contar. ANGL. One.} Cic. pro Quint. Alphenus ſeruulum vnum abducit. Plaut. Curc. ſc. 5. a. 1. Mulieres duas peiores eſſe, quàm vnam. Idem Capt. ſc. 2. a. 2. Mihi præterea vnum nummum ne duis, id eſt, ne des. Idem in Pſeud. ſc. 2. a. 5. Ebibere quatuor fructus maſſici in vna hora. r. Hyberna, addito. Idem Aul. prolog. Huic filia vna eſt. (pro vnica.) Idem Moſt. ſc. 3. a. 1. Vni modò geſſi morem. Idem Amphitr. ſc. 4. a. 4. Vnum ſupereſt quærendum. Idem Capt. ſc. 1. a. 2. Vnum exorare ſinite vos. Ibid. Obſecro te hoc vnum. Item, Vnum hoc te quæſo. Ibid. ¶ Aliquando accipitur pro ſolo. μόνος. Idem, vnus tum domi eram, & fores erant clauſæ. Gell. cap. 4. lib. 18. vnus & vnicus Saluſtij enarrator. Idem cap. 3. lib. 13. Vnum ſolitarium. Plaut. Moſtell. ſc. 3. a. 1. Matronæ eſt, non meretricum vnum inſeruire amantem. mox, Si illum inſeruibis ſolùm, &c. In qua ſignificatione quandoque genitiuo iungitur, & ferè genitiuo Omnium. Plin. lib. 9. cap. 17. Accipenſer vnus omnium ſquamis ad os verſis, contra aquam natando meat. ¶ Nonnunquam etiam genitiuo nominis ſubſtantiui, ſed fere ſubintelligitur genitiuus Omnium. Idem lib. 11. cap. 37. Caluitium vni tantum animalium homini. ¶ Aliquando in oratione vnus ſubijcitur. Quint. lib. 9. cap. 1. Nec deſunt, qui tropis figuræ nomen imponant. quorum eſt C. Artorius Proculus. hoc eſt, quorum vnus eſt, &c. ¶ Dicitur & Vnus de, & Vnus è vel ex, Martial. lib. 9.

——— inuidis de tribus vna ſoror.

Cic. ad Attic. lib. 3. Mihi etiam vnum de malis in metu eſt, fratris miſeri negotium. Plaut. Pſeud. ſc. 3. a. 1. Ex multis exquire vnum certum amicum. Suet. in Aug. c. 56. Vnus è populo, id eſt, priuatus. Plaut. Men. ſc. 2. a. 4. Ex omnibus vnum magnificate. Quintil. lib. 8. c. 4. Non aliquis iuuenis, aut vnus è vulgo, &c. Plaut. in Truc. Te vnum ex omnibus amat. ¶ In plurali, Vnæ. Idem Pſeud. ſc. 1. a. 1. Vnæ quinque remorantur minæ, (id eſt, reſtant numerandæ.) Vnis moribus, pro vno more. Cic. pro Flacco, Adſunt Lacedæmonij, &c. qui ſoli toto orbe terrarum

ſeptingentos

ſeptingentos iam annos amplius, vnis moribus, & nunquam mutatis legibus viuunt. ¶ Ponitur aliquando pro pronomine idem. Plaut. *in Capt. Prol.* Hic poſtquam hunc emit, dedit eum huic gnato ſuo peculiarem, quia quaſi vna ætas erat, id eſt, eadem ætas, ſiue eiuſdem ætatis erant. Vno exemplo omnes viuunt, id eſt, eodem. Idem *in Mil.* Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Vna opera cuncta reprehendam. (id eſt, eadem.) Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 3. Ego pergo ad alios, deinde ad alios, vna re. (id eſt, idem faciunt.) Idem *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Ex vno puteo aqua aquæ non ſimilior. (id eſt, eodem.) Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Qui mecum vnà vectus eſt vna naui. (id eſt, eadem.) Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Vna opera mihi Oreſtes fuit ſodalis, qua ille. Sic etiam accipiendum eſt illud Ouid. 1. *Metam.*

Vnus erat toto naturæ vultus in orbe.

id eſt, idem vultus, & ſibi per omnia ſimilis. ¶ Aliquando pro primo. Virg. 2. *Æneid.*

——— cadit & Ripheus iuſtiſſimus vnus
Qui fuit in Teucris.

¶ Pro proprio, primo, ſiue peculiari. Plaut. *Mil. ſc.* 1. *a.* 2. Vnum conclaue miles concubinæ dedit. ¶ Ad vnum interficiuntur. Cæſ. 2. *de bell. ciu.* (id eſt, ne vnus quidem ex illa clade euaſit, ſuperfuit. ¶ Nemo vnus, vide *Nemo*, ſupra. ¶ Vnus & alter, pro duobus. {שנים *ſchenáym.* εἷς καὶ δεύ.} Cic. 4. *Verr.* Dicis vnus & alter breuiter nihil interrogatus. Terent. *in Andr.* Sed poſtquam amator acceſſit vnus, & item alter, pretium pollicens. ¶ Sic alter & tertius, pro tribus. Tacitus, Sed & alter & tertius dies cunctatione abſumitur. ¶ Vno pro vni, Gell. *c.* 7. *lib.* 3. Vnóque illo negotio ſeſe alligabunt. (id eſt, illi pugnæ ſe totos dabunt milites.) ¶ Vnus etiam peculiari modo ponitur, vt vulgò dicimus, *vn ſol ou ſage.* Celſ. *lib.* 5. *c.* 28. In cæteris quoque partibus, ſi vna plaga exigua eſt, ſiue mediocris, ſupputatio fuit.

Vnuſquilibet, & Vnuſquiuis, quilibet. {כל אחד *chól echádh* איש *iſch.* εἷς ἕκαστ☉. Gall. *Vn chacun.* Ital. *Ciaſcuno, ogni vno.* Germ. Ein jeder/ oder jetlicher. Hisp. *Cada vno.* Angl. *Euery one, all.*}

Vnuſquiſpiam, aliquis vnus. {אחד *echádh.* εἷς τις. Gall. *Aucun.* Ital. *Alguno.* Germ. Etwan einer. Hisp. *Alguno.* Angl. *Some one.*}

Vnuſquiſque, vnaquæque, vnumquodque, & vnumquidque, Singuli: dictio vniuerſalis, potiúſque cum poſitiuo quàm ſuperlatiuo iungitur, eò quòd vnus vim quandam ſuperlat. obtineat. {כל אחד *chol echádh* איש *iſch.* εἷς ἕκαστ☉, εἷς τις, ἕκαστ☉ ὅστις. Gall. *Vn chacun.* Ital. *Ciaſcheduno.* Germ. Ein jeder. Hisp. *Cada vno.* Angl. *Euery one, all.*} Plaut. *Curc. ſc* 3. *a.* 2. Ex vnoquoque eorum crepitum excutiam polentarium. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 1. Placidè vnumquodque rogita aliàs, Vnumquidque. Cic. *pro Font.* Monetur eo tempore quo vnuſquiſque noſtrûm, quum in eum locum productus eſt. Ibidem enim ſemper vnaquaque de re teſtis non ſolùm ſemel, verumetiam breuiter interrogatus. Idem *pro Roſc. Amer.* Leuiter vnumquodque tangere. ¶ Vnuſquiſque, pro quilibet vnus, Senec. *c.* 14. *de conſ. ad Marc.* Vnumquemque animo occupa. (id eſt, quemlibet vnum.)

Vnĭcălămŭs, adiect. {ὁ καὶ ὁ μονοκάλαμ☉. Gall. *Qui n'a qu'vn tuyau ou vn chaume.* Ital. *Di vn ſol calamo, ò gamba.* Germ. Das nur ein Ror oder halm hat. Hisp. *Coſa que tiene vna ſola caña ò paja.* Angl. *That hath one ſtalke.*} Frumentum vnicalamum. Plin. *lib.* 18. *cap.* 7. Vnicalamum præterea, nec vſquam capax, ſeritúrque nonniſi tenui terra.

Vnĭcaūlĭs, e, quod vnum caulem habet, nec in ramos ſpargitur. {μονόκαυλ☉. Gall. *Qui n'a qu'vne tige.* Ital. *Di vn coſtone.* Germ. Das nur ein ſtengel hat. Hisp. *Coſa que ha vn ſolo tallo.* Angl. *That hath one ſtalk.*} Plin. *lib.* 19. *c.* 10. Eſt autem vnicaule, radice bulbo ſimili.

Vnĭcŏlŏr, omnis gen. Vnius coloris. {μονοχρώματ☉. Gall. *D'vne couleur.* Ital. *Di vn colore.* Germ. Einer farb. Hisp. *Coſa de vn color.* Angl. *Of one coulour.*} Plin. *lib.* 31. *c.* 9. Dulciores fœminæ ſunt, & vnicolores. Ouid. 1. *Metam.*

At medio terræ eſt hebenus ſublimis in antro
Plumeum, vnicolor pullo velamine tectum.

Vnĭcŏrnĭs, is, gener. maſc. A recentioribus quibuſdam ex noſtris appellatus fera, quam Græci μονόκερων appellant. {Gall. *Licorne, qui n'a qu'vne corne.* Ital. *Licorno.* Germ. Ein einhorn. Hisp. *Animal de vn ſolo cuerno, vnicornio.* Angl. *That hath one horne.*} Hanc Plin. ceruino capite eſſe ſcribit, pedibus elephanti, cauda capri, reliquo corpore equo non diſſimili, vnicum media in fronte cornu gerentem cubitorum duorum longitudine. ¶ Eſt & vnicornis, & hoc vnicorne, adiectiuum, quod vnum cornu tantùm habet. Idem *lib.* 11. *cap.* 46. Vnicorne biſulcum orix. Idem *lib.* 8. *c.* 21. In India boues ſunt ſolidis vngulis, & vnicornes.

Vnĭcŭs, a, um, Singularis, vel ſolus. {יחיד *jachîd.* μόν☉. Gal. *Vnique, ſeul.* Ital. *Vnico, ſolo, ſingulare.* Germ. Einzig/einig. Hisp. *Coſa ſola y vnica.* Angl. *One, alone.*} vt, Phœnix eſt vnica auis. Cicer. *pro Roſc. Amer.* Et quæramus quæ tanta vitia fuerint in vnico filio. Plaut. *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Tibi vnicus eſt: mihi vnico eſt magis vnicus. Liu. *lib.* 4. *bell. Pun.* Vnicus ſpectator cœli Archimedes. Gell. *c.* 4. *lib.* 18. Vnus & vnicus Enarrator Saluſtij.

Vnĭcē, aduerbium, ſingulariter. {μοναχῶ. Gall. *Vniquement, ſingulierement.* Ital. & Hisp. *Vnicamente, ſingularmente.* Germ. Dorauß vnd als einzig. Angl. *Only.*} Plaut. *in Bacchid.* Imò vnicè vnum plurimi pendit. Idem *Aſin ſc.* 3 *a.* 1. Vnicè vnum amare te aiebas. Velleius, Vnicè cauere concordiæ. Suet. *in Aug. c.* 62. *&c.*

[Vnifolium, monophylon, gramen Parnaſi naſcens in vmbroſis. H. P.]

Vnĭformĭs. μονοειδής. Iulius Firmicus *Matheſ. lib.* 1. *de zonis*, Quædam ipſarum vniformes ſunt.

Vnĭformĭtās, atis. Macrob. *Saturn. lib.* 7. *c.* 5. Cur illis prouidere veritatem laboras, illi ſqualorem vniformitatis adiicis?

Vnĭformĭtĕr, aduerb. ὁμοιοσχημόνως. Diomedes Gramm. *lib.* 1. Simplex vel vnica eſt, quæ per omnes caſus vniformiter currit.

Vnĭgĕnă, æ, comm. gen. Vnicus, vnigenitus. {יחיד *jachîdh.* μονογενής. Gall. *Seul né, vnique fils, ou fille.* Ital. *Solo figliuolo.* Germ. Ein eingeborner. Hisp. *Hijo ſolo.* Angl. *Only begotten.*} Cic. *de Vniuerſ.* Singularem Deus hunc mundum atque vnigenam procreauit. Alia ratione Pallas à Catullo dicitur Vnigena, quod ſcilicet vnico parente crederetur genita, ex cerebro nimirum Iouis.

Vnĭgĕnĭtŭs, vox frequens eſt Eccleſiaſticis ſcriptoribus pro filio vnico, qui neque fratrem habuerit, neque ſororem. {יחיד *jachîdh.* μονογενής. Gall. *Fils vnique.* Ital. *Sol figlio, vnigenito.* Germ. Ein eingeborner. Hisp. *Hijo ſolo.* Angl. *An only begotten ſonne.*}

Vnĭiŭgæ vineæ, qui ſimplici nituntur iugo, quum binis haſtilibus in terra defixis, ſingulæ tranſuerſæ perticæ in vnam tantùm partem ordinis ſuperincumbunt. μονόζυγες ἄμπελοι. Plin. *lib.* 17. *cap.* 22. Si vniiuga erit vinea.

Vnĭmănŭs, a, um, Vnam tantùm manum habens. {μονόχειρ. Gall. *Qui n'a qu'vne main.* Ital. *Di vna mano.* Germ. Der nur ein hand hat. Hisp. *Coſa de vna ſola mano.* Angl. *That hat but one hand.*} Liu. 5. *bell. Maced.* Capram ſex hœdos vno fœtu ediidiſſe ex Piceno nunciatum eſt, & Aretij puerum natum vnimanum.

Vnĭmŏdŭs, vniuſmodi. Apuleius *de Philoſophia*, Vnimodam verò eſſe virtutem, quòd bonum ſuapte natura adminiculo non indiget.

Vnĭo, is, iui, itum, coniungo, in vnum redigo. {יחד *jichédh* חבר *chibbér.* ἑνόω. Gall. *Vnir, conioindre.* Ital. *Adunare, aggiongere.* Germ. Vereinbaren/vereinigen. Hisp. *Ayuntar.* Angl. *To couple together and mak one.*} vnde vniti animi, qui ſunt vnius voluntatis.

Vnĭſtirpĭs, e, quod à radice caudicem habet vnicum aſſurgentem. {μονοστέλεχ☉. Gall. *Qui n'a qu'vne racine ou vn tige.* Ital. *D'vna ſtirpe.* Germ. Das nur ein ſtamm hat. Hisp. *Coſa de vna ſola planta.* Angl. *That hath one route or ſtalke*} Plin. *lib.* 16. *c.* 30. In longitudinem excreſcunt abies, larix, palma, cupreſſus, vlmus, & ſi qua vniſtirpia.

Vnĭtās, atis, indiuiſibile numeri principium. {μονάς. Gall. *Conionction de pluſieurs choſes en vne, vnité.* Ital. *Congiuntione d'vna, ò di più coſe, vnità.* Germ. Das eins in der zal: item, einigkeit/vereinbarung vieler dingen als ob es eins wère. Hisp. *Vnidad.* Angl. *Vnitie.*} ¶ Accipitur & pro omnimoda ſimilitudine. Colum. *lib.* 7. *cap.* 3. Ideo niſi lanatas oues emi, non oportet quò melius vnitas coloris appareat. Plin. *lib.* 7. *cap.* 12. Troianus M. Antonio iam Triumuiro, eximios forma pueros, alterum in Aſia genitum, alterum trans Alpes, vt geminos vendidit: tanta vnitas erat. ¶ Singularis numeri vnitas, Gell. *cap.* 8. *lib.* 19. ¶ In vnitatem coire, i. vniri. Celſ. *lib.* 4. *cap.* 19. Donec omnia quæ indita ſunt, liquata in vnitatem quondam coëant. Alibi dixit, donec corpus vnum ſit, vnitas ſit. Idem *lib.* 6. *cap.* 6. Vbi facta vnitas eſt, i. vbi in vnitatem coiuerunt. Rurſus *lib.* 7. *c.* 4. Idque linum eſſe debet crudum, & duplex tripléxve, ſic tortum vt vnitas facta ſit.

Vnĭtĕr, aduerbium, coniunctè, concorditer. {εἰς ἕν, καθ' ἕν. Gall. *En vn, enſemble.* Ital. *Congiuntamente, in vno, inſieme.* Germ. Einträchtiglich. Hisp. *El vno, juntamente.* Angl. *In one, together.*} Lucret. *lib.* 3.

——— Quum corporis atque animai
Diſſidium fuerit, quibus hæſimus vniter apti.

Vnĭtus, a, um, Diomed. *lib.* 1.

Vnĭvĕrsŭs, a, um, in ſingulari quidem idem eſt, quod totus. {כל *chol.* σύμπας, ἀπαξάπας, ὅλ☉, ἅπας. Gall. *Vniuerſel, general.* Ital. *Vniuerſo, il tutto, ſenza trarne alcuna coſa.* Germ. Gantz oder alſampt. Hisp. *El todo ayuntado de partes.* Angl. *All at once or together.*} vt, Vniuerſus ager, vniuerſus exercitus. ¶ In plurali verò ſignificat omnes coniunctim. Nam ſi dicimus, Omnes ſibi domicilium conſtituerunt, intelligitur domicilium ſibi vnumquemque conſtituiſſe. Si verò dicimus, Vniuerſi ſibi domicilium conſtituerunt, ſignificatur omnes ſimul vnum ſibi domicilium feciſſe. Cic. *lib.* 4. *Acad.* Qui loquitur de vniuerſis, nihil excipit: quid enim poteſt eſſe extra vniuerſa? Senec. *c.* 11. *de tranq.* Nunquid honoribus tam vniuerſis functus es, quàm Seianus? Quintil. Vniuerſo partes continentur: non vtique accidit parti vniuerſum. Terent. *in Phorm.* Quod ille vnciatim vix de demenſo ſuo, Suum defraudans genium, comparſit miſer: id illa vniuerſum abripiet. Cic. 3. *Offic.* Ergo vnum debet omnibus eſſe propoſitum, vt eadem ſit vtilitas vniuſcuiuſque & vniuerſorum, &c. ¶ Omnes vniuerſi, Gell. *c.* 12. *lib.* 19. Herodem Atticum, conſularem virum Athenis diſſerentem audiui Græca oratione: In qua ferè omnes memoriæ noſtræ vniuerſos grauitate, & copia præſtitit.

Vnĭvĕrsē, aduerbium, generaliter, generatim, ſigillatim. {καθόλου, ὅλως. Gall. *Vniuerſellement, en general, generalement.* Ital. & Hisp. *Generalmente, vniuerſalmente* Germ. Gemeinlich/vnunderſcheidenlich/ſamentthafft. Angl. *Generallye, altogither.*} Cic. *in Vatin.* Quæro abs te primum vniuersè, quod genus improbitatis & ſceleris in eo magiſtratu tu prætermiſeris. Idem 7. *Verr.* Quid ego de cæteris ciuium Romanorum ſupplicijs ſigillatim potius quàm generatim atque vniuerſè loquar?

Vnĭvĕrsĭm, aliud aduerbium eiuſdem ſignificationis.

Vnĭvĕrsĭtās, atis. {מכלל *michlál* מכלול *michlól* vel *machlál.* τὸ πᾶν, τὸ σύμπαν. Gall. *L'vniuers, le tout enſemble.* Ital. *Vniuerſità, communità.* Germ. Ein gantze gemein/ſammet/algemeine verſamlung. Hisp. *Ayuntamiento de partes.* Angl. *The vniuerſitie or any multitude all at once.*} Cicer. 2. *de natur. deor.* Licet enim contrahere vniuerſitatem generis humani, eámque gradatim ad pauciores, poſtremò deducere ad ſingulos. Colum *in Præfat lib.* 2. De ruſticationis vniuerſitate nihil attinet nunc plura dicere. Quintil. Vniuerſitate pugnare. (id eſt, toto genere.) ¶ Vniuerſitas pro communi collegio interdum poni ſolet. *Dig. lib.* 3. *tit.* 4. *l.* 2. Si mancipes vel aliqua vniuerſitas ad agendum det actorem

Vnĭvĕrsālĭs, e, ad vniuerſos pertinens. {καθολικός. Gall. *Vniuerſel.* Ital. *Vniuerſale.* Germ. Allgemein. Hisp. *Vniuerſal.* Angl. *Vniuerſall.*} Autor ad Herennium, Nam in huiuſmodi rationibus, non vniuerſali, neque abſoluta, ſed extenuata ratione expoſitio confirmatur. Quo tamen in loco ſunt qui malint legere Vniuerſa. Vtitur tamen hac voce & Varro *lib.* 2 *de Analog.* Quod (inquit) ad vniuerſalem pertinet cauſam. Quintilian. Vniuerſalia, ſiue perpetualia præcepta. (καθολικά.)

[Eſt autem vniuerſale

Originatione, ſeu productione, vulgò *cauſando*: vt commune rerum cauſæ. Deus autem cauſa cauſarum, in bonis.

Eſſentia, vulgò *eſſendo*: vt naturæ communes, quæ in rebus inferioribus exiſtunt.

Significatione & repræſentatione: vt voces & conceptus, quibus indicantur multa in ſingularibus multiplicata.

Enunciatione, ſeu prædicando, quod de multis enunciatur.]

Vniuira,æ,quæ vni tantùm nupſit,quod μονόγαμος dicitur. Tertull. *lib. de Monogamia*, Fortunæ muliebri coronam non imponit,niſi vniuira.

¶Vniuiratus,magiſtratus carens collegâ,v.g. Proſtratæ, & Pont. Maxim. Lazius.¶

Vniuócus,a,um, Quod & nomine,& re pluribus conuenit:Græcè συνώνυμον. ✕ Æquiuocum,quod nomine, ſed non re pluribus conuenit, & à Græcis ὁμώνυμον appellatur. Animal itaque reſpectu hominis,& equi, vniuocum eſt,quia illis & animalis nomen commune eſt, & ratio ſubſtantiæ eadem, vtrique enim conuenit animalis definitio, corpus animatum ſenſibile. Grammatici dicunt, Homonyma eſſe,quæ voce, ſed non ſignificatione conueniunt,vt Nepos & filij filium ſignificat,& prodigum. Synonyma,quæ non voce,ſed ſignificatione conueniunt,vt enſis & gladius.

Vniuocè,aduerbium. συνωνύμως.

Vniuſmodi,nomen indeclinabile,Vniformis,non varius. {ὁμοειδὴς GALL. *Qui touſiours eſt d'une ſorte,touſiours d'une maniere.* ITAL. *Di una forma & foggia,non vario.* GERM. Einerley maſs oder weiſs. HISP. *Coſa de una ſola manera.* ANGL. *Of one ſorte or fashion.*} Terent. *in Heaut.* nam parentum iniuriæ Vniuſmodi ſunt fermè. Cic. *Attic lib.* 9. Noli enim putare tolerabiles horum inſanias,nec vniuſmodi fore.

Vnoculus,qui & Vnoculus dicitur,Vnicum habens oculum,quales Poëtæ fingunt fuiſſe Cyclopes. {μονόφθαλμος. GALL. *Qui n'a qu'un œil.* ITAL. *Chi ha un ſolo occhio.* GERM. Ein einäugiger. HISP. *Tuerto de un ojo.* ANG. *That hath one eye.*} Plaut. *Curc.ſc.*1.*a.*3. Vnocule ſalue. mox,De Coclitum proſapia te te eſſe arbitror.Nam ij ſunt vnoculi.Gell *lib.* 3.*c.*11. de Cyclope itidem,inquit,vel maximè, quòd fuerit vnoculus.

Vnōsē,aduerbium antiquum,ſimul ſignificat.Pacuuius *in Iliona*, Occidiſti,vt multa paucis verba vnosè enuntiem. Ex Nonio.

V O

Vobercæ,villa eſt iuxta Bibilim Hiſpaniæ vrbem,& Salonem amnem vmbris arborum,& frigiditate ſcaturientium fontium amœniſſima, quam Martialis graphicè depingit Liciano *lib.* 1. *Epigram.* 17.

Vŏcābŭlum,Vocalis, Vocatiuus, Vocator, Vociferor, Vocito, Voco, vide *Vox*.

Vocetius, mons apud Rauracos, ob ſalebras, & lamas viatori admodum incommodus:in quem Heluetij à Cæcinna victi confugerunt:vt refert Tacit. *lib.* 17. {Der Bötzberg.}

Voconia,genera ſunt pyrorum,quemadmodum & volema Plin. *lib.* 15.*c.*15.

Voconij forum, Arecomiorum ciuitas in Gallia Narbonenſis, cuius meminit Plin. *lib.* 3.*cap.*4.

Vocontij,Narbonenſis Galliæ populi ſunt,quorum ciuitas Tricoriū commemoratur à Plin. *lib.* 3.*c.*4. {Völcker im Delphinat bey dem fluſs Druentia.} Vocontius,ſiue Vocuntius,adiect.vt Rura Vocontia.Sil *lib.* 3.

Iam faciles campos,iam rura Vocontia carpit.

Vŏcŭla,vide *Vox*.

¶Vogentia,V. olim E. nunc pagus octauo lapide à Ferraria ſitus ; quò ſedes an. 656. à Vitaliano Papa eſt tranſlata.¶

Vŏgĕsŭs.Mons eſt Galliæ Belgicæ,Sequanos & Lingones diuidens à Mediomatricibus,ex quo Moſa & Ataris fluuij naſcuntur.Lucan. *lib.* 1.

Caſtraque Vogeſi curuam ſuper ardua ripam
Pugnaces pictis cohibebant Lingones armis.

Vŏlă,caua pars manus,ſiue pedis. {כף *caph.* θέναρ. GALL. *La paulme de la main.* ITAL. *Palma.* GERM. Das mittel oder die höle inwendig der hand oder fuſsgauff. HISP. *La palma de la mano.* ANGL. *The palme of the hand the holownesse or balle the of the and.*} Plin. *lib.* 11. *cap.* 45. Vola homini tantùm exceptis quibuſdam. ¶ Hinc Inuolare,pro rapere,quaſi volam iniicere,ἁρπάζειν. Plin. *lib.* 9.*c.*29. Singulos inuolat verius quàm capit.

Volaterræ,Strab. *lib.* 5. Hetruriæ oppidum eſt,non procul à mari, in edita planitie collis ſitum,ad quam xv. ſtadiorum eſt aſcenſus. Hinc Volaterrani,pro vrbis huius incolis,& Vada Volaterrana,apud Plin. *lib.* 5.*c.*5.

Volaticus,Volatilis,Volatura,Volatus,vide *Volo*.

Volcæ,populi Galliæ Narbonenſis,trans Rhodanum,Occidentem verſus: ex quibus qui flumini proximi ſunt, Arecomij cognominati ſunt : qui verò longius à Rhodano recedentes,in Pyrenæos montes vergunt,dicti ſunt Tectoſages,quorum regionem hodie Linguam Occitanam appellant. Autor Ptolem. *lib.* 3.*c.*10. {Langendoct.}

Vŏlcātĭus,Conſul fuit Romæ,tempore prioris coniurationis Catilinæ,illúmque Repetundarum reum, quòd intra legitimum tempus profiteri nequiuiſſet, Conſulatum petere prohibuit : quam rem tam ægrè tulit Catilina,vt de euertenda patria cum Antonio,& Piſone nefaria conſilia inierit. Autor Pædianus. ¶ Volcatius Gallicanus quintùm Conſul ſcripſit vitas Imperatorum ad Diocletianum : ex quibus tantùm extat nunc Auidij Caſſij vita. Volcatius Terentianus hiſtoriam ſui temporis, id eſt,Gordianorum ſcripſit:in qua memoriæ prodidit,referente Capitolino, Gordianum ſeniorem vultum Cæſaris Auguſti valde retuliſſe. ¶ Volcatius Epidius Grammaticus ſcripſit res geſtas Pompeij Magni, & eius patris,primus libertinorum qui hiſtoriam ſcripſerit, quum ab optimo quoque ſcribi ſolita ſit,vt eſt autor Cornelius Nepos. Ludum aperuit,docuitque inter cæteros M. Antonium,& Auguſtum. Ex Tranquillo. ¶ Volcatius item alius fuit,teſte Plin. *lib.* 11.*c.*43. Poeta non ignobilis, qui quòd ſenos in manu haberet digitos, Sedigitus eſt cognominatus. Huius etiam hodie aliquot circumferuntur Iambi,quibus ſuum de Latinis Comicis iudicium protulit. ¶ Præter hos fuit & Volcatius Frontoniſtalitus,Celeſtij præceptor,quem tradit idem Plin *lib.* 8. *c.*11. Aſturcone ſub veſperum à rure ſuburbano redeuntem, quum in graſſatorem incidiſſet,à cane fuiſſe defenſum.

Vŏlēmă,Pyra prægrandia, ita dicta quòd impleant volam : quorum meminit & Cato *de re ruſt.* & poſt eum Virg. *Georg.*

——nec ſurculus idem
Cruſtumiis,Syriiſque pyris,grauibuſque volemis.

Author antiqui Lexici exponit κολοκυνθίδας ἀγρίας, credo de magnitudine atque amplitudine cucurbitæ.

Vŏlens,Volentia,vide *Volo,vis*.

Volgiolum,inter ruſtica inſtrumenta connumerat Plin. *lib.* 17. *cap.* 10. Sic ſtatuit menſe Aprili,area æquata cylindris, aut volgiolis, dentium, de ... [illegible]

Vŏlo, as, acrem pennis ſeco. Proprium eſt alas habentium. {עף *hiph* [illegible] בהביר *hebhir* דאה *daah* נצה *natſah* πέτομαι,ἵπταμαι,πέτεσθαι. GALL. *Voler.* ITAL. *Volare.* GERM. Fliegen. HISP. *Volar.* ANGL. *To flie in the aire lyk a birde.*} Ouid. 3 *Triſt.Eleg* 4.

Nempè quòd hic alte,demiſſius ille volabat.

Plin. *lib.* 10.*cap* 24. Sturnorum generi proprium catervatim volare,& quodam pilæ orbe circumagi, omnibus in medium agmen tendentibus. Virg. 1. *Æneid.*

——volat ille per aëra magnum
Remigio alarum.

Plaut. *Aſin.ſc.*1.*a.*1. Age ſis tu ſine pennis vola. ¶ Volare membranis dicuntur cicadæ,& veſpertiliones Plin. *lib.* 11 *c.*28. Membranis vt cicadæ volant. ¶ Transfertur etiam ad alia quæ celeriter feruntur : vt, Nauis volat,fama volat,& huiuſmodi. Terent. *in Hecyr.* Ne me fruſtrà illic expectet,vola,id eſt,celeriter curre. Virg 3. *Æneid.*

Fama volat pulſum regnis ceſſiſſe paternis Idomenea ducem.

Idem 2. *Georg.*

Et proni dant lora volant vi feruidus axis.

Idem 1. *Æneid.*

Iámque faces & ſaxa volant,furor arma miniſtrat.

Ouid. 10. *Metam.*

——paſſu volat alite virgo.

Cic. *Attic. lib.* 6. Tu autem fac vt mihi tuæ literæ volent obuiæ. Liu. 5. *bell Pun.* Ingens enim iam vis omnis generis telorum è muris volabat. Ouid. *Eleg.* 10. *lib.* 3. *Triſt.*

——Longéque volante ſagitta.

Idem *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

Nam ſi morte carens vacuas volat altus in auras
Spiritus, &c.

Et Plaut. *in Pſeud.ſc.*2.*a.*3. Is odor dimiſſis pedibus in cœlum volat.

Vŏlans,antis,participium. {עף *Saph.* πετόμενος,ἱπτάμενος. GALL. *Volant, qui vole* ITAL. *Che vola.* GERM. Fliegend. HISP. *Que buela.* ANGL. *That flieth.*} Virg. 1. *Æneid.*

——cœlóque invectus aperto
Flectit equos,curruque volans dat lora ſecundo.

Idem 3. *Georg.*

——currus agitare volantes.

¶ Volantes ſubſtantiuè pro auibus. Idem *lib.* 6. *Æneid.* de Auerno,

Quam ſuper haud vlla poterant impunè volantes
Tendere iter pennis.

Volito,as,frequenter volo. Plinius,Super aquas aſſiduè volitans. {ἀναπέτομαι GALL. *Voleter,courir çà & là legerement,voler ſouuent.* ITAL. *Stravolare, volar ſouente.* GERM. Offt oder ſtets fliegen,eins fliegens. HISP. *Volar à menudo y muchas vezes.* ANGL. *To flie often.*} Cic. 1. *de nat.deor.* In hac igitur immenſitate latitudinum, longitudinum, altitudinum, infinita vis innumerabilium volitat atomorum. Plin. *lib.* 10.*c.*16. Veſpertilio geminos volitat amplexa infantes. Ouid. 2. *Metam.*

——Volitant ſuper ora fauillæ.

Liu. *lib.* 5. *bell. Pun.* Reate ſaxum ingens viſum volitare. ¶ Ponitur etiam volito, περιφέρομαι, pro diſcurro, vagor & cum inſolentia quadam hinc inde curro. Cic *pro domo ſua*, Itaque quum tu florens ac potens per medium forum popularis volitares,&c. Martial. *lib.* 1.

Æthereas lasciue cupis volitare per auras,
I, fuge : ſed poteras tutior eſſe domi.

Volitare cupiditate gloriæ,eſt efferri & vehementer trahi. Cic. *in Piſonem*, Valebis apud hominem volitantem gloriæ cupiditate vir moderatus & conſtans. Volitare in re aliqua inſolentiùs, id eſt, iactare ſeſe & efferri. Idem *pro Flacco*, Nunc verò non inſultabo vehementius nec volitabo inſolentius. Plaut. *Amph.* Porrum vorſus volito : hunc tuis verbis voco. Idem *ibid.* Satur pugnis ad te volito,&c.

Vŏlātĭcŭs,a,um,Velox,quaſi volatilis. {קל *kal.* πτηνός. GALL. *Volage, inconſtant.* ITAL. *Volatico,volatino.* GERM. Geflügig,unbeſtendig,hin und her farend. HISP. *Muy ligero, que buela.* ANGL. *Swift ſpeedie, as it were flying.*} Et per tranſlationem præceps,inconſtans. ἀβέβαιος,ἄστατος. Cic. *ad Attic. lib.* 13. O Academiam volaticam, & ſui ſimilem, modò huc, modò illuc,&c. Idem *de Aruſp. reſp.* Illius furentes ac volaticos impetus in ſeipſos poſſe conuerti. Senec *Epiſt.* 42. Volaticus homo.

Volatilis,e,Volucris,adiectiuum,vt, Beſtia volatilis. {עוף *hoph* עף *Saph.* πτηνός. GALL. *Qui vole ou peut voler, volaille.* ITAL. *Volatile,volante.* GERM. Fliegend das fliegen than HISP. *Coſa que buela.* ANGL. *That flieth or may flie,a fowll.*} Cic. *de nat deor.* Prætereà veſcimur beſtiis & terrenis, & aquatilibus, & volatilibus, partim capiendo, partim alendo. ¶ Ferrum volatile pro ſagitta, ferrea cuſpide præmunita,quæ ex arcu emiſſa,celeriter fugit, velocitatem adiuuantibus pennis, alarum quodammodo vicem ſuppleantibus. Virg. *lib.* 4. *Æneid.*

——qualis coniecta cerua ſagitta,
Quam procul incautam nemora inter Creſſia fixit
Paſtor agens telis,liquitque volatile ferrum Neſcius.

Idem *lib.* 8.

Stupea flamma manu teliſque volatile ferrum Spargitur.

Volatilis ætas,id eſt,fluxa & caduca ὀλιγοχρόνιος. Ouid. 1. *Metam.*

Labitur occultè,fallitque volatilis ætas,
Et nihil eſt annis velocius.

Vŏlātŭs,us,ipſa volatio & volandi actus. {πτῆσις. GALL. *Vol,volée,volement.* ITAL. *Volato,volo* GERM. Das fliegen. HISP. *Buelo.* ANGL. *A flying.*} Cic. *de nat.deor.* Idemque & volatus alitum ſuſtinet,& ſpiritus ductus alit,& ſuſtentat animantes. Martial. *lib* 11.

Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
Debuerant alia fata venire via.

Ouid *Eleg* 8. *lib.* 3. *Triſt.*

Vt tenera cedente volatibus auræ.

Volatura,æ,volatus. πτῆσις. Varro 3. *de re ruſt c* 5. Ibi in prima volatura quam veniunt,morantur dies paucos requieſcendi cauſa. Colum. *lib.* 8. *c* 9. A volatura ita vt capitur,ſaginæ deſtinatur.

Vŏlo,vis,Voluntas eſt,voluntatem habeo, voluntas mea fert, Præterito volui, notæ ſignificationis eſt. {רצה *ratſah* אבה *abah* חפץ *chaphets* הואיל *hoil.* βούλομαι,θέλω. GALL. *Vouloir* ITAL. *Volere.* GERM. Wöllen. HISP. *Querer.* ANGL. *To will.*} Virg. 3. *Eclog.*

Vis ergo inter nos quid poſſit vterque viciſſim Experiamur?

¶ Volo te, volo te verbis paucis, ſubaudi alloqui. Plaut. *in Capt.* Philocrates per tuum genium obſecro exi, te volo. Idem *Ibid.* — volo te verbis pauculis, Si tibi moleſtum non eſt. Terent. *in Andr.* Quis me vult? Plaut. *Mil. ſc. 4. a. 1.* Volo placere meo Philolacheti Quintus. Cui ego omnia volo & debeo. Idem *Aul. ſc. 4. a. 1.* Redeo atque vt vis vales. Idem *Pſ. ſc. 2. a. 2.* Nimis velim qui mihi certum faciat. (dati ſup.) Idem *Aul. ſc. 5. a. 4.* Scis me facta velle quæ tu velis. *Ib. ſc. 3. a. 4.* Nimis illum ad me veniat, velim. *Ibid. ſc. 4. a. 2.* Redeo ad te ſi quid me vis. Idem *in Curc.* Velle gratiam alicuius (ſup. iuste.) *Ibid. ſc. 3. a. 2.* Vt decet velle hominem amicum amico, (i. bene velle.) Idem *P.* [illegible] *4. a. 1.* Te viuum atque te ſaluum vellem. Idem *Aſin. ſc. 1. a. 1.* Verba in pauca conferam, quid te velim. *Ibid.* Si quid te volam, vbi eris? Idem *Men. ſc. 5. a. 5.* Non ita promeruiſti de me pigeat quæ velis. *Ibid.* [illegible] *9. a. 3.* Promeruiſti vt, &c. ne quid ores quod velis, quin impetres. Idem *Aul. ſc. 6. a. 4.* Quid vis fieri, factum infectum fieri non poteſt. Idem *Men. ſc. 1. a. 2.* Cedo mancipium. Quid eo vis (ſub facere.) Quid vis fieri. Vide *Fio.* Idem *Moſt. ſc. 3. a. 1.* Nimis velim lapidem Catull. *de com. Beren.*

Amantes non longe a caro corpore abeſſe volunt.

Ouid. 13. *Metam.*

Velles & infelix Palamedes eſſe relictus.

¶ Volo Arpinum ſub proficiſci. Cic. *Att. lib. 9.* Nos autem in Formiano morabamur, quo citiùs audiremus: deinde Arpinum volebamus. Eidem *lib. 5.* Rhodum volo puerorum cauſa. Eodem modo hic ipſe ſæpiùs vtitur verbo Cogito. ¶ Velit nolit, pro velit an non velit. Idem *ad Quint. fratr. lib. 3.* Craſſum Iunianum hominem mihi deditum per me deterruit, velit nolit, ſcire difficile eſt. ¶ Ponitur aliquando pro opto & cupio. Cic. *ad Cornif. lib. 12.* Eandem rem tibi volo bene & feliciter euenire. Volo omnia tua causa, id eſt, tibi in omnibus bene cupio. Idem *ad Tiron. lib. 16.* Quam omnia mea cauſa velles mihi ſucceſſa, tam etiam tua. Quid tibi vult [illegible]. Idem *in Verrem*. Quid noſ equeſtre, ſtatuæ volunt propter ædem Vulcani, hoc eſt, quid ſignificant? ¶ Ponitur aliquando pro opinor & cenſeo. Idem 1. *de nat. deor.* Quatuor etiam naturas, ex quibus omnia conſtare cenſet, diuinas eſſe vult.

Volens, entis, participium, vt volenti animo. libenter, non inuitè. { [illegible] *ret, en* [illegible] *chapetz.* [illegible]. GALL. *Voulant, qui veut.* ITAL. *Volente.* GERM. Willend, gutwillig. HISP. *El que quiere.* ANGL. *That willeth, willing.* } Saluſt. *in Iugurth.* Hæc Romæ plebes, literis quæ de Metello ac Mario miſſæ erant, cognitis, volenti animo de ambobus acceperat. ¶ Volens aliquid facere, i. de induſtria, vt apud Virg.

Ipſa autem macie tenuant armenta volentes.

id eſt, ſtudio & induſtria. ¶ Volens, beneuolus. Cato, Mars pater, te precor quæſoque, vti ſies volens propitius mihi, domo familiæque noſtræ. Liuius, Pacem precibus expoſcant, vti volens propitius ſuam ſemper ſoſpitet progeniem. Idem, Precatus deinde ſi diuus, ſi diua eſſet, qui ſibi præceptum miſiſſet, volens propitiùſque te adeſſet, id eſt, fauens & proſper. Saluſt. tamen *lib. 4. hiſt.* referente Nonio, Volentia plebi dixit, hoc eſt, placentia & grata. Verba Saluſtij ſunt hæc: Multiſque ſuſpicionibus volentia plebi facturus videbatur.

Volenter, animo volente. Apul.

Volentia in compoſitione idem eſſe videtur quod voluntas. { [illegible] *chéphets* [illegible] *ratſon* [illegible] *ebéh.* [illegible]. } Nonius. A volentia fit beneuolentia, Maleuolentia pro amore & odio, quaſi bona & mala voluntas. Item Beneuolus & Maleuolus.

¶Volitio, actus, quo quis vult: vox Scholaſticorum. Omnis actus voluntatis, affirmatiuus & negatiuus, h. e. velle & nolle. Item certa quædam volitio. Dicitur autem duplex volitio: *Efficax*, quando non ſolum placet quod volumus, ſed etiam, ſi poſſumus, effectum damus. Huic opponitur volitio efficax, qua non tantum odimus quod nolumus, ſed etiam, ſi poſſumus, impedimus, aut deſtruimus. *Remiſſa*, ſeu refracta, quando placet quod volumus, ſed non ita, vt illi etiam effectum demus, licet poſſimus. Huic opponitur nolitio remiſſa, reſpectu mali, quod ſcimus fieri, & non impedimus ¶

Voluntas, atis, animi noſtri ſententia, mens, animus, ſenſus. { [illegible] *chephéts* [illegible] *ratſon* [illegible] *ebeh* [illegible]. GALL. *Volonté.* ITAL. *Volontà.* GERM. Will. HISP. *Voluntad, potentia libre.* ANGL. *Will.* } Plaut. *Men. ſc. 2. a. 4.* Quando non vis tua voluntate id profiteri. *Ibid.* Bene ac pudice me habes [illegible] Haud voluntate [illegible]. Idem *Mil. ſc. 5. a. 2.* Nia voluntate ibis, captum te. Ouid. *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

——— honeſta voluntas

Plurima maledictis auribus apta refert.

Cæſ. *lib. 1. de bell. ciu.* Paribus beneficiis parem voluntatem tribuere. Cic. 4. *Tuſc.* Natura enim omnes ea quæ bona videntur ſequuntur fugiuntque contraria. Quamobrem ſi ſimul obiecta ſpecies cuiuſpiam eſt quod bonum videatur, ad id adipiſcendum impellit ipſa natura. Id quum conſtanter prudenterque fit, eiuſmodi appetitionem Stoici [illegible] appellant, nos appellamus voluntatem: eam illi putant eſſe in ſolo ſapiente, quam ſic definiunt, Voluntas eſt quæ quid cum ratione deſiderat. Quæ autem à ratione aduerſa incitata eſt vehementius, ea libido eſt, vel cupiditas effrænata, quæ in omnibus ſtultis inuenitur. Cic. 3. *in Catil.* Dij ego immortales ducibus hanc mentem, Quirites, voluntatémque ſuſcepi. ¶ Ponitur aliquando pro ſtudio, amore, & beneuolentia in aliquem. Idem *ad Quint. fratr. lib. 3.* Significat valdè te ſibi gratum feciſſe, quòd de ſua voluntate erga Cæſarem humaniſſime diligentiſſi neque locutus eſſet. Terent. *in prol. Phorm.* Voluntas veſtra ſi ad poetam acceſſerit, id eſt, fauor veſter poetæ. ¶ Voluntas nominis, id eſt, eius vis atque ſententia. ¶ Voluntate ablatiuus pulchrè ponitur pro eo quod eſt bona cum gratia. Terent. *in Adelph.* Quod vos ius cogit, id voluntate te impetret. Cic. 1. *Verr.* Ego iam tibi ipſe iſtud, quod expetis, mea voluntate concedam, id eſt, ſponte. Idem *ad Valerium lib. 13.* Rediens tamen in patriam voluntate omnium concedi videntur, id eſt, omnibus volentibus & concedentibus. ¶ ¶ Voluntas Dei variè diſtinguitur. Vna eſt, qui vult, ſed varia obiecta, circa quæ alius atque alius eſt actus Dei volentis, qui ſemper verax & [illegible] atque iuſtus eſt. Non diuina, ſed humana voluntas eſt mali, h. e. turpitudinis cauſa, & neque vlli vult nocitum Deus niſi nocenti, ſc. peccatori. Apud Scholaſticos crebra eſt diſtinctio, qua voluntas dicitur

Beneplaciti, eaque	{	*Antecedens*, ſeu vniuerſè inuitans ad ſalutem ſub conditione fidei & obedientiæ.
		Conſequens, quæ ſalutem iam credentibus & piis aſſignat: at impios damnationi adiudicat.
Signi, vt	{	*permiſſio*,
		prohibitio,
		præceptio,
		conſilium,
		impletio, ſiue *operatio*.

Sed cauendum eſt, ne diluto ſenſu & diuinam haud decente eminentiam conſilia dicamus, quæ ſunt vel vniuerſalia, vel ſingularia, & ad certas perſonas reſtricta ac vigentia Dei mandata ¶

Voluntarius, a, um, adiectiuum, quod fit ſponte, ad libidinem & arbitrium, vulgo Spontaneum vocant. { [illegible] *nadab* [illegible]. GALL. *Volontaire, de franche volonté, & ſans contrainte.* ITAL. *Volontario, che opera ſpontaneamente.* GERM. Willig, freywillig. HISP. *Voluntario, le.* ANGL. *That is done willingly.* } Cic. *ad Martinum lib. 7.* Aut conſciſcenda mors voluntaria. Liu. *lib. 1. ab Vrbe*, Ferociſſimus quiſque iuuenum cum armis voluntarius adeſt. Plin. *de viris illuſtribus*, Voluntarium militem ſe obtulit. ¶ Voluntarij milites dicuntur, qui ſponte nomina dant. Cæſ. 5. *bell. Gall.* Neque ibi voluntariorum copias defore, ſi ex finibus ſuis progredi cœpiſſet. Et vbique apud Liuium. ¶ Voluntaria herba, quæ ſua ſponte naſcitur, opponitur ſatiuæ. Plin. *lib. 20. c. 22.* de ſerpyllo, Satiuum non ſerpit, ſed ad palmi altitudinem increſcit: pinguius voluntario, & candidioribus foliis ramiſque.

Voluntariè, & Voluntario, aduerbia. Sponte, bono & prompto animo, non coacto. { [illegible] *bindabah* [illegible] *nedabah* [illegible]. GALL. *Volontairement, franchement.* ITAL. *Voluntariamente, francamente.* GERM. Williglich. HISP. *Voluntariamente.* ANGL. *Willinglye, gladly.* } Cæſar *lib. 3. bel. ciu.* Milites electi circiter centum viginti voluntariè eiuſdem centuriæ ſunt profecuti. Liu. 1. *ab Vrbe*. Inde ob ſeiidus bellorum iras, maximè ſolicitatis ad defectionem animis, voluntario traxere.

¶Volochda, Wologda, V. E. Moſcouiæ ¶

Vologeſus, Parthorum rex fuit Neronis temporibus, & frater Tiridatis, quem quum Armeniæ regem feciſſet inuitis Romanis, vario euentu cum iis bella geſſit: donec tandem ex pacto placuit Tiridatem regni diadema ponere, nec ante reſumere, quam id Romæ Neronis manibus accepiſſet. Vide Tacit. *lib. 5.*

Vologeſocerta, Babyloniæ vrbs, à Vologeſo Parthorum rege condita: vt eſt auctor Plin. *lib. 6. c. 26.* Ptolemæus Vologeſiam appellat.

Vologeſus, nomen Regis Parthorum fuit, cuius meminit Sueton. *in Tiber.* c. 49. [illegible] tamen quidam Codices habent *Venonem*, quos ſequitur Iſaac. Caſaubonus, vir doctiſſ.

Vōlōnes, dicti ſunt ſerui, qui bello Punico, quum deeſſent liberi, qui in militiam nomina darent, pro dominis pugnaturos ſe polliciti, in ciuitatem recepti ſunt, & Volones appellati, quia hoc ſponte voluerunt. Feſtus. Liu. *lib. 3. bell. Pun.* Volones liberi eſſe iuſſi. *Ibidem*, Vt tyrones (ea maxima pars volonum erat) diſcerent ſigna ſequi.

Vōlſcī, populi in Latio, vltra Circeios, quorum meminit Plin. *lib. 3. cap. 5.* Virg. 2. *Georg.*

Aſſuetúmque malo Ligurem, Volſcóſque verutos.

Vōlsellă, æ, ſiue Vulſella, inſtrumentum pilis è corpore euellendis idoneum. { [illegible], τριχολαβίς. GALL. *Des pincettes de Chirurgien.* ITAL. *Molette, mollette.* GERM. Ein raufzenglin. HISP. *Las tenazuelas ò pinças para pelar.* ANGL. *A paire of pincers.* } Plaut. *Curc. ſc. 4. a. 4.* Ita me volſellæ, pecten, ſpeculum ſauent. Martial. *lib. 9.*

Pertentque ſana cana labra volſella,

Curios, Camillos, Quintios, Numas, Ancos,

Et quicquid vſquam legimus piloſorum

Loqueris, ſonaſque grandibus minax verbis.

¶Volſella item, ſiue Vulſella, inſtrumenti chirurgici genus eſt, quo caro ex vlceribus præcidenda apprehenditur. Celſ. *lib. 5. cap. 18.* Deinde oræ volſella prehendendæ, tum quicquid corruptum eſt, excidendum. ¶ Volſella fabrorum. Celſ. *lib. 8. c. 10.* volſella, quali fabri vtuntur, interenda eſt.

Volſinium, Volſinij, [illegible] Ptol. ſiue Volſinij, orum, Oppidum mediterraneum Hetruriæ, in quo primum molæ verſatiles ſunt inuentæ. Plin. *lib. 36. c. 18.* Molas verſatiles Volſiniis inuentas, quaſdam & ſponte motas legimus.

¶Volturnum, *Caſtello à mare del Volturno*, eſt aliud à Caſtello maris de Stabia: quorum poſterius habet Epiſcopū Surrentino A. Suffraganeum ¶

Vōlua, æ, inuolucrum, quo quid inuoluitur. { [illegible] *tabbereca* [illegible] *chatulah* [illegible] *chatul.* [illegible]. GALL. *Enueloppe.* ITAL. *Inuiluppo, coſa che ſi inuolge.* GERM. Ein jedes ding darin man etwas verwigelt oder windt. HISP. *Emboluedor.* ANGL. *Where in any thing is rolled vp, & wrapped in.* } vnde à Plin. *lib. 22. c. 22.* accipitur pro albo illo inuolucro boletorum in oui ſpeciem prorumpentium. Voluam (inquit) terra ob hoc parit, ipſum poſtea in volua, ſeu in ouo eſt luteum. ¶ Eodem etiam nomine antiqui veterum appellabant in muliere, hoc eſt, locum in quo fœtus concipitur: quam hodie literæ vnius immutatione Vuluam appellamus.

Volubilis, vide *Voluo*.

Vŏlŭcĕr, & volucris, e, Volatilis, penniger. { [illegible] *kepi*, [illegible] *kaph* [illegible] *kânaph*. [illegible], [illegible]. GALL. *Qui vole.* ITAL. *Volante.* GERM. Fliegend. HISP. *Qualquiera coſa que buela.* ANGL. *That flieth.* } ¶ Et per tranſlationem, velox, celer. { [illegible] *kal.* [illegible], ὠκύς. GALL. *Viſte, ſoudain.* ITAL. *Veloce, preſto.* GERM. Schnell. HISP. *Ligero, preſto.* ANGL. *Swift, ſpeedie.* } Senec. c. 11. *de conſol. ad Marc.* Celeri ac volucri cogitatione diuina perluſtrat animus. Ouid. *Eleg. 8. lib. 3. Triſt.*

——— Pennas curruſque volucres (Medeæ.)

Idem *Eleg. 9. lib. 1. Triſt.*

Volucri curſu nauis, &c. Martialis,

Et volucrem longo porrexit vulnere pardum.

Virg. 1. *Æneid.* *——— volucrémque fuga præuertitur Hebrum.*

Cic. *pro Planc.* Nihil eſt autem tam volucre, quàm maledictum: nihil facilius emittitur, nihil citius excipitur, latius diſſipatur. Idem *pro Syll.* O fallacem ſpem ô volucrem fortunam! Virg. 5. *Æneid.*

——— illa Nereidis, volucrique ſagitta
Ad terram fugit, & portu ſe condidit alto.

Vŏlŭcris, is, fœm. gen. Omne id quod volat, non ſolùm aues, ſed apes quoque, veſpæ, tabani & reliqua huiuſmodi. {[illegible] GALL. *Volaille, toute choſe qui vole.* ITAL. *Cio che vola.* GERM. Ein jedes thier ſo geflügelt iſt. das iſt, ſo fliegen kan, geflügelt. HISP. *Aue, ò cosa que buela.* ANGL. *All thing that flieth.*} Cic. 3. *de Orat.* Quemadmodum volucres videmus procreationis atque vtilitatis ſuæ cauſa fingere & conſtruere nidos. Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Omne adeò genus in terris, hominumque, ferarumque,
Et genus æquoreum pecudes, pictæque volucres,
In furias, ignémque ruunt, amor omnibus idem.

Ouid. 5. *Faſt.*

——— volucres ego mella daturas
Ad violam & cytiſos & grata voce.

Idem 1. *Metam.*

Fluminea volucres medio caluêre Caiſtro.

¶ Virgineæ volucres Idem 7. *Metam.* Harpyias intelligit, de quibus & Virg. *lib.* 3. *Æneid.*

Virginei volucrum vultus, &c.

Volucra, genus animalis quod prærodit teneros pampinos. {[illegible] GALL. *Liſet, qui ronge la vigne bourgeonnante.* ITAL. *Animaletto che rode i teneri pampini.* GERM. [illegible] HISP. *El rebolio que roe las viñas.* ANGL. *A cate piller.*} Col. *de arborib. c.* 15. Genus eſt animalis, volucra appellatur, id fere prærodit teneros adhuc pampinos & vuas: quod ne fiat, falces quibus vineas putaueris peracta putatione ſanguine vrſino linito.

Volumen, vide *Voluo.*

Volumnius, prænomine Lucius, vir Romanus Senatorij ordinis, quo cum Seruio Sulpitio Conſulatum gerente carnes pluiſſe, autor eſt Plin. *lib.* 2. *cap.* 56.

Vŏluntas, vide *Volo, vis.*

Vŏlvo, is, ui, duarum ſyllabarum, verto, verſo, torqueo, in orbem torqueo. {[illegible] *ghalál* [illegible] *holél.* [illegible] GALL. *Rouler, tourner, virer.* ITAL. *Volgere.* GERM. Welgen, trolen. HISP. *Boluer en derredor.* ANGL. *To tumble, to roll, to wallow, to wrappe.*} Virg. *Æn.* 6.

——— vbi mille rotam voluêre per annos.

Cic. *de clar. Orat.* Voluendi enim ſunt libri, cùm aliorum, tum in primis Catonis. Virg. 3. *Æneid.*

——— ſic fata deûm rex Sortitur, voluitque vices, is vertitur ordo.

Idem *lib.* 3. *Georg.*

Collectúmque premens voluit ſub naribus ignem.

Idem 6. *Æneid.*

Saxum ingens voluunt alij.

¶ Voluere, cogitare, verſare animo [illegible]. Plaut. *Mil. ſc.* 1. *a.* 2. Quid eſt quod aſtutè voluis tecum in corde. Liu. *lib.* 5. *dec.* 4. Voluere iras in pectore. Idem *lib.* 2. *dec.* 3. Ad aures militum dicta ferocia voluebantur. Catull. *Epigr.* 59.

Quæ tum proſpectans cedentem mœſta carinam,
Multiplices animo voluebat ſaucia curas.

Virg. 1. *Æneid.*

At pius Æneas per noctem plurima voluens.

Ibidem,

Quidve dolens Regina deûm, tot voluere caſus
Inſignem pietate virum, tot adire labores Impulerit?

Liu. *lib.* 6. *ab Vrbe.* Has inanium rerum inanes ipſas voluentes cogitationes, fortunæ loci delegauerant ſpes litis.

Vŏluendus, a, um [illegible]. Virg. 1. *Æneid.* Triginta magnos voluendis menſibus orbes Imperio explebit, id eſt, volubilibus, interprete Seruio.

Vŏlutus, a, um, alias participium. {[illegible] *megolal.* [illegible] GALL. *Roulé, tourné, viré.* ITAL. *Voltato.* GERM. Getrolt. HISP. *Boltado.* ANGL. *Turned, rolled, wallowed.*} Virg. 3. *Georg.*

Non vmbræ altorum nemorum, non gramina poſſunt
Grata mouere animum, non qui per ſaxa volutus
Purior electro campum petit amnis.

Vŏlūto, Sæpè, multúmque voluo. {[illegible] *ghilél* [illegible] *holél.* [illegible] GALL. *Veautrer, tourner, & rouler ſouuent.* ITAL. *Travoltarſi.* GERM. Offt oder emſig welzen. HISP. *Rebolcarſe.* ANGL. *To tumble and roll often.*} Varr. *lib.* 3. *de R. R. c.* 9. Ante ſit veſtibulum ſeptum, in quo diurno tempore eſſe poſſunt, atque in puluere volutari. Cic. *in Salu.* Itaque nihil aliud ſtudet, niſi vt lutulentus ſus cum quouis volutari. ¶ In ſtupris volutari, per tranſlationem; id eſt, delectari. Idem *de Aruſp. reſp.* Quorum intemperantia expleta, in domeſticis ſtupris volutatus. ¶ Ponitur etiam pro accuratè perpendo, & diligenter conſidero [illegible]. Virg. 9. *Eclog.*

Id quidem ago, & tacitus Lycida mecum ipſe voluto.

Idem 4. *Æneid.*

Atque hæc ipſe ſuo triſti cum corde volutat.

Liu. *lib.* 4. *dec.* 4. Volutare conſilia. Idem *lib.* 9. *ab Vrb.* Volutare animum cogitationibus. Idem *lib.* 8. *bell. Punic.* Volutare in animo. Idem *lib.* 1. Volutare res inter ſe pugnantes. Senec. *c.* 12. *de conſ. ad Marc.* Volutat animo immortalia hoc animal tam contemptum. Liu. 4. *bell. Maced.* Has conditiones quanquam ipſe in ſecreto volutauerat cum amicis, vulgo tamen omnes iam ferebant.

Vŏlutatus, a, um participium, Sæpe multúmque volutus. {[illegible] *megholal.* [illegible] GALL. *Veautré, tourné, roulé.* ITAL. *Voltato ſpeſſo quà & là.* GERM. Offt gewelzt. HISP. *Rebolcado à menudo à ſi o otro.* ANGL. *Rolled, tumbled, or walowed often.*} Plin. *lib.* 8. *cap.* 37. Præparant hyemi & herinacei cibos, ac volutata ſupra iacentia poma, affixa ſpinis, vnum non amplius tenentes ore, portant in cauas arbores. Cicer. *de Aruſp. reſp.* Quis vnquam nepos tam libere eſt cum ſcortis, quàm hic cum ſororibus volutatus? Idem *lib.* 2. *ad Q. fratr.* Itaque ad Caliſthenem & Philiſtum redeo, in quibus te video volutatum, hoc eſt, cum labore verſatum.

Vŏlutatio, onis, verbale, à volutando deductum. [illegible] GALL. *Roulement, tournement.* ITAL. *Riuolgimento.* GERM. Weltzung, trolung. HISP. *Obra de boluer à menudo.* ANGL. *A rolling or walowing.*} Cic. *in Piſ.* An verò tu parum putas inueſtigatas eſſe à nobis labes imperij tui ſtragiſque prouinciæ, quas quidem nos non veſtigiis odorantes ingreſſus tuos, ſed totis volutationibus corporis & cubilibus perſecuti ſumus? Senecæ. 2. *de tranq.* Volutatio animi nunquam reſidentis.

Volutatus, us, ui, verbale, Volutatio [illegible]. Plin. *lib.* 10. *c.* 1. Multum pulucrem volutatu collectum, inſidens cornibus excutit in oculis.

Volutabrum, Locus vbi ſues volutantur. {[illegible] GALL. *Bourbier ou autre lieu où les beſtes ſe veautrent.* ITAL. *Luogo doue ſi voltano i porci.* GERM. Ein miſtlach, ſeulach. HISP. *Rebolcadero, como de puercos.* ANGL. *A place where ſwyne do walowe.*} Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Sæpe volutabris pulſos ſylueſtribus apros
Latratu turbabis agens.

Vŏlūtātim, iterum atque iterum voluendo. {[illegible] GALL. *En roulant.* ITAL. *Riuolgendo.* GERM. [illegible] HISP. *Rebolcandoſe.* ANGL. *By rolling, and walowing.*} Plaut. *in Mil.* Volutatim deducunt te ſapiam.

Vŏlubilis, e, quod facilè voluitur, & in orbem incitatur. {[illegible] GALL. *Aiſé à tourner ou faire virer, qui tourne.* ITAL. *Volubile, inſtabile.* GERM. Welcher das leichtlich zuwelzen iſt. HISP. *Coſa que ſe buelue e pueae boluer.* ANGL. *That is or may eaſily be tumbled or rolled.*} Cic. *de Vniu.* Deinde animum circundedit corpore, & veſtiuit extrinſecus, cœlóque ſolitago & volubili, & in orbem incitato, complexus eſt. Virg. 7. *Æneid.*

Impubé que manus mirata volubile buxum.

¶ Volubilis fortuna, id eſt, inſtabilis, inconſtans. [illegible] Cic. *pro Mil.* Quàm vaga volubiliſque fortuna.

Vŏlubiliter, aduerb. Celeriter, incitatè. {[illegible] GALL. *Roidement, en roulant.* ITAL. *Volubilmente, ſenza fermezza.* GERM. [illegible] HISP. *Pudiendo boluerſe.* ANGL. *Rollingly, roundly.*} Cic. *in Or.* Sæpe etiam in amplificanda re conceſſu omniū funditur numeroſe & volubiliter oratio.

Volubilitas, atis, Volubilis motus & conuerſio. {[illegible] GALL. *Tournoyement, virement en rond.* ITAL. *Volubilità.* GERM. Ringfertigkeit im welzen, beweglichkeit. HISP. *Aquella poſſibilidad de voluerſe.* ANGL. *A lightly rolling about, vnconſtancie.*} Cic. 2. *de nat. deor.* Ex vtraque re & mundi volubilitas, quæ niſi in globoſa forma eſſe non poſſet. Volubilitas fortunæ, inconſtantia. Cicer. 2. *de diuin.* Quomodo ergo id quod temerè fit, cæco caſu, & volubilitate fortunæ præſentiri & prædici poteſt? Volubilitas linguæ, leuitas, promptitudo, dexteritas. Ouid. 6. *Faſt.*

Ipſa volubilitas ſubiectum ſuſtinet orbem.

Item, Volubilitas verborum Sueton. *in Aug. c.* 86.

Volumen, inis, à voluendo, quòd maiores noſtri in libris arborum, id eſt, corticibus ſcribebant, & libellos illos, quo ferrent commodius, complicabant. {[illegible] *meghillah* [illegible] *gillajōn.* [illegible] GALL. *Volume, roule, vne partie d'vn liure.* ITAL. *Volume.* GERM. Ein buch. HISP. *Vn libro ò volumen.* ANGL. *A volume, the part or groſſeneſſe of a booke.*} Ideóque volumina appellata ſunt, libellis ſimiliora quàm libris. ¶ Eſt enim propriè volumen pars codicis, vt puta Metamorphoſeos liber in quindecim volumina diſtinctus eſt. Ouid. 1. *Triſt.*

Sunt mihi mutata ter quinque volumina formæ.

Plin. iunior, Libri tres in ſex volumina propter amplitudinem diuiſi, quaſi in ſex minores libros: vt ſint volumina aliquanto minora quàm libri. Igitur volumen pars libri eſt. Liber verò pro toto codice, & pro volumine accipitur. Inde dicimus, Euoluere libros, id eſt, aperire lectitandi gratia, quaſi rem complicatam explicare. [illegible] ſicut Reuelare, rem velatam detegere. Cic. *lib.* 5. *Tuſc.* Quoniam duobus ſuperioribus de morte & dolore dictum eſt: tertius dies diſputationis hoc tertium volumen efficiet. ¶ Accipitur aliquando volumen pro ipſa circumuolutione. [illegible] Ouid. 2. *Metam.*

Adde quòd aſſidua rapitur vertigine cœlum,
Sideraque alta trahit, celerique volumine verſat.

¶ Nonnunquam pro volubilitate, hoc eſt inconſtantia Plin. *lib.* 7. *c.* 45. Si diligenter æſtimentur cuncta, magna fortis humanæ reperientur volumina. ¶ Volumina vinculorum Virg. 5. *Æneid.*

——— & ipſa Huc illuc, vinculorum immenſa volumina verſat.

Vŏlux, ocis, Vermis teneros vitium pampinos, & pubeſcentes vuas erodens, qui & Conuoluulus & Volucra dicitur. {[illegible] GALL. *Liſet, burbec ou verceguin, qui ronge les bourgeons des vignes.* ITAL. *Volux, verme che rode i teneri pampini delle viti.* GERM. Ein wärmlin, welches ſich in die bletter der jungen weinſchoſſen verwickelt, und ſie abnagt. HISP. *El guſano rebolton.* ANGL. *A caterpiller, a worme that eateth vine boughes.*} Plin. *lib.* 18. *cap.* 28. Simili modo ne conuoluulus fiat, in vinca amurcæ congios duos decoctos in craſſitudinem mellis, rurſus cum bituminis tertia parte, & ſulphuris quarta ſub dio coqui, ne excandeſcat ſub tecto. Hoc vites circa capita ac brachia vngi, ita non fore conuoluulum: alij Volucem appellant, animal præcidens pubeſcentes vuas. Hæc Plin.

Vŏluptas, atis, iucunditas, fructus iucunditatis, & lætitiæ. {[illegible] *ḥēdhen* [illegible] *ḥedhnah* [illegible] *ḥonegh* [illegible] *taḥanugh.* [illegible] GALL. *Volupté, aiſe, plaiſir.* ITAL. *Voluttà, piacere.* GERM. Wolluſt. HISP. *El deleyte generalmente.* ANGL. *Pleaſure, delight.*} Vnde quicquid cū delectatione animum demulcet, voluptas dicitur, quòd id maximè velimus, refertúrque tam ad animum, quàm ad corpus, quamuis nonnulli inſimulent ſolius corporis eſſe ac turpem: quod certè verum non eſt. Eſt enim voluptas vocabulum medium, omnémque iucundum motum, quo ſenſus hilaretur, ſignificat, quem Græci vocant [illegible]. Cic. 1. *de Orat.* Percipietis enim illam ex cognitione totis lætitiam & voluptatem. Voluptatem eius capio, dixit Plin. *Epiſt.* 17. *lib.* 2. pro voluptatem ex eo capio. Plaut. *Prologo Amph.* Dum illa, qua cum voluptatem capit. Idē *Men. ſc.* 1. *a.* 4. Nulla nautis maior voluptas, quàm quod ex alto terram videre. Idem *Pœnd. ſc.* 1. *a.* 5. Voluptati ædepol fui. Quintil. Non ſi lætitia bonum & voluptas. ¶ Voluptatis definitioné, & de ea plura, vide apud Gell. *c.* 5. *lib.* 9. ¶ Voluptas, blandientium vox eſt, vt apud Plaut. *Mil. ſc.* 3. *a.* 1. Voluptas mea, mea Philematium. *Ibid.* Philolaches voluptas mea. Idem *Men. ſc.* 3. *a.* 1. Vbi te aſpicio mea voluptas. Idem *Aſin.* Da mihi an me, mea voluptas.

voluptas Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 1.* Voluptas mea, vt mea lux, vbi Voluptas Anapæſtus eſt: vt *ibid* [illegible], Harum voluptatum Cum voluptate legere, id eſt, cum delectatione. Cic. 1 *de fin.* Omne autem id quo gaudemus, voluptas eſt: vt omne quo offendimur, dolor. Ouid. 7. *Met.*

Nulla eſt ſincera voluptas.

Voluptati eſſe, id eſt, eſſe gratum & iucundum, Cic. *Lentul lib. 1.* Quod mihi de filia, & de Craſſipede gratularis, agnoſco humanitatem tuam, ſperoque & opto, nobis hanc coniunctionem voluptati fore. Quibus omnibus in exemplis voluptas in meliorem partem accipitur, pro ea quæ in animum cadit. ¶ In malam partem quoque capitur, & pro ea voluptate, quæ corporis propria eſt apud Cic. *de ſenect.* Diuinus enim Plato eſcam malorum voluptatem appellat, quod ea videlicet homines capiantur, vt hamo piſces. *ibid.* Nullam capitaliorem peſtem quam voluptatem corporis hominis dicebat à natura datam: cuius voluptatis auidæ libidines temere & effrenate ad potiendum incitarentur. Idem 1. *de legib.* Ab ea quæ penitus in omni ſenſu implicata inſidet imitatrix boni, voluptas, malorum autem omnium mater.

Voluptabilis, e, gratum, voluptuoſum. { [illegible] GALL. *Qui donne ou apporte plaiſir* ITAL. *Grato.* GERM. Luſt vnd freud bringend lieblich. HISP. *Agradecible o aplaſible.* ANGL. *Pleaſant, delightful, that bringeth pleaſure* } Plaut. *in Epid.* Voluptabilem mihi tuo aduentu attuliſti nuntium.

Voluptarius, a, um, quod voluptatem affert. { [illegible] GALL. *Plaiſant, voluptueux.* ITAL. *Coſa piaceuole* GERM. Lüſtbar das wolluſt bringt, oder dem wolluſt ergeben. HISP. *Coſa deleytoſa* ANGL. *That bringeth pleaſure, deliting in pleaſure.* } Cic. *lib. 3 de fin.* Ægritudo, libido, formido, quamque Stoici communi nomine corporis & animi [illegible] appellant, ego malo lætitiam appellare, quaſi geſtientem animi elationem voluptariam. Voluptarius homo, voluptati deditus. [illegible] Plaut. *in Men. ſc. 1. a. 1.* Namque Epidamnea natio eſt hæc: ita hominum voluptarij atque potatores maximi. Cic. 2. *Tuſc.* Ego à te non poſtulo, vt dolorem eiſdem verbis afficias, quibus Epicurus voluptatem, homo, vt ſcis, voluptarius. Idem 3. *de Orat.* Quinetiam guſtatus, qui eſt ſenſus ex omnibus maxime voluptarius, quique dulcedine præter cæteros ſenſus commouetur.

Voluptuoſus, a, um. Habitum & vehementiam ſignificat, & affectionem { [illegible] GALL. *Voluptueux.* ITAL. *Voluttuoſo* GERM. Wolluſtig, begierig, oder der voll wolluſts iſt. HISP. *Deleytoſo.* ANGL. *Voluptuous, vnſatiable in pleaſure* } vt, Voluptuoſus homo, qui perquam amat voluptatem, quem Cic. voluptarium vocat. ¶ Voluptuoſa res, quæ in ſe habet voluptatem, & quæ voluptate afficiat. Ille recipit, hæc recipitur. Plin. *lib. 2. Epiſt. 13.* Voluptuoſam rem eſſe, vtrunque eadem opera eodem viatico inuiſere.

Volupe, e, delectabile, gratum, iucundum { [illegible] GALL. *Ce qui eſt agreable & plaiſant.* ITAL. *Voluttà, diletto* GERM. Luſtbarlich wolluſt. HISP. *Deleyte.* ANGL. *That is pleaſant and delightful* } Quanquam non raro ſubſtantiue accipitur pro ipſa delectatione, ſeu voluptate [illegible]. Plaut. *in Amph.* Nam quia vos tranquillos video, gaudeo, & volupe mihi eſt. *Ibidem.* Si quid patri volupe eſt voluptas ea mihi multò maxima eſt. Idem *Mil. ſc. 3. a. 2.* Volupe eſt te conuenisse. Idem *Most. ſc. 2. a. 1.* Vectitabam volupe (cùm erant fruges, tum. ¶ Legitur & volup, per apocopen: quod & Nonius annotauit Plaut. *in Caſina.* Facite animo veſtro volup. Idem *Aſin.* Hic ſenex ſiquid clam vxore animo fecit volup. Plaut. *Men. ſc. 3. a. 4.* Scin' quid ad te venio? E. Vt tibi ex me ſit volup.

Vŏlŭpĭă, voluptatis dea, quæ ſacellum habet Romæ circa noualia non procul à porta Romanula; teſte Varr. *lib. 4. de L. L.* { Die Göttin des wolluſts. }

Vŏlūſius, [illegible], Poëta quidam ineptus fuit, patria Patauinus, qui Ennium ſequutus, rerum geſtarum populi Romani Annales carmine ſcripſit. Catull. *de Smyrna Cinnæ.* At Voluſi Annales Paduam morientur ad ipſam, Et laxas ſcombris ſæpe dabunt tunicas. Et *alibi.* Annales Voluſi cacata charta.

Volutæ, ab architecturæ peritis appellantur capreoli, in columnarum capitulis ex herbarum foliis enaſcentes, & vbi abacum iam propemodum contingunt, in orbem circumuoluti: vnde tam apud Græcos, quam apud Latinos nomen inuenerunt. [illegible] Vitruu. *lib. 3.* Dempta abaci craſſitudine, diuidatur reliqua pars in partes treſ, e quibus vna imo folio detur, ſecundum folium mediam altitudinem teneat: cauliculi eandem altitudinem habeant, e quibus folia naſcuntur protecta, vti abacum excipiant, quæ ex cauliculis orta natis, procurrunt ad extremos angulos volutæ minores, & helices intra ſuum medium, qui ſunt in abacis floribus, ſubiecti ſcalpantur. Idem *paulo poſt*, De volutarum autem deſcriptionibus, vti ad circinum ſint recte inuolutæ, quemadmodum diſtribuantur, in extremo libro forma & ratio earum erit deſcripta. Idem *lib. 7. c. 5.* Nam pinguntur tectoriis monſtra potius, quam ex rebus finitis imagines certæ. Pro columnis enim ſtatuuntur calami, pro faſtigiis harpagonetuli ſtriati, cum criſpis foliis, & volutis. Item candelabra ædicularum ſuſtinentia figuras, ſupra faſtigia earum ſurgentes ex radicibus cum volutis: coliculi teneri plures, habentes in ſe ſine ratione ſedentia ſigilla, non minus etiam ex coliculis flores, dimidiata habentes ex ſe exeuntia ſigilla, alia humanis, alia beſtiarum capitibus ſimilia. Hæc Vitr.

Volutabrum, Volutatim, Voluto, vide *Voluo.*

Volutina, dea paganorum, quam in volumentis folliculorum ſegetis præeſſe dixerunt.

Vomanum, fluminis nomen in quinta Italiæ regione, non procul ab Adria colonia, Plin *lib. 3 cap. 13.*

Vŏmer, is, maſc. gen. vide *Vomo.*

Vŏmĭcă, æ, Abſceſſus internus copioſam euomens ſaniem: vnde & nomen accepit { [illegible] GALL. *Apoſteme.* ITAL. *Apoſtema.* GERM. Ein eitergeſchwer oder eiß. HISP. *Poſtema.* ANGL. *A rotten impoſtume or runnyng ſore* } Cicer. *de nat. deor.* Nec profuiſſe voluit Pheræo Iaſoni qui vomicam eius aperuit, quam medici ſanare non potuerant. Serenus, Sunt odio quos dira vomit natura, tumores, Vomica qualis erit, vel eidem proxima quædam. Plin *lib. 10 cap. 13.* Petroſelinon præcipuum ad vomicas. Hinc Plaut. *in Perſa* non infeliciter vomicam appellat crumenam nummis refertam, atque tumentem. Quid hoc, inquit, quod in collo tibi tumet? SA. vomica eſt, preſſare parce. Plin. *lib. 33. cap. 6.* per tranſlationem accepit pro argento vini vena iugiter manante. Eſt (inquit), lapis in his venis, cuius vomica liquoris æterni argentum viuum appellatur, venenum rerum omnium. Nonnus vomicam pro conclauis locis, & vetuſtate exeſis poni probat. Ex Lucilio. Quintil. *lib. 8. cap. 6.* Non enim ſi Cicero recte ſentinam Reip. dixit, fæditatem hominum ſignificans, idcirco probem illud quoque veteris oratoris, Perſecuiſti Reip. vomicas. Augustus Cæſar Agrippam nepotem, & ſuas filiam & neptem, non aliter appellare ſolebat, quam *tres vomicas, aut tria carcinomata ſua*, tanta illi fuere morum peruerſitate, atque fæditate. Suet. *in Aug. cap. 65.*

Vomicus morbus. Senecæ *lib. 2. contrau. 12.* A vomica, aut vouendo dicit A. Schottus, vomicum morbum, aut vomicum appellat, quem ex ſchola contractum in forum intulerat.

Vŏmo, is, ui, itum, per os eiicio, egero. { [illegible] GALL. *Vomir.* ITAL. *Vomitare.* GERM. Kotzen. HISP. *Vomitar.* ANGL. *To vomite, to parbrake.* } Cic. *pro Deiotaro*, Quum inquit, poſt cœnam vomere te velle dixiſſes, in balneum te ducere cœperunt. Idem 2. *Phil.* Tantum vini in Hippiæ nuptiis exhauſeras, vt tibi neceſſe eſſet in populi Romani conſpectu vomere poſtridie. Virg. 9. *Æneid.*

Purpuream vomit ille animam, & cum ſanguine miſta

Vina refert moriens.

Plaut. *Curc. ſc. 3. a. 5.* Argentum propere propera vomere, &c. Vomere ſanguinem. Suet. *in Calig. cap. 57.*

Vomor, eris, paſſiuum. Plin. *lib. 10 cap. 67.* Salamandræ ore ſanies lactea vomitur. ¶ Vomitur, Impersonale. Cic. 2. *Philipp.* Ab hora tertia bibebatur, ludebatur, vomebatur.

Vomito, as, frequentatiuum { [illegible] GALL. *Vomir ſouuent.* ITAL. *Vomitar ſpeſſo* GERM. Offt kotzen. HISP. *Vomitar à menudo.* ANGL. *To vomite often* } Col *lib. 7. cap. 10.* Quam quam pecudes biberunt, nauſea correptæ vomitant atque expurgantur.

Vomitio, nis, Cibi potúſve per os eiectio, quæ ventriculi ſubuerſione contingit. { [illegible] GALL. *Vomiſſement.* ITAL. *Eſſo vomitare, vomito.* GERM. Kotzung, erbrechung. HISP. *Vomito.* ANGL. *A vomiting.* } Plin *lib. 11. c. 53.* Homini cibus vtiliſſimus ſimplex, aceruatio ciborum peſtifera, & condimenta perniciosiora. Difficulter autem perficiuntur omnia in cibis acria, nimia, & auide hauſta, & æſtate, quam hyeme difficilius, & in ſenecta, quam in iuuenta. Vomitiones homini ad hæc in remedium excogitatæ, frigidiora corpora faciunt, inimicæ oculis, maximè autem dentibus, ſomno concoquere corpulentiæ, quam firmitati vtilius: ideo athletas malunt cibos ambulatione perficere.

Vomitus, us, Vomitio { [illegible] } Plin. *lib. 20 cap. 14.* Mentaſtrum cum ſucco granati ſingultus & vomitus ſiſtit, vt Democritus monſtrat.

Vomitor, is, qui vomit { [illegible] GALL. *Vomiſſeur.* ITAL. *Chi vomita.* GERM. Ein kotzer, der ſich erbricht. HISP. *El que vomita.* ANGL. *That vomiteth.* } Plin *lib. 25. cap. 1.* Non expedit vomitoribus, ſicut neque multum, neque ſæpe, neque paſſum. ¶ Ieiuni vomitores. Sen. *Ep. 89.* loquens de Luctatoribus.

Vomitoria, Macrob. *Satur lib. 6. cap. 4.* Virg.

Manè ſalutantum totis vomit ædibus vndam.

Pulchrè vomit vndam, & antiquè: nam Ennius,

Et Tyberis flumen vomit in mare ſalſum.

Vnde & nunc vomitoria in ſpectaculis dicimus, vnde homines glomeratim ingredientes in ſedilia ſe fundunt.

Vŏmĭtōrius, a, um, quod vomitum ciet { [illegible] GALL. *Qui fait vomir.* ITAL. *Coſa che fa vomitare.* GERM. Kotzend. HISP. *Coſa para hazer vomitar.* ANGL. *That hath power to cauſe one vomite.* } Plin *lib. 21. cap. 6.* Hunc ſtomacho inutilem, & ideò vomitorium. Idem *lib. 20. cap. 9.* Bulbus quem vomitorium vocant ab effectu, folia habet nigra cæteris longiora.

Vŏmer, & vomis, eris, generis maſculini, ferramentum aratri quo ſulci fiunt { [illegible] GALL. *Le ſoc d'une charrue.* ITAL. *Vomere, vomiero del aratro.* GERM. Ein pflugeiſen, wägenſen, ſäch. HISP. *La reja del arado.* ANGL. *The culter of a ploughe.* } Ita dictum quòd terram vomat, hoc eſt, eruat. Virg. 1 *Georg.*

Depreſſo incipiat iam tum mihi taurus aratro

Ingemere, & ſulco attritus ſplendeſcere vomer.

Idem.

Vomis & inflexi primum graue robur aratri.

Ouid. *Eleg. 10. lib. 3. Triſt.*

Nec quiſquam preſſo vomere ſulcat humum.

Plin *lib. 18 cap. 18.* Vomerum plura genera. Culter vocatur, prædenſam, priuſquam proſcindatur, terram ſecans, futuriſque ſulcis veſtigia præſcribens inciſuris, quas reſupinus in arando mordeat vomer. Alterum genus eſt vulgare, roſtrati vectis. Tertium in ſolo facili, nec toto porrectum dentali, ſed exigua cuſpide. In roſtro hæc quarto generi, ſed exacutior in mucronem faſtigiata, eodemque gladio ſcindens ſolum, & acie laterum radices herbarum ſecans: id non pridem inuentum in Rhætia. Galliæ verò duas addiderunt rotulas, quod genus vocant *planarati*. Cuſpis effigiem palæ habet. Latitudo vomeris ceſpites verſat. Ouid. 1 *Metam.*

Ipſa quoque immunis raſtróque intacta, nec vllis

Saucia vomeribus, per ſe dabat omnia tellus.

Vono, nis, nomen Regis Parthorum fuit, qui à ſuis pulſus eſt, vt auctor eſt Suet. *in Tib. cap. 49.* Alias tamen ibi legitur *Volonem.*

Vŏpiſcus, [illegible] GALL. *Celuy de deux gemeaux qui vient à terme.* ITAL. *Vno de duo gemelli che viene à profitto.* GERM. Der ein auß den zwylingen ſo außgetragen vnd fürkommen iſt. HISP. *Vno de dos medizes que viene y es aprouechado.* ANGL. *One of twoo conceaued at one tyme which commeth to perfection* } Dicitur qui ex duobus conceptis, vno ab ortu excluſo, ad partum legitimum ducitur. Quo cognomine dictus eſt Flauius hiſtoricus, qui Imperatorum vitas ſcripſit. Plin. *lib. 7. cap. 10.* Vopiſcos appellabant è geminis, qui retenti vtero naſcerentur, altero interempto abortu.

Vopte, vos ipſi. Cato: à vos & pte.

Voranus, Q. Lutatij furaciſſimus libertus, quem nummularios nummos

 demenſa

demenſa ſubtrahentem, & in calceos infarcientem deprehendit. Cæl. *lib.30. cap.49.*

VŎRO, as, cibum non confectum deglutio. {בלע *bala* לעה *lab* Ϭορέω, κατάπίνω, ἀναρροφέω. GALL. *Deuorer, avaler ſans mascher, engloutir.* ITAL. *Diuorare, trangugiare.* GERM. Schlinden. HISP. *Tragar lo que no ſe maſca.* ANGL. *To deuore, to ſwallow vnchewed.* } Cicer. *lib. 2. de nat. deor.* Alia vorant, alia mandunt. Hinc per translationem vorare capitur pro auidè hauſire. Plaut. *in Truc.* Interim ille hamum vorat, ſi ſemel amoris poculum accepit meré. Cic. *ad Attic. lib. 4.* Nos hic voremus literas cum homine mirifico (ita mehercule ſcotio) Dionyſio. Plaut. *Curc. ſc.1. act.3.* Metam. Meus hic eſt, hamum vorat.

Voratio, nis, verbale. Catull. *ad Porcium & Socrationem,*

———— aut ſodales Quærunt in triuio vocationes.

Voratrina, officina vorandi: guloſus homo. Tertull.

VŎRĀGO, inis, locus immenſæ profunditatis, quicquid acciperet deuorans, & propemodum inexplebilis. {תהום *tehum*. Διάρρηγμα, βάραθρον. GALL. *Gouffre.* ITAL. *Voragine, baratro.* GERM. Ein tieffer ſchlund. HISP. *Tragadero o remolino de agua.* ANGL. *A goulfe or ſwallowing pitte.* } Cic. *de diuin.* Qui quum per agrum Leontinum iter faciens, equum dimiſiſſet in flumen, ſummerſus equum voraginibus non extitit. Virgil. 7. *Æneid.*

Hic ſpecus horrendum & ſæui ſpiracula Ditis
Monſtrantur, ruptoque ingens Acheronte vorago.

Idem 6. *Æneid.*

Turbidus hic cæno vaſtáque voragine gurges Æſtuat.

Curt. *lib. 8.* Imber violentius quam alias ſtatus campos lubricos, & inequitabiles fecerat grauéſque & propemodum immobiles currus illuuie & voragine hærebant. ¶ Transfertur ad hominem inſigniter prodigum, cuius gula vel ampliſſimis patrimoniis in ventrem tanquam in barathrum quoddam coniectis expleri non poteſt. Cicer. *pro Sext.* Meo periculo, inquit, gurges & vorago patrimonij helluabere?

Vŏrāginōſus, a, um, adiectiuum: quod eſt voraginibus plenum. βαραθρώδης. GALL. *Plein de gouffres.* ITAL. *Pieno di voragini.* GERM. Vol tieffer löcher oder lotſchen. HISP. *Lleno de remolinos.* ANGL. *Full of goulfes or ſwallowing pittes.* } Hirt. 6. *bell. Hiſpan.* Nam paluſtri & voraginoſo ſolo currebant ad dextram partem.

Vŏrax, acis, omnis generis, multa abſumens, inexplebilis, inſaturabilis. {זולל *zolel*. πολυφάγος, ἀδηφάγος, λαίμαργος, ἀκόρεστος. GALL. *Grand deuoureur, goulu, glouton, gourmand.* ITAL. *Vorace, diuoratore.* GERM. Frëſſig. HISP. *Coſa que mucho traga, comilon.* ANGL. *That ſwalloweth a thing vnchewed.* } Ouid. *lib. 15. Metam.*

Nec niſi perdideris alium, placare voracis,
Et malè morati poteris ieiunia ventris.

Charybdis vorax, βαραθρώδης. Cic. 2. *Philipp.* Quæ Charybdis tam vorax tot res tam citò abſorbere potuiſſet? Vſura vorax. Lucan. *lib. 1.*

Hinc vſura vorax, auidúmque in tempore fœnus,
Et concuſſa fides, & multis vtile bellum.

Vŏrācitas, atis, edacitas, inexplebilis edendi auiditas. πολυφαγία.

Vŏrſūra, vide *Verſura* in *Verto.*

Vŏrto, is, vide *Verto.*

Vŏrtex, vide *Vertex* in *Verto.*

[Vortumnus, vide *Vertumnus* in *Verto.*]

Vŏs, veſtrum, vel veſtri, pronomen pluralis numeri à tu. Voſmetipſi pro voſipſi. {אתם *attem*. ὑμεῖς. GALL. *Vous.* ITAL. *Voi.* GERM. Ihr ſelbs. HISP. *Vos.* ANGL. *Ye or you.* } Cic. *lib. 4. Acad.* Nos autem dicimus ea nobis videri quæ voſmetipſi, nobiliſſimis philoſophis placuiſſe conceditis. Idem *pro Roſc. Amer.* Quæ facitis eiuſmodi, ſunt, vt ea dedita opera à vobis contra voſmetipſos facere videamini. Plaut. *Men. ſc.1. a.5.* Quid velitari eſtis inter vos duos. Idem *Amph.* Vos inter vos partite.

[Voſo, barbara vox. Cath. Voſo dicitur à vos, ſicut tuo, as, à tu. vnde

Vnum voſamus falſo, veréque tuamus.

{GERM. Dirtzen du heiſſen, hirtzen ihr ſagen.} Eraſmus barbaros irridens dicit *veſſitare*, & *vobiſſare.*]

Votita, vide *Veto.*

Votiuus, Votum, vide *Voueo.*

Vŏvĕo, es, voui, votum, Deo aliquid ſanctè promitto, vota facio, vota nuncupo, vota ſuſcipio. {נדר *nadhar.* εὔχομαι, ἀνατίθημι. GALL. *Vouër, faire vœu.* ITAL. *Far voto, votare.* GERM. Geloben, ein gelübd thun. HISP. *Votar ò deſſear.* ANGL. *To vowe.* } Pro quo etiam dicimus vota facere, vota nuncupare. Liu. *lib. 1. ab Vrbe.* In re trepida duodecim vouit Salios, fanaque Pallori & Pauori. Horat. *lib. 3. Carm. Ode 8.* Voueram dulces epulas, & album Libero caprum. Ouid. *lib. 9. Metam.*

Vota puer ſoluit, quæ fœmina vouerat Iphis.

Tiboll. *lib. 4.*

Omnia vouemus hæc tibi.

Plaut. *Curc. ſc.1. a.1.* Vouit me inferre ientaculum Veneri. *Ibid. ſc.3. a.1.* Veneri peruigilare vouiſti. Quint. Vouentium, id eſt, facientium vota, &c. ¶ Vouere caput pro ſalute patriæ, dixit Cic. *lib. 5. de finib.* pro, obiicere ſe periculis pro ſalute patriæ. ¶ Huius compoſitum eſt Deuoueo: de cuius ſignificatione abunde multa dicta ſunt ſuo loco.

Vŏtus, a, um, particip. {נדור *nadur.* εὐκτός. GALL. *Voué, promis.* ITAL. *Votato, promeſſo.* GERM. Gelobt durch gelübd verheiſſen. HISP. *Votado, prometido.* ANGL. *Vowed.* } Cic. *de nat. deor.* At earum templa ſunt publicè vota & dedicata. Liu. *lib. 4. ab Vrb.* Ludi ab Decemuiris per ſeceſſionem plebis à patribus ex Senatuſconſulto voti, eo anno facti ſunt.

Vŏtum, i, promiſſio facta Deo, voti ſponſio qua Deo obligamur. {נדר *neder.* εὐχή. GALL. *Vœu.* ITAL. & HISP. *Voto.* GERM. Ein gelübd. ANGL. *A vowe or promiſe made to god.* } Cic. *de nat. deor.* Nonne animaduertis ex tot tabellis pictis, quàm multi votis vim tempeſtatis effugerint. Idem 2. *de legib.* Diligentia votorum ſatis in lege dicta eſt, ac voti ſponſio qua obligamur Deo: pœna verò violatæ religionis iuſtam excuſationem non habet. Virg. 8. *Æneid.*

Vota metu duplicant matres propiuſque pericla
It timor.

Ouid. 11. *Metam.*

———— Vt ſua voti que fecerunt.

Plaut. *Amph.* Imperator vtrinque hinc, atque hinc vota ſuſcipere. *Ibid. ſc.3. a.3.* Rem diuinam intus faciam, vota quæ ſunt. (ſup. vt ſoluam.) Ouid. *Eleg. 5. lib. 3. Triſt.*

Vt decuit votum poſſe valere meum. (ſupra, Spem dixit.)

Idem *Eleg. 8. lib. 3. Triſt.*

Stulte quid hæc fruſtrà votis puerilibus optas.

Idem 5. *Faſt.*

En ego dimidium voti, pater, que altera veſtri. (i. alumnus.)

Sen. *cap. 16. de conſol. ad Mart.* Votum ſolitiſſimum parentum eſt, vt præcedant. ¶ Vota reddere, Suet. *in Calig. cap. 16.* Nefarium votum Cic. *pro Cluentio.* Qui etiam nocturna ſacrificia, quæ putat occultiora eſſe ſceleratáque eius preces, & nefaria vota cognouimus. ¶ Votum eſt, pro eſt in votis, optandum eſt. Celſ. ita ſæpiſſime, vt *lib. 6. c. 6.* Siquidem ſub his oculus plerunque rumpitur, votumque eſt, vt tantum exulceretur. Et quoniam quæ magnopere deſideramus, adhibitis votis a diis petere ſolemus, factum eſt, vt vota accipiamus pro optatis. εὐχαί. Plin. *Epiſt. 41.* Hanc ego vitam voto, & cogitatione præſumo. Vnde voti compotem dicimus eum, qui deſiderium ſuum aſſecutus eſt. Et pro voto ſuccedere, id eſt, pro deſiderio κατὰ γνώμην προχωρεῖν. Item facere vota, pro optare εὔχεσθαι. Cic. *pro Mil.* Vota enim feceratis, vt in eos ſe potius mitteret, quam in veſtras poſſeſſiones. ¶ Nonnunquam tamen facere vota, idem eſt quod vouere. Idem *de Aruſp. reſp.* Noſtri Imperatores maximis, & periculoſiſſimis bellis huic deæ vota fecerunt, eáque in ipſo Peſſinunte ad aram principem perſoluerunt. ¶ Voto aliquem fingere, id eſt, talem fingere, qualem vel maxime optaremus. Plin. *Epiſt. 11.* Tibique, vt qui explorauerim ſpondeo habiturum te generum, quo melior fingi ne voto quidem potuit. ¶ Nuncupare vota pro imperio, apud Cic. 5. *Verr.* id eſt, nominatim aliquid vouere, quod Republica periculo liberata, ſis perſoluturus. Vide *Nuncupo*, ſuprà. & Suet. *cap. 97.* ¶ Voto teneri, id eſt, voti reum eſſe. Cic. *ad Attic.* Sed iam quaſi voto quodam & promiſſo me teneri puto. ¶ Vota ſoluere, eſt ea quæ vouimus, præſtare. *Ibidem*, Vota reddere apud eundem *lib. 3. de legib.* Liberare ſe voto, eſt ſolutione eorum quæ vouimus, eximere ſeſe ab obligatione ſponſionis diis factæ. ¶ Legimus tamen & liberare ſe voti, vbi intelligitur ſine dubio, Sponſione, aut ſimile aliquid. Liu. *lib. 5. ab Vrb.* Verecundiam non tulit Senatus, quin ſine mora voti liberaretur. ¶ Reus voti, & Damnatus voti, vide in dictionibus *Damnatus*, & *Reus.*

Vŏtīuus, a, um, quod ex voto dari promittitur, quod ex voto fit & ſuſcipitur. {נדבה *nedaba.* εὐκταῖος. GALL. *Qui eſt voué.* ITAL. *Di voto.* GERM. Verlobt durch gelübd verſprochen. HISP. *Coſa prometida per voto.* ANGL. *Promiſed with a vowe.* } Horat. 1. *Epiſt. 3.*

Paſcitur in veſtrum reditum votiua iuuenca.

Ludi votiui, qui ex voto fiunt. Solebant enim in Reipubl. periculis, aut principis aduerſa valetudine ludi voueri, quos deinde voti damnati ingenti cum apparatu faciebant. Plin. *lib. 7. cap. 48.* Valeria Copiola Emboliaria reducta eſt in ſcenam, Cn. Pompeio, Q. Sulpitio Coſſ. ludis pro ſalute D. Auguſti votiuis, annum centeſimum quartum agens. ¶ Thura votiua, quæ voti cauſa perſoluuntur. Ouid. *lib. 3. Amor. Eleg. 12.*

Accipit ara preces, votiuaque thura piorum,
Ara per antiquas facta ſine arte manus.

¶ Legatio votiua, quæ voti ergo ſuſcipitur. Cic. *Attic. lib. 15.* Votiua (ſubaudi legatio) ne tibi quidem placebat. Etenim erat abſurdum, quæ, ſi ſtetiſſet Republica, vouiſſem, ea me euerſa illa vota diſſoluere. ¶ Aliquando votiuum ſignificat, quod voto deſideratum eſt. εὐκταῖον. Apul. *lib. 6.* Tota ciuitas ad votiuum conſpectum effunditur. ¶ Votiuæ aures, quæ cupiunt aliquid audire. Plaut. *in Caſin.* Aures votiuæ ſi ſunt, animum aduortite.

Vŏtitus, a, um, ſi Nonio credimus, idem eſt quod religione aliqua prohibitum, vel interdictum. Plaut. *in Aſin.* Nolo illam habere cautam, & votitam dicere.

Vŏx, ocis, propriè dicitur ſonus qui ab animalis ore profertur. {קול *kol.* φωνή, φθέγμα, ὄψ, αὐδή. GALL. *Voix, ſon.* ITAL. *Voce, ſuono, dittione.* GERM. Ein ſtimm. HISP. *La voz, ſon.* ANGL. *The voice.* } Fit enim ἀπὸ τοῦ βοᾶν, quod eſt clamare. Vox, quid, & an ſit incorporea, vide Gell. *cap. 15. lib. 5.* Senec. *epiſt. 13.* viua vox multum facit. Velleius, Abſciſſa vox publica. (de Ciceronis cæde.) Quint. de vili cauſidico: Vox mercenaria & opera forenſis. Plaut. *Amph.* Vox mihi ad aures aduolauit. Et, Volucrem vocem geſtito. Idem *in Pſeud. ſc.4. a.1.* & *ſc.1. a.3.* Comprimenda mihi vox eſt atque oratio. Idem *Curc. ſc.1. a.1.* Occultemus lumen & vocem. Idem *ibid.* & *in Pſ. ſc.4. a.2.* Cuia vox ſonat procul. Ouid. *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

Non ſatis incestis temerari vocibus aures. (verbis obſcœnis.)

Cæſar *ſub initium lib. 1. de bell. ciu.* Vocibus & concurſu terreri, &c. Cic. *lib. 2. de nat. deor.* Vocis genera permulta, canorum, fuſcum, leue, aſperum, graue, acutum: flexibile, durum quæ hominum ſolum auribus iudicantur. Idem *in Orat.* Vocis mutationes totidem ſunt, quot animorum, qui maximè voce commouentur. Miſſa eſt enim quædam natura vocis: cuius quidem è tribus omnino ſonis, inflexo, acuto, graui tanta ſit, & tam ſuauis varietas perfecta in cantibus. Vox autem fuſca, eſt μέλαινα Auctor. De vocis quantitate, ac qualitate, vide Quint. *lib. 11. cap. 3.* Ouid. 2. *Metam.*

Nec conata loqui eſt, nec ſi conata fuiſſet,
Vocis haberet iter, ſaxum iam colla tenebat.

Idem 2. *Amor. Eleg. 6.* de Pſittaco.

Non fuit in terris vocum ſimulantior ales.

Virg. 3. *Æneid.*

Senſit, & ad ſonitum vocis veſtigia torſit.

Quint. *lib. 11. c. 4.* Augentur autem, ſicut omnium, ita vocis quoque bona cura: & negligentia minuuntur. ¶ Nonnunquam tamen Voces dicimus, pro rerum inanimatarum ſonis. Virg. 6. *Æneid.* de Orphei cithara,

Necnon Threicius longa cum veſte ſacerdos
Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum.

Vōcŭla, æ, diminut. Parua vox. {φωνίδιον. GALL. *Petite voix.* ITAL. *Vocina, voce picciola.* GERM. Stimmlin. HISP. *Pequeña vez.* ANGL. *A ſmall voice.* } Cic. *ad Quint. fratr.* Quanto molliores ſunt, & delicatiores in cantu flexiones, ac falſæ voculæ, quam certæ, ſeu ſeueræ? Prop. *lib. 2. El. 15.*

O vtinam traſiſſa cana mea vocula rima
Percuſſas dominæ vertat in auriculas.

Voculatio, nis, f. in plurali, Vocalationes, id eſt, προσῳδίαι. Gell. *c. 9. lib. 13.*

Vŏcābŭlum, i, dictio qua res ſingulæ vocantur, aut voce efferuntur. {מלה miláh. λέξις. GALL. Vocable, diction, nom ou ſurnom. ITAL. Dittione, vocabulo, voce. GERM. Ein namm-wort. HISP. La palabra. ANGL. A worde.} Terent. *in Eunuch.* Tanquam philoſophorum habent diſciplinæ ex ipſis vocabula. Plin. *Epiſt.* 14. Neque alio vocabulo poteſt exprimi. Cic. 3. *de Orator.* Nam ſi res ſuum nomen & proprium vocabulum non habet. Quint. *lib.* 9. *cap.* 1. Mutatur vocabulis vis rerum.

Vŏcālis, e, quod eſt ſonorum & ſummæ vocis. {φωνήεις, εὔφωνος. GALL. Qui a bonne voix ou hautaine & reſonante. ITAL. Vocale, ſonoro. GERM. Hellſchreiend, hellthönend, das ein helle oder laute ſtimm hat. HISP. Coſa que reſuena y tiene voz. ANGL. That hath a ſhrille voice.} Plin. *lib.* 18. Ranæ quoque vltra ſolitum vocales, ſunt ſigna tempeſtatis. Tibull. *lib.* 2. *El.* 5.

Nunc te vocales impellere pollice chordas,

Nunc precor ad laudes flectere verba meas.

Ouid. 11. *Metam.*

Carmine vocali clarus citharáque Philemon?

¶ Vnde vocales dictæ ſunt quinque illæ apud Latinos literæ: quia per ſe voces faciunt, & ſine his vox proferri non poteſt. φωνήεντα. ¶ Hinc ſemiuocales, quæ quaſi dimidiatum vocalium ſonum habent. ἡμίφωνα. Vocalium concurſus. Cic. *in Orat.* Habet enim ille tanquam hiatus concurſu vocalium molle quiddam. ¶ Vocalis etiam dicitur, qui voce vtitur, & proferre verba poteſt: puta ſi quis quum mutus fuiſſet, poſtea loquatur. ἔμφωνος. Valer. *lib.* 1. Ægles Samius athleta mutus, quum ei victoriæ titulus & præmium eriperetur, indignatione accenſus, vocalis euaſit.

Vōcālĭtās, atis, Conſonantia, quam Græci εὐφωνίαν vocant. {GALL. Conſonance, beau, bon & plaiſant ſon. ITAL. Conſonanza. GERM. Wollautung. HISP. Conſonancia. ANGL. The tune or ſweet ſound of a voice.} Quintil. *lib.* 1. *c.* 5. Sola eſt, quæ notari poſſit velut vocalitas, quæ εὐφωνία dicitur.

Vŏcāmen, inis, nomen, appellatio. {שם ſchem. ὄνομα. GALL. Nom, appellation. ITAL. Nome, appellatione. GERM. Ein Namm. HISP. Nombre o llamamiento.} Lucr. *lib.* 2. — & Bacchi nomine abuti Mauult, quam laticis proprium proferre vocamen.

Vŏcātīuus, adiectiuum fictum à Grammaticis: vt, Vocatiuus caſus, per quem aliquem vocamus. κλητική.

Vŏcātīuè aduerb. apud Gell. *lib.* 13. *cap.* 21. Vocatiuè, inquit, dicit, id eſt, per vocatiuum.

Vŏcĭfĕrŏr, aris, Clamo, clamorem edo, exclamo. à ferenda, i. tollenda & efferenda voce. {צעק tſahák. κράζω, βοάω. GALL. Crier, brayer, huyer. ITAL. Gridare forte, gridar' ad alta voce. GERM. Die ſtimm erheben, laut ſchreyen. HISP. Gritar mucho, dar vozes. ANGL. To crie out or lowde, to braye.} Cic. 6. *Verr.* Minitari abſenti Diodoro, vociferari palàm, lachrymas interdum vix tenere. Lucret. *lib.* 2.

Nulla eſt finis, vti docui: res ipſaque per ſe

Vociferatur, & elucet natura profundi.

Virg. 2. *Æneid.*

Talia vociferans gemitu tectum omne replebat.

¶ Vociferare actiuum protulit Cic. *act.* 4. *in Verr.* ſi mendo locus vacat: nam me dies, vox, latera deficient, ſi hoc nunc vociferare velim, quàm miſerum indignúmque, &c. ¶ Varr. 3. *de R. R. cap.* 9. Item qui elati ſunt, ac vociferant ſæpe, in certamine pugnaces. de Gallis gallinaceis.

Vŏcĭfĕrātĭo, nis, verbale. Clamor, actus vociferandi. {צעקה tſehakáh. κραυγή, βοή. GALL. Brayement, criement, huyement. ITAL. Eſſo gridare. GERM. Erhebung der ſtim, lautſchreiung. HISP. Obra de gritar. ANGL. A crying lowde, braying.} Cic. *pro Cluent.* Nam in ipſo ſermone hoc & vociferatione mors mortua eſt. Ad Herenn. *lib.* 3. Habet enim quiddam illiberale, & ad muliebrem potius vociferationem, quàm ad virilem dignitatem in dicendo accommodatum.

Vocĭfĭco, as, are. Gell. *cap.* 3. *lib.* 9. Inclytæ illæ Demoſthenis orationes vocificant (aliàs notificant.)

Vŏco, as, aduoco, accerſo, appello, adduco. {קרא kará. καλέω, φωνέω, βοάω. GALL. Appeller, hucher. ITAL. Chiamare. GERM. Beruffen. HISP. Llamar. ANGL. To call, or call one by name.} Plaut. *in Capt.* Quæ ad patrem vis nunciari, vin' vocem huc ad te. Idem *Men. ſc. vlt. a.* 5. Vocat ad prandium. Idem *in Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Quin vocas ſpectatores (ad cœnam.) In craſtinum vocabo. *Ibid. ſc.* 7. *a.* 4. Vbi non vocat, venit vltrò. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. In ius voco te. L. Non eo. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 3. Quo nos vocabis nomine. Idem *Men. ſc.* 3. *a.* 2. Primus ad cibum vocatur, primo pulmentum datur. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. qui neque vſum vocantur, neque vocant. Idem *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Eamus intrò vt prandeamus. M. Bene vocas: tamen gratia eſt. P. attamen habeo tibi gratiam de prandio: hic non eo ad tuum prandium. Idem *Capt. ſc.* 2. *act.* 1. Te vocatum ad cœnam volo. Idem *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Apud me nunquam delinges ſalem. T. Bene vocas. Verùm vocata res eſt (id eſt, præſto eſt) vt ſit malè tibi. Ouid. 6. *Faſt.*

———*variis que inſtigat vocibus alas Nomine quemque vocans.*

Cic. 6. *Verr.* Deinde ipſum regem ad cœnam vocauit. Vnde vocatores dicti ſunt, quibus inuitandi datum eſt negotium, hoc eſt qui per ſe vocant ad cœnam. κλήτορες. Plin. *lib.* 35. *c.* 10. Inuitatus ad regis cœnam venit, indignantique Ptolemæo, ac vocatores ſuos oſtendenti, vt diceret a quo eorum inuitatus eſſet, ille arrepto e foculo carbone extincto, imaginem in pariete delineauit. ¶ Tanti vocat ille pudicam, à Iuuenale *Satyra* 6. dictum in hanc ſententiam, Tantum accepit, vt illam dicat eſſe pudicam. Verba Iuuenalis ſunt hæc,

Bis quingenta dedit, tanti vocat ille pudicam.

Loquitur de Ceſennia muliere impudiciſſima, quam tamen maritus pudicam eſſe aſſerebat: non quòd ita res eſſet, ſed quod quingenta dotis nomine accepiſſet. ¶ Vocare aliquem ad calculos, eſt eum vocare, vt ſuffragium ferat. ¶ Vocare ſeruos ad libertatem, eſt eos incitare, vt ſeſe vindicent in libertatem. ¶ Vocare aliquem ad computationem dixit Plin. *in Paneg.* Nemo recentem & attonitam orbitatem ad computationem vocet, cogátque patrem, quid reliquerit filius, ſcire. ¶ Vocare aliquem ad teſtimonium, eſt teſtem citare. ¶ Vocare aliquem in crimen, eſt aliquem criminis accuſare. ¶ Vocare in diſcrimen, eſt periculo committere. ¶ Vocare aliquem in inuidiam, eſt, quod vulgus indoctum ait, *adducere in malam gratiam.* ¶ Vocare rem aliquam in medium, eſt diſcutiendam proponere. ¶ Vocare aliquem in partem, eſt eum vocare, vt alicuius rei partem accipiat. ¶ Vocare aliquid ad calculos, eſt in ſupputationem deducere. Cic. *ad Amicitia.* Hoc quidem eſt nimis exiliter, & exigue ad calculos vocare amicitiam, vt par ſit ratio acceptorum & datorum. ¶ Vocare deos in vota, eſt votis factis deorum auxilium explorare. ἐπικαλεῖν. Virg. *lib.* 5. *Æneid.*

Ni palmas ponto tendens vtraſque Cloanthus,

Fudiſſetque preces, diuoſque in vota vocaſſet.

¶ Vocare aliquem à mœſtitia, eſt iubere læto animo eſſe. Cic. *Attic. lib.* 1. Quod me a mœſtitia vocas, multum proficis. ¶ Sic vocare ad vitam, *eidem*, pro eo quod eſt bono animo eſſe iubere, & eum qui iam necem ſibi inferre conſtituerat, ſpe melioris iniecta ab inſtituto reuocare. ¶ Vocata eſt opera, dixit Plaut. *in Stich.* Cœnabis apud me, quoniam ſaluos aduenis? Vocata eſt opera, id eſt, non vacat apud te cœnare, quoniam rogauit me aliquis, vt negocium aliquod pro ſe tranſigerem. ¶ Vocat pluuiam cornix: id eſt, portendit, & ſuo clamore quodammodo appetere videtur. Virg. 1. *Georg.*

Tum cornix plena pluuiam vocat improba voce.

Vbi Seru. Vocat, poëticè ait: non enim vocat, ſed denunciat pluuiam.

Vocatus, a, um, participium. {קרוא karu, נקרא nikra. ὁ καλούμενος, ὁ κληθείς. GALL. Appellé, huché. ITAL. Chiamato. GERM. Beruffen. HISP. Llamado. ANGL. Called.} Ouid. 1. *Metam.*

Conciliumque vocat: tenuit mora nulla vocatos.

Horat. 2. *Carm. Ode* 18.

Vocatus, atque non vocatus audit.

Plaut. *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Vocata res eſt, vt tibi ſit malè (i. præſtò eſt.)

Vocatio, nis. Vocationem non habent Tribun. pleb. Gell. *cap.* 12. *lib.* 13. Qui vocationem habent, habent & prehenſionem.

Vocatus, us, ui. {תפלה tepillah. κλῆσις, ἐπίκλησις. GALL. Inuocation, priere. ITAL. Inuocatione, prega. GERM. Anrüffung oder berüffung. HISP. Obra de llamar, ruego. ANGL. A calling, or inuocation and prayer.} Virg. 10. *Æn.*

———*nunc o nunquam fruſtrata vocatus Haſta meos,* &c.

Vbi Seruius, Vocatus, hoc eſt, inuocationes & preces: nam appellatio eſt à verbo quæ ſemper in io exit, aut in us, i. nomen verbale. Cic. 3. *de Orat.* Manè Idib. Septembr. & ille Senatus frequēs vocatu Druſi in Curiam venit. Suet. *in Calig. cap.* 39. Vocatu ipſius cœnaturus apud Cæſarem.

Vŏcātŏr, is, verbale. {קורא koré. ὁ κλήτωρ, ὁ καλέων, ὁ ἐπὶ τὸ δεῖπνον καλῶν. GALL. Semonneur, inuiteur au banquet. ITAL. Chiamatore, inuitatore. GERM. Ein beruffer, Lader. HISP. Que llama à otro que venga, combidador. ANGL. A caller.} Vocatores dicti ſunt, quibus datum eſt inuitandi negotium, hoc qui ipſi inuitant ad cœnas. Plin. *lib.* 35. *cap.* 10. Inuitatus ad Regis cœnam venit, indignantique Ptolemæo, & vocatores ſuos oſtendenti, vt diceret, a quo eorum inuitatus eſſet.

Vocatiuus caſus. Gell. *cap.* 5. *lib.* 14.

Vŏcĭto, as, Frequenter voco. {ἀνακαλέω. GALL. Appeller ou hucher ſouuent. ITAL. Stracchiamare. GERM. Embſig beruffen, oder nennen. HISP. Llamar à menudo. ANGL. To call often.} Plaut. *in Capt.* Pægnium vocitatus eſt, poſt vos nomen indiditis Tyndaro. Cicer. 2. *de nat. deor.* Quas noſtri ſeptem ſolitis vocitare triones.

[Voculatio, accentus. Gell.

Volgos, vulgus. Luc.]

V P

Vpĭlio, nis, maſc. gen. Poſitum eſt à Virgilio pro opilione, cauſa metri, *Eclog.* 10.

Venit & vpilio, tardi venêre bubulci.

Eſt autem opilio, vel vpilio, ouium cuſtos. {רועה rohéh. ποιμήν. GALL. Berger. ITAL. Pecoraio. GERM. Ein ſchaffhirt. HISP. Paſtor de ouejas. ANGL. A ſheepherd or keeper of cattell.} Gell. *cap.* 6. *lib.* 16. de ouibus Vpilionem percontator.

Vpis, Dianæ tertiæ nomen, autore Macrobio. Sic enim à Græcis paterno nomine (pater enim eius traditur Vpis) appellatur. Meminit & Cic. *de nat. deor.* In nonnullis autem exemplaribus legitur Opis.

[Vpſala, Vpſal, V. A. regni Sueciæ, autoritate Eugenij III. ann. 1148. illo titulo honorata.]

Vpŭpa, æ, auis, criſtis à capite exeuntibus galeata, in fimo ſemper commorans. {ἔποψ. GALL. Hupe. ITAL. Bubba. GERM. Ein wydhopff. HISP. El abubilla aue. ANGL. A lapwinch birde.} Plin. *lib.* 10. *cap.* 29. Mutat & vpupa, vt tradit Æſchylus poeta, obſcœna alias paſtu auis, criſta viſenda plicatili, contrahens eam, ſubrigénſque per longitudinem capitis. ¶ Plaut. *in Capt. ſc.* 4. *a.* 5. Vpupam pro vinculi genere accipit. Eidem (inquit) hoc mihi aduenienti vpupa quæ me delectet, data eſt.

V R

Vra, Οὖρα, locus eſt in finibus Syriæ Palmyrenæ, ad Euphratem fluuium, qui inde relictis Palmyrænorum deſertis, in ortum reflectitur. Autor Plin. *lib.* 5. *cap.* 24.

Vrăchus, οὐραχός, Meatus eſt proficiſcens ex fundo veſicæ fœtus in vtero exiſtentis, lotium deferens in membranam vrinæ recipiendæ deſtinatam, quæ à medicis ἀλλαντοειδής appellatur. Vide Galenum *lib.* 13. *de vſu partium, & in tractatu de Conſectione vuluæ.*

Vræon, piſcis thymni pars. Var. *lib.* 4. *de L. L.* Græci Grammatici, τὸ οὐραῖον, μέρος τοῦ θύννου. Perſius, — Rubrumque amplexa catinum, Cauda natat thynni. Atqui vt is οὐραῖον, partem ex thynno vocauit.

[Vragonion, exercitum retro peritus. Bud.]

Vragus, οὐραγός, ἀδης, Plutonis cognomen eſt, ab vrgendo (vt quibuſdam videtur) impoſitum, quod omnium deorum maxime nos vrgeat. Nos Græcam vocem eſſe malumus. Apud illos enim οὐραγός dicitur, qui in acie extremam agminis partem ducit. Vnde non incōmmodè ad Ditem transfertur, qui poſtremum humanæ fabulæ actum excipit.

Vrănĭa, æ, ſiue Vranie, es, Οὐρανία, ἡ Οὐρανίη, vna Muſarum, Iouis & Mnemoſynes filia, cui Aſtrologiæ inuentio tribuitur. Vnde & Vraniam dictam putant, quaſi τὰ ἄνω ὁρῶσαν, hoc eſt, ſublimia ſpeculantem. Ouid. *lib.* 5. *Faſt.*

Excipit Vrania: fecere ſilentia cuncta.

Vrănŏſcopus, i, οὐρανοσκόπος, piſcis idem cum callionymo, fel habens prægrande, quo cicatrices, & excreſcentes in oculo carunculæ perſanantur. Dictus vranoſcopus ab oculo, quem in capite habet ita ſitum, vt eo cœlum intueri videatur. Vide Plin. *lib.* 32. *cap.* 7.

Vranopolis, Οὐρανόπολις, vrbs in finibus Macedoniæ, ad radicem montis Atho: cuius meminit Plin. *lib.* 4. *cap.* 10.

Vranus,

Vrănŭs, οὐρανὸς, pater Saturni: quem Latini Cœlum, vel Cœlium appellant: ex cuius virilibus à Saturno filio exectis, & in mare abiectis, nata eſt Venus, quæ ideò Græco nomine appellata eſt Aphrodite.

‖Vratiſlauia, *Breſlaw*, ad Oderam, ſeu Viadrum fl. Sileſiæ caput, V.E. ſub A. Gneſnenſi ‖

Vrbanītim, Vrbane, Vrbanitas, Vrbanus, vide *Vrbs*.

Vrbi, οὖρβοι, populi ſunt Capiſſenæ (quæ eſt Aſiæ regio, Carmaniæ finitima) non procul à Pandorum finibus, & Ponamo flumine nauigabili. Autor Plin. *lib.*26. *cap.*13. Sed corrupta eſt Plinij lectio: ſic enim habet, Flumen Borro, Genſurbi, flumen nauigabile ponamus Pandorum finibus. Vbi Genſurbi fluuij nomen eſt, non populi.

Vrbīnă, æ, Teli genus oblongum. Plaut. *in Bacch.* Si tibi eſt machæra, & nobis vrbina eſt domi. Verba ſunt Chryſali, minas referentis, & militis ſæuitiam ſæuis item dictis retundentis. Placiades Fulgentius legit hoc loco *Veruinam*, & interpretatur iaculi genus, quod Verutum vocant. Vide Eraſmi Adagia.

Vrbinum, Italiæ oppidum: è quo Vrbinates. Plin. *lib.*3. *cap.*14.

Vrbo, vrbum facio, i. proo, more Vmbrorum.

VRBS, vrbis, oppidum muro cinctum. {עיר *hir.* ἄστυ. GALL. *Vne ville.* ITAL. *Citta.* GERM. Ein ſtatt. HISP. *La ciudad.* ANGL. *A towne enuironned with walles.*} ab Vruo, aratri curuatura: quòd antiqui iunctis bobus, tauro & vacca, Hetruſco ritu in condendis vrbibus, interiore vacca, aratro circumagebant ſulcum, intra quem vrbem ædificarent. Hoc faciebant religionis cauſa die auſpicato, vt vrbs foſſa, muróque vnita eſſet: & locum vnde terram fodiſſent, Foſſam vocabant. Virg. 1. *Georg.*

Apta dies legitur, qua mœnia ſignet aratro.

Quidam ab orbe vrbem appellatam putant, quòd ſulcus in orbem duceretur: nam ciuitates antiquæ in orbem fiebant. Propriè autem Roma Vrbs dicta eſt, per antonomaſiam, quum cætera dicantur Oppida, vt teſtatur Quint. *lib.*8. *cap.*2. Plaut. *Pſeud. ſc.*5. *a.*1. Per vrbem ſolus ſermo eſt omnibus. Idem *Capt. ſc.*1. *a.*4. Quid tu (per) vrbes barbaricas iutas? Idem *Pſeud. ſc.*6. *a.*4. Ab vrbe abduxit. (hic Vrbe, id eſt, Athenis, non Roma, &c.) Ouid. *Eleg. vlt. lib.*3. *Triſt.*

Vrbe tamen natu exulis eſſe licet.

¶ Vrbis autem vocabulo propriè ædificia ipſa ſignificantur. Virg. *lib. Æneid.*

Vrbs antiqua fuit, Tyry tenuère coloni, Carthago.

¶ Ciuitatis autem nomine intelliguntur ciues ipſi. Cic. *lib.* 1 *de Repub.* Quam quum locis manúque ſepſiſſent, eiuſmodi coniunctionem tectorum Oppidum, vel Vrbem appellarunt, delubris diſtinctam ſpatiiſque communibus. Omnis ergo populus, qui eſt talis cœtus multitudinis, qualem expoſui, ciuitas eſt. Idem *pro Sext.* Tum domicilia coniuncta, quas vrbes dicimus, inuento & diuino iure & humano, mœnibus ſepſerunt. Sed confunduntur quandoque, ita vt Vrbs pro ciuitate ponatur, idque per metonymiam, vt ait Quint. *lib.*8. *cap.*6. Virg. 2. *Æneid.*

Inuadunt vrbem ſomno, vinóque ſepultam.

Et ciuitas pro vrbe, Senec. Quum pleraſque ciuitates viderimus terræ motu funditus collapſas. ¶ Ab vrbe fit Suburbium & Suburbanum, Vrbanum, & Vrbicus: ſicut ab Oppido Oppidanus, & Oppidicus.

Vrbĭcŭs, a, um, quod ad vrbem pertinet ⋈ Ruſticus quod ad rus. {ἀστικός. GALL. *De la ville.* ITAL. *Cittadineſco.* GERM. Stattlich/der ſtatt. HISP. *Coſa perteneciente à ciudad.* ANGL. *Of a towne.*} Gell. *lib.* 15. *cap.*1. Si quod autem poſſet remedium eſſe, vt ne tam aſſidue domus Romæ arderent, vænum herclè dediſſem res ruſticas, & vrbicas emiſſem. Suet *in Auguſto*, vt feraciorem, habilioremque annonæ vrbicæ redderet. Vide eundem *in Cæſ. cap.*49. Mart. *in Proœm. lib.*12. Quæ abſoluenda non eſſet inter illas quoque occupationes vrbicas quibus faciliùs conſequimur, vt moleſti potius quàm officioſi eſſe videamur. ¶ Vrbicus etiam dicebatur actoris genus. Iuuenal.

Vrbicus ex odio riſum mouet Atellana Geſtibus Autonoes.

Martial.

Quòd non optimus vrbicus poëta.

Ob id dixit Fulgentius, Denique Battinius augur dicere ſolitus erat, diuerſatum vrbium honores ſimiliter peragi Vrbicario mimologo.

Vrbānŭs, a, um, Vrbicus ⋈ Villanus. {ἀστεῖος, ἀστικός. GALL. *Ciuil, bourgeois, ioyeux & recreatif.* ITAL. *Ciuile, vrbano, coſtumato bene.* GERM. Stattlich/höfflich. HISP. *Ciuil, coſa de ciudad.* ANGL. *Of a towne, merrie, ioyefull.*} vt, Vrbani mores, Vrbana curia: aut qui in vrbe habitat. ⋈ Ruſticus. Plaut. *in Merc.* Vrbani fiunt ruſtici. ¶ Vrbana prædia, Vlp. *l. vrbana ff de verbor. ſignificat.* Vrbana prædia omnia ædificia accipimus, non ſolùm ea quæ ſunt in oppidis, ſed & ſi forte ſtabula ſunt, vel alia meritoria in villis, & in vicis: vel ſi Prætoria, voluptati tantùm deſeruientia, quia vrbanum prædium non locus facit, ſed materia. Vita vrbana. Terent. *in Adelphis*. Ego hanc clementem vitam, vrbanam, atque otium ſecutus ſum. Ouid. 1 *de Ponto Eleg.*9.

Nec tu crediderìs vrbana commoda vita
Quærere Naſonem: quærit & ille tamen.

¶ Per tranſlat ionem accipitur pro faceto, comi, lepido, quem Græci εὐτράπελον vocant, ſiue χαρίεντα. & pro eo qui in verbis & ſono, & vſu proprium quendam præ ſe fert vrbis geſtum, & ſumptam ex conuerſatione doctorum tacitam eruditionem: qua tamen in ſignificatione Ciceronis tempore dictio fuit noua. Cic. *in Epiſt. fam.* Te, inquit, hominem, vt nunc loquuntur, vrbanum, id quod Quintil. *lib.*8. *c.*3. quoque notauit. Cic. *pro domo ſua*. Et homo facetus inducis etiam ſermonem vrbanum, ac venuſtum. Horat. *in Serm. ſatyr.*10.

——fuerit Lucilius, inquam,
Comis, & vrbanus, fuerit limatior idem, &c.

Quintil. Vrbanum os, (ſup. Oratoris), in quo neque ruſticitas, neque peregrinitas reſonet. Plaut. *Moſt ſc.*1. *a.*1. Tu verò vrbanus ſcurra, deliciæ populi. Et differt à Dicaci, quòd dicax eſt, cuius ſermo cum riſu aliquem inceſſit. Ideò Demoſthenem vrbanum fuiſſe dicunt, dicacem negant. ¶ Quemadmodum autem vrbanum, & dicacem hominem dicimus, ita vrbanum, & dicacem ſermonem: vnde vrbanitas & dicacitas tam de oratione, quam de homine dicuntur. ¶ Vrbanus nonnunquam in malam partem ſumitur. Vnde prouerbium, Vrbanus æqui nil, bonìve cogitat, ἀστὸς φρονεῖ δίκαιον οὐδὲ ἀστεῖος. Admonet, ruſticam vitam innocentiorem eſſe, vt quæ ſola cum ſolis habeat commercia terris. Contrà, qui degunt in vrbibus, propter contagia negotiorum, & hominum, aſtutiores euadere. Vnde Terentianus Demea ait, In aſtu (id eſt, vrbe) aliud ex alio venire malum.

Vrbanĭcus, idem quod Vrbicus: vt, vrbanici milites, qui in præſidio vrbis locati ſunt. *l.*35. *D. ex quib. cauſ. maior.* vbi tamen nonnulla exemplaria habent *Vrbanicianí*.

Vrbānĭtās, atis, Sermonis lepor, oratio ſalibus condita, ſal, facetiæ. {חן *chen.* ἀστειότης, χαριεντισμός, εὐτραπελία. GALL. *Ciuilité, bonne grace, bon entregent.* ITAL. *Vrbanità, buona gratia, ciuilità.* GERM. Stattligkeit/höfflig keit. HISP. *Crianza como de ciudad, ciuilidad.* ANGL. *Good maner, gentleneſſe in ſpeache and beauiour.*} Vrbanitas (inquit Quint. *lib.*4. *cap.*3.) illa eſt, in qua nihil abſonum, nihil agreſte, nihil inconditum, nihil peregrinum, neque ſenſu, neque verbis, neque ore, geſtúve poſſit deprehendi. Cic. 1 *de finib.* Et ſunt illius ſcripta leuiora, vt vrbanitas ſumma appareat: doctrina mediocris. Idem *pro Cœlio*, Maledictio autem nihil habet propoſiti præter contumeliam: quæ ſi petulantiùs iactatur, conuitium: ſi facetius, vrbanitas nominatur Quint. *lib.*4. *cap.* 1. Vrbanitas opportuna reficit animos. Eſt autem hæc ſignificatio metaphorica, tracta à moribus eorum, qui in vrbibus agunt, quorum oratio, vitáque omnis lepore, ſalibus, & venuſtate amœnius condita eſt, quàm eorum qui in agris agunt. ¶ Nonnunquam tamen legitur in propria ſignificatione pro rebus ipſis vrbanis, vel pro vita vrbana, τὰ ἀστικά. Cic. *Trebatio*, Tu modò deſideria vrbis, & vrbanitatis depone.

Vrbānē, aduerbium, Facetè, lepidè, venuſtè. {ἀστείως, χαριέντως. GALL. *Ciuilement, plaiſamment, de bonne grace.* ITAL. *Piaceuolmente, con gratia.* GERM. Höfflich/lieblich. HISP. *A manera de ciudad, con gracia, y ciuilidad.* ANGL. *Courteouſly, gently* } Cic. 1 *de finib.* Facetè & vrbanè, vt è patre audiebam Stoicos irridente. Quintil. *lib.*2. *cap.*11. Nec ſanè potuit vrbanius ex confeſſione inſcitiæ ſuæ elabi.

Vrbānātim, antiquis in vſu erat pro vrbanè, hoc eſt, vrbanorum more, ἀστείως. ſicuti contrà Ruſticatim, pro ruſticè, ſiue ruſticorum more. Pompon. *apud Non.* At ego ruſticatim tangam, vrbanatim neſcio.

‖Vrbinum, *Vrbino*, V.A. Vmbriæ, Ducum Vrbinatium ſedes, & Academia.

Vrbs vetus, olim Oropitum, *Oruieto*, V.E. ditionis Pontificiæ, naturâ & arte munitiſſima, Romanorum Pontificum, belli tempore, refugium.‖

VRCĔŬS, i, vt Paulus Iuriſconſultus ait, eſt vas quo aqua in vrnam infunditur, vel in ahenum. {חמת *chémeth* (vel) *chémath* (vel) *chamáth* כד *chádh.* κεράμιον. GALL. *Pot de terre ou d'airain, cruche, buye, coquemart.* ITAL. *Boccale, orciolo.* GERM. Ein waſſergeſchirr/es ſey irdin oder auß metall/ſchöpffgeſchirr. HISP. *El jarro.* ANGL. *A pitcher or pot for water.*} Mart. *lib.*14.

Hic tibi donatur panda ruber vrceus anſa,
Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

Col. *lib.*12. *cap* 12. Sal autem quam candidiſſimus coniicitur in vrceo fictili ſine pice: qui vrceus quum recipit ſalem, diligenter totus oblinitur luto paleato. Horat. *in Arte*,

——amphora cœpit Inſtitui? currente rota cur vrceus exit.

Vrceus aquarius, Gell. *cap.*14. *lib.*10. ¶ Vrceoli miniſtratorij, & vrceus fictilis, ad quem vſum docet Martial. *Epigr.*105. *&* 106. *lib.*14.

Vrcĕŏlŭs, diminut. {τὸ κεράμιον, ὑδρωθόριον. GALL. *Vn petit broc.* ITAL. *Picciol tal vaſo.* GERM. Waſſergeſchirrlin/ſchöpfgeſchirrlin. HISP. *Pequeño jarro, ò el arcaduz para ſacar agua.* ANGL. *A litle pitcher or pot for water.*} Col. *lib.*12. *cap.*16. Eodem tempore ſorba manu lecta curiosè in vrceolos picatos adiicito. Iuuen. *Sat.*3.

Lectus erat Codro Procula minor, vrceoli ſex,
Ornamentum abaci, necnon & paruulus infrà Cantharus, &c.

Vrcĕŏlāris herba, à Romanis dicta eſt, quàm herbariorum vulgus, hodie *parietariam*, ſeu *muralem* appellat, ἑλξίνη Dioſcoridi. ¶ Dicitur & perdicium, quòd perdices hac herba peculiariter delectentur. Vrceolaris autem ideirco appellata eſt, quòd ſua aſperitate ſit lauandis vrceis maximè idonea. Plin. *lib.*24. *c.*17. Perdicium ſiue parthenium, à noſtris herba vrceolaris vocatur, ab aliis aſtericum, folio ſimilis ocymo, nigrior tamùm, naſcens in tegulis, parietibúſque.

Vrci, οὖρκοι Ptol. oppidum maritimum in finibus Hiſpaniæ Tarraconenſis, vbi à Bætica dirimitur. Autores Ptol *lib.*2. *cap.*5. & Plin. *lib.*3. *cap.*3.

Vredo, inis, morbus herbarum, fruticum, arborum que qui in vitibus etiam carbunculus dicitur: & in cæteris rubigo, ſata, plantas, arboreſque adurens. {ירקון *jerakón* ἐρυσίβη. GALL. *Seicheresſe & bruſlure ès herbes, arbres & plantes.* ITAL. *Seccura, quando ſi ſeccano gli alberi & le herbe.* GERM. Der brenner ſo die bäum vnd kreuter ſchädiget. HISP. *Quemadura de arboles y yeruas.* ANGL. *Blaſting or burnin in trees plantes or hearbes.*} Cic. 3 *de nat. deor.* Nec ſi vredo, aut grando quippiam nocuit, id Ioui animaduertendum fuit. Plin. *lib.*18. *cap.* 28. Plerique dixêre rorem inuſtum ſole acri, frugibus rubiginis cauſam eſſe, & carbunculi vitibus. Quod ex parte falſum arbitror: omnémque vredinem frigore tantùm conſtare, Sole innoxio. ¶ Eſt & vredo, exuſtio cum prurit u, qualis ab vrtica cum herba, tum piſce excitatur: κνησμός. Plin. *lib* 9. *c.*45. de vrtica piſce, Dum admoueri ſibi manum ſentit, colorem mutat, & contrahitur: tacta vredinem mittit.

Vrētērĕs, οὐρητῆρες, meatus oblongi per quos vrina à renibus in veſicam defertur. Vide Celſ. *lib.*4. *cap.*1.

Vrethra, οὐρήθρα, vrinæ fiſtula, quæ à ceruice veſicæ ad extremum vſque penum porrigitur, ab οὐρεῖν meiere.

‖Vrgella, ſiue Orgellium, *Vrgel*, vrbs Hiſpaniæ, habet Epiſcopum Tarraconenſi A. ſuffraganeum ‖

VRGEO, es, vrſi, vrſum, Incumbo in aliquid, cogo, premo, impello. {אצ *ats* צר *partſar* דחק *dachaph* בהל *bihel.* ἐπείγω, κατεπείγω, ἐπισπεύδω. GALL. *Preſſer, contraindre, pourſuiure, moleſter & trauailler.* ITAL. *Spingere, premere, forzare.* GERM. Zwingen/treiben/nötigen HISP. *Apremiar ò conſtreñir.* ANGL. *To ſtreigne, to conſtreigne, to compell.*} Virg 3 *Georg.*

——ima Soluuntur latera, atque oculos ſtupor vrget inertes.

Idem 7. *Æneid.*

——Inſiſque ingentibus vrget Apollo.

Cic. *ad Attic. lib.*6. Solicitudine prouinciæ tamen vel maximè vrgebamur Et *lib.*12. Sed neque hæc digna longioribus literis: nec erat quod ſcriberem: & ſomnus vrgebat. Plaut. *Men. ſc.*2. *a.*2. Quod te vrget ſcelus. Horat. *Ode* 9. *lib.*2. *Carm.*

Tu ſemper vrges felicibus medis Myſten adempeum.

Ouid.*lib.6. Faſt.*

Audit, & ad vocem concitus vrget iter.

¶ Vrgere, inſiſtere. Quadrigarius *lib.5. Annal.* apud Nonium, Sed circiter horas duas grauiter iniſtiterant: deinde in fugam ſunt coniecti. Cic. 5. *de finib.* Non pugnem cum homine, cur tantum habeat natura boni: illud vrgeam, non intelligere eum quid ſibi dicendum, quum dolorem ſummum malum eſſe dixerit. ¶ Accipitur item vrgere pro tegere, vt ait Nonius, citans illud Virgilij *lib.2. Georg.*

Qui ſaxo ſuper atque ingenti pondere teſtæ Vrgerent.

¶ Item pro accelerare: vt apud Virg *lib.9. Æneid.*

Veſte vrgens tibi quam noctes feſtina, diéſque

Vrgebam, & tela curas ſolabar aniles.

Vrgens, tis, particip. premens, ἐπείγων. Virg. 1. *Georg.*

——*labor omnia vincit*

Improbus, & duris vrgens in rebus egeſtas.

Plin. *lib.7. cap.45.* Vrgente hoſtium manu.

Vrgi, οὖργοι, populi Sarmatiæ Europeæ, Iazygibus finitimi ad vtramque Iſtri ripam, magna ex parte ex paſtionibus victitantes, pauci agriculturæ dediti. Autor Strab. *lib.7.*

Vrgo, inſula eſt in mari Tyrrheno, non procul à Capraria. Plin. *lib.3. c.6.*

Vri, οὖροι, Indiæ populi, Indi fluminis accolæ, Silenis proximi. Autor Plin. *lib.6. cap.20.*

Vria Plinio, οὐρία Ptolemæo, oppidum Hiſpaniæ Bæticæ, in conuentu Gaditano. cuius meminit Plin. *lib.3. c.1.* ¶ Eſt item Vria locus Acarnaniæ, ſemiſtadium diſtans à mari.; Autor Strab. *lib.10.* ¶ Eſt præterea eiuſdem nominis oppidum in ora Apuliæ, & poſt flexum Gargani montis, teſte Plin. *lib.3. c.10.* Strabo Vrcum, Ptol. οὔριον appellat. ¶ Vriam aliam collocat Strab. *lib.7.* medio ferè itinere inter Tarentum & Brunduſium.

Vrīcā, æ, commune ſatorum omnium vitium, ſed maximè ciceris: quum ſalſilaginem eius abluendo, imber id dulcius facit. Plin. *lib.18. cap.17.*

Vrigo, inis, Vredo quæ ex vi cauſtica alicuius medicamenti prouenit. {ירקון *jeracón.* [illegible]. GALL. *Bruſlure, ſeicheresse es plantes* ITAL. *Seccura quando ſi ſeccano gli alberi & le herbe.* GERM. Der brand. HISP. *Quemadura de plantas.* ANGL. *Burning in ſores by occaſion of any hoat medecine.*} Plin. *lib.20. cap.22.* At in magna duritia ſine fico impoſitum, vel ſi vehementior vrigo timeatur per duplices pannos.

Vrīnā, æ, Serum ſanguinis, quod in renibus colatum per vreteres tranſmittitur ad veſicam. {מימי רגלים *meméraglájim.* οὖρον. GALL. *Vrine, piſſat* ITAL. *Orina, piſcia, piſſo.* GERM. Harn brunn. HISP. *Vrina.* ANGL. *Vrine, piſſe.*} Latini etiam lotium appellant. Dicta Vrina à verbo οὐρεῖν, quod eſt meiere. Colum. *lib.2. cap.15.* Aptior eſt tamen ſurculis hominis vrina quam ſex menſibus paſſus fueris veteraſcere. ¶ Vrinam facere, & vrinam reddere, idem quod meiere. Plin. *lib.8. cap.16.* Vrinam mares crure ſublato reddere, vt canes. Colum. *lib.6. cap.30.* Quum ſuo tempore vrinam non fecerint. ¶ Vrina genitalis, eſt genitale ſperma. Plin. *lib.8. cap.43.* Incontinens aſinæ vterus genitalem vrinam reddit, ni cogatur in curſum verberibus à coitu.

Vrino, as, ſiue Vrinor, deponens, Aquam ſubeo, & ruſus emergo. {שחה *beſchák.* [illegible]. GALL. *Nager entre deux eaux, ſe plonger tout dedans l'eau.* ITAL. *Nuotare ſott' acqua, ſoppozarſi in acqua.* GERM. Vnder das waſſer ſchieſſen vnd darunder ſchwimmen. HISP. *Nadar à ſomarguio.* ANGL. *To diue or ducke vnder the water.*} dictum ab Vrino, vt Sipontino placet, hoc eſt, à curuatura aratri, quam vrinantes imitari videntur, vide infrà *vrnus*, vel, vt alij malunt, ab Vrna, qua aquam è puteo, aut flumine haurimus: quæ vt aquam capiat, primum immergitur, deinde extrahitur. Plin. *lib.11. cap.37.* Eadem eſt cauſa, quare ſub aqua diu ranæ, & phocæ vrinentur. ¶ Hinc compoſitum Inurino. Col. *lib.8.* Lacus piſcinæque fiant, vt ſint quibus inurinare poſſint aues.

Vrinātōrēs, apud Varr. Qui in aquam merguntur, & ſub ea natant. {משחים *meſchiuim.* κολυμβητῆρες, δύται, ὑδρόπαι, [illegible]. GALL. *Plongeons qui ſauent nager entre deux eaux.* ITAL. *Che ſanno nuotare ſott' aqua.* GERM. Einer der vnder das waſſer fært vnd darunder ſchwimmet. HISP. *Nadadores à ſomarguio.* ANGL. *which diueth and ducketh vnder the water.*} Calliſtratus Iureconſultus ita appellat eos qui merces è mari extrahunt, nauigij leuandi gratia iactatas.

Vrīnum, Ouum irritum, & inefficax, quod citra coitum editur, veneris tamen imaginatione, vt quum fœminæ ſeſe mutuo ſaliunt. {ὑπηνέμιον ᾠόν. GALL. *Oeuf qui n'a point de germe.* ITAL. *Vuouo che non vale per far pulcini.* GERM. Ein vngefrüchte oder lauter. HISP. *Hueuo que ſale guero.* ANGL. *A winded egge.*} Plin. *lib.10. cap.58.* Palumbes, & turtures plurimum terna pariunt oua, nec plus quam bis fere pariunt: atque ita ſi prior fœtus corruptus eſt. Et quamuis tria pepererint, nunquam plus duobus educant. Tertium, quod irritum eſt, vrinum vocant. Græci id genus oua, ὑπηνέμια appellant, quaſi dicas ſubuentanea: qua voce vtitur & Plin. *loco iam citato.* Et ipſe (inquit) inter ſe, ſi mas non ſit, fœminæ ſaliunt, pariúntque oua irrita, ex quibus nil gignitur, quæ Græci hypenemia vocant. Eadem & zephyria appellantur, ab eodem Plin. *lib.10. cap.60.* Irrita oua, quæ hypenemia diximus, aut mutua fœminæ inter ſe libidinis imaginatione concipiunt, aut puluere: nec columbæ tantùm, ſed & gallinæ, perdices, pauones, anſeres, chenalopeces. Sunt autem ſterilia, & minora, ac minus iucundi ſaporis, & magis humida. Quidam & vento putant ea generari: qua de cauſa etiam Zephyria appellantur.

Vrĭōn, Terræ genus, quod in corrugis faciendis diligenter vitant qui aurum in montium ruinis quærunt, per ſilices potiùs, & calculos flumina riuóſque ducentes. Autor Plin. *lib.33. cap.4.*

Vrium, οὔριον. Oppidum eſt Hiſpaniæ Bæticæ, apud Ptol. *lib.2. c.4.* Plin. in Gaditano conuentu collocat, & Vriam per primã effert declinationem.

VRNĂ. Vas quo aqua è puteis, fluminibúſve hauritur, ita dictum, quòd ſub ter aquam demerſum, atque inde ruſus emergens, vrinantis ſpeciem præbere videatur. {כד *cuadh* דלי *deli.* [illegible]. GALL. *Vaiſſeau de terre à porter eau, cruche, ou tel vaiſſeau.* ITAL. *Vrna, ſecchia, ſedello, orna.* GERM. Ein eymer Schöpffgeſchirr. HISP. *Cantaro ò vaſija para ſacar agua.* ANGL. *A pot to drawe water with or other lik veſſell.*} Plaut. *in Pſeud.* Tu qui vrnam habes, aquam ingere. ¶ Dicebatur etiam vrna apud veteres, vas quo iudicum ſuffragia colligebantur. Virg. 6. *Æneid.*

Quæſitor Minos vrnam mouet.

¶ In vrnis præterea mortuorum cineres ſeruabantur. Cic. 1. *Tuſ.* Quid poetæ? nónne poſt mortem nobilitari volunt? vnde ergo illud? Aſpicite, o ciues ſenis Enni imaginis vrnam. ¶ Eſt item vrna, menſuræ genus, quatuor capiens congios, hoc eſt, amphoræ dimidium.

Vrnŭla, æ, diminut. {[illegible]. GALL. *Petite cruche, ou ſeille.* ITAL. *Piccinla vrna.* GERM. Eymerlin. HISP. *Pequeño cantaro.* ANGL. *A litle pitcher or pot for water.*} Cicer. *in Parad.* Minúſne gratas diis immortalibus capedines, ac fictiles vrnulas fuiſſe, quàm delicatas aliorum pateras arbitramur.

Vrnālis, e, quod vrnam capit: vt, Vrnales caliculi, vel vrcei, [illegible]. Cato *cap.13.* Vrceos fictiles, vrnales duos, trullas ligneas duas.

Vrnārium, ij, interprete Varrone *lib.4. de L.L.* Menſa quadrata, quòd vrnam cum aqua poſitas ibi potiſſimum haberent in culina. {[illegible]. GALL. *Table ſur laquelle on met les cruches, aiguieres ou tel vaiſſeaux.* ITAL. *Tauola da porui ſopra i vaſi da acqua.* GERM. Ein tiſch auff welchen man die geſchirr mit waſſer ſtellt. HISP. *Tabla ò lugar dóde ſe ponen las vaſijas para ſacar agua.* ANGL. *A borde to ſett pitchers, potes, or lik veſſels on.*} Hoc apud nos plurimi marmoreum faciunt: foramine per quod aqua effluat relicto, ac ſuper id eſcaria vaſa epulis vncta per ancillas lauantur. Varro [illegible], vt citat Non. Sed quæ neceſſitas te iuuet aquam effundere domi tuæ, ſi vaſa habes pertuſa: plumbum non habes? ad quam rem nobis eſt confluuium? ad quam rem vrnarium? Ante balnea item vrnaria erant, teſte Varr. *loco iam citato*, in quibus vrnæ cum aqua collocabantur.

VRO, is, vſi, vſtum, verbum actiuum eſt, Cremo, vel calore aut frigore lædo. {יקד *jakádh* שרף *ſaraph* כוה *chauáh* בקר *bikéer* הבעיר *hibhir.* φλέγω, καίω, πυρπολέω. GALL. *Bruſler, faire ardre.* ITAL. *Abbruciare, ardere.* GERM. Brennen. HISP. *Quemar.* ANGL. *To burne.*} Cic. *lib.1. Tuſcul.* Cæteras partes incultas, quòd aut frigore rigeant, aut vrantur calore. Virg. 2. *Æneid.*

Aut pelago Danaûm inſidias, ſuſpectaque dona

Præcipitare iubent, ſubiectíſque vrere flammis.

Plaut. *Capt. ſc.1. a.4.* Quid in eo vult vri? (igne.) Liu. *lib.4. dec.4.* Vritur ager, Senec *epiſt.37.* Vri, vinciri, ferro necari. Idem *c.2. de conſ. ad Mart.* Vrere ac ſecare non mollis via medeti. *Ibid. cap.41.* Vruntur vulnera recentia, & in altum reuocantur. Ouid. 6. *Metam.*

——*Quum Sol grauis vreret arua.*

Lucan. *lib.4.*

Vrebant montana niues.

Quo in loco vro de frigore dicitur. Ouid. *Eleg.2. lib.5. Triſt.*

Vſtus ab aſſiduo frigore Pontus habet. (ſup. me.)

¶ Per tranſlationem ponitur pro cruciare, ſicut [illegible] Græcè. עצב *hatſab.* Virgilius,

Vrit atrox Iuno.

¶ Pro vaſtare, depopulari, conſumere, &c. Liu. *lib.10. ab vrb. ſub finem:* Vrebat peſtilentia vrbem atque agros. Velleius, Vrebat populum grauis annona. Liu. *lib.7. bell. Pun.* Vrere aliquos bello. Idem, Vrebatur bello Italia. Idem *lib... dec.4.* Ad id quod inuidiam vrit reuertere. Vrere etiam interdum idem valet, quod moleſtiam exhibere: vt apud Horat. Vrit enim ſplendore ſuo, qui prægrauat artes. Et Terent. Te vt malè vrat. ¶ Vri virgis, eſt cædi, flagellari. {הכה *bichebák.* [illegible].} Nam ex virgarum percuſſione corpus caleſit, ac inflammatur. Horat. 2. *Serm. ſatyr.7.*

Quid refert vri virgis, ferróque necari?

¶ Eodem modo & calceus anguſtior dicitur vrere pedem. Horat. *lib.1. Epiſt* —vt calceus olim Si pede maior erit, ſubuertet: ſin minor, vret. ¶ Vro hominem, per tranſlationem ſignificat dolore cogo, autore Donato, aut ango, vt vul Budæus. Terent *in Eunuch.* Vro hominem. ¶ Vri aliquando eſt amore conſumi, conflagrare. Virg. 4. *Æneid.*

Vritur infelix Dido, flammáſque fatetur.

Ouid. *lib.1. Faſt.*

Te quoque inextincta Silene libidinis vrunt.

Et Liu. *lib.6. dec.4.* Vrente aſſiduo labore.

Vrens, tis, participium. {יקד *jekédh* שרף *ſoréph* [illegible]. GALL. *Qui bruſle.* ITAL. *Che abbrucia.* GERM. Brennend. HISP. *Coſa que quema.* ANGL. *burning.*} Horat. 1. *Serm. ſat.5.*

Vdos cum folijs ramos vrente camino

Vſtus, a, um, aliud particip. {שרוף *ſaruph* נשרף *niſraph* נכוה *nichvéh.* [illegible]. GALL. *bruſlé, ars* ITAL. *Abbruciato.* GERM. Gebrent oder verbrent. HISP. *Quemado.* ANGL. *Burned.*} Ouid. 1. *Metam.*

Tum primum ſiccis aër fauoribus vſtus Canduit.

Vrendus, a, um, Horat. 1. *Serm ſatyr.3.*

Neglectis vrenda filix innaſcitur agris.

|Vſtilago, auenæ & tritici vitium, cùm ſpicæ q. aduruntur: brant.|

Vſtio, nis, verbale, Vrendi actus, aduſtio, combuſtio. {יקד *jekadh* כי *chî* כויה *chevijáh* מכוה *michváh* שרפה *ſerephâh* תבערה *tabherâh.* [illegible]. GALL. *Bruſlement, bruſlure.* ITAL. *Abbruciamento.* GERM. Brennung. HISP. *Quemadura, obra de quemar.* ANGL. *A burning*} Cato c.38. Virgas & ſarmenta quæ tibi vſtioni ſupererunt, in ſegetem comburito. ¶ Vſtio pro cauteriſatione quam vocant. Plin. *lib.34. cap.15.* Quædam vſtione ſanantur, priuatim verò canis rabidi morſus. Celſus, Omnes autem huiuſcemodi dolores vix citra vſtionem finiuntur. id eſt, citra candentis ferri admonitionem.

Vſtor, verbale, propriè dicitur qui corpora in buſtuariis cremat. {יקד *jokédh* שרף *ſoréph.* [illegible]. HISP. *Bruſleur.* ITAL. *Abbruciatore.* GERM. Ein verbrenner. HISP. *El que quema.* ANGL. *He that burneth.*} Martial *lib 3.*

Vſtórque ta das præferat noua nupta.

Catull *Epigr 55.*

Quum deuolutum ex igne proſequens panem

A ſemiraſo tunderetur ſ ſtore.

Vrito, as, frequentatiuum. {[illegible]. GALL. *Bruſler ſouuent* ITAL. *Abbruciare ſpeſſo* GERM. Brennen etwa brennen. HISP. *Quemar a menudo.* ANGL. *To burne often.*} Plaut *Meſt.* Calidũ hoc eſt, etſi procul abeſt, vritat malè.

Vſtulo, as, Vro, aduro, cremo. {יקד *jakadh* שרף *ſaraph* חרך *charach* [illegible]. GALL *Cauteriſer, bruſler à l'encent* ITAL. *Abbruciare* GERM. Brennen beſengen. HISP. *Quemar ò chamuſcar.* ANGL. *To burne or ſcare a thing.*}

thing.} Pacuuius, Candenti ferro crines vſtulare. Liuius, Pauci ſemiuſtulati venêre in poteſtatem. Catullus *Epigramm.* 34.

Scripta tardipedi deo daturam infelicibus vſtulanda lignis.

❡Vſtriculus, qui calamorum nimio vſu pellem adurit. Tertull. Sic quidam. Sed apud eum eſt *Vſtricula.* Hoc tanquam diminutiuum ex *vſtrix*, i. fœmina quæ vrit.❡

Vſtrigo, inis, {ירקון jerakôn. ἐρυσίβη.} Vox eſt claſſicis ſcriptoribus nequaquam recepta: qua tamen Ambroſius *in Hexaëm.* pro vredine, ſeu rubigine vtitur. Non deſinit, inquiens, eſſe triticum, ſi vſtrigone aduratur, aut imbre madidetur.

Vſtrīnă, æ, Locus in quo metalla candeſcunt, vt laborentur. {τὸ καυστήριον. GALL. *Vne forge, le lieu où les forgerons embraſent & forgent leur metaux.* ITAL. *Foccina da fonder metalli, luogo doue ſi ardena vn corpo morto.* GERM. Ein eſſ wie man ſie in den ſchmitten hatt. HISP. *Lugar donde algo ſe quema.* ANGL. *A melting houſe for metall.*} Plin. *lib.* 36. *cap.* 21. In vſtrina ter ſiccantur, ita vt torreantur carbone puro, ac toties vino reſtinguantur albo. ¶ Vſtrina, aut Beſtus, locus dicebatur in quo mortuus combuſtus fuit, qui alibi ſepultus eſt. Buſtum autem eſt locus in quo quis & combuſtus, & ſepultus eſt.

Vrolanium, οὐρολάνιον, ciuitas in Orientali parte Britanniæ inſulæ, apud Ptol. *lib.* 2. *cap.* 3.

❡Vrpheda, cautio ſuper hoſtilitate ponenda, vber fehde.❡

Vropygĭum, ſiue (vt apud Pollucem legitur) Orrhopygium. {οὐροπύγιον, ἢ ὀῤῥοπύγιον. GALL. *Le cropion.* ITAL. *Groppa.* GERM. Arß burtzel. HISP. *Al ropillo, ò rabadilla del aue.* ANGL. *The rumpe.*} Oſſis ſacri extremitas, vel potiùs ſpinæ extremum oſſi ſacro ſubtus adhærens, podicique ſupernè imminens, quod aliis nominibus ὀρρος & ὀῤῥος appellatur. Ariſtoteles verò *lib. vlt. de Animalibus*, vt caudam quadrupedum vult eſſe, ita volucrum vropygium, & earum duntaxat quæ ſciſſas alas habent: idque datum volucribus ad dirigendos volatus, quemadmodum nauigiis temones. Martial. *lib.* 3. Vetuſtinæ vetulæ inter cæteras deformitates vropygium macræ anatis obiicit, depygem videlicet eam ſignificans, triſtiſque & exilibus natibus.

Quum (inquit) anatis habeas vropygium macræ, &c.

Vrpanus, οὔρπανος, fluuius Daciæ (quæ hodie Valachia) ſupra Sauum influens in Iſtrum. Autor Plin. *lib.* 4. *cap.* 25.

Vrpĭx, icis, inſtrumentum ruſticum. Cato *cap.* 10. Vrpicem vnum, crates ſtercorarias quatuor, &c.

Vrrūncum, i, In ſegetibus dicitur, quod eſt in imo ſpicæ circa ſummum culmi cacumen, minus grano. {τὸ ταπεινότερον ἐν τῷ στάχυϊ μικρὸν παρὰ φύσιν ἐπὶ τῷ καλάμῳ ἐπικείμενον. GALL. *Ce qui eſt au bas de l'eſpic entre le bout du tuyau, moindre que n'eſt le grain.* ITAL. *Parte della ſpica vicinal al grano.* GERM. Ein klein ſchaltn das zu vnderſt am äher auff dem halm ſteth. HISP. *El grano menguado del trigo.*} Varr. *lib.* 1. *de R. R. cap.* 48. de ſpica loquens, Illud autem ſumma in ſpica iam matura, quod eſt minus quàm granum, vocatur frit, quod in infima ſpica ad culmum ſtramenti ſummum, item minus quàm granum eſt, appellatur Vrruncum.

❡Vrſao, hodie Oſſuna, *Oſſuna*, vrbs Bæticæ.❡

Vrsĕntānī, Lucaniæ populi, apud Plin. *lib.* 3. *cap.* 11.

Vrſo, Hiſpaniæ Bæticæ oppidum, in conuentu Aſtigitano. Autor Plin. *lib.* 3. *cap.* 1.

VRSŬS, i, animal ferum, hybernorum menſium ſomno pingueſcens: cuius naturam omnem latiſſimè exequitur Plin. *lib.* 18. *c.* 36. {דב dob. ἄρκτος. GALL. *Ours.* ITAL. *Orſo.* GERM. Ein bär/das Menlin. HISP. *Oſſo.* ANGL. *A beare.*} Virg. *lib.* 3. *Georg.*

——*nec funera vulgò*
Tam multa informes vrſi, ſtragémque dedêre.

Ouid. 10. *Metam.*

Raptoréſque lupos, armatóſque vnguibus vrſos
Vitat, & armenti ſaturatos cæde leones.

Iuuenalis *Satyr.* 5.

Indica tigris agit rabida cum tigride pacem
Perpetuam: ſæuis inter ſe conuenit vrſis.

Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

At lupus & turpes inſtant morientibus vrſi.

¶ Vrſi præſentis veſtigia quæris. Prouerbium, quod de iis dicitur, qui timiditate præſens negotium declinant. Tranſlatum à formidoloſis venatoribus, qui ſe diſſimulant ſenſiſſe vrſum, & veſtigia perſequi fingunt, quo abſint à periculo. ¶ Vrſi fumantem natum ne tentaueris, ex Martiale: quò admouemur, non eſſe tentandos qui poſſint nocere.

Vrsă, æ, fœmininum ab Vrſus. {דב dob. ἡ ἄρκτος. GALL. *Ourſe.* ITAL. *Orſa.* GERM. Ein bär/das weiblin. HISP. *Oſſa.* ANGL. *The ſhe beare.*} Plin. *lib* 10. *cap* 63. Informia etiam magis, quam ſuprà dicta, vrſæ pariunt, &c. Ouid. *Eleg.* 11. *lib.* 3. *Triſt.*

Vtque fugax auidis ceruus deprehenſus ab vrſis.

¶ De vrſæ partu informi, vide Gell. *cap.* 10. *lib.* 17. ¶ Vrſæ item dicuntur duo ſydera cœleſtia, quas ἄρκτους etiam Græci appellant, nos à ſimilitudine ſeptem boum iugum ſubeuntium etiam Septentriones dicimus: Græcorum nonnulli etiam ἁμάξας, quod plauſtrorum ſimilitudinem referant. Sunt autem vrſæ duæ: quarum quæ maior eſt, Helice: quæ minor, Cynoſura appellatur. ¶ Vtriuſque periphraſis apud Ouid. *Eleg. lib. Triſt.* eſt huiuſmodi,

Magna minórque feræ.

Vrsīnŭs, a, um, denominatiuum. {ἄρκτειος. GALL. *D'ours, orſin.* ITAL. *Di orſo, orſino.* GERM. Bärin eines bären. HISP. *De oſſo.* ANGL. *Of a beare.*} vt, Rabies vrſina. Plin. *lib.* 8. *cap.* 36. Quoniam potum in vrſinam rabiem agat. Vrſinus ritus, Gell. *cap.* 10. *lib.* 17. Virgilium dicere ſolitum ferunt parere ſe verſus more atque ritu vrſino. ¶ Vrſinum allium, apud eundem *lib.* 19. *cap.* 7.

Vrsŭlus, aliud diminutiuum, cuius fœmininum eſt vrſula. ἀρκτύλιον.

Vrtīcă, æ, Notiſſimum genus herbæ, ab vrendo, quòd eius folia tacta acerrimè vrant. {חרול charûl מלוח mallûach קימוש kimoſch (vel) kimmôſch. ἀκαλήφη. GALL. *Ortie.* ITAL. *Ortica.* GERM. Neſſel. HISP. *Hortiga.* ANGL. *A nettle.*} Plin. *lib.* 9. *cap.* 45 Conſtat, ſi equæ marem non admittant, & vrtica infricetur natura, libenter coitum pati. Scribunt Phyſici, vrticam in cibis coctam vtiliſſimam eſſe lieni, ventris duritiæ, articularibus, podagricis morbis, arteriæ, tuſſi, ventris diſtillationi, ſtomacho: pectus præterea purgare, vrinam eiicere, ſanguinem narium ſiſtere, calculos rumpere, vuam reprimere. Iuuenalis *Satyr.* 11. pro prurito libidinis, poſuit.

——*vnde Hæc tetigit Gradiue tuos vrtica nepotes?*

¶ Eſt præterea vrtica, genus piſcis marini nomen inde habentis, quòd tactu vredinem excitet, quemadmodum eiuſdem nominis herba. Plin. *lib.* 9. *cap.* 45. Vrticæ noctu vagantur, noctúque mutantur: carnoſæ frondis his natura, & carne veſcuntur. Vis pruritu mordax, eadémque quæ terreſtris vrticæ. Is piſcis Ἀκαλήφη appellatur à Græcis, vt autor eſt Gell. *cap.* 11. *lib.* 4.

Vrus, i, animal eſt Hercyniæ ſyluæ peculiare, imagine tauri, ſed maiore corpore, miráque velocitate. {οὖρος. GALL. *Bœuf ſauuage.* ITAL. *Bue ſeluatico.* GERM. *Trochs/ein wilder ochs.* HISP. *Buey ſyluestre.* ANGL. *A wild oxe.*} Cæſar *lib.* 6 *bell Gall.* loquens de feris quæ in Hercynia ſylua naſcuntur, Tertium (inquit) genus eorum qui Vri appellantur: ij ſunt magnitudine paulò infra elephantes, ſpecie & colore, & figura tauri. Magna vis eſt eorum, & magna velocitas, neque homini, neque feræ, quam conſpexêre, parcunt: hos ſtudioſe foueis captos interficiunt. Hoc ſe labore durant adoleſcentes, atque hoc genere venationis exercent: & qui plurimos ex iis interfecerunt, relatis in publicum cornibus, quæ ſint teſtimonio, magnam ferunt laudem. Sed aſſueſcere ad homines, & manſuefieri ne paruuli quidem excepti poſſunt. Amplitudo cornuum, & figura, & ſpecies multum à noſtrorum boum cornibus differt. Hæc ſtudioſè conquiſita, ab labris argento circuncludunt, atque in ampliſſimis epulis pro poculis vtuntur. Hæc Cæſ. Dicti vri, vt quidam putant, ἀπὸ τῶν ὀρῶν, hoc eſt, à montibus, quia in montibus eſſe conſueuerunt. Virg. 4. *Georg.*

Quæſitas ad ſacra boues Iunonis & vris
Imparibus ductos alta ad donaria currus.

Plin. *lib.* 8. *cap.* 15. Pauciſſima Scythia gignit, inopia fruticum: pauca contermina illi Germania: inſignia tamen boum ferarum genera, iubatos, biſontes, excellentique & vi, & velocitate vros, quibus imperitum vulgus bubalorum nomen imponit, quum gignat Africa, vituli potiùs, ceruive quadam ſimilitudine.

Vruŭs, a, um, antiquum vocabulum, idem ſignificans quod ſurſum verſùs reflexum. ¶ Hinc Vruum, i, aratri curuatura, & verbum Vruare, quod ſignificat Circundare, vt Feſto placet. Eſt autem vruare ita ſe iactare, vt ſurſum denuo excitet ſe: vnde & vrinare is dicitur, qui in aquam immerſus iterum ſurſum verſùs exiſtit. Hinc amburuare apud Lucil. dicuntur Salij, qui eo modo corpora ſaltu reciprocabant præſul vt amburuat, ſic volgus redandruat inde. Hæc ferè ex Scalig. *in Varronem.*

Vruo, vel Vrbo, orbum facio.

V S

❡Vs particula, quæ auditur in *vſque* videtur eſſe ex ἕως vſque, quod ab ἕς ille, & hoc ab ὅ ſui: vt ſit, ad illum vſque locum: aut ex *vllus*: vt *vſpiam* vllo loco.❡

Vſar, fluuius eſt Mauritaniæ Cæſarienſis, Nebadum regionem irrigans. Autor Plin. *lib.* 7. *cap.* 2.

Vsĭă. {יקום jekûm. οὐσία. GALL. *Subſtance.* ITAL. *Suſtanza.* GERM. Weſenheit. HISP. *Suſtancia, ſubjecto de los accidentes, lo que es.* ANGL. *Subſtance.*} vox Græca, ſed quæ olim Latina fuit, & à Cicerone vſurpata, vt teſtatur Seneca *Epiſt.* Quanta verborum 58. quam Quint. Eſſentiam interpretatur, verbo quidem (vt ipſe fatetur) duriuſculo, non vſquequaque tamen refugiendo, præſertim quum aliud lingua Latina non habeat. Marcus Tullius tamen modò Naturam vertit, modo Materiam. Aug. *in Dial.* Vſia eſt propriè & principaliter dicta, quæ neque in ſubiecto, neque de ſubiecto ſignificatur. Idem *lib.* 12. *de ciuit. Dei.* Sicut ab eo quod eſt Sapere, vocatur Sapientia: ſic ab eo quod eſt Eſſe, vocatur Eſſentia, nouo quidem nomine: quo vſi veteres non ſunt Latini ſermonis autores, ſed iam noſtris temporibus vſitato, ne deeſſet etiam linguæ noſtræ, quòd Græci appellant οὐσίαν. Hoc enim verbum è verbo expreſſum eſt, vt diceretur Eſſentia. ❡ ¶ Vſia etiam vernis porci: appellata, quia vrit. Nam, vbi momorderit, adeò locus ardet, vt ſtatim vbi veſicæ fiant. Iſid. ❡

Vſio, Vſitatus, Vſitor, vide *Vtor.*

Vſpiam, Vſquam, & in loco, & ad locum ſignificat. {πού. GALL. *En quelque lieu.* ITAL. *In qualche luogo.* GERM. Jergend an einem ort. HISP. *En algun lugar.* ANGL. *Any where.*} Ter. *in Adelph.* Aut vſpiam ceciderit Plaut. *in Caſ.* Num me es expertus vſpiam? i. re aliqua, vel in aliquo negotio. Idem *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. Metuo ne nos perdiderimus vſpiam. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Vide probè, &c ne epiſtola vlla vſpiam ſit in ædibus.

Vſquam, Alicubi, vno aliquo in loco à quo nuſquam, nullibi. {πού. GALL. *En quelque lieu.* ITAL. *In alcun luogo.* GERM. Jergend an einem ort. HISP. *En algun lugar.* ANGL. *Any where, in any place.*} Cic. 6. *Verrin.* Quam crucem non auſus eſt vſquam defigere, niſi apud eos, quibuſcum omnia ſcelera ſua ac latrocinia communicaſſet. Virg. 1. *Æneid.*

——*ſi quid Vſquam iuſtitia eſt.*

Cic. 2. *Offic.* Nec vſquam conſilio, aut autoritati locus. Vſquam gentium. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Terent. *in Hecyra*, An vſquam gentium eſt æquè miſer. Plaut. *Men. ſc. vlt. a.* 5. Non lacte lacti vſquam ſimilius. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Neque leges, neque regnum vſquam colunt. *Ibidem*, Non ego vſquam quicquam nuto, neque nicto tibi. Idem *Men. ſc.* 8. *a.* 3. Men' hodie vſquam te conueniſſe audes dicere? ¶ Pro alicunde. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Ne te vſquam argentum occepiſſe ſuſpicetur. ¶ Pro vbique, Suet. *in Tib. cap.* 37. Aboleuit & ius morémque aſylorum quæ vſquam erant.

Vſquĕ, præpoſitio eſt, ſignificans continuationem, & finem actus, loci, temporis, aut huiuſmodi. {עד hadh. ἄχρι, ἄχρις, μέχρι. GALL. *Iuſques, en iuſque.* ITAL. *Fino, in fine.* GERM. Biß. HISP. *Haſta.* ANGL. *Vnto, vntill.*} Habetque ferè adiunctam alteram præpoſitionem accuſatiuo ſeruientem. Plaut. *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Hic ero vſque ad noctem. Idem *Amph.* Pugnata pugna vſque à mane ad veſperum. ¶ Vſque dum, id eſt, quoad, quandiu, quouſque. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 5. Vidua victita, vel vſque dum regnum obtinebit Iuppiter. Idem *Amphitr.* Adeò vſque ſatietatem dum capiat pater illius quam amat. Idem *Aſin.* 2. *a* 2. Vel adcò vſque dum petis. Idem *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. Vſque dum manant domi cùm parietes ruunt. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Reduxit me vſque ex errore in viam. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Vſque à puero ſeruiſti. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Age, age vſque excrea. Etiamne? Vſque ex penitis faucibus, Nam quouſque? Vſque ad mortem volo.

volo. Idem *Curc. ſc.* 5. *a.* 5. An audiuiſti. E. vſque à principio omnia. ¶ Vſque pro ſemper, perpetuò. Idem *Milit. ſc.* 4. *a.* 2. Quæ hic vſque fuerit intus. (id eſt, ſemper.) Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Is tuus amator dat vſque (i. perpetuò.) *Ibid. ſc.* 5. *a.* 2. Volo te domi vſque adeſſe. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Vin' afferri noctuam, quæ tu tu vſque dicat tibi? Idem *Amph.* Valuiſtin' vſque? Idem *ibidem*, Valuiſſes ne vſque exoptatum ſimul. Idem *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 2. Salue, Vſquene valuiſti? vſque vt vides. Idem *Menaech. ſc.* 1. *a.* 1. Domi ſum vſque cum caris meis. ¶ Vſque in: Ad vſque: vſque ad. &c. etiam dicitur, vt vſque in pectus: vſque ad lucem, vſque ad diurnam ſtellam. Idem *Menaech. ſc.* 2. *a.* 1. Vſque in pectus permanant. *Ibid.* Ego ad id frugi vſque & probus fui. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 1. Vſque ad diurnam ſtellam craſtinam potabimus. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

———Vſque à proauis vetus ordinis hæres.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Stylis me totum vſque vlmeis conſcribito. Idem *Curc. ſc.* 1. *act.* 3. Dimidiam partem nationum vſque omnium ſubegit. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Vbi vſque ad langorem (alias, adatque langorem.) Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 2. Eſſam vſque in platea vltima. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Sibi quiſque exemplum ædium expetit ſuo vſque ſumptu. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 4. Vſque offerre natum, (id eſt, oſtentare ſpem & fallere.) ¶ Vſque ab, idem *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Vſque ab radicibus elinguare. Diomed *lib.* 1. Vſque vſque multare. Cic. 2. *Verr.* Vſque ad eum finem dum ita ſices retecti ſunt. Idem *de Orat.* Ab initio rerum Romanorum, vſque ad P. Mutium Pontificem. Virg. 1. *Georg.*

Vſque ſub extremum brumæ intractabilis imbrem.

Sed quum nominibus proprijs minorum locorum, vel cum hiſce accuſatiuis Domum, Rus, Militiam, iungitur, frequentius ſine alia præpoſitione ponitur. Cic. 6. *Verrina*, Sacerdotes vſque Ennam profecti ſunt. Idem *ad Attic.* Quintus vſque Puteolos venit. ¶ Quandoque tali accuſatiuo poſtponitur. Terent. *in Adelph.* Miletum vſque obſecro. Quandoque etiam additur præpoſitio ad, vel ſimilis. Cic. *pro Deiotaro*, Vſque ad Numantiam miſit. ¶ Interdum etiam originem vel motum ex loco importat. Idem *pro Flacco*, Hanc legationem non à ſuis accepit ciuibus, ſed vſque Timulo petiuit. Idem 1. *de nat. deor.* Vſque à Thalete enumeraſti ſententias philoſophorum. Terent. *in Eunucho*, Ex Æthiopia eſt vſque hæc. ¶ Ab vſque, pro vſque ab. Virg. 7. *Æneid.*

———Siculo proſpexit ab vſque Pachyno.

¶ Quandoque aduerbium eſt ſignificans aſſiduè, vel iugiter. Διὰ παντός. Terent. *in Adelphis*, Cteſipho me pugnis miſerum, & iſtam pſaltriam vſque occidit: id eſt, aſſiduè, ſeu identidem verberat. Nam occidere veteres pro verberare accipiebant. Cic. *Corn.* Mihi curæ vſque erit quid agas. Virg. *lib.* 6.

Nec vidiſſe ſemel ſatis eſt: iuuat vſque morari.

Plaut. *in Epidico*, Benéne vſque valuiſti? id eſt, ſemper, vel hactenus. ¶ Vſque ad hunc, eleganter ponitur pro eo quod eſt, Hoc excepto. Plin. *Epiſt.* 35. Aſſenſerunt Conſules deſignati, omnes etiam Conſulares, vſque ad Pompeium, id eſt, excepto Pompeio. ¶ Vſque affatim, eſt quod dicitur vſque ad ſatietatem. Plaut. *in Pœnulo*, Edas de alieno quantum velis, vſque affatim. ¶ Vſque adhuc, id eſt, hactenus, vel huculque. Idem *in Aul. ſc.* 5. *a.* 1. Quod celatum eſt, atque occultatum vſque adhuc, nunc non poteſt. Idem *Men. ſc. vlt. a.* 5. Conueniunt ſigna optimè vſque adhuc. *Ibid. ſc. vlt. a.* 5. Quem vſque adhuc quæſiui. Idem *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Vſque adhuc actum eſt probè. Idem *in Pſeud. ſc.* 6. *a.* 4. & alibi ſæpè. ¶ Vſqueadmodum poſuit Cato *cap.* 136. pro tandiu. ¶ Vſqueadeò, id eſt, intantum. Virg. 1. *Ecloga*,

———vndique totis Vſqueadeò turbatur agris.

Ponitur aliquando pro tandiu, & accipit poſt ſe donec, vel dum. ἐπὶ τοσοῦτον. Plaut. *in Ciſtell.* Non deſtiti inſtare vſqueadeò, donec adiurat ſe anus ſe eam mihi monſtrare. Terent. *in Eunucho*, Vſque adeò ego illius ferre poſſum ineptias, & magnifica verba. Verba dum ſint. ¶ Vſque antehac, id eſt, antequam, ſicut exponit Donatus. μέχρι τοῦ νῦν. Ibi iunguntur duæ præpoſitiones ſed vna eſt velut aduerb. Nulla enim præpoſitio præpoſitioni iungi ſeparatim poteſt, ſed Vſque commodi eſt, vt ſine aliqua præpoſitione rarò inueniatur. Terent. *in Andr.* Vt animus in ſpe, atque in timore vſque antehac attentus fuit. Vſque antehac, id eſt, antequam tua verba audirem. ¶ Vſqueeò, id eſt, in tantum. μέχρι τοσούτου. Cic. Vſqueeò vt ego miſerer eius. Vſqueeò, ſequente dum, id eſt, tandiu, quoad. Liu. *lib.* 3. *ab vrbe*, Vt qui plebem Romanam Trib. pleb. rogaret is, vſqueeò rogaret, dum decem tribunos plebis faceret. Vſque iſtinc. Cic. *ad Att. lib.* 1. Noſti iam in hac materia ſonitus noſtros: tanti fuerunt, vt ego eò breuior ſim, quòd eos vſque iſtinc exauditos putem.

Vſquequàque, Paſſim, aſſiduè, ſemper, quaſi in vnoquoque loco, ſiue vnoquoque tempore. {תמיד *tamidh.* πάντῃ, πάντως. GALL. *De toutes parts & coſtez, par tout, du tout, en tout.* ITAL. *D'ogni intorno, in ogni luogo, ſempre mai.* GERM. *Allenthalben, umb und umb.* HISP. *Siempre, en todo lugar.* ANGL. *Euery where.*} Cic. *Trebatio*, Vſquequaque ſapere oportet. Plaut. *in Bacch.* Chryſalus mihi vſquequaque loquitur, id eſt, vbicunque me reperit, mihi loquitur. Idem *Pœnulo*, Mari, terrâque illas vſquequaque quæritat, id eſt, vbique. Suet. *in Aug. cap.* 86. Cuius etiam Mæcenatis μυροβρεχεῖς, vt ait, cincinnos vſquequaque perſequitur (ſup. Auguſtus.) Idem *in Tib. cap.* 71. Sermone Græco, quanquam aliàs promptus & facilis, non tamen vſquequaque vſus eſt. Gell. *cap.* 15. *lib.* 13. Prætor vſquequaque niſi à Conſule auocare comitia poteſt.

Vſquequò, Quouſque, donec, quoad, quandiu. {עד מתי *hadh mathái.* ἕως, ἄχρι, μέχρι. GALL. *Iuſques à ce.* ITAL. *Fin doue, fin quanto, fin che.* GERM. *Biß wann, wie lang.* HISP. *Haſta quando.* ANGL. *Vntill, how, long.*} Varr. *lib.* 1. *de R. R. cap.* 2. Quod iubet ranam luridam conijcere in aquam, vſquequo ad tertiam decoxeris.

Vſticâ, Mons eſt in Sabinis, cuius meminit Horat. *lib.* 1. *Carm. Ode* 17.

Vtcunque dulci Tindari fiſtula
Valles & Vſticæ cubantis
Læuia perſonuère ſaxa.

¶ Eſt & inſula eiuſdem nominis, Siciliæ adiacens: cuius meminit Plin. *lib.* 3. *cap.* 8.

Vſtio, Vſtrigo, Vſtrina, Vſtulo, vide *Vro.*

Vſuàlis, Vſuarius, Vſucapio, Vſura, Vſurpo, Vſus, Vſusfructus, vide *Vtor.*

V T

Vt, Coniunctio cauſatiua, cauſam denotans finalem, quemadmodum Vti, quò & ſimilia. {למען *lemahán* יען *iahán.* ἵνα, ὅπως, ὡς, ὥστε. GALL. *Afin, à celle fin, pour, comme, ainſi que.* ITAL. *Accioche, che, poiche, quando, come, coſi.* GERM. *Daß.* HISP. *Aſſi, como, para deſpues, que.* ANGL. *That, to thind, to thinteent.*} Cic. *Lentulo*, Non illi quidem, vt mihi ſtomachum facerent. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 2. Fuit occaſio ſi vellet iampridem argentum, vt daret. Idem *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Tempus eſt vt eamus. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Prouocat me in aleam, vt ego ludam? Pono pallium. Item *Pſ. ſc.* 3. *a.* 1. In pauca vt occupatus nunc ſum confer quid velis. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 2. Vt veteris vetuſti cupida ſunt. Gell. *cap.* 2. *lib.* 14. faceret me vt eſſem prudentior. Idem *cap.* 11. *lib.* 15. facundum vitium eſt, vt oſtenderemus. Idem *c.* 19. *lib.* 16. Tum illum ibi, pernicie intellecta, pecuniam cæteráque ſua, vt haberent dediſſe. (id eſt, habenda.) Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Genu vt quemque icero, ad terram dabo. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Vt quæque illi occaſio eſt. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Eſtne hoc vt dico? Ea res eſt. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Vt rus irem, conſtitueram. (id eſt, rus ire.) Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Aliquid vt poſcas, paras, (id eſt, paras poſcere.) Satin' vt, vide *Satis.* *Ibidem*, Supplicabo vt quemque amicum videro. ¶ Interdum adiunctiua eſt. Idem, Is mihi ſuaſit vt ad te irem. ¶ Interdum elegantiæ cauſa ponitur. Cic. *de ſenect.* Inuitus feci vt L. Flaminium de Senatu eijcerem. Nihil enim ſignificat, niſi inuitus eieci. ¶ Interdum ponitur pro quod. Terent. *in Phorm.* Nihil do, vt etiam imparatus ille me irrideat. ¶ Interdum eſt aduerbium temporis, & ſignificat poſtquam, ex quo ſtatim, ex quo primùm. {כאשר *kaaſchér.* ὡς, ἐπειδή.} Virg. 2. *Æneid.*

Vt regem æquæuum crudeli vulnere vidi Expirantem animam.

Idem 12. *Æneid.*

Turnus vt infractos aduerſo Marte Latinos, &c.

Plaut. *Amph.* Neque etiam meum pedem huc intuli, vt cum exercitu hinc profectus ſum ad Teleboas hoſtes, eóſque vt vicimus. Idem *ibid. ſc.* 1. *a.* 1. *Ibidem*, Vt iacui exurgo, id eſt, poſtquam: vel ex eo loco vbi iacui. *Ibid.* Quiſque vt ſteterat iacet. (id eſt, vbi.) Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Eundem animum oportet nunc mihi eſſe gratum, vt impetraui. *Ibid. ſc. vlt. a.* 5. Vt abij Tarentum (i. poſtquam, ſiue Cùm.) Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 2. Vt laſſus veni de via. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 3. Iam vt me collocauerat. (id eſt, vbi vel poſtquam.) Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Vt ſpeculum tenuiſti, metuo ne oleant argentum manus. Ouid. 13. *Metam.*

Vt dolor vnius Danaos peruenit ad omnes, &c.

¶ Pro quum, ſiue Cùm. Gell. *cap.* 29. *lib.* 2. Id ferme temporis, vt appetat meſſis. (id eſt, cùm appetit.) Plaut. *Men. ſc.* 3. *a.* 5. Propè eſt, vt herus pretium exoluet. (id eſt, cùm, ſiue quando, &c.) ¶ Pro qualis. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Vt te mihi volo eſſe autumo. (id eſt, qualem.) Iterum *ibidem*, Ego vt me voles. (id eſt, qualem me voles autumo.) Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Vt me voles eſſe ita ero. ¶ Pro cuiuſmodi. Idem *prolog. Amph.* Vos nouiſſe credo, vt ſit pater meus. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 2. Cor dolet cum ſcio nunc vt ſum, atque vt fui, (id eſt, cuiuſmodi, qualis,) &c. ¶ Interdum particula eſt admirantis, idem valens quod quomodo, vel quantopere. ὡς. Virg. Vt vidi, vt perij, vt me malus abſtulit error, id eſt, ſtatim, poſtquam vidi, ſiue quum primùm vidi, quomodo perij. Cic. *pro Milon.* Vt contempſit: vt pro nihilo putauit. ¶ Nonnunquam interrogantis. {איך *eeh* איכה *eecah.* πῶς.} Plaut. *in Perſa.* Vt vales? id eſt, quomodo vales? πῶς ἔχεις? Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 1. Rogitant me vt valeam. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 1. Rectèn' atque vt vis, vales? ¶ Quandoque ei poſtponitur Ita, & ſuperlatiuo iungitur, pro tanto & quanto. Cic. *lib.* 1. *de Orat.* Vt quiſque optimè Græcè ſciret, ita eſſe nequiſſimum. ¶ Eleganter præterea accipitur pro *prout*, vel *ſecundum quod*, vt vulgò loquimur, & hoc fere per parentheſim. כאשר *chaaſchér.* Liu. Gens (vt in ea regione) diuitiis præpollens: hoc eſt, ſecundùm diuitias eius regionis, vel habita ratione diuitiarum eius regionis. Simile eſt illud Terent. *in Phorm.* Vt nunc ſunt mores, adeò res redit, Siquis quid reddit, magna habenda eſt gratia; hoc eſt, ſecundùm mores quibus hodie vtimur. Cic. *de ſenect.* Qui ſermo, quæ præcepta, quanta notitia antiquitatis, ſcientia iuris Augurum, multæ etiam vt in homine Romano literæ, hoc eſt, pro ea eruditione, qua tunc Romani erant imbuti. ¶ Quandoque pro quippe. Quintil. Nec ignoro quos tranſeo, nec vtique damno, vt qui dixerim eſſe in omnibus vtilitatis aliquid. ¶ Interdum ſignificat Ita vt, ſiue propter quod, vel quapropter. ὥστε. Plaut. *in Pœn.* Olent, falſa ſunt, tangere vt non velis. ¶ Item eſt aduerbium optandi, idem valens quod vtinam. {לו *lu.* εἴθε, ὄφελον.} Terent. *in Eunuch.* Vt illum dij, deæque ſenium perdant. Plaut. *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Vt illum Dij Deæque perdant, &c. ¶ Interdum ſignificat quantum. ὅσον. Idem *in Aſin.* vt noſtræ fortunæ procedunt. Litane. ¶ Aliquando ponitur pro quemadmodum, ſiue quomodo, ſine interrogatione, & ſine admiratione כאשר *chaaſchér.* Terent. *in Andr.* Ego poſtquam te emi à paruulo, vt ſemper tibi apud me iuſta & clemens fuerit ſeruitus, Scis. ¶ Nonnunquam pro quamuis, εἰ δὲ. Plaut. Vt iſtuc periculum ingens ſit, me tamen non tremefacit. Ouid. *ad Ruf.*

Vt deſint vires, tamen eſt laudanda voluntas.

¶ Pro quàm. {מה *mah.* ὡς.} Cicero *pro Cluentio*, Tum appellat hilari vultu hominem Bulbus, vt blandiſſimè poteſt. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Vt nunc male eum metuo miſer. (id eſt, quam.) Idem *Aſin. ſc.* 5. *a.* 3. Vt miſer eſt qui amat. Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Vt ſublinitur os cuſtodi (id eſt, quàm benè.) Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Vt ſæpè ſumma ingenia in occulto latent! Idem *Amph.* Vt metuo, ne Dij partam expugnent gloriam. *Ibidem*, Puer ille quem ego laui, vt magnus eſt? *Ibid.* Vt ſubitò, vt properè tonuit! Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Vt probè tentus Ballio eſt? Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Vt faſtidit glorioſus? Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. In te herclè certum eſt principium, vt ſim parcus experiri. *Ibidem*, Vt perdoctè cuncta callet: nihil hac docta doctius. *Ibidem ſuprà*, Vt lepidè res omnes tenet, ſententiáſque amantum! (id eſt, quàm.) *Ibid.* Vt videas illam medullitus amare. (id eſt, quàm facilè eſt videre, ὡς.) Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 5. Vt incedis! (id eſt, quàm aſperè.) ¶ Pro ne non. μή. Terent. *in Andria*, Dies hic mihi vt ſatis ſit vereor ad agendum. Plaut. *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Metuo vt ſit ſubdola. Vide plura in *Metuo* ſuprà. ¶ Pro vbi, more Græcorum, quibus ἵνα vtrunque ſignificat. Catull. *in Epigr.* ad Fur. & Aur.

——Litus vt longè reſonante Eoa Tunditur vnda.

¶ Vt ne, vide *Ne*, ſup. ¶ Iungitur autem ferè ſubiunctiuo, præſertim quum accipitur pro quòd, vel ne non. Virg. 2. *Æneid.*

Infandum regina iubes renouare dolorem,
Troianas vt opes, & lamentabile regnum

Eruerint

Ernerint Danai.

Quando autem optandi vel execrandi particula eſt, optatiuum exigit. Plaut. *in Perſa*, vt illum dij, deæque perdant. ¶ Aliquando pro licet, eſto, ſit ſanè, [illegible]. Cæſar *in Comment.* Ac tam vt omnia contra opinionem acciderent, tamen multò ſe plurimum nauibus poſſe proſpiciebant. Ouid. *de Ponto,*

Luce minus decima dominam venietis in vrbem,

Vt feſtinatum non faciatis iter.

Senec. *cap.* 12. *de conſol. ad Polyb. ſub finem*, Quid porrò? Vt nihil horum fecerit, nónne protinus ipſe es, (i. eſto, licet, etiamſi) quamuis. GALL. *Poſons le cas qu'il n'ait fait rien de tous cela.* Sicque pro quamuis, bis vſat, [illegible] Ouid *Eleg.* 1. *lib.* 1. *Triſt.* [illegible] *Eleg.* 2. [illegible] Item *Eleg.* 11. *lib.* 3. [illegible] *Eleg.* 4. [illegible] *lib.* 4. *Triſt.* Item, Vt tum pro etiamſi, [illegible] *lib.* 2. *dec.* 5. ¶ Vt non pro quin, Sueton. *in Aug. cap.* 56. Nunquam filios ſuos populo commendauit, vt non adijceret, Si merebuntur, &c. vt, Modo, vt Plaut. *Curcul.* — interea hunc ſolum [illegible] meliorem quam ego ſum, [illegible] nam quod ſcio, omne ex hoc ſcio, operam vt det, [illegible] ¶ Vt etiam pro quamobrem. Liu. 4. *ab Vrbe.* Vt quid contra [illegible] tribus plebis ſtat [illegible] in certamina periculo [illegible].

Vt, Vt cunque, quocunque modo. {[illegible]. GALL. *Comme que ce ſoit.* ITAL. *Come ſi voglia.* GERM. Wie wie. HISP. *Como quiera que.* ANGL. *Howſoeuer.*} Terent. *in Adelph.* imo hercle hoc quæſo Syre, Vt vt hæc ſunt facta, potius quam lites ſequar. Meum mihi reddat. Plaut. *Amph.* Iam [illegible] vt vt eſt erga me merita. Idem *in Mercatore*, Verum hercle potentiæ, vt vt eſt, non ibo tamen.

Vtcunque, Quomodocunque, quocunque modo. {[illegible]. GALL. *Aucunement, en quelque ſorte que ce ſoit.* ITAL. *Sia come ſi voglia.* GERM. Wie wie/wie welcher geſtalt ſo auch. HISP. *Como quiera.* ANGL. *Howſoeuer.*} Plaut. *Amph.* Seruus es, an liber? Vtcunque animo collibitum eſt meo. Liuius *in præfatione lib.* 1. Vtcunque erit, iuuabit tamen rerum geſtarum memoriæ principis terrarum populi, pro virili parte, & meipſum conſuluiſſe. Plaut. *in Epid.* Vtcunque in alto eſt ventus Epidice, ex imo velum vortitur. Idem *in Pœnulo*, Vtcunque eſt ventus, exin velum vortitur. Cicero *in Oratore*. Itaque ille perfectus, quemadmodum iam dudum noſtra indicat oratio: vtcunque ſe affectum videri, & animum ardentius moueri volet, ita certum vocis admouebit ſonum. Sueton. *in Tib. cap.* 11. Vtcunque meritæ filiæ (id eſt, etiamſi male.)

Vtenſile, vide *Vtor.*

Vter, tris, generis maſculini, Pellis qua vinum, aut oleum deferri ſolet. {חמת *chêmeth* vel *chémath* vel *chamáth* נבל *nebel* נאד *nodh.* [illegible]. GALL. *Peau de bouc ou de cheure à mettre vin ou huyle, ouyre, cheure.* ITAL. *Odre pelle.* GERM. Ein ſchlauch/ein zuſammen genehte haut in deren man wein oder öl führt. HISP. *Odre para vino, ò azeyte.* ANGL. *A botile.*} Virg. 2. *Georg.*

Mollibus in pratis vnctos ſaliêre per vtres.

Plin. *lib.* 12. *cap.* 7. Lycion aptiſſimum medicinæ, quod eſt ſpumoſum: Indi in vtribus camelorum aut rhinocerotum id mittunt. Ouid. 3. *Amor. Eleg.* 11.

Æolios Ithacis incluſimus vtribus Euros.

Vtriculus, diminutiuum. [illegible]. Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Fœminis eadem omnia præterque veſicæ iunctus vtriculus: vnde dictus vterus. ¶ Vtriculos item in farina videtur. Plin. accipere *lib.* 18. quod Galli Ciſalpini *Redumlaginem*, in Venetia prouincia plerique *Subuentres* vocant. ¶ Idem alibi vtriculos vocat, quæ Græci [illegible], id eſt, ſeminum in frugibus inuolucra, & operimenta, quæ trita, & cribro excuſſa, glumæ, ſiue acus dicuntur. ¶ Quinetiam prima illa florum germina, quæ veluti quidam vtriculi tument priuſquam flos arborum aperiatur. Idem vtriculos etiam vocat, *lib.* 16. *cap.* 26.

Vtricularius, qui canit tibiis inſitis vtriculo, quæ vocantur tibiæ vtriculares. {[illegible]. GALL. *Cornemuſeur.* ITAL. *Chi ſuona la piua.* GERM. Ein ſackpfeiffer. HISP. *Gaytero.* ANGL. *A bage piper.*} Sueton. *in Neron.* Vouerat ſe proditurum hydraulam, choraulam, & vtricularium.

Vtrarius, ij, maſc. gen. {[illegible]. GALL. *Qui porte de l'eau, du vin, ou autre liqueur dans des cheures ou ouyres.* ITAL. *Chi porta acqua, vino, ogli in odri.* GERM. Einer der waſſer/wein/oder öl in ſchleuchen zuhin tregt. HISP. *El que trae agua, vino, azeyte en odres.* ANGL. *That bearreth wyne, or water in botiles.*} Liu. *lib.* 4. *decad.* 5. Poſtremò ſequi ſe vtrarios ad mare, quod minus trecentos paſſus aberat, iuſſit.

Vter, a, um, genitiuo vtrius, interrogatiuum eſt, quærens de duobus. {[illegible]. GALL. *Lequel des deux.* ITAL. *Qual de duoi.* GERM. Wedern/welchen auß den zweyen. HISP. *Vno qualquiera de dos.* ANGL. *Which of the two.*} Plaut. *Men. ſc. vlt. a.* 5. Vter veſtrûm (aduectus eſt naui mecum.) Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 4. Vter remoratur? pro, In vtro noſtrûm eſt mora? Idem *Men. ſc. vlt. a.* 5. Vter ætatis, túne, an ille maior? *Ibid. ſc.* 1. *a.* 5. Loquere vter meruit [illegible] In eo vtero [illegible] potabimus: vter melior bellator canthato mutatus erit, &c. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Agnum horum vter eſt pinguior, eum ſume. Cic. 3. *Verr.* Vtrum reprehendis, quòd Patronum iuuabat eum qui tum in miſeriis erat, an quòd alterius patroni mortui voluntatem conſeruabat, à quo ſummum beneficium acceperat? vtrum horum reprehendis? ¶ Accipitur aliquando vter pro alter. Cic. *pro Milone*, Vter vtri inſidias fecerit. Quod & ipſum claſſicis ſcriptoribus vſurpatur. Plinius, Vter alteri dixerit, neſcio. ¶ Ponitur aliquando pro alteruter. Cic. *in Frumentaria*, Omnium controuerſiarum, quæ eſſent inter aratorem, & decumanum: ſi vter velit, edicit ſe recuperatores daturum. Gell. *c.* 4. *lib.* 3. Vtra ſine altera eſſe non poteſt. (id eſt, alterutra.)

Vtercunque, Vteruis, ſiue vterlibet. {[illegible]. GALL. *Lequel des deux que ce ſoit.* ITAL. *Qual de duoi.* GERM. Geb weders es ſeie. HISP. *Qualquiera de dos.* ANGL. *Any of the two.*} Cic. *ad Torquatum lib.* 5. Magnæ vtrinque copiæ ita paratæ ad pugnandum eſſe dicuntur, vt vtercunque vicerit, non ſit mirum futurum. Gell. *lib.* 5. *c.* [illegible] Ne ſententia [illegible] vtramcunque in partem dicta eſſet, ipſa ſeſe refelleret. Quintil. In vtracunque lingua.

Vterlibet, Alter ex duobus, quem tibi capere libet. {[illegible]. GALL. *Lequel des deux tu voudras.* ITAL. *Vno de duoi.* GERM. Weders du wilt. HISP. *Qualquiera de dos.* ANGL. *Any of the two.*} Cic. *pro Quint.* Vtrumlibet elige: alterum incredibile eſt, alterum nefarium, & ante hoc tempus vtrumque inauditum. Plin. *lib.* 24. *cap.* 4. Suberis cortex tritus, ex aqua calida potus, ſanguinem fluentem ex vtrauis parte ſiſtit.

Vternam, Vter. {[illegible]. GALL. *Lequel des deux.* ITAL. *Qual di duoi.* GERM. Wedern. HISP. *Qualquiera de dos.* ANGL. *Which of the two.*} Horat. *Serm.*

——— *vternam*

Ad caſus dubios fidet ſibi certiùs? hic qui

Pluribus aſſuerit, &c.

Vterque, vtraque, vtrunque. {שניהם *ſchenaim.* [illegible]. GALL. *L'vn & l'autre.* ITAL. *L'vno e l'altro.* GERM. Yeed der ein vnd der ander. HISP. *Entrambos à dos.* ANGL. *Both [illegible].*} Significat ambos, licèt inter ſe diſſerant: quod quum vterque aliquid feciſſe dicitur, & ab hoc, & ab illo ſeparatim id factum intelligimus, vt, Vterque ſibi domum ædificauit: hoc eſt, & hic ædificauit ſibi domum, & ille. Quum vero ambos dicimus feciſſe, ab vtroque coniunctim id factum oſtendimus, vt Ambo ſibi monumentum ædificarunt: hoc eſt, hic & ille ſimul vnum ſibi commune monumentum fecêre. Propter quod vtrunque alterum verberaſſe rectè dicimus, hoc eſt, hunc illum, & illum hunc verberaſſe. Cic. 1. *Offic.* Quorum vterque ſuo ſtudio delectatus, contempſit alterum. Quintilianus, Quum enim vterque alteri obiiciat, palam eſt vtrunque feciſſe. Terentius, Quia vtrique vtrique eſt cordi. Plaut. *Moſt.* Meritò vterque fieri exiſtimat (quod te amant.) Ouid 13. *Metam.*

——— *Deus eſt in vtroque parente.*

Plaut. *Men. ſc. vlt. a.* 5. vterque id quod rogabo dicite. Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 1. Quod in rem eſt vtrique arbitremur. Idem *Capt. ſc.* 3. *a.* 1. Vterque [illegible] Idem *Men. ſc.* 3. *a.* 1. Vterque eo prælio potabimus. Ouid 5. *Faſt.*

Ad regem voces fratres vterque ferunt.

Idem *Eleg.* 2. *lib.* 4. *Triſt.*

——— *Dona reddere templis Cæſar vterque parant.*

Plaut. *Pſeud. ſc.* 4. *a.* 2. Vtrunque ſalue & ſpes, & fortuna. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 2. In vtrumque cauero. Tibull. *lib.* 4.

Solus vtroque idem diceris magnus in orbe.

Ouid. *lib.* 6. *Faſt.* Vtraque nupſerunt. ¶ Ambos autem alterum verberaſſe, Vel ambos verberaſſe ambos, non rectè dicimus, quia ſignificaretur ambos ſeipſos verberaſſe, ſed ambo ſe mutuò verberauerunt. Vtrique autem in plurali numero dicitur de pluribus duo genera facientibus. Cic. 2. *in Catil.* Quos ergo vtroſque, Quirites, in eodem genere prædatorum direptorumque pono. Hoc tamen poetæ aliquando confundunt, apud quos pluralis huius dictionis numerus pro ſingulari accipitur. Virg. 5. *Æneid.*

——— *ſuper vtroque quaſſat tempora*, h. e. ſuper vtrunque tempus.

Vteruis, Vter quem tu vis, vterlibet. {[illegible]. GALL. *Lequel que tu veux des deux, l'vn ou l'autre.* ITAL. *Qual tu vuoi.* GERM. Wederen du wilt. HISP. *Qualquiera de dos.* ANGL. *Any of the two.*} Plaut. *Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. In oculum vtrumuis conquieſcito. *Ibidem ſc.* 3. *a.* 1. Viginti minis. 2. Vtrumuis, vel quater quinis. Hoc autem differunt vteruis & vterlibet, quòd illa vnum ex duobus ſignificant, hæc vnum ex pluribus. Terent. *in Adelph.* Abs quiuis homine, quum eſt opus, beneficium accipere gaudeas. Quintilianus, Periculoſum, & cum inueniendum genus: quod ſi in proponendo vtrumquemlibet amiſerimus, cum riſu quoque tota res ſoluitur: tutius ſit interrogare ſi hæc actio non ſit. Simul enim remouentur omnia, vel quum duo ponentur inter ſe contraria, quorum tenuiſſe vtrumlibet ſufficiet. Ecce in eodem loco vtrumlibet, & quodlibet vſus eſt. Altero pro eo quod eſt vnum de duobus: altero pro eo quod eſt vnum de pluribus.

Vtribi, aduerbium loci, idem ſignificat, quod quónam in loco. Næuius *in Tarentilla*, Vtribi cœnaturi eſtis, hic an in triclinio? ¶ Vtrinde. Cic. *pro Luſitanis, Hiſpanis*, De frumento vtrobi bona, vtrobi mala gratia capiatur, vtrinde iram, vtrinde factiones tibi pares.

Vtrinde, ex vtroque loco.

Vtrinque, aduerb. Ab vtroque latere, ab vtraque parte. {מזה ומזה *mizzeh vmizzeh*, [illegible]. GALL. *D'vne part & d'autre, de tous coſtez.* ITAL. *D'ogni parte.* GERM. Zu beyden ſeiten. HISP. *De ambas à dos partes.* ANGL. *On both ſides.*} Cæſar *bell. Gall.* Multis vtrinque interfectis. Idem *Amph. prolog.* Vtrinque ex grauida, & ex viro, & ex ſummo Ioue. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. [illegible] Idem *Amph. ſc.* 1. *a.* 1. Tubæ vtrinque canunt, & clamorem vtrinque efferunt.

Vtraque ſecus, ſecus vtramque partem, iuxta vtrumque latus. Apul.

Vtro aduerbium, Vtram partem verſus. {[illegible]. GALL. *En quelqu'vn de deux lieux.* ITAL. *In alcuno de duoi luoghi.* GERM. Gegen wederer ſeite ten. HISP. *En algun de dos lugares.* ANGL. *To which of the two partes.*} Plin. *lib.* 18. *cap.* 19. Id demum ritè ſubactum erit, vbi non intelligitur vtro vomer ierit.

Vtrobi, vtro loco.

Vtrobique aduerbium, In vtroque loco. {[illegible]. GALL. *En, ou enuers tous les deux coſtez.* ITAL. *In ambedue le bande.* GERM. An beyden orten oder ſeiten. HISP. *En ambas partes.* ANGL. *On or towardes both ſides.*} Liuius 6. *ab Vrb.* Ab ducibus vtrobique proditæ temeritate, atque inſcitia res. Plaut. *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. Vtrobique orationem doctè dedit. Et Gell. *cap.* 24. *lib.* 13.

Vtroque, Ad vtrumque locum. {[illegible]. GALL. *A ou vers tous les deux coſtez.* ITAL. *A l'vno e l'altro luogo.* GERM. Auff die vnd auff ihene ſeiten. HISP. *Hazia ambas dos partes.* ANGL. *Towar tes both the ſides.*} Liuius 8. *ab Vrbe*, Vtroque exercitus miſſi. Vtraque pro vtrinque vel vtroque veteres [illegible] Idem 3 *Hiſtor. lib.* 4. In Hiſpania pugnatum his, vtraque [illegible] loco motu Nonius. Liuius *lib.* 1. *ab Vrb.* Vtroque coloniæ miſſa. Gell. *cap.* 13. *lib.* 13. Vtroque verſum dici quædam, vt verſor te, & verſor abs te.

Vtrum, aduerb. modò interrogantis eſt. {[illegible]. GALL. *A [illegible].* ITAL. *Qual di dui?* GERM. Ob wedern. HISP. *Qual de dos?* ANGL. [illegible].} Plaut. Vtrum id verum putas an non? Modo dubitantis Senec. Vtrum id nobis conueniat, animaduertendum. Plaut. *Men. ſc.* 6. *a.* 5. Neque ego vtrum eliciam ſaluum ex hoc ſaltu

damet

damni ſcio. ¶ Ferè ſemper habet particulam An ſequentem, licèt ſine ea aliquando inueniatur, ſed raró: idem autem ſignificat quod Num. Terent. *in Phorm.* Vtrum ſtultitia facere ego hunc, an malitia Dicam: ſcientem, an imprudentem, incertus ſum. Cicer. *Leontic.* Multum intereſt vtrum laus minuatur, an ſalus deſeratur. Plaut. *Pſeud. ſc 4 a 2.* Vtrum ſpernne an ſalutem te ſalutem? Vtramque. Idem *Men. ſc. 2. a. 5.* Cogito vtrum me dicam ducere medicum, an fabrum.

Vtĕrus, i, maſculini generis, vel Vterus, i, Loci muliebres in quibus concipitur fœtus. {רחם *réchem.* γαστήρ, νηδύς, δελφύς. GALL. *La marri, la matrice, ou le ventre d'une femme.* ITAL. *Matrice di femina ò il ventre.* GERM. Die mutter oder bermutter. HISP. *El vientre donde concibe la muger.* ANGL. *The wombe.*} Eſt enim propriè mulieris: nam in cæteris animalibus Vuluam potiùs appellamus, teſte Plin. *lib. 11. cap. 37.* Idem tamen *lib. 8. cap. 45.* aſinæ vterum tribuit. Nonnulli & Matricem nominant: quanquam propriè Matrix ſit fœmina, quæ fœtus gratia alitur. Dictus vterus, quòd in eo, tanquam in vtre quodam fœtus contineatur. Senec. *cap. 16. de conſol. ad Helu.* Nunquam more aliarum, quibus omnis commendatio ex forma petitur, tumeſcentem vterum abſcondiſti, quaſi indecens onus. Senec. *cap. 10. de conſ. ad Mart.* Ab vtero hoc fatum (mortis) eum proſequebatur. Idem *Amph.* Vbi vtero exorti dolores vt ſolent puerperæ. Hinc vterum ferre dicuntur quæ grauidæ ſunt, ἐν γαστρὶ ἔχειν. ¶ Quandoque tamen vterus ſumitur pro ventre: vt in illo Virgil. 2. *Æneid.*

——vterúmque armato milite complent.

Et apud Celſ. ſæpiſſimè, vt *lib. 7. cap. 14. & 21.* ¶ Inuenitur etiam Vterum in neutro genere: vt apud Plaut. *Aulul. ſc. 4. a. 5.* Perij, Obſecro te mea nutrix, vterum dolet, &c. Item Turpillius apud Nonium, Diſperij miſera, vterum cruciatur mihi.

Vtĕrcŭlŭs, i, diminutiuum eſt ab vter, pro ventre. {γαστρίδιον. GALL. *Petit ventre.* ITAL. *Picciol ventre.* GERM. Beuchlin. HISP. *Pequeño vientre.* ANGL. *A litle wombe.*} Plin. *lib. 11. cap. 12.* Præterea e fronde, ac pabulis potus in vterculos congeſtus ſpumſore enim vomunt, ad hæc, &c. Legitur etiam Vtriculus. Celſ. *lib. 3. cap. vlt.* Vtriculi quoque recte imponuntur aqua calida repleti.

Vtĕrini fratres, qui ex eodem vtero prodierunt. {ὁμογάστριοι. GALL. *Freres d'vne meſme mere.* ITAL. *Fratelli d'vna iſteſſa madre.* GERM. Leibliche brüder die in einer mutter leib gelågen ſeind. HISP. *Hermanos de vn vientre.* ANGL. *Brethren of one mother.*} hoc eſt, qui matrem eandem, non tamen eandem habuerunt patrem. *Inſtit. lib. 3. de bonor. poſſeſ.* Fratres ſorórve, conſanguinei, vel vterini.

Vthina, Οὔθινα. Vrbs Africæ propriè dictæ, Romanorum colonia inter Bagradam fluuium & Tritonem ſita. Vide Plin. *lib. 5. cap. 4.* & Ptolemæum *lib. 4. cap. 3.*

Vtĭca, æ, Ἰτύκη Ptolemæo, Ἰτύκη Stephano. Vrbs inſignis Aphricæ propriè dictæ, ad Bagradam fluuium, xxx. paſſuum millibus diſtans à Carthagine: qua exciſa principem in Africa locum tenuit. In hac Cato Vticenſis, victo Scipione, mortem ſibi conſciuit.

Vti, Vt. {כאשר *chaaſcher.* ὡς, ὥσπερ. GALL. *Comme, ainſi que.* ITAL. *Che, accioche.* GERM. Wie. HISP. *Aſſi como.* ANGL. *As, euenas.*} Plaut. *in Amph.* Tamen quin loquar hæc vti facta ſunt, Nunquam vllo modo me potes deterrere. *Ibid.* Neque ſe luna quoquam mutat, atque vti exorta eſt ſemel. (id eſt, quo loco.) Idem *Men. ſc. 2. a. 4.* Viden' vti ſceleſtus captat. Idem *Capt. ſc. 2. a. 1.* Sinito ambulare, ſed vti aſſeruentur. (id eſt, Ita tamen vt.) ¶ Ponitur aliquando pro tanquam, cum pronomine, is, ea, id. Cicer. 9. *Philipp.* Quod ſepulchrum ipſius liberorum, poſterorúmque eius ſit, vt quod optimo iure ſepulchrum publice datum eſt, id eſt, tanquam id quod optimo iure, &c. ¶ Denotat aliquando & cauſam ſimilem, quemadmodum & Vt. Cic. *lib. 6. Epiſt.* Is ad me dedit literas, vti ſe tibi placarem.

Vtĭlis, Vtilitas, Vtiliter, vide *Vtor.*

Vtĭnam, aduerb. optantis. {לו *lu* אחלי *achlái.* εἴθε, ὤφελον. GALL. *Pleuſt à Dieu que, à la mienne volonté.* ITAL. *Voglia Dio.* GERM. O wolte Gott daß. HISP. *O ſi, ò oxala.* ANGL. *would to god.*} Ter. *in Andr.* Vtinam id ſit quod ſpero. Plaut. *ſc. vlt. a. 5.* Vtinam efficere quod pollicitus poſſies. ¶ Quandoque etiam dicimus, O vtinam. Ouid. *in Epiſt. Penelopes,*

O vtinam tunc, quum Lacedæmona claſſe petebat,
Obrutus inſanis eſſet adulter aquis.

Plaut. *Moſtell. ſc. 3. a. 1.* O vtinam pater meus mihi mortuus nunciettur. Et Ouid. *Eleg. 4. lib. 4. Triſt.*

Vtĭnum, Italiæ oppidum iuxta Aquileiam, principum Auſtriæ opere inſigni admodum, & arce in medio vrbis edito colliculo conſpicuum: vt ſcribit Vadianus in *lib. 2. Pomponij Mela.*

Vtĭquĕ, aduerb. affirmandi eſt, & ponitur pro certè, vel prorſus. {אך *ach.* אכן *achén.* ἀμέλει, ἤτοι, πάντως. GALL. *Certes, certainement.* ITAL. *Certamente, fermamente.* GERM. Ja freilich, gewißlich. HISP. *Ciertamente.* ANG. *Truelie.*} Quintil. *in Paſtu cadauerum,* Solent huiuſmodi negotiatores aliquid proprium ac priuatum ſtipulari: vtique quum rem alienam vendant. Suet. *in Tito,* Cæterùm Titum, qui propè aſtabat, vtique imperaturum. ¶ Vtique pro Ergo, igitur. Quint. *lib. 5. cap. 10.* Eſt argumentorum locus ex ſimilibus, Si continentia virtus, vtique & abſtinentia. Rurſus *paulò pòſt,* Alia ſunt, vt dixi, non neceſſaria, vel vtrinque, vel ex altera parte. Sol colorat: non vtique qui eſt coloratus, à ſole eſt. Vulgus barbarorum dicit, Non ſequitur propterea quòd qui coloratus eſt, à ſole ſit coloratus.

Vtŏr, eris, Vſurpo, vſum rei alicuius habeo. {השתמש *hiſchtammeſch* בכ *babádh* אחז *achaz.* χρῶμαι. GALL. *Vſer, ſe ſeruir.* ITAL. *Vſare.* GERM. Brauchen nutzen. HISP. *Vſar de alguna coſa.* ANGL. *To vſe, to occupye.*} vt, Vtor domo, diligentia, conſuetudine, ſtudio, & huiuſcemodi. Plaut. *Pſeud. ſc. 3. a. 2.* Vt quiſque vtitur fortuna, ita ſapiens vel ſtultus habetur. Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 5.* Vti ſermonibus morologis. *Ibid. ſc. 2. a. 1.* Num minus veſtra omnium opera vtor? (i. ſeruorum.) Idem *Aſin. ſc. 7. a. 1.* Eadem nos diſciplina vtimur. Idem *Capt. Prolog.* Accipite reliquum, Alieno vti nil moror. Idem *Aul. ſc. 3. a. 1.* Da mihi operam (id eſt, audi.) 2. Tua eſt, vtere. Idem *Men. ſc. 3. a. 4.* Repoſcis pallam: Tibi habe, Aufer, vtere: vel tu, vel tua vxor. Idem *Curc. ſc. 2. a. 5.* Mater ei (anulum) vtendum dederat. Idem *Aſin. ſc. 4. a. 2.* Vtendos dedi ſcyphos. (ſequitur, commodare.) Idem *Menæch. ſc. 2. a. 4.* Vtendam dedi pallam, non donaui, &c. Ter. Scio te non eſſe vſum antehac amicitia mea. Sed quum de perſonis loquimur, accipitur pro conuerſari ὁμιλεῖν, χρῆσθαι. Cicer. *Lentulo.* Aulo Trebonio multos annos vtor valde familiariter. Plaut. *Capt. ſc. 5. a. 4.* Si ſe vti volet. *Ibid. ſc. 1. a. 2.* In te mala ſi animo bono vtare adiuuant. Idem *Milit. ſc. 3. a. 2.* Oculis vti. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 3. Triſt.*

Nullus hic cuius intellecturis auribus vtar. Adeſt.

(ſup. in recitando.) Idem 13. *Metam.*

——quo ſucceſſore vtantur:

(id eſt, quem habeant ſucceſſorem.) Plaut. *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Licèt vtar manu. (aliàs *emittar.*) Idem *Aſin. ſc. 1. a. 1.* Vt magis beneuolo vtantur gnato, &c. Velleius, Optimis ingeniis malè vſi. Ouid. 13. *Metam.*

Hoc est (enſe) *vtendum eſt in me mihi.*

¶ Conſtruitur quandoque cum accuſatiuo. Varro, Vtile vtamur potius, quàm ab te abutamur. Plaut. *in Aſinar.* Cætera quæ volumus vti, Græca mercamur fide. Scæuola apud Gell. *cap. 15. lib. 7.* Si id vſus eſt, &c. ¶ Vti poteſtate, Prætura, & eiuſmodi ad quæſtum, eſt eam exercere ad quæſtum. ¶ Vti re aliqua ad ſpeciem, eſt quod barbari dicunt, *habere & oſtendere pro monſtro.* ¶ Vti inuidia minore dicitur, cui minus inuidetur. ¶ Vti aliquo, id eſt, alicui eſſe familiarem. Terent. *in Heaut.* Mihi ſi vnquam filius erit, næ ille facili me vtetur patre. hoc eſt, facilis illi, & placabilis pater ero. ¶ Vti valetudine minus commoda, eſt ſubægrotare. ¶ Vti via populi, eſt populi more cuilibet ſententiæ ſine vllo iudicio aſſentiri, & numero vocum potius, quàm veritati operam dare. ¶ Vti valetudine firma, eſt bene habere. ¶ Vtor te dicitur, & Vtor abs te. Gell. *cap. 13. lib. 15.*

Vtĕndus, adiectiuum. Terent. *in Heaut.* Quòd illa ætas magis ad hæc vtenda eſt idonea.

Vtentior, vt à potens potentior. Cic. 2. *Offic.* Sed fac iuuare, vtentior ſanè ſit. ſic in antiquis Cod. Ibi verò agitur de vſu diuitiarum potius quàm de potentia.

Vsŭs, us, Ipſe vtendi actus, exercitatio, tractatio, vſurpatio. {תשמיש *taſchmiſch* χρῆσις. GALL. *Vſage, vtillité.* ITAL. *Vſo, vſanza, conſuetudine.* GERM. Brauch nutz. HISP. *Vſo, coſtumbre.* ANGL. *Vſe, profite.*} Plaut. *Moſt. ſc. 2. a. 1.* Vſus ædium nequior factus. Gell. *c. 8. lib. 13.* Vſus & memoriæ filia, ſapientia. Ouid. *Eleg. 4. lib. 3.*

Vſibus edocto ſi quicquam credis amico.

Cæſ. *lib. 1. de bell.* magnum habeat vſum in re militari. (id eſt, erat peritiſſimus.) Idem *lib. 13. Met.* Quis tuus vſus erat. (extra bellum.) Cic. *in Topicis.* Vſus enim, non abuſus legatus eſt. Plin. *Epiſt. 20.* Vſus magiſter egregius. Idem *Epiſt. 115.* Vſus optimus dicendi magiſter. Cic. *lib. 1. de Orat.* Adiungant vſum frequentem, qui omnium magiſtrorum præcepta ſuperat. Plin. *lib. 10. cap. 69.* Auditus cui hominum primo negatus eſt, huic & ſermonis vſus ablatus. Cic. *pro Cornelio Balbo.* Aſſiduus vſus vni rei deditus & ingenium & artem ſæpe vincit. ¶ Interdum conſuetudo, conuerſatio, familiaritas. συνήθεια. Quintil. Mulierem cum qua illi longus fuerat vſus. Cic. *ad Volum. lib. 7.* Quòd ſine prænomine familiariter, vt debebas, ad me epiſtolam miſiſti, primùm addubitaui num à Volumnio Senatore eſſet, quo cum mihi eſt magnus vſus. Ouid. *lib. 3. Triſt. Eleg. 6.*

Tu tamen à nobis vſu iunctiſſime longe,
Pars deſiderij maxima pene mei.

Ibid. Eleg. 7. lib. 4. Exiguus nobis cum quibus vſus erat. Idem *Eleg. 5. lib. 3. Triſt.*

Vſus amicitia tecum mihi paruus, &c.

Ibidem,

——nec longo cognitus vſu.

Suet. *in Calig. cap. 25.* Quòd (Liuia) repetiſſe vſum prioris mariti (nempe Pitonis) tempore medio videbatur. (id eſt, conſuetudinem.) ¶ Interdum vſus in eadem accipitur ſignificatione, qua opus indeclinabile: eandémque habet conſtructionem. Virg. *lib. 8. Æneid.*

Arma acri facienda viro, nunc viribus vſus,
Nunc manibus rapidis.

Terent. *in Hecyra,* Non vſus facto eſt mihi. Cicer. *lib. 1. Offic.* Potiſque & amicis impertientes & Reipublicæ ſi quando vſus eſſet. Idem 4. *Tuſc.* De cæteris ſtudiis alio loco dicemus, ſi vſus fuerit. Plaut. *in Aſinaria,* Viginti iam vſus eſt filio argenti minis. Idem *in Pſeud. ſc. 4. act. 1.* accuſatiuo iunxit, Ad eam rem vſus eſt hominem aſtutum, doctum, &c. id eſt, opus eſt homine aſtuto, & docto. Idem *Aſin. ſc. 1. a. 1.* Audacia vſus eſt & dolis. (id eſt, opus.) Idem *Amph.* Citius quod non facto eſt vſus ſit, quàm quod facto eſt opus. Idem *Milit. ſc. 1. a. 1.* Vt cum vſus veniat (id eſt, opus ſit.) Et *Aſin. ſc. 2. a. 2.* Dico vt vſus eſt fieri. (id eſt, expedit.) Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 1.* Cur ea, quibus eſt vobis vſui, prohibeo? &c. Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 1.* Argento inuento eſt vſus. Idem *Men. ſc. 2. a. 5.* Vſus facto eſt. Et *Moſt. ſc. 3. a. 1.* Ei ſpeculo vſus eſt. ¶ Interdum pro fructu & vtilitate, quòd ſoleamus aliqua re ideo vti, vt ex ea fructum percipiamus. χρεία. Cicer. *Att. lib. 1.* Fuit & mihi & Quinto fratri magno vſui in noſtris petitionibus. Item pro lucro ſiue vtilitate. Plaut. *Menæch. ſc. 4. a. 2.* Qui mihi eſt vſui (ſup. lucro.) Idem *Pſeud. ſc. 7. a. 4.* Strenui damno mihi ſunt: Improbi vſui. Idem *Curc. ſc. 2. a. 4.* Odio & malo: bono vſui eſtis nulli. (ſup. vos lenones.) Idem *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Non eſt vſui amator niſi perpetuat data. ¶ Ex vſu eſſe: pro vtile eſſe, & expedire. χρήσιμον εἶναι. Terent. *in Hecyra,* Si ex vſu eſſet noſtro hoc matrimonium. Colum. *lib. 8. cap. 1.* Pabulum e fundo plerunque domeſticis pecudibus magis, quàm alienis depaſcere, ex vſu ſit. ¶ Vſus huius rei nobis venit (pro, ita experti ſumus. Gell. *cap. 13. lib. 1.* Item, Quod vſus venit illi diuinitus, &c. (id eſt, accidit.) Idem *cap. 7. lib. 3.* Item, Vſus natæ rei ita erat. Idem *cap. 13. lib. 15.* ¶ Vſus venit, ponitur pro opus eſt, Terent. *Heaut.* Non vſus veniet ſpero: hoc eſt, non opus erit, non erit neceſſe. Plaut. *in Bacch.* Aufugero hercle, ſi magis vſus venerit. ¶ Vſuuenit verò, id eſt, accidit, euenit. Cic. *pro Quint.* Nam quid homini poteſt turpius, quid verò miſerius, aut acerbius vſuuenire? ¶ Ponitur aliquando pro conſuetudine, ſiue more. ἔθος. Ter. *in Heaut.* Mihi ſic eſt vſus, tibi vt opus eſt facto, face. id eſt, ſic mos meus eſt, ita conſueui.

Vsŭālis, e, Vſuarium: quod vſui noſtro ſeruit. {ὧν χρῶνται, χρειώδης. GALL. *Dequoy nous vſons choſe pour noſtre vſage.* ITAL. *Coſa per noſtro vſo.*

vſo. GERM. Breuchlich. HISP. *Coſa pertenecienie à vſo.* ANGL. *That ſerueth for our vſer.*} Marcianus *in l. interdum, de public.* Quoties quis mancipia inuecta profeſſus non fuerit, ſiue venalia, ſiue vſualia, in pœna commiſſi eſt.

Vſuarius, ij, dicitur ille, cuius eſt vſus, qui rei vſum capit. {ὁ χρώμενος. GALL. *Qui a l'vſage de quelque choſe.* ITAL. *Chi ha l'vſo d'vna coſa, non la proprietà.* GERM. Ein nutzer vnd brucher. HISP. *El que tiene vſo de alguna coſa.* ANGL. *He that hath the vſe of any thing.*} ¶ Vſuarius verò adiectiuum, quod in vſum quotidianum paratum eſt. Gell. *lib. 4. cap. 1.* Ex iis autem quæ promercalia, & vſuaria in locis eiſdem eſſent, ea ſola eſſe penoris putas quæ ſint vſu annuo.

VSVSFRVCTVS, nomen vtrinque declinatum, ſignificans rei vſum fructuoſum, quum ſcilicet res aliqua non noſtra eſt, ſed perinde ex ea fructum atque vtilitatem capimus, ac ſi noſtra eſſet. {[illegible] *achuzzáh.* [illegible]. GALL. *Vſufruit.* ITAL. *Vſofrutto.* GERM. Die nutzung ſo einer hatt ab einem gut das er beſitzt oder brauchet vnd doch nicht ſein iſt. HISP. *Vſofructo de la heredad.* ANGL. *The fruitefull vſe of any thing.*} Definitur ab Vlpian. *l. 1. de vſufruct.* quòd ſit ius alienis rebus vtendi, fruendique, ſalua rerum ſubſtantia. Cicer. *pro Cæcinna*, Vſumfructum omnium bonorum ſuorum Ceſenniæ legauit, vt frueretur vnà cum filio, neque à ſecundo hærede legauit, mortuo filio mulier vſumfructum non amitteret. Senec. *cap. 10. de conſ. ad Polyb.* Vſumfructum eius (id eſt, fratris à natura commodati,) boni conſule. Idem *c. 10. de conſ. ad Mart.* Vſusfructus bonorum fortunæ noſter eſt.

Vſufructuarius, qui vſumfructum habet, qui & fructuarius dicitur. {[illegible]. ANGL. *He that hath the vſe and fruit, but not the propertie.*} *D. lib. 7. tit. 1. l. 7.* Quicunque reditus eſt, ad vſufructuarium pertinet.

VSVCAPIO, is, id eſt, rem aliquam continuatione vſus, & poſſeſſionis mihi attribuo, Vendico, in meum vſum conuerto. {[illegible]. GALL. *S'attribuer, faire ſien par deſcription & poſſeſſion de long temps.* ITAL. *Attribuirſi, far ſuo.* GERM. Ein lang genutzt gut zu eygen vberkommen oder an ſich ziehen. HISP. *Continuar poſſeſſion.* ANGL. *To make his owne through long poſſeſſion.*} Cicer. *2. de Legibus*, Quod autem [illegible], id eſt, veſtibulum ſepulchri buſtúmve vſucapi vetat, tuetur ius ſepulcrorum. Idem *de Aruſp. reſp.* Nihil mortales à diis immortalibus vſucapere poſſunt. Paulus, Qui alienam rem mortis cauſa traditam vſucepit, non ab eo videtur accepiſſe cuius res fuiſſet, ſed ab eo qui vſucapionem præſtitiſſet. Senec. *epiſt. 89.* Nihil publicum poteſt vſucapi.

Vſucapio, ſiue Vſucaptio, nis, eſt acquiſitio, vel adiectio dominij, per continuationem poſſeſſionis temporis lege definiti, vt puta triginta aut quadraginta annorum, ſi res immobilis ſit, quam poſſidemus: item trium annorum, ſi mobilis. {[illegible]. GALL. *Acquiſition de la ſeigneurie de quelque choſe par preſcription.* ITAL. *Acquiſto di proprietà per vſo di lungo tempo.* GERM. Die vberkommung eines dings nach langer beſitzung oder nutzung. HISP. *Poſſeſſion continuada, ò continuacion de poſſeſſion.* ANGL. *The conqueſſing of the lordſhip of any thing by continuation of tyme.*} Recentiores primam illam Præſcriptionem, hanc verò Vſucapionem vocant. Cicer. *lib. 1. de Legib.* In qua quoniam Vſucapionem duodecim tabulæ intra quinque pedes eſſe noluerunt, depaſci veterem poſſeſſionem Academiæ ab hoc acuto homine non ſinemus. ¶ Dicitur & vſucapio, Gell. *cap. 10. lib. 7.* Vt hæc vſucapio dicitur, &c. Vide locum, vbi & ſequentia Catonis verba citantur, Hæc pignoriſcapio ob æs militare facta eſt, quòd æs à Tribuno ærario miles accipere debeat.

Vſio, nis, Vſus. {[illegible] *achuzzáh.* χρῆσις. GALL. *Vſage.* ITAL. *Vſo, vſanza.* GERM. Nutzung, brauch. HISP. *Vſo.* ANGL. *Vſe.*} Gell. *lib. 5. cap. 1.* Longæ vſionis gratia contrahuntur, & reconduntur. Vlp. *l. Qu. Mutius, ff. de auro & argento legat.* Si factum aurum legatum eſt, omne ad eum pertinet, cui legatum eſt, ex quo auro aliquid eſt effectum, ſiue id ſuæ, ſiue alterius vſionis cauſa paratum eſſet.

Vſitor, aris, Frequenter vtor. {χρῶμαι. GALL. *Vſer ſouuentesfois.* ITAL. *Vſar ſpeſſo.* GERM. Offt brauchen. HISP. *Mucho vſar.* ANGL. *To vſe often.*} Gell. *lib. 10. cap. 10. & cap. 21.* Romanos quoque homines aiunt ſic plerunque annulis vſitatos. Idem *lib. 7. cap. 2.* Tametſi aliquoties verbo ipſo, alio quoque modo vſitati ſunt.

Vſitatus, a, um, Conſuetus, ſolitus, in vſum receptus. {[illegible]. GALL. *Vſité, accouſtumé, qui eſt en vſage.* ITAL. *Solito, auezzo, vſato.* GERM. Breuchig. HISP. *Acoſtumbrado.* ANGL. *wonted, accuſtomed.*} vt, Vſitata conſuetudo, vſitata vocabula, vſitatus mos. Cicer. *pro Quintio*, Iacet res in controuerſiis, iſto calumniante biennium, vſque dum inueniretur qua ratione res ab vſitata conſuetudine recederet. Idem *3. de fin.* Ne opifices quidem tueri ſua artificia poſſent, niſi vocabulis vterentur nobis incognitis, vſitatis ſibi. Idem *4. Verr.* Hunc denique ipſum pertuliſſent, ſi humano modo, ſi vſitato more, ſi denique vno aliquo in genere peccaſſet. Idem, Cur in re tam veteri, tam vſitata, quicquam noui feceris?

Vſitatiſſimus, ſuperlatiuum, Tritiſſimus. [illegible]. Senec. *de vita beata cap. 2.* Quæramus quid optimè factum ſit, non quid vſitatiſſimum.

Vſitate, aduerb. {[illegible]. GALL. *ſelon l'vſage & couſtume.* ITAL. *Secondo l'vſo & coſtume.* GERM. Breuchlich nach gemeinem brauch. HISP. *Segun la coſtumbre.* ANGL. *After the accuſtomed faſhion.*} Cicer. *4. de finib.* Cur igitur quum de re conueniat, non malumus vſitate loqui?

VSVRA, æ, Vſus. {χρῆσις. GALL. *Vſage.* ITAL. & HISP. *Vſo.* GERM. Brauchung. ANGL. *Vſe occupying of a thing.*} Plaut. *in Amph.* Vſuràmque eius corporis cepit ſibi. Idem *ibid. ſc. 2. a. 5.* Alcumenæ vſuram corporis cepi. Quintil. Interim, inquit Cicero, vſura fruar. (de morte Vatinij belli Ciceronis nunciata, incerto autore.) Item Velleius, Ne ab huius quidem vſura gloriæ temperauit animum Pompeius. Plaut. *Pſeud. ſc. 2. a. 1.* Non poteſt eorum vſura vſurpari (id eſt, nullus eſſe poteſt vſus.) Cicer. *pro Rab. Poſthumo.* Vos obſecro, Iudices, vt huic optimo viro, quo nemo melior vnquam fuit, nomen equitis Romani, & vſuram huius lucis, & veſtrum conſpectum ne eripiatis. Idem *7. Verr.* Cur, inquam, ciuibus Romanis, quos Piratæ ceperant, ſecuri ſtatim percuſſiſti, ipſis piratis lucis vſuram tam diuturnam dediſti? Idem *ad Appium Pulchrum lib. 3.* Perfeciſſem profecto, vt longi temporis vſuram qua caruimus, intermiſſa noſtra conſuetudine, & gratia, & crebritate, & magnitudine officiorum meorum ſarcirem. ¶ Vſurpatur etiam vſura pro vſu & commodo pecuniæ, vt, *Verr. 5.* Cum Senatus Publicanos vſura ſæpe ſubleuet. ¶ Vſura item ponitur pro pecunia, quæ à debitore datur creditori pro vſu pecuniæ ſibi creditæ. {נשך *neſchech*, תרבית *tarbith.* [illegible]. GALL. *Vſure.* ITAL. *Vſura.* GERM. Wucher. HISP. *Logro, vſura.* ANGL. *Vſurie or intereſt.*} Cicer. *5. Verr.* Vt quum Senatus publicanos vſura ſæpè iuuiſſet, magiſtratus à publicanis pecuniam, pro vſuris auderet auferre. Idem *de ſenectute*, Terra nunquam recuſat imperium, nec vnquam ſine vſura reddit quod accipit: ſed aliàs minore, plerunque maiore cum fœnore. Lucan. *lib. 1.*

Hinc vſura vorax, auidúmque in tempore fœnus &c.

Hanc Varro impendium vocat, quòd inter ſe iungat, vtrumque fiat, quaſi compendium. Sidonius Apollinaris poſteriora vocat, quoniam qui fœnus agitant, & in vſuras extendunt, videntur aggregare poſteriora prioribus, & ortis oritura connectere. Ob id Græci τόκον vocant vſuram, quaſi partus poſteritatem. ¶ Vſuræ vſurarum, [illegible] Vlp. *D. lib. vlt. tit. 8. l. 2.* Ne communio ſuorum commoda, & vſuræ vſurarum incrementum faciant. ¶ Vſuræ maritimæ, id eſt, nauticum fœnus *D. lib. 22. tit. 2. l. 6.* ¶ Ponitur aliquando vſura pro familiaritate, conuerſatione, [illegible]. Cic. Longa quæ inter nos fuit vſura, hoc effecit, hoc eſt, vſus, conſuetudo, familiaritas.

Vſurula, parua vſura.

Vſurarius, a, um, quod ad vſuram vel vſum pertinet, vt Pecunia vſuraria, quæ ſub vſuris debetur. *l. 11. D. de compenſationibus.* Cùm alter alteri pecuniam ſine vſuris, alter vſurariam debet, concurrentis apud vtrunque quantitatis vſuræ præſtandæ non ſunt. ¶ Vſuraria vxor, pro vſuaria, ea qua quis pro vxore vtitur. Plaut. *in Amph.* Volo deludi illum dum cum hac vſuraria vxore nunc mihi morigero. Hotomannus. Plaut. *Amph.* Eccum exit foras cum vxore vſuraria. Idem *Curc. ſc. 1. a. 3.* Cupio emere puerum, qui vſurarius (ſit ſup.) &c. ambiguè. ¶ Vſurarius etiam dicitur qui pendit vſuras. Papinian. *Dig. lib. 22. tit. 1. l. 8.* Debitor vſurarius creditori pecuniam obtulit.

VSVRPO, as, are, eſt in frequenti vſu habeo: & hoc ſiue verbis, ſiue factis fiat, vt ait Valla *Elegant. lib. 5.* {[illegible]. GALL. *Vſer ſouuent.* ITAL. *Vſar ſouente vna coſa ſiano parole ò fatti.* GERM. Offt oder ſtäts brauchen. HISP. *Vſar muchas vezes de alguna coſa.* ANGL. *To vſe often and much.*} Colum. *lib. 1.* Nam illud quod in quibuſdam prouinciis vſurpatur, vt cornibus illigetur iugum, ferè repudiatum eſt ab omnibus. Cicer. *in Oratore*, Quod ſemper vſurpamus in omnibus dictis ac factis, minimis & maximis: quum hoc decere dicimus, illud non decere. Vſurpare cum aliquo mutua officia, Suet. *in Tiber. cap. 11.* Item, Vſurpare ſecundum gradum. *ibid. cap. 10.* ¶ Vſurpare oculis dixit Lucret. *lib. 1.* pro videre. Plaut. *in Trinummo*, Aduenio ex Seleucia, Macedonia, atque Arabia, quas ego neque pedibus vnquam vſurpaui, id eſt, quas neque vidi, neque adij, ſiue nunquam ingreſſus ſum. Gellius *cap. 8. lib. 6.* Retenta à Scipione puella, atque in deliciis amoribúſque ab eo vſurpata. ¶ Vſurpare ciuitatem, eſt dicere ſe ciuem, & pro ciue ſeſe gerere. Eo ſenſu vſurpatur à Suet. *in Claud. c. 25.* At idem Suet. *in Calig. c. 38.* vſurpare ciuitatem dixit, pro eſſe ciuem. Negabat, inquit, Iure ciuitatem Romanam vſurpare eos, qui, &c. Sic & Plaut. Vſurpari pro eſſe, *in Pſeud. ſc. 2. a. 1.* Non poteſt (eorum) vſurpari vſura, (id eſt, nullus eſſe poteſt eorum ſeruorum vſus. ¶ Vſurpare ius, eſt quod dicunt *capere poſſeſſionem*, & iure eo vti quod conceſſum & datum eſt. Liuius, Non tamen vltrà proceſſum eſt, quàm vt vnus ex plebe vſurpandi iuris cauſa, P. Licinius Tribunus militum crearetur. Itaque vſurpare & vſucapere verba ſunt inter ſe contrariè relata. Nam vſucapere eſt vtendo acquirere: vſurpare verò vtendo retinere, & vſucapionem interrumpere. Hinc Paulus, Vſurpatio eſt, inquit, vſucapionis interruptio. Nam dum quis ſuam rem vſurpat, ab alio ea vſucapi non poteſt. Atque ita intelligendum eſt quod ſcribit Gell. *lib. 3. cap. 2.* Mutium Iureconſultum dicere ſolitum legi, non eſſe vſurpatam mulierem, quæ quum Calendis Ianuariis apud virum cauſa matrimonij eſſe cœpiſſet, ante diem quartum Calendas Ianuarias ſequentes vſurpatum iiſſet: non enim poſſet impleri trinoctium, quod abeſſe à viro vſurpandi cauſa ex duodecim tabulis deberet: quoniam tertiæ noctis poſteriores ſex horæ alterius anni eſſent, qui inciperet ex Calendis.

Vſurpatio, nis, verbale, Frequens vſus. {[illegible]. GALL. *Long vſage, vſurpation.* ITAL. *Longo vſo, vſurpatione.* GERM. Brauchung langer brauch. HISP. *Vſo luengo.* ANGL. *Long and often vſing.*} Cic. *de clar. orat.* In hoc communi noſtro, & quaſi fatali malo conſoletur ſecum conſcientia optimæ mentis, tum etiam vſurpatione & renouatione doctrinæ. Paul. *l. 2. de vſucap.* Vſurpatio eſt vſucapionis interruptio: oratores autem frequentem vſum vocant. Vſurpatio vocabuli, (id eſt, vſus & ſignificatio,) Gell. *cap. 17. lib. 7.* Videtur in verborum multiplici vnam tantummodo vſurpationem notaſſe. pauló poſt, Significatus, &c. ¶ Vſurpatio itineris. Liu. *lib. 1. dec. 5.*

VTENSILIA, pluralis tantùm numeri, quæcunque vſui noſtro ſunt neceſſaria. {כלים *chelim.* [illegible]. GALL. *Vtenſiles, ce qui eſt neceſſaire à noſtre vſage.* ITAL. *Ogni coſa neceſſaria à noſtro vſo.* GERM. Allerley breuchige ding. HISP. *Alhaja ò coſa para vſar.* ANGL. *What ſoeuer is needfull or neceſſarie for our vſe or occupying.*} Colum. *lib. 11.* Vtenſilia quibus aut alitur hominum genus, aut etiam excolitur. Idem *lib. 8. c. 4.* vocat vtenſilia, quæ apes in aluearia conferunt. Liuius *lib. 3. ab Vrbe*, Exutúſque omnibus vtenſilibus miles, Tuſculum ſe fide, miſericordiáque victurus hoſpitum, contulerat. Idem *lib. 6. bell. Pun.* Quæque vnà ſecum dediderunt, agrum, vrbe neque, diuina humanáque, vtenſiliáque, ſiue qui illud dediderunt. de iis rebus quid fieri velitis, vos rogo Quirites.

[Vtenſilitas, vtenſilium vſus. Tert.]

VTILIS, e, fructuoſus, commodus, accommodatus, frugifer, quod ex vſu eſt, quod vſui eſt, vtilitati. {מועיל *mohil*, [illegible]. GALL. *Vtile, profitable, commode.* ITAL. *Vtile.* GERM. Nützlich oder nutzbar. HISP. *Prouechoſo para algun fin.* ANGL. *Commodious, profitable.*} Terent. *in Adelphis*, Quum amet aliam, non eſt vtile hanc illi dari. Ouid. *Eleg. 3. lib. 3. Triſt.*

——— Non hic cibus vtilis agro.

Ibid. Eleg. vlt. lib. 4.

———Nec digna, nec vtilis vxor.

Idem *5. Faſt.*

Vtile nunc iter eſt, Publiciúmque vocant.

Idem *Eleg.13. lib.3. Triſt.*

Ecce ſupervacuus (quid enim fuit vtile naſci,)

¶ Conſtruitur aliquando cum datiuo. Cic. *ad Marium lib.* 11. Quod enim vehementer mihi vtile eſſe putabas, nec inutile ipſi Cæſari perfeciſti vt ille me diligeret, coleret, haberet in ſuis. ¶ Aliquando cum accuſatiuo, cum præpoſitione ad. Plin. *lib.8. cap.*31. Euomit fel ſuum ad multa medicamenta vtile. Neutro pede ſatis vtilis, apud eund. *lib.7. cap.*18. h.e. cuius pes vterque vitiatus, commodè officio ſuo fungi non poteſt. Horat. *in Arte.*

Omne tulit punctum, qui miſcuit vtile dulci.

Dolabella Cic. *lib.* 9. Quamobrem quid aut ille ſperare poſſit, aut tu, animum aduerte pro tua prudentia: ſic enim faciliimè quod tibi vtiliſſimum erit, conſilium capies.

Vtibilis, e, Vtilis, vocabulum eſt antiquum. {טוב *tob* מועיל *mohil.* χρήσιμος.} Plaut. *in Men ſc. Spectamen.* &c 6. *a.*5. Serui, qui culpa carent, & metuunt. Ij ſolent heris eſſe vtibiles. Terent. *in Phorm.* Quid minus vtibile fuit, quàm hoc vlcus tangere, aut nominare vxorem. Plaut. etiam vſus eſt *in Moſtell. ſc. Serui*, &c.

Vtilitas, atis, Commodum, fructus, emolumentum, lucrum, quæſtus, opportunitas, commoditas. {יתרון *ithron* טוב *tob* תועלת *tohelet.* ὠφέλεια. Gall. *Vtilité, profit.* Ital. *Vtilità, profitto.* Germ. Nutzbarkeit. Hisp. *Provecho.* Angl. *Commoditie, profite.*} Duplici autem ratione vſurpatur hoc nomen ab autoribus, & vt loquimur populariter, actionis & paſſionis ſignificationem habet. Nam vtilitas mea ſæpe ea eſt quam ego percipio. Cic. *in Offi.* Nec tamen noſtræ vtilitates omittendæ ſunt, aliiſque tradendæ: ſed ſuæ cuique vtilitati, quod ſine alterius iniuria fit, ſeruiendum eſt. Interdum etiam ea quæ ex me percipitur. Terent. *in Eunucho,* In ea re ego faciam vtilitatem, vt cognoſcas meam. Cic. *Tironi lib.*16 *Epiſt.* Vtilitatibus tuis poſſum carere. Ouid. *Eleg.6. lib.3.*

——*fata Omne bona claudunt vtilitatis iter.*

Ibid. Eleg.1. lib.4.

Sed quiddam furor hic vtilitatis habet, &c.

¶ Cic. nouo quodam more dixit *in Maniliana,* vtilitatem belli, pro iis rebus, quæ ad bellum vtiles ſunt, vt vectigalia & tributa. Itaque, inquit, hæc vobis prouincia, Quirites, ſi & belli vtilitatem & pacis dignitatem ſuſtinere vultis, non modò à calamitate, ſed etiam à metu calamitatis defendenda eſt. ¶ Vtilitatium in genitiuo plur. dixit Liu. *lib.*5 *dec.*5.

Vtilitĕr, aduerb. Ex vſu, commodè. {χρησίμως. Gall. *Vtilement, profitablement.* Ital. *Vtilmente.* Germ. Nutzlich, nutzbarlich. Hisp. *Provechosamente.* Angl. *Profitablye.*} Cic. 4 *Acad.* Atque illi quidem etiam a natura vtiliter dicebat per motiones iſtas animis noſtris datas. Ouid. *lib.* 15. *Metam.*

Longa referre mora eſt, quæ conſilióque manúque

Vtiliter feci ſpatioſi tempore belli.

Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*16.

Vendere quum poſſis, captiuum occidere noli. Seruiet vtiliter.

Ouid. 1. *Epiſt.*

Vtilius ſtarent etiam nunc mœnia Phœbi.

Idem *lib.*3. *Faſt.*

Vtiliter nobis perfidus ille fuit.

Ibidem lib 4.

Vtilium gladios, & tela nocentia carpes. (ô rubigo)

‖Vtinum, *Vdine.* regionis Foroiulienſis caput, V. olim E. nunc caret Epiſcopo, eſtque ditionis Venetæ, ſedes hodie Patriarchæ Aquileienſis. & collegij Patriarchalis Canonicorum.‖

Vtpŏte, aduerbium confirmantis, & cauſatiuum. Quoniam, quandoquidem, nempe, quippe. {כי *chi.* ὡς δὴ, ἅτε. Gall. *Pourtant que, car, comme ainſi ſoit, puis qu'ainſi eſt.* Ital. *Come, perche.* Germ. Als nemlich, von wegen. Hisp. *Aſſi como.* Angl. *Becauſe that, ſith that.*} Saluſt. *in Catil.* Antonius aberat à bello, vtpote æger, ac iacens. Suet. *in Aug.* Ædes ſacras vetuſtate collapſas, aut incendio abſumptas refecit, eaſque opulentiſſimis donis adornauit, vtpote qui in Cellam Capitolini Iouis ſexdecim millia pondo auri, vna donatione contulerit. Plaut. *Mil. ſc.6. a.*2. Similiorem mulierem magiſque eandem, vtpote quæ non ſit eadem, non reor Deos facere poſſe.

Vtpŭtă, Quemadmodum, v.g. οἷον, apud Cic. *lib.7. Epiſt.*

Vtquid, Quamobrem, propter quid. {ἵνα τί. Gall. *Pourquoy.* Ital. *Però.* Germ. Warumb. Hisp. *Porque.* Angl. *Why, or for what cauſe.*} Cic. *Attic.* Depugna potius, inquis, quàm ſeruias vtquid?

Vtrĭcŭlarĭus, Vtriculus, vide *Vter,* vtris.

Vtribi, Vtrinque, Vtro, Vtrobique, Vtroque, Vtrum, vide *Vter,* adiectiuum.

‖Vtriculum, quod & Otricalum, & Ocriculum, *Otricoli.* V. olim I. Sabinorum, in colle apud Tiberim, nunc oppidulum inter Feſcenniam & Narniam.‖

Vtile, vide *Vt.*

V V

Vuă, æ, fructus vitis: dicta ab vuido. {ענב *henâb* אשכול *eſchcohôl.* σταφυλή. Gall. *Grappe de raiſin.* Ital. *Vua, grappo di vua.* Germ. Ein weintrauben. Hisp. *Vua.* Angl. *A grape or bearie.*} Col. *lib.3. c.6.* Nec tamen eam vitem ſetacem dixerim, cuius ſingulæ vuæ in ſingulis ſarmentis conſpiciuntur. Cic. *de ſenect.* Gemma a qua oriens vua ſe oſtendit, quæ & ſucco terræ, & calore Solis augeſcens, primo eſt peracerba guſtatu, deinde matura dulceſcit. Virg. *lib.*1. *Georg.*

Hic ſegetes, illic veniunt felicius vuæ.

Ouid. *lib.*2. *de Arte amandi, Eleg.*16.

Terra ferax Cereris, multóque feracior vuis.

Idem *Eleg.6. lib.4. Triſt.*

Tempus, vt extentis tumeat facit vua racemis.

Vixque merum capiant grana quod intus habent.

Idem *ibid.*

Diffiluit nudo preſſa bis vua pede.

¶ Dicitur & de aliis fructibus, qui in morem racemi conſtant ex pluribus acinis conglobatis. Plin. *lib.*12. *cap.*13. Amomi vua etiam in vſu eſt. ¶ Aliquando ponitur pro vite. Virg. *lib.*2. *Georg.*

Et turpes auium prædam ferre vua racemos.

¶ Eſt etiam Vua, pellicula quædam in fine palati dependens circa fauces, vt inhiante homine conſpicitur: ſic dicta, quia vt vua dependet, & humiditate variatur, & eſt vocis moderatrix: & aliquando ad ſimilitudinem vuæ intumeſcit, cum vehementi inflammatione ac dolore. Seren. Ægreſcunt teneræ fauces quum frigoris ora Vis ſubiit, vel quum ventis agitabilis aër Vertitur, atque ipſas flatus grauis inficit vuas. Sortitur autem hoc mali genus à duplici forma nomen duplex. Nam ſi teretem habeat figuram à columnæ ſimilitudine columella, κίων, dicitur. Sin verò in acini effigiem conglobetur, à Græcis σταφυλή, à nobis Vua appellatur. Vide Martialem *epigramm.*56. *lib.* 10. ¶ Dicitur etiam Vua de apibus, quum collectæ ſunt, & in modum botri dependent. Colum. *lib.* 9. Quum examen glomeratum in proximo frondentis arbuſculæ ramo conſederit, animaduertito an totum examen in ſpeciem vnius vuæ dependeat. Plin. *lib.*11. *cap.*17. Tunc oſtenta faciunt, priuata ac publica, vua dependente in domibus, templiſque. Virg. *lib* 4. *Georg.*

——*Et denſis vuam dimittere ramis.*

Seruius, Vuam dimittere, id eſt, in morem vuæ vel botryonis deſinere. ¶ Vua criſpa, quæ officinis vua ſpina, frutex ſpinoſus. ¶ Vua lupina, & Vua vulpis, eſt ſolanum hortenſe, tanquam non hominibus, ſed belluis edenda. ¶ Vua marina à fructu acinaceo ac ipſius mori in rubo nati æmulo, qui veluti vua aliqua ex pluribus acinis conſtat. ¶ Vua taminia, vitis ſilueſtris, ſtaphis agria ea & Tamus. ‖¶ Vua cruda, ὄμφαξ, immatura: cui matura opponitur. *D. lib.9. tit.2. l.*27. ‖¶ Vua etiam morbus. Hadr. Iun. in Nomencl. *Tonſilla.*

Vuularia, Zapfenkraut halſkraut, quod decoctum eius gargariſſatu oris, & coxis exulcerationibus proſit, vt quæ aſtringendi & exiccandi facultatem habeat. Tragus. Ergo ab vuula morbo.

Vuĕus, a, um, quod ex vua fit. {σταφύλινος. Gall. *Mouſt.* Ital. & Hisp. *Moſto.* Germ. Auß weintrauben. Angl. *Of a grape or bearie.*} vt, Succus vueus, apud Poetas: σταφυλῆς ὀπός pro vino ex vuis expreſſo.

Vuifer, a, um, producens vuas {σταφυλοφόρος. Gall. *Qui porte grappes.* Ital. *Che porta grappi di vua.* Germ. Das trauben tregt. Hisp. *Que trae vua.* Angl. *That bringeth or beareth grapes.*} vt, Glebæ vuiferæ apud Silium *lib.*7. Et Matheus vuifer, apud Stat. 4 *Sylu.*

Vvĭdvs, a, um, quod eſt humidum, pingue, quodque præcipuè habet aliquid humoris intrinſecus: vnde & vua dicta. {רטוב *ratôb* לח *lach* שמן *ſchamên.* ὑγρός. Gall. *Moite, humide.* Ital. *Humido, molle, bagnato, immollato.* Germ. Feucht oder naß innenſür. Hisp. *Coſa humida e mojado.* Angl. *Moiſt, wett, danke.*} Humidum, quod habet humorem extrinſecus. Colum. *lib.3. c.2.* Niſi prægingui, & vuida terra. Virg. 10. *Eclog.*

Vuidus hyberna venit de glande Menalcas.

Vbi Seruius, Vuidus, pinguis. Plaut. *in Rud.* Siccine hic cum vuida veſte graſſabimur? id eſt, humore madente.

Vuĕſco, is, vuidus fio, humorem contraho. {רטב *ratâb.* ὑγραίνομαι. Gall. *Deuenir ou eſtre moite, ſe remoitir.* Ital. *Deuentar humido, eſſere bagnato.* Germ. Feucht oder naß werden. Hisp. *Humedecerſe ſer humedo.* Angl. *To waxe dank.*} Lucret. *lib.*1.

Denique fluctifrago ſuſpenſa in littore veſtes

Vueſcunt, eadem candenti.

Vvlcānvs, Deus antiquus putatus eſt ignis præſes {ἥφαιστος. Germ. Der Gott des feürs.} vnde & Vulcanus dictus eſt, quaſi canus per aërem volitans. Volat enim flamma & candida eſt. Varr. *de ling. Lat. lib.*4. ab ignis violentia & fulgore dictum putat, tanquam fulganus. Hic & Mulciber appellatur, quòd ferrum mulceat. Filius fuit Iouis & Iunonis, qui à parentibus ob deformitatem, licet alij alias cauſas aſſignant, cœlo deiectus eſt in Lemnum inſulam, vbi ab Eurynome Oceani filia, & Tetide nutritus eſt: vel vt alij volunt à Sintiis. Ea autem ruina, qua decidit de cœlo, claudus factus eſt. Officinam habere fertur in Lemno vna cum Cyclopibus miniſtris: fingitur faber deorum, quia Ioui fulmina, & diis arma aduerſus gigantes fabricauit: nec tamen admiſſus eſt ad menſam deorum quin etiam quum Mineruæ nuptias expetiſſet, repulſam paſſus eſt. Vnde Virg. *Eclog* 4.

Nec deus hunc menſa, dea nec dignata cubili eſt.

Aliam deinde ſibi vxorem quærens, Venerem duxit: quam quum poſtea vna cum Marte in adulterio deprehendiſſet, ambos inuiſibilibus catenis ita colligauit, vt neuter abire poſſet, donec ab omnibus diis, & deabus viſi & deriſi eſſent: vt ſupra de Marte annotatum eſt. Ab eo quicquid artificioſè fabricatum eſt, factum volunt, vt monile Hermiones, & Ariadnæ coronam, currum Solis, Achillis & Æneæ arma, & huiuſmodi. ¶ Vulcani area Romæ, quo loco docet Gell. *cap.*5. *lib.*4. ¶ Vulcani (inquit Cicer. *lib.*3. *de natura deorum*) fuere complures. Primus Cœlo natus, ex quo & Minerua Apollinem eum, cuius in tutela Athenas antiqui hiſtorici eſſe voluerunt. Secundus in Nilo natus, Opas, vt Ægyptii appellant, quem cuſtodem eſſe Ægypti volunt. Tertius è tertio Ioue & Iunone, qui Lemni fabricæ traditur præfuiſſe. Quartus Mænalio natus, qui tenuit inſulas propè Siciliam, quæ Vulcaniæ nominabantur. ¶ Ponitur non raro pro ipſo igni, quemadmodum Ceres pro ipſis frugibus. Hinc eſt illud apud Plaut. *in Amph.* Vulcanum in cornu portas: hoc eſt, ignem geſtas in laterna cornea.) ¶ Idem *Aul. ſc.* 3 *a.* 2. Quamquam Vulcano ſtudes, noſtráne ædes poſtulas comburere? Idem *Men ſc.*2 *a.*2. Dum hæc appono ad Vulcani violentiam. Virg. *lib.*5.

——*Furit immiſſis Vulcanus habenis,* &c.

¶ Vulcanium vinculum, prouerbium, quod vſurpatur vbi quis nodis inextricabilibus eſt illigatus. Sumptum ab adamantinis illis vinculis, quibus apud Homerum *Odyſſ.* 8. Vulcanus Venerem & Martem ſic irretiuit, vt quo magis ſe conarentur expedire, hoc magis inuoluerentur.

Vulcanalia, orum, plur. alis numeri, neutr. generis, Feſta Vulcano dedicata, ἡφαίστια. Columell. *lib.* 11. *cap.*4. Cæterum Auguſto circa Vulcanalia, tertia ſatio eſt.

Vulcaniæ, Inſulæ ſeptem Siciliæ adiacentes, quæ & Æoliæ dictæ ſunt, quòd Iliacis temporibus Æolus in iis putetur regnaſſe, ἡφαιστιάδες. ¶ Vulcaniæ autem ideirco dictæ, quòd rerum omnium natura ſulphuroſa ſit, ignem per interualla, tanquam e fornacibus quibuſdam euomens. Vide Plin. *lib.*3. *cap* 8. & 9. & Strabonem *lib.* 6. Cicer. tamen *lib.* 3. *de natur. deor.* à Vulcano rege, Mænalij filio nomen accepiſſe tradit, qui iis inſulis poſt Æolum creditur imperaſſe. Nomina earum ſunt Lipara, Strongyle, Didyme, Ericuſa, Phœnicuſa, & Euonymos.

Vulga, quæ & Bulga, Sacculus ſcorteus, ſiue ex alia materia, in quo pecuniam,

cuniam, aliáve itineri neceſſaria circunferimus. Ita dicta quaſi volua, quòd viaticum inuoluat. {צרור tſeror כיס cis. πήρα, βαλάντιον. GALL. Bourſe, bougette. ITAL. Bolgia di cuoio. GERM. Ein bulg oder wätſchger/ watſack. HISP. Bolſa. ANGL. A bouget or bagge.} Vulga (inquit Non.) capacitas, vel ſinus cum laxitate. Lucil. lib. 2. in vulgam penetrare pilolam. Varro, Vt viaticum ex arcula adderem in vulgam. Lucil. lib. 3. vt citat Nonius, Cui neque iumentum eſt, nec ſeruus, nec comes vllus Bulgam, & quicquid habet nummorum, ſecum habet ille: Cum bulga cœnat, dormit, lauit. ¶ Aliquando ponitur pro vulua, & econtrario, vulua pro ſaccula. Idem lib. 26. Ita vt quiſque noſtrum e bulga eſt matris in lucem editus.

Vulgago, herba. Macer.

Eſt aſaron Græ è vulgago dicta Latinè.

VVLGVS, i, maſculini & neutri generis, à voluendo (vt quidam volunt) nomen habens, quòd inconſtanter ſtultéque huc atque illuc voluatur. Alij à volgare, id eſt, volare deducunt, vt peruolgare, id eſt, peruolare. Pars eſt populi ignobilior, quæ alio nomine plebs nominatur. Vnde etiam ignobile vulgus Virgilius appellauit. {המון hamon. οἱ πολλοί, τὸ πλῆθος. GALL. Le commun peuple. ITAL. Volgo, plebe. GERM. Das gemein volck/ der pöfel. HISP. Pueblo de los menudos. ANGL. The commune or meane people.} Virg. lib. 1. Æneid.

——— ſæuitque animis ignobile vulgus.

Idem lib. 2. Æneid. *——— & ſpargere voces*

In vulgum ambiguas, & quærere conſcius arma.

Horat. lib. 1. Serm. Satyr. 3.

——— huic ego vulgum Errori ſimile cunctum inſanire docebo.

Saluſt. in Iugurth. Alij vulgum effuſum oppidanum cædere, alij ad portas feſtinare. Cic. 5. Tuſc. Vide ne plus commendatio in vulgus, & hæc quæ expetitur gloria, moleſtiæ habeat, quam voluptatis. ¶ In vulgus cognoſci. Celſ. lib. 1. cap. 18. Dein quia in vulgus eorum curatio etiam præcipuè cognoſcenda eſt. Tibull. lib. 4.

Nam ſeu diuerſi fremat inconſtantia vulgi.

Ouid. Eleg. 6. lib. 4.

Vulgus adeſt Scythicum.

Suet. in Neron. cap. 11. In vulgus miſſilia ſpargere. Liu. lib. 2. In vulgus grata leges. Gell. cap. 7. lib. 6. Corpus in vulgus dedit Acca. ¶ De militibus, Ouid. 13. Metam.

——— & vulgi ſtante corona.

¶ Vulgus de ouibus dixit Virg. lib. 3. Georg. Continuò ferro culpam compeſce priuſquam Dira per incautum ſerpant contagia vulgus. Antiqui etiam vulgus, us, dixerunt. Vnde ablatiuus apud Varr. 9. Hebdomadon. A vulgu condemnaretur. Vſus etiam eſt Oppius de vita Caſſi que in vita prioris Africani. Autor eſt Soſipater lib. 1.

Vulgō, paſſim, nuſquam non, plerunque, & quod vulgus dicit, Communiter. {κοινῶς. GALL. Vulgairement, communement par tout. ITAL. Volgarmente, d'ogni banda. GERM. Gemeinigklich. HISP. Vulgarmente. ANGL. Commonly, abroade.} Cic. 1. de Inuent. Deinde natura eius euenire vulgò ſoleat, an inſolenter & rarò. Virg. lib. 3. Georg.

Hinc lætis vituli vulgò moriuntur in herbis.

Idem lib. 3. Æneid.

Centum alij curua hæc habitant ad littora vulgò

Infandi Cyclopes, & altis montibus errant, id eſt, paſſim.

Plaut. Amph. Scin' quod vulgò dici ſolet. Paulò poſt, Adagium. Terent. in Andr. Verum illud verbum eſt, quòd vulgò dici ſolet, Omnes ſibi melius malle eſſe, quàm alteri. ¶ Vulgò concepti, ſiue vulgò quæſiti. {ממזרים mamzerim. νόθοι, ἀπάτορες.} Modeſtino dicuntur qui patrem demonſtrare non poſſunt: vel qui poſſunt quidem, ſed eum habent, quem habere non licet: qui & Spurij vocantur. Vlpian. Digeſtor. lib. 2. ad Tertullianum, Siue iniuſtè ſint procreati, ſiue vulgò quæſiti. ¶ Vulgò occidere, id eſt, publicè, paſſim. Cic. pro Roſc. Amer. Eiuſmodi tempus erat, inquit, vt homines vulgò impunè occiderentur. Cæſ. lib. 2. bell. Gall. Quòd in Gallia potentioribus, atque iis qui ad conducendos homines facultates habebant, vulgò regna occupabantur.

Vulgāris, e, quotidianum, commune, protritum, peruulgatum)(Singularis. {ἀγοραῖος, δημώδης, ἰδιωτικός. GALL. Vulgaire, commun. ITAL. Volgare, vile. GERM. Gemein / damit auch das gemein volck umbgeht. HISP. Coſa comun y de menoſprecio. ANGL. Commen, belonging to the commen people.} Cicer. lib. 2. de Inuent. Magna an parua, facilia an difficilia: ſingularia ſint, an vulgaria: vera, an falſa. Horat. lib. 2. Serm. ſat. 2.

Ieiunus ſtomachus rarò vulgaria temnit.

Cic. pro Roſc. Amer. Denique nihil tam vile, neque tam vulgare eſt, cuius partem vllam reliquerint. Idem ad Cæſarem lib. 13. Genere nouo ſunt literarum ad te vſus: vt intelligas, non vulgarem eſſe commendationem. Vulgaris via, pro ratione trita, & conſueta. Quintil. Simul ne vulgarem viam ingreſſus, alienis demum veſtigiis inſiſterem. Vulgares artes, quæ vulgò Mechanicæ dicuntur. Cic. pro Roſc. Amer. Mitto artes iſtas vulgares coquos, piſtores, lecticarios, &c. Vulgaris forma, id eſt, quotidiana, qualis vulgò videri ſolet. Plin. lib. 10. cap. 42. Nec vulgaris pſittacis forma, quamuis non ſpectanda. Vulgaris puella, id eſt, vulgata, & vulgi libidini expoſita. Ouid. 4. Faſt.

Numina vulgares Veneris celebrate puellæ,

Multa profeſſarum quæſtibus apta Venus.

Sic & à Iuriſconſultis, & Suetonio in Vitellio dicitur vulgaris mulier quæ ſui copiam facit, corpúſque euulgat atque proſtituit.

Vulgarius, a, um, Gell. cap. 22. lib. 1. Neque in plebe vulgaria, ſed in foro, & in Comitio id dicitur. Idem c. 16. lib. 3. Vſus eſt verbo non vulgariæ ſignificationis. Idem cap. 23. lib. 13. Vt hanc ignorem interpretationem vulgariam. Item cap. 5. lib. 16. Vulgariam traditionem rei non exploratæ. Apul. Apolog. 1. Vulgaria Venus, &c.

Vulgāriter, aduerbium, populariter, vſitate, ſolitè, more vulgato & conſueto. {κοινῶς, τετριμμένως. GALL. Communement, vulgairement. ITAL. Volgarmente. GERM. Gemeinigklich. HISP. Comunemente. ANGL. Commenly.} Cic. lib. 13. Epiſt. Vt intelligeres, me non vulgariter, nec ambitioſè, ſed vt pro homine mihi pernéceſſario ſcribere.

VVLGO, as, in vulgus edo, vulgo notum facio, peruulgo, diuulgo. {הודיע hodiah השמיע hiſchmiach. διαθρυλλέω, διαφημίζω. GALL. Diuulguer & publier par tout. ITAL. Diuulgare, manifeſtare, appaleſare, GERM. Außbringen in das gemein volck. HISP. Diuulgar ò publicar. ANGL. To publiſh or mak knawen abreade.} Ouid. Eleg. 1. lib. 2. Triſt.

Nec contentus ea multos vulgauit amores.

Virg. 10. Æneid.

——— quid me alta ſilentia cogis

Rumpere, & obductum verbis vulgare dolorem?

¶ Interdum vulgare, eſt vulgi vſui exponere. Cic. de Aruſp. reſp. Nauis in flumine vulgata omnibus, id eſt, omnium vſui expoſita. ¶ Vulgare corpus, eſt pro ſtituere. Liu. lib. 1. Sunt qui Laurentiam vulgato corpore lupam inter paſtores vocatam putent. Plaut. in Amph. Cui me abſente corpus vulgauit ſuum. ¶ Vulgare morbos, eſt morborum contagia in vulgus propagare. Liu. lib. 3. ab Vrbe. Miniſteriòque inuicem ac contagio ipſo vulgabant morbos. Curtius lib. 9. Contagium morbi etiam in alios vulgatum eſt.

Vulgātus, a, um, participium, ſeu nomen ex participio. {δημοσιευθείς, διαφημισθείς. GALL. Diuulgué, publié, communiqué. ITAL. Commune. GERM. Das außkommen iſt vnder das gemein volck. HISP. Comun. ANGL. Publiſhed, made knowen abroade.} vt, Vulgatus cibus, quo vulgus paſſim, & quotidie vtitur. Plin. lib. 13. cap. 23. Ibi & Capparis firmioris ligni frutex, ſeminiſque & cibi vulgati. Virg. lib. 1. Æneid.

Belláque iam fama totum vulgata per orbem.

Liu. lib. 1. ab Vrbe, Vulgatior fama eſt, ludibrio fratris Remum nouos tranſiliſſe muros. Quint. lib. 2. cap. 4. Nam quid hi poſſint in cauſis proprium inuenire, qui etiam in his quæ ſunt communia, & in plurimis cauſis tractantur, vulgatiſſimos ſenſus verbis, niſi tanto antè præparatis, proſequi nequeant?

Vulgatitus, a, um, vt vulgatura neſas. Claud. 2. Paneg.

Vulgator, is, verbale, Euulgator, enuntiator. {מודיע modhiah. διαφημιστής, διαθρυλητής. GALL. Publieur de ſecrets. ITAL. Publicatore di ſegreti. GERM. Ein außbringer in die gemeind/ auſſchwetzer. HISP. Diuulgador, publicador de ſecretos. ANGL. A publiſher of ſecrets.} vt, Taciti vulgator, hoc eſt, Tantalus, qui deorum menſæ adhibitus, illorum arcana enunciauit. Ouid. lib. 3. Amor. Eleg. 6.

Sic aret medijs taciti vulgator in vndis,

Pomaque, quæ nullo tempore tangat, habet.

Vulgiuāgus, adiectiuum. {πάνδημος, πολυπλανής. GALL. Vulgaire, commun. ITAL. Volgare, commune. GERM. Gemein. HISP. Coſa comun. ANGL. Commen.} Lucret. lib. 4.

Vulgiuagáque vagus venere.

id eſt, ſectatus plebeiam, populareḿque venerem, non certæ mulieris amore captus. Badius. Idem Lucret. 5.

Vulgiuago vitam tractabant more ferarum.

VVLNVS, eris, plaga, & propriè hians patenſque apertura corporis ictu aliquo inflicta. {פצע peſah מכה machchah vel machcheh. τραῦμα. GALL. Vne playe. ITAL. Piaga, ferita, taglia. GERM. Ein wunden. HISP. Llaga, herida. ANGL. A wound, a hurt.} Liu. lib. 4. bell. Pun. Tandem vulneribus confectæ virgines, quum omnia repleſſent ſanguine, exanimes corruerunt. Virg. lib. 4. Æneid.

——— Infixum ſtridet ſub pectore vulnus.

Idem lib. 7. Æneid.

——— haſit enim ſub gutture vulnus, & vda

Vocis iter tenuémque incluſit ſanguine vitam.

Ouid. lib. 6. Metam.

Torquet in hunc haſtam calido de vulnere raptam.

Virg. lib. 6. Æneid.

Deiphobum vidit lacerum crudeliter ora,

Ora, manúſque ambas, populatáque tempora raptis

Auribus, & truncas inhoneſto vulnere nares.

Idem lib. 4. Georg. *——— & corpora bello*

Obiectant, pulchrámque petunt per vulnera mortem.

Senec. cap. 1. de conſ. ad Mart. Vulnerum ſanitas facilis dum à ſanguine recentia ſunt. Idem cap. 1. de conſ. ad Helu. Ad obligandà vulnera alterius. Plaut. Amph. Cicatricem ex illo vulnere quod mihi impegit Pterela. Ouid. Eleg. 2. lib. 4. Triſt.

Vtque ſuum Bacche non ſentit ſaucia vulnus.

Idem 13. Metam.

——— Hector abit violatus vulnere nullo.

¶ Per tranſlationem accipitur pro angore animi, ſiue mœſtitia, λύπη.

Virg. lib. 12. Æneid. *——— ſic exhortata reliquit*

Incertam, & triſti turbatam vulnere mentem.

Ouid. lib. 5. Metam.

At Cyane raptámque deam contemptáque fontis

Iura ſui mœrens, inconſolabile vulnus

Mente gerit tacita, lacrymíſque abſumitur omnis

Senec. cap. 12. & cap. 15. ad Polyb. Vulnus (doloris) obducere ſolatiis. Ouid. Eleg. 11. lib. 3. Triſt.

Et tamen eſt aliquis qui vulnera cruda retractet.

Senec. cap. 6. de conſ. ad Polyb. In iſto tuo vulnere (id eſt, morte fratris.) Idem c. 16. de conſ. ad Helu. Vulnus tuum ſanabunt ſtudia. Ouid. Eleg. 4. lib. 4. Triſt.

Néve retractando nondum coëuntia rumpe Vulnera.

Idem Eleg. 2. lib. 5. Triſt.

(Mea) Vulnera, qui fecit facta leuare poteſt.

Cic. 4. de fin. Quæ hic vulnera Reip. imponebat, eadem ille ſanabat. Ouid. Eleg. 1. lib. 2. Triſt.

Nam non ſum tanti renouem vt tua vulnera Cæſar.

Idem Eleg. 1. lib. 5.

Acceptóque graui vulnere flere vetas.

¶ Æternum vulnus, pro æterno odio. Virg. lib. 1. Æneid.

Tum Iuno æternum ſeruans ſub pectore vulnus.

¶ Vulnus pro amore. Idem lib. 4. Æneid.

At regina graui iamdudum ſaucia cura Vulnus alit venis,

hoc eſt, amoris dolorem ac moleſtiam fouet intra venas. Sic mutua vulnera dixit Ouid. lib. 14. Metam. pro amore mutuo. Vulnus orbitatis, id eſt, dolor ex orbitate. Quint. initio lib. 6. Illum enim de quo ſumma conceperam, & in quo ſpem vnicam ſenectutis reponebam, repetito vulnere orbitatis amiſi. Vulnera tabularum recentia, pro Lituris. Cic. 4. Verr.

4.*Verr.* Repentè aſpicimus lituras eiuſmodi quaſi quædam vulnera tabularum recentia. ¶ Vulnus in mortem, id eſt, mortiferum.

Vulnuſculum, [illegible]. Vlp. *D. lib.* 21. *tit.* 1. *l.* 1. vulnuſculum modicum.

Vulnerarius, a, um, adiectiuum, Vulnerum ſanandorum vim habens. { [illegible]. GALL. *Seruant a playes.* ITAL. *Pertinente à piaghe.* GERM. Den wunden heylsam. HISP. *Pertenesciente a llagas.* ANGL. *Belonging to woundes.* } Vt, Vulnerarium emplaſtrum, quod vulneribus imponitur. Plin. *lib.* 13. *c.* 4. Vulnerariis emplaſtris vtile. Idem *lib.* 34. *cap.* 11. Cruda autem ærugo vulnerariis emplaſtris miſcetur.

Vŭlnĕrārĭŭs, ij, ſubſtantiuum, Curator vulnerum, chirurgus. { [illegible], χειρουργός. GALL. *Chirurgien, medecin.* ITAL. *Cerusico, medico.* GERM. Ein wundartzt. HISP. *Cirujano.* ANGL. *He that cureth woundes.* } Plin. *lib.* 26. *cap.* 1. Ob id publicè vulnerarium fuiſſe eum tradunt vocatum, miréque gratum aduentum eius initio.

Vŭlnĕro, as, Saucio, vulnus infligo, plagam impono. { פצע *patſáh* הכה *hicchâh.* τιτρώσκω, ἀμύσσω. GALL. *Bleſſer, naurer.* ITAL. *Ferire.* GERM. Verwunden / wund machen. HISP. *Llagar, herlendo.* ANGL. *To wound or hurt.* } Cæſar 1. *bell. Gall.* Et nonnulli inter carros, rotáſque mataras ac tragulas ſubiiciebant, noſtróſque vulnerabant. Cicer. 3. *Verr.* Serui nonnulli vulnerantur: ipſe Rubrius in turba ſauciatur. Senec. *cap.* 7. *de conſ. ad Mart.* Vulnerat orbitas magis indoctos. ¶ Vulnerare voce, id eſt, lædere, & verbis offendere. Cicer. 1. *in Catilinam*, Et quos ferro trucidari oportebat, eos nondum voce vulnero. ¶ Vulnerari ictu fortunæ, eſt ex fortunæ aduerſitate mœſtitia affici. [illegible]. Ouid. *lib.* 2. *de Ponto Eleg.* 7.

Sic ego continuo fortunæ vulneror ictu.

¶ Vulnerare aures nuntio, eſt triſti nuntio aures offendere. Virgil. *lib.* 8. *Æneid.*

——grauior ne nuntius aures Vulneret.

¶ Vulnerare animos, Liu. 4. *d.* 4.

Vulnerâtus, a, um, particip. vt, Vulneratus humerum, pro, humero. Plin. *lib.* 7. *cap.* 28. P. Seruilium Magiſtrum equitum ſeruauerat, ipſe vulneratus humerum ac femur. Liu. *lib.* 7. *d.* 4. Vulnerata nauis.

Vŭlnĕrātĭo, nis, verbale, Sauciatio. { מחץ *máchats.* τὸ τραῦμα, ἡ τρῶσις. GALL. *Bleſſeure, naureure.* ITAL. *Eſſo ferire.* GERM. Verwundung. HISP. *Obra de llagar.* ANGL. *A wounding or hurting.* } Cic. *pro Cacin.* Sin autem vim ſine cæde, ſine vulneratione, ſine ſanguine nulla intelligeris, &c.

Vulnĭfĭcŭs, a, um, quod vulnus infligere poteſt. { [illegible]. GALL. *Qui fait playe, qui bleſſe & naure.* ITAL. *Che fa piaghe ò ferite.* GERM. Das wunden macht. HISP. *Coſa que haze llaga ò herida.* ANGL. *That woundeth or maketh woundes.* } Virg. *lib.* 8. *Æneid.*

Vulnificúſque chalybs vaſta fornace liqueſcit.

Ouid. *lib.* 8. *Metam.*

In iuuenes certo ſic impete vulnificus ſus Fertur.

VŬLPĒS, is, Animal ferum, ſingulari aſtutia nulli non notum: cuius naturam explicat Plin. *lib.* 10. *cap.* 63. { שועל *ſchuhál.* ἀλώπηξ. GALL. *Vn renard.* ITAL. *Volpe.* GERM. Ein fuchß. HISP. *Raposa, zorra.* ANGL. *A foxe.* } Dicta vulpes, vt putat Varro, quaſi volipes, à velocitate pedum. Cui aſtipulatur Quint. *cap.* 10. *lib.* 1. Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni Reſpondit, referam.

Vulpem habere ſub pectore, prouerbium dicitur de eo qui aſtutus & callidus eſt. Perſius *Satyr.* 5.

Aſtutam vapido ſeruas ſub pectore vulpem.

Plaut. *Mil. ſc.* 2. *a.* 2. Si conſecutus ero vulpem veſtigiis. (de ſeruo doloſo.) ¶ Quàm facilè vulpes pyrum comeſt: prouerbium de re admodum facili. Idem *Moſtell.* Tam facile vincet, quam vulpes pyrum comeſt. Nihil enim negotij eſt vulpi dentatiſſimæ pyrum edere. Vide Chil. Eraſm. ¶ Annoſa vulpes haud capitur laqueo. Adagium in eum, qui longa ætate multáque rerum experientia callidior eſt, quàm vt arte doliſque capi queat.

Vŭlpēcŭlă, æ, diminutiuum. { ἀλωπέκιον. GALL. *Renardeau.* ITAL. *Volpetta.* GERM. Ein füchßlin. HISP. *Pequeña raposa.* ANGL. *A young foxe, a cubbe.* } Horat. *lib.* 1. *Epiſt.*

Fortè per anguſtam tenuis vulpecula rimam
Repſerat in cameram frumenti.

Vŭlpīnŭs, a, um, quod pertinet ad vulpem. { ἀλωπέκειος. GALL. *De renard.* ITAL. *Di volpe.* GERM. Füchſſin. HISP. *Coſa pertenesciente à raposa.* ANGL. *Of a foxe.* } Suet. Vbi leonis pellis deficit, vulpina inſuenda eſt. Plin. *lib.* 28. *cap.* 11. Vulpinam linguam habentes in armilla, lippituros negant. ¶ Aliquando ponitur pro aſtuto. πανοῦργος. Plaut. Vulpinus animus nequid moliatur mali.

Vŭlpīnŏr, aris, Mendaciis ac fraudibus vera peruerto, ſiue effugio. { ἀλωπεκίζω. GALL. *Renarder, vſer de fineſſe comme le renard.* ITAL. *Volpinare, far in modo di volpe.* GERM. Geſchwinde liſt oder duck brauchen. HISP. *Hazer à guiſa de raposa.* ANGL. *To vſe deceit, wilineſſe and guile.* } Tractum ab intorto vulpium curſu, vt placet Nonio. Varro in *Myſterijs*, Vulpinare modò, & concurſa, qualibet erras.

Vulpio, nis, vafer homo, vt vulpes. Apul. *Apol.* Vulpionem & impium fuiſſe.

[Vulſella, vide *Volſella.*]

Vŭlſinij, ſiue Volſinij Plinio, Volſinium Ptolemæo, Βολσίνιον. Hetruriæ oppidum mediterraneum, olim locupletiſſimum, ſed poſtea fulmine totum concrematum, vt refert Plin. *lib.* 2. *c.* 52. Hodie *Bolſenam* vocant. Huic oppido adiacet lacus, qui ab eo Vulſinienſis dicitur: cuius meminit Colum. *lib.* 8. *cap.* 16.

Vŭlſūră, vide *Vello.*

VŬLTŬR, is, Auis eſt rapax, & carniuora: ita dicta, quòd propter magnitudinem corporis tardè volet. { דאה *daáh* ראה *raáh.* γύψ. GALL. *Vn vautour.* ITAL. *Auoltoio.* GERM. Ein geyr. HISP. *El buytre.* ANGL. *A grappe a rauenous foule.* } Refert Plin. *lib.* 10. *cap.* 6. ex Vmbricii Aruſpicis ſententia vultures biduo triduóve ante eò congregari, vbi futura ſunt cadauera. Mirum enim in modum corporibus iam putrefactis delectantur. Vnde non inuenuſtè ex Græcis nonnulli ἔμψυχοι τάφοι appellarunt, hoc eſt, ſepulchra animata. Liu. *lib.* 7. *bell. Punic.* Vulturémque frequenti foro in tabernaculum deuolaſſe. Virg. *lib.* 6. *Æneid.*

——roſtróque immanis vultur obunco
Immortale iecur tundens.

¶ De vulturum auguriis & eorum præſtantia, Plutarch *in Romul.* & Marianorum vulturum miracula, idem Plutarch. *in Mario.*

Vŭltŭrĭs, is, Antiquis in vſu erat pro aue ea prægrandi, quæ iam à nobis duabus literis ſubtractis, vultur dicta eſt. Ennius,

Vulturus in ſyluis miſerum mandebat homonem.

Vŭltŭrĭŭs, ij, auis eadem cum vulture, de qua iam diximus, Lucret. *lib.* 4.

Mellis apes quamuis longè ducantur odore Vulturiique cadaueribus.

Plaut. *Trucul.* Iam quaſi vulturij triduo priùs prædiuinabant, quo die eſurituri ſient. Et quoniam hæc auis rapax in primis eſſe traditur & carniuora, factum eſt, vt homines inſatiabilis rapacitatis vultures appellemus. Cic. *pro Sext.* Exierunt malis omnibus atque execrationibus duo vultures paludati. Intelligit Gabinium & Piſonem coſs. Inimicos ſuos, prouinciarum (vt ſæpè eos nominat) voragines. De eodem Piſone *in Piſoniana.* Appellatus eſt hic vulturius illius prouinciæ (ſi diis placet) Imperator. Item Æmilius Scaurus *in Cepionem*, Parricida patriæ, nefarius vulturius Reipublicæ. Solipater *lib.* 1. ¶ De vulturio vide Cœlium *cap.* 18. *lib.* 8. ¶ Vulturius pro certo tali latere. Plaut. *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Prouocat me in aleam vt ego ludam: pono pallium. Ille ſuum annulum oppoſuit: inuocat Planeſium: iacit vulturios quatuor. Talos arripio: inuoco almam meam nutricem Heren: iacto baſilicum.

Vŭltŭrīnŭs, a, um, quod eſt vulturis. { γύπειος. GALL. *De vautour.* ITAL. *Di volterio.* GERM. Von einem geier. HISP. *De buytre.* ANGL. *Of a grappe.* } Plin. *lib.* 30. *cap.* 4. Vulturinus ſanguis cum chamæleontis albæ (quam herbam eſſe diximus) radice, & cedria tritus, lepras ſanat. Vulturinà ſpecies, apud eundem *lib.* 10. *cap.* 5.

[Vulturaria, Vulturara, V.E. Italiæ, ſub A. Beneuentano.]

Vŭltŭrnum, Βουλτοῦρνον, oppidum Campanorum eſt, à Vulturno fluuio, qui ipſum præterfluit, dictum. Eſt autem Vulturnus fluuius ille qui per Capuam fluit, & circa Cumas in mare illabitur. Pompon. Mela *lib.* 2. Vulturnus amnis, Vulturnum oppidum. ¶ Eſt & Vulturnum Hetruſcorum oppidum, teſte Liu. *lib.* 4. *ab Vrbe.*

Vŭltŭrnus, ventus qui ab Oriente hyberno ſpirat, vt ait Plin. *lib.* 2. *cap.* 47. εὖρος. ¶ Vulturnus ventus dicitur Euronotus. Item vnde flat, dicet Gell. *cap.* 22. *lib.* 2. Dictus à vulturis volatu (vt quidam aiunt) quoniam altè ſonat. { GALL. *Oeſt.* ITAL. *Oeſtro.* GIRM. Einer auß den Oſtwinden / welcher ſchier von dem wintern auffgang her. ANGL. *The north eaſt wind.* } ¶ Hoc nomine etiam dictus eſt fluuius, vt in dictione præcedente diximus: cuius etiam meminit Plin. *lib.* 3. *cap.* 5.

VŬLTŬS, us, propriè dicitur habitus ſiue ſtatus faciei, qui pro animi affectibus alius atque alius oſtenditur. { פנים *panim.* πρόσωπον. GALL. *Viſage, viaire, trongne, face.* ITAL. *Volto, faccia.* GERM. Angeſicht. HISP. *Cara, el geſto de la cara, la haz.* ANGL. *The viſage, or countenance.* } Dictus vultus à verbo volo, ſicut à color cultus. Ouid. 5. *Faſt.*

Addidit & vultum verbis iterúmque rogauit.

Senec. *cap.* 15. *de conſ. ad Helu.* Quo viſo (filio) triſtem vultum relaxaui. Ouid *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Triſt.*

Inque meam nitidos dominam conuertite vultus.

Plaut. *Amph.* Vultum è vultu compares, Triſtis ſit, &c. Ouid. 5. *Faſt.*

Vox erat in curſu, vultum dubitantis habebam.

Plaut. *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Te eſſe bonum è vultu cognoſco. Cic. *in Piſonem*, Non enim nos color iſte ſeruilis, non piloſæ genæ, non dentes putridi deceperunt: oculi, ſupercilia, frons, vultus denique totus, qui ſermo quidam tacitus mentis eſt, hic in fraudem homines impulit: hic eos, quibus erat ignotus, decepit, &c. Cicer. *lib.* 3. *de Orat.* Imago animi vultus eſt, indices oculi. Plin. *lib.* 7. *cap.* 19. Socratem clarum ſapientia eodem ſemper viſum vultu, ne aut hilari magis, aut turbato. Cic. *pro Cluentio*, Recordamini faciem atque illos eius fictos, ſimulatóſque vultus. Idem 1. *de legib.* Et is, qui appellatus vultus, qui nullo in animante eſſe, præter hominem poteſt, indicat mores. Quintil. Tamen in eadem facie (orationis ſup.) quaſi vultus mutandus. ¶ Apud poetas tamen non rarò vultus accipitur pro facie. Martial. *lib.* 1.

Dum nulla teneri ſordent lanugine vultus.

Ouid. *lib.* 3. *Metam.*

Quid moror internos crudelia vulnera lymphis
Abluere, & ſparſos immiti ſanguine vultus?

Antiqui protulerunt vultum, neutr. gen. quod & Nonius annotauit. Enn.

Auerſabantur ſemper vos veſtraque vulta.

Lucret. *lib.* 4.

——ſed quod vtriuſque figura
Eſſe vides miſtim referentes vulta parentum.

[¶ Vultu ſoluto, cui contracto opponitur. Senec. 25. *Epiſt. lib.* 3. An tu exiſtimas quenquam ſoluto vultu, & vt illi delicati loquuntur, hilari oculo mortem contemnere?]

Vŭltĭcŭlŭs, diminutiuum eſt, Vultus ſeueritas. { τὸ προσωπεῖον ſeu προσώπιον. GALL. *Petit viſage.* ITAL. *Picciola faccia.* GERM. Angeſichtlin. HISP. *Pequeña cara y haz.* ANGL. *A litle viſage.* } Cicer. *ad Att. lib.* 14. Non te Bruti noſtri vulticulus ab iſta oratione deterret.

Vŭltŭōſŭs, a, um, Triſtis, ſeuerus, vel nimia vultus oſtentatione, & mutatione, quod mimicum eſt & ſcenicum. { προσωπώδης. GALL. *Qui tient contenance & viſage ſeuere & graue.* ITAL. *Chi ha volto ſeuero, ò graue.* GERM. Eines ernſthafftigen angeſichts. HISP. *Coſa con geſtos ò viſajes torcidos, y graues.* ANGL. *Of an heauie and ſad countenance.* } Cic. *in Orat.* In quo quàm effeceris, nequid ineptum ſit aut vultuoſum. Quintil. *lib.* 11. *cap. vlt.* Quare non immeritò reprehenditur pronuntiatio vultuoſa, & geſticulationibus moleſta, & vocis mutationibus reſultans. ¶ Vultuoſa frons, apud Apuleium pro tetrica legitur, & ad ſeueritatem compoſita. Ait enim *lib.* 3. *Metam.* Longe diſſimilis aduenit, non læta facie, ſed vultuoſa fronte, rugis inſurgentibus aſſeuerabat.

VŬLVĂ, æ, Vterus ille in fœminis, in quo fœtus fit conceptus. { רחם *rechem.* δελφύς, μήτρα. GALL. *L'amarri, la matrice.* ITAL. *Matrice.* GERM. Die bermuter. HISP. *Vientre donde conciben las hembras.* ANGL. *The wombe of a woman.* } Dicta vulua, quaſi volua, quòd fœtus ea inuoluatur. Propriè autem vulua eſt brutorum animantium: vterus autem mulierum. Plin. *lib.* 11. *cap.* 37. Fœminis eadem omnia præterque veſicæ iunctus vtriculus: vnde dictus Vterus, quos alio nomine locos appellant: in reliquis animantibus, vuluam. Vuluam ſuillam Romani in deliciis habuère, præſertim eiectitiam. Nam quæ effœtis è partu eximebatur

batur (quam porcariam vocabant) tanquam liuidam, & maciam reiiciebant. Idem. *loco iam citato*, Vulua eiecto partu melior quam edito. Eiectitia vocatur illa, hæc porcaria, primiparæ ſuis optima. Contra effœtis à partu, præterquam eodem die ſuis occiſæ, liuida ac macra. Nec nouellarum ſuum præterquam primiparatum probantur, potiúſque veterum, necdum effœtarum, & biduo ante partum, aut poſt partum, aut quo eiecerint die? Martial.

Te fortaſſe magis capiet de virgine porca,
Me materna graui de ſue vulua capit.

¶Os vuluæ apud Celſ. *lib.7.cap.29.* (quæ emortuo partu id comprimit, ex interuallo verò paulum dehiſcit) eſt os vteri. Quandoque accipitur vulua, pro ipſo pudendo muliebri. Iuuen. *Satyr.6.*

——— Adhuc ardens rigidæ tentigine vulua.

Plinius quoque boletorum prorumpentium in oui ſpeciem album illud inuolucrum, Voluam nuncupat. Idem *lib.22.cap.22.* Voluam enim terra ob hoc prius gignit: ipſum poſtea in volua, ceu in ouo eſt luteum. Vide *Volua.*

‖Vuluula, piſcis genus.‖

V X

Vxămă, oppidum Hiſpaniæ citerioris in tractu Arevacorum: vt ſcribit Plin. *lib.3.cap.3.* Ptolemæo Vaxama, οὔξαμα, appellatur *lib.2.cap.6.*

Vxĕllă, Inſulæ Britanniæ vrbs, in tractu Demoniorum: vt ſcribit Ptolemæus *lib.2. cap.6.*

Vxŏr, is, quæ viro tradita eſt. {אשה *iſchſchah.* γυνὴ, ἄκοιτις, συνευνέτις, ἄλοχος. Gall. *Femme mariée.* Ital. *Moglie, moglier, o donna.* Germ. Ein ehfraw/oder ehweib. Hisp. *Muger caſada generalmente.* Angl. *A wiſe.*} Vxor quæ ſit, docet Quint. *declamat.247.* Suet. *in Calig. cap.24.* In modum iuſtæ vxoris (Druſillam) propalam habuit. Plaut. *Curc. ſc.2. a.5.* Quid ceſſas hanc huic vxorem dare? Item, Spondéſne mihi hanc vxorem? M. Spondeo. Idem *Aul. ſc.3.a.1.* Volo te vxorem domum ducere. M, Cras veniat: perendie feratur foras. Idem *Aſin. ſc.1.a.1.* Te obteſtor per illam quam tu metuis vxorem tuam. *Ibid. ſc.2.a.5.* Amantem vxoris maximè, (mox, oſorem vxoris.) Idem *Men. ſc.2.a.5.* Eſt modus quoad vxorem pati oportet vitia mariti. *Ibid. ſc.3.a.1.* Vt vxorem, vbi te aſpicio, odi malè. Idem *Moſt. ſc.3.a.2.* Quibus onus domi vxores ſunt. Idem *Men. ſc.4.a.2.* Ego quidem vxorem nunquam habui, neque nunc habeo. *Ibid. ſc.2.a.4.* Dic mea vxor, quid tibi ęgrè eſt? *Ibid. ſc.2.a.4.* Cum viro, cum vxore, Dij vos perdant. *Ibid. ſc.1.a.5.* Suppilas vxori tuæ aurum (i. mihi: loquitur etiam vxor marito.) Ouid. *Eleg. vlt. lib.4. Triſt.*

Penè mihi puero nec digna, nec vtilis vxor Eſt data.

Plaut. *Aulul. Prolog.* Poſcere vxorem, bis dixit. Idem *Menæch. ſc.2.a.1.* Vxori ſe ſimulat malè loqui. Terent. *in Adelph.* Vxor ſine dote venit. Cicer. *pro Sextio,* Duxit vxorem patre viuo viri optimi & calamitoſiſſimi filiam C. Scipionis. Idem *lib.2. de Oratore,* Ex tui animi ſententia tu vxorem habes? Virg. *6. Eclog.*

Mopſe nouas incide faces, tibi ducitur vxor.

Horat. *lib 1. Epiſt.2.*

Quæritur argentum, puerìſque beata creandis Vxor.

¶Vxores vocatæ filiæ à maritis, vt inquit Suet. *cap.11.* Mariti verò, patres ab vxoribus appellati. Liu. *lib.4.d.4.* Vide ſuprà, *Remitto.* ¶Vxorem habere liberorum quærendorum cauſſa, iuſiurandum Cenſorium, Gell. *c.3. lib.4.* Hinc Plaut. *Capt. ſc.2.a.4.* Vxor data eſt ei liberorum quærendorum cauſſa. ¶ Vxori diuiti ſpadonis, vel Inertis licet congredi cum cognato mariti, lege Solonis. Plutarch. *in Solon.* ¶Mos vxoris cedendæ alteri, Romæ; & commodandæ, Spartæ. Idem *in Conſ. Num. & Lyc.* Dictas autem putat vxores Seruius quaſi vnxores, ab vngendo, quòd antequam limen mariti tranſirent, poſtes auertuncandorum malorum cauſa vngerent. Verba eius ſunt hæc *in 4. Æneid.* Mos erat, vt nubentes puellæ, ſimul quum veniſſent ad limen mariti, poſtes antequam ingrederentur, ornarent laneis vittis, & oleo vngerent: & inde Vxores dictæ ſunt, quaſi vnxores. Plin. quoque *lib.28. cap.9.* ſcribit nouas nuptas mariti domum intrantes, ſolenne habuiſſe adipe poſtes inungere. Vxorem æqualem quære. Adagium admonet ne quis cupiditate aut ambitione allectus, ſe potentiorem ducat vxorem: nam eiuſmodi fermè connubia inauſpicatò cedere. Deianira apud Ouidium, ad ſuum ſexum tranſtulit prouerbium, Quàm malè inæquales veniunt ad aratra iuuenci, Tam iuueni magno coniuge nupta minor. Non honor eſt, ſed onus, ſpecies læſura ferentes: Si qua voles aptè nubere, nube pari. Plut. *de liber. educand.* Sapientis eſt, inquit, vxorem ſibi parem congruámque ducere.

Vxōrcŭlă, æ, diminutiuum ab vxore blandiendi gratia deductum. {γυναικάριον, γαμέτιον. Gall. *Femmelette mariée.* Ital. *Moglieretta.* Germ. Ehweiblin. Hisp. *Pequeña muger caſada.* Angl. *A litle wife.*} Plaut. *Caſina,* Eia vxorcula.

Vxōrĭŭs, a, um, quod eſt vxoris, vel quod ad vxorem pertinet. {γυναικεῖος. Gall. *De femme mariée.* Ital. *Della moglie.* Germ. Einem ehweib angehörig. Hisp. *Coſa pertenecieute à muger caſada.* Angl. *Of a wife or belonging to a wife.*} vt, Res vxoria. Cic *lib 3. Offic.* In arbitrio rei vxoriæ melius, æquius. Tacit. *lib.3.* Quid honeſtius, quàm vxorium lauamentum? Sueton. *in Calig. cap.25.* Cæſoniam enixam vxorio nomine dignatus eſt. Ouid. *lib.2. de arte amandi,*

Hoc decet vxores; dos eſt vxoria, lites.

¶ Vxoriæ rei actiones quando primùm cœperunt, docet Gell. *cap.3. lib.4.* ¶Vxoria forma, à Phauorino apud Gell. *lib.5. cap.11.* vocatur forma media inter pulcherrimam, & deformiſſimam, quæ ſcilicet & nimiæ pulchritudinis periculo, & ſummo deformitatis odio vacat: quam Ennius *in Menalippa* Statam formam appellat. ¶ Aliquando vxorius dicitur, qui vxori nimis inſeruit. {φιλογύναιος. Gall. *Qui ſe laiſſe gouuerner à ſa femme.* Ital. *Chi ſi laſcia gouernare alla moglie.* Germ. Ein weibermann/der ſeiner ehfrawen wol vergeben thar/oder nachgeben. Hisp. *Que ſe gouierna por ſu muger.* Angl. *One that is in his wife ſubiection.*} Virg. *4. Æneid.*

———tu nunc Carthaginis altæ
Fundamenta locas, pulchrámque vxorius vrbem Extruis?

Vxorius (ſubſtantiuè) maritus nimium obſequens vxori.

Vxoriotus, ὁ τὴν ἰδίαν γυναῖκα φιλῶν, qui propriam vxorem diligit.

Vzita, οὔζιτα, vrbs Africæ propriè dictæ, ſub Adrumeno ſita, iuxta quam Cæſar vicit Scipionem. Vide Strab. *lib.13.* & Ptol. *lib.4. cap.3.*

VV

‖VV, litera frequentata à Germanis, & iis, qui linguam eorum dialecti attingunt ſimilitudine aliqua ſiue propinquiore, aut remotiore. Qui autem natiuam Germanis vocibus pronuntiationem ſeruare ſtudent, VV retinent, vt Iornandes & Paulus Diaconus, & auctores earum legum, quæ veterum Alemannorum, Longobardorum, Bojorum, &c. Ex illis hic quædam dabimus haud certè contemnenda, quin imò lectu digniſſima.

VVacta, vigiliæ, excubiæ. Germ. wacht/quòd Galli mutârunt in *Guet.*

VVadium, pignus.

VVadio, VVadium præſto.

VValapauz, eſt, dum quis alienum furtiuum fundamentum induit, aut ſibi caput latrocinandi animo, aut faciem transfigurauit.

VValavvorf. Si diſcrimina eiecerit de capite, VValavvorf dicunt, vel virgini libidinosè crines de capite extraxerit, cum X I I. ſol. componat.

VVancluga. Siquis liberam fœminam ſuaſerit quaſi ad coniugem, & in via eam diuiſerit, quod Bajuvarij VVancluga vocant: cum X II. ſol. componat.

VVancſtodal. De ſimulacris, quod VVancſtodal dicunt.

VVantus, chirotheca, manica.

VVaranio, nis. Siquis VVaranionem homini Franco furauerit, DCCC. denar. qui faciunt ſol. X L V. Videtur eſſe equus bellicus, ephippiarius.

VVardia, cuſtodia.

VVarengangus, qui non moratur in loco.

VVarenda, & VVarendia, cuſtodia, defenſio, cautio, aſſertio.

VVargus, expulſus.

VVatterfordia, *VVaterford,* V.E. Hiberniæ, ſub A. Caſſilienſi.

VVehedinc. Spondeant inuicem VVehedinc. Duellum indicat, quod veteribus nimis frequens & ſacrum erat.

VVella, *VVelles,* V.E. Angliæ.

VVerigeldum, quod & VVidrigild. Papias: VVirgild, ſecundùm quod appretiatum fuerit.

VVerinus. VVerini, qui Plinio Varrini, Tacito Varini, Ptolemæo Αὐαρεινοί Caſſiodoro Guarini.

VVerpio, iacto, trado.

VVeſtphalia, regio Saxoniæ occiduæ.

VVic, lucus.

VViderboran. Liberam thingare, & ſic facere liberam, quod eſt VViderboran. Propriè eſt renatus.

VViſa, ſignum.

VVigornia, ſiue Vigornea, *VVorcheſter,* V.E. Angliæ, ſub A. Cantuarienſi.

VVilz, mediocris equus.

VVinchilſul, columna angularis.

VVintonia, *VVincheſter,* V.E. Angliæ.

VVipo, as, are, ſignum apponere.

VVirceburgum, Latinè Herbipolis, *VVirtzburg,* V.E. Franconiæ in Germania, ſub A. Moguntino.

VVirtenberga, arx vetus, haut procul ab Eſlingâ, vrbe Imperiali: à qua Ducatus VVirtenbergenſis in Sueuia, *VVirtenbergerland,* nomen habet, cuius caput eſt Stutgardia, Ducis ſedes.

VViſara, fluuius, qui & *VViſuracha,* VViſura, VVirracha & VVirra.

VVitenberga, *VVittenberg,* ad Albim fl. ſita.

VVithorna, ſeu Candida caſa, VVithora, V. E. Gallo indiæ prouinciæ in Scotia, ſub A. Glaſcuenſi.

VVitis calcus, puer regius, qui iudicia exſequitur, & multam exigit.

VVormatia, *VVorms,* Vangionum olim caput, V.E. Germaniæ, ſub A. Moguntino.

VVultana, vel Vulitiua, cicatrix.‖

NOTÆ ANTIQVORVM.

V. Vir, victor, vicit, Vitellius. V. VI. VII. VIII. quinque, ſex, ſeptem, octo.

V.A. veterano aſſignatum. VAL. Valerius, Valerianus. VAL. CS. Valerius Cæſar. VAT. Vates, vatum. V.A.XI. vix annis vndecim.

V.B.A. viri boni arbitratu. V.B.F. vir bonæ fidei.

V.C. Quinti Conſulis, vir conſularis, vir clariſſimus. V.C.C.F. vale coniux curioſiſſima feliciter. V.COSS. voluerunt Conſules.

V.D. viuus dedit. V.D.A. vale dulcis amice. V.D.N.V. vale decus noſtræ vrbis.

V.E. verùm etiam, viſum eſt.

V.F. viuens, vel viuus fecit, valde feliciter, vſusfructus. V.F. vel F.R. vſusfructus, vir fortis. V.F.S.E.S. viuens fecit ſibi, & ſuis. V.F.C. viam faciundam curauit.

V.I. vir iuſtus, vel illuſtris. VIC. victores. VII. ſeptemuiri. VIR. virtutes. VIR. VE. Virgo veſtalis. VI. VIR. ſextum vir, ſextumviri. VIX. vel V. vixit. VIX. AN. vel ANN. III. MENS. XI. DIEB XV. vel V.A III. M. XI. D. XV. vixit annis tribus, menſibus vndecim, diebus quindecim.

VLPS. Vlpius, Vlpianus.

V.M.M. votum merito Mineruæ. V.MVN. viat muniuit.

V.N. quinto Nonas V.N V. viro noſtræ Vrbis.

V.P. viuus poſuit, Vrbis præfectus, vir probus, vel prudens. VP. IP. Veſpaſian. Imperator. V.P.R. veteri poſſeſſori redditũ. V.PRÆ. vir prætorius.

V.QVÆS. vir quæſtorius.

VR. Vrbs, Vrbis, Vrbanus. V.R. Vrbe Roma. VRB.C. vrbis conditæ. VRBI. SAL. vrbi ſalua. VRB. vrbis Romanæ.

V.S. viuens ſtatuit, vir ſacer, voluit Senatus. V.S.C. voti ſui compotes. VS. CS. Veſpaſianus Cæſar. V.S.L.M.H. D. S.S. viuus ſtatuit lege mandati hoc de ſuo ſibi. V.S. L. M. viuens ſibi locum monumenti, voto ſoluto libero munere. V.S.L.M.P. viuens ſibi locum monumenti poſuit. V.S. L.L. M. viuens ſibi legauit locum monumenti. V. S. P. vim ſibi poſſederunt.

V.TRIVMPH. vir triumphalis.

V.V F. viuus viuens fecit. V.VRB. vir vrbanus. V.V.V. viros vrbis veſtræ. VV.CC. viri clari. VV.FF. viuentes fecerunt.

VXO.D. vxorem duxit.

X

X LITERA ſemiuocalis eſt, ξ, quæ vim duplicis conſonantis habet, pro qua modò cs, modò gs, primitus vtebantur, vt Apecs, Gregs: pro quibus nunc Apex, Grex dicitur. Quintil. *lib.* 1. *c.* 4. Et noſtrarum vltima X, qua tamen carere potuimus, ſi non quæſiſſemus. Latini hoc elementum, quòd vaſtioris ſoni videretur, quibuſdam dictionibus exemerunt: vnde pro vexillo Velum, pro axilla Alam, pro paxillo Palum dicere maluerunt. Quod & ipſum teſtatur Cic. *In Oratore ad Brutum.* Quemadmodum (inquit) Axilla noſter Ala factus eſt, fuga vaſtioris literæ: quam literam etiam è maxillis, è taxillis, & vexillo, & paxillo conſuetudo elegans Latini ſermonis euellit. Contrà Attici exactiſſimi elegantiæ omnis iudices, ſæpè repudiato σ eandem tanquam ſoni amabilioris, temperatiorisque ſuſurri, ſunt amplexi. Nam & ξυνθέσθαι, & ξυμμαχεῖν, & ξυνοικεῖν dicunt, pro quibus communis lingua συνθέσθαι, συμμαχεῖν, & συνοικεῖν agnoſcit. ¶ X litera apud veteres, quemadmodum etiam hodie apud nos, nota fuit numeri denarij: quemadmodum V, quæ dimidiata pars eſt literæ X, nota eſt numeri quinarij. Hinc factum eſt, vt in vetuſtis codicibus hæc nota aliquando inueniatur pro denario Romano: hoc eſt, pro genere numiſmatis, quod quatuor valebat nummis ſeſtertiis. Plin. *lib.* 12. *c.* 12. Quod minore folio eſt, Meſoſphærum appellatur: emitur X. LX. Laudatiſſimum microſphærum è minimis folium: pretium eius X. LXXV. Si vel ſola vel poſt alias ponatur, ſignificat numerum denarium, quemadmodum V. quæ dimidia pars eſt literæ X. quinarium. Quòd ſi tamen præponatur literæ vel C. vel M. vel L. decem detrahit & tollit. ¶ Inſuper X litera ceu vaſtior, ſequente conſonante in S à veteribus mutata eſt: vt ex emendatione Haloandri deprehendere licet.

X A

Xanuſtrópha, retrorſum. L. g. b.

Xānthē, thes, Ξάνθη. Nympha marina, Oceani & Tethyos filia à rufo, ſiue flauo colore dicta. Heſiod. *in Theog.* Πειθώ τ' Ἀδμήτη τε, Ἰάνθη τ', Ἠλέκτρη τε, Ξάνθη τε. ¶ Xanthe item appellatata fuit Aſiæ regio, quæ poſtea dicta fuit Troas: vt autor eſt Stephanus in dictione *Troas.*

Xānthēnēs, Ξανθήνης, gemma quædam in Mœdia naſcens, electri colore, & ſiquis terat in vino palmeo & croco, ceræ modo liqueſcens, odore magnæ ſuauitatis: vt ex ſententia Democriti refert Plin. *lib.* 37. *cap.* 10. quanquam in pleriſque Plinij codicibus Zanthenes legatur per Z. in capite, corruptè vt arbitror: præſertim quum à flauo electri colore nomen videatur accepiſſe.

Xānthi, Ξάνθοι, Thraciæ populi, apud Stephanum & Strabon. *lib.* 13.

Xānthicles, Ξανθικλῆς, vnus ex iis ducibus, qui reliquias exercitus Cyri minoris, vna cum Xenophonte domum reducendas ſuſceperant. Hic poſtea, quòd minas viginti ex publica pecunia ſuppreſſiſſet, damnatus eſt repetundarum. Autor Xenophon ἀναβάσεως *lib.* 5.

Xānthícus, Ξανθικός, Aprilis menſis Hebræorum lingua appellatus eſt.

Xanthica, Ξανθικά, celebritas menſe Xanthico: καθαρμὸς τῶν στρατευμάτων, luſtratio exercitus.

Xānthīi, Ξάνθιοι. Liciæ populi, quorum vrbem Xanthum nomine, quum Harpagus Cyri præfectus obſideret, illi vxores liberóſque, cæteráque, quæ chariſſima habebant, in in arcem coegerunt, ignéque ſubiecto cremauerunt: deinde aduersùs hoſtes eruptione facta, ſtrenuè pugnantes, ad vnum omnes interiêre. Autor Herodotus *lib.* 1. ¶ Xanthij præterea populi fuerunt Scythiæ, ex genere Daarum, vltra Mæotim incolentes, qui iidem & Parij dicuntur. Autor Strab. *lib.* 11.

Xānthĭum, Ξάνθιον, herba eſt ex Lapparum genere, quæ alio nomine philanthropos, & vulgò *Lappa minor* appellatur. Xanthion autem appellata putatur ab effectu, quòd eo rufentur capilli. Vide Dioſc. *lib.* 4. *c.* 122.

Xānthiŭs, Ξάνθιος, Bœoticus quidam fuit, ſingulari corporis robore, qui exorta inter Athenienſes & Bœotios de Celenarum agro controuerſia, Thymœtem Athenienſium regem ad ſingulare prælium euocauit: cuius vicem excipiens Melanthus quidam Meſſenius, à Dyonyſio (vt volunt) adiutus, illum ſuperauit. Ferunt enim Melantho viſum fuiſſe, quòd Xanthium quidam à tergo ſequeretur, nigra pelle caprina indutus. Quo nomine quum illum accuſaret, quod altero comitatus in prælium deſcendiſſet, admiratus Xanthius, quidnam accidiſſet, quiſve is eſſet, qui à tergo ſequeretur, quum reſpicere conaretur, corpus hoſti auerſum nudúmque præbuit, qua occaſione vſus Melanthus, incautum gladio traiecit. Autor Suidas.

Xānthippē, Ξανθίππη. Nomen vxoris Socratis philoſophi, ſupra modum moroſæ, & iurgioſæ: cuius tamen moroſitatem Socrates mira patientia tolerauit: rogatúſque ab Alcibiade, cur mulierem tam moleſtam domo non exigeret, Quoniam (inquit) dum domi talem perpetior, inſueſco & exerceor, vt cæterorum quoque foris petulantiam, iniuriámque facilius feram. Hæc Gell. *lib.* 1. *c.* 17. Vide plura in dictione *Socrates.*

Xānthippŭs, Ξάνθιππος, Lacedæmonius quidam fuit rei militaris peritiſſimus: qui à Carthaginenſibus excitus, exercituíque præpoſitus, Attilium Regulum Conſulem in Africa bellum gerentem, inſidiis circumuentum viuum cepit.

Xānthō, Ξανθώ, vna ex Nymphis, Oceani & Tethyos filia. Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Drymóque, Xanthóque, Ligeáque, Phyllodocéque.

Heſiodus *in Theog.* Xanthen appellat.

Xānthos, Ξάνθος, gemmæ nomen, quæ in India reperitur, è fuluo candicans, de qua Plin. *lib.* 37. *c.* 10.

Xānthŭs, Ξάνθος, fluuius Troadis, idem cum Scamandro: ita dictus, teſte Ariſt. *de Hiſt. Anim. lib.* 3. quòd ouium vellera rufo inficiat colore; ξανθὸν enim Græci dicunt, quod nos rufum aut flauum. Virg. *lib.* 1. *Æn.*

Ardentéſque auertit equos in caſtra, priuſquam

Pabula guſtaſſent Troia, Xanthúmque bibiſſent.

Idem *lib.* 4. *Æneid.*

Quale vbi hybernam Lyciam Xanthique fluenta

Deſerit, ac Delum maternam inuiſit Apollo.

¶ Xanthus, antiquus rerum Lydarum ſcriptor: Lydúſne, an Sardianus fuerit, Strabo ſe dicit incertum habere. Suid. Lydum eum dicit è Sardibus ciuitate fuiſſe, ſcripſiſſéque hiſtoriam Lydorum libris quatuor. ¶ Xanthus alter poëta Melicus commemoratur ab Æliano. ¶ Eſt item Xanthus Lyciæ fluuius duobus fontibus è Cadmo monte naſcens, & non procul à nominis ſui vrbe in Lycium mare ſe exonerans. Hoc præterea nomine fuit vnus ex equis Hectoris, cuius meminit Homer. *lib.* 23. *Iliad.*

Xaparion, qui monetam cudunt, Græcis.

X E

Xenagi, præfecti mercede ſtipendia facientibus.

Xenagogus, peregrini mercenarij militis dux.

Xénārchŭs, Ξέναρχος, Comicus poëta, cuius fabulas commemorat Athenæus *lib.* 2. *Dipnoſophiſtarum.* ¶ Xenarchus alter è Seleucia Ciliciæ, Peripateticus, docuit Alexandriæ primùm, deinde Romæ: Arij philoſophi, deinde Cæſaris Auguſti vſus amicitia, vſque in ſenectutem in honore habitus. Denique paulò ante mortem viſu orbatus diem obiit. Strab. *lib.* 14.

Xĕnĭæ, Balneæ Romæ fuerunt, ab hoſpitalitate (vt videtur) ita dictæ: nam ξένιος Græcis idem eſt quod hoſpitalis. Harum meminit Cic. *pro M. Cælio,* Sed vt venenum (inquit) quum à Licinio traderetur, manifeſtò comprehendi poſſet, conſtitui locum iuſſit Balneas Xenias, vt eò mitteret amicos, qui deliteſcerent: deinde repentè, quum veniſſet Licinius, venenum traderet, proſilirent, hominémque comprehenderent.

Xenidium, tugurium. L. g. b.

XĒNĬVM, ij {מתן mattan תרומה matt'áh. ξένιον. GALL. *Preſent qu'on fait à ses amis qui viennent voir, eſtraine.* ITAL. *Preſente dato à gli amici per ſegno di allegrezza.* GERM. Ein gaſtgeſchenck/ ein gab mit der man ein frömbden verehret. HISP. *Don ò preſente de hueſped ò amigo.* ANGL. *A gift, preſent or fairing.*} Munus hoſpitibus dari ſolitum. Vide Mart. *lib.* 13. In quo eiuſmodi munera diſtichis deſcribit, qualia hoſpitibus mitti ſolent, Xenia nominauit, quòd verſus ipſos pro xeniis mitteret: quod & ipſe teſtatur primo ſtatim Epigrammate, Omnis in hoc gracili xeniorum turba libello Conſtabit nummis quattuor empta tibi. Quatuor eſt nimium: poterit conſtare duobus, &c.

Xĕnĭŏlum, diminutiuum, Paruum xenium. Apuleius, Commodum meridies acceſſerat, & mittit mihi xeniola, porcum opimum, & quinque gallinulas, & vini cadum iam ætate pretioſi.

Xĕnĭŭs, Ξένιος, Iouis cognomentum apud Græcos, teſte Dionyſio, quem Latini, verbo ex verbo expreſſo, hoſpitalem vocant. De hoc intelligendum eſt illud Virg. 1. *Æneid.*

Iuppiter, hoſpitibus nam te dare iura loquuntur.

Xenochrites, qui alibi tonſuram accepit, alterius monaſterij monachus. L. g. b.

Xĕnŏcles, is, Ξενοκλῆς, Orator clariſſimus patria Adramyttenus, qui Mithridatici belli tempore accuſatus, quòd in regem propenſior fuiſſet, cauſam non modò ſuam, ſed & totius Aſiæ magna cum laude in Senatu egit. Autor Strab. *lib.* 13.

Xĕnŏcrătēs, Nomen philoſophi Chalcedonij, auditoris Platonis, qui in Academia Speuſippo ſucceſſit, & viginti quinque annis docuit. Fuit tardus ingenio, adeo vt quum illum Plato Ariſtoteli compararet, alterum fræno, alterum calcaribus indigere diceret. Hic philoſophorum ſeueriſſimus fertur extitiſſe, & aduersùs omnem voluptatum titillationem prorſus inuictus. Cuius rei abundè magnum illi præbuit argumentum, quòd Phrynen formoſiſſimam eius ætatis meretricem, à diſcipulis in lectulum ſuum ſubmiſſam, & ſeſe ad concubitum modis omnibus ſolicitantem, intactam tamen dimiſerit. Vnde & Phrynen ipſam poſtridie rogantibus iis qui illam ſubmiſerant, dixiſſe ferunt, cum ſtatua ſeſe, non cum homine cubuiſſe. Grauitati verò eius & fidei tantum tribuerunt Athenienſes, vt quum iniurati nullius teſtimonium admitterent, huic ſoli iniurato crederent. Miſſus ad Philippum legatus, quum collegas humaniter accipi videret, muneribus ornari, conuiuiis adhiberi: ſeſe autem qui legationis eius princeps erat, vix in conſpectum admitti, quòd Macedonum rebus ſemper eſſet aduerſatus, conuerſus ad ſocios Xenocrates, beneficium accipere dixit, quòd ſeſe vnum Philippus ſuæ in Athenienſes ingratitudinis & perfidiæ teſtem vereretur. Alexandri quoque munera fortiſſimo animo contempſit: regibus, inquiens, non philoſophis opus eſſe pecunia. Obiit ſecundo & octogeſimo ætatis ſuæ anno, quum noctu fortè in ſartaginem offendiſſet. Autores Laertius & Suidas. ¶ Xenocrates alter philoſophus, modeſtia nihil ſuperiore inferior, ſcripſit οἰκοσκοπικόν, id eſt, domeſticum auſpicium, quum ſcilicet, aut muſtela, aut ſerpens, aut his ſimilia in domo apparent, quid portendere ſoleant. Suidas.

XĔNŎDŎCHĪVM, {ξενοδοχεῖον, ξενοδοχεῖον.} Locus publicus quo hoſpites, id eſt, peregrini excipiuntur: quod genus Hieroſolymis primùm ab Hyrcano extructum fuiſſe, autores ſunt Ioſephus, & Hegeſippus. Hieronymus, Xenodochium in portu Romano ſitum totus pariter mundus audiuit.

Xenodochus, ξενοδόχος, qui, vel quæ ξένους δέχεται, i. hoſpites ſuſcipit: hoſpes, hoſpita.

Xĕnon, Ξένων, pictor Sicyonius, Neoclis diſcipulus: cuius meminit Plin. *lib.* 35. *cap.* 11.

Xenon, ξενών, locus ξένων. C. *lib.* 1. *tit.* 2. *l.* 23. Venerabilibus xenonibus. Ibi Gothofr. Xenonis voce non modò peregrinorum hoſpitia, ſed & ægrotorum ſignificantur, imò & quælibet hoſpitia.

demenſa ſubtrahentem, & in calceos infarcientem deprehendit. Cæl. *lib. 30. cap. 49.*

VŎRO, as, cibum non confectum deglutio. {[illegible] *achál* [illegible] *baláh* [illegible] *láh.* [illegible]. GALL. *Deuorer, engloutir.* ITAL. *Diuorare, trangugiare.* GERM. Freſſen. HISP. *Tragar lo que no ſe maſca.* ANGL. *To deuoure, to ſwallow vnchewed.*} Cicer. *lib. 2. de nat. deor.* Alia vorant, alia mandunt. Hinc per tranſlationem vorare capitur pro auidè ſumere. Plaut. *in Truc.* Interim ille hamum vorat, ſi ſemel amoris poculum accepit mere. Cic. *ad Attic. lib. 4.* Nos hîc voremus literas cum homine mirifico, ita mehercule ſcientio, Dionyſio. Plaut. *Curc. ſc. 1. act. 3.* Metam. Meus hic eſt, hamum vorat.

Voratio, nis, verbale. Catull. *ad Porcium & Socrationem,*

——*mei ſodales Quæritis in triuio vocationes.*

Voratrina, officina vorandi: guloſus homo. Tertull.

VŎRĀGO, inis, locus immenſæ profunditatis, quicquid acciperet deuorans; & propemodum inexplebilis. {[illegible] *tehóm.* [illegible]. GALL. *Gouffre.* ITAL. *Voragine, baratro.* GERM. Ein tieffer ſchlund. HISP. *Tragadero ò remolino de agua.* ANGL. *A goulfe or ſwallowing pitte.*} Cic. *de diuin.* Qui quum per agrum Leontinum iret faciens, equum dimiſiſſet in flumen, ſummerſus equum voraginibus non extitit. Virgil. 7. *Æneid.*

Hic ſpecus horrendum & ſæui ſpiracula Ditis
Monſtrantur, ruptoque ingens Acheronte vorago.

Idem 6. *Æneid.*

Turbidus hic cœno vaſtáque voragine gurges Æſtuat.

Curt. *lib. 8.* Imber violentius quam alias fuſus campos lubricos, & inequitabiles fecerat grauéſque & propemodum immobiles currus illuuie & voragine hærebant. ¶ Transfertur ad hominem inſigniter prodigum, cuius gula vel ampliſſimis patrimoniis in ventrem tanquam in barathrum quoddam coniectis expleri non poteſt. Cicer. *pro Sext.* Meo periculo, inquit, gurges & vorago patrimonij helluabere?

Vŏrāginōſus, a, um, adiectiuum: quod eſt voraginibus plenum. {[illegible]. GALL. *Plein de gouffres.* ITAL. *Pieno di voragini.* GERM. Vol tieffer löcher oder lotſchen. HISP. *Lleno de remolinos.* ANGL. *Full of goulfes or ſwallowing pittes.*} Hirt. 6. *bell. Hiſpan.* Nam paluſtri & voraginoſo ſolo currebant ad dextram partem.

Vorax, acis, omnis generis, multa abſumens, inexplebilis, inſaturabilis. {[illegible] *zolél* [illegible]. GALL. *Grand deuoureur, goulu, glouton, gourmand.* ITAL. *Vorace, diuoratore.* GERM. Freſſig. HISP. *Coſa que mucho traga, comilon.* ANGL. *That ſwalloweth a thing vnchewed.*} Ouid. *lib. 15. Metam.*

Nec niſi per ſideris alium, placare voracem,
Et malè moratis peteret ieiunia ventrem.

Charybdis vorax, [illegible]. Cic. 2. *Philipp.* Quæ Charybdis tam vorax tot res tam cito abſorbere potuiſſet? Vſura vorax. Lucan. *lib. 17.*

Hinc vſura vorax, auidumque in tempore fœnus,
Et concuſſa fides, & multis vtile bellum.

Vŏrācitas, atis, edacitas, inexplebilis edendi auiditas. [illegible].

Vorſūră, vide *Verſura* in *Verto.*

Vorto, is, vide *Verto.*

Vortex, vide *Vertex* in *Verto.*

[Vortumnus, vide *Vertumnus* in *Verto.*]

Vōs, veſtrum, vel veſtri, pronomen pluralis numeri à tu. Voſmetipſi pro voſipſi. {[illegible] *attem* [illegible]. GALL. *Vous.* ITAL. *Voi.* GERM. Ihr ſelbs. HISP. *Vos.* ANGL. *Ye or yow.*} Cic. *lib. 4. Acad.* Nos autem dicimus ea nobis videri quæ voſmetipſi, nobiliſſimi philoſophi placuiſſe conceditis. Idem *pro Roſc. Amer.* Quæ facitis eiuſmodi, ſunt, vt ea dextra opera à vobis contra voſmetipſos facere videamini. Plaut. *Men. ſc. 2. a. 5.* Quid velitati eſtis inter vos duos. Idem *Amph.* Vos inter vos partite.

[Voſo, barbara vox. Cath. Voſo dicitur à vos, ſicut tuo, as, à tu. vnde *Vnam voſamus falsò, verèque tuamus.*
{GERM. Ihrtzen/du heiſſen/dutzen/ihr ſagen.} Eraſmus barbaros irridens dicit *viſſitare,* & *vobiſſare.*]

Votiua, vide *Voto.*

Votiuus, Votum, vide *Voueo.*

VŎVĔO, es, voui, votum, Deo aliquid ſanctè promitto, vota facio, vota nuncupo, vota ſuſcipio. {[illegible] *nadhár.* [illegible]. GALL. *Vouer, faire vœu.* ITAL. *Far voto, votare.* GERM. Geloben/ein gelübd thun. HISP. *Votar ò deſſear.* ANGL. *To vowe.*} Pro quo etiam dicimus vota facere, vota nuncupare. Liu. *lib. 1. ab Vrbe.* In re trepida duodecim vouit Salios, fanáque Pallori & Pauori. Horat. *lib. 3. Carm. Ode 8.* Vouetam dulces epulas, & album Libero caprum. Ouid. *lib. 9. Metam.*

Vota puer ſoluit, quæ fœmina vouerat Iphis.

Tibull. *lib. 4.*

Omnis vouemus hæc tibi.

Plaut. *Curc. ſc. 1. a. 1.* Voui me inferre ientaculum Veneri. *Ibid. ſc. 3. a. 1.* Veneri pol vouiſti. Quint. Vouentium, id eſt, facientium vota, &c. ¶ Vouere caput pro ſalute patriæ, dixit Cic. *lib. 5. de finib.* pro, obiicere ſe periculis pro ſalute patriæ. ¶ Huius compoſitum eſt Deuoueo: de cuius ſignificatione abunde multa dicta ſunt ſuo loco.

Vōtus, a, um, particip. {[illegible] *nadhur.* [illegible]. GALL. *Voüé, promis.* ITAL. *Votato, promeſſo.* GERM. Gelobt durch gelübd verheiſſen. HISP. *Votado, prometido.* ANGL. *Vowed.*} Cic. *de nat. deor.* At earum templa ſunt publicè vota & dedicata. Liu. *lib. 4. ab Vrb.* Ludi ab Decemuiris per ſeceſſionem plebis à patribus ex Senatuſconſulto voti, eo anno facti ſunt.

Vōtum, i, promiſſio facta Deo, voti ſponſio qua Deo obligamur. {[illegible] *nedher.* [illegible]. GALL. *Vœu.* ITAL. & HISP. *Voto.* GERM. Ein gelübd. ANGL. *A vowe or promiſe made to god.*} Cic. *de nat. deor.* Nonne animaduertis ex tot tabellis pictis, quàm multi votis vim tempeſtatis effugerint. Idem 2. *de legib.* Diligentia votorum ſatis in lege dicta eſt, ac voti ſponſio qua obligamur Deo: pœna vero violatæ religionis nullam excuſationem non habet. Virg. 8. *Æneid.*

Vota metu duplicant matres, propiúſque periclo
It timor.

Ouid. 13. *Metam.*

——*Victor votiſque potitus.*

Plaut. *Amph.* Imperator vtrinque hinc, atque hinc vota ſuſcipere. *Ibid.* *ſc. 3. a. 3.* Rem diuinam intus faciam, vota quæ ſunt, (ſup. vt ſoluam.) Ouid. *Eleg. 5. lib. 3. Triſt.*

Et docent votum poſſe valere meum. (ſuprà, Spem dixit.)

Idem *Eleg. 8. lib. 3. Triſt.*

Stulte quid hæc fruſtrà votis puerilibus optas.

Idem 5. *Faſt.*

En ego dimidium voti, pars que altera veſtri. (i alumnus.)

Sen. *cap. 16. de conſ. ad Mart.* Votum tutiſſimum parentum eſt, vt præcedant. ¶ Vota reddere, Suet. *in Calig. cap. 26.* Nefarium votum. Cic. *pro Cluentio.* Quin etiam nocturna ſacrificia, quæ putat occultiora eſſe ſceleratáque eius preces, & nefaria vota cognouimus. ¶ Votum eſt, pro eſt in votis, optandum eſt. Celſ. ita ſæpiſſime, vt *lib. 6. c. 6.* Siquidem ſub his oculus pleruṁque rumpitur, votúmque eſt, vt tantum exulceretur. Et quoniam quæ magnopere deſideramus, adhibitis votis a diis petere ſolemus, factum eſt, vt vota accipiamus pro optatis. [illegible]. Plin. *Epiſt. 45.* Hanc ego vitam voto, & cogitatione præſumo. Vnde voti compotem dicimus eum, qui deſiderium ſuum aſſecutus eſt. Et pro voto ſuccedere, id eſt, pro deſiderio. [illegible]. Item facere vota, pro optare. [illegible]. Cic. *pro Mil.* Vota enim feceratis, vt in eos ſe potius mitteret, quam in veſtras poſſeſſiones. ¶ Nonnunquam tamen facere vota, idem eſt quod vouere. Idem *de Aruſp. reſp.* Noſtri Imperatores maximis, & periculoſiſſimis bellis huic deæ vota fecerunt, eáque in ipſo Peſſinunte ad aram principem perſoluerunt. ¶ Voto aliquem fingere, id eſt, talem fingere, qualem vel maxime optaremus. Plin. *Epiſt. 11.* Tibi patet, vt qui exploratum ſpondeo habiturum te generum, quo melior fingi ne voto quidem potuit. ¶ Nuncupare vota pro imperio, apud Cic. 6. *Verr.* id eſt, nominatim aliquid vouere, quod Republica periculo liberata, ſis perſoluturus. Vide *Nuncupo* ſuprà. & Suet. *cap. 97.* ¶ Voto teneri, id eſt, voti reum eſſe. Cic. *ad Attic.* Sed iam quaſi voto quodam & promiſſo me teneri puto. ¶ Vota ſoluere, eſt ea quæ vouimus, præſtare. *Ibidem,* Vota reddere apud eundem *lib. 3. de legib.* Liberare ſe voto, eſt ſolutione eorum quæ vouimus, eximere ſeſe ab obligatione ſponſionis diis factæ. ¶ Legimus tamen & liberare ſe voti, vbi intelligitur ſine dubio, Sponſione, aut ſimile aliquid. Liu. *lib. 5. ab Vrb.* Verecundiam non tulit Senatus, quin ſine mora voti liberaretur. ¶ Reus voti, & Damnatus voti, vide in dictionibus *Damnatus,* & *Reus.*

Vōtiuus, a, um, quod ex voto dari promittitur, quod ex voto fit & ſuſcipitur. {[illegible] *nadour.* [illegible]. GALL. *Qui eſt voüé.* ITAL. *Di voto.* GERM. Verlobt durch gelübd verſprochen. HISP. *Coſa prometida per voto.* ANGL. *Promiſed with a vowe.*} Horat. 1. *Epiſt. 3.*

Paſcitur in veſtrum reditum votiua iuuenca.

Ludi votiui, qui ex voto fiunt. Solebant enim in Reipubl. periculis, aut principis aduerſa valetudine ludi voueri, quos deinde voti damnati ingenti cum apparatu faciebant. Plin. *lib. 7. cap. 48.* Valeria Copiola Emboliaria reducta eſt in ſcenam, Cn. Pompeio, Qu. Sulpitio Coſſ. ludis pro ſalute D. Auguſti votiuis, annum centeſimum quartum agens. ¶ Thura votiua, quæ voti cauſa perſoluuntur. Ouid. *lib. 3. Amor. Eleg. 12.*

Accipis ara preces, votiuaque thura piorum,
Ara per antiquas facta ſine arte manus.

¶ Legatio votiua, quæ voti ergo ſuſcipitur. Cic. *Attic. lib. 15.* Votiua (ſubaudi legatio) ne tibi quidem placebat. Etenim erat abſurdum, quæ, ſi ſtetiſſet Reſpublica, vouiſſem, ea me euerſa illa vota diſſoluere. ¶ Aliquando votiuum ſignificat, quod voto deſideratum eſt. [illegible]. Apul. *lib. 6.* Tota ciuitas ad votiuum conſpectum effunditur. ¶ Votiuæ aures, quæ cupiunt aliquid audire. Plaut. *in Caſin.* Aures votiuæ ſi ſunt, animum aduortite.

Vŏtitus, a, um, ſi Nonio credimus, idem eſt quod religione aliqua prohibitum, vel interdictum. Plaut. *in Aſin.* Nolo illam habere cauſam, & votitam dicere.

Vōx, ocis, propriè dicitur ſonus qui ab animalis ore profertur. {[illegible] *kol.* [illegible]. GALL. *Voix, ſon.* ITAL. *Voce, ſuono, dittione.* GERM. Ein ſtimm. HISP. *La vox, ſon.* ANGL. *The voice.*} Fit enim [illegible], quod eſt clamare. Vox, quid, & an ſit incorporea, vide Gell. *cap. 15. lib. 5.* Senec. *epiſt. 13.* viua vox multum facit. Velleius, Abſciſſa vox publica. (de Ciceronis cæde.) Quint. de vili cauſidico: Vox mercenaria & opera forenſis. Plaut. *Amph.* Vox mihi ad aures aduolauit. Et, Voluerem vocem geſtito. Idem *in Pſeud. ſc. 4. a. 1. & ſc. 1. a. 3.* Comprimenda mihi vox eſt atque oratio. Idem *Curc. ſc. 1. a. 1.* Occultemus lumen & vocem. Idem *ibid. & in Pſ. ſc. 4. a. 2.* Cuia vox ſonat procul. Ouid. *Eleg. 1. lib. 2. Triſt.*

Non ſatis incluſis temerari vocibus aures. (verbis obſcœnis.)

Cæſar *ſub initium lib. 1. de bell. ciu.* Vocibus & concurſu terreri, &c. Cic. *lib. 2. de nat. deor.* Vocis genera permulta, canorum, fuſcum, leue, aſperum, graue, acutum: flexibile, durum: quæ hominum ſolum auribus iudicantur. Idem *in Orat.* Vocis mutationes totidem ſunt, quot animorum, qui maximè voce commouentur. Mira eſt enim quædam natura vocis: cuius quidem è tribus omnino ſonis, inflexo, acuto, graui tanta ſit, & tam ſuauis varietas perfecta in cantibus. Vox autem falſa, eſt [illegible] Ariſtot. De vocis quantitate, ac qualitate, vide Quint. *lib. 11. cap. 3.* Ouid. 2. *Metam.*

Nec conata loqui eſt, nec ſi conata fuiſſet,
Vocis habebat iter, ſaxum iam colla tenebat.

Idem 2. *Amor. Eleg. 6.* de Pſittaco,

Non fuit in terris vocum ſimulantior ales.

Virg. 3. *Æneid.*

Senſit, & ad ſonitum vocis veſtigia torſit.

Quint. *lib. 11. c. 4.* Augentur autem, ſicut omnium, ita vocis quoque bona cura: & negligentia minuuntur. ¶ Nonnunquam tamen Voces dicimus, pro rerum inanimatarum ſonis. Virg. 6. *Æneid.* de Orphei cithara,

Necnon Threicius longa cum veſte ſacerdos
Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum.

Vŏcŭlă, æ, diminut. Parua vox. {[illegible]. GALL. *Petite voix.* ITAL. *Vocina, voce picciola.* GERM. Ein ſtimmlin. HISP. *Pequeña vox.* ANGL. *A ſmall voice.*} Cic. *ad Quint. fratr.* Quanto molliores ſunt, & delicatiores in cantu flexiones, ac falſæ voculæ, quam certæ, ſeu ſeueræ? Prop. *lib. 2. El. 15.*

O vtinam tranſacta cana mea voculæ rima
Percuſſas domina vertat in auriculas.

Voculatio, nis, & in plurali, Voculationes, id eſt, [illegible]. Gell. *c. 9. lib. 13.*

Vŏcabulum,

Vŏcābŭlum, i, dictio qua res ſingulæ vocantur, aut voce efferuntur. {מלה *millâh.* λέξις. GALL. *Vocable, diction, nom ou ſurnom.* ITAL. *Dizione, vocabulo, voce.* GERM. Ein namm/wort. HISP. *La palabra.* ANGL. *A worde.*} Terent. *in Eunuch.* Tanquam philoſophorum habent diſciplinæ ex ipſis vocabula Plin. *Epiſt.* 14. Neque alio vocabulo poteſt exprimi. Cic. 3. *de Orator.* Nam ſi res ſuum nomen & proprium vocabulum non habet. Quint. *lib.* 9. *cap.* 1. Mutatur vocabulis vis rerum.

Vŏcālis, e, quod eſt ſonorum & ſummæ vocis. {φωνήεις εὔφωνος. GALL. *Qui a bonne voix ou hautaine & reſonante.* ITAL. *Vocale, ſonoro.* GERM. Hellſchreiend/helltönend/der ein helle oder laute ſtimm hat. HISP. *Coſa que reſuena y tiene voz.* ANGL. *That hath a lowde voice.*} Plin. *lib.* 18. Ranæ quoque vltra ſolitum vocales, ſunt ſigna tempeſtatis. Tibull. *lib.* 2. *El.* 5.

Nunc te vocales impellere pollice chordas,
Nunc precor ad laudes flectere verba meas.

Ouid. 11. *Metam.*

Carmine vocali clarus citharáque Philemon?

¶ Vnde vocales dictæ ſunt quinque illæ apud Latinos literæ: quia per ſe voces faciunt, & ſine his vox proferri non poteſt. φωνήεντα. ¶ Hinc ſemiuocales, quæ quaſi dimidiatum vocalium ſonum habent. ἡμίφωνα. Vocalium concurſus. Cic. *in Orat.* Habet enim ille tanquam hiatus concurſu vocalium molle quiddam. ¶ Vocalis etiam dicitur, qui voce vtitur, & proferre verba poteſt: puta ſi quis quum mutus fuiſſet, poſtea loquatur. ἔμφωνος. Valer. *lib.* 1. Ægles Samius athleta mutus, quum ei victoriæ titulus & præmium eriperetur, indignatione accenſus, vocalis euaſit.

Vŏcālĭtās, atis, Conſonantia, quam Græci εὐφωνίαν vocant. {GALL. *Conſonance, beau, bon & plaiſant ſon.* ITAL. *Conſonanza.* GERM. Wolſtimmung. HISP. *Conſonancia.* ANGL. *The tune or ſweet ſoune of a voice.*} Quintil. *lib.* 1. *c.* 5. Sola eſt, quæ notari poſſit velut vocalitas, quę εὐφωνία dicitur.

Vŏcāmĕn, inis, nomen, appellatio. {שם *ſchem.* ὄνομα. GALL. *Nom, appellation.* ITAL. *Nome, appellatione.* GERM. Ein Namm. HISP. *Nombre ò llamamiento.*} Lucr. *lib.* 2. — & Bacchi nomine abuti Mauult, quàm laticis proprium proferre vocamen.

Vŏcātīuŭs, adiectiuum fictum à Grammaticis: vt, Vocatiuus caſus, per quem aliquem vocamus. κλητική.

Vŏcātiuè, aduerb. apud Gell. *lib.* 13. *cap.* 22. Vocatiuè, inquit, dicit, id eſt, per vocatiuum.

Vŏcĭfĕrŏr, aris, Clamo, clamorem edo, exclamo. à ferenda, i. tollenda & efferenda voce. {צעק *tſaháb.* κράζω, βοάω. GALL. *Crier, brayer, huyer.* ITAL. *Gridare forte, gridar' ad alta voce.* GERM. Die ſtimm erheben/laut ſchreyen. HISP. *Gritar mucho, dar vozes.* ANGL. *To crie out or lowde to braye.*} Cic. 6. *Verr.* Minitari abſenti Diodoro, vociferari palam, lachrymas interdum vix tenere. Lucret. *lib.* 2.

Nulla eſt fama, vti docui: res ipſaque per ſe
Vociferatur, & elucet natura profundi.

Virg. 2. *Æneid.*

Talia vociferans gemitu tectum omne replebat.

¶ Vociferare actiuum protulit Cic. *act.* 4. *in Verr.* ſi mendo locus vacat: nam me dies, vox, latera deficient, ſi hoc nunc vociferare velim, quàm miſerum indignumque, &c. ¶ Varr. 3. *de R. R. cap.* 9. Item qui elati ſunt, ac vociferant ſæpè, in certamine pugnaces. de Gallis gallinaceis.

Vŏcĭfĕrātĭo, nis, verbale. Clamor, actus vociferandi. {צעקה *tſehakah.* κραυγή, βοή. GALL. *Brayement, criement, huyement.* ITAL. *Eſſo gridare.* GERM. Erhebung der ſtim/laut ſchreyung. HISP. *Obra de gritar.* ANGL. *A crying lowde, braying.*} Cic. *pro Cluent.* Nam in ipſo ſermone hoc & vociferationem mortua eſt. Ad Herenn. *lib.* 3. Habet enim quiddam illiberale, & ad muliebrem potius vociferationem, quam ad virilem dignitatem in dicendo accommodatum.

Vocifico, as, are. Gell. *cap.* 3. *lib.* 9. Inclytæ illæ Demoſthenis orationes vocificant (aliàs *vociferant.*)

Vŏco, as, aduoco, acceſſo, appello, adduco. {קרא *kará.* καλέω, φωνέω, βοάω. GALL. *Appeller, hucher.* ITAL. *Chiamare.* GERM. Berüffen. HISP. *Llamar.* ANGL. *To call, or call one by name.*} Plaut. *in Capt.* Quæ ad patrem vis nunciari? vin' vocem huc ad te. Idem *Men. ſc. vlt. a.* 5. Vocat ad prandium Idem *in Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Quin vocas ſpectatores. (ad cœnam.) In craſtinum vocabo. *Ibid. ſc.* 7. *a.* 4. Vbi non vocat, venis vltrò. Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 2. In ius voco te. 2. Non eo. *Ibid. ſc.* 3. *a.* 3. Quo nos vocabis nomine? Idem *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Primus ad cibum vocatur, primo pulmentum datur. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. qui neque vſum vocantur, neque vocant. Idem *Men. ſc.* 4. *a.* 2. Eamus intrò vt prandeamus. M. Benè vocas: tamen gratia eſt. (i. attamen habeo tibi gratiam de prandio: h. e. non eo ad tuum prandium.) Idem *Capt. ſc.* 2. *act.* 1. Te vocarier ad cœnam volo. Idem *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Apud me nunquam delinges ſalem. v. Bene vocas. Verùm vocata res eſt. (id eſt, præſtò eſt.) vt ſit malè tibi. Ouid. 6. *Faſt.*

——— vates quæ inſtigat vocibus alas   Nomine quemque vocant.

Cic. 6. *Verr.* Deinde ipſum regem ad cœnam vocauit. Vnde vocatores dicti ſunt quibus inuitandi datum eſt negotium, hoc qui per ſe vocant ad cœnas. κλήτορες. Plin. *lib.* 35. *c.* 10. Inuitatus ad regis cœnam venit, indignantique Ptolemæo, ac vocatores ſuos oſtentanti, vt diceret a quo eorum inuitatus eſſet, ille arrepto e foculo carbone extincto, imaginem in pariete delineauit. ¶ Tanti vocat ille pudicam, à Iuuenale *Satyra* 6. dictum in hunc ſenſum, Tantum accepit, vt illam dicat eſſe pudicam. Verba Iuuenalis ſunt hæc.

Bis quingenta dedit, tanti vocat ille pudicam.

Loquitur de Ceſennia muliere impudiciſſima, quam tamen maritus pudicam eſſe aſſerebat: non quòd ita res eſſet, ſed quod quingenta dotis nomine accepiſſet. ¶ Vocare aliquem ad ſuffragium, eſt eum vocare, vt ſuffragium ferat. ¶ Vocare ſeruos ad libertatem, eſt eos incitare, vt ſeſe vindicent in libertatem. ¶ Vocare aliquem ad computationem dixit Plin. *in Paneg.* Nemo recentem & attonitam orbitatem ad computationem vocet, cogatque patrem, quid reliquerit filius, ſcire. ¶ Vocare aliquem ad teſtimonium, eſt teſtem citare. ¶ Vocare aliquem in crimen, eſt aliquem criminis accuſare. ¶ Vocare in diſcrimen, eſt periculo committere. ¶ Vocare aliquem in inuidiam, eſt, quod vulgus indoctum ait, *adducere in malam gratiam.* ¶ Vocare rem aliquam in medium, eſt diſceptandam proponere. ¶ Vocare aliquem in partem, eſt eum vocare, vt alicuius rei partem accipiat. ¶ Vocare aliquid ad calculos, eſt in ſupputationem deducere. Cic. *ad Amicitia.* Hoc quidem eſt nimis exiliter, & exiguè ad calculos vocare amicitiam: vt par ſit ratio acceptorum & datorum. ¶ Vocare deos in vota, eſt votis factis deorum auxilium explorare. ἐπικαλεῖν. Virg. *lib.* 5. *Æneid.*

Ni palmas ponto tendens vtraſque Cloanthus
Fudiſſétque preces, diuóſque in vota vocaſſet.

¶ Vocare aliquem à mœſtitia, eſt iubere læto animo eſſe. Cic. *Attic. lib.* 1. Quòd me à mœſtitia vocas, multum proficis. ¶ Sic vocare ad vitam, *ibidem*, pro eo quod eſt bono animo eſſe iubere, & eum qui iam necem ſibi inferre conſtituerat, ſpe meliori iniecta ab inſtituto reuocare. ¶ Vocata eſt opera, dixit Plaut. *in Stich.* Cœnabis apud me, quoniam ſaluos aduenis. 2. Vocata eſt opera, id eſt, non vacat apud te cœnare, quoniam rogauit me aliquis, vt negotium aliquod pro ſe tranſigerem. ¶ Vocat pluuiam cornix: id eſt, portendit, & ſuo clamore quodammodo appetere videtur. Virg. 1. *Georg.*

Tum cornix plena pluuiam vocat improba voce.

Vbi Seru. Vocat, poëticè ait: non enim vocat, ſed denuntiat pluuiam.

Vŏcātus, a, um, participium. {קרוי *karú* נקרא *nikrá.* ὁ καλούμενος, ὁ κληθείς. GALL. *Appellé, huché.* ITAL. *Chiamato.* GERM. Beruffen. HISP. *Llamado.* ANGL. *Called.*} Ouid. 1. *Metam.*

Conciliúmque vocat: tenuit mora nulla vocatos.

Horat. 2. *Carm. Ode* 18.

Vocatus, atque non vocatus audit.

Plaut. *Curc. ſc.* 4. *a.* 4. Vocata res eſt, vt tibi ſit malè. (i. præſtò eſt.)

Vocatio, nis. Vocationem non habent Tribun. pleb. Gell. *cap.* 12. *lib.* 13. Qui vocationem habent, habent & prehenſionem.

Vŏcātus, us, ui. {תפלה *tephilláh.* κλῆσις, ἐπίκλησις. GALL. *Inuocation, priere.* ITAL. *Inuocatione, prega.* GERM. Anrüffung/oder berüffung. HISP. *Obra de llamar, ruego.* ANGL. *A calling, or inuocation and prayer.*} Virg. 10. *Æn.*

——— nunc ò nunquam fruſtrata vocatus   Haſta meos, &c.

Vbi Seruius, Vocatus, hoc eſt, inuocationes & preces: nam appellatio eſt à verbo quæ ſemper in io exit, aut in us, i. nomen verbale. Cic. 3. *de Orat.* Manè Idib. Septembr. & ille Senatus frequẽs vocatu Druſi in Curiam venit. Suet. *in Calig. cap.* 39. Vocatu ipſius cœnaturus apud Cæſarem.

Vŏcātor, is, verbale. {קורא *koré.* ὁ κλήτωρ, ὁ κλήτης, ὁ ἐπὶ τὸ δεῖπνον παρακαλῶν. GALL. *Semonneur, inuiteur au banquet.* ITAL. *Chiamatore, inuitatore.* GERM. Ein berüffer/lader. HISP. *Que llama à otro que venga, combidador.* ANGL. *A caller.*} Vocatores dicti ſunt, quibus datum eſt inuitandi negotium, ſiue qui ipſi inuitant ad cœnas. Plin. *lib* 35. *cap.* 10. Inuitatus ad Regis cœnam venit, indignantique Ptolemæo, & vocatores ſuos oſtendenti, vt diceret, à quo eorum inuitatus eſſet.

Vocatiuus caſus. Gell. *cap.* 5. *lib.* 14.

Vŏcito, as, Frequenter voco. {ἀναφωνέω. GALL. *Appeller ou hucher ſouuent.* ITAL. *Stracchiamare.* GERM. Embſig berüffen/oder nennen. HISP. *Llamar à menudo.* ANGL. *To call often.*} Plaut. *in Capt.* Pægnium vocitatus eſt, poſt vos nomen indidiſtis Tyndaro. Cicer. 2. *de nat. deor.* Quas noſtri ſeptem ſoliti vocitare triones.

{Voculatio, accentus. Gell.

Volgos, vulgus. Lucr.}

V P

Vpĭlĭo, nis, maſc. gen. Poſitum eſt à Virgilio pro opilione, cauſa metri, *Eclog.* 10.

Venit & vpilio, tardi venêre bubulci.

Eſt autem opilio, vel vpilio, ouium cuſtos. {רועה *rohéh.* ποιμήν. GALL. *Berger.* ITAL. *Pecoraro.* GERM. Ein ſchaffhirt. HISP. *Paſtor de ouejas.* ANGL. *A ſheepherd or keeper of cataill.*} Gell. *cap.* 6. *lib.* 16. de ouibus Vpiliones percontator.

Vpis, Dianæ tertiæ nomen, autore Macrobio. Sic enim à Græcis paterno nomine (pater enim eius traditur Vpis) appellatur. Meminit & Cic. *de nat. deor.* In nonnullis autem exemplaribus legitur Opis.

{Vpſala, *Vpſal*, V. A. regni Sueciæ, autoritate Eugenij III. ann. 1148. illo titulo honorata.}

Vpŭpa, æ, auis, criſtis à capite exeuntibus galeata, in fimo ſemper commorans. {ἔποψ. GALL. *Hupe.* ITAL. *Bubba.* GERM. Ein wiedhopff. HISP. *El abubilla aue.* ANGL. *A lapwinck birde.*} Plin. *lib.* 10. *cap.* 29. Mutat & vpupa, vt tradit Æſchylus poeta, obſcœna aliàs paſtu auis, criſta viſenda plicatili, contrahens eam, ſubrigenſque per longitudinem capitis. ¶ Plaut. *in Capt. ſc.* 4. *a.* 5. Vpupam pro vinculi genere accipit. Itidem (inquit) huc mihi aduenienti vpupa quæ me delectet, data eſt.

V R

Vră, Οὖρα, locus eſt in finibus Syriæ Palmyrenæ, ad Euphratem fluuium, qui inde relictis Palmyrænorum deſertis, in ortum reflectitur. Autor Plin. *lib.* 5. *cap.* 24.

Vrăchus, οὐραχός, Meatus eſt proficiſcens ex fundo veſicæ fœtus in vtero exiſtentis, lotium deferens in membranam vrinæ recipiendæ deſtinatam, quæ à medicis ἀλλαντοειδὴς appellatur. Vide Galenum *lib.* 13. *de vſu partium, & in tractatu de Confectione vulua.*

Vræon, piſcis, thymni pars. Var. *lib.* 4. *de L. L.* Græci Grammatici, τὸ οὐραῖον, μέρος τοῦ ἰχθύος. Perſius, — Rubrúmque amplexa catinum, Cauda natat thymni. Athenæus οὐραῖον, partem ex thynno vocauit.

{Vragnomon, cæleſtium rerum peritus. Bud.}

Vragus, οὐραγός, αἰδής, Plutonis cognomen eſt, ab vrgendo (vt quibuſdam videtur) impoſitum, quod omnium deorum maxime nos vrgeat. Nos Græcam vocem eſſe malumus. Apud illos enim οὐραγὸς dicitur, qui in acie extremam agminis partem ducit. Vnde non inuenuſte ad Ditem transfertur, qui poſtremam humanæ fabulæ actum excipit.

Vrănĭă, æ, ſiue Vranie, es, Οὐρανία, ἡ Οὐρανίη, vna Muſarum, Iouis & Mnemoſynes filia, cui Aſtrologiæ inuentio tribuitur. Vnde & Vraniam dictam putant, quaſi τὴν ἄνω ὁρῶσαν, hoc eſt, ſublimia ſpeculantem. Ouid. *lib.* 5. *Faſt.*

Excipit Vranie: fecêre ſilentia cuncta.

Vrănŏſcŏpus, i, οὐρανοσκόπος, piſcis idem cum callionymo, fel habens prægrande, quo cicatrices, & excreſcentes in oculo carunculæ perſanantur. Dictus vranoſcopus ab oculo, quem in capite habet ita ſitum, vt eo cœlum intueri videatur. Vide Plin. *lib.* 32. *cap.* 7.

Vranopolis, Οὐρανόπολις, vrbs in finibus Macedoniæ, ad radicem montis Acho: cuius meminit Plin. *lib.* 4. *cap.* 10.

Vrănŭs, οὐρανὸς, pater Saturni: quem Latini Cœlum, vel Cœlium appellant: ex cuius virilibus à Saturno filio exectis, & in mare abiectis, nata eſt Venus, quæ ideó Græco nomine appellata eſt Aphrodite.

‖Vratiſlauia, *Breſlaw*, ad Oderam, ſeu Viadrum fl. Sileſiæ caput, V.E. ſub A. Gneſnenſi ‖

Vrbānātim, Vrbane, Vrbanitas, Vrbanus, vide *Vrbs*.

Vrbi, οὖρβοι, populi ſunt Capiſſenæ (quæ eſt Aſiæ regio, Carmaniæ finitima) non procul à Pandorum finibus, & Ponamo flumine nauigabili. Autor Plin. *lib.* 26. *cap.* 23. Sed corrupta eſt Plinij lectio: ſic enim habet, Flumen Borro, Genſurbi, flumen nauigabile ponamus Pandorum finibus. Vbi Genſurbi fluuij nomen eſt, non populi.

Vrbīnă, æ, Teli genus oblongum. Plaut. *in Bacch.* Si tibi eſt machæra, & nobis vrbina eſt domi. Verba ſunt Chryſali, minas referentis, & militis ſæuitiam ſæuis item dictis retundentis. Placiades Fulgentius legit hoc loco *Veruinam*, & interpretatur iaculi genus, quod Verutum vocant. Vide Eraſmi Adagia.

Vrbīnum, Italiæ oppidum: è quo Vrbinates. Plin. *lib.* 3. *cap.* 14.

Vrbo, vrbum facio, u pro o, more Vmbrorum.

VRBS, vrbis, oppidum muro cinctum. {עיר *hir*. ἄστυ. GALL. *Vne ville*. ITAL. *Citta*. GERM. Ein ſtatt. HISP. *La ciudad*. ANGL. *A towne enuironned with walles*.} ab Vruo, aratri curuatura: quòd antiqui iunctis bobus, tauro & vacca, Hetruſco ritu in condendis vrbibus, interiore vacca, aratro circumagebant ſulcum, intra quem vrbem ædificarent. Hoc faciebant religionis cauſa die auſpicato, vt vrbs foſſa, muróque vnita eſſet: & locum vnde terram fodiſſent, Foſſam vocabant. Virg. 1. *Georg.*

Apta dies legitur, quæ mœnia ſignet aratro.

Quidam ab orbe vrbem appellatam putant, quòd ſulcus in orbem duceretur: nam ciuitates antiquæ in orbem fiebant. Propriè autem Roma Vrbs dicta eſt, per antonomaſiam, quum cætera dicantur Oppida, vt teſtatur Quint. *lib.* 8. *cap.* 2. Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Per vrbem ſolus ſermo eſt omnibus. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Quid tu (per) vrbes barbaricas iuras! Idem *Pſeud. ſc.* 6. *a.* 4. Ab vrbe abduxit. (hic Vrbe, id eſt, Athenis, non Roma, &c.) Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 3. *Triſt.*

Vrbe tamen natu exulis eſſe licet.

¶ Vrbis autem vocabulo propriè ædificia ipſa ſignificantur. Virg. *lib. Æneid.*

Vrbs antiqua fuit, Tyrij tenuère coloni, Carthago.

¶ Ciuitatis autem nomine intelliguntur ciues ipſi. Cic. *lib.* 1 *de Repub.* Quam quum locis manúque ſepſiſſent, eiuſmodi coniunctionem tectorum Oppidum, vel Vrbem appellarunt, delubris diſtinctam ſpatiiſque communibus. Omnis ergo populus, qui eſt talis cœtus multitudinis, qualem expoſui, ciuitas eſt. Idem *pro Sext.* Tum domicilia coniuncta, quas vrbes dicimus, inuento & diuino iure & humano, mœnibus ſepſerunt. Sed confunduntur quandoque, ita vt Vrbs pro ciuitate ponatur, idque per metonymiam, vt ait Quint. *lib.* 8. *cap.* 6. Virg. 2. *Æneid.*

Inuadunt vrbem ſomno, vinóque ſepultam.

Et ciuitas pro vrbe, Senec. Quum pleraſque ciuitates viderimus terræ motu funditus collapſas. ¶ Ab vrbe fit Suburbium & Suburbanum, Vrbanum, & Vrbicus: ſicut ab Oppido Oppidanus, & Oppidicus.

Vrbĭcŭs, a, um, quod ad vrbem pertinet)(Ruſticus quod ad rus. {ἀστικός. GALL. *De la ville*. ITAL. *Cittadineſco*. GERM. Stattlich, der ſtatt. HISP. *Coſa pertenesciente à ciudad*. ANGL. *Of a towne*.} Gell. *lib.* 15. *cap.* 1. Si quod autem poſſet remedium eſſe, vt ne tam aſſidue domus Romæ arderent, venum herclè dediſſem res ruſticas, & vrbicas emiſſem. Suet. *in Augusto*, vt feraciorem, habilioremque annonæ vrbicæ redderet. Vide eundem *in Caſ. cap.* 49. Mart. *in Proœm. lib.* 12. Quæ abſoluenda non eſſet inter illas quoque occupationes vrbicas quibus faciliùs conſequimur, vt moleſti potius quàm officioſi eſſe videamur. ¶ Vrbicus etiam dicebatur actoris genus. Iuuenal.

Vrbicus ex odio riſum mouet Atellana Geſtibus Autonoes.

Martial.

Quòd non optimus vrbicus poëta.

Ob id dixit Fulgentius, Denique Batiniot augur dicere ſolitus erat, diuerſarum vrbium honores ſimiliter peragi Vrbicario mimologo.

Vrbānŭs, a, um, Vrbicus)(Villanus. {ἀστεῖος, ἀστικός. GALL. *Ciuil, bourgeois, ioyeux & recreatif*. ITAL. *Ciuile, vrbano, coſtumato bene*. GERM. Stattlich, höfflich. HISP. *Ciuil, coſa de ciudad*. ANGL. *Of a towne, merrie, ioyefull*.} vt, Vrbani mores, Vrbana curia: aut qui in vrbe habitat.)(Ruſticus. Plaut. *in Merc.* Vrbani fiunt ruſtici. ¶ Vrbana prædia, Vlp. *l. vrbana ff. de verbor. ſignificat.* Vrbana prædia omnia ædificia accipimus, non ſolum ea quæ ſunt in oppidis, ſed & ſi fortè ſtabula ſunt, vel alia meritoria in villis, & in vicis: vel ſi Prætoria, voluptati tantùm deſeruientia, quia vrbanum prædium non locus facit, ſed materia. Vita vrbana. Terent. *in Adelphis*. Ego hanc clementem vitam, vrbanam, atque otium ſecutus ſum. Ouid. 1. *de Ponto Eleg.* 9.

Nec tu crediderit vrbana commoda vitæ

Quærere Naſonem: quærit & illa tamen.

¶ Per tranſlationem accipitur pro faceto, comi, lepido, quem Græci εὐτράπελον vocant, ſiue χαρίεντα. & pro eo qui in verbis & ſono, & vſu proprium quendam præ ſe fert vrbis geſtum, & ſumptam ex conuerſatione doctorum tacitam eruditionem: quæ tamen in ſignificatione Ciceronis tempore dictio fuit noua. Cic. *in Epiſt. fam.* Te, inquit, hominem, vt nunc loquuntur, vrbanum, id quod Quintil. *lib.* 8. *c.* 3. quoque notauit. Cic. *pro domo ſua*, Et homo facetus inducis etiam ſermonem vrbanum, ac venuſtum. Horat. *in Serm. ſatyr.* 10.

——— fuerit Lucilius, inquam,

Comis, & vrbanus, fuerit limatior idem, &c.

Quintil. Vrbanum os, (ſup. Oratoris) in quo neque ruſticitas, neque peregrinitas reſonet. Plaut. *Moſt. ſc.* 1. *a.* 1. Tu verò vrbanus ſcurra, deliciæ populi. Et differt à Dicaci, quòd dicax eſt, cuius ſermo cum riſu aliquem inceſſit. Ideò Demoſthenem vrbanum fuiſſe dicunt, dicacem negant. ¶ Quemadmodum autem vrbanum, & dicacem hominem dicimus, ita vrbanum, & dicacem ſermonem: vnde vrbanitas & dicacitas tam de oratione, quam de homine dicuntur. ¶ Vrbanus nonnunquam in malam partem ſumitur. Vnde prouerbium, Vrbanus æquè nil, boniue cogitat, οὐδὲν φρονεῖ δίκαιον ὅτις ἀστικός. Admonet, ruſticam vitam innocentiorem eſſe, vt quæ ſola cum ſolis habeat commercia terris. Contrà, qui degunt in vrbibus, propter contagia negotiorum, & hominum, aſtutiores euadere. Vnde Terentianus Demea ait, In aſtu (id eſt, vrbe) aliud ex alio venire malum.

Vrbānĭcŭs, idem quod Vrbicus: vt, vrbanici milites, qui in præſidio vrbis locati ſunt. *l.* 35. *D. ex quib. cauſ. maior.* vbi tamen nonnulla exemplaria habent *Vrbaniciani*.

Vrbānĭtās, atis, Sermonis lepor, oratio ſalibus condita, ſal, facetiæ. {חן *chen*. ἀστειότης, χαριεντισμός, εὐτραπελία. GALL. *Ciuilité, bonne grace, bon entregent*. ITAL. *Vrbanità, buona gratia, ciuilità*. GERM. Stattligkeit, höfflichkeit. HISP. *Crianza como de ciudad, ciuilidad*. ANGL. *Good maner, gentleneſſe in ſpeache and beauiour*.} Vrbanitas (inquit Quint. *lib.* 4. *cap.* 3.) illa eſt, in qua nihil abſonum, nihil agreſte, nihil inconditum, nihil peregrinum, neque ſenſu, neque verbis, neque ore, geſtúve poſſit deprehendi. Cic. 1. *de finib.* Et ſunt illius ſcripta leuiora, vt vrbanitas ſumma appareat: doctrina mediocris. Idem *pro Cælio*, Maledictio autem nihil habet propoſiti præter contumeliam: quæ ſi petulantiùs iactatur, conuitium: ſi facetiùs, vrbanitas nominatur. Quint. *lib.* 4. *cap.* 2. Vrbanitas opportuna reficit animos. Eſt autem hæc ſignificatio metaphorica, tracta à moribus eorum, qui in vrbibus agunt, quorum oratio, vitáque omnis lepore, ſalibus, & venuſtate amœnius condita eſt, quàm eorum qui in agris agunt. ¶ Nonnunquam tamen legitur in propria ſignificatione pro rebus ipſis vrbanis, vel pro vita vrbana, τὸ ἄστυ. Cic. *Trebatio*, Tu modò deſideria vrbis, & vrbanitatis depone.

Vrbānē, aduerbium, Facetè, lepidè, venuſtè. {ἀστείως, χαριέντως. GALL. *Ciuilement, plaiſamment, de bonne grace*. ITAL. *Piaceuolmente, con gratia*. GERM. Höfflich, lieblich. HISP. *A manera de ciudad, con gracia, y ciuilidad*. ANGL. *Courteouſly, gently*.} Cic. 1. *de finib.* Facetè & vrbanè, vt è patre audiebam Stoicos irridente. Quintil. *lib.* 2. *cap.* 11. Nec ſanè potuit vrbanius ex confeſſione inſcitiæ ſuæ elabi.

Vrbānātim, antiquis in vſu erat pro vrbanè, hoc eſt, vrbanorum more, ἀστείως. ſicuti contrà Ruſticatim, pro ruſticè, ſiue ruſticorum more. Pompon. *apud Non.* At ego ruſticatim targam, vrbanatim neſcio.

‖Vrbinum, *Vrbino*, V.A. Vmbriæ, Ducum Vrbinatium ſedes, & Academia.

Vrbs vetus, olim Oropitum, *Oruiete*, V.E. ditionis Pontificiæ, naturá & arte munitiſſima, Romanorum Pontificum, belli tempore, refugium.‖

VRCEVS, i, vt Paulus Iureconſultus ait, eſt vas quo aqua in vinum infunditur, vel in ahenum. {חמת *chémeth* (vel) *chémath* (vel) *chomáth* כד *chad*. ἀγγεῖον. GALL. *Pot de terre ou d'airain, cruche, buye, coquemart*. ITAL. *Boccale, orciolo*. GERM. Ein waſſergeſchirr, es ſey jrdin oder auß metall, ein pfiffgeſchirr. HISP. *El jarro*. ANGL. *A pitcher or pot for water*.} Mart. *lib.* 14.

Hic tibi donatur panda ruber vrceus anſa,

Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

Col. *lib.* 21. *cap.* 12. Sal autem quàm candidiſſimus conijcitur in vrceo fictili ſine pice: qui vrceus quum recipit ſalem, diligenter totus oblinitur luto paleato. Horat. *in Arte.*

——— amphora cœpit Inſtitui? currente rota cur vrceus exit.

Vrceus aquarius, Gell. *cap.* 14. *lib.* 10. ¶ Vrceoli miniſtratorij, & vrceus fictilis, ad quem vſum docet Martial. *Epigr.* 105. & 106. *lib.* 14.

Vrcĕŏlŭs, diminut. {τὸ ἀγγεῖον, ὁ κωθώνιον. GALL. *Vn petit broc*. ITAL. *Picciol tal vaſo*. GERM. Waſſergeſchirrlin, ſchöpfgeſchirrlin. HISP. *Pequeño jarro, ò el arcaduz para ſacar agua*. ANGL. *A litle pitcher or pot for water*.} Col. *lib.* 12. *cap.* 16. Eodem tempore ſorba manu lecta curioſè in vrceolos picatos adijcito. Iuuen. *Sat.* 2.

Lectus erat Codro Procula minor, vrceoli ſex,

Ornamentum abaci, necnon & paruulus infrà Cantharus, &c.

Vrcĕŏlāris herba, à Romanis dicta eſt, quàm herbariorum vulgus, hodie *parietariam*, ſeu *muralem* appellat, ἑλξίνη Dioſcoridi. ¶ Dicitur & perdicium, quòd perdices hac herba peculiariter delectentur. Vrceolaris autem idcirco appellata eſt, quòd ſua aſperitate ſit lauandis vrceis maximè idonea. Plin. *lib.* 24. *c.* 17. Perdicium ſiue parthenium, à noſtris herba vrceolaris vocatur, ab aliis aſtericum, folio ſimilis ocymo, nigrior tantum, naſcens in tegulis, parietibúſque.

Vrci, οὖρκοι Ptol. oppidum maritimum in finibus Hiſpaniæ Tarraconenſis, vbi à Bætica dirimitur. Autores Ptol. *lib.* 2. *cap.* 5. & Plin. *lib.* 3. *cap.* 3.

Vrēdo, inis, morbus herbarum, fruticum, arborúmque qui in vitibus etiam carbunculus dicitur: & in cæteris rubigo, ſata, plantas, arboreſque adurens. {ירקון *jerakón*. ἐρυσίβη. GALL. *Seicherêſſe & bruſlure ès herbes, arbres & plantes*. ITAL. *Seccume, quando ſi ſeccano gli alberi & le herbe*. GERM. Der brenner ſo die bäum vnd kreuter ſchädiget. HISP. *Quemadura de arboles y yeruas*. ANGL. *Blaſting or burnin in trees plantes or hearbes*.} Cic. 3. *de nat. deor.* Nec ſi vredo, aut grando quippiam nocuit, id Ioui animaduertendum fuit. Plin. *lib.* 18. *cap.* 28. Pleríque dixêre rorem inuſtum ſole acri, frugibus rubiginis cauſam eſſe, & carbunculi vitibus. Quod ex parte falſum arbitror: omnémque vredinem frigore tantùm conſtare, Sole innoxio. ¶ Eſt & vredo, exuſtio cum pruritu, qualis ab vrtica cum herba, tum piſce excitatur: κνησμός. Plin. *lib.* 9. *c.* 45. de vrtica piſce, Dum admouet ſibi manum ſentit, colorem mutat, & contrahitur: tacta vredinem mittit.

Vrētērēs, οὐρητῆρες, meatus oblongi per quos vrina à renibus in veſicam defertur. Vide Celſ. *lib.* 4. *cap.* 1.

Vrethra, æ, οὐρήθρα, vrinæ fiſtula, quæ à ceruice veſicæ ad extremum vſque penem porrigitur, ab οὐρεῖν meiere.

‖Vrgella, ſiue Orgellum, *Vrgel*, vrbs Hiſpaniæ, habet Epiſcopum Tarraconenſi A. ſuffraganeum.‖

VRGĔO, es, vrſi, vrſum, Incumbo in aliquid, cogo, premo, impello. {דחק *dachak* אצר *patſar* דחף *dachaph* — *bibél*. ἐπείγω, ἐπιπέζω, κατεπείγω. GALL. *Preſſer, contraindre, pourſuiure, moleſter & trauailler*. ITAL. *Spingere, premere, forzare*. GERM. Zwingen, treiben, nötigen. HISP. *Apremiar ò conſtreñir*. ANGL. *To ſtreigne, to conſtreigne, to compell*.} Virg. 3. *Georg.*

——— ima Soluuntur latera, atque oculos ſtupor vrget inertes.

Idem 7. *Æneid.*

——— Iuſſiſque ingentibus vrget Apollo.

Cic. *ad Attic. lib.* 6. Solicitudine prouinciæ tamen vel maximè vrgebamur. Et *lib.* 12. Sed neque hæc digna longioribus literis: nec erat quod ſcriberem: & ſomnus vrgebat. Plaut. *Men. ſc.* 2. *a.* 2. Quod te vrget ſcelus. Horat. *Ode* 9. *lib.* 2. *Carm.*

Tu ſemper vrges felicibus modis Myſten ademptum.

Ouid.*lib.6. Faſt.*

Audit, & ad vocem concitus vrget iter.

¶ Vrgere, inſiſtere. Quadrigarius *lib.5. Annal.* apud Nonium, Sed circiter horas duas grauiter prælio vrgerunt: deinde in fugam ſunt conuerſi. Cic.*5.de finib.* Non pugnem cum homine, cur tantum habeat natura boni: illud vrgeam, non intelligere eum quid ſibi dicendum, quum dolorem ſummum malum eſſe dixerit. ¶ Accipitur item vrgere pro tegere, vt ait Nonius, citans illud Virgilij *lib.2. Georg.*

Qui ſaxo ſuper atque ingenti pondere teſta Vrgerent.

¶ Item pro accelerare: vt apud Virg. *lib.9. Æneid.*

Vestis tegens tibi quam noctes feſtina, dieſque
Vrgebam, & tela curas ſolabar aniles.

Vrgens, tis, particip. premens, [illegible]. Virg.*1.Georg.*

——— labor omnia vincit
Improbus, & duris vrgens in rebus egeſtas.

Plin.*lib.7. cap.45.* Vrgente hoſtium manu.

Vrgi, [illegible], populi Sarmatiæ Europeæ, Iazygibus finitimi ad vtramque Iſtri ripam, magna ex parte ex paſtionibus victitantes, pauci agriculturæ dediti. Autor Strab.*lib.7.*

Vrgo, inſula eſt in mari Tyrrheno, non procul à Capraria Plin.*lib.3.c.6.*

Vri, [illegible], Indiæ populi, Indi fluminis accolæ, Silenis proximi. Autor Plin. *lib.6. cap.20.*

Vria Plinio, [illegible] Ptolemæo, oppidum Hiſpaniæ Bæticæ, in conuentu Gaditano: cuius meminit Plin.*lib.3.c.1.* ¶ Eſt item Vria locus Acarnaniæ, ſemiſtadium diſtans à mari. Autor Strab. *lib.10.* ¶ Eſt præterea eiuſdem nominis oppidum in ora Apuliæ, & poſt flexum Gargani montis, teſte Plin.*lib.3.c.10.* Strabo Vrium, Ptol. [illegible] appellat. ¶ Vriam aliam collocat Strab.*lib.7.* medio ferè itinere inter Tarentum & Brundusium.

Vricā, æ, commune ſatorum omnium vitium, ſed maximè ciceris: quum ſalſilaginem eius abluendo, imber id dulcius facit. Plin.*lib.18.cap.17.*

Vrigo, inis, Vredo quæ ex vi cauſtica alicuius medicamenti prouenit. {[illegible] *jerakón.* [illegible]. Gall. *Bruſlure, ſeicheresſe es plantes.* Ital. *Seccura quando ſi ſeccano gli alberi & le herbe.* Germ. *Der brand.* Hisp. *Quemadura de plantas.* Angl. *Burning in ſores by occaſion of any heat medecine.*} Plin.*lib.20.cap.22.* At in magna dotitia ſine fico impoſitum, vel ſi vehementior vrigo timeatur per duplices pannos.

Vrīnă, æ, Serum ſanguinis, quod in renibus colatum per vreteres tranſmittitur ad veſicam. {[illegible] *meméragbláiim.* [illegible]. Gall. *Vrine, piſſat.* Ital. *Orina, piſcia, piſſo.* Germ. *Harn, brunn.* Hisp. *Vrina.* Angl. *Vrine, piſſe.*} Latini etiam lotium appellant. Dicta Vrina à verbo [illegible], quod eſt meiere. Colum.*lib.2.cap.15.* Aptior eſt tamen ſurculis hominis vrina quam ſex menſibus paſſus fueris veteraſcere. ¶ Vrinam facere, & vrinam reddere, idem quod meiere. Plin. *lib.8. cap. 16.* Vrinam mares crure ſublato reddere, vt canes. Colum.*lib.6.cap.30.* Quum ſuo tempore vrinam non fecerint. ¶ Vrina genitalis, eſt genitale ſperma. Plin.*lib 8.cap 43.* Incontinens aſinæ vterus genitalem vrinam reddit, ni cogatur in curſum verberibus à coitu.

Vrino, as, ſiue Vrinor, deponent. Aquam ſubeo, & ruſſus emergo. {[illegible] *beſchik.* [illegible]. Gall. *Nager entre deux eaux, ſe plonger tout dedans l'eau.* Ital. *Nuotare ſott' acqua, ſoppozarſi in acqua.* Germ. *Vnder das waſſer ſchieſſen vnd darunder ſchwimmen.* Hisp. *Nadar à ſomarguio.* Angl. *To diue or ducke vnder the water.*} dictum ab Vrno, vt Sipontino placet, hoc eſt, à curuatura aratri, quam vrinantes imitari videntur, vide infra *vrnus*, vel, vt alij malunt, ab Vrina, qua aquam è puteo, aut flumine haurimus: quæ vt aquam capiat, primùm immergitur, deinde extrahitur. Plin.*lib.11.cap.37.* Eadem eſt cauſa, quare ſub aqua diu ranæ, & phocæ vrinentur. ¶ Hinc compoſitum Inurino. Col.*lib.8.* Lacus piſcinæque fiant, vt ſint quibus inurinare poſſint anes.

Vrinātōrēs, apud Varr. Qui in aquam merguntur, & ſub ea natant. {[illegible] *meſchichim.* [illegible]. Gall. *Plongeons qui ſauent nager entre deux eaux.* Ital. *Che ſanno nuotare ſott' aqua.* Germ. *Einer der vnder das waſſer fært vnd darunder ſchwimmet.* Hisp. *Nadadores à ſomarguio.* Angl. *which diueth and ducketh vnder the water.*} Calliſtratus Iureconſultus ita appellat eos qui merces è mari extrahunt, nauigij leuandi gratia iactatas.

Vrinum, Ouum irritum, & inefficax, quod citra coitum editur, veneris tamen imaginatione, vt quum fœminæ ſeſe mutuò ſaliunt. {[illegible]. Gall. *Oeuf qui n'a point de germe.* Ital. *Vouo che non valo per far polcini.* Germ. *Ein vngeſtäckt oder lauter.* Hisp. *Hueuo que ſale guero.* Angl. *A winded egge.*} Plin.*lib.10.cap.58.* Palumbes, & turtures, plurimum terna pariunt oua, nec plus quàm bis ferè pariunt: atque ita ſi peior fœtus corruptus eſt. Et quamuis tria pepererint, nunquam plus duobus educant. Tertium, quod irritum eſt, vrinum vocant. Græci id genus oua, [illegible] appellant, quaſi dicas ſubuentanea: qua voce vititur & Plin. *loco iam citato.* Et ipſe (inquit) inter ſe, ſi mas non ſit, fœminæ ſaliunt, pariuntque oua irrita, ex quibus nil gignitur, quæ Græci hypenemia vocant. Eadem & zephyria appellantur, ab eodem Plin. *lib.10. cap.60.* Irrita oua, quæ hypenemia diximus, aut mutua fœminæ inter ſe libidinis imaginatione concipiunt, aut puluere: nec columbæ tantùm, ſed & gallinæ, perdices, pauones, anſeres, chenalopeces. Sunt autem ſteriliora, & minora, ac minus iucundi ſaporis, & magis humida. Quidam & vento putant ea generari: qua de cauſa etiam Zephyria appellantur.

Vrion, Terræ genus, quod in corrugis faciendis diligenter vitant qui aurum in montium ruinis quærunt, per ſilices potiùs, & calculos flumina inuiſaque ducentes. Autor Plin.*lib.33. cap 4.*

Vrium, [illegible]. Oppidum eſt Hiſpaniæ Bæticæ, apud Ptol.*lib.2.c.4.* Plin. in Gaditano conuentu collocat, & Vriam per primã efferre declinationem.

Vrnă, Vas quo aqua è puteis, fluminibuſve hauritur, ita dictum, quòd ſubter aquam demerſum, atque inde ruſſus emergens, vrinantis ſpeciem præbere videatur. {[illegible] *chadh* [illegible]. Gall. *Vaiſſeau de terre à porter eau, cruche, ou tel vaiſſeau.* Ital. *Vrna, ſecchia, ſedello, orna.* Germ. *Ein waſſerſchöpffgeſchirr.* Hisp. *Cantaro ò vaſijo para ſacar agua.* Angl. *A pot to drawe water with or other lik beſſel.*} Plaut. *in Pſeud.* Tu qui vrnam habes, aquam ingere. ¶ Dicebatur etiam vrna apud veteres, vas quo iudicum ſuffragia colligebantur. Virg.*6.Æneid.*

Quæſitor Minos vrnam mouet.

¶ In vrnis præterea mortuorum cineres ſeruabantur. Cic.*1.Tuſ.* Quid poetæ? nónne poſt mortem nobilitari volunt? vnde ergo illud? Aſpicite, ò ciues ſenis Enni imaginis vrnam. ¶ Eſt item vrna, menſuræ genus, quatuor capiens congios, hoc eſt, amphoræ dimidium.

Vrnŭla, æ, diminut. {[illegible]. Gall. *Petite cruche, ou feille.* Ital. *Picciola vrna.* Germ. *Eymerlin.* Hisp. *Pequeño cantaro.* Angl. *A litle patcher or pot for water.*} Cicer. *in Parad.* Minúſne gratas dijs immortalibus capedines, ac fictiles vrnulas fuiſſe, quàm delicatas aliorum pateras arbitramur.

Vrnālis, e, quod vrnam capit: vt, Vrnales caliculi, vel vrcei, [illegible]. Cato *cap.13.* Vrceos fictiles, vrnales duos, trullas ligneas duas.

Vrnārium, ij, interprete Varrone *lib.4. de L.L.* Menſa quadrata, quòd vrnam cum aqua poſitas ibi potiſſimùm haberent in culina. {[illegible]. Gall. *Table ſur laquelle on met les cruches, aiguieres ou tel vaiſſeaux.* Ital. *Tauola da porsi ſopra i vaſi da acqua.* Germ. *Ein tiſch, auff welchen man die geſchirr mit waſſer ſtelt.* Hisp. *Tabla ò lugar dóde ſe ponen los vaſijos para ſacar agua.* Angl. *A borde to ſett pitchers, potes, or lik veſſels on.*} Hoc apud nos plurimi marmoreum faciunt: foramine per quod aqua effluat relicto, ac ſuper id eſcaria vaſa epulis vacta per ancillas lauantur. Varro [illegible], vt citat Non. Sed quæ neceſſitas te iubet aquam effundere domi tuæ, ſi vaſa habes pertuſa plumbum non habes: ad quam rem nobis eſt conſtitutum tad quam rem vrnarium? Ante balneas item vrnaria erant, teſte Varr. *loco iam citato*, in quibus vrnæ cum aqua collocabantur.

Vro, is, vſſi, vſtum, verbum actiuum eſt, Cremo, vel calore aut frigore lædo. {[illegible] *jakádh* [illegible] *ſaraph* [illegible] *chauáb* [illegible] *hibéer* [illegible] *nibeir.* [illegible]. Gall. *Bruſler, faire ardre.* Ital. *Abbruciare, ardere.* Germ. *Brennen.* Hisp. *Quemar.* Angl. *To burne.*} Cic.*lib.1. Tuſcul.* Cæteras partes incultas, quòd aut frigore rigeant, aut vrantur calore. Virg.*2. Æneid.*

Aut pelago Danaûm inſidias, ſuſpectaque dona
Præcipitare iubens, ſubiectiſque vrere flammis.

Plaut.*Capt.ſc.1.a.4.* Quid in eo valt vri: igne. Liu.*lib.4.dec.4.* Vritur ager, Senec *epiſt 37.* Vri, vinciri, ferro necari. Idem *c 2.de conſ.ad Mart.* Vrere ac ſecare non molli via mederi. *Ibid.cap.41.* Vruntur vulnera recentia, & in altum reuocantur. Ouid.*6.Metam.*

——— Quum Sol grauis vreret arua.

Lucan.*lib.4.*

Vrebant montana niues.

Quo in loco vro de frigore dicitur. Ouid.*Eleg.2. lib.5. Triſt.*

Vſtus ab aſſiduo frigore Pontus habet. (ſup.me.)

¶ Per tranſlationem ponitur pro cruciare, ſicut [illegible] Græcè. [illegible] *haraſ.* Virgilius,

Vrit atrox Iuno.

¶ Pro vaſtare, depopulari, conſumere, &c. Liu.*lib.10. ab vrb.ſub finem:* Vrebat peſtilentia vrbem atque agros. Velleius, Vrebat populum grauis annona. Liu.*lib.7.bell.Pun.* Vrere aliquos bello. Idem, Vrebatur bello Italia. Idem *lib... dec.4.* Ad id quod inuidiam vrit reuertere. Vrere etiam interdum idem valet, quod moleſtiam exhibere: vt apud Horat. Vrit enim ſplendore ſuo, qui prægrauat artes. Et Terent. Te vt malè vrat. ¶ Vri virgis, eſt cædi, flagellari. {[illegible] *hichebáb.* [illegible].} Nam ex virgarum percuſſione corpus caleſit, ac inflammatur. Horat.*2.Serm.ſatyr.7.*

Quid refert vri virgis, ferróque necari?

¶ Eodem modo & calceus anguſtior dicitur vrere pedem. Horat.*lib 1. Epiſt.*— vt calceus olim Si pede maior erit, ſubuertet: ſi minor, vret. ¶ Vro hominem, per tranſlationem ſignificat dolore cogo, autore Donato, aut ango, vt vult Budæus. Terent *in Eunuch.* Vro hominem. ¶ Vri aliquando eſt amore conſumi, conflagrare. Virg.*4.Æneid.*

Vritur infelix Dido, flammâſque fatetur.

Ouid.*lib.1. Faſt.*

Te quoque inextincta Silene libidinis vrunt.

Et Liu.*lib.6. dec.4.* Vrente aſſiduo labore.

Vrēns, tis, participium. {[illegible] *jokédh* [illegible] *ſoréph* [illegible]. Gall. *Qui bruſle.* Ital. *Che abbrucia.* Germ. *Brennend.* Hisp. *Coſa que quema.* Angl. *Burning.*} Horat.*1.Serm.ſat 5.*

Vdos cum folijs ramos vrente camino.

Vſtŭs, a, um, aliud particip. {[illegible] *ſarúph* [illegible] *niſráph* [illegible] *niebvéh.* [illegible]. Gall. *Bruſlé, ars.* Ital. *Abbruciato.* Germ. *Gebrent oder verbrent.* Hisp. *Quemado.* Angl. *Burned.*} Ouid.*1.Metam.*

Tum primum ſiccis aër feruoribus vſtus Canduit.

Vrĕndŭs, a, um, Horat.*1.Serm ſatyr 3.*

Neglectis vrenda filix innaſcitur agris.

¶ Vſtilago, auenæ & tritici vitium, cum ſpicæ q. aduruntur: *brant.*

Vſtio, nis, verbale, Vrendi actus, aduſtio, combuſtio. {[illegible] *jekadh* [illegible] *chez ijah* [illegible] *mieuvah* [illegible] *ſereph ah* [illegible] *tabbenáh.* [illegible]. Gall. *Bruſlement, bruſlure.* Ital. *Abbruciamento.* Germ. *Brennung.* Hisp. *Quemadura, obra de quemar.* Angl. *A burning.*} Cato *c.38.* Virgas & ſarmenta quæ tibi vſtioni ſupererunt, in ſegetem comburito. ¶ Vſtio pro cauterizatione quam vocant Plin *lib 24. cap.15.* Quædam vſtione ſanantur, priuatim verò canis rabidi morſus. Celſus, Omnes autem huiuſcemodi dolores vix citra vſtionem finiuntur. id eſt, citra candentis ferri admonitionem.

Vſtor, verbale, propriè dicitur qui corpora in buſtuarijs cremat. {[illegible] *jokédh* [illegible] *ſoréph*, [illegible]. Hisp. *Bruſleur.* Ital. *Abbruciatore.* Germ. *Ein verbrenner.* Hisp. *El que quema.* Angl. *He that burneth.*} Martial.*lib.3.*

Vſtor quæ tædas præferat noua nupta.

Catul. *Epigr 55.*

Quum deuulſum ex igne prẽfequens panem
A ſemiraſo tunderetur vſtore.

Vſto, as, frequentatiuum. {[illegible]. Gall. *Bruſler ſouuent.* Ital. *Abbruciare ſpeſſo.* Germ. *Brennen eins brennen.* Hisp. *Quemar a menudo.* Angl. *To burne often.*} Plaut.*Miſt.* Calidũ hoc eſt, etſi procul abeſt, vritat malè.

Vſtŭlo, as, Vro, aduro, cremo. {[illegible] *jakadh* [illegible] *ſaraph* [illegible] *charaéh* [illegible]. Gall. *Cauteriſer, bruſler à l'entour.* Ital. *Abbruciare.* Germ. *Brennen, beſengen.* Hisp. *Quemar ò chamuſcar.* Angl. *To burne or ſeare a thing.*}

thing.} Pacuuius, Candenti ferro crines vſtulare. Liuius, Pauci ſemiuſtulati venère in poteſtatem. Catullus *Epigramm.* 34.

Scripta tardipedi deo daturam infelicibus vſtulanda lignis.

¶Vſtriculus, qui calamorum nimio vſu pellem adurit. Tertull. Sic quidam. Sed apud eum eſt *Vitricula.* Hoc tanquam diminutiuum ex *viſtrix*; i. fœmina quæ vrit.‖

Vſtrigo, inis, {ירקון *jerakôn.* ἐρυσίβη.} Vox eſt claſſicis ſcriptoribus nequaquam recepta: qua tamen Ambroſius *in Hexaëm.* pro vredine, ſeu rubigine vtitur. Non deſinit, inquiens, eſſe triticum, ſi vſtrigone aduratur, aut imbre madidetur.

Vſtrinā, æ, Locus in quo metalla candeſcunt, vt laborentur. {τὸ καμινεῖον. Gall. *Vne forge, le lieu où les forgerons embraſent & forgent leur metaux.* Ital. *Foccina da fonder metalli, luogo doue ſi ardeua vn corpo morto.* Germ. Ein eſſ wie man ſie in den ſchmitten hat. Hisp. *Lugar donde algo ſe quema.* Angl. *A melting house for metall.*} Plin. *lib.* 36. *cap.* 21. In vſtrina ter ſiccantur, ita vt torreantur carbone puro, ac toties vino reſtinguantur albo. ¶ Vſtrina, ait Feſtus, locus dicebatur in quo mortuus combuſtus fuit, qui alibi ſepultus eſt. Buſtum autem eſt locus in quo quis & combuſtus, & ſepultus eſt.

Vrolanium, οὐρολάνιον, ciuitas in Orientali parte Britanniæ inſulæ, apud Ptol. *lib.* 2. *cap.* 3.

¶Vrpheda, cautio ſuper hoſtilitate ponenda, vber fehde.‖

Vropygium, ſiue (vt apud Pollucem legitur) Orthopygium. {οὐροπύγιον, ἢ ὀρροπύγιον. Gall. *Le cropion.* Ital. *Groppa.* Germ. Der burtzel. Hisp. *Abitpillo, ò rabadilla del aue.* Angl. *The rumpe.*} Oſſis ſacri extremitas, vel potiùs ſpinæ extremum oſſi ſacro ſubtus adhærens, podicíque supernè imminens, quod aliis nominibus ὀρροπύγιον & ὄρρος appellatur. Ariſtoteles verò *lib. vlt. de Animalibus*, vt caudam quadrupedum vult eſſe, ita volucrum vropygium, & earum duntaxat quæ ſciſſas alas habent: idque datum volucribus ad dirigendos volatus, quemadmodum nauigiis temones. Martial. *lib.* 3. Veteſtimæ vetulæ inter cæteras deformitates vropygium macræ anatis obiicit, depygem videlicet eam ſignificans, triſtiſque & exilibus natibus.

Quum (inquit) anatis habeas vropygium macrè, &c.

Vrpanus, οὔρπανος, fluuius Daciæ (quæ hodie Valachia) ſupra Saum influens in Iſtrum. Autor Plin. *lib.* 4. *cap.* 25.

Vrpix, icis, inſtrumentum ruſticum. Cato *cap.* 10. Vrpicem vnum, crates ſtercorarias quatuor, &c.

Vrruncum, i, In ſegetibus dicitur, quod eſt in imo ſpicæ circa ſummum culmi cacumen, minus grano. {τὸ κάτω μέρος τοῦ στάχυος ... Gall. *Ce qui eſt au bas de l'eſpic contre le bout du tuyau, moindre que n'eſt le grain.* Ital. *Parte della ſpica vicinal al grano.* Germ. Ein klein ſtuklin das zu underſt am aher auff dem halm ſteht. Hisp. *El grano menguado del trigo.*} Varr. *lib.* 1. *de R. R. cap.* 48. de ſpica loquens, Illud autem ſumma in ſpica iam matura, quod eſt minus quàm granum, vocatur frit, quod in infima ſpica ad culmum ſtramenti ſummum, item minus quàm granum eſt, appellatur Vrruncum.

¶Vrſao, hodie Oſſuna, *Oſſuna*, vrbs Bæticæ.‖

Vrsentāni, Lucaniæ populi, apud Plin. *lib.* 3. *cap.* 11.

Vrſo, Hiſpaniæ Bæticæ oppidum, in conuentu Aſtigitano. Autor Plin. *lib.* 3. *cap.* 1.

Vrsŭs, i, animal ferum, hybernorum menſium ſomno pingueſcens: cuius naturam omnem latiſſimè exequitur Plin. *lib.* 18. *c.* 36. {דב *dob.* ἄρκτος. Gall. *Ours.* Ital. *Orſo.* Germ. Ein bär / das männlin. Hisp. *Oſſo.* Angl. *A beare.*} Virg. *lib.* 3. *Georg.*

——*nec funera vulgò*
Tam multa informes vrſi, ſtragémque dedêre.

Ouid. 10. *Metam.*

Raptoreſque lupos, armatóſque vnguibus vrſos
Vitat, & armenti ſaturatos cæde leones.

Iuuenalis *Satyr.* 5.

Indica tigris agit rabida cum tigride pacem
Perpetuam: ſæuis inter ſe conuenit vrſis.

Ouid. *Eleg.* 5. *lib.* 3. *Triſt.*

At lupus & turpes inſtant morientibus vrſi.

¶ Vrſi præſentis veſtigia quæris. Prouerbium, quod de iis dicitur, qui timiditate præſens negotium declinant. Tranſlatum à formidoloſis venatoribus, qui ſe diſſimulant ſentire vrſum, & veſtigia perſequi fingunt, quo abſint à periculo. ¶ Vrſi ſumantem naſum ne tentaueris, ex Martiale: quò admouemur, non eſſe tentandos qui poſſint nocere.

Vrsă, æ, fœmininum ab Vrſus. {דבה *dob* ἄρκτος, ἡ. Gall. *Ourſe.* Ital. *Orſa.* Germ. Ein bär das weiblin. Hisp. *Oſſa.* Angl. *The ſhe beare.*} Plin. *lib.* 10. *cap.* 63. Informia etiam magis, quam ſupra dicta, vrſæ pariunt, &c. Ouid. *Eleg.* 11. *lib.* 3. *Triſt.*

Vt que fugax auidis ceruus deprehenſus ab vrſis.

¶ De vrſæ partu informi, vide Gell. *cap.* 10. *lib.* 17. ¶ Vrſæ item dicuntur duo ſydera cœleſtia, quas ἄρκτους etiam Græci appellant, nos à ſimilitudine ſeptem boum iugum ſubeuntium etiam Septentriones dicimus: Græcorum nonnulli etiam ἁμάξας, quod plauſtrorum ſimilitudinem referant. Sunt autem vrſæ duæ: quarum quæ maior eſt, Helice: quæ minor, Cynoſura appellatur. ¶ Vtriuſque periphraſis apud Ouid. *Eleg. lib. Triſt.* eſt huiuſmodi,

Magna minórque feræ.

Vrsinŭs, a, um, denominatiuum. {ἀρκτῷος. Gall. *D'ours, urſin.* Ital. *Di orſo, orſino.* Germ. Bärin eines bären. Hisp. *De oſſo.* Angl. *Of a beare.*} vt, Rabies vrſina. Plin. *lib.* 8. *cap.* 36. Quoniam potum in vrſinam rabiem agat. Vrſinus ritus, Gell. *cap.* 10. *lib.* 17. Virgilium dicere ſolitum tecunt parere ſe verſus more atque ritu vrſino. ¶ Vrſinum allium, apud eundem *lib.* 19. *cap.* 7.

Vrsŭlŭs, aliud diminutiuum, cuius fœmininum eſt vrſula. ἀρκτύλος.

Vrtică, æ, Notiſſimum genus herbæ, ab vrendo, quòd eius folia tacta acerrimè vrant. {חרול *charûl* מלוח *mallûach* קימוש *kimoſch* (vel) *kimmôs* ἀκαλήφη. Gall. *Ortie.* Ital. *Ortica.* Germ. Neſſel. Hisp. *Hortiga.* Angl. *A nettle.*} Plin. *lib.* 9. *cap.* 45. Conſtat, ſi equæ marem non admittant, & vrtica infricetur natura, libenter coitum pati. Scribunt Phyſici, vrticam in cibis coctam vtiliſſimam eſſe item, ventris duritiæ, articularibus, podagricis morbis, arteriæ, tuſſi, ventris diſtillationi, ſtomacho: pectus præterea purgare, vrinam ciere, ſanguinem narium ſiſtere, calculos rumpere, vuam reprimere. Iuuenalis *Satyr.* 12. pro pruritu libidinis, poſuit.

——vnde *Hæc tetigit Gradiue tuos vrtica nepotes?*

¶ Eſt præterea vrtica, genus piſcis marini nomen inde habentis, quòd tactu vredinem excitet, quemadmodum eiuſdem nominis herba. Plin. *lib.* 9. *cap.* 45. Vrticæ noctu vagantur, noctúque mutantur: carnoſæ frondis his natura, & carne veſcuntur. Vis pruritu mordax, eadémque quæ terreſtris vrticæ. Is piſcis Ἀκαλήφη appellatur à Græcis, vt autor eſt Gell. *cap.* 11. *lib.* 4.

Vrŭs, i, animal eſt Hercyniæ ſyluæ peculiare, imagine tauri, ſed maiore corpore, miráque velocitate. {οὖρος. Gall. *Beuf ſauuage.* Ital. *Bue ſelvatico.* Germ. Drochs / ein wilder ochs. Hisp. *Buey ſylueſtre.* Angl. *A wild oxe.*} Cæſar *lib.* 6. *bell. Gall.* loquens de feris quæ in Hercynia ſylua naſcuntur, Tertium (inquit) genus eorum qui Vri appellantur: ij ſunt magnitudine pauló infra elephantes, ſpecie & colore, & figura tauri. Magna vis eſt eorum, & magna velocitas, neque homini, neque feræ, quam conſpexêre, parcunt: hos ſtudioſè foueis captos interficiunt. Hoc ſe labore durant adoleſcentes, atque hoc genere venationis exercent: & qui plurimos ex iis interfecerunt, relatis in publicum cornibus, quæ ſint teſtimonio, magnam ferunt laudem. Sed aſſueſcere ad homines, & manſueſieri ne paruuli quidem excepti poſſunt. Amplitudo cornuum, & figura, & ſpecies multum à noſtrorum boum cornibus differt. Hæc ſtudioſè conquiſita, ab labris argento circumcludunt, atque in ampliſſimis epulis pro poculis vtuntur. Hæc Cæſ. Dicti vri, vt quidam putant ἀπὸ τῶν ὀρῶν, hoc eſt, à montibus, quia in montibus eſſe conſueuerunt. Virg. 4. *Georg.*

Quæſitas ad ſacra boues Iunonis & vris
Imparibus ductos alta ad donaria currus.

Plin. *lib.* 8. *cap.* 15. Pauciſſima Scythia gignit, inopia fruticum: pauca contermina illi Germania: inſignia tamen boum ferarum genera, iubatos, biſontes, excellentiſque & vi, & velocitate vros, quibus imperitum vulgus bubalorum nomen imponit, quum gignat Africa, vituli potiùs, ceruive quadam ſimilitudine.

Vruŭs, a, um, antiquum vocabulum, idem ſignificans quod ſurſum verſùs reflexum. ¶ Hinc Vruum, i, aratri curuatura, & verbum Vruare, quod ſignificat Circundare, vt Feſto placet. Eſt autem vruare ita ſe iactare, vt ſurſum denuo excitet ſe: vnde & vrinare is dicitur, qui in aquam immerſus iterum ſurſum verſùs exſiſtit. Hinc amburuare apud Lucil. dicuntur Salij, qui eo modo corpora ſaltu reciprocabant præſul vt amburuat, ſic volgus redandruat inde. Hæc ferè ex Scalig. *in Varronem.*

Vruo, vel Vrbo, orbum facio.

V S

¶Vs particula, quæ auditur in *vſque* videtur eſſe ex ἕως vſque, quod ab ὅς ille, & hoc ab ὅ ſui: vt ſit, ad illum vſque locum: aut ex ὅπου: vt *vſpiam* vllo loco.‖

Vſar, fluuius eſt Mauritaniæ Cæſarienſis, Nebadum regionem irrigans. Autor Plin. *lib.* 7. *cap.* 2.

Vſiă. {קיום *jekûm.* οὐσία. Gall. *Subſtance.* Ital. *Suſtanza.* Germ. Weſenheit. Hisp. *Suſtancia, ſubjecto de los accidentes, lo que es.* Angl. *Subſtance.*} vox Græca, ſed quæ olim Latina fuit, & à Cicerone vſurpata, vt teſtatur Seneca *Epiſt.* Quanta verborum 58. quam Quint. Eſſentiam interpretatur, verbo quidem (vt ipſe fatetur) duriuſculo, non vſquequaque tamen refugiendo, præſertim quum aliud lingua Latina non habeat. Marcus Tullius tamen modò Naturam vertit, modò Materiam. Aug. *in Dial.* Vſia eſt propriè & principaliter dicta, quæ neque in ſubiecto, neque de ſubiecto ſignificatur. Idem *lib.* 12. *de ciuit. Dei.* Sicut ab eo quod eſt Sapere, vocatur Sapientia: ſic ab eo quod eſt Eſſe, vocatur Eſſentia, nouo quidem nomine: quo vſi veteres non ſunt Latini ſermonis autores, ſed iam noſtris temporibus vſitato, ne deeſſet etiam linguæ noſtræ, quód Græci appellant οὐσίαν. Hoc enim verbum è verbo expreſſum eſt, vt diceretur Eſſentia. ‖ ¶ Vſia etiam vermis porci: appellata, quia vrit. Nam, vbi momorderit, adeò locus ardet, vt ſtatim vbi veſicæ fiant. Iſid. ‖

Vſio, Vſitatus, Vſitor, vide *Vtor.*

Vſpiam, Vſquam, & in loco, & ad locum ſignificat. {πού. Gall. *En quelque lieu.* Ital. *In qualche luogo.* Germ. Jergend an einem ort. Hisp. *En algun lugar.* Angl. *Any where.*} Ter. *in Adelph.* Aut vſpiam ceciderit. Plaut. *in Caſ.* Num me es expertus vſpiam? i. re aliqua, vel in aliquo negotio. Idem *Mil. ſc.* 5. *a.* 2. Metuo ne nos perdiderimus vſpiam. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 4. Vide probe, &c ne epiſtola vlla vſpiam ſit in ædibus.

Vſquam, Alicubi, vno aliquo in loco à quouiſquam, nullibi. {πού. Gall. *En quelque lieu.* Ital. *In alcun luogo.* Germ. Jergend an einem ort. Hisp. *En algun lugar.* Angl. *Any where, in any place.*} Cic. 6. *Verrin.* Quam crucem non auſus eſt vſquam defigere, niſi apud eos, quibuſcum omnia ſcelera ſua, ac latrocinia communicaſſet. Virg. 1. *Æneid.*

——*ſi quid Vſquam iuſtitia eſt.*

Cic. 1. *Offic.* Nec vſquam conſilio, aut autoritati locus. Vſquam gentium. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Terent. *in Hecyra*, An vſquam gentium eſt æquè miſer. Plaut. *Men. ſc. vlt. a.* 5. Non lacte lacti vſquam ſimilius. *Ibid. ſc.* 2. *a.* 4. Neque leges, neque regnum vſquam coluit. *Ibidem*, Non ego vſquam quicquam nuto, neque nicto tibi. Idem *Men. ſc.* 8. *a.* 3. Men' hodie vſquam te conueniſſe audes dicere? ¶ Pro alicunde. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Ne te vſquam argentum occepiſſe ſuſpicetur. ¶ Pro vbique, Suet. *in Tib. cap.* 37. Aboleuit & ius moremque aſylorum quæ vſquam erant.

Vſquĕ, præpoſitio eſt, ſignificans continuationem, & finem actus, loci, temporis, aut huiuſmodi. {עד *hadh.* ἄχρι, ἄχρις, μέχρι. Gall. *Iuſques, ou iuſque.* Ital. *Fino, in fine.* Germ. Biß. Hisp. *Haſta.* Angl. *Vnto, vntill.*} Habetque ferè adiunctam alteram præpoſitionem accuſatiuo ſeruientem. Plaut. *Men. ſc.* 5. *a.* 5. Hic ero vſque ad noctem. Idem *Amph.* Pugnata pugna vſque à mane ad veſperum. ¶ Vſque dum, id eſt, quoad, quandiu, quouſque. Idem *Men. ſc.* 1. *a.* 5. Vidua victita, vel vſque dum regnum obtinebit Iuppiter. Idem *Amphitr.* Adeò vſque ſatietatem dum capiat pater illius quam amat. Idem *Aſin.* 2. *a.* 2. Vel adeò vſque dum petis. Idem *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. Vſque dum manſiant domi cum parietes ruunt. Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 2. Reduxit me vſque ex errore in viam. Idem *Capt. ſc.* 4. *a.* 3. Vſque à puero ſeruiſti. Idem *Aſin. ſc.* 1. *a.* 1. Age, age vſque excrea. Etiamne? Vſque ex penitis faucibus. Nam quouſque? Vſque ad mortem volo.

volo. Idem *Curc. ſc.* 5. *a.* 5. An audiuiſti. E. vſque à principio omnia. ¶ Vſque pro ſemper, perpetuò. Idem *Milit. ſc.* 4. *a.* 2. Quæ hic vſque fuerit intus. (id eſt, ſemper.) Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Tu tuis amator dat vſque (i. perpetuò.) *Ibid. ſc.* 5. *a.* 2. Volo te domi vſque adeſſe. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 4. Vin' afferri noctuam, quæ tu tu vſque dicat tibi. Idem *Amph.* Valuiſtin' vſque? Idem *ibidem*, Valuiſſes ne vſque exſpectaui ſimul. Idem *Moſtell. ſc.* 2. *a.* 2. Salue, Vſquene valuiſti? Vſque vt vides. Idem *Menæch. ſc.* 1. *a.* 1. Domi ſum vſque cum caris meis. ¶ Vſque in? Ad vſque. vſque ad, &c. etiam dicitur, vt vſque in pectus: vſque ad lucem, vſque ad diurnam ſtellam. Idem *Menæch. ſc.* 2. *a.* 1. Vſque in pectus permanant. *Ibid.* Ego ad id frugi vſque & probus fui. Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 1. Vſque ad diurnam ſtellam craſtinam potabimus. Ouid. *Eleg. vlt. lib.* 4. *Triſt.*

———Vſque à proauis vetus ordinis hæres.

Plaut. *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Scribis me totum vſque vlmeis conſcribito. Idem *Curc. ſc.* 1. *act.* 5. Dimidiam partem nationum vſque omnium ſubegit. Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Vbi vſque ad langorem (alias, adufque langorem.) Idem *Curc ſc.* 2. *a.* 2. Illum vſque in platea vltima. Idem *Moſt. ſc.* 2. *a.* 1. Sibi quiſque exemplum ædium expetit ſuo vſque ſumptu. Idem *Capt. ſc.* 5. *a.* 4. Vſque offerre natum, (id eſt, oſtentare ſpem & fallere.) ¶ Vſque ab, idem *Aul. ſc.* 4. *a.* 1. Vſque ab radicibus elinguare. Diomed. *lib.* 1. Vſque vſque mulcare. Cic. 2. *Verr.* Vſque ad eum finem dum radices reſecti ſunt. Idem *de Orat.* Ab initia rerum Romanorum, vſque ad P. Mutium Pontificem. Virg. 1. *Georg.*

Vſque ſub extremum brumæ intractabilis imbrem.

Sed quum nominibus propriis minorum locorum, vel cum hiſce accuſatiuis Domum, Rus, Militiam, iungitur, frequentiùs ſine alia præpoſitione ponitur. Cic. 6. *Verrina*, Sacerdotes vſque Ennam profecti ſunt. Idem *ad Attic* Quintus vſque Puteolos venit. ¶ Quandoque tali accuſatiuo poſtponitur. Terent. *in Adelph.* Miletum vſque obſecro. Quandoque etiam additur præpoſitio ad, vel ſimilis. Cic. *pro Deiotaro*, Vſque ad Numantiam miſit. ¶ Interdum etiam originem vel motum ex loco importat. Idem *pro Flacco*, Hanc legationem non à ſuis accepit ciuibus, ſed vſque Tmolo petiuit. Idem 1. *de nat. deor.* Vſque à Thalete enumeraſti ſententias philoſophorum. Terent. *in Eunucho*, Ex Æthiopia eſt vſque hæc. ¶ Ab vſque, pro vſque ab. Virg. 7. *Æneid.*

———Siculo proſpexit ab vſque Pachyno.

¶ Quandoque aduerbium eſt ſignificans aſſiduè, vel iugiter. ἀεὶ, ſυνεχῶς. Terent. *in Adelphis*, Cteſipho me pugnis miſerum, & iſtam pſaltriam vſque occidit: id eſt, aſſiduè, ſeu identidem verberat. Nam occidere veteres pro verberare accipiebant. Cic. *Cornif.* Mihi curæ vſque erit quid agas. Virg. *lib.* 6.

Nec vidiſſe ſemel ſatis eſt: iuuat vſque morari.

Plaut. *in Epidico*, Benéne vſque valuiſti? id eſt, ſemper, vel hactenus. ¶ Vſque ad hunc, eleganter ponitur pro eo quod eſt, Hoc excepto. Plin. *Epiſt.* 35. Aſſenſerunt Conſules deſignati, omnes etiam Conſulares, vſque ad Pompeium, id eſt, excepto Pompeio. ¶ Vſque affatim, eſt quod dicitur vſque ad ſatietatem. Plaut. *in Pœnulo*, Edas de alieno quantum velis, vſque affatim. ¶ Vſque adhuc, id eſt, hactenus, vel hucuſque. Idem *in Aul. ſc.* 5. *a.* 1. Quod celatum eſt, atque occultatum vſque adhuc, nunc non poteſt. Idem *Men. ſc. vlt. a.* 5. Conueniunt ſigna optimè vſque adhuc. *Ibid. ſc. vlt. a.* 5. Quem vſque adhuc quæſiui. Idem *Mil. ſc.* 6. *a.* 2. Vſque adhuc actum eſt probè. Idem *in Pſeud. ſc.* 6. *a.* 4. & alibi ſæpe. ¶ Vſqueadmodum poſuit Cato *cap.* 136. pro tandiu. ¶ Vſqueadeò, id eſt, in tantum. Virg. 1. *Ecloga*,

———vndique totis Vſqueadeò turbatur agris.

Ponitur aliquando pro tandiu, & accipit poſt ſe donec, vel dum. ἐπὶ τοσοῦτον. Plaut. *in Ciſtell.* Non deſtiti inſtare vſqueadeò, donec adiurat ſe amus ſe eam mihi monſtrare. Terent. *in Eunucho*. Vſque adeò ego illius ferre poſſum ineptias, & magnifica verba. Verba dum ſint. ¶ Vſque antehac, id eſt, antequam, ſicut exponit Donatus. μέχρι πρὸ τοῦτο. Ibi iunguntur duæ præpoſitiones, ſed vna eſt velut aduerb. Nulla enim præpoſitio præpoſitioni iungi ſeparatim poteſt, ſed Vſque commodi eſt, vt ſine aliqua præpoſitione rarò inueniatur. Terent. *in Andr.* Vt animus in ſpe, atque in timore vſque antehac attentus fuit. Vſque antehac, id eſt, antequam tua verba audirem. ¶ Vſqueeò, id eſt, in tantùm. μέχρι τοσοῦτον. Cic. Vſqueeò vt ego miſeret eius. Vſqueeò, ſequente dum, id eſt, tandiu, quoad. Liu. *lib.* 3. *ab vrbe*, Vt qui plebem Romanam Trib. pleb. rogaret is, vſqueeò rogaret, dum decem tribunos plebis faceret. Vſque iſtinc. Cic. *ad Att. lib.* 1. Noſti iam in hac materia ſonitus noſtros: tanti fuerunt, vt ego eò breuior ſim, quòd eos vſque iſtinc exauditos putem.

Vſquequàque, Paſſim, aſſiduè, ſemper, quaſi in vnoquoque loco, ſiue vnoquoque tempore. {תמיד *tamidv.* πάντῃ, πάντως. GALL. *De toutes parts & coſtez, par tout, du tout, en tout.* ITAL. *D'ogni intorno, in ogni luoge, ſem pre mai.* GERM. Allenthalben, vmb vnd vmb. HISP. *Siempre, en todo lugar.* ANGL. *Euery where.*} Cic. *Trebatio*, Vſquequaque ſapere oportet. Plaut. *in Bacch.* Chryſalus mihi vſquequaque loquitur, id eſt, vbicunque me reperit, mihi loquitur. Idem *Pœnulo*, Mari, terrâque illas vſquequaque quæritat, id eſt, vbique. Suet. *in Aug. cap.* 86. Cuius cuius Mæcenatis μυροβρεχεῖς, vt ait, cincinnos vſquequaque perſequitur (ſup. Auguſtus.) Idem *in Tib. cap.* 71. Sermone Græco, quanquam aliàs promptus & facilis, non tamen vſquequaque vſus eſt. Gell. *cap.* 15. *lib.* 13. Prætor vſquequaque niſi à Conſule auocare comitia poteſt.

Vſquequò, Quouſque, donec, quoad, quandiu. {עד מתי *hadh mathái.* ἕως, ἄχρι, ἄχρις ὅτου. GALL. *Iuſques à ce.* ITAL. *Fin dove, ſin quanto, ſin che.* GERM. Biß wann, wie lang. HISP. *Haſta quando.* ANGL. *Vntill, here, long.*} Varr. *lib.* 1. *de R. R. cap.* 2. Quod iubet ranam luridam conicere in aquam, vſquequo ad tertiam decoxeris.

Vſticâ, Mons eſt in Sabinis, cuius meminit Horat. *lib.* 1. *Carm. Ode* 17.

Vtcunque dulci Tindari fiſtula
Valles & Vſticæ cubantis
Leuia perſonuêre ſaxa.

¶ Eſt & inſula eiuſdem nominis, Siciliæ adiacens: cuius meminit Plin. *lib.* 3. *cap.* 8.

Vſtio, Vſtrigo, Vſtrina, Vſtulo, vide *Vro*.

Vſuālis, Vſuarius, Vſucapio, Vſura, Vſurpo, Vſus, Vſusfructus, vide *Vtor*.

V T

Vt, Coniunctio cauſatiua, cauſam denotans finalem, quemadmodum Vti, quò & ſimilia. {למען *lamahán* יען *jahán.* ἵνα, ὅπως, ὥστε, ὡς. GALL. *Afin, à celle fin, pour, comme, ainſi que.* ITAL. *Accioche, che, poiche, quando, come, ſi.* GERM. Daß. HISP. *Aſſi, como, para deſpues, que.* ANGL. *That, to thind, to thintent.*} Cic. *Lentulo*, Non illi quidem, vt mihi ſtomachum facerent. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Fuit occaſio ſi vellet iampridem argentum, vt daret. Idem *Mil. ſc.* 3. *a.* 2. Tempus eſt vt eamus. Idem *Curc. ſc.* 3. *a.* 2. Prouocat me in aleam, vt ego ludam? Pono pallium. Item *Pſ. ſc.* 3. *a.* 1. In pauca vt occupatus nunc ſum confer quid velis. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 1. Vt veteris vetuſti cupida ſunt. Gell. *cap.* 1. *lib.* 14. faceret me vt eſſem prudentior. Idem *cap.* 11. *lib.* 15. faciundum viſum eſt, vt oſtenderemus. Idem *c.* 19. *lib.* 16. Tum illum ibi, pernicie intellecta, pecuniam cæteráque ſua, vt haberent dediſſe. (id eſt, habenda.) Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 4. Genæ vt quemque icero, ad terram dabo. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 1. Vt quæque illi occaſio eſt. Idem *Aſin. ſc.* 2. *a.* 2. Eſtne hoc vt dico? Ea res eſt. Idem *Pſeud. ſc.* 5. *a.* 1. Vt rus irem, conſtitueram. (id eſt, rus ire.) Idem *Aſin. ſc.* 3. *a.* 1. Aliquid vt poſcas, paras, (id eſt, paras poſcere.) Satin' vt, vide *Satis*. *Ibidem*, Supplicabo vt quemque amicum videro. ¶ Interdum adiunctiua eſt. Idem, Is mihi ſuaſit vt ad te irem. ¶ Interdum elegantiæ cauſa ponitur. Cic. *de ſenect.* Inuitus feci vt L. Flaminium de Senatu eiicerem. Nihil enim ſignificat, niſi inuitus eieci. ¶ Interdum ponitur pro quod. Terent. *in Phorm.* Nihil do, vt etiam imparatus ille me irrideat. ¶ Interdum eſt aduerbium temporis, & ſignificat poſtquam, ex quo ſtatim, ex quo primùm. {כאשר *chaaſchér.* ὡς, ἐπειδή.} Virg. 2. *Æneid.*

Vt regem æquæuum crudeli vulnere vidi Expirantem animam.

Idem 12. *Æneid.*

Turnus vt infractos aduerſo Marte Latinos, &c.

Plaut. *Amph.* Neque etiam meum pedem huc intuli, vt cum exercitu hinc profectus ſum ad Teleboas hoſtes, eóſque vt vicimus. Idem *ibid. ſc.* 1. *a.* 1. *Ibidem*, Vt iacui exurgo, id eſt, poſtquam: vel ex eo loco vbi iacui. *Ibid.* Quiſque vt ſteterat iacet. (id eſt, vbi.) Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Eundem animum oportet nunc mihi eſſe gratum, vt impetraui. *Ibid. ſc. vlt. a.* 5. Vt abij Tarentum (i. poſtquam, ſiue Cùm.) Idem *Pſeud ſc.* 2. *a.* 2. Vt laſſus veni de via. Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 3. Iam vt me collocauerat. (id eſt, vbi vel poſtquam.) Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Vt ſpeculum tenuiſti, metuo ne oleant argentum manus. Ouid. 13. *Metam.*

Vt dolor vnius Danaos peruenit ad omnes, &c.

¶ Pro quum, ſiue Cùm. Gell. *cap.* 19. *lib.* 2. Id ferme temporis, vt appetat meſſis. (id eſt, cùm appetit.) Plaut. *Men. ſc.* 3. *a.* 5. Prope eſt, vt herus pretium exoluet. (id eſt, cùm, ſiue quando, &c.) ¶ Pro qualis. Idem *Capt. ſc.* 1. *a.* 2. Vt te mihi volo eſſe autumo. (id eſt, qualem.) Iterum *ibidem*, Ego vt me voles. (id eſt, qualem me voles autumo.) Idem *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Vt me voles eſſe ita ero. ¶ Pro cuiuſmodi. Idem *prolog. Amph.* Vos nouiſſe credo, vt ſit pater meus. Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. Cor dolet cum ſcio nunc vt ſum, atque vt fui, (id eſt, cuiuſmodi, qualis,) &c. ¶ Interdum particula eſt admirantis, idem valens quod quomodo, vel quantopere. ὡς. Virg. Vt vidi, vt perij, vt me malus abſtulit error, id eſt, ſtatim, poſtquam vidi, ſiue quum primùm vidi, quomodo perij. Cic. *pro Milon.* Vt contempſit: vt pro nihilo putauit. ¶ Nonnunquam interrogantis. {איך *eeh* כיצד *cehéb.* πῶς.} Plaut. *in Perſa*. Vt vales? id eſt, quomodo vales? πῶς ἔχεις? Idem *Aul. ſc.* 2. *a.* 2. Rogitant me vt valeam. *Ibid. ſc.* 4. *a.* 1. Recten' atque vt vis, vales? ¶ Quandoque ei poſtponitur Ita, & ſuperlatiuo iungitur, pro tanto & quanto. Cic. *lib.* 1. *de Orat.* Vt quiſque optimè Græcè ſciret, ita eſſe nequiſſimum. ¶ Eleganter præterea accipitur pro *prout*, vel *ſecundum quod*, vt vulgò loquimur, & hoc ferè per parentheſim כאשר *chaaſchér.* Liu. (Gens, vt in ea regione) diuitiis præpollens: hoc eſt, ſecundùm diuitias eius regionis, vel habita ratione diuitiarum eius regionis. Simile eſt illud Terent. *in Phorm.* Vt nunc ſunt mores, adeò res rediit, Si quis quid reddit, magna habenda eſt gratia; hoc eſt, ſecundùm mores quibus hodie vtimur. Cic. *de ſenect.* Qui ſermo, quæ præcepta, quanta notitia antiquitatis, ſcientia iuris Augurum, multæ etiam (vt in homine Romano) literæ. hoc eſt, pro ea eruditione, qua tunc Romani erant imbuti. ¶ Quandoque pro quippe. Quintil. Nec ignoro quos tranſeo, nec vtique damno, vt qui dixerim eſſe in omnibus vtilitatis aliquid. ¶ Interdum ſignificat Ita vt, ſiue propter quod, vel quapropter. ὥστε. Plaut. *in Pœn.* Olent, ſalſa ſunt, tangere vt non velis. ¶ Item eſt aduerbium optandi, idem valens quod vtinam. {לו *lu.* ὄφελον.} Terent. *in Eunuch.* Vt illum dij, deæque ſenium perdant. Plaut. *Aul. ſc.* 6. *a.* 4. Vt illum Dij Deæque perduint, &c. ¶ Interdum ſignificat quantum. ὅσον. Idem *in Aſin.* vt noſtræ fortunæ procedunt Litanc. ¶ Aliquando ponitur pro quemadmodum, ſiue quomodò, ſine interrogatione, & ſine admiratione. כאשר *chaaſchér.* Terent. *in Andr.* Ego poſtquam te emi à paruulo, vt ſemper tibi apud me iuſta & clemens fuerit ſeruitus, Scis. ¶ Nonnunquam pro quamuis, εἰ. Plaut. Vt iſtuc periculum ingens ſit, me tamen non tremefacit. Ouid. *ad Ruf.*

Vt deſint vires, tamen eſt laudanda voluntas.

¶ Pro quàm. {מה *mah.* ὡς.} Cicero *pro Cluentio*. Tum appellat hilari vultu hominem Bulbus, vt blandiſſimè poteſt. Plaut. *Pſeud. ſc.* 3. *a.* 1. Vt nunc malè eum metuo miſer. (id eſt, quàm.) Idem *Aſin. ſc.* 5. *a.* 3. Vt miſer eſt qui amat! Idem *Milit. ſc.* 5. *a.* 2. Vt ſublinitur os cuſtodi. (id eſt, quàm benè.) Idem *Capt. ſc.* 2. *a.* 1. Vt ſæpè ſumma ingenia in occulto latent! Idem *Amph.* Vt metuo, ne Dij partam expugnant gloriam. *Ibidem*, Puer ille quem ego laui, vt magnus eſt? *Ibid.* Vt ſubitò, vt properè tonuit! Idem *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 5. Vt probè tantus Ballio eſt? Idem *Curc. ſc.* 2. *a.* 5. Vt faſtidit glorioſus? Idem *Moſt. ſc.* 3. *a.* 1. In te herclè certum eſt principium, vt ſim parcus experiri. *Ibidem*, Vt perdoctè cuncta callet, nihil hac docta doctius. *Ibidem ſuprà*, Vt lepidè res omnes tenet, ſententiáſque amantum! (id eſt, quàm.) *Ibid.* Vt videas illam medullitus amare. (id eſt, quàm facilè eſt videre, &c.) Idem *Aſin. ſc.* 4. *a.* 5. Vt incedis! (id eſt, quàm aſperè.) ¶ Pro ne non. μή. Terent. *in Andria*, Dies hic mihi vt ſatis ſit vereor ad agendum. Plaut. *Mil. ſc.* 4. *a.* 2. Metuo vt ſis ſubdola. Vide plura in *Metuo* ſuprà. ¶ Pro vbi, more Græcorum, quibus ὡς vtrunque ſignificat. Catull. *in Epigr.* ad Fur. & Aur.

——— Litus vt longè reſonante Eoa Tunditur vnda.

¶ Vt ne, vide *Ne*, ſup. ¶ Iungitur autem ferè ſubiunctiuo, præſertim quum accipitur pro quòd, vel ne non. Virg. 2. *Æneid.*

Infandum regina iubes renouare dolorem,
Troianas vt opes, & lamentabile regnum

Eruerint

Eruerint Danai.

Quando autem optandi vel execrandi particula eſt, optatiuum exigit. Plaut. *in Perſa*, vt illum dij, deæque perdant. ¶ Aliquando pro licet, eſto, ſit ſanè, ×c. Cæſar *in Comment.* Ac iam vt omnia contra opinionem acciderent, tamen multò ſe plurimum nauibus poſſe proſpiciebant. Ouid. *de Ponto*,

Luce minus decima dominam venietis in vrbem,
Vt feſtinatum non faciatis iter.

Senec. *cap. 12. de conſol. ad Polyb. ſub finem*, Quid porrò? Vt nihil horum fecerit, nóne protinus ipſe es, (i. eſto, licet, etiamſi) quamuis. Gall. *Poſons le cas qu'il n'ait fait rien de tout cela.* Sicque pro quamuis, bis vſurpauit. Ouid. *Eleg. 2. lib. 1. Triſt.* Et iter *Eleg. 2. eiuſdem lib.* Item *Eleg. 11. lib. 3. Triſt. verſ. 17. & Eleg. 4. & 9. lib. 4. Triſt.* Item, Vt iam pro etiamſi, dixit Liu. *lib. 2. dec. 5.* ¶ Vt non, pro quin, Sueton. *in Aug. cap. 56.* Nunquam filios ſuos populo commendauit, vt non adiiceret, Si merebuntur, &c. vt, Modò, vt Plaut. *Curcul.* —interea huic ſomnium narrat: meliorem quàm ego ſum, ſuppono tibi: nam quod ſcio, omne ex hoc ſcio, operam vt det. ea dat. ¶ Vt quid pro quamobrem? Liu. 4. *ab Vrbe*. Vt quid enim aliquis Tribus plebis ruat cœcus in certamina periculo ingenti, fructu nullo?

Vtut, Vtcunque quocunque modo. {ὅπως, ὅπως οὖν. Gall. *Comme que ce ſoit.* Ital. *Come ſi voglia.* Germ. *Wie es wolle.* Hisp. *Como quiera que.* Angl. *Howſoever.*} Terent. *in Adelph.* imò hercle hoc quæſo Syre, Vt vt hæc ſunt facta, potiùs quàm lites ſequar, Meum mihi reddat. Plaut. *Amph.* Iam iſtuc gaudeo, vt vt eſt erga me merita. Idem *in Mercatore*, Vetum hercle poſtremò, vt vt eſt, non ibo tamen.

Vtcunquē, Quomodocunque, quocunque modo. {ὅπως, ὅπως οὖν, ὅπως δήποτε. Gall. *Aucunement, en quelque ſorte que ce ſoit.* Ital. *Sia come ſi voglia.* Germ. *Wie es wolle.* Hisp. *Como quiera.* Angl. *Howſoever.*} Plaut. *Amph.* Seruus es, an liber? Vtcunque animo collibitum eſt meo. Liuius *in præfatione lib. 1.* Vtcunque erit, iuuabit tamen rerum geſtarum memoriæ principis terrarum populi, pro virili parte, & meipſum conſuluiſſe. Plaut. *in Epid.* Vtcunque in alto eſt ventus Epidice, ex imo velum vortitur. Idem *in Pœnulo*, Vtcunque eſt ventus, exin velum vortitur. Cicero *in Oratore*. Itaque ille perfectus, quemadmodum iam dudum noſtra indicat oratio: vtcunque ſe affectum videri, & animum audientis moueri volet, ita certum vocis admouebit ſonum. Sueton. *in Tib. cap. 11.* Vtcunque meritæ filiæ (id eſt, etiamſi male.)

Vtenſilē, vide *Vtor.*

Vtĕr, tris, generis maſculini, Pellis qua vinum, aut oleum deferri ſolet. {נֹאד chêmeth vel chêmath vel chamâth נֵבֶל nebel נֹאד nodh. ἀσκός. Gall. *Peau de bouc ou de cheure à mettre vin ou huyle, outre, cheure.* Ital. *Odre pelle.* Germ. *Ein ſchlauch, ein zuſammen geneehte haut in deren man wein oder öl führt.* Hisp. *Odre para vino, ó azeyte.* Angl. *A bottle.*} Virg. 2. *Georg.*

Mollibus in pratis vnctos ſaliêre per vtres.

Plin. *lib. 12. cap. 7.* Lycion optimum medicinæ, quod eſt ſpumoſum: Indi in vtribus camelorum aut rhinocerotum id mittunt. Ouid. 3. *Amor. Eleg. 11.*

Æolios Ithacis incluſimus vtribus Euros.

Vtriculus, diminutiuum. ἀσκίδιον. Plin. *lib. 11. cap. 37.* Fœminis eadem omnia præterque veſicæ iunctus vtriculus: vnde dictus vterus. ¶ Vtriculos item in farina videtur. Plin. accipere *lib. 18.* quod Galli Ciſalpini *Redundaginem*, in Venetia prouincia plerique *Subuentres* vocant. ¶ Idem alibi vtriculos vocat, quæ Græci ἄχυρα, id eſt, ſeminum in frugibus inuolucra, & operimenta, quæ trita, & tribro excuſſa, glumæ, ſiue acus dicuntur. ¶ Quinetiam prima illa florum gemmina, quæ veluti quidam vtriculi tument priuſquam flos arborum aperiatur. Idem vtriculos etiam vocat, *lib. 16. cap. 26.*

Vtricularius, qui canit tibiis inflatis vtriculo, quæ vocantur tibiæ vtriculares. {ἀσκαύλης. Gall. *Cornemuſeur.* Ital. *Chi ſuona la piua.* Germ. *Ein ſackpfeiffer.* Hisp. *Gaytero.* Angl. *A bagge piper.*} Sueton. *in Neron.* Vouerat ſe proditurum hydraulam, choraulam, & vtricularium.

Vtrārius, ij, maſc. gen. {ὁ ἀσκοφόρος, ὁ ὑδροφόρος. Gall. *Qui porte de l'eau, du vin, ou autre liqueur dans des cheures ou ouyres.* Ital. *Chi porta acqua, [illegible] in vtri.* Germ. *Einer der waſſer [illegible] oder öl in ſchläuchen [illegible].* Hisp. *El que trae agua, vino, azeyte en [illegible].* Angl. *[illegible] or water in bottles.*} Liu. *lib. 4. [illegible]* Poſtremo ſequi ſe vtrarios ad mare, quod minus trecentos paſſus abeſt, iuſſit.

Vtĕr, a, um, genitiuo vtrius, interrogatiuum eſt, quærens de duobus. {πότερος. Gall. *Lequel des deux.* Ital. *Qual de duoi.* Germ. *Welchen welchen der zweyen.* Hisp. *Qualquiera de los dos.* Angl. *Whether of the two.*} Plaut. *Men. [illegible] vlt. a. 5.* Vter vestrum [illegible] eſt meum. Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 4.* Vter [illegible] pro, In vtro noſtrum eſt mora? Idem *Men. [illegible] vlt. a. 5.* Vter eratis, tune, an ille [illegible]? *Ibid. ſc. 2. a. 5.* Loquere vter meruiſti culpam. *Ibid. ſc. 5. a. 1.* In eo vterque prælio potabimus: vter melior [illegible] erit, &c. Idem *Aſin. ſc. 1. a. 1.* Agnum [illegible] vter [illegible]. Cic. [illegible] Vtrum reprehendis, quòd Patronum iuuabat eum qui tum in miſeriis erat, an quòd alterius [illegible] voluntatem contemnebat, à quo ſummum beneficium acceperat? Vtrum horum reprehendis? ¶ Accipitur aliquando vter pro alter. Cic. *pro Milone*, Vter [illegible] fecerit. Quod & apud [illegible] ſcriptores [illegible] Vter alteri dixerit, [illegible] ¶ [illegible] *in Frumentaria*, [illegible] & decumanum: ſi vter [illegible]. Gell. *c. 4. dec 3.* Vtra hoc altera eſſe non poteſt. (id eſt, alterutra.)

Vtercunque, Vter [illegible] {[illegible]. Gall. *Lequel des deux que ce ſoit.* Ital. *Qual de duoi.* Germ. *Welcher es ſeye.* Hisp. *Qualquiera de dos.* Angl. *Any of the two.*} Cic. *ad Torquatum lib. 5.* Magnæ [illegible] ad perſonandum eſſe dicantur, vt vtercunque vicerit, non ſit minima [illegible] Gell. *lib. 5. c. 10.* Ne ſententia ſua vtramcunque in partem dicta eſſet, ipſa ſeſe reſcinderet. Quintil. In vtracunque lingua.

Vterlibet, Alter ex duobus, quem tibi capere libet. {ὁπότερος οὖν. Gall. *Lequel des deux tu voudras.* Ital. *Vno de duoi.* Germ. *Welchen du wilt.* Hisp. *Qualquiera de dos.* Angl. *Any of the two.*} Cic. *pro Quint.* Vtrumlibet elige, alterum incredibile eſt, alterum nefarium, & ante hoc tempus vtrumque inauditum. Plin. *lib. 24. cap. 4.* Suberis cortex tritus, ex aqua calida potus, ſanguinem fluentem ex vtralibet parte ſiſtit.

Vternam, Vter. {πότερος, ὁπότερος. Gall. *Lequel des deux.* Ital. *Qual di duoi.* Germ. *Welcher.* Hisp. *Qualquiera de dos.* Angl. *Whether of the two.*} Horat. *Serm.*

——— vternam
[illegible] fidet ſibi certius, [illegible] hic qui
Pluribus aſſuerit, &c.

Vterquē, vtraque, vtrunque. {שְׁנֵיהֶם Chenaiim. ἑκάτερος, ἀμφότερος. Gall. *L'vn & l'autre.* Ital. *L'vno e l'altro.* Germ. *Beid der ein vnd der ander.* Hisp. *Entrambos à dos.* Angl. *Both ſeuerally, aſwell [illegible] one as [illegible].*} Significat ambos, [illegible] inter ſe differunt: quod quum vtrunque aliquid feciſſe dicimus, & ab hoc, & ab illo ſeparatim id factum intelligimus: vt, Vterque ſibi domum ædificauit: hoc eſt, & hic ædificauit ſibi domum, & ille. Quum verò ambos dicimus feciſſe, ab vtroque coniunctim id factum oſtendimus, vt Ambo ſibi monumentum [illegible]: hoc eſt, hic & ille ſimul vnum ſibi commune [illegible] fecêre. Propter quod vtrunque alterum verberaſſe rectè dicimus, hoc eſt, hunc illum, & illum hunc verberaſſe. Cic. 1. *Offic.* Quorum vterque ſuo ſtudio delectatus, contempſit alterum. Quintilianus, Quum enim vterque alteri obiiciat, palam eſt vtrunque feciſſe. Terentius, Quia vterque vtrique eſt cordi. Plaut. *Moſt.* Meritò vterque fieri exiſtimat (quod ſe amant.) Ouid. 13. *Metam.*

——— Deus eſt in vtroque parente.

Plaut. *Men. ſc. vlt. a. 5.* vterque id quod rogabo dicite. Idem *Aul. ſc. 3. a. 1.* Quod in rem eſt vtrique arbitremur. Idem *Capt. ſc. 3. a. 1.* Vterque inſaniunt. (de amantibus.) Idem *Men. ſc. 3. a. 1.* Vterque eo prælio potabimus. Ouid. 5. *Faſt.*

Ad regem voces fratris vterque ferunt.

Idem *Eleg. 2. lib. 4. Triſt.*

———Dona reddere templis Cæſar vterque parant.

Plaut. *Pſeud. ſc. 4. a. 2.* Vtrunque ſalue & ſpes, & fortuna. Idem *Men. ſc. 2. a. 2.* In vtrumque cauero. Tibull. *lib. 4.*

Solus vtroque idem diceris magnus in orbe.

Ouid. *lib. 6. Faſt.* Vtraque nupſerunt. ¶ Ambos autem alterum verberaſſe, Vel ambos verberaſſe ambos, non rectè dicimus, quia ſignificaretur ambos ſimul verberaſſe, ſed ambo ſe mutuò verberauerunt. Vtrique autem in plurali numero dicitur de pluribus duo genera facientibus. Cic. 2. *in Catil.* Quos ergo vtroſque, Quirites, in eodem genere prædatorum direptorumque pono. Hoc tamen poetæ aliquando confundunt, apud quos pluralis huius dictionis numerus pro ſingulari accipitur. Virg. 5. *Æneid.*

———ſuper vtraque quaſſat tempora, h. e. ſuper vtrunque tempus.

Vtervis, Vter quem tu vis, vterlibet. {ὁπότερος οὖν. Gall. *Lequel que tu voudras des deux, l'vn ou l'autre.* Ital. *Qual tu vuoi.* Germ. *Welchen du wilt.* Hisp. *Qualquiera de dos.* Angl. *Any of the two.*} Plaut. *Pſeud. ſc. 1. a. 1.* In oculum vtrumuis conquieſcito. *Ibidem ſc. 3. a. 1.* Viginti minas. 2. Vtrumuis, vel quæret quinis. Hoc autem differunt vteruis & vterlibet, quòd illa vnam ex duobus ſignificant, hæc vnum ex pluribus. Terent. *in Adelph.* Abs quiuis homine, quum eſt opus, beneficium accipere gaudeas. Quintilianus, Periculoſum, & cum incuendum genus: quod ſi in proponendo vtrumquemlibet amiſerimus, cum riſu quoque tota res ſoluitur: tutius ſit interrogare ſi hæc actio non ſit. Simul enim remouentur omnia, vel quum duo ponentur inter ſe contraria, quorum tenuiſſe vtrumlibet ſufficiet. Ecce in eodem loco vtrumlibet, & quodlibet vſus eſt. Altero pro eo quod eſt vnum de duobus: altero pro eo quod eſt vnum de pluribus.

Vtrubi, aduerbium, [illegible] loco, idem ſignificat, quod quônam in loco. Nævius *in Tarentilla*, Vtrubi, [illegible] hic an in [illegible]? ¶ Vtrinde. Cic. *pro Luperco, Hi panni*, De [illegible] vtrobi bona, vtrobi mala gratia capiatur, vtrinde iram, vtrinde factiones tibi pares.

Vtrinde, ex vtroque loco.

Vtrinque, aduerb. Ab vtroque latere, ab vtraque parte. {מִזֶּה וּמִזֶּה mizzéh vmizzéh. ἑκατέρωθεν. Gall. *D'vne part & d'autre, de tous coſtez.* Ital. *D'ogni parte.* Germ. *Zu beyden ſeiten.* Hisp. *De ambas à dos partes.* Angl. *On both ſides.*} Cæſar *belli Gallici*, Multis vtrinque interfectis. Idem *Amph. prolog.* Vtrinque [illegible] ex grauida, & ex viro, & ex ſummo Ioue. Idem *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Vtrinque tibi delectum para Idem *Amph. ſc. 1. a. 1.* Tubæ vtrinque canunt, & clamorem vtrinque efferunt.

Vtrinqueſecus, ſecus vtrunque partem, iuxta vtrumque latus. Apul.

Vtro, aduerbium, Vtram partem verſus. {ὁποτέρωσε. Gall. *En quelqu'vn de deux lieux.* Ital. *In alcuno de duoi luoghi.* Germ. *Gegen welcher ſeiten.* Hisp. *En alguno de dos lugares.* Angl. *To which of the two partes.*} Plin. *lib. 18. cap. 19.* Id demum iterè ſubactum erit, vbi non intelligitur vtrò vomeri erit.

Vtrubi, vtro loco.

Vtrobique, aduerbium, In vtroque loco. {ἀμφοτέρωθι. Gall. *En, ou enuers tous les deux coſtez.* Ital. *In ambedue le bande.* Germ. *An beyden orten oder ſeiten.* Hisp. *En ambas partes.* Angl. *On or towardes both ſides.*} Liuius 6. *ab Vrb.* Ab ducibus vtrobique proditæ temeritate, atque inſcita res. Plaut. *Mil. ſc. 5. a. 2.* Vtrobique orationem doctè dedit. Et Gell. *cap. 24. lib. 13.*

Vtroquē, Ad vtrunque locum. {ἀμφοτέρωσε. Gall. *A one vers tous les deux coſtez.* Ital. *A l'vn è l'altro luogo.* Germ. *Auff diſe vnd auff ihene ſeiten.* Hisp. *Hazia ambas dos partes.* Angl. *Towardes both the ſides.*} Liuius 8. *ab Vrbe.* Vtroque exercitus miſſi. Vtraque pro vtrinque vel vtroque veteres vſurpabant. [illegible] *lib. 4.* In Hiſpania pugnatum [illegible], vtraque [illegible] loco mori. [illegible] Liuius *lib. 1. ab Vrb.* Vtroque coloniæ miſſæ. Gel. *cap. 13. lib. 15.* Vtroque verſum dici quædam, vt vereor te, & vereor abs te.

Vtrum, aduerbium interrogantis eſt. {אִם im ἆρα, ἦ, πότερον, ἆρα, ἢ. Gall. *A ſçauoir mon.* Ital. *Qual di duoi?* Germ. *Entweders.* Hisp. *Qual de dos?* Angl. *Whether.*} Plaut. Vtrum id verum putas an non? Modo dubitantis. Senec. Vtrum id nobis conſentiat, animaduertendum. Plaut. *Men. ſc. 6. a. 5.* Neque ego vtrum eliciam ſaluum ex hoc ſaltu damni

damni ſcio. ¶ Ferè ſemper habet particulam An ſequentem, licèt ſine ea aliquando inueniatur, ſed raró: idem autem ſignificat quod Num. Terent. *in Phorm.* Vtrum ſtultitia facere ego hunc, an malitia Dicam: ſcientem, an imprudentem, incertus ſum. Cicer. *Lentulo*, Multum intereſt vtrum laus minuatur, an ſalus deſeratur. Plaut. *Pſeud. ſc 4. a. 2.* Vtrum ſpérne an ſalutem te ſalutem? Vtrumque. Idem *Men. ſc. 2. a. 5.* Cogito vtrum me dicam ducere medicum, an fabrum.

Vtĕr, i, maſculini generis, vel Vterus, i, Loci muliebres in quibus concipitur fœtus. {[illegible] *réchem. γάστηρ, νηδὺς, δελφὺς.* Gall. *La marri, la matrice, ou le ventre d'vne femme.* Ital. *Matrice di femina ò il ventre.* Germ. Die mutter oder bermutter. Hisp. *El vientre donde concibe la muger.* Angl. *The wombe.*} Eſt enim propriè mulierum: nam in cæteris animalibus Vuluam potius appellamus, teſte Plin. *lib. 11. cap. 37.* Idem tamen *lib. 8. cap. 43.* aliorum vterum tribuit. Nonnulli & Matricem nominant: quanquam propriè Matrix ſit fœmina, quæ fœtus gratia alitur. Dictus vterus, quod in eo, tanquam in vtre quodam fœtus contineatur. Senec. *cap. 16. de conſol. ad Helu.* Nunquam more aliarum, quibus omnis commendatio ex forma petitur, tumeſcentem vterum abſcondiſti, quaſi indecens onus. Senec. *cap. 10. de conſ. ad Mart.* Ab vtero hoc fatum, mortis) cum proſequebatur. Idem *Amph.* Vbi vtero exorti dolores vt ſolent puerperæ Hinc vterum ferre dicuntur quæ grauidæ ſunt, *ἐν γαστρὶ ἔχειν.* ¶ Quandoque tamen vterus ſumitur pro ventre: vt in illo Virgil. 2. *Æneid.*

——vterúmque armato milite complent.

Et apud Celſ. ſæpiſſimè, vt *lib. 7. cap. 14. & 21.* ¶ Inuenitur etiam Vterum in neutro genere: vt apud Plaut. *Aulul. ſc. 4. a. 5.* Perij, Obſecro te mea nutrix, vterum dolet, &c. Item Turpillius apud Nonium, Diſperij miſera, vterum cruciatur mihi.

Vtercŭlus, i, diminutiuum eſt ab vter, pro ventre. {*γαστρίδιον.* Gall. *Petit ventre.* Ital. *Picciol ventre.* Germ. Beüchlin. Hisp. *Pequeño vientre.* Angl. *A litle wombe.*} Plin. *lib. 11. cap. 12.* Præterea è fronde, ac pabulis potus in vterculos congeſtus apum (ore enim vomunt) ad hæc, &c. Legitur etiam Vtriculus. Celſ. *lib. 3. cap. vlt.* Vtriculi quoque rectè imponuntur aqua calida repleti.

Vtĕrini fratres, qui ex eodem vtero prodierunt. {*ὁμογάστριοι.* Gall. *Freres d'vne meſme mere.* Ital. *Fratelli d'vna iſteſſa madre.* Germ. Leibliche brüder/die in einer mutter leib gelägen ſeind Hisp. *Hermanos de vn vientre.* Angl. *Brethren of one mother.*} hoc eſt, qui matrem eandem, non tamen eundem habuerunt patrem. *Inſtit. lib. 3. de bonor. poſſeſ.* Fratres ſorórve, conſanguinei, vel vterini.

Vthina, *Οὔθινα.* Vrbs Africæ propriè dictæ, Romanorum colonia inter Bagradam fluuium & Tritonem ſita. Vide Plin. *lib. 5. cap. 4.* & Ptolemæum *lib. 4. cap. 3.*

Vtica, æ, *Ἰτύκη* Ptolemæo, *Ἰτύκη* Stephano. Vrbs inſignis Aphricæ propriè dictæ, ad Bagradam fluuium, xxx. paſſuum millibus diſtans à Carthagine: quæ exciſa principem in Africa locum tenuit. In hac Cato Vticenſis, victo Scipione, mortem ſibi conſciuit.

Vti, Vt. {[illegible] *chaaſcher. ὡς, ὥσπερ.* Gall. *Comme, ainſi que.* Ital. *Che, accioche* Germ. Wie Hisp. *Aſſi como.* Angl. *As, euenas.*} Plaut *in Amph.* Tamen quin loquar hæc vti facta ſunt, Nunquam vllo modo me potes deterrere. *Ibid.* Neque ſe luna quoquam mouet, ſtátque vti exorta eſt ſemel. (id eſt, quo loco.) Idem *Men ſc. 2. a. 4.* Viden' vti ſceleſtè captat? Idem *Capt. ſc. 2. a. 1.* Sinito ambulare, ſed vti aſſeruentur. (id eſt, Ita tamen vt.) ¶ Ponitur aliquando pro tanquam, cum pronomine, is, ea, id. Cicer. *9. Philipp.* Quod ſepulchrum ipſius liberorum, poſterorúmque eius ſit, vt quod optimo iure ſepulchrum publicè datum eſt, id eſt, tanquam id quod optimo iure, &c. ¶ Denotat aliquando & cauſam ſimilem, quemadmodum & Vt. Cic. *lib. 6. Epiſt.* Is ad me dedit literas, vti ſe tibi placarem.

Vtĭlis, Vtilitas, Vtiliter, vide *Vtor.*

Vtĭnam, aduerb. optantis. {[illegible] *achlái. εἴθε, ὤφελον.* Gall. *Pleuſt à Dieu que, à la mienne volonté.* Ital. *Voglia Dio.* Germ. O wolte Gott daß. Hisp. *O ſi, ó oxala.* Angl. *would to god.*} Ter. *in Andr.* Vtinam id ſit quod ſpero. Plaut. *ſc. vlt. a. 5.* Vtinam efficere quod pollicitus poſſies. ¶ Quandoque etiam dicimus, O vtinam. Ouid. *in Epiſt. Penelopes,*

O vtinam tunc, quum Lacedæmona claſſe petebat,
Obrutus inſanus eſſet adulter aquis.

Plaut. *Moſtell. ſc. 3. a. 1.* O vtinam pater meus mihi mortuus nuncietur. Et Ouid. *Eleg. 4. lib. 4. Triſt.*

Vtinum, Italiæ oppidum iuxta Aquileiam, principum Auſtriæ opere inſigni admodum, & arce in medio vrbis edito colliculo conſpicuum: vt ſcribit Vadianus *in lib. 2. Pompony Mela.*

Vtĭquè, aduerb. affirmandi eſt, & ponitur pro certè, vel prorſus. {*[illegible] ach.* *[illegible] achén. ἄγε, δῆτα, δήπουθεν.* Gall. *Certes, certainement.* Ital. *Certamente, fermamente.* Germ. Ja freilich/gewüßlich. Hisp. *Ciertamente.* Ang. *Truelie.*} Quintil. *in Paſtu cadauerum*, Solent huiuſmodi negotiatores aliquid proprium ac priuatum ſtipulari: vtique quum rem alienam vendant. Suet. *in Tito*, Cæterùm Titum, qui propè aſtabat, vtique imperaturum. ¶ Vtique pro Ergo, igitur. Quint. *lib. 5. cap. 10.* Eſt argumentorum locus ex ſimilibus, Si continentia virtus, vtique & abſtinentia. Rurſus *paulò póſt*, Alia ſunt, vt dixi, non néceſſaria, vel vtrinque, vel ex altera parte. Sol colorat: non vtique qui eſt coloratus, à ſole eſt. Vulgus barbarorum dicit, Non ſequitur propterea quòd qui coloratus eſt, à ſole ſit coloratus.

Vtŏr, eris, Vſurpo, vſum rei alicuius habeo. {[illegible] *hithhammér* [illegible] *behádh* [illegible] *achár. χρῶμαι.* Gall. *Vſer, ſe ſeruir.* Ital. *Vſare.* Germ. Brauchen/nutzen. Hisp. *Vſar de alguna coſa.* Angl. *To vſe, to occupye.*} vt, Vtor domo, diligentia, conſuetudine, ſtudio, & huiuſcemodi Plaut. *Pſeud. ſc. 3. a. 2.* Vt quiſque vtitur fortuna, ita ſapiens vel ſtultus habetur. Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 5.* Vti ſermonibus morologis. *Ibid. ſc. 2. a. 1.* Num minus veſtra omnium opera vtor? (i. ſeruorum.) Idem *Aſin. ſc. 7. a. 1.* Eadem nos diſciplina vtimur. Idem *Capt. Prolog.* Accipite reliquum, Alieno vti nil moror. Idem *Aul. ſc. 3. a. 1.* Da mihi operam: (id eſt, audi.) 2. Tua eſt, vtere. Idem *Men. ſc. 3. a. 4.* Repoſcis pallam: Tibi habe, Aufer, vtere: vel tu, vel tua vxor. Idem *Curc. ſc. 2. a. 5.* Mater ei (annulum) vtendum dederat. Idem *Aſin. ſc. 4. a. 2.* Vtendos dedi ſcyphos: (ſequitur, commodare.) Idem *Menæch. ſc. 2. a. 4.* Vtendam dedi pallam, non donaui, &c. Ter. Scio te non eſſe vſum antehac amicitia mea. Sed quum de perſonis loquimur, accipitur pro conuerſari. *συζῆν, χρῆσθαι.* Cicer. *Lentulo*, Aulo Trebonio multos annos vtor valde familiariter. Plaut. *Capt. ſc. 3. a. 4.* Si ſe vti volet. *Ibid. ſc. 1. a. 2.* In te mala ſi animo bono vtare adiuuat. Idem *Milit. ſc. 3. a. 2.* Oculis vti. Ouid. *Eleg. vlt. lib. 3. Triſt.*

Nullus hic eſt cuius intellectorus auribus vtar. Adeſt,

(ſup. in recitando.) Idem 13. *Metam.*

——quo ſucceſſore vtuntur:

(id eſt, quem habent ſucceſſorem.) Plaut. *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Licet vtar manu. (aliàs *omittar.*) Idem *Aſin. ſc. 1. a. 1.* Vt magis beneuolo vtantur gnato, &c. Velleius, Optimis ingeniis malè vſi. Ouid. 13. *Metam.*

Hoc ait (enſe) *vtendum eſt in me mihi.*

¶ Conſtruitur quandoque cum accuſatiuo. Varro, Vtile vtamur potius, quàm ab re abutamur. Plaut. *in Aſinar.* Cætera quæ volumus vti, Græca mercamur fide. Scæuola apud Gell. *cap. 15. lib. 7.* Si id vſus eſt, &c. ¶ Vti poteſtate, Prætura, & eiuſmodi ad quæſtum, eſt eam exercere ad quæſtum. ¶ Vti re aliqua ad ſpeciem, eſt quod barbari dicunt, *habere & oſtendere pro monſtro.* ¶ Vti inuidia minore dicitur, cui minus inuidetur. ¶ Vti aliquo, id eſt, alicui eſſe familiarem. Terent. *in Heaut.* Mihi ſi vnquam filius erit, næ ille facili me vtetur patre. hoc eſt, facilis illi, & placabilis pater ero. ¶ Vti valetudine minus commoda, eſt ſubægrotare. ¶ Vti via populi, eſt populi more cuilibet ſententiæ ſine vllo iudicio aſſentiri, & numero vocum potius, quàm veritati operam dare. ¶ Vti valetudine firma, eſt bene habere. ¶ Vtor te dicitur, & Vtor abs te. Gell. *cap. 13. lib. 15.*

Vtĕndus, adiectiuum. Terent. *in Heaut.* Quòd illa ætas magis ad hæc vtenda eſt idonea.

Vtentior, vt à potens potentior. Cic. 2. *Offic.* Sed fac iuuare, vtentior ſanè ſit. ſic in antiquis Cod. ibi verò agitur de vſu diuitiarum potius quàm de potentia.

Vſŭs, us, Ipſe vtendi actus, exercitatio, tractatio, vſurpatio. {[illegible] *achuzá. ἡ χρῆσις.* Gall. *Vſage, vtilité.* Ital. *Vſo, vſanza, conſuetudine.* Germ. Brauch/nutz. Hisp. *Vſo, coſtumbre.* Angl. *Vſe, profite.*} Plaut. *Moſt. ſc. 2. a. 1.* Vſus ædium nequior factus. Gell. *c. 8. lib. 13.* Vſus & memoriæ filia, ſapientia. Ouid. *Eleg. 4. lib. 3.*

Vſibus edocto ſi quicquam credis amico:

Cæſ. *lib. 2. de bell.* magnum habeat vſum in re militari. (id eſt, erat peritiſſimus.) Idem *lib. 13. Met.* Quis tuus vſus erat. (extra bellum.) Cic. *in Topicis.* Vſus enim, non abuſus legatus eſt. Plin. *Epiſt. 20.* Vſus magiſter egregius. Idem *Epiſt. 115.* Vſus optimus dicendi magiſter. Cic. *lib. 1. de Orat.* Adiungant vſum frequentem, qui omnium magiſtrorum præcepta ſuperat. Plin. *lib. 10. cap. 69.* Auditus cui hominum primo negatus eſt, huic & ſermonis vſus ablatus. Cic. *pro Cornelio Balbo.* Aſſiduus vſus vni rei deditus & ingenium & artem ſæpe vincit. ¶ Interdum conſuetudo, conuerſatio, familiaritas. *συνήθεια.* Quintil. Mulierem cum qua illi longus fuerat vſus. Cic. *ad Volum. lib. 7.* Quòd ſine prænomine familiariter, vt debebas, ad me epiſtolam miſiſti, primùm addubitaui num à Volumnio Senatore eſſet, quo cum mihi eſt magnus vſus. Ouid. *lib. 3. Triſt. Eleg. 6.*

Tu tamen à nobis vſu iunctiſſime longo,
Pars deſiderij maxima penè mei.

Ibid. Eleg. 7. lib. 4. Exiguus nobis cum quibus vſus erat. Idem *Eleg. 5. lib. 3. Triſt.*

Vſus amicitiæ tecum mihi paruus, &c.

Ibidem,

——nec longo cognitus vſu.

Suet. *in Calig. cap. 25.* Quod Liuia) repetiſſe vſum prioris mariti (nempe Pitonis) tempore medio videbatur (id eſt, conſuetudinem) ¶ Interdum vſus in eadem accipitur ſignificatione, qua opus indeclinabiles eandemque habet conſtructionem. Virg. *lib. 8. Æneid.*

Arma acri facienda viro, nunc viribus vſus,
Nunc manibus rapidis.

Terent. *in Hecyra*, Non vſus facto eſt mihi. Cicer. *lib. 1. Offic.* Potiúſque & amicis impertientes & Reipublicæ ſi quando vſus eſſet. Idem 4. *Tuſc.* De cæteris ſtudiis alio loco dicemus, ſi vſus fuerit. Plaut. *in Aſinaria*, Viginti iam vſus eſt filio argenti minis. Idem *in Pſeud. ſc. 3. act. 1.* accuſatiuo iunxit, Ad eam rem vſus eſt hominem aſtutum, doctum, &c. id eſt, opus eſt homine aſtuto, & docto. Idem *Aſin. ſc. 1. a. 2.* Audacia vſus eſt & dolis. (id eſt, opus.) Idem *Amph.* Citius quod non facto eſt vſus ſit, quàm quod facto eſt opus. Idem *Milit. ſc. 1. a. 3.* Vt cùm vſus veniat (id eſt, opus ſit.) Et *Aſin. ſc. 2. a. 2.* Dico vt vſus eſt fieri. (id eſt, expedit.) Idem *Pſeud. ſc. 2. a. 1.* Cur ea, quibus eſt vobis vſui, prohibeor &c. Idem *Pſeud. ſc. 1. a. 1.* Argento inuento eſt vſus. Idem *Men. ſc. 2. a. 5.* Vſus facto eſt. Et *Moſt. ſc. 3. a. 1.* Ei ſpeculo vſus eſt. ¶ Interdum pro fructu & vtilitate, quòd ſoleamus aliqua re ideo vti, vt ex ea fructum percipiamus. *χρεία.* Cicer. *Att. lib. 1.* Fuit & mihi & Quinto fratri magno vſui in noſtris petitionibus. Item pro lucro ſiue vtilitate. Plaut. *Menæch. ſc. 4. a. 2.* Qui mihi eſt vſui (ſup. lucro.) Idem *Pſeud. ſc. 7. a. 4.* Strenui damno mihi ſunt: Improbi vſui. Idem *Curc. ſc. 2. a. 4.* Odio & malo: bono vſui eſtis nulli. (ſup. vos lenones.) Idem *Pſeud. ſc. 3. a. 1.* Non eſt vſui amator niſi perpetuat data. ¶ Ex vſu eſſe: pro vtile eſſe, & expedire. *χρειώδης εἶναι.* Terent. *in Hecyra*, Si ex vſu eſſet noſtro hoc matrimonium. Colum. *lib. 6. cap. 1.* Pabulum è fundo plerumque domeſticis pecudibus magis, quàm alienis depaſcere, ex vſu ſit. ¶ Vſus huius rei nobis venit: (pro, ita experti ſumus.) Gell. *cap. 23. lib. 2.* Item, Quod vſus venit illi diuinitus, &c. (id eſt, accidit.) Idem *cap. 7. lib. 3.* Item, Vſus natæ rei ita erat. Idem *cap. 13. lib. 13.* ¶ Vſus venit, ponitur pro opus eſt, Terent. *Heaut.* Non vſus veniet ſpero: hoc eſt, non opus erit, non erit neceſſe. Plaut. *in Bacch.* Aufugero hercle, ſi magis vſus venerit. ¶ Vſuuenit verò, id eſt, accidit, euenit. Cic *pro Quint.* Nam quid homini poteſt turpius, quid verò miſerius, aut acerbius vſuuenire? ¶ Ponitur aliquando pro conſuetudine, ſiue more. *ἔθος.* Ter *in Heaut.* Mihi ſic eſt vſus, tibi vt opus eſt facto, face. id eſt, ſic mos meus eſt, ita conſueui.

Vſuālis, e, Vſuarium: quod vſui noſtro ſeruit. {*ὃ νῦν χρήσιμον, χρειώδης.* Gall. *Dequoy nous vſons choſe pour noſtre vſage.* Ital. *Coſa per noſtro vſo.*

vſo. GERM. Brauchlich. HISP. *Coſa pertenaciente à vſo.* ANGL. *That ſerneth for our vſer.* } Marcianus in *l. interdum, de public.* Quoties quis mancipia inuecta profeſſus non fuerit, ſiue venalia, ſiue viualia, in pœna commiſſi eſt.

Vsŭārĭŭs, ij, dicitur ille, cuius eſt vſus, qui rei vſum capit. { ὁ χρώμενος. GALL. *Qui a l'vſage de quelque choſe.* ITAL. *Chi ha l'vſo d'vna coſa, non la proprietà.* GERM. Ein nutzer vnd braucher. HISP. *El que tiene vſo de alguna coſa.* ANGL. *He that hath the vſe of any thing.* } ¶ Vſuarius verò adiectiuum, quod in vſum quotidianum paratum eſt. Gell. *lib.* 4. *cap.* 1. Ex iis autem quæ promercalia, & vſuaria in locis eiſdem eſſent, ea ſola eſſe penoris putat quæ ſint vſu annuo.

Vsŭsfrŭctŭs, nomen vtrinque declinatum, ſignificans rei vſum fructuoſum, quum ſcilicet res aliqua non noſtra eſt, ſed perinde ex ea fructum atque vtilitatem capimus, ac ſi noſtra eſſet. { [Hebrew] *achuzzah*, ἡ καρπωσία, ἐπικαρπία. GALL. *Vſufruit.* ITAL. *Vſofrutto.* GERM. Die nutzung ſo einer hatt ab einem gut das er beſitzt oder braucht/vnd doch nicht ſein iſt. HISP. *Vſufructo de la heredad.* ANGL. *The fruitefull vſe of any thing.* } Definitur ab Vlpian. *l.* 1. *de vſufruct.* quòd ſit ius alienis rebus vtendi, fruendique, ſalua rerum ſubſtantia. Cicer. *pro Cæcinna,* Vſumfructum omnium bonorum ſuorum Ceſenniæ legauit, vt frueretur vnà cum filio, neque à ſecundo hærede legauit, mortuo filio mulier vſumfructum non amittet. Senec. *cap.* 10. *de conſ. ad Polyb.* Vſumfructum eius (id eſt, fratris à natura commodati,) boni conſule. Idem *c.* 10. *de conſ. ad Marc.* Vſusfructus bonorum fortunæ noſter eſt.

Vsūfrūctŭārĭŭs, qui vſumfructum habet, qui & fructuarius dicitur. { καρπωτής. ANGL. *He that hath the vſe and fruit, but not the propertie.* } *D. lib.* 7. *tit.* 1. *l.* 7. Quicunque reditus eſt, ad vſufructuarium pertinet.

Vsūcăpĭo, is, id eſt, rem aliquam continuatione vſus, & poſſeſſionis mihi attribuo, Vendico, in meum vſum conuerto. { χρόνῳ ἰδιοποιοῦμαι. GALL. *S'attribuer, faire ſien par deſcription & poſſeſſion de long temps.* ITAL. *Attribuirſi far ſuo.* GERM. Ein lang genoß gut zu eygen vberkommen/oder an ſich ziehen. HISP. *Continuar poſſeſſion.* ANGL. *To mak his owin through long poſſeſſion.* } Cicer. 2. *de Legibus,* Quod autem forum, id eſt, veſtibulum ſepulchri buſtúmve vſucapi vetat, tuetur ius ſepulcrorum. Idem *de Aruſp. reſp.* Nihil mortales à diis immortalibus vſucapere poſſunt. Paulus, Qui alienam rem mortis cauſa traditam vſucepit, non ab eo videtur accepiſſe cuius res fuiſſet, ſed ab eo qui vſucapionem præſtitiſſet. Senec. *epiſt.* 89. Nihil publicum poteſt vſucapi.

Vsūcăpĭo, ſiue Vſucapio, nis, eſt acquiſitio, vel adiectio dominij, per continuationem poſſeſſionis temporis lege definiti, vt puta triginta aut quadraginta annorum, ſi res immobilis ſit, quam poſſidemus: item trium annorum, ſi mobilis. { ἡ διὰ χρόνου χρῆσις, ἡ ταπῆ, ἀπελευθέρωσις. GALL. *Acquiſition de la ſeigneurie de quelque choſe par preſcription.* ITAL. *Acquiſto di proprietà per vſo di lungo tempo.* GERM. Die vberkommung eines dings nach langer beſitzung/oder nutzung. HISP. *Poſſeſſion continuada, ò continuacion de poſſeſſion.* ANGL. *The conqueſſing of the lordship of any thing by continuation of tyme.* } Recentiores primam illam Præſcriptionem, hanc verò Vſucapionem vocant. Cicer. *lib.* 1. *de Legib.* In qua quoniam Vſucapionem duodecim tabulæ intra quinque pedes eſſe noluerunt, depaſci veterem poſſeſſionem Academiæ ab hoc acuto homine non ſinemus. ¶ Dicitur & vſucapio, Gell. *cap.* 10. *lib.* 7. Vt hæc vſucapio dicitur, &c. Vide locum, vbi & ſequentia Catonis verba citantur, Hæc pignoriſcapio ob æs militare facta eſt, quòd æs à Tribuno ærario miles accipere debeat.

Vsĭo, nis, Vſus. { [Hebrew] *ael uzzah*, χρῆσις. GALL. *Vſage.* ITAL. *Vſo, vſanza.* GERM. Nutzung/brauch. HISP. *Vſo.* ANGL. *Vſe.* } Gell. *lib.* 5. *cap.* 1. Longæ vſionis gratia contrahuntur, & reconduntur. Vlp. *l. Qu. Mutius. ff. de auro & argento legat.* Si factum aurum legatum eſt, omne ad eum pertinet, cui legatum eſt, ex quo auro aliquid eſt effectum, ſiue id ſuæ, ſiue alterius vſionis cauſa paratum eſſet.

Vsĭto, as, are, Frequenter vtor. { χρῶμαι. GALL. *Vſer ſouuent.* ITAL. *Vſar ſpeſſo.* GERM. Offt brauchen. HISP. *Mucho vſar.* ANGL. *To vſe often.* } Gell. *lib.* 10. *cap.* 10. & *cap.* 21. Romanos quoque homines aiunt ſic plerunque annulis vſitatos. Idem *lib.* 7. *cap.* 2. Tametſi aliquoties verbo ipſo, alio quoque modo vſitati ſunt.

Vsĭtātŭs, a, um, Conſuetus, ſolitus, in vſum receptus. { ἔθιμος. GALL. *Vſité, accouſtumé, qui eſt en vſage.* ITAL. *Solito, auezzo, vſato.* GERM. Breuchig. HISP. *Acoſtumbrado.* ANGL. *wonted, accuſtomed.* } vt, Vſitata conſuetudo, vſitata vocabula, vſitatus mos. Cicer. *pro Quintio,* Iacet res in controuerſiis, iſto calumniante biennium, vſque dum inueniretur qua ratione res ab vſitata conſuetudine recederet. Idem 3. *de fin.* Ne opifices quidem tueri ſua artificia poſſent, niſi vocabulis vterentur nobis incognitis, vſitatis ſibi. Idem 4. *Verr.* Hunc denique ipſum pertuliſſent, ſi humano modo, ſi vſitato more, ſi denique vno aliquo in genere peccaſſet. Idem, Cur in re tam veteri, tam vſitata, quicquam noui feceris?

Vsĭtātiſſĭmus, ſuperlatiuum, Tritiſſimus. { ἐθιμώτατος. } Senec. *de vita beata cap.* 2. Quæramus quid optimè factum ſit, non quid vſitatiſſimum.

Vsĭtātē, aduerb. { ἐθιμίως. GALL. *Selon l'vſage & couſtume.* ITAL. *Secondo l'vſo & coſtume.* GERM. Breuchlich nach gemeinem brauch. HISP. *Segun la coſtumbre.* ANGL. *After the accuſtomed faſhion.* } Cicer. 4. *de finib.* Cur igitur quum de re conueniat, non malumus vſitatè loqui?

Vsūră, æ, Vſus. { χρῆσις. GALL. *Vſage.* ITAL. & HISP. *Vſo.* GERM. Brauchnung. ANGL. *Vſe, accuſtoming of a thing.* } Plaut. *in Amph.* Vſuramque eius corporis cepit ſibi. Idem *ibid. ſc.* 2. *a.* 5. Alcumenæ vſuram corporis cepi. Quintil. Interim, inquit Cicero, vſura fruar, de morte Vatinij hoſtis Ciceronis nunciata, incerto autore.) Item Velleius, Ne ab huius quidem vſura gloriæ temperauit animum Pompeius. Plaut. *Pſeud. ſc.* 2. *a.* 1. Non poteſt eorum vſura vſurpari (id eſt, nullus eſſe poteſt vſus.) Cicer. *pro Rab. Poſthumo,* Vos obſecro, Iudices, vt huic optimo viro, quo nemo melior vnquam fuit, nomen equitis Romani, & vſuram huius lucis, & veſtrum conſpectum ne eripiatis. Idem 7. *Verr.* Cur, inquam, ciuibus Romanis, quos Piratæ ceperant, ſecuri datum percuſſiſti, ipſis piratis lucis vſuram tam diuturnam dediſti? Idem *ad Appium Pulchrum lib.* 3. Perficiam profectò, vt longi temporis vſuram qua caruimus, intermiſſa noſtra conſuetudine, & gratia, & crebritate, & magnitudine officiorum meorum ſarciam. ¶ Vſurpatur etiam vſura pro vſu & commodo pecuniæ, vt, *Verr.* 5. Cum Senatus Publicanos vſura ſæpe iuuiſſet. ¶ Vſura item ponitur pro pecunia, quæ à debitore datur creditori pro vſu pecuniæ ſibi creditæ. { [Hebrew] *neſhech*, [Hebrew] *tarbith*, τόκος. GALL. *Vſure.* ITAL. *Vſura.* GERM. Wucher. HISP. *Logro, vſura.* ANGL. *Vſurie or intereſt.* } Cicer. 5. *Verr.* Vt quum Senatus publicanos vſura ſæpe iuuiſſet, magiſtratus à publicanis pecuniam, pro vſuris auderet auferre? Idem *de ſenectute,* Terra nunquam recuſat imperium, nec vnquam ſine vſura reddit quod accipit: ſed alias minore, plerunque maiore cum fœnore. Lucan. *lib.* 1.

Hinc vſura vorax, auidumque in tempore fœnus &c.

Hanc Varro impendium vocat, quod inter ſe iungat, vſumque ſiat, quaſi compendium. Sidonius Apollinaris poſteriora vocat, quoniam qui fœnus agitant, & in vſuras extendunt, videntur aggregare poſteriora prioribus, & ortis orttura connectere. Ob id Græci τόκους vocant vſuram, quaſi partus poſteritatem. ¶ Vſuræ vſurarum, ἀνατοκισμός. Vlp. *D. lib.* 22. *tit.* 8. *l.* 2. Ne commodorum commoda, & vſuræ vſurarum incrementum faciant. ¶ Vſuræ maritimæ, id eſt, nauticum fœnus. *D. lib.* 22. *tit.* 2. *l.* 6. ¶ Ponitur aliquando vſura pro familiaritate, conuerſatione, συνήθεια. Cic. Longa quæ inter nos fuit vſura, hoc eſt, hoc eſt, vſus, conſuetudo, familiaritas.

Vſurula, parua vſura.

Vsūrārĭŭs, a, um, quod ad vſuram vel vſum pertinet, vt Pecunia vſuraria, quæ ſub vſuris debetur. *l.* 11. *D. de compenſationibus.* Cùm alter alteri pecuniam ſine vſuris, alter vſurariam debet, concurrentis apud vtrunque quantitatis vſuræ præſtandæ non ſunt. ¶ Vſuraria vxor, pro vſuaria, ea qua quis pro vxore vtitur. Plaut. *in Amph.* Volo deludi illum dum cum hac vſuraria vxore nunc mihi morigero. Hotomannus. Plaut. *Amph.* Eccum exit foras cum vxore vſuraria. Idem *Curc. ſc.* 1. *a.* 3. Cupio emere puerum, qui vſurarius (ſit ſup.) &c. ambiguè. ¶ Vſurarius etiam dicitur qui pendit vſuras. Papinian. *Dig. lib.* 22. *tit.* 1. *l.* 8. Debitor vſurarius creditori pecuniam obtulit.

Vsūrpo, as, are, eſt in frequenti vſu habeo: & hoc ſiue verbis, ſiue factis fiat, vt ait Valla *Elegant. lib.* 5. { ἀντιποιοῦμαι, χρῶμαι. GALL. *Vſer ſouuent.* ITAL. *Vſar ſouente vna coſa ſiano parole ò fatti.* GERM. Offt oder ſtäts brauchen. HISP. *Vſar muchas vezes de alguna coſa.* ANGL. *To vſe often and much.* } Colum. *lib.* 1. Nam illud quod in quibuſdam prouinciis vſurpatur, vt cornibus illigetur iugum, ferè repudiatum eſt ab omnibus. Cicer. *in Oratore,* Quod ſemper vſurpamus in omnibus dictis ac factis, minimis & maximis, quum hoc decere dicimus, illud non decere. Vſurpare cum aliquo mutua officia, Suet. *in Tiber. cap.* 11. Item, Vſurpare ſecundum gradum. *ibid. cap.* 10. ¶ Vſurpare oculis dixit Lucret. *lib.* 1. pro videre. Plaut. *in Trinummo,* Aduenio ex Seleucia, Macedonia, atque Arabia, quas ego neque pedibus vnquam vſurpaui, id eſt, quas neque vidi, neque adij, nec vnquam ingreſſus ſum. Gellius *cap.* 8. *lib.* 6. Recepta à Scipione puella, atque in deliciis amoribuſque ab eo vſurpata. ¶ Vſurpare ciuitatem, eſt dicere ſe ciuem, & pro ciue ſeſe gerere. Eo ſenſu vſurpatur à Suet. *in Claud. c.* 25. At idem Suet. *in Calig. c.* 38. vſurpare ciuitatem dixit, pro eſſe ciuem. Negabat, inquit, Iure ciuitatem Romanam vſurpare eos, qui, &c. Sic & Plaut. Vſurpari pro eſſe, *in Pſeud. ſc.* 1. *a.* 1. Non poteſt (eorum) vſurpari vſura, (id eſt, nullus eſſe poteſt eorum ſeruorum vſus. ¶ Vſurpare ius, eſt quod dicunt *capere poſſeſſionem,* & iure eo vti quod conceſſum & datum eſt. Liuius, Non tamen vltrà proceſſum eſt, quàm vt vnus ex plebe vſurpandi iuris cauſa, P. Licinius Tribunus militum crearetur. Itaque vſurpare & vſucapere verba ſunt inter ſe contrariè relata. Nam vſucapere eſt vtendo acquirere: vſurpare verò vtendo retinere, & vſucapionem interrumpere. Hinc Paulus, Vſurpatio eſt, inquit, vſucapionis interruptio. Nam dum quis ſuam rem vſurpat, ab alio ea vſucapi non poteſt. Atque ita intelligendum eſt quod ſcribit Gell. *lib.* 3. *cap.* 2. Mucium Iureconſultum dicere ſolitum legi, non eſſe vſurpatam mulierem, quæ quum Calendis Ianuariis apud virum cauſa matrimonij eſſe cœpiſſet, ante diem quartum Calendas Ianuarias ſequentes vſurpatum iſſet: non enim poſſet impleri trinoctium, quod abeſſe à viro vſurpandi cauſa ex duodecim tabulis deberet: quoniam tertiæ noctis poſterioris ſex horæ alterius anni eſſent, qui inciperet ex Calendis.

Vsūrpātĭo, nis, verbale, Frequens vſus. { ἰδιοποίησις. GALL. *Long vſage, vſurpation.* ITAL. *Longo vſo, vſurpatione.* GERM. Brauchung langer brauch. HISP. *Vſo luengo.* ANGL. *Long and often vſing.* } Cic. *de clar. orat.* In hoc communi noſtro, & quaſi fatali malo conſoletur ſecum conſcientia optimæ mentis, tum etiam vſurpatione & renouatione doctrinæ. Paul. *l.* 2. *de vſucap.* Vſurpatio eſt vſucapionis interruptio: oratores autem frequentem vſum vocant. Vſurpatio vocabuli, (id eſt, vſus & ſignificatio,) Gell. *cap.* 17. *lib.* 7. Videtur in verbo tam multiplici vnam tantummodo vſurpationem notaſſe. paulo poſt, Significatus, &c. ¶ Vſurpatio itineris. Liu. *lib.* 1. *dec.* 5.

Vtensĭlĭă, pluralis tantùm numeri, quæcunque vſui noſtro ſunt neceſſaria. { [Hebrew] *chelim*, τὰ χρειώδη. GALL. *Vtenſiles, ce qui eſt neceſſaire à noſtre vſage.* ITAL. *Ogni coſa neceſſaria à noſtro vſo.* GERM. Allerley brauchige ding. HISP. *Alhaja ò coſa para vſar.* ANGL. *What ſoeuer is needfull or neceſſarie for our vſe or occupying.* } Colum. *lib.* 11. Vtenſilia quibus aut alitur hominum genus, aut etiam excolitur. Idem *lib.* 8. *c.* 4. vocat vtenſilia, quæ apes in aluearia conferunt. Liuius *lib.* 3. *ab Vrbe,* Exutúſque omnibus vtenſilibus miles, Tuſculum ſe fide, miſericordiaque victurus hoſpitum, contulerat. Idem *lib.* 6. *bell. Pun.* Quæ cum vnà ſecum dediderunt, agrum, vrbemque, diuina humanáque, vtenſilia, ſiue quid aliud dediderunt. de iis rebus quid fieri velitis, vos rogo Quirites.

|Vtenſilitas, vtenſilium vſus. Tert.|

Vtĭlĭs, e, fructuoſus, commodus, accommodatus, frugifer, quod ex vſu eſt, quod vſui eſt, vtilitati. { [Hebrew] *tob*, [Hebrew] *moitl*, χρήσιμος, χρηστός, ὠφέλιμος. GALL. *Vtile, profitable, commode.* ITAL. *Vtile.* GERM. Nutzlich/oder nutzbar. HISP. *Prouechoſo para algun fin.* ANGL. *Commodious, profitable.* } Terent. *in Adelph.* Quum amet aliam, non eſt vtile hanc illi dari. Ouid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Triſt.*

——— *Non hic cibus vtilis ægro.*

Ibid. Eleg. vlt. lib. 4.

——— *Nec digna, nec vtilis vxor.*

Idem 5. *Faſt.*

Vtile nunc iter eſt, Publiciúmque vocant.

Idem

Idem *Eleg.*13. *lib.*3. *Triſt.*

Ecce ſupernaſcens (quid enim fuit vtile naſci,)

¶ Conſtruitur aliquando cum datiuo. Cic. *ad Marium lib.* 11. Quod enim vehementer mihi vtile eſſe putabas, nec inutile ipſi Cæſari perſecuti vt ille me diligeret, coleret, haberet in ſuis. ¶ Aliquando cum accuſatiuo, cum præpoſitione ad. Plin. *lib.*8. *cap.*31. Euomit fel ſuum ad multa medicamenta vtile. Neutro pede ſatis vtilis, apud eund. *lib.*7. *cap.*18. h. e. cuius pes vterque vitiatus, commodè officio ſuo fungi non poteſt. Horat. *in Arte.*

Omne tulit punctum, qui miſcuit vtile dulci.

Dolabella Cic. *lib.* 9. Quamobrem quid aut ille ſperare poſſit, aut tu, animum aduerte pro tua prudentia: ſic enim facillimè quod tibi vtiliſſimum erit, conſilium capies.

Vtibilis, e, Vtilis, vocabulum eſt antiquum. {טוב *tob* מעיל *mohil* χρήσιμος.} Plaut. *in Men ſc. Spectamen*, &c. 6. *a.* 5. Serui, qui culpa carent, & metuunt. Ij ſolent heris eſſe vtibiles. Terent. *in Phorm.* Quid minus vtibile fuit, quàm hoc vlcus tangere, aut nominare vxorem. Plaut. etiam vſus eſt *in Moſtell. ſc. Serui*, &c.

Vtilitas, atis, Commodum, fructus, emolumentum, lucrum, quæſtus, opportunitas, commoditas. {יתרון *jithrón* טוב *tob* תועלת *tohálth.* ὠφέλεια. GALL. *Vtilité, profit.* ITAL. *Vtilità, profitto.* GERM. Nutzbarkeit. HISP. *Provecho.* ANGL. *Commoditie, profite.*} Duplici autem ratione vſurpatur hoc nomen ab autoribus, & vt loquuntur populariter, actionis & paſſionis ſignificationem habet. Nam vtilitas mea ſæpe ea eſt quam ego percipio. Cic. *in Offic.* Nec tamen noſtræ vtilitates omittendæ ſunt, aliiſque tradendæ: ſed ſuæ cuique vtilitati, quod ſine alterius iniuria fit, ſeruiendum eſt. Interdum etiam ea quæ ex me percipitur. Terent. *in Eunucho*, In caræ ego faciam vtilitatem, vt cognoſcas meam. Cic. *Terent. lib.* 16 *Epiſt.* Vtilitatibus tuis poſſum carere. Ouid. *Eleg.* 6. *lib.* 3.

——*fata Omne bona claudunt vtilitatis iter.*

Ibid. Eleg. 1. *lib.*4.

Sed quiddam furor hic vtilitatis habet, &c.

¶ Cic. nouo quodam modo dixit *in Maniliana*, vtilitatem belli, pro iis rebus, quæ ad bellum vtiles ſunt, vt vectigalia & tributa. Itaque, inquit, hæc vobis prouincia, Quirites, ſi & belli vtilitatem & pacis dignitatem ſuſtinere vultis, non modò à calamitate, ſed etiam à metu calamitatis defendenda eſt. ¶ Vtilitatium in genitiuo plur. dixit Liu. *lib.* 5. *dec.* 5.

Vtilĭtĕr, aduerb. Ex vſu, commodè. {χρησίμως. GALL. *Vtilement, profitablement.* ITAL. *Vtilmente.* GERM. Nutzlich, nutzbarlich. HISP. *Provechoſamente.* ANGL. *Profitablye.*} Cic. 4. *Acad.* Atqui illi quidem etiam à natura vtiliter dicebat per motiones iſtas animis noſtris datas. Ouid. *lib.* 13. *Metam.*

Longa referre mora eſt, quæ conſilióque manúque

Vtiliter feci ſpatioſi tempore belli.

Horat. *lib.* 1. *Epiſt.* 16.

Vendere quum poſſis, captiuum occidere noli, Seruiet vtiliter.

Ouid. 1. *Epiſt.*

Vtilium ſtarent etiam nunc mœnia Phœbi.

Idem *lib.*3. *Faſt.*

Vtiliter nobis perfidus ille fuit.

Ibidem lib. 4.

Vtilius gladios, & tela nocentia carpes. (ô rubigo.)

‖Vtinum, *Vdine*, regionis Forojuliensis caput, V. olim E. nunc caret Epiſcopo, eſt que ditionis Venetæ, ſedes hodie Patriarchæ Aquileienſis, & collegij Patriarchalis Canonicorum.‖

Vtpote, aduerbium confirmantis, & cauſatiuum, Quoniam, quandoquidem, nempe, quippe. {כי *ci* ἅτε δή, οἷον. GALL. *Tentant que, car, comme ainſi ſoit, puis qu'ainſi eſt.* ITAL. *Come, perche.* GERM. Als nämlich, von wegen. HISP. *Aſſi como.* ANGL. *Becauſe that, ſith that.*} Saluſt. *in Catil.* Antonius aberat à bello, vtpote æger, ac iacens. Suet. *in Aug.* Ædes ſacras vetuſtate collapſas, aut incendio aſſumptas refecit, eaſque opulentiſſimis donis adornauit, vtpote qui in Cellam Capitolini Iouis ſexdecim millia pondo auri, vna donatione contulerit. Plaut. *Mil. ſc.*6. *a.*2. Similiorem mulierem magiſque eandem, vtpote quæ non ſit eadem, non reor Deos facere poſſe.

Vtpŏtĕ, Quemadmodum, v. g. οἷον, apud Cic. *lib.* 7. *Epiſt.*

Vtquĭd, Quamobrem, propter quid. {ἵνα τί. GALL. *Pourquoy.* ITAL. *Perchè.* GERM. Warumb. HISP. *Porque.* ANGL. *Why, or for what cauſe.*} Cic. *Attic.* Depugna potius, inquit, quàm ſeruias vtquid?

Vtrĭcŭlārĭūs, Vtriculus, vide *Vter*, vtris.

Vtribi, Vtrinque, Vtro, Vtrobique, Vtroque, Vtrum, vide *Vter*, adiectiuum.

‖Vtriculum, quod & Otriculum, & Octriculum, *Otricoli*, V. olim F. Salinorum, in colle apud Tiberim, nunc oppidulum inter Feſcenniam & Narniam.‖

Vtŭr, vide *Vt*.

V V

Vuă, æ, fructus vitis: dicta ab vuido. {ענב *henáb* אשכול *eſchcchól.* σταφυλή. GALL. *Grappe de raiſin.* ITAL. *Vua, grappo di vua.* GERM. Ein weintrauben. HISP. *Vua.* ANGL. *A grape or bearie.*} Col. *lib.* 3. *c.* 6. Nec tamen eam vitem feracem dixerim, cuius ſingulæ vuæ in ſingulis ſarmentis conſpiciuntur. Cic. *de ſenect.* Gemma, à qua oriens vua ſe oſtendit, quæ & ſucco terræ, & calore Solis augeſcens, primò eſt peracerba guſtatu, deinde maturata dulceſcit. Virg. *lib.* 1. *Georg.*

Hic ſegetes, illic veniunt felicius vuæ.

Ouid. *lib.* 2. *de Arte amandi, Eleg.* 16.

Terra ferax Cereris, multóque feracior vuis.

Idem *Eleg.* 6. *lib.* 4. *Triſt.*

Tempus, vt extentis tumeat facit vua racemis,

Vixque merum capiant grana quod intus habent.

Idem *ibid.*

Viſilnis modo preſſa bis vua pede.

¶ Dicitur & de aliis fructibus, qui in morem racemi conſtant ex pluribus acinis conglobatis. Plin. *lib.* 12. *cap.* 13. Amomi vua etiam in vſu eſt. ¶ Aliquando ponitur pro vite. Virg. *lib.* 2. *Georg.*

Et turpes auibus prædam fert vua racemos.

¶ Eſt etiam Vua, pellicula quædam in fine palati dependens circa fauces, vt inhiante homine conſpicitur: ſic dicta, quia vt vua dependet, & humiditate variatur, & eſt vocis moderatrix: & aliquando ad ſimilitudinem vuæ intumeſcit, cum vehementi inflammatione ac dolore. Seren. Ægreſcunt teneræ fauces quum frigoris ora Vis ſubiit, vel quum ventis agitabilis aër Vertitur, atque ipſas flatus grauis inficit vuas. Sortitur autem hoc mali genus à duplici forma nomen duplex. Nam ſi teretem habeat figuram à columnæ ſimilitudine columella, κίων, dicitur. Sin verò in acini effigiem conglobetur, à Græcis σταφυλή, à nobis Vua appellatur. Vide Martialem *epigramm.* 56. *lib.* 10. ¶ Dicitur etiam Vua de apibus, quum collectæ ſunt, & in modum botri dependent. Colum. *lib.* 9. Quum examen glomeratum in proximo frondentis arbuſculæ ramo conſederit, animaduertito an totum examen in ſpeciem vnius vuæ dependeat. Plin. *lib.* 11. *cap.* 17. Tunc oſtenta faciunt, priuata ac publica, vua dependente in domibus, templiſque. Virg. *lib.* 4. *Georg.*

——*Et denſis vuam dimittere ramis.*

Seruius, Vuam dimittere, id eſt, in morem vuæ vel botryonis defluere. ¶ Vua criſpa, quæ officinis vua ſpina, frutex ſpinoſus. ¶ Vua lupina, & Vua vulpis, eſt ſolanum hortenſe, tanquam non hominibus, ſed belluis edenda. ¶ Vua marina à fructu acinaceo ac ipſius mori in rubo nati æmulo, qui veluti vua aliqua ex pluribus acinis conſtat. ¶ Vua taminia, vitis ſilueſtris, ſtaphis agria, ea & Tamus. ‖¶ Vua cruda, ἄωρος, immatura: cui matura opponitur. *D. lib.* 9. *tit.* 2. *l.* 27. ‖¶ Vua etiam morbus. Hadr. Iun. in Nomencl. *Torſilla.*

Vuularia, Zapfenkraut, halskraut, quòd decoctum eius gargariſſatu oris, & colli exulcerationibus proſit, vt quæ aſtringendi & exiccandi facultatem habeat. Tragus. Ergo ab vuula morbo.

Vuĕus, a, um, quod ex vua fit. {σταφύλινος. GALL. *Mouſt.* ITAL. & HISP. *Moſto.* GERM. Von weintrauben. ANGL. *Of a grape or bearie.*} vt, Succus vueus, apud Poetas: σταφυλῆς ἀοιδὴ pro vino ex vuis expreſſo.

Vuifer, a, um, producens vuas. {σταφυλοφόρος. GALL. *Qui porte grappes.* ITAL. *Che porta grappo di vua.* GERM. Das trauben tregt. HISP. *Que trae vua.* ANGL. *That bringeth or beareth grapes.*} vt, Glebæ vuiferæ apud Silium *lib.* 7. Et Matricus vuifer, apud Stat. 4. *Sylu.*

Vuĭdus, a, um, quod eſt humidum, pingue, quodque præcipue habet aliquid humoris intrinſecus: vnde & vua dicta. {רטוב *ratob* לח *lach* שמן *ſcoamèn.* διερός. GALL. *Moite, humide.* ITAL. *Humido, molle, bagnato, immollato.* GERM. Feucht oder naß innewürt. HISP. *Coſa humida o mojado.* ANGL. *Moiſt, wett, danke.*} Humidum, quod habet humorem extrinſecus. Colum. *lib.* 2. *c.* 2. Niſi prærpinguis, & vuida terra. Virg. 10. *Eclog.*

Vuidus hyberna venit de glande Menalcas.

Vbi Seruius, Vuidus, pinguis. Plaut. *in Rud.* Siccine hic cum vuida veſte graſſabimur? id eſt, humore madente.

Vueſco, is, vuidus fio, humorem contraho. {רטב *ratáb* διερὸς γίγνομαι. GALL. *Deuenir en eſtre moite, ſe remoitir.* ITAL. *Diuentar humido, eſſere bagnato.* GERM. Feucht oder naß werden. HISP. *Humedecerſe, ſer humedo.* ANGL. *To waxe daux.*} Lucret. *lib.* 1.

Denique fluctifrago ſuſpenſa in littore veſtes

Vueſcunt, tandem candent.

Vŭlcānŭs, Deus antiquus putatus eſt ignis præſes. {Ἥφαιστος. GERM. Der Gott des feurs.} vnde & Vulcanus dictus eſt, quaſi canus per aërem volitans. Volat enim flamma & candida eſt. Varr. *de ling. Lat. lib.* 4. ab ignis violentia & fulgore dictum putat, tanquam fulganus. Hic & Mulciber appellatur, quòd ferrum mulceat. Filius fuit Iouis & Iunonis, qui à parentibus ob deformitatem (licèt alij alias cauſas afferant) cœlo deiectus eſt in Lemnum inſulam, vbi ab Eurymone Oceani filia, & Tetide nutritus eſt: vel vt alij volunt à ſimiis. Ea autem ruina, quia decidit de cœlo, claudus factus eſt. Officinam habere fertur in Lemno vna cum Cyclopibus miniſtris: fingitur faber deorum, quia Ioui fulmina, & diis arma aduerſus gigantes fabricauit: nec tamen admiſſus eſt ad menſam deorum quinetiam quum Mineruæ nuptias expetiſſet, repulſam paſſus eſt. Vnde Virg. *Eclog.* 4.

Nec deus hunc menſa, dea nec dignata cubili eſt.

Aliam deinde ſibi vxorem quærens, Venerem duxit: quam quum poſtea vna cum Marte in adulterio deprehendiſſet, ambos inuiſibilibus catenis ita colligauit, vt neuter abire poſſet, donec ab omnibus diis, & deabus viſi & deriſi eſſent: vt ſuprà de Marte annotatum eſt. Ab eo quicquid artificioſè fabricatum eſt, factum volunt, vt monile Hermiones, & Ariadnæ coronam, currum Solis, Achillis & Æneæ arma, & huiuſmodi. ¶ Vulcani area Romæ, quo loco docet Gell. *cap.* 5. *lib.* 4. ¶ Vulcani (inquit Cicer. *lib.* 3. *de natura deorum*) fuere complures. Primus Cœlo natus, ex quo & Minerua Apollinem eum, cuius in tutela Athenas antiqui hiſtorici eſſe voluerunt. Secundus in Nilo natus, Opas, vt Ægyptij appellant, quem cuſtodem eſſe Ægypti volunt. Tertius ex tertio Ioue & Iunone, qui Lemni fabricæ traditur præfuiſſe. Quartus Mænalio natus, qui tenuit inſulas propè Siciliam, quæ Vulcaniæ nominabantur. ¶ Ponitur non rarò pro ipſo igni, quemadmodum Ceres pro ipſis frugibus. Hinc eſt illud apud Plaut. *in Amph.* Vulcanum in cornu portas: (hoc eſt, ignem geſtas in laterna cornea.) ¶ Idem *Aul. ſc.* 3. *a.* 2. Quamquam Vulcano ſtudes, noſtrâſne ædes poſtulas comburere? Idem *Men. ſc.* 2. *a.* 2. Dum hæc appono ad Vulcani violentiam. Virg. *lib.* 5.

——*Furit immiſſis Vulcanus habenis*, &c.

¶ Vulcanium vinculum, prouerbium, quod vſurpatur vbi quis nodis inextricabilibus eſt illigatus. Sumptum ab adamantinis illis vinculis, quibus apud Homerum *Odyſſ.* 8. Vulcanus Venerem & Martem ſic irretiuit, vt quo magis ſe conarentur explicare, hoc magis inuoluerentur.

Vŭlcanalia, orum, pluralis numeri, neutr. generis, Feſta Vulcano dedicata, ἡφαίστια. Columell. *lib.* 11. *cap.* 4. Cæterum Auguſto circa Vulcanalia, tertia ſatio eſt.

Vulcaniæ, Inſulæ ſeptem Siciliæ adiacentes, quæ & Æoliæ dictæ ſunt, quòd Iliacis temporibus Æolus in iis putetur regnaſſe, Ἡφαιστιάδες. ¶ Vulcaniæ autem ideirco dictæ, quòd rerum omnium natura ſulphuroſa ſit, ignem per interualla, tanquam è fornacibus quibuſdam euomens. Vide Plin. *lib.* 3. *cap.* 8. & 9. & Strabonem *lib.* 6. Cicer. tamen *lib.* 3. *de natur. deor.* à Vulcano rege, Mænalij filio nomen accepiſſe tradit, qui iis inſulis poſt Æolum creditur imperaſſe. Nomina earum ſunt Lipara, Strongyle, Didyme, Ericuſa, Phœnicuſa, & Euonymos.

Vŭlga, quæ & Bulga, Sacculus ſcorteus, ſiue ex alia materia, in quo pecuniam,

cuniam, aliáve itineri neceſſaria circumferimus. Ita dicta quaſi volua, quòd viaticum inuoluat. {צרור *tſeròr* כיס *chis.* μάρσιππος, ἀσκοπήρα. GALL. *Bourſe, bougette.* ITAL. *Bolgia di cuoio.* GERM. Ein bulg/oder wetſchger/ watſack. HISP. *Bolſa.* ANGL. *A bouges or bagge.*} Vulga (inquit Non.) capacitas, vel ſinus cum laxitate. Lucil. *lib.*2. in vulgam penetrare piloſam. Varro, Vt viaticum ex arcula adderem in vulgam. Lucil. *lib.*3. vt citat Nonius, Cui neque iumentum eſt, nec ſeruus, nec comes vllus Bulgam, & quicquid habet nummorum, ſecum habet ille: Cum bulga cœnat, dormit, lauit. ¶ Aliquando ponitur pro vulua, & econtrariò, vulua pro ſaccula. Idem *lib.* 26. Ita vt quiſque noſtrûm è bulga eſt matris in lucem editus.

Vulgago, herba. Macer.

Eſt aſaron Græcè vulgago dicta Latinè.

VVLGVS, i, maſculini & neutri generis, à voluendo (vt quidam volunt) nomen habens, quòd inconſtanter ſtultéque huc atque illuc voluatur. Alij à volgare, id eſt, volare deducunt, vt peruolgare, id eſt, peruolare. Pars eſt populi ignobilior, quæ alio nomine Plebs nominatur. Vnde etiam ignobile vulgus Virgilius appellauit. {המון *hamòn.* οἱ πολλοί, τὸ πλῆθος. GALL. *Le commun peuple.* ITAL. *Volgo, plebe.* GERM. Das gemein volck/der pöfel. HISP. *Pueblo de los menudos.* ANGL. *The commons or meane people.*} Virg. *lib.*1. *Æneid.*

——Sæuitque animis ignobile vulgus.

Idem *lib.*2. *Æneid.* *——& ſpargere voces*

In vulgum ambiguas, & quærere conſcius arma.

Horat. *lib.*1. *Serm. Satyr.* 3.

——huic ego vulgum Errori ſimile cunctum inſanire docebo.

Saluſt. *in Iugurth.* Alij vulgum effuſum oppidum cædere, alij ad portas feſtinare. Cic. 5. *Tuſc.* Vide ne plus commendatio in vulgus, & hæc quæ expetitur gloria, moleſtiæ habeat, quàm voluptatis. ¶ In vulgus cognoſci. Celſ. *lib.*1. *cap.*18. Dein quia in vulgus eorum curatio etiam præcipuè cognoſcenda eſt. Tibull. *lib.* 4.

Nam ſeu diuerſi fremat inconſtantia vulgus.

Ouid. *Eleg.*6. *lib.*4.

Vulgus adeſt Scythicum.

Suet. *in Neron. cap.* 11. In vulgus miſſilia ſpargere. Liu. *lib.*2. In vulgus gratæ leges. Gell. *cap.*7. *lib.*6. Corpus in vulgus dedit Acca. ¶ De militibus, Ouid. 13. *Metam.*

——& vulgi ſtante corona.

¶ Vulgus de ouibus dixit Virg. *lib.* 3. *Georg.* Continuò ferro culpam compeſce priuſquam Dira per incautum ſerpant contagia vulgus. Antiqui etiam vulgus, us, dixerunt. Vnde ablatiuus apud Varr. 9 *Hebdomadon,* A vulgu condemnaretur. Vſus etiam eſt Oppius de vita Caſſi... que in vita prioris Africani. Autor eſt Soſipater *lib.*1.

Vulgò, paſſim, nuſquam non, plerunque, & quod vulgus dicit, Communiter. {κοινῶς. GALL. *Vulgairement, communement par tout.* ITAL. *Volgarmente, d'ogni banda.* GERM. Gemeinigklich. HISP. *Vulgarmente.* ANGL. *Commonly, abroade.*} Cic. 1. *de Inuent.* Deinde natura eius euenire vulgò ſoleat, an inſolenter & rarò. Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Hinc lætis vituli vulgò moriuntur in herbis.

Idem *lib.*3. *Æneid.*

Centum alij curua hæc habitant ad littora vulgò

Infandi Cyclopes, & altis montibus errant, id eſt, paſſim.

Plaut. *Amph.* Scin' quod vulgò dici ſolet. *Paulò pòſt,* Adagium. Terent. *in Andr.* Verum illud verbum eſt, quòd vulgò dici ſolet, Omnes ſibi melius malle eſſe, quàm alteri. ¶ Vulgò concepti, ſiue vulgò quæſiti. {ממזרים *mamzerim.* νόθοι, ἀπάτορες.} Modeſtino dicuntur qui patrem demonſtrare non poſſunt: vel qui poſſunt quidem, ſed eum habent, quem habere non licet: qui & Spurij vocantur. Vlpian. *Digeſtor. lib.*2. *ad Tertullianum,* Siue iniuſtè ſint procreati, ſiue vulgò quæſiti. ¶ Vulgò occidere, id eſt, publicè, paſſim. Cic. *pro Roſc. Amer.* Eiuſmodi tempus erat, inquit, vt homines vulgò impunè occiderentur. Cæſ. *lib.*2. *bell. Gall.* Quòd in Gallia potentioribus, atque iis qui ad conducendos homines facultates habebant, vulgò regna occupabantur.

Vulgāris, e, quotidianum, commune, protritum, peruulgatum. ✕ Singularis. {ἰδιωτικός, δημώδης, ἰδιωτικός. GALL. *Vulgaire, commun.* ITAL. *Volgare, vile.* GERM. Gemein/damit auch das gemein volck vmbgeht. HISP. *Coſa comun y de menoſprecio.* ANGL. *Common, belonging to the common people.*} Cicer. *lib.*2. *de Inuent.* Magna an parua, facilia an difficilia: ſingularia ſint, an vulgaria: vera, an falſa. Horat. *lib.*2. *Serm. ſat.*2.

Ieiunus ſtomachus rarò vulgaria temnit.

Cic. *pro Roſc. Amer.* Denique nihil tam vile, neque tam vulgare eſt, cuius partem vllam relinquerint. Idem *ad Cæſarem lib.* 13. Genere nouo ſunt literarum ad te vſus, vt intelligas, non vulgarem eſſe commendationem. Vulgaris via, pro ratione trita, & contrita. Quintil. Simul ne vulgarem viam ingreſſus, alienis demum veſtigiis inſiſterem. Vulgares artes, quæ vulgò *Mechanicæ* dicuntur. Cic. *pro Roſc. Amer.* Mitto artes iſtas vulgares, coquos, piſtores, lecticarios, &c. Vulgaris forma, id eſt, quotidiana, qualis vulgò videri ſolet. Plin. *lib.*10. *cap.* 42. Nec vulgaris pſittacis forma, quàm iis non ſpectanda. Vulgaris puella, id eſt, vulgata, & vulgi libidini expoſita. Ouid. 4. *Faſt.*

Numina vulgares Veneris celebrate puellæ.

Multa profeſſarum quæſtibus apta Venus.

Sic & à Iuriſconſultis, & Suetonio in Vitellio dicitur vulgaris mulier quæ ſui copiam facit, corpúſque conſ'gat atque proſtituit.

Vulgarius, a, um, Gell. *cap.* 22. *lib.*1. Neque in plebe vulgaria, ſed in foro, & in Comitio id dicitur. Idem *c.*16. *lib.*3. Vſus eſt verbo non vulgariæ ſignificationis. Idem *cap.* 23. *lib.* 13. Vt hanc ignorem interpretationem vulgariam. Item *cap.*5. *lib.*16. Vulgariam traditionem rei non exploratæ. Apul. *Apolog.* 1. Vulgaria Venus, &c.

Vulgariter, aduerbium, populariter, vſitatè, ſolitè, more vulgato & conſueto. {κοινῶς, πρόχειρως. GALL. *Communement, vulgairement.* ITAL. *Volgarmente.* GERM. Gemeinigklich. HISP. *Comunemente.* ANGL. *Commonly.*} Cic. *lib.* 13. *Epiſt.* Vt intelligeres me non vulgariter, nec ambitioſe, ſed vt pro homine mihi pernecellario ſcribere.

VVLGO, as, in vulgus edere, vulgo notum facio, peruulgo, diuulgo. {גלה *kidean* פרסם *pirſem* ... διαδίδωμι, ἐκφέρειν. GALL. *Diuulguer & publier par tout.* ITAL. *Diuulgare, manifeſtare, appaleſare.* GERM. Außbringen in das gemein volck. HISP. *Diuulgar ò publicar.* ANGL. *To publish or mak knowen abroade.*} Ouid. *Eleg.*1. *lib.*2. *Triſt.*

Nec contentus eo multos vulgaris amores.

Virg. 10. *Æneid.*

——quid me alta ſilentia cogis

Rumpere, & obductum verbis vulgare dolorem?

¶ Interdum vulgare, eſt vulgi vſui exponere. Cic. *de Aruſp. reſp.* Nauis in flumine vulgata omnibus, id eſt, omnium vſui expoſita. ¶ Vulgare corpus, eſt pro ſtituere. Liu. *lib.*1. Sunt qui Laurentiam vulgato corpore lupam inter paſtores vocatam putent. Plaut. *in Amph.* Cui me abſente corpus vulgauit ſuum. ¶ Vulgare morbos, eſt morborum contagia in vulgus propagare. Liu. *lib.*3. *ab Vrbe,* Miniſteriòque inuicem ac contagio ipſo vulgabant morbos. Curtius *lib.*9. Contagium morbi etiam in alios vulgatum eſt.

Vulgatus, a, um, participium, ſeu nomen ex participio. {διαγγελθείς, διαφημισθείς. GALL. *Diuulgué, publié, communiqué.* ITAL. *Commune.* GERM. Das außkommen iſt vnder das gemein volck. HISP. *Comun.* ANGL. *Publiſhed, made knowen abroade.*} vt, Vulgatus cibus, quo vulgus paſſim, & quotidie veſcitur. Plin. *lib.*13. *cap.*23. Ibi & Capparis firmioris ligni frutex, ſeminiſque & cibi vulgati. Virg. *lib.*1. *Æneid.*

Bellaque iam fama totum vulgata per orbem.

Liu. *lib.*1. *ab Vrbe,* Vulgatior fama eſt, ludibrio fratris Remum nouos tranſiliiſſe muros. Quint. *lib.*2. *cap.*4. Nam quid hi poſſint in cauſis proprium inuenire, qui etiam in his quæ ſunt communia, & in plurimis cauſis tractantur, vulgatiſſimos ſenſus verbis, niſi tanto ante præparatis, proſequi nequeant?

Vulgatitius, a, um, vt vulgatura nefas. Claud. 2. *Paneg.*

Vulgator, is, verbale, diuulgator, enuntiator. {מודיע *modhiah.* διαγγελτής, διαφημιστής. GALL. *Publieur de ſecrets.* ITAL. *Publicatore di ſegreti.* GERM. Ein außbringer in die gemeind auſſchreier. HISP. *Diuulgador, publicador de ſecretos.* ANGL. *A publiſher of ſecrets.*} vt, Taciti vulgator, hoc eſt, Tantalus, qui deorum menſæ adhibitus, illorum arcana enunciauit. Ouid. *lib.*3. *Amor. Eleg.*6.

Sic aret medijs taciti vulgator in vndis,

Pomaque, quæ nullo tempore tangat, habet.

Vulgiuagus, adiectiuum. {πάνδημος, ἐπιδήμιος. GALL. *Vulgaire, commun.* ITAL. *Volgare, commune.* GERM. Gemein. HISP. *Coſa comun.* ANGL. *Common.*} Lucret. *lib.*4.

Vulgiuagáque vagus venere.

id eſt, ſectatus plebeiam, popularémque venerem, non certæ mulieris amore captus. Budæus. Idem Lucret. 5.

Vulgiuago viſum tractabant more ferarum.

VVLNVS, eris, plaga, & propriè hians paténſque apertura corporis ictu aliquo inflicta. {פצע *pétſah* מכה *machchàh* vel *machbéh* τραῦμα. GALL. *Vne playe.* ITAL. *Piaga, ferita, taglia.* GERM. Ein wunden. HISP. *Llaga, herida.* ANGL. *A wound, a hurt.*} Liu. *lib.*4. *bell. Pun.* Tandem vulneribus confectæ virgines, quum omnia repleſſent ſanguine, exanimes corruerunt. Virg. *lib.*4. *Æneid.*

——Infixum ſtridet ſub pectore vulnus.

Idem *lib.*7. *Æneid.*

——hæſit enim ſub gutture vulnus, & vdæ

Vocis iter tenuémque incluſit ſanguine vitam.

Ouid. *lib.*6. *Metam.*

Torquet in hunc haſtam calido de vulnere raptam.

Virg. *lib.* 6. *Æneid.*

Deiphobum vidit lacerum crudeliter ora,

Ora, manúſque ambas, populataque tempora raptis

Auribus, & truncas inhoneſto vulnere nares.

Idem *lib.*4. *Georg.* *——& corpora bello*

Obiectant, pulchrámque petunt per vulnera mortem.

Senec. *cap.*1. *de conſ. ad Marc.* Vulnerum ſanitas facilis dum à ſanguine recentia ſunt. Idem *cap.*1. *de conſ. ad Helu.* Ad obliganda vulnera alterius. Plaut. *Amph.* Cicatricem ex illo vulnere quod mihi impegit Pterela. Ouid. *Eleg.*1. *lib.*4. *Triſt.*

Vtque ſuum Bacche non ſentit ſaucia vulnus.

Idem 13. *Metam.*

——Hector abit violatus vulnere nullo.

¶ Per tranſlationem accipitur pro angore animi, ſiue mœſtitia, λύπη. Virg. *lib.*12. *Æneid.* *——ſic exhortata reliquit*

Incertam, & triſti turbatam vulnere mentem.

Ouid. *lib.*5. *Metam.*

At Cyane raptámque deam contemptaque fontis

Iura ſui mœrens, inconſolabile vulnus

Mente gerit tacita, lacrymiſque abſumitur omnis.

Senec. *cap.*12. *& cap.*15. *ad Polyb.* Vulnus (doloris) obducere ſolatiis. Ouid. *Eleg.*11. *lib.*3. *Triſt.*

Et tamen eſt aliquis qui vulnera cruda retractet.

Senec. *cap.*6. *de conſ. ad Polyb.* In iſto tuo vulnere (id eſt, morte fratris.) Idem *c.*16. *de conſ. ad Helu.* Vulnus tuum ſanabunt ſtudia. Ouid. *Eleg.*4. *lib.*4. *Triſt.*

Néve retractando nondum coëuntia rumpe Vulnera.

Idem *Eleg.*2. *lib.* 5. *Triſt.*

(Mea, Vulnera, qui fecit facta leuare poteſt.

Cic. 4. *de fin.* Quæ hic vulnera Reip. imponebat, eadem ille ſanabat. Ouid. *Eleg.* 1. *lib.*2. *Triſt.*

Nam non ſum tanti renouem vt tua vulnera Cæſar.

Idem *Eleg.*1. *lib.* 5.

Acceptóque graui vulnere flere vetas.

¶ Æternum vulnus, pro æterno odio. Virg. *lib.*1. *Æneid.*

Tum Iuno æternum ſeruans ſub pectore vulnus.

¶ Vulnus pro amore. Idem *lib.* 4. *Æneid.*

At regina graui iamdudum ſaucia cura Vulnus alit venis,

hoc eſt, amoris dolorem ac moleſtiam fouet intra venas. Sic mutua vulnera dixit Ouid. *lib.*14. *Metam.* pro amore mutuo. Vulnus orbitatis, id eſt, dolor ex orbitate. Quint. *initio lib.*6. Illum enim de quo ſumma conceperam, & in quo ſpem vnicam ſenectutis reponebam, repetito vulnere orbitatis amiſi. Vulnera tabularum recentia, pro Lituris. Cic. 4. *Verr.*

4.*Verr.* Repentè aſpicimus lituras eiuſmodi quaſi quædam vulnera tabularum recentia. ‖¶ Vulnus in mortem, id eſt, mortiferum.

Vulnuſculum, [illegible]. Vlp *D.lib.21.tit.1.l.1.* vulnuſculum modicum.‖

Vŭlnĕrārĭŭs, a, um, adiectiuum, Vulnerum ſanandorum vim habens. {[illegible]. GALL. *Seruans à playes.* ITAL. *Pertinente à piaghe.* GERM. Den wunden heylſam. HISP. *Pertenneciente à llagas.* ANGL. *Belonging to woundes.*} Vt, Vulnerarium emplaſtrum, quod vulneribus imponitur. Plin.*lib.23.c.4.* Vulnerariis emplaſtris vtile. Idem *lib.34.cap.11.* Cruda autem ærugo vulnerariis emplaſtris miſcetur.

Vŭlnĕrārĭŭs, ij, ſubſtantiuum, Curator vulnerum, chirurgus. {[illegible], χειρουργός. GALL. *Chirurgien, medecin.* ITAL. *Ceruſico, medico.* GERM. Ein wundartzt. HISP. *Ciruiano.* ANGL. *He that cureth woundes.*} Plin. *lib.26. cap.1.* Ob id publicè vulnerarium fuiſſe eum tradunt vocatum, miréque gratum aduentum eius initio.

Vŭlnĕro, as, Saucio, vulnus infligo, plagam impono. {פצע *patſáh* החליא *hi chálá.* τιτρώσκω, ὀυτάζω. GALL. *Bleſſer, naurer.* ITAL. *Ferire.* GERM. Verwunden / wund machen. HISP. *Llagar heriendo.* ANGL. *To wound or hurte.*} Cæſar 1.*bell.Gall.* Et nonnulli inter carros, rotáſque mataras ac tragulas ſubiiciebant, noſtróſque vulnerabant. Cicer 5 *Verr.* Serui nonnulli vulnerantur: ipſe Rubrius in turba ſauciatur. Senec.*cap.7.de conſ. ad Marc.* Vulnerat orbitas magis indoctos. ¶ Vulnerare voce, id eſt, lædere, & verbis offendere. Cicer 1 *in Catilinam,* Et quos ferro trucidari oportebat, eos nondum voce vulnero. ¶ Vulnerari ictu fortunæ, eſt ex fortunæ aduerſitate mœſtitia affici. [illegible]. Ouid. *lib. 2. de Ponto Eleg. 7.*

Sic ego continuo fortunæ vulneror ictu.

¶ Vulnerare aures nuntio, eſt triſti nuntio aures offendere. Virgil. *lib.8. Æneid.*

———*grauior ne nuntius aures Vulneret.*

¶ Vulnerare animos, Liu.*4.d.4.*

Vulnerātus, a, um, particip. vt, Vulneratus humerum, pro, humero. Plin. *lib.7.cap.28.* P. Seruilium Magiſtrum equitum ſeruauerat, ipſe vulneratus humerum ac femur. Liu.*lib.7.d.4.* Vulnerata nauis.

Vŭlnĕrātĭo, nis, verbale, Sauciatio. {מחץ *máchats.* τὸ τιτρώσκειν, ἡ τρῶσις. GALL. *Bleſſeure, naureure.* ITAL. *Eſſo ferire.* GERM. Verwundung. HISP. *Obra de llagar.* ANGL. *A woundyng or hurting.*} Cic.*pro Cæcin.* Sin autem vim ſine cæde, ſine vulneratione, ſine ſanguine nulla intelligeris, &c.

Vŭlnĭfĭcŭs, a, um, quod vulnus infligere poteſt. {[illegible]. GALL. *Qui fait playe, qui bleſſe & naure.* ITAL. *Che fa piaghe e ferite.* GERM. Das wunden macht. HISP. *Coſa que haze llaga ò herida.* ANGL. *That woundeth or maketh woundes.*} Virg.*lib.8. Æneid.*

Vulnificúſque chalybs vaſta fornace liqueſcit.

Ouid.*lib.8. Metam.*

In immanes certo ſic impete vulnificus ſus Fertur.

VŬLPĒS, is, Animal ferum, ſingulari aſtutia nulli non notum: cuius naturam explicat Plin.*lib.10.cap.63.* {שועל *ſchuhál.* ἀλώπηξ. GALL. *Vn renard.* ITAL. *Volpe.* GERM. Ein fuchß. HISP. *Raposa, zorra.* ANGL. *A foxe.*} Dicta vulpes, vt putat Varro, quaſi volipes, à velocitate pedum. Cui aſtipulatur Quint.*cap.10. lib.1.* Horat.*lib.1. Epiſt.*

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni Reſpondit, referam.

Vulpem habere ſub pectore, prouerbium dicitur de eo qui aſtutus & callidus eſt. Perſius *Satyr.5.*

Aſtutam vapido ſeruas ſub pectore vulpem.

Plaut. *Milit.ſc.2.a.2.* Si conſecutus ero vulpem veſtigiis. (de ſeruo doloſo.) ¶ Quàm facilè vulpes pyrum comeſt: prouerbium de re admodum facili. Idem *Moſtell.* Tam facilè vincet, quàm vulpes pyrum comeſt. Nihil enim negotij eſt vulpi dentatiſſimæ pyrum edere. Vide Chil.Eraſm. ¶ Annoſa vulpes haud capitur laqueo. Adagium in eum, qui longa ætate multáque rerum experientia callidior eſt, quàm vt arte doliſque capi queat.

Vŭlpēcŭla, æ, diminutiuum. {ἀλωπεκίς. GALL. *Renardeau.* ITAL. *Volpetta.* GERM. Ein füchßlin. HISP. *Pequeña raposa.* ANGL. *A young foxe, a cubbe.*} Horat.*lib.1. Epiſt.*

Forte per anguſtam tenuis vulpecula rimam Repſerat in cameram frumenti.

Vŭlpīnŭs, a, um, quod pertinet ad vulpem. {ἀλωπέκειος. GALL. *De renard.* ITAL. *Di volpe.* GERM. Füchßin. HISP. *Coſa pertenneciente à raposa.* ANGL. *Of a foxe.*} Suet. Vbi leonis pellis deficit, vulpina inſuenda eſt. Plin. *lib.28. cap.11.* Vulpinam linguam habentes in armilla, lippituros negant. ¶ Aliquando ponitur pro aſtuto. πανοῦργος. Plaut. Vulpinus animus ne quid moliatur mali.

Vŭlpīnŏr, aris, Mendaciis ac fraudibus vera peruerto, ſiue effugio. {ἀλωπεκίζω. GALL. *Renarder, vſer de fineſſe comme le renard.* ITAL. *Volpinare, far in modo di volpe.* GERM. Gleichwie ein fuchß liſt oder duck brauchen. HISP. *Hazer à guiſa de raposa.* ANGL. *To vſe deceit, wilineſſe and guile.*} Tractum ab intorto vulpium curſu, vt placet Nonio. Varro *in Myſterijs,* Vulpinare modò, & concurſa, qualibet erras.

Vulpio, nis, vafer homo, vt vulpes. Apul. *Apol.* Vulpionem & impium fuiſſe.

‖Vulſella, vide *Volſella.*‖

Vŭlsĭnĭj, ſiue Volſinij Plinio, Volſinium Ptolemæo, [illegible]. Hetruriæ oppidum mediterraneum, olim locupletiſſimum, ſed poſtea fulmine totum concrematum, vt refert Plin.*lib.2.cap.52.* Hodie *Bolſenam* vocant. Huic oppido adiacet lacus, qui ab eo Vulſinienſis dicitur: cuius meminit Colum.*lib.8. cap.16.*

Vulſura, vide *Vello.*

VŬLTŬR, is, Auis eſt rapax, & carniuora: ita dicta, quòd propter magnitudinem corporis tardè volet. {דאה *daah* ראה *raah.* γύψ. GALL. *Vn vautour.* ITAL. *Auoltore.* GERM. Ein geir. HISP. *El buytre.* ANGL. *A grap-pe a rauenous foule.*} Refert Plin. *lib.10. cap. 6.* ex Vmbricis Aruſpicis ſententia vultures biduo triduóve ante eò congregari, vbi futura ſunt cadauera. Mirum enim in modum corporibus iam putrefactis delectantur. Vnde non inuenuſtè ex Græcis nonnulli [illegible] appellarunt, hoc eſt, ſepulchra animata. Liu. *lib.7. bell.Punic.* Vulturémque frequenti foro in tabernaculum deuolaſſe. Virg.*lib.6. Æneid.*

———*roſtróque immanis vultur obunco Immortale iecur tundens.*

¶De vulturum auguriis & eorum præſtantia, Plutarch.*in Romul.* & Marianorum vulturum miracula, idem Plutarch.*in Mario.*

Vŭltŭrĭs, is, Antiquis in vſu erat pro aue ea prægrandi, quæ iam à nobis duabus literis ſubtractis, vultur dicta eſt. Ennius,

Vulturis in ſyluis miſerum mandebat hominem.

Vŭltŭrĭŭs, ij, auis eadem cum vulture, de qua iam diximus, Lucret.*lib.4.*

Mella apes quamuis longè ducantur odore Vulturiíque cadaueribus.

Plaut.*Trucul.* Iam quaſi vulturij triduo priùs prædiuinabant, quo die eſuriturí ſient. Et quoniam hæc auis rapax in primis eſſe traditur & carniuora, factum eſt, vt homines inſatiabilis rapacitatis vultures appellemus. Cic.*pro Sext.* Exciterunt malis omnibus atque execrationibus duo vultures paludati. Intelligit Gabinium & Piſonem coſs. inimicos ſuos, prouinciarum (vt ſæpè eos nominat) voragines. De eodem Piſone *in Piſoniana.* Appellatus eſt hic vulturius illius prouinciæ (ſi diis placet) Imperator. Item Æmilius Scaurus *in Cepionem,* Parricida patriæ, nefarius vulturius Reipublicæ. Solipater *lib.1.* ¶De vulturio vide Cœlium *cap.18 lib.8.* ¶Vulturius pro certo tali iactu. Plaut.*Curc.ſc.3.a.2.* Prouocat me in aleam vt ego ludam: pono pallium. Ille ſuum annulum oppoſuit: inuocat Planeſium: iacit vulturios quatuor. Talos arripio: inuoco almam meam nutricem Heren: iacto baſilicum.

Vŭltŭrīnŭs, a, um, quod eſt vulturis. {γύπειος. GALL. *De vautour.* ITAL. *Di voltoio.* GERM. Von einem geier. HISP. *De buytre.* ANGL. *Of a grappe.*} Plin.*lib.30. cap.4.* Vulturinus ſanguis cum chamæleontis albæ (quam herbam eſſe diximus) radice, & cedria tritus, lepras ſanat. Vulturina ſpecies, apud eundem *lib.10.cap.3.*

‖Vulturaria, Vulturara, V.E.Italiæ, ſub A.Beneuentano.‖

Vŭltŭrnum, Βούλτουρνον, oppidum Campanorum eſt, à Vulturno fluuio, qui ipſum præterfluit, dictum. Eſt autem Vulturnus fluuius ille qui per Capuam fluit, & circa Cumas in mare illabitur. Pompon.Mela *lib.2.* Vulturnus amnis, Vulturnum oppidum. ¶ Eſt & Vulturnum Hetruſcorum oppidum, teſte Liu.*lib.4. ab Vrbe.*

Vŭltŭrnus, ventus qui ab Oriente hyberno ſpirat, vt ait Plin.*lib.2.cap.47.* εὖρος. ¶ Vulturnus ventus dicitur Euronotus. Item vnde flat, docet Gell.*cap.22.lib.2.* Dictus à vulturis volatu (vt quidam aiunt) quoniam altè ſonat. {GALL. *Oeſt.* ITAL. *Oeſtro.* GERM. Einer auß den Oſtwinden / welcher ſchier von dem wintern auffgang hår. ANGL. *The north eaſt wind.*} ¶ Hoc nomine etiam dictus eſt fluuius, vt in dictione præcedente diximus: cuius etiam meminit Plin.*lib.3. cap.5.*

VŬLTŬS, us, propriè dicitur habitus ſiue ſtatus faciei, qui pro animi affectibus alius atque alius oſtenditur. {פנים *panim.* πρόσωπον. GALL. *Viſage, viaire, trongne, face.* ITAL. *Volto, faccia.* GERM. Angeſicht. HISP. *Cara, el geſto de la cara, la haz.* ANGL. *The viſage, or countenance.*} Dictus vultus à verbo volo, ſicut à color cultus. Ouid.*5.Faſt.*

Addidit & vultum verbis iterúmque rogauit.

Senec.*cap.15.de conſ.ad Helu.* Quo viſo (filio) triſtem vultum relaxaui. Ouid *Eleg 3 lib 4. Triſt.*

Inque meam nitidos dominam conuertite vultus.

Plaut *Amph.* Vultum e vultu comparet, Triſtis ſit, &c. Ouid.*5.Faſt.*

Vox erat in curſu, vultum dut itantu habebam.

Plaut *Aul ſc.6.a 4.* Te eſſe bonum è vultu cognoſco. Cic. *in Piſonem,* Non enim nos color iſte ſeruilis, non piloſæ genæ, non dentes putridi deceperunt: oculi, ſupercilia, frons, vultus denique totus, qui ſermo quidam tacitus mentis eſt, hic in fraudem homines impulit: hic eos, quibus erat ignotus, decepit, &c. Cicer *lib.3.de Orat.* Imago animi vultus eſt, indices oculi. Plin *lib.7.cap.19.* Socratem clarum ſapientia eodem ſemper viſum vultu, ne aut hilari magis, aut turbato. Cic. *pro Cluentio,* Recordamini faciem atque illos eius fictos, ſimulatóſque vultus. Idem 1 *de legib* Is, qui appellatus vultus, qui nullo in animante eſſe, præter hominem poteſt, indicat mores. Quintil Tamen in eadem facie (orationis ſup.) quaſi vultus mutandus. ¶ Apud poetas tamen non ratò vultus accipitur pro facie. Martial *lib.1.*

Dum nulla teneri ſordent lanugine vultus.

Ouid.*lib 3 Metam.*

Quid moror interea crudelia vulnera lymphis Abluere, & ſparſos immiti ſanguine vultus?

Antiqui protulerunt vultum, neutr gen quod & Nonius annotauit. Enn.

Auerſabantur ſemper vos veſtraque vulta.

Lucret *lib.4.*

———*ſed quod vtriuſque figura Eſſe vides miſtim referentes vulta parentum.*

‖¶Vultu ſoluto, cui contracto opponitur. Senec. 23. *Epiſt. lib.3.* An tu exiſtimas quenquam ſoluto vultu, & vt iſti delicati loquuntur, hilari oculo mortem contemnere?‖

Vŭltĭcŭlŭs, diminutiuum eſt, Vultus ſeueritas. {τὸ προσωπεῖον ſeu προσώπιον. GALL. *Petit viſage.* ITAL. *Piccola faccia.* GERM. Angeſichtlin. HISP. *Pequeña cara y haz.* ANGL. *A litle viſage.*} Cicer.*ad Att.lib.14.* Non te Bruti noſtri vulticulus ab iſta oratione deterret.

Vŭltŭōſŭs, a, um, Triſtis, ſeuerus, vel nimia vultus oſtentatione, & mutatione, quod mimicum eſt & ſcenicum. {προσωπώδης. GALL. *Qui tient contenance & viſage ſeuere & graue.* ITAL. *Chi ha volto ſeuero, è graue.* GERM. Eines ernſthafftigen angeſichts. HISP. *Coſa con geſtos ò viſajes torcidos, y graues.* ANGL. *Of an heauie and ſad countenance.*} Cic.*in Orat.* In quo qui im efficeretis, nequid ineptum ſit aut vultuoſum. Quintil.*lib 11. cap.vlt.* Quare non immeritò reprehenditur pronuntiatio vultuoſa, & geſticulationibus moleſta, & vocis mutationibus reſultans. ¶ Vultuoſa frons, apud Apuleium pro tetrica legitur, & ad ſeueritatem compoſita. Ait enim *lib 3. Metam* Longè diſſimilis aduenit, non læta facie, ſed vultuoſa fronte, rugis inſurgentibus alleuerabat.

VŬLVĀ, æ, Vtriculus ille in fœminis, in quo fœtus fit conceptus. {רחם *rechem* δελφύς, μήτρα. GALL. *L'amarri, la matrice.* ITAL. *Matrice.* GERM. Die bermuter. HISP. *Vientre donde conciben las hembras.* ANGL. *The wombe of a woman.*} Dicta vulua, quaſi volua, quòd fœtus ea inuoluatur. Propriè autem vulua eſt brutorum animantium: vterus autem mulierum. Plin. *lib.11. cap. 37.* Fœminis eadem omnia præterque veſicæ iunctus vtriculus: vnde dictus Vterus, quos alio nomine locos appellabant: in reliquis animantibus, vuluam. Vuluam ſteriliam Romani in deliciis habuère, præſertim eiectitiam. Nam quæ eſt oris e partu eximebatur

batur (quam porcariam vocabant) tanquam liuidam, & maciam reiiciebant. Plin. *loco iam citato*, Vulua eiecto partu melior quàm edito. Eiectitia vocatur illa, hæc porcaria, primiparæ ſuis optima. Contrà effœtis à partu, præterquam eodem die ſuis occiſæ, liuida ac macra. Nec nouellarum ſuum præterquam primiparárum probantur, potiúſque veterum, necdum effœtarum, & biduo ante partum, aut poſt partum, aut quo eiecerint die? Martial.

Te fortaſſe magis capiet de virgine porca,
Me materna graui de ſue vulua capit.

¶Os vuluæ apud Celſ. *lib.7.cap.29.* (quæ emortuo partu id comprimit, ex interuallo verò paulum dehiſcit) eſt os vteri. Quandoque accipitur vulua, pro ipſo pudendo muliebri. Iuuen. *Satyr.6.*

——— Adhuc ardens rigida tentigine vulua.

Plinius quoque boletorum prorumpentium in oui ſpeciem album illud inuolucrum, Voluam nuncupat. Idem *lib.22.cap.22.* Voluam enim terra ob hoc prius gignit: ipſum poſtea in volua, ceu in ouo eſt luteum. Vide *Volua.*

[Vuluula, piſcis genus.]

V X

Vxămă, oppidum Hiſpaniæ citerioris in tractu Areuacorum: vt ſcribit Plin. *lib.3.cap.3.* Ptolemæo Vaxama, ὀύξαμα, appellatur *lib.2.cap.6.*

Vxĕllă, Inſulæ Britanniæ vrbs, in tractu Demoniorum: vt ſcribit Ptolemæus *lib.2. cap.6.*

Vxŏr, is, quæ viro tradita eſt. {אשה *iſchſchâh.* γυνὴ, ἄκοιτις, συνευνέτις, ἄλοχος. GALL. *Femme mariée.* ITAL. *Moglie, moglier, o donna.* GERM. Ein ehfrauw, oder ehweib. HISP. *Muger caſada generalmente.* ANGL. *A wiſe.*} Vxor quæ ſit, docet Quint. *declamat.247.* Suet. *in Calig.cap.24.* In modum iuſtæ vxoris, Druſillam) propalam habuit. Plaut. *Curc ſc.2. a.5.* Quid ceſſas hanc huic vxorem dare? Item, Spondéſne mihi hanc vxorem? M. Spondeo. Idem *Aul.ſc.3.a.1.* Volo te vxorem domum ducere. M, Cras veniat: perendie feratur foras. Idem *Aſin.ſc.1.a.1.* Te obteſtor per illam quam tu metuis vxorem tuam. *Ibid. ſc.2.a.5.* Amantem vxoris maximè, (mox, oſorem vxoris.) Idem *Men. ſc.2.a.5.* Eſt modus quoad vxorem pati oportet vitia mariti. *Ibid.ſc.3.a.1.* Vt vxorem, vbi te aſpicio, odi male. Idem *Moſt.ſc.3.a.1.* Quibus onus domi vxores ſunt. Idem *Men.ſc.4.a.2.* Ego quidem vxorem nunquam habui, neque nunc habeo. *Ibid.ſc.2.a.4.* Dic mea vxor, quid tibi ægrè eſt? *Ibid.ſc.2.a.4.* Cum viro, cum vxore, Dij vos perdant. *Ibid.ſc.1.a 5.* Supplas vxori tuæ aurum (i. mihi: loquitur etiam vxor marito.) Ouid. *Eleg. vlt.lib.4.Triſt.*

Penè mihi puero nec digna, nec vtilis vxor Eſt data.

Plaut. *Aulul. Prolog.* Poſcere vxorem, bis dixit. Idem *Menech.ſc.2.a.1.* Vxori ſe ſimulat malè loqui. Terent. *in Adelph.* Vxor ſine dote venit. Cicer. *pro Sextio*, Duxit vxorem patre viuo viri optimi & calamiſtrohſſimi filiam C. Scipionis. Idem *lib.2.de Oratore*, Ex tui animi ſententia tu vxorem habes? Virg. *6.Eclog.*

Mopſe nouas incide faces, tibi ducitur vxor.

Horat. *lib 1. Epiſt.2.*

Quæritur argentum, puerîſque beata creandis Vxor.

¶Vxores vocatæ filiæ à maritis, vt inquit Suet. *cap.11.* Mariti verò, patres ab vxoribus appellati. Liu. *lib.4.d.4.* Vide ſuprà, *Remitto.* ¶Vxorem habere liberorum quærendorum cauſſa, iuſiurandum Cenſorium, Gell. *c.3.lib.4.* Hinc Plaut. *Capt.ſc.2.a.4.* Vxor data eſt ei liberorum quærendorum cauſſa. ¶ Vxori diuiti ſpadonis, vel Inertis licet congredi cum cognato mariti, lege Solonis. Plutarch. *in Solon.* ¶Mos vxoris cedendæ alteri, Romæ; & commodandæ, Spartæ. Idem *in Conſ. Num. & Lyc.* Dictas autem putat vxores Seruius quaſi vnxores, ab vngendo, quòd antequam limen mariti tranſierent, poſtes auerruncandorum malorum cauſſa vngerent. Verba eius ſunt hæc *in 4. Æneid.* Mos erat, vt nubentes puellæ, ſimul quum veniſſent ad limen mariti, poſtes antequam ingrederentur, ornarent laneis vittis, & oleo vngerent: & inde Vxores dictæ ſunt, quaſi vnxores. Plin. quoque *lib.28.cap.9.* ſcribit nouas nuptas mariti domum intrantes, ſolenne habuiſſe adipe poſtes inungere. Vxorem æqualem quære. Adagium admonet ne quis cupiditate aut ambitione allectus, ſe potentiorem ducat vxorem: nam eiuſmodi fermè connubia inauſpicatò cedere. Deianira apud Ouidium, ad ſuum ſexum tranſtulit prouerbium, Quàm malè inæquales veniunt ad aratra iuuenci, Tam iuueni magno coniuge nupta minor. Non honor eſt, ſed onus, ſpecies læſura ferentes: Si qua voles aptè nubere, nube pari. Plut. *de liber. educand.* Sapientis eſt, inquit, vxorem ſibi parem congruámque ducere.

Vxōrculă, æ, diminutiuum ab vxore blandiendi gratia deductum. } γυναικάριον, γαμέτιον. GALL. *Femmelette mariée.* ITAL. *Moglieretta.* GERM. Ehweiblin. HISP. *Pequeña muger caſada.* ANGL. *A litle wiſe.*} Plaut. *Caſina*, Eia vxorcula.

Vxōrĭŭs, a, um, quod eſt vxoris, vel quod ad vxorem pertinet. {γυναικεῖος. GALL. *De femme mariée.* ITAL. *Della moglie.* GERM. Einem eheweib zugehörig. HISP. *Coſa pertenecients à muger caſada.* ANGL. *Of a wiſe or belonging to a wiſe.*} vt, Res vxoria. Cic. *lib.3.Offic.* In arbitrio rei vxoriæ melius, æquius. Tacit. *lib.3.* Quid honeſtius, quàm vxorium lauamentum? Sueton. *in Calig. cap. 25.* Cæſoniam enixam vxorio nomine dignatus eſt. Ouid. *lib.2. de arte amandi,*

Hoc decet vxores; dos eſt vxoria, lites.

¶ Vxoriæ rei actiones quando primùm cœperunt, docet Gell. *cap. 3. lib.4.* ¶Vxoria forma, a Phauorino apud Gell. *lib.5.cap.11.* vocatur forma media inter pulcherrimam, & deformiſſimam, quæ ſcilicet & nimiæ pulchritudinis periculo, & ſummo deformitatis odio vacatquam Ennius *in Menalippa* Statam formam appellat. ¶ Aliquando vxorius dicitur, qui vxori nimis inſeruit. {Φιλόγυνος. GALL. *Qui ſe laiſſe gouuerner à ſa femme.* ITAL. *Chi ſi laſcia gouernare alla moglie.* GERM. Ein weibermann, der ſeiner ehfrauwen vol vergeben thun, oder nachgeben. HISP. *Que ſe gouierna por ſu muger.* ANGL. *One that is in his wiſe ſubiection.*} Virg. *4. Æneid.*

——— tu nunc Carthaginis altæ
Fundamenta locas, pulchramque vxorius vrbem Extruis?

Vxorius (ſubſtantiuè) maritus nimium obſequens vxori.

Vxoriolus, ὁ τὴν ἰδίαν γυναῖκα φιλῶν, qui propriam vxorem diligit.

Vxita, ὄζιτα, vrbs Africæ propriè dictæ, ſub Adrumeno ſita, iuxta quam Cæſar vicit Scipionem. Vide Strab *lib.13.* & Ptol. *lib.4. cap.3.*

VV

[VV, litera frequentata à Germanis, & iis, qui linguam eorum dialecti attingunt ſimilitudine aliqua ſiue propinquiore, aut remotiore. Qui autem natiuam Germanis vocibus pronuntiationem ſeruare ſtudent, VV retinent, vt Iornandes & Paulus Diaconus, & auctores earum legum, quæ veterum Alemannorum, Longobardorum, Bojorum, &c. Ex illis hic quædam dabimus haud certè contemnenda, quin imò lectu digniſſima.

VVacta, vigiliæ, excubiæ. GERM. wacht, quòd Galli mutârunt in Guet.

VVadium, pignus.

VVadio, VVadium præſto.

VValapauz, eſt, dum quis alienum furtiuum fundamentum induit, aut ſibi caput latrocinandi animo, aut faciem transfigurauit.

VValavvorf. Si diſcrimina eiecerit de capite, VValavvorf dicunt, vel virgini libidinosè crines de capite extraxerit, cum XII. ſol. componat.

VVancluga. Siquis liberam fœminam ſuaſerit quaſi ad coniugem, & in via eam diuiſerit, quod Bajuvarij VVancluga vocant: cum XII. ſol. componat.

VVanctodal. De ſimulatis, quod VVancſtodal dicunt.

VVantus, chirotheca, manica.

VVaranio, nis. Siquis VVaranionem homini Franco furauerit, DCCC. denar. qui faciunt ſol. XLV. Videtur eſſe equus bellicus, ephippiarius.

VVardia, cuſtodia.

VVarengangus, qui non moratur in loco.

VVarenda, & VVarendia, cuſtodia, defenſio, cautio, aſſertio.

VVargus, expulſus.

VVaterfordia, *VVaterford*, V.E. Hiberniæ, ſub A Caſſilienſi.

VVehedine. Spondeant inuicem VVehedine. Duellum indicat, quod veteribus nimis frequens & ſacrum erat.

VVella, *VVelles*, V.E. Angliæ.

VVerigeldum, quod & VVidrigild. Papias: VVirgild, ſecundùm quod appretiatum fuerit.

VVerinus. VVerini, qui Plinio Varrini, Tacito Varini, Ptolemæo Αυαρινοί Caſſiodoro Guarini.

VVerpio, tacto, trado.

VVeſtphalia, regio Saxoniæ occiduæ.

VVic, lucus.

VViderboran. Liberam thingare, & ſic facere liberam, quod eſt VViderboran. Propriè eſt renatus.

VViſa, ſignum.

VVigornia, ſiue Vigornea, *VVorcheſter*, V.E. Angliæ, ſub A. Cantuarienſi.

VVilz, mediocris equus.

VVinchilſul, columna angularis.

VVintonia, *VVincheſter*, V.E. Angliæ.

VVipo, as, are, ſignum apponere.

VVirceburgum, Latinè Herbipolis, *VVirtzburg*, V.E. Franconiæ in Germania, ſub A. Moguntino.

VVirtenberga, arx vetus, haut procul ab Eſlingâ, vrbe Imperiali: à qua Ducatus VVirtenbergenſis in Sueuia, *VVirtenbergerland*, nomen habet, cuius caput eſt Stutgardia, Ducis ſedes.

VViſara, fluuius, qui & *VViſuracha*, VViſura, VVirracha & VVirra.

VVitenberga, *VVittemberg*, ad Albim fl. ſita.

VVithorna. ſeu Candida caſa, VVithora, V. E. Gallo indiæ prouinciæ in Scotia, ſub A. Glaſcuenſi.

VVitis calcus, puer regius, qui iudicia exſequitur, & multam exigit.

VVormatia, *VVorms*, Vangionum olim caput, V.E. Germaniæ, ſub A. Moguntino.

VVultaua, vel Vulitiua, cicatrix.]

NOTÆ ANTIQVORVM.

V. Vir, victor, vicit, Vitellius. V. VI. VII. VIII. quinque, ſex, ſeptem, octo.

V.A. veterano aſſignatum. VAL. Valerius, Valerianus. VAL.CS. Valerius Cæſar. VAT. Vates, vatum. V.A.XI. vix annis vndecim.

V.B.A. viri boni arbitratu. V.B.F. vir bonæ fidei.

V.C. Quinti Conſulis, vir conſularis, vir clariſſimus. V.C.C.F. vale coniux curioſiſſima feliciter. V.COSS. voluerunt Conſules.

V.D. viuus dedit. V.D.A. vale dulcis amice. V.D.N.V. vale decus noſtræ vrbis.

V.E. verùm etiam, viſum eſt.

V.F. viuens, vel viuus fecit, valde feliciter, vſusfructus. V.F. vel F.R. vſusfructus, vis fortis. V.F.S.E.S. viuens fecit ſibi, & ſuis. V.F.C. viam faciundam curauit.

V.I. vir iuſtus, vel illuſtris. VIC. victores. VII. ſeptemuiri. VIR. virtutes. VIR.VE. Virgo veſtalis. VI.VIR. ſextum vir, ſextumviri. VIX. vel V. vixit. VIX.AN. vel ANN.III.MENS.XI.DIEB.XV. vel V.A.III.M.XI. D.XV. vixit annis tribus, menſibus vndecim, diebus quindecim.

VLPS Vlpius, Vlpianus.

V.M M votum merito Mineruæ. V.MVN. vias muniuit.

V.N. quinto Nonas. V N.V. viro noſtræ Vrbis.

V.P. viuus poſuit, Vrbis præfectus, vir probus, vel prudens. VP.IP. Veſpaſian. Imperator. V.P.R. veteri poſſeſſori redditũ. V.PRÆ. vir prætorius.

V.QVÆS. vir quæſtorius.

VR. Vrbs, Vrbis, Vrbanus. V.R. Vrbs Roma. VRB.C. vrbis conditæ. VRBI. SAL. vrbi ſalta. VRB. vrbis Romanæ.

V.S. viuens ſtatuit, vir ſacer, voluit Senatus. V.S.C. voti ſui compotes. VS. CS. Veſpanianus Cæſar. V.S.L.M.H.D.S.S. viuus ſtatuit lege mandati hoc de ſuo ſibi. V.S. L. M. viuens ſibi locum monumenti, voto ſoluto libero munere. V.S.L.M.P. viuens ſibi locum monumenti poſuit. V.S. L.L. M. viuens ſibi legauit locum monumenti. V. S. P. vim ſibi poſſederunt.

V.TRIVMPH. vir triumphalis.

V.V.F. viuis viuens fecit. V.VRB. vir vrbanus. V.V.V. viros vrbis veſtræ. VV.CC. viri clari. VV.FF. viuentes fecerunt.

VXO.D. vxorem duxit.

X

X Litera ſemiuocalis eſt, ξ, quæ vim duplicis conſonantis habet, pro qua modò cs, modò gs, primitus vtebantur, vt Apecs, Gregs: pro quibus nunc Apex, Grex dicitur. Quintil. *lib.* 1. *c.* 4. Et noſtrarum vltima X, qua tamen carere potuimus, ſi non quæſiſſemus. Latini hoc elementum, quòd vaſtioris ſoni videretur, quibuſdam dictionibus exemerunt: vnde pro vexillo Velum, pro axilla Alam, pro paxillo Palum dicere maluerunt. Quod & ipſum teſtatur Cic. *In Oratore ad Brutum.* Quemadmodum (inquit) Axilla noſter Ala factus eſt, fuga vaſtioris literæ: quam literam etiam è maxillis, è taxillis, & vexillo, & paxillo conſuetudo elegans Latini ſermonis euellit. Contrà Attici exactiſſimi elegantiæ omnis iudices, ſæpè repudiato σ eandem tanquam ſoni amabilioris, temperatiorisque futuri, ſunt amplexi. Nam & ξυλλογή, & ξυμβαίνω, & ξυνοικεῖν dicunt, pro quibus communis lingua συλλογή, συμβαίνω, & συνοικεῖν agnoſcit. ¶ X litera apud veteres, quemadmodum etiam hodie apud nos, nota fuit numeri denarij: quemadmodum V, quæ dimidiata pars eſt literæ X, nota eſt numeri quinarij. Hinc factum eſt, vt in vetuſtis codicibus hæc nota aliquando inueniatur pro denario Romano: hoc eſt, pro genere numiſmatis, quod quatuor valebat numis ſeſtertiis. Plin. *lib.* 12. *c.* 18. Quod minore folio eſt, Meſoſphærum appellatur: emitur X. LX. Laudatiſſimum microſphærum è minimis folium: pretium eius X. LXXV. Si vel ſola vel poſt alias ponatur, ſignificat numerum denarium, quemadmodum V. quæ dimidia pars eſt literæ X. quinarium. Quòd ſi tamen præponatur literæ vel C. vel M vel L. decem detrahit & tollit. ‖¶ Inſuper X litera ceu vaſtior, ſequente conſonante in S à veteribus mutata eſt: vt ex emendatione Haloandri deprehendere licet.‖

X A

‖Xanuſtrŏpha, retrorſum. L. g b.‖

Xānthē, thes, ξάνθη. Nympha marina, Oceani & Tethyos filia à ruſo, ſiue flauo colore dicta. Heſiod. *in Theog.* Πειθώ τ' Ἀδμήτη τε, Ἰάνθη τ', Ἠλέκτρη, Ξάνθη. ¶ Xanthe item appellata fuit Aſiæ regio, quæ poſtea dicta fuit Troas: vt autor eſt Stephanus in dictione *Troas.*

Xānthĕnĕs, ξανθῆνες, gemma quædam in Mœdia naſcens, electri colore, & ſi quis terat in vino palmeo & croco, ceræ modo liteſcens, odore magnæ ſuauitatis: vt ex ſententia Democriti refert Plin. *lib.* 37. *cap.* 10. quanquam in pleriſque Plinij codicibus Zanthenes legatur per Z. in capite, corruptè vt arbitror: præſertim quum à flauo electri colore nomen videatur accepiſſe.

Xānthī, ξάνθοι, Thraciæ populi, apud Stephanum & Strabon. *lib.* 13.

Xanthiclēs, Ξανθικλῆς, vnus ex iis ducibus, qui reliquias exercitus Cyri minoris, vna cum Xenophonte domum reducendas ſuſceperant. Hic poſtea, quòd minas viginti ex publica pecunia ſuppreſſiſſet, damnatus eſt repetundarum. Autor Xenophon ἀναβάσεως *lib.* 5.

Xānthĭcŭs, ξανθικός, Aprilis menſis Hebræorum lingua appellatus eſt.

Xanthica, ξανθικά, celebritas menſe Xanthico: καθαρμὸς τῶν στρατευμάτων, luſtratio exercitus.

Xānthĭī, ξάνθιοι. Liciæ populi, quorum vrbem Xanthum nomine, quum Harpagus Cyri præfectus obſideret, illi vxores liberóſque, cæteraque, quæ chariſſima habebant, in in arcem coëgerunt, ignéque ſubiecto cremauerunt: deinde aduerſùs hoſtes eruptione facta, ſtrenuè pugnantes, ad vnum omnes interiêre. Autor Herodotus *lib.* 1. ¶ Xanthij præterea populi fuerunt Scythiæ, ex genere Daarum, vltra Mæotim incolentes, qui iidem & Parij dicuntur. Autor Strab. *lib.* 11.

Xānthĭum, ξάνθιον, herba eſt ex Lapparum genere, quæ alio nomine philanthropos, & vulgò *Lappa minor* appellatur. Xanthion autem appellata putatur ab effectu, quòd eo rufentur capilli. Vide Dioſc. *lib.* 4. *c.* 122.

Xānthĭŭs, ξάνθιος, Bœoticus quidam fuit, ſingulari corporis robore, qui exorta inter Athenienſes & Bœotios de Celenarum agro controuerſia, Thymœtem Athenienſium regem ad ſingulare prælium euocauit: cuius vicem excipiens Melanthus quidam Meſſenius, à Dyonyſio (vt volunt) adiutus, illum ſuperauit. Ferunt enim Melantho viſum fuiſſe, quòd Xanthium quidam à tergo ſequeretur, nigra pelle caprina indutus. Quo nomine quum illum accuſaret, quòd altero comitatus in prælium deſcendiſſet, admiratus Xanthius, quidnam accidiſſet, quiſve is eſſet, qui à tergo ſequeretur, quum reſpicere conaretur, corpus hoſti auerſum nudúmque præbuit, qua occaſione vſus Melanthus, incautum gladio traiecit. Autor Suidas.

Xānthippē, Ξανθίππη. Nomen vxoris Socratis philoſophi, ſupra modum moroſæ, & iurgioſæ: cuius tamen moroſitatem Socrates mira patientia tolerauit: rogatúſque ab Alcibiade, cur mulierem tam moleſtam domo non exigeret, Quoniam (inquit) dum domi talem perpetior, inſueſco & exerceor, vt cæterorum quoque foris petulantiam, iniuriámque faciliùs feram. Hæc Gell. *lib.* 1. *c.* 17. Vide plura in dictione *Socrates.*

Xānthippŭs, Ξάνθιππος, Lacedæmonius quidam fuit rei militaris peritiſſimus: qui à Carthaginienſibus excitus, exercituíque præpoſitus, Attilium Regulum Conſulem in Africa bellum gerentem, inſidiis circumuentum viuum cepit.

Xānthō ξανθώ, vna ex Nymphis, Oceani & Tethyos filia. Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Drymóque, Xanthóque, Ligeáque, Phyllodocéque.

Heſiodus *in Theog.* Xanthen appellat.

Xānthŏs, ξανθός, gemmæ nomen, quæ in India reperitur, è fuluo candicans, de qua Plin. *lib.* 37. *c.* 10.

Xānthŭs, ξάνθος, fluuius Troadis, idem cum Scamandro: ita dictus, teſte Ariſt. *de Hiſt. Anim. lib.* 3. quòd ouium vellera rufo inficiat colore: ξανθὸν enim Græci dicunt, quod nos rufum aut flauum. Virg. *lib.* 1. *Æn.*

Ardentéſque auertit equos in caſtra, priuſquam

Pabula guſtaſſent Troia, Xanthúmque bibiſſent.

Idem *lib.* 4. *Æneid.*

Quale vbi hybernam Lyciam Xanthique fluenta

Deſerit, ac Delum maternam inuiſit Apollo.

¶ Xanthus, antiquus rerum Lydarum ſcriptor: Lydúſne, an Sardianus fuerit, Strabo ſe dicit incertum habere. Suid. Lydum eum dicit è Sardibus ciuitate fuiſſe, ſcripſiſſéque hiſtoriam Lydorum libris quatuor. ¶ Xanthus alter poëta Melicus commemoratur ab Æliano. ¶ Eſt item Xanthus Lyciæ fluuius duobus fontibus è Cadmo monte naſcens, & non procul à nominis ſui vrbe in Lycium mare ſe exonerans. Hoc præterea nomine fuit vnus ex equis Hectoris, cuius meminit Homer. *lib.* 23. *Iliad.*

‖*Χαράκται*, qui monetam cudunt, Græcis.‖

X E

‖Xenagi, præfecti mercede ſtipendia facientibus.

Xenagogus, peregrini mercenarij militis dux.‖

Xĕnārchŭs, Ξέναρχος, Comicus poëta, cuius fabulas commemorat Athenæus *lib.* 2. *Dipnoſophiſtarum.* ¶ Xenarchus alter è Seleucia Ciliciæ, Peripateticus, docuit Alexandriæ primùm, deinde Romæ: Arij philoſophi, deinde Cæſaris Auguſti vſus amicitia, vſque in ſenectutem in honore habitus. Denique paulò ante mortem viſu orbatus diem obiit. Strab. *lib.* 14.

Xĕnĭæ, Balneæ Romæ fuerunt, ab hoſpitalitate (vt videtur) ita dictæ: nam ξένιος Græcis idem eſt quod hóſpitalis. Harum meminit Cic. *pro M. Cælio,* Sed vt venenum (inquit) quum à Licinio traderetur, manifeſtò comprehendi poſſet, conſtitui locum iuſſit Balneas Xenias, vt eò mitteret amicos, qui deliteſcerent: deinde repentè, quum veniſſet Licinius, venenum traderet, proſilirent, hominémque comprehenderent.

‖Xenidium, tugurium. L. g b‖

Xĕnĭum, ij {מתן *mattan* משאת *masſáth.* ξένιον. Gall. *Preſent qu'on fait à ſes amis qui viennent voir, eſtraine.* Ital. *Preſente dato à gli amici per ſegno di allegrezza.* Germ. Ein gaſtgeſchenck/ ein gab mit der man ein frömbden verehret. Hisp. *Don ò preſente de huesped ò amigo.* Angl. *A gift, preſent or fairing.*} Munus hoſpitibus dari ſolitum. Vide Mart. *lib.* 13. In quo eiuſmodi munera diſtichis deſcribit, qualia hoſpitibus mitti ſolent, Xenia nominauit, quòd verſus ipſos pro xeniis mitteret: quod & ipſe teſtatur primo ſtatim Epigrammate, Omnis in hoc gracili xeniorum turba libello Conſtabit numis quatuor empta tibi. Quatuor eſt nimium: poterit conſtare duobus, &c.

Xĕnĭŏlum, diminutiuum, Páruum xenium. Apuleius, Commodum meridies acceſſerat, & mittit mihi xeniola, porcum opimum, & quinque gallinulas, & vini cadum iam ætate pretioſi.

Xĕnĭŭs, ξένιος, Iouis cognomentum apud Græcos, teſte Dionyſio, quem Latini, verbo ex verbo expreſſo, hoſpitalem vocant. De hoc intelligendum eſt illud Virg. 1. *Æneid.*

Iuppiter, hoſpitibus nam te dare iura loquuntur.

‖Xenochrites, qui alibi tonſuram accepit, alterius monaſterij monachus. L. g. b.‖

Xĕnŏclēs, is, Ξενοκλῆς, Orator clariſſimus patria Adramyttenus, qui Mithridatici belli tempore accuſatus, quòd in regem propenſior fuiſſet, cauſam non modò ſuam, ſed & totius Aſiæ magna cum laude in Senatu egit. Autor Strab. *lib.* 13.

Xĕnŏcrătēs, Nomen philoſophi Chalcedonij, auditoris Platonis, qui in Academia Speuſippo ſucceſſit, & viginti quinque annis docuit. Fuit tardus ingenio, adeò vt quum illum Plato Ariſtoteli compararet, alterum fræno, alterum calcaribus indigere diceret. Hic philoſophorum ſeueriſſimus fertur extitiſſe, & aduerſùs omnem voluptatum titillationem prorſus inuictus. Cuius rei abundè magnum illi præbuit argumentum, quòd Phrynen formoſiſſimam eius ætatis meretricem, à diſcipulis in lectulum ſuum ſubmiſſam, & ſeſe ad concubitum modis omnibus ſollicitantem, intactam tamen dimiſerit. Vnde & Phrynen ipſam poſtridie rogantibus iis qui illam ſubmiſerant, dixiſſe ferunt, cum ſtatua ſeſe, non cum homine cubuiſſe. Grauitati verò eius & fidei tantum tribuerunt Athenienſes, vt quum iniurati nullius teſtimonium admitterent, huic ſoli iniurato crederent. Miſſus ad Philippum legatus, quum collegas hinc inter accipi videret, muneribus ornari, conuiuiis adhiberi: ſeſe autem qui legationis eius princeps erat, vix in conſpectum admitti, quòd Macedonum rebus ſemper eſſet aduerſatus, conuerſus ad ſocios Xenocrates, beneficium accipere dixit, quòd ſeſe vnum Philippus ſuæ in Athenienſes ingratitudinis & perfidiæ teſtem vereretur. Alexandri quoque munera fortiſſimo animo contempſit: regibus, inquiens, non philoſophis opus eſſe pecunia. Obiit ſecundo & octogeſimo ætatis ſuæ anno, quum noctu fortè in ſartaginem offendiſſet. Autores Laertius & Suidas. ¶ Xenocrates alter philoſophus, modeſtia nihil ſuperiore inferior, ſcripſit οἰκοσκοπικόν, id eſt, domeſticum auſpicium, quum ſcilicet, aut muſtela, aut ſerpens, aut his ſimilia in domo appareant, quid portendere ſoleant. Suidas.

Xĕnŏdŏchīum, {ξενοδοχεῖον, ξενοδοχῖον.} Locus publicus quo hoſpites, id eſt, peregrini excipiuntur: quod genus Hieroſolymis primùm ab Hyrcano extructum fuiſſe, autores ſunt Ioſephus, & Hegeſippus. Hieronymus, Xenodochium in portu Romano ſitum totus pariter mundus audiuit.

‖Xenodochus, ξενοδόχος, qui, vel quæ ξένους δέχεται, i. hoſpites ſuſcipit: hoſpes, hoſpita‖

Xĕnōn Ξένων, pictor Sicyonius, Neoclis diſcipulus: cuius meminit Plin. *lib* 35. *cap.* 11.

Xenon, ξενών, locus ξένων. *C. lib.* 1. *tit.* 2. *l.* 23. Venerabilibus xenonibus. Ibi Gothofr. Xenonis voce non modò peregrinorum hoſpitia, ſed & ægrotorum ſignificantur: imò & quælibet hoſpitia.

Xenóparochi, ξενοπάροχοι, iidem qui parochi, qui legatis Romam miſſis, cæteriſque alicuius dignitatis hoſpitibus, ſalem & ligna præbebant: vnde & nomen acceperunt, παρὰ τὸ τοῖς ξένοις τὰ ἐπιτήδεια παρέχειν, quod hoſpitibus neceſſaria ſuppeditarent. Arcadius *tit. de muneribus & honoribus*, Tabularij, (inquit,) vel xenoparochi, vt in quibuſdam ciuitatibus, &c.

Xĕnóphănes, ξενοφάνης, Philoſophus Colophonius, Dexij, ſiue (vt Apollodorus mauult) Orthomenis filius, Archelai autor, qui contra Homerum & Heſiodum elegias ſcripſit & Iambos, irridens ea quæ de diis ſunt commenti. Dei ſubſtantiam rotundam eſſe ſenſit, nihilque cum hominibus habere commune, totum cernere, totúmque audire, vnum eſſe omnia, mentem, prudentiam, æternitatem. Autor Laërtius. Eiuſdem meminit & Cic. 4. *Acad.* Xenophanes (inquit) paulò etiam antiquior, vnum eſſe omnia tradit, neque id eſſe mutabile, & id eſſe Deum. ¶ Fuit & alter Xenophanes ex Leſbo inſula, poëta Iambicus, vt refert idem Laërtius.

Xĕnŏphĭlus, ξενόφιλος, nomen Muſici Chalcidenſis, philoſophi Pythagorici: de quo Valerius Maximus, Biennio minor quàm Gorgias, qui centum & quinque vixit annos. Xenophilus Chalcidenſis Pythagoricus fuit, ſed felicitate non inferior: ſiquidem (vt ait Ariſtoxenus Muſicus) omnis incommodi humani expers, in ſummo perfectiſſimæ doctrinæ ſplendore extinctus eſt. Eundem & Plin. inter rara felicitatis exempla commemorat *lib.* 7. *c.* 50. Pro miraculo (inquit) id ſolitarium reperitur exemplum: Xenophilum Muſicum centum & quinque annis vixiſſe ſine vllo corporis incommodo.

XĔNŎPHŌN, ξενοφῶν, nomen philoſophi & ducis inſignis Athenienſis, qui Socratis diſcipulus, & Platonis æmulus fuit, ſpecioſus, moratus, & omnibus gratus: tanta verò eloquentia, vt muſa Attica à nonnullis fuerit appellatus. Inſinuatus in Cyri minoris amicitiam, cum eo militauit: eóque in acie cæſo, exercitus reliquias ex vltimis Babyloniæ finibus per aſpera, & difficillima itinera incolumes in patriam reduxit. Scripſit Cyri maioris Pædiam, non tam hiſtoricæ ſeruiens veritati (vt inquit Cic. *lib.* 2. *de Orat.*) quam vt abſolutum inſtrueret ducem. Præterea Cyri minoris expeditionem aduerſus Artaxerxem fratrem: de rebus Græcorum libros ſex: Sympoſium OEconomicum, à Cicerone, teſte Columella, Latinitate donatum. Ad hæc de re equeſtri, de vocatione Socratis Apologiam: aliáque nonnulla, quæ etiam hodie omnium manibus teruntur. ¶ Tres alij præter hunc Xenophontes commemorantur à Suida: quorum primus Antiochenus fuit, qui amatoria quædam ſcripſit, quæ Babylonica appellauit. Alter Epheſius, qui & ipſe amatoriarum narrationum libros decem ſcripſit, quæ Epheſiaca nominauit. Tertius Cyprius, qui & ipſe Amatoria quædam edidit de Cynira, Myrrha, & Adonide, quæ & Cypriaca nominauit. Laërtius ſeptem commemorat Xenophontes: quorum nomina & ſcripta vide apud ipſum.

Xenophontius, a, um, adiectiuum. Cic. *Luceio lib.* 5. *Epiſt.* Gratiam illam de qua ſuauiſſimè quodam in præmio ſcripſiſti, à qua te flecti non magis potuiſſe demonſtras, quàm Herculem Xenophontium illum à voluptate.

Xenos, ξένος, η, ον, peregrinus, qui alicubi ad tempus moratur.

Xera, ξηρά, vrbs prope Herculis columnas: vt ex Theopompi ſententia refert Steph.

Xerampĕlinus color, ξηραμπέλινον χρῶμα, Medius eſt (inquit Probus) inter coccinum & muricem, quo matronæ peculiariter vti ſolent. Dictus Xerampelinus à ſiccis vitium foliis, quæ eius ferè ſunt coloris. ξηρὸς enim aridum eſt, vel ſiccum, & ἄμπελος vitis. Vulgò *Color ſicca roſa* dicitur. Hinc Xerampelinæ veſtes dicuntur, quæ hoc colore tinctæ ſunt. Iuuenal. *Satyr.* 6.

Et Xerampelinas veteres donauerat ipſi.

Has nonnulli atrabaticas vocant, alij atrabapticas, vt quibuſdã placet. Vide Thileſium in tractatu de coloribus, & Cæl. Rhod. *lib.* 16. *c.* 10.

Xēra, ξηρὰ τὰ, emplaſtra ſicca: ſicut Hygremplaſtra vocantur liquida emplaſtra.

Xerălœphĭa, ξηραλοιφία, vnctio ſicca, hoc eſt, quæ fit citra lauationem. Contra quæ poſt lauacrum adhibetur, Hygralœphia, ὑγραλοιφία appellatur.

Xerocollyrium, ξηροκολλύριον, Collyrium ex aridis, præſertim metallicis.

Xērolibya, ξηρολιβύα, Libya ſicca, hoc eſt, pars Libyæ interior, propter aquarum inopiam deſerta: quam Virg. *lib.* 4. *Æneid.* vocat regionem ſiti deſertam.

Xērolŏphus, ξηρόλοφος, Tumulus fuit Conſtantinopoli, cochleas ſedecim, & Dianæ columnam ſtructilem, & tripodes habens, in quibus Epigrammata [illegible]. Qua voce vtitur Iuſtinianus *C. de publicis indic.* etiamſi Alciatus vocem adulterinam eſſe putauerit. Meminit huius tumuli Suidas & Priſcianus, qui *lib.* 1. *de accidentibus litera*. Epigrammata quædam ſe legiſſe teſtatur Byzantij in Xerolopho in vetuſtiſſimo tumulo inſcripta.

Xērŏmyrum, ξηρόμυρον, vnguentum eſt ſiccum: vt Hygromyron ὑγρὸν μύρον, liquidum feminarum auribus expetitum.

Xerophagia, ξηροφαγία, ſiccorum ciborum manducatio.

Xērophthălmĭa, ξηροφθαλμία, Arida lippitudo, quum nec tument, nec fluunt oculi, [illegible] tantum, & prurit[u] infeſtantur, & noctu prægraui pituita inarteſcunt. Vide Cell. *lib.* 6. *c.* 6.

Xestus, a, um, ξεστός, ή, όν, ſiccum: tanquam ſecari & radi potẽ, à ξέω, ſeco, rado, polio.

Xerxena, ξερξήνη, Minoris Armeniæ regio, ita dicta à Xerxe, quemadmodum [illegible]. Autores Stephanus & Strabo *lib.* 11.

Xerxes, ξέρξης, Perſarum rex fuit filius Darij, & Cyri ex Atoſſa filia nepos, qui centum ſeptuaginta hominum myriades, hoc eſt, decies ſepties centena millia, & totum quinquies millium contraxit, Græciæ bellum intulit. Quum tantam hominum turbam animaduertiſſet ex editiore ſpecula aſpexiſſet, teneriter fertur lachrymaſſe, quòd poſt centum annos ex tanto hominum numero nemo eſſet ſuperfuturus. Tantum autem habuit nauium apparatum, vt totum Helleſpontum operiret, & Aſiam Europæ ponte coniungeret. Suet. *in Calig. c.* 19. Talem à Caio pontem excogitatum æmulatione Xerxis, qui non ſine admiratione aliquanto anguſtiorem Helleſpontum contabulauerit. Athon præterea montem, teſte Plin. *lib.* 4. *c.* 10. à continente abſcidit. Victus demum apud Thermopylas à quatuor hominum millibus nauale quoque certamen cum Themiſtocle tentauit, à quo ſimiliter apud Salaminem ſuperatus, quum antea tota maria claſſe texerat, vix paruula cymba effugit, relicto Mardonio Præfecto, qui & ipſe te in Bœotia interfecit geſta, cum paucis in Perſidem ſe recepit. Demum quum ſe otio, & cordiaque, relicta militia tradidiſſet, præmium genus luxuriæ nouum inuenienti tibus propoſuit, vt ſcribit Valerius. Quam obrem à ſuis ſpretus, paucis poſt annis ab Artabano præfecto ſuo in regia interficitur, quum regnaſſet annis octo. Vide hæc latius apud Iuſtinum Trogi abbreuiatorem. Xerxes togatus dictus Lucullus, autore Plutarch. *in Lucul.* ¶ Xerxes alter, pictor Heracleotes Venerem adeò pulchram pinxit, vt ex ea quæſtum magnum faceret, pretio accepto ab iis, qui eam videre cupiebant. Itaque Græci lepido cauillo Venerem amicam Xerxis vocitabant, quod ex eius lenocinio quæſtum faceret. Autor Ælianus *de varia hiſtoria*.

X I

Xilia, ξιλία, Libyæ vrbs, vt ex Alexandro annotauit Stephanus: cuius incolæ dicuntur Xiliatæ.

Ximene, ξιμηνὴ, Ponti regio, ſalis foſſilis habens fodinas: vnde & Halys fluuius, qui ex ea oritur, nomen accepiſſe exiſtimatur. Autor Strabo *lib.* 12.

Xiphia, æ, ξιφίας, piſcis genus roſtrum habens mucrone armatum: vnde & Latini, Græcos imitati, gladium appellant. {ANGL. *A fiſhe called a ſword fiſhe, hauing a beak lik a ſwoorde.*} Plin. *lib.* 32. *c.* 2. Xiphiam, id eſt, gladium, roſtro mucronato eſſe, ab hoc naues perfoſſas mergi in Oceano ad locum Mauritaniæ, qui Cotta vocatur, non procul à Lixa flumine, Trebius Niger autor eſt. ¶ Xiphiæ item, ſtellæ ſunt ex genere Cometarum, in mucronem faſtigiatæ, pallidæ, ac quodam gladij nitore ſine vllis radiis. Autor Plin. *lib.* 2. *c.* 25.

Xiphion, ξίφιον, herba eſt folio mucronato, iridis folio non diſſimili, quam Romani gladiolum, vulgus herbariorum *Spatulam fœtidam* appellat. Deſcriptionem eius vide apud Plin. *lib.* 25. *c.* 11.

Xiphomachæra, ξιφομάχαιρα, romphæa, enſis.

Xiphonia, ξιφωνία, Siciliæ oppidum, non procul à Tauromínio in promontorio ſitum: vt ex Theopompi ſententia docet Steph. & Str. *lib.* 6.

Xiphopœus, qui facit gladios.

Xiphydrium, ξιφύδριον, Conchylij ſpecies, gladiolus.

‖Xerophagia, cœna obſeruata ſex dierum hebdomadæ cùm ſolo pane veſcerentur ieiunantes cum ſale, oleribus, & aquam potantes. Tertull.‖

X O

Xoës, ξόϊς Stephano, Inſula eſt in mediterraneis Ægypti, ſupra Sebenniticum & Phatniticum oſtium, oppidum habens eiuſdem nominis. Autores Stephan. & Strab. *lib.* 17. ¶ Hinc Xoites nomos, hoc eſt, ex Xoitica præfectura, apud Plin *lib.* 5. *c.* 9.

‖Xorides, venatores beſtiarij. L. g. b.‖

X V

Xuches, ξουχὴς, Libyæ oppidum, vt ex Artemidori Epitome annotauit Steph. cuius incolæ appellantur Xuchitæ.

‖Xuriphopallum, nouacula. Gl. g. b.‖

Xuthia, ξουθία, Siciliæ oppidum, vt ex Philiſti ſententia tradit Stephan. Gentile Xuthiates.

Xuthus, ξοῦθος, Hellenis filius, & gener Erechthei, qui in Tetrapolim Atticæ, hoc eſt, OEnoam, Marathonem, Probalinthum & Trocorithum colonos deduxit. Autor Strabo *lib.* 8.

X R

‖Xρῆσις, vſus.

Xρηολόγος, præfectus frumento ſuſcipiendo & excutiendo in Alexandria, qualem & apud Opuntios fuiſſe Plutarch. refert.

Xρῆμα [illegible], Balluca, vt Tribon. expoſuit, quæ nuper effoſſa eſt è terra.‖

X Y

‖Xylaloë, lignum aloes. L. g. b.‖

Xylenopolis, ξυλινόπολις, vrbs in confinio Cariæ, & Indiæ, ab Alexandro condita: vt poſt Oneſicritum refert Plin. *lib.* 6. *c.* 23.

‖Xyletinos, ligneus. L. g. b.‖

Xylina, ξυλίνη, Cappadociæ oppidum, inter Arcadiæ, & Ciſſæ fluuiorum oſtia ſitum. Autor Ptol. *lib.* 5. *c.* 6.

‖Xylinades, lignatores, lignarij mercatores. L. g. b.‖

Xylinum, {ξύλινον. ANGL. *Fuſtian.*} Lini genus candidiſſimi & molliſſimi, naſcens in frutice, cui nomen eſt xylon, pomis quibuſdam incluſum, barbatæ nuci non diſſimilibus, quæ maturitate hiſcentia globum oſtendunt lini, quod à nomine fruticis xylinum appellamus. Plin. *lib.* 19. *c.* 1. Superior pars Ægypti in Arabiam vergens gignit fruticem, quem alij goſſipion vocant, plures xylon, & ideo lina inde facta, xylina. Paruulus eſt, ſimilemque barbatæ nucis defert fructum, cuius ex interiore bombyce lanugo netur. Nec ſunt vlla eis candore, mollitiaque præferenda. Hactenus ille. Hodie hoc ligni genus etiam in Italiæ locis quibuſdam gignitur, vulgoque vocabulo *Cotonum* appellatur.

Xylobalſamum, ξυλοβάλσαμον, Balſami arboris lignum, cuius ſuccus Opobalſamum appellatur. Plin. *lib.* 12. *c.* 25. Et balſami quoque ſarmenta in merce ſunt. Amputatio ipſa, ſurculúſque venit intra quintum demum annum Xylobalſamum vocatur, & coquitur in vnguentis.

Xylocinnamum, ξυλοκιννάμωμον, Cinnami lignum. Plin. *lib.* 12. *cap.* 19. Ipſum verò lignum in faſtidio eſt propter origani acrimoniam: xylocinnamon vocant.

‖Xylococcum, interius ſiliquæ granum. L. g. b.‖

Xylon, ξύλον, præter vulgatam illam ſignificationem, qua Græcis lignum ſignificat, peculiariter etiam accipitur pro quodam fruticis genere, quod & goſſipion vocant, olim in ſola Ægypti ſuperiore parte, hodie etiam in Italia naſcentis, pomum ferentis ſimilitudine barbatæ nucis, quod matureſcens copia lanuginis, quam incluſam habet, dirumpitur, ſimque globum incluſum, multo maiorem quam pro pomi magnitudine detegit: ideo lini genus xylinum, ſeu goſſipinum appellatur. Vide Plin. *lib.* 19. *c.* 1.

Xylinus, a, um, ξύλινος, ίνη, ινον, ligneus, a, um.

Xylaloe, ξυλαλόη, arbor Indica, lignum aloes, agallochum.

Xylobalſamum ξυλοβάλσαμον, lignum balſami, ſiue ſarmentum balſami, quod recentum vendĭtur, vt decoctum ſit vice opobalſami.

‖Xylo

[Xylocaſſia, caſſia, quam officinæ ligneam vocant. Lignum caſſiæ.
Xylocinnamomum, lignum cinnami, cortice ignobilius.
Xylocopus, qui ξύλα κόπτει.
Xylomachæra, ξυλομάχαιρα, gladius magnus, & haſta. vide *Xiphomachæra*.
Xylomaſticon, lignum maſticis. Papias.]
Xylophagus, ξυλοφάγος, Vermis albus, obeſus, capite ſi ad reliqui corporis magnitudinem comparetur, grandiſſimo, ſub arborum corticibus potiſſimum naſcens. Plin. *lib.* 17. *c.* 24. coſſos vocat: eóſque à quibuſdam in ſummis ciborum delitiis habitos tradit: quinetiam farina ſaginari, altéſque fieri. Idem tradit & Hieronymus contra Iouinianum, de Ponti Phrygiæ populis loquens. Et quomodo (inquit) apud nos ficedula, & attagen, mullus, & ſcarus in deliciis computantur, ita apud illos ξυλοφάγον comediſſe luxuria eſt.
[Xyloſcamnum, ligneum ſcamnum. L. g. b.
Xyloſteum, ξυλόστεον, frutex periclymeno cognatus.
Xylotheca, locus vbi ligna reponuntur.]
Xynia, Ξυνία, Theſſaliæ oppidum, apud Polybium *lib.* 9. à quo vicina palus Xynias appellatur, quam alio nomine Bebœidem vocant. Steph.
Xyris, ξυρίς, herba eſt folia habens iridis: ſed latiora, & in turbinem mucronata, quorum è medio caulis erumpit craſſus, cubitalis, ex quo ſiliquæ triangulares dependent, in quibus purpureus flos, in medio puniceus, ſemen in folliculis ſimile fabis, rotundum, rubrum, acre: radix longa, geniculata, rufa. Vide Dioſcor. *lib.* 4. *c.* 24. & Plin. *lib.* 21. *c.* 20. Officinæ *Iridem ſylueſtrem* appellant. ¶ Hæc herba dicitur prouenire circa Leopolim primarium Ruſſiæ vrbem, eſſéque nodoſam, inſtar acori veri. Vnde Iudæi & alij nebulones ipſam cum acori radicibus commiſcent atque vendunt.
[Xyrotheca, ξυροθήκη, capſula nouacularia.
Xyſtarchis, ξυστάρχης, qui ξυστοῦ ἄρχει, Xyſto præeſt: qui moderatur athletarũ exercitia: per metaphoram is, qui pietatis & fidei exercitiis præſidet.]
Xyſtici, vide *Xyſtus*.
Xyſtios, ξύστιος. Gemma quædam plebeia, apud Indos naſcens, quam Plin. inter Iaſpidum genera annumerat *lib.* 37. *c.* 9.
[Xyſtophorus, ξυστοφόρος. ſpiculator: qui ξυστὸν φέρει.
Xyſtra, ſtrigilis, qui Xyſtram cuſtodit.
Xyſtrophylax, qui Xyſtram cuſtodit.
Xyſtropœus, qui Xyſtras ποιεῖ, i. e. facit.
Ξυστροποιός ſtrigilarius.]
XYSTUS, i, maſc. gen. אוּלָם *vlam*. ξυστός. GALL. *Pourmenoir, galerie*. ITAL. *Portico, luogo da paſſeggiare, loggia*. GERM. Ein ſpatier bedeckter gang oder ſchopff. HISP. *Portal para paſſearſe*. ANGL. *A gallerie, an alley or walking place*.} Apud Græcos porticum amplam ſignificat, teſte Vitruu. *lib.* 6. hybernæ Athletarum exercitationi accommodatam. Latini verò, eodem Vitruuio teſte, Xyſti appellatione ſubdialem ambulationem magis intelligunt, arborum fruticúmve ordinibus diſtinctam. Cic. *in Bruto*, Quum ambularem in xyſto, & eſſem otioſus domi. Ante cryptoporticum xyſtus eſt violis odoratus Plin. *lib.* 5. *Epiſt*. Ante porticum xyſtus conciſus in plurimas ſpecies diſtinctúſque buxo. Idem, Non tam ſtatuarum, & tabularum pictarum ornatu ædes ſuas, quàm xyſtis, & nemoribus excoluit. Dicitur & Xyſtum, i, ξυστόν. Et quum ξυστός, & ξυστὸν idem apud Græcos ſignificent, apud Latinos tamen nonnihil habere diſcriminis docet Gulielmus Philander *in Annotationibus in Vitruuium*. Nam Xyſtos, inquit, Latini vocant porticus tectas, vbi athletæ per hyemem exercebantur. Xyſta autem ſubdiales ambulationes, vbi ſudo cœlo ſuas exercebant palæſtras.
[Xyſticus, a, um, ξυστικός, ad xyſtum pertinens.]
Xyſtici, ξυστικοί, dicti ſunt athletæ, ſiue quòd in xyſtis ſe ſub tecto exercerent: ſiue quòd xyſtis depugnarent Hyberno tempore, Vitruuius. Sic enim Græco vocabulo appellabant haſtas, quibus illi vtebantur: vnde & Xyſtophori dicti ſunt ſpiculatores. Sueton. *in Auguſt*. Nec tamen eo minus aut xyſticorum certationes, aut gladiatorum pugnas ſeueriſſimè ſemper exigit. Suet. *in Galba cap.* 15. Et ſi quid ſcenici aut xyſtici donatum olim vendidiſſent, auferretur emptoribus, &c.
Xyſtilis nomen meretriculæ *in Pſeud* Plaut. *ſc.* 2. *a.* 1.

NOTÆ ANTIQVORVM.

X. Decem, denarius.
X. D. decies dedit. X DIBSS. decem diebus.
X. MILL decem milliaria.
X. P. decem pondera, vel pondo, decem pedes. X. PSS. decem paſſuum.
XPS. Chriſtus.
X. V. Decemuiri. XV. quindecim. XIX. A. vndevigeſimo ann. XX. viginti.
XXIIX. duodetriginta.

Y

Y GRÆCORVM vocalis eſt, qua in illorum dictionibus ſcribendis, tantùm vtimur. Huius loco antiqui, qui peregrinam literam nullam recipiebant, quintam Latinorum vocalem ſubſtituebant. Cic. *lib. de Oratore*, ſic inquit, Purrum ſemper Ennius, nunquam Pyrrhum. Vi patefecerunt bruges: non Phryges: ipſius antiqui declarant libri. Nec enim Græcam literam adhibebant; nunc autem etiam duas; & quum Phrygum, & quum Phrygibus dicendum eſſet, abſurdum erat, aut tantùm barbaris caſibus Græcam literam adhibere, aut recto caſu ſolum Græcè loqui: tamen & Phryges, & Pyrrhum aurium cauſa dicimus. Hæc ille. Peculiare autem & proprium eſt huic elemento, vt in capite dictionum perpetuò aſpiretur. Quare quæ ab eo initium ſumunt, requirenda ſunt inter aſpirata.

Z

Z LITERA Græca eſt, qua in Latinis dictionibus non vtimur. Eſt autem gemina conſonans, loco cuius nos interdum geminum ſſ, vt Patriſſo, pro πατρίζω, Pityſſo pro πυτίζω. Interdum ſd ſubſtituimus, vt Eſdras, pro Ἔζρας. Antiqui loco eius vnicum aliquando ſ ſcribebant: vt Sacynthus, pro Ζάκυνθος: SetHus pro Ζῆθος. Nonnunquam etiam d literam loco eius vſurpabant, vt Medentius, pro Mezentius. Sed hoc tantùm apud antiquiſſimos, qui peregrinas nullas literas recipiebant.

Z A

Zaba lorica. Iuſtin. *Nouell.* 85. καὶ τὰς ἐπιλεγομένας ζάβας ἤτοι λωρίκια. Et Arabicol. Lodix, cucullata lorica, zaba. Sed, inquit Meurſius, corrige: Lodix. Lorica cucullata zaba. Vox primum omiſſa à feſtinante librario, ac poſtea ſupra adſcripta adhæſit dictioni ſuperiori: atque hæc eſt veriſſima mendi origo.
Zabarra, vel Zabarrum, ζαβάρριον, repoſitorium Zabarum. Armarium quodlibet.
[Zaberna, vbi veſtes portantur, vel quodlibet aliud. Gl. A. L. lege, *ponantur*. vt eſt in Papia. Idem, Zaberna arca, vel armariolum. Ergo à *Zabarra*.]
Zabida, Ζαβίδα, vicus in Arabiæ mediterraneis, vt ex Vranio annotauit Stephan.
[Zabolus, ζάβολος, pro διάβολος.
Zacanum, ζάκανον, aſcriptio dati, quæ fit in literis & monumentis.]
Zachalias, Ζαχαλίας, Magus Babylonius, qui de gemmarum viribus ſcripſit ad Mithridatem Ponti regem. Autor Plin. *lib.* 37. *cap.* 10.
Zachanthæi, Ζακανθαῖοι, Zacanthiorum coloni, teſte Polybio, Pyrenæi montis incolæ. Horum oppidũ Zacantham expugnauit Annibal, quum in Italiam properaret, vt ex Apollodori Chronicis annotauit Steph.
[Zacharum, vide *Saccharum*.]
Zacynthus, Ζάκυνθος. Inſula Ionij maris parua, occidentali Peloponneſi lateri adiacens, vrbemque habens eiuſdem nominis, à Zacyntho Dardani filio, qui in ea imperauit, dicta. Plin. *lib.* 4. *c.* 12. Inter Cephaleniam & Achaiam cum oppido magnifica, tum fertilitate præcipua Zacynthus, aliquando appellata Hyrie. De hac Virg. *lib.* 3. *Æneid*.
Iam medio apparet fluctu nemoroſa Zacynthos.
Zacrius, Ζάγριος, Tauri montis pars, Mediam dirimens à Babylonia. Autor Strabo *lib.* 11. *cap.* 13.
[Zacynthus, *Zante*, maris Ionij Inſula, & vrbs eiuſdem nominis in eâ, paret Venetis, habetque Epiſcopum Corcyrenſi A. ſuffraganeum.
Zadura, vide *Zedoaria*.
Zagabria, ſeu Sagabria, *Zagrabia*, V. E. Sclauoniæ, ſub A. Colonienſi. Sedes hæc tranſlata eſt ex vrbe Siſcia.]
Zaleucus, Ζάλευκος, nomen fuit legiſlatoris Locrenſium, qui quum in adulteros hanc pœnam ſtatuiſſet, vt in adulterio deprehenſi vtroque orbarentur oculo: oblato filio, multiſque teſtibus adulterij conuicto, quum neque paternum animum poſſe exuere, neque ſolus pœnæ, quam in alios ſtatuerat, immunis eſſe vellet, ſibi primum vnum oculum, quamuis plurimum reclamante plebe, & alij crimen patris virtute condonante, deinde & filio alterum eruit. Autor Valerius *lib.* 6. *cap.* 5. Vnde Zaleuci lex prouerbialiter dicitur de rigido & ſeuero mandato.
Zama, Ζάμα, Africæ vrbs fuit, apud quam Africanus maior Annibalem inſigni clade affecit. Vide apud Liu. *lib.* 10. *Bell. Pun.* 2.
Zamia, æ, id eſt, damnum, detrimentum, noxa, mulcta Græca vox eſt, quam tamen ciuitate Romana donauit Plaut. *in Aul. ſc.* 4. *a.* 2. *verſ.* 9. —diues pauperi Vbi manum inijcit benignè, ibi onerat aliquam Zamiam (hypallage eſt pro ibi diues pauperem onerat aliquâ Zamia, id eſt, damno, quod Græcè ζημία appellatur, & Doricè ζαμία.
Zamolxis, Ζάμολξις, vnicus Getarum Deus, ad quem proficiſci exiſtimabant eos qui è vita decederent. Nonnunquam etiam ſorte ex viuis aliquot delegebant, quos de rebus ſuis Zamolxidi nuntios mitterent, quos poſt mandata quæ illi nuntiata cupiebant, in ſublime iactatos, gladiis excipiebant: atque ita interfectos recta ad Zamolxin proficiſci credebant. Zamolxin autem quidam Pythagoræ ſeruum fuiſſe exiſtimant, qui quòd Getas ad cultiorem vitam reduxiſſet, ab iis habitus eſt pro numine. Vide Herodotum *hiſtor. lib.* 4.
[Zamora, *Zamora*, ad Durium fl. V. E. Hiſpaniæ, ſub A. Compoſtellano.

Zanæ,

¶Zanæ, adunationes. Gl. vet.

Zanca, calceamenti genus. Gloſſ. Iſid.¶

Zancle, Ζάγκλη, Siciliæ vrbs in penitiſſimo Pelori ſinu, poſtea à Meſſeniis inſtauratoribus *Μεσσήνη*, hoc eſt, Meſſana appellata. Zanclus autem prius à ſitus obliquitate dicebatur, quòd falcis in modum curuata eſſet. Vide Strabonem *lib. 6.* ¶ Ipſa etiam Sicilia Zancle dici inuenitur à Saturni falce, quam poetæ fabulantur in Siciliam decidiſſe. Quam fabulam inde ortam putat Macrobius, quod in primis frugum fertilis ſit. Saturnus autem primus putatur in Italia frugum vſum inueniſſe. Ouid. 15. *Met.*

——— Zancle quoque iuncta fuiſſe
Italiæ legitur, donec confinia pontus
Abſtulit, & media tellurem reppulit vnda.

Zanclæus, a, um, Ζαγκλαῖος, vt Zanclæa arena, Ouid. 13. *Met.* Charybdis Zanclæa, idem 4. *Faſt. & Eleg. 5. lib. 5. Triſt.*

Zancles, Ζάγκλης. Senex quidam Samothracenus, cui poſt annum vitæ quartum & centeſimum dentes renatos fuiſſe tradit Plin. *lib. 11. c. 37.*

¶Zancula, ζάγκλη falx.

Zanga, vide *Tzanga.*¶

Zapaortene, Ζαπαορτηνή, Aſiæ regio à Caſpiis verſus ortum ſita: cuius deſcriptionem vide apud Plin. *lib. 6. cap. 16.*

¶Zaphran, crocus, vox Arab.

Zappa, ligo, vox Italica. ſed Germ. Schüppe. Vide *Sappa.*¶

Zariaſpa, orum, Ζαρίασπα, Indiæ vrbs, quam alio nomine Bactra appellant. Autores Plin. *lib. 6. cap. 15.* & Strabo *lib. 17.*

¶Zarpath, vide *Hiſpania.*

Zauæ, ruræ, loricæ. Gloſſ. vet.¶

Z E

Zêa, {ζειά. Gall. *Eſpeautre.* Ital. *Spelda.* Hisp. *Eſpelta.* Germ. Speltz oder auch Dinckel. Angl. *A kind of graine.*} Genus frumenti, ſimile farri quod vulgo Spelta dicitur. Duo eius genera tradit Dioſcorides *lib. 2. cap. 80.* alterum ſimplex, & vnius tantùm grani: alterum quod dicoccon, hoc eſt, gemini & duplicis grani appellant, duobus veſiculis coniunctum ſemen habens. Plin. *lib. 18. cap. 8.* Qui zea vtuntur, non habent far. Eſt & hæc Italiæ in Campania maximè, ſeménque appellatur. Hoc habet nomen præclara res, vt mox docebimus, propter quam Homerus ζείδωρον ἄρουραν dixit. Plura de zea vide apud Gal. *lib. 1. de Aliment. facultate.*

Zedoaria, radix naſcens apud Sinenſes vltra Indias, facie gingiberis, ſed odoratior & amariuſcula, Ariſtolochiæ ſimilis; tum longa, tum rotunda.

Zela, Ζῆλα. Oppidum fuit Thraciæ in Cœnica regione, in eo loco ſita, vbi poſtea extructa fuit Flauiopolis. Autor Plin. *lib. 4. cap. 11.* ¶ Zela altera fuit in Cappadocia non procul à Megalopoli, à qua vicinus ager Zeleticus appellatur. Plin. *lib. 6. cap. 3.* & Strabo *lib. 12.*

Zelia, ſiue zelea, Ζέλεια, Troadis oppidum, ad radicem Idæ montis, ſpectans ad Helleſpontum. Autores Plin. *lib. 5. cap. 32.* & Strab. *lib. 12.*

Zelo, as, aui, atum, & Zelor, aris, atus ſum, deponens: ſæpè in Latinis bibliis veteris interpretis.

Zelus, {קנאה *kinaáh.* ζῆλος. Angl. *Enuie, zele, loue.*} Modò inuidiam, modò ſtudium, modò amorem, modò æmulationem ſignificat: quo fit vt ab aliis alio modo definiatur. Quidam triſtitiam eſſe aiunt ob alterius bona, quæ quis ſibi adeſſe cuperet. Alij ὄρεξιν τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὰ καλὰ πρὸς ἀνεμπόδιστον ὁρμήν.

¶Zelicura, mulier celans virum. Tertull.¶

Zelotes, ζηλωτής verbale à ζηλῶ; quòd more Latino fuerit zelator.

Zelotypia, {קנאה *kinaáh.* ζηλοτυπία. Gall. *Ialouſie.* Ital. *Geloſia.* Germ. Eyferige liebe, eyferung. Hisp. *El zelo ò inuidia.* Angl. *Geloſie.*} Ægritudo animi ex eo proueniens quòd quis timeat ne adſit alteri quod cum nemine velit habere commune. Cic. 4. *Tuſcul.* Obtrectatio autem eſt ea quam intelligi zelotypiam volo, ægritudo ex eo quòd alter quoque patiatur eo, quod ille ipſe concupiuerit. Antonius *Ciceroni inter epiſtolas ad Attic. lib. 10.* Iudicabam duriores partes mihi impoſitas eſſe ab offenſione noſtra, quæ magis à zelotypia mea quàm ab iniuria tua nata eſt.

Zelotypus, i, {קנא *kanná* (vel) *kanne.* ζηλότυπος. Gall. *Ialoux.* Ital. *Geloſo.* Germ. Ein eyferer. Hisp. *Zeloſo.* Angl. *That is gelous.*} Suſpicioſus in amore, quémque id ſolicitum habet ne quis eo perfruatur quod ipſe amat, quaſi dicas formæ æmulatorem. Nam ζῆλος æmulationem, & τύπος formam ſignificat. Iuuenal. *Satyr. 6.*

——— quas tu digitis fronte ſolebas
Promere zelotypo iuuenis prælatus Iarba.

Zenicetus, Ζηνίκετος: inſignis piratæ nomen, qui occupato Olympo Aſiæ monte, Lyciam, Pamphyliam, & Piſidiam aſſiduis excurſionibus quum infeſtaret, multaque loca munita in poteſtatem ſuam redegiſſet, tandem Publ. Seruilio, qui poſtea Iſauricus dictus eſt, arma in ſe concitauit: à quo quum montem præter omnem expectationem captum videret, ſeipſum cum tota domo concremauit. Autor Strab. *lib. 14.*

¶Zenith, vertex loci, punctum in cœlo, quod directè imminet vertici capitis humani: cui oppoſitum punctum, quod per diametrum in alteram cœli partem intelligitur excurrere, *Nadir.* Ambæ voces ſunt Arabicæ. Sed primæ orthographia eſt *Semith.*¶

Zeno, Ζήνων. Philoſophus ex Citio Cypri ciuitate, Stoicorum ſectæ conditor, tanto in honore apud Athenienſes habitus, vt apud eum claues vrbis deponerent, ornarentque ipſum aurea corona & ſtatua ærea. Hic adoleſcenti cuidam inepta multa loquenti, Ideo, inquit, duas habemus aures, os autem vnum, vt ſcilicet multa audiamus, pauca verò loquamur. Deceſſit nonageſimo ætatis ſuæ anno, ſine morbo. Nam (vt ferunt) quum abiret ex ſchola, lapidem offendens digitum perfregit: manu verò terram feriens, illud ait ex Niobe, Venio, quid me vocas? Et continuò ſe ſtrangulans interiit. Cic. *in Oratore,* Zeno quidem ille, à quo diſciplina Stoicorum eſt, manu demonſtrare ſolebat, quid inter has artes intereſſet. Nam quum compreſſerat digitos, pugnúmque fecerat, Dialecticam aiebat eiuſmodi eſſe: quum autem diduxerat, & manum dilatauerat, palmæ illius ſimilem eloquentiam eſſe dicebat. ¶ Zeno vir temperantiæ inſigniter temperantem. Teſtatur Laertius *in Zenonis vita,* philoſophum hunc, tum in victu, tum in voluptatibus venereis vſque adeò patientem ac parcum fuiſſe, vt crudis duntaxat veſceretur, ac pallio prætenui tegeretur. Vnde & Philemon in comœdia eum taxat, quod cum pane obſonij loco caricis vteretur, aquam vini loco biberet, ac diſcipulos eſurire doceret. ¶ Zenonium eſt & lentem coquere. Athen. *lib. 4.* Zenon enim docebat, ſapientem omnia rectè facere, nec referre quid agat: ſed in minimis pariter ac maximis ſapientem eſſe ſui ſimilem. Ex quo conſequitur ad lenticulam coquendam opus eſſe ſapientia Zenonis. Vnde quidam irridens eum talia diſſerentem obiecit: Igitur & lenticulam rectè coquet. Zenon annuit, & collectionem approbauit. Seriò licebit vti, quum dicemus eſſe boni viri etiam in rebus minutiſſimis ſui ſimilem eſſe: aut egregium artificem, in quacunque materia declarare qualis ſit artifex. ¶ Fuit & alius Zeno Eleates, quem Dialecticæ inuentorem ſcribit fuiſſe Ariſtoteles. Huius celebratiſſima fuit in perferendis cruciatibus patientia. Nam quum adoleſcentes nobiliſſimos cupiditate liberandæ patriæ inflammaſſet contra Nearchum tyrannum, facto indicio comprehenſus, traditúſque eſt tortoribus torquendus. Quumque laceraret, vt conſcios coniurationis nominaret, neminem illorum indicauit: ſed amicos, intimóſque tyranni participes eſſe dixit. Deinde quum quippiam ſe in aurem loqui velle ſignificaſſet, eam mordicus direptam non ante dimiſit, quam ſappa ante percuſſum caput reliquiſſet. Verum quum iam veretetur ne toties repetitis tormentis reſiſtere non poſſet, conuerſus ad ciues, qui quæſtioni intererant, Admiror, inquit, veſtram ignauiam, ò ciues qui eorum metu quæ ego patior, tyranni iugum ſuſtinetis, idque quum dixiſſet, conciſam dentibus linguam in os tyranni expuit. Quo facto tanto ciuium animos libertatis deſiderio incendit, vt concurſu vndique facto, Nearchum lapidauerint. ¶ Fuit & alius Zeno philoſophus Epicureus Ciceronis ſynchronos, id eſt, contemporaneus, quem idem Cic. *lib. 1. de finib.* ſe cum eum Attico frequenter audiuiſſe teſtatur, Epicuri ſententias explicantem.

Zenobia, Ζηνοβία. Odenati vxor quæ à Ptolemæis originem ducens, Græcis ac Latinis literis ornatiſſima, necnon & rebus bellicis celeberima, in Palmyra Syriæ vrbe regnauit. Hæc quum Saporem Perſarum regem ſuperaſſet, tandem ab Aureliano Auguſto victa, Romam in triumphum ducta fuit, vbi ſummo cum honore conſenuit.

Zenobius, Ζηνόβιος, Sophiſta qui Adriani temporibus Romæ floruit. Scripſit epitomen Didymi & Tarrhæi libris tribus: & Saluſtij hiſtoriam in Græcum ſermonem conuertit. Autor Suidas.

Zenodorus, Ζηνόδωρος, Statuarius inſignis fuit ſub Nerone qui Mercurium Coloſſum fecit apud Aruernos cccc. pedum altitudine: deinde & Neronis coloſſum, qui poſtea dedicatus fuit numini Solis. Autor Plin. *lib. 34. cap. 8.*

Zenodotus, Ζηνόδοτος, Epheſius verſificator, & Grammaticus, qui temporibus Ptolemæi primi floruit: à quo etiam Alexandrinæ bibliothecæ fuit præfectus, primus quoque Homeri libros correxit, ac in ordinem redegit. Suidas. ¶ Fuit & alter Zenodotus Grammaticus Alexandrinus, qui in quædam Platonis, Homeri, & Heſiodi opera commentarios conſcripſit. Vide Suidam.

Zenodotium, Ζηνοδότιον, vrbs Oſroene propè Nicephorium, vt ex ſecundo Parthicorum Arriani annotauit Stephan.

¶Zeopyron, ζεόπυρον, frumentum compoſitæ naturæ, ex ζέα & πυρὸς, i. ſpelta & tritico: glumis non inuolutum, vt ſpelta, ſed facilè in area exteritur.¶

Zephyre, Ζεφύρη, inſula eſt maris mediterranei iuxta Cretam. Autor Plin. *lib. 4. cap. 12.* & Pompon. *lib. 2.* ¶ Zephyre item, ſiue Zephyra, olim dicta fuit Cariæ vrbs, Mauſoli ſepulchro nobilitata, quæ deinde dicta Halicarnaſſus. Autor Strabo *lib. 14.*

Zephyritis, Venus, Catullus *de Coma Beren.*

Ipſa ſuum Zephyritis eò famulum legarat.

Zephyrium, Ζεφύριον, promontorium eſt Locrorum, à quo Locri dicti ſunt Epizephyrij, quod ſupra Zephyrium ſiti eſſent. Strabo *lib. 6.* Locri agri promontorium offertur, quod zephyrium appellatur, portum habens ab occaſu venientibus ventis commodum, qua ex cauſa & nomen aſſequitur.

Zephyrus, Ζέφυρος. Ventus flans ab occaſu æquinoctiali, aduerſus ſolanum, quem Latini Fauonium appellant. {Gall. *Oueſt.* Ital. *Ponente.* Germ. Der Weſtwind. Hisp. *Ocite.* Angl. *The weſt wind.*} Dictus zephyrus quaſi ζωηφόρος, vitam ferens, quia fert omnibus ſatis vitam. Eo enim flante germinant, exoriuntur, pullulant, vitamque recipiunt plantæ omnes. vide Gell. *cap. 22. lib. 2.* Ouid. *Eleg. 12. lib. 3. Triſt.*

Frigora iam zephyri minuunt, &c.

Zephyrius, a, um. vt, Zephyria oua, ὑπηνέμια ᾠὰ, hoc eſt, ſterilia, quòd vento putentur generari. Plin. *lib. 10. cap. 60.* Quidam & vento putant ea generari, qua de cauſa etiam zephyria appellantur.

Zerbis, Ζέρβις, Meſopotamiæ fluuius in Tigrim cadens, vt ſcribit Plin. *lib. 6. cap. 26.*

Zerbethra, Arcades vocant vadi foramina quædam per quæ Eraſinus fluuius è lacu Stymphalo erumpit in Argiuam terram. Autor Strabo *lib. 8.*

Zeros, gemma ſimilis iridi, alba ac nigra macula diſtinguente cryſtallum. Plin. *lib. 37. cap. 9.*

Zerynthum, Ζήρυνθον, antrum eſt in Thracia, non procul à zona vrbe & Hebro fluuio, Hecates numini ſacrum, vt eſt autor Lycophron: vnde & canes in eo immolabantur. Suidas Veneri ſacrum fuiſſe exiſtimat, eamque inde zerynthiam dictam. Vide Cæl. Rhodig. *lib. 8. cap. 15.*

Zeta, & zetecula dim. apud Plin. *in Epiſt.* Eſt locus capax vnius lecti cùm ſellis duabus, qui velis obductis & reductis, modò adiicitur cubiculo, modò aufertur. Nomen inde deductum, quod iam tribus e partibus feneſtras, & proſpectus habeat, atque ſolem multipliciter accipiat, quaſi ἀπὸ τοῦ ζεῖν, quod eſt feruere. Nam & Heliocaminus in ipſa zeta ponitur, hoc eſt, vaporarium quoddam ſolare, non ad ignis vſum, ſed ad Solis, veluti id quod Vulgo *Luminare* dicitur, & in Paduana Gallia *Lucerium.* Vel ἀπὸ τοῦ ζῆν, quod in ea commodiſſimè viuatur (vt quam delicias, & amores ſuos vocet Cæcilius) ſicut à conuerſatione, victúque diæta. De Heliocamino Vlpianus de ſeruitutibus vrbanis, Si arbor, inquit, heliocamino, vel ſolario ſolem adimat, dicendum erit, quia vmbram facit in loco cui Sol fuit neceſſarius, contra ſeruitutem impoſitam fieri. De zeta Lampridius, Indicos odores Heliogabalus ad vaporandas

randas zetas ſine carbonibus iubebat incendi. De zetecula Plin. Mox zetecula refugit quaſi in cubiculum.

[Zetarius. Paulus *recept. ſent. lib. 3. tit. 6.* Veſtiarij & zetarij & aquarij. Ibi Cuiacius: Qui hic *Zetarij*, illic (*D. de inſtruct. vel inſtrum. leg.*) diætarij appellantur. ex quo apparet, zetam & diætam idem valere, ſicut *zabolum* (qua voce vtuntur ſæpe Cyprianus, Hilarius, Ambroſius, Paulinus) & *diabolum*, item *Zacynthum & Diacynthum, Zaconum & diaconum.*]

Zētēs, Ζήτης, fuit filius Boreæ ex Orithyia, & frater Calais. Hi duo fratres ex Argonautarum numero fuerunt, & quoniam alati fuiſſe feruntur, ad pellendas Harpyias miſſi ſunt, teſte Seruio.

Zēthus, Ζῆθος, Iouis ex Antiopa filius, & frater Amphionis: cui adiutor fuit in condendis Thebis. De quo Cic. *lib. 2. de Inuent.* Miror cur philoſophiæ ſicut Zetus ille Pacuuianus, prope bellum indixeris. Horat. 1. *Epiſtol.* 17.

Gratia ſic fratrum geminorum Amphionis atque
Zethi diſſiluit.

[Zeuge ite, par, copula. L. g. b.]

Zeugitana regio: Ζευγιτανία. Eadem quæ & Africa propriè dicta. Autor Plin. *lib. 5. cap.* 4.

Zeugitæ, Ζευγῖται. Calami aucupatorij, in Orchomenio lacu poſt annuam inundationem naſcentes. Autor Plin. *lib. 16. c. 36.* ¶ Zeugitæ etiam dicebantur tertij cenſus homines in Republica Solonis, ab equis iugalibus dicti, qui metreta colebant ducenta, & quoties neceſſitas vrgebat, minas decem tributi nomine conferebant. Vide Cæl. Rhodig. *lib. 15. c. 18.*

[Zeugla, Ζεύγλα, lignum propendens à iugo. Ζυγὸς iugum. Ζευγλόδεσμος lorum iugi.]

Zeugmă, tis, neutri generis, Ζεῦγμα. Latinè connexio, ſiue adiunctio dici poteſt. Eſt autem figura dictionis, quum plures ſenſus vno connectuntur verbo, quod tribus modis fit: aut præpoſito verbo, ad quod reliqua reſpiciant: vt, Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia: aut verbo poſtpoſito vt, Neque tu es Catilina, vt te aut pudor à turpitudine, aut metus à periculo, aut ratio à furore reuocarit. Aut in medio ſententiæ poſito verbo vt,

Troiugena interpres diuûm, qui numina Phœbi,
Qui tripodas Clarij lauros, qui ſidera ſentis,
Et volucrum linguas, & præpetis omina pennæ, Æneid. 3.

Zeŭgma, vrbs magnis ad Euphratem fluuium [illegible] paſſuum à Samoſatis Comagenæ ciuitate diſtans. Autor Plin. *lib. 5. c.* 24.

Zeus, i. piſcis præſtantiſſimi genus in Oceano Atlantico, & circa Gades, inter omnes qui eo in mari capiuntur, bonitatis palmam obtinens. Gaditani alio nomine fabrum appellant, à colore, vt opinor, fuliginoſo, quo fabri plerunque nigricant. Plin. *lib. 9. c. 18.* Eſt hæc natura, vt alij alibi piſces principatum obtineant: coracinus in Ægypto, Zeus idem faber appellatus, Gadibus: circa Ebuſum ſalpa. Col. *lib. 8. cap. 16.* Vt Atlantica faber, qui & in noſtro Gadium municipio generoſiſſimis piſcibus adnumeratur: eúmque priſca conſuetudine zeum appellamus.

Zeūxis, Ζεῦξις. Clariſſimus pictor Heracleotes fuit, qui in certamen picturæ cum Parrhaſio deſcendit, vuáſque tanto ſucceſſu pictas in ſcenam detulit, vt ad eas aues aduolarent. Parrhaſius autem linteum attulit pictum, ita veritate repræſentata, vt Zeuxis alitum iudicio tumens, flagitaret tandem remoto linteo oſtendi picturam: intellectóque errore, concederet palmam ingenuo pudore: quoniam ipſe aues feſelliſſet: Parrhaſius autem ſe artificem. Fertur hic pinxiſſe puerum vuas ferentem, ad quas quum aduolaſſent aues, iratus eſt mira ingenuitate operi ſuo, & dixit, Vuas melius pinxi quàm puerum. Nam ſi hunc conſummaſſem, aues timere debuerant. Pinxit & Helenæ ſimulacrum, quod deinde Romam tranſlatum fuit, & in Philippi porticibus collocatum. Hæc ex Plin. *lib. 35. cap.* 10.

Zeūxō, Ζευξὼ, Nympha marina Oceani & Tethyos filia. Heſiod. in *Theog.*
Ζευξώ τε, Κλυτίη τε, Ἰδυῖά τε, Πασιθόη τε.

Z I

Zibethum, odoramentum, muſco aſſimile odore.

Ziela, Ζίελα, Cappadociæ oppidum, teſte Steph. à Ziela Nicomedis filio conditum.

Zigere, Ζιγέρε, oppidum Scytharum Aroterum in ea parte Thraciæ, quæ Iſtri oſtiis incumbit. Autor Plin. *lib. 4. c.* 11.

[Zigeuni, orti à zogaris, qui circa Caucaſum.]

Zigĭs, ydis, Ζιγνὶς, Lacerta minor, quam & chalcida vocat Ariſt. *de natura animalium.*

Zilis, Ζίλις, oppidum Mauritaniæ Tingitanæ, regum olim ditioni exemptum, & è Bætica iura petere iuſſum. Autor Plin. *lib. 5. c. 1.*

Zimiris, Ζίμιρις, Regio Æthiopiæ arenoſa, in qua magnetes optimi inueniuntur. Plin. *lib. 36. c.* 16.

Zingi, Ζίγγοι, Mæotidis paludis accolæ ſupra Cimmerium Boſphorum. Plin. *lib. 6. cap. 7.*

Zingibĕr, eris, maſcul. gen. {Ζιγγίβερι. Dioſc. GALL. *Gingembre.* ITAL. *Gengeuero.* GERM. Imber. HISP. *Gengibre.* ANGL. *Ginger.*} Genus eſt aromatis, paruas habens radices, albeſcentes, odoratas, ſapore piperis. Naſcitur in Troglodytica & Arabica. Vide apud Dioſc. *lib. 2. c.* 149.

Zipoëtium, Ζιποίτιον, Bithyniæ oppidum, à Zipœto rege ita appellatum. ¶ Gentile Zipœtius, Ζιποιτιεύς, Steph.

[Zipora, vinacea. L. g. b.]

Zirinia, Ζιρινία, Thraciæ oppidum, vt ex *lib. 3. Philipp. Theopompi* annotauit Steph. ¶ Gentile Ziriniates, Ζιρινιάτης.

Zizama, Ζίζαμα, oppidum Garamantum, vnum ex iis quæ à Cornelio Balbo in Romanorum ditionem ſunt redacta. Autor Plin. *lib. 5. c. 5.*

Zizāniă, æ, & Zizanium, ij. {נצץ *nátſach* [illegible] vel [illegible] *roſch.* Ζιζάνιον. GAL. *Yuraye.* ITAL. *Gioglio.* GERM. [illegible] HISP. *Vallico.* ANGL. *Cockle amonge corne.*} Vitium tritici, hordeique nimia loci vligine corrupti, iugibúſve pluuiis diluti, quod Latino vocabulo Lolium appellatur. Galli, quòd caput tentet, vertigines generet, & vini modo inebriet, *yuraye* appellant. Effigiem habet hordeo haud diſſimilem, ſed folium anguſtius, [illegible], & [illegible], ſemen exilius in cortice aculeato, florem autem [illegible] purpureum. Dioſc. *lib. 2. c. 1*[illegible] ἄιρα appellat. ¶ In Extrauaganti *ſuper cathedram* § *ab olim. de ſepultur.* [illegible] primam Adæ declinationem ſignificat, vt *ibidem* dicit gloſſemator. qui eam pro ſcandalo accipi ſcribit. Prat. ¶ In ſacris litteris quidam zizania interpretantur ſectas & hæreſes: atque inde colligunt, non eſſe poteſtatis ciuilis, hæreticos ſupplicio afficere.]

Zizyphus, Ζίζυφος, genus arboris, nouiſſimis Auguſti temporibus ex Africa in Italiam tranſlatum: fructum fert, quem neutro genere ziziphum appellamus, baccis ſimiliorem quàm malis. Officinæ *Iuiubas* vocant. Plin. *lib. 15. c. 14.* Atque peregrina ſunt zizipha & tuberes, quæ ipſa non pridem venêre in Italiam: hæc ex Africa, illa ex Syria.

Z M

Zmilaces, Ζμιλάκες, gemma eſt in Euphrate naſcens, Proconneſio marmori ſimilis, medio colore glauco. Autor Plin. *lib. 37. c.* 10.

Zmilus, Ζμῖλος, Nobilis architecti nomen, qui vna cum Rholo, & Theodoro Labyrinthum Lemnium extruxit centum quadraginta columnis inſignem. Autor Plin. *lib. 35. c. 13.*

Z O

Zoara, Ζόαρα, vrbs Perſidis, cuius incolæ dicuntur zoaritæ, Ζοαρῖται. ¶ Eſt item Zoara, Paleſtinæ locus, quò Lot tempore Sodomiticæ calamitatis confugit. ¶ A quo fit gentile Zoarenus, Ζοαρηνός.

Zobidæ, Ζωβίδαι, populi Carmaniæ finitimi: vt annotauit Steph. *ex Quadrati rerum Parthicarum lib. 2.*

Zobola, muſtela Scythica, mus Sarmaticus Alciato.

Zōdĭăcŭs, {Ζωδιακός. GALL. *Zodiaque.* ITAL. & HISP. *Zodiaco.* GERM. Der Thier treiß. ANGL. *The zodiack circle.*} Circulus eſt in ſphæra, qui aliò nomine obliquus dicitur, duodecim continens ſigna, ex vna parte Tropicum Cancri, ex altera Capricorni comprehendens, ac medium interſecans Æquatorem: à quo viciſſim & ipſe ſecatur circa principia Arietis & Libræ. Porrò quum cæteri omnes circuli ſine latitudine & profunditate eſſe intelligantur, veluti quædam lineæ, huic tamen latitudo graduum ſedecim tribuitur: quam quidem latitudinem mediam diuidit linea Ecliptica vtrinque gradus octo latitudinis relinquens. Dicitur autem Zodiacus ἀπὸ τῶν ζώων, hoc eſt, à figura animalium, quæ in eo imaginantur, vt ſunt Aries, Taurus, &c.

[Zoe, vita. Tertul.]

Zoelæ, per tres ſyllabas, Ζωῆλαι, Aſturiæ populi in Hiſpania citeriore, Perſicis, & Cryſis finitimi. Autor Plin. *lib. 4. c. 3.* Apud hos præſtantiſſimum lini genus naſcebatur, & ſplendidiſſimum. idque natura torrenti, in quo poliebatur, vt teſtatur idem Plin. *lib. 19. c. 1.*

Zōĭlus, Ζωΐλος, Sophiſta fuit Amphipolites, Ptolemæi temporibus hoc vno ſcriptore nobilitatus, quod Homerum poetarum omnium principem libris aduerſus eum ſcriptis auſus ſit reprehendere. vnde & Ὁμηρομάστιξ cognomen accepit. Quæ ſcripta Ptolemæo obtulit, ingens videlicet præmium ab eo ſperans. Verum quum nihil daretur, penuria coactus, ſubmiſit qui peterent. Ibi Ptolemæus mirari ſe ait, quum Homerus tot annos defunctus, tot hominum millia paſceret, Zoïlum egere Homero multò doctiorem. De mortis eius genere diuerſi diuerſa ſentiunt. Alij parricidij conuictum iuſſu regis cruci ſuffixum volunt: alij quum in Græciam rediiſſet, de Scironiis ſaxis fuiſſe præcipitatum. ¶ Ab huius autem moribus ſumptum eſt, vt homines liuidi & ex alieni ingenij obtrectatione laudem aucupantes Zoïli dicerentur. Ouid. *lib. 1. de remed. amor.*

Ingenium magni liuor detrectat Homeri,
Quiſquis es ex illo Zoile nomen habes.

Vide Adagia Eraſmi.

Zōnă, æ, {אזור *ezór* חגור *chagór* חגורה *chagorá* מזח *mézach.* Ζώνη. GALL. *Ceinture.* ITAL. *Cinta, cintura, correggia.* GERM. Ein gürtel. HISP. *La cinta.* ANGL. *A girdle.*} Cingulum quo cingimur. Plaut. *Curc.* *ſc. 1. a. 2.* Nunc iam quaſi zona liene cinctus ambulo. Mart. *lib.* 14.

Longa ſatis nunc ſum: dulci ſed pondere venter
Si tumeat, fiam tunc tibi zona breuis.

Ouid. 2. *Faſt.*

Dat teretem zonam, qua modo cincta fuit.

Horat. 1. *Carm. Ode* 30.

Gratiæ zonis properéntque Nymphæ, Mercuriúſque.

Catul. *Epigr. 2.*

Quod zonam ſoluit diu ligatam.

C. Gracchus apud Gell. *lib. 15. c. 12.* Zonas quas plenas argenti extuli, eas ex prouincia inanes retuli. ¶ Zonam perdidit, prouerbialiter dicitur in eum, qui omni pecunia deſtitutus eſt, tractum à militibus, qui quicquid habent, in zona circumferunt. Horat. 2. *Epiſt. lib. 2.*

Ibit eo quò vis, qui zonam perdidit.

Plaut. *in Pœnul.* —tu qui zonam non habes, Quid in hanc veniſti vrbem, aut quidnam quæris? In quibus eiuſdem Plauti verbis duplex eſt alluſio & ad veſtem Pœnorum more diſcinctam, & ad pecuniam quæ in zona geſtatur, citra quam in vrbe ſumptuoſa non ſat commodè viuitur. ¶ Zonæ item dicuntur circuli quidam lati, cælum terrámque veluti cingula quædam ambientes. Sunt autem numero quinque: ex quibus media quæ inter Tropicos eſt, nimio calore parum apta creditur habitationi: duæ verò extremæ ſub Arctico & Antarctico circulis ſitæ, nimio frigore horrent: vnde & ipſæ habitationi parum ſunt idoneæ. Reliquæ autem duæ, vt quæ medium inter torridam & gelidam ſitum obtinent, temperatæ ſunt, & humanæ vitæ accommodatiſſimæ. Virg. 1. *Georg.*

Quinque tenent cælum zonæ: quarum vna coruſco
Semper Sole rubens, & torrida ſemper ab igni:
Quam circum extremæ dextra læuáque trahuntur
Cærulea glacie concretæ, atque imbribus atris.
Has inter, mediámque, duæ mortalibus ægris
Munere conceſſæ diuûm, & via ſecta per ambas
Obliquus qua ſe ſignorum verteret ordo.

Ouid. 1. *Metam.*

Vtque duæ dextra cælum, totidémque ſiniſtra
Parte ſecant zonæ, quinta eſt ardentior illis:
Sic onus incluſum numero diſtinxit eodem
Cura dei, totidémque plagæ tellure premuntur.
Quarum quæ media eſt, non eſt habitabilis æſtu:
Nix tegit alta duas: totidem inter vtranque locauit,
Temperiémque dedit mixta cum frigore flamma.

Zonarum periphraſis apud Tibull. *lib. 4.*

Et quinque in partes tota deſcribitur orbis.

¶ Zona etiam dicitur à Scribonio Largo herpetis genus quod corpus ambit ac cingit, quod & Græce ζωνὴς dicitur. Vide *cap.62.* & Nicolaum Myrepſum *in 122. compoſ. propomatum*, vbi ab eo ignis ſacer ζωνὴς appellatur. ¶ Eſt item Zona Stephano, Ciconum vrbs in Thracia, non procul ab Hebro fluuio, & Zerynthо antro, in quo Hecatæ canes immolabantur, de quo plura ſuprà in dictione *Zerynthon.*

Zōnārĭŭs, ſubſtantiuum, qui zonas facit. {ζωνοποιός. GALL. *Ceinturier.* ITAL. *Cinturaro.* GERM. Ein gürtler. HISP. *El que haze cintas.* ANGL. *A girdler, that maketh girdles.*} Cic. *pro Flacc.* Quò Mithridates, qui multitudinem illam non autoritate, ſed ſagina tenebat, ſe velle dixit id ſutores & zonarij conclamarunt.

Zōnārĭŭs, a, um, quod ad zonam pertinet: vt, Sector zonarius, qui zonam ſeu loculos incidit, quem crumeniſecam appellare poſſumus. {βαλαντιοτόμος. GALL. *Coupeur de bourſes, coupebourſes.* ITAL. *Taglia borſe.* GERM. Gürtelabſchneider/ſeckelabſchneider. HISP. *El ladron, corta bolſas.* ANGL. *Pertaining a girdle.*} Plaut. *in Trin.* mira ſunt, ni illic homo eſt aut dormitator, aut ſector zonarius.

Zōnātim, aduerbium antiquis vſitatum, per gyrum. Lucil. *lib.6.* zonatim circum impluuium cameram is cludebat. Ex Nonio.

Zōnŭlă, æ, parua zona. {ζωνίδιον. GALL. *Petite ceinture.* ITAL. *Cintura picciola.* GERM. Ein gürtelin. HISP. *Pequeña cinta.* ANGL. *A litle girdle.*} Catull. *in Epithal.*

Tibi virgine, zonulam ſoluunt ſinus.

Zōnītĭs, idis, ζωνῖτις, Cadmiæ ſpecies eſt, lineas quaſdam latiuſculas zonarum inſtar diſcurrentes habens: vnde & nomen accepit. Eadem & Placodes, πλακώδης dicitur, quaſi cruſtaceam dicas. Autor Dioſcor. *lib.5. cap.40.*

Zōŏnychōn, ζωόνυχον. Herba eadem cum leontopodio: apud Dioſcor. *lib.4. cap.132.*

Zoŏphthālmŏs, ζωόφθαλμος, herba in tectis & ſuggrundiis naſcens, quæ notiore nomine Semperuiuum maius appellatur. ἀείζωον τὸ μέγα. Folium habet carnoſum & ſubrotundum, oculi animalis ſimilitudinem referens: vnde & nomen accepit. Vide Plinium *lib.25. cap.13.* & Dioſcor. *lib.4. cap.91.*

Zōŏphytă, ζωόφυτα, dicuntur, teſte Budæo, quæ mediam naturam inter plantas & animalia habent: vt ſunt oſtrea, ſpongiæ quæ neque ſtirpes neque animalia dicere poſſis, ſed medium quiddam inter vtrunque. Nam ſenſu prædita eſſe manifeſtum eſt, quum tamen motu careant progreſſiuo. Nos (inquit Budæus) fortè Plantanimantes dicere poſſemus: vel Plantanimalia.

[Zophodorpides, qui cum ζόφῳ δεῖπνον habet.

Zophorus, pars ſupra epiſtylium.]

Zōpĭſſă, ζώπισσα, pix nauibus abraſa, teſte Plin. *lib.16 c.12.* Quæ admiſta cera, & marino ſale macerata, multo ad omnia eſt efficacior, quàm aliæ pices. Sed propriè reſina ex pinu. Dioſc. *lib.1. c.99.* zopiſſam aliqui aiunt deraſam nauibus reſinam cum cera, quam alij apochyma appellant. Ea diſſipandi naturam habet, quoniam marino ſale macerata ſit. Alij ex picea reſinam hoc nomine vocauerunt.

Zōpyron, ζώπυρον, herba eſt ſimilis ſerpillo, naſcens in petroſis, orbiculato florum ambitu, ſpeciem lecti pedum præbens. vnde & Clinopodion à quibuſdam appellatur. Vide Plinium *lib.14. c.15.*

Zōpyrŭs, ζώπυρος. Phyſiognomon quidam fuit, hoc eſt, ex eorum genere, qui ſe hominum mores naturáſque ex faciei lineamentis perſpicere profitentur. Huic quum aliquando oblatus eſſet Socrates, iſque eum hominem ſtupidum bardúmque eſſe reſpondiſſet, cæteris eam vocem riſu excipientibus, Non falleris (inquit Socrates) ô Zopyre: talis enim eram, niſi vitioſam naturam Philoſophiæ præceptis ſuperaſſem. ¶ Zopyrus præterea alius fuit, filius Megabyzi, vnus ex iis qui occiſo Pſeudoſmerdi, Perſarum regnum è Magorum manibus vindicarunt. Hic quum Darius Babylonem vigeſimum iam menſem fruſtrà obſideret, naſum ſibi, aures, & labia amputauit, & ita ad Babylonios transfugit, multa de Darij iniuria conquerens, quem ſibi immerenti ita faciem mutilaſſe ſimulabat. Receptus itaque à Babyloniis, leuibúſque aliquot prœliis re ſatis feliciter geſta, vniuerſæ vrbis dux conſtitutus, vrbem Dario tradidit. Quam tamen victoriam ſibi nimis magno conſtare ſæpè conqueſtus eſt, vnum ſeſe Zopyrum integrum malle aſſerens, quàm viginti capere Babylones. Autor Herodot. *lib.3.* ¶ Fuit & alius Zopyrus, qui (vt autor eſt Plin. *lib.34. c.12.*) ſculpſit Areopagitas, & iudicium Oreſtis in duobus ſcyphis pondo duodecim æſtimatis.

Zōrŏāndă, ζοροάνδα, locus eſt circa Taurum montem, vbi Tigris cuniculis abſorptus, ruſus erumpit. Vide Plin. *lib.6. c.27.*

Zōrŏaſtrēs, ζωροάστρης, Bactrianorum rex, Aſtrologiæ & magiæ peritiſſimus, qui eadem, qua Ninus Aſſyriorum rex, ætate floruit, à quo poſt multa prœlia vario euentu commiſſa, tandem debellatus eſſe traditur, & occiſus. Hic omnium mortalium vnus, teſte Plin. *lib.7. c.16.* eodem quo natus eſt die riſiſſe fertur: cerebrúmque ei adeò dicitur palpitaſſe, vt impoſitam repelleret manum, futuræ præſagio ſcientiæ. Primus enim artes magicas creditur inueniſſe, vt autor eſt idem Plin. *lib.30. c.1.*

Zōrŏnyſĭŭs, ζωρονύσιος, gemma magica, quæ naſcitur in Indo flumine. Plin. *lib.37. cap.10.*

[Zoſmata, redimicula Cerda.]

Zoſter, eris, ζωστὴρ, genus ignis ſacri, medium hominem ambientis, & enecantis ſi cinxerit. Plin. *lib.26. c.11.* Ignis ſacri plura ſunt genera: inter quæ medium hominem ambiens, qui zoſter appellatur: & enecat ſi cinxerit. ¶ Zoſter item Atticæ promontorium eſt, non procul ab Anaphlyſto, quàm longiſſimè in mare excurrens, teſte Strab. *lib.9.*

[Ζωόφυτα dicuntur, quæ mediam naturam inter ſenſibilia & vegetabilia, habent: vt oſtrea, ſpongiæ, & ſimilia inter animalia. Nos fortè, inquit Budæus, Plantanimes dicere poſſumus, vel Plantanimalia.

Ζωωτὰ peria dicuntur, animalium figuris intexta.

Zoxeni, operarij, qui in diem viuunt, παρὰ τὸ ζῆν, καὶ ξενίζειν, quod viuere ſignificat in hoſpitiis: ipſi autem operarij, qui in aquæductibus laborant, Silicarij dicuntur.]

Z V

Zūchĭs, ζοῦχις, oppidum eſt Africæ, non procul à Syrtibus, à quo fit gentile Zuchites, ζουχίτης. Steph.

Zuphium, ζούφιον, contract. ex ζωόφιον, animalculum.

Zūra, ſordes L. g. b. Item Aphrorum lingua ſemen paliuri vocatur, contra ſcorpiones efficaciſſimum. Plin. *lib.24. c.13.*

Zuza, drachma, ſeu denarius: in argento pars octaua daleri Ioachimici: in auro vnus Vngaricus.

Z Y

Zygæna, ζύγαινα, nomen piſcis, apud Ariſtot. *de animalibus.* [Maſſiliæ *Peis iouzieu*: Romæ *Ciambetta*, alibi *peſce martello*, vel *baleſtra.* ab Hiſpanis *Peis lomo, ſimada, & toilando.* Piſcis ferus eſt Galeorum generis, cetaceus, abſque ſquamis: cuius caput mallei inſtar, in cuius extremis ex aduerſo oculi. Os in ſumma parte magnum, dentium triplici ordine munitum.]

Zygantes, ζύγαντες, populi ſunt Aphricæ mediterraneæ, ſimiis ferè victitantes, quorum magna copia apud ipſos gignitur. Plura de iis ſcribit Herodot. *lib.4.* Horum ciuitas ζύγαντις, commemoratur à Steph.

Zygĭă, ζυγία, à Græcis appellatur aceris arboris genus, rubens, fiſſili ligno, cortice liuido & ſcabro: Latinè Caprinum vocamus. Dicta zygia, quòd ex ea materia fiant iuga iumentis, quæ apud Græcos Zyga vocantur. Vide Plin. *lib.16. c.15.* ¶ Zygia item Iunonis cognomentum eſt, apud Pindarum, eò quòd nuptiis præſidere putabatur: vnde & γαμηλίαν vocant Græci. Latini etiam Pronubam. Virg. 4. *Æneid.*

——prima & Tellus & pronuba Iuno Dant ſignum.

Eódem ſpectat & illud eodem libro, Iunoni in primis, cui vincla iugalia curæ.

Zygĭs, ζυγὶς, Serpyllum ſylueſtre, non ſerpens humi, quemadmodum hortenſe, ſed in altitudinem increſcens, ramulos edens tenues, ſurculoſos, foliis refertos longioribus quam rutæ, & durioribus, & anguſtioribus: flores autem gignit iniucundè olente, & guſtu acres. Autor Dioſc. *lib.7. cap.37.* Vide *Zingi.*

Zygitæ, ζυγῖται, ex remigibus dicebantur, qui medio ſedebant loco. Nam qui ſummi erant, Thranitæ dicebantur: qui verò infimi, Thalamij. Dicti Zygitæ, ἀπὸ τῶν ζυγῶν, quo nomine inter cætera tranſtra & ſedilia in nauibus vocantur, quæ & Latini iuga appellant. Virg. 5. *Æneid.*

Inde alios ciet animas, qua per iuga longa ſedebant Deturbat.

Vide Cæl. Rhodig. *lib.16. c.10.*

[Zygocephala, iumentorum capita iugo illigata.]

Zygopŏlĭs, ζυγόπολις, Ponti vrbs in confinio Cappadociæ, non procul à Trapezunte. Autor Strab. *lib.12.*

Zygŏſtătæ, ζυγοστάται, ponderum examini præfecti, quorum officium eſt proſpicere, ne qua in ponderibus fraus committatur: vt annotauit Alciatus *in legem 2. Digeſt. Si certum petatur.*

Zygoſtaticus, a, um, ζυγοστατικὸς, ἡ, ὸν, ad zygoſtatem pertinens.

Zyme, ζύμη, fermentum è ζέω ferueo. Hinc

Zymītēs, {חמץ *chamets.* ζυμίτης,} Panis fermentatus: ἀπὸ τῆς ζύμης, qua voce Græci fermentum appellant. Huic opponitur Azymus, ἄζυμος, id eſt, panis fermenti expers.

Zythum, neutr. gen. vel Zythus maſc. {ζῦθος. GALL. *Certain bruuage fait de blé, ou autre grain comme de la biere.* ITAL. *Acqua d'orzo.* GERM. Bier. HISP. *La ceruez a de ceuada.* ANGL. *Beere.*} Potus ex hordeo aqua reſoluto confectus, acris guſtu, & vini in morem inebrians. Hoc Ægyptij vini loco vtebantur (vnde Peluſiacus potus à Poëta inuenitur appellatus) ſicut Hiſpani ſimili factitij potus genere, quam celiam, vel ceriam appellabant. Plin. *lib.22. c. vlt.* Et frugum quidem hæc ſunt in vſu medico. Ex iiſdem fiunt & potus, zythum in Ægypto, celia & ceria in Hiſpania, ceruiſia & plura genera in Gallia, aliiſque prouinciis: quorum omnium ſpuma cutem fœminarum in facie nutrit.

[Zyzania, vide *Zizania.*]

F I N I S.

CALEPINI SVPPLEMENTVM EX GLOSSIS ISIDORI,

COMPLECTENS DICTIONES ILLAS,
quæ peculiarem habent difficultatem, quæque pertinere poſſunt ad alia inueſtiganda.

ADORNATVM

A R. P.

IOANNE LVDOVICO DE LA CERDA,

SOCIETATIS IESV,

Accitis doctiſſimorum hominum NOTIS, quæ extant in ISIDORI gratiam.

CALEPINI SVPPLEMENTVM.

A B

ABAßA infima domus quaſi ſine vaſe. Lege infima domus, nôn *informa*, & ſic legendum.

Ablegmina partes extorum, quæ proſegmina dicuntur. Sunt partes, quæ diis porriciebantur, quæ propterea dicebantur proficiæ, & proſecta. tanquam ſeparata quædam à reliqua viſceratione. Id enim eſt ablegere, imitatione Græcorum, qui dicunt ἀπολέγειν. Ergo Ablegmina ἀπολέγματα. apud Plautum, Ablectas ædes, in Moſtellaria. Neque enim mendum eſt, quod putant doctiſſimi viri. ablectæ ædes ἐξειλεγμέναι. & quaſi eſſent pro derelictis. Ergo in Feſto legendum eſt: *Ablegmina partes extorum, quæ dijs immolabant*, cum hodie legatur: *Alicgmina*. Tertullianus elegantiſſimè ablegmina circumlocutus eſt, cùm dixit: *Non dico quales ſitis in ſacrificando, cum enecta, & tabidoſa quæque mactatis, cum de optimis & integris ſupernacua quæque truncatis, capitula, & vngulas: quæ domi pueris, vel canibus quoque deſtinaſſetis.*

Aborris, ſcandaloſus. Lege *Abhorris*.

Abrigeum, ſplendor auri. fortè *Obriſum*. Iſidorus, *Obriſum aurum* dictum eſt quod obradiet ſplendore.

A C

Accepta, genus nauis. fortè *Acatus*. Scribe, *Acceptor genus auis*. eſt enim acceptor is, quem *accipitrem* vocamus. Infrà, *Pipianculus, Accipiter, acceptor*.

Acinari, tricari, in paruo morari. fortè *Aginari*. Feſtus, *agina eſt, qua inſeritur ſcapus trutinæ. id eſt, in quo foramine trutina ſe vertit. Vnde aginatores dicuntur, qui paruo lucro mouentur.*

Aculus miniſterialis domus regiæ. Fortè, *actlathus*. eſt qui probet *Aulicus*, eſt qui *Agulus*, ab agendo videlicet.

A D

Adaſia, ouis maior natu. Feſtus: *Adaſia, Ouis vetula recentis partus*.

Adoptarius, puer ex adoptato natus. Feſtus: *Adoptatitius ex adoptato filio natus*. Vtra lectio præſtet, in dubio eſt, ac perinde pater *adoptarium* exhiberi poſſe vt verum, in margine Feſti eſt *adoptiuus*.

Adrumauit, rumorem attulit. Næuius vſurpauit frequentatiuum: *Simitu alius aliunde rumitant inter ſe*. Eſt rumare ψιθυρίζειν, vt de agnis dicebant veteres, quos propterea ſubrumos vocabant. Significat etiam, vt ait Feſtus, *Adrumauit, rumorem fecit, ſiue commurmuratus eſt. quod verbum quidam à rumine, id eſt, parte gutturis putant deduci.*

Adtaminat, vſurpat. Adtaminare vult eſſe Iſidorus, vſurpando mingere, abuti ac vſura deterere.

Æ

Æmidus, tumidus, inflatus, Feſtus: *Æmidum tumidum*. Gloſſæ. αἵμιδος, πεφυσημένος. abſque dubio, ἀπὸ τοῦ αἵματος.

Æquilotium, æquatio. Feſtus: *Æquilauium ſignificat ex toto dimidium, dictum à lauatione lanæ, quæ dicitur æquilauio redire, cum dimidium decidit ſordibus.*

A F

Affoſtrata, reditus. Lege *Apoſtropha*: in Gloſſario Latino Græco ἀποστροφή dicitur.

A G

Ageron, miniſter officialis. fortè *agaſo*.

Agiæ, Glandolæ. Scribendum *Angina, Glandula*.

Aginantes, explicantes. Aginatores dicuntur qui paruo lucro mouentur. *Gloſſarium Camberonenſe MS. Aginator, negotiator*. dictus ab agina. Agina enim dicitur illud foramen in quo ſcapus trutinæ inſeritur, & in quo trutina ſe vertit. Inde aginator dicitur, qui paruo lucro mouetur. Idem: *Aginare, explicare, agitare, fugare, dictum ab agina, quod eſt ſcapus trutinæ quæ ideo ſic vocatur quod ea menſura ponderis agatur*. Et quia, &c. mutuas ſibi operas præſtant, hinc in Gloſſis Iſidori: *Acinari, tricari, in paruo morari.*

Agones, victimæ. Agonia, hoſtia. Feſtus: *Agonias, hoſtias putabant ab agendo dictas*. Gloſſarium: *Agonia, ἱερεῖον*. non *aglonia*, vt nunc legitur. item *agonalia & agonaria*, θύματα.

A L

Albanæ, nuces priſtinæ. Fortè, *Preneſtinæ*. Albanæ autem dictæ fortaſſis quòd L. Vitellius, cùm Legatus in Syria eſſet, in Albanum rus, vt & coctana & caryeas (auctore Plinio *lib. 15. cap. 19.*) tranſtulerit. eſt qui corrigat, *Auellanæ, nuces preneſtinæ.*

Alibi igitur. Lege, *alibi legitur*.

Alliger, Gallus. Quaſi ad Ligerim habitans.

Allutes, & allutia loca cœnoſa. Lege, *Aluuies, & aluuia* ſic infrà, *Aluuium ruinariparium ex aqua*. & iterum infrà, *adluuys, locis cœnoſis*.

A M

Amaſco, amare cupio. In Feſto itaque lege: *Amaſco ab amore denominatum*. Vulgò legitur *amatto*.

Ambro, deuorator, conſumtor patrimoniorum, decoctor, luxurioſus, profuſus. Feſtus: *Ambrones fuerunt gens quædam Gallica, quæ ſubita inundatione maris, cùm amiſiſſent ſedes ſuas, rapinis, & prædationibus ſe ſuoſque alere cœperunt. eos, & Cimbros, Teutonoſque C. Marius deleuit. ex quo tractum eſt, vt turpis vitæ homines Ambrones dicerentur*. Mitto quod Ambronibus dicit, aliter narrari ab Strabone.

Ambus, mancus. Emendo, *Ancus, mancus*.

Amfariam, per amborum partes. Lege *Ambifariam*.

Ambſibalum, birrum villoſum. Chronicon Lauriſhamenſe,

Et ſunt immenſis induti calceamentis,
Amphibalis longis vtentes & ſpatioſis.

Sulpitius in vita S. Martini. *Nec mora Sanctus paupere non vidente, intra amphibalum ſibi tunicam latenter eduxit, pauperemque contectum diſcedere iubet*. Deinde iterum: *Diaconus verò nihil intelligens, quia extrinſecus indutum amphibalo veſte, nudum interius non videbat, poſtremo pauperem non comparare cauſatur*. Apud Greg. Turon. *Amphibolum* ſcribitur, de Glor. Confeſſ. lib. 1. c. 50. Vel lege *Amfimallum* ſiue potius Seuerus Dialog. 2. *Amphimallum tunicam latenter eduxit* & infra: *Indutum Amphimallo*. Pro *birrum* vero, legerim *vtrinque*. Nam ἀμφίμαλλον, eſt vtrinque villoſum: ad differentiam τοῦ ἑτερομάλλου, id eſt, ex altera tantum parte villoſi. & Birrum poſtea interpretantur hæ ipſæ Gloſſæ *vſum*, quod non eſt interpretatio Amphimalli. tu vide, & elige correctionem quam malis. ego primæ hæreo.

A N

Anceniſcus, incaſtrare. Lege *Incaſtratura*.

Anciæ, concinni dependentes propè auriculas.

Anctare, conſtringere. fortè, *Arctare*.

Angario, Cogo. Chryſologus ſerm. 58. *Angariare hominem ſuis actibus occupatum*. demum id tritum eſt.

Angia, ferrum buculæ ſcuti. Iterum ancile, ſcuti buccula. Eſt fibula ex Gallico *Boucle*.

Angræ, interualla arborum, vel conualles. Sic legendum, & confirmatur Gloſſario alio, in quo eſt: *Ancræ*, ἄγκεα, αὐλῶνες. Etenim eſt cognatio inter has litteras C, & G. Itaque videtur emendandus Feſtus cum inquit: *Ancrus, conualles, vel arborum interualla*. Et fortaſſe ſcribendum *Ancea*, aut *Angea*, cum in Græco ſit ἄγκεα.

Animæquus, patiens animo. Feſtus: *Amicitia vocabulum ab amore deducitur: quamuis interdum vituperandus ſit amor. ab antiquis autem amoci, & amoca, per E, litterarum efferebantur*. Et ſanè amicus compoſitum eſt, Amæquus, vel, vt ipſi ſcribebant, Amecus. eodem modo dictum, quo Animecus, pro Animæquus. Gloſſarium: *Animecum*, ἰσόψυχον.

Antes, extremi ordines vinearum. Sidonius libro 8. epiſt. 8 *Quouſque pondus ligonis obtuſi nec perfeſſis antibus ponis?* vox trita eſt ex Virgilio.

Antigrapheus, cancellarius. In Nouella 10. Cancellarius diſtinguitur à notariis, & dignior eſt illis. Hi in apertione teſtamentorum, quæ apud Quæſtorem aperiebantur, colligebant, & exhibebant teſtes, & hæredes ab inteſtato & legatarios alióſque omnes qui quacunque de cauſſa adeſſe debebant. Vnum igitur ſolidum primo cancellario dari iubet illa Nouella, & duobus notariis vnum pro aperiendo teſtamento. in legibus quoque Longobardorum cancellarij ſeparantur à notariis. libro ſecundo tit. 40. *Volumus vt nullus cancellarius pro vllo iudicio aut ſcripto aliquid amplius accipere audeat niſi dimidiam libram argenti de maioribus ſcriptis. de minoribus autem infra dimidiam libram* & paullò poſt: *Notarij autem hoc iurare debent, quòd nullum ſcriptum falſum faciant*. cancellarius eſt ἀντιγραφεύς, notarius γραμματεύς.

A P

Aplcire, ligare. Aplcitus, ligatus. Quid ſi *allicire*, ſiue *alliciare*, *allicitus*, ſiue *alliciatus*, ligatus à licio, μιτῶν. non placet. Simpliciſſima emendatio eſt. *aptare, ligare. aptatus, ligatus.*

Apochryſiarius, miniſter Romanæ Eccleſiæ. Maſchi cap. 88. *Habes Thomam apocriſiarium cœnobij*. & cap. 145. *alium quendam apocriſiarium* Gennadij Patriarchæ Conſtantinopolitani: vnde colligitur Apocriſiarios curaſſe negotia Eccleſiarum & cœnobiorum. Gloſſarium MS. Camberonenſe: *Apocriſiarius, ſecretarius*. Papias vocabuliſta: *Apochryſarius, theſaurarius, vel legatus*. Iuſtinianus Nouella 6. διὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν πραγμάτων, τῶν ἀποκρισιαρίων ὡς ἐπιχωρίως καλοῦσι: *Apocriſiarij vocantur, qui ſanctiſſimarum Eccleſiarum negotia curant.*

Occurrit paſſim apud ſcriptores poſterioris ætatis. Et videlicet Apocriſiarius ὁ ἐπὶ τῶν ἀποκρίσεων, *à reſponſis*. Quod apud Georgium Patriarcham Alexandrinum in vita S.Chryſoſtomi eſt ἀπογραφεύς, Godefridus Tilmannus vertit, *Secretarius*.

Appia, æſtiua, cadens, temperata. fortaſſe *aprica, æſtiua, calens, temperata*.

Applare, cochlear. Auſonius epiſt. 20.

Iam patinas implebo meas, vt parcior ille
Maiorum menſis applaria ſuccus inundet.

Et videtur ſyncopa, cùm dixerit Anaſtaſius in vita Sergij: *Poſuit in abſida baſilicæ ſupraſcriptæ ſuper ſedem apallaream argenteam.* Itaque ille qui legit *apalare cochlear*, videtur falſus, vt etiam in Auſonio, cum aplare propriè dictum ſit per contractionem. Illa autem *argentea apalaria* Anaſtaſij eſt *patina*, quam nos dicimus *patenam*.

A R

Ariæ, mortuorum puluinaria: Scribendum *Area*. Infrà *puluinaria*, *Area mortuorum*.

Arilator, Cocio, μεταβολεύς. Feſtus: *Arilator qui etiam cocio appellatur, dictus videtur à voce Græca, quæ eſt, ἆρον, id eſt, tolle. quia ſequitur merces ex quibus quid cadens lucelli poſſit tollere. lucellum diminutiuum eſt à lucro.* Sunt qui dicant ſcribendum *Arrilator*. Non enim ab ara, ſed ab arra dictus. eſt enim qui empturiens data arra poſtulat ſibi credi. Vnde à cunctando cunctio, ſeu cuctio dictus, nam veteres cuctum, quod poſtea cunctum. *Cociones dici videntur à cunctatione, quod in emendis, vendendiſque mercibus tarde perueniant ad initi precij finem. Itaque apud antiquos prima ſyllaba per V, litterarum ſcribebatur*, hæc, inquam, Feſtus. Itaque rectè ait, à veteribus per V, cuctio ſcribebatur. Quia Coiux, quod poſtea coniux. vt tractus, pro traiectus, de quo in Appendice in Varronem. quia dicebant Coicio, & coiectus. Leberius in Necromantia:

Duas vxores? hercle hoc plus negotij
Eſt, inquit: Cocio ſex ædiles viderat.

Vbi Cocio, non coctio ſcribitur, vt ſæpe aliàs, vt in Gloſſario, *Cocio*, μεταβολεύς. Et aliud Gloſſarium: *Cociatria*, μεταβλητική. Scaliger mauult *cociatrina*, vt medicina. Itaque malè Agellius reprehendit Laberium, quod dixerit Cocionem.

Armilaus ſcapulare Monachorum. An ſcribendum? *analauus*, ſiue *analabus*. An *armilauſus*, quod magis probat Meurſius. Vtcunque ſit, accipit ependytem, quod Athanaſius in vita S.Antonij intelligit. Iſidorus Orig. lib. 19. cap. 22. *Armelauſa vulgo dicta, quod ante & retro diuiſa atque aperta eſt: in armos tantùm clauſa, quaſi armiclauſa, littera ablata.*

Armillum, crater, vas vinarium. Apuleius, *Anus ad armillum.*

Arremo, inſtrumentum arietis. fortè, *ratis*.

Artiplicem, duplicem doloſum. Lege *Alterplicem*. vt infrà, *Biplicitas*, *Alterplicitas*.

A S

Aſpita, ruina. Vita Ioannis Eleemoſynarij capite 51. *Vno hinc & altero hinc aſpirantibus.* Ita MSS. vbi editi, *aſſiſtentibus*. Ita & Gloſſarium MS.Camberonenſe. videndum tamen num pro ruina legendum ſit *veruina*. Certè *ſpitum* dicitur veru. Gloſſarium Camberon. *Aſſium, veru, id eſt, ſpitum.*

Aſtarium vbi venduntur bona proſcriptorum. Lege *Haſtarium*, quia haſtæ ſubiecta.

Aſtraba, tabella in qua pedes requieſcunt. Intellexit ſcalas idoneas ſuſtinendis pedibus. tabellas enim illas vel ſcalas ferreas ſcandendis equis aſtrabas dixerunt.

A T

Atamulum, genus vaſis. Lege *Atanuuium*, & vide Gloſſarium Latino-Græcum.

Attubernalis, vicinus. Feſtus: *Adtubernalis, habitator continuæ tabernæ. quod genus domicilij antiquiſſimum Romanis fuiſſe teſtimonio ſunt exteræ gentes, quæ adhuc tabulatis habitant ædificijs. vnde etiam tecta caſtrenſia, quamuis pellibus conteguntur, tabernacula tamen dicuntur.*

A V

Aumicula, auctio minor ſupra fundum. Lege *Auctiuncula*.

Aurear, eques ſolitarius. Feſto placet aurigam eſſe, ſic enim ſcribit: *Aurear, auriga: aurea enim dicebatur frenum, quod ad aures equorum religabatur, orea quo ora coërcebantur.* Auream equum ſingularem appellarunt, vel equitem ſingularem.

B A

BAburrus, ſtultus. Gloſſæ Latinæ: *baburrus, ſtultus, ineptus.* in Gloſſario vetere: *Baburra*, ἄφρων, μωρός, ἀγροῖκος. Eſt & *reburrus*, qui ſignificat eum, qui capillos non habet, & eſt caluus.

Baccapulus, in quo mortui deferuntur. Lege *Baccal, Capulus*.

Baccarium, vas aquarium. Eſt quod alibi Iſidorus: *Baccario, vrceoli genus.* Feſtus: *Baccar, vas vinarium, ſimile bacrioni.* Quod in margine eſt, *baccioni*, vel *batrioni*. Pergit idem Feſtus: *Bacrionem dicebant genus vaſis longioris manubrij. Hoc alij trullam appellant.* In margine eſt, *baccionem*, vel *batrionem*. Itaque idem eſt, *bacar*, *bacarium*, *bacario*, *bacrio*.

Baen, eſt lamina auri, &c. fortè *Barra*. Ita enim etiam hodie Hiſpanis vocatur lamina, vel Maſſa, & diſcus.

Barbaſteruli, duribuccius. fortaſſe, *Nudobuccius* tametſi *Duribuccius*, alludit ad illud prouerbium Hiſpanorum, *Poca barba, poca verguença*.

Barbuſtinus, homo qui habet barbam plenam prorifinis. Lege *prurigînis*, vel potius, *porriginis*. hoc eſt, furfurum. Gloſſ. Græcol. πίτυρα, furfures. & πιτυρον, ἡ ἐν τῇ κεφαλῇ, *porrigo*, Porrigium.

Barcanda, conca, ærea, Ænea concha.

Baſterna, tecta manualis. Lege teſta. atque ita etiam fortaſſe lin. 45. Bottanea. tametſi aliàs legitur Abottanea. Corrigunt aliqui: *Baſterna lectica manualis*. ſed quomodo *manualis*? Ipſe iterum Orig. lib. 20. c. 12. *Baſterna, vehiculum itineris, quaſi vis ſterna: mollibus ſtramentis eſt poſita, à duobus animalibus deportatur.* Ergo ab animalibus *manalis* legendum eſt. quaſi dicat *mannalis*, vt animalia illa ſint *manni*. eſt qui *baſterna* legat *Naſiterna*. vide Feſtum.

Batis, genus oleris Gloſſarium: *Batis* εἶδος λαχάνου *Bottanea*. Feſtus: *Batis, genus herbæ*. Legendum, *baſis*.

B E

Bellicerpa, &c. Lege *Bellicrepa*, ſaltatio.

Beſtemiæ, Troiæ. Aliàs Beſtæ, maiæ, Troiæ.

B I

Biblex, duplex. Lege *Bilex*, vel *Bilix*.

Bibliothecarius, qui codices ſecat. Lege, *ſeruat*.

Bidellium, aqua ex veſicis de vlmo confecta. Lege, *Viſcis*, &c.

Bigera, veſtis guſa, vel villata. Lege *Bigerra, veſtis groſſa*. Sulpitius Seuerus Dial. 2. cap. 1. *A proximis tabernis Bigerricam veſtem, breuémque atque hiſpidam quinque comparatam argenteis rapit.* Fortunatus lib. 3. cap. 1. de ſancto Martino:

Induitur ſanctus hirſuta Bigerrica palla.

Gloſſarium vetus MS. *Bigerra, veſtis groſſa, id eſt, villata.* Indigenæ vulgò *marlotas* vocant ex Græco, id eſt, villoſas veſtes, vel hirtas velleræ. Paullinus:

Nigrantes ne caſas & tecta mapalia culmo,
Dignaque pellitis habitas deſerta Bigerris?

Billa, iumentum Aſinus. rectum eſt, *Vehilla*.

Biluus, morbus beſtiarum. Lege *Belluinus moribus beſtiarum*.

Birrus, rufus. Inde veſtis genus. Honorius ſerm. de S.Brixio. *Prunas ardentes circa ciuitatem in birro ſuo portans ante ſepulcrum S. Martini depoſuit.* Gregorius lib. 7. epiſt. 5. ad Ianuarium. *Imaginem illic genitricis Dei, Dominique noſtri, & venerandam crucem, vel birrum album, quo, de fonte ſurgens, indutus fuerat, appoſuiſſet.* Martianus Capella de nupt. Philolog. lib. 4. *Et birrus, & tunica nomen veſtis habent, & diffinitionem poſſunt accipere.*

B L

Blax, ſtultus, vnde blaterari. Feſtus *in blitum & deblaterare*. Sidonius lib. 1. epiſt. 8. *Et iſta hoc mihi Ceſenatis furni potius quàm oppidi verma deblateras?*

Blenones, puditihircorius. Lege *Putidi, hircoſi*.

Blinni, tetri. Lege, Blenni.

B O

Bolonæ ipſi cetarij, qui diuerſa genera piſcium emunt. fortè, *Balenæ*.

Borda, claua. Quid ſit *Borda* difficile eſt, exiſtimo eſſe inſtrumentum ad flagellandum, vtique idem quod maſtix. hinc βυρδαλίζειν, pro μαστίζειν, & Φραγελλοῦν.

Bottanea tecta manualis. fortè *portanea tecta, manualis*. quod manu portetur.

Bouinatores, inconſtantes. Feſtus: *Bouinatur, conuitiatur*. Vocabuliſtæ *Bouinator, conuiciator, inconſtans*. Iterum: *Bouinari, conuitiari, damnare, clamare.*

B R

Brancia, vel Branzia, tenuis auri lamina, fortè *Bractea*.

Britannica, flos qui in ſinua naſcitur. Lege ſ.q.i. *ſilua* naſcitur.

Broia, vulua marina. Lege βόειος.

Bromoſa, Immunda. Bromioſa fortè, ita dicta mulier ebrioſa, omnia permingens.

Brumoſus, annoſus, reſinoſus, item, brumalis, reſinoſa pluuia. item, bromoſa, immunda Zeno Veronenſis Epiſcopus in Exhodum ſerm. 8. *Quis non intelligit, fratres, illud, Paſcha non eſſe, ſed bromoſum latronis cruenti conuiuium?* Idem ſerm. in Pſal. 49. *Si dijs corporalibus conuenit ſacrificium corporale, vtique & ſpiritale Deo ſacrificium eſt neceſſarium, ſpiritale, quod non ex ſacculo, ſed ex corde profertur, quod non bromoſis pecudibus, ſed ſuauiſſimis moribus comparatur.* Ruffinus lib. 3. num. 39. *Et cùm foeteret bromoſa aqua odore non permittebat vt aliam aquam mutarent.* Palladij Lauſiaca in Appendice ex veteri interprete: *Per biennium enim manus mea, vnde percuſſi quaſi faciem eius, foetorem & bromum ſufferre non poteram.*

Brunda, ſolida. Lege, *Bruta, ſolida*.

B V

Bucer, pecus bubulum, buceria, armenta pecuaria: Bucita paſcua. Buceta paſcua. Quia buceriæ, id eſt, boum greges depaſcunt. Lucanus lib. 9.

Et calidi lucem buceta Matini.

Acron. lib. 4. ode 2 pro eo quod vulgatè legitur *buxeta*, Paulus Diaconus in gloſſis, *buceta paſcua*. Sidonius epiſt. 2. lib. 2. *Inter greges tinnibulatos per depaſta buceta reboantes.*

Bucula, paſcua. Bucinaria voces. Lege & tranſpone: *Bucula* boues. *Bucinaria*, paſcua, *Buceta*, *paſcua vbi cientur boues.*

Buda, hiſtoria. Legendum, *Buda, ſtorea*. Sicut in Gloſſario Camberonenſi ſimiliter peccat, nam vbi, *Buda, hiſtoria*, legendum, *Buda, ſtorea*. etenim in Papia eſt, *Buda, ſtorea*. Pelagius libello 10. num. 76. *videns autem Ægyptius veſtitum mollibus rebus, & budam de papyro, & pellem ſtratam ſub ipſo.* Gloſſarium Camberonenſe man. ſcript. ex fide Roſrueydi: *Buda, ſtramentum lecti de biblo, id eſt, papyro.*

Bullæ, ſtramenta regalium camelorum. Lege *Ornamenta*.

Buuinare, ſanguine inquinare mulieris menſtruatæ. Lucillius, *hac te imbubinat.*

C A

CAballaris, alaris Sunt qui hinc corrigant illud Legum: *Excepta magnitudine tua, præſumendi velocis & clabularij curſus nullus habeat poteſtatem.* Ita vt dicant, *caballaris curſus*. Sed reuera legendum eſt *clabularij*. nam Ammianus lib. 20. *Cum familijs eos ad orientem proficiſci præcepit, clauularis curſus facultate permiſſa.*

Cadax, claudus, qui ſæpe cadit Feſtus, *catax, claudus*.

Cadurda, labra pudendi mulieris, vel, ſponda lecti. Scribe, *Cadurra*. Vide Iuuenalis Scholia ad illud textæ:

——*violato pœna cadurco.*

& ad illud ſeptimæ:

Inſtiter hiberna tegetis niueique cadurci.

Cæruleus, beſtia marina. Lege, *Carulens*.

Caiæ. Hæc vox non eſt in Gloſſis noſtris, erit in aliis. eſt vetus verbum, quæ fuſtem, aut clauam, aut baculum ſignificat. Vnde caiare pro verberare dicebant veteres. Fulgentius in libro de continentia Virgilianæ *In ſeptimo verò Caieta ſepulta nutrice, id eſt, magiſtriani timoris protecta grandine vnde Caieta dicta eſt, quaſi coactrix ætatis nam & apud antiquos caiatio dicebatur puerilis cædes. vnde Plautus in comœdia Ciſtellaria ait:*

Quid

Quid tu amicam times ne te manuleo caiet?

Caiare igitur eſt verberare & cædare, vnde puerilem verberationem *caiationem* olim dicebant, à *caia* ſcilicet, quæ tamen ſignificat, non *puerilem* tantùm *cædem*, ſed cuiuſuis denotat.

Calces gallicæ militum. Lege, *Calpes galea militum.*

Caldicum, foris deambulatorium quod & pertuſum. Lege *Chalcidicum.*

Caliges, Gallicæ militum. Legendum *caligæ.* Idem Iſidorus: *Clauati quaſi clauiati, eo quòd minutis clauis ſolæ caligæ vinciantur.* Sunt qui dicant olim dictam *caliges, caligæ.* quod difficile credo.

Calio, decipio. fortè, *Caluio.*

Callicularium, medium æſtatis, vel hiemis. fortè *Canicularium*, *Creagras trudentes*: fortè *truadentes.* nam truas etiam dentatas fere veruta habebant, quibus carnes inductas extrahebant ollis. Ergo à κρέας, & ἄγρα.

Callorus, malitioſus. Aliàs, *Calloſus.*

Calones, galeari militum. Gloſſarium: *Calo*, ξύλου ὑποζύγιον. Feſtus: *Calones militum ſerui, dicti quia ligneas clauas gerebant, quæ Græci κᾶλα vocant. Is quoque qui huiuſmodi telo vtitur, clauator appellatur.*

Calutor, minister ſacrorum. Lege *Calator.*

Cana fides, antiqua ſenectus. Ibidem Sidonius,

I nunc, & veteris profer præconia Tulli
Et tam cana patrum, quod pulchro hortamine mendax
Occuluit refugi mutantia fœdera Metii.

Vide me in ſextum Æneidos.

Cancellat, concidit, battuit. Cancellat apud Iuriſconſultos eſt inducit. Cancellatum enim inſtrumentum vel teſtamentum vocant, quod inductum eſt, & multis decuſſatim tractis lineis conſcribillatum. *cancellare* idem quod inducere. ſignificat etiam concerpere, & concidere inſtrumentum ſciſſuris in decuſſem ex calpello factis.

Caniſes, ſenex. Lege *Caſnar*, niſi malis *Caniger.*

Cantumnæ, citanæ. Lege, *Latomia, Ciſterna.*

Capite cenſus, coronam qui in capite gerit. Callithrix ſimul producta barba. Delendum illud, *capite cenſus*, & legendum *Callithrix coronam qui in capite gerit, ſimul producta barba.*

Capite cenſus, taxatio poſſeſſionum. S. Hilarius, aduerſus Conſtantium. *Cenſum capitum remittis, quem Chriſtus ne ſcandalo eſſet exſoluit.* In hanc ſententiam ſingularis eſt Artemidorus lib. 1. cap. 18. & 37. quem vide. & Cuiacium ad l. vlt. C. de ann. & tribut. Neque verò hoc loco *capita* ſunt pabula iumentorum.

Cariſſa, lena vetus, & litigioſa. Feſtus: *Cariſſam apud Lucilium vafram ſignificat.*

Carrio, diuido. Quid ſi *Cambio.*

Caſoni, acus, qua mulier caput ſcalpit. Legendum proculdubio, *Cnaſon* Feſtus: *Cnaſonas, acus, quibus mulieres ſcalpunt caput.* Nam duplex eſt acus ornatricum: altera qua ſcalpunt caput, quæ diſcerniculum dicitur. altera, qua crines figunt, & ſuſtinent, quam Græci ῥαφίδα ἢ ὀνυγγίδα vocant. Latini etiam aliquando fiſtulam. Eſt autem Cnaſon Tarentinæ linguæ. Nam Tarentinorum proprium eſt ſimplicia verba per paragogen producere. vt ab ἄγω ἀγάζω, vnde agaſo. Sic à κνάω κνάζω, vnde Cnaſon.

Caſorum, vetuſtum. fortè *caſnar.* Feſtus: *Caſnar, ſenex Oſcorum lingua.* Lege *Caſcum.* Alij aliter.

Caſpes, galeæ militum. imò, Armillæ.

Caſtiferum, qui flagrat portam. fortè Ciſtifer, κιστοφόρος, qui ciſtellam portat.

Caſtipulum, menſa quadrata. Aliàs *Cartibulum.*

Caſtorinum, Vebrinum. Lege *fibrinum. fiber, Caſtor.*

Catadocta, multorum cantica. fortè, *Catalecta.*

Catamaiti, Ergaſtulum. fortè *Latomia*, vel *Catomum*, vt infrà.

Catax, claudus, coxus. In veteribus Græcorum Gloſſis: *Coxus*, χωλὸς. Feſtus: *Catax, claudus.* Hiſpaniæ hodie retinent nomen, claudum enim hodie vocant *Coxo*, & *Coxquear* claudicare dicunt.

Catomam, ergaſtulum. Lege *Catomum.* Laberius apud Agellium lib. 16. cap 7. *Tollet bona fide vos orcus nudas in Catomum.*

Catricula, fucus. Lege *Craticula focus.*

Cautos, ſacerdos. fortè, *Cantor.*

Cautumnæ, citanæ. Lege *Cautumnia, cidina*, vel *cadina.* Item, *Cidina, cautumnia. Cautumnias* vocat ergaſtula, vbi cautes, ſiue cotes caſcindebant damnati. *Cidina*, vel *Cadina* à *Cadendo.* Sic infrà, *Cinnuni*, puerorum amatores, itidem à cædendo.

C E

Cecuma, noctua. Feſtus: *Cicuma, auis noctua.* in margine eſt *cucuma.* Itaque *Cecuma, Cicuma, Cucuma*, eadem eſt auis, & vera præſter lectio exquirendum. Roſueydus etiam in notis ad Paulinum agnoſcit hanc vocem.

Cenſitores, agrimenſores. Heſychius enim cenſitorem explicat Geometram. Vetus inſcriptio, quam profert Meurſius in Gloſſario Græcobarbaro: Q. HED. L. F. POL. RVF. LOLLIANO. GENTIANO. AVGVR. COS. PROCOS. ASIÆ. CENSITORI. PROV. LVGD.

Cernuare, præcipitare. κυβιστᾶν.

C H

Choraula, iocularius. Iocularium dixit verbo illius ſeculi, qui & idem cum *ioculator.* Sic autem vocant Græci recentiores, tubicines, cymbaliſtas, & omnes id genus artifices, quos etiam hodiéque iocatores vocamus. Ita igitur vocare potuit Iſidorus choraulam, tibicinem qui ad chorum canebat. potuit nihilominus & iocularium appellare, qui ad tibiam ſaltat, & geſticulatur. Choraules dicitur qui ad tibias ſaltat. Petronius Satyrico,

Manu puer loquaci
Ægyptius choraules.

Propertius ita deſcribit Nanum choraulam:

Nanus & ipſe ſuos breuiter contractus in artus,
Iactabat truncas ad caua buxa manus.

Iactare manus ad caua buxa, nihil aliud eſt, quàm ſaltare ad tibiam.

Choreis, ballacionibus. Benedictus Lebita lib. 6. cap. 193. *Illas verò ballationes, & ſaltationes, canticaque turpia & luxurioſa, & illa luſa diabolica non faciat.* Michaël Scotus Phyſiogn. c. 6. *In hoc loco ſua ſedes facilè cadit, ſiue per ſaltum ſiue per ballum.* Gloſſæ Græco-Latinæ, βαλλίζω ſalto.

C I

Ciccum mali granati membrana. Feſt. *Ciccum membrana tenuis malorum punicorum.* Videndus Varro.

Cima, Cocumula. Aliàs, *Cuma, Cucumula.*

Circiliones, falſi anachoretæ. Qui & *Circumcelliones.*

Circulator, qui fumat. fortè, qui *fumos vendit.*

Citix, pirata. Legendum, *Cilix.*

Ciuicat, ciuem facit. fortè, *Ciuitat.*

C L

Clamnum, Clariſſimum. fortè ſcriptum erat, *Clar.mum*, id eſt, Clariſſimum.

Clanculare, ſubacellare. Lege, *Subaxillare.*

Clanculare, occultare, palliare, ſubacellare. Vulcanius vult, *ſubaxillare.* Quidam *ſubarcellare* pro in cellas condere. Legendum *ſubaciare*, hoc eſt, ſub aciam, id eſt, alam condere. ſuprà, *acia, ala.*

Clauoſum, inæquale. fortè, *Cliuoſum*, aliqui *clauoſum* relinquunt. nam quidquid clauis ſuffixum eſt, aſperum eſt, & non leue, & inæquale.

Clingit, cludit. fortè, *Cludit.*

Cloës pluuia vel naufragium. Amicus noſter, *Ploës.* plus.

Clypei vbi imagines proponuntur. Trebellius Pollio in vita Claudij, ſic ait: *Illi clypeus aureus, vel, vt Grammatici loquuntur, clypeum aureum, ſenatus totius iudicio in Romana curia collocatum eſt, vt etiam nunc videtur, expreſſa thorace vultus eius. vt etiam nunc videtur*, id eſt, *quemadmodum etiam nunc videtur.*

C O

Cohibiles, coniuncti, concordes. Compoſitio ex *cum* trita eſt. Inde Tacitus *coaſpernari.* Liuius *coæquitare.* Tertullianus lib. 4. aduerſus Marcionem *coedibiles.* Ioan cap. 4. *coutuntur.*

Coliros, dominus fandi. Lege *fundi.*

Collianorum, publicanorum. Vide an *Collybariorum.*

Collybum, cermation. Gloſſæ: κέρμα, ας. Itaque ſicut auro & argento vtuntur ſcriptores pro aureis & argenteis nummis, ita *ære* pro æreis nummis & pecunia minutiola. Itaque collybum vſurpant pro moneta, & cermation quod eſt idem.

Colymbus, locus vbi veſtes mundantur. Latini colymbum pro piſcina, vel natatione. Prudentius de fonte:

Nunc pretioſa ruit per marmora, lubricátque cliuum,
Donec virenti fluctuet colymbo.

Ita vocat aquæ conceptaculum. Lampridius in Heliogabalo:

Marina aqua colymbos exhibuit.

vbi *colymbus* eſt natatio, vt etiam in Græcis κόλυμβος.

Comites, ſocij. Græci συνέμποροι.

Comoda, hoſtiaria. Corrigo, *Comoda oſtiaria.* Interpretatur oſtiariam, quià nimium oſtiatim corrogabatur. *Commoda* autem dicebatur, pro *Commodatio*, qualia ſunt *Ascripta, Reſtina, Deducta*, & talia. *Comoda*, id eſt, *Commoda*: corrupta ſcribendi ratione, quæ tunc obtinebat. Sic apud Veſtium Valentem Florid. lib. 1. *Capturas ex aquis, itemque à regibus aut regum familiaribus comoda.* Et in Hiſtoria Auſtrali, quæ res geſtas complectitur Rudolphi, Adolphi, Albertique, Cæſarum, ab anno 1276. vſque ad 1303. *Circumquaque extra partes ciuitatis receperunt ſe cum equis ſuis, in cubiculis & ſtabulis & cameris, in ſtupis, de commodijs ſuis hominibus eiectis.* Ne ergo miraberis in Iſidoro *Comoda* ſcribi.

Compotrix, conuiuola, coebriola. Sidonius lib. 2. epiſtola 9. *Sed cum vel pauxillulum libere deſiſſet aſſeclarum meorum famulorumque turba compotrix, quorum cerebris vel tales cratera nimium immerſa dominabantur, vicina fonti aut fluuio raptim ſcrobs fodiebatur, in quam fortè cum cumulus lapidum ambuſtus demitteretur, antro in hemiſphærij formam corylis flexibilibus intexto, foſſa inardeſcens operiebatur. ſic tamen vt ſuperiectis Cilicum velis patentia interualla virgarum, lumine excluſo tenebrarentur, vaporem repulſura ſalientem. qui vnde feruentis aſpergine flammatis ſilicibus excuditur.* Apuleius libro 2. *compotores vino madidi rurſum cachinnum integrant.* Nonius: *Combibones compotores.* Sic Feſtus dixit ex Lucillio: *Tapullam videns legem comcenacipimi.*

Conaculum, ſuperiora. Donatus Adelphis actu 3. ſcena 3. *Veteres genunid meretricum tabernam dixerunt*, ἀπὸ τῆς γῆς, τὸν ἐπὶ τῆς γῆς, *quod ipſa ſit in terra, non vt cœnacula ſuperius.*

Concipit, ſaporem habet. Tertullianus de Pudicitia: *Fermentum modicum totam deſipit conſperſionem.* Feſtus, *A ſipere & praſipere dicebant antiqui à ſapiendo, ſicut nos quoque modò dicimus ab æquo iniquum. à quærendo inquirere.*

Contrages. Feſtus: *Conflages loca dicuntur, in qua vndique confluunt venti.* Idem eſt propter cognationem litterarum F, cum R. vt *ſufflamen, ſufframen. Fraxtabula, Flaxtabula.*

Confragmentum, ſimul rugoſum vt mons fortè *rupeſum*, vel *compeſum.*

Coniecit iaculum, argumentauit. Lege *Amentauit.*

Coniuoli, concordes, iuncti. Alij legunt: *Cohibuli, concordes, coniuncti.* Vtrique aſtipulator Gloſſarij auctor, qui cohiuum, & coniuum interpretatur ὁμόνοια ἐξ ὁμονοίας. Vt videatur iam antiquitus in dubium hoc reuocatum, vtrùm coniuum, an cohiuum dicendum eſſet. Gloſſæ veteres manuſcriptæ: *Conibuli, concordes, iuncti.* eædem: *Conlega, conibulus, comparticeps.* Inde à coniueo conibulus, vt à cohibeo cohibus. Indè Gloſſæ interpretantur *cohiuum* roſæ calycem, qui adhuc coit, necdum apertus eſt.

C R

Crematum Collybum. fortè, *cermation.*

C V

Culina, latrina, ſeceſſum. Feſtus: *Culina, vocatur locus, in quo epula in funere comburuntur.* Significat & culina τὸ ἀφεδρῶνα Gloſſarium *conclaui*. *&* *culina*, ἀφεδρὼν & λουτρόν. Petronius: *Qui inter hæc nutriuntur, non magis ſapere poſſunt, quàm bene olere, qui in culina habitant.*

Cumerus, vrbanus. Vide an Camerus, Curbatus.

Cuppes, faſtidioſes, cupidus. Gloſſarium, *cupidus*, λιχνὸς. Legit Scaliger. *cupedius.* λιχνὸς eſt verè, quem faſtidioſum vocat Nonius, qui non multa, vt vorátores, ſed electilia edit, neque facile inuenit, quod ad palatum faciat.

Curcilla, oppilago. Alibi contrà, *oppilago, curcilla.* Forſitan legendum *furcilla.* ſic enim eſt in Gloſſ.
Curio, ſanguis. fortè *Cruor.*
Curuſtus, magnus. fortè Groſſus, vel craſſus.

D A

DAnus, fœnerator. Lege, *Daniſta.*

D E

Decurio, Occupatio. Fortaſſis, *Optio.*
Demundinat, omnibus notum facit. Lege *denundinat.* Ita Quinctilianus *per ἐγχείρησιν ducere.*
Depago, defecto, vel Trantigo. Lege, *Tranſigo.*
Depanare, dilacerare. Aliàs, *Depaniare.* Lege *Depannare,* id eſt, diſtrahendo & raptando pannis & veſtibus exuere.
Depitcare, decedere, deuitare fortè *Decidere, Delirare,* vt apud Varronem *lirare labias.* Legebat quidam, *Declinare.* Sed nihil mutandum. *Depliſcare,* per plicas verbo hybrido, hoc eſt, anbages & anfractus decedere.
Deſtricare, conſummare. Sic infrà, *Diſtrigare, conſummare.* Legendum vtrobique *deſtrigare,* Deſtrigant equi quando finem faciunt ſtallandi, hoc eſt, vrinam mittendi, vt apud Suetonium *Deſalare,* & Tertullianum *Deludere.*
Derectus agitur modo, id eſt, probatio fit tironum Lege *Delectus.*
Dextrana, brachialia Vbi dextralia ſunt dextrocheria Aroulphus tamen de locis ſacris brachialia & dextrocheria, vt diuerſa ponit, cuius hæc verba ſunt, is enim ſcriptor nondum eſt editus: *Ornata virgo ferrea, pendentes, bracutalia, dextrocerta, miteras, monilia, anulos, caſtulares, cingella, ſtrata, baltes, corona, imperium ex auro, vel gemmis, & ornamenta plurima.*

D I

Dialapis conſtitutum Imperatorum. Lege *διάλαψις.*
Diaria, quotidiana ſaginatia. Lege *potidiana.*
Dibitorum, Eribitores *Exhibitor* legendum.
Diffitiſcit, diſſoluitur. Nihil mutandum, pro *diſſatiſcit.*
Diudor, malus odor. Lege *Deodor.*
Diſcipulati, edocti. *μαθητευθέντες.*
Diſgres, Segregus. *ἀποσχολῶν.*
Diſpeccatis, decoratis. Lege *Diſpeccatis.*
Diſſultores, Singulares. Lege *Deſultores.*
Diſtrio, Occupatio. forte vt ſuprà *Decurio, Optio.* vel Diſtractio, occupatio.
Diubiæ, Vigiliæ. Lege, *Decubia.*
Diuus Imperator, qui poſt mortem Dei nomen recepit. In nummis veteribus, *Diua Fauſtina.* Suetonius lib. de Illuſtribus Grammaticis, ex Aurelio Opilio, diuas muſas dixit. Apud Arnobium lib. 5. aduer Gent. *Ocriſiam Diuos inſeruiſſe genitali,* lares ſunt qui interpretentur. demum id factum eſt ex Seruio, & aliis in Virgilium.

D O

Dolumen, delubrum, Lege *Dolamen, Delabra.*
Dorſici, capreola. Lege, *Dorcas.*

E B

EBore, elephantino oſſe. Nam Latini & elephantum pro ebore, & elephantinum pro eboreo non rarò vſurpant. apud Virgilium
——— *eſt, quæ ex e... ante.*
ibi Seruius: *pro ebore poſuit, Græcè dixit.* item alio loco *elephantum* pro ebore dixit. ſic elephantinum pro eboreo apud Martianum Capellam legas.

E C

Econes, ſacerdotes ruſtici, leg. *Egones.*

E D

Eda, baſterna. Aliàs, *Exedra.*
Editus, cuſtos ædis. facilis emendatio *Æditui.*

E G

Egeator, hortator nauis Lege *Ageator.* Feſtus, *Agea via in naui dicta, quod in ea maxima quæque res agi ſoleat.*

E M

Emendum, Excogitatio. Idem quod Commentum.

E N

Enica, adultera, mœcha. fortè *Ethnica.*
Enormate, cui addi minus nihil poteſt. Lege, *Cui addi, vel minui nihil poteſt.*

E P

Epimenia, Senia, &c. Lege *Xenia.*

E T

Etica, proprietas. Eticon, proprium. Aliàs, *Ethica,* & *Ethicon.*

E V

Euocati, acciti, accerſiti. item, exciti, euocati. Caſſiodorus epiſt. 54. lib. 7. *Quapropter ad Comitatum noſtrum iuſſis te præſentibus euocamus.* Symmach. epiſt. 58. lib. 9. *ad obſequia auſpicij Conſularis D. Valentiniani euocatus.*

E X

Excellare cum vxore eſſe. Aliàs, *Excellare.*
Exibus, pinguedo. Aliàs *exubus.* Infrà, *Eſculentia, pinguedo.*
Exrika, Erronum manus. Lege, *Erronum manus.*
Exormis, immanis. Lege, *Exhormis,* vel potius *Enormis.*
Expartam, partis vacuum. Lege *partus.*
Expudoratus, impudens. Lege *impudens.*
Extracaulis, foris verſus Lege *Extraculis.*
Extromis, extremus. Lege *Extremus.*

F A

FAbulo, fabulas componens. Idem Fabulones, fabularum inuentores Macrob. lib. 2. *Hæc nobis ſit litterata lætitia & docta cauillatio vicem planipedis & ſabulonis impudica & prætexta verba iacientis ad ruborem ac modeſtiam verius imitata.* Aliqui legunt *faculenn,* & fingunt inſtrumentum muſicum vere *fabulonis*
Et orthopnædica attulit pſalteria,
Quibus ſonant in Græcia dicteria,
Qui fabularum collocant exordia:
Vt comici, cinædici, ſcenatici.
Falangarius, vt Varuius. Lege *Baiulus,* non, *vt vapulus.*
Falcones, qui pollices pedis intra curuos habent. Feſtus: *Falcones dicuntur, quorum digiti pollices in pedibus intrò ſunt curuati, à ſimilitudine falcis.* Gloſſarium: Falcones, *ὀπισθοδάκτυλοι πόδας ἴσας βλαισούς.*
Famix, contuſio faucis. Forte, *ramex.*
Farnago, *στάχυς.* Lege, *ζειαί.*
Farceantina, clauſorius valatio circa caſtra. Lege *Faſcina.*
Fautor, fautor. Plautus Amphit. *Sat ſcio eſt fauitorum ſemper, qui recte facit.* Iterum: *Si cui fauitores delegates viderit, vt ab his in cauea pignus capiantur togæ.* Inde Charisij errorem aduertes, qui ſic ait *Fautor antiqui dixerunt, at fautor nec auctoritate, nec ratione dicitur.*

F E

Fellibrem, adhuc lætum viuentem. Alias adhuc *lacte viuentem.*
Felitat, fugit. Lege *fugit.*
Femellarius, feminis deditus, quem antiqui Mulierarium vocant. Ita Hiſpaniæ hodie *Mugeriego*
Ferctores, ferto libantes. Feſtus: *Fertum genus libi dictum, quod crebriùs ad ſacra ferebatur, nec ſine ſtrue, altero genere libi. quæ qui aſferebant, ſtruferctarij appellabantur.*

F I

Fictura, ſectura. Fortè, *fiſſura.*
Finitus fuerit, apicem obtinuit dignitatis, & dicitur fluminalis Lege *flamen dialis* eſt qui legat *flaminatu,* & pro *finitus* legat *functus,* & interpretetur *emeritum.*
Fistula, ſibilo. Sibilare hoc loco eſt fiſtulare Lamprid. de Heliogabalo: *Ipſe cantauit, ſaltauit, ad tibias dixit, tuba cecinit, pandurizauit.* pandurizare enim eſt fiſtula canere. *Sibilus* autem dicitur proprie ſonus, quem emittit fiſtula. Ouidius:
Et norunt omnes paſtoria ſibila montes.
Vnde & *paſtoritia fiſtula* pro ſibilo Ciceroni.

F L

Flabri, fabuloſi, ventoſi. Lege *Fabuloſi.* perfecti. Iuuen. *Sat.* 8.
inter carnifices & fabros Samnapilarum.
Perfecti verò non ſunt Flabri, ſed *Fabri.*
Flammea, lancea. Aurelius Victor in Nerone ſub finem veteris libri impreſſus *lancea* legit, vbi veteres libri habent *laurea,* lancea enim flagrauit ardenter Caio Mario & Lucio Valerio Conſulibus, quibus natus eſt Iulius Iulius Obſequens cap. 105. *Fax ardens Tarquinij latè vi a, ſubito lapſu cadens.* Saliſberienſis Polit lib 1 cap. vltim. *Alexandri Macedonis & Octauiani Auguſti ſub ipſo eorum ortu claritas ignis miraculo declarata eſt* Lancea enim pro face & flamma vſurpatur.
Flauus, genus veſtis. Lege, *latus clauus.*

F O

Folonitia, vanitas. fortaſſe *φλυαρία.*
Fortago, ſtames diuerſi coloris forte *Farrago materies diuerſi coloris.*
Forceps, fabricæ corruptæ forfices dicuntur. Lege, *Fornix, Fabrica curuata Fornices dicuntur.*
Foriſfacio offendo, noceo. Vide an inde ductum ſit *Forfaire* Gallorum.

F V

Funus imaginarium, inane ſepulchrum. *κενοτάφιον.*
Furfuraculum, terebra Lege, *Foraculum, terebra,* vel *furfuraculum, terebra.* quia ſcilicet terebra furfures extrahuntur.
Futo, *ἐλέγχω.* Feſtus: *Futare, arguere eſt, vnde & confutare.*

G A

GAlbates, mortuorum condita corpora. Suprà Gabates & caluates. Lege *Gabbara.*
Galeros, Calamancos. Lege, *Camelaucus,* vel *Calamaucus* Beda de Tabernac. lib. 3. cap. 8. *ſuper caput autem geſtat pileum in modum paruuli calamaucis ſiue caſſidis, quod extenditur ſupra ſummitatem capitis.* legendum, *calamauci.*
Ganatrices, duorum fratrum vxores. Lege *Ianitrices.*

G E

Gellonem, baucalem *Gello* ſeu *gillo* Ruffinus lib 3 num. 14. *Gello cum aqua, quem ad potum ſibi præparauerat, vertebat ſe.* Mox eodem numero dicitur *gillunculus,* pro quo in Pelagio num 24. eſt *ſuricula* Gloſſarium Latino Græcum: *Gillo βαυκάλιον.* Item *ὑδροκανάσ, aquale gello.* Gloſſarium Cambronenſe manuſcriptum: *Gillo vas fictile, id eſt, baucalis.* Papias: *Gelon, baucalis, vas* Inter catalectica veterum Poëtarum lib. 2. eſt carmen de menſium pictura huiuſmodi
Auguſtum penitus torret Phaetontius ardor,
Quem recreat ſicum gillo, facella, mele.
Vide inſuper cap. 30 Hic enim rem tantum egi Iſidori.
Gemini, aquægeni. Lege, *Æquigeni.*
Geniatus, gentilis, gratus. A voce *genius* verbum geniare pro decorare, vnde *degeniare* apud Caſſiodorum pro dedecorare, & deuenuſtare. lib. 5. *Præterea commonemus vt præpoſitorum commoda non præſumas, nec quidquid eo poteſtatis habere reuerenda ſanxit antiquitas, aliqua vſurpatione degenies,* ita enim legant libri ſcripti, cum vulgati habeant, *deneges* & *degeneres* Iulius Capitolinus in Verum: *Fuit decorus corpore, vultu geniatus* Quam lectionem aduerſus viros doctos tuetur Salmaſius.
Genium eſt vigor, potentia, opinio, honor, vel ordinatio. Sidonius lib 1. epiſt 9 *Ex genij potius quam ingenij ſimilitudo.* Et in carminibus, *Quod non ingenio, ſors placuit genio.* Rutilius itiner. 1.
Hæc proprios nuper tutata eſt inſula ſaltus,
Siue loci ingenio, ſeu domini genio.
Genubium, intrinum, Lege, *Genuinum, intimum.*
Geſſix, diuitiæ Lege, *Gaza.*
Gelum, haſta, iaculum. Varro de vita Populi Romani lib. 3. *Qui gladijs cincti ſine ſcuto cum binis geſis eſſent.* Vnde in Feſto, vbi legit, *gerum graue iactum,* lege, *Geſum graue iaculum.*

G L

Glaucia, viridis. Lege, *Glauca.*
Glis, glitis, humus tenax. Scribe *Glux, glutis, limus tenax.* vt apud Catonem & Auſonium.

Gortiones,

G O

Gorriones cum errore ſonantes. Hiſpani Gorriones vocant *Paſſeres*, quibus gregatim volantibus aptiſſima eſt hæc explicatio.

G V

Gaua, ventroſa. Fortè, *Ventricoſa*.

H E

HEmoſus, odium. Fortè *Haineſus*, odioſus. Vide an inde Gallicum *Haineux*.

Hereicas, antiquas. Lege *Hercicas*.

Hernia, ratio. Lege *Caſtratio*.

H I

Hippitare, oſcitare, vadare. Feſtus *Hippacare* dixit: *Hippacare eſt celeriter animam ducere ex equi halitu, qui eſt ſupra modum acutus*. Melior lectio videtur *hippitare*.

H O

Hormula, ſtatua ſine manibus. Lege, *Hermula*.

Hoſtiarium, lignum quo ſextarius æquatur. Lege, *Hoſtorium*.

I C

ICium quaſi exitus nullo remanente. Legendum, *Exitium, quaſi exitus*.

I M

Immorſus, ieiunus. Immorſus hac ſignificatione proba vox eſt, tametſi Lambinus in illis Horatij:

——— perna magis, ac magis hillis
Flagitat immorſus refici.

Immorſum, pro Impranſo, vel, vt hæ Gloſſæ rectiùs interpretantur, Ieiuno non reperiri in tota lingua Latina affirmet, & veterem lectionem *In morſus* mordicus retineat. pluris verò apud nos ſit hæc Iſidori auctoritas, vt immorſus ſignificet ἄσιτος, ἄγευστος, ſiue νῆστις.

I N

Incæniare, ſtupere, ceſſare. Lege, *Incenare*. Deinde quia ex ieiunio delirium, *ſtupere*.

Inchoauit, initiauit. Gloſſæ veteres, ἄρχεται, *cœpto initio*. Optatus lib. 4. *initio*. Cœlius Aurelianenſis lib. 1. tardarum paſſionum cap. 4. *tunc ſequenti die initiet*. Et acutorum morborum lib. 2. cap. 1. *ac non ſponte initiare loquelam*. Seruius: *Secunda eſt incoatiua, quæ aliquid nos initiare oſtendit, vt eſt caleſco, quod ſignificat calere incipio.*

Incippat, includit. ἐμβιβάζει.

Incuba, qui res alienas tenet. Legebat quidam ſalaciſſimè, *incuba quæ viro ſuperſidet*. Vt referri poſſit ad nequiſſimam illam inequitationem propudij flagitioſiſſimi languentem Venerem ſollicitantis. Sic tales inſectatur Satyricus.

Noctibus hic ponunt lecticas, micturiunt hic
Effigiémque deæ longis ſiphonibus implent,
Inque vices equitant, ac Luna teſte mouentur.

Vnde mulieres Græcis tales ἵπποι dicuntur. Et ſic amicam ſuam petulantiorem Lucillius vocat *Equam* Theſſalam.

Indolentia, ingemoſitas. Seneca epiſt. 87. *Itaque indolentiam nunquam bonum dicam*. Sidonius epiſt. ad Polemium, quæ eſt inter carmina: *Lecturus es hic etiam nouum verbum, id eſt, eſſentiam: ſed ſcias hoc ipſum dixiſſe Ciceronem. Nam eſſentiam, necnon & indoloriam nominauit. addens, licet enim nouis rebus noua nomina imponere, & rectè dixit*. Cicero indoloriæ verbum ſemel tantùm, & cum venia l. 2. de finibus initio. *non propterea idem voluptas eſt quod (vt ita dicam) indoloria.*

Indubiæ, indumentum. Lege *induuia* b, pro u, ſolemniter. Onomaſticum: *Induuia, ἐνδύματα*. ab *induo* Induuiæ, vt ab *exuo* Exuuiæ, vt Gloſſæ aiunt. Plautus Menæch. actu primo ſcena 3. *Induuiæ tuæ atque vxoris exuuiæ.*

Indubies, pax bellum manente. Lege, *Inducia, pax bello manente*.

Induſtriate, dicere. Lege, *Docere*.

Ineſis, ſegnis, piger. Lege *Iners*.

Inextricabilis error labor inde his Virg. 6.

Hic labor ille domus, & inextricabilis error.

Higin. Fab. 40. *Dædalus minotauro labyrinthum inextricabili exitu fecit*. Sidonius lib. 2. epiſt. 5. *Ioannes familiaris meus inextricabilem labyrinthum negotij multiplicis incurrit, & donec ſuarum merita chartarum, vel veſtra ſcientia, vel ſi qua eſt veſtra (ſi tamen eſt vlla) ſimilis inſpexerit, quid reſpuat, quidve optet ignorat.*

Infatia, non fatua, falſa, aut fatuum efficit. Lege *infatua non fatua*. Infatuat, fatuum efficit, vt infatua ſit ἀφωνος, fandi impotens.

Inforare, in foro placitare. & incomitare, & implacitare. Capitolinus in Marcum Antonium: *Comitiis etiam vſque ad noctem frequenter interfuit*. *Comitia* notandum hic vocare Capitolinum, non quæ vulgari notione ſic dicuntur, ſed quæ inferior ætas *placita* vocauit. inde *comitare* in conuentu loqui & dicere: & *comitium*, verboſus, loquax. Feſtus etiam comitium in hoc ſignificatu accepit: *incomitare ſignificat tale conuitium facere, pro quo neceſſe ſit in comitium, hoc eſt, in conuentum venire*: vbi *in comitium venire*, eſt in ius venire. Itaque malè Vulcanius in foro *placitare* explicat, ſiue autumat legendum *platicare*.

Ingraminat ager, in gramen irrumpit. Feſtus, *Obherbeſcere* dixit, *Obherbeſcere, herbam inire terr.*

Inſtitæ, gramatæ, reſticulæ. Scribe *Inſtitæ granati veſticulæ*. Scholiaſtes Iuuenalis, *Calautica ruſtica, qua ſe tot intexitur*. Sunt qui legant, *Clamata veſtes*, ſed ego retineo *veſticula*.

Interamnia, chorda. Lege qua frequens iter eſt inter amnes.

Interlectus, interſedatus, variè per interualla fuſcatus. Lege *interlitus, interſudatus*.

I V

Iulca, fiſſilia. facile eſt, *biulca* facere.

Iunceum, lectile. Puto, *flectile*, vel potiùs *flexile*. Onomaſticum: *flexile*, λυγινόν.

Iura dabunt, imperabunt. Sidonius in carmine 2.

Sic Marco viuente Pio, poſt iura daturi,
Innumerabilibus legionibus imperitabant.

Iurauicus, Scholaſticum, legis peritus. Puto, *Vmbraticum*.

K A

KÆre Cæſar amicos. χαῖρε ϰαῖσαρ. *Aue Cæſar*.

Kalones, Gallicæ militum. Lege *Galea*.

Karrulum, quo mortui afferuntur, & Katulum. Lege *Capulum in quo mortui efferuntur*.

L A

LAberna, gladiator. Laberna, ferramenta latronum, vel graſſatorum, furum. Laberna, latro, aut filios alienos ſeducit. Vides plagiarium manifeſto vocari Labernam. Feſtus: *Lauerniones fures antiqui dicebant, quod ſub tutela deæ Lauernæ eſſent, in cuius luco obſcuro abditoque ſoliti furta, prædámque inter ſe luere. hinc, & lauernalis porta vocata eſt*. Lauerna latro, aut qui filios alienos reducit. Hinc plagiarius eſt Auſonius ſic intellexit, cùm dixit: *Nec iam poſt mortem vbique dictum: Hic eſt ille Theo poëta falſus, Bonorum mala carminum lauerna*. hoc eſt, plagiarius, vt loquitur Martialis. An verò ſcribendum ſit *lauerna*, an *laberna*, multi anxiè quærunt. Lege *Lauerna tutamentum latronum*. *Lauerna* enim numen & Aſylum talium nebulonum. Dixi alibi.

Lacinium, papyrum. Lege, *Licinium*.

Largens, domeſticus. Lege, *Largenius, domeſticus*.

Latiæ, munditiæ. Credo legendum, *lautia, munditia*. Cariſius lib. 1. *lautia, ſupellex*. Feſtus lib. 4. *Item dautia, quæ lautia dicimus, & dantur legatis hoſpitij gratia*. Liuius lib. 8. decad. 3. *locus inde lautia que legatis præberi iuſſa*. Apuleius lib. 3. *hoſpitium & loca lautia mihi præbituram*. & lib. 9. *Nouus dominus loca lauta prolixè præbuit*. Symmachus lib. 4. epiſt. 56. *Miſſis in palatio loca lautiora tu dediſti.*

Lator, nauis. Lege *ſlator*.

L E

Lectrum, analogium, ſuper quo legitur. Stephanus de ſacram. Altaris. cap. 4. *Officium acolythorum eſt ante Diaconum ferre cereum accenſum cum turibulario vſque ad analogium, & tenere debent dum legitur Euangelium*. VValafridus Strabo de Reb. Eccleſ. c. 6. *Analogium, quod in eo verbum Dei legatur, & annuntietur.*

Lenullus, paruus lecator. Lenare eſt lenocinium facere. vetus epigramma.... *lenandi callidus arte*. Lenare autem non à voce *leno* venit, ſed à *lenus*, nam *lenus*, & leno dicebant. vnde lenulus diminutiuum, & lenullus apud Plautum in Pœnulo. à *leno, lenunculus*. à *lenus, lenullus*, & verbum *lenare*. Vnde epigramma nondum editum, quod exſtat in Salmaſij notis ad Vopiſcum,

Quod ſi forte, ut videas lenare puellas,
Et deleret quæſtus, putidiana Venus.

lecare autem idem omnino eſt quod ſcortari & lenocinari, à Græco λαικάζω & λαικαστής. Idem Iſidorus *Leno, lecator, mediator. lecator guloſus. lenocinium, lecacitas*. Conciliare igitur eſt lenocinium agere Iſidorus. *Conciliatrix eo ſocietatem flagitij à conſenſione eo quod intercurrat, accentumque nundinet corpus. hanc etiam & lenam vocant*. cuttatetiam hodie vocamus ab intercurrendo nam & lenones intercurſores & internuntij dicti. honeſtæ voces olim conciliare, & conciliator ad hoc turpe miniſterium poſtea ſunt traductæ. contrà lenones, flagitij propudiique miniſtros ad rem honeſtam. Trogus vſurpauit pro fecialibus & legatis. Iuſtin. lib. 1. *Primus Scythis bellum indixit Vexores rex Ægyptius, miſſis primò lenonibus, qui hoſtibus parendi legem dicerent.*

Leuiſata, tunica militaris. fortè, *lena ſagum tunica militaris*.

L I

Libatorium, Coxale. fortè *Conchale*.

Licerceris, centurio. fortè, *lucertes*.

Licinij, lucernæ. Lege *licinia*.

Limbus, clauus in veſte regia. Quæ hæc veſtis regia? fortaſſis ſpecies eſt trabeæ, quæ regia dicebatur, ab eo nomen *Trogula*, & *Quirinalis*.

Linguiſciſinus, ferrum. Lege *ligniſcinus*.

Linguitri, falcis triſariam diuiſis. Lege, *linguis triſulcis, trifariam diuiſis*. Virgil.

——— linguis micat ore triſulcis.

Liniuia, retia. Lege *Linaria*.

Lixabundus ambulat, qui voluptatis cauſa ambulat. Feſtus: *Lixabundus, iter liberè ac prolixè faciens.*

Lixæ aquam quæ. Lege, lixæ Agmen quod per milites ambulat antiqui lixum dixerunt.

Lixiones, aquarum portitores. Vel potiùs *partitores*.

L O

Locar, locus apus vrbem Romanam. Lege, *lucar, lucus*, &c.

L V

Lubricum, vallum imo foſſa. Lege, *Ludicrum, vallum ſiue foſſa*. Vide Vegetium.

Lucerna, genus cucullæ. Lege *lacerna, genus Cucullæ*.

Ludarius, locus deceptorius, vbi quis citò labitur. Lege, *Lutarius* à luto. Alij *Lubricus*? Sic paulò pòſt, *Labina, lapſum inferens*. *Licini lucerna*. infrà: *Licini, candela, lucerna, vel cicindela*. Volcanius volebat *Lychnus*. Nihil eſt. Gloſſæ Arabicæ: *Licinius, quaſi Lucinus. Eſt enim & Cicindela Lucerna*. Putem ego in tribus hiſce locis legendum *Lucinius*.

Ludices meretrices. Fortaſſe à ludo libidinis, quem apertum habebant. Sic Propertius:

Ludi & externo tincta nitore caput.

Idem lib. 2.

Sin autem longo nox vna atque altera luſu
Conſumpta eſt, non me crimina parua mouent.

Sic Martiali ſæpius *ſexterce luſus*. Fabius lib. 6. cap. 3. *Peruenit res vſque ad ænigma: quale eſt Ciceronis in Pletorium Fonteij accuſatorem, cuius matrem dixit, cum viueret, ludum, poſt quam mortua eſſet magiſtros habuiſſe. Dicebantur autem, dum vixit infames feminæ ad eam conuenire ſolitæ: poſt mortem eius bona venibant*. Gruterus tamen malit *ludices*, quod eis incuberet.

Luma, quadrum ſagum. idem in Originib. *lumæ, ſaga & quadra mollia ſunt*. perperam apud illum *linna* ſcribitur. Non tantùm hæc *luma*, ſed etiam hoc *lumum* dicebant. facile autem ex *lumo* factum eſt *limbo* ab illis qui quid eſſet *lumum* ignorabant. Itaque illud eiuſdem Iſidori in Gloſſis: *Limbus, pannus piratica, vel clauus in veſte regia ſiue ipſa veſtis*, illuſtratur illis Trebelij in vita Quieti: *eo vſque vt tunicæ & limbi, & penulæ matronales in familia eius hodiéque ſint, quæ Alexandri effigiem de licijs variantibus monſtrent* ibidem enim limbi non ſunt faſciæ vel inſtitæ muliebrium veſtium, ſed ipſæ muliebres veſtes. limbum igi-

tur purpureum Trebellius hic appellat, pallium purpureum quod Zenobia fibula adſtrictum gerebat, imperatricis vel reginæ more. *ſagulum imperiale* paulo antè vocauit, quod Zenobia vſurpauerat poſt mortem mariti Odenati. talem limbum Dido gerebat, cui chlamydem ſidoniam, hoc eſt, purpuream tribuit poëta.

Luſtro, vagatur. Lege, *Vagator.*

M A

MAfortes, operimentum capitum mulierum. Iſidorus ita ait: *Vocatum autem dicunt mauortem quaſi martem ſi, num enim maritalis dignitatis, & poteſtatis in eo eſt. caput enim mulieris vir eſt: inde & ſuper caput mulieris eſt.* Præterea maſortes non tantùm in vſum mulierum, ſed etiam monachorum, vt Caſſianus oſtendit lib. 1. c. 7. *Poſt hæc anguſta pallio tam amictus humilitatem, quàm vilitatem pretij compendiumque ſectantes, colla pariter atque humeros tegunt: quod maſortes tam ipſorum, quàm noſtro nuncupatur eloquio.* Gloſſæ Arabico-Latinæ: *Maſortium, faſcialis, id eſt, anguſtum pallium, quo vtuntur monachi, collum pariter atque humeros tegens.* Sic legendum eſt, non *facialis*, vt aliqui volunt. Propterea quòd *facialis* nihil ſignet.

Magiſter ludi, Calculo. De ludo calculorum Lucanus Panegyrico ad Calpurnium Piſonem.

Te ſi forte iuuat ſtudiorum pondere feſſum
Non languere tamen, luſûſque mouere per artem,
Callidiore modo tabula variatur aperta,
Calculus & vitreo peraguntur milite bella,
Vt niueus nigros, nunc & niger alliget albos.

Manda, deceptio, fraus. Lege, *Mandra.* Sic ſuprà, *Mandratur*, Cauillatur.

Mandones, ambrones, tardeliones. Lege, *ardeliones.* Feſtus, Ambrones turpis vitæ homines dictos ſcribit.

Mandratur, cauillatur. forté, *Mandator, cauillator.*

Manius, burceus. Corrige *Mannus, burricus.* In iiſdem iterum eſt, *Mannus, caballus, buricus.* Paulinus epiſt. 10. quæ eſt ad Seuerum. *Longè diſpari cultu, macro illum & viliori aſellis burico ſedentem.* Gloſſæ Latino Græcæ: *Mannis, βουρίχοι.* Interpretes Horat. in Epod. 4. *Manni equi ſunt, quos vulgo burdones, ſiue burichos nominamus.* & in epiſt. 7. lib. 1. *Mannus, paruis equis, burichis.* In duplici loco B. Hieronymi *lumbricos* erat pro *buricis.* in ep. 26. *Vbi videris fumare patinas, vbi argenti pondus, vbi ferventes buricos mannos, comatulos pueros, precioſas veſtes.* & in Eccleſiaſtæ cap. 10. in vtroque loco erat priùs *lumbricos*, ſed malè.

Manua, manipuli. Lege, *Manipulus.* Hiſp. *manojo.*

Manucalis ſporta. Legendum *manualis ſporta.* Caſſianus Coll. 19. cap. 4. *Septem paxamatiorum paria ſequeſtratim in pracherio, id eſt, amanuenſi ſporta die ſabbati reponuntur.*

Manutius magnas habens manus. Aliàs *Manutus.*

Mappa, expiatium. Forté, *Extercitium.*

Matapontum, metabula maris. Forté, *Metapontum, μεταβολὴ maris.*

Mattum eſt, humectum eſt, emollitum, infectum. Hinc *via matta* Ciceroni, via lutoſa, & humecta. lib. epiſt. ad Atticum 6. epiſt. 12. *Itaque eo die manſi Aquini, longulum ſanè iter, & via matta.* ita enim eo loco libri veteres omnes conſtanter legunt. *Mattus* enim antiqua vox & Latina emollitum, ſubactum, & maceratum ſignificat. inde verbum *mattare*, pro domitare, ſubigere, & macerare.

M E

Mempanis, torporibus. Lege, *Membranis torporibus.*

Mercedonius, qui dat mercedem. Feſtus: *Mercedonias dixerunt à mercede ſoluenda.* Intelligit Feſtus, *dies.* Ita enim omnes dies intercalaris menſis vocabantur. Nam menſis intercalaris Mercidonus vocabatur, vt ait Plutarchus in Numa, vel Mercedonius, vt ait idem in Cæſare.

Mercurius, lapidum congeries in cacumine collium. Heſychius ἑρμαῖον λόφος, *cumulus Mercurialis* nec aliter Prouerb. cap. 26. *Sicut qui mittit lapidem in aceruum Mercurij, ita qui tribuit inſipienti honorem.* Tritum hoc eſt.

M I

Militaris, opinatus, id eſt, vetus miles. Opinatum fortaſſe vocat, qui longa militia probatus eſt, ſpectatúſque. *opinionem* media Latinitas pro fama & exiſtimatione dixit.

Minnarius, morio. Lege, *Mimarius.*

Mirones, fantaſiarum inanium numeratorum. Lege, *fantaſiarum inanium miratores.*

Miſſilius, qui miſſilia exhibet. Legendum ex fide Salmaſij: *Miſſicius, qui militia exiuit.* vetus inſcriptio: *Trib. leg. XI. Aug. & miſſicius. leg. VI. Aug.* Miſſicius eſt veteranus, & qui honeſta miſſione miſſus eſt. *miſſicius* autem, vt *coſſicius, adſcripticius, ſubditicius*, & ſimilia, quæ nos per t, ſcribimus, veteres per c, ſcripſerunt.

M O

Momar, Siculus, ſtultus, qui citò mouetur ad iram. Plautus: *Quid tu ô momar, Sicule homo, præſumis?* Vbi non tantùm *momar*, ſed & *Siculus*, pro ſtulto. Feſtus: *Momar Siculi ſtultum vocant.*

Monocoſmum, quod ab vno iumento ducitur, vehiculi genus. In Gloſſis Arabicolatinis, *Monarus, genus vehiculi, quod ab vno iumento ducatur.* vbi legédum eſt Monocoſmum, ex Iſidoro. Græci enim *coſmum* appellant iumentum. Atque hinc *Coſmaticus* eſt quod pro iumentis tractura ſoluebatur veredario, aut curſus publici præfecto. Quod dixi coſmum ſignificare iumentum Græcè, intelligendum eſt de Græcis barbaris.

Moſillus, paruus mos. Forté, *Moſculus.*

M V

Muginatur, cauſſatur. Plinius in præfatione: *Dum iſta, vt ait Varro, muginamur, pluribus horis viuimus.* Feſtus: *Muginari eſt nugari, & quaſi tarde conari.*

Mullitiones, ardianum ſecretum, ſiue conſtitutionis. Legendum *Molitiones, arcanum, ſecretum, ſiue conſtitutiones.*

Muloſus, cuniculus ruſticus. Lege, *Moloſſus, Cuniculus ruſticus.*

Munilibus, machinis bellis. Vetus itinerarium à Burdegala Hieruſalem vſque, quod P. Pithœo debetur. *Inde non longè, quaſi ad lapidis miſſum, ſunt monumenta duo, monubiles mira pulchritudinis facta,* &c. Sidonius lib. 2. epiſt. 2. *Ab ortu lacum porticus intuetur, magis rotundatis fulta colliquijs, quàm columnis inuidioſa monubilibus.* Itaque *Monobiles* ſiue *monilibus* ſunt columnæ adſtructæ ad monumenta.

Murgiſo, callidus, murmurator. Legendum, *callidus, morator.* Feſtus: *Murgiſonem dixerunt à mora & deciſione.*

Muſcarde, ſunt cuſmorinum. Lege, *Muſcerda, ſtercus murium.*

Muſiæ, nidi ſuricum. Lege, *Muſica, nidi ſoricum.*

Muſſitanter, leniter. Aliàs, *Muſſitanter.*

Muſium, Cattum ab eo quod catat, id eſt, videt. Hiſpanicè *catar* ſignificat videre. vt *catad loque dezis*, id eſt, vide quid dicas.

N A

NAbita, nancta. Lege, *Nauita, nauta.*

Nagare, Vacillare. aliàs *natare.* Lege, *Nutare.*

Nario ſubnanans. In Gloſſis veteribus: *nario ſub annator.*

Naucupes ad cundum acutum habens pedem. Lege, *Aucupes.*

Nauita, nancta. Legendum omnino, *Nauita, nauta.*

Nauricus, nauis princeps. Lege, *Nauarchus.*

N E

Necolatum, ſtultum & elanguentem. Legendum *Nicolaum ſtultum.* Vide an *Necolentem* dicere poſſimus.

Netorium, fuſum, fuſile. forte, *Netorium, fuſus fuſile.*

N I

Nibarus, ſplendidus, *Ninarus*, vel potius *Niueus.*

Nibita, aqua ex nubibus facta. Fortaſſe *Niuica, aqua ex niuibus facta*, vel: *Niuata, aqua ex niuibus facta.* Petronius: *pueris niuatam infundentibus*, id eſt, infrigidatam niuibus aquam.

Nimioſus, garrulus. Lege, *Nauteſus.*

Nitellæ, neutrones, paruuitores, deminuti. Lege, *Nitella, nitores parui, nitores, deminuti.*

Niuarus, ſplendidus. Lege *Niuatus.*

N O

Non putatiuum eſt, non eſt dubium. Lege, *Non putatiuum eſt. Num, eſt dubium.*

Norax, peccator, criminoſus. Fortaſſe *Noxax.*

Noxit, nocet. Lucillius *noxit* dixit.

N V

Nutinare, corpus ingenium genitura. forté, *Natura.*

O B

OBſillas, marſus. Quidam, *Obſitus merſus.* Non ineptè.

Obſolitatus, pollutus, inquinatus. Forté, *Obſoletus, ſordatus.*

Obſolito, obtero, vel inquino. Lege, *Obſoleto.*

O C

Occa, raſtrum. Feſtus: *Occare, & occatorem Verrius putat dictum ab occaedendo, quòd cædat grandis glebas terræ: cùm Cicero venuſtiſſimè dicat ab occæcando fruges ſatas.* Marci Tullij etymon tranſtulit in dimetrum iambicum. Serenus in opuſculis: *Occatio, occæcatio eſt. Eſt dimetrus Iambicus. Sed nos deriuamus ab occa.*

Occamen, contiſio. Legendum *Contuſio*: vel *Conciſio.* Quia glebæ conciduntur. Nam *occare*, vt pueri norunt, eſt βωλοκοπεῖν. Gloſſarium: βωλοκόπος, *Occiliator.* infrà: *Occa, raſtrum.*

Occiſtrio, Tabernarius. Forté, *Caciſtrio.*

O E

Oes, inſania. Vide an potiùs, *Oeſtrum.*

O F

Offendices, nodi quibus libri ſignantur. Scribendum *ligantur.* Vide Feſtum.

Offex, Impeditor. Lege *Obex.*

O G

Ogit, moritur. Lege *Obit*, vel *agit animam.*

O L

Olouera. Tota ex purpura interpretatur. Sed *olouera*, hodie apud illum non legas. nam vulgo editum eſt, *oloporphyra.* ſcripti codices, quos vidimus, partim *olofbara*, partim *olofera*, & *oloferia* ſcriptam exhibebant. nec dubium eſt quin *olofera* ſint *olouera.* hic enim & *faſculum* pro *vaſculo* ſcribebant. Iſidorus in Gloſſis: *faſculum diſcum. olouera* igitur non à beris, ſed à vero colore. Sed neque oloporphyra eſt in Gloſſis, quas nos edimus.

O N

Onus orbitatis. Sidonius epiſt. 8. lib. 2. *Sed cum libitinam ipſam flentes omnes, externi quoque proſpicerent, venerarentur, exoſcularentur, ſacerdotum propinquorumque manibus excepta, perpetuis ſedibus, dormienti ſimilior illata eſt, poſt quæ precatu parentis orbati, næniam funebrem, non per elegos, ſed per hendecaſyllabos marmori inciſam, planctuque prope calente dictaui.* Vox trita eſt.

O P

Operſolatio, cluſis, à perſolis dictum. Lege, *Opeſſulatio, cluſio, à peſſulis dictum.*

O R

Originarij, Vernaculi. Qui αὐτόχθονες & patritij.

Oriſpix, oratum inſpector. Ὡροσκόπος.

P A

PAſcitur, pactum pacis facit. Marcell. Comes Indictione 11. *Pax cum Parthis detracta eſt.* Caſſiodorus in Pſalmum 121. *pax à parcendo ſiue à paſcendo dicta eſt.* Lege, *pax à pactando, ſiue à pacendo dicta eſt.* Pacere enim paciſci eſt, vt vult Feſtus.

Paculum, ſaccolum. Lege, *Phaſcilum.*

Pagæ memoriæ ſine idolis. Lege, *Pagina memoria ſine dolis.*

Paganitius, vt occultus. Lege, *vir occultus.*

Palax dolofus, fallax. Lege, *Pellax.*

Paliudius, qui palotello ludit. Sic ſcribendum, non *palotello.*

Palla, latubres. forte, *Pulla, lugubres.*

Palpantia, trementia. Seneca epiſtola 74. *Itaque vt in hoſtili regione verſantibus huc & illuc circumſpiciendum eſt, & ad omnem ſtrepitum circumagenda ceruix, niſi hic timor è pectore euectus eſt, palpitantibus præcordijs viuitur.* Sidonius lib. 1. epiſt. 11. *Te expectat palpitantium ciuium extrema libertas.*

Pamæum, veſtis paſtoralis. Lege *Pamenrum.*

Panegyricus, laus in promptu dicta. Forte, *Laus in procinctu dicta.* vel, *Laus in pompa dicta.*

Pangitare, laudare. Niſi à *Pango* ſit, vt velit Pangitare eſſe alto elogio laudes

laudes pangere: coniecto *Panegyricare*. Talia amabant illis temporibus occiſa & occaſa latinitate. Et videtur Patrum voces in hanc congeriem voluiſſe Iſidorus conſtipare inſolentiores, ſiue nouitate, ſiue etiam antiquitate decoratas.

Panoca, rapina. Paullo ſuperiùs, *Panera, rapina*. Alij *Panerca*. Meliùs *Panagra*. Quia omnia preſſè venatur atque excutit in prædatione auaritia: à παν, & ἄγρα. Sic infrà, *Panera rapina*, lege *Panagra*.

Plantapola, ſimplaſiarius. Lege, *Seplaſiarius*.

Paponius, Ebrioſus. Lege, *Bibonius*.

Paropſis, granata, vel catinis. Corrige *ganata*, ſiue *gabata*, *catinus*. Anaſtatius in Gregor. III. *In quo faciens pergulam, contulit dona diuerſarum ſpecierum, id eſt, gabathas aureas duas, alias ſaxicas numero quinque.* Et frequens eſt in illo ſcriptore. Gulielmus Bibliothecarius in Stephan. VI. *Gabathas argenteas cum lampadibus obtulit, & continuatim vigiliis ardere præcepit.* Et Martialis lib. 8. epigram. 48.

Cùm menſas habeat ferè trecentas,
Pro menſis habet Annius miniſtros:
Tranſcurrunt gabata, volántque lances.

Paſtorium, Aluium tempi. Lego, *auleum*.

Patago, genus mortui. Lege, *Petigo genus morbi*.

Paximatium, panis ſubcinericius. Luitprandus in Legat. *Soli menſula aſſident nuda paximatium ſibi apponentes.* Columbanus de Reg. Monach. cap. 5. *Olera, legumina, farina aquis mixta, cum paruo pane paximate, ne venter oneretur, & mens ſuffocetur.* Obuia eſt lectio.

P E

Padana, pedulis nouus, qui caligæ aſſuitur. Interpres Iuuenalis Satyr. 1. *Pedules nouos in braccis, quos pedarnes dicunt.* Gebhardus, qui veriſſimè emendat, vt ipſe ait, *padanana, pedalis nodus, qui caligæ aſſuitur*, à me nondum intelligitur, nam *padanana* pro nodo, mihi inuiſum. Vita Chriſtiani monachi in Prolegomenis pag. 68. *Inueni vnum pedalem & in eo magnam maſſam denariorum.* Gregorius Turonenſis in vitis Patrum in Nicetio Lugdunenſi Epiſcopo: *Namque vbi deciſo cucullo, aptauit pedulibus* (ita MS. pro pedulis) *pedes operuit, extemplo arreptus à dæmone ruit in pauimentum.*

Pellaciæ, ſeductiones. Pellaces, ſeductores. Pellax, fallax. Pelexor, perſuaſor. Veteres gloſſæ: δόλιος, *doloſus, aſtutus, tergiuerſator, pellax*. Item, ἀπατηλός, *fallax, pellax*. vide 2. Æneid.

Pelops, qui habet vxorem & amicam. Lege, *Pellex*.

Perula, extrema pars naſi. Rectiùs *Pirula*. Nam *Perula* eſt Bacca, margaritum.

Peſſimus, verboſus. An? *Verbuſtus*.

Peſtincius, violentius. Lege, *Pertinatius*. quid ſi *peſtilentius*?

Petalus, equus qui habet albos pedes. Legendum, *Petilus*. Alluſit, puto, ad illud Lucillij:

Inſignis varijs cruribus, & petilis.

P H

Phaculla, perna, petaſo. Vbi Phaculla eſt vber, & ſumen. Hinc compoſitam, *Phaligedoros*, apud Ethelvverdum in Prologo lib. 2. Chronic. *Hortamur in Domino ne noſtra ſpernantur à phagolidoris dicta, ſed potiùs præopimas regi calorum gratias reddant.*

Phago, cibus, &c. vſque ad, monachorum. Phago Græcis & cibum & edonem ſignat, vt τὸ πλάνος errorem & erronem appellarunt. & τὸ ἰὴμῶν de emanſore, & emanſione dixerunt.

P I

Pilaſca, vas vinatium ex corio. Gruterus annotabat, *Pflaſca*.

Pilicrepus, pilarius, alipilus. Qui alas depilabat, qui etiam *fornacator* dictus. Seneca epiſt. 56. inter miniſteria quæ balneis deſeruiebant *alipees* numerat, de quo Iuuenalis Satyr. 6. Iulius Firmicus lib. 8. cap. 23. Artemidorus lib. 4. cap. 843. & Marcus Tullius epiſt. 9. lib. 2. *Alipta* Cœlio Aureliano lib. 1. tardarum paſſionum cap. 41. *Pilicrepus*, qui pilas pice illitas in vaporarium conijciebat, vt incaleſceret.

Pilliones, portitores mortuorum. Lege, *Veſpillones*.

Pinnirapi, ſecutores, gladiatores, quod pinnas rapiant. Varro libr. 4. de ling. Lat. *Pinna, quas inſigniti milites in galeis habere ſolent, & in gladiatoribus Samnites.* Lucillius: *Cùm ſeptem incolumis pinnis.*

Pipiunculus, accipiter, acceptor. Lege, *Tinnunculus*, eſt enim Tinnunculus genus accipitris, in ædificiis ferè nidos faciens.

Pipulo, conuitio, ploratu. Etenim pipulo poſcere idem eſt, quod flagitare. Plautus Aulularia:

Ita me bene amet Lauerna, iam niſi reddi
Mihi vaſa iubes, pipulo hic differam te ante ædes.

Cn. Mattius in Mimiambis:

Dein coenti vaſa cuncta deiectat.
Nequáurvo feitamenta pipulo poſcit.

Quòd Plautus dicit *pipulo differre ante ædes*, idem in Perſa dixit, *occentare oſtium*. Feſtus: *Occentaſſint antiqui dicebant, quod nunc conuicium fecerint, dicimus, quod id clarè & cum quodam canore fit, vt procul exaudiri poſſit. quod turpe habetur, quia non ſine cauſſa fieri putatur. inde cantilenam dici, quia illam non cantus iucunditatem puto.* Paulus autem eadem fermè ſcribit.

Piſcina, natatoria. Caſſiod. in Pſalmis: *natatoria piſcina*. Sidonius epiſt. 2. lib. 2. *In hanc ergo piſcinam fluuium de ſupercilio montis elicitum, canibuſque circumactis per exteriora natatoria latera curuatum, ſex fiſtulæ prominentes leonum ſimulatis capitibus effundunt, quæ temere ingreſſis veras dentium crates meros oculorum furores, certas ceruicum iubas imaginabuntur.*

Piſſago, pix liquida, Ss. pro X. *Pixago*.

Pitigmata cauſæ. Lege, *Ptygmata*, πτύγματα.

Pitoſſo, frequenter ſputo. Lege, *Pitaſſo*.

P L

Placor, tranquillitas. Eccleſiaſtici cap. 4. *Qui vigilauerint ad illam* (ſapientiam) *complectentur placorem eius.*

Plaria, delucida, Lege, *Planaria*.

Plebeſcere, plebem alloqui Lege, *Plebes ciere*.

Pluteum arma, ſedile Grammatici, vel armarium. item: ſectile, gremium, arma, pluteum. Verus interpres Iuuenalis Satyr. 2. *Armarium*. Vitruuius lib. 4. cap. 4. *Plutei ex inteſtino opere facti*, id eſt, tabulati. Sidonius lib. 2. epiſt. 9. *Videre te crederes aut grammaticales pluteos, aut Athenæi cuneos, aut armaria extructa bibliopolarum.*

Pluuicinare, pluitare, ſæpepluere. Legendum *Pluuitare, pluitare*.

P O

Polingon, vbi cadauera ponuntur. Forſan *Pollinctrum*. ſic ſuprà *lectum analogium*, ſupra quo legitur.

Polumum, locus lacrorum. Lege, *Polluctrum*.

Porrum, vaſum. Emenda *praſum*, πράσον.

Poſitiones, ædificia. Huc pertinet Codinus in Orig. Conſtantinop. τὰς ϑεμελίους ...

Poſtumus, vltimus, nouiſſimus. Sidonius lib. 3. epiſt. 12.

Ne fors tempore poſtumo viator.

Idem epiſt. 22. lib. 4. *Poſtuma laus.* idem epiſt. 5. lib. 8. *ætas poſtuma.* & in Paneg. Auiti:

Sunt alij per quos ſe poſtuma iactet origo.

P R

Prædarius, præbens auxilium. fortè *prabendarius*.

Prænestinæ. Vide Plinium lib. 15. cap. 22.

Prandeum, genus zonarum. Eſt enim lorum, faſcia, cingulum. Landulphus Sagax in Iuſtiniano de Auaribus. *Habebant enim retrorſum comas prolixas valde, atque perplexas, vinctas prandeis.* Mutant P, litteram in B. Monachus Sangallenſis de Carolo Magno, lib. 11. *Tenuiſſimas illas pelliculas, vel teniuiores brandeas, extrahere cœpiſſent.* Sigebertus in Chronico. *Et ſic brandeum altaris, quo conſecratum corpus Domini inuoluerat, particulatim diuidebat.* Aliqui: *Prandium, genus cenarum.*

Prima porta, primum. Lege Primipeta, primum locum, vel gratiam expoſcens. πρωτοφιλος. In Euangelio Matthæi cap 23. verſ. 6. notantur Scribæ & Phariſæi vt primipetæ. Φιλοῦσι δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς: *Amant primum accubitum in cœnis, & primas cathedras in ſynagogis.*

Priminergius, caballarius, quod primus eſt militiæ in virgines. Corrige: *Primiuirgius clabarius* (ſiue clauarius) *quod primus eſt militia in virgis*. Et obſerua, *militia in virgis*, id eſt, *militum virgatorum*. Primiuirgius autem eſt primicerius. Eſt autem primicerius primus militum virgatorum. Milites autem virgati, qui præibant magiſtratus cum baculis, & faſcibus expedientes viam, aliàs lictores.

Probitatem, verecundiam, inhoneſtatem. Sidonius lib. 9. epiſt. 13. *Nam quibus citra honeſtatis nitorem iactitabundis, loquaris ſicco petulantia lingua polluitur infrænis, his conſcientia quoque ſordidatiſſima eſt. Denique faciliùs obtingit, vt quiſpiam ſeria loquens viuat obſcœnè, quam valeat oſtendi, qui pariter exiſtat improbus dictis & probus moribus.* nam *inhoneſtatem* in Iſidoro in bonam partem ſumitur.

Procapibus, proximis. procapis, proximus. Feſtus: *Procapis, progenies quæ ab vno capite procedit.*

Profecta ſunt, promouerunt. Lege, *prouecta ſunt*.

Promptria cubilia. Lege, *Promptuaria*.

Propalà, vendenda proponens. Lege, προπώλης, *propola*.

Propos, valde potens. Lege, *Prapos*.

Propoſcit, petit. Lege, *Procit*.

P S

Pſyatium, matta. Teges eſt. interpres Iuuenalis Sat. 6. *Teges, vt matta, ſupellex cubilis obſcœni.* Petrus Aruernus Venerab. epiſt. 20. lib. 3. *Sed & ſi paluſtria propè ſunt loca: mattas antiquum monachorum opus compone, ſuper quas, aut ſemper, aut ſæpè dormiant.* idem epiſt. 50. lib. 4. *ipſe ei in mattam monachica, quæ ſedi illi contigua erat, aſſedit.* Regula S. Benedicti cap. 55. *ſtramenta autem lectorum ſufficiant, matta & ſagum, &c.* Quæ quia terræ ſternebatur *terratoria* Philozeno dicta eſt. in gloſſis ψίαθος, *teges, terratoria, matta*, vt à ſternendo ſternum. De vitis Patrum: *Nullum habens ſtratum ſæni paleæque molimen, niſi tantum illud quod intexitis iunci virgulis fieri ſolet, quas vulgò mattas vocant.* Mattæ ergo ex iuncis, & mattæ ſtrata iuncea.

P V

Puluicinare, pluitare, ſæpe pluere. An? *Pluicinare*.

Puluinceria arcæ mortuorum. Lege *Pollinctoria*, vel *Puluinaria, Arca mortuorum*.

Q V I

QViritare, populare. Quiritat, populo alloquitur. Sidonius epiſt. 6. lib. 8. *Per ipſum ferè tempus vt decemuiraliter loquar, lex de præſcriptione tricennij fuerat proquiritata: cuius peremptorijs abolita rubricis lis omnis in ſextum tracta quinquennium terminabatur.* Cl. Mamercus in præfat. de ſtatu animæ ad Sidonium: *Sanè opuſculum illud ſine auctore proditum, & vſquequaque proquiritatum.* Apuleiana vox in Apologet. *in medio foro bacchabundus epiſtolam ſæpe aperiens proquiritabat Apuleius magnus, &c.*

Quiſquiliæ, ſurculi minuti, quiſquiliæ frumentorum purgamenta vel palea excuſſa. Victor Vtic. lib. 3. *Alij diffuſi per campos, alij ſyluarum ſecreta petebant, antiquas radices herbarum, vel quiſquilias requirentes.* Sidonius lib. 1. epiſt. 9. *Sane moneo, præque denuntio quiſquilias ipſas Clius tua hexametrix, minimè exaques.*

R A

RAdices, ima montium. Sidonius lib. 2. epiſt. 2. *Balneum ab Africo radicibus nemoroſæ rupis adhæreſcit, & ſi cædua per iugum ſylua truncetur, in ora fornacis lapſu velut ſpontaneo, deciduis ſtruibus impingitur.*

Rationi inex, id eſt, portioni. Hiſpanicè *Racion*, portionem diurnam, ſiue ſportulam ſignificat.

Ratiſcunt, adæſtimauerunt. Lege, *Rati ſunt*.

Rauit, rauce loquitur. Lucillius: *Rauſuro tragicus qui carmina perdit Oreſte.*

R E

Replum, ſpecies mulieris. Vide an rectiùs, *Peplum, veſtis muliebris*.

Reuidare, reuerti Lege, *Reuitere*. aliàs *Reuiare*. Sic Lucretius, *trabiare*, tranſire. vtet melius horum? Iudica. ego extremo hæreo.

Retica ligna, quibus ligna ſublimantur. Lege, *quibus tigna ſublimantur*.

R I

Ricinus verticum vocatus eſt. Lege *Ricinium*, vermis ita vocatus eſt. De Ricinio veſte. vide Nonium.

Rinas,

Rinas,naues.Lege,*Carinas.*

Rixatrix,ſerpens veneno aquam inficiens.Lege,*Natrix.*Lucanus: *Et Natrix violator aquæ.*

R V

Ruſtum,vel frumen. Aliàs,*Cruſtum.*

S A

SAbrum,aſperum.Lege,*Scabrum.*

Saga,nomen gemmæ. Lege,*Sagda.*

Sambucus,ſaltator.Lege,*Cantor.*

Sancentiſat,lætatur,triumphat.Fortè,*Encæniſſat.*

Sappa,quaſi ſarcula. Sic legendum,malè in vulgatis fit repetitio, & dicitur *s'appappa.*

Sartitator, qui tecta reſarcit. Lege *Sartitector,* &c. Inde *ſartatecta*, vox nota.

Saſattarius,portator armorum. Aliàs, *ſtatarius.*

S C

Scabellum,ſymphoniaci. Vel,vt aliqui legunt: *Scamellum, ſymphoniaci.* deeſſe aliquid certum eſt,fortè inſtrumentum, vt dicat, *ſcabellum*, vel *ſcar ſellum inſtrumentum ſymphoniaci.* Fortaſſe legendum, *ſcamellum, ſymphoniam.* Nam in Originibus idem *ſymphoniam* dicit, *vulgo appellari lignum cemum ex vtraque parte pelle extenſa, quam virgulis hinc inde muſici feriunt.* ſcribit quoque Hieronymus in Epiſtola ad Damaſum, quoſdam de Latinis putauiſſe *ſymphoniam* genus eſſe organi muſici. ſic fuere etiam de Latinis quidam qui putarunt *chorum* genus eſſe inſtrumenti. auctor epiſtolæ ad Dardanum, quæ Hieronymo vulgo tribuitur: *antiquis temporibus fuit chorus quoque ſimplex pellis cum duabus cicutis æreis, & per primam inſpiratur, ſecunda vocem emittit.* Vtriculum intelligit,à quo vtricularij qui Græcis ἀσκαῦλαι.

Seana,arborum denſitas.Gruterus *ſcena.* Tolerari poteſt vulgatum, *σκηνὴ* ſcana,vt à Φημὴ, fama.

Scapulum,fuſtis longus. Scapus eſt fuſtis,vel baculus hinc diminutiuum, ſcapulus & ſcapellus: & verbum ſcapellare apud recentioris Latinitatis auctores pro fuſtibus concidere, & batruere. Hæc propria vocis *ſcapus* ſignificatio eſt, & origo, quæ mox & multas alias habere cœpit per ſimilitudinem notiones. Nam & ſcapus columnæ dictus eſt, & ſcapi ſcalarum, & alia quàm multa ab eadem quoque ſimilitudine chartas plures in vnum volumen complicatas & conuolutas, ſcapum Latini appellarunt, quòd baculi craſſi rotundi ſimilitudinem præ ſe ferrent ob eam rationem ſcapi etiam appellati ſunt radij textorij licio inuoluti. Lucretius:

——— *Auſilia,& fuſi,ſcapique ſonantes.*

Sceptoriæ,ciſternæ. Pro *exceptoria ciſterna.* Sic olim ſceptus,pro exceptus. Spanſum pro expanſum.

Scolaces,quod nos funalia dicimus, eo quod ſint ſcoliæ, hoc eſt, intorti. hos Romani funes,& funalia nominabant. Idem Iſidorus lib.20.Etym. cap.10. *Funalia ſunt, quæ intra ceram ſunt, dicta à funibus, quos ante vſum papiri cera circumdatos habuere maiores. Vnde & funera dicuntur. Funalia autem Græci ſcolaces dicunt, quòd ſint ſcolia, hoc eſt, intorti.*

Sconna,ſponſus. Lege, *Sculna, ſponſor.*

Scotica. Fortè,*Exodica.*

Scrutillus,ventriculus fartus. Feſtus, vbi dicit *Sartutillus*, dicendum eſt *ſcrutillus*, teſte Scaligero.

Scurra, paraſitus, buccellarius. Eſt bucellarius nomen paraſiti Belluonis. Conſtantinus enim Them.Orient.6. *Bucellarius iuxta Romanam dialectum cuſtos panis dicitur* deſcendit enim à bucella.

Scurrula, qui incopriat. Suetonius Claudio: *Interdum ferula flagróve, velut per ludum excitabatur à copreis.* Hæc eſt vera tam antiquitus excuſorum,quam manu ſcriptorum lectio. Primus Beroaldus *Tropeis* legit: inepto ſenſu. Turnebus *Copreis* ex veteri codice animaduertit. ignorauit tamen quid eſſent *Coprei*: & vt ſententiam ſuam adſtruat, interpunctiones turbat, ac confundit. Atqui *Coprei* nihil eſt aliud, quam ſcurræ, qui per ludum excitabant eum. Cui enim alij impunè licuiſſet,niſi ſcurris?

S E

Seminecem, ſemimortuum. Sidonius lib.1.epiſt.7. *Nos quidem prout valemus, abſentes præſentéſque vota facimus, preces, ſupplicationéſque geminamus,vt ſuſpenſo ictu iam iamque mucronis exerti pietas Auguſta ſeminecem(quamquam publicatis bonis)vel exilio muneretur.*

Septa armis armatis circundata.D.Cyprianus, *ſatellitum manu ſeptus*,&c. Sidonius lib.1.epiſt.13. *Reductus ad deſideria mediocrium, timore ſummorum, & ſatis cauens ne beatum vltrà diceret,ducerétque qui ſeptus armis ac ſatellitibus,& per hoc raptis incubans opibus,ferro preſſus, premeret aurum.* Egeſippus lib.1.cap.34. *ſtipatores ex Gallia, quibus ſepta incedebat Cleopatra.*

S O

Sol,quod ſolus appareat.

S T

Stagnare,metalla ſecernere. Metallorum ſeparationem vulgò dictam *ſtagnationem* intellige. Idem Iſidorus in Originibus: *Stagni etymologia* [illegible], *id eſt, ſeparans dicitur & ſecernens. mixta enim & adulterata inter ſe per ignem metalla diſſociat, & ab auro & argento æs plumbumque ſecernit.*

Stamio,partus. Puto, *Statio,portus.*

Sticha,tunica. In faſtis Siculis, φορέσας στιχάριον ἄσπρον: *Cum tuliſſet ſticharium album.* Balſamon de Priuileg. Patriarch. [illegible]: *ſticharia cum fluuiis.* quia videlicet flumina in his tuniculis depicta. Germanus in Miſſæ interpretamento, [illegible]: *Lora tunicula aut ſticharij,quæ ſunt in manu.* Dicam latius de *Sticharia* infra,nunc tantum Iſidoro contului.

Strigia,tunica. Lege, *Strigia.*

Stigina,ornamenta regia. Aliàs, *Hyſgina.*

Stiua,manubrium aratri. Sidonius in carminibus,

——— *Paulum ſi pace ſequeſtra*
Claſſica laxaſſes, fortis cui ſana regebat
Stiuam poſt aquilas.

Stremas,redimiculum.Lege, *ſtrupus.*

Strues,congeſtio, collectio lignorum. Sidonius lib.3. epiſt.13. *Enimuerò illa ſordidior eſt atque deformior cadauere regali, quod facibus admotis, ſemicombuſtum, moxque ſilente ſtrue terrium deuolutum, redárte pyra iam faſtidioſus pollinctor exhorret.* Et epiſtol.2. lib. 2. *deciduis ſtruibus.*

Struma,opus variè contextum.Lege,*Stroma.*

Strupus. Scalmus eſt nauis. Liuius,teſte Iſidoro, *tuncque remos iuſſit deligari ſtrupis.* Sunt enim ſtrupi quibus religatur remus ad ſcalmum. Apud Suetonium alicubi perperam legitur *ſtupis*,pro *ſtrupis.*

S V

Submeles,qui in lecto mingit.Lege, *ſubmeiulus.*

Suffraginatus,fractis auribus,vel ſubſtitutus in locum ſuccidentis. Lege, *Suffraginatus, fractis cruribus. ſuffragatus, ſubſtitutus in locum ſuccedens.*

Suppes,ſuppumpis. Fortè, *ſupinipes.*

Surcetur,iraſcitur. Lege, *ſuccenſet.*

S Y

Syrtes riui rapaces,ſinus maris,vel loca arenoſa. Claudianus Panegyr. *Getula ſtant puluere ſyrtes.*

T A

TAlitius colafus in talo. Vide an *Talitrus,callus*, vel *clauus in talo.*

Tames,cruor ſanguis.Fortè, *Tama.* Feſtus: *Tama dicitur,cum labore via ſanguis in crura deſcendit & tumorem facit.* Vide tamen an ſit *Tabus.*

T E

Termentum,nutrimentum. Lege, *Intertrimentum.*

Terrigenæ,gigantes. Luc.lib.9.

Aut ſi terrigenæ tentarent aſtra gigantes.

Sidon.carm.9.

Non hic terrigenam loquar cohortem.

& ſtatim Iſidorus,

Anguipedes, gigantes.

Alcimus Auitus:

Pubetenus cum forma viris,cum corporis ima
Supplerent vaſti mixto pro crure Dracones.

Teſtinium,opportunum. Lege, *Tempeſtiuum.*

T I

Tiaries,portitores ſignorum. Lege, *Triarij.*

Tinctorium,gladius.Lege,*Cinctorium.*

Titienſis,clangor.Lege,*tumultus.*

Titubo,nato. Lege, *Nuto.*

T R

Trabea,veſtis ſenatoria,vel regia purpura,vel toga purpurea. in vulgatis eſt vel *toga purporia.* Trabea enim veſtis erat ſenatoria. Sidonius lib.1. epiſt.6. *Trabeatis imaginibus.*

Trictilia,vbi pendent variæ. Lege,*trichilia.* trichilæ appellantur pergulæ illæ concameratæ & arcuatæ, ex arundini inflexis & opere topiario colligatis contextæ. Igitur Iſidorus intelligit trichilas,ex quibus dependebant cucumeres,& cucurbitæ, quas varias appellat, quòd incurvæ eſſent, & obtortæ, ducta metaphora ab iis hominibus, qui cruribus obtortis ſunt, quos Latini *varos*, & *varias* dicunt. Columella:

Tum modò dependens trichili,modò more chelydri
Intortus cucumis.

Qui legit *trochilo* videtur aberraſſe, nam ſcribendum *trichila*, quod planè confirmat Iſidorus.

Tripoda,tripedia,id eſt,ſcabillum apud tres pedes. Sulpic.Seuer.Dialog. 2.cap.1. *Sedebat autem Martinus in cellula ruſticana, vt eſt in vſibus ſeruulorum, quas nos ruſtici Galli tripetias, vos ſcholiaſtici, aut certe tu, qui de Græcia venis, tripodas nuncupatis.* Sidonius lib.4.epiſt.24. *Habitus viro, gradus, pudor, color, ſermo religioſus. tum coma breuis, barba prolixa, tripodes ſellæ, cilicum vela foribus appenſa, lectus nil habens plumæ, menſa nil purpuræ, humanitas ipſa ſic benigna, quod frugi, nec ita carnibus abundans,vt leguminibus.*

Trocinas,tectæ genus arduum. Fortè,*Ricinus inſecti genus.*

Troſuli, equites: Troſulus, equeſter, adoleſcens. Hæc vox delicatos & luxu diffluentes ſignat. D.Hieronym.de vitando ſuſpecto contubernio: *dolet ſibi prælatum iuuenem non quidem comatum, non veſtium ſericarum, ſed troſſulum & in ſordibus delicatum.* auctor Gloſſarum veterum putauit *tro/ulum*, quaſi *toroſulum* dictum. ideoque truſulum exponit, ὡραῖον. iuuenes comti, comati, inguentati, nitidè veſtiti, molles ac delicati iſto nomine vocabantur, hinc *truſſus*, *truſſulus.* Et propterea factum eſt vt puderet iſtius nominis equites. at heic vetus verbum vſurpauit. Capitolinus, & *troſſulos* pro equitibus dixit, inter quos cooptatus eſt Commodus & princeps iuuentutis deſignatus, cùm togam virilem ſumſit. vulgò enim octauo decimo ætatis anno in equitum numerum cooptabantur. Troſſulus non eſt in Gloſſis Iſidori,quas nos edimus.erit fortaſſe in aliis.

T V

Tuber,firi ſubterranei.Lege,*Sili*,vel *Siri.* Suidas, [illegible]. Hiſpani *Siles* vocant.

Tubruci,quòd à bracis vſque ad tibiam perueniant. Bracas pro pedulibus poſuit,vt interpres Iuuen. Idem: *Tubruci quod tibias bracaſque tegunt.* Bracæ ibi ſunt crurum tegumenta vel pedum. nam tubruci dicebantur quos ſupra boſas accipiebant. Paulus de geſtis Longob. *Calcei verò eis erant vſque ad ſummum pollicem penè aperti, & alternatim laqueis corrigiarum retenti. poſtea verò cœperunt hoſis vti, ſuper quas equitantes tubrucos birreos mittebant. ſed hoc de Romanorum conſuetudine traxerunt.* Alij verba hæc attribuunt VVarnefrido. tubruci autem dicti quaſi tubirruci, tuborum ſcilicet ruci, hoc eſt, tuborum, vel tubulorum operimentum.

Tucetum,bula condita,apud Gallos Alpinos. Lege, *Bubula condita.* Annæus Cornutus in illud Perſij Sat.1.

——— *grandes patinæ tucetaque craſſa:*

Tuceta,inquit, *apud Gallos Ciſalpinos Bubula dicitur, condimentis quibuſdam craſſis oblita & macerata; & ideo toto anno durat.*

Tugellaria,

Tagellaria, maleficia. aliis *Tegularia, venefica*, &c. in aliis *Tegellaria, venefica.*

Tagurium, caſa. inde *caſaria*, Feſto. Sidonius epiſt. 17. lib. 7. *Et caſa eni* [illegible] Feſtus, *ea à ſub terra domuncula.*

Tulugatum, carpitum Forte, *capitum.*

Tu[illegible], regia. fortaſſe deſignat portam mediam, ſeu regiam. Euſebius lib. 8. cap. 4. Mediam portam *βασιλικὴν* appellat. Ita enim vocatæ primariæ portæ templorum & monaſteriorum. Quamobrem Roſweydus noſter in notis ad Paulinum citat regulam Magiſtri manuſcriptam cap. 30. *Mox clauſis ab oſtiarys regys, in ſuis & ipſi iacentes ſtratis, perforatum ſilentium & noctu appetant ſomnum.* cap. 47. *Ne cum in ſola lingua Deum laudamus, in ſola regia oris noſtri Deum admittamus.* cap. 67. *Vt videantur de ingreſſu luminis foris exterioris regia monaſterij in petenda oratione regulam adimplere.* cap. 95. *Duobus fratribus ætate decrepitis cella intra regias monaſterij propè conſtituatur.* Ibidem: *Regia monaſterij à foris circellum habeat ferreum in lamella, quo ab adueniente concuſſo, cuiuſlibet ſuperuenientis intus indicetur aduentus.* Ita videtur quoque explicandus Anaſtaſius Bibliothecarius in Leone III. *In ingreſſu Baſilica ſupra regias maiores fecit imagines ex argento.* Item: *Fecit in Baſilica Dei genitricis ad præſepe in ingreſſu præſepij regias veſtitas ex argento puriſſimo, penſantes ſimul libras centum viginti & ſeptem, & ſuper ipſas regias velum modicum fundatum, habentem in circuitu littam de chryſoclauo. Necnon & alia vela Tyria ſuper regias maiores tria in ingreſſu Baſilica cum periclyſi de fundato.*

Turturilla, ita dictus locus, in quo corruptelæ fiebant, quod ibi turturi opera daretur, id eſt panem. Legendum eſt: *Gutturilla, ita dictus locus in quo corruptela fiebant, quod ibi gutturi daretur opera.* Deinde quod additur maioris explicationis loco, id eſt, *panem* omnino legendum cenſuerim, id eſt, *Ganeum.* Ita Nonius *Ganea* vocat, *loca vinolentia ac libidini apta.* Et Varro, *Ganeones quibus medulus eſt vita culina.* Feſtus, *Ganeum antiqui locum abditum, ac veluti ſub terra dixerunt,* ἀπὸ τῆς γῆς, ὑπὸ τῇ γῇ, vt ait Donatus, quòd in terra ſint Ganea, non vt cœnacula ſuperiùs. E Ganea etiam ductum crediderim vocabulum Hiſpanicum *Bodegon*, quod Hiſpanis Ganeum ſiue Tabernam ſignificat eadem etymi ratione. nam *Bodega*, ipſis ὑπόγαιον, hoc eſt, ædificium ſubterraneum ſignificat. Vnde in vocabulis rarioribus, vbi dicitur *Ganzia, occulta loca & ſubterranea*, legendum, *Ganea.*

V A

VApinatus, exagitatus. Lege, *Apinatus, examinatus.*

Valgis, foras verſi tamentibus. Lege, *Foras verſis tumentibus pedibus.*

Vallemaxpia, inhoneſtæ cantiones, & carmina iocaque turpia. Lege *Vallemaxia.*

Varam, tibiam vanam. Lege, *Varam tibia ſequitur.* Quod prouerbium primus nos docuit, Ioſephus Scaliger, lectionibus Auſonianis, & in eos quadrare annotauit, qui cum vni vitio indulſerint, deplorata omni verecundia, & profligato pudore ad alia paſſim vitia feruntur, quaſi omni iacta bonorum alea. Simile prouerbium vſurpant Hiſpani, cum dicunt, *la ſoga tras el caldero, y tras la Caldera* quo ſignificant, cum ſitula deciderit in puteum, funem quoque, quo illa aptata pendebat, ſequi.

V E

Vernacellus, qui ſuſcitat per dies feſtos. Legendum *luſitat.*

Veſpillones, foſſarij, qui mortuos ſepeliunt. Tertull. de Pallio *Veſpillo, lenodanista totum veſtiuntur* vox frequens.

Veſtiarium. Gulielmus Bibliothecarius in Stephan. VI. *Quid mirum ſi veſtiariorum gazas ablatas reperit, qui ſacraria perquirens de pluribus donarijs & Eccleſiarum ornamentis penè nihil inuenit.* Anaſtaſius in Seuerino: *ſigillauerunt omne veſtiarium Eccleſia, ſeu cimelia Epiſcopij, qua diuerſi Chriſtianiſſimi Imperatores, ſeu Patricij & Conſules pro redemptione animarum ſuarum beato Petro Apoſtolo reliquerant.*

Veſtis ludiaria hiſtrionis tunica. Ludij olim hiſtriones dicebantur: erant etiam ludij gladiatores & beſtiarij. Tertullianus: *Habuit proximè tunc libellum numerarius hoc nomen in indice ludicrum.*

V I

Viantes, pergentes, ambulantes. Sidonius lib. 4. epiſtola 3. *Quod que deinceps nullis tantum vela mea patrias onerauerit, qua vt cultu ſedula hoſpitatus impartiar præter animum cubiculi commodum.* Et lib. 3. epiſt. 7. *memementote viatorum manus grauare chartis.*

Virginal, membra virginis, in quo habitat. Lege, *Virginal, camera virginis in qua habitat.*

Vitops. Lege, *Viripos*, id eſt, *Viripotens.*

V V

Vultuoſus, triſtis. Infrà epiſt. 17. lib. 4. *Puer familiaris adiuit vultuoſus.* Amm. Marcell. libro 29. *Incedebat paſſim ac late circumferens vultuoſum.* Sidonius epiſt. 11. lib. 1. *Aly triſtes vultuoſique.*

Hæc placuit annotare in Gloſſis Iſidori, ſi poſſim efficere vt illæ habeant a ſe ſuum item reliqua, quæ deformata ſunt, nihil curo, exiſtimo enim ab inſciis eſſe additamenta, quæ nemo doctus probet. Quis enim probabit *Cel*, pro *miſericordiſſeſio*, pro agnoſco: *equero*, pro [illegible]: *Gignarus*, pro ignarus: *matraſta*, pro nouerca: *tm*, pro [illegible]: *testis*, pro teſtes, & ſimilia, quæ vere ſunt fatua, quæque nihil ad gloriam Iſidori faciunt.

SVPPLEMENTI FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google